

Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvien sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Euroopan vapaakauppaliiton jäsenvaltioiden (EFTA-valtiot) sekä Euroopan talousyhteisön ja Euroopan hiili- ja teräsyhteisön sekä niiden jäsenvaltioiden välisen sopimuksen Euroopan talousalueesta sekä EFTA-valtioiden sopimuksen valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta ja sopimuksen EFTA-valtioiden pysyvistä komiteasta.

Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA-sopimus) tarkoituksena on luoda yhtenäinen Euroopan talousalue toteuttamalla neljä vapautta eli tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus eräitä poikkeuksia ja siirtymäaikoja lukuun ottamatta yhtä täydellisesti kuin ne toteutetaan Euroopan yhteisössä yhteisön sisämarkkinaohjelman mukaisesti vuoden 1992 loppuun mennessä. Yhteistyö Euroopan talousalueella toteutetaan ottamalla käyttöön yhteiset säännöt. EFTA-valtiot hyväksyvät ja sisällyttävät kukin omaan oikeusjärjestykseensä Euroopan yhteisön asianomaiset säädökset. ETA-sopimuksen tarkoituksena on lisäksi luoda yhdenvertaiset kilpailun edellytykset sopimuspuolten kesken sekä laajentaa ja syventää sopimuspuolten yhteistyötä neljään vapautteen liittyvillä ja niiden ulkopuolisilla aloilla. Sopimuksessa on lisäksi määräykset sopimuspuolten yhteisestä, uusien EY-säädösten hyväksymiseen liittyvästä päätöksentekojärjestelmästä sekä määräykset sopimuksen toiminnan edellyttämistä toimielimistä.

Valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyllä EFTA-valtioiden sopimuksella otetaan käyttöön ETA-sopimuksen täytäntöönpanoon liittyvät EFTA-osapuolta koskevat menettelyt, joilla valvotaan ETA-sopimuksesta aiheutuvien velvoitteiden sekä kilpailua koskevien määräysten noudattamista. Sopimuksella perustetaan erillinen EFTA-valtioiden valvontaviranomainen ja tuomioistuin, jotka ovat itsenäisiä. EFTA-valtioiden pysyvistä komiteasta tehdyllä sopimuksella järjestetään EFTA-valtioiden osalta ETA-sopimuksen mukaisen päätöksenteon valmistelu sekä ETA-

sopimuksen täytäntöönpanoon liittyvä hallinto ja hallinnointi.

Sopimus Euroopan talousalueesta tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993, jos kaikki sopimuspuolet ovat tallettaneet ratifioimis- ja hyväksymiskirjansa ennen mainittua päivää. Muussa tapauksessa sopimus tulee voimaan viimeistä ilmoitusta seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä. Viimeinen määräpäivä ilmoituksen tekemiselle on 30 päivä kesäkuuta 1993. Tämän päivämäärän jälkeen sopimuspuolet kutsuvat koolle diplomaattikonferenssin arvioimaan tilannetta, jos tarvittavia ratifiointi-ilmoituksia ei ole tehty siihen mennessä.

EFTA-valtioiden sopimus valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta sekä sopimus EFTA-valtioiden pysyvistä komiteasta tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993, jos Euroopan talousaluetta koskeva sopimus tulee voimaan mainittuna päivänä ja jos kaikki EFTA-valtiot ovat tallettaneet sopimuksia koskevat ratifioimiskirjat. Jollei Euroopan talousaluetta koskeva sopimus tule voimaan mainittuna päivänä, sopimukset tulevat voimaan päivänä, jona Euroopan talousaluetta koskeva sopimus tulee voimaan, tai päivänä, jona kaikki EFTA-valtiot ovat tallettaneet kaikki sopimuksia koskevat ratifioimiskirjat, sen mukaan kumpi näistä päivistä on myöhempi.

Esitykseen liittyy lakiehdotus Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta, lakiehdotus valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta sekä lakiehdotus EFTA-valtioiden pysyvistä komiteasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä. Ehdotetut lait tulisivat voimaan asetuksella säädettävänä päivänä. Tarkoituksena on, että lait tulevat voimaan samana päivänä kuin niissä tarkoitettut sopimukset.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	4	6.VI Yhteistyö muilla kuin neljän vapauden aloilla	56
1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu	4	6.VII Toimielimiä koskevat määräykset	59
2. Sopimusten yhteiskunnallinen merkitys	7	6.VII.1. Assosiaation rakenne	59
3. ETA-sopimuksen taloudelliset vaikutukset	9	6.VII.2. Päätöksentekomenettely	62
3.1. ETA-sopimuksen vaikutuksista kansantalouteen ja talouspolitiikkaan	9	6.VII.3. Yhdenmukaisuus, valvontamenettely ja riitojen ratkaiseminen	65
3.1.1. Yleisarvio	9	6.VII.4. Suojatoimenpiteet	71
3.1.2. Ulkomaankauppa	10	6.VIII. Rahojusjärjestelmä	72
3.1.3. Tuotannontekijävirrat	11	6.IX Yleiset määräykset ja loppumääräykset	72
3.1.4. Talouspolitiikan kehykset	12	7. EFTAan liittyvät sopimukset	73
3.1.5. Verotus	13	7.I Yleistä	73
3.1.6. ETA-sopimuksen vaikutus alueelliseen kehitykseen	13	7.II Valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehty EFTA-valtioiden sopimus	73
3.2. Esityksen taloudelliset vaikutukset ja budjettivaikutukset	14	7.III Sopimus EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta	74
4. ETA-sopimuksen vaikutuksista päätöksentekojärjestelmiin	21	8. Sopimusten voimaansaattaminen Suomessa	75
5. ETA-sopimuksen muut organisatoriset ja henkilöstövaikutukset	23	9. Riippuvuus muista esityksistä ja kansainvälisistä sopimuksista	75
6. ETA-sopimuksen pääkohdat	28	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	77
6.I Tavoitteet ja periaatteet	29	1. Sopimusten perustelut	77
6.II Tavaroiden vapaa liikkuvuus	30	1.1. Sopimus Euroopan talousalueesta	77
6.II.1. Peruseriaatteet	30	I osa Tavoitteet ja periaatteet	77
6.II.2. Maatalous- ja kalataloustuotteet	32	II osa Tavaroiden vapaa liikkuvuus	80
6.II.3. Tulliasiaain yhteistyö ja kaupan helpottaminen	35	1 luku Peruseriaatteet	80
6.II.4. Muut tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevat säännöt	35	2 luku Maatalous- ja kalataloustuotteet	90
6.II.5. Hiili- ja terästuotteet	40	3 luku Tulliasiaain yhteistyö ja kaupan helpottaminen	104
6.III Henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus	40	4 luku Muut tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevat säännöt	107
6.III.1. Työntekijät ja itsenäiset ammatinharjoittajat	40	5 luku Hiili- ja terästuotteet	128
6.III.2. Sijoittautumisoikeus	41	III osa Henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus	129
6.III.3. Palvelut	42	1 luku Työntekijät ja itsenäiset ammatinharjoittajat	129
6.III.4. Pääomat	45	(28 artikla)	129
6.III.5. Talous- ja rahapoliittinen yhteistyö	45	(29 artikla)	139
6.III.6. Liikenne	46	(30 artikla)	183
6.IV Kilpailusäännöt ja muut yhteiset säännöt	48	2 luku Sijoittautumisoikeus	201
6.IV.1. Yrityksiin sovellettavat säännöt	48	3 luku Palvelut	206
6.IV.2. Valtion tuki	50	4 luku Pääomat	231
6.IV.3. Muut yhteiset säännöt	51	5 luku Talous- ja rahapoliittinen yhteistyö	235
6.V Neljän vapauden kannalta olennaiset laaja-alaiset määräykset	53	6 luku Liikenne	235
6.V.1. Sosiaalipolitiikka	53	IV osa Kilpailusäännöt ja muut yhteiset säännöt	244
6.V.2. Kuluttajansuoja	54	1 luku Yrityksiin sovellettavat säännöt	244
6.V.3. Ympäristö	54	2 luku Valtion tuki	261
6.V.4. Tilastot	55	3 luku Muut yhteiset säännöt	264
6.V.5. Yhtiöoikeus	55	V osa Neljän vapauden kannalta olennaiset laaja-alaiset määräykset	277

	Sivu		Sivu
1 luku	277	1.2.2. Sopimus EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta	369
2 luku	287	2. Lakiehdotusten perustelut	373
3 luku	290	2.1. Laki Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta	373
4 luku	301	2.2. Laki valvontaviranomaisen ja tuomioistuinten perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta ..	382
5 luku	304	2.3. Laki EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä	383
VI osa	311	3. Tarkemmat säännökset ja määräykset.....	384
	317	4. Voimaantulo	384
VII osa	317	5. Säättämisjärjestys	384
1 luku	317	6. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus.....	386
2 luku	321	LAKITEKSTIT	387
3 luku	326		
	330		
4 luku	330		
VIII osa	332		
IX osa	334		
1.2. EFTA-järjestelyihin liittyvät sopimukset ..	337		
1.2.1. Valvontaviranomaisen ja tuomioistuinten perustamisesta tehty EFTA-valtioiden sopimus	337		

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

Suomi on osallistunut ulkomaankaupan vauputtamispyrkimyksiin sekä Länsi-Euroopan yhdentymiskehitykseen koko toisen maailmansodan jälkeisen ajan niiden mahdollisuuksien rajoissa, joita taloutemme kehitys ja muut kansainväliset suhdejärjestelymme ovat antaneet. Suomelle on pienenä ja ulkomaankaupasta suhteellisesti riippuvaisena maana ollut tärkeätä se, että ulkomaankaupan toimintaedellytykset on voitu luoda mahdollisimman hyväiksi. Tämä on edellyttänyt aktiivista osallistumista ja sopeutumista muutosprosesseihin.

Suomi ratkaisi suhteensa sen lähimpien kauppakumppaneiden kesken perustettuun Euroopan vapaakauppaliittoon (EFTA) siten, että Suomi tuli EFTAn liitännäisjäseneksi käytännössä täysjäsenen velvoittein (FINEFTA) vuonna 1960. Samaan aikaan tehtiin entisen Neuvostoliiton kanssa kauppasopimus, jossa taattiin Neuvostoliiton tuotteille Suomen markkinoilla sama asema kuin EFTA-valtioiden tuotteille. Suhteemme Euroopan talousyhteisöön (ETY) ja Euroopan hiili- ja teräsyhteisöön järjestettiin vapaakauppasopimuksilla vuonna 1973.

Sopimusten perusteella Suomi on voinut käydä näihin järjestöihin kuuluvien maiden kanssa laajaa teollisuustuotteiden vapaakauppaa vuodesta 1984 lähtien, jolloin loput vielä jäljellä olleista tulleista ja määrällisistä rajoituksista poistuivat.

Luxemburgissa huhtikuussa 1984 kokoontuneet EFTA-valtioiden ja Euroopan yhteisön jäsenvaltioiden ministerit päättivät yhteistyön laajentamisesta sellaisille uusille aloille, joita vapaakauppasopimukset eivät vielä kattaneet. Tässä niin sanotussa Luxemburgin julistuksessa otettiin päämääräksi eurooppalaisen talousalueen luominen. Tavoite oli määritelty melko väljästi, eikä julistuksella ollut samaa oikeudellista sitovuutta kuin kansainvälisellä sopimuksella. Tavoitteiden toteuttamiseksi luotiin toimintamuodot yhteistyön kehittämistä varten, ja yhteistyön tuloksena on tehty eräitä EFTA-valtioiden ja Euroopan yhteistöjen (EY) välisiä sopimuksia muun muassa kaupan teknisten esteiden ja koulutuksen alalla.

EY:n taholla ja EFTA-valtioissa alkoi kuitenkin esiintyä näkemyksiä, joiden mukaan

Luxemburgin prosessiin perustuva yhteistyö ei tuota riittäviä tuloksia. Yhteistyössä siirryttiin seuraavaan vaiheeseen, kun EY:n komission puheenjohtaja Jacques Delors teki tammikuussa 1989 aloitteen kiinteämmän ja kokonaisvaltaisemman yhteistyösuhteen luomisesta EY:n ja EFTA-valtioiden välille. Tämän aloitteen seurauksena alkoi ETA-prosessi.

Suomen hallitus suhtautui myönteisesti aloitteeseen ja oli omista lähtökohdistaan valmis osallistumaan aktiivisesti EFTA-EY-yhteistyön syventämiseen. Maaliskuussa 1989 Oslossa kokoontuneet EFTA-valtioiden pääministerit antoivat selkeän myönteisen vastauksen puheenjohtaja Delorsin aloitteeseen ja asettivat tavoitteeksi tavaroiden, palvelujen, pääoman ja henkilöiden vapaan liikkumisen mahdollisimman täydellisesti toteuttavan dynaamisen ja homogeenisen eurooppalaisen talousalueen luomisen.

Pian Oslon kokouksen jälkeen pidettiin EFTA-valtioiden ja EY:n jäsenvaltioiden yhteinen ministerikokous Brysselissä. Myös EY:n jäsenvaltiot suhtautuivat myönteisesti puheenjohtaja Delorsin aloitteeseen. Delorsin esittämät ja EFTA-valtioiden pääministerien tukemat keskustelut päätettiin aloittaa mahdollisimman pian.

Edellä selostettujen ministerikokousten päätösten tuloksena käynnistettiin virkamiestason selvitystyö. Tarkoituksena oli selvittää, miltä pohjalta mahdolliset neuvottelut Euroopan talousalueen luomiseksi voitaisiin käydä.

Näitä keskusteluja varten perustettiin johtoryhmä, jossa EFTA-valtioita ja EY:n komissiota edustivat valtiosihteerit tai osastopäällikkötason virkamiehet. Johtoryhmä perusti viisi työryhmää, jotka käsittelivät tavaroiden, palvelujen ja pääomien sekä henkilöiden vapaata liikkumista, yhteistyötä neljään vapauteen läheisesti liittyvillä aloilla sekä oikeudellisia ja institutionaalisia kysymyksiä.

Valmistelevissa keskusteluissa komissio selosti EY:n omia suunnitelmia ja tavoitteita neljän vapauden toteuttamiseksi. Yhdessä karotettiin sitä, miten laajasti EY-säädökset voitaisiin ottaa tulevan ETA-järjestelyn pohjaksi. Samalla tutkittiin, miten ETA-järjestely voitaisiin toteuttaa ja minkälaisia oikeudellisia ja institutionaalisia ratkaisuja sitä varten tarvittaisiin. Selvitystyö saatiin päätökseen 20.10.1989 mennessä.

Brysselissä pidettiin 19.12.1989 EFTA- ja

EY-valtioiden yhteinen ministerikokous, jossa päätettiin ETA-neuvottelujen aloittamisesta varhain vuoden 1990 alussa ja siitä, että neuvottelut tulee viedä läpi nopeassa aikataulussa. Erityisesti EFTA-valtioiden tavoite oli, että ETA-järjestely tulisi voimaan vuoden 1993 alusta lähtien eli samaan aikaan EY:n sisämarkkinaohjelman toteutumisen kanssa.

Tammikuussa 1990 korkean tason johtoryhmä aloitti virallisia neuvotteluja edeltävät selvitysluontoiset keskustelut, joiden aikana keskityttiin pohtimaan sitä, mitkä ovat ne oleelliset EY-säädökset, jotka olisi tarkoitus ottaa tulevan sopimuksen pohjaksi, missä asioissa tarvitaan poikkeuksia ja siirtymäjärjestelyjä ja minkälainen päätöksentekojärjestelmä luodaan ETA-järjestelyä varten.

Selvitysluontoiset keskustelut saatiin päätökseen maaliskuun 1990 loppuun mennessä. Johtoryhmä ilmoitti kantanaan, että valmisteluvaiheissa keskusteluissa on saatu riittävä pohja sille, että viralliset neuvottelut Euroopan talousalueen luomiseksi voitaisiin aloittaa. EFTAn johtoryhmän kokouksessa 2.4.1990 hyväksyttiin EFTAn neuvottelulähtökohdat. EFTAn ministerit hyväksyivät kokouksessaan 3.4.1990 EY:lle osoitetun viestin, jossa todettiin valmius aloittaa neuvottelut viivytyksettä.

Göteborgissa 14.6.1990 pidetyssä EFTAn ministerikokouksessa EFTAn ministerit ja EY:n komission varapuheenjohtaja vahvistivat yhdessä tavoitteen saattaa ETA-neuvottelut päätökseen siten, että sopimus voisi tulla voimaan 1.1.1993.

EY:n komission saatua EY:n jäsenvaltioilta muodolliset neuvotteluvaltuudet viralliset neuvottelut aloitettiin 20.6.1990 Brysselissä.

Neuvotteluja käytiin samoissa ryhmissä kuin selvitysluontoisten keskustelujen aikana. Neuvottelija johti korkean tason neuvotteluryhmä. Ryhmä sai viiden sen alaisena toimivan neuvotteluryhmän selvitykset tiedokseen ja ratkaisi sellaiset kysymykset, joita ei neuvotteluryhmissä voitu ratkaista. Neuvotteluryhmät kokoontuivat keskimäärin kerran tai kaksi kuukaudessa.

EY:n komissio edellytti prosessin alusta lähtien, että EFTA vahvistaa sisäisiä rakenteitaan ja päätöksentekomenetelmiään tulevaa yhteistyöjärjestelyä silmälläpitäen. Se edellytti, että EFTA-ryhmä esiintyy keskusteluissa ja myöhemmin neuvotteluissa yhtenäisesti eli että EFTA-valtiot muodostavat sisäisesti yhteisen kannan käsiteltäviin asioihin ennen kuin kanta

esitetään komissiolle. Menettelyä noudatettiin koko prosessin ajan, ja EFTAn kannan esitti kulloinkin EFTAn puheenjohtajamaa.

Neuvottelujen kuluessa pidettiin EFTAn ja EY:n jäsenvaltioiden yhteisiä ministerikokouksia. Niissä käsiteltiin sellaisia neuvottelukysymyksiä, joita virkamiestasolla ei pystytty ratkaisemaan.

Ensimmäinen yhteinen ministerikokous virallisten neuvottelujen alettua pidettiin 19.12.1990 Brysselissä. Kokouksessa päästiin yhteisymmärrykseen eräistä keskeisistä kysymyksistä, kuten suojalausekemenettelystä, jonka nojalla EFTA-valtiot saattoivat luopua suurimmasta osasta poikkeusvaatimuksiaan. Kokouksessa sovittiin myös päätösten valmistelusta ja päätöksenteosta sekä ETA:n neuvoston ja ETA:n sekakomitean perustamisesta ja tehtävistä. Osapuolet vahvistivat myös sitoumuksensa ETA-sopimuksen aikaansaamiseksi siten, että se tulisi voimaan vuoden 1993 alusta lukien. Tavoitteeksi asetettiin saada neuvottelut päätökseen ennen kesää 1991.

Seuraava yhteinen ministerikokous pidettiin Brysselissä 13.5.1991. Kokouksessa lähes kaikki institutionaaliset ja oikeudelliset kysymykset saatiin ratkaistua samoin kuin suurin osa sisältökysymyksistä. Jäljelle jäi kolmen vaikeimman kysymyksen — kalastuksen, kauttakulkuliikenteen ja rahaston — lisäksi joukko pienempiä neuvottelukysymyksiä.

EFTA- ja EY-valtioiden ministerit kokoontuivat vielä yhteen yhteiseen kokoukseen Luxemburgissa 18.6.1991. Tavoitteena oli, että kaikki jäljellä olevat avoimet kysymykset olisi voitu ratkaista, ja monen kysymyksen kohdalla päästiinkin yhteisymmärrykseen. Koska asioista oli sovittu ilman, että niitä olisi kirjattu, esiintyi kokouksen jälkeen kuitenkin erilaisia käsityksiä siitä, mistä olisi sovittu.

Salzburgissa pidettiin 24.—25.6.1991 EFTAn ylimääräinen ministerikokous, johon osallistui myös EY:n puheenjohtajavaltion Luxemburgin ministeri sekä komission varapuheenjohtaja. Kokouksessa ei neuvoteltu vaan todettiin osapuolten kannat avoimista kysymyksistä sekä sitoumus saattaa neuvottelut päätökseen heinäkuun 1991 loppuun mennessä.

Neuvottelut jatkuivat tiiviinä koko heinäkuun. Heinäkuun lopulla kokoontunut korkean tason neuvotteluryhmä ei kuitenkaan päässyt yhteisymmärrykseen jäljellä olleista kysymyksistä, joista hankalin oli kalastus.

Elokuun ajan neuvotteluissa oli tauko, ja ne

jatkuivat jälleen syyskuun alussa. Neuvottelujen takaraja oli siirtynyt jo useasti, eikä virallista takarajaa enää asetettu. Käytännössä aikaa ei kuitenkaan ollut paljon, sillä sopimuksen voimaansaattamistoimille oli jätettävä riittävästi aikaa. Luxemburgiin EY:n aloitteesta kokoontuneet rinnakkaiset EFTA- ja EY-valtioiden ministerikokoukset 21.10.1991 nähtiinkin viimeisenä mahdollisuutena saada onnistunut lopputulos neuvotteluissa. Luxemburgissa päästiin sopimukseen kaikista vielä avoinna olleista neuvottelukysymyksistä, ja neuvottelut voitiin todeta asiallisesti päättyneiksi.

Sopimustekstin luonnostelua varten perustettu EFTAn ja EY:n yhteinen luonnosteluryhmä oli laatinut sopimusta jo kevästä lähtien. Luxemburgin kokouksen jälkeen sopimuksen viimeistely jatkui.

ETA-sopimuksen marraskuuksi 1991 suunniteltu parafointi siirtyi kun Euroopan yhteisöjen komissio päätti hakea EY:n tuomioistuimelta lausuntoa siitä, onko ETA-sopimus sopusoinnussa Rooman sopimuksen kanssa. Tuomioistuin antoi lausuntonsa 14 päivänä joulukuuta 1991 ja totesi, että eräät sopimuksen kohdat, erityisesti yhteisen ETA-tuomioistuimen perustamista koskevat määräykset, olisivat ristiriidassa Rooman sopimuksen kanssa.

EFTA-valtioiden ja EY:n pääneuvottelijat neuvottelivat tämän jälkeen uudestaan ne sopimuksen kohdat, joita EY:n tuomioistuin piti lausunnossaan Rooman sopimuksen vastaisina. Osapuolet päättivät muun muassa uudesta riitojen ratkaisemisesta koskevasta järjestelystä minkä mukaan EY:n tuomioistuimen rinnalle perustetaan itsenäinen, EFTA-valtioiden osalta ETA-sopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa kysymyksissä toimivaltainen EFTAn tuomioistuin. Pääneuvottelijat allekirjoittivat 14 päivänä helmikuuta 1992 yhteisen julistuksen, jossa ETA-sopimusta koskevat neuvottelut todettiin päättyneiksi.

EY:n parlamentin esittämän vaatimuksen johdosta komissio päätti pyytää vielä EY:n tuomioistuimelta lausuntoa sopimuksen uudelleen neuvotteluista kohdista. Tuomioistuimen 10 päivänä huhtikuuta 1992 antama lausunto oli myönteinen ja ETA-sopimuksen englanninkielinen toisinto parafoitiin Brysselissä huhtikuun 14 päivänä 1992.

ETA-sopimus allekirjoitettiin kaikilla ETA-kielillä ministeritasolla Porton kaupungissa Portugalissa 5 päivänä toukokuuta 1992.

Suomessa sekä eduskunta, hallinto että yh-

teiskunnan eri etupiirit ovat osallistuneet tiiviisti ETA-sopimukseen liittyvään valmisteluun.

Valtioneuvosto antoi eduskunnalle Suomen suhtautumista Länsi-Euroopan integraatiokehitykseen selostavan selonteon 1.11.1988 ja tiedonannon 29.11.1989. Lisäksi annettiin 13.3.1990 kattavampi, ETA-sopimusneuvottelujen asiiasältöä yksityiskohtaisesti selostava selonteko, joka oli eduskunnassa laajan valiokuntakäsittelyn kohteena. Eduskunnan ulkoasiainvaliokunta antoi yksityiskohtaisen mietinnön selonteosta (UaVM 7/1990 vp).

Hallitus antoi myös säännöllisesti eduskunnalle ja erityisesti sen ulkoasiainvaliokunnalle selvityksiä ETA-neuvottelujen etenemisestä.

ETA-neuvotteluja varten asetettiin 26.1.1990 neuvotteluvaltuuskunta, jonka jäsenet edustivat Suomea neuvotteluissa. Neuvottelijoiden tukena toimi laaja valmisteluorganisaatio, joka koostui eri hallinnonalojen sekä etujärjestöjen edustajista.

Vuonna 1987 perustettiin ulkoasiainministeriön alaisuuteen EFTA-EY-seurantatoimikunta, joka on koostunut keskeisten ministeriöiden kansliapäälliköistä sekä Suomen Pankin johtokunnan jäsenestä. Seurantatoimikunta on osallistunut Suomen kannanottojen valmistelemiseen. Sen alaisuudessa on toiminut viime vaiheessa 25 valmistelujaostoa, jotka on perustettu neuvotteluissa käsiteltävien asiakokonaisuuksien jaottelua noudattaen. Valmistelujaostoissa on ollut edustus eri viranomaisista ja elinkeinoelämän etujärjestöistä sekä ammattijärjestöistä. Ne ovat valmistelleet Suomen kannanotot ennen niiden viemistä seurantatoimikunnan vahvistettaviksi.

Tasavallan Presidentti asetti 26.5.1989 neuvottelukunnan valmistelemaan ja käsittelemään Suomen kannanottoja Länsi-Euroopan taloudelliseen yhdentymiskehitykseen liittyvistä kysymyksistä käytävissä neuvotteluissa. Neuvottelukuntaan kuuluu 53 jäsentä ja ne edustavat eri ministeriöitä, yhdentymiskehityksen kannalta keskeisiä keskusvirastoja, elinkeinoelämän etujärjestöjä, työmarkkinajärjestöjä sekä eduskunnassa edustettuna olevia puolueita. Myös Ahvenanmaan maakuntahallituksen edustaja on neuvottelukunnan jäsen.

Puhemiesneuvosto asetti 11.6.1991 eduskunnan sekä ulkoasiain- ja oikeusministeriön edustajista koostuvan toimikunnan selvittämään Euroopan talousalueen luomista koskevien sopimusten ja niihin liittyvän lainsäädännön eduskuntakäsittelyn menettelytapateknisiä ja

voimavarakysymyksiä sekä niitä menettelyjä, joilla eduskunnan sisäinen päätöksenteko Euroopan talousalueeseen liittyvissä kysymyksissä järjestetään. Valtioneuvosto asetti 5.3.1992 komitean selvittämään yhdentymisratkaisujen vaikutuksia eduskunnan, tasavallan presidentin ja valtioneuvoston ulkopoliittisiin ja kansainvälisiin asioita koskeviin valtaoikeuksiin ja näihin liittyviin päätöksenteko- ja työnjakojärjestelmiin sekä laatimaan selvitysten perusteella tarvittavat ehdotukset muutoksiksi valtiosääntöön.

2. Sopimusten yhteiskunnallinen merkitys

ETA-sopimuksen vaikutukset ulottuvat koko yhteiskuntaan. Ennennäkemättömän mittavalla ja laaja-alaisella sopimuksella on suora vaikutus Suomen lainsäädäntöön ja sen kehittämiseen sopimuksen kattamilla aloilla. Sopimuksella hyväksytty säännöstö ei kuitenkaan määrittele harjoitettavan yhteiskuntapolitiikan sisältöä. Yrityksille ja yksittäisille ihmisille sopimus luo yhdenvertaiset toimintaedellytykset muiden ETA-valtioiden yritysten ja kansalaisten kanssa. Heidänkin osaltaan varsinainen toiminta jää sopimuksen asettamissa puitteissa omaan harkintaan.

ETA-sopimuksen kautta Suomi tulee kiinteäksi osaksi 19 maata ja liki 400 miljoonaa ihmistä kattavaa sisämarkkina-alueetta, jossa tavarat, palvelut, pääomat ja ihmiset liikkuvat yhteisten sääntöjen pohjalta vapaasti vuoden 1993 alusta lukien. Sillä sovitaan myös laajasta yhteistyöstä monilla aloilla kuten tutkimus- ja kehitystyö, koulutus, ympäristönsuojelu, kuluttajansuojelu, sosiaaliset kysymykset jne. ETA-sopimuksessa on lisäksi sovittu yhteisistä hallinnointi- ja päätöksentekoelimistä, menettelyistä uusien päätösten valmistelemiseksi ja tekemiseksi sekä sopimuksen ja sen pohjalta tehtävien päätösten noudattamisen valvonnasta.

Lainsäädännöllisesti Suomi sitoutuu sopimuksen kattamilta osin yhteisiin sääntöihin ja niiden noudattamiseen sekä määrättyihin menettelytapoihin uuden lainsäädännön kehittämisessä. Sopimus ei kuitenkaan sisällä päätöksentekovallan luovuttamista ylikansallisille elimille, vaan viime kädessä lopulliset päätökset pysyvät omilla käsissä.

Sopimuksella ei myöskään luoda mitään yhteistä politiikkaa. ETA-sopimus ei merkitse

yhteistä maatalouspolitiikkaa, ei yhteistä kaupapolitiikkaa, ei yhteistä talous- ja valuuttapolitiikkaa, ei yhteistä verotuspolitiikkaa, ei yhteistä sosiaalipolitiikkaa, ei yhteistä aluepolitiikkaa, ei yhteistä kulttuuripolitiikkaa eikä mitään muutaakaan yhteistä politiikkaa. Sopimuspuolet voivat vapaasti harjoittaa haluaansa toimintaa, kunhan sillä ei rikota ETA-sopimuksen määräyksiä. Yhteisten raamien sisällä kukin sopimuspuoli voi harkita minkälaisella politiikalla omat edut tulevat parhaiten hoidetuksi. Oman politiikan vaikutukset ulotunevatkin pitemmälle kuin mihin sopimus sinänsä osapuolia velvoittaa.

Ulkopolitiikka on kokonaan ETA-sopimuksen ulkopuolella. Erillisellä julistuksella sopimusmaat ilmoittavat kyllä valmiutensa kehittää vuoropuhelua myös ulkopoliittisista kysymyksistä. Pohjoismaiden välistä yhteistyötä voidaan ylläpitää ja kehittää, kunhan vain siitä ei synny ristiriitaa ETA-sopimuksen noudattamisen kannalta. Ahvenanmaan erityisasema on ETA-sopimuksessa myös turvattu.

ETA-sopimuksen hyväksyminen edellyttää Suomen lainsäädännön muuttamista sopusointuiseksi sopimuksen määräysten kanssa. Vaikka Suomen oman lainsäädännön kehittämisesä onkin kaiken aikaa kiinnitetty huomiota myös kansainväliseen kehitykseen, merkitsee ETA-sopimus sitoutumista mittavaan lainsäädäntöuudistukseen. Yksityiskohtaisesti muutostarpeita on selvitetty nyt esillä olevan esityksen eri kohdissa. Eduskunnan käsiteltäväksi on tulossa noin 250:n lain muuttamista koskevaa erillistä esitystä, jotka tulisi pääsäännön mukaan saada hyväksytyksi vuoden 1992 loppuun mennessä.

ETA-sopimus tulee ottaa huomioon myös muutettaessa maan sisäistä lainsäädäntöä sopimuksen piiriin kuuluvilla aloilla. Lainmuutoksille ei sinänsä ole estettä, kunhan vain ETA:n sekakomiteassa voidaan todeta, etteivät muutokset haittaa sopimuksen hyvää toimimista.

ETA-sopimussäännöstöön ETA:n sekakomitean päätöksellä tehtävät lisäykset ja muutokset rinnastuvat kansainvälisiin sopimuksiin, myös sellaiset, jotka asiasisältönsä puolesta muuten kuuluisivat Suomessa normaalin lainsäädännön piiriin. Voimaansaattamislakiesityksessä on tarkemmin selvitetty tästä johtuvia seurauksia valtioelinten toimivaltajakoon.

ETA-sopimuksen keskeisenä tavoitteena on tavaroiden, palvelujen, pääomien ja henkilöiden liikkumista koskevien esteiden poistamisel-

la parantaa taloudellista tehokkuutta ja sitä kautta kohentaa taloudellisen kasvun edellytyksiä ja työllisyyttä. ETA-sopimuksen kansantaloudellisia vaikutuksia on selvitetty esityksen kohdassa 3.1. Sopimuksesta saatavien mahdollisuuksien hyväksikäyttö ja niistä johtuviin haasteisiin sopeutuminen riippuu ensisijaisesti maassa harjoitettavasta talous- ja muusta yhteiskuntapolitiikasta.

ETA-sopimuksen yksi keskeinen periaate on kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän poistaminen koko talousalueelta. Suomalaisille yrityksille tämä merkitsee toimintaedellytysten paranemista muissa ETA-valtioissa, vastaavasti myös muiden ETA-valtioiden yritysten toimintaedellytysten paranemista Suomessa. Hyödyke- ja tuotannontekijämarkkinoiden vapautumisen myötä kilpailu kiristyy, minkä tulisi heijastua kuluttajien eduksi hintatasoa alentavasti. Suomessa suojatuilla sektoreilla toimiville yrityksille kiristyvää kilpailu merkitsee sopeutumisongelmia, mikä voi ainakin aluksi vaikuttaa heikentävästi myös työllisyyteen. Yhteisten kilpailusääntöjen noudattamista valvovat EY:n komissio ja EFTAn valvontaviranomainen. Yhteisistä säännöistä ei voida poiketa ilman sopimusrikkomuksista johtuvia seuraamuksia.

Itsenäisten ammatinharjoittajien ja työntekijöiden liikkumista koskevien esteiden poistamisen ja liikkumisen edellytyksiä parantavien tutkintojen vastavuoroisen tunnustamisen ja sosiaaliturvan yhteensovittamisen seurauksena voitaneen odottaa ihmisten liikkumisen ETA-valtiosta toiseen lisääntyvän. On vaikea määrittäen arvioida, missä määrin ja mihin suuntaan liikkumista tulee tapahtumaan. Suomessa eri tahojen tekemien yleisarviointien ja EY:n sisäisten kokemusten valossa mitään yhteiskunnallisesti merkittävää muuttoliikettä ei ETA-sopimuksen seurauksena ole odotettavissa.

Henkilöiden liikkumiseen vaikuttaa yleisten toimintaedellytysten, joihin kuuluu oikeus hakea työtä koko talousalueella, lisäksi keskeisesti myös työpaikkojen tarjonta. Oleskeluluvan ETA-valtioiden kansalaiset saavat Suomessa kun työsuhde on syntynyt. Silloin he tulevat myös Suomen sosiaaliturvan piiriin. Sama koskee suomalaisia työnhakijoita muissa ETA-valtioissa. Sosiaaliturvan tasoon tai luonteeseen ETA-sopimus ei edellytä muutoksia. Se on kunkin maan itsensä päätettävissä. Sosiaaliturvan soveltamisessa ei kuitenkaan sallita syrjintää. Sosiaaliturvan koordinoitijärjestelmässä on sovittu mitä etuuksia ja miten viedään

maasta toiseen. ETA-sopimus ei myöskään merkitse passiunionia, vaikka rajatarkastusten yksinkertaistamisesta aiotaankin ryhtyä keskustelemaan sopimuspuolten kesken.

ETA-neuvottelujen alkaessa ja niiden aikana Suomessa on kiinnitetty sosiaaliturvan ohella erityistä huomiota omistusoikeuteen. Omistusoikeuden osalta sopimukseen sisältyy Suomelle kiinteää omaisuutta ja yritysostoja koskeva kolmen vuoden siirtymäkausi. Yksityisten henkilöiden vapaa-ajan asuntojen kuten kesämökkien omistusoikeuden edellytyksenä on asumisen Suomessa Tanskassa voimassa olevan mallin mukaisesti. Sopimukseen sisältyy myös suojalauseke, jonka perusteella vakavien taloudellisten, yhteiskunnallisten tai ympäristöön liittyvien syiden vuoksi sopimukseen sisältyviä oikeuksia, myös omaisuuden hankintaan liittyviä oikeuksia, on mahdollista rajoittaa.

Neljän vapauden lisäksi ETA-sopimuksen yhteiskunnalliset vaikutukset heijastuvat myös muilla aloilla harjoitettavan yhteistyön kautta. Täysi osallistumisoikeus EY:n tutkimus- ja koulutusohjelmiin tarjoaa suomalaisille tutkijalaitoksille, korkeakouluille ja yrityksille uudelle tasolle nousevaa yhteistyömahdollisuutta. Sen hyväksikäyttö edellyttää myös kotimaassa uudenlaista panostusta. Sama koskee kaikkia muitakin yhteistyöaloja. Kuluttajansuojelun, ympäristönsuojelun ja sosiaalisten kysymysten osalta neljään vapauteen suoraan liittyvät määräykset eivät laske Suomen normitasoa. Eräiltä osin määräyksiä Suomessa joudutaan kiristämään. Joidenkin yksittäisten kysymysten osalta on sovittu erityisratkaisusta. Yhteisen normitason kehittämisessä ja muussa yhteistyössä vaikutusmahdollisuudet paranevat. Korkea normitaso ja ympäristön osalta kestävä kehityksen periaate sisältyvät sopimuksessa johdannon tavoitteenasetteluun. Mikään ei myöskään estä Suomea ottamasta käyttöön sopimuksessa sovitua normitasoa tiukempiakin määräyksiä, kunhan ne vain eivät ole ristiriidassa muiden sopimusveloitteiden kanssa.

ETA-sopimuksen tarjoamien mahdollisuuksien hyväksikäyttö ja sen tuomien ongelmien ratkaiseminen on suuri yhteiskunnallinen haaste niin hallinnolle, yrityksille kuin yksityisille kansalaisillekin. Hallinnointiin, päätöksentekoon ja muuhun toimintaan osallistuminen edellyttää asiasisällön ja menettelytapojen tuntemuksen lisäksi entistä laajemmilla piireillä aktiivisuutta ja entistä parempaa kieli- ja neuvottelutaitoa. Yritysten, ammatinharjoittajien

ja työntekijöiden kannalta ei ETA-sopimuksen jälkeen voida enää puhua Suomen kotimarkkinoista, koska samat säännöt koskevat koko talousaluetta. Varautumisen uusiin haasteisiin ja valmiuksien parantamisen uusien mahdollisuuksien hyväksikäyttämiseen tulisikin olla mahdollisimman laajaa.

3. ETA-sopimuksen taloudelliset vaikutukset

3.1. ETA-sopimuksen vaikutuksista kansantalouteen ja talouspolitiikkaan

3.1.1. Yleisarvio

Suomen talouden rakenne on pääpiirteiltään varsin samankaltainen EY:n taloudellisen rakenteen kanssa. Palvelujen osuus bruttokansantuotteesta on kummassakin noin 2/3. Investointiasteemme on ollut korkeampi kuin EY:ssä; yksityisen kulutuksen osuus puolestaan matalampi. Julkisen kulutuksen osuus on kummassakin lähes viidennes. Sosiaalisten tulonsiirtojen osuus bruttokansantuotteesta on EY:ssä noin viidennes, mutta Suomessa noin kymmenen prosenttia 1.12.1991. Kokonaisveroaste, jossa muun muassa työnantajan pakolliset eläkevakuutusmaksut ovat mukana, on Suomessa jonkin verran korkeampi kuin EY:n jäsenvaltioissa keskimäärin. Viennin osuus on meillä laskenut viime vuosina alle EY:ssä vallitsevan tason. Tehdasteollisuuden osuus on meillä noin viidennes ja EY:ssä vajaa neljännes. Teollisuuden rakenne on meillä yksipuolisempi kuin EY:ssä.

Euroopan talousalueen luomisen keskeinen tavoite on vähentää tavaroiden, palvelusten, pääomien ja työvoiman liikkumisen esteitä alueeseen kuuluvien maiden välillä. Päämääränä on turvata kaikille yrityksille, elinkeinonharjoittajille sekä työvoimalle mahdollisimman vapaa ja tasavertainen pääsy hyödyke- ja tuotantotekijämarkkinoille koko talousalueella. Markkinoiden toimivuuden koheneminen ja kilpailun kiristyminen lisäävät talouksien tehokkuutta ja vahvistavat pitkän aikavälin taloudellisen kasvun perustaa.

Rajamuodollisuuksien ja -esteiden vähentäminen alentaa ulkomaankaupan kustannuksia yrityksissä ja julkisella sektorilla. Esteiden ma-

daltuminen ja kustannusten pieneneminen luovat edellytyksiä talousalueen sisäisen kaupan vilkastumiselle ja kilpailulle.

Tavaroiden ja palvelusten sekä työvoiman ja pääomien mahdollisuus liikkua nykyistä vapaammin tehostaa kilpailua ja kaventaa siten kuluttajaa hyödyntävällä tavalla kustannusten ja hintojen välisiä marginaaleja niin tuotannossa kuin jakelussakin. Kilpailun lisääntyminen tähän saakka kansallisesti suhteellisen suojaetuilla aloilla pakottaa nostamaan tuottavuutta, kun kustannusten vyöryttäminen hintoihin vaikeutuu.

Laajan yhtenäisen markkina-alueen synty edistää suurtuotannon etujen hyödyntämistä ja sallii suhteellisiin etuihin perustuvan kansainvälisen erikoistumisen syventämisen. Tuottavuus kohoaa ja yksikkökustannukset alenevat.

Euroopan talousalueeseen liittyminen turvaa Suomen vientiteollisuudelle tasavertaiset toimintapuitteet päämarkkina-alueellamme, mikä on välttämätön edellytys Suomen kaltaisen pienen talouden kehitykselle.

Laajat markkinat edistävät lisäksi tuotteiden ja tuotantomenetelmien kehittämistä ja siten pidemmällä aikavälillä taloudellista kasvua. Euroopan talousalueella tiivistyvä yhteistyö tutkimuksessa ja tuotekehityksessä voimistaa yhdyntymisen taloudellista kasvua tukevia vaikutuksia.

On perusteltua arvioida, että Euroopan talousalueen luomisen taloudelliset vaikutukset ovat myönteisiä alueen kaikissa maissa. Menneisyydestä saadut kokemukset tukevat tätä arviota. Vaikutusten suuruudesta ei voida tehdä täsmällisiä laskelmia, mutta muun muassa EY:n piirissä tehdyt arviot osoittavat, että alueen kansantuote on keskipitkällä aikavälillä huomattavasti suurempi kuin ilman yhdyntymistä. Kilpailun tehostuessa tuottavuus kohoaa ja kuluttajahintojen nousu hidastuu samalla kun myös työllisyys kohentuu pitkällä aikavälillä. Markkinoiden toimivuuden parantuminen kohentaa alueen kilpailukykyä alueen ulkopuolisiin maihin nähden ja lisää näin osaltaan talouskasvua Euroopan talousalueella.

Missä määrin yksittäiset valtiot hyötyvät yhdyntymisestä, riippuu paljolti paitsi harjoitettavasta talouspolitiikasta myös yritysten ja työmarkkinoiden sopeutumisesta uuteen toimintaympäristöön. Markkinavoimien merkitys eri maiden talouksien tasapainottajana korostuu yhdyntymisen olosuhteissa. Laajamittainen julkinen tuki tai muunlaiset kilpailuolaja vää-

ristävät talouspoliittiset toimet ovat pitkälti poissuljettuja vaihtoehtoja, koska ne syrjivät talousalueeseen kuuluvien toisten maiden yrityksiä ja vääristäisivät siten kilpailuolosuhteita.

Lyhyellä aikavälillä integraation vaikutukset ovat sekä myönteisiä että kielteisiä. Varautuminen yhdentyviin markkinoihin lisää investointeja ja nopeuttaa talouksien rakennesopeutusta. Rajaesteiden väheneminen ja kilpailun lisääntyminen vähentävät toisaalta työpaikkoja sopeutumiskautena aiemmin suojatuilla kotimarkkinoilla. On epävarmaa syntykö uusia työpaikkoja sitä mukaa kuin vanhoja poistuu ja siirtyvätkö työvoima ja pääomat riittävän joustavasti uusille aloille ja alueille. On odotettavissa, että yhdentymisen alkuvaiheessa työttömyys lisääntyy paikallisesti ja maissa, joiden sopeutumiskyky on heikko.

On perusteltua olettaa, että yhdentymisen vaikutukset ovat Suomessa samansuuntaisia kuin muissa talousalueen maissa. Osallistuminen lisää kansallisten talouksien tehokkuutta ja kokonaistuotantoa sekä mahdollistaa näin elintason kohottamisen. Tämän edellytyksenä on se, että tuotantovoimat kohdentuvat myös Suomessa uudelleen ja että kilpailu nyt vielä monilla tavoin suojassa toimivilla sektoreilla lisääntyy huomattavasti, vaikka näille aloille ei markkinoiden pienuuden ja syrjäisyyden vuoksi tulisikaan ulkomaisia kilpailijoita.

Euroopan taloudellisen yhdentymisen ulkopuolelle jättäytyminen heikentäisi taloutemme kilpailukykyä. Kaupanesteet säilyisivät ennallaan tai saattaisivat pidemmällä aikavälillä lisääntyä. Yhdentymisen tuottavuutta kohottavat vaikutukset jäisivät toteutumatta ja tehoton toiminta suojatulla sektorilla voisi jatkua. Vientiteollisuus joutuisi käyttämään kalliimpia tuotantopanoksia kuin kilpailijamaiden yritykset. Suomalaisilla yrityksillä ei olisi myöskään yhtä hyviä mahdollisuuksia kuin kilpailijamaiden yrityksillä osallistua eurooppalaiseen tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan. Turvataksaan toimintaedellytyksensä monien suomalaisyritysten olisi siirrettävä toimintojaan yhä enemmän ulkomaille.

3.1.2. Ulkomaankauppa

Euroopan yhdentymisen vaikutukset välittyvät ulkomaankauppaan eri tavoin. Tärkeimmät näistä kauppavirtoihin vaikuttavista tekijöistä ovat yleinen kysynnän kasvun voimistuminen

Euroopassa sekä yhdentymiskehitykseen osallistuvien maiden välisen kaupanesteiden väheneminen. Välillisiä vaikutuksia, jotka suuntaavat kaupan kehitystä pitemmällä aikavälillä ja lisäksi vaikuttavat tuotannon ja kaupan rakenteeseen, ovat muun muassa suorien sijoitusten kautta toteutuvat muutokset tuotantokapasiteetin sijainnissa Euroopan talousalueella sekä hinta- ja kustannusrakenteiden muutosten kautta toteutuvat kilpailukykyvaikutukset.

EY:n sisämarkkinaohjelman toteutumisen arvioidaan voimistavan merkittävästi taloudellista kasvua yhteisön alueella. Kasvava kysyntä eri jäsenmaissa lisää myös varsinaisen yhteisöalueen ulkopuolelta tapahtuvaa tuontia ja kasvattaa siten myös maailmankauppaa. Tämä vaikutus riippuu osittain EY:n harjoittaman kauppapolitiikan luonteesta. Mitä liberaalimpaa yhteisön yhteinen kauppapolitiikka on, sitä enemmän ulkopuoliset valtiot saavat hyötyä.

Edelleen, sisämarkkinaohjelma merkitsee siihen osallistuvien maiden välisten kaupanesteiden poistumista, esimerkiksi teknisten määräysten yhdenmukaistumista ja julkisten hankintojen vapauttamista, ja siten kauppavaihdon vilkastumista yhteisöalueen sisällä. Kaupan lisääntyminen yhteisömaiden välillä perustuu osittain siihen, että tuonti kolmansista maista syrjäytyy. ETA-ratkaisun keskeisiä vaikutuksia on se, että sen avulla tämä syrjäytetyksi tulemisen uhka kyetään Suomen teollisuuden osalta pääosin välttämään. Sopimuksen tuloksena merkittävä osa niistä kaupanesteistä, joilla vielä on ollut merkitystä suomalaiselle teollisuudelle kaupassa EY:n jäsenvaltioiden kanssa, poistuu. Myös palvelujen kaupan esteitä puretaan.

Samalla väistyvät myös monet tuotantontekijäliikkeiden rajoitukset, jotka ovat vaikeuttaneet suomalaisten yritysten sopeutumista eurooppalaiseen työnjakoon. Kolmas, pitemmällä aikavälillä ulkomaankaupan määräytymiseen vaikuttava seikka ovat suorat sijoitukset, jotka tulevat entistä enemmän korvaamaan kauppavirtoja. Tähän vaikuttaa myös se, että olosuhteet eivät muutu vain varsinaisen valmistustoiminnan kohdalla. Myös monet muut yritystoiminnan kannalta keskeiset, merkittäviä kustannuksia aiheuttavat toiminnot kuten varastointi ja kuljetukset joudutaan arvioimaan uudelleen.

Sisämarkkinaohjelma pyrkii ratkaisemaan EY:n jäsenvaltioiden osalta tuotannon tehokkuuden — suurtuotannon etujen — ja vapaan kilpailun välistä ristiriitaa ja siten vastaamaan

Yhdysvaltojen ja Japanin haasteeseen erityisesti kallista huipputekniikkaa ja tutkimuspanostusta vaativilla aloilla. Yhdentyneiltä eurooppalaisilta markkinoilta voidaan löytää tilaa riittäväälle määrälle kyllin suuria ja tehokkaita tuotantoyksiköitä siten, että kilpailuolosuhteet eivät markkinoilla vaarannu. Tämä avaa mahdollisuuden edelleen kohottaa tuottavuutta. Samalla entistä paremmin toimiva kilpailu takaa tuotantopanosten edullisemman saatavuuden. Erityisesti pienen kansantalouden kannalta ulkomaankaupan laajenemisen ja yhdentymisen kautta saavutettavissa olevilla tehokkuuseduilla on ratkaiseva merkitys kilpailukyvn kohentamisessa.

Kilpailukyvn määräytyminen muuttuu, kun hyödyke- ja tuotantontekijämarkkinat avautuvat. Voimistuva kilpailu ja suurtuotannon etujen hyväksikäytön helpottuminen nopeuttavat tuottavuuden kasvua, mikä mahdollistaa kansantalouden kilpailukyvn sopeutumisen entistä avoimpiin markkinoihin. Suomen lähtötasoltaan korkea hinta- ja kustannustaso aiheuttaa sen, että muutokset meillä voivat olla suhteellisen voimakkaita. Toisaalta voidaan arvioida, että mitä enemmän sopeutumistarvetta kansantaloudella on, sitä enemmän voidaan integraatiosta pitemmän ajan kuluessa saada hyötyä. On ilmeistä, että tämä merkitsee tuotannon ja viennin rakennemuutosten jatkumista 1990-luvulla.

Tuotannon ja ulkomaankaupan rakenteeseen yhdentymisellä näyttäisi olevan kahdenlaisia vaikutuksia. Aloilla, joissa tuotantontekijäpanostus ja raaka-aineperusta ovat merkittäviä tekijöitä, integraatio korostaa asianomaisen valtion ja toimialan suhteellista etua. Tämän mukaisesti Euroopan talousalueen sisäinen työnjako syvenisi siten, että voimakkaat ja kilpailukykyiset tuottajat entisestäänkin vahvistaisivat asemiaan ja että kauppavirrat eri toimialojen välillä lisääntyisivät. Suomelle tämä kehitys merkitsisi ennen kaikkea metsäteollisuuden aseman korostumista. Muutokset tässä suhteessa olisivat tuskin kovin voimakkaita, sillä jäljellä olevien kaupanesteiden poistuminen ei sanottavasti vaikuta metsäteollisuuden kilpailuasemaan, jossa potentiaaliset suurtuotannon edut on suureksi osaksi jo hyödynnetty. Itse asiassa voidaan arvioida, että muun muassa metsäteollisuuden raaka-ainekäytössä tapahtumassa olevien muutosten vuoksi Suomen suhteellinen etu metsäteollisuustuotteiden tuotajana on osin heikentymässä.

Muille runsasta pääoma- ja tutkimuspanostusta vaativille toimialoille kiristyvässä kilpailussa selviytyminen näyttäisi merkitsevän ratkaisuja, jotka edellyttävät entistä laajempaa, yli rajojen ulottuvaa yritysten välistä yhteistyötä. Yhdentymiseen liittyvä pääomamarkkinoiden vapauttaminen näyttäisi antavan tällaiseen yhteistoimintaan uusia mahdollisuuksia. Tämän suuntaisen kehityksen ei sinänsä tarvitse merkitä työpaikkojen menetyksiä, sillä näillä aloilla Suomen kustannuskilpailukyky on voinut nopean tuottavuuden nousun vuoksi säilyä suhteellisen hyvänä.

Vielä viime vuosikymmenen alussa Suomen teollisuudella oli suhteellinen etu Euroopan maiden vertailussa työvaltaisilla aloilla. Nyt suhteellinen etumme näyttää olevan aloilla, joilla koulutetun työvoiman käytöllä on keskeinen merkitys. Työvaltaisilla aloilla selviytyminen yhdentymisen johdosta lisääntyvästä kilpailusta edellyttäne merkittävää kustannusten alenemista tai toiminnan suuntaamista uudelleen.

Toinen kehityslinja koskee toimialoja, joissa tuotantontekijäpanostuksella on vähemmän ratkaiseva merkitys. Näihin kuuluvat muun muassa monet Suomen kannalta tärkeät koneenrakennusteollisuuden alat. Näillä aloilla yhdentyminen tapahtuu pikemminkin toimialojen sisällä, tehokkuusetujen hyväksikäytön ja erikoistumisen kautta siten, että alan sisäinen kauppa lisääntyy. Viime vuosikymmenen aikana toteutunut teollisuuden voimakas tuottavuuden kasvu ja siihen perustunut vientimenesitys koski paljolti aloja, joilla mahdollisuudet saada tehokkuusetuja muun muassa uutta teknologiaa hyödyntämällä ovat suuret.

Tällä niin sanotulla ristikkäiskaupalla, joka on kaikkein nopeimmin kasvava maailmankaupan osa ja joka olennaisesti liittyy talouksien yhdentymiseen, on kuitenkin toistaiseksi ollut Suomen ja EY:n jäsenvaltioiden välisessä kaupassa suhteellisen vähäinen merkitys. Kaupan ja tuotantontekijäliikkeiden esteiden poistussa näyttäisi näiden seikkojen merkitys kuitenkin korostuvan. Samalla sekä viennin että tuonnin kansantuoteosuudet ilmeisesti kasvavat.

3.1.3. Tuotantontekijävirrat

Tavarakauppa on jo pitkälti vapaata. Sen sijaan tuotantontekijöiden liikkeiden vapauttaminen merkitsee olennaista muutosta nykyti-

lanteeseen verrattuna. ETA-sopimus vähentää kaupanesteiden vaikutusta suoriin sijoituksiin. Tarve kiertää kaupanesteitä suorien sijoitusten avulla käy tarpeettomaksi. Suorien sijoitusten määrä ja suuntautuminen riippuu entistä selvemmin siitä, millaiseksi yritykset näkevät strategiset vaihtoehdonsa.

On mahdollista, että suorien sijoitusten kasvu Suomesta ulkomaille hidastuu. Jos kustannuserot Suomen ja EY:n jäsenvaltioiden välillä tasaantuvat yhdentymisen vuoksi, paine siirtää tuotantoa ulkomaille korkean kotimaisen kustannustason vuoksi vähenee. Toimintojen kansainvälistyminen yhdentymisen seurauksena luo toisaalta ainakin jossain määrin tarvetta laajentaa ja uudelleensijoittaa toimintoja, mikä voi lisätä suoria sijoituksia. Suomen markkinoiden avautuminen puolestaan lisännee ulkomaisten yritysten sijoituksia Suomeen.

Kilpailun lisääntyminen ja toisiin maihin sijoittautumisen helpottuminen johtanevat siihen, että yritykset voivat entistä vapaammin sijoittua parhaaksi katsomalleen alueelle. Sijaintiin vaikuttavina tekijöinä tullevat korostumaan kustannustason lisäksi muun muassa talouden toiminta, koulutustaso, työmarkkinaolosuhteet sekä muut yritysten toimintaedellytyksiin vaikuttavat tekijät.

Työvoiman liikkuvuutta rajoittavien esteiden väheneminen lisännee työvoiman siirtymistä korkean elintason maihin, mikä pienentäisi eri maiden välillä vallitsevia työllisyys- ja palkkaeroja. Vaikutukset ilmenisivät todennäköisesti hyvin hitaasti. Työvoiman liikkuvuutta rajoittavat edelleen monet säädökset ja kulttuurien erot.

Työvoiman liikkuvuusmahdollisuuksien kohentuminen ja suomalaisten yritysten kansainvälistyminen lisännevät suomalaisen korkeasti koulutetun työvoiman halukkuutta siirtyä EY:n alueelle, koska koulutettujen suhteelliset palkat ovat suurempien palkkaerojen ja keveämmän verotuksen vuoksi EY:n jäsenvaltioissa korkeampia kuin Suomessa samalla kun elinkustannukset ovat matalampia kuin Suomessa.

Suomen nimellisesti korkea palkkataso ja pienet tuloerot voivat houkuttaa jossain määrin vähän koulutettua työvoimaa EY:n matalapalkkamaista Suomeen. Maantieteellinen sijaintimme ja ilmastomme, kieli- ja kulttuurierot sekä elinkustannusten korkeus hillinnevät kuitenkin tehokkaasti muuttohalukkuutta EY:n jäsenvaltioista Suomeen.

3.1.4. Talouspolitiikan kehitykset

Taloudellisen yhdentymisen tiivistyminen syventää valtion osallistumista kansainväliseen työnjakoon. Talouden kehitys riippuu tällöin aiempaa selkeämmin sen kauppakumppaneiden talouskehityksestä sekä valtion vientimenestyksestä, siis kilpailukyvyistä. Myös suhdannevaihtelut välittyvät tällöin entistä nopeammin valtiosta toiseen.

Kunkin valtion oma talouspoliittinen liikkumavara samalla pienenee ja talouspolitiikan hoidolle asetettavat vaatimukset kasvavat. Talouden tasapainoinen kehitys ja tehokkuus nousevat yhä tärkeämmiksi; tasapainoinen kehitys vähentää inflaatiovaaraa ja tehokkuus pitää kustannustason kurissa. Yhdentymisen syveneminen lisää sekä talouden ulkoista riippuvuutta että talouspolitiikalle tästä koituvia rajoituksia.

ETA-sopimuksen voimaantulo ei sinänsä muodollisesti vaikuta mahdollisuuksiimme harjoittaa itsenäistä talouspolitiikkaa. Vaikka EY:n talous- ja rahaliittosuunnitelmat asteittain toteutuvat ja sisältävät myös julkisen sektorin budjettipolitiikan ja budjettien rahoitusta koskevia rajoituksia, ei näillä rajoituksilla sellaisinaan ole vaikutusta ulkopuolisiin maihin. Kotimaisen kysynnän ja siten muun muassa työllisyyden kehitykseen voidaan edelleenkin pyrkiä vaikuttamaan perinteisin suhdannetasaustoinin kuten säätelemällä julkisia menoja tai verotuksen tasoa, sillä ETA-sopimuksessa ei ole määräyksiä, jotka estäisivät tällaiset toimet. Liioin raha- tai tulopolitiikkaan ei sopimuksella ole suoranaisia vaikutuksia.

Selvää on, että neljän vapauden toteutumisen merkitsee kiinteiden valuuttakurssien valitessa varsin tiukkoja rajoituksia Suomen finanssipolitiikalle. Elvytykseen pyrkivällä finanssipolitiikalla ei välttämättä saavuteta tavoiteltuja tuloksia tuotannon ja työllisyyden suhteen, jos inflaation kiihtyminen johtaa kilpailukyvyn heikkenemiseen, vaihtotasevajeen kasvuun ja korkojen nousuun.

Tuotannontekijöiden sekä hyödykkeiden liikkumisen helpottuminen johtaa siihen, että verotusta koskevia säännöksiä tultaneen eri maissa yhdenmukaistamaan jo markkinavoimien luomien paineiden vuoksi ilman erityisiä yhdenmukaistamista koskevia sopimuksiakin. Paineet samankaltaistumiseen, käytännössä verotuksen kevenemiseen, ovat sitä suuremmat,

mitä helpommin verotuksen kohde pystyy liikkumaan keveämpää verotusta soveltavaan valtion.

Kytketymisemme Länsi-Euroopan talouksiin yhdyntymiseen edellyttää vakaata, kestävällä tasolla olevaa markan arvoa suhteessa Euroopan muihin valuuttoihin. Tämä antaa talouspolitiikalle ja inflaatiokehitykselle selkeän ohjenuoran; harjoitettavalle talouspolitiikalle asetetaan aikaisempaa ahtaammat rajat inflaation suhteen. Aktiivisella korkopolitiikallakaan ei sanottavasti voida vaikuttaa taloudelliseen kehitykseen. Ulkomaisten pääomaliikkeiden vapautuminen on johtanut siihen, että korkotason kehitys riippuu olennaisesti kansainvälisistä korkoliikkeistä sekä valuuttamarkkinoiden kehityksestä.

Tasapainoinen talouskehitys perustuu siten olennaisesti joustaviin markkinoihin sekä kilpailukykyäkökohtiin perustuvaan tulopolitiikkaan. Kilpailijamaita nopeampaan kustannuskehitykseen vievät ratkaisut johtaisivat nopeasti ulkomaankaupan tasapainon heikkenemiseen ja vaatisivat talouspolitiikan kiristämistä.

3.1.5. Verotus

Yleisenä periaatteena ETA-sopimuksessa on se, että kansalaisuuden perusteella tapahtuva syrjintä on kiellettyä. Suomen verojärjestelmän mukaan verovelvollisuus perustuu täällä asumiin tai toimimiseen eikä kansalaisuuteen. Täten kansalaisuuden perusteella tapahtuvaa syrjintää ei esiinny Suomen verojärjestelmässä. Poikkeuksena tästä voitaneen kuitenkin pitää ulkomaisilta ajoneuvoilta Suomessa tapahtuvasta maantieliikenteestä eräissä tapauksissa perittäviä veroja, joista Suomi tulee vastaveroisuuden periaatetta noudattaen luopumaan.

Verotuksen osalta ETA-sopimuksen tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevassa osassa kielletään syrjivä sisäinen verotus ja sisäisten verojen takaisinmaksu. ETA-sopimukseen ei sisälly suoranaisesti välitöntä verotusta koskevia määräyksiä.

3.1.6. ETA-sopimuksen vaikutus alueelliseen kehitykseen

ETA-sopimuksen vaikutuksia alueelliseen kehitykseen on vaikea arvioida täsmällisesti. Vaikutukset ovat pääosin välillisiä ja riippuvat

paljolti yleisestä taloudellisesta kehityksestä. Julkisen sektorin sisällä toteutettaviin aluepoliittisiin toimenpiteisiin ETA-sopimus ei vaikuta. Siten esimerkiksi kuntien valtionosuusjärjestelmä kantokykyluokituksineen samoin kuin julkisten infrastruktuuri- ja muiden sellaisten investointien suuntaaminen alueellisiin perustein ovat edelleen täysin kansallisesti päätettävissä. Yritystoimintaan liittyvät alueelliset vaikutukset syntyvät lähinnä kansainvälisen ja kotimaisen kilpailuaselman muuttumisesta.

ETA-sopimus kieltää antamasta sellaista tilapäistäkin tukea yrityksille, joka vääristäisi kilpailuasemaa ETA-markkinoilla.

Sopimus antaa kuitenkin Suomelle mahdollisuuden omaan aluetukipolitiikkaan siellä, missä työttömyys- ja talouskehitys ovat huonot. Tällä tuella voidaan näin vaimentaa kielteisiä kehitysvaikutuksia. Aluepoliittista tukea joudutaan joidenkin tukien osalta muuttamaan, mutta parhaillaan menossa olevassa aluepolitiikan uudistamisessa otetaan huomioon ETA:n valtiotukisääntöjen asettamat rajoitukset.

Elintarviketeollisuus on yksi ala, joka joutuu ETA-sopimuksen aiheuttaman kansainvälistymisen johdosta tervehdyttämään toimintaansa selviytyäkseen uudessa kilpailutilanteessa. Vaikka elintarviketeollisuus on keskittynyt Etelä-Suomeen, ei toimialan lääneittäisessä työvoimaosuudessa ole merkittäviä eroja. Niillä alueilla, joilla teurastus- ja lihanjalostus muodostavat merkittävän osuuden alueen elintarviketeollisuuden henkilökunnasta, voidaan tutkimusten mukaan olettaa saneerauksen kuitenkin olevan voimakkainta.

Matkailu on eräs EY:n nopeimmin kasvavista toimialoista. Matkailun edistämiskeskus on tarkistanut matkailuelinkeinolle kohdistuvaa tukea siten, että tuki ei enää kohdistu yrityksille eikä muutenkaan vinouta kilpailua. Näin ollen nykyinen tuki ei ole ETA-sopimuksen vastainen. Muihin matkailulle myönnettäviin tukiin, kuten läänin kehittämisraha ja Lapin matkailun lomatuki, ei niiden luonteen ja vähäisyyden vuoksi liioin kohdistu muutospainetta.

Muiden alueellisesti vaikuttavien tukimuotojen osalta alueellinen kuljetustuki ei ETA-sopimuksen tultua voimaan olisi nyky muodossaan sallittu tukimuoto. Kuljetustuen loppuminen saattaa vaikuttaa Pohjois- ja Itä-Suomen teollisuuden kilpailukykyyn, etenkin metsäteollisuuden osalta. Alueellisen kuljetustuen uudis-

taminen on osa aluelainsäädännön uudistamista, jossa kuljetustusten sijasta toimitaan yritysten sijaintituissa.

Suomen aluekehityksen kannalta merkittävän KERA Oy:n toiminta ja rahoitusmuodot eivät tule muuttumaan ETA-sopimuksen johdosta. KERA Oy:n toimintaa on myös mahdollista sopimuksen estämättä laajentaa koko maan kattavaksi.

EY:n koulutusohjelmien yhtenä tavoitteena on alueellisen tasapainon edistäminen. Rahoitusta myönnetään esimerkiksi hankkeisiin, jotka mahdollistavat syrjäseutujen nuorten osallistumisen henkilövaihtoon. Tällä voidaan katsoa olevan myönteinen vaikutus alueellisen kehityksen kannalta. Tietoverkkoyhteistyöhön osallistuminen ja teknologiansiirron tehostuminen parantavat syrjäisten alueiden kehitysmahdollisuuksia.

Mikäli kirjolohen tuotanto lisääntyy viennin kasvaessa, sillä on merkitystä alueelliseen kehitykseen saaristo- ja rannikkoalueilla.

Teknologiansiirron tehostuminen teknologiyhteistyön kautta vaikuttaa positiivisesti alueelliseen kehitykseen.

Kilpailukykyisimmät yhdyskunnat tulevat menestymään. Aluepoliittisilla toimenpiteillä tuleekin auttaa eri alueiden tuotantorakenteen uudistamista siten, että reaalin kilpailukyky paranee.

3.2. Esityksen taloudelliset vaikutukset ja budjettivaikutukset

Yleistä

ETA-sopimuksella on huomattavia vaikutuksia valtion tulo- ja menoarvioon. Se aiheuttaa valtiolle välittömiä lisämenoja, toisaalta myös vähentää valtion menoja. Paineet verotuksen alentamiseksi kasvavat, mutta tuotannon kasvuvaikutuksen takia valtion tulot myös lisääntyvät.

Suurimmat välittömät kustannukset aiheuttavat Suomen maksuosuudesta ETA:n rahoitusjärjestelmään (koheesiorahasto) ja Suomen maksuosuudesta EY:n III puiteohjelmaan. ETA-sopimuksen täytäntöönpanon aiheuttamat valmistelu-, seuranta- ja valvontatehtävät edellyttävät henkilöresurssien lisäämistä kotimaan hallinnossa sekä jonkin verran Brysselissä. Matkakustannukset tulevat kasvamaan kansainvälisen yhteydenpidon lisääntyessä.

Tutkimus-, koulutus- ja kehittämishankkeet ja niiden vaatimat voimavaratarpeet lisääntyvät. Samoin koko valtionhallinnon ETA-koulutus edellyttää lisäämäärärahoja.

Sopimuksesta voidaan olettaa johtuvan myös menojen vähenemistä. Eräät tukimuodot todennäköisesti supistuvat, koska kilpailua vääristävät tukimuodot on poistettava. Julkisten hankintojen vapauttaminen vähentänee valtion määrärahatarpeita lähinnä suurten infrastruktuurihankkeiden osalta. Sopimus pakottaa kilpailusystejä jatkamaan valtion- ja kunnallishallinnon saneeraamista, mikä vähentänee valtion menopaineita.

Näiden budjetin ETA-menojen nettovaikutusta ei toistaiseksi ole mahdollista arvioida.

Sopimuksen vaikutusten arviointia valtion budjetin tulopuolen kehitykseen vaikeuttavat muun muassa seuraavat tekijät.

Sopimukseen ei tule määräyksiä verotuksen yhdenmukaistamisesta. Voitaneen kuitenkin arvioida, että Suomen talouden entistä suurempi integroituminen muuhun Länsi-Eurooppaan lisää paineita luonnollisten henkilöiden tuloverotuksen alentamiseen. Suomessa marginaaliverot ovat kansainvälisesti korkeat ja paineet eläkemaksujen korottamiseen ovat lähivuosina suuret. Yritysten ja muiden yhteisöjen tuloverotuksessa aleneva kansainvälinen suuntaus pakottanee kilpailusystejä jatkamaan verotuksen alentamista myös Suomessa. Tarve saada ulkomaisia investointeja maahan vaikuttaa samansuuntaisesti.

Välillisessä verotuksessa EY:n tavoitteena on kaksiportaisen arvonlisäveron käyttöönotto jäsenmaissa, ja kilpailusystejä myös Suomessa jouduttaneen lähivuosina siirtymään tähän verotuskäytäntöön. Tämä merkitsisi kuitenkin vähintään verotuottojen kasvun hidastumista verrattuna nykyrakenteeseen, kun otetaan huomioon muun muassa seuraavat tekijät. Maatalustuotteiden verottaminen alemman verokannan mukaisesti samoin kuin kaikkien palvelujen ottaminen arvonlisäverotuksen piiriin merkitsisivät usean miljardin tulonmenetyksiä valtiolle. Paineet autoveron ja alkoholin verottamisen alentamiseksi ilmeisesti kasvaisivat. Sen sijaan verovapaan myynnin loppuminen talousalueen sisäisessä matkailussa lisäisi verotuottoja, mutta saattaisi vähentää matkailua.

Edellä esitetyn perusteella näyttäisi kokonaisvaikutuksena olevan budjetin tulojen kasvun hidastuminen verrattuna nykytilanteeseen. Toisaalta tuotannon kasvun odotettavissa ole-

va nopeutuminen lisää valtion verotuloja, mutta inflaation oletettu hidastuminen puolestaan heikentää veroprogression tulovaikutusta.

Integraation syventämisen ja ETA-sopimuksen solmimisen eräs keskeinen perustelu on ollut sen oletetut suotuisat tuotannon kasvuvaiikutukset. Ne aiheutuvat muun muassa tuotannon mittakaavaeduista, kaupan esteiden poistumisesta ja kilpailun lisääntymisestä. ETA-sopimus myös alentanee Suomen yleistä hintatasoa.

Kokonaisuutena ETA-sopimuksen vaikutuksista kuntien talouteen ei ole käytettävissä täsmällisiä arvioita. Koska sopimuksen oletetaan lisäävän koko kansantalouden kasvua ja tulonmuodostusta, olisi vaikutus tällöin myös koko kuntasektorin tasolla positiivinen.

Suurin ETA-sopimuksesta johtuva menoerä muodostuu Suomen maksuosuudesta ETA:n rahoitusjärjestelmään. Maksuosuus, joka suoritetaan ulkoasiainministeriön kautta, on arviolta runsaat 110 miljoonaa markkaa vuodessa viiden vuoden ajan eli vuosina 1993—1997.

EY:n kolmannen puiteohjelman budjetti on 5,7 miljardia ECUa. Vuoden 1990 bruttokansantuoteosuuksien perusteella laskettu komissiolle maksettava kolmannen puiteohjelman osallistumismaksu on Suomen osalta yhteensä noin 360 miljoonaa markkaa, jonka voidaan tämänhetkisten tietojen perusteella arvioida jakautuvan eri vuosille seuraavasti: 1993 100 miljoonaa markkaa, 1994 160 miljoonaa markkaa ja 1995 100 miljoonaa markkaa (maksatusperusteisesti esitettynä).

Rahoja palautuu Suomeen sen mukaan, miten tutkimusohjelmiin osallistutaan. Komissio maksaa pääsäännön mukaan 50 prosenttia hankkeen kokonaiskustannuksista. Loppurahoitus tulee kansallisista lähteistä. Hankkeeseen osallistuva yritys maksaa itse osuutensa loppukustannuksista. Julkista erillisrahoitusta tarvitaan kattamaan tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen osallistumiskustannuksia sekä luomaan valmiuksia yhteistyölle. Kotimaan julkinen erillisrahoitustarve (päätosperusteisesti esitettynä) on noin 230 miljoonaa markkaa, joka jakautuu eri vuosille suunnilleen seuraavasti: 1993 120 miljoonaa markkaa ja 1994 110 miljoonaa markkaa.

Komissio on ehdottanut kolmatta puiteohjelmaa koskevaa 2 miljardin ECU:n lisärahoitusta, josta ei ole vielä tehty päätöstä. Jos

lisäbudjetti hyväksytään, Suomi joutuu maksamaan noin 200 miljoonaa markkaa lisää komissiolle.

Puiteohjelmamaksut on tarkoitus maksaa keskitetysti ulkoasiainministeriön kautta. Erillisrahoitustarve sen sijaan hoidetaan kunkin hallinnonalan omalta momentilta. Tätä rahoitustarvetta käsitellään ministeriökohtaisesti eri hallinnonalojen menoja koskevassa osuudessa.

Kolmannen puiteohjelman lisäksi eräät hallinnonalat osallistuvat EY:n muihin yhteistyöohjelmiin ja myös näiden ohjelmien rahoitus on tarkoitus järjestää keskitetysti ulkoasiainministeriöstä. Suomen rahoitusosuus osallistumisesta opetusministeriön hallinnonalaan kuuluviin EY:n tietopalveluohjelmiin (IMPACT) on noin 500 000 markkaa. Koulutusohjelmien ja Media-ohjelman rahoitusosuudet ovat yhteensä noin 23,1 miljoonaa markkaa vuonna 1993 ja yli 40 miljoonaa markkaa vuonna 1995. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalalla PK-yritysten osalta EY:n yritysohjelman (1988—1993) kustannukset ovat Suomen osalta vuonna 1993 osallistumisen laajuuden mukaan noin 4 miljoonaa markkaa. Ympäristöministeriön hallinnonalalla osallistuminen Euroopan ympäristöviraston toimintaan maksaa noin 1 miljoonaa markkaa vuodessa. Työministeriön hallinnonalalla osallistuminen Dublin-instituutin toimintaan maksaa vuonna 1993 tämän hetken arvion mukaan enintään 1 miljoonaa markkaa. Vaikka osallistumismaksut tässä kappaleessa todettuihin ohjelmiin suoritetaan ulkoasiainministeriön momentilta, asianomaiset hallinnonalat vastaavat ohjelmien toteutuksesta ja hallinnoinnista ja tästä aiheutuvista kustannuksista.

Osallistuminen EY:n komiteoihin vaatii koko tutkimus- ja kehityssektorilla kaiken kaikkiaan vajaat 20 henkilötyövuotta, mistä suurin osa on suoraa lisäystä nykyiseen tilanteeseen verrattuna. Perustettavan sihteeristön tarve on lisäksi 3—5 täysipäiväistä henkilöä.

Erilaiset tutkimusyhteistyöhön liittyvät toiminnot vaativat entistä runsaammin virkamiesten työaikaa myös kotimaassa.

Täysin osallistuminen puiteohjelmaan merkitsee sitä, että Suomen EY-tutkimusyhteistyön volyyymi on kasvatettava noin kolminkertaiseksi nykyiseen verrattuna. Tutkimussektorilla työmäärän lisäys on erittäin suuri ja sitoo huomattavan määrän tutkijoita. Suurimpia ongelmia tutkimusyhteistyön mahdollisuuksien täysimääräisessä hyödyntämisessä ja varojen

mahdollisimman suuressa palautumisessa Suomeen on epäilemättä tutkimushenkilöstön riittävyys.

Teknisten määräysten tarkastustoiminta siirryi osittain tehtäväksi muissa ETA-valtioissa, mikä vähentää tarkastuskustannuksia Suomessa. Tarkoitus on siirtää tarkastustoiminnassa nykyistä enemmän liikelaitostoimintaan, minkä voidaan arvioida vähentävän kustannuksia. Toisaalta valvonta siirryi rajoilla tapahtuvasta tarkastuksesta enemmän markkinavalvontaan, jonka tehostaminen tulee aiheuttamaan lisäkustannuksia. Näiden muutosten kokonaisvaikutusta ei kuitenkaan ole mahdollista vielä arvioida.

ETA-sopimuksen toimeenpaneminen kaupan teknisten esteiden alalla lisää työtehtäviä valtiotuhallinnossa. Lisääntyneet tehtävät voidaan kuitenkin hoitaa monessa tapauksessa kohdentamalla henkilöstöä uudelleen. Kansallisesta säädösvalmistelusta vapautuu henkilöstöä kansainvälisiin tehtäviin. Tuotteiden rajatarkastuksista luopuminen vapauttaa henkilöstöä ja voimavaroja Suomessa tapahtuvaan tuotteiden testaukseen ja tarkastukseen sekä markkinavalvontaan. Useassa ministeriössä, keskusvirastossa tai toimielimessä tarvitaan kuitenkin lisähenkilöstöä. Tarve koskee ammattivirkamiesten lisäksi myös muita henkilöstöryhmiä, kuten esimerkiksi kääntäjiä sekä toimisto- ja ATK-henkilöstöä.

ETA-sopimuksen johdosta myös EFTAn menot kasvavat siitä syystä, että EFTA perustaa oman valvontaelimen ja tuomioistuimen sekä laajentaa sihteeristöään uusien ETA-tehtävien vuoksi. Tämän takia myös ulkoasiainministeriön pääluokasta maksettava Suomen EFTA-jäsenmaksu tulee kasvamaan. Koska EFTAn uusien toimintojen suunnittelu on vielä kesken, ei tarkkaa arviota Suomen EFTA-jäsenmaksusta tulevaisuudessa voida tehdä. Tämän hetken arvio on 34 miljoonaa markkaa vuonna 1993. Maksuosuus kattaa myös EFTAn muusta toiminnasta aiheutuvat kulut.

Taloudelliset vaikutukset hallinnonaloittain

Täsmällisiä arvioita ETA-sopimuksen taloudellisista vaikutuksista eri hallinnonaloilla ei ole mahdollista vielä laatia. Arviot on tehty helmikuun 1992 tietojen pohjalta. Arviot täsmentyvät koko ajan ja eduskunnalle voidaan

antaa tarkempaa tietoa hallituksen esityksen käsittelyn aikana.

Lisätarpeet pystytään osittain kattamaan ministeriöiden tulevien vuosien menokehysten puitteissa. Osittain ministeriöillä on kuitenkin sellaisia menoja, joihin tarvitaan lisämäärärahoja. Kunkin hallinnonalan tarkastelussa on pyritty toteamaan, onko lisärahoitus tarpeen.

Pyrittäessä tekemään kokonaisarviota sopimuksesta valtiolle aiheutuvista kustannuksista voidaan todeta seuraavat menot. Suomen maksuosuus ETA-rahoitusjärjestelmään on runsaat 110 miljoonaa markkaa vuodessa vuosina 1993—1997, maksuosuudet EY:n III puiteohjelmaan sekä muihin yhteistyöohjelmiin vuonna 1993 yhteensä noin 129,6 miljoonaa markkaa. Kotimainen rahoitus tutkimus- ja yhteistyöohjelmiin on eri hallinnonaloilla vuonna 1993 yhteensä noin 100 miljoonaa markkaa. EFTAn jäsenmaksu on arviolta noin 34 miljoonaa markkaa.

Henkilöstön lisätarvetta on vaikea arvioida, sillä ministeriöt eivät ole pystyneet vielä luotettavasti arvioimaan mahdollisuuksia nykyisten resurssien uudelleenkohdentamiseen. Jos oletetaan, että keskimääräinen valtiolle aiheutuva kulu yhden lisähenkilön palkkaamisesta on noin 245 000 markkaa vuodessa, aiheutuisi ministeriöiden arvioimasta runsaan 100 henkilön lisätarpeesta yhteensä noin 25 miljoonan markan menot vuodessa.

Matkamäärärahojen tarve on vuonna 1993 noin 24 miljoonaa markkaa ja koulutustarve aiheuttaa arviolta 7 miljoonan markan menot. Muita sekalaisia menoja aiheutuu noin 80 miljoonaa markkaa.

Eläkemenojen kasvu aiheuttaa vuonna 1993 noin 160 miljoonan markan lisämenot, josta 120 miljoonaa markkaa aiheutuu Pohjoismaisen sosiaaliturvasopimuksen (81/81) muuttamisesta ETA-sopimuksen johdosta ja sen vaikutuksesta kansaneläkkeisiin.

Tullien, tuontimaksujen ja muiden sellaisten maksujen ETA-sopimuksesta johtuvat muutokset aiheuttavat valtiolle noin 30 miljoonan markan tulojen vähennyksen vuodessa.

Ulkoasiainministeriö

Ulkoasiainministeriön hallinnonalalla suu-

rimmat ETA-sopimuksesta aiheutuvat menot ovat Suomen maksuosuus ETA:n rahoitusjärjestelmään, Suomen maksuosuudet EY:n kolmanteen puiteohjelmaan sekä Suomen EFTA-jäsenmaksu, joita kaikkia on selostettu edellä. Näiden maksujen aiheuttamaa määrärahatarvetta ei voida kattaa ulkoasiainministeriön tulevasta menokehyksestä vaan niihin tarvitaan lisämääräraha.

Ulkoasiainministeriön hallinnonalalla ETA-sopimuksesta aiheutuvat välittömät henkilöstölisäykset on turvattu vuoden 1992 tulo- ja menoarviossa, jossa ministeriön koordinaatio- tehtävien hoitamiseen on osoitettu neljä uutta virkaa. Vuoden 1993 ja sen jälkeistä tarvetta ei voi vielä luotettavasti arvioida. Suomen pysyvää edustustoa EY:ssä joudutaan vahvistamaan pääasiassa ammattiministeriöiden henkilöstöllä.

Matkakustannuksia arvioidaan olevan vuonna 1993 noin 5 miljoonaa markkaa. Tarkoitus on, että sopimuksen tultua voimaan kukin hallinnonala vastaa itse sopimuksesta johtuvista omista matkakuluistaan. Ulkoasiainministeriön kustannettaviksi jäisivät vain ministeriön omien virkamiesten matkat sekä mahdolliset ennakoimattomat muiden viranomaisten matkat. Koulutus hoidetaan ministeriön tavanomaisena koulutustoimintana kohdentamalla koulutusta integraatiokoulutukseen.

Oikeusministeriö

Oikeusministeriön lainvalmisteluosaston tilapäisen ETA-yksikön tehtävänä olisi huolehtia ETA-sopimuksen voimaansaattamiseen liittyvän lainvalmistelun ohjauksesta. Tähän liittyy myös voimaansaattamislainsäädännön sopimuksenmukaisuuden valvontaan liittyvä yhteistyö EFTAn valvontaviranomaisen kanssa. Uusien ETA-säädösten osalta yksikön nykyiset säädösten suomenkielisten toisintojen valmistelutehtävät mahdollisesti jatkuvat. Vuoden 1992 talousarvion mukaan yksikön henkilöstömäärä alenee vuoden 1992 aikana kahdella nykyisestä kahdeksasta.

ETA-sopimuksesta ei aiheudu lisätarpeita ministeriön matkamäärärahojen osalta. Sopimuksesta johtuu sen sijaan huomattavia uusia koulutustarpeita erityisesti tuomioistuimien osalta. Integraatiokoulutus on otettu huomioon oikeusministeriön koulutustoiminnan painopistealana. Integraatiokoulutuksen tar-

peen ajoittuminen samanaikaiseksi alioikeus uudistuksen aiheuttaman koulutustarpeen kanssa saattaa kuitenkin edellyttää ministeriön koulutusmäärärahojen lisäämistä.

Sisäasiainministeriö

Pelastuspalvelun osalta yhteistoimintatehtävät ja mahdollisesti perustettavan avunantokomennuskunnan valmiuden ylläpito edellyttävät muutaman henkilön työpanosta. Paikallispoliisissa tehtävät lisääntyvät.

EY:n direktiivien mukainen hankinnoista ilmoittaminen lisääsi alkuvaiheessa hankinnoista vastaavien viranomaisten hallintokustannuksia. Kilpailun lisääntyminen alentaisi kuitenkin hankintahintoja. Myös neuvonta ja koulutus tuovat mukanaan lisäkustannuksia eri viranomaisille.

Tuotevalvonnan kustannukset ovat arviolta 1.5 miljoonaa markkaa.

Koulutus sisäasiainministeriön hallinnonalalla edellyttää vuosina 1992—1995 600 000 markan lisämäärärahaa.

Valtiovarainministeriö

Valtiovarainministeriön hallinnonalalla ETA-säädöksiin perustuvat tilastot on uudistettava säädösten mukaisiksi siirtymäkauden aikana, tilastotoimen osalta 1995 saakka, osittain 1997 saakka. Uudistamisesta aiheutuviksi kokonaiskustannuksiksi koko siirtymäkauden ajalta on laskettu noin 20 miljoonaa markkaa. Pysyviksi lisäkustannuksiksi on vuositasolla arvioitu 6—7 miljoonaa markkaa. Kustannusten suurin osa on henkilöstökustannuksia, koska eräissä tilastoissa (teollisuus, liikenne) joudutaan lisäämään henkilöstöä useammalla henkilöllä ainakin uudistuksen ajaksi. Sopimus lisää hallinnon työ määrää kaikilla niillä tilastoalueilla, joista on säädöksiä. Sopimus lisää henkilöstön määrää näillä tilastoalueilla siirtymävaiheen aikana, mikäli nykyiset tehtävät aiotaan hoitaa keskeytyksittä myös tänä aikana. Näin arvioiden henkilöstön lisäystarve on 20 henkilöä. Henkilöstön lisäystarve siirtymävaiheen jälkeen riippuu siitä, supistetaanko tilastotuotantoa joillakin säädösten ulkopuolelle jäävillä tilastoalueilla sekä muista toiminnoista. Mikäli näin ei tehdä, henkilöstön lisäystarve pysyvästi on noin 10—15 henkilöä. Kus-

tannuksissa on myös tilastojärjestelmien yleisestä muuttamisesta (esimerkiksi uuden toimialaluokituksen käyttöönotto) sekä laitehankinnoista aiheutuvia atk- ja muita kustannuksia. Samoin kustannuksissa on mukana koulutus- ja matkakustannuksia. Myös tiedonantajille tietojen antamisesta aiheutuvat menot lisääntyvät.

ETA-sopimuksen hallinnointi ja tulevan ETA-lainsäädännön valmistelu vaatii valtiovarainministeriön rahalaitostoimiston voimavarojen lisäystä pysyvästi yhdellä henkilötövuodella. Sopimus vaatii osallistumista ulkomailla tapahtuvaan komitea- ja muuhun valmistelutyöhön ja tämän aiheuttama vajeus kotimaisen valmistelukapasiteettiin on korvattava.

Pankkitarkastusviraston arvioitu ETA-sopimuksen hallinnointiin tarvittava pysyvä henkilökunnan lisäys on 3—5 henkilötövuotta.

Rakennushallinnossa direktiivien edellyttämien ilmoitusten tekeminen vaatii arviolta 30 henkilötöpäivän työpanoksen vuodessa.

Koko hallinnonalalla edellä mainitut ETA-sopimuksen vaatimat henkilöstövoimavarat pyritään hoitamaan sisäisin siirtein lisäämättä henkilökunnan määrää. Erillisessä työryhmässä pohditaan mahdollisuutta turvata pankkitarkastusviraston lisävoimavaratarve irrottamalla virasto budjetin ulkopuoliseksi itsenäiseksi laitokseksi, jonka menoista valvottavat vastaisivat.

Koulutusmäärärahaa, jota ministeriössä on tällä hetkellä varattu noin miljoona markkaa, tullaan suuri osa käyttämään integraatiokoulutukseen.

Matkamäärärahoja ei myöskään ole tarkoitus lisätä, vaan määrärahat pyritään ohjaamaan tarvittaessa ETA-sopimuksen vaatimiin matkoihin.

Opetusministeriö

Kotimaiset toimintakustannukset koulutus-, tutkimus- ja viestintäalalla ovat vuonna 1993 noin 27,5 miljoonaa markkaa, josta tutkimusohjelmien osuus on 19 miljoonaa markkaa. Vuonna 1995 kun kaikki ohjelmat avautuvat Suomelle ja muille EFTA-valtioille voidaan kustannukset arvioida yli 40 miljoonaksi markaksi.

Alustavan arvion mukaan ETA-sopimuksen toimeenpano edellyttää opetusministeriön hallinnonalalla noin 20 henkilötövuoden panok-

sen. Tällä hetkellä ETA-asioiden hoito vaatii noin 9 henkilön työpanoksen. Lisätarve vuosi- na 1993-1995 on noin 11 henkilötövuotta. Pääosa tarpeesta kohdistuu opetusministeriön alaisiin laitoksiin kuten opetushallitus, kansainvälisen henkilövaihdon keskus ja Suomen Akatemia, jotka tulevat huolehtimaan ohjelmien kansallisesta hallinnosta.

Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla valtion tehtävät lisääntyvät huomattavasti, mutta tarkkojen lukujen esittäminen työmäärästä ja henkilöstön määrästä on tässä vaiheessa mahdotonta.

Kustannuksia on arvioitu lähinnä vain valtiolle aiheutuvien kulutusmenojen näkökulmasta. Pääomakustannusten, joiden määrä jäänee arvion mukaan vähäiseksi, sekä muille organisaatioille aiheutuvien kustannusten selvittäminen ei tässä vaiheessa ole mahdollista. Suurimman kustannuserän muodostavat toiminnan lisäyksestä johtuvat henkilöstökustannukset, kuten palkat, toimituspalkkiot, koulutus ja matkakustannukset. Lisäksi menoja aiheutuu tutkimustoiminnasta, tiedottamisesta, painatuksista ja muista toimistomenoista sekä vähäisistä kalusto- ja laitehankinnoista.

Työmäärän lisäystä on tarkasteltu lähinnä henkilötövuosien lisäyksen valossa. Maataloussektorin voimavaratarve vuonna 1993 on noin 6 henkilötövuotta ja eläinlääkintäsektorin voimavaratarve noin 50 henkilötövuotta. Kokonaisuudessaan menot ovat yhteensä 25 miljoonaa markkaa, joka jakaantuu palkkausmenoihin 10,5 miljoonaa markkaa, matkakustannuksiin 3 miljoonaa markkaa, koulutusku- luihin 3 miljoonaa markkaa, tutkimukseen 2 miljoonaa markkaa ja muihin kulutusmenoihin 3,5 miljoonaa markkaa. Lisäksi mukana on 3 miljoonaa markkaa, joka on maa- ja metsätalousministeriön erillISRahoitustarve EY:n kolmanteen puiteohjelmaan. Osa tarkastustoimin- nasta tulee olemaan vastaanottajalle maksullista, joten valtiolle aiheutuvat menot tullaan osittain kattamaan tutkimus- ja tarkastusmak- suilla. Tuloja arvioidaan muodostuvan 4 mil- joonaa markkaa.

Lannoitteiden tarkastusjärjestelmän muutok- set edellyttävät tarkastushenkilöstön työtehtä- vien suuntaamista uudelleen, mutta henkilöstö- tarve voitaneen hoitaa hallinnonalan sisäisinä

siirtoina. Matkat aiheuttavat noin 260 000 markan kulut vuodessa, käännöspalkkiot ja tiedon välitys noin 30 000 markkaa. Valtion maatalouskemian laitoksen akkreditoinnin kustannusten arvioidaan olevan kymmeniä tuhansia markkoja ja sen ylläpito on vuosittain noin 10 000 markkaa.

Torjunta-aineiden osalta ulkomaanmatkat aiheuttavat noin 200 000 markan lisäkulut vuodessa ja käännöspalkkiot ja tiedotustehtävät noin 30 000 markkaa vuodessa.

Liikenneministeriö

Liikenneministeriön matkakustannustarpeen arvioidaan lisääntyvän vuositasona vähintään 1 miljoonalla markalla. Telehallintokeskuksen ja Ilmailulaitoksen matkakustannusten arvioidaan lisääntyvän n. 0,5—1 miljoonalla markalla. Käännöskustannuksia ja muita ulkopuolisista palveluista aiheutuvia kustannuksia on myös arvioitu aiheutuvan ministeriössä 200 000—300 000 markkaa sekä sen alaisessa hallinnossa vähintään 500 000 markkaa.

Uusien tehtävien hoitamista varten ministeriössä on perustettava rajoitetusti uusia virkoja. Virkojen perustamisesta (1 virka liikenneministeriöön, 1 virka Telehallintokeskukseen, mahdollisesti 1—2 virkaa Ilmailulaitokseen) aiheutuu noin 1 miljoonan markan palkka- ja muut kustannukset.

Tietopankkiihteyksistä aiheutuu noin 40 000—50 000 markan kustannukset vuositasolla.

Kaupan teknisten esteiden sektorilla ETA-sopimus ei muuta ammattivirkamiesten tarvetta, mutta virkamiesten tehtävät muuttuvat asteittain. Käännöstyöhön tarvitaan yksi kielenkääntäjä. Matkakuluja aiheutuu vuosittain yhteensä noin 250 000 markkaa ja koulutuskuluja noin 20 000 markkaa.

Osallistuminen EY:n tutkimus- ja kehitysohjelmiin merkitsee vuonna 1993 noin 2,2 miljoonan markan ja vuonna 1994 noin 2,5 miljoonan markan erilliskustannuksia merentutkimuksen osalta. Tiede- ja teknologiaohjelman MAST teknologiaosuuden erilliskustannuksista aiheutuu lisäksi noin 1,5 miljoonan markan kustannukset vuosina 1993 ja 1994. Lisäksi komiteatyöskentely edellyttää huomattavaa lisäystä matkamäärärahoissa. Myös liikenneministeriö varautuu osallistumaan eräisiin EY:n tutkimus-

hankkeisiin, joista aiheutuvia kustannuksia ei tässä vaiheessa voida kuitenkaan tarkemmin arvioida.

Kauppa- ja teollisuusministeriö

Kauppa- ja teollisuusministeriö pyrkii toteuttamaan ETA-sopimuksen aiheuttaman työmäärän lisäyksen hallinnon voimavaroja uudelleen kohdentamalla. ETA-sopimuksesta muuten aiheutuvia lisämenoja ei voida hoitaa nykyisen menokehyksen puitteissa kuin osittain.

ETA-komiteatyöskentelystä arvioidaan aiheutuvan lisäkustannuksia matkakuluina noin 3 miljoonaa markkaa.

Valtiontukimääräysten kustannusvaikutuksia valtiontalouden kannalta ei voida arvioida tässä vaiheessa. Julkisten hankintojen osalta hallintomenettelyt ja kustannukset lisääntyvät sekä valtion että kuntien osalta.

III puiteohjelman kotimaiset erilliskustannukset ovat kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalalla noin 72 miljoonaa markkaa vuonna 1993.

Informaatikon viran perustaminen aiheuttaa lisäkustannuksia.

Kaupan teknisten esteiden alalla ministeriölle aiheutuu lisäkuluja. Matkakuluja aiheutuu yhteensä noin 1,5 miljoonaa markkaa. Ministeriö on asettanut toimikunnan selvittämään sähköturvallisuusasioiden organisoimista ja rahoitusta. Ennakkotarkastuksen poistuminen merkitsee sitä, että Sähkötarkastuskeskus menettää nykyisistä tuloistaan 30—40 miljoonaa markkaa. Markkinavalvonnan vuosikustannukset ovat noin 20—30 miljoonaa markkaa.

Paineastioiden osalta tarkastustehtävien määrä vähenee, mutta osallistuminen määräysten ja standardien laadintaan lisääntyy. Teknillisen tarkastuskeskuksen piiritoimistojen tarkastusvälineiden tasokorotus edellyttää noin 2—3 miljoonan markan ja niiden vuotuinen ylläpito noin 0,3 miljoonan markan lisäystä vuodessa. Käännöstoista aiheutuu noin 200 000 markan lisäkulut. Aerosolitarkastuksista vapautuu noin 1,5 henkilön vuotuinen työpanos.

Jalometallien tarkastuksessa tarvittavan ATK-järjestelmän kehittämiseen tarvitaan noin 100 000 markkaa. Siirryttäessä markkinavalvontaan mittauslaitteiden tarkastuksesta kertyvät tulot vähenevät merkittävästi.

Tuoteturvallisuuden valvontaan liittyvän tutkimustoiminnan määrärahoja olisi lisättävä.

Kaupan teknisten esteiden kysymysten valti-

on sisäinen koordinointi on tarkoitus keskittää yhteen ministeriöön. Tämä aiheuttaa 1—2 henkilön lisätarpeen.

Sosiaali- ja terveysministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriön yksityisvakuustustoimistossa lisähenkilöstönä tarvitaan 2 uutta esittelijää vuosina 1993 ja 1994. Uusia ulkomaan virkamatkoja arvioidaan kertyvän noin yksi matka kuukaudessa. Arvioidut lisäkustannukset olisivat siten vuonna 1993 yhteensä noin 0,95 miljoonaa markkaa ja vuonna 1994 noin 1,4 miljoonaa markkaa. Lukuihin sisältyvät edellisten vuosien lisätarpeet. Nämä lisäkustannukset eivät kuitenkaan jää rasittamaan valtiontaloutta, sillä ne peritään vakuutus- ja eläkelaitoksilta niin sanottuina vakuustarkastusmaksuina kuten muutkin vakuustustoiminnan valvonnasta valtiolle aiheutuvat kustannukset.

Sosiaalivakuutuksesta hallinnolle aiheutuvat uudet tehtävät lisäävät hallintomenoja. Näiden tarkka arviointi on vaikeaa. Merkittävimpiä menoihin vaikuttavia tekijöitä on sopimuksista suoraan aiheutuvien vaikutusten ohella Pohjoismaisen sosiaaliturvasopimuksen muutos ETA-sopimuksen johdosta ja sen vaikutus kansaneläkkeisiin, joita koskevaa lainsäädäntöä tullaan myös muuttamaan. Uusi järjestely merkitsee, että muissa Pohjoismaissa asumisella ansaitut kansaneläkkeet maksetaan Suomessa asuville eläkeläisille samalla kun heille asumisen perusteella maksettavat Suomen kansaneläkkeet ovat pienempiä kuin nykyisen lainsäädännön mukaiset. Toisaalta taas Suomen on maksettava täällä asumisen perusteella ansaitut kansaneläkkeet muihin Pohjoismaihin. On arvioitu, että alkuvaiheessa vuonna 1993 näiden järjestelyjen eläkemenojen lisäävä vaikutus on noin 120 miljoonaa markkaa. Tämän jälkeen menokehitykseen vaikuttaa erisuuntaisia tekijöitä, joiden yhteistuloksena kansaneläkemenot myöhemminä vuosina edelleen hitaasti kasvavat siten, että vuonna 2000 lisäys on noin 200 miljoonaa markkaa.

Työeläkemenojen lisäys on vuonna 1993 noin 40 miljoonaa markkaa, josta se kasvaa noin 75 miljoonaan markkaan vuonna 2000. Nämä menot ovat lähinnä yksityisen sektorin menoja.

Kansainvälisten maksujen ja tietojen välitystehtävien keskittäminen Kansaneläkelaitokseen

vaikuttaa kuntien valtionosuusjärjestelyihin, ja ne tulee ottaa huomioon. Samalla joudutaan järjestämään menettelystä aiheutuvat valtionosuudet Kansaneläkelaitokselle. Menettelyllä on vaikutuksensa valtion budjetoitijärjestelmään.

Sopimus edellyttää yhden lakimiehen ja yhden tuoteturvallisuusasioihin perehtyneen terveydenhuollon asiantuntijan lisäystä sosiaali- ja terveysministeriössä. Sosiaali- ja terveyshallituksessa tarvitaan yksi virka lisää. Siirtymäkaudella tarvitaan erityisasiantuntijaresursseja. Koulutuskustannukset ovat noin 60 000 markkaa 1—2 vuoden aikana.

Sairaanhoitotarvikkeita sääntelevän EY-direktiivin edellyttämien rekistereiden perustaminen maksaa arviolta noin 500 000 markkaa. Lääkevalvontajärjestelmän kehittäminen ja myyntilupahakemusten arviointi edellyttää ulkopuolisten asiantuntijoiden käyttöä, minkä arvioidaan aiheuttavan noin 500 000 markan kulut vuodessa. Hakemusten käsittelyaikavaatimusten täyttäminen edellyttää noin 10 tilapäistä lisähenkilöä ja niistä aiheutuvat kulut ovat noin 2,6 miljoonaa markkaa vuodessa.

Tarkoituksena on, että muista ETA-valtioista olevat vakuutusyhtiöt, jotka alkavat harjoittaa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa Suomessa, joutuvat tilittämään välilliset verot ja lakisääteiset maksut (vakuutusmaksuvero, palosuojelumaksu, liikenneturvallisuusmaksu) samoin edellytyksin kuin Suomeen toimipaikan perustaneet vakuutusyhtiöt. Arviota siitä, mikä vaikutus vakuutuspalvelujen vapaalla tarjonnalla tulee olemaan välillisten verojen ja lakisääteisten maksujen kertymään, ei voida esittää.

Matkakuluja arvioidaan aiheutuvan yhteensä noin 940 000 markkaa vuodessa. Käännöstöihin arvioidaan tarvittavan noin 300 000 markkaa vuodessa.

Ministeriön henkilöstön ETA-yleiskoulutuksen järjestämiseen tarvitaan noin 450 000 markkaa ja lisäksi usean vuoden ajan noin 200 000 markkaa kieli- ym. koulutukseen.

Ympäristöministeriö

Ympäristöministeriön hallinnonalalla mahdollisten henkilöstökustannusten lisäksi kustannuksia syntyy osallistumisesta EY:n tutkimusohjelmiin, Euroopan ympäristöviraston toimintaan ja EY:n, ETA:n ja EFTAn asian-

tuntija- ja hallintoelinten toimintaan. Matkakustannusten arvioidaan lisääntyvän noin 3 miljoonalla markalla. Käännös- ja julkaisumenot aiheuttavat noin 1 miljoonan markan menot.

Työtehtävät lisääntyvät sekä ympäristöministeriössä että vesi- ja ympäristöhallituksessa ETA-sopimuksen johdosta merkittävästi. Mikäli uusia virkoja ei perusteta, nykyisiä tehtäviä tulee runsaasti karsia.

ETA-sopimus aiheuttaa yleistä kustannusten lisäystä muun muassa tiedonvälityksestä, tilastoinnista, raportoinneista ja selvityksistä, ja osa niistä kohdistuu myös tutkimuslaitoksiin ja kuntiin. Direktiivien toimeenpano lisää kustannuksia myös kuntatasolla, sillä niiden vaatimusten täyttäminen edellyttää tiettyjä investointeja, kuten polttolaitosten tai jätteiden hyödyntämislaitosten rakennus- tai korjausinvestointeja. Direktiivit tiukentavat myös kunnallisten jäteveden puhdistamojen vaatimuksia ja vaikuttavat kunnallisten energialaitosten ympäristönsuojelutoimintaan. Markkamääräisten arvioiden esittäminen ei ole tässä vaiheessa mahdollista.

Rakennustuotteita käsittelevään asiantuntijaryhmään osallistumisesta aiheutuu noin 1 260 000 markan kustannukset. Koulutuskustannukset ovat noin 100 000 markkaa. Meluun liittyvien päästö määräysten valvontaa varten akkreditoitun mittauspaikan rakentaminen ja mittausvalmiuksien järjestäminen aiheuttavat noin 3—4 miljoonan markan kustannukset. Melupäästöarvojen todentamismittauksiin tarvitaan vuosittain noin 50 000—100 000 markkaa. Koulutuskustannukset ovat noin 50 000 markkaa.

Työministeriö

ETA-sopimuksen taloudelliset vaikutukset työhallinnon alalla arvioidaan olevan vuonna 1993 yhteensä noin 7,7 miljoonaa markkaa ja vuosina 1994—1996 noin 7,9 miljoonaa markkaa.

Ohjelmiin ja verkostoihin osallistumisen vaikutukset voidaan arvioida tarkemmin vasta kun EFTA-valtioiden osallistumisen maksupolku on selvä. Alustavan arvion mukaan kustannukset olisivat vuonna 1993 yhteensä noin 2,3 miljoonaa markkaa ja vuosina 1994—96 noin 2,6 miljoonaa markkaa. Työvoimapolitiittinen tutkimus vaatisi varoja vuonna 1993 ja

vuosina 1994—1996 noin 1 miljoonaa markkaa. Koulutuskustannukset ovat noin 1,4 miljoonaa markkaa vuodessa. Matkakuluja on arviolta 1 miljoona markkaa vuodessa. Työsuojeluhallitukselle aiheutuu kuluja työturvallisuuteen ja standardointiin liittyvistä matkoista, käännöstöistä sekä julkaisuista yhteensä noin 2 miljoonaa markkaa vuodessa.

ETA-sopimuksesta aiheutuva työmäärän lisäys työhallinnon alalla on yhteensä noin 33 henkilötyövuotta, mikä pyritään pääosin hoitamaan sisäisin siirroin ja uudelleen kohdennuksiin.

Eräiden tullien, tuontimaksujen ja muiden sellaisten maksujen muutokset

Jalostettujen maataloustuotteiden hinnanero- korvausjärjestelmän muutoksen arvioidaan vähentävän talousalueelta tuotavista elintarvikkeista kannettavia verotuloja nykyiseen tilanteeseen verrattuna noin 80 miljoonalla markalla ja vähentävän jalostettujen elintarvikkeiden viennistä maksettavia hinnanero korvauksia noin 50 miljoonalla markalla.

Kalataloustuotteiden tuotekateluelteen kuuluvien tuotteiden tullien poistuminen tai alentuminen vähentää tuontituloista kertyviä tuloja. Tulojen arvioidaan kuitenkin alenevan vain vähäisessä määrin, koska tullit ovat jo nyt varsin alaiset eikä tuonnin odoteta nykyisestään juuri lisääntyvän.

4. ETA-sopimuksen vaikutuksista päätöksentekojärjestelmiin

ETA-sopimuksen johdosta entistä suurempi osa Suomen lainsäädännöstä perustuu kansainvälisiin sopimuksiin. Tämä lainsäädännön osa tulee kehittymään ETA-sopimuksella perustettujen toimielinten, erityisesti ETA:n sekakomitean, päätösten pohjalta. Komiteassa päätetään muun muassa uusista säännöistä, jotka tulevat voimaan Euroopan talousalueella. Koska ETA-sopimus edellyttää, että EFTA-valtioilla on yhteinen äänioikeus, sekakomitean tekemiä päätöksiä edeltävät EFTA-valtioiden väliset neuvottelut niiden yhteisen kannan muodostamiseksi. Nämä neuvottelut käydään pysyvässä komiteassa, jonka EFTA-valtiot perustavat ETA-sopimuksen yhteydessä. Pysyvää komiteaa käsitellään hallituksen esityksen jaksossa 7.III.

ETA-sopimuksen ratifiointi aiheuttaa sen, että Suomessa on järjestettävä päätöksentekomenettely ETA-kysymysten ratkaisemiseksi. Tämän lisäksi ratifiointilla on epäsuoria vaikutuksia suomalaisten valtioelinten keskinäiseen toimivallanjakoon.

Voidakseen vaikuttaa päätöksentekoon ETA:ssa Suomella on oltava kanta kaikkien niiden kysymysten suhteen, joita käsitellään ETA:n toimielimissä. Koska päätökset tulevat koskemaan useiden ministeriöiden ja viranomaisten toimialoja ja koska on tärkeää, että Suomen kantaa ajetaan johdonmukaisesti kaikissa asioita käsittelevissä toimielimissä, on tarpeen perustaa koordinoiva elin, joka seuraisi ajankohtaisia kysymyksiä ETA:ssa, vahvistaisi aikataulun Suomen kannan valmistelulle kyseisessä asiassa ja valvoisi, että aikataulua seurataan. Kannan valmistelu kuuluu ensisijaisesti asianomaisille ammattiviranomaisille. Koska ETA:ssa käsiteltävillä kysymyksillä on usein kosketuskohtia useiden ammattiviranomaisten toimialoihin, voi eri viranomaisten kantojen yhteensovittaminen olla välttämätöntä. Edelleen on välttämätöntä koordinoida ammattiviranomaisten kannat yhdenmukaisiksi vallitsevan yleisen poliittisen ja ulkopoliittisen linjan kanssa.

Eri tasoilla muodostuneita kantoja on voitava ajaa johdonmukaisesti sekä EFTA-valtioiden välisissä neuvotteluissa että EFTAn ja EY:n välisissä neuvotteluissa. Tämä edellyttää, että eri tasoilla olevilla neuvottelijoille annettavien ohjeiden on oltava saatavilla keskitetysti ja olisi suotavaa, että ohjeet antaisi edellä mainitusta koordinaatiosta vastaava viranomainen.

ETA:ssa hyväksytyt päätökset on pidettävä kansainvälisinä sopimuksina. Koska ETA-sopimus ei merkitse lainsäädäntövallan siirtämistä ylikansallisille toimielimille, on sopimuspuolten toimivaltaisten elinten otettava kantaa päätökseen. Uusia säädöksiä koskevat päätökset saatetaan Suomessa voimaan asianmukaisin lainsäädäntötoimin. Uudet säännöt aiheuttavat usein myös tarpeen muuttaa voimassa olevaa lainsäädäntöä. Siitä huolimatta, että säännöt sisältyvät kansainvälisiin sopimuksiin, on välttämätöntä uskoa sisäisen lainsäädännön muutosten valmistelu ammattiviranomaisille.

ETA-sopimus asettaa merkittäviä velvoitteita Suomessa voimaan tulevan lainsäädännön sisällön suhteen. Koska määräykset sisältyvät Suomea sitoviin kansainvälisiin sopimuksiin,

Suomen lainsäädäntöelimet eivät voi yksipuolisesti muuttaa valtiota sitovia sääntöjä ilman haitallisia seuraamuksia.

ETA-sopimuksen määräyksillä on merkitystä lainsäädännön sisällön lisäksi myös määräysten täytäntöönpanon ajankohdan ja muodon suhteen. ETA-sopimuksen määräykset ajasta, jonka kuluessa Suomen ja muiden EFTA-valtioiden on otettava kantaa ehdotuksiin uusiksi ETA-säännöiksi, merkitsevät sitä, että Suomen on tiettyssä ajassa siitä, kun uudet säännöt ovat tulleet päätöksenteon kohteeksi ETA:n sekakomiteassa, ilmoitettava komitealle, ovatko uudet säännöt hyväksyttävissä. Jos EFTA-valtiot eivät määrätyn ajan kuluessa ilmoita, että uudet säännöt ovat hyväksyttävissä, ETA-sopimuksen kyseinen kohta raukeaa väliaikaisesti. Tämän välttämiseksi on Suomella oltava päätöksentekomenettely, joka mahdollistaa sen, että asetetun määräajan kuluessa muodostetaan kanta uusien sääntöjen hyväksyttävyydestä Suomen kannalta. Kysymykseen voivat ilmeisesti ottaa kantaa ainoastaan ne elimet, jotka päättävät asiasta lopullisesti. Päätöksenteko helpottuu, jos päätöksentekoeleimillä on ollut mahdollisuus seurata kysymyksen käsittelyn aikaisempia vaiheita.

Koska aina ei ole mahdollista tai edes toivottavaa valmistella sääntöjen voimaansaattamiseen tarvittavaa lainsäädäntöä, voi olla tarpeen, että eduskunta tekee erikseen päätökset ETA:n sekakomiteassa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja päätöksen voimaansaattamiseksi Suomessa tarvittavasta lainsäädännöstä.

Määräysten täytäntöönpanon muodon osalta EFTA-valtioiden on ETA-sopimuksen mukaan pantava täytäntöön säännöt, jotka perustuvat EY:n asetuksiin siirtämällä säännöt sanatakkasti lainsäädäntönsä. Tämä tarkoittaa sitä, että tällaiset säännöt on saatettava voimaan blankettilla tai -asetuksella. Direktiiviin perustuvat säännöt voidaan toteuttaa kansallista lainsäädäntötekniikkaa käyttäen. Viime kädessä ETA-säännöille on annettava etusija suhteessa niiden kanssa ristiriidassa oleviin kansallisiin säännöksiin ja määräyksiin.

Sopimukseen sisältyy myös määräyksiä velvoitteiden noudattamisen valvonnasta. Hallituksen tarkoituksena on ennalta estää Suomen ETA-sopimuksen mukaisten sitoumusten noudattamatta jättäminen. ETA-sopimuksen noudattaminen edellyttää jatkuvaa valvontaa, jotta hallitus ei tee sopimuksen vastaisia muutosehdotuksia lainsäädäntöön. Valtioneuvostoon on

siksi perustettava elin, jonka tehtävänä on etukäteen valvoa, että ehdotukset hallituksen esityksiksi sekä asetuksiksi ja alemmanasteisiksi määräyksiksi ovat ETA-sopimuksen mukaisia.

ETA-sopimuksen määräysten täytäntöönpanoon liittyen ilmenee Suomessa välillisesti joukko periaatteellisesti merkittäviä ongelmia. ETA-sopimuksen määräykset uusia säädöksiä koskevista päätöksistä on tosin muotoiltu niin, että ne eivät välttämättä aiheuta muutoksia tapaan, jolla ETA:n sekakomitean hyväksymät uudet säännöt saatetaan osaksi Suomen lainsäädäntöä. Sellaiset uudet ETA-säännöt, jotka Suomen valtiosäännön mukaan kuuluvat lainsäädännön alaan, saatetaan Suomessa voimaan lailla. Jos säännöt eivät kuulu lainsäädännön alaan, ne saatetaan voimaan asetuksella.

Koska aikaisempaa suurempi osa lainsäädännöstä seuraa kansainvälisistä sopimuksista, on kuitenkin syytä tarkastella muun muassa säännöksiä, jotka koskevat eduskunnan asemaa kansainvälisten sopimusten sisältöä ja hyväksymistä koskevilla neuvotteluissa, ainakin kun kysymyksessä ovat ETA-sopimukseen liittyvät sopimukset. Syy tähän on seuraava. Kun kysymys on lakiehdotuksista, jotka eivät koske kansainvälisiä sopimuksia, eduskunta voi tehdä ehdotukseen haluamansa muutokset. Kun eduskunnalle annetaan ehdotus valmiiksi neuvotellun kansainvälisen sopimuksen hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta, voi eduskunta kuitenkin ainoastaan hyväksyä tai hylätä sopimuksen voimaansaattamislakeineen, mutta se ei voi tehdä sopimuksen sisältöön muutoksia. Jotta eduskunnan vaikutusmahdollisuuksia ei rajoitettaisi enempää kuin on tarpeen kysymyksissä, jotka aikaisemmin on säännelty kansallisella lainsäädännöllä mutta jotka ETA-sopimuksen takia perustuvat kansainväliseen sopimukseen, on tärkeää antaa eduskunnalle mahdollisuus vaikuttaa sääntöjen sisältöön jo neuvotteluvaiheessa.

Tasavallan Presidentti määrää Suomen suhteista ulkovaltoihin hallitusmuodon 33 §:n asettamin rajoituksin. Jos entistä suurempi osa lainsäädäntöä sidotaan presidentin johdolla käytyjen neuvottelujen tuloksena syntyviin kansainvälisiin sopimuksiin, tämä voi aiheuttaa eduskunnan harjoittaman parlamentaarisen valvonnan heikkenemistä. Valvonta koskee hallituksen toimintaa, ja se ilmenee siten, että eduskunta voi osoittaa epäluottamuksensa hallituksen toiminnalle. Eduskunnalla ei ole vas-

taavaa mahdollisuutta tasavallan presidentin toimien osalta.

Siirtyminen kansallisesta lainsäädännöstä kansainvälisiin sopimuksiin merkitsee samalla valtioneuvoston sisäisen työnjaon muuttumista. Ulkoasiainministeriön toimiala laajenee muiden ministeriöiden kustannuksella. Näin ollen on epäselvää, kuka valtioneuvoston jäsenistä kantaa vastuun kehityksestä tietyllä alalla.

ETA-sopimus voi johtaa siihen, että uudet säännöt, joihin Suomi on antanut suostumuksensa, eivät koskaan tule voimaan. Tähän ongelmaan ei sinänsä sisälly mitään uutta. ETA-sopimus voi kuitenkin johtaa siihen, että uusia sääntöjä ensin sovelletaan väliaikaisesti, mutta sääntöjen soveltaminen lakkaa myöhemmin. Tämän vuoksi voi olla aihetta tarkastella säännöksiä kansainvälisten velvoitteiden lakkaamisesta ja tämän vaikutuksesta kansalliseen lainsäädäntöön.

Tässä hallituksen esityksessä ei ole ehdotuksia tämän ja muiden ETA-sopimuksen mahdollisesti välillisesti aiheuttamien ongelmien ratkaisemiseksi. Näitä kysymyksiä selvitetään erikseen vuoden 1992 valtiosääntökomiteassa ja ne annetaan eduskunnalle myöhemmin.

5. ETA-sopimuksen muut organisatoriset ja henkilöstövaikutukset

Yleistä

ETA-sopimuksella on huomattavia vaikutuksia valtioneuvoston toimintaan ja viranomaisten tehtäviin. Merkittävä osa Suomea sellaisenaan sitovasta ja osaksi oikeusjärjestytämme tulevasta lainsäädännöstä tullaan jatkossa valmistelemaan kansainvälisellä tasolla. Tämän vuoksi ammattiministeriöiden on osallistuttava eurooppalaiseen yhteistyöhön entistä tiiviimmin. Niiden suorat yhteydet EFTAn hallintoelimiin, sekä valvontaviranomaiseen että sihteeristöön, tulevat lisääntymään. Tämä asettaa osalle hallintoa uusia vaatimuksia muun muassa kielitaidon ja kansainvälisen neuvottelukäyttäytymisen suhteen. Valmiuksia tehtävien suorittamiseen on parannettava ja tehostettava monin eri tavoin. Koulutuksella tulee olemaan tässä keskeinen osuus.

Ministeriöiden välinen työnjako pyritään pitämään entisellään. Monien asiakokonaisuuksien osalta asioiden valmisteluvastuu jakaantuu useamman ammattiministeriön alaan. Valtio-

neuvoston toimintaa joudutaan tältä osin järjestämään uudelleen ja sopimaan toiminnan selkeästä yhteensovittamisesta eri viranomaisten kesken.

ETA-sopimuksen johdosta ulkomaan kansalaisten asioiminen Suomen viranomaisten kanssa lisääntyy. Myös Suomen kansalaisille joudutaan antamaan muun muassa direktiiveissä määriteltyjä tietoja. Ylipäätään tarve viranomaisten palveluun panostamiseen ja tiedotuksen lisäämiseen kasvaa.

Ratkaisuvalta ETA-kansalaisten ensimmäisen oleskeluluvan suhteen on tarkoituksenmukaista siirtää sisäasiainministeriöltä paikallispoliisille. Ratkaisuvallan siirto lyhentää käsittelyaikoja sekä vastaa EY:n tuomioistuimen ja komission kantaa ratkaisuvallan siirrosta paikallistasolle.

Vaikutukset valtion ja kuntien työnjakoon

ETA-sopimuksella on vaikutusta valtion ja kuntien väliseen työnjakoon eräillä yksittäisillä aloilla.

Julkisissa hankinnoissa hankintamenettelyjä koskevien velvoitteiden kohdistaminen kuntien ja kuntainliittojen hankintoihin merkitsee puutumista kunnalliseen itsehallintoon. Kunnille lähinnä hankintamenettelyyn liittyviä velvollisuuksia sisältävää lainsäädäntöä koskevat esitykset annetaan erikseen.

Sisäasiainministeriön hallinnonalalla koulutuksen ja neuvonnan järjestäminen edellyttää valtion ja kuntien työnjakoa erityisesti julkisissa hankinnoissa ja pelastuspalveluissa.

EY:n yleistä korkeakoulututkintojen tunnistamisjärjestelmää koskeva direktiivi koskee lailla ja asetuksella säädettyjen kelpoisuusehtojen ohella hallinnollisella määräyksellä asetettuja kelpoisuusehtoja, jollaisia voi olla kuntien ja kuntainliittojen tehtävissä. Kunnilta ja kuntainliitoilta on tarkoitus lailla poistaa oikeus päättää hallinnollisella määräyksellä, että virkaan tai tehtävään saa kelpoisuuden vain suomalaisen koulutuksen perusteella.

Mahdolliset muutokset aluepolitiikassa saattavat vaikuttaa teknologiansiirtoasioissa valtion ja kuntien väliseen työnjakoon.

Ympäristöministeriön hallinnonalalla korostuu ETA-sopimuksen myötä alueiden käyttöä ja rakentamista koskevien valtakunnallisten tavoitteiden tärkeys. Tämän seurauksena valtion viranomaisten tehtävät painottuvat todennä-

köisesti valtakunnallisesti merkittäviin asioihin ja muissa asioissa kuntien päätösvalta lisääntyy.

Valtiolle ja kunnille tulee myös kokonaan uusia tehtäviä muun muassa maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla, kuten erilaiset hyväksymis-, tarkastus-, rekisteröinti- ja valvontatehtävät. Hallinnollinen päätöksenteko ja viranomaisvalvonta lisääntyvät huomattavasti nykyiseen verrattuna ja vähentävät hallinnon joustavuutta, mutta lisäävät toisaalta toiminnan yhtenäisyyttä eri osa-alueilla.

Valtion viranomaisten keskinäiset toimivaltasuhteet

Lähtökohtana ETA-sopimuksen täytäntöönpanossa on, että viranomaisten välinen työnjako pysyy ennallaan ja että kukin viranomainen hoitaa talousalueen toteuttamiseen liittyvät omaan hallinnonalaansa kuuluvat tehtävät.

ETA-asoiden yhteensovittaminen edellyttää kuitenkin eri viranomaisten välistä tiivistä yhteistyötä ja tätä varten luotua yhteistyökoneistoa. Sen tulee ulottua poliittiselta tasolta asiantuntijatasolle ja kattaa kaikki ne hallinnonhaarat, joita ETA-toiminta välittömästi tai välillisesti koskee.

Valtionhallinto on järjestettävä siten, että eurooppalaiseen yhteistyöhön ja ETA-sopimuksen edellyttämään päätöksentekoon pystytään osallistumaan tehokkaasti selkeän työnjaon pohjalta.

Tarkoituksena on, että poliittisella tasolla ETA-koordinaatiosta vastaa erityinen tätä varten perustettava ministerivaliokunta.

Integraationeuvottelukunta, jossa ovat edustettuina eri hallinnonalat sekä keskeiset yhteiskunnan etupiirit, voisi jatkaa toimintaansa laajapohjaisena valmistelu- ja keskusteluelimänä.

Ulkoasiainministeriö toimii kansallisten viranomaisten välisenä koordinaativiranomaisena. Käsiteltävät asiat kulkevat ulkoasiainministeriön kautta Brysseliin. Ulkoasiainministeriön vastuulla on huolehtia siitä, että kannanmuodostus eri kysymyksiin ja ristiriitatapauksissa eri näkemysten yhteensovittaminen tapahtuu riittävän ajoissa.

Tehokas koordinaatio edellyttää laajaa valmistelukoneistoa, jonka johdossa on hallituksen ministerivaliokunta.

Virkamiestason koneisto rakennetaan ole-

massaolevan EFTA-EY-seurantatoimikunnan ja sen alaisten valmistelujaostojen mallin mukaisesti. Seurantatoimikunnan apuna toimii osastopäällikkö/ylijohtajatasoinen työvaliokunta.

Järjestelmää kehitetään lähtien siitä, että ETA-sopimuksen johdosta viranomaisten väliset toimivaltasuhteet maan sisäisesti eivät muuttuisi. Kunkin valmistelujaoston puheenjohtajuudesta ja sihteeriydestä vastaa asiassa toimivaltainen ministeriö. Ulkoasiainministeriöllä on edustus kussakin jaostossa, jonka lisäksi se johtaisi suoranaisesti kauppapolitiikkaa käsitteleviä jaostoja. Sekä seurantatoimikunta että laaja valmistelujaosto toimivat yleisinä koordinoivina eliminä ulkoasiainministeriön johdolla. Jaostoissa ovat edustettuina kaikki ne viranomaiset, joita kyseessä olevat asiat koskevat. Lisäksi jaostojen työskentelyyn voivat osallistua etujärjestöt samalla tavoin kuin ETA-neuvotteluissa.

Käytännössä järjestelmä toimii siten, että kun Brysselistä saadaan tietoa jonkin uuden asian vireilletulosta, asia viedään asianomaiseen valmistelujaostoon, jossa sovitaan siitä, miten ja kenen toimesta asian valmistelu Suomessa hoidetaan. Yleensä tieto tulee Suomen pysyvästä edustustosta ulkoasiainministeriöön, jonka tehtävänä on huolehtia siitä, että asia saatetaan välittömästi asianomaisen ministeriön ja valmistelujaostojen tietoon. Ulkoasiainministeriön tehtävänä on myös saattaa asia eduskunnan tietoon heti kun EY:n komissio on tehnyt virallisen ehdotuksen. Vastuuministeriön tehtävänä on avustaa eduskuntaa asian käsittelyssä. Mahdolliset neuvottelut hallituksen ja eduskunnan välillä käydään asianomaisen vastuuministeriön johdolla. Viranomaisten väliset mahdolliset toimivaltaa koskevat epäselvyydet käsitellään seurantatoimikunnassa ja tarvittaessa asianomaisessa ministerivaliokunnassa. EY:ssä asioiden jakautuminen eri osastojen kesken ei noudata samaa jakoa kuin eri ministeriöiden välinen toimivaltajako Suomessa ja tämä saattaa aiheuttaa koordinaatiotarvetta.

Suomen kanta kuhunkin kysymykseen valmistellaan edellä selostetun koneiston puitteissa. Pääsääntönä on se, että ammattiviranomaiset vastaavat työnjaon mukaisesti osallistumisesta asiantuntijatasoinen kokouksiin. Ohjeet Brysselin edustustolle toimitetaan ulkoasiainministeriön kautta.

Ulkoasiainministeriö vastaa asiantuntijata-son koordinaatiosta ja osallistumisesta ETA:n

neuvoston ja EFTAn pysyvän komitean työskentelyyn. On kuitenkin tärkeää, että kukin vastuuministeriö osallistuu uuden lainsäädännön kaikkiin valmisteluvaiheisiin, myös EFTAn ja ETA:n toimielimissä. Tässäkin mielessä on tärkeää, että ETA:n kannalta keskeisillä ammattiministeriöillä on oma edustaja Brysselin pysyvässä edustustossa.

Ulkoasiainministeriö vastaa myös siitä, että kaikki toiminta on ulkopoliittikan kannalta tarkoituksenmukaista. Ulkoasiainministeriön koordinaatiroolia on tarkoitus tarkistaa muutamien vuosien kuluttua, kun yhteydet ETA:n toimielimiin ovat käytännössä muotoutuneet.

Koordinointitehtävän suorittaminen edellyttää ulkoasiainministeriön organisaation kehittämistä. Ministeriön kauppapolitiiselle osastolle perustetaan erillinen ETA-asioihin keskittyvä yksikkö. Myös osastojen välistä Eurooppa-asioiden koordinaatiota tehostetaan.

ETA-sopimuksen mukaan Suomi osallistuu täysin oikeuksin EY:n tutkimuksen ja teknologisen kehittämistoiminnan III puiteohjelmaan 1990—1994. Jotta puiteohjelmasta ja sen osatoiminnoista saataisiin mahdollisimman suuri hyöty ja myös rahallinen palaute, on viranomaisten vastuut puiteohjelman eri osista määriteltävä selkeästi. Viranomaisten välistä yhteistoimintaa koordinoi tällä hetkellä ulkoasiainministeriön asettama Länsi-Euroopan tutkimus- ja kehittämistoiminnan seurantatoimikunta, jonka toimikautta on jatkettu vuoden 1992 loppuun. Tarkoituksena on myös vahvistaa toimikunnan sihteeristöä mahdollisimman pian.

Suomen viranomaisten välinen työnjako puiteohjelman 15 tutkimusohjelman suhteen on seuraava: informaatioteknologia, Teknologian kehittämiskeskus; tietoliikenneteknologia, Teknologian kehittämiskeskus; yleisesti kiinnostavat telemaattiset järjestelmät, Teknologian kehittämiskeskus; teolliset ja materiaaliteknologiat, Teknologian kehittämiskeskus; mittaus ja testaus, Mittatekniikan keskus; ympäristö, ympäristöministeriö; merentutkimus ja meritek- nologia, Merentutkimuslaitos; bioteknologia, Teknologian kehittämiskeskus; maatalous ja maatalousteollisuus, maa- ja metsätalousministeriö; biolääketiede ja terveyden tutkimus, sosiaali- ja terveysministeriö; kehitysmaiden biotieteet ja teknologiat, ulkoasiainministeriö; muu kuin ydinenergia, kauppa- ja teollisuusministeriö; ydinfission turvallisuus, kauppa- ja teollisuusministeriö; kontrolloitu ydinfuusio,

kauppa- ja teollisuusministeriö ja ihmiselliset resurssit ja liikkuvuus, Suomen Akatemia.

Vastuuviranomaisen tehtäviin kuuluu osallistuminen Suomen edustajana tutkimusohjelmia hallinnoivien ja avustavien komiteoiden työhön sekä III puiteohjelman jälkeisen uuden puiteohjelman suunnitteluun, huolehtia kansallisten määrärahojen mitoittamisesta kattamaan tutkimusohjelmiin osallistumisesta aiheutuvat välilliset kustannukset, edistää suomalaisten korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yritysten sekä mahdollisesti muiden tahojen osallistumista asianomaisen tutkimusohjelman alaisiin projekteihin, huolehtia tarvittavasta tiedonvälityksestä sekä osallistua koordinoivaan hallinnonalojen neuvoo-antavaan valmistelutyöhön.

ETA-sopimuksen tekniseen lainsäädäntöön perustuvien tehtävien hoitaminen edellyttää, että viranomaisten keskinäistä yhteistyötä tehostetaan ja tehtävien jakoa ja velvollisuuksia selkiytetään. Ammattiviranomaiset huolehtivat omalla toimialallaan ETA-sopimuksen toimeenpanon edellyttämistä tehtävistä. Kaupan teknisten esteiden poistamiseen tähtäävien näkökohtien ja ETA-sopimusjärjestelmän yleisten tavoitteiden huomioon ottamisen tulee olla osa ammattiviranomaisten tavanomaista toimenkuvaa. Sopimuksen toimivuuden ja viranomaisten yhteistyön järjestämiseksi sopimuksen yleistä valtiosisäistä hallinnointia keskitetään.

Teknillistä tarkastustoimintaa joudutaan muuttamaan ja kehittämään oleellisesti, jotta se vastaisi yhdentymiskehityksen asettamia vaatimuksia. EY:n käytännön mukaan määräyksiä antava viranomainen tulee erottaa tarkastuslaitoksista. Nykyään useat ministeriöt harjoittavat tarkastustoimintaa ja vastaavasti tarkastuslaitokset antavat määräyksiä. Toinen oleellinen muutos koskee markkinoille pääsyyn liittyvän tarkastustoiminnan korvaamista valmistuksen valvonnalla ja markkinavalvonnalla. Näillä muutoksilla on merkittäviä vaikutuksia niin tarkastustoiminnan organisaatioon kuin henkilöstötarpeeseen. Valtioneuvosto on 29.8.1991 asettanut komitean valmistelemaan ehdotukset tarvittaviksi toimenpiteiksi 15.9.1992 mennessä.

EY:n koulutusohjelmiin ja tietoverkkoihin osallistuminen edellyttää monissa tapauksissa kansallisen yksikön perustamista. Ohjelmien koordinointi- ja hallintotehtäviä on tarkoitus keskittää opetusministeriön alaisiin virastoihin ja laitoksiin, kuten opetushallitus ja kansainvälinen henkilövaihdon keskus. Viestintäalan kansainvälisiä tehtäviä varten on keväällä 1991

perustettu yksikkö, joka vastaa myös EY:n MEDIA-ohjelman kansallisesta hallinnosta.

Työpaikkoja ja elinolosuhteita kunnissa koskevat kyselyt ETA-maista lisääntyvät. Tästä aiheutuu työvoimatoimistoille lisää tehtäviä, vaikka onkin lähdettävä siitä, etteivät nämä tehtävät siirry kokonaisuudessaan työhallinnon tehtäviksi. Sopimusvaltioiden kansalaisten työlupavaatimuksen poistuessa työlupien käsittely tältä osin loppuu ja työvoimahallinnon tehtävät vähenevät.

Useiden ympäristönsuojelulakien toimeenpääntö jakautuu Suomessa eri hallinnonaloille. Tällaisia lohkoja ovat erityisesti kemikaalivalvonta, teollisuusturvallisuus, liikenteen ilmansuojelu, vesiensuojelu ja tulevaisuudessa ympäristövaikutusten arviointi ja biotekniikkaa koskeva valvonta. Toimivaltasuhteita on tarkistettava erältä osin, esimerkiksi terveydenhoitolaissa ja vesilaissa säänneltyjen asioiden osalta. Keskushallinnon ja aluehallinnon välistä tehtävien jakoa jouduttaneen myös tarkistamaan.

Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalalla on sovittava Tilastokeskuksen kanssa energiaa koskevien tilastotietojen keräämisestä.

Kauppa- ja teollisuusministeriö vastaa julkisten hankintojen osalta tavara- ja palveluhankintoihin liittyvien sopimusvelvoitteiden voimaansaatamisesta ja täytäntönnäpänosta mukaan luettuina tilastointi- ja muu tietojenanto-velvollisuus ETA:n toimielimille sekä vastuu koulutus- ja tiedotusasioista. Osa tehtävistä on suunniteltu annettavaksi Valtion hankintakeskuksen hoidettavaksi. Ministeriön yhteyteen on suunniteltu perustettavaksi neuvottelukunta, joka toimisi eri viranomais- ja muiden etuuhojen yhteistyöelimenä ja antaisi tarvittaessa lausuntoja. Valtiovarainministeriö vastaa julkisista hankinnoista siltä osin kuin ne liittyvät rakentamiseen.

Valtiontuen osalta kansallinen koordinoituviranomainen on kauppa- ja teollisuusministeriö. Koordinoituviranomaisen tehtävänä on ensisijaisesti pitää yhteyttä ETA-sopimuksen noudattamisesta vastuussa oleviin viranomaisiin Suomessa.

ETA-sopimuksen kilpailusääntöihin liittyvistä käytännön tehtävistä, mukaan luettuna kilpailusääntöjen noudattamisen kansallinen valvonta ja yhteistyö EFTAn ja EY:n valvontaviranomaisten kanssa, vastaa kilpailuvirasto. Virastolle kuuluisivat myös liikenteen alalla harjoitettavan syrjinnän poistamiseen liittyvistä sopimusmääräyksistä aiheutuvat kansalliset

valvontatehtävät. Kauppa- ja teollisuusministeriö vastaa kansainväliseen yhteistyöhön ja ETA-säädösten kehittämiseen liittyvistä valtion-sisäisistä tehtävistä.

Kilpailusektorilla erityisesti suurten yritysten asema muuttuu siten, että niiden on oltava suoraan yhteydessä kansainvälisen valvontaviranomaisen kanssa. Julkisten hankintojen osalta yrityksille tulee muutoksenhakumahdollisuus, mikäli ne katsovat, että hankintoja suorittavan yksikön säännöstenvastainen menettely on loukannut niiden oikeuksia.

Teräskauppaa koskevan materiaalin kerääminen siirtyy kuluttajavirastolta hoidettavaksi kauppa- ja teollisuusministeriössä.

Liikenneministeriön hallinnonalalla ETA-sopimus lisää viranomaisten välistä vuorovaikutusta, sillä Suomessa viranomaisten toimivaltasuhteet on esimerkiksi ajoneuvojen pakokaasupäästöjen osalta järjestetty EY:stä poikkeavalla tavalla. Myös EY:n kilpailulainsäädännön noudattamisen valvonta edellyttää erityisvalvontaviranomaisten ja kilpailuviranomaisten välisen yhteistyön järjestämistä. Sopimus edellyttää eräiltä osin myös tehtävien painopisteiden uudelleenkohdentamista hallinnonalan virastoissa sekä uusien hallintomenettelyjen luomista muun muassa erilaisten ilmoitusvelvollisuuksien hoitamiseksi. Sopimuksen johdosta on lisäksi luotava uusia tilastointi-, rekisteröinti- ja seurantajärjestelmiä. Viranomaisten toimivallanjakoa on eräiltä osin muutettu tai tullaan muuttamaan. Esimerkiksi liikenneministeriössä käsiteltävät tavaraliikenteen liikennelupa-asiat siirretään vuoden 1993 alussa lääninhallitukseen.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla ulkomaalaisille annettavien hoitopalvelujen määrä lisääntyy huomattavasti. Näistä sekä suomalaisille muissa ETA-valtioissa annetuista hoidoista aiheutuvat kansainvälisten maksujen ja tietojen välitystehtävät on tarkoitus keskittää pääosin Kansaneläkelaitokselle, jonka yhteydenpitotehtävät ulkomaisiin sosiaalivakuutuslaitoksiin, kuntiin ja valtioon siten lisääntyvät. Myös lapsilisien maksatuksen tehokkaan toteutuksen kannalta on tarpeellista, että vuoden 1993 alusta muutenkin vireillä ollut lapsilisien maksatus siirretään Kansaneläkelaitokseen. Päätökset ulkomaille lähetetyn työntekijän pöytäkirjasta Suomen sosiaaliturvan piirissä lisääntyvät, ja nämä päätökset on entistä laajemmin uskottava Eläketurvakeskuksen tehtäväksi. Tarkoituksenmukaista on myös keskittää ulko-

maille lomakkeiden avulla tapahtuva työttömyysturvaa koskeva tietojenvälitys, joka ETA-sopimuksen vuoksi lisääntyy, esimerkiksi Kansaneläkelaitokseen.

Sosiaali- ja terveysministeriön toimialalla yhteistyö ja tietojenvaihto muiden ETA-maiden vakuutusviranomaisten kanssa lisääntyy. Vakuutusvälittäjien toiminta on tarkoitus saattaa erityisen sääntelyn alaiseksi, jolloin toiminnan valvonta kuuluisi ministeriölle. Sosiaalivakuutuslaitosten osalta kansainvälinen tietojenvälitys on keskitettävä.

Valtiovarainministeriön hallinnonalalla suorat yhteydet ulkomaisiin viranomaisiin lisääntyvät. ETA-sopimuksen luottolaitoksia ja arvopaperimarkkinoita koskeva liitesäännöstö vaatii useissa tapauksissa tietojen vaihtoa ja yhteydenottoa ulkomaisiin viranomaisiin ennen päätösten tekemistä kotimaassa. Tämä saattaa johtaa joidenkin lupahakemusten pidempiin käsittelyaikoihin.

Tilastoyhteistyön osalta Tilastokeskuksen lisäksi myös muut viranomaiset, kuten tullihallitus, tielaitos, maatilahallitus, riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, laativat ETA-säädösten mukaisia tilastoja. Useimpia säädöksiin perustuvia tilastoja joudutaan uudistamaan, joitakin huomattavastikin.

ETA-sopimuksen henkilöstövaikutukset

ETA-sopimus asettaa koko julkishallinnon henkilöstölle uudenlaisia vaatimuksia, koska kansainvälinen yhteistyö ja kansainväliset säädökset tulevat osaksi niiden jokapäiväistä toimintaa. Osa henkilöstöstä joutuu osallistumaan ETA-sopimuksen mukaiseen asiantuntijatasoon ja valvontaelinten väliseen yhteistyöhön, EY:n komiteatyöskentelyyn, EFTAn sisäiseen koordinointiin ja yhteydenpitoon EY:n eri organisaatioihin. Myös tiedonvaihto ja yleinen tiedottaminen kansallisella tasolla lisääntyvät.

Uudet vaatimukset vaikuttavat henkilöstön määrään, valintaperusteisiin ja koulutukseen. Henkilöstön valinnassa tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota kykyyn hoitaa asioita kansainvälisissä yhteyksissä. Tämä edellyttää asioiden syvällisen tuntemuksen lisäksi riittävää kielitaitoa sekä kansainvälisen neuvottelukäytännön tuntemusta. Näitä ominaisuuksia tulee lisätä virkamieskunnan keskuudessa laajamittaisella koulutustoiminnalla.

Koulutustarvetta on kartoitettu eri hallin-

nonaloilla ja kartoituksen tuloksena eri ministeriöiden kesken on sovittu, että valtiovarainministeriön henkilöstöosasto suunnittelee koko valtionhallinnon kattavan koulutussuunnitelman. Valtion koulutuskeskuksen tarjoamia mahdollisuuksia pyritään myös hyödyntämään. Kukin hallinnonala tarvitsee ensinnäkin perustietoa antavaa yleiskoulutusta melko laajalle henkilöstöryhmälle. Lisäksi tarvitaan koulutusta asianomaiseen hallinnonalaan liittyvistä erityiskysymyksistä, kuten alan ETA-sääntöjen tuntemusta. Kielitaidon parantaminen on tärkeää laajalle joukolle ja tässä korostuu englannin kielen lisäksi erityisesti ranskan kielen taito. Koulutuksessa tulee kiinnittää huomiota myös neuvottelutaidon kehittämiseen. Koulutuksen painopistettä tulisi siirtää integraatiokysymyksiin.

ETA-sopimuksen johdosta työmäärä lisääntyy useilla hallinnonaloilla sopimuksen asettamien uusien velvoitteiden johdosta. Uudet tehtävät pyritään mahdollisuuksien mukaan hoitamaan nykyisen henkilöstön turvin hallinnonalojen voimavaroja uudelleen kohdentamalla sekä siirtämällä henkilöstöä uusiin tehtäviin ja muuttamalla tehtävien painopistettä. Tietyillä hallinnonaloilla lisähenkilöstön tarve on kuitenkin ilmeinen. Henkilöstötarvetta ja sen taloudellisia vaikutuksia selvitetään tarkemmin esityksen taloudellisia vaikutuksia koskevassa osassa.

ETA-sopimuksen vaikutukset toimitilatarpeeseen sekä kalusto- ja laitehankintoihin

Lisääntyvät tehtävät aiheuttavat henkilöstön kasvua vastaavan tarpeen toimitiloihin.

ETA-sopimuksen täytäntöönpano ja seuranta edellyttävät, että viranomaisilla on joustava pääsy kansainvälisiin tietopankkeihin ja että heillä on käytössään ainakin keskeisimmät EY-julkaisut. Sähköiset yhteydet EY:n yksiköihin ja muihin EFTA-valtioihin sekä erilaisiin tietoverkostoihin vaativat asianmukaisia laitehankintoja. ATK-välineistön merkitys tulee ylipäätään lisääntymään ja sen käyttöä on lisättävä. Oikeusministeriön tarkoituksena on sisällyttää ETA-sopimukseen liittyvien EY-säädösten suomennokset ja ruotsinnokset Finlex-tietopankkiin. Tarkoituksena on myös hankkia EY:n Celex-säädöstietokannan englannin kielen aineisto Suomeen siten, että sitä voitaisiin käyttää Finlex-järjestelmän kautta.

Tutkimuslaitteiden on oltava hyvää kansain-

välistä tasoa, jotta ollaan kilpailukykyisiä yhteistyökumppaneita etsittäessä, projekteja valittaessa ja jotta pystytään käyttämään muualla tuotettua tietoa.

Työpaikkojen ilmoittaminen kansainväliseen työnvälitykseen (SEDOC) edellyttää toimivien ATK-yhteyksien luomista kansainväliseen järjestelmään työhallinnon alalla.

6. ETA-sopimuksen pääkohdat

Johdanto-osa

ETA-sopimuksen johdanto-osassa todetaan aluksi sopimuspuolet, joita ovat Euroopan talousyhteisö, Euroopan hiili- ja teräsyhteisö sekä Euroopan yhteisön ja Euroopan vapaa-kauppaliiton jäsenvaltiot. EY:n osalta ETA-sopimus on siten niin sanottu yhdistetty sopimus, jossa sopimuspuolina ovat yhteisöjen lisäksi myös jäsenvaltiot. Lisäksi todetaan Euroopan talousalueen (ETA) merkitys sekä määrittämään sopimuksen soveltamiseen ja edelleen kehittämiseen liittyviä yleisiä tavoitteita ja periaatteita.

Johdannossa ilmoitetaan sopimuspuolten olevan vakuuttuneita siitä, että ETA edistää rauhaan, kansanvaltaan ja ihmisoikeuksiin perustuvan Euroopan rakentamista. EFTA-valtioiden sekä EY:n ja sen jäsenvaltioiden välisen erityissuhteen ensiarvoisuus vahvistetaan. Sopimuspuolet ilmoittavat vakaan päätöksensä edistää maailmanlaajuisen kaupan vapauttamista ja yhteistyötä markkinatalouden pohjalta, erityisesti GATT:n ja OECD:n sopimusmääräysten mukaisesti.

Johdannossa vahvistetaan tavoite perustaa dynaaminen ja yhtenäinen Euroopan talousalue, joka perustuu yhteisiin sääntöihin ja yhdenvertaisiin kilpailuedellytyksiin sekä antaa riittävät, oikeudelliset täytäntöönpanokeinot. Tässä yhteydessä todetaan myös, että tavoitteena on ETA:n toteutuminen yhdenvertaisuuden ja vastavuoroisuuden sekä sopimuspuolten etujen, oikeuksien ja velvollisuuksien yleisen tasapainon pohjalta. Neljä vapautta eli tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuminen aiotaan toteuttaa mahdollisimman täydellisesti koko Euroopan talousalueella. Myös yhteistyötä neljää vapautta sivuavassa ja laaja-alaisessa politiikassa päätetään vahvistaa ja laajentaa.

Sopimuspuolet ilmaisevat pyrkimyksensä

edistää ETA:n sopusointuista kehitystä ja tässä yhteydessä tunnustavat tarpeen pienentää alueiden välisiä taloudellisia ja sosiaalisia eroja sopimusta soveltamalla eli niin sanotun koheesiotavoitteen.

Johdannossa ilmaistaan halu vahvistaa yhteistyötä Euroopan parlamentin ja EFTA-valtioiden parlamenttien jäsenten välillä sekä EY:n ja EFTA-valtioiden työmarkkinaosapuolten välillä. Yksilöiden tärkeä merkitys Euroopan talousalueella tunnustetaan heidän käyttäessään sopimukseen perustuvia oikeuksiaan ja vedotessaan niihin tuomioistuimissa.

Sopimuspuolet ilmaisevat vakaan päätöksen säilyttää, suojella ja parantaa ympäristön laatua sekä huolehtia luonnonvarojen varovaisesta ja järkevästä käytöstä, erityisesti noudattaen kestäväen kehityksen sekä varautuviin ja ehkäiseviin toimiin ryhtymisen periaatteita. Myös sääntöjen edelleen kehittämisen perustana tulee olla terveyden, turvallisuuden ja ympäristön suojelun korkea taso.

Sosiaalisen ulottuvuuden edelleen kehittämisen tärkeys Euroopan talousalueella tunnustetaan. Tähän kuuluu miesten ja naisten tasa-arvoinen kohtelu. Sopimuspuolet toivovat myös turvaavansa taloudellisen ja sosiaalisen edistyksen sekä edistävänsä elintason nousua ja työolojen parantamista Euroopan talousalueella.

Sopimuspuolet ilmaisevat myös päättäväisyytensä edistää kuluttajien etuja ja vahvistaa heidän asemaansa markkinoilla korkeatasoisen kuluttajansuojan toteuttamiseksi.

Johdannossa edelleen sopimuspuolet sitoutuvat yhteiseen tavoitteeseen Euroopan teollisuuden tieteellisen ja teknisen tason vahvistamisesta sekä sen rohkaisemisesta kansainvälisesti kilpailukykyisemmäksi.

Sopimuspuolet katsovat, ettei ETA-sopimus miltään osin ole este jonkin EFTA-valtion liittymiselle Euroopan yhteisöihin.

Lopuksi osapuolet toteavat, ettei ETA-sopimus rajoita sopimuspuolten päätöksenteon itsenäisyyttä tai valtaa tehdä kansainvälisiä sopimuksia, jollei sopimuksen määräyksistä tai kansainväliseen julkisoikeuteen sisällyvistä rajoituksista muuta johdu.

sopimuksen pöytäkirjat ja liitteet sekä ne EY:n säädökset, joihin viitataan sopimuksen liitteissä. Käytännön syistä on ollut välttämätöntä turvautua ETA-sopimuksen osaksi otettavien EY-säädösten osalta viittaustekniikkaan, jossa ETA-sopimuksessa rajoitetaan asianomaisten EY-säädösten otsikoiden ja näitä säädöksiä koskevien mukautusten mainitsemiseen. Viittaustekniikasta huolimatta kyseiset EY-säädökset ovat osa ETA-sopimusta ja ETA-sopimuksen voimaansaattamislaki koskee niitä. ETA-sopimuksen liitteissä viitatu EY-säädökset tullaan julkaisemaan kotimaisilla kielillä ETA-sopimuksen julkaisemisen yhteydessä. Perustuslakivaliokunnan lokakuussa 1991 oikeusministeriölle antaman lausunnon mukaisesti on erällä asialohkoilla kuitenkin päädytty menettelyyn, jossa ETA-sopimuksen hyväksymistä koskevaan hallituksen esitykseen ei sisällytetä lainsäädännön alaan kuulumattomia EY-säädöksiä.

ETA-sopimuksen liitteiden mukaan sopimuspuolet ja ETA:n valvontaviranomaiset kiinnittävät huomiota tai ottavat aiheellisella tavalla huomioon liitteissä mainitut EY-säädökset, jotka eivät ole oikeudellisesti sitovia. Kysymys on yleensä komission tai neuvoston suosituksista, päätöslauselmista tai ilmoituksista, jotka sisältävät EY-säädösten soveltamiskannanottoja tai EY:n säännösten kehittämistä koskevia kannanottoja. Koska kyse on oikeudellisesti sitomattomasta aineistosta, ei kyseisiä EY-säädöksiä saateta voimaan Suomessa. Ne pyritään mahdollisuuksien mukaan kuitenkin julkaisemaan kotimaisilla kielillä.

ETA-neuvottelujen päätösasiakirjaan liittyy erinäisiä sopimuspuolten antamia, sopimuksen soveltamiseen liittyviä julistuksia. Ne eivät ole osa ETA-sopimusta. ETA-neuvotteluista on lisäksi laadittu sopimuspuolten yhteiset hyväksytyt pöytäkirjamerkinnät, joissa selvennetään eräitä sopimukseen liittyviä kysymyksiä. Näkään eivät ole osa sopimusta, mutta heijastavat sopimuspuolten yhteistä kantaa eräistä sopimuksen soveltamiskysymyksistä ja sitovat sopimuspuolia.

6.I Tavoitteet ja periaatteet

Sopimuksen I osassa määrätään sopimuksen tavoitteista ja yleisistä periaatteista.

Sopimuksen rakenne

ETA-sopimus on rakenteeltaan poikkeuksellinen. Sopimuksen muodostavat pääsopimus,

Sopimuksen keskeinen tavoite on edistää sopimuspuolten kaupan ja taloussuhteiden jatkuvaa ja tasapainoista vahvistamista yhtenäisen Euroopan talousalueen luomiseksi. Tähän pyritään luomalla yhdenvertaiset kilpailun edellytykset ja noudattamalla samoja sääntöjä.

Tavoitteen saavuttamiseksi toteutetaan tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääoman vapaa liikkuvuus ja perustetaan sellainen järjestelmä, joka estää kilpailun vääristymisen ja turvaa kilpailusääntöjen yhdenvertaisen noudattamisen. Lisäksi toteutetaan läheisempi yhteistyö muilla aloilla, kuten tutkimus ja kehitys, ympäristö, koulutus ja sosiaalipolitiikka.

Periaatteissa määritellään se, mitä sopimuksessa tarkoitetaan termeillä ”sopimus” ja ”EFTA-valtiot”. ”Sopimuspuolet” määritellään yhteisön ja EY:n jäsenvaltioiden osalta liittämällä määritelmä näiden keskinäisiin toimivaltasuhteisiin siten kuin ne on määritelty Rooman sopimuksessa tai Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksessa.

Sopimuspuolten lojaliteettivelvollisuus edellyttää sopimusveloitteiden täyttämisen varmistamista kaikin keinoin ja sellaisten toimien välttämistä, jotka saattaisivat vaarantaa sopimuksen tavoitteiden saavuttamisen. Sopimuksen mukaista yhteistyötä on helpotettava. Eräs keskeinen periaate on se, että kaikki kansalaisyhteisöön perustuva syrjintä on kiellettyä sopimuksen soveltamisalalla.

Sopimuspuolilla on yleinen asioiden esilleotto-oikeus (*droit d'évocation*) eli oikeus ottaa koska tahansa haluamansa asia ETA:n sekakomiteassa tai ETA:n neuvostossa käsiteltäväksi.

Sopimusmääräysten tulkinnessa tulee noudattaa EY:n tuomioistuimen ennen ETA-sopimuksen allekirjoittamista antamia merkityksellisiä ratkaisuja sikäli kuin kyseiset sopimusmääräykset vastaavat sisällöltään Rooman sopimuksen tai Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen määräyksiä tai niiden soveltamiseksi annettuja säädöksiä.

Säädökset, jotka sisältyvät sopimuksen liitteisiin tai ETA:n sekakomitean päätöksiin tai joihin näissä viitataan, ovat sopimuspuolia sitovia. Ne on saatettava osaksi sopimuspuolten oikeusjärjestystä siten, että EY:n asetuksia vastaavat säädökset on otettava sellaisenaan oikeusjärjestyksen osaksi. EY:n direktiivejä vastaavien säädösten osalta sopimuspuolten viranomaiset voivat itse valita täytäntöönpanotavan ja -muodon.

6.II Tavaroiden vapaa liikkuvuus

6.II.1. Peruseriaatteen

Sopimuksen 8—16 artiklassa ovat tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevat perusmääräykset, joiden tarkoituksena on varmistaa sopimuspuolten välisen kaupan esteetön toteutuminen.

ETA-sopimus perustuu hyvin laaja-alaiseen vapaakauppajärjestelyyn, jossa sopimuspuolet kuitenkin säilyttävät kolmansiin maihin itsenäiset kauppasuhteensa. EFTA-valtioilla ja EY:llä ei ole yhteistä kauppapolitiikkaa. Mahdollisten kaupan vääristymien torjumiseksi on tarpeen määrittää, mitkä tuotteet kuuluvat sopimuksen soveltamisalaa. Sopimuksen 8 artikla sisältää säännöt yleisestä soveltamisalasta.

Sopimus vastaa periaatteessa teollisuustuotteiden katteeltaan Suomen ja Euroopan talousyhteisön välillä solmitun vapaakauppasopimuksen (SopS 66—67/73, muut. SopS 106/89) sekä EFTA-konvention (SopS 16/61 siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen) soveltamisalaa, jossa tullien ja määrällisten rajoitusten poisto koskee sopimuspuolten alueelta peräisin olevia teollisuustuotteita. Koska ETA-sopimuksen osapuolilla ei ole myöskään yhteistä maatalouspolitiikkaa, ETA-sopimus koskee, kuten vapaakauppasopimuksetkin, vain sopimuksessa erikseen mainittuja maatalous- ja kalataloustuotteita. Tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaate koskee siten yleisesti teollisuustuotteita, mutta vain rajoitetusti maataloustuotteita. ETA-sopimuksen tuotekate on vapaakauppasopimusten tuotekatetta jonkin verran laajempi. ETA-sopimuksen tavoitteet ulottuvat kuitenkin teollisuustuotteiden kauppaa haittaavien esteiden poistamisessa oleellisesti vapaakauppasopimusten soveltamisalaa laajemmalle.

Sopimuksen tuotekate on määritetty sopimuksen 8 artiklan 3 kohdassa. Ne muutamat poikkeukset teollisuustuotteista (eräät valkuaisaineet ja tärkkelykset), joita sopimus ei koske, on mainittu sopimuksen 2 pöytäkirjassa. Sopimuksen 8 artiklan 3 kohdan b alakohta sisältää niin sanottuja jalostettuja maataloustuotteita koskevan määräyksen. Määräyksessä viitataan pöytäkirjaan 3, joka sisältää varsinaiset sopimusjärjestelyt hinnanerokorvaustuotteiden osalta. Järjestelyjen tarkoituksena on, että jalostettujen maataloustuotteiden vapaakaupan

tuotekatetta laajennetaan ja raaka-aineiden hinnanerojen tasausta koskevaa säännöstöä täsmennetään.

Raaka-aineiden hinnanerokorvausjärjestelmän tarkistaminen edellyttää Suomessa siirtymistä valmisteverojärjestelmästä tuontimaksujärjestelmään sekä eräiden GATT-tullisidontojen irtisanomista. Tuotekatteen laajentaminen edellyttää myös tullitariffin (660/87) muuttamista. GATT-sidonnat on tarkoitus irtisanoa ETA-sopimuksen tultua hyväksytyksi. Irtisanomisneuvottelujen jälkeen eduskunnalle on tarkoitus antaa esitykset tuontimaksulain (1008/77), tullitariffin ja elintarviketuotteiden valmisteverosta annetun lain (868/79) muuttamisesta.

Perusmaataloustuotteiden kaupasta on sovitettu erikseen kunkin EFTA-valtion ja EY:n välillä kahdenvälisillä sopimuksilla. Pöytäkirjassa 42 viitataan näihin sopimuksiin. Sopimuspuolet sitoutuvat saattamaan sopimukset voimaan viimeistään samaan aikaan ETA-sopimuksen kanssa. Suomen ja EY:n väliset sopimukset koskevat juustoa, naudan- ja sianlihaa, Suomen tekemiä tariffimyönnytyksiä yhteisön taloudellisten ja sosiaalisten erojen tasaamiseksi sekä EY:n myöntämää suomalaisen vodkan tuontitullin poistoa. Sopimuksen 19 artiklassa on määriteltä, millä tavoin maataloustuotteiden kauppaa voidaan osapuolien välillä edistää.

Kalaa ja kalataloustuotteiden kauppaa koskevat järjestelyt on esitetty pöytäkirjassa 9.

Koska EFTA-valtioilla ja toisaalta EY:llä on oma kauppapolitiikkansa kolmansiin maihin nähden ja sen mukaisesti erilaiset tavaroiden tuontikohtelut, tarvitaan alkuperäsääntöjä määrittämään, mitkä tavarat ovat peräisin Euroopan talousalueelta. Säännöt ovat periaatteiltaan samat kuin Suomen ja Euroopan talousyhteisön välillä solmitun vapaakauppasopimuksen 3 pöytäkirjan sekä EFTA-konvention B-liitteessä olevat säännöt lukuun ottamatta ETA-sopimuksen sisältyviä eräitä sääntöjen yksinkertaistuksia ja parannuksia.

Sopimuksen 9 artiklan 1 kohdassa viitataan 4 pöytäkirjaan, jossa ovat sopimuksen alkuperäsäännöt. Pöytäkirja sisältää myös edellä mainitut uudet säännöt, joiden tarkoituksena on helpottaa alkuperäsääntöjen soveltamista. Uudet säännöt ovat seuraavat:

— täyskumulaatiosääntö, joka tarkoittaa si-

tä, että kaikki eri ETA-valtioissa tapahtuneet valmistusvaiheet voidaan laskea yhteen; ja

— toleranssisääntö, joka tarkoittaa, että alueen ulkopuolisia aineksia voidaan käyttää 10 prosenttiin saakka lopputuotteen arvosta kuitenkin siten, että tekstiilisektori on soveltamisen ulkopuolella.

Tämän lisäksi on sopimuksessa sääntö, jonka mukaan sallitaan tietyin edellytyksin alueen ulkopuolinen valmistus, jonka arvo ei kuitenkaan saa olla yli 10 prosenttia lopputuotteen arvosta. Kemian sektorilla otetaan käyttöön vaihtoehtoinen prosenttisääntö. Myös alkuperän osoittamisen esitystapaa on yksinkertaistettu.

Tavaroiden alkuperällä on merkitystä erityisesti tulleja ja määrällisiä rajoituksia koskevien määräysten soveltamisessa. ETA-sopimuksella ei perusteta tulliliittoa vaan vapaakauppa-alue. Tämän vuoksi sopimuksen 8 artiklassa määrätään, että 10—15, 19 ja 25—27 artiklan määräykset soveltuvat vain tuotteisiin, jotka sopimukseen sisältyvien alkuperäsääntöjen mukaan ovat peräisin sopimuspuolten alueelta. Näin ollen tuonti- ja vientitullien ja niitä vaikutukseltaan vastaavien maksujen kantamisen kieltö, tuonnin ja viennin määrällisten rajoitusten ja niitä vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden kieltö, syrjivien verotustoimenpiteiden kieltö, maataloustuotteiden kauppaa koskeva artikla, vientirajoituksia koskeva suojalauseke sekä polkumyyntitoimenpiteiden kieltö eivät koske kolmansista maista peräisin olevia tuotteita. Myös hiili- ja terästuotteita koskevia määräyksiä sovelletaan vain alkuperätuotteisiin. 8 artiklan määräyksistä seuraa, että sopimuspuolet eivät sitoudu harjoittamaan yhteistä kauppapolitiikkaa.

Sopimuksen 8 artiklan määräyksistä seuraa myös, että muita kuin edellä mainittuja sopimuksen määräyksiä sovelletaan myös kolmansista maista peräisin oleviin tuotteisiin. Sen vuoksi valtion monopoleja koskevan artiklan määräykset, eläin- ja kasvinsuojelumääräykset, maataloustuotteita koskeva yleinen uusien kaupan teknisten esteiden kieltö, kalakauppaa koskevat määräykset, tulli yhteistyötä ja kaupan menettelyjä koskevat määräykset, kaupan teknisiä esteitä koskevat määräykset ja tuotevastuuta koskevat määräykset ja energiaa koskevat määräykset koskevat myös kolmansista maista peräisin olevia tavaroita, jollei niiden soveltamisalaa ole liitteissä erikseen rajattu.

Sopimuksen 8 artiklan mukaan ETA-sopi-

muksen määräyksiä ei pääsäännön mukaan sovelleta harmonoidun tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmän ryhmiin 1—24. Tästä seuraa, että maataloustuotteiden kauppaan ei sovelleta sopimuksen määräyksiä. Sopimuksen 8 artiklan 3 kohdan b alakohdasta kuitenkin seuraa, että sopimusta sovelletaan pöytäkirjassa 3 olevin varauksin jalostettuihin elintarvikkeisiin.

Alkuperäsääntöjä koskevan 4 pöytäkirjan määräyksistä poiketen määritellään julkisten hankintojen vesi-, energiahuollon, liikenteen ja teletoiminnan alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyistä annetun direktiivin (90/531/ETY) yhteydessä direktiivin edellyttämä kotimaisuusastevaatimus kuitenkin EY:n sisäisesti soveltamien alkuperäsääntöjen (asetus 68/802/ETY) mukaisesti.

Tavaroiden vapaan liikkumisen toteuttaminen sopimuksen ehdoin edellyttää lainsäädännön eurooppalaista yhdenmukaistamista, vastavuoroisuuden hyväksymistä sekä yhtenäisiä kilpailuolosuhteita ja yhteistyötä kauppapolitiikan alalla, minkä vuoksi muiden kuin 8 artiklan 2 kohdan luettelemien sopimuskohtien lisäksi tavaroiden alkuperällä ei ole sopimuksen soveltamisen kannalta merkitystä.

Sopimuksen 11 ja 12 artiklan mukaan tuonin ja viennin määrälliset rajoitukset ja niihin verrattavat toimenpiteet on sopimuspuolten välillä kielletty. Sopimuksen 13 artiklassa luetaan, millä edellytyksin tästä kiellosta voidaan poiketa. Suomi on Euroopan vapaakauppaliiton jäsenenä sekä yhteisön kanssa tehdyn vapaakauppasopimuksen johdosta jo sitoutunut olemaan soveltamatta sanottuja toimenpiteitä. ETA-sopimuksen johdosta kiello tulee koskemaan eräitä uusia tuotteita. Muun muassa fossiilisten polttoaineiden tuontilisenssioinnista joudutaan luopumaan. Määrällisten rajoitusten kielloa koskevilla artikloilla on suora oikeusvaikutus. Näitä artikloja koskevien Rooman sopimuksen artiklan 30—36 tulkinnaassa kehitetty niin sanottu Cassis de Dijon -periaate tulee sovellettavaksi myös Suomessa. Periaatteen mukaan yhden sopimuspuolen alueella laillisesti valmistettu ja markkinoitu tuote on päästettävä periaatteessa esteittä myös muiden jäsenvaltioiden markkinoille. Artiklojen tulkinnalla on suuri merkitys myös teollis- ja tekijänoikeuksien kannalta. Kansallisen lainsäädännön määräykset, joilla oikeudenhaltijoille annetaan oikeus kieltää toisen sopimuspuolen alueella oikeudenhaltijan suostumuksella mark-

kinoitujen tuotteiden maahantuonti, ovat kiellettyjä.

Sopimuksen 16 artiklan mukaan valtioiden on varmistettava, ettei niiden ylläpitämien valtion monopolien toiminta johda tavaroiden hankinnan ja markkinoinnin osalta EY:n jäsenvaltioiden tai EFTA-valtioiden kansalaisten syrjintään.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevien yleisten määräysten johdosta voimassa olevaa tavarakauppaa koskevaa lainsäädäntöä on tarpeen täydentää ja yksityiskohtaistaa. Muun muassa lakiin maan ulkomaankaupan ja taloudellisen kasvun turvaamisesta (157/74) on tehtävä lähinnä teknisuonteisia muutoksia. Lisäksi tuotevastuulakia (694/90) on muutettava. EY:n oikeuskäytäntö huomioon ottaen on tavaramerkkilakia (7/64), patenttilakia (550/67) sekä kulutustavaroiden alkuperämaan ilmoittamisesta annettua lakia (227/83) muutettava.

6.II.2. Maatalous- ja kalataloustuotteet

Eläinlääkintä- ja kasvinsuojelusäännöt

Yleistä

Sopimuksen 17 artikla koskee eläinlääkintä- ja kasvinsuojelualoja. Eläinlääkintäalaan kuuluvat sopimuksessa varsinaisten eläinlääkintämääräysten lisäksi eläinten rehut ja kotieläinjalostus sekä kasvinsuojelun alaan varsinaisen kasvinsuojelun lisäksi kylvösiemenet. Määräysten tarkoituksena on eläinlääkinnän alalla edistää eläinten ja eläimistä saatavien tuotteiden sekä rehujen vapaata kauppaa ja poistaa sitä estävät määräykset. Sopimukseen liittyvän julistuksen mukaan varsinaista kasvinsuojelulainsäädäntöä ei oteta sopimukseen, koska yhteisössä valmistellaan parhaillaan uutta kasvinsuojeludirektiiviä. EY:n uusien säännösten omaksumista jatkossa myös ETA-valtioissa käsitellään kuitenkin sopimuksessa määrättyä menettelytapaa noudattaen 99 ja 102 artiklan mukaisesti. Kylvösiementen tuotantoa ja kauppaa koskevien määräysten tarkoituksena on yhtenäistää kylvösiemeniä koskevat vaatimuk-

set ja siten poistaa siementavaran erilaisiin vaatimuksiin perustuvia kaupan esteitä.

Artikkelissa viitataan sopimuksen liitteeseen I, joka sisältää varsinaiset sopimusjärjestelyt eläinlääkintä- ja kasvinuojelulainsäädännön alalla. Liitteen mukaan sopimuksen ulkopuolelle jäävät tässä vaiheessa rajatarkastuksia, kolmansista maista tuotavia tavaroita ja eläinlääkinnän alalla lisäksi eläinsuojelua ja rahoitusjärjestelyjä koskevat määräykset.

Ruotsinnokset kaikista niistä lainsäädännön alaan kuuluvista EY-säädöksistä, joihin viitataan liitteessä I, eivät ole valmistuneet hallituksen esityksen antamiseen mennessä. Tämän takia niiden hyväksymisestä ja voimaan saattamisesta annetaan erillinen hallituksen esitys niin pian kuin mahdollista. Kyseisten säädösten suomennokset annetaan kuitenkin erikseen tiedoksi eduskunnalle samanaikaisesti tämän hallituksen esityksen kanssa ja niiden perustelut sisältyvät tähän hallituksen esitykseen.

Eläinlääkintä

Sopimuksen eläinlääkintää koskevien määräysten tarkoituksena on eläintautien leviämisen estämiseksi, eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygieenisen laadun varmistamiseksi sekä eläinten ja eläimistä saatavien tuotteiden vapaan liikkuvuuden edistämiseksi yhdenmukaistaa eläintauteja, elintarvikehygieniää ja elintarvikkeissa esiintyvien eräiden vieraiden aineiden valvontaa koskevaa lainsäädäntöä.

Sopimukseen sisältyy liitteen I mukaan useita eläintauteja, lihaa ja lihavalmisteita, kalaa ja kalatuotteita, maitoa, munatuotteita sekä eläimistä saatavissa elintarvikkeissa esiintyvien eräiden vieraiden aineiden valvontaa koskevia direktiivejä ja päätöksiä (99 direktiiviä ja päätöstä muutoksineen).

Edellä mainittujen säädösten estämättä saadaan Suomessa kuitenkin noudattaa kansallisia säännöksiä BSE-taudin osalta sekä elävien kalojen, äyriäisten ja mädin sekä lampaiden ja vuohien tuonnissa. Näitä poikkeusjärjestelyjä tarkastellaan uudelleen vuonna 1995.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Sopimuksen vuoksi on tarpeen muuttaa eläintauteja, kotieläinten keinosiemennyksen harjoittamista, lihantarkastusta ja maidontar-

kastusta koskevaa lainsäädäntöä. Eläintautilakiin (55/80) on muun muassa lisättävä säännökset, joiden perusteella voidaan antaa määräyksiä tautitilanteen leviämisen selvittämiseksi, määrätä eläimet merkittäviksi tunnistamista varten sekä antaa määräyksiä eläimistä peräisin olevien jätteiden käytöstä ja jätteitä käsittelevien laitosten toiminnasta ja valvonnasta. Lihantarkastuslaissa (160/60) määrättyä lihantarkastuspakkoa on laajennettava ja eläimet on tarkastettava aina myös elävänä ennen teurastusta. Maidontarkastuslain (558/46) osalta sopimus edellyttää lakiin lisättäväksi säännökset, jotka koskevat maidontuotantotilojen rekisteröimistä ja niiden säännöllistä tarkastusta siinä tapauksessa, että lämpökäsiteltyä maitoa vietiisiin Suomesta muihin ETA-valtioihin. Sellaisista eläimistä saatavista elintarvikkeista, jotka eivät kuulu lihantarkastuslain tai maidontarkastuslain soveltamisalan piiriin, on tarpeen antaa erillinen, näitä elintarvikkeita koskeva laki. Lainsäädäntöön on otettava myös alkionsiirtoja koskevat säännökset. Ne on tarkoitukseenmukaista sisällyttävä kotieläinten jalostustoiminnasta annettavaan lakiin.

Kotieläinjalostus ja hevostilapailu

Kotieläinjalostusta koskevaa lainsäädäntöä pyritään sopimuksella yhdenmukaistamaan siten, että poistetaan ETA-valtioiden mahdollisesti erilaisista jalostustavoitteista johtuvat rajoitukset jalostuseläinten kaupasta. Tällä edistetään kotieläinjalostusta ja sen myötä kotieläintaloutta. Sopimukseen on otettu EY:n sian-, karjan-, lampaan- ja vuohenjalostusta sekä hevostalostusta koskevat direktiivit ja päätökset (25 direktiiviä ja päätöstä muutoksineen). Sopimukseen on otettu myös hevostalostuksen järjestämistä koskeva direktiivi.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Sopimusmääräysten täytäntöönpanemiseksi on tarpeen muuttaa lakia eräiden kotieläinten maahan tuonnista (871/73) ja lakia hevosten maahan tuonnista (328/38). Sopimus edellyttää muutoksia myös lakiin kotieläinten keinosiemennyksen harjoittamisesta (182/49). Tämä laki tulisi kumota ja korvata kotieläinten jalostustoimintaa sääntelevällä lailla, joka kattaisi kotieläinten jalostuksen, keinosiemennyksen ja alkionsiirrot. Hevostalostuksen sääntelyn pe-

rusteista ja hevoskilpailujen järjestämisestä tuli niin ikään säätää lailla.

Rehut

Rehuja koskevien määräysten tarkoituksena on rehujen valmistusta, markkinointia, laatuvaatimuksia sekä valvontaa koskevaa lainsäädäntöä yhdenmukaistamalla poistaa erilaisista vaatimuksista aiheutuvia kaupanesteitä ETA:n alueella. Sopimukseen sisältyy liitteessä I luetellut EY:n rehuja koskevat direktiivit ja päätökset (24 direktiiviä ja päätöstä muutoksiin). Sopimuksen mukaan rehujen lisäainesten ja tiettyjen eläinten ruokintaan käytettävien tuotteiden (mikrobivalkuaiset) käytön yhdenmukaistaminen pyritään toteuttamaan tietyn siirtymäkauden, yleensä kahden vuoden kuluessa. Sopimus sisältää kuitenkin myös eräitä pitempiaikaisia poikkeusjärjestelyitä esimerkiksi kasvunestosten ja antibioottien suhteen. Näitä poikkeuksia tarkastellaan sopimuksen mukaan uudelleen vuonna 1995.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Sopimuksen takia rehulain (376/86) säännöstöä on tarpeen muuttaa esimerkiksi rehualustamien määritelmiä, hyväksymistä, laatu-, merkintä- ja pakkausvaatimuksia sekä tuontia ja valvontaa koskevalta osalta.

Kylvösiemenet

Kylvösiementen alalla sopimuspuolten tarkoituksena on sementtuotantoa ja markkinointia koskevaa lainsäädäntöä yhtenäistämällä parantaa sementtavaran laatua ja siten kasvinviljelyn tuottavuutta sekä poistaa lajikeperusteisia ja erilaisiin laatuvaatimuksiin perustuvia sementtavaran kaupan esteitä. Sopimukseen sisällytetään liitteessä I luetellut EY:n siemendirektiivit ja siemenalaa koskevat päätökset (18 direktiiviä ja päätöstä muutoksiin), jotka EFTA-valtioiden tulee pääsääntöisesti sisällyttää lainsäädäntöönsä 1.1.1993 lukien. Suomessa saadaan kuitenkin direktiivien estämättä, jollei sopimuspuolten kesken muuta sovita, vuoden 1996 loppuun saakka 1) tuottaa ja markkinoida rehu- ja viljakasvien kylvösiemenestä kauppa-siemenluokan sementtavaraa kan-

sallisen lainsäädännön mukaisesti, 2) määrätä viljakasvien valiosiemennäytöksessä sukupolvi-lukumäärästä ja 3) määrätä rehu- ja viljakasvien siementavaran itävyysvaatimuksesta. Sopimuksessa on sovittu muodostettavaksi vuoden 1995 loppuun mennessä yhteinen lajikeluettelo, joka kattaa myös EFTA-valtioiden hyväksytyt lajikkeet. Siihen saakka EFTA-valtiot saavat soveltaa kansallisia lajikeluette-loitaan.

Liitteessä I on lisäksi lueteltu siemenalaa koskevat päätökset (69 päätöstä muutoksiin), jotka EFTA-valtioiden ja EFTAn valvontaviranomaisen tulee aiheellisella tavalla ottaa huomioon sopimuksen täytäntöönpanossa.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Siementavaran kaupasta annettua lakia (669/75) on sopimuksen johdosta tarpeellista muuttaa muun muassa eräiden maahantuontia ja valvontaa sekä vakuustodistuksen merkintöjä koskevien säännösten osalta.

Muiden kaupanesteiden kieltö

Sopimuksen 18 artiklasta ilmenevän periaatteen mukaan sopimuksessa sovittua eläintauti- ja kasvinuojeluperusteisten kaupanesteiden vähentämistä ei saa vaarantaa muilla kaupan teknisillä esteillä. Sama koskee 23 artiklan a ja b alakohdassa tarkoitettuja tuotteita. Määräys ei aiheuta Suomessa lainsäädäntömuutoksia.

Kehittämislauseke

Sopimuksen 19 artiklassa ovat maataloustuotteita koskevat yleiset määräykset, joiden tarkoituksena on sopimuspuolten välisen maataloustuotteiden kaupan edistäminen. Määräysten mukaan sopimuspuolet selvittävät kahden vuoden välein, ensimmäisen kerran vuoden 1993 loppuun mennessä, mahdollisuuksia maatalouspolitiikkansa kehyksissä tapahtuvan maatalouskaupan asteittaiseen vapauttamiseen. Sopimus ei tältä osin edellytä Suomessa lainsäädäntömuutoksia.

Kala- ja muut meren tuotteet

Sopimuksen 20 artiklassa viitataan pöytäkir-

jaan 9, jossa on kalaa ja muita meren tuotteita koskevat määräykset. Määräysten tarkoituksena on laajentaa kalan ja muiden meren tuotteiden vapaakauppaa. Pöytäkirja liitteineen sisältää varsinaiset sopimusjärjestelyt. EFTAsta EY:öön vietävien, pöytäkirjaan 9 sisältyvän tuoteluettelon sisältämien kalataloustuotteiden tullit ja muut viennin rajoitukset poistuvat eräin poikkeuksin joko kokonaan 1.1.1993 lukien tai asteittain vuoteen 1997 mennessä. EFTA myöntää EY:n kalataloustuotteille samat edut, jotka ovat jo voimassa EFTA-valtioiden välillä.

Pöytäkirja sisältää myös määräykset kalataloustuotteita koskevan kilpailun vääristymisen ehkäisemiseksi, sopimuspuolten lipun alla purjehtivien kalastusaluusten satamiin pääsystä ja saaliin markkinoinnista. Neuvottelut sopimusvaltiosta peräisin olevien kalataloustuotteiden kauttakuljetuksesta jatkuvat. Pöytäkirja 46 sisältää lisäksi evoluutioklausuulin kalastusalan yhteistyön kehittämistä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Järjestelyt edellyttävät tullitariffin muuttamista eräiltä osin.

6.II.3. Tulliasiaain yhteistyö ja kaupan helpottaminen

Sopimuksen 21 artiklassa ovat rajamuodollisuuksien yksinkertaistamista, keskinäistä hallinnollista apua tulliasioissa sekä kauppamenettelyjen yksinkertaistamista koskevat määräykset.

Kaupan helpottamiseen tähtäävät rajamuodollisuuksien ja -tarkastusten yksinkertaistamista koskevat säännökset ovat sopusoinnissa rajatarkastusten yksinkertaistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen (SopS 64/85) sekä Euroopan talousyhteisön ja EFTA-valtioiden välisen, vuonna 1988 voimaantulleen tavarakaupan muodollisuuksien yksinkertaistamista ja yhteistä passitusmenettelyä koskevien sopimusten (SopS/66/87 ja 68/87) kanssa. Keskeisenä tavoitteena on sopimuspuolten tarkastusten ja muodollisuuksien yhdenmukaistaminen ja yksinkertaistaminen. Käytännön määräykset on sijoitettu pöytäkirjaan 10.

Sopimuspuolet avustavat toisiaan tulliasioissa varmistamaan tullilainsäädännön oikean

soveltamisen sopimuspuolten alueella. Suomella on kahdenvälisiä sopimuksia usean EY-valtion sekä erikseen monenvälinen sopimus pohjoismaiden kanssa. ETA-sopimuksen mukaiset järjestelyt laajentavat tulliyhteistyön kaikkien EFTA-valtioiden ja EY:n väliseksi. Tullihallinnollisen avun piiriin eivät kuitenkaan kuulu yhteisön toimivallan ulkopuolella olevat asiat, kuten huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden salakuljetuksen estäminen. Sitä koskevasta yhteistyöstä pyritään sopimaan erikseen EY- ja EFTA-valtioiden kesken. Käytännön määräykset on sijoitettu pöytäkirjaan 11.

Sopimuksen kauppamenettelyjen yksinkertaistamista koskevilla määräyksillä pyritään vahvistamaan jo voimassa olevia yhteistyömuotoja sekä EFTA-valtioiden vaikutusmahdollisuuksia erityisesti siltä osin kuin ne koskevat EY:n ohjelmia ja hankkeita. Yhteistyössä noudatetaan VI osassa määrättyjä menettelytapoja.

Sopimuksen 8 artiklan 3 kohdasta poiketen 21 artiklaa sovelletaan kaikkiin tuotteisiin.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Tulliasioiden yhteistyötä ja kaupan helpottamista koskevat ETA-sopimuksen määräykset eivät aiheuta lainsäädännön muutostarvetta Suomessa.

6.II.4. Muut tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevat säännöt

Kaupan teknisiä esteitä koskevat määräykset

Yleistä

ETA-sopimuksen kaupan teknisten esteiden alaan kuuluvien määräysten tarkoituksena on tavaroiden vapaan liikkuvuuden edistäminen. Niillä yhdenmukaistetaan valtioiden asettamia vaatimuksia, jotka koskevat tuotteiden ominaisuuksia, merkitsemistä, pakkaamista, valmistusta, tuotteista annettavia tietoja sekä tuotteiden testaamista, tarkastamista ja näistä annettavia todistuksia. Tuotteita koskevilla vaatimuksilla valtiot pyrkivät erityisesti ihmisten terveyden ja turvallisuuden, ympäristön sekä kuluttajansuojan turvaamiseen. Tällaiset tekniset määräykset muodostavat kuitenkin kaupan teknisen esteen silloin kun ne eroavat maittain niin, että tavaroiden vapaa liikkuvuus estyy.

ETA-neuvottelujen lähtökohdaksi hyväksyttiin EY:n säädöstö. Lisäksi EFTA-valtiot asettivat tavoitteeksi korkean suojelutason turvaamisen. Sopimuksen johdanto-osan mukaan yhteisten ETA-sääntöjen edelleen kehittämisen perustana tulee olla terveyden, turvallisuuden ja ympäristön suojelun korkea taso. Eräiden kaupan teknisten esteiden alojen osalta sovitut poikkeusjärjestelyt perustuvat EFTA-valtioiden pyrkimykseen turvata suojelun korkea taso kyseisen alan sääntelyssä.

Määrällisesti kaupan teknisten esteiden ala on ylivoimaisesti suurin ETA-sopimuksen sisältämistä asiakokonaisuuksista. Se sisältää noin 700 säädöstä, mikä on noin puolet säädösten kokonaismäärästä. Ala on jaettu pääasiassa tuotekohtaisesti 27 alaryhmään.

Kaupan teknisiä esteitä koskeva sääntely rakentuu neljän peruseräteen varaan. Ne ovat:

- 1) oleellisten turvallisuusvaatimusten yhdenmukaistaminen;
- 2) tuotteita koskevien vaatimusten vastavuoroinen tunnustaminen (Cassis de Dijon);
- 3) tarkastustulosten vastavuoroinen tunnustaminen; ja
- 4) teknisiä määräyksiä ja standardeja koskevien ehdotusten ilmoitusjärjestelmä.

Oleellisten turvallisuusvaatimusten yhdenmukaistaminen

EY:n teknisten direktiivien laatimisessa noudatetaan nykyään pääasiassa niin sanottua uutta menettelytapaa. EY:n direktiiveistä, jotka tulevat myös ETA-säännöiksi, valtaosa on kuitenkin vanhan menettelytavan mukaan laadittuja direktiivejä, joissa vaatimukset määritellään yksityiskohtaisesti. Uuden menettelytavan mukaisia direktiivejä ETA-sopimukseen sisältyy kymmenkunta. Niiden lainsäädännölliset, hallinnolliset ja aineelliset vaikutukset ovat kuitenkin paljon suuremmat kuin vanhojen direktiivien, koska niiden soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden määrä on hyvin suuri verrattuna yleensä kapea-alaisiin ja yksityiskohtaisiin vanhan menettelytavan mukaisiin direktiiveihin.

Uuden menettelytavan tärkein periaate on se, että direktiiveissä, joiden sisältämien sääntösten noudattaminen on pakollista, säädetään ainoastaan oleellisista turvallisuus- ja muista

vastaavista vaatimuksista. Tuotteen tekniset yksityiskohdat jätetään sen sijaan eurooppalaisten standardointijärjestöjen laatimien vapaaehtoisten standardien varaan. Nämä standardit on puolestaan otettava kansalliseksi standardeiksi, millä varmistetaan se, etteivät kansalliset standardit aiheuta kaupan esteitä. Standardien yhdenmukaistaminen on erityisen tärkeää sen vuoksi, että direktiivien väljien sanamuotojen vuoksi voidaan direktiivien kanssa saavan aineellisen sisältönsä käytännössä vasta asianomaisten standardien valmistuttua. Direktiivejä tulkitaan siis standardien kautta.

ETA-sopimukseen on otettu vain 31.7.1991 mennessä hyväksytyt ja julkaistut EY-asetukset ja direktiivit. Valmisteilla olevat säädökset hyväksytään aikanaan ETA-päätöksiksi ETA-sopimuksen päätöksentekojärjestelmän mukaisesti. Tiedossa olevat EY:ssä valmisteltavat direktiivit nostavat monilla aloilla oleellisesti turvallisuustasoa siitä, minkä jo ETA-sopimuksen osaksi hyväksytyt direktiivit takaavat. Tämä tieto EY-lainsäädännön kehityssuunnasta on erityisen tärkeä niillä aloilla, joihin liittyy siirtymäaika. Sama koskee kuitenkin myös eräitä muita aloja kuten terveydenhuollon laitteita ja tarvikkeita sekä hissejä ja nostolaitteita, joissa siirtymäaikoja ei ole tarvittu tulossa olevien uusien EY-määräysten takia.

Tuotteita koskevien vaatimusten vastavuoroinen tunnustaminen

Peruslähtökohta kaupan teknisten esteiden poistamisessa EY:ssä on määräysten, standardien ja tarkastusmenettelyjen yhdenmukaistaminen. Kaikilla aloilla tämä ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista tai mahdollista. Yhdenmukaistamisen ulkopuolelle jäävillä aloilla EY:n jäsenvaltiot voivat periaatteessa määrätä itsenäisesti teknisestä lainsäädännöstään. Jäsenvaltioiden on kuitenkin otettava huomioon se, että Rooman sopimuksen mukaan jäsenvaltioiden väliset tuonnin ja viennin määrälliset rajoitukset ja kaikki niitä vaikutuksiltaan vastaavat toimenpiteet ovat kiellettyjä.

EY:n tuomioistuin on näitä toisistaan poikkeavia määräyksiä tulkitessaan painottanut tavaroiden vapaata liikkumista. Yksi tulkinnoista tunnetaan vastavuoroisen tunnustamisen eli Cassis de Dijon -periaatteena (ks. tapaus 120/78, Rewe-Zentral AG v. Bundesmonopolverwaltung für Branntwein). Sen mukaan yh-

dessä jäsenvaltiossa laillisesti valmistettu ja markkinoitu tuote on päästettävä periaatteessa esteettä myös muiden jäsenvaltioiden markkinoille.

Cassis de Dijon -periaatteen soveltamisen ei katsottu tuottavan ongelmia EFTA-valtioille, joten se hyväksyttiin sellaisenaan ETA-sopimukseen. Edellä selostettu koskee siten myös EFTA-valtioita ETA-sopimuksen voimaantulon jälkeen. Vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta selostetaan myös tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevien 8—16 artiklan yksityiskohtaisten perustelujen yhteydessä.

Tarkastustulosten vastavuoroinen tunnustaminen

Tarkastustoiminta jakautuu toisaalta valmistajan omaan laadunvalvontaan ja toisaalta ulkopuolisten tarkastuselinten suorittamaan tarkastustoimintaan. Viranomaisten lisäksi myös yksityiset toimielimet voivat suorittaa tarkastuksia. Tämä edellyttää akkreditointia eli toimielinten toteamista päteviksi.

Tuotteiden vaatimusten mukaisuuden varmentamista koskevan EY:n lainsäädännön perustana ovat 1989 ja 1990 hyväksytyt niin sanotut yleisen menettelyn (Global Approach) periaatteet, joissa uuden menettelyn sisältämiä periaatteita varmentamismenettelyjen osalta täydennettiin ja täsmennettiin. EFTA-valtiot totesivat nämä periaatteet neuvotteluissa sellaisinaan hyväksyttäväksi.

Yksi pääperiaate on, että Euroopan talousalueella tuotteet tarkastetaan ja sertifioidaan, eli todetaan vaatimusten mukaisiksi, yleensä vain kerran — yleensä valmistusmaassa — minkä jälkeen ne liikkuvat vapaasti koko talousalueella. Tämä edellyttää tuotteiden vaatimustenmukaisuutta koskevien varmentamismenettelyjen yhdenmukaistamista ja varmentamistoimenpiteiden vastavuoroista hyväksymistä.

ETA-sopimuksessa on myös sovittu siitä, että koko ETA:ssa käytetään EY:n direktiivien mukaisia merkkejä (CE-merkki) osoittamaan tuotteiden vaatimustenmukaisuutta.

Teknisiä määräyksiä ja standardeja koskevien ehdotusten ilmoitusjärjestelmä

Kaupan teknisten esteiden osalta on suuri merkitys teknisiä määräyksiä ja standardeja

koskevalla ilmoitusjärjestelmällä, jolla pyritään torjumaan kaupan teknisten esteiden syntyminen jo ennakolta. Järjestelmä velvoittaa valtiot ilmoittamaan valmisteilla olevista teknisistä määräyksistä ja standardeista toisilleen, jolloin valtiot voivat muun muassa vaatia ehdotuksia muutettaviksi kaupan teknisten esteiden syntyminen torjumiseksi. Neuvotteluissa ei saatu EFTA-valtioiden toivomaa ratkaisua, jonka mukaan järjestelmää koskeva direktiivi 83/189/ETY olisi sellaisenaan ulotettu kattamaan koko talousalueen. Käytännössä EY:n ja EFTAn välinen tietojenvaihtojärjestelmä pysyy ennallaan, mutta muodollisesti se tulee osaksi ETA-sopimusta.

Poikkeusjärjestelyt

Yleistä

Kaupan teknisten esteiden ala sisältää seitsemän sellaista kohtaa, joissa päädyttiin poikkeusjärjestelyihin, koska Suomen vaatimustaso EY:n lainsäädäntöön verrattuna on merkittävästi korkeampi. Poikkeusjärjestelyt ovat joko siirtymäaikoja tai pysyviä poikkeuksia. Tämä merkitsee sitä, että tavarat eivät näiltä osin liiku vapaasti ETA:ssa.

Moottoriajoneuvojen pakokaasupäästöt

Autojen pakokaasupäästövaatimusten osalta EFTA-valtiot voivat 1.1.1995 saakka noudattaa kansallista lainsäädäntöään. Tämän jälkeenkin ne voivat säilyttää kansalliset määräyksensä, mutta niiden on sallittava myös EY:n direktiivien vaatimusten mukaisten autojen pääsy markkinoilleen.

Autojen turvavyöt

EFTA-valtiot voivat 1.7.1997 saakka kieltää laskemasta markkinoilleen ajoneuvoja, joiden turvavyöt eivät täytä tuolloin EY:ssä voimaan tulevia, mutta Suomessa jo tällä hetkellä voimassa olevia määräyksiä.

Pienjännitesähkölaitteet

Suomi, Ruotsi ja Islanti voivat 31.12.1993 saakka pitää kansalliset määräyksensä, jona

aikana ennakkohyväksyntämenettelyä voidaan edelleen soveltaa.

Lannoitteet

Lannoitteiden poikkeusjärjestely koskee pelkästään lannoitteiden kadmiumpitoisuutta, jota EY:n lannoitedirektiiveissä ei lainkaan määritellä.

EFTA-valtiot voivat rajoittaa kadmiumia sisältävien lannoitteiden pääsyä markkinoille sopimuksen voimaantulon ajankohtana voimassa olevien vaatimustensa mukaisesti. Sopimuspuolten on yhdessä tarkistettava tilanne vuonna 1995.

Tietyt vaaralliset aineet

EFTA-valtiot voivat rajoittaa sopimuksen voimaantulon ajankohtana voimassa olevien vaatimustensa mukaisesti seuraavien kemikaalien pääsyä markkinoilleen:

- klooratut orgaaniset liuottimet
- asbestikuidut
- elohopeayhdisteet
- arseeniyhdisteet
- orgaaniset tinayhdisteet
- pentakloorifenoli
- kadmium
- akkujen ja paristojen raskasmetallit.

Sopimuspuolten on yhdessä tarkistettava tilanne vuonna 1995.

Suomen lainsäädäntö ei kuitenkaan tällä hetkellä ole ristiriidassa EY:n vaatimusten kanssa.

EFTA-valtiot voivat lisäksi rajoittaa akkujen ja paristojen pääsyä markkinoilleen tämän sopimuksen voimaantulon ajankohtana voimassa olevan lainsäädäntönsä mukaisesti.

Torjunta-aineet

EFTA-valtiot voivat rajoittaa torjunta-aineiden pääsyä markkinoilleen sopimuksen voimaantulon ajankohtana voimassa olevien vaatimustensa mukaisesti.

Otsonikerrosta heikentävät aineet

EFTA-valtiot voivat noudattaa sopimuksen

voimaantulon ajankohtana voimassa olevaa kansallista lainsäädäntöään. Sopimuspuolten on järjestettävä käytännön yhteistyö ja niiden on yhdessä tarkistettava tilanne vuonna 1995.

Yhteenveto vaikutuksista

Säädösten muutostarve

Direktiivien Suomen lainsäädäntöön aiheuttama muutostarve kohdistuu lakia alemman-tasoiin säädöksiin, koska Suomessa tuotteille asetetuista vaatimuksista säädetään pääasiassa tällaisilla alemman-tasoisilla säädöksillä. Tarvitavien muutosten määrää pienentää se, että Suomessa on seurattu EY:n lainsäädäntöä ja kehitetty säännöksiämme ja määräyksiämme sen mukaiseksi.

Merkitävimmät laintasoiset muutokset ovat seuraavat:

Sähkölaista (319/79) on poistettava useimpien pienjännitesähkölaitteiden osalta vaatimus pakollisesta, ennen markkinoille pääsyä suoritusta tyyppihyväksynnästä. Turvallisuustason ylläpitämiseksi on samalla vahvistettava viranomaisten mahdollisuuksia suorittaa markkina-valvontaa ja määrätä vaarallisiksi havaitut laitteet poistettaviksi markkinoilta ja kuluttajilta.

Lääkelaista (395/87) on poistettava myyntiluvan myöntämiseen liittyvä vaatimus lääkevalmisteiden kohtuullisesta hinnasta. EY:n periaatteena on se, että lääkevalmisteiden hinta ei saa olla esteenä myyntiluvan myöntämiselle. EY:n myyntilupahakemusten ja eräiden muiden lupahakemusten käsittelyaikoja koskevien säännösten huomioon ottamiseksi lääkelakiin lisätään säännökset, joiden perusteella käsittelyajoista säädetäisiin asetuksella. Myyntiluvan hakemiseen oikeutettujen piiriä laajennetaan ja luvan voimassaoloaika pidennetään.

Sairaanhoitotarvelakiin (997/84) on lisättävä säännökset vaaratilannerekisterin luomisesta sekä kliiniseen tutkimustyöhön käytettävistä lääketieteellisistä laitteista.

Lannoitelakia (377/86) on "ETY-lannoitteita" koskevan sääntelyn johdosta muutettava muun muassa lannoitteiden laatua, merkintöjä ja markkinointia koskevien säännösten osalta.

Työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetusta laista (131/73) puuttuvat nimenomaiset säännökset määräysten vastaisten taikka vaarallisten tuotteiden markkinoilta ja käytöstä poistamisesta. Nämä

vaatimukset sisältyvät kuitenkin eri tavaroita koskeviin direktiiveihin. Sen takia lakiin on lisättävä direktiivien vaatimuksia vastaavat säännökset. Lisäksi lain ennakkotarkastussäännöstä muutetaan siten, että se ei muodosta kaupanestettä.

Tarkastustoiminnan muutostarve

Tarkastustulosten vastavuoroinen tunnustaminen merkitsee sitä, että Suomen on hyväksyttävä minkä tahansa ETA-valtion ilmoittaman pätevän laitoksen suorittama tarkastus; tarkastusta ei voi vaatia toistettavaksi Suomessa. Jotta suomalaisten tarkastuslaitosten tarkastustulokset hyväksyttäisiin muissa ETA-valtioissa, on niiden kyettävä osoittamaan täyttävänsä varsin tiukat eurooppalaiset pätevyysvaatimukset.

Sitä mukaa kun EY:n uudet tarkastustoimintaa koskevat periaatteet otetaan uusiin ja uusittaviin direktiiveihin, tarkastustoiminnan painopiste siirtyy yhä enemmän valmistuksen valvontaan ja markkinoilla jo olevien tuotteiden valvontaan. Lisäksi vastuuta tuotteiden tarkastamisesta siirretään niiden valmistajille, joilla on yhä useammin oltava tätä varten erityinen laatujärjestelmä.

Suojelun taso

Vuonna 1987 voimaan tulleeseen Euroopan yhtenäisasiakirjaan perustuvan Rooman sopimuksen 100 a artiklan mukaan on direktiivejä valmisteltaessa terveyttä, turvallisuutta, ympäristönsuojelua ja kuluttajansuojaa koskevissa vaatimuksissa otettava lähtökohdaksi suojelun korkea taso. Vähäisin poikkeuksin viime vuosina hyväksytyt direktiivit merkitsevät Suomessa nykyisin voimassa olevan suojelun tason säilymistä tai tiukkenemista. Samoin tiedot EY:ssä valmisteilla olevista uusista direktiiveistä ja entisten uusimisesta antavat kuvan suojelun tason jatkuvasta ja määrätietoisesta parantamisesta.

Niille varsin harvoille aloille, joissa EY:n direktiiveihin mukautuminen olisi merkinnyt Suomen jo saavuttaman suojelun tason alenemista, on saatu meitä tyydyttävät poikkeusjärjestelyt. Ainoa varsinainen ongelma-ala on

pienjännitesähkölaitteet. Pienjännitesähkölaitteita koskeva direktiivi on jo vuodelta 1973 eikä se enää vastaa EY:n omia, direktiiveille ja niihin sisällytettävälle tarkastusmenettelyille asetettuja vaatimuksia. Suomen sähköturvallisuustoiminnalle tulee nykyisen hyvän sähköturvallisuustasomme säilyttäminen nykyisen direktiivin asettamin ehdoin merkitsemään huomattavaa haastetta. EY:n direktiivi uusittaneen kuitenkin lähivuosina.

Teknisen lainsäädännön kehittäminen ja hallinnointi

Tuotteita ja niitä koskevia määräyksiä koskevan lainsäädännön kehittäminen siirtyy ETA-sopimuksen mukaan yleensä kotimaisilta viranomaisilta ETA-sopimuksen toimielimien alaisuuteen. Sopimuksen mukaan EFTA-valtioilla on oleellisesti rajallisemmat vaikutusmahdollisuudet kuin ne olisivat pitäneet toivottavana. Erityisen ongelmalliseksi voi sopimuksen mukainen kahden pilarin malli osoittautua olemassa olevan lainsäädännön hallinnoinnissa. Lukuisat EY:n komiteat ja muut toimielimet käsittelevät jatkuvasti direktiivien tulkintaan, soveltamiseen, niihin liittyvään standardointiin ja tarkastustoimintaan liittyviä käytännön ongelmia. Kun EFTA-valtiot eivät voi täysimääräisesti osallistua tähän työhön, on pelättävissä vaikeuksia direktiivien yhdenmukaisessa soveltamisessa koko ETA:ssa.

Suhteet kolmansiin maihin

ETA-sopimuksen 23 artiklassa viitataan pöytäkirjaan 12, jossa on määräykset suhteista kolmansiin valtioihin kaupan teknisten esteiden alalla. Pöytäkirjan mukaan EY neuvottelee kolmansien maiden kanssa tehtävät, teknisten määräysten ja tarkastusten yhdenmukaisuuden keskinäistä tunnustamista koskevat sopimukset sellaisten tuotteiden osalta, joihin EY:n lainsäädännössä edellytetään liitettäväksi CE-merkki. Neuvottelujen lähtökohtana on se, että kolmannet maat neuvottelevat vastaavat sopimukset EFTA-valtioiden kanssa. Sopimuspuolet ovat yhteistyössä ETA-sopimuksessa määrättyjen yleisten tiedonanto- ja neuvottelumenettelyjen mukaisesti. Sopimuspuolten välillä mahdollisesti ilmeneviä erimielisyyksiä käsitel-

lään ETA-sopimuksen riitojen ratkaisumenettelyn mukaisesti.

Tuotevastuu

Tavaroiden vapaan liikkuvuuden ja riittävän korkeatasoisen kuluttajansuojan turvaamiseksi yhdenmukaistetaan tuotevastuuta ETA-valtioissa koskeva lainsäädäntö EY:n tuotevastuudirektiivin pohjalta. Tämän johdosta on tuotevastuulakia tarkistettava.

6.II.5. Hiili- ja terästuotteet

Sopimuksen 27 artiklassa viitataan pöytäkirjoihin 14 ja 25, jotka sisältävät erityisiä määräyksiä hiili- ja terästuotteiden kohtelusta. Pöytäkirjan 14 mukaan hiili- ja terästuotteita koskevat kahdenväliset vapaakauppasopimukset jäävät voimaan, ja ETA-sopimuksen määräyksiä sovelletaan siltä osin, kuin kahdenvälisiin sopimuksiin ei sisälly vastaavia määräyksiä. Pöytäkirjasta 14 ei aiheudu lainsäädännön muutostarpeita.

Pöytäkirja 25 sisältää terästeollisuutta koskevat kilpailusäännöt.

6.III Henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus

6.III.1. Työntekijät ja itsenäiset ammatinharjoittajat

ETA-sopimuksen 28—30 artiklassa on työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien vapaata liikkumista koskevat määräykset, jotka sisältävät työntekoa ja ammatinharjoittamista sekä niihin liittyen oleskelua, sosiaaliturvaa ja tutkintojen tunnustamista koskevat määräykset. Näiden määräysten tarkoituksena on poistaa kansalaisuuteen perustuva syrjintä sekä sellaiset esteet, jotka vaikeuttavat työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien vapaata liikkumista ja oleskelua EFTA-valtioiden ja EY:n jäsenvaltioiden alueilla heidän siirtymisensä toiseen valtioon palkatun työn saamiseksi tai itsenäiseksi ammatinharjoittajiksi. Henkilöiden oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen voidaan rajoittaa ainoastaan yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä kansanterveyteen liittyvillä

perusteilla. Liikkumisvapaus koskee EFTA-valtioiden ja EY:n jäsenvaltioiden kansalaisia. Lisäksi artiklan liitteen säännökset sisältävät määräyksiä työntekijän perheenjäsenien oikeuksista. Perheenjäsenen oikeudet eivät riipu heidän kansalaisuudestaan.

Vapaa liikkuminen

Sopimuksen 28 artiklassa viitataan liitteeseen V, joka sisältää tarkemmat määräykset työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien vapaasta liikkumisesta ja oleskelusta ETA-valtioiden alueilla sekä määräykset, jotka turvaavat työntekijöiden ja heidän perheenjäseniensä oikeuden jäädä työsuhteen päättymisen jälkeenkin työskentelyvaltion alueelle. Lisäksi liite sisältää määräykset ulkomaalaisten liikkumista ja oleskelua koskevien, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä kansanterveyteen perustuvien erityistoimenpiteiden yhteensovittamisesta. Viimeksi mainitut koskevat myös sijoittautumisoikeutta ja palvelujen tarjoamisen vapautta. Liitteessä mainitaan ETA-sopimukseen sisällytettävät EY:ssä voimassa olevat asetukset työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta, työntekijöiden ammattiyhdistysoikeuksista ja työntekijöiden oikeudesta jäädä jäsenvaltion alueelle työskenneltyään siinä valtiossa sekä kolme henkilöiden liikkumista ja oleskelua jäsenvaltioiden alueilla koskevaa direktiiviä. Lisäksi liitteessä mainitaan siirtotyöläisten lasten koulutusta koskeva direktiivi.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Sopimuksen 28 artikla aiheuttaa Suomelle tarpeen muuttaa ulkomaalaislakia (378/91) siten, että ETA-valtioiden kansalaisilta poistuu työlupavelvollisuus ja että työsuhteen synnytyä oleskeluluvan saaminen on automaattista. Myös maahan tuloa, rajalta käännyttämistä ja maasta karkottamista koskevia säännöksiä tulee tarkistaa. Lisäksi 28 artikla aiheuttaa Suomelle tarpeen tarkistaa työllisyyslain (275/87) Suomen kansalaisuutta vailla olevaa henkilöä koskevaa säännöstä ja eräitä työvoimapalvelujärjestelmän toimeenpanoa koskevia määräyksiä sekä tarpeen kumota siirtolaisväilyslaki (11/56), jotta liikkuvuuteen liittyviä työnvälitysjä ja siirtolaisvälityspalveluja voitaisiin ETA-valtioiden kansalaisille antaa samoin ehdoin kuin

Suomen kansalaisillekin. Artiklan syrjintäkielto edellyttää myös työnvälityslain (246/59) tarkistamista sen 3 b §:n (1645/91) sisältämien kansalaisuusrajoitusten vuoksi. Samoin merilakia (167/39) ja lakia ulkomaanliikenteen kauppaluettelosta (1707/91) on tarkistettava niiden sisältämien kansalaisuusrajoitusten vuoksi. Lisäksi sopimuksen 28 artikla aiheuttaa Suomelle tarpeen poistaa kansalaisuusrajoituksia henkilöstörahastolaista (814/89) ja henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa annetussa laissa (725/90).

Sopimuksen 28 artiklan 4 kohdan mukaan artiklan määräyksiä ei sovelleta julkisen hallinnon tehtäviin. EY:n tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan vastaava Rooman sopimuksen 48 artiklan rajoitus ei kuitenkaan koske kaikkia tehtäviä julkisessa hallinnossa. Tämä aiheuttaa Suomelle tarpeen tarkistaa valtion virkamiehiä koskevaa kielilainsäädäntöä työvoiman vapaasta liikkuvuudesta annetun neuvoston asetuksen N:o 1612/68 3 artiklan 1 kohdassa esitetyn periaatteen mukaisesti sekä tarpeen säätää erikseen ETA-maiden kansalaisten suorittamien tutkintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta. Muutoin Suomen julkisen hallinnon virkoihin ja tehtäviin pääsyä koskeva lainsäädäntö vastaa ETA-sopimuksen työvoiman vapaan liikkuvuuden periaatteita.

Sosiaaliturva

Sopimuksen 29 artiklassa viitataan liitteeseen VI, joka sisältää sosiaaliturvaa koskevat määräykset työntekijöiden ja vapaiden ammattiharjoittajien liikkumisvapauden toteuttamiseksi. Liite sisältää ETA-sopimukseen sisällytettävät EY:ssä voimassa olevat asetukset, joita ovat asetus 1408/71 sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammattiharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä ja asetus 574/72 edellä mainitun asetuksen täytäntöönpanosta muutoksineen.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Mainituilla EY:n asetuksilla pyritään sovittamaan yhteen eri jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmiä siten, että työntekijä ja itsenäinen ammattiharjoittaja perheenjäsenineen kuuluisi aina jonkun valtion lainsäädännön piiriin eikä

menettäisi oikeutta etuuksiin liikkeessaan jäsenvaltioissa. Koska asetukset koskevat eri valtioiden kansallisten lainsäädäntöjen yhteensovittamista, ei sopimuksen tämä artikla aiheuta välitöntä tarvetta muuttaa Suomen sosiaaliturvalainsäädäntöä. Lähinnä valtiontaloudellisista ja myös hallinnollisista syistä on kuitenkin perusteltua muuttaa asumisperusteisia kansaneläkelakia (347/56) ja yleistä perhe-eläkelakia (38/69) siten, että eläkkeen määrä sidottaisiin Suomessa asutun ajan pituuteen. Tämän lisäksi sosiaaliturvaa koskevaan lainsäädäntöön joudutaan tekemään eräitä lähinnä teknisluonteisia tarkistuksia.

Tutkintojen tunnustaminen

Sopimuksen 30 artiklassa viitataan liitteeseen VII, joka sisältää ETA-sopimukseen sisällytettävän EY:ssä voimassa olevan tutkintojen tunnustamista ja ammattiharjoittamisen yhdenmukaistamista koskevan säännösten. Myös liikennettä koskevaan liitteeseen XIII sisältyy liikenteenharjoittajan ammattiin pääsyn yhdenmukaistamisesta ja tutkintojen vastavuoroisesta tunnustamisesta annettuja EY-säädöksiä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Sopimus muuttaa niitä perusteita, joiden mukaan ETA-valtioiden kansalaisten suorittamat tutkinnot tuottavat kelpoisuuden julkisen hallinnon tehtäviin Suomessa ja aiheuttavat tarpeen muuttaa eräitä ammattiharjoittamisesta annettuja säännöksiä siten, että ETA-valtioiden kansalaisten tutkinnot tunnustetaan Suomessa.

6.III.2. Sijoittautumisoikeus

Sijoittautumisoikeutta koskevat määräykset ovat ETA-sopimuksen 31—35 sekä 124 ja 125 artiklassa. Määräysten tarkoituksena on osaltaan henkilöiden vapaan liikkuvuuden toteuttaminen. Henkilöiden vapaa liikkuvuus liittyy läheisesti myös palveluiden vapaata tarjoamista koskeviin sopimuksen 36—39 artiklan määräyksiin. Sijoittautumisoikeutta koskevilla sopimuksen määräyksillä on myös läheinen asiallinen yhteys pääomien vapaata liikkuvuutta koskeviin määräyksiin (40—45 artikla).

Sijoittautumisoikeudella tarkoitetaan muiden luonnollisten henkilöiden kuin palkkatyöläisten oikeutta muuttaa toiseen jäsenvaltioon ja harjoittaa siellä taloudellista toimintaa. Käsitteestä on Suomessa perinteisesti käytetty nimitystä liikkeenperustamisoikeus. EY:ssä sijoittautumisoikeudella ja -vapaudella on kuitenkin laajempi sisältö kuin pelkkä oikeus liikeyrityksen perustamiseen. Sijoittautumisoikeuden alaan kuuluu siten esimerkiksi ryhtyminen käsityöläiseksi tai maanviljelijäksi toisessa valtiossa. Se sisältää sekä itsenäisenä elinkeinonharjoittajana tapahtuvan toiminnan aloittamis- ja harjoittamisoikeuden että yhteisöjen perustamis- ja johtamisoikeuden niillä ehdoilla, jotka vastaanottajavaltion lainsäädännössä asetetaan sen omille kansalaisille.

ETA-sopimuksen 4 artiklasta ilmenevän syrjimättömyysperiaatteen mukaisesti kaikilla ETA-valtioiden kansalaisilla ja yhteisöillä tulee olla yhdenvertainen oikeus alkaa harjoittaa toimintaansa toisessa ETA-valtiossa tai ostaa niissä toimivien yhtiöiden osakkeita tai osuuksia kuin kyseisen valtion omilla kansalaisilla ja yhteisöillä.

Sijoittautumisoikeutta koskevia määräyksiä ei sovelleta toimintoihin, joihin satunnaisestikin sisältyy julkisen vallan harjoittamista. Julkista valtaa sisältäviä toimintoja ei Suomessa kuitenkaan ole delegoitu itsenäisille elinkeinon- tai ammatinharjoittajille. Suomessa ei liioin ole julkisoikeudellisia ammatillisia ja toimialajärjestöjä, lukuun ottamatta Suomen asianajajaliittoa. Asianajajien osalta sopimus ei kuitenkaan edellytä sijoittautumisvapauden tunnustamista, vaan palvelujen vapaan tarjoamisen helpottamista.

Henkilöiden oikeutta vapaaseen liikkumiseen voidaan rajoittaa yksinomaan perusteilla, jotka liittyvät yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä kansanterveyteen. Vastaanottajavaltion oikeutta rajoittaa maahantuloa ja oleskelua on täsmennetty direktiivillä 64/221/ETY.

ETA-sopimuksen mukaan jonkin EY- tai EFTA-valtion lainsäädännön mukaisesti perustettua yhtiötä, jolla on sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka ETA-alueella, tulee kohdella kuten EY- ja EFTA-valtion kansalaista. Sijoittautumisoikeutta ei kuitenkaan sovelleta voittoa tavoittelemattomiin yhtiöihin. Taloudellista toimintaa harjoittamattomat poliittiset, uskonnolliset tai muut sellaiset yhteisöt rajataan näin oikeuden soveltamisalan ulkopuolelle.

Sijoittautumisoikeuteen liittyy läheisesti seuraava, sopimuksen yleisiin ja loppumääräyksiin sisältyvä sääntely:

ETA-valtioiden kansalaisilla tulee 124 artiklan mukaan olla yhdenvertainen oikeus yhtiöiden pääoman muodostamiseen. Lainsäädäntö, joka rajoittaa näiden valtioiden kansalaisten oikeutta omistaa yhtiöiden osakkeita ja osuuksia, on sopimuksen vastaista, minkä takia Suomessa voimassa olevaa rajoituslainsäädäntöä tulee muuttaa syrjimättömyysperiaatteen mukaiseksi.

ETA-sopimuksella ei 125 artiklan mukaan puututa sopimuspuolten omistusoikeutta koskeviin järjestelmiin. Kullakin valtiolla on täysi oikeus päättää omistusoikeutta koskevasta sääntelystään ottaen kuitenkin huomioon syrjimättömyysperiaatteen asettamat rajoitukset.

6.III.3. Palvelut

Yleistä

Sopimuksen 36—39 artikla sisältää palvelujen vapaata liikkuvuutta koskevat määräykset, joilla pyritään luomaan palvelujen tarjoamisen ja niiden vastaanottamisen yhteismarkkinat sopimuspuolten välillä. Palvelujen vapaaseen liikkuvuuteen liittyvät läheisesti sijoittautumisoikeutta koskevat määräykset sopimuksen 31—35 artiklassa. Palveluilla on läheisiä liittymäkohtia myös tavarakauppaan ja pääomien vapaaseen liikkuvuuteen. Lisäksi sopimukseen sisältyviä yhteisiä määräyksiä muun muassa kilpailu- ja kuluttajapolitiikan, valtiontuen, julkisten hankintojen ja tuotteiden hyväksymisen aloilla sovelletaan palveluihin.

Palvelujen tarjoamisen vapaus merkitsee EY:n jäsenvaltioiden ja EFTA-valtioiden kansalaisten oikeutta tilapäisluonteisesti tarjota ja vastaanottaa palveluja toisen jäsenvaltion alueella. Vapaus käsittää markkinoillepääsyn, oleskeluoikeuden ja elinkeinon harjoittamisen vapauden samoilla edellytyksillä kuin paikalliset luonnolliset ja oikeushenkilöt. Palvelujen käsite määritellään vastikkeelliseksi suoritukseksi, joka jää tavaroiden, pääomien tai henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta annettujen sopimusmääräysten ulkopuolelle. Palveluihin kuuluu erityisesti teollinen ja kaupallinen toiminta sekä käsityöläisten ja ammatin harjoittamiseen kuuluva toiminta. Luonnollisilla henkilöillä tulee olla jonkun EY:n jäsenvaltion tai

EFTA-valtion kansalaisuus tai ETA-valtion kansalaisuuteen perustuva pysyvä oleskeluoikeus. Oikeushenkilöltä edellytetään, että se on muodostettu jonkin sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti ja että sen sääntömääräinen kotipaikka tai taloudellisen toiminnan keskus sijaitsee jossakin EY:n jäsenvaltiossa tai EFTA-valtiossa. Palvelujen tarjoamisen vapaus on sidottu toiminnan harjoittamisen tilapäisyyteen. Milloin toimintaa harjoitetaan tilapäistä pysyvämmällä tavalla, sovellettavaksi tulevat sijoittautumisoikeutta koskevat määräykset. Palvelujen tarjoaja tai vastaanottaja saa harjoittaa toimintaansa tilapäisesti jossakin sopimusvaltiossa syrjimättömyysperiaatteen mukaisesti.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Palvelujen tarjoamisen vapaus edellyttää, että Suomen voimassaolevaa lainsäädäntöä muutetaan syrjimättömyysperiaatteen mukaiseksi. Palveluelinkeinoja koskevat yleiset lainsäädännön muutostarpeet otetaan huomioon elinkeinon harjoittamisen oikeutta (122/19) sekä ulkomaalaisten ja eräiden yhteisöjen oikeudesta omistaa ja hallita kiinteätä omaisuutta ja osakeita (219/39) koskevaa lainsäädäntöä uudistettaessa. Lisäksi ETA-sopimuksen palveluja koskevalla liitesäännöstöllä on huomattavia vaikutuksia eräitä ohjesääntöisiä elinkeinoja koskevaan sääntelyyn.

Vakuutuspalvelut

Sopimuksen määräyksiä palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamisesta sekä sijoittautumisoikeuden rajoitusten poistamisesta sovelletaan myös vakuutusliikkeen harjoittamiseen. Sopimuksen 36 artiklassa viitataan sopimuksen liitteeseen IX, jonka mukaan ETA-sopimuksen sisällytetään 17 EY:n vakuutusdirektiiviä ja direktiivin muutosta sekä yksi liikennevakuutusta koskeva EY:n komission päätös.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Sopimus aiheuttaa Suomelle tarpeen muuttaa vakuutusyhtiölakia (1062/79) ja muuta vakuutusliikkeen harjoittamista koskevaa lainsäädäntöä.

Vakuutusyhtiöiden toimintapääomaa koskevia vaatimuksia on yhdenmukaistettava EY:n direktiivien kanssa. Säännöksiä, jotka koskevat vakuutusyhtiöiden oikeutta omistaa osuuksia vieraalla toimialalla toimivissa yrityksissä, on muutettava. Muiden ETA-valtioiden kansalaiset ja yhteisöt on saatettava samaan asemaan kuin Suomen kansalaiset ja suomalaiset yhteisöt siltä osin kuin on kyse oikeudesta perustaa vakuutusyhtiö tai omistaa sen osakeita. Lainsäädäntöön on otettava säännökset vakuutustoiminnan valvontaviranomaisten kansainvälisestä yhteistyöstä. Muista ETA-valtioista olevien vakuutusyhtiöiden mahdollisuuksia perustaa edustusto Suomeen on helpotettava. Näille vakuutusyhtiöille on myös annettava oikeus eräissä tapauksissa myydä vakuutuspalveluja muista ETA-valtioista olevista toimipaikoista Suomeen tänne edustustoa tai muuta toimipaikkaa perustamatta. Tästä vakuutuspalvelujen vapaasta tarjoamisesta on tarkoituksenmukaista säätää erillislaissa.

Edellä selostetut muutostarpeet eivät yleensä koske lakisääteistä työeläkevakuutusta eivätkä lakisääteistä tapaturmavakuutusta. Suomi ei kuitenkaan saa syrjiä muiden ETA-valtioiden kansalaisia ja yhteisöjä, kun on kyse lakisääteistä työeläkevakuutusta harjoittavan vakuutusyhtiön perustamisesta tai sen osuuksien omistamisesta.

Liikennevakuutuslain (279/59) soveltamisalaa on laajennettava koskemaan myös muualla ETA:n alueella kuin Suomessa sattuneita liikennevahinkoja. Liikennevakuutuksen toimilupaa koskevia säännöksiä on muutettava poistamalla tarveharkintaperiaate ja antamalla muista ETA-maista oleville vakuutusyhtiöille mahdollisuus liikennevakuutuksen harjoittamiseen Suomessa.

Koska vahinkovakuutusdirektiivit koskevat paitsi vakuutusyhtiöiden myös suurten vakuutusyhdistysten toimintaa, vakuutusyhdistyslakia (1250/87) on muutettava. Erityisesti pääomavaatimuksia on olennaisesti korotettava suurten vakuutusyhdistysten osalta. Vahinkovakuutusyhtiöiden pääomavaatimukset ulotetaan koskemaan suuria vakuutusyhdistyksiä. Myös pienten vakuutusyhdistysten pääomavaatimuksia korotetaan.

Niistä muutoksista, joita sopimus aiheuttaa vakuutusliikkeen harjoittamista koskevaan lainsäädäntöön, annetaan erilliset hallituksen esitykset. Sopimuksen pääomaliikkeitä käsittelevän liitteen XII mukaan ulkomaalaisomistus-

ta koskevien rajoitusten poistamista varten on vuoden 1996 lopussa päättävä siirtymäaika.

Rahoituspalvelut

Sopimuksen 36 artiklassa viitataan sopimuksen liitteeseen IX, jonka mukaisesti ETA-sopimukseen sisällytetään EY:n voimassa olevat yksitoista luotto- ja rahoituslaitosta koskevaa direktiiviä, joiden tarkoituksena on yhtenäistää luotto- ja rahoituslaitosten perustamisoikeutta, toimintaedellytyksiä ja palvelujen tarjontaa koskevia säännöksiä sekä tehdä mahdolliseksi yhden toimiluvan ja kotivalvontavaltuutuksen periaatteen noudattaminen Euroopan talousalueella.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Kansallinen lainsäädäntömme ei kaikilta osin vastaa direktiivien vaatimuksia. Sopimus aiheuttaa siten Suomelle tarpeen muuttaa pankkeja ja muita rahoituslaitoksia koskevan lainsäädännön rakennetta ja sisältöä. Muutostarve koskee lakia talletuspankkien toiminnasta (1268/90), rahoitustoimintalakia (1544/91), liikepankkilakia (1269/90), säästöpankkilakia (1270/90), osuuspankkilakia (1271/90), lakia ulkomaalaisen oikeudesta omistaa suomalaisen luottolaitoksen osakkeita ja harjoittaa pankkitoimintaa Suomessa (684/78), kiinnitysluottopankkilakia, luotto-osakeyhtiölakia (546/69) ja lakia hypoteekkiyhdistyksistä (936/78) sekä lakia pankkitarkastusvirastosta (1273/90).

Sopimuksen liitesäännöstöön ei sisälly sellaisenaan sovellettavaa EY-lainsäädäntöä. Sopimuksen luotto- ja rahoituslaitoslainsäädäntöömme aiheutuvista muutoksista annetaan erilliset hallituksen esitykset. Muutostarpeita on selvitetty rahoituslainsäädännön tarkistamistoimikunnan mietinnössä (KM 1992:13).

Arvopaperikauppa

Arvopaperikauppaa koskeva sopimuksen liitesäännöstö, seitsemän direktiiviä muutokseen, on mainittu palvelujen tarjoamista koskevassa liitteessä IX. Arvopaperimarkkinoiden sääntelyyn liittyy läheisesti myös sijoittautumisoikeus ja pääomien vapaa liikkuvuus. Arvopaperikauppaa koskevat direktiivit perustuvat

pääosin Rooman sopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohtaan. Sen mukaan sijoittautumisoikeuden turvaamiseksi on pyrittävä sovittamaan yhteen niitä jäsenvaltioiden vaatimia takeita, joita yhtiöiden ja muiden yritysten on annettava jäsenilleen ja muille. Arvopaperikauppaa koskevan liitesäännöstön tarkoituksena on tehdä mahdolliseksi tehokkaiden eurooppalaisten arvopaperimarkkinoiden synty. Tähän pyritään yhtäältä varmistamalla alueella noudatettavan sijoittajansuojan vähimmäistaso ja toisaalta edellyttämällä liikkeeseenlaskijoiden ja kansallisten viranomaisten toimenpiteiden vastavuoroista tunnustamista silloin, kun nämä täyttävät direktiivien määrittämät vähimmäisvaatimukset.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Sopimuksen voimaan saattaminen Suomessa vaatii muutosten ja täydennysten tekemistä arvopaperimarkkinoita koskevaan lainsäädäntöön, lähinnä arvopaperimarkkinalakiin (495/89). Arvopaperien liikkeeseenlaskijoiden tiedonantovelvollisuus ensimarkkinoille on laajennettava koskemaan myös vieraaseen pääomaan kohdistuvien arvopaperien liikkeeseenlaskua. Ensimarkkinoille annettavat esitteet on pääosin saatettava viranomaisten hyväksymistä vaativiksi ja lakiin on otettava säännös muissa ETA-valtioissa hyväksytyjen esitteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta. Tiedonantovelvollisuutta jälkimarkkinoille on laajennettava. On säädettävä velvollisuus tietyissä tapauksissa laatia esite arvopaperien myyntitarjouksesta ja velvoitettava pörssiosakkeiden tai niihin oikeuttavien arvopaperien liikkeeseenlaskijat julkistamaan osavuositarkastuksia. Vieraaseen pääomaan kohdistuvien arvopaperien liikkeeseenlaskijoihin on ulotettava velvollisuus tiedottaa jälkimarkkinoille arvopaperien arvoon vaikuttavista seikoista. Osakkeenomistajan velvollisuutta ilmoittaa huomattavasta pörssi-yhtiöiden osuuskien hankinnasta ja luovutuksesta on täsmennettävä ilmoitusvelvollisten, -rajojen ja -menettelyn osalta. Pörssilistalleoton ehdoksi ei voida enää asettaa sitä, että ETA-valtiosta olevan liikkeeseenlaskijan arvopaperi on julkisen kaupankäynnin kohteena ulkomailla. On luotava oikeus valittaa tuomioistuimeen päätöksestä, jolla arvopaperi on päätetty olla ottamatta pörssilistalle tai poistaa listalta. Siispiiriin kaupankäyntiä koskevan kiellon piiriin

on otettava liikkeeseenlaskijaan liittyvän tiedon ohella arvopaperia koskevan tiedon käyttäminen. Pankkitarkastusviraston mahdollisuuksia antaa tietoja ulkomaisille viranomaisille on sisäpiirin kaupankäynnin osalta laajennettava. Sijoitusrahastolakiin (480/87) on tehtävä lähinnä rahastoyhtiön sijoitustoimintaa koskevat ja rahastoihin liittyvää tiedonantovelvollisuutta laajentavat muutokset.

Liitesäännösten vaatimista muutoksista Suomen lainsäädäntöön annetaan erilliset hallituksen esitykset. Muutostarpeita on selvitetty arvopaperimarkkinatoimikunnan mietinnössä ”Yhdentyyvä Eurooppa ja arvopaperimarkkinat” (KM 1991:48).

Tele- ja audiovisuaaliset palvelut

Telepalveluihin ja audiovisuaalisiin palveluihin sovelletaan 36 artiklan määräyksiä palvelujen vapaasta liikkuvuudesta sekä liitteissä X ja XI mainittuja EY-säädöksiä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Teletoinnasta annettujen direktiivien vaatimat muutokset Suomen lainsäädäntöön on otettu huomioon erillisessä hallituksen esityksessä (HE 227/91 vp).

EY:ssä televisiölähetystoiminnasta annettu direktiivi aiheuttaa eräitä muutoksia kaapelilähetystoiminnasta annettuun lakiin. Muutostarpeet otetaan huomioon hallituksen esityksessä eduskunnalle kaapelilähetystoiminnasta annettavan lain muuttamisesta. Direktiivin vastine-oikeutta koskevat säännökset edellyttävät radiovastaulun muuttamista, josta annetaan erillinen hallituksen esitys. EY:n televisiodirektiivin mainontaa ja ohjelmistoa koskevat säännökset voidaan sisällyttää televisiotoiminnan harjoittajien toimilupaehtoihin.

6.III.4. Pääomat

Sopimuksen 40—45 artiklassa on pääomanliikkeitä koskevat määräykset, joiden tarkoituksena on vapauttaa pääomanliikkeet EFTAn ja EY:n jäsenvaltioissa asuvien välillä.

Tässä luvussa on myös määräykset juokse-

vien maksujen vapauttamisesta ja julkisen sektorin luotoista sekä pääomanliikkeisiin liittyvät suojalausekkeet.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomen Pankin valuuttamääräykset eivät enää 1.10.1991 lähtien rajoita pääomien vapaata liikkumista eivätkä juoksevia maksuja ulkomaille tai ulkomailta. Tältä osin sopimus ei anna aihetta toimenpiteisiin. Sen sijaan sopimuksesta aiheutuu Suomelle velvoite purkaa lainsäädäntöön sisältyvät ulkomaalaisomistusrajoitukset, siltä osin kuin ne kohdistuvat muista ETA-valtioista peräisin oleviin pääomanliikkeisiin. Vapauttamisvelvollisuus ei kuitenkaan koske vapaa-ajanasuntojen hankkimista koskevia rajoituksia.

Voimassa oleva laki ulkomaalaisten ja eräiden yhteisöjen oikeudesta omistaa ja hallita kiinteätä omaisuutta ja osakkeita säättää luvanvaraiseksi ulkomaalaisten suorittamat kiinteistöjen ja suomalaisten yhtiöiden osakkeiden hankinnat. Vakuutusyhtiöitä koskevat vastaavaan sisältöiset säännökset ovat vakuutusyhtiölain 3 a luvussa ja pankkeja koskevat säännökset laissa ulkomaalaisen oikeudesta omistaa suomalaisen luottolaitoksen osakkeita ja harjoittaa pankkitoimintaa Suomessa. Henkilöyhtiöiden osalta ulkomaalaisrajoitukset sisältyvät lakiin ulkomaalaisen sekä eräiden yhteisöjen oikeudesta ryhtyä yhtiömieheksi kauppayhtiöön ja kommandiittiyhtiöön (322/73).

ETA-sopimuksen voimaantulon jälkeen ei enää ole mahdollista soveltaa lainsäädäntöä, jonka mukaan toisen ETA-valtion kansalainen tai ETA-valtiosta oleva yritys tarvitsisi viranomaisen luvan hankkiessaan omistukseensa suomalaisen yrityksen tai kiinteää omaisuutta Suomessa. Sopimukseen sisältyy kuitenkin siirtymäsäännös, joka mahdollistaa Suomen voimassa olevan rajoituslainsäädännön soveltamisen 1.1.1996 saakka.

Sopimuksen edellyttämistä muutoksista rajoituslainsäädäntöön annetaan erilliset hallituksen esitykset.

6.III.5. Talous- ja rahapoliittinen yhteistyö

ETA-sopimus lisää taloudellista vuorovaikutusta EFTA-valtioiden ja EY:n välillä. Talouspoliittisen yhteistyön tarve kasvaa markkinoi-

den yhdentyessä. Siksi ETA-sopimuksessa on määräys, 46 artikla, jo aiemmin olemassa olevien yhteyksien syventämisestä talous- ja rahapolitiikassa. Tämä ei kuitenkaan merkitse velvoitetta EFTA-valtioiden ja EY:n talouspolitiikan yhteensovittamiseen.

Yhteistyön sisältönä on ensinnäkin ETA-sopimuksen toteuttamista koskeva mielipiteiden ja tietojen vaihto, joka tapahtuu sitoumuksetta. Toiseksi vaihdetaan mielipiteitä ja tietoja yhdentymisen vaikutuksista taloudelliseen toimeliaisuuteen sekä talous- ja rahapolitiikan hoitoon. Kolmanneksi vaihdetaan mielipiteitä ja tietoja kokonaistaloudellisesta tilanteesta, hallitusten toimista ja tulevaisuuden näkymistä pyrkimyksenä edistää valuutta- ja rahamarkkinoiden vakautta ja luoda edellytyksiä talouksen tasapainoiselle sisäiselle ja ulkoiselle kehitykselle.

Talouspoliittisen yhteistyön muodot jäävät myöhemmin kehitettäväksi kuten myös ETA-sopimuksen toteutumisen seurannassa käytettävien kokonaistaloudellisten ja tilastollisten osoittimien määrittely.

6.III.6. Liikenne

ETA-sopimuksen tavoitteena on luoda ETA-valtiot kattavat, yhtäläiselle ja vastavuoroiselle markkinoillepääsulle perustuvat kuljetuspalvelumarkkinat. Sopimuksen pohjana on EY:n kuljetuspalveluita koskeva sääntely. EY:n lainsäädännöllä pyritään vapauttamaan kuljetuspalvelujen tarjonta asteittain vuoteen 1993 mennessä lisäämällä sekä liikennemuotojen sisäistä että niiden välistä kilpailua. Liikennepalveluiden vapauttamisen vastapainoksi EY:n säädöksillä yhdenmukaistetaan liikennemuotojen teknisiä määräyksiä ja sosiaalista lainsäädäntöä sekä pyritään muun muassa parantamaan liikenneturvallisuutta. Myös yhdistettyjä kuljetuksia suositaan muun muassa ympäristön suojelemiseksi myöntämällä niille verohelpotuksia sekä vapauttamalla ne tavaraliikenteen kiintiöistä.

ETA-sopimus korvaa pääsäännön mukaan ETA-valtioiden kansainvälisen liikenteen kahdenväliset sopimusjärjestelyt. Kahdenvälisistä sopimusjärjestelyistä luopuminen yksinkertaistaa nykyisiä hallintomenettelyjä. Tämän arvioidaan parantavan kuljetuspalveluiden toimintaedellytyksiä.

ETA-sopimuksen 38 artiklan mukaan vapau-

teen tarjota kuljetuspalveluja sovelletaan sopimuksen liikennettä koskevan luvun määräyksiä. Luvun määräykset vastaavat pääosin Rooman sopimuksen liikennettä koskevan osaston määräyksiä. ETA-sopimuksen liikennettä koskevan luvun määräyksiä sovelletaan, kuten Rooman sopimuksen vastaavia määräyksiä, ainoastaan rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen. Sopimuksen liitteessä XIII luetellaan kaikkia liikennemuotoja koskevia, ETA-säännöiksi otettavia EY-säädöksiä, joissa määritetään kuljetusmarkkinoiden vapauttamisen ja yhdenmukaistamisen taso.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomen viime vuosina uudistettu liikennealan lainsäädäntö vastaa pääosin EY:n sääntelyä. ETA-sopimus aiheuttaa Suomessa vain vähäisiä lainsäädännöllisiä muutostarpeita. Suomella ei ole kuljetuspalvelujen liitesäännösten osalta siirtymäkausia.

ETA-sopimuksen liitesäännöstöön sisältyy myös muun muassa liikennettä koskevia EY:n kilpailu- ja valtioneuvoston säätöjä. Suomessa ei ole näitä säädöksiä vastaavaa lainsäädäntöä. Myös julkisia hankintoja koskevilla EY:n säännöksillä on keskeinen merkitys liikennealalla. Kyseisiä EY-säädöksiä selostetaan kilpailusääntöjä, valtion tukea ja julkisia hankintoja koskevien sopimuksen määräysten perusteluissa.

Liikenneluvun liitesäännöstöön sisältyy eräitä sellaisia useampia liikennemuotoja koskevia yhteisiä sääntöjä, jotka edellyttävät uusien hallintomenettelyjen, muun muassa erilaisten seuranta- ja tilastointijärjestelmien luomista.

Sisämaanliikenne

ETA-sopimuksen liitesäännöstössä on kaikille sisämaanliikennemuodoille yhteisiä säädöksiä. Sisämaanliikenteellä tarkoitetaan EY:ssä rautatie-, maantie- ja sisävesiliikennettä sekä yhdistettyjä kuljetuksia. Säädökset sisältävät Rooman sopimuksen liikenneosaston määräysten täytäntöönpanoa ja soveltamista koskevat säännökset. Yhteisiä säädöksiä on annettu muun muassa valtioneudesta, infrastruktuureista, yhdistetyistä kuljetuksista sekä kilpailusäännöistä. Suomen lainsäädännössä ei ole vastaavia säännöksiä.

EY:ssä on maantien tavaraliikenteessä tavoitteena siirtyä 1.1.1993 alkaen vapaisiin maantien tavaraliikennemarkkinoihin poistamalla kaikki liikenteenharjoittamista koskevat määrälliset sekä liikenteenharjoittajan kansallisuutta tai toimipaikan sijaintia koskevat rajoitukset. Jatkossa liikenteenharjoittamisoikeutta säädellään laadullisilla kriteereillä. Suomessa vuonna 1991 toteutettu tavaraliikennelainsäädännön uudistus vastaa pääosin EY:n lainsäädäntöä.

Myös maantien henkilöliikenteessä EY:ssä pyritään luomaan tavaraliikennettä vastaava järjestelmä. Asian käsittely on kuitenkin EY:ssä vielä kesken.

EY:n maantieliikenteen sosiaalilainsäädännössä säädetään ajo- ja lepoajoista sekä kuljettajien koulutuksesta. Suomen ajo- ja lepoaikalainsäädäntöä on EY:n sääösten johdosta muutettava siten, että enimmäisajoaikoja lyhennetään ja vastaavasti lepoaikoja pidennetään jossain määrin. Muutosten arvioidaan yhtäältä lisäävän Suomessa kuljetuskustannuksia ja toisaalta edistävän kuljettajien työsuojelua sekä vähentävän myös jossain määrin onnettomuuskustannuksia.

EY:ssä rautatieliikenteestä annettujen sääösten tavoitteena on rautatieyritysten talouden parantaminen sekä yritysten kilpailuedellytysten saattaminen tasavertaiseen asemaan muiden liikennemuotojen kanssa. Tavoitteeseen pyritään lisäämällä rautatieyritysten teknistä, kaupallista ja liikkeenhoidollista yhteistoimintaa sekä lisäämällä yritysten taloudellista itsenäisyyttä ja kaupallista vastuuta. Kilpailullisen tasavertaisuuden saavuttamiseksi muiden kuljetusyritysten kanssa toteutetaan rautatieyrityksissä myös niin sanottu tilien sääönmukaisaminen (normalisointi), jolla säädetään rautatieyrityksille maksettavista tai niiltä perittävistä korvauksista. EY:ssä rautatieyritysten tilien normalisoinnista annettu asetus edellyttää Suomessa tarkistuksia sekä valtion liikelaitoksista annettuun lakiin että Valtionrautateistä annettuun lakiin. Pääosin Suomessa Valtionrautateiden vuonna 1990 toteutettu liikelaitosuudistus vastaa EY:n tavoitteita.

EY:n sisävesiliikenteen sääöksissä säädetään sisävesialusten teknisistä vaatimuksista, kuljetusten rakenteellisesta kehittämisestä sekä tutkintojen yhdenmukaistamisesta ja vastavuoroisesta tunnustamisesta.

Koska Suomella ei ole suoraa sisävesiyhteyttä

tä Keski-Eurooppaan, EY:n sisävesiliikennesäännökset koskevat Suomea vain välillisesti.

Merenkulku

OECD:n sääntelyllä on luotu sen jäsenmaiden, muun muassa myös EY:n jäsenvaltioiden välille vapaat merikuljetusmarkkinat. Kansallisten lippujen alla purjehtivien kauppalaivastojen toimintaedellytysten turvaamiseksi EY:ssä on nähty kuitenkin tarpeelliseksi antaa yksityiskohtaisempia EY:n sisäisiä merenkulussääntöjä, joilla säädetään tarkemmin merenkulun kilpailun vapauden toteutumisesta, yhteisistä menettelytavoista kolmansien maiden protektionistisia toimenpiteitä vastaan sekä kilpailupolitiikan soveltamisesta merikuljetuksiin.

Kaikki EFTA- ja EY-valtiot ovat OECD:n jäsenvaltioita. Tästä syystä Euroopan talousalueen kansainvälinen merenkulku perustuu jo nyt vapaan kaupallisen kilpailun periaatteille. ETA-sopimuksella ei siten ole merkittäviä välittömiä vaikutuksia suomalaisen varustamoelinkeinoon nykyisiin toimintaedellytyksiin.

Ilmaliikenne

EY:ssä pyritään asteittain vapauttamaan ilmaliikenteen sääntelyä. EY:n asetuksissa säädetään muun muassa joustavasta hinnoittelusta, paikkatarjonnasta annettujen rajoitusten lieventämisestä, markkinoille pääsyn helpottamisesta sekä kilpailusääntöjen soveltamisesta.

EY:ssä on tavoitteena saattaa voimaan viimeistä ilmaliikenteen vapautumisvaihetta koskeva säännöstö 1.1.1993 mennessä. Tällöin sääösehdotusten mukaisesti tekniset, sosiaali-, turvallisuus- ja ympäristöstandardit yhdenmukaistettaisiin ja ilmaliikennesektori vapautettaisiin kilpailulle. Yhdessä jäsenvaltiossa hyväksytty toimilupa antaisi mahdollisuuden lento-toiminnan harjoittamiseen koko yhteisön alueella. Lisäksi poistettaisiin paikkatarjontaa sekä yhteisön jäsenvaltioiden välisiä reitityksiä sääntelevät rajoitukset.

Suomi on Euroopan siviili-ilmailukonferenssin ECACin jäsenenä tehnyt kansainväliset sopimukset Euroopan sisäisen sääönlöllisen ilmaliikenteen tariffien vahvistamisen menettelystä ja kapasiteetin jakamisesta. ETA-sopimuksen liitesäännöstö korvaa ECAC-sopimuksissa olleet määräykset.

6.IV Kilpailusäännöt ja muut yhteiset säännöt

6.IV.1. Yrityksiin sovellettavat säännöt

Sopimuksen kilpailumääräyksillä pyritään varmistamaan se, ettei kilpailu vääristyisi Euroopan talousalueella. Kilpailusäännöt ovat tarpeen sen estämiseksi, ettei tavaroiden ja palvelujen vapaan liikkuvuuden toteuttamista tehdä tyhjäksi yritysten välisillä kilpailunrajoituksilla tai käyttämällä väärin määräävää markkina-asemaa. Määräävän markkina-aseman väärinkäytön kieltä sopimuksessa on ollut myös edellytyksenä sille, että sopimuspuolet ovat pitäneet keskinäisistä polkumyynnin vastaisista toimenpiteistä luopumista mahdollisena.

Sopimuksen 53 ja 54 artikla vastaavat Rooman sopimuksen 85 ja 86 artiklaa. Sopimuksen 53 artikla sisältää kilpailuoikeuden ytimen. Sen mukaisesti sopimuksen toiminnan kanssa ristiriitaisia ja kiellettyjä ovat sellaiset yritysten väliset sopimukset, yritysten muodostamien yhteenliittymien päätökset sekä yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka saattavat vaikuttaa sopimuspuolten väliseen kauppaan ja joiden tarkoituksena tai seurauksena on kilpailun estäminen, rajoittaminen tai vääristäminen Euroopan talousalueella. Sopimuksen 54 artiklassa kiellään määräävän markkina-aseman väärinkäyttö, jos se voi vaikuttaa sopimuspuolten väliseen kauppaan.

Sopimuksen 55 artiklan mukaan komission ja EFTAn valvontaviranomaisen velvollisuutena on huolehtia siitä, että sopimuksen kilpailusääntöjä sovelletaan oikein. Toimivaltaisen valvontaviranomaisen on, yhteistyössä keskenään ja kansallisten viranomaisten kanssa tehtävä tutkimuksia silloin, kun on aihetta epäillä sopimuksen kilpailusääntöjen rikkomista. Jos valvontaviranomainen havaitsee, että sääntöjä on rikottu, sen on ehdotettava toimenpiteitä sääntöjen rikkomisen lopettamiseksi ja tehtävä rikkomuksen jatkuessa päätös asiassa. Tarpeen vaatiessa valvontaviranomainen voi valtuuttaa kansalliset viranomaiset ryhtymään toimenpiteisiin rikkomuksen lopettamiseksi.

Sopimuksen 55 artiklassa viitataan pöytäkirjaan 21 ja liitteeseen XIV. Ne sisältävät tarkemmat määräykset yrityksistä koskevien kilpailusääntöjen soveltamisesta. Pöytäkirjan 21 mukaan EFTA-valtiot sitoutuvat antamaan EFTAn valvontaviranomaiselle vastaavan toimivallan ja tehtävät kuin komissiolla on Rooman

sopimuksen sekä Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen (jäljempänä Pariisin sopimus) nojalla. Pöytäkirjassa ja liitteessä määritellään yksityiskohtaisesti, mitkä valtuudet EFTAn valvontaviranomaiselle on annettava. EFTA-valtiot ovat 2.5.1992 allekirjoittaneet artiklassa tarkoitetun sopimuksen.

Sopimuksen 56 artikla sisältää määräykset EFTAn valvontaviranomaisen ja komission välisestä toimivallan jaosta. EFTAn valvontaviranomainen on toimivaltainen silloin, kun kilpailunrajoitukset vaikuttavat vain EFTA-valtioiden väliseen kauppaan. EFTAn valvontaviranomainen on toimivaltainen myös silloin, kun tapauksessa tutkittavien yritysten liikevaihdosta Euroopan talousalueella tulee vähintään 33 prosenttia EFTA-valtioiden alueelta. Edellä mainitussa tapauksessa toimivaltainen viranomainen on kuitenkin EY:n komissio, mikäli tapauksella on vaikutusta EY:n jäsenmaiden väliseen kauppaan. Tapauksen koskessa määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä toimivalta kuuluu sille valvontaviranomaiselle, jonka alueella määräävän markkina-aseman väärinkäyttö ilmenee. EFTAn valvontaviranomainen on toimivaltainen myös silloin, kun on kysymys sellaisten yrityskeskittymien valvonnasta, joissa EY:n yrityskeskittymien valvontaa koskeva asetus ei tule sovellettavaksi. Kaikissa muissa tapauksissa toimivalta kuuluu komissiolle.

EY:n oikeuskäytännön mukaan Rooman sopimuksen kilpailusääntöjä sovelletaan myös muista kuin EY:n jäsenvaltioista olevien yritysten toteuttamiin kilpailunrajoituksiin, jos ne rajoittavat kilpailua yhteismarkkinoilla ja vaikuttavat jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (ks. tapaus Ahlström Oy ym. v. Komissio, 89, 104, 114, 116, 117 ja 125—129/85). Soveltamisen edellytyksenä ei ole se, että kilpailunrajoituksen osapuolilla olisi tytäryhtiö tai muu sellainen liittymä EY:n alueella tai että kilpailunrajoitus sopimus tai muu järjestely olisi tehty EY:n alueella. ETA-sopimuksen 56 artiklan määräykset merkitsevät sitä, että komission Rooman sopimuksen mukaista toimivaltaa suhteessa EFTA-valtioista oleviin yritysisiin rajoitetaan EFTAn valvontaviranomaisen hyväksi.

Sopimuksen 57 artikla sisältää määräykset yrityskeskittymien valvonnasta. Säännöt perustuvat EY:n asetukseen N:o 4064/89 yrityskeskittymien valvonnasta. Erikseen on sovittu siitä, että EFTA-valtiot voivat osallistua mai-

nitulla asetuksella perustetun neuvoa-antavan komitean työhön.

Sopimuksen 58 artiklassa ja siinä viitatuissa pöytäkirjoissa 23 ja 24 määritellään, millä tavoin EFTAn valvontaviranomaisen ja komission on harjoitettava yhteistyötä. Valvontaviranomaisten yhteistyö muodostuu hyvin kiinteäksi.

ETA-sopimuksen kilpailusäännöillä annetaan EFTAn valvontaviranomaiselle laajat valtuudet valvoa kilpailusääntöjen noudattamista Suomen alueella. Yritysten on ilmoitettava etukäteen valvontaviranomaiselle sellaiset sopimukset ja järjestelyt, jotka saattavat rajoittaa kilpailua ja joiden osalta ETA-sopimuksen aineellisiin määräyksiin ei nimenomaisesti ole sisällytetty määräyksiä tai ohjeita kilpailua rajoittavan järjestelyn sallittavuudesta. Vain EFTAn valvontaviranomaisella on toimivaltansa kuuluvissa tapauksissa oikeus myöntää poikkeuksia ETA-sopimuksessa kiellettyjen rajoitusten osalta. Se voi myös määrätä kilpailusääntöjä rikkoneiden yritysten maksettavaksi huomattavia sakkoja.

Sopimuksen 59 artikla vastaa Rooman sopimuksen 90 artiklaa. Sen mukaan valtion yrityksiä ja yksityisiä yrityksiä tulee lähtökohtaisesti kohdella samalla tavalla. Julkiset yritykset määritellään EY:ssä yrityksiksi, joiden suhteen valtiolliset taikka alueelliset tai paikalliset julkisyhteisöt voivat käyttää määräävää vaikutusvaltaa joko suoraan tai välillisesti. Viranomaisilla oletetaan olevan tällaista vaikutusvaltaa, jos niillä on enemmistö yrityksen osakkeista tai äänimäärästä taikka oikeus nimittää yli puolet yrityksen johtoelimen jäsenistä. Suomessa sopimuksen periaatteet aiheuttavat sen, että Suomen valtio ja kunnat joutuisivat peruuttamaan kaikki sellaiset valvonnassaan oleville yrityksille antamansa erioikeudet, jotka saattavat vaikuttaa Suomen ja muiden sopimuspuolten väliseen kauppaan sopimuksen 53 ja 54 artiklassa tarkoitettulla tavalla. Sellaisten julkisten yritysten, joille valtio on uskonut tärkeän yhteiskunnallisen palvelutehtävän tai veromonopolin, tulee noudattaa kilpailusääntöjä siinä määrin kuin näiden sääntöjen soveltaminen ei ehkäise niille uskottujen erityistehtävien hoitamista.

Sopimuksen 59 artiklassa määritellään, miten julkisia yrityksiä koskevia määräyksiä valvotaan. EY:ssä komissio vastaa valvonnasta Rooman sopimuksen 93 artiklan mukaisesti. EFTA-valtioiden osalta valvonnasta vastaa

EFTAn valvontaviranomainen, jolla on komission tehtäviä ja valtuuksia vastaavat tehtävät ja valtuudet.

Sopimuksen 60 artiklassa viitataan liitteeseen XIV, jonka mukaan lähes kaikki EY:ssä voimassa olevat kilpailua koskevat aineelliset säädökset ovat osa ETA-sopimusta. Kilpailuasetukset koskevat muun muassa terästuotteiden kauppaa, yksinmyynti- ja yksinostosopimuksia, patenteja ja taitotietoa (know how) koskevia lisenssisopimuksia, erikoistumissopimuksia sekä luvake- eli franchising-sopimuksia. Liikenteen osalta sopimus sisältää erityisiä kilpailumääräyksiä. Lisäksi EY:n komissio on antanut eräitä merkittäviä kilpailusääntöjen tulkintaa koskevia ilmoituksia ja ohjeita. Kilpailusääntöjä koskeva oikeuskäytäntö, joka on suomalaisessa oikeuskäytännössä otettava huomioon, käsittää noin 150 oikeustapausta. Koska maataloustuotteet eivät kuulu ETA-sopimuksen soveltamisalaan, ETA-sopimukseen ei ole sisällytetty maataloustuotantoa koskevia kilpailusääntöjä.

Pöytäkirja 25 sisältää eräitä terästuotteita koskevat kilpailusäännöt. Ne vastaavat sisällöltään Pariisin sopimuksen 66 ja 67 artiklan eräitä määräyksiä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

ETA-sopimuksen kilpailusääntöjä sovelletaan vain sellaisiin kilpailunrajoituksiin, jotka vaikuttavat sopimuspuolten väliseen kauppaan. Suomessa voimassa olevaa lainsäädäntöä sovelletaan yleensä vain yksinomaan Suomessa vaikuttaviin kilpailunrajoituksiin. Näin ollen ETA-sopimuksen kilpailusääntöjen ja kilpailunrajoituksista annetun lain (709/88) soveltamisalat ovat pääosin erilaiset, eikä kilpailulainsäädäntöä tarvitse muuttaa Suomessa sen johdosta, että ryhdytään soveltamaan myös ylikansallisia kilpailusääntöjä. Koska sopimuksen kilpailusäännöt rajoittavat merkittävästi sopimusvapautta ja vaikuttavat yksityisten oikeusasemaan, ne kuuluvat lainsäädännön alaan ja saatetaan voimaan ETA-sopimuksen voimaansattamislailla.

ETA-sopimuksen kilpailusäännöt merkitsevät sitä, että muu kuin suomalainen viranomainen, siis EFTAn valvontaviranomainen ja eräissä tapauksissa EY:n komissio, on toimivaltainen antamaan sitovia päätöksiä yritysten kilpailua rajoittavista toimenpiteistä. EFTAn

valvontaviranomaisella on erikseen määritelyissä tapauksissa myös oikeus hallinnollisessa menettelyssä määrätä suomalaisille yrityksille maksettavaksi sakkoja, sekä suorittaa tutkimuksia suomalaisten viranomaisten avustuksella Suomessa, esimerkiksi tehdä tutkimuskäyntejä yrityksissä. Lisäksi sopimuksen kilpailusääntöjen mukaan suomalaiset yritykset ovat velvollisia omasta aloitteestaan ilmoittamaan toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle sellaisista omista hankkeistaan, jotka saattavat rajoittaa kilpailua ETA-sopimuksessa kielletyllä tavalla. Näissä tapauksissa ainoastaan valvontaviranomaisella on toimivalta tehdä päätös siitä, voidaanko kilpailunrajoitus sallia.

ETA-sopimuksen kilpailusäännöillä Suomen oikeusjärjestykseen sisällytetään uusia, periaatteellisesti merkittäviä ylikansallisia piirteitä. EFTAn valvontaviranomaisen sopimuksen mukainen toimivalta merkitsee julkisen vallan käyttöä sisältävien tehtävien uskomista kansainväliselle toimielimelle, minkä takia ETA-sopimus merkitsee tältä osin poikkeusta hallitusmuodon hallintoa koskevista säännöksistä ja sopimus on saatettava voimaan perustuslainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävällä lailla.

Kilpailulainsäädäntöön on erityisesti EFTAn valvontaviranomaisen uuden toimivallan vuoksi kuitenkin sisällytettävä eräitä menettelytapasäännöksiä. Näitä muutoksia selostetaan kilpailusääntöjä koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin. Koska kilpailulainsäädäntöön liittyvä EY-lainsäädäntö on varsin laajaa ja koska edellä kuvatut periaatteellisesti merkittävät yksityiskohdat toistuvat lähes samankaltaisina kaikissa EY:n asetuksissa, ehdotetaan ETA-sopimuksen voimaansaattamislakiin lisättäväksi valtuutussäännös, jonka mukaan ETA-sopimuksen liitteissä mainittuihin kilpailua koskeviin asetuksiin tehtävät muutokset ja uudet vastaavat asetukset voitaisiin saattaa Suomessa voimaan asetuksella.

Sopimuksen kilpailusääntöjen soveltamista varten Suomen on nimettävä se viranomainen, joka toimii yhteistyössä toimivaltaisen valvontaviranomaisen kanssa sopimuksessa määritelyissä tapauksissa. Voimaansaattamislaisissa on säännökset tältä osin toimivaltaisesta viranomaisesta Suomessa. Toimivaltainen viranomainen on kilpailuvirasto. Komiteoissa edustautuminen tapahtuu voimaansaattamislaisissa määrättyllä tavalla.

6.IV.2. Valtion tuki

Sopimuksen 61—64 artiklat koskevat valtion tukea. Artiklat liittyvät olennaisesti neljän vapauden toteuttamiseen ja täydentävät viintiin ja tuontiin liittyvien tullien ja määrällisten rajoitusten poistamista koskevia määräyksiä. Valtion tukea koskevilla määräyksillä pyritään eliminoimaan elinkeinoelämälle myönnettävän tuen kilpailuolosuhteita vääristävä vaikutus Euroopan talousalueella. Määräyksillä asetetaan lisäksi yhtenäiset kriteerit sallitulle tuelle.

Valtion tuki käsitteenä tulkitaan sopimuksessa laajasti. Siten annetun tuen muoto tai nimike ei sellaisenaan ole ratkaisevaa. Tukea voidaan antaa esimerkiksi suorana toimintatukena, veronhuojennuksena, osakepääomaan sijoituksena, subventoituna lainana, kiinteän omaisuuden luovuttamisena yritykselle erityisen edullisin ehdoin tai valtion takuuna kursimuutosten varalta.

Valtion tukena pidetään kaikkea julkisista varoista annettavaa tukea. Näin myös muun muassa kuntien yrityksille suuntaaman tuen sallittavuutta on arvioitava ETA-sopimuksen valtiontukea koskevien määräysten valossa.

ETA-sopimuksen toiminnan kanssa ristiriitaisena pidetään yleensä sopimuspuolten väliseen kauppaan vaikuttavaa tukea, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa. Eräissä 61 artiklassa mainituissa tapauksissa julkinen tuki on kuitenkin aina sallittu. Tällaisia tapauksia ovat yksittäisille kuluttajille myönnettävä sosiaalinen tuki, joka myönnetään harjoittamatta syrjintää tuotteiden alkuperän perusteella sekä luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi. Sopimuksen 61 artiklassa luetaan vielä tukimuotoja, jotka saatetaan eräiden olosuhteiden vallitessa katsoa sallituiksi.

EY:n tulkintakäytännön perusteella vientituki ja yritykselle suunnattava toimintatuki ovat pääsäännön mukaan kiellettyjä. Sen sijaan pienyritysten tuki, aluetuki ja tutkimus- ja kehitystuki voidaan katsoa sallituiksi.

Sopimukseen liittyy julistus, jossa todetaan EY:ssä sovellettujen arviointiperusteiden ohella harva asutus erääksi tuen sallittavuuden arvioimisen perusteeksi aluepoliittisia aluejakoja muodostettaessa.

Sopimuksen 62 artiklassa määritellään, miten valtiontukea koskevien määräysten noudattamista valvotaan. EY:n jäsenvaltioiden myön-

tämän tuen sopimuksenmukaisuutta valvoo EY:n komissio Rooman sopimuksessa määrättyllä tavalla. EFTA-valtioiden osalta valvonnasta vastaa erikseen perustettava EFTAn valvontaviranomainen, jolle EFTA-valtiot sitoutuvat sopimuksen 108 artiklan mukaan antamaan vastaavan toimivallan ja tehtävät kuin EY:n komissiolla on Rooman sopimuksen ja Pariisin sopimuksen nojalla.

Valtiontukisäännökset koskevat sekä voimassa olevia että uusia tukimuotoja. Säännösten perusteella EFTA-maat toimittavat uusia tukiohjelmia tai näiden muutoksia koskevat ennakoilmoitukset (notifikaatiot) EFTAn valvontaviranomaiselle, joka käsittelee ne ja ilmoittaa hyväksymisestä. Vanhojen tukiohjelmien osalta valvontaviranomainen ryhtyy toimenpiteisiin harkitsemallaan tavalla.

Harjoittaessaan valtion tukia koskevaa valvontaa EFTAn valvontaviranomaisen ja EY:n komission on oltava keskenään yhteistyössä pöytäkirjassa 27 määrättyllä tavalla.

Sopimuksen 63 artiklassa viitataan liitteeseen XV, jonka mukaan ETA-sopimukseen sisällytetään lähes kaikki EY:ssä voimassa olevat valtiontukia koskevat säädökset. Lukuun ottamatta valtion ja julkisten yritysten välisiä suhteita koskevaa direktiiviä liitteessä mainitaan kuitenkin vain sellaisia EY:n neuvoston ja komission antamia ohjeita, jotka eivät ole oikeudellisesti sitovia. EFTAn valvontaviranomaisen on otettava toiminnassaan huomioon liitteessä luetellut ohjeet. Laivanrakennuksen osalta on annettu erillinen julistus, jolla sitoudutaan olemaan riitauttamatta toisen osapuolen telakkatukia vuonna 1993, jonka päättyessä EY:n 7 telakkadirektiivin voimassaolo lakkaa. EY on lisäksi yksipuolisella julistuksella ilmoittanut pyrkivänsä edelleen alentamaan laivanrakennustukea.

Sopimuksen 64 artiklassa on määräykset valvontaviranomaisten valtion tukien valvontaa koskevien erimielisyyksien ratkaisemisesta sekä valtion tukien johdosta käyttöön otettavista vastatoimenpiteistä.

ETA-sopimuksen valtion tukea koskevat säännöt eivät suoranaisesti koske tukea, jota EY itse antaa EY:n yrityksille. Sopimukseen liittyy molemminpuolinen julistus, jossa todetaan, että tämänkin tuen tai muun vastaavan tuen tulee tulevaisuudessa noudattaa sopimuksen valtion tukimääräyksiä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Aluepoliittista lainsäädäntöä ollaan parhailaan uudistamassa. Uudet lait käsiteltäneen eduskunnassa vuonna 1993. Tässä yhteydessä uudistetaan laki aluepolitiikasta (1168/88), laki yritystoiminnan alueellisesta tukemisesta (1297/88) ja laki kuljetusten alueellisesta tukemisesta (954/81). Tarvittaessa otetaan huomioon ETA-sopimuksen määräykset, jotka koskevat muun muassa yksittäiseen hankkeeseen myönnettävän tuen enimmäistasoa. Samassa yhteydessä tarkistetaan myös pienyritysten investointi- ja käynnistystukea sekä pienten ja keskisuurten yritysten kehittämishankkeiden tukea koskevia säännöksiä. Hankkeessa sovitetaan myös yhteen erimuotoiset tuet (kumulatiiviset säännökset). Lisäksi on tarkoitus muuttaa lakia energia-avustuksista (1607/91) vuoden 1993 budjetin käsittelyn yhteydessä siten, että myös ulkomaisessa omistuksessa olevilla yrityksillä on mahdollisuus hakea avustusta.

Valtioneuvoston 5.4.1992 tekemän periaatepäätöksen mukaan vuoden 1994 alusta on tarkoitus siirtyä arvonlisäverojärjestelmään, jolloin liikevaihtoverojärjestelmään nykyisin sisältyvät ETA-sopimuksen kannalta mahdollisesti soveltumattomat liikevaihtoverotuet poistuvat.

ETA-sopimuksen valtiontukisäännöt koskevat myös veronhuojennuksia. Voimassa oleva lainsäädäntö ilmoitetaan EFTAn valvontaviranomaiselle. Mahdolliset lainsäädännön muutostarpeet ja soveltamiskäytäntöön tehtävät muutokset selviävät vasta valvontaviranomaisen soveltamiskäytännön myötä.

Valtionyhtiöitä koskevia tukikysymyksiä selostetaan 59 artiklan perustelujen yhteydessä.

EFTAn valvontaviranomaiselle annetaan laajat valtuudet puuttua suomalaisille yrityksille annettavaan julkiseen tukeen. Tästä aiheutuva lainsäädännön muutostarpeita selostetaan jäljempänä.

6.IV.3. Muut yhteiset säännöt

Julkiset hankinnat

ETA-sopimuksen julkisia hankintoja koskevien määräysten tarkoituksena on avoimen tarjousmenettelyn avulla lisätä julkisen sektorin tehokkuutta ja alentaa hankittavien tuotteiden hintoja. Viranomaiset ovat usein mieluummin

ostaneet omassa maassa valmistettuja tavaroita tai käyttäneet paikallisten rakennusyritysten palveluja, vaikka kotimainen hintataso olisi ollut ulkomaista korkeampi. Hankintojen vastavuoroisella avaamisella eri maiden yritykset pääsevät tasavertaisin ehdoin tarjoamaan tuotteitaan kaikkialla Euroopan talousalueella.

Sopimuksen 65 artiklassa viitataan liitteeseen XVI, jonka mukaan EY:n voimassa olevat yhdeksän julkisten hankintojen direktiiviä sisällytetään ETA-sopimukseen. Nämä direktiivit koskevat tavarahankintoja, julkisia rakennusurakoita, eräiden viranomaisten ja toimilupa-laitosten hankintoja (telepalvelut, vesi- ja energiahuolto ja liikenne) sekä hankintatoimen valvontaa. Liitteessä viitataan lisäksi määräaikojen laskemista koskevaan EY-asetukseen.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Hankintamenettelyjä koskevat määräykset ulottavat vaikutuksensa valtion viranomaisten ohella myös kuntien viranomaisiin ja eräisiin toimiluvan tai muun erityisen oikeuden nojalla toimiviin yrityksiin. Suomessa hankinta-asetukset koskevat ainoastaan valtion viranomaisia. Direktiivien soveltamisalan laajuus ja valvontasäännöstö edellyttävät laintasoista sääntelyä niiden voimaansaattamisessa. Tarvittavasta lainsäädännöstä annetaan erillinen hallituksen esitys. Julkisia hankintoja koskevien direktiivien soveltaminen edellyttää määräaikojen laskemista koskevan EY:n asetuksen N:o 1182/71 soveltamista. Kyseinen ETA-sopimuksen voimaansaattamislailla voimaan saatettava säädös syrjäyttää julkisten hankintamenettelyjen osalta säädettyjen määräaikojen laskemisesta annetun lain (150/30) säännökset.

Teollis- ja tekijänoikeudet

Erot teollis- ja tekijänoikeuksia koskevassa lainsäädännössä voivat rajoittaa tavaroiden ja palvelujen vapaata liikkuvuutta ja vääristää kilpailun edellytyksiä. Koska tekniikalla, osamisella ja luovuudella on yhä suurempi merkitys tavaroiden ja palvelujen tuotannossa ja kaupassa, on EY:ssä pyritty yhdenmukaistamaan teollis- ja tekijänoikeuksia koskevaa sääntelyä. ETA-sopimuksella toteutetaan vastaava lainsäädännön lähentäminen myös yhteisön ja EFTA-valtioiden välillä.

ETA-sopimuksen 65 artiklassa viitataan pöytäkirjaan 28 ja liitteeseen XVII, joihin sisältyvät henkistä, teollista ja kaupallista omaisuutta koskevat määräykset. Niitä koskevia määräyksiä sovelletaan kaikkiin tuotteisiin ja palveluihin. Sanonnalla henkinen, teollinen ja kaupallinen omaisuus tarkoitetaan teollis- ja tekijänoikeuksia.

Pöytäkirjaan sisältyy luettelo niistä kansainvälisistä alan sopimuksista, joihin sopimuspuolet sitoutuvat liittymään, sekä määräyksiä muun muassa niin sanotusta oikeuksien sammumisperiaatteesta. Liitteen mukaan EY:n voimassa olevat alan säädökset sisällytetään ETA-sopimukseen (kolme direktiiviä, yksi neuvoston päätös sekä lisäksi tietyn siirtymäajan järjestelyin yksi neuvoston ja yksi komission päätös).

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Liitesäännöstöön sisältyvät direktiivit aiheuttavat eräitä muutoksia integroitujen piirien piirimallien, tavaramerkkien sekä tietokoneohjelmien suojaa koskevaan lainsäädäntöön.

Teollis- ja tekijänoikeuksia käytettäessä täytyy ottaa huomioon myös sopimuksen yleiset tavaroiden ja palveluiden vapaata liikkuvuutta koskevat määräykset ja kilpailusäännöt. Esimerkiksi EY:n tuomioistuin on tulkinnut sopimuksen 13 artiklaa vastaavaa Rooman sopimuksen määräystä (36 artikla) siten, että näihin oikeuksiin vedoten ei voida kieltää yhdessä jäsenvaltiossa oikeudenhaltijan suostumuksella markkinoitujen tuotteiden maahantuontia toiseen jäsenvaltioon. Suomessa ETA-sopimus aiheuttaa tarpeen siirtyä patenti- ja mallioikeuksien kansallisesta sammumisesta Euroopan talousalueen kattavaan alueelliseen sammumiseen. Käytännössä tämä johtaa muun muassa teknologian tuontia ja vientiä koskevien lisenssisopimusten tarkistamiseen. Koska kyseessä on tältä osin voimassaoleviin patentteihin perustuvien lisenssisopimusten taannehtiva rajoittaminen, on kyseinen sopimusmääräys (pöytäkirja 28, 2 artikla) saatettava voimaan perustuslainsäätämisyjärjestyksessä.

Sopimuksen aiheuttamista muutoksista tullaan antamaan erillisiä hallituksen esityksiä ja asetusten muutoksia.

6.V Neljän vapauden kannalta olennaiset laaja- alaiset määräykset

6.V.1. Sosiaalipolitiikka

Työympäristö ja työoikeus

ETA-sopimuksen työympäristöä ja työoikeutta koskevien määräysten tarkoituksena on edistää työolojen ja työntekijöiden elintason paranemista. Samoin pyritään edistämään työmarkkinaosapuolten keskinäistä vuoropuhelua Euroopan talousalueella.

Sopimuksen 68 artiklassa viitataan liitteeseen XVIII, jonka mukaan EY:n voimassa olevat työoikeusdirektiivit sisällytetään ETA-sopimukseen velvoittavina määräyksinä. Näitä varsinaisia työoikeusdirektiivejä on kolme. Sopimuksen 67 artiklassa viitataan liitteeseen XVIII, jonka mukaan EY:n voimassa olevat työpaikan olosuhteita koskevat työsuojeludirektiivit otetaan ETA-säännöiksi. Edellä mainittujen ohella myös muualla sopimuksessa, muun muassa työvoiman vapaata liikkumista, kaupan teknisiä esteitä, sosiaaliturvaa, tasa-arvoa ja liikennettä koskevissa liitteissä on työympäristön sekä työntekijöiden olojen ja oikeuksien parantamiseen tähtääviä asetuksia ja direktiivejä.

Sopimuspuolten voimassa olevat sopimuksen sisältämiä vähimmäisvaatimuksia tiukemmat työympäristö- ja työoikeusvaatimukset saadaan pitää voimassa ja sellaisia voidaan antaa myös tulevaisuudessa.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Sopimus aiheuttaa Suomessa tarpeen muuttaa työolainsäädäntöä eräiltä osin. Muutoksia Suomen työolainsäädäntöön on tehtävä työsopimuslakiin (320/70), yhteistoiminnasta yrityksissä annettuun lakiin (725/78), työturvallisuuslakiin (299/58) ja työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annettuun lakiin (131/73).

Miesten ja naisten tasa-arvoisuus

Sopimuksen 69 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava ja pidettävä voimassa samapalkkaisuusperiaate. Palkalla tarkoitetaan tavanomaista perus- ja vähimmäispalkkaa sekä

mitä tahansa muuta vastiketta, jota työntekijä saa joko rahana tai rahanarvoisina etuuksina välittömästi tai välillisesti työsuhteensa perusteella työnantajaltaan. Sopimuksen 70 artiklassa sopimuspuolet sitoutuvat sukupuolten tasa-arvoisuuden edistämiseen. Liitteessä XVIII mainitaan myös EY:n samapalkkaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoisuutta koskevat direktiivit.

Samapalkkaisuusperiaatteen toteuttamisesta annetun direktiivin lisäksi on sukupuolten välisen tasa-arvoisuuden toteuttamiseksi samapalkkaisuuden periaatetta laajemmin EY:ssä annettu useita direktiivejä, joihin viitataan ETA-sopimuksen liitteessä. Niiden johdosta tarpeellisista lainsäädännön muutoksista annetaan erilliset hallituksen esitykset.

Sosiaalinen ulottuvuus

Sosiaaliseen ulottuvuuteen voidaan EY:ssä laajasti ymmärrettynä katsoa kuuluvan kaikki ne tekijät, jotka vaikuttavat ihmisten asemaan ja olosuhteisiin EY-jäsenvaltioissa. Sosiaalipolitiikka on Euroopan yhteisöissä jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluva asia. Käsite ”sosiaalinen ulottuvuus” on yhteisnimitys monille EY-politiikan alueille. Käsite koskettaa talouspolitiikan ohella muun muassa sosiaali-, koulutus-, työ- ja kuluttajansuojapolitiikan aloja.

Koska sosiaalipolitiikka kuuluu EY:ssä jäsenvaltioiden toimivaltaan, voivat yhteisön toimet olla luonteeltaan vain toissijaisia. Tämän periaatteen mukaan yhteisön toimenpiteet tulevat kysymykseen vain silloin, kun kansalliset toimet yhdentymisprosessin tavoitteiden saavuttamiseksi ovat riittämättömiä. Selkeää rajanvetoa yhteisön ja kansalliseen toimivaltaan kuuluvien asioiden välillä ei jäsenvaltioiden ja EY:n välillä toistaiseksi ole voitu tehdä.

EY:n jäsenvaltioiden valtion ja hallituksen päämiehet, Yhdistynyttä kuningaskuntaa lukuun ottamatta, hyväksyivät joulukuun 1989 lopulla Strasbourgissa ”Yhteisön julistuksen työntekijöiden sosiaalisista perusoikeuksista”. Peruskirja on yleisluonteinen julistus, joka käsittelee työntekijöiden työoikeudellista asemaa ja sosiaaliturvaa 12 eri alueella. Julistuksen toimeenpanoa varten EY:n komissio antoi samana vuonna sosiaalisten perusoikeuksien 45-kohtaisen toimintaohjelman. Sen perusteella komissio on tehnyt ehdotuksia direktiiveiksi ja asetuksiksi niillä aloilla, joilla EY:n lainsäädän-

tö näyttää välttämättömältä taloudellisen ja sosiaalisen yhtenäisyyden edistämiseksi. EY päätti Maastrichtin huippukokouksessa joulukuussa 1991 jatkaa sosiaalisen peruskirjan täytäntöönpanoa. Yhdistynyt kuningaskunta jää kuitenkin tämän yhteistyön ulkopuolelle.

ETA-neuvottelujen pohjaksi ei sosiaalisen ulottuvuuden osalta ole asetettu EY:n lainsäädäntöä samalla tavalla kuin neljän vapauden osalta on tehty. Sitovista määräyksistä sopimisen sijaan tavoitteeksi asetettiin yhteistyön laajentaminen ja vahvistaminen. Sosiaalipolitiikan osalta on ETA-sopimuksessa todettu alan yhteistyön lähtökohdaksi vuoropuhelu, johon kuuluu ETA-sopimuksen mukaan molempia sopimuspuolia kiinnostavien erityiskysymysten kartoittaminen ja käytännön yhteistyömuodoista sekä tiedonvaihdosta sopiminen. Osapuolten välinen yhteydenpito tapahtuu kokousten, seminaarien ja asiantuntijatapaamisten muodossa. EFTA-valtiot antavat ETA-sopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä 9.12.1989 vahvistettuun työntekijöiden sosiaalisia oikeuksia koskevaan peruskirjaan liittyvän julistuksen. Sen mukaan EFTA-valtiot toivovat yhteistyön työmarkkinaosapuolien kanssa voimistuvan ETA:n piirissä. Tämän toteuttamiseksi EFTA-valtiot kiinnittävät huomiota toissijaisuusperiaatteeseen ja huomauttavat, että työntekijöiden oikeuksien toteuttamisessa tulee antaa mahdollisuuksia kansallisten käytäntöjen käyttämiseen. EFTA-valtiot korostavat erityisesti työmarkkinaosapuolien ja työehtosopimusten merkitystä.

Julistus noudattelee ja tukee Suomen voimassa olevaa työoikeuden säätelyjärjestelmää, joka rakentuu lainsäädännön ja sitä täydentävän työmarkkinaosapuolien välisen työehtosopimusjärjestelmän varaan. Työoikeuden säätely toteutetaan ETA:n piirissä samalta pohjalta. ETA-sopimuksessa sopimuspuolet ilmoittavat lisäksi tahtonsa rohkaista työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua Euroopan talousalueella.

6.V.2. Kuluttajansuoja

ETA-sopimuksen kuluttajansuojaa koskevien määräysten tarkoituksena on tavaroiden vapaan liikkuvuuden ja palvelujen tarjonnan vapauden edistämiseksi sekä kuluttajien ja, tietyissä tapauksissa, myös kilpailevien elinkeinonharjoittajien suojaamiseksi yhdenmukaistaa kuluttajansuojalainsäädäntöä. Sopimuksen 72

artiklassa viitataan liitteeseen XIX, jonka mukaan EY:n voimassa olevat kuluttajansuojadirektiivit sisällytetään ETA-sopimukseen. Näitä varsinaisia kuluttajansuojadirektiivejä on seitsemän. Lisäksi myös muualla sopimuksessa, muun muassa kaupan teknisiä esteitä sekä liikennettä koskevissa liitteissä, on kuluttajansuojan parantamiseen tähtääviä asetuksia ja direktiivejä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Sopimus aiheuttaa Suomelle tarpeen täydentää ja yksityiskohtaistaa kuluttajansuojalainsäädäntöä. Muun muassa kuluttajansuojalain (38/78) kotimyyntisäännökset on ulotettava koskemaan myös palveluja ja kulutusluottosäännökset muitakin kuin hyödykesidonnaisia kulutusluottoja. Kuluttajansuojalakiin sekä sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettuun lakiin (1061/78) on lisättävä säännökset, jotka mahdollistavat harhaanjohtavan mainonnan kieltämisen jo ennen sen julkaisemista. Valmistuskasopimuksista joudutaan antamaan yksityiskohtaisia säännöksiä lailla.

6.V.3. Ympäristö

Euroopan yhteisön ympäristöalan direktiivit koskevat hankkeitten ympäristövaikutusten arviointia sekä siihen liittyvää ympäristön tilan seurantaa ja ympäristötietojen saatavuutta, vesiensuojelua, ilmansuojelua, kemikaalivalvontaa, teollisuusturvallisuutta, biotekniikkaa ja jätehuoltoa. Eliölajien suojelu, luonnonsuojelualueet ja luonnon yleiskäyttöoikeudet eivät sen sijaan kuulu ETA-sopimuksen soveltamisalaan. Euroopan yhteisön ympäristönsuojelusäädökset sisältävät sitovia, yhdenmukaistamista edellyttäviä säännöksiä, vaikka jäsenvaltioille on yleensä annettu oikeus hyväksyä direktiivien vaatimustasoa tiukempia kansallisia normeja.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Ympäristönsuojelualan direktiivien edellyttämän laintasoisen säätelyn tarve Suomessa merkitsee käytännössä joko Euroopan yhteisön direktiivin sisällön ottamista suoraan lain säännöksiin tai sellaisen valtuutussäännöksen otta-

mista lakiin, jonka nojalla direktiivin edellyttämät säännökset voidaan antaa lakia alemmilla säädöksillä tai määräyksillä. Kysymys voi olla myös näiden yhdistelmästä. Sääntelytapa ratkaistaan tapauskohtaisesti valmisteltaessa myöhemmin erikseen annettavia hallituksen esityksiä.

ETA-sopimuksen voimaansaattaminen edellyttää seuraavaa laintasoista sääntelyä ympäristönsuojelussa: julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arviointia, ympäristöä koskevan tiedonsaannin turvaamista, ympäristön seuranta- ja biotekniikkaa koskevan lainsäädännön antamista, vesilainsäädännön muuttamista sekä jätehuoltolainsäädännön uudistamista. Biotekniikkaa koskeva lainsäädäntö tulee saattaa voimaan 1.1.1995 mennessä ja muu lainsäädäntö 1.1.1993 mennessä.

ETA-sopimus edellyttää vesilainsäädäntöme tarkistamista siten, että se mahdollistaa Euroopan yhteisön yleisten päästö- ja laatumääräysten voimaansaattamisen sekä voimassa olevien lupaehtojen tarkistamisen EY-säädösten edellyttämällä tavalla. Tämän vuoksi vesilakiin (264/61) tarvitaan valtuutuslainsäädännökset direktiivien yksityiskohtaisen sisällön voimaansaattamiseksi asetuksella tai valtioneuvoston päätöksellä. Lakia alemmantasoista sääntelyä joudutaan käyttämään varsin laajalti vesialan eri direktiivien päästö- ja lautumääräysten huomioon ottamiseksi.

Uudistettavan jätehuoltolain (673/78) nojalla on tarkoitus antaa valtioneuvoston päätöksiä ainakin asbestin aiheuttaman ympäristön pilaantumisen vähentämisestä, yhdyskuntajätteiden polttolaitosten aiheuttaman ilman pilaantumisen ehkäisemisestä, polykloorattujen bifenyyliden (PCB), polykloorattujen terfenyyliden (PCT) ja jäteöljyjen käsittelystä sekä puhdistamolietteen käytöstä maanviljelyssä.

Ilmansuojelussa on tarkoitus selvittää, missä määrin ilmansuojelulain (67/82) nojalla suurten kattilalaitosten ja yhdyskuntajätteiden polttolaitosten päästöjä on säänneltävä valtioneuvoston päätöksellä. Vireillä olevassa ilmansuojelulain nojalla annettujen ohjeiden uudistustyössä on lisäksi tarkoitus arvioida muun muassa titaanidioksiditehtaiden päästömääräysten sekä ilman lyijy- ja asbestipitoisuuksista annettavien ohjeiden tarpeellisuutta.

Teollisuuslaitosten onnettomuusvaaran ehkäisemistä koskevien määräysten tarkentaminen edellyttää työturvallisuuslain nojalla jo annetun valtioneuvoston päätöksen (1705/91)

lisäksi kemikaalilain (744/89) ja räjähdysvaarallisista aineista annetun lain (263/53) nojalla annettujen asetusten muuttamista sekä muutoksia räjähdystarvikkeista, maakaasuista ja nestekaasuista räjähdysvaarallisista aineista annetun lain perusteella annettuihin säännöksiin.

6.V.4. Tilastot

ETA-sopimuksen 76 artiklassa on tilastoyhteistyötä koskevat määräykset, joiden tarkoituksena on varmistaa yhtenäisen ja vertailukelpoisen tilastotiedon saaminen talousalueen kannalta tärkeitä asioista. Tilastoyhteistyö liittyy kiinteästi kaikkiin neljään vapauteen. Yhtenäinen tieto on välttämätöntä vapauksien toteuttamisessa ja seurannassa. Artiklassa viitataan liitteeseen XXI, joka sisältää tilastoalueittain EY:n voimassa olevista tilastoista koskevista säädöksistä yhteistyön kannalta tarpeelliseksi katsotut 17 asetusta, yhden päätöksen ja 10 direktiivinä muutoksineen. Edelleen artiklassa viitataan sopimuksen pöytäkirjaan 30, joka sisältää erityismääräykset tilastoyhteistyön järjestämisestä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Tilastoyhteistyötä koskevat ETA-määräykset velvoittavat kansallisia tilastoviranomaisia ja -laitoksia. Ne eivät sisällä veloitteita yksittäisille kansalaisille, yrityksille taikka yhteisöille, vaan koskevat yleensä tuotettavien tilastojen sisältöä sekä niiden tuottamisessa sovellettavia määräaikoja ja menettelytapoja. Suomessa näistä asioista päättävät tilastoja laativat viranomaiset. Olemassa oleva tilastokohtainen lainsäädäntö (maataloustilastot) ei ole ristiriidassa EY-säädösten kanssa. Sopimuksen sisältämä salassapidettävien tietojen luovuttaminen EY:n tilastovirastolle tekee tarpeelliseksi tietojen luovuttamista koskevien kansallisten säännösten tarkistamisen.

Nykyisten tilastojen muuttamiseksi EY-säädösten mukaisiksi on sovittu, että tiedot kerätään säädösten mukaisesti viimeistään vuodesta 1995 alkaen. Tämän lisäksi Suomella on kahden erityisen paljon muutoksia aiheuttavan EY-säädöksen osalta siirtymäaika vuoteen 1997.

6.V.5. Yhtiöoikeus

Sopimuksen 77 artiklassa on yhtiöoikeutta

koskevat määräykset, joissa viitataan sopimuksen liitteeseen XXII, jonka mukaan ETA-sopimukseen sisällytetään EY:n voimassa olevat yhtiöoikeudelliset direktiivit (yhdeksän direktiiviä muutoksineen) sekä eurooppalaista taloudellista etu yhtymää koskeva asetus. Näiden säädösten tarkoituksena on sijoittautumis-oikeuden käyttämisen helpottamiseksi sekä yli kansallisten rajojen toimivien yhtiöiden velkojien ja yleisön suojaamiseksi yhdenmukaistaa osakeyhtiöitä ja muita pääomayhtiöitä koskevaa lainsäädäntöä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Sopimus aiheuttaa Suomelle tarpeen täydentää ja yksityiskohtaistaa yhtiö- ja kirjanpitolainsäädäntöä. Muun muassa osakeyhtiölainsäädännössämme on otettava käyttöön erottelu julkisten ja yksityisten osakeyhtiöiden välillä. Ensiksi mainitut ovat suurempia yhtiöitä, joiden osakkeet on tarkoitettu laajemman sijoittajapiirin omistettaviksi, viimeksi mainitut ovat luonteeltaan suljettuja, pieniä ja keskisuuria yhtiöitä. Eurooppalainen taloudellinen etu yhtymä ("EETEY") on yritysten kansainvälistä yhteistoimintaa varten tarkoitettu erityinen oikeushenkilömuoto. Kirjanpitolainsäädännön osalta joudutaan antamaan nykyistä tarkemmat säännökset tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen muodosta, sisällöstä ja tarkastuksesta. Myös tilintarkastajien hyväksymistä ja valvontaa koskevaa järjestelmää joudutaan kehittämään.

Sopimuksesta yhtiö- ja kirjanpitolainsäädäntöön aiheutuvista muutoksista annetaan erilliset hallituksen esitykset. Sopimuksen XXII liitteen mukaan kyseisten säännösten antamista ja täytäntöönpanoa varten on siirtymäaika, joka päättyy Suomen osalta kahden vuoden kuluttua sopimuksen voimaantulosta. Eurooppalaista taloudellista etu yhtymää koskevaa asetusta N:o 2137/85 ei ehdoteta saatettavaksi voimaan ETA-sopimuksen voimaansaattamislailla, vaan sitä koskeva voimaansaattamis säännös annetaan samassa yhteydessä kuin yhtiöoikeudellisten direktiivien voimaansaattamiseksi tarpeelliset yhtiölainsäädännön muutokset. Tämän takia ei kyseisen asetuksen säännösten yksityiskohtaisia perusteluja ole otettu tähän hallituksen esitykseen.

6.VI Yhteistyö muilla kuin neljän vapauden aloilla

Neljään vapauteen nähden täydentäviä tai erillisiä aloja koskevat yhteistyömääräykset sisältyvät sopimuksen 78—88 artiklaan ja näitä määräyksiä täydentävään pöytäkirjaan 31. Myös sopimuksen muissa osissa on yhteistyön kannalta huomioon otettavia määräyksiä.

Artiklassa 78 luetellaan yhteistyöaloina nimienomaisesti seuraavat alat:

- tutkimus- ja kehittämistoiminta;
- tietopalvelut;
- ympäristö;
- koulutus, harjoittelu ja nuoriso;
- sosiaalipolitiikka;
- kuluttajansuoja;
- pienet ja keskisuuret yritykset;
- matkailu;
- audiovisuaalinen ala;
- pelastuspalvelu.

Tarkoituksena on, että yhteistyötä syvennetään ja laajennetaan EY:n toimintoihin liittyen ja sitomatta yhteistyöaloja EY:n säännöstöön muutoin kuin erikseen mainituissa tapauksissa.

Osapuolten yhteistyön lähtökohta on vuoropuhelu. Yhteistyössä noudatetaan sopimuksen yleisiä päätöksentekomuotoja ja yhteistyöjärjestelyjä. Näihin kuuluvat tietojen vaihto sekä neuvottelut suunnitelmista ohjelmien, toimintojen ja hankkeiden toteuttamiseksi tai niiden muuttamiseksi. Mahdollisia yhteistyömuotoja ovat osallistuminen EY:n ohjelmiin tai muihin hankkeisiin ja toimintoihin, tietojen vaihto, rinnakkainen lainsäädäntö sekä yhteistyö kansainvälisissä järjestöissä ja suhteessa kolmansain maihin. EY:n ohjelmia, hankkeita tai muita toimintoja koskevassa yhteistyössä ja päätöksenteossa noudatetaan ohjelmien täydellisen avoimuuden periaatetta, rahoitusosuutta vastaavaa osallistumisoikeutta komissiota avustavien komiteoiden toimintaan sekä oikeuksien ja velvoitteiden tasapainoa. Tietojenvaihdon muodossa tapahtuvassa yhteistyössä EFTA-valtioiden viranomaisilla on sama oikeus saada ja antaa tietoja kuin EY:n jäsenvaltioilla. ETA:n sekakomitea tekee yhteistyötä ja siihen perustuvien toimenpiteiden täytäntöönpanoa varten tarpeelliset päätökset.

Sopimuksen tutkimus- ja kehittämistoimintaa koskevat määräykset sisältyvät 78 artiklaan ja pöytäkirjaan 31 (1 artikla).

Määräysten tarkoituksena on tiivistää EY:n ja EFTA-valtioiden yhteistyötä tutkimus- ja

kehittämistoiminnan alalla. Sopimuksen mukaan EFTA-valtiot osallistuvat sopimuksen voimaantulosta alkaen täysimääräisesti yhteisön kolmanteen tutkimuksen ja teknologian kehittämistoiminnan puiteohjelmaan (1990 — 1994) lukuun ottamatta EURATOM-sopimuksen alaisia ydinenergia-alan tutkimusohjelmia. Suomen tähänastinen osallistuminen EY:n tutkimusohjelmiin on perustunut yhteisön kanssa vuonna 1986 solmittuun puitesopimukseen tieteellisestä ja teknisestä yhteistyöstä (SopS 49/87).

EY:n puiteohjelmat tutkimuksen alalla koostuvat eri alojen tutkimusohjelmista ja niiden sisällä edelleen projekteista ja ne ovat keskeinen osa eurooppalaista tiede- ja teknologiayhteistyötä. Neuvoston päätökset yhteisön II ja III puiteohjelmasta (EYVL L 302/1, 24.10.87 ja EYVL L 117/28, 8.5.90) sisältävät yhteistyön säädöspohjan ja ohjelmakuvauksen. Puiteohjelmat antavat Suomelle mahdollisuudet saada käyttöön taloudellisessa ja yhteiskunnallisessa kehittämistyössä tarvittavaa tietoa, jonka hankkimiseen kansalliset voimavarat eivät yksinään riitä. Osallistuminen puiteohjelmiin on tärkeää Suomen teollisuuden kilpailukykyyn kannalta keskeisten tekniikkojen kehityksen turvaamiseksi ja tieteellisen perustan vahvistamiseksi.

Aikaisemmin osallistuminen on tapahtunut lähinnä projektitasolla ja joissakin tapauksissa myös täydellisen osallistumisen pohjalta. Eräät ohjelmat ovat olleet suljettuja. Sopimuksen mukainen täydellinen osallistuminen kolmanteen puiteohjelmaan merkitsee aiempaan verrattuna sitä, että EFTA-valtiot saavat samat oikeudet ja velvollisuudet kuin EY:n jäsenvaltiotkin lukuun ottamatta päätäntävaltaa. Yhteisölle menevä puiteohjelmamaksu määräytyy bruttokansantuoteosuuden perusteella. Varoja palautuu Suomeen sen mukaan, miten tutkimusprojekteihin osallistutaan. Päätökset osallistumisesta uusiin puiteohjelmiin tehdään ETA-sopimuksessa esitetyn menettelyn mukaisesti.

Sopimuksen tietopalveluja koskevat määräykset sisältyvät 78 artiklaan ja pöytäkirjaan 31 (2 artikla).

Määräysten tarkoituksena on tietopalveluja koskevien toimintojen vahvistaminen sopimuspuolten kesken. Sopimus luo edellytykset Suomen ja yhteisön välisen tiedonvaihdon ja kehittämistyön lisäämiselle myös tietopalvelutoimintojen osalta. Sopimus mahdollistaa lisäksi

Suomen osallistumisen yhteisön tietopalveluja koskeviin puiteohjelmiin, erityisohjelmiin, projekteihin ja muihin toimintoihin. Osallistuminen tietopalveluohjelmiin on Suomelle tärkeää. Yhteistyö on välttämätöntä sekä informaatiopalvelujen teknisiin apuvälineisiin että varsinaisen tieteellisen ja teknisen tiedon välittämiseen liittyvissä kehittämishankkeissa. Kirjasto- ja tietopalvelujen kehittäminen Suomessa edellyttää muun muassa yhteisön tekijänoikeus-, tietosuoja- ja asiakirjojen julkisuuslainsäädännön kehityksen seuraamista. Kirjastopalvelut luovat lisäksi edellytyksiä kansallisen tiede-, kulttuuri- ja talouselämän kehittämiseksi.

Yhteisön toiminnan kehyksissä tapahtuvaa yhteistyötä ympäristöön liittyvissä kysymyksissä koskevat määräykset sisältyvät 78 artiklaan ja pöytäkirjaan 31 (3 artikla).

Määräysten tarkoituksena on vahvistaa ja laajentaa yhteistyötä ympäristönsuojelun alalla, sikäli kuin tällaisesta yhteistyöstä ei ole määrätty sopimuksen muissa osissa. Yhteistyöalat koskevat erityisesti viensuojelua, ilmansuojelua, jätehuoltoa, kemikaalivalvontaa, teollisuusturvallisuutta ja biotekniikkaa.

Sopimuksen koulutusyhteistyötä koskevat määräykset sisältyvät 78 artiklaan ja pöytäkirjaan 31 (4 artikla).

Määräysten tarkoituksena on antaa EFTA-valtioille mahdollisuudet osallistua yhteisön koulutus- ja nuorisovaihto-ohjelmiin, niiden johtamis- ja kehittämistyöhön sekä monipuolistaa koulutusalan tietojen- ja asiantuntijoiden vaihtoa sekä muuta yhteistyötä koulutuksen alalla. Sopimus ei kuitenkaan rajoita Suomen koulutusjärjestelmän tai Suomen ja muiden maiden välisen koulutusyhteistyön itseästä kehittämistä.

Osallistuminen yhteisön koulutusohjelmiin edistää maamme korkeakoulujen ja ammatillisten oppilaitosten kansainvälistymistä lisäämällä niiden mahdollisuuksia kansainväliseen yhteistyöhön sekä erityisesti opiskelija-, opettaja- ja nuorisovaihtoon.

Suomalaiset koulutusasiantuntijat pääsevät sopimuksen voimaantulon jälkeen osallistumaan yhteisön koulutusalan työryhmiin, asiantuntijakokouksiin, seminaareihin ja konferensseihin. Suomi voi myös liittyä yhteisön EURY-DICE koulutustietoverkoston. Lisäksi yhteistyö yhteisön ammattikoulutuskeskuksen (CE-DEFOP) toiminnan osalta tulee mahdolliseksi.

Sopimuksen sosiaalipolitiikkaan liittyvää yh-

teistyötä koskevat määräykset sisältyvät 78 artiklaan ja pöytäkirjaan 31 (5 artikla).

Sosiaalipolitiikka kuuluu yhteisössä jäsenvaltioiden toimivaltaan. Jäsenvaltiot päättävät itse kansallisen sosiaalipolitiikan linjoista. Yhteisön tason toimia harkitaan vasta silloin, kun kansalliset toimet yhdentymisprosessin saavuttamiseen eivät riitä. Yhteisön piirissä käytetyssä käsitteessä sosiaalinen ulottuvuus on painopiste työntekijöiden sosiaalisissa oikeuksissa. Laajalaisesta sosiaalipolitiikasta käsitteen pohjoismaisesta merkityksessä ei ole tässä yhteydessä kysymys.

Sopimuksen sosiaalipolitiikkaa koskevat artiklat sisältävät työympäristöä, työoikeutta, samapalkkaisuutta, sukupuolten välistä tasa-arvoa ja työmarkkinadiologia koskevia määräyksiä. Työmarkkinadiologilla korostetaan työmarkkinaosapuolten keskinäistä vuoropuhelua ja sen vaikutusta koko sosiaalipolitiikan kehittämisessä Euroopan talousalueella. Lisäksi pöytäkirja 31 sisältää määräykset, joilla mahdollistetaan EFTA-valtioiden osallistuminen yhteisön vanhuutta koskevaan ohjelmaan.

Sopimuksen kuluttajansuojaaan liittyvää yhteistyötä koskevat määräykset sisältyvät 78 artiklaan ja pöytäkirjaan 31 (6 artikla).

Sopimuksen johdannossa todetaan sopimuspuolten sopineen kuluttajien etujen edistämistä ja heidän asemansa parantamisesta markkinoilla tavoitteena kuluttajansuojan korkea taso. Määräyksiä edelleen kehitettäessä on samoin lähtökohdaksi sovittu korkea suojan taso samoin kuin sopimuspuolten mahdollisuudet edelleen kehittää omaa kuluttajansuojalainsäädäntöään. Vastaavat määräykset sisältyvät Rooman sopimukseen.

Sopimuksen 78 artiklassa kuluttajansuoja mainitaan nimenomaisesti yhtenä yhteistyöalana. Tällä tarkoitetaan EFTA-valtioiden osallistumista yhteisön erilaisiin toimintoihin kuten kuluttajapolitiittisten toimintaohjelmien valmisteluun, projekteihin, tietojenvaihtojärjestelmiin, tietojenvaihtoverkoston sekä kuluttajatutkimushankkeisiin. Tarkoituksena on myös kuluttajansuojan alalla se, että yhteistyötä syvennetään ja laajennetaan yhteisön toimintoihin liittyen ja sitomatta yhteistyötä EY:n säännöstöön muutoin kuin erikseen mainituissa tapauksissa.

Sopimuksen pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskevaan yhteistyöhön liittyvät määräykset sisältyvät 78 artiklaan ja pöytäkirjaan 31 (7 artikla).

Sopimuspuolten välistä yhteistyötä pienten ja

keskisuurten yritysten osalta tullaan erityisesti edistämään kohtuuttomien hallinnollisten, rahoituksellisten ja lainsäädäntöön liittyvien liiketoiminnan esteiden poistamiseksi, tietojen antamiseksi yrityksille, erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille, avun antamiseksi politiikoista ja ohjelmista, joilla on merkitystä niille, sekä yritysten, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten rohkaisemiseksi yhteistyöhön ja yhteistoimintoihin keskenään.

Sopimus antaa Suomelle mahdollisuudet osallistua yhteisön yritysohjelmaan. Vuosien 1990—1993 aikana yhteisössä toteutettavan yritysohjelman (neuvoston päätös 89/490/ETY liiketoimintaympäristön parantamisesta ja yhteisön yritysten, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten kehittämisen edistämisestä) tavoitteena on turvata ja parantaa liiketoiminnan edellytyksiä sekä auttaa pieniä ja keskisuuria yrityksiä hyödyntämään yhteismarkkinoiden mahdollisuuksia. Tämän ohjelman kustannusvaikutukset EY:ssä ovat nelivuotiskautena 135 miljoonaa ECUa. Siinä tapauksessa, että Suomessa on mahdollisuus osallistua tähän ohjelmaan sen koko laajuudessa, voidaan Suomen osuudeksi osallistumismaksusta arvioida muodostuvan noin 4 miljoonaa markkaa vuodessa. Osallistuminen tähän ohjelmaan riippuu kuitenkin siitä, missä laajuudessa EY on valmis harjoittamaan tätä yhteistyötä.

Sopimuksen matkailua koskevat määräykset sisältyvät 78 artiklaan ja pöytäkirjaan 31 (8 artikla).

Määräysten tarkoituksena on pyrkiä sopimuspuolten välisellä yhteistyöllä selvittämään sellaisia alueita ja toimintoja, joilla lähempi yhteistyö saattaisi edistää matkailua ja euroopalaisen matkailuteollisuuden yleisiä olosuhteita sopimuspuolten alueella. Suomen matkailuelinkeinon toiminnallisten edellytysten kannalta on keskeistä hyödyntää yhteisön jäsenvaltioiden tarjoamia yhteistyömahdollisuuksia. Suomeen suuntautuvan matkailun kannalta on Euroopassa tapahtuvalla kehityksellä keskeinen merkitys. Sopimuksella luodaan Suomelle uusia mahdollisuuksia osallistua yhteisön matkailua koskeviin kehittämishankkeisiin ja ohjelmiin.

Sopimuksen audiovisuaalisia palveluja koskevat määräykset sisältyvät 78 artiklaan ja pöytäkirjaan 31 (9 artikla).

Sopimukseen on kulttuurikysymyksistä sisällytetty ainoastaan audiovisuaaliset palvelut. Rooman sopimukseen ei tällä hetkellä sisälly

kulttuurikysymyksiä koskevia määräyksiä, mutta Maastrichtin huippukokouksessa joulukuussa 1991 päätettiin sen täydentämisestä kulttuuripolitiikkaa koskevilla määräyksillä.

Audiovisuaalisia palveluja koskevat määräykset mahdollistavat Suomen osallistumisen yhteisön MEDIA-ohjelmaan (neuvoston päätös 90/685/ETY toimintaohjelman täytäntöönpanosta Euroopan audiovisuaalisen alan teollisuuden edistämiseksi, Media 1991—1995). Sopimuksen mukaan päätökset EFTA-valtioiden osallistumisen varmistamiseksi tehdään mahdollisimman pian sopimuksen voimaantulon jälkeen, jollei osallistumista ole järjestetty muulla tavoin aikaisemmin. Media-ohjelman tarkoituksena on vahvistaa eurooppalaisen audiovisuaalisen tuotannon asemaa ja kilpailukykyä. Lisäksi pyritään edistämään eurooppalaisen ohjelmiston liikkuvuutta sekä Euroopan sisällä että Euroopan ulkopuolisilla alueilla. Sopimus merkitsee EFTA-valtioiden ja yhteisön jäsenvaltioiden välistä, entistä tiiviimpää yhteistoimintaa elokuva-, televisio- ja videotuotannossa sekä jakelussa. Sopimus parantaa myös osallistumismahdollisuuksia sellaiseen audiovisuaalisen alan koulutukseen, jota Suomessa ei ole. Ohjelmaan osallistuminen tukee Suomen audiovisuaalisen tuotannon ja jakelun edistämiseksi laaditun kehittämissuunnitelman toteuttamista.

Sopimuksen pelastuspalvelua koskevat määräykset sisältyvät 78 artiklaan ja pöytäkirjaan 31 (10 artikla).

Lisääntyvä kansainvälinen vuorovaikutus edellyttää yhdenmukaista varautumista onnettomuusvaaroihin muun muassa siten, että vaarallisten aineiden merkintää, varastointia ja kuljetusta sekä eri turvallisuusjärjestelmiä ja niiden merkintää koskevat järjestelyt ovat yhtenevät. Sopimuksen pelastuspalvelua koskevilla määräyksillä pyritään turvaamaan näiden näkökohtien toteutuminen. Sopimuksen mukaan EFTA-valtiot osallistuvat yhteisön eri ohjelmien mukaiseen ja myös vapaamuotoiseen yhteistoimintaan ja tietojen vaihtoon.

Sopimuksen 82 artiklassa ja pöytäkirjassa 32 määrätään niistä perusteista, joilla EFTA-valtioiden rahoitusosuudet lasketaan ja maksuunpannaan silloin, kun EFTA-valtiot osallistuvat sopimuksen 81 artiklan tarkoittamalla tavalla EY:n puiteohjelmaan, erityisohjelmaan, hankkeeseen tai muuhun toimeen. EFTA-valtioiden rahoitusosuus toteutetaan määräämällä yhteisön toimintaan osallistumisesta johtuva osuus

suhteessa niihin rahoihin, jotka on vuosittain otettu yhteisöä varten yhteisön yleisen talousarvion kyseistä toimintaa vastaavalle momentille.

Suhdeluku, jonka mukaan EFTA-valtioiden rahoitusosuus lasketaan, on yhtäältä kunkin EFTA-valtion markkinahintaisen bruttokansantuotteen sekä toisaalta yhteisön jäsenvaltioiden ja kyseisen EFTA-valtion yhteenlasketujen bruttokansantuotteiden suhde. Tämä suhdeluku lasketaan kutakin varainhoitovuotta varten viimeisten saatavilla olevien tilastotietojen pohjalta.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Sopimuksen VI osan yhteistyömuotoja koskevat määräykset eivät aiheuta muutoksia Suomen lainsäädäntöön.

6. VII Toimielimiä koskevat määräykset

6. VII.1. Assosiaation rakenne

ETA-sopimuksella perustetaan päätöksentekoa ja sopimuksen hallintoa varten kaksi elintä, ETA:n neuvosto ja ETA:n sekakomitea. Sopimus sisältää myös määräyksiä siitä, kuinka EFTA-valtioiden asiantuntijat ja edustajat toimivat yhdessä EY:n sisäisissä komiteoissa, jotka avustavat EY:n komissiota hallinnossa tai EY:n sopimusten kehittämisessä. Edelleen ETA-sopimuksella perustetaan komitea, joka koostuu EFTA-valtioiden kansanedustuslaitosten ja EY:n parlamentin edustajista. Sopimus sisältää myös määräyksiä EFTA-valtioiden ja EY:n etujärjestöjen välisestä yhteistyöstä.

ETA-sopimus ei anna täydellistä kuvaa niistä toimielimistä ja elimistä, jotka perustetaan sopimuksen johdosta, ja eri elimille kuuluvista tehtävistä. Ne sopimukset, jotka EFTA-valtiot ETA-sopimukseen liittyen ovat tehneet keskenään, sisältävät määräyksiä muun muassa EFTA-valtioiden tässä suhteessa ETA-sopimuksessa antamien sitoumusten täyttämisestä suhteessa yhteisöön. ETA-sopimuksessa edellytetään esimerkiksi, että EFTA-valtiot tietyissä tapauksissa soveltavat kantansa yhteen niin, että ne suhteessa yhteisöön voivat esittää yhteisen kannan. Edelleen edellytetään, että EFTA-valtiot yhdessä hoitavat osan niistä hallinnollisista tehtävistä, jotka seuraavat ETA-sopi-

muksesta, ja että ne valvovat EFTA-valtioilla ETA-sopimuksen mukaan olevien velvoitteiden täyttämistä. Näitä tehtäviä hoitamaan EFTA-valtiot perustavat pysyvän komitean ja valvontaviranomaisen, joka valvoo sitä, että EFTA-valtiot täyttävät ETA-sopimuksen mukaiset velvoitteet. EFTA-valtiot perustavat myös EF-TAn tuomioistuimen.

ETA:n neuvosto

ETA-sopimus ei sisällä määräyksiä, jotka koskevat sopimuspuolten valtionpäämiesten tapaamisia. Tällä ei suljeta pois valtionpäämiesten tapaamisia, eikä liioin sitä, että ETA-sopimusta koskevia poliittisia päätöksiä tehdään tällaisissa tapaamisissa. Tällaiset päätökset ovat kuitenkin epävirallisia, ja niiden toteuttaminen vaatii sopimuksen mukaisten toimivaltaisten elinten päätöksiä.

ETA-sopimuksen poliittista johtamista varten perustetaan ETA:n neuvosto. Neuvosto koostuu kunkin EFTA-valtion hallituksen jäsenestä, kaikista EY:n neuvoston jäsenistä, minkä lisäksi siinä on EY:n komission jäseniä. Yhdeltä puolen EFTA-valtiot ja toiselta puolen EY sopivat keskenään neuvoston päätöksistä. Tämä merkitsee muun muassa sitä, että EFTA-valtioiden on päädyttävä yhteiseen kantaan, vaikkei sopimuksessa nimenomaisesti todeta, että EFTA-valtioiden on oltava päätöksenteosaan yksimielisiä. ETA:n neuvoston työjärjestyksestä koskevissa neuvotteluissa on sovittu, että siihen otetaan tällainen määräys.

ETA:n neuvosto vastaa ensisijaisesti poliittisten aloitteiden tekemisestä pantaessa ETA-sopimusta täytäntöön. Neuvosto arvioi sopimuksen toimintaa ja kehitystä kokonaisuutena. Arvioinnin perusteella neuvosto päättää ETA:n sekakomitean noudattamista yleisistä suunta-vaivoista. ETA:n neuvosto tekee lisäksi ETA-sopimuksen muuttamiseen tähtäävät poliittiset päätökset. ETA:n neuvosto käsittelee myös sopimuspuolen pyynnöstä kysymyksiä, jotka ovat aiheuttaneet vaikeuksia sopimusta täytäntöönpannaessa. Sopimuspuoli voi näin ollen aina saattaa asian käsiteltäväksi ETA:n neuvostossa riippumatta siitä, millä tasolla vaikeudet ovat ilmenneet. Muissa kuin erityisen kiireellisissä tapauksissa tällainen kysymys on kuitenkin käsiteltävä ensiksi ETA:n sekakomiteassa.

ETA-sopimus ei sisällä sääntöjä ETA:n neu-

voston kokousten valmistelusta. Tarkoituksena on käsitellä kysymystä neuvoston työjärjestyksessä.

ETA:n sekakomitea

ETA-sopimuksen juoksevien asioiden hoitaminen kuuluu pääsäännön mukaan ETA:n sekakomitealle. ETA:n sekakomitea on keskeinen päätöksentekoeelin uusien ETA-säädösten suhteen, ja sen tehtäviin kuuluvat sopimuksen täytäntöönpanon ja soveltamisen jatkuva seuraaminen sekä toiminta yhteydenpitoelimenä tietojenvaihdon ja sellaisten neuvottelujen osalta, jotka koskevat sopimuksen täytäntöönpanoon ja soveltamiseen liittyviä vaikeuksia.

ETA:n sekakomitea koostuu sopimuspuolten edustajista. Tavallisesti komitean edellytetään kokoontuvan virkamiestasolla. Komiteaa koskevat määräykset eivät sulje pois mahdollisuutta kokoontua myös ministeritasolla. Komitean puheenjohtajana toimii puolivuotiskausittain EFTA-valtion edustaja ja EY:n komission edustaja.

Komitea voi perustaa alakomiteoita tai työryhmiä, mikäli sitä pidetään tarpeellisenä. Voidaan ennakoida, että tällaisia alakomiteoita perustetaan esimerkiksi tulliasioita, kaupan teknisiä esteitä ja eläinlääkintää koskevissa kysymyksissä.

Sopimuksen mukaan komitean on kokoonnuttava vähintään kerran kuukaudessa. Komitean on tämän lisäksi kokoonnuttava puheenjohtajan kutsusta ja sopimuspuolen pyynnöstä komitean työjärjestyksen mukaisesti.

Yksi ETA:n sekakomitean tehtävistä on päätösten tekeminen uusista ETA-säännöistä. EY- ja EFTA-osapuolet tekevät päätökset sekakomiteassa konsensus- periaatteen mukaisesti ja myös EFTA-valtioiden on tehtävä omalta osaltaan tällaiset päätökset yksimielisesti. ETA-sopimus ei sisällä määräyksiä siitä, kuinka EFTA-valtiot sovittavat yhteen kantansa niin, että lopullisessa päätöksenteossa on päädytty yhteiseen linjaan. Tätä kysymystä säännellään sopimuksessa EFTA-valtioiden pysyvistä komiteasta. Tästä sopimuksesta ilmenee, että EFTA-valtiot tietyin poikkeuksin tekevät päätökset yksimielisesti. Sopimus pysyvistä komiteasta sisältää kuitenkin useita poikkeuksia tästä säännöstä.

ETA:n sekakomitean päätös uusista säännöistä saa kansainvälisen sopimuksen luonteen.

Toisin kuin EY:ssä, sopimuksista tulee EFTA-valtioita sitovia ainoastaan voimassaolevien kansallisten menettelytapojen mukaisesti.

ETA:n sekakomitean on myös varmistuttava siitä, että sopimuspuolet toimivat sopimuksen mukaisesti ja että sopimus pannaan tehokkaalla tavalla täytäntöön. Myös muut keskustelut, joiden tarkoituksena on sopimuksen kehittäminen, käydään pääasiassa sekakomiteassa. Tällaisia ovat esimerkiksi keskustelut yhteistyöstä neljän vapauden ulkopuolella. Komitea hoitaa lisäksi sopimuksen päivittäistä hallinnointia, ja se on vastuussa sopimuksen soveltamisen yhteydessä ilmenevien ongelmien ratkaisemisesta muiden toimenpiteiden kuin uusien sääntöjen avulla, siinä laajuudessa kuin sopimuksen edellyttämät valvontaelimet eivät ratkaise ongelmia. Sopimukseen sisältyy myös määräyksiä siitä, että sopimuspuoli, joka aikoo suorittaa tiettyjä toimenpiteitä, on ilmoitusvelvollinen suunnitelmistaan komitealle. Tämänkaltaisten määräysten avulla annetaan komitealle mahdollisuus arvioida toimenpiteitä muun muassa siltä kannalta, ovatko ne ETA-sopimuksen mukaisia.

ETA:n sekakomitealla on myös keskeinen asema ETA-sopimuksesta johtuvien riitojen ratkaisemisessa. Toisaalta sopimuspuoli voi myös nostaa komiteassa kysymyksen siitä, onko toinen sopimuspuoli täyttänyt sopimuksen mukaiset velvoitteensa. Sekakomitea seuraa sopimuksen soveltamista ja se voi puuttua asioiden kulkuun, jos se katsoo, että sopimuspuolten tai sopimukseen liittyvien toimielinten tulokset eroavat toisistaan. ETA:n sekakomitean asemaa riitojen ratkaisemisessa käsitellään kohdassa 6.VII.3.

ETA:n sekakomitean on vuosittain laadittava kertomus yhteistyön toiminnasta ja kehityksestä. Kertomus toimitetaan ETA:n parlamentaarille sekakomitealle. Tarvittaessa voidaan laatia myös muita kertomuksia ajankohtaisista kysymyksistä.

ETA:n parlamentaarinen sekakomitea

EFTA-valtioiden kansanedustuslaitosten ja EY:n parlamentin välistä yhteistyötä varten perustetaan parlamentaarinen sekakomitea. Komiteaa koskevia määräyksiä on myös pöytäkirjassa 36.

Parlamentaarikkomiteassa on 66 jäsentä. Jäsenistä 33 on EFTA-valtioiden parlamenttien

jäseniä loppujen 33 jäsenen ollessa Euroopan parlamentin jäseniä. ETA-sopimuksessa ei säännellä kysymystä siitä, kuinka jäsenet jakautuvat EFTA-valtioiden kansanedustuslaitosten kesken. EFTA-valtiot ratkaisevat kysymyksen keskinäisellä sopimuksellaan. ETA-sopimuksella ei liioin säännellä sitä, miten EFTA-valtioiden kansanedustuslaitokset valitsevat edustajansa komiteaan. Koska kysymystä ei myöskään säännellä EFTA-valtioiden välisissä sopimuksissa, on se ratkaistava kansallisessa lainsäädännössä.

ETA:n parlamentaarinen sekakomitea vahvistaa sisäisen työjärjestyksensä. Kysymys siitä, kuinka komitea tekee päätöksensä niiden kertomusten ja suositusten osalta, jotka komitea haluaa hyväksyä, ratkaistaan komitean työjärjestyksessä.

ETA:n parlamentaarinen sekakomitea edistää vuoropuhelun ja keskustelun avulla EFTA-valtioiden ja EY:n välistä yhteisymmärrystä ETA-sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla. Komitealla ei ole virallista asemaa ETA:n päätöksentekomenettelyssä. Se voi halutessaan keskustella ajankohtaisista ehdotuksista uusiksi säännöiksi ja ilmoittaa kantansa kertomuksissa tai päätöslauselmissa. Se saa myös ETA:n sekakomitealta vuosittain kertomuksen sopimuksen toiminnasta ja kehityksestä. Komitea voi myös keskustella muista ajankohtaisista kysymyksistä.

Sopimuksen mukaan ETA:n parlamentaarinen sekakomitea voi kutsua ETA:n neuvoston puheenjohtajan kuultavaksi. Vaikka sitä ei ole nimenomaisesti todettu sopimuksessa, on edellytetty, että ETA:n sekakomitean puheenjohtaja on parlamentaarisen sekakomitean pyynnöstä läsnä komitean kokouksissa. ETA:n sekakomitean puheenjohtaja esittää muun muassa kertomuksen sopimuksen toiminnasta ja kehityksestä parlamentaarille sekakomitealle.

ETA:n konsultatiivinen komitea

ETA-sopimus sisältää myös määräyksiä EFTA-valtioiden ja EY:n etujärjestöjen välisestä yhteistyöstä. Koska kyseessä on yksityisten järjestöjen eikä valtiollisten elinten välinen yhteistyö, yhteistyön yksityiskohtaisen sääntelyn ei ole katsottu olevan mahdollista.

Sopimuksella perustetaan konsultatiivinen komitea, jossa on yhtä monta edustajaa EY:n talous- ja sosiaalikomiteasta ja EFTAn konsul-

tatiivisesta komiteasta. Sopimuksella ei säännellä kysymystä siitä, kuinka edustajat valitaan. EFTAn osalta kysymys ratkaistaan EFTA-valtioiden välisellä sopimuksella.

ETA:n konsultatiivisen komitean tehtävänä on kyseisten järjestöjen välisten yhteyksien vahvistaminen ja järjestelmällisen ja säännöllisen yhteistyön harjoittaminen. Komitean on lisättävä tietoisuutta sopimuspuolten talouden ja muiden talousalueeseen liittyvien etujen kasvavan molemminpuolisen riippuvuuden taloudellisista ja sosiaalisista näkökohdista.

Komitealla ei ole virallista asemaa ETA:n päätöksentekomenettelyssä. Tämä ei estä komiteaa tekemästä konkreettisia ehdotuksia lainsäädännöksi kertomuksissaan ja päätöslauselmissaan. Komitea voi myös laatia kertomuksia ja antaa päätöslauselmia siitä, kuinka ETA-sopimusta pitäisi kehittää, tai muista kysymyksistä.

6.VII.2. Päätöksentekomenettely

Yleistä

ETA-sopimus merkitsee sitä, että yhdenmukaisten sääntöjen, joilla pyritään toteuttamaan tavaroiden, henkilöiden, palveluiden ja pääomien vapaa liikkuvuus, on oltava voimassa koko talousalueella. Sama koskee kilpailusääntöjä ja muita yhteisiä sääntöjä, jotka koskevat tiettyjä neljän vapauden ulkopuolisia aloja. Sopimus sisältää edelleen määräyksiä yhteistyöstä useilla muilla alueilla.

Yksi sopimuksen tarkoituksista on se, että yhdenmukaisia sääntöjä on voitava kehittää rinnakkaisesti EY:n vastaavien sääntöjen kanssa. Muun muassa tätä tarvetta silmällä pitäen ETA-sopimus sisältää määräyksiä päätöksentekosta. Määräykset on muotoiltu ensisijaisesti uutta lainsäädäntöä koskevia päätöksiä silmällä pitäen. Niitä voidaan soveltuvin osin soveltaa myös muihin ETA:ssa tehtäviin päätöksiin. Sopimus sisältää edelleen erityisiä määräyksiä sopimuspuolten välisten riitojen ratkaisemisesta.

Lähtökohtana päätöksentekomenettelyä koskeville määräyksille on ollut se, ettei yhteistyö saa loukata sopimuspuolten itsenäistä päätöksentekovaltaa. Päätöksentekoa koskevaan lukuun sisältyy näin ollen määräys, jonka mukaan kullakin sopimuspuolella on oikeus muuttaa sisäistä lainsäädäntöään ETA-sopimuksen

kattamilla aloilla. Näin voi kuitenkin tapahtua ainoastaan sillä edellytyksellä, että muutoksella ei loukata syrjimättömyysperiaatetta ja että ETA:n sekakomitea katsoo, että muutos ei vaikuta sopimuksen tehokkaaseen toimintaan.

Sopimuksen määräykset uusia sääntöjä koskevista päätöksistä, joiden on oltava voimassa talousalueella, on muotoiltu kolmea eri tapusta silmällä pitäen. Ensimmäinen tapaus koskee pääsopimuksen ja siihen rinnastettavien pöytäkirjojen muuttamista. Tätä koskevat määräykset ovat IX osassa (Yleiset määräykset ja loppumääräykset). Toinen tapaus koskee sopimuksen liitteissä tarkoitettua EY-lainsäädännön muuttamista. Kolmas tapaus koskee muutoksia niihin sopimuksen pöytäkirjoihin, jotka luetellaan 98 artiklassa.

Pääsopimuksen ja siihen rinnastettavien pöytäkirjojen muuttaminen

ETA-sopimus sisältää nimenomaisen määräyksen pääsopimuksen ja siihen rinnastettavien pöytäkirjojen muuttamisesta ainoastaan yhdessä tapauksessa. Pääsopimukseen on rinnastettu sellaisia määräyksiä sisältävät pöytäkirjat, jotka sisältönsä takia olisi voitu sisällyttää pääsopimukseen mutta jotka yksityiskohtaisuutensa vuoksi tai muusta syystä ovat pöytäkirjassa.

Kysymys, joka nimenomaisesti säännellään pääsopimuksessa, koskee ETA-sopimuksen laajentamista koskemaan alaa, jota se ei aikaisemmin ole koskenut. Ehdotus laajentamiseksi on tehtävä ETA:n neuvostossa, jonka on yksimielisesti annettava kysymyksen selvittäminen ja kertomuksen laatiminen tehtäväksi ETA:n sekakomitealle. Neuvosto voi päättää neuvottelujen aloittamisesta sopimuspuolten välillä. Sopimus ei sisällä tarkempia määräyksiä siitä, kuinka neuvottelut käydään. Sopimuspuolten on päätettävä menettelystä. Jos neuvottelut johtavat päätökseen sopimuksen soveltamisalan laajentamisesta, kunkin sopimuspuolen on ratifioitava tai hyväksyttävä päätös asiaa koskevien sisäisten sääntöjensä mukaisesti.

Se, että sopimus sääntelee ainoastaan kysymystä siitä, kuinka sen laajentaminen tapahtuu, ei tarkoita sitä, että muiden muutosten tekeminen pääsopimukseen olisi poissuljettua. Tällaisia muutoksia ennakoidaan epäsuorasti muun muassa niissä määräyksissä, jotka edellyttävät sopimuspuolten säännöllisin väliajoin tarkastavan sopimuksen toimintaa. On pidetty

itsestään selvänä, että kukin sopimuspuoli voi tehdä sopimukseen muutosehdotuksia. Tällainenkin ehdotus on tehtävä ETA:n neuvostossa. Jos osapuolet ovat yksimielisiä sopimuksen muutostarpeesta, neuvosto päättää muutosten valmistelussa noudatettavasta menettelystä. Tällaisen ehdotuksen johdosta syntyvät muutokset on ratifioitava tai hyväksyttävä sopimuspuolten sisäisten sääntöjen mukaisesti.

Päätös ETA-sopimuksen liitteiden muuttamisesta

Pääsopimuksen muuttamisen ohella sopimuksessa säännellään kysymys siitä, kuinka sellaiset muutokset, jotka aiheutuvat liitteissä tarkoitettuna EY:n lainsäädännön muutoksista, toteutetaan ETA-sopimuksen puitteissa. Päättökentekomenettelyn eri vaiheet ilmenevät 99 artiklasta.

Muutokset EY:n lainsäädäntöön valmistellaan EY:n sisällä. Tämä tapahtuu joko perustuen EY:n komission yksinoikeuteen tehdä lakiehdotuksia tai EY:n neuvoston komissiolle delegoimaan toimivaltaan. Jälkimmäisessä tapauksessa komissio valmistele ehdotukset jäsenvaltioiden asiantuntemusta hyväksi käyttäen. Siinä tapauksessa, että ehdotus koskee ETA-sopimusta, toisin sanoen muodostaa muutoksen tai lisäyksen sopimuksen liitteissä viitattuun säädökseen, EY:n komission on kutsuttava asiantuntijoita EFTA-valtioista ottamaan osaa työhön. EFTA-valtioiden asiantuntijat osallistuvat näin ollen työhön asiantuntemuksensa perusteella eivätkä EFTA-valtioiden edustajina.

Voimassaolevien EY-säädösten muutosten valmistelussa menettely poikkeaa edellä kuvattua ja valmistelu tapahtuu EY:n asiantuntijakomiteoissa. Kun EY:n neuvosto delegoi lainsäädäntötoimivaltaa komissiolle, perustetaan tavallisesti jäsenvaltioiden asiantuntijoista koostuva komitea valvomaan komissiolle siirretyn toimivallan käyttöä.

ETA-sopimus sisältää määräyksiä siitä, kuinka EFTA-valtioiden asiantuntijoiden ja niiden edustajien on oltava yhteistyössä EY:n asiantuntijakomiteoiden kanssa. Määräyksissä käsitellään kolmea tapausa.

Ne komiteat, jotka auttavat EY:n komissiota sen toimeenpanotehtävien täyttämässä (komitologiakomiteat), työskentelevät komission puheenjohtajuuden alaisuudessa. Työ jaetaan epä-

viralliseen vaiheeseen ja viralliseen kokoukseen. Epävirallisen vaiheen aikana keskustellaan kunnes päästään hyväksyttävään ratkaisuun. Tämän jälkeen komitea kutsutaan virallisesti koolle ratkaisun hyväksymistä varten. ETA-sopimuksen kattamilla aloilla on EY:n komission taattava EFTA-valtioiden asiantuntijoille mahdollisimman laaja osallistumismahdollisuus valmisteltaessa ehdotuksia ja toimenpide-ehdotuksia. Tämä tarkoittaa sitä, että EFTA-valtioiden asiantuntijat osallistuvat työskentelyyn epävirallisen vaiheen aikana, mutta he eivät osallistu komitean viralliseen kokoukseen. Jos EY:n komitea ei pääse yksimielisyyteen ehdotuksesta, voidaan asia siirtää EY:n neuvoston ratkaistavaksi. Vastaavalla tavalla voi EFTA-valtio, jos se ei hyväksy ratkaisua, johon on päädytty, ottaa asian esille ETA:n sekakomiteassa tai ETA:n neuvostossa.

EFTA-valtioiden yhteistyön EY:n ohjelman ja muun toiminnan hallintoon liittyvien asiantuntijakomiteoiden kanssa on perustuttava täyteen osallistumiseen myös virallisessa komiteatyöskentelyssä, silloin kun EFTA-valtiot osallistuvat taloudellisesti yhteistyöstä aiheutuvien kustannusten kattamiseen.

Sopimus sääntelee edelleen yhteistyötä muiden EY:n komiteoiden kanssa. Kyseessä on rajattu määrä yleensä neuvoa-antavia komiteoita. EFTA-valtiot osallistuvat täysin tällaisten komiteoiden työskentelyyn pöytäkirjasta 37 ilmenevässä laajuudessa. Sopimus sisältää näiden komiteoiden osalta määräyksiä siitä, kuinka osallistuminen tapahtuu.

EY:n komission tehtyä sisäisen käsittelynsä jälkeen säädösehdotuksen EY:n neuvostolle, sen on annettava EFTA-valtioille jäljennös ehdotuksesta. Jonkin sopimuspuolen pyynnöstä ehdotuksesta keskustellaan ensin ETA:n sekakomiteassa. Sekakomiteassa käytävän keskustelun tarkoituksena on yhtäältä se, että EY:n komission on ilmoitettava ehdotuksesta ja siihen johtaneista syistä EFTA-valtioille, ja toisaalta se, että EFTA-valtiot voivat ilmoittaa näkökantansa ehdotuksen suhteen. EFTA-valtioiden näkökannat otetaan mahdollisuuksien mukaan EY:ssä huomioon ehdotuksen jatkokäsittelyn aikana. Tätä seuraa jatkuva tiedonvaihto- ja neuvottelumenettely. Se merkitsee muun muassa sitä, että EY:n komissio tiedottaa EFTA-valtioille jokaisesta merkittävästä käsittelyvaiheesta ja ehdotuksista säädösehdotuksen muuttamiseksi. EFTA-valtiot voivat ilmoittaa näkökantansa ehdotuksen suhteen.

EFTA-valtiot eivät näin ollen ota osaa EY:n sisäiseen keskusteluun komission ehdotuksesta. Tämän käsittelyn aikana EFTA-valtioiden näkökannalle annettava paino riippuu aiheen poliittisesta tärkeydestä ja siitä, ilmoittavatko EFTA-valtiot aikovansa kieltäytyä hyväksymästä lopputulosta, johon EY:ssä ollaan päätyvässä.

Sopimuspuolten itsenäistä päätösvaltaa koskevista määräyksistä seuraa, että EY voi antaa uusia säännöksiä myös ETA-sopimuksen kattamilla aloilla. Kun EY on hyväksynyt uuden lainsäädäntönsä, siitä ilmoitetaan EFTA-valtioille ETA:n sekakomiteassa. Komitean on tämän jälkeen päätettävä, otetaanko EY:n uusi lainsäädäntö osaksi ETA-sopimusta. Jos kaikki EFTA-valtiot ovat valmiit hyväksymään EY:n uuden lainsäädännön, komitean tarvitsee ainoastaan päättää EY-lainsäädännön sellaisista sovellutuksista ja mukautuksista, jotka ovat tarpeen sen soveltamiseksi ETA:ssa.

Jos EFTA-valtiot, tai jokin niistä, eivät voi hyväksyä EY:n uutta lainsäädäntöä, on ETA:n sekakomitean todettava, mihin osaan ETA-sopimusta uudet säännöt suoranaisesti vaikuttaisivat. Tämän jälkeen sekakomitean on yrittävä löytää ratkaisu niihin vaikeuksiin, jotka ilmaantuvat, jos eri säännöt ovat voimassa EY:ssä ja EFTA-valtioissa. Tällainen ratkaisu voi esimerkiksi olla se, että EFTA-valtiot, tai jokin niistä, saa siirtymäajan ennen kuin lainsäädäntöä voidaan soveltaa, tai se, että todetaan ETA-sopimuksen voivan toimia tyydyttävästi EY:n uuden lainsäädännön ja jonkin EFTA-valtion kansallisten sääntöjen välisistä eroista huolimatta.

ETA:n sekakomitean on mahdollisuuksien mukaan tehtävä päätös uusien sääntöjen suhteen niin nopeasti, että niiden soveltaminen voidaan aloittaa samanaikaisesti EY:ssä ja EFTA-valtioissa. Jos komitea ei ole tehnyt tällaista päätöstä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun EFTA-valtioille komiteassa ilmoitettiin EY:n uuden lainsäädännön hyväksymisestä, katsotaan sen ETA-sopimuksen osan, jota EY:n sisäinen lainmuutos suoranaisesti koskee, raukeavan väliaikaisesti.

Väliaikaisen raukeamisen vaikutus alkaa kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun ETA:n sekakomitean viimeistään olisi pitänyt tehdä päätös, mutta ei kuitenkaan missään tapauksessa aikaisemmin kuin sinä päivänä, jona vastaavat säännöt astuvat voimaan EY:ssä. Komitean on yksimielisesti päätettävä siitä,

että voimassa olevat säännöt eivät raukea väliaikaisesti. Komitean on myös sääntöjen väliaikaisen raukeamisen jälkeen jatkettava yrityksiään ongelman ratkaisemiseksi niin, että väliaikainen raukeaminen voidaan peruuttaa.

Päätös sopimuksen pöytäkirjan muuttamisesta

Edellä on kiinnitetty huomiota siihen, että sopimuksen pöytäkirjojen muuttaminen tapahtuu kahta eri menettelytapaa käyttäen. Eräät pöytäkirjoista rinnastetaan tässä suhteessa pääsopimukseen. Näiden pöytäkirjojen muuttaminen tapahtuu pääsopimuksen muuttamismenettelyä käyttäen. Muita pöytäkirjoja voidaan muuttaa ETA:n sekakomitean päätöksellä ilman diplomaattikonferenssia.

Valtiosäännön asettamat vaatimukset

ETA-sopimus ei tähtää sopimuspuolten sisäisten valtioelinten toimivallan siirtämiseen ETA:n neuvostolle tai sekakomitealle. Osa neuvoston tai sekakomitean tekemistä päätöksistä voi sitoa sopimuspuolia tai osaa niistä vasta, kun niiden valtiosääntöjen asettamat vaatimukset on täytetty. Suomen osalta voi esimerkiksi olla kysymys siitä, että eduskunnan tai tasavallan presidentin on hyväksyttävä uudet ETAsäännöt. Jos valtiosäännön asettamia vaatimuksia ei ole täytetty ennen ETA:n neuvoston tai ETA:n sekakomitean lopullisen päätöksen tekemistä, vaatimukset on täytettävä jälkikäteen. Uutta lainsäädäntöä koskevissa kysymyksissä on siten mahdollista, että vaatimuksia ei voida täyttää ennen kuin jäljellä oleva aika ennen sääntöjen väliaikaista raukeamista loppuu. Sopimus sisältää siksi määräyksiä, jotka antavat sisäisille päätöksentekojelimille kohtuullisen ajan päätöstä koskevan kannanottamiselle ja jotka näin johtavat siihen, että säännöt eivät raukea turhaan.

Kyseiset määräykset edellyttävät sopimuspuolen asian käsittelyn yhteydessä ilmoittavan ETA:n sekakomiteassa, että kyseinen päätös alkaa sitoa sopimuspuolta vasta, kun valtiosäännön asettamat vaatimukset on täytetty. Jos päätös esimerkiksi koskee uutta lainsäädäntöä, voi Suomen osalta olla aihetta ilmoittaa, että kysymys kuuluu eduskunnan lainsäädäntövaltan piiriin tai että tasavallan presidentti ei ole vielä ottanut kantaa päätökseen. Asianomaisen

sopimuspuolen on pyrittävä vaatimusten täyttämiseen ennen ajankohtaa, jolloin päätös sisältönsä perusteella tulisi voimaan. Jos vaatimukset täyttyvät, sopimuspuolen on ilmoitettava muille sopimuspuolille siitä. Tässä tapauksessa päätös tulee voimaan niin kuin alunperin oli suunniteltu. Jos ilmoitus, jonka mukaan valtiosäännön asettamat vaatimukset ovat täyttyneet, annetaan vasta kyseisen ajankohdan jälkeen, päätös tulee voimaan tarkemmin määriteltynä ajankohtana, kun kaikkien sopimuspuolten valtiosääntöjen asettamat vaatimukset on täytetty. Jos kaikkia tarvittavia ilmoituksia ei ole tehty kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun sekakomitea antoi päätöksensä, voi tulla kyseeseen päätöksen väliaikainen soveltaminen. Erällä EFTA-valtioilla on nimittäin mahdollisuus soveltaa väliaikaisesti kansainvälisiä sopimuksia ennen kuin toimivaltainen valtioelin ottaa lopullista kantaa päätökseen. Tämä mahdollisuus on otettu huomioon ETA-sopimuksessa.

Siitä, että ilmoitusta valtiosäännön vaatimusten täyttymisestä tai sääntöjen väliaikaisesta soveltamisesta ei tehdä, on seurauksena se, että ETA-sopimuksen asianomainen osa raukeaa väliaikaisesti. Sopimus sisältää tarkempia määräyksiä ajankohdasta, jolloin tämä vaikutus alkaa.

6.VII.3. Yhdenmukaisuus, valvontamenettely ja riitojen ratkaiseminen

Yhdenmukaisuus

ETA-sopimuksen tavoitteena on luoda yhdenmukaiset markkinat, jotka käsittävät kaikkien sopimuspuolten alueen. Yhdenmukaisten markkinoiden kulmakivenä on, ettei lainsäädäntö aseta esteitä tavaroiden, henkilöiden, palveluiden eikä pääomien vapaalle liikkuvuudelle alueella, jonka markkinat käsittävät. Tämän perusvaatimuksen toteuttamiseksi ETA-sopimuksella on sovittu, mitkä oikeussäännöt koskevat näitä niin sanottuja neljää perusvapautta. Sopimuspuolet ovat päätyneet yksimielisyyteen siitä, että voimassa oleva yhteisön lainsäädäntö on yhdenmukaisten markkinoiden sääntelyn pohjana. On myös sovittu, että ETA-sopimuksen määräykset puetaan sellaiseen kieliasuun, joka mahdollisimman suuressa määrin vastaa EY:n vastaavien säännösten sanamuotoa. Sillä, että se teksti, jota sopimuspuolten on

sovellettava, on yhdenmukainen yhteisön lainsäädännön kanssa, luodaan edellytykset sille, että tekstejä myös sovelletaan ja tulkitaan samalla tavalla.

Sopimuksessa on eri keinoin pyritty luomaan takeita toisaalta sille, että kaikki sopimuspuolet tulkitsevat ETA-sopimuksen määräyksiä samalla tavalla, ja toisaalta sille, että sellaisia ETA-sopimuksen määräyksiä, jotka ovat asiallisesti samansisältöisiä yhteisön lainsäädännön säännösten kanssa, tulkitaan ja sovelletaan samalla tavalla kuin EY:n kysymyksessä olevaa lainsäädäntöä.

Sopimuksen johdannossa todetaan muun muassa, että sopimuspuolet pitävät tavoitteena perustaa dynaaminen ja yhdenmukainen Euroopan talousalue, joka perustuu yhteisiin sääntöihin ja yhdenvertaisiin kilpailun edellytyksiin. Johdannon niiden kohtien joukossa, jotka sisältävät tulkintaohjeita sopimusta soveltaville tuomioistuimille ja viranomaisille, on sitä paitsi kohta, jonka mukaan sopimuspuolten tavoitteena on päästä sopimuksen ja sopimuksessa merkittäviltä osin toistettavien yhteisön lainsäädännön säännösten yhtenäiseen tulkintaan ja soveltamiseen ja ylläpitää tätä yhtenäistä tulkintaa ja soveltamista sekä päästä yksilöiden ja yritysten yhdenvertaiseen kohteluun neljän vapauden aloilla ja kilpailun edellytyksissä. Sellaiset tulkintaohjeet ovat tärkeitä EY:n tuomioistuimen tulkitsessa yhteisön lainsäädäntöä. Tarkoituksena on, että sopimuspuolten tuomioistuimet ja viranomaiset antavat sopimuksessa asetetuille tavoitteille saman merkityksen kuin EY:n jäsenvaltioiden tuomioistuimet ja viranomaiset vastaaville yhteisön lainsäädännön lausumille.

Tätä ETA-sopimuksen yhtenäistä tulkintaa ja soveltamista korostetaan myös siinä artiklassa (6 artikla), jonka mukaan niitä sopimuksen määräyksiä, jotka ovat sisällöltään samoja kuin vastaavat EY:n lainsäädännön säännökset, on sopimusta täytäntöön pantaessa ja sovellettaessa tulkittava EY:n tuomioistuimen ennen sopimuksen allekirjoittamista antamien merkityksellisten ratkaisujen mukaisesti. Tältä osin EY:n tuomioistuimen oikeuskäytäntö muodostaa näin ollen sitovan osan ETA-sopimusta, ja kansallisten tuomioistuinten ja viranomaisten on sitä noudatettava. Samalla käy ilmi, ettei määräyksen tarkoituksena ole säännellä kysymystä EY:n tuomioistuimen ratkaisujen tulevasta merkityksestä ETA-sopimuksen tulkinnassa. EFTA-valtioiden välillä valvontaviran-

omaisesta ja tuomioistuimesta tehtyyn sopimukseen on otettu samansisältöinen määräys. Näin on varmistettu, että ETA-sopimuksen määräys sitoo myös näitä toimielimiä ja että myös ne soveltavat sitä.

Sopimuksen yhdenmukaista tulkintaa korostetaan myös 7 artiklassa ja pöytäkirjassa 35. Mainitussa 7 artiklassa pyritään edistämään sopimuksen yhtenäistä tulkintaa ja soveltamista määräyksillä siitä, miten sopimuspuolet saattavat voimaan ne EY:n säädökset, joihin viitataan sopimuksessa. Säädos, joka vastaa EY:n asetusta, saatetaan sellaisenaan osaksi sopimuspuolten oikeusjärjestystä. EY:n direktiiviä vastaavan säädöksen osalta sopimuspuolten viranomaisilla on oikeus valita täytäntönpänon muoto ja keinot. Asiallisesti määräys merkitsee sitä, että EFTA-valtioissa voimassa oleville ETA-säännöille asetetaan samat kieliasua koskevat vaatimukset kuin vastaavassa yhteisön lainsäädännössä.

Samalla on kuitenkin korostettava, että ETA-säännöt olennaisilta osiltaan poikkeavat yhteisön lainsäädännöstä. Säädos, joka vastaa EY:n asetusta, ei tule voimaan Suomessa, ellei sitä saateta valtiosisäisesti voimaan niiden säännösten mukaisesti, jotka yleensäkin koskevat kansainvälisten sopimusten voimaansaattamista, kun taas EY:ssä asetus tulee voimaan, kun EY:n neuvosto on sen hyväksynyt. Toinen olennainen eroavuus on, ettei yksilö tai yritys voi Suomessa perustaa mitään vaatimusta EY:n direktiiviä vastaavaan ETA-sääntöön, ellei direktiiviä ole saatettu täällä voimaan. Pöytäkirjasta 35 ilmenee epäsuorasti, ettei 6 artiklassa tarkoiteta sellaista EY:n säädöksille tyypillistä suoraa soveltamista eikä sellaisia suoria vaikutuksia kuin EY:n tuomioistuimen oikeuskäytännössä edellytetään. Jos EY:n säädösten tällaiset oikeusvaikutukset olisi sisällytetty sopimukseen, ei sopimukseen olisi tarvinnut ottaa määräystä siitä, että EFTA-valtioiden tulee ETA-sääntöjen ja valtiosisäisen lainsäädännön mahdollisten ristiriitatilanteiden varalta tarvittaessa saattaa voimaan lailla tai muulla säädöksellä säännökset, joiden mukaan ETA-säännölle on annettava etusija valtiosisäiseen oikeuteen nähden.

ETA-sopimuksessa on joukko määräyksiä siitä, kuinka yhtenäistä tulkintaa tulisi voida ylläpitää sopimuksen voimaantulon jälkeen. Sopimuksella toteutetaan tuomioita koskeva tietojenvaihtojärjestelmä (106 artikla). Sen mukaan EFTAn tuomioistuin, EY:n tuomioistuin,

EY:n ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ja EFTA-valtioiden ylimmän oikeusasteen tuomioistuimet lähettävät toisilleen tuomiot, joissa on sovellettu ja tulkittu yhtäältä ETA-sopimusta ja toisaalta yhteisön oikeutta, kansallisen viranomaisen tai EY:n tuomioistuimen kirjajan välityksellä. Näin kysymyksessä olevat tuomioistuimet voivat jatkuvasti seurata oikeuskäytystä ETA-sopimuksen voimassaoloalueella ja välttää sen, että alueella päädyttäisiin tuomioita koskevan tiedonpuutteen takia erilaisiin tulkintoihin.

ETA-sopimukseen sisältyviä oikeussääntöjä soveltavat ensi kädessä kansalliset viranomaiset ja tuomioistuimet. Jotta niiden tulkinnat eivät eroaisi toisistaan, ehdotetaan ETA-sopimuksen yhteydessä kahta mahdollisuutta järjestää yhteistyö kansallisten tuomioistuinten sekä EFTAn tuomioistuimen ja EY:n tuomioistuimen kesken, joista kaksi viimeksi mainittua ovat viime kädessä vastuussa sopimuksen yhtenäisestä tulkinnasta. ETA-sopimuksen mukaan EFTA-valtiot voivat oikeuttaa tuomioistuimet pyytämään, että EY:n tuomioistuin päättää ETA-säännön tulkinnasta (107 artikla). Tarkempia määräyksiä asiasta on pöytäkirjassa 34. Pöytäkirjan mukaan EFTA-valtio voi antaa sellaisen oikeutuksen, jolloin voidaan määritellä, mitkä tuomioistuimet ja tuomioistuinten kaltaiset toimielimet voivat pyytää sellaista päätöstä. Sen jälkeen on oikeutuksen saaneiden tuomioistuinten asiana päättää, pyytävätkö ne päätöstä niiden käsiteltävänä olevassa asiassa. Jos päätöstä pyydetään, se sitoo sitä pyytäneen tuomioistuimen tulkintaa. Tästä syystä hallitus katsoo, ettei kysymyksessä olevaa mahdollisuutta ole syytä käyttää.

EFTA-valtioiden välillä EFTAn valvontaviranomaisesta ja EFTAn tuomioistuimesta tehdystä sopimuksessa on määräys, jonka mukaan EFTAn tuomioistuin voi EFTA-valtion tuomioistuimen pyynnöstä antaa lausuntonsa siitä, miten ETA-sopimuksen määräystä on tulkittava. EFTAn tuomioistuin voi lausuntoaan laatiessaan ottaa huomioon, miten EY:n tuomioistuin on tulkinnut ETA-sopimusta ja yhteisön oikeuden vastaavia säännöksiä.

Lopuksi ETA-sopimuksessa on määräykset siitä, miten menetellään, jos tuomioistuimet tulkitsevat sopimusta eri tavoilla. ETA:n sekkomitean tulee jatkuvasti seurata EFTAn tuomioistuimen ja EY:n tuomioistuimen oikeuskäytännön kehitystä. Jotta tämä olisi mahdollista, on näiden tuomioistuinten tuomiot toimi-

tettava komitealle. Jos komitea pitää jotakin EY:n tuomioistuimen päätöstä niin tärkeänä, ettei voida jättää avoimeksi sitä mahdollisuutta, että EFTA-valtiot tai EFTAn tuomioistuin tulkitisivat sopimusta kysymyksessä olevalta kohdalta toisin, tuomion sisältämä oikeussääntö voidaan sopimuspuolten sopimuksella muuttaa uudeksi ETA-säännöksi, jonka EFTA-valtiot sitoutuvat saattamaan voimaan. Jos taas komitea katsoo, että EFTAn tuomioistuin on poikennut EY:n tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ja että tämä vaikuttaa sopimuksen moitteettomaan toimintaan, voidaan pysytettäväksi haluttu oikeussääntö vastaavalla tavalla muuttaa osaksi ETA-sopimusta.

Jollei ETA:n sekakomitea ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun kysymys EFTAn ja EY:n tuomioistuinten oikeuskäytännön eroavuudesta on otettu esille, onnistunut sopimuksen yhdenmukaisen tulkinnan ylläpitämisessä, voidaan soveltaa määräyksiä sopimuspuolten välisten riitojen ratkaisemisesta.

Valvontamenettely

Yhdenmukaisten sääntöjen ja mahdollisimman yhdenmukaisen tulkinnan tavoitetta koko sopimusalueella edistetään myös siten, että sopimuspuolet ovat sopineet miten sopimuksen voimaansaattamista ja soveltamista valvotaan. Valvonnalla tarkoitetaan sopimusvelvoitteiden täyttämisen ulkopuolista kontrollia. Yleinen valvonta kuuluu EFTA-valtioiden osalta EFTAn valvontaviranomaiselle, jonka EFTA-valtiot ovat sitoutuneet perustamaan. EY:n jäsenvaltioiden osalta valvonta kuuluu EY:n komissiolle. Seuraavassa selostetaan EFTAn valvontaviranomaisen ja EY:n komission tehtävänjakoa niissä erityistehtävissä, jotka koskevat kilpailua, julkisia hankintoja ja valtion tukea koskevien sopimusmääräysten noudattamisen valvontaa.

ETA-sopimuksessa säännellään lähinnä kysymystä EFTAn valvontaviranomaisen ja EY:n komission yhteistyöstä. Molempien valvontaviranomaisten tulee 109 artiklan mukaan muun muassa neuvotella keskenään ja vaihtaa tietoja tehdyistä valituksista sekä tutkia toimivaltaansa kuuluvat valitukset ja siirtää valitus toisen valvontaviranomaisen käsiteltäväksi, jos asia kuuluu tämän toimivaltaan. Jolleivät valvontaviranomaiset ole yhtä mieltä valituksen perusteella suoritettavista toimista tai jos ne ovat

erimielisiä tutkimuksen lopputuloksesta, voidaan asia saattaa ETA:n sekakomitean ratkaisutavaksi.

Sellaisten toimielinten olemassaolo, jotka valvovat, että sopimuspuolet täyttävät ETA-sopimuksen mukaiset velvollisuutensa, ei merkitse sitä, että kaikki valvontatehtävät voitaisiin Suomen osalta jättää EFTAn valvontaviranomaiselle. Jokainen sopimuspuoli on velvollinen valtionsisäisesti valvomaan, että sen sopimuksen mukaiset velvoitteet täytetään.

ETA-sopimuksella EFTA-valtiot sitoutuvat perustamaan riippumattoman valvontaviranomaisen ja luomaan EY:ssä noudatettavaa menettelyä vastaavan valvontamenettelyn, johon sisältyy myös menettely ETA-sopimuksen mukaisten velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi ja EFTAn valvontaviranomaisen kilpailua koskevien toimenpiteiden laillisuuden kontrolloimiseksi. Määräykset näiden sitoumuksien täyttämisestä toisiin sopimuspuoliin nähden ovat EFTA-valtioiden välillä valvontaviranomaisesta ja tuomioistuimesta tehdyssä sopimuksessa.

EFTA-valtioiden välisen sopimuksen mukaan EFTAn valvontaviranomaisen on valvottava, että EFTA-valtiot täyttävät ETA-sopimuksen sekä EFTA-valtioiden välillä valvontaviranomaisesta ja tuomioistuimesta tehdyn sopimuksen mukaiset velvollisuutensa. Valvontaviranomaisessa on seitsemän jäsentä, jotka valitaan neljäksi vuodeksi kerrallaan EFTA-valtioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella. Valvontaviranomaisen jäsenenä voi olla vain EFTA-valtioiden kansalaisia. EFTA-valtioiden hallitukset valitsevat myös valvontaelimen puheenjohtajan yhteisellä sopimuksellaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Jäsenten tulee olla riippumattomia EFTA-valtioista ja EFTasta. Ulkopuoliset eivät saa antaa heille ohjeita eivätkä he saa ottaa ohjeita vastaan ulkopuolisilta. Asiat ratkaistaan valvontaviranomaisessa enemmistö päätöksellä.

EFTA-valtioiden välisessä sopimuksessa ei määrätä, miten tehtävät jaetaan jäsenten kesken. Tehtävänjaosta määrätään valvontaviranomaisen työjärjestyksessä.

EFTAn valvontaviranomaisen toiminta on osin ennaltaehkäisevää, osin virheellisyyksien korjaamista. Ennaltaehkäisevää toimintaa ei ole säännelty sopimuksessa. Se voi käsittää ETA-sopimuksen tulkintaa ja soveltamista koskevien neuvojen antamista EFTA-valtioille. EFTAn valvontaviranomainen voi myös hy-

väksyä ilmoituksia ja suuntaviivoja siitä, miten se vastaisuudessa soveltaa ETA-sääntöjä.

Virheellisyksien korjaamista tarkoittava toiminta perustuu siihen, että EFTAn valvontaviranomainen tutkii EFTA-valtioiden toimenpiteitä, joihin voi sisältyä valtioiden ETA-sopimuksen mukaisten velvollisuuksien rikkominen. Sellaisiin tutkimuksiin EFTAn valvontaviranomainen voi ryhtyä omasta aloitteestaan taikka esimerkiksi muiden EFTA-valtioiden, EY:n komission taikka yksityisten tai yritysten valituksen johdosta. Valitusten osalta ei vaadita, että toimenpide olisi koskenut valittajaa itseään. Valittaminen on maksutonta, eikä se edellytä minkään muotovaatimusten noudattamista. Lisäksi EFTAn valvontaviranomainen voi ryhtyä toimenpiteisiin niiden tietojen perusteella, joita EFTA-valtioiden on ETA-sopimuksen tai EFTA-valtioiden välillä valvontaviranomaisesta ja tuomioistuimesta tehdyn sopimuksen mukaisesti toimitettava EFTAn valvontaviranomaiselle.

Menettely epäillyn sopimusrikkomuksen johdosta on seuraavanlainen.

Ennen kuin EFTAn valvontaviranomainen ryhtyy toimenpiteisiin jonkin ulkopuolisen tekemän valituksen johdosta, valitus tutkitaan. Jos valitus antaa siihen aihetta, EFTAn valvontaviranomainen ottaa kirjallisesti yhteyttä asianomaiseen EFTA-valtioon ja pyytää sitä antamaan asetetun määräajan kuluessa selvityksen. EFTA-valtioiden välillä valvontaviranomaisesta ja tuomioistuimesta tehdyn sopimuksen 2 ja 6 artiklan määräysten mukaan EFTA-valtiot ovat velvolliset vastaamaan tällaisiin kyselyihin. Tämä alustava menettely johtaa usein siihen, että asia jätetään sillä joko sillä perusteella, että selvitys on tyydyttävä, tai sillä perusteella, että EFTA-valtio korjaa puutteen.

Jollei asiaa voida jättää sillensä alustavan käsittelyn jälkeen, pannaan vireille muodollinen menettely kyseistä valtiota vastaan. EFTAn valvontaviranomainen lähettää ensin muodollisen ilmoituksen asianomaiselle valtiolle. Ilmoitus sisältää selvityksen asiaan liittyvistä seikoista ja niiden suhteesta ETA-sopimukseen. Edelleen todetaan, että kysymyksessä saattaa olla ETA-sopimuksen mukaisten velvoitteiden rikkominen. Asianomaista valtiota kehoitetaan ilmoitetun ajan kuluessa esittämään käsityksensä asiasta.

Jollei valtio esitä EFTAn valvontaviranomaiselle sellaisia tietoja, jotka saavat tämän vaakuuttuneeksi, ettei sopimusta ole rikottu, EF-

TAn valvontaviranomainen lähettää asianomaiselle valtiolle perustellun lausunnon ja siinä ilmoitetaan väitetty sopimusrikkomus, EFTAn valvontaviranomaisen ratkaisun perusteet ja sitä tukevat tosiasiat. Lopuksi lausunnossa kehoitetaan asianomaista valtiota määräajassa korjaamaan sopimuksenvastaisuus.

Jos sopimuksenvastaisuutta ei korjata määräajassa, voi EFTAn valvontaviranomainen panna asianomaista valtiota vastaan vireille menettelyn EFTAn tuomioistuimessa.

Edellä kuvattu menettely koskee yleistä valvontaa, että EFTA-valtiot täyttävät ETA-sopimuksen mukaiset velvoitteensa. Tämän menettelyn ohella on erityinen menettely sen valvomiseksi, että sopimusvaltiot täyttävät julkisia hankintoja ja valtion tukia koskevat velvoitteensa. Tätä menettelyä samoin kuin sen valvomista, etteivät yritykset riko ETA-sopimuksen kilpailusääntöjä, on käsitelty kysymyksessä olevien sääntöjen yhteydessä. Tässä yhteydessä käsitellään ainoastaan kahden valvontaviranomaisen toimivallanjakoa.

Valtion tukien osalta EFTAn valvontaviranomainen valvoo EFTA-valtioiden myöntämiä valtion tukia, kun taas EY:n komissio valvoo EY:n jäsenvaltioiden valtion tukia. Kun kysymys on EY:n myöntämisestä tuista, saadaan kysymykset esimerkiksi sopimuksen syrjäntäkiellon rikkomisesta ottaa käsiteltäviksi ETA:n sekakomiteassa. Julkisten hankintojen osalta toimivallanjako määräytyy hankkijaviranomaisen kotivaltion mukaan. Myös tässä suhteessa EFTAn valvontaviranomainen valvoo EFTA-valtioita ja EY:n komissio EY:n jäsenvaltioita.

Määräykset kilpailusääntöjen valvonnasta on EY:n tuomioistuimen lausunnon perusteella kirjoitettu niin, että ne täyttävät kolme eri vaatimusta. Yrityksillä on ETA-sopimuksen mukaan oltava yhtä hyvä oikeussuoja kuin yhteisön lainsäädännön mukaan. EY:n komission nykyistä toimivaltaa ei saa rajoittaa. Lopuksi EFTAn valvontaviranomaisen käsiteltäväksi tulee kuulua kohtuullinen määrä kilpailuasioita. Samalla on otettava huomioon, että ETA-sopimus koskee vain sellaisia kilpailutoimenpiteitä, jotka koskevat vähintään kahden valtion välistä kauppaa. Jos toimenpiteellä on vaikutuksia vain yhdessä valtiossa, kuuluu asia asianomaisen valtion kansallisten kilpailuviranomaisten käsiteltäväksi.

ETA-sopimuksen 56 artiklan mukaan EFTAn valvontaviranomainen on toimivaltainen käsittelemään kilpailuasiant, joiden vaikutukset

koskevat vain EFTA-valtioiden keskinäistä kauppaa. Toimivallanjakoa ei ole esimerkiksi liitetty toimenpiteisiin ryhtyneen yrityksen kotipaikkaan. EFTAn valvontaviranomainen voi näin ollen olla toimivaltainen käsittelemään asian, joka koskee yhdestä tai useammasta EY:n jäsenvaltiosta olevan yrityksen toimia, jos toimilla on vaikutuksia ainoastaan kahdessa tai useammassa EFTA-valtiossa. Tällainen tapaus voi esimerkiksi olla sopimus, jolla kaksi EY:n jäsenvaltioista olevaa yritystä on jakanut Pohjoismaiden markkinat.

Lisäksi EFTAn valvontaviranomainen on toimivaltainen käsittelemään asiat, jotka koskevat toimenpiteitä, joilla on vaikutuksia vain yhdessä EY:n jäsenvaltiossa, jos kysymyksessä olevan yrityksen liikevaihdosta vähintään 33 prosenttia kertyy EFTA-valtioiden alueelta. Kysymyksessä oleva prosenttiosuus lasketaan yrityksen ETA-sopimuksen soveltamisalueelta kertyvästä kokonaisliikevaihdosta.

EY:n komissio on toimivaltainen käsittelemään muut asiat. Näihin kuuluvat muun muassa asiat, jotka koskevat toimenpiteitä, joilla on vaikutuksia kahdessa tai useammassa EY:n jäsenvaltiossa, taikka toimenpiteitä, joilla on vaikutuksia vain yhdessä jäsenvaltiossa, jos yrityksen edellä selostetulla tavalla lasketusta kokonaisliikevaihdosta alle 33 prosenttia kertyy EFTA-valtioiden alueelta.

Määräykset toimivallanjaosta kilpailuasioissa ovat verrattain monimutkaisia. Vaikeuksia, joita tästä voisi aiheutua yrityksille, lieventävät olennaisesti määräykset kahden valvontaviranomaisen yhteistyöstä. Asian vireillepanosta väärässä valvontaviranomaisessa ei aiheudu yritykselle mitään oikeudenmenetyksiä. Valvontaviranomaisten yhteistyön puitteissa asia siirretään toimivaltaiselle viranomaiselle.

Riitojen ratkaiseminen

ETA-sopimuksessa on määräyksiä sopimusvaltioiden välisten riitojen ratkaisemisesta ja sopimuksen nojalla tehtävien päätösten tuomioistuinvallonnasta. Myös näiden määräysten osalta ETA-sopimusta täydentää EFTA-valtioiden välillä tehty sopimus valvontaviranomaisesta ja tuomioistuimesta. Riitojen ratkaisemismenetelmät vaihtelevat riidan kohteena olevan kysymyksen ja riidan osapuolten mukaan. EFTA-valtion ja EY:n väliset riidat käsittelee pääasiassa ETA:n sekakomitea. Tie-

tyissä tapauksissa riidat voidaan saattaa ratkaistaviksi välimiesmenettelyssä. Jos riita koskee sellaisia ETA-sääntöjä, jotka ovat asiallisesti samansisältöisiä yhteisön lainsäädännön vastaavien sääntöjen kanssa, komitea voi pyytää EY:n tuomioistuimen lausunnon sääntöjen tulkinnasta. EFTA-valtioiden väliset riidat voidaan käsitellä samassa järjestyksessä taikka EFTAn tuomioistuimessa. Riidat, jotka koskevat yrityksiä, voi valvontaviranomaisten toimivallanjaon mukaisesti käsitellä joko EFTAn tuomioistuin tai EY:n toimivaltainen tuomioistuin.

Yhden tai useamman EFTA-valtion ja EY:n välinen riita voidaan ETA-sopimuksen 111 artiklan mukaan saattaa ETA:n sekakomitean ratkaistavaksi. Komitealle on annettava kaikki ne tiedot, jotka tarvitaan riidan ratkaisemiseksi. Komitea voi ratkaista riidan poliittisin perustein. Päätös tästä tehdään yksimielisesti.

Jos riita koskee sellaisten sopimusmääräysten tulkintaa, jotka ovat asiallisesti samansisältöisiä kuin yhteisön lainsäädännön vastaavat säännökset, ETA:n sekakomitealla on kolme kuukautta aikaa löytää riitaan ratkaisu. Jollei komitea ole tässä ajassa päässyt sopimukseen ratkaisusta, riidan osapuolet voivat sopia, että ne pyytävät EY:n tuomioistuinta antamaan ratkaisun kysymyksessä olevien sääntöjen tulkinnasta. Sellainen tulkintaratkaisu sitoo yhteisön lainsäädännön mukaan EY:n toimielimiä. EY ei näin ollen voi hyväksyä mitään sellaista riidan ratkaisua, joka poikkeaa tulkintaratkaisusta. Tästä syystä tulkintaratkaisu tulee myös EFTA-valtioita sitova. Tämä ei kuitenkaan sulje pois sitä vaihtoehtoa, että riita vielä tässä vaiheessa ratkaistaan muilla kuin oikeudellisilla perusteilla.

Jollei komitea ole ratkaissut riitaa kuuden kuukauden kuluessa sen saattamisesta komitean ratkaistavaksi ja jolleivät riidan osapuolet ole pyytäneet EY:n tuomioistuimelta tulkintaratkaisua, sopimuspuoli voi sopimuksen tasapainon palauttamiseksi joko ryhtyä suojatoimenpiteisiin 112 artiklan 2 kohdan mukaisesti ja 113 artiklan mukaista menettelyä noudattaen taikka ottaa käyttöön 102 artiklan mukaisen menettelyn, johon liittyy väliaikainen raukeaminen, ottaen tarvittavassa määrin huomioon, että kysymys on tuomioistuinten erilaisesta tulkinnasta. Jälkimmäinen vaihtoehto lienee ongelmallisempi, koska se kohdistuu myös siihen osapuoleen, joka käyttää sitä hyväkseen.

Jos riita koskee suojatoimenpiteiden sovelta-

misalaa tai kestoja taikka sitä, ovatko 114 artiklan mukaisesti toteutetut tasapainottavat toimenpiteet oikeasuhtaisia, eikä ETA:n sekakomitea ole onnistunut ratkaisemaan riitaa kolmen kuukauden kuluessa asian saattamisesta sen ratkaistavaksi, sopimuspuoli voi saattaa riidan ratkaistavaksi pöytäkirjassa 33 tarkoitettussa välimiesmenettelyssä. Sellaisessa välimiesmenettelyssä voidaan käsitellä vain määrätyt asiat. Menettelyssä ei esimerkiksi voida ottaa kantaa niiden ETA-sopimuksen määräysten tulkintaan, jotka ovat asiallisesti samansisältöisiä yhteisön lainsäädännön vastaavien säännösten kanssa.

Pöytäkirjan 33 mukaan riidan ratkaisee kolme välimiestä, jolleivät osapuolet sovi toisin. Kummankin puolen on 30 päivän kuluessa valittava välimies. Jos jommallakummalla puolella on useampia osapuolia, näiden on näin ollen päästävä yksimielisyyteen välimiehestä. Osapuolten valitseminen välimiesten on kahden kuukauden kuluessa valittava välimiesoikeuden puheenjohtaja. Jolleivät he voi sopia muusta puheenjohtajasta, puheenjohtaja on valittava ETA-sekakomitean laatimaan luetteloon otetun seitsemän henkilön joukosta.

Yhden tai useamman EFTA-valtion ja EY:n välinen riita voi koskea muitakin kysymyksiä kuin sellaisia, joissa EY:n tuomioistuimelta voidaan pyytää tulkintaratkaisua taikka jotka voidaan saattaa ratkaistaviksi välimiesmenettelyssä. Sellaisen tapausten varalta sopimuksessa ei ole osoitettuna muuta menettelyä riitojen ratkaisemiseksi kuin että riidan ratkaisee ETA:n sekakomitea. Komitean asiana on löytää sopivat keinot riitojen ratkaisemiseksi.

ETA-sopimuksen 108 artiklan mukaan EFTA-valtiot perustavat tuomioistuimen, EFTAn tuomioistuimen. ETA-sopimusta sovellettaessa EFTAn tuomioistuin on toimivaltainen käsittelemään jutut tai asiat, jotka liittyvät EFTA-valtioita koskevaan valvontamenettelyyn, ratkaisemaan valitukset, jotka koskevat EFTAn valvontaviranomaisen päätöksiä kilpailuasiossa, ja ratkaisemaan kahden tai useamman EFTA-valtion väliset riidat.

EFTA-valtioiden välillä valvontaviranomaisesta ja tuomioistuimesta tehdyn sopimuksen mukaan EFTAn tuomioistuimessa on seitsemän jäsentä, jotka valitaan kuudeksi vuodeksi kerrallaan. Jäsenten tulee olla kelpoisia oman maansa ylimpiin tuomarinvirkoihin. Mitään kansalaisuusvaatimuksia ei aseteta. Jäsenet va-

litsevat tuomioistuimen puheenjohtajan kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

EFTAn tuomioistuin on toimivaltainen käsittelemään EFTAn valvontaviranomaisen EFTA-valtiota vastaan nostaman kanteen, joka perustuu ETA-sopimuksen tai EFTA-valtioiden välillä valvontaviranomaisesta ja tuomioistuimesta tehdyn sopimuksen mukaisten velvollisuuksien puutteelliseen täyttämiseen. Sellainen kanne voidaan nostaa, jos asianomainen EFTA-valtio ei ole korjannut sopimuksenvastaisuutta valvontaviranomaisen perustellussa lausunnossaan asettamassa määräajassa. Riita rajoitetaan valtiolle annetun, perusteltua lausuntoa edeltäneen muodollisen ilmoituksen sisältöön. Jos tuomioistuin katsoo selvitetyn, että sopimusta on rikottu, se lausuu tämän tuomiossaan. EFTA-valtioiden välisen sopimuksen 33 artiklasta seuraa, että valtio on tämän jälkeen velvollinen korjaamaan sopimuksenvastaisuuden.

EFTAn tuomioistuin on lisäksi 32 artiklan mukaan toimivaltainen käsittelemään EFTA-valtion toista EFTA-valtiota vastaan nostaman kanteen, joka koskee ETA-sopimuksen tai EFTA-valtioiden välisen sopimuksen rikkomista. Sopimuksessa ei kuitenkaan ole määräystä, jonka mukaan tällainen riita olisi siirrettävä EFTAn tuomioistuimeen. Näin ollen sinänsä ei ole estettä sille, että riita otetaan käsiteltäväksi ETA:n sekakomiteassa tai ratkaistaan jollakin muulla tavalla.

EFTA-valtio voi myös nostaa kanteen valvontaviranomaista vastaan ja vaatia, että valvontaviranomaisen päätös julistetaan mitättömäksi sillä perusteella, ettei valvontaviranomainen ole ollut toimivaltainen päättämään asiasta, että se on laiminlyönyt noudattaa olennaisia menettelyä koskevia vaatimuksia tai että valvontaviranomainen on väärinkäyttänyt valtaansa.

Yritykset, jotka eivät tyydy EFTAn valvontaviranomaisen päätökseen kilpailuasiossa, voivat nostaa kanteen valvontaviranomaista vastaan ja vaatia, että päätös julistetaan mitättömäksi. Tuomioistuin on myös toimivaltainen muuttamaan valvontaviranomaisen uhkasakkoa koskevaa päätöstä.

Valvontaviranomaista vastaan voidaan myös nostaa kanne toimimatta jättämisestä, kun on olemassa velvollisuus toimia.

Lisäksi EFTAn tuomioistuin on toimivaltai-

nen käsittelemään valvontaviranomaista vastaan muulla kuin sopimuksen perusteella nostetun vahingonkorvauskanteen.

Juttuja, jotka koskevat ETA-sopimuksen ja siihen liittyvän EFTA-valtioiden välisen sopimuksen tulkintaa, käsitellään vastaisuudessa usein EFTA-valtioiden tuomioistuimissa. Jotteivat eri tuomioistuimet tulkitsisi ja soveltaisi sopimusta eri tavalla, on EFTA-valtioiden välillä valvontaviranomaisesta ja tuomioistuimesta tehdyn sopimuksen 34 artiklassa annettu tuomioistuimille mahdollisuus hankkia EFTAn tuomioistuimen lausunto ETA-sopimuksen tai EFTA-valtioiden välisen sopimuksen määräyksen tulkinnasta. Mitään velvollisuutta sellaisen lausunnon hankkimiseen ei sopimuksessa aseteta. Lausunto ei muodollisesti sido sitä pyytänyttä tuomioistuinta. EFTA-valtioille annetaan myös oikeus valtiosisäisessä lainsäädännössään päättää, mitkä tuomioistuimet tai tuomioistuinten kaltaiset toimielimet voivat pyytää sellaisen lausunnon. Hallituksen tarkoituksena ei ole ehdottaa sellaisia rajoituksia.

Täytäntöönpanokysymyksiä

ETA-sopimuksen 110 artiklan mukaan sopimuspuolet sitoutuvat panemaan täytäntöön EFTAn valvontaviranomaisen ja EY:n komission päätökset maksuvelvollisuudesta. Niin ikään sopimuspuolet sitoutuvat panemaan täytäntöön EFTAn tuomioistuimen sekä EY:n tuomioistuimen ja EY:n ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiot, jotka koskevat velvollisuutta maksaa tietty rahamäärä. Lähinnä on kysymys kilpailuasioissa annetuista sakkoja ja uhkasakkoja koskevista päätöksistä ja tuomioista.

Tällaiset päätökset ja tuomiot pannaan täytäntöön samassa järjestyksessä kuin riita-asioissa annetut tuomiot siinä valtiossa, jossa täytäntöönpano tapahtuu. Jokainen sopimuspuoli määrää viranomaisen, jonka tehtävänä on vahvistaa oikeiksi sellaiset päätökset, ja ilmoittaa tästä viranomaisesta muille sopimuspuolille. Viranomainen varustaa tuomion tai päätöksen täytäntöönpanomääräyksellä.

Muutoksenhaku päätökseen taikka EY:n ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaisun osalta tuomioon ei estä täytäntöönpanoa, ellei EFTAn valvontaviranomaisen osalta EFTAn tuomioistuin taikka EY:n viranomaisten

osalta EY:n tuomioistuin kiellä päätöksen täytäntöönpanoa.

6.VII.4. Suojatoimenpiteet

Sopimuksen 112—114 artiklaan sisältyvät sopimuksen yleistä suojalauseketta koskevat määräykset. 112 artiklan mukaan sopimuspuolilla on mahdollisuus turvautua suojatoimenpiteisiin, mikäli tietyllä alalla tai alueella syntyy vakavia taloudellisia, yhteiskunnallisia tai ympäristöön liittyviä vaikeuksia. Vastaavaa yleistä määräystä ei ole Rooman sopimuksessa. EY:n lainsäädäntöön sisältyy sitävastoin suojalausekkeitä koskevia erityissäännöksiä. Viimeksimainitut sisältyvät ETA-sopimuksen liitteissä viitattuun liitesäännöstöön, sikäli kun on kysymys sopimuksen alaan kuuluvista säädöksistä.

Sopimuksen mukaan sopimuspuoli voi yksipuolisesti päättää suojatoimenpiteisiin ryhtymisestä. Määräyksen taustana on EFTA-valtioiden neuvottelujen alussa esittämät vaatimukset pysyvistä poikkeuksista. Suojalausekkeen käytölle asetetut perusteet on muotoiltu varsin väljästi. Suojatoimenpiteiden soveltamisala ja kesto on rajoitettava siihen mikä on ehdottomasti tarpeen tilanteen korjaamiseksi. Sovellettavien toimenpiteiden on oltava sellaisia, mitkä aiheuttavat vähiten häiriötä sopimuksen toiminnalle. Suojatoimenpiteitä on sovellettava kaikkiin sopimuspuoliin.

Sopimus sisältää lisäksi erityiset suojatoimenpiteiden käyttöä koskevat menettelytapasäännöt. Sopimuspuolen, joka aikoo ryhtyä tässä tarkoitettuihin suojatoimenpiteisiin, on ilmoitettava siitä viipymättä ETA:n sekakomitean välityksellä muille sopimuspuolille sekä annettava asian kannalta merkitykselliset tiedot.

Sopimuspuolet ryhtyvät välittömästi tämän jälkeen neuvotteluihin ETA:n sekakomiteassa päämääränään yhteisesti hyväksyttävän ratkaisun löytäminen. Ellei tämä ole mahdollista, voidaan suojatoimenpiteisiin ryhtyä aikaisintaan kuukauden kuluttua määräyksessä tarkoitettujen ilmoituksen tekemisestä tai tätä ennen siinä tapauksessa, että ETA:n sekakomiteassa tapahtuva neuvottelumenettely on saatettu loppuun. Tilanteen niin vaatiessa sopimuspuoli voi poikkeuksellisesti ryhtyä myös välittömiin toimenpiteisiin. Tässäkin tapauksessa sen on ilmoitettava toteutetuista toimenpiteistä ETA:n sekakomitealle. Toimenpiteistä neuvotellaan

ETA:n sekakomiteassa joka kolmas kuukausi siitä lukien kun niihin on ryhdytty. Tämän lisäksi voi mikä tahansa sopimuspuoli pyytää ETA:n sekakomiteaa tarkastelemaan kysymyksessä olevia toimenpiteitä. Tällä on luotu mahdollisuus siihen, että toimenpiteiden lopettamisesta tai rajoittamisesta voidaan yhteisesti keskustella. Päätöksen siitä tekee kuitenkin niihin ryhtynyt sopimuspuoli.

Sopimuksen mukaan muulla kuin suojatoimenpiteisiin ryhtyneellä sopimuspuolella on oikeus ryhtyä sellaisiin tasapainottaviin toimenpiteisiin, jotka ovat ehdottomasti tarpeen suojatoimenpiteistä mahdollisesti aiheutuneen epätasapainon poistamiseksi. Tasapainottavien toimenpiteiden on oltava suhteellisuusperiaatteen mukaisia toteutettuihin suojatoimenpiteisiin nähden. Ensisijaisesti on aina sovellettava sellaisia toimenpiteitä, joista on vähiten häiriötä ETA-sopimuksen toiminnalle.

6.VIII Rahoitusjärjestelmä

Sopimuksen rahoitusjärjestelmää koskevat määräykset sisältyvät 115—117 artiklaan ja näitä määräyksiä täydentävään pöytäkirjaan 38. Määräysten mukaan EFTA-valtiot perustavat rahoitusjärjestelmän yhteisön jäsenvaltioiden alueellisten, taloudellisten ja sosiaalisten erojen kaventamiseksi. Rahoitusjärjestelmää käytetään yhteisön taloudellisesti heikoimmasa asemassa olevien alueiden kehityksen tukemiseen ja rakenteellisten vinoutumien korjaamiseen.

Rahoitusjärjestelmän kokonaismäärä on kaksi miljardia ECUa (noin yksitoista miljardia markkaa). Järjestelmästä myönnetään yhteisön jäsenvaltioihin kuuluville Kreikalle, Irlannin saarelle, Portugalille ja erälle Espanjan osille 1,5 miljardia ECUa korkotuettuja lainoja siten, että EFTA-valtioiden maksama korkotuki on 3 %. Lainojen takaisinmaksuaika on kymmenen vuotta. Kaksi ensimmäistä vuotta ovat kuitenkin lyhennyksistä vapaita.

Lainojen lisäksi EFTA-valtiot myöntävät suoraa avustusta 500 miljoonaa ECUa, jota koskevat päätökset tehdään viiden vuoden aikana. EFTA-valtiot hallinnoivat rahastoa siten, että ne päättävät varojen käytöstä yhteisesti sovittuihin kohteisiin. Etusija annetaan sellaisille hankkeille, joissa otetaan erityisesti huomioon ympäristö kaupunkiympäristön kehittäminen mukaan luettuna, liikenne taikka kou-

lutus ja harjoittelu. Yksityisten yritysten hankkeiden osalta erityinen huomio kiinnitetään pieniin ja keskikokoisiin yrityksiin. Suomen maksuosuuden on arvioitu olevan noin 100 miljoonaa markkaa, mikäli rahoitusjärjestelmään sisältyvät osuudet suoritetaan sopimuksen voimaantulosta lukien peräkkäisinä vuosina viitenä yhtä suurena eränä.

Kahdenväliset maatalous sopimukset

Sopimuksen 115 artiklassa oleva maininta erityisistä maataloutta ja kalataloutta koskevista järjestelyistä viittaa pöytäkirjaan 42, jossa on sovittu perusmaataloustuotteiden kaupan laajentamisesta kahdenvälisin järjestelyin. Suomen ja EY:n kesken on sovittu juusto- ja lihakaupaa helpottavista järjestelyistä ja lisäksi Suomi vapauttaa tiettyjen, niin sanottujen koheesiotuotteiden tuonnin runsaan 50 tuotemikkeen osalta.

6.IX Yleiset määräykset ja loppumääräykset

Sopimuksen IX osa sisältää yleiset määräykset ja loppumääräykset. Niihin sisältyvät määräykset ETA-sopimuksen suhteesta voimassaoleviin EFTA-valtioiden ja Euroopan yhteisöjen välisiin sopimuksiin, alueellista yhteistyötä koskevat määräykset sekä määräykset Ahvenanmaan asemasta ja sopimuksen voimaantulosta.

ETA-sopimuksen määräyksiä sovelletaan ensisijaisina määräyksinä siltä osin kuin sopimuksen asiallinen soveltamisala vastaa EFTA-valtioiden ja EY:n välisten muiden sopimusten soveltamisalaa. Lisäksi määrätään, että ETA-sopimuksella ei ole vaikutusta Pohjoismaiden väliseen yhteistyöhön, mikäli yhteistyö ei vaikeuta sopimuksen toimintaa.

Ahvenanmaan osalta määrätään sopimuksen soveltamisen edellytykseksi Suomen hallituksen ratifioinnin yhteydessä tekemä asiaa koskeva ilmoitus. Sopimuksen määräykset eivät kuitenkaan estä soveltamasta Ahvenanmaalla voimassa olevia rajoituksia, jotka koskevat kotipaikkaoikeutta vailla olevien luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden oikeutta hankkia tai hallita kiinteätä omaisuutta taikka näiden sijoittautumisoikeutta taikka oikeutta tarjota palveluja ilman Ahvenanmaan viranomaisten lupaa.

Sopimus tulee voimaan 1 päivänä tammikuu-

ta 1993 siinä tapauksessa, että kaikki sopimuspuolet ovat tallettaneet ratifioimis- tai hyväksymiskirjansa ennen mainittua päivämäärää. Jollei näin ole tapahtunut, sopimuksen osapuolet kutsuvat koolle diplomaattikonferenssin arvioimaan tilannetta.

7. EFTAan liittyvät sopimukset

7.1 Yleistä

ETA-sopimuksen toimeenpano edellyttää erillistä EFTA-osapuolta koskevaa järjestelyä, jolla toteutetaan EFTAn sisäinen päätöksenteko ja hallinnointi, valvotaan ETA-sopimuksista aiheutuvien velvoitteiden toimeenpanoa ja seurantaa sekä kilpailua koskevien määräysten täytäntöönpanoa ja toteutetaan erillinen riitojen ratkaisemista koskeva institutionaalinen järjestely. Näitä kysymyksiä koskevat vastaavat määräykset sisältyvät Euroopan yhteisöjen osalta Rooman sopimukseen.

EFTA-osapuolta koskeva järjestely on toteutettu kahdella ETA-sopimukseen keskeisesti liittyvällä erillisellä sopimuksella, joilla perustetaan EFTAn valvontaviranomainen ja tuomioistuin ja EFTA-valtioiden pysyvä komitea. Näitä sopimuksia koskevat neuvottelut on käyty ETA-sopimusta koskevien neuvottelujen yhteydessä. Sopimukset parafoitiin Brysselissä huhtikuun 14 päivänä 1992 ja allekirjoitettiin Porton kaupungissa Portugalissa toukokuun 2 päivänä 1992. Sopimusten on tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti ETA-sopimuksen kanssa 1 päivänä tammikuuta 1993. EFTAn valvontaviranomaista ja tuomioistuinta koskevan sopimusjärjestelyn taustalla on ETA-sopimuksen osapuolten pyrkimys, säilyttämällä sopimuspuolten tuomioistuinten riippumattomuus, päästä ETA-sopimuksen ja sen soveltamisalaan kuuluvien yhteisön lainsäädännön säännösten yhtenäiseen tulkintaan ja soveltamiseen, sekä yksilöiden ja yritysten yhdenvertaiseen kohteluun neljän vapauden alalla ja kilpailun edellytyksissä. Järjestelyyn sisältyy lisäksi osapuolten yhteisymmärrys Euroopan yhteisöjen komission ennen sopimuksen voimaantuloa noudattamien oikeudellisten ja hallinnollisten menettelytapojen tarkoituksenmukaisesta huomioon ottamisesta sopimusta sovellettaessa.

EFTA-valtiolla tarkoitetaan sopimuksissa osapuolta, joka on Euroopan vapaakauppali-

ton jäsen sekä ETA-sopimuksen ja EFTA-valtioiden valvontaviranomaista ja tuomioistuinta koskevan sekä EFTA-valtioiden pysyvistä komiteasta tehdyn sopimuksen osapuoli.

7.II Valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehty EFTA-valtioiden sopimus

Sopimus EFTA-valtioiden valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta liittyy välittömästi ETA-sopimuksen täytäntöönpanoon. Sopimuksen johdannossa todetaan, että EFTA-valtiot perustavat ETA-sopimuksen 108 artiklan mukaisesti itsenäisen valvontaviranomaisen ja ottavat käyttöön Rooman sopimuksen mukaista järjestelmää vastaavat menettelyt, joilla turvataan ETA-sopimuksesta sekä valvontaviranomaista ja tuomioistuinta koskeva sopimuksesta johtuvien velvoitteiden toimeenpano (yleisvalvonta) sekä valvotaan ETA-sopimukseen sisältyvien kilpailua, valtion tukia ja julkisia hankintoja koskevien määräysten noudattamista (erityisvalvonta). Valvontaviranomainen valvoo lisäksi sitä, miten ETA-sopimuksen muut osapuolet soveltavat sopimusta. EFTAn valvontaviranomaiselle ETA-sopimuksen mukaan kuuluvat tehtävät suorittaa Euroopan yhteisöissä komissio. Näiden elinten toimivallat eroavat kuitenkin päätöksentekoon osallistumisen osalta siten, että EFTAn valvontaviranomaisella ei ole EY:n komissiolle Rooman sopimuksen mukaan kuuluvaa oikeutta vastavaa oikeutta osallistua ETA-sopimuksen mukaiseen päätöksentekoon.

EFTAn valvontaviranomaisessa on seitsemän riippumatonta, pätevyuden perusteella valittua jäsentä, joiden on oltava EFTA-valtioiden kansalaisia. Päätökset tehdään valvontaviranomaisessa äänten enemmistöllä ja ne ovat täytäntöönpanokelpoisia Suomessa.

EY- ja EFTA-osapuolen tarkoituksena oli neuvottelujen alkaessa perustaa ETA-sopimuksesta aiheutuvien riitojen ratkaisemista varten yhteinen ETA-tuomioistuin ja siihen liittyen kilpailuasioissa toimivaltainen ensimmäisen asteen tuomioistuin. Nämä toimielimet olisivat vastanneet Euroopan yhteisöjen tuomioistuinta ja ensimmäisen asteen tuomioistuinta. EY:n tuomioistuimen päädyttyä kantaan, minkä mukaan kaavailtu järjestely olisi Rooman sopimuksen vastainen osapuolet päättivät tuomioistuin kysymyksen järjestämisestä siten, että

EY:n tuomioistuinten lisäksi perustetaan itsenäinen EFTAn tuomioistuin, joka on EFTA-valtioiden osalta toimivaltainen ETA-sopimuksen soveltamisalaaan liittyvissä kysymyksissä. ETA-sopimuksen 108 artiklassa määrätään nimenomaisesti EFTAn tuomioistuimen toimivallasta erityisesti EFTA-valtioita koskevaan valvontamenettelyyn, EFTAn valvontaviranomaisen kilpailuasioissa tekemiin päätöksiin ja kahden tai useamman EFTA-valtion välisiin riitoihin liittyvissä kysymyksissä.

EFTAn tuomioistuimessa on seitsemän jäsentä. Tuomioistuimella on toimivalta käsitellä kanteet, jotka koskevat ETA-sopimuksen, EFTA-valtioiden pysyvistä komiteasta tehdyn sopimuksen tai valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamissopimuksen tulkintaan tai soveltamiseen liittyvien riitojen ratkaisemista. Tuomioistuimella on lisäksi toimivalta antaa neuvoa-antavia lausuntoja ETA-sopimuksen tulkinnasta jonkin EFTA-valtion tuomioistuimen pyynnöstä, mikäli kansallinen tuomioistuin pitää lausuntoa sen käsiteltävänä olevaan juttuun liittyvän päätöksenteon kannalta tarpeellisena. Tuomioistuimella on lisäksi toimivalta tutkia EFTAn valvontaviranomaisen päätösten laillisuutta. Tuomioistuimella on myös toimivalta käsitellä EFTAn valvontaviranomaista vastaan nostetut vahingonkorvauskanteet.

Sopimukseen liittyy kaksi liitettä ja seitsemän pöytäkirjaa, joista viisi sisältää EFTAn valvontaviranomaisen toimivaltaan liittyviä kysymyksiä koskevia yksityiskohtaisia määräyksiä sekä määräykset valvontaviranomaisen ja sen jäsenten erioikeuksista ja vapauksista. Kaksi pöytäkirjaa liittyy tuomioistuimeen. Näihin sisältyvät tuomioistuimen perussääntö ja määräykset tuomioistuimen ja sen jäsenten erioikeuksista ja vapauksista. Sopimuksen liitteissä on luettelot eräistä EY:n kilpailu- ja valtioneuvoston sääntöihin liittyvistä tulkinta-asiakirjoista, joita vastaavat asiakirjat annetaan valvontaviranomaisen päätöksellä.

7.III Sopimus EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta

Sopimus EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta liittyy oleellisesti Euroopan talousaluetta koskevaan sopimukseen. ETA-sopimuksen mukaan sopimuspuolten päätöksenteko sopimuksen soveltamisalaaan liittyvissä kysymyksissä tapahtuu ETA:n sekakomiteassa ja ETA:n neuvostossa. EFTA- ja ETA-osapuolen yhteinen

päätöksenteko edellyttää, että osapuolet ryhtyvät sisäisiin päätöksenteon edellyttämiin valmisteleviin toimenpiteisiin. ETA-sopimuksen täytäntöönpano edellyttää lisäksi osapuolten sisäisiä hallintoa ja hallinnointia koskevia ja neuvotteluihin liittyviä toimenpiteitä. Näistä myös sopimuksen johdannossa todetuista toimenpiteistä määrätään EFTA-valtioiden osalta EFTA-valtioiden pysyvää komiteaa koskevassa sopimuksessa. Euroopan yhteisöjen osalta vastaavista toimenpiteistä määrätään Rooman sopimuksessa.

Pysyvässä komiteassa ovat edustettuina EFTA-valtioiden edustajat. EFTA-valtiot neuvottelevat komiteassa kun se on tarpeen ETA:n sekakomiteassa tai neuvostossa tehtävää päätöstä varten. Komitea suorittaa lisäksi erikseen yksilöidyt ETA-sopimuksen soveltamisalaaan kuuluviin kysymyksiin liittyvät tehtävät.

Pysyvä komitea voi kokoontua ministeritasolla tai korkeiden virkamiesten tasolla. Muun tason kokouksia pidetään erillisellä päätöksellä perustetuissa avustavissa alakomiteoissa ja muissa toimielimissä. Kunkin EFTA-valtion edustajalla on pysyvässä komiteassa yksi ääni. Komitea voi tehdä päätöksiä, jotka sitovat kaikkia EFTA-valtioita, sekä antaa suosituksia EFTA-valtioille. Komitean päätökset tehdään ja suositukset annetaan pääsäännön mukaan yksimielisesti. Sopimukseen sisältyy lisäksi nimenomaisia määräyksiä äänen enemmistöllä tehtävistä päätöksistä.

Toimivaltaansa kuuluvissa kysymyksissä pysyvä komitea voi pyytää neuvoja EFTA-valtioiden kansanedustuslaitosten jäsenten komitealta ja EFTAn konsultatiiviselta komitealta.

Sopimukseen liittyy kaksi pöytäkirjaa ja liite lisäyksineen, jotka muodostavat sopimuksen erottamattoman osan.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

EFTA-valtioiden valvontaviranomaista ja tuomioistuinta koskevan sopimuksen voimaantulon edellyttämät säännökset sisältyvät esitykseen liittyvään ehdotukseen laiksi EFTA-valtioiden valvontaviranomaisesta ja tuomioistuimesta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta, joka esitetään käsiteltäväksi perustuslain säätämisyjärjestyksessä. Sopimuksen voimaantuloa koskevien säännösten lisäksi lakiehdotus sisältää sopimuksen soveltamisen kannalta tarpeelliseksi katsottuja asiasisältöisiä säännöksiä.

EFTA-valtioiden pysyvän komitean toimi-

valtaan kuuluviin tehtäviin sisältyy sellaista päätöksentekoa, joka voi ulottaa vaikutuksensa kansallisten hallintoviranomaisten toimintaan. Lisäksi sopimukseen liittyvässä pöytäkirjassa 1 olevan 2 artiklan määräysten mukaan pysyvä komitea suorittaa myös sellaiset tehtävät, jotka vastaavat Euroopan yhteisöjen komissiolle annettavia uusia, pöytäkirjassa tarkoitettuihin tehtäviin rinnastettavia tehtäviä. Tämän vuoksi sopimukseen voidaan katsoa sisältyvän lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä.

EFTA-valtioiden pysyvää komiteaa koskevan sopimuksen voimaantulon edellyttämät säännökset sisältyvät esitykseen liittyvään ehdotukseen laiksi EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä, joka esitetään hyväksyttäväksi tavanomaisena blankettilakina.

8. Sopimusten voimaansaattaminen Suomessa

Hallituksen esitykseen sisältyy ehdotus laiksi Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta. Ehdotettu laki on niin sanottu sekamuotoinen voimaansaattamislaki ja se sisältäisi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä koskevan tavanomaisen blankettisäännöksen lisäksi sopimuksen soveltamiseksi tarpeellisia toimivalta-, valtuutus- ja rangaistusäännöksiä. Lakiehdotus sisältää myös ETA-sopimuksen pöytäkirjan 35 voimaansaattamisen edellyttämät säännökset ETA-sääntöjen etusijasta suhteessa niiden kanssa ristiriidassa oleviin kansallisiin säännöksiin. Lakiehdotus esitetään käsiteltäväksi perustuslainsäätämisyjärjestyksessä. Laki ehdotetaan saatettavaksi voimaan asetuksella siten, että se tulisi voimaan samanaikaisesti sopimuksen kanssa. Lakiehdotukseen sisältyy tavanomainen valtuus antaa asetuksia sopimuksen täytäntöönpanosta.

Niiden direktiivien, joihin viitataan ETA-sopimuksen liitteissä, voimaansaattamiseksi on tarpeen muuttaa noin 250 lakia sekä lukuisia asetuksia ja alemmanasteisia määräyksiä. Direktiivien johdosta tarpeellisista lainmuutoksista annetaan erilliset hallituksen esitykset. Nämä esitykset tulisi käsitellä siten, että lainmuutokset tulevat voimaan viimeistään samanaikaisesti ETA-sopimuksen kanssa, jollei sopimuksessa ole erikseen määrätty siirtymäkaudesta.

Esitykseen sisältyy myös ehdotus laiksi EFTA-valtioiden valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn sopimuksen

eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta. Myös tämä laki olisi sekamuotoinen voimaansaattamislaki, ja se ehdotetaan käsiteltäväksi perustuslainsäätämisyjärjestyksessä. EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehdyn sopimuksen osalta esitykseen sisältyy ehdotus tavanomaiseksi blankettilakiksi.

Perustuslakivaliokunnan 10 päivänä loka-kuuta 1991 oikeusministeriölle antaman lausunnon mukaisesti on ETA-sopimuksen liitteiden II ja XIII osalta hallituksen esitykseen sisällytetty EY-säädökset, joihin viitataan sopimuksen liitteissä, vain siltä osin kuin ne sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia säännöksiä. Muiden liitteiden osalta oikeudellisesti sitova liitesäännöstö on sen sijaan sisällytetty täydellisenä hallituksen esitykseen.

Sopimusaineisto on laajuutensa takia jouduttu jakamaan XVII niteeseen. Aineisto on sijoitettu eri niteisiin asiakokonaisuuksien mukaan jaoteltuna sopimuksen eduskuntakäsittelyn helpottamiseksi. Esitykseen sisältyvät EY-säädösten suomennokset ja ruotsinnokset eivät ole lopullisia, mutta ne on pääosin tarkastettu epävirallisesti Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeristössä. Ruotsinkieliset tekstit on tiettyjä yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta laadittu Ruotsissa siten, että Suomen viranomaisilla on ollut tilaisuus osallistua käännösten tarkastamiseen. Tarkoituksena on, että sopimuspuolet vahvistavat ETA-sopimuksen liitesäännöstön todistusvoimaiset toisinnot suomen ja ruotsin kielellä ennen sopimuksen voimaantuloa. ETA-sopimuksen sekä kahden EFTA-valtioiden välisen sopimuksen suomen- ja ruotsinkieliset tekstit ovat todistusvoimaisia. Oikeudellisesti sitova sopimusaineisto tullaan julkaisemaan täydellisenä suomen ja ruotsin kielellä sopimusten voimaansaattamisasetusten liitteenä.

9. Riippuvuus muista esityksistä ja kansainvälisistä sopimuksista

Edellä on viitattu ETA-sopimukseen kuuluvien direktiivien täytäntöönpanon edellyttämiin erillisiin hallituksen esityksiin.

ETA-sopimuksen liitteen I liitesäännöstön lainsäädännön alaan kuuluvien EY-säädösten ruotsinnokset eivät ole valmistuneet tämän hallituksen esityksen antamiseen mennessä. Koska hallitusmuodon 22 §:n mukaan hallituksen esitykset eduskunnalle annetaan suomen ja ruotsin kielellä, on ETA-sopimuksen eduskuntakäsittelyn viivästyminen välttämiseksi päädytty ratkaisuun, jossa asianomaiset EY-säädökset

suljetaan ETA-sopimuksen voimaansaattamislakiehdotuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Täydentävä hallituksen esitys asianomaisten EY-säädösten hyväksymisestä ja voimaan saattamisesta annetaan eduskunnalle niin pian kuin mahdollista. Kyseessä olevien EY-säädösten perustelut sisältyvät jo tähän hallituksen esitykseen ja niiden suomennokset annetaan eduskunnan tietoon erikseen samanaikaisesti tämän hallituksen esityksen kanssa.

Valtioneuvosto asetti 5 päivänä maaliskuuta 1992 komitean selvittämään yhdentymisratkaisujen vaikutuksia ylimpien valtiolinten ulkopoliittisiin ja kansainvälisiin asioita koskeviin valtaoikeuksiin ja näihin liittyviin päätöksenteko- ja työnjakojärjestelmiin. Komitean ehdotusten pohjalta tullaan antamaan tarpeelliset ehdotukset eduskunnan valtaoikeuksien turvaamisesta ETA-sopimukseen liittyvässä lainsäädäntötyössä sekä valtioneuvoston ETA-asioihin liittyvän valmistelun järjestämisestä.

Eduskunnan edustajien valitsemisesta ETA:n parlamentaariseen sekakomiteaan annetaan lakiehdotus syysistuntokaudella. Tarkoituksena on ehdottaa joko asian järjestämistä samalla tavalla kuin laissa Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnasta (354/89) tai järjestelyä, jossa valtiopäiväjärjestykseen otetaan yleiset säännökset eduskunnan osallistumisesta kansainvälisillä sopimuksilla perustettuihin parlamentaarisiiin yhteistyöelimiin. Kysymystä selvitetään puhemiesneuvoston 11 päivänä kesäkuuta 1991 asettamassa eduskunnan ETA-toimikunnassa.

Oikeusministeriö asetti 13 päivänä marraskuuta 1991 työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää sekä tehdä tarvittavat säädös- ja muut ehdotukset muun muassa ETA-säädösten julkaisemista koskevista sekä voimaansaattamisen muista säädöskokoelmaan vaikuttavista kysymyksistä. Työryhmä ehdotti 28 päivänä huhtikuuta 1992 päivätyssä muistiossa Suomen säädöskokoelman sopimussarjan jakamista osastoihin siten, että sopimussarjasta muutoin julkaistavista sopimuksista erottuvan kokonaisuuden muodostavat sopimukset sekä niihin liittyvät asiakirjat voitaisiin julkaista sopimussarjan erillisessä osastossa. Työryhmä ehdotti edelleen, että myös muut ministeriöt kuin ulkoasiainministeriö voisivat julkaista tällaisessa sopimussarjan erillisessä osastossa asianomaisiin sopimuskokonaisuuksiin liittyviä ilmoituksia. Tarkoituksena on, että Euroopan talousaluetta

koskeva sopimusaineisto julkaistaisiin sopimussarjan erillisessä osastossa "Euroopan talousalue".

Hallituksen esitys työryhmän ehdotusten toteuttamiseksi tarvittavista muutoksista lakiin kansainvälisten sopimusten julkaisemisesta (360/82) on tarkoitus antaa hyvissä ajoin ennen sopimusten voimaantuloa.

Työryhmä ehdotti edelleen Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen (696/80) täydentämistä säännöksellä, jonka mukaan julkaistaessa ETA-sopimuksen 7 artiklassa tarkoitettujen EY:n säädösten täytäntöönpanemiseksi annettuja säädöksiä säädöskokoelmaan otettaisiin viittaus asianomaiseen EY:n säädökseen. Myös tämä ehdotus on tarkoitus toteuttaa ennen ETA-sopimuksen voimaantuloa.

Suomi ja Euroopan talousyhteisö ovat ETA-sopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä sopineet eräistä maataloustuotteiden kaupan helpottamiseen liittyvistä järjestelyistä ja sitoutuneet saattamaan kyseiset kahdenväliset maataloussopimukset voimaan viimeistään samanaikaisesti ETA-sopimuksen kanssa. Sopimusten hyväksymisestä annetaan erillinen hallituksen esitys.

ETA-sopimuksen sopimuspuolten tarkoituksena on kesäkuussa 1992 allekirjoittaa ETA-sopimuksen lisäpöytäkirja, jolla sopimusta täydennetään 31 päivän heinäkuuta 1991 jälkeen annetuilla ETA:n kannalta merkityksellisillä EY:n säädöksillä. Lisäpöytäkirjan hyväksymisestä annetaan hallituksen esitys syysistuntokaudella 1992. On mahdollista, että ennen ETA-sopimuksen voimaantuloa laaditaan muitakin lisäpöytäkirjoja.

EFTA-valtiot ovat allekirjoittaneet 20 päivänä toukokuuta 1992 Reykjavikissa erillisen sopimuksen, joka koskee ETA:n parlamentaariseen sekakomiteaan kuuluvien EFTA-valtioiden kansanedustuslaitosten jäsenten komiteaa. Myös tämän sopimuksen hyväksymisestä annetaan hallituksen esitys syysistuntokaudella.

ETA-sopimuksen soveltaminen edellyttää sopimukseen liittyvien ilmoitusten ja päätösten julkaisemista kansainvälisellä tasolla. Tarkoituksena on perustaa EY:n viralliseen lehteen tätä varten EY:n virallisilla kielillä ilmestyvä ETA-osasto sekä pohjoismaisilla kielillä ilmestyvä ETA-täydennysosa. Järjestelyn taloudellisista ja muista yksityiskohdista on tarkoitus sopia ennen ETA-sopimuksen voimaantuloa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimusten perustelut

1.1. Sopimus Euroopan talousalueesta

I osa Tavoitteet ja periaatteet

1 artikla. Artiklassa määritellään ETA-sopimuksen tavoitteet. Artiklasta käy myös ilmi se, että ETA-sopimus on EY:n kannalta niin sanottu assosiaatio-sopimus, jota tarkoitetaan Rooman sopimuksen 238 artiklassa, eikä pelkästään Rooman sopimuksen 113 artiklassa tarkoitettu kauppapoliittinen sopimus.

ETA-sopimuksen keskeinen tavoite, yhtenäisen Euroopan talousalueen luominen, pyritään saavuttamaan toteuttamalla neljä vapautta eli tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus eräitä poikkeuksia ja siirtymäaikoja lukuun ottamatta yhtä täydellisesti kuin ne on tarkoitus toteuttaa EY:ssä yhteisön sisämarkkinaohjelman mukaisesti vuoden 1992 loppuun mennessä. Yhteistyötä Euroopan talousalueella koskevat näillä aloilla yhteiset säännöt, sillä EFTA-valtiot hyväksyvät EY:n kyseiset säädökset ja sisällyttävät ne oikeusjärjestyksiinsä. Sopimukseen liittyvät valvontaa ja EFTAn tuomioistuinta koskevat määräykset on laadittu sitä silmällä pitäen, että yhteisiä sääntöjä noudatetaan ja tulkitaan samalla tavalla koko talousalueella. Näin voidaan taata mahdollisimman suuri yhtenäisyys Euroopan talousalueella.

Yhdenvertaisten kilpailun edellytysten luomisella on myös keskeinen merkitys sopimuksen tavoitteen saavuttamisessa. ETA-sopimuksen kilpailusäännöt ovat samansisältöiset kuin EY:n kilpailusäännöt. Sääntöjen valvontaa varten EFTA-valtiot perustavat oman, EY:n komissiota vastaavan valvontaelimen.

Yhteisten sääntöjen ja yhdenvertaisten kilpailun edellytysten pohjalta edistetään sopimuspuolten kaupan ja taloudellisten suhteiden jatkuvaa ja tasapainoista vahvistumista Euroopan talousalueen luomiseksi.

Tavoitteen saavuttamiseksi yhteistyötä myös laajennetaan ja syvennetään neljään vapauteen liittyvillä ja niiden ulkopuolisilla aloilla. Sopimuksen 1 artiklassa mainitaan tällaisina aloina tutkimus- ja kehitystyö, ympäristöpolitiikka, koulutus ja sosiaalipolitiikka. Näiden lisäksi yhteistyöstä on sovittu useilla muilla aloilla. EFTA-valtiot saavat muun muassa oikeuden

osallistua EY:n puiteohjelmiin, erityisohjelmiin, hankkeisiin tai muuhun toimintaan näillä aloilla.

2 artikla. Artiklassa on tiettyjen sopimuksessa esiintyvien ilmausten määritelmät. Rooman sopimuksessa ei ole vastaavaa määräystä.

Artiklan a alakohdassa määritellään ilmaus ”sopimus”, jolla tarkoitetaan ETA-sopimusta. Viittaus sopimukseen käsittää siis pääsopimuksen lisäksi myös pöytäkirjat ja liitteet sekä ne säädökset, joihin pöytäkirjoissa ja liitteissä viitataan. Määritelmästä seuraa esimerkiksi, että 3 artiklan määräys siitä, että sopimuspuolet varmistavat ”tästä sopimuksesta” johtuvien velvoitteiden täyttämisen, kattaa ne velvollisuudet, jotka johtuvat pääsopimuksesta, pöytäkirjoista, liitteistä ja niissä mainituista säädöksistä.

Pöytäkirjoissa ja liitteissä viitataan sopimuksen artikloihin. Tällainen viittaus tarkoittaa pääsopimuksessa olevaa artiklaa. Viittauksissa pöytäkirjojen ja liitteiden määräyksiin mainitaan sen sijaan erikseen, mitä liitettä tai pöytäkirjaa viittaus tarkoittaa.

Artiklan b alakohdassa on EFTA-valtioiden määritelmä. Sama määritelmä on useissa ETA-sopimukseen liittyvissä EFTA-valtioiden välisissä sopimuksissa. Määritelmää on pidetty tarpeellisena sitä tilannetta silmällä pitäen, että kaikki EFTA-valtiot eivät ratifioisi ETA-sopimusta. EFTA-valtioilla tarkoitetaan siten ETA-sopimuksessa niitä valtioita, jotka ovat ratifioineet sekä ETA-sopimuksen että Euroopan vapaakauppaliiton perustamista koskevan yleissopimuksen.

Määritelmästä seuraa, ettei ETA-sopimus estä sitä, että valtio on EFTAn jäsen ratifioimatta ETA-sopimusta. Jos jäsen eroaa EFTAsta, ei kyseinen valtio ole enää EFTA-valtio ETA-sopimuksen tarkoittamassa merkityksessä. Määritelmä ei pyri määrittämään tällaisen eroamisen seurauksia esimerkiksi ylimeno-ongelmien osalta.

Artiklan c alakohdassa määritellään, mitä tarkoitetaan sopimuspuolilla, kun on kysymys EY:stä ja sen jäsenvaltioista. Määräyksestä käy ilmi, että ilmauksella voi olla kolme eri asiäsältöä riippuen siitä, kuka EY:n sisäisten sääntöjen mukaan on asiassa toimivaltainen. Koska sisäiset toimivaltasuhteet jatkuvasti muuttuvat, ETA-sopimuksessa ei ole yritetty määritellä

aluetta, jolla EY tai jäsenvaltiot ovat toimivaltaisia, tai miten toimivalta on jaettu niiden kesken.

Sopimuspuolen määritelmä tarkoittaa sitä, että kaikissa tilanteissa tulee voida osoittaa taho, joka on EY:n puolelta vastuussa sopimuksesta johtuvista velvoitteista.

Sopimus sisältää joissakin kohdissa määräyksiä siitä, kuka EY:n sisällä käyttää sopimukseen perustuvia oikeuksia tai ketä velvoitteet koskevat. Sopimuspuolen määritelmä ei esimerkiksi vaikuta siihen, että yhteisö sellaisenaan on vastuussa sellaisten sopimuksen mukaisten velvoitteiden täyttämistä, jotka kuuluvat yhteisön toimivaltaan, vaikka yksittäisen EY:n jäsenvaltion toiminta tai laiminlyönti on aiheuttanut sopimusrikkomuksen.

3 artikla. Artiklassa asetetaan sopimuspuolille velvoite ryhtyä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin sopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi. Vastaava määräys on EFTA-valtioiden välillä valvontaviranomaisen ja EFTAn tuomioistuimen perustamisesta tehdyn sopimuksen 2 artiklassa. Artiklan esikuvana on ollut Rooman sopimuksen 5 artikla. Artikla ei kuitenkaan vastaa Rooman sopimuksen edellä mainitun, yhteisön päämäärien toteuttamisen edistämismuutoksen koskevan 1 kohdan toista virkettä. Määräysten muotoilun erilaisuuden vuoksi on joksikin epävarmaa, missä määrin näitä kolmea määräystä voidaan tulkita yhdenmukaisesti.

Artiklan mukaiset velvoitteet eivät koske ainoastaan sopimuspuolten ylimpiä valtioelimiä, vaan niitä sovelletaan kaikkiin kansallisiin viranomaisiin, riippumatta siitä, ovatko niiden tehtävät luonteeltaan lainsäädäntövoimalla, tuomiovoimalla vai toimeenpanovoimalla käyttämiä. Artiklaa sovelletaan lisäksi valtion harjoittamaan elinkeinotoimintaan ja valtion yrityksiin sekä alue- ja hallinnon viranomaisiin. Kaikkien näiden elinten toimia ja laiminlyöntejä voidaan pitää sopimuspuolen sopimusrikkomuksena.

Artiklassa asetetaan toisaalta velvollisuus ryhtyä toimenpiteeseen ja toisaalta velvollisuus pidättäytyä toimenpiteistä. Useat yksityiskohtaiset sopimuksen määräykset täydentävät velvollisuutta ryhtyä toimenpiteisiin. Edellä mainitusta artiklasta johtuu esimerkiksi velvollisuus saattaa sovitut säännöt valtion sisäisesti voimaan ja kumota ETA-sääntöjen vastaiset sisäiset säännöt ETA:n sekakomitean päättämässä ajassa.

EY:ssä Rooman sopimuksen vastaava artikla on myös perustana velvollisuudelle ottaa huo-

mioon yhteisön oikeuden sisältämät yleiset oikeusperiaatteet, kuten muun muassa yksilön perusoikeuksien kunnioittamisen, suhteellisuusperiaatteen, yhdenvertaisuusperiaatteen, oikeusturvan periaatteen, taannehtivuuskiellon ja periaatteen, jonka mukaan osapuolta on kuuluttava ennen kuin osapuolen oikeuksiin vaikuttava päätös tehdään (EY:n tuomioistuimen päätös 237/82). Sopimuksessa asetetusta yhdenmukaisuuden tavoitteesta seurannee, että vastaavat periaatteet ovat osa ETA-sopimusta.

Artikla merkitsee myös sopimuspuolten velvoitetta noudattaa ETA-sääntöjä yhtä tehokkaasti kuin sisäisiä sääntöjä. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että sopimuspuolten on tehokkaasti toimeenpantava ETA-sääntöjen loukkaamisesta seuraavat sanktiot (EY:n tuomioistuimen tasa-arviodirektiiviä koskeva päätös 14/83). Vaatimus merkitsee lisäksi sitä, että ETA-sääntöjen soveltamista koskevat kysymykset on voitava saada vähintään yhtä tehokkaalla tavalla tuomioistuimen tutkittaviksi kuin valtionsisäisten oikeussääntöjen soveltamista koskevat kysymykset ja että niitä käsiteltäessä sovelletaan samoja prosessisääntöjä.

Huolimatta siitä, että artikla ei vastaa Rooman sopimuksen vastaavan artiklan 1 kohdan toista virkettä, on todennäköistä, että artiklaa tulkitaan niin, että sopimuspuolet ovat velvollisia antamaan toisilleen sopimuksen toiminnan kannalta tarpeellisia tietoja. EFTA-valtioiden välisissä suhteissa voidaan tämä velvollisuus johtaa niiden välisestä sopimuksesta valvontaviranomaisen ja EFTAn tuomioistuimen perustamisesta.

Artiklan 2 kohta koskee velvollisuutta pidättäytyä toimenpiteistä, jotka voivat vaarantaa sopimuksen tavoitteiden saavuttamisen. Tavoitteilla tarkoitetaan 1 artiklan 1 kohdasta ilmevien tarkoitusten lisäksi myös saman artiklan 2 kohdan mukaisia keinoja.

Rooman sopimuksen vastaavan määräyksen katsotaan tarkoittavan muun muassa sitä, että EY:n jäsenvaltiot ovat velvollisia pidättymään sekä sellaisista toimenpiteistä, jotka ovat yhteisön voimassa olevan oikeuden sääntöjen kanssa ristiriitaisia, että myös sellaisista toimenpiteistä, jotka ovat ristiriidassa yhteisön tulevien päätösten, eurooppaoikeuden yhdenmukaisen soveltamisen tai tämän oikeuden käytännön toimivuuden kanssa. Jos tällaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty, on jäsenvaltion tehtävä kaikki tarvittavat päätökset ristiriidan eliminoimiseksi (EY:n tuomioistuimen päätös 14/68). Ei voida

poissulkea sitä mahdollisuutta, että ETA-sopimuksen vastaavaa määräystä tulkitaan samalla tavoin.

Edellä mainitusta määräyksestä seuraa, että on ETA-sopimuksen mukaisten veloitteiden vastaista tuomita sisäisten sääntöjen mukaisesti joku rangaistukseen sopimuksen edellyttämästä käyttäytymisestä.

4 artikla. Artiklassa kielletään yleisesti kansalaisuudesta johtuva syrjintä. Määräystä täydentävät useat erityiset syrjintäkiellot sekä pääsopimuksessa, esimerkiksi 28, 31, 36, 40, 50 ja 61 artikla, että niissä säädöksissä, joihin sopimuksessa viitataan. Sopimus sisältää myös muita syrjintäkielloja, muun muassa sukupuoleen perustuvan syrjinnän kiellon.

Kyseinen artikla vastaa Rooman sopimuksen 7 artiklaa.

Edellä mainittu artikla sisältää syrjintäkiellon, joka on voimassa sopimuksen soveltamisalueella. Artikla koskee näin ollen taloudellisen toiminnan yhteydessä tapahtuvaa syrjintää. Artiklaan ei siten voi tukeutua kysymyksissä, jotka eivät kuulu ETA-sopimuksen piiriin. Rooman sopimuksen vastaavan määräyksen on esimerkiksi katsottu tarkoittavan, että työntekijöiden vapaata liikkuvuutta on sovellettava myös osapäivätyötä tekeviin työntekijöihin (EY:n tuomioistuimen päätös 53/81). Määräystä on myös sovellettu niin, että se koskee kaikkea, myös vapaa-ajantoimintojen yhteydessä tapahtuvaa, sellaisten henkilöiden eriarvoista kohtelua, jotka ovat käyttäneet hyväkseen Rooman sopimuksen määräyksiä työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta ja jotka määräyksen turvin oleskelevat toisessa EY:n jäsenvaltiossa.

Artikla ei myöskään vaikuta sopimuksen sisältämien erityisten syrjintäkieltojen soveltamiseen. Kyseisen artiklan soveltamisalue ulottuu kuitenkin laajemmalle kuin erityiset syrjintäkiellot. Se koskee yleisesti sopimuspuolen viranomaisen tai viranomaisen toimesta tapahtuvaa syrjintää. Artikla koskee näin ollen esimerkiksi syrjintää työehtosopimuksessa (EY:n tuomioistuimen päätös 13/76) tai elinkeinoelämän järjestöjen toimesta tapahtuvaa syrjintää (pätös 197/84). EY:ssä vastaavaa määräystä on myös sovellettu kansalaisuudesta johtuvan syrjinnän kiellon piirin ulkopuolella.

Määräyksessä syrjinnällä tarkoitetaan kaikkia sellaisia tapauksia, joissa toisen jäsenvaltion kansalaiseen tai yrityksiin (esimerkiksi EY:n tuomioistuimen päätös 354/82) sovelletaan an-

karampia sääntöjä tai muuten käytännössä tai oikeudellisesti asetetaan huonompaan asemaan kuin sen valtion kansalaiset, jossa käsittely tapahtuu. Myös viimeksi mainitun valtion kansalaiset voivat tietyssä määrin tukeutua määräykseen (esimerkiksi EY:n tuomioistuimen päätös 14/68 ja 115/78), paitsi silloin kun kysymys on kokonaan valtionsisäinen. Määräys kattaa sekä sen tilanteen, että samanlaisia tapauksia käsitellään eri tavalla, että tilanteen, jossa erilaisia tapauksia käsitellään samalla tavoin.

Määräys koskee myös välillistä syrjintää, jossa muiden kuin kansallisuuden kriteerien soveltaminen asiallisesti johtaa samaan tulokseen kuin syrjintä kansalaisuuden perusteella. Kansalaisuuden perusteella tapahtuva syrjintä voi esimerkiksi ilmetä kieleen tai asumiseen liittyvinä vaatimuksina.

Artiklassa ei aseteta vaatimusta, jonka mukaan eri sopimuspuolten olisi kohdeltava henkilöitä samalla tavalla kuin muut sopimuspuolet, vaan se koskee ainoastaan valtion sisällä tapahtuvaa syrjintää. Näin ollen artiklan vastaiseksi ei katsota sitä, että kaikki verovelvolliset jossakin valtiossa maksavat korkeampaa veroa kuin vastaavat verovelvolliset toisessa valtiossa.

Artikla 5. Artiklassa on määräys sopimuspuolen oikeudesta saattaa ETA-sopimusta koskeva ongelmallinen kysymys ETA:n sekakomitean tai ETA:n neuvoston käsiteltäväksi. Rooman sopimuksessa ei ole vastaavaa määräystä.

Artikla on sijoitettu tavoitteita ja periaatteita koskevien määräysten joukkoon sen selventämiseksi, että sitä sovelletaan yleisesti. Artikla voi näin ollen johtaa siihen, että sopimuspuoli ETA:n sekakomiteassa tai ETA:n neuvostossa ottaa esille kaikenlaisia kysymyksiä, kuten esimerkiksi kysymyksiä, jotka koskevat olemassa olevien sääntöjen toimintaa, ja kysymyksiä siitä, miten eri EFTA-valtioiden edustajat voivat osallistua EY:n komiteatyöskentelyn valmisteluvaiheeseen. Määräys ei koske ainoastaan uusien säädösten hyväksymismenettelyä ETA:ssa. Artiklaa voidaan soveltaa esimerkiksi silloin, kun EFTA-valtio haluaa ottaa esille kysymyksen siitä, onko jokin EY:n jäsenvaltio jättänyt täyttämättä ETA-sopimuksesta johtuvat veloitteet, tai silloin kun EFTA-valtio katsoo, että EY:n komission myöntämä tuki on ristiriidassa ETA-sopimuksen periaatteiden kanssa.

Sopimuksen 89 artiklan 2 kohdasta ilmenee, että kysymykset yleensä otetaan esille ensin

ETA:n sekakomiteassa ja ainoastaan erityisen kiireellisissä tapauksissa ne voidaan esittää suoraan ETA:n neuvostossa.

6 artikla. Artiklan mukaan niitä ETA-sopimuksen määräyksiä, jotka sisällöltään ovat samanlaisia kuin Rooman sopimuksen tai hiili- ja teräsyhteisön perustamisopimuksen vastaavat määräykset taikka näitä kahta sopimusta sovellettaessa annetut säädökset, tulkitaan EY:n tuomioistuimen ennen ETA-sopimuksen allekirjoittamista antamien merkityksellisten ratkaisujen mukaisesti.

Määräyksillä, jotka ovat sisällöltään samanlaisia kahden edellä mainitun sopimuksen vastaavien määräysten kanssa, tarkoitetaan erityisesti ETA-sopimuksen aineellisia säännöksiä. Artiklaa sovelletaan kuitenkin myös silloin kun kyseessä ovat esimerkiksi 3 ja 4 artiklan määräykset. Artiklaa sovelletaan lisäksi myös määräyksiin, jotka koskevat menettelyä kilpailukysymyksissä. Kuten yleisperustelujen 6.VII osan 3 luvussa todetaan, artiklaa ei sovelleta EY:n tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, joka koskee EY:n säädösten suoraa soveltamista ja vaikutusta.

7 artikla. Artiklassa on määräyksiä niiden säädösten sitovuudesta, joihin viitataan ETA-sopimuksen liitteissä, tai jotka sisältyvät ETA:n sekakomitean tuleviin päätöksiin. Määräys koskee myös tapaa, jolla tällaiset säädökset sisällytetään sopimuspuolten sisäiseen oikeusjärjestykseen. Artiklaa täydentää pöytäkirja 35.

Artiklan esikuvana on ollut Rooman sopimuksen 189 artikla. Koska ETA-sopimus poikkeaa Rooman sopimuksesta muun muassa siten, ettei se siirrä lainsäädäntövaltaa ETA:n elimelle, voidaan artiklaa ainoastaan osittain tulkita Rooman sopimuksen 189 artiklan mukaisesti.

Artiklan a alakohdan mukaan säädökset, joihin viitataan sopimuksen liitteissä tai jotka sisältyvät ETA:n sekakomitean päätökseen ja jotka vastaavat Rooman sopimuksen mukaisia asetuksia, sisällytetään sellaisenaan sopimuspuolten oikeusjärjestykseen. Määräys on ymmärrettävä siten, ettei kyseisiä säädöksiä saa muuttaa muodon tai yhteyden osalta niin, että se voisi vaikuttaa niiden tulkintaan. Rooman sopimuksen vastaavan määräyksen tarkoitus on muun muassa se, että määräyksen yhteisön-oikeudellisen luonteen on ilmentävä säädöksestä (EY:n tuomioistuimen päätös 94/77). Tämä koskee myös ETA:n säädöksiä. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että tällaisiin säädöksiin

kohdistuvien rikkomusten seuraamuksia koskevia määräyksiä ei oteta säädöksen tekstiin. Sitä vastoin tällaisista seuraamuksista voidaan säätää sillä lainsäädäntötoimella, jolla ETA-säädös saatetaan sisäisesti voimaan.

Artiklan b alakohdan mukaan sopimuspuolilla on oikeus valita se muoto ja keino, jolla ne panevat Rooman sopimuksen direktiiviä vastaavan säädöksen sisäisessä oikeusjärjestyksessään täytäntöön. Näin ollen ei ole oikeudellisia esteitä sille, että tällaiset säädökset muotoillaan uudelleen kansallista lainsäädäntötekniikkaa soveltaen. Tällainen uudelleen muotoileminen ei kuitenkaan saa johtaa siihen, että säädöksen sisältö muuttuu. Määräyksen uudelleen muotoilemiselle on kuitenkin käytännössä rajoituksia. Säännökset voivat olla niin yksityiskohtaisesti muotoiltuja, että uudelleen muotoileminen muuttaa sisältöä. Vaikka sopimus ei sisältäisikään suoranaista uudelleen muotoilemisen kieltävää oikeudellista velvoitetta, on vaarana, että sopimuspuoli syyllistyy sopimusrikkomukseen, jos säännöt, jotka ovat tarkkoja ja ehdottomia, muotoillaan uudelleen kansallista lainsäädäntötekniikkaa noudattaen.

Säädös voi vastata jo voimassa olevaa oikeutta. Tällöin ei ole tarpeen panna säädöstä täytäntöön.

Sopimuspuolet päättävät sisäisesti, mitkä viranomaiset panevat direktiivejä vastaavat säädökset täytäntöön.

II osa Tavaroiden vapaa liikkuvuus

1 luku Peruseriaatteet

8 artikla. Sopimuksen 8 artiklan 1 kohdan mukaan toteutetaan tavaroiden vapaa liikkuvuus.

Artiklan 2 kohdan mukaan tullien ja määrällisten rajoitusten poistamista koskevia 10 — 13 artiklaa sovelletaan vain sopimuspuolten alkuperätuotteisiin. Sama koskee seuraavia yksittäisiä artikloja: sisäisen verotuksen syrjimättömyyttä edellyttävä velvoite (14 artikla), sisäisten verojen takaisinmaksua maastaviennin yhteydessä koskeva sääntö (15 artikla), maataloustuotteiden kaupan kehittämistä koskeva 19 artikla, jälleenvientiin ja pulaan liittyviä toimenpiteitä koskeva 25 artikla, polkumyynnin vastaisten toimenpiteiden soveltamisen kieltävä 26 artikla sekä hiili- ja terästuotteiden kauppaa koskeva 27 artikla.

Artiklan 3 kohdassa määrätään, mitä tuot-

teita sopimuksen määräykset koskevat. Sopimusta sovelletaan 3 kohdan 1 alakohdan mukaan teollisuustuotteisiin, jotka kuuluvat harmonoidun tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmän nimikkeistön 25 - 97 ryhmiin. Artiklan 3 kohdan a alakohdassa viitataan 2 pöytäkirjaan, jossa on lueteltu sopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle jätettäviä teollisuustuotteita koskevat poikkeukset. Kohdan b alakohdassa viitataan 3 pöytäkirjaan, joka sisältää varsinaiset sopimusjärjestelyt hinnanerokorvaustuotteiden osalta.

EY:n ja EFTA-valtioiden välisissä vapaakauppasopimuksissa ja EFTA-konvention D-liitteessä on mainittu ne jalostetut maataloustuotteet, jotka kuuluvat vapaakaupan piiriin. Näiden tuotteiden kaupassa teollisuustullit ja muut tuonnin rajoitukset on poistettu. Tällaisia tuotteita ovat muun muassa makeiset ja leipomotuotteet. Koska elintarviketeollisuuden raaka-ainekustannukset kuitenkin eroavat huomattavasti toisistaan EFTA-valtioiden ja EY:n välillä, on ollut tarpeen luoda hinnanerokorvausjärjestelmä, jolla nämä erot tasataan. Suomessa tasausjärjestelmä on liitetty elintarviketuotteiden valmisteverosta annettuun lakiin. EY:ssä ja muissa EFTA-valtioissa tasausjärjestelmä on yleensä liitetty tuontimaksujärjestelmään ja maataloustuotteiden vientitukeen.

ETA-sopimusjärjestelyssä laajennetaan ja selkeytetään vapaakaupan piiriin kuuluvien jalostettujen maataloustuotteiden tuotekatetta. Eräät jäännöstullit poistetaan tai niitä alennetaan. Lisäksi hinnanerokorvauksia koskevia säännöksiä täydennetään siten, että ylimääräinen tuontisuoja ja vientituki voidaan välttää.

Suomen kotimarkkinoiden kannalta merkittäviä vapaakaupan piiriin tulevia uusia tuoteryhmiä ovat paahdettu kahvi, eräät margariinit ja hillot sekä eräät alkoholijuomat, joista on poistettava fiskaalinen alkoholitulli. Viennin kannalta merkittäviin muutoksiin kuuluu muun muassa sokerikemian tuotteiden tullin aleneminen kahdeksasta prosentista neljään prosenttiin EY:ssä.

Hinnanerokorvausjärjestelmän sääntöjä täydennetään siten, että maahantuojalla on aina oikeus vaatia tuontimaksun määräämistä tuotteen todellisen raaka-ainesisällön mukaan eikä tuoteryhmälle määritellyn keskimääräisen raaka-ainesisällön perusteella kuten nykyisin. Tämän lisäksi raaka-aineiden hinnanerojen tasaus perustuisi näissä tapauksissa teollisuuden maksaman todellisen kotimarkkinahinnan ja Eu-

roopan talousalueen vastaavan alhaisimman hinnan väliseen erotukseen. Tätä järjestelmää sovellettaisiin vain talousalueen sisäisessä kaupassa.

Käytännössä järjestelmä toimisi siten, että maahantuojia voisi halutessaan liittää tulla-asiakirjojen yhteyteen alkuperätodistuksen tavoin raaka-aineilmoituksen, jonka perusteella viranomaiset laskevat tuontimaksun määrän. Lisäksi edellytetään, että tuotteen raaka-ainesisältö on tarkastettu vientimaassa ja että vientituki on maksettu talousalueen raaka-aineiden hinnaneron perusteella. Jos maahantuojia ei liitä kauppasiakirjoihin kyseistä ilmoitusta, kannetaan tuonnista yleinen tuontimaksu.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Todellisen raaka-ainekäytön mukainen hinnanerotasaus edellyttää, että Suomessa siirrytään valmisteverojärjestelmästä tuontimaksujärjestelmään ja että eräät GATT-tullisidonnat (asetus 917/87) irtisanotaan. Tuotekatteen laajentaminen edellyttää myös tullitariffin muuttamista. GATT-sidonnat on tarkoitus irtisanoa sen jälkeen, kun ETA-sopimus on hyväksytty. Irtisanomisneuvottelujen jälkeen eduskunnalle on tarkoitus antaa esitykset tuontimaksulain, tullitariffin ja elintarviketuotteiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta.

Teollisuustuotteet ja eräät jalostetut maataloustuotteet ovat olleet tullittomia ja ilman määrällisiä rajoituksia Suomen ja Euroopan talousyhteisön välisen vapaakauppasopimuksen nojalla. Tullikohtelun suhteen ETA-sopimus laajentaa ja yhtenäistää vain jalostettujen maataloustuotteiden tuotekatetta. Sopimuksen määräykset koskevat kuitenkin aiemmasta poiketen laajasti muitakin kaupan esteitä kuin tulleja ja määrällisiä rajoituksia.

9 artikla. Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuksen alkuperäsäännöt ovat pöytäkirjassa 4. Alkuperäsäännöt eivät kuitenkaan rajoita sopimuspuolten GATT-sopimuksen mukaisia velvoitteita. Artiklan 2 kohdan mukaan sopimuspuolet jatkavat ponnistelujaan alkuperäsääntöjen parantamiseksi ja yksinkertaistamiseksi edelleen sekä tulliyhteistyön lisäämiseksi. Tätä koskeva tarkastelu tapahtuu 3 kohdan mukaan ensimmäisen kerran ennen vuoden 1993 loppua ja sen jälkeen kahden vuoden välein. Tarkastelun perusteella aiheutetut toimenpiteet sisällytetään ETA-sopimukseen.

Pöytäkirja 4

Yleistä

Tavarakaupan osalta ETA-sopimus merkitsee parannettua vapaakauppaa. ETA-sopimuksen mukaisia etuja, jollei erikseen muuta ole sovittu, sovelletaan siten ainoastaan sopimuksen alkuperäsääntöjen määräykset täyttäviin tuotteisiin. Koska EFTA- ja EY-valtiot eivät muodosta yhtä yhteistä tulliliittoa, merkitsee tämä sitä, että sopimuspuolten kansallisissa tullitariffeissa kolmansien maiden tuotteisiin sovellettavat tullit ovat erisuuruisia. Tullitasojen erilaisuuden takia alkuperäsääntöjen tarkoituksena on osaltaan estää kaupan vinosuuntaus edellyttämällä, että talousalueen ulkopuolelta tuotuja materiaaleja on valmistettava talousalueella riittävästi. Toisaalta tarkoituksena on myös edistää ETA-valtioiden teollisuuden toimintaedellytyksiä siten, että riittävä osa työtä ja valmistuksessa käytettävää materiaalia tulee talousalueelta. Pöytäkirja 4 sisältää alkuperäsäännöt, jotka useilta osiltaan perustuvat nykyisin sovellettaviin EFTA-konvention B-liitteen ja toisaalta Suomen ja Euroopan talousyhteisön vapaakauppasopimuksen 3 pöytäkirjan mukaisiin alkuperäsääntöihin, joista jäljempänä käytetään nimitystä EFTA-EEC-alkuperäsäännöt.

Riittävän valmistamisen peruseriaatteet ovat samat kuin nykyisissä EFTA-EEC-alkuperäsäännöissä. Mikäli tuote valmistamisen tai jalostamisen seurauksena siirtyy harmonoidun tullitariffinimikkeistön nelinumeroisesta nimikkeestä toiseen, katsotaan sen olevan riittävästi valmistettu. Kun harmonoitu nimikkeistö on alkujaan tehty tuotteiden luokittelujärjestelmäksi, ei nelinumeroisesta nimikkeestä toiseen siirtyminen kaikissa tapauksissa riitä riittäväksi valmistamiseksi. Tästä syystä sääntöihin on nimikkeenmuutosvaatimuksen lisäksi lisätty muita edellytyksiä. Esimerkiksi tekstiili- ja vaatetustuotteiden osalta edellytetään kahta peräkkäistä nelinumeroisesta nimikkeestä toiseen siirtymistä eli niin kutsuttua kaksivaihevalmistusta.

On toisaalta useita tuotteita, joissa riittävän valmistamisen voidaan katsoa tapahtuneen, vaikka nimikkeenmuutosta ei tapahtuisikaan. Tällaisissa tapauksissa tuotteen osalta on erikseen mainittu, millainen valmistaminen on alkuperäsääntöjen määräysten mukainen.

Nykyisin voimassaoleviin EFTA-EEC-alku-

peräsääntöihin verrattuna uutta tämän pöytäkirjan määräyksissä ovat seuraavat asiat:

— pöytäkirjan 2 artiklaan sisältyvä alkupe-
rän määritelmä, jossa lasketaan mukaan kaikki
ETA-alueella tapahtuneet valmistusvaiheet
(täyskumulaatio);

— pöytäkirjan 4 artiklaan sisältyvä muuta
kuin alkuperämateriaalia koskeva yleinen 10
prosentin toleranssisääntö ja tämän artiklan
määräyksiä täydentävään lisäyksen II luette-
loon suurimmalle osalle kemiansektorin tuote-
teita merkitty vaihtoehtoinen 40 prosentin
sääntö;

— pöytäkirjan 11 artiklaan sisältyvä mää-
räys, jonka perusteella jokin työvaihe voidaan
suorittaa Euroopan talousalueen ulkopuolises-
sa maassa tietyin edellytyksin ja ottaen huo-
mioon, ettei ulkopuolinen arvonlisäys nouse yli
10 prosentin laskettuna lopputuotteen teh-
dashinnasta;

— pöytäkirjan 16 artiklassa mainitun alku-
perän osoittamiseen tarkoitettun kauppalakui-
lmoituksen muotoa on yksinkertaistettu ja käyt-
töalaa laajennettu;

— pöytäkirjan 27 artiklassa viitataan täys-
kumulaation toteamiseksi tarkoitettuun uuteen
asiapaperiin (hankkijan ilmoitus).

Uutta on myös alkuperäsääntöjen esitystapa,
jolla on pyritty parantamaan sääntöjen luetta-
vuutta ja helpottamaan eri asiakokonaisuuksi-
en löytymistä. Samaa asiakokonaisuutta kos-
kevat artikkelit on koottu yhteiseen osastoon ja
sen lisäksi jokaisella artiklalla on oma sisältöä
kuvaava otsikko.

Pöytäkirjan lisäyksessä II on lueteltu kaikki
sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat tuotteet
tullitariffin nimikkeistön mukaisessa järjestyk-
sessä. Kunkin tuotteen kohdalla on tätä tuo-
tetta tai tuoteryhmää koskeva riittävän valmis-
tamisen määritelmä. Mikäli tuotteeseen voi-
daan soveltaa vaihtoehtoista prosenttisääntöä,
on sitä koskeva maininta omassa sarakkees-
saan.

Muutosten sisältö

Artiklojen asiasisältö on, edellä lueteltuja
artikloja lukuunottamatta, samanlainen kuin
nykyisin voimassaolevissa EFTA-EEC-alkupe-
räsäännöissä. Tämän takia seuraavassa rajoitu-
taan selostamaan ainoastaan niitä artikloja,
joiden sisältö poikkeaa EFTA-EEC-alkupe-
räsäännöistä.

Määriteltäessä sitä, onko tuote kokonaan tuotettu tai riittävästi valmistettu, otetaan 2 artiklan mukaan huomioon kaikki Euroopan talousalueella tapahtuva valmistus. Tämä niin sanottu täyskumulaatio tarkoittaa käytännössä lisäksi sitä, että yksittäisen alkuperämaan sijasta alkuperäsääntöjen mukainen tuote on ETA-alkuperää. Yksittäistä alkuperämaata ei enää mainita.

Nykyisten alkuperäsääntöjen heikkoutena on ollut se, että alkuperäkelpoisuutta määriteltäessä alue, jossa riittävän valmistamisen on täytynyt tapahtua, on EY:n osalta tarkoittanut koko yhteisön aluetta ja EFTA-valtioiden osalta yksittäistä EFTA-valtiota. Käytännössä tämä on asettanut EFTA-valtioiden valmistajat EY-valtioiden valmistajia epäedullisempaan asemaan. Eri EFTA-valtioiden ja talousyhteisön alkuperä tuotteita on saanut käyttää valmistuksessa (niin sanottu diagonaalinen kumulaatio), mutta eri EFTA-valtioissa ja talousyhteisössä tapahtuneiden epätäydellisten valmistusvaiheiden yhteenlaskeminen ei ole ollut mahdollista.

EFTA-valtiot ovat vuodesta 1975 alkaen pyrkineet saamaan alkuperäsääntöihin muutoksen, joka mahdollistaisi täyden kumulaation. Täyskumulaatio koskee kaikkia sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia tuotteita, myös tekstiili- ja vaatetussektoria. Sen voidaan omalta osaltaan katsoa edistävän ETA-valtioiden keskeisiä alihankintoja ja lisäävän teollisuuden toimintaedellytyksiä tältä osin.

Pöytäkirjan 2 artiklan toisessa kohdassa on mainittu ne poikkeukset, joihin alkuperäsääntöjä ei sovelleta. Näitä ovat pöytäkirjan lisäyksessä VII mainitut öljytuotteet ja itävaltalaisista alkuperää olevat pöytäkirjan lisäyksessä VIII mainitut tärkkelystuotteet. Öljytuotteiden osalta EFTA-valtiot soveltavat edelleen yhteisiä EFTA-konventioon sisältyviä alkuperäsääntöjä ja EY:n jäsenvaltiot samoin edelleen kukin omia kansallisia sääntöjään.

Tärkkelystuotteita koskeva poikkeus johtuu siitä, että kyseisessä liitteessä mainitut tuotteet on Itävallan osalta suljettu vuoteen 1997 saakka ETA-sopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle.

Riittävästi valmistettuja tai käsiteltyjä tuotteita koskevat määräykset ovat pöytäkirjan 4 artiklassa. Artiklan 1 kohdassa on viitattu lisäyksen II luetteloon, jossa on erikseen mainittu kutakin tuotetta tai tuoteryhmää koskevat riittävän valmistamisen ehdot. Perusvalmis-

tusedellytysten lisäksi ainoastaan koneita ja laitteita (ryhmät 84—91) on koskenut vaihtoehtoinen prosenttisääntö, jonka mukaan ulkopuolisia raaka-aineita ja osia on voinut käyttää prosenttiluvun sallimissa rajoissa riippumatta siitä, onko niiden nelinumeroinen tullitariffinimike vaihtunut tai ei. Prosenttiluku on vaihdellut 20 prosentista 40 prosenttiin. EFTA-neuvotteluissa EFTA-valtiot esittivät vaihtoehtoja 50 prosentin sääntöä kaikille teollisuustuotteille (ryhmät 25—97). Yhden, yhteisesti hyväksytyyn prosenttiluvun käyttö olisi omalta osaltaan yksinkertaistanut alkuperäsääntöjen soveltamista.

ETA-sopimukseen sisältyy koneiden ja laitteiden vaihtoehtoisen prosenttisäännön lisäksi 40 prosentin vaihtoehtoinen prosenttisääntö seuraaviin tullitariffin ryhmiin kuuluville tuotteille: ryhmiin 28 ja 29 kuuluvat epäorgaaniset ja orgaaniset kemikaalit sekä ryhmiin 31—38 kuuluvat kemian teollisuuden tuotteet. Muovituoteryhmän 39 osalta vaihtoehtoisen prosenttisäännön prosenttiluvuksi tuli 25 prosenttia. Prosenttiluku ottaa huomioon oman kemian teollisuutemme edut.

Artiklan toisessa kohdassa on uusi muuta kuin alkuperämateriaalia koskeva 10 prosentin sääntö. Riippumatta siitä, minkälaiset kelpuuttavan valmistamisen määräykset tuotetta koskevat, voidaan aina käyttää valmistuksessa muita kuin alkuperä tuotteita, mutta niiden arvo ei saa nousta yli 10 prosentin laskettuna lopputuotteen tehdashinnasta. Mikäli tuotteella jo on prosenttisääntö, ei tätä 10 prosenttia voida kuitenkaan enää lisätä aiemmin määrättyihin prosenttimääriin. Tämä 10 prosentin toleranssisääntö ei koske tullitariffin ryhmiin 50—63 kuuluvaa tekstiili- ja vaatetussektoria.

Mainitusta uudesta määräyksestä näyttäisivät eniten hyötyvän sellaiset tuotteet, joiden kohdalla kelpuuttavana valmistamisena on ollut nimikkeenmuutos. Tähän asti vähäinenskin samaan nimikkeeseen lopputuotteen kanssa kuuluneen muuta kuin alkuperää olevan komponentin käyttö on riistänyt lopputuotteelta oikeuden vapaakauppasopimuksen mukaiseen etuuskohteluun. Sääntö korvaa aiemmin ainoastaan eräitä koneita ja laitteita koskeneen 5 prosentin toleranssisäännön lopputuotteen kanssa samaan nimikkeeseen kuuluvien komponenttien käytöstä. Lisäksi poistuu ulkopuolisten transistoroiden käyttöä koskenut 3 prosentin rajoitus.

Edelleenkin alkuperäsääntöihin sisältyvä

alueperiaate (pöytäkirjan 10 artikla) edellyttää, että tuotteen on saavutettava alkuperäasemansa vapaakauppa-alueella, nyt Euroopan talousalueella tapahtuneen riittävän valmistamisen seurauksena. Tästä määräyksestä johtuu, että alkuperäsääntöihin edelleen sisältyy tarkat kuljettamista koskevat määräykset (13 artikla) sekä näyttelytavaroita (14 artikla) että kolmannesta maasta sellaisenaan palautettuja tavaroita (12 artikla) koskevat erilliset määräykset. Uutena asiana alkuperäsääntöihin sisältyy alueen ulkopuolisen valmistamisen salliminen tietyin edellytyksin.

Määräykset Euroopan talousalueen ulkopuolella tapahtuneesta valmistuksesta tai käsittelystä ovat pöytäkirjan 11 artiklassa. Artiklan 1 ja 2 kohdassa on määritelty tällaisen toiminnan perusedellytykset.

1. Materiaali lähetetään talousalueelta ja palautetaan käsittelyn jälkeen sinne.

2. Materiaali voi olla talousalueella kokonaan tuotettua tai sitä on käsitelty siellä enemmän kuin 5 artiklassa luetellut riittämättömät valmistusmenetelmät edellyttävät. Ei siis edellytetä, että lähetettävän materiaalin olisi jo oltava riittävästi valmistettu talousalueen alkuperätuote.

3. On osoitettava tulliviranomaisia tyydyttävällä tavalla, että palautetun tuotteen valmistuksessa ja käsittelyssä on käytetty lähetettyä materiaalia ja että talousalueen ulkopuolinen arvonlisä ei ylitä 10 prosenttia laskettuna lopullisen alkuperätuotteen tehdashinnasta.

4. Talousalueen ulkopuolella tapahtuneita toimenpiteitä ei oteta huomioon alkuperäkelpoisuutta määriteltäessä. Kuitenkin sellaisissa tapauksissa, että lisäyksen II luettelossa on prosenttisääntö, jolla on rajattu muun kuin alkuperämateriaalin käyttö tiettyyn prosenttiin, ei tätä 10 prosenttia voida enää lisätä.

Talousalueen ulkopuolelle syntyneiden kustannusten on siten sisällyttävä tällaisessa tapauksessa siihen prosenttiosuuteen, joka kyseisen lopputuotteen kohdalla on asetettu muulle kuin alkuperämateriaalille. Mikäli tuotteella on siis luettelossa jo 50 prosentin sääntö, ei ulkopuolisen osuuden käyttömahdollisuus tämän artiklan määräysten perusteella kasva 60 prosenttiin.

Artiklan 2 ja 3 kohdassa todetaan, että ulkopuolinen ”kokonaislisäarvo” voi sisältää myös ulkopuolella lisättyä materiaalia. Sen 4 kohdassa on määräykset siitä, että talousalueen ulkopuoliset toimenpiteet ovat mahdollisia ai-

noastaan sellaisissa tapauksissa, että lopputuotteelle lisäyksen II luettelossa tarkoitettut riittävän valmistamisen edellytykset täyttyvät talousalueella. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että ainoastaan jokin tietty työvaihe tuotantoprosessista voitaisiin suorittaa talousalueen ulkopuolella.

Artiklan 5 kohdassa todetaan, että kyseiset määräykset eivät koske tullitariffin ryhmiin 50—62 kuuluvaa tekstiili- ja vaatetussektoria.

Alueen ulkopuolisen valmistuksen salliminen tietyin edellytyksin on selkeä poikkeus perinteisestä vapaakauppa-ajattelusta. Kilpailukelpoisten vapaakauppatuotteiden valmistus edellyttää kuitenkin sitä, että teollisuuden rakenteellinen kehitys, työnjako ja kaupan virtaukset pyritään mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon nykyaikaisissa vapaakauppaa säätelevissä alkuperäsääntöissä. Miten paljon eri teollisuuden alat tästä mahdollisuudesta hyötyvät, vaihtelee eri sopimuspuolten ja teollisuudenalojen osalta. Väärinkäytösten estämiseksi on luotava järjestely, jolla talousalueen ulkopuolelle lähetettävää materiaalia ja palautustavaraa valvotaan ja tämä tulee aiheuttamaan lisätyötä myös tulliviranomaisille.

Alkuperäehdoista määrätään pöytäkirjan 16 artiklassa. Sen mukaan tavaratodistus EUR.1 säilyy ennallaan. Toisena vaihtoehtona on edelleen kauppalaskuun merkittävä vakuutus (kauppalaskuilmotus), jota ”valtuutetut viejät” voivat käyttää kaikessa viennissään. Muut viejät voivat käyttää sitä vienneissään, mikäli lähetysten arvo ei ylitä 6 000 ECUa eli noin 29 500 markkaa. Tällä hetkellä sovellettava arvoraaja on 5 110 ECUa eli 25 000 markkaa. Kauppalaskuilmotuksen malli on liitteessä IV ja se on muodoltaan yksinkertaisempi ja lyhyempi verrattuna nykyisin voimassaolevaan kauppalaskuilmotukseen. EFTA-valtiot olisivat olleet valmiita luopumaan kokonaan tulliviranomaisen vahvistusta vaativasta EUR.1 tavaratodistuksesta, mutta EY ei ollut siihen vielä valmis.

Hankkijan ilmoituksesta määrätään pöytäkirjan 27 artiklassa. Alkuperäsääntöjen 2 artiklaan sisältyvä täyskumulaatio tuo mukanaan uuden asiapaperin, alihankkijan ilmoituksen. Määrittäessään lopullisen tuotteen alkuperäasemaa valmistajan (viejän) täytyy tarvittaessa olla selvillä käyttämiensä materiaalien alkuperästä. Mikäli toisessa ETA-valtiossa tapahtunut valmistus ei ole ollut riittävä, ilmoitetaan alihankkijan ilmoituksella, minkälaisia materi-

aaleja ja kuinka paljon on käytetty, jotta valmistaja pystyy ottamaan sen osaltaan huomioon lopputuotteen alkuperäasemaa määrittäessään. Alihankkijan ilmoitus voi olla yksittäistä lähetystä koskeva tai vakinaisen alihankkijan osalta määrätyn ajan voimassaoleva. Alihankkijan ilmoitusten mallit sisältyvät lisäykseen V ja VI.

Nykyisin voimassaolevien vapaakauppasopimusten määräyksiin on jo sisältynyt tulliviranomaisten välistä hallinnollista yhteistyötä koskevat määräykset, jotka vastaavat pöytäkirjan kyseisiä määräyksiä. Näiden määräysten tarkoituksena on valvoa ja varmistaa alkuperäsääntöjen oikea soveltaminen. Määrämaan tulliviranomaiset voivat tarvittaessa lähettää tuonin yhteydessä esitetyn alkuperäselvityksen viedä maahan tarkempaa tutkimusta varten. Uutta pöytäkirjan säännöissä on se, että tämä tarkistusmahdollisuus koskee myös alihankkijan ilmoituksia.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Alkuperäsääntöjen määräykset eivät aiheuta erillistä lainsäädännön muutostarvetta.

* * *

10 artikla. Tuonti- sekä vientitullien kieltoa ja vaikutuksiltaan vastaavien maksujen kieltoa koskevat määräykset ovat 10 artiklassa. Sekä EFTA-sopimuksen että Euroopan talousyhteisön kanssa tehdyn vapaakauppasopimuksen perusteella kaikkien tullitariffin ryhmiin 25—97 kuuluvien tuotteiden teollisuustullit on poistettu. Tämän lisäksi teollisuustuotteita on poistettu sopimuksissa erikseen mainituilta niin sanotuilta jalostetuilta elintarviketuotteilta. EFTA-sopimuksen nojalla on tullit poistettu myös kaloilta ja kalatuotteilta sekä eräiltä maataloustuotteilta. Jalostettujen elintarviketuotteiden valmistukseen käytettyjen maatalousraaka-ainneiden kotimarkkinahinnan ja maailmanmarkkinahinnan välisen eron tasaaminen on ollut mahdollista sekä EFTA-sopimuksen että Euroopan talousyhteisön kanssa tehdyn sopimuksen perusteella.

Eräistä jalostetuista maataloustuotteista (lastenruoka, makaroni, ruokaleipä, ja rasvaa sisältävä jäätelö) kannetaan kuitenkin myös jäännettä, joka katsottiin aikanaan tarpeelliseksi kyseisiä tuotteita valmistavan teollisuuden kilpailukyvyyn kannalta. Jäännettullien merkitys on kuitenkin nykyään niin vähäinen,

että ne voidaan poistaa. Tullien poistamisella ei ole sanottavaa merkitystä kotimaiselle teollisuudelle eikä valtiontaloudelle.

EFTA-sopimus sallii eräiden pelkästään tuontiveroihin kohdistettavien niin sanottujen finanssitullien kantamisen. Näillä tulleilla ei ole kotimaista teollisuutta suojaavaa vaikutusta, vaan ainoastaan fiskaalinen merkitys. Suomi on kantanut finanssitulleja seuraavista tuotteista: kaakaovoi, kaakaojauhe, kahviuutteet, juomien valmistuksessa käytettävät alkoholipitoiset valmisteet, viski, genever, liköörit sekä eräät muut alkoholijuomat ja tupakkavalmisteet. Nämä tuotteet eivät kuulu Suomen ja talousyhteisön välisen vapaakaupan piiriin. Tupakkavalmisteita lukuun ottamatta EFTA-valtioista tuoduista tavaroista kannetut finanssitullit ovat olleet samat kuin muista maista tuotuihin tavariin sovelletut tullit. Näin ollen EFTA-tuonti on ollut tupakkaa lukuun ottamatta samassa asemassa kuin muu tuonti.

Artiklan mukaan finanssitullien kantaminen on sen sijaan kiellettyä eräitä sopimuksen 5 pöytäkirjassa mainittuja Sveitsiä ja Liechtensteiniä koskevia poikkeuksia lukuun ottamatta. Koska kaikki finanssitullin alaiset tuotteet tulevat ETA-sopimuksen piiriin, on Suomen poistettava nykyiset finanssitullit Euroopan talousalueelta tapahtuvalta tuonnilta. Finanssitullin alaisiin nimikkeisiin kuuluvista tuotteista on kannettu vuosittain tullia noin 5 miljoonaa markkaa. Eräissä tapauksissa tullia on ollut yli 50 prosenttia tuontihinnasta. Finanssitullien poistuminen merkitsee huomattavaa tullietua ETA-tuotteille kolmansien maiden tuontiin verrattuna.

Alkoholijuomien lisäksi ETA-sopimuksen piiriin tulee myös eräitä uusia jalostettuja maataloustuotteita kuten margariinit ja voiseokset, hillot ja paahdettu kahvi. Margariinien ja voiseosten tullit poistetaan viiden vuoden siirtymäajan kuluessa. Tullisuojan poistumisesta huolimatta raaka-ainneiden hinnanerojen tasaaaminen on sopimuksen mukaan sallittua. Sopimuksen piiriin kuuluvien jalostettujen maataloustuotteiden luetteloa yhtenäistetään samalla siten, että lähes kaikki jo aikaisemmin EFTA-vapaakaupan piirissä olevat tuotteet tulevat ETA-vapaakaupan piiriin.

ETA-sopimukseen liittyvällä kahdenvälisellä sopimuksella on sovittu myös eräiden niin sanottujen koheesiotuotteiden tullien poistamisesta. Tähän luetteloon kuuluu runsaat 50 tuoteryhmää, joihin kuuluu lähinnä sellaisia

hedelmiä, kasviksia, vihanneksia ja niistä valmistettuja tuotteita, joita ei tuoteta Suomessa. Viime vuosien tuonnin mukaan arvioituna tullien poistaminen merkitsee noin 20 miljoonan markan tullietua. Koska tuontilisensiointi poistuu samalla ja Euroopan talousalueelta tuotavien tuotteiden suhteellinen tulliasema paranee, on edun arvo edellä mainittua 20 miljoonaa markkaa suurempi.

Jalostettujen maataloustuotteiden hinnanerotasausjärjestelmän muutokset edellyttävät eräiden tuotteiden tullisidontojen irtisanomista. Muutoksilla ei ole kuitenkaan sanottavaa vaikutusta keskimääräiseen tuontisuojaan, sillä tarkoituksena on korvata ainoastaan nykyinen valmisteverotukseen perustuva järjestelmä tuontimaksulla. Tätä muutosta on selvitetty yksityiskohtaisemmin 8 artiklan perusteluissa.

11 artikla. ETA-sopimuksen 11 - 13 artiklan vaikutusta on tarkasteltava kokonaisuutena, koska 13 artikla vaikuttaa 11 ja 12 artiklan soveltamiseen merkittävällä tavalla. Sopimuksen 11 artiklassa kielletään tuonnin määrällisten rajoitusten ja kaikkien niitä vaikutuksiltaan vastaavien toimenpiteiden ylläpitäminen. Artikla vastaa sisällöltään Rooman sopimuksen 30 artiklaa. EY:n tuomioistuimien on katsottu, että ETA-sopimuksen 11 ja 12 artiklaa vastaavilla Rooman sopimuksen 30 ja 34 artiklalla on välitön oikeusvaikutus (ks. muun muassa tapaus 74/76, Iannelli v. Meroni).

Artiklaan sisältyvää määräystä tuonnin määrällisiä rajoituksia vaikutuksiltaan vastaavien toimenpiteiden kiellosta tulkitaan laajasti. Myös sellaiset julkisen vallan toimenpiteet, jotka eivät ole sitovia, ovat 11 artiklan nojalla kiellettyjä. Esimerkkinä voidaan mainita viranomaisille annettavat ohjeet kotimaisen tuotannon suosimisesta (249/81, Komissio v. Irlanti). Arvioitaessa, onko toimenpide vaikutukseltaan tuonnin määrällistä rajoitusta vastaava, ei ole pidettävä ensisijaisesti silmällä toimenpiteen tarkoitusta, vaan sen vaikutuksia. Toimenpide on oikeutettu vain, jos se voidaan perustella ETA-sopimuksen 13 artiklassa mainituilla perusteilla. Toimenpide on periaatteessa kielletty, jos sillä saattaa olla tuontia rajoittavaa vaikutusta. Ei siis ole tarpeen osoittaa, että toimenpide myös käytännössä rajoittaa tuontia (8/74, Procureur de Roi v. Dassonville).

Periaatteessa yhden sopimuspuolen alueella laillisesti valmistetun ja markkinoidun tuotteen markkinointi on sallittava myös muiden sopimuspuolten alueella.

Valtioiden välisessä kaupassa esiintyvät esteet johtuvat kuitenkin usein kansallisissa lainsäädännöissä esiintyvistä eroista. Erityisesti elintarvikkeita koskevan lainsäädännön yksityiskohdat vaihtelevat valtiosta toiseen. Vaikka EY:ssä on lainsäädäntöä yhdenmukaistettu runsaasti, elintarvikelainsäädäntöä ei edes ole pyritty kaikilta osiltaan yhdenmukaistamaan. Suuri osa sääntelystä on siis edelleen kansallista. EY:n oikeuskäytännön mukaan tuotteiden markkinointia koskevat erot kansallisessa lainsäädännössä ovat hyväksyttävissä silloin, kun ne ovat tarpeellisia muun muassa hyvän kauppataavan, terveysturvallisuuden tai kuluttajansuojan kannalta. Tätä koskevan tapauksen Rewe-Zentral AG v. Bundesmonopolverwaltung für Branntwein 120/78, eli niin sanotun Cassis de Dijon -tapauksen perusteella edellä mainittua periaatetta kutsutaan Cassis de Dijon -periaatteeksi.

ETA-neuvottelujen aikana tehtyjen selvitysten jälkeen EFTA-valtiot totesivat, että Cassis de Dijon -periaatetta voidaan soveltaa sellaiseen myös ETA-sopimuksessa. ETA-sopimuksen kaupan teknisiä esteitä koskevaan liitteen II sisältyviä Cassis de Dijon -periaatteen tulkintaan liittyviä komission antamia tiedonantoja ja ohjeita selostetaan 13 artiklan perustelujen yhteydessä.

Eräissä tapauksissa viranomaisten toimenpiteet ovat kiellettyjä, vaikka ne kohdistuisivat samalla tavoin ja syrjimättömästi koti- ja ulkomaisiin tuotteisiin. Esimerkiksi kansallisen lainsäädännön määräys, jolla kielletään sellaisten tavaroiden vähittäismyyntiä, jotka eivät ole varustettuja alkuperäismerkinnällä, on 11 artiklan vastainen (207/83, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta).

Myös jäsenvaltioiden julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön on oltava sisällöltään sellaista, ettei se vaikeuta jäsenvaltioiden välillä käytävää kauppaa. Syrjivät hankintasäännöt ovat kiellettyjä (45/87, komissio v. Irlanti).

Artiklan tulkinnalla on suuri merkitys myös teollis- ja tekijänoikeuksien alalla. Kansallisen lainsäädännön määräykset, joilla oikeudenhaltijoille annetaan oikeus kieltää toisen sopimuspuolen alueella oikeudenhaltijan suostumuksella markkinoitujen tuotteiden maahantuonti, ovat kiellettyjä (78/80, Deutsche Grammophon v. Metro). Teollisuus-oikeuksiin liittyvää 11 artiklan nojalla kehitettyä oikeuskäytäntöä selostetaan 65 artiklan perusteluissa.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Harkittaessa 11 artiklasta johtuvia lainsäädännön muutostarpeita on otettava huomioon, että ETA-sopimuksen tavaroiden vapaata liikkuuutta koskevilla määräyksillä ei, toisin kuin Rooman sopimuksen vastaavilla määräyksillä, perusteta tulliliittoa. Näin ollen 11 artiklakin koskee vain alkuperätuotteilla käytävää kauppaa. Sopimuksen 8 artiklan määräyksiä perusteella suurin osa maataloustuotteista jää määrällisten rajoitusten kiellon ulkopuolelle.

Tuonnin määrällisten rajoitusten ja niitä vastaavien toimenpiteiden kielto sisältyy myös Suomen ja Euroopan talousyhteisön välillä solmitun vapaakauppasopimuksen 13 artiklaan, Suomen ja Euroopan hiili- ja teräsyhteisön välillä solmitun vapaakauppasopimuksen (SopS 65/74) 9 artiklaan sekä EFTA-konvention 10 artiklaan. ETA-sopimuksen tavarakate on hieman laajempi kuin vapaakauppasopimusten ja EFTA-konvention tavarakatteet.

Euroopan talousyhteisön kanssa solmitun vapaakauppasopimuksen sekä EFTA-konvention nojalla Suomi voi kuitenkin ylläpitää eräitä fosfaattilaatujia, eräitä fossiilisia polttoaineita (lähinnä kivihiili ja maaöljy) sekä fosfaatti- ja kalilannoitteita koskevia tuonnin määrällisiä rajoituksia. ETA-sopimukseen ei vastaavanlaisia pöytäkirjaa sisälly. Muutoksella ei kuitenkaan ole käytännön merkitystä, koska Suomi ei enää nykyisin ylläpidä edellä mainittuja tuotteita koskevia tuonnin määrällisiä rajoituksia.

Eräät elintarvikkeet (margariini, hillot) siirryvät hinnanerokorvausjärjestelmän piiriin. Tämän vuoksi niitä koskevista tuonnin määrällisistä rajoituksista on luovuttava. Lisensioinnista luopuminen toteutetaan muuttamalla asetusta maan ulkomaankaupassa sovellettavista määrällisistä rajoituksista.

Tuonnin ja viennin määrällisiä rajoituksia koskevat määräykset sisältyvät lakiin maan ulkomaankaupan ja taloudellisen kasvun turvaamisesta sekä asetukseen maan ulkomaankaupassa sovellettavista määrällisistä rajoituksista (1301/89). Määrällisten rajoitusten kiellon tullessa koskemaan uusia tavararyhmiä, ja koska laissa viitataan Euroopan vapaakauppaliiton perustamista koskevaan konventioon, jonka määräykset korvautuvat ETA-sopimuksella, on lähinnä teknisistä syistä tarpeen muuttaa lain 2 pykälää. Asiasta annetaan erillinen hallituksen esitys.

EY:n tuomioistuimen oikeuskäytännön takia

lakia kulutustavaroiden alkuperämaan ilmoittamisesta (227/83) on muutettava siten, että Euroopan talousalueella valmistettujen kulutustavaroiden osalta poistetaan vaatimus alkuperämaan ilmoittamisesta.

Hallituksen esitys lain muuttamisesta annetaan erikseen.

Teollis- ja tekijänoikeuksia koskevan lainsäädännön muutostarpeita selostetaan yksityiskohtaisesti 65 artiklan perustelujen yhteydessä.

12 artikla. Artiklassa kielletään viennin määrällisten rajoitusten ja kaikkien niitä vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden ylläpitäminen. Artikla vastaa sisällöltään Rooman sopimuksen 34 artiklaa. EY:n tuomioistuin on katsonut, että Rooman sopimuksen 34 artiklalla on välitön oikeusvaikutus (83/78, Pigs Marketing Board v. Redmond).

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Viennin määrällisten rajoitusten ja niitä vastaavien toimenpiteiden kielto sisältyy myös Suomen ja Euroopan talousyhteisön välillä solmitun vapaakauppasopimuksen 13 a artiklaan sekä EFTA-konvention 11 artiklaan. ETA-sopimuksen tuotekate on näiltä osin hieman laajempi kuin vapaakauppasopimuksen ja EFTA-konvention tuotekatteet. Euroopan talousyhteisön kanssa solmitun vapaakauppasopimuksen Pöytäkirja n:o 7:ään liittyvän yhteisen ilmoituksen nojalla Suomi voi ylläpitää romutettaviksi tarkoitettuja aluksia ja muita uivia rakenteita koskevia määrällisiä vientirakenteita koskevia vientirajoituksia. ETA-sopimuksen 12 artiklan mukaan kaikki viennin määrälliset vientirajoitukset on kielletty.

Romutettaviksi tarkoitettujen alusten sekä muiden uivien rakenteiden vientilicensioinnista luopuminen toteutetaan muuttamalla asetusta maan ulkomaankaupassa sovellettavista määrällisistä rajoituksista. Muutokset toteutetaan maan ulkomaankaupan ja taloudellisen kasvun turvaamisesta annetun lain muuttamisen yhteydessä. Rajoitusten poistamisen toteuttamiseksi ei ole tarpeen hankkia eduskunnan suostumusta.

13 artikla. Sopimuksen 11 ja 12 artiklaan sisältyvää kieltoa tuonnin määrällisten rajoitusten ja niitä vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden ylläpitämisestä lieventää huomattavasti sopimuksen 13 artikla, jossa luetellaan ne edellytykset, joiden vallitessa tuontia voidaan

11 ja 12 artiklan sisältämistä kielloista huolimatta rajoittaa. Artikla vastaa sisällöltään ja sanamuodoltaan Rooman sopimuksen 36 artiklaa. Artiklassa mainittujen perusteiden lisäksi on EY:n oikeuskäytännön mukaan mahdollista rajoittaa tuontia myös verovalvonnan tehokkuuden varmistamiseksi, julkisen terveyden suojelemiseksi, hyvien kauppatapojen suojelemiseksi, kuluttajansuojelullisista syistä sekä ympäristön suojelemiseksi.

Artiklaa ei pääsäännön mukaan sovelleta aloilla, joilla on jo yhdenmukaistettu lainsäädäntö. Tämän vuoksi aloilla, joiden osalta kaupan teknisiä esteitä koskeva liite sisältää erillisiä määräyksiä, ei ole mahdollista perustella tuonnin tai viennin määrällisiä rajoituksia tai vaikutuksiltaan vastaavia toimenpiteitä 13 artiklalla. Liitteessä viitattuihin direktiiveihin on yleensä sisällytetty erilliset aineelliset ja menettelymääräykset sen varalta, että markkinoilla olisi kaupan direktiivien määräysten vastaisesti valmistettuja tuotteita.

EY:n komissio on antanut tiedonantoja ja ilmoituksia Rooman sopimuksen 30 ja 36 artiklan tulkinnasta. ETA-sopimusneuvotte- luissa on sovittu, että nämä ETA-sopimuksen 11 ja 13 artiklan tulkintaan liittyvät, oikeudellisesti sitomattomat asiakirjat mainitaan kaupan teknisiä esteitä koskevassa liitteessä II.

Komission tiedonannon C/245/86 mukaan kansallinen tekninen määräys on vailla oikeusvaikutuksia kolmatta osapuolta vastaan, jolle sitä ole ilmoitettu teknisten määräysten ja standardien ilmoitusjärjestelmää koskevan direktiivin (83/189/ETY) mukaisesti. Komission tulkintatiedonanto elintarvikkeiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella (C/271/89) ja komission ilmoitus aikaisemmin jossakin muussa jäsenvaltiossa rekisteröityjen ajoneuvojen tyyppihyväksyntä- ja rekisteröintimenettelystä (C/281/88) mainitaan myös ETA-sopimuksessa. Myös tiedonanto sellaisten lääketuotteiden rinnakkaistuonnista, joille on myönnetty markkinointilupa, ja tiedonanto jäsenvaltioiden perustamissopimuksen 30 artiklan mukaisista toimituksista, jotka liittyvät hintavalvontaan ja lääketuotteiden korvaukseen (C/310/86), selkeyttävät ETA-sopimuksen 11 ja 12 artiklan tulkintaa.

14 artikla. Artikla koskee välillisiä veroja, joista tärkeimpiä ovat arvonlisävero ja valmisteverot. Artiklan 1 kohdan mukaan muista ETA-valtioista tuoduista tuotteista ei saa periä korkeampia veroja kuin vastaavista kotimaisis-

ta tuotteista. Artiklan 2 kohdassa kielletään kotimaisia tuotteita välillisesti suojaavien verojen periminen.

Artikla vastaa sisällöltään Rooman sopimuksen 95 artiklan 1 ja 2 kohdan määräyksiä, joiden tarkoituksena on EY:n tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan täydentää tullien ja niitä vastaavien maksujen kieltöä ja siten osaltaan turvata tavaroiden vapaata liikkuvuutta. Tuomioistuimen mukaan sisäisten maksujen tulee olla vaikutukseltaan täysin neutraaleja kotimaisten ja tuontitavaroiden välisessä kilpailutilanteessa (ks. tapaus 171/78, Komissio v. Tanska). Rooman sopimuksen 95 artiklassa ei kielletä käänteistä syrjintää eli maksujen perimistä kotimaisilta tuotteilta korkeampana kuin tuontitavaroilta (ks. tapaus 86/78, Peureux). Tuomioistuimen mukaan yksityiset voivat kansallisissa tuomioistuimissa vedota suoraan Rooman sopimuksen 95 artiklan syrjintäkieltoihin (ks. tapaus 143/80, Essevi & Salengo).

Veron käsitettä käytetään artiklassa sen laajassa merkityksessä. Se kattaa EY-tuomioistuimen mukaan esimerkiksi kansainvälisessä tavaraliikenteessä tavaroiden painon mukaan perittävät maksut (ks. tapaus 20/76, Schöttl).

15 artikla. Artiklassa kielletään vientituen antaminen ylisuurten veronpalautusten muodossa. Artiklan määräykset vastaavat sisällöltään Rooman sopimuksen 96 artiklassa olevia määräyksiä.

16 artikla. Artikla koskee valtion monopoleja. Artiklan määräykset vastaavat sisällöltään Rooman sopimuksen 37 artiklan 1 kohdan määräyksiä.

Myös ETA-sopimuksen pöytäkirja 8 koskee valtion monopoleja. Sen 1 kohdan mukaan Itävalta, Islanti, Sveitsi ja Liechtenstein saavat kahden vuoden siirtymäajan eräiden kauppamonopoliensa sopeuttamiseen. Pöytäkirjan 2 kohdan mukaan valtion monopoleja koskevaa 16 artiklaa sovelletaan myös viiniin. Muut alkoholituotteet kuuluvat ilman erityismääräyksiäkin artiklan soveltamisalan piiriin.

Ilmaisu "monopoli" ei puheena olevassa yhteydessä ole ymmärrettävä sen taloudellisessa merkityksessä, eli siten, että jollakin yrityksellä olisi yksinomainen tai lähes yksinomainen määräävä asema markkinoilla, vaan oikeudellisenä terminä, jolloin monopolilla tarkoitetaan lain suomaa oikeutta, mahdollisuutta tai kykyä tuottaa tai markkinoida tavaroita sellaisissa olosuhteissa, että muut tahot eivät voi kilpailla

yksinoikeuden haltijan kanssa. Jotta artikla tulisi sovellettavaksi, on monopolin myös oltava luonteeltaan "kaupallinen" ja tavalla tai toisella valtion hoidossa.

Valtion monopoleihin rinnastetaan kaikki järjestelmät, joilla valtiot, tosiasiallisesti tai suoraan lain nojalla, joko suoraan tai epäsuorasti, ohjaavat tuontia tai vientiä jäsenvaltioiden välisessä kaupassa, taikka vaikuttavat siihen huomattavalla tavalla. Valtion monopoleja koskeva määräys soveltuu myös monopoleihin, jotka valtio on antanut jollekin taholle.

Artiklaa sovelletaan vain tavaroiden kauppaan (ks. tapaus 155/73, Sacchi). Artiklalla on välitön oikeusvaikutus (ks. tapaus 6/64, Costa v. ENEL). Artikla syrjäyttää siten sen kanssa ristiriidassa olevan kansallisen lain määräykset. Artiklaa ei sovelleta kolmansien maiden kanssa käytävään kauppaan (ks. tapaus 91/78, Hansen v. HZA Flensburg).

Roman sopimuksen 37 artiklassa mainitaan "kaupalliset monopolit". Artikla ei koske valmistusmonopoleja, vaan niiden toimintaa on arvioitava sopimuksen kilpailusääntöjen nojalla. Jos samalle yksikölle on annettu valmistusmonopolin lisäksi tuonti- ja vientimonopoli tai jakelumonopoli, saattaa tilanne 37 artiklan sisältämän syrjimättömyyskiellon vuoksi kuitenkin muodostua ongelmalliseksi.

On huomattava, että valtion monopolin toimintaa arvioitaessa artiklan soveltamisala on erittäin laaja. EY:n tuomioistuimen mukaan 37 artiklan soveltamisala ei rajoitu esimerkiksi monopolin oikeuksiin suoraan kuuluviin tuonti- tai vientioikeuksiin, vaan se kattaa kaikki toimenpiteet, jotka liittyvät monopolin olemassaoloon ja vaikuttavat ulkomaankauppaan, riippumatta siitä, kuuluvatko toimenpiteiden kohteena olevat tavarat monopolioikeuksien piiriin vai eivät (ks. tapaus 13/70, Cinzano v. Hauptzollamt Saarbrücken).

Valtion monopoleja koskeva artikla ei kuitenkaan edellytä kaupallistenkaan valtion monopolien täydellistä poistamista (ks. esim. tapaus 45/75, Pubblico Ministero v. Manghera). Sen sijaan monopolit on sopeutettava niin, ettei syrjintää esiinny.

Syrjintä on ymmärrettävä laajassa merkityksessä. Määräys suojelee sekä ostajia niissä valtioissa, jotka ylläpitävät monopoleja, että muissa jäsenvaltioissa olevia ostajia. Näin ollen sekä tuonti- että vientimonopolit kuuluvat artiklan soveltamisalaan (ks. tapaus 161/82, komissio v. Ranska).

Artiklan tarkoituksena on varmistaa, että monopolia ylläpitävässä valtiossa kuluttajalle ei tavaroiden ostamisessa aiheudu monopolin vuoksi haittaa tavaravalikoiman laajuuden suhteen. Hänen tulee voida hankkia mistä tahansa jäsenvaltiosta peräisin olevia tuotteita. Kaikissa jäsenvaltioissa olevien myyjien tulee voida markkinoida tuotteitaan valintansa mukaan parhaat olosuhteet tarjoavissa paikoissa. Artiklan tarkoituksena on siten kattaa kaikki kaupalliset toiminnot, ja varmistaa, että toimittajat ja kuluttajat voivat vapaasti määrittellä hintansa kaikilla kaupankäynnin tasoilla. Lisäksi heidän tulee voida mainostaa tuotteitaan, varastoida tuotteensa sekä pyrkiä muutoin hankkimaan asiakkaita monopolin estämättä.

Sopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä Suomi, Islanti, Norja ja Ruotsi antoivat yhteisen yksipuolisen julistuksen koskien niiden ylläpitämiä alkoholimonopoleja. Julistuksen mukaan alkoholimonopoliin ylläpito johtuu tärkeistä terveys- ja sosiaalipoliittisista näkökohdista. Julistus katsottiin tarpeelliseksi, koska EY:ssä ei ole voimassa pohjoismaiden alkoholimonopoleja vastaavia järjestelyjä. Sopimuksen tulevan tulkinnan varalta Pohjoismaat tahtoivat tuoda esille sen näkökantansa, että valtion monopoleja koskevaa artiklaa tulkittaessa on otettava huomioon myös sosiaali- ja terveystaloudelliset näkökohdat.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomessa on kolme artiklassa tarkoitettua valtion monopolia, Valtion viljavarasto, Oy Alko Ab sekä Helsingin yliopiston almanakkaerioikeus.

Valtion viljavarasto käy kauppaa perusmaataloustuotteilla, joiden kauppa on ETA-sopimuksen soveltamisalan ulkopuolella. Tämän vuoksi valtion viljavaraston toimintaan ei ETA-sopimuksen johdosta ole tarpeen tehdä muutoksia.

Oy Alko Ab on alkoholilaisissa (459/68) tarkoitettu alkoholiyhtiö, jolle on annettu, eräin laissa mainituin poikkeuksin, yksinoikeus alkoholijuoman ja väkiviinan valmistukseen, maahantuontiin, maastavientiin ja myyntiin. ETA-sopimuksen johdosta on alkoholilakia muutettava Oy Alko Ab:n maahantuontiin ja maastavientiin liittyvien yksinoikeuksien osalta. Asista annetaan erillinen hallituksen esitys.

Helsingin yliopistolla on yliopistosta annetun

lain (854/91) 5 §:n nojalla yksinoikeus suomen- ja ruotsinkielisten almanakkojen ja kalenterien julkaisemiseen. ETA-sopimuksen johdosta on sanottua lakia mahdollisesti muutettava siten, että yliopiston erioikeus ei sisällä almanakkojen ja kalenterien maahantuontia. Asiaa selvitetään erikseen.

2 luku Maatalous- ja kalataloustuotteet

17 artikla. Sopimuksen 17 artiklan mukaan eläinlääkintää ja kasvinuojelualaa koskevista erityisjärjestelyistä määrätään liitteessä I. Eläinten, eläimistä saatavien tuotteiden ja rehujen sekä kylvösiementen kaupan helpottamiseksi sekä niiden terveyden ja laadun takaamiseksi on EY:ssä annettu useita direktiivejä ja päätöksiä.

Liitteessä I ovat yhteistyön järjestämistä ja kyseisiä aloja koskevat määräykset, jotka sisältävät muun muassa EY:n säädöksistä sallitut poikkeukset, sekä luettelo sopimukseen sisällystyistä EY:n direktiiveistä ja päätöksistä näillä aloilla.

Liitteen määräysten mukaan sopimuksen ulkopuolelle jäävät toistaiseksi rajatarkastuksia ja kolmansista maista eli talousalueen ulkopuolelta tuotavia tavaroita koskevat määräykset sekä eläinlääkinnän alalla lisäksi eläinsuojelua ja rahoitusjärjestelyjä koskevat määräykset. Asiakokonaisuutta tarkastellaan uudelleen vuonna 1995. Liite sisältää lisäksi eräitä teknisuonteisia tai yksittäisiä EFTA-valtioita koskevia määräyksiä.

Eläinlääkintämääräyksissä on kolmansista maista tuotavien tuotteiden ja eläinten osalta kuitenkin sovittu, että sopimuspuolet eivät saa soveltaa kolmansista maista tapahtuvaan tuontiin lievempiä säännöksiä kuin mitä sopimuksen soveltamisesta johtuu. Tästä huolimatta EFTA-valtiot voivat pysyttää hormonaalisia ja tyreostaattisia aineita koskevat kansalliset säännöksensä kolmansista maista tapahtuvassa tuonnissa. Sen lisäksi eläinten ja tuotteiden tulee täyttää vastaanottavan ETA-valtion lainsäädännön kolmansia maita koskevat tuonti-vaatimukset, jos niitä käytetään tuojavaltiossa ETA-valtioihin vietävien tuotteiden valmistukseen tai ne viedään sellaisenaan edelleen ETA-valtioihin. Viejävaltion on varmistettava, että asianomainen toimivaltainen viranomaisen ryhtyy kussakin tapauksessa tarvittaviin toimenpiteisiin sen seikan varmistamiseksi, että

edellä mainittuja määräyksiä noudatetaan. Eläinlääkintämääräyksiin sisältyy myös ihmisten ja eläinten terveyteen liittyviä suojatoimia, paikan päällä tehtäviä tarkastuksia ja yhteisiä vertailulaboratorioita sekä tieteellistä eläinlääkintäkomiteaa koskevia määräyksiä. Jotta EFTA:n valvontaviranomaisella olisi aikaa ryhtyä toimenpiteisiin tarvittavien menettelytapojen järjestämiseksi, eläinlääkintäalan liitesäännöstöä sovelletaan vasta yhdeksän kuukauden kuluttua sopimuksen voimaantulosta, mutta kuitenkin viimeistään 1 päivästä tammikuuta 1994 lukien.

Vaikka eläinsuojelu jääkin sopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle, on sopimuspuolten sopimukseen liittyvän julistuksen mukaan seurattava tämän alan lainsäädännössä ETA-valtioissa tapahtuvaa kehitystä sekä neuvoteltava toistensa kanssa, jos niiden eläinsuojelulainsäädäntöjen eroavuudet estävät tavaroiden vapaan liikkumisen.

Sopimukseen liittyvän julistuksen mukaan EFTA-valtiot eivät sisällytä lainsäädäntönsä EY:n voimassa olevaa kasvinuojelulainsäädäntöä. EFTA-valtiot voivat siten tällä alueella toistaiseksi pysyttää omat säännöksensä. Uudet yhteisön säännökset käsitellään sopimuksessa määrättyä menettelyä noudattaen 99 ja 102 artiklan mukaisesti. Sopimus ei tässä vaiheessa edellytä lainsäädännön muutoksia Suomessa.

EY:ssä nykyinen rajatarkastuksiin perustuva kasvinuojelujärjestelmä on tarkoitettu korvata vuoden 1993 alusta lukien sisämarkkinoiden edellyttämällä uudella säännöstöllä. Uudessa järjestelmässä valvonta siirtyy tuotannon valvontaan ja vaarallisten kasvinuhojien leviäminen pyritään estämään ensisijaisesti asettamalla kasvinviljelyn lisäysoaineiden tuotantomenetelmille sekä tuotteiden laadulle ja terveydelle nykyistä korkeammat vaatimukset. Tuotannossa siirryttäisiin tuotteiden viralliseen varmennusmenettelyyn (sertifiointijärjestelmä).

Liitteen I liitesäännöstön ruotsinnosten viivästyminen takia asianomaisten EY-säädösten hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta annetaan erillinen hallituksen esitys myöhemmin.

Eläinlääkintä

Sopimukseen sisältyvät direktiivit ja päätökset koskevat eläintauteja, lihaa ja lihavalmistetta, kalaa ja kalatuotteita, maitoa, munatuotteita sekä eläimistä saatavissa elintarvikkeissa

esiintyvien eräiden vieraiden aineiden valvontaa.

Sopimukseen sisältyy lisäksi kaksi säädöstä, joista toinen (90/167/ETY) koskee lääkettä sisältävien rehujen valmistusta, myyntiä ja käyttöä jäsenvaltioissa ja toinen (90/218/ETY) nautan somatotropiinin (BST) käyttöä. Eläinten lääkitsemisestä ja lääkkeiden luovuttamisesta Suomessa annetut säännökset ja määräykset täyttävät pääpiirteissään direktiivin 90/167/ETY vaatimukset eikä päätöksen 90/218/ETY vuoksi ole toistaiseksi tarpeen tarkentaa eläinten lääkitsemistä ja rehuja koskevia säännöksiä ja määräyksiä.

Eläintaudit

Liitteessä I luetellaan 17 eläintauteja koskevaa direktiiviä ja 25 päätöstä. Niiden tavoitteena on estää eläintautien leviäminen eläinten ja niistä saatavien tuotteiden kaupan välityksellä yhdenmukaistamalla eläintautien ennalta ehkäisemistä ja vastustamista koskevia säännöksiä ja määräyksiä sekä antamalla säännökset eläinten ja niistä saatavien tuotteiden kaupasta. Direktiiveissä ja päätöksissä säädetään eräiden tautien ennaltaehkäisemisestä ja vastustamisesta sekä suojatoimista tautien varalta, taudeista ilmoittamisesta, eläimistä peräisin olevien jätteiden käytöstä ja käsittelystä sekä eläintautivaatimuksista, jotka koskevat eläinten ja eläimistä saatavien tuotteiden kauppaa jäsenvaltioiden välillä ja sisällä sekä tuontia kolmansista maista. Liitteen I mukaan ETA-sopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle jäävät kuitenkin kolmansista maista tuotavia tavaroita koskevat määräykset. Direktiiveistä ja päätöksistä huolimatta sopimus sallii Suomen noudattaa kansallisia säännöksiään BSE-taudin osalta sekä elävien kalojen ja äyriäisten sekä mädin tuonnin osalta. Samoin sopimus antaa Suomelle mahdollisuuden soveltaa kansallisia säännöksiään lampaiden ja vuohien tuonnissa. Muut ETA-valtiot voivat Suomen suhteen soveltaa vastaavanlaisia tai kolmansia maita koskevia säännöksiään. Näitä kysymyksiä tarkastellaan uudelleen vuoden 1995 aikana.

Direktiivit ja päätökset, jotka koskevat taudeista ilmoittamista (82/894/ETY, 84/90/ETY ja 90/442/ETY), afrikkalaisen sikaruton (83/138/ETY ja 89/21/ETY) ja nautan tarttuvan keuhkoruton (90/208/ETY, 91/52/ETY ja 91/56/ETY) vastustamista sekä niihin liittyviä

suojatoimia saatetaan voimaan eläintautilain (55/80) nojalla annettavilla maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston päätöksillä. BSE-taudin suojatoimia koskevat päätökset (89/469/ETY ja 90/200/ETY) voidaan saattaa voimaan eläintautien leviämisen ehkäisemisestä maahan tuonnin yhteydessä annetun asetuksen (884/75) nojalla annettavalla maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston päätöksellä. Tuoreen lihan ja lihavalmisteen jäsenvaltioiden välisessä kaupassa noudatettavia eläintautivaatimuksia koskevien direktiivien (72/461/ETY, 80/215/ETY ja 91/494/ETY) voimaansaattaminen edellyttää eläinten kuljetuksen rajoittamisesta eläintautien leviämisen ehkäisemiseksi annetun asetuksen (572/81) ja eläintautien leviämisen ehkäisemisestä maahan tuonnin yhteydessä annetun asetuksen muuttamista sekä asetuksen antamista eläinten ja niistä saatavien tuotteiden luovutuksesta, maasta viennistä ja kauttakuljetuksesta. Muilta osin direktiivit saatetaan voimaan maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston päätöksillä. Direktiivit, joissa säädetään sonnina ja karjun siemennesteen kaupassa jäsenvaltioiden välisessä ja tuonnissa kolmansista maista noudatettavista eläintautivaatimuksista (88/407/ETY ja 90/429/ETY), saatetaan voimaan eläintautilain nojalla annettavilla maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston päätöksillä. Jäsenvaltioiden keskinäistä avunantoa eläintautiasioissa sääntelevä direktiivi (89/608/ETY) saatetaan voimaan eläintautilain ja kotieläinten jalostustoiminnasta annettavan lain perusteella annettavilla alemmanasteisilla määräyksillä.

Sikarutto, SDV, tuberkuloosi, luomistauti ja nautan tarttuva leukoosi sekä suu- ja sorkkatauti

Direktiiveissä ja päätöksissä säädetään toimenpiteistä sikaruton (80/217/ETY, 81/859/ETY ja 87/65/ETY), SVD:n (73/53/ETY), tuberkuloosin, luomistaudin eli bruselloosin ja nautan tarttuvan leukoosin (79/837/ETY, 80/775/ETY, 80/984/ETY, 85/445/ETY, 88/267/ETY ja 89/91/ETY) sekä suu- ja sorkkataudin vastustamiseksi (85/511/ETY, 88/397/ETY, 89/531/ETY, 90/423/ETY ja 91/42/ETY) ja tautitilanteen selvittämiseksi jäsenvaltioiden alueella. Suu- ja sorkkatautia sekä sikaruttoa koskevissa direktiiveissä veloitetaan myös

eläinten kauppaan, välitykseen ja kuljetukseen osallistuvat henkilöt pitämään luetteloa kuljettamistaan, ostamistaan ja luovuttamistaan eläimistä sekä antamaan tietoja viranomaisille. Luettelonpito- ja tietojenantovelvollisuus koskee niin ikään eläimen omistajaa ja haltijaa.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivien ja päätösten voimaansaattaminen edellyttää sitä, että eläintautilakiin lisätään säännökset, joiden nojalla voidaan määrätä eläimet merkittäviksi tunnistamista varten, ruuanjätteiden syöttäminen sioille luvanvaraiseksi ja tällaiset ruuanjätteet kuumennettavaksi. Eläintautilakia on myös muutettava siten, että eläintautien ennaltaehkäisemisen lisäksi lain soveltamisalaan kuuluu tautitilanteen selvittäminen.

Muutoin direktiivit ja päätökset saatetaan voimaan muuttamalla eläinten kuljetuksen rajoittamisesta eläintautien leviämisen ehkäisemiseksi annettua asetusta sekä maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston päätöksillä.

Uusi sikatauti (new pig disease)

Päätöksessä 91/237/ETY säädetään suojatointia, jotka koskevat uutta jäsenvaltioiden alueella todettua sikatautia.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Päätöksen voimaansaattamiseksi on eläintautilakia muutettava siten, että eläinlääkärit voidaan velvoittaa ryhtymään toimenpiteisiin myös silloin, kun he epäilevät tai toteavat eläimen sairastavan sellaista vakavaa tarttuvaa eläintautia, jota ei esiinny Suomessa ja jota ei ole mainittu maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston vastustettavista eläintaudeista antamassa päätöksessä.

Päätöksen voimaansaattaminen edellyttää lisäksi eläinten kuljetuksen rajoittamisesta eläintautien leviämisen ehkäisemiseksi annetun asetuksen muuttamista siten, että sen nojalla voidaan antaa alueellisia kuljetusrajoituksia ja tarkempia määräyksiä eläinten kuljetuksesta myös uuden eläintaudin ollessa kysymyksessä.

Muilta osin päätös saatetaan voimaan maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston päätöksellä.

Eläin- ja kalaperäiset rehut

Direktiivin 90/667/ETY tarkoituksena on estää taudinaiheuttajien esiintyminen eläin- ja kalaperäisissä rehuissa asettamalla eläinlääkinnälliset vaatimukset eläimistä peräisin olevien jätteiden käytölle, käsittelylle, myyntiin asettamiselle ja hävittämiselle. Direktiivin mukaan on eläintautien leviämisen estämiseksi eläimistä peräisin olevat jätteet joko käsiteltävä hyväksytyissä ja valvotuissa käsittelylaitoksissa tai hävitettävä. Sellaiset eläimistä peräisin olevat jätteet, joihin liittyy suuri eläintautien leviämisen vaara, on kerättävä ja kuljetettava jäsenvaltion osoittamaan erityiseen käsittelylaitokseen. Lisäksi tiettyjen jätteiden käyttöä rajoitetaan. Direktiivissä säädetään myös käsittelylaitosten valvonnasta ja niissä tehtävistä tarkastuksista. Käsittelylaitosten on itse huolehdittava tuotannon tarkkailusta ja lopputuotteita koskevien mikrobiologisten laatuvaatimusten noudattamisesta.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivin voimaansaattamiseksi kyseinen toiminta asetetaan virallisen valvonnan alaiseksi Suomessa. Direktiivin voimaansaattaminen edellyttää eläintautilakiin otettavaksi säännökset, joiden perusteella voidaan antaa määräyksiä eläimistä peräisin olevien jätteiden käytöstä ja käsittelystä tai kieltää niiden käyttö. Eläintautilakiin on myös lisättävä säännökset, jotka koskevat jätteiden käsittelylaitosten hyväksymistä tai rekisteröimistä ja säännöllistä valvontaa.

Muilta osin direktiivi saatetaan voimaan maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston päätöksellä.

Elävät naudat ja siat, lampaat ja vuohet sekä hevoseläimet

Direktiiveissä ja päätöksissä säädetään vaatimuksista, joita tulee noudattaa elävien nautojen ja sikojen (64/432/ETY), lampaiden ja vuohtien (91/68/ETY) sekä hevoseläinten (90/

426/ETY, 90/552/ETY, 90/553/ETY ja 91/93/ETY) kaupassa. Nautojen ja sikojen sekä lampaiden ja vuohien osalta säännöksiä sovelletaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, kun taas hevoseläinten osalta säännökset koskevat jäsenvaltioiden välillä tapahtuvan eläinten siirron lisäksi tuontia kolmansista maista.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivien ja päätösten voimaansaattaminen edellyttää sitä, että eläintautilakiin lisätään säännökset, joiden nojalla voidaan määrätä eläimet merkittäviksi tunnistamista varten. Lisäksi eläintautilain soveltamisalaa on laajennettava koskemaan eläintautien ennaltaehkäisemisen lisäksi myös tautitilanteen selvittämistä.

Direktiivien ja päätösten voimaansaattamiseksi on myös muutettava eläinten kuljetuksen rajoittamisesta eläintautien leviämisen ehkäisemiseksi annettua asetusta ottamalla siihen säännökset, joiden perusteella voidaan antaa tarkempia määräyksiä eläinten kuljetuksesta. Lisäksi direktiivien ja päätösten voimaansaattaminen edellyttää asetuksen antamista eläinten ja niistä saatavien tuotteiden maastaviennistä ja kauttakuljetuksesta, jotta maasta vietävät eläimet voidaan tarvittaessa määrätä eristettäviksi. Muilta osin direktiivit ja päätökset saatetaan voimaan maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston päätöksillä.

Siipikarja ja siitosmunat

Direktiivissä 90/539/ETY säädetään siipikarjan ja siitosmunien tuotantolaitosten hyväksymisestä, rekisteröimisestä ja valvonnasta. Lisäksi direktiivissä on siipikarjan ja siitosmunien tuontia ja kuljetusta koskevia säännöksiä. Säännöksiä sovelletaan sekä jäsenvaltioiden väliseen kauppaan että tuontiin kolmansista maista.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivin voimaansaattaminen edellyttää sitä, että eläintautilakiin lisätään säännökset, jotka koskevat siipikarjan ja siitosmunien tuotantolaitosten hyväksymistä tai rekisteröimistä ja valvontaa. Eläintautilakiin on myös otettava säännökset, joiden perusteella linnut ja hau-

dontaan tarkoitetut munat voidaan määrätä merkittäviksi tunnistamista varten.

Direktiivin voimaansaattamiseksi on myös annettava eläintautilain nojalla asetus eläinten ja eläimistä saatavien tuotteiden maastaviennistä ja kauttakuljetuksesta. Samoin on muutettava eläinten kuljetuksen rajoittamisesta eläintautien leviämisen ehkäisemiseksi annettua asetusta. Muutoin direktiivi saatetaan voimaan maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston päätöksellä.

Kalat ja muut viljellyt vesieläimet

Direktiivissä 91/67/ETY säädetään vaativuudesta, joita on noudatettava viljeltyjen vesieläinten (kalat, äyriäiset, nilviäiset) ja niistä saatavien tuotteiden (muun muassa mäti) myyntiin asettamisessa. Säännökset koskevat jäsenvaltioiden välisen ja sisäisen kaupan lisäksi tuontia kolmansista maista.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivin voimaansaattaminen edellyttää sitä, että eläintautilakiin lisätään säännökset, joiden perusteella voidaan määrätä vesieläimet tai niiden säilytysastiat merkittäviksi tunnistamista varten ja tietyllä alueella olevat kaikki kalanviljelylaitokset tarkastettaviksi. Lakiin on otettava myös säännökset, jotka koskevat kalanviljelylaitosten valvontaa. Valvonta koskee kaikkia tietyllä alueella olevia laitoksia niiden koosta riippumatta. Käytännössä valvonnan toteuttaminen edellyttää laitosten rekisteröimistä.

Myös eläintautien leviämisen ehkäisemisestä maahantuonnin yhteydessä annettua asetusta on muutettava direktiivin voimaansaattamiseksi. Lisäksi on tehtävä muutoksia eläinten kuljetuksen rajoittamisesta eläintautien leviämisen ehkäisemiseksi annettuun asetukseen. Asetuksen nojalla on voitava antaa määräyksiä vesieläinten kuljetuksesta, kuljetusvälineiden merkitsemisestä tunnistamista varten sekä rajoittaa kuljetuksia tietyillä alueilla. Muilta osin direktiivi saatetaan voimaan maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston päätöksillä.

Edellä mainittujen laintasoista voimaansaattamista edellyttävien direktiivien ja päätösten

vuoksi eläintautilakiin tehtävät muutokset sisältyvät hallituksen esitykseen eläintautilain muuttamisesta (HE 36/1992 vp).

Naudansukuisten kotieläinten alkiot

Direktiivissä 89/556/ETY säädetään eläintautivaatimuksista, jotka koskevat naudan alkioiden kauppaa. Säännöksiä sovelletaan sekä jäsenvaltioiden väliseen kauppaan että tuontiin kolmansista maista.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivin voimaansaattaminen edellyttää, että kotieläinten keinosiemennystä koskeva lainsäädäntö on ulotettava koskemaan alkioita ja alkionsiirtoa. Direktiivin edellyttämä kotieläinten keinosiemennystä koskevan lainsäädännön soveltamisalan laajentaminen sisältyy erilliseen hallituksen esitykseen laiksi kotieläinten jalostustoiminnasta.

Muilta osin direktiivi saatetaan voimaan eläintautilain nojalla annettavalla maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston päätöksellä.

Liha ja lihavalmistee

Liitteessä I luetellaan kahdeksan lihaa ja lihavalmisteeita koskevaa direktiiviä sekä neljä päätöstä ja yksi suositus. Niiden säännöksiä sovelletaan jäsenvaltioissa markkinoitavaan lihaan ja lihavalmisteeisiin. Säännösten tarkoituksena on suojata kuluttajaa terveydellisiltä haitoilta varmistamalla lihan ja lihavalmisteeden elintarvikehygieeninen laatu. Direktiiveissä ja päätöksissä säädetään lihaa ja lihavalmisteeita käsittelevien laitosten hyväksymisestä sekä laitoksille, niiden toiminnalle ja henkilökunnalle asetettavista vaatimuksista, lihantarkastuksesta, laitosten valvonnasta ja tarkastuksesta sekä lihan ja lihavalmisteeden laadusta ja merkitsemisestä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivien ja päätösten voimaansaattaminen edellyttää lihantarkastuslain muuttamista. Lihantarkastuspakko on laajennettava koske-

maan pääsäännön mukaan kaikkea muuta paitsi tuottajan omaan käyttöön tarkoitettua lihaa. Lisäksi lihantarkastukseen on sisällyttävä aina eläimen tarkastaminen elävänä ennen teurastusta. Lihavalmisteeista annetut säännökset on ulotettava koskemaan myös lihainesvalmisteeita ja lihaa sisältäviä valmisruokia.

Lihantarkastuslakiin tehtävistä muutoksista annetaan erillinen hallituksen esitys. Esitys tulee sisältämään lain kokonaisuudistuksen.

Pääosin direktiivit ja päätökset saatetaan voimaan lihantarkastuslain nojalla annettavilla alemmanasteisilla säännöksillä ja määräyksillä.

Kala ja kalatuotteet

Direktiiveissä 91/492/ETY ja 91/493/ETY säädetään kalojen ja kalatuotteiden sekä äyriäisten ja nilviäisten käsittelyyn, jalostukseen ja kaupanpitoon liittyvistä hygieenisistä vaatimuksista. Direktiivin säännöksiä sovelletaan koko tuotantoketjun läpi pyyntialukselta lähtien valmiiseen kauppatuotteeseen asti. Direktiivit sisältävät eläinlajikohtaiset jatkojalostusta, terveysvalvontaa ja tuotanto-olosuhteita koskevat säännökset. Lisäksi direktiiveissä säädetään valmiiden tuotteiden pakkaamisesta, tunnusmerkinnöistä, varastoinnista ja kuljetuksesta.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomesta puuttuu lainsäädäntö, jolla direktiivit voidaan saattaa kokonaisuudessaan voimaan. Direktiivien edellyttämät laintasoiset säännökset on tarkoitus sisällyttää eläimistä saatavista elintarvikkeista annettavaan lakiin. Muilta osin direktiivit saatetaan voimaan lakiin otettavien valtuutussäännösten perusteella annettavilla alemmanasteisilla säännöksillä tai määräyksillä.

Maito

Liitteessä I luetellaan kolme maitoa koskevaa direktiiviä ja yksi päätös. Niiden säännösten tarkoituksena on suojata kuluttajaa terveydellisiltä haitoilta varmistamalla maidon elintarvikehygieeninen laatu asettamalla yhtäläiset vaatimukset maidon tuotannolle, käsittelylle, kuljetukselle ja lämpökäsittelylle sekä valvomalla näitä säännöllisesti. Direktiivit

(89/362/ETY ja 89/384/ETY) sekä päätös (91/180/ETY) saatetaan voimaan maidontarkastuslain nojalla annettavalla maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä. Päätöksessä tullaan määräämään tarkemmin tuotanto-olosuhteista, maidonjalostamoille asetettavista vaatimuksista sekä maidon laatuvaatimuksista ja tutkimuksista.

Lämpökäsitelty maito

Direktiivin 85/397/ETY tavoitteena on suojata kuluttajaa terveydellisiltä haitoilta sekä edistää maidon vapaata liikkumista jäsenvaltioiden välillä yhdenmukaistamalla lämpökäsiteltyä maitoa koskevat terveydelliset vaatimukset. Direktiivissä asetetaan standardit lämpökäsitellylle maidolle jäsenvaltioiden välisessä kaupassa. Lisäksi direktiivissä säädetään vaatimuksista, jotka koskevat maitoa tuottavien eläinten terveyttä, tuotantotiloja sekä maidon käsittelyä, kuljetusta ja jalostusta. Direktiivin säännöksissä edellytetään, että maidontuotantotilat on rekisteröitävä ja jalostamot on hyväksyttävä tarkoitukseensa sekä että niitä on valvottava säännöllisesti.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Maidontarkastuslainsäädäntömme täyttää suurelta osin direktiivin vaatimukset. Direktiivin voimaansaattaminen edellyttää kuitenkin sitä, että maidontarkastuslakiin lisätään säännökset, jotka koskevat maidontuotantotilojen rekisteröimistä ja niiden säännöllistä tarkastusta siinä tapauksessa, että lämpökäsiteltyä maitoa vietäisiin Suomesta muihin ETA-valtioihin. Tämä otetaan huomioon maidontarkastuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä. Uudessa laissa on tarkoitus säätää maidon tuotannolle, käsittelylle, jalostukselle ja kuljetukselle asetettavista vaatimuksista.

Hallituksen esitys uudeksi maidontarkastuslaiksi annetaan syksyllä 1992. Tarkemmat määräykset tuotanto-olosuhteista, maidonjalostamoille asetettavista vaatimuksista sekä maidon ja maitovalmisteiden laatuvaatimuksista ja tutkimuksista annetaan lakiin otettavien valtuutussäännösten nojalla maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä.

Munatuotteet

Munatuotteita koskevan direktiivin 89/437/

ETY tarkoituksena on suojata kuluttajaa terveydellisiltä haitoilta varmistamalla munatuotteiden elintarvikehygieeninen laatu. Säännökset ovat voimassa sekä jäsenvaltioiden välisessä että niiden sisäisessä kaupassa. Direktiivissä säädetään munatuotteiden tuotantoa, varastointia, kuljetusta ja itse tuotteita koskevista terveysvaatimuksista sekä valvonnasta.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivi saatetaan pääosin voimaan eläimistä saatavista elintarvikkeista säädettyään lain nojalla annettavalla maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä. Tällöin tulee vastaavat elintarvikelain (526/41) nojalla annetut säännökset ja määräykset kumota.

Eläimistä saatavissa elintarvikkeissa esiintyvien eräiden vieraiden aineiden valvonta

Liitteessä I luetellaan viisi eläimistä saatavissa elintarvikkeissa esiintyvien eräiden vieraiden aineiden tutkimista ja valvontaa koskevaa direktiiviä sekä 30 päätöstä. Niiden säännösten tavoitteena on estää ihmisten terveydelle haitallisten vieraiden aineiden esiintyminen eläimistä saatavissa elintarvikkeissa muun muassa määrittelemällä sallitut vieraiden aineiden enimmäispitoisuudet. Säännöksissä on eräiden aineiden käyttö elintarviketuotantoeläinten käsittelyssä kokonaan kielletty. Joidenkin aineiden osalta on säädetty rajoitetusta ja valvotusta käytöstä. Lisäksi direktiiveissä ja päätöksissä säädetään näytteenotosta, näytteiden tutkimisesta sekä tutkimusten perusteella suoritettavista toimenpiteistä. Direktiiveissä ja päätöksissä säädetään myös eläinten tunnistamisesta ja tietojen antamisesta. Useimmat päätökset koskevat tutkimusmenetelmiä, hyväksytyjä kansallisia laboratorioita sekä valvontaohjelmia.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Lihantarkastusta, maidontarkastusta, eläinten lääkitsemistä sekä lääkkeiden luovuttamista koskevat säännökset ja määräykset täyttävät direktiivien ja päätösten vaatimukset muilta kuin eläinlääkinnässä käytettävien aineiden jäämien pitoisuusrajojen osalta. Korkeimmat sallitut pitoisuusrajat määrätään lihantarkas-

tuslain ja maidontarkastuslain nojalla annettavalla maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä.

Kotieläinjalostus

Liitteessä I luetellaan EY:n kotieläinjalostusta koskevat direktiivit ja päätökset. Ne sääntelevät sian-, karjan-, lampaan- ja vuohenjalostusta sekä hevosjalostusta ja -kilpailua. Niiden tavoitteena on poistaa esteitä jalostus- ja kilpailueläinten kaupasta ja siten edistää kotieläinjalostusta ja sen myötä kotieläintaloutta sekä vapauttaa hevoskilpailua.

Laintasoista voimaansaattamista edellyttävät direktiivit ja päätökset

Naudat, siat, lampaat ja vuohet

EY:ssä on annettu useita direktiivejä nautojen (77/504/ETY, 87/328/ETY ja 91/174/ETY), sikojen (88/661/ETY, 90/118/ETY ja 90/119/ETY) lampaiden ja vuohien (89/361/ETY) jalostuksesta. Direktiivien perusteella EY:n komissio on antanut yhteensä 17 päätöstä.

Direktiivien tarkoituksena on sääntelyä yhdenmukaistamalla poistaa esteitä jalostuseläinten kaupasta ja edistää siten kotieläinjalostusta ja sen myötä kotieläintaloutta. Direktiivit sisältävät säännöksiä eläinten hyväksymisestä jalostukseen ja merkitsemisestä kantakirjaan tai rekisteriin sekä jalostuseläimistä annettavista polveutumistodistuksista. Kantakirjoja ja rekistereitä saavat pitää vain virallisesti hyväksytyt jalostusyhdistykset ja organisaatiot. Niiden toiminnan tulee olla valvottua. Jalostuseläinten, niiden siemennesteen, munasolujen ja alkioden kauppaa yhteisön sisällä ei saa estää tai rajoittaa jalostuksellisin perustein. Direktiivien perusteella komissio antaa tarkempia säännöksiä kantakirjaa tai rekisteriä pitävien yhteisöjen hyväksymisen edellytyksistä ja valvonnasta, eläinten merkitsemisestä kantakirjaan tai rekisteriin, polveutumistodistuksista sekä jalostuseläinten testaus- ja arvostelumenetelmistä. Direktiivit sisältävät lisäksi säännökset jalostusvaatimusten tulkintaa koskevien erimielyksien ratkaisemisesta.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Sopimusmääräysten täytäntöönpanemiseksi

on Suomessa tarpeen muuttaa kotieläinten maahantuontia koskevaa lakia ja asetusta (933/73). Lain mukaan muun muassa nautojen, sikojen, lampaiden ja vuohien sekä näiden eläinten siemennesteen tuominen maahan on sallittua vain maa- ja metsätalousministeriön luvalla. Lupa voidaan antaa vain, jos tuonti on katsottava tuotantopoliittiset, jalostukselliset ja muut kotieläintalouden kehittämiseen liittyvät näkökohdat huomioon ottaen tarkoituksenmukaiseksi. Sopimuksen vuoksi ei jalostuseläinten tuontia voitaisi rajoittaa jalostuksellisin perustein. Lakia on tältä osin muutettava.

Direktiivien takia on muutettava myös kotieläinten keinosiemennyksen harjoittamista koskevaa lakia ja asetusta (557/49). Lain nojalla on muun muassa sikojen ja nautojen keinosiemennyksen harjoittaminen säädetty erityisen valvonnan alaiseksi ja luvanvaraiseksi. Lupaviranomaisena toimii maatilahallituksen alainen keinosiemennystoimikunta, joka on asettanut jalostuseläiminä käytettäville eläimille vähimmäisvaatimukset. Laki ei koske alkioden keräämistä ja käsittelyä. Jalostuksessa noudatettavista määräyksistä, kuten kantakirjan pitämisestä ja jalostuseläinten arvostelusta, ei Suomessa ole lainsäädäntöä. Tällaisia määräyksiä sisältyy kuitenkin jalostusyhdistysten laatimiin sääntöihin, jotka maatilahallitus on vahvistanut valtionavun myöntämisen yhteydessä. Käytännössä esimerkiksi eläinten arvostelussa noudatetut standardit vastaavat varsin hyvin direktiiveissä asetettuja vaatimuksia ja ovat osittain jopa tiukemmat.

Laki kotieläinten keinosiemennyksen harjoittamisesta on tarkoitus kumota ja korvata se uudella kotieläinten jalostustoimintaa sääntelevällä lailla, jonka soveltamisala kattaa direktiivien tavoin kotieläinten jalostuksen, keinosiemennyksen ja alkionsiirron. Sopimuksen edellyttämistä lainsäädäntömuutoksista annetaan erilliset hallituksen esitykset.

Hevoset ja hevoskilpailut

Liitteessä I mainittujen direktiivien 90/427/ETY ja 90/428/ETY keskeisinä periaatteina ovat sellaiset yhdenmukaiset eläinjalostusta koskevat säännökset, jotka eivät aseta esteitä jalostus- ja kilpailueläinten tai niiden siemennesteen, munasolujen ja alkioden kaupalle yhteisön sisällä. Jalostuseläinten kauppaa

ja liikkumista ei voida rajoittaa jalostuksellisin perustein.

Jalostusta koskevia säännöksiä ovat muun muassa eläinten jalostukseen hyväksymistä sekä eläimistä annettavia todistuksia koskevat säännökset. Hevosten vapaan kaupan ja liikumisen edellytyksenä on direktiivin 90/427/ETY liitteessä olevan tunnistamismenetelmän käyttöönotto.

Direktiivissä 90/428/ETY säädetään hevostilapilujen järjestämisestä ja syrjimättömyyden vaatimuksesta palkintojen jakamisessa.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivit edellyttävät Suomessa hevosten maahantuontia koskevan lainsäädännön (laki hevosten maahantuonnista, asetus 497/91, asetus 498/91 ja MMMp 553/91) muuttamista. Lain mukaan hevosten maahantuonti edellyttää nykyisin maa- ja metsätalousministeriön luvan. Hevoseläinten jalostuksesta ei ole Suomessa lainsäädäntöä vaan toimintaa on ohjattu maatilahallituksen vahvistamalla jalostusohjesäännöllä, jotka sisältönsä puolesta täyttävät direktiivien vaatimukset. Jalostusperusteet tulee säätää lailla.

Suomessa ei ole säännöksiä hevosten kilpailusta vaan toiminnassa noudatetaan alan järjestöjen laatimia kilpailusääntöjä, jotka ovat syntyneet osittain kansainvälisen yhteistoiminnan tuloksena. Direktiivissä 90/428/ETY mainitut kilpailujen järjestämisestä koskevat periaatteet eivät ole esteenä suomenhevosten erillisen, eivätkä Suomessa syntyneiden lämminverhevosten kilpailutoiminnan säilyttämiselle lähes nykyisellään.

Hallituksen esitykset sopimuksen edellyttämistä laintasoisista muutoksista annetaan erikseen.

Rehut

Liitteessä I luetellaan joukko EY:n rehudiaktiiveja ja päätöksiä. Kotieläinten ruokinnassa käytettävien rehujen tuotantoa ja markkinointia on säännelty yhteisössä useilla direktiiveillä. Direktiivejä on annettu sellaisenaan kotieläintuotannossa käytettävien rehujen markkinoinnista, rehuseosten markkinoinnista, rehuissa käytettävistä lisäaineista ja niiden hyväksymisen perusteista, rehuissa esiintyvien

haitallisten aineiden ja tuotteiden suurimmista sallituista pitoisuuksista sekä eläinten ruokintaan käytettävistä tietyistä tuotteista ja niiden arvioimisesta. Erikseen on annettu useita direktiivejä rehuvalmisteiden virallisessa laadunvalvonnassa käytettävistä näytteenotto- ja analyysimenetelmistä. Direktiivien tavoitteena on lainsäädäntöä yhdenmukaistamalla edistää rehuvalmisteiden vapaata kauppaa yhteisön alueella yli kansallisten rajojen.

Laintasoisista voimaansaattamista edellyttävät direktiivit

Näytteenotto- ja analyysimenetelmät

Direktiivit (70/373/ETY, 71/250/ETY, 71/393/ETY, 72/199/ETY, 73/46/ETY, 74/203/ETY, 75/84/ETY, 76/371/ETY, 76/372/ETY, 78/633/ETY, 81/715/ETY ja 84/425/ETY muutosineen) sisältävät yhteisön säännökset rehuvalmisteiden virallisessa valvonnassa käytettävistä näytteenotto- ja analyysimenetelmistä. Säännöksillä pyritään yhdenmukaistamaan valvontaa.

Sääntely perustuu EY:n neuvoston direktiiviin 70/373/ETY, jonka mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että rehuvalmisteiden viralliset tarkastukset tehdään direktiivin perusteella säänneltyjä menetelmiä käyttäen. Direktiivin perusteella EY:n komissio on antanut useita näytteenottoa ja yksittäisiä analyysimenetelmiä koskevia direktiivejä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivien mukaiset näytteenotto- ja analyysimenetelmät poikkeavat Suomessa nykyisin noudatetuista menetelmistä, jotka perustuvat valtion maatalouskemian laitoksen antamiin ohjeisiin. Direktiivit saatetaan voimaan rehulain otettavan valtuutuksen perusteella alemmanasteisilla määräyksillä. Valtuutussäännös sisältyy hallituksen esitykseen laeiksi rehulain 13 §:n ja lannoitelain 10 §:n muuttamisesta (HE 35/1992 vp).

Rehujen lisäaineet

Direktiivi 70/524/ETY muutosineen koskee rehuissa käytettäviä lisäaineita. Direktiivin ta-

voitteena on rehukaupan esteenä olevia toisistaan poikkeavia määräyksiä yhdenmukaistamalla edistää rehualmisteiden vapaata liikkuvuutta yhteisön alueella. Lisäksi tavoitteena on rajoittaa lisäaineiden käyttö ainoastaan hyödyllisiin lisäaineisiin ja samalla varmistaa se, ettei niidenkään käytöstä aiheudu vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle.

Direktiivissä on lueteltu hyväksytyt lisäaineet käyttörajoituksineen (direktiivin liite I) sekä määräaikaisella luvalla markkinoitavat lisäaineet voimassaoloaikoineen (direktiivin liite II). Ainoastaan näissä luetteloissa olevia lisäaineita saa käyttää rehuissa.

Vain hyväksytyt, direktiivin liitteessä III säädetyt kelpoisuusvaatimukset täyttävät rehunvalmistajat saavat lisätä lisäaineita rehuihin. Viranomaisten on direktiivin mukaan pidettävä luetteloa hyväksytyistä rehunvalmistajista.

Direktiivissä on vielä säännöksiä muun muassa rehualmisteiden merkintä- ja pakkausvaatimuksista sekä A-vitamiinin enimmäiskäyttömääristä rehuissa.

Direktiivissä 87/153/ETY on annettu ohjeet lisäaineluetteloon hyväksyttävältä uudelta lisäaineelta vaadittavista tiedoista ja selvityksistä. Ohjeen vaatimukset koskevat lisäaineen tunnistamista, kuvausta, käyttöolosuhteita ja määrittämenetelmien kuvausta sekä lisäaineen tehoa ja käyttöturvallisuutta koskevia tutkimuksia ja lisäainekohtaisia mahdollisia erityisselvityksiä.

Direktiivin estämättä sopimus sallii Suomen pysyttää nykyiset säännöksensä eräiden kasvunedisteiden ja antibioottien osalta. Tätä kysymystä tarkastellaan uudelleen vuoden 1995 aikana. Sellaisten lisäaineiden osalta, joita ei ole EY:ssä hyväksytty, mutta joita käytetään EFTA-valtioissa, on sopimuksessa sovittu, että niiden sallittavuus tullaan arvioimaan direktiivissä 70/524/ETY mainittua menettelyä noudattaen ennen 1.1.1995 EFTA-valtioiden direktiivin 87/153/ETY mukaisesti 1.1.1993 mennessä toimittaman asiakirja-aineiston pohjalta. EFTA-valtiot saavat pitää voimassa myönnetty kansalliset luvat, kunnes Euroopan yhteisö on päättänyt asiasta.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomessa rehun lisäaineita koskevat säännökset sisältyvät rehulakiin, rehuasetukseen (379/86) sekä lain nojalla annettuun maa- ja

metsätalousministeriön päätökseen hyväksytyistä rehun lisäaineista (381/86), johon direktiivin 70/524/ETY liitteitä I ja II vastaavat luettelot sisältyvät. EY:n luetteloihin sisältyy lukuisia sellaisia rehun lisäaineita, joita ei ole hyväksytty Suomessa ja toisaalta Suomessa käytetään monia lisäaineita, jotka eivät ole EY:n hyväksytyjen lisäaineiden luettelossa.

Suomen lisäaineluetteloa tulee direktiivin johdosta muuttaa. Laintasoisia muutoksia direktiivi edellyttää muun muassa lisäaineiden hyväksymistä sekä eräiltä osin rehualmisteiden tuontia ja valvontaa koskeviin säännöksiin. Direktiivin 87/153/ETY vaatimukset vastaavat vähäisin poikkeuksin Suomen voimassa olevia määräyksiä. Rehulakiin on direktiivin vuoksi kuitenkin lisättävä valtuutussäännös.

Rehuissa esiintyvien haitallisten aineiden ja tuotteiden suurimmat sallitut pitoisuudet

Direktiivi 74/63/ETY muutoksineen koskee haitallisten aineiden suurimpia sallittuja pitoisuuksia rehuissa. Direktiivin tavoitteena on säännöksiä ja määräyksiä yhdenmukaistamalla poistaa jäsenvaltioiden erilaisista vaatimuksista johtuvia kaupanesteitä. Lisäksi tavoitteena on pysyttää haitallisten aineiden pitoisuudet rehuissa niin alhaisina, etteivät ne aiheuta vaaraa eläinten ja eläintuotteiden käytön takia ihmisten terveydelle. Direktiivi ei koske haitallisia mikro-organismeja, mutta niitä koskevat säännökset on otettava huomioon direktiiviä sovellettaessa.

Direktiivi sisältää luettelon haitallisten aineiden suurimmista sallituista pitoisuuksista rehuissa sekä säännökset niistä poikkeustapauksista, joissa enimmäispitoisuudet voidaan ylittää. Direktiivi sallii jäsenvaltioiden väliaikaisesti alentaa säädettyjä enimmäispitoisuuksia tai kieltää haitallisen aineen käyttö rehuissa, jos aineesta aiheutuu vaaraa eläinten tai ihmisten terveydelle. Jäsenvaltioilla on myös mahdollisuus paikallisista syistä sallia poikkeaminen sallituista enimmäispitoisuuksista silloin, kun rehu sekä tuotetaan että käytetään samalla tilalla edellyttäen, ettei käytöstä aiheudu terveyshaittoja.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomen voimassa olevat haitallisia aineita

koskevat säännökset vastaavat periaatteiltaan direktiivin säännöksiä. Rehulain 7 §:n mukaan rehu ei saa sisältää sellaisia määriä haitallisia tai vahingollisia aineita tai eliöitä, että sen käyttöohjeiden mukaisesta käytöstä tästä syystä voi aiheutua eläintuotteisiin laatuvirheitä taikka vahinkoa ihmisille, eläimille tai muulle luonnolle. Haitallisten aineiden enimmäispitoisuuksista rehuvalmisteissa on määrätty valtion maatalouskemian laitoksen päätöksellä (D 425/87), jonka määräykset vastaavat pääosin direktiivin säännöksiä. Direktiivi saatetaan voimaan rehulakiin otettavan valtuutuksen perusteella alemmanasteisilla määräyksillä. Direktiivi edellyttää eräitä muutoksia myös muun muassa rehulain tuontia ja valvontaa koskeviin säännöksiin.

Sellaisenaan käytettävien rehujen markkinointi

Direktiivi 77/101/ETY muutoksineen koskee sellaisenaan kotieläintuotannossa käytettävien rehujen markkinointia ja laatuvaatimuksia. Jäsenvaltiot voivat soveltaa direktiivin säännöksiä myös rehuseosten valmistukseen käytettäviiin rehuraaka-aineisiin. Direktiivin tavoitteena on edistää rehujen korkeata laatua sekä niiden vapaata liikkumista yhteisön alueella.

Direktiivin yleisten laatuvaatimusten mukaan markkinoitavan rehun on oltava terveellistä, aitoa ja laadultaan kauppakelpoista eikä se saa aiheuttaa vaaraa ihmisille tai eläimille. Rehua ei myöskään saa markkinoida harhaanjohtavalla tavalla. Lähinnä markkinoinnissa käytettyjen merkintöjen yhtenäistämiseksi on direktiivissä julkaistu luettelo tavallisimmista yhteisön alueella markkinoilla olevista rehuista. Luettelo sisältää rehujen kuvauksen ja eräissä tapauksissa laatuvaatimukset sekä pakolliset ja vapaaehtoiset merkintä- ja pakkausvaatimukset. Rehuja markkinoitaessa on niistä tuoteselosteessa käytettävä luettelossa mainittua rehun nimeä. Markkinoimasta ei saa kuitenkaan estää rehuja, joita ei ole luetteloon merkitty, kunhan ne täyttävät direktiivissä mainitut yleiset laatuvaatimukset ja rehusta annetaan sen käytön kannalta oleelliset tiedot. Direktiivissä on säädetty myös ilmoitettujen ravinnepitoisuuksien sallituista poikkeamista sekä valvonnan järjestämisestä. Direktiivin vaatimukset täyttävien rehujen markkinoinnille ei saa asettaa esteitä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Rehuja koskevat säännökset sisältyvät Suomessa rehulakiin, rehuasetukseen sekä lain nojalla annettuun maa- ja metsätalousministeriön päätökseen hyväksytyistä rehuista (380/86). EY:n rehuuettelo sisältää runsaasti rehuja, joita ei ole Suomen rehuuettelossa. Rehun määritelmä poikkeaa Suomen rehulainsäädännön määritelmästä siinä, että EY:ssä rehu voi sisältää vähäisiä määriä lisäaineita, kun taas meillä tällaista valmistetta pidetään periaatteessa rehuseoksena. Merkintävaatimuksissa säännökset eroavat huomattavasti rehujen sula-uuksien ja energia-arvojen ilmoittamisessa. EY:ssä näitä tietoja ei vaadita ilmoitettavaksi, kun taas meillä niiden ilmoittamista on pidetty tärkeänä. Rehuarvojen laskentajärjestelmissä noudatetaan direktiivin mukaan kansallisia järjestelmiä siipikarjan rehun energia-arvon laskentatapaa lukuunottamatta siihen saakka, kunnes yhtenäinen järjestelmä hyväksytään.

Sopimus merkitsee EY:n rehuuettelon ja sen sisältämien vaatimusten omaksumista Suomessa. Rehulakiin perustuvaa rehujen hyväksymismenettelyä on muutettava ja sallittava aikaisempaa laajemmin erilaisten rehujen käyttö. Hyväksymismenettelyn lisäksi rehulakia on muutettava osittain myös muun muassa rehun määritelmää, ostajalle annettavia tietoja ja merkintöjä sekä tuontia ja valvontaa koskevien säännösten osalta.

Rehuseosten markkinointi

Direktiivi 79/373/ETY muutoksineen koskee rehuseosten markkinointia ja laatuvaatimuksia. Direktiivin tavoitteena on edistää rehuseosten korkeata laatua ja niiden vapaata kauppaa yhteisön alueella.

Direktiivi sisältää rehuseoksen määritelmän ja yleiset laatuvaatimukset sekä merkintä- ja pakkausvaatimukset. Pakkausvaatimusten mukaan rehuseosta saa markkinoida vain sinetöidyssä pakkauksessa tai säiliössä. Poikkeuksia on myönnetty komission direktiivillä rehuseosten markkinoinnin sallimisesta tietyissä tapauksissa sinetöimättömissä pakkauksissa tai säiliöissä (80/511/ETY). Merkintävaatimukset ovat pakollisia tai vapaaehtoisia eikä muita kuin direktiivissä mainittuja tietoja voida periaatteessa vaatia ilmoitettavaksi ("suljettu vaakuus"). Tämä merkitsee sitä, että esimerkiksi

rehuseoksen sisältämien raaka-aineiden määriä ei voida vaatia ilmoitettavaksi. Rehuseoksen energia-arvo voidaan vaatia tai sallia ilmoitettavaksi vain, jos tällainen tieto on ollut pakollinen tai sallittu jäsenvaltiossa direktiivin antamisajankohtana. Energia-arvojen laskentatavoissa noudatetaan kansallisia laskentajärjestelmiä, kunnes yhteisö hyväksyy yhteisen laskentatavan. Tällainen laskentatapa on toistaiseksi hyväksytty vain siipikarjan rehuseoksille komission direktiivillä siipikarjan rehuseosten energia-arvon laskemisesta (86/174/ETY). Direktiivi sisältää lisäksi säännökset ilmoitetuista pitoisuuksista sallituista poikkeamista sekä säännökset valvonnan järjestämisestä. Direktiivin mukaan tarkoituksena on jatkossa hyväksyä lista sellaisista rehuista, joita on terveydellisistä syistä kiellettävä käyttämästä rehuissa (negatiivilista). Direktiivin vaatimukset täyttävän tavaran markkinointia ei saa estää.

Direktiiviin liittyy komission direktiivi lemmikkieläinten ruokintaan tarkoitettujen rehujen merkinnöistä (82/475/ETY) ja komission direktiivi raaka-aineryhmistä, joita saadaan käyttää muiden eläinten kuin lemmikkieläinten ruokintaan tarkoitettujen rehuseosten merkinnöissä (91/357/ETY). Direktiiveissä on lueteltu rehu-ryhmänimikkeet, joita rehuseosten koostumustietojen merkinnöissä voidaan käyttää yksittäisten raaka-aineiden ilmoittamisen sijasta.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Rehuseoksia koskevat säännökset sisältyvät rehulakiin, rehuasetukseen sekä lain nojalla annettuun maa- ja metsätalousministeriön päätökseen eräiden rehuseosten laatuvaatimuksista (382/86). Rehulain ja rehuasetuksen vaatimukset ostajalle rehuseoksista ilmoitettavien tietojen ja merkintöjen suhteen ovat huomattavasti EY:n vaatimuksia tiukemmat eli meillä on käytössä niin sanottu ”avoin vakuus”. Eroja on myös rehuseoksen määritelmää koskevissa säännöksissä. Säännökset rehuseosten energia-arvojen ilmoittamisesta sisältyvät rehuasetuksen 9 §:ään ja maatilahallitus on antanut määräykset energia-arvojen laskentatavoista. Näitä määräyksiä tulee direktiivin 86/174/ETY johdosta muuttaa. Lemmikkieläinten rehuseosten merkinnöistä ei meillä ole tällä hetkellä säädetty erikseen.

Direktiivien johdosta rehulakia tulee muuttaa eräiltä osin muun muassa rehuseoksen

määritelmää, merkintöjä, pakkaamista sekä tuontia ja valvontaa koskevien säännösten osalta. Pääosin direktiivit saatetaan voimaan lakiin otettavien valtuutuslainsäädännön perusteella annettavilla alemmanasteisilla säännöksillä tai määräyksillä.

Tietyt eläinten ruokintaan käytettävät tuotteet

Direktiivi 82/471/ETY muutoksineen koskee eläinten ruokinnassa proteiiniä lähteenä käytettäviä kuumennettuja mikrobivalkuaisrehuja ja sellaisia NPN-yhdisteitä, joiden sisältämä tyyppi ei ole proteiiniperäistä. Direktiivissä on lueteltu sallitut tuotteet. Direktiivin tavoitteena on lainsäädäntöä yhdenmukaistamalla poistaa esteitä ravintoarvonsa vuoksi rehuihin soveltuvien valkuaislähteiden tai niitä sisältävien rehujen kaupasta ja toisaalta varmistaa se, ettei tällaisten tuotteiden käyttö aiheuta vaaraa eläinten tai ihmisten terveydelle.

Direktiivin mukaan liitteessä mainittuja tuotteita tai niitä sisältäviä rehuja saa markkinoida vain, jos ne täyttävät liitteessä mainitut koostumusta, puhtautta, fysikaalis-kemiallisia ja biologisia ominaisuuksia koskevat vaatimukset. Valmistajalla on oikeus rajoitetusti pitää antamia tietoja luottamuksellisina. Direktiivissä on otettu huomioon myös mahdollisuus nopeasti rajoittaa tuotteen käyttöä, mikäli siitä aiheutuu vaaraa eläinten tai ihmisten terveydelle. Säännösten perusteella EY:n komissio on muun muassa päätöksellään 85/382/ETY määrännyt jäsenvaltiot kieltämään n-alkaaneilla kasvatettujen Candida-hiivojen käytön rehuna. Direktiivin vaatimukset täyttävien tuotteiden markkinointia ei saa estää.

Direktiiviin liittyy neuvoston direktiivi ohjeista eläinten ruokintaan käytettävien tiettyjen tuotteiden arvioimista varten (83/228/ETY). Siinä on annettu ohjeet edellä mainittuun tuoteluetteloon hyväksyttävältä uudelta tuotteelta vaadittavista tiedoista ja selvityksistä rehuksi käytettävien bakteerimassojen ja hiivojen osalta. Direktiivin tavoitteena on mahdollistaa tuotteen tunnistaminen ja määrittäminen sekä sen ruokinnallisten ominaisuuksien ja tehon sekä terveydellisten seikkojen arvioiminen. Direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä uutta tuotetta koskevat asiakirjat laadittavaksi siinä mainittujen ohjeiden mukaisesti.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomessa direktiiveissä tarkoitettuja tuotteita ei ole luokiteltu omaksi ryhmäkseen, vaan niitä käsitellään lainsäädännössämme rehuina tai rehun lisäaineina. Kaikkia direktiivissä mainittuja tuotteita ei ole meillä hyväksytty rehuina tai rehun lisäaineina käytettäväksi, joten määräyksiä tulee täydentää tältä osin ja toisaalta Suomessa on käytössä eräitä sellaisia tuotteita, joita ei ole EY:ssä hyväksytty käytettäväksi. Tällaisten tuotteiden osalta sopimuksessa on sovittu vastaavasta siirtymäajasta ja hyväksymismenettelystä kuin edellä lisäaineiden kohdalla on selostettu. Uusien tuotteiden arvioimiseen liittyvät ohjeet vastaavat vähäisin poikkeuksin Suomessa voimassa olevia määräyksiä, mutta ovat huomattavasti yksityiskohteisemmat. Laintasoisenä muutoksena direktiivit edellyttävät valtuutussäännösten ottamista rehulakiin sekä lisäksi eräitä muutoksia muun muassa valmistajien maahantuontia ja valvontaa koskeviin säännöksiin.

Rehulakiin tehtävistä muutoksista annetaan erillinen hallituksen esitys. Esitys tulee sisältämään lain kokonaisuudistuksen.

*Kylvösiemenet**Yleinen kuvaus*

Liitteessä I luetellut EY:n direktiivit ja päätökset koskevat vilja-, rehu-, öljy-, kuitu- ja vihanniskasvien sekä juurikkaiden kylvösiementen tuottamista ja markkinointia. Lisäksi EY-säädöksiä on annettu peltokasvien yhteisestä lajikeluettelosta sekä vihannes- ja peltokasvien lajiketutkimuksen toteuttamisesta. Yhdenmukaistamisen tarkoituksena on yhtenäisten säännösten avulla poistaa lajikkeisiin ja erilaisiin siementavaran laatuvaatimuksiin perustuneita siementavaran kaupan esteitä.

Liitteeseen I sisältyy varsinaisten kylvösiemendirektiivien lisäksi 9 sellaista direktiiviä tai päätöstä, joissa on annettu tarkempia määräyksiä varsinaisten siemendirektiivien soveltamisesta ja täytäntöönpanosta sekä 69 sellaista EY:n neuvoston tai komission päätöstä, jotka EFTA-valtioiden ja EFTAn valvontaviranomaisen tulee aiheellisella tavalla ottaa huomioon sopimuksen täytäntöönpanossa. Nämä direktiivit ja päätökset eivät päätöstä 90/

639/ETY lukuunottamatta edellytä Suomessa laintasoista voimaansaattamista.

Laintasoista voimaansaattamista edellyttävät direktiivit ja päätökset

EY:ssä on annettu kylvösiementen tuottamisesta ja markkinoinnista useita direktiivejä, muun muassa direktiivit 66/400/ETY, 66/401/ETY, 66/402/ETY, 69/208/ETY, 70/457/ETY, 70/458/ETY, 72/168/ETY ja 72/180/ETY muutoksineen.

Kylvösiemendirektiivit koskevat niissä lueteltujen viljelykasvien kylvösiementen tuottamista ja markkinointia. Direktiivien tarkoituksena on parantaa ja taata kaupan pidettävän siementavaran laatua ja siten kohottaa kasvinviljelyn tuottavuutta ja edistää siementen vapaata liikkuvuutta yhteisön alueella.

Sääntelyn perusteet ovat direktiiveissä samanlaiset. Markkinoida saadaan vain viranomaisen varmentamia siementavaraeriä, jotka polveutuvat lajikkeen jalostajan tuottamasta lajikkeen lisäysaineistosta. Siementavaran varmentamisella taataan, että myytävänä oleva kylvösiemenerä on lajikkeeltaan oikein nimettyä, että lajike on viljelyarvoltaan tunnettua ja että erä täyttää määrätty kylvöarvon vähimmäisvaatimukset muun muassa itävyyden suhteen. Vihanniskasvien ja eräiden nurmikasvien siementä saa pitää kaupan myös sertifioimattomana, vihanniskasvinsiementä standardisiemenenä ja nurmikasvinsiementä kauppasiemenenä.

Lajikeluetteloa koskevassa direktiivissä säädetään, että jäsenmaiden tulee järjestää vertailevia lajikekokeita ja pitää luetteloa lajikkeista, jotka osoittautuvat kokeiden perusteella tarkoituksenmukaisiksi viljellä. Luetteloa pidetään vihanniskasveja lukuun ottamatta kaikista kylvösiemendirektiiveissä mainittujen kasvilajien lajikkeista. Kaikki jäsenmaiden lajikeluetteloihin merkityt lajikkeet merkitään komission pitämään lajikkeiden yhteisluetteloon. Yhteisluetteloon merkittyjen lajikkeiden siementavaraa tulee voida vapaasti markkinoida. Vihanniskasvien lajikkeiden nimen määrittelystä on annettu erillinen, sopimukseen sisältyvä komission päätös 90/639/ETY.

Direktiiveissä säädetään myös, että lajikkeen jalostajan on huolehdittava lajikkeidensa ylläpitojalostuksesta. Lajikkeen tulee olla erottuva, yhtenäinen ja pysyvä.

Kylvösiemendirektiiveissä säädetään siitä,

kuinka monessa polvessa jalostajan tuottamasta perussiemenuokan siemenestä polveutuvaa sertifioitua siementä saa tuottaa. Useimmilla lajeilla lisäys sallitaan vain kahdessa polvessa. Direktiiveissä säädetään myös eri laatuluokkien siementavaran laatuvaatimuksista, virallisesta näytteenotosta ja tarkastuksesta, myyntipäällyksistä ja tavaran merkitsemisestä virallisella lipukkeella, vakuustodistuksella.

Jos jäsenmaassa on puutetta siementavaraa, komissio voi antaa luvan markkinoida siementavaraa, joka ei täytä vähimmäisvaatimuksia, esimerkiksi itävyysvaatimusta. Tällaisen luvan myöntäminen edellyttää, että muissa jäsenmaissa ei ole tarjolla sopivaa siementavaraa.

Direktiivien mukaan siemenereää ei pidetä hukkakauran saastuttamana, vaikka siitä tarkastuksessa löytyisi yksi hukkakauran siemen. EY:n jäsenvaltiot saavat kuitenkin komission luvalla asettaa maahan tuotavalle viljakasvilajen kylvösiemenelle korkeampia vaatimuksia sen osoittamiseksi, että erä on puhdas hukkakauran siemenistä. Tällaiset vaatimukset saadaan asettaa vain, jos valtiossa on noudatettava hukkakauran torjuntatoimia. Sopimukseen sisältyy myös direktiivi 74/268/ETY, joka sisältää lisämääräyksiä niistä menettelytavoista, jotka liittyvät direktiivien yleistä hukkakaura-vaatimusta tiukempien vaatimusten osoittamiseen. Tämä direktiivi ei edellytä Suomessa lainsäädäntömuutoksia.

Yhteisön alueelle saadaan tuoda kolmansista maista vain yhteisluettelossa olevan lajikkeen siementä ja ainoastaan ehdolla, että yhteisö on tunnustanut kysymyksessä olevan maan tuotannon ja ylläpitojalostuksen samanarvoiseksi yhteisössä noudatettavan järjestelmän kanssa.

Sopimuksen liitteen I mukaan Euroopan talousaluetta varten luodaan vuoden 1995 loppuun mennessä yhteinen maatalouskasvien lajikeluettelo siten, että siihen merkitään myös EFTA-valtioiden lajikeluetteloihin merkityt lajikkeet. Siihen saakka sopimuspuolet saavat rajoittaa lajikkeiden markkinointia noudattaen kansallisia määräyksiään.

Sopimukseen on otettu eräitä Suomea koskevia poikkeusmääräyksiä. Niiden mukaan Suomessa saadaan direktiivien estämättä, jollei sopimuspuolten kesken muuta sovita, vuoden 1996 loppuun saakka 1) tuottaa ja markkinoida rehu- ja viljakasvien siementuotannossa kauppiasiemenluokan siementavaraa kansallisen lainsäädännön mukaisesti, 2) määrätä vil-

jakasvien valiosiemenuotannossa sukupolvien lukumäärästä ja 3) määrätä rehu- ja viljakasvien siementavaran itävyysvaatimuksesta.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Siementavaran tuottamisesta ja kaupasta on säädetty laissa siementavaran kaupasta sekä sen nojalla annetussa asetuksessa (670/75) ja maa- ja metsätalousministeriön päätöksissä (690/75 ja 960/75). Tuotannon järjestämistä ja kauppaa koskeva sääntely on periaatteiltaan samankaltainen kuin kylvösiemendirektiiveissä. Lain mukaan siementuotanto on järjestettävä laatuluokkajärjestelmän mukaisesti niin, että tiedetään, miten myytävä siemenereä polveutuu jalostajan ylläpitämästä aineistosta. Laatuluokat ovat perussiemenuokka, valiosiemenuokka ja kauppiasiemenluokka. Kauppiasiemenluokan siementavara ei ole sertifioitua. Maatilahallitus määrää siementavaran vähimmät laatuvaatimukset. Maatilahallituksen on lain mukaan pidettävä luetteloa niistä tärkeimpien kasvilajien lajikkeista, joiden viljely on osoittautunut tarkoituksenmukaiseksi maassamme. Maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä, että ainoastaan luetteloon merkittyjen lajikkeiden siementavaraa voi markkinoida.

Siemenkauppalaan mukaan maatilahallitus voi, jos siementavaran riittävän kaupan saannin katsotaan sitä edellyttävän, päättää, että kaupan saadaan pitää muutakin kuin laatuluokkajärjestelmän mukaisesti tuotettua siementä. Maa- ja metsätalousministeriö saa kieltää tai rajoittaa siementavaran maahan tuontia, jos siementavara laji- ja lajikeominaisuuksiltaan on sellaista, ettei se sovellu maassamme viljeltäväksi tai sen tuonti aiheuttaisi kasvintuhoojien tai haitallisten rikkakasvien leviämistä.

Suomea koskevat poikkeusjärjestelyt on otettu sopimukseen sen vuoksi, että suurin osa tällä hetkellä markkinoitavasta siementavarasta on kauppiasiementä. Viljakasvien siementuotannossa polveutuminen jalostajan tuottamasta erästä sallitaan useammassa sukupolvessa kuin asianomaisessa direktiivissä. Kylvösiemenen itävyys on meillä eräillä lajeilla jäänyt alhaisemmaksi kuin direktiiveissä säädetty alimmat itävyysvaatimukset. Tuotannon muuttaminen niin, että vilja- ja rehukasvien siemenestä sallittaisiin markkinoitavaksi vain valiosiemenuo-

kan (sertifioitu siemen) siementavaraa, vaatii sopimukseen otetun siirtymäkauden.

Suomessa hukkakauran leviämisen estämisestä ja valvonnasta on säädetty lailla (178/76), joka koskee sekä kotimaista että ulkomaista siementavaraa. Suomi voi EFTAn valvontaviranomaisen luvalla asettaa lisävaatimuksia siitä, että tuontierissä ei ole hukkakauran siemeniä.

Sopimuksen täytäntöönpano voi tapahtua pääosin lakia alemmanasteisilla säännöksillä ja määräyksillä. Direktiivit edellyttävät kuitenkin muutoksia muun muassa siemenkauppalaan maahantuontia ja valvontaa sekä vakuustodistuksen merkintöjä koskeviin säännöksiin. Sopimuksen edellyttämistä muutoksista siemenkauppalaan annetaan erillinen hallituksen esitys, joka tulee sisältämään lain kokonaisuudistuksen.

18 artikla. Artiklan mukaan sopimuspuolet sitoutuvat varmistamaan, että järjestelyjä, jotka koskevat sopimuksen eläinlääkintä- ja kasvin-suojelumääräyksissä tarkoitettuja tuotteita sekä 23 artiklan a ja b alakohdassa (kaupan tekniset esteet) tarkoitettuja tuotteita, ei vaaranneta muilla kaupan teknisillä esteillä. Tarkoituksena on, että sopimuspuolet eivät voi yksipuolisin toimenpitein ilman hyväksyttävää perustetta heikentää sopimuksella saavutettuja tuloksia niiden tuotteiden osalta, jotka kuuluvat HS-nimikkeistön ryhmiin 1—24 ja joita koskevia määräyksiä sisältyy 17 artiklaan ja 23 artiklan a ja b alakohtaan. Kauppaa voidaan kuitenkin rajoittaa 13 artiklassa mainituilla perusteilla.

Artiklan johdosta ei ole tarpeen ryhtyä lain-säädäntötoimenpiteisiin.

19 artikla. Sopimuksen 19 artiklassa olevan kehittämislausuksen mukaan sopimuspuolet selvittävät kaikkia maataloustuotekaupassa mahdollisesti esiintyviä vaikeuksia ja yrittävät etsiä niihin sopivimpia ratkaisuja. Sopimuspuolet sitoutuvat jatkamaan yrityksiään tarkoituksenaan toteuttaa maatalouskaupan asteittainen vapauttaminen. Tässä tarkoituksessa ne laativat kaksivuotiskausittain katsauksen maatalouskaupan ehdoista. Ensimmäinen tarkastelu toteutetaan vuoden 1993 loppuun mennessä. Näiden katsausten perusteella sopimuspuolet päättävät kaikenlaisten maatalouskaupan esteiden vähentämisestä. Tämä koskee myös esteitä, jotka aiheutuvat maatalouden valtiollisista, luonteeltaan kaupallisista monopoleista. Velvoitetta sovelletaan kuitenkin osapuolten harjoittaman maatalouspolitiikan kehyksissä ja

ottaen huomioon GATT:n Uruguayn kierroksen neuvottelutulokset. Kaupanesteitä poistetaan sopimuksen mukaan vastavuoroisen edun pohjalta, kahden- tai monenvälisinä niin sanottuina suosituimmuusjärjestelyinä, toisin sanoen siten, että etu järjestelyistä koituisi yksinomaan ETA-sopimuksen sopimusosapuolille.

Nämä sopimusmääräykset ovat sovitelluratkaisu yhtäältä EY:n maatalouskaupan asteittaiseen mutta täydelliseen vapauttamiseen tähänneiden neuvottelutavoitteiden ja toisaalta useiden EFTA-valtioiden kansallisen maatalouspolitiikan ensisijaisuutta korostaneiden kantojen välillä. Kehittämislausukseen todellinen merkitys selviää vasta sitä käytännössä sovellettaessa. EY tulee siihen vedoten jatkuvasti vaatimaan omaa maatalousvientään rajoittavien esteiden poistamista.

20 artikla. Artiklassa viitataan pöytäkirjaan 9, jossa on sopimusjärjestelyt eräiden kalataloustuotteiden vapaakaupan laajentamisesta. Pöytäkirjan 1 artiklan mukaan EFTA-valtiot poistavat sopimuksen voimaantullessa tuontitullit ja vastaavat maksut pöytäkirjan lisäyksen 2 taulukossa I luetelluista tuotteista. Näihin tuotteisiin ei myöskään saa soveltaa määrällisiä rajoituksia tai muita vastaavia toimenpiteitä. Pöytäkirjan liitteessä 1 on lohien ja silakan osalta myönnetty Suomelle toistaiseksi poikkeuksia edellä sanotusta. Edellä mainitut vapaa-kauppajärjestelyt ovat samat, jotka on voimaansaatettu EFTA-valtioiden välillä 1.7.1990 lukien. EY:n osalta pöytäkirja sisältää kolmeen ryhmään jakautuvan tuoteluettelon. Tuoteluettelon ensimmäiseen ryhmään kuuluvat kalataloustuotteet vapautuvat tulleista ja muista tuonnin rajoituksista 1.1.1993 lukien. Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat turskakalat, Grönlannin pallas sekä näistä tehdyt kalatuotteet. Ryhmään kuuluvat lisäksi muiden kalalajien määrättyllä tavalla valmistetut fileet sekä mäti-valmisteet. Suomen kannalta EY:n tuoteluettelon ensimmäiseen ryhmään kuuluvista tuotteista ovat merkittäviä kirjolohien suolatut tai suolavedessä olevat fileet ja mäti.

EY:n tuoteluettelon toiseen ryhmään kuuluvien tuotteiden osalta tullit alenevat 70 prosenttia vuoteen 1997 mennessä. Toiseen ryhmään kuuluvat silliä, lohta, makrillia ja eräitä äyriäisiä sekä niistä saatavia valmisteita lukuun ottamatta muut kalat ja kalatuotteet. Näistä on Suomen kannalta vientituotteena tärkein kirjolohi ja siitä saadut tuotteet.

Tuoteluettelon kolmanteen ryhmään sisälty-

vät EY:n antamien myönnytysten ulkopuolelle jäävät kalat ja muut meren tuotteet, eli edellä mainitut silli, lohi, makrilli ja eräät äyriäiset sekä niistä saatavat tuotteet. Koska EY:n tullitariffissa silakka kuuluu sillikaloihin, jää myös se järjestelyjen ulkopuolelle.

Pöytäkirjaan 9 sisältyvät määräykset kalataloustuotteita koskevan kilpailun vääristymisen ehkäisemiseksi. Määräykset koskevat toisaalta sopimuspuolten velvollisuutta pyrkiä varmistamaan sellaiset kilpailuolosuhteet, ettei toisten sopimuspuolten tarvitse turvautua polkumyynnin estämistoimenpiteisiin sekä toisaalta valtion tukia ja kalastusalan markkinaorganisaatiota, jotka eivät saa olla kilpailua vääristäviä. Kansallinen lainsäädäntö ei niiltä osin saa olla ristiriidassa EY:n asianomaisten säädösten kanssa. EY:n valtiontukia koskee komission ohje kalastusalan valtion tukien tutkimisesta 88/C/313/09 ja niiden sallittavuus arvioidaan Rooman sopimuksen 92 ja 93 artiklan nojalla. Kalastusalan markkinaorganisaatiota koskee muun muassa asetus 3687/91/ETY ja siinä on määrätty muun muassa kalastusalan tuottajien järjestöistä.

Pöytäkirjan 5 artikla edellyttää lisäksi, että toisen sopimuspuolen lipun alla kulkeville kalastusaluksille taataan samat oikeudet päästä satamiin ja myyntipaikoille ja käyttää niiden laitteistoja kuin sopimuspuolten omilla kalastusaluksilla on. Pöytäkirjaan 9 liittyvän vahvistetun pöytäkirjan mukaan neuvotteluja kalan ja kalatuotteiden vapaasta kauttakulkuoikeudesta jatketaan tarvittaessa sopimuksen voimaantuloon saakka.

Pöytäkirjaan 46 sisältyvän kehittämislauskeen mukaan sopimuspuolet tarkastelevat mahdollisuutta kalastusalan yhteistyön kehittämiseksi ja vapaakaupan laajentamiseksi ennen vuoden 1993 loppua ja sen jälkeen kahden vuoden välein.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

EY-alkuperää olevien kalataloustuotteiden tuleminen vapaakaupan piiriin edellyttää tullitariffin muuttamista.

Pöytäkirja 9 ei muilta osin tässä vaiheessa edellytä Suomen voimassa olevan lainsäädännön muuttamista. Kalastusalan markkinaorganisaatiosta ei Suomessa ole säännöksiä eikä sopimus edellytä vastaavan järjestelmän luomista. Vapaakaupan tuoteluettelon sisältämien

kalataloustuotteiden osalta ei valtiontukea koskevia säännöksiä ole tarpeen muuttaa. Suomessa ei ole voimassa säännöksiä, jotka estäisivät kalastusalan vapaan pääsyn satamiin ja saaliin markkinoille saattamisen tai kalataloustuotteiden kauttakuljetuksen. Vapaakaupan tuoteluettelon ulkopuolisten kalalajien osalta saaliin tuonti Suomeen edellyttää asianomaisten tullien maksamista.

3 luku Tulliasian yhteistyö ja kaupan helpottaminen

21 artikla. Sopimuksen 21 artiklan 1 ja 2 kohta käsittelee rajamuodollisuuksien yksinkertaistamista sekä keskinäistä hallinnollista apua tulliasioissa. Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolet yksinkertaistavat rajavalvontaa ja muodollisuuksia helpottaakseen kauppaansa. Sitä koskevista järjestelyistä määrätään pöytäkirjassa 10.

Pöytäkirja 10

Pöytäkirja käsittelee tavaroiden kuljetukseen liittyvien muodollisuuksien ja tarkastusten yksinkertaistamista EY- ja EFTA-valtioiden välisillä rajoilla. Pöytäkirjan päätavoitteena on sopimuspuolten rajatarkastusten ja -muodollisuuksien yhdenmukaistaminen ja yksinkertaistaminen.

Suomi on hyväksynyt rajatarkastusten yksinkertaistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen (SopS 64/85). Tämä yleissopimus on rakenteeltaan yleisempi kuin nyt puheena oleva ETA-sopimuksen pöytäkirja.

Euroopan yhteisö ja EFTA-valtiot ovat vuonna 1987 allekirjoittaneet tavarakaupan muodollisuuksien yksinkertaistamista koskevan (SopS 66/87) sekä yhteistä passitusmenettelyä koskevan yleissopimuksen (SopS 68/87), joilla on yksinkertaistettu tavarakaupan muodollisuuksia ottamalla käyttöön yhtenäisasiakirja (SAD-dokumentti). Asiakirjaa käytetään tuonti- ja vientimenettelyssä sekä tavarankuljetuksen passittamiseksi Euroopan yhteisön ja EFTA-valtioiden kesken. Puheena olevassa pöytäkirjassa passitusmenettely ja siihen liittyvä tavarankuljetuksen esteetön kulku lähtötullitoimipaikasta määrätullitoimipaikkaan on keskeisessä asemassa, ja tämän menettelyn helpottamiseen on pyritty useassa artiklassa.

ETA-sopimuksen pöytäkirja 10 on sopusoin-

nussa edellä mainittujen voimassa olevien sopimusten kanssa, joskin siinä määrätään tietyiltä osin pitemmälle menevästä yhteistyöstä. Tässä yhteydessä korostetaan myös automaattisen tietojenkäsittelyn hyväksikäyttöä. Tarkastukset ja muodollisuudet suoritettaisiin yleensä pistokokeina. Tämä koskisi myös eläinlääkinnöllisiä ja kasvien sekä kasvituotteiden terveystarkastuksia. Sopimuspuolet voivat kuitenkin poiketa tästä periaatteesta, jos se on välttämätöntä välittömästi uhkaavan vaarallisen kasvitautin leviämisen estämiseksi. Sopimuspuolet ovat myös velvollisia hyväksymään toisen sopimuspuolen toimivaltaisten viranomaisten suorittamat tarkastukset ja niiden laatimat tavaroiden maahantuontiin ja kauttakuljetukseen liittyvät asiakirjat.

Pöytäkirjan tarkoituksena on edelleen odotusaikojen lyhentäminen raja-asemilla. Sopimuspuolten tulee turvata liikenteen mahdollisimman vapaa kulku. Tätä tarkoitusta tukevat muun muassa tarkastusten ja muodollisuuksien suorittaminen viivytyksettä sekä niiden suorittaminen, jos se on mahdollista, yhdessä paikassa. Tämä koskisi myös eläin- ja kasvitautien estämiseksi suoritettavia tarkastuksia. Tietyn liikenteen osalta raja-asemien aukioloajat olisivat ympärivuorokautisia, jos liikennemäärät sitä edellyttäisivät. Liikenteen sujuvuuden parantamiseksi sopimuspuolet pyrkivät perustamaan pikakaistoja. Näillä toimenpiteillä kaupan osapuolet saavuttavat myöskin kustannusten säästöä.

Sopimuspuolet ovat velvollisia lisäämään yhteistyötä eri tarkastusviranomaisten välillä myös paikallisella tasolla. Pöytäkirjan mukaisia yhteistyömuotoja ovat erityisesti raja-asemilla tapahtuvat liikennejärjestelyt, rinnakkaisten tarkastuspaikkojen perustaminen sekä tehtävien yhdenmukaistaminen. Sopimuspuolet yhdenmukaistavat myöskin tarkastuksia ja muodollisuuksia suoritettavien viranomaisten virka-aikoja.

Pöytäkirja ei estä naapurivaltioiden keskinäisen yhteistyön edelleenkehittämistä. Suomi on tehnyt kahdenkeskiset sopimukset rajatulliyhteistyöstä Ruotsin (SopS 23/63) sekä Norjan (SopS 37/69) kanssa. Esimerkiksi Suomen Norjan kanssa tekemä rajatulliyhteistyösopimus mahdollistaa sen, että tietyllä Suomen ja Norjan rajanylityspaikalla toisen maan viranomaiset suorittavat liikenteen tullivalvonnan ja tulliselvityksen molempien maiden puolesta. Sopimus on mahdollistanut myöskin tulliasemien

yhteisen miehityksen. Tällaisella yhteistoiminnalla voidaan saada aikaan huomattavia säästöjä.

Pöytäkirja sisältää myös määräyksen sopimuspuolten toimivaltaisten viranomaisten hallinnollisesta avunannosta, jossa noudatetaan 11 pöytäkirjan määräyksiä soveltuvin osin.

* * *

Artiklan 2 kohdan mukaan sopimuspuolet avustavat toisiaan tulliasioissa turvatakseen sen, että tullilainsäädäntöä sovelletaan oikein. Tarkemmat määräykset tätä koskevista järjestelyistä ovat pöytäkirjassa 11.

Pöytäkirja 11

Pöytäkirja laajentaa tulliyhteistyön 18 maan tullihallinnon väliseksi, mikä mahdollistaisi koko Länsi-Euroopan kattavan yhteistoiminnan. Pöytäkirja ei kuitenkaan kata koko tullitoimintaa, vaan EFTA-valtioiden ja EY:n jäsenvaltioiden välille tehtäisiin täydentävä sopimus, joka sisältäisi EY:n toimivallan ulkopuolelle jääviä kysymyksiä koskevat määräykset sekä määräyksiä käytännön yhteistoiminnasta.

Pöytäkirja on samankaltainen kuin keskinäistä avunantoa tulliasioissa koskevat Suomen kahdenväliset sopimukset sekä Tulliyhteistyöneuvoston suosituksel ja mallisopimukset. Tarkoituksena on, että kahdenväliset sopimukset jäävät edelleen voimaan.

Kansainvälisen kaupan vilkastuminen ja erityisesti huume- ja talousrikollisuuden kansainvälistyminen ja lisääntyminen ovat tehneet välttämättömäksi kehittää eri valtioiden tulliviranomaisten yhteistyötä kansainvälisten sopimusten avulla. EFTA-valtioiden ja EY:n jäsenvaltioiden välinen yhteistyö on tähän asti perustunut pääasiallisesti kahdenvälisiin sopimuksiin.

Suomi on tehnyt monenvälisen yhteistyösopimuksen (SopS 44/82) muiden pohjoismaiden kanssa. EY:n jäsenvaltioista Suomella on kahdenvälinen tulliyhteistyösopimus Saksan liittotasavallan (SopS 58/76), Alankomaiden (SopS 31/85), Ranskan (SopS 58/89), Italian (SopS 9/90) ja Yhdistyneen kuningaskunnan (SopS 75/91) kanssa. Tanska on sopimuspuolena muiden pohjoismaiden kanssa tehdyssä monenvälisessä sopimuksessa. Käytännön yhteistyö muiden EY:n jäsenvaltioiden ja EFTA-valtioi-

den kanssa on perustunut muihin monenvälisiin sopimuksiin ja tulliyhteistyöneuvoston suosituksiin.

Sopimuspuolet antavat toisilleen apua tullilainsäädännön soveltamiseksi oikein. Pöytäkirja ei vaikuta rikosasioissa annettavaan keskinäiseen virka-apuun. Tullilainsäädäntö ja tullit on määritelty niin laajasti, että ne kattavat käytännössä koko tullilaitoksen toimialan ja tullilaitoksen kantamat tullit, verot ja muut maksut.

Toisen sopimuspuolen toimivaltainen hallintoviranomainen on velvollinen pyynnöstä hankkimaan kaikki aiheelliset tiedot, jotta tullilainsäädännön oikea soveltaminen voitaisiin varmistaa. Annettavat tiedot voivat koskea myös tullilainsäädännön vastaisia tekoja. Pyyntöä on annettava tietoja siitä, onko tavara tuotu maahan asianmukaisesti, ja tarvittaessa ilmoitettava myöskin sovelletut tullimenettelyt. Toimivaltaisen hallintoviranomaisen tulee pyynnöstä valvoa sellaisia henkilöitä, tavaroita tai kulkuneuvoja, joiden tiedetään tai epäillään liittyvän tullilainsäädännön vastaisiin tekoihin.

Sopimuspuolet ovat velvollisia toimivaltansa rajoissa antamaan apua erityisesti sellaisissa tapauksissa, jotka koskevat tullilainsäädännön vastaista tapahtunutta tai tapahtuvaa toimintaa tai tällaiseen toimintaan liittyviä uusia keinoja tai menetelmiä. Avunantovelvollisuus koskee myös tapauksia, joissa on kysymys huomattavasta tavaroiden tuontia, vientiä tai kauttakulkua koskevien säännösten rikkomisesta.

Pöytäkirja edellyttää, että toimivaltainen hallintoviranomainen tai viranomainen, jolle se on virka-apupyynnön toimittanut, ryhtyy toisen sopimuspuolen pyynnöstä asianmukaisiin tutkimuksiin tai antaa hallussaan olevia tietoja. Pöytäkirja sisältää myös poikkeukset avunantovelvollisuudesta. Sopimuspuolet voivat kieltäytyä avunantamisesta, jos avun antaminen saattaa vahingoittaa valtion itsemääräämisoikeutta, yleistä järjestystä (ordre public), turvallisuutta tai muita olennaisia etuja, koskee muita kuin tulleihin liittyviä valuutta- ja verotussäännöksiä taikka loukkaa teollisia, liike- tai ammattisalaisuuksia.

Pöytäkirjan perusteella toimitetuille tiedoille annetaan tiedot vastaanottavassa valtiossa sama salassapitosuoja, jota sovelletaan samanlaisiin tietoihin kyseisen valtion kansallisen lainsäädännön ja EY:n määräysten mukaan.

Pöytäkirjan perusteella saatuja tietoja voi-

daan käyttää yksinomaan sen edellyttämiin tarkoituksiin. Muihin tarkoituksiin niitä voidaan käyttää vain toisen sopimuspuolen suostumuksella. Määräykset eivät koske laitonta huumausainekauppaa koskevaa tiedonvaihtoa. Pöytäkirjan perusteella saatuja tietoja ja asiakirjoja voidaan käyttää todistusaineistona selonteissa, todistajanlausunnoissa ja tuomioistuimissa sopimuksen määräysten mukaisesti.

Keskeistä tullivalvontaviranomaisten toiminnassa on tietojenvaihto. Tietojenvaihto on järjestetty tapahtuvaksi EFTA-valtioiden keskus-tulliviranomaisten ja EY:n komission asianomaisten viranomaisten sekä soveltuvin osin EY:n jäsenvaltioiden tulliviranomaisten välillä. Tietojenvaihdossa tulee ottaa huomioon tietosuoja koskevat säännökset. Sopimuspuolet voivat olla suoraan yhteydessä toisiinsa, kun kysymys on kiireellisestä tapauksesta tai asia koskee vain kahta sopimuspuolta. Pöytäkirja mahdollistaa myös paikallisten tulliviranomaisten suoran yhteydenpidon kiireellisissä tapauksissa.

* * *

Sopimuksen 21 artiklan 3 kohta käsittelee yhteistyön vahvistamista kauppamenettelyjen yksinkertaistamiseksi.

Yhteistyö EY:n ja EFTA-valtioiden kesken perustuu Luxemburgin ministerikokouksen julkilausumaan vuodelta 1984. Kauppamenettelyjen yksinkertaistamisen tavoitteena on ollut elektronisen tiedonsiirron edistäminen viranomaisten kesken ja toisaalta viranomaisten ja elinkeinoelämän välillä. Yhteistyö on konkreetisoitunut kahteen EY:n hankkeeseen ja ohjelmaan (CD-projekti ja TEDIS-ohjelma).

CD-projektin tavoitteena on kehittää yhteensovitettuja tietokoneistettuja hallinnollisia menettelyjä yhteisön piirissä ja kolmansien maiden kanssa. Painopiste on ollut automatisoitujen tullimenettelyjen kehittämisessä. CD-projekti on käynnistetty vuonna 1986. Se on osa laajempaa kokonaisuutta (CADDIA-ohjelma), joka tähtää tuontia ja vientiä sekä yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevan tietotuotannon tehostamiseen.

EFTAn ja EY:n välinen yhteistyö CD-projektissa on käsittänyt yhteisen passitusmenettelyn automatisoinnin pilottiprojektin, yhteisten tullisanomien kehittämisen sekä tulliselvityksessä ja passituksessa käytettävien koodien yhdenmukaistamistyötä.

Merkittävä yhteistyöalue CD-projektin kannalta on ollut EDIFACT-alalla tehty standardointityö. EFTA-valtiot ovat muun muassa osallistuneet EY:n standardityöryhmän kokouksiin. Sen ohella EFTA-valtioiden kustantamana EDIFACT-sihteeristössä työskentelee kaksi henkilöä. ETA-sopimus ei merkittävästi vaikuttane jo käynnissä olevaan yhteistyöhön. Yhteistyömuodot kuitenkin selkiintyvät. Siinä noudatetaan VI osassa mainittuja menettelytapoja.

EY:n neuvosto hyväksyi vuonna 1987 ohjelman elektronisista tiedonsiirtojärjestelmistä, jonka soveltamisaloina ovat kauppa, teollisuus ja hallinto (TEDIS-ohjelma). Sen tavoitteena on välttää suljettujen elektronisten tiedonsiirtoverkkojen lisääntyminen ja edistää sen sijaan yhteensopivien järjestelmien kehittämistä. Erityistä painoa on pantu pienten ja keski suurten yritysten omista tarpeista lähtevän elektronisen tiedonsiirron (EDI) käytön edistämiseen. Tämän ohella on pyritty tukemaan kansainvälisten ja eurooppalaisten standardien käyttöä lähtökohtana YK:n Euroopan talouskomission suosituksia kansainvälisistä kauppamenettelyistä.

TEDIS-ohjelmalla sovitetaan yhteen eri teollisuuden alojen elektronisen tiedonsiirron kehittämistä ja pyritään edistämään ohjelman piiriin kuuluvia pilottiprojekteja ja sanomien standardointia.

Vuosille 1988—89 ulottuneen TEDIS-ohjelman budjetti oli 5,3 miljoonaa ECUa (25 mmk). Heinäkuussa 1991 EY:n neuvosto hyväksyi kolmivuotisen TEDIS-ohjelman II vaiheen, jonka kokonaisbudjetti on 25 miljoonaa ECUa (125 mmk). Ohjelman II vaiheen painopistealueita ovat EDI-sanomien standardointi ottaen erityisesti huomioon televiestinnän tarpeet, elektronisen tiedonsiirron juridiset näkökohdat sekä eurooppalaiset, toimialojen väliset projektit ja selvityksen laatiminen EDIn vaikutuksista yritysten johtamiseen.

Vuoden 1989 loppuun mennessä kaikki EFTA-valtiot allekirjoittivat kahdenväliset sopimukset kaupan elektronisista tiedonsiirtojärjestelmistä (TEDIS-ohjelma) EY:n kanssa. Kunkin EFTA-valtion rahoitusosuus on suhteessa sen ja EY:n jäsenmaiden yhteenlaskettuun markkinahintaiseen bruttokansantuotteeseen. Suomen osuus ohjelman I vaiheesta oli noin 380 000 mk ja II vaiheesta sen on laskettu olevan noin 2,2 mmk, mikä sisältää TEDIS-

sihteeristön EFTA-virkailijoiden palkkakustannukset. II vaiheen kustannukset jakaantuvat neljälle vuodelle.

EFTA-valtiot ovat aktiivisesti osallistuneet yhteisön kanssa kauppamenettelyjen eurooppalaisten ja kansainvälisten standardien laatimiseen. Yhteistyön kohteena on erityisesti ollut CD-projekti ja televiestintä. Suomen osallistumisen yhteisön TEDIS-ohjelmaan voidaan katsoa erityisesti helpottavan yhteistyötä sekä autovan vähentämään uusien kaupan teknisten esteiden syntyminen yhteisön ja EFTA-valtioiden välille. Samoin sen voidaan katsoa edistävän kaupallisten tietojen elektronisen siirron yhteensovittua kehittämistä kaikkialla Euroopassa.

Suomi on osallistunut ohjelman I vaiheessa kahteen kuljetusalaa ja paperiteollisuutta koskevaan pilottiprojektiin sekä elektronisen tiedonsiirron juridisia ja EDI-tietoisuutta koskeviin tutkimuksiin.

ETA-sopimus korvaa Suomen ja Euroopan talousyhteisön välillä solmitun sopimuksen kaupan elektronisista tiedonsiirtojärjestelmistä (SopS 103/89).

Artiklan 4 kohdan mukaan sen määräyksiä sovelletaan kaikkiin tuotteisiin.

22 artikla. Artiklan mukaan sopimuspuoli, joka harkitsee suosituimmuuskohtelua nautti viin kolmansin maihin soveltamiensa tullien tai vaikutukseltaan vastaavien maksujen tosiasialisen tason alentamista tai niiden soveltamatta jättämistä, ilmoittaa siitä, mikäli mahdollista, ETA:n sekakomitealle viimeistään kolmekymmentä päivää ennen toimenpiteen voimaantuloa. Se kiinnittää huomiota kaikkiin toisten sopimuspuolten huomautuksiin vääristymistä, jotka voivat aiheutua toimenpiteistä. Artikla vastaa sisällöltään Suomen ja Euroopan talusyhteisön välisen vapaakauppasopimuksen 12 artiklaa.

4 luku Muut tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevat säännöt

23 artikla. Sopimuksen 23 artiklassa viitataan kaupan teknisiä esteitä koskevien sääntöjen osalta liitteeseen II sekä vaatimustenmukaisuuden arvioimista koskevaan pöytäkirjaan 12. Liite II on laajin ETA-sopimuksen liitteistä ja

se merkitsee EY:n teknisen lainsäädännön ottamista ETA-säännöiksi. Liitteen mukaan EY-säädösten viittaukset Rooman sopimuksen 30 ja 36 tai 30—36 artiklaan tarkoittavat ETA-sopimusta sovellettaessa ETA-sopimuksen 11 ja 12 tai 11—13 ja 18 artiklaa.

Edelleen viitataan 23 artiklassa liitteeseen III, joka koskee tuotevastuuta. Tuotevastuuta koskevassa liitteessä on määräykset EY:n tuotevastuudirektiivin säännösten ottamisesta ETA-säännöiksi sekä maahantuojan vastuun järjestämisestä.

Kaupan teknisiä esteitä koskevat säännöt

I Moottoriajoneuvot

Yleistä

Kaupankäyntiin vaikuttavina teknillisinä vaatimuksina moottoriajoneuvoista ja niiden osista on annettu tähän mennessä 45 direktiiviä muutoksineen. Suomalaiset ajoneuvomääräykset vastaavat pääosin direktiivejä, mikä johtuu lähinnä siitä, että Suomessa on pitkään sovellettu YK:n ECE-sääntöjärjestelmää. Poikkeuksena ovat ajoneuvojen pakokaasupäästöt ja takaistuinten turvavyövaatimukset, joista on ETA-sopimuksessa siirtymäsäännökset. Moottoriajoneuvoja ja niiden osia koskevat kotimaiset säännökset on annettu asetuksella ja liikenneministeriön päätöksellä.

Henkilöautojen ja pakettiautojen pakokaasuvaatimukset ja niitä koskeva siirtymäaika

Autojen pakokaasuvaatimusten osalta EFTA-valtiot voivat 1.1.1995 saakka noudattaa kansallista lainsäädäntöään. Tämän jälkeen niiden on sallittava myös direktiivien vaatimusten mukaisten autojen pääsy markkinoilleen.

EY:n pakokaasudirektiivin 70/220/ETY sallimat päästöarvot henkilöautoille ovat tällä hetkellä merkittävästi Suomessa ja muissakin EFTA-valtioissa käytössä olevia yhdysvaltalaisia vuoden 1983 (US'83) ja 1987 (US'87) päästövaatimuksia lievemmat. EY on kuitenkin jo antanut henkilöautojen pakokaasurajoja tiukentavan direktiivin 91/441/ETY, jossa henkilöautoille tiukennetut raja-arvot vastaavat EY:n oman vertailututkimuksen mukaan yhdysvaltalaisen määräysten vuoden 1983

(US'83) ja 1987 (US'87) arvoja. Direktiivi 91/441/ETY koskee uusia tyyppihyväksymisiä 1.7.1992 alkaen ja uusia rekisteriin merkittäviä autoja 1.1.1993 alkaen.

Suomessa on asetuksella (912/88) säädetty yhdysvaltalaisen pakokaasuvaatimusten vuoden 1983 tason (US'83) raja-arvot pakollisiksi 1.1.1992 tai sen jälkeen Suomessa ensi kertaa käyttöön otettaville henkilöautoille. Uusia henkilöautomalleja vaatimukset ovat koskeneet jo vuoden 1990 alusta.

Kun EY:n muutettu direktiivi tulee 1.7.1992/1.1.1993 vastaamaan vaatimustasoltaan meillä voimassa olevia vaatimuksia, on henkilöautojen pakokaasumääräyksiä muutettava vuoden 1995 alusta niin, että US'83-vaatimusten rinnalla hyväksytään myös EY:n direktiivin mukaiset autot.

Suomessa on säädetty asetuksella (1295/91) yhdysvaltalaiset vuoden 1990 pakokaasuvaatimukset pakettiautoille siten, että uusien pakettiautomallien tulee täyttää nämä vaatimukset 1.1.1992 alkaen ja kaikkien uutena liikenteeseen käyttöön otettavien pakettiautojen 1.1.1993 alkaen. Nämä pakettiautojen pakokaasuvaatimukset ovat nykyisiä EY-direktiivien raja-arvoja selvästi tiukempia. Direktiivin vaatimuksia tiukemmat pakettiautojen pakokaasuvaatimukset ovat ETA-sopimuksen siirtymäsäännösten mukaan ylläpidettävissä vuoden 1995 alkuun asti. Tämän jälkeen on hyväksyttävä myös EY:n direktiivin mukaiset pakettiautot. EY:n komissio on jo tehnyt ehdotuksen direktiiviksi pakettiautojen pakokaasuvaatimusten tiukentamiseksi.

Raskaan dieselmoottorin pakokaasupäästöt

Kuorma- ja linja-autojen raskaita dieselmoottoreita koskee nykyisin direktiivi 88/77/ETY, joka vastaa tasoltaan muun muassa Yhdysvalloissa ennen vuotta 1991 voimassa olleita vaatimuksia. Tämän direktiivin mukaiset määräykset ovat vuoden 1991 alusta voimassa Suomessa ensi kertaa käyttöön otettaville dieselkäyttöisille linja- ja kuorma-autoille.

EY:ssä on hyväksytty dieselmoottorin pakokaasupäästöjä tiukentava direktiivi 91/542/ETY, jossa voimassa olevan direktiivin raja-arvoja tiukennetaan 50—60 prosenttia. Direktiivi tulee voimaan moottorien tyyppihyväksymisille 1.7.1992 ja uusien autojen rekisteröinnille 1.10.1993. Raja-arvoja kiristetään edel-

leen 1.10.1995 jälkeen tyyppihyväksyttävien moottoreiden ja 1.10.1996 jälkeen käyttöön otettavien autojen osalta. Tällöin typenoksidien sallittu määrä alenee noin 15 prosenttia ja hiukkaspäästöjen noin 60 prosenttia. Tulevat rajat ovat tiukemmat kuin Yhdysvalloissa vuonna 1994 voimaan tuleviksi päätetyt arvot.

Tiukennetun EY-direktiivin mukaiset raja-arvot dieselkäyttöisille linja- ja kuorma-autoille on Suomessa tarkoitus ottaa käyttöön EY:n aikataulun mukaisesti. Vuosina 1992 ja 1993 voimaan tulevien raja-arvojen rinnalla hyväksyttäneen myös US'91 -raja-arvot.

Turvavyöt ja niitä koskeva siirtymäaika

EY:n turvavöitä koskevien direktiivien mukaisesti vyöt voidaan vaatia henkilö- ja pakettiautojen kaikilla istuimilla, ei kuitenkaan sivulle tai taaksepäin suunnatuilla eikä kokoon-taitettavilla istuimilla. Ennen 1.7.1997 käyttöön otettavien henkilöautojen takaistuimilla riittää kahden pisteen vyö; muilla istuimilla voidaan vaatia käytettäväksi kolmen pisteen vyötä. Vuonna 1990 annetuilla muutoksilla ulotetaan oikeus kolmen pisteen vyön vaatimiseen 1.7.1997 alkaen takaistuimen vöihin, minkä lisäksi turvavyöt voidaan vaatia kuorma-autossa ja linja-auton suojaamattomilla istuimilla.

Suomen ajoneuvolainsäädännössä EY-direktiivin mukaisia turvavöitä on vaadittu kaikissa nyt voimassa olevan EY-direktiivin tarkoittamissa autoissa. Henkilöauton takaistuimella on vaadittu kolmen pisteen vyö.

ETA-sopimuksessa on EFTA-valtioilla turvavöitä koskeva poikkeus 1.7.1997 saakka. Edellä selostetun mukaisesti tulee EY:n lainsäädäntö vastaamaan muun muassa Suomessa voimassa olevia määräyksiä tuosta päivästä alkaen.

Ajoneuvojen varustevaatimukset ja valosäännökset

Suomen nykyiset vaatimukset ajoneuvojen valoista ja muista varusteista vastaavat jo nyt pääosiltaan EY-direktiivejä. Jäljellä olevat erot valovaatimuksissa, toispuoleisen seisontavalon sekä oikeanpuoleisen takasumuvalon kielto, on tarkoitus vuoteen 1993 mennessä muuttaa vastaamaan EY:n vaatimuksia. Vuoteen 1993 mennessä on myös tarkoitus muiltakin osin

tarkistaa ajoneuvoasetuksen (233/82) ja sen täytäntöönpanopäätöksen (150/83) säännöksiä ja määräyksiä siten, että ECE-sääntöihin tai kansallisiin vaatimuksiin nojautuvissa säännöksissä ja määräyksissä otetaan rinnakkaisiksi hyväksymisvaatimuksiksi myös mahdollisesti olemassa olevan EY-direktiivin vaatimukset.

EY:ssä on viimeistelyvaiheessa koko autoa koskevan tyyppihyväksymisdirektiivin (70/156/ETY) täydentäminen koskemaan ensi vaiheessa henkilöautoja ja jatkossa myös muita autoryhmiä. Direktiivin täydennyksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.1993. Muutoksen voimaantulon jälkeen henkilöautot on hyväksyttävä liikenteeseen tyyppihyväksymisdirektiivin mukaisina ilman kansallisia lisävaatimuksia. Tämä aiheuttaa sen, että Suomessa on muun muassa ajovalojen pesulaitteita, takalasin huurteenpoistolaitetta ja oikeanpuoleista taustapeiliä koskevat henkilöautovaatimukset poistettava.

II Maatalous- ja metsätraktorit

Maatalous- ja metsätraktori-direktiivejä on yhteensä 23 muutoksineen. Niissä on säännökset traktoreiden rakenteesta ja varusteista. Nämä vanhan menettelytavan mukaiset direktiivit edellyttävät traktoreiden tyyppihyväksyntää. Direktiivit eivät koske liikkuvia metsätöykoneita, jotka EY:ssä luetaan konedirektiivin soveltamisalaan kuuluviksi.

Direktiivien edellyttämät kotimaiset määräykset annetaan osin ajoneuvoasetuksessa ja liikenneministeriön päätöksellä ja osin työsuojeluhallituksen — sekä tarvittaessa valtioneuvoston — päätöksen muutoksella. EY:n vaatimukset ovat melun osalta Suomessa voimassa olevia määräyksiä lievemmat.

III Nosto- ja käsittelylaitteet

Sähköhissit

Sähköllä toimivista hisseistä on annettu direktiivi 84/529/ETY muutoksineen. Tämä direktiivi liittyy hissien rakentamiseen ja käyttöönottoon. Määräaikaisista tarkastuksista ei EY:ssä ole yhdenmukaistettuja määräyksiä. Direktiivin mukaan voidaan edelleen jatkaa aikaisempia kansallisia menettelyjä. Suomessa voimassa olevat menettelyt poikkeavat jonkin verran direktiivin mukaisista menettelyistä.

Kuitenkin myös direktiivin mukaiset hissit on hyväksyttävä käyttöön Suomessa. Tämä edellyttää hissejä koskevan kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksen muuttamista.

EY:ssä on parhaillaan käynnissä hissidirektiivin muutostyö. Suomessa on hissejä koskevat määräykset annettava sähkölain nojalla. Tilanteen selkeyttämiseksi voi sähkölain muutoksen yhteydessä olla tarpeen määritellä raja hissien ja nostolaitteiden välillä.

Muut nosto- ja käsittelylaitteet

Nosto- ja mekaanisia käsittelylaitteita koskevat säännökset ja määräykset jakaantuvat Suomessa yhtäältä työturvallisuuslakiin ja sen nojalla annettuihin määräyksiin ja toisaalta sähkölakiin ja sen nojalla annettuihin määräyksiin. EY:n konedirektiivin muutos (91/368/ETY), joka tulee voimaan 1.1.1993 alkavalla ja 1.7.1995 päättyvällä siirtymäajalla, koskee tässä mainittuja nosto- ja käsittelylaitteita ja kumoaa 1.1.1996 mennessä niitä koskevat erilliset direktiivit. Nosto- ja käsittelylaitedirektiivien edellyttämät kotimaiset työturvallisuuden alaan kuuluvat määräykset annetaan valtioneuvoston päätöksellä ja muut määräykset annetaan sähkölain nojalla. Uudet määräykset valmistellaan konedirektiiviä vastaaviksi. Ennen direktiivin voimaantuloa Suomessa hyväksytään myös tässä tarkoitettujen kumottavien direktiivien mukaisesti valmistetut koneet.

IV Kotitalouskoneet

Kotitalouskoneista ja sähköliesistä on EY:ssä annettu direktiivit 79/530/ETY ja 79/531/ETY, joissa on sähkönkulutuksen merkitsemistä koskevia säännöksiä. Direktiivit ovat luonteeltaan vapaaehtoisia, mutta jos ne halutaan saattaa voimaan, voidaan säännökset antaa kuluttajansuojalain (38/78) nojalla annettavalla asetuksella.

V Kaasulaitteet

Euroopan yhteisön kaasulaitteita koskeva direktiivi (90/396/ETY) sisältää kaasumaista polttoainetta käyttäviä laitteita koskevat oleelliset turvallisuusvaatimukset sekä säännökset muun muassa laitteiden tarkastus- ja hyväksy-

mismenettelystä. Suomessa kaasulaitteita koskevat säännökset ja määräykset perustuvat lakiin räjähdysvaarallisista aineista. Laki antaa riittävät valtuudet myös direktiivin noudattamiseksi tarvittavien säännösten antamiseen. Laissa annetaan myös jo tarvittavat laitteiden markkinointia ja sen rajoittamista koskevat säännökset. Lain nojalla on annettu kaasulaitteita koskevat alemmanasteiset säännökset ja määräykset neste- ja maakaasusetuksissa (316/79) ja (623/87) sekä vastaavissa kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksissä (317/79) ja (624/87). Niitä on tarve tarkentaa ja täsmentää muun muassa kaasulaitteita koskevien oleellisten turvallisuusvaatimusten, vaatimustenmukaisuuden varmentamisen, merkintävaatimusten sekä toimielimiä koskevien vaatimusten suhteen. Muutokset merkitsevät muun muassa kaasulaitteiden valmistuksen valvonnan tiukkenemistä. Sitä koskevia määräyksiä ei nykyisin ole lainkaan Suomen lainsäädännössä.

VI Rakennuskoneet ja -laitteet

Rakennuskoneita ja -laitteita koskevat direktiivit liittyvät Suomessa yhtäältä työturvallisuuslain ja toisaalta ympäristölainsäädännön, lähinnä meluntorjuntalain (382/87), soveltamisalaan. Näistä direktiiveistä kaatumisen ja putoavien esineiden varalta asennettuja suojarakenteita koskevat direktiivit kumoutuvat EY:n konedirektiivin muutoksen (91/368/ETY) tullessa voimaan 31.12.1995. Työturvallisuuslainsäädännön osalta muutokset annetaan valtioneuvoston päätöksellä kuitenkin siten, että suojarakenteita koskevat määräykset annetaan konedirektiiviä vastaavasti.

Valvonnan osalta rakennuskoneita ja -laitteita koskee sama kuin konedirektiivin soveltamisalaan kuuluvia koneita. Asiaa selostetaan XXIV kohdassa (koneet).

EY:ssä on annettu useita direktiivejä rakennuskoneiden ja -laitteiden melupäästöjen enimmäisarvoista ympäristön suojelemiseksi.

Rakennuskoneiden ja -laitteiden katsotaan täyttävän direktiivien vaatimukset, jos niille on suoritettu direktiivien mukainen melumerkintä. Ilmoitetut tiedot ovat takuuarvoja. Valmistaja takaa, ettei yksikään valmistettu laite ylitä niitä. Rakennuskoneiden melupäästöjen enimmäisarvot ovat melko korkeita ja niitä onkin tarkoitus asteittain laskea. Ympäristöministeriö valmistelee meluntorjuntalain nojalla valtioneu-

voston päätökset, joilla rajoitetaan rakennuskoneiden melupäästöt EY:n säännösten mukaisesti.

VII Muut koneet

Melupäästön enimmäisarvot on EY-jäsenvaltioissa säädetty rakennuskoneiden lisäksi ruohonleikkureille. Vastaavat enimmäisarvot on tarkoitus saattaa voimaan Suomessa meluntorjuntalain nojalla annetulla valtioneuvoston päätöksellä.

Suurimmille ruohonleikkureille on direktiivissä 181/88/ETY säädetty enimmäisarvo myös käyttäjän paikalla vallitsevalle melutasolle. Työministeriö valmistelee määräykset, joilla vastaava enimmäisarvo saatetaan voimaan Suomessa.

VIII Paineastiat

Jäsenvaltioiden paineestioita sekä niiden tarkastusmenetelmiä koskevan lainsäädännön lähentämisestä annettu direktiivi 76/767/ETY, jäljempänä yleisdirektiivi, sisältää yleiset säännökset paineestioiden tyyppihyväksymis- ja tarkastusmenettelyistä. Sitä täydentävät erilliset direktiivit, joissa on säädetty kunkin paineestiaryhmän suunnittelun ja tarkastusmenetelmien teknisistä vaatimuksista. Merkitystä voidaan arvioida olevan lähinnä yleisdirektiivin 22 artiklalla, joka koskee sellaisia paineestioita, joista ei ole annettu erillisdirektiiviä. Sen mukaan jäsenvaltioiden tulee vastavuoroisesti hyväksyä toisissa jäsenvaltioissa paineestioille tehdyistä tarkastuksista annetut selostukset ja todistukset. Toteutuessaan tämä merkitsee EFTA-valtioiden välisten paineestiatarkastusten vastavuoroisen tunnustamisjärjestelmän lakkaamista sekä tehtyjen kahdenkeskisten sopimusten merkityksen huomattavaa vähenemistä. Yleisdirektiivin täytäntöönpano edellyttää paineestiasetuksen (549/73) vähäistä muuttamista.

Yleisdirektiiviä täydentävät erillisdirektiivit koskevat kaasupulloja. Näissä direktiiveissä säädettyjen teknisten vaatimusten rinnalla saadaan käyttää kansallisia säännöksiä ja määräyksiä, joten niiden merkitys jää vähäiseksi. Ne edellyttäisivät vähäisiä muutoksia kuljetettavista kaasusäiliöistä annettuun kauppa- ja teollisuusministeriön päätökseen (641/78).

Jäsenvaltioiden yksinkertaisia paineestioita

koskevien lakien yhdenmukaistamisesta annettu direktiivi (87/404/ETY) on ainoa paineestioita koskevista direktiiveistä, joka on laadittu uuden menettelytavan mukaisesti. Direktiivi sisältää säännökset yksinkertaisten paineestioiden rakenteesta, valmistuksesta ja ensimmäisestä rakennetarkastuksesta. Direktiivin voimaansaattaminen merkitsee suomalaisten turvallisuusvaatimusten lievää tiukentamista. Käytönaikaiseen valvontaan sovelletaan edelleen voimassa olevaa kansallista säännöstöä.

Aerosolipakkauksista on annettu direktiivi 75/324/ETY. Direktiivi edellyttää valtioneuvoston aerosoleista antaman päätöksen (67/73) muuttamista muun muassa pakkausten tarkastusten osalta.

IX Mittauslaitteet

Euroopan yhteisössä on voimassa kansainvälistä mittayksikköjärjestelmää koskeva direktiivi 80/181/ETY. Direktiivin nojalla EY:ssä noudatetaan SI-mittayksikköjärjestelmää, joten ETA-sopimuksen voimaansaattaminen ei aiheuta muutoksia tältä osin Suomessa.

Euroopan yhteisön mittausräätöitä ja metrologista tarkastustoimintaa koskevassa direktiivissä (71/316/ETY) on annettu muun muassa yleiset säännökset mittausräätöiden tyyppihyväksymis- ja tarkastusmenettelyistä. Sitä täydentävät erilliset mittaamista ja mittausräätöitä koskevat direktiivit, jotka koskevat myös sellaisia laitteita, jotka Suomessa jäävät vakaustoiminnan ulkopuolelle. Mittaamista ja mittausräätöitä koskevat direktiivit ovat vapaaehtoisia siten, että niiden rinnalla sallitaan kansalliset säännökset ja määräykset. Tämän vuoksi näiden direktiivien voimaansaattaminen Suomessa ei edellytä voimassa olevien mittaamista ja mittausräätöitä koskevien säännösten ja määräysten kumoamista, vaan ainoastaan niiden täydentämistä direktiiveissä kuvatuilla menettelyillä.

Eniten muutoksia Suomessa aiheutuu ei-itsetoimivia vaakoja koskevasta direktiivistä (90/384/ETY), joka ainoana mittausräätöitä koskevista direktiiveistä on laadittu uuden menettelytavan mukaisesti. Se on pakollinen eikä sen rinnalla sallita ristiriidassa olevia kansallisia säännöksiä ja määräyksiä. Direktiivin soveltamisala on mittayksiköistä ja mittaamisvälineiden vakaamisesta annetun lain (vakauslaki, 219/65) soveltamisalaa laajempi, mutta tämän

ei arvella aiheuttavan ongelmia käytännössä. Merkittävin ero nykyjärjestelmään verrattuna on se, että tyyppihyväksyntöjä ja vakauksia tekevät niin sanotut ilmoitetut laitokset. Vakauslain soveltamisalaan ei kuitenkaan ole vielä tarkoitus puuttua. Tämä on mahdollista direktiivin siirtymäsäännöksen takia: direktiivi tulee saattaa voimaan EY:n jäsenvaltioissa 1.1.1993 mennessä, mutta jäsenvaltioiden on kuitenkin sallittava kymmenen vuoden ajan voimaantulopäivästä lukien ennen voimaantuloa noudatettujen säännösten ja määräysten mukaisten mitauslaitteiden markkinointi ja käyttöönotto.

X Sähkölaitteet

Pienjännitedirektiivi ja sitä koskeva siirtymäaika

Pienjännitedirektiivi (73/23/ETY) määrittelee yleisellä tasolla sähkölaitteiden (vaihtovirralla 1 000 V asti, tasavirralla 1 500 V asti) turvallisuusvaatimukset.

Pienjännitedirektiivin voimaansaattaminen merkitsee oleellista muutosta sähköturvallisuusjärjestelmäämme. Tähän saakka suuren yleisön käyttöön tulevilta sähkölaitteilta on vaadittu pakollista ennakkotarkastusta ja hyväksymistä niiden sähköturvallisuuden suhteen (sähkölain 36 §). Suomi, Ruotsi ja Islanti voivat pitää 31.12.1993 asti kansalliset määräyksensä, minkä jälkeen on viimeistään otettava pienjännitedirektiivin mukaiset menettelyt käyttöön.

Pienjännitedirektiivin mukaan riittää vähimmäisvaatimuksena laitteen valmistajan vakuutus siitä, että laite on direktiivissä säädettyjen vaatimusten mukainen. Direktiivissä säädetty yleiset turvallisuusvaatimukset sinänsä vastaavat nykyisiä turvallisuusvaatimuksemme yleisellä tasolla. Näin ollen sähkölakiin on tehtävä muutos tarkastus- ja vakuutusantomenettelyn osalta.

Räjähdystvaarallisissa tiloissa käytettävät sähkölaitteet ja sähkömagneettinen yhteensopivuus

Räjähdystvaarallisissa tiloissa käytettäviä sähkölaitteita koskevat direktiivit (76/117/ETY, 79/196/ETY ja 82/130/ETY) edellyttävät joko EN-standardien mukaisuutta, joka on varmentettu hyväksymismenettelyllä, tai hyväksytyin elimen antamaa tarkastustodistusta. Sähkö-

magneettista yhteensopivuutta koskevan direktiivin (89/336/ETY) vähimmäisvaatimus on valmistajan vakuutus. Sekä räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäviä sähkölaitteita koskevat direktiivit että sähkömagneettista yhteensopivuutta koskeva direktiivi (89/336/ETY) edellyttävät tarkastus- ja valvontatoimintaan liittyvien valtuuksien säätämistä lain tasolla.

Terveystieteiden laitteen ja tarvikkeet

Sähkökäyttöiset lääkintälaitteet

Suomessa on suurelle osalle sähkökäyttöisiä lääkintälaitteita säädetty pakollinen ennakkotarkastus. Sähkökäyttöisiä lääkintälaitteita koskevassa direktiivissä (84/539/ETY) ei edellytetä pakollista ennakkotarkastusta. Valmistajan vakuutus direktiivin mukaisuudesta riittää. Direktiivi on niin sanottu vanhan menettelytavan mukainen direktiivi eli se sisältää yksityiskohtaisia teknisiä vaatimuksia. Sen säännökset eivät ole ajan tasalla ja sitä joudutaankin tarkistamaan muun muassa standardien osalta. Direktiivin voimaansaattaminen Suomessa merkitsee kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksen (234/84) nojalla annettujen määräysten tarkistamista direktiivin soveltamisalaan kuuluvien laitteiden osalta. Direktiivissä mainitsemattomien sähkökäyttöisten lääkintälaitteiden osalta jatketaan nykyistä tarkastuskäytäntöä.

Aktiiviset implantoitavat laitteet ja tarvikkeet

Aktiivisia implantoitavia lääketieteellisiä laitteita koskeva direktiivi (90/385/ETY) on niin sanottu uuden menettelytavan mukainen direktiivi. Aktiiviset implantoitavat lääketieteelliset laitteet, joita ovat muun muassa sydäntahdistimet ja insuliinipumput, kuuluvat Suomessa sairaanhoitotarvikelain (997/84) soveltamisalaan. Direktiivissä on annettu tuotteita koskevat olennaiset vaatimukset ja tuotteiden markkinoille pääsyä koskevat menettelyt. Vaikka osa sairaanhoitotarvikelain säännöksistä vastaa sisällöltään direktiivissä säädettyjä vaatimuksia, muutetaan sairaanhoitotarvikelakia tuotteiden valvontaan ja tuotteiden markkinoille hyväksymiseen liittyvien säännösten osalta. Valvontaa varten perustetaan kansallinen valmistajarekisteri sekä vaaratilanteiden ilmoittamista varten tiedonvälitysjärjestelmä. Tuotteiden hy-

väksyminen ensi kertaa markkinoille edellyttää kliinistä testausta, mikä puolestaan merkitsee tutkimussuunnitelmien käsittelyjärjestelmän perustamista. Näistä muutoksista annetaan erillisen hallituksen esitys.

XI Tekstiilit

ETA-sopimuksen tekstiilejä koskevissa direktiiveissä säädetään tekstiilituotteiden kuitusisällön ilmoittamisesta sekä ilmoittamismenettelyyn liittyen tekstiilikuitusekotteiden analyysimenetelmistä. Suomen lainsäädännössä ei ole näitä koskevia vaatimuksia. Kuitusisällön ilmoittamista koskevat säännökset annetaan kulluttajansuojalain nojalla annettavalla asetuksella.

XII Elintarvikkeet

EY:n neuvoston direktiivi virallisesta elintarvikevalvonnasta (89/397/ETY) lähtee siitä, että valvonta tulee ensi sijassa järjestää kansallisesti kansallisten tarpeiden pohjalta. Komission tehtävänä on jäsenmaiden vuosittaisten kertomusten pohjalta antaa suosituksia kansallisten elintarvikevalvontaohjelmien yhdenmukaistamiseksi. Direktiivissä korostetaan jäsenmaiden oikeutta valita valvonnan kannalta sopivin tarkastusvaihe. Tarkastusten on oltava säännöllisiä ja katettava tuotannon ja jakelun kaikki vaiheet. Direktiivi edellyttää, että vientituotteita ei saa jättää asianmukaisen tarkastustoiminnan ulkopuolelle sillä perusteella, että tuote aiotaan viedä yhteisön ulkopuolelle.

EY:n valvontadirektiiviin sisältyy myös vaatimus, että toiseen jäsenvaltioon tarkoitetut tuotteet tarkastetaan yhtä huolellisesti kuin omalla alueella markkinoitavat tuotteet. Tältä osin elintarvikelakia tullaan muuttamaan. Asiaan liittyvät selvitystyöt ovat parhaillaan käynnissä ja samassa yhteydessä joudutaan selvittämään myös elintarviketarkastusten maksullisuus kotimaassa.

Direktiivin sisältämät periaatteet vastaavat olennaisesti Suomen valvontajärjestelmää. Elintarvikevirasto ryhtyy toiminta- ja taloussuunnitelmansa mukaisesti laatimaan vuonna 1992 kansallista elintarvikevalvontaohjelmaa.

Elintarvikeala käsittää EY:ssä erittäin laajan

säännöskokonaisuuden. ETA-sopimuksen liitteessä II luetellaan 54 elintarvikkeita koskevaa EY-säädöstä muutoksineen. Suomen puolelta ei ole katsottu olevan tarvetta siirtymäaikoihin tai pysyviin poikkeuksiin. Toisaalta on huomattava, että kysymys EY:n voimassa olevasta säännöstöstä on eräiltä osin varsin epäselvä. Esimerkiksi elintarvikkeiden lisäaineita koskevat varsin laajat sääntelyt on katsottava pitkälti vanhentuneiksi, vaikka nimenomaisia viranomaispäätöksiä tästä ei ole. EY:ssä on tällä kuten eräillä muillakin vanhentuneiksi katsottavilla aloilla aloitettu sääntely käytännöllisesti katsoen alusta niin sanottujen yleisdirektiivien pohjalta. ETA-sopimuksen johdosta uusitaan määräyksiä Suomessa muun muassa seuraavilla keskeisillä aloilla: elintarvikkeiden pakkausmerkinnät, lisäaineet, elintarvikkeen kanssa kosketuksiin joutuvat tarvikkeet ja elintarvikkeiden vieraat aineet.

XIII Lääkkeet

Yleistä

Lääkevalmisteita koskevaan liitesäännöstyöhön kuuluu yksi asetus ja 14 direktiiviä muutoksineen. Lainsäädännön muutostarpeita aiheuttavat direktiivit 65/65/ETY, 75/319/ETY ja 81/851/ETY muutoksineen. Lääkelain muuttamista edellyttää lisäksi ammatinharjoittamiseen liittyvä, farmasian alan toimintaa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annettu direktiivi 85/432/ETY. Muiden liitesäännöstyöhön kuuluvien lääkealan EY-säädösten edellyttämät muutokset toteutetaan joko asetuksia tai sitä alemman-tasoisia määräyksiä muuttamalla.

Lääkkeiltä vaaditaan useimmista muista tuotteista poiketen tuetokohtainen myyntilupa. EY:n lääkealan yhdenmukaistamistyö on tähän saakka edennyt tänä vuoksi ennen kaikkea myyntilupajärjestelmien yhdenmukaistamiseen. Lääkevalmisteiden hyväksymismenettelyjen yhdenmukaistamisella ja lääkeviranomaisten yhteistoiminnan lisäämisellä EY:ssä pyritään lopulta siihen, että muut jäsenvaltiot tai yhteisö hyväksyisivät yhden jäsenvaltion viranomaisten suorittaman arviointityön, jolloin uudet lääkevalmisteet pääsisivät tehokkaammin ja nopeammin yhteisön koko markkinoille. Tämä puolestaan edistäisi Euroopan lääketeollisuutta ja -kauppaa lääketurvallisuudesta tinkimättä,

minkä EY on asettanut keskeiseksi tavoitteeksi. EY:n päähuomio lääkealalla kiinnittyy niin sanotun tutkivan, voimakkaasti vientiin tähtäävän lääketeollisuuden aseman turvaamiseen tavoitteena kannustaa uusien innovaatioiden syntymistä jäsenmaissa.

Tuotekohtaisen myyntilupajärjestelmän takia lääkkeet eivät liiku vapaasti valtioiden välillä pelkästään vaatimuksia yhdenmukaistamalla. Lääkealan ydinkysymys koskee tämän vuoksi osallistumista lääkkeiden myyntilupia koskevaan, EY:n piirissä tapahtuvaan päätöksentekomenettelyyn ja sitä edeltävään arviointiin.

EY:ssä on direktiivillä 87/22/ETY perustettu korkean teknologian lääkkeitä koskeva yhteistoimintajärjestelmä, jonka mukaisesti jäsenvaltioiden tulee lausuntoa varten alistaa tällaisen lääkkeen myyntilupahakemus lääkevalmistekomitealle (CPMP) ja eläinlääkkeiden osalta eläinlääkkekomitealle (CVMP). Muiden lääkkeiden osalta jäsenvaltioiden on direktiivin 75/319/ETY perusteella mahdollista lääkkeiden myyntilupien myöntämiseen tai niiden peruuttamiseen liittyvissä erimielisyystapauksissa hankkia asiasta lääkevalmiste- tai eläinlääkkekomitean lausunto. Lausunnot eivät ole sitovia.

EY:n nykyiset myyntilupamenettelyjä koskevat säännökset eivät lääkevalmiste- ja eläinlääkkekomitean lausuntojen sitomattomuuden vuoksi ole merkinneet lääkkeiden liikkumisen vapautumista EY-maiden välillä. Komission ehdotus lääkkeiden uudeksi myyntilupajärjestelmäksi tullee kuitenkin muuttamaan tilannetta tässä suhteessa. Komission alaisuuteen perustetaan itsenäinen EY:n lääkearviointivirasto, jonka tehtävänä on muun muassa koordinoita EY:n nykyisistä järjestelmistä kehitettyä kahta myyntilupamenettelyä. Korkean teknologian lääkkeille ja uusille molekyyeille luvat myöntää komissio saatuaan asiasta lääkearviointiviraston lausunnon. Myös hajautetussa järjestelmässä eli niin sanotuille tavallisille lääkkeille myönnettävien lupien kohdalla komissio tulee jäsenvaltioiden välisissä ristiriitatilanteissa antamaan jäsenmaita sitovia päätöksiä.

ETA-sopimus merkitsee lääkealalla ennen kaikkea lääkkeitä koskevien säännösten yhdenmukaistamista. Yhdenmukaistamisesta ei seuraa välitöntä lääkkeiden liikkumisen vapautumista valtioiden välillä, koska sitovaa menettelyä koskevat järjestelmät ovat EY:ssäkin vasta valmisteilla.

Neuvoston direktiivi, annettu 26 päivänä tammikuuta 1965, lääkevalmisteita koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä (65/65/ETY), muutoksineen

Direktiivi on lääkkeitä koskeva perusdirektiivi, jossa on annettu lääkevalmisteiden myyntilupien myöntämistä ja peruuttamista koskevat tärkeimmät säännökset.

Direktiivi edellyttää lääkelaisissa olevan lääkkeen määritelmän täydentämistä kattamaan myös ihmisen tai eläimen elintoimintojen muuttamiseksi annettavat aineet tai yhdistelmät.

Lääkevalmisteen myyntilupa voidaan direktiivin mukaan jättää myöntämättä vain lääkevalmisteen turvallisuuteen, tehoon ja laatuun liittyvillä perusteilla. Säännös merkitsee sitä, että lääkevalmisteen hinnan kohtuullisuutta ei enää voida asettaa myyntiluvan edellytykseksi ja että tätä tarkoittava lääkelain säännös on näin ollen kumottava.

Myyntiluvan hakemiseen oikeutettujen piiriä tulee laajentaa siten, että lupaa voi hakea lääkkeen kauppaantuonnista vastaava henkilö, kun hakijana voi lääkelain mukaan tällä hetkellä olla vain valmistaja.

Direktiivissä edellytetään, että myyntilupahakemuksen käsittely suoritetaan 120 päivän kuluessa hakemuksen jättämisestä. Poikkeuksellisissa tapauksissa määräaika voidaan pidentää 90 päivällä. Direktiivin enimmäiskäsittelyaikavaatimuksen noudattaminen merkitsee Suomen lääkevalvontajärjestelmän kehittämistä ja siihen varattavien voimavarojen lisäämistä. Lääkelakiin lisätään säännös, jonka perusteella käsittelyajoista säädettäisiin asetuksella.

Direktiivi edellyttää lisäksi lääkelain lääkevalmisteen myyntiluvan voimassaoloaika koskevien säännösten muuttamista siten, että lupa on nykyisen vuoden sijasta voimassa viisi vuotta kerrallaan, sekä myyntiluvan väliaikaista peruuttamista koskevien säännösten täydentämistä.

Toinen neuvoston direktiivi, annettu 20 päivänä toukokuuta 1975, lääkevalmisteita koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä (75/319/ETY), muutoksineen

Direktiivissä on annettu muun muassa myyntiluvan hakemista koskevia, direktiiviä 65/65/ETY täydentäviä säännöksiä sekä lääk-

keiden valmistusta ja kolmansista maista ta-
pahtuvaa tuontia koskevia säännöksiä.

Direktiivin 1.1.1992 voimaantulleen, sanotun ajankohdan jälkeen jätettyjä myyntilupahake-
muksia koskevan muutoksen mukaan lääke-
pakkaukseen tulee sisällyttää pakkauseloste,
jollei kaikkia direktiivissä mainittuja tietoja ole
jo ilmoitettu itse pakkauksessa tai sen ulom-
massa päällyksessä. Lääkelakiin tulee lisätä
säännös, jolla sosiaali- ja terveyshallitus valtuu-
tetaan antamaan määräyksiä pakkauselosteen
sisällyttämisestä lääkepakkaukseen.

Lääkkeiden valmistusta tai kolmansista
maista tapahtuvaa tuontia koskeville lupahake-
muksille on direktiivissä asetettu 90 päivän
enimmäiskäsittelyaika. Direktiivissä asetetaan
myös EY:n ulkopuolisista maista tulevien lääke-
keiden tarkastusvelvollisuus, josta voidaan luo-
pua vain rajoitetuin edellytyksin. Lääkelakiin
otetaan valtuutussäännökset, joiden nojalla kä-
sittelyajoista ja talousalueen ulkopuolisista
maista tuotavien lääkkeiden laaduntarkastuk-
sesta säädetäisiin asetuksella.

Direktiivin mukaan viranomaiset voivat
poikkeuksellisissa ja perustelluissa tapauksissa
sallia valmistajien ja kolmansista maista val-
misteita maahantuovien suorittutua valmistuk-
sen tiettyjä vaiheita tai valmisteen tiettyjä
tarkastuksia kolmansilla osapuolilla. Direktiivi
edellyttää lääkelain niin sanottua rahtityötä
koskevien säännösten muuttamista sen sään-
nöksiä vastaaviksi.

Direktiivi edellyttää myös lääkelain vientito-
distusten antamista koskevan säännöksen
muuttamista velvoittavaksi, lääkevalmisteen ja-
kelun kieltämistä ja kaupasta pois vetämistä
koskevien säännösten täydentämistä sekä lääke-
keiden valmistus- tai tukkukauppaluvan pe-
ruuttamista koskevan säännöksen ottamista
lääkelakiin.

*Neuvoston direktiivi, annettu 28 päivänä syys-
kuuta 1981, eläinlääkkeitä koskevan jäsenvalti-
oiden lainsäädännön lähentämisestä (81/851/
ETY), muutoksineen*

Direktiivillä on annettu eläinlääkkeiden val-
mistuksen ja kauppaantuonnin osalta vastaavat
säännökset kuin direktiiveillä 65/65/ETY ja
75/319/ETY on annettu ihmisille tarkoitettujen
lääkkeiden osalta. Suomessa eläinlääkkeiden
valmistusta ja kauppaantuontia koskevat sa-

mat lääkelain säännökset kuin humanilääke-
keitäkin.

Vuonna 1990 maassamme uudistettiin eläin-
ten lääkitsemistä koskeva normisto laki- ja
asetustasolla, jolloin EY:n vastaavat säännök-
set pyrittiin ottamaan huomioon. EY:n sään-
nökset eivät edellytä näiltä osin laintasoisia
muutoksia.

Direktiivin säännösten direktiivillä 90/
677/ETY tapahtunut laajentaminen koskemaan
myös eläinlääkinnässä käytettäviä rokotteita,
seerumeita ja tuotteita, joille voidaan määritellä
immuunitaso, edellyttää eläintautilain 11 §:n
muuttamista siten, että tuotteen valmistus ja
hallussapito voidaan kieltää sekä antaa muita
asiaa koskevia määräyksiä.

* * *

Lääkelain 43 §:ssä apteekkiluvan erääksi
edellytykseksi säädetty vaatimus Suomen kansa-
laisuudesta tulee poistaa tutkintotodistusten
tunnustamista koskevassa VII liitteessä maini-
tun direktiivin 85/432/ETY nojalla ETA-valti-
oiden kansalaisten osalta.

XIV Lannoitteet

ETA-sopimukseen liittyvät EY:n lannoite-
direktiivit koskevat jäsenvaltioiden lannoitelaki-
en, näytteenottomenetelmiä ja lannoitteiden
analysointia koskevien lakien sekä yksiravinteis-
ia runsastyyppisiä ammoniumnitraattilannoite-
ita ja niiden ominaisuuksien, raja-arvojen ja
räjähtämättömyyden valvontamenetelmiä kos-
kevien säännösten yhdenmukaistamista. Niistä
seuraavien muutosten voimaansaattaminen
edellyttää laintasoisia säännöksiä.

*Neuvoston direktiivi, annettu 18 päivänä joulu-
kuuta 1975, lannoitteita koskevan jäsenvaltioiden
lainsäädännön lähentämisestä (76/116/ETY)*

Direktiivi, jota on muutettu kolme kertaa,
koskee lannoitteiden markkinointia ja laadun-
valvontaa. Direktiivin tarkoituksena on lan-
noitteiden laatua ja merkintää koskevia sään-
nöksiä yhdenmukaistamalla edistää niiden va-
paata liikkumista yhteisön alueella. Direktiivi
koskee sekä kiinteitä että nestemäisiä epäor-
gaanisia lannoitteita.

Lannoitteiden laadun ja merkintöjen yhte-

näistämiseksi direktiivissä on luettelo lannoiteista, jotka saadaan varustaa "ETY-lannoite"-merkinnällä. Lannoitteet on merkitty luettelossa kukin tyyppinimellä, ja niistä kuvataan valmistusmenetelmä ja keskeiset ainesosat sekä määrätään ravinteiden vähimmäismäärät ja ilmoitustapa. "ETY-lannoite"-merkinnällä varustettuja lannoitteita on voitava vapaasti markkinoida jäsenvaltioissa.

Suomen lannoitteita koskevat säännökset sisältyvät lannoitelakiin, -asetukseen (383/86) ja lain nojalla annettuun maa- ja metsätalousministeriön päätökseen eräiden lannoitevalmisteiden laatuvaatimuksista (384/86). Laissa säädetään vain yleisesti lannoitteiden laatuvaatimuksista. Lain mukaan maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä erityisistä laatuvaatimuksista. Laissa on verraten yksityiskohtaisesti säädetty, mitä tietoja ostajalle on tavarasta annettava. Siitä, miten tiedot on ilmoitettava, säädetään tarkemmin asetuksella. Lannoitteiden tyyppinimet vahvistaa valtion maatalouskemian laitos.

Maa- ja metsätalousministeriö on lannoitelain nojalla määrännyt, että fosforia sisältävissä lannoitteissa saa olla enintään 100 mg kadmiumia fosforikilossa. Direktiivin mukaan fosforia sisältäville lannoitteille ei voitaisi asettaa tällaista vaatimusta. Sopimukseen on kuitenkin otettu yksi lannoitteita koskeva poikkeus. Sen mukaan EFTA-valtiot voivat lannoitteisiin sisältyvän kadmiumin osalta rajoittaa lannoitteiden pääsyä markkinoilleen sopimuksen voimaantulon ajankohtana voimassa olevien vaatimustensa mukaisesti. Kadmiumrajoituksia tarkastellaan uudelleen vuonna 1995.

Direktiivin takia lannoitelakia on muutettava muun muassa lannoitteiden laatua, merkintöjä ja markkinointia koskevien säännösten osalta. Pääosin direktiivi saatetaan voimaan alemmanasteisilla säännöksillä ja määräyksillä.

Komission direktiivi, annettu 22 päivänä kesäkuuta 1977, lannoitteiden näytteenotto- ja analyysimenetelmiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (77/535/ETY)

Direktiivi, jota on muutettu kolme kertaa, sisältää säännökset "ETY-lannoitteiden" virallisessa valvonnassa käytettävistä näytteenotto- ja analyysimenetelmistä.

Direktiivin säännökset poikkeavat meillä tällä hetkellä noudatetuista menetelmistä, jotka perustuvat valtion maatalouskemian laitoksen antamiin ohjeisiin. Direktiivi saatetaan voimaan lannoitelakiin otettavan valtuutussäännöksen perusteella alemmanasteisilla määräyksillä. Valtuutussäännös sisältyy hallituksen esitykseen laeiksi rehulain 13 §:n ja lannoitelain 10 §:n muuttamisesta (HE 35/1992 vp.).

Neuvoston direktiivi, annettu 15 päivänä heinäkuuta 1980, yksiravinteisia runsastyyppisiä ammoniumnitraattilannoitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (80/876/ETY)

Direktiivi koskee yksiravinteisia runsastyyppisiä ammoniumnitraattilannoitteita. Direktiivin tarkoituksena on jäsenvaltioiden määräyksiä yhdenmukaistamalla edistää tällaisten lannoitteiden vapaata kauppaa yhteisön alueella sekä taata niiden vaarattomuus ihmisten turvallisuuden ja terveyden sekä työsuojelun kannalta.

Direktiivin mukaan yli 28 painoprosenttia tyyppiä sisältävän lannoitteen merkitseminen "ETY-lannoite"-merkinnällä edellyttää, että se täyttää direktiivin liitteessä I säädetyt vaatimukset. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin väliaikaisesti rajoittaa tällaisten lannoitteiden markkinointia ihmisten turvallisuuteen liittyvistä syistä ja muutoinkin poikkeustapauksissa. Lisäksi jäsenvaltiot voivat edellyttää tällaisille lannoitteille tehtäväksi lisätarkastuksia, joilla tarkoitetaan lannoitteille suoritettavia räjähtämättömyyskokeita. Direktiivi sisältää vielä eräitä säännöksiä ammoniumnitraattipohjaisten lannoitteiden pakkaamisesta, kuljettamisesta ja varastoimisesta.

Suomessa ammoniumnitraattilannoitteiden kokonaistyyppipitoisuus on rajoitettu maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä enintään 28 prosenttiin, josta nitraattityyppiä saa olla enintään 14 prosenttia. Lisäksi seoslannoitteiden palo- ja räjähdysvaarattomuudesta pitää tietyn edellytyksin hankkia teknillisen tarkastuskeskuksen lausunto. Direktiivi edellyttää eräitä muutoksia muun muassa nyt puheena olevien lannoitteiden laatuvaatimuksia ja markkinointia koskeviin säännöksiin ja määräyksiin. Laintasoisena muutoksena tarvitaan muun muassa valtuutussäännökset lannoitelakiin.

Komission direktiivi, annettu 8 päivänä joulukuuta 1986, runsastyyppisten yksiravinteisten ammoniumnitraattilannoitteiden ominaisuuksien, raja-arvojen ja räjähtämättömyyden valvontaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (87/94/ETY)

Direktiivi, jota on muutettu yhden kerran, sisältää edellä mainittuun, runsastyyppisiä yksiravinteisiä ammoniumnitraattilannoitteita koskevaan direktiiviin 80/876/ETY liittyvät säännökset lannoitteiden sallitusta kuparipitoisuudesta ja räjähtämättömyyskokeisiin liittyvien lämpökäsittelyjen määrästä (direktiivin liite I) sekä viralliset tarkastus-, analyysi- ja koemenetelmät (direktiivin liite II).

Suomessa lannoitteiden kokonaistyyppipitoisuus on rajoitettu 28 prosenttiin, joten meillä ei ole toistaiseksi säännöksiä ammoniumnitraattilannoitteiden räjähdysherkkyyden osoittamisesta. Direktiivi saatetaan voimaan lannoitelakiin otettavan valtuutuksen perusteella annettavilla alemmanasteisilla määräyksillä.

XV Vaaralliset aineet *Yleistä*

ETA-sopimuksen liitteessä II, sen XV kohdassa luetellaan 12 vaarallisia kemikaaleja koskevaa EY-säädöstä muutoksineen. Direktiivejä on annettu vaarallisten aineiden ja valmisteiden luokituksista, pakkaamisesta ja merkitsemisestä, niiden markkinointia ja käyttöä koskevista kielloista ja rajoituksista, pesuaineista, torjunta-aineista, kemikaalien tutkimisesta, vaarallisia aineita sisältävistä paristoista ja akuista sekä otsonikerrosta heikentävistä aineista.

Direktiivit saatetaan voimaan Suomessa usean eri lain nojalla ja usean viranomaisen toimesta. Kemikaalilain nojalla voimaansaattamisesta vastaavat sosiaali- ja terveysministeriö ja ympäristöministeriö, työturvallisuuslain nojalla työministeriö sekä torjunta-ainelain nojalla maa- ja metsätalousministeriö. Vaarallisten aineiden ja valmisteiden luokitusta ja merkitsemistä koskevat säännökset pannaan Suomessa täytäntöön kemikaalilain nojalla annettavilla päätöksillä.

Vaarallisia aineita sisältäviä paristoja ja akkuja koskevat määräykset saatetaan voimaan jätehuoltolain nojalla sekä otsonikerrosta heikentäviä aineita koskevat määräykset ilman-suojelulain nojalla.

Suomella ei ole vaikeuksia hyväksyä kemi-

kaaleja koskevia direktiivejä lukuun ottamatta torjunta-aineita ja otsonikerrosta heikentäviä aineita koskevia määräyksiä. Esimerkiksi kemikaalien luokituksessa ja merkitsemisessä EY:n lainsäädäntöä on seurattu vuodesta 1979. ETA-sopimuksen edellyttämät kemikaalilain muutokset sisältyvät erilliseen hallituksen esitykseen.

Vaarallisten kemikaalien osalta ETA-sopimus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993. Vaarallisia aineita koskeva direktiivi (67/548/ETY) ja vaarallisia valmisteita koskeva direktiivi (88/379/ETY) tulevat kuitenkin voimaan vasta syksyllä 1993, koska kemikaalilaki on uudistettu tuolloin voimaan tulevan direktiivin mukaisesti. Lisäksi EFTA-valtiot voivat soveltaa toistaiseksi otsonikerrosta heikentäviä aineita koskevaa kansallista lainsäädäntöä, joka on voimassa ETA-sopimuksen voimaan tullessa. Tilanne arvioidaan uudelleen vuonna 1995.

Vaarallisten aineiden luokitusta, pakkaamista ja merkitsemistä koskeva direktiivi (67/548/ETY)

Neuvosto on muuttanut vaarallisten aineiden luokitusta, merkitsemistä ja pakkaamista koskevaa direktiiviä (ainedirektiiviä) kuusi kertaa. Direktiivin seitsemäs muutos on parhaillaan komission käsiteltävänä. Muutosehdotus oli mallina valmisteltaessa maamme kemikaalilakia sekä sen nojalla annettua kemikaalilasetusta (620/90) ja siihen liittyvää sosiaali- ja terveysministeriön päätöstä (716/90).

Ainedirektiivin tarkoituksena on lähentää jäsenvaltioiden uusien aineiden ilmoittamista, ilmoitettuja aineita koskevaa tietojenvaihtoa ja niistä ihmisille ja ympäristölle aiheutuvaa vaaran arviointia sekä vaarallisia aineita koskevaa luokitusta, pakkaamista ja merkitsemistä koskevaa lainsäädäntöä. Direktiivin mukaan tällaisten toimenpiteiden tulee silloin, kun ne koskevat terveyttä, turvallisuutta ja ympäristön tai kuluttajan suojelua, perustua korkeaan suojelutasoon ja jäsenvaltioiden taloudellisista eroista huolimatta yhtenäisiin suojeluvaatimuksiin. Määräyksissä otetaan huomioon niin väestön yleensä kuin myös erityisesti vaarallisia aineita käyttävien työntekijöiden terveys.

Suomessa ainedirektiivi ja sen liitteet saatetaan voimaan sekä kemikaalilain että työturvallisuuslain nojalla. Ainedirektiivin seitsemäs

muutos edellyttäne eräitä teknisuontoisia korjauksia kemikaalilakiin sekä sen nojalla annettuun kemikaaliasetukseen.

Suomessa on luokiteltu useampia aineita syöpäsairauden vaaraa aiheuttaviksi sekä allergiaa aiheuttaviksi kuin EY:n ainedirektiivissä. Direktiivin voimaansaattaminen kuitenkin edellyttää sitä, että poikkeavat luokitukset muutetaan Euroopan yhteisön säännösten mukaisiksi. Tällöin työntekijöille tulee tarvittaessa ilmoittaa sellaisista syöpäsairauden vaaraa tai allergian vaaraa aiheuttavista aineista, joita ei ole mainittu ainedirektiivin liitteessä, käyttöturvallisuustiedotteella tai muulla tavalla. Muilta osin direktiivin voimaan saattaminen tehostaa kemikaalivalvontaa maassamme.

Vaarallisten valmisteiden luokitus, pakkaaminen ja merkitseminen (88/379/ETY)

Vaarallisia aineita sisältävien seosten (valmisteiden) luokituksesta, pakkaamisesta ja merkitsemisestä on julkaistu neuvoston direktiivi 88/379/ETY (seosdirektiivi), johon on tehty neljä kertaa teknisiä muutoksia.

Suomessa yleisvelvoite luokitella ja merkitä kemikaalit sisältyy kemikaalilakiin ja työturvallisuuslakiin sekä niiden nojalla annettuihin määräyksiin. Voimassaolevassa lainsäädännössä määritellään etiketin sisältövaatimukset. Suomessa ei ole ollut voimassa yksityiskohtaisia määräyksiä seosten luokitus- ja merkitsemisperiaatteista lukuun ottamatta maalituotteita. Siirryttäessä seosdirektiivin mukaiseen käytäntöön päälysymerkintöjen sisältövaatimukset vähenevät koostumuksen ilmoittamisen osalta. Suomessa on käynnistetty seosdirektiiviä vastaavien alemmanasteisten määräysten valmistelu.

Käyttöturvallisuustiedotetta koskeva seosdirektiivin tekninen muutos määrittelee käyttöturvallisuustiedotteen laatimisvelvollisuuden ja sisältövaatimukset. Direktiivin tarkoituksena on velvoittaa kemikaalin markkinoija antamaan vastaanottajalle kemikaalin aiheuttaman riskin arvioimiseksi tarpeelliset tiedot.

Suomessa käyttöturvallisuustiedotetta koskevat määräykset on annettu kemikaalilain ja työturvallisuuslain nojalla. Tiedotteen laatimisvelvollisuus koskee kemikaalilain mukaisesti kaikkia vaarallisia kemikaaleja käyttötarkoituksesta riippumatta. Direktiivin mukaan tiedotteet laaditaan vain 'teolliseen' käyttöön

tarkoitetuista valmisteista. Tiedotteet toimitetaan EY-käytännöstä poiketen viranomaiselle rekisteröitäviksi.

Käyttöturvallisuustiedotetta koskevaan direktiiviin mukautumiseksi kemikaalilakia on muutettava siten, että tiedotteen laatimisvelvollisuus koskee vain 'teolliseen' käyttöön tarkoitettuja valmisteita. Tiedotteiden rekisteröinnistä voitaisiin edelleenkin määrätä, koska siitä ei ole olemassa yhteisön lainsäädäntöä ja rekisteröinti ei ole este kemikaalien myynnille. Rekisteröintiä koskevat määräykset tulisi kuitenkin erottaa omaksi kokonaisuudekseen käyttöturvallisuustiedotteen laatimista koskevista määräyksistä. Tämä edellyttää niin ikään kemikaalilain muuttamista.

Työturvallisuuslain nojalla annettavat valmisteita tai tuotteita koskevat säännökset ja määräykset edellyttävät nykyisin työsuhteen olemassaoloa. Direktiivin säännökset kohdistuvat sen sijaan suoraan valmisteeseen, joten työturvallisuuslakia on muutettava vastaavasti.

Lisäksi työturvallisuuslain maahantuoja ja valmistaja koskevia säännöksiä tulee muuttaa siten, että täsmennettäisiin vaatimusta olla selvillä ja luovuttaa turvallisuuden kannalta tarpeelliset tiedot valmisteiden ominaisuuksista edelleen työnantajalle oikean työssäkäytön varmistamiseksi.

Työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annettua lakia ja työsuojelun valvonnasta annettua asetusta (954/73) on muutettava direktiivin mukaisen keskitetyn valvonnan mahdollistamiseksi. Muut tarvittavat määräykset annetaan valtioneuvoston päätöksellä.

Paristot ja akut

Eräitä vaarallisia aineita sisältävistä paristoista ja akuista annettu direktiivi (91/57/ETY) on jätettä koskevassa direktiivissä tarkoitettu tiettyjä jätelajeja koskeva erityisdirektiivi. Direktiivi koskee eräitä sellaisia elohopeaa, kadmiumia ja lyijyä sisältäviä paristoja ja akkuja, jotka tulevat markkinoille 18.9.1992 jälkeen. Direktiiveillä pyritään yhdenmukaistamaan EY-jäsenvaltioiden lainsäädäntöä näiden paristojen ja akkujen keräily, hyödyntämisen ja muun käsittelyn osalta. Keräilyä voidaan tehostaa panttijärjestelmällä tai muilla taloudellisilla ohjaukeinoilla. Direktiivissä edellytetään kuluttajanvalistuksen järjestämistä ja suunnitel-

man laatimista paristojen ja akkujen erilliskeräily ja -käsittelyn järjestämiseksi sekä paristojen ja akkujen raskasmetallipitoisuuksien alentamiseksi. Direktiivillä kielletään eräiden alkaliparistojen markkinointi 1.1.1993 lukien. Pääsäännön mukaan on paristot ja akut 1.1.1994 lukien asennettava laitteisiin siten, että ne voidaan helposti irroittaa laitteesta käytön jälkeen. Eräät paristot ja akut on varustettava myöhemmin tarkemmin määriteltävällä merkinnällä.

Direktiivin edellyttämät kotimaiset määräykset on tarkoitus antaa voimassa olevan jätehuoltolain nojalla annettavalla valtioneuvoston päätöksellä. Paristojen ja akkujen keräilyn tehostamiseksi mahdollisesti käyttöön otettavat taloudelliset ohjaukset edellyttävät lisäselvityksiä.

Torjunta-aineet

ETA-sopimus sisältää kaksi torjunta-ainetta koskevaa EY:n direktiiviä muutoksineen. Nämä ovat neuvoston direktiivi tietyistä tehoaineista sisältävien torjunta-aineiden markkinoille laskemisen ja käytön kieltämisestä (79/117/ETY) ja neuvoston direktiivi jäsenvaltioissa säädettyjen vaarallisten valmisteiden (pestisidien) luokitusta, pakkaamista ja pakkausmerkintöjä koskevien lakien yhdenmukaistamisesta (78/631/ETY). Sopimukseen sisältyvän poikkeusjärjestelyn mukaan EFTA-valtiot voivat kuitenkin rajoittaa torjunta-aineiden pääsyä markkinoille sopimuksen voimaantulon ajankohana voimassa olevien vaatimustensa mukaisesti.

EY:ssä on 15.7.1991 hyväksytty direktiivi kasvisuojelutuotteiden markkinoille tuonnista (91/414/ETY). Direktiivi ei sisälly ETA-sopimukseen, mutta sitä käsitellään myöhemmin sopimuksessa määrättyä menettelyä noudattaen.

Otsonikerrosta heikentävät aineet

Asetuksessa N:o 91/594 säädetään otsonikerrokselle haitallisten aineiden tuonnin, viennin, tuotannon ja käytön rajoituksista. Asetus koskee CFC-yhdisteitä, haloneita, hiilitetrakloridia ja 1,1,1-trikloorietaania.

EY:n jäsenvaltioissa lopetetaan CFC-yhdisteiden käyttö vuonna 1997, halonien käyttö

vuonna 1999, hiilitetrakloridin käyttö vuonna 1997 ja 1,1,1-trikloorietaanin käyttö vuonna 2004.

Suomessa valtioneuvosto on tehnyt periaatepäätöksen otsonikerrokselle haitallisten aineiden käytön lopettamisesta. Periaatepäätöksen mukaan CFC-yhdisteiden käyttö lopetetaan Suomessa pääosin vuonna 1994, halonien käyttö rajoitetaan vuoden 1991 jälkeen vain välttämättömiin käyttötarkoituksiin, hiilitetrakloridin käyttö lopetetaan viimeistään vuonna 1999 ja 1,1,1-trikloorietaanin käyttö lopetetaan viimeistään vuonna 2004.

Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaiset käyttökiellot on tarkoitus toteuttaa ilmansuojelulain nojalla annetulla tai vastedes annettavilla valtioneuvoston päätöksillä.

Otsonikerrosta heikentävien aineiden osalta ETA-sopimukseen sisältyy poikkeusjärjestely, jonka mukaan EFTA-valtiot voivat noudattaa sopimuksen voimaantulon ajankohana voimassa olevaa kansallista lainsäädäntöään. Sopimuspuolten on järjestettävä käytännön yhteistyö ja niiden on yhdessä tarkistettava tilanne vuonna 1995.

XVI Kosmetiikka

Suomen kosmetiikkaa koskevat säännökset ja määräykset on pitkälle yhdenmukaistettu EY:n kosmetiikkadirektiivien kanssa. ETA-sopimuksessa mainitut kosmetiikkadirektiivit eivät edellytä laintasoisia muutoksia Suomessa.

XVII Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelun alalta ETA-sopimuksen kaupan teknisiä esteitä koskevassa liitteessä mainitaan viisi direktiiviä, jotka koskevat kevyen polttoöljyn ja dieselöljyn rikkipitoisuutta, moottoribensiinin lyijypitoisuutta ja benseenipitoisuutta, lentokoneiden meluarvoja sekä nestemäisten elintarvikkeiden pakkauksia.

Suomen lainsäädäntö täyttää edellä mainittujen direktiivien vaatimukset.

XVIII Tietotekniikka, televiestintä ja tietojenkäsittely

Televerkon päätelaitteita koskevan direktiivin (91/263/ETY) tarkoitus on yhdenmukaistaa

yleiseen televerkkoon liitettävien päätelaitteiden tekniset vaatimukset ja hyväksyttämismenettelyt ja näin avata ja yhdenmukaistaa telepätelaitemarkkinat Euroopassa. Direktiivi on uuden menettelytavan mukaisesti laadittu.

Direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on sallittava direktiivin mukaisten päätelaitteiden markkinointi ja verkkoonkytkeminen. Toisaalta laitetta saa markkinoida vain, mikäli se on direktiivin vaatimusten mukainen. Direktiivimukaisuus osoitetaan CE-merkillä. Laitteen direktiivimukaisuus voidaan osoittaa ja hyväksyä missä tahansa jäsenvaltiossa ja hyväksyminen on voimassa ilman lisävaatimuksia muissa jäsenvaltioissa.

Direktiiviin sopeutuminen edellyttää hyväksyttämismenettelyjemme kehittämistä sekä laitteiden kaupanpidon valvonnan tehostamista.

Muiden televiestintää ja tietotekniikkaa koskevien direktiivien ja päätösten edellyttämät muutokset annetaan lakia alemmanasteisilla määräyksillä.

XIX Kaupan teknisiä esteitä koskevat yleiset määräykset

Teknisten määräysten ja standardien ilmoitusjärjestelmä (83/189/ETY muutoksineen)

Teknisten määräysten ja standardien ilmoitusjärjestelmä on tärkeä väline kaupan teknisten esteiden ennaltaehkäisemisessä EY:ssä. Sitä koskeva direktiivi (83/189/ETY) velvoittaa jäsenvaltiot ilmoittamaan toisilleen valmisteilla olevista teknisistä määräyksistään ja standardeistaan. Ilmoituksen vastaanottaneella valtiolla on mahdollisuus kolmen kuukauden odotusajana tutustua ja pyrkiä vaikuttamaan ehdotetun määräyksen sisältöön. Jäsenvaltio tai komissio voi myös siirtää ehdotuksen hyväksymistä toisella kolmella kuukaudella, mikäli he katsovat perustellusti määräyksen aiheuttavan kaupanesteen. Komissiolla on myös mahdollisuus siirtää hyväksymistä yhdeksällä kuukaudella, eli odotusaika pitenee yhteensä 12 kuukauteen, jos se katsoo, että ehdotuksen aiheesta on syytä laatia direktiivi. Teknisten määräysten ja standardien tiedoksi saaminen jo valmisteluvaiheessa antaa valmistajille aikaa varautua uusiin vaatimuksiin ja standardeihin.

Suomen kuten myös muiden EFTA-valtioiden ja EY:n välillä on voimassa teknisten määräysten ilmoittamista koskeva niin kutsuttu

siltasopimus (VnP 877/88, muutettuna päätöksellä 1156/90), joka yhdistää EY:n edellä kuvattua ja EFTA-valtioiden vastaavan järjestelmän. Sopimus ei koske kuitenkaan standardeja, joista on voimassa erillinen järjestely, joka takaa Suomelle käytännössä vastaavat oikeudet kuin direktiivissä. EY-EFTA-sopimus ei liioin oikeuta Suomea siirtämään EY:n jäsenvaltioiden ehdotusten hyväksymistä — päinvastoin kuin EFTA-valtioiden ehdotusten osalta — eikä vaikuttamaan direktiivien valmistelun aloittamiseen. Näiden puutteiden lisäksi järjestelmän toimivuutta on heikentänyt erityisesti se, että yksittäisellä EFTA-valtiolla ei ole oikeutta esittää huomautuksia EY-jäsenvaltioiden ehdotuksia vastaan, vaan tämä oikeus on kuulunut EFTA-valtioille ainoastaan yhteisesti.

Direktiiviä ei EFTA-valtioiden pyrkimyksistä huolimatta saatu täysimääräisesti sisällytettyä ETA-sopimukseen, vaan EFTA-valtiot joutuvat tyytymään niihin vastaaviin oikeuksiin ja velvoitteisiin, jotka niillä jo ennestään ilmoitus-sopimuksen ja standardeja koskevan järjestelyn nojalla ovat olleet. Standardeja koskevan osan sisällyttäminen ETA-sopimukseen merkitsee kuitenkin standardien ilmoitusjärjestelmän aseman korottamista ja yleensäkin standardoinnin tärkeyden painottamista. Direktiivi ei edellytä laintasoisia muutoksia Suomessa.

Neuvoston päätös, tehty 21 päivänä joulukuuta 1988, kulutustavaroiden käytöstä aiheutuvia vaaroja koskevasta nopeasta yhteisön tietojenvaihtojärjestelmästä (89/45/ETY), sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston päätöksellä (90/352/ETY)

EY:n jäsenmailla on tietojenvaihtojärjestelmän mukaisesti velvollisuus ilmoittaa komissiolle kiireellisistä toimenpiteistään, jotka estävät tai rajoittavat tiettyjen tuotteiden markkinointia, sekä yksilöitävä kysymyksessä oleva tuote, siihen liittyvä vaara ja suoritettut toimenpiteet. Komission tehtävänä on, varmistauduttuaan asiasta, ilmoittaa tapahtuneesta muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille.

Tiedonvälitysjärjestelmä on neuvoston vuonna 1990 tekemän päätöksen mukaan voimassa niin kauan kunnes jäsenvaltiot ovat saattaneet lainsäädäntönsä valmisteilla olevan yleisen tuoteturvallisuusdirektiivin mukaiseksi.

ETA-sopimus edellyttää vastaavan tiedonvälitysjärjestelmän luomista EFTA-valtioihin.

Suomessa tiedonvälitysjärjestelmästä huolehtiminen annetaan kuluttajaviraston tehtäväksi. Tämä voidaan toteuttaa kuluttajavirastosta annettua asetusta (277/90) tarkistamalla.

Teknillinen tarkastus (Neuvoston päätös 90/683/ETY)

Euroopan yhteisössä on tuotteita koskevat oleelliset turvallisuusvaatimukset annettu kutakin tuoteryhmää koskevissa direktiiveissä. Direktiivit sisältävät myös menettelytavat siitä, miten niiden asettamia vaatimuksia varmenneetaan ja valvotaan. Tavaroiden vapaan liikkumisen kannalta on välttämätöntä, että tuotteiden vaatimusten mukaisuuden varmentamismenettelyt ovat yhdenmukaisia ja varmentamistoi-
menpiteet hyväksytään vastavuoroisesti.

Näiden menettelytapojen yhdenmukaistamiseksi Euroopan yhteisön neuvosto julkaisi (1989) tuotteiden vaatimusten mukaisuuden varmentamista koskevan muistion "A Global Approach to Certification and Testing - Quality Measures for Industrial Products". Muistion keskeiset pääkohdat on vahvistettu neuvoston antamassa päätöslauselmassa vaatimusten mukaisuuden varmentamisen yleisistä periaatteista (EYVL 90/C10/01) sekä neuvoston päätöksessä tuotteiden vaatimusten mukaisuuden arvioinnissa käytetyistä moduleista eli toimintamalleista (90/683/ETY).

Päätöslauselmassa käsitellään tuotteiden vaatimusten mukaisuuden varmentamista ja merkintää, tarvittavia toimielimiä ja niiden pätevyyttä, vapaaehtoisen tuotealan testaus- ja sertifiointitoiminnan organisointia, tuotteiden laadun varmentamiseen vaikuttavia perustekijöitä sekä varmentamistoiminnan järjestämistä kolmansien maiden kanssa.

Päätöksessä annetaan toimintamallien ohella vaatimusten mukaisuuden arviointimenettelyn yleiset suuntaviivat. Suomessa sovellettuihin periaatteisiin verrattuna poikkeaa EY:n varmentamisjärjestelmä oleellisesti muun muassa siinä, että EY:ssä korostetaan varmentamiselinten pätevyyden luotettavaa osoittamista. Kunkin jäsenmaan tehtävänä on ilmoittaa maassaan eri tuotealoilla toimivat pätevät toimielimet.

Suomessa on tuotteita koskevista teknisistä vaatimuksista ja niiden varmentamismenettelystä annettu määräykset kutakin tuotealaa koskevissa säännöksissä. Toistaiseksi ei esimer-

kiksi varmentamisessa tarvittavista toimielimistä eikä tuotteiden yleisistä merkintävelvoitteista ole annettu erillisiä säännöksiä. Näistä asioista voitaisiin säätää esimerkiksi teknillistä tarkastustoimintaa koskevalla erillisellä yleissäännöksellä. Siinä voitaisiin antaa myös tarvittavat säännökset varmentamiselinten ilmoittamisesta sekä tarkastustoiminnan järjestämisestä kolmansien maiden kanssa.

Suomessa on usealla alalla jo ryhdytty toimenpiteisiin tuotteiden vaatimusten mukaisuuden varmentamisessa tarvittavien teknillisten valmiuksien kehittämiseksi. Maassamme on esimerkiksi toimiva testauslaboratorioiden pätevyyden toteamisjärjestelmä (akkreditointi). Järjestelmää ollaan kehittämässä kattamaan myös muut tuotteiden varmentamismenettelyssä tarvittavat toimielimet (tarkastus-, sertifiointi- ja kalibrointilaitokset.) Suomi osallistuu myös eurooppalaisen testaus- ja sertifiointiorganisaation (EOTC) toimintaan. Maassamme on myös metrologiatoimintoja ja akkreditointitoimintoja varten perustettu 1.6.1991 oma riippumaton laitos, Mittatekniikan keskus.

XX Tavaroiden vapaa liikkuvuus — yleistä

Tässä kohdassa luetellaan komission tiedonannot Cassis de Dijon-ratkaisun vaikutuksista sekä sisämarkkinoiden toteuttamisesta. Kyse on oikeudellisesti sitomattomista asiakirjoista, joihin sopimuspuolten on kiinnitettävä huomiota.

XXI Rakennustuotteet

Rakennusalan tuotteita koskeva direktiivi (89/106/ETY) sisältää valmiille rakennukselle tai rakennuskohteelle asetettavat keskeiset vaatimukset. Nämä koskevat 1) mekaanista lujuutta ja stabiiliteettia, 2) paloturvallisuutta, 3) hygieniää, terveellisyttä ja ympäristöä, 4) käyttöturvallisuutta, 5) meluntorjuntaa ja 6) energiansäästöä ja lämmöneristystä. Rakennustuotteiden vaatimustenmukaisuus voidaan yleensä todeta joko osoittamalla, että tuotteet täyttävät hyväksytyyn eurooppalaisen EN-standardin vaatimukset tai hakemalla tuotteille eurooppalainen tekninen hyväksyntä.

Rakennustuotedirektiivin mukainen vaatimustaso vastaa lähtökohdiltaan Suomen rakennuslainsäädännön turvallisuutta, terveellisyttä

ja hyvää energiataloutta koskevien määräysten edellyttämää tasoa. Suomen rakentamismääräyskokoelman määräysosa kattaa niin ikään sisällöllisesti kaikki direktiivin keskeiset vaatimukset.

Suomen lainsäädännön ja myös viranomaisohjauksen kannalta joudutaan kuitenkin uudistamaan ja kehittämään olemassa olevia laadunvarmistus- ja hyväksyntäjärjestelmiä sekä valmistelemaan huomattavia muutoksia Suomen rakentamismääräyskokoelmaan sitä mukaa kuin eurooppalaiset standardit tulevat voimaan. Suomessa on kyettävä valvomaan eurooppalaisia vaatimuksia noudattaen sekä maahan tuotavien että maasta vietävien rakennustuotteiden vaatimustenmukaisuutta.

Rakennustuotedirektiivin mukaiset laatuvaatimukset ja laadunvarmistusjärjestelmä muodostavat kokonaisuuden, jonka hallinta edellyttää selkeää toimi- ja päätäntävällän järjestämistä, direktiivin täytäntöönpanoa ja soveltamista koskeissa asioissa. Tämän perusteella ehdotetaan rakennuslakiin (370/58) otettavaksi säännös, jonka mukaan ympäristöministeriölle säädetään toimivalta antaa Euroopan talousalueen rakennusalan tuotteita koskevien sääntöjen täytäntöönpanemiseksi tarvittavat määräykset ja ohjeet rakentamisesta sekä rakennusalan tuotteiden valmistuksesta, niiden hyväksynnästä ja laadunvalvonnasta.

XXII Henkilösuojaimet

Suojaindirektiivistä 89/686/ETY johtuvat samat lainsäädännön muutostarpeet kuin kone-direktiivistä, jonka yhteydessä niitä selostetaan. Muut suojaindirektiivin edellyttämät kotimaiset määräykset annetaan valtioneuvoston päätöksellä.

XXIII Lelut

ETA-sopimukseen sisältyy lelujen turvallisuutta koskeva direktiivi 88/378/ETY.

Suomessa on tuoteturvallisuuslain (914/86) ja elintarvikelain (526/41) nojalla annettu leluasetus (891/90). Leluasetuksen turvallisuusvaatimukset vastaavat EY-direktiivin vaatimuksia. Asetuksessa viitataan lelujen eräiden turvallisuusvaatimusten osalta SFS-lelustandardeihin,

jotka ovat yhdenmukaisia CEN-lelustandardien kanssa. Direktiivi ei edellytä laintasoisia muutoksia Suomessa.

XXIV Koneet

Nykyisellään työturvallisuuslain koneita koskeva 29 §:n soveltamisala kattaa työntekijät ja muut työpaikalla olevat henkilöt. Vastaavasti 40 §:n mukaan kone, väline tai teknillinen laite ei saa aiheuttaa työntekijälle tapaturman eikä sairastumisen vaaraa kun sitä käytetään työssä. Konedirektiivi (89/392/ETY muutoksineen) kattaa työntekijän lisäksi muutkin henkilöt ja, milloin se on asianmukaista, myös kotieläimet ja omaisuuden, joille kone ei saa aiheuttaa vaaraa. Näiltä osiltaan konedirektiivi koskee useiden eri lakien soveltamisalaa. Voimassaolevaan lainsäädäntöön tehdään tarpeelliset muutokset.

Työturvallisuuslain 40 §:n kieltö panna näytteille määräysten vastaisia koneita on ankarampi kuin konedirektiivin vastaava määräys (2 artiklan 3 kohta). Mainitussa artiklassa on määräys, jonka mukaan kone saadaan panna näytteille määräyksen vastaisenakin, jos selvä merkintä osoittaa, että se on määräysten vastainen ja että se ei ole kaupan, ennen kuin se on saatettu niiden mukaiseksi. Tämä vastaa vakiintunutta suomalaista poikkeuslupakäytäntöä. Työturvallisuuslaki muutetaan direktiiviä vastaavaksi.

Työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetun lain eli valvontalain 23 §:n 2 momentin ennakkotarkastussäännöksen nojalla on määrätty tuotteita, lähinnä koneita, tyyppitarkastettavaksi ennen niiden käyttöönottamista. Tämän säännöksen mukaiset tarkastusvelvollisuudet voidaan katsoa ETA-sopimuksen 11 artiklan vastaiseksi kaupanesteeksi. Näin ollen momentin säännöstä muutetaan siten, että tarkastus voi koskea koneiden, välineiden, laitteiden ja aineiden asennusta, kunnossapitoa, käyttöä työssä ja muita vastaavia seikkoja, joilla ei ole vaikutusta tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen. Vastaavasti muutetaan valvontalain 23 §:n nojalla annettuja työsuojeluhallituksen päätöksiä.

Työsuojelun valvontalaista puuttuvat nimenomaiset säännökset määräysten vastaisten taikka vaarallisten tuotteiden markkinoilta ja käytöstä poistamisesta. Nämä vaatimukset sisältyvät kuitenkin eri tavaroita koskeviin direktii-

veihin. Sen takia työsuojelun valvontalakiin lisätään säännökset, jotka vastaavat direktiivien vaatimuksia.

Muut konedirektiivin edellyttämät kotimaiset määräykset annetaan valtioneuvoston päätöksellä.

XXV Tupakka

Tupakkatuotteista on annettu kaksi direktiiviä. Merkintädirektiivi (89/622/ETY) sisältää säännöksiä tupakkapakkausten varoitusteksteistä, tervan ja nikotiinin määrän merkitsemisestä, pakkauksiin sekä niiden määrien mittauksissa käytettävistä menetelmistä. Savukkeista poltettaessa syntyvän tervan määrää koskevassa direktiivissä (90/239/ETY) säädetään savukkeita poltettaessa syntyvän tervan määrän ylärajoista.

Tupakkatuotteiden tarkastustodistuksiin liittyvät määräykset joudutaan poistamaan tupakkalasta (693/76) tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevien periaatteiden vuoksi, koska tupakkatuotteiden ennakkotarkastuksista ei ole säännöksiä direktiiveissä. Merkintädirektiivi ei tunne myöskään tupakkalain mukaista tupakkatuotteiden luokittelua, joten lakia on muutettava myös tältä osin. Luokittelu on kuitenkin vanhentunut ja muuttunut merkityksettömäksi. Tarkastustodistusmenettelyn poistuminen merkitsee sitä, että etukäteen ei voida valvoa markkinoille tuotavien savukkeiden ja muiden tupakkatuotteiden pakkausmerkintöjä eikä savukkeiden haitta-ainepitoisuuksia. Vastaavasti markkinavalvontaa jouduttaneen tehostamaan.

Muut direktiivien edellyttämät säännökset ja määräykset annetaan tupakka-asetuksen sekä kauppakelpoisen tupakkatuotteen haitta-ainesten enimmäismääristä ja tehdasvalmisteisen savukkeen luokittelusta annetun valtioneuvoston päätöksen muutoksilla.

XXVI Energia

Energiaa koskevat direktiivit selostetaan 24 artiklan kohdalla olevan liitteen yhteydessä.

XXVII Alkoholijuomat

ETA-sopimuksen liitteessä II on kolme tis-

lattuja alkoholijuomia sekä maustettuja viinejä ja viinipohjaisia juomasekoituksia koskevaa säädöstä, jotka sisältävät näiden juomien määrittelyä, kuvaamista ja esittelemistä koskevia määräyksiä.

ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 47 mainitaan kaksikymmentäkahdeksan viinejä koskevaa säädöstä, jotka sisältävät mietojen, väkevien ja kuohuvien viinien määrittelyä, kuvaamista ja esittelemistä samoin kuin niiden analysointia, käsittelyä ja kuljettamista koskevia säännöksiä. Viinien ohella säädöksissä on myös säännöksiä, jotka koskevat valmistukseen käytettäviä rypäleitä.

Sopimuspuolten on sallittava pöytäkirjassa mainittujen EY:n säädösten vaatimukset täyttävien viinituotteiden maahantuonti ja markkinointi. Nämä säädökset eivät kuitenkaan ole osa ETA-sopimusta toisin kuin liitteessä II tarkoitetut alkoholijuomia koskevat EY:n säädökset.

Liitteen alkoholijuomia koskevat säädökset eivät sellaisenaan edellytä laintasoisia muutoksia. Kuitenkin sopimukseen liittyy tislattujen alkoholijuomien määrittelyä koskevaan neuvoston asetukseen (1576/89/ETY) liittyvä poikkeus, jonka mukaan Suomi voi kieltää muun kuin viljasta tai perunasta valmistetun vodkan myynnin omilla markkinoillaan. Poikkeuksen hyväksikäyttö edellyttää vastaavan määräyksen sisällyttämistä alkoholilainsäädäntöön. Alkoholilakiin otettaneen valtuutussäännös juomia koskevien määräysten antamiseksi alemmanasteisilla määräyksillä. Alkoholilain muuttamisesta annetaan erillinen hallituksen esitys.

* * *

Tuotevastuuta koskevat säännöt

Sopimuksen 23 artiklassa viitataan edelleen liitteeseen III, jonka mukaan EY:n tuotevastuudirektiivi (85/374/ETY) sisällytetään ETA-sääntöihin.

Neuvoston direktiivi, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1985, tuotevastuuta koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä (85/374/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on lähentää tuotevastuuta koskevia jäsenvaltioiden säännöksiä ja

määräyksiä, koska niiden erot saattavat vääristää kilpailua, vaikuttaa tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen ja aiheuttaa eroja kuluttajan-suojan tasossa.

Direktiivi koskee valmistajan vastuuta tuotteen puutteellisen turvallisuuden aiheuttamasta vahingosta. Valmistajalla tarkoitetaan loppu-tuotteen valmistajan lisäksi raaka-aineen ja osatuotteen valmistajaa sekä tuotteen valmistajana esiintyvää henkilöä. Valmistajaan rinnastetaan se, joka tuo tuotteen yhteisöön, sekä tietyin edellytyksin muikin jakeluun osallistuva.

Tuote määritellään direktiivissä irtaimeksi esineeksi. Direktiivi ei koske maaperän kasvu-tuotteita, mutta jäsenvaltiot voivat ulottaa lain-säädäntönsä koskemaan myös niitä. Ydinva-hingot, joihin sovelletaan jäsenvaltioiden ratifi-oimia kansainvälisiä sopimuksia, on rajattu direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle.

Direktiivin mukainen vastuu syntyy, jos va-hinko johtuu tuotteen puutteellisesta turvalli-suudesta (defekti). Tuote on turvallisuudeltaan puutteellinen, jollei se ole niin turvallinen kuin on oikeutettua odottaa. Valmistaja voi tietyin edellytyksin vapautua vastuusta, muun muassa jos tuotteen puutteellista turvallisuutta ei olisi sen liikkeeseen laskemisen ajankohdan tieteel-lisen ja teknisen tietämyksen taso huomioon ottaen voitu saada selville.

Direktiivin mukaan on korvattava henkilö-vahingot sekä esinevahingot, jos esine on tar-koitettu käytettäväksi yksityisessä kulutuksessa ja sitä on tosiasiallisesti käytetty tällä tavoin. Esinevahingon korvaamiseen sovelletaan 500 ECU:n omavastuuta. Määrä vastaa noin 2 325 markkaa. Jäsenvaltio voi lainsäädännössään rajoittaa valmistajan vastuun samalla tavalla turvallisuudeltaan puutteellisten samojen tuot-teiden aiheuttamista henkilövahingoista mää-rään, joka on vähintään 70 miljoonaa ECUa.

Direktiivin mukaan oikeus korvaukseen lak-kaa kolmessa vuodessa siitä, kun vahinkoa kärsinyt on saanut tai hänen on pitänyt saada tieto vahingosta, tuotteen puutteellisesta turval-lisuudesta sekä valmistajasta. Lisäksi korvaus-oikeus vanhentuu 10 vuodessa tuotteen lii-keelle laskemisesta.

ETA-sopimuksen liitteen III mukaan valmis-tajaan rinnastetaan se, joka tuo tuotteen Euroopan talousalueelle. Sama koskee sitä, joka tuo tuotteen EFTA-valtiosta toiseen EFTA-valtioon tai EY:n alueelle taikka EY:stä EF-TA-valtioon, jolleivät tuotteen vienti- ja tuon-

tivaltiot ole liittyneet tuomioistuimen toimival-lasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksi-tyoikeuden alalla Luganossa 16 päivänä syys-kuuta 1988 tehtyyn yleissopimukseen.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Tuotevastuuta koskevat säännökset sisälty-vät tuotevastuulakiin. Lakia valmisteltaessa on voitu ottaa huomioon EY:n direktiivi. Laki poikkeaa direktiivistä muun muassa siinä, että eräät direktiivin soveltamisalaan kuuluvat ta-paukset, joissa vahinkoa kärsinyt saa korvaus-ta muun korvausjärjestelmän perusteella, on jätetty lain soveltamisalan ulkopuolelle. Tuote-vastuulaissa ei liioin ole säännöksiä esinevahin-gon korvaamista rajoittavasta omavastuusta. Tuotevastuulakiin on myös tehtävä tietyjä muita tarkistuksia.

Näistä direktiivin ja tuotevastuulain eroista johtuvat ehdotukset sisältyvät erikseen annet-tavaan hallituksen esitykseen laiksi tuotevas-tuulain muuttamisesta.

24 artikla. Sopimuksen 24 artiklassa viita-taan liitteeseen IV, jonka mukaan tietyt ener-gia-alaa koskevat EY-säädökset sisällytetään ETA-sopimukseen.

Neuvoston asetus, annettu 18 päivänä toukokuu-ta 1972, yhteisön etua koskevien öljy-, maakaasu- ja sähköalan investointihankkeiden ilmoitta-misesta komissiolle (72/1056/ETY), muutettu asetuksella N:o 76/1215

Ilmoitusvelvollisuus koskee asetuksen liit-teessä määriteltyjä investointeja, jotka liittyvät öljyn, maakaasun tai sähkön tuotantoon, kul-jetukseen tai jakeluun. Ilmoitus on tehtävä investoinneista, jotka ovat olleet käynnissä ilmoitusvuotta edeltäneenä vuonna. Lisäksi on ilmoitettava hankkeista, joiden on määrä käyn-nistyä kolmen vuoden kuluessa ilmoitusvuoden alusta lukien. Asetuksen muutoksessa voima-laitosinvestointeja koskeva ennakoilmoitusai-ka on pidennetty kolmesta viiteen vuoteen. Lisäksi on annettu eräitä ilmoitettavia tietoja koskevia täsmennyksiä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Osa asetuksessa mainituista tiedoista saa-

daan energiatilastojen laatimisen yhteydessä sekä sähköhuollon aluesuunnitelmista. Energiatilastointi on siirtymässä kauppa- ja teollisuusministeriöltä tilastokeskukselle. Sähkölain muutostyön yhteydessä saattaa tulla harkittavaksi luopua sähköhuollon aluesuunnitelmista, joiden käyttöarvo on hallinnon kannalta todettu merkitykseltään vähäiseksi ja toisaalta alan monopolipiirteitä vahvistavaksi.

EY:n asetus tulee sellaisenaan noudatettavaksi ETA-sopimuksen voimaansaattamislain nojalla, millä turvataan asetuksessa tarkoitettujen tietojen saanti.

Neuvoston direktiivi, annettu 14 päivänä huhtikuuta 1975, öljytuotteiden käytön rajoittamisesta voimalaitoksissa (75/405/ETY)

Direktiivin mukaan uusien yksinomaan tai pääasiallisesti öljyä käyttävien voimalaitosten rakentaminen ja olemassa olevien voimalaitosten muuttaminen öljykäyttöiseksi tulee tehdä luvanvaraiseksi. Asetuksessa on lueteltu tapaukset, joissa öljykäyttöisen voimalaitoksen rakentamislupa tai lupa olemassa olevan laitoksen muuttamiseen öljykäyttöiseksi voidaan myöntää.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Sähkölain mukaan rakentamislupa tarvitaan voimalaitokselle, jonka samalla kertaa rakennettavien generaattoreiden nimellisteho on 250 MW tai enemmän.

Sähkölakia tulee muuttaa siten, että öljykäyttöisten voimalaitosten rakentaminen ja olemassa olevien laitosten muuttaminen öljykäyttöiseksi tehdään luvanvaraiseksi. Luvan myöntämisehdot on säädettävä sellaisiksi, että ne vastaavat direktiivin ehtoja. Sähkölain muutosista annetaan erillinen hallituksen esitys.

Neuvoston direktiivi, annettu 4 päivänä toukokuuta 1976, yhteisössä raakaöljyn ja öljytuotteiden hintojen tiedottamiseen ja neuvotteluihin sovellettavasta yhteisön menettelystä (76/491/ETY)

Direktiivin mukaan komissiolle on ilmoitettava vuosineljänneksittäin edellisen neljänneksen aikana kolmansista maista tuotujen raaka-

öljylaatujen fob- tai cif-hinnat sekä yhteisön alueella tuotettujen raakaöljylaatujen hinnat vapaasti jalostamoilla. Öljytuotteista on ilmoitettava fob- tai cif-hinnat, verottomat ja verolliset kuluttajahinnat sekä jalostamokatteet. ETA-sopimuksen mukaan EY:n komissioon rinnastetaan EFTAn valvontaviranomainen ja EY:n jäsenvaltioihin EFTA-valtiot.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomen lainsäädännössä ei ole säädöksiä, joiden nojalla kyseiset tiedot voitaisiin velvoittaa annettaviksi viranomaisille. Direktiivissä mainittujen tietojen saannin varmistamiseksi tulee säätää erityinen laki, jolla öljy-yhtiöt velvoitetaan antamaan kyseiset tiedot kauppa- ja teollisuusministeriölle. Asiasta annetaan erillinen hallituksen esitys.

Neuvoston direktiivi, annettu 13 päivänä helmikuuta 1978, tilalämmittämiseen ja kuuman veden tuottamiseen käytettävien lämmönkehittimien suorituskyvystä uusissa ja olemassa olevissa muissa kuin teollisuusrakennuksissa sekä lämpöeristyksestä ja kuuman talousveden jakeluputkien eristämisestä uusissa muissa kuin teollisuusrakennuksissa (78/170/ETY), muutettuna direktiivillä (82/885/ETY)

Direktiivi velvoittaa Euroopan yhteisön jäsenvaltiot huolehtimaan siitä, että uudet lämmitinlaitteet, jotka on tarkoitettu muiden kuin teollisten rakennusten huonetilojen lämmittämiseen tai lämpimän veden tuottamiseen, täyttävät vähimmäisuurituskyvyvaatimukset. Direktiivi koskee myös kotitalouksien lämpimän veden jakelussa käytettäviä lämpöeristyskykyisiä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Nykyisissä rakentamismääräyksissä ei ole lämmitinlaitteiden energiatehokkuutta koskevia määräyksiä. Rakentamismääräysten uudistamisen yhteydessä otetaan huomioon EY-direktiivin vaatimukset.

Neuvoston asetus (ETY) N:o 1893/79, annettu 28 päivänä elokuuta 1979, rekisteröinnin käyttöön ottamisesta raakaöljyn ja öljytuotteiden maahantuonnissa yhteisössä muutettuna asetuksella N:o 4152/82

Asetus velvoittaa raakaöljyä tai öljytuotteita

maahantuovat henkilöt ja yritykset antamaan tuontia koskevat tiedot jäsenvaltioille, jotka puolestaan velvoitetaan antamaan tiedot komissiolle. ETA-sopimuksen mukaan EY:n jäsenvaltioihin rinnastetaan EFTA-valtiot ja komissioon EFTAn valvontaviranomainen.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Asetuksen edellyttämien velvoitteiden täyttäminen ei edellytä muutoksia Suomen lainsäädäntöön. Sopimuksen voimaansaattamislakiin sisällytetään kuitenkin säännös, jonka mukaan kauppa- ja teollisuusministeriö voi antaa asetuksen soveltamiseen liittyviä tarkempia määräyksiä.

Tiedontarpeet katetaan tullitilastosta saatavilla tiedoilla.

Neuvoston direktiivi, annettu 5 päivänä joulukuuta 1985, korvaavien polttoaineen osien bensiinissä käytöllä saatavasta raakaöljyn säästöstä (85/536/ETY) ja komission direktiivi, annettu 29 päivänä heinäkuuta 1987, korvaavien polttoaineen osien bensiinissä käytöllä saatavasta raakaöljyn säästöstä (87/441/ETY)

Direktiivissä määritellään bensiinin lisäainena käytettävien oxygenaattien enimmäispitoisuudet. Direktiivi kieltää rajoittamasta ja estämästä bensiiniseosten, joiden oxygenaattikomponenttien pitoisuudet ovat annettujen raja-arvojen mukaiset, tuotantoa, markkinointia tai vapaata liikkumista. Komission direktiivissä määritetään bensiiniseosten tutkimisessa hyväksyttävät mittaus- ja analyysimenetelmät.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomen lainsäädännössä on bensiinin koostumusta koskevia säännöksiä ainoastaan lyijy- ja bentseenipitoisuuden osalta. Direktiivi ei siten edellytä muutoksia lainsäädäntöön.

Neuvoston direktiivi, annettu 29 päivänä kesäkuuta 1990, yhteisön menettelyn toteuttamiseksi kaasusta ja sähköstä teollisilta käyttäjiltä perittävien hintojen avoimuuden takaamiseksi (90/377/ETY)

Direktiivi velvoittaa keräämään puolivuosit-

tain tiedot teollisuuden maksamista kaasun ja sähkön hinnoista. Hintatietojen ohella direktiivi velvoittaa ilmoittamaan tiedot hinnoittelujärjestelmistä Euroopan yhteisön tilastotoimistolle.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivin vaikutuksia käsitellään tilastoja koskevan 76 artiklan perustelujen yhteydessä.

Neuvoston direktiivi, annettu 29 päivänä loka-kuuta 1990, runkoverkkojen kautta tapahtuvasta sähkönsiirrosta (90/547/ETY)

Direktiivi koskee sähkönsiirtoa suurjänniteverkoissa, joissa siirron alku- tai loppupiste on yhteisön alueella. Lisäksi direktiivin soveltamisen ehtona on, että siirto tapahtuu vähintään yhden yhteisömaiden välisen rajan yli. ETA-sopimuksen mukaan EFTA-valtiot rinnastetaan EY:n jäsenvaltioihin.

Direktiivi velvoittaa jäsenvaltioiden hallituksia huolehtimaan siitä, että direktiivin liitteessä luetellut sähkönsiirtoverkoja hallitsevat yhteisöt ilmoittavat komissiolle sekä kansallisille viranomaisille vähintään vuoden mittaisiin sähkökauppoihin liittyvistä sähkönsiirtopyynnöistä. Sähkönsiirtoverkoja hallitsevien yhteisöjen on myös välittömästi aloitettava neuvottelut sähkönsiirron ehdoista. Siirtosopimuksen solmimisesta on ilmoitettava sekä komissiolle että kansallisille viranomaisille. Mikäli siirtoehtoja koskevat neuvottelut eivät ole johtaneet sopimukseen 12 kuukauden kuluessa siirtopyynnön esittämisestä, neuvottelujen kariutumisen syyt on ilmoitettava komissiolle ja kansallisille viranomaisille. EY:n ja EFTAn välisiä sähkönsiirtoja koskevat erimielisyydet ratkaistaan ETA:n sekakomitean määräämässä menettelyssä. Direktiivissä tarkoitettuja siirtoverkoja hallitsevia yhteisöjä ovat Suomessa Imatran Voima Oy ja Teollisuuden Voimansiirto Oy.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivin asettamien velvoitteiden täyttämiseksi tulee sähkölakia muuttaa. Sähkön tuonnin ja viennin luvanvaraisuudesta tulee luopua. Sähkölain muutoksiin tulisi sisällyttää kaikki direktiivissä sähkönsiirtoverkoja hallit-

seville yhteisöille asetetut velvoitteet. Näistä muutoksista annetaan erillinen hallituksen esitys.

Neuvoston direktiivi, annettu 31 päivänä toukokuuta 1991, verkkojen kautta tapahtuvasta maakaasun siirrosta (91/296/ETY)

Direktiivin sisältö on samankaltainen kuin sähkönsiirtoa koskevan direktiivin sisältö. Maakaasuverkostoa hallitseville yhteisöille asetetaan direktiivissä vastaavat velvoitteet kuin sähkönsiirtodirektiivissä sähkönsiirtoverkkoa hallitseville yhteisöille.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Kaasunsiirtoa koskeva direktiivi ei tule Suomen osalta sovellettavaksi, koska Suomen maakaasuverkosta ei ole yhteyttä muihin Euroopan talousalueen kaasuverkkoihin. Siinä vaiheessa kun Suomen kaasuverkko mahdollisesti yhdistetään jonkin toisen ETA-valtion maakaasuverkkoon, on Suomen lainsäädäntöön sisällytettävä EY:n kaasunsiirtodirektiivistä seuraavat kaasuverkkoa hallitsevia yhteisöjä koskevat säädökset. Liitteen mukaan direktiivi koskisi tuolloin Suomessa Neste Oy:tä.

25 artikla. Sopimuspuolet ovat 25 artiklan määräyksillä varanneet itselleen mahdollisuuden varmistaa, ettei ETA-sopimuksessa oleva vienninrajoituksia ja vientitululleja koskeva kielto aiheuta ongelmia. Sopimuksen 10 ja 12 artiklassa kielletään muun muassa vientitullit ja vienninrajoitukset suhteessa muihin ETA-valtioihin. Sopimus ei kuitenkaan koske sopimuspuolten kauppapolitiikkaa suhteessa kolmansiin maihin eikä rajoitusten ja tullien kielto näin ollen koske kolmansiin maihin suuntautuvaa vientiä.

Jos joku sopimuspuoli rajoittaa vientiään kolmansiin maihin, tai säätää vientitullit, rajoituksia tai tullia voitaisiin kiertää toimittamalla toimenpiteiden alaista tuotetta toiseen ETA-valtioon, josta se jälleenviedään ilman tullia tai rajoituksia. Tuotteen vienti voi myös aiheuttaa elintärkeiden tuotteiden pulan tai sen uhkan toisessa ETA-valtiossa. Sopimuksen 25 artikla antaa mahdollisuudet ryhtyä toimenpiteisiin tällaisten ongelmien suhteen.

ETA-sopimuksen 25 artiklaa vastaava mää-

räys sisältyy Suomen ja EY:n välisen vapaa-kauppasopimuksen 24 a artiklaan.

26 artikla. Artiklan mukaan ei toimenpiteitä polkumyynnin, tuetun viennin ja muiden luvattomien kauppapatojen torjumiseksi sovelleta sopimuspuolten välillä, ellei ETA-sopimuksessa toisin määrätä. Määräys perustuu siihen, että polkumyyntiä ei voida harjoittaa, milloin vienti- ja tuontivaltiot muodostavat yhteisen markkina-alueen. Kaupanesteiden poistaminen aiheuttaisi alihintaisen tuotteen palauttamisen vientivaltioon ja hintatason tasoittumisen. Tämän periaatteen perusteella Rooman sopimuksen 91 artiklasta seuraa, ettei polkumyynnin vastaisia toimenpiteitä sovelleta EY:n jäsenvaltioiden kesken.

Rooman sopimuksen 92 artiklasta seuraa, että tuetun viennin vastaiset toimenpiteet ovat kiellettyjä EY:n jäsenvaltioiden välillä. Sanotussa artiklassa kielletään lähtökohtaisesti julkinen tuki, ja komission tehtävänä on Rooman sopimuksen 93 artiklan mukaan valvoa, että jäsenvaltiot eivät anna kiellettyä tukea.

Suomen osalta 26 artiklan määräykset koskevat lähinnä sellaisia toimenpiteitä, joita tarkoitetaan polkumyynnin sekä vientituen avulla tapahtuvan tuonnin ehkäisemisestä annetussa laissa (387/80, muut. 530/87). Laki perustuu GATT:n polkumyynti- ja valtiontukikoodeihin. Laissa annetaan valtiovarainministeriölle oikeus asettaa polkumyynti- tai tasoitustulli, milloin polkumyynnillä tai vientituen avulla myyty tavara aiheuttaa vahinkoa tai uhkaa aiheuttaa vahinkoa asianomaiselle suomalaiselle tuotannonalalle.

EY:n puolella artiklan soveltamisalaan kuuluvia tapauksia koskevat tärkeimmät säädökset ovat asetus suojautumisesta EY:n ulkopuolisten valtioiden harjoittamaa polkumyyntiä tai tuettua vientiä vastaan (asetus N:o 2423/88) sekä niin sanottu kauppapoliittinen väline (asetus N:o 2642/84).

EY:n asetus N:o 2423/88 perustuu niinkään GATT:n polkumyyntikoodiin, mutta se on Suomen vastaavaa lakia huomattavasti yksityiskohtaisempi. EY on sisällyttänyt asetukseen sellaisia omia tulkinta- ja soveltamissäännöksiään, joilla ei ole suoraa vastinetta GATT:n polkumyyntikoodissa.

EY:n kauppapoliittista välinettä voidaan soveltaa, milloin EY reagoi ulkopuolisessa valtiossa sovellettuun luvattomaan kauppatapaan. Soveltamista ei ole rajoitettu koskemaan vain suoranaisia kolmansien maiden toimenpiteitä,

joten välinettä voidaan soveltaa myös yksityisten yritysten kauppapapoihin. Sitä voidaan soveltaa myös pyrittäessä varmistamaan EY:n oikeudet suhteessa ulkopuolisten maiden harjoittamiin kaupallisiin käytäntöihin.

ETA-sopimuksen 26 artikla ja siihen liittyvä pöytäkirja 13 sisältävät kuitenkin poikkeuksia siitä yleissäännöstä, että toimenpiteitä polkumyynnin, tuetun viennin tai luvattomien kauppapapojen torjumiseksi ei sovelleta sopimuspuolten välillä. Poikkeukset voivat supistaa yleisen säännön merkitystä.

ETA-sopimuksen 26 artikla koskee pöytäkirjan 13 mukaan ainoastaan niitä aloja, joihin sovelletaan ETA-sopimuksen määräyksiä ja joiden osalta EY-säädökset täysin sisältyvät sopimukseen. Tämän määräyksen perusteella toimenpiteitä voidaan edelleen soveltaa esimerkiksi maataloustuotteisiin. EY:n maatalouden tehokkaan tuontisuojarjestelmän johdosta toimenpiteitä tällä alalla voidaan kuitenkin pitää vähemmän todennäköisinä.

Pöytäkirjan 13 toisessa kappaleessa oleva määräys 26 artiklan suhteesta kolmansien maiden kaupan heijastaa sitä seikkaa, että ETA-sopimus perustuu vapaakauppasopimuksen periaatteelle. Sopimus ei aseta velvoitetta yhdenmukaistaa kauppapolitiikkaa. Siten on tarpeen estää se, että sopimuspuolten erilainen kauppapolitiikka kolmansia maita kohtaan aiheuttaa vääristymiä niiden välisessä kaupassa.

Pöytäkirjan 13 toisessa kappaleessa annetaan sopimuspuolille tietyin edellytyksin oikeus soveltaa toisiakin sopimuspuolia koskevia toimenpiteitä, jos ne ovat tarpeen estämään kolmansien maiden yritykset kiertää niitä koskevat polkumyyni- tai tasoitustullit.

5 luku Hiili- ja terästuotteet

27 artikla. Artiklassa viitataan pöytäkirjoihin 14 ja 25, joihin on sisällytetty määräykset siitä, missä määrin ETA-sopimusta sovelletaan tuotteisiin, jotka kuuluvat Euroopan hiili- ja teräsyhteisön kanssa tehtyjen vapaakauppasopimusten soveltamisalaan.

Erityisten hiili- ja terästuotteita koskevien pöytäkirjojen laadintaan päädyttiin EY:n vaatimuksesta, EY:n sisäisestä järjestelmästä johdettujen vaikeuksien huomioon ottamiseksi. EY:ssä hiili- ja terästuotteita koskee erillinen Pariisin sopimus, jonka mukaan yhteisön jäsenmailla on, toisin kuin Rooman sopimuksen

soveltamisalaan kuuluvissa asioissa, suurehko toimivalta myös kauppapolitiikan alalla. Kuten edellä mainittiin, ovat kaikki EFTA-valtiot myös solmineet Euroopan hiili- ja teräsyhteisön kanssa erillisen vapaakauppasopimuksen. Näissä sopimuksissa myös EY:n jäsenmaat ovat sopimuspuolina.

Pöytäkirja 14

Pöytäkirjan 1 artiklan mukaan pöytäkirjan määräyksiä sovelletaan niihin tuotteisiin, joihin sovelletaan yhteisön ja yksittäisten EFTA-valtioiden kanssa tehtyjä vapaakauppasopimuksia. Suomen osalta kysymyksessä on vuonna 1973 tehty sopimus (SopS 68/73).

Pöytäkirjan 2 artiklan mukaan hiili- ja terästuotteiden kauppaa koskevat kahdenväliset vapaakauppasopimukset jäävät muuttamattomina voimaan, jollei pöytäkirjassa ole toisin sovittu. Jos vapaakauppasopimukset eivät sisällä määräyksiä tietyistä kysymyksistä, tulee ETA-sopimus sovellettavaksi. Tämän vuoksi ETA-sopimusta sovelletaan käytännössä myös hiili- ja terästuotteilla käytävään kaupan lukuun ottamatta niitä asioita, joista erillisissä vapaakauppasopimuksissa on nimenomaisia määräyksiä. Sikäli kuin vapaakauppasopimuksia sovelletaan, sovelletaan myös niiden toimielimiä koskevia määräyksiä.

Pöytäkirjan 2 b artiklan mukaan kaikki hiili- ja terästuotteisiin sovellettavat määrälliset rajoitukset tai niitä vaikutuksiltaan vastaavat toimenpiteet sekä tullit ja niitä vastaavat maksut poistetaan sopimuspuolten välisessä kaupassa. Sopimuspuolet sitoutuvat olemaan saatamatta voimaan uusia määräyksiä, jotka muodostaisivat sopimuspuolten välisen kaupan esteen (3 artikla).

Suomi ylläpitää teräs- ja rautaromua koskevia vientirajoituksia. Pöytäkirjan 2 b artiklan johdosta vientirajoitusten ylläpitämisen kieltolaaajenee koskemaan uusia tuotteita. Asetustamaan ulkomaankaupassa sovellettavista määrällisistä rajoituksista on siksi muutettava. Pöytäkirjan 3 artiklasta johtuu, ettei Suomi voi yksipuolisesti toimenpitein asettaa yhteisöstä tuotavia terästuotteita valvontalisensoinnin piiriin.

Pöytäkirjan 4 artiklassa viitataan sopimuksen pöytäkirjoihin 25 ja 21 sekä liitteeseen XIV, jotka sisältävät erityisiä hiili- ja terästuotteita

koskevia kilpailusääntöjä. Niitä selostetaan erikseen kilpailusääntöjä koskevassa hallituksen esityksen osassa.

Pöytäkirjan 5 artiklassa viitataan sopimuksen valtion tukea koskeviin määräyksiin, joita sovelletaan myös teräkseen. Näiden määräysten sisältöä, sikäli kuin niiden hyväksymiseksi on tarpeen hankkia eduskunnan suostumus, selostetaan erikseen valtion tukea koskevassa hallituksen esityksen osassa.

Pöytäkirjan 6 artiklan mukaan sopimuspuolet sitoutuvat vaihtamaan tietoja teräsmarkkinoiden tilasta. Uusien tietojenvaihtoa koskevien määräysten hyväksyntä ei edellytä lainsäädännön muuttamista.

Pöytäkirjan 7 artiklan mukaan ETA-sopimuksen alkuperäsääntöjä sovelletaan myös hiili- ja terästuotteisiin. Alkuperäsääntöjen sisältöä selostetaan laajemmin hallituksen esityksen alkuperäsääntöjä koskevassa osassa.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Pöytäkirjasta 14 ei aiheudu lainsäädännön muutostarpeita.

III osa Henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus

1 luku Työntekijät ja itsenäiset ammatinharjoittajat

28 artikla. ETA-sopimuksen 28 artikla vastaa Rooman sopimuksen 48 artiklaa, joka täydentää työntekijöiden vapaan liikkuvuuden osalta Rooman sopimuksen 7 artiklan yleistä syrjintäkieltoa. Työntekijöiden vapaa liikkumisoikeus on myös yksi ETA-sopimuksen peruseräkkeistä. EY:n tuomioistuin on useissa ratkaisuisaan (ks. muun muassa tapaukset 167/73, komissio v. Ranska, 41/74 van Duyn, 13/76 Dona ja 36/75 Rutili) todennut, että Rooman sopimuksen 48 artiklalla on välitön oikeusvaikutus. Artiklan määräykset velvoittavat suoraan kansallisia viranomaisia ilman valtion suorittamia erillisiä täytäntöönpanotoimenpiteitäkin, ja sen määräyksiin voidaan vedota kansallisissa tuomioistuimissa.

ETA-sopimuksen 28 artiklan tarkoituksena on turvata sellaisille työntekijöille, jotka ovat jonkun ETA-valtion kansalaisia, oikeus tietyn edellytyksin hakea työtä ja hyväksyä tehtyjä

työtarjouksia koko ETA-alueella. Heillä on tässä tarkoituksessa artiklasta ilmenevin rajoituksin sekä oikeus liikkua vapaasti Euroopan talousalueella että oikeus oleskella toisessa ETA-valtiossa. Työntekijän ei tarvitse etukäteen hankkia työ- tai oleskelulupaa siirtyessään toiseen ETA-valtioon. Muiden ETA-valtioiden työntekijät on asetettava työnsopimuksen solmimisoikeuden suhteen tasavertaiseen asemaan kotimaisten työntekijöiden kanssa. Sopimusvaltioiden työntekijään kohdistuvat velvoitteet alkavat sen jälkeen, kun henkilö on solminut työnsopimuksen. EY:n tuomioistuimen päätösten perusteella on kuitenkin myös työnhakijoilla, jotka ovat jonkun sopimusvaltion kansalaisia, tiettyjä sopimukseen perustuvia oikeuksia.

Henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevista siirtymäkausista tehdyn pöytäkirjan 15 mukaan toisaalta Sveitsi ja Liechtenstein sekä toisaalta EY:n jäsenvaltiot ja muut EFTA-valtiot saavat tiettyjen pöytäkirjassa erikseen mainittujen siirtymäkausien ajan edelleen pitää voimassa toistensa osalta ne kansalliset säännökset, joiden mukaan mainittujen valtioiden kansalaisten on etukäteen hankittava lupa maahantuloa, maassa oleskelua ja työntekoa varten. Suomella ei ole tarvetta pöytäkirjassa mainittuihin siirtymäkausiin Sveitsin ja Liechtensteinin kansalaisien osalta.

ETA-sopimuksen 28 artiklan 1 kohdan mukaan työntekijöiden vapaa liikkuvuus turvataan EY:n jäsenvaltioiden ja EFTA-valtioiden välillä. Työntekijöiden vapaa liikkuvuus merkitsee artiklan 2 kohdan mukaan kaiken kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän lopettamista EY:n jäsenvaltioiden ja EFTA-valtioiden työntekijöiden työnsopimusten tekemisen sekä palkkauksen ja muiden työsuhteen ehtojen osalta. Tätä sopimuksen määräystä täydentää neuvoston asetus (ETY) N:o 1612/68 työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta ja erityisesti sen 7 artikla. EY:n tuomioistuimen mukaan (ks. tapaukset 152/73, Sotgiu ja 167/73, komissio v. Ranska) 48 artiklan 2 kohdan perusteella on kiellettyä paitsi suora ja avoin kansalaisuuteen perustuva syrjintä myös sellainen peitelty toiminta, joka tosiasiallisesti johtaa artiklan 2 kohdan vastaiseen syrjintään.

EY:n tuomioistuin on ratkaisuisaan (ks. muun muassa tapaukset 75/63, Hoekstra, 53/81, Levin ja 66/85, Lawrie-Blum) toistuvasti todennut, että työntekijän käsite on yhteisön-oikeudellinen käsite. Käsitettä on tulkittava laajasti ja sen tulkinta ei voi vaihdella jäsen-

valtiosta toiseen. Tuomioistuimen mukaan työntekijä ei menetä asemaansa työntekijänä, vaikka hän joutuisi työttömäksi ja aloittaisi koulutuksen (39/86, Lair). Ratkaisussaan tapauksessa 66/85 (Lawrie-Blum) tuomioistuin edelleen totesi, että olennaista työsuhteelle on se, että työntekijä tietynä aikana suorittaa toiselle palveluksia toisen johdon alaisena ja saa siitä vastineeksi palkkaa. Ratkaisussaan 53/81 (Levin) tuomioistuin tähdensi, että työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevat määräykset kattavat sellaisen toiminnan, joka on tehokasta ja todellista, sekä takaavat vapaan liikkuvuuden niille, jotka harjoittavat tai haullaavat harjoittaa taloudellista toimintaa.

EY:n tuomioistuin on ratkaisussaan tapauksessa 222/86 (Heylens) korostanut, että vapaus hakea työtä ja hyväksyä työtarjouksia jokaisessa jäsenvaltiossa on perusoikeus, joka kuuluu jokaiselle työntekijälle yksilöllisenä oikeutena. Ratkaisussaan tapauksessa 292/89 (Antonissen), joka koski työvoiman vapaata liikkuvuutta ja työn hakemista sekä näihin liittyen oleskeluoikeutta ja oleskelun ajallista rajoittamista, tuomioistuin totesi, että Rooman sopimuksen 48 artiklan 3 kohdan b ja c alakohdan määräysten nojalla ei voida sulkea pois jäsenvaltion kansalaisen liikkumisvapautta eikä oikeutta oleskella toisen jäsenvaltion alueella työnhakutarkoituksessa. Tuomioistuimen mukaan työntekijöiden vapaata liikkumisoikeutta rajoittavia säännöksiä on tulkittava suppeasti. Tuomioistuimen mukaan artiklan 48 tarkoitus toteutuu, jos yhteisön lainsäädäntö tai sen puuttuessa jäsenvaltion kansallinen lainsäädäntö sallii työnhakijoille, jotka ovat toisen jäsenvaltion kansalaisia, kohtuullisen ajan etsiä työtä. Samassa yhteydessä tuomioistuin totesi, ettei neuvoston pöytäkirjaan sisällytetyssä julkilausumassa voida sitovasti määrätä neuvoston asetuksen 1612/68/ETY ja neuvoston direktiivin 68/360/ETY säännösten tulkinnasta, koska näissä säännöksissä ei ole viitattu julkilausuman sisältöön. Tämän julkilausuman mukaan, jota tuomioistuimen mukaan ei siis voida soveltaa, jäsenvaltion kansalaiselle tulee sallia vähintään kolmen kuukauden aika etsiä työtä toisessa jäsenvaltiossa. Tuomioistuin totesi, että tapauksessa kyseessä olevassa kansallisessa lainsäädännössä asetettu kuuden kuukauden työnhaku-aika ei periaatteessa vaikuta riittävästi. Jos toisen jäsenvaltion kansalainen ei ole tässä ajassa löytänyt työtä, voi jäsenvaltio määrätä hänet poistumaan tämän

valtion alueelta, jolle henkilö pysty esittämään todisteita siitä, että hän edelleen etsii työtä ja että hänellä on selvä mahdollisuus saada työtä. Tuomioistuimen mukaan (ks. tapaus 316/85, Lebon) työnhakija on toisessa jäsenvaltiossa tasa-arvoisessa asemassa ainoastaan 48 artiklan mukaisesti työhön pääsyn suhteen sekä neuvoston antaman työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevan asetuksen (1612/68/ETY) 2 ja 5 artiklan mukaisissa tilanteissa.

Artiklan 3 kohdan mukaan liikkumisvapaus sisältää, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä kansanterveyteen perustuvien rajoituksien, työntekijöiden oikeuden hyväksyä tosiasiallisesti tehtyjä työtarjouksia, oikeuden liikkua vapaasti tässä tarkoituksessa EY:n jäsenvaltioiden ja EFTA-valtioiden alueilla, oikeuden oleskella jonkin EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion alueella työntekotarkoituksessa tämän valtion työntekijöitä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti sekä oikeuden jäädä EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion alueelle työskenneltyään siinä valtiossa. Oleskeluoikeus syntyy, kun työntekijä on solminut työsuhteen. EY:n tuomioistuin on eräissä ratkaisuisissaan (esimerkiksi tapaus 48/75, Royer) todennut, että henkilöiden vapaan liikkuvuuden periaate on turvattu suoraan Rooman sopimuksen 48 artiklan määräyksillä. Oleskeluoikeus ei siis riipu vastaanottajavaltion antamasta oleskeluluvasta. Oleskelulupa ei anna saajalleen uutta oikeutta, vaan se on yksinkertaisesti vain osoitus jo olemassa olevasta oikeudesta. Tästä syystä vastaanottajavaltiot ovat velvollisia antamaan oleskeluluvan henkilöille, joilla on sopimuksen mukainen oleskeluoikeus.

Oleskeluluvan hankkimisen laiminlyönti ei liioin oikeuta valtiota karkottamaan jäsenvaltion kansalaista, jolla on sopimuksen mukainen oleskeluoikeus. Maasta karkottaminen voi tapahtua vain yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä kansanterveyteen liittyvien syiden perusteella. Pelkkä ulkomaalaisten maahantulosta, liikkumisesta ja oleskelusta annettujen määräysten noudattamatta jättäminen ei EY:n tuomioistuimen mukaan itsessään muodosta sellaista uhkaa yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle, että jäsenvaltiolla sen perusteella olisi oikeus määrätä henkilö karkotettavaksi tai otettavaksi karkottamisasian valmistelua varten säilöön.

Ratkaisussaan 8/77 (Sagulo, Brenca ja Bakhouche), joka koskee henkilötodistuksia ja pas-

seja, EY:n tuomioistuin on todennut, että vastaanottajavaltio voi määrätä rangaistuksen jäsenvaltion kansalaiselle, joka jättää hankkimatta voimassa olevan henkilötodistuksen tai passin. Rangaistus ei kuitenkaan saa olla luonteeltaan sellainen, joka tosiasiallisesti muodostaa esteen sopimuksen mukaiselle valtioon saapumiselle tai valtiossa oleskelulle.

Artiklan 4 kohdan mukaan artiklan määräyksiä ei sovelleta julkishallinnon palvelussuhteisiin. Tämä määräys vastaa Rooman sopimuksen 48 artiklan 4 kohdan määräystä. EY:n tuomioistuin on ratkaisuisaan (muun muassa 149/79, komissio v. Belgia) todennut Rooman sopimuksen 48 artiklan olennaista merkitystä ja sen välitöntä oikeusvaikutusta korostaen, että 48 artiklan soveltamisalaa supistavaa 4 kohdan määräystä on tulkittava rajoittavasti. Tuomioistuimen mukaan julkishallintoa ei kokonaisuudessaan voida sulkea pois liikkumisvapauden piiristä. Tuomioistuimen lähtökohtana on ollut se, että poikkeukseen voidaan vedota vain silloin, kun se on välttämätöntä jäsenvaltioille. Ratkaisussaan 152/73 (Sotgiu v. Bundespost) tuomioistuin lausui, että niitä intressejä, joita 48 artiklan 4 kohdan rajoitus sallii jäsenvaltioiden suojella, edistetään siten, että toisten jäsenvaltioiden kansalaisten pääsyä tiettyihin tehtäviin julkisessa hallinnossa rajoitetaan. Näin ollen koko julkinen hallinto ei voi sisältyä rajoituksen piiriin, eikä palvelusuhteen muodolla ole merkitystä ratkaistaessa kuuluuko tietty tehtävä julkisessa hallinnossa artiklan 4 kohdan mukaisen rajoituksen piiriin vai ei. Tuomioistuin on ratkaisuisaan tarkentanut, että artiklan 4 kohdan mukainen rajoitus koskee vain sellaisia julkisen hallinnon virkoja tai tehtäviä, jotka liittyvät julkisen vallan käyttöön ja joissa hoidetaan valtion tai muiden julkisyhteisöjen yleiseen etuun liittyviä tehtäviä. Näiden tehtävien hoito voidaan edelleen varata valtion omille kansalaisille.

EY:n komission kannanoton (EYVL C 72/18.3.1988) mukaan artiklan 4 kohdan mukainen rajoitus koskee valtion ja muiden julkisten viranomaisten erityistehtäviä, kuten puolustusvoimia, poliisia ja muuta järjestysvaltaa, tuomarikuntaa, verohallintoa ja diplomaattikuntaa. Lisäksi komission kannanoton mukaan sellaiset virat ja tehtävät ministeriöissä, alue- ja paikallishallinnossa, keskuspankeissa ja muissa julkisyhteisöissä, joihin liittyy julkisen vallan käyttöä, kuten lainsäädännön valmistelu-, soveltamis- ja valvontatehtäviä, kuuluvat rajoi-

tuksen piiriin. Kannanotossa korostetaan EY:n tuomioistuimen oikeuskäytäntöön viitaten, että muunlaisissa kuin edellä mainituissa julkisen hallinnon tehtävissä kansalaisuusvaatimuksen esittäminen ei ole oikeutettua.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomessa julkisen hallinnon virat ovat vuonna 1989 toteutetulla lainsäädäntöuudistuksella tulleet pääsäännön mukaan avoimiksi ulkomaan kansalaisille. Ne valtion virat, joihin voidaan nimittää vain Suomen kansalainen, määritetään hallitusmuodon 84 §:ssä, valtion virkamieslain 9 a §:ssä (725/89) sekä viimeksi mainitun lainkohdan nojalla annetussa valtioneuvoston päätöksessä (602/91) ulkomaalaisen kelpoisuudesta valtion virkaan. Tällaisia ovat eräät ylimmät valtionhallinnon virat sekä sellaiset virat, joihin ei virkojen laadun vuoksi voida ulkomaalaista nimittää. Virkamieslain 9 a §:ssä on lisäksi varattu valtioneuvostolle mahdollisuus päättää, että vain Suomen kansalainen voidaan nimittää muuhun sellaiseen virkaan, johon liittyy huomattavaa julkisen vallan käyttämistä tai jolla on merkitystä ottaen huomioon valtion turvallisuus tai muu huomattava yleinen etu. Kuntien ja kuntainliittojen virkojen osalta ulkomaalaisen kelpoisuudesta virkaan säädetään kunnallislain 74 a §:ssä (727/89). Tältä osin Suomen lainsäädäntö on sopusoinnussa ETA-sopimuksen työntekijöiden vapaan liikkuvuuden periaatteiden kanssa.

Sopimuksen 28 artiklan 4 kohta aiheuttaa Suomelle kuitenkin tarpeen tarkistaa valtion virkamiehiä koskevaa kielilainsäädäntöä työvoiman vapaasta liikkuvuudesta annetun asetuksen (ETY) N:o 1612/68 3 artiklan 1 kohdan 2 alakohdassa ilmaistun periaatteen mukaisesti.

Liitesäännöstö

Sopimuksen 28 artiklan 5 kohdassa viitataan liitteeseen V, jossa luetaan EY:ssä voimassa olevat asetukset työntekijöiden vapaasta liikkumisesta, työntekijöiden ammattiyhdistysoikeuksista ja työntekijöiden oikeudesta jäädä jäsenvaltion alueelle työskenneltyään siinä valtiossa sekä kolme henkilöiden liikkumista ja oleskelua jäsenvaltioiden alueilla koskevaa direktiiviä. Liitteen mukaan kyseisissä EY-säädöksissä ole-

vat viittaukset jäsenvaltioihin tarkoittavat myös EFTA-valtioita.

Neuvoston direktiivi, annettu 25 päivänä helmikuuta 1964, ulkomaalaisten liikkumista ja oleskelua koskevien, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä kansanterveyteen perustuvien toimenpiteiden yhteensovittamisesta (64/221/ETY)

Direktiivin tavoitteena on erityisesti sellaisen kussakin jäsenvaltiossa noudatettujen menettelyjen lähentäminen toisiinsa, joissa ulkomaalaisten liikkumiseen ja oleskeluun liittyvissä asioissa vedotaan yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen tai kansanterveyteen.

Direktiivi koskee kaikkia niitä toimenpiteitä, jotka liittyvät jäsenvaltioiden alueelle saapumiseen, oleskeluluvan myöntämiseen tai uudistamiseen taikka jäsenvaltioiden alueelta karkottamiseen ja joihin jäsenvaltiot ryhtyvät yleisen järjestyksen ja turvallisuuden tai kansanterveyden perusteella. Tällaisiin toimenpiteisiin ei saa ryhtyä taloudellisten päämäärien vuoksi. EY:n tuomioistuin on ratkaisussaan 115 ja 116/81 (Adoui ja Cornuaille) todennut, että yleisen järjestyksen ja turvallisuuden käsitteitä tulee tulkita suppeasti, koska ne rajoittavat perustavaa laatua olevaa vapaan liikkumisen periaatetta. Yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyviin syihin ei voida vedota tapauksessa, jossa jäsenvaltio ei ole ryhtynyt todellisiin ja tehokkaisiin toimiin estääkseen omia kansalaisiaan käyttäytymästä vastaavalla tavalla.

Toteutettavien toimenpiteiden on perustuttava yksinomaan kyseisen yksilön omaan käyttäytymiseen, eivätkä aikaisemmat rikostuomiot sellaisenaan saa muodostaa perustetta toimenpiteisiin ryhtymiselle. Henkilötodistuksen tai passin voimassaoloajan päättyminen ei oikeuta karkottamiseen. EY:n tuomioistuin on tapauksessa 30/77 (Regina v. Boucherau) todennut, että aiemmat rikostuomiot ovat pikemminkin osoitus henkilön aiemmasta käyttäytymisestä kuin vaarasta yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle sinänsä.

Direktiivi sisältää lisäksi yksityiskohtaisia säännöksiä ajasta, jona päätös ensimmäisen oleskeluluvan myöntämisestä on tehtävä, siitä miten päätös on perusteltava sekä päätöksen tiedoksiannosta. Direktiivi sisältää myös oikeussuojakeinoja koskevia säännöksiä.

Direktiivin liitteessä on lueteltu ne taudit ja vammat, jotka oikeuttavat alueelle pääsyn es-

tämiseen tai ensimmäisen oleskeluluvan epäämiseen. Tämän jälkeen ilmenevät taudit ja vammat eivät oikeuta jatko-oleskeluluvan epäämiseen tai karkottamiseen kansanterveyteen liittyvien syiden perusteella.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Ulkomaalaislain 40 §:ssä on lueteltu perusteet, joiden nojalla ulkomaalainen voidaan karkottaa maasta. Säännöksen 1 kohdan mukaan ilman vaadittavaa passia, viisumia tai oleskelulupaa maassa oleskeleva voidaan karkottaa. Toistuvasti rikoksiin syyllistynyt voidaan karkottaa 40 §:n 3 kohdan nojalla. Lain 40 §:n 5 kohdan mukaan voidaan se, jonka voidaan aikaisemman toimintansa perusteella tai muutoin perustellusti olettaa ryhtyvän sabotaasiin, vakoiluun, laittomaan tiedustelutoimintaan taikka Suomen suhteita vieraaseen valtioon vaarantavaan toimintaan, karkottaa maasta. Ulkomaalaisen maasta karkottamista koskevia säännöksiä on tarkistettava, jotta ne ovat sopusoinnussa ETA-sopimuksen henkilöiden vapaan liikkuvuuden periaatteiden kanssa.

ETA-sopimuksen 28 artiklan liitesäännöstöstä ulkomaalaisen maasta karkottamista koskeviin säännöksiin aiheutuvista muutoksista annetaan erillinen hallituksen esitys.

Neuvoston asetus (ETY) N:o 1612/68, annettu 15 päivänä lokakuuta 1968, työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella

Asetuksen tavoitteena on työntekijöiden vapaan liikkumisen toteutuminen. Tämä merkitsee kaiken kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän poistamista jäsenvaltioiden työntekijöiden työn, palkkauksen ja muiden työsuhteen ja työllistymisen ehtojen osalta sekä eräin rajoituksin työntekijöiden oikeutta liikkua vapaasti yhteisön alueella palkatun työn saamiseksi. Vapaa liikkuminen on työntekijälle ja hänen perheelleen perusoikeus, ja kaikille jäsenvaltioiden kansalaisille on turvattava oikeus itse valita työnsä yhteisön alueella. Liikkumisvapaus on tunnustettava tekemättä eroa pysyvän työntekijän, kausi- tai rajatyöntekijän taikka niiden välillä, jotka harjoittavat palvelujen tarjoamista. Vapaan liikkumisoikeuden mahdollistamiseksi on turvattava sekä tosiasiallinen että oikeudellinen tasa-arvo kaikessa, mikä liittyy

toimimiseen palkatussa työssä, ja asunnon saantiin, sekä turvattava työntekijän oikeus elää perheensä kanssa. Yhdenvertainen kohtelu merkitsee myös sitä, että kaikkien jäsenvaltioiden kansalaiset ovat työnsaannin suhteen yhtäläisessä asemassa kotimaisten työntekijöiden kanssa.

Työntekijöiden liikkumisen edistämiseksi tulee työnvälitystä tehostaa ja pyrkiä tasapainon aikaansaamiseen työmarkkinoilla. Tähän pyritään erityisesti edistämällä välitöntä yhteistyötä keskustason työvoimaviranomaisten ja myös alueellisten viranomaisten välillä sekä yhteensovittamalla tiedotusta työmarkkinoista ja elin- ja työoloista. Myös tilanteessa, jossa jollakin alueella tai teollisuudenalalla syntyy elintasoja ja työllisyyttä uhkaava vakava vaara, tiedonvälitys on ensisijainen väline, jolla estetään työntekijöiden siirtyminen kyseiselle alueelle tai toimialalle. Lisäksi asetuksen tavoitteena on ohjata jäsenvaltioiden pyrkimyksiä niiden työllisyyspolitiikan yhteensovittamiseksi yhteisön tasolla.

Asetus jakaantuu neljään osaan. Ensimmäisen osan artikkelit koskevat työn saantia ja työntekijän perhettä. Toisen osan artikkelit koskevat avointen työpaikkojen ja työhakemusten välittämistä sekä tasapainon aikaansaamista työmarkkinoilla. Kolmannen osan artikkelit koskevat komiteoita, joiden tehtävänä on varmistaa jäsenvaltioiden välinen läheinen yhteistyö työntekijöiden vapaata liikkumista ja työllisyyttä koskevissa asioissa. Neljännessä osassa ovat siirtymä- ja loppusäännökset. Liitteessä V mainitaan ne asetuksen artikkelit, joita ei sovelleta ETA:ssa.

I osa: Työ ja työntekijän perhe

I osasto: Työn saanti

1 artikla. Artiklan mukaan jokaisella jäsenvaltion kansalaisella on asuinpaikasta riippumatta oikeus ryhtyä toisen jäsenvaltion alueella palkattuun työhön ja toimia siinä niin kuin niissä laeissa, asetuksissa ja hallinnollisissa määräyksissä säädetään, jotka koskevat kyseisen valtion kansalaisten työntekoa. Hänellä on erityisesti oltava sama oikeus ottaa vastaan tarjolla olevaa työtä toisen jäsenvaltion alueella kuin kyseisen jäsenvaltion kansalaisella.

2 artikla. Artikla edellyttää, että jokainen jäsenvaltion kansalainen ja jokainen jäsenvalti-

on alueella toimiva työnantaja voi voimassa olevan lainsäädännön mukaisella tavalla hakea ja tarjota työtä sekä tehdä työsopimuksia ja panna niitä täytäntöön edellyttäen, ettei se johda syrjintään.

3 artikla. Artiklan mukaan jäsenvaltion lajeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä taikka hallintokäytäntöä ei voida soveltaa, jos ne asettavat sellaisia rajoituksia tai ehtoja työn hakemiselle tai työpaikan tarjoamiselle tai ulkomaan kansalaisen oikeudelle ottaa vastaan työtä ja työskennellä, jotka eivät koske oman valtion kansalaisia tai joiden yksinomaista tai pääasiallisena tarkoituksena tai vaikutuksena on huolimatta siitä, että niitä sovelletaan kansalaisuudesta riippumatta, estää muiden jäsenvaltioiden kansalaisia saamasta tarjottua työtä. Tämä säännös ei koske tarjotun paikan luonteesta johtuvaa kielitaitovaatimusta. Mainittuihin säännöksiin ja käytäntöihin kuuluvat erityisesti ne, jotka jossakin jäsenvaltiossa määräävät erityismenettelystä ulkomaisen työvoiman työhön ottamisessa, rajoittavat avoimista työpaikoista ilmoittamista tiedotusvälineissä taikka tekevät sen riippuvaksi muista kuin niistä edellytyksistä, joita sovelletaan kyseisen valtion alueella toimiviin työnantajiin, tai asettavat työnsaannin ehdoksi työnvälitysviranomaisessa kirjoilla olemisen taikka estävät yksityisen henkilön työhön ottamisen, jollei hän asu kyseisen valtion alueella.

4 artikla. Artiklan mukaan jäsenvaltion lajeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, jotka rajoittavat lukumääräisesti tai suhteellisesti ulkomaalaisten työhön ottamista jossakin yrityksessä, jollakin toimialalla tai alueella taikka kansallisella tasolla, ei sovelleta muiden jäsenvaltioiden kansalaisiin. Jos jäsenvaltiossa harjoitettavaa toimintaa varten myönnettävän avustuksen saannin ehtona on, että työntekijöistä tietty vähimmäismäärä on kotimaisia työntekijöitä, rinnastetaan muiden jäsenvaltioiden kansalaiset kotimaisiin työntekijöihin loka-kuun 15 päivänä 1963 annetun neuvoston direktiivin säännösten mukaisesti.

5 artikla. Artiklan mukaan jäsenvaltion kansalaisella on oikeus hakiessaan työtä toisesta jäsenvaltiosta saada samaa apua siellä kuin kyseisen valtion työnvälitysviranomainen antaa oman valtion kansalaisille heidän hakiessaan työtä.

6 artikla. Artiklan mukaan jäsenvaltion kansalaisen työhönottamiselle toiseen jäsenvaltioon ei saa asettaa sellaisia terveydentilaa, ammatti-

taitoa tai muuta seikkaa koskevia edellytyksiä, jotka kansalaisuuden perusteella syrjivät heitä toisen jäsenvaltion kansalaisiin nähden näiden hakiessa samaa työtä. Jäsenvaltion kansalainen, joka on saanut muusta kuin omasta valtiostaan olevalta työnantajalta nimenomaan hänelle tehdyn työtarjouksen, saattaa kuitenkin joutua tutkittavaksi ammattipätevyytensä suhteen, jos työnantaja työtarjouksen tehdessään on nimenomaisesti sitä vaatinut.

II osasto: Työskentely ja yhdenvertainen kohtelu

7 artikla. Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltion kansalaista ei työntekijänä voida kansalaisuutensa vuoksi saattaa toisen jäsenvaltion alueella kotimaisiin työntekijöihin verrattuna eri asemaan työ- ja palvelussuhteen ehtojen suhteen. Tämä koskee erityisesti palkkausta, irtisanomista ja työttömyyden sattuessa paluuta saman alan työhön tai uudelleen työllistämistä. Artiklan 2 kohdan mukaan hänen tulee nauttia samoja sosiaalisia ja verotuksellisia etuja kuin kotimaisten työntekijöiden. Artiklan 3 kohdan mukaan hänellä tulee olla myös sama oikeus ja yhtäläiset edellytykset kuin kotimaisilla työntekijöillä osallistua koulutukseen ammatillisissa sekä uudelleen- ja jatkokoulutuskeskuksissa. Artiklan 4 kohdan mukaan työehto- tai työsopimuksen määräys taikka muu työehtojen sääntelyä koskeva määräys on mitätön, sikäli kuin siinä määrätään tai sallitaan edellytyksiä, jotka asettavat toisten jäsenvaltioiden kansalaiset työntekijöinä eriarvoiseen asemaan työn saannin edellytysten, työllisyyden, palkkauksen ja muiden työehtojen sekä irtisanomisen suhteen.

Tuomioistuin on useissa ratkaisuisaan käsitellyt asetuksen 7 artiklaa ja varsinkin sen 2 kohtaa. Ratkaisussaan 32/75 (Cristini) tuomioistuin totesi, ettei 7 artiklan 2 kohtaa saa tulkita rajoittavasti ja että artiklan 2 kohta kattaa kaikki sosiaaliset etuudet ja verotukselliset edut riippumatta siitä, ovatko ne sidoksissa työsuhteeseen vai eivät. Tuomioistuin on sen jälkeen useita kertoja vahvistanut, että sosiaalisen etuuden käsite kattaa kaikki oikeudet, jotka kuuluvat jokaiselle kotimaiselle työntekijälle. Tuomioistuin on perustellut ratkaisujaan sillä, että sosiaalisten etuuksien ulottaminen koskemaan myös työntekijöitä, jotka ovat muiden jäsenvaltioiden kansalaisia, edistää liikku-

vuutta yhteisön alueella ja myötävaikuttaa työntekijän sopeutumiseen vastaanottajavaltioon (ks. esimerkiksi tapaus 59/85, Reed). Ratkaisussaan 316/85 (Lebon) tuomioistuin totesi, että mainittua säännöstä sovelletaan vain työntekijöihin, eivätkä ne jäsenvaltioiden kansalaiset, jotka liikkuvat etsimässä työtä, voi vedota siihen. Viimeksi mainitut henkilöt ovat kuitenkin oikeutettuja tasapuoliseen kohteluun asetuksen 1612/68/ETY 2 ja 5 artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa.

8 artikla. Artiklan 1 kohdan mukaan, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 312/76, työntekijällä, joka on jäsenvaltion kansalainen ja työssä toisen jäsenvaltion alueella, on kotimaisten työntekijöiden kanssa yhtäläinen oikeus ammattiyhdistysten jäsenyyteen ja siihen kuuluvien oikeuksien harjoittamiseen, äänioikeus ja vaalikelpoisuus mukaan luettuna. Kuitenkin häntä voidaan estää osallistumasta julkisoikeudellisten elinten hallintoon sekä hoitamasta julkisoikeudellisesti säänneltyä tehtävää. Hänellä on vaalikelpoisuus yrityksen työntekijöitä edustaviin elimiin. Artiklan estämättä jäsenvaltiot voivat antaa muista jäsenvaltioista oleville työntekijöille myös laajemmat oikeudet. Artiklan 2 kohta on poistettu neuvoston asetuksella N:o 312/76.

9 artikla. Artiklan mukaan toisen jäsenvaltion alueella työssä olevalla jäsenvaltion kansalaisella on asumisen suhteen samat oikeudet ja edut kuin kotimaisilla työntekijöillä, mukaan luettuna omistusoikeuden saaminen hänelle välttämättömään asuntoon. Kyseiset työntekijät voivat ilmoittautua työssäoloalueellaan samoin oikeuksin kuin kotimaiset työntekijät mahdolliseen asunnonhakijaluetteloon ja saada siitä johtuvat oikeudet ja edut. Lähtövaltioon jääneen perheen katsotaan tässä suhteessa kuuluvan sanotulla alueella asuviin, jos kotimaisiin työntekijöihin sovelletaan samanlaista oletusta.

III osasto: Työntekijän perhe

10 artikla. Artiklan mukaan eräillä perheenjäsenillä on kansalaisuudesta riippumatta oikeus tulla asumaan sellaisen työntekijän luokse, joka on jäsenvaltion kansalainen ja työssä toisen jäsenvaltion alueella. Tällaisia perheenjäseniä ovat hänen aviopuolionsa sekä heidän jälkeläisensä, jotka ovat alle 21-vuotiaita tai huollettavia, sekä työntekijän ja hänen aviopuolionsa sukulainen ylenevässä polvessa, jos

hän on työntekijän huollettava. Jäsenvaltioiden on helpotettava muidenkin perheenjäsenien muuttoa, jos nämä ovat työntekijän huollettavia tai ovat lähtövaltiossa asuneet työntekijän taloudessa. Työntekijän edellytetään mainituissa tapauksissa varaavan perheensä käyttöön asunnon, joka täyttää ne vaatimukset, joita pidetään normaaleina työssäoloalueen kotimaisten työntekijöiden asumisessa. Tämän säännöksen soveltaminen ei kuitenkaan saa johtaa kotimaisia työntekijöitä ja työntekijöitä, jotka ovat muiden jäsenvaltioiden kansalaisia, eriarvoiseen asemaan.

11 artikla. Artiklan mukaan jäsenvaltion kansalaisen ollessa palkatussa työssä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana toisen jäsenvaltion alueella, hänen aviopuolisolla ja lapsellaan, joka on alle 21-vuotias tai huollettava, on oikeus ryhtyä mihin tahansa palkattuun työhön koko kyseisen jäsenvaltion alueella, vaikka he eivät ole minkään jäsenvaltion kansalaisia.

12 artikla. Artiklan mukaan jäsenvaltion kansalaisen, joka on tai on ollut työssä toisen jäsenvaltion alueella, lapsilla, jotka asuvat kyseisessä jäsenvaltiossa, on oikeus osallistua peruskoulutukseen, oppisopimuskoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen samoin edellytyksin kuin tämän valtion kansallisilla. Näille lapsille on pyrittävä turvaamaan parhaat mahdolliset edellytykset osallistua tällaiseen opetukseen.

II osa: Avointen työpaikkojen ja työhakemusten välittäminen sekä tasapainon aikaansaaminen työmarkkinoilla

I osasto: Jäsenvaltioiden välinen yhteistyö ja yhteistyö komission kanssa

13 ja 14 artikla. Artikloissa on säännökset jäsenvaltioiden keskinäisestä ja jäsenvaltioiden ja komission välisestä yhteistyöstä. Yhteistyö sisältää työllisyyttä ja työttömyyttä koskevia yhteisiä tutkimuksia sekä yhteisiä työnvälitystä ja työmarkkinoiden tasapainon aikaansaamista koskevia toimenpiteitä. Jäsenvaltioiden on tiedotettava komissiolle vapaan liikkuvuuden ja työntekijöiden työllistämisen yhteydessä syntyvistä ongelmista sekä annettava yksityiskohtaiset tiedot alueellisesta ja aloittaisesta työllisyystilanteesta ja sen kehityksestä.

II osasto: Välitys- ja tasapainottamisjärjestelmä

15—18 artikla. Artikloissa on säännökset

muun muassa jäsenvaltioiden työvoimaviranomaisten avoimia työpaikkoja ja työnhakijoita koskevasta tiedottamisesta.

III osasto: Toimenpiteet työmarkkinoiden tasapainon säilyttämiseksi

19—20 artikla. Asetuksen 19 artiklassa on säännökset komission ja jäsenvaltioiden välisestä yhteistyöstä työmarkkinatilanteen selvittämiseksi. Asetuksen 20 artiklassa säädetään toimenpiteistä silloin, kun jossakin jäsenvaltiossa on tai on ennakoitavissa sellainen työmarkkinoiden häiriötilanne, että jollakin alueella tai jossakin ammatissa syntyy elintasoja työllisyyttä uhkaava vakava vaara.

IV osasto: Euroopan koordinoititointitoimisto

21—23 artikla. Artiklat koskevat Euroopan työnvälityksen koordinoititointitoimistoa, joka toimii komission yhteydessä ja jonka yleistehtävänä on edistää työnvälitystä ja työmarkkinoiden tasapainon aikaansaamista.

III ja IV osa

Asetuksen III osassa on säännökset neuvonantavasta komiteasta ja teknisestä komiteasta. Asetuksen IV osassa on siirtymä- ja loppumääräykset.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Ulkomaalaislain mukaisesta passivelvollisuudesta säädetään lain 4 §:n mukaan poikkeuksia asetuksella. Ulkomaalaisasetuksen (449/91) 2 §:n mukaan ulkoasiainministeriö päättää passin asemesta hyväksyttävästä henkilötodistuksesta. Ulkomaalaislain 8 §:n mukaan ulkomaalaisella on maahan saapuessaan ja valtiossa oleskellessaan oltava (4 §:ssä mainitun passin lisäksi) viisumi tai oleskelulupa, jollei Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu. Oleskelulupa voidaan vain erityistapauksissa myöntää jo maassa oleskelevalle (ulkomaalaislaki 20 §). Ulkomaalaislain 24 §:n mukaan on ulkomaalaisella, joka Suomessa aikoo ryhtyä ansiotyöhön, oltava työluupa. Työluupa on haettava ennen maahan tuloa.

Työolupalvelullisuudesta vapautetut on lueteltu lain 25 §:ssä. Ilman passia, viisumia tai oleskelulupaa maahan saapuva voidaan käännättää rajalta (ulkomaalaislaki 37 §). Suomen lainsäädäntö edellyttää siis ulkomaalaisten maahan tuloa, maassa oleskelua ja työntekoa, rajalta käännättämistä sekä maasta karkottamista koskevilta osiltaan tarkistamista, jotta se olisi sopuosinnussa ETA-sopimuksen henkilöiden vapaan liikkumisen periaatteiden kanssa.

ETA-sopimuksen 28 artiklan liitesäännöstöstä aiheutuvista muutoksista ulkomaalaislain maahan tuloa, maassa oleskelua ja työntekoa sekä rajalta käännättämistä ja maasta karkottamista koskeviin säännöksiin annetaan erillinen hallituksen esitys.

Työllisyyslain 26 §:ssä säädetään lain soveltamisesta Suomen kansalaisuutta vailla olevaan henkilöön. Lain 26 § säädetään, että myös Suomessa asuvalle henkilölle, joka ei ole Suomen kansalainen, on järjestettävä mahdollisuus tehdä työtä siten kuin työllisyyslaissa säädetään.

Asetus 1612/68/ETY ja erityisesti sen 5 artikla edellyttävät kuitenkin työllisyyslain muuttamista siten, että asuinpaikkaa koskeva vaatimus tulee ETA-valtioiden kansalaisten osalta poistaa, jotta työntekopalveluja voidaan antaa myös sellaisille ETA-valtioiden kansalaisille, jotka eivät asu Suomessa hakiessaan työtä Suomessa. Asetuksen yhdenvertaisen kohtelun vaatimus edellyttää työntekolain 3 b §:n (1645/91) tarkistamista sen sisältämien kansalaisuusrajoitusten vuoksi.

Siirtolaisvälytyksestä annetun lain 1 § määrittelee siirtolaiseksi Suomen kansalaisen, joka lähtee Suomesta asettuakseen toiseen valtioon toimeentulon hankkimiseksi siellä sekä siirtolaisvälytykseksi siirtolaiseksi aikovan avustamisen. Lain soveltamisasetuksessa (12/56) on määritelty yksityiskohtaisemmin siirtolaisvälytys. Siirtolaisvälytyslaki ja sen soveltamisasetus kumotaan, jotta myös Suomessa asuvat ETA-valtioiden kansalaiset voivat saada siirtolaisvälytyspalveluja.

Asetuksen N:o 1612/68 8 artikla aiheuttaa Suomelle tarpeen tarkistaa henkilöstön edustuksessa yritysten hallinnossa annettua lakia (725/90) ja henkilöstörahaslakia (814/89), koska niihin sisältyy kansalaisuusrajoituksia. Hallintoedustuslain 6 §:stä ja henkilöstörahaslakain 44 §:stä on poistettava mainitut rajoitukset.

Asetuksesta N:o 1612/68 aiheutuvasta muu-

tosesityksestä työllisyyslakiin ja työntekolain sekä esityksestä siirtolaisvälytyslain kumoamiseksi annetaan erilliset hallituksen esitykset. Myös asetuksen perusteella tarpeellisista muutosesityksistä hallintoedustuslakiin ja henkilöstörahaslakiaisiin annetaan erilliset hallituksen esitykset.

Asetus 1612/68/ETY aiheuttaa Suomelle tarpeen tarkistaa merilain 41 §:ää (237/67) ja ulkomaanliikenteen kauppa-alusluettelosta annetun lain 1 §:n 1 momentin 4 kohtaa niiden sisältämien kansalaisuusrajoitusten vuoksi. Muutosehdotuksista annetaan erilliset hallituksen esitykset.

Asetuksen N:o 1612/68 3 artiklasta aiheutuvista muutoksista kielilainsäädäntöön annetaan tarvittaessa erillinen hallituksen esitys.

Ulkomaalaisomistuskomitea esittää mietinnössään (1991:23) kumottavaksi lain ulkomaalaisten sekä eräiden yhteisöjen oikeudesta hankkia kiinteää omaisuutta ja osakkeita eli niin sanotun rajoituslain. Asetuksen 1612/68/ETY 9 ja 10 artiklasta aiheutuvat muutokset ulkomaalaisen oikeudesta omistaa kiinteää omaisuutta koskevaan lainsäädäntöön otetaan huomioon rajoituslainsäädännön uudistamisesta annettavassa hallituksen esityksessä.

Neuvoston direktiivi, annettu 15 päivänä lokakuuta 1968, jäsenvaltioiden työntekijöiden ja heidän perheidensä liikkumista ja oleskelua yhteisön alueella koskevien rajoitusten poistamisesta (68/360/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on saattaa muiden jäsenvaltioiden kansalaiset ja heidän perheenjäsenensä oleskelua koskevissa säännöksissä yhdenvertaiseen asemaan jäsenvaltion omien kansalaisten kanssa.

Direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on poistettava liikkumista ja oleskelua koskevat rajoitukset jäsenvaltioiden kansalaisilta ja heidän perheenjäseniltään. Perheenjäsenten osalta viitataan asetukseen (ETY) N:o 1612/68.

Rajoitukset poistetaan myöntämällä direktiivissä tarkoitetuille henkilöille oikeus poistua jäsenvaltion alueelta ottaakseen vastaan palkatun työn ja toimiakseen siinä jonkin toisen jäsenvaltion alueella. Oikeuden käyttäminen tapahtuu yksinkertaisesti esittämällä voimassa oleva henkilötodistus tai passi. Näistä asiakirjoista direktiivissä on tarkempia määräyksiä.

Maastapoistumisviisumia ei saa vaatia. Maahantuloviisumia ei saa vaatia paitsi niiltä perheenjäseniltä, jotka eivät ole jäsenvaltioiden kansalaisia. Viisumien saantia näille henkilöille on helpotettava.

EY:n tuomioistuin on ratkaisussaan 68/89 (komissio v. Alankomaiden kuningaskunta) katsonut, että direktiivissä 68/360/ETY tarkoitetun jäsenvaltion kansalaisen toiseen jäsenvaltioon pääsyn ehtona ei saa olla rajaviranomaisen esittämiin kysymyksiin vastaaminen. Ehdoiksi maahanpääsulle voidaan asettaa vain voimassaolevan henkilötodistuksen tai passin esittäminen. Rajaviranomaisilla ei siis ole oikeutta esittää esimerkiksi oleskelun kestoa tai henkilön rahavaroja koskevia kysymyksiä.

Jäsenvaltioiden on myönnettävä oleskeluoikeus henkilöille, joilla on direktiivissä tarkoitetut asiakirjat. Todisteeksi oleskeluoikeudesta on annettava asiakirja nimeltä ”ETY:n jäsenvaltion kansalaisen oleskelulupa”. Oleskeluluvan sisällöstä sekä siitä, mitä asiakirjoja sen saamiseksi on esitettävä, direktiivissä on tarkempia säännöksiä. Perheenjäsenelle, joka ei ole jäsenvaltion kansalainen, on annettava häntä huoltavalle työntekijälle annetun asiakirjan kanssa yhtäläisesti voimassaoleva oleskeluun oikeuttava asiakirja. Tapauksessa 157/79 (Pieck) EY:n tuomioistuin katsoi, että vaikka kansalliset viranomaiset voivat määrätä rangaistuksen oleskeluluvan hankkimisen laiminlyönnistä, rangaistus ei saa olla rikkomuksen laatuun verrattuna ankaruudeltaan sellainen, että se muodostuu vapaan liikkumisen periaatteen rajoitukseksi.

Direktiivissä on tarkempia säännöksiä oleskeluluvan voimassaoloajasta, alueellisesta kelpoisuudesta, raukeamisesta ja peruuttamisesta. Lisäksi direktiivi sisältää määräyksiä asiakirjoista, jotka voidaan vaatia lyhyessä työsuhteessa olevilta, toisen jäsenvaltion alueella asuvilta työntekijöiltä ja kausityöntekijöiltä. Direktiivissä säädetään myös oleskelua varten tarkoitettujen asiakirjojen myöntämisestä ja niistä mahdollisesti perittävien maksujen suuruudesta.

Direktiivin säännökset ovat pakottavia siten, että niistä ei saa poiketa muuten kuin yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sekä kansanterveyden perusteella.

Liitteessä V direktiivin 4 artiklassa olevat

maininnat ”ETY:n jäsenvaltion kansalaisen oleskelulupa” korvataan ilmaisulla ”oleskelulupa”, jolla viitataan myös EFTA-valtioiden kansalaisiin. Direktiivin 11 ja 13 artiklaa ei liitteen mukaan sovelleta. Myös direktiivin liitteeseen tehdään ETA:sta johtuvat muutokset.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Ulkomaalaislain 8 §:n mukaan ulkomaalaisella on maahan saapuessaan ja maassa oleskellessaan oltava viisumi tai oleskelulupa, jollei Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu. Oleskeluluvasta on tarkempia säännöksiä ulkomaalaislain 3 luvussa. Ulkomaalaislain 24 §:n mukaan Suomessa ansiotyöhön ryhtyvällä ulkomaalaisella on oltava työlupa. Ulkomaalaislain 37 §:n mukaan ulkomaalainen, jolla ei ole maahantuloon vaadittavaa passia, viisumia tai oleskelulupaa, voidaan käännättää rajalta. Lain 40 §:n mukaan ilman vaadittavaa passia, viisumia tai oleskelulupaa maassa oleskeleva ulkomaalainen voidaan karkottaa maasta. Ulkomaalaisten maassa oleskelua, rajalta käännättämistä ja maasta karkottamista koskevia säännöksiä on tarkistettava, jotta ne olisivat sopusoinnussa ETA-sopimuksen henkilöiden vapaan liikkuvuuden periaatteiden kanssa.

Sopimuksen 28 artiklan liitesäännöstöstä ulkomaalaisen maassa oleskelua, rajalta käännättämistä ja maasta karkottamista koskeviin säännöksiin aiheutuvista muutoksista annetaan erillinen hallituksen esitys.

Komission asetus (ETY) N:o 1251/70, annettu 29 päivänä kesäkuuta 1970, työntekijöiden oikeudesta jäädä jäsenvaltion alueelle työskennelyään siinä valtiossa

Asetuksella määritellään ne edellytykset, joiden vallitessa työntekijällä on oikeus jäädä jäsenvaltion alueelle työskennelyään kyseessä olevassa valtiossa.

I artikla. Artiklan mukaan asetusta sovelletaan jäsenvaltioiden kansalaisiin, jotka ovat päättäneet työskentelynsä vastaanottajavaltiossa sekä heidän perheidensä jäseniin. Neuvoston

asetuksen (ETY) N:o 1612/68 10 artiklassa on määritelty, mitä perheenjäsenillä tarkoitetaan.

2 ja 3 artikla. Asetuksen 2 artiklassa määritellään ne edellytykset asumisen ja työnteon kestolle, joilla oikeus jäädä pysyvästi jäsenvaltion alueelle saavutetaan, ja 3 artiklassa säädetään, millä edellytyksillä jäsenvaltion alueella asuneen kuolleen työntekijän perheenjäsenillä on oikeus jäädä tuon valtion alueelle.

4 ja 5 artikla. Asetuksen 4 artiklassa on asumisen jatkuvuuden osoittamista koskeva säännös. Artiklan 2 kohdassa todetaan, millaiset työttömyys- ja sairaudesta tai tapaturmasta aiheutuneet poissaolojaksot luetaan työssäoloajaksi. Asetuksen 5 artiklan mukaan oikeutta jäädä jäsenvaltion alueelle voi ryhtyä käyttämään kahden vuoden kuluessa oikeuden saamisesta.

6—9 artikla. Asetuksen 6 artiklassa on säännökset oikeudesta oleskelulupaan. Artiklassa on myös säännös siitä, millaisia maksuja oleskeluluvan myöntämisen ja uudistamisen yhteydessä voidaan periä sekä tarkempia säännöksiä oleskeluluvan voimassaoloajasta ja sen uudistamisesta ja raukeamisesta. Neuvoston asetuksen N:o 1612/68 yhdenvertaista kohtelua koskevia säännöksiä sovelletaan myös tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluviin henkilöihin. Kansallisen lainsäädännön jäsenvaltioiden kansalaisten kannalta edullisemmat säännökset syrjäyttävät tämän asetuksen säännökset. Jäsenvaltioiden tulee helpottaa eläkeiän saavuttaneiden tai pysyvästi työkyvyttömiksi tulleiden, alueellaan pitkään työskennelleiden alueeltaan poistuneiden työntekijöiden paluuta. (8 artikla) Asetuksen 9 artiklaa ei sovelleta ETA-sopimuksessa.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Ulkomaalaislain 8 §:n mukaan ulkomaalaisella on maahan saapuessaan ja maassa oleskellessaan oltava viisumi tai oleskelulupa, jollei Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu. Ulkomaalaislain 16 §:n 4 momentin mukaan ulkomaalaiselle, joka on oleskellut maassa yhtäjaksoisesti kahden vuoden ajan, myönnetään eräin poikkeuksin pysyvä oleskelulupa. Oleskelulupa raukeaa ulkomaalaislain 22 §:n mukaan silloin, kun ulkomaalainen on ilmoittanut muuttavansa pois maasta tai kun hän on oleskellut kaksi vuotta

maan ulkopuolella. Asetuksen N:o 1251/70 voimaan saattaminen edellyttää ulkomaalaislain edellä mainittujen säännösten tarkistamista lain ja sellaisenaan voimaansaattavan EY-asetuksen välisten ristiriitojen poistamiseksi. Asiasta annetaan erillinen hallituksen esitys.

Neuvoston direktiivi, annettu 18 päivänä toukokuuta 1972, direktiivin 64/221/ETY soveltamisalan laajentamisesta työntekijöihin, jotka käyttävät oikeuttaan jäädä jäsenvaltion alueelle työskenneltyään siinä valtioissa (72/194/ETY)

Direktiivi sisältää säännökset 25 päivänä helmikuuta 1964 annetun direktiivin 64/221/ETY soveltamisalan laajentamisesta koskemaan myös niitä jäsenvaltioiden kansalaisia ja heidän perheenjäseniään, jotka asetuksen (ETY) N:o 1251/70 mukaisesti käyttävät oikeuttaan jäädä jäsenvaltion alueelle.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Ulkomaalaislain 40 §:ssä on lueteltu perusteet, joiden nojalla ulkomaalainen voidaan karkottaa maasta. Säännöksen 1 kohdan mukaan ilman vaadittavaa, passia, viisumia tai oleskelulupaa maassa oleskeleva voidaan karkottaa. Toistuvasti rikoksiin syylistynyt voidaan karkottaa 40 §:n 3 kohdan nojalla. Lain 40 §:n 5 kohdan mukaan voidaan henkilö, jonka voidaan aikaisemman toimintansa perusteella tai muutoin perustellusti olettaa ryhtyvän sabotasiin, vakoiluun, laittomaan tiedustelutoimintaan taikka Suomen suhteita vieraaseen valtion vaarantavaan toimintaan, karkottaa maasta. Ulkomaalaisen maasta karkottamista koskevia säännöksiä on tarkistettava, jotta ne ovat sopusoinnussa ETA-sopimuksen henkilöiden vapaan liikkuvuuden periaatteiden kanssa. Muutoksista annetaan erillinen hallituksen esitys.

Neuvoston direktiivi, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1977, siirtotyöläisten lasten koulutuksesta (77/486/ETY)

Direktiivi velvoittaa jäsenvaltiot järjestä-

mään kansallisten olojensa ja oikeusjärjestyksensä mukaisesti toisista jäsenvaltioista peräisin olevien työntekijöiden oppivelvollisuusikäisille lapsille vastaanottamisen ensivaiheen helpottamiseksi ilmaista opetusta, johon sisältyy erityisesti näiden lasten erityistarpeisiin sovellettu vastaanottavan valtion yhden virallisen kielen opetus. Myös tätä varten tarvittava opettajien koulutus ja jatkokoulutus on järjestettävä. Edelleen jäsenvaltioiden on kansallisten olojensa ja oikeusjärjestyksensä mukaisesti toteutettava aiheelliset toimenpiteet kyseisten lasten äidinkielen ja kotivaltion kulttuurin erityisopetuksen edistämiseksi normaaliopetuksen rinnalla.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivistä ei aiheudu tarvetta muuttaa Suomen lainsäädäntöä.

* * *

29 artikla. Sopimuksen 29 artiklassa määrätään sosiaaliturvan periaatteista. Artiklan mukaan sopimuspuolet sitoutuvat turvaamaan työntekijöiden, itsenäisten ammatinharjoittajien ja näiden perheenjäsenten liikkuvuuden toteuttamiseksi sen, että oikeuden saamiseksi etuuteen ja sen säilyttämiseksi sekä etuuden määrän laskemiseksi maiden lainsäädännön mukaan huomioon otettavat kaudet lasketaan yhteen. Samoin sopimuspuolet sitoutuvat maksamaan etuudet kaikille sopimuspuolten alueella asuville.

Artikla vastaa sisällöltään Rooman sopimuksen 51 artiklan määräyksiä. Rooman sopimuksen 51 artiklan veloitteiden täyttämiseksi säädettiin asetukset N:ot 3/58 ja 4/58, jotka myöhemmin korvattiin asetuksella N:o 1408/71 sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä sekä asetuksella N:o 574/72 asetuksen N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä. Viimeksi mainitut kaksi asetusta niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen sekä niiden perusteella annetut päätökset muodostavat artiklassa viitattuun liitteeseen VI sisältyvät tarpeelliset sosiaaliturvaa koskevat määräykset.

Asetuksissa N:ot 1408/71 ja 574/72 säädetään sosiaaliturvalainsäädäntöjen yhteensovittamisesta ja tarpeellisista menettelytavoista. Sosiaaliturvan aineellisesta sisällöstä säädetään kansallisella lainsäädännöllä ja etuudet myönnetään sitä soveltaen. Asetuksen lainvalintaa koskevilla säännöksillä turvataan se, että työntekijä ja itsenäinen ammatinharjoittaja perheenjäsenenä kuuluu liikkueessaan sopimusvaltioiden alueella jonkin, yleensä työskentelyvaltion, sosiaaliturvalainsäädännön soveltamispiiriin; etuudet myönnetään yleensä tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaisina ja kustannuksella. Lainvalintasäännösten tarkoituksena on myös estää etuuksien ylikompensatio.

Yhdenvertaisen kohtelun periaatetta koskevilla säännöksillä taataan toisen sopimuspuolen kansalaisille samat oikeudet ja asetetaan samat velvoitteet kuin valtion omille kansalaisille kansalliseen lainsäädäntöön mahdollisesti sisältyvistä kansalaisuutta edellyttävistä säännöksistä huolimatta. ETA-valtioiden lainsäädäntöjen piirissä täytetyt vakuutus- tai muut vastaavat kaudet tulee ottaa huomioon, milloin tämä on tarpeen kansalliseen lainsäädäntöön sisältyvien vakuutusaikaa tai muuta vastaavaa aikaa koskevien edellytysten täyttämiseksi, jotta oikeus etuuteen tätä kautta saavutettaisiin, säilytettäisiin tai saataisiin takaisin. Asetuksessa on myös säännökset siitä, miten vakuutuskausien tai vastaavien kausien pituuden perusteella määräytyvät etuudet kuten eläkkeet lasketaan silloin, kun etuuksia on ansaittu useamman valtion lainsäädäntöjen piirissä. Vapaan liikkumisen esteiden poistamiseksi asetukseen sisältyvät myös säännökset myönnettyjen etuuksien vapaasta maastaviennistä. Myönnettyä etuutta ei saa yleensä lakkauttaa, keskeyttää tai etuuden määrää vähentää pelkästään sen vuoksi, että etuuden saaja muuttaa pois etuuden myöntäneen valtion alueelta.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Sopimuksen 29 artiklan määräykset yhdessä sosiaaliturva-asetusten säännösten kanssa saatetaan lailla voimaan. Näin ollen sopimuksen määräykset ja niihin perustuvat säännökset tulevat sovellettaviksi samanaikaisesti kansallisen lainsäädännön sosiaaliturvaa koskevien säännösten kanssa ratkaistaessa oikeutta etuuteen niissä sopimuksen tarkoittamissa tilanteissa, joissa työntekijään tai itsenäiseen ammatinharjoittajaan sovelletaan tai on sovellettu yhden tai useamman ETA-valtion sosiaaliturvalainsäädäntöä. Sopimuksen 29 artiklan veloit-

teet eivät aiheuta välitöntä tarvetta muuttaa Suomen sosiaaliturvaa koskevaa lainsäädäntöä.

Osittain valtiontaloudellisista ja myös hallinnollisista syistä kansaneläkelakia ja yleistä perhe-eläkelakia ehdotetaan kuitenkin ETA-sopimuksen hyväksymisen yhteydessä muutettavaksi siten, että eläkkeet määräytyvät Suomessa asumisajan perusteella. Lisäksi muun muassa kansanterveyslakiin (66/72) ja erikoissairaanhoidon lakiin (1062/89), sairausvakuutuslakiin (364/63) ja lapsilisälakiin (541/48) sekä eräisiin muihin sosiaaliturvaa koskeviin lakeihin on tarpeen tehdä lähinnä teknislouontoisia täsmennyksiä tarkistuksia. Tarvitavat lainmuutokset on selostettu jäljempänä asianomaisen artiklan tai osaston yhteydessä.

Sosiaaliturvaa koskeva liite

Sosiaaliturvaa koskevan liitteen VI mukaan tarkoitetaan jäsenvaltiolla paitsi EY:n jäsenvaltioita myös Itävaltaa, Suomea, Islantia, Liechtensteinia, Norjaa, Ruotsia ja Sveitsiä. Liitteen mukaan sovellettaessa sen määräyksiä ETA-sopimuksen soveltamiseksi hallinnolliselle toimikunnalle ja tilintarkastuslautakunnalle annetuista tehtävistä huolehtii VII osan määräysten mukaisesti ETA:n sekakomitea. Pöytäkirjan 37 mukaan EFTA-valtioiden edustajat osallistuvat 101 artiklassa tarkoitettulla tavalla siirtotyöläisten sosiaaliturvan hallintotoimikunnan työskentelyyn.

Liite sisältää luettelon ETA:ssa sovellettavissa EY:n sosiaaliturvasäädöksistä sekä niihin tehdyistä mukautuksista. Asetus N:o 1408/71 jakaantuu osastoihin. Sen I osastossa on yleiset säännökset soveltamisen periaatteista. Osastossa määritellään käytetyt käsitteet, henkilöllinen ulottuvuus, yhdenvertainen kohtelu sekä asiallinen ulottuvuus. Lisäksi osasto sisältää säännökset sosiaaliturvasopimusten asemasta sekä sopimusten tekemisestä jäsenvaltioiden välillä. Osastossa on säännökset muun muassa etuuskien arvon säilyttämisestä ja yleiset säännökset etuuskien päällekkäisyyden estämisestä. Asetuksen II osasto sisältää säännökset sovellettavan lainsäädännön määrittämisestä. Yleensä henkilö voi kuulua vain yhden valtion lainsäädännön piiriin, mikä ratkaistaan yleensä työskentelyn perusteella. Osastossa on erityiset säännökset merimiehiä, itsenäisiä ammatinharjoittajia sekä niin sanottuja lähetettyjä työntekijöitä varten. Asetuksen III osasto sisältää eri

etuusryhmiä koskevia erityissäännöksiä. Nämä kattavat sairaus- ja äitiysetuudet, työkyvyttömyyden perusteella maksettavat etuudet kuten eläkkeet ja muut sellaiset työkyvyn ylläpitoa varten suoritettavat etuudet, vanhuuseläkkeet ja perhe-eläkkeet sekä kuolemantapauksen johdosta maksettavat avustukset ja tapaturma- ja ammattitaidin perusteella suoritettavat korvaukset. Osastossa on myös säännökset työttömyysetuuksista, perhe-etuuksista ja eläkeläisten huollettavina oleville lapsille ja orvoille maksettavista etuuksista.

Asetuksen IV osasto sisältää säännökset siirtotyöläisten sosiaaliturvan hallinnollisen toimikunnan kokoonpanosta ja työskentelytavoista sekä toimikunnan tehtävistä. Sen V osasto sisältää säännökset siirtotyöläisten sosiaaliturvan neuvon antavan komitean perustamisesta, kokoonpanosta ja työtapoista sekä tehtävistä. Asetuksen VI osasto sisältää erinäisiä säännöksiä ja VII osasto siirtymä- ja loppusäännökset.

Asetuksessa N:o 574/72 on tarkemmat säännökset asetuksen N:o 1408/71 täytäntöönpanoa varten. Asetus sisältää, yleensä etuuskohtaisesti, säännökset menettelytavoista ja tiedonkuluista eri jäsenvaltioiden välillä.

Neuvoston asetus (ETY) N:o 1408/71, annettu 14 päivänä kesäkuuta 1971, sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä

Asetuksen teksti on julkaistu ajan tasalle saatettuna asetuksella N:o 2001/83 vuonna 1983, minkä jälkeen siihen on tehty muutoksia erityisesti Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjalla.

I osasto: yleisiä säännöksiä

1 artikla. Artiklassa määritellään asetuksessa käytetyt käsitteet. Niistä on erikseen syytä todeta seuraavaa:

Kohdan a mukaan palkatulla työntekijällä (työntekijä) ja itsenäisellä ammatinharjoittajalla (yrittäjä) tarkoitetaan työntekijöiden tai yrittäjien sosiaaliturvajärjestelmässä vakuutettuja henkilöitä tai sellaisia asumiseen perustuvassa järjestelmässä vakuutettuja henkilöitä, joita voidaan pitää työntekijöinä tai yrittäjinä. Li-

säksi määritelmässä on eritelty eräitä muita perusteita erityyppisiä sosiaaliturvajärjestelmiä silmälläpitäen.

Työntekijän ja yrittäjän käsite tulee määritellä sopimuksen liitteen liitteessä I silloin, kun kysymyksessä olevan lainsäädännön soveltamiseksi työntekijää tai yrittäjää ei voida tunnistaa muista etuuteen oikeutetuista. Suomessa asumiseen perustuvaan sosiaaliturvaan on liite I/I mukaan oikeus henkilöllä, joka kuuluu Suomen työeläkejärjestelmän piiriin työntekijänä tai yrittäjänä, vaikka hän ei asuisikaan Suomessa. Näin määritellen henkilön asema työntekijänä tai yrittäjänä on selkeä ja kattava. Se on helposti todettavissa myös sen jälkeen, kun henkilö on jo mahdollisesti siirtynyt pois Suomesta muuhun jäsenvaltioon.

Artiklan määrittelemästä työntekijän käsitteestä ei voida suoraan johtaa työntekijän tai yrittäjän käsitteen todellista sisältöä. Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen lukuisten määrittelyä koskevien päätösten tarkastelun perusteella työntekijän käsite on yhteisökäsite, jota on tulkittava laajasti eikä tulkinta voi vaihdella jäsenvaltiosta toiseen. Työntekijän aseman saavuttamiseksi henkilön tulee kuitenkin aina kuulla tai olla kuulunut työntekijänä yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön piiriin. Jäsenvaltion työntekijään kohdistuvat velvoitteet realisoituvat sen jälkeen, kun henkilö on sen alueella tehnyt työsopimuksen. Toisaalta työntekijän aseman saavuttanut henkilö säilyttää tämän aseman erilaisissa tilanteissa myöhemminkin esimerkiksi lopettaessaan työntöön, ryhtyessään opiskelemaan tai joutuessaan työttömäksi. Työntekijän käsite on siten laajennettu koskemaan myös muita henkilöitä kuin pelkästään niitä, jotka kysymyksessä olevana hetkenä työskentelevät työsuhteessa. Mitä edellä on sanottu koskee vastaavasti yrittäjää.

Artiklan b kohdassa määritellään rajatyöntekijä, jolla tarkoitetaan henkilöä, joka työskentelee toisen jäsenvaltion alueella asuen toisessa valtiossa, jonne hän palaa säännöllisesti. Käsite on Suomessa vakiintunut sovellettaessa Pohjoismaista sosiaaliturvasopimusta Tornionjokilaakson työntekijöihin.

Artiklan c kohta määrittelee kausityöntekijäksi sellaisen työntekijän, joka vuosittain työskentelee alle 8 kuukautta toisessa valtiossa oleksellen siellä samanaikaisesti.

Artiklan d ja e kohdan mukaan käsitteillä ”pakolainen” ja ”valtioton henkilö” tarkoite-

taan asianomaisissa yleissopimuksissa tarkoitettuja henkilöitä. Suomi on ratifioinut nämä yleissopimukset.

Artiklan f kohdassa määritellään perheenjäsenen käsite. Lähtökohtaisesti perheenjäsenellä tarkoitetaan kulloinkin sovellettavan lainsäädännön perheenjäsenen käsitettä. Jos lainsäädännössä edellytetään, että perheenjäsen asuu työntekijän tai yrittäjän kanssa samassa taloudessa, tämä edellytys täyttyy asumisesta riippumatta, jos taloudellinen riippuvuusuhde on olemassa. Jos kysymys on sairaanhoitoetuksien antamisesta, perheenjäsenyys määräytyy sen valtion lainsäädännön mukaan, missä nämä asuvat. Perheenjäsenen käsitteeseen liittyvän liitemääräyksen I/II mukaan Suomessa perheenjäsenen käsite määräytyy sairausvakuutuslain mukaan. Määritelmä on tarkoitus ottaa sairausvakuutuslakiin. Tätä koskevan hallituksen esityksen mukaan perheenjäsen olisi puolisosa ja alle 18-vuotias lapsi tai alle 25-vuotias lapsi, joka opiskelee.

Artiklan g-kohta määrittelee käsitteen jälkeen jäänyt. Käsitteellä tarkoitetaan kuolemantapauksen perusteella edunsaajina olevia perheenjäseniä kuten leskeä ja lapsia. Lähtökohtaisesti sovelletaan etuudet myöntävän valtion kansallista lainsäädäntöä laajennettuna kuitenkin samalla tavoin kuin edellisessä kohdassa samassa taloudessa asuviin henkilöihin.

Kohdissa h ja i määritellään asuminen ja oleskelu, joilla tarkoitetaan vakinaista asumista ja tilapäistä oleskelua. Käsitteet vastaavat sosiaaliturvasopimusten vastaavia käsitteitä.

Kohdassa j määritellään se, mitä lainsäädännöllä tarkoitetaan. Käsite on laaja pitäen sisällään myös kaikki alemmanasteiset säännökset ja määräykset. Työehtosopimuksen määräykset suljetaan pois käsitteen piiristä. Sama koskee myös yrittäjien erityisjärjestelmiä, jotka on lueteltu liitteessä II/I. Liitteessä ei ole Suomea koskevaa mainintaa, joten esimerkiksi yrittäjien eläkejärjestelmät kuuluvat osana työeläkejärjestelmää asetuksen soveltamispiiriin. Sama koskee maatalousyrittäjien tapaturmavakuutusjärjestelmää. Käsitteen lainsäädäntö alle luetaan myös valtioiden väliset kahden tai monenväliset sosiaaliturvasopimukset, jotka on voimaansaatettu osaksi asianomaisen valtion lainsäädäntöä.

Kohdissa k—n määritellään käsitteet sosiaaliturvasopimus, toimivaltainen viranomainen, hallinnollinen toimikunta sekä laitos. Asetuksen tarkoittama toimivaltainen viranomainen

Suomessa on sosiaali- ja terveysministeriö. Laitos puolestaan tarkoittaa kaikkia niitä toimielimiä tai viranomaisia, jotka vastaavat jonkin sosiaaliturvan alan lainsäädännöstä tai sen osan hallinnosta.

Artiklan kohdassa o määritellään toimivaltainen laitos. Toimivaltaisella laitoksella tarkoitetaan ensinnäkin sitä laitosta, missä henkilö on vakuutettu etuuksia hakiessaan. Toimivaltainen laitos tarkoittaa myös laitosta, josta asianomaisella henkilöllä on tai olisi oikeus etuuksiin, jos hän tai hänen perheenjäsenensä asuisivat laitoksen sijaintivaltion alueella. Toimivaltainen viranomainen voi myös erikseen määrätä jonkun laitoksen toimivaltaiseksi.

Kohdassa p määritellään vielä asuin- ja oleskelupaikan laitos. Näillä tarkoitetaan sellaista laitosta, joka on toimivaltainen myöntämään etuudet asuin- tai oleskelupaikalla soveltamansa lainsäädännön mukaisesti. Jos tällaista laitosta ei ole, toimivaltainen viranomainen voi määrätä jonkun laitoksen toimimaan edellä tarkoitettuna laitoksena.

Kohdassa q määritellään toimivaltainen valtio, jolla tarkoitetaan sitä jäsenvaltiota, jonka alueella toimivaltainen laitos sijaitsee ja jonka lainsäädäntöä toimivaltainen laitos soveltaa.

Kohdissa r ja s määritellään vakuutus-, työskentely- ja asumiskaudet. Vakuutuskausilla tarkoitetaan kausia, joilta maksetaan vakuutusmaksuja tai työskentely- tai yrittäjäkausia, jotka kansallisen lainsäädännön mukaan ovat vakuutuskausia. Vakuutuskausia ovat myös kaikki sellaiset kaudet, joita lainsäädännössä pidetään työskentely- tai yrittäjäkausia vastaavina. Työskentely- ja yrittäjäkaudet määräytyvät kansallisen lainsäädännön mukaan. Sama koskee asumiskausia.

Kohdan t mukaan etuuksilla ja eläkkeillä tarkoitetaan kaikkia eri eläkkeitä ja etuuksia niihin liittyvine lisineen ja korotuksineen, jotka lainsäädännön mukaan etuuden saajalle kuuluvat. Käsitteet pitävät sisällään myös kertasuoritukset sekä vakuutusmaksujen palautukset.

Kohdassa u määritellyt perhe-etuudet tarkoittavat rahana tai luontoisetuuksina annettavia etuuksia perheen kustannusten tasaamista varten. Perheavustuksilla tarkoitetaan sellaisia rahana määrääjain suoritettavia etuuksia, jotka perustuvat perheenjäsenen lukumäärään tai tapauksesta riippuen näiden ikään. Perhe-etuutena ei pidetä erityisiä synnytysavustuksia, jotka on mainittu liitteessä II. Suomen osalta äitiysavustuslain (424/41) mukainen äitiysavus-

tus on suljettu pois asetuksen soveltamisalasta. Suomessa lapsilisälain mukainen lapsilisä on asetuksen tarkoittama perhe-etuus.

Kohdassa v määritellään kuolemantapauksen yhteydessä maksettava avustus, jolla tarkoitetaan tässä tilanteessa maksettavaa kertasuoritusta. Kansaneläkelain ja tapaturmavakuutuslain perusteella suoritettavat hautausavustus ja hautausapu ovat tämän kohdan mukaisia avustuksia.

2 artikla. Artiklassa säädetään henkilöpiiristä, johon asetusta sovelletaan. Keskeisin ryhmä on jäsenvaltion kansalaisuutta olevat työntekijät ja yrittäjät sekä valtiottomat henkilöt ja pakolaiset, jotka asuvat jonkun jäsenvaltion alueella ja joihin sovelletaan tai on sovellettu yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädäntöä. Asetuksen piiriin kuuluvat myös kansalaisuudesta riippumatta näiden perheenjäsenet ja jälkeen jääneet henkilöt. Artiklan 2 kohdassa henkilöpiiriä laajennetaan koskemaan myös sellaisia työntekijän tai yrittäjän jälkeen jääneitä henkilöitä, jotka ovat jäsenvaltioiden kansalaisia tai kansalaisuudettomia tai pakolaisia, ja jotka asuvat jäsenvaltioiden alueella ja joihin sovelletaan tai on sovellettu yhden tai useamman valtion lainsäädäntöä. Merkityksetöntä on, vaikka työntekijä tai yrittäjä, josta jälkeen jäänyt johtaa oikeutensa, ei olisikaan ollut minkään jäsenvaltion kansalainen. Henkilöllinen ulottuvuus kattaa myös virkamiehet ja muut henkilöt, joita sovellettavan lainsäädännön mukaan pidetään sellaisina.

Suomen sosiaaliturvajärjestelmä perustueensa pääosin asumiseen ei yleensä tee eroa ulkomaan kansalaisten ja Suomen kansalaisten välillä. Asetuksen tarkoittama työntekijä kuuluu Suomessa asumiseen perustuvan sosiaaliturvajärjestelmän piiriin riippumatta siitä, asuuko hän täällä vai ei, jos työntekijä voidaan edellä mainitun liitemääräyksen I/1 mukaisesti tunnistaa työntekijäksi. Toisin sanoen henkilö tulee Suomen lainsäädännön piiriin ryhtyessään ansiotyöhön Suomessa.

Suomen kahdenväliset sosiaaliturvasopimukset ja Pohjoismainen sosiaaliturvasopimus ovat yleensä henkilöpiiriltään laajempia koskien myös kolmansien valtioiden kansalaisia.

3 artikla. Artiklassa säädetään asetuksen ehkä tärkeimmästä periaatteesta, jäsenvaltioiden kansalaisten tasaveroisesta kohtelusta silmällä pitäen sosiaaliturvaa koskevia oikeuksia ja velvollisuuksia. Tämä periaate on sekä asetuksen lähtökohdista että lukuisten tuomiois-

tuimen ratkaisujen perusteella perustavaa laatua oleva rikkomaton periaate. Kansalliseen lainsäädäntöön sisältyviä kansalaisuutta koskevia säännöksiä ei voida soveltaa muun jäsenvaltion kansalaisuutta olevaa työntekijää tai yrittäjää syrjien ratkaistaessa oikeutta sosiaaliturvalainsäädännössä säädettyyn etuuteen. Tasaveroisen kohtelun periaatetta sovelletaan kuitenkin vain jäsenvaltioiden alueella asuviin henkilöihin. Näin ollen esimerkiksi eläkettä ei tarvitse myöntää tai sen maksamista jatkaa muussa kuin jäsenvaltiossa asuvalle henkilölle, vaikka jäsenvaltion lainsäädännön mukaan näin menetellään sen omien kansalaisten osalta.

Eräissä tuomioistuimen päätöksissä on ylitetty tasaveroisen kohtelun välitön vaatimus edellyttämällä sellaisen epäsuoran tai näkymättömän syrjinnän poistamista, joka muiden kuin kansalaisuuteen perustuvien erotteluperusteiden kautta johtaa samaan lopputulokseen ja näin ollen asiallisesti syrjii muiden jäsenvaltioiden kansalaisia.

Artiklan edellyttämää tasaveroisen kohtelun periaatetta vahvistaa myös työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella annetun asetuksen (ETY) N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdan säännös. Sen mukaan jäsenvaltion kansalaisen tulee saada nauttia samoja sosiaalisia ja verotuksellisia etuja kuin kotimaisen työntekijän. Tuomioistuimen ratkaisujen mukaan tässä tarkoitettu tasaveroisen kohtelun vaatimus on myös ulotettu koskemaan työntekijän perheenjäseniä. Sosiaaliturvan kannalta tämä merkitsee, että perheenjäsenellä, joka asuu samassa jäsenvaltiossa kuin missä työntekijä on työssä, on samoin edellytyksin kuin jäsenvaltion omilla kansalaisilla oikeus myös sellaisiin sosiaaliturvaetuksiin, joita hän ei saa perheenjäsenyyden johdosta asetuksen 1408/71 perusteella.

Suomen sosiaaliturvalainsäädännössä ei ole yleensä kansalaisuuteen perustuvia rajoituksia. Poikkeuksen muodostaa kansaneläkelaki, jonka 23 §:n mukaan vain Suomen kansalaiselle eläke voidaan myöntää ilman 5 vuoden odotusaikaa. Artiklan sisältämästä tasaveroisen kohtelun periaatteesta seuraa, että jäsenvaltion kansalaisuutta oleva työntekijä on etuuksia myönnettäessä rinnastettava Suomen kansalaiseseen. Myös Suomeen muuttaneella täällä työskentelevän työntekijän muun jäsenvaltion kansalaisuutta olevalla perheenjäsenellä on asetuksen 1612/68 perusteella oikeus saada kansaneläke, vaikka mainittu 5 vuoden asumisaikaa

koskeva edellytys ei täyttyisikään. Eduskunnalle annetussa, jäljempänä tarkemmin kuvatussa kansaneläkelain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan, että eläkkeen myöntämiseksi Suomen kansalaisilta vaadittaisiin 3 vuoden asumisaika Suomessa, joka tämän asetuksen perusteella koskisi myös ETA-valtioiden kansalaisia. Muutoin ulkomaan kansaiselta edellytettäisiin edelleen 5 vuoden maassa asumista ennen eläkkeen myöntämistä. Kansanterveyslain ja erikoissairaanhoidolain mukaan ulkomailla asuvalla Suomen kansalaisella on oikeus terveydenhuollon palveluihin hänen oleskellessaan Suomessa. Ulkomaan kansalaisella vastaavaa oikeutta ei ole. Tätä rajoitusta ei voida soveltaa sopimuksen piiriin kuuluviin työntekijöihin. Tältä osin lainsäädäntöä täsmennetään.

Artiklan 2 kohdan mukaan tasa-arvoisen kohtelun periaate koskee myös oikeutta osallistua sosiaaliturvalaitosten hallintoon. Artiklan 3 kohdassa viitataan 7 artiklan mukaisesti voimaan jääviin sosiaaliturvasopimusten määräyksiin, joita on tasa-arvoisen kohtelun periaatteen mukaisesti sovellettava kaikkiin asetuksen soveltamisalaan kuuluviin henkilöihin, jollei liitteeseen III otetuista määräyksistä muuta johdu.

4 artikla. Artiklassa säädetään asetuksen soveltamisalaan kuuluvasta sosiaaliturvalainsäädännöstä. Sosiaaliturvan alojen jaottelu poikkeaa osittain siitä, miten Suomen sosiaaliturvajärjestelmä on hallinnollisesti jakautunut.

Sairaus- ja äitiysetuuksiin luetaan sairausvakuutusjärjestelmän lisäksi myös koko julkinen terveydenhuoltojärjestelmä. Työkyvyttömyysetuuksiin kuuluvat kansaneläke- ja työeläkejärjestelmän työkyvyttömyyseläkkeet, niihin liittyvät muut etuudet sekä eri lakien perusteella annettava kuntoutus. Myös vammaistukilain (124/88) mukainen vammaistuki luetaan työkyvyttömyysetuuksiin.

Vaikka kuntoutus luetaan tämän artiklan mukaan työkyvyttömyysetuuksiin, näitä etuuksia koskevassa luvussa ei ole varsinaisia kuntoutusetuusten yhteensovittamista koskevia säännöksiä. Kuntoutusetuuksia asetuksen tarkoittamissa tilanteissa myönnettäessä sovelletaan kansallista lainsäädäntöä asetuksen periaatetta noudattaen. Näin kuntoutukseen joudutaan soveltamaan sairautta, työkyvyttömyyttä sekä työtapaturmia ja ammattitauteja koskevia asetuksen säännöksiä.

Vanhuusetuuksiin luetaan kansaneläke- ja

työeläkejärjestelmän vanhuuseläkkeet. Vanhuusetuuksiin kuuluviksi katsotaan työttömyyseläkkeet ja osa-aikaeläke. Jälkeen jääneiden etuuksiin kuuluvat mainittujen järjestelmien perhe-eläke-etuudet. Työtaturma- ja ammattitautietuuksiin kuuluvat työtaturma- ja ammattitautilainsäädännön mukaiset korvaukset sekä tähän lainsäädäntöön liittyvä kuntoutus. Suomessa ei ole erillisiä kuolemantapauksen vuoksi maksettavia avustuksia. Tällaista avustusta maksetaan kansaneläke- ja tapaturmavakuutuslain (608/48) perusteella. Työttömyysetuudet tarkoittavat sekä työttömyysturvain (602/84) mukaisen perusturvan että ansioperusteisen turvan työttömyysetuuksia. Lapsilisiä ja lapsen hoitotuesta annetun lain (444/69) mukainen lapsen hoitotuki luetaan perhe-etuuksiin kuuluviksi.

Artiklan 4 kohdan mukaan asetus ei koske sosiaalista ja lääkinnällistä huoltoa, sodan uhrien etuusjärjestelmiä eikä virkamiesten erityisjärjestelmiä. Näin esimerkiksi Suomen sotilasmäärä ja rintamasotilaseläkejärjestelmät eivät kuulu asetuksen soveltamisalaan. Suomessa ei ole sellaista virkamiesten erityisjärjestelmää, johon tässä viitataan. Julkisen sektorin eläkejärjestelmät luetaan työeläkejärjestelmään kuuluviksi.

Sosiaalisen huollon osalta kysymys on lähinnä rajanvedosta asetuksen tarkoittamien perhe-etuuksien sekä sosiaalihuollon etuuksien ja palvelujärjestelmän välillä. Oikeuskäytännössä etuus katsotaan kuuluvan sosiaalihuollon piiriin muun muassa, kun etuus myönnetään tarpeen perusteella ja sen määrä harkitaan tapauskohtaisesti henkilön tilanteen ja toimeentuloedellytysten perusteella. Merkityksentöntä on miten etuus rahoitetaan. Asetuksen piiriin kuuluvat etuudet ovat luonteeltaan oikeuksia kun taas sosiaalihuollon piiriin kuuluvat etuudet perustuvat yksilöllisiin olosuhteisiin ja harkintaan. Nämä harkinnan perusteet on Suomessa säädetty lailla, joten rajanveto jää hämäräksi.

Sosiaalihuoltolakiin (710/82) perustuva toimeentulotukijärjestelmä jää viimesijaisena tukimuotona asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Lasten kotihoidontuesta annetun lain (24/85) mukainen kotihoidon tuki kunnalliseen sosiaalipalvelujärjestelmään kuuluvien päivähoitopalvelujen vaihtoehtoisena palvelujärjestelmän osana ei myöskään kuulu asetuksen tarkoittaman sosiaaliturvan piiriin. Myöskin lapsen elatuksen turvaamisesta annetun lain

(122/77) mukainen lapselle maksettava elatus-tuki jää asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle.

5 artikla. Tässä artiklassa viitataan erityisiin jäsenvaltioiden ilmoituksiin, joissa luetaan asetuksen soveltamisalaan kuuluva lainsäädäntö ja eräät asetuksen tarkoittamat erityisetuudet ja etuuksien erityispiirteet. Luettelon laatiminen on jäsenvaltion yksipuolinen toimenpide. Luettelo voidaan nähdä enemmän teknisenä ja informatiivisena. Jäsenvaltio ei kuitenkaan voi sitovasti laatia mainittua luetteloa siten, että asetuksen soveltamisalaan kuuluva etuus voitaisiin rajata sen ulkopuolelle jättämällä sitä koskeva lainsäädäntö luettelossa mainitsematta. Annettu ilmoitus kuitenkin sitoo aina asianomaista jäsenvaltiota siten, että luettelossa ilmoitetun lainsäädännön mukaiset etuudet kuuluvat kiistatta asetuksen soveltamisalaan.

6 artikla. Asetus korvaa henkilöitä ja asioita koskevan soveltamisalansa osalta kaikki kahdenväliset ja muut sosiaaliturvasopimukset. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että Pohjoismainen sosiaaliturvasopimus (SopS 81/81) ja Suomen ETA-maiden kanssa tekemät kahdenväliset sosiaaliturvasopimukset korvautuvat suurimmalta osin. Koska asetus rajoittuu henkilöpiiriin osalta jäsenvaltion kansalaisiin ja useimmat Suomen tekemät sopimukset ovat myös kolmansien valtioiden kansalaisia koskevia, nämä sopimukset jäävät edelleen sovellettaviksi kolmansien valtioiden kansalaisten osalta. Vastaavasti erityisesti Pohjoismainen sosiaaliturvasopimus ja muutamat kahdenväliset sopimukset ovat asialliselta soveltamisaltaan asetusta laajempia. Näiden etuuksien osalta sopimuksia sovelletaan edelleen.

Tuomioistuimen päätöksen (227/89, Rönfeldt) mukaan kuitenkin kahdenvälisen sosiaaliturvasopimuksen määräystä oli 6 artiklan säännöksen estämättä sovellettava sen johtajansa työntekijän kannalta edullisempaan lopputulokseen kuin asetuksen säännösten soveltaminen. Päätös poikkeaa tuomioistuimen aiemmasta vakiintuneesta tulkinnasta. Edullisuusvertailun välttämiseksi kahdenvälisiä ja muita sosiaaliturvasopimuksia on tarpeen muuttaa niiltä osin kuin ne vastaavat asetuksella säänneltyä soveltamisalaa. Pohjoismaisen sosiaaliturvasopimuksen soveltaminen saattaa useissa tapauksissa johtaa edullisempaan lopputulokseen kuin asetuksen säännökset. Tämä johtaisi eläketurvan osalta eläkkeiden ylikompensaatioon. Myös hallinnolliset hankaluudet olisivat

huomattavat. Muun muassa näistä syistä Pohjoismaiden välillä on neuvoteltu uudesta sopimuksesta. Tarkoituksena on, että uusi sopimus tulisi voimaan samanaikaisesti kuin asetuksen säännökset eli 1.1.1993. Myös nykyisten sopimusten muuttamista koskevat neuvottelut on käyty Suomen ja Ison-Britannian sekä Suomen ja Saksan välillä. Myös nämä sopimukset ovat tarkoitetut tulemaan voimaan vuoden 1993 alusta.

7 artikla. Artiklassa säädetään, että kansainvälisen työjärjestön (ILO) sopimukset sekä Euroopan neuvoston väliaikaiset sosiaaliturvasopimukset sekä Reinin laivurien sosiaaliturvaa ja kansainvälisen kuljetusliikenteen työntekijöiden sosiaaliturvaa koskevat sopimukset jäävät edelleen sovellettaviksi. Jos jäsenvaltiot haluavat jättää kahdenvälisistä tai muista sosiaaliturvasopimuksistaan määräyksiä voimaan, nämä määräykset on ilmoitettava liitteessä III.

Pohjoismaisesta sopimuksesta on tässä vaiheessa sovittu ilmoitettavaksi mainitussa liitteessä vain 14 artiklan 4 kohta, joka koskee sairaankuljetuskustannusten osittaista korvaamista. Muista Suomen tekemistä kahdenvälisistä sopimuksista liitteeseen on otettu määräyksiä, jotka koskevat etuuksien maksamista kolmansiin maihin ja kolmansien maiden vakuutuskausien huomioon ottamista tietyissä tapauksissa. Näin sosiaaliturvan koordinointi laajenee osittain myös tilanteisiin, joissa henkilö on muuttanut ETA-alueen ulkopuolelle. Koska kolmansiin maihin maksamista koskevat määräykset on otettu sekä liitteeseen III A ja III B, määräyksiä sovelletaan kuitenkin rajoitetusti kysymyksessä olevassa sopimuksessa määrättyllä tavalla eli yleensä vain sopimusosapuolten kansalaisiin.

8 artikla. Artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat myös tehdä keskenään muita sopimuksia, joiden kuitenkin on oltava asetuksen periaatteiden ja hengen mukaisia. Nämä sopimukset on annettava tiedoksi EY:n (ETA:n) neuvostolle. Sopimusten tarkoituksena olisi lähinnä täydentää asetuksen määräyksiä. Suomen uudet ETA-valtioiden kanssa tehtävät sosiaaliturvasopimukset olisivat tämän artiklan tarkoittamia sopimuksia.

9 artikla. Artiklassa säädetään oikeudesta päästä vapaaehtoisen tai jatkuvan valinnaisen vakuutuksen piiriin riippumatta siitä, asuuko työntekijä tai yrittäjä asianomaisen jäsenvaltion alueella. Edellytyksenä on kuitenkin, että työntekijä on työhistoriansa aikana kuulunut

tuon valtion lainsäädännön piiriin. Vakuutuskaudet, jotka on täytetty toisessa jäsenvaltiossa, otetaan tarpeen mukaan huomioon. Tällaisia järjestelmiä Suomessa ei ole.

9 a artikla. Asetuksella (ETY) No 2332/89, joka on annettu 18.7.1989, on muutettu asetusta 1408/71 siten, että asetukseen on lisätty uusi 9 a artikla. Artiklan mukaan jäsenvaltio, jonka lainsäädäntö mahdollistaa tietyissä olosuhteissa vakuutustapahtumaa edeltävän sellaisen tarkastelukauden pidentämisen, jonka aikana minimivakuutusajaksi etuuden saamiseksi on täytettävä, ottaa tarkastelukautta pidentävinä huomioon vastaavat olosuhteet myös toisessa jäsenvaltiossa. Tarkastelukautta pidentää artiklan mukaan muun muassa lastenhoitoaika sekä aika, jolta henkilö on saanut sairaus- tai työtaturmaetuutta taikka työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkettä tai työttömyyssetuutta.

Työttömyysturvalain mukaan ennen ansioon suhteutetun päivärahan saamista edellytetään niin sanotun työssäoloehdon täyttymistä. Työssäoloehdon tulee täytyä 24 kuukauden tarkastelukauden aikana. Tätä tarkastelukautta voidaan pidentää, jos henkilö on ollut poissa työmarkkinoilta muun muassa lastenhoidon, sairauden tai asevelvollisuuden taikka muun hyväksyttävän syyn vuoksi.

10 artikla. Työkyvyttömyys-, vanhuus- ja jälkeen jääneiden rahaetudet, työtaturmaja ammattitautieläkkeet ja hautausavustukset, joihin on syntynyt oikeus jäsenvaltiossa, on maksettava täysimääräisinä (eksportoitava) toiseen jäsenvaltioon. Suomessa ansioperusteiset työkyvyttömyys- ja vanhuuseläkkeet sekä tapaturmavakuutusetuudet on yleensä maksettu täysimääräisinä myös Suomesta poismuuttaneille. Työeläkkeen maksaminen ulkomailla asuvalle muulle kuin Suomen kansalaiselle edellyttää, että eläketurvakeskus antaa siihen luvan. Kansaneläkelain 41 §:n mukaan eläkkeen maksaminen ulkomailla oleskelevalle eläkkeen saajalle keskeytetään vuoden kuluttua maasta muutosta. Jos eläkkeen saaja on asunut Suomessa 10 vuotta välittömästi ennen eläkkeen alkamista tai jos ulkomailla oleskelu on sairauden vuoksi välttämätöntä, eläkettä maksetaan ulkomaille määräajan tai toistaiseksi. Sama koskee myös perhe-eläkelain ja vammaistukilain mukaan suoritettavia etuuksia. Artiklan säännös syrjäyttää nämä rajoitukset ETA-sopimuksen piiriin kuuluvien henkilöiden osalta.

Voimassa olevien säännösten mukaan työt-

tömyyseläkettä ei makseta siltä kalenterikuu-kaudelta, jonka aikana eläkkeensaaja ulkomaille oleskelun johdosta ei voi ottaa vastaan työtä. Myöskään työeläkelakien mukaista osaaikaeläkettä ei ole maksettu muualla kuin Suomessa osaaikatyössä olevalle työntekijälle. Lähtökohtana oli, että nämä eläkemuodot erityisluonteensa vuoksi jäisivät tämän artiklan soveltamispiiriin ulkopuolelle. Työttömyyseläke perustuu työvoimapolitiisiin syihin ja sen maksaminen edellyttää, että henkilö on työmarkkinoiden käytettävissä. Osa-aikaeläke taas edellyttää, että samanaikaisesti eläkkeen saamisen kanssa tehtävä osaaikatyö kuuluu Suomen työeläkelakien piiriin. Myös osa-aikaeläkkeen määräytymiseen liittyvien säännösten soveltaminen aiheuttaa ongelmia, jos osaaikatyötä tehdään muualla kuin Suomessa. Näistä syistä huolimatta mainitut eläkemuodot ovat epäilyksettä tämän artiklan säännösten mukaisesti eksportoitavia.

Artiklan lähtökohtana on, ettei etuutta saa vähentää tai keskeyttää sen maksamista sillä perusteella, ettei työntekijä tai yrittäjä enää asu etuuden myöntäneessä jäsenvaltiossa, jos muut laissa säädetyt etuuden saamisen edellytykset täyttyvät. Jos työttömyyseläkkeen saaja ei enää ulkomaille muutettuaan täytä muita eläkkeen maksamisen edellytyksiä, voidaan eläkkeen maksaminen tällöin artiklan säännösten estämättä lakkauttaa.

Osa-aikaeläkkeen maksamista jatketaan eläkkeen saajan muuttaessa Suomesta toiseen jäsenvaltioon edellyttäen, että hän jatkaa ennen kuin kuusi viikkoa on kulunut työskentelyn päättymisestä Suomessa sellaisessa osaaikatyössä, joka täyttää Suomen lainsäädännön eläkkeen saamiselle asettamat edellytykset. Sen sijaan osaaikaeläke ei tule tämän artiklan eikä muidenkaan eläkkeen myöntämistä koskevien asetuksen säännösten perusteella myönnettäväksi Suomen ulkopuolelle tilanteissa, joissa työntekijä siirtyy muussa jäsenvaltiossa kokoaikatyöstä osaaikatyöhön.

Kuntoutusrahalain (611/91) mukaista kuntoutusrahaa ei makseta nykyisten säännösten mukaan ulkomaille. Myös tämä etuus tulee artiklan mukaisen eksportoinnin piiriin. Etuutta on maksettava niin pitkään kuin mainitun lain mukaiset etuuden saamisen edellytykset ovat olemassa.

Artiklan toinen kappale koskee maksujen palauttamista järjestelmissä, joissa tällainen on mahdollista. Suomessa tällaista järjestelyä ei ole.

11 artikla. Säännös koskee etuuksien rahanarvon säilyttämistä. Kansallisen lainsäädännön säännöksiä sovelletaan myös suoritettaessa etuuksia asetuksen säännösten perusteella.

12 artikla. Artikla koskee päällekkäisten etuuksien yhteensovittamista ja sen soveltaminen on aiheuttanut tulkintaongelmia. Artiklan 1 kohdassa säädetään periaatteesta, ettei asetus takaa tai säilytä oikeutta useisiin samanlaisiin etuuksiin, jotka perustuvat samanaikaiseen paikalliseen vakuutusajakaan. Tätä ei kuitenkaan sovelleta eläkkeisiin tai ammattitaidin johdosta suoritettaviin korvauksiin silloin, kun etuudet myönnetään kahdesta tai useammasta jäsenvaltiosta työkyvyttömyyden pahenemisen vuoksi, muutettaessa työkyvyttömyyseläke vanhuuseläkkeeksi ja myönnettäessä eläke 46 artiklaa soveltaen sekä myönnettäessä 50 artiklan tarkoittamaa lisäetuutta. Sama koskee myös etuuksien uudelleenlaskemistilanteita ja ammattitaidin pahentumista.

Artiklan 2 kohdan mukaan toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan myönnettävät etuudet saadaan yhteensovittaa päällekkäisyytilanteissa, edellyttäen, että tästä on säännökset kansallisessa lainsäädännössä. Kansallisen lainsäädännön yhteensovitussäännöksiä ei kuitenkaan saa soveltaa eikä etuuksia leikata edellä mainittuja eläkkeitä tai korvauksia myönnettäessä. Säännöksestä seuraa muun muassa, ettei asetuksen perusteella kansaneläkettä myönnettäessä voida ottaa huomioon muusta ETA-valtiosta myönnettyä työeläkettä samalla tavoin kuin Suomesta myönnetty työeläke otetaan huomioon, vaikka kansallinen lainsäädäntö sitä edellyttääkin.

Artiklan 2 kohdan mukaan toisesta jäsenvaltiosta maksettava etuus voidaan pääsääntöisesti yhteensovittaa, kun kysymys on muusta tulosta kuin sosiaaliturvaetuudesta taikka eri lajin etuudesta. Näin ollen kansaneläkelain mukaisen vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen lisäosassa voidaan ottaa tulona huomioon eläkkeensaajan puolison vakuutukseen perustuva perhe-eläke. Vastaavasti perhe-eläkkeen lisäosatulona voidaan ottaa huomioon eläkkeensaajan omaan vakuutukseen perustuva vanhus- tai työkyvyttömyyseläke. Samoin työntekijäin eläkelain 8 §:n säännökset työeläkkeen ja ensisijaisten korvausten yhteensovittamisesta eivät ole ristiriidassa tämän artiklan yhteensovitussäännösten kanssa.

Kun useammasta jäsenvaltiosta maksetaan

työkyvyttömyys-, vanhuus-, perhe- tai ammattitautieläkettä, näiden eläkkeiden keskenään yhteensovittaminen ei ole mahdollista laskettaessa eläkettä 46 artiklan mukaisesti pro rata -menetellyllä. Sen sijaan kussakin jäsenvaltiossa voidaan soveltaa omaan lainsäädäntöön sisältyviä yhteensovitussäännöksiä etuuksiin, jotka kaikki perustuvat yksinomaan vakuuttamiseen kysymyksessä olevassa valtiossa.

Suomen työeläkejärjestelmän mukaisten leskeneläkkeiden eläkesovistusta ei pidetä tämän artiklan tarkoittamana yhteensovituksena, joten eläkesovitus on mahdollista tehdä myös leskeneläkkeeseen, joka on määräytynyt 46 artiklan mukaisesti. Jotta muussa jäsenvaltiossa ansiotulota saavaa leskeä kohdeltaisiin tasapuolisesti Suomessa työskentelevän lesken kanssa, eläkesovituksessa tulisi voida ottaa huomioon paitsi muista jäsenvaltioista maksettavat eläkkeet ja karttuneet eläkeoikeudet myös lesken ansiotulot. Näin tulisi menetellä niissä lukuisissa tapauksissa, joissa toisen jäsenvaltion eläkevakuutuslaitokset eivät pysty antamaan arviota leskelle karttuneesta oikeudesta eläkkeeseen. Muusta jäsenvaltiosta saadun ansiotulon huomioon ottaminen muissakin kuin työntekijäin eläkeläin 8 e §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa on tarkoitus toteuttaa muuttamalla työntekijäin eläkelain (395/61) 8 c §:ää.

Artiklan 3 kohdan mukaan etuuksia voidaan vähentää tai ne voidaan peruuttaa taikka maksaminen lakkauttaa, jos työkyvyttömyyseläkkeen tai ennenaikaisien vanhuusetuuksien saaja ryhtyy ansiotyöhön. Säännös on sopusoinnussa Suomen lainsäädännön kanssa siltä osin kuin on kysymys työkyvyttömyyseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä saavan henkilön samoin kuin työttömyyseläkkeen saajan ryhtymisestä ansiotyöhön.

II osasto: lainvalintasäännökset

13 artikla. Lainvalintasäännökset määräävät sen, minkä jäsenvaltion sosiaaliturvalainsäädännön piiriin työntekijä ja yrittäjä kuuluu.

Pääsäännön mukaan henkilö voi kulloinkin kuulua vain yhden jäsenvaltion lainsäädännön piiriin. Tämä on sen valtion lainsäädäntö, jossa henkilö kulloinkin työskentelee tai toimii yrittäjänä. Merkitystä ei ole sillä, missä työntekijä tai yrittäjä asuu taikka missä hänen työnantajansa rekisteröity toimipaikka tai muu kotipaikka sijaitsee. Aluksella palvelevat henkilöt

kuuluvat sen jäsenvaltion lainsäädännön piiriin, jonka lippua alus käyttää. Valtion palveluksessa toisen jäsenvaltion alueella työskentelevät kuuluvat sen valtion lainsäädännön piiriin, jolle he työskentelevät. Lisäksi säädetään asepalveluksessa olevien henkilöiden kuulumisesta lähtökohtaisesti sen valtion järjestelmän piiriin, jonka armeijassa tai muussa palveluksessa he palvelevat.

Lainvalintaperiaate poikkeaa Suomen kahdenvälisen sosiaaliturvasopimusten määräyksistä ja aiheuttaa siten muutoksen aiempaan vakuuttamiskäytäntöön. Asetuksen säännösten perusteella myös muussa jäsenvaltiossa samanaikaisesti Suomessa voimassa olevan työsuhteen kanssa tehtävä työ saattaa olla vakuutettava Suomessa, vaikka työ tehtäisiin ulkomaisen työnantajan palveluksessa. Yhden sovelletavan lainsäädännön periaatteesta on vain yksi poikkeus, josta säädetään 14 c artiklaan liittyvässä liitteessä VII.

Lainvalintasäännöksistä seuraa, että henkilö työskennellessään jossain jäsenvaltiossa saa kaikki tämän valtion sosiaaliturvalainsäädännön mukaiset asetuksen kattamat etuudet maassa asumisesta riippumatta, vaikka asianomainen kansallinen lainsäädäntö asumista nimenomaisesti edellyttäisi. Näin ollen asetusta sovellettaessa työskentelyperiaate syrjäyttää kansallisen lainsäädännön mukaiset asumista edellyttävät säännökset.

Suomeen työhön tuleva sopimuksen soveltamispiiriin kuuluva työntekijä tai yrittäjä tulee näin ollen välittömästi kansaneläke- ja sairausvakuutusjärjestelmän piiriin. Lapsilisät ja myös lapsen hoitotukea suoritetaan voimassa olevan lainsäädännön edellytysten täytyessä, vaikka lapset eivät asuisikaan Suomessa. Sama koskee äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että Suomessa ansiotyössä olevan henkilön muussa jäsenvaltiossa asuvalle puolisolle olisi maksettava äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa Suomesta. Oikeus saada päivärahaa on yksilöllinen oikeus eikä työntekijän kautta johdettu oikeus. Vastaavasti Suomesta toiseen sopimusvaltioon työhön siirtyvä henkilö ei enää kuulu Suomen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin. Tällöin oikeus etuuksiin ratkaistaan, etuudet myönnetään ja suoritetaan sen mukaan kuin työskentelyvaltion lainsäädännössä on säädetty.

Vaikka sosiaaliturvaa koskevan lainsäädäntömme mukaan useiden etuuksien saaminen edellyttää Suomessa asumista, asetuksen voi-

maan saattaminen Suomessa ei tältä osin vaadi lainsäädännön muuttamista. Asetuksen säännöksiä sovelletaan rinnakkain kulloinkin kysymykseen tulevan kansallisen lainsäädännön kanssa, jolloin asetuksen soveltamispiiriin kuuluvien henkilöiden ja asioiden osalta asetuksen säännökset tulevat sovellettaviksi kansallisen lain säännösten asemesta.

Yrittäjien eläkelain (468/69) 1 §:n mukaan Suomessa asuva yrittäjä on velvollinen järjestämään itselleen sanotun lain mukaisen eläketurvan. Lainvalintasäännökset puolestaan edellyttävät yrittäjän vakuuttamista jäsenvaltion alueella asumisesta riippumatta. Tämä ristiriita saattaisi johtaa sellaiseen tulkintaan, että muussa jäsenvaltiossa asuva yrittäjä ei olisi harjoittaessaan Suomessa yrittäjien eläkelain mukaista toimintaa kuitenkaan velvollinen järjestämään itselleen sanotun lain mukaista eläketurvaa. Koska työskentely tai ansiotoiminta on ensisijainen asumisvaatimukseen verrattuna ratkaistaessa lainsäädännön piiriin kuulamista, voidaan myös yrittäjien eläkelain Suomessa asumista koskevan edellytyksen katsoa menetävän merkityksensä siten, että sopimuksen piiriin kuuluva yrittäjä harjoittaessaan sanotun lain mukaista toimintaa Suomessa on myös sanotun lain mukaan vakuuttamisvelvollinen. Näin ollen yrittäjien eläkelain 1 §:n muuttaminen ei ole aiheellista. Asumista koskevan edellytyksen säilyttäminen on perusteltua myös niiden yrittäjien osalta, jotka eivät kuulu sopimuksen piiriin.

Artiklan 2 kohtaan on 25.6.1991 hyväksytyllä neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2195/91 lisätty uusi f alakohta. Tämä koskee tilanteita, joissa sen jäsenvaltion lainsäädäntö, jota henkilöön on artiklan säännösten perusteella sovellettu, ei enää tule sovellettavaksi eikä henkilö myöskään kuulu tämän artiklan tai 14 - 17 artiklan säännösten perusteella muunkaan jäsenvaltion lainsäädännön piiriin. Tällöin henkilö kuuluu yksinomaan asuinvaltionsa lainsäädännön piiriin siten kuin kysymykseen tulevassa kansallisessa lainsäädännössä on säädetty.

14 artikla. Artiklassa säädetään niin sanottuja lähetettyjä työntekijöitä koskevista poikkeuksista edellisen artiklan lainvalintasäännöksiin.

Jos työntekijä lähetetään tilapäisesti työskentelemään toiseen jäsenvaltioon ennalta arvioiden enintään 12 kuukauden ajaksi, hän kuuluu edelleen lähtövaltionsa lainsäädännön piiriin. Edellytyksenä on, että työntekijä on jo ennen

lähettämistä työskennellyt lähetettävän työnantajan palveluksessa lähtövaltiossa ja että työsuhde jatkuu toisessa jäsenvaltiossa. Jos työskentely ennalta arvaamattomista syistä kestää yli 12 kuukautta, työntekijä voi kuulua edelleen enintään toiset 12 kuukautta lähettäjävaltion lainsäädännön piiriin edellyttäen, että tätä tarkoitusta varten nimetyt viranomaiset tai toimielimet antavat siihen suostumuksensa. Jatkoaikaa koskeva hakemus on tehtävä ennen ensimmäisen lähettämisaajan päättymistä.

Jos henkilö työskentelee kahden tai useamman jäsenvaltion alueella, hän kuuluu pääsääntöisesti sen valtion lainsäädännön piiriin, jonka alueella hän asuu. Edellytyksenä on, että hän työskentelee osaksi myös asuinvaltionsa alueella. Asuinvaltion lainsäädännön piiriin kuuluu myös työntekijä, jolla on useita eri työnantajia, joiden kiinteät toimipaikat ovat eri jäsenvaltioiden alueella. Jollei työntekijä asu minkään sellaisen jäsenvaltion alueella, jossa hän tekee työtä, hänet vakuutetaan työnantajayrityksen kotipaikan lainsäädännön mukaan.

Artiklassa on myös yksityiskohtaiset säännökset eri jäsenvaltioiden alueella matkustavan henkilökunnan vakuuttamisesta. Matkustava henkilökunta vakuutetaan pääsääntöisesti työnantajayrityksen lainsäädännön mukaan.

Koska lähetetyn työntekijän määrittely asetuksessa on erittäin suppea verrattuna muun muassa useimpiin kahdenvälisiin sosiaaliturvasopimuksiin, käytäntö EY-valtioiden välillä on muodostunut huomattavasti väljemmäksi siten, että 14 artiklan sijaan sovelletaan yleisesti 17 artiklan mukaista poikkeusmenettelyä.

14 a artikla. Artikla sisältää yrittäjiä koskevat vastaavat säännökset vakuuttamisesta kuin työntekijän vakuuttamista koskeva 14 artikla. Vastaavin edellytyksin kuin työntekijä myös yrittäjä voi pysyä lähtövaltionsa lainsäädännön piirissä enintään 12 kuukauden määräajan. Tällainen "lähetetty" yrittäjä voi saada lähtövaltionsa lainsäädännön piiriin kuulumiselle jatkoaikaa samoin ehdoin kuin työntekijä seuraaviksi 12 kuukaudeksi.

Artiklan mukaan useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa toimintaansa harjoittava yrittäjä kuuluu pelkästään asuinvaltionsa lainsäädännön piiriin edellyttäen, että hän harjoittaa yritystoimintaansa osaksi myös asuinvaltiossaan. Muussa tapauksessa yrittäjä kuuluu sen valtion lainsäädännön piiriin, jossa hän harjoittaa pääasiallista yrittäjätoimintaansa. Artiklas-

sa säädetään yrittäjän vakuuttamista myös eräissä erityistilanteissa.

14 b artikla. Artikla sisältää 14 ja 14 a artiklan säännöksiä vastaavat säännökset merimiesten osalta, jotka ovat joko työntekijöitä tai yrittäjiä jossakin jäsenvaltiossa ja työskentelevät toisen jäsenvaltion lippua käyttävällä aluksella.

14 c artikla. Poiketen siitä, mitä 13 artiklassa on säädetty henkilön kuulumisesta vain yhden jäsenvaltion lainsäädännön piiriin, henkilö voi tämän artiklan mukaan kuulua useamman kuin yhden jäsenvaltion lainsäädännön piiriin silloin, kun hän työskentelee yhdessä jäsenvaltiossa ja toimii yrittäjänä toisessa. Näistä tapauksista on kunkin jäsenvaltion ilmoitettava liitteessä VII. Suomen osalta liitteeseen on merkitty, että Suomessa asuva ja täällä yrittäjänä toimiva henkilö kuuluu Suomen lainsäädännön piiriin, vaikka hän samanaikaisesti työskentelisi toisessa jäsenvaltiossa.

14 d artikla. Tämän artiklan säännösten mukaan henkilön kuulussa jonkin jäsenvaltion sosiaaliturvalainsäädännön piiriin, 14 artiklan 2 ja 3 kohdan tai 14 a artiklan 2—4 kohdan sekä 14 c artiklan a alakohdan perusteella, häneen on koko lainsäädäntöä sovellettava ikään kuin hän työskentelisi tai harjoittaisi yritystoimintaa tämän jäsenvaltion alueella. Artiklassa on myös erityissäännökset eläkeläisistä, jotka työskentelevät toisen valtion alueella. Eläkeläinen ei ole vakuuttamisvelvollinen, vaikka hän on ansainnut eläkkeensä toisessa jäsenvaltiossa.

15 artikla. Artiklassa säädetään vapaaehtoisien vakuutuksen tai valinnaisen jatkuvan vakuutuksen suhteesta 13—14 d artiklan säännöksiin. Mainittuja säännöksiä ei pääsääntöisesti sovelleta tämän artiklan tarkoitamiin järjestelmiin. Kaksinkertaisen vakuuttamisen estämiseksi artiklassa on erityiset säännökset.

16 artikla. Diplomaattisten ja konsuliedustustojen sekä Euroopan yhteisön avustavan henkilökunnan kuulumisesta sosiaaliturvalainsäädännön piiriin säädetään tässä artiklassa. Pääsääntöisesti tällainen henkilökunta kuuluu työskentelyvaltion lainsäädännön piiriin. Henkilökuntaan kuuluvat voivat kuitenkin valita kuulumisen työskentelyedustustonsa tai kotivaltionsa sosiaaliturvajärjestelmän piiriin, jos he ovat tämän valtion kansalaisia.

17 artikla. Säännöksen mukaan kaksi tai useampi jäsenvaltio voivat sopimuksin poiketa 13—16 artiklan lainvalintasäännöksistä tietty-

jen työntekijöiden tai yrittäjien ryhmien tai määrättyjen henkilöryhmien eduksi. Neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2195/91 artiklaa muutettiin siten, että poikkeusmenettelyä voidaan soveltaa myös sellaisiin henkilöihin, jotka eivät enää työskentele.

Artiklan säännöstä sovelletaan pääasiassa jatkettaessa 14 artiklassa tarkoitettua lähetetyn työntekijän kautta sekä sovittaessa kuulumisesta lähettäjävaltion sosiaaliturvan piiriin tilanteissa, joissa mainitut artiklat eivät tule sovellettaviksi kuten esimerkiksi silloin, kun lähtäminen tapahtuu tytäryhtiön palvelukseen. Artiklan mukaista menettelyä käytetään varsin yleisesti ja artiklan soveltaminen on kysymyksessä olevien valtioiden keskinäisen päätöksen varassa.

17 a artikla. Edellä mainitulla neuvoston asetuksella asetukseen on lisätty uusi 17 a artikla, joka koskee yhdestä tai useammasta jäsenvaltiosta eläkettä saavan kuulumisesta jäsenvaltion lainsäädännön piiriin. Eläkkeensaaja, joka ei saa asuinvaltionsa lainsäädännön mukaista eläkettä, voi pyytää, ettei häneen sovellettaisi asuinvaltion lainsäädäntöä. Edellytyksenä on, ettei eläkkeen saaja harjoita ansio-toimintaa kysymykseen tulevassa valtiossa.

III Osasto: Eri etuusryhmiä koskevia erityissäännöksiä

1 luku

Sairaus ja äitiys

Yleistä

Sairaus- ja äitiysturvaa koskevilla säännöksillä pyritään turvaamaan työntekijän ja yrittäjän sekä heidän perheenjäsentensä oikeus saada sairaus- ja äitiysetuuksia heidän liikkuaan jäsenvaltioiden alueella. Tässä luvussa on myös säännökset työttömän työntekijän ja eläkkeensaajan sekä näiden perheenjäsenten oikeudesta saada mainittuja etuuksia. Luontaisetudet eli sairaanhoito- ja muut terveydenhuoltopalvelut sekä rahaetuudet kuten sairaus- ja äitiyspäiväraha määräytyvät jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaan.

Oikeus saada jäsenvaltiosta sairaus- ja äitiysetuuksia perustuu työskentelyyn sen alueella. Rahaetuudet suoritetaan työskentelyvaltiosta (toimivaltainen valtio) sen lainsäädännön

mukaisesti. Sen sijaan sairaanhoitoetuudet annetaan asuin- tai oleskeluvaltion lainsäädännön mukaisina. Toimivaltainen valtio on velvollinen korvaamaan annettusta sairaanhoidosta aiheutuneet kustannukset, jollei asianomaiset jäsenvaltiot ole erikseen toisin sopineet.

Sairaus- ja äitiysetuuksia koskevat tämän luvun säännökset eivät ole ristiriidassa Suomen sairausvakuutuslain tai terveydenhuoltoa koskevan lainsäädännön kanssa eikä niistä aiheudu välitöntä tarvetta muuttaa lainsäädäntöä. Tarkoituksenmukaista kuitenkin on terveydenhuoltopalvelujen antamista silmällä pitäen, että sairausvakuutuslakiin otetaan perheenjäsenen määritelmä. Tästä on otettu maininta myös tämän sopimuksen liitteen liitteeseen I/II. Tätä koskeva hallituksen esitys annetaan erikseen.

1 jakso

18 artikla. Artiklassa säädetään muussa jäsenvaltiossa täytettyjen vakuutus-, työskentely- tai asumiskausien huomioon ottamisesta silloin, kun sairaus- tai äitiysetuutta koskevan oikeuden saavuttaminen, säilyttäminen tai takaisinsaaminen edellyttää tietyn pituista vakuutus-, työskentely- tai asumiskautta. Etuuden myöntävän jäsenvaltion toimivaltainen laitos laskee tarpeen mukaan nämä kaudet yhteen oman lainsäädäntönsä piirissä täytettyjen kausien kanssa, jotta sen lainsäädännön edellyttämä niin sanottu odotusaika täytyisi. Artiklan kohta kaksi sallii kausityöntekijöiden kohdalla korkeintaan neljän kuukauden vakuutusajan katkeamisen kyseisiä aikoja hyväksilaskettaessa.

Tällainen artiklan tarkoittama odotusaika sisältyy sairausvakuutuslain 21 §:ään, jonka mukaan äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan saaminen edellyttää, että vakuutettu on asunut Suomessa 180 päivää ennen laskettua synnytysaikaa. Tätä aikaa laskettaessa otetaan näin ollen tarvittaessa huomioon aika, jona Suomeen tullut jäsenvaltion kansalainen on ollut muussa ETA-valtiossa vakuutettuna.

2 jakso

19 artikla. Jos työntekijä tai yrittäjä asuu muun kuin sen jäsenvaltion alueella, joka lainvalintasäännösten mukaan on häneen nähden

toimivaltainen, hän saa sairaanhoidon etuudet toimivaltaisen valtion puolesta asuinvaltiostaan tämän valtion lainsäädännön mukaisina ikään kuin hänet olisi siellä vakuutettu. Edellytyksenä on, että työntekijä tai yrittäjä täyttää toimivaltaisen valtion lainsäädännön edellytykset oikeudesta etuuksiin. Toimivaltainen valtio vastaa suoritettavista rahaetuuksista kuten sairaus- ja äitiyspäivärahasta kokonaan oman lainsäädäntönsä mukaisesti.

Artiklan 2 kohdan mukaan 1 kohdan säännöksiä sovelletaan myös työntekijän tai yrittäjän perheenjäseniin heidän asuessa muun kuin sen jäsenvaltion alueella, joka on perheen työntekijäjäsenen nähden toimivaltainen. Artikla turvaa perheenjäsenelle oikeuden saada etuudet asuinvaltiosta, vaikka tällä ei tämän valtion lainsäädännön mukaan olisikaan niihin oikeutta. Vaikka oikeus saada sairaanhoitoetuuksia asuinvaltiossa ei sen lainsäädännön mukaan perustu työskentelyyn tai vakuutukseen, perheenjäsenen sairaanhoito katsotaan työskentelevään perheenjäsenen nähden toimivaltaisen valtion puolesta annetuksi. Näin ei kuitenkaan menetellä, jos puoliso tai lapsista huolehtiva muu henkilö harjoittaa ammatti- tai liiketoimintaa asuinvaltiossaan.

Suomessa julkisen terveydenhuollon palvelut ja sairausvakuutuslain mukaan korvattava sairaanhoito perustuvat asumiseen, johon täällä asuvalla perheenjäsenellä on oikeus työskentelestä riippumatta. Henkilön siirtyessä Suomesta työhön toiseen jäsenvaltioon, tämä valtio vastaa Suomeen jääneiden perheenjäsenten keskimääräisistä terveydenhuoltokustannuksista. Jos tämän valtion sairausvakuutusjärjestelmään kuuluu perheenjäsenyyden perusteella maksettavia rahaetuuksia, työskentelyvaltio toimivaltaisena valtiona vastaa myös niistä. Säännökset eivät estä sairaus- tai äitiyspäivärahan suorittamista vähimmäispäivärahana Suomessa asuvalle perheenjäsenelle, joka ei ole työssä. Jos muussa jäsenvaltiossa työskentelevän henkilön puoliso on Suomessa työssä, päivärahaetuudet suoritetaan hänen oman työskentelynsä perusteella noudattaen sairausvakuutuslain säännöksiä. Vastaavasti Suomi vastaa tänne muusta jäsenvaltiosta työskentelemään tulleen siirtotyöntekijän toisessa jäsenvaltiossa asuvan perheenjäsenen terveydenhuoltokustannuksista, mikäli tämä ei ole ansiotyössä. Myös toiseen jäsenvaltioon siirtyvän työskentelemättömän perheenjäsenen, esimerkiksi opiskelijan kohdalla vastuu etuuksista kuuluu

samalla tavalla lähtövaltiolle, jos hän on siellä työskentelevän henkilön perheenjäsen.

Edellä mainituissa tapauksissa perheenjäsenyys määräytyy sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jonka mukaisina etuudet annetaan. Näin ollen Suomessa asuvalle perheenjäsenelle annetusta sairaanhoidosta aiheutuneet kustannukset voidaan periä työntekijään nähden toimivaltaisesta valtiosta, kun henkilö Suomen lainsäädännön mukaan on muussa jäsenvaltiossa työskentelevän henkilön perheenjäsen. Vastaavasti Suomi korvaa muussa jäsenvaltiossa asuvan perheenjäsenen sairaanhoidosta aiheutuneet kustannukset, jos hän on tämän valtion lainsäädännön mukaan Suomessa työskentelevän henkilön perheenjäsen. Perheenjäsenille mahdollisesti maksettavien rahaetuuksien osalta työskentelevän henkilön perheenjäsenyys ratkaistaan työskentelyvaltion lainsäädännön perusteella, koska tämä valtio vastaa etuuksien suorittamisesta soveltaen omaa lainsäädäntöään.

20 artikla. Rajatyöntekijöiden osalta toimivaltainen valtio on työntekovaltio. Näin ollen etuudet asuinvaltiossa määräytyvät yleensä 19 artiklan mukaan. Rajatyöntekijä voi saada etuuksia myös toimivaltaisesta valtiosta. Perheenjäsenten oikeus saada etuuksia toimivaltaisen valtion alueella riippuu kiireellisistä tapauksista lukuunottamatta kuitenkin valtioiden tai laitosten välisistä sopimuksista tai asuinvaltion antamasta valtuutuksesta hakeutua hoitoon.

21 artikla. Työntekijä tai yrittäjä, joka ei asu toimivaltaisessa jäsenvaltiossa, saa siellä oleskellessaan etuudet ikään kuin hän asuisi siellä. Sama koskee hänen perheenjäseniään. Jos perheenjäsenet asuvat eri jäsenvaltiossa kuin työntekijä, sairaanhoitoetuudet annetaan toimivaltaisessa valtiossa oleskelun aikana kuitenkin asuinvaltion puolesta. Näissä tapauksissa perheenjäsenen sairaanhoidon todellisista kustannuksista vastaa aina asuinvaltio, jolle toimivaltainen valtio puolestaan korvaa perheenjäsenen sairaanhoidosta yleensä aiheutuneet laskennallisesti määritellyt keskimääräiset kustannukset.

Artiklan mukaan vastuu etuuksien antamisesta määräytyy edellä sanotulla tavalla, vaikka työntekijä tai yrittäjä taikka tämän perheenjäsen olisi saanut etuuksia saman sairaus- tai äitiystapauksen vuoksi jo ennen oleskeluaan tai muuttoaan toimivaltaiseen valtioon.

22 artikla. Artiklassa on säännökset etuuksien antamisesta muussa kuin toimivaltaisessa

jäsenvaltiossa oleskelun ajalta, muutettaessa tai palattaessa toiseen jäsenvaltioon sairauden tai äitiyden aikana sekä hakeuduttaessa hoitoon toiseen jäsenvaltioon. Työntekijä tai yrittäjä sekä tämän perheenjäsenet saavat näissä tapauksissa toimivaltaisen valtion puolesta annettavat sairaanhoitoetuudet siitä valtiosta, jossa he ovat, tämän valtion lainsäädännön mukaisina. Sen ajan pituus, jolta sairaanhoitoa annetaan, määräytyy kuitenkin toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaan. Rahaetuudet suoritetaan noudattaen toimivaltaisen valtion lainsäädäntöä.

Työntekijä tai yrittäjä taikka hänen perheenjäsenensä saa muussa jäsenvaltiossa oleskelun ajalta välitöntä sairaanhoitoa toimivaltaisen valtion puolesta edellyttäen, että se on hänen tilansa vuoksi välttämätöntä. Henkilön asema työntekijän tai yrittäjän perheenjäsenenä määräytyy tällöin asuinvaltion lainsäädännön mukaan.

Toimivaltaisen valtion on annettava edellä mainitulle henkilölle lupa muuttaa tai palata muuhun jäsenvaltioon sairauden tai äitiyden perusteella annettavien etuuksien suoritusajana, jollei siirtymisen katsota vaarantavan tämän terveydentilaa. Tällöin toimivaltainen valtio ja uusi asuinvaltio vastaavat etuuksista edellä selostetulla tavalla. Näin ollen esimerkiksi sairauden tai äitiyden perusteella suoritettavan päivärahan maksamista jatketaan toiseen jäsenvaltioon siirtymisestä huolimatta niin kauan kuin maksamisen edellytykset toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaan ovat olemassa. Toimivaltainen vakuutuslaitos voi myös valtuuttaa työntekijän tai yrittäjän taikka perheenjäsenen menemään toiseen jäsenvaltioon saamaan hoitoa. Valtuutus on annettava, jos kysymyksessä oleva hoito on tämän jäsenvaltion etuuksien joukossa eikä tällaista hoitoa ole voitu antaa asuinvaltiossa siinä ajassa kuin se on yleensä välttämätöntä huomioon ottaen hoitoon hakeutuvan terveydentila ja todennäköinen taudinkulku.

Jos perheenjäsenet asuvat muussa jäsenvaltiossa kuin työntekijä tai yrittäjä, sairaanhoitoetuudet annetaan artiklan tarkoittamissa tilanteissa aina oleskeluvaltiosta. Etuudet katsotaan kuitenkin asuinvaltion puolesta annetuiksi vastaavasti kuin 21 artiklan kohdalla on selostettu.

23 artikla. Jos toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan rahaetuudet määräytyvät ansioiden tai vakuutusmaksujen perusteella, etuuden määrä lasketaan ainoastaan tämän

lainsäädännön mukaan täytetyiltä kausilta saatujen ansioiden tai vakuutusmaksujen perusteella. Sairausvakuutuslain mukainen päiväraha sekä äitiys-, isyys- ja vanhempainraha määräytyy näin ollen vain Suomesta saatujen tulojen perusteella. Näin menetellään siinäkin tapauksessa, kun työntekijä on ollut Suomessa työssä niin lyhyen aikaa ennen etuuden alkamista, ettei hänelle ole viimeksi toimitetussa verotuksessa vahvistettu työtuloa. Tällöin päivärahan määrä lasketaan sairausvakuutusasetuksen (473/63) 10 §:n mukaan kuuden kuukauden työtulon perusteella. Jos työntekijä ei ole ollut Suomessa työssä, hän voi saada vastaavan etuuden muusta jäsenvaltiosta aikaisemman työskentelynsä perusteella. Muussa tapauksessa päiväraha myönnetään yksinomaan Suomen lainsäädäntöä soveltaen.

Artiklan 3 kohta velvoittaa ottamaan huomioon myös muussa jäsenvaltiossa asuvat perheenjäsenet, jos perheenjäsenten lukumäärä vaikuttaa etuuteen. Näin ollen sairausvakuutuslain mukaisiin päivärahaetuuksiin mahdollisesti suoritettavaa lapsikorotusta määrättäessä otetaan huomioon myös muussa jäsenvaltiossa asuvat lapset.

24 artikla. Artiklan mukaan jäsenvaltio vastaa kuitenkin merkittävien sairaanhoitoetuuksien, apuvälineiden ja proteesien kustannuksista, jos oikeus tällaisiin etuuksiin on tunnustettu ennen kuin työntekijä tai yrittäjä on vakuutettu toisessa jäsenvaltiossa. Näin menetellään myös siinä tapauksessa, että etuus tulee myönnettäväksi vasta sen jälkeen, kun työntekijä on vakuutettu toisessa jäsenvaltiossa.

Hallinnollinen toimikunta on päätöksellään n:o 115 vahvistanut luettelon 1 kohdassa tarkoitetuista apuvälineistä ja muista merkittävästä etuuksista. Tällaisia merkittäviä etuuksia ovat muun muassa kirurgiset tai ortopediset apuvälineet ja tukilaitteet, yläleuan ja kasvo-proteesit, silmäproteesit, kuulolaitteet, hammasproteesit, invalidikulkuneuvot, pyörätuolit ja muut mekaaniset laitteet ja opaskoirat sokeille. Myös laitoshoido sekä toiminnallinen tai ammatillinen kuntoutus sekä kaikki korvaukset, jotka on tarkoitettu kattamaan päätöksessä mainittujen etuuksien osakustannuksia ovat tällaisia artiklan tarkoittamia merkittäviä etuuksia. Etuuksina annettujen välineiden uusiminen jää myös välineet antaneen jäsenvaltion vastuulle.

3 jakso

25 artikla. Artiklassa säädetään työttömän henkilön ja hänen perheenjäsentensä oikeudesta sairaanhoitoetuuksiin. Kun työtön siirtyy toiseen jäsenvaltioon työnhakuun 69 artiklassa sallituksi kolmen kuukauden ajaksi, tämä valtio antaa työttömyysetuuksista vastaavan valtion kustannuksella sairaanhoidon. Mahdolliset sairauspäiväraha- ja vanhempainrahaetudet hän saa työttömyyskorvauksesta vastuussa olevasta valtiosta. Sama periaate koskee työttömien perheenjäseniä riippumatta siitä, minkä jäsenvaltion alueella he asuvat tai oleskelevat. Siinä tapauksessa, että työtön rajatyöntekijä tai muu kokonaan työtön henkilö asettuu asuinvaltionsa työvoimaviranomaisten käytettäväksi, hän saa kuitenkin sairaanhoidon ja rahaetudet tästä valtiosta sen kustannuksella. Säännökset koskevat vain sellaisia työttömiä henkilöitä, jotka ovat aikaisemmin olleet työntekijöitä tai yrittäjiä.

4 jakso

26 artikla. Artikla sisältää erityissäännökset eläkkeenhakijan oikeudesta saada sairaanhoitoa. Jos työntekijän, yrittäjän tai perheenjäsenen taikka jälkeen jääneen henkilön oikeus etuuksiin lakkaa eläkehakemuksen käsittelyn aikana, hän saa samoin edellytyksin kuin eläkkeensaaja etuuksia jäsenvaltioiden alueella. Kustannuksista vastaa joko se vakuutuslaitos, joka on kerännyt vakuutusmaksuja hakemuksen käsittelyn ajalta tai se, joka eläkkeen myöntämisen jälkeen on vastuussa kustannuksista.

5 jakso

27—30 artiklat. Artiklat sisältävät säännökset eläkkeensaajan ja hänen perheenjäsentensä oikeudesta sairaus- ja äitiysetuuksiin. Yhdestä tai useammasta jäsenvaltiosta eläkettä saava on perheenjäsenineen oikeutettu sairaanhoitoetuuksiin missä tahansa muussa jäsenvaltiossa. Mahdolliset päivä- ja vanhempainrahaetudet suoritetaan aina siitä vastuussa olevasta jäsenvaltiosta, joka myös vastaa lopullisista sairaanhoitokustannuksista.

Artiklan 27—28 a säännöksissä on eritelty tilanteet sen mukaan, onko eläkkeensaajalla

oikeutta sairaus- tai äitiysetuuksiin asuinvalti-
onsa lainsäädännön mukaan ja saako hän
eläkettä asuinvaltiostaan tai yhdestä taikka
useammasta muusta jäsenvaltiosta. Kahdesta
tai useammasta valtiosta eläkettä saava saa
etuudet asuinvaltionsa kustannuksella, jos hän-
nellä on sen lainsäädännön mukaan oikeus
etuuksiin ja hän saa tästä valtiosta eläkettä.
Muissa tapauksissa kustannuksista vastuussa
oleva valtio määrättyy sen mukaan, minkä
lainsäädännön piiriin eläkeläinen on kuulunut
pisimmän ajan tai jos ajat ovat yhtä pitkät,
minkä piiriin hän viimeksi kuului.

Myös eläkkeensaajan perheenjäsenet, jotka
asuvat muun jäsenvaltion alueella kuin eläke-
keensaaja, saavat 29 artiklan mukaan sairaus-
ja äitiysetuudet ikään kuin eläkkeensaaja asui
saman jäsenvaltion alueella. Edellytyksenä on,
että eläkkeensaajalla on oikeus etuuksiin aina-
kin yhden jäsenvaltion lainsäädännön mukaan.
Artiklan 30 mukaan merkittäviä sairaanhoi-
toetuuksia koskevan 24 artiklan säännöksiä
sovelletaan myös eläkkeensaajaan.

31 artikla. Eläkkeensaajan ja hänen perheen-
jäsenensä oleskellessa muussa kuin asuinvalti-
ossa sairaanhoitoetuudet annetaan oleskeluvalti-
osta asuinpaikan vakuutuslaitoksen puolesta
ja päivärahaetuudet edellä mainitulla tavoin
määräytyvästä, lopullisista kustannuksista vas-
tuussa olevasta valtiosta.

32 artikla. Eläkettä saavan entisen rajatyön-
tekijän ja hänen perheenjäsenensä ja jälkeen-
jääneidensä sairaanhoitokustannukset jaetaan
yleensä tasan asuinpaikan ja työskentelypaikan
vakuutuslaitosten kesken.

33 artikla. Artiklan mukaan etuuksista vas-
taava laitos voi periä vakuutusmaksut eläkkeis-
tä siihen määrään saakka, mihin se on vastuus-
sa sairauden ja äitiyden johdosta maksettavista
kustannuksista.

34 artikla. Yhdestä jäsenvaltiosta useata elä-
kettä saavan katsotaan saavan eläkettä yhden
jäsenvaltion lainsäädännön mukaan. Eläkkeen-
saajaan ja hänen perheenjäseniinsä, jotka har-
joittavat ammatillista tai kaupallista toimintaa
jäsenvaltiossa, ei sovelleta eläkeläisiä koskevia
säännöksiä.

6 jakso

35 artikla. Artiklassa on säännökset sairaus-
ja äitiysetuuksista sellaisia jäsenvaltioita varten,

joilla on useampia erilaisia ammattikohtaisia
sairausvakuutusjärjestelmiä.

Artiklassa kielletään soveltamasta säännöstä,
jonka mukaan etuudet ovat ehdollisia sairau-
den alkuperän suhteen. Jäsenvaltio voi etuuk-
sien suorittamisen enimmäisaikaa laskiessaan
ottaa huomioon myös ajat, joilta etuuksia on
suoritettu toisessa jäsenvaltiossa.

36 artikla. Sairaanhoidetuuksien kustannuk-
set korvataan vastuussa olevasta valtiosta.
Kaksi tai useampi jäsenvaltio voi sopia menet-
elytavoista tai luopua korvaamisesta koko-
naan. Toimeenpanoasetuksessa 574/72 sääde-
tään tarkemmin kustannusten korvausmenette-
lystä. Kustannukset lasketaan joko todellisina
tai vuotuisina keskimääräisinä kertamaksuina.

2 luku

Työkyvyttömyys

Yleistä

Tämä luku sisältää säännökset työkyvyttö-
myyseläkkeen myöntämisestä niissä tilanteissa,
joissa eläkettä määrättäessä sovelletaan vain
sellaisten jäsenvaltioiden lainsäädäntöjä, joiden
mukaan eläkkeen määrä ei riipu vakuutuskaus-
sien pituudesta. Tällaiset eläkkeet ovat niin
sanotun A-tyypin eläkkeitä. Vakuutusajkojen
pituuden perusteella määräytyvät työkyvyttö-
myyseläkkeet kuuluvat niin sanottuun B-tyyp-
piin, joiden määräytymisestä säädetään asetuk-
sen 3 luvussa. Jäsenmaiden tulee ilmoittaa
asetuksen liitteessä IV ne työkyvyttömyysetu-
udet, joiden määrä ei riipu vakuutusajan pituu-
desta. Suomen osalta liitteeseen ei ole otettu
merkintää.

1 jakso

37—39 artiklat. Artiklan 37 mukaan vakuu-
tusajoista riippumattomat työkyvyttömyys-
etuudet määräytyvät siten, kuin 39 artiklassa
on säädetty. Poikkeuksena ovat eläkkeisiin
lapsista maksettavat korotukset ja lisät, jotka
määräytyvät 8 luvun säännösten mukaisesti.

Artikla 38 sisältää säännökset muiden jäsen-
valtioiden vakuutus- tai asumiskausien huo-
mioon ottamisesta silloin, kun eläkeoikeuden
saavuttaminen, säilyttäminen tai takaisinsaami-
nen edellyttää tietyn pituista vakuutus- tai

asumiskautta. Eri jäsenvaltioissa toteutuneet vakuutuskaudet on tarvittaessa laskettava yhteen ja otettava huomioon samalla tavoin kuin valtion oman lainsäädännön piirissä toteutuneet vakuutuskaudet. Artiklan mukaan ammattikohtaisten erityisjärjestelmien mukaisia etuuksia määrittäessä otetaan muiden maiden vakuutuskausista huomioon vain vastaavalla ammattialalla toteutuneet kaudet. Jos oikeutta erityistä ammattialaa koskevan lainsäädännön mukaiseen etuuteen ei näin synny, otetaan näillä aloilla työskennellyt kaudet huomioon yleisen järjestelmän mukaista etuutta määrättäessä.

Artikla 39 sisältää vakuutusajoista riippumattomien työkyvyttömyysetuuksien myöntämistä koskevat säännökset. Etuus myönnetään ensisijaisesti sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jonka piiriin työntekijä työkyvyttömyyden ilmetessä kuuluu. Työntekijä saa etuuden vain tästä jäsenvaltiosta sen lakien mukaisena. Jos tämän valtion lainsäädännön mukaiset eläkkeen myöntämisen edellytykset eivät täyty, eläke myönnetään siitä jäsenvaltiosta, jonka lainsäädännön piiriin työntekijä tai yrittäjä on aikaisemmin kuulunut ja jonka lainsäädännön mukaiset eläkkeen myöntämisen edellytykset hän täyttää.

Jos muiden perheenjäsenien kuin lasten lukumäärä vaikuttaa etuuden suuruuteen, tulee eläkettä määrittäessä myös muissa jäsenvaltioissa asuvat perheenjäsenet ottaa huomioon ikään kuin he asuisivat eläkkeen myöntävän toimivaltaisen jäsenvaltion alueella.

Artiklan 5 kohdassa on erityissäännös, jolla varmistetaan työkyvyttömyysetuuksien myöntäminen työttömille henkilöille silloin, kun työntekijä viimeisen työskentelynsä aikana asui muun kuin toimivaltaisen jäsenvaltion alueella. Sen mukaan täysin työtön henkilö, joka työkyvyttömäksi tullessaan oli rajatyöntekijä tai joka oli asuinvaltiossaan ilmoittautunut työttömäksi työnhakijaksi, saa työkyvyttömyysetuutensa asuinvaltiostaan sen lainsäädännön mukaisina.

Artiklaa on muutettu neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2195/91, jolla 5 kohtaan on lisätty uusi toinen kappale. Tämän mukaan etuutta 5 kohdan mukaan laskettaessa jäsenvaltio ottaa yleensä huomioon viimeisestä työskentelyvaltiosta ja asuinvaltiosta saadut ansiot noudattaen omaa lainsäädäntöään.

Suomen eläkejärjestelmän osalta 2 luvun I jakson säännöksiä ei sovelleta. Työeläkelakien

mukaiset työkyvyttömyyseläkkeet ovat vakuutusaikaan sidottuja eli niin sanottuja B-tyyppin eläkkeitä. Voimassa olevan kansaneläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke on sen sijaan A-tyyppin eläke eli sen määrä ei ole riippuvainen Suomessa asumisajan pituudesta. Siten kansaneläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke määräytyisi 2 luvun 1 jakson säännösten mukaisesti periaatteessa silloin, kun henkilö on kuulunut ETA-maissa vain sellaisten vakuutusten piiriin, joissa työkyvyttömyysetuuden määrä ei riipu vakuutusaikojen pituudesta. On kuitenkin jossain määrin tulkinnanvaraista, olisiko 1 jakson säännöksiä sovellettava näissäkään tapauksissa kansaneläkelain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen. Lähtökohtana voidaan pitää, että ratkaistaessa oikeutta eläkkeeseen jäsenvaltio soveltaa tämän asetuksen säännöksiä vain, jos henkilö on työskennellyt tai toiminut yrittäjänä kysymyksessä olevassa valtiossa. Tämän mukaisesti asetuksen säännöksiä sovellettaisiin kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä myönnettäessä vain, jos eläkkeenhakija on Suomessa kuulunut myös työeläkelainsäädännön piiriin eli B-tyyppisen vakuutuksen piiriin. Tällöin 2 luvun 1 jakson säännöksiä ei kuitenkaan sovellettaisi, vaan eläke määräytyisi 3 luvun säännösten mukaisesti.

A-tyyppin eläkettä koskevat 1 jakson säännökset eivät tule sovellettaviksi, jos eduskunta hyväksyy samanaikaisesti sen käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen laiksi kansaneläkelain muuttamisesta. Eduskunnalle annetun hallituksen esityksen mukaan kansaneläkelakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kansaneläkkeen määrä sidotaan Suomessa asutun ajan pituuteen. Sama koskee myös yleistä perhe-eläkettä. Täyden vanhuuseläkkeen saisi ehdotuksen mukaan henkilö, joka on asunut Suomessa 16 vuoden ja 65 vuoden iän täyttämisen välisenä aikana vähintään 40 vuotta. Kansaneläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke, yksilöllinen varhaiseläke ja työttömyyseläke sekä varhennettu vanhuuseläke myönnettäisiin vähentämättömänä henkilölle, joka on asunut Suomessa 80 % ajasta 16-ikävuoden täyttämisen ja eläkkeen alkamisen välillä. Vähemmän aikaa Suomessa asuneelle eläke myönnettäisiin vähennettynä samassa suhteessa kuin henkilö on asunut Suomessa. Ehdotuksen mukaan ulkomailta saatavaa eläkettä ei enää otettaisi huomioon lisäosan määrää laskettaessa, koska ulkomailla asumisesta johtuva eläkkeen pienentämisen tarve toteutuu jo eläkkeen määräyty-

mistä koskevilla muutoksilla. Tämä on sopusoinnussa asetuksen voimassa olevien eläkkeiden yhteensovittamista koskevien säännösten kanssa.

Ehdotetut muutokset ovat tarpeellisia, koska asetuksen säännökset johtaisivat muutoin monessa tapauksessa siihen, että kahdessa tai useammassa ETA-valtiossa vakuutettuna oleen henkilön kansaneläkkeen määrä riippuisi enemmän Suomessa vakuutettunaoloajan ja muissa ETA-valtioissa vakuutettunaoloajan suhteesta kuin kansaneläkejärjestelmän piiriin kuulumisesta. Ruotsia lukuun ottamatta muiden pohjoismaiden kansaneläkkeen määrä on vakuutusaikaan sidottu. Myös Ruotsissa valmistellaan vastaavaa lainmuutosta. Pohjoismaiden muuttoliikenne huomioon ottaen on tärkeää, etteivät järjestelmät olennaisesti poikkea toisistaan. Myös EY-valtioissa eläkkeet on suurimmaksi osaksi sidottu vakuutusaikaan, vanhuuseläkkeet poikkeuksetta. Uudistus varmistaa, että kansaneläke voidaan asetuksen tarkoittamissa tilanteissa yleensä myöntää omaa lainsäädäntöämme soveltaen. Näin ollen myös sekä kustannusten että järjestelmän hallinnollisen toteutuksen kannalta on syytä omaksua samat periaatteet.

Edellä olevan johdosta tämän liitteen liitteen IV Suomi ei ole ilmoittanut mitään vakuutusajoista riippumatonta A-tyyppin eläkejärjestelmää.

2 jakso

40 artikla. Artikla sisältää yleiset säännökset, joita sovelletaan silloin, kun työntekijä tai yrittäjä on kuulunut kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön piiriin ja ainakin yhdessä näistä työkyvyttömyysetuuden määrä riippuu vakuutus- tai asumiskausien pituudesta eli kuuluu B-tyyppiin. Tällöin työkyvyttömyyseläke määräytyy asetuksen 3 luvun mukaisesti samalla tavoin kuin vanhuuseläke. Artiklan 37 säännöksiä voidaan kuitenkin eräissä tapauksissa soveltaa myös sellaisiin työntekijöihin tai yrittäjiin, jotka ovat kuuluneet sekä A-tyypin että B-tyypin eläkejärjestelmän piiriin. Edellytyksenä on, että työntekijä on työkyvyttömyyden alkaessa ollut A-tyypin eläkejärjestelmän piirissä ja että hän täyttää eläkkeen saamisen edellytykset, mutta ei minkään B-tyypin eläkejärjestelmän mukaisen eläkkeen saamisen edellytyksiä.

Jos työntekijä on ensin kuulunut sellaisen A-tyypin eläkejärjestelmän piiriin, jonka mukaan ennen eläkkeen myöntämistä edellytetään tietyn pituista sairauspäiväraha-, sairausajan palkka- tai työkyvyttömyyskautta, ja työntekijä tulee työkyvyttömäksi myöhemmin kuuluaan B-tyypin eläkejärjestelmään, on A-tyypin eläkejärjestelmästä eläkettä myönnettäessä otettava huomioon myös kaikki sairauspäiväraha-, työkyvyttömyys- ja vastaavat kaudet, jotka ovat täyttyneet työntekijän kuullessa B-tyypin eläkejärjestelmään.

Vakuutetulla on oikeus ensimmäisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaiseen työkyvyttömyysetuuteen sen jälkeen, kun laissa mahdollisesti vaadittu sairauspäivärahakausi tai työkyvyttömyyskausi on päättynyt, kuitenkin aikaisintaan sinä päivänä, jona hän on saanut oikeuden työkyvyttömyysetuuteen toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan tai toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisen päivärahakauden päättymistä seuraavana päivänä.

Artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat keskenään sopia työkyvyttömyysratkaisujensa tunnustamisesta. Tästä on otettava maininta sopimuksen tämän liitteen liitteeseen V. Suomi ei ole tällaista sitoumusta tehnyt samoin kuin eivät muutkaan Pohjoismaat.

Suomen työeläkejärjestelmän mukaiset työkyvyttömyyseläkkeet ovat aina B-tyyppiin kuuluvia vakuutuskausiin perustuvia eläkkeitä. Näin ollen työkyvyttömyyseläke määräytyy kaikissa tapauksissa siten kuin vanhuuseläkkeistä on säädetty 3 luvussa. Kansaneläkelain mukaisiin työkyvyttömyyseläkkeisiin sovellettaisiin vastaavasti myös aina 3 luvun säännöksiä, jos edellä selostettu ehdotus laiksi kansaneläkelain muuttamisesta hyväksytään.

3 jakso

41 artikla. Artiklassa säädetään eläkkeen määräytymisestä työkyvyttömyyden pahentumissa. Artiklassa on eri säännökset niihin tilanteisiin, joissa ennen työkyvyttömyyden pahenemista eläkettä on maksettu vain yhdestä jäsenvaltiosta ja niihin tilanteisiin, joissa maksajia on ollut useampia.

Jos vain yhden jäsenvaltion laitos on aiemmin maksanut työkyvyttömyyseläkettä, eikä eläkkeensaaja ole eläkeaikana kuulunut muun valtion lainsäädännön piiriin, eläkettä maksava laitos ottaa työkyvyn alentumisen huomioon

maksamassaan eläkkeessä niin kuin kansallisesa lainsäädännössä on säädetty. Samoin menettellään, jos henkilö oli etuutta saadessaan ollut vakuutettuna muussa jäsenvaltiossa, josta hänellä ei kuitenkaan ole oikeutta saada etuutta. Tällöin eläkettä maksava valtio ottaa etuutta määrätessään tarvittaessa huomioon tämän toisen jäsenvaltion vakuutuskaudet. Muussa tapauksessa kukin valtio, jonka lainsäädännön piiriin henkilö on eläkettä saadessaan kuulunut, myöntää lainsäädäntönsä mukaiset etuudet noudattaen joko 37 artiklan 1 kohdan tai 40 artiklan 1 taikka 2 kohdan mukaisia säännöksiä eläkkeen määräytymisestä.

Ennen työkyvyttömyyden pahenemista eläkettä maksanut laitos on velvollinen maksamaan eläkkeensaajalle erotusta, jos eläkkeen kokonaismäärä alenee sovellettaessa tämän artiklan säännöksiä.

Jos useampi jäsenvaltio on maksanut eläkettä jo ennen työkyvyttömyyden pahenemista, eläke määrätään 40 artiklan 1 kohdan säännösten mukaisesti samalla tavoin kuin vanhuuseläke.

Kansaneläkelain mukaan työkyvyttömyyseläke myönnetään aina täytenä, joten työkyvyttömyyden asteen pahentuminen ei vaikuta eläkkeen määrään. Sen sijaan työeläkejärjestelmästä työkyvyttömyyseläke voidaan myöntää osaeläkkeenä, jos työkyky on alentunut vähemmän kuin 3/5:llä. Jos työkyky muuttuu siten, että työntekijälle syntyy oikeus täyteen eläkkeeseen, osaeläkkeenä myönnetty työkyvyttömyyseläke muutetaan täydeksi eläkkeeksi.

42 artikla. Artiklassa säädetään eläkkeen maksamisesta siitä vastuussa olevista laitoksista tilanteissa, joissa oikeus eläkkeeseen syntyy uudelleen etuuden keskeyttämisen tai peruuttamisen jälkeen. Keskeytetyn eläkkeen maksamista jatkavat samat laitokset kuin aiemmin ja peruutetun eläkkeen uudelleen määräytyminen tapahtuu tämän asetuksen eläkkeen määräytymistä koskevien säännösten mukaisesti.

43 artikla. Artiklassa säädetään työkyvyttömyyseläkkeen muuttamisesta vanhuuseläkkeeksi. Säännöksellä pyritään poistamaan eri valtioiden erilaisten eläkeikien aiheuttamat ongelmat. Eläkelajin muuttamisessa noudatetaan eläkettä maksavan laitoksen soveltamaa lainsäädäntöä ja tämän asetuksen eläkkeiden määräytymistä koskevia säännöksiä.

Työkyvyttömyyseläkkeen maksamista jatketaan niistä jäsenvaltioista, joissa edellytykset eläkelajin muuttamiselle eivät täyty, vaikka

työkyvyttömyyseläke joissakin eläkettä maksavista valtioista muuttuisi vanhuuseläkkeeksi. Kuitenkin vakuutuskausiin perustumaton työkyvyttömyyseläke voidaan määrätä uudelleen suhteutettuna 46 artiklan mukaisesti, jotta vältytään päällekkäisten etuuksien maksamiselta.

3 luku

Vanhuus ja kuolema (eläkkeet)

Yleistä

Luvussa 3 säädetään sellaisesta vanhuus-, työkyvyttömyys- ja leskeneläkkeestä, jonka määrä riippuu täytettyjen vakuutuskausien pituudesta. Luvussa on säännökset eläkeoikeuden syntymisestä sekä eläkkeen määrän laskeamisesta tilanteissa, joissa työntekijä tai yrittäjä on kuulunut useamman kuin yhden jäsenvaltion lainsäädännön piiriin.

44 artikla. Artikla sisältää yleiset säännökset eläkkeen myöntämisestä, kun työntekijään tai yrittäjään on sovellettu kahden tai useamman valtion lainsäädäntöä.

Eläkkeenhakijan jättäessä eläkehakemuksen yhteen jäsenvaltioon hänen oikeutensa eläkkeeseen tutkitaan kaikissa niissä jäsenvaltioissa, joiden lainsäädännön piiriin hän on kuulunut. Tästä poiketaan vain, jos hakija nimenomaisesti ilmoittaa, että hän haluaa lykätä tietyn jäsenvaltion lainsäädännön mukaisen vanhuuseläkkeen hakemista. Säännöksen tarkoituksena on estää se, että hakijalle myönnettäisiin vanhuuseläke varhennettuna vastoin hänen tahtoaan.

Artiklan säännösten perusteella eläkehakemukset tulevat kaikissa asianomaisissa valtioissa vireille silloin, kun eläkehakemus jätetään johonkin jäsenvaltioon. Tarkemmat säännökset menettelystä ja tietoliikenteestä valtioiden välillä ovat asetuksen 574/72 35—59 artiklassa.

Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta eläkkeiden lapsikorotuksiin eikä lapseneläkkeisiin, joista säädetään erikseen 8 luvussa.

45 artikla. Artiklassa säädetään muiden jäsenvaltioiden vakuutus- tai asumiskausien huomioon ottamisesta tilanteissa, joissa eläkeoikeuden syntymisen, säilyttämisen tai takaisin saaminen edellyttää tietyn pituista vakuutus- tai asumiskautta. Kysymyksessä olevan valtion toimivaltaisen vakuutuslaitoksen tulee laskea muiden jäsenvaltioiden lainsäädännön piirissä täytetyt vakuutus- tai asumiskaudet yhteen

tuossa valtiossa täytyneiden kausien kanssa, jotta valtion lainsäädännön mukainen vakuutus- tai asumisaikaa koskeva edellytys täyttyisi.

Jos jäsenvaltion lainsäädäntö edellyttää tiettyjen etuuksien saamiseksi vakuutuskausien täyttämistä tietyn erityisjärjestelmän tai tietyn ammattialan piirissä, muista jäsenvaltioista otetaan huomioon tätä etuutta varten vain vastaavat erityiskaudet. Tämä koskee sekä työntekijöiden että yrittäjien erityisjärjestelmiä. Koska muun muassa virkamiesten, yrittäjien ja merimiesten lakisääteiset eläkejärjestelmät Suomessa ovat osa työeläkejärjestelmää, näitä säännöksiä ei sovelleta suomalaisiin eläkkeisiin.

Artiklan 4—7 kohdassa säädetään myös muun jäsenvaltion lainsäädännön piiriin kuulumisen rinnastamisesta, jotta oikeus eläkkeeseen syntyisi sellaisessa jäsenvaltiossa, jossa eläkkeen saaminen edellyttää vakuutettuna olemista eläketapahtumahetkellä. Säännökset on laadittu lähinnä Hollannin ja Espanjan eläkejärjestelmiä varten. Eri EFTA-valtioiden vastaavien edellytysten täyttymisestä muiden valtioiden kausia rinnastamalla määrätään kunkin valtion osalta erikseen liitteessä VI.

Artiklaan on neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2195/91 lisätty uusi 8 kohta, joka koskee työttömyyskausien huomioon ottamista tämän luvun mukaisia etuuksia myönnettäessä. Kaudet, jotka henkilö on ollut toisessa jäsenvaltiossa kokonaan työttömänä, otetaan huomioon asuinvaltiossa sen lainsäädännön mukaan eläkettä myönnettäessä samalla tavoin kuin, jos työntekijä työttömänä ollessaan olisi kuulunut asuinvaltiossa lainsäädännön piiriin. Säännös edellyttää, että myös muissa jäsenvaltioissa täytyneet työttömyyskaudet otetaan huomioon ratkaistaessa oikeutta työttömyyseläkkeeseen.

Voimassa olevan kansaneläkelain mukaan henkilö on vakuutettu ja kuuluu siten kansaneläkejärjestelmän piiriin Suomessa asumisen perusteella. Tämän mukaisesti kansaneläkettä ei yleensä myönnetä ulkomailla asuvalle henkilölle, vaikka eläkkeen saamisen edellykset muutoin olisivat olemassa. Artiklan 4—7 kohta edellyttää jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen piiriin kuulumisen rinnastamista, jotta oikeus etuuteen olisi turvattu siinäkin tapauksessa, että henkilö on ennen eläketapahtumaa siirtynyt toisen jäsenvaltion lainsäädännön piiriin. Näin ollen myös kansaneläke on mainitun säännöksen perusteella myönnettävä myös sellaiselle ei enää Suomessa asuvalle henkilölle,

joka eläketapahtuman sattuessa kuuluu toisen jäsenvaltion lainsäädännön piiriin. Artiklan 4 kohta tulee sovellettavaksi kuitenkin vain myönnettäessä etuutta, jonka saaminen tai määrä ei riipu vakuutuskausien pituudesta. Näin ollen tämä säännös ei tule sovellettavaksi, jos eduskunta hyväksyy hallituksen esityksen kansaneläkelain muuttamisesta. Tällöin eläke myönnetään Suomessa asumisajan perusteella ositettuna artiklan 6 tai 7 kohtaa soveltaen.

Eduskunnalle annetus hallituksen esityksen mukaan kansaneläkkeen saamiseksi vaadittaisiin Suomen kansalaisilta, joihin ETA-valtioiden kansalaiset rinnastetaan, vähintään 3 vuoden Suomessa asumista ennen eläkkeen myöntämistä. Artiklan mukaan myös muussa jäsenvaltiossa täytetyt vakuutus- tai asumiskaudet otetaan asumisaikavaatimuksen täyttämiseksi huomioon.

Suomen työeläkelainsäädännössä ei ole artiklassa tarkoitettuja vakuutus- tai asumisaikaedellytyksiä. Oikeus työeläkkeeseen syntyy yleensä jo yhden kuukauden työsuhteen perusteella. Näin ollen työeläkkeitä varten muiden jäsenvaltioiden asumis- tai vakuutuskausia ei ole tarpeen ottaa huomioon, jotta oikeus eläkkeeseen syntyisi.

Sen sijaan Suomen työeläkelainsäädännössä edellytetään eläketapahtuman ja eläkeiän välisen ajan, niin sanotun tulevan ajan hyväksi lukemiseksi, että eläketapahtuma sattuu työntekijän tai yrittäjän työskentelyn kestäessä tai 360 päivän aikana viimeisen työskentelyn päättymisestä ja että vakuutettu on asunut Suomessa vähintään viisi vuotta. Jotta muiden jäsenvaltioiden vakuutus- ja asumiskaudet rinnastetaisiin vastaaviin Suomessa täyttyneisiin kausiin, sopimuksen liitteessä VI on säännökset muiden valtioiden kausien huomioon ottamisesta. Liitemääräykset ovat tarpeen, koska 45 artiklan säännökset koskevat vain kausien rinnastamista varsinaista eläkeoikeutta varten. Vastaavasti menettelevät muut jäsenvaltiot, joiden eläkejärjestelmään sisältyy tuleva aika.

Liitteessä VI olevan N kohdan 1 alakohdan olevan säännöksen mukaan muussa jäsenvaltiossa täytetyt vakuutus- tai asumiskaudet rinnastetaan Suomessa asumiseen, jotta tulevan ajan edellytyksenä oleva viiden vuoden karenssi aika täyttyisi. Mainittua aikaa laskettaessa muissa jäsenvaltioissa täytetyt kaudet otetaan huomioon sen mukaan kuin ne ilmoitetaan jäsenvaltion lainsäädännön mukaan täytettyinä vakuutuskausina. Kohdan N. alakohdan 2

säännöksen mukaan oikeus tulevaan aikaan voi säilyä myös työntekijän tai yrittäjän Suomessa työskentelyn päätyttyä huolimatta siitä, että oikeutta tulevaan aikaan ei enää Suomen lainsäädännön perusteella ole. Edellytyksenä oikeuden säilymiselle on, että eläketapahtuma sattuu toisessa jäsenvaltiossa työskentelyn aikana.

Työeläkkeen määräämiseksi vakuutuskausia muille jäsenvaltioille ilmoitettaessa Suomi ilmoittaa kaikki ne kaudet, joilta vakuutusmaksuja on maksettu, vaikka nämä kaudet eivät kartuttaisikaan työeläkettä. Myönnettäessä artiklan 46 mukaisesti työeläkettä vakuutuskausiin suhteutettuna (pro rata -laskenta) Suomessa otetaan huomioon vain kaudet 23 vuoden iän täyttämistä eteenpäin. Jos työkyvyttömyys alkaa ennen 23 vuoden iän täyttämistä, tätä nuorempaan täytetyt muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaiset kaudet otetaan huomioon, jolloin Suomesta tulee myönnettäväksi pelkkää tulevaa aikaa sisältävä työeläke.

Tilanteissa, joissa Suomessa työskentelystä on kulunut vasta lyhyt aika, oikeus tulevaan aikaan toiseen jäsenvaltioon siirtymisen jälkeen voi vielä olla olemassa Suomen lainsäädännön perusteella. Jos Suomessa työskentelyn päättymisestä on kulunut yli vuosi aikaa, on tulevan ajan oikeutta ratkaistaessa selvitettävä, onko vakuutettu työskentelyn päätyttyä ollut opintovapaalla, saanut työttömyys- tai sairauspäivärahaa, kuntoutusrahaa tai hoitanut alle kolmevuotiaasta lasta. Lapsenhoitoaikaa lukuunottamatta yllämainituilta yhden vuoden jälkikarenssiaikaa pidentäviltä kausilta vaaditaan työntekijäin eläkelain 6 § 3 momentin mukaan, että ne ovat Suomen lainsäädännön mukaisia. Sen sijaan lapsenhoitoaika missä tahansa muussa valtiossa on kuitenkin otettava Suomessa huomioon jälkikarenssiaikaa pidentävänä.

Tämän epätasapainon poistamiseksi ETA-sopimuksen kanssa samanaikaisesti eduskunnan käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan, että lapsenhoitoaika otettaisiin huomioon tulevan ajan jälkikarenssia pidentävänä kautena vain, jos vakuutettu on saanut lapsen perusteella sairausvakuutuslain mukaista äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa taikka lasten kotihoidon tuesta annetun lain mukaista kotihoidon tukea. Ehdotettu muutos työntekijäin eläkelain 6 § 3 momenttiin on perusteltu paitsi tämän sopimuksen soveltamisen kannalta, myös sovellettaessa kahdenvälisiä

sosiaaliturvasopimuksia ja myös silloin, kun Suomella ei ole sopimusta sosiaaliturvan kordinoinnista.

46 artikla. Artikla sisältää eläkkeen määrän laskemista koskevat säännökset. Jos eläkkeen saamisen edellytykset eläkettä myöntävässä jäsenvaltiossa sen soveltaman lainsäädännön mukaan täytyvät, tämä valtio laskee eläkkeen määrän kuitenkin sekä oman lainsäädäntönsä mukaan että tämän artiklan 2 kohdan mukaan, jolloin vakuutetulle myönnetään näistä määrätään suurempi eläke.

Jos eläkettä myöntävässä jäsenvaltiossa täytetyt vakuutus- tai asumiskaudet eivät sen lainsäädännön mukaan oikeuta eläkkeeseen ilman muissa valtioissa täytettyjen kausien huomioon ottamista, eläke lasketaan vain asetuksen tämän artiklan 2 kohdan mukaisesti niin sanotulla pro rata -menetelmällä eli suhteuttamalla eläkkeen määrä kokonaisvakuutuskausiin.

Pro rata -menetelmässä lasketaan ensin teoreettisen eläkkeen määrä, eli se eläke, johon vakuutetulla olisi oikeus, jos kaikki vakuutuskaudet eri jäsenvaltioissa olisivat toteutuneet eläkettä myöntävässä valtiossa. Pro rata -eläke saadaan erottamalla teoreettisen eläkkeen määrästä henkilön kysymyksessä olevassa valtiossa toteutuneita vakuutuskausia vastaava osuus. EY-tuomioistuimen antaman päätöksen (793/79, Menzies), perusteella mahdollinen tulevan ajan osuus on laskettava mukaan määrättäessä sen valtion teoreettisen eläkkeen määrää, jonka lainsäädäntöön sisältyvät säännökset tulevasta ajasta. Sen sijaan tätä osuutta ei oteta huomioon proratisoitaessa teoreettista eläkettä kysymyksessä olevan valtion vakuutuskausilla. Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan eläkkeen määrä ei riipu vakuutuskausien pituudesta, tätä määrää käytetään eläkkeen teoreettiseen määräänä.

Suomessa teoreettisen eläkkeen määrä laskeaan erikseen sekä kansaneläke- että työeläkejärjestelmässä. Jos henkilö on kuulunut Suomessa sekä julkisen että yksityisen sektorin työeläkelakien piiriin, näiden osalta voidaan määrätä yhteinen teoreettinen eläke. Tällöin tuleva aika liitetään siihen työsuhteeseen, johon se olisi liitetty, jos henkilö olisi tullut työkyvyttömäksi viimeisen Suomen eläkelainsäädännön piiriin kuuluvan palvelussuhteen päättyessä.

Siinä tapauksessa, että täytettyjen vakuutus- tai asumiskausien kokonaispituus ylittää sen, mitä jäsenvaltion lainsäädännössä edellytetään

täyden eläkkeen saamiseksi, jäsenvaltio ottaa eläkettä pro rata -menetelmällä osittaessaan huomioon kausien kokonaispituuden sijasta lainsäädäntönsä mukaisen enimmäiskauden. Tämän asetuksen täytäntöönpanoasetuksessa 574/72 on tarkemmat säännökset menettelystä päällekkäisten kausien huomioon ottamiseksi.

Artiklan 3 kohdassa on säännökset sen varalta, että kokonaiseläke nousee korkeinta teoreettista määrää suuremmaksi. Jos jäsenvaltioista maksettavien eläkkeiden yhteismäärä ylittää korkeimman teoreettisen eläkkeen määrän, kukin eläkkeen myöntänyt valtio vähentää eläkettään siinä suhteessa kuin sen maksama eläke on eläkkeiden yhteismäärään. Tätä säännöstä sovelletaan EY-tuomioistuimen eri päätösten (ks. muun muassa 24/75, Petroni ja 112/76, Manzoni) perusteella vain tilanteissa, joissa oman lainsäädännön mukaan lasketun eläkkeen ja tämän artiklan mukaan lasketun eläkkeen vertailussa sen eläkkeen määrä on korkeampi, joka on saatu tätä artiklaa soveltamalla. Jäsenvaltion oman lainsäädännön mukaista eläkettä laskettaessa otetaan myös huomioon lainsäädännön sisältämät mahdolliset yhteensovittussäännökset.

Artiklan 4 kappale sisältää määräyksen siitä, että sellaista sosiaaliturvasopimusta, jossa sopijapuolena on myös EY:n ulkopuolinen valtio, saadaan soveltaa vain sikäli, kuin sopimuksen perusteella kahdesta tai useammasta jäsenvaltiosta maksettavien työkyvyttömyys-, vanhuus- ja perhe-eläkkeiden yhteismäärä ei alita asetuksen mukaan laskettujen eläkkeiden yhteismäärää.

Työkyvyttömyyden, vanhuuden, ammattitaudin tai kuoleman perusteella maksettavien eläkkeiden päällekkäisyyden estämistä koskevat yhteensovittussäännökset sisältyvät 12 artiklaan. Nämä säännökset ja niitä koskevat tuomioistuimen päätökset on otettava huomioon eläkettä laskettaessa. Artiklan 12 säännökset eivät vaikuta samassa valtiossa ansaittujen eläkkeiden yhteensovittamiseen. Sen sijaan toisesta jäsenvaltiosta ansaitut eläkkeet voidaan yhteensovittaa laskettaessa eläkettä tämän artiklan mukaisesti vain, kun kysymyksessä ovat erilaiset eläkkeet tai muut tulot, vaikka kansallisessa lainsäädännössä yhteensovittusta edellytettäisiin. Näin ollen tätä artiklaa sovellettaessa esimerkiksi kahdesta jäsenvaltiosta suoritettavaa vanhuuseläkettä ei voida yhteensovittaa.

Etuuksien yhteensovittamista koskevan 12 artiklan soveltaminen on aiheuttanut runsaasti tulkintaongelmia ja EY-tuomioistuimen päätöksiä. Muun muassa päätöksiin Petroni ja 296/84, Sinatra perustuen eläke lasketaan kolmella eri tavalla. Eläke lasketaan asetuksen säännösten mukaan soveltamalla tämän artiklan 1 ja 2 kohtaa, eli eläke määrätään sekä valtion oman lainsäädännön mukaan sen yhteensovittussäännöksiä soveltamatta että pro ratamenetelmällä. Näistä suurempi valitaan. Eläkettä asetuksen säännösten mukaan näin laskettaessa eri jäsenvaltiosta saatavien eläkkeiden yhteismäärä rajataan lisäksi artiklan 3 kohdan mukaan. Näin lasketun eläkkeen määrää verrataan jäsenvaltion oman lainsäädännön mukaan määräytyneeseen eläkkeeseen, jossa on otettu huomioon myös mahdollinen yhteensovitus. Näistä kahdesta suurempi maksetaan.

Suomen työeläkejärjestelmän mukaisten leskeneläkkeiden eläkesovitus ei pidetä 12 artiklan tarkoittamana yhteensovituksena. Näin ollen eläkesovitus on mahdollista tehdä myös leskeneläkkeeseen, joka on määrätynyt tämän artiklan mukaisesti.

Kansaneläkkeen ja yleisen perhe-eläkkeen osalta artikla sellaisena kuin sitä on tuomioistuimen tulkintojen mukaan sovellettava, merkitsisi lisäosan laskemista Suomessa asuvalle ETA-työntekijälle kolmella tavalla. Ensin lasketaan artiklan 1 kohdan mukainen eläke siten, ettei muiden jäsenvaltioiden saman lajin eläkkeitä voida ottaa lisäosaa vähentävinä huomioon. Tämän jälkeen on laskettava artiklan 2 kohdan mukaisesti eläkkeen teoreettinen määrä, joka suhteutetaan Suomen vakuutusaikaan. Teoreettinen eläke määräytyy aina kansallisen lainsäädännön mukaan, joten Suomesta myönnettävä työeläke otetaan lisäosaa vähentävänä huomioon. Sen sijaan muista jäsenvaltioista maksettavia työeläkkeitä ei voida yhteensovittaa.

Näin määrätystä eläkkeistä valitaan suurempi, jollei korkeimman teoreettisen eläkkeen ylittyminen aiheuta vähentämistä. Tämän jälkeen eläke lasketaan vielä kansallisen lain mukaan, jolloin lisäosaa vähentävinä otetaan huomioon myös muista jäsenvaltioista maksettavat työeläkkeet ja vastaavat korvaukset. Eläkkeensaajalle maksettava eläke on suurempi kahdesta viimeksi mainitusta.

Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että Suomessa asuvalle ETA-työntekijälle myönnettäisiin aina kansaneläke vakuutusaikaan suhteut-

tamattomana ja ottamatta huomioon muista jäsenvaltioista maksettavia eläkkeitä. Toisessa jäsenvaltiossa asuvalle henkilölle myönnettäisiin artiklan 2 kohdan mukaan määrätty pro rata-eläke, jonka lisäosaan muista jäsenvaltioista maksettavat eläkkeet eivät vaikuta. Jos kansaneläke ja yleinen perhe-eläke sidotaan asumisaikaan Suomessa siten kuin eduskunnalle annetussa hallituksen esityksessä on ehdotettu, tämä artikla vaikuttaa eläkkeen laskemiseen huomattavasti vähemmän taikka ei lainkaan riippuen eläkkeen laskentaa koskevien säännösten soveltamisesta yksittäisissä tilanteissa.

47 artikla. Artiklassa säädetään siitä, mitä ansioita käytetään 46 artiklan mukaisen teoreettisen eläkkeen määrää laskettaessa, kun on kysymys muissa jäsenvaltioissa täytetyistä vakuutuskausista. Yleensä eläkkeen perusteena olevat ansiot määräytyvät muissa jäsenvaltioissa täytetyiltä vakuutuskausilta samoin perustein kuin valtion oman lainsäädännön mukaan täytetyiltä kausilta.

Työeläkelakien mukaista eläkettä määrättäessä sovelletaan teoreettista eläkettä laskettaessa tämän artiklan 1 kohdan a alakohtaa, jonka mukaan työansiot lasketaan muissa valtioissa täyttyneiltä vakuutuskausilta Suomessa ansaittujen keskimääräisten tulojen perusteella.

Muiden valtioiden vakuutuskausiin perustuva osa teoreettisesta eläkkeestä on sidottu indeksiin eläkkeen määrää laskevan valtion soveltaman lainsäädännön mukaisesti. Jos tämän valtion lainsäädännön mukaan eläkkeen määrässä otetaan huomioon muutkin perheenjäsenet kuin lapset, otetaan tällöin huomioon myös muussa jäsenvaltiossa asuvat perheenjäsenet. Artiklaan on neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2195/91 lisätty uusi 4 kohta, joka koskee eläkkeen perusteena käytettävää palkkaa laskettaessa sellaisen eläkkeen määrää, jossa työttömyyskausi otetaan huomioon.

48 artikla. Jos tietyn jäsenvaltion lainsäädännön piirissä täytetty vakuutus- tai asumiskausi on alle vuoden pituinen eikä tämän lainsäädännön mukaan oikeutta etuuteen synny vuotta lyhyemmän kauden perusteella, valtiolla ei ole velvollisuutta myöntää etuutta. Sen sijaan muut jäsenvaltiot ottavat huomioon myös edellä mainitussa valtiossa täytetyt kaudet eläkeoikeuden syntymiseksi sekä teoreettisen eläkkeen määrän laskemiseksi. Jos eläkeoikeutta ei lyhyen vakuutus- tai asumiskauden vuoksi synny mistään jäsenvaltiosta, viimeisen vakuuttamis-

valtion on myönnettävä eläke, joka perustuu kaikissa eri jäsenvaltioissa täytettyihin vakuutus- ja asumiskausiin.

Suomen työeläkejärjestelmän soveltamisen kannalta artiklan säännöksellä ei ole merkitystä, koska oikeus eläkkeeseen syntyy lyhyen jo kuukauden työsuhteen perusteella. Kansaneläkelakia on ehdotettu muutettavaksi siten, että eläkkeen saaminen edellyttää vähintään kolmen vuoden Suomessa asumista. Ehdotettu säännös koski Suomen kansalaisia, joihin tasaveroisen kohtelun -periaatteen mukaisesti myös ETA-sopimusvaltioiden kansalaiset rinnastetaan lainsäädäntöä sovellettaessa. Ehdotettu säännös yhdessä tämän artiklan säännöksen kanssa merkitsisi sitä, ettei alle vuoden kestänyt asuminen Suomessa anna oikeutta saada kansaneläkettä. Toisin sanoen, mainittua kolmen vuoden aikaa laskettaessa otettaisiin huomioon vastaava vakuutuskausi, joka on täytetty muussa jäsenvaltiossa, enintään kahteen vuoteen saakka.

49 artikla. Artiklassa säädetään eläkkeen laskemisesta silloin, kun oikeus eläkkeeseen syntyy eri aikaan niiden jäsenvaltioiden lainsäädännön perusteella, joiden eläkejärjestelmän piiriin henkilö on kuulunut. Pääsääntöisesti tällöinkin noudatetaan 46 artiklassa säädettyä eläkkeen laskutapaa. Jos kuitenkin vähintään kahden jäsenvaltion lainsäädännön mukaan oikeus eläkkeeseen syntyy ilman, että on tarpeen ottaa huomioon sellaisen valtion kausia, jonka lainsäädännön mukaiset eläkkeen saamisen edellytykset eivät täyty, viimeksi mainitun valtion vakuutuskaudet jätetään huomioon ottamatta etuutta laskettaessa. Jos vain yhden valtion lainsäädännön mukaiset edellytykset eläkkeen saamiseksi täyttyvät ilman, että muiden valtioiden vakuutuskausia otetaan huomioon, tämä valtio ottaa eläkettä laskiessaan huomioon vain oman lainsäädäntönsä mukaiset vakuutus- tai asumiskaudet.

Kukin valtio laskee eläkkeensä uudelleen 46 artiklan mukaisesti aina, kun oikeus eläkkeeseen syntyy myöhemmin yhdestä tai useammasta valtiosta taikka kun oikeus eläkkeeseen jostakin valtiosta lakkaa. Muiden valtioiden kausien huomioon ottamisesta laskettaessa eläkettä uudelleen määrätään tarkemmin siirtotyöläisten sosiaaliturvan hallinnollisen toimikunnan päätöksessä N:o 99. EY-tuomioistuinten päätöksen (108/75, Balsamo) perusteella vakuutetun ei tarvitse eläkettä haettuaan ja sitä

jostakin valtiosta jo saadessaan tehdä uutta hakemusta, jotta hänelle voitaisiin myöntää eläke myös sellaisesta valtiosta, jossa edellytykset eläkkeen saamiselle täytyvät vasta myöhemmin.

50 artikla. Artiklan mukaan useammasta valtiosta eläkettä saavalle eläkkeensaajalle, jolle maksetaan myös asuinvaltion lainsäädännön mukaan eläkettä ja johon sovelletaan tämän luvun säännöksiä, ei voida myöntää pienempää etuutta kuin, mikä asuinvaltion lainsäädännössä on vahvistettu vähimmäisetuudeksi. Toimivaltaisen laitoksen on maksettava eläkkeensaajalle tämän asumisen ajalta lisää, joka on hänelle eri jäsenvaltioista tämän luvun säännösten mukaisesti maksettavien etuuksien ja vähimmäisetuuden välisen erotuksen suuruisen. Lisän määrän tarkistamisesta on annettu ohjeet hallinnollisen toimikunnan päätöksellä n:o 105.

Säännöksen tarkoituksena on turvata henkilölle hänen asuinvaltionsa vähimmäisetuuden suuruinen toimeentuloturva esimerkiksi silloin, kun työskentelykaudet eri valtioissa ovat jääneet niin lyhyiksi, ettei niiden perusteella maksettavat etuudet sitä takaa. Jäsenvaltiot voivat artiklan 96 mukaisilla ilmoituksillaan yksilöidä, mitä lainsäädännöllisiä järjestelyjä on pidettävä 50 artiklan tarkoittamina vähimmäisetuuksina.

Euroopan yhteisön tuomioistuimen päätöksen mukaan (22/81, Browning) tämän artiklan tarkoittama vähimmäisetuus on kysymyksessä vain silloin, kun asuinvaltion lainsäädäntö sisältää erityisen takuun, jonka tarkoituksena on turvata sosiaaliturvatuuksien saajille vakuutuskausien tai vakuutusmaksujen perusteella maksettavan etuuden ylittävä vähimmäistulo. Suomen lainsäädännössä ei säädetä tällaisesta tiettyyn markkamäärään sidotusta vähimmäistoimeentuloetuudesta, johon säännöksiä olisi sovellettava.

51 artikla. Eläkkeitä ei lasketa uudelleen 46 artiklan säännösten mukaisesti, jos eläkkeen määrä muuttuu indeksitarkistuksen vuoksi. Indeksitarkistus lisätään eläkkeeseen täytenä suhteuttamatta sitä muiden jäsenvaltioiden vakuutuskausiin. Eläke lasketaan sen sijaan uudelleen 46 artiklan säännösten mukaisesti, jos etuusiensa määräämistapa tai laskemista koskevat säännökset muuttuvat eläkettä maksavan valtion lainsäädännössä.

4 luku

Työtapaturmat ja ammattitaudit

Yleistä

Tässä luvussa on säännökset työntekijän tai yrittäjän oikeudesta saada korvausta tapaturman tai ammattitaudin johdosta tilanteissa, joissa korvaukseen oikeutettu asuu muun kuin toimivaltaisen jäsenvaltion alueella tai oleskelee toimivaltaisen jäsenvaltion alueen ulkopuolella. Säännökset ovat periaatteiltaan samansisältöiset kuin, mitä sairaudesta ja äitiydestä koskevassa 1 luvussa on säädetty. Luvussa on myös erityissäännökset, joita sovelletaan rajatyöntekijöihin sekä matkan aikana sattuneen tapaturman korvaamiseen ja kuljetuskustannusten korvaamiseen. Asetuksen säännösten voimaansaattaminen ei edellytä Suomen tapaturmavakuutus- ja ammattitautilainsäädännön muuttamista.

Suomessa lakisääteinen pakollinen työvahinkoturva ei kata maatalousyrittäjiä lukuun ottamatta itsenäisiä ammatinharjoittajia eli yrittäjiä. Yrittäjällä on kuitenkin tapaturmavakuutuslain 57 §:n 1 momentin mukaan mahdollisuus järjestää vapaaehtoisesti pakollisen vakuutuksen mukainen työvahinkoturva, jolloin korvaukset määrättyvät tapaturmavakuutuslain säännösten mukaisesti.

Tapaturmavakuutuslainsäädännön mukainen päiväraha, tapaturmaeläke ja perhe-eläke sekä muut rahaetuudet on nykyisinkin suoritettu, vaikka työntekijä asuu tai oleskelee ulkomailla. Tapaturmavakuutuslainsäädännön perusteella korvaukseen oikeutetulle korvataan tarpeellisesta sairaanhoidosta aiheutuneet kustannukset. Sairaanhoito annetaan terveydenhuoltojärjestelmän toimesta. Tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (625/91) mukaan oikeus kuntoutukseen on sidottu Suomessa asumiseen. Asetuksen periaatteiden mukaisesti kuntoutus on korvattava asetuksen piiriin kuuluville työntekijöille asumisesta riippumatta. Kuntoutuksen korvaamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin sairaanhoidon korvaamisessa. Kuntoutuksena voidaan käyttää periaatteessa kaikkia yhteiskunnassa yleisesti saatavilla olevia palveluja. Kuntoutujalle korvataan kuntoutuksesta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset sekä suoritetaan korvausta ansionmenetyksestä.

1 jakso

52 artikla. Artiklassa säädetään työntekijän tai yrittäjän oikeudesta korvaukseen tapaturman tai ammattitaudin johdosta hänen asuessa muun jäsenvaltion alueella kuin sen, joka on häneen nähden toimivaltainen. Luontoisetuudet eli sairaanhoitoetuudet annetaan asuinvaltion vakuutuslaitoksesta sen soveltaman lainsäädännön mukaisina toimivaltaisen valtion vakuutuslaitoksen puolesta. Rahaetuudet kuten esimerkiksi päiväraha tai eläke suoritetaan toimivaltaisen valtion vakuutuslaitoksesta sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti. Toimivaltainen vakuutuslaitos ja asuinvaltion vakuutuslaitos voivat sopia, että rahaetuudet suoritetaan noudattaen toimivaltaisen valtion lainsäädäntöä asuinpaikan vakuutuslaitoksesta. Toimivaltainen vakuutuslaitos on tällöin velvollinen korvaamaan näin suoritettut etuudet. Hallinnollisen toimikunnan päätöksen n:o 100 mukaan korvaus suoritetaan täysimääräisenä korvauksen suorittaneen valtion valuutassa.

53 artikla. Artiklassa on erityissäännös rajatyöntekijän oikeudesta saada korvausta tapaturmasta tai ammattitaudista. Rajatyöntekijä voi saada etuuksia myös toimivaltaisen jäsenvaltion alueella sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti ikään kuin hän asuisi tämän valtion alueella.

54 artikla. Artikla sisältää säännökset niitä tilanteita silmällä pitäen, joissa työntekijä tai yrittäjä oleskelee toimivaltaisessa valtiossa tai muuttaa sen alueelle. Työntekijä tai yrittäjä saa tällöin etuudet tämän valtion lainsäädännön mukaisesti siitä riippumatta, onko korvausta saman tapaturman tai ammattitaudin vuoksi jo ryhdytty suorittamaan ennen oleskelua tai muuttoa. Artiklaa ei sovelleta rajatyöntekijään, joka oleskelee toimivaltaisen valtion alueella. Säännöksen perusteella vastuu etuuksien antamisesta siirtyy kokonaan toimivaltaiselle valtiolle.

55 artikla. Artiklan säännöksiä sovelletaan tilanteissa, joissa työntekijä tai yrittäjä oleskelee toimivaltaisen valtion ulkopuolella tai palaa taikka muuttaa toiseen jäsenvaltioon tapaturman sattumisen tai ammattitaudin ilmenemisen jälkeen sekä tapauksissa, joissa työntekijällä on tarve mennä toiseen jäsenvaltioon saadakseen terveydentilansa vaatimaa hoitoa.

Oikeus saada tapaturman tai ammattitaudin vuoksi sairaanhoitoetuuksia ja rahaetuuksia säilyy mainituissa tilanteissa. Työntekijä tai

yrittäjä saa sairaanhoitoetuudet toimivaltaisen valtion vakuutuslaitoksen puolesta oleskelu- tai asuinvaltion lainsäädännön mukaisina. Aika, jolta etuudet annetaan, määräytyy kuitenkin toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaan. Toimivaltaisen valtion vakuutuslaitos vastaa edelleen rahaetuuksien suorittamisesta sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti. Erikseen sovittaessa rahaetuudet voidaan suorittaa oleskelu- tai asuinvaltion vakuutuslaitoksesta samalla tavoin kuin 52 artiklassa on säädetty.

Siinä tapauksessa, että etuuden saaja haluaa palata asumaan tai muuttaa toiseen jäsenvaltioon taikka hakeutua hoitoon toiseen jäsenvaltioon, hänen tulee sopia tästä etuuksista vastuussa olevan toimivaltaisen valtion vakuutuslaitoksen kanssa. Lupaa muuttaa tai palata toiseen jäsenvaltioon ei voida evätä muutoin kuin silloin, jos siirtyminen olisi haitallista etuuden saajan terveydentilan tai annettavan sairaanhoidon kannalta. Toiseen jäsenvaltioon hoitoon hakeutumista ei voida kieltää, jos kysymyksessä olevaa hoitoa ei voida antaa sen valtion alueella, jossa etuuden saaja asuu.

Tapaturmavakuutuslainsäädännössä ei ole määritelty sitä aikaa, jolta sairaanhoito korvataan. Annettu sairaanhoito korvataan niin pitkältä ajalta, jona hoidon tarve tapaturman tai ammattitaudin vuoksi on olemassa. Tämä hoidon ja vamman tai sairauden välinen syy-yhteys ratkaistaan Suomessa korvauskäsittelyn yhteydessä silloin, kun Suomi toimivaltaisena valtiona vastaa etuuksista. Myös artiklan tarkoittamissa muuttotilanteissa tai hakeuduttaessa hoitoon toiseen jäsenvaltioon noudatetaan samoja periaatteita. Edellä selostetut periaatteet koskevat myös korvattavaa kuntoutusta.

56 artikla. Artiklan mukaan työntekijään tai yrittäjään nähden muun kuin toimivaltaisen valtion alueella matkan aikana sattuneen tapaturman katsotaan sattuneen toimivaltaisen valtion alueella.

57 artikla. Artiklaa on muutettu neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2332/89. Artiklan säännöksiä sovelletaan tilanteisiin, joissa ammattitaudin saanut henkilö on altistunut samalle ammattitaudin todennäköisesti aiheuttavalle tekijälle useammassa jäsenvaltiossa. Korvausta ammattitaudista suoritetaan tällöin yksinomaan viimeisen sellaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jonka alueella työntekijä on altistunut tällaiselle tekijälle ja jonka lainsäädännön edellytykset etuuden saamiseksi työntekijä täyttää.

Jos jäsenvaltion lainsäädäntö edellyttää, että korvattava ammattitauti on todettu ensimmäisen kerran tämän jäsenvaltion alueella, edellytys katsotaan täytetyksi, vaikka ammattitauti on todettu muun jäsenvaltion alueella. Myös niin sanotun latenssijan suhteen jäsenvaltiot rinnastetaan toisiinsa. Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan korvauksen saaminen edellyttää, että ammattitauti on ilmennyt tietyn ajan kuluessa altistumisen lakkaamisesta, otetaan tätä aikaa selvitettyä huomioon myös mahdollinen altistuminen samalle tekijälle toisessa jäsenvaltiossa. Sama koska myös riskille altistumisajan pituutta.

Sclerogeenisen pneumoconioosin (sidekudosta aiheuttava pölykeuhkosairaus) vuoksi suoritettavien rahaetuksien kustannukset jaetaan niiden jäsenvaltioiden toimivaltaisen vakuutuslaitosten kesken, joiden alueella ammattitautin saanut henkilö on harjoittanut taudin todennäköisesti aiheuttavaa toimintaa. Etuudet suoritetaan työntekijään nähden toimivaltaisesta valtiosta sen lainsäädännön mukaisina.

Suomen lainsäädännön mukaan ammattitauti katsotaan ilmenneeksi sinä ajankohtana, jona työntekijä on ensimmäisen kerran ollut tutkittavana sen johdosta. Lisäksi edellytetään, että sairaus todetaan tuolloin tai myöhemmin ammattitaudiksi. Tällöin korvausvelvollinen eli toimivaltainen vakuutuslaitos on se vakuutuslaitos, jonka vakuuttamassa työssä ammattitauti ilmeni. Jos työntekijä ei ammattitautin ilmetessä ole enää siinä työssä tai ammatissa, jossa hän on altistunut taudin aiheuttavalle tekijälle, korvausvelvollisuus määräytyy sen työsuhteen perusteella, joka viimeksi on voinut aiheuttaa ammattitautin.

58 artikla. Artiklan mukaan tapaturman tai ammattitaudin johdosta rahana suoritettavat korvaukset määrätään ottamalla huomioon vain korvauksesta vastuussa olevassa toimivaltaisessa valtiossa saadut ansiot.

Näin ollen tapaturmavakuutuslain mukaan korvausta määrättäessä vuosityöansio määräytyy Suomessa saatujen ansioidensa perusteella tapaturmavakuutuslaissa säädetyllä tavalla. Tämä merkitsee poikkeusta nykyiseen käytäntöön, jonka mukaan myös muualla kuin Suomesta saadut ansiot voidaan ottaa vuosityöansiota arvioitaessa huomioon.

59 artikla. Työtapaturmaan joutuneen tai ammattitaudin saaneen henkilön asuinpaikkaan tai sairaalaan kuljettamisesta aiheutuvista kustannuksista vastaa työntekijään nähden toi-

mivaltaisen valtion vakuutuslaitos myös silloin, kun kuljetus tapahtuu työntekijän asuinvaltion alueella. Edellytyksenä on, että kuljetuskustannukset ovat kysymyksessä olevan lainsäädännön mukaan korvattavia ja että vakuutuslaitos antaa ennalta luvan tällaiseen kuljettamiseen. Toimivaltaisen valtion vakuutuslaitos vastaa myös kustannuksista, jotka syntyvät ruumiin kuljettamisesta hautauspaikalle. Suomessa hautauspaikalle kuljettamisesta aiheutuvat kustannukset sisältyvät tapaturmavakuutuslain mukaan suoritettavaan hautausapuun. Myös muut artiklan tarkoittamat kuljetuskustannukset ovat tapaturmavakuutuslain mukaan korvattavia.

2 jakso

60 artikla. Artiklaa on muutettu neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2332/89. Artiklassa säädetään sellaisen ammattitaudin pahenemisen huomioon ottamisesta, josta etuutta on myönnetty. Jos ammattitaudin vuoksi korvausta saava henkilö työskentelee toisessa jäsenvaltiossa sellaisessa ammatissa, jossa hän ei altistu kysymyksessä olevan taudin aiheuttajalle, ammattitautikorvauksista myös taudin pahentumisen osalta vastaa oman lainsäädäntönsä mukaisesti sen jäsenvaltion vakuutuslaitos, joka vastasi korvauksista ennen pahentumista.

Jos henkilö sen sijaan on työskennellyt myös toisessa jäsenvaltiossa sellaisessa työssä, jossa hän on edelleen altistunut ammattitaudin aiheuttavalle tekijälle, siirtyy korvausvastuu pahenemisen osalta tämän valtion toimivaltaiselle vakuutuslaitokselle. Vakuutuslaitos suorittaa työntekijälle lisäkorvauksena määrän, joka vastaa etuuksien määrän erotusta pahenemisen jälkeen ja sen määrän välillä, jollaisena etuus olisi myönnetty ennen pahenemista sen soveltaman lainsäädännön mukaan.

Artiklan 1 kohdan c alakohdan säännöstä sovelletaan tilanteissa, joissa henkilö saa 57 artiklan 6 kohdassa tarkoitettun taudin perusteella korvausta, mutta hänellä ei ole oikeutta etuuksiin toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, vaikka hän olisi tässä valtiossa ollut sellaisessa ammatissa, joka mahdollisesti on pahentanut tautia. Tällöin ensimmäisen jäsenvaltion toimivaltainen vakuutuslaitos vastaa etuuksista ottaen samalla myös huomioon taudin pahenemisen. Taudin pahenemista vastaava määrä korvauksesta suoritetaan kuitenkin jäl-

kimmäisen työskentelyvaltion toimivaltaisen laitoksen kustannuksella. Jos kysymyksessä on sclerogeeninen pneumoconioosis ja 57 artiklan 5 kohta tulee sovellettavaksi, etuuksista vastaa myös pahenemisen osalta artiklan 2 kohdan mukaan sen jäsenvaltion toimivaltainen vakuutuslaitos, joka on myöntänyt etuudet 57 artiklan 1 kohdan perusteella. Rahaetuksien osalta kustannusten jako tapahtuu edelleen niiden valtioiden kesken, jotka jakoivat aiempienkin etuuksien kustannukset. Jos mainitun taudin aiheuttavaa tai sitä pahentavaa toimintaa on jatkettu, etuuksien määrien erotuksen kustannuksista vastaa sen jäsenvaltion vakuutuslaitos, jonka alueella toimintaa jatkettiin.

3 jakso

61 artikla. Artiklan 1—4 kohdissa säädetään sairaanhoitoetuksien antamisesta erilaisten järjestelmien toimesta silloin, kun jäsenvaltion alueella ei ole vakuutusta työtapatuurien tai ammattitautien varalta. Tällöin sairaanhoito annetaan siitä laitoksesta, joka vastaa yleensä sairaanhoitoetuksien antamisesta. Suomessa sairaanhoito korvataan tapaturmavakuutuslain säännösten mukaisesti, mutta tarvittava hoito saadaan yleisesti käytettävissä olevia palveluja käyttäen.

Artiklan kohdassa 5 on säännös työkyvyttömyyden arvioinnista korvauksen määräämiseksi silloin, kun henkilölle on sattunut aiemmin työtapatuuri tai hän on saanut ammattitaudin, joka korvauksesta vastuussa olevan valtion lainsäädännön mukaan otetaan huomioon. Tällöin työkyvyttömyyttä arvioitaessa otetaan huomioon myös muun jäsenvaltion alueella sattunut tapaturma tai ilmennyt ammattitauti. Muun jäsenvaltion vakuutuslaitoksen aikaisempaa päätöstä sovelletaan sellaisenaan ilman tältä osin tehtävää työkyvyttömyyden asteen uudelleen arviointia.

Artiklan 6 kohdassa säädetään työkyvyn arvioinnista silloin, kun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan huomioon otettavat työtapatuuriat ovat sattuneet tai ammattitaudit ilmenevät peräkkäin. Edellytyksenä näiden huomioon ottamiseksi on, ettei henkilölle ole suoritettu korvausta aiemmin todetun ammattitaudin tai sattuneen työtapatuuriin johdosta eikä mitään korvausta ole suoritettu sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, missä työtapatuuri tai ammattitauti myöhemmin ilmeni.

62 artikla. Artiklan 1 kohdassa säädetään

siitä, mitä vakuutusjärjestelmää sovelletaan, jos työntekijän oleskelu- tai asuinvaltiossa on useampia vakuutusjärjestelmiä. Suomessa on vain maatalousyrittäjätoimintaa varten oma vakuutusjärjestelmänsä, jolla ei ole merkitystä tämän kohdan säännösten soveltamisen kannalta.

Jos jäsenvaltion lainsäädännössä on sellainen enimmäisaika, jolta etuuksia suoritetaan, voi jäsenvaltion vakuutuslaitos ottaa artiklan 2 kohdan mukaan huomioon myös ajan, jolta etuuksia on jo suoritettu toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan.

4 jakso

Korvaukset vakuutuslaitosten välillä

63 artikla. Artiklan mukaan toimivaltainen valtio on velvollinen korvaamaan sen puolesta annetut sairaanhoito- ja muut luontoisetuudet silloin, kun etuudet on annettu 52 ja 55 artiklan kohdan 1 säännösten mukaisesti työntekijälle tai yrittäjälle tämän asuessa tai oleskellessa muun kuin toimivaltaisen valtion alueella. Kustannukset suoritetaan täytäntönpänoasetuksessa 574/72 tarkemmin säädetyllä tavalla todellisten kustannusten mukaan.

Jäsenvaltioiden välillä voidaan kuitenkin sopia muista korvaamistavoista tai luopua korvaamisesta kokonaan.

5 luku

Kuolemantapauksen johdosta annettavat avustukset

64 artikla. Artiklan mukaan toimivaltaisen valtion lainsäädännön edellyttäessä vakuutus- tai asumiskausien täyttämistä kuoleman johdosta annettavaa avustusta koskevan oikeuden saamiseksi, sen säilyttämiseksi tai palauttamiseksi toimivaltainen vakuutuslaitos laskee tarpeen mukaan eri jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan täytetyt kaudet yhteen. Tämä merkitsee, että kansaneläkelain mukaista hautausavustusta myönnettäessä on Suomessa asumiin rinnastettava vastaava vakuutus- tai asumiskausi muussa jäsenvaltiossa. Tapaturmavakuutusjärjestelmään sisältyvän hautausavun saaminen ei edellytä tällaisten kausien täyttämistä.

65 artikla. Artiklassa on säännökset oikeu-

desta avustuksiin, jos kuolemantapaus sattuu tai jos etuuteen oikeutettu henkilö asuu muun kuin toimivaltaisen jäsenvaltion alueella.

Säännöksen mukaan työntekijän, yrittäjän, eläkkeensaajan, eläkkeenhakijan tai hänen perheenjäsenensä kuoleman katsotaan tapahtuneen toimivaltaisen jäsenvaltion alueella, vaikka kuolema olisikin tapahtunut toisen jäsenvaltion alueella. Myöskään se, että avustuksensaaja asuu muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa, ei oikeuta etuuden epäämiseen. Myös työtaturmasta tai ammattitaudista johtuvan kuolemantapauksen vuoksi on toimivaltaisen valtion maksettava avustus riippumatta siitä, onko kuolemantapaus sattunut sen alueella tai asuuko edunsaaja muussa jäsenvaltiossa.

Jos oikeus avustukseen syntyy useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan etuuksien päällekkäisyyden estämiseksi avustus myönnetään sen valtion lainsäädännön mukaisesti, jonka alueella kuolemantapaus on sattunut. Jos vakuutettu kuolee sellaisessa jäsenvaltiossa, jossa oikeutta etuuteen ei ole tai hän kuolee sopimusvaltioiden alueen ulkopuolella, avustus myönnetään sen valtion lainsäädännön mukaisena, jonka alainen hän viimeksi oli.

Edellä olevan perusteella kansaneläkelain mukaista hautausavustusta ei voida evätä sillä perusteella, että henkilö on kuolemantapauksen sattuessa muussa jäsenvaltiossa kuin Suomessa. Jos oikeus avustukseen syntyy usean jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, kansaneläkelain mukainen hautausavustus on maksettava, kun kuolemantapaus on sattunut sellaisen jäsenvaltion alueella, jossa vastaavaa etuutta ei ole tai jäsenvaltioiden alueen ulkopuolella ja vainaja on viimeksi kuulunut Suomen lainsäädännön piiriin. Hautausavustusta ei voida evätä myöskään sillä perusteella, että avustuksensaaja asuu muussa jäsenvaltiossa kuin Suomessa.

Tapaturmavakuutusjärjestelmästä hautausapu myönnetään riippumatta siitä, missä kuolemantapaus on sattunut tai missä hautausapuun oikeutettu asuu. Se seikka, että kuolemantapauksen vuoksi avustusta voi saada myös muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, ei estä hautausavun suorittamista tapaturmavakuutuslain mukaan silloin, kun kuolema on seurausta korvattavasta tapaturmasta tai ammattitaudista ja kun oikeus toisen jäsenvaltion avustukseen on syntynyt muulla perusteella.

66 artikla Jäsenvaltion vakuutuslaitos, joka oli vastuussa toisen jäsenvaltion alueella asuvalle eläkkeensaajalle tai hänen perheenjäsenelleen annettavista luontaisetuksista 28 artiklan mukaisesti, on velvollinen myöntämään omalla kustannuksellaan soveltamansa lainsäädännön mukaan myös kuolemantapauksen johdosta maksettavat avustukset ikään kuin eläkkeensaaja tai hänen perheenjäsenensä olisi asunut tämän jäsenvaltion alueella eläkkeensaajan kuollessa.

Säännös on tarkoitettu lähinnä tilanteisiin, joissa avustusta kuoleman johdosta maksetaan sellaisesta vakuutusjärjestelmästä, jonka piiriin kuuluminen edellyttää asumista toimivaltaisen jäsenvaltion alueella tai tilanteisiin, jolloin eläkkeensaaja saa eläkettä useasta jäsenvaltiosta, mutta hänen varsinaisen asuinvaltionsa vakuutusjärjestelmässä ei ole lainkaan kuoleman varalta maksettavia etuuksia. Säännös takaa avustuksen maksamisen myös näissä tilanteissa.

6 luku

Työttömyysetuudet

Yleistä

Luvussa säädetään työttömyysetuuksien suorittamiseksi tarvittavien vakuutus- tai työskentelykausien huomioon ottamisesta, etuuksien laskemisesta sekä etuuksien suorittamisesta haettaessa työtä jäsenvaltioiden alueella.

Oikeus työttömyysturvalain mukaiseen perus- ja ansiosidonnaiseen päivärahaan perustuu Suomessa asumiseen. Suomessa työssä olleella ja työttömäksi jääneellä jäsenvaltion kansalaisella on kuitenkin asumisesta riippumatta oikeus saada sanotun lain mukaista työttömyyspäivärahaa. Myös työttömän henkilön ja hänen perheenjäsentensä oikeus muuhun asetuksen 1408/71 kattamaan sosiaaliturvaan pysyy voimassa.

Poiketen voimassaolevasta lainsäädännöstä työttömyysturvaa voidaan tietyin edellytyksin maksaa myös silloin, kun henkilö ei ole työmarkkinoiden käytettävissä Suomessa. Asetuksen työttömyysetuuksia koskevien säännösten voimaantulon johdosta aiheutuvat lainmuutostarpeet on kuvattu jäljempänä asianomaisen artiklan kohdalla.

Työttömyysetuutta koskevat säännökset

poikkeavat muista asetuksen etuuksia koskevista säännöksistä siten, että niitä ei kaikilta osin sovelleta työntekijän ohella myös yrittäjiin.

1 jakso

67 artikla. Artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan työntekijänä täytettyjen vakuutus- tai työskentelykausien huomioon ottamisesta työttömyys-etuutta koskevan oikeuden saavuttamiseksi, säilyttämiseksi tai takaisinsaamiseksi. Säännökset eivät koske yrittäjiä. Artiklan 3 kohdan mukaan kaudet luetaan hyväksi eräin poikkeuksin vain siinä tapauksessa, että henkilö on käyttänyt vakuutus- tai työskentelykausia myös sen lainsäädännön mukaan, jonka perusteella hän hakee etuutta. Artiklan 4 kohdassa säädetään 1 ja 2 kohdan soveltamisesta siinä tapauksessa, että työttömyysetuuden suorittamisaika on riippuvainen täytetyistä vakuutus- tai työskentelykausista.

Artiklan säännösten perusteella työttömyysturvalain 16 §:n tarkoittamaa työttömyyskassan jäsenyysaikaa ja työssäoloehdon täyttymistä tarkistettaessa on otettava huomioon tarpeen mukaan myös vastaavat kaudet muussa jäsenvaltiossa määrättäessä oikeudesta ansioon suhteutettuun päivärahaan. Suomen tekemissä sosiaaliturvasopimuksissa on yleensä edellytetty neljän viikon Suomessa työskentelyä, jotta sopimusvaltiossa täytetyt vakuutus- tai työskentelykaudet otetaan ansiopäivärahaa määrättäessä huomioon. Vastaavan soveltamiskäytännön takaamiseksi on tarkoituksenmukaista sisällyttää tätä koskeva säännös myös työttömyysturvalakiin.

Työttömyysturvalain mukaisen peruspäivärahan saaminen ei edellytä vakuutus- tai työskentelykausien täyttämistä. Näin ollen Suomessa työttömäksi jäänyt henkilö voi saada peruspäivärahaa Suomessa, jos hän on jäänyt työttömäksi liitteen I/I määräysten mukaisesti Suomen työeläkelainsäädännön piiriin kuuluvasta työstä ja jos hän muutoin täyttää päivärahan saamisen edellytykset. Työttömyysetuuden suorittamisaika ei ole riippuvainen täytettyjen kausien pituudesta, joten Suomen työttömyysturvajärjestelmän kannalta 4 kohdan säännöksellä ei ole merkitystä.

68 artikla. Artiklan mukaan työttömyysetuus lasketaan etuuden myöntämisestä vastuussa olevan toimivaltaisen valtion alueella viimeksi

saatujen ansioiden perusteella. Jos ansiot kuitenkin perustuvat alle neljän viikon työskentelyyn työttömyysetuus määräytyy niiden ansioiden perusteella, jotka työntekijä olisi saanut toimivaltaisessa valtiossa, jos hän olisi ollut sen alueella sellaisessa vastaavassa työssä tai ammatissa, jota hän on viimeksi tehnyt muussa jäsenvaltiossa.

Artiklan 2 kohdan mukaan niissä järjestelmissä, joissa työttömyysetuuden määrää korotetaan perheenjäsenten lukumäärän perusteella, myös toisessa jäsenvaltiossa asuvat perheenjäsenet on otettava huomioon edellyttäen kuitenkin, ettei saman perheenjäsenen perusteella tämän asuinvaltiossa synny oikeutta vastaavaan korotukseen.

Työttömyysturvalain mukainen ansioon suhteutettu päiväraha määräytyisi näin ollen aina Suomesta saatujen ansioiden perusteella. Tältä osin ansioon suhteutetun työttömyyspäivärahan perusteena olevan palkan määrittämisestä annettua asetusta (754/84) täsmennetään. Työttömyyspäiväraha maksetaan korotettuna lapsikorotuksella myös siinä tapauksessa, että etuuden saajalla on huollettavanaan muussa jäsenvaltiossa asuva 18 vuotta nuorempi lapsi.

2 jakso

69 artikla. Artiklan mukaan työttömyys-etuutta saava työtön työntekijä tai yrittäjä voi lähteä muuhun jäsenvaltioon etsimään työtä enintään kolmen kuukauden ajaksi säilyttäen tänä aikana oikeuden saada työttömyysetuutta. Etuuden myöntänyt toimivaltainen valtio on tällöin edelleen vastuussa etuuden suorittamisesta oman lainsäädäntönsä mukaisena enintään kuitenkin laissa mahdollisesti säädetyin enimmäisajan puitteissa. Työttömyysetuuden saaminen artiklan tarkoittamissa tilanteissa edellyttää, että henkilö on ollut toimivaltaisessa valtiossa työmarkkinoiden käytettävissä työttömänä työnhakijana yleensä vähintään neljän viikon ajan. Lisäksi edellytetään, että työntekijä rekisteröityy muussa jäsenvaltiossa seitsemän päivän kuluessa työttömäksi työnhakijaksi, minkä jälkeen häneen sovelletaan työvoimapolitiittisten edellytysten osalta kysymyksessä olevan valtion lainsäädäntöä.

Kun työtön henkilö palaa takaisin lähtövaltioonsa ennen kolmen kuukauden ajan päättämistä, etuuksien maksamista jatketaan edelleen, jollei etuuksien suorittamisen enimmäisai-

ka ole täyttynyt. Työttömän henkilön saatua toisesta jäsenvaltiosta työtä hän siirtyy lainvalintasäännösten mukaisesti tämän valtion lainsäädännön piiriin. Myös vastuu muun muassa perheenjäsenten sairauksista siirtyy tälle valtiolle. Jos hän ei ole saanut työtä ja jos hän jää oleskelemaan jäsenvaltioon kolmen kuukauden ajan täyttymisen jälkeen, työttömyysetuutta ei enää suoriteta, jollei mainittua kolmen kuukauden kautta ole pidennetty. Työttömyysetuuden suorittamisesta vastuussa olleen toimivaltaisen valtion vastuu lakkaa myös sairaus- ja perhe-etuuksien osalta. Asetuksen säännösten perusteella työtön henkilö ei voi vaatia etuuksia myöskään oleskeluvaltiosta.

Artiklan soveltaminen on rajoitettu vain yhteen kertaan kahden työskentelykauden välillä. Työttömyysturvalakia on tarkoituksenmukaista tämentää määrittelemällä tällaisen työskentelykauden pituudeksi 4 viikkoa. Saman pituista työskentelykautta edellytettäisiin päivärahan saamiseksi myös silloin, kun henkilö työttömänä palaa Suomeen sen jälkeen, kun hän on hakenut työtä muusta jäsenvaltiosta yli kolmen kuukauden ajan.

70 artikla. Artiklan säännösten mukaan kolmen kuukauden ajan toisessa jäsenvaltiossa työtä etsivän henkilön etuudet maksetaan oleskeluvaltion vakuutuslaitoksen kautta siten, että toimivaltaisen valtion järjestelmästä korvataan oleskeluvaltion vakuutuslaitoksen maksamat työttömyysetuudet. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin sopia keskenään joko muista tavoista suorittaa korvaukset tai luopumisesta korvaamisesta kokonaan.

3 jakso

71 artikla. Artiklassa säädetään työttömyysetuuksien maksamisesta tapauksissa, joissa työtön henkilö asui viimeisen työskentelynsä aikana muun kuin häneen nähden toimivaltaisen jäsenvaltion alueella. Osittain työtön saa työttömyysetuudet toimivaltaisen jäsenvaltion vakuutuslaitokselta tämän kustannuksella ikään kuin hän asuisi tämän alueella. Kokonaan työtön henkilö saa työttömyysetuutensa asuinvaltion vakuutuslaitoksesta tämän vakuutuslaitoksen kustannuksella edellyttäen, että hän asettuu tämän valtion työvoimaviranomaisten käytettäväksi. Työttömän henkilön saadessa työttömyysetuuksia siitä valtiosta, jonka lainsäädännön piiriin hän on viimeksi kuulunut,

hänelle suoritetaan etuudet 69 artiklan säännösten mukaisesti. Tällöin tältä ajalta asuinvaltiosta työttömyysetuuksien maksaminen keskeytetään.

7 luku

Perhe-etuudet

Yleistä

Perhe-etuuksia koskevaa lukua on muutettu neuvoston asetuksella (ETY) no 3427/89. Muutos perustuu tuomioistuimen päätöksen (41/84 Pinna) jonka mukaan siirtotyöläisen perheenjäsenen asumisperuste, jota sovelletaan määrättäessä sovellettava lainsäädäntö työntekijälle maksettavien perhe-etuuksien osalta, ei taannut Rooman sopimuksen 48 artiklassa määrättyä tasa-arvoista kohtelua. Työskentelyperuste, joka on yksinkertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja asetuksen koordinoitijärjestelmän yhtenäisyyden vuoksi välttämätön, merkitsee työskentelypaikan lain ensisijaisuutta määrättäessä sovellettavasta lainsäädännöstä. Muutoksella kumottiin Ranskan lainsäädännön piiriin kuuluvia työntekijöitä koskevat erityissäännökset sekä laajennettiin säännökset kattamaan yrittäjät ja heidän perheenjäsenensä.

Suomessa perhe-etuuksien piiriin kuuluvat lapsilisät. Lapsilisälain mukaan lapsilisää suoritetaan jokaisesta Suomessa asuvasta lapsesta. Lapsen katsotaan asuvan Suomessa myös tilapäisen ulkomailla oleskelun aikana, jos hän ei saa oleskeluvaltiostaan lapsilisääan verrattavaa etuutta. Tämä asumisperuste syrjäytyy perhehuoltajan siirtyessä työhön toiseen jäsenvaltioon ja lapsilisä samoin kuin muutkin tämän valtion lainsäädännön mukaiset perhe-etuudet tulevat maksettaviksi perheen huoltajan työskentelyvaltiosta, vaikka lapsi edelleen asuisikin Suomessa. Jos toinen vanhemmista on kuitenkin työssä Suomessa lapsilisä maksetaan Suomesta. Myös lapsen hoitotuesta annettun lain mukainen lapsen hoitotuki luetaan tämän luvun tarkoitamiin perhe-etuuksiin. Sanottu lain mukaan hoitotukea maksetaan pääsääntöisesti Suomessa asuvalle lapselle. Ulkomailla asuva lapsi on oikeutettu hoitotukeen, jos hänen huoltajansa on vakuutettu kansaneläkelain mukaan. Lapsen hoitotukea kohdellaan samojen periaatteiden mukaan, kuin edellä on selostettu lapsilisän osalta.

72—75 artikla. Asetuksen 72 artikla sisältää

säännökset vakuutus-, työskentely- ja yrittäjäkausien yhteenlaskemisesta, jos toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädäntö edellyttää tällaisten kausien huomioon ottamista etuuden saamiseksi. Lukuun on lisätty neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2195/91 uusi 72 a artikla, joka koskee työttömän työntekijän oikeutta saada perhe-etuuksia. Perhe-etuudet myönnetään artiklan tarkoittamissa erityistilanteissa työttömän työntekijän kanssa samassa valtiossa asuvia perheenjäseniä varten asuinvaltiosta samalla tavoin kuin etuudet olisi myönnetty, jos työntekijä olisi viimeisen työskentelynsä aikana kuulunut tämän valtion lainsäädännön piiriin.

Asetuksen 73 artiklan mukaan työntekijällä tai yrittäjällä on oikeus saada perheenjäseniä varten perhe-etuudet siinäkin tapauksessa, että nämä asuvat muussa kuin työntekijään nähden toimivaltaisessa jäsenvaltiossa. Artiklassa 74 on vastaava säännös työttömän aikaisemmin työntekijänä tai yrittäjänä toimineen henkilön perheenjäsenistä suoritettavista perhe-etuuksista.

Etudet annetaan 75 artiklan mukaan sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisina, jonka piiriin työntekijä tai yrittäjä kuuluu. Sama koskee myös työttömää henkilöä. Perhe-etuudet maksetaan sellaiselle luonnolliselle tai juridiselle henkilölle, joka tosiasiallisesti huolehtii perheenjäsenestä siitä riippumatta asuuko etuuden saaja toimivaltaisen jäsenvaltion alueella. Jäsenvaltiot voivat sopia perhe-etuuksien maksamisesta joko suoraan asianomaiselle henkilölle tai asuinpaikan vakuutuslaitoksen kautta.

76 artikla. Artiklassa säädetään perhe-etuuksia koskevista ensisijaisuussäännöksistä siinä tapauksessa, että etuudet ovat päällekkäisiä. Artiklassa esitetään kaksinkertaisten etuuksien maksaminen silloin, kun oikeus etuuteen jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan perustuu työskentelyyn. Etuudet suoritetaan tällöin sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jonka alueella perheenjäsenet asuvat. Toisen valtion lainsäädännön mukaista etuutta suoritetaan vain siltä osin kuin sen määrä ylittää perheenjäsenen asuinvaltiosta suoritettavan etuuden määrän. Vaikka etuuksia ei olisi haettu asuinvaltiosta, voi toinen valtio yhteensovittaa etuudet. Säännöstä ei voida soveltaa lapsilisään eikä lapsenhoidotukseen, koska oikeus näihin etuuksiin perustuu asumiseen.

Asetuksen 574/72 10 artiklan yhteensovitus-säännöksiä sovelletaan kuitenkin lapsilisään ja lapsen hoidotukseen. On mahdollista, että perheen huoltajaan nähden toimivaltaisen valtion

lainsäädännön mukainen lapsilisää tai lapsen hoidotukea vastaava etuus on pienempi kuin Suomen lainsäädännön mukaan suoritettavat etuudet. Tuomioistuinkäytännön mukaisesti erotus olisi tällöin maksettava Suomesta. Selkeyden vuoksi olisi lainsäädäntöä tältä osin täsmennettävä.

8 luku

Yleistä

Luvussa säädetään eläkkeensaajien lapsille ja orvoille maksettavista perhe-etuuksista ja eläkkeistä. Periaatteena on, että etuudet maksetaan vain yhdestä jäsenvaltiosta. Eräiden tuomioistuimen päätösten mukaan toisen jäsenvaltion on maksettava perhe-etuuksina määrä, jolla sen lainsäädännön mukainen etuus ylittää asetuksen säännösten mukaisesti määräytyvän etuuden suorittamisesta vastuussa olevan valtion lainsäädännön mukaisen etuuden.

77 artikla. Artiklan mukaan etuuksilla tarkoitetaan vanhuuden, työkyvyttömyyden, työtapaturman tai ammattitaudin perusteella eläkettä saaville maksettavia perheavustuksia sekä eläkkeeseen lapsen perusteella maksettavia korotuksia ja lisää lukuunottamatta korotuksia, joita maksetaan työtapaturma- tai ammattitautijärjestelmistä.

Yhdestä jäsenvaltiosta eläkettä saavalle etuudet maksaa tämä valtio. Useammasta jäsenvaltiosta eläkettä saavalle etuudet maksetaan asuinvaltiosta. Jos eläkkeensaaja ei saa asuinvaltiostaan eläkettä, vastuu etuuksien suorittamisesta kuuluu sille jäsenvaltiolle, jossa eläkkeensaajan vakuutus- tai asumisaika on ollut pisin. Jollei eläkkeensaaja täytä etuuden myöntämisen edellytyksiä tässä valtiossa, jatketaan etuuksien suorittamisesta vastuussa olevan valtion selvittämistä vakuutusaikojen pituuden mukaisessa järjestyksessä.

Jos eläkkeensaaja muuttaa eläkettä maksavasta valtiosta toiseen jäsenvaltioon, jonka lainsäädännön mukaan hänellä on oikeus perheavustukseen, siirtyy vastuu etuuksien maksamisesta uudelle asuinvaltiolle.

Artiklan tarkoitamia etuuksia maksetaan vain yhdestä jäsenvaltiosta. Etuudet maksetaan 79 artiklan mukaan teoreettisena määränä eli sellaisena kuin etuus olisi, jos kaikki jäsenvaltioissa täytetyt vakuutuskaudet olisi täytetty etuudesta vastuussa olevassa valtiossa. Näiden

etuuksien määräytyminen poikkeaa siten eläkkeiden määräytymistavasta, koska kaikki ne valtiot, joiden vakuutukseen eläkkeensaaja on kuulunut, eivät ole etuuksista vastuussa suhteellisin osuuksin. Hallinnollisen toimikunnan päätöksen N:o 129 mukaan yhden tai useamman valtion on kuitenkin maksettava erotusetuutta muun muassa seuraavissa tilanteissa. Jos eläkkeensaaja muuttaa toiseen jäsenvaltioon, jossa etuuksien teoreettinen määrä on pienempi kuin aikaisemmin maksettu määrä, entinen asuinvaltio maksaa erotuksen. Jos yhdestä valtiosta pelkästään sen lainsäädännön mukaisten etuuksien summa on suurempi kuin toimivaltaisen valtion maksama teoreettinen määrä, tämä valtio maksaa tällöin oman lainsäädäntönsä mukaisten ja toimivaltaisen valtion maksamien etuuksien erotuksen. Jos etuuksia maksanut valtio ei enää maksa etuuksia sen vuoksi, että oikeus etuuksiin syntyy toisessa jäsenvaltiossa perheenjäsenen kaupallisen tai ammatillisen toiminnan perusteella, on ensiksi mainitun valtion kuitenkin maksettava erotusta, jos toisesta valtiosta saatavien etuuksien yhteismäärä on pienempi kuin aikaisemmin maksettujen etuuksien määrä.

Kansaneläkkeeseen tuleva lapsikorotus määräytyy tämän artiklan säännösten mukaisesti. Kansaneläkelain mukaista lapsikorotusta ei tarvitse maksaa silloin, kun eläkkeensaaja asuu toisessa jäsenvaltiossa, josta hän myös saa eläkettä. On kuitenkin mahdollista, että lapsikorotuksena joudutaan maksamaan Suomen ja toisen jäsenvaltion etuuksien erotusta. Kansaneläkelain muuttamista koskevan hallituksen esityksen mukaan eläkkeen lapsikorotusta ei ole tarkoitus suhteuttaa eläkkeensaajan Suomessa asumisaikaan. Siten tämän artiklan määräys lapsikorotuksen maksamisesta teoreettisena määränä ei tule sovellettavaksi.

78 artikla. Artiklassa säädetään orvoille maksettavista perhevustuksista sekä muista orvoneläkkeistä kuin työtapaturma- ja ammatitautivakuutuksesta myönnettävistä eläkkeistä.

Orvoneläkkeisiin noudatetaan samoja periaatteita kuin 77 artiklassa on säädetty perhevustusten osalta. Kun edunjättäjä oli vakuutettu vain yhdessä jäsenvaltiossa, etuus myönnetään tämän valtion lainsäädännön mukaan riippumatta siitä, missä valtiossa lapsi asuu. Kun edunjättäjä oli kuulunut useamman jäsenvaltion lainsäädännön piiriin, etuudet maksetaan vain lapsen asuinvaltiosta. Asuinvaltio maksaa tällöin orvoneläkkeen teoreetti-

sen eläkkeensä määräisenä eli ottaen edunjättäjän muissa jäsenvaltioissa täyttämät vakuutuskaudet huomioon. Eläke lasketaan siis valtion oman lainsäädännön laskentasääntöjen mukaan olettaen, että kaikki eri valtioissa täyttyneet kaudet olisi täytetty asuinvaltiossa. Orvoneläkkeen määräytyminen poikkeaa näin ollen ratkaisevasti muiden eläkkeiden kuten työkyvyttömyys- ja vanhuuseläkkeen määräytymisestä, koska orvoneläkkeen maksamisesta eivät ole vastuussa kaikki vakuuttamisvaltiot suhteellisin osuuksin.

Jos eläkkeen myöntämisen edellytykset lapsen asuinvaltiossa eivät täyty, eläkkeen myöntää se jäsenvaltio, jossa edunjättäjällä on ollut pisin vakuutuskausi. Jollei eläkkeen myöntämisen edellytykset tässäkin valtiossa täyty, eläkeoikeuden mahdollinen syntyminen tutkitaan edunjättäjän eri jäsenvaltioissa täyttämien vakuutuskausien pituuden mukaisessa järjestyksessä.

EY-tuomioistuimen päätösten (807/79, Grava ja 320/82, d'Amazio) perusteella muu kuin asuinvaltio on velvollinen maksamaan erotusta, jos kysymyksessä olevan valtion lainsäädännön mukainen orvoneläke on suurempi kuin asuinvaltion teoreettisen eläkkeen määrä.

Perhe-eläkelain ja työeläkelakien mukaista perhe-eläkettä lapselle maksettaisiin tätä artiklaa sovellettaessa pääsääntöisesti silloin, kun lapsi asuu Suomessa. Tällöin työeläkelainsäädännön mukaisen lapseneläkkeen määrä saattaa olla korkeampi kuin oman lainsäädäntöme perusteella laskettu etuus. Vastaavasti työeläkettä ei lapseneläkkeenä yleensä maksettaisi lainkaan, jos lapsi asuu muussa jäsenvaltiossa. Eduskunnan käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen mukaan yleisen perhe-eläkelain mukainen lapseneläke ei olisi edunjättäjän vakuutusaikaan suhteutettu. Säännökset lapseneläkkeen maksamisesta teoreettisena määränä eivät siten vaikuttaisi yleisen perhe-eläkkeen lapseneläkkeen määrään.

79 artikla. Artiklassa täydennetään 77 ja 78 artiklan säännöksiä. Näiden mukaan määräytyvän toimivaltaisen valtion vakuutuslaitos maksaa etuudet omalla kustannuksellaan ikäänkuin eläkkeensaajaan tai vainajaan olisi sovellettu vain toimivaltaisen valtion lainsäädäntöä. Jos etuuden saaminen edellyttää vakuutus- tai asumiskausien täyttymistä, muissa jäsenvaltioissa täytetyt kaudet otetaan huomioon 45 tai 72 artiklan säännösten mukaisesti. Jos etuuksien määrä riippuu vakuutus- tai

asumiskausien pituudesta, etuus myönnetään kaikissa jäsenvaltioissa täytettyjen vakuutuskausien perusteella eli 46 artiklan 2 kohdan mukaisesti lasketun teoreettisen määrän perusteella.

Jos 77 ja 78 artiklan mukaan henkilöllä olisi oikeus etuuteen useammasta kuin yhdestä jäsenvaltiosta saman pituisten vakuutuskausien takia, maksaa etuuden se jäsenvaltio, missä vakuutettu viimeksi työskenteli.

Jos lapsi tulee oikeutetuksi perhe-etuuksiin jostakin jäsenvaltiosta huoltajansa ammatillisen tai kaupallisen toiminnan vuoksi, lakkautetaan tämän luvun mukainen perhe-etuus. Etuuden lakkauttaminen on kuitenkin mahdollista vain, jos kysymys on samanlaisista etuuksista. Näin ollen esimerkiksi oikeus perheavustukseen yhdestä jäsenvaltiosta ei lakkauta oikeutta orvoneläkkeeseen toisesta jäsenvaltiosta.

IV osasto: siirtotyöläisten sosiaaliturvan hallintotoimikunta

80 artikla. Artiklassa säädetään EY:n komission yhteyteen perustetun siirtotyöläisten sosiaaliturvan hallinnollisen toimikunnan kokoonpanosta ja työskentelytavoista. Toimikunnassa jäsenenä on kunkin jäsenvaltion hallituksen edustaja; jäseniä avustavat tarpeen mukaan asiantuntijat. EY:n ja kansainvälisen työjärjestön (ILO) välillä tehtyjen sopimusten perusteella ILO avustaa toimikuntaa lähinnä teknisissä kysymyksissä. Toimikunta päättää itse työjärjestyksestään. Asetuksen soveltamista koskevat päätökset tehdään yksimielisesti.

81 artikla. Artiklassa säädetään toimikunnan tehtävistä. Artiklan a kohdan mukaan toimikunnan tulee käsitellä hallinnollisia kysymyksiä ja tulkintakysymyksiä. Tällä ei kuitenkaan rajoiteta viranomaisten, vakuutuslaitosten ja henkilöiden oikeutta turvautua jäsenvaltioiden lainsäädännön, asetuksen tai Rooman sopimuksen määräämiin menettelytapoihin taikka tuomioistuimiin. Asetuksen tulkintaa koskevat päätökset tehdään yksimielisesti.

Artiklan b - g kohdan mukaan hallinnollinen toimikunta huolehtii asiakirjojen ja hakemusten kääntämisestä, edistää ja kehittää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä sosiaaliturva-asioissa sekä pyrkii jouduttamaan etuuksien myöntämistä. Komissio kerää tarvittavat tiedot tilitystä varten asetuksen säännösten mukaisista kustannuksista ja hyväksyy vakuutuslaitosten vä-

liset vuosittaiset tilitykset. Lisäksi hallinnollisen toimikunnan tulee tehdä ehdotuksia EY:n komissiolle asetusten muuttamiseksi sekä ryhtyä muuhunkin toimivaltaansa kuuluvaan toimintaan.

V osasto: siirtotyöläisten sosiaaliturvan neuvoo-antava komitea

82 artikla. Artiklassa säädetään siirtotyöläisten sosiaaliturvan neuvoo-antavan komitean kokoonpanosta sekä sen työskentelytavoista. Neuvoo-antavassa komiteassa on 60 jäsentä eri jäsenvaltioista. Kaksi jäsentä edustaa jäsenvaltion hallitusta ja heistä toisen tulee olla hallinnollisen toimikunnan jäsen. Komiteassa on kaksi ammattiliittojen edustajaa ja kaksi työnantajajärjestöjen edustajaa. Neuvoo-antavan komitean jäsenet ja varajäsenet nimittää EY:n neuvosto. Jäsenten ja varajäsenten toimikausi on kaksi vuotta. Neuvoo-antavan komitean puheenjohtajana toimii komission jäsen tai hänen edustajansa. Komitea kokoontuu vähintään kerran vuodessa. Komitea voi kuulla sellaisia henkilöitä tai järjestöjen edustajia, joilla on laaja kokemus sosiaaliturva-asioista. Komitean lausunnot ja ehdotukset on perusteltava ja ne on hyväksyttävä äänten enemmistöllä.

83 artikla. Neuvoo-antavan komitean tehtävänä on tutkia yleisiä tai periaatteellisia kysymyksiä ja ongelmia, jotka johtuvat Rooman sopimuksen 51 artiklan määräysten mukaisesti annettujen asetusten soveltamisesta, ja antaa lausuntoja hallinnolliselle toimikunnalle sekä tehdä ehdotuksia asetusten muuttamiseksi.

VI osasto: erinäisiä säännöksiä

84 artikla. Artikla sisältää säännökset yhteistyöstä toimivaltaisten viranomaisten välillä. Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset ovat velvollisia ilmoittamaan kaikista toimenpiteistä, jotka liittyvät asetuksen täytäntöönpanoon, sekä sellaisista muutoksista jäsenvaltion lainsäädännössä, jotka voivat vaikuttaa asetuksen täytäntöönpanoon. Viranomaiset, laitokset ja tuomioistuimet eivät saa jättää tutkimatta hakemuksia tai muita asiakirjoja sen vuoksi, että ne on laadittu toisen jäsenvaltion virallisella kielellä.

85 artikla. Artiklan mukaan jäsenvaltion

lainsäädännön mukainen leimaveroista ja muista maksuista vapauttaminen koskee samalla tavoin myös muiden jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaisia asiakirjoja. Diplomaattisten tai konsuliviranomaisten ei liioin tarvitse todistaa niitä oikeiksi.

86 artikla. Artiklan mukaan kaikki hakemukset, ilmoitukset ja valitukset, jotka on jätettävä jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti tietyssä määräajassa valtion viranomaisille, vakuutuslaitoksille tai tuomioistuimelle, otetaan huomioon, jos ne on jätetty samassa ajassa toisen jäsenvaltion vastaavalle viranomaiselle.

Hakemusten, ilmoitusten ja valitusten toimivaltaiselle elimelle jättämispäivänä pidetään tällöin päivää, jona ne on toimitettu toisen jäsenvaltion vastaavalle elimelle. Tähän periaatteeeseen on Suomen osalta tarkennus sopimuksen liitteessä VI, sen N kohdan 3 alakohdassa. Sen mukaan Suomen lainsäädännön mukaisen viivästyskorotuksen määrittämistä varten hakemuksen jättämispäivänä pidetään vasta sitä päivää, jona hakemus on saapunut Suomen toimivaltaiselle laitokselle. Tällä tarkennuksella estetään tilanteet, joissa suomalaisen laitoksen olisi maksettava korotusta etuuden käsittelyn sellaisen viivästymisen perusteella, joka on aiheutunut hakemuksen toimittamisesta toisesta jäsenvaltiosta Suomeen.

87 artikla. Artiklan mukaan jäsenvaltion lainsäädännön edellyttämät lääkärintutkimukset voidaan tehdä vakuutuslaitoksen pyynnöstä myös toisen jäsenvaltion alueella toimeenpanoasetuksessa säädetyin edellytyksin tai siten kuin siitä on sovittu asianomaisten jäsenvaltioiden kesken.

88 artikla. Artiklassa säädetään jäsenvaltios- ta toiseen maksettavien rahasummien siirtämisestä. Artiklassa viitataan Rooman sopimuksen 106 artiklaan. Näin ollen artikla ei tule suoraan sovellettavaksi ETA:ssa vaan sen sijaan sovelletaan vastaavia ETA-sopimuksen 41 artiklan määräyksiä.

89 artikla. Artiklan mukaan eri jäsenvaltioiden lainsäädännön soveltamiseksi tarvittavat erityiset toimenpiteet määritellään liitteessä VI.

90 artikla. Artikla on poistettu asetuksella (ETY) N:o 3427/89.

91 ja 92 artikla. Artikloissa säädetään vakuutusmaksujen perinnästä. Artiklan 91 mukaan työnantaja ei ole velvollinen maksamaan korotettuja vakuutusmaksuja sen vuoksi, että hänen kotipaikkansa tai rekisteröity toimipaikkansa taikka yrityksen kotipaikka on muun

jäsenvaltion alueella. Artiklan 92 mukaan vakuutusmaksut peritään toisen jäsenvaltion alueella vakuutusmaksujen perimisessä siellä noudatettavien periaatteiden ja menettelytapojen mukaisesti. Menettelystä säädetään täytäntöönpanoasetuksessa ja siitä voidaan sopia myös jäsenvaltioiden välisellä sopimuksella. Menettely voi myös käsittää pakkoperintämenettelyn.

93 artikla. Artiklassa säädetään etuuksista vastuussa olevien vakuutuslaitosten oikeudesta vastuussa olevia kolmansia osapuolia kohtaan silloin, kun tapahtuma on sattunut muun kuin etuuksia suorittavan jäsenvaltion alueella. Artiklan mukaan etuuksia suorittavan laitoksen soveltaman lainsäädännön mukainen takautumisoikeus kolmatta kohtaan tunnustetaan kaikissa jäsenvaltioissa. Sama koskee niitä tilanteita, joissa tällaiselle laitokselle on syntynyt välittömiä oikeuksia kolmatta osapuolta kohtaan. Artiklan 2 kohdassa säädetään, että työnantajan tai hänen palveluksessaan olevan henkilön vapauttamiseen vahingonkorvausvastuusta sovelletaan sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jossa tapaturma sattui. Jos korvauksista on jäsenvaltioiden välillä sovittu luovuttavaksi, määräytyvät oikeudet vastuussa olevaa kolmatta osapuolta vastaan artiklan 3 kohdan mukaisesti.

VII osasto: siirtymä- ja loppusäännökset

94 artikla. Artikla sisältää säännökset asetuksen soveltamisesta sen voimaantuloa edeltäneeseen aikaan ja aikaan ennen sitä päivämäärää, jolloin sitä alettiin soveltaa jonkin jäsenvaltion alueella. Pääsäännön mukaan oikeutta etuuteen ei saavuteta ennen asetuksen voimaantuloa. Kuitenkin kaikki vakuutuskaudet taikka työskentely- ja asumiskaudet ennen asetuksen voimaantuloa otetaan huomioon määrättyä voimaantulon jälkeen saavutetuista oikeuksista. Tämän lisäksi kaikki ne etuudet, joita ei myönnetty, tai ne etuudet, jotka oli lakkautettu henkilön kansalaisuuden tai asuinpaikan vuoksi, joudutaan myöntämään tai palauttamaan hakemuksesta asetuksen voimaantulopäivästä lukien. Edelleen asetuksessa säädetään siitä, että henkilölle jo myönnetty eläke tulee eläkkeensaajan hakemuksesta tarkistaa ottamalla huomioon asetuksen säännökset. Hakemus on jätettävä kahden vuoden kuluessa asetuksen voimaantulosta. Tällöin asetuksen mukaisesti määräytyvät etuudet suoritetaan ai-

kaisintaan asetuksen voimaantulosta lukien. Jos hakemus tehdään mainittua ajankohtaa myöhemmin, etuudet suoritetaan yleensä hakemuksen tekemisestä lukien.

Artiklaa on muutettu asetuksella (ETY) N:o 2195/91, joka koskee työttömyyskausien huomioon ottamista. Eläkkeen tarkistaminen on työttömyyskausien huomioon ottamiseksi tarkistettavissa hakemuksesta, vaikka eläke on myönnetty jo ennen muutoksen voimaantuloa.

Artiklassa on erityissäännökset Ranskan perhe-etuuksista, jotka johtuvat perhe-etuuksia koskevasta asetuksen muutoksesta (asetus N:o 3427/89). Tämä artiklan 9 kohta ei tule sovellettavaksi.

Artiklan siirtymäsäännökset merkitsevät sitä, että kansaneläkelain nojalla myönnetty eläkkeet joudutaan laskemaan uudelleen kaikissa niissä tilanteissa, joissa henkilö on eläkkeensaajana muussa ETA-valtiossa. Pääasiassa kysymys on ulkomailla asumisen vuoksi myöntämättä jääneiden eläkkeiden myöntämisestä. Myös työeläkkeet on tarkistettava erityisesti silloin, kun oikeutta tulevaan aikaan ei ole ollut.

95 artikla. Neuvoston asetuksella (ETY) N:o 1305/89 siirtymäsäännökset ulotettiin kosemaan myös yrittäjiä ja itsenäisen ammatinharjoittajia, kuitenkin vasta 1.7.1982 alkaen taikka siitä, kun asetus on tullut voimaan jäsenvaltion alueella.

96 artikla. Artiklan säännös ei tule sovellettavaksi.

97 artikla. Artikla sisältää säännökset tiedoksiannoista Euroopan yhteisön neuvoston puheenjohtajalle. Näissä on lueteltava lait tai järjestelmät päivämäärineen sen selvittämiseksi, mistä lähtien asetusta sovelletaan jäsenvaltioiden ilmoituksissa mainittuihin järjestelmiin.

98—100 artikla. Artiklat sisältävät säännökset toimeenpanoasetuksesta sekä aikaisemmin voimassa olevien asetusten kumoamisesta. Artikla 99 on poistettu neuvoston asetuksella 3427/89 ja artiklaa 100 ei sovelleta.

Neuvoston asetus (ETY) N:o 574/72, annettu 21 päivänä maaliskuuta 1972, sosiaaliturvajärjestelmän soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä

Myös tämän asetuksen teksti on julkaistu ajan tasalle saatettuna asetuksella N:o 2001/83 vuonna 1983.

I osasto: yleisiä säännöksiä

1 artikla. Artiklan mukaan asetuksella tarkoitetaan asetusta N:o 1408/71 ja täytäntöönpanoasetuksella tätä asetusta.

Tässä asetuksessa käytetyillä määritelmillä on sama merkitys kuin asetuksessa N:o 1408/71.

2 artikla. Artiklan mukaan siirtotyöläisten sosiaaliturvan hallinnollinen toimikunta laatii mallit asetuksen soveltamiseksi tarvittaville todistuksille, selvityksille, ilmoituksille, hakemuksille ja muille asiakirjoille. Hallinnollisen toimikunnan suostumuksella jäsenvaltiot voivat näistä kuitenkin poiketa. Toimikunta kerää myös tietoja kansallisista sosiaaliturvalainsäädännöistä ja laatii opaskirjoja asetusten soveltamiseksi piiriin kuuluvien henkilöiden käyttöön.

3 artikla. Toimivaltaiset viranomaiset kussakin jäsenvaltiossa nimeävät yhteyselimiä, jotka voivat olla suoraan yhteydessä toistensa kanssa. Etuuden saamiseksi toisesta jäsenvaltiosta laitokset taikka asianomaiset henkilöt voivat asioida joko suoraan toisen valtion laitoksen kanssa taikka yhteyselinten kautta.

4 artikla. Artiklassa luetellaan täytäntöönpanoasetuksen liitteet

Täytäntöönpanoasetukseen sisältyy 10 liitettä, joista 1 - 4 liitteessä luetellaan kunkin jäsenvaltion osalta toimivaltaiset viranomaiset ja laitokset, asuin- ja oleskelupaikan laitokset sekä toimivaltaisen viranomaisen nimeämät yhteyselimet.

Sopimuksen liitteen VI 2 (a)—(d) N kohdassa määrätään, että toimivaltaisella viranomaisella tarkoitetaan Suomessa sosiaali- ja terveysministeriötä. Toimivaltaisina laitoksina toimivat muun muassa kansaneläkelaitos ja sen paikallistoimistot, työeläkelaitokset ja tapaturmavakuutuslaitosten liitto. Kansaneläkelaitoksen paikallistoimistot ovat asetuksen tarkoittamia asuin- tai oleskelupaikan laitoksia. Toimivaltaisen viranomaisen nimeäminä yhteyseliminä toimivat kansaneläkelaitos, eläketurvakeskus ja tapaturmavakuutuslaitosten liitto.

Täytäntöönpanoasetuksen liitteessä 10 luetellaan toimivaltaisen viranomaisen erikseen nimeämät laitokset ja elimet, joiden tehtävistä säädetään tämän artiklan 10 kohdassa erikseen

mainituissa artikloissa. Sopimuksen liitteen VI 2 (h) N kohdassa tarkemmin määrätyn mukaisesti edellä mainitut laitokset toimitusasetuksen liitteen 10 tarkoittamina laitoksina.

Liitemääräysten sisällöstä päätettäessä lähtökohtana oli, että täytäntöönpanoon liittyvät tehtävät hoidetaan Suomen viranomaisten nykyisen tehtäväjaon mukaisesti. Tämän jälkeen on sosiaali- ja terveysministeriössä työryhmätyönä valmisteltu täytäntöönpanon järjestämistä siten, että erilaisten lomakkeiden käsittelyyn ja muuhun kansainväliseen yhteydenpitoon liittyviä tehtäviä muun muassa perhe-etuuksien ja sairaanhoitoetuuksien osalta pyritään keskittämään kansaneläkelaitokselle. Tähän liittyvät lainmuutokset on tarkoitus saattaa eduskunnan käsiteltäviksi vielä kuluvan kevään aikana. Muutoin täytäntöönpanotehtävät jakaantuisivat kahdenvälisen sosiaaliturvasopimusten soveltamiskäytännön pohjalta.

Täytäntöönpanoasetuksen liitteissä 6 ja 7 määrätään etuuksien maksamistavasta sekä pankista ja liitteessä 9 siitä miten vuosittaiset sairaanhoitoetuuksien antamisesta aiheutuvat kustannukset määritellään. Täytäntöönpanoasetuksen liitteet 5 ja 8 ovat kaikkien EFTA-valtioiden osalta vielä avoimia.

II osasto: asetuksen yleisten säännösten täytäntöönpano

5 artikla. Samalla tavoin kuin asetus 1408/71 korvaa kahdenväliset ja muut sosiaaliturvasopimukset jäsenvaltioiden välillä asetus 574/72 korvaa tämän artiklan mukaan jäsenvaltioiden väliset sosiaaliturvasopimusten toimeenpanomääräykset, ellei liitteessä 5 toisin määrätä. Liitteeseen 5 sovelletaan ETA-sopimuksen 29 artiklan ja liitteen VI määräyksiä.

6 artikla. Artiklassa säädetään asetuksen 1408/71 9 artiklan tarkoittaman vapaaehtoisien tai valinnaisen jatkuvan vakuutuksen piiriin liittymiseksi tarvittavista todistuksista ja muista toimenpiteistä.

7 artikla. Artiklassa säädetään tarkemmin menettelystä päällekkäisten etuuksien yhteensovittamiseksi. Asetuksen 1408/71 vastaavan 12 artiklan säännöksen ja tämän säännöksen osalta on useita tuomioistuimen päätöksiä, joilla on tarkennettu päällekkäisten etuuksien yhteensovittamisessa noudatettavaa soveltamiskäytäntöä. Yhteensovittamismenettely on tar-

kemmin selostettu mainitun asetuksen 12 ja 46 artiklan erityisperusteluissa.

8 artikla. Artiklassa säädetään toimenpiteistä, kun oikeus sairaus- tai äitiysetuuksiin syntyy samanaikaisesti usean valtion lainsäädännön mukaan. Pääsäännön mukaan etuudet myönnetään vain yhdestä jäsenvaltiosta. Äitiysetuudet myönnetään jäsenvaltiosta, jossa synnytys tapahtui. Jos synnytys tapahtui muualla kuin jäsenvaltioiden alueella, etuudet myönnetään siitä valtiosta, jonka lainsäädännön piiriin työntekijä tai yrittäjä viimeksi kuului.

8 a artikla. Artiklassa on erityissäännökset toimenpiteistä sairaus- ja työtapaturmaetuksien yhteensovittamiseksi Kreikan lainsäädännön mukaisten vastaavien etuuksien kanssa.

9 artikla. Artiklassa säädetään menettelystä silloin, kun oikeus kuolemantapausten vuoksi suoritettavaan avustukseen syntyy useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan. Avustus suoritetaan tällöin siitä valtiosta, jossa kuolemantapaus sattui ja oikeus muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaiseen hautausavustukseen lakkaa.

9 a artikla. Artiklassa on erityissäännökset työttömyysetuuksien yhteensovittamisesta silloin, kun etuudet ovat päällekkäisiä Kreikan lainsäädännön mukaisten etuuksien kanssa.

10 artikla. Artiklassa on tarkemmat säännökset päällekkäisten perhe-etuuksien tai perhevastustusten yhteensovittamisesta. Vakuutus- tai työskentelykausiin perustumattomien etuuksien suorittaminen voidaan keskeyttää, jos etuuksia suoritetaan toisesta jäsenvaltiosta perheenhuoltajan vakuutuksen perusteella asetuksen 73, 74, 77 ja 78 artiklan tarkoittamissa tapauksissa. Jos ammatillista tai kaupallista toimintaa harjoitetaan myös perheenjäsenten asuinvaltiossa, etuudet suoritetaan vain tämän valtion lainsäädännön mukaisesti. Eläkkeen saajien lapsille ja omaisille suoritettavien etuuksien yhteensovittamisesta artiklassa on eri säännökset.

10 a artikla. Artiklassa säädetään menettelystä perhe-etuuksia maksettaessa sellaisessa erityistilanteessa, jossa työntekijä tai yrittäjä siirtyy toisen jäsenvaltion lainsäädännön piiriin sen kauden aikana, jolta perhe-etuuksia suoritetaan toisesta jäsenvaltiosta. Tämän asetuksen liitteessä 8 luetellaan ne kaudet, joilta etuuksia vielä suoritetaan siirtymisen jälkeenkin etuuksien suorittamisesta aikaisemmin vastuussa ol-

leesta jäsenvaltiosta. Liitteeseen 8 sovelletaan ETA-sopimuksen 29 artiklan ja liitteen VI määräyksiä.

10 b artikla. Asetukseen on lisätty uusi 10 b artikla asetuksella (ETY) N:o 2195/91, joka koskee asetuksen 1408/71 uuden 13 artiklan 2 kohdan f alakohdan soveltamista.

III osasto: sovellettavan lainsäädännön määrittämisestä koskevien asetusten säännösten täytäntöönpano

11—14 artikla. Artiklat sisältävät säännökset asetuksen 1408/71 13—17 artiklan lainvalintaa koskevien säännösten täytäntöönpanemiseksi noudatettavasta menettelystä.

Lähetettyä työntekijää koskevista päätöksistä ja toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen laitosten asetuksen 1408/71 17 artiklan perusteella tekemistä poikkeuspäätöksistä työntekijälle annetaan erityinen todistus. Sama koskee lähetettyjä yrittäjiä sekä yrittäjiä, joiden osalta on tehty lainvalintaa koskeva poikkeuspäätös. Artiklassa 12 on erityissäännökset työntekijöiden vakuuttamisesta saksalaisen lainsäädännön mukaan.

Artiklassa 12 a säädetään todistusten antamisesta ja ilmoituksista sekä tietojen vaihdosta jäsenvaltioiden vakuutuslaitosten välillä tilanteissa, joissa työntekijä tai yrittäjä työskentelee kahden tai useamman jäsenvaltion alueella. Näiden todistusten ja ilmoitusten tarkoituksena on antaa jokaiselle asianomaiselle jäsenvaltiolle tieto siitä, missä näistä valtioista työntekijä tai yrittäjä on vakuutettava. Artiklan perusteella jäsenvaltioiden on lisäksi yhteisesti sovittava vakuuttamisvaltiosta silloin, kun asiasta on epäselvyyttä.

Diplomaattisten tai konsuliedustustojen paikalta palkatun henkilökunnan valinta-oikeuden käyttämiseen liittyvästä menettelystä ja tietojen vaihdosta säädetään 13 a artiklassa. Artikla 14 sisältää vastaavat säännökset toimenpiteistä Euroopan yhteisöjen avustavan henkilökunnan valinnanoikeuden toteuttamiseksi. Valinta on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa työskentelyn alkamisesta. Valinta-oikeutta käyttäneelle annetaan todistus siitä, minkä jäsenvaltion lainsäädännön piiriin hän kuuluu. Tarkoituksena on, että edellä mainittujen todistusten antamisesta sekä muusta artiklojen mukaisesta tietojen vaihdosta huolehtisi Suomessa eläketurvakeskus.

IV osasto

1 luku

Yleiset säännöt kausien yhteenlaskemiseksi

15 artikla. Artikla sisältää säännökset vakuutus- tai asumiskausien yhteenlaskemisesta. Eri jäsenvaltioiden kausia voidaan ottaa huomioon, mikäli ne ovat tarpeen etuuksia koskevien oikeuksien saamiseksi, säilyttämiseksi tai palauttamiseksi. Muiden valtioiden kausia otetaan huomioon vain etuutta määräävän valtion tarvitsema määrä.

Päällekkäisiä kausia ei pääsääntöisesti oteta huomioon. Poikkeuksena ovat tapaukset, joissa vakuutettu työskentelee samanaikaisesti toisessa jäsenvaltiossa yrittäjänä ja toisessa palkansaajana. Edellytyksenä on, että tästä on maininta asetuksen 1408/71 liitteessä VII.

Toisen jäsenvaltion pakollisessa vakuutuksessa täytetty kausi syrjäyttää toisen jäsenvaltion päällekkäisen vapaaehtoisen kauden. Toisen valtion vakuutus- tai asumiskauden kanssa päällekkäistä vakuutus- ja asumiskautta vastaavaa kautta toisessa valtiossa ei oteta huomioon. Jos tällaisia vastaavia kausia on useammassa valtiossa, ne otetaan huomioon vain siinä valtiossa, jossa henkilö oli viimeksi pakollisesti vakuutettuna. Jos yhden jäsenvaltion lainsäädännön mukaan huomioon otetaan vain tietyn ajan puitteissa täytetyt vakuutuskaudet, myös toisessa valtiossa täytetyt kaudet otetaan huomioon saman ajan puitteissa.

Ellei vakuutuskausien ajankohtaa pystytä tarkasti selvittämään, eri valtioissa täytettyjen kausien ei katsota olevan päällekkäisiä.

Jokainen laitos laskee kaudet erikseen yhteen määrättäessä eläkeoikeudesta ja laskettaessa eläkettä asetuksen 1408/71 46 artiklan 2 kohdan säännösten mukaisesti. Myös sellaiset jossain jäsenvaltiossa täytetyt kaudet lasketaan mukaan, jotka eivät oikeuta asetuksen perusteella etuuteen, jos jäsenvaltio kuitenkin ottaa ne huomioon oman lainsäädäntönsä perusteella.

Artiklassa on säännökset siitä, kuinka eri jäsenvaltioiden vakuutus- ja asumiskaudet muutetaan toisiaan vastaaviksi.

2 luku

Sairaus ja äitiys

16—34 artikla. Artiklat sisältävät säännökset

toimenpiteistä, jotka vaaditaan asetuksen 1408/71 18—35 artiklassa säädettyjen oikeuksien saamiseksi. Oikeuksien toteaminen tapahtuu yleensä lomakkeidenvaihdolla. Henkilö, joka tarvitsee edellä mainittujen artiklojen tarkoittamia etuuksia, esittää toimivaltaiselta laitokselta saamansa vakuutuskausien hyväksilukemista varten annetun todistuksen. Jäsenvaltioiden laitokset voivat pyytää tarvittaessa näitä todistuksia myös toisiltaan.

Muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa asuva työntekijä, yrittäjä tai hänen perheenjäsenensä on 17 artiklan 8 kohdan perusteella velvollinen ilmoittamaan kaikista tilanteestaan tapahtuvista muutoksista, jotka vaikuttavat hänen oikeuteensa saada luontaisuuksia kuten sairaanhoitoa. Vastaava velvollisuus on myös 29 artiklan 5 kohdan mukaan eläkeläisellä ja hänen perheenjäsenellään.

Artiklan 18 mukaan saadaksesen rahaetuksia kuten päivärahaa työntekijän tai yrittäjän on ilmoitettava kolmen päivän kuluessa asuinpaikan laitokselle työskentelyn lopettamisesta ja työkyvyttömyyden alkamisesta. Jos asuinvaltion tai toimivaltaisen valtion lainsäädäntö sitä edellyttää, työkyvyttömyydestä on esitettävä lääkärintodistus. Vastaavasti myös työttömän työntekijän, joka hakee muusta valtiosta työtä, on esitettävä työkyvyttömyydestään samassa ajassa lääkärintodistus. Säännös poikkeaa sairausvakuutuslaissa säädetystä siten, että tällaista ilmoitusta ei vaadita. Päivärahaa on sairausvakuutuslain 30 §:n mukaan haettava kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä, josta alkaen sitä halutaan saada.

Asuinvaltion laitoksen tehtävänä on 18 artiklan mukaan myös työntekijän olosuhteiden, sairauden ja työskentelyn selvittely, vaikka toimivaltainen laitos myöntääkin etuuden soveltaen omaa lainsäädäntöään.

Eryissä säännökset rajatyöntekijälle ja hänen perheenjäsenilleen annettavasta sairaanhoidosta sisältyvät 19 artiklaan. Artiklassa 20 on erityissäännökset menettelystä kansainvälisessä kuljetusliikenteessä työskentelevän hakiessa luontaisuuksia eli sairaanhoitoa. Artiklat 21 ja 22 sisältävät säännökset tarvittavista todistuksista työntekijän tai yrittäjän hakiessa sairaanhoitoetuksia asuessaan tai oleskellessaan muun kuin toimivaltaisen jäsenvaltion alueella taikka kun hän muuttaa tai palaa asuinvaltioon taikka hakeutuu toiseen jäsenvaltioon saadaksesen tarvitsemaansa sairaanhoitoa. Vas-

taava säännös sairaanhoitoetuksien myöntämisestä perheenjäsenille sisältyy 23 artiklaan.

Artiklassa 24 on säännökset rahaetuksien kuten päivärahan suorittamiseksi noudatettavasta menettelystä ja 25 artiklassa perheenjäseniä koskevista todistetuista selvityksistä. Artiklassa 26—31 on säännökset tarvittavista todistuksista myönnettäessä rahana suoritettavia tai sairaanhoitona annettavia etuuksia työttömälle työntekijälle, eläkkeen hakijalle tai eläkkeen saajalle sekä tällaisen henkilön perheenjäsenelle. Asetuksen 32, 32 a ja 33 artiklassa on säännökset menettelystä haettaessa sairaus- tai äitiysetuuksia kaivostyöntekijöitä, muita vastaavia työntekijöitä sekä yrittäjiä koskevista erityisjärjestelmistä sekä tietojen saamiseksi kausista, joilta etuuksia on jo suoritettu toisesta jäsenvaltiossa. Asetuksen 34 artiklassa säädetään menettelystä, jonka mukaisesti työntekijän tai hänen perheenjäsenensä sairaanhoidon kustannukset oleskelun ajalta toisessa jäsenvaltiossa maksetaan toimivaltaisesta laitoksesta työntekijän hakemuksesta oleskeluvaltion lainsäädännön mukaisina.

3 luku

Työkyvyttömyys-, vanhuus- ja kuolema (eläkkeet)

35 artikla. Artiklassa säädetään vakuutusajasta riippumattoman eli niin sanottuun A-tyyppiin luettavan työkyvyttömyyseläkkeen hakemisesta. Eläkehakemus voidaan jättää myös asuinvaltion laitokselle, joka toimittaa hakemuksen edelleen toimivaltaiselle laitokselle. Hakemuksen katsotaan tulleen vireille sinä päivänä, jona hakemus on jätetty jommallekummalle laitokselle. Jos työntekijä on saanut työkyvyttömyyden johdosta sairausvakuutuksen perusteella päivärahaa tai muuta rahaetuutta, etuuden lakkaamispäivää voidaan pitää eläkehakemuksen toimituspäivänä. Artiklassa on myös tarkemmat säännökset sellaisia työkyvyn huonontumista koskevia tilanteita varten, jolloin etuuksia on jo työkyvyn alenemisen vuoksi maksettu useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan.

36 artikla. Artiklassa on säännökset vakuutuskausiin perustuvien vanhuus-, lesken- ja työkyvyttömyyseläkkeiden hakemisesta. Eläkehakemus jätetään yleensä asuinpaikan vakuu-

tuslaitokselle. Jollei henkilö ole kuulunut asuinvaltion lainsäädännön piiriin, asuinpaikan vakuutuslaitos toimittaa hakemuksen sen jäsenvaltion laitokselle, jonka lainsäädännön piiriin henkilö viimeksi on kuulunut. Samalla ilmoitetaan hakemuksen jättämispäivä. Jos hakija ei ole kuulunut asuinvaltionsa vakuutuksen piiriin, hän voi toimittaa hakemuksensa myös suoraan sen jäsenvaltion vakuutuslaitokselle, jonka lainsäädännön piiriin hän kuului viimeksi. Tälle laitokselle toimitetaan hakemus myös, jos hakija asuu muualla kuin jäsenvaltiossa. Hän voi jättää hakemuksensa myös sen valtion vakuutuslaitokselle, jonka kansalainen hän on. Tämä vakuutuslaitos toimittaa hakemuksen edelleen toimivaltaiselle laitokselle. Suomessa hakemus voidaan jättää eläketurvakeskukseen, kansaneläkelaitokseen tai työeläkelaitokseen, jotka ovat liitteen 10 mukaisia asuinpaikan laitoksia.

Hakemus tulee vireille kaikissa kysymykseen tulevissa jäsenvaltioissa sinä päivänä, kun se on jätetty jonkun jäsenvaltion vakuutuslaitokselle. Hakija voi kuitenkin pyytää, että tietyn tai tiettyjen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisen vanhuuseläkkeen hakemista lykätään tuonnemmaksi.

37 artikla. Hakemus tarvittavine liitteineen tehdään asuinvaltiossa käytössä olevalle lomakkeelle tai siinä valtiossa käytössä olevalle lomakkeelle, jonka lainsäädännön piiriin hakija kuului viimeksi. Hakijan on ilmoitettava mahdollisuuksien mukaan hakemusta tehdessään tiedot kaikista niistä jäsenvaltioista (vakuutuslaitokset, työnantajat), joiden lainsäädännön piiriin hän on kuulunut. Todistukset työskentelystä on liitettävä hakemukseen. Hakijan antamat tiedot on vahvistettava. Jos hakija haluaa lykätä vanhuuseläkkeen hakemista jostakin jäsenvaltiosta, tämän tulee ilmetä hakemuksesta.

38 artikla. Artiklan 1 kohdan mukaan hakijan on tietyissä tilanteissa hankittava todistus perheenjäsenistä ja siviilisäädystä. Perheenjäsenten taloudellisesta riippuvuudesta eläkkeen hakijaan on 2 kohdan mukaan myös tarvittaessa annettava todistus.

39 artikla. Artiklassa on säännökset ilmoitusmenettelystä jäsenvaltion käsitellessä sellaisen työntekijän tai yrittäjän työkyvyttömyyseläkehakemusta, joka on kuulunut vain vakuutusajasta riippumattoman eli niin sanotun A-tyyppiin luettavan vakuutuksen piiriin.

40 artikla. Työkyvyttömyyden astetta mää-

rättäessä muiden jäsenvaltioiden vakuutuslaitosten asiakirjat, lääkärinlausunnot ja hallinnollisluonteiset tiedot otetaan huomioon. Vakuutuslaitos voi kuitenkin vaatia myös uusia lääkärintutkimuksia työkyvyttömyyttä koskevaa ratkaisuaan varten.

41 artikla. Artiklassa nimetään ”käsittelylaitos”, joka ilmoittaa hakemuksesta erityisellä lomakkeella kaikkien kysymykseen tulevien sopimusmaiden vakuutuslaitoksille. Käsittelylaitoksena toimii sen valtion vakuutuslaitos, johon hakemus on ensiksi jätetty. Suomessa käsittelylaitoksia ovat eläketurvakeskus ja kansaneläkelaitos.

42 artikla. Käsittelylaitos kokoaa tätä tarkoitusta varten olevalle lomakkeelle hakemuksen käsittelyä varten myös kaikissa kysymykseen tulevissa jäsenvaltioissa täytetyt asumis- ja vakuutuskaudet, jolloin kausia ei tarvitse muutoin vahvistaa.

43 artikla. Käsittelylaitos ilmoittaa asianomaisiin jäsenvaltioihin sen soveltaman lainsäädännön mukaan täytetyt vakuutus- tai asumiskaudet ja liittää mukaan mahdolliset työtodistukset. Tämän jälkeen vakuutuslaitokset muissa jäsenvaltioissa ilmoittavat lomakkeella lainsäädäntönsä mukaan täytetyt kaudet, kansallisen lainsäädännön mukaisen eläkkeen määrän, mikäli oikeus syntyy kansallisen lainsäädännön perusteella, sekä asetuksen 46 artiklassa tarkoitettuna teoreettisen ja pro rata -eläkkeen määrän niin pian kuin mahdollista. Jos kysymyksessä on vain kaksi jäsenvaltiota, menettely on yksinkertaistettu.

44 artikla. Artiklassa on säännökset niitä tilanteita varten, joissa työntekijä tai yrittäjä on ollut vakuutettuna vain sellaisissa jäsenvaltioissa, jotka ovat asetuksen 1408/71 liitteessä V sitoutuneet tunnustamaan toistensa työkyvyttömyyden arviointia koskevat ratkaisut. Tällöin työkyvyttömyyden astetta koskevan arvioinnin tekee käsittelylaitos. Jos sen soveltaman lainsäädännön mukaiset eläkkeen saamisen edellytykset eivät kuitenkaan täyty, työkyvyttömyysratkaisu tehdään siinä toimivaltaisessa laitoksessa, jossa työntekijä tai yrittäjä oli tätä ennen viimeksi vakuutettu.

45 artikla. Artiklassa säädetään eläkkeen väliaikaisesta maksamisesta ja eläkkeen ennakosta, jotta eläkkeenhakijan toimeentulo ei kohtuuttomasti vaikeutuisi eläkkeen hakemista ja myöntämistä koskevan menettelyn takia. Tällöin eläkettä maksetaan jäljempänä selostettuja säännöksiä noudattaen väliaikaisesti yh-

destä jäsenvaltiosta, vaikka työntekijä tai yrittäjä on kuulunut useamman valtion lainsäädännön piiriin.

Jos käsittelevän vakuutuslaitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan oikeus eläkkeeseen syntyy ilman kausien yhteenlaskemista, tämä laitos ryhtyy maksamaan eläkettä heti väliaikaisesti. Jos muista jäsenvaltioista saaduista tiedoista käy ilmi, että toisessa jäsenvaltiossa oikeus eläkkeeseen syntyy ilman kausien rinnastamista, käsittelevä vakuutuslaitos kehottaa tämän valtion vakuutuslaitosta maksamaan eläkettä väliaikaisesti. Jos oikeus eläkkeeseen syntyy näin useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, se valtio, joka on ilmoittanut eläkeoikeudesta ensimmäisenä, alkaa maksaa eläkettään väliaikaisesti. Käsittelevän laitoksen on ilmoitettava tästä eläkkeen maksamisesta muiden jäsenvaltioiden laitoksille. Eläkettä maksava vakuutuslaitos tiedottaa eläkkeen tilapäisestä maksamisesta hakijalle. Koska eläkettä maksetaan väliaikaisen päätöksen perusteella, eläkkeen saajalla ei ole tässä vaiheessa mahdollisuutta hakea muutosta eläkepäätöseen.

Jos oikeutta eläkkeeseen ei synny minkään jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaan, käsittelevä laitos maksaa ennakkona väliaikaisesti sellaista pro rata -eläkettä, johon se arvioi hakijalla olevan oikeuden. Väliaikaisesta maksamisesta on mahdollista sopia myös kahdensivolisesti.

46 artikla. Eläkkeen teoreettisen määrän ja pro ratamäärän laskemisessa otetaan jäsenvaltioissa täytetyt kaudet huomioon 15 artiklan säännösten mukaisesti. Korkeinta teoreettista määrää laskettaessa jätetään mahdollinen vapaaehtoiseen kausiin perustuva korotus ottamatta huomioon.

47 artikla. Käsittelevä vakuutuslaitos ilmoittaa kaikkien kysymykseen tulevien jäsenvaltioiden vakuutuslaitoksille sen maksettavaksi tulevan osuuden sen jälkeen, kun eläkkeet yhteensä on rajattu korkeimpaan teoreettiseen määrään.

48 artikla. Lopulliset eläkepäätökset eri jäsenvaltioista toimitetaan käsittelevälle vakuutuslaitokselle, joka laatii niistä yhteenvedon hakijan omalla kielellä. Yhteenveto ja päätökset toimitetaan hakijalle. Kopio yhteenvedosta toimitetaan myös kaikille asianomaisille vakuutuslaitoksille. Valitusten määräajat lasketaan yhteenvedon saapumisesta.

49 artikla. Eläke lasketaan automaattisesti

uudelleen, kun oikeus eläkkeeseen syntyy myöhemmin yhdestä tai useammasta jäsenvaltiosta tai kun oikeus eläkkeeseen jostakin valtiosta lakkaa. Vakuutuslaitos ilmoittaa tilanteesta suoraan tai käsittelevän laitoksen kautta eläkkeen saajalle ja muille vakuutuslaitoksille päätöksen antamista varten. Valituksen määräaika alkaa siitä, kun eläkkeen saaja on saanut päätöksen.

50 artikla. Hallinnollinen toimikunta määrää artiklan soveltamistavasta. Tarkoituksena on jouduttaa eläkkeiden myöntämistä ja tietojenvaihtoa. Toimikunta on antanut artiklaan liittyvät päätökset N:ot 117 ja 118. Kysymys on lähinnä ensimmäisestä vaiheesta EY:n sisäisessä tietojenvaihdossa henkilöiden tunnistamiseksi ja muiden tietojen siirtämiseksi mahdollisimman sujuvasti. Tietojenvaihto tapahtuu vain sitä varten nimettyjen toimielinten kautta. Suomessa tällaiseksi toimielimeksi on nimetty eläketurvakeskus. Artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan vakuutuslaitokset kokoavat asianomaisen henkilön tai laitoksen pyynnöstä vakuutuskaudet viimeistään vuotta ennen eläkeiän täyttämistä.

51 artikla. Asuin- tai oleskelupaikan laitos voi artiklan mukaan suorittaa hallinnollisia tarkistuksia ja lääkärintutkimuksia toisen jäsenvaltion eläkettä maksavan vakuutuslaitoksen pyynnöstä. Vakuutuslaitokset voivat näin avustaa toisiaan esimerkiksi selvittäessä, ovatko eläkkeen saamisen edellytykset edelleen olemassa.

53 artikla. Eläkkeet maksetaan, jos mahdollista, suoraan eläkkeensaajalle tai muussa tapauksessa asuinvaltion yhteyselimen tai asuintai oleskelupaikan laitoksen kautta. Jäsenvaltio ilmoittaa maksamismenettelystä liitteessä 6. Suomi maksaa eläkkeet suoraan eläkkeen saajalle.

54—58 artikla. Artikloissa on säännökset menettelytavoista niitä tilanteita varten, joissa eläkkeitä ei makseta suoraan eläkkeen saajalle itselleen.

59 artikla. Eläkkeen saajan on ilmoitettava muutostaan toiseen jäsenvaltioon kaikille eläkettä maksaville vakuutuslaitoksille.

4 luku

Työtapaturmat ja ammattitaudit

60 artikla. Artikla sisältää tarkemmat sään-

nökset menettelystä silloin, kun työntekijä tai yrittäjä, joka asuu muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa, hakee työtaturman tai ammattitaudin vuoksi sairaanhoito- tai muita luontoisetuksia. Sairaanhoito annetaan tällöin asuinvaltion vakuutuslaitoksesta sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti. Tätä varten työntekijän tai yrittäjän tulee antaa asuinpaikan vakuutuslaitokselle todistettu selvitys siitä, että hänellä on oikeus saada sairaanhoitoetuksia. Todistetun selvityksen antaa sen valtion toimivaltainen vakuutuslaitos, jossa hän on ollut vakuutettuna. Selvitys perustuu työnantajan antamiin tietoihin. Jos toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädäntö edellyttää erityistä työtaturma- tai ammattitauti-ilmoitusta, tätä koskeva tiedoksiantotodistus tulee myös antaa asuinpaikan vakuutuslaitokselle. Hakemukseen on liitettävä myös muut asuinpaikan vakuutuslaitoksen soveltaman lainsäädännön mukaiset tarpeelliset asiakirjat. Tarvittavat asiakirjat voidaan pyytää myös suoraan toimivaltaiselta vakuutuslaitokselta. Selvityksen viivästyessä sairaanhoitoetuedet myönnetään asuinvaltion sairausvakuutusjärjestelmästä edellyttäen, että etuuskien saamisen edellytykset täyttyvät. Annettu todistettu selvitys on voimassa siihen saakka kunnes sen peruuttamisesta on ilmoitettu asuinpaikan vakuutuslaitokselle. Kausityöntekijälle annettu todistus on voimassa kausityön odotetun keston ajan.

Sairaalahoidosta tiedon saatuaan asuinpaikan vakuutuslaitoksen tulee ilmoittaa kolmen päivän kuluessa toimivaltaiselle vakuutuslaitokselle sairaalaanottopäivä, todennäköinen sairaalassaoloaika ja sairaalastalähtöpäivä.

Jos sairaanhoidon todennäköiset tai todelliset kustannukset ylittävät hallinnollisen toimikunnan päätöksellä vahvistetun määrän, tulee asuinpaikan vakuutuslaitoksen ilmoittaa siitä etukäteen toimivaltaiselle vakuutuslaitokselle. Tällä on 15 päivää aikaa ilmoittaa vastustavansa asuinpaikkakunnan vakuutuslaitoksen päätöstä. Hallinnollisen toimikunnan päätöstä n:o 135 muutetaan siten, että Suomessa asuinpaikan vakuutuslaitokselle vahvistettava markkamäärä on 3 000 mk.

Työntekijä tai yrittäjä on velvollinen ilmoittamaan asuinpaikkansa vakuutuslaitokselle kaikista niistä muutoksista, jotka voivat vaikuttaa hänen oikeuteensa saada sairaanhoito- tai muita luontoisetuksia.

61 artikla. Artiklassa on säännökset tapaturmavakuutuslain mukaista päivärahaa vastaavi-

en rahaetuksien suorittamiseksi noudatettava menettelystä tilanteissa, joissa työntekijä tai yrittäjä asuu muun jäsenvaltion kuin toimivaltaisen valtion alueella. Artiklan säännökset eivät koske tapaturman vuoksi maksettavia eläkkeitä. Työntekijän tai yrittäjän tulee saada työtaturman tai ammattitaudin johdosta päivärahaa tai vastaavaa rahaetuutta hakea etuutta asuinpaikan vakuutuslaitokselta kolmen päivän kuluessa työkyvyttömyyden alkamisesta. Samalla on toimitettava ilmoitus työnteon lopettamisesta ja mikäli asuinvaltion tai toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaan on tarpeen myös lääkärintodistus työkyvyttömyydestä. Asuinpaikkakunnan vakuutuslaitos toimittaa hakemuksen edelleen toimivaltaiselle vakuutuslaitokselle viipymättä.

Artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään tarkemmin tarvittavien lääketieteellisten tutkimusten suorittamisesta. Lääkärintodistusta tulee ilmetä työkyvyttömyyden todennäköinen kesto. Lausunto tulee toimittaa kolmen päivän kuluessa tutkimuksen suorittamisesta toimivaltaiselle vakuutuslaitokselle. Toimivaltaisella laitoksella on 5 kohdan mukaan aina oikeus suorittaa tarpeelliseksi katsomansa tutkimukset valitsemallaan lääkäriä.

Asuinpaikan vakuutuslaitos huolehtii artiklan 4 kohdan mukaan tarvittavista hallinnollisista tarkastuksista tai lääketieteellisistä tutkimuksista siten kuin sen soveltama lainsäädäntö edellyttää. Jos työntekijä todetaan työkykyiseksi, tästä on ilmoitettava paitsi asianomaiselle henkilölle myös toimivaltaiselle vakuutuslaitokselle. Asianomaiselle henkilölle annettua ilmoitusta pidetään tällöin päätöksenä, joka on tehty toimivaltaisen laitoksen puolesta. Siinä tapauksessa, että toimivaltainen vakuutuslaitos antaa kielteisen päätöksen rahaetuksia koskevaan hakemukseen, päätöksestä tulee ilmoittaa hakijalle ja myös asuinpaikan vakuutuslaitokselle.

Toimivaltainen vakuutuslaitos toimittaa rahaetuedet etuuden saajalle pääsääntöisesti kansainvälisellä rahaosuutuksella. Etuedet voidaan suorittaa myös asuinpaikan vakuutuslaitoksesta toimivaltaisen vakuutuslaitoksen puolesta. Myös muusta menettelystä tämän artiklan täytäntöönpanemiseksi voidaan jäsenvaltioiden kesken sopia.

Suomessa asuinpaikan vakuutuslaitoksena toimii tapaturmavakuutuslaitosten liitto samoin kuin jäljempänä olevien 61—67 artiklan mukaisissa tilanteissa.

62—64 artikla. Artikloissa on tarkemmat säännökset ilmoitusmenettelystä ja muista menettelytavoista, kun työntekijä tai yrittäjä hakee työtapaturman tai ammattitaudin vuoksi sairaanhoitoa oleskellessaan muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa tai kun hän palaa tai muuttaa asuinvaltioonsa taikka hakeutuu toiseen jäsenvaltioon saadakseen tarvittavaa hoitoa taikka kun hän hakee tapaturmavakuutuksen päivärahaa vastaavaa rahaetuutta oleskellessaan muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa. Ensimmäisesti työntekijä tai yrittäjä on itse velvollinen toimittamaan tarvittavat todistukset ja muut selvitykset vakuutuslaitokselle. Jos näin ei kuitenkaan tapahdu, laitokset hoitavat asian viran puolesta.

65 artikla. Artikla sisältää säännökset selvityksistä, tutkimuksista ja tietojen vaihdosta vakuutuslaitosten välillä, kun kysymys on muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa sattuneesta tapaturmasta tai saadusta ammattitaudista. Ilmoitus tapaturmasta tai ammattitaudista tehdään toimivaltaiselle vakuutuslaitokselle niin kuin sen soveltamassa lainsäädännössä säädetään. Samalla on toimitettava lääkärintodistukset ja muut tarpeelliset tiedot. Hoidon päätyttyä toimivaltaiselle laitokselle toimitetaan yksityiskohtainen kertomus lääkärintodistuksineen tapaturman tai ammattitaudin mahdollisista pysyvistä seurauksista sekä henkilön terveydentilasta.

66 artikla. Tapaturman tai taudin ammatillista luonnetta koskevissa riitautustilanteissa menetellään tämän artiklan mukaisesti. Jos toimivaltainen vakuutuslaitos katsoo, ettei kysymyksessä ole sen soveltaman lainsäädännön mukaan korvattavasta tapaturmasta tai ammattitaudista, vakuutuslaitos ilmoittaa päätöksestä viipymättä asuinpaikan tai oleskelupaikan vakuutuslaitokselle. Etuuksista vastaa tällöin sairausvakuutusjärjestelmä. Lopullisesta päätöksestä on ilmoitettava sairaanhoitoetuudet korvanneelle laitokselle. Jos lopullisen päätöksen mukaan kysymyksessä ei ole tapaturma tai ammattitauti, sairaanhoitoetuuksien antamista jatketaan sairausvakuutusjärjestelmästä edellyttäen, työntekijällä tai yrittäjällä on niihin oikeus. Muussa tapauksessa sairausvakuutuksen perusteella saatua sairaanhoitoa pidetään työtapaturma- tai ammattitautietuuksina.

67 artikla. Artiklassa on säännökset menettelystä tapauksissa, joissa altistus ammattitautiin on tapahtunut useassa jäsenvaltiossa. Ilmoitus ammattitaudista tarpeellisine selvityksi-

neen toimitetaan sen jäsenvaltion toimivaltaiselle vakuutuslaitokselle, jonka lainsäädännön mukaan henkilö viimeksi harjoitti kysymyksessä olevan taudin mahdollisesti aiheuttamaa toimintaa tai asuinpaikan vakuutuslaitokselle, joka toimittaa ilmoituksen edelleen toimivaltaiselle vakuutuslaitokselle. Tämä toimittaa selvitykset edelleen muulle toimivaltaiselle vakuutuslaitokselle, jos voidaan osoittaa, että toimintaa, joka on voinut aiheuttaa ammattitaudin, on harjoitettu viimeksi muussa jäsenvaltiossa.

68 artikla. Artiklassa on säännökset vakuutuslaitosten välisestä tietojen vaihdosta silloin, kun työntekijä on valittanut kielteisestä päätöksestä tapaturma- tai ammattitautia koskevassa asiassa. Lisäksi säädetään ennakoiden maksamisesta ja siitä, miten maksettu ennakko otetaan huomioon etuuksia valitukseen annetun myönteisen päätöksen perusteella myönnettyinä.

69 artikla. Artikla sisältää säännökset rahaetuuksien kustannusten osittamisesta silloin, kun henkilö hakee korvausta sclerogeenisen pneumoconiosiksen johdosta. Artiklassa on tarkemmat säännökset lomakkeista, joita käytetään tietojen vaihtamiseksi sekä ilmoitusmenettelystä eri vakuutuslaitosten välillä.

70 artikla. Artiklassa säädetään perheenjäsenien huomioon ottamisesta laskettaessa tapaturman tai ammattitaudin johdosta suoritettavia rahaetuuksia. Artiklan mukaan etuuden hakijan tulee jättää todistettu selvitys hänen muun jäsenvaltion alueella asuvista perheenjäsenistään. Todistuksen voi antaa perheenjäsenien asuinpaikan vakuutuslaitos tai muu laitos, jonka toimivaltainen viranomais on nimenyt. Kuitenkin etuuksista vastaava vakuutuslaitos voi vaatia hakijaa toimittamaan myös muita selvityksiä perheenjäsenien asemasta. Liitteeseen 10 otetun määräyksen mukaan Suomessa tällaisen todistuksen antaa kansaneläkelaitos.

71 artikla. Artiklan mukaan korvauksen hakija on ammattitaudin pahenemistilanteessa velvollinen toimittamaan kaiken tiedon, joka koskee ammattitaudin vuoksi myönnettyjä aiempia etuuksia, sille vakuutuslaitokselle, josta hän hakee etuuksia pahenemisen vuoksi. Lisäksi artiklassa on tarkemmat säännökset vakuutuslaitosten välisestä tietojen vaihdosta.

72 artikla. Artiklassa on säännökset siitä, miten etuuksien hakijan ja vakuutuslaitoksen tulee menetellä työkyvyttömyyden alentumista arvioitaessa. Säännökset koskevat tilanteita,

joissa tapaturma on sattunut joko aikaisemmin tai myöhemmin kuin silloin, kun henkilö on kuulunut etuuskista vastuussa olevan jäsenvaltion lainsäädännön piiriin. Sama koskee ammattitautitapauksia. Tällöin toimivaltaisen valtion vakuutuslaitokselle annetaan tiedot kaikista muissa jäsenvaltioissa sattuneista tapaturmista tai ilmenneistä ammattitaudeista. Etuuden saamiseksi tai sen määrän määräämistä varten toimivaltainen vakuutuslaitos määrittää oman lainsäädäntönsä mukaisesti työkyvyttömyyden asteen, joka aiemmista tai myöhemmistä tapauksista on aiheutunut.

73 artikla. Artikla sisältää erityiset säännökset niitä tilanteita silmällä pitäen, joissa erityisten järjestelmien piiriin kuuluvat kaivostyöntekijät tai vastaavien yritysten työntekijät voivat hakea etuuksia oleskellessaan tai asuessaan muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa.

74—77 artikla. Asetuksen 74 artikla sisältää säännöksen, miten sellainen kausi, jolta etuutta on jo myönnetty toisen jäsenvaltion vakuutuslaitoksesta, otetaan huomioon. Asetuksen 75 artikla sisältää säännökset eläkehakemusten jättämisestä ja käsittelemisestä sekä muista menettelytavoista silloin, kun työntekijä tai yrittäjä taikka hänen jälkeensä asuvat toisen jäsenvaltion alueella kuin siellä, mistä etuuksia haetaan. Asetuksen 76 artiklan mukaan hallinnolliset tarkistukset ja lääkärintutkimukset tehdään toimivaltaisen vakuutuslaitoksen pyynnöstä siinä jäsenvaltiossa, jonka alueella etuuksiin oikeutetut oleskelevat. Suomessa asuin- ja oleskelupaikan laitoksena toimii tapaturmavakuutuslaitosten liitto. Toimivaltaisella vakuutuslaitoksella on kuitenkin oikeus toimittaa tällainen henkilö tutkimuksiin valitsemalleen lääkärille. Asetuksen 77 artiklan mukaan jäsenvaltion vakuutuslaitos suorittaa eläkkeet toisen jäsenvaltion alueella asuville eläkkeensaajille siten, kuin asetuksen 53—58 artiklassa on säädetty.

5 luku

Kuolemantapauksen johdosta annettavat avustukset

78 artikla. Artiklassa säädetään, mihin hakijan on jätettävä hakemuksensa saadakseen muun jäsenvaltion kuin asuinvaltionsa lainsäädännön mukaista kuolemantapauksen johdosta

annettavaa avustusta kuten hautausavustusta. Hakemus on jätettävä joko toimivaltaiseen laitokseen tai asuinpaikan laitokseen. Asuinpaikan laitoksena toimii tapaturmavakuutuslaitosten liitto tapaturman perusteella suoritettavan korvauksen osalta. Hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot liitteineen annetaan toimivaltaisen laitoksen lainsäädännön mukaisina.

79 artikla. Vakuutus- tai asumiskausien yhteenlaskemiseksi asetuksen N:o 1408/71 64 artiklan mukaisesti hakijan tulee toimittaa toimivaltaiselle laitokselle todistus sen lainsäädännön mukaan täytetyistä vakuutus- tai asumiskaudesta, jonka piiriin hän viimeksi kuului tai tarvittaessa minkä tahansa jäsenvaltion lainsäädännön mukaisista kausista. Todistuksen antaa se sairaus- tai vanhuusvakuutuslaitos, jossa hän viimeksi oli vakuutettuna. Mikäli hakija ei toimita todistusta saa toimivaltainen laitos sen näiltä laitoksilta. Suomessa täytetyistä kausista todistuksen antaa joko kansaneläkelaitos tai eläketurvakeskus.

6 luku

Työttömyysetuudet

80 artikla. Artiklan säännösten mukaan täytetyt vakuutus- tai työskentelykaudet osoitetaan erityisellä todistetulla selvityksellä, jonka antaa sen jäsenvaltion työttömyysvakuutusta hoitava vakuutuslaitos, jonka lainsäädännön piiriin työntekijä viimeksi kuului tai muu laitos, jonka toimivaltainen viranomais on tähän tehtävään nimennyt. Liitemääräyksen 10 mukaan todistukset Suomessa antaa eläketurvakeskus.

81 artikla. Jos työtön ei ole työskennellyt jäsenvaltiossa asetuksen 1408/71 68 artiklan 1 kohdassa edellytettyä neljää viikkoa ennen työttömäksi joutumistaan työttömyysetuudet lasketaan sen työskentelyn luonteen perusteella, jota työntekijä harjoitti aikaisemmin työskennellessään toisessa jäsenvaltiossa. Tämän työskentelyn luonne todistetaan erityisellä todistetulla selvityksellä, joka saadaan edellisestä työskentelyvaltiosta.

82 artikla. Artiklassa säädetään todistetusta selvityksestä, joka koskee huomioon otettavia perheenjäseniä työttömyysetuuksia laskettaessa. Todistetun selvityksen antaa sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämä va-

kuutuslaitos, jonka alueella perheenjäsenet asuvat. Selvityksestä on myös käytävä ilmi, että samoja perheenjäseniä ei oteta huomioon näiden asuinvaltiossaan jollekin perheenjäsenelle suoritettavan työttömyysetuuden määrää laskehtaessa. Suomessa todistuksen perheenjäsenistä antaa kansaneläkelaitos.

83 artikla. Artiklassa säädetään niistä noudatettavista menettelytavoista, kun toiseen jäsenvaltioon työnhakijaksi lähtevä saa edelleen työttömyysetuutta siitä jäsenvaltiosta, jossa hän jäi työttömäksi. Hänellä tulee olla lähtiesään todistus työttömyysetuuksien suorittamisesta, jonka hän antaa toisessa jäsenvaltiossa työttömyysvakuutusta hoitavalle vakuutuslaitokselle rekisteröityessään työttömäksi työnhakijaksi. Tämän valtion vakuutuslaitos suorittaa työttömyysetuudet niiden suorittamisesta vastuussa olevan vakuutuslaitoksen puolesta sen määräisinä kuin ne on mainitussa todistuksessa ilmoitettu. Sen jäsenvaltion laitos, josta työtä on lähdetty hakemaan, ilmoittaa työttömyysetuuden maksamisesta vastuussa olevalle vakuutuslaitokselle työnhakijaksi rekisteröitymisestä sekä etuuksien maksamisen aloittamisesta. Laitos suorittaa myös kaikki lainsäädäntönsä mukaiset tarkistukset työttömästä työnhakijasta. Tarkoituksena on, että tämän artiklan mukaisista tehtävistä huolehtii kansaneläkelaitos.

84 artikla. Artiklassa säädetään asetuksen N:o 1408/71 71 artiklan erityistapauksessa noudatettavasta menettelystä. Jos työtön henkilö viimeksi työskennellessään asui muun jäsenvaltion kuin toimivaltaisen jäsenvaltion alueella, hänen tulee lisäksi toimittaa todistettu selvitys asuinpaikan laitokselle siitä, ettei hänellä ole oikeutta työttömyysetuuteen aikaisemmin toimivaltaisena valtiona olleesta valtiosta asetuksen 69 artiklan perusteella. Asuinpaikan vakuutuslaitos voi myös pyytää viimeisen työskentelyvaltion vakuutuslaitokselta kaikki tarvitsemansa tiedot työttömästä henkilöstä.

7 luku

Perhe-etuudet

85 artikla. Artikla sisältää säännökset työskentely- tai yrittäjäkausia koskevien selvitysten toimittamisesta perhe-etuuksia haettaessa.

86 artikla. Artikla sisältää säännökset asetuksen N:o 1408/71 73 artiklan ja 75 artiklan 1

ja 2 kohdan täytäntöönpanosta. Artiklan mukaan työntekijä jättää etuuksia saadakseen hakemuksen toimivaltaiselle vakuutuslaitokselle. Hakemuksen tueksi työntekijän tulee esittää selvitys muussa jäsenvaltiossa asuvista perheenjäsenistään. Siinä tapauksessa, että perhe-etuuksia voidaan maksaa myös muulle henkilölle kuin työntekijälle itselleen etuuksien saamiseksi on esitettävä tarpeellinen selvitys. Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia erityisistä menettelyistä perhe-etuuksien maksamiseksi.

87 artikla. Artikla on poistettu neuvoston asetuksella (ETY) N:o 3427/89.

88 artikla. Artikla sisältää säännökset asetuksen N:o 1408/71 74 artiklan täytäntöönpanosta. Artiklan mukaan 86 artiklan säännöksiä sovelletaan vastaavasti myös työttömiin henkilöihin, jotka aikaisemmin olivat palkattuja työntekijöitä tai itsenäisiä ammatinharjoittajia.

89 artikla. Artikla on poistettu neuvoston asetuksella (ETY) N:o 3427/89.

8 luku

Etuudet eläkeläisten huollettaville ja lapsille

90 artikla. Pääsääntöisesti orvoneläkettä tai eläkkeeseen tulevaa lapsikorotusta koskeva hakemus jätetään asuinpaikan vakuutuslaitokselle. Hakemus voidaan toimittaa myös asuinpaikan vakuutuslaitoksen toimesta tai suoraan toisen jäsenvaltion toimivaltaiselle vakuutuslaitokselle. Hakemus tulee vireille sinä päivänä, kun se on jätetty ensimmäiselle vakuutuslaitokselle. Jos oikeutta eläkkeeseen tai lapsikorotukseen ei tässä valtiossa ole, vakuutuslaitos toimittaa hakemuksen liitteineen edelleen sellaiselle vakuutuslaitokselle, jonka lainsäädännön piiriin henkilö on kuulunut pisimmän ajan. Jos oikeutta etuuteen ei tässäkin valtiossa synny, hakemus toimitetaan edelleen muille laitoksille, joiden soveltaman lainsäädännön piirissä henkilö on työskennellyt.

91 artikla. Orvoneläkkeet ja eläkkeeseen tuleva lapsikorotus maksetaan samoin kuin muut eläkkeet noudattaen, mitä 53—58 artiklassa on säädetty.

92 artikla. Artikla velvoittaa eläkkeen saajan ilmoittamaan lasten olosuhteita, lukumäärää ja osoitetta koskevista muutoksista sekä lasten työskentelyyn liittyviä tietoja.

V osasto

Taloudellisia säännöksiä

93 artikla. Sairaanhoidon kustannukset korvataan todellisten kustannusten mukaan asianomaiselle valtiolle silloin, kun kustannuksia on aiheutunut työntekijän, yrittäjän, eläkkeen saajan tai työttömän henkilön oleskellessa muun jäsenvaltion alueella kuin sen, joka on häneen nähden toimivaltainen. Todelliset kustannukset ilmenevät vakuutuslaitoksen tileistä tai ne lasketaan erikseen olemassa olevien tietojen perusteella. Hallinnollinen toimikunta määrää perusteet, joita käytetään kertasuoritusten laske-
misessa.

Sairausvakuutusjärjestelmälle tulevat hyvitykset saadaan siten laskettua suoraan vakuutetuille suoritetuista korvauksista ja suoritettujen korvaukset toimivat sellaisenaan laskuperusteina. Terveyskeskus- ja sairaalapalvelujen käytöstä aiheutuneet kustannukset tullaan laske-
maan erikseen. Korvauksia määrättäessä perusteena ei voida käyttää korkeampia taksoja kuin, mitä jäsenvaltion lainsäädännön mukaan työntekijöihin ja yrittäjiin sovelletaan.

94 artikla. Kun työntekijä tai yrittäjä asuu muussa jäsenvaltiossa kuin hänen perheensä, toimivaltaisen valtion vakuutuslaitos maksaa vuotuisen kertasuorituksen annetusta sairaanhoidosta perheenjäsenten asuinvaltioille. Tämä kertasuoritus lasketaan keskimääräisten vuotuisen kustannusten perusteella. Tarkoituksena on, että kertasuoritus jokaiselta kalenterivuodelta vastaisi mahdollisimman tarkoin syntyneitä todellisia kustannuksia.

Artiklan perusteella Suomi korvaa tänne työskentelemään tulleen henkilön perheenjäsen-
ten muussa jäsenvaltiossa syntyneet keskimääräiset terveydenhuoltokustannukset. Edellytyksenä on kuitenkin, ettei perheenjäsen itse työskentele tai harjoita kaupallista toimintaa. Suomesta korvataan myös muuhun jäsenvaltioon esimerkiksi opiskelemaan lähteneen henkilön keskimääräiset terveydenhuollon kustannukset. Suomi voi periä muussa jäsenvaltiossa työskentelevän työntekijän Suomessa asuvien perheen-
jäsenten terveydenhuoltokustannukset, jos henkilö Suomen lainsäädännön mukaan on tällaisen työntekijän perheenjäsen eikä tämä työskentele tai harjoita kaupallista toimintaa täällä.

Tästä kertasuorituksesta johtuu, että asuin-
valtio korvaa näiden ryhmien aiheuttamat todelliset kustannukset, jotka aiheutuvat heidän

oleskellessaan muussa jäsenvaltiossa. Tästä säädetään 93 artiklan 1 ja 2 kohdissa.

95 artikla. Vastaava vuotuinen kertakorvaus maksetaan, kun eläkkeen saaja, joka saa eläkettä yhdestä tai useammasta jäsenvaltiosta, ei asu sellaisessa jäsenvaltiossa, jonka lainsäädännön mukaan hän saa eläkettä. Näin ollen Suomesta muuhun jäsenvaltioon muuttaneiden eläkkeen saajien keskimääräiset sairaanhoito-
kustannukset korvataan heidän asuinvaltiolleen. Vastaavasti Suomi voi periä tänne muuttaneiden eläkkeen saajien aiheuttamat keskimääräiset terveydenhuoltokustannukset edellyttäen, että eläkkeen saaja ei saa Suomesta eläkettä.

Vastaavasti myös eläkkeen saajan oleskellessa muussa jäsenvaltiossa kuin asuinvaltiossaan, asuinvaltio vastaa heidän oleskeluvaltiossa aiheuttamista todellisista terveydenhuollon kustannuksista.

Kahden tai useamman valtion kesken voidaan sopia muistakin tavoista määrätä 93—95 artiklan tarkoittamista korvausten määristä.

96 artikla. Artiklan mukaan asetuksen 93 artiklan säännöksiä sovelletaan vastaavasti kun on kysymys luontaisetuuksien korvaamisesta, jotka on annettu työtaturma- tai ammattitautivakuutusjärjestelmästä yhden jäsenvaltion laitoksesta toisen jäsenvaltion laitoksen puolesta.

97 artikla. Artiklassa on säännökset toiseen jäsenvaltioon työtä hakemaan meneville työttömille maksettujen työttömyysetuuksien korvaamisesta.

98 artikla. Artikla on poistettu neuvoston asetuksella (ETY) N:o 3427/89.

99—107 artikla. Asetuksen 99 artiklassa säädetään hallinnollisten kustannusten huomioon ottamisesta korvauksissa, 100 ja 101 artiklassa korvaushakemusten selvittelystä eri jäsenvaltioiden välillä ja 102 artiklassa tilintarkastuslautakunnan toiminnasta kustannusten korvaamisen menetelyssä. Kustannusten korvaamista varten tarvittavasta tiedostosta säädetään 103 artiklassa ja 104 artiklassa jäsenvaltioiden välillä mahdollisesti sovittavasta kustannusten korvaamisesta luopumisesta, joista on mainittava asetuksen liitteessä 5. Hallinnollisten tarkistusten ja lääkärintutkimusten kustannuksista säädetään 105 artiklassa. Sen mukaan kustannukset korvaa tutkimusta tai tarkastusta pyytänyt laitos, ellei kustannusten korvaamisesta ole luovuttu. Maksettujen rahaetuuksien ilmoittamisesta hallinnolliselle toimikunnalle

säädetään 106 artiklassa. Asetuksen 107 artiklassa on säännökset valuuttojen muuttamisesta maksettaessa rahasummia jäsenvaltiosta toiseen.

VI osasto

Muita määräyksiä

108—117 artikla. Artiklat sisältävät säännökset kausityöntekijälle annettavasta todistuksesta, vakuutusmaksujen maksamisjärjestelyistä tilanteissa, joissa työnantajalle ei ole vakuuttamisvaltiossa kiinteää toimipaikkaa ja keskinäisestä avusta jäsenvaltioiden välillä. Artikloissa on lisäksi säännökset maksettujen liikasuoritusten ja sosiaalihuollon korvaamisesta, väliaikaisesta etuuskien maksamisesta silloin, kun jäsenvaltioiden välillä on epäselvyyttä maksuvelvollisesta valtiosta, lääkärintutkimusten järjestämisestä, ja muista asetuksen N:o 1408/71 ja tämän asetuksen käytännölliseen soveltamiseen liittyvistä menettelytavoista.

VII osasto

Siirtymä- ja loppumääräyksiä

118—122 artikla. Asetuksen 118—119 artiklassa, joita on muutettu neuvoston asetuksella (ETY) N:o 1305/89 on eläkkeiden määräytymistä koskevat siirtymäsäännökset asetuksen ja sen muutosten voimaantulon jälkeisiä siirtymätilanteita silmällä pitäen. Asetuksen 121 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat tehdä keskenään sopimuksia, joissa sovitaan muista menettelytavoista, jotka täydentävät asetuksen täytäntöönpanomenettelyä. Näistä sopimuksista on otettava maininta liitteeseen 5. Asetuksen liitteet 1 ja 4—8 voidaan artiklan 122 nojalla muuttaa yksinkertaistetussa järjestyksessä.

* * *

30 artikla. Artiklassa viitataan sopimuksen liitteeseen VII, jossa luetaan ETA-säännöiksi otettava Euroopan yhteisön voimassa oleva tutkintotodistusten tunnustamista ja ammatinharjoittamisen ehtojen yhteensovittamista koskeva lainsäädäntö. Liitettä sovellettaessa tarkoitetaan jäsenvaltioilla myös EFTA-valtioita. Tämän lainsäädännön tarkoituksena on edistää

henkilöiden vapaata liikkumista yhdenmukais-tamalla ammatinharjoittamista koskevia säännöksiä ja määräyksiä sekä antamalla muiden ETA-valtioiden kansalaisille oikeus saada koulutuksensa tai ammattikokemuksensa tunnustettua siinä ETA-valtiossa, johon he siirtyvät työntekijäksi tai itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi. Sopimuksen liitesäännöstöön kuuluu myös neuvoston päätös jäsenvaltioiden ammatillisen koulutuksen todistusten vertailtavuudesta (85/368/ETY), jonka tarkoituksena on edistää eri valtioissa hankittujen pätevyysien vertailtavuutta. Eräiden terveydenhuollon ammattien osalta lainsäädäntö koskee myös ammattiin johtavan koulutuksen vähimmäisvaatimusten yhdenmukaistamista. Liikenteen osalta ammattiin pääsyn yhdenmukaistamista ja tutkintojen vastavuoroista tunnustamista koskevat EY-säädökset mainitaan liitteessä XIII, johon viitataan sopimuksen 47 artiklassa.

A. Yleinen järjestelmä

Neuvoston direktiivi, annettu 21 päivänä joulukuuta 1988, vähintään kolmivuotisesta ammatillisesta korkeammasta koulutuksesta annettujen tutkintotodistusten tunnustamista koskevasta yleisestä järjestelmästä (89/48/ETY)

Tutkintojen tunnustamista koskevista direktiiveistä vaikutuksiltaan laajin on EY:n jäsenvaltioissa tammikuussa 1991 voimaantullut direktiivi vähintään kolmivuotisesta korkeammasta ammatillisesta koulutuksesta annettujen tutkintotodistusten tunnustamista koskevasta yleisestä järjestelmästä (89/48/ETY), jäljempänä yleinen korkeakoulututkintojen tunnustamisjärjestelmä. Direktiivin tarkoituksena on helpottaa korkeakoulututkinnon tai muun nuorisasteen jälkeisen ammatillisen tutkinnon suorittaneiden henkilöiden liikkumista siten, että he saavat koulutuksensa tunnustettua voidakseen työskennellä toisessa valtiossa itsenäisenä ammatinharjoittajana tai toisen palveluksessa. Direktiivi ei vaikuta ETA-valtioiden oikeuteen määritellä haluamallaan tavalla kansalliset kelpoisuusvaatimukset niitä ammatteja varten, joiden harjoittamisen edellytyksistä ei ole EY-säädöksiä.

Direktiiviä sovelletaan ETA-valtioiden kansalaisiin. Se koskee pääsyä kaikkiin sellaisiin säänneltyihin ammattitehtäviin, joihin vaaditaan vähintään kolme vuotta kestävän korkea-

koulututkinnon tai muun keskiasteen jälkeisen ammatillisen tutkinnon suorittamista. Direktiiviä ei kuitenkaan sovelleta lääkärin, hammaslääkärin, kättilön, proviisorin, sairaanhoitajan, eläinlääkärin ja arkkitehdin tehtäviin. Näihin ammatteihin valmistavan koulutuksen tunnustamisesta on annettu erityisdirektiivit.

Jos vastaanottava valtio vaatii lain, asetuksen tai hallinnollisen määräyksen nojalla ammatin harjoittamisen ehtona vähintään kolme vuotta kestävästä nuorisoasteen jälkeisen tutkinnon suorittamista, ETA-valtion kansalaiselle on annettava samoin ehdoin kuin oman maan kansalaiselle oikeus harjoittaa tätä ammattia, jos hän on toisessa ETA-valtiossa suorittanut vastaavaan ammatilliseen toimintaan oikeuttavan, vähintään kolme vuotta kestäneen nuorisoasteen jälkeisen tutkinnon ja lisäksi ammatillisen harjoittelun, jos se on ammattipätevyuden saavuttamisen edellytyksenä. Jos tutkinto on suoritettu sellaisessa ETA-valtiossa, joka ei sääntele kyseistä ammattia, vastaanottava valtio voi vaatia, että henkilö on viimeisen kymmenen vuoden aikana harjoittanut päätoimisesti ammattia kahden vuoden ajan. Oikeus ammatin harjoittamiseen on myös ETA-alueen ulkopuolella suoritettun, toisen ETA-valtion tunnustaman tutkinnon perusteella edellyttäen, että henkilö on harjoittanut ammattia kolmen vuoden ajan tutkinnon tunnustaneessa ETA-valtiossa.

Jos henkilön suorittama tutkinto on ainakin vuoden lyhyempi kuin vastaanottavassa maassa vaadittava tutkinto, häneltä voidaan vaatia enintään neljän vuoden ammattikokemusta tai, jos ammatin johtavan koulutuksen tai ammatillisen toiminnan sisällössä on olennaisia eroja, ammatinharjoittamisen ehdoksi voidaan asettaa kelpoisuuskokeen tai enintään kolme vuotta kestävästä sopeutumisajan suorittaminen. Henkilölle on yleensä annettava mahdollisuus valita kelpoisuuskokeen ja sopeutumisajan välillä. Henkilön oikeutta valita voidaan rajoittaa, jos ammatinharjoittaminen edellyttää kansallisen lainsäädännön tarkkaa tuntemista. Henkilön oikeutta valita voidaan rajoittaa muustakin syystä edellyttäen, ettei komissio ole tehnyt vastakkaista päätöstä kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun säännösluonnos on toimitettu komissiolle ja muille jäsenvaltioille.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomessa on erityisesti valtioneuvoston

EY:n yleisen korkeakoulututkintojen tunnustamisjärjestelmän tarkoittamia säänneltyjä ammatillisia tehtäviä, joihin vaaditaan vähintään kolmivuotisen korkeakoulututkinnon tai eräissä tapauksissa ammatillisen korkea-asteen tai opistoasteen tutkinnon suorittamista. Hallitusmuodon 85 §:n mukaan valtion virkoihin vaadittavista opinnoista säädetään lailla tai asetuksella. EY:n direktiivin tarkoittama tutkinto on säädetty kelpoisuusvaatimuksiksi varsin laajasti esimerkiksi johto-, suunnittelu-, asiantuntija- ja opetusvirkoihin. Työsopimus-suhteita koskevista kelpoisuusvaatimuksista ei yleensä ole säännöksiä. Erityislainsäädännössä on kuitenkin säädetty palvelussuhteen laadusta tai työnantajasta riippumattomia kelpoisuusvaatimuksia.

Valtion virkojen kelpoisuusvaatimuksia uudistetaan parhaillaan tavoitteena säädettyjen kelpoisuusvaatimusten käyttöalan supistaminen ja niiden sisällön uudistaminen vuoden 1992 loppuun mennessä. Tarkoituksena on, että kelpoisuusvaatimuksia valtioneuvostossa säädettäisiin yleensä vain valtion virkamieslain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin sekä muihin tehtäviin, joihin kuuluu mahdollisuus käyttää merkittävää, välitöntä julkista valtaa tai joissa tehtävillä päätöksillä tai toimenpiteillä muutoin on suuri vaikutus yksilön asemaan tai yhteiskunnan toimintoihin. Kelpoisuusvaatimuksena useimpiin näistä tehtävistä olisi yleensä soveltuva korkeakoulututkinto. Erityislainsäädännössä tietyille aloille, kuten terveydenhuoltoala, säädettyjä pätevyysvaatimuksia sovellettaisiin myös valtioneuvoston vastaaviin tehtäviin.

Kunnallisten virkojen yleisistä kelpoisuusvaatimuksista määrätään yleensä kunnallislain nojalla annetuissa virkasäännöissä. Erityisistä kelpoisuusvaatimuksista on usein määrätty johtosäännöissä. Erityislainsäädännössä on varsin laajasti säädetty kelpoisuusvaatimuksia erityisesti opetusalan, sosiaalitoimen ja terveydenhuollon tehtäviin. Kunnallisten virkojen kelpoisuusvaatimuksia on tarkoitettu uudistaa vuoden 1992 aikana.

Lailla ja asetuksella säädettyjä kelpoisuusvaatimuksia tulkitaan niin, että vain Suomessa suoritettut tutkinnot täyttävät säädetyt kelpoisuusvaatimuksen. Ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain (531/86), jäljempänä ulkomaanopintolaki, nojalla voi opetusministeriö hakemuksesta tai valtioneuvosto pohjoismaisia

tutkintoja koskevin yleispäätöksin rinnastaa ulkomailla suoritetun tutkinnon kotimaiseen tutkintoon, jolloin tutkinto tuottaa kelpoisuuden julkiseen virkaan. Lisäksi ulkomailla suoritettujen tutkintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta on pohjoismaisista sopimuksista johdettava ja muuta erityislainsäädäntöä opetus- ja terveydenhuollon aloilla.

Suomen voimassa oleva lainsäädäntö on ristiriidassa direktiivin kanssa. Direktiivin takia on muutettava niitä perusteita, joiden mukaan ETA-valtioiden kansalaisten suorittamat korkeakoulututkinnot tuottavat kelpoisuuden julkisen hallinnon tehtäviin Suomessa. Voimassa olevaa ulkomaanopintolakia ei voida soveltaa, koska kelpoisuuden myöntämisen perusteista on määrätty EY:n direktiivissä. Direktiivin 89/48/ETY soveltamisala on laajempi kuin ulkomaanopintolain, sillä direktiivi koskee korkeakoulututkinnon suorittamista edellyttävien tehtävien ohella pääsyä myös sellaisiin julkisen hallinnon tehtäviin, joihin vaaditaan vähintään kolme vuotta kestävä ammattillisen korkeasteen tai opistoasteen tutkinnon suorittamista. Ulkomaanopintolakia sovelletaan lailla ja asetuksella säädettyihin kelpoisuusvaatimuksiin. Direktiivi koskee näiden lisäksi myös hallinnollisella määräyksellä asetettuja kelpoisuusvaatimuksia, joita Suomessa voidaan asettaa ainakin kuntien ja kuntainliittojen tehtäviin.

Yleinen korkeakoulututkintojen tunnustamisjärjestelmä ei estä sopimuksen 28 artiklan 4 kohdan soveltamista. Kelpoisuuden saaminen sellaisiin julkisiin virkoihin, jotka on varattu vain asianomaisen valtion kansalaisille, jää siten direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, eikä direktiivin 89/48/ETY perusteella ole tarpeen myöntää toisen ETA-valtion kansalaiselle kelpoisuutta esimerkiksi tuomarin virkaan Suomessa.

Direktiivin edellyttämät säännökset on julkisen hallinnon kelpoisuusvaatimusten osalta tarkoituksenmukaista sisällyttää yhteen erilliseen lakiin, jota koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa erikseen. Tällöin voidaan järjestelmään mahdollisesti myöhemmin tehtävät muutokset tai laajennukset toteuttaa pääosin yhtä lakia muuttamalla. Ulkomaanopintolaki jäisi koskemaan sellaisia ulkomailla suoritettuja korkeakouluopintoja, joita mainittu uusi lainsäädäntö ei koskisi.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lehtorin, kanttorin, diakonin ja diakonissan kelpoisuusehdoista on säädetty kirkkolain (635/64)

213, 243 ja 264 §:ssä siten, että kelpoisuusehtona virkoihin on Suomessa suoritetut opinnot. Direktiivin 89/48/ETY takia on kirkkolakia muutettava.

Hallituksen esitys kirkkolain muuttamiseksi on tarkoitus antaa eduskunnalle sen jälkeen kun asia on käsitelty Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksessa.

Yleinen korkeakoulututkintojen tunnustamisjärjestelmä aiheuttaa muutoksia eräiden ammattien harjoittamisesta annettuun lainsäädäntöön. Direktiivin 89/48/ETY johdosta on muutettava lakia optikon toimen harjoittamisesta (429/60) ja lakia hammasteknikon toimen harjoittamisesta (220/64) siten, että näihin ammatteihin johtavan tutkinnon suorittaneet ETA-valtioiden kansalaiset saavat ammatinharjoittamisoikeuden. Yleinen korkeakoulututkintojen tunnustamisjärjestelmä aiheuttaa muutoksia lakiin sairaanhoitotoimen harjoittamisesta (554/62). Näitä muutoksia koskevat hallituksen esitykset on tarkoitus antaa erikseen. ETA-valtioiden kansalaisten suorittamien tutkintojen tuottama kelpoisuus tilintarkastajan tehtävään otetaan huomioon tilintarkastusjärjestelmää koskevan lainsäädännön valmistelussa. Direktiivin johdosta on lisäksi muutettava asianajajista annettua lakia (496/58).

B. Lakimiesammatit

Neuvoston direktiivi, annettu 22 päivänä maaliskuuta 1977, asianajajien palveluiden tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamisesta (77/249/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on parantaa EY:n jäsenvaltioiden asianajajien mahdollisuuksia tarjota palvelujaan koko yhteisön alueella ja siten helpottaa sen Rooman sopimuksessa määrätyn kiellon soveltamista, jonka mukaan kaikki kansalaisuuteen tai asuinpaikkaa koskeviin vaatimuksiin perustuvat palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitukset ovat kiellettyjä. Direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on tunnistettava asianajajiksi ne, jotka on jossakin toisessa jäsenvaltiossa hyväksytty asianajajiksi. Sen soveltamisalaan kuuluvat siten tapaukset, joissa asianajajan palvelun vastaanottaja on toisessa jäsenvaltiossa (vastaanottava jäsenvaltio) kuin asianajaja, ja asianajaja tarjoaa palvelun mainitussa jäsenvaltiossa.

Direktiivi ei sen sijaan koske asianajajien

sijoittautumisvapautta eli asianajotoimiston perustamista toiseen jäsenvaltioon. Direktiivi ei liioin koske asianajajien tutkintojen tunnustamista, johon sovelletaan yleistä korkeakoulututkintojen tunnustamisjärjestelmää koskevaa direktiiviä 89/48/ETY.

Direktiivin mukaan asianajajan on vastaanottavassa jäsenvaltiossa käytettävä ammatinimikettään sen jäsenvaltion kielellä ilmaistuna, josta hän tulee. Asianajan oikeuteen edustaa asiakasta tuomioistuimissa ja viranomaisen luona sovelletaan vastaanottavassa jäsenvaltiossa asianajajia koskevia ehtoja lukuun ottamatta vaatimuksia asumisesta siellä ja kuumisesta asianajajien ammatilliseen järjestöön siellä.

Edustaessaan asiakasta tuomioistuimessa tai viranomaisen luona asianajajan on noudatettava vastaanottavan jäsenvaltion ammatillisia menettelytapasääntöjä sekä lisäksi velvollisuksiaan siinä jäsenvaltiossa, josta hän tulee. Velvollisuus noudattaa molempien jäsenvaltioiden ehtoja ja ammatillisia menettelysääntöjä koskee tietyin rajoituksin myös asianajajan muuta toimintaa. Vastaanottava jäsenvaltio voi lisäksi asettaa toisesta jäsenvaltiosta olevalle asianajajalle tiettyjä vaatimuksia ja kieltoja, joita se soveltaa myös omiin asianajajiinsa.

Asianajaja on ammatillisen valvonnan alainen sekä vastaanottavassa jäsenvaltiossa että jäsenvaltiossa, josta hän tulee. Vastaanottavan jäsenvaltion kurinpitoelimet voivat kuitenkin määrätä seuraamuksia vain tuon valtion sääntöjen rikkomisen perusteella. Tällainen päätös on annettava tiedoksi sen valtion toimivaltaisille viranomaisille, josta asianajaja tulee.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomen lainsäädäntö vastaa tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta direktiivin vaatimuksia. Direktiivistä johtuu kuitenkin tarve ottaa oikeudenkäymiskaaren 15 lukuun säännös, jolla ETA-valtioissa asianajajaksi hyväksytyt henkilöt rinnastetaan virallisen asianajajayhdistyksen (Suomen asianajajaliitto) jäseniin. Tämä on tarpeen sen takia, että tietyissä laeissa on asianajajan määräämistä avustajaksi tai käyttämistä avustajana koskevia säännöksiä, joissa asianajajalla tarkoitetaan Suomen asianajajaliiton jäseniä. Lisäksi on asianajajista annettua lakia (496/58) täydennettävä säännöksellä, jonka mukaan tällainen asianajaja on Suomen

asianajajaliiton kurinpitovallan alainen toimissaan Suomessa.

Mainituista ehdotuksista sekä niistä direktiivistä 89/48/ETY johtuvista muutosehdotuksista, jotka koskevat asianajajiin sovellettavia säännöksiä, annetaan erillinen hallituksen esitys.

C. Lääketieteen ja sairaanhoidon alan toiminta

Yleinen korkeakoulututkintojen tunnustamisjärjestelmä ei koske niitä aloja, joiden tutkintojen tunnustamisesta on erikseen annettu EY:n direktiivi. Tällaisia direktiivejä on lääkärin (75/362/ETY), sairaanhoitajan (77/452/ETY), hammaslääkärin (78/686/ETY), eläinlääkärin (78/1026/ETY), kättilön (80/154/ETY) ja proviisorin (85/433/ETY) tutkinnoista. Direktiivien tarkoituksena on edistää näiden ammattien harjoittajien vapaata liikkumista jäsenvaltioiden alueella siten, että direktiiveissä mainitun tutkinnon ja mahdollisesti vaadittavan ammatillisen harjoittelun suorittaneella ETA-valtion kansalaisella on oikeus harjoittaa ammatiaan myös muissa ETA-maissa. Direktiiveissä on lueteltu ne tutkinnot, joita tunnustaminen koskee.

Niiden terveydenhuollon ammattien osalta, joihin valmistavan tutkinnon tunnustamisesta on annettu EY:n direktiivi, koulutuksen vähimmäisvaatimukset on yhdenmukaistettu antamalla koulutuksen pääasiallista sisältöä ja vähimmäispituutta koskeva direktiivi lääkärikoulutuksesta (75/363/ETY), sairaanhoitajakoulutuksesta (77/453/ETY), hammaslääkärikoulutuksesta (78/687/ETY), eläinlääkärikoulutuksesta (78/1027/ETY), kättilökoulutuksesta (80/155/ETY) ja proviisorikoulutuksesta (85/432/ETY). Sekä ammatinharjoittamista että koulutuksen yhdenmukaistamista koskeviin direktiiveihin on myöhemmin tehty joitakin muutoksia.

Suomalainen lääkärikoulutus, eläinlääkärikoulutus ja hammaslääkärikoulutus vastaavat sisällöltään ja pituudeltaan direktiivien asettamia vaatimuksia. Proviisorikoulutuksen harjoittelua koskevista muutoksista säädetään asetuksella. Sairaanhoitaja- ja kättilökoulutukseen tarvittavat muutokset tehdään opetussuunnitelmaa muuttamalla.

Yleislääkärien erityiskoulutuksesta on annettu direktiivi (86/457/ETY). Sen mukaan ETA-valtioiden on toteutettava yleislääkärinä toimi-

ville vähintään kaksivuotinen käytännön työhön painottuva erityiskoulutus, joka direktiivin mukaan tulee pakolliseksi sosiaaliturvajärjestelmän piirissä toimiville yleislääkäreille viimeistään 1.1.1995.

Neuvoston direktiivi, annettu 16 päivänä kesäkuuta 1975, lääketieteen tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi (75/362/ETY), muutettu direktiiveillä, 82/76/ETY, 89/594/ETY ja 90/658/ETY

Direktiivi 75/362/ETY koskee oikeutta harjoittaa lääkärintoimintaa. Direktiiviä sovelletaan sekä toisen palveluksessa että itsenäisinä ammatinharjoittajina toimiviin lääkäriin. Direktiivin tarkoituksena on edistää lääkäreiden vapaata liikkumista jäsenvaltioiden alueella.

Direktiivin 2 artiklan mukaan jokaisen jäsenvaltion on tunnustettava sellaiset lääketieteen tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka on myönnetty jäsenvaltioiden kansalaisille toisessa jäsenvaltiossa direktiivin 75/363/ETY (direktiivi lääkärintoimintaa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta) 1 artiklan mukaisesti siten, että kyseisen pätevyystodistus antaa jäsenvaltion alueella saman oikeuden lääkärintoiminnan aloittamiseen ja sen harjoittamiseen itsenäisenä ammatinharjoittajana kuin jäsenvaltion itsensä myöntämät pätevyystodistukset.

Edellä mainitut tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat on lueteltu direktiivin 75/362/ETY 3 artiklassa.

Direktiivin 4 ja 5 artiklan sisältyvät säännökset lääketieteen erikoisalojen sellaisten tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen tunnustamisesta, jotka ovat yhteiset kaikille jäsenvaltioille taikka kahdelle tai useammalle jäsenvaltiolle. Nämä muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat on myönnetty jäsenvaltioiden kansalaisille toisissa jäsenvaltioissa direktiivin 75/363/ETY 2, 3, 4 ja 8 artiklan mukaisesti. Kyseiset asiakirjat on lueteltu direktiivin 75/362/ETY 5 ja 7 artiklassa.

Lisäksi direktiiviin sisältyy säännöksiä, joi-

den tarkoituksena on helpottaa sijoittautumis-oikeuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä lääkäreiden toiminnassa.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Oikeudesta harjoittaa lääkärintoimintaa on säädetty lääkärintoiminnan harjoittamisesta annetussa laissa (562/78). Lain 6 §:n 3 momentin (65/91) mukaan ulkomaalaiselle, joka on suorittanut lääketieteellisen perustutkinnon ja jolla on tehtävän edellyttämä asetuksella säädettävä pätevyys sekä riittävä kielitaito, sosiaali- ja terveyshallitus voi hakemuksesta erityisestä syystä myöntää määräämnsä ehdoin oikeuden toimia laillistettuna lääkärinä tai luvan toimia erikoislääkärin oikeutta edellyttävässä tehtävässä. Direktiivin 75/362/ETY johdosta lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei kyseisen oikeuden tai luvan myöntäminen ole ETA-valtioiden kansalaisten itsenäisen ammatinharjoittamisoikeuden tai erikoislääkärinä toimimisen ehtona. Kysymykseen tulisi EY-säännöksiin perustuvan ammatinharjoittamisoikeuden toteaminen.

Neuvoston direktiivi, annettu 15 päivänä syyskuuta 1986, yleislääkärin erityiskoulutuksesta (86/457/ETY)

Euroopan yhteisön yleislääkärin erityiskoulutuksesta annettu direktiivi 86/457/ETY edellyttää, että jokaisen jäsenvaltion, jonka alueella toteutetaan direktiivin 75/363/ETY 1 artiklassa tarkoitettua lääkäreiden peruskoulutusohjelmaa kokonaisuudessaan, tulee järjestää säädetty vaatimukset täyttävä yleislääkärin erityiskoulutus. Tähän koulutukseen pääsyvaatimuksena on hyväksytysti suoritettu vähintään kuuden vuoden pituinen lääkärintoiminnan peruskoulutus. Koulutuksen kesto on vähintään kaksi vuotta kokopäiväistä opiskelua. Sen on tapahduttava toimivaltaisten viranomaisten tai toimielinten valvonnassa ja se on pääasiassa käytännön koulutusta tai palvelua. Tästä palvelusta on vähintään kuusi kuukautta suoritettava hyväksytyssä sairaalassa ja toisaalta vähintään kuusi kuukautta perusterveydenhuollon laitoksessa tai yleislääkärin vastaanotolla.

Euroopan yhteisön yleislääkärin erityiskoulutuksesta antama direktiivi 86/457/ETY edellyttää, että jokaisen jäsenvaltion tulee 1 päivä-

tä tammikuuta 1995 lähtien asettaa edellytykseksi yleislääkärin ammatin harjoittamiselle sen kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piirissä tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja edellä selostetun lääkärin perusterveydenhuollon lisäkoulutuksen suorittamisesta.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Koska Suomessa direktiivin 86/457/ETY mukainen yleislääkärin erityiskoulutus saatetaan virheellisesti nimikkeeltään yhdistää yleislääkärin erikoiskoulutukseen, joka puolestaan tarkoittaa lääkäreiden erikoistumista yleislääketieteen erikoisalalle, on tarkoituksenmukaista ottaa Suomessa yleislääketieteen erityiskoulutuksen asemesta käyttöön nimike lääkärin perusterveydenhuollon lisäkoulutus, joka myös on kuvaavampi nimike. Suomessa vastaa direktiivin mukaista lääkärin perusterveydenhuollon lisäkoulutusta nykyään niin sanottu orientoivan vaiheen palvelu.

Direktiivi edellyttää lääkärintoimen harjoittamisesta annetun lain muuttamista. Koulutuksen järjestämistä koskevat säännökset annetaan asetuksella.

Neuvoston direktiivi, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1977, yleissairaanhoidosta vastaavien sairaanhoitajien tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi (77/452/ETY), muutettu direktiiveillä 89/595/ETY, 89/594/ETY ja 90/658/ETY

Direktiivi 77/452/ETY koskee oikeutta harjoittaa yleissairaanhoidosta vastaavien sairaanhoitajien toimintaa. Direktiiviä sovelletaan sekä toisen palveluksessa että itsenäisinä ammatinharjoittajina toimiviin yleissairaanhoidosta vastaaviin sairaanhoitajiin. Direktiivin tarkoituksena on edistää yleissairaanhoidosta vastaavien sairaanhoitajien vapaata liikkumista jäsenvaltioiden alueella.

Direktiivin 2 artiklan mukaan jokaisen jäsenvaltion on tunnustettava sellaiset tutkintotodis-

tukset, todistukset tai muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka on myönnetty jäsenvaltioiden kansalaisille toisessa jäsenvaltiossa direktiivin 77/453/ETY (direktiivi yleissairaanhoidosta vastaavien sairaanhoitajien toimintaa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, muutettu direktiivillä 89/595/ETY) 1 artiklan mukaisesti siten, että kyseinen pätevyystodistus antaa jäsenvaltion alueella saman oikeuden yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan toiminnan aloittamisen ja sen harjoittamisen itsenäisenä ammatinharjoittajana kuin jäsenvaltion itsensä myöntämät pätevyystodistukset. Edellä mainitut tutkintotodistukset, todistukset tai muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat on lueteltu direktiivin 77/452/ETY 3 artiklassa.

Lisäksi direktiiviin sisältyy säännöksiä, jotka helpottavat sijoittautumisoikeuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä yleissairaanhoidossa vastaavien sairaanhoitajien toiminnassa.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Oikeudesta harjoittaa sairaanhoitotoimintaa säädetty sairaanhoitotoimen harjoittamisesta annetussa laissa. Lain 1 §:n 3 momentin (68/91) mukaan sosiaali- ja terveyshallitus voi hakeuksesta hyväksyä merkittäväksi sairaanhoitotoimen harjoittajien luetteloon muualla kuin Suomessa koulutuksen saaneen henkilön, joka terveydenhuolto-oppilaitoksen antamalla todistuksella osoittaa pätevyytensä harjoittamaan koulutustaan vastaavaa sairaanhoitotoimintaa. Tätä lainkohtaa ehdotetaan muutettavaksi niin, ettei se koske ETA-valtioiden kansalaisia. Kysymykseen tulisi EY-säännöksiin perustuvan ammatinharjoittamisoikeuden toteaminen.

Neuvoston direktiivi, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1978, hammaslääkärin tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi (78/686/ETY), muutettu direktiiveillä 89/594/ETY ja 90/658/ETY

Direktiivi 78/686/ETY koskee oikeutta har-

joittaa hammaslääkärintointa. Direktiiviä sovelletaan sekä toisen palveluksessa että itsenäisinä ammatinharjoittajina toimiviin hammaslääkäreihin. Direktiivin tarkoituksena on edistää hammaslääkäreiden vapaata liikkumista jäsenvaltioiden alueella.

Direktiivin 2 artiklan mukaan jokaisen jäsenvaltion on tunnustettava sellaiset tutkintotodistukset, todistukset tai muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat hammaslääketieteessä, jotka on myönnetty jäsenvaltioiden kansalaisille toisessa jäsenvaltiossa direktiivin 78/687/ETY (direktiivi hammaslääkärintointa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta) 1 artiklan mukaisesti siten, että kyseinen pätevyystodistus antaa jäsenvaltion alueella saman oikeuden hammaslääkärin aloittamiseen ja sen harjoittamiseen kuin jäsenvaltion itsensä myöntämät pätevyystodistukset. Edellä mainitut tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat on lueteltu direktiivin 78/686/ETY 3 artiklassa.

Direktiivin 4 artiklassa on säännökset hammaslääketieteen erikoisalojen sellaisten tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen tunnustamisesta, jotka ovat yhteiset kahdelle tai useammalle jäsenvaltiolle. Nämä muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat on myönnetty jäsenvaltioiden kansalaisille toisessa jäsenvaltiossa direktiivin 78/687/ETY 2 ja 3 artiklan mukaisesti. Kyseiset asiakirjat on lueteltu direktiivin 78/686/ETY 5 artiklassa.

Lisäksi direktiiviin sisältyy säännöksiä, joiden tarkoituksena on helpottaa sijoittautumisoikeuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä hammaslääkäreiden toiminnassa.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Oikeudesta harjoittaa hammaslääkärintointa on säädetty hammaslääkärin aloittamisesta annetussa laissa (563/78). Lain 6 §:n 3 momentin (66/91) mukaan ulkomaalaiselle, joka on suorittanut hammaslääketieteellisen perustutkinnon ja jolla on tehtävän edellyttämä asetuksella säädettävä pätevyys sekä riittävä kielitaito, sosiaali- ja terveyshallitus voi hakeuksesta erityisestä syystä myöntää määräämnsä ehdoin oikeuden toimia laillistettuna hammaslääkärinä tai luvan toimia erikoisham-

maslääkärin oikeutta edellyttävässä tehtävässä. Direktiivin 78/686/ETY johdosta lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei kyseisen oikeuden tai luvan myöntäminen ole ETA-valtioiden kansalaisten ammatinharjoittamisoikeuden tai erikoishammaslääkärinä toimimisen ehtona. Kysymykseen tulisi EY-säännöksiin perustuvan ammatinharjoittamisoikeuden toteaminen.

Neuvoston direktiivi, annettu 18 päivänä joulukuuta 1978, tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta eläinlääketieteen alalla sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi (78/1026/ETY), muutettu direktiivillä 89/594/ETY ja 90/658/ETY

Direktiivi 78/1026/ETY koskee oikeutta harjoittaa eläinlääkärintointa. Direktiiviä sovelletaan sekä toisen palveluksessa että itsenäisinä ammatinharjoittajina toimiviin eläinlääkäreihin. Direktiivin tarkoituksena on edistää eläinlääkäreiden vapaata liikkumista jäsenvaltioiden alueella.

Direktiivin 2 artiklan mukaan jokaisen jäsenvaltion on tunnustettava sellaiset tutkinnot, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka on myönnetty jäsenvaltioiden kansalaisille toisessa jäsenvaltiossa direktiivin 78/1027/ETY 1 artiklan mukaisesti niin, että kelpoisuus tuottaa jäsenvaltion alueella saman oikeuden eläinlääkärin aloittamiseen kuin sen itsensä antamat todistukset. Edellä mainitut tutkinnot, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat on lueteltu direktiivin 78/1026/ETY 3 artiklassa. Lisäksi direktiiviin sisältyy säännöksiä, joiden tarkoituksena on edistää eläinlääkärin aloittamisoikeuteen ja harjoittamisvapautteen liittyvien toimintojen tehokasta hoitamista.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Oikeudesta harjoittaa eläinlääkärintointa säädetään eläinlääkärin aloittamisesta annetussa laissa (409/85). Lain 2 §:n mukaan eläinlääkärintointa on oikeutettu harjoittamaan pysyvästi Suomessa ainoastaan henkilö, jonka maa- ja metsätalousministeriön eläinlää-

kintöosasto on julistanut laillistetuksi eläinlääkäriksi. Laillistetuksi eläinlääkäriksi julistamisen edellytyksenä on muun muassa, että henkilö on suorittanut eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinnon eläinlääketieteellisessä korkeakoulussa Suomessa sekä eläinlääkintöosaston järjestämän laillistamistutkinnon. Direktiivin 78/1026/ETY johdosta on eläinlääkärin toimien harjoittamisesta annettua lakia muutettava siten, että ETA-valtioiden kansalaiset, jotka ovat suorittaneet direktiivissä mainitun tutkinnon, saavat ilman edellä mainittuja laillistamiselle asetettuja vaatimuksia oikeuden pysyvästi harjoittaa Suomessa eläinlääkärin ammattia. Mainituista muutosehdotuksista annetaan erillinen hallituksen esitys.

Direktiivin 78/1026/ETY muut säännökset saatetaan voimaan maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston päätöksellä.

Neuvoston direktiivi, annettu 21 päivänä tammikuuta 1980, kättilön tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi (80/154/ETY), muutettu direktiivillä 89/594/ETY ja 90/658/ETY

Direktiivi 80/154/ETY koskee oikeutta harjoittaa kättilöntointia. Direktiiviä sovelletaan sekä toisen palveluksessa että itsenäisinä ammatinharjoittajina toimiviin kättilöihin. Direktiivin tarkoituksena on edistää kättilöiden vapaata liikkumista jäsenvaltioiden alueella.

Direktiivin 2 artiklan mukaan jokaisen jäsenvaltion on tunnustettava sellaiset tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka on myönnetty jäsenvaltioiden kansalaisille toisessa jäsenvaltiossa direktiivin 80/155/ETY (direktiivi kättilöntoimeen ryhtymistä ja kättilöntoimen harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta) 1 artiklan mukaisesti. Edellä mainitut tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat on lueteltu direktiivin 80/154/ETY 3 artiklassa. Muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen tulee myös olla viimeksi mainitussa direktiivissä säädetyjen vähimmäisvaatimusten mukaisia ja täyttää yksi tämän direktiivin 2 artiklan 1

kohdan luettelakohdassa säädetyistä edellytyksistä. Direktiivin 2 artiklan 2 kohdan mukaan jokaisen jäsenvaltion on pidettävä tunnustamia muodollista kelpoisuutta osoittavia asiakirjoja alueellaan samanarvoisina kuin niitä, joita se itse myöntää.

Lisäksi direktiiviin sisältyy säännöksiä, jotka helpottavat sijoittautumisoikeuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä kättilöiden toiminnassa.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Oikeudesta harjoittaa kättilöntointia on säädetty sairaanhoitotoimen harjoittamisesta annetussa laissa ja sen nojalla annetussa asetuksessa (1044/86), jossa luetellaan laissa tarkoitettuna ammattina muun muassa kättilö. Lain 1 §:n 3 momentin mukaan sosiaali- ja terveyshallitus voi hakemuksesta hyväksyä merkittäväksi sairaanhoitotoimen harjoittajien luetteloon muualla kuin Suomessa koulutuksen saaneen henkilön, joka terveydenhuolto-oppilaitoksen antamalla todistuksella osoittaa pätevyytensä harjoittamaan koulutustaan vastaavaa sairaanhoitotoimintaa. Tätä lainkohtaa ehdotetaan muutettavaksi niin, ettei se koske ETA-valtioiden kansalaisia. Kysymyksen tulisi EY-säännöksiin perustuvan ammatinharjoittamisoikeuden toteaminen.

Neuvoston direktiivi, annettu 16 päivänä syyskuuta 1985, farmasian tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi farmasian alalla (85/433/ETY), muutettu direktiivillä 85/584/ETY ja 90/658/ETY

Direktiivi 85/433/ETY koskee toimintaa, johon pääsemistä ja jonka harjoittamista rajoittavat yhdessä tai useammassa jäsenmaassa ammatilliset kelpoisuusvaatimukset ja jotka ovat avoimia 4 artiklassa tarkoitettujen farmasian tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen haltijoille. Direktiiviä sovelletaan sekä toisen palveluksessa että itsenäisinä ammatinharjoittajina toimiviin henkilöihin. Direktiivin tarkoituksena on edistää näiden henkilöiden vapaata liikkumista jäsenvaltioiden alueella.

Direktiivin 2 artiklan mukaan jokaisen jäsenvaltion on tunnustettava sellaiset tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka on myönnetty jäsenvaltioiden kansalaisille toisessa jäsenvaltiossa direktiivin 85/432/ETY (direktiivi tiettyä farmasian alan toimintaa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta) 2 artiklan mukaisesti siten, että kyseinen pätevyystodistus antaa jäsenvaltion alueella saman oikeuden ammattiin pääsyyn ja ammattiin harjoittamiseen kuin jäsenvaltion itsensä myöntämät 4 artiklassa tarkoitettujen muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat.

Direktiivi sisältää myös säännökset toimenpiteistä, jotka helpottavat sijoittautumisoikeuden tehokasta käyttämistä farmasian alalla.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Oikeudesta harjoittaa proviisorintointia on säädetty proviisorintoinen ja farmaseutintoinen harjoittamisesta annetussa laissa (1275/87). Lain 3 §:n 2 momentin (83/91) mukaan muun maan kansalaiselle, joka on kotimaan tai ulkomaan korkeakoulussa suorittanut proviisorin tutkinnon tai sitä vastaavan tutkinnon sekä sosiaali- ja terveyshallituksen tarpeelliseksi katsomat lisäopinnot ja palvelun apteekissa, lääketehtaassa tai lääketukkukaupassa, voi sosiaali- ja terveyshallitus myöntää luvan toimia proviisorina Suomessa määräämnsä ehdoin. Direktiivin 85/433/ETY johdosta lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei sanotun luvan myöntäminen ole ETA-valtioiden kansalaisten ammatinharjoittamisen ehtona. Kysymyksen tulisi EY-säännöksiin perustuvan ammatinharjoittamisoikeuden toteaminen.

D. Arkkitehtuuri

Neuvoston direktiivi, annettu 10 päivänä kesäkuuta 1985, tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta arkkitehtuurin alalla sekä toimenpiteistä sijoittautumisoikeuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi (85/384/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on helpottaa arkkitehtien liikkumista siten, että ETA-valtiossa

arkkitehdin tutkinnon suorittanut henkilö saa oikeuden harjoittaa arkkitehdin ammattia muissa ETA-valtioissa. Direktiivi koskee arkkitehdin toimintaa toisen palveluksessa palkatussa työssä, sijoittautumisoikeutta ja oikeutta tarjota palveluja. Direktiiviä sovelletaan ETA-valtioiden kansalaisiin.

Direktiivin 1 artiklan mukaan ETA-valtion tulee vastavuoroisesti tunnustaa toisessa ETA-valtiossa suoritettujen arkkitehtitutkinnot, jotka täyttävät direktiivin 3 ja 4 artiklassa koulutuksen pituutta ja pääasiallista sisältöä koskevat kriteerit. Tunnustettavat tutkinnot luetaan direktiivin 11 artiklassa ja direktiivin nojalla myöhemmin annetuissa EY:n komission tiedotteissa.

Direktiivin tavoitteena ei ole arkkitehtien koulutusvaatimusten yhdenmukaistaminen, joten ETA-valtioilla ei ole velvoitetta järjestää omaa arkkitehtikoulutustaan direktiivissä määriteltyjen kriteerien mukaisesti.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomessa ei ole arkkitehdin ammatinharjoittamista koskevaa erityislainsäädäntöä. Direktiivin vuoksi on lainsäädäntöä kuitenkin muutettava siten, että direktiivissä mainitut tutkinnot tuottavat kelpoisuuden niihin julkisen hallinnon virkoihin, joihin kelpoisuusvaatimukseksi on säädetty arkkitehdin tai rakennusarkkitehdin tutkinto. Direktiivistä aiheutuvat säädösmuutokset on tarkoitus sisällyttää samaan lainsäädäntöön, jota valmistellaan yleistä korkeakoulututkintojen tunnustamisjärjestelmää koskevan direktiivin (89/48/ETY) voimaansattamiseksi.

Voimassa olevat kansainväliset sopimukset

EY:n direktiivi 89/48/ETY korvaa 25 päivänä elokuuta 1981 tehdyn sopimuksen peruskoulun luokanopettajien yhteispohjoismaisista työmarkkinoista (L 365/84, A 366/84), 29 päivänä syyskuuta 1986 tehdyn sopimuksen peruskoulun aineenopettajien, käytännöllis-esteettisten aineiden opettajien ja erityisopettajien yhteispohjoismaisista työmarkkinoista (L 101/88, A 102/89), 29 päivänä syyskuuta 1986 tehdyn sopimuksen keskiasteen oppilaitosten (lukion ja ammatillisten oppilaitosten) aineenopettajien ja käytännöllis-esteettisten aineiden opettajien yh-

teispohjoismaisista työmarkkinoista (L 101/88, A 102/89), 24 päivänä lokakuuta 1990 tehdyn sopimuksen pohjoismaisista työmarkkinoista henkilöille, jotka ovat suorittaneet ammattipätevyyden antavan, vähintään kolmivuotisen korkeamman koulutuksen (ei vielä ole saatettu voimaan) ja 25 päivänä elokuuta 1981 tehdyn, Suomen, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välisen sopimuksen eräiden ammattiryhmien hyväksymisestä toimimaan terveydenhuollon, sairaanhoidon ja eläinlääkintähuollon alalla (L 670/83, A 671/83) siltä osin kuin viimeksi mainittu sopimus koskee lääkintävoimistelijan, toimintaterapeutin, terveydenhoitajan, optikon, röntgenhoitajan, hammashuoltajan ja hammasteknikon ammatteja. Direktiivit 75/362/ETY, 77/452/ETY, 78/686/ETY, 78/1026/ETY, 80/154/ETY ja 85/433/ETY muutoksineen korvaavat viimeksi mainitun sopimuksen siltä osin kuin se koskee lääkärin, sairaanhoitajan, hammaslääkärin, eläinlääkärin, kättilön ja proviisorin ammatteja. Parhaillaan selvitetään 25 päivänä elokuuta 1981 tehdyn sopimuksen yhteispohjoismaisessa seurantaryhmässä sitä, olisiko sopimusta kuitenkin syytä soveltaa joidenkin edellä mainittujen ammattien osalta.

Pohjoismaiden ministerineuvoston piirissä on pohjoismaiden sosiaalipoliittinen komitea asettanut selvitysmiehen tutkimaan pohjoismaisen sopimuksen voimassaoloa ottaen huomioon ETA-sopimuksen vaikutukset.

Ammattinharjoitus

ETA-sopimuksen 30 artiklan liitesäännösten sisältävät sijoittautumisoikeutta ja palveluiden tarjoamisen vapautta käsittelevät direktiivit jakaantuvat kahteen tyyppiin. Osa direktiiveistä velvoittaa sopimuspuolet saattamaan lainsäädäntönsä ja hallinnollinen käytäntönsä syrjimättömyysperiaatteen mukaiseksi. Osaan edellä mainituista direktiiveistä liittyy lisänä siirtymätoimenpiteitä sisältävä direktiivi, jolla kaupan, teollisuuden ja palvelusektorin eräiden toimintojen harjoittamista helpotetaan siten, että ammatillista toimintaa sääntelevän valtion on hyväksyttävä näytöksi kyseisessä valtiossa vaadittavasta ammattitaidosta se seikka, että ETA-valtion kansalainen on määrätyn ajan harjoittanut vastaavaa toimintaa toisessa ETA-valtiossa.

E. Kauppa ja välittäjät

Neuvoston direktiivi, annettu 25 päivänä helmi-

mikuuta 1964, tukkukauppatoimintaan sekä välittäjien toimintaan kaupan, teollisuuden ja pien-teollisuuden alalla sovellettavia siirtymätoimenpiteitä koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä (64/222/ETY)

Direktiivin soveltamisala määräytyy direktiivin 64/223/ETY ja 64/224/ETY mukaisesti. Direktiivillä helpotetaan tukkukaupan tai välittäjän toimintoja harjoittavan mahdollisuutta siirtyä harjoittamaan toimintaa toiseen jäsenvaltioon. Siirtymätoimenpiteiden kohteena on se, että niissä jäsenvaltioissa, joissa on määräyksiä kyseisiin toimintoihin ryhtymisestä, on hyväksyttävä riittäväksi näytöksi asetettujen kelpoisuusehtojen täyttämistä se, että henkilö on harjoittanut toimintaa jäsenvaltiossa, josta hän tulee, kohtuullisen ajan. Toiminnan harjoittamisesta ei ole saanut kuluu liian pitkää aikaa, jotta voidaan olla varmoja siitä, että asianomaisen henkilön ammattipätevyys vastaa vastaanottajavaltion omilta kansalaisiltaan vaatimaa ammattitaitoa.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivi edellyttää räjähdystarvikeasetuksen (85/80) ja jalometallituoteasetuksen (292/77) muuttamista.

Neuvoston direktiivi, annettu 25 päivänä helmikuuta 1964, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta tukkukauppatoiminnassa (64/223/ETY)

Direktiivi velvoittaa jäsenvaltiot poistamaan kaiken sijoittautumiseen ja palveluiden tarjoamiseen liittyvän kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän tukkukaupan toiminnoista.

Direktiivin säännökset eivät koske lääke- tai farmaseuttisten tuotteiden, myrkyllisten tuotteiden tai patogeenien eli tauteja aiheuttavien tuotteiden eivätkä hiilen tukkukauppaa.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivi edellyttää ampuma-aseista ja amputatarpeista annetun asetuksen (34/33) ja jalometallituoteasetuksen saattamista syrjimättömyysperiaatteen mukaisiksi.

Neuvoston direktiivi, annettu 25 päivänä helmi-

kuuta 1964, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta kaupan, teollisuuden ja pieneollisuuden välittäjien toiminnassa (64/224/ETY)

Direktiivi velvoittaa jäsenvaltiot poistamaan rajoitukset, jotka vaikuttavat itsenäisenä ammatinharjoittajana toimivan oikeuteen harjoittaa toimintaa yhden tai useamman päämiehen valtuuttamana välittäjänä. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jossa henkilö päämiehen antamien ohjeiden mukaisesti neuvottelee tai tekee sopimuksia päämiehensä nimiin ja lukuun. Välittäjä voi toimia myös ilman pysyvää toimeksiantoa saattamalla sopimuksen tekemiseen halukkaita kosketuksiin toistensa kanssa, järjestämällä heidän kauppasopimuksensa tai avustamalla heitä sen tekemisessä.

Itsenäisenä elinkeinonharjoittajana toimiva välittäjä voi tehdä sopimuksia myös omissa nimissään toisen lukuun tai järjestää toisten puolesta vähittäiskauppamyyntiä huutokaupan muodossa. Ovelta ovelle tilauksia hankkivat välittäjät kuuluvat myös direktiivin soveltamisalaan.

Direktiivi velvoittaa jäsenvaltiot poistamaan syrjimättömyysperiaatteen vastaiset rajoitukset, jotka vaikuttavat itsenäisen välittäjän palvelujen tarjoamiseen. Välittäjän ja hänen päämiehensä tulee olla sijoittautuneina toisessa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa palveluja tarjotaan.

Välittäjien toiminta seuraavilla aloilla ei kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan: vakuutus-toiminta (erityisesti vakuutusasiamiehet), pankit ja rahoituslaitokset, kiinteää omaisuutta koskevat asiat, kuljetustoiminnat, myrkylliset tuotteet ja patogeenit, lääkkeet ja farmaseuttiset tuotteet sekä hiili.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivi edellyttää huutokaupantoinittajan ammatin harjoittamisesta kaupungissa annetun julistuksen (16/1898) saattamista syrjimättömyysperiaatteen mukaiseksi.

Neuvoston direktiivi, annettu 15 päivänä loka-kuuta 1968, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien vähittäiskauppatoiminnassa (ISIC ryhmästä 612) (68/363/ETY)

Direktiivi velvoittaa jäsenvaltiot poistamaan

rajoitukset, jotka koskevat oikeutta harjoittaa vähittäiskauppatoimintaa.

Direktiivin soveltamisalan ulkopuolella ovat lääkkeiden ja farmaseuttisten tuotteiden, myrkyllisten tuotteiden ja patogeenien sekä tupakan ja suolan vähittäismyynti sekä liikkuvan kaupan toiminnot. Direktiiviä ei sovelleta näkö- ja kuuloelinten tai muiden ihmiskehon osien tai elinten testaamiseen, silloin kun toimintaa harjoitetaan näköön tai kuuloon vaikuttavien tai ortopedisten apuvälineiden asentamiseksi, sovittamiseksi tai niiden myymiseksi.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivi edellyttää huutokaupantoinittajan ammatin harjoittamisesta kaupungissa annetun julistuksen, ampuma-aseista ja ampumatarpeista annetun asetuksen ja jalometallituoteasetuksen muuttamista syrjimättömyysperiaatteen mukaisiksi.

Neuvoston direktiivi, annettu 15 päivänä loka-kuuta 1968, siirtymätoimenpiteitä koskevasta menettelystä itsenäisten ammatinharjoittajien vähittäiskaupan alan toiminnassa (ISIC ryhmästä 612) (68/364/ETY)

Direktiivin soveltamisala määräytyy direktiivin 68/363/ETY mukaisesti. Poikkeuksena ovat kuitenkin toisen puolesta vähittäiskauppaa huutokaupan muodossa järjestävän välittäjän toiminnot, joiden osalta siirtymätoimenpiteet on järjestetty direktiivin 64/222/ETY mukaisesti.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivi edellyttää räjähdystarvikeasetuksen ja jalometallituoteasetuksen muuttamista syrjimättömyysperiaatteen mukaisiksi.

Neuvoston direktiivi, annettu 30 päivänä marras-kuuta 1970, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien harjoittamassa hiilen tukkukaupassa ja hiilikaupan välittäjien toiminnassa (ISIC ryhmästä 6112) (70/522/ETY)

ja
Neuvoston direktiivi, annettu 30 päivänä marras-

kuuta 1970, itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaan hiilen tukkukaupassa ja välittäjien toimintaan hiilikaupan alalla (ISIC ryhmästä 6112) sovellettavista, siirtymätoimenpiteitä koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä (70/523/ETY)

Direktiivit eivät edellytä lainsäädäntömuutoksia Suomessa.

Neuvoston direktiivi, annettu 4 päivänä kesäkuuta 1974, myrkyllisiin tuotteisiin, niiden maahan tuontiin ja jakeluun sekä tällaisten tuotteiden ammattimaiseen käyttöön liittyvään toimintaan, mukaan lukien välittäjien toiminta, sovellettavista, siirtymätoimenpiteitä koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä (74/556/ETY)

ja

Neuvoston direktiivi, annettu 4 päivänä kesäkuuta 1974, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien ja välittäjien toiminnassa myrkyllisten tuotteiden kaupassa ja jakelussa (74/557/ETY)

Direktiivit koskevat sekä maa-, metsä- ja puutarhataloudessa harjoitettavaa myrkyllisten tuotteiden ammattimaista käyttöä sisältävää toimintaa että alkuperäispakkauksessa tuotteen lopulliselle käyttäjälle tapahtuvaa pakattujen myrkyllisten tuotteiden kauppaa ja jakelua.

Direktiivit sisältävät siirtymäsäännöksiä, joilla helpotetaan kyseisten toimintojen harjoittamisen aloittamista toisessa jäsenvaltiossa. Vastaanottajavaltion, jossa on säädetty kyseisen toiminnan harjoittajalta vaadittavasta ammattitaidosta, tulee tunnustaa toisessa ETA-valtiossa hankittu ammattipätevyys.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiiveistä johtuu tarve muuttaa kemikaalilakia. Muutoksista annetaan erillinen hallituksen esitys.

Neuvoston direktiivi, annettu 16 päivänä kesäkuuta 1975, toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi liikkuvan kaupan toiminnassa ja erityisesti tätä toimintaa koskevista siirtymätoimenpiteistä (75/369/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on yhdenmukaistaa liikkuvaa kauppaa koskevat jäsenvaltioiden säännökset ja määräykset. Sillä myös helpotetaan liikkuvan kaupan harjoittajan mahdollisuutta siirtyä harjoittamaan toimintaa toiseen jäsenvaltioon. Siirtymätoimenpiteiden kohteena on se, että niissä jäsenvaltioissa, joissa on määräyksiä kyseiseen toimintaan ryhtymisestä, hyväksytään riittäväksi näytöksi kyseisiin toimintoihin ryhtymiselle asetettujen kelpoisuusehtojen täyttämistä se, että kyseinen henkilö on harjoittanut toimintaa jäsenvaltiossa, josta hän tulee, kohtuullisen ajan. Toiminnan harjoittamisesta ei ole saanut kuluja liian pitkää aikaa, jotta voitaisiin olla varmoja siitä, että asianomaisen henkilön ammattipätevyys vastaa vastaanottajavaltion omilta kansalaisiltaan vaatimaa ammattitaitoa.

Direktiivin soveltamisalaan eivät kuulu vain sellaiset kauppatoiminnot, jotka ovat välttämättä liikkuvia, vaan myös muu paikasta toiseen kiertämisen muodossa tapahtuva toiminta, jollei kyseisestä toiminnasta ole annettu omaa direktiiviä.

Direktiivin soveltamisalaan kuuluvat kulukauppiain, kiertomyymäläkauppiain ja kiertokauppiain harjoittama osto- ja myyntitoiminta. Lisäksi sen soveltamisalaan kuuluvat sekä katetuilla markkinapaikoilla että toreilla muista kuin paikalleen rakennetuista myyntipaikoista tapahtuva osto- ja myyntitoiminta. Direktiivin soveltamisalaan kuuluvat myös muissa siirtymätoimenpidedirektiiveissä niiden soveltamisalan ulkopuolelle jätetyt toiminnot sekä sellaiset toiminnot, joiden vapauttamista liikkuvan kaupan muodossa toimien ei mainita kyseisessä direktiivissä.

Harjoitettaessa vähittäismyyntitoimintaa liiketiloista tai katetuilla markkinapaikoilla paikalleen rakennetuista myyntipaikoista sovelletaan direktiivejä 68/363/ETY ja 68/364/ETY. Välittäjän harjoittama ovelta ovelle tapahtuva tilausten hankkiminen kuuluu direktiivin 64/222/ETY ja 64/224/ETY soveltamisalaan.

Direktiiviä sovelletaan myös jäsenvaltioiden kansalaisiin, jotka harjoittavat liikkuvan kaupan toimintoja työsuhteessa. Direktiivillä ei pyritä muuttamaan jäsenvaltioiden lainsäädäntöä tai hallinnollisia määräyksiä, joissa kielletään yhtiöiltä liikkuvan kaupan harjoittaminen tai joissa asetetaan ehtoja tällaisen toiminnan harjoittamiselle.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Liikkuvan kaupan toimintoja koskeva direktiivi edellyttää liikkuvasta kaupasta annetun lain (389/61) muuttamista sekä elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 2 §:n 1 momentin viimeisen virkkeen kumoamista. Liikkuvasta kaupasta annetun lain 1 §:n mukaan liikkuvalla kaupalla tarkoitetaan ansiotarkoituksessa harjoitettavaa, kulkukaupan, kiertomyymäläkaupan tai kiertokaupan muodossa tapahtuvaa mukana kuljetettavien tavaroiden vähittäismyyntiä. Lain 3 §:n, 10 § 3 momentin ja 23 §:n mukaan lupa voidaan myöntää Suomen kansalaiselle tai suomalaiselle yhteisölle. Elinkeinojen harjoittamisen oikeudesta annetun lain 2 § 1 momentin mukaan ulkomaalaiselle ei voida antaa lupaa kulkukaupan harjoittamiseen. Hallituksen esitykset tarvittavista muutoksista annetaan erikseen.

Painovapauslain (1/19) 16 §:n mukaan vain Suomen kansalainen saa kirjankaupittelijana myydä painokirjoituksia. Pykälää tulee kansalaisuusvaatimuksen osalta muuttaa, mistä annetaan erillinen hallituksen esitys.

Neuvoston direktiivi, annettu 18 päivänä joulukuuta 1986, jäsenvaltioiden itsenäisiä kauppaedustajia koskevan lainsäädännön yhteensovittamisesta (86/653/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on yhdenmukaisten perussääntöjen avulla poistaa haitat, joita kauppaedustajien sopimuksia koskevan lainsäädännön eroista aiheutuu kilpailun edellytyksille ja kauppaedustajien oikeussuojalle sekä erityisesti eri jäsenvaltioista olevien päämiesten ja kauppaedustajien välisille sopimuksille. Direktiivi koskee kauppaedustajan ja päämiehen välistä oikeussuhdetta, ja sitä sovelletaan ainoastaan itsenäisiin kauppaedustajiin.

Direktiivissä on pakottavat säännökset osapuolten uskollisuus-, huolellisuus- ja tiedonantovelvollisuudesta. Kauppaedustajan palkkion osalta direktiivissä on säännökset palkkio-oikeuden perusteista, kauppojen määrän tai arvon mukaan määräytyvän provision suorittamisvelvollisuudesta ja perusteista, provisio-oikeuden menettämisestä sekä provision suorittamisajasta ja -tavasta. Sopimuksen osapuolella on direktiivin mukaan oikeus saada toiselta osapuolelta asiakirja, jossa on sopimusehdot myöhemmine muutoksineen. Jäsenvaltiot voivat

asettaa kirjallisen muodon käyttämisen edustus sopimuksen pätevyuden ehdoksi. Direktiivin mukaan määräaikainen edustus sopimus muuttuu toistaiseksi voimassa olevaksi, jos osapuolet jatkavat sen noudattamista sopimuskauden päättymisen jälkeen. Direktiivissä on säännökset edustus sopimuksen irtisanomisajasta, joka pitenee sopimuskauden jatkuessa. Direktiivin mukaan kauppaedustajalle on tietyin edellytyksin suoritettava hyvitystä tai korvausta edustus sopimuksen lakattua. Direktiivin mukaan kauppaedustajaa sopimuksen lakkaamisen jälkeen sitova kilpailunrajoitusehto on voimassa enintään kaksi vuotta, ja se on tehtävä kirjallisesti koskien ainoastaan edustus sopimuksessa tarkoitettuja tavaroita, aluetta ja asiakaspiiriä. Direktiivin säännökset ovat pääosin pakottavia kauppaedustajan eduksi.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Hallituksen esitys (HE 201/91 vp) laiki kauppaedustajista ja myyntimiehistä on annettu eduskunnalle 5 päivänä joulukuuta 1991. Esityksessä, jossa ehdotetaan voimassaolevan kauppaedustajista annetun lain (389/75) korvaamista uudella, on otettu huomioon direktiivin aiheuttamat muutostarpeet. Merkittävin ehdotetuista muutoksista on kauppaedustajan oikeus hyvitykseen edustus sopimuksen lakatesa. Kauppaedustajalla on ehdotuksen mukaan oikeus hyvitykseen, jos hän on hankkinut päämiehelleen uusia asiakkaita tai laajentanut aikaisempien asiakkaiden kanssa käytävää kauppaa. Hyvityksen enimmäismääräksi ehdotetaan määrää, joka vastaa kauppaedustajan yhden vuoden palkkioita.

F. Teollisuus ja pienteollisuus

Neuvoston direktiivi, annettu 7 päivänä heinäkuuta 1964, itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaan ISIC pääryhmiin 23 - 40 (teollisuus ja pienteollisuus) kuuluvassa tuotanto- ja jalostusteollisuudessa sovellettavista, siirtymätoimenpiteitä koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä (64/427/ETY)

Direktiivin soveltamisala määräytyy direktiivin 64/429/ETY mukaisesti.

Direktiivillä helpotetaan tuotanto- ja jalostustoimintaa harjoittavan mahdollisuutta siir-

tyä harjoittamaan tällaista toimintaa toiseen jäsenvaltioon. Siirtymätoimenpiteiden kohteena on se, että niissä jäsenvaltioissa, joissa on määräyksiä peräisin toimintoihin ryhtymisestä, hyväksytään riittäväksi näytöksi kyseisiin toimintoihin ryhtymiselle asetettujen kelpoisuusehtojen täyttämistä, että kyseinen henkilö on harjoittanut toimintaa jäsenvaltiossa, josta hän tulee, kohtuullisen ajan. Toiminnan harjoittamisesta ei ole saanut kuluja liian pitkää aikaa, jotta voitaisiin olla varmoja siitä, että asianomaisen henkilön ammattipätevyys vastaa vastaanottajavaltion omilta kansalaisiltaan vaatimaa ammattitaitoa.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivi edellyttää räjähdystarvikeasetuksen ja jalometallituoteasetuksen muuttamista syrjimättömyysperiaatteen mukaisiksi.

Neuvoston direktiivi, annettu 7 päivänä heinäkuuta 1964, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnassa ISIC pääryhmiin 23—40 (teollisuus ja pienteollisuus) kuuluvassa tuotanto- ja jalostusteollisuudessa (64/429/ETY)

Jäsenvaltioiden tulee poistaa seuraaviin tuotanto- ja jalostusteollisuuden toimintoihin ryhtymiseen ja niiden harjoittamiseen kohdistuvat syrjivät rajoitukset: tekstiilien valmistus; jalkineiden, vaatteiden ja vuodevaatteiden valmistus; puu- ja korkkiteollisuus paitsi huonekalujen valmistus; puuhuonekalujen valmistus; paperin ja paperituotteiden valmistus; painaminen, kustantaminen ja niihin liittyvät palvelut; nahkateollisuus; kumi- ja muovituotteiden, tekokuitujen ja tärkkelystuotteiden valmistus; kemianteollisuus; öljyteollisuus; ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus; rautamalmin ja muun kuin rautamalmin tuotanto ja alkujalostus; metallituotteiden valmistaminen lukuun ottamatta koneita, laitteita ja kuljetuskalustoa; muiden koneiden ja laitteiden kuin sähkötekniikan valmistaminen; sähkötekniikka; kuluneuvojen valmistus; muu teollinen valmistus sekä rakentaminen.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Painovapauslain 5 §:n nojalla jokaisella täy-

sivaltaisella Suomen kansalaisella on oikeus kirjapainoliikkeen harjoittamiseen. Suomalaisilla yhteisöillä on vastaava oikeus ehdolla, että kirjapainon esimiehenä on Suomen kansalainen. Direktiivi edellyttää kansalaisuuteen kohdistuvan syrjinnän poistamista tältä osin.

Neuvoston direktiivi, annettu 7 päivänä heinäkuuta 1964, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnassa kaivos- ja louhustyössä (ISIC pääryhmät 11—19) (64/428/ETY)

Direktiivi velvoittaa jäsenvaltiot poistamaan itsenäisten ammatinharjoittajien kaivos- ja louhustoiminnan harjoittamisen oikeuteen vaikuttavat rajoitukset.

Direktiivin soveltamisala kattaa Euroopan yhteisöjen teollisuusnimikkeistön (NICE) pääryhmissä 11—19 tarkoitetun toiminnan, milloin toiminnan tarkoituksena on luonnossa kiinteänä, nesteinä tai kaasuna esiintyvien mineraalien hyödyntäminen. Niihin sisältyvät maanalaisen ja avokaivosten, louhosten ja öljylähteiden toiminta sekä kaikki muu malmien ja muiden raakamineraalien käsittelyyn ja rikastamiseen kuuluvat työvaiheet, jos toimintaa harjoittaa yritys, jonka pääasiallisena toimintamuotona on mineraalien hyödyntäminen. Mineraalien tutkiminen ja kaivausta tai porausta edeltävät alueiden valmistelutyöt kuuluvat direktiivin soveltamisalaan. Direktiivin säännökset koskevat myös tuottajien harjoittamaa omien tuotteiden myymistä vähittäis- tai tukkukaupan muodossa. Myyntitoiminnan on kuitenkin tapahduttava yhdestä toimipisteestä tuotantovaltiossa, jolle sen harjoittamista ole vapautettu erillisellä direktiivillä.

Direktiiviä sovelletaan myös raakaöljyn ja luonnonkaasun koeporaus- ja poraustoimintoihin, mikäli toimintaa harjoittaa tuotantoluvan haltija. Muun kuin tuotantoluvan haltijan harjoittamana toiminta kuuluu direktiivin 69/82/ETY soveltamisalaan.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Kaivoslain (503/65) 1 §:n 1 momentin mukaan vain Suomen kansalaisella tai suomalaisella oikeushenkilöllä on oikeus kaivoskivennäisiä sisältävien alueiden valtaamiseen ja hy-

väksikäyttöön. Ulkomaalaiset ja rajoituslain 2 §:ssä tarkoitetut suomalaiset voivat käyttää kaivoslain oikeuksia vain erillisen luvan saatuaan. Mannermaajalustalain (149/65) 2 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto voi myöntää ulkomaan kansalaiselle ja ulkomaiselle yhteisölle vastaavan oikeuden kuin Suomen kansalaiselle ja suomalaiselle yhteisölle, mikäli siihen harkitaan olevan erityistä syytä.

Direktiivi velvoittaa muuttamaan mainitut lait syrjimättömyysperiaatteen mukaisiksi.

Neuvoston direktiivi, annettu 28 päivänä helmikuuta 1966, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnassa sähkön-, kaasun- ja vedenjakelussa sekä puhtaanapitopalveluissa (ISIC osasto 5) (66/162/ETY)

Direktiivi velvoittaa jäsenvaltiot poistamaan sähkön, kaasun, veden ja höyryn tuotannon, jakelun ja siirtämisen tai kuljettamisen sekä puhtaanapitopalveluiden tarjoamisen oikeuteen kohdistuvat kansalaisuuden perusteella syrjivät rajoitukset. Sähkön siirron ja putkistoa pitkin tapahtuvan kaasun, höyryn ja veden siirtämisen osalta tulee poistaa ainoastaan sijoittautumisvapautta koskevat rajoitukset.

Direktiivin soveltamisalaan kuuluva toiminta kattaa sähkön tuotannon ja jakelun, kaasun tuotannon ja kaasumaisten polttoaineiden jakelun (myös putkistoa pitkin), kaukolämmön tuotannon, veden keruun, veden puhdistamisen ja jakelun sekä viemäri- ja jätehuollon (puhtaanapitopalvelut). Tuotanto ja jakelu sisältää kaiken toiminnan, jonka tarkoituksena on välittää kaasua, sähköä tai vettä kuluttajan saataville käyttökelpoisessa muodossa. Direktiivin soveltamisala kattaa myös kaiken tuotantoon, vedenkeruuseen, siirtämiseen tai kuljetukseen ja jakeluun liittyvän toiminnan. Puhtaanapitopalvelut käsittävät erityisesti katujen puhtaanapitotoimet, teollisuus- ja kotitalousjätteiden hävittämisen sekä likaveden poiston.

Direktiiviä ei sovelleta maakaasulähteiden hyödyntämiseen (mukaan luettuna poraus ja koeporaus) eikä edellä mainittuihin toimintoihin liittyvään rakennustoimintaan.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Sähkölain 9 §:n mukainen toimilupa sähkö-

laitostoimintaan voidaan myöntää vain Suomen kansalaiselle tai suomalaiselle yhteisölle. Direktiivi edellyttää kansalaisuuteen perustuviin rajoitusten poistamista sähkölaista.

Neuvoston direktiivi, annettu 15 päivänä lokakuuta 1968, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnassa elintarvike- ja juomateollisuudessa (ISIC pääryhmät 20 ja 21) (68/365/ETY)

ja

Neuvoston direktiivi, annettu 15 päivänä lokakuuta 1968, itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaan elintarvike- ja juomateollisuudessa (ISIC pääryhmät 20 ja 21) sovellettavista, siirtymätoimenpiteitä koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä (68/366/ETY)

Direktiivit eivät edellytä lainsäädäntömuutoksia Suomessa.

Neuvoston direktiivi, annettu 13 päivänä maaliskuuta 1969, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnassa öljyn ja maakaasun etsinnässä (koeporaus ja poraus) (ISIC pääryhmästä 13) (69/82/ETY)

Direktiivi velvoittaa poistamaan itsenäisten elinkeinonharjoittajien harjoittaman raakaöljyn ja maakaasun tutkimuksen harjoittamiselle asetetut rajoitukset.

Direktiivi koskee sekä tutkimusluvan haltijoita että yrityksiä, jotka harjoittavat öljyn ja maakaasun tutkimusta tuotantoluvan tai tutkimusluvan haltijan puolesta taikka suorittavat sitä omaan lukuunsa täydentäen siten direktiiviä 64/428/ETY, jonka soveltamisalaan mainittu toiminta ei kuulu.

Toiminta käsittää esiintymien etsinnän kaikilla tarkoituksenmukaisilla keinoilla sekä kaikki hyödyntämistoimintaa edeltävät toimet, mukaan lukien aluetta koskevat valmistelut.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Kaivoslain 1 §:n 1 momentin mukaan vain Suomen kansalaisella ja suomalaisella oikeushenkilöllä on oikeus kaivoskivennäisiä sisältävien alueiden valtaamiseen ja hyväksikäyttöön.

Ulkomaalaiset ja rajoituslain 2 §:ssä tarkoitetut suomalaiset voivat käyttää kaivoslain oikeuksia vain erillisen luvan saatuaan.

Mannermaajalustalain 2 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto voi myöntää ulkomaan kansalaiselle ja ulkomaiselle yhteisölle vastaavan oikeuden kuin Suomen kansalaiselle ja suomalaiselle yhteisölle, mikäli siihen harkitaan olevan erityistä syytä.

Direktiivi velvoittaa muuttamaan nämä lait syrjimättömyysperiaatteen mukaisiksi.

G. Kuljetustoimintaan liittyvät oheispalvelut

Neuvoston direktiivi, annettu 29 päivänä kesäkuuta 1982, toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehostamiseen helpottamiseksi itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnassa tietyissä kuljetus- ja matkatoimistoalan (ISIC ryhmä 718) oheispalveluissa sekä säilytys- ja varastointipalveluissa (ISIC ryhmä 720) (82/470/ETY)

Direktiivi ei edellytä lainsäädäntömuutoksia Suomessa.

H. Elokvateollisuus

Neuvoston direktiivi, annettu 15 päivänä lokakuuta 1963, palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman määräysten täytäntöönpanosta elokvateollisuudessa (63/607/ETY),

Neuvoston toinen direktiivi, annettu 13 päivänä toukokuuta 1965, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisten toimintaohjelmien määräysten täytäntöönpanosta elokvateollisuudessa (65/264/ETY),

Neuvoston direktiivi, annettu 15 päivänä lokakuuta 1968, sijoittautumisvapauden toteuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnassa elokuvien levityksessä (68/369/ETY),

ja
Neuvoston direktiivi, annettu 29 päivänä syyskuuta 1970, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta elokuva-tuotannon itsenäisenä ammatinharjoittajana (70/451/ETY)

Elokvamateriaalin liikkuminen Euroopan

talousalueella toteutetaan tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevien sopimusmääräysten kautta. Elokuvan tekemiseen, levitykseen, kaupalliseen hyväksikäyttöön ja esittämiseen liittyvät toiminnot kuuluvat sijoittautumisoikeutta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien sopimusmääräysten soveltamisalaa. Näiden vapauksien toteuttamiseksi elokuva-alalla annetut direktiivit koskevat elokuvien levitystä, kaupallista hyväksikäyttöä, esittämistä, jälkiäänitystä ja tuotantoa.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiiveistä ei aiheudu muutostarpeita Suomen lainsäädäntöön.

J. Muut alat

Neuvoston direktiivi, annettu 12 päivänä tammikuuta 1967, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnassa:

1. 'kiinteään omaisuuteen liittyvässä toiminnassa (lukuun ottamatta 6401)' (ISIC ryhmästä 640)
2. tiettyjen 'muualla luokittelemattomien yrityspalvelujen tarjoaminen' (ISIC ryhmä 839) (67/43/ETY)

Direktiivi velvoittaa poistamaan kiinteään omaisuuteen liittyvien toimintojen rajoitukset maanmittaajan toimintaa lukuun ottamatta. Nämä sisältävät kaikki kiinteään omaisuuteen liittyvät toiminnot, joissa saadaan tuloa ostamalla, myymällä, vuokraamalla tai hallinnoimalla rakennettua tai rakentamatonta kiinteää omaisuutta ja erityisesti teollisiin, kaupallisiin tai muihin kaupan tai ammatinharjoittamisen tarkoituksiin tai asumistarkoituksiin käytettäviä rakennuksia taikka tällaiseen omaisuuteen liittyviä oikeuksia. Toiminnot kattavat myös omaisuuden tai siihen liittyvien oikeuksien vaihdantaan liittyvän asiantuntijatoiminnan ja välitystoiminnan harjoittamisen. Toimintojen rajoitukset tulee poistaa riippumatta siitä, mitä nimitystä kyseistä toimintaa harjoittavasta henkilöstä käytetään.

Direktiiviä sovelletaan myös itsenäisten elinkeinonharjoittajien toimintoihin muualla luo-

kittlemattomissa yrityspalveluissa. Yksityinen työnvälitystoiminta, etsivätoimistot, turvallisuuspalvelut, PR-palvelut, mainostoimistot, yksityiseen elinkeinotoimintaan liittyvien tapahtumien järjestäminen, toimistopalveluihin erikoistuneet agenttuuri-liikkeet mukaanlukien mekaanisten ja elektronisten koneiden vuokraaminen sekä käännöspalvelut, liikeorganisaatioihin ja liikemenetelmiin liittyvä neuvonta, kirjallinen ja taiteellinen toiminta, arviointitoiminta vaakuutusalaan lukuun ottamatta, tulkkauspalvelut sekä lehtileikepalvelut kuuluvat direktiivin soveltamisalaan.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivi antaa kiinteistöväälittäjille ja kiinteistöyhtiöille laajat mahdollisuudet kiinteistönhankintojen suorittamiseen. Tämä edellyttää kiinteistöjen hankintaa ulkomaalaisten ja ulkomaisten yhteisöjen osalta rajoittavan lainsäädännön muuttamista.

Vartioimisliikelain (83/237) 2 §:n mukaan lupa vartioimisliikkeen harjoittamiseen voidaan antaa vain Suomen kansalaiselle tai suomalaiselle yhteisölle. Direktiivi edellyttää lainsäädännön muuttamista tältä osin.

Neuvoston direktiivi, annettu 15 päivänä lokakuuta 1968, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien henkilöasiakaspalvelualan toiminnoissa (ISIC pääryhmästä 85);

1. Ravintolat, kahvilat, baarit ja muut anniskelu- ja ruokailupaikat (ISIC ryhmä 852)
2. Hotellit, majatalot, leirintäalueet ja muut majoituspaikat (ISIC ryhmä 853) (68/367/ETY)

Neuvoston direktiivi, annettu 15 päivänä lokakuuta 1968, itsenäisten ammatinharjoittajien henkilöasiakaspalvelualan toimintaan (ISIC pääryhmästä 85);

1. Ravintolat, kahvilat, baarit sekä muut anniskelu- ja ruokapaikat (ISIC ryhmä 852)
2. Hotellit, majatalot, leirintäalueet ja muut majoituspaikat (ISIC ryhmä 853) sovellettavista, siirtymätoimenpiteistä koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä (68/368/ETY)

Direktiivit eivät edellytä muutoksia Suomen lainsäädäntöön.

Neuvoston direktiivi, annettu 16 päivänä kesäkuuta 1975, toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi itsenäisten ammatinharjoittajien eri toiminnoissa (ISIC osastosta 01-85) ja erityisesti tällaista toimintaa koskevista siirtymätoimenpiteistä (75/368/ETY)

Direktiivillä poistetaan kansalaisuuteen perustuva syrjintä ja helpotetaan otsakkeessa mainittuja toimintoja harjoittavan elinkeinonharjoittajan mahdollisuutta siirtyä harjoittamaan toimintaa toiseen jäsenvaltioon. Direktiiviä sovelletaan myös työntekijöihin. Siirtymätoimenpiteiden kohteena on, että niissä jäsenvaltioissa, joissa on määräyksiä kyseisiin toimintoihin ryhtymisestä, hyväksytään riittäväksi näytöksi kyseisiin toimintoihin ryhtymiselle asetettujen kelpoisuusehtojen täyttämistä, että kyseinen henkilö on harjoittanut toimintaa jäsenvaltiossa, josta hän tulee, kohtuullisen ajan. Toiminnan harjoittamisesta ei ole saanut kuluakaan liian pitkää aikaa, jotta voitaisiin olla varmoja siitä, että asianomaisen henkilön ammattipätevyys vastaa vastaanottajavaltion omilta kansalaisiltaan vaatimaa ammattitaitoa.

Patentteja ostavat ja toimilupia myyvät yritykset kuuluvat direktiivin soveltamisalaan. Insinööri-konsultointi, teollisuuden varainkäytön konsulttien tai patenttiasiamiesten toiminta eivät sen sijaan kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan.

ISIC pääryhmän 73 toiminnot (viestintä: postipalvelut ja televiestintä) ovat yleensä osana julkisia posti- ja telepalveluja, jolloin useimmat pääryhmän toimintamuodoista eivät kuulu direktiivin soveltamisalaan. Mikäli kuitenkin toimintaa voidaan harjoittaa yksityisesti, kuuluu kyseinen toiminta tämän direktiivin soveltamisalaan.

Kuljetusvälineiden valmistuksen pääryhmästä (ISIC pääryhmästä 38) kuuluvat liitteessä luetellut toiminnot direktiivin soveltamisalaan.

Kuljetustoiminnot (ISIC pääryhmästä 71) yleensä kuuluvat ETA-sopimuksen liikennemääräysten soveltamisalaan. Tiettyä kuljetusta tukevat ja avustavat toiminnot sekä matkatoimistojen toiminta kuuluvat kuitenkin direktiivin 82/470/ETY soveltamisalaan. Myös matkustajaliikenne moottoriajoneuvolla tapahtuu

vaa kuljettamista lukuun ottamatta sekä putkistoja pitkin tapahtuva nestemäisen hiilivedyn ja muiden nestemäisten kemikaalituotteiden siirtäminen (ryhmästä 719) kuuluvat tämän direktiivin soveltamisalaan. Kuljettamiseen liittyvistä toiminnoista ja seuraaviin ryhmiin kuuluvista muista kuin suoranaisista kuljetustoiminnoista makuu- ja ravintolavaunupalvelut, rautatiekaluston ylläpitäminen korjaamalla, rautatievaunujen peseminen, kaupunkien- ja esikaupunkien henkilöliikenteen kaluston ylläpito, maaseudun henkilöliikenteen kaluston ylläpito, tieliikennettä tukevat toimenpiteet ja sitä tukevien palvelujen ylläpito (muun muassa tiet, tunnelit, maksulliset sillat, tavaravarastot, pysäköintihallit, bussi ja raitiovaunuvarikot) sekä sisävesikuljetuksen yhteydessä harjoitettavat toiminnot (vesiväylien hoitaminen ja ylläpitäminen, sulkujen ja muiden rakennelmien ylläpitäminen, poijujen asettaminen ja niin edelleen) kuuluvat tämän direktiivin soveltamisalaan. Yhteisöpalveluista kirjastot, museot, kasvi- ja eläintieteelliset puutarhat kuuluvat direktiivin soveltamisalaan.

Direktiiviä sovelletaan virkistyspalveluista urheilutoimintoihin, peleihin sekä muualla luokittelemattomiin vapaa-ajantoimintoihin. Arpajais- ja muut vastaavat toiminnot kuuluvat usein joko suoraan tai julkisten toimielinten välityksellä yhteiskunnan hoitamiin toimintoihin tai ovat kiellettyjä, eivätkä siten kuulu direktiivin soveltamisalaan. Direktiiviä tulee kuitenkin soveltaa, mikäli toimintaa voidaan harjoittaa yksityisesti.

Turistioppaiden toimintaa harjoitetaan jäsenvaltioissa alueellisesti rajoitetussa muodossa ja yksityiskohtaisten säännösten mukaisesti, minkä vuoksi heidän toimintansa ei kuulu direktiivin soveltamisalaan. Poikkeuksena ovat kuitenkin matka- ja tulkkioppaat, joiden toimintaan direktiiviä sovelletaan.

Direktiivistä ei aiheudu tarvetta muuttaa Suomen lainsäädäntöä.

Neuvoston direktiivi, annettu 19 päivänä heinäkuuta 1982, toimenpiteistä sijoittautumisoikeuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi kampaamonalalla (82/489/ETY)

Direktiivistä ei aiheudu tarvetta muuttaa Suomen lainsäädäntöä.

J. Maatalous

Neuvoston direktiivi, annettu 2 päivänä huhtikuuta 1963, yksityiskohtaisista säännöksistä sijoittautumisvapauden toteuttamiseksi maataloudessa jäsenvaltion alueella keskeyttämättä kahden vuoden ajan palkattuina maataloustyöntekijöinä työskennelleiden muiden jäsenvaltioiden kansalaisten osalta (63/261/ETY),

Neuvoston direktiivi, annettu 2 päivänä huhtikuuta 1963, yksityiskohtaisista säännöksistä vapauden saavuttamiseksi sijoittautua hylätyille tai yli kahden vuoden ajan viljelemättömille maataloilille (63/262/ETY),

Neuvoston direktiivi, annettu 14 päivänä joulukuuta 1964, yksityiskohtaisista säännöksistä palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamiseksi maataloudessa ja puutarhataloudessa (65/1/ETY)

Neuvoston direktiivi, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1967, toisen jäsenvaltion alueelle maanviljelijöiksi sijoittautuneiden jäsenvaltion kansalaisten vapaudesta siirtyä maatilalta toiselle (67/530/ETY),

Neuvoston direktiivi, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1967, maatalousmaan vuokrasopimuksia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön soveltamisesta maanviljelijöihin, jotka ovat toisten jäsenvaltion kansalaisia (67/531/ETY),

Neuvoston direktiivi, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1967, toiseen jäsenvaltioon maanviljelijöiksi sijoittautuneiden jäsenvaltion kansalaisten oikeudesta liittyä osuuskuntiin (67/532/ETY),

Neuvoston direktiivi, annettu 25 päivänä lokakuuta 1967, yksityiskohtaisista säännöksistä metsänhoidon ja metsänhakuun itsenäisten ammatinharjoittajien sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamiseksi (67/654/ETY),

Neuvoston direktiivi, annettu 5 päivänä huhtikuuta 1968, jäsenvaltion alueelle sijoittautuneiden maanviljelijöiden, jotka ovat toisen jäsenvaltion kansalaisia, oikeudesta erimuotoisten luottojen saamiseen (68/192/ETY),

Neuvoston direktiivi, annettu 20 päivänä joulukuuta 1968, maanviljelijöiksi toisen jäsenvaltion

alueelle sijoittautuneiden jäsenvaltion kansalaisien oikeudesta saada erimuotoisia avustuksia (68/415/ETY)

ja

Neuvoston direktiivi, annettu 16 päivänä joulukuuta 1970, yksityiskohtaisista säännöksistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamiseksi maatalouden ja puutarhatalouden palveluja tarjoavien itsenäisten ammattinharjoittajien osalta (71/18/ETY)

Direktiivit velvoittavat saattamaan itsenäistä ammattinharjoittamista maataloudessa sääntelevän kansallisen lainsäädännön syrjimättömyysperiaatteen mukaiseksi.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivit eivät edellytä lainsäädännön muutoksia Suomessa.

Muut vaikutukset

EY:n tutkintojen tunnustamista koskevan lainsäädännön voimaansaattamisen ei arvioida vaikuttavan Suomessa kielteisesti säännelyjen tehtävien palvelukykyiseen, tehokkaaseen ja asianmukaiseen harjoittamiseen.

Tutkintojen tunnustamista ja ammattinharjoittamista koskeviin direktiiveihin sisältyy yleensä säännös, jonka mukaan hakijalle on annettava tutkinnon tunnustamista, kelpoisuutta tai muita kysymyksiä koskeva päätös tai ilmoitus määräajassa. Useimpien direktiivien täytäntöönpanosta ja soveltamista varten joudutaan määräämään toimivaltainen viranomais, joka ottaa vastaan hakemuksia, tekee kelpoisuutta koskevia päätöksiä, tiedottaa henkilöille ja muille ETA-valtiolle ammattinharjoittamiseen ja tutkintojen tunnustamiseen liittyvistä asioista sekä osallistuu järjestelmän ylläpitämistä ja kehittämistä koskevaan ETA-hallintoon ja muuhun tarvittavaan kansainväliseen yhteistyöhön.

2 luku Sijoittautumisoikeus

31 artikla. ETA-sopimuksen 31 artikla vastaa Rooman sopimuksen 52 artiklaa. Sen ilmentämä sijoittautumisoikeus on yksi ETA-sopimuksen henkilöiden vapaata liikkumista

koskevista peruseriaateista. EY:n tuomioistuin on ratkaisuisaan (ks. muun muassa tapaukset 2/74, Reyners v. Belgia ja 33/74, Van Binsbergen v. Bestuur van de Bedrijfsvereniging voor de Metaalnijverheid) katsonut, että ETA-sopimuksen 31 artiklaa vastaavalla Rooman sopimuksen määräyksellä (52 artikla) on välitön oikeusvaikutus, joten siihen voidaan vedota suoraan kansallisissa tuomioistuimissa.

Artiklan 1 kohta merkitsee velvollisuutta saattaa elinkeino- ja ammattitoimintaa harjoittamaan halukkaat ETA-valtioiden kansalaiset elinkeinovapauden periaatteen osalta samaan asemaan kuin valtion omat kansalaiset. Toiminnan harjoittajaan ja harjoitettavaan toimintaan kohdistuvat syrjimättömyysperiaatteen vastaiset säännökset tulee poistaa. Myös syrjimättömyysperiaatetta loukkaavat hallinnolliset käytännöt on poistettava.

ETA-valtion kansalainen voi muuttaa toiseen ETA-valtioon harjoittamaan itsenäistä elinkeinotoimintaa (1 kohdan 1 alakohta). Sijoittautumisvapauden alaan kuuluu myös toiminta, jossa ETA-valtiossa päätoimipaikkaansa pitävä ETA-kansalainen perustaa kauppaedustajan liikkeen, sivuliikkeen tai tytäryhtiön toiseen ETA-valtioon ja harjoittaa toimintaa siellä tällä tavoin.

Sijoittautumisvapaus sisältää myös oikeuden vastaanottajavaltion lainsäädäntöä noudattaen perustaa ja johtaa yhtiöitä yhdenvertaisin ehdoin vastaanottajavaltion omiin kansalaisiin nähden. Tämän oikeuden toteuttamisen kannalta välttämätön varallisuuden siirtäminen jäsenvaltiosta toiseen tapahtuu pääomien vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten mukaisesti.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomen voimassa olevaa lainsäädäntöä joudutaan muuttamaan syrjimättömyysperiaatteen mukaiseksi. Elinkeinojen harjoittamisen oikeudesta annettua lakia tulee muuttaa siten, että ETA-valtioiden kansalaiset ja ETA-valtiosta Suomeen perustettava sivuliike saatetaan elinkeinovapauden suhteen yhdenvertaiseen asemaan Suomen kansalaisten ja suomalaisten sivuliikkeiden kanssa. Elinkeinoja tulee voida harjoittaa myös perustamalla suomalaisen lainsäädännön mukainen yhteisö ja laatimalla sen säännöt siten, että yhteisö saa niiden mukaan harjoittaa elinkeinoja. Syrjimättömyysperiaat-

teen voimaansaattaminen edellyttää myös kasvotlain, mannermaajalustalain, ydinenergiain (990/87), kalastuslain (286/82), sähkölain, vartiomisliikelain, liikkuvasta kaupasta annetun lain, teletoimintalain, kaapelilähetystoiminnasta annetun lain, ulkomaanliikenteen kauppaalustelusta annetun lain (1707/91), ilmailulain (595/65) sekä painovapauslain, muuttamista. Merilakia on tarkistettava laivanisännistöyhtiön pääisäntää koskevan kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimuksen vuoksi. Lisäksi alusrekisterilain (211/27) säännöstä aluksen rekisteröintiedellytyksistä on mahdollisesti tarkistettava. Teletoimintalain muutosesitys sisältyy televiestintälainsäädännön muuttamisesta annettuun hallituksen esitykseen (HE 227/91 vp). Myös muista lainmuutoksista annetaan erilliset hallituksen esitykset. Muiden elinkeinojen osalta syrjimättömyysperiaate saatetaan voimaan asetustason muutoksin.

Liitesäädännöstä

Sopimuksen 31 artiklan 2 kohdassa viitataan sopimuksen liitteisiin VII—XI, joissa Euroopan yhteisön voimassa oleva sijoittautumisoikeutta koskeva lainsäädäntö otetaan ETA-säännöiksi. Liitteessä VII mainittuja EY-säädöksiä on selostettu 30 artiklan perustelujen yhteydessä, koska liite VII koskee ensisijaisesti tutkintotodistusten tunnustamista. Vastaavasti selostetaan palveluja koskevia liitteitä IX—XI 36 artiklan perustelujen yhteydessä. Sijoittautumisoikeutta koskevassa liitteessä VIII mainitaan seuraavat EY-säädökset.

Yleinen toimintaohjelma palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi (EYVL N:o 002, 15.1.1962, s. 32)

ja

Yleinen toimintaohjelma sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi (EYVL N:o 002, 15.1.1962, s. 36)

Kyseessä olevissa, Rooman sopimuksen 54 ja 63 artiklan nojalla annetuissa asiakirjoissa määritellään palvelujen tarjonnan vapauttamisen ja sijoittautumisvapauden toteuttamisen periaatteet ja aikataulut. EY:n lainsäädäntö kyseisillä aloilla perustuu lähtökohtaisesti näihin toimintaohjelmiin.

Neuvoston direktiivi, annettu 21 päivänä touko-

kuuta 1973, sijoittautumiseen ja palvelujen tarjoamiseen liittyvää jäsenvaltioiden kansalaisten liikkumista ja oleskelua yhteisön alueella koskevien rajoitusten poistamisesta (73/148/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on poistaa liikkumista ja oleskelua koskevat rajoitukset jäsenvaltioiden kansalaisilta, jotka haluavat sijoittautua toisen jäsenvaltion alueelle tai tarjota palveluja toisen jäsenvaltion alueella.

Direktiivin mukaan liikkumista ja oleskelua koskevat rajoitukset on poistettava jäsenvaltioiden kansalaisilta, jotka ovat sijoittautuneet tai haluavat sijoittautua toiseen jäsenvaltioon toimiakseen itsenäisinä ammatinharjoittajina tai jotka haluavat tarjota palveluja toisessa jäsenvaltiossa. Rajoitukset on poistettava lisäksi jäsenvaltioiden kansalaisilta, jotka haluavat mennä toiseen jäsenvaltioon vastaanottaakseen palveluja. Myös edellä mainittujen henkilöiden perheenjäseniltä sekä heidän huollettavina olevilta sukulaisiltaan on poistettava liikkumista ja oleskelua koskevat rajoitukset kansalaisuudesta riippumatta.

Direktiivissä on säännökset siitä, että jäsenvaltioiden on myönnettävä edellä mainituille henkilöille oikeus lähteä alueeltaan. Lisäksi direktiivissä on määräyksiä henkilötodistuksen ja passin myöntämisestä ja voimassaolosta sekä siitä, että poistumisviisumia ei saa vaatia.

Maahanpääsyn edellytyksenä jäsenvaltiot eivät saa vaatia muuta kuin henkilötodistuksen tai passin. Viisumia ei siis saa vaatia paitsi niiltä perheenjäseniltä, jotka eivät ole jonkin jäsenvaltion kansalaisia. Jäsenvaltioiden kansalaisille, jotka haluavat harjoittaa elikeinotointia vastaanottajavaltion alueella tai perustaa yrityksen sinne toimiakseen siellä itsenäisinä elinkeinonharjoittajina, on pääsäännön mukaan myönnettävä pysyvä oleskeluoikeus. Direktiivi sisältää säännöksiä myös oleskeluluvan antamisesta, sen voimassaoloajan pituudesta ja alueellisesta kelpoisuudesta sekä oleskeluluvasta mahdollisesti perittävien maksujen suuruudesta.

Neuvoston direktiivi, annettu 17 päivänä joulukuuta 1975, jäsenvaltion kansalaisten oikeudesta jäädä toisen jäsenvaltion alueelle toimittuaan siellä itsenäisinä ammatinharjoittajina (75/34/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on antaa itsenäisi-

nä ammatinharjoittajina toimineille toiminnan harjoittamisen päättymisen jälkeen samanlainen oikeus jäädä toiseen jäsenvaltioon kuin työntekijöille on annettu asetuksella N:o 1251/70.

Direktiiviä sovelletaan jäsenvaltioiden kansalaisiin, jotka ovat toimineet itsenäisinä ammatinharjoittajina toisen jäsenvaltion alueella ja jotka ovat saavuttaneet kyseisen jäsenvaltion lainsäädännössä säädetyn vanhuuseläkkeeseen oikeuttavan iän, tulleet pysyvästi työkyvyttömiksi tai siirtäneet toimintansa toiseen jäsenvaltioon asuen edelleen ensiksi mainitussa jäsenvaltiossa. Direktiivissä on lisäksi säädetty toiminnalle asetetut vähimmäisajat, jotta oikeus jäädä pysyvästi jäsenvaltion alueelle saavutettaisiin. Direktiiviä sovelletaan myös elinkeinonharjoittajien perheenjäseniin. Perheenjäsenten osalta direktiivissä viitataan direktiivin 73/148/ETY 1 artiklaan.

Direktiivi sisältää säännökset siitä, miten asumisen jatkuvuus todistetaan, minkälaiset poissaolot vaikuttavat asumisen jatkuvuuteen sekä milloin oikeutta voi ryhtyä käyttämään. Direktiivin mukaan henkilöillä, joilla on oikeus jäädä jäsenvaltion alueelle, on oikeus oleskelulupaun. Oleskeluluvasta, sen myöntämisestä, siitä mahdollisesti perittävistä maksuista sekä sen kelpoisuusalueesta ja raukeamisesta on tarkempia säännöksiä.

Direktiivin loppuartikloissa säädetään yhdenvertaisesta kohtelusta, jäsenvaltioiden muiden jäsenvaltioiden kansalaisille edullisempien säännösten ensisijaisuudesta suhteessa direktiivin säännöksiin sekä direktiivin säännöksistä poikkeamisesta.

EY-tuomioistuimien ratkaisussa 68/89 (komissio v. Alankomaiden kuningaskunta) katsonut, että direktiivissä 73/148/ETY tarkoitetun jäsenvaltion kansalaisen pääsy toiseen jäsenvaltioon ei saa olla riippuvainen vaatimuksesta vastata rajaviranomaisen esittämiin kysymyksiin. Ehdoksi maahanpääsulle voidaan asettaa vain voimassaolevan henkilötodistuksen tai passin esittäminen. Rajaviranomaisilla ei siis ole oikeutta esittää esimerkiksi oleskelun kestoja tai henkilön rahavaroja koskevia kysymyksiä.

Neuvoston direktiivi, annettu 17 päivänä joulukuuta 1974, ulkomaalaisten liikkumista ja oleskelua koskevien yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä kansanterveyteen perustuvien eri-

tyistöimenpiteiden yhteensovittamisesta annetun direktiivin 64/221/ETY soveltamisalan laajentamisesta koskemaan niitä jäsenvaltion kansalaisia, jotka käyttävät oikeuttaan jäädä toisen jäsenvaltion alueelle toimittuaan siellä itsenäisinä ammatinharjoittajina (75/35/ETY)

Direktiivillä laajennetaan direktiivin 64/221/ETY soveltamisalaa siten, että se koskee myös direktiivin 75/34/ETY soveltamisalaa kuuluvia henkilöitä. Direktiivillä itsenäiset ammatinharjoittajat ja heidän perheenjäsenensä, jotka käyttävät oikeuttaan jäädä jäsenvaltion alueelle myös toiminnan päättymisen jälkeen, saatetaan samaan asemaan kuin työntekijät ovat direktiivin 64/221/ETY perusteella.

Neuvoston direktiivi, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1990, oleskeluoikeudesta (90/364/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on Rooman sopimuksen 3 artiklan c kohdassa ja 8 a artiklassa mainitun liikkumisvapauden turvaamiseksi yhdenmukaistaa kansalliset säännökset jäsenvaltioiden kansalaisten oikeudesta asua toisessa jäsenvaltiossa, kuitenkin siten, että oleskeluoikeuden saaneista ei aiheutuisi kohtuutonta rasitusta vastaanottavan jäsenvaltion julkiselle taloudelle.

Direktiiviä sovelletaan sellaisiin jäsenvaltioiden kansalaisiin, joilla ei ole oleskeluoikeutta yhteisön oikeuden muiden säännösten mukaan, sekä heidän direktiivissä mainittuihin perheenjäseniinsä. Soveltamisen edellytyksenä on lisäksi se, että mainitut henkilöt kuuluvat sairausvakuutuksen piiriin kaikkien riskien varalta vastaanottavassa jäsenvaltiossa ja että heillä on riittävästi tuloja ja varoja, jotta he eivät joudu turvautumaan oleskeluaikanaan vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmään.

Direktiivin mukaan todisteeksi oleskeluoikeudesta on annettava asiakirja nimeltä ”ETY:n jäsenvaltion kansalaisen oleskelulupa”. Oleskeluluvan voimassaoloajasta, uudistamisesta ja sen antamisen perusteena olevista asiakirjoista on direktiivissä tarkempia säännöksiä. Jäsenvaltion kansalaisen puolisoilla ja huollettavilla lapsilla on direktiivin mukaan oikeus ryhtyä palkattuun työhön tai toimia itsenäisinä ammatinharjoittajina koko jäsenvaltion alueella, vaikka he eivät olisi minkään jäsenvaltion kansalaisia. Direktiivi sisältää lisäksi säännöksen, jonka mukaan sen säännök-

sistä ei saa poiketa muutoin kuin yleisen järjestyksen, turvallisuuden sekä kansanterveyden perusteella. Oleskeluoikeus on direktiivin mukaan voimassa niin kauan kuin edunsaaja täyttää direktiivin 1 artiklassa säädetyt edellytykset.

Liitteessä VIII direktiivin 2 artiklassa olevat maininnat ”ETY:n jäsenvaltion kansalaisen oleskelulupa” korvataan ilmaisulla ”oleskelulupa”, jolla viitataan myös EFTA-valtioiden kansalaisiin.

Neuvoston direktiivi, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1990, ammattitoimintansa lopettaneiden työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien oleskeluoikeudesta (90/365/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on myöntää oleskeluoikeus myös niille henkilöille, jotka ovat lopettaneet ammattitoimintansa, vaikka he eivät olisikaan käyttäneet liikkumisvapauttaan ollessaan työelämässä. Oleskeluoikeuden saaneista ei kuitenkaan tule aiheutua kohtuutonta rasitusta vastaanottavan jäsenvaltion julkiselle taloudelle.

Direktiiviä sovelletaan sellaisiin jäsenvaltioiden kansalaisiin, jotka ovat olleet palkatussa työssä tai toimineet itsenäisinä ammatinharjoittajina, sekä heidän perheenjäseniinsä. Edellytyksenä on lisäksi, että mainitut henkilöt saavat työkyvyttömyys- tai varhaiseläkettä, vanhuusetuutta taikka työtaturma- tai ammattitautieläkettä. Eläkkeen tai etuuden suuruuden tulee olla riittävä, jotta henkilö ei oleskeluajanaan joudu turvautumaan vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmään. Henkilön tulee lisäksi kuulua sairausvakuutuksen piiriin kaikkien riskien varalta vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

Oikeus asettua toiseen jäsenvaltioon on myös oleskeluoikeuden saajan puolisoilla ja huollettavilla jälkeläisillä sekä oleskeluoikeuden saajan ja hänen puolisonsa huollettavilla sukulaisilla ylenevässä polvessa.

Direktiivin mukaan todisteeksi oleskeluoikeudesta on annettava asiakirja nimeltä ”ETY:n jäsenvaltion kansalaisen oleskelulupa”, jonka voimassaoloajasta, uudistamisesta sekä antamisen perusteena olevista asiakirjoista on tarkempia määräyksiä. Direktiivi sisältää kiellon poiketa sen säännöksistä muutoin kuin yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sekä kansanterveyden perusteella. Oleskeluoikeus on di-

rektiivin mukaan voimassa niin kauan kuin edunsaaja täyttää sen 1 artiklassa säädetyt edellytykset.

Liitteessä VIII direktiivin 2 artiklassa olevat maininnat ”ETY:n jäsenvaltion kansalaisen oleskelulupa” korvataan ilmaisulla ”oleskelulupa”, jolla viitataan myös EFTA-valtioiden kansalaisiin.

Neuvoston direktiivi, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1990, opiskelijoiden oleskeluoikeudesta (90/366/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on helpottaa amatilliseen koulutukseen pääsyä siten, että opiskelijoille, jotka ovat jäsenvaltioiden kansalaisia, myönnetään oleskeluoikeus.

Direktiiviä sovelletaan jokaiseen opiskelijaan, joka on jäsenvaltion kansalainen, sekä hänen puolisoonsa ja huollettavina oleviin lapsiinsa. Edellytyksenä soveltamiselle on lisäksi se, että opiskelija osoittaa itsellään olevan riittävät varat, jotta hän ei joutuisi opiskeluaikanaan turvautumaan vastaanottavan valtion sosiaalihuoltojärjestelmään. Lisäksi edellytetään, että opiskelija on kirjoittautunut tunnustettuun oppilaitokseen osallistuakseen amatilliseen koulutukseen ja että hän kuuluu sairausvakuutuksen piiriin kaikkien riskien varalta vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

Oleskeluoikeus on direktiivin mukaan rajoitettu opintojen kestoajaksi. Direktiivi sisältää säännökset todisteeksi oleskeluoikeudesta annettavasta oleskeluluvasta, sen voimassaoloajasta sekä siitä, mitä asiakirjoja luvan saamiseksi voidaan vaatia. Myös perheenjäsenelle, joka ei ole jäsenvaltion kansalainen, annettavasta vastaavasta asiakirjasta säädetään direktiivissä. Jäsenvaltion kansalaisen puolisoilla ja huollettavilla lapsilla, joilla on oleskeluoikeus jonkin jäsenvaltion alueella, on direktiivin mukaan oikeus ryhtyä palkattuun työhön tai toimia itsenäisinä ammatinharjoittajina koko kyseisen jäsenvaltion alueella, myös siinä tapauksessa, että he eivät ole minkään jäsenvaltion kansalaisia. Direktiivin säännöksistä ei saa poiketa muutoin kuin yleisen järjestyksen, turvallisuuden sekä kansanterveyden perusteella.

Direktiivi ei anna oleskeluoikeuden saaville opiskelijoille oikeutta vastaanottavan jäsenvaltion antamaan toimeentuloturvaan. Oleskeluoikeus

keus on direktiivin mukaan voimassa niinkauan, kun edunsaaja täyttää sen 1 artiklassa olevat edellytykset.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Ulkomaalaislain 4 §:n mukaan ulkomaalaisella on maahan saapuessaan ja maassa oleskellessaan oltava koti- tai oleskelumaansa viranomaisen antama voimassa oleva passi. Ulkomaalaislain 8 §:n mukaan ulkomaalaisella on maahan saapuessaan ja maassa oleskellessaan oltava viisumi tai oleskelulupa, jollei Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu. Oleskeluluvasta on tarkempia säännöksiä ulkomaalaislain 3 luvussa. Ulkomaalaislain 16 §:n 4 momentin mukaan ulkomaalaiselle, joka on oleskellut maassa yhtäjaksoisesti kahden vuoden ajan, myönnetään eräin poikkeuksin pysyvä oleskelulupa. Ulkomaalaislain 20 §:n mukaan ilman oleskelulupaa maahan saapuvalla voidaan myöntää oleskelulupa muun muassa silloin, kun oleskeluluvan epäminen olisi ilmeisen kohtuutonta. Lain perustelujen mukaan tällaisena tapauksena voitaisiin pitää sitä, että henkilö on hyväksytty opiskelemaan Suomessa olevaan oppilaitokseen. Automaattista oleskeluluvan myöntämistä lainkohta ei kuitenkaan merkitse. Oleskelulupa raukeaa ulkomaalaislain 22 §:n mukaan silloin, kun ulkomaalainen on ilmoittanut muuttavansa pois maasta tai kun hän on oleskellut kaksi vuotta maan ulkopuolella. Ulkomaalaislain 24 §:n mukaan Suomessa ansiotyöhön ryhtyvällä ulkomaalaisella on oltava työlupa. Työlupaa ei kuitenkaan vaadita lain 25 §:n mukaan oleskeluluvan saaneelta opiskelijalta osa-aikaiseen tai loma-aikana tehtävään työhön. Opiskelijan puolisoilta ja lapsilta työlupa sen sijaan vaaditaan. Passin, viisumin tai oleskeluluvan puuttuminen on rajaltakäännytysperuste ulkomaalaislain 37 §:n mukaan. Ilman vaadittavaa passia, viisumia tai oleskelulupaa maassa oleskeleva ulkomaalainen voidaan ulkomaalaislain 40 §:n mukaan karkottaa maasta. Toistuvasti rikoksiin syyllistynyt voidaan karkottaa 40 §:n 3 kohdan nojalla. Lain 40 §:n 5 kohdan mukaan voidaan henkilö, jonka voidaan aikaisemman toimintansa perusteella tai muutoin perustellusti olettaa ryhtyvän sabotaasiin, vakoiluun, laittomaan tiedustelutoimintaan taikka Suomen suhteita vieraaseen valtioon vaarantavaan toimintaan, karkottaa maasta.

Sopimuksen 31 artiklan liitesäännösten johdosta ulkomaalaislain oleskelu- ja työlupia koskevia säännöksiä on muutettava. Sopimuksen 31 artiklan liitesäännöstöstä ulkomaalaisen maassa oleskelua koskeviin säännöksiin aiheutuvista muutoksista annetaan erillinen hallituksen esitys.

32 artikla. Sopimuksen 32 artikla sisältää poikkeuksen sijoittautumisvapauden periaatteesta. Artiklan mukaan vapaus ei koske julkisen vallan käyttöön liittyvää toimintaa. EY:n tuomioistuin on ratkaisuisaan (ks. muun muassa tapaus 2/74, *Reyners v. Belgia*) tulkinnut julkisen vallan käsitettä rajoittavasti ja sille on annettu yhteisöoikeudellinen merkitys. Artiklan mukaan sijoittautumisvapauden ulkopuolelle jäävillä toiminnoilla tarkoitetaan julkisen vallan harjoittamisesta sinänsä tai pääosin koostuvia toimintoja. Kokonainen ammattitoiminto voidaan sulkea 31 artiklan soveltamisalan ulkopuolelle, jos se sijoittautumisvapauden piiriin saatettuna voisi johtaa siihen, että toisen ETA-valtion kansalainen olisi mahdollisuus päästä asemaan, jossa harjoitetaan julkista valtaa.

Toimintoja, jotka voivat kuulua käsitteen alaisuuteen, ovat esimerkiksi itsenäisenä ammattina harjoitettavan julkisen notaarin toiminnot ja kuolintodistuksia kirjoittavien lääkäreiden ammatit.

ETA-sopimuksen 32 artikla ei aiheuta lainsäädännön muutostarvetta Suomessa.

33 artikla. Artiklan mukaan sijoittautumisoikeus ei rajoita syrjimättömyysperiaatteen vastaisenkaan kansallisen lainsäädännön soveltamista, jos ulkomaalaisten erityiskohtelu perustuu artiklassa esitettyihin syihin. Yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä kansanterveyteen liittyvillä syillä voidaan siten estää ETA-valtioiden kansalaisen maahanpääsy ja oleskelu. ETA-sopimuksen 33 artikla vastaa Rooman sopimuksen 56 artiklan 1 kohdan määräyksiä. Artiklaa sovelletaan yhdenmukaisesti työntekijöihin, elinkeinon- ja ammatinharjoittajiin sekä palveluiden tarjoajiin. Koska artikla merkitsee henkilöiden vapaan liikkuvuuden periaatteen rajoittamista, on sitä EY:n tuomioistuimen käytännön mukaan tulkittava suppeasti (ks. esimerkiksi tapaus 41/74, *van Duyn*).

Tapauksessa 30/77 (*Regina*) EY:n tuomioistuin katsoi, että aiemmat rikostuomiot eivät sinänsä oikeuta asettamaan rajoituksia perustamissopimuksen 48 artiklan työntekijöille ta-

kaaman vapaan liikkumisen periaatteelle. Tuomioistuin totesi aikaisempien rikostuomioiden olevan ennemminkin osoitus henkilön aikaisemmasta käyttäytymisestä kuin olemassa olevasta uhasta yleistä järjestystä ja turvallisuutta kohtaan. Tapauksissa 115 ja 116/81 (Adoui ja Cornuaille) tuomioistuin meni vielä pitemmälle ja katsoi, ettei jäsenvaltion kansalaisen käyttäytymistä voida pitää uhkana yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle ja siis käyttäytymisenä, joka oikeuttaa valtion karkoittamaan tämän tai estämään hänen maahanpääsytään, ellei valtio ole ryhtynyt todellisiin ja tehokkaisiin toimiin myös estääkseen omia kansalaisiaan käyttäytymästä vastaavalla tavalla.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Ulkomaalaislain 40 §:ssä on lueteltu perusteet, joiden nojalla ulkomaalainen voidaan karkottaa maasta. Säännöksen 1 kohdan mukaan ilman vaadittavaa passia, viisumia tai oleskelulupaa maassa oleskeleva voidaan karkottaa. Toistuvasti rikoksiin syyllystynyt voidaan karkottaa 40 §:n 3 kohdan nojalla. Lain 40 §:n 5 kohdan mukaan voidaan se, jonka voidaan aikaisemman toimintansa perusteella tai muutoin perustellusti olettaa ryhtyvän sabotasiin, vakoiluun, laittomaan tiedustelutoimintaan taikka Suomen suhteita vieraaseen valtioon vaarantavaan toimintaan, karkottaa maasta. Ulkomaalaisen maasta karkottamista koskevia säännöksiä on tarkistettava, jotta ne olisivat sopusuhteissa ETA-sopimuksen henkilöiden vapaan liikkuvuuden periaatteiden kanssa.

Sopimuksen 33 artiklan johdosta ulkomaalaisten maasta karkottamista koskeviin säännöksiin aiheutuvista muutoksista annetaan erillinen hallituksen esitys.

34 artikla. Artiklan mukaan jonkin ETA-valtion lainsäädännön mukaisesti perustettu yhtiö rinnastetaan sijoittautumisvapauden osalta ETA-kansalaiseen. Rinnastamisen edellytyksenä on, että yhtiön sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka sijaitsee sopimuspuolten alueella.

Yhtiön käsite on artiklan 2 kohdan mukaan laaja. Sillä tarkoitetaan siviili- ja kauppoikeudellisten yhtiöiden lisäksi osuustoiminnallisia yhtiöitä sekä muitakin yksityis- ja julkisoikeudellisia oikeushenkilöitä lukuun ottamatta niitä, jotka eivät tavoittele voittoa. Artiklaa sovellettaessa yhtiöinä pidetään siten sellaisiakin

yhteisöjä ja muita oikeuskelpoisia subjekteja, jotka eivät Suomen voimassa olevan oikeuden mukaan ole yhtiöitä.

Pöytäkirjassa 17 on määräykset sijoittautumisosoikeuden edunsaajista, sopimuspuolten oikeudesta määrittää kantansa kolmannesta maasta tulevaan sijoittautumistoimintaan sekä menettelytavoista kiertämisen estämiseksi. Sijoittautumisosoikeuden edunsaajat määritellään viittaamalla EY:n yleiseen toimintaohjelmaan sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi. Toimintaohjelma on liitteen VIII nojalla osa ETA-sopimusta.

Jotta yritys, jolla on sääntömääräinen kotipaikka jäsenvaltiossa, saisi sijoittautumisosoikeuden edun, on sillä oltava kotipaikan lisäksi tosiasialliset taloudelliset siteet johonkin jäsenvaltioon. Edun saaminen merkitsee edelleensijoittautumisosoikeutta toisiin jäsenvaltioihin.

Tämä merkitsee sitä, että milloin yritys, jolla on emoyhtiö talousalueen ulkopuolella, on perustanut tytäryhtiön johonkin ETA-valtioon ja täyttää taloudellisen siteen vaatimuksen, saa tytäryhtiö ETA-sopimuksen 31 ja 34 artiklan perusteella sijoittautua edelleen yhteen tai useampaan ETA-valtioon.

ETA-sopimuksen 34 artikla ei estä sopimuspuolia antamasta lainsäädäntöä, jolla rajoitetaan kolmansien maiden pääsyä niiden markkinoille. Pöytäkirjan mukaan ETA-valtiot pyrkivät laatimaan asiasta yksityiskohtaiset ETAsäännöt. Sopimuspuolella on kuitenkin oikeus ryhtyä niiden kiertämisen estämiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin.

Pöytäkirjan 2 kohdassa on määräykset sijoittautumisosoikeuden edunsaajista. ETA-sopimuksen 34 artiklassa määritellään edellytykset, joiden vallitessa yhteisö kuuluu edunsaajiin.

35 artikla. Artiklassa viitataan 30 artiklan määräyksiin, jotka velvoittavat ETA-valtiossa hankitun ammattipätevyuden tunnustamiseen. Näiden, osittain myös sijoittautumisvapauteen liittyvien direktiivien perustelut ovat 30 artiklan kohdalla.

3 luku Palvelut

36—39 artikla. Sopimuksen 36 artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolten alueella ei ole rajoituksia, jotka koskevat EY:n tai EFTAn jäsenvaltioon sijoittautuneiden kyseisten valtioiden kansalaisten oikeutta tarjota palveluja toisissa EY- tai EFTA-valtioissa oleville palve-

lujen vastaanottajille. Artikla vastaa Rooman sopimuksen 59 artiklaa. Artiklan 2 kohdan mukaan EY:n eräitä palveluja koskeva lainsäädäntö otetaan ETA-säännöiksi (liitteet IX—XI). Kyseisiä aloja ovat vakuutustoiminta, pankkitoiminta, arvopaperikauppa, audiovisuaaliset palvelut ja telepalvelut. Sopimuksen 37 artiklassa on palvelujen määritelmä. Palveluihin kuuluu vastikkeellinen toiminta, siltä osin kuin sopimuksen tavaroiden, henkilöiden ja pääomien vapaata liikkuvuutta koskevat määräykset eivät koske sitä. Erityisesti palveluihin kuuluu teollinen, kaupallinen, käsityöläisen ja ammattin harjoittamiseen kuuluva toiminta. Palvelujen tarjoaja saa tilapäisesti harjoittaa toimintaansa jäsenvaltiossa, jossa palvelu tarjotaan, niillä edellytyksillä, jotka tämä valtio asettaa kansalaisilleen. Tällä ei kuitenkaan rajoiteta sijoittautumisoikeutta koskevien määräysten soveltamista. ETA-sopimuksen 37 artikla vastaa Rooman sopimuksen 60 artiklaa. Liikennepalveluihin sovelletaan 38 artiklan mukaan sopimuksen liikennettä koskevan luvun erityismääräyksiä. Tutkintotodistusten vastavuoroista tunnustamista sekä sijoittautumisoikeuden rajoituksia ja yhtiöitä koskevia ETA-sopimuksen määräyksiä (30 ja 32—34 artikla) sovelletaan 39 artiklan mukaan myös palvelujen tarjoamiseen.

Liitesäännöstö

Vakuutuspalvelut

Yleistä

Sopimuksen liitteen IX mukaan ETA-sääntöihin kuuluvat 17 EY:n vakuutusdirektiiviä ja direktiivin muutosta sekä komission liikennevakuutusta koskeva päätös. Direktiivien tarkoituksena on vapauttaa vakuutuspalvelujen tarjoaminen koko EY:n alueella ja osittain myös yhdenmukaistaa jäsenmaiden vakuutus toimintaa koskevaa lainsäädäntöä. Vakuutusnottajien kannalta vakuutuspalvelujen tarjonnan vapauttaminen merkitsee valinnanmahdollisuuksien ja kilpailun lisääntymistä, mutta samalla kasvaa myös tarve vakuutusten sisällön tarkkaan selvittämiseen.

Vakuutusliikkeen aloittamisen ja harjoittamisen edellytyksiä koskevat yhteiset säännökset, jotka sisältyvät niin sanottuihin ensimmäisiin direktiiveihin, on hyväksytty vahinkova-

kuutuksessa vuonna 1973 ja henkivakuutuksessa vuonna 1979. Niin sanottujen toisten direktiivien säännökset vakuutuspalvelujen vapaasta tarjoamisesta on annettu vuonna 1988 vahinkovakuutuksen osalta ja vuonna 1990 henkivakuutuksen osalta. Vakuutuspalvelujen suora myyminen yhdestä jäsenvaltiosta toiseen ilman viimeksi mainitun antamaa toimilupaa on kuitenkin edelleen rajoitettua. Vahinkovakuutuksessa niin sanottujen suurten riskien vakuuttamiseen riittää yksi toimilupa koko EY:n alueella, kun taas pienten riskien osalta toimintavaltio voi asettaa toiminnan aloittamisen edellytykseksi antamansa luvan. Henkivakuutuksessa yli rajojen tapahtuva myynti ilman toimintavaltion antamaa lupaa on yleensä mahdollista vain sellaisissa tapauksissa, joissa vakuutusnottaja oma-aloitteisesti ottaa yhteyttä vakuutusyhtiöön henkivakuutus sopimuksen tekemiseksi.

Liitesäännöstöön kuuluu yhteensä 17 direktiiviä tai niiden muutosta. Ne ovat kuitenkin vielä välivaihe vakuutuspalvelujen tarjoamisen täydessä vapauttamisessa. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi EY:n komissio on tehnyt ehdotukset kolmanneksi vahinkovakuutusdirektiiviksi ja kolmanneksi henkivakuutusdirektiiviksi. Kolmansien direktiivien toteutuminen merkitsisi muun muassa sitä, että johonkin EY:n jäsenvaltioon perustettu vakuutusyhtiö voi kotimaassa saamansa toimiluvan perusteella tarjota vakuutuspalveluja koko EY:n alueella ja että yhtiön vakavaraisuuden valvonta kuuluu vain yhtiön kotivaltion viranomaisille. Koska näitä direktiivejä ei ole vielä hyväksytty EY:ssä, ne eivät sisälly ETA-sopimuksen liitesäännöstöön.

Sopimuksen liitteessä vakuutusdirektiivit on jaoteltu niiden luonteen mukaan vahinkovakuutus-, liikennevakuutus- ja henkivakuutusdirektiiveihin sekä muihin vakuutustoimintaa koskeviin direktiiveihin.

Vahinkovakuutusdirektiivit

Neuvoston direktiivi, annettu 25 päivänä helmikuuta 1964, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamisesta jälleenvakuutuksen ja edelleen vakuutuksen osalta (64/225/ETY; jäljempänä jälleenvakuutusdirektiivi)

Direktiivin tarkoituksena on jälleen- ja edel-

leenvakuutuspalvelujen tarjoamisen vapauden esteiden poistaminen. Direktiivissä lähdetään siitä, että jokaisen EY-jäsenvaltion on poistettava lainsäädännöstään jälleen- ja edelleen- vakuustoiminnan aloittamista ja harjoittamista koskevat rajoitukset, jos toisesta EY:n jäsenvaltiosta tulevalle vakuutusyritykselle asetetaan niissä sellaisia lisäehtoja, jotka eivät koske kotimaisia vakuutusyrityksiä. Direktiiviä sovelletaan paitsi pelkästään jälleenvakuutukseen erikoistuneisiin yrityksiin myös sellaisten vakuutusyritysten jälleenvakuutustoimintaan, jotka harjoittavat sekä ensi- että jälleenvakuutusta.

Ensimmäinen neuvoston direktiivi, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1973, muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (73/239/EY; jäljempänä ensimmäinen vahinkovakuutusdirektiivi)

Ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin tarkoituksena on muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutuksen aloittamisen ja harjoittamisen helpottaminen yhdenmukaistamalla EY:n jäsenvaltioiden lainsäädäntöä.

Direktiiviä sovelletaan sellaisiin ensivakuutusliikettä harjoittaviin vakuutusyrityksiin, joilla on toimipaikka jäsenvaltiossa tai jotka aikovat perustaa toimipaikan jäsenvaltioon. Direktiivi ei kuitenkaan koske henki- tai eläkevakuutusta eikä lakisääteiseen sosiaaliturvaan kuuluvaa vakuutusta kuten lakisääteistä tapaturmavakuutusta. Direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jää myös sellaisten keskinäisten vakuutusyhtiöiden ja vakuutusyhdistysten toiminta, joiden saama vuotuinen vakuutusmaksutulo ei ylitä yhtä miljoonaa ECUa eli noin 5,5 miljoonaa markkaa ja jotka muutoinkin täyttävät direktiivin 3 artiklassa asetetut ehdot.

Direktiivin II osaston säännöksiä sovelletaan sellaisiin vakuutusyrityksiin, joiden sääntömääräinen kotipaikka sijaitsee EY:n alueella. Jokaisen EY:n jäsenvaltion on vaadittava vakuutusyritykseltä toimilupa, jos yritys aikoo harjoittaa kyseisen jäsenvaltion alueella ensivakuutusliikettä. Toimilupa annetaan tiettyä vakuutusluokkaa varten. Vakuutusluokat on määritelty direktiivin liitteessä. Saadakseen toimiluvan vakuutusyrityksellä on muun muassa oltava vähimmäistakuurahasto, jonka määrä

on harjoitettavien vakuutusluokkien mukaan vähintään 200 000—400 000 ECUa eli noin 1—2 miljoonaa markkaa. Toimiluvan antamisen edellytykseksi ei saa asettaa talletteen tekemistä tai vakuuden asettamista. Toimiluvan myöntäminen ei liioin saa perustua tarveharkintaan. Lupa saadaan peruuttaa vain direktiivissä tarkoitetuissa tapauksissa. Toimilupavaatimus on voimassa myös silloin, kun EY:n jäsenvaltioon perustettu vakuutusyritys aikoo harjoittaa ensivakuutusliikettä toisessa jäsenvaltiossa sivukonttorin tai asioimiston muodossa. Tällöin toimintamaa ei kuitenkaan saa vaatia sinne muodostettavaksi uutta vähimmäistakuurahastoa.

Vakuutusyrityksen koko liiketoiminnan vakavaraisuuden valvonta kuuluu sen jäsenvaltion valvontaviranomaiselle, jossa yrityksellä on sääntömääräinen kotipaikka. Jos vakuutusyritys toimii muissakin jäsenvaltioissa, näiden maiden valvontaviranomaisten on annettava edellä mainitulle viranomaiselle valvontaa varten tarvittavat tiedot. Vakuutusyrityksen on muodostettava riittävä vakuustekninen vastuuelka jokaisessa jäsenvaltiossa, jossa sillä on toimintaa. Vastuuelka on katettava, ja katteena olevien varojen on yleensä sijaittava toimintamaassa. Jäsenvaltiot saavat säännellä vakuutusyrityksen varojen valintaa vain siltä osin, kuin kysymys on vakuusteknistä vastuuelkaa vastaavista varoista tai yhtiön vakavaraisuuden säilyttämisestä. Sen jäsenvaltion, jonka alueella vakuutusyrityksellä on kotipaikka, on vaadittava yritystä muodostamaan koko sen liiketoimintaan nähden riittävä solvenssimarginaali. Siitä yksi kolmasosa muodostaa takuurahaston. Solvenssimarginaaliin luetaan paitsi osakepääoma myös muun muassa sellaiset rahastot ja varaukset, jotka eivät vastaa tiettyjä velvoitteita, sekä asianomaisten jäsenvaltioiden valvontaviranomaisten suostumuksella omaisuuden arvostuserot.

Direktiivin III osastoon sisältyvät säännökset niistä tapauksista, jolloin EY:n ulkopuolella kotipaikan omaava vakuutusyritys perustaa asioimiston tai sivukonttorin johonkin EY:n jäsenvaltioon. Vakuutusyritykseltä on tällöin vaadittava toimilupa. Direktiivissä on asetettu vähimmäisvaatimukset toimiluvan antamiselle. Jäsenvaltion on muun muassa vaadittava, että vakuutusyrityksellä on toimintamaassa varoja vähintään puolet takuurahaston vähimmäismäärästä ja että neljäsosa vähimmäismäärästä talletetaan vakuudeksi. Vakuutusyrityksen on

niin ikään muodostettava vakuutustekninen vastuuvetäjä, ja sillä on oltava riittävä solvenssimarginaali.

Ensimmäistä vahinkovakuutusdirektiiviä on muutettu yhteensä kuudella direktiivillä.

Direktiivi 76/580/ETY sisältää muutoksen ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin 5 artiklassa olevaan laskentayksikön määritelmään.

Direktiivillä 84/641/ETY, jäljempänä *turistiapudirektiivi*, täydennetään ensimmäistä vahinkovakuutusdirektiiviä lisäämällä siihen yhtenä vakuutusluokkana niille henkilöille annettava apu, jotka joutuvat odottamattoman tapahtuman johdosta vaikeuksiin ollessaan matkoilla, poissa kotoaan tai poissa pysyvältä asuinpaikaltaan. Tällöin edellytetään, että avustamistoiminta perustuu sopimukseen, jonka mukaan apu on välittömästi asianomaisen henkilön saatavilla sopimuksessa määritellyissä tapauksissa ja olosuhteissa, ja että vastike (vakuutusmaksu) on maksettu etukäteen. Apu saattaa muodostua rahana tai luontoisuorituksena annettavien etuuksien tarjoamisesta. Direktiivissä tarkoitettu avustamistoiminnaksi ei kuitenkaan katsota esimerkiksi huoltoa tai kunnossapitoa eikä liioin tietyissä tapauksissa avun tarjoamista maantieajoneuvoa kohdanneen vahingon tai konevian johdosta.

Direktiivillä 87/343/ETY, jäljempänä *luottovakuutusdirektiivi*, muutetaan ensimmäistä vahinkovakuutusdirektiiviä korottamalla luottoja takausvakuutusliikettä harjoittavien vakuutusyritysten vakavaraisuusvaatimuksia. Vakuutusyritysten on muodostettava tätä toimintaa varten tasoitustavastuu, joka ei ole osa solvenssimarginaalia. Tasoitustavastuun vähimmäismäärän laskentamenetelmät sisältyvät direktiivin liitteeseen. Lisäksi direktiivillä korotetaan taakurahastoa koskeva vaatimus 400 000 ECUsta 1 400 000 ECUun eli noin kahdeksaan miljoonaan markkaan. Jäsenvaltioiden ei kuitenkaan ole pakko soveltaa uusia säännöksiä vakuutusyrityksiin, joiden luottovakuutusliikkeen laajuus ei ylitä direktiivissä säädettyä määrää.

Neuvoston direktiivi, annettu 22 päivänä kesäkuuta 1987, oikeusturvavakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (87/344/ETY; jäljempänä oikeusturvavakuutusdirektiivi)

Direktiivin tarkoituksena on yhdenmukais-

taa jäsenvaltioiden lainsäädäntöä siten, että vakuutuksenottajan ja vakuutuksenantajan väliset eturistiriidat oikeusturvavakuutuksessa voitaisiin mahdollisuuksien mukaan estää. Tällaisia eturistiriitoja saattaa syntyä esimerkiksi tilanteissa, joissa vakuutuksenottajan vastapuoli on myös ottanut vakuutuksensa samalta vakuutuksenantajalta tai joissa vakuutuksenottaja on ottanut muitakin vakuutuksia vakuutuksenantajalta.

Jäsenvaltioiden on muun muassa huolehdittava siitä, että oikeusturvavakuutuksen korvauskäsittelyä hoitavat henkilöt eivät vakuutusyrityksessä suorita vastaavia tehtäviä muiden vakuutusluokkien osalta tai että korvaustoitinnan hoito oikeusturvavakuutuksessa annetaan erilliselle oikeushenkilölle taikka että vakuutetulle myönnetään oikeus antaa etujensa puolustaminen asianajajalle tai, kansallisen lainsäädännön niin sallien, muulle päteville henkilölle. Eturistiriitojen syntyessä vakuutetulla on aina oltava oikeus asianajajan valintaan. Direktiivillä myös muutetaan ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin liitteessä olevia säännöksiä liitännäisriskeistä.

Toinen neuvoston direktiivi, annettu 22 päivänä heinäkuuta 1988, muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, säännöksistä, joilla helpotetaan palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä, sekä direktiivin 73/239/ETY muuttamisesta (88/357/ETY; jäljempänä toinen vahinkovakuutusdirektiivi)

Toisen vahinkovakuutusdirektiivin tarkoituksena on vakuutuksenottajien valinnanmahdollisuuksien lisäämiseksi helpottaa sellaisten vakuutusyritysten, joiden sääntömääräinen kotipaikka on EY:n alueella, vakuutuspalvelujen tarjoamista muissa jäsenvaltioissa. Direktiivi täydentää ensimmäistä vahinkovakuutusdirektiiviä, ja sen keskeisen sisällön muodostavat säännökset, jotka koskevat vakuutuspalvelujen vapaaseen tarjontaan perustuvan toiminnan aloittamista, harjoittamista ja valvontaa.

Toisen vahinkovakuutusdirektiivin mukaan vakuutusyritys, jolla on sääntömääräinen kotipaikka jäsenvaltiossa, voi yhdessä jäsenvaltiossa sijaitsevasta toimipaikasta kattaa toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan vahinkovakuutusriskin. Tällaisen vakuutuspalvelujen vapaan tar-

jonnin piiristä on kuitenkin suljettu pois muun muassa työtapaturvavakuutus, ydinvastuuvakuutus ja lääkevahinkovakuutus. Vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan vakuutusyrittäjä voi aloittaa niin sanottujen suurten riskien osalta tehtyään siitä ilmoituksen sekä kotimaansa että riskin sijaintimaan eli toimintamaan valvontaviranomaisille. Jos vakuutuspalveluja aiotaan myydä jostakin kolmannelta jäsenvaltiosta sijaitsevasta asiointistosta tai sivukonttorista, ilmoitus tehdään myös tämän valtion valvontaviranomaisille.

Suuret riskit käsitteiksi vakuutuksiksi katsotaan muun muassa ilma-alusten ja laivojen kasko- ja vastuuvakuutukset sekä tavarankuljetusvakuutus ja yrityksille myönnettävät luotto- ja takausvakuutukset. Muissa esine- ja vastuuvakuutuksissa samoin kuin erilaisia taloudellisia tappioita kattavissa vakuutuksissa riski katsotaan suureksi edellyttäen, että vakuutusnottaja täyttää vähintään kaksi seuraavista kolmesta kriteeristä:

— taseen loppusumma on vähintään 6,2 miljoonaa ECUa eli noin 34 miljoonaa markkaa;

— liikevaihto on vähintään 12,8 miljoonaa ECUa eli noin 70 miljoonaa markkaa;

— keskimääräinen työntekijöiden lukumäärä on 250.

Jos kysymys on konserniin kuuluvasta yhtiöstä, arvioinnissa käytetään koko konsernin lukuja. Edellä mainittuja kriteerejä sovelletaan vuoden 1993 alusta. Sitä ennen ovat voimassa kaksinkertaiset vaatimukset, jolloin esimerkiksi taseen loppusumman tulee olla vähintään 12,4 miljoonaa ECUa eli noin 68 miljoonaa markkaa.

Jäsenvaltio voi direktiivin mukaan saattaa luvanvaraiseksi muita eli niin sanottuja pieniä riskejä koskevan vakuutuspalvelujen vapaan tarjoamisen harjoittamisen alueellaan. Tällaisen toimintaluvan hakeminen on yksinkertaisempaa kuin toimipaikan perustamisen edellytyksenä olevan varsinaisen toimiluvan hakeminen. Pienten riskien osalta vakuutusyrittäjien on toimintavaltiossa laskettava ja katettava siellä harjoitettavaa toimintaa koskeva vakuutustekninen vastuovelka. Jäsenvaltio voi eräin rajoituksin ulottaa vakuutusehtojen ja maksuperusteiden vahvistamisen menettelyn koskemaan tällaista toimintaa.

Direktiivissä on myös säädetty vakuutuspalvelujen vapaata tarjoamista harjoittavien yritysten toiminnan valvonnasta. Valvonta perus-

tuu asianomaisten jäsenvaltioiden viranomaisen läheiseen yhteistyöhön. Direktiivillä muutokin täydennetään ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin valvontasäännöksiä sen varmistamiseksi, että jäsenvaltioiden viranomaisilla on riittävät valtuudet ja keinot niiden alueelle sijoittautuneiden vakuutusyrittäjien valvontaan.

Lisäksi direktiiviin sisältyvät lainvalintasäännökset eli säännökset siitä, minkä valtion lakia sovelletaan vahinkovakuutus sopimukseen, jolla on liittyviä useampaan kuin yhteen valtioon. Direktiiviin on myös lisätty säännökset pakollisista vakuutuksista. Pääsääntönä on, että pakollista vakuutusta koskevat sen jäsenvaltion erityissäännökset, joka määrännyt vakuutuksen ottamisen pakolliseksi. Vakuutusmaksuista perittävien välillisten verojen ja veronluonteisten maksujen osalta direktiivissä säädetään, että tällaiset verot ja maksut määräytyvät sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa vakuutettava riski sijaitsee.

Neuvoston direktiivi, annettu 8 päivänä marraskuuta 1990, muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annettujen direktiivin 73/239/ETY ja direktiivin 88/357/ETY muuttamisesta erityisesti moottoriajoneuvojen vastuuvakuutuksen osalta (90/618/ETY; jäljempänä neljäs liikennevakuutusdirektiivi)

Direktiivin tarkoituksena on vakuutuspalvelujen tarjoamisen helpottamiseksi muuttaa ensimmäistä ja toista vahinkovakuutusdirektiiviä seuraavasti:

Toisessa direktiivissä mainittuihin suuriin riskeihin luetaan myös liikennevakuutus ja autovakuutus edellyttäen, että vakuutusnottajana on sanotussa direktiivissä tarkoitettu suuryritys. Liikennevakuutuksen vapaata tarjontaa harjoittavan vakuutusyrittäjien on riskin sijaintimaassa eli toimintavaltiossa liityttävä kansallisen toimiston (liikennevakuutusyhdistys) ja kansallisen takuurahaston jäseneksi. Yrityksen on myös nimettävä korvaustoimen hoitamista varten toimintavaltioon edustaja, jolla on siellä pysyvä koti- tai toimipaikka. Jäsenvaltiot voivat säätää, että liikennevakuutuksen osalta vastuovelka lasketaan ja katetaan toimintavaltion lainsäädännön mukaan myös suurten riskien ollessa kyseessä.

Direktiivillä myös täydennetään ensimmäistä

vahinkovakuutusdirektiiviä säännöksillä, jotka koskevat kolmansista maista olevien yritysten EY:n alueella omistamia tytäryrityksiä. Jäsenvaltioiden viranomaisten on muun muassa ilmoitettava EY:n komissiolle tällaiselle tytäryritykselle annetusta toimiluvasta.

Ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin soveltamista koskevat erityismääräykset ETA-sopimuksen liitteessä

ETA-sopimuksen liitteessä IX annetaan ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin soveltamisesta eräitä täydentäviä määräyksiä. Direktiivin luetteloon yhtiömuodoista, joita voidaan käyttää perustettaessa vakuutusyritys jäsenvaltioon, lisätään määräykset EFTA-valtioiden osalta. Kukin sopimuspuoli voi tehdä kolmansien maiden kanssa sopimuksia, joilla poiketaan sivukonttoreita ja asioimistoja koskevista direktiivin 23 - 28 artiklan säännöksistä. Tällöin muiden ETA-valtioiden vakuutusyritykset eivät kuitenkaan saa joutua huonompaan asemaan kuin asianomaisten kolmansien maiden vakuutusyritykset.

Suomi, Norja ja Islanti saavat mahdollisuuden vuoden 1994 lopussa päättyvän siirtymäkauden järjestelyihin niiden vahinkovakuutusyritysten osalta, joilla ei ole mahdollisuuksia heti sopimuksen tullessa voimaan täyttää ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin pääomavaatimuksia. Näistä vakuutusyrityksistä on laadittava luettelo ennen sopimuksen voimaantuloa. Suomen osalta kysymys on osasta vakuutusyhdistyksiä, joita nykyisin koskee direktiivissä säädettyä huomattavasti alemmat pääomavaatimukset. Lisäksi annetaan määräykset direktiivin soveltamisesta kolmansien maiden vakuutusyrityksiä koskevissa kysymyksissä. Pääsääntönä on se, että yhdessä ETA-valtiossa kolmannesta maasta olevalle vakuutusyritykselle annettu toimilupa on direktiivissä tarkoitettulla tavalla voimassa kaikkialla Euroopan talousalueella.

Neuvoston direktiivi, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1973, muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamisesta (73/240/ETY)

Direktiivi velvoittaa jäsenvaltion poistamaan muiden jäsenvaltioiden kansalaisiin ja yrityk-

siin kohdistuvan syrjinnän, joka koskee muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutuksen aloittamista ja harjoittamista. Direktiivi täydentää samaan aikaan annettua ensimmäistä vahinkovakuutusdirektiiviä, ja sitä sovelletaan samat vakuutusluokat käsittävään vakuutusliikkeeseen.

Neuvoston direktiivi, annettu 30 päivänä toukokuuta 1978, yhteisön rinnakkaisvakuutusliikettä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (78/473/ETY; jäljempänä rinnakkaisvakuutusdirektiivi)

Direktiivin tarkoituksena on helpottaa yhteisön rinnakkaisvakuutusliikkeen tehokasta harjoittamista. Direktiivi sisältää säännöksiä selaista rinnakkaisvakuutustoimintaa koskevan lainsäädännön yhteensovittamisesta, joka kokonsa ja luonteensa puolesta todennäköisesti tulee kansainvälisen rinnakkaisvakuutusliikkeen piiriin. Jotta direktiiviä sovellettaisiin, edellytetään muun muassa, että riski sijaitsee yhteisössä, että johtavalla vakuutuksenantajalla on toimilupa ja että ainakin yksi rinnakkaisvakuuttajista osallistuu sopimukseen toisessa jäsenvaltiossa olevan toimipaikan kautta. Direktiiviin sisältyy vakuutusteknistä vastuuvakaa, tilastojen pitämistä ja valvontaviranomaisten yhteistyötä koskevia säännöksiä. Direktiivin merkitys on olennaisesti vähentynyt toisen vahinkovakuutusdirektiivin tultua voimaan.

Liikennevakuutusdirektiivit

Neuvoston direktiivi, annettu 24 päivänä huhtikuuta 1972, moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta ja vakuuttamisvelvollisuuden voimaansaattamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (72/166/ETY; jäljempänä ensimmäinen liikennevakuutusdirektiivi)

Direktiivin tarkoituksena on jäsenvaltioiden liikennevakuutuslainsäädäntöä lähentämällä muun muassa helpottaa henkilöiden ja moottoriajoneuvojen vapaata liikkumista yhteisön alueella. Direktiivin mukaan jäsenvaltiot pitävät tarkastamasta sellaisten ajoneuvojen liikennevakuutuksia, joiden kotipaikka on toisten jäsenvaltioiden alueella. Tällainen rajatarkastusten lopettaminen edellytti niin sanottuun

vihreän kortin järjestelmään kuuluvien kansallisten toimistojen takuusopimusta korvausvaatimusten käsittelystä. Direktiivissä myös veloitetaan jokainen jäsenvaltio ryhtymään tarvittaaviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että siellä kotipaikan omaavilla moottoriajoneuvoilla on eräin poikkeuksin liikennevakuutus.

Direktiiviä on muutettu kolmella direktiivillä ja EY:n komissio on antanut yhden päätöksen sen soveltamisesta.

Direktiivillä 72/430/ETY tehdään EY:n laajenemisesta johtuva tekninen muutos ensimmäiseen liikennevakuutusdirektiiviin.

Toinen neuvoston direktiivi, annettu 30 päivänä joulukuuta 1983, moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (84/5/ETY; jäljempänä toinen liikennevakuutusdirektiivi)

Direktiivillä jatketaan ensimmäisellä liikennevakuutusdirektiivillä aloitettua jäsenvaltioiden liikennevakuutuslainsäädännön lähentämistä. Direktiivin mukaan liikennevakuutuksen on jokaisessa jäsenvaltiossa katettava sekä omaisuus- että henkilövahingot. Jäsenvaltioilla on oikeus asettaa liikennevakuutuksesta suoritettaville korvauksille enimmäismäärä. Henkilövahinkojen osalta vastuumäärän on kuitenkin oltava vähintään 350 000 ECUa eli noin 1,9 miljoonaa markkaa ja omaisuusvahinkojen osalta vähintään 100 000 ECUa eli noin 0,55 miljoonaa markkaa.

Direktiivin mukaan jokaisessa jäsenvaltiossa on oltava toimitelmin, joka maksaa korvaukset tuntemattomien tai vakuuttamattomien moottoriajoneuvojen aiheuttamista henkilövahingoista. Vahingonkärsineiden etujen turvaamiseksi jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että tietyt liikennevakuutuksenantajien vastuuta rajoittavat poikkeuslausekkeet katsotaan mitättömiksi. Lisäksi direktiivissä säädetään, että kuljettajan tai muun liikenneonnettomuudesta vastuussa olevan henkilön perheenjäsenille aiheutuneet vahingot on korvattava liikennevakuutuksesta samassa laajuudessa kuin muillekin kolmansille henkilöille aiheutuneet liikennevahingot.

Kolmas neuvoston direktiivi, annettu 14 päivänä toukokuuta 1990, moottoriajoneuvojen käyttöön

liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (90/232/ETY; jäljempänä kolmas liikennevakuutusdirektiivi)

Kolmannen liikennevakuutusdirektiivin tarkoituksena on lähentää jäsenvaltioiden liikennevakuutuslainsäädäntöä vakuutusturvassa olevien erojen pienentämiseksi. Lisäksi tarkoituksena on yhtäläisen kohtelun takaaminen vahingonkärsineille siitä riippumatta, missä yhteisön alueella liikennevahinko on sattunut.

Direktiivi velvoittaa jäsenvaltiot huolehtimaan siitä, että liikennevakuutuksesta korvataan myös kaikille matkustajille paitsi kuljettajalle aiheutuneet liikennevahingot. Jäsenvaltioiden on myös varmistettava, että jäsenvaltiossa otettu liikennevakuutus yhden vakuutusmaksun perusteella kattaa koko yhteisön alueen ja että tällöin vakuutuksesta suoritettava korvaus määräytyy joko vahingon sattumismaan lainsäädännön mukaan tai ajoneuvon kotipaikan lainsäädännön mukaan, jos viimeksi mainitun antama vakuutusturva on parempi. Lisäksi direktiivissä on säännöksiä, jotka koskevat toisessa liikennevakuutusdirektiivissä tarkoitetun toimielimen ensisijaista korvausvastuuta.

EY:n komission päätös ensimmäisen liikennevakuutusdirektiivin soveltamisesta

Komission päätöksen (91/323/ETY) mukaan jäsenvaltiot luopuvat 1 päivästä kesäkuuta 1991 lukien tarkastamasta sellaisten ajoneuvojen liikennevakuutuksia, joiden pysyvä kotipaikka on toisen jäsenvaltion Eurooppaan kuuluvalla alueella tai Unkarin, Tsekkoslovakian, Ruotsin, Suomen, Norjan, Itävallan tai Sveitsin alueella ja joita koskee vakuutuksenantajien kansallisten toimistojen 15 päivänä maaliskuuta 1991 tekemä monenkeskinen takuusopimus. Tämä komission päätös kumoaa ja korvaa komission vuosina 1972—1988 antamat yhdeksän päätöstä liikennevakuutusten rajatarkastusten lopettamisesta.

Henkivakuutusdirektiivit

Ensimmäinen neuvoston direktiivi, annettu 5 päivänä maaliskuuta 1979, henkivakuutuksen ensivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten

määräysten yhteensovittamisesta (79/267/ETY; jäljempänä ensimmäinen henkivakuutusdirektiivi)

Ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin tarkoituksena on henkivakuutusliikkeen aloittamisen ja harjoittamisen helpottamiseksi yhdenmukaistaa jäsenvaltioiden säännöksiä vakuutusliikkeen valvonnasta.

Direktiiviä sovelletaan paitsi henkivakuutukseen myös eläkevakuutukseen ja henkivakuutusyritysten myöntämiin muihin henkilövakuutuksiin kuten yksityiseen sairaus- ja tapaturmavakuutukseen. Lisäksi direktiiviä sovelletaan eräin edellytyksin myös tonttiineihin, niin sanottuihin kapitalisaatiosopimuksiin ja eläkerahastojen hoitamiseen. Lakisääteistä sosiaalivakuutusta direktiivi koskee vain siltä osin, kuin yksityiset vakuutusyritykset hoitavat sitä omalla vastuullaan.

Henkivakuutusliikkeen aloittamisen edellytyksiä koskevat säännökset ovat samankaltaiset kuin ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin vastaavat säännökset. Henkivakuutusliikkeen harjoittaminen on siten säädettävä jokaisessa jäsenvaltiossa toimiluvan varaiseksi toiminnaksi. Jotta vakuutusyritys saisi toimiluvan, sillä on muun muassa oltava vähintään 800 000 ECU:n eli noin 4,4 miljoonan markan suuruinen takuurahasto.

Direktiivin mukaan sekä henkivakuutusliikkeen että vahinkovakuutusliikkeen harjoittaminen samassa vakuutusyrityksessä on kiellettyä. Jos tällainen niin sanottu komposiittiyritys oli jo toiminnassa direktiivin julkistamisajankohdalla, se kuitenkin saa tietyin edellytyksin jatkaa toimintaansa, jollei asianomainen jäsenvaltio muuta vaadi.

Henkivakuutusyritysten toiminnan valvonta on myös järjestetty samaan tapaan kuin vahinkovakuutusliikettä harjoittavien yritysten valvonta. Vastuu vakuutusyrityksen koko liiketoiminnan vakavaraisuuden tarkastamisesta kuuluu sen jäsenvaltion valvontaviranomaiselle, jossa vakuutusyrityksellä on sääntömääräinen kotipaikka. Vakuutusyrityksellä on oltava tässä jäsenvaltiossa yrityksen koko liiketoimintaan nähden riittävä solvenssimarginaali. Vakuutusyrityksellä on jokaisessa toimintamaassa oltava riittävä vakuutustekninen vastuuvélka. Tämä vastuuvélka on laskettava ja katettava toimintavaltion lainsäädännön mukaisesti.

Direktiiviin sisältyvät myös säännökset sellaisista asioimistoista ja sivukonttoreista, joita

EY:n ulkopuolella kotipaikkansa omaavat vakuutusyritykset perustavat johonkin EY-jäsenvaltioon. Nämäkin säännökset vastaavat pitkälti ensimmäistä vahinkovakuutusdirektiiviä.

Toinen neuvoston direktiivi, annettu 8 päivänä marraskuuta 1990, henkivakuutuksen ensivakuutusliitettä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, säännöksistä, joilla helpotetaan palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä sekä direktiivin 79/267/ETY muuttamisesta (90/619/ETY; jäljempänä toinen henkivakuutusdirektiivi)

Toisen henkivakuutusdirektiivin päätarkoituksena on helpottaa EY:n alueella kotipaikan omaavien vakuutusyritysten harjoittamaa vakuutuspalvelujen tarjoamista muissa jäsenvaltioissa. Direktiivillä täydennetään ensimmäistä henkivakuutusdirektiiviä ja annetaan säännökset vakuutuspalvelujen vapaasta tarjoamisesta.

Henkivakuutuspalvelujen vapaa tarjoaminen tarkoittaa yleensä sitä, että henkivakuutusyritys tekee jäsenvaltiossa olevasta toimipaikasta vakuutussopimuksen toisessa jäsenvaltiossa. Sen piiriin ei kuulu eläkerahastojen hoitaminen eikä lakisääteinen sosiaalivakuutus milteään osin.

Niin sanotun passiivisen tarjoamisen vakuutusyritys voi aloittaa ilmoitettuaan siitä sekä kotimaansa valvontaviranomaisille että sen jäsenvaltion (toimintavaltio) valvontaviranomaisille, jossa palveluja aiotaan tarjota. Ilmoitus tehdään myös kolmannessa EY-jäsenvaltiossa sijaitsevan asioimiston tai sivukonttorin valvontaviranomaisille, jos vakuutuspalveluja aiotaan myydä sieltä käsin. Passiivisella tarjoamisella tarkoitetaan toimintaa, jossa vakuutusyrityksen puoleen vakuutussopimuksen tekemiseksi. Passiivinen tarjoaminen sisältää sen, että vakuutusyritys voi mainostaa toimintavaltion sanomalehdissä ja muissa joukkoviestimissä, mutta se ei voi ottaa vakuutusentottajaan yhteyttä esimerkiksi lähettämällä hänelle henkilökohtaisesti osoitetun tarjouskirjeen.

Toimintavaltio voi säätää henkivakuutuspalvelujen vapaan tarjoamisen luvanvaraiseksi, kun kysymys on muusta eli niin sanotusta aktiivisesta tarjoamisesta. Tällaisen toimintaluvan saaminen on, kuten vahinkovakuutusesakin, yksinkertaisempaa kuin sellaisen toimi-

luvan saaminen, joka vaaditaan toimipaikkaa perustettaessa.

Kun vakuutuspalvelujen vapaa tarjoaminen on toimintavaltiossa luvanvaraista, vakuustekninen vastuuvelka on laskettava ja katettava sen lainsäädännön mukaisesti. Tällöin myös henkivakuutuksen takaisinostoon, vapaakirjaan ja lisätujen antamiseen vakuutetuille sovelletaan toimintavaltion lainsäädäntöä.

Toimintavaltio voi säätää, että vakuutuspalvelujen vapaata tarjoamista harjoittavan yrityksen on haettava sen valvontaviranomaisen vahvistus vakuutuksen ehdoille ja maksuille, kun kysymys on aktiivisesta tarjoamisesta. Tämä kuitenkin edellyttää, ettei vakuutusyrityksen kotivaltion lainsäädäntö anna vakuutusseuroille riittävää suojaa.

Vakuutuspalvelujen vapaan tarjoamisen osalta on direktiivissä myös säännöksiä toiminnan valvonnasta, ensimmäisessä direktiivissä tarkoitetuista komposiittirytyksistä sekä vakuutusseurojen oikeudesta peruuttaa vakuutus sopimuksensa.

Lisäksi direktiivillä täydennetään ensimmäistä henkivakuutusdirektiiviä lainvalintaa, vakuutuslainsäädännön luovuttamista ja kolmansien maiden vakuutusyrityksiä koskevilla säännöksillä.

Henkivakuutusdirektiivien soveltamista koskevat erityismääräykset ETA-sopimuksen liitteessä

ETA-sopimuksen liitteessä IX annetaan eräitä täydentäviä määräyksiä henkivakuutusdirektiivien soveltamisesta. Suomen kannalta erityisen tärkeä on pelkästään maamme koskeva määräys siitä, etteivät henkivakuutusdirektiivit koske työntekijäin eläkeläisiä ja siihen liittyvässä lainsäädännössä tarkoitettua eläkevakuutusyhtiöiden toimintaa. Suomi ei kuitenkaan saa syrjiä muiden ETA-valtioiden kansalaisia tai yhtiöitä, kun kysymys on sanottua toimintaa Suomessa harjoittavien vakuutusyhtiöiden perustamisesta tai omistamisesta.

Ensimmäisessä henkivakuutusdirektiivissä olevaa luetteloa sallituista yhtiömuodoista täydennetään, kuten vahinkovakuutuksessakin, EFTA-valtioita koskevilla määräyksillä. Kolmansien maiden kanssa tehtäviin sopimuksiin ja näiden maiden vakuutusyrityksiin sovelletaan samoja täydentäviä määräyksiä kuin vahinkovakuutuksessa.

Muut vakuutustoimintaa koskevat direktiivit

Neuvoston direktiivi, annettu 13 päivänä joulukuuta 1976, toimenpiteistä sijoittautumisvapauden sekä palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi vakuutusasiamiesten ja vakuutuksenvälittäjien (ISIC ryhmästä 360) toiminnassa, sekä erityisesti kyseistä toimintaa koskevista siirtymätoimenpiteistä (77/92/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on helpottaa yhdessä jäsenvaltiossa toimivien vakuutusasiamiesten ja vakuutuksenvälittäjien mahdollisuuksia toiminnan aloittamiseen toisessa jäsenvaltiossa. Direktiivissä säädetään siitä, kuinka kauan ja millaisessa asemassa vakuutusasiamiehen tai vakuutuksenvälittäjän on tullut toimia kotimaassaan, jotta muun jäsenvaltion on hyväksyttävä hänet kelpoiseksi toimimaan vastavissa tehtävissä tässä jäsenvaltiossa. Direktiivi myös velvoittaa jokaisen jäsenvaltion nimeämään viranomaisen tai toimielimen, joka antaa asianomaiselle hänen kotimaassaan todistuksen kelpoisuusvaatimusten täyttämistä.

Sen sijaan direktiivissä ei säädetä vakuutusasiamiesten tai vakuutuksenvälittäjien toiminnan aloittamista ja harjoittamista koskevien vaatimusten yhteensovittamisesta eikä esimerkiksi tutkintojen vastavuoroisesta tunnustamisesta. Näin ollen direktiivi ei velvoita jäsenvaltioita saattamaan toimintaa erityisen sääntelyn alaiseksi, joskin EY:ssä on esitetty hyväksyttyä tätä asiaa koskeva suositus.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Vakuutusyhtiölaki

Vakuutusliikkeen harjoittamisen kannalta sopimuksen päätarkoituksena on sijoittautumisoikeutta ja palvelujen vapaata tarjoamista koskevien rajoitusten poistaminen kaikkialla Euroopan talousalueella samassa laajuudessa, kuin se on jo tapahtunut tai säädetty tapahtuvaksi EY:n jäsenvaltioissa. Tämä vaatii useita muutoksia kotimaisten vakuutusyhtiöiden toimintaa sääntelevän vakuutusyhtiölain säännöksiin.

Oikeutta vakuutusyhtiön perustamiseen on laajennettava siten, että perustajana voivat toimia Suomen kansalaisten ja suomalaisten

yhtiöiden lisäksi muidenkin ETA-valtioiden kansalaiset ja yhtiöt. Vastaavasti oikeus toimia vakuutusyhtiön hallituksen jäsenenä tai toimitusjohtajana on laajennettava koskemaan myös muiden ETA-valtioiden kansalaisia. Vakuutusyhtiölaista on samaten poistettava rajoitukset, jotka koskevat ulkomaalaisen oikeutta omistaa vakuutusyhtiön osakkeita ja takuusuuksia sekä käyttää päätösvaltaa yhtiökokouksessa.

Vakuutusyhtiölain toimintapäätöksiä koskevat säännökset on uudistettava suomalaisten vakuutusyhtiöiden kilpailumahdollisuuksien turvaamiseksi ja lainsäädäntömme yhdenmukaistamiseksi EY:n vahinkovakuutus- ja henkivakuutusdirektiivien kanssa. Uudet säännökset eivät yleensä vaadi suomalaisilta vakuutusyhtiöiltä poikkeusjärjestelyjä niihin sopeutumiseksi, koska yhtiöiden nykyinen vakavaraisuus yleensä ylittää EY:ssä vaaditun minimin.

Vakuutusyhtiön oikeutta omistaa vieraalla toimialalla olevan yrityksen osakkeita tai muita osuuksia on korotettava nykyisestä 20 prosentista. Pääsääntönä olisi, ettei vakuutusyhtiöllä saa olla määräämisvaltaa vieraalla toimialalla olevissa yrityksissä.

Kotimaiselle vakuutusyhtiölle on annettava oikeus luovuttaa vakuutusdirektiiveissä tarkoitetuissa tapauksissa vakuutuskantansa tai sen osa ulkomaiselle vakuutusyhtiölle, ja nykyistä laajemmin on säänneltävä myös mahdollisuudesta vakuutuskannan vastaanottamiseen ulkomaiselta vakuutusyhtiöltä.

ETA-sopimuksen vaatiman, eri jäsenvaltioissa toteutettavan sääntelyn seurauksena vakuutusyhtiöiden mahdollisuudet tarjota vakuutuspalveluja kotimaansa ulkopuolella muissa ETA-valtioissa helpottuvat merkittävästi. Tällöin vakuutustoiminnan valvonnan asianmukainen järjestäminen edellyttää, kuten direktiiveissäkin on säädetty, valvontaviranomaisten tiivistävän yhteistyötään. Tästä syystä vakuutusyhtiölain valvontasäännöksiä on eräiltä osin uudistettava.

Ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annettu laki

Ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annettua lakia (635/89) sovelletaan edustuston muodossa harjoitettavaan ensivakuutustoimintaan. Lakiin on pääasiassa tehtävä sellaisia uudistuksia, jotka soveltuvin osin

vastaavat edellä selostettuja vakuutusyhtiölain muutostarpeita.

Kun kotimaisten vakuutusyhtiöiden toimintapäätöksiä koskevia säännöksiä muutetaan, joudutaan myös selvittämään, onko ulkomaisten vakuutusyhtiöiden pääomavaatimuksia tarkistettava. Tämä johtuu Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) hyväksymistä vakuutustoiminnan periaatteista, joita Suomi on sitoutunut noudattamaan. Näiden periaatteiden mukaan ulkomaisille vakuutusyhtiöille ei nimittäin saa kokonaisuutena asettaa ankarampia taloudellisia raskaita kuin kotimaisille.

Vaatus vakuuden asettamisesta Suomessa harjoitettavaa toimintaa varten on poistettava muista ETA-valtioista tulevilta vakuutusyhtiöiltä. Säännöksiä valvonnasta, vakuutuskannan luovuttamisesta ja oikeudesta omistaa vieraalla toimialalla olevia yrityksiä on myös muutettava.

Vakuutuspalvelujen vapaata tarjoamista koskeva laki.

Toisen vahinkovakuutusdirektiivin, toisen henkivakuutusdirektiivin ja neljännen liikennevakuutusdirektiivin vaatimusten vuoksi Suomessa on saatettava voimaan vakuutuspalvelujen vapaata tarjoamista koskevat säännökset. Tämä olisi tarkoituksenmukaista toteuttaa sääntämällä asiasta erillinen laki. Se koskisi sellaisten ulkomaisten vakuutusyhtiöiden, joiden kotipaikka on ETA-valtiossa, ulkomaisesta toimipaikasta käsin Suomessa harjoittamaa vakuutuspalvelujen tarjoamista.

Tällainen ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö voisi ulkomaisesta toimipaikasta käsin kattaa Suomessa sijaitsevan vahinkovakuutusriskin tai tehdä henkivakuutussopimuksen Suomessa vakinaisesti asuvan luonnollisen henkilön tai tällä toimivan oikeushenkilön kanssa. Vahinkovakuutusyhtiö voisi aloittaa vakuutuspalvelujen vapaan tarjoamisen edellä selostettujen suurten vahinkovakuutusriskien osalta ilmoitettuaan siitä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle. Sama ilmoitusmenettely koskisi henkivakuutusyhtiöiden harjoittamaa passiivista tarjoamista. Sen sijaan henkivakuutusten aktiivisen tarjoamisen ja pieniä riskejä koskevan vahinkovakuutustoiminnan aloittamisen edellytyksenä olisi se, että vakuutusyhtiö on saanut ministeriöltä toimintaluvan.

Ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden harjoitta-

maa vakuutuspalvelujen vapaata tarjoamista valvoisi sosiaali- ja terveysministeriö yhteistyössä yhtiön kotimaan viranomaisten ja ulkomaisen toimipaikan sijaintivaltion viranomaisten kanssa. Kun vakuutuspalvelujen vapaa tarjoaminen vaatii toimintaluvan, vastuuvelan laskemisessa ja sen katteena olevien varojen sijoittamisessa noudatettaisiin Suomen lainsäädäntöä ja ministeriön vahvistamia perusteita. Lisäksi henkivakuutusyhtiöiden olisi noudatettava ministeriön vahvistamia henkivakuutustoiminnan perusteita.

Vakuutuspalvelujen vapaa tarjonta ei kuitenkaan koskisi lakisääteistä tapaturma- ja potilasvakuutusta, ydinvastuu- ja lääkevahinkovakuutusta eikä lakisääteistä eläkevakuutusta. Näiden vakuutuslajien harjoittaminen vaatisi siten myös vastaisuudessa varsinaisen toimiluvan ja toimipaikan perustamisen Suomeen.

Vakuutusyhdistyslaki

Vahinkovakuutusdirektiivit koskevat sellaisia vakuutusyhdistyksiä, joiden vuotuinen vakuutusmaksutulo ylittää miljoona ECUa eli noin 5,5 miljoonaa markkaa. Tästä syystä vakuutusyhdistyslakiin on tehtävä muutoksia näiden suurten vakuutusyhdistysten osalta. Eryteisesti muutostarve koskee vakavaraisuusvaatimuksia. Säännökset toimintapääomasta sekä vastuuvelan kattamisesta puuttuvat nykyisestä laista. Puute on korjattava, ja samalla pääomavaatimusten tasoa on korotettava samaksi kuin vahinkovakuutusyhtiöillä. Pääomavaatimuksia korotetaan myös pienten eli sellaisten vakuutusyhdistysten osalta, joiden vakuutusmaksutulo on enintään miljoona ECUa, jotta ne voisivat ajoissa varautua direktiivien vaatimuksiin.

Lisäksi vakuutusyhdistyksen perustamista ja sen hallintoon osallistumista koskevat säännökset on muutettava siten, että muiden ETA-valtioiden kansalaiset asetetaan samaan asemaan kuin Suomen kansalaiset. Niin ikään on muutettava säännöksiä, jotka koskevat vakuutusyhdistysten oikeutta omistaa vieraalla toimialalla olevien yritysten osakkeita tai muita osuuksia. Vakuutusyhdistystoiminnan paikallista luonteesta johtuu, etteivät vakuutusyhdistykset saa toimia maamme rajojen ulkopuolella. Tästä syystä vakuutusyhdistyslakiin ei tarvitse tehdä eräitä sellaisia muutoksia, jotka ovat välttämättömiä vakuutusyhtiölain osalta.

Liikennevakuutuslaki

Ensimmäinen ja toinen liikennevakuutusdirektiivi eivät aiheuta muutostarpeita Suomen liikennevakuutuslainsäädäntöön. Näiden direktiivien vaatimukset on Suomessa toteutettu vihreän kortin järjestelmään liittyen vuonna 1973 tehdyllä, silloisten yhteisömaiden ja muun muassa Pohjoismaiden välisellä sopimuksella.

Sen sijaan kolmannen liikennevakuutusdirektiivin säännökset vaativat muutoksia liikennevakuutuslakiin. Suomessa annetun liikennevakuutuksen on oltava voimassa kaikkialla Euroopan talousalueella yhden vakuutusmaksun perusteella. Lisäksi lakiin on sisällytettävä säännös paremman vakuutusturvan periaatteesta. Tämä tarkoittaa sitä, että liikennevahingon korvaus maksetaan ajoneuvon kotipaikan tai vahingon sattumismaan korvaussäännösten perusteella sen mukaan, kumpi johtaa paremman korvaukseen.

Vahinkovakuutusdirektiivien vaatimusten johdosta liikennevakuutuslain toimilupasäännöksiä on muutettava siten, että tarveharkintaperiaate poistetaan ja että ulkomaisille vakuutusyhtiöille annetaan mahdollisuus harjoittaa liikennevakuutusta Suomessa tänne perustetun edustuston kautta.

Neljännän liikennevakuutusdirektiivin säännökset palvelujen vapaasta tarjoamisesta vaativat myös liikennevakuutuslakiin tehtäväksi eräitä muutoksia. Lakiin on sisällytettävä säännökset maahamme liikennevakuutuksia tarjoavien ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden velvollisuudesta liittyä liikennevakuutusyhdistyksen eli kansallisen toimiston ja takuurahaston jäseneksi sekä osallistumisesta sen kustannuksiin. Liikennevakuutuslaissa on lisäksi säädettävä tällaisen vakuutusyhtiön velvollisuudesta nimittää Suomeen edustaja eli korvausasiamies, jonka on huolehdittava korvausvaatimusten käsittelyn ja korvausten maksamisen asianmukaisesta järjestämisestä.

Lisäksi direktiivi edellyttää, että liikennevakuutusmaksujen vahvistamisen menettely poistetaan suurten riskien osalta eli silloin, kun vakuutuksenottajana on toisessa vahinkovakuutusdirektiivissä tarkoitettu suuryritys.

Muut muutostarpeet

Sopimuksen liitteessä olevat määräykset henkivakuutusdirektiivien soveltamisesta vaativat

muutoksia lakisääteistä työeläkevakuutusliikettä harjoittavien vakuutusyhtiöiden toimintaan. Sen lisäksi, että vakuutusyhtiölakia on muutettava edellä selostetulla tavalla, työntekijäin eläkelakiin (395/61) on tehtävä muutos. Jotta soveltamismääräyksiä voidaan noudattaa selkeällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla, lakisääteistä työeläkevakuutusliikettä harjoittavien vakuutusyhtiöiden on keskityttävä pelkästään tähän toimintaan. Toisin sanoen tällainen vakuutusyhtiö ei enää tulevaisuudessa saa harjoittaa vapaamuotoista tai yksilöllistä eläkevakuutusta eikä lainkaan henkivakuutusta. Tämän toteuttamiseksi asianomaisille vakuutusyhtiöille olisi annettava riittävä siirtymäaika.

Potilasvahinkolain (585/86) toimilupasäännöksiä on muutettava siten, että muista ETA-valtioista olevilla vakuutusyhtiöillä on oikeus harjoittaa potilasvakuutusta samoin edellytyksin kuin kotimaisilla.

Toisen vahinkovakuutusdirektiivin ja toisen henkivakuutusdirektiivin johdosta on annettava säännökset sellaisiin vakuutus sopimuksiin sovellettavasta laista, joilla on liittymiä useampaan kuin yhteen jäsenvaltioon. Lainvalintasäännöistä annetaan erillinen hallituksen esitys.

Toisen vahinkovakuutusdirektiivin 25 artiklan mukaan vakuutuspalvelujen vapaan tarjoamisen perusteella tehtyihin vakuutus sopimuksiin sovelletaan riskin sijaintivaltion eli toimintavaltion säännöksiä välillisistä veroista ja veronluonteisista maksuista. Eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annettua lakia (664/66) olisi muutettava, jotta niin sanotun vakuutusmaksuveron suorittamisvelvollisuus palvelujen vapaan tarjoamisen perusteella tehdystä vahinkovakuutus sopimuksista kuuluisi, kuten muidenkin Suomessa myytävien vahinkovakuutusten osalta, vakuutuksenantajalle eikä vakuutuksenottajalle. Niin ikään palosuojelumaksusta annettua lakia (586/46) olisi muutettava, jotta palovakuutuksia ulkomailta käsin Suomeen myyvien ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden olisi suoritettava palosuojelumaksu kuten Suomeen toimipaikkansa perustaneiden vakuutusyhtiöiden.

Pankit ja muut luottolaitokset

Pankkeja ja muita luottolaitoksia koskevan ETA-sopimuksen liitesäännösten tarkoituksena on sellainen luottolaitosten perustamiseen, lii-

keitoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhdenmukaistaminen, joka riittää takaamaan toimiluvan ja valvontajärjestelmien vastavuoroisen tunnustamisen ja joka johtaa yhteen kaikkialla Euroopan talousalueella voimassa olevaan toimilupaan ja kotivaltiovalvontaan. Keskeisiä tässä suhteessa ovat säännökset luottolaitosten perustamis edellytyksistä, palvelujen tarjoamisesta, omista varoista, vakavaraisuussuhteesta, konsolidoidusta valvonnasta ja vuosi- sekä konsernitilinpäätöksestä.

Yhden yhtenäisen toimiluvan vastavuoroinen tunnustaminen oikeuttaa kotivaltiossaan toimiluvan saaneen luottolaitoksen harjoittamaan jotain tai kaikkia vastavuoroisesti hyväksytyjä toimintoja perustamalla sivukonttoreita alueelle tai tarjoamalla palveluja muulla tavoin toisissa valtioissa.

Kotivaltion viranomaisten tehtävänä on huolehtia luottolaitoksen rahoitusrakenteen terveenä säilymisestä ja vakavaraisuudesta. Vastuu maksuvalmiuden ja maan rahapolitiikan noudattamisesta on sijaintivaltion viranomaisilla.

Toimiluvan vastavuoroisen tunnustamisen edellytyksenä on myös toimiluvan myöntämisen ehtojen yhdenmukaistaminen perustamis pääoman ja omistajien ominaisuuksien osalta.

Luottolaitosten hallintoa hoitavien henkilöiden kansalaisuudelle ei aseteta rajoituksia ja liittymisoikeus ammatillisiin ja kaupallisiin järjestöihin tulee taata samoin kuin toiminta yhteisömuodosta riippumatta omalla, kotivaltion lainsäädännön mukaisella toiminimellä.

Liitesäännösten luottolaitosten vakavaraisuusastetta koskevan direktiivin soveltamisessa noudatetaan Suomen osalta kahta poikkeusjärjestelyä. Ensimmäinen niistä koskee sellaisten luottojen kohtelua riskiluokituksessa, joiden vakuutena on asunto-osakkeita ja toinen 2 vuoden siirtymäaikaa säädetyn vakavaraisuusasteen saavuttamisessa.

Seuraavat luottolaitosdirektiivit edellyttävät Suomen lainsäädännön muuttamista:

Neuvoston direktiivi, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1973, itsenäistä toimintaa harjoittavien pankkeja ja muita rahoituslaitoksia koskevien, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamisesta (73/183/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on poistaa sijoit-

tautumisen ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitukset luonnollisten henkilöiden, yhtiöiden ja liikkeiden (edunsaajat) osalta. Direktiivin säännökset on suurimmalta osalta korvattu myöhemmillä direktiiveillä.

Direktiivin mukaan edunsaajilla on oltava oikeus liittyä ammatillisiin tai kaupallisiin järjestöihin samoin ehdoin ja velvollisuuksin kuin maan omilla kansalaisilla. Oikeus sisältää myös kelpoisuuden tulla valituksi järjestön johtaviin tehtäviin. Paikat voidaan kuitenkin varata maan omille kansalaisille, jos järjestö lain tai asetuksen mukaan harjoittaa viranomaistoimintaa.

Edelleen on ETA-valtioiden vastavuoroisesti hyväksyttävä hallintomenettelyssään toistensa antamat vastaavat tai korvaavat asiakirjat ja todistukset, joita se vaatii omilta kansalaisiltaan. Ulkomaiset yritykset voivat lisäksi tarjota palveluja käyttäen samoja toiminimiä, joita ne kotimaassaan käyttävät.

Ensimmäinen neuvoston direktiivi, annettu 12 päivänä joulukuuta 1977, luottolaitosten liiketoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (77/780/ETY)

Direktiivi koskee luottolaitosten liiketoiminnan aloittamista ja sen harjoittamista. Sillä pyritään poistamaan joko kansalaisuuteen tai siihen, että yritys ei ole sijoittautunut valtioon, jossa palveluja tarjotaan, perustuva erityiskohdeltu palvelujen tarjoamisen osalta.

Direktiivissä määritellään luottolaitoksen käsite. Luottolaitoksella tarkoitetaan yritystä, joka liiketoimintanaan vastaanottaa yleisöltä talletuksia tai muita takaisinmaksettavia varoja ja myöntää luottoja omaan lukuunsa. Direktiiviä sovelletaan kaikkiin määritelmän mukaisiin luottolaitoksiin, jollei niitä ole direktiivissä nimenomaisesti suljettu sen soveltamisalan ulkopuolelle. Kansallisessa lainsäädännössä on tietyin edellytyksin mahdollista säätää, että eräitä direktiivin artikloja ei sovelleta määrätyinlaisiin luottolaitoksiin.

Luottolaitokselta on vaadittava toimilupa ennen sen toiminnan aloittamista. Sen toimintaa tulee hoitaa tosiasiallisesti ainakin kahden sellaisen henkilön, jotka ovat riittävän arvostettuja ja joilla on riittävä kokemus tehtävien hoitamiseen. Toimilupahakemusta ei saa tarkastella markkinoiden taloudellisen tarpeen pe-

rusteella. Hakemukseen tulee liittää toimintasuunnitelma, josta ilmenee harjoitettavan toiminnan tarkoitus sekä järjestämistapa. Lupapäätös on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta.

Edelleen direktiivissä on säännökset toimiluvan peruuttamisesta, jos lupaa myönnettäessä vallinneita edellytyksiä ei enää ole olemassa tai jos toiminta on lopetettu määräajaksi taikka jos sitä ei ole aloitettu määräajassa luvan myöntämisestä.

Sellaisten luottolaitosten sivukonttoreihin, joiden sääntömääräinen kotipaikka on EY:n tai vastaavasti Euroopan talousalueen ulkopuolella, ei tule soveltaa edullisempaa kohtelua kuin talousalueelta olevien luottolaitosten sivukonttoreihin.

Neuvoston direktiivi, annettu 27 päivänä loka-kuuta 1986, direktiiviin 7/780/ETY sisältyvän, tiettyjä luottolaitoksia koskevien pysyvien poikkeusten luettelon muuttamisesta (86/524/ETY)

Direktiivi sisältää muutetun luettelon niistä luottolaitoksista, jotka on suljettu pysyvästi ensimmäisen pankkidirektiivin 7/780/ETY soveltamisalan ulkopuolelle sen 2 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Toinen neuvoston direktiivi, annettu 15 päivänä joulukuuta 1989, luottolaitosten liiketoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta ja direktiivin 77/780/ETY muuttamisesta (89/646/ETY)

Direktiivi on pankkialalla sijoittautumisvapauden ja rahoituspalvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisen olennainen väline, joka liittyy osana jo toteutettuun luottolaitoksia koskevaan säännöskokonaisuuteen. Tavoitteena on saada aikaan sellainen oleellinen yhdenmukaistaminen, joka on välttämätöntä ja riittää takaamaan toimiluvan ja valvontajärjestelmien vastavuoroisen tunnustamisen.

Vastavuoroisen tunnustamisen ja kotivalvontavaltion periaatteiden mukaan toimilupaa ei myönnetä, jos havaitaan, että luottolaitos on valinnut yhden jäsenvaltion oikeusjärjestyksen kiertääkseen kotivaltionsa tiukempia säännöksiä. Vastuu luottolaitoksen rahoitusrakenteen terveydestä ja sen vakavaraisuudesta on koti-

valtion viranomaisilla, mutta maksuvalmiuden ja maan rahapolitiikan noudattamisen valvonta on sijaintivaltion viranomaisilla. Markkinariskien valvonta toteutetaan läheisessä yhteistyössä kotivaltion ja sijaintivaltion viranomaisten kesken. Vastavuoroisen tunnustamisen ansiosta kotivaltiossaan toimiluvan saanut luottolaitos voi harjoittaa kaikkia tai joitakin direktiivin liitteessä tarkoitettuja toimintoja koko yhteisön alueella perustamalla sivukonttoreita toiseen jäsenvaltioon tai tarjoamalla siellä muutoin palveluja.

Koska luottolaitoksille direktiivin mukaisesti myönnetty toimiluvat ovat voimassa kaikkialla EY:ssä, eikä tarkoituksena ole sulkea rahoitusmarkkinoita ulkopuolisilta kolmansilta mailta, on direktiivissä säädetty neuvottelumenettely kolmansien maiden kanssa sen varmistamiseksi, että yhteisön maiden luottolaitokset saavat samanlaisen kohtelun kolmansissa maissa kuin mitä niiden luottolaitokset saavat yhteisössä.

Direktiivin tavoitteiden toteuttaminen edellyttää kunkin jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten tiivistä tietojenvaihtoa ja yhteistyötä kaikilla tasoilla.

Direktiivin mukaan talletusten ja muiden takaisinmaksettavien varojen vastaanottaminen yleisöltä on kiellettyä muilta kuin luottolaitoksilta.

Luottolaitoksen toimilupa voidaan myöntää vain, jos perustamispääoma on vähintään 5 miljoonaa ECUa. Tietyille luottolaitosryhmille voidaan kuitenkin myöntää toimilupa pienemmällä perustamispääomalla, jonka tulee kuitenkin olla vähintään 1 miljoona ECUa. Toimiluvan hakemisen yhteydessä on ilmoitettava niiden suorien tai välillisten osakkeenomistajien tai jäsenten nimet, joiden omistusosuus luottolaitoksesta on vähintään 10 prosenttia sen omasta pääomasta tai äänioikeudesta tai joilla muutoin on mahdollisuus huomattavasti vaikuttaa luottolaitoksen johtamiseen. Viranomaisten on evättävä toimilupa, jos ne eivät ole vakuuttuneita kyseisten omistajien tai jäsenten sopivuudesta omistajiksi. Toimiluvan hakijan ollessa toisessa ETA-valtiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen tytäryhtiö tai sen emoyrityksen tytäryhtiö viranomaisten on neuvoteltava toimiluvasta etukäteen. Toisessa ETA-valtiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen sivukonttorilta ei voi vaatia toimilupaa tai perustamispääomaa.

Perustamispääoman vaatimusta ei sovelleta taannehtivasti ennen direktiivin tai vastaavasti

ETA-sopimuksen voimaantuloa toimiluvan saaneisiin luottolaitoksiin, ellei niiden määräysvalta siirry muulle henkilölle kuin sille, jolla se jo aikaisemmin oli.

Jos joku aikoo hankkia vähintään 10 prosentin omistusosuuden jo toimiluvan saaneen luottolaitoksen pääomasta tai äänimäärästä, hänen on etukäteen ilmoitettava siitä viranomaisille. Samanlainen ilmoitus on tehtävä, jos aikomuksena on lisätä tätä omistusosuutta siten, että se saavuttaa tai ylittää 20, 33 tai 50 prosenttia taikka siten, että luottolaitoksesta tulee tytäryhtiö. Viranomaisilla on kolme kuukautta aikaa vastustaa tällaista suunnitelmaa, jos ne eivät ole vakuuttuneita siitä, että tällainen omistaja on sopiva luottolaitoksen omistajaksi. Jos omistusosuus hankitaan viranomaisten vastustuksesta huolimatta, viranomaisten on määrättävä, että osuuteen liittyvää äänivaltaa ei voi käyttää.

Luottolaitoksella ei saa olla 10 prosenttia tai suurempaa omistusta, joka ylittää 15 prosenttia sen omista varoista, yrityksessä, joka ei ole luottolaitos, rahoituslaitos tai pankkitoimintaan suoraan liittyviä tai sivuavia palveluja harjoittava yritys. Tällaisten omistusten yhteismäärä ei saa olla yhteensä enempää kuin 60 prosenttia luottolaitoksen omista varoista. Näitä rajoituksia ei tarvitse soveltaa omistuksiin vakuutusyhtiöissä. Rajoituksia ei sovelleta yrityksen tervehdyttämiseen, merkintätakaukseen eikä lyhytaikaiseen vaihto-omaisuuteen.

Luottolaitoksen vakauden ja sen sivukonttoreiden liiketoimien sekä rajan yli tapahtuvien palvelujen valvonta on sen kotivaltion viranomaisten vastuulla. Sijaintivaltion viranomaisten vastuulla on sivukonttoreiden maksuvalmiuden valvonta ja vastuu sijaintimaan rahapolitiikan noudattamisesta. Avoimien markkina-asemien tuomien riskien, silloin kun ne johtuvat toisen ETA-valtion markkinoilla suoritetuista järjestelyistä, valvonta tulee suorittaa yhteistyössä näiden valtioiden viranomaisten toimesta. Tämän toteutumiseksi tulee varmistaa, että eri valtioiden viranomaiset voivat suorittaa tarkastuksia toistensa alueella, mutta samalla noudattaa tiukkaa vaitiolovelvollisuutta. Tietoja voidaan luovuttaa direktiivissä säädettyin edellytyksin viranomaisille ja tuomioistuimille.

Direktiivin liitteessä mainittuja toimintoja voidaan harjoittaa ETA-valtioiden alueella joko siten, että luottolaitos perustaa sivukonttorin, tai siten, että se tarjoaa muutoin palveluja.

Sama palvelujen tarjoamisen vapaus koskee rahoituslaitosta, jos se on luottolaitoksen tytäryhtiö tai kahden tai useamman luottolaitoksen yhteinen tytäryhtiö ja täyttää direktiivissä säädettyt muut edellytykset, mistä kotivaltion viranomaisten on annettava sille todistus.

Luottolaitoksen, joka aikoo perustaa sivukonttorin toisen ETA-valtion alueelle, tulee ilmoittaa siitä ensin kotivaltionsa viranomaisille sekä liittää ilmoitukseen riittävät tiedot aloitettavaksi aiotusta toiminnasta. Kotivaltion viranomaiset voivat todetessaan luottolaitoksen täyttävän vaatimukset toimittaa tiedot eteenpäin vastaanottavan valtion viranomaisille. Jos kotivaltion viranomaiset kieltäytyvät toimittamasta tietoja eteenpäin, ei sivukonttoria voi perustaa. Sellaisen luottolaitoksen, joka aikoo käyttää hyväkseen pankkipalvelujen tarjoamisen vapautta ilman sivukonttorin perustamista, on vastaavasti ilmoitettava siitä kotivaltionsa viranomaisille, joiden on toimitettava tiedot vastaanottavalle viranomaiselle.

Sijaintivaltion viranomaiset voivat ryhtyä tarvittaviin toimiin, jos luotto- tai rahoituslaitos eivät noudata tuossa valtiossa voimassa olevaa lainsäädäntöä. Nämä toimenpiteet toteutetaan lähtökohtaisesti yhteistyössä kotimaan viranomaisten kanssa.

Liitteen IX mukaan direktiivin 8 ja 9 artiklan mukainen menettely kolmansien maiden suhteen korvataan ETA:ssa seuraavalla menettelyllä:

Saavuttaakseen mahdollisimman suuren yhdenmukaisuuden suhteissaan kolmansien maiden sopimuspuolet vaihtavat tietoja ja neuvottelevat keskenään yleisistä vaikeuksista sijoitautumisessa ja pankkitoiminnan harjoittamisessa kolmansissa maissa. Menettelyn tarkoituksena on selvittää, onko kolmas maa myöntänyt ETA-valtioiden luottolaitoksille yhtä tehokkaan markkinoillepääsyn ja saavatko ne sellaisen kansallisen kohtelun, joka tarjoaa niille samat kilpailumahdollisuudet kuin kotimaisille luottolaitoksille. Kieleisessä tapauksessa voidaan ryhtyä neuvotteluihin ja tiettyihin vastatoimiin kyseistä kolmatta maata vastaan estämällä sieltä tulevien luottolaitosten markkinoillepääsy. Rajoituksia ei sovelleta taannehtivasti talousalueella jo toimiluvan saaneen luottolaitoksen suhteen.

Jos kysymyksessä oleva kolmas maa soveltaa rajoituksia vain joihinkin ETA:n sopimuspuoliin, EY-valtion tai jonkin EFTA-valtion myöntämä toimilupa voidaan rajoittaa ole-

maan voimassa vain yhteisössä tai tuossa EFTA-valtiossa, jollei jokin sopimuspuoli omalta osaltaan tosin päättä.

Neuvoston direktiivi, annettu 17 päivänä huhtikuuta 1989, luottolaitosten omista varoista (89/299/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on yhdenmukaistaa luottolaitosten omien varojen perusvaatimukset, koska näitä varoja käytetään luottolaitosten toiminnan jatkuvuuden varmistamisessa ja säästäjien suojaamisessa. Tämä auttaa luottolaitosten yhdenmukaista valvontaa erityisesti vakavaraisuuden ja suurten riskien osalta. Koska luottolaitoksen omia varoja voidaan käyttää kattamaan tappioita, ne ovat tärkeä mittari viranomaisvalvontaa varten. Luottolaitokset kilpailevat suoraan toistensa kanssa yhteismarkkinoilla, ja sen vuoksi omiin varoihin liittyvien määritelmien ja vaatimusten on oltava vastaavia, koska sillä estetään kilpailun vääristymiä ja vahvistetaan pankkijärjestelmää. Direktiivi on myös osa laajempaa kansainvälistä pyrkimystä lähentää tärkeimmissä maissa voimassa olevia omien varojen riittävyttä koskevia säännöksiä toisiinsa.

Direktiiviä sovelletaan kaikkiin luottolaitoksiin, joihin sovelletaan ensimmäistä pankkidirektiiviä.

Kirjanpitoa koskevien teknisten määritelmien osalta direktiivissä viitataan pankkien ja muiden rahoituslaitosten tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä annettuun direktiiviin 86/635/ETY sekä yleiseen tilinpäätösdirektiiviin 78/660/ETY.

Luottolaitoksen konsolidoimattomat omat varat jaetaan peruspääomaan ja lisäpääomaan. Lisäpääoma saa olla enintään peruspääoman suuruinen. Lisäksi lisäpääomaan luettavat tietyt erät eivät saa olla suurempia kuin puolet peruspääomasta.

Peruspääomaan luetaan kokonaan maksettu oma pääoma sekä emissiovoittotilillä olevat varat, rahastot ja tilikauden lopullinen voitto.

Lisäpääomaan luetaan arvonkorotusrahastot, arvostusvaraukset, osuuspankkien jäsenten sitoumukset maksamattomien osuusmaksujen ja muiden kuin takaisinmaksettavien lisämaksujen suorittamiseksi sekä säästöpankkien lainanottajien yhteisvastuulliset sitoumukset, määräaikaisten kumulatiiviset etuoikeutetut osakkeet ja huonompioikeuksinen velkapää-

oma. Omien varojen käsite voi sisältää myös muita eriä, jos ne täyttävät direktiivissä asetetut tietyt tiukat viranomaisten hyväksymät edellytykset.

Varaus yleisiä pankkitoimintariskejä varten (esimerkiksi luottotappiovaraus) muodostaa tässä vaiheessa erillisen erän, joka sisällytetään omiin varoihin ilman rajoituksia, mutta sitä ei lasketa mukaan lisäpääoman enimmäismäärää laskettaessa.

Luottolaitoksen omista varoista on vähennettävä luottolaitoksen omat osakkeet, aineeton käyttöomaisuus, tilivuoden aikana kertyneet olennaiset tappiot sekä eräät sijoitukset muiden luotto- ja rahoituslaitosten pääomaan. Viimeksimainittuja ei kuitenkaan tarvitse vähentää, jos emoyritystä valvotaan konsolidoidulta pohjalta ja nämä omistukset luotto- ja rahoituslaitoksissa konsolidoidaan. Omia varoja koskevan konsolidoinnin suorittamisesta on myös säännöksiä direktiivissä.

Neuvoston direktiivi, annettu 18 päivänä joulukuuta 1989, luottolaitosten vakavaraisuussuhteesta (89/647/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on määritellä vakavaraisuussuhde, joka painottaa varoja ja taseen ulkopuolisia eriä niihin sisältyvän luottoriskin mukaisesti. Lisäksi laskennassa otetaan erikseen huomioon korko- ja valuuttakurssisidonnaisiin eriin liittyvät markkinariskit. Vakavaraisuuden määrittämisellä on keskeinen merkitys luottolaitosten valvonnassa, jotta tarkastusmenetelmät voitaisiin vastavuoroisesti tunnustaa ja saada aikaan yhtenäiset rahoitusmarkkinat. Yhtenäisen vakavaraisuusvaatimuksen hyväksyminen ja sille asetettu vähimmäismäärä estää kilpailun vääristymiä ja vahvistaa yhtenäistä pankkijärjestelmää.

Direktiiviä sovelletaan ensimmäisen pankkidirektiivin määritelmän mukaisesti luottolaitoksiin.

Direktiivin soveltamiseksi ja maariskin huomioon ottamiseksi maat on jaettu kahteen ryhmään: 1) OECD:n täysjäsenet ja maat, jotka ovat solmineet erityisiä lainanantosopimuksia Kansainvälisen valuuttarahaston kanssa valuuttarahaston yleisten lainajärjestelyjen mukaisesti (A-alue), sekä 2) muut ulkopuoliset maat (B-alue).

Vakavaraisuussuhde ilmaistaan omien varojen suhteena taseen varojen ja sen ulkopuolis-

ten erien riskipainotettuun kokonaismäärään ja lasketaan vähintään kaksi kertaa vuodessa, emoyritysten ja niiden tytäryhtiöiden osalta konsolidoidusti, mutta muiden osalta erikseen.

Varojen erille annetaan prosenttipainoituksina ilmaistavat luottoriskiaasteet, minkä jälkeen kunkin erän tasearvo kerrotaan tällä painotuksella, jolloin saadaan sen riskipainotettu arvo. Taseen ulkopuolisiin eriin käytetään kaksivaiheista laskentaa ja korko- sekä valuuttakurssisiin liittyvien taseen ulkopuolisten erien tapauksessa vastapuolen laiminlyönnin vuoksi sopimusten korvaamisesta toisille aiheutuvat kustannukset lasketaan markkina-arvomenetelmällä tai alkuperäisen riskin menetelmällä.

Varojen painotukset on jaettu neljään luokkaan, jotka kuvaavat riskipitoisuutta. Alhainen riski on 0 prosenttia, alhainen/keskimääräinen riski on 20 prosenttia, keskimääräinen riski on 50 prosenttia ja korkea riski on 100 prosenttia.

Nollalla painotettavaan ryhmään sisältyvät muun muassa käteisvarat, saamiset A-alueen keskushallinnolta, kunnilta ja keskuspankeilta sekä näiden takaamat saamiset, saamiset B-alueen keskushallinnolta ja keskuspankeilta, jos ne ovat lainanottajan kansallisella valuutalla rahoitettuja ja kansallisen valuutan määräisiä.

Ryhmään 20 prosentin painotus sisältyvät muun muassa saamiset monenkeskisiltä kehityspankeilta ja niiden takaamat saamiset, saamiset A-alueen luottolaitoksilta ja niiden takaamat saamiset, saamiset B-alueen luottolaitoksilta, jos niiden juoksu-aika on korkeintaan 1 vuosi, ja maksujenvälityksessä olevat erät.

Ryhmään 50 prosentin painotus sisältyvät ennakkomaksut ja siirtosaamiset sekä lainat, jos niiden viranomaisten hyväksymänä täysimääräisenä vakuutena on kiinnitys asuinkiinteistöön, jossa lainanottaja asuu tai tulee asumaan tai jonka hän on antanut tai tulee antamaan vuokralle. Liitteen IX mukaan Suomen osalta tähän ryhmään kuuluvat myös samoin edellytyksin lainat, joiden vakuutena on asunto-osakeyhtiön osakkeita.

Ryhmään 100 prosentin painotus sisältyvät kaikki ne erät, joille ei ole annettu vähäisempää painotusta. Näitä ovat muun muassa aineellinen käyttöomaisuus, sijoitukset osakkeisiin, osuuksiin ja kiinteistöihin sekä luotonanto yleisölle.

Taseen ulkopuoliset erät painotetaan ensin niiden riskipitoisuuden mukaan, ja toisessa

vaiheessa näiden erien painotetut arvot kerrotaan asianomaisille vastapuolille annetuilla riskikertoimilla.

Luottolaitoksen vakavaraisuussuhteen tulee pysyvästi olla vähintään 8 prosenttia.

Liitteessä on Suomen osalta sovittu siirtymäaika niille luottolaitoksille, jotka eivät kykene täyttämään vaadittua vakavaraisuusvaatimusta sopimuksen voimaan tullessa. Nämä luottolaitokset tulee ennen sopimuksen voimaantuloa tunnistaa ja viranomaisten tulee niiden osalta ryhtyä toimenpiteisiin varmistukseksi sen, että vakavaraisuusaste täytetään viimeistään 1.1. 1995. Ennen kuin nämä luottolaitokset ovat täyttäneet vakavaraisuusvaatimuksen, niiden ei sallita perustaa sivukonttoria muiden sopimuspuolten alueelle.

Komission direktiivi, annettu 19 päivänä joulukuuta 1990, luottolaitosten vakavaraisuussuhteesta 18 päivänä joulukuuta 1989 annetussa neuvoston direktiivissä 89/647/ETY olevan 'monenkeskisten kehityspankkien' teknisen määritelmän mukauttamisesta (90/31/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on saattaa Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki samaan asemaan muiden kansainvälisten kehityspankkien kanssa luottolaitosten vakavaraisuussuhteesta annetun direktiivin 89/647/ETY 2 artiklan 1 alakohdan mukaista riskiryhmittelyä sovellettaessa. Siten saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset erät Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankilta luetaan 20 prosentin riskiluokkaan vakavaraisuusvaatimusta laskettaessa.

Neuvoston direktiivi, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1983, luottolaitosten konsolidoidusta valvonnasta (83/350/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on saattaa useammassa valtiossa toimintaa harjoittavat luottolaitokset sijaintivaltion luottolaitosten kanssa valvonnan osalta samanlaiseen asemaan, jotta vältyttäisiin kilpailun vääristymiltä. Luottolaitosten tarkastuksen ja valvontatoimien on siksi oltava pitkälti samanlaiset eri valtioissa. Lisäksi valvonnan tulee antaa emoyhtiönä olevaa luottolaitosta valvoville viranomaisille luotettava kuva kyseisen luottolaitoksen ja sen konsernin taloudellisesta tilasta.

Direktiivin mukaan kotivaltion viranomais-

ten konsolidoituun valvontaan tulee ottaa luottolaitos, jolla on 25 prosentin tai sitä suurempi osakkuus (*omistusyhteys*) jossain toisessa luotto- tai rahoituslaitoksessa. Rahoituslaitoksella tarkoitetaan yritystä, joka ei ole luottolaitos mutta joka pääasiallisesti myöntää eri tyyppisiä luottoja ja takauksia, hankkii osakkuuksia tai tekee sijoituksia. Rahoituslaitokset on sisällytettävä konsolidoituun laskentaan luottolaitoksen koko taloudellisen tilanteen selvittämiseksi. Valvonta tapahtuu kunkin valtion kansallisten kirjanpidon konsolidointisäännösten mukaisesti, ja sen tulee tapahtua vähintään kerran vuodessa.

Konsolidoidusta valvonnasta voidaan luopua, jos luottolaitoksen toiminnasta vähintään 75 prosenttia on jo konsolidoitu toisen sellaisen luottolaitoksen toimintojen kanssa, jota jo valvotaan konsolidoidusti, taikka jos luotto- tai rahoituslaitos, jossa osakkuus on, sijaitsee sellaisessa kolmannessa maassa, jossa on oikeudellisia esteitä tietojen siirrolle. Konsolidoidusta valvonnasta voidaan luopua, jos luotto- tai rahoituslaitoksen taseen loppusumma on pienempi kuin 2 prosenttia omistavan luottolaitoksen taseen loppusummasta tai pienempi kuin 10 miljoona ECUa taikka konsolidointi olisi sijainti- tai kotivaltion viranomaisten mielestä epäasianmukaista tai harhaanjohtavaa.

Jos luottolaitoksella on yli 50 prosentin omistusyhteys toisessa luotto- tai rahoituslaitoksessa, on vaadittava kyseisten laitosten joko täydellistä tai osittaista konsolidointia. Jos luottolaitoksella on 50 prosentin tai pienempi omistusyhteys toisessa luotto- tai rahoituslaitoksessa ja kysymyksessä on määräysvalta, kotivaltion viranomaisten on päätettävä konsolidointimenetelmästä. Kotivaltion ja sijaintivaltion viranomaiset voivat kuitenkin sopia, että tällaisen osakkuuden konsolidointi ei ole välttämätöntä tietyissä tapauksissa. Jos kysymyksessä ei ole tosiasiallinen hallintatilanne, kotivaltion tai sijaintivaltion viranomaisten on päätettävä, toteutetaanko konsolidointi ja kuinka se toteutetaan.

ETA-valtioiden tulee varmistaa, että ei ole oikeudellisia esteitä tarvittavien tietojen saannille eri valtioiden luotto- ja rahoituslaitosten välillä, toimivaltaisten viranomaisten välillä eikä toisen valtion toimivaltaisten viranomaisten suorittamille tarkastuksille toisessa valtiossa. Kolmansien maiden luotto- ja rahoituslaitosten konsolidoidun valvonnan osalta tulee laatia

kahdenvälisiä sopimuksia vastavuoroisuuden pohjalta.

Neuvoston direktiivi, annettu 8 päivänä joulukuuta 1986, pankkien ja muiden rahoituslaitosten tilinpäätöksestä ja konsolidoidusta tilinpäätöksestä (86/635/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on yhdenmukaistaa luotto- ja rahoituslaitosten ja niiden konsernien vuositilinpäätöstä koskevat säännökset sekä saattaa kaikkien samankaltaista rahoitus-toimintaa harjoittavien yritysten tilinpäätöstiedot keskenään vertailukelpoiseksi. Vertailtavuus on tärkeää, koska yhä useammat luotto-laitokset toimivat yli rajojen, ja yhtenäisillä tilinpäätöksillä koskevilla säännöillä on vaikutuksensa myös muihin yhteismarkkinoita koskeviin seikkoihin kuten toimilupavaatimuksiin ja valvonnan vertailtavuuteen.

Direktiivi täydentää tietyntyyppisten yhtiöiden tilinpäätöksestä annettua direktiiviä (78/660/ETY) sekä konsolidoituja tilinpäätöksiä koskevaa direktiiviä (83/349/ETY). Viimeksimainittuja direktiivejä sovelletaan myös luotto- ja rahoituslaitoksiin, siltä osin kuin tästä direktiivistä ei muuta johdu.

Direktiiviä sovelletaan ensimmäisessä pankkidirektiivissä (77/780/ETY) määriteltyihin luottolaitoksiin, jotka ovat Rومان sopimuksen 58 artiklassa määriteltyjä yhtiöitä, sekä rahoituslaitoksiin, jotka oikeudelliselta muodoltaan vastaavat yleisen tilinpäätösdirektiivin (78/660/ETY) soveltamisalaa (lähinnä osake-, rajavastuu- ja kommandiittiosakeyhtiöt). Rahoituslaitoksen käsitettä ei ole direktiivissä lähemmin määritelty. Rahoituslaitoksen käsite on kuitenkin määritelty direktiivin jälkeen annetussa toisessa pankkidirektiivissä (89/646/ETY). Tässä ja sen jälkeen annetuissa kaikissa direktiiveissä rahoituslaitoksella tarkoitetaan yritystä, joka pääasiallisena toimintanaan harjoittaa vain osin toisen pankkidirektiivin liitteessä tarkemmin määriteltyä, luottolaitoksille sallittua liiketoimintaa.

Direktiivi sisältää tiettyjä, lähinnä julkisoikeudellisia piirteitä omaavia laitoksia koskevia poikkeuksia ja antaa myös jäsenvaltioille mahdollisuuden säätää tuloslaskelman ja taseen kaavan ja siihen liittyvän nimikkeistön osalta poikkeuksia erikoistunutta liiketoimintaa harjoittaville luotto- tai rahoituslaitoksille. Sitä

vastoin esimerkiksi arvostussäännöistä ei saa poiketa.

Direktiivin yleisten säännösten mukaan tuloslaskelma ja tase on esitettävä vähintään sen direktiivissä säädetyn kaavan mukaisella tarkkuudella, joka sisältää pakolliset taseen erät ja niiden sisällön samaten kuin pakolliset tuloslaskelman erät ja niiden sisällön. Tase-erien arvostuksen osalta direktiivi sisältää varojen arvostusta ja ulkomaanrahan määräraisten taseerien muuttamista tilinpäätösvaluutan määräiseksi koskevat säännökset. Tuloslaskelman ja taseen liitetiedoista on annettu yksityiskohtaiset säännökset. Yleisestä konsernitilinpäätöstä koskevasta direktiivistä on säädetty vähäisiä poikkeuksia. Direktiivi sisältää myös tilinpäätöksen julkistamisvelvollisuuden.

Neuvoston direktiivi, annettu 13 päivänä helmikuuta 1989, jäsenvaltioon sijoittautuneiden sellaisten luotto- ja rahoituslaitosten sivukonttoreiden velvollisuudesta julkistaa tilinpäätösasiakirjat, joiden pääkonttorit eivät ole siinä jäsenvaltiossa (89/117/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on yhdenmukaistaa niiden luotto- ja rahoituslaitosten, joiden sääntömääräinen kotipaikka on muissa jäsenvaltioissa, sivukonttoreiden kohtelu tilinpäätösasiakirjojen julkistamisen suhteen sellaisten luotto- ja rahoituslaitosten sivukonttoreiden kanssa, joiden kotipaikka on samassa valtiossa. Pelkästään sivukonttoreiden tilinpäätösten julkaiseminen ei anna yleisölle eikä velkojille asianmukaista kuvaa yrityksen taloudellisesta tilasta, sillä kokonaisuuden osaa ei voida tarkastella erillisenä.

Jäsenvaltioiden tulee vaatia luotto- ja rahoituslaitosten sivukonttoreita julkaisemaan kirjanpitudirektiivin mukaisesti laadittu tilinpäätös, konsolidoitu tilinpäätös, toimintakertomus, yritysryhmän toimintakertomus sekä tilinpäätöksen ja konsolidoidun tilinpäätöksen tarkastajien lausunnot. Asiakirjat on laadittava ja tarkastettava kirjanpitudirektiivin mukaisesti kansallisen lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Sivukonttoreita ei saa vaatia julkistamaan omaan toimintaansa liittyviä tilinpäätöksiä. Niitä voidaan kuitenkin vaatia julkaisemaan lisätietoina omalta osaltaan tuotot ja kulut, henkilöstön keskimääräinen lukumäärä, saamiset ja velat eriteltyinä sen sijaintivaltion valuut-

tana ja kaikki varat ja velat sekä taseen ulkopuoliset erät ja arvopapereiden erittely, jos niitä on pidetty pysyvinä varoina.

Kolmansien maiden luotto- ja rahoituslaitoksia koskee ensimmäisen pankkidirektiivin 9 artiklan säännös, jonka mukaan kolmansista maista oleville sivukonttoreille ei saa antaa edullisempaa kohtelua kuin jäsenvaltioiden sivukonttoreille.

Valtiot voivat vaatia, että direktiivissä mainitut asiakirjat julkaistaan kyseisen maan virallisella kielellä tai virallisilla kielillä ja että niiden käännökset todistetaan oikeiksi.

Neuvoston direktiivi, annettu 10 päivänä kesäkuuta 1991, rahoitusjärjestelmän rahanpesutarkoituksiin käyttämiseen estämisestä (91/308/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on luoda yhteismarkkinoiden toimivuuden varmistamiseksi yhtenäinen säännöstö rahoitusjärjestelmän suojelemiseksi rahanpesulta. Rahanpesun määritelmä on otettu Yhdistyneitten Kansakuntien huumeiden vastaisesta 19.12.1988 tehdystä Wienin konventiosta. (Sopimus on vasta allekirjoitettu, eikä se ole voimassa kansainvälisesti). Vaikka rahanpesua on vastustettava pääasiallisesti rikoslainsäädännön alaan kuuluvien rangaistuksien, takavarikoin ja menettämisseuraamusten, ne eivät ole kuitenkaan ainoa rahanpesun vastainen keino. Rahoitusjärjestelmä voi olla myös erittäin tehokas väline rahanpesun yritysten ja siihen osallistuvien henkilöiden tunnistamisessa sekä todistusaineiston keräämisessä ja säilyttämisessä. Tähän liittyen rahoitusjärjestelmän olisi voitava antaa aktiivisesti tietoja havainnoistaan niille viranomaisille, jotka ovat vastuussa rahanpesun vastustamisesta.

Direktiivi koskee luotto- ja rahoituslaitoksia ja vakuutusyhtiöitä sekä niiden sivukonttoreita. Lisäksi on varmistettava, että direktiivin säännökset ulotetaan jäsenvaltioissa koskemaan myös sellaisia ammatteja ja yrityksiä, jotka harjoittavat erityisen todennäköisesti rahanpesutarkoituksiin käytettävää toimintaa.

Direktiivin mukaan rahanpesu on kiellettävä jäsenvaltioissa. Tämä tarkoittaa, että rahanpesu sellaisenaan on kriminalisoitava. Edelleen on vaadittava asiakkaiden tunnistamista, kun ryhdytään liikesuhteisiin ja erityisesti tiliä avattaessa tai säilytyspalveluja käytettäessä. Tunnistamisvaatimus koskee myös kaikkia toimitteita,

joiden määrä ylittää 15 000 ECUa. Vakuutusyhtiöitten osalta tunnistamisvaatimus koskee vakuutus sopimuksia, joissa vuotuinen vakuutusmaksu ylittää 1 000 ECUa tai kertavakuutusmaksu ylittää 2 500 ECUa. Lisäksi tunnistaminen on aina suoritettava, kun on aihetta epäillä rahanpesun olevan kysymyksessä. Tunnistamisasiakirjat ja muut todisteet on säilytettävä vähintään viisi vuotta asiakassuhteen päättymisen tai liiketoimen suorittamisen jälkeen.

Luotto- ja rahoituslaitosten on oma-aloitteisesti ilmoitettava viranomaisille havaitsemistaan seikoista, jotka viittaavat rahanpesuun. Kyseiselle asiakkaalle ei saa paljastaa, että viranomaiselle on toimitettu tällaisia tietoja. Viranomaiset voivat antaa laitoksille ohjeet olla ryhtymättä liiketoimiin, jos epäillään kysymyksen olevan rahanpesusta. Pankkialaisuus ei saa estää tietojen toimittamista viranomaisille, eikä hyvässä uskossa suoritettujen tietojen paljastamisesta saa seurata rangaistuksia tai muuta vastuuta ilmoittajalle.

Lisäksi direktiiviin sisältyy luotto- ja rahoituslaitoksia koskeva velvollisuus ryhtyä sisäisiin tarkkailumenettelyihin ja henkilöstönsä kouluttamiseen rahanpesun estämiseksi ja ehkäisemiseksi.

EFTA-valtioilla on pöytäkirjan 37 mukaan oikeus osallistua sopimuksen 101 artiklassa tarkoitettulla tavalla direktiivillä perustetun komission ja jäsenvaltioiden viranomaisten välisen yhteyskomitean toimintaan.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Pankkeja ja muita luottolaitoksia koskevat direktiivit ovat yhtenäinen kokonaisuus, josta aiheutuvat muutokset lainsäädäntöön on tarkoitus toteuttaa siten, että kaikkia luotto- ja rahoituslaitoksia koskisi sisällöltään yhtenäinen lainsäädäntö. Siinä säänneltäisiin liitesäännösten mukaisista toimiluvan myöntämisedellytyksistä, talousalueella myönnettujen toimilupien vastavuoroisesta tunnustamisesta, kotitaltiovalvonnasta, vakavaraisuudesta ja omasta pääomasta, palvelujen tarjoamisen vapaudesta ja sivukonttorin perustamisoikeudesta, konsolidoidusta valvonnasta, tilinpäätöksestä ja konsolidoidusta tilinpäätöksestä sekä rahanpesun estämisestä. Pääosin muutokset on toteutettava alan erityislainsäädännössä yhdistämällä nykyisin erillisissä laeissa olevat säännökset yhteen

toimintaoikeudet ja -velvollisuudet sisältävään lakiin, mutta osa tulee toteutettavaksi luotto- ja rahoituslaitoksia koskevan yleisen taustalainsäädännön kuten yhteisöoikeuden ja ulkomalaisomistusta sääntelevän lainsäädännön muutoksina. Hallituksen esitys erityislainsäädännön muutoksiksi on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 1992.

Arvopaperikauppa

Arvopaperimarkkinoita koskee seitsemän direktiiviä muutoksineen. Niillä sovitetaan yhteen säännöksiä arvopaperien ottamisesta viralliselle pörssilistalle, tiedonantovelvollisuudesta ensi- ja jälkimarkkinoille, sisäpiirin kaupankäynnistä sekä yhteissijoitusyrityksistä. Direktiivien tarkoituksena on parantaa taloudellista toimintaa harjoittavien yhtiöiden ja muiden yhteisöjen mahdollisuuksia hankkia pääomaa eri jäsenvaltioiden markkinoilta. Tämän on voitu katsoa toteutuvan vain takaamalla sijoittajille samantasoinen vähimmäissuoja koko yhteisön alueella ja siten tekemällä mahdolliseksi eri jäsenvaltioiden viranomaisten suorittaman valvonnan vastavuoroinen tunnustaminen. Direktiivien säännökset ovat vähimmäisvaatimuksia, joita ankarampia jäsenvaltiot voivat ottaa omaan lainsäädäntöönsä. Ankarampia säännöksiä on kuitenkin sovellettava yleisesti, syrjintää harjoittamatta.

Listalleottodirektiivissä asetetaan ne vähimmäisvaatimukset, jotka arvopaperipörssin viralliselle listalle otettavan arvopaperin ja sen liikkeeseenlaskijan on täytettävä, luomatta kuitenkaan liikkeeseenlaskijalle oikeutta arvopaperinsa saamiseen listalle sekä asetetaan liikkeeseenlaskijalle eräitä jatkuvia velvoitteita. Tavoitteena on ollut helpottaa listallepääsyä muussa jäsenvaltiossa kuin liikkeeseenlaskijan kotivaltiossa ja tehdä mahdolliseksi hakeutumisen usean pörssin viralliselle listalle.

Listalleottoesitedirektiivin tavoitteena on edistää yhteisön alueella toimivien yhteisöjen pääomansaantia ja taata sijoittajille riittävät tiedot listalle otettavasta arvopaperista ja sen liikkeeseenlaskijasta määrittämällä listalleottoesitteen vähimmäissisältö saattamatta kuitenkaan eri valtioiden tiedonantösäännöksiä täysin yhdenmukaisiksi. Direktiiviä on muutettu *listalleottoesitteiden ja tarjousesitteiden vasta- vuoroista tunnustamista koskevilla direktiiveillä*.

Tarjousesitedirektiivin mukaan tarjousesite

on laadittava silloin, kun arvopapereita, joita ei ole aikaisemmin tarjottu yleisölle, tarjotaan yleisölle joko ensi- tai jälkimarkkinoilla. Tavoitteena on ollut varmistaa sijoittajansuojan vähimmäistaso, mikä puolestaan parantaa liikkeeseenlaskijoiden pääomansaantimahdollisuuksia kietomalla eri jäsenvaltioiden markkinat selvemmin yhteen.

Puolivuotiakatsausdirektiivin mukaan pörssi-yhtiöt on veloitettava antamaan vähintään kerran puolessa vuodessa katsaus toiminnastaan ja taloudellisesta asemastaan.

Liputusdirektiivin tavoitteena on korottaa sijoittajansuojaa ja sijoittajien luottamusta markkinoihin lisäämällä tietoa markkinoilla toimivista sijoittajista. Sen mukaan on osakkeenomistajan tai häneen äänioikeuden käytön perusteella rinnastettavan henkilön ilmoitettava virallisella pörssilistalla olevien yhtiöiden huomattavista omistusosuuksien muutoksista. Yhtiölle on asetettava velvollisuus saattaa tieto markkinoille.

Sisäpiiridirektiivin tarkoituksena on edistää sijoittajien tasavertaisuutta ja sitä kautta heidän luottamustaan markkinoihin ja siten parantaa markkinoiden mahdollisuuksia toimia tehokkaasti yritysten pääomanhankinnan turvaamiseksi. Jäsenvaltiot veloitetaan kieltämään sisäpiirin tietoa omaavia käyttämästä tuota tietoa hyväkseen säännellyillä markkinoilla tai luovuttamasta sitä edelleen.

Yhteissijoitusyritysdirektiivin ja sen muutoksen tarkoituksena on parantaa näiden yritysten kilpailunedellytyksiä ja taata eri valtioista olevien yritysten osuudenomistajille tasavertainen asema. Direktiivi sisältää jatkossa keskeiseksi nousseen kotivaltion valvonnan periaatteen, joka on tehty mahdolliseksi määrittämällä sijoitusrahastojen, sijoitusyhtiöiden ja omaisuudenhoitajien rakennetta ja velvoitteita sekä sovitamalla yhteen yhteissijoitusyritysten sijoitustoimintaa koskeva säännöksiä.

Seuraavat arvopaperimarkkinadirektiivit edellyttävät lainsäädäntömuutoksia Suomessa:

Neuvoston direktiivi, annettu 5 päivänä maaliskuuta 1979, arvopaperien viralliselle pörssilistalle ottamista koskevien vaatimusten yhteensovittamisesta (79/279/ETY; listalleottodirektiivi)

Listalleottodirektiivi sisältää säännökset vähimmäisvaatimuksista, jotka arvopaperin ja sen liikkeeseenlaskijan on täytettävä, jotta ar-

vopaperi voitaisiin ottaa viralliselle pörssilistalle, sekä viralliselle pörssilistalle otetun arvopaperin liikkeeseenlaskijan jatkuvasta tiedonantovelvollisuudesta. Lukuun ottamatta tiettyjä direktiivissä ja sen liitteissä olevia kieltoja ETA-valtiot voivat säätää ankarampia listalleottovaatimuksia ja asettaa liikkeeseenlaskijoille ankarampia velvoitteita. Direktiivi velvoittaa nimeämään listalle ottamisesta päättävät viranomaiset. Näiltä vaaditaan yhteistyötä, jos arvopaperin ottamista haetaan viralliselle pörssilistalle samanaikaisesti tai lyhyen ajanjakson kuluessa useassa ETA-valtiossa. ETA-valtion on tehtävä mahdolliseksi valittaminen tuomioistuimeen päätöksestä, jonka mukaan arvopaperia ei oteta viralliselle listalle tai se poistetaan sieltä.

Myöhemmin annetulla direktiivillä (89/592/ETY) sisäpiirikauppoja koskevien säännösten ja määräysten yhteensovittamisesta on laajennettu listalleottodirektiivissä säädetty jatkuva tiedonantovelvollisuus koskemaan kaikkien julkisilla, avoimilla ja säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien liikkeeseenlaskijoita. Samalla on myös häivytetty omaan ja vieraaseen pääomaan kohdistuvien arvopaperien liikkeeseenlaskijoiden tiedonantovelvollisuuden sisällön välistä eroa.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Arvopaperimarkkinalain (495/89) 3 luvussa säädetään yleisesti listalleottodirektiivin tarkoittamista arvopaperia ja liikkeeseenlaskijaa koskevista vaatimuksista. Lain 2 luvussa säädetään pörssiyhtiön ja sopimusmarkkinayhtiön jatkuvasta tiedonantovelvollisuudesta. Tarkempia pörssilistalle otettavaa arvopaperia ja sen liikkeeseenlaskijaa koskevia vaatimuksia sekä määräyksiä tiedonantovelvollisuudesta sisältyy valtiovarainministeriön vahvistamaan Helsingin Arvopaperipörssi Osuuskunnan ohjesääntöön.

Eduskunnalle syksyllä 1992 annettavassa hallituksen esityksessä arvopaperimarkkinalain muuttamisesta ehdotetaan, että ETA-valtiosta olevan yhtiön liikkeeseen laskeman arvopaperin listalle ottamisen ehdoksi ei enää aseteta sitä, että arvopaperi on ulkomailla otettu julkisen kaupankäynnin kohteeksi. Samoin ehdotetaan luovutusrajoitusta koskevan, niin sanottuja vapaita osakkeita tarkoittavan maininnan

poistamista. Listalleottoa koskevat tarkemmat säännökset ehdotettaneen annettavaksi asetuksella niiden yksityiskohtaisuuden vuoksi, ja arvopaperimarkkinalakiin esitettäneen otettavaksi tätä koskeva valtuutus. Lakia ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että velvollisuus jatkuvaan tiedonantoon jälkimarkkinoille ulotetaan direktiivin mukaisesti koskemaan kaikkia julkisen kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien liikkeeseenlaskijoita.

Neuvoston direktiivi, annettu 17 päivänä maaliskuuta 1980, arvopaperien viralliselle pörssilistalle ottamisen yhteydessä julkistettavan listalleottoesitteiden laatimista, tarkastusta ja levittämistä koskevien vaatimusten yhteensovittamisesta (80/390/ETY; listalleottoesitedirektiivi),

Neuvoston direktiivi, annettu 22 päivänä kesäkuuta 1987, arvopaperien viralliselle pörssilistalle ottamisen yhteydessä julkistettavan listalleottoesitteiden laatimista, tarkastusta ja levittämistä koskevien vaatimusten yhteensovittamisesta annetun direktiivin 80/390/ETY muuttamisesta (87/345/ETY; listalleottoesitteiden vastavuoroista tunnustamista koskeva direktiivi)

ja
Neuvoston direktiivi, annettu 23 päivänä huhtikuuta 1990, direktiivin 80/390/ETY tarjousesitteiden vastavuoroista tunnustamista listalleottoesitteiksi koskevien säännösten muuttamisesta (90/211/ETY; tarjousesitteiden vastavuoroista tunnustamista listalleottoesitteiksi koskeva direktiivi)

Listalleottoesitedirektiivi sisältää vähimmäissäännökset siitä, mitä tietoja arvopaperin liikkeeseenlaskijan on julkistettava silloin, kun arvopaperi otetaan viralliselle pörssilistalle ETA-valtiossa. Direktiiviä on muutettu esitteiden vastavuoroista tunnustamista koskevilla direktiiveillä. Muutosten mukaan yhdessä ETA-valtiossa hyväksytty listalleottoesite on hyväksyttävä listalleottoesitteeksi myös muissa ETA-valtioissa, jos viralliselle pörssilistalle haudutaan toisessa ETA-valtiossa samanaikaisesti tai lyhyen ajanjakson kuluessa. Tarjousesitteiden vastavuoroista tunnustamista listalleottoesitteiksi koskevan direktiivin mukaan myös tarjousesite on tietyissä tapauksissa hyväksyttävä listalleottoesitteeksi. Listalleottoesitteelle on ennen sen julkistamista saatava viranomaisen hyväksyminen. Direktiivi asettaa hy-

väksyvälle viranomaiselle velvollisuuden toimia yhteistyössä muiden ETA-valtioiden viranomaisten kanssa.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomessa ei ole laissa säännelty erikseen listalleottoesitteen sisältöä. Meillä arvopaperimarkkinalain 2 luvun tarjousesitettä koskevat säännökset liittyvät arvopaperien tarjoamiseen yleisölle ja koskevat vain omaan pääomaan kohdistuvien arvopaperien tarjoamista. Arvopaperimarkkinalain nojalla pörssi- ja sopimusmarkkinayhtiöiden osakkeita koskevasta tarjousesitteestä pankkitarkastusvirasto on antanut tarkemmat ohjeet.

Eduskunnalle syksyllä 1992 annettavassa arvopaperimarkkinalain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi velvoite laatia tarjousesite myös tarjottaessa vieraaseen pääomaan kohdistuvia arvopapereita yleisölle ja silloin, kun arvopaperit otetaan viralliselle pörssilistalle ilman, että arvopapereita samanaikaisesti tarjotaan yleisölle. Lakia ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että esitteet on saatettava viranomaisen hyväksyttäväksi. Direktiivin yksityiskohtaiset listalleottoesitettä koskevat vaatimukset vastaavat pitkälle pankkitarkastusviraston ohjetta. Ne ehdotettaneen kuitenkin annettavaksi asetuksella tai ministeriön päätöksellä, jota jatkossa voivat sitten täydentää pankkitarkastusviraston antamat tarkemmat ohjeet.

Neuvoston direktiivi, annettu 15 päivänä helmikuuta 1982, yhtiöiden, joiden osakkeet on otettu arvopaperipörssiin viralliselle pörssilistalle, säännöllisestä tiedonantovelvollisuudesta (82/121/ETY; puolivuotiskatsausdirektiivi)

Puolivuotiskatsausdirektiivi täydentää listalleottodirektiiviin sisältyvää tiedonantovelvollisuutta jälkimarkkinoille. Direktiivin mukaan pörssiyhtiön on vähintään kerran puolessa vuodessa julkistettava puolivuotiskatsaus, jossa annettavista luvuista ja selostuksesta käyvät ilmi yhtiön toiminta ja tulos katsauskaudella.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Arvopaperimarkkinalakiin ei sisälly sään-

nöksiä yhtiöiden säännöllisestä tiedonantovelvollisuudesta. Säännökset tilinpäätöksen julkistamisesta sisältyvät osakeyhtiölakiin. Osavuosikatsausta koskevia määräyksiä sisältyy Helsingin Arvopaperipörssi Osuuskunnan ohjesääntöön. Arvopaperikaupakkomitea on toisessa osamietinnössään (KM 1989:36) ehdottanut osavuosikatsausta koskevien säännösten ottamista arvopaperimarkkinalakiin.

Eduskunnalle syksyllä 1992 annettavassa arvopaperimarkkinalain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan osavuosikatsausta koskevien säännösten ottamista lakiin. Koska myös puolivuotiskatsausta koskeva direktiivi on vähimmäisdirektiivi, voidaan arvopaperimarkkinalaissa sallia myös useammin kuin puolivuositain tapahtuva säännöllinen tiedonanto.

Neuvoston direktiivi, annettu 12 päivänä joulukuuta 1988, tiedoista, jotka on julkistettava, kun huomattava osuus pörssi-yhtiöstä on hankittu tai luovutettu (88/627/ETY; liputusdirektiivi)

Liputusdirektiivin mukaan EY:n jäsenvaltion ja vastaavasti ETA-valtion on velvoitettava osakkeenomistaja, joka hankkii tai luovuttaa direktiivissä tarkoitetun huomattavan osuuden valtion lainsäädännön alaisen ja pörssilistalla jossakin ETA-valtiossa olevan yhtiön osakkeista, ilmoittamaan hankinnasta tai luovutuksesta yhtiölle ja valtion toimivaltaiselle viranomaiselle. Osakkeenomistajaan rinnastetaan direktiivissä tietyt osakkeenomistajan äänioikeutta käyttävät tai sen käytöstä päättävät henkilöt. Yhtiö puolestaan on direktiivin mukaan velvoitettava osakkeenomistajalta tiedon saatuaan tiedottamaan muutoksista kaikissa ETA-valtioissa, joissa yhtiön osake on virallisella pörssilistalla.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Arvopaperimarkkinalain 2 luvussa säädetään osakkeenomistajan liputusvelvollisuudesta. Liputusvelvollisuus koskee osuuksia Suomessa pörssilistalla tai kurssivälityssopimuksen kohteena olevan osakkeen liikkeeseen laskeneesta yhtiöstä. Laissa asetetut liputusrajat ovat sopuinnussa direktiivissä asetettujen rajojen kanssa, mutta direktiivin mukaan velvollisuuden laukaisee rajan saavuttaminen eikä vain

sen ylittäminen kuten arvopaperimarkkinalais-
sa.

Syksyllä 1992 eduskunnalle annettavassa hal-
lituksen esityksessä arvopaperimarkkinelain
muuttamisesta ehdotetaan liputusvelvollisuu-
den ulottamista koskemaan osuuksien hankki-
mista ja luovuttamista suomalaisesta yhtiöstä,
jonka osake on pörssilistalla jossakin ETA-
valtiossa. Lakia ehdotetaan muutettavaksi
myös siten, että jo liputusrajojen saavuttami-
nen laukaisee liputusvelvollisuuden. Lisäksi eh-
dotetaan säännöksiä yhtiön tiedonantovelvolli-
suudesta ja liputusmenettelyä koskevien sään-
nösten täsmentämistä.

*Neuvoston direktiivi, annettu 17 päivänä huhti-
kuuta 1989, arvopapereita yleisölle tarjottaessa
julkistettavan tarjousesitteen laatimista, tarkas-
tusta ja levittämistä koskevien vaatimusten yh-
teensovittamisesta (89/298/ETY; tarjousesitedi-
rektiivi)*

Tarjousesitedirektiivin mukaan tarjousesit-
teen laatimis- ja julkistamisvelvollisuus on ase-
tettava sille, joka tarjoaa arvopaperia ensim-
mäisen kerran yleisölle, jos arvopaperia ei
samanaikaisesti tai lyhyen ajan kuluessa saateta
viralliselle pörssilistalle.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Arvopaperimarkkinelain 2 luvun mukaan
osakkeiden liikkeeseenlaskijan on laadittava
tarjousesite silloin, kun osakkeita tarjotaan
yleisön merkittäväksi. Tarjousesitteen laatimis-
velvollisuus koskee myös sitä erityistapausta,
jossa joku liikkeeseenlaskijan kanssa tehdyn
sopimuksen perusteella merkitsee osakkeet tar-
jotukseen niitä sitten yleisölle. Laissa ei muissa
tilanteissa ole asetettu velvollisuutta laatia
osakkeiden myyntitarjousta koskevaa esitettä.
Arvopaperimarkkinelain laatimisvelvollisuus ei
myöskään koske vieraaseen pääomaan kohdis-
tuvien arvopaperien tarjoamista yleisölle. Lais-
sa obligaatio- ja debentuurilainoista sekä muista
joukkovelkakirjalainoista (553/69) säädetään
tarjontaa koskevan selostuksen laatimisesta las-
kettaessa liikkeeseen obligatioita ja debentuu-
reja, mutta ei sen sijaan muiden joukkovelka-
kirjojen liikkeeseenlaskussa.

Eduskunnalle syksyllä 1992 annettava halli-
tuksen esitys arvopaperimarkkinelain muutta-

misesta sisältää ehdotukset lain 2 luvun tar-
jousesitettä koskevien säännösten muutoksiksi,
joiden mukaan esitteen laatimisvelvollisuuden
piiriin tulee myös yleisölle tarjottavien vieraas-
seen pääomaan kohdistuvien arvopaperien liik-
keeseenlaskija. Lisäksi laatimisvelvollisuus ulo-
tetaan koskemaan tilannetta, jossa joku muu
kuin liikkeeseenlaskija tarjoaa sellaisia arvopa-
pereita yleisölle, joita ei ole aiemmin yleisölle
tarjottu.

*Neuvoston direktiivi, annettu 13 päivänä marras-
kuuta 1989, sisäpiirikauppoja koskevien säännös-
ten ja määräysten yhteensovittamisesta (89/592/
ETY; sisäpiiridirektiivi)*

Sisäpiiridirektiivi velvoittaa kieltämään niitä,
jotka ovat saaneet tarkkaa arvopaperia tai sen
liikkeeseenlaskijaa koskevaa arvopaperin hinta-
kehitykseen vaikuttavaa tietoa asemansa tai
työnsä taikka tehtävänsä taikka omistussosuus-
tensa perusteella, käyttämästä tuota tietoa tie-
toisesti hyväkseen hankkimalla tai luovutta-
malla arvopapereita taikka suosittelemasta si-
vulliselle niiden hankkimista tai luovuttamista.
Sitä, joka on saanut tiedon tällaiselta henkilöltä,
on vastaavasti kiellettävä hankkimasta tai
luovuttamasta arvopapereita, mutta häneen ei
tarvitse ulottaa tiedon luovutuskieltoa. Direk-
tiivi sallii ankarampien säännösten antamisen,
kunhan niiden soveltaminen ei johda syrjintään.
Direktiivi vaatii ETA-valtioiden viran-
omaisilta pitkälle menevää yhteistyötä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomessa sisäpiirin kaupankäyntiä koskevat
säännökset sisältyvät arvopaperimarkkinelain 5
lukuun. Laki sisältää yleisen sisäpiirin kaupan-
käynnin kiellon (*luottamuksellisen yritystiedon
väärinkäytön kieltö*) sekä erityisen tiettyjä hen-
kilöitä koskevan lyhytaikaisen kaupankäynnin
kiellon. Luottamuksellisen yritystiedon väärin-
käytön kieltö vastaa pitkälle direktiivin tarkoita-
mataa kieltoa, mutta sitä koskeva säännös
poikkeaa rakenteeltaan direktiivin artiklasta.
Säännöksessä ei nimittäin luetella niitä eri
asemia tai tehtäviä, joissa olevat henkilöt oli-
sivat sisäpiiriläisiä. Laissa ei myöskään mainita
omistussosuuden omaamista sellaisena seikkana,
jonka perusteella saatu tieto olisi sisäpiirin
tietoa, koska suurenkaan vähemmistöosak-

kuuteen ei Suomessa liity erityistä muiden osakkeenomistajien oikeudesta poikkeavaa oikeutta saada tietoa yhtiön liikkeeseen laskeman arvopaperin hintakehitykseen vaikuttavista seikoista. Mutta arvopaperimarkkina-alueissa on kielletty myös niin sanottuja toissijaisia tiedon saajia eli niitä, jotka saavat tietonsa henkilöltä, joka on saanut sen asemansa, työnsä tai tehtävänsä perusteella, neuvomasta muita arvopaperikaupoissa tuon tiedon perusteella. Näin kiellon piiriin tulevat myös ne osakkeenomistajat, joille mahdollisesti on annettu enemmän tietoa kuin muille osakkeenomistajille. Sisäpiiridirektiivin voimaan saattaminen vaatii ainoastaan itse sisäpiirin tiedon käsitteen tarkentamista arvopaperimarkkina-alueissa. Lain mukaan kiellon tarkoittama tieto on aina liikkeeseenlaskijaa koskevaa tietoa, kun taas direktiivin mukaan tieto voi koskea myös pelkästään arvopaperia.

Laissa pankkitarkastusvirastosta säädetään viraston oikeudesta antaa tietoja ulkomaisille viranomaisille. Tämä oikeus on verrattain suppea eikä sisällä virastolle oikeutta ulkomaisen viranomaisen pyynnöstä hankkia tälle tietoja.

Eduskunnalle syksyllä 1992 annettavassa arvopaperimarkkina-aluein muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan lain 5 luvun 1 §:n muuttamista siten, että myös arvopaperia koskevat tiedot kuuluvat sisäpiiriin tiedon käsitteen piiriin. Vastaavasti kiellon nimike ehdotetaan muutettavaksi. Pankkitarkastusviraston oikeutta hankkia ulkomaisen viranomaisen pyynnöstä ja luovuttaa tälle tietoja sisäpiiriin kaupankäynnin selvittämiseksi ehdotetaan laajennettavaksi.

Neuvoston direktiivi, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985, arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (85/611/ETY; yhteissijoitusyritysdirektiivi)

ja
Neuvoston direktiivi, annettu 22 päivänä maaliskuuta 1988, arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun direktiivin 85/611/ETY tiettyjen yhteissijoitusyritysten sijoituspolitiikkaa koskevien säännösten muuttamisesta (88/220/ETY)

Yhteissijoitusdirektiivit sisältävät vähimmäis-säännökset yhteissijoitusyrityksen osuudenomistajan suojasta ja periaatteen yhden jäsenvaltion myöntämän toimiluvan riittävydestä. Yhteissijoitusdirektiivit sisältävät säännöksiä yhteissijoitusyrityksen toimiluvan myöntämisestä, hallinnosta, sijoitustoiminnasta, sijoitusrahastoa koskevien tietojen antamisesta osuudenomistajille, rahasto-osuuksien takaisinostosta ja lunastuksesta sekä rahasto-osuuksien markkinoinnista. Säännöksillä luodaan osuudenomistajan vähimmäissuoja, minkä nojalla sijoitusrahastoille voidaan antaa oikeus toimia kotivaltion myöntämän toimiluvan nojalla koko Euroopan talousalueella kotivaltion viranomaisten valvonnassa.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Voimassa olevaan sijoitusrahastolakiin (480/87) direktiivin voimaan saattamiseksi tehtävät välttämättömät muutokset koskevat lähinnä rahastoyhtiön sijoitustoimintaa ja tiedonantovelvollisuutta niin osuudenomistajille kuin yleisöllekin.

Eduskunnalle syksyllä 1992 annettavassa hallituksen esityksessä ehdotetaan direktiivin säännösten kanssa yhdenmukaisten sijoitusten hajauttamista koskevien säännösten ottamista sijoitusrahastolakiin. Tämä merkitsee yhtäältä rahastoyhtiöiden sijoitusoikeuksien laajentamista esimerkiksi ulkomaisten arvopaperien osalta. Toisaalta rahastoyhtiöiden sijoitusoikeudet supistuvat nykyisestä, sillä niiden oikeutta sijoittaa yhteen kohteeseen rajoitetaan. Rahastoyhtiölle ehdotetaan myös asetettavaksi tarjousesitteen laatimisvelvollisuus jokaisesta sen hallinnoimasta sijoitusrahastosta.

Audiovisuaaliset palvelut

Televisiolähetystoiminta

Neuvoston direktiivi, annettu 3 päivänä lokakuuta 1989, televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (89/522/ETY)

Liitteessä X mainitun direktiivin tavoitteena on eurooppalaisen audiovisuaalisen tuotannon kehittäminen siten, että televisiotoiminnalle luodaan yhtenäinen markkina-alue. Yksittäi-

nen jäsenvaltio ei voi estää tai kieltää direktiivin mukaisen ohjelman tai mainospalan vastaanottamista ja edelleenlähettämistä.

Direktiivi sallii alkoholimainonnan tietyn edellytyksin. Direktiivissä säädetään myös mainoskatkojen sijoittelusta ja ohjelma-ajan varaisesta eurooppalaiselle ohjelmatuotannolle. Direktiivissä veloitetaan lisäksi televisiotoimintaa harjoittavat yritykset varaamaan tietty määrä lähetyksistä tai ohjelmabudjetistaan ohjelmille, joiden tuottaja on riippumaton lähetystoimintaa harjoittavasta yrityksestä. Direktiivissä säädetään myös vastineoikeudesta.

Direktiivissä ei puututa jäsenvaltioiden ja näiden viranomaisten yleisradiotoiminnan järjestämistä, toimilupien myöntämistä, ohjelmapolitiikkaa eikä yleisradiotoiminnan rahoitusjärjestelmää koskeviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomessa ei ole vaikeuksia sopeutua direktiivin säännöksiin. Jäsenvaltiot voivat asettaa alueellaan toimivalle televisiotoiminnan harjoittajalle ohjelmatoiminnan ja mainonnan suhteen myös tiukempia ehtoja edellyttäen, että ehdot ovat Rooman sopimuksen määräysten mukaisia. Lisäksi alkoholimainonnasta on ETA-sopimuksen liitteessä X sovittu, että EFTA-valtiot voivat vaatia kaapelilähetystoiminnan harjoittajilta alkoholimainonnan poistamista satelliittiohjelmista. Liitteessä todetaan edelleen, että sopimuspuolet ovat yhteisesti sopineet asian ottamisesta uudelleen käsiteltäväksi vuonna 1995.

Suomessa televisiomainonnan sijoittelussa noudatettu käytäntö poikkeaa direktiivissä säädetystä, mutta Suomessa voidaan siirtyä noudattamaan EY:n sääntöjen mukaista, nykyistä tiukempaa mainosten sijoittelua Oy MTV Ab:n siirtyessä omalle kanavalleen.

Oy Yleisradio Ab:n ohjelmisto täyttää jo nykyisellään direktiivin eurooppalaisen ohjelmatuotannon kiintiövaatimukset. Suomessa liikenneministeriö valvoo yleisradio- ja kaapelilähetystoiminnasta annettujen säännösten noudattamista.

Suomessa ei ole vastineoikeutta yleisradiotoiminnassa koskevia säännöksiä. Oy Yleisradio Ab:n ohjelmien suhteen vastineoikeus on nykyisin turvattu yhtiön itsensä antamalla säännöksillä. Direktiivin johdosta radiovastaualakiin

(219/71) joudutaan kuitenkin sisällyttämään vastineoikeuden takaava säännös.

Mainosten sijoittelusta ja ohjelmatuotannon kiintiöistä annetut säännökset saatetaan Suomessa voimaan yleisradiotoiminnan lupaehtoja täydentämällä sekä kaapelilähetystoiminnasta annettua lakia muuttamalla. Muutostarpeet on otettu huomioon hallituksen esityksessä eduskunnalle kaapelilähetystoiminnasta annetun lain muuttamisesta.

Telepalvelujen sisämarkkinat

Telepalveluja koskevassa liitteessä XI luettelaa viisi EY:n direktiiviä. Niistä kolme (87/372/ETY, 90/544/ETY ja 91/287/ETY) koskee teleliikenteen taajuusalueita. Kilpailusta telemarkkinoilla 28 päivänä kesäkuuta 1990 annettuun direktiiviin 90/388/ETY viitataan liitteen XI ohella myös liitteessä XIV, joka sisältää kilpailusäännöt. Direktiivin sisältöä käsitellään tarkemmin kilpailusääntöjen perusteissa.

Neuvoston direktiivi, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1990, telepalvelujen sisämarkkinoiden toteuttamisesta saamalla aikaan avoimen verkon tarjoaminen (90/387/ETY)

Direktiivillä pyritään luomaan yhtenäiset eurooppalaiset telepalveluiden sisämarkkinat yhdenmukaistamalla tiettyjen telepalveluiden tarjontaehdot. Direktiivin 3 artikla edellyttää liittymisohjeita tasapuolisuutta, selkeyttä ja julkisuutta sekä yhdenvertaisuutta. Verkkoon liittymistä saa rajoittaa vain erikseen määrättyjen oleellisten vaatimusten sitä edellyttäessä. Direktiivissä asetetaan tavoitteeksi, että teletoinnan eri osa-alueilta annetaan erilliset direktiivit, joissa voidaan määritellä yhdenmukaistetut, erikseen mainittujen telepalvelujen tarjontaehdot. Kyseiset direktiivit sääntelevät teknisiä rajapintoja ja palveluiden ominaisuuksia, toimitus- ja käyttöehtoja sekä tariffiperiaatteita. Lisäksi direktiivissä edellytetään, että jäsenvaltio ilmoittaa komissiolle ne yhteisöt, joille on myönnetty yksin- tai erityisoikeus televerkon tarjontaan.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivi edellyttää eräitä muutoksia teletoi-

mintalakiin, jotta vastaisuudessa palvelukohtaiset direktiivit voidaan saattaa voimaan Suomessa. Muutostarpeet on otettu huomioon hallituksen esityksessä eduskunnalle televiestintälainsäädännön muuttamisesta (HE 227/91 vp).

4 luku Pääomat

40 artikla. Sopimuksen 40 artiklan mukaan ei sopimuspuolten välillä saa sopimuksen soveltamisalalla olla EFTAn tai EY:n jäsenvaltioissa asuville henkilöille kuuluvien pääomien liikkeitä koskevia rajoituksia. Artiklassa kielletään nimenomaisesti pääomanliikkeen suorittajan osapuolten kansalaisuuteen tai asuinpaikkaan taikka pääoman sijoittamispaikkaan perustuva syrjintä. Artikla vastaa Rooman sopimuksen 67 artiklaa.

Artiklassa viitataan liitteeseen XII, joka sisältää pääomanliikkeiden vapauttamista koskevat erityismääräykset. Liite XII muodostuu EY:n voimassa olevasta lainsäädännöstä pääomanliikkeiden vapauttamiseksi, eli neuvoston direktiivistä perustamissopimuksen 67 artiklan täytäntöönpanosta (88/361/ETY) ja sovitusta siirtymäaajoista, joita EFTA-valtiot eräiltä osin voivat noudattaa vapauttamisveloitteiden toteuttamisessa.

Neuvoston direktiivi, annettu 24 päivänä kesäkuuta 1988, perustamissopimuksen 67 artiklan täytäntöönpanosta (88/361/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on taata pääomien vapaa liikkuvuus EY:n alueella. Direktiivi velvoittaa poistamaan jäsenvaltioissa asuvien henkilöiden välisiä pääomanliikkeitä koskevat rajoitukset. Pääomanliikkeet luokitellaan direktiivin liitteenä I olevassa nimikkeistössä.

Nimikkeistö on kattava. Siinä luetellaan suorat sijoitukset, kiinteistösijoitukset, arvopaperisijoitukset, sijoitukset yhteissijoitusyrityksiin, luotot, vakuudet, vakuutus sopimuksiin perustuvat pääomansiirrot, henkilökohtaiset pääomanliikkeet ja muut pääomanliikkeet. Lisäksi direktiivissä todetaan, että vaikka nimikkeistössä ei luetella kaikkia pääomanliikkeitä, sitä ei pidä tulkita pääomanliikkeiden täydellisen vapauttamisen periaatetta rajoittavasti.

Jäsenvaltiossa asuvalla henkilöllä tarkoitetaan direktiivissä sekä luonnollisia että oikeus-

henkilöitä siten kuin ne on määritelty jäsenvaltioiden kansallisissa säännöksissä.

Pääomanliikkeillä tarkoitetaan direktiivissä kaikkia pääomanliikkeiden kannalta välttämättömiä toimia, kuten sopimuksen tekemistä valtuutetoimesta ja sen täyttämistä sekä siihen liittyviä valuutansiirtoja.

Direktiivi sisältää mahdollisuuden tilapäisiin, korkeintaan kuusi kuukautta voimassa oleviin pääomanliikkeiden rajoituksiin. Direktiivin 3 artiklan mukaan tilapäiset rajoitukset ovat mahdollisia poikkeuksellisen suurten lyhytaikaisten pääomanliikkeiden johtaessa vakaviin häiriöihin raha- ja valuuttapolitiikan hoidossa. Direktiivin liitteessä II luetellaan ne pääomanliiketyypit, joihin tällaisia rajoituksia voidaan soveltaa yhteisymmärryksessä muiden jäsenvaltioiden kanssa. Näitä ovat toimet, jotka koskevat rahamarkkinoilla kaupankäynnin kohteena olevia arvopapereita, shekki- ja talletustilejä, yhteissijoitusyritysten osuuksia, lyhytaikaisia rahoituslainoja ja -luottoja, henkilökohtaisia lainoja, maksuvälineiden ja arvopaperien fyysistä maahantuontia ja maastavientiä ja muita lueteltujen kaltaisia lyhytaikaisia toimia. Näitä rajoituksia on sovellettava tavalla, joka aiheuttaa mahdollisimman vähän haittaa henkilöiden, tavaroiden ja palvelusten vapaalle liikkumiselle. Pitkäjänteistä yritys- ja sijoitustoimintaa tai kiinteistö Hankintoja ei näillä toimenpiteillä voida rajoittaa.

Edellä mainitun poikkeuksen lisäksi direktiivi sisältää mahdollisuuden jättää voimaan toistaiseksi kansalliseen lainsäädäntöön perustuvia rajoituksia vapaa-ajanasuntojen hankkimisen osalta. Poikkeus on säädetty direktiivin 6 artiklan 4 kohdassa. Komissiolla on tarkoitus ottaa asia uudelleen harkittavaksi vuonna 1993.

Direktiivin veloitteet tulivat voimaan 1.7.1990. Direktiivillä kumottiin neuvoston direktiivi kansainvälisten pääomanvirtojen sääntelystä ja niistä kotimaiselle maksuvalmiudelle aiheutuvien haittojen torjumisesta (72/156/ETY).

Aikaisemmin voimassa olleesta direktiivistä poiketen pääomanliikkeiden vapauttaminen ei enää riipu Rooman sopimuksen muista määräyksistä. Direktiivi 72/156/ETY velvoitti vapauttamaan Rooman sopimuksen 52 ja 58 artiklan mukaiseen sijoittautumisvapauteen liittyvät pääomanliikkeet vain siinä laajuudessa kuin se oli tarpeen sijoittautumisvapauden toteutumiseksi. Ilmeisesti tästä syystä EY:n tuomioistuin

ei muiden jäsenvaltioiden kansalaisiin kohdistuvia omistusrajoituksia koskevissa tapauksissa (esim. 305/89, Greek) ole viitannut pääomanliikkeiden vapauteen. Direktiivi 88/361/ETY muuttaa tilannetta, koska pääomanliikkeiden vapauttamista ei ole kytketty Rooman sopimuksen muiden vapauksien toteuttamiseen.

Vastauksessaan kirjalliseen kysymykseen (Kirjallinen kysymys N:o 477/89, 90/C 9/51) komissio on todennut, että direktiivi 88/361/ETY laajentaa vapauttamisvelvoitteen kaikkiin pääomanliikkeisiin lukuun ottamatta yhtä poikkeusta, joka koskee vapaa-ajan asuntojen ostamista. Direktiivin mukaan jäsenvaltioissa asuvat ovat paitsi oikeutettuja suorittamaan tarvittavan valuutansiirron, myös sopimaan itse valuutansiirron kohteena olevasta oikeustoimesta. Kun pääomanliikkeet vapautetaan, tämä ei koske vain valuutan säännöstelyn poistamista vaan myös valuutansiirtojen taustalla olevien liiketoimien tulee olla vapaita. Tämä merkitsee sitä, että omaisuuden ostamisen tulee olla jäsenvaltioiden kansalaisille ja yrityksille vapaata.

Koska uusi pääomanliikkeiden vapauttamista koskeva direktiivi on ollut voimassa vasta vähän aikaa, ei olemassa ole EY:n tuomioistuimen ratkaisuja siitä, mitä pääomanliikkeiden vapauttamisen ulottaminen koskemaan myös taustalla olevia liiketoimia merkitsee. ETA-neuvottelujen aikana komissio kuitenkin on todennut, että pääomanliikkeiden vapauttaminen merkitsee kansalaisuuden perustuvien omistusrajoitusten kieltämistä.

ETA-sopimuksen siirtymämääräykset

ETA-sopimuksen liitteen XII mukaan EFTA-valtiot tulevat edellä selostettujen pääomanliikkeiden vapauttamisvelvoitteiden piiriin tietyiltä osin vasta siirtymäajan jälkeen. Se miltä osin siirtymäsäännöstä sovelletaan ja kuinka pitkä siirtymäaika on, vaihtelee eri EFTA-valtioiden osalta.

Siirtymäsäännöksen mukaan Suomi voi soveltaa 1.1.1996 asti ETA-sopimuksen voimaantullessa lainsäädännössä olevia säännöksiä, jotka rajoittavat Suomeen tehtäviä suoria sijoituksia ja kiinteistösijoituksia.

Siirtymäkauden aikana Suomi ei saa kohdella muiden EY:n tai EFTA-valtioiden kansalaisten ja yritysten olemassaolevia tai uusia sijoituksia epäsuotuisammin kuin sopimuksen alle-

kirjoituspäivänä voimassa olevan lainsäädännön mukaan. Suomella on kuitenkin oikeus antaa sopimuksen mukaisia säännöksiä, erityisesti vapaa-ajan asuntojen ostamista koskevia säännöksiä, jotka vastaavat vaikutuksiltaan lainsäädäntöä, joka on EY:ssä voimassa direktiivin 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

ETA-sopimuksen liitteessä XII todetaan, että direktiivin 88/361/ETY 3 artiklassa mainittujen suojatoimenpiteiden suorittamisessa EFTAn jäsenvaltiot noudattavat pöytäkirjassa 18 määrättyjä menettelytapoja. Sopimuspuolten yhteistyössä noudatetaan ETA-sopimuksen 45 artiklassa määrättyjä menettelytapoja. Pöytäkirjan sisältö selostetaan jäljempänä 44 artiklan yhteydessä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomen voimassa oleva laki ulkomaalaisten sekä eräiden yhteisöjen oikeudesta omistaa kiinteää omaisuutta ja osakkeita (*rajoituslaki*) säättää luvanvaraisiksi ulkomaalaisten luonnollisten henkilöiden ja yhteisöjen suorittamat kiinteän omaisuuden ja osakkeiden hankinnat.

Suomalainen osakeyhtiö voi halutessaan sisällyttää yhtiöjärjestykseensä määräyksen, jonka mukaan ulkomaalainen tai ulkomainen yhteisö ei voi omistaa yhtiön osakkeita tai voi omistaa niistä enintään yhden viidesosan. Valtioneuvosto voi lisäksi asettaa yleisen edun niin vaatiessa tällaisen määräyksen ottamisen yhtiöjärjestyksen osakeyhtiön rekisteröinnin ehdoksi. Valtioneuvosto voi myös kieltää määräyksen poistamisen yhtiöjärjestyksestä. Käytännössä valtaosa osakeyhtiöistä on ottanut tällaisen ulkomaalaislausekkeen yhtiöjärjestyksiinsä, koska muutoin suomalainen osakeyhtiö rinnastetaan rajoituslaissa ulkomaalaiseen ja se joutuu lain tarkoittamien kiinteän omaisuuden ja osakkeiden hankkimisrajoitusten alaiseksi.

Niitä osakkeita, joita ulkomaalainen tai ulkomainen yhteisö ei yhtiöjärjestyksen määräyksen mukaan voi omistaa, kutsutaan sidotuiksi osakkeiksi. Muut osakkeet ovat vapaita.

Rajoituslaki merkitsee sitä, että ulkomaalainen tai ulkomaisen yhteisön halutessa hankkia omistukseensa suomalaisen osakeyhtiön sidottuja osakkeita, yhtiöjärjestyksessä oleva ulkomaalaislauseke on poistettava ja osakkeet muutettava vapaiksi taikka vaihtoehtoisesti haatta-

va lupaa sidottujen osakkeiden omistamiseen. Kummassakin tapauksessa vaaditaan valtioneuvoston lupa.

Rajoituslaki sisältää vastaavan sisältöiset määräykset osuuskuntien, taloudellisten yhdistysten ja säätiöiden osalta. Avointen yhtiöiden ja kommandiittiyhtiöiden osalta säännökset sisältyvät lakiin ulkomaalaisen sekä eräiden yhteisöjen oikeudesta ryhtyä yhtiömieheksi kauppayhtiöön ja kommandiittiyhtiöön. Myös näiden yhteisöjen siirtyminen ulkomaalaisen tai ulkomaisen yhteisön omistukseen edellyttää valtioneuvoston lupaa.

Rajoituslaki koskee myös kiinteän omaisuuden hankintaa. Lain mukaan ulkomaalainen, ulkomainen yhteisö ja rajoituslaissa tarkoitettu suomalainen yhteisö, joka voi siirtyä ulkomaiseen omistukseen, voi hankkia omistukseensa kiinteää omaisuutta Suomessa vain valtioneuvoston luvalla. Sama koskee yli kahta vuotta pidempiä maanvuokrasopimuksia.

Vakuutusyhtiölain mukaan ulkomaalainen ja ulkomainen yhteisö tarvitsee yleensä luvan vakuutusyhtiön osakkeiden hankkimiseen. Ulkomaalainen tai ulkomainen yhteisö voi hankkia omistukseensa vain sellaisia osakkeita, joiden luovuttaminen ulkomaalaiselle on yhtiöjärjestyksessä sallittu. Yhtiöjärjestyksessä on vakuutusyhtiölain mukaan määrättävä, että ulkomaalaiset ja ulkomaiset yhteisöt voivat omistaa osakkeista enintään kaksi viidesosaa. Jos ulkomaalaiset tai ulkomaiset yhteisöt haluavat hankkia suuremman osan vakuutusyhtiön osakkeista, on siihen saatava valtioneuvoston lupa. Ulkomaalaiseen rinnastetaan rajoituslaissa tarkoitettu suomalainen yhteisö, joka voi siirtyä ulkomaiseen omistukseen.

Ulkomaalaisen oikeudesta omistaa suomalaisen luottolaitoksen osakkeita ja harjoittaa pankkitoimintaa annetun lain mukaan myös ulkomaalaisen ja ulkomaisen yhteisön suorittamaan suomalaisen luottolaitoksen osakkeiden ostamiseen tarvitaan yleensä lupa. Ulkomaalainen, ulkomainen yhteisö tai rajoituslaissa tarkoitettu suomalainen yhteisö, joka voi siirtyä ulkomaiseen omistukseen voi hankkia omistukseensa enintään yhden viidesosan luottolaitoksen osakkeista. Tätä koskeva määräys on otettava yhtiöjärjestykseen. Jos yhden viidesosan osuus halutaan ylittää, on siihen saatava valtioneuvoston lupa.

Kun ETA-sopimus tulee voimaan, ei näitä säännöksiä voida edellä mainitun siirtymäkauden jälkeen enää soveltaa. ETA-valtioiden kan-

salaiset ja yritykset voivat siten 1.1.1996 lukien samalla tavalla kuin Suomen kansalaiset ja suomalaiset yritykset ostaa suomalaisten osakeyhtiöiden, pankkien ja vakuutusyhtiöiden osakkeita ja kiinteää omaisuutta Suomessa. Lisäksi ETA-valtioiden kansalaiset ja yritykset voivat samalla tavoin kuin Suomen kansalaiset ja suomalaiset yritykset liittyä suomalaisiin osuuskuntiin ja taloudellisiin yhdistyksiin sekä olla yhtiömiehenä suomalaisessa avoimessa yhtiössä ja kommandiittiyhtiössä.

Kiinteän omaisuuden käytännössä ainoa rajoitus, joka voi jäädä voimaan, koskee vapaa-ajan asuntojen hankkimista Suomessa. Tämä merkitsee sitä, että edelleenkin voidaan rajoittaa kesämökkien ja muiden virkistysalueiden siirtymistä ulkomailla asuvien omistukseen. Sen sijaan esimerkiksi metsämaan omistusta ei voida ETA-valtioiden kansalaisten ja yritysten osalta rajoittaa enempää kuin Suomen kansalaisten ja suomalaisten yritysten metsämaan omistusta.

Yrityksen omistuksen osalta ainoa rajoitus, jota voitaisiin siirtymäkauden jälkeen ETA-valtioiden kansalaisiin soveltaa, koskee aseita, ammuksia ja puolustustarvikkeita valmistavia tai niillä kaupaa käyviä yrityksiä. Sopimuksen 123 artiklan b alakohdan mukaan sopimus ei estä ryhtymästä toimenpiteisiin, jotka koskevat aseiden, ammusten ja puolustustarvikkeiden valmistusta tai kaupaa taikka puolustukselle välttämättömien tuotteiden tutkimusta, kehitystä ja valmistusta. Siten sopimuksen mukaan olisi mahdollista säilyttää mainittuja toimintoja harjoittavat suomalaisyritykset kokonaan suomalaisessa omistuksessa.

Edellä liitesäännösten yhteydessä selostetuilla muilla tilapäisillä mahdollisuuksilla poiketa vapauttamisvelvoitteista ei ole omistusrajoitusten kannalta merkitystä. Nämä poikkeukset voivat kohdistua vain lyhytaikaisiin pääomaliikkeisiin, joita kiinteistönsijoitukset ja yritystostot eivät ole.

Muiden kuin ETA-valtioiden kansalaisiin ja yrityksiin kohdistuvien omistusrajoitusten soveltamista voidaan jatkaa. Käytännössä rajoitusten valvonta muodostuisi kuitenkin ongelmalliseksi.

ETA-sopimuksen perusteella rajoituslainsäädäntöön tehtävistä muutoksista annetaan erilliset hallituksen esitykset.

Käytännössä omistusrajoitusten poistaminen ei aiheuta kovin suurta muutosta nykyiseen tilanteeseen. Suhtautuminen ulkomaalaisten

yritys- ja kiinteistöhankintoihin on muuttunut viime vuosina sallivaksi ja luvat on lähes poikkeuksetta myönnetty. Ainoastaan vapaa-ajanasuntojen ja virkistysalueiden siirtyminen ulkomaiseen omistukseen on estetty. Kuten edellä on esitetty, ETA-sopimus sallii jatkossakin vapaa-ajan asuntoihin kohdistuvien omistusrajoitusten soveltamisen jatkamisen.

41 artikla. Sopimuksen 41 artiklassa edellytetään, että tavaroiden, henkilöiden ja pääomien vapaaseen liikkuvuuteen ja palvelujen tarjoamisen vapautteen liittyvät juoksevat maksut ovat vapaita. Niihin liittyvät rajoitukset poistettiin Suomen Pankin valuuttamääräyksistä suurimmaksi osaksi jo 1970-luvulla. Juokseviin maksuihin liittyvistä rajoituksista luovuttiin kokonaan vuoden 1986 alussa.

42 artikla. Sopimuksen 42 artiklan 1 kohdan mukaan on pää-omamarkkinoita ja luottojärjestelmää koskevia kansallisia säännöksiä sovellettaessa noudatettava syrjimättömyyden periaatetta, kun niitä sovelletaan ETA-sopimuksen nojalla vapautettuihin pääomanliikkeisiin.

Artiklan 2 kohdan mukaan sellaisia lainoja, joilla on tarkoitus suoraan tai välillisesti rahoittaa EFTAn tai EY:n jäsenvaltion tai niiden alueellisten tai paikallisten julkisyhteisöjen toimintaa, ei saa laskea liikkeeseen muissa ETA-valtioissa tai sijoittaa niiden markkinoille, jollievät kyseiset valtiot ole sopineet asiasta.

Käytännössä tätä määräystä ei tiettävästi sovelleta EY:ssä, eikä sitä tultane soveltamaan ETA:ssa.

43 artikla. Sopimuksen 43 artiklaan sisältyvät määräykset niistä edellytyksistä, joiden vallitessa sopimuspuoli voi ryhtyä toimenpiteisiin rahoitusmarkkinoillaan ilmenevien häiriöiden torjumiseksi.

Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuoli voi ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin, jos joku ETA-valtiossa asuva pyrkii kiertämään jonkin ETA-valtion valuuttalainsäädäntöä käyttämällä hyväkseen eri maiden valuuttalainsäädännön eroja, siltä osin kuin ne koskevat pääomanliikkeitä kolmansiin maihin tai kolmansista maista. Määräys vastaa Rooman sopimuksen 70 artiklan 2 kohtaa.

Artiklan 2 kohdassa annetaan sopimuspuolelle oikeus ryhtyä suojatoimenpiteisiin, mikäli pääomanliikkeet johtavat häiriöihin ETA-valtioiden pääomamarkkinoiden toiminnassa. Määräys vastaa Rooman sopimuksen 73 artiklaa.

Jos jonkin ETA-valtion toimivaltaiset viranomaiset muuttavat valuuttakurssia tavalla, joka

vakavasti vääristää kilpailuolosuhteita, muut sopimuspuolet voivat artiklan 3 kohtaan sisältyvän määräyksen mukaan ryhtyä ajallisesti rajoitettuihin vastatoimiin muutoksen aiheuttamien seurausten torjumiseksi. Määräys vastaa Rooman sopimuksen 107 artiklan 2 kohtaa.

Sopimuspuoli voi ryhtyä suojatoimenpiteisiin artiklan 4 kohdan mukaan myös silloin, kun se on joutumassa tai joutunut maksutasevaikeuksiin, erityisesti jos ETA-sopimuksen toimivuus on sen takia vaarantumassa. Määräys vastaa Rooman sopimuksen 108 artiklan 1 kohtaa.

44 artikla. Sopimuksen 44 artiklassa velvoitetaan sopimuspuolet noudattamaan 43 artiklan määräyksiä soveltaessaan pöytäkirjassa 18 tarkoitettuja sisäisiä menettelyjään.

Suojatoimenpiteiden soveltamiseen liittyviä sisäisiä menettelytapoja koskevassa pöytäkirjassa 18 määrätään, että yhteisö noudattaa Rooman sopimuksen menettelytapoja. EFTA-valtioiden noudattamista menettelytapoista sovitaan erillisessä niiden välillä solmittavassa sopimuksessa. Sopimuksen mukaan EFTA-valtion, joka aikoo ryhtyä 43 artiklan mukaisiin suojatoimiin, on ilmoitettava siitä hyvissä ajoin EFTA-valtioiden määräämälle elimelle. Jos asia kuitenkin on salainen tai kiireellinen, ilmoitus on annettava viimeistään toimenpiteiden voimaantulopäivänä. EFTA-valtioiden määräämä elin esittää mielipiteensä toimenpiteiden käyttöön ottamisesta. Se voi myös antaa suosituksia käyttöön otettujen toimenpiteiden muuttamisesta, lykkäämisestä tai purkamisesta taikka muista jäsenvaltion vaikeuksien poistamiseen tähtäävistä toimenpiteistä. Kyseisenä EFTA-valtioiden määräämänä elimenä tulee toimimaan EFTAn pysyvä komitea.

45 artikla. Sopimuksen 45 artiklan 1 kohdan mukaan kaikista sopimuksen 43 artiklassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin liittyvistä päätöksistä, mielipiteistä ja suosituksista on ilmoitettava ETA:n sekakomitealle, jossa on 2 kohdan mukaan myös etukäteen neuvoteltava ja vaihdettava tietoja kaikista suojatoimenpiteistä.

Jos pääomanliikkeet aiheuttavat häiriöitä 43 artiklan 2 kohdassa esitetyllä tavalla, sopimuspuoli voi asian salaisuuden tai kiireellisyyden takia ryhtyä artiklan 3 kohdan nojalla tarpeellisiin toimenpiteisiin ilman etukätestä neuvoteltua ja tietojenvaihtoa. Jos sopimuksen 43 artiklan 4 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa, jossa ilmenee äkillinen maksutasekriisi, ei 45 artiklan 2 kohdassa mainittua menettelytapaa voida noudattaa, saa asianomainen sopimus-

puoli tästä huolimatta artiklan 4 kohdan mukaan ryhtyä tarvittaviin suoja-toimenpiteisiin. Toimenpiteiden pitää aiheuttaa vähin mahdollinen häiriö sopimuksen toiminnalle, eivätkä ne saa olla laajempia kuin on ehdottomasti tarpeen ilmenneiden äkillisten vaikeuksien poistamiseksi. Jos artiklan 3 ja 4 kohdassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin ryhdytään, niistä on 5 kohdan mukaan ilmoitettava viimeistään niiden tullessa voimaan. Sen jälkeen tietojenvaihdon ja neuvottelun on tapahduttava mahdollisimman pian.

5 luku Talous- ja rahapoliittinen yhteistyö

46 artikla. Sopimuksen 46 artiklan mukaan sopimuspuolten tulee vaihtaa mielipiteitä ja tietoja ETA-sopimuksen soveltamisesta ja yhdentymisen vaikutuksesta taloudelliseen toimintaan sekä talous- ja rahapolitiikan harjoittamiseen. Sopimuspuolet voivat lisäksi keskustella kokonaistaloudellisesta tilanteesta ja näkymistä. Tällainen mielipiteiden ja tietojen vaihto käydään sitoumuksetta.

6 luku Liikenne

47 —52 artikla. Sopimuksen 47 artiklan 1 kohdassa määritetään ETA-sopimuksen liikennettä koskevan luvun soveltamisala. Artiklan 1 kohdan mukaan luvun määräyksiä sovelletaan rautatie-, maantie-, ja sisävesiliikenteeseen. Artiklan 2 kohdassa viitataan sopimuksen liitteeseen XIII, johon sisältyy kaikkia liikennemuotoja, myös meri- ja ilmaliikennettä koskevia EY-säädöksiä.

ETA-sopimuksen liikenneluku vastaa soveltamisalaltaan Rooman sopimusta, jonka liikenneosaston määräyksiä sovelletaan sopimuksen 84 artiklan 1 kohdan mukaan ainoastaan rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen. Saman artiklan 2 kohdan nojalla neuvosto voi kuitenkin päättää, annetaanko meri- ja ilmaliikennettä koskevia säädöksiä. Kaikkiin liikennemuotoihin sovelletaan EY:n tuomioistuimen oikeuskäytännön nojalla Rooman sopimuksen yleismääräyksiä, jollei liikennettä koskevia erityismääräyksiä ole. EY:n tuomioistuin on vuonna 1974 antamallaan päätöksellä (ks. päätös 167/73, komissio v. Ranska) katsonut, että

Rooman sopimuksen kilpailumääräyksiä sovelletaan merikuljetuksiin erityissäännösten puuttuessa. Tuomioistuin on vuonna 1985 antamallaan päätöksellä (ks. päätökset 209—213/84, Ministère public v. Asjes ym.) vahvistanut Rooman sopimuksen yleisten kilpailumääräysten sovellettavuuden meri- ja ilmaliikenteeseen.

Sopimuksen 48 artiklan 1 kohdan mukaan EY:n jäsenvaltiot tai EFTA-valtiot eivät saa antaa rautatie-, maantie- tai sisävesiliikenteestä sellaisia liitteen XIII soveltamisalan ulkopuolelle jääviä kansallisia säännöksiä, jotka suoralta tai epäsuoralta vaikutukseltaan syrjisivät toisten ETA-valtioiden liikenteenharjoittajia. Artiklan 2 kohdan mukaan sopimusosapuolen on ilmoitettava jokainen poikkeama 1 kohdan periaatteista ETA:n sekakomitealle. Sopimusosapuolet valtuutetaan myös tarvittaessa ryhtymään vastatoimenpiteisiin. Artikla ei edellytä voimassa olevan kansallisen lainsäädännön muuttamista. Artiklan 2 kohdan määräykset ilmoitusvelvollisuudesta ja vastatoimenpiteistä koskevat vain artiklan 1 kohdassa määriteltyjä kansallisia säännöksiä. ETA-sopimuksen liitteisiin sisältyvien säädösten osalta sovelletaan sopimuksen 112 artiklassa olevaa yleistä suojalauseketta tai muita sopimuksen liitteissä sovitutuja menettelytapoja.

Sopimuksen 49 artiklassa on määräykset liikenteelle myönnettävästä tuesta. Artiklan mukaan tuki on sallittua, jos se on tarpeen liikenteen alan yhteensovittamiseksi tai jos se on korvausta julkisen palveluvelvoitteen täyttämiseksi. ETA-sopimuksen liitteessä XIII mainitussa asetuksessa (ETY) N:o 1191/69 on tarkemmat säännökset julkisesta palveluvelvoitteesta. Artikla vastaa Rooman sopimuksen 77 artiklaa.

Meri- ja ilmaliikenteeseen sovelletaan EY:n oikeuskäytännön nojalla sopimuksen yleisiä valtiontukea koskevia määräyksiä.

Sopimuksen 50—52 artiklassa on määräykset liikenteen taksoissa ja kuljetusehdoissa ilmenevän syrjinnän kieltämisestä. Sopimuspuolten alueella tapahtuvissa kuljetuksissa ei saa 50 artiklan 1 kohdan mukaan esiintyä erilaisina maksuina tai kuljetusehtoina ilmenevää syrjintää tavaroiden alkuperä- tai määrämään perusteella. Artiklan 2 kohdassa valtuutetaan toimivaltaiset viranomaiset tutkimaan joko omasta aloitteestaan tai EY:n jäsenmaan tai EFTA-valtion pyynnöstä syrjintätapauksia ja tekemään niistä tarpeelliset päätökset.

Yksittäisten yritysten tai teollisuuden alojen

tukemiseksi tai suojelemiseksi määritetyt kuljetusmaksut tai -ehdot ovat 51 artiklan 1 kohdan mukaan kiellettyjä. Artiklan 2 kohdassa valtuutetaan toimivaltaiset viranomaiset tutkimaan 1 kohdassa tarkoitetut maksut ja ehdot. Viranomaisten on tällöin otettava huomioon aluepoliittiset tekijät sekä maksujen ja ehtojen vaikutukset eri kuljetusmuotojen väliseen kilpailuun. Artiklan 3 kohdan mukaan 1 kohdassa tarkoitettu kieltö ei koske kilpailutariffeja. Kilpailutariffeilla tarkoitetaan tariffeja, joilla pyritään vaikuttamaan eri liikennemuotojen väliseen kilpailuun. Artiklan 1 kohdassa määrätty kieltö ei siten estä eri liikennemuotojen välisen kilpailun sääntelyä tariffipolitiikan avulla.

Edellä tarkoitettuja toimivaltaisia viranomaisia ovat EY:n komissio ja EFTAn valvontaviranomainen. Niitä avustaa Suomessa kilpailuvirasto oman toimivaltansa puitteissa.

Sopimuksen 52 artiklan mukaan maksut, jotka liikenteenharjoittaja veloittaa rajanylityksestä kuljetusmaksujen lisäksi, eivät saa olla kohtuuttomia. Artiklassa veloitetaan sopimuspuolet asteittain alentamaan sanottuja maksuja.

Liikennealan liitesäännöstö

Liikennettä koskevassa liitteessä XIII mainitaan yhteensä 75 EY-säädöstä, joista suurin osa on asetuksia. Seuraavat EY:n liikennealan säädökset kuuluvat lainsäädännön alaan Suomessa:

Sisämaan liikenne

Yleiset kysymykset

Neuvoston asetus (ETY) N:o 1191/69, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1969, julkisten palvelujen käsitteeseen rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteessä olennaisesti kuuluvia velvoitteita koskevista jäsenvaltioiden toimenpiteistä, muutettu asetuksella N:o 1893/91

Asetuksella säädetään Rooman sopimuksen 77 artiklan, joka vastaa ETA-sopimuksen 49 artiklaa, täytäntöönpanosta.

Asetusta sovelletaan rautatie-, maantie- ja sisävesiliikennettä harjoitaviin kuljetusyri-tyk-

siin. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin jättää asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle sellaisen yrityksen, jonka toiminta rajoittuu yksinomaan asetuksessa määriteltyyn kaupunki- tai esikaupunkiliikenteeseen taikka paikalliseen liikenteeseen.

Asetuksen mukaan jäsenvaltioiden toimivaltainen viranomaisten on lakkautettava julkisen palvelun käsitteeseen olennaisesti kuuluvat rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteelle määrätty velvoitteet. Julkinen palveluvelvoite jaetaan liikennöinti-, kuljetus- ja hintavelvoitteeseen.

Asetuksessa määriteltyjen riittävien kuljetuspalveluiden varmistamiseksi jäsenvaltioiden viranomaiset voivat kuitenkin tehdä kuljetusyri-tysten kanssa sopimuksia julkisista palveluista.

Jäsenvaltioiden viranomaiset voivat pitää yllä tai asettaa asetuksessa määriteltyjä julkisia palveluvelvoitteita myös asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle rajatuille kaupunkien tai esikaupunkien henkilöliikenteelle taikka paikalliselle henkilöliikenteelle.

Asetuksessa säädetään sopimuksia koskevista ehdoista sekä liikenteen harjoittamisen yksityiskohdista samoin kuin korvausmenetelmistä. Jos kuljetusyritys harjoittaa myös muuta kuin vain palveluvelvoitteen alaista liikennettä, julkista palvelua on harjoitettava erillisenä toimintana, jonka on täytettävä asetuksessa säädetty ehdot.

Jäsenmaiden viranomaiset voivat myös päättää, että henkilöliikenteessä yhden tai useamman tietyn henkilöryhmän etujen mukaisesti asetetut kuljetushinnat ja -ehdot jäävät asetuksessa julkisen palveluvelvoitteen lakkauttamisesta ja julkisen palveluvelvoitteen sopimusten solmimisesta annettujen säännösten soveltamisen ulkopuolelle.

Kilpailusäännöt

Asetus N:o 11 Euroopan talousyhteisön perustamis-sopimuksen 79 artiklan 3 kohdan täytäntöönpanosta syrjinnän poistamiseksi kuljetusmaksuis- ta ja -ehdoista

Vuonna 1960 annetulla asetuksella N:o 11/60 säädetään Rooman sopimuksen 79 artiklan täytäntöönpanosta. Rooman sopimuksen 79 artikla vastaa ETA-sopimuksen 50 artiklaa. Asetusta sovelletaan jäsenvaltioiden maantie-

rautatie- ja sisävesiliikenteen tavarakuljetuksiin, jotka tapahtuvat yhteisön alueella, silloinkin kun tavarointa kuljetuksen muilla osilla kuljetetaan myös muita kuljetusmuotoja käyttäen. Asetuksessa kielletään yhteisön alueen maantie-, rautatie- ja sisävesikuljetuksissa tavaroiden alkuperä- tai määräämään perusteella tapahtuva, erilaisten kuljetushintojen tai -ehtojen muodossa tapahtuva syrjintä. Kiellolla ei ole kuitenkaan vaikutusta yksityisoikeudellisten sopimusten pätevyYTEEN.

Eri kuljetusmaksujen ja -ehtojen soveltamista ei pidetä asetuksen säännösten vastaisena, jos ne aiheutuvat yksinomaan kuljetusyritysten välisestä kilpailusta tai johtuvat sellaisista joko teknistä tai taloudellisista toimintaolosuhteista, jotka ovat ominaisia kyseistä kuljetusreittiä pitkin tapahtuvalle kuljetukselle.

Asetus velvoittaa jäsenvaltioiden hallitukset ilmoittamaan komissiolle kaikista maassaan käytössä olevista sopimuksista tai tariffeista, jotka ovat syrjintää koskevan kiellon vastaisia. Kuljetusyritykset velvoitetaan toimittamaan vastaavat tiedot omien jäsenvaltioidensa hallituksille. Kuljetusyrityksen on komission sitä pyytäessä osoitettava, ettei se harjoita asetuksella kiellettyä toimintaa.

Asetus velvoittaa myös muun muassa huoltaliikkeitä toimittamaan oman maansa hallitukselle tai komissiolle sen pyynnöstä kaikki niiden tarjoamia palveluksia ja niiden soveltamia hintoja ja ehtoja koskevat tiedot. Velvoite koskee myös muita kuljetukseen liittyvien lisäpalvelusten suoria tarjoajia niissä tapauksissa, joissa niille ja kuljetusyrityksille maksettava korvaus sisältyy samaan kokonaisveloitukseen.

Asetukseen sisältyy myös jäsenvaltioiden hallituksia, komissiota sekä kuljetusyrityksiä velvoittavia säännöksiä kirjanpidosta, tarkastuksista sekä asetuksen säännösten noudattamatta jättämisestä määrättävistä seuraamuksista. Siltä osin kuin asetuksessa on säännöksiä komission tai muiden EY:n toimielimien toimivallasta tai muita viittauksia EY:ssä käytössä oleviin menettelytapoihin, näitä säännöksiä on ETA-sopimuksen osalta sovellettava ETA-sopimuksen kilpailusääntöjen soveltamista koskevassa pöytäkirjassa 21 määrättyllä tavalla.

Asetuksella N:o 3626/84 on lisätty asetuksen N:o 11/60 9 artiklan omaan lukuun tapahtuvista kuljetuksista säädettyyn poikkeuksen vuokratuista ajoneuvoja koskevat säännökset.

Maantieliikenne

Neuvoston asetus (ETY) N:o 3820/85, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985, tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta

EY:n asetuksella pyritään sisämaaliikenteen liikennemuotojen välisen kilpailun yhdenmukaistamiseen erityisesti tieliikenteen alalla sekä työolojen ja liikenneturvallisuuden parantamiseen. Asetuksessa työoloista annetut säännökset eivät estä alan työmarkkinaosapuolia työehtosopimuksilla tai muutoin antamasta määräyksiä, jotka ovat työntekijöille edullisempia.

Heinäkuun 1 päivänä 1970 kansainvälisen maantieliikenteen ajoneuvojen miehistöjen työstä tehty eurooppalainen sopimus (AETR) on jonkin verran tiukempi kuin puheena oleva asetus. Sopimusta uudistetaan parhaillaan EY:n asetuksen mukaiseksi. Suomi ei ole liittynyt AETR-sopimukseen, mutta AETR-sopimusta sovelletaan EY-jäsenvaltioissa EY:n ulkopuoliseen maantieliikenteeseen ja siten myös Suomessa rekisteröityihin ajoneuvoihin.

1 artikla. Artikla sisältää määritelmiä. Artiklan 1 ja 2 kohdassa määritellään mitä tarkoitetaan tieliikenteellä sekä eräät ajoneuvot. Näissä kohdissa olevat määritelmät joko puuttuvat Suomen säädöksistä tai ovat niitä väljempää. Ristiriitaa Suomen säädösten kanssa ei kuitenkaan ole.

Artiklan 3 kohdassa määritellään kuljettajat, joihin asetusta sovelletaan. Asetuksen 13 artiklan j-kohdan mukaan valtiot voivat säätää, että ajokortin saamiseksi annettavaan ajo-opetukseen käytettäviin ajoneuvoihin ei sovelleta tätä asetusta.

Artiklan 4 kohdassa oleva viikon määritelmä poikkeaa tieliikenteen ajo- ja lepoajoista annetun lain (61/90, jäljempänä AAL) 2 §:n 2 momentista ja 3 §:n 2 momentista. Näissä lainkohdissa viikolla tarkoitetaan mitä hyvänsä seitsemän perättäisen vuorokauden pituista ajanjaksoa. Artiklassa viikko määritellään aina maanantain kello 00.00:sta sunnuntain kello 24.00 väliseksi ajaksi.

Artiklan 5 ja 6 kohdassa määritellään lepoaika ja ajoneuvon suurin sallittu paino. Lepoaikaa ei ole Suomessa määriteltä. Suurimman sallitun painon määritelmä on ajoneuvoasetuksen 11 §:n 3 momentissa. Määritelmät eivät ole ristiriidassa Suomen säännösten kanssa.

Artiklan 7 kohdassa olevassa säännöllisen henkilöliikenteen määritelmässä viitataan neu-

voston asetuksen N:o 117/66/ETY 1 artiklaan. Siinä oleva määritelmä vastaa luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä annetun lain (343/91) 2 §:ssä olevia yksityiskohtaisempia määritelmiä.

2 artikla. Artiklassa määritellään asetuksen alueellinen soveltamisala. Asetusta sovelletaan 1 kohdan mukaan liikenteeseen yhteisön alueella, siis Euroopan talousalueella.

Artiklan 2 kohdan mukaan muissa maissa rekisteröityihin ajoneuvoihin tulee pääsäännön mukaan soveltaa AETR-sopimusta. Tämä merkitsee muutosta nykyiseen tilanteeseen, koska Suomi ei ole liittynyt AETR-sopimukseen. Ulkomaisiin ajoneuvoihin on nykyään sovellettava ajo- ja lepoajoista tieliikenteessä annettua lakia eikä tätä tiukempaa edellä mainittua sopimusta. Käytännössä vaikutukset koskisivat Suomessa lähinnä entisessä Neuvostoliitossa rekisteröityjä autoja.

3 artikla. Asetuksen 3 artiklaa, joka käsittelee suhtautumista EY:n ulkopuolisiin maihin, ei sovelleta ETA:ssa.

4 artikla. Artiklassa luetellaan ne poikkeukset asetuksen soveltamisesta, jotka liittyvät lähinnä liikenteen luonteeseen.

Asetuksen soveltamisen ulkopuolelle jäävät tavaraliikenne, johon käytetään alle 3,5 tonnin kokonaispainoisia ajoneuvoja ja niiden yhdistelmiä, sekä henkilöautot ja ajoneuvot, joiden suurin sallittu nopeus on 30 km/h. (1, 2 ja 4 kohta) Soveltamisala on tältä osin sama kuin AAL:n.

Artiklan 3 kohdassa suljetaan soveltamisalan ulkopuolelle alle 50 km:n pituiset henkilöliikennereitit. AAL:ssa vastaavaa poikkeusta ei ole. Suomessakin on tosin ajoneuvoasetuksen 18 §:n 1 momentin k-kohdan mukaan vapautettu ajo- ja piirturin asentamisesta paikallis- ja lähiliikenteen linja-autot. Näiden ajoneuvojen kuljettajien on kuitenkin noudatettava AAL:n ajo- ja lepoaikoja koskevia säännöksiä.

Artiklan 5—11 kohdassa luetellaan eri tavaroiden ja henkilöiden tavanomaiseen kuljetukseen soveltumattomia ajoneuvoryhmiä, joihin asetusta ei sovelleta. Nämä ajoneuvoryhmät on suljettu asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle kuljetustehtävästä riippumatta. Tämä eroaa AAL:n soveltamisalasta, mutta koska liikenne luetelluilla ajoneuvoryhmillä on vähäistä, poikkeuksilla ei ole sanottavaa käytännön merkitystä.

Asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle jää 12 kohdan mukaan vastikkeeton yksityinen tavarankuljetus. Tämä eroaa AAL:n sovelta-

misalasta. Samoin soveltamisalan ulkopuolelle jäävät 13 kohdan mukaan eräät kuljettajat, jotka liittyvät maidon tuottamiseen maataloilla. Tämäkin eroaa AAL:n soveltamisalasta.

5 artikla. Artiklassa määritellään kuljettajien alaikärajat. Asetuksen 11 artiklan mukaan valtioiden sallitaan kuitenkin noudattaa korkeampiakin alaikärajoja.

Kuljettajille säädetyt alaikärajat ovat Suomessa osittain korkeammat kuin asetuksen 1 ja 2 kohdan mukaiset. Ristiriitaa ei asetuksen 11 artiklan takia ole. Artiklan 1 b kohdassa mainittu ammattitodistus vaatii pieniä muutoksia kuljettajaopetuksen sisältöön. Tämä tehdään tarvittaessa liikenneministeriön päätöksellä.

Autonapumiesten ja lipuntarkastajien tulee 3 kohdan mukaan olla vähintään 18 vuotta täyttäneitä. Artiklan 5 kohdan mukaan kansallisessa liikenteessä alle 50 km:n reiteillä alaikärajaksi voidaan hyväksyä 16 vuotta. Vastaavia ikärajavaatimuksia ei Suomessa ole. Työsopimuslaissa ja laissa nuorten työntekijöiden suojelussa (669/67) on työntekijän vähimmäisikärajaa koskevia säännöksiä. Ne sallivat sekä alle 18-vuotiaiden että alle 16-vuotiaiden toimivan autonapumiehinä ja lipuntarkastajina.

Artiklan 4 kohdassa on siirtymäsäännös, jolla vapautetaan ammattitaitotodistuksen hankkimisesta ne kuljettajat, jotka ovat olleet ammatissa vähintään vuoden ennen 1.10.1970.

6 artikla. Pisin vuorokautinen ajoaika on 9—10 tuntia AAL:ssa säädetyin 10—12 tunnin asemesta.

7 artikla. Pisin yhtämittainen enimmäisajoaika on 4¹/₂ tuntia. AAL:n mukaan se on 5—5¹/₂ tuntia.

Pakollinen lyhin tauko on artiklan mukaan 45 minuuttia. AAL:n mukaan se on 30 minuuttia. Säännöllisessä kansallisessa henkilöliikenteessä voidaan artiklan 3 kohdan mukaan säätää, että neljän tunnin jälkeen voidaan pitää ainoastaan 30 minuutin tauko. Edellytyksenä on, että tämä lyhyempi tauko on tarpeellinen kaupunkiliikenteen sujumiseksi, eivätkä kuljettajat voi neljän ja puolen tunnin ajoajan sisällä pitää 15 minuutin taukoa ennen 30 minuutin taukoa.

8 artikla. Lyhin vuorokautinen vähimmäislepoaika on artiklan mukaan 9—12 tuntia. Myös 8 tunnin lepoaika on mahdollinen, jos autossa on kaksi kuljettajaa. AAL:n mukaan vähimmäislepoaika on 7—10 tuntia. Lyhin viikottainen lepoaika on pääsäännön mukaan 45 tuntia.

Sitä voitaisiin eräissä tapauksissa lyhentää, jopa 24 tuntiin. Nykyisin viikottaisesta lepoajasta ei ole säännöksiä AAL:ssa, joten Suomessa noudatetaan viikottaisissakin levoissa vuorokautisia lepoaikoja. Nämä ovat selvästi lyhyemmät.

9 artikla. Artikla sisältää vuorokautisen lepoajan keskeyttämismahdollisuuden kun ajoneuvo kuljetetaan junassa tai lautalla. Edellytyksenä on se, että kuljettajalla on vuode tai sohva käytettävissään. Vastaavaa säännöstä ei nykyisin ole voimassa Suomessa.

10 artikla. Artiklassa kielletään sellaiset palkkiot, jotka määräytyvät ajomatkan tai kuljetettujen tavaroiden määrän perusteella. Suomessa näitä ei ole kielletty.

11 artikla. Artiklan sisältöä on selostettu edellä 5 artiklan kohdalla.

12 artikla. Artiklassa annetaan kuljettajalle oikeus poiketa asetuksen säännöksistä kun henkilöiden, ajoneuvon tai kuorman turvallisuus sitä edellyttää tai sopivaa pysäköintipaikkaa ei ole. AAL:n 7 § edellyttää poikkeamisen tapahtuvan ”luonnontapahtuman, tapaturman tai muun ennalta-arvaamattoman seikan vuoksi” mutta 12 artiklassa ei luetella mitään syytä. Poikkeamisoikeus on siis AAL:n verrattuna siten väljempi, että poikkeaminen olisi mahdollista silloinkin, kun se on etukäteen kuljettajan tiedossa.

13 artikla. Artiklassa on lueteltu ne poikkeukset asetuksen soveltamisalasta, jotka valtiot saavat alueellaan säätää. Suomessa hyväksyttäisiin ainakin useimmat luetellut poikkeukset. Poikkeusluettelo on lukumääräisesti laaja, mutta sisältää käytännössä harvinaisia kuljetuksia. Merkittävimmät poikkeukset ovat niin sanotut pienoislinja-autot, jotka on rekisteröity enintään 16 matkustajalle kuljettajan lisäksi sekä eräät maatalouteen liittyvät ajot.

14 artikla. Artikla sisältää säännöksiä työvuorolistojen laatimisesta sellaiselle henkilöliikenteelle, jossa ei käytetä ajopiirturia. Jäljempänä selostettavan neuvoston asetuksen N:o 3821/85/ETY 3 artiklan mukaan tällaista liikennettä ovat nyt käsiteltävän asetuksen 4 artiklassa ja tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitut ajoneuvot.

Artikla ei ole ristiriidassa Suomen nykyisten säännösten kanssa.

15 artikla. Artikla velvoittaa kuljetusyritykset järjestämään kuljettajien työn niin, että

asetusta voidaan noudattaa. Lisäksi se velvoittaa yritykset valvomaan että asetuksen määräyksiä noudatetaan.

16 artikla. Artiklassa velvoitetaan komissio laatimaan kertomus asetuksen noudattamisesta. Tiedot on toimitettava komissiolle sen laatimalla lomakkeella.

17 artikla. Artiklassa velvoitetaan valtiot antamaan tarpeelliset säännökset asetuksen täytäntöönpanemiseksi.

18 ja 19 artikla. Artiklat sisältävät ETA-sopimuksen kannalta merkityksettömiä voimaantulosäännöksiä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

EY:n asetuksessa on tieliikenteen ajo- ja lepoajoista annettuun lakiin verrattuna lyhyemmät enimmäisajoajat sekä pidemmät vähimmäislepoajat ja -tauot. Yksityisliikenne, jota ei harjoiteta ansiotarkoituksessa, ei kuulu asetuksen soveltamisalaan. Myös mahdollisuudet poiketa säädetyistä ajo- ja lepoajoista ovat jonkin verran Suomen nykyistä käytäntöä laajemmat.

Asetuksen voimaansaattaminen edellyttää AAL:n kumoamista. Tieliikennelain (267/81) 87 a §:n 2 (60/90) ja 3 momentti (58/88), jossa säädetään ajopiirturin diagrammalevyjen säilytysvelvollisuudesta ajoneuvossa, ovat ristiriidassa asetuksen kanssa, ja ne on sen vuoksi kumottava.

Säädösmuutosehdotukset sisältyvät ETA-sopimuksen voimaansaattamislakiin sekä erikseen annettavaan hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi tieliikenteen ajo- ja lepoajoista annetun lain kumoamisesta ja laiksi tieliikennelain 87 a §:n muuttamisesta.

Ajopiirturin käyttösdännökset

Neuvoston asetus (ETY) N:o 3821/85 annettu 20 päivänä joulukuuta 1985, tieliikenteen valvontalaitteista

Asetuksen tarkoituksena on asettaa ajopiirturille sellaiset tekniset vaatimukset ja kuljettajalle sellainen käyttövelvollisuus, että laite toimii aina virheettömästi ja sitä on helppo käyttää. Valvontalaitteen on piirrettävä erityisesti kunkin kuljettajan henkilökohtaiselle piir-

turilevylle riittävän tarkkoja ja helposti luettavia tietoja yksittäisistä ajanjaksoista.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Asetus sisältää mahdollisuuden kiireellisissä tapauksissa myöntää poikkeuksia piirturin käyttämisestä rajoitetuksi ajaksi. Suomessa tullaan tarvittaessa säätämään poikkeusluvan myöntämisestä.

Asetuksen 3 artiklassa säädetään ajopiirturin käyttöpakosta. Vastaava säännös on Suomen tieliikennelain 87 a §:ssä. Tässä lainkohdassa oleva käyttövelvollisuus on laajempi kuin asetuksen edellyttämä. Tieliikennelain 87 a §:ää on tarkoitus tältä osin muuttaa.

Asetus sisältää yksityiskohtaiset säännökset ajopiirturin asennuksesta, korjauksesta ja tyyppihyvaksymisestä. Myös ajopiirturin käytöstä tulisivat voimaan nykyistä selvästi yksityiskohtaisemmat säännökset. Näistä on Suomessa voimassa suppeammat säännökset ajoneuvoasetuksen 48 a §:ssä (59/88, muutettuna 290/88 ja 874/89) ja ajoneuvoasetuksen soveltamisesta annetun liikenneministeriön päätöksen 47 §:ssä. Nämä tultaisiin sopimuksen voimaantulon yhteydessä kumoamaan.

Neuvoston asetus N:o 4058/89, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989, jäsenvaltioiden välisen maanteiden tavaraliikenteen maksujen määräämisestä

Asetuksen tavoitteena on kansainvälisen maanteiden tavaraliikenteen kuljetushintojen vapaa määräytyminen. Asetusta sovelletaan jäsenvaltioiden välillä vuokraa tai korvausta vastaan maanteitse suoritettaviin tavarakuljetuksiin. Tällaisten kuljetusten hinnat määräytyvät asetuksen mukaan kuljetussopimuksen osapuolten vapaasti tekemän sopimuksen perusteella.

Kuljetusmarkkinoiden lopullisen tarkkailujärjestelmän käyttöönottamiseksi säädetään asetuksen 3 artiklassa kuljetusyrietyksille, huolitsijoille, rahdinvälittäjille ja muille kuljetusasiemiehille velvollisuus antaa pyynnöstä toimivaltaisille viranomaisille kaikki tiedot, jotka koskevat maanteitse tapahtuvasta kansainvälisestä tavaraliikenteestä perittäviä hintoja. Jä-

senvaltioiden on edelleen toimitettava komissiolle sen pyynnöstä kaikki saatavilla olevat tiedot.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Tavaraliikenteen kuljetusmaksuja ei Suomessa julkisen vallan toimesta säännellä, vaan ne määräytyvät EY:n asetuksessa edellytetyllä tavalla.

Luvanvaraisesta tavaraliikenteestä tiellä annetun lain (342/91) 9 §:n nojalla liikenteenharjoittajat ovat velvollisia vaadittaessa antamaan liikenneministeriölle liikenteen harjoittamista koskevia liikenteellisiä ja taloudellisia tietoja. Säännöksen nojalla kuljetusyrietyksiltä voidaan kerätä asetuksen 3 artiklassa tarkoitettuja tietoja. Sen sijaan muilla 3 artiklassa mainituilla tahoilla ei ole kyseistä tietojenantovelvollisuutta. Tällaisen velvollisuuden asettamisen on katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan. Koska asetus saatetaan voimaan sellaisenaan Suomessa, eivät erilliset lainsäädäntötoimenpiteet kuitenkaan ole tarpeen sen täytäntöönpanemiseksi.

Rautatieliikenne

Neuvoston asetus (ETY) N:o 1192/69, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1969, yhteisistä säännöistä rautatieyrietyksien kirjanpidon säännönmukaistamiseksi

Asetuksessa säädetään toimenpiteistä, joilla rautatieyrietyksille määrättyjen taloudellisten rasitteiden tai myönnettyjen taloudellisten etujen vaikutukset voidaan poistaa kaikkien kuljetusmuotojen yhtäläisen kohtelun aikaansaamiseksi.

Kirjanpidon säännönmukaistaminen (normalisointi) tarkoittaa ensinnäkin eri tasoilla säädöksillä rautatieyrietyksien kannettaviksi asetettujen rasitteiden tai niiden nauttimien etujen määrittämistä vertaamalla yritysten tilannetta muihin kuljetusyrietyksiin sekä toiseksi korvauksen maksamista tai määräämistä vertailussa todettujen rasitteiden tai etujen perusteella.

Asetuksessa luokitellaan erikseen ne rasitteet tai edut, joihin normalisointia sovelletaan tai jotka lakkautetaan osana normalisointia taikka joihin normalisointia voidaan soveltaa.

Yhteisissä normalisointi- ja korvaussäännök-

sissä säädetään asetuksen liitteissä tarkemmin annettujen laskentaohjeiden soveltamisesta normalisoinnissa, rautatieyhteyksien oikeudesta saada korvausta viranomaisilta ja velvollisuudesta maksaa korvausta viranomaisille sen mukaan osoittaako normalisointilaskelma rautatieyhteykselle rasitetta vai etua.

Normalisointi suoritetaan hakemuksesta, johon on sisällytettävä tarvittavat tiedot sekä tulo- ja menoarvioon seuraavalle tilivuodelle tehtävää korvausta koskevaa varasta varten että lopullisen korvauksen maksamiseksi siltä tilikaudelta, jolta lopulliset tulokset ovat tiedossa. Toimivaltaisen viranomaisen on tarkastettava hakemuksen tiedot ja se voi muun muassa tarkistaa korvausmääriä hakemuksessa varattuaan yritykselle mahdollisuuden huomautuksiin. Sen on myös määrääjässä päätettävä tilivuoden arvioitu korvausmäärä ja lopullinen korvausmäärä edelliselle tilikaudelle. Hakemuksesta tehdyt päätökset on perusteltava ja julkaistava virallisesti.

Rautatieyhteyksille on varattava sopiva valitusmenettely normalisointia koskevista päätöksistä.

Asetuksen loppusäännöksissä säädetään komission oikeudesta saada sen soveltamista koskevia tietoja ja valtioiden velvollisuudesta ilmoittaa tiedot korvauksina maksetuista määristä sekä valtioiden asetuksen täytäntöönpanovelvollisuudesta.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomen rautateitä koskevaan lainsäädäntöön ei sisälly asetusta vastaavia säännöksiä. Liikelaitokselle, siis myös Valtionrautateille, maksettavia korvauksia koskeva perussäännös on valtion liikelaitoksista annetun lain (627/87) 9 §:ssä. Laitoskohtaisen, Valtionrautateista annetun lain (747/89) 7 §:ssä säädetään tarkemmin Valtionrautateille maksettavista korvauksista.

Liikelaitoksista perittävistä korvauksista säädetään puolestaan liikelaitoksista annetun lain 25 §:ssä ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston päätöksessä (868/88).

Asetuksessa mahdollisten korvausten maksaminen tai niiden perimisen lähtökohta on toinen kuin kansallisessa lainsäädännössämme. Asetuksen tarkoituksena on saattaa rautatieyhteyksien kilpailullisesti tasavertaiseksi muiden kuljetusyritysten kanssa sille maksettavin tai siltä

perittävin korvauksin. Suomen edellä mainitut korvaussäännökset taas lähtevät siitä, että vain erikseen määrättävän merkittävän velvoitteen tai tehtävän aiheuttama rasitus korvataan rautateille. Valtionrautateiltä perittävät korvaukset puolestaan ovat eräiden keskitetyksi suoritettujen etuuksien ja korvausten sekä eläkemaksujen maksuja, jotka asetuksen normalisointiperiaatteiden mukaan saattavatkin muodostua rautatieyhteykselle rasitteeksi, jolloin se olisikin oikeutettu korvaukseen viranomaisilta. Tämän johdosta on edellä mainittuja kotimaisia säädöksiä tarkennettava.

Sisävesiliikenne

ETA-sopimuksella sopimuspuolille myönnetään oikeus päästä toistensa sisävesille sekä vapaa sijoittautumisoikeus. Reiniä ja Tonavaa koskeviin monenkeskisiin sopimuksiin nojautuvat velvoitteet otetaan myös huomioon sopimuksessa. Vastavuoroiseen pääsyyn sopimusvaltioiden sisävesille liittyvät järjestelyt pyritään toteuttamaan vuoden 1996 alkuun mennessä. Tarkemmat määräykset asiasta ovat pöytäkirjassa 20.

ETA-sopimuksen sisävesisäännöstöllä ei ole Suomelle välitöntä merkitystä, koska Suomen sisävesiverkosto ei ole suorassa yhteydessä Keski-Euroopan sisävesiverkoston. Tällaisena maana Suomi jää useimpien EY:n sisävesiliikennettä koskevien säännösten soveltamisalan ulkopuolelle. Näin ollen Suomen sisäisessä sisävesiliikenteessä voidaan edelleen soveltaa kansallisia säännöksiä.

Neuvoston asetuksella N:o 1101/89 sisävesiliikenteen rakenteellisista parannuksista pyritään sisävesiliikenteen kilpailukykyyn parantamiseen luomalla järjestelmä, jolla tonniston ylikapasiteettia pienennetään. Asetuksen 3 artiklan mukaan sellaisiin jäsenvaltioihin, joiden sisävesitonni on yli 100 000 tonnia ja joiden sisävesiverkostot ovat suorassa yhteydessä toisten jäsenmaiden sisävesiverkoston, perustetaan rahastot, joista maksetaan korvauksia romutettavien alusten omistajille.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Ottaen huomioon, ettei Suomen sisävesiverkosto ole suoraan yhteydessä Keski-Euroopan sisävesiverkoston ja ettei Suomessa ole ase-

tuksen 3 artiklassa tarkoitetun suuruista sisävesiliikenteen tonnistoa, asetuksella ei tässä vaiheessa ole merkitystä Suomelle. Asetus ei edellytä muutoksia Suomen voimassa olevaan lainsäädäntöön.

Edellä mainitun asetuksen lisäksi ETA-sopimukseen liittyy sisävesiliikennettä koskevia eräitä direktiivejä ja neuvoston asetuksia alusten teknisistä vaatimuksista ja asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta. Nämä määräykset saatetaan Suomessa voimaan asetuksentasoisilla säännöksillä sekä liikenneministeriön ja merenkulkuhallituksen päätöksillä.

Meriliikenne

Neuvoston asetus (ETY) N:o 4055/86, annettu 22 päivänä joulukuuta 1986, palvelujen tarjoamisen vapauden periaatteen soveltamisesta jäsenvaltioiden väliseen meriliikenteeseen sekä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden väliseen meriliikenteeseen

Asetuksella säädetään oikeudesta vapaasti tarjota kansainvälisiä merikuljetuspalveluja. Asetuksen 4 artiklan mukaan kaikki jäsenvaltioiden yksipuoliset tai kahdenväliset lastinvarausjärjestelyt tulee purkaa 1.1.1993 mennessä. Linjakonferenssikoodin mukaisia velvoitteita tulee kuitenkin noudattaa.

Asetuksen 5 artiklassa säädetään, että lastinjakosopimukset kolmansien maiden kanssa ovat jatkossa kiellettyjä toimenpiteitä, lukuun ottamatta sellaisia poikkeuksellisia tilanteita, joissa yhteisön jäsenvaltioiden linjaliikenteen aluksilla ei muutoin olisi mahdollisuuksia osallistua kyseisen kolmannen maan kanssa käytävän linjaliikenteen kuljetuksiin. Sen sijaan irtolastikuljetuksia koskevat lastinjakosopimukset on kokonaan kielletty. Asetuksen 6 artiklassa säädetään niistä toimenpiteistä, joihin 5 artiklan mukaisessa tilanteessa kolmannen maan kanssa tulee ryhtyä. Asetuksen 7 artiklan mukaan asetuksen säännökset voidaan ulottaa koskemaan kolmansien maiden henkilöitä, jotka tarjoavat merikuljetuspalveluja jäsenvaltioissa ja ovat sijoittautuneet sinne.

Koska asetuksen 5 artiklan 1 kohta sekä 6 ja 7 artikla sisältää säännöksiä, jotka koskevat kolmansia maita tai niiden kansalaisia, kyseiset artiklat on korvattu ETA-sopimuksessa pöytä-

kirjalla 19, joka sisältää suhteita kolmansiin maihin koskevat ETA-sopimuksen määräykset merikuljetusten alalla.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomessa ei ole käytössä lastinvarausjärjestelmiä eikä Suomessa ole voimassa myöskään tätä koskevaa lainsäädäntöä. Suomen etujen mukaista on vastustaa lastinvarausjärjestelmiä, sillä yleensä ne johtavat siihen, että aluksen kapasiteetti on tehostomassa käytössä, mikä kohottaa kuljetuskustannuksia. Suomen kaltaiselle, kilpailijamaita pitemmän kuljetusetäisyyden päässä olevalle maalle tällä olisi haitallisia vaikutuksia.

Asetus ei sinänsä edellytä muutoksia Suomen lainsäädäntöön. Asetus kuitenkin edellyttää, että Suomi myös tulevaisuudessa pidättäytyy sellaisista lainsäädäntötoimenpiteistä, joilla kuljetuksia varattaisiin kotimaiselle tonnistolle, jollei asetuksen 5 artiklan 1 kohdasta muuta johdu.

* * *

Vaikka EY:n merenkulku politiikka perustuukin oikeuteen tarjota vapaasti kansainvälisiä merikuljetuspalveluja, EY:n jäsenvaltiot ovat liittyneet YK:n linjakonferenssikoodiin, joka on ainoa lastinjakomääräyksiä sisältävä kansainvälinen yleissopimus merenkulun alalla. Jäsenvaltioiden liittymisestä linjakonferenssikoodiin säädetään asetuksessa N:o 954/79. Sen mukaan linjakonferenssikoodin lastinjakoa koskevia määräyksiä ei sovelleta EY-valtioiden keskinäisessä eikä vastavuoroisesti EY-valtioiden ja muiden OECD-maiden välisessä kaupassa. Linjakonferensseja koskevasta poikkeuksesta Rooman sopimuksen kilpailusäännöistä säädetään asetuksessa N:o 4056/86. Tämä asetus on kilpailusääntöjä koskevan liitteen XIV mukaan osa ETA-sopimusta.

Suomen lainsäädännössä linjakonferenssikoodiin liittyvistä asioista on säädetty laissa linjakonferenssien käyttäytymissääntöjä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä yleissopimuksen soveltamisesta (468/86) sekä asetuksessa linjakonferenssien käyttäytymissääntöjä koskevan yleissopimuksen voimaansaattamisesta ja yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä yleissopimuksen soveltamisesta annetun lain

voimaantulosta (469/86). Suomen lainsäädäntö on tältä osin sopusoinnussa EY:n lainsäädännön kanssa.

Pöytäkirja 19

EY:n merenkululainsäädäntöön (asetukset N:ot 4057/86 ja 4058/86) sisältyy säännöksiä, jotka velvoittavat jäsenvaltioita ryhtymään tiettyissä tilanteissa toimenpiteisiin kolmansia maita kohtaan. Tällaisten yhteisten toimenpiteiden (esimerkiksi ylimääräiset maksut tai satamassa käyntiä koskevat kiellot tai rajoitukset) tarkoitus on olla vastatoimenpiteenä kolmansien maiden epäreilua kilpailua tai kilpailua rajoittavia toimenpiteitä kohtaan.

ETA-sopimus ei velvoita EFTA-valtiota osallistumaan EY:n toimenpiteisiin, jotka kohdistuvat kolmansiiin maihin, eivätkä mainitut vastatoimenpideasetukset ole osa ETA-sopimusta. Kolmansia maita kohtaan kohdistettavia toimenpiteitä koskevat EY:n merenkululainsäädännön säädökset on sopimuksessa korvattu erillisellä pöytäkirjalla 19.

Pöytäkirjan mukaan Suomi voi itsenäisesti päättää siitä, osallistuuko Suomi EY:n kolmansia maita kohtaan suuntaamiin toimenpiteisiin. Mikäli Suomi päättäisi osallistua, toimenpiteet toteutettaisiin Suomen lainsäädännön mukaisesti.

Pöytäkirjan 19 mukaan sopimuspuolet eivät sovelta toisiinsa asetuksissa N:ot 4057/86 ja 4058/86/ETY sekä neuvoston päätöksessä 83/573/ETY tarkoitettuja vastatoimenpiteitä tai muita vastaavia toimenpiteitä kansainvälisen kauppamerenkulun alalla, jos ETA-sopimukseen sisällytetty EY:n merenkululainsäädäntö on pantu kokonaisuudessaan täytäntöön. Pöytäkirjassa on lisäksi määräykset sopimuspuolten toimintojen ja toimenpiteiden yhteensovittamisesta kolmansia maita ja niiden varustamoja koskevien merikuljetussuhteiden osalta.

Suomen lainsäädännön mukaan ei ole mahdollista, että ulkomaiselle alukselle määrättäisiin EY-asetuksen N:o 4057/86/ETY mukaisesti sakkoja tai hyvitysmaksuja sen johdosta, että kyseinen alus on valtion tuella polkenut johonkin ETA-sopimuspuolten satamaan suuntautuvassa linjaliikenteessä rahtitasoa siten, että tästä aiheutuu haittaa jollekin ETA-sopimuspuolen varustamolle. Suomessa on kuitenkin voimassa laki toimenpiteistä Suomen merenkulun turvaamiseksi (142/87), jonka nojalla val-

tioneuvosto voi rajoittaa ulkomaisen aluksen käyttöä tai oikeutta poiketa Suomen satamassa tai kieltää tämän kokonaan. Lakia voidaan pitää riittävänä toimenpiteenä. Lakia ei ole jouduttu soveltamaan.

Pöytäkirja 19 ei edellytä lainsäädännön muuttamista Suomessa. Mikäli kuitenkin katsotaan, että myös Suomessa tulisi olla mahdollisuus nykyistä vastatoimilainsäädäntöä pidemmälle meneviin toimenpiteisiin, voidaan Suomen lainsäädäntöä kehittää myöhemmissä vaiheissa vastaamaan täysin EY-valtioiden merenkululainsäädäntöä.

Lentoliikenne

Neuvoston asetus (ETY) N:o 2299/89, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1989, tietokonepohjaisten paikanvarausjärjestelmien käyttöä koskevista käytännösäännöistä

Asetuksen tarkoituksena on turvata tietokonepohjaisten paikanvarausjärjestelmien oikeudenmukainen käyttö. Valtaosa lentoyhtiöiden varauksista tehdään tietokonepohjaisten paikanvarausjärjestelmien avulla. Tällaisia järjestelmiä käytettäessä saadaan tehokkaasti tietoja hinnoista, aikatauluista ja paikkatarjonnasta. Väärinkäytökset, kuten pääsyn kieltäminen järjestelmään tai syrjimin tiedon antamisessa, lataamisessa tai näytössä taikka osallistujiin tai tilaajiin kohdistuvat kohtuuttomat ehdot saattavat johtaa suuriin haittoihin sekä lentoyhtiöille että matkustajille.

Asetusta sovelletaan käytettäessä tietokonepohjaisia paikanvarausjärjestelmiä (TPJ) yhteisön alueella ja tarjottaessa niitä käyttöön siellä järjestelmän osapuolten kansallisuudesta riippumatta. Järjestelmän haltijalla on velvollisuus antaa jokaiselle lentoyhtiölle yhdenvertainen mahdollisuus palvelujensa käyttöön. Tietokonepohjaiseen paikanvarausjärjestelmään toimittavan aineiston on oltava täsmällistä ja oikeaa eikä sitä saa käsitellä tavalla, joka tekisi aineistosta epätarkkaa, harhaanjohtavaa tai puolueellista. Järjestelmän haltijan on laadittava pääesittely, jonka sisältämän tiedon on oltava tarkkaa ja puolueetonta, eikä sen esittämisjärjestyksellä saa olla mitään yhteyttä siihen, mikä lentoyhtiö tai mikä samaa kaupunkia palvelevista lentoasema on kyseessä. Järjestelmän tuottamaa yksilöityä tietoa on annettava tasapuolisesti ja ainoastaan asian-

omaiselle lentoyhtiölle. Asetuksessa säädetään myös tilaajan oikeuksista suhteessa osallistuvaan yhtiöön tai sen emoyhtiöön samoin kuin järjestelmän haltijan suhteesta tilaajaan. Asetuksessa säädetään myös järjestelmän haltijan veloittamista maksuista.

Asetuksessa säädettyt veloitteet eivät ole sitovia suhteessa yhteisön ulkopuolisiin vastaaviin yrityksiin, elleivät nämä anna yhteisön yrityksille vastaavaa kohtelua omassa maassaan.

Asetuksessa veloitetaan komissio valituksen saatuaan tai omasta aloitteestaan ryhtymään toimenpiteisiin lopettaakseen asetusta vastaan tehdyt rikkomukset. Asetuksessa annetaan komissiolle oikeus suorittaa yrityksiin tai yritysten muodostamiin yhteenliittyviin liittyviä tutkimuksia. Komissio voi asetuksen mukaan määrätä yrityksille tai yritysten muodostamille yhtymille sakkoja, jos ne toimittavat komissiolle vääriä tai epätäydellisiä tietoja, eivät toimita tietoa määräajassa tai kieltäytyvät alistumasta tutkimukseen.

Asetuksen noudattamisen valvonnassa sovelletaan EFTA-valtioiden osalta kilpailusääntöjen soveltamista koskevan pöytäkirjan 21 määräyksiä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Asetuksen säännökset koskevat yksityisten oikeuksia ja velvollisuuksia siten, että niitä on pidettävä lainsäädännön alaan kuuluvina.

Neuvoston asetus (ETY) N:o 295/91, annettu 4 päivänä helmikuuta 1991, sitä korvausjärjestelmää koskevista yhteisistä säännöistä, jota sovelletaan, jos matkustajalta säännöllisessä lentoliikenteessä evätään pääsy lennolle

Asetuksen tarkoituksena on matkustajien etujen suojaaminen yhteisillä korvausta koskevilla vähimmäissäännöillä. Asetuksessa veloitetaan lentoyhtiöt laatimaan ylivarattuja lentoja varten säännöt. Niissä määritellään matkustajan oikeudet niitä tapauksia varten, joissa matkustajalta evätään pääsy säännölliselle lennolle, vaikka hänellä on voimassa oleva lippu ja vahvistettu varaus. Lentoyhtiö veloitetaan tällöin maksamaan matkustajalle korvausta sekä antamaan eräitä lisäpalveluja.

Asetuksen mukaisia vähimmäissääntöjä so-

velletaan tapauksissa, joissa lento lähtee jäsenvaltion alueella olevalta lentoasemalta lentoyhtiön kotivaltiota, matkustajan kansallisuudesta ja määränpäästä riippumatta.

Lentoyhtiöt veloitetaan laatimaan säännöt, joita ne noudattavat ylivaratun lennon ollessa kyseessä. Lentoyhtiöt veloitetaan antamaan kyseiset säännöt ja kaikki niihin tehtävät muutokset tiedoksi asianomaiselle jäsenvaltiolle sekä komissiolle.

Lentoyhtiöt veloitetaan tarjoamaan matkustajalle, jolta pääsy lennolle on evätty joko käyttämättömälle matkan osalle ostetun lipun hinnan palautus täysimääräisenä taikka uudelleenreititys lopulliseen määränpäähän niin pian kuin mahdollista tai matkustajalle sopivana myöhemmänä ajankohtana. Asetuksessa säädetään myös korvauseriaaiteista ja vähimmäiskorvauksesta, joka lentoyhtiön on heti lennolle pääsyn evättyään maksettava sekä eräistä muista matkustajille tarjottavista maksuttomista lisäpalveluista. Asetuksessa määritellään myös ne matkustajat, jotka ovat oikeutettuja asetuksen mukaisiin korvauksiin.

Asetus ei rajoita toimivaltaisten tuomioistuinten oikeutta soveltaa myöhemmin laajempaa korvausvastuuta tiettyjä erityistilanteita lukuun ottamatta.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomen lainsäädännössä ei ole erityisiä säännöksiä niitä tilanteita varten, joissa matkustajalta evätään lennolle pääsy ylivaratulla lennolla. Asetuksen säännökset koskevat yksityisten oikeuksia ja veloitteita siten, että niitä on pidettävä lainsäädännön alaan kuuluvina.

IV osa Kilpailusäännöt ja muut yhteiset säännöt

1 luku Yrityksiin sovellettavat säännöt

ETA-sopimuksen 53—58 artiklassa on määräykset yrityksiin sovellettavista kilpailusäännöistä sekä niiden soveltamisesta. Näihin artikloihin liittyvät sopimuksen pöytäkirjat 21—25. Sopimuksen 59 artiklassa on julkisia yrityksiä koskevat erityismääräykset. ETA-sopimuksen osaksi otettavat EY:n kilpailusäännökset luettelaa liitteessä XIV, johon viitataan 60 artiklassa. Tarkemmat määräykset EFTAn valvontaviranomaisen toiminnasta ovat EFTAn valvon-

taviranomaisen perustamista koskevassa sopimuksessa.

ETA-sopimuksen kilpailusääntöjen perustelut esitetään seuraavassa edellä mainitussa järjestyksessä. EFTAn valvontaviranomaisen toimintaa koskevia määräyksiä selostetaan jäljempänä.

Sopimuksen kilpailumääräyksillä pyritään varmistamaan se, ettei kilpailu vääristyisi Euroopan talousalueella. Yhteiset kieltoperiaatteen mukaiset kilpailusäännöt ovat tarpeen sen estämiseksi, ettei tavaroiden ja palvelujen vapaan liikkuvuuden toteuttamista tehdä tyhjäksi yritysten välisillä kilpailunrajoituksilla tai käytämällä väärin määräävää markkina-asemaa. Määräävän markkina-aseman väärinkäytön kieltö sopimuksessa on ollut myös edellytyksenä sille, että sopimuspuolet ovat pitäneet keskinäisistä polkumyynnin vastaisista toimenpiteistä luopumista mahdollisena.

53 artikla. Artikla vastaa sisällöltään Rooman sopimuksen 85 artiklaa.

Kielletyt kilpailunrajoitukset

Artiklan 1 kohdassa luetellaan yritysten toteuttamat kilpailunrajoitukset, jotka ovat sopimuksen toiminnan kanssa ristiriidassa ja kiellettyjä, jollei artiklan 3 kohdan määräyksistä muuta johdu. Kiellon perustana on se, että yritykset voisivat pyrkiä artiklassa tarkoitettujen kilpailunrajoitusten avulla ylläpitämään kansallisten rajojen mukaisia kilpailulta suojattuja markkina-alueita ja siten tekemään tyhjäksi tavaroiden ja palvelujen vapaan liikkuvuuden toteuttamisesta saatavat edut. Artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä ovat:

- yritysten sopimukset;
- yritysten yhteenliittymien päätökset; sekä
- yhdenmukaistetut muut menettelytavat,

jotka saattavat vaikuttaa sopimuspuolten väliseen kauppaan ja joiden tarkoituksena on kilpailun estäminen, rajoittaminen tai vääristäminen Euroopan talousalueella taikka joiden seurauksena on kilpailun estyminen, rajoittaminen tai vääristäminen. Yritysten sopimuksilla tarkoitetaan yksityisoikeudellisten sopimusten avulla toteutettuja kilpailunrajoituksia. Yritysten yhteenliittymillä tarkoitetaan toimialajärjestöjä ja muita sellaisia yhteenliittymiä niiden oikeudellisesta muodosta riippumatta. Yhdenmukaistetuilla menettelytavoilla tarkoitetaan yritysten väliseen yhteisymmärrykseen pe-

rustuvaa yhdenmukaista markkinakäyttäytymistä, joka ei perustu oikeudellisesti sitovaksi tarkoitettuun sopimukseen tai muuhun oikeustoimeen.

ETA-sopimuksen kilpailusääntöjä sovelletaan kaikkeen sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaan elinkeinotoimintaan; hiilen ja teräksen tuotantoa ja kauppaa koskevat kuitenkin erityiset kilpailumääräykset. ETA-sopimuksen kilpailusääntöjen soveltamisalaa rajoittaa ETA-sopimuksen Rooman sopimusta suppeampi tavarakate, joka merkitsee sitä, ettei kilpailusääntöjä sovelleta jalostamattomiin maataloustuotteisiin. Tavarakaupan lisäksi kilpailusääntöjä sovelletaan myös palveluihin, esimerkiksi pankki- ja vakuutus toimintaan. Liikenteen osalta sopimus sisältää erityismääräyksiä.

Sopimuksen pöytäkirjassa 22 määritellään käsite ”yritys”. Määritelmä vastaa käytännössä käsitteen EY:ssä saamaa tulkintaa. Yrityksenä pidetään taloudellisen toiminnan yksikköä, joka voi olla esimerkiksi yhtiö, yhtymä, yksityinen elinkeinonharjoittaja tai yhdistys.

Yleisimmin sopimukset ja muut kilpailunrajoitukset, joihin sovelletaan artiklan 1 kohtaa, ovat hinnoittelua koskevia järjestelyjä, markkinoidenjakosopimuksia ja muita niihin verrattavia järjestelyjä kuten sopimuksia tuotannon rajoittamisesta, tuontia ja vientiä koskevia kilpailua rajoittavia sopimuksia, yksinmyynti- ja yksinostosopimuksia, valmistajien ylläpitämiä valikoivia jälleenmyyntiverkostoja, patenttisen sisäisopimuksia ja muita teollisoikeuksien käyttöön liittyviä kilpailunrajoitussopimuksia, tutkimus- ja kehityssopimuksia, järjestelyjä, joilla kilpailijat vaihtavat hintatietoja sekä valmistajien yhteisiä myyntiverkostoja.

EY:n tuomioistuin on antanut lukuisia ratkaisuja 1 kohtaa vastaavan Rooman sopimuksen 85 artiklan 1 kohdan tulkinnasta. Tämän oikeuskäytännön valossa EY:n kilpailusääntöjen soveltamisala on erittäin laaja.

Oikeuskäytännössä on kilpailunrajoitussopimusten lisäksi katsottu kielletyksi yhdenmukaiseksi toimenpiteeksi esimerkiksi yritysten välinen tietojenvaihto suunnitelluista hinnankorotuksista, kun sillä on ollut vaikutusta yrityksen päätöksentekoon (ks. tapaus 48/69, Imperial Chemical Industries Ltd v. komissio).

Kilpailunrajoitusten kieltö koskee sekä samalla tuotanto- ja jakeluportaalla toimivien yritysten välisiä järjestelyjä kilpailun rajoittamiseksi (horisontaaliset kilpailunrajoitukset) et-

tä eri jakeluportailla toimivien yritysten välisiä järjestelyjä (vertikaaliset kilpailunrajoitukset) (ks. tapaus 32/65, Italia v. neuvosto & komissio).

Artiklan soveltamisalaa rajoittaa merkittävästi se, että artiklaa samoin kuin määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä koskevaa artiklaa sovelletaan vain sellaisiin järjestelyihin, joilla saattaa olla suoria tai välillisiä kansalliset rajat ylittäviä vaikutuksia (ks. esimerkiksi tapaukset 56 ja 58/64, Consten & Grundig v. komissio sekä 56/65, Société Technique Minière v. Maschinenbau Ulm GmbH). Euroopan talousalueella sopimuksen 53 artikla tulee siis sovellettavaksi, mikäli yritysten välisellä kilpailua rajoittavalla sopimuksella saattaa olla kilpailua rajoittavaa vaikutusta EFTA-valtioiden keskinäisessä kaupassa tai niiden ja EY:n välisessä kaupassa. Jos kilpailunrajoituksen vaikutukset rajoittuvat vain yhden sopimuspuolen alueelle, ei 53 artiklaa sovelleta. Sama koskee tilanteita, joissa kilpailunrajoitus vaikuttaa vain EY:n jäsenvaltioiden väliseen kauppaan; tässä tilanteessa sovelletaan tapaukseen sopimuksen 2 artiklan nojalla EY:n kilpailusääntöjä. Jos kilpailunrajoitus vaikuttaa sekä EFTA-valtioiden keskinäiseen tai niiden ja EY:n väliseen kauppaan että EY:n jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, tapaukseen sovelletaan ETA-sopimuksen kilpailusääntöjä. Toimivaltainen valvontaviranomainen on tuolloin 56 artiklassa määrätyn edellytyksin joko EFTAn valvontaviranomainen tai komissio. EY on aikaisemmin soveltanut omia kilpailusääntöjään myös tällaisissa tapauksissa.

Edellä selostettu rajaus on periaatteessa merkittävä harkittaessa, tulisiko tutkittavana olevaan yksittäistapaukseen soveltaa ETA-sopimuksen kilpailusääntöjä vai Suomen omaa kilpailulainsäädäntöä. EY:n tuomioistuin on tältä osin tulkinnut Rooman sopimuksen 85 artiklaa laajentavasti, ja vain varsin harvoin katsonut, ettei EY:n kilpailusääntöjä olisi sovellettava.

EY:n tuomioistuin on myös katsonut, että kilpailunrajoitus on Rooman sopimuksen 85 artiklan perusteella kielletty vain silloin, kun rajoituksella voi olla huomionarvoista vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (ks. tapaus 22/71, Béguelin Import Co. et al v. SAGL Import Export et al.). EY:n komissio on myös julkaissut asiaa koskevan tiedonannon, jossa se määrittelee, mitkä järjestelyt sen mielestä yleensä ovat niin vähämerkityksisiä, ettei-

vät ne kuulu Rooman sopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa määrätyn kiellon soveltamisalaan. Järjestely ei yleensä kuulu artiklan soveltamisalaan, jos kilpailunrajoituksen kohteena olevien tavaroiden tai palvelujen markkinaosuus ei ylitä viittä prosenttia kyseisten tavaroiden tai palvelusten kokonaismarkkinoista ja jos järjestelyyn osallistuvien yritysten yhteenlaskettu liikevaihto ei ylitä 200 miljoonaa ECUa eli noin miljardia Suomen markkaa. ETA-sopimuksen mukaan EFTAn valvontaviranomaisen on omassa toiminnassaan otettava huomioon tämän tiedonannon (EYVL 1986, N:o C 231/2) sisältö.

Kiellettyjen sopimusten ja päätösten mitättömyys

Sopimuksen 53 artiklan 2 kohdan mukaan artiklan 1 kohdassa kielletyt sopimukset ja päätökset ovat mitättömiä. Mitättömyysseuraamus johtuu suoraan tästä ETA-sopimuksen määräyksestä, eikä mitättömyyden edellytyksenä siten ole se, että mitättömyys todettaisiin erillisellä päätöksellä. Kilpailunrajoitukset tai niiden rikkomisen varalle sovittuja sopimussakkoja tai muita seuraamuksia ei siten voida panna täytäntöön tuomioistuinmenettelyn avulla. EY:n tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan kuitenkin ainoastaan ne sopimuksen tai päätöksen osat, jotka sisältävät kiellettyjä kilpailunrajoituksia, ovat mitättömiä. Koko kyseessä oleva sopimus on mitätön vain, jos kilpailunrajoituksia koskevia osia ei voida erottaa sopimuksen muusta sisällöstä (ks. tapaukset 56 ja 58/64, Consten & Grundig v. komissio ja 56/65, Société Technique Minière v. Maschinenbau Ulm GmbH). Yhdenmukaistetuilta menettelytavoilta puuttuu määritelmän mukaan sopimusoikeudellinen sitovuus. Tämän takia ei 2 kohtaan ole tarpeen ottaa mainintaa niiden mitättömyydestä.

Poikkeusmenettely

Sopimuksen 53 artiklan 3 kohdassa määritellään, millä edellytyksin artiklan 1 kohdan nojalla periaatteessa kielletty kilpailunrajoitus voidaan sallia. Artiklan 1 kohta voidaan julistaa soveltumattomaksi, jos kyseessä oleva sopimus, sopimusten ryhmä tai muu järjestely parantaa tuotantoa taikka edistää teknistä tai taloudellista kehitystä taaten samalla kulutta-

jille kohtuullisen osan sopimuksesta tai järjestelystä koituvasta hyödystä. Lisäksi edellytetään, ettei kilpailunrajoituksella aseteta yrityksille näiden tavoitteiden saavuttamisen kannalta tarpeettomia rajoituksia ja ettei kilpailua markkinoilla kuitenkaan huomattavalta osin kokonaan poisteta.

Poikkeus voidaan myöntää yksityistapauksellisenä tai ryhmäpoikkeuksena. Yksityistapaukselliseen poikkeukseen liittyvää menettelyä selostetaan 55—58 artiklan kohdalla olevassa pöytäkirjan 21 perusteluissa ja ryhmäpoikkeukseen liittyvää menettelyä 60 artiklan kohdalla olevan liitteen XIV perusteluissa.

ETA-sopimuksen 55 artiklan ja siinä viitattujen liitteiden ja pöytäkirjojen nojalla EFTAn valvontaelimellä ja EY:n komissiolla on erikseen sovittujen toimivaltasääntöjen mukaan yksinomainen toimivalta myöntää poikkeuksia 53 artiklan soveltamisesta. Poikkeusta on erikseen haettava toimivaltaiselta valvontaviranomaiselta. Menettelymääräyksiä selostetaan jäljempänä 56 artiklan perustelujen yhteydessä.

Euroopan yhteisössä Rooman sopimuksen 85 artiklan kiellon täytäntöönpanosta säädetään asetuksessa N:o 17/62. Asetuksen 4 artiklassa vapautetaan tietyt sopimukset, päätökset ja menettelytavat kilpailunrajoituksia koskevan kiellon ja kilpailunrajoitusten ilmoitusvelvollisuuden soveltamisalasta. Tämän lisäksi EY:n neuvosto on antanut erityisiä asetuksia, joilla on annettu komissiolle mahdollisuus antaa yksityiskohtaisempia määräyksiä sallittujen sopimusryhmien ehdoista.

Komission ryhmäpoikkeusasetukset on otettu osaksi ETA-sopimusta ja luettelo näistä asetuksista sisältyy sopimuksen liitteeseen XIV. Jos yritysten tekemät sopimukset ovat ehdoiltaan ryhmäpoikkeusasetusten mukaisia, sopimukset ovat sallittuja, eikä niitä tarvitse ilmoittaa valvontaviranomaiselle.

Ryhmäpoikkeuksia on annettu seuraavista:

- yksinmyyntisopimukset (1983/83/ETY);
- yksinostosopimukset (1984/83/ETY);
- patenttilisenssisopimukset (2349/84/ETY);
- moottoriajoneuvojen jälleenmyynti ja huoltopalvelut (123/85/ETY);
- erikoistumissopimukset (417/85/ETY);
- tutkimus- ja kehityssopimukset (418/85/ETY);
- taitotietoa koskevat lisenssisopimukset (556/89/ETY); sekä
- luvakesopimukset (4087/88/ETY).

Asetuksella 1534/91/ETY komissiolle on an-

nettu toimivalta antaa tietynlaisia vakuutus sopimuksia koskevia ryhmäpoikkeusasetuksia. Lisäksi ryhmäpoikkeusasetuksia on annettu eräistä lentoliikennettä ja merikuljetuksia koskevista sopimuksista.

Ryhmäpoikkeusasetuksissa määritellään kunkin sopimustyyppin osalta, millaisia sopimusehtoja sallittuihin järjestelyihin saa sisältyä (niin kutsuttu valkoinen lista) ja millaisia taas ei hyväksytä (niin kutsuttu musta lista). Ryhmäpoikkeusasetukset on annettu määräajaksi, yleensä 10—15 vuodeksi. Asetusten ensimmäisessä artiklassa määritellään kunkin asetuksen soveltamisala. Ryhmäpoikkeusasetuksissa on määritelty kyseisen tuotteen markkinaosuuden ja osallistuvien yritysten liikevaihdon suuruuden osalta ylärajat, joiden rajoissa ryhmäpoikkeusta voidaan soveltaa. Kuitenkin komissiolla on yksittäistapauksissa aina mahdollisuus puuttua tapaukseen, jos se katsoo, että sopimuksen perusteella kilpailu yhteismarkkinoilla merkittävästi estyy.

Uudemmissa, vuoden 1984 jälkeen annetuissa ryhmäpoikkeusasetuksissa on otettu käyttöön järjestelmä, jolla pyritään yksinkertaistamaan käsittelyä. Tämän mukaisesti erilaiset sopimusehdot luokitellaan kuuluviksi joko niin kutsuttuun mustaan, valkoiseen tai harmaaseen listaan. Mikäli sopimus ei sisällä mustan listan ehtoja, mutta siinä on kilpailua rajoittavia määräyksiä, joita ei ole myöskään valkoisen listan ehdoissa, edellytetään sen ilmoittamista komissiolle. Jollei komissio vastusta ryhmäpoikkeuksen soveltamista kyseiseen sopimukseen kuuden kuukauden kuluessa, se katsotaan asetuksen mukaiseksi ja sallituksi (vastustusmenettely).

Valikoivaa eli selektiivistä myyntiä seuraavalle myyntiporaalle ei periaatteessa katsota artiklan 53 vastaiseksi, mikäli jälleenmyyjät valitaan johdonmukaisesti ja laadullisin perustein ja jos valikoivaa myyntiä voidaan pitää kyseisen tuotteen ominaisuuksien kannalta perusteltuna. Tämän lisäksi ryhmäpoikkeusasetuksia on annettu tietyille jakelusopimuksille, joilla niihin sisältyvistä kilpailua rajoittavista ehdoista huolimatta katsotaan olevan tuotteiden jakelua tehostavia vaikutuksia. Tällaisia sallittuja sopimuksia ovat asetuksissa määriteltyin ehdoin yksinmyynti- ja yksinostosopimukset oluen myyntiä ja huoltoasemia koskevina erityisehtoineen. Sellaisia yksinmyyntisopimuksia ei kuitenkaan saa tehdä, joilla estetään tavaroiden rinnakkaistuonti toisista jäsenvalti-

tietojen perusteella aihetta ryhtyä 53 artiklan 1 kohdan tai 54 artiklan johdosta toimenpiteisiin tietyn sopimuksen, päätöksen tai menettelytavan suhteen.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

ETA-sopimuksen aineellisilla kilpailusäännöillä puututaan merkittävästi sopimusvapautteen ja yritysten oikeusasemaan. Tämän takia niiden on katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan huolimatta siitä, että ne eivät varsinaisesti ole ristiriidassa Suomen kilpailulainsäädännön kanssa sen takia, että viimeksi mainitulla on eri soveltamisala kuin ETA-sopimuksen kilpailusäännöllä.

Sopimuksen aineellisten kilpailusääntöjen johdosta ei ole tarpeellista tehdä muutoksia Suomen voimassa olevaan lainsäädäntöön. Tämä johtuu siitä, että kilpailua koskevat artiklat ovat sellaisenaan sovellettavaa oikeutta, jolla on yleensä eri soveltamisala kuin Suomen lainsäädännöllä.

Suomen oikeusjärjestyksessä ei nykyisin ole ryhmäpoikkeusasetuksia vastaavia määräyksiä. Tämä johtuu siitä, että Suomen kilpailulainsäädäntö perustuu niin sanotulle väärinkäyttöperiaatteelle, kun taas EY:n ja myös Euroopan talousalueen kilpailusäännöt perustuvat niin sanotulle kieltoperiaatteelle. ETA-sopimuksen osana ryhmäpoikkeusasetukset ovat sellaisinaan voimassa Suomessa sopimuksen voimaansaattamislain nojalla.

54 artikla. Artikla vastaa sisällöltään Rooman sopimuksen 86 artiklaa. Artiklassa kielletään määräävän markkina-aseman väärinkäyttö. Jotta artikla tulisi sovellettavaksi, on yrityksellä oltava tietyn tuotteen tai palvelun osalta määräävä asema koko sopimuksen soveltamisalueella tai sen huomattavalla osalla. Lisäksi määräävän markkina-aseman väärinkäytöllä on oltava vaikutusta sopimuspuolten välillä käytävään kauppaan. Artiklan kiellosta ei voida myöntää poikkeuksia.

Artiklassa ei ole määritelty, millainen markkina-asema on katsottava määrääväksi. EY:n oikeuskäytännön mukaan yritys voi olla määräävässä markkina-asemassa vain, jos sen markkinaosuus on huomattava. Arviointiin vaikuttaa prosenttimääräisen markkinaosuuden lisäksi muun muassa olemassa olevien kilpailijoiden lukumäärä. Jos esimerkiksi yrityksen markkinaosuus on useita kertoja suu-

rempi kuin sen lähimmän kilpailijan markkinaosuus, on sillä katsottava olevan määräävä markkina-asema (ks. tapaus 27/76, United Brands Company et al. v. komissio). Yrityksen on katsottava olevan määräävässä markkina-asemassa myös silloin, kun se voi toimia markkinoilla itsenäisesti, kiinnittämättä huomiota kilpailijoidensa toimintaan (ks. tapaus 102/77, Hoffman- La Roche v. Centrafarm). Käytännössä merkittävimäksi kysymykseksi arvioitaessa määräävään markkina-aseman olemassaoloa muodostuu olennaisten tuotemarkkinoiden määrittely.

Ei ole välttämätöntä, että yrityksellä on määräävä markkina-asema koko ETA-sopimuksen soveltamisalueella. Riittävää on, jos määräävä markkina-asema on tietyissä valtioissa tai ääritapauksessa jopa yhdessäkin valtiossa tai sen osassa (ks. tapaukset 40-48/73, 50/73, 54-56/73, 111/73, 113/73, 114/73, Cooperatieve vereining "Suiker Unie" UA et al. v. komissio).

Artiklassa mainitaan useita esimerkkejä määräävän markkina-aseman väärinkäytöstä. Määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä on muun muassa kohtuuttomien osto- tai myyntihintojen taikka muiden kohtuuttomien kauppaehtojen määrääminen, tuotannon, markkinoiden tai teknisen kehityksen rajoittaminen kuluttajien vahingoksi, eri kauppakumppaneiden syrjijminen samanlaisia suorituksia koskevissa ehdoissa sekä sellaisten lisäsuoritusten vaatiminen kauppakumppaneilta, jotka eivät ole luonteensa tai kauppatavan mukaan yhteydessä varsinaiseen sopimuksen kohteeseen. Jos määräävässä markkina-asemassa oleva yritys esimerkiksi laskuttaa asiakkailtaan eri hintoja sen perusteella, että jotkut asiakkaista ovat liikesuhteissa myös muiden valmistajien kanssa, on tällainen toiminta määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä (ks. edellä mainitut tapaukset "Suiker Unie" ja United Brands). Määräävän markkina-aseman väärinkäyttönä on pidetty myös sitä, että yritys on myöntänyt niin sanotun uskollisuusalennuksen vain sellaisille ostajille, jotka eivät ole olleet liikesuhteissa määräävässä markkina-asemassa olevan yrityksen kilpailijoihin (ks. edellä mainittu tapaus Hoffman- La Roche v. Centrafarm).

Sopimuksen 54 artiklassa kielletään määräävän aseman väärinkäyttöä. Määräävää asemaa sinänsä ei ole kielletty. Määräävän aseman ja sen väärinkäytön erillään pitämisessä voi syntyä tulkintatilanteita. Artiklassa ei määritellä sitä, milloin yritys on määräävässä asemassa.

EY:n komissio määritteli Continental Can -tapauksessa (6/72) määräävässä markkina-asemassa olevaksi yrityksen, jolla on mahdollisuus muista riippumattomaan markkinakäyttämiseen, mikä puolestaan mahdollistaa sen, että yritys voi toimia ottamatta sanottavasti huomioon kilpailijoita. Tärkeä tekijä määräävän markkina-aseman määrittelyssä on yrityksen markkinaosuus.

Määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä koskeva artikla on merkityksellinen myös palvelusektorilla. EY:n oikeuskäytännön mukaan muun muassa kansalliset tekijänoikeuksia hallinnoivat yhdistykset ovat yrityksiä, joilla on määräävä markkina-asema. Useissa oikeustapauksissa tuomioistuin on katsonut yhdistysten toiminnan, joka on syrjinyt ulkomaisia tekijänoikeuden haltijoita tai pyrkinyt estämään yhdistysten jäsenten yhteydet muihin vastaaviin yhdistyksiin tai yrityksiin, määräävän markkina-aseman väärinkäytöksi (ks. esimerkiksi tapaus 22/79, Greenwich Film Productions v. SACEM ja 7/82, GVL v. komissio).

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Artiklan määräysten voimaansaattamiseen soveltuu se, mitä edellä on esitetty 53 artiklan voimaansaattamisesta.

55 artikla. Sopimuksen 55 artiklan 1 kohdassa viitataan pöytäkirjaan 21 ja liitteeseen XIV. Ne sisältävät määräyksiä kilpailusääntöjen soveltamisesta. Liitteen XIV sisältöä selostetaan jäljempänä 60 artiklan perustelujen yhteydessä. Kohdassa määrätään myös, että komission ja EFTAn valvontaviranomaisen tehtävänä on varmistaa, että 53 ja 54 artiklaan sisältyviä periaatteita noudatetaan. Toimivaltaisen viranomaisen on tutkittava tapauksia, joissa epäillään näitä periaatteita rikotun. Viranomaisen on tehtävä nämä tutkimukset yhteistyössä kansallisten viranomaisten kanssa.

Havaittuaan kilpailusääntöjä rikotun toimivaltaisen viranomaisen on ehdotettava toimenpiteitä sääntöjen rikkomisen lopettamiseksi. Jos sääntöjen rikkomista ei lopeteta, toimivaltaisen valvontaviranomaisen on artiklan 2 kohdan mukaan tehtävä asiassa perusteltu päätös, jonka se voi julkaista. Viranomainen voi myös valtuuttaa valtion, jonka alueesta on kysymys, ryhtymään erikseen päätöksessä määriteltäviin toimenpiteisiin. Se voi myös vaatia toista valvontaviranomaista valtuuttamaan kysymykses-

sä olevan valtion ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin. Sopimuksen 58 artiklan mukaan valvontaviranomaisten on harjoitettava yhteistyötä varmistaakseen kilpailusääntöjen yhdenmukaisen valvonnan koko Euroopan talousalueen alueella. Yksityiskohtaiset määräykset yhteistyöstä sisältyvät pöytäkirjoihin 23 ja 24.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomen lainsäädäntöön tehtävien muutosten tarvetta on selostettu edellä 53 artiklan perustelujen yhteydessä. Artiklan määräykset merkitsevät sitä, että muu kuin suomalainen viranomainen, siis EFTAn valvontaviranomainen ja erässä tapauksissa EY:n komissio, on toimivaltainen antamaan sitovia päätöksiä yritysten kilpailua rajoittavista toimenpiteistä. EFTAn valvontaviranomaisella on erikseen määritellyissä tapauksissa myös oikeus hallinnollisessa menettelyssä määrätä suomalaisille yrityksille maksettavaksi sakkoja, sekä suorittaa tutkimuksia suomalaisten viranomaisten avustuksella Suomessa, esimerkiksi tehdä tutkimuskäynnejä yrityksissä. Lisäksi sopimuksen kilpailusääntöjen mukaan suomalaiset yritykset ovat velvollisia omasta aloitteestaan ilmoittamaan toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle sellaisista omista hankkeistaan, jotka saattavat rajoittaa kilpailua ETA-sopimuksessa kielletyllä tavalla. Näissä tapauksissa ainoastaan valvontaviranomaisella on toimivalta tehdä päätös siitä, voidaanko kilpailunrajoitus sallia.

EFTAn valvontaviranomaisen toimivalta merkitsee julkisen vallan käyttöä Suomessa sisältävien tehtävien uskomista kansainväliselle toimielimelle, mikä merkitsee tältä osin poikkeusta hallitusmuodon hallintoa koskevista säännöksistä, ja sopimus on saatettava voimaan perustuslainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävällä lailla.

56 artikla. Sopimuksen 56 artikla sisältää määräyksiä EFTAn valvontaviranomaisen ja EY:n komission välisestä toimivallan jaosta. Artiklan 1 kohdan mukaan EFTAn valvontaelin on toimivaltainen yksittäisissä 53 artiklan soveltamista koskevilla tapauksissa, jotka vaikuttavat vain EFTA-valtioiden väliseen kauppaan. EFTAn valvontaviranomainen on toimivaltainen myös silloin, kun tapauksessa tutkittavien yritysten liikevaihdosta Euroopan talousalueelta tulee vähintään 33 prosenttia EFTA-valtioiden alueelta. Edellä mainitussa

tapauksessa toimivaltainen viranomaisena on kuitenkin EY:n komissio, mikäli tapauksella on vaikutusta EY:n jäsenmaiden väliseen kauppaan. Muissa 53 artiklan soveltamista koskevissa tapauksissa on toimivaltainen viranomaisena komissio. Ratkaistessaan tapauksen komission on otettava huomioon yrityskeskittymien valvontaa koskevan 58 artiklan valvontaviranomaisten yhteistyötä koskevan pöytäkirjan 21, hiili- ja teräskauppaa koskevan pöytäkirjan 23 sekä liitteen XIV määräykset.

Artiklan 2 kohdan mukaan määrävän markkina-aseman väärinkäyttöä koskevissa tapauksissa toimivaltainen viranomaisena on se viranomaisena, jonka toimialueella kysymyksessä olevalla yrityksellä on määrävän asema. Jos sillä on määrävän asema sekä EFTAn että EY:n alueella, sovelletaan 1 kohdassa olevia toimivallan jakoa koskevia määräyksiä.

Artiklan 3 kohdan mukaan yksittäiset, 1 kohdan c alakohdan mukaiset tapaukset, joilla ei ole huomionarvoista vaikutusta EY:n jäsenmaiden väliseen kauppaan tai kilpailuun yhteisössä, on EFTAn valvontaviranomaisen ratkaistava.

Artiklan 4 kohdassa viitataan pöytäkirjaan 22, jossa määritellään ”yrityksen” ja ”liikevaihdon” käsitteet.

57 artikla. Sopimuksen 57 artiklan 1 kohdassa julistetaan yrityskeskittymät, joiden tuloksena on tehokasta kilpailua merkittävästi haittaavan määrävän markkina-aseman syntyminen tai vahvistuminen sopimuksen soveltamisalueella tai sen huomattavalla osalla, sopimuksen kanssa ristiriitaisiksi.

Artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan komissiolla on, oikeudesta muutoksenhakuun EY:n tuomioistuimessa johtuvin rajoituksin, toimivalta kaikissa niissä tapauksissa, jotka kuuluvat yrityskeskittymien valvonnasta annetun asetuksen N:o 4064/89 soveltamisalaan. Komission on tässä tehtävässään noudatettava pöytäkirjojen 21 ja 24 sekä liitteen XIV määräyksiä. Tämä on poikkeus yleissäännöstä, jonka mukaan toimivaltaisia valvontaviranomaisia ovat komissio tai EFTAn valvontaviranomaisena.

Artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan EFTAn valvontaviranomaisena on toimivaltainen tapauksissa, joissa EY:n komissiolla ei ole toimivaltaa. Tällä määräyksellä ei asetuksen N:o 4064/89 ja komission noudattaman valvontapolitiikan valossa näytä olevan sanottavaa käytännön merkitystä. Sopimuksen 57 artikla

koskee vain kansainvälisellä tasolla vaikuttavia yrityskeskittymiä, joiden osalta sen soveltamisala määrittyy asetuksen N:o 4064/89 ja pöytäkirjan 21 nojalla laadittavan vastaavan EFTAn sääntelyn perusteella. Artiklasta ei johdu Suomelle sen enempää kuin muillekaan EFTAn tai EY:n jäsenvaltioille velvoitetta toteuttaa kansallisella tasolla yrityshankintojen etukäteisvalvontaan perustuva keskittymisen vastainen järjestely.

58 artikla. Artiklan mukaan sopimuspuolten toimivaltaiset viranomaiset ovat yhteistyössä pöytäkirjojen 23 ja 24 määräysten mukaisesti kilpailua koskevan yhdenmukaisen valvonnan kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi kaikkialla Euroopan talousalueella sekä kilpailusääntöjen yhtenäisen täytäntöönpanon, soveltamisen ja tulkinnan edistämiseksi.

Kilpailusääntöihin liittyvät pöytäkirjat

ETA-sopimuksen yrityksiin sovellettavia kilpailusääntöjä koskevat tarkemmat määräykset sisältyvät pöytäkirjoihin 21—25. Pöytäkirjaan 21 viitataan 55—57 artiklassa, pöytäkirjaan 22 viitataan 56 artiklassa, pöytäkirjaan 23 viitataan 56 ja 58 artiklassa ja pöytäkirjaan 24 viitataan 57 ja 58 artiklassa. Hiili- ja terästuotteisiin sovellettavat kilpailusäännöt sisältävään 25 pöytäkirjaan viitataan hiili- ja terästuotteita koskevassa 27 artiklassa.

Pöytäkirja 21

Pöytäkirjassa 21 määritellään tarkemmin, miten ETA-sopimuksen kilpailusääntöjä sovelletaan. Pöytäkirjan mukaan EFTA-valtiot sitoutuvat antamaan EFTAn valvontaviranomaiselle vastaavan toimivallan ja tehtävät kuin komissiolla on Rooman sopimuksen sekä Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamisopimuksen nojalla. Näitä valtuuksia ja tehtäviä selostetaan EFTAn valvontaviranomaisesta koskevan sopimuksen yhteydessä. Pöytäkirjan 4 artiklan 1 kohdan mukaan sellaiset sopimuksen 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut sopimukset, päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka tehdään sopimuksen voimaantulon jälkeen ja joiden osalta järjestelyn osapuolet hakevat 53 artiklan 3 kohdan mukaista päätöstä, on ilmoitettava toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle. Pöytäkirjan 4 artiklan 1 kohtaa

ei sovelleta silloin, kun toimenpiteen osapuolena on vain yhden EY:n tai EFTAn jäsenvaltion yrityksiä, ja järjestelyt eivät liity sopimuspuolten tuontiin tai vientiin. Mainittua kohtaa ei liioin sovelleta silloin, kun osapuolena on ainoastaan kaksi yritystä ja järjestelyt ainoastaan rajoittavat toisen yrityksen hintojen määrittämistä tai kauppaehtoja niiden tavaroiden osalta, jotka se on saanut sopimuksen tehneeltä toiselta yritykseltä jälleenmyyntiä varten. Sama koskee osapuolen teollisoikeuksien käyttöä koskevia rajoituksia. Mainittua kohtaa ei sovelleta liioin silloin, kun toimenpiteiden ainoana tarkoituksena on yhtenäisten standardien tai tyyppien kehittäminen, yhteinen tutkimus tai kehittäminen taikka pöytäkirjan 4 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettu rajattu erikoistuminen tuotteiden valmistamisessa. Nämä sopimukset, päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat voidaan kuitenkin ilmoittaa toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle.

Pöytäkirjan 5 artiklan mukaan sellaiset sopimuksen 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden, jotka ovat voimassa sopimuksen voimaantuloa hetkellä, on ilmoitettava toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle kuuden kuukauden kuluessa sopimuksen voimaantuloa. Tämä ei koske kuitenkaan 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä. Nekin voidaan ilmoittaa toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle.

Mikäli sopimuksen 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen järjestelyt, jotka ovat olemassa sopimuksen voimaantuloa hetkellä ja jotka on ilmoitettu valvontaviranomaiselle tämän pöytäkirjan 5 artiklan mukaisesti, eivät täytä sopimuksen 53 artiklan 3 kohdassa määrättyjä edellytyksiä, ja yritykset tai niiden yhteenliittymät kieltäytyvät muuttamasta niitä siten, että ne eivät olisi enää 53 artiklan 1 kohdan vastaisia tai että ne täyttäisivät 53 artiklan 3 kohdassa määrättyjä edellytykset, toimivaltainen valvontaviranomainen määrää 53 artiklan 1 kohdassa määritellyn kiellon kestosta. Edellä mainittu ei koske pöytäkirjan 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä, jotka ovat voimassa sopimuksen voimaantuloa hetkellä.

Sakkoja sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan rikkomisesta ei voida määrätä niistä pöytäkirjan 5 ja 6 artiklassa tarkoitetuista järjestelyistä, jotka on ilmoitettu määräajassa. Sopimuspuolten on varmistettava, että tarvittava apu sopimuksessa tarkoitettujen tutkimusten tekemisel-

le on annettavissa EFTAn valvontaviranomaiselle ja komissiolle kuuden kuukauden kuluessa sopimuksen voimaantuloa.

Sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan vastaisiin toimenpiteisiin ei sovelleta kilpailunrajoituksia koskevaa kieltoa silloin, kun kyseiset järjestelyt muutetaan kuuden kuukauden kuluessa sopimuksen voimaantuloa sellaisiksi, että ne täyttävät liitteessä XIV mainituissa ryhmäpoikkeusasetuksissa säädetyt edellytykset. Sama koskee 53 artiklan 1 kohdan vastaisia ETA-sopimuksen voimaantuloa hetkellä voimassa olevia järjestelyjä, jotka muutetaan kuuden kuukauden kuluessa tuosta hetkestä sellaisiksi, etteivät ne enää ole mainitun kohdan vastaisia.

Sellaiset Rooman sopimuksen 85 artiklan 3 kohdan mukaiset yksittäiset poikkeukset, jotka ovat voimassa sopimuksen voimaantuloa hetkellä, jatkuvat niiden voimassaoloajan loppuun normaalisti tai komission määräämään aikaisempaan ajankohtaan asti.

Pöytäkirja 22

Pöytäkirjassa määritellään termit ”yritys” ja ”liikevaihto”. Pöytäkirjan 1 artiklan mukaan yritys on yksikkö, joka harjoittaa luonteeltaan kaupallista tai taloudellista toimintaa. Pöytäkirjan 2 artiklan mukaan 56 artiklaa sovellettaessa ”liikevaihtoon” on katsottava kuuluvan kaikki ne tuotot, jotka ovat kertyneet asianomaisille yrityksille Euroopan talousalueella viimeksi päättyneen tilikauden aikana sellaisten tuotteiden myynnistä ja palveluiden tuottamisesta, jotka kuuluvat yrityksen varsinaisen toiminnan piiriin, kuitenkin vähennettyinä myynnissä myönnettyjen alennusten sekä arvonnäköveron ja muiden liikevaihtoon välittömästi liittyneiden verojen määrällä.

Pöytäkirjan 3 ja 4 artiklassa määrätään luotto- ja rahoituslaitosten, vakuutusyritysten sekä tiettyyn kilpailunrajoitusryhmiin osallistuvien yritysten osalta poikkeuksesta 2 artiklassa olevasta määritelmästä.

Pöytäkirjan 5 artiklan mukaan yksittäisten tapausten koskiessa hiili- ja terästuotteita, jotka kuuluvat pöytäkirjan 25 soveltamisalaan, liikevaihdoksi tapausten kohdentamista ajatellen on ymmärrettävä se liikevaihto, joka saadaan näistä tuotteista. Jos yksittäinen tapaus koskee sekä hiili- ja terästuotteita että muita, sopimuksen 53 ja 54 artiklassa tarkoitettuja tuotteita, sovellettava liikevaihto ratkaistaan

ottamalla huomioon kaikki tuotteet ja palvelut siten, kuin pöytäkirjan 2 artiklassa määrätään.

Pöytäkirja 23

Pöytäkirjan mukaan EFTAn valvontaviranomaisen ja EY:n komission on vaihdettava tietoja keskenään ja toistensa pyynnöstä kuuluttava toisiaan yleisistä valvontaan liittyvistä kysymyksistä. Valvontaviranomaisten on sisäisten sääntöjensä mukaisesti oltava yhteistyössä käsitellessään yksittäisiä tapauksia 56 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdan ja 2 kohdan toisen virkkeen mukaisesti pöytäkirjassa määrättyllä tavalla.

Pöytäkirjan 2 artiklassa määrätään valvontaviranomaisten tietojen vaihdosta ja siihen liittyvästä määräajasta sovellettaessa sopimuksen edellä mainittuja määräyksiä. Toimivaltaitten valvontaviranomaisten on kuuluttava toisiaan:

— julkaistessaan aikomuksensa antaa puuttumattomuustodistus;

— julkaistessaan aikomuksensa tehdä päätös 53 artiklan 3 kohdassa tarkoitettusta hakeuksesta;

— antaessaan asianosaisille yrityksille tai yritysten yhteenliittymille virallisesti tiedoksi niitä vastaan esitettävät väitteet.

Näihin edellä mainittuun sopimuskohtaan liittyviin yritysten kuulemisiin on kutsuttava myös toinen valvontaviranomainen sekä sen valtion edustaja, jota asia koskee.

Toimivaltaisen valvontaviranomaisen on myös ilmoitettava toiselle valvontaviranomaiselle päivämäärästä, milloin pidetään kokous kilpailunrajoituksia ja määräävää asemaa käsittelevän neuvoa-antavan komitean kanssa, ja toimitettava kokoukseen liittyvät asiakirjat. Toisella valvontaviranomaisella ja sen toimivaltan alaisella valtiolla, jota asia koskee, on oikeus olla edustettuina toisen valvontaviranomaisen neuvoa-antavissa komiteoissa ja ilmaista kantansa niiden kokouksissa. Niillä ei ole kuitenkaan oikeutta osallistua päätöksentekoon.

Valvontaviranomaisen lähettäessä vaatimuksen tietojensaannista sellaiselle yritykselle tai yritysten yhteenliittymälle, joka sijaitsee toisen valvontaviranomaisen alueella, sen on samalla lähetettävä jäljennös vaatimuksista toiselle valvontaviranomaiselle.

Pöytäkirjan 8 artiklassa määrätään valvon-

taviranomaisten välisestä virka-avusta. Sen mukaisesti toimivaltaisen valvontaviranomaisen pyynnöstä on toisen valvontaviranomaisen sisäisten sääntöjensä mukaisesti ryhdyttävä tutkimaan asiaa toimialueellaan, jos tätä pyytänyt toimivaltainen valvontaviranomainen pitää sitä tarpeellisena. Sopimuksen 56 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdan sekä 2 kohdan toisen virkkeen soveltamisalaan kuuluvien tutkimusten suorittamisesta ja tutkimusten tuloksista on ilmoitettava toiselle valvontaviranomaiselle.

Pöytäkirjan soveltamisen yhteydessä kertyneitä tietoja saadaan käyttää ainoastaan 53 ja 54 artiklan mukaisissa menettelyissä. Salassapitovelvollisuuden alaisia tietoja ei saa ilmaista sivullisille.

Yritysten on sopimuksia ilmoittaessaan osoitettava ilmoituksensa toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle 56 artiklan mukaisesti. Valitukset voidaan osoittaa jommallekummalle valvontaviranomaiselle.

Yrityksillä on oikeus ilmoitusten, hakemusten ja valitusten yhteydessä käyttää valintansa mukaan mitä tahansa EFTA-valtioiden tai Euroopan yhteisön virallisista kielistä, joita kyseisen viranomaisen on vastaavasti käytettävä tuossa asiassa.

Pöytäkirja 24

Yrityskeskittymien valvonnassa harjoitettava yhteistyöstä tehdyn pöytäkirjan 24 mukaan EFTAn valvontaviranomaisen ja komission on annettava toisilleen tiedoksi yleiset valvontaan liittyvät kysymykset ja neuvoteltava niistä, jos jompikumpi valvontaviranomaisista pyytää sitä.

Pöytäkirjan 2 artiklan mukaan yhteistyöhön on ryhdyttävä, jos

a) EFTA-valtioiden alueella olevien asianomaisten yritysten liikevaihto on vähintään 25 prosenttia niiden kokonaisliikevaihdosta sopimuksen soveltamisalueella; tai

b) asianomaisista yrityksistä vähintään kahden liikevaihto on EFTA-valtioiden alueella erikseen yli 250 miljoonaa ECUa; taikka

c) yrityskeskittymä on omiaan johtamaan määräävän aseman muodostumiseen tai lujittumiseen, minkä seurauksena tehokas kilpailu estyisi merkittävästi EFTA-valtioiden alueella tai sen huomattavalla osalla.

Yhteistyöhön on ryhdyttävä myös, jos yrityskeskittymä uhkaa johtaa määräävän aseman

syntymiseen tai lujittumiseen, minkä seurauksena tehokas kilpailu estyisi merkittävästi jonkin EFTA-valtion sellaisilla markkinoilla, joilla on erillisen markkina-alueen kaikki tunnusmerkit, siitä riippumatta onko se sopimuksen soveltamisalueen huomattava osa, tai jos EFTA-valtio haluaa ryhtyä toimiin 7 artiklassa mainittujen oikeutettujen etujen suojaamiseksi.

Pöytäkirjan 3 artiklan mukaan komission on toimitettava EFTAn valvontaviranomaiselle jäljennökset 2 artiklan 1 ja 2 a kohdassa tarkoitettuja tapauksia koskevista ilmoituksista kolmen arkipäivän kuluessa sekä mahdollisimman pian jäljennökset komission haltuun tallennetuista tai sen antamista tärkeimmistä asiakirjoista. Komission on sopimuksen 57 artiklan täytäntöönpanoa varten säädettyjä menettelyjä toteuttaessaan oltava kiinteässä ja jatkuvassa yhteydessä EFTAn valvontaviranomaisiin. EFTAn valvontaviranomainen ja EFTA-valtiot voivat ilmaista kantansa näiden menettelyjen yhteydessä. Pöytäkirjan 6 artiklan tarkoituksen toteuttamiseksi komission on hankittava tarvittavat tiedot asianomaisen EFTA-valtion toimivaltaiselta viranomaiselta ja annettava sille tilaisuus ilmoittaa oma kantansa missä tahansa menettelyjen vaiheessa, kunnes artiklassa tarkoitettu päätös on tehty. Komission on 2 artiklan 1 ja 2 a kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa kehotettava EFTAn valvontaviranomaista lähettämään edustajansa asianomaisten yritysten kuulemistilaisuuksiin. Myös EFTA-valtiot voivat lähettää niihin edustajansa.

Pöytäkirjan 5 artiklan mukaan EY:n komission on 2 artiklan 1 ja 2 a kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa hyvissä ajoin ilmoitettava EFTAn valvontaviranomaiselle, milloin EY:n yrityskeskittymiä käsittelevä neuvoo-antava komitea kokoontuu, ja toimitettava sille keskeinen asiaa koskeva aineisto. Kaikki EFTAn valvontaviranomaisen kyseistä menettelyä varten toimittama aineisto, myös EFTA-valtioista oleva, on esitettävä EY:n yrityskeskittymiä käsittelevälle neuvoo-antavalle komitealle EY:n komission toimittaman keskeisen asiaa koskevan aineiston ohella. EFTAn valvontaviranomaisella ja EFTA-valtioilla on läsnäolo-oikeus EY:n yrityskeskittymiä käsittelevässä neuvoo-antavassa komiteassa ja oikeus ilmaista siellä kantansa; äänioikeutta niillä ei kuitenkaan ole.

Pöytäkirjan 6 artiklan mukaan EY:n komission on päätöksellään, joka on viipymättä

annettava tiedoksi asianomaisille yrityksille, EY:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ja EFTAn valvontaviranomaiselle, siirrettävä ilmoituksen tarkoittaman yrityskeskittymän tapaus sille EFTA-valtiolle, jossa keskittymä uhkaa johtaa sellaisen määräävän aseman syntymiseen tai lujittumiseen, jonka seurauksena tehokas kilpailu estyisi merkittävästi jonkin EFTA-valtion sellaisilla markkinoilla, joilla on erillisen markkina-alueen kaikki tunnusmerkit, siitä riippumatta onko se sopimuksen soveltamisalueen huomattava osa.

Jokainen EFTA-valtio voi artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa vedota EY:n tuomioistuimeen samoin perustein ja ehdoin kuin EY:n jäsenvaltio Rooman sopimuksen 173 artiklan nojalla ja varsinkin pyytää sovellettavaksi väliaikaistoimia, jotta se saisi soveltaa kansallista kilpailulainsäädäntöään.

Pöytäkirjan 7 artiklassa todetaan, että vaikka EY:n komission yksinomaisessa toimivallassa on käsitellä sellaisia yrityskeskittymiä koskevat asiat, joilla on asetuksessa N:o 4064/89 tarkoitettua yhteisönlajajuista merkitystä, EFTA-valtiot voivat ryhtyä tarvittaviin toimiin suojatakseen oikeutettuja etujaan, joita ei mainitun asetuksen mukaan oteta huomioon, jos ne ovat yhteensopivia sopimuksessa suoraan tai välillisesti edellytettujen yleisten periaatteiden ja sopimuksen muiden määräysten kanssa.

Yleistä turvallisuutta, julkisten tiedotusvälineiden moniarvoisuutta ja vakavaraisuusvalvontaa koskevia säännöksiä on pidettävä 1 kohdassa tarkoitettuina oikeutettuina etuina. Mahdollisista muista yleisistä eduista on kulloinkin tiedotettava komissiolle, joka voi hyväksyä ne ja siten mahdollistaa edellä tarkoitettuihin toimiin ryhtymisen, jos ne ovat yhteensopivia sopimuksessa suoraan tai välillisesti edellytettujen yleisten periaatteiden ja sopimuksen muiden määräysten kanssa. Komission on ilmoitettava päätöksestään EFTAn valvontaviranomaiselle ja asianomaiselle EFTA-valtiolle kuukauden kuluessa mainitusta ilmoituksesta.

Virka-avusta määrätään 8 artiklassa siten, että EY:n komissiolla on sille 57 artiklan täytäntöönpanemiseksi annettuja tehtäviä suorittaessaan oikeus pyynnöstä saada EFTAn valvontaviranomaiselta ja EFTA-valtioilta kaikki tarvittavat tiedot.

Lähetettäessään tietojensaantipyynnön EFTAn valvontaviranomaisen alueella olevalle henkilölle, yritykselle tai yrityskeskittymälle komission on samalla toimitettava siitä jäljen-

nös EFTAn valvontaviranomaiselle. Jollei edellä tarkoitettu henkilö, yritys tai yritysten yhteenliittymä toimita pyydettyjä tietoja komission määräämän ajan kuluessa taikka toimittaa tiedot vajavaisina, EY:n komission on asiasta tekemänsä päätöksen nojalla vaadittava tietojen toimittamista ja lähetettävä jäljennös päätöksestään EFTAn valvontaviranomaiselle. EFTAn valvontaviranomaisen on komission pyynnöstä toimitettava alueellaan tarvittavat tutkimukset. Komissiolla on oikeus lähettää edustajansa toimitettaviin tutkimuksiin ja osallistua niihin aktiivisesti.

Pöytäkirjan 9 artiklan mukaan sen soveltamisen yhteydessä kertyneitä tietoja saadaan käyttää ainoastaan sopimuksen 57 artiklan mukaisissa menettelyissä. Komissio, EFTAn valvontaviranomainen, EY:n jäsenvaltioiden ja EFTA-valtioiden toimivaltaiset viranomaiset ja niiden virkamiehet ja toimihenkilöt eivät saa ilmaista sivullisille tietoja, joita ne ovat saaneet pöytäkirjan soveltamisen yhteydessä ja jotka ovat salassapitovelvollisuuden alaisia.

ETA-sopimuksessa tai sopimuspuolten lainsäädännössä olevat salassapitoa ja tietojen käyttörajoituksia koskevat rajoitukset eivät estä pöytäkirjassa määrättyä keskinäistä tietojen antamista.

Yrityksillä on oikeus kääntyessään ilmoitusten yhteydessä EFTAn valvontaviranomaisen ja EY:n komission puoleen käyttää valintansa mukaan mitä tahansa EFTA-valtioiden tai Euroopan yhteisön virallisista kielistä, ja myös mainitun viranomaisen ja komission on vastavasti käytettävä näin valittua kieltä. Tämä koskee myös käsittelyn kaikkia vaiheita.

Määräaikaisten ja muiden menettelymääräyksien osalta 57 artiklan täytäntöönpanomääräyksiä on, jollei pöytäkirjassa muuta määrätä, sovellettava myös komission sekä EFTAn valvontaviranomaisen ja EFTA-valtioiden välisessä yhteistyössä.

Sopimuksen 57 artiklaa ei sovelleta yrityskeskittymään, josta on tehty sopimus tai ilmoitus taikka jossa määräysvalta on hankittu ennen ETA-sopimuksen voimaantuloa. Sitä ei liioin sovelleta yrityskeskittymään, jonka käsittely jonkin kilpailuasioista vastaavan kansallisen viranomaisen luona on tullut vireille ennen ETA-sopimuksen voimaantuloa.

Pöytäkirja 25

Pöytäkirjassa määrätään hiili- ja teräsalan

kilpailusäännöistä ETA-sopimuksessa. Pöytäkirjan 1 artiklan mukaan kaikki yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yritysten yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka koskevat pöytäkirjassa 14 mainittuja tuotteita, jotka voivat vaikuttaa sopimuspuolten väliseen kauppaan ja jotka ovat omiaan suoraan tai välillisesti estämään, rajoittamaan tai vääristämään normaalia kilpailua sopimuksen soveltamisalueella, ovat kiellettyjä. Kielto koskee erityisesti rajoituksia, jotka ovat omiaan vahvistamaan tai määräämään hintoja, rajoittamaan tai valvomaan tuotantoa, teknistä kehitystä tai investointeja taikka jakamaan markkinoita, tuotteita, asiakkaita tai hankintalähteitä. Toimivaltaisen valvontaviranomaisen on kuitenkin sallittava tiettyjä tuotteita koskevat erikoistumissopimukset tai yhteisiä hankintoja tai yhteistä myyntiä koskevat sopimukset, jos se katsoo, että järjestelyt ovat omiaan huomattavasti parantamaan kysymyksessä olevien tuotteiden tuotantoa tai jakelua, että kysymyksessä oleva sopimus on oleellinen näiden tulosten saavuttamiseksi eikä rajoita kilpailua enempää kuin on mainitun tavoitteen kannalta välttämätöntä ja että sopimus ei ole omiaan antamaan asianomaisille yrityksille valtaa määrätä hinnoista taikka valvoa tai rajoittaa kyseisten tuotteiden huomattavan osan tuotantoa tai markkinoita ETA-sopimuksen soveltamisalueella tai suojaamaan niitä Euroopan talousalueella toimivien yritysten tehokkailta kilpailulta. Artiklassa kielletyt sopimukset ja päätökset ovat mitättömiä eikä niihin voida vedota EY:n jäsenvaltioiden eikä EFTAn jäsenvaltioiden tuomioistuimissa.

Pöytäkirjan 2 artiklan 1 kohdan mukaan jokaiseen sellaiseen toimeen, joka suoraan tai välillisesti johtaa ETA-sopimuksen soveltamisalueella jonkun henkilön tai yrityksen taikka henkilöiden tai yritysten ryhmittymän toiminnan tuloksena yrityskeskittymään, tarvitaan ETA-sopimuksen 56 artiklassa tarkoitettu toimivaltaisen viranomaisen antama ennakkolupa, jos keskittymään kuuluvista yrityksistä vähintään yksi kuuluu 3 artiklan soveltamisalaan, ja kyseinen keskittymä voi vaikuttaa sopimuspuolten väliseen kauppaan. Ennakkolupa on tarpeen siitä riippumatta, koskeeko toimi yhtä tuotetta vai useampia eri tuotteita ja toteutetaanko se sulautumisena, yritysosakkuuden hankintana taikka muunlaisena määräysvaltaan johtavana järjestelyinä. ETA-sopimuksen 56 artiklassa määritellyn toimivaltaisen

valvontaviranomaisen on myönnettävä lupa, jos se katsoo, ettei suunniteltu toimi anna kyseisille henkilöille tai yrityksille oikeutta määrätä hintoja, valvoa tai rajoittaa tuotantoa tai jakelua tai estää tehokasta kilpailua olennaisessa osassa kyseisten tuotteiden markkinoita taikka kiertää ETA-sopimuksen kilpailusääntöjä. Tietyntylaiset järjestelyt voidaan kuitenkin vapauttaa velvollisuudesta hakea ennakkolupa.

Jos toimivaltainen valvontaviranomainen katsoo, että jotkin julkiset tai yksityiset yritykset, jotka oikeudellisesti ja tosiasiallisesti omistavat tai hankkivat markkinoilla määräävän aseman, joka suojaa niitä tehokkaalta kilpailulta oleellisella osalla ETA-sopimuksen soveltamisaluetta, käyttävät tätä asemaansa sopimuksen tavoitteiden kanssa ristiriidassa oleviin tarkoituksiin, valvontaviranomaisen on kyseisille yrityksille annettavilla ohjeilla pyrittävä estämään tällaisen määräävän aseman hyväksikäyttöä.

Pöytäkirjassa tarkoitetaan ”yrityksellä” jokaista yritystä, joka harjoittaa hiilen tai teräksen tuotantoa ETA-sopimuksen soveltamisalueella sekä jokaista yritystä tai välittäjää, joka säännöllisesti harjoittaa kotitalouskuluttajille tai pienille teollisuusyrityksille suunnattua muuta jakelutoimintaa kuin myyntiä.

Liite XIV sisältää erityismääräykset pöytäkirjan 1 ja 2 artiklassa määrättyjen periaatteiden täytäntöönpanosta. EFTAn valvontaviranomaisen ja EY:n komission on turvattava pöytäkirjassa määrättyjen periaatteiden soveltaminen pöytäkirjan 21 ja liitteen XIV määräysten mukaisesti. Pöytäkirjan 1 ja 2 artiklassa tarkoitetuissa yksittäisissä tapauksissa tekee päätöksen komissio tai EFTAn valvontaviranomainen sopimuksen 56 artiklan mukaisesti. Valvontaviranomaisten yhteistyöhön sovelletaan pöytäkirjan 23 määräyksiä.

59 artikla. Artikla koskee kilpailusääntöjen soveltamista julkisten yritysten sekä yritysten, joille EY:n jäsenvaltiot tai EFTA-valtiot ovat myöntäneet erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia, toimintaan. Artikla vastaa sisällöltään Rooman sopimuksen 90 artiklaa.

ETA-sopimuksen 125 artiklan, joka vastaa Rooman sopimuksen 222 artiklaa, mukaan sopimuksella ei puututa sopimuspuolten omistusoikeusjärjestelmiin. Valtioilla on siis oikeus niin halutessaan ylläpitää valtion ja muiden viranomaisten harjoittamaa liiketoimintaa. ETA-sopimuksen 59 artiklalla pyritään varmis-

tamaan se, ettei julkisessa omistuksessa olevia tai muutoin valtiolta erioikeuksia saaneita yrityksiä kohdella siten, että niiden saama erikoisasema vääristäisi kilpailua.

Artiklan 1 kohdassa käytetään valtion yrityksistä ja liikelaitoksista nimitystä ”julkiset yritykset”. Nimitys on määritelty komission direktiivissä 80/723/ETY, joka on otettu myös ETA-sopimuksen osaksi. Julkiset yritykset ovat yrityksiä, joissa valtiot taikka niiden alueelliset tai paikalliset julkisyhteisöt voivat käyttää määräävää vaikutusvaltaa joko suoraan tai välillisesti. Viranomaisilla katsotaan olevan tällainen vaikutusvalta, jos niillä on enemmistö yrityksen osakkeista tai äänimäärästä taikka oikeus nimittää yli puolet yrityksen johtoelimen jäsenistä.

Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolten on huolehdittava siitä, ettei erityis- tai yksinoikeuksien yhteydessä ylläpidetä sopimuksen vastaisia järjestelyjä. Erityisesti viitataan 53—63 artiklaan (kilpailusäännöt sekä valtion tukea koskevat säännöt). Artiklan 1 kohta sisältää siis sopimuspuolille, ei suoraan julkisille yrityksille, osoitetun velvollisuuden.

Määräyksen keskeinen sisältö on se, että julkisille yrityksille samoin kuin kokonaan yksityisessä omistuksessa oleville yrityksillekin voidaan myöntää erityis- tai yksinoikeuksia. Tästä ei kuitenkaan välttämättä seuraa, että kaikki erityis- ja yksinoikeudet ilman muuta olisivat sopimuksen mukaisia.

EY:n oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltiot eivät saa järjestelyillään sallia tai rohkaista yrityksiä esimerkiksi määräävän markkina-aseman väärinkäyttämiseen (ks. tapaus 13/77, GB INNO v. ATAB). Julkisille yrityksille annettava julkinen tuki ei myöskään saa vääristää kauppaa Euroopan talousalueella 61 artiklan määräysten vastaisesti. Jollei artiklan 2 kohdasta muuta johdu, julkiset yritykset kuuluvat täysimääräisesti sopimuksen kilpailusääntöjen soveltamisalaan.

Artiklan 2 kohdan mukaan yritykset, jotka tuottavat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja, sekä fiskaaliset monopolit, kuuluvat sopimuksen ja erityisesti sen kilpailusääntöjen soveltamisalaan siltä osin kuin sopimuksen sääntöjen soveltaminen ei estä yrityksille uskottujen erityistehtävien hoitamista. Kohdassa määrätään myös, että kaupan kehitys ei saa kärsiä siinä määrin, että se olisi sopimuspuolten edun vastaista. Jos yritykselle on annettu yksinoikeus tietyn toiminnan har-

joittamiseen, sen on toiminnassaan noudatettava 2 kohdan määräyksiä sekä sopimuksen 4 artiklan syrjäntäkieltoa (ks. tapaukset 190/80, Ranska et al. v. komissio ja 155/73, Ex parte Sacchi).

Artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja julkisia yrityksiä ovat muun muassa vesi-, sähkö- ja kaasulaitokset, kansalliset radio- ja televisioyhtiöt sekä posti- ja telelaitokset. Myös apteekkien toimintaa, siltä osin kuin ne toimivat erityisoikeuksien turvin, on arvioitava 2 kohdan valossa.

Artiklan 3 kohdan mukaan EY:n komission ja EFTAn valvontaviranomaisen on valvottava artiklan noudattamista. Niiden on myös tarpeen vaatiessa toteutettava alueensa valtioille osoitettuja aiheellisia toimenpiteitä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

ETA-sopimuksen määräysten vaikutuksia julkisten yritysten toimintaan on selvittänyt kauppa- ja teollisuusministeriön asettama valtionyritysten ETA-työryhmä. 59 artiklan yleisten määräysten johdosta ei ole tarpeen ryhtyä suoranaisiin lainsäädäntötoimiin. 59 artiklaan liittyvistä direktiiveistä aiheutuvia lainsäädännön muutostarpeita selostetaan jäljempänä 60 artiklan yhteydessä.

Artiklan soveltamiseen liittyy myös kiinteästi komission direktiivi 80/723/ETY. Sen voimaansaattamiseksi tarpeellisia lainsäädäntötoimenpiteitä selostetaan jäljempänä liitteen XV perustelujen yhteydessä.

Jäsenvaltioiden ja julkisten yritysten taloudellisia suhteita koskevan komission direktiivin (80/23/ETY) johdosta on tarpeen säätää laki, jolla direktiivin piiriin kuuluvat julkiset yritykset veloitetaan antamaan direktiivissä mainitut tiedot viranomaisille sekä määrätään tällaisten tietojen käyttämisestä direktiivissä mainittuun tarkoitukseen. Asiasta annetaan erillinen hallituksen esitys.

60 artikla. Kilpailua koskeva liitesäännöstö, johon viitataan sopimuksen 60 artiklassa, sisältyy liitteeseen XIV. Se sisältää yksityiskohtaiset määräykset sopimuksen 53, 54, 57 ja 59 artiklan täytäntöönpanosta. Valvontaan liittyvä yksityiskohtainen menettelysäännöstö on EFTAn valvontaviranomaista koskevan erillisen sopimuksen liitteenä. Liitteen mukaan kilpailua koskevaa liitesäännöstöä sovellettaessa tarkoitetaan komissiolla tai korkealla viranomaisella

toimivaltaista valvontaviranomaista, yhteismarkkinoilla ETA-sopimuksen soveltamisaluetta, jäsenvaltioiden välisellä kaupalla sopimuspuolten välistä kauppaa ja komissiolla ja jäsenvaltioiden viranomaisilla EY:n komissiota, EFTAn valvontaviranomaisia, EY:n jäsenvaltioiden viranomaisia ja EFTA-valtioiden viranomaisia.

Yrityskeskittymien valvonta

Yrityskeskittymien valvontaa Euroopan talousalueella koskevat 57 artiklan sekä pöytäkirjojen 21 ja 24 määräykset. Näiden määräysten lisäksi sovelletaan liitteessä XIV mainittua yrityskeskittymien valvonnasta annettua EY-asetusta N:o 4064/89.

Newoston asetus (ETY) N:o 4064/89, annettu 21 joulukuuta 1989, yrityskeskittymien valvonnasta

Yrityskeskittymiä koskevan asetuksen perusteluissa todetaan, että sisäisten rajojen poistaminen on johtamassa ja tulee johtamaan suuriin yritystoiminnan uudelleenjärjestelyihin yhteisössä, erityisesti keskittymiin. Tällaista kehitystä pidetään tervetulleena, koska se sopii tehokkaan kilpailun vaatimuksiin ja sillä voidaan edistää Euroopan teollisuuden kilpailukykyä, parantaa kasvun edellytyksiä ja nostaa elintasoja yhteisössä. Samalla on kuitenkin varmistettava, että uudelleenjärjestelyt eivät aiheuta pysyvää vahinkoa kilpailulle. Yhteisön oikeudessa on sen vuoksi oltava säännöksiä keskittymistä, jotka saattavat olennaisesti estää tehokasta kilpailua yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla.

Vaikka tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan 85 ja 86 artiklaa voidaan soveltaa tiettyihin keskittymiin, ne eivät ole riittäviä kaiken sellaisen toiminnan valvomiseksi, joka voi osoittautua Rooman sopimuksessa edellytettyyn vääristymättömän kilpailun järjestelmään soveltumattomaksi.

Asetuksella olisi toteutettava periaate, jonka mukaan yhteisönlaajuinen keskittymä on todettava yhteismarkkinoille soveltumattomaksi, jos sillä luodaan sellainen asema tai vahvistetaan sellaista asemaa, jonka seurauksena tehokas kilpailu yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla olennaisesti estyy. Keskittymää,

joka ei siihen osallistuvien yritysten rajoitettujen markkinaosuuksien vuoksi ole omiaan estämään tehokasta kilpailua, voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvana.

Tehokkaan valvonnan varmistamiseksi yritykset on veloitettava tekemään ennakoilmoitus yhteisönlajuisista keskittymistä, ja on annettava säännökset keskittymien toteuttamisen lykkäämisestä määrääjäksi samoin kuin mahdollisuudesta tämän lykkäyksen pidentämiseen tai peruuttamiseen tarpeen vaatiessa. Oikeusvarmuuden vuoksi keskittymistoimien pätevyys on kuitenkin suojattava tarpeellisessa määrin.

Komission on keskittymiin liittyvän menetelyn osalta toimittava läheisessä ja jatkuvassa yhteydessä sille vastineita ja tietoja antavien jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa. Asetuksen tavoitteiden saavuttamiseksi ja tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltioiden on avustettava komissiota, ja komissiolla on myös oltava toimivalta pyytää tietoja ja suorittaa tarvittavat tutkimukset arvioidakseen keskittymiä.

Asetuksen noudattamista voidaan tehostaa sakoin ja uhkasakoin. Komissio voi päätöksellään määrätä henkilölle tai henkilölle, joilla on määräysvalta ainakin yhdessä yrityksessä, taikka yrityksille tai yritysten yhteenliittymille vähintään 1 000 ja enintään 50 000 ECU:n sakon tahallista tai tuottamuksellisista toimista, jotka määrittellään samojen periaatteiden mukaisesti kuin asetuksessa N:o 17/62. Vastavien periaatteiden mukaisesti sakko voi eräissä tapauksissa olla enintään 10 prosenttia keskittymään osallistuvien yritysten kokonaisliikevaihdosta. Myös uhkasakon määräämisessä käytetään näitä periaatteita.

Ryhmäpoikkeusasetukset

Liitteen XIV mukaan seuraavat ryhmäpoikkeusasetukset ovat osa ETA-sopimusta:

Komission asetus (ETY) N:o 1983/83, annettu 22 päivänä kesäkuuta 1983, perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta yksinmyyntisopimusten ryhmiin,

Komission asetus (ETY), N:o 1984/83, annettu 22 päivänä kesäkuuta 1983, perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta yksinosotosopimusten ryhmiin,

Komission asetus (ETY) N:o 123/85, annettu 12 päivänä joulukuuta 1984, perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta moottori-ajoneuvojen jälleenmyyntiä ja huoltopalveluja koskevien sopimusten ryhmiin,

Komission asetus (ETY) N:o 2349/84, annettu 23 päivänä heinäkuuta 1984, perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta patenttisisäntöjen ryhmiin,

Komission asetus (ETY) N:o 417/85, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984, perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta erikoistamissopimusten ryhmiin,

Komission asetus (ETY) N:o 418/85, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984, perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tutkimus- ja kehityssopimusten ryhmiin,

Komission asetus (ETY) N:o 4087/88, annettu 30 päivänä marraskuuta 1988, perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta luvakesopimusten ryhmiin

sekä

Komission asetus (ETY) N:o 556/89, annettu 30 päivänä marraskuuta 1988, perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tiettyihin taitotietoa koskevien lisenssisopimusten ryhmiin

Näiden ryhmäpoikkeusasetusten pääpiirteet on selostettu edellä 53 artiklan perustelujen yhteydessä.

Liikenne

Neuvoston asetus (ETY) N:o 1017/68, annettu 19 päivänä heinäkuuta 1968, kilpailusääntöjen soveltamisesta rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen

Liikenneala rajattiin neuvoston asetuksella N:o 141/62 asetuksen N:o 17/62 soveltamisalan ulkopuolelle. Myöhemmin katsottiin tarpeelliseksi säätää erityinen sisämaanliikenteen kilpailuoikeudellinen säännöstö. Tältä pohjalta neuvosto antoi asetuksen N:o 1017/68 rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen sovellettavista kilpailusäännöistä.

Asetuksella säädetään Rooman sopimuksen kilpailumääräysten soveltamisesta rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen. Asetus vastaa pääosin asetusta N:o 17/62, mutta on eräiltä osin sitä väljempi.

Asetusta sovelletaan sisämaanliikenteen harjoittajiin sekä eräiden kuljetuspalveluiden liitännäispalveluita tarjoavien yritysten toimintaan. Kilpailunrajoitukset kielletään sisämaanliikenteessä yleisiä kilpailusääntöjä vastaavin perustein. Asetukseen on sisällytetty liikennealan erityispiirteiden edellyttämät poikkeukset kiellosta. Kielletty kilpailunrajoitus voidaan sallia vastaavin perustein kuin yleisten kilpailusääntöjen mukaan.

Asetuksen keskeisenä erona yleisiin kilpailusääntöihin on se, etteivät kilpailunrajoitustoimenpiteet ole sen mukaan ilmoitusvelvollisuuden alaisia. Aloite asetuksen mukaisen menettelyn käynnistämiseen perustuu väärinkäyttöperiaatteen mukaisesti valitukseen tai komission omaan aloitteeseen.

Komission asetukseen perustuva toimivalta vastaa sitä toimivaltaa, joka komissiolla on asetuksen N:o 17/62 nojalla. Asetuksessa säädetty menettelysäännökset samoin kuin poikkeuksia, sakkoja ja uhkasakkoja koskevat säännökset vastaavat myös asetuksen N:o 17/62 säännöksiä.

Neuvoston asetus (ETY) N:o 4056/86, annettu 22 päivänä joulukuuta 1986, perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan yksityiskohtaisesta soveltamisesta meriliikenteeseen

Asetus vastaa sisällöltään edellä mainittuja ryhmäpoikkeusasetuksia.

Julkiset yritykset

Komission direktiivi, annettu 16 päivänä toukokuuta 1988, kilpailusta telepäätelaitemarkkinoilla (88/301/ETY)

Direktiivillä pyritään edistämään kilpailua telepäätemarkkinoilla. Kaikki yksin- ja erityisoikeudet telepäätelaitteiden tuontiin, markkinointiin, verkkoon kytkemiseen, käyttöönnottoon ja kunnossapitoon on peruutettava. EY:n tuomioistuin on kuitenkin kumonnut direktiivin yksin- ja erityisoikeuksien osalta.

Komission direktiivi, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1990, kilpailusta telepalvelumarkkinoilla (90/388/ETY)

Direktiivillä 90/388/ETY pyritään edistämään kilpailua telepalvelumarkkinoilla. Kaikki yksin- ja erityisoikeudet telepalveluiden tarjontaan puhelinta, teleksiä, matkaviestintää ja kaukohakua lukuun ottamatta on peruutettava. Toimilupamenettely voidaan kuitenkin säilyttää olennaisten vaatimusten turvaamiseksi, mutta luvan saamisen ehtojen on tällöinkin oltava puolueettomia, tasapuolisia ja selkeitä, minkä lisäksi lupamenettelyyn on sisällyttävä valitusoikeus. Direktiivissä lievennetään kuitenkin ehdotonta yksin- ja erityisoikeuksien kieltä kehottamalla jäsenmaita ilmoittamaan toimenpiteistään samoin kuin toimilupajärjestelmistään. Direktiivissä sallitaan toimilupamenettelyn säilyttäminen myös kytkentäisessä datapalvelussa.

Kiinteitä johtoja tulee luovuttaa niitä tarvitseville kohtuullisessa ajassa. Jos kiinteiden johtojen maksuja korotetaan, jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle korotukseen oikeuttavat syyt.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivi 88/301/ETY ei edellytä muutoksia Suomessa voimassa olevaan lainsäädäntöön. Suomessa telepäätelaitteiden yksinmyyntioikeudet poistettiin teletointalailailla, joka tuli voimaan 1 päivänä toukokuuta 1987.

Suomessa ei ole direktiivissä 90/388/ETY tarkoitettuja yksinoikeuksia telepalveluiden tarjonnassa. EY:n tuomioistuimessa on vireillä eräiden EY:n jäsenmaiden valitus, jossa vaaditaan direktiivissä yksinoikeudesta annettujen säännösten kumoamista. Tuomioistuimen ratkaisu voi johtaa siihen, että direktiivin on katsottava edellyttävän muilla kuin erikseen poissuljetuilla teletoinnin aloilla oikeusharkintana tapahtuvaa toimilupamenettelyä sekä valitusoikeutta. Teletointilain 4 §:n nojalla toimiluvan myöntää Suomessa valtioneuvosto tarkoituksenmukaisuusharkintana eikä päätöksestä ole valitusoikeutta. Kytkentäisen datasiirron osalta siirtyminen toimikauppanettelystä ilmoitusmenettelyyn sisältyy erilliseen hallituksen esitykseen (HE 227/91 vp).

Direktiivin televerkkoon liittymisen ehtoja vastaavat määräykset sisältyvät teleliittymien

toimitusehtojen yleisistä perusteista annettuun liikenneministeriön päätökseen (1283/91).

Kiinteiden johtojen luovuttamisajasta annetut määräykset on tarkoitettu sisällyttävä edellä mainittuun liikenneministeriön päätökseen. Vastaavasti telemaksujen yleisistä perusteista annettavaan liikenneministeriön päätökseen, jonka antamiseen valtuuttava säännöshdotus sisältyy erikseen annettuun hallituksen esitykseen eduskunnalle televiestintälainsäädännön muuttamisesta, on tarkoitettu sisällyttävä maksukorotuksista ilmoittamista koskevat säännökset.

Direktiivin 6 artiklan telepalvelun tarjontaa koskevia säännöksiä vastaavat määräykset sisältyvät teleliittymien toimitusehtojen yleisistä perusteista annettuun liikenneministeriön päätökseen. Lisäksi teletoimintalain 22 §:ssä edellytetään telemaksujen olevan kohtuullisia ja tasapuolisia. Viimeksimainittua lainkohtaa esitetään muutettavaksi erikseen annettussa hallituksen esityksessä eduskunnalle televiestintälainsäädännön muuttamiseksi.

Muilta osin Suomen lainsäädäntö vastaa direktiivin vaatimuksia.

Hiili ja teräs

Korkean viranomaisen päätös N:o 24—54, tehty 6 päivänä toukokuuta 1954, perustamissopimuksen 66 artiklan 1 kohdan täytäntöönpanoa koskevaksi asetukseksi seikoista, joiden perusteella yrityksen katsotaan olevan jonkun määräysvallassa

Tällä Euroopan hiili- ja teräsyhteisön päätöksellä määritellään seikat, joiden perusteella yrityksen katsotaan olevan jonkun määräysvallassa.

Seuraavat oikeudet tai sopimukset ovat yrityksen suhteen olevan määräysvallan perusteita, jos ne joko yksin tai yhdessä tapaukseen liittyvät tosiasialliset tai oikeudelliset seikat huomioon ottaen mahdollistavat yrityksen toiminnasta määräämisen sen tuotannon, hintojen, investointien, toimitusten, myynnin tai voitonjaon osalta:

1) omistusoikeus yrityksen kaikkiin tai joihinkin varoihin taikka käyttöoikeus niihin;

2) oikeudet tai sopimukset, joiden nojalla

voidaan vaikuttaa yrityksen toimielinten kokoonpanoon, äänestyksiin tai päätöksiin;

3) oikeudet tai sopimukset, joiden nojalla joku yksin tai yhdessä muiden kanssa johtaa yrityksen liiketoimintaa;

4) sopimukset, jotka koskevat yrityksen voiton laskemista tai jakamista;

5) sopimukset, jotka koskevat yrityksen kaikkia toimituksia tai myyntipaikkoja tai niiden huomattavaa osaa, jos kyseiset sopimukset kestoltaan tai määrällisesti ylittävät tällaisia asioita koskevissa kaupallisissa sopimuksissa tavanomaisen tason.

Korkean viranomaisen päätös N:o 25—67, tehty 22 päivänä kesäkuuta 1967, perustamissopimuksen 66 artiklan 3 kohdan täytäntöönpanoa koskevaksi asetukseksi poikkeuksesta ennakkoluvan hakemiseen

Päätöksessä määritellään sellaiset yrityskestittymät hiilen ja teräksen yhteismarkkinoilla, jotka vapautetaan perustamissopimuksen 66 artiklan 3 kohdan mukaisen ennakkoluvan hakemisesta.

Päätöksen 1 artiklan mukaan tuottajien välisissä keskittymissä velvollisuus hakea ennakkolupa ei koske tapauksia, joissa keskittymän osapuolina olevien yritysten yhteenlaskettu vuosituotanto määrättyjen tuoteryhmien osalla ei ylitä 1 artiklan 1 kohdassa mainittuja määriä. Artiklan 2 kohdan mukaan ennakkolupaa ei tarvita liioin tapauksissa, joissa keskittymän osapuolina olevien yritysten vuosituotanto on kaikissa tämän päätöksen liitteessä luetuissa terästuotteiden ryhmissä enintään 30 prosenttia kyseisen tuoteryhmän kokonaistuotannosta yhteisössä.

Hiilen tuottajien ja Pariisin sopimuksen soveltamisalaan kuulumattomien yritysten välisissä keskittymissä velvollisuus hakea mainittu ennakkolupa toimille, jotka suoraan tai välillisesti johtavat hiilen tuotantoa harjoittavien yritysten ja sopimuksen 80 artiklan soveltamisalaan kuulumattomien yritysten väliseen keskittymään, ei koske tapauksia, joissa keskittymän osapuolina olevien yritysten yhteenlaskettu hiilen vuosikulutus on enintään 5 000 000 tonnia taikka kunkin edellä tarkoitettujen yrityksen hiilen vuosikulutus on pienempi kuin 500 000 tonnia.

Päätöksen 6 artiklassa määritellään muut yrityskestittymät, joille ei tarvitse hakea lupaa.

Sen mukaan ennakkolupaa ei tarvita toimille, jotka johtavat keskittymään sopimuksen 80 artiklassa tarkoitettujen tuotantoyritysten sekä hiiltä tai terästä yksinomaan kotitalouskuluttajille tai pienteollisuudelle myyvien yritysten välillä taikka jakeluyrityksen ja sopimuksen 80 artiklan soveltamisalaan kuulumattomien yritysten välillä.

2 luku Valtion tuki

61 artikla. Artikla vastaa keskeisiltä osiltaan Rooman sopimuksen 92 artiklaa.

Artiklan 1 kohdan mukaan EY:n jäsenvaltioiden tai EFTA-valtioiden myöntämä tai valtion varoilla muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka suositellaan tiettyjä yrityksiä tai tiettyä tuotannonalaa vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua, on ristiriidassa sopimuksen kanssa. Artiklan määräykset koskevat myös kuntien myöntämää tukea. Jos tuki on 1 kohdan mukaan lähtökohtaisesti sopimuksen määräysten vastaista, on sen myöntäminen kielletty, jollei sitä voida perustella artiklan 2 tai 3 kohtien nojalla.

61 artiklan 1 kohdan mukaan ”muodossa tai toisessa” myönnetty tuki, toisin sanoen kaikenlainen julkinen tuki elinkeinoelämälle, kuuluu artiklan soveltamisalan piiriin. Merkitystä ei ole esimerkiksi sillä, tuleeko tuki suoraan valtion viranomaisilta vai muusta julkisesta lähteestä. Esimerkkeinä artiklassa tarkoitettua julkisesta tuesta voidaan mainita suora avustus, veronhuojennus, osakepääoman sijoitukset, subventioitu laina, lainatakuu alle markkinaehtoin, kiinteän omaisuuden luovuttaminen erityisen edullisin ehdoin, vahingonkorvauksen maksaminen yrityksen puolesta, takuu kurssi muutosten varalta, kiihdytettujen poistojen mahdollisuus verotuksessa sekä suosiva kohtelu julkisissa hankinnoissa.

Artiklan 1 kohta koskee tietyille yrityksille tai toimialoille suunnattavaa tukea. Valtion kaikkiin yrityksiin kohdistuvat toimenpiteet ovat siten lähtökohtaisesti sallittuja. Artiklalla ei siis rajoiteta valtion mahdollisuuksia harjoittaa talouspolitiikkaa, jonka osana olisi esimerkiksi elinkeinoelämän veroasteen yleinen keventäminen. Artiklan 1 kohdan soveltamisalan osalta on otettava huomioon, että se koskee kaikkea elinkeinotoimintaa, ei ainoastaan tavara tuotantoa. Valtion tukia koskevia sääntöjä ei ETA-sopimuksen yleisen soveltamisalan vuoksi

sen sijaan sovelleta perusmaataloustuotantoon. Kalastuksen tukemisen osalta kalakauppaa koskeva erillinen pöytäkirja 9 sisältää erityisiä määräyksiä.

Yrityksille ohjattava julkinen tuki on 1 kohdan nojalla ristiriidassa sopimuksen toiminnan kanssa, jos se aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa kilpailun vääristymistä Euroopan talousalueella (kilpailukriteeri). EY:n oikeuskäytännön mukaan valvontaviranomaisen on pystyttävä tarvittaessa osoittamaan, että tuella saattaa olla kilpailua vääristävää vaikutusta. Tukijärjestelmien sallittavuutta arvioitaessa katsotaan arvoltaan vähäiset tuet yleensä siten vähämerkityksellisiksi, ettei niillä ole kilpailua vääristävää vaikutusta. Tällaisina pidetään pääsääntön mukaan sellaisille pienyrityksille, jotka työllistävät enintään 150 henkilöä ja joiden liikevaihto on enintään 15 miljoonaa ECUa, suunnattuja tukiohjelmia, jotka koskevat pieniä investointiavustuksia, vähäistä palkkatukea tai muuta rahoitustukea. Tämä ei koske vienti- tai toimintatukea (Komission ohje EYVL C 40, 20.2.1990).

Julkinen tuki on kiellettyä vain, jos se vaikuttaa sopimuspuolten väliseen kauppaan (kauppakriteeri). EY:n oikeuskäytännön mukaan muun muassa erityisveron, jota kerättiin sekä koti- että ulkomaisilta yrityksiltä kotimaisen teollisuuden tutkimustoiminnan edistämiseen, on katsottu vaikuttavan kauppaan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla.

Artiklan 2 kohdassa luetellaan tuet, jotka ovat aina sallittuja. Tällaisia tukia ovat luonteeltaan sosiaaliset tuet, joita myönnetään yksittäisille kuluttajille, edellyttäen, että tukea myönnetään syrjimättömästi ottamatta huomioon kyseessä olevien tuotteiden alkuperää, sekä tuet, joilla pyritään korjaamaan luonnononnettomuuksien, kuten maanjäristyksen tai myrskyn, taikka muiden poikkeuksellisten tilanteiden aiheuttamat vahingot.

Artiklan 3 kohdassa luetellaan eräitä tukia, joita voidaan erityisten olosuhteiden vallitessa pitää sallittuina. Tällaisia ovat muun muassa tuet, joita myönnetään poikkeuksellisen alhaisesta elintasosta tai vakavasta työttömyydestä kärsivien alueiden taloudellisen kehityksen tukemiseksi, sopimuspuolten yhteisen edun kannalta tärkeiden projektien edistämiseksi myönnettävät tuet tai tuet, joita myönnetään jonkin EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion talouden vakavan häiriötilanteen korjaamiseksi. Myös aluepoliittisin perustein myönnettävä tuki on

eräin edellytyksin sallittua. Lisäksi on sovittu siitä, että ETA:n sekakomitea voi päättää, millä muilla perusteilla yleensä kiellettyä tukea voidaan myöntää.

Sopimukseen liittyvien julistusten perusteella aluepoliittisia tukialueita muodostettaessa tunnustetaan harva asutus erääksi arviointiperusteeksi, jota valvontaelin soveltaa hyväksyessään maakohtaiset tukialuejaot. EY:n rahastoista maksetun tuen osalta todetaan, että sen on oltava valtion tukimääräysten mukaista. Laivanrakennuksen osalta annettussa yhteisessä julistuksessa todetun käytännön mukaan ETA-sopimus ei muuta nykyistä tilannetta laivanrakennusalalla vuonna 1993. EY on lisäksi yksipuolisella julistuksella ilmoittanut pyrkivänsä edelleen alentamaan laivanrakennustukiaan.

Harkintavalta 61 artiklan soveltamisessa, lukuun ottamatta 3 kohdan d alakohtaa, kuuluu EFTA-valtioiden myöntämien tukien osalta EFTAn valvontaviranomaiselle ja EY:n jäsenvaltioiden myöntämien tukien osalta EY:n komissiolle. Komissio on antanut useita 3 kohdan soveltamista koskevia ohjeita ja tiedonantoja. Niihin on viitattu liitteessä XV. Ohjeet koskevat muun muassa pienimuotoisen valtion tuen arviointia, valtiontakuuta, eri teollisuudenaloilla sovellettavia arviointiperusteita, aluepoliittista tukea, ympäristönsuojelun edistämiseksi suunnattavaa tukea ja tutkimus- ja kehitystyölle myönnettävää tukea.

Arvioitaessa valtion tuen sallittavuutta on otettava huomioon myös tuen kumulaatiota koskevat säännöt. EY:n käytännön mukaan tuen kumulaatiolla tarkoitetaan useamman kuin yhden tukijärjestelmän soveltamista yksittäiseen hankkeeseen. Toimivaltainen valvontaviranomainen arvioi tuen sallittavuutta kokonaisuutena, ottaen huomioon tietyn hankkeen saaman kokonaistukimäärän.

Arvioitaessa 61 artiklan merkitystä, on otettava huomioon, että artiklaan sisältyvät määräykset ovat varsin yleisiä ja että toimivaltaisella valvontaviranomaisella on tämän vuoksi varsin laaja harkintavalta sen valvoessa valtioiden myöntämien tukien sallittavuutta. Valvontaviranomaisia sitovat ohjeet eivät myöskään sinänsä sido valtioita, vaikka niillä käytännössä onkin suuri merkitys.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

ETA-sopimuksen valtion tukea koskevien

määräysten vaikutuksia Suomelle on arvioitu ETA-valtiontukitoimikunnan (KM 1991:34) mietinnössä. Yrityksille annettavan valtion tuen määrä ei ole ollut korkea verrattuna useisiin muihin Länsi-Euroopan maihin. Vuonna 1990 yritystoiminnalle maksetusta valtion tuesta (lukuun ottamatta alkutuotantoa) aiheutui valtiolle nettokustannuksia yhteensä noin 3,6 miljardia markkaa. Suurimmat yksittäiset tukiohjelmaryhmät olivat aluepoliittisin perustein maksetut tuet, työmarkkinatuki, lehdistötuki, tutkimus- ja tuotekehittelytuki sekä merenkulkuun ja laivanrakennukseen maksettu tuki. Kokonaisuudessaan tuki muodosti 1,1 prosenttia yritystoiminnan arvonnäkökulmasta (lukuun ottamatta alkutuotantoa) ja 0,7 prosenttia bruttokansantuotteesta.

Taloudellisen tilanteen heikennyttyä on pankkien vakavaraisuutta katsottu tarpeelliseksi vahvistaa erityisin toimin. Vuoden 1992 valtion ensimmäiseen lisäbudjettiin sisältyvän siirtomäärärahan tarkoituksena on torjua talletuspankkien vakavaraisuuden sellainen heikkeneminen, joka rajoittaisi niiden luotonantokykyä ja sitä kautta johtaisi investointien ja kulutuskysynnän supistumiseen. Valtion pääomasijoituksia on mahdollista tehdä enintään 8 miljardin markan määrästä. Kysymyksessä on talouspolitiikkaan liittyvä kertaluonteinen toimenpide, joka toteutetaan ennen ETA-sopimuksen voimaantuloa.

Talletuspankkien vakaan toiminnan ja tallettajien saamisten turvaamiseksi valtion vakuusrahastosta annettulla lailla on (379/92) perustettu valtion vakuusrahasto, jonka varoista voidaan myöntää muun muassa tukilainoja ja antaa takauksia pankkien omille vakuusrahastoille.

Aluepoliittista lainsäädäntöä ollaan parhailaan uudistamassa. Uudet lait käsiteltäneen eduskunnassa vuonna 1993. Tässä yhteydessä uudistetaan laki aluepolitiikasta (1168/88), laki yritystoiminnan alueellisesta tukemisesta (1297/88) ja laki kuljetusten alueellisesta tukemisesta (954/81). Tarvittaessa otetaan huomioon ETA-sopimuksen määräyksen enimmäistasoa. Samassa yhteydessä tarkistetaan myös pienyritysten investointi- ja käynnistystukea sekä pienten ja keskisuurten yritysten kehittämishankkeiden tukea koskevia säännöksiä. Hankkeessa sovitetaan myös yhteen erimuotoiset tuet (kumulaatiosäännökset). Lisäksi on tarkoitus muuttaa lakia energia-avustuksista (1607/91) vuoden 1993 budjetin käsittelyn yhtey-

dessä siten, että myös ulkomaisessa omistuksessa olevilla yrityksillä on mahdollisuus hakea avustusta.

Valtioneuvoston 5.4.1992 tekemän periaatepäätöksen mukaan vuoden 1994 alusta on tarkoitus siirtää arvonlisäverojärjestelmään, jolloin liikevaihtoverojärjestelmään nykyisin sisältyvät ETA-sopimuksen kannalta mahdollisesti soveltumattomat liikevaihtoveron huojenukset tulevat poistumaan.

ETA-sopimuksen valtioneuvoston päätökset koskevat myös veronhuojennuksia. Voimassa oleva lainsäädäntö ilmoitetaan EFTAn valvontaviranomaiselle. Mahdolliset lainsäädännön muutostarpeet ja soveltamiskäytäntöön tehtävät muutokset selviävät vasta valvontaviranomaisen soveltamiskäytännön myötä.

Valvontaviranomaiselle tullaan myös tarpeen mukaan ilmoittamaan aiemmin selostettu määräraha, joka on käytettävissä valtion sijoituksina pankkien pääomarakenteen vahvistamiseksi.

Valtionihtiöitä koskevia tukikysymyksiä selostetaan 59 artiklan perustelujen yhteydessä.

EFTAn valvontaviranomaiselle annetaan laajat valtuudet puuttua suomalaisille yrityksille annettavaan julkiseen tukeen. Tästä aiheutuva lainsäädännön muutostarpeita selostetaan jäljempänä EFTAn valvontaviranomaista koskevien perustelujen yhteydessä.

62 artikla. Artiklassa määritellään, miten valtioiden myöntämää tukea valvotaan. EFTA-valtioiden osalta valvonnasta vastaa erikseen perustettava EFTAn valvontaviranomainen, jolle EFTA:n valtiot sitoutuvat antamaan vastaavan toimivallan tehtävät kuin EY:n komissiolla on Rooman sopimuksen ja Pariisin sopimuksen nojalla. Artiklassa viitataan pöytäkirjaan 26, jossa määritellään, millaiset valtuudet EFTAn valvontaviranomaiselle on annettava.

Pöytäkirja 26

Pöytäkirjassa määritellään, millaiset valtuudet EFTAn valvontaviranomaiselle on valtion tuen osalta annettava. EFTA-valtioiden on annettava EFTAn valvontaviranomaiselle vastaava toimivalta ja tehtävät kuin komissiolla on Rooman sopimuksen sekä Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen nojalla. Näitä valtuuksia ja tehtäviä selostetaan EF-

TAn valvontaviranomaista koskevan sopimuksen yhteydessä.

Pöytäkirja 27

Pöytäkirjassa määritellään, millä tavoin toimivaltaisten valvontaviranomaisten on harjoitettava yhteistyötä toistensa kanssa. Ne vaihtavat tietoja muun muassa valtion tukea koskevien sääntöjen soveltamisesta käytännössä. Lisäksi molemmat valvontaviranomaiset laativat ajoittain kertomuksia, joissa käsitellään valtion tukimääräysten soveltamista ETA-valtioissa.

Kun valvontaviranomainen ryhtyy yksittäistä valtion tukea koskeviin tutkimuksiin, sen on ilmoitettava asiasta toiselle valvontaviranomaiselle. Ilmoitus on myös tehtävä kaikista valtion tukia koskevista päätöksistä.

Valvontaviranomaisen on annettava toisen valvontaviranomaisen niin pyytäessä tietoja yksittäisistä valtion tukiohjelmista ja -hankkeista. Valvontaviranomaiset ovat velvollisia käsittelemään saamiaan tietoja luottamuksellisina.

63 artikla. Artiklassa viitataan liitteeseen XV, joka sisältää valtioneuvoston päätöksiä koskevat yksityiskohtaiset määräykset.

Komission direktiivi, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1980, jäsenvaltioiden ja julkisten yritysten välisten taloudellisten suhteiden avoimuudesta (80/723/ETY)

Direktiivin mukaan jäsenvaltiot ovat velvollisia antamaan komissiolle tietoja viranomaisen julkisille yrityksille joko suoraan tai julkisten yritysten tai rahoituslaitosten välityksellä myöntämistä varoista ja kyseessä olevien julkisten varojen varsinaisesta käyttötarkoituksesta sekä toimittamaan sille muita tarpeellisia taustatietoja varsinkin tavoitteista, joihin varojen myöntämisellä pyritään.

Jäsenvaltioiden ja julkisten yritysten välisiä taloudellisia suhteita koskevien tietojen on oltava komission käytettävissä viiden vuoden ajan siitä toimintavuodesta lähtien, jolloin julkiset varat annettiin kyseessä olevien julkisten yritysten käyttöön.

Suomen on pidettävä direktiivissä tarkoitettuja tiedot EFTAn valvontaviranomaisen saatavilla. Eräät saatavilla pidettävistä tiedoista ovat luonteeltaan liikesalaisuuksia. Tämän vuoksi

direktiivin voimaansaattamisesta on säädettävä lailla. Tietojen keräämisestä on laadittava myös menettelysäännöt. Asiasta annetaan erillinen hallituksen esitys.

Valtion tukea koskevat sitomattomat ohjeet

Liitteessä viitataan myös lukuisiin komission ilmoituksiin, tiedonantoihin ja kirjeisiin. Näissä asiakirjoissa komissio on määritellyt yksityiskohtaisesti, millaista valtiontukipolitiikkaa se harjoittaa. EFTAn valvontaviranomaisen on toiminnassaan otettava asiakirjojen määräykset huomioon. Luettelo asiakirjoista on otettu EFTAn valvontaviranomaisen perustamista koskevan EFTA-valtioiden välisen sopimuksen liitteeksi. Tarkoitus on, että EFTAn valvontaviranomainen perustaisi toimintansa näihin asiakirjoihin. On kuitenkin huomattava, että valvontaviranomainen voi muuttaa liitteen sisältöä. Liitteen määräykset eivät sido jäsenvaltioita. Ne ovat kuitenkin käytännössä merkityksellisiä, koska tuomioistuin antaa niille varsinaisia sopimusmääräyksiä tulkitessaan suuren merkityksen.

Mainitut asiakirjat sisältävät muun muassa ohjeita valtiontukea koskevien suunnitelmien ilmoittamisesta ennakolta valvontaviranomaiselle, ohjeita laittomasti myönnetystä tuesta, valtiontukuiden käyttämisestä, eräille teollisuuden aloille myönnettävästä sektorikohtaisesta tuesta, sekä yleisiä aluetukijärjestelmiä koskevat periaatteet. Ohjeita on annettu myös ympäristöasioihin myönnettävän valtiontuen periaatteista, tutkimus- ja kehitystyölle myönnettävän tuen periaatteista sekä työllisyystuen käytöstä.

Pienyritysten tuki, aluetuki sekä mm. tutkimus- ja tuotekehitystuki katsotaan EY:n sitomattomien ohjeiden määrittämien kriteerien mukaan sallittavaksi tueksi. Sen sijaan vientituki tai yrityksen juoksevaan toimintaan suunnattu tuki ei yleensä ole sallittua.

64 artikla. Artiklassa on määräykset mielipiteiden vaihdosta sekä väliaikaisista ja pysyvistä toimenpiteistä kilpailun vääristymisen poistamiseksi. Artiklan 1 kohdan mukaan jos jompikumpi valvontaviranomainen katsoo, että toisen valvontaviranomaisen 61 ja 62 artiklan tai pöytäkirjassa 14 olevan 5 artiklan täytäntönnäpö on ristiriidassa yhdenvertaisten kilpailun edellytysten ylläpitämisen kanssa ETA-sopimuksen soveltamisalueella, voidaan asiasta

vaihtaa mielipiteitä kahden viikon kuluessa pöytäkirjassa 27 olevassa f kohdassa määrätyn menettelyn mukaisesti.

Jollei yhteiseen ratkaisuun päästä kyseisessä määräajassa, sen sopimuspuolen toimivaltainen viranomainen, johon asia vaikuttaa, voi kuitenkin välittömästi ryhtyä aiheellisiin väliaikaisiin toimenpiteisiin kilpailun vääristymisen poistamiseksi. Tämän jälkeen yhteisesti hyväksyttävään ratkaisuun yritetään päästä neuvotteluin ETAn sekakomiteassa.

Jollei ETA:n sekakomitea ole kolmen kuukauden kuluessa löytänyt yhteisesti hyväksyttävää ratkaisua ja jos menettelytapa vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua sopimuspuolten väliseen kauppaan vaikuttavalla tavalla, väliaikaiset toimenpiteet voidaan korvata vääristymän vaikutusten poistamisen kannalta ehdottomasti välttämättömillä pysyvillä toimenpiteillä. Ensijaisesti on pyrittävä käyttämään toimenpiteitä, jotka aiheuttavat vähiten häiriötä Euroopan talousalueen toiminnalle.

Artiklan 2 kohdan mukaan 64 artiklan määräyksiä sovelletaan myös sellaisiin valtion monopoleihin, jotka on toteutettu ETA-sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen.

3 luku Muut yhteiset säännöt

65 artikla. Sopimuksen 65 artiklan 1 kohdassa viitataan liitteeseen XVI, jonka mukaan sopimukseen sisältyy yhdeksän julkisiin hankintoihin liittyvää direktiiviä ja asetus määrää aikojen laskemisesta julkisissa hankinnoissa. Liitteessä on lisäksi määräykset EFTA-valtioiden hankintamenettelyjä koskevien ilmoitusten julkistamisesta, toimivallan jakautumisesta EFTAn valvontaviranomaisen ja EY:n komission välillä sekä EFTA-valtioiden hankintaviranomaisista. Sopimuksen 65 artiklan 2 kohdan mukaan henkistä, teollista ja kaupallista omaisuutta koskevat tarkemmat määräykset sisältyvät teollis- ja tekijänoikeuksia koskevaan pöytäkirjaan 28 sekä liitteeseen XVII. Niitä sovelletaan kaikkiin tuotteisiin ja palveluihin, jollei tietyiltä osin toisin täsmennetä.

Julkiset hankinnat

Neuvoston direktiivi 71/304/ETY, annettu 26 päivänä heinäkuuta 1971, julkisia rakennusurakoita koskeviin sopimuksiin liittyvien palvelujen

tarjoamista koskevien rajoitusten poistamisesta sekä julkisten rakennusurakoita koskevien sopimusten tekemisestä kauppaedustajan tai sivuliikkeiden välityksellä toimivien urakoitsijoiden kanssa (EYVL N:o L 185, 15.8.1971, s. 678).

Direktiivissä 71/304/ETY (puitedirektiivi) kielletään syrjimistä muista jäsenmaista kotoisin olevia yrittäjiä julkisissa rakennusurakoissa.

Neuvoston direktiivi 71/305/ETY, annettu 26 päivänä heinäkuuta 1971, julkisia rakennusurakoita koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 185, 25.8.1971, s. 682), sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston direktiivillä 89/440/ETY.

Direktiivi 71/305/ETY (rakennusurakkadirektiivi), jota on muutettu direktiivillä 89/440/ETY, koskee julkisten viranomaisten ja eräiden muiden hankintayksiköiden menettelyä rakennusurakoissa.

Neuvoston direktiivi 77/62/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1976, julkisia tavaranhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 13, 15.1.1977, s. 1), muutettuna neuvoston direktiiveillä 80/767/ETY ja 88/295/ETY.

Direktiivi 77/62/ETY (tavaranhankintadirektiivi), jota on muutettu direktiiveillä 80/767/ETY ja 88/295/ETY, koskee julkisten viranomaisten ja eräiden muiden hankintayksiköiden menettelyä tavarahankinnoissa.

Neuvoston direktiivi 90/531/ETY, annettu 17 päivänä syyskuuta 1990, vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja teletoiminnan alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelystä (EYVL N:o L 297, 29.10.1990 s. 1).

Direktiivi 90/531/ETY (ns. peruspalveludirektiivi) koskee vesihuollon, energiahuollon, liikenteen ja teletoiminnan alalla toimivien yksiköiden menettelyä tavarahankinnoissa ja rakennusurakoissa.

Neuvoston direktiivi 89/665/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989, julkisia tavarahankin-

toja ja rakennusurakoita koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen soveltamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 395, 30.12.1989, s. 33).

Direktiivi 89/665/ETY (ns. valvontadirektiivi) koskee julkisten viranomaisten ja eräiden muiden hankintayksiköiden tavarahankinta- ja rakennusurakkasopimuksiin perustuvien riitojen ratkaisu- ja hallinnointimenettelyjen yhteensovittamista. Sen tavoitteena on taata hankintamenettelyissä syrjityille mahdollisuus valitusmenettelyyn kansallisessa tuomioistuimessa. Tuomioistuin voi mm. tarvittaessa keskeyttää hankintamenettelyn tai määrätä vahingonkorvauksia.

Neuvoston asetus (ETY/EURATOM) N:o 1182/71, annettu 3 päivänä kesäkuuta 1971, määräaikoihin, päivämääriin ja määräpäiviin sovellettavista säännöistä (EYVL N:o L 124, 8.6.1971, s. 1).

Asetus N:o 1182/71 (ns. määräaika-asetus) koskee ETA-sopimukseen liittyen julkisissa hankinnoissa noudatettavissa direktiiveissä oleviin määräaikoihin, päivämääriin ja määräpäiviin sovellettavia sääntöjä.

Hankintadirektiivit

Julkisia hankintoja koskevien säännösten tavoitteena on lisätä hintakilpailua ja tehokkuutta hankinnoissa. Hankinnoista olisi ilmoitettava julkisesti, eikä hankinnoissa voitaisi suosia kotimaista tavaraa tai tavarantoimittajaa tai urakoitsijaa. Tarjouksen valintakriteerinä tulisi olla joko pelkästään halvin hinta tai ns. kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous. Eri hankintojen menettelytavoista on annettu yksityiskohtaisia määräyksiä kussakin direktiivissä.

Julkisia hankintamenettelyjä sovelletaan valtion ja kuntien viranomaisten ja laitosten tavarahankintoihin ja rakennusurakoihin. Myös eräisiin yli 50 prosenttia valtionapua saaviin rakennushankkeisiin sovelletaan direktiivin määräyksiä, vaikka työn teettäjänä on yksityinen yhteisö tai säätö.

Vesi-, energia-, kuljetus- ja telesektorilla toimivien yksiköiden osalta hankintamääräykset ulottuvat valtion ja kuntien laitosten ohella

myös yrityksiin, jotka toimivat viranomaisen myöntämän erityis- tai yksinoikeuden nojalla. Tällaiseksi oikeudeksi katsotaan muun muassa erilaiset säädöksiin perustuvat toimiluvat.

Hankintamenettelyjä koskevien direkttiivien soveltamisalan laajuus ja valvontamenettelyä koskevat määräykset edellyttävät laintasoista säätelyä.

Edellä mainittujen hankintadirektiivien periaatteet ovat pääosin hyvin samansisältöisiä.

Soveltamisala: Valtion virastojen ja laitosten ohella myös kuntien viranomaisten ja eräiden julkisen määräysvallan alaisten yritysten tulee noudattaa direkttiivien säännöksiä. Määräysvalalla tarkoitetaan muun muassa yli 50 prosentin osakeomistusta tai oikeutta nimittää yli puolet johtoelimen jäsenistä. Säännöksiä ei kuitenkaan sovelleta sellaisiin julkisyhteisöihin, jotka eivät hoida yleisen edun mukaista tehtävää vaan harjoittavat ainoastaan liikevoittoa tavoittelevaa yritystoimintaa. Myös eräisiin yli 50 prosentin valtionapua saaviin rakennushankkeisiin sovelletaan direkttiivin määräyksiä, vaikka työn teettäjänä on yksityinen yhteisö tai säätiö.

Julkisyhteisöjen lisäksi peruspalveludirektiiviä sovelletaan yhteisöihin, joille on myönnetty erityisoikeus, kuten toimilupa, jolla taataan oikeus toiminnan harjoittamiseen. Tällaisia erioikeuden nojalla toimivia julkisia yrityksiä ovat vesilaitokset, energialaitokset, telelaitokset ja säännöllistä reittiliikennettä harjoittavat kuljetusyritykset.

Hankintamenettely: Hankinnoissa on pääsääntöisesti käytettävä avointa tai rajoitettua menettelyä. Avoimessa menettelyssä kaikki hakukaat voivat tehdä tarjouksen, rajoitetussa menettelyssä tarjouspyyntö lähetetään niille, jotka hankintayksikkö on valinnut halukkaiksi ilmoittautuneiden joukosta. Neuvottelumenettelyn käyttö edellyttää erityisehtoja. Sitä voidaan käyttää muun muassa silloin, kun avoimella tai rajoitetulla menettelyllä ei ole saatu tarjouksia, kyseessä on tuotekehityshanke, tarpeellinen patentti tai muu yksinoikeus on vain muutamilla toimittajilla taikka kun kyseessä on lisätoimitus tai hankkijasta riippumaton kiire.

Vesi-, energia-, tele- ja kuljetussektorin hankintayksiköt voivat lisäksi käyttää toimittajarekisteriä, jonne yritykset on valittu määrätyin kelpuuttamiskriteerein.

Ilmoittaminen: Hankinnasta on ilmoitettava EY:n virallisessa lehdessä ja elektronisessa tietopankissa (TED). Direktiiveissä on useita eri

määräaikoja: tarjousaika avoimessa menettelyssä on pääsäännön mukaan 52 vuorokautta, rajoitetussa menettelyssä ilmoittautumisaika on 37 vuorokautta ja tarjousaika 40 vuorokautta. Mikäli hankinnoista on tehty vuosittainen ennakoilmoitus, ovat ajat lyhyempiä. Kiireellisissä tapauksissa ilmoittautumisaika on 15 vuorokautta ja tarjousaika 10 vuorokautta.

Kynnysarvot: Tavarahankintadirektiivissä ilmoitusvelvollisuuden vähimmäisraja (kynnysarvo) on 200 000 ECUa eli runsaat 1 miljoonaa markkaa. Rakennusurakoissa vastaava summa on 25 miljoonaa ECUa eli runsaat 25 miljoonaa markkaa. Vesi-, energia- ja kuljetussektorin tavarahankintojen kynnysarvo on 400 000 ECUa eli runsaat 2 miljoonaa markkaa, telesektorilla 600 000 ECUa eli runsaat 3 miljoonaa markkaa. Säännöksiä ei voi kiertää hankintoja pilkkomalla.

Tarjoajien ja tarjousten valinta: Hankintayksikkö saa asettaa haluamiaan ehtoja tarjoajiksi kelpuutettaville yrityksille, mikäli ehdot eivät ole kansallisuuden vuoksi syrjiviä. Direktiiveissä on lueteltu sallittuja ehtoja: yrityksen taloudellisesta tilasta voidaan vaatia tilinpäätöstietoja ja rahoituslaitosten antamia luottotietoja. Yrityksen ammattitaitoa voidaan selvittää tiedoilla johdon ja työntekijöiden koulutuksesta, aiemmista toimituksista, koneista ja laitteista sekä käytettävissä olevista alihankkijoista. Menettelystä voidaan karsia muun muassa sellainen yritys, joka on jättänyt sosiaaliturvamaksut tai verot maksamatta tai joka on syyllistynyt ammatilliseen rikkomukseen, kuten työsuojelumääräysten rikkomiseen.

Tarjouksen valintaperusteena tulee olla joko yksinomaan alin hinta tai hankintayksikön kannalta kokonaisedullisin tarjous. Tällä tarkoitetaan mm. tuotteen laatua, teknisiä ratkaisuja, huollon saatavuutta, toimitusaikaa ja muita sellaisia seikkoja.

Vesi-, energia-, tele- ja kuljetussektoreilla toimivat hankintayksiköt voivat lisäksi edellyttää tarjottavilta tuotteilta 50 prosenttista EY-alkuperää. Direktiivissä on myös pakollinen kolmen prosentin hintaetu EY-alueelta tulevalle yritykselle. ETA-sopimuksessa on kuitenkin EFTA-maiden osalta sovittu, että ne voivat jättää soveltamatta edellä mainittua alkuperäsääntöä ja hintaetuvelvoitetta.

Standardit ja muut määräykset: Direktiiveissä on määritelty sallitut tekniset erittelyt. Pääsääntöisesti on käytettävä eurooppalaisia standardeja tai näiden mukaisia kansallisia standar-

deja tai niin kutsuttuja yhteisiä teknisiä määräyksiä. Näistä saa poiketa vain erityistapauksissa, esimerkiksi silloin, kun eurooppalaiset standardit eivät sovi aiemmin hankittuihin laitteisiin, kun ilmenee muita teknisiä vaikeuksia tai kun kyseessä on innovatiivinen hanke. Tiettyyn tuotemerkkiin ei saa viitata, ellei käytetä ilmaisua ”tai vastaava”.

Direktiiveissä on lukuisia valvontaa ja tietojen antamista koskevia määräyksiä. Pääsääntönä on, että hankintaviranomaisen on viime kädessä voitava todistaa menettelyn lainmukaisuus. Laaja tietojenantovelvollisuus edellyttää, että hankintaa koskevat asiakirjat toimitetaan pyydettyä asiaan ETA-elimen tarkastettavaksi.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suurin ero Suomen voimassa olevien hankintasäästöjen ja direktiivien välillä on soveltamisalassa ja pakollisessa ilmoitusmenettelyssä. Asetus valtion hankinnoista (1070/79) ja asetus valtion rakennustöiden teettämisestä urakoitsijoilla (385/61) koskevat ainoastaan valtion viranomaisia eikä niihin sisälly määräyksiä pakollisesta ilmoitusmenettelystä. Direktiivien laajan soveltamisalan vuoksi säännökset on saatettava voimaan laintasoisella säännöksellä. Hankintamenettelyä koskevaa lakia ja sen nojalla annettavia yksityiskohtaisia menettelyjä säänteleviä muita säännöksiä valmistellaan parhaillaan.

Neuvoston direktiivi 89/665/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989, julkisia tavaranhankintoja ja rakennusurakoita koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen soveltamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 395, 30.12.1989, s. 33).

Riitatapauksien käsittelyä varten on EY:ssä hyväksytty erillinen valvontadirektiivi, joka antaa jäsenmaiden viranomaisille ohjeet siitä, minkälaisissa kansallisissa tuomioistuimissa hankinta-asioita tulee käsitellä ja minkälainen toimivalta niille annetaan. Riitatapauksia käsittelevä elin voi olla joko tuomioistuin tai muu elin, jonka päätöksentekijöihin sovelletaan tuomioistuimen tuomareita koskevia ehtoja.

Tuomioistuimelle on annettava oikeus käyt-

tää ns. väliaikaisia menettelyjä, joihin sisältyy oikeus keskeyttää hankintamenettely. Hankintamenettelyä voidaan myös oikaista osittain poistamalla säännösten vastaisia ehtoja, kuten syrjiviä teknisiä eritelmiä. Virheellisestä menettelystä kärsineille voidaan määrätä vahingonkorvauksia.

Valvontadirektiivi antaa asianosaisten ohella myös EFTAn valvontaviranomaiselle oikeuden käynnistää valvontamenettely. Ennen menettelyn käynnistämistä EFTA-valtioilla on 21 päivää aikaa antaa selvitys asiassa. EFTAn valvontaviranomaisen valtuuksia ja tehtäviä selostetaan tarkemmin jäljempänä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Kunnallislain (953/76) 139 §:n mukainen valitusoikeus rajaa valitusoikeuden kunnan jäsenyyteen tai valittajan oikeuden loukkaamiseen. Muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain (154/50) 4 §:n mukainen yleinen valitusoikeus hallintoasioissa ei myöskään riitä kattamaan muutoksenhakijan oikeuksia direktiivin edellyttämällä tavalla. Hankinta-asioita koskevia riitoja käsittelemään voidaan määrätä myös erityinen elin, joka voi käytännössä toimia direktiivin edellyttämällä nopeudella ja tarvittaessa keskeyttää hankintaprosessin. Vahingonkorvausasiat voidaan käsitellä edelleen yleisessä tuomioistuimissa.

Valvontadirektiivin säännökset saatetaan voimaan lailla, jonka säännöksiä myös parhailaan valmistellaan.

Neuvoston asetus (ETY, EURATOM) N:o 1182/71, annettu 3 päivänä kesäkuuta 1971, määräaikoihin, päivämääriin ja määräpäiviin sovellettavista säännöistä (EYVL N:o L 124, 8.6.1971, s. 1).

Laskettaessa hankintadirektiivien tarkoittamia määräaikoja tarjouksia pyydettyä ja jätettäessä noudatetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston asetusta määräaikoihin, päivämääriin ja määräpäiviin sovellettavista säännöistä. Asetus saatetaan voimaan ETA-sopimuksen voimaansaattamislailalla koskien pelkästään hankintamenettelyä.

Asetuksen säännökset poikkeavat eräiltä osin säädettyjen määräaikain laskemisesta annetun lain (150/30) säännöksistä. Määräaika-

laissa ei muun muassa ole säännöksiä tunneissa ja kuukauden osina ilmaistujen määräaikaisten laskemisesta.

Asetuksessa tarkoitetaan yleisellä vapaapäivällä kaikkia jäsenvaltioissa tai yhteisön toimielimessä vapaapäiviksi määriteltäviä päiviä. Työpäivällä tarkoitetaan kaikkia muita päiviä kuin edellä mainittuja vapaapäiviä ja sunnuntai- ja lauantapäiviä. Käsitteiden erolla on merkitystä sovellettaessa määräaikalain mukaista pyhäpäiväsääntöä.

Kun määräaika on ilmaistu viikoissa, kuukausissa tai vuosissa nimetyn päivän jälkeen, määräaika alkaa asetuksen mukaan kulua vasta nimettyä päivää seuraavana päivänä. Määräaikalain mukaan määräaika päättyy tällöin sinä päivänä, joka nimeltään tai järjestysnumeroltaan vastaa nimettyä päivää. Asetuksen mukaan kahta päivää pitempään määräpäivään tulee aina kuulua vähintään kaksi edellä mainittua työpäivää. Asetuksen mukaan toimi on viranomaisessa suoritettava viimeisenä määräpäivänä ennen kello 24 00, määräaikalain mukaan virka-aikana.

Immateriaalioikeus

Sopimuksen 65 artiklan 2 kohdan mukaan henkistä, teollista ja kaupallista omaisuutta koskevat tarkemmat määräykset sisältyvät teollis- ja tekijänoikeuksia koskevaan pöytäkirjaan 28 sekä liitteeseen XVII. Niitä sovelletaan kaikkiin tuotteisiin ja palveluihin, jollei tietyiltä osin toisin täsmennetä.

Pöytäkirja 28

1 artikla. Pöytäkirjan 1 artiklan 1 kohdan mukaan henkiseen omaisuuteen luetaan pöytäkirjaa sovellettaessa sopimuksen 13 artiklassa tarkoitettu teollisen ja kaupallisen omaisuuden suoja. EY:n tuomioistuin on tulkinnut vastavan Rooman sopimuksen määräyksen (36 artikla) kattavan teollis- ja tekijänoikeudet, jäljempänä immateriaalioikeudet.

Teollisoikeuksiin luetaan patentit, hyödyllisyys- ja käyttömallit, yksinoikeus integroidun piirin piirimalliin, kasvinjalostajan oikeus, tavaramerkit, toiminimet sekä tuotteen alkuperää osoittavat merkinnät ja nimitykset. Tekijänoikeuteen sisältyvät varsinaisten teosten suojan lisäksi tekijänoikeutta lähellä olevat oikeudet,

joita ovat muun muassa esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radio- ja televisioyhtymien oikeudet.

Pöytäkirjassa on luetteltu ne kansainväliset sopimukset, joihin ETA-valtioiden tulee liittyä. Lisäksi liitteessä XVII on luettelo ETA-säännöksi otettavista EY-säädöksistä. Ne muodostavat pohjan yhtenäisille immateriaalioikeuksia koskeville järjestelyille Euroopan talousalueella.

Euroopan yhteisössä valmistellaan lukuisia teollis- ja tekijänoikeutta koskevia säädöksiä. Näiden mahdollisesta soveltamisesta Euroopan talousalueella tullaan erikseen sopimaan ETA-sopimuksen päätöksentekoa koskevien määräysten mukaisessa järjestyksessä.

Artiklan 2 ja 3 kohdan määräyksillä pyritään Euroopan talousalueen kattavaan yleiseen suojatasoon myös niissä tilanteissa, joissa lainsäädäntöä ei ole edellä selostetulla tavoilla yhdenmukaistettu. Pitemmällä aikavälillä pyrkimyksenä on myös talousalueen ulkopuoliset Euroopan maat kattava yleinen suojataso.

Kun lainsäädäntöjä yhdenmukaistetaan eurooppalaisilla säädöksillä tai kansainvälisillä sopimuksilla, tuloksena on pääosin samansisältöinen lainsäädäntö säädösten tai sopimusten kattamilla aloilla. Sen sijaan tässä tarkoitetuilla määräyksillä tarkoitetaan yleistä suojatasoa, jonka sisällössä voi olla huomattaviakin eroja. Esimerkiksi tietty immateriaalioikeuden alue voi olla säännelty lähes kaikissa valtioissa. Sopimusmääräyksistä voi tällöin seurata, että alue säännellään myös muissa maissa. Sääntelyn sisältö on kuitenkin yleisesti hyväksytyjä periaatteita lukuun ottamatta jätetty kansallisen lainsäädännön varaan.

Artiklan 2 kohdan mukaan sopimuspuolten tulee sopimuksen tullessa voimaan saattaa lainsäädäntönsä yhteensopivaksi tavaroiden ja palveluiden vapaata liikkuvuutta koskevien periaatteiden sekä yhteisön oikeudessa saavutetun yleisen suojatason kanssa. Suojatasoon luetaan myös suojan vahvistamisen menettelyt.

EFTA-valtioiden tulee artiklan 3 kohdan mukaan lisäksi sopeuttaa lainsäädäntönsä vähintään siihen suojatasoon, joka vallitsee Euroopan yhteisössä sopimuksen allekirjoittamishetkellä tai joka on seurausta yhteisön lainsäädäntötoimenpiteistä. Taso voidaan katsoa valitsevaksi, jos se on omaksuttu kaikissa tai lähes kaikissa yhteisön jäsenvaltioissa. Koska tavoitteena on vähintään sama suojataso, EFTA-valtioiden ei tarvitse missään tapauksessa

alentaa suojatasoaan. Velvollisuus lainsäädännön kehittämiseen on olemassa vasta sitä koskevan pyynnön ja neuvottelujen jälkeen. Lisäksi määräyksessä viitataan sopimuksen yleisiin päätöksentekoa koskeviin sekä pöytäkirjan 28 ja liitteen XVII määräyksiin, joita sovelletaan ensisijaisesti.

2 artikla. Tavaroiden vapaan liikkuvuuden varmistamiseksi on EY:ssä muodostunut hyvin keskeiseksi niin sanottu alueellisen sammumisen periaate. Periaatteen mukaan kansallisen lainsäädännön nojalla myönnetty teollis- ja tekijänoikeus ei yleensä oikeuta estämään toisessa jäsenvaltiossa liikkeeseen laskettujen tavaroiden maahantuontia, jos tavarat on laskettu liikkeeseen siellä asianomaisen oikeudenhaltijan toimesta tai suostumuksella. Oikeus toisin sanoen lakkaa markkinoille laskemisen perusteella. Sammumisperiaate on kehitetty EY:n tuomioistuimen oikeuskäytännössä, erityisesti Rooman sopimuksen 30 ja 36 artiklaa koskevassa tulkinnassa; Rooman sopimuksessa ei ole nimenomaista määräystä periaatteesta.

EY:n tuomioistuin on useita kertoja joutunut ratkaisemaan sen, miten immateriaalioikeuksien haltijoiden oikeudet määräytyvät (ks. muun muassa tapaukset 78/70, Deutsche Grammophon, 58/80, Dansk Supermarked, 15/74, Sterling Drug, 187/80, Merck ja 16/74, Centrafarm).

Kaikissa näissä tapauksissa EY:n tuomioistuin totesi, että kansallisen lainsäädännön mukainen immateriaalioikeuden haltijan oikeus kieltää immateriaalioikeudella suojattujen tavaroiden myynti jäsenvaltiossa, kun tavarat on laskettu liikkeelle toisessa jäsenvaltiossa immateriaalioikeuden haltijan suostumuksella, on ristiriidassa Rooman sopimuksen tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevien säännösten kanssa.

Tuomioistuin totesi, että vaikka Rooman sopimuksen tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevat säännökset eivät sinällään tee mitätömäksi jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön immateriaalioikeuden haltijalle antamaa oikeutta, tämän oikeuden käyttäminen saattaa olla vastoin sopimuksen määräyksiä. Tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatteesta voidaan EY:n tuomioistuimen mukaan poiketa vain silloin, kun kyseessä on immateriaalioikeuden tuottaman ”erityisen oikeuden” suojeleminen.

Esimerkiksi tapauksessa 15/74, Sterling Drug EY:n tuomioistuin totesi patentin tuottaman erityisen oikeuden sisällön olevan seuraava:

”Patentinhaltijalla on oikeus korvaukseksi keksinnön yhteydessä tehdystä luovasta työstään yksinoikeus käyttää keksintöä valmistamalla tuotteita ja saattamalla niitä ensi kerran vaihdantaan, joko itse tai myöntämällä lisenssejä.”

Tämä tarkoittaa sitä, että patentinhaltijalla ei ole erityisen oikeutensa perusteella mahdollisuutta estää tuontia yhteisön jäsenvaltioon, jos patentilla suojattu tuote on laskettu liikkeelle hänen toimestaan toisessa yhteisön jäsenvaltiossa. Patentinhaltijan oikeus katsotaan kyseisen tuotteen osalta sammuneeksi.

Edellä mainituissa tapauksissa oli siis kyse siitä, että tuotteet oli laskettu liikkeelle toisessa yhteisön jäsenvaltiossa laillisesti immateriaalioikeuden haltijan suostumuksella. On kuitenkin mahdollista, että joku laskee tuotteen liikkeelle toisessa jäsenvaltiossa immateriaalioikeuden haltijasta riippumatta ja ilman tämän suostumusta.

Edellä mainittujen oikeustapausten perusteella on selvää, että jos tavaroiden liikkeellelasku yhdessä jäsenvaltiossa tapahtuu ilman immateriaalioikeuden haltijan suostumusta, on immateriaalioikeuden haltijalla oikeus kieltää tuonti jäsenvaltioon, jossa hänen immateriaalioikeutensa on voimassa.

Merkitystä ei ole sillä, oliko jo liikkeellelasku loukkaus vai oliko liikkeellelasku sinänsä sallittua.

Esimerkiksi tapauksessa 19/84, Pharmon BV Hollannissa patentoidun tuotteen liikkeellelasku Englannissa tapahtui pakkolisenssin perusteella. Tässä tapauksessa tuomioistuin katsoi, että liikkeelle lasku oli tapahtunut ilman patentinhaltijan suostumusta. Näissä olosuhteissa hollantilainen patentinhaltija oli oikeutettu huolimatta tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatteesta estämään patenttinsa perusteella tuotteiden tuonnin Englannista. Perusteluissaan tuomioistuin vetosi muun muassa siihen, että pakkolisenssitapauksessa patentinhaltijalta on otettu pois oikeus vapaasti päättää niistä ehdoista, joilla hän tuotettansa markkinoi. Patentin tuottaman erityisen oikeuden suojaaminen edellyttää, että patentinhaltijalla on tällöin mahdollisuus estää tuonti maasta, jossa pakkolisenssi on myönnetty.

Suomen kansallinen lainsäädäntö perustuu tällä hetkellä muun muassa patenttien osalta kansallisen sammumisen periaatteeseen. Kansallisesta sammumisperiaatteesta seuraa, että jos patentinhaltija on myynyt patentilla suojatun tuotteen ulkomaille tai tuotetta on valmis-

tettu ulkomailla patentinhaltijan suostumuksella, hän voi patenttinsa perusteella kieltää tuomasta kyseistä tuotetta takaisin Suomeen (rinnakkaistuonnin kieltoperiaate). Silloin kun tarkoituksena on luoda alueelliset sisämarkkinat, voi kansallisesta sammumisperiaatteesta muodostua kaupaneste. Kansallisen sammumisen perusteella voitaisiin tuote esimerkiksi hinnoitella eri tavoin eri valtioissa ja siten keinotekoisesti vääristää kilpailuolosuhteita.

Alueellista sammumisperiaatetta koskevassa 2 artiklan 1 kohdassa viitataan periaatteen sisällön osalta EY:n tuomioistuimen oikeuskäytäntöön. Kysymykseen tulevat EY:n tuomioistuimen päätökset on kuitenkin rajattu vain niihin päätöksiin, jotka on tehty ennen ETA-sopimuksen allekirjoittamista. Tällainen rajoitus on ollut tarpeellinen sen vuoksi, että EFTA-valtiot eivät joutuisi hyväksymään etukäteen tulevia EY:n tuomioistuimen päätöksiä tietämättä niiden sisällöstä.

Suomen kannalta on merkittävää huomata, että EY:n tuomioistuimen käytännössä ei ole tapauksia, joissa alueellinen sammumisperiaate olisi määrätty yksinomaiseksi. Esimerkiksi tavaramerkkien ja yleensä tekijänoikeuksien osalta Suomessa sovelletaan kansainvälistä sammumisperiaatetta. Kansainvälinen sammumisperiaate merkitsee sitä, että teollis- tai tekijänoikeuden haltijan suorittama missä tahansa maailmassa tapahtunut liikkeellelasku estää oikeudenhaltijaa kieltämästä tavarahan maahantuontia yksinoikeuteensa vetoamalla. Lainsäädäntöön liittyvää kansainvälisen sammumisen periaatetta ei tarvitse supistaa alueelliseksi sammumiseksi. ETA-sopimukseen sisältyvän sääntelyn johdosta Suomen ei tarvitse muuttaa voimassa olevaa lainsäädäntöä, siltä osin kuin lainsäädännössämme sovelletaan kansainvälistä sammumista.

Oikeuskäytäntöön perustuvan alueellisen sammumisperiaatteen epävarmuuden ja hitaan muotoutumisen johdosta EY:n lainsäädäntöön on pyritty sisällyttämään nimenomaisia sammumisperiaatetta koskevia määräyksiä. Näin on menetelty integroitua piirejä ja tietokoneohjelmia sekä tavaramerkkilainsäädännön yhdenmukaistamista koskevissa direktiiveissä. Samoin on menetelty yhteisöpatenttia koskevassa sopimuksessa, joka ei kuitenkaan ole toistaiseksi tullut voimaan.

Varsinaisten teollisoikeudellisten säännösten lisäksi lisenssisopimukseen sovelletaan myös Rooman sopimuksen kilpailusääntöjä, erityi-

sesti 85 artiklaa. Patenteja ja taitotietoa koskeviin lisenssisopimuksiin saattaa usein sisältyä lausekkeita, joiden katsotaan rajoittavan kilpailua 85 artiklan mukaisesti. Lisenssisopimukseen liittyvien erityispiirteiden vuoksi EY:ssä on nähty tarpeelliseksi antaa ryhmäpoikkeusasetus Rooman sopimuksen 85 artiklan soveltamisesta tiettyihin patenttilisenssisopimusten (komission asetus N:o 2349/84) ja taitotietoa koskevien lisenssisopimusten (komission asetus N:o 556/89) ryhmiin.

Suomalaiset yritykset joutuvat ETA-sopimuksen johdosta muuttamaan sopimus- ja markkinointipolitiikkaansa siten, että kerran markkinoille päästetyn tuotteen osalta ei voida soveltaa rinnakkaistuonnin kieltoperiaatetta. Käytännössä tämä johtaa siihen, että tuotteita ei voida hinnoitella eri lailla eri ETA-valtioissa. Myös Suomen patenttilakia joudutaan muuttamaan siltä osin kuin se perustuu kansallisen sammumisen periaatteelle.

Artiklan 2 kohdassa on säädetty patenttien osalta, että alueellista sammumisperiaatetta sovelletaan patenteihin viimeistään vuoden kuluessa sopimuksen voimaantulosta. Patenteille myönnetty vuoden siirtymäaika johtuu siitä, että yritykset saattavat joutua neuvottelemaan uudelleen ETA-valtioiden yritysten kanssa tekemänsä lisenssisopimukset. Koska kyseisen sopimusmääräyksen nojalla joudutaan rajoittamaan olemassa oleviin patenteihin perustuvien lisenssisopimusten oikeusvaikutuksia, on pöytäkirjan 2 artikla saatettava voimaan perustuslainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävällä lailla.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Sammumisperiaatteen sisällyttäminen Suomen lainsäädäntöön merkitsee tarvetta muuttaa patenttilakia (550/67) ja mallioikeuslakia (221/71) oikeuksien sammumista koskevien säännösten osalta. Patenttilaissa sammumisesta on säädetty 3 §:ssä ja mallioikeuslaissa 5 §:ssä. Teknisesti alueellinen sammumisperiaate sisällytetään patenttilakiin yksinoikeuden rajoituksena. Yksinoikeuden ulkopuolelle jäisi tällöin sellaisen patentilla suojatun tuotteen hyväksikäyttö, joka on Euroopan talousalueella saatettu vaihdantaan patentinhaltijan toimesta tai tämän suostumuksella. Vastaavasti mallioikeuslain 5 §:ään sisällytettäisiin rajoitus, jonka mukaan yksinoikeus ei oikeuta mallioikeuden

haltijaa estämään mallin käyttöä, jos mallioikeuden avulla suojattu esine on saatettu vaihdantaan talousalueella oikeudenhaltijan toimesta tai tämän suostumuksella.

3 artikla. Sopimuksen 3 artiklan 1 kohdassa ETA-sopimuspuolet sitoutuvat pyrkimään vakavasti saamaan loppuun yhteisöpatenttisopimukseen (Community Patent Convention) liittymistä koskevat neuvottelunsa kolmen vuoden kuluessa siitä ajankohdasta, kun yhteisöpatenttisopimus on tullut voimaan EY-jäsenvaltioiden kesken. EY:n sisäisenä tavoitteena on saada sopimus voimaan vuoden 1993 alusta.

ETA-sopimukseen sisältyvää määräystä on pidettävä poliittisena tahdonilmaisuna pyrkivä vakavasti liittymään yhteisöpatenttisopimukseen. Määräykseen ei sisälly oikeudellista veloitetta liittyä sopimukseen. Neuvotteluissa tehtiin Suomen taholta selväksi se, että Suomessa ensi vaiheessa harkitaan liittymistä Euroopan patenttisopimukseen (EPC). Vasta kun mahdollinen liittyminen EPC-sopimukseen on tapahtunut, ollaan valmiita harkitsemaan liittymistä yhteisöpatenttisopimukseen.

Yhteisöpatenttisopimuksen tarkoituksena on aikaansaada järjestelmä, jossa yhdellä hakemuksella saa patentin kaikissa yhteisöpatenttisopimuksen jäsenvaltioissa. Patentin myöntäisi Münchenissä sijaitseva Euroopan Patenttivirus. Patenttiviruson myöntämä patentti olisi ylikansallinen siinä mielessä, että patentin oikeusvaikutukset ovat samat koko EY-alueella. Esimerkiksi kansallisen tuomioistuimen yhteisöpatenttia koskeva ratkaisu olisi voimassa ilman eri toimia kaikissa EY:n jäsenvaltioissa. Vastaavasti patentin myöntämispäätös on voimassa ilman eri toimia kaikissa jäsenvaltioissa. Käytännössä tämä johtaisi siihen, että voimassa olevien patenttien määrä kasvaisi voimakkaasti. Elinkeinoelämä joutuisi seuraamaan ja ottamaan huomioon huomattavasti suuremman määrän patenteja kuin nykyään. Myös kansallinen patenttiviruson asema heikkenisi olennaisesti.

Yhteisöpatenttisopimukseen liittyminen merkitsisi kansallisten patenttihakemusten määrän olennaista vähentymistä. Vaikka se ei sinänsä estä jäsenvaltioita pitämästä yllä kansallisia patenttijärjestelmiä, merkitsisi patenttihakemusten kanavoituminen Müncheniin patenttimaksujen merkittävää vähentymistä ja käytännössä patenttiviruson toiminnan supistumista patentointitoiminnan osalta. Toisaalta yhtenäisen eurooppalainen patenttijärjestelmä merkit-

sisi merkittävää hallinnollista järjeistämishyötyä ja myös hakijan kannalta nykyistä yksinkertaisempaa patenttiasioiden hoitoa. Lisäksi järjestelmä toisi mukanaan oikeudellista selkeyttä ja oikeusvarmuuden lisääntymistä.

Artiklan 2 kohdassa määrätään, että EFTA-valtioiden osallistumiseen liittyvät erityiset ehdot neuvotellaan tulevaisuudessa erikseen. Määräys mahdollistaa sen, että EFTA-valtiot voivat esimerkiksi liittymisajankohdan osalta tehdä maakohtaisia ratkaisuja.

Pöytäkirjan 3 artiklan 3 kohdassa EY:n jäsenvaltiot sitoutuvat kutsumaankin EFTA-valtiot yhteisöpatenttisopimuksen 8 artiklassa tarkoitettuihin neuvotteluihin. Määräystä on tulkittava niin, että ETA-sopimuksen allekirjoittamisella EY:n jäsenvaltiot luopuvat EFTA-valtioiden osalta yhteisöpatenttisopimuksen 8 artiklassa edellytetystä yksimielisyydestä ja näin ollen kukin EFTA-valtio voi ilmoituksensa perusteella liittyä sopimukseen.

Patenttilainsäädännön yhdenmukaistamisvaatimus täytetään siten, että artiklassa on määräys (4 kohta), jonka mukaan EFTA-valtioiden tulee yhtenäistää kansallinen patenttilainsäädäntönsä Euroopan patenttisopimuksen (EPC) aineellisten määräysten kanssa. Pohjoismaiden osalta tämä määräys ei aiheuta ongelmia, koska kaikkien Pohjoismaiden patenttilait on 1980-luvulla tehdyssä tarkistuksessa yhtenäistetty sopimuksen aineellisoikeudellisten määräysten kanssa. Pohjoismaista ainoastaan Tanska ja Ruotsi ovat liittyneet sopimukseen, kun taas Suomi ja Norja ovat edelleen sen ulkopuolella. Suomi on aloittanut keskustelut Euroopan patenttijärjestön kanssa Suomen mahdollisesta liittymisestä yhteisöpatenttisopimukseen vuoden 1995 alusta.

Vaikka Suomessa patenttilainsäädäntö on yhdenmukaistettu yhteisöpatenttisopimuksen kanssa, on lääkkeiden ja elintarvikkeiden tuotepatenttien myöntämismahdollisuus lykätty vuoden 1995 alkuun. Suomen tilanteen johdosta artiklan 5 kohtaan otettiin määräys, jonka mukaan Suomelle esitetään kutsu osallistua yhteisöpatenttisopimukseen liittymistä koskeviin neuvotteluihin vasta, kun lääketuotepatenttien myöntämistä koskeva lainsäädäntö on tullut voimaan.

Koska lääkeaineiden tuotepatenttien myöntäminen Suomessa lykkääntyy kahdella vuodela ETA-sopimuksen voimaantulosta ja tästä voidaan teoriassa katsoa aiheutuvan EY:n teollisuudelle kilpailuhaitta verrattuna suoma-

laiseen teollisuuteen, on sen korvaamiseksi pöytäkirjaan otettu määräys (6 kohta), jonka mukaan ETA-valtion tuotepatentin haltija, joka ei ole voinut Suomessa saada tuotteelleen tuotepatenttia mainittuna aikana, voi alueellista sammumista koskevan periaatteen estämättä kieltää rinnakkaistuonnin kahden vuoden ajan lääkepatentin myöntämisestä lukien (1.1.1997 saakka). Määräyksen ei arvioida aiheuttavan Suomen teollisuudelle merkittäviä kilpailuhaittoja.

4 artikla. Integroitujen piirien piirimallien suoja on 1980-luvulla kehittynyt uusi immateriaalioikeuden alue. Piirimallien kansainvälistä suojaa koskevaa yleissopimusta ei toistaiseksi ole voimassa. Tästä syystä suojan voimaansaattaneiden maiden välillä on jouduttu turvautumaan alueellisiin ja kahdenkeskisiin suojajärjestelyihin.

Euroopan yhteisössä pyritään suojan laajentamisesta päättämään yhteisön puolesta kokonaisuudessaan. Neuvoston ja komission sekä jäsenvaltioiden toimivaltasuhteet suojan ulottamisessa kolmansiin maihin säännellään puolijohdetuotteiden piirimallien oikeudellisesta suojasta annetun direktiivin 87/54/ETY 3 artiklan 6-8 kohdassa. Näiden direktiivin säännösten sijasta Euroopan yhteisön ja EFTA-valtioiden välillä sovelletaan puheena olevaa 4 artiklaa.

Myös Euroopan talousalueen tavoitteiden kannalta on tarkoituksenmukaista pyrkiä mahdollisimman yhdenmukaiseen piirimallien suojan kansainväliseen ulottuvuuteen. Sopimuspuolten vapaus päättää suojan ulottamisesta kolmansiin maihin on todettu nimenomaisesti 4 artiklan 1 kohdassa. Sopimuspuolen on kuitenkin 2 kohdan mukaan pyrittävä siihen, että kolmas maa myöntää kaikille sopimuspuolille suojan vastaavin ehdoin. Kaikkien sopimuspuolten tulee 3 kohdan mukaan kunnioittaa yhden sopimuspuolen ja kolmannen maan välisiä suojajärjestelyjä.

Pyrittäessä yhtenäiseen suojan ulottuvuuteen sovelletaan 4 kohdan mukaan ETA-sopimuksen yleisiä tietojenvaihtoa, neuvotteluja ja riitojen ratkaisumenettelyä koskevia määräyksiä. Epäyhtenäisen suojan vaikutuksista tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen on kuitenkin 5 kohdan mukaan viivytyksettä neuvoteltava. Tilanteeseen, jossa suojajärjestelyjä omaksutaan yhteisön ja jonkin toisen sopimuspuolen erimielisyyksistä huolimatta, sovelletaan ETA-sekako-

mitean päätöksentekoa koskevia sopimusmääräyksiä.

Liitteen XVII 2 ja 3 kohdassa on lisäksi täydentäviä määräyksiä, jotka koskevat pysyvän suojan ulottamista tiettyihin maihin sekä eräiden neuvoston ja komission väliaikaista suojaa koskevien päätösten soveltamista.

5 artikla. Sopimuspuolet sitoutuvat liittymään ennen 1.1.1995 keskeisinä pidettäviin teollis- ja tekijänoikeuksia koskeviin WIPOn yleissopimuksiin. Liittymisvelvoitteen piiriin kuuluvat sopimukset ovat seuraavat:

— teollisoikeuden suojelemista koskeva Pariisiin yleissopimus (Sop.sarja 43/75) (Tukholman pöytäkirja vuodelta 1967);

— kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaa koskeva Bernin yleissopimus (Sop.sarja 79/86) (Pariisiin asiakirja 1971);

— kansainvälinen yleissopimus esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyriytysten suojaamisesta (Sop.sarja 56/83) (Rooma 1961);

— tavaramerkkien kansainvälistä rekisteröintiä koskevaan Madridin sopimukseen liittyvä Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks (27.6.1989) (pöytäkirja vuodelta 1989);

— tavaroiden ja palvelujen kansainvälistä luokitusta tavaramerkkien rekisteröintiä varten koskeva tarkistettu Nizzan sopimus (Sop.sarja 6/79) (Geneven pöytäkirja vuodelta 1979);

— Budapestin sopimus mikro-organismien tallentamisen kansainvälisestä tunnustamisesta patenttihakumenettelyä varten (Sop.sarja 56/85) (pöytäkirja vuodelta 1988);

sekä

— patenttiyhteistyösopimus (Sop.sarja 58/80) (vuodelta 1984).

Näitä sopimuksia voidaan pitää sellaisina immateriaalioikeudellisina perussopimuksina, joihin kaikkien valtioiden tulisi liittyä, jotta kansainvälinen syrjimättömyys immateriaalioikeuden alalla voidaan turvata.

Suomi on liittynyt kaikkiin muihin lisäpöytäkirjan 1 kohdassa mainittuihin yleissopimuksiin paitsi tavaramerkkiä koskevaan Madridin sopimukseen ja sitä koskevaan pöytäkirjaan. Madridin pöytäkirjan tavoitteena on se, että yhteen sopimusvaltioon jätetyllä tavaramerkkihakemuksella saa tavaramerkin voimaan kaikissa Madridin sopimukseen liittyneissä valtioissa. Madridin pöytäkirjaan liittyy kuitenkin määräys, jonka mukaan sopimusvaltion on

tehtävä tavaramerkkiä koskeva lopullinen päätös 18 kuukauden kuluessa hakemuksen tekemisestä. Suomessa patenti- ja rekisterihallitus käsittelee tällä hetkellä tavaramerkkihakemukset hieman yli kahdessa vuodessa. Näin ollen patenti- ja rekisterihallituksen käsittelyaika on pystyttävä selvästi lyhentämään ennen kuin liittyminen Madridin pöytäkirjaan on mahdollista. Tämän vuoksi Suomi sekä lisäksi Norja, Islanti ja Irlanti tarvitsevat siirtymäaika Madridin pöytäkirjan velvoitteiden täyttämiseksi. Pöytäkirjan 5 artiklan mukaan Suomen tulee liittyä Madridin pöytäkirjaan 1.1.1996 mennessä.

Samana artiklan 1 kohtaan sisältyvän liittymisvelvoitteen lisäksi artiklan 3 kohtaan sisältyy Pariisin, Bernin ja Rooman yleissopimusten osalta velvoite yhdenmukaistaa aineellisoikeudellinen lainsäädäntö näiden sopimusten mukaiseksi jo 1.1.1993 lähtien.

6 artikla. GATTin piirissä käytävissä neuvotteluissa käsitellään osittain samoja kysymyksiä kuin ETA-sopimuksessa. Kun kaikki ETA-valtiot ovat samalla mukana GATT-keskusteluissa ja on mahdollista, että GATT-sopimukseen tulee määräyksiä, jotka joiltakin osin eroavat ETA-sopimukseen sisältyvistä määräyksistä, on ETA-sopimuksessa katsottu välttämättömäksi varautua tällaiseen mahdollisuuteen. Tämän vuoksi pöytäkirjan 6 artiklaan on otettu määräys, jonka mukaan sopimuspuolet sopivat tarvittaessa parantavansa ETA-sopimuksella luotavaa immateriaalioikeussäännöstöä GATT-neuvottelujen lopputulosten valossa. Säännös on kirjoitettu siten, että GATT-neuvottelujen tuloksella ei voida heikentää ETA-sopimuksella aikaansaatuja suojatasoa, mutta siltä osin kuin GATT-sopimuksessa mentäisiin ETA-sopimukseen sisältyvää suojatasoa korkeampaan suojatasoon, tämän tulisi heijastua ETA-sopimukseen muuttamalla tarpeellisilta osin sopimusta. Koska kysymys on GATTin piirissä tapahtuvasta neuvottelutoiminnasta, jonka osalta komission ja jäsenvaltojen toimivallan suhteen on eräitä epäselvyyksiä, artiklaan on lisätty määräys, jonka mukaan velvoitteella ei vaikuteta EY:n ja sen jäsenvaltioiden välisiin toimivaltakysymyksiin.

7 artikla. EFTA-valtioiden ja EY:n keskinäistä yhteistyötä kansainvälisissä yhteyksissä koskevan artiklan mukaan ETA:n sopimuspuolet sitoutuvat antamaan toisilleen tietoja käsitellessään kansainvälisiin järjestöihin liittyviä immateriaalioikeudellisia kysymyksiä tai muu-

toin, esimerkiksi kahdenvälisiä sopimuksia tehdessään. Yleisen tiedonantovelvollisuuden lisäksi sopimuksessa on määräys, jonka mukaan sopimuspuolet sitoutuvat ryhtymään pyynnöstä etukäteisneuvotteluihin niillä aloilla, jotka EY:n piirissä on otettu sääntelyn kohteeksi. Tällaiseen konsultaatioveloitteeseen ei liity maiden itsemääräämisoikeuden kannalta ongelmallisia kysymyksiä, vaan tietojenvaihtoa ja konsultaatiomenettelyä voidaan pitää tavallisena käytäntönä sellaisten valtioiden välillä, jotka ovat yhtenäistäneet tietyn alan lainsäädäntönsä.

8 artikla. Artiklan ensimmäisessä kohdassa sopimuspuolet sitoutuvat käymään neuvotteluja EFTA-valtioiden osallistumisesta niihin vastaisiin teollis- ja tekijänoikeuden alaan kuuluviin EY:n järjestelyihin, jotka otetaan käyttöön ETA-sopimuksen voimaantulon jälkeen. Esimerkkinä tällaisista mainittiin neuvottelujen kuluessa ylikansallinen yhteisötavaramerkkijärjestelmä, jolla luotaisiin koko EY:n alueella yhdenmukaisen suojan antava tavaramerkki. Järjestelmä edellyttäisi eurooppalaista tavaramerkkivirastoa. Artikla varmistaa, että halukkailla EFTA-valtioilla on oikeus neuvotteluihin tämänkaltaisiin järjestelyihin liittymisestä. Artiklan jälkimmäinen kappale määrittelee menettelyn tilanteessa, että EY ottaa käyttöön tällaisia järjestelyjä jo ennen ETA-sopimuksen voimaantuloa.

9 artikla. EY:n sisäisten toimivaltaongelmien johdosta pöytäkirjan 9 artiklaan on otettu määräys, jonka mukaan lisäpöytäkirjalla ei vaikuteta Euroopan talousyhteisön ja sen jäsenvaltioiden toimivaltaan teollis- ja tekijänoikeuksien alueella.

Liite XVII

Liite sisältää sopimuksen 65 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun luettelon ETA-sopimukseen sisällytettävistä immateriaalioikeutta koskevista EY-säädöksistä. Niihin on tehty eräitä mukautuksia ja lisätty siirtymäjärjestelyjä. Yhteisön oikeusjärjestelmälle ominaisten käsitteiden ja menettelyjen osalta viitataan laaja-alaisia mukautuksia koskevaan pöytäkirjaan 1.

Neuvoston direktiivi, annettu 16 päivänä joulukuuta 1986, puolijohdetuotteiden piirimallien oikeudellisesta suojasta (87/54/ETY)

Liitteen 1 kohdassa mainittu direktiivi

87/54/ETY sisältää puolijohdetuotteiden piirimallien oikeudellista suojaa koskevat yhteiset peruseräaatteet. Tavoitteena on poistaa sellaiset suojan erot jäsenvaltioiden lainsäädännössä, jotka vaikuttavat välittömästi ja kielteisesti yhteismarkkinoiden toimintaan.

Puolijohdetekniikalla on keskeinen merkitys yhteisön teolliselle kehitykselle. Puolijohdetuotteiden toiminnot riippuvat suurelta osin niiden piirimalleista. Piirimallien jäljentämisestä aiheutuvat kustannukset jäävät murto-osaan siitä, mitä niiden itsenäinen kehittäminen vaatii.

Oikeus suojaan on yleensä puolijohdetuotteen piirimallin luojalla. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin säätää, että oikeus suojaan siirtyy työsuhteessa työnantajalle ja muussa sopimus-suhteessa tilaajalle. Piirimallin kopiointiin, kaupalliseen käyttöön ja maahantuontiin tarvitaan piirimalliin kohdistuvan yksinoikeuden haltijan lupa. Kaupallisella käytöllä tarkoitetaan myyntiä, vuokrausta ja muuta kaupallista jakelua sekä tarjoamista näihin tarkoituksiin.

Jäsenvaltiot voivat sallia piirimallien kopioimisen yksityisesti muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin. Piirimallin saa myös kopioida analysointia, arviointia tai opetusta varten. Yksinoikeus ei ulotu sallitun analysoinnin tai arvioinnin tuloksena luotuun uuteen piirimalliin.

Sen jälkeen, kun piirimalli on levitetty yleisölle jossakin jäsenvaltiossa, ei piirimallin kaupallinen käyttö tai maahantuonti edellytä lupaa. Vilpittömän mielen suojaa koskevan säännöksen mukaan se, joka puolijohdetuotteen hankkiessaan ei tiennyt tuotteen olevan yksinoikeuden suojaama, saa käyttää kaupallisesti tuotetta. Kun henkilö saa tietää tai kun hänellä on perusteltu syy epäillä, että tuotetta suojataan tällä tavoin, yksinoikeuden haltijalla on oikeus saada käytöstä kohtuullinen korvaus.

Suojan kesto on yleensä 10 vuotta joko sen kalenterivuoden lopusta, jona piirimallia ensimmäisen kerran käytettiin kaupallisesti, tai sen, jona rekisteröintihakemus jätettiin.

Muut asiat voidaan pääosin ratkaista kansallisen lainsäädännön mukaan. Erityisesti se, edellyttääkö suojan saaminen rekisteröintiä ja voidaanko suojattuja piirimalleja koskevia pakkolupia myöntää, on jätetty ratkaistavaksi kansallisesti.

Liitteen 1 kohdan a alakohdalla korvataan direktiivin 1 artiklan 1 kohdan c alakohdan viittaus Rooman sopimuksen 223 artiklan 1 kohdan b alakohtaan viittauksella ETA-sopimuksen 123 artiklaan. Kyse on salassapitovel-

vollisuuden vaikutuksesta suoja-aikaan silloin, kun salassapitovelvollisuus perustuu asetuantoa tai -kauppaa koskevaan suojoatimenpiteeseen.

Seuraavan alakohdan mukaan direktiivin 3 artiklan 6—8 kohtia, jotka koskevat suojan ulottamista kolmansiin maihin, ei sovelleta. Kolmansia maita koskevat määräykset sisältyvät immateriaalioikeuksia koskevan pöytäkirjan 284 artiklaan sekä liitteen 2 ja 3 kohtaan.

Yksinoikeus kaupalliseen käyttöön tai maahantuontiin raukeaa direktiivin 5 artiklan 5 kohdan mukaan sen jälkeen, kun piirimalli on levitetty yleisölle jossakin yhteisön jäsenvaltiossa. Tämä raukeamista koskeva säännös on ulotettu liitteen 1 kohdan c alakohdan määrära- yksellä koskemaan koko Euroopan talousaluetta.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Puolijohdetuotteita koskevat säännökset sisältyvät lakiin ja asetukseen yksinoikeudesta integroidun piirin piirimalliin (32/91 ja 946/91, jäljempänä piirimallilaki ja -asetus), jotka tulivat voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1991. Ne vastaavat sisällöltään direktiiviä.

Piirimallilaki poikkeaa direktiivistä kuitenkin siinä, että lain 12 §:n 1 momentin mukaan levitys- ja maahantuontioikeus raukeaa, jos piirimalli on levitetty yleisölle missä tahansa maassa. Liitteen 1 kohdan d alakohdasta aiheutuu tarve supistaa raukeaminen koskemaan vain Euroopan talousalueella levitettyjä piirimalleja. Tästä tullaan lain 12 §:n 2 momentin nojalla antamaan erillinen piirimalliasetuksen muutos.

Ensimmäinen neuvoston päätös, tehty 9 päivänä lokakuuta 1990, puolijohdetuotteiden piirimallien oikeudellisen suojan ulottamisesta koskemaan eräistä maista ja eräiltä alueilta olevia henkilöitä (90/510/ETY)

Liitteen 2 kohdassa on mainittu Euroopan yhteisöjen neuvoston päätös N:o 90/510/ETY, jolla puolijohdetuotteiden piirimallien oikeudellinen suoja on pysyvästi ulotettu eräisiin kolmansiin maihin. Päätös on annettu liitteen 1 kohdassa mainitun direktiivin 3 artiklan 7 kohdan nojalla.

Kuten edellä on todettu, kyseistä direktiivin

säännöstä ei sovelleta EFTA-valtioiden ja Euroopan yhteisön välillä. Ottamalla kyseisen neuvoston päätös liitteeseen on kuitenkin erikseen sovittu suojan kansainvälisen ulottuvuuden yhdenmukaistamisesta päätöksessä mainittujen maiden ja alueiden osalta. Kohdan a alakohdassa päätöksen liitteestä poistetaan tarpeettomana Itävalta ja Ruotsi.

Päätöksen liitteessä mainitut valtiot suojaavat tällä hetkellä vastavuoroisesti Euroopan yhteisön jäsenvaltioista peräisin olevia tuotteita. ETA-sopimuksen tultua voimaan voi syntyä tilanne, jossa EFTA-valtion tulee suojata jonkin kolmannen maan tuotteita ilman, että sen tuotteita suojataan tuossa maassa. Tällaisten tilanteiden varalta b alakohdan mukaan ETA-sopimuksen osapuolet pyrkivät parhaansa mukaan huolehtimaan siitä, että tilanteissa, joissa jokin liitteessä mainittu maa ei tällä hetkellä myöntäisikään jonkin sopimuspuolen tuotteille suojaa, vuoden sisällä ETA-sopimuksen voimaantulosta tämänkin sopimuspuolen tuotteita suojattaisiin kyseisessä liitteessä mainitussa maassa.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Piirimallilain mukaisen suojan pysyvästä ulottamisesta kolmansiin maihin tullaan piirimallilain 4 §:n 2 momentin nojalla antamaan asetus.

Toinen neuvoston päätös, tehty 9 päivänä lokakuuta 1990, puolijohdetuotteiden piirimallien oikeudellisen suojan ulottamisesta koskemaan eräistä maista ja eräiltä alueilta olevia henkilöitä (90/511/ETY)

ja

Komission päätös, tehty 26 päivänä lokakuuta 1990, niistä maista, joista olevia yhtiöitä ja muita oikeushenkilöitä koskemaan puolijohdetuotteiden piirimallien oikeudellinen suoja ulotetaan neuvoston päätöksen 90/511/ETY mukaisesti (90/541/ETY)

Liitteen 3 kohdan a alakohdassa mainitulla neuvoston päätöksellä 90/511/ETY on 1 kohdassa mainitun direktiivin mukainen suoja väliaikaisesti ulotettu koskemaan tietyistä maista olevia luonnollisia henkilöitä. Edelleen on b alakohdassa mainitulla komission päätöksellä saatettu väliaikaisen suojan piiriin tietyistä

maista olevat oikeushenkilöt. Molemmat päätökset ovat voimassa vuoden 1992 loppuun asti.

Koska päätösten voimassaolo lakkaa ennen ETA-sopimuksen voimaantuloa, on kohtaan otettu siirtymäsäännös. Sen mukaan EFTA-valtiot sitoutuvat noudattamaan näitä päätöksiä, jos niiden voimassaoloa jatketaan samansisältöisinä ennen ETA-sopimuksen voimaantuloa.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Piirimallilain mukainen suoja on väliaikaisesti ulotettu eräisiin maihin lain 4 §:n 3 momentin nojalla annetulla asetuksella (947/91). Asetukseen tullaan tekemään päätösten edellyttämät muutokset.

Ensimmäinen neuvoston direktiivi, annettu 21 päivänä joulukuuta 1988, jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä (89/104/ETY)

Liitteen 4 kohdassa mainitulla direktiivillä yhdenmukaistetaan tarpeelliselta osin jäsenvaltioiden lainsäädäntöä. ETA-sopimuksen johdosta EFTA-valtioiden tulee sopeuttaa lainsäädäntönsä direktiivin periaatteiden mukaisiksi. Direktiivi sisältää sekä ehdottomia että valinnaisia määräyksiä.

Direktiiville asetettujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että rekisteröidyn tavaramerkin saamisen ja säilyttämisen edellytykset ovat kaikissa jäsenvaltioissa pääsäännön mukaan samat. Tämän vuoksi direktiivissä säädetään, että sitä sovelletaan kaikkiin tavaroita ja palveluita varten oleviin tavaramerkkeihin, jotka on rekisteröity varsinaisiksi tavaramerkeiksi jäsenvaltioissa taikka yhteisömerkeiksi taikka takuu- tai tarkastusmerkeiksi tai joiden rekisteröimiseksi tällaiseksi merkiksi on tehty hakemus. Direktiivissä on määritelty tunnus, joka voi olla tavaramerkki. Edelleen direktiivissä on määritelty rekisteröinnin esteet ja mitättömyysperusteet.

Direktiivillä pyritään varmistamaan tavaramerkin antaman suojan tarkoituksiksi sen takaaminen, että tavaramerkki osoittaa alkupeuran. Sekaannusvaaran toteamista ja siihen liittyvää todistustaakkaa koskevat kysymykset

kuuluvat kuitenkin direktiivin mukaan kansallisessa lainsäädännössä ratkaistaviin asioihin.

Tavaroiden ja palvelujen vapaan liikkuvuuden helpottamiseksi varmistetaan, että rekisteröidyt tavaramerkit saavat suojan kaikkien jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksissä. Direktiivissä säädetään tavaramerkkiin kuuluvista oikeuksista ja sen rajoituksista. Direktiiviin ja sitä koskevaan mukautukseen liitteessä on sisällytetty alueellisen sammumisen periaate, jonka mukaan tavaramerkin haltija ei saa kieltää tavaramerkin käyttämistä niissä tavaroissa, jotka haltija tai hänen suostumuksellaan joku muu on laskenut liikkeeseen Euroopan talousalueella tätä tavaramerkkiä käyttäen.

Rekisteröityjen ja suojattujen tavaramerkkien kokonaismäärän ja samalla niitä koskevien riitojen vähentämiseksi on katsottu tärkeäksi vaatia, että merkkejä todella käytetään, uhalla että muuten ne menetetään. Direktiivissä on säännökset tavaramerkin käyttämisestä sekä oikeudenkäynnissä tai hallintomenettelyssä sovellettavista seuraamuksista tilanteessa, jossa tavaramerkkiä ei käytetä. Edelleen direktiivissä on määritelty tavaramerkin menettämisperusteet. Lisäksi direktiivissä on erityissäännökset yhteisömerkeistä, takumerkeistä ja tarkastusmerkeistä. Niiden osalta jäsenvaltiot voivat säätää direktiivin säännöksistä poikkeavista rekisteröinti- ja oikeudenmenettämisedellytyksistä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivin pakottavat periaatteet vastaavat pitkälti Suomen lainsäädännössä voimassa olevia periaatteita. Asian luonteesta johtuvina eroina voidaan pitää direktiivin määräystä, jonka mukaan rekisteröintiesteinä on pidettävä rekisteröityä EY-merkkiä ja kansainvälistä rekisteröintiä. Viimeksi mainittu viittaa tavaramerkkejä koskevan Madridin yleissopimuksen tarkoittamaan kansainväliseen rekisteröintiin.

Periaatteellinen ero liittyy tavaramerkin sammumisen sääntelyyn. Voimassa olevan lain mukaan tavaramerkkiin sovelletaan kansainvälistä sammumista, jonka mukaan missä tahansa tapahtunut tavarankäytön liikkeelle laskeminen aiheuttaa sammumisen. Direktiivi rakentuu alueellisen sammumisen periaatteelle, jonka mukaan vain EY:n alueella tapahtunut liikkeelle laskeminen aiheuttaa sammumisen. Direktiivi ei kuitenkaan välttämättä edellytä lainsäädännön

muuttamista Suomessa tältä osin, koska Suomen lainsäädännössä omaksutun kansainvälisen sammumisen ei voida katsoa rajoittavan Euroopan talousalueen sisäistä kauppaa.

Eroja on lisäksi muun muassa tavaramerkin käyttämättä jättämisen seuraamusten sääntelyssä ja osamitätöintiä koskevissa direktiivin säännöksissä; viimeksi mainittua mahdollisuutta tavaramerkkilaki ei lainkaan tunne. Pakottavien määräysten lisäksi direktiivissä annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus säätää tietyistä kysymyksistä. Tavaramerkkilakiin ja yhteismerk- kilakiin (795/80) tarpeellisista muutoksista annetaan erillinen hallituksen esitys.

Neuvoston direktiivi, annettu 14 päivänä touko- kuuta 1991, tietokoneohjelmien oikeudellisesta suojasta (91/250/ETY)

Liitteen 5 kohdassa mainitulla direktiivillä 91/250/ETY yhtenäistetään tietokoneohjelmien oikeudellinen suoja, siltä osin kuin suojan erot vaikuttavat välittömästi ja kielteisesti yhteis- markkinoiden toimintaan. Sääntely perustuu tarpeeseen suojata ohjelmien kehittämisen vaatimia huomattavia inhimillisiä, teknisiä ja taloudellisia panostuksia sekä ohjelmatekniikan keskeiseen merkitykseen yhteisön teollisen kehityksen kannalta.

Sääntely on rajoitettu keskeisiin seikkoihin. Valtioiden tulee suojata tietokoneohjelmia tekijänoikeuslaissa tarkoitettuina kirjallisina teoksina. Suojaa saavat omaperäiset ohjelmat. Ideat ja periaatteet jäävät suojan ulkopuolelle.

Ohjelman tekijänä on yleensä pidettävä ohjelman luonutta henkilöä tai näiden muodostamaa ryhmää. Työsuhteessa luotuun ohjelmaan liittyvät taloudelliset oikeudet siirtyvät työnantajalle, jollei toisin ole sovittu.

Ohjelmaa ei saa kopioida, muuttaa tai levittää ilman oikeudenhaltijan lupaa. Poikkeuksena ovat tietyin edellytyksin käyttö- ja varmuuskopioiden valmistaminen sekä ohjelman tutkiminen käytön yhteydessä. Ohjelmakoodia saa analysoida muuttamalla se takaisin lähdekielistä versiota muistuttavaan muotoon (purkamisen) ainoastaan ohjelmien yhteentoimivuuden varmistamiseksi.

Ohjelmaa saa vapaasti levittää yhteisön alueella muutoin kuin vuokraamalla sen jälkeen, kun ohjelma on ensimmäisen kerran myyty yhteisön alueella. Liitteen 5 kohdan määräyk-

sellä tämä yksinomaisen levitysoikeuden raukeaminen ulotetaan kattamaan koko Euroopan talousalue.

Direktiivissä säädetään lisäksi, että kansalliseen lainsäädäntöön on otettava asianmukaiset oikeuskeinot niitä vastaan, jotka levittävät tai kaupallisessa tarkoituksessa pitävät hallussaan laittomia ohjelmakopioita tai ohjelmien kopiointia estävien laitteiden kiertämiseen tarkoitettuja välineitä. Laittomien ohjelmakopioiden levittäminen ja hallussapito tulee säännellä tapauksissa, joissa toiminta tapahtuu vilpillisessä mielessä.

Suoja-aika on 50 vuotta tekijän kuolinvuodesta. Ilman tekijän nimeä julkaistujen ohjelmien osalta aika lasketaan siitä, kun ohjelma saatettiin yleisön saataville.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Tietokoneohjelmia koskevat säännökset lisättiin Suomen tekijänoikeuslakiin (404/61) 16 päivänä tammikuuta 1991 voimaan tulleella lainmuutoksella (34/91). Muutoksessa otettiin huomioon silloin valmisteltavana olleen direktiivin keskeiset periaatteet. Direktiivistä aiheutuu kuitenkin tarve tehdä eräitä lisätarkennuksia tekijänoikeuslainsäädäntöön.

Tekijänoikeuslaissa ei ole toistaiseksi nimenomaisia ohjelmakoodin analysointia koskevia säännöksiä. Muutoin yksinomaista kopiointioikeutta on tarkemmin säännelty yksityistä käyttöä koskevalla 11 §:n rajoitussäännöksellä sekä käyttöoikeuden luovutusta koskevalla 40 a §:n olettamussäännöksellä. Kopiointioikeuden laajuutta joudutaan tarkistamaan.

Levitysoikeus raukeaa 23 §:n perusteella, jos ohjelma on levitetty missä tahansa maassa. Raukeamisperiaatteen alueellisen ulottuvuuden tarkistamista joudutaan harkitsemaan.

Lainsäädännössämme ei ole vielä kielletty ohjelmien kopiointia estävien laitteiden kiertämiseen tarkoitettujen välineiden levittämistä tai hallussapitoa kaupallisiin tarkoituksiin eikä laittomien ohjelmakopioiden hallussapitoa kaupallisiin tarkoituksiin.

Tietokoneohjelmien oikeudellisesta suojasta annetusta direktiivistä aiheutuvista muutoksista annetaan erillinen hallituksen esitys.

ETA-sopimuksen immateriaalioikeuksia koskevan pöytäkirjan 28 2 artikla edellyttää niin sanotun alueellisen sammumisperiaatteen soveltamista Euroopan talousalueella. Käytännössä

tämä tarkoittaa sitä, että Suomessa voimassa olevia immateriaalisuojaa koskevia lakeja, jotka perustuvat kansalliseen sammumiseen, on tältä osin muutettava. Esimerkiksi patenttisuojan osalta tämä merkitsee niin sanotun rinnakkaistuonnin kieltämistä muuttamalla patenttilain 3 §:n 3 momenttia (yksinoikeuden ulkopuolelle jäävä suojatun tuotteen käyttö). Tästä on puolestaan seurauksena, että patentinhaltijat joutuvat muuttamaan lisenssisopimuksiaan ja muita yksinoikeuden hyödyntämiseen liittyviä järjestelyjään 1 päivään tammikuuta 1994 mennessä siten, etteivät ne ole ristiriidassa alueellista sammumista koskevan periaatteen kanssa. Kysymyksessä voidaan katsoa olevan taannehtivasti tapahtuva oikeuden rajoitus. Rajoituksen vaikutuksia lieventävät kuitenkin ETA-sopimuksen kilpailusäännöksiin sisältyvät lisenssi- ja taitotieto-sopimuksia koskevat ryhmäpoikkeusasetukset.

Eduskunnan perustuslakivaliokunnan käytännössä on lähdetty siitä, että immateriaalioikeuksien haltijoiden edut ovat suojatut hallitusmuodon 6 §:n säännöksillä. Näiden oikeuksien rajoitukset, jotka eivät ole poikkeuksellisia eivätkä loukkaa oikeuksien normaalia kohtuullista ja järkevää hyväksikäyttöä, voidaan säätää hallitusmuodon 6 §:n 1 momentin perusteella tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Jos taas tällaiset rajoitukset eivät tapahdu yleiseen tarpeeseen tai täyttä korvausta vastaan, ne on säädettävä perustuslain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella näyttäisi siltä, että ETA-sopimuksella rajoitetaan taannehtivasti patentinhaltijoiden oikeuksia säätämällä Suomessa voimaan alueellisen sammumisen periaatte. Tästä on seurauksena, että ETA-sopimuksen immateriaalioikeuksia koskevan pöytäkirjan 2 artiklan voimaan saattaminen näyttäisi edellyttävän perustuslain säätämisyjärjestystä.

V osa Neljän vapauden kannalta olennaiset laaja-alaiset määräykset

1 luku Sosiaalipoliittikka

66 artikla. Artiklassa todetaan sopimuspuolten yksimielisyys tarpeesta kohentaa työntekijöiden elin- ja työoloja. Artiklalla ei sinänsä ole oikeusvaikutuksia, mutta se sisältää sopimuspuolten poliittisen sitoumuksen parantaa työntekijöiden asemaa. Artiklan poliittiseen velvoitteeseen liittyy EFTA-valtioiden ilmoitus,

joka koskee ETA:n sosiaalisen ulottuvuuden kehittämistä yhteisön sosiaalisen peruskirjan, hyväksytty 9 päivänä joulukuuta 1989, periaatteiden pohjalta.

67 artikla. Artiklan 1 kohdan mukaan erityistä huomiota kiinnitetään työympäristön parantamiseen. Sopimuspuolten voimassa olevat, sopimuksen mukaisia vähimmäisvaatimuksia tiukemmat työympäristövaatimukset saadaan pitää voimassa ja sellaisia voidaan antaa myös tulevaisuudessa. Artiklan 1 kohdasta ei aiheudu lainsäädännön muutostarpeita Suomessa.

Artiklan 2 kohdassa viitataan liitteeseen XVIII, jossa luetellaan ETA-säännöiksi otettavat työympäristöä koskevat EY-säädökset. Niistä lainsäädännön muuttamista Suomessa edellyttäviä ovat neuvoston direktiivi toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamiseksi työssä (89/391/ETY), neuvoston direktiivi työpaikoille asetettavista turvallisuutta ja terveyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista (89/654/ETY) sekä mahdollisesti myös neuvoston direktiivi turvallisuutta ja terveyttä varten näyttöpäätetyölle asetettavista vähimmäisvaatimuksista (90/270/ETY). Ne edellyttävät muutoksia työturvallisuuslakiin sekä työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annettuun lakiin. Lisäksi neuvoston direktiivi määräaikaisessa tai tilapäisessä työsuhteessa olevien työntekijöiden työturvallisuuden ja -terveyden edistämistä koskevien toimenpiteiden täydentämisestä (91/383/ETY) edellyttää täydennyksiä myös muuhun työlaainsäädäntöön.

Neuvoston direktiivi, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1989, toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä (89/391/ETY)

Direktiivin voimaansaattaminen edellyttää työturvallisuuslain ja työsuojelun valvontalain tarkistuksia.

Direktiivin soveltamisala, joka on määritelty Suomen työlaainsäädännöstä poikkeavalla tavalla, saatetaan tulla tulkitsemaan laajemmaksi kuin Suomen työturvallisuuslainsäädännön soveltamisalaa on tulkittu.

Direktiivin säännös työsuojelutehtäviä hoitavan työnantajan edustavan henkilön tai henkilöiden asettamisesta edellyttäneen kotimaisen lainsäädännön täsmentämistä tältä osin. Vastavasti työntekijöiden edustajien tehtävien ja

toimivaltuuksien yksilöinti edellyttäneen lainsäädännön täsmentämistä. Suomen lainsäädäntöön tulee myös lisätä säännökset velvollisuuksista työpaikalla toimivia ulkopuolisia työnantajia ja näiden työntekijöitä kohtaan. Nämä säännökset voidaan täyttää valvontalain muutoksilla.

Suomen nykyinen lainsäädäntö ei edellytä työnantajalta yhtenäistä ja kattavaa toimintaohjelmaa työsuojeluasioissa. Tätä tarkoittava säännös tulee lisätä työturvallisuuslakiin.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Työturvallisuuslakiin ja työsuojelun valvonnasta ja muutoksen hausta työsuojeluasioissa annettuun lakiin direktiivissä aiheutuvista muutoksista annetaan erillinen hallituksen esitys.

Muut direktiivin edellyttämät määräykset annetaan valtioneuvoston päätöksellä.

Neuvoston direktiivi, annettu 30 päivänä marraskuuta 1989, työpaikoille asetettavista turvallisuutta ja terveyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista (ensimmäinen direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) (89/654/ETY)

Direktiivin vaatimusten ja voimassaolevan lainsäädännön välillä ei ole selvää ristiriitaa, mutta eräät työturvallisuuslain säännökset ovat direktiiviin verrattuna tulkinnanvaraisia ja joistakin direktiivissä säännellyistä asioista, jotka koskevat lähinnä työpaikan huonetiloja ja niille asetettavia vaatimuksia, työturvallisuuslainsäädännössä ei ole muita kuin yleisiä säännöksiä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Tarpeelliset säännökset annetaan asian mukaan joko rakennuslainsäädännöllä tai työturvallisuuslain muutoksella ja sitä täydentävällä valtioneuvoston päätöksellä. Tarvittavista lainsäädännön muutoksista annetaan erillinen hallituksen esitys.

Neuvoston direktiivi, annettu 29 päivänä touku-kuuta 1990, turvallisuutta ja terveyttä varten näyttöpäätetyölle asetettavista vähimmäisvaatimuksista (viides direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) (90/270/ETY)

Direktiivi aiheuttanee Suomelle tarpeen täydentää työturvallisuuslainsäädäntöä erillisillä näyttöpäätteesäännöksillä eli säännöksellä työnantajan suunnitteluvaiheesta tauotuksen ja toiminnan muutosten toteuttamiseksi sekä säännöksellä työntekijöille annettavista korjaavista apuneuvoista, jotka eivät saa aiheuttaa työntekijöille lisäkustannuksia. Direktiivin edellyttämät muut kotimaiset määräykset annetaan valtioneuvoston päätöksellä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivistä aiheutuvista edellä selostetuista muutoksista annetaan tarvittaessa erillinen hallituksen esitys.

Neuvoston direktiivi, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1991, määräaikaisessa tai tilapäisessä työsuhteessa olevien työntekijöiden työturvallisuuden ja -terveyden edistämistä koskevien toimienpiteiden täydentämisestä (91/383/ETY)

Direktiivin säännösten mukaan työvoiman käyttäjäyrityksen tai -laitoksen on yksilöitävä välittäjäyritykselle ammattitaitovaatimukset ja tehtävän työn erityispiirteet. Välittäjäyrityksen on saatettava nämä tiedot kyseisten työntekijöiden tietoon. Direktiivin näiden säännösten vaatimukseen mukautuminen edellyttää täydennyksiä työlainsäädäntöön. Jäsenvaltiot voivat säätää, että käyttäjäyrityksen välitysyritykselle edellä mainitussa tarkoituksessa antamat tiedot mainitaan toimeksiantosopimuksessa.

Direktiivin säännösten mukaan käyttäjäyrityksen on annettava määräaikaisessa tai tilapäisessä työsuhteessa olevalle työntekijälle tiedot työssä esiintyvistä riskeistä ennen kuin hän aloittaa työnteon. Tämä informaatio kattaa yhtäältä erityisesti tietyt ammattitaitovaatimukset tai taidot taikka kansallisessa lainsäädännössä määritellyn tietyn vaadittavan lääkärin valvonnan ja toisaalta selvästi kansallisessa lainsäädännössä määritellyt lisääntyneet erityiset riskit. Direktiivin säännösten mukaan käyt-

täjäyrityksen on vastattava toimeksiannon ajan työn suorittamista koskevista työturvallisuuden, -hygienian ja -terveyden olosuhteista tämän vähentämättä kansallisessa lainsäädännössä välittäjäyritykselle säädettyä vastuuta. Direktiivin säännösten mukaan työntekijän on saatava työn erityispiirteisiin soveltuvaan riittävä koulutusta työntekijän pätevyys ja kokemus huomioon ottaen. Edelleen direktiivin säännösten mukaan on jäsenvaltioiden päätettävissä, säätävätkö ne, että erityinen lääkärin valvonta jatkuu kyseisen työntekijän työsuhteen päättymisen jälkeenkin.

Direktiivin säännösten mukaan työsuojelun yhteistoimintaa toteuttaville henkilöille on ilmoitettava määräaikaisessa tai tilapäisessä työsuhteessa olevien työntekijöiden työhönotosta, jotta määrätty työntekijät, palvelut ja henkilöt voivat huolehtia suojelusta ja ennaltaehkäisevästä toiminnastaan riittävästi kaikkien yrityk-
sissä olevien työntekijöiden osalta.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Työturvallisuuslakiin, työsuojelun valvon-
nasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annettuun lakiin ja myös muuhun työlainsäädäntöön on tehtävä edellä selostetuista, niiden ja direktiivin välisistä eroista johtuvat muutokset. Niistä annetaan erillinen hallituksen esitys.

Edellä mainittujen direktiivien lisäksi liitteesä luetellaan seuraavat työympäristödirektiivit, jotka pannaan Suomessa täytäntöön valtioneuvoston päätöksellä:

- työpisteiden turvamerkeillä varustaminen (77/576/ETY, muutos 79/640/ETY);
- vinyylikloridimonomeerille altistuminen (78/610/ETY);
- työntekijöiden suojaaminen kemiallisille, fyysikaalisille ja biologisille tekijöille työssä altistumiseen liittyviltä vaaroilta (80/1107/ETY, muutos 88/642/ETY);
- altistuminen lyijylle (82/605/ETY);
- asbestialtistus työssä (83/477/ETY, muutos 91/382/ETY);
- melu- ja värähtelytyössä (86/188/ETY);
- työvälineiden turvallisuusvaatimukset (89/655/ETY);
- henkilösuojainten käyttö (89/656/ETY);
- taakkojen käsittely (90/269/ETY);
- syöpäsairaudesta vaaraa aiheuttaville tekijöille altistuminen (90/394/ETY);

— biologisille tekijöille altistuminen työssä (90/679/ETY);

Määrättyjen tekijöiden ja työmenetelmien kieltämistä koskevaa direktiiviä (88/364/ETY) vastaavat säännökset on valtioneuvoston päätöksessä työhön liittyvän syöpävaaran torjunnasta (583/85) ja sosiaali- ja terveysministeriön päätöksessä syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista aineista sekä niiden merkinnöistä ja myrkyluokituksesta (477/88).

68 artikla. Artiklan mukaan sopimuspuolet toteuttavat työntekijöiden oikeuksien ja työolainsäädännön alalla sopimuksen hyvän toimivuuden turvaamiseksi tarpeelliset toimenpiteet. Artiklassa viitataan liitteeseen XVIII, jossa luetellaan ETA-säännöksi otettavat EY:n työoikeudelliset säädökset. Liitteessä XVIII mainitut työntekijöiden oikeuksia ja työoikeutta koskevat säännökset ovat joukkovähentämistä koskeva direktiivi (75/129/ETY), työntekijäin oikeuksia liikkeen luovutuksen yhteydessä koskeva direktiivi (77/187/ETY) sekä palkkaturvadirektiivi (80/987/ETY). Lisäksi työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella annetussa asetuksessa (ETY) N:o 1612/68 on työntekijöiden oikeuksia koskevia säännöksiä. Nämä säännökset edellyttävät muutoksia työnsopimuslakiin, yhteistoiminnasta yrityksissä annettuun lakiin (yhteistoimintalaki) ja hallintoedustuslakiin sekä henkilöstörahostolakiin.

Neuvoston direktiivi, annettu 17 päivänä helmikuuta 1975, työntekijöiden joukkovähentämistä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (75/129/ETY)

Direktiivin mukaan joukkovähentämisellä tarkoitetaan työntekijäin irtisanomista yksittäisiin työntekijöihin liittymättömästä syystä, jos vähentämisen määrä on 30 päivän aikana vähintään 10 työntekijää yli 20 työntekijän yrityksessä tai 90 päivän aikana vähintään 20 työntekijää yrityksen koosta riippumatta. Valinta näiden vaihtoehtojen välillä tehdään kansallisessa lainsäädännössä.

Suomessa yhteistoimintalakia sovelletaan lain 2 §:n mukaan kuitenkin vain yrityksessä, jonka työsuhteessa olevan henkilöstön määrä säännöllisesti on vähintään 30, eikä vähentämistä ole kytketty tiettyä ajanjaksona tapahtuvaksi.

Työnantajan on neuvoteltava työntekijäin edustajien kanssa sopimukseen pääsemiseksi.

Yhteistoimintalain 3 §:n mukaan yhteistoiminnan osapuolia voivat olla myös työnantaja ja asianomaiset työntekijät. Lain 7 §:n 3 momentin mukaan työntekijöitä yleisesti koskeva asia käsitellään henkilöstön edustajan kanssa.

Työnantajan on ilmoitettava työntekijäin edustajille kirjallisesti joukkovähentämisen syyt, vähennettävien työntekijäin määrä, työllistettyjen työntekijöiden määrä ja aika, jona vähentäminen on määrä toteuttaa. Yhteistoimintalain 7 a §:n mukaan neuvotteluesitys on, jollei toisin sovita, tehtävä kirjallisesti ja siinä on oltava tiedot siitä, mitä asioita neuvottelussa tulee käsiteltäviksi. Jos asia koskee vain tiettyjä työntekijöitä, esitys tehdään näille työntekijöille ja työntekijäin pyynnöstä myös henkilöstön edustajille.

Asianomaiselle viranomaiselle on toimitettava jäljennös kaikista kirjallisesta neuvottelumateriaalista. Yhteistoimintalain 7 b §:n mukaan riittää, että neuvotteluesityksestä ilmenevät seikat saatetaan työvoimaviranomaisen tietoon.

Työnantajan on ilmoitettava viranomaiselle kirjallisesti kaikista suunnitelluista joukkovähentämisistä. Tällaisen ilmoituksen on sisällettävä myös neuvotteluja koskevat tiedot ja erityisesti vähentämisen syyt, vähennettävien työntekijöiden määrä, tavallisesti työllistettyjen työntekijöiden määrä ja aika, jonka kuluessa vähentäminen on määrä toteuttaa. Viranomaiselle tehtävästä ilmoituksesta on toimitettava jäljennös työntekijäin edustajille. Yhteistoimintalain 7 b §:n mukaan työvoimaviranomaisen tietoon on saatettava neuvotteluesityksestä ilmenevät seikat neuvottelujen alkaessa.

Suunniteltua joukkovähentämistä ei saa toteuttaa ennen kuin on kulunut 30 päivää viranomaiselle tehdystä ilmoituksesta. Yhteistoimintalain 8 §:n mukaan neuvotteluelvoitteen täyttymisen kolmen kuukauden määräaika lasketaan neuvotteluesityksen tekemisestä. Neuvotteluesityksestä ilmenevät seikat on lain 7 b §:n mukaan saatettava työvoimaviranomaisen tietoon neuvottelujen alkaessa. Viranomaiselle tehtävää ilmoitusta ei ole yhteistoimintalaisissa kytketty irtisanomisen toteuttamiseen.

Direktiivin säännökset ovat vähimmäisvaatimuksia, joista ei voi sopimuksilla poiketa. Yhteistoimintalain eräät vastaavat säännökset ovat tahdonvaltaisia. Direktiivi ei estä jäsenvaltioita antamasta työntekijöille edullisempia säännöksiä ja määräyksiä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Yhteistoimintalakiin ja työsopimuslakiin on tehtävä edellä selostetuista niiden ja direktiivin välisistä eroista johtuvat muutokset. Niistä annetaan erillinen hallituksen esitys.

Neuvoston direktiivi, annettu 14 päivänä helmikuuta 1977, työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (77/187/ETY)

Direktiivillä säännellään työsuhdeturvaa yhteisön alueella sijaitsevan yrityksen, liikkeen tai liiketoiminnan osan luovutuksen tai sulautumisen yhteydessä. Direktiiviä vastaavaa sääntelyä on toteutettu työsopimuslaissa ja yhteistoimintalaissa sekä työntekijöiden lisäeläketurvan osalta eläkesäätiölaissa (469/55) ja avustuskassalaissa (471/42). Direktiivin tekniset määritelmät luovuttajasta, luovutuksensaajasta ja työntekijöiden edustajista eivät ole ristiriidassa Suomen lainsäädännön kanssa. Direktiivin mukaan luovuttajan työsopimuksesta johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät liikkeen luovutuksen perusteella luovutuksensaajalle. Jäsenvaltio voi kuitenkin säätää, että velvollisuudet pysyvät edelleen myös luovuttajalla. Luovuttajan oikeuksien ja velvollisuuksien siirtyminen ei direktiivin mukaan koske työnantajan työntekijöilleen järjestämiä lisäeläke-etuuksia. Jäsenvaltioiden on kuitenkin ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin luovutuksen tapahtuessa jo saavutettujen eläke-etuuksien turvaamiseksi. Suomen lainsäädäntö yleensä täyttää direktiivin vaatimukset. Lisäksi eläkesäätiölain kokonaisuudistuksen yhteydessä selvitetään mahdollisuudet eläkesäätiöiden eläkevastuun täysimääräiseen kattamiseen.

Työsopimuslain 7 §:n mukaan ennen luovutusta erääntyneet työntekijäin saatavat eivät siirry luovutuksensaajan vastattaviksi. Direktiivin mukaan luovuttajan oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät luovutuksensaajalle, joskin jäsenvaltio voi säätää ne yhteisvastuullisiksi.

Liikkeen luovutus sellaisenaan ei ole työntekijän irtisanomisperuste. Irtisanomisen, jonka voi suorittaa joko luovuttaja tai luovutuksensaaja, on perustuttava työvoiman muutoksia edellyttäviin taloudellisiin, teknisiin tai organisatorisiin syihin. Jos työntekijä päättää työso-

pimuksen luovutuksesta johtuvan olennaisen työolojen huonontumisen takia, työnantajan katsotaan olevan vastuussa työsopimuksen päättymisestä.

Työsopimuslain 40 §:n mukaan liikkeen luovutuksesta johtuva perusteltu syy ei ole luovuttajan käytettävissä, joten direktiivin sääntelytapa on tältä osin erilainen, koska direktiivin mukainen irtisanomisperuste on sekä luovuttajan että luovutuksensaajan käytettävissä. Luovutuksesta johtuva perusteltu syy on työsopimuslain mukaan tuotannollista syytä laajempi irtisanomisperuste. Myös tältä osin direktiivin sääntelytapa on erilainen.

Direktiivin mukaan luottamusmiehet ja muut henkilöstön edustajat säilyttävät asemansa ja tehtävänsä liikkeen luovutuksen yhteydessä. Vastaava periaate on työsopimuslain 40 §:n 4 momentissa.

Direktiivin mukaan sekä liikkeen luovuttajan että luovutuksensaajan on tiedotettava työntekijäin edustajille liikkeen luovutuksen perusteista, oikeudellisista, taloudellisista ja sosiaalisista vaikutuksista työntekijäin asemaan sekä toimenpiteistä työntekijäin suhteen. Luovuttajan on annettava työntekijäin edustajille nämä tiedot hyvissä ajoin ennen kuin liikkeen luovutus toteutetaan. Luovutuksensaajan on annettava vastaavat tiedot työntekijäin edustajille hyvissä ajoin ja joka tapauksessa ennen kuin luovutuksella on vaikutuksia työntekijäin työoloihin ja työllisyyteen. Jos luovuttajan tai luovutuksen saajan näköpiirissä on toimenpiteitä työntekijäin suhteen, hänen on neuvoteltava työntekijäin edustajien kanssa hyvissä ajoin sellaisista toimenpiteistä tarkoituksin päästä sopimukseen asiasta.

Yhteistoimintalain 6 a §:n mukaan vasta liikkeen luovutuksen tapahduttua on yhteistoimintamenettelyssä todettava, onko liikkeen luovutuksella neuvotteluelvoitteen piiriin kuuluvia vaikutuksia. Työnantajan tulee ennen yhteistoimintamenettelyyn ryhtymistä antaa asian käsittelyn kannalta tarpeelliset tiedot työntekijöille. Direktiivin mukaan luovuttajan on annettava hyvissä ajoin kyseinen informaatio ennen luovutuksen tapahtumista, joten yhteistoimintalain säännökset eivät tältä osin vastaa direktiiviä. Lisäksi direktiivin mukainen informaatiovelvollisuus on laajempi kuin yhteistoimintalaissa. Tiedot on annettava myös luovutuksen syistä sekä oikeudellisista, taloudellisista ja sosiaalisista vaikutuksista henkilöstövaikutusten lisäksi. Direktiivin mukaan tieto-

jenanto- ja neuvotteluvollisuuksia on sekä luovuttajalla että luovutuksensaajalla, kun taas yhteistoimintalain mukaan nämä velvollisuudet ovat luovutuksen tapahtuttua vain luovutuksensaajalla.

Direktiivin säännökset ovat vähimmäisvaatimuksia, joista ei voi sopimuksilla poiketa. Yhteistoimintalain eräät vastaavat säännökset ovat tahdonvaltaisia. Direktiivi ei estä jäsenvaltioita antamasta työntekijöille edullisempia säännöksiä ja määräyksiä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Työsopimuslakiin ja yhteistoimintalakiin on tehtävä edellä selostetuista niiden ja direktiivin välisistä eroista johtuvat muutokset. Niistä annetaan erillinen hallituksen esitys.

Neuvoston direktiivi, annettu 20 päivänä loka-kuuta 1980, työntekijöiden suojaa työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (80/987/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on yhtenäistää työntekijöiden työsuhteesta johtuvien saatavien turvaamisen vähimmäisedellytykset työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa. Poikkeustapauksissa jäsenvaltiot voivat jättää direktiivin tarkoittavan turvan ulkopuolelle joitakin työntekijäryhmiä joko työsuhteen erityisluonteen vuoksi tai sen vuoksi, että työntekijöiden edut turvataan muulla tavoin. Suomessa työntekijän saatavat työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa turvataan palkkaturvalailla (649/73). Lisäeläkejärjestelmien mukaisista etuuksista säädetään eläkesäätiölaissa ja avustuskassalaissa.

Direktiivissä määritellään työnantajan maksukyvyttömyys tilanteeksi, jossa kansallisten lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti toimivaltainen viranomais on joko tehnyt päätöksen täytäntöönpanotoimista työnantajan varallisuuteen velkojien tyydyttämiseksi tai todennut, että työnantajan yritys on lopullisesti lakkautettu ja että käytettävissä olevat varat eivät riitä täytäntöönpanokustannuksiin. Palkkaturvalaissa maksukyvyttömyyden toteaminen voi tapahtua väljemmin edellytyksin ja se koskee myös eräitä sellaisia tilanteita, joissa yrityksen toiminta voi jatkua.

Direktiivin mukaan palkkaturvajärjestelmän

on turvattava työntekijöiden työsuhteista johtuvat erääntyneet saatavat ajanjaksolta ennen tiettyä päivää. Jäsenvaltion valinnan mukaan tuo päivämäärä voi olla:

1. työnantajan maksukyvyttömyyden alkamishetki;

2. maksukyvyttömyyden johdosta annettava irtisanomisilmoituksen vastaanottamisajankoh- ta; taikka

3. työnantajan maksukyvyttömyyden alku tai työsuhteen päättymisajankohta työsuhteen päättyessä maksukyvyttömyyden johdosta.

Jos päivämääräksi valitaan työnantajan maksukyvyttömyyden alkaminen, tulee työntekijöille turvata kuuden kuukauden aikana ennen tuota ajankohtaa voimassa olleiden työsuhteiden kolmen viimeisen kuukauden saatavat. Jos päivämääräksi valitaan työntekijän irtisanomisilmoituksen päivämäärä, tulee erääntyneet saatavat turvata työsuhteen kolmelta viimeiseltä kuukaudelta. Kolmantena vaihtoehtona olevassa tapauksessa tulee turvata maksukyvyttömyyden alkuun tai työsuhteen päättymistä edeltävältä 18 kuukaudelta olevat saatavat, kuitenkin vain kahdeksalta viikolta tai useammilta lyhyemmiltä ajanjaksoilta, jotka yhteensä muodostavat kahdeksan viikkoa.

Palkkaturvalain mukaan työntekijälle voidaan maksaa sellaiset työsuhteesta johtuvat saatavat, jotka ovat erääntyneet kolmen kuukauden kuluessa ennen palkkaturvahakemuksen jättämistä. Turvattavien saatavien ajanjakso on pituudeltaan direktiivin mukainen, mutta sen laskemisen alkuajankohta ei vastaa mitään direktiivin vaihtoehtoista. Työntekijän kannalta palkkaturvalain mukainen ratkaisu on sikäli direktiiviä edullisempi, että palkkaturvaa voidaan maksaa työsuhteen kestäessäkin ja hakemuksia voidaan tehdä eri ajoilta uudelleen. Myös työsuhteen päättyessä työntekijällä on mahdollisuus saada saatavansa turvatuiksi direktiivin eri vaihtoehtojenkin mukaisilta ajanjaksoilta, jos hän tekee hakemuksen välittömästi työsuhteen päätyttyä. Direktiivi ei toisaalta määrittele palkkaturvamenettelyyn ja palkkaturvan hakemiseen liittyviä kysymyksiä. Siten ei ole direktiivin vastaista saattaa palkkaturvaoikeutta riippumaan siitä, että työntekijä hakee sitä tiettyssä ajassa. Palkkaturvalain muuttaminen ei siten direktiivin vuoksi ole välttämätöntä.

Direktiivin mukaan voidaan palkkaturvan enimmäismäärää kansallisella lainsäädännöllä rajoittaa. Tavasta, johon rajoitus perustuu,

tulee ilmoittaa komissiolle. Palkkaturvalain mukaan enimmäismäärästä yhtä työntekijää kohden samalle työnantajalle tehdyn työn perusteella määrätään asetuksella. Tällä hetkellä tuo enimmäismäärä on 75 000 markkaa.

Palkkaturvajärjestelmien organisaation, rahoituksen ja toiminnan tulee olla yksityiskohdaisesti säännelty. Periaatteena tulee olla, etteivät järjestelmän varat ole riippuvaisia työnantajien varoista, ja toisaalta työnantajien on osallistuttava järjestelmän rahoitukseen, jolle sitä kustanneta julkisin varoin. Järjestelmän vastuu ei saa riippua siitä, onko rahoituksen osallistumisen velvoite täytetty vai ei.

Palkkaturvalain mukaan valtio turvaa työntekijän saatavat ja järjestelmän toiminnan rahoitus tapahtuu budjettivaroin. Työttömyyskassojen keskuskassan kautta työnantajat kollektiivisesti maksavat valtiolle vuosittain jälkikäteen palkkaturvana maksettujen ja työnantajilta takaisinperityksi saatujen pääomamäärien erotuksen. Järjestelmä vastaa siis kaikilta osin direktiivin vaatimuksia.

Direktiivi sisältää myös työntekijän sosiaaliturvaa koskevia säännöksiä. Direktiivin vaatimuksia tältä osin ei ole välttämätöntä kattaa palkkaturvajärjestelmällä. Suomen lainsäädännön on katsottava muutoin vastaavan näitä velvoitteita, kun otetaan huomioon valmisteilla oleva eläkesäätiölain kokonaisuudistus.

Direktiivi mahdollistaa työntekijän kannalta edullisemmat säännökset kussakin jäsenvaltiossa. Direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden mahdollisuuteen ryhtyä järjestelmän väärinkäytösten estämiseen tarvittaviin toimiin. Palkkaturvan vastuuta voidaan myös vähentää, jos vaikuttaa siltä, että työnantajan ja työntekijän välillä on erityisiä yhteyksiä, jotka johtavat näiden väliseen sopimukseen kolmannen vahingoksi.

Palkkaturvalaki sisältää säännöksiä väärinkäytösten estämiseksi. Tässä tarkoituksessa palkkaturvaviranomaisella on valta harkita, onko palkkaturvana maksettava enemmän kuin kaksi kertaa se määrä, jonka työnantaja vuoden kuluessa ennen palkkaturvahakemuksen jättämistä on työntekijälle maksanut työsuhteesta johtuvan saatavan suorituksena. Työntekijällä ei nimenomaisen säännöksen mukaan liioin ole oikeutta palkkaturvaan sellaisen sopimuksen tai tosiasiallisen järjestelyn perusteella, joka on ilmeisesti tehty siinä tarkoituksessa, että valtio turvaisi saatavan palkkaturvana. Erityisestä syystä palkkaturva voidaan

myös evätä, jos työntekijälle on maksettu samaan työnantajaan kohdistuvia saatavia palkkaturvana kolmen vuoden kuluessa siitä, kun työ, johon uusi vaatimus perustuu, on tehty. Tällaisille rajoituksille direktiivi ei aseta esteitä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivistä ei aiheudu välitöntä tarvetta Suomen lainsäädännön muuttamiseen.

* * *

69 artikla. Artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava ja pidettävä voimassa samapalkkaisuusperiaate. Palkalla tarkoitetaan 1 kohdan toisen alakohdan tavanomaista perus- ja vähimmäispalkkaa sekä mitä tahansa muuta vastiketta, jota työntekijä saa joko rahana tai rahanarvoisina etuuksina välittömästi tai välillisesti työsuhteensa perusteella työnantajaltaan. Samapalkkaisuus ilman sukupuoleen perustuvaa syrjintää tarkoittaa, että samasta urakkatyöstä työn tuloksen mukaan maksettava palkka vahvistetaan saman mittausyksikön mukaan ja että aikatyöstä maksettava palkka on sama samantalaisesta työstä.

EY:n tuomioistuin on ratkaisussaan 43/75 (Defrenne II) katsonut, että puheena olevaa artiklaa vastaavalla Rooman sopimuksen määräyksellä (119 artikla) on välitön oikeusvaikutus. Se velvoittaa ilman valtion suorittamia erillisiä voimaansaattamistoimenpiteitäkin suoraan kaikkia työnantajia, ja työntekijät voivat artiklaan vedoten vaatia samapalkkaisuuden noudattamista työsuhteessa, jolloin tuomioistuimen on tarvittaessa velvoitettava työnantaja noudattamaan samapalkkaisuutta.

Artiklan 2 kohdassa viitataan liitteeseen XVIII, jonka mukaan EY:n samapalkkaisuusdirektiivi kuuluu ETA-sääntöihin.

Neuvoston direktiivi, annettu 10 päivänä helmikuuta 1975, miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaatteen soveltamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (75/117/ETY)

Direktiivin tavoitteena on naisten ja miesten samapalkkaisuusperiaatteen soveltamista kos-

kevan lainsäädännön yhdenmukaistaminen jäsenvaltioissa.

Direktiivi täydentää Rooman sopimuksen 119 artiklaa. Direktiivi laajentaa samapalkkaisuuden periaatteen koskemaan samaa ja samanarvoista työtä. Jos palkka määritellään työtehtävien luokittelun mukaan, luokittelun tulee perustua samoihin arviointitekijöihin miehillä ja naisilla, ja luokittelu on laadittava niin, että siihen ei sisälly sukupuoleen perustuvaa syrjintää. Jäsenvaltioiden on kansallisessa lainsäädännössään toteutettava direktiivissä määritelty samapalkkaisuusperiaate ja varmistettava, että työehtosopimuksissa, palkka-asteikoissa, palkkasopimuksissa tai yksilöllisissä työsuopimuksissa mahdollisesti olevat samapalkkaisuusperiaatteen vastaiset määräykset voidaan julistaa mitättömiksi. Oikeusturvasäännökset edellyttävät, että työntekijää suojataan mahdollisilta kustotoimenpiteiltä. Lisäksi edellytetään, että samapalkkaisuusperiaatteen soveltaminen varmistetaan käytännössä ja annetaan tehokkaat keinot seurata periaatteen noudattamista. Jäsenvaltioiden on tiedotettava tehokkaasti direktiivin säännöksistä työntekijöille heidän työpaikoillaan.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/86) (tasa-arvolaki) samapalkkaisuussäännös (8 § 2 momentin 1 kohta) on sopusoinnussa samapalkkaisuusdirektiivin kanssa. Siltä osin kuin on kyse työehtosopimuksiin, yksilöllisiin työsuopimuksiin ja vastaaviin työpaikkakohtaisiin käytäntöihin perustuvasta menettelystä, joka koskee työtehtävien luokittelua, saattaa olla tarvetta lainsäädännön tarkistamiseen. Tasa-arvolainsäädännön esitöissä on maininta, jonka mukaan työnantaja voi yleensä luottaa siihen, ettei hän toimiessaan työehtosopimuksen määräysten mukaisesti riko lain syrjintäkieltoa. Toisaalta tehdyissä tutkimuksissa on havaittu, että työehtosopimuksiin sinällään sisältyy toista sukupuolta suosivia ja toista sukupuolta syrjiviä määräyksiä.

Tasa-arvolakiin ei nyky muodossa sisälly oikeussuojakeinoja kostolta suojaamistilanteissa. Tasa-arvovaltuutettu on esittänyt, että rikoslain kokonaisuudistuksen yhteydessä lainsäädäntöön sisällytetään nämä säännökset. Tasa-arvolain nykyiset hyvityksen markkamäärät ovat hyvin vaatimattomia ja voidaan epäillä,

ovatko ne riittävän tehokas oikeussuojakeino ottaen huomioon EY:n tuomioistuimen käytäntö. Todistustaakkaa koskevat säännökset tulee myös selvittää.

EY:n tuomioistuimessa on paljon oikeuskäytäntöä direktiivin ja Rooman sopimuksen 119 artiklan soveltamisesta. Esimerkiksi, jos käytetään työn vaativuuden arviointijärjestelmiä, ne eivät oikeuskäytännön mukaan saa olla suoranaisesti tai välillisesti syrjiviä. Oikeuskäytännössä on myös tulkittu lisäeläkejärjestelmät osaksi palkkaa.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 3 päivänä lokakuuta 1991 asettanut toimikunnan selvittämään tasa-arvolain muutostarvetta. Toimikunnan tulee muun muassa arvioida, mitä muutostarpeita Euroopan yhteisöjen tasa-arvodirektiivit ja EY:n tuomioistuimen oikeuskäytäntö aiheuttavat Suomen tasa-arvolainsäädännön osalta. Toimikunnan määräaika päättyy 30 päivänä syyskuuta 1992

70 artikla. Artiklan mukaan sopimuspuolet edistävät naisten ja miesten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteutumista panemalla täytäntöön liitteessä XVIII luetellut sukupuolten välistä tasa-arvoa koskevat EY-säädökset.

Neuvoston direktiivi, annettu 9 päivänä helmikuuta 1976, miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttamisesta mahdollisuuksissa työhön, ammatilliseen koulutukseen ja uralla etenemiseen sekä työoloissa (76/207/ETY)

Direktiivillä pyritään turvaamaan tasa-arvoisen kohtelu sukupuolten välillä kolmella osaluella: työhönoton valintaperusteissa, kaikissa työ- ja ammattitehtävissä millä tahansa toiminnan alalla sekä ammattihierarkian kaikilla tasoilla taikka joissakin elinkeinoissa; ammatinvalinnanohjauksessa, ammatillisessa koulutuksessa sekä ammatillisessa jatko- ja uudelleen koulutuksessa; työolosuhteissa, palvelusuhteen lakkaamista koskevat ehdot mukaan lukien.

Direktiivi kieltää paitsi sukupuoleen perustuvan välittömän ja välillisen syrjinnän myös siviilisäädyn tai perheaseman perusteella tapahtuvan syrjinnän. Direktiivin mukaan on mahdollista toteuttaa myös tasa-arvoa edistäviä erityistoimia silloin, kun pyrkimyksenä on tosiasiallisen eriarvoisuuden poistaminen. Tähän direktiiviin sisältyy myös erityissäännös kostol-

ta suojaamisesta ja velvoite tehokkaasti tiedottaa direktiivin sisällöstä työpaikoilla.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annettu laki täyttää pääosin tasa-arvoista kohtelua koskevan direktiivin velvoitteet. Tasa-arvolakiin tosin ei sisälly mainintaa syrjinnästä siviilisäädyn ja perheaseman osalta. Oikeussuojakeinot tasa-arvolaisissa toimivat hyvin silloin, kun on kyse työelämässä tapahtuvasta suorasta syrjinnästä. Kuitenkin erityisesti raskaana olevien naisten osalta on ilmennyt epäkohtia työelämän eri tilanteissa. Myös välillistä syrjintää koskeva säännös on nykyisellään puutteellinen.

Sosiaali- ja terveysministeriön 3 päivänä lokakuuta 1991 asettama toimikunta selvittää tasa-arvolain muutostarpeet myös tämän direktiivin osalta.

Säännökset kostolta suojaamisesta tulee lisätä lakiin myös tämän direktiivin perusteella.

Neuvoston direktiivi, annettu 19 päivänä joulukuuta 1978, miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen asteittaisesta toteuttamisesta sosiaaliturvaa koskevissa kysymyksissä (79/7/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on toteuttaa sosiaaliturvassa sukupuolten välinen tasa-arvoisen kohtelun periaate. Direktiivin soveltamisalaksi on määritelty lakisääteiset järjestelmät, jotka antavat turvaa sairastumista, vammaisuutta, vanhuutta, työtapaturmia, ammattitauteja ja työttömyyttä koskevien riskien varalta sekä mainittuja järjestelmiä täydentämään tai korvaamaan tarkoitettu sosiaalihuolto. Direktiivi ei ole este säännöksille, jotka koskevat naisten äitiyssuojaa ja jäsenvaltiot voivat antaa myös naisia koskevia erityissäännöksiä tosiasiallisen eriarvoisen kohtelun poistamiseksi. Direktiivi koskee ainoastaan ammatissa toimivaa väestöä.

Tasa-arvoisen kohtelun periaate tarkoittaa sosiaaliturvajärjestelmissä sitä, ettei minkäänlaisia sukupuoleen perustuvaa syrjintää saa ilmetä suoraan eikä välillisesti, ei liioin siviilisäädyn tai perheaseman perusteella. Järjestelmien soveltamisala, ehdot, joilla niiden piiriin pääsee, maksuvelvollisuus ja maksujen laskentaperusteet sekä etuuksien laskentaperusteet ja

etuuksien kestoa ja jatkumista määrittelevät ehdot tulee saattaa samanlaisiksi naisille ja miehille.

Jäsenvaltioille on jätetty direktiivissä mahdollisuus jättää sen soveltamisalan ulkopuolelle seuraavia kysymyksiä: lapsia kasvattaneelle henkilölle myönnettävät vanhuuseläkejärjestelmän piiriin liittyvät etuudet, vanhuus- ja työkyvyttömyysetuuksien myöntäminen vaimolle johdettujen oikeuksien nojalla ja työkyvyttömyyteen, pitkäaikaiseen vammautumiseen, vanhuuteen, työtapaturmaan tai ammattitautiin perustuvien lisien myöntäminen vaimolle, jonka elatus riippuu edunjättäjästä.

Direktiivin voimaansaattamisäännöksillä jäsenvaltioille on annettu kuuden vuoden siirtymäkausi, jonka kuluessa velvoitteet tulee täyttää.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomen sosiaaliturvajärjestelmän rakenne on pohjoismaisen hyvinvointimallin mukainen. Sosiaaliturva koskee meillä myös työelämän ulkopuolella olevaa väestöä kuten opiskelijoita ja perheenemäntiä. Direktiivin soveltamisalaan kuuluvat kysymykset voivat tulla esille naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 7 §:n yleisen syrjintäkiellon tulokinnassa. Tähän mennessä on puututtu muun muassa vanhempainloma-etuuksiin, erilaisiin eläke-etuuksiin, työehtosopimuksien äitiyslomaa ja äkillisesti sairastuneen lapsen hoitovapaata koskeviin kysymyksiin.

Erilaisen eläkeiän ja myös perhe-eläke-etuuksien osalta jäsenvaltiot voivat jättää sosiaaliturvan osa-alueita direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle. Suomessa eläkeikien yhdenmukaistamiseen velvoittaa jo tasa-arvolain 25 §. Vain ennen lain voimaantuloa vallinneissa järjestelmissä sallitaan eri eläkeiät.

Sosiaali- ja terveysministeriön 3 päivänä lokakuuta 1991 asettama toimikunta selvittää tasa-arvolain muutostarvetta myös tämän direktiivin osalta. Toimikunnan tulee muun muassa arvioida, mitä muutostarpeita EY:n tasa-arvodirektiivit ja EY:n tuomioistuimen oikeuskäytäntö aiheuttavat Suomen tasa-arvolainsäädännön osalta.

Neuvoston direktiivi, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1986, miesten ja naisten tasa-arvoisen

kohtelun periaatteen toteuttamisesta ammatillisissa sosiaaliturvajärjestelmissä (86/378/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on toteuttaa ammatillisissa sosiaaliturvajärjestelmissä miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaate. Direktiivissä ammatillisilla sosiaaliturvajärjestelmillä tarkoitetaan palkansaajille ja itsenäisen ammatin harjoittajille yrityksissä tai yritysryhmissä, taloudellisen toiminnan alueella tai ammattialalla tai ammattialojen ryhmässä toimivia järjestelmiä, jotka täydentävät lakisääteistä sosiaaliturvaa. Direktiivi koskee sekä pakollisia että vapaaehtoisia järjestelmiä.

Direktiiviä ei sovelleta yksittäisiin sopimuksiin, järjestelmiin, joissa on vain yksi jäsen, palkansaajien osalta sellaisiin vakuutus sopimuksiin, joissa työnantaja ei ole osapuolena, eikä ammatillisten järjestelmien valinnaisiin määräyksiin, joita tarjotaan jäsenille yksilöllisesti takaamaan joko lisäetuuksia tai mahdollisuus päättää päivästä, jona tavalliset etuudet alkavat, tai valita useista etuuksista. Myös tätä direktiiviä sovelletaan ainoastaan ammatissa toimivaan väestöön sekä yrittäjiin.

Direktiivi koskee ammatillisia sosiaaliturvajärjestelmiä, jotka antavat turvan seuraavien riskien varalta: sairaus, vammaisuus, vanhuus ja varhaiseläkkeelle siirtyminen, työtaturmat ja ammattitaudit sekä työttömyys. Direktiivi koskee myös perhe-eläke-etuuksia, jos ne muodostavat työnantajan työntekijälle työstä suoritettavan vastikkeen.

Syrjintä on kielletty sukupuolen perusteella sekä siviilisäädyn tai perheaseman perusteella. Erityisesti syrjintä on kielletty järjestelmän soveltamisalan tai sen piiriin pääsyn ehtojen osalta, maksuvelvollisuuden ja maksujen laskentaperusteiden osalta sekä etuuksien laskentaperusteiden osalta. Direktiivi kieltää suoran ja välillisen syrjinnän.

Direktiivin velvoitteet koskevat myös työehtosopimuksia, yritysten henkilöstösääntöjä ja määräyksiä ja erilaisia hallinnollisia toimenpiteitä.

Direktiivin voimaansaattamisessa jäsenvaltioille on varattu siirtymäaika ja mahdollisuus lykätä yhtenäisen eläkeiän saavuttamista siihen saakka kunnes tätä periaatetta noudatetaan lakisääteisissä järjestelmissä. Oikeussuojasäännöksissä on määräykset myös kustolta suojaisesta.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomalaiseen järjestelmään verrattuna direktiivi koskee korostetusti vain ammatissa toimivia henkilöitä sekä yrittäjiä. Meillä soveltamisalaan kuuluisivat ilmeisesti erilaiset työnantajakohtaiset eläkesäätiöt, lisäeläkejärjestelmät ja vastaavat. Oikeussuojasäännökset asettavat myös tiukkoja velvoitteita, joiden noudattaminen tulee erityisen huolellisesti tarkastaa. Mahdolliset lainsäädännön muutostarpeet selvitetään tasa-arvolakia uudistavassa toimikunnassa.

Neuvoston direktiivi, annettu 11 päivänä joulukuuta 1986, miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltamisesta itsenäisiin ammatinharjoittajiin, maatalousalalla toimivat ammatinharjoittajat mukaan lukien, ja itsenäisiin ammatinharjoittajina toimivien naisten suoje luun raskauden ja synnytyksen perusteella (86/613/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on aikaisemmin mainittujen sosiaaliturvaa koskevien direktiivien soveltamisalan ulkopuolelle jäävien osalta turvata tasa-arvoisen kohtelun periaate ja soveltaminen. Direktiiviä sovelletaan itsenäisiin yrittäjiin, maanviljelijät ja vapaiden ammattien harjoittajat mukaan lukien. Soveltamisalaan kuuluvat myös edellä mainittujen puoliset, jotka eivät ole työsuhteessa tai osakkaana, mutta osallistuvat säännöllisesti yritystoimintaan samoja tai niitä täydentäviä tehtäviä suorittaen.

Direktiivi velvoittaa tasa-arvoiseen kohteluun ja sekä suoranaisesti että välillisesti sukupuolen, siviilisäädyn ja perheaseman perusteella harjoitettava syrjintä kielletään direktiivissä. Liikeyritysten perustaminen, varustaminen tai laajentaminen sekä muun yritystoiminnan aloittaminen ja laajentaminen kuuluvat direktiivin soveltamisalaan. Puolisoiden väliset yhtiöiden perustamisedhot eivät saa olla rajoittavampia kuin yhtiöiden perustamisedhot niiden välillä, jotka eivät ole keskenään avioliitossa.

Jos yrittäjiä koskevaa maksuvelvoitteista sosiaaliturvajärjestelmää sovelletaan, tulee puolisoille taata mahdollisuus liittyä vapaaehtoisesti ja itse maksut suorittaen tällaiseen järjestelmään. Raskaudesta ja synnytyksestä johtuvien katkojen aikana tulee pyrkiä järjestämään väliaikaista sijaisapua tai kansallisia sosiaalipal-

veluja taikka saada sosiaaliturvajärjestelmään kuuluvia etuuksia. Oikeusturvasäännökset edellyttävät, että jokainen, joka katsoo tullessa yrittäjätoiminnan piirissä loukatuksi tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltamatta jättämisen vuoksi, voi saattaa asian tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomen osalta sosiaaliturvajärjestelmät ovat tasoltaan kattavammat kuin direktiivin velvoitteet. Tasa-arvolain voimassaoloaikana on puuttu muun muassa maatalousyrittäjien verotukseen ja eläketurvaan, joissa naisten ja miesten tasa-arvoinen kohtelu ei ole toteutunut. Pienyritystoiminnassa yritystulon jakaminen aviopuolisoiden kesken tasa-arvoisesti on myös käytännössä osoittautunut ongelmalliseksi. Mahdolliset lainsäädännön muutostarpeet selvitetään sosiaali- ja terveysministeriön 3.10. 1991 asettamassa tasa-arvolakia uudistavassa toimikunnassa.

71 artikla. Sopimuksen 71 artiklan mukaan osapuolten tulee edistää työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua Euroopan talousalueella. Artiklasta ei aiheudu lainsäädännön muutostarpeita Suomessa.

2 luku Kuluttajansuoja

72 artikla. Sopimuksen 72 artiklassa viitataan liitteeseen XIX, jonka mukaan ETA-säännöksi otetaan seitsemän kuluttajansuojaan liittyvää direktiiviä muutoksineen. Ne koskevat vaarallisia elintarvikelijäljitelmiä, kulutushyödykkeiden hintamerkintöjä, harhaanjohtavaa mainontaa, kotimyyntiä, kulutusluottoja sekä valmismatkoja.

Sellaisia tuotteita, jotka näyttäessään muulta kuin ovat, vaarantavat kuluttajien terveyttä tai turvallisuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 87/357/ETY tavoitteena on suojata varsinkin lapsia, jotka voivat erehtyä pitämään elintarviketta muistuttavaa tuotetta syötävänä elintarvikkeena. Asetus elintarvikkeita jäljittelevistä vaarallisista tuotteista (359/91) täyttää direktiivin vaatimukset.

Kulutushyödykkeiden hintamerkintöjä koskevat kuluttajansuojasta elintarvikkeiden hintojen ilmoittamisessa annettu neuvoston direk-

tiivi 79/581/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston direktiivillä 88/315/ETY, sekä kuluttajansuojasta muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden hintojen ilmoittamisessa annettu neuvoston direktiivi 88/314/ETY. Direktiivit sisältävät säännöksiä kulutushyödykkeiden myyntihinnan sekä tiettyjen tuotteiden yksikköhinnan ilmoittamisesta mainonnassa ja tarjottaessa niitä kuluttajille. Asetus kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamisesta markkinoinnissa (9/89) täyttää mainittujen direktiivien vaatimukset siltä osin kuin kyse on myyntihinnan ilmoittamisesta. Yksikköhinnan ilmoittamisesta markkinoinnissa annettuun elinkeinohallituksen päätökseen (342/90) joudutaan sen sijaan tekemään tiettyjä tarkistuksia. Muutokset toteutetaan kuluttajaviraston päätöksellä.

Seuraavat ETA-sopimukseen sisällytetyt EY:n kuluttajansuojadirektiivit edellyttävät Suomessa lainsäädännön muutoksia:

Neuvoston direktiivi, annettu 10 päivänä syyskuuta 1984, harhaanjohtavaa mainontaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä (84/450/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on suojata sekä kuluttajia että kilpailevia elinkeinonharjoittajia harhaanjohtavan mainonnan vahingollisilta vaikutuksilta. Tarkoituksena on myös helpottaa kansalliset rajat ylittävää mainontaa sekä siten edistää vapaata tavaroiden liikkuvuutta ja palvelujen tarjoamista.

Direktiivin keskeinen vaatimus on se, että tuomioistuimella tai hallinnollisella viranomaisella tulee olla toimivalta kieltää elinkeinonharjoittajaa jatkamasta harhaanjohtavaa mainontaa tai kieltää mainoksen julkaiseminen. Jäsenvaltiot voivat myös säätää, että elinkeinonharjoittaja velvoitetaan julkaisemaan kieltopäätös tai oikaisutiedonanto. Jäsenvaltiot saavat itse päättää kiellon tai velvoitteen rikkomisen seuraamuksista. Kiellosta päättävän tuomioistuimen tai viranomaisen on voitava pitää mainonnassa esitettyjä väitteitä paikkansapitämättöminä, jollei elinkeinonharjoittaja osoita niiden oikeellisuutta.

Direktiivi ei aseta esteitä sille, että jäsenvaltiot kansallisessa lainsäädännössään antavat kuluttajille ja kilpaileville elinkeinonharjoittajille direktiivissä edellytettyä paremman suojan.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomen kuluttajansuojalain ja sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain markkinointia koskevat säännökset täyttävät direktiivin vaatimukset lukuun ottamatta mahdollisuutta kieltää julkaisemattoman mainonnan julkaiseminen. Tältä osin tarvittavat säännökset sisältyvät hallituksen esitykseen eduskunnalle kuluttajansuojalainsäädännön ja eräiden muiden lakien muuttamiseksi.

Neuvoston direktiivi, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985, muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa neuvoteltuja sopimuksia koskevasta kuluttajansuojasta (85/577/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on suojata kuluttajaa sopimattomalta menettelyltä kotimyyntissä ja muissa sopimuksissa, jotka tehdään muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa.

Direktiiviä sovelletaan tavaroita tai palveluja koskeviin sopimuksiin, jotka on tehty elinkeinonharjoittajan toimitilojensa ulkopuolelle järjestämällä tutustumiskäynnillä taikka kuluttajan kotona tai työpaikalla, jolle käynnin synä ole kuluttajan nimenomainen kutsu. Direktiivi ei koske kiinteää omaisuutta koskevia sopimuksia, ellei kysymyksessä ole kiinteistöön liitettävän tavaran toimittaminen tai kiinteistön korjaus. Direktiivi ei liioin koske säännöllisesti kotiin toimitettavia päivittäistavaroita, luetteleon perusteella toimitettavia hyödykkeitä määrätyin edellytyksin, vakuutuksia eikä arvopapereita.

Direktiivin mukaan kuluttajalle on kotimyyntissä annettava oikeus peruuttaa kauppa vähintään seitsemän päivän määräajassa siitä, kun hän on saanut elinkeinonharjoittajalta kirjallisen ilmoituksen peruuttamisoikeudesta.

Direktiivi ei aseta esteitä kuluttajaa paremmin suojaaville säännöksille kansallisessa lainsäädännössä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomen kuluttajansuojalain 6 luvun säännökset koti- ja postimyyntistä täyttävät tava-

roiden kaupan osalta direktiivin vaatimukset. Luvun soveltamisalan laajentaminen palveluksia koskeviin sopimuksiin sisältyy hallituksen esitykseen eduskunnalle kuluttajansuojalainsäädännön ja eräiden muiden lakien muuttamiseksi.

Neuvoston direktiivi, annettu 22 päivänä joulukuuta 1986, kulutusluottoja koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä (87/102/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on suojata kuluttajia kohtuuttomilta luottoehdoilta sekä varmistaa se, että kuluttajat saavat riittävästi tietoja luottoehdoista ja -kustannuksista sekä omista velvoitteistaan. Tarkoituksena on lisäksi helpottaa kuluttajan mahdollisuuksia saada luottoa toisissa jäsenvaltioissa ja edistää luotolla hankittavien tavaroiden ja palvelujen vapaa- ta liikkuvuutta.

Direktiivi koskee elinkeinonharjoittajan kuluttajalle myöntämiä luottoja lukuun ottamatta asuntolainoja, luottoja, joiden vakuutena on kiinnitys kiinteään omaisuuteen, korottomia luottoja tai luottoja, joiden takaisinmaksuaika on alle kolme kuukautta. Myös luotot, jotka on maksettava takaisin vuoden tai sitä lyhyemmän ajan kuluessa enintään neljässä erässä, jäävät sääntelyn ulkopuolelle. Direktiivi koskee lisäksi vain tietyntyisiä luottoja. Luotollisten shekki- ja vastaavien tilien (avistatilit) osalta direktiivissä on joitakin erityissäännöksiä. Muilta osin direktiivi ei koske tällaista luottoa, ellei kysymys ole korttiluotosta.

Direktiivi sisältää säännöksiä luottosopimuksen muodosta ja sopimuksessa mainittavista ehdoista. Tavaran hankintaa varten myönnettyjen luottojen osalta jäsenvaltioiden on säädettävä tavaran takaisin ottamisen edellytyksistä ja varmistettava, ettei takaisinoton yhteydessä tehtävä tilitys tuota perusteetonta etua. Kuluttajalle on turvattava oikeus maksaa luotto ennen aikaisesti niin, että luoton kokonaiskustannuksia vastaavasti alennetaan. Kuluttajan asema ei saa heikentyä, jos velkojan oikeudet siirretään sivulliselle. Luottosopimus ei saa heikentää kuluttajan oikeuksia suhteessa luotolla hankitun tavaran myyjään tai palveluksen suorittajaan. Tietyin edellytyksin kuluttajan tulee toissijaisesti voida esittää myyjän sopimusrikkomuksen perusteella vaatimuksia myös luotonantajaa kohtaan.

Jäsenvaltioiden on myös järjestettävä luo-

tonantajien valvonta joko säätämällä toiminta luvanvaraiseksi, tekemällä se viranomaisvalvonnan alaiseksi taikka edistämällä sopivien elinten aikaansaamista kulutusluottosopimuksia koskevien valitusten käsittelyä sekä alan kuluttajavalistusta varten.

Direktiivi ei aseta esteitä sille, että jäsenvaltiot kansallisessa lainsäädännössään antavat kuluttajille direktiivissä edellytettyä paremman suojan.

Suomen lainsäädäntö ja muutostarve

Kuluttajansuojalain kulutusluottoja koskevan 7 luvun soveltamisalan laajentaminen ja luottosopimuksen muotoa ja sisältöä koskevien säännösten täydentäminen direktiivissä vastaavaksi sisältyy erikseen annettavaan hallituksen esitykseen kuluttajansuojalain 7 luvun muuttamiseksi. Suomen lainsäädäntö täyttää direktiivissä asetetut luotonantajan valvontaa koskevat vaatimukset. Kuluttajansuojalain nojalla luotonantajia valvovat kuluttaja-asiamies, kuluttajavirasto ja sen alaisina piirihallintoviranomaisina lääninhallitukset. Jos luotonantaja on talletuspankki, valvonta kuuluu lisäksi pankkitarkastusvirastolle talletuspankkien toiminnasta annetun lain nojalla.

Neuvoston direktiivi, annettu 22 päivänä helmikuuta 1990, kulutusluottoja koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annetun direktiivin 87/102/ETY muuttamisesta (90/88/ETY)

Direktiivissä säädetään todellisen vuosikoron laskentamenetelmästä. Menetelmän käyttöön otolle on varattu siirtymäaika 1.1.1996 saakka. Lisäksi direktiivi sisältää lisäyksiä direktiivissä 87/102/ETY lueteltuihin luottosopimuksessa mainittaviin ehtoihin.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivin edellyttämät luottosopimuksen sisältöä koskevat muutokset kuluttajansuojalain 7 lukuun sisältyvät erikseen annettavaan hallituksen esitykseen eduskunnalle kuluttajansuojalain 7 luvun muuttamiseksi. Direktiivin

edellyttämät kotimaiset määräykset todellisen vuosikoron laskentamenetelmästä annetaan kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksellä.

Neuvoston direktiivi, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1990, matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatoista (90/314/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on edistää matkapalvelujen tarjonnan vapautta yhteisten valmismatkoja koskevien vähimmäissääntöjen avulla. Tämä antaa matkanjärjestäjille tilaisuuden tarjota palvelujaan toisissa jäsenvaltioissa vertailukelpoisin ehdoin. Tarkoituksena on myös kuluttajansuojaa yhdenmukaistamalla tehdä yhteisön kansalaisille helpommaksi hankkia valmismatkoja oman jäsenvaltionsa ulkopuolelta.

Direktiivi sisältää säännöksiä kuluttajalle annettavista tiedoista ja niiden matkanjärjestäjää sitovasta vaikutuksesta, sopimuksenteosta, sopimuksenteon jälkeisten muutosten edellytyksistä ja vaikutuksista, matkanjärjestäjän sopimusrikkomuksista ja niiden seuraamuksista sekä matkanjärjestäjältä maksukyvyttömyystilanteiden varalta vaadittavista vakuussitoumuksista.

Direktiivi ei aseta esteitä sille, että jäsenvaltiot kansallisessa lainsäädännössään antavat kuluttajille direktiivissä edellytettyä paremman suojan.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomessa ei ole erityistä lainsäädäntöä direktiivin soveltamisalaan kuuluvista matkasopimuksista. Suomessa toimivat matkanjärjestäjät noudattavat yleisiä seuramatkaehtoja, jotka ovat syntyneet kuluttaja-asiamiehen ja Suomen Matkatoimistoyhdistyksen välisten neuvottelujen tuloksena. Yleiset seuramatkaehdot täyttävät direktiivissä asetetut vaatimukset tiettyjä yksityiskohtia lukuun ottamatta. Direktiivin täytäntöönpanemiseksi matkasopimuksista joudutaan kuitenkin antamaan erityissäännökset lailla. Tarvittavista säännöksistä annetaan erillinen hallituksen esitys.

Matkanjärjestäjältä vaadittavasta vakuussitoumuksista säädetään Suomessa matkatoimis-

toasetuksessa (442/68). Tältä osin Suomen lainsäädäntö täyttää direktiivin vaatimukset.

3 luku Ympäristö

73 artikla. Artiklassa sopimuspuolten ympäristönsuojelun yleistavoitteiksi on kirjattu Rooman sopimuksen (artiklat 130 r, s ja t) mukaiset tavoitteet, kuten ympäristön laadun säilyttäminen, suojeleminen ja parantaminen, ihmisen terveyden suojeleminen sekä luonnonvarojen varovainen ja järkevä hyödyntäminen. Yleistavoitteita ovat lisäksi ympäristönsuojelun vaatimusten sisällyttäminen sopimuspuolten muuhun yhteiskuntapolitiikkaan, ennalta ehkäisevät toimet sekä ympäristövahinkoihin puuttuminen niiden lähteillä. Ympäristönsuojelun ensisijainen kustannusvastuu on pilaaajalla.

74 artikla. Artiklassa viitataan liitteeseen XX, jossa luetellut EY:n ympäristödirektiivit otetaan ETA-säännöiksi.

Yleiset ympäristöä koskevat säädökset

Neuvoston direktiivi, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1985, tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista (85/337/ETY)

Direktiivissä säädetään tiettyjen hankkeiden ympäristövaikutusten selvitys- ja arviointimenettelystä jäsenvaltioissa. Jäsenvaltioiden julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arviointia koskevan lainsäädännön erojen on katsottu aiheuttavan kilpailuolojen vääristymistä ja siten suoraan vaikuttavan yhteismarkkinoiden toimintaan.

Direktiivissä määrätään yleiset tavoitteet ja periaatteet sellaisten julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnille, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettely voidaan sisällyttää kunkin jäsenvaltion olemassa oleviin lupamenettelyihin tai sitä varten voidaan tarvittaessa luoda uusia järjestelmiä. Lupahakemuksen ja direktiivissä säädettyjen tietojen on oltava yleisesti saatavilla ja kansalaisille on varattava mahdollisuus esittää mielipiteensä ennen hankkeen aloittamista. Jos hankkeella todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia toisen jäsenvaltion alueella, vaikutuksia koskevat tiedot on toimitettava

kyseiselle valtiolle. Toimivaltaisen viranomaisen on tiedotettava kansalaisille päätöksen sisällöstä ja myös mahdollisista päätökseen liittyvistä ehdoista ja perusteluista, jos jäsenvaltion lainsäädäntö sitä edellyttää.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivin liitteiden luetteloihin sisältyvien hankkeiden ympäristövaikutusten selvittämistä edellytetään Suomessa useiden eri lakien nojalla. Menettelytavat muun muassa kansalaisten osallistumisen järjestämiseksi kuitenkin vaihtelevat. Lainsäädäntö ei myöskään kata kaikkia hankeryhmiä, eivätkä lupahakemuksissa edellytetyt tiedot ympäristövaikutuksista täytä täysin direktiivin vaatimuksia. Suomen ja naapurivaltioiden välisiä suhteita ympäristöön merkittävästi vaikuttavissa hankkeissa sääntelevät useat kahden- ja monenkeskiset sopimukset.

Suomessa on tarkoitus säätää yhtenäisestä ympäristövaikutusten selvittämisestä ja arviointia sekä eri viranomaisten ja kansalaisten osallistumista koskevasta menettelystä direktiivin liitteissä määriteltyjen hankkeiden tai niitä koskevien muutosten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Direktiivin voimaansaattamisen edellyttämät lainsäädäntö- ja muut tarvittavat toimet selvitetään ympäristöministeriön asettamassa työryhmässä. Esitykset tarvittavista lainsäädännön muutoksista annetaan siten, että ne tulevat voimaan samanaikaisesti ETA-sopimuksen maassa.

Neuvoston direktiivi, annettu 7 päivänä kesäkuuta 1990, ympäristöä koskevan tiedon saannin vapaudesta (90/313/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on taata viranomaisten hallussa olevien ympäristötietojen vapaa saatavuus ja vapaa levittäminen sekä määrittää perusehdot, joiden mukaisesti tällaisia tietoja tulee pitää yleisesti saatavilla. Direktiivissä säädetään tietojen tuottamisen tavoitteista, tuloksista ja salassapidosta.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Laki yleisten asiakirjain julkisuudesta (83/51) täyttää asiallisesti direktiivien vaatimukset. Direktiivin edellyttämää enintään kahden kuu-

kauden määräaika viranomaistietojen antamiselle ei laissa kuitenkaan ole.

Suomesta puuttuu lisäksi ympäristötietojen kokoamista, käsittelyä, vaihtoa ja välitystä koskeva yhtenäinen lainsäädäntö. Muun muassa tutkimus- ja seurantatietojen vaihto ja koaminen samoin kuin ympäristötietojen yleinen välitys on sääntelemättä. Valtion maksuperustelaki (150/92) koskee vain asian taloudellista puolta ja on mahdollisesti ristiriidassa direktiivin tavoitteiden kanssa. Ympäristönsuojelun erityislaeissa on jossain määrin säännöksiä aineiston kokoamisesta ja julkistamisesta. Esimerkiksi ilmansuojelulaisissa ja -asetuksessa (716/82) tarkoitettu ilmansuojelun tietorekisteri on nykyisin läheisessä yhteydessä ilmansuojelulain mukaiseen ilmoitusmenettelyyn ja vastaisuudessa yhtenäiseen ympäristölupamenettelyyn.

Ilmansuojelulain mukaan toiminnanharjoittajilla on velvollisuus toiminnan vaikutusten ja ilman laadun tarkkailuun. Vesilaisissa on myös säännöksiä luvan hakijan velvollisuudesta tarkkailuun. Vesilaisissa on lisäksi säännöksiä luvan hakijan velvollisuudesta kerätä tietoja lupahakemusta varten sekä säännöksiä näiden tietojen julkistamisesta lupamenettelyn aikana. Vesilain nojalla annetuissa lupapäätöksissä luvanhaltija määrätään usein tarkkailemaan toimintaa ja sen vesistövaikutuksia. Tämän velvoitetarkkailun tuloksena viranomaisille kertyy vuosittain huomattava määrä vesistötietoja. Asianosaisilla on yleensä oikeus tutustua tarkkailun tuloksiin. Kuitenkin muun muassa tutkimus- ja seurantatietojen vaihto samoin kuin ympäristötietojen yleinen kokoaminen ja välitys ovat sääntelemättä, lukuun ottamatta säännöksiä tietojen julkistamisesta katselmustoimituksissa.

Direktiivin soveltaminen Suomessa ja Suomen osallistuminen ympäristötietoja koskevaan eurooppalaiseen yhteistyöhön edellyttävät asiaa koskevan säännösten tarkistamista. Ympäristöministeriössä selvitetään direktiivin edellyttämät lainsäädäntötoimet. Mahdollisista lainsäädännön muutoksista annetaan erillinen hallituksen esitys. Selvitettäväksi otetaan samalla EY:n asetus Euroopan ympäristökeskuksen ja tieto- ja seurantaverkon perustamisesta (Asetus N:o 1210/90).

Vesi

Neuvoston direktiivi, annettu 16 päivänä ke-

säkuuta 1975, jäsenvaltioissa juomaveden valmistamiseen tarkoitettun pintaveden laatuvaatimuksesta (75/440/ETY),

Neuvoston direktiivi, annettu 9 päivänä loka-
kuuta 1979, jäsenvaltioissa sovellettavista juomaveden valmistamiseen tarkoitettun pintaveden määritysmenetelmistä sekä näytteenotto- ja analysointitheydestä (79/869/ETY)

ja

Neuvoston direktiivi, annettu 15 päivänä hein-
kuuta 1980, juomaveden laadusta (80/778/ETY)

Direktiivi 75/440/ETY koskee laatuvaatimuksia, jotka talousveden valmistamiseen käytetyn tai tarkoitettun suolattoman pintaveden on täytettävä. EFTA-valtioilla ei ETA-sopimuksen mukaan ole oikeutta direktiivin 20 artiklan mukaisiin poikkeamiin direktiivin liitteen I soveltamisaikataulusta tai -laajuudesta.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomessa talousveden laatuvaatimuksista on terveydenhoitolain nojalla annettu määräykset lääkintöhallituksen yleiskirjeessä nro 1977: Talousveden terveydellisen laadun valvonta, 1990. Laatuvaatimuksia ei ole annettu talousveden valmistamiseen tarkoitettulle pintavedelle. Vesilaitosten käyttämälle raakavedelle on laatu-luokitus, joka koskee sekä pinta- että pohjavettä. Laatu-luokitus on laadittu yhteistyössä Kaupunkiliiton, lääkintöhallituksen ja vesi- ja ympäristöhallituksen kesken (Kaupunkiliiton julkaisu B 192: Vesilaitosten raakaveden laatu-luokitus, Helsinki 1984).

Laatuluokitus on suositus, ei sitova määräys, ja sen raja-arvot ovat jonkin verran direktiiviä tiukemmat. Vesilainsäädäntöä täydentämällä tulee ympäristöministeriölle antaa valtuutus ohjeiden antamiseen. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle kuuluu talousveden terveydellisen laadun valvonta ja ohjeiden antaminen talousveden laatuvaatimuksista. Suurin vaikutus käytännössä on, että muutamien pienten pintavesilaitosten tulisi muuttaa käsittelyprosessia direktiivin vaatimusten täyttämiseksi.

Direktiivin 79/869/ETY artikkelit liitteineen sisältävät määräyksiä pintavettä koskevista näytteenottomenetelmistä ja tutkimustiheydestä.

Suomessa ei ole annettu direktiivin edellyt-

tämiä ohjeita tai määräyksiä. Direktiivin voimaan saattaminen edellyttää lainsäädännön muutoksen, kuten direktiivin 75/440 yhteydessä on esitetty.

Direktiivin 80/778/ETY artikkelit sisältävät terveydenhoitolainsäädäntöön liittyviä talousveden laatuvaatimuksia koskevia säännöksiä. Vesilainsäädäntöön direktiivillä ei ole vaikutuksia.

Neuvoston direktiivi, annettu 4 päivänä toukokuuta 1976, tiettyjen yhteisön vesiympäristöön päästettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamasta pilaantumisesta (76/464/ETY)

ja

Neuvoston direktiivi, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1986, direktiivin 76/464/ETY liitteessä I olevaan luetteloon sisältyvien tiettyjen vaarallisten aineiden päästöjen raja-arvoista ja laatuvaatimuksesta (86/280/ETY)

Direktiivi 76/464/ETY on puitedirektiivi, jossa säädetään vaarallisten aineiden aiheuttamasta vesistöjen pilaantumisesta. Tämän puitedirektiivin nojalla on annettu muun muassa direktiivit 80/68/ETY, 82/176/ETY, 83/513/ETY, 84/156/ETY ja 84/491/ETY. Direktiivi 86/280/ETY on annettu direktiivin 76/464/ETY nojalla ja sillä säädetään puitedirektiivin liitteessä I olevaan luetteloon sisältyvien tiettyjen vaarallisten aineiden raja-arvoista ja laatuvaatimuksesta. Tämän direktiivin nojalla annettuja direktiivejä ovat muun muassa 88/347/ETY ja 90/415/ETY.

Direktiivi 76/464/ETY edellyttää, että ryhdytään toimenpiteisiin, joilla poistetaan liitteen I luettelon luokkiin ja ryhmiin kuuluvilla aineilla vesien pilaaminen ja joilla vähennetään vesien pilaamista liitteen II luettelon luokkiin ja ryhmiin kuuluvilla aineilla.

Kaikki päästöt, joiden voidaan epäillä sisältävän jotakin I luettelon ainetta, vaativat jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen etukäteisluvan. Luvassa on asetettava päästömääräykset, jotka koskevat kaikkien tällaisten aineiden päästöjä, mikäli se on tarpeen direktiivin täytäntöönpanemiseksi. Luvassa on asetettava päästömääräykset myös kun on kyse tällaisten aineiden päästöistä viemäreihin. Luvat ovat määräaikaaisia. Viranomainen voi tarvittaessa asettaa tiukemmat päästömääräykset kuin direktiivissä edellytetään, ja tietyissä olosuhteissa lupa voidaan evätä.

Kaikki päästöt, joiden voidaan epäillä sisäl-

tävän jotakin liitteen II luettelon ainetta, vaativat etukäteisluvan. Luvassa asetetaan päästömääräykset, joiden tulee perustua laatuvaatimuksiin. Jäsenvaltioiden tulee laatia ohjelmat direktiivin mukaisista veden laatuvaatimuksesta. Direktiivissä säädettyä tiukempiin toimiin on mahdollisuus ryhtyä. Kaikki liitteen I luettelon aineet, joille komissio ei ole asettanut raja-arvoa, luetaan liitteen II luettelon aineiksi.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Puitedirektiivi koskettaa merkittävää osaa Suomessa toimivista teollisuuslaitoksista, huoltamoista ja laboratorioista sekä kunnalliseen viemäriin liittyneistä laitoksista. Suomalaisessa vesioikeudellista lupaa koskevassa järjestelmässä laitos tarvitsee luvan ainoastaan, jos laitoksen käyttämän aineen tai aineiden voidaan olettaa aiheuttavan vesistöissä pilaantumista. Euroopan yhteisön päästöstandardijärjestelmä edellyttää viranomaisen lupaa aina, kun päästöissä on liitteen I tai liitteen II luettelon aineita. Luvan tarvetta koskevia Suomen vesilainsäädännön säännöksiä on tältä osin täydennettävä.

Direktiivien kuormitustaso- ja vesistövaatimukset pystytään yleensä täyttämään. Vesioikeuden luvassa ei kuitenkaan anneta määräyksiä kaikista liitteen I ja liitteen II luetteloon kuuluvista aineista. Asia on korjattavissa vesioikeuden lupaan sisältyvien määräysten laajentamisella. Vesilainsäädännön säännöksiä on tältäkin osin täydennettävä.

Vesien suojeleua koskevista ennakkotoimenpiteistä annetun asetuksen (283/62) 1 §:n aineluettelo kattaa osan direktiivin liitteen I luettelon aineista. Ennakoilmoitusmenettely ei kuitenkaan sellaisenaan riitä sen piiriin nykyisin kuuluvien teollisuuslaitosten päästölupaa vastaavaksi menettelyksi. Laitokset, joilta voidaan epäillä aiheutuvan liitteen I luettelon mukaisia aineita sisältäviä päästöjä, on saatettava vesioikeudellisen lupamenettelyn piiriin. Myös huoltamot ja laboratoriot tulevat lupamenettelyn piiriin. Direktiivi koskettaa myös nykyisin ennakoilmoitusmenettelyn ulkopuolella olevia kunnalliseen viemäriin liittyneitä laitoksia, joten muutos yleiseen vesi- ja viemärilaitoslakiin (982/77) tarvittaneen. Lisäksi tulee harkita vesilakiin säännöstä, joka mahdollistaisi olemassa olevan vesioikeudellisen luvan peruuttamisen tapauksissa, joissa olosuhteet ovat luvan anta-

mishetkestä muuttuneet oleellisesti tai luvan tarkoitus on luvan antamishetkellä ollut toinen.

Suomen vesioikeudellinen lupamenettely poikkeaa Euroopan yhteisön noudattamasta lupamenettelystä. Suomalaisessa järjestelmässä lupa annetaan etuvertailua noudattaen ja määräten päästörajat laitoskohtaisesti. Direktiivit noudattavat yleisiä raja-arvoja, joita kunkin laitoksen tulee noudattaa. On tarpeen selvittää suomalaisen päätöksentekotavan soveltuvuus Euroopan yhteisön noudattamaan yleiseen normiperusteiseen sääntelyyn, ja tarpeellisilta osin täydentää lupaharkintaa koskevia säännöksiä Suomessa. Säännöksiä on täydennettävä myös siten, että uudet luvat määrätään direktiivien mukaisesti määräaikaikaisiksi ja että myös voimassa olevat luvat voidaan muuttaa määräaikaisiksi.

Direktiivillä 86/280/ETY, jota on muutettu direktiiveillä 88/347/ETY ja 90/415/ETY, annetaan direktiivin 76/464/ETY nojalla tiettyjen vaarallisten aineiden, joita ovat hiilitetrakloridit, DDT ja pentakloorifenolit, päästömääräysten raja-arvot sellaisten teollisuuslaitosten päästöjä varten, joissa edellä lueteltuja aineita taikka muita niitä sisältäviä aineita käytetään. Aineiden käsittely tarkoittaa kaikkia teollisuusprosesseja, joihin kuuluu jonkin direktiivissä tarkoitetun aineen tuotanto, käsittely tai käyttö tai jolle on ominaista tällaisten aineiden mukanaolo. Jäsenvaltioiden tulee laatia erityiset ohjelmat, jotta vältetään tai poistetaan näiden aineiden aiheuttama saastuminen, joka on peräisin merkittävistä näiden aineiden päästölähteistä, mukaan luettuna yhteisön raja-arvosääntöjen tai kansallisten päästöstandardien piiriin kuulumattomat kerrannaiset lähteet ja haja-kuormitus. Ohjelmat on pantava täytäntöön viimeistään viiden vuoden kuluttua kyseistä ainetta erityisesti koskevan direktiivin tiedoksiantopäivästä. Luvat on tarkistettava joka neljäs vuosi.

Direktiivillä on laaja vaikutus myös Suomen teollisuuden käyttämiin aineisiin ja niitä koskeviin päästömääräyksiin. Lisäksi sen soveltamisalaan kuulunevat myös huoltamot ja laboratoriot sekä kunnalliseen viemäriin liittyneet laitokset. Ennakkoihoituksen varassa toimivat laitokset joutuvat hakemaan vesioikeuden luvan päästöilleen, sillä direktiivin määräykset eivät perustu vesistöissä toiminnasta aiheutuvaan pilaantumiseen, vaan siihen, että käytetty aine sinänsä on ympäristöä pilaava.

Kaikkien vesiasioihin liittyvien direktiivien,

niin puitedirektiivien kuin niiden nojalla annettujen direktiivien, yksityiskohtainen kartoitus ja toimenpide-ehdotukset valmistellaan ympäristöministeriön asettamassa toimikunnassa. Tarvittavista lainsäädännön muutoksista annetaan erillinen hallituksen esitys.

Neuvoston direktiivi, annettu 22 päivänä maaliskuuta 1982, kloorialkalelektrolyysiteollisuuden elohopeapäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista (82/176/ETY),

Neuvoston direktiivi, annettu 26 päivänä syyskuuta 1983, kadmiumpäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista (83/513/ETY),

Neuvoston direktiivi, annettu 8 päivänä maaliskuuta 1984, muiden alojen kuin kloorialkalelektrolyysiteollisuuden elohopeapäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista (84/156/ETY)

ja

Neuvoston direktiivi, annettu 9 päivänä lokakuuta 1984, heksakloorisykloheksaanipäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista (84/491/ETY)

Kysymyksessä ovat puitedirektiivin 76/464/ETY nojalla annetut direktiivit, joilla säännellään kyseisten aineiden päästömääräysten raja-arvot, vesiympäristön laatutavoitteet, määräajat, joihin mennessä jäsenvaltion on täytettävä määritellyt ehdot, mittauksen referenssimenetelmät sekä valvontakäytäntö. Lupien on sisällettävä määräykset, jotka ovat vähintään yhtä tiukat kuin ne vaatimukset, jotka on annettu direktiivin liitteessä I, paitsi jos jäsenvaltio on todistanut komissiolle täyttävänsä yhteisön asettamat laatutavoitteet. Luvat on tarkistettava vähintään neljän vuoden välein.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomessa vesioikeuden lupaehdoissa määritellään elohopeaa koskevat raja-arvot. Käytännössä direktiivin edellyttämät raja-arvot täytetään jo nykyisin. Suomessa kyseisiä laitoksia on kolme. Elohopea sisältyy ennakkotoimenpiteetuksen aineluetteloon.

Suomessa on muutamia laitoksia, jotka käyttävät kadmiumia, tai joiden käyttämä raaka-aine sisältää kadmiumia. Vesioikeudellisissa luvissa kadmiumille ei ole yleensä asetettu pääs-

törajoja, mutta kadmiumpäästöt sisältyvät velvoitetarkkailuun. Direktiivin päästömääräykset voidaan täyttää jo nykyisin. Kadmium sisältyy ennakkotoimenpideasetuksen aineluetteloon.

Muiden alojen kuin kloorialkaalielektrolyysi-teollisuuden elohopeasta on vesioikeuden päätokeksissä annettu raja-arvovaatimukset. Tuotannossaan aineita, joissa on elohopeapäästöjä, käytäviä laitoksia on vähän. Direktiivissä asetetut raja-arvot voidaan täyttää jo nykyisin.

Direktiivin aineluettelo koskee lindaania. Suomessa on torjunta-ainelain (327/69) nojalla kielletty lindaanin käyttö torjunta-aineena.

Neuvoston direktiivi, annettu 17 päivänä joulukuuta 1979, pohjaveden suojelemisesta tiettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamalta pilaantumiselta (80/68/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on estää sen liitteen I tai II luettelon aineryhmiin kuuluvien aineiden aiheuttama pohjavesien pilaantuminen, ja mahdollisimman hyvin tarkastaa tai poistaa jo tapahtuneen pilaantumisen seuraukset. Direktiivi ei koske kotitalousjätevesipäästöjä, jotka ovat peräisin viemärijärjestelmään kuulumattomista erillisistä asumuksista ja jotka sijaitsevat ihmisten käyttöön tulevan veden ottoa varten suojeltujen alueiden ulkopuolelta. Direktiivi ei liioin koske päästöjä, joiden viranomaisen on todennut sisältävän niin pieniä määriä tai pitoisuuksia liitteen I tai liitteen II luettelon aineita, ettei se nyt tai tulevaisuudessa aiheuta pohjaveden laadun heikkenemisvaaraa, eikä radioaktiivisia aineita sisältäviä päästöjä. Direktiivillä on myös kumottu direktiivin 76/464/ETY 4 artikla.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Vesilain 1 luvun 18 §:ssä kielletään muuttamasta pohjavettä, ja vesilain 1 luvun 22 §:n mukaan pohjaveden pilaaminen on ehdottomasti kielletty. Suomen lainsäädäntö on pääosiltaan direktiivin mukainen. Vesilain säännösten, etenkin 1 luvun 22 §:n, riittävyttä on vielä selvitettävä. Myös aineluettelot vaativat tarkistamista.

Neuvoston direktiivi yhdyskuntajätevesien käsittelystä (91/271/ETY)

Direktiivissä säädetään yhdyskuntajätevesien puhdistusmenetelmistä ja päästörajoista.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Pääosin direktiivin vaatimukset, muun muassa siinä vaadittu biologis-kemiallinen käsittelyn vähimmäistaso, pystytään Suomessa täyttämään. Direktiivissä sallitaan yleisestä vaatimustasosta poikkeaminen matalissa lämpötiloissa vain yli 1500 metrin korkeudella merenpinnasta. Suomessa on aika ajoin kylmää kaikkialla. Poikkeuksia olisi voitava soveltaa etelärannikollakin, muusta maasta puhumatta. Käytännössä Suomessa ei kuitenkaan aiheutune ongelmia, koska puhdistamot on mitoitettu toimimaan myös matalissa lämpötiloissa. Suomen vesilainsäädännön säännöksiä on tarkistettava tarpeellisilta osin.

Ilma

Neuvoston direktiivi, annettu 15 päivänä heinäkuuta 1980, ilmanlaadun raja- ja ohjearvoista rikkidioksidille ja leijumalle (80/779/ETY),

Neuvoston direktiivi, annettu 3 päivänä joulukuuta 1982, ilmassa olevan lyijyn raja-arvosta (82/884/ETY)

ja

Neuvoston direktiivi, annettu 7 päivänä maaliskuuta 1985, ilmanlaatustandardeista typpidioksidille, (85/203/ETY)

Direktiivissä 80/779/ETY, jota on muutettu direktiiveillä 81/857/ETY ja 89/427/ETY, määrätään raja-arvot, joita ei tule ylittää, sekä ohjearvot pitkän ajan suunnittelua varten ilma-kehen rikkidioksidipitoisuudelle ja leijumalle. Direktiivin mukaan jäsenvaltiot voivat määrätä myös tiukempia raja- ja ohjearvoja. Lisäksi direktiivissä säädetään tarkkailusta ja mittauksista.

Direktiivissä 82/884/ETY määrätään ilmassa olevalle lyijylle raja-arvot, joita ei tule ylittää, erityisesti ihmisten suojelemiseksi ympäristössä olevan lyijyn vaikutuksilta. Jäsenvaltiot voivat määrätä myös tiukempia raja-arvoja. Direktiivissä säädetään myös näytteenotto- ja analyysimenetelmistä.

Direktiivissä 85/203/ETY, jota on muutettu direktiivillä 85/580/ETY, annetaan raja-arvo typpidioksidille erityisesti ihmisten suojelemi-

seksi sekä ohjearvot terveyden suojelemiseksi ja ympäristönsuojelun edistämiseksi pitkällä aikavälillä. Jäsenvaltiot voivat määrätä tiukempia raja- ja ohjearvoja. Direktiivissä on säännöksiä myös tarkkailusta ja analyysimenetelmistä.

daan soveltaa tiukempia säännöksiä yleisen terveyden tai ympäristön suojelemiseksi.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomessa ilmansuojelun lupa-asiat käsitellään vastedes 1.9.1992 voimaan tulevan ympäristölupamenettelylain (735/91) mukaisesti. Ilmansuojeluun sovelletaan tällöin ilmansuojelulakia, terveydenhoitolakia (469/65) ja jätteenpolttoon myös jätehuoltolakia, jonka kokonaisuudistus on vireillä. Ilmansuojeluasetuksessa on direktiivin laitosluetteloa läheisesti muistuttava luettelo, jonka mukaisten laitosten ilmansuojeluasiat käsitellään ilmansuojelulain mukaisesti yhtenäisessä ympäristölupamenettelyssä.

Neuvoston direktiivi, annettu 19 päivänä maaliskuuta 1987, asbestin aiheuttaman ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä ja vähentämisestä (87/217/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on estää ja vähentää asbestin aiheuttamaa saastumista ihmisen terveyden ja ympäristön suojelemiseksi. Direktiivin mukaan on ryhdyttävä tarvittaviin toimiin sen varmistamiseksi, että asbestipäästöjä ilmaan ja vesiin sekä kiinteää asbestijätettä vähennetään siinä määrin kuin se on kohtuullista.

Direktiivissä säädetään päästörajoituksista asbestipölypäästöille ilmaan sekä päästöjen mittauksista. Lisäksi on huolehdittava siitä, että asbestituotteiden käsittelystä ja asbestia sisältävien rakennusten purkamisesta ei aiheudu merkittävää ympäristön pilaantumista asbestipölyn vuoksi. Asbestikuituja ja -pölyä sisältävä jäte on pakattava, kuljetettava ja käsiteltävä siten, että ehkäistään asbestihiukkasten pääsy ympäristöön. Jäsenvaltiot voivat antaa direktiiviä tiukempia säännöksiä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Tuotteiden valmistuksessa käytettävän asbestin aiheuttamien asbestipölypäästöjen raja-arvoista voidaan antaa valtioneuvoston päätös ilmansuojelulain nojalla, jolleivät päästöarvot käy tarpeettomiksi asbestin käytön kokonaisuutena vuoksi.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomessa on ilmansuojelulain nojalla annettu valtioneuvoston päätös ilman laatua koskevista ohjeista (537/84). Lisäksi ympäristöministeriö on antanut ohjeet ilmanlaadun seurannasta ja ilmanlaadun mittaamisesta.

Suomessa ohjearvot on määritelty eri tavalla kuin edellä mainituissa direktiiveissä. Ne ovat kuitenkin vähintään yhtä tiukkoja kuin direktiivien vaatimukset. Lyijylle Suomessa ei ole toistaiseksi katsottu tarpeelliseksi antaa ohjearvoa, koska lyijypitoisuudet ovat olleet hyvin pieniä.

Direktiivien vaikutus Suomen vastaaviin ohjearvoihin otetaan huomioon meneillään olevassa ohjearvojen uudistustyössä.

Neuvoston direktiivi, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1984, teollisuuslaitosten aiheuttaman ilman pilaantumisen estämisestä (84/360/ETY)

Direktiivissä säädetään tietyt vähimmäisvaatimukset eräiden teollisuuslaitosten lupamenettelyä ja päästöjen määrittelyä koskeville kunkin maan säännöksille. Direktiivi edellyttää, että laitoksilta, joita direktiivi koskee, on vaadittava toimivaltaisen viranomaisen lupa, ennen kuin laitos aloittaa toimintansa tai muuttaa sitä olennaisesti.

Lupa voidaan myöntää, jos tarpeelliset toimet ilman pilaantumisen ehkäisemiseksi, ottaen huomioon paras taloudellisesti käytettävissä oleva tekniikka, on tehty. Laitos ei liioin saa aiheuttaa merkittävää ilman pilaantumista, sovellettavia päästöarvoja ei saa ylittää ja sovellettavat ilmanlaadun raja-arvot tulee ottaa huomioon.

Direktiivin liitteessä on tärkeimpien pilaavien aineiden luettelo. Näiden aineiden päästöt eivät saa aiheuttaa merkittävää ilman pilaantumista. Direktiivin perusteella komissiolla on tarvittaessa mahdollisuus määrätä uusille laitoksille parhaaseen taloudellisesti käytettävissä olevaan tekniikkaan perustuvat päästörajat, joissa otetaan huomioon päästöjen laatu, määrät ja haitallisuus. Direktiivistä poiketen voi-

Jätehuoltoa koskevien direktiivien määräysten toimeenpano Suomessa hoidetaan uudistetavan jätehuoltolainsäädännön nojalla annettavalla valtioneuvoston päätöksellä.

Neuvoston direktiivi, annettu 24 päivänä marraskuuta 1988, tiettyjen suurista polttolaitoksista ilmaan pääsevien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta (88/609/ETY)

Direktiiviä sovelletaan energiantuotantolaitoksiin, joiden polttoaineteho on 50 MW tai enemmän. Direktiivin liitteissä on maittain määrätty nykyisten laitosten rikkidioksidipäästöille ja typen oksidien päästöille koko maata koskevat enimmäispäästöt ja suhteelliset vähennystavoitteet. Rikkipäästöjen vähentämishjelma on kolmivaiheinen ja typen oksidipäästöjen vähennysohjelma kaksivaiheinen. Komissio tarkistaa raja-arvot 1.7.1995 mennessä.

Direktiivissä annetaan päästörajat uusien laitosten rikkidioksidipäästöille, typen oksidien päästöille ja hiukkaspäästöille. Päästörajat on määritetty polttoainelajin mukaan. Jäsenvaltiot voivat asettaa myös tiukempia rajoja kuin direktiivi edellyttää. Raja-arvoja voi asettaa myös muille päästöille tai vaatia laitoksen sopeuttamista tekniseen kehitykseen.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Euroopan talousaluetta koskevien neuvotte-lujen yhteydessä Suomi on muiden EFTA-valtioiden tavoin määrittänyt polttoainetehol-taan yli 50 MW:n kattilalaitosten rikkidioksidi- ja typenoksidipäästöt vuonna 1980 ja asettanut näille päästöille direktiivin kanssa sopusoinnusa olevat vähennystavoitteet.

Suomessa yleisiä päästönormeja energiantuotantolaitosten rikkidioksidi-, typenoksidi- ja hiukkaspäästöille on annettu ilmansuojelulain nojalla valtioneuvoston päätöksin. Päästöraja-arvot ovat yleensä tiukemmat kuin direktiivissä. Joillekin laitostyypeille Suomessa ei ole toistaiseksi annettu yleisiä raja-arvoja, vaan on katsottu, että ne voidaan antaa tehokkaammin ja joustavammin laitospohjaisessa ilmansuojelulakiin perustuvassa käsittelyssä. Puuttuvat yleiset normit voidaan antaa täydentämällä nykyisiä valtioneuvoston päätöksiä.

Neuvoston direktiivi, annettu 8 päivänä kesäkuuta 1989, yhdyskuntajätteiden uusien polttolaitosten aiheuttaman ilman pilaantumisen ehkäisemisestä (89/369/ETY)

ja

Neuvoston direktiivi, annettu 21 päivänä kesäkuuta 1989, yhdyskuntajätteiden olemassaolevien polttolaitosten aiheuttaman ilman pilaantumisen ehkäisemisestä (89/429/ETY)

Direktiivillä 89/369/ETY pyritään ehkäisemään yhdyskuntajätteiden poltosta aiheutuvaa ilman pilaantumista. Direktiivi koskee kaikkia sellaisia yhdyskuntajätteiden polttolaitoksia, jotka ovat saaneet toimilupansa 1.12.1990 jälkeen. Jäsenvaltiot voivat tarvittaessa asettaa tiukempiakin vaatimuksia ympäristön suojelemiseksi.

Direktiivissä asetetaan enimmäispitoisuusra-jat eräille savukaasujen sisältämille haitallisille aineille. Päästörajoja voidaan asettaa myös muille kuin direktiivissä mainituille aineille. Direktiivissä säädetään siitä, kuinka laitoksen käyttöolosuhteet määritellään sekä päästöjen tarkkailu- ja laskentamenetelmistä. Jätteenpolttolaitoksissa on oltava jälkipoltin. Poltto on keskeytettävä mahdollisimman pian, jos savukaasujen puhdistuslaitteet lakkaavat toimimasta. Yhdyskuntajätteiden polttoon tarvitaan lu-pa.

Direktiivi 89/429/ETY koskee yhdyskunta-jätteen polttolaitoksia, jotka ovat saaneet toi-milupansa ennen 1.12.1990. Direktiivissä asetetut tavoitteet ja vaatimukset ovat pitkälti samanlaiset kuin uusille yhdyskuntajätteiden polttolaitoksille näitä koskevassa aikaisemmin annetussa direktiivissä asetetut vaatimukset. Tavoitteena on, että vanhat polttolaitokset määrätyn siirtymäajan jälkeen pääosiltaan täyt-tävät uusille laitoksille asetetut vaatimukset. Asetetut päästörajat täytyy saavuttaa 1.12.1995 mennessä ja tietyt vaatimukset palamisoloista täyttää 1.12.1996 mennessä. Jäsenvaltiot voivat asettaa direktiivissä edellytettyä tiukempiakin vaatimuksia, jos se on tarpeellista ympäristön suojelemiseksi.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomessa sovelletaan yhdyskuntajätteiden polttolaitoksiin ilmansuojelulakia, jätehuoltola-kia, terveydenhoitolakia ja lakia ympäristölu-pamenettelystä (735/91). Direktiivien edellyttä-

mät yleiset määräykset on tarkoitus antaa ilmansuojelulain ja uudistettavan jätehuoltolainsäädännön nojalla annettavalla valtioneuvoston päätöksellä sekä yksityiskohtaisemmat määräykset ympäristölupamenettelylain nojalla tehtävissä laitoskohtaisissa lupapäätöksissä.

Kemikaalit, teollisuuden vaarat ja biotekniikka

Neuvoston direktiivi, annettu 6 päivänä huhtikuuta 1976, polykloorattujen bifenyyliden ja polykloorattujen terfenyyliden käsittelystä (76/403/ETY)

Polykloorattujen bifenyyliden (PCB) ja polykloorattujen terfenyyliden (PCT) käsittelyä koskeva direktiivi on asiasisällöltään vanhentunut. Direktiivi on ehdotettu korvattavaksi samannimisellä uudella direktiivillä. EFTA-valtioiden tulee noudattaa direktiiviä sen uudistetussa muodossa 1.1.1995 alkaen.

Ehdotetun direktiivin tarkoitus on PCB:n ja PCT:n sekä niitä sisältävien tai niiden saastuttamien laitteiden ja esineiden valvotun käsittelyn järjestäminen. Jäsenvaltioiden on kiellettävä PCB:n valvomaton käsittely, PCB-jätteen sekoittaminen muihin jätteisiin ja PCB:n poltto laivoilla. Samoin on pääsäännön mukaan kiellettävä PCB:n uudistaminen. Käytetty PCB tai sitä sisältävä laite on mahdollisimman pian toimitettava luvan saaneelle yritykselle. Lupa PCB-jätteiden käsittelyyn myönnetään vain erityiset vaatimukset täyttävälle jätteenkäsittelylaitokselle. PCB:n korvaaminen muulla aineella esimerkiksi muuntajassa voidaan kieltää. PCB:tä sisältävät laitteet on inventoitava. Niiden keräilystä ja käsittelystä on tehtävä suunnitelma. Direktiivissä on myös säännökset muun muassa PCB:tä sisältävien laitteiden ja tilojen merkitsemisestä, PCB:n määritysmenetelmästä, PCB-jätteiden kuljettamisesta sekä valvostustoimista ja tiedottamisvelvollisuudesta komissiolle.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Ehdotetun direktiivin edellyttämät kotimaiset määräykset annetaan uudistettavan jätehuoltolainsäädännön nojalla annettavalla valtioneuvoston päätöksellä.

Neuvoston direktiivi annettu 24 kesäkuuta 1982 tietyin teollisen toiminnan suuronnettomuuden vaarasta (82/501/ETY)

Direktiivillä, jota on muutettu direktiiveillä 87/216/ETY ja 88/610/ETY, pyritään estämään ennalta suuria teollisuusonnettomuuksia, joista saattaisi aiheutua vaaraa ihmisille tai ympäristölle, sekä vähentämään tällaisten onnettomuuksien aiheuttamia haittoja. Laitosten, joissa käsitellään direktiivissä mainittuja aineita yli tiettyjen määrien, tulee ilmoittaa toiminnastaan viranomaisille. Suuronnettomuuden ehkäisemiseksi ja sen seurausten rajoittamiseksi on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomessa teollisuuslaitosten suuronnettomuusvaaran ehkäisemistä koskevia määräyksiä on työturvallisuuslain, kemikaalilain ja räjähdysvaarallisista aineista annetun lain nojalla jo annetuissa päätöksissä. Osa direktiivin edellyttämistä tarkentavista määräyksistä on Suomessa annettu työturvallisuuslain nojalla valtioneuvoston päätöksellä kemikaaleista aiheutuvan suuronnettomuusvaaran torjunnasta (1705/91). Määräysten saattaminen voimaan edellyttää muutosta vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista annettuun asetukseen (682/90) sekä räjähdystarvikkeista, maa-kaasuista ja nestekaasuista räjähdysvaarallisista aineista annetun lain perusteella annettuihin määräyksiin.

Neuvoston direktiivi, annettu 23 päivänä huhtikuuta 1990, geneettisesti muunnettujen mikro-organismien käytöstä suljetuissa oloissa (90/219/ETY)

ja

Neuvoston direktiivi, annettu 23 päivänä huhtikuuta 1990, geneettisesti muunnettujen organismien tarkoituksellisesta levittämisestä ympäristöön (90/220/ETY)

Geneettisesti muunnetut mikro-organismit (pieneliöt) (GMM) jaetaan direktiivissä 90/219/ETY kahteen turvaluokkaan (I ja II), joiden käsittelystä direktiivissä annetaan erilliset määräykset ja suositukset.

Kun GMM:ien suljettuun käyttöön tarkoitettu tila tai laitteisto otetaan ensimmäistä

kertaa käyttöön, siitä on ilmoitettava kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle. Viranomaisen lupa tarvitaan, jos tilassa aiotaan käyttää vaarallisemman eli II luokan GMM:eja.

Hyväksytyissä tiloissa saa tehdä tutkimustyötä tai harjoittaa teollista toimintaa I luokan GMM:eilla, kun siitä on ilmoitettu toimivaltaiselle viranomaiselle. Sen sijaan II luokan GMM:eilla ei saa harjoittaa teollista toimintaa ilman viranomaisen lupaa.

Direktiivi 90/220/ETY koskee geneettisesti muunnettujen organismien (GMO) tarkoitussellista levittämistä ympäristöön ja GMO:ija sisältävien tuotteiden tuomista markkinoille.

GMO:ien tarkoituksellisesta levittämisestä on aina tehtävä ilmoitus ansianomaisen maan toimivaltaiselle viranomaiselle eikä levitystä saa aloittaa ilman viranomaisen lupaa.

Kun GMO:ija sisältävä tuote halutaan tuoda markkinoille, asiasta on tehtävä hakemus sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jossa tuote aiotaan ensimmäistä kertaa tuoda markkinoille. Kansallinen viranomainen voi hylätä hakemuksen, jos tuote ei vastaa direktiivin vaatimuksia. Jos viranomainen hyväksyy hakemuksen, sen on toimitettava hakemus Euroopan yhteisöjen komissiolle, joka puolestaan toimittaa sen muiden jäsenvaltioiden viranomaisille.

Jos mikään jäsenvaltio ei vastusta tuotteen hyväksymistä, alkuperäisen ilmoituksen saanut viranomainen hyväksyy tuotteen saattamisen markkinoille. Mikään jäsenvaltio ei tämän jälkeen voi rajoittaa tuotteen markkinoille saatamista omalla alueellaan. Jos on kuitenkin syytä epäillä, että tuote voi aiheuttaa vakavaa haittaa ihmisten terveydelle tai ympäristölle, jäsenvaltio voi rajoittaa tuotteen käyttöä ja markkinointia tai kieltää sen tilapäisesti.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomessa ei ole erityisesti GMM:ien käyttöä koskevaa lainsäädäntöä. Terveysthuoltoa ja työsuojelua koskevien lakien ja muiden säädösten nojalla voidaan kuitenkin valvoa geenitekniikan työskentelyn aiheuttamia riskejä. Direktiivin vaatimusten mukaista ilmoitusmenettelyä ei ole toistaiseksi järjestetty säädöksiin eikä ole nimetty vastuullista viranomaista, jolle ilmoitukset tehtäisiin.

Suomessa ei ole erillistä lainsäädäntöä, joka koskisi GMO:ien levittämistä ympäristöön.

Kuitenkin vesilain ja ilmansuojelulain pilaamiskieltoa voitaneen jossakin määrin soveltaa niissä tapauksissa, joissa GMO:ien voidaan katsoa pilaavan vesistöjä tai ilmaa. Kasvinsuojelulakia (127/81) voidaan soveltaa kasveille ja kasvituotteille vahingollisten organismien torjuntaan.

Suomen lainsäädäntö koskee tuotteita, jotka eivät sisällä eläviä GMO:ija, mutta eläviä GMO:ija sisältäviä tuotteita se ei kaikilta osin koske. Direktiivin edellyttämää hyväksymismenettelyä ei liioin ole järjestetty eikä ole nimetty viranomaista, jolle ilmoitukset tehdään ja joka myöntää tarvittavat luvat.

Valtioneuvosto asetti syksyllä 1991 komitean, jonka tehtävänä on laatia direktiivin edellyttämät muutosehdotukset Suomen lainsäädäntöön. ETA-sopimuksen mukaan direktiivien noudattaminen alkaa Suomessa 1.1.1995.

Jätteet

Neuvoston direktiivi, annettu 16 päivänä kesäkuuta 1975, jäteöljyhuollosta (75/439/ETY)

Jäteöljyhuoltoa koskevalla direktiivillä, jota on muutettu direktiivillä 87/101/ETY, halutaan varmistaa jäteöljyjen turvallinen keräily ja käsittely sekä mahdollisuuksien mukaan jäteöljyjen uudistaminen tai muu hyödyntäminen.

Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että on yrityksiä, jotka huolehtivat jäteöljyn keräilystä ja käsittelystä, mahdollisesti tietyllä määritellyllä alueella. Jäteöljyä keräävien yritysten tulee olla rekisteröityjä. Jäteöljyn käsittely on luvanvaraista toimintaa. Jäteöljyn uudistamisessa tulee ottaa huomioon syntyvän jätteen käsittely ja uudistetun öljyn laatu. Jäteöljyn poltolle yli 3 MW:n laitoksissa asetetaan päästörajat. Jäteöljyn polton jätteet on käsiteltävä asianmukaisesti. Poltettava jäteöljy ei saa sisältää vaarallista jätettä eikä PCB:tä yli 50 ppm. Lisäksi direktiivissä on säännökset kirjanpito-velvollisuudesta, tarkastuksista, taloudellisesta tuesta, jäteöljymaksusta ja komissiolle annettavista kertomuksista. Jäsenvaltiot voivat ryhtyä direktiivissä edellytettyä tiukempiinkin toimiin ympäristön suojelemiseksi, esimerkiksi kieltää jäteöljyjen polton.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Jätehuoltolaki, laki öljyjättemaksusta (894/86)

ja valtioneuvoston päätös öljyjätteen polton rajoittamisesta (447/87) ovat pitkälti samankaltaisia kuin jäteöljyjen käsittelyä koskeva direktiivi. Viimeksi mainittu on kuitenkin yksityiskohtaisempi ja Suomessa voimassa olevia säännöksiä ja määräyksiä on tältä osin täydennettävä.

Direktiivin edellyttämät täydentävät määräykset on tarkoitus antaa uudistettavan jätehuoltolainsäädännön nojalla annettavalla valtioneuvoston päätöksellä.

Neuvoston direktiivi, annettu 15 päivänä heinäkuuta 1975, jätteistä (75/442/ETY),

Neuvoston direktiivi, annettu 20 päivänä maaliskuuta 1978, myrkyllisistä ja vaarallisista jätteistä (78/319/ETY)

ja

Neuvoston direktiivi, annettu 6 joulukuuta 1984, vaarallisten jätteiden rajan yli tapahtuvien siirtojen valvonnasta ja tarkastamisesta Euroopan yhteisössä (84/631/ETY)

Vuodelta 1975 oleva jätteitä koskeva perusdirektiivi 75/442/ETY on maaliskuussa 1991 muutettu vastaamaan ajan vaatimuksia. Uudistetussa, Rooman sopimuksen 130 s artiklan nojalla annetussa direktiivissä 91/156/ETY selvennetään jätehuollon terminologiaa ja käsitteitä. Jäsenvaltioilta vaaditaan toimia jätteiden määrän ja haitallisuuden vähentämiseksi, jätteiden hyödyntämisen edistämiseksi ja jätteiden lopullisen käsittelyn järjestämiseksi siten, ettei sillä aiheuteta vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Jätteiden hyödyntämisessä ja muunlaisessa käsittelyssä edellytetään käytettävän parasta taloudellisesti käyttökelpoista tekniikkaa. Jäsenvaltioiden on luotava kattava jätteiden käsittelylaitosten verkosto, jolla varmistetaan yhteisön ja kunkin jäsenvaltion omavaraisuus jätteiden käsittelyssä. Tavoitteiden saavuttamiseksi ja järkipärisen jätehuollon järjestämiseksi on laadittava valtakunnallisia, alueellisia ja kunnallisia jätehuoltosuunnitelmia. Jätteet on käsiteltävä lähellä niiden syntypaikkaa ja jätehuoltosuunnitelmien vastaiset jätteiden siirrot on voitava estää. Jätteiden hyödyntämiseen ja muunlaiseen käsittelyyn tarvitaan yleensä lupa. Myös jätteiden keräilyä ja kuljetusta harjoittavat yritykset on rekisteröitävä. Jätehuollon kustannuksista vastaa aiheuttamisperiaatteen mukaisesti jätteen haltija tai käytöstä poistetun

tuotteen valmistaja. Direktiivin edellyttämät toimet on toteutettava 1.4.1993 mennessä.

Myrkyllisiä ja vaarallisia jätteitä koskeva direktiivi 78/319/ETY on asiasisällöltään vanhentunut. Jätehuoltolaki poikkeaa direktiivistä muun muassa seuraavilta osin. Vaarallisen jätteen erilläänpitovelvollisuutta ei Suomessa ole. Direktiivin mukaista luovuttamisvelvollisuutta tapauksissa, joissa asianomaisella ei ole oikeutta käsitellä jätettä, ei ole jätehuoltolaissa. Suomessa ei ole direktiivin mukaista säännöstä siitä, kuka vastaa vaarallisesta jätteestä aiheutuvista kustannuksista. Viranomaisilla ei ole Suomessa direktiivin mukaista suunnittelovelvollisuutta. Suomessa laki ei anna oikeutta poiketa hätätilanteissa sen säännöksistä. Velvoite pitää jätteen mukana tarpeelliset tiedot vastaa Suomessa direktiiviä. Velvoite pitää kirjaa vaarallisista jätteistä ei Suomessa johdu suoraan laista, vaan se annetaan tarvittaessa lupamääräyksenä. Direktiivi kumotaan direktiivillä 91/689/ETY. Tarkoituksena on, että uudistettu sääntely otetaan huomioon ETA-sopimuksessa 1.1.1995 mennessä, jolloin EFTA-valtioiden on pantava täytäntöön vaarallisia jätteitä koskeva direktiivi.

Direktiivin 84/631/ETY, jota on muutettu useita kertoja (85/469/ETY, 86/121/ETY, 86/279/ETY), mukaan jäsenvaltioiden on valvottava ja tarkkailtava sekä yhdestä EY-jäsenvaltiosta toiseen tapahtuvien että yhteisön alueelle tuotavien ja yhteisön alueelta vietävien vaarallisten jätteiden siirtoja. Direktiivin mukaan jätteen haltija on velvollinen ilmoittamaan jätteen viennistä tuonti- ja kauttakuljetusvaltioiden toimivaltaiselle viranomaiselle. Kuljetusilmoituksen jäljennösten on seurattava jokaista jätteen siirtoa. Rajojen yli tapahtuvaa kuljetusta ei saa aloittaa, ennen kuin jäsenvaltion toimivaltainen viranomaislainen on kuitenkin vastaanottaneensa ilmoituksen. Muulta kuin jäsenvaltiolta on saatava viranomaisen suostumus tuontiin.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivi 75/442/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna direktiiveillä 91/156/ETY ja 78/319/ETY edellyttävät voimassa olevan jätehuoltolain perusteellista uudistamista. Lainsäädännössä on tarkennettava jätteen ja jätehuollon käsitteet sekä selvennettävä jätehuoltovelvollisten vastuusuhteet jätehuollon järjestämi-

sessä ja kustannusten jaossa. Samoin siihen on sisällytettävä vaatimus jätteiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä ja parhaan taloudellisesti käyttökelpoisen tekniikan käyttämisestä. Valtioneuvostolla ja ympäristöministeriöllä on oltava laajat valtuudet antaa yksityiskohtaisia määräyksiä asianmukaisen jätteiden hyödyntämisen ja muun käsittelyn järjestämiseksi. Lainsäädäntöön on sisällytettävä säännökset jätehuollon suunnittelusta ja suunnitelmien toimeenpanon kannalta riittävistä ohjauskeinoista. Myös jätehuollon lupajärjestelmää on uudistettava. Samoin on luotava toteutettujen toimien raportointi- ja seurantajärjestelmä.

Suomessa ongelmajätteiden vientiä, tuontia ja kauttakuljetusta valvotaan jätehuoltolakiin perustuvalla ilmoitusjärjestelmällä. Jätteiden siirtojen valvontaa koskevan Baselin yleissopimuksen toimeenpanemiseksi lakia on tältä osin muutettu vuoden 1991 lopulla. Myös jätteiden siirtoja koskevia säännöksiä on muutettava direktiivin 84/631/ETY mukaiseksi. Muutokset on toteutettava 1.1.1995 mennessä.

Jätehuollon direktiiveistä ja asetusehdotuksesta johtuva jätehuoltolainsäädännön uudistamistarve selvitetään ympäristöministeriön 11.4.1991 asettamassa toimikunnassa ja esitykset lainsäädännön uudistamisesta annetaan eduskunnalle siten, että ne ja uuden lain nojalla annettavat tarkemmat säännökset ja määräykset ehtivät voimaan vuoden 1993 alkuun mennessä.

Neuvoston direktiivi, annettu 20 päivänä helmikuuta 1978, titaanioksiditeollisuuden jätteistä (78/176/ETY)

Direktiivissä 78/176/ETY säädetään titaanioksiditeollisuuden jätepäästöistä. Siinä kiellään jätteen vesistöön päästäminen ilman ennakkolupaa. Lupa on oltava jätteen tuottamisalueelta, siltä alueelta, jolla jäte päästetään vesistöön, varastoidaan, sijoitetaan kaatopaikalle tai imeytetään maahan, ja siltä alueelta josta käsin se päästetään tai upotetaan vesistöön. Lupa myönnetään vain rajoitetuksi ajaksi, mutta se on uusittavissa. Luvan saanti edellyttää, että jätettä ei voi muulla tavalla käsitellä ja että sillä ei ole välittömiä tai myöhemmin ilmeneviä vahingollisia vaikutuksia vesiympäristöön.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivin 78/176/ETY säännökset liittyvät sekä vesiensuojeluun, jätehuoltoon että ilmansuojeluun. Titaanioksiditeollisuuden laitoksella Suomessa on ilmansuojelulain nojalla annettu lääninhallituksen lupa ja jätevesien vesistöön johtamiselle vesioikeuden lupa. Direktiivin vaatimukset täytetään käytännössä.

Suomen ainoan titaanioksiditeollisuuden laitoksen ilmansuojelusta on olemassa lääninhallituksen päätös ilmansuojelulain mukaisessa ilmoitusmenettelyssä. Ilmansuojelupäätöksen tekemisessä on otettu huomioon tämän direktiivin ilmansuojelusäännökset. Titaanioksiditeollisuuden jätteitä koskevien direktiivien edellyttämät jätehuoltoon koskevat määräykset ovat uudistettavina jätehuoltolain uudistamisen yhteydessä. Titaanioksiditeollisuuden laitoksen jätevesien lupahakemus on käsitellyssä vesioikeudessa. Vesiviranomaiset ovat lausunnossaan edellyttäneet direktiivin mukaista kuormituksen vähentämistä. Yhtiö on jo ryhtynyt toimiin vaaditun kuormitustason saavuttamiseksi. Ympäristöministeriössä on harkittavana, missä määrin direktiivin ilmansuojelua koskevat päästörajat edellyttävät valtioneuvoston päätöksen antamista.

Neuvoston direktiivi, annettu 3 päivänä joulukuuta 1982, menettelytavoista titaanioksiditeollisuuden jätteiden vaikutuksen alaisena olevien ympäristöjen valvomiseksi ja tarkkailemiseksi (82/883/ETY)

Direktiivissä säädetään direktiivin 78/176/7 a artiklan mukaisesti menettelytavoista titaanioksiditeollisuuden jätteiden vesistöön päästöjen, vesistöön upottamisen, varastoimisen tai kaatopaikalle viemisen ja maahan johtamisen aiheuttamien ympäristövaikutusten valvonnasta ja tarkkailusta.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivi ei aiheuta lainsäädännöllisiä toimenpiteitä Suomessa.

Neuvoston direktiivi, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1986, ympäristön, erityisesti maaperän, suojelusta käytettäessä puhdistamolietettä maanviljelyssä (86/278/ETY)

Puhdistamolietteiden käyttöä maataloudessa koskevan direktiivin tarkoituksena on säännellä puhdistamolietteen käyttöä maataloudessa siten, että lietteen haitalliset vaikutukset maaperään, kasvillisuuteen, eläimiin ja ihmisiin voidaan estää samalla kun edistetään puhdistamolietteiden asianmukaista käyttöä.

Direktiivissä on annettu sitovat raja-arvot eräiden raskasmetallien esiintymiselle maaperässä siten, että lietteen käytöllä ei saa ylittää näitä raja-arvoja. Samoin on määrätty suurimmat sallittavat lietteen vuotuiset levitysmäärät ja säädetty, etteivät puhdistamolietteen eräiden raskasmetallien pitoisuudet saa ylittää direktiivin liitteessä I annettuja raja-arvoja. Direktiivin mukaan liete on yleensä esikäsiteltävä ennen käyttöä maataloudessa, ja käytön jälkeen on kuluttava tietty aika ennen kuin lietteellä käsitelty alue voidaan ottaa laidunkäyttöön tai siltä korjataan vihantarehua taikka tiettyjen välittömässä kosketuksessa maahan olevia, tuoreena syötäviä viljelykasveja. Lietteen käyttöä hedelmä- ja vihanniskasvien viljelyksessä ei sallita kasvukauden aikana, lukuun ottamatta käyttöä hedelmäpuiden viljelyksessä. Jäsenvaltioilla on kuitenkin oikeus antaa myös direktiiviä tiukempia säännöksiä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomessa asiaa sivuavia säännöksiä on jätehuoltolaissa, vesilaissa ja terveydenhoitolaissa sekä niiden nojalla annetuissa asetuksissa. Suomessa jätevedenpuhdistamoiden lietteen käyttöä koskevat ohjeet on annettu huhtikuussa 1991, jolloin on julkaistu ympäristöministeriön, vesi- ja ympäristöhallituksen ja sosiaali- ja terveyshallituksen yhteinen ohje "Puhdistamolietteen käyttö maanviljelyssä" (Ympäristöministeriö, Ohje 4, 1991). Ohje on eräiltä osin tiukempi kuin yhteisön direktiivi. Direktiivin sitovaan täytäntöönpanoon ei näissä säädöksissä ole kuitenkaan riittävää toimivaltaa. Tästä syystä lietteiden maatalouskäyttöä koskevat normit on annettu viranomaisten ohjeina tai suosituksina. Sitovina direktiivin säännökset on tarkoitus antaa uudistettavan jätehuoltolainsäädännön ja uudistettavan vesilainsäädännön nojalla.

75 artikla. Sopimuspuolilla on 74 artiklassa tarkoitetuista toimenpiteistä huolimatta kuitenkin oikeus ylläpitää tai ottaa käyttöön yhteisön

säännöksiä tiukempia ympäristönsuojelusäännöksiä, edellyttäen että ne eivät ole ristiriidassa ETA-sopimuksen kanssa.

4 luku Tilastot

76 artikla. Artiklan 1 kohdassa sopimuspuolet sitoutuvat tuottamaan ja julkaisemaan sellaisia yhtenäisiä ja vertailukelpoisia tilastotietoja, joita tarvitaan kaikkien talousalueen kannalta merkityksellisten taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristöolojen kuvaamisessa ja tarkailemisessa. Artiklan 2 kohdassa on sopimuspuolten velvoite sellaisten yhdenmukaisten menetelmien, määritelmien ja luokitusten kehittämiseen ja käyttämiseen, joilla 1 kohdan tavoitteiden toteutuminen voidaan varmistaa. Tilastotyö järjestetään tarkoituksenmukaisimmille hallinnollisille tasoille. Tämä merkitsee muun muassa sitä, että vastuu tietojen keräämisestä ja mahdollisimman pitkälle myös tilastotietojen tuottamisesta on kansallisilla tilastoviranomaisilla. Tietosuojan merkittävyyttä korostetaan sopimukseen sisällytetyllä velvoitteella tilastoalan salassapitovaatimusten huomioon ottamisesta yhteistä tilastotuotantoa järjestettäessä. Artiklan 3 kohdassa viitataan liitteessä XXI mainittuihin tilastoja koskeviin EY-säädöksiin. Säädökset koskevat eri tilastoalueilta tuotettavien tilastojen sisältöä, niiden laatimissa sovellettavia määräaikoja ja menettelytapoja sekä tietojen toimittamista yhteiselle tilastoelimelle. Säädöksillä on vaikutuksia seuraaviin tilastoalueisiin: teollisuustilastot, liikennetilastot, ulkomaankauppatilastot, väestö- ja sosiaalitulastot, kansantalouden tilinpito, maataloustilastot, kalastustilastot ja energiatilastot. Lisäksi EY-asetukset toimialaluokituksista (N:o 3037/90) sekä salassapidettävien tietojen luovuttamisesta yhteiselle tilastovirastolle (N:o 1588/90) koskevat yleisesti tuotettavia tilastoja. Liitteessä mainitut EY-säädökset asettavat velvoitteita kansallisille tilastoviranomaisille, joita edellä mainittujen säädöksissä tarkoitettujen tilastojen osalta ovat Suomessa tilastokeskus, tiehallitus, valtionrautatiet, tullihallitus, maatalahallitus, riista- ja kalatalouden tutkimuskeskus ja kauppa- ja teollisuusministeriö.

Tilastokohtaisten säädösten tarkoituksena on varmistaa vertailukelpoisten tilastotietojen saaminen eri valtioista talousalueen kannalta tärkeiden toimintojen kuvaamiseksi ja seuraamiseksi. Vaatimukset eri tilastoalueilla vaih-

televat sen mukaan, mikä on niiden merkitys talousalueen kannalta. EY-säädökset aiheuttavat muutoksia lähes kaikilla tilastoalueilla, joita ne koskevat. Joidenkin tilastojen osalta muutokset ovat huomattavia (liikenne, teollisuus).

Teollisuustilastot (direktiivit 64/475/ETY, 72/211/ETY, 72/221/ETY ja 78/166/ETY muutoksineen)

Direktiivien tarkoituksena on varmistaa vertailukelpoiset vuositilastot teollisuusinvestointien ja teollisuuden kehityksestä, teollisuuden rakenteesta ja suhdanteista.

Vaikutukset Suomessa

Direktiivit merkitsevät huomattavia laajennuksia nykyisiin teollisuuden suhdannetilastoihin, joiden osalta Suomella on siirtymäaikaa vuoteen 1997. Direktiiveissä tarkoitetuista seikoista päättää Suomessa Tilastokeskus.

Liikennetilastot (direktiivit 78/546/ETY, 80/1119/ETY ja 80/1177/ETY muutoksineen)

Direktiivien tarkoituksena on varmistaa vertailukelpoiset tilastot kansallisesta ja kansainvälisestä tavarakuljetusliikenteestä maanteillä, sisävesiliikenteessä ja rautateillä.

Vaikutukset Suomessa

Merkittäviä muutoksia on tehtävä nykyisin joka toinen vuosi laadittavaan tieliikennetilastoon, joka on muutettava osittain neljännesvuosittain laadittavaksi. Sisävesiliikennettä koskeva direktiivi ei tule Suomessa sovellettavaksi vähäisten kuljetusmäärien vuoksi. Direktiiveissä tarkoitetuista seikoista päättävät tiehallitus ja Valtionrautatiet.

Ulkomaankauppatilastot (asetukset N:ot 1736/75, 546/77, 518/79, 3345/80, 200/83, 3367/87, 3522/87, 3678/87, 455/88 muutoksineen)

Asetukset edellyttävät vertailukelpoisten tilastotietojen tuottamista ulkomaankaupasta.

Ne sisältävät muun muassa sovellettavia tilastointimenettelyjä, laadintaperiaatteita, määritelmiä ja luokituksia koskevia säännöksiä.

Vaikutukset Suomessa

Asetuksissa tarkoitetuista seikoista päättävät tullihallitus ja eräiden luokitusten osalta Tilastokeskus.

Salassapidettävien tietoaineistojen luovuttaminen (asetus N:o 1588/90)

Asetus koskee salassapidettävien tilastollisten tietoaineistojen luovuttamista kansallisista tilastovirastoista yhteisille tilastoelimille. Tällaisten tietojen luovuttamismahdollisuus on eräissä tapauksissa tärkeää koko talousaluetta koskevien vertailukelpoisten tietojen tuottamisessa. Asetusta sovelletaan sekä vapaaehtoiseen tietojen luovuttamiseen että tilastosäädöksiin mahdollisesti sisällytettävän tiedonantovelvollisuuden perusteella tapahtuviin luovutuksiin yhteisille tilastoelimille. Asetus sisältää myös säännökset tietojen suojauksesta ja salassapidosta yhteisissä tilastoelimissä.

Asetuksen 3 artiklan mukaan kansallisilla tilastoviranomaisilla on oikeus luovuttaa salassapidettäviä tietoja eikä kansalliseen lainsäädäntöön voida vedota tietojen luovutuksen estämiseksi, jos velvollisuus tietojen luovuttamiseen on erikseen säädetty. Luovuttamisvelvollisuus ei voi kuitenkaan koskea tietoja, joista tilastoyksiköt voidaan suoraan tunnistaa. Luonnollisista henkilöistä ei voida velvoittaa luovuttamaan yksityiselämää koskevia tietoja, joista henkilöt voidaan tunnistaa suoraan tai välillisesti. Yksityiselämää koskevilla tiedoilla asetuksessa tarkoitetaan luonnollisten henkilöiden yksityis- ja perhe-elämää koskevia tietoja eri valtioiden kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaan määriteltynä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Asetuksen 3 artiklan perusteella ei voida velvoittaa luovuttamaan henkilörekisterilaissa (471/87) tarkoitettuja henkilötietoja. Artiklan mukainen luonnollisia henkilöitä koskevien tietojen luovuttaminen ei ole liioin ristiriidassa kansallisten tilastotarkoituksiin kerättyjen tie-

tojen luovutussäännösten eikä soveltamiskäytännön kanssa.

Elinkeinonharjoittajia, yrityksiä ja yhteisöjä koskevien tietojen luovuttamisessa kansallinen lainsäädäntö ja sen soveltamiskäytäntö (L eräiden tietojen antamisesta virallisia tilastoja varten 96/54, 6 § ja A sisältävä poikkeuksia yleisten asiakirjain julkisuudesta 650/51, 1 § 9 kohta) poikkeaa artiklasta. EY-säädöksen mukaan luovutusvelvollisuus voi koskea tietoja, joista tilastoyksikköä ei voida suoraan tunnistaa. Kansallisella tasolla ei luovuteta tietoja, joista tilastoyksikkö voidaan tunnistaa suoraan tai välillisesti.

Väestö- ja sosiaalitilastot (asetus N:o 311/76)

Asetus edellyttää tilastojen laatimista ulkomaisista työntekijöistä ja näiden ensimmäisistä työpaikoista.

Vaikutukset Suomessa

Asetuksessa tarkoitetuista seikoista päättää Tilastokeskus.

Kansantalouden tilinpito (direktiivi 89/130/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on varmentaa käsitteiltään ja laadinnaltaan yhtenäisten ja eri valtioiden talouden kuvauksessa vertailukelpoisten markkinahintaisten bruttokansantuotelaskelmien laadinta. Myös tiettyjen ETA:n toiminnassa käytettävien varojen keruuperuste edellyttää tämän tunnusluvun vertailukelpoisuutta ja luotettavuutta.

Vaikutukset Suomessa

Direktiivissä tarkoitetuista seikoista päättää Tilastokeskus.

Nimikkeistöt (asetus N:o 3037/90)

Asetus edellyttää sen liitteessä vahvistetun toimialaluokituksen (NACE) käyttöön ottamista kansallisessa ja talousalueen tilastotuotannossa luotettavien ja vertailukelpoisten tilastotietojen saannin varmistamiseksi.

Siirtymäaikaa luokituksen käyttöön ottamiseen on Suomessa vuoteen 1997, koska siihen siirtyminen edellyttää äskettäin käyttöön otetun uuden kansallisen luokituksen vuoksi tavallista pidempää siirtymäaikaa.

Tilastokeskuksesta annetun lain (48/92) 5 §:ään sisältyvän valtuutussäännöksen perusteella Tilastokeskus vahvistaa valtion tilastotilastossa sovellettavat luokitukset.

Maataloustilastot (direktiivi 72/280/ETY, päätös 72/356/ETY, asetukset N:ot 571/88 ja 837/90 muutoksineen)

EY:n maataloustilastoja koskevista säädöksistä sopimukseen on sisällytetty talousalueen kokonaiskuvauksen kannalta tärkeimmät. Tilastotietojen saaminen kaikista valtioista on katsottu tarpeelliseksi maatalouden rakenteesta, maidosta ja maitotuotteista sekä viljan tuotannosta. Erityisesti maatalouden rakennetta koskevien tutkimusten osalta on hyväksytty suhteellisen paljon maakohtaisia erityisjärjestelyjä EFTA-valtioille, koska maatalouspolitiikka ei kuulu sopimuksen soveltamisalaan.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Maataloustilastoja koskeva yleislaki Suomessa on laki maatilatilastosta (675/75), jossa lähinnä osoitetaan tiedonantovelvolliset tilastoja varten ja jonka mukaan päätösvalta kerättävistä tiedoista kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle. Asetuksessa maatilatilastosta (826/75) on kuvattu tuotettavien tilastojen sisältöä. Laki koskee eri asioita kuin EY-säädökset. Asetus määrittelee tuotettavien tilastojen sisällön niin yleisellä tasolla, ettei ristiriitaisuutta ole. EY-säädöksissä tarkoitetuista seikoista päättävät maa- ja metsätalousministeriö ja maatilahallitus. Määräajoin tehtäviä maatalouslaskentoja varten annetaan yleensä erillinen laki ja asetus (viimeisimmät L ja A vuoden 1990 maatalouslaskennasta 1076/89 ja 258/90). Jos vastaavia säädöksiä vastaisuudessa annetaan, on EY-säädökset otettava huomioon.

Kalastustilastot (asetus N:o 1382/91)

Asetus edellyttää maihintuotujen kalastustuotteiden määrien ja keskimääräisten hintojen

tilastointia kuukausittain. Yhtenäiset tilastotiedot ovat tarpeellisia erityisesti kalastustuotteiden markkinoinnin hoitamisessa.

Vaikutukset Suomessa

Asetuksessa tarkoitetuista seikoista päättää riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos.

Energiatilastot (direktiivi 90/377/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on varmistaa tilastojen saaminen teollisuuden loppukäyttäjille toimitetun sähkön ja kaasun hinnasta avoimen kilpailun ja eri energiamuotojen hintojen vertailun mahdollistamiseksi.

Vaikutukset Suomessa

Direktiivissä tarkoitetuista seikoista päättää kauppa- ja teollisuusministeriö.

Pöytäkirja 30

Artiklan 4 kohdassa viitataan pöytäkirjaan 30, joka sisältää erityismääräykset tilastoyhteistyön järjestämisestä. Tarkoituksena on varmistaa EFTA-valtioille riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tilastojen kehittämiseen ja yhteisten tilastojen laatimiseen perustamalla yhteinen konferenssi ohjaamaan yhteistyötä. EFTA-valtiot voivat täysin oikeuksin osallistua yhteisön tilasto-ohjelman käsittelyyn osallistuvien komiteoiden toimintaan ETA-sopimuksen soveltamisalaa kuuluvia kysymyksiä käsiteltäessä. Pöytäkirja sisältää myös määräykset työnjaosta yhteisten tilastojen laatimisessa sekä tarkentaa varsinaisen sopimuksen tietosuojavaatimuksia rajoittamalla salassapidettävien tietojen käytön vain tilastollisiin tarkoituksiin.

5 luku Yhtiöoikeus

77 artikla. Sopimuksen 77 artiklassa viitataan liitteeseen XXII, jonka mukaan EY:n voimassa olevat yhtiöoikeudelliset direktiivit sekä Eurooppalaista taloudellista etuyhtymää koskeva asetus kuuluvat ETA:n sääntöihin. Liitteessä on niiden soveltamisalaa koskevia

säännöksiä täydennetty viittauksilla asianomaisiin yhtiömuotoihin EFTA-valtioissa. Koska Suomessa on käytössä vain yksi pääomayhtiömuoto, viittauksissa mainitaan Suomen osalta osakeyhtiö. Sen jälkeen kun Suomessa on otettu käyttöön yksityisiä osakeyhtiöitä eli rajavastuu-yhtiöitä vastaava yhtiömuoto, liitteen viittaukset tarkistetaan kauttaaltaan. Yhtiöoikeudellisten EY-säädösten osalta sovelletaan kaikkiin EFTA-valtioihin siirtymäkautta, joka Suomen osalta päättyy kahden vuoden kuluttua sopimuksen voimaantulosta.

Ensimmäinen neuvoston direktiivi, annettu 9 päivänä maaliskuuta 1968, niiden takeiden yhteensovittamisesta samanveroisiksi, joita jäsenvaltioissa vaaditaan perustamissopimuksen 58 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuilta yhtiöiltä niiden jäsenten sekä ulkopuolisten etujen suojaamiseksi (68/151/ETY)

Ensimmäinen yhtiöoikeudellinen direktiivi on vanhin Euroopan yhteisöjen toimenpiteistä yhtiöoikeudellisen lainsäädännön yhteensovittamiseksi. Sitä sovelletaan sellaisia yhtiöitä koskeviin säännöksiin ja määräyksiin, joissa omistajilla ei ole henkilökohtaista vastuuta yhtiön velvoitteista.

Direktiivin säännökset koskisivat Suomessa osakeyhtiöitä. Direktiivin tarkoituksesta seuraa, että sen säännöksiä on sovellettava kaikkiin osakeyhtiön kaltaisiin yhtiöihin. Näin ollen direktiivin voimaansaattamistoimenpiteet Suomessa tulevat koskemaan sekä julkisia osakeyhtiöitä että yksityisiä osakeyhtiöitä.

Direktiivin tarkoituksena on määritellä yhtiöistä julkisista rekistereistä saatavan tiedon vähimmäissisältö sekä rajoittaa mahdollisuuksia säätää kansallisessa lainsäädännössä yhtiön perustamisessa tapahtuneiden virheiden oikeusvaikutuksista. Lisäksi direktiivillä yhdenmukaistetaan oikeussäännöt, jotka koskevat yhtiön puolesta annettujen sitoumusten pätevyyttä suhteessa sivullisiin.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Julkistamisvaatimusten osalta Suomen kaupparekisteriä koskeva lainsäädäntö täyttää suurimmaksi osaksi direktiivissä asetetut perusvaatimukset. Jäljempänä selostetuissa yhtiöoikeu-

dellisissa direktiiveissä on kuitenkin viittauksin käytetty hyväksi tässä direktiivissä säädettyä julkistamismuotoa, mikä antaa aiheen pohtia laajemmin rekisteritietojen tarkoituksenmukaista julkistamistapaa Suomessa. Direktiivin täytäntöönpanosta tältä osin aiheutuvista lainmuutoksista on tarkoitus antaa erillinen hallituksen esitys, joka valmistellaan osana osakeyhtiölain uudistamista.

Yhtiön sitoumusten pätevyyttä koskevasta direktiivin luvusta aiheutuu tarve ottaa täsmennyksiä säännöksiä osakeyhtiölakiin. Yhtiön pätemättömyys on pohjoismaiselle osakeyhtiöoikeudelle vieras oikeusseuraamus, joten luvun vaikutukset voimassa olevaan lainsäädäntöön ovat vähäiset.

Toinen neuvoston direktiivi, annettu 13 päivänä joulukuuta 1976, niiden takeiden yhteensovittamisesta samanveroiseksi, joita jäsenvaltioissa vaaditaan perustamissopimuksen 58 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuilta yhtiöiltä niiden jäsenten sekä ulkopuolisten etujen suojaamiseksi osakeyhtiöitä perustettaessa sekä niiden pääomaa säilytettävässä ja muutettaessa (77/91/ETY)

Direktiivin tarkoituksena on yhdenmukaistaa EY:n jäsenvaltioissa suuryritysten ja varainhankinnassaan yleisön puoleen kääntyvien yritysten yhtiömuotona käytettävää pääomayhtiömuotoa koskevat perussäännöt, siltä osin kuin on kyse yhtiön sekä sen osakkeenomistajien ja sivullisten välisistä suhteista. Sääntelyn kohteena on yhtiöpääoman muodostaminen, pysyvyys ja pääomasijoittajien suojeleminen. Siten direktiivin artiklat koskevat muun muassa osakkepääoman maksamista rahana ja apportiomaisuudella, varojen arvostusta, omien osakkeiden hankintakieltoa ja siitä tehtäviä poikkeuksia, pääoman korottamis- ja alentamispäätöksiä ja niistä tiedottamista, merkintäetuoikeutta ja siitä poikkeamista sekä osakkeiden takaisin ottamista ja takaisin ostoa.

Direktiivin suurin merkitys EY:n jäsenvaltioissa on ollut se, että direktiivin sisältämä korkea pääomavaatimus ohjaa myös niitä valtioita, joissa on ollut vain yksi yleinen pääomayhtiömuoto, omaksumaan EY:n alkuperäisissä jäsenvaltioissa vallalla olevan järjestelmän, jossa omistajien henkilökohtaista vastuuta edellyttämättömiä yhtiömuotoja on kaksi. Direktiiviä sovelletaan vain niin sanottuihin julkisiin yhtiöihin, joita Manner-Euroopassa

kutsutaan osakeyhtiöiksi ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Irlannissa julkisiksi rajoitetun vastuun yhtiöiksi. Tällaisen julkisen yhtiön tunnusmerkistöä ei ole määritelty yhteisön lainsäädännössä, vaan jokaisen kahden rajoitetun vastuun yhtiömuodon järjestelmään siirtyvän jäsenvaltion on pannessaan direktiivin täytäntöön käytännössä määriteltävä tämän yhtiötyypin tunnusmerkistö eli sen erot suhteessa yhtiöihin, johon direktiiviä ei katsota aiheelliseksi soveltaa.

Julkiset yhtiöt ovat kaikissa EY:n jäsenvaltioissa selvästi osakeyhtiöitä. Sen sijaan julkisten yhtiöiden vastakohtat eli pienyrityksillekin soveliaat yhtiömuodot, joissa osakkailla ei ole henkilökohtaista vastuuta yhtiön veloista, ovat historiallisen taustansa takia eri maissa hyvin erilaiset. Manner-Euroopassa tällaiset yhtiöt ovat niin kutsuttuja rajavastuuyhtiöitä, joissa jäsenten oikeussuhteet ja yhtiön hallinto muistuttavat tietyin osin henkilöyhtiöitä. Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Irlannissa vastaava yhtiömuoto on yksityinen rajoitetun vastuun yhtiö. Yksityisten rajoitetun vastuun yhtiöiden osalta EY:ssä ei ole pyrittykään yhdenmukaistamiseen lukuun ottamatta jäljempänä selostettavaa kahdettatoista yhtiöoikeudellista direktiiviä yhdenmiehenyhtiön sallimisesta.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Toinen yhtiöoikeudellinen direktiivi aiheuttaa yhtiöoikeudellisista direktiiveistä eniten muutoksia Suomen osakeyhtiölainsäädäntöön. Suomessa ja muissa Pohjoismaissa perinteisesti on käytetty samaa osakeyhtiömuotoa sekä pienten että suurten yhtiöiden yhtiömuotona. Direktiivin takia joudutaan lainsäädännössä tekemään edellä selostettu kahtiajako yksityisten ja julkisten yhtiöiden välillä sekä suuria yhtiöitä koskevaan lainsäädäntöön tätä yhtiömuotoa koskevat, direktiivin edellyttämät muutokset. Suomessa on alustavasti ajateltu kahtiajaon vaivattomimmaksi toteuttamiseksi sitä, että sekä julkinen että yksityinen yhtiö olisivat osakeyhtiöitä.

Julkisiin osakeyhtiöihin, jotka varainhankinnassaan voisivat kääntyä yleisön puoleen, sovellettaisiin perussäännösten lisäksi muun muassa direktiivin edellyttämää, osittain ankarampaa, osittain vain yksityiskohtaisempaa sääntelyä, joka sekin olisi osa osakeyhtiölakia. Muuttuminen julkiseksi yhtiöksi tapahtuisi pe-

riaatteessa vapaaehtoisesti yhtiöjärjestystä muuttamalla. Toisaalta pörssiyhtiöiden olisi käytännössä muututtava julkisiksi yhtiöiksi sen vuoksi, että arvopaperimarkkinadirektiivien mukaan vain julkisen osakeyhtiön liikkeeseen laskemat arvopaperit voivat olla kaupankäynnin kohteena arvopaperipörssissä.

Direktiivin täytäntöönpano aiheuttaa lukuisia muutoksia myös osakeyhtiölain aineellisiin säännöksiin. Osa tulevasta sääntelystä täsmentää osakkaiden ja sivullisten oikeuksia, osa vaatii laajempaa julkisuutta yhtiön tietyistä toimista, osa parantaa osakkaan mahdollisuuksia arvioida asemaansa yhtiössä. Eräät direktiivin säännökset luovat kehukset Suomessa vielä vieraille toimille pakottamatta kuitenkaan omaksumaan niitä. Periaatteellisesti tärkein muutos koskee äänestysmenettelyä tietyissä asioissa, kun yhtiössä on erilaisia osakkeita. Direktiivi edellyttää päätöksen syntymiselle lajikohtaisia ääntenemmistöjä; tätä vähemmistösuojakeinoa on sovellettu Suomen yhtiöoikeudessa vain poikkeuksellisesti.

Toinen yhtiöoikeudellinen direktiivi sisältää luettelon yhtiömuodoista, johon direktiivin säännöksiä sovelletaan. ETA-sopimuksen liitteen XXII mukaan tämä yhtiömuoto on Suomessa osakeyhtiö. Tähän kohtaan sovelletaan edellä selostettua sopimuksen määräystä, jonka mukaan Suomi voi saatettuaan direktiivin säännökset kansallisesti voimaan muuttaa nimekettä.

Kolmas neuvoston direktiivi, annettu 9 päivänä lokakuuta 1978, perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla, osakeyhtiöiden sulautumisesta (78/855/ETY)

Osakeyhtiöiden sulautumisesta annetun kolmannen yhtiöoikeudellisen direktiivin tarkoitus on velvoittaa jäsenvaltiot ottamaan lainsäädäntönsä yhtiöiden sulautumisista säännökset, jotka turvaavat osakkeenomistajien, velkojien ja joukkovelkakirjojen haltijoiden oikeudellisen aseman ja antavat heille riittävästi puolueetonta tietoa. Direktiiviä sovelletaan vain julkisiin osakeyhtiöihin, joten se, mitä toisen direktiivin kohdalla esitettiin myöhemmin ilmoitettavasta soveltamisalasta Suomessa, koskee tätäkin direktiiviä. Direktiivin mukaan varsinaiseksi sulautumiseksi katsotaan vain sellainen fuusio, jossa vähintään 90 prosenttia fuusiovastikkeesta suoritetaan osakkeina. Tästä huolimatta

suurin osa säännöksistä koskee myös tapauksia, jossa yli 10 prosenttia vastikkeesta suoritetaan rahana.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivin säännösten täytäntöönpanoa varten tarvittava lainsäädäntö tulee monessa kohdin täsmentämään nykyisiä sulautumissäännöksiä ja parantamaan asianosaisten oikeus-suojaa muuttamatta kuitenkaan lainsäädännösämme omaksutun sulautumismenettelyn perusteita. Tietojensaantioikeus, muun muassa asiantuntijalausunto sulautumissopimuksesta, ja julkistamisvelvollisuudet tulevat laajenemaan. Säännöstö kattaa kaikki Suomen lain tuntemat sulautumistapaukset: tavallisen sulautumisen, uuden yhtiön perustamisen avulla toteuttavan sulautumisen (kombinaatiofuusio) ja tytäryhtiön sulautumisen emoyhtiöön.

Neljäs neuvoston direktiivi, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1978, perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla, yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden tilinpäätöksistä (78/660/ETY)

Euroopan yhteisön yhtiöoikeudellisista direktiiveistä koskevat neljäs ja seitsemäs direktiivi yhtiöiden tilinpäätösinformaatiota. Neljäs direktiivi koskee yksittäisen yhtiön vuositilinpäätöksen laadintaa, sisältöä ja julkistamista sekä tilintarkastusta. Direktiivi 78/660/ETY annettiin vuonna 1978. Direktiivillä 84/569/ETY neljännessä direktiivissä ilmaistut kokorajat on muutettu ECU-määräisiksi. Direktiiviä muutettiin marraskuussa 1990 edelleen siten, että pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskevia rajoja nostettiin noin neljänneksellä samalla kun säädettiin pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskevia helpotuksia muun muassa tilinpäätöksen esittämisperiaatteiden osalta (90/604/ETY). Direktiiviä muutettiin samalla siten, että jäsenvaltiokohtaisesti erikseen määritellyt henkilöyhtiöt tulivat direktiivien soveltamisalaan, jos niiden vastuunalaisina yhtiömiehinä on ainoastaan osakeyhtiöitä tai vastaavia yhtiöitä (90/605/ETY); alun perin direktiiviä sovellettiin vain osakeyhtiötyyppisiin yhtiömuotoihin. Suomessa direktiivi 90/605/ETY koskee sopimuksen XXII liitteen mukaan avoimia yhtiöitä ja kommandiittiyhtiöitä.

Direktiivin tavoitteena on yhtenäistää tilinpäätöksen laadintaperiaatteita ja julkaistavan tilinpäätösinformaation muotoa eri jäsenvaltioissa toimivien yhtiöiden välisen vertailukelpoisuuden parantamiseksi. Direktiivin mukaan tilinpäätösinformaation ensisijainen tavoite on antaa oikea ja riittävä kuva yhtiön varoista, veloista, rahoitusasemasta ja tuloksesta.

Direktiivi sisältää keskeiset arvostus- ja jakotusperiaatteita koskevat säännökset. Osa direktiivin säännöksistä on ehdottomia, osaan sisältyy jäsenvaltioille jätettyjä vaihtoehtoisia tapoja ratkaista kysymys kansallisessa lainsäädännössä. Esimerkkinä kansalliseen lainsäädäntöön jätetystä harkintavallasta voidaan mainita vaihto-omaisuuden arvostaminen. Vaihto-omaisuus arvostetaan pääsäännön mukaan välittömiin menoihin. Direktiiviin sisältyy kuitenkin valinnan mahdollisuus, jonka nojalla jäsenvaltiot voivat sallia hankintamenoa otettavaksi mukaan osuuden myös valmistuksen kiinteäluontoisista menoista muuttuvien (välittömien) menojen lisäksi.

Laadittaessa tasetta neljännen direktiivin mukaan on valittavana joko horisontaalinen tai vertikaalinen kaava. Omaa pääomaa ei jaotella Suomen osakeyhtiölainsäädännön mukaisella tavalla sidottuun ja vapaaseen pääomaan. Tuloslaskelman muodosta on valittavana neljä eri tuloslaskelmakaavaa. Tuloslaskelma voidaan laatia joko kululajeittaisen jaon tai toiminnoittaisen jaon mukaan. Tilikauden tulos eritellään neljännen direktiivin mukaan kolmeen ryhmään: varsinaisen toiminnan tulos, rahoitustuotot ja -kulut, muun toiminnan kuin varsinaisen toiminnan tulos.

Neljännessä direktiivissä on annettu säännöksiä myös liitetietoina ilmoitettavista seikoista. Liitetiedoissa on muun muassa annettava toimialoittaista ja maantieteelliseen jakoon perustuvaa informaatiota liikevaihdosta ja henkilöstöstä.

Neljäs direktiivi sisältää myös tilinpäätöksen julkistamista ja tilintarkastuksen toimittamisvelvollisuutta ja hyväksytyyn (auktorisoidun) tilintarkastajan käyttöpakkoa koskevia määräyksiä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Useisiin neljännen direktiivin säännöksiin liittyy valinnan mahdollisuus, jonka mukaan jäsenvaltio voi poiketa direktiivissä annetusta

pääsäännöstä tai valita useammasta direktiivin vaihtoehtoisesta periaatteesta. Keskeisimmät erot neljännessä direktiivissä annettujen pääsääntöjen ja suomalaisen kirjanpito- ja yhteisö-lainsäädännön välillä liittyvät tilinpäätöksen muotoseikkoihin, poistosäännöksiin samoin kuin eräiden kulukirjausten peruutusvelvollisuuteen.

Sovelletut tuloslaskelma- ja tasekaavat sekä liitetietovaatimukset poikkeavat sekä sisällöltään että laajuudeltaan direktiivin ja Suomen normiston välillä. Kirjanpitoasetuksen (783/73) mukainen tuloslaskelmakaava poikkeaa direktiivistä sekä rakenteen että yksittäisten erien suhteen. Liitetiedoissa vaaditaan annettavaksi enemmän tietoja kuin suomalaisen normiston mukaan.

Arvostuksen yleisperiaate on sama Suomen lainsäädännön ja direktiivin mukaan: menot arvostetaan alkuperäisiin hankintamenoihin. Direktiivi edellyttää, että käyttöomaisuuden hankintamenot poistetaan systemaattisin menetelmin (järjestelmällisesti) hyödykkeen arvioituna taloudellisena pitoaikana. Poistot tehdään siten ennalta tehdyn ohjelman mukaan suunnitelman mukaisina. Suomessa on suunnitelman mukaisten poistojen esittäminen tuloslaskelmassa sallittua, mutta verokytkennän vuoksi suunnitelman mukaisten ja kirjanpidossa vähennettyjen poistojen erotus joudutaan esittämään varausten muutoksen kaltaisena korjauseränä tuloslaskelmassa. Kertyneen poistoeroituksen esittäminen taseessa on samoin vapaaehtoista. Käyttöomaisuuden menojäännökset esitetään, toisin kuin direktiivin mukaan, kirjanpidossa tehtyjen poistojen vähentämisen jälkeen.

Suomen lainsäädäntöön ei sisälly velvoitetta palauttaa tehtyjä kulukirjauksia esimerkiksi arvopaperin hankintamenoista tehdyn poiston osoittautuessa myöhempänä tilikautena perusteettomaksi. Neljäs direktiivi edellyttää puolestaan tällaisen aiheettoman kulukirjauksen peruuttamista.

Joulukuussa 1990 mietintönsä luovuttanut kirjanpitolainsäädännön uudistamiskomitea (komiteamietintö 1990: 45) selvitti suomalaisen tilinpäätösnormiston muutostarpeet sen sopeuttamiseksi vastaamaan direktiivien periaatteita. Komitea teki muutosesitykset, joiden pohjalta annetaan erillinen hallituksen esitys.

Kuudes neuvoston direktiivi, annettu 17 päivänä

joulukuuta 1982, 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla, osakeyhtiöiden jakautumisesta (82/891/ETY)

Osakeyhtiöiden jakautumisesta annettu kuudes yhtiöoikeudellinen direktiivi on tavallaan käänteinen verrattuna kolmanteen direktiiviin. Yhtiön jakautumista uusiksi yhtiöiksi eli diffuusiota koskeva menettely julkistamisveloitteineen on samanlainen kuin sulautumisessa. Direktiivin soveltamisalaa kuuluvat julkiset yhtiöt. Kuudes direktiivi poikkeaa muista yhtiöoikeudellisista direktiiveistä siinä, että se ei velvoita jäsenvaltioita sisällyttämään lainsäädäntöönsä direktiivin mukaista sääntelyä. Sen sijaan direktiivi velvoittaa jäsenvaltioita, jotka sallivat yhtiöiden jakautumisen direktiivissä tarkoitettulla tavalla, muuttamaan lainsäädäntönsä vastaamaan direktiivin säännöksiä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomessa ei ole annettu yhtiöoikeudellisia säännöksiä yhtiöiden jakautumisesta eikä direktiivissä tarkoitettu jakautuminen siten ole oikeudellisesti mahdollista. ETA-sopimuksesta ei johdu velvoitetta muuttaa lainsäädäntöä tältä osin, mutta se poistaa mahdollisuudet sisällyttää lainsäädäntöön direktiivistä poikkeavia menettelyjä yhtiöittämisestä, joka toteutetaan yhtiöiden jakautumisen avulla, jos yhtiöittämisessä käytetty menettely kuuluu direktiivin soveltamisalaa.

Suomessa on toistuvasti esitetty yhtiöiden jakautumisen mahdollistavan lainsäädännön tarpeen selvittämistä. Kuudennen yhtiöoikeudellisen direktiivin säännösten mukaisen lainsäädännön valmistelu riippuu tällaisen, kansallisista tarpeista lähtevän selvityksen tuloksesta.

Seitsemäs neuvoston direktiivi, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1983, perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla, konsolidoiduista tilinpäätöksistä (83/349/ETY)

Seitsemäs direktiivi sisältää konsolidoitua tilinpäätöstä (konsernitilinpäätöstä) koskevat säännökset. Konsolidoidusta tilinpäätöksestä on direktiivin mukaan käytävä selville yrityskokonaisuuteen (konserniin) kuuluvien yritysten varat, velat, rahoitusasema ja tulos ikään kuin kyseessä olisi yksi yritys. Tilinpäätöksen

tulee myös antaa oikeat ja riittävät tiedot konsernin varoista, veloista, rahoitusasemasta ja tuloksesta. Osa direktiivin säännöksistä on ehdottomia, osa on valinnaisia. Direktiiviin on tehty eräitä soveltamisalaa ja kokorajoja koskevia muutoksia.

Direktiivin keskeisiä määräyksiä on kirjanpidollisen konsernin (yrityskokonaisuuden) määritelmä. Direktiivin mukaan siihen kuuluvat kaikki ne yritykset, joissa emoyrityksellä on määräysvalta. Määräysvalta perustuu ensisijaisesti tytäryrityksen osakkeiden tai jäsenten äänioikeuksien enemmistöön. Emoyrityksen määräysvalta voi ilmetä, vaikka emoyrityksellä ei olisikaan omistukseen perustuvaa äänioikeuden enemmistöä, oikeutena valita tytäryrityksen osakkaana tai jäsenenä tytäryrityksen hallinto-, johto- tai valvontaelimen enemmistö. Emoyrityksen määräysvalta voi kansallisen lainsäädännön niin salliessa olla myös tytäryritykseen kohdistuvaa hallitsevaa vaikutusvaltaa, vaikka emoyritys ei lainkaan olisi osakkaana.

Myös tilanne, jolloin tytäryrityksen hallinto-, johto- ja valvontaelimen jäsenen enemmistö on valittu tehtävänsä pelkästään emoyrityksen edustamien osakkeiden äänioikeuden nojalla, voi tietyn edellytyksin synnyttää velvollisuuden konsolidoidun tilinpäätöksen laadintaan. Direktiivi sallii kansallisen lainsäädännön edellyttävän, että omistuksen olisi oltava vähintään 20 prosenttia äänimäärästä, jotta konsernisuhde syntyisi. Toisten osakkeenomistajien tai jäsenten kanssa tekemänsä sopimuksen nojalla ääntenenemmistöä toisessa yrityksessä valvovaa yritystä voidaan pitää emoyhtiönä.

Konsolidoitu tilinpäätös käsittää konsolidoidun taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot. Taseen ja tuloslaskelman muotoa ja sisältöä sekä liitetietoina annettavaa informaatiota koskevia neljännen direktiivin määräyksiä on sovellettava myös konsolidoituihin tilinpäätöksiin.

Konsolidoidussa tilinpäätöksessä tulee noudattaa neljännen direktiivin arvostusperiaatteita. Jos yksittäisen konsolidoitavan yhtiön tilinpäätös on laadittu muiden arvostusperiaatteiden mukaan, tilinpäätöksen varat ja velat on arvostettava uudelleen konsolidoinnissa noudatettujen arvostusperiaatteiden mukaisesti.

Yritykset, joiden omasta pääomasta omistavalla yrityksellä on enemmän kuin 20 prosenttia, sisällytetään tilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmän avulla ja esitetään tilinpäätöksessä

omalla nimikkeellään, jos omistukset on tarkoitettu hyödyttämään omistavan yrityksen toimintaa pitkäaikoin ajan.

Direktiivin edellyttämässä yrityskokonaisuuden toimintakertomuksessa on annettava kattava katsaus liiketoiminnan kehityksestä ja tilinpäätökseen sisältyvien yritysten taloudellisesta asemasta kokonaisuutena.

Pienet ja keskisuuret yrityskokonaisuudet on jätetty seitsemännen direktiivin tiedonantovelvoitteiden ulkopuolelle. Pankeille ja vakuutuslaitoksille on annettu omat tilinpäätösinformaatiota koskevat määräykset.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuus syntyy Suomen lainsäädännön mukaan määräysvallan perusteella; pääsääntönä on, että omistukseen ja siihen liittyvään ääntenenemistöön perustuva määräysvalta synnyttää emo-tytäryhtiösuhteen. Myös EY:n säännöstö perustuu määräysvalta-ajattelulle. EY:n lainsäädäntö synnyttää kuitenkin monimuotoisemmissa tilanteissa ja useampien yhteisömuotojen osalta konsernisuhteen kuin Suomen lainsäädäntö.

Konsernitilinpäätöstä laadittaessa noudatettavat tekniset periaatteet ovat pääpiirteissään samanlaiset suomalaisessa ja seitsemännen direktiivin mukaisessa käytännössä. Olennainen ero on kuitenkin siinä, että suomalaisessa käytännössä yhtiöiden tilinpäätökset yhdistellään konsernitilinpäätökseen sellaisenaan.

Edellä neljännen yhtiöoikeudellisen direktiivin kohdalla on viitattu kirjanpitolainsäädännön uudistamiskomitean ehdotuksiin suomalaisen tilinpäätösnormiston mukauttamiseksi vastaamaan myös seitsemännen direktiivin periaatteita.

Kahdeksas neuvoston direktiivi, annettu 10 päivänä huhtikuuta 1984, perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla, lakisääteisten tilintarkastusten suorittamisesta vastuussa olevien henkilöiden hyväksymisestä (84/253/ETY)

Kahdeksas yhtiöoikeudellinen direktiivi sääntelee yritysten lakisääteistä tilintarkastusta ja sisältää erityisesti määräyksiä tästä tilintarkastuksesta vastaavien tilintarkastajien pätevyysvaatimuksista.

Direktiivi täydentää tilinpäätöstä ja konsernitilinpäätöstä koskevien neljännen ja seitsemännen yhtiöoikeudellisen direktiivin määräyksiä. Näissä direktiiveissä on säännöksiä velvollisuudesta suorittaa tilintarkastus kahdeksannen direktiivin pätevyysvaatimukset täyttävillä tilintarkastajilla. Direktiivissä säädetään tilintarkastajien hyväksymisen (auktorisoinnin) edellytyksenä näiden teoreettisille tiedoille ja käytännön osaamiselle asetettavista vaatimuksista. Auktorisoinnin suorittaa valtion viranomainen tai viranomaisen valtuuttamana muu tahon. Auktorisointivaltuutuksesta tulee säätää laissa.

Direktiivin lähtökohtana on se, että henkilö voidaan hyväksyä suorittamaan lakisääteistä tilintarkastusta yleensä vasta, kun hän on suorittanut korkeakoulutason peruskoulutuksen jälkeen tilintarkastajan ammattitutkinnon, joka on valtion järjestämä tai tunnustama. Tästä voidaan poiketa direktiivissä säädetyin edellytyksin.

Direktiivi edellyttää jäsenvaltion hyväksyvän tietyin edellytyksin henkilöitä tilintarkastajaksi, jotka ovat antaneet osaksi tai kokonaan näytön pätevyystään toisessa EY:n jäsenvaltiossa. Direktiivissä on lisäksi säännökset auktorisoinnin edellytyksistä, muun muassa hyvämaineisuudesta. Lisäksi direktiivissä on säännöksiä tilintarkastajan esteellisyydestä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Voimassa olevassa lainsäädännössämme ei ole säännöksiä tilintarkastajien auktorisointijärjestelmästä eikä auktorisoinnin edellytyksistä; tämä tehtävä kuuluu Suomessa kaupparekisterilaitokselle. Direktiivin periaatteisiin sopeutuminen edellyttää, että tilintarkastajien auktorisoinnista annetaan säännökset laissa. Samaten auktorisoinnin yleiset edellytykset tulee määrittellä laissa. Auktorisoinnin saamisen edellytyksiä lienee tarvetta kiristää käytännön kokemuksen osalta. Samaten edellytyksiin tulee sisällyttää vaatimukset ammatillisesta rehellisyydestä ja hyvämaineisuudesta.

Vaatus Suomen kansalaisuudesta ja siitä, että tilintarkastajan tulee asua Suomessa, tulee poistaa. Edelleen on tarve luoda muissa ETA-valtioissa auktorisoitujen tilintarkastajien hyväksymismenettely. Samoin on tarpeen sisällyttää lakiin eräitä uusia, tilintarkastuksen toimittamiseen liittyviä määräyksiä.

Kauppa- ja teollisuusministeriö asetti vuoden

1991 maaliskuussa toimikunnan, jonka tehtävänä on tehdä ehdotukset muutoksiksi ja lisäyksiksi lainsäädäntöön suomalaisen normiston yhdenmukaistamiseksi EY:n kirjanpitoa ja tilintarkastusta koskevien direktiivien periaatteiden kanssa.

Yhdestoista neuvoston direktiivi, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989, julkistamisvaatimuksista, jotka koskevat toisen valtion lainsäädännön alaisten, yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden jäsenvaltion avaamia sivuliikkeitä (89/666/ETY)

Yhdestoista yhtiöoikeudellinen direktiivi on läheisessä yhteydessä ensimmäiseen direktiiviin. Siinä luetellaan ne seikat, joita ensimmäisen direktiivin soveltamisalaa kuuluvilla ulkomaisilla yhtiöillä olevista sivuliikkeistä on julkistettava sivuliikkeen sijaintivaltiossa. Tarkoituksena on yhdenmukaistaa lainsäädäntöä sen varmistamiseksi, että tietyt perustiedot yhtiöiden sivuliikkeistä ovat jokaisen saatavilla sivuliikkeen sijaintivaltiossa koko direktiivin soveltamisalueelta. Direktiivin säännökset koskevat yhtäältä jäsenvaltioista olevien yhtiöiden sivuliikkeitä, joiden osalta hyödynnetään kirjanpitoa koskevien direktiivien yhdenmukaistamaa tilinpäätöskäytäntöä, toisaalta kolmansista maista olevien yhtiöiden sivuliikkeitä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Direktiivi koskee asioita, joista Suomessa säädetään tällä hetkellä asetuksen tasolla, kaupparekisteriasetuksessa (208/79). Ensimmäisen direktiivin aiheuttamien lainmuutosten yhteydessä on tarkoitus sisällyttää kaupparekisterilakiin (129/79) myös tästä direktiivistä johtuvat, luonteeltaan laintasoista sääntelyä vaativat säännökset.

Kahdestoista neuvoston yhtiöoikeudellinen direktiivi, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989, yhdenmiehen rajavastuuyhtiöistä (89/667/ETY)

Kahdestoista yhtiöoikeudellinen direktiivi velvoittaa jäsenvaltiot lainsäädännössään hyväksymään sellaiset yhtiöt, joissa ainoan jäsenen vastuu yhtiön velvoitteista on rajoitettu tiettyyn pääomapanokseen. Velvollisuutta hy-

väksyä yhdenmiehenyhtiöt, joissa vastuu on rajoitettu, ei kuitenkaan sovelleta julkisiin yhtiöihin.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Suomelle direktiivin täytäntöönpano ei aiheuta ongelmia, koska Suomessa osakeyhtiömuodon käyttämisen edellytykseksi ei ole asetettu sitä, että osakkeenomistajia on enemmän kuin yksi. Direktiivi aiheuttanee pienempiä muutoksia osakeyhtiölakiin, lähinnä siltä osin, että tietyt osakkeenomistajan yhtiön puolesta tekemät päätökset on voitava todentaa.

Neuvoston asetus (ETY) N:o 2137/85, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1985, eurooppalaisesta taloudellisesta etuyhtymästä (ETEY)

Asetus Eurooppalaisesta taloudellisesta etuyhtymästä (ETEY) muodostaa yhdenmukaistamisdirektiiveistä erillisen yhtiöoikeudellisen sääntelykokonaisuuden. Asetus mahdollistaa eri valtioiden oikeushenkilöiden ja liikkeenharjoittajien väliset yhteenliittymät, joilla on tiettyjä ylikansallisia piirteitä. Asetus on ensimmäinen onnistunut yritys luoda yhteisön lainsäädännöllä uusi, jäsenmaiden lainsäädännöstä erillinen yhteisömuoto.

Eurooppalaisen taloudellisen etuyhtymän käyttötarkoitus on suppea. Yhtymän tarkoituksena on asetuksen mukaan helpottaa ja kehittää sen jäsenten taloudellista toimintaa sekä parantaa ja lisätä tällaisen toiminnan tulosta. Tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa etuyhtymälle itselleen. Toiminnasta mahdollisesti syntyvää voittoa pidetään jäsenten voittona. Toiminnan tulee olla yhteydessä sen jäsenten taloudelliseen toimintaan, ja se saa luonteeltaan olla vain tähän liitännäistä. Asetuksessa säädetään tämän vuoksi etuyhtymälle huomattavia toiminnallisia rajoituksia. Etuyhtymä ei saa johtaa eikä valvoa toisia yhtiöitä eikä se saa pitää hallussaan osakkeita tai osuuksia yli sen, mikä on tarpeen etuyhtymän päämäärän saavuttamiseksi. Siltä osin kuin osakkeiden tai osuuksien hallinta on etuyhtymälle sallittua, tapahtuu se jäsenten eikä etuyhtymän lukuun. Työntekijöitä etuyhtymässä saa olla enintään viisisataa.

Etuyhtymä perustetaan perustamissopimuksella. Sopimuksen sisällön osalta asetus on huomattavan joustava ja pakollinen vähimmäisisältö on suppea. Sovittavia asioita ovat yhtymän nimi, kotipaikka ja tarkoitus. Tämän lisäksi sopimuksesta tulee käydä ilmi tietyt tiedot etuyhtymän jäsenistä. Etuyhtymä rekisteröidään siinä valtiossa, jossa sillä on kotipaikka. Asetus sisältää tarkemmat määräykset rekisteröitävistä asioista. Rekisteröinnistä on ilmoitettava myös Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä. Huomionarvoista on, että etuyhtymän kotipaikkaa voidaan siirtää valtiosta toiseen.

Etuyhtymän toimielimiä ovat jäsenet yhdessä sekä yksi tai useampi johtaja. Perustamissopimuksessa voidaan määrätä muista toimielimistä. Jokaisella jäsenellä on yksi ääni, jollei perustamissopimuksesta muuta seuraa. Kenelläkään ei saa olla enemmistöä äänistä. Tietyistä asetuksessa mainituista perusasioista, kuten etuyhtymän tarkoituksen tai jäsenen maksuvollisuuden tai äänimäärän muuttamisesta tai uusien jäsenten ottamisesta, on aina päätettävä yksimielisesti. Muilta osin jäsenet voivat perustamissopimuksessa sopia muistakin päätöksentekotavoista, kuten enemmistöpäätöksistä.

Etuyhtymän jäsenet vastaavat yhteisvastuullisesti kaikista sen veloitteista. Velkoja voi kuitenkin vaatia suoritusta jäseneltä vasta sen jälkeen, kun maksua on vaadittu etuyhtymältä eikä sitä ole suoritettu kohtuullisessa ajassa. Asetukseen sisältyy pakottavia säännöksiä jäsenyyden lakkaamisesta, kuten jäsenen oikeudesta erota ja oikeudesta erottaa jäsen, sekä yhtymän purkamisesta. Selvitystilaan ja maksukyvyttömyyteen sovelletaan kansallista lainsäädäntöä.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Asetuksessa määrätään jäsenvaltioille tiettyjä velvollisuuksia ryhtyä toimenpiteisiin asetuksen täytäntöönpanemiseksi. Tehtävät liittyvät enimmäkseen rekisterinpitoon. Nämä lähinnä teknisiksi luokiteltavat lainmuutokset on tarkoitus esittää eduskunnalle samassa yhteydessä kuin erillinen hallituksen esitys asetuksen voimaansaattamiseksi annetaan. Yhtiöoikeutta koskeva kahden vuoden siirtymäaika käsittää myös asetuksen voimaansaattamisen.

VI osa Yhteistyö muilla kuin neljän vapauden aloilla

78 artikla. Artiklan mukaan sopimuspuolet syventävät ja laajentavat yhteistyötään yhteisön niiden toimintojen kehyksissä, jotka liittyvät tutkimukseen ja tekniseen kehitystyöhön, tietopalveluihin, ympäristöön, koulutukseen, harjoitteluun ja nuorisoon, sosiaalipoliittikkaan, kuluttajansuojeluun, pieniin ja keskikokosiin yrityksiin, matkailuun, audiovisuaaliseen alaan sekä pelastuspalveluun.

79 artikla. Sopimuspuolten yhteistyön lähtökohta on vuoropuhelu, jonka pohjalta yhteistyöalat ja toiminnot yksilöidään erikseen luetelluilla aloilla. Erityisiä yhteistyömuotoja ovat tietojen vaihto ja ETA:n sekakomiteassa sopimuspuolen pyynnöstä tapahtuva neuvottelu suunnitelmista ja ehdotuksista, jotka koskevat puiteohjelmien, erityisohjelmien, toiminnan ja hankkeiden toteuttamista ja muuttamista. Sopimuksen VII osaan sisältyviä menettelyä koskevia määräyksiä sovelletaan soveltuvin osin yhteistyömuotoja koskevaan osaan, jos näin on määrätty osaan sisältyvissä määräyksissä ja pöytäkirjassa 31.

80 artikla. Yhteistyö toteutetaan EFTA-valtioiden osallistumisella EY:n puiteohjelmiin, erityisohjelmiin, hankkeisiin tai muuhun toimintaan. Lisäksi sopimuspuolet toteuttavat yhteisiä toimintoja, suorittavat tietojen vaihtoa ja yhteisiä ponnistuksia tiettyjen toimintojen edistämiseksi kaikkialla sopimuspuolten alueella. Sopimuspuolet pyrkivät rinnakkaiseen lainsäädäntöön ja yhteensovittamaan ponnistuksensa ja toimintonsa kansainvälisissä järjestöissä tai niihin liittyen taikka kolmansien maiden kanssa harjoitettavassa yhteistyössä.

81 artikla. Artiklassa määrätään niistä periaatteista, joita sovelletaan EFTA-valtioiden osallistumiseen EY:n puiteohjelmaan, erityisohjelmaan, hankkeeseen tai muuhun toimintaan. EFTA-valtioilla tulee olla pääsy ohjelman kaikkiin osiin. EFTA-valtioiden rahoitusosuus tulee ottaa täysimääräisesti huomioon, kun on kyse komiteoista, jotka avustavat komissiota tietyn yhteisön toiminnon hoitamisessa tai kehittämisessä. Sopimuksen 79 artiklan 3 kohdan määräyksiä sovelletaan yhteisön yleiseen talousarvioon liittyviä päätöksiä lukuun ottamatta niihin yhteisön päätöksiin, jotka koskevat suoraan tai välillisesti puiteohjelmaa, erityisohjelmaa, hanketta tai muuta toimintaa. ETA:n sekakomitea voi erikseen määrättyllä tavalla

tarkastella toimintaan osallistumisen jatkamisen ehtoja ja edellytyksiä. Puiteohjelman, erityisohjelman, hankkeen tai muun toiminnan tulosten levittämiseen, arvioimiseen ja hyväksi käyttämiseen on sopimuspuolilla yhtäläiset oikeudet ja velvollisuudet. Sopimuspuolet sitoutuvat lisäksi omia sääntöjään ja määräyksiään noudattaen helpottamaan ohjelmaan osallistuvien liikkuvuutta ja muuta toimintaa siltä osin kuin se on tarpeellista.

82 artikla. Artiklassa määrätään perusteista, joilla EFTA-valtioiden rahoitusosuudet lasketaan niissä tapauksissa, joissa EFTA-valtiot osallistuvat sopimuksen 81 artiklan tarkoittamalla tavalla EY:n puiteohjelmaan, erityisohjelmaan, hankkeeseen tai muuhun toimeen.

Määräyksen 1 kohdan a alakohdan mukaan EFTA-valtioiden rahoitusosuus toteutetaan määräämällä yhteisön toimintaan osallistumisesta johtuva osuus suhteessa niihin maksusitoumusmäärärahoihin sekä niihin maksu- määrärahoihin, jotka on vuosittain otettu yhteisöä varten yhteisön yleisen talousarvion kyseistä toimintaa vastaavalle momentille. ”Suhdeluku”, jonka mukaan EFTA-valtioiden osuus määräytyy, on yhtäältä kunkin EFTA-valtion markkinahintaisen bruttokansantuotteen (GDP) sekä toisaalta yhteisön jäsenvaltioiden ja kyseisen EFTA-valtion yhteenlasketujen bruttokansantuotteiden (GDP) suhde. Tämä suhdeluku lasketaan kutakin varainhoitovuotta varten viimeisten saatavilla olevien tilastotietojen perusteella. EFTA-valtioiden rahoitusosuus lisätään sekä maksusitoumusmäärärahojen että maksu- määrärahojen osalta määrin, jotka on otettu yhteisöä varten yleiseen talousarvioon kyseistä toimintaa vastaavalle momentille. EFTA-valtioiden kunakin vuonna maksettavat rahoitusosuudet määräytyvät maksu- määrärahojen perusteella. Yhteisön sopimuksen perusteella ennen EFTA-valtioiden toimintaan osallistumista antamista sitoumuksista johtuvat velvoitteet taikka niistä johtuvat maksut eivät perusta rahoitusosuutta EFTA-valtiolle.

Artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan EFTA-valtioiden osallistuessa tiettyjen hankkeiden tai tietyn muun toiminnan rahoitukseen on rahoitusosuuden määräämisen periaatteena, että kukin sopimuspuoli vastaa omista kuluistaan, minkä lisäksi ETA:n sekakomitea määrää aiheellisesta osallistumisesta yhteisön yleiskustannuksiin.

Artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan

ETA:n sekakomitea tekee tarvittavat päätökset sopimuspuolten osallistumisesta toiminnasta aiheutuviin kustannuksiin. ETA:n sekakomitea voi lisäksi täydentää tai muuttaa rahoitusosuutta koskevia määräyksiä. Artiklan 2 kohdan mukaan tarkemmat määräykset 82 artiklan täytäntöönpanosta ovat pöytäkirjassa 32.

Pöytäkirja 32

1 artikla. Artiklassa määrätään menettelyta-voista, joilla määritellään sopimuksen 82 artiklan tarkoittama osallistuminen rahoitukseen. Artiklan 1 ja 2 kohtaan sisältyvän menettelyn mukaisesti EY:n komissio antaa ETA:n sekakomitealle viimeistään kunkin varainhoitovuoden toukokuun 30 päivänä alustavassa ehdotuksessa yleiseksi talousarvioksi menojen yhteenvedossa maksusitoumus- ja maksu- määrärahojen ”lisätietoina” annetut määrät niiden toimintojen osalta, joihin EFTA-valtiot osallistuvat ja alustavan talousarvioehdotuksen tulojen yhteenvedossa ”lisätietoina” annetut arviomäärät rahoitusosuuksista, jotka vastaavat EFTA-valtioiden osallistumista kyseisiin toimintoihin. Artiklan 3 kohdan mukaan ETA:n sekakomitea vahvistaa ennen kunkin vuoden heinäkuun 1 päivää, että 2 kappaleessa tarkoitetut määrät ovat 82 artiklan määräysten mukaiset. Artiklan 4 kohdassa määrätään, että budjettivallan käyttäjän hyväksytyä talousarvion, tarkistetaan sekä maksusitoumus- että maksu- määrärahojen osalta EFTA-valtioiden osallistumista vastaavat, ”lisätietoina” annetut määrät samoin kuin rahoitusosuuksien määrät, jotta ne olisivat sopimuksen 82 artiklan määräysten mukaiset.

Artiklan 5 ja 6 kohdan mukaan budjettivallan käyttäjän hyväksytyä lopullisesti yleisen talousarvion, EY:n komissio antaa ETA:n sekakomitealle tiedot niistä ”lisätietoina” tulojen ja menojen yhteenvedossa talousarviossa annetuista määristä, jotka vastaavat EFTA-valtioiden osallistumista. ETA:n sekakomitea vahvistaa 15 päivän määräajassa tietojen antamisesta sen, että nämä määrät ovat 82 artiklan mukaiset. EFTA-valtioiden pysyvä komitea ilmoittaa kunkin varainhoitovuoden tammikuun 1 päivään mennessä rahoitusosuuden lopullisen jaon eri EFTA-valtioiden välillä. Tämä jakso sitoo jokaista EFTA-valtiota. Jos kyseisiä tietoja ei anneta tammikuun 1 päivään mennessä, sovelletaan väliaikaisesti edellisen vuoden jakoa.

2 artikla. Artiklassa määrätään EFTA-valti-

oiden rahoitusosuuksien suorituksesta. Artiklan 1 kohdan mukaan EY:n komissio päättää EFTA-valtioiden pysyvän komitean pöytäkirjan 1 artiklan 6 kohdan määräysten mukaisesti antamien tietojen perusteella EY:n varainhoitoasetuksen (varainhoitoasetus, annettu 21 päivänä joulukuuta 1977, EYVL N:o (1) L 356, 31.12.1977, sellaisena kuin se on muutettuna 13 päivänä maaliskuuta 1990 annetulla neuvoston asetuksella N:o 610, EYVL N:o L 70, 16.3.1990) 28 artiklan 1 kohdan nojalla ehdotuksesta vaateeksi, joka vastaa EFTA-valtioiden osallistumisen määrää ja lasketaan maksusitoumusmäärärahojen perusteella. Vaadetta koskevan ehdotuksen laatimisella komissio avaa muodollisesti talousarvion kyseisten momenttien maksusitoumusmäärärahat tätä varten laaditun talousarvioryhmittelyn mukaisesti. Jos talousarviota ei ole hyväksytty varainhoitovuoden alkaessa, sovelletaan EY:n varainhoitoasetuksen 9 artiklaa. EY:n komissio päättää 1 kohdan mukaan lisäksi EY:n varainhoitoasetuksen 28 artiklan 2 kohdan nojalla maksupyynnöstä, joka vastaa EFTA-valtioiden rahoitusosuuksia ja lasketaan maksuumäärärahojen perusteella. Artiklan 2 kohdan mukaan kukin EFTA-valtio maksaa rahoitusosuutensa kahdessa erässä, joista kuusi kahdestoistaosaa rahoitusosuudesta maksetaan viimeistään 20 päivänä tammikuuta ja kuusi kahdestoistaosaa rahoitusosuudesta maksetaan viimeistään 15 päivänä heinäkuuta. Lisäksi määrätään, että viimeistään 20 päivänä tammikuuta maksettavan kuuden kahdestatoistaosan erä lasketaan kuitenkin sen määrän perusteella, joka on annettu "lisätietoina" alustavan talousarvioehdotuksen tulojen yhteenvedossa. Näin maksetut määrät tasataan 15 päivänä heinäkuuta erääntyvien kahdestatoistaosien maksun yhteydessä. Jos talousarviota ei ole hyväksytty ennen 30 päivää maaliskuuta, myös toinen maksuerä lasketaan alustavassa talousarvioehdotuksessa "lisätietoina" annetun määrän perusteella. Maksut tasataan kolmen kuukauden kuluttua pöytäkirjan 1 artiklan 5 kohdassa tarkoitettun menettelyn päättämisestä. EFTA-valtioiden rahoitusosuuksien suorituksia vastaavat hyvitykset avaavat muodollisesti talousarvion kyseisten momenttien maksuumäärärahat tätä varten laaditun talousarvioryhmittelyn mukaisesti. Artiklan 3 kohdassa määrätään rahoitusosuuksien ilmoittamisesta ja maksamisesta ECU-määräisinä.

Artiklan 4 ja 5 kohdassa määrätään, että

kukin EFTA-valtio avaa suoritusta varten keskuspankkiinsa tai muuhun tätä tarkoitusta varten nimeämäänsä laitokseen ECU-määräisen tilin EY:n komission lukuun. Jos hyvityksiä ei suoriteta 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa määräajoissa 4 kohdassa tarkoitettulle tilille, EFTA-valtion, jota asia koskee, on maksettava viivästyskorkoa määrä, joka vastaa Euroopan rahapoliittisen yhteistyörahaston ECU-määräisistä toimitteistaan eräpäivän kuukaudelta perimää, Euroopan yhteisöjen virallisen lehden C-sarjassa kultakin kuukaudelta julkaistavaa korkokantaa lisättynä 1,5 prosenttiyksiköllä.

3 artikla. Artiklassa määrätään rahoitusosuuksien toimeenpanoa koskevista tarkistuksista. Artiklan 1 kohdassa määrätään, että sopimuksen 82 artiklan mukaisesti talousarvion kunkin momentin osalta määrättyjä EFTA-valtioiden osallistumisen määriä ei tavallisesti muuteta asianomaisen varainhoitovuoden aikana. Artiklan 2 kohdan mukaan EY:n komissio suorittaa, päättäessään kunkin varainhoitovuoden tilit, tulo- ja menotilin laatimisen yhteydessä tilien tasauksen EFTA-valtioiden osallistumisen osalta ja ottaa tuolloin huomioon siirtoihin tai lisätalousarvioihin perustuneet muutokset varainhoitovuoden ajalta, varainhoitovuoden määrärahojen lopullisen toteuttamisen, ottaen huomioon mahdolliset peruutukset ja siirrot seuraaville vuosille ja yhteisön toimintaan liittyviä kustannuksia vastaavat rahamäärät, jotka EFTA-valtiot kattavat erikseen tai luontaisuuksina, esimerkiksi hallinnollisena apuna. Kappaleessa määrätään erikseen, että tämä tasaus toteutetaan laadittaessa talousarvio seuraavalle vuodelle (n+2). Artiklan 3 kohdan mukaan hyväksyttävien poikkeuksellisten seikkojen vallitessa EY:n komissio voi, siltä osin kuin se on tarpeen suhdeluvun toteuttamisen turvaamiseksi, ETA:n sekkomitean suostumuksella pyytää EFTA-valtioilta ylimääräisten rahoitusosuuksien suoritusta myös sen varainhoitovuoden aikana, jona poikkeama on ilmennyt. Tällaiset ylimääräiset rahoitusosuudet kirjataan pöytäkirjan 2 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuille tileille ETA:n sekkomitean määrämänä päivänä, jonka on mahdollisuuksien mukaan vastattava pöytäkirjan 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tasauksen ajankohtaa. Mikäli kirjaukset viivästyvät, sovelletaan pöytäkirjan 2 artiklan 5 kohdan viivästyskorkoa koskevia määräyksiä.

4 artikla. Määräyksen mukaan ETA:n sekkomitea tarkastelee pöytäkirjan 2 artiklan 1 ja

2 kohdan sekä 3 artiklan 2 ja 3 kohdan määräyksiä ennen 1 päivää tammikuuta 1994 ja tekee niihin täytäntöönpanon sekä EY:n varainhoitoasetusta tai yleisen talousarvion laatimista koskevien yhteisön päätösten perusteella tarpeelliset muutokset.

5 artikla. Artiklassa määrätään määrärahojen käyttöä koskevista ehdoista. EFTA-valtioiden osallistumiseen perustuvat määrärahat käytetään EY:n varainhoitoasetuksen säännösten edellyttämällä tavalla. Tarjousmenettelyjä koskevien säännösten osalta määrätään kuitenkin, että tarjouspyynnöt ovat avoimia sekä EY:n jäsenvaltioille että EFTA-valtioille, siltä osin kuin niitä rahoitetaan talousarvion sellaisilta momenteilta, joihin liittyy EFTA-valtioiden osallistuminen.

6 artikla. Artikla sisältää tietojen antamista koskevat määräykset. Artiklan 1 kohdan mukaan EY:n komissio toimittaa jokaisen vuosineljänneksen lopussa EFTA-valtioiden pysyväälle komitealle niiden toimintaohjelmien ja toimintojen osalta, joiden rahoitukseen EFTA-valtiot osallistuvat, kirjanpidostaan otteen, josta ilmenee toimintaohjelmien ja toimintojen täytäntöönpanon tilanne sekä tulojen että menojen osalta. Artiklan 2 kohdan mukaan varainhoitovuoden päätyttyä EY:n komissio antaa EFTA-valtioiden pysyväälle komitealle tiedoksi niiden toimintaohjelmien ja toimintojen osalta, joiden rahoitukseen EFTA-valtiot osallistuvat, tulojen ja menojen tililtä sekä EY:n varainhoitoasetuksen 78 ja 81 artiklan mukaisesti laaditusta taseesta ilmenevät tiedot. Artiklan 3 kohdassa määrätään, että yhteisö toimittaa EFTA-valtioiden pysyväälle komitealle niiden toimintaohjelmien ja toimintojen osalta, joiden rahoitukseen EFTA-valtiot osallistuvat, sellaiset muut rahoitustiedot, joita ne voivat kohtuudella pyytää.

7 artikla. Artikla sisältää tarkastusta koskevat määräykset. Artiklan 1 kohdan mukaan EFTA-valtioiden osallistumista vastaavien tulojen määrittely ja saatavuus sekä sitä vastaavien menojen kohdentaminen ja ajoitus tarkastetaan soveltaen Euroopan talousyhteisön perustamissopimusta, varainhoitoasetusta sekä asetuksia, joita sovelletaan sopimuksen 76 ja 78 artiklassa tarkoitetuilla aloilla. Artiklan 2 kohdan mukaan toteutetaan aiheelliset yhteisön ja EFTA-valtioiden tarkastusviranomaisten väliset järjestelyt niiden tulojen ja menojen, jotka vastaavat EFTA-valtioiden osallistumista yh-

teisön toimintoihin, 1 kohdassa tarkoitettujen tarkastuksen helpottamiseksi.

8 artikla. Artiklassa määrätään suhdeluvun laskemisessa huomioon otettava bruttokansantuotteen (GDP) arvo. Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuksen 82 artiklassa tarkoitettu markkinahintainen bruttokansantuote (GDP) saadaan sopimuksen 76 artiklan täytäntöönpanon tuloksena julkaistavista tiedoista. Artiklan 2 kohdassa määrätään, että varainhoitovuosien 1993 ja 1994 osalta markkinahintainen bruttokansantuote (GDP) saadaan kuitenkin poikkeuksellisesti OECD:n vahvistamista tiedoista. ETA:n sekakomitea voi tarvittaessa päättää, että tämän määräyksen soveltamista jatketaan yhtenä tai useampana myöhempänä vuotena.

* * *

83 artikla. Artiklan mukaan tietojen vaihdon muodossa tapahtuvassa yhteistyössä EFTA-valtioiden viranomaisilla on sama oikeus saada ja sama velvollisuus antaa tietoja kuin EY:n jäsenvaltioilla ETA:n sekakomitean tietojen sallassapidon turvaamiseksi asettamia vaatimuksia noudattaen.

84 artikla. Artiklan mukaisesti tarkemmat määräykset yhteistyöstä tietyillä erityisaloilla ovat pöytäkirjassa 31.

Pöytäkirja 31

1 artikla. Tässä tutkimus- ja kehittämistoimintaa koskevassa artiklassa määrätään, että EFTA-valtiot osallistuvat yhteisön tutkimuksen ja teknologian kehittämisen kolmanteen puiteohjelmaan (1990—1994) täysimääräisesti EURATOM-sopimuksen alaisia ydinenergia-alan tutkimusohjelmia lukuun ottamatta. (Neuvoston päätös 90/221/ETY) EFTA-valtiot osallistuvat näiden toimintojen rahoitukseen maksamalla komissiolle vuosittaisen puiteohjelmamaksun sopimuksen 82 artiklassa määrättyllä tavalla.

Sopimuksen mukaan EFTA-valtiot osallistuvat täysimääräisesti kaikkien niiden komiteoiden työskentelyyn, jotka avustavat komissiota puiteohjelman ja sen eri tutkimusohjelmien johtamisessa ja kehittämisessä. Lisäksi EFTA-valtioiden edustajat osallistuvat tiede- ja teknologiakomitean (CREST) ja muiden sellaisten komiteoiden työhön, joiden asiantuntemusta

komissio käyttää hyväkseen, siinä laajuudessa kuin on tarpeen yhteistyön tarkoituksenmukaisen toimivuuden kannalta.

Sopimuksen voimaantulon jälkeen puiteohjelman (1990—1994) toimintojen arvioinnissa ja merkittävässä uudelleensuuntaamisessa noudatetaan sopimuksen 79 artiklan 3 kohdan mukaista menettelyä.

Artiklassa määrätään lisäksi, että sopimuksella ei ole vaikutusta kahdenväliseen yhteistyöhön, joka tapahtuu toisessa puiteohjelmassa (1987—1991) (Neuvoston päätös 87/516/EURATOM, ETY) eikä yhteisön ja EFTA-valtioiden välisiin tieteellis-teknisen alan puitesopimuksiin, jotka koskevat muuta kuin sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaa yhteistyötä.

2 artikla. Yhteisöllä on kaksi tietopalveluohjelmaa: informaatiopalvelujen kehittämisohjelma (IMPACT) sekä innovaatioiden ja teknologian siirron strateginen suunnitelma (SPRINT) (Neuvoston päätökset 88/524/ETY ja 89/286/ETY). Artiklan mukaan ETA:n sekakomitea päättää EFTA-valtioiden näihin ohjelmiin osallistumista koskevista ehdoista ja edellytyksistä.

3 artikla. Artiklan 1 kohdan mukaan ympäristöä koskevaa yhteistyötä tulee tehostaa erityisesti seuraavilla aloilla: toimintaohjelmien laatiminen, ympäristönsuojelua koskevien vaatimusten sisällyttäminen muuhun yhteiskuntapolitiikkaan, taloudelliset ohjauskeinot mukaan lukien verotus, kaukokulkeutuvat epäpuhtaudet sekä kansainvälisten järjestöjen käsittelemät alueelliset ja maailmanlaajuiset kysymykset. Nämä kysymykset ovat ympäristönsuojelussa keskeisiä. Erityisesti yhteisön viidennen ympäristöpoliittisen tavoiteohjelman laatimiseen osallistumista, taloudellisia ohjauskeinoja ja kaukokulkeutuvista epäpuhtauksista aiheutuvien ongelmien käsittelyä on tehostettava.

Artiklan 2 kohdan mukaan tarvittavat päätökset EFTA-valtioiden osallistumisesta Euroopan ympäristökeskuksen ja tieto- ja seurantaverkoston toimintaan (Asetus N:o 1210/90/ETY) tehdään mahdollisimman pian sopimuksen voimaantulon jälkeen, jollei asiaa ole ratkaistu ennen sitä. EFTA-valtiot osallistuvat jo tällä hetkellä keskuksen käytännön toiminnan valmisteluihin.

Artiklan 3 kohdan mukaan ETA:n sekakomitean päätettyä, että yhteistyö tapahtuu sopimuspuolten sisällöltään samanlaisen tai samankaltaisen rinnakkaislainsäädännön muodossa, sopimuksen 79 artiklan 3 kohdassa mainittuja

menettelytapoja sovelletaan tällaisen lainsäädännön valmisteluun kyseisellä alalla.

4 artikla. Artiklan 1 ja 2 kohdan tarkoituksena on mahdollistaa 1.1.1995 Suomen osallistuminen kaikkiin niihin yhteisön koulutusohjelmiin, joita yhteisöllä silloin on tai joiden aloittamisesta on tehty päätös. Osallistuminen Youth for Europe nuorisovaihto-ohjelmaan alkaa kuitenkin heti sopimuksen tultua voimaan.

Tällä hetkellä EY:llä on muun muassa ammattikoulutusohjelma PETRA, henkilöstökoulutusohjelma FORCE, teknisen opetuksen ohjelma EUROTECNET ja kieltenopetusohjelma LINGUA, joissa Suomi ei ole vielä mukana.

Suomi on vuonna 1989 tehdyn sopimuksen (SopS 104/89) perusteella osallistunut COMETT II -ohjelmaan vuodesta 1990 alkaen ja osallistuu lisäksi vuonna 1991 tehdyn sopimuksen (SopS 86/91) perusteella ERASMUS-ohjelmaan syyslukukaudesta 1992 alkaen. Lisäksi suomalaiset korkeakoulut ovat opetusministeriön tuella osallistuneet TEMPUS-ohjelmaan vuodesta 1991 alkaen.

Artiklan 4 kohdan mukaan EFTA-valtiot voivat täysimääräisesti osallistua kaikkien sellaisten yhteisön komiteoiden työskentelyyn, jotka avustavat komissiota koulutusohjelmien johtamisessa ja kehittämisessä siitä lukien, kun yhteistyö alkaa niissä ohjelmissa, joiden kustannuksiin EFTA-valtiot osallistuvat sopimuksen 82 artiklan mukaisesti.

EFTA-valtioiden ja yhteisön koulutusinformaation vaihtoa lisätään olennaisesti artiklan 5 ja 6 kohtien perusteella. Tämän mukaisesti suomalaiset koulutusasiantuntijat voivat osallistua yhteisön koulutusalan työryhmiin, asiantuntijakokouksiin, seminaareihin ja konferensseihin. Siten Suomi voi sopimuksen voimaantulosta lukien osallistua EURYDICE koulutus-tietoverkoston ja koulutusasiantuntijoiden vaihto-ohjelmaan ARIONIin. Artiklan 6 kohdan perusteella tulee mahdolliseksi myös yhteistyö niissä toiminnoissa, joita toteuttaa yhteisön ammattikoulutuskeskus (CEDEFOP); sen toiminnasta ja tehtävistä on säädetty 10.2.1975 annetulla asetuksella N:o 337/75.

5 artikla. Artiklan 1 kohdassa selostetaan ne sosiaalipolitiikkaa koskevat yhteistyömuodot, joita sopimuspuolten välisessä vuoropuhelussa noudatetaan. Yhteistyömuotoja ovat muun muassa osapuolten väliset neuvottelut, asiantuntijatapaamiset, yhteisesti sovittuja erityisaloja koskevat selvitykset, sopimusosapuolten vä-

linen tietojenvaihto, yhteistyön arviointi sekä seminaarien ja konferenssien järjestäminen.

Artiklan 2 kohdan mukaan sopimuspuolet pyrkivät erityisesti vahvistamaan yhteistyötä yhteisön toiminnan kehityksissä. Kohdassa luetellaan ne yhteisön säännökset, jotka ovat yhteistyön pohjana. Luetteloon ei sisälly terveydenhuollon ohjelmia tai muuta toimintaa, koska sopivia yhteistyökohteita ei ole. Terveys kuitenkin mainitaan sopimuksen johdanto-osassa, joten sitä ei ole suljettu pois tulevan yhteistyön piiristä, vaikka konkreettista yhteistyökohdetta ei sopimuksen laatimisaikana voitu osoittaa.

Toimintaohjelma tiettyjen vähäosaisten ryhmien sopeuttamiseksi yhteiskuntaan

Neuvoston päätökseen 89/457/ETY perustuvan toimintaohjelman tavoitteena on muun muassa kehittää ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä sellaisten yhteiskuntaryhmien auttamiseksi, jotka ovat vaarassa joutua taloudellisesti ja sosiaalisesti vähäosaisiksi. Lisäksi ohjelman tarkoituksena on kehittää hyvin köyhien ihmisten auttamiseen tähtäviä toimia.

Ohjelmalta odotetaan myös organisatorisia malleja edellä mainittujen ryhmien integroimiseksi yhteiskuntaan. Ohjelman puitteissa tehdään tutkimuksia ja vaihdetaan tietoja yhteisön tasolla. EY tukee taloudellisesti ohjelmaan liittyvien projektien toteuttamista.

Pöytäkirjan 5 artiklan 3 kohdan mukaan EFTA-valtioilla on oikeus sopimuksen voimaantulosta lähtien osallistua EY:n vanhuusohjelmaan. EFTA-valtiot osallistuvat ohjelman rahoitukseen sopimuksen 82 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti. EFTA-valtiot osallistuvat EY:n komiteoihin, jotka toimivat komission apuna edellä mainitun ohjelman toteuttamisessa ja kehittämisessä. EFTA-valtiot eivät osallistu siihen EY:n toimintaan, joka koskee yhteisön ja sen jäsenmaiden välistä varainjakoa.

Vanhuksia koskeva toimintaohjelma

Neuvoston päätökseen 91/49/ETY perustuvan, EY:n vanhuksia koskevan toimintaohjelman perusteena on tietoisuus vanhusten kasvavasta osuudesta väestössä. EY:n 343 miljoonaisesta väestöstä on noin 100 miljoonaa henkilöä

yli viisikymmentävuotiaita. Vaikka jäsenvaltioilla on ensisijainen vastuu kansalaistensa sosiaaliturvasta, tunnetaan EY:ssä tarvetta jäsenvaltioiden väliseen tiedonvaihtoon. EY tarjoaa myös taloudellista ja asiantuntija-apua vanhuuteen liittyvien kysymysten selvittämisessä. Vanhusohjelmaa koskevassa päätöksessä mainittuja toimia vanhusten hyväksi ovat muun muassa toimintasuunnitelmien laatiminen vanhuuteen liittyvien taloudellisten ja sosiaalisten ongelmien ennaltaehkäisemiseksi, sukupolvien välisen yhteenkuuluvuuden lisäämistä edistävät toimet, vanhusten yhteiskuntaan integroinnin vahvistaminen sekä vanhusten yhteiskuntaelämään tuoman myönteisen panoksen korostamiseksi.

Pöytäkirjan 5 artiklan 4 kohdan mukaan ETA-yhteiskomitea tekee tulevasta sopimuspuolten välisestä yhteistyöstä sosiaalipolitiikan alalla tarvittavat päätökset.

Artiklan 5 kohdan mukaan sopimuspuolet pyrkivät lisäämään kussakin valtiossa toimivaltaiten järjestöjen, laitosten ja muiden tahojen välistä yhteistyötä. Yhteistyötä pyritään erityisesti harjoittamaan työ- ja elinolosuhteiden parantamiseksi perustetun eurooppalaisen säätiön yhteydessä.

Tämän säätiön perustamista koskevan asetuksen N:o 1365/75 mukaan säätiön päämääränä on osaltaan edistää parempien elin- ja työolojen suunnittelua ja luomista. Säätiön tehtävänä on kehittää ja edistää ajatuksia elin- ja työolojen keskipitkän ja pitkän aikavälin kehityksestä käytännön kokemuksen valossa sekä tunnistaa muutokseen johtavat tekijät. Säätiö ottaa huomioon tehtäviään suorittaessaan yhteisön ohjelmat. Se neuvoo yhteisön toimielimiä tulevista tavoitteista ja ohjeista toimittamalla etenkin tieteellisiä ja teknisiä tietoja.

Asetuksen mukaan säätiö käsittelee elin- ja työolojen kehittämisen suhteen nimenomaisesti seuraavia aiheita ja määrittää noudatettavan tärkeysjärjestyksen: ihminen työssä, työn järjestäminen ja erityisesti työn suunnittelu, tietyille työntekijäryhmille ominaiset ongelmat, ympäristön kehittämisen pitkän aikavälin näkökohdat sekä ihmisten toiminnan paikallinen ja ajallinen jakaantuminen.

Säätiö pyrkii edistämään tietojen ja kokemusten vaihtoa edellä mainituilla aloilla. Päämäärien saavuttamiseksi säätiö voi käyttää erilaisia tieto- ja dokumentaatiojärjestelmiä. Säätiö toimii mahdollisimman tiiviissä yhteis-

työssä erityislaitosten, -säätiöiden ja toimielinten kanssa sekä jäsenvaltioissa että kansainvälisellä tasolla.

Asetuksen mukaan säätiö on yleishyödyllinen. Säätiölle on asetuksen perusteella kaikissa jäsenvaltioissa turvattava laajin mahdollinen oikeuskelpoisuus. Säätiön toimielimiä ovat hallintoneuvosto, johtaja ja apulaisjohtaja sekä asiantuntijakomitea.

Säätiö saa vuosittain Euroopan yhteisön budjetissa osoitetun toiminta-avustuksen. Mikäli EFTA-valtiot osallistuvat säätiön toiminnan rahoittamiseen, noudatetaan rahoitusosuuksien laskennassa tämän sopimuksen määräyksiä.

6 artikla. Artiklan mukaan sopimuspuolten kuluttajansuojaa koskevan yhteistyön lähtökohtana on vuoropuhelu, jota tulee vahvistaa kaikin aiheellisin keinoin. Yhteistyön vahvistamisen tulee perustua EY:n niiden toimintojen pohjalta, jotka johtuvat tietyistä nimenomaisesti mainitusta EY-lainsäädännöstä ja joiden tarkoituksena on varmistaa kuluttajien vaikutus- ja osallistumismahdollisuudet päätöksenteossa. Tällaisina alueina mainitaan EY:n kuluttajapoliittinen kolmivuotisohjelma ja ministerineuvoston päätöslauselma kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämisestä standardoinnissa.

7 artikla. Artiklan mukaan sopimuspuolet vahvistavat pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskevaa yhteistyötään yhteisön niiden toimintojen kehityksissä, jotka voivat johtua artiklassa luetelluista EY:n neuvoston päätöksistä ja päätöslauselmista.

8 artikla. Artiklassa määrätään, että matkailun alalla sopimuksen 78 artiklassa tarkoitettu yhteistyö pyrkii selvittämään sellaisia alueita ja toimintoja, joilla lähempi yhteistyö saattaisi edistää matkailua ja eurooppalaisen matkailuteollisuuden yleisiä olosuhteita matkailun alueella.

9 artikla. Artiklassa määrätään tarvittavien päätösten tekemisestä mahdollisimman pian sopimuksen voimaantulon jälkeen sen varmistamiseksi, että EFTA-valtiot osallistuvat neuvoston päätöksellä perustettuihin ohjelmiin, jotka koskevat eurooppalaisen audiovisuaalisen teollisuuden (Media 1991—1995) edistämistä koskevan toimintaohjelman täytäntöönpanoa, siinä määrin kuin asiasta ei aikaisemmin ole sovittu.

10 artikla. Artiklan mukaan sopimuspuolet pyrkivät vahvistamaan yhteistyötään ja EFTA-valtioiden on huolehdittava siitä, että yksittäis-

nen kattava eurooppalainen hätänumero 112 otetaan käyttöön (Neuvoston päätös 91/396/ETY). Suomessa on päätetty, että hätänumero 112 otetaan käyttöön koko maassa viimeistään 1.1.1993 lähtien. (LMp 888/90).

* * *

85 artikla. Sopimuksen 85 artiklassa määrätään sopimuksen ja pöytäkirjan 31 määräysten soveltamisesta yhteisön ja EFTA-valtioiden väliseen sopimuksen voimaantullessa olemassa olevaan, artiklassa 78 tarkoitettuun yhteistyöhön, ellei pöytäkirjassa 31 toisin määrätä.

86 artikla. Artiklan mukaan ETA:n sekakomitea tekee sopimuksen VII osan määräyksiä noudattaen 78 - 85 artiklan ja niihin perustuvien toimenpiteiden täytäntöönpanoa varten tarpeelliset päätökset. Näitä päätöksiä ovat muun ohessa pöytäkirjan 31 määräysten täytäntöäminen ja muuttaminen sekä 85 artiklan täytäntöönpanon vaatimat siirtymäjärjestelyt.

87 artikla. Artiklan mukaan sopimuspuolet toteuttavat tarpeelliset toimet kehittääkseen, vahvistaakseen ja laajentaakseen yhteistyötään yhteisön sellaisten toimintojen osalta, jotka eivät sisälly artiklan 78 soveltamisalaan, jos tällaisen yhteistyön katsotaan todennäköisesti edistävän ETA:n tavoitteiden saavuttamista. Tällaisiin toimiin voi kuulua 78 artiklan muuttaminen uusia yhteistyöaloja lisäämällä.

88 artikla. Artiklan mukaan sopimuksen VI osan määräykset eivät estä sopimuspuolia valmistelemasta erikseen toimenpiteitä tai paneleista niitä täytäntöön.

VII osa Toimielimiä koskevat määräykset

1 luku Assosiaation rakenne

1 jakso ETA:n neuvosto

89 artikla. Artiklan 1 kohdan mukaan ETA:n neuvoston tehtävänä on erityisesti antaa poliittiset virkkeet sopimuksen täytäntöönpanoa varten. Neuvoston päätösten täytäntöönpanosta huolehtii lähinnä ETA:n sekakomitea. Neuvosto vastaa edelleen ETA:n sekakomitean toiminnan yleisten suuntaviivojen vahvistamisesta. Sopimuksen 92 artiklan 3 kohdasta ilmenee kuitenkin, että ETA:n sekakomitea päättää itse työjärjestyksestään. ETA:n sekakomitean toiminnan suuntaviivat eivät

näin ollen tarkoita ensisijaisesti komitean työmuotoa vaan toiminnan sisältöä.

ETA:n neuvoston on myös arvioitava sopimuksen toimintaa kokonaisuutena. Arvioinnin lähtökohtana ovat ETA:n sekakomitean 94 artiklan 4 kohdan mukaisesti laatimat kertomukset. ETA:n neuvosto voi myös perustaa kannanottonsa muuhun kuin kertomuksesta ilmeneviin seikkoihin. Vaikka sopimuspuolten tarkoittamat toimenpiteet sopimuksen ja vastaavan EY-lainsäädännön yhdenmukaisen tulkinnan toteutumiseksi kuuluvatkin 105 artiklan mukaan ETA:n sekakomitealle, myös ETA:n neuvosto voi arvioida sopimuksen toimintaa tässä suhteessa.

ETA:n neuvostolle kuuluu myös ETA-sopimuksen muuttamiseen johtavien poliittisten päätösten tekeminen. Aloite tällaisen muutoksen tekemiseen voi tulla esimerkiksi joltakin sopimuspuolelta tai ETA:n sekakomitealta.

Artiklan 2 kohdassa mainitut neuvottelut koskevat ongelmia, joiden käsittelyä sopimuspuoli 5 artiklan mukaan haluaa ETA:n neuvostossa. Tavallinen käsittelyjärjestys on se, että vaikeuksista keskustellaan ensin ETA:n sekakomiteassa, ja niitä käsitellään ETA:n neuvostossa ainoastaan, jos niitä ei ole ratkaistu sekakomiteassa. Kiireellisissä tapauksissa sopimuspuoli voi saada oikeuden ETA:n neuvoston käsittelyyn ilman aikaisempaa käsittelyä ETA:n sekakomiteassa. Kiireellinen tapaus voi olla esimerkiksi se, että vaikeudet ovat este jonkin neljästä vapaudesta toteutumiselle ja että se on ratkaistava välittömästi, jotta liian suurta vahinkoa ei pääse syntymään. Tapaus voi olla kiireellinen myös siitä syystä, että se on ajankohtainen juuri ennen ETA:n neuvoston kokoontumista. Tässä tapauksessa on asian käsittelyn ilman aikaisempaa keskustelua oltava mahdollista sen välttämiseksi, että neuvosto olisi kutsuttava uudelleen koolle ongelman käsittelyä varten.

Artiklan 3 kohdan mukaan ETA:n neuvoston on päätettävä työjärjestyksestään. Tämä päätös on myös tehtävä yksimielisesti yhtäältä yhteisön ja toisaalta EFTA-valtioiden välillä. Työjärjestyksessä säännellään muun muassa kysymys siitä, onko ETA:n neuvoston perustettava alakomiteoita ja työryhmiä.

90 artikla. ETA:n neuvostossa on 1 kohdan mukaan kunkin EFTA-valtion hallituksen jäsen, kaikki EY:n neuvoston jäsenet, siis toisin sanoen yksi ministeri jokaisesta EY:n jäsenvaltiosta, ja EY:n komission jäseniä. Sopimukses-

sa ei täsmennetä sitä, kuinka monta komission jäsentä kuuluu neuvostoon. Koska ETA:n neuvosto voi kokoontua ulkoministerien, ulkomaankauppaministerien tai ammattiministerien kokoonpanossa, voidaan olettaa, että komissiota edustaa neuvostossa käsiteltävistä kysymyksistä vastaava jäsen.

Sopimuksella ei perusteta erityistä ETA:n sihteeristöä. EFTAn ja EY:n neuvoston sihteeristöjen on siksi avustettava ETA:n neuvostoa.

Artiklasta ilmenee edelleen, että neuvoston työjärjestykseen voidaan sisällyttää määräyksiä, joiden mukaan EY:n neuvoston jäsen saa olla toisen jäsenen edustama.

Artiklan 2 kohdan mukaan ETA:n neuvosto tekee päätöksensä yhdeltä puolen yhteisön ja toiselta puolen EFTA-valtioiden välisellä sopimuksella. Määräys edellyttää sekä EFTA-valtioiden että yhteisön muodostavan sisäisesti oman yhteisen kantansa kysymyksissä, joissa päätös tehdään. Sopimus ei sulje pois sitä mahdollisuutta, että neuvoston jäsenet ilmaisevat henkilökohtaiset kantansa ennen lopullista päätöksentekoa.

91 artikla. Artiklan 1 kohdan esikuvana on Rooman sopimuksen 146 artikla. Sen mukaisesti ETA:n neuvoston puheenjohtajuus vaihtuu puolivuositain jonkin EY:n neuvoston jäsenen ja jonkin EFTA-valtion hallituksen jäsenen välillä. EFTA-valtioiden ja yhteisön on sisäisesti sovittava siitä, kuinka puheenjohtajuus vaihtuu. EFTA-valtioiden osalta voidaan kysymys ratkaista vasta kun on selvinnyt, ratifioivatko kaikki EFTA-valtiot ETA-sopimuksen.

Artiklan 2 kohdan mukaan ETA:n neuvosto on kutsuttava koolle kaksi kertaa vuodessa. ETA:n neuvoston on myös kokoonnuttava silloin kun olosuhteet työjärjestyksen mukaan sitä vaativat. Pöytäkirjamerkinnessä selvitetään, että käsite "kun olosuhteet sitä vaativat" muun muassa merkitsee sitä, että neuvosto on kutsuttava koolle, jos yksittäinen sopimuspuoli sitä vaatii kiireellisen ongelman käsittelemiseksi.

2 jakso ETA:n sekakomitea

92 artikla. Artiklassa määritellään ETA:n sekakomitean tehtävät. Rooman sopimuksessa ei ole vastaavaa määräystä.

Artiklan 1 kohdan mukaan ETA:n sekakomitea varmistaa sopimuksen tehokkaan täytän-

töönpanon. Tässä tarkoituksessa se huolehtii mielipiteiden ja tietojen vaihdosta. Komitea tekee myös päätöksiä sellaisissa tapauksissa, jotka on määrätty sopimuksessa.

Se että komitea huolehtii sopimuksen toiminnasta, tarkoittaa, että komitea antaa uusia sääntöjä tarkoituksenaan sovittaa sopimus yleiseen kehitykseen tavalla, josta määrätään päätöksentekoa käsittelevässä luvussa. Määräyksestä käy ilmi, että komitea voi tehdä päätöksiä ainoastaan niissä tapauksissa, joista määrätään sopimuksessa. Päätökset tapauksissa, jotka eivät sopimuksen mukaan kuulu komitean toimivaltaan, edellyttävät erityisiä sopimuspuolten välisiä sopimuksia.

Lisäksi komitea seuraa sitä, miten sopimus toimii. Useiden sopimuksen määräysten mukaan sopimuspuolen on ennen toimenpiteeseen ryhtymistä neuvoteltava komiteassa muiden sopimuspuolten kanssa. Sopimuspuoli voi myös muissa tapauksissa ottaa esille kysymyksiä komiteassa tarkoituksenaan ehkäistä ongelmien syntyminen vastaisuudessa. Tämä käy ilmi 5 artiklasta. Sopimuspuoli voi ottaa komiteassa yleisesti esille jo esille tulleita sopimuksen täyttämistä koskevia ongelmia. Tällaisia voivat esimerkiksi olla toimenpiteet, joihin muut sopimuspuolet ovat ryhtyneet toimenpiteitä edeltäneistä neuvotteluista huolimatta. Komitean on myös yritettävä löytää ratkaisu sopimuspuolten välisissä mielipide-eroissa.

Artiklan 2 kohdassa on selvennetty 3 artiklan mukaista sopimuspuolten lojaalisuusveloitetta. Kohdassa määrätään, että sopimuspuolet neuvottelevat kaikista vaikeiksi ongelmiksi muodostuneista sopimuksen kannalta merkityksellisistä kysymyksistä. EY:n osalta määrätään, että yhteisö ja EY toimivaltansa rajoissa osallistuvat tällaisiin neuvotteluihin. Kuten asia ilmaistaan 2 artiklan c alakohdan perusteluissa, tämä voi tarkoittaa sitä, että joko EY taikka sen jäsenvaltiot tai EY ja sen jäsenvaltiot osallistuvat neuvotteluihin.

Artiklan 3 kohdan mukaan ETA:n sekakomitea vahvistaa sisäisen työjärjestyksensä.

93 artikla. Artikla koskee ETA:n sekakomitean kokoonpanoa ja päätöksentekoa. Rooman sopimuksessa ei ole vastaavaa määräystä.

Artiklan 1 kohdan mukaan komitea muodostuu sopimuspuolten edustajista. Määräyksessä ei vahvisteta tasoa, millä komitea koontuu. Vaikka lähtökohtana on ollut, että komitea kokoontuu korkealla virkamiestasolla, ei ole esteitä sille, että komitea kokoontuu

ministeritasolla. Määräyksistä ei myöskään käy ilmi, kuka edustaa yhteisöä komiteassa. Kysymys siitä, edustaako yhteisöä valtio, joka toimii puheenjohtajana EY:n neuvostossa vai EY:n komissio, ratkaistaan sisäisesti EY:ssä mikäli sitä ei ole ratkaistu 94 artiklan 1 kohdan perusteella, minkä mukaan EY:n komissiolla on puheenjohtajuus komiteassa, silloin kun puheenjohtajuus kuuluu yhteisölle.

Artiklan 2 kohdan mukaan ETA:n sekakomitea tekee päätöksensä toisaalta yhteisön ja toisaalta yhtenäisesti esiintyvien EFTA-valtioiden välisellä sopimuksella. Määräys muotoutui alun perin uusien ETA-sääntöjen hyväksymisen päätöksentekomenettelyä koskevien neuvottelujen puitteissa ja se sisälsi ajatuksen, jonka mukaan EFTA-valtioiden on esiinnyttävä yhtenäisesti lopullisessa päätöksentekomenettelyssä. Määräyksen yleinen muotoilu ja sen sijoittaminen ETA:n sekakomitean päätöksentekoa koskevaan artiklaan on johtanut siihen, että sen soveltamisalue on laajentunut koskemaan myös muita päätöksiä.

Edellytyksellä, että EFTA-valtioiden tulee esiintyä yhtenäisesti, tarkoitetaan sitä, että niiden on keskenään sovittava yhteisistä kannanotoista. Ellei yhteiseen ratkaisuun päädytä, ei päätöksiä ETA:n sekakomiteassa voida tehdä. Sille ei kuitenkaan ole estettä, että EFTA-valtioiden yhteiseen päätökseen sisältyy erityisjärjestelyjä yhden tai useamman EFTA-valtion osalta, esimerkiksi eripituiset siirtymäkaudet sen ajan suhteen, jonka kuluessa ETA-sääntöjä on ryhdyttävä soveltamaan.

94 artikla. Artiklassa käsitellään ETA:n sekakomitean työmenetelmiä. Rooman sopimuksessa ei ole vastaavia määräyksiä.

Artiklan 1 kohdassa määrätään, että komitean puheenjohtajuus vaihtelee kuuden kuukauden välein toisaalta EY:n ja toisaalta EFTA-valtion välillä. Eri EFTA-valtiot toimivat siten puheenjohtajana joka seitsemäs vuosi kuuden kuukauden ajan. Komitean puheenjohtajana toimiva sopimuspuoli valmistelee komitean kokoukset ja johtaa niitä. Lisäksi puheenjohtaja esittelee artiklan 4 kohdassa tarkoitettun kertomuksen ETA:n parlamentaarille sekakomitealle.

Määräyksessä ei oteta kantaa kysymykseen, pitääkö puheenjohtajuuden vaihdella samalla tavoin niissä alakomiteoissa ja työryhmissä, jotka ETA:n sekakomitea mahdollisesti perustaa. Asia voidaan ratkaista komitean työjärjestyksessä.

Artiklan 2 kohdan mukaan komitea kokoontuu ainakin kerran kuukaudessa. Kokouskutsua ja asialistaa koskevat kysymykset ratkaistaan komitean työjärjestyksessä. Kysymys siitä, miten usein komitea kokoontuu, ratkaistaan työjärjestyksessä komitean työmäärän perusteella. Puheenjohtaja voi kuitenkin aina tarpeen vaatiessa kutsua kokouksen koolle. Jokaisella sopimuspuolella on myös oikeus pyytää komitean koolle kutsumista. Sopimuspuoli voi esimerkiksi pitää tarpeellisenä sitä, että komitea kutsutaan koolle keskustelemaan 5 artiklassa tarkoitettusta kysymyksestä tai suojatoimenpiteestä joko ennen kuin siihen ryhdytään tai sen jälkeen kun siihen on ryhdytty.

Artiklan 3 kohdan mukaan komitea voi tarvittaessa perustaa avustavia alakomiteoita tai työryhmiä. Sopimusneuvottelujen aikana sopimuspuolet olivat yksimielisiä siitä, että komitean on tarpeen hyväksyessään työjärjestyksensä perustaa alakomiteoita ainakin alkuperä- ja tullikysymyksiä varten. Alakomitean perustaminen eläinlääkintää koskevia kysymyksiä varten lienee myös tarpeen. Alakomiteoiden muodostaminen ei estä sitä, että sopimuspuolten edustajia ETA:n sekakomiteassa tarvittaessa avustavat alakomiteoissa käsiteltävinä olevien alojen asiantuntijat.

Silloin kun komitea päättää asettaa alakomitean tai työryhmän, sen on myös päätettävä näiden tehtävistä ja kokoonpanosta. Mandaatti voi olla ajallisesti rajattu, jos sen katsotaan olevan toivottavaa.

Artiklan 4 kohdassa todetaan, että vuosittaisessa kertomuksessaan ETA:n sekakomitea selostaa sopimuksen toimintaa ja kehitystä. Määräyksessä ei mainita, kenelle kertomus annetaan. Ensisijassa kertomus on tarkoitettu sopimuspuolille. Kuitenkin 95 artiklan 4 kohdasta käy ilmi, että kertomus on pohjana keskustelulle ETA:n parlamentaarisisessa sekakomiteassa.

3 jakso Parlamentaarinen yhteistyö

95 artikla. Artikla käsittelee ETA:n parlamentaarista sekakomiteaa. Rooman sopimuksessa ei ole vastaavaa määräystä. Artiklaa täydentää pöytäkirja 36.

Artiklan 1 kohdassa todetaan, että ETA:n parlamentaarisisessa sekakomiteassa on yhtä monta Euroopan parlamentin jäsentä yhtäältä ja EFTA-valtioiden kansanedustuslaitosten jä-

sentä toisaalta. Pöytäkirjan 36 mukaan Euroopan parlamentin jäseniä on 33. Saman verran paikkoja jaetaan EFTA-valtioiden kansanedustuslaitosten kesken siten, että Suomella ja Norjalla on viisi jäsentä, Islannilla kolme, Liechtensteinilla kaksi, sekä Sveitsillä, Ruotsilla ja Itävallalla kaikilla kuusi jäsentä.

ETA-sopimuksessa ei oteta kantaa siihen, miten jäsenet valitaan. Näin ollen kansallisten kansanedustuslaitosten on päätettävä tästä, EFTA-valtioiden osalta kuitenkin rajoituksin, jotka saattavat seurata EFTA-valtioiden välisestä sopimuksesta.

Artiklan 2 kohdan mukaan ETA:n parlamentaarisen sekakomitean istunnot pidetään vuoroin yhteisössä ja vuoroin jossakin EFTA-valtiossa. Koska voi olla tarkoituksenmukaista pitää tällaiset istunnot esimerkiksi ETA:n neuvoston kokousten tai muiden ministeritason kokousten yhteydessä, sopimuksessa ei ole tarkempia määräyksiä kokouspaikoista.

Artiklan 3 kohdan mukaan ETA:n parlamentaarisen sekakomitean tehtävänä on erityisesti edistää yhteisön ja EFTA-valtioiden parempaa yhteisymmärrystä ETA-sopimuksen soveltamisalaa kuuluvilla aloilla. Tämä tapahtuu vuoropuhelun ja keskustelujen avulla. ETA:n parlamentaarinen sekakomitea ei siten osallistu muodollisesti päätöksentekoon ETA:ssa. Komiteassa voivat eri parlamentaaristen ryhmien jäsenet kuitenkin ilmoittaa toisilleen näkökannoistaan esimerkiksi kysymyksissä, joissa valmistellaan uusia EY- tai ETA-sääntöjä, ja näkökantoihin vaikuttaneista syistä.

Artiklan 4 kohdan mukaan ETA:n parlamentaarinen sekakomitea voi hyväksyä kertomuksia ja antaa päätöslauselmia. Sopimuksessa ei mainita, mitä kertomukset tai päätöslauselmat voivat koskea. Ei liene estettä sille, että komitea antaa päätöslauselmia kysymyksissä, joilla on yleistä poliittista merkitystä, vaikka ne eivät suoranaisesti koskisikaan ETA-sopimusta. Sitä vastoin vaikuttaa kuitenkin todennäköiseltä, että komitean laatimien kertomusten tulee koskea sopimusta.

Komitea tutkii erityisesti ETA:n sekakomitean vuosittaisen kertomuksen sopimuksen toiminnasta ja kehityksestä. ETA:n parlamentaarinen sekakomitea voi kutsua ETA:n sekakomitean puheenjohtajan esittelemään kertomuksen tai kuulla häntä muissa asioissa.

Sitä vastoin 5 kohdan mukaan ETA:n neuvoston puheenjohtaja ei ole velvollinen saapu-

maan ETA:n parlamentaariseen sekakomiteaan. Puheenjohtajalla on kuitenkin oikeus tulla kuulluksi komiteassa.

Artiklan 6 kohdan mukaan komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

Parlamentaarikkojen yhteistyöstä on tarkemmat määräykset pöytäkirjassa 36. Pöytäkirjan 1 artiklan mukaan ETA:n parlamentaarinen sekakomitea järjestetään ja toimii pääsopimuksen ja pöytäkirjan 36 mukaisesti.

Pöytäkirjan 2 artiklan mukaan komiteassa on 66 jäsentä. Euroopan parlamentti ja EFTA-valtioiden parlamentit valitsevat kumpikin 33 jäsentä. Yhteydestä käy ilmi, että EFTA-valtioiden parlamentit valitsevat yhteensä 33 jäsentä. Jäsenen jakautumisesta EFTA-valtioiden parlamenttien välillä ei ole määräyksiä ETA-sopimuksessa, vaan siitä päätetään EFTA-valtioiden välisellä sopimuksella.

Pöytäkirjan 3 artiklan mukaan ETA:n parlamentaarinen sekakomitea valitsee jäsenistään itselleen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtaja valitaan vuoden pituiseksi toimikaudeksi niin että puheenjohtajana toimii vuorotellen yksi Euroopan parlamentin valitsema jäsen ja yksi EFTA-valtioiden kansanedustuslaitosten valitsemista jäsenistä. EFTA-sopimuksessa ei ole määräyksiä siitä, miten puheenjohtajuus vuorottelee EFTAn puolella.

Komitea valitsee itselleen työvaliokunnan. Sopimuksessa ei ole määräyksiä sen kokoonpanosta, joten asiasta voidaan antaa määräykset komitean työjärjestyksessä.

Pöytäkirjan 4 artiklan mukaan komitea koostuu yleisistuntoonsa kahdesti vuodessa. Istunto pidetään vuoroin EY:ssä ja vuoroin jossakin EFTA-valtiossa. Komitea päättää istunnon ajankohdasta ja paikasta. Ei liene estettä päätösvallan delegoimiselle työvaliokunnalle, koska tämä määräyksen mukaan voi päättää ylimääräisten istuntojen ajankohdasta ja paikasta.

Pöytäkirjan 5 artiklasta käy ilmi, että komitea vahvistaa sisäisen työjärjestyksensä kahden kolmasosan enemmistöllä. Työjärjestyksessä määrätään siitä, miten komiteassa tehdään päätöksiä.

Pöytäkirjan 6 artiklan mukaan ETA:n parlamentaarisen sekakomitean työskentelyyn osallistumisesta aiheutuvista kuluista vastaa se parlamentti, joka on valinnut kyseisen jäsenen.

Sopimuksessa ei ole määräyksiä siitä, miten komitean mahdolliset yleiset kustannukset jaetaan.

4 jakso Talouselämän osapuolten ja työmarkkinaosapuolten yhteistyö

96 artikla. Artiklan 1 kohdan mukaan ETA:n konsultatiivisen komitean tehtävänä on vahvistaa työmarkkinaosapuolia edustavien elinten ja muiden EY:n ja EFTA-valtioiden etujärjestöjen välisiä yhteyksiä. ETA-sopimuksella luodaan muodollinen pohja näiden järjestöjen edustajien väliselle yhteistyölle. Tarkoituksena on myös jatkossa varmistaa järjestäytyneet yhteistyö. Yhteistyöllä pyritään myös lisäämään tietoa sopimuspuolten talouden kasvavaan keskinäiseen riippuvuuteen liittyvistä taloudellisista ja sosiaalisista näkökohdista.

ETA:n konsultatiivinen komitea ei ole muodollisesti kytketty menettelyyn, joka johtaa uusiin ETA-sääntöihin. Ei ole estettä sille, että komitea voi, jos se niin haluaa, esittää näkökantansa valmistelun alaisista ehdotuksista.

Artiklan 2 kohdan mukaan ETA:n konsultatiivisessa komiteassa on yhtä monta yhteisön talous- ja sosiaalikomitean jäsentä ja EFTAn konsultatiivisen komitean jäsentä. Ottaen huomioon, että kyse on sopimuspuolista riippumattomien järjestöjen välisestä yhteistyöstä, on katsottu olevan toivottavaa, että yhteistyömuotojen kehittäminen jätetään komitean tehtäväksi.

Artiklan 3 kohdan mukaan konsultatiivinen komitea vahvistaa sisäisen työjärjestyksensä.

2 luku Päätöksentekomenettely

97 artikla. Artiklassa on määräykset sopimuspuolten päätöksenteon itsenäisyydestä. Rooman sopimuksessa ei ole vastaavaa määräystä.

Artiklan mukaan ETA-sopimus ei rajoita sopimuspuolten oikeutta muuttaa sisäistä lainsäädäntöään sopimuksen kattamilla alueilla. Tällaisiin muutoksiin ryhtyminen ei siten ole sopimusrikkomus. Artiklassa rajoitetaan kuitenkin päätöksenteon itsenäisyyttä. Sopimuspuoli ei saa muuttaa lainsäädäntöään niin, että se on ristiriidassa syrjimättömyyden periaatteen kanssa. Viittaus tarkoittaa lähinnä periaatetta

sellaisena kuin se ilmaistaan 3 artiklassa ja Rooman sopimuksen vastaavia määräyksiä koskevassa oikeuskäytännössä.

Edellä mainitussa artiklassa tarkoitetun oikeuden käyttäminen voi johtaa siihen, että sopimuksen yhtenäisyys ja sopimustasapaino horjuu. Tällaisten vaikutusten ennalta ehkäisemiseksi asetetaan sisäisen lainsäädännön muuttamisen sisällölle lisävaatimuksia. Ennen sisäisen lainsäädännön muuttamista siitä on ilmoitettava muille sopimuspuolille. Lisäksi muutosta koskevan keskustelun ETA:n sekakomiteassa on päädyttävä joko siihen, että komitea toteaa, ettei muutos vaikuta haitallisesti sopimuksen tehokkaaseen toimintaan, tai siihen, että muutos on tehty huomioon ottaen 98 artiklan mukainen menettely. Sopimuksessa ei selvitetä tarkemmin, miten edellistä tapausta on arvioitava. Jälkimmäinen vaihtoehto viittaa ensisijaisesti yhteisön oikeuden muutoksiin ETA-sopimuksesta seuraavaa päätöksentekoa silmällä pitäen.

98 artikla. Artiklassa määrätään, että sopimuksen liitteitä ja artiklassa mainittuja pöytäkirjoja voidaan muuttaa ETA:n sekakomitean päätöksellä ilman että muutos katsotaan pääsopimuksen muuttamiseksi. Määräys, jolla ei ole vastinetta Rooman sopimuksessa, koskee samanaikaisesti ETA:n sekakomitean toimivaltaa tällaisten muutosten suhteen.

99 artikla. Artikla koskee EFTA-valtioiden osallistumisen pääpiirteitä uuden yhteisön lainsäädännön valmistelussa ETA-sopimuksen soveltamisalalla. Se koskee siten lähinnä niiden säädösten muutoksia, joihin viitataan sopimuksen liitteissä. Artiklaa sovelletaan myös uusiin säädöksiin ETA-sopimuksen soveltamisalalla. Edelleen sitä voidaan soveltaa EY:n säädösten muutoksiin, jotka on lueteltu sopimukseen liittyvissä pöytäkirjoissa ja tarpeellisin muutoksin myös EY:n komiteatyöskentelyssä. Pöytäkirjojen muuttamisen ja muiden ETA:n sekakomitean päätösten osalta yleisesti artikla antaa vain vähän tietoa.

Rooman sopimuksessa ei ole vastaavia määräyksiä.

Artiklan 1 kohta koskee uuden yhteisön lainsäädännön valmistelua EY:n komissiossa. Tässä vaiheessa EY:n komissio käyttää joskus työryhmiä, joissa on asiantuntijoita. Nämä asiantuntijat eivät toimi kotivaltioidensa edustajina vaan asiantuntijatehtävässä. EY:n komissio valitsee siten vapaasti kyseiset asiantuntijat ilman että se esimerkiksi jokaisessa asiassa

turvautuisi jokaisen jäsenvaltion asiantuntemukseen. Edellä mainitun määräyksen mukaan EY:n komissio käyttää hyväkseen EFTA-valtioiden asiantuntijoita samoin edellytyksin kuin EY:n jäsenvaltioiden asiantuntemusta. Asiantuntijat toimivat tällaisissa tapauksissa ilman, että he ottavat vastaan ohjeita kotivaltioiltaan.

Artiklan 2 kohdan mukaan toimittaessaan ehdotuksensa yhteisön lainsäädännöksi EY:n neuvostolle EY:n komissio toimittaa jäljennökset ehdotuksista myös EFTA-valtioille. Siitä, miten tämä tapahtuu, ei ole tarkempia määräyksiä.

Määräys ei edellytä, että toimittaminen tapahtuu ETA:n sekakomitean kokouksessa tai edes että sen tulee tapahtua komitean välityksellä. Päin vastoin kohdan 2 kappale tarkoittaa sitä, että ehdotus uudeksi yhteisön lainsäädännöksi käsitellään ETA:n sekakomiteassa vain jos jokin sopimuspuoli sitä pyytää.

Artiklan 3 kohdan mukaan sopimuspuolten on jatkuvassa tietojenanto- ja neuvottelumenetelyssä toimittava yhteistyössä ETA:n sekakomiteassa EY:n neuvoston päätöstä edeltävän käsittelyvaiheen aikana. Yhteistyöhön ryhdytään sopimuspuolen pyynnöstä.

Tällainen yhteistyö on toivottavaa silloin, kun Euroopan parlamentin, talous- ja sosiaalikomitean tai alueellisen komitean lausunnot ehdotuksesta ovat käsiteltävinä. Edelleen yhteistyö voi olla tarpeen ennen kuin EY:n neuvosto muodostaa yhteisen kantansa. Myöhemmissä vaiheissa yhteistyö voi koskea esitetyjä muutosehdotuksia.

Artiklan 4 kohdan mukaan yhteistyön tarkoitus on helpottaa päätöksentekoa ETA:n sekakomiteassa tämän menettelyn loppuvaiheessa. Tämä tarkoittaa sitä, että neuvottelujen komiteassa pitäisi olla sellaisia, että EFTA-valtiot ovat tietoisia siitä, miten asiat ovat EY:ssä ja että ne voivat eri vaiheissa ilmoittaa EY:lle omista priorisoinneistaan ja mahdollisista muutosehdotuksistaan. On erityisen tärkeää, että yhteistyö järjestetään niin, että EY:llä on selvä kuva sellaisista ehdotuksista, joita EFTA-valtiot eivät voi hyväksyä.

100 artikla. Artikla koskee EFTA-valtioiden roolia niissä EY:n komiteoissa, jotka avustavat EY:n komissiota sen käyttäessä täytäntöpanovaltuuksiaan. Näillä komiteoilla voi olla lainsäätämiseen liittyviä, hallinnollisia tai neuvoa-antavia tehtäviä. Komitea voi avustaa EY:n komissiota artiklan tarkoittamissa tehtävissä ja sillä voi samanaikaisesti olla myös

muita tehtäviä. Artikla soveltuu tässä tapauksessa ainoastaan ensin mainittuihin tehtäviin.

Kyseessä olevat komiteat työskentelevät EY:n komission puheenjohtajuuden alaisuudessa. Työmenetelmä on säännönmukaisesti se, että epävirallisissa kokouksissa yritetään selvittää, mitkä komission toimenpide-ehdotukset ovat komitean hyväksyttävissä. Sen jälkeen komitea kutsuu koolle kokouksen, jossa käytännössä jo hyväksytty ratkaisu virallisesti hyväksytään päätökseksi kuten komission päätökset. Jollei ratkaisuun päästä, asian käsittely voidaan siirtää EY:n neuvostoon sillä seurauksella, että ratkaisuun päästään tai ettei mihinkään toimenpiteeseen voida ryhtyä.

Artiklan 1 kohdan mukaan EY:n komissio takaa EFTA-valtioiden asiantuntijoille mahdollisimman laajat osallistumismahdollisuudet näissä komiteoissa. Tämä tarkoittaa sitä, että EFTA-valtioiden asiantuntijat voivat osallistua epävirallisiin kokoontumisiin ennen EY:n komiteoiden kokouksia ja esittää siellä omat näkökantansa. Sitä vastoin EFTA-valtioiden asiantuntijat eivät osallistu virallisiin kokouksiin eikä siellä mahdollisesti järjestettäviin äänestyksiin.

Jollei mihinkään ratkaisuun päästä EY:n komiteassa ja asian käsittely siirretään EY:n neuvostoon, artiklan 2 kohdan mukaan EY:n komissio selvittää ennen EY:n neuvoston käsittelyä EFTA-valtioiden näkökannat, jotka EFTA-valtiot ovat esittäneet komitean epävirallisissa kokoontumisissa. EY:n neuvosto voi näin ottaa huomioon nämä näkökannat ennen kuin ETA:n sekakomiteassa käsitellään kysymystä hyväksytäänkö kyseinen EY:n päätös myös uudeksi ETA-säännöksi.

101 artikla. Artikla koskee EFTA-valtioiden osallistumista tiettyihin muihin kuin 100 artiklassa tarkoitettuihin EY:n komiteoihin. Artiklaa ei liioin sovelleta sellaisiin EY:n komiteoihin, joita tarkoitetaan 81 artiklassa ja jotka käsittelevät EY:n puiteohjelman, erityisten ohjelmien ja neljän vapauden ulkopuolisten hankkeiden ja toimintojen laatimista ja hallinnointia.

Artiklassa tarkoitetut komiteat mainitaan pöytäkirjassa 37. Komiteoiden tehtävät vaihtelevat suuresti. Elintarvikealan tiedekomitea käsittelee kysymyksiä, jotka koskevat terveystieteiden huomioon ottamista elintarvikkeiden kulutuksessa, kuten elintarvikkeiden koostumusta, tuotantomenetelmää ja lisäaineita. Siirtotyöläisten sosiaaliturvan hallintotoimi-

kunta on EY:n jäsenvaltioiden välinen yhteistyöelin sosiaaliturvan alueella ja käsittelee muun muassa niiden välistä etuuksien suorittamisen selvittämistä.

Artiklan 1 kohdasta seuraa, että EFTA-valtioiden asiantuntijat kytketään komiteoiden työhön ETA-sopimuksen tyydyttävän toiminnan sitä vaatiessa. Määräys tarkoittaa sitä, että EFTA-valtioiden asiantuntijoiden ei välttämättä tarvitse osallistua kaikkien komitean tehtävien suorittamiseen, vaan ainostaan niihin, joilla on merkitystä ETA-sopimuksen kannalta. Tarkemmat määräykset osallistumisen muodoista ovat asianomaisissa sopimuksen liitteissä.

Artiklan 2 kohdan mukaan sopimuspuolet voivat sopia EFTA-valtioiden asiantuntijoiden osallistumisen ulottamisesta muihin komiteoihin kuin pöytäkirjassa 37 mainittuihin komiteoihin. Tällainen päätös muotoillaan pöytäkirjan muutokseksi.

102 artikla. Artikla koskee ETA:n sekakomitean päätöksiä, jotka koskevat niiden säädösten muuttamista, joihin viitataan sopimuksen liitteissä. Artiklassa kuvattua menettelyä ei näin ollen sovelleta pääsopimuksen tai pöytäkirjojen muuttamiseen taikka muiden ETA:n sekakomitean päätösten tekemiseen.

Artiklan 1 kohdan mukaan ETA:n sekakomitea päättää sopimuksen liitteen muuttamisesta mahdollisimman pian sen jälkeen kun yhteisö on antanut vastaavaa uutta EY-lainsäädäntöä. Jotta tämä olisi mahdollista, on EY:n ilmoitettava uudesta lainsäädännöstä niin pian kuin mahdollista muille sopimuspuolille ETA:n sekakomiteassa. Tällainen ilmoittaminen tarkoittaa sitä, että uusi säädös, jonka EY on antanut, toimitetaan muille sopimuspuolille. ilmaus ”niin pian kuin mahdollista” voi tarkoittaa, että tällainen säädös, jos se on mahdollista, toimitetaan ETA:n sekakomitealle jo samana päivänä kuin se on annettu.

Jollei nopeasti todeta, että uusi EY-lainsäädäntö voidaan hyväksyä, komitea arvioi 2 kohdan mukaan, mihin sopimuksen liitteistä uusi lainsäädäntö suoraan vaikuttaisi. Arvioinnin tarkoitus on määrittää, mikä osa sopimusta voi raueta toistaiseksi siinä tapauksessa, että uusista säännöistä ei päästä yhteisymmärrykseen. Sopimuksessa ei ole tarkempia määräyksiä siitä, miten arviointi tapahtuu. Artiklasta seuraa kuitenkin se, että arviointi tapahtuu niin, että sopimuksen tehokas toiminta häiriintyy mahdollisimman vähän.

Artiklan 3 kohdan määräysten mukaan ETA:n sekakomitea pyrkii pääsemään yhteisymmärrykseen sopimuksen kannalta merkityksellisistä kysymyksistä. Tavallisesti tällainen yhteisymmärrys tarkoittaa sitä, että sopimuspuolet yhdessä antavat päätöksen, joka sisältää uutta EY-lainsäädäntöä vastaavat säännöt. Samalla tavoin kuin sopimuksen liitteiden osalta, määrätään tällaisessa päätöksessä, miten säädöksiä tulee mukauttaa ETA:n yhteydessä. Päätöksessä voi lisäksi olla siirtymäkausia koskevia määräyksiä yhden tai useamman EFTA-valtion osalta. Tavallisesti voidaan pyrkiä siihen, että uusia ETA-sääntöjä voidaan soveltaa samasta ajankohdasta lukien kuin uutta yhteisön lainsäädäntöä.

On mahdollista, että uusi yhteisön lainsäädäntö ei ole sellaisenaan EFTA-valtioiden hyväksyttävissä. Artiklan 4 kohdan mukana tällaisessa tapauksessa komitean on tutkittava kaikki muut mahdollisuudet, jotta sopimus myös jatkossa toimisi moitteettomasti. Komitea tekee päätökset, jotka ovat välttämättömiä tässä suhteessa. Tällainen päätös voi muun muassa sisältää määräyksiä siitä, että jonkin sopimuspuolen alueella voimassa oleva lainsäädäntö, vaikka se poikkeaa uudesta yhteisön lainsäädännöstä, on niin lähellä tätä, että se voi jäädä voimaan ilman että sitä korvataan uusilla säännöillä. Tämä määräyksessä mainittu esimerkki on ainoastaan yksi vaihtoehto. Komitealla on vapaat kädet etsiä sopivaa ratkaisua.

ETA:n sekakomitealla on rajoitettu aika päästä yksimielisyyteen uuden yhteisön lainsäädännön hyväksymiseksi ETA-säännöiksi tai jonkin muun myönteisen ratkaisun löytämiseksi. Tällaiseen ratkaisuun on päädyttävä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun sopimuspuolille komiteassa on ilmoitettu uudesta yhteisön lainsäädännöstä. Jos uusi yhteisön lainsäädäntö kuitenkin tulee sovellettavaksi EY:ssä vasta myöhäisemmästä ajankohdasta lähtien, on komitean löydettävä ratkaisu ennen kuin yhteisön lainsäädäntöä aletaan soveltaa.

Jollei komitea ole tehnyt päätöstä kysymyksessä 4 kohdan mukaisessa ajassa, katsotaan 5 kohdan mukaan sen sopimuksen osan, johon muutos 2 kohdan mukaan vaikuttaa, rauenneen toistaiseksi. Määräyksen mukaan ei vaadita, että jokin sopimuspuoli irtisanoo kyseisen osan, vaan se raukeaa automaattisesti toistaiseksi, ellei ETA:n sekakomitea päättä, ettei tällainen vaikutus tule voimaan. Myös tämä päätös on tehtävä yksimielisesti. Sopimuspuo-

let ovat kuitenkin sopineet sopimusneuvottelujen aikana, että ne tiedot julkaistaan, jotka koskevat toistaiseksi tapahtuvan raukeamisen ulottuvuutta ja ajankohtaa, jolloin se tulee voimaan.

Sopimuksen osan toistaiseksi tapahtuvan raukeamisen vaikutus tulee voimaan kuuden kuukauden kuluttua 4 kohdassa tarkoitettun määräajan päättymisestä. Aika lasketaan siten siitä ajankohdasta, kun komitea viimeistään olisi voinut päättää asiasta.

ETA:n sekakomitea jatkaa ponnistuksiaan ratkaisun löytämiseksi myös sen jälkeen kun osa sopimuksesta on rauennut toistaiseksi. Ei ole estettä sille, että EFTA-valtiot myöhemmin hyväksyvät uuden yhteisön lainsäädännön osaksi ETA-sopimusta tai että jälkikäteen todetaan, että sopimuspuolten lainsäädäntö ei, huolimatta siitä, että aiemmin on tehty toisenlainen johtopäätös, poikkea niin paljon EY-lainsäädännöstä, että raukeamista olisi tarpeen pitää voimassa.

Artiklan 6 kohdan mukaan ETA:n sekakomiteassa neuvotellaan raukeamisen käytännön vaikutuksista. Sopimuksen osan raukeaminen toistaiseksi aiheuttaa sen, että kyseinen osa putoaa pois sopimuksesta ilman että sitä korvataan uusilla ETA-säännöillä. Tämä tarkoittaa myös sitä, että sopimuspuolet voivat vapaasti antaa sisäistä lainsäädäntöä niillä alueilla, jotka eivät enää ole osa ETA-sopimusta. Täältä osin EY:ssä tulee voimaan uusi yhteisön lainsäädäntö, riippumatta siitä, mitä ETA-sopimuksen kyseinen kohta aikaisemmin sisälsi.

Se, että osa sopimuksesta raukeaa toistaiseksi, ei kuitenkaan tarkoita sitä, että kaikki sopimuksen tämän osan vaikutukset lakkaisivat. Se ei esimerkiksi tarkoita sitä, että yksityisten ja yritysten aiemmin hankkimat oikeudet ja velvollisuudet lakkaisivat. Sen perusteella, mitä sopimuspuolet ovat neuvotteluissa päättäneet, raukeamisesta huolimatta säilyvät kuitenkin ainoastaan tosiasiallisesti ansaitut oikeudet ja velvollisuudet, kun taas sellaiset oikeudet ja velvollisuudet, jotka yksityiset tai yritykset ovat arvioineet ansaitsevansa, lakkaavat. Siten esimerkiksi työvoiman vapaata liikumista koskevien määräysten raukeaminen toistaiseksi ei vaikuta työntekijän oikeuteen jäädä siihen valtioon, jossa hän oleskelee silloin kun kyseinen sopimuksen osa raukeaa. Sijoitautumisoikeutta koskevien määräysten raukeaminen ei aiheuta sitä, että jo sijoittautunei-

den yritysten olisi poistuttava kyseisestä valtiosta. Investointeja, kuten esimerkiksi investointeja kiinteään omaisuuteen, koskevien määräysten raukeaminen ei tarkoita sitä, että sen joka on jo investoinut tällaiseen omaisuuteen, pitäisi myydä omaisuus. Julkisia hankintoja koskevien määräysten irtisanominen ei vaikuta jo tehtyihin hankintasopimuksiin. Tutkintojen tunnustamista koskevien määräysten raukeaminen ei aiheuta sitä, että esimerkiksi tutkintonsa perusteella palkattu työntekijä menettäisi kelvonsuutensa kyseiseen virkaan.

103 artikla. Artikla koskee ETA:n sekakomitean päätöstä, joka voi tulla jotain sopimuspuolta sitovaksi vasta, kun sen valtiosäännön asettamat vaatimukset on täytetty. Rooman sopimuksessa ei ole vastaavaa määrystä.

Artiklan 1 kohta koskee ajankohtaa, jolloin tällaiset ETA:n sekakomitean päätökset voivat tulla voimaan. Lähtökohtana on, että komitean päätös tulee voimaan samanaikaisesti kaikkien sopimuspuolten osalta. Päätös voi siten tulla voimaan päätöksestä ilmenevänä päivänä ainoastaan, jos valtiosäännön asettamat vaatimukset ovat täyttyneet kaikkien sopimuspuolten osalta ja jos ne ovat ilmoittaneet tästä muille sopimuspuolille.

Valtiosäännön asettamalla vaatimuksilla tarkoitetaan sitä, että kyseinen päätös voidaan tehdä osaksi yhden tai useamman sopimuspuolen sisäistä oikeusjärjestystä ainoastaan noudattamalla sopimuspuolen perustuslain mukaista menettelytapaa. Valtiosäännön asettamat vaatimukset tässä merkityksessä tarkoittavat muun muassa sitä, että Suomessa kansainvälinen sopimus saatetaan voimaan asetuksella ja eduskunnan on hyväksyttävä sopimuksen voimaantulo hallitusmuodon 33 §:n ja valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n mukaisten edellytysten mukaisesti ja että eduskunta on antanut hyväksymisensä voimaantulolle.

Määräyksessä ei mainita, milloin voimaantulo on viimeistään ilmoitettava, jotta päätös voisi tulla voimaan sovittuna päivänä. Ottaen huomioon sen, että voimaantulo voi edellyttää julkaisemista, on ilmoitus tehtävä niin hyvissä ajoin, että julkaisemisvaatimukset voidaan täyttää.

Jollei ilmoitusta tehdä ajoissa, päätös tulee voimaan viimeistä ilmoitusta seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä. Jos päätöksen esimerkiksi olisi pitänyt tulla voimaan 1

päivänä tammikuuta ja silloin puuttuu kahden sopimuspuolen ilmoitus, jotka kuitenkin tehdään 3 päivänä tammikuuta ja 3 päivänä helmikuuta, tulee päätös voimaan kaikkien sopimuspuolten osalta 1 päivänä huhtikuuta.

Artiklan 2 kohdan mukaan 1 kohdan mukaiset ilmoitukset on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa siitä kun sopimuspuolille on ETA:n sekakomiteassa ilmoitettu 102 artiklan 1 kohdan mukaisesti siitä, että EY on antanut uutta yhteisön lainsäädäntöä. Määräyksen mukaan voidaan päätöstä kuitenkin soveltaa väliaikaisesti. Ainakin yhden sopimuspuolen osalta on mahdollista soveltaa ETA:n sekakomitean päätöstä väliaikaisesti, kunnes selviää, onko tarvittavat sisäiset hyväksymiset annettu. Tämä mahdollisuus on otettu huomioon määräyksessä sen ehkäisemiseksi, ettei sopimus tarpeettomasti raukeaisi toistaiseksi. Päätöstä voidaan soveltaa väliaikaisesti huolimatta siitä, ettei kaikkia ilmoituksia ole tehty, ellei jokin sopimuspuoli ilmoita, että se vastustaa väliaikaista soveltamista. Suomen osalta väliaikainen soveltaminen ei voi tulla kysymykseen, jos tarpeellinen Suomen hyväksyminen puuttuu. Sitä vastoin päätöksen väliaikainen soveltaminen voi Suomen osalta tulla kyseeseen, jos sellaisen toisen sopimuspuolen, joka voi soveltaa päätöstä väliaikaisesti, ilmoitus puuttuu.

Jolleivät kaikki sopimuspuolet ole tehneet ilmoitusta kuuden kuukauden kuluttua ja jos jokin sopimuspuoli vastustaa sopimuksen väliaikaista soveltamista tai jos jokin sopimuspuoli ennen kuin kuuden kuukauden ajanjakso on kulunut, on ilmoittanut, ettei se tule ratifioimaan päätöstä, katsotaan kyseisen sopimuksen osan rauenneen 102 artiklassa tarkoitettulla tavalla. Raukeaminen tulee voimaan kuukauden kuluttua siitä kun annetaan ilmoitus siitä, ettei päätöstä ratifioida. Raukeamisen vaikutus ei missään tapauksessa tule voimaan ennen sitä päivää kun vastaava säädös pannaan täytäntöön EY:ssä.

104 artikla. Artiklan mukaan ETA:n sekakomitean sopimuksessa määrättyissä tapauksissa tekemät päätökset ovat sopimuspuolia sitovia sen jälkeen kun ne tulevat voimaan. Artiklassa on lisäksi määräys sopimuspuolten velvollisuudesta ryhtyä toimenpiteisiin päätöksen täytäntöönpanon ja soveltamisen turvaamiseksi.

3 luku Yhdenmukaisuus, valvontamenettely ja riitojen ratkaiseminen

1 jakso Yhdenmukaisuus

105 artikla. Artiklassa määritellään ETA:n sekakomitean tehtävät sopimuksen määräysten ja sopimuksessa asiallisesti toistettavien EY:n lainsäädännön säännösten mahdollisimman yhdenmukaisen tulkinnan varmistamiseksi. Artiklalla ei ole vastinetta Rooman sopimuksessa. Tehtävä todetaan yleisin sanankääntein 1 kohdassa.

Artiklan 2 kohdan mukaan ETA:n sekakomitea seuraa jatkuvasti EY:n tuomioistuimen ja EFTAn tuomioistuimen oikeuskäytännön kehitystä. Tässä tarkoituksessa tuomiot on toimitettava komitealle. Komitea tulee ryhtyä toimiin sopimuksen yhdenmukaisen tulkinnan ylläpitämiseksi. Jos komitea esimerkiksi havaitsee, että jokin EY:n tuomioistuimen tuomio on niin tärkeä sopimuksen moitteettoman toiminnan kannalta, ettei kysymystä yhdenmukaisesta tulkinnasta haluta jättää riippuvaksi EFTAn tuomioistuimen tulevasta tulkinnasta, komitea voi saattaa tuomiosta ilmenevän oikeussäännön ETA-sopimuksen osaksi tekemällä asianmukaiset päätökset. Jos taas komitea esimerkiksi havaitsisi, että EFTAn tuomioistuin on poikennut siitä, mikä katsotaan vastaavan EY-oikeuden sisällöksi, asiointila voidaan korjata komitean päätöksellä, joka sisältää oikeaksi katsottavan säännön.

Pöytäkirjasta 48 ilmenee, etteivät artiklassa tarkoitetut päätökset vaikuta EY:n tuomioistuihin.

Artiklan 3 kohdassa todetaan, että jollei ETA:n sekakomitea ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun eroavuus oikeuskäytännössä on saatettu sen käsiteltäväksi, onnistunut säilyttämään sopimuksen yhdenmukaista tulkintaa, voidaan soveltaa 111 artiklan mukaista menettelyä riitojen ratkaisemiseksi.

106 artikla. Artiklassa on määräyksiä ETA-sopimusta ja sitä asiallisesti vastaavaa yhteisön oikeutta koskevien tuomioiden vaihtamisesta. Artiklan esikuvana ovat tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 16 päivänä syyskuuta 1988 tehdyn yleissopimuksen (Luganon yleissopimus) määräykset.

Tuomioidenvaihtojärjestelmä koskee EFTAn tuomioistuinta, EY:n tuomioistuinta, EY:n ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta sekä

EFTA-valtioiden ylimmän oikeusasteen tuomioistuinta, esimerkiksi Suomen osalta korkeinta oikeutta ja korkeinta hallinto-oikeutta. Tuomiot on artiklan a alakohdan mukaisesti toimitettava EY:n tuomioistuimen kirjaajalle. Sopimuksessa ei ole määräyksiä siitä, miten tuomiot on kirjaajalle toimitettava, joten sopimuspuolet voivat valtionsisäisesti antaa säännökset tai määräykset siitä, lähettävätkö kyseiset tuomioistuimet tuomionsa kirjaajalle itse vai artiklan c alakohdassa tarkoitetun viranomaisen välityksellä.

EY:n tuomioistuimen kirjaajan tulee artiklan b alakohdan mukaan luokitella tuomiot sekä huolehtia tarvittavien käännösten ja tiivistelmien laatimisesta ja julkaisemisesta. Asian kannalta merkittävät asiakirjat tulee artiklan c alakohdan mukaan toimittaa kunkin sopimuspuolen nimeämälle toimivaltaiselle kansalliselle viranomaiselle. Tämän viranomaisen tehtävänä on huolehtia tuomioiden ja yhteenvetojen tarvittavasta valtionsisäisestä jakelusta.

107 artikla. Artiklassa viitataan pöytäkirjaan 34, joka sisältää määräykset EFTA-valtioiden mahdollisuudesta sisäisellä lainsäädännöllään oikeuttaa tuomioistimensa pyytämään tulkintaratkaisua EY:n tuomioistuimelta. Mahdollisuus koskee pöytäkirjan 1 artiklan mukaan ETA-sopimuksen määräyksiä, jotka ovat yhdenmukaisia yhteisön oikeuden vastaavien säännösten kanssa. Tuomioistuimet saivat vapaasti valita, pyytävätkö ne sellaisen tulkintaratkaisun vai eivät. Jos ratkaisua pyydetään, se olisi sitä pyytänyttä tuomioistuinta sitova.

Pöytäkirjassa edellytetään sen 2 artiklan mukaan, että EFTA-valtio, joka haluaa käyttää mahdollisuutta hyväkseen, ilmoittaa siitä sopimuksen tallettajalle ja EY:n tuomioistuimelle. Sellaisesta ilmoituksesta on käytävä ilmi, missä laajuudessa tuomioistuimille annetaan sellainen oikeus ja miten menettely on järjestetty. Tallettajan tulee pöytäkirjan 3 artiklan mukaan antaa muille sopimuspuolille tieto sellaisista ilmoituksista. Suomi ei aio antaa pöytäkirjassa tarkoitettua ilmoitusta.

2 jakso Valvontamenettely

108 artikla. Artikla sisältää määräykset ETA-valtioiden sitoumuksesta perustaa valvontaviranomainen ja tuomioistuin hoitamaan muun muassa ETA-sopimuksen edellyttämiä tehtäviä. Nämä sitoumukset toteutetaan

EFTA-valtioiden välisellä sopimuksella EFTAn valvontaviranomaisesta ja EFTAn tuomioistuimesta. Koska näistä toimielimistä on määräyksiä ETA-sopimuksessa, EFTA-valtiot eivät voi tehdä keskinäiseen sopimukseensa niin laajoja muutoksia, että ne vaarantaisivat nyt esillä olevan artiklan mukaisten sitoumusten täyttämistä. Sitoumus merkitsee myös sitä, että EFTAn valvontaviranomaisella täytyy olla käytettävänä sellaiset voimavarat, jotka ovat välttämättömät sopimuksen moitteettoman toiminnan kannalta.

Artiklalla ei ole vastinetta Rooman sopimuksessa.

Artiklan 1 kohdan mukaan EFTA-valtiot sitoutuvat perustamaan itsenäisen valvontaviranomaisen. EFTAn valvontaviranomaisen itsenäisyys tarkoittaa, että se on toisaalta riippumaton EFTA-valtioista ja niiden hallituksista, joita EFTAn valvontaviranomaisen tulee valvoa, ja toisaalta myös EFTAn toimielimistä.

Lisäksi EFTA-valtiot sitoutuvat ottamaan käyttöön samanlaiset menettelyt kuin EY:ssä. Erityisesti mainitaan menettelyt, joilla turvataan sopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttäminen ja valvotaan EFTAn valvontaviranomaisen kilpailua koskevien toimien laillisuutta. Ensimmäisessä suhteessa sitoumus tarkoittaa sitä, että EFTA-valtioiden tulee ottaa käyttöön EY:n jäsenvaltioiden velvollisuutta vastaava velvollisuus saattaa EFTAn valvontaviranomaisen tietoon se lainsäädäntö, jolla ETA:n sekakomitean päätökset saatetaan voimaan EFTA-valtioissa, ja vastaavanlainen järjestys kuin EY:ssä on saatettu voimaan Rooman sopimuksen 169 artiklan soveltamiseksi. Kilpailun osalta sitoumus tarkoittaa sitä, että EFTA-valtioiden tulee turvata yrityksille kilpailuasioissa yhtä tehokas oikeussuoja kuin EY:ssä on saatettu voimaan ja että sovelletaan yhteisön oikeuden mukaan voimassa olevia menettelyjä vastaavia menettelyjä.

Artiklan 2 kohdassa määrätään EFTA-valtioiden EFTAn tuomioistuinta koskevista sitoumuksista. Artiklan johdantolauseen sanasta ”erityisesti” ilmenee, ettei artikla estä EFTA-valtioita antamasta tuomioistuimelle muitakin kuin artiklassa mainittuja tehtäviä.

Kohdan a alakohdan mukaan EFTAn tuomioistuin on toimivaltainen jutuissa ja asioissa, jotka liittyvät EFTA-valtioita koskevaan valvontamenettelyyn. Sitoumus merkitsee, että EFTAn valvontaviranomainen voi nostaa EFTAn tuomioistuimessa kanteen EFTA-valtiota

vastaan sopimuksen mukaisten velvoitteiden täyttämistä koskevien yleisten velvollisuuksien rikkomisesta samoin kuin valtion tukea ja julkisia hankintoja koskevien erityisten velvollisuuksien rikkomisesta. Kohdan b alakohdan mukaan tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan valitukset EFTAn valvontaviranomaisen päätöksistä kilpailuasioissa. Lopuksi tuomioistuin on c alakohdan mukaan toimivaltainen ratkaisemaan kahden tai useamman EFTA-valtion väliset riidat.

109 artikla. Artikla koskee EFTAn valvontaviranomaisen ja EY:n komission toimivallanjakoa sopimuksen valvonnassa. Artiklan 1 kohdasta käy ilmi, että EY:n komission toimivalta perustuu sekä EY:n perustana olevaan kolmeen sopimukseen että nyt esillä olevaan sopimukseen.

Artiklan 2 kohdan mukaan yhtenäinen valvonta turvataan kaikkialla Euroopan talousalueella EY:n komission ja EFTAn valvontaviranomaisen välisellä yhteistyöllä, tietojen vaihtamisella ja yhteisillä neuvonpidoilla. Valvontapolitiikkaa koskevat yhteiset neuvottelut voivat johtaa siihen, että toimialoitteaisia toimintoja voidaan samanaikaisesti toteuttaa EY:ssä ja EFTAn valvontaviranomaisen toimesta. Lisäksi yhteistyö tarkoittaa sitä, että niiden toimenpiteiden valinnassa, joihin ryhdytään sopimuksen rikkomisen johdosta, voidaan odottaa tapahtuvan tiettyä yhteensovittamista. Yksittäisiä asioita koskevan yhteistyön ja yhteisen neuvonpidon tarkoituksena on muun muassa, että molemmat viranomaiset pitävät toisensa tarkoin selvillä asioista, jotka, vaikka ne kuuluvatkin toisen viranomaisen toimivaltaan, kiinnostavat myös toista valvontaviranomaista.

Yhteistyön ja yhteisen neuvonpidon sisältö määritellään asioiden vireillepanon osalta 3 kohdassa. Valitus, joka koskee sopimuksen soveltamista, on jätettävä EY:n komissiolle tai EFTAn valvontaviranomaiselle. EFTA-valtiot samoin kuin EFTA-valtioista olevat yksityiset ja yritykset voivat näin ollen jättää valituksia EY:ltä tai sen jäsenvaltioilta saamastaan kohTELUSTA. Vastaavia EFTA-valtioita koskevia valituksia voidaan jättää EFTAn valvontaviranomaiselle. Molemmat valvontaviranomaiset ilmoittavat toisilleen vastaanottamistaan valituksista. Määräys edellyttää näin ollen valvontaviranomaisten tiivistä yhteydenpitoa.

Jos valitus on jätetty väärälle valvontaviran-

omaiselle, sen on 4 kohdan mukaan siirrettävä valitus toimivaltaiselle viranomaiselle.

Valvontaviranomaisten kesken voi esiintyä erimielisyyttä sekä siitä, kumpi niistä on toimivaltainen käsittelemään jonkin asian, että siitä tavasta, jolla asia käsitellään, tai niistä toimenpiteistä, joihin asiassa ryhdytään. Jolleivat valvontaviranomaiset voi ratkaista tällaista erimielisyyttä, voi kumpi tahansa niistä saattaa asian ETA:n sekakomitean ratkaistavaksi niiden määräysten mukaisesti, jotka koskevat sopimuspuolten välisiä riitoja.

110 artikla. Artiklassa on määräyksiä valvontaviranomaisen sellaisen päätöksen täytäntöönpanosta, jossa määrätään maksuvelvollisuus muulle kuin valtiolle. Artikla koskee myös EFTAn tuomioistuimen, EY:n tuomioistuimen ja EY:n ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomioiden täytäntöönpanoa. Artikla vastaa Rooman sopimuksen 192 artiklaa.

Artiklan 1 kohdassa vahvistetaan täytäntöönpanossa noudatettavat periaatteet. Valtiota koskeva poikkeus on määräyksessä ymmärrettävä suppeassa merkityksessä, eikä se koske elinkeinotoimintaa harjoitettavia valtion laitoksia eikä valtionyrityksiä. Päätös, jossa määrätään maksuvelvollisuus, on pantava täytäntöön ilman, että sitä enää mitenkään asiallisesti tutkitaan siinä valtiossa, jossa se pannaan täytäntöön.

Täytäntöönpano koskee myös viivästyskorkea, jota on suoritettava muun muassa EY:n komissiolle ja EFTAn valvontaviranomaiselle maksettavista sakoista (EY:n tuomioistuimen tuomio 54/87).

Artiklan 2 kohdasta käy ilmi, että täytäntöönpanossa on noudettava siinä maassa voimassa olevia siviiliprosessioikeudellisia säännöksiä, jonka alueella täytäntöönpano tapahtuu. Kysymyksessä olevat tuomiot on näin ollen Suomessa pantava täytäntöön riita-asioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanoa koskevassa järjestyksessä. Artiklassa tarkoitettu tuomio on pantava täytäntöön ilman muita mahdollisuuksia kuin täytäntöönpanoasiakirjan oikeaperäisyyden tutkiminen. Sellainen tutkiminen voi kohdistua siihen, että päätöksen on antanut jokin niistä toimielimistä, joiden päätökset voidaan panna täytäntöön, ja että tuomio tarkoittaa rahasumman maksamista. Täytäntöönpanosta ei esimerkiksi voida kieläytyä vetoamalla *ordre public* -periaatteeseen. Asianosaista ei ole tarpeen kuulla täytäntöönpanoasiakirjan oikeaperäisyyttä tutkittaessa.

Kunkin sopimuspuolen tulee määrätä viranomainen, jonka tehtävänä on täytäntöönpanoasiakirjan oikeaperäisyyden tutkiminen. Suomessa tämä tehtävä ehdotetaan annettavaksi oikeusministeriölle. Tehtävään määrätystä viranomaisesta on ilmoitettava muille sopimuspuolille, EFTAn valvontaviranomaiselle, EY:n komissiolle sekä EFTAn tuomioistuimelle, EY:n tuomioistuimelle ja EY:n ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle.

Artiklan 3 kohdan mukaan se osapuoli, joka on pyytänyt täytäntöönpanoasiakirjan oikeaperäisyyden tutkimista, voi tätä koskevien muodollisuuksien jälkeen saattaa asian täytäntöön pantavaksi.

Täytäntöönpanon lykkäämistä koskevan 4 kohdan mukaan täytäntöönpanon edellytyksenä ei ole, että päätös olisi lainvoimainen. EY:n komission tai EFTAn valvontaviranomaisen päätös voidaan näin ollen panna täytäntöön siitä huolimatta, että siihen on haettu muutosta, jollei EY:n tuomioistuin EY:n komission tai EY:n ensimmäisen oikeusasteen päätöksen osalta taikka EFTAn tuomioistuin EFTAn valvontaviranomaisen päätöksen osalta toisin päättä. Suomalainen tuomioistuin ei näin ollen voi päättää täytäntöönpanon lykkäämisestä.

Täytäntöönpano ei kuitenkaan voi tapahtua ennen kuin päätöksestä ilmenevä maksuaika on kulunut umpeen.

3 jakso Riitojen ratkaiseminen

111 artikla. Artiklalla, joka 1 kohdan mukaan koskee ETA-sopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevia riitoja, ei ole vastinetta Rooman sopimuksessa. Artikla on kirjoitettu pitäen ensisijaisesti silmällä riitoja toisaalta yhden tai useamman EFTA-valtion ja toisaalta EY:n välillä. Koska EFTA-valtioiden välillä valvontaviranomaisesta ja tuomioistuimesta tehdyssä sopimuksessa ei anneta EFTAn tuomioistuimelle yksinomaista toimivaltaa tutkia EFTA-valtioiden välisiä riitoja ETA-sopimuksen tulkinnasta ja soveltamisesta, sinänsä ei ole estettä soveltaa nyt esillä olevaa artiklaa myös EFTA-valtioiden välisiin riitoihin. Kahden tai useamman EFTA-valtion välisen riidan käsitteleminen tässä järjestyksessä ei kuitenkaan estäisi EFTAn valvontaviranomaista puuttumasta jonkin EFTA-valtion mahdolliseen sopimusrikkomukseen ja 108 artiklan 2 kohdan c alakohta huomioon ottaen on katsottu, että

EFTA-valtioiden väliset riidat on tarkoitettu ratkaistaviksi EFTAn tuomioistuimessa.

Riidan ratkaiseminen on 2 kohdan mukaan ensi sijassa ETA:n sekakomitean asia. Komitealle on annettava kaikki ne tiedot, joita voidaan käyttää tilanteen perinpohjaiseksi selvittämiseksi, jotta voidaan päästä hyväksyttävään ratkaisuun. Määräys ei tarkoita sitä, että riidan osapuolilla olisi erityinen velvollisuus tietojen toimittamiseen, mutta tämän laiminlyöminen voi johtaa kysymyksessä olevalle osapuolelle vähemmän edulliseen lopputulokseen. Sitä vastoin voivat muut sopimuspuolet olla velvollisia antamaan komitealle sellaiset tiedot, joita se katsoo tarvitsevansa riidan ratkaisemiseksi.

Riita voidaan ratkaista komitean päätöksellä. Tästä seuraa, että komitean myös tässä tapauksessa on oltava yksimielinen siitä, miten riita ratkaistaan. Näin esetään se, että riita ratkaistaisiin jonkin sellaisen sopimuspuolen kustannuksella, joka ei ole riidan osapuoli.

Määräyksessä ei aseteta mitään ehtoja sille, millainen hyväksyttävän ratkaisun on oltava. Komitea voi ratkaista riitoja poliittisin perustein. Myös sopimuksen tulkintaa koskeva riita voidaan ratkaista ilman, että komitea päättäisi oikeudellisin perustein riidan kohteena olevan määräyksen tulkinnasta. Tämä käy ilmi kohdan toisesta virkkeestä.

Jos riita koskee ETA-sopimuksen sellaisten määräysten tulkintaa, jotka asiallisesti ovat samansisältöisiä kuin Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen tai Rooman sopimuksen taikka näitä kahta sopimusta sovellettaessa annettujen säädösten säännöt, saavat riidan osapuolina olevat sopimuspuolet 3 kohdan mukaan sopia, että ne pyytävät EY:n tuomioistuinta antamaan ratkaisun asian kannalta merkityksellisten sääntöjen tulkinnasta. Tällaisen sopimuksen voivat riidan osapuolet tehdä, kun kolme kuukautta on kulunut riidan saattamisesta komitean ratkaistavaksi.

Määräyksen mukaan sopimuspuolilla ei ole mahdollisuutta pyytää EY:n tuomioistuimen tulkintaratkaisua muiden kuin sellaisten ETA-sopimuksen määräysten tulkinnasta, jotka asiallisesti vastaavat EY:n sääntöjä.

Ratkaisu, johon EY:n tuomioistuin päätyy, sitoo riidan osapuolina olevia sopimuspuolia.

On mahdollista, että riidan osapuolet eivät pääse sopimukseen siitä, että ne pyytävät EY:n tuomioistuimen tulkintaa esillä olevassa kohdassa tarkoitettujen määräysten tulkinnasta.

Jos näin on asianlaita eikä ETA:n sekakomitea ole päässyt sopimukseen ratkaisusta kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun riita jätettiin komitean ratkaistavaksi, sopimuspuoli voi joko toteuttaa suoja-toimenpiteitä 112 artiklan 2 kohdan mukaisesti ja 113 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen taikka noudattaa 102 artiklaa sopimuksen yhdenmukaisen tulkinnan varmistamiseksi. Kummassakin tapauksessa on edellytyksenä, että riidan syynä olevat tulkintaerimielisyydet aiheuttavat sopimuksen epätasapainoisuutta.

Artiklan 4 kohdassa on erityismääräys sellaisesta tapauksesta, jossa riita koskee suoja-toimenpiteiden soveltamisalaa tai kestoa taikka toteutettujen tasapainottavien toimenpiteiden oikeasuhtaisuutta. Sellaiset erimielisyydet voi mikä tahansa sopimuspuoli saattaa ratkaistavaksi välimiesmenettelyssä.

Määräys koskee vain 111 artiklan 3 kohdan ja 112 artiklan mukaisia suoja-toimenpiteitä ja 114 artiklan mukaisia tasapainottavia toimenpiteitä. Sitä ei voida soveltaa suoja-toimenpiteisiin, joita toteutetaan pääsopimuksen muiden määräysten nojalla taikka sellaisten säännösten nojalla, joihin viitataan sopimuksen liitteissä tai pöytäkirjoissa. Mikäli sellaiset määräykset tai säännökset ovat asiallisesti samansisältöisiä yhteisön oikeuden säännösten kanssa, voidaan riitaan soveltaa 3 kohtaa. Muissa tapauksissa on osapuolten sovellettava 1 kohdassa olevia yleisiä määräyksiä, joiden mukaan ETA:n sekakomitea voi sopia siitä, miten riita ratkaistaan.

Artiklan 4 kohdan määräyksiä ei myöskään voi soveltaa kysymyksiin, jotka koskevat suoja-toimenpiteen toteuttamisen edellytyksiä. Toimenpiteen toteuttamisesta päättäminen kuuluu sopimuspuolelle, joka haluaa ryhtyä sellaiseen toimenpiteeseen. Koska kuitenkin kysymys suoja-toimenpiteiden soveltamisalasta voidaan saattaa ratkaistavaksi välimiesmenettelyssä, ei ole mahdotonta, että epäsuorasti puututaan myös edellytyksiin toteamalla, etteivät minkään laajuisina toteutetut suoja-toimenpiteet ylipääntänsä olleet oikeutettuja kysymyksessä olevassa tilanteessa.

Lisäksi määrätään, ettei mitään kysymystä ETA-sopimuksen sellaisten määräysten tulkinnasta, jotka asiallisesti ovat samansisältöisiä yhteisön oikeuden säännösten kanssa, voida saattaa käsiteltäväksi välimiesmenettelyssä. Välimiesmenettelyssä ei tällaisia kysymyksiä saa käsitellä edes osana prosessia.

Välímiesoikeuden asiana on tutkia, onko riita sellainen, että se voidaan esillä olevan kohdan mukaan saattaa ratkaistavaksi välímiesmenettelyssä.

Esillä olevassa kohdassa tarkoitettu kysymys voidaan saattaa ratkaistavaksi välímiesmenettelyssä, jos ETA:n sekakomitea ei ole onnistunut ratkaisemaan riitaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on saatettu ratkaistavaksi.

Pöytäkirjassa 33 on tarkemmat määräykset välímiesmenettelystä. Välímiesoikeudessa on kolme jäsentä, jolleivät riidan osapuolet toisin sovi. Osapuolilla on näin ollen vapaa valta sopia, että välímiesoikeudessa on esimerkiksi yksi jäsen tai viisi jäsentä.

Jäsenet on valittava niin, että kumpikin puoli valitsee yhden välímiehen. Jos riita on esimerkiksi EY:n ja kahden EFTA-valtion välinen, edellytetään kyseisten EFTA-valtioiden sopivan yhteisestä välímiehestä. Välímies on valittava 30 päivän kuluessa siitä, kun riita on saatettu ratkaistavaksi välímiesmenettelyssä. *Pöytäkirjassa* ei määrätä, miten menetellään siinä tapauksessa, ettei osapuoli valitse välimiestä määrääjän kuluessa. Sellaisen menettelyn voidaan katsoa olevan ristiriidassa sopimuksen mukaisen yleisen lojaalisuusvelvoitteen kanssa.

Puheenjohtajan valitsevat jäsenet yksimielisesti. Määräyksen voidaan otaksua olevan sovellettavissa myös niissä tapauksissa, joissa osapuolet ovat valinneet useampia välímiehiä kuin kaksi sopimatta siitä, miten puheenjohtaja valitaan. Jolleivät välímiehet ole voineet päästä puheenjohtajasta yksimielisyyteen kahden kuukauden kuluessa siitä, kun viimeinen heistä on valittu, on puheenjohtaja valittava seitsemän henkilön luettelosta, jonka ETA:n sekakomitea vahvistaa. Kysymyksessä on pysyvä luettelo eikä sellainen luettelo, joka vahvistettaisiin erikseen jokaista välímiesmenettelyä varten.

Välímiesoikeuden on hyväksyttävä asiassa noudatettavat menettelysäännöt, jolleivät riidan osapuolet ole sopineet säännöistä.

4 luku Suojatoimenpiteet

112 artikla. Artikla koskee suojatoimenpiteiden toteuttamisen edellytyksiä. Artiklan esikuvana on osin käytetty Rooman sopimuksen 226 artiklaa, mutta se poikkeaa olennaisissa kohdissa esikuvasta.

Artiklan 1 kohdan mukaan suojatoimenpiteitä voidaan toteuttaa, jos tietyllä alalla tai alueella ilmenee vakavia taloudellisia, yhteiskunnallisia tai ympäristöön liittyviä vaikeuksia. Vaikeudet, jotka voivat johtaa suojatoimenpiteisiin, on tarkoituksella määritelty laajasti samalla kun 2 kohdan viimeiseksi virkkeeksi on otettu määräys, jonka tarkoituksena on rajoittaa suojatoimenpiteet siihen, mikä on ehdottaman välttämätöntä.

Suojatoimenpiteitä voidaan toteuttaa, jos ilmenee vaikeuksia, jotka ovat todennäköisesti pysyviä. Ilmauksella ”pysyviä” tarkoitetaan tässä yhteydessä nopeasti ohimenevien vastakohtaa. Määräyksen mukaan ei ole ratkaisevaa, osoittautuvatko vaikeudet jälkepäin nopeasti ohimeneviksi. Ratkaisevaa on se, miltä tilanne näyttää silloin, kun päätös suojatoimenpiteiden toteuttamisesta tehdään. Jos kuitenkin vaikeudet ovat ohimeneviä, on toimenpiteet purettava, kun se on mahdollista.

Määräyksessä ei ole edes yritetty tämentää mitä toimenpiteitä vaikeuksien johdosta voidaan toteuttaa. Valinta on sen sopimuspuolen asiana, joka toimenpiteet toteuttaa. Valintaa rajoitetaan kuitenkin 2 ja 3 kohdassa muun muassa siten, etteivät toimenpiteet saa tarkoittaa syrjintää.

Artiklan 2 kohdassa vahvistetaan, että suojatoimenpiteet on soveltamisalaltaan ja kestoltaan rajoitettava siihen, mikä on ehdottoman tarpeellista. Määräys merkitsee sitä, että suojatoimenpiteitä toteuttavan sopimuspuolen on jatkuvasti seurattava miten toimenpiteet aiheuttanut tilanne kehittyy ja mitä vaikutuksia toimenpiteillä on. Jos osoittautuu, etteivät toimenpiteet ole täysin välttämättömiä, ne on muilta kuin välttämättömiltä osin purettava. Jos on mahdollista tehdä valinta eri toimenpiteiden välillä, on valittava sellaisia toimenpiteitä, jotka aiheuttavat vähiten häiriötä sopimuksen toiminnalle.

Artiklan 3 kohdan mukaan suojatoimenpiteitä on sovellettava kaikkiin sopimuspuoliin. Suojatoimenpide ei saa, riippumatta siitä, mistä syystä se toteutetaan, kohdistua vain yhteen tai joihinkuihin sopimuspuolista. Tämä ei estä sitä, että suojatoimenpide voi vaikuttaa eri tavalla eri sopimuspuoliin taikka eri valtioiden yksilöihin ja yrityksiin.

113 artikla. Artiklassa on määräykset menettelystä, jota on noudatettava, kun sopimuspuoli toteuttaa suojatoimenpiteitä. Artiklalla ei ole vastinetta Rooman sopimuksessa.

Artiklan 1 kohdan mukaan on sopimuspuolen, joka aikoo toteuttaa suojoatoimenpiteitä, ilmoitettava viipymättä siitä muille sopimuspuolille. Tällainen ilmoitus on näin ollen tehtävä mahdollisimman pian sen jälkeen kun sopimuspuoli on tullut tietoiseksi siitä, että tilanne voi johtaa suojoatoimenpiteisiin. Muille sopimuspuolille on annettava kaikki tiedot, joilla on merkitystä asiassa. Ne tarvitsevat tiedot voidakseen päätellä, onko tilanne sellainen, että suojoatoimenpiteet ovat ylipäättään mahdollisia, kuinka laajoja suojoatoimenpiteitä tarvitaan ja kuinka suunnitellut turvatoimet vaikuttavat. Koska tiedot suunnitelluista toimenpiteistä usein voidaan antaa vasta myöhemmässä vaiheessa kuin tiedot siitä, että toimenpiteet saattavat olla välttämättömiä, määräyksestä seuraa, että tietoja on annettava eri vaiheissa sitä mukaa kun niitä on saatavilla.

Kun sopimuspuoli on ETA:n sekakomitean kautta ilmoittanut muille sopimuspuolille aikovansa toteuttaa suojoatoimenpiteitä, on kaikkien sopimuspuolten 2 kohdan mukaan neuvoteltava kysymyksestä ETA:n sekakomiteassa. Sellainen neuvottelu voi olla niin kiireellinen, että komitea on kutsuttava ylimääräiseen kokoukseen. Neuvottelun tarkoituksena on, että päästään kaikkien sopimuspuolten hyväksyttävissä olevaan ratkaisuun. Sellainen ratkaisu voi esimerkiksi olla, että muut sopimuspuolet ovat yksimielisiä toimenpiteiden tarpeellisuudesta ja suunnitelluista toimenpiteistä. Neuvottelu voi johtaa myös siihen, että suunniteltuja toimenpiteitä lievennetään.

Artiklan 3 kohdan mukaan suojoatoimenpiteitä ei yleensä saa toteuttaa ennen kuin kuukauden kuluttua 1 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen tekemisestä. Sopimuspuolet voivat kuitenkin jo aikaisemmin olla päätyneet siihen, että suojoatoimenpiteisiin ryhtyminen on aiheellista ja että suunnitellut toimenpiteet ovat tarpeellisia. Tällaisessa tapauksessa voidaan toimenpiteitä toteuttaa jo aikaisemmin.

Suojoatoimenpiteet voivat kuitenkin olla niin kiireellisiä, etteivät ne siedä ETA:n sekakomitean neuvotteluista aiheutuvaa viivytystä. Tällöin voidaan toimenpiteitä poikkeuksellisesti toteuttaa ilman etukäteen käytäviä neuvotteluja.

Määräyksestä käy lisäksi ilmi, että EY:tä koskevat suojoatoimenpiteet toteuttaa EY:n komissio, eivätkä esimerkiksi yksittäiset jäsenvaltiot.

Riippumatta edeltävistä neuvotteluista on sopimuspuolen, joka toteuttaa suojoatoimenpi-

teitä, 4 kohdan mukaan viipymättä ilmoitettava toteutetut toimenpiteet ETA:n sekakomitealle. Määräys koskee myös mahdollisia lisätoimenpiteitä, jotka myöhemmin havaitaan tarpeellisiksi. Ilmoittaessaan toteutetut toimenpiteet sopimuspuolen on myös annettava kaikki tarvittavat tiedot. Tietoja on esimerkiksi annettava siitä, miten se tilanne, jota mahdollisesti on jo 1 kohdan nojalla kuvattu, on kehittynyt, mitä kokemuksia on saatu niistä toimenpiteistä, joihin on aikaisemmin ryhdytty, ja miten uusien toimenpiteiden arvioidaan vaikuttavan.

Artiklan 5 kohdan mukaan ETA-sekakomitean on arvioitava toteutettuja suojoatoimenpiteitä joka kolmas kuukausi niiden käyttöön ottamisesta. Sen lisäksi jokainen sopimuspuoli voi pyytää komiteaa tarkastelemaan toimenpiteitä myös muina aikoina. Tarkastelemisen tarkoituksena on arvioida, onko edelleen aiheita ylläpitää suojoatoimenpiteitä siinä laajuudessa kuin niitä on toteutettu.

114 artikla. Artikla koskee sopimuspuolen mahdollisuutta ryhtyä tasapainottaviin toimenpiteisiin niitä suojoatoimenpiteitä vastaan, joita joku muu sopimuspuoli on toteuttanut. Artiklalla ei ole vastinetta Rooman sopimuksessa.

Artiklan 1 kohdan mukaan tasapainottaviin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä, jos suojoatoimenpiteet johtavat epätasapainoon sopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien välillä. Tasapainottavien toimenpiteiden peruste on näin ollen objektiivinen: tasapainottavia toimenpiteitä ei saa toteuttaa kostotarkoituksessa, ellei epätasapainoa ole syntynyt. Vaikka suojoatoimenpiteitä on 112 artiklan 3 kohdan mukaan sovellettava kaikkiin sopimuspuoliin, niiden vaikutukset voivat olla eri sopimuspuolien osalta erilaiset. Myös tasapainottavien toimenpiteiden edellytykset voivat tästä syystä olla erilaisia.

Toteutettavien tasapainottavien toimenpiteiden tulee olla ehdottomasti tarpeen epätasapainon poistamiseksi. Myös tasapainottavat toimenpiteet on rajoitettava mahdollisimman vähäisiksi. Tästä syystä sopimuksessa ei ole yritetty täsmentää sitä, millaisiin tasapainottaviin toimenpiteisiin saa ryhtyä. Tasapainottavien toimenpiteiden ei välttämättä tarvitse koskea samoja kysymyksiä kuin suojoatoimenpiteiden. Tehtäessä valinta eri tasapainottavien toimenpiteiden välillä on valittava ne toimenpiteet, jotka aiheuttavat vähiten häiriötä sopimuksen toiminnalle.

Artiklan 2 kohdan mukaan myös tasapainot-

taviin toimenpiteisiin sovelletaan 113 artiklassa määrättyä menettelyä. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että suunnitelluista tasapainottavista toimenpiteistä on ilmoitettava ja ettei tasapainottavia toimenpiteitä saa toteuttaa ennen kuin kuukauden kuluttua ilmoituksesta, mutta että erityisten syiden perusteella turvaavat toimenpiteet voidaan toteuttaa aikaisemminkin. ETA:n sekakomitean on seurattava tasapainottavien toimenpiteiden ylläpitämisedellytyksiä samalla tavalla ja samaa menettelyä noudattaen kuin suojatoimenpiteitä tutkittaessa.

VIII osa Rahoitusjärjestelmä

115 artikla. Artiklassa todetaan, että sopimuspuolet ovat yksimielisiä tarpeesta vähentää taloudellisia ja sosiaalisia eroja alueidensa välillä edistääkseen kauppansa ja taloudellisten suhteidensa jatkuvaa ja tasapainoista vahvistumista sopimuksen 1 artiklassa määrättyllä tavalla. Artiklan mukaan sopimuspuolet kiinnittävät huomiota eräisiin sopimuksen pöytäkirjoissa tarkoitettuihin maataloutta ja kalataloutta koskeviin järjestelyihin.

Pöytäkirja 42

Artiklassa oleva viittaus tarkoittaa pöytäkirjaa 42, joka sisältää perusmaataloustuotteiden kaupan laajentamista koskevat kahdenväliset sopimukset EY:n ja yksittäisten EFTA-valtioiden välillä. Suomen ja EY:n väliset järjestelyt koskevat juusto- ja lihakauppaa ja niin sanottua koheesiolistaa sekä näitä tuotteita koskevia alkuperäsääntöjä.

Juusto- ja lihasopimukset

Suomen ja EY:n kesken on sovittu juusto-kauppaa helpottavista toimista siten, että Suomen vientikiintiötä yhteisöön korotetaan 600 tonnilla, jolloin uusi kiintiö on 9 850 tonnia, ja samalla poistetaan tähän saakka voimassa olleeseen sopimukseen liittyvät juustolaatuja ja pakkauskojoja koskevat rajoitukset. Myös eräitä juustojen tuontimaksuja sovittiin alennettavaksi siten, että maksu on muutoksen jälkeen kaikilta juustolaaduilta 18 ECUa sataa kiloa kohden. Sopimus edellyttää että osapuol-

let hinnoittelevat tuotteensa siten, että niiden vienti ei aiheuta vaikeuksia tuovan osapuolen markkinoilla. Suomen osalta sopimuksessa mainitaan velvoite siitä, että Finlandia-juustoa ei viedä Emmental-juustoa halvemmallalla. EY:n vientikiintiötä Suomeen sovittiin korotettavaksi 1 200 tonnilla, jolloin uusi kiintiö on 2 700 tonnia, ja samalla alennetaan niin ikään eräiden juustojen tuontimaksuja. Edam- ja Emmental-juustojen tuontimaksut jäävät kuitenkin muihin tuontijuustoihin verrattuna suhteellisesti korkeammiksi.

Lihakaupasta sopimukseen liittyy ensimmäinen EY:n ja Suomen välinen kahdenvälinen sopimus. Sen mukaan Suomi saa EY:ssä 4 000 tonnin sianlihan vientikiintiön, jonka osalta tuontimaksua alennetaan 50 prosenttia. Tästä määrästä puolet on ruhoja ja puoliruhoja, neljännes luullisia leikkeitä ja neljännes luutonta lihaa. Pelkän fileen viemistä ei sallita. EY puolestaan saa Suomessa 1 000 tonnin naudanlihakiintiön osuuden (takaneljänneksiä), jolle annetaan tuontimaksualennus, määrältään 8,5 markkaa kilolta.

Tämän lisäksi sovittiin väkijuomien osalta, että suomalaiselta vodkalta nykyisin perittävän vähäisen jäännöstullin (1 ECUa sataa litraa kohden) perinnästä luovutaan. Suomalaisten marjaliköörin vientiä pyritään helpottamaan siten, että EY hyväksyy luonnonmarjat kelpolisiksi liköörien raaka-aineiksi.

Koheesiolista

Sopimuksen mukaan EFTA-valtiot tekevät eräitä yksipuolisia maatalousmyönnytyksiä edistääkseen osaltaan EY:n vähemmän kehittyneiden jäsenmaiden taloudellista ja sosiaalista kehitystä. Suomen osalta nämä järjestelyt sisältävät yli 50 nimikettä, joiden tuonti tulee olemaan tullivapaata EY:n jäsenmaista tuotessa. Nämä myönnytykset hyödyttävät erityisesti EY:n Välimeren alueen jäsenmaita ja Irlantia. Näitä tuotteita ovat esimerkiksi erilaiset hedelmät ja vihannekset sekä niistä tehdyt säilykkeet. Ulkopuolelle on jätetty sellaiset tuotteet, joilla on keskeistä merkitystä maamme puutarhaelinkeinolle tai Suomen käymälle kehityskaupalle. Ensin mainittuun ryhmään kuuluvat muun muassa tomaatti ja kurku, leikkokukat sekä mansikka. Suomessa tehdyn selvityksen mukaan lasinalaisviljelytuotteille neuvotteluissa ehdotetut myönnytykset (li-

senssivapaan tuontikauden pidennys) olisivat hyödyttäneet ensisijaisesti Länsi- eivätkä suinkaan Etelä-Euroopan tuottajia.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Juusto- ja lihakauppaa koskevat sopimukset edellyttävät tuontimaksulain muuttamista eräiltä osin. Koheesiolistaan liittyvä tullien poistaminen puolestaan edellyttää eräitä muutoksia tullitariffiin. Näiden sopimusten voimaansaatamisesta annetaan erilliset hallituksen esitykset.

116 artikla. Määräyksen mukaan EFTA-valtiot toteuttavat rahoitusjärjestelmän, jolla ne osallistuvat 115 artiklassa määrättyjen tavoitteiden toteuttamiseen Euroopan talousalueen yhteydessä ja yhteisön aikaisempien asiaan liittyvien pyrkimysten lisäksi.

117 artikla. Artiklassa viitataan pöytäkirjaan 38, johon sisältyvät rahoitusjärjestelmää koskevat yksityiskohtaiset määräykset.

Pöytäkirja 38

1 artikla. Määräyksen 1 kohdan mukaan taloudellista apua annetaan pöytäkirjan 4 artiklassa mainittujen yhteisön jäsenvaltioihin kuuluvien alueiden kehittämiseksi ja rakenteelliseksi sopeuttamiseksi toisaalta lainojen koronalennusten ja toisaalta EFTA-valtioiden suorittamien suorien avustusten muodossa. Artiklan 2 kohdan mukaan rahoitusjärjestelmän rahoittavat sekä koronalennusten että suorien avustusten osalta EFTA-valtiot. Määräyksen mukaan EFTA-valtioiden toimeksianto annetaan Euroopan investointipankille, joka paneen täytäntöön pöytäkirjan määräysten mukaisesti. Artiklan 2 kohdassa määrätään lisäksi, että pöytäkirjan 2 ja 3 artiklassa tarkoitettujen koronalennusta ja suoria avustuksia koskevien päätösten toimeenpanoa varten EFTA-valtiot perustavat rahoitusjärjestelmäkomitean.

2 artikla. Artiklan 1 kohdan mukaan pöytäkirjan 1 artiklassa tarkoitettua korkotuet annetaan Euroopan investointipankin myöntämiin lainoihin liittyen, ja ne ovat mahdollisuuksien mukaan ECU-määräisiä. Artiklan 2 kohdan mukaan lainojen korkotuki määrätään kolmeksi prosenttiyksiköksi vuodessa käyttäen viitekorkona Euroopan investointipankin noudattamia korkokantoja, ja ne annetaan kunkin

lainan osalta kymmenen vuoden ajalta. Artiklan 3 kohdan mukaan samansuuruisina lyhennyserinä lyhennettävän pääoman takaisinmaksun alkamista edeltää kahden vuoden aika, jolta lyhennyksiä ei peritä. Artiklan 4 kohdan mukaan korkotukien suorittamiselle on saatava EFTAn rahoitusjärjestelmäkomitean hyväksyminen. Lisäksi EY:n komission on annettava niistä lausuntonsa. Kohdassa määrätään lisäksi, että vuosina 1993—1997 samansuuruisina määrinä myönnettävien sellaisten lainojen kokonaismäärä, joiden osalta voidaan saada pöytäkirjan 1 artiklassa tarkoitettua korkotukea, on 1,5 miljardia ECUa.

3 artikla. Artiklan 1 kohdassa määrätään vuosina 1993—1997 pöytäkirjan 1 artiklan mukaisesti samansuuruisina määrinä myönnettävien avustusten kokonaismääräksi 500 miljoonaa ECUa. Määräyksen 2 kohdan mukaan Euroopan investointipankki suorittaa avustukset edunsaajina olevien EY:n jäsenvaltioiden esitysten perusteella pyydettyään asiasta EY:n komission lausunnon ja saatuaan avustusten suorittamiselle EFTAn rahoitusjärjestelmäkomitean hyväksymisen. Kohdassa 2 määrätään lisäksi, että EY:n komissiolle ja EFTAn rahoitusjärjestelmäkomitealle on annettava asiaa koskevat tiedot koko menettelyn ajalta.

4 artikla. Määräyksen 1 kohdan mukaan pöytäkirjan 1 artiklassa tarkoitettua taloudellista apua annetaan ainoastaan sellaisiin hankkeisiin, joita julkiset viranomaiset ja julkiset tai yksityiset yritykset toteuttavat Kreikassa, Irlannin saarella ja Portugalissa sekä pöytäkirjan lisäyksessä erikseen luetelluilla Espanjan alueilla. Yhteisö määrää kunkin alueen osuuden taloudellisen avun kokonaismäärästä ja ilmoittaa tästä EFTA-valtioille.

Artiklan 2 kohdan mukaan taloudellista apua annettaessa etusija annetaan sellaisille hankkeille, joissa otetaan erityisesti huomioon ympäristö (mukaan luettuna kaupunkiympäristön kehittäminen), liikenne (mukaan luettuna liikenteen infrastruktuuri) taikka koulutus ja harjoittelu. Yksityisten yritysten hankkeiden osalta erityistä huomiota kiinnitetään pieniin ja keskikokoisiin yrityksiin. Määräyksen 3 kohdassa todetaan lisäksi, että rahoitusjärjestelmästä tukea saavien hankkeiden suurin mahdollinen avustuskoko vahvistetaan tasolle, joka ei ole ristiriidassa EY:n tässä suhteessa noudattaman politiikan kanssa.

5 artikla. Määräyksen mukaan EFTA-valtiot toteuttavat Euroopan investointipankin ja

EY:n komission kanssa järjestelyt, joita voidaan molemminpuolisesti pitää aiheellisina rahoitusjärjestelmän tehokkaan toiminnan varmistamiseksi. Rahoitusjärjestelmän hallintoihin liittyvistä kustannuksista päätetään tässä yhteydessä.

6 artikla. Artiklan mukaan Euroopan investointipankilla on oikeus ottaa huomioitsijana osaa ETA:n sekakomitean kokouksiin, kun kokouksen asialistalla on sellaisia rahoitusjärjestelmään liittyviä asioita, jotka koskevat Euroopan investointipankkia.

7 artikla. ETA:n sekakomitea voi artiklan mukaan tarvittaessa päättää tarkemmista määräyksistä rahoitusjärjestelmän toteuttamiseksi.

IX osa Yleiset määräykset ja loppumääräykset

118 artikla. Artikla sisältää kehittämislausetta eli evoluutioklausuulia koskevat määräykset. Artiklan 1 kohdan mukaan jos jokin sopimuspuoli katsoo, että kaikkien sopimuspuolten edun mukaista olisi kehittää sopimukseen perustuvia suhteita ulottamalla ne koskemaan sopimuksen soveltamisalan ulkopuolella olevia aloja, on sen tehtävä asiaa koskeva perusteltu ehdotus muille sopimuspuolille ETA:n neuvostossa. Neuvosto voi pyytää ETA:n sekakomiteaa tekemään tarpeelliset selvitykset ja laatimaan asiasta kertomuksen. Neuvosto voi tehdä tarpeelliseksi katsomansa poliittiset päätökset neuvottelujen aloittamiseksi. Artiklan 2 kohdan mukaan sopimuspuolet ratifioivat tai hyväksyvät edellä mainittujen neuvottelujen tuloksena syntyvät sopimukset omien menettelytapojensa mukaisesti.

119 artikla. Artiklan mukaan sopimuksen liitteet ja säädökset, joihin niissä viitataan, sellaisina kuin ne ovat mukautettuina sopimusta varten, sekä pöytäkirjat ovat erottamaton osa itse sopimusta. Sopimuksen ulkopuolelle jäävät sen allekirjoituksen yhteydessä annetut julistukset ja sen loppuasiakirjaan merkityt yhteiset lausunnot sekä sopimuksen liitteissä mainitut oikeudellisesti sitomattomat EY-säädökset. Ne ovat kuitenkin valtiosopimusoi- ketta koskevien yleisten tulkintaperiaatteiden mukaan osa sitä yhteyttä, jonka mukaan sopimustekstiä on tulkittava (ks. Valtiosopimusoi- keutta koskeva Wienin yleissopimus 31 artiklan 2 kappaleen a kohta, SopS 33/80).

120 artikla. Artikla sisältää määräykset ETA-sopimuksen suhteesta muihin voimassa-

oleviin sopimuksiin. Artiklan määräykset koskevat sopimuksia, jotka sitovat yhtäältä Euroopan talousyhteisöä ja toisaalta yhtä tai useampaa EFTAn jäsenvaltiota. Artikla ei sitä vastoin koske EY:n jäsenvaltioiden ja EFTAn jäsenvaltioiden välisiä sopimuksia, eikä liioin EFTAn jäsenvaltioiden keskenään solmimia sopimuksia.

Artiklan mukaan pääsääntönä on se, että ETA-sopimuksen määräyksiä sovelletaan ensisijaisesti siltä osin kuin niiden soveltamisala vastaa voimassaolevien sopimusten soveltamisalaa. Tämä ei sisänsä velvoita asianomaisten voimassaolevien sopimusten irtisanomiseen, vaan se sisältää ainoastaan määräyksen siitä, että ETA-sopimuksen määräykset korvaavat muun sopimuksen määräykset siltä osin kuin ne ovat ristiriitatilanteessa keskenään. Poikkeuksena artiklan sisältämästä periaatteesta ovat eräät Itävallan ja Sveitsin EY:n kanssa solmit sopimukset, jotka luetellaan pöytäkirjoissa 41, 43 ja 44. Niiden sisältämiä määräyksiä sovelletaan ensisijaisesti ETA-sopimukseen nähden.

Sopimuksen allekirjoituksen yhteydessä antamassaan yhteisessä julistuksessa sopimuspuolet täsmentävät, että ennen kuin vastaavat oikeudet on saavutettu ETA-sopimuksen mukaisesti, ETA-sopimus ei vaikuta oikeuksiin, jotka on turvattu yhtä tai useampaa EY:n jäsenvaltiota ja yhtä tai useampaa EFTA-valtiota velvoittavalla voimassaolevalla sopimuksella kuten sopimuksella, joka koskee yksilöitä, yrityksiä, alueellista yhteistyötä tai hallinnollisia järjestelyjä.

121 artikla. Artiklaan sisältyvät muun muassa pohjoismaista yhteistyötä koskevat määräykset. Artiklan a alakohdan mukaan sopimuksen määräykset eivät estä yhteistyötä pohjoismaiden yhteistyön puitteissa siltä osin kuin tämä ei vaikeuta sopimuksen moitteetonta toimintaa. Tämän yhteistyön muotoa ei ole tarkemmin määriteltä, ja siihen voi näin ollen liittyä myös valtiosopimusten solmimista.

Artiklan b ja c alakohdan mukaan sopimus ei myöskään estä yhteistyötä Sveitsin ja Liechtensteinin alueellisen liiton ja Itävallan ja Italian eräiden alueiden yhteydessä tapahtuvaa yhteistyötä.

Samantapainen määräys, joskin suppeampi, sisältyy myös Rooman sopimuksen 233 artiklaan, joka koskee Benelux-maiden välisten alueellisten liittojen olemassaoloa ja toteuttamista.

122 artikla. Artikla sisältää salassapitovelvol-

lisuutta koskevat määräykset. Artiklan mukaan sopimuspuolen edustaja, valtuutettu tai asiantuntija taikka virkamies tai muu sopimuksessa tarkoitettu toimenhaltija ei saa tehtävänsä päätyttyäkään ilmaista salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja eikä varsinkaan tietoja yrityksistä taikka niiden liikesuhteista tai kustannustekijöistä. Vastaavaa Rooman sopimuksen 214 artiklaan sisältyvää määräystä on EY:n tuomioistuimen käytännössä (ks. tapaus 145/83, Adams) tulkittu siten, että se koskee myös luonnollisilta henkilöiltä saatuja tietoja, jos ne ovat sen luonteisia, että ne ovat salassa pidettäviä.

123 artikla. Artikla sisältää määräykset turvallisuutta koskevista suojatoimista. Sopimus ei estä sopimuspuolta toteuttamasta tarpeellisia toimenpiteitä a—c alakohdassa määritellyissä tapauksissa.

Artiklan a alakohta sisältää tavanomaisen turvallisuuden vastaisten tietojen ilmaisemista koskevan määräyksen.

Artiklan b alakohta koskee toimenpiteitä, jotka liittyvät aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden taikka muiden puolustuksen kannalta välttämättömien tuotteiden kauppaan taikka puolustuksen kannalta välttämättömään tutkimus- tai kehitysohjon tai tuotantoon. Vastaava Rooman sopimuksen 223 artiklan 1 kohdan b alakohdan määräys on suppeampi, sillä se koskee ainoastaan aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden tuotantoon liittyviä toimenpiteitä. Myös GATT-sopimuksen XXI artiklan b kohdan vastaava määräys on suppeampi. Alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisen ehtona on, että ne eivät heikennä sellaisten tuotteiden kilpailun edellytyksiä, joita ei ole tarkoitettu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön. Tällaisina tuotteina voisivat tulla kysymykseen esimerkiksi urheilu- tai vapaa-ajanviettotarkoituksiin käytettävät aseet. Vastaava kilpailuolosuhteita koskeva määräys sisältyy Rooman sopimuksen 223 artiklan 1 kohdan b alakohtaan.

Artiklan c alakohdan määräys koskee yleisen järjestyksen ylläpitämistä sisäisissä levottomuuksissa, sodassa tai vakavassa kansainvälisessä jännitystilassa taikka rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämistä koskevien velvollisuuksien täyttämistä. Tässä tarkoitettujen toimenpiteiden voisivat käsittää myös muita kuin sopimuksen 13 artiklassa tarkoitettuja kieltoja tai rajoituksia. Kysymykseen voisivat tulla esimerkiksi hintasulut tai tavaroiden säännöste-

lyä, takavarikkoa tai valtiolle luovuttamista koskevat toimenpiteet, jotka eivät ole 13 artiklan mukaan sallittuja.

124 artikla. Artiklassa taataan ETA-valtioiden kansalaiselle syrjimättömyysperiaatteen mukainen oikeus osallistua sopimuksen 34 artiklassa tarkoitettujen yhtiöiden pääoman muodostamiseen. Oikeus merkitsee mahdollisesti, että osakeyhtiöiden yhtiöjärjestyksiin sisältyvät ulkomaalaislausekkeet ovat ETA-sopimuksen vastaisia. Tämä koskee kaikkia osakeyhtiöitä, joten julkisesti noteeratut osakeyhtiöt eivät ole eri asemassa kuin muut yhtiöt. Asista ei kuitenkaan ole EY:n tuomioistuimen ratkaisua. Artikla vastaa Rooman sopimuksen 221 artiklaa.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Osakeyhtiölain mukaan osake voidaan luovuttaa rajoituksetta, jollei laista tai yhtiöjärjestyksestä muuta johdu. Lain 3 luvun 2 §:n mukaan yhtiöjärjestyksessä ovat sallittuja vain lunastus- ja suostumuslausekkeet sekä ulkomaalaisten sekä eräiden yhteisöjen oikeudesta hankkia kiinteää omaisuutta ja osakkeita annetun lain (rajoituslain) mukainen kielto luovuttaa osake ulkomaalaiselle, ulkomaiselle yhteisölle ja lain 2 §:ssä tarkoitettu suomalaiselle yhteisölle. Ulkomaalaisrajoitukset ovat sallittuja poikkeuksia osakkeiden vapaan luovutettavuuden periaatteesta.

Ulkomaalaisomistuskomitea esittää mietinnössään (1991:23) rajoituslain kumoamista. Samassa yhteydessä kumottaisiin myös osakeyhtiölain viittaussäännös, jolloin yhtiöjärjestyksiin sisältyvät ulkomaalaislausekkeet tulisivat mitättömiksi lain tullessa voimaan. Tällöin myös lausekkeeseen perustuvien kieltomerkin- töjen kaikki oikeusvaikutukset lakkaavat ja osakkeista tulee vapaasti luovutettavia.

Ulkomaalaisomistusta koskevista laeista annetaan erilliset hallituksen esitykset.

125 artikla. Artiklan mukaan ETA-sopimuksella ei puututa sopimuspuolten omistusoikeutta koskeviin järjestelmiin. Artikla vastaa Rooman sopimuksen 222 artiklaa. Mainittu Rooman sopimuksen määräys merkitsee sitä, ettei sopimuksella oteta kantaa yksityisen ja julkisen omistuksen suhteeseen jäsenvaltioissa. Säännös ei kuitenkaan oikeuta syrjintäperiaatteen vastaista omistujärjestelmää. Artiklaa ei voida

siten käyttää perusteena omaisuuden hankintaa koskeville syrjiville säännöksille kansallisessa lainsäädännössä.

Artikla mahdollistaa esimerkiksi syrjimättömyysperiaatteen mukaisten monopolien toiminnan. On kuitenkin huomattava, että tietyn tyyppiset monopolit ovat ETA-sopimuksen muiden määräysten vastaisia ja siten kiellettyjä.

126 artikla. Artikla sisältää sopimuksen alueellista soveltamista, muun muassa Ahvenanmaata, koskevat määräykset. Artiklan 1 kohdan mukaan sopimusta sovelletaan alueisiin, joihin Rooman sopimusta ja Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimusta niissä määrättyin ehdoin sovelletaan sekä seitsemän EFTAn jäsenvaltion alueisiin.

Artiklan 2 kohta koskee Ahvenanmaata. Lähtökohtana on se, että sopimusta ei sovelleta Ahvenanmaahan, ellei siitä tehdä erillistä ilmoitusta. Jos sopimusta halutaan soveltaa myös Ahvenanmaan osalta, on Suomen hallituksen tehtävä siitä ilmoitus ratifioinnin yhteydessä talteenottajalle, joka huolehtii sen tiedoksiantosta muille osapuolille. Ilmoituksen sisältävässä julistuksessa todetaan tässä tapauksessa, että sopimusta sovelletaan Ahvenanmaahan samoin edellytyksin kuin Suomen muihinkin osiin, noudattamalla kuitenkin seuraavia määräyksiä.

Sopimuksen määräykset eivät estä soveltamista Ahvenanmaalla voimassa olevia säännöksiä rajoituksista, jotka koskevat kotiseutu-oikeutta vailla olevien luonnollisten tai oikeushenkilöiden oikeutta hankkia tai hallita kiinteää omaisuutta taikka näiden sijoittautumis-oikeutta tai oikeutta tarjota palveluja ilman Ahvenanmaan viranomaisten lupaa. Sopimus ei vaikuta ahvenanmaalaisten oikeuksiin Suomessa. Ahvenanmaan viranomaisten on 2 kohdan c alakohdan mukaan kohdeltava kaikkia sopimuspuolten luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä samalla tavalla. Suomalaiset luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt eivät siis ole tässä suhteessa erityisasemassa muiden ETA-valtioiden luonnollisiin henkilöihin ja oikeushenkilöihin nähden.

Artiklaan liittyvän pöytäkirjan 40 mukaan Norja voi ETA-sopimuksen ratifioinnin yhteydessä sulkea Huippuvuoret (Svalbard) sopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle.

127 artikla. Artikla sisältää sopimuksen irtisanomista koskevat määräykset. Sopimuspuoli voi irtisanoa sopimuksen ilmoittamalla siitä kirjallisesti muille osapuolille viimeistään kaksitoista kuukautta aikaisemmin. Välittömästi

sen jälkeen muut sopimuspuolet kutsuvat koolle diplomaattikonferenssin arvioidakseen sopimukseen irtisanomisen johdosta tarvittavia muutoksia.

128 artikla. Artikla sisältää sopimuksen osapuoleksi tuloa koskevat määräykset. Jokainen Euroopan valtio, josta myöhemmin tulee EY:n jäsen, on velvoitettu tekemään hakemuksen tullakseen tämän sopimuksen osapuoleksi. Myöhemmin EFTAn jäseneksi tulevan Euroopan valtion osalta määrätään, että se voi tehdä tällaisen hakemuksen. Hakemus osoitetaan ETA:n neuvostolle. Artiklan mukaan EY:n tai EFTAn ulkopuolinen valtio ei voi tulla sopimuksen osapuoleksi. Tämä johtuu niin sanotusta kahden pilarin mallista, joka ilmenee sopimuksen päätöksentekojärjestelmää ja varsinkin valvontajärjestelmää koskevissa määräyksissä.

Sopimuksessa ei tarkemmin määritellä mitä "Euroopan" valtiolla tarkoitetaan. Vastaava määräys sisältyy Rooman sopimuksen 234 artiklaan, jota puolestaan ei ole pidetty esteenä Turkin mahdolliselle EY-jäsenyydelle, vaikka suurin osa Turkin alueesta sijaitseekin Aasian puolella.

Artiklan 2 kohdan mukaan osapuoleksi tulemisen ehdoista sovitaan sopimuspuolten ja hakijan välisessä sopimuksessa, joka sopimuspuolten on ratifioitava tai hyväksyttävä omien menettelytapojensa mukaisesti.

129 artikla. Artikla sisältää sopimuksen eri kielitoisintoja sekä ratifiointia ja voimaantuloa koskevat määräykset. Sen 1 kohdan mukaan 13 eri kielellä laaditun sopimuksen kaikki versiot ovat yhtä todistusvoimaisia. Kullakin eri kielellä laadittu versio on alkuperäinen. Niiden säädösten osalta, joihin liitteissä viitataan, todetaan, että ne ovat yhtä todistusvoimaiset artiklassa mainituilla yhdeksällä EY:n virallisella kielellä sellaisina kuin ne ovat julkaistuina EY:n virallisessa lehdessä, minkä lisäksi ne saatetaan todistusvoimaiseksi myös islannin, norjan, ruotsin ja suomen kielellä.

Artiklan 2 kohdan mukaan sopimuspuolten on ratifioitava tai hyväksyttävä sopimus. Ratifioimis- tai hyväksymisasiakirjat talletetaan EY:n neuvoston sihteeristön huostaan, joka ilmoittaa asiasta muille sopimuspuolille.

Sopimus tulee 3 kohdan mukaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993, jos kaikki sopimuspuolet ovat tallettaneet ratifioimis- tai hyväksymisasiakirjansa sitä ennen. Tämän päivän

jälkeen sopimus tulee voimaan viimeistä ilmoitusta seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä kuitenkin niin, että ilmoitus on tehtävä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 1993. Jollei sopimusta ole tähän mennessä saatettu voimaan, jäljelle jäävät sopimuspuolet kutsuvat koolle diplomaattikonferenssin arvioimaan syntynyttä tilannetta. Osapuolet ovat sopineet allekirjoituksen yhteydessä, että mainitun diplomaattikonferenssin tulee arvioida mahdollisen ratifioimatta jättämisen vaikutukset ja se, onko mahdollista laatia pöytäkirja tarvittavista muutoksista, joka osapuolten on hyväksyttävä omien sisäisten määräystensä edellyttämällä tavalla. Mainitun konferenssin ajankohdan suhteen sovittiin, että se on kutsuttava koolle heti, kun on käynyt selväksi, että yksi osapuolista ei tule sopimusta ratifioimaan taikka viimeistään kun sopimuksen voimaantulopäivämäärää ei ole noudatettu.

1.2. EFTA-järjestelyihin liittyvät sopimukset

1.2.1. Valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehty EFTA-valtioiden sopimus

1 artikla. Artiklassa määritellään "ETA-sopimus" ja "EFTA-valtio".

2 artikla. Artiklan määräysten mukaan sopimusvaltiot sitoutuvat toteuttamaan yleis- ja erityistoi-tenpiteet sopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttämiseksi sekä pidättymään toimenpiteistä, jotka vaarantavat sopimuksen tavoitteiden toteuttamista. Vastaava määräys sisältyy ETA-sopimuksen 3 artiklaan ja Rooman sopimuksen 5 artiklaan.

3 artikla. Artiklan 1 kohdassa määrätään sopimuksen pöytäkirjojen 1—4 ja liitteissä I ja II lueteltujen säädösten säännösten tulkinnasta ja soveltamisesta, sikäli kuin ne vastaavat Euroopan talousyhteisön ja Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen vastaavia määräyksiä ja perustamissopimusten soveltamiseksi tehtyjä säädöksiä. Tulkinta ja soveltaminen suoritetaan yhdenmukaisesti EY:n tuomioistuimen ennen ETA-sopimuksen allekirjoittamista antamien merkityksellisten ratkaisujen kanssa.

Artiklan 2 kohdan mukaan EFTAn valvontaviranomaisen ja EFTAn tuomioistuimen on ETA-sopimuksen ja tämän sopimuksen tulkinnassa ja soveltamisessa kiinnitettävä aiheellista huomiota myös ETA-sopimuksen allekirjoitta-

misen jälkeen annettujen EY:n tuomioistuimen merkityksellisten ratkaisujen periaatteisiin, jos ratkaisut koskevat ETA-sopimuksen tulkintaa tai Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen määräyksiä. Edellytyksenä on, että viimeksi mainitut vastaavat sisällöltään ETA-sopimuksen määräyksiä tai tämän sopimuksen pöytäkirjan 1—4 ja liitteessä I ja II lueteltujen vastaavien säädösten säännöksiä.

Artiklan 1 kohta vastaa ETA-sopimuksen 6 artiklan määräystä. Artiklan 2 kohdan mukaisista määräyksiä ei ETA-sopimuksessa sitä vastoin ole. Vaikka ETA-sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen annetut EY:n tuomioistuimen päätökset eivät sidokaan sopimuspuolia, on EFTAn valvontaelimen ja EFTAn tuomioistuimen kiinnitettävä niihin "aiheellista huomiota" tätä sopimusta ja ETA-sopimusta tulkittaessa ja sovellettaessa. Vastaavaa ilmaisu on käytetty ETA-sopimuksen liitteen XIV lopussa sitomatoman liitesäännösten yhteydessä. Tällä pyritään turvaamaan soveltamiskäytännön yhdenmukaisuutta.

4 artikla. Artiklassa määrätään EFTA-valtioiden välisen itsenäisen valvontaviranomaisen perustamisesta. ETA-sopimuksen 108 artiklan 1 kohta edellyttää tällaisen valvontaviranomaisen perustamista.

5 artikla. Artiklan 1 kohdan mukaan EFTAn valvontaviranomaisen tehtävänä on varmistaa, että EFTA-valtiot täyttävät ETA-sopimuksen ja tämän sopimuksen mukaiset velvollisuutensa, ja huolehtia ETA-sopimuksen kilpailusääntöjen soveltamisesta. Lisäksi valvontaviranomainen valvoo sitä, miten muut ETA-sopimuksen osapuolet soveltavat ETA-sopimusta.

Artiklan 2 kohdan mukaan valvontaviranomainen tekee 1 kohdassa mainittujen tehtävien suorittamiseksi päätöksiä ja ryhtyy muihin toimenpiteisiin tässä sopimuksessa ja ETA-sopimuksessa tarkoitetuissa tapauksissa. Edelleen valvontaviranomainen laatii suosituksia ja antaa lausuntoja sekä tekee ilmoituksia ja antaa ohjeita ETA-sopimuksessa käsitellyistä asioista, jos se katsoo tämän tarpeelliseksi tai jos ETA-sopimuksessa tai tässä sopimuksessa nimenomaisesti niin määrätään. Lisäksi valvontaviranomainen huolehtii tässä sopimuksessa ja ETA-sopimuksessa tarkoitettusta yhteistyöstä, tietojenvaihdosta ja neuvotteluista EY:n komission kanssa sekä suorittaa ne tehtävät, jotka ETA-sopimuksen pöytäkirjaa 1 soveltamalla seuraavat ETA-sopimuksen liitteissä

mainituista säädöksistä ja jotka on määritelty tämän sopimuksen pöytäkirjassa 1.

EFTAn valvontaelimen 1 kohdassa määritelty tehtävät vastaavat osaa EY:n komission Rooman sopimuksen 155 artiklan mukaisista tehtävistä.

Artiklassa viitataan sopimuksen pöytäkirjaan 1, joka sisältää määräyksiä eräistä valvontaviranomaisen tehtävistä ETA-sopimukseen liittyvää pöytäkirjaa 1 sovellettaessa.

Pöytäkirja 1 EFTAn valvontaviranomaisen niistä tehtävistä ja siitä toimivallasta, jotka ETA-sopimuksen pöytäkirjaa 1 sovellettaessa seuraavat niistä säädöksistä, joihin ETA-sopimuksen liitteissä viitataan.

1 artikla. Artiklassa todetaan ETA-sopimuksen liitteissä tarkoitettujen säädösten sisältävän säännöksiä menettelystä, jotka koskevat artiklassa mainittuja EY:n komissiolle määrättyjä tehtäviä. Nämä ja muut vastaavat tehtävät suorittaa EFTA-valtioiden osalta EFTAn valvontaviranomainen mainittujen säädösten mukaisesti. EFTAn valvontaviranomaiselle tulevat EY:n komission tehtävät on lueteltu artiklan 1 kohdassa aihepiireittäin.

Valvontaviranomaiselle kuuluvat komission tehtävät, jotka koskevat sen ilmoittamista voidaanko jäsenvaltion suorittamia suojatoimenpiteitä pitää oikeutettuina. Valvontaviranomaiselle kuuluvat lisäksi sellaiset komission neuvonantavat tehtävät, joissa jäsenvaltion on kuultava komissiota ennenkuin se voi olla soveltamatta jotakin säännöstä tai poiketa siitä.

Valvontaviranomaisen tehtäviin kuuluvat edelleen komission oikeus antaa jäsenvaltiolle etukäteen lupa olla soveltamatta säännöstä tai poiketa siitä. Valvontaviranomaisella on tällöin komissiolle kuuluva oikeus määrittellä ne edellytykset, joilla lupa tai suostumus annetaan, sekä antaa yksityiskohtaisia määräyksiä sen toimeenpanosta. Valvontaviranomaiselle kuuluu myös komission tehtävä neuvotella jäsenvaltioiden tai niiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa erityisesti erimielisyyksien ja riitojen ratkaisemiseksi sekä tehdä sopivana pitämiään ratkaisuehdotuksia.

Eläinlääkinnän ja kasvinuojelun alan tehtävistä valvontaviranomaiselle kuuluvat seuraavat komission toimivaltaan kuuluvat tehtävät: arviointien, testausten ja paikan päällä tapah-

tuvien tarkastusten tekeminen tai järjestäminen. Lisäksi valvontaviranomaiselle kuuluu sellaisten hyväksyntöjen tai suositusten antaminen, jotka koskevat muun muassa suunnitelmia, ohjelmia, hätärokotuksia ja riskialttiita alueita sekä luetteloiden laatiminen esimerkiksi asiantuntijoista, hyväksytyistä alueista ja maataloista ja tapauskohtaisesti niiden toimittaminen edelleen jäsenvaltioille.

Eläinlääkinnän alalla valvontaviranomainen voi myös komissiota koskevien säännösten nojalla toteuttaa aiheellisia toimenpiteitä riitapauksissa.

Teknisten määräysten, standardien, testauksen ja sertifiointin alalla valvontaviranomaiselle kuuluvat sellaiset komission tehtävät, joiden mukaan sen on ilmoitettava jäsenvaltioille olennaisten turvallisuusvaatimusten kanssa yhdenmukaisina pidetyistä kansallisista teknisistä eritelmistä, ja ryhtyä toimenpiteisiin kun se katsoo, että tällainen yhdenmukaisuuden oletamus on peruutettava.

Elintarvikkeiden alalla valvontaviranomaiselle kuuluvat sellaiset komission tehtävät, joissa se voi päättää siitä, täytyvätkö tietyt edellytykset.

Energian alalla valvontaviranomaiselle kuuluvat sellaiset tehtävät, joissa komission on pantava täytäntöön EY-lainsäädännössä määritellyt menettelytavat.

Julkisten hankintojen alalla komission tehtävät kuuluvat valvontaviranomaiselle siltä osin kuin komissio voi pyytää tietoja jäsenvaltioilta tai niiden toimivaltaisilta viranomaisilta tai määrittää tarvittavan tilastollisen lisätiedon luonteen sekä lisäksi luetteloiden laatiminen sellaisista toiminnoista ja palveluista, joiden se katsoo jäävän hankintamenettelyjen ulkopuolelle. Valvontaviranomaiselle kuuluvat edelleen sellaiset julkisiin hankintoihin liittyvät tehtävät, joissa komissio määrää ne edellytykset, joiden mukaan sopimuspuolet ilmoittavat sille sopimuskentekomenettelyjen tuloksista.

Artiklan 2 kohdassa määrätään, että jos komissiolle annetaan muita 1 kohdassa mainittuihin rinnastettavia tehtäviä, valvontaviranomainen suorittaa myös näitä vastaavat tehtävät.

2 artikla. Artiklan mukaan valvontaviranomainen ottaa vastaan tietoja EFTA-valtiolta tai sen toimivaltaiselta viranomaiselta ETA-sopimuksen määräysten mukaisesti ja toimittaa nämä tiedot edelleen komissiolle. EFTAn valvontaviranomainen saa myös vastaavat tiedot

EY:n komissiolta jaettavaksi edelleen EFTA-valtioille tai niiden toimivaltaisille viranomaisille.

3 artikla. Kun EY:n komission on ETA-sopimuksen liitteissä tarkoitettun sellaisen säädöksen mukaan, johon sisältyy 1 artiklassa mainittuja menettelytapoja, esitettävä toimenpide-ehdotus jollekin EY:n komitealle tai kun se muuten neuvottelee sellaisen komitean kanssa, EFTAn valvontaviranomainen neuvottelee EFTAn pysyvän komitean laatimien menettelytapojen mukaisesti sellaisen mahdollisen vastaavan EFTAn komitean kanssa, joka on asetettu tai määrätty EFTA-valtioiden välistä pysyvää komiteaa koskevan sopimuksen mukaisesti.

4 artikla. Jollei toisin ole sovittu EY:n komission kanssa, EFTAn valvontaviranomainen valmistele samanaikaisesti EY:n komission kanssa kertomuksia, arviointeja ja muita vastaavia selvityksiä EFTA-valtioiden osalta. Tämä koskee tapauksia, jotka ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 1 olevaa 5 kohtaa soveltamalla seuraavat sen sopimuksen liitteissä mainituista säädöksistä ja jotka eivät suoraan liity EFTAn pysyvän komitean tehtäviin. EFTAn valvontaviranomainen neuvottelee ja vaihtaa mielipiteitä EY:n komission kanssa kertomuksia laadittaessa. Kertomuksista lähetetään jäljennökset ETAn sekakomitealle.

* * *

6 artikla. Artiklan mukaan valvontaviranomainen voi suorittaessaan tehtäviään tämän sopimuksen ja ETA-sopimuksen mukaisesti pyytää tarpeellisia tietoja EFTA-valtioiden hallituksilta ja toimivaltaisilta viranomaisilta sekä yrityksiltä ja yritysten yhteenliittymiltä.

7 artikla. Artiklassa määrätään valvontaviranomaisen kokoonpanosta. Valvontaviranomaisessa on seitsemän jäsentä, joiden on oltava EFTA-valtioiden kansalaisia. Jäsenet valitaan yleisen pätevyuden perusteella ja heidän on oltava kiistattomasti riippumattomia. Artikla vastaa soveltuvin osin Rooman sopimuksen 157 artiklan 1 kohdan määräystä EY:n komission jäsenistä.

8 artikla. Artiklassa määrätään valvontaviranomaisen jäsenten riippumattomuudesta ja puolueettomuudesta. Jäsenten on oltava itsenäisiä eivätkä he saa pyytää tai ottaa vastaan neuvoja hallituksilta tai muilta tahoilta. Jäsenten on myös pidättäydyttävä toimista, joiden hoitaminen ei sovellu heidän tehtäviinsä. EF-

TA-valtiot eivät saa pyrkiä vaikuttamaan jäseniin näiden hoitaessa tehtäviään.

Jäsenet eivät saa toimikautensa aikana harjoittaa muuta palkallista tai palkatonta ammatitöimintää, ja heidän on kunnioitettava toimikautensa aikana ja sen jälkeen toimestaan aiheutuvia velvoitteita. Jäsenten on myös toimikautensa jälkeen suhtauduttava asianmukaisella harkinnalla tiettyjen nimitysten ja etujen hyväksymiseen. Jos jäsen rikkoo artiklassa määrättyjä velvoitteita, EFTAn tuomioistuin voi valvontaviranomaisen hakemuksesta vapauttaa jäsenen tehtävistään tai poistaa hänen oikeutensa eläkkeeseen tai muihin vastaaviin etuihin. Määräys vastaa Rooman sopimuksen 157 artiklan 2 kohdan määräystä.

9 artikla. Artiklan mukaan jäsenet nimitetään EFTA-valtioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella. Jäsenten toimikausi on neljä vuotta, ja heidät voidaan nimittää uudelleen. Määräys on yhdenmukainen Rooman sopimuksen 158 artiklan kanssa.

10 artikla. Artiklassa määrätään jäsenten toimikauden päättymisestä, ja vapautuvan paikan täyttämisestä. Määräys vastaa pääosiltaan Rooman sopimuksen 159 artiklan määräystä.

11 artikla. Artiklan mukaan EFTAn tuomioistuin voi valvontaviranomaisen hakemuksesta vapauttaa jäsenen tehtävistään, jos jäsen ei enää täytä tehtävien hoitamisen edellyttämiä vaatimuksia tai jos hän on syyllistynyt vakavaan rikkomukseen. Määräys vastaa Rooman sopimuksen 160 artiklan määräystä.

12 artikla. Artiklan mukaan valvontaviranomaisen puheenjohtaja nimitetään jäsenten keskuudesta kahdeksi vuodeksi kerrallaan EFTA-valtioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella. Määräys vastaa Rooman sopimuksen 161 artiklan 1 virkkeen määräystä.

13 artikla. Artiklan mukaan valvontaviranomainen vahvistaa sisäisen työjärjestyksensä. Artikla perustuu tältä osin Rooman sopimuksen 162 artiklan määräykseen.

14 artikla. Artiklassa on määräykset virkamiehistä ja muusta henkilökunnasta, jota valvontaviranomainen nimittää toimintaansa varten. Valvontaviranomainen voi tehtäviensä täyttämiseksi neuvotella asiantuntijoiden kanssa tai päättää perustaa komiteoita tai muita elimiä. Virkamiehet ja muu henkilökunta eivät saa pyytää neuvoa tai ottaa vastaan ohjeita miltään hallitukselta tai muulta valvontaviranomaisen ulkopuoliselta taholta. Jäsenillä, virkamiehillä ja muulla henkilökunnalla sekä ko-

miteoiden jäsenillä on tehtäviään suorittaessaan sekä sen jälkeenkin artiklan 4 kohdassa tarkoitettu salassapitovelvollisuus.

15 artikla. Määräyksen mukaan valvontaviranomainen tekee päätöksensä äänen enemmistöllä. Äänen mennessä tasan ratkaisuksi tulee mielipide, jota puheenjohtaja on kannattanut. Valvontaviranomaisen päätösvaltaisuudesta määrätään työjärjestyksessä. Määräys vastaa olennaisilta osiltaan Rooman sopimuksen 163 artiklan määräyksiä.

16—18 artikla. Artikloissa määrätään valvontaviranomaisen päätösten perusteluista, voimaantulosta ja julkaisemisesta. Määräyksen mukaan päätökset on perusteltava ja päätöksistä on ilmoitettava niille, joille ne on osoitettu, jollei sopimuksessa toisin määrätä. Päätökset tulevat voimaan ilmoitusajankohdasta lukien ja ne julkaistaan tämän sopimuksen ja ETA-sopimuksen mukaisesti.

19 artikla. Artiklan mukaan valvontaviranomaisen päätökset, joissa määrätään maksuvelvollisuus muulle kuin valtiolle, ovat täytöntöönpanokelpoisia niin kuin ETA-sopimuksen 110 artiklassa määrätään.

20 artikla. Artiklassa määrätään käytettävistä kielistä. Määräyksen mukaan ilmoituksia, hakemuksia ja valituksia koskevissa asioissa yksilöillä ja yrityksillä on oikeus käyttää mitä tahansa EFTA-valtion tai EY:n virallista kieltä asioidessaan EFTAn valvontaviranomaisen kanssa, ja EFTAn valvontaviranomaisella on velvollisuus käyttää tätä kieltä asioidessaan yksilöiden tai yritysten kanssa näissä asioissa. Tämä koskee myös kaikkia menettelyn vaiheita riippumatta siitä, onko menettely aloitettu ilmoituksen, hakemuksen tai valituksen johdosta, taikka siitä, onko EFTAn valvontaviranomainen aloittanut sen viran puolesta.

21 artikla. Artiklan mukaan valvontaviranomainen julkaisee vuosittain yleiskertomuksen toiminnastaan.

22 artikla. Artiklan mukaan valvontaviranomainen valvoo ETA-sopimuksen ja tämän sopimuksen määräysten asianmukaista soveltamista EFTA-valtioissa.

23 artikla. Artiklan perusteella valvontaviranomainen varmistaa tämän sopimuksen 22 ja 37 artiklan ja ETA-sopimuksen 65 artiklan 1 kohdan ja 109 artiklan ja liitteen XVI mukaisesti sekä tämän sopimuksen pöytäkirjaan 2 sisältyvien määräysten mukaisesti, että EFTA-

valtiot soveltavat ETA-sopimuksen julkisia hankintoja koskevia määräyksiä.

Artiklassa viitataan pöytäkirjaan 2, jossa yksilöidään valvontaviranomaisen julkisiin hankintoihin liittyvät tehtävät.

Pöytäkirja 2 EFTAn valvontaviranomaisten tehtävistä ja toimivallasta julkisia hankintoja koskevissa asioissa.

Pöytäkirjassa 2 määrätään EFTAn valvontaviranomaisen eräistä tehtävistä ja toimivallasta julkisissa hankinnoissa. Valvontaviranomaisen tehtäviin kuuluu valvoa myös julkisia hankintoja koskevien säännösten noudattamista EFTAn alueella ETA-sopimuksen liitteessä XVI mainittujen direktiivien mukaisesti.

Pöytäkirjan 1 artiklan mukaan ETA-sopimuksen liitteen XVI 9 kohdassa tarkoitettu riitojen ratkaisua ja hallinnointia julkisissa hankinnoissa koskeva oikeussuojadirektiivi 89/665/EY velvoittaa ensisijassa kunkin jäsenvaltion luomaan tehokkaan valitus- ja valvontajärjestelmän. Tämä velvollisuus on myös EFTA-valtioilla. Valvontaviranomaisella on oikeus puuttua EFTA-alueen hankintayksikön selviin ja kiistattomiin laiminlyönteihin ja käyttää siten samanlaista toimivaltaa kuin EY:n komissiolla on vastaavassa tilanteessa. EFTA-valtiolla on aikaa 21 päivää vastata valvontaviranomaisen ilmoituksen pöytäkirjan 3 kohdassa määrätyllä tavalla.

Edellä mainittu oikeussuojadirektiivi edellyttää, että EY:n komissio seuraa säännösten soveltamista ja toteutumista yhdessä jäsenmaiden ja julkisten hankintojen neuvoa-antavan komitean kanssa. Pöytäkirjan 2 artiklan mukaan vastaava menettely ulotetaan EFTA-alueelle. EFTA-valtioiden on toimitettava valvontaviranomaiselle myös tilastotietoja.

* * *

24 artikla. Artiklassa määrätään, että valvontaviranomainen panee täytöntöön ETA-sopimuksen 49, 61—64 ja 109 artiklan, pöytäkirjojen 14, 26 ja 27, liitteessä XIII olevan I jakson iv kohdan ja liitteen XV sekä tämän sopimuksen pöytäkirjan 3 määräysten mukaisesti ETA-sopimuksen valtion tukea koskevat määräykset. Valvontaviranomainen varmistaa lisäksi, että EFTA-valtiot soveltavat näitä määräyksiä. Sopimuksen tullessa voimaan valvon-

taviranomainen antaa 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla erityisesti säädöksiä, jotka vastaavat liitteessä I lueteltuja säädöksiä.

Artiklassa viitataan pöytäkirjaan 3, jossa yksilöidään valvontaviranomaisen valtion tukea koskevat tehtävät.

Pöytäkirja 3 EFTAn valvontaviranomaisen tehtävistä ja toimivallasta valtion tukea koskevissa asioissa.

Pöytäkirja koskee EFTAn valvontaviranomaisen tehtäviä ja toimivaltaa valtion tuen alalla. Pöytäkirjan artiklat vastaavat sisällöltään Rooman sopimuksen 93 artiklaa, jossa määrätään EY:n komission tehtävistä valtion tuen osalta. Valvontaviranomaista ja tuomioistuinta koskevan sopimuksen 3 artiklan nojalla pöytäkirjan määräyksiä tulkitaan ja sovelletaan Euroopan yhteisön tuomioistuimen sellaisten merkityksellisten ratkaisujen kanssa yhdenmukaisesti, jotka on annettu ennen ETA-sopimuksen allekirjoittamista.

1 artikla. Artiklan 1 kohdan mukaan valvontaviranomaisen tehtäviin kuuluu seurata jatkuvasti yhteistyössä EFTA-valtioiden kanssa niiden voimassa olevia tukijärjestelmiä ja tehdä tarvittaessa ehdotuksia tukimuotojen kehittämistä.

Artiklan 2 kohdan mukaan valvontaviranomaisella on oikeus päättää, että ETA-sopimuksen kanssa yhteensopimaton tuki on määräjassa poistettava tai että sitä on muutettava. Jos valtio ei noudata päätöstä, voi valvontaviranomainen tai jäsenvaltio, jota asia koskee, saattaa asian EFTAn tuomioistuimen käsiteltäväksi.

EFTA-valtioilla on mahdollisuus yksimielisellä päätöksellä sallia poikkeuksellisten olosuhteiden perusteella myös sellainen tuki, joka ei ETA-sopimuksen 61 artiklan määräysten mukaan olisi sallittua tukea. Jos EFTAn valvontaviranomainen on jo aloittanut tutkimuksen kyseessä olevan tukimuodon sallittavuudesta, sen on keskeytettävä tutkimuksensa kolmeksi kuukaudeksi, jos EFTA-valtio saattaa 3 kohdassa tarkoitetun asian EFTA-valtioiden käsiteltäväksi. Jolleivät EFTA-valtiot ole tehneet asiassa päätöstä sanotun ajan kuluessa, voi valvontaviranomainen tehdä asiassa päätöksen.

Artiklan 3 kohdan mukaan suunnitelmista myöntää tukea tai muuttaa olemassa olevaa tukea on ilmoitettava etukäteen EFTAn val-

vontaviranomaiselle. Jos valvontaviranomainen vastaanotettuaan ilmoituksen tai omasta aloitteestaan päättää käynnistää tutkimukset ehdotetun tuen sallittavuudesta, ei valtio saa käynnistää ehdotettuja toimenpiteitä ennen kuin valvontaviranomaisen tutkimukset ovat johtaneet lopulliseen ratkaisuun.

EY:n tuomioistuimen oikeuskäytäntö ja komission antamat ohjeet vaikuttavat merkittävästi artiklan tulkintaan. Valtiontuen valvontaa varten on kehitetty järjestelmä, jonka mukaisesti EFTAn valvontaviranomainenkin tulee harjoittamaan valvontatoimintaa. Jäljempänä esitetään valvontajärjestelmän pääpiirteet.

Harkitessaan uuden tukimuodon käyttöönottoa EFTA-valtioiden on ilmoitettava suunnitelmistaan erikseen sovitavassa muodossa EFTAn valvontaviranomaiselle ennen tuen käyttöönottoa. Yksittäiset tuet on ilmoitettava etukäteen, jos ne ovat määrältään merkittäviä. Kynnysarvoista on annettu erilliset ohjeet, joita sovelletaan myös EFTAssa.

Jos valvontaviranomainen päättää aloittaa tutkimuksen ilmoituksen johdosta, on ilmoituksen tehneen valtion pidätyttävä suunnitelman toimeenpanosta. Oikeuskäytännön mukaan valvontaviranomaisella on aikaa kaksi kuukautta tutkia alustavasti, onko yksityiskohittaiseen tutkimukseen syytä ryhtyä (ks. tapaus 120/73, Lorenz v. Saksa). Jollei valvontaviranomainen tänä aikana ilmoita valtiolle siitä, että se ryhtyy tutkimaan asiaa, voidaan tukisuunnitelma panna täytäntöön.

On huomattava, että valvontaviranomaisella on oikeus tutkia kaikkia valtioiden ylläpitämiä tukijärjestelmiä, vaikka se olisi aikaisemmin ne hyväksynytkin.

Jos komissio päättää ryhtyä tutkimaan tuen lainmukaisuutta, on jäsenvaltion pidätyttävä panemasta tukisuunnitelmaa täytäntöön. EY:n oikeuskäytännön mukaan Rooman sopimuksen 93 artiklan 3 kohdan viimeisellä virkkeellä, joka vastaa EFTAn valvontaviranomaisen perustamista koskevan sopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan 1 artiklan 3 kohdan viimeistä virkettä, on välitön oikeusvaikutus (ks. tapaus 77/72, Capolongo v. Maya). Tämän vuoksi yksityisillä katsotaan olevan oikeus vaatia kansallisessa tuomioistuimessa vahingonkorvausta tapauksessa, jossa laittomasti myönnetty tuki on aiheuttanut vahinkoa liiketoiminnalle. Tuki katsotaan laittomaksi, jos sitä ei ole ilmoitettu etukäteen komissiolle tai jos tukisuunnitelma

on pantu toimeen vastoin edellä selostettua sääntöä.

Ryhdyttyään tutkimaan tietyn tukisuunnitelman lainmukaisuutta valvontaviranomainen pyytää asiassa muiden EFTA-valtioiden mielipiteitä ja julkaisee ilmoituksen, jossa se pyytää muitakin asiasta kiinnostuneita esittämään mielipiteensä. Ennen kuin valvontaviranomainen tekee asiassa päätöksen, se neuvottelee vielä tukisuunnitelman ilmoittaneen EFTA-valtion kanssa.

Jos valvontaviranomainen hyväksyy ehdotetun toimenpiteen, päättyy asian käsittely. Valvontaviranomainen voi kuitenkin myös tehdä päätöksen, että tukea ei saa lainkaan myöntää tai että sen ehtoja on muutettava.

Jos valvontaviranomaisen tutkinnan kohteena on tuki, jota ei ole lainkaan ilmoitettu sille, tai toimenpide, joka on pantu täytäntöön huolimatta sen ilmoituksesta, että se tutkii asiaa, voi valvontaviranomainen myös päättää, että laittomasti maksettu tuki on perittävä takaisin (ks. esim. tapaus 70/72 komissio v. Saksa).

2 artikla. EFTAn valvontaviranomaista avustaa rautatie-, maantie- ja sisävesiliikennettä koskevissa valtioneuvoston tukiasioissa jäsenvaltioiden edustajista koostuva neuvonantava komitea. Komitealla ei ole valvontaviranomaisia tai jäsenvaltioita sitovaa päätösvaltaa.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Pöytäkirjassa oleva valvontamenettely tulee Suomen viranomaisia sitovaksi sopimuksen voimaansaattamislailla.

Sen sijaan on välttämätöntä antaa yksityiskohtaisia määräyksiä valtioneuvoston ilmoittamisesta EFTAn valvontaviranomaiselle. Määräyksiä on tarpeen antaa myös sen tapauksen varalta, että valvontaviranomainen päättäisi, että myönnetty tuki on perittävä takaisin. Tukipäätöksiin on sen vuoksi ETA-sopimuksen voimaantultua otettava ehto, jonka mukaan tuki voidaan osittain tai kokonaan periä takaisin, jos valvontaviranomainen on näin päättänyt. Valtioneuvoston oikeudesta antaa tällaisia määräyksiä kaikille julkista tukea antaville viranomaisille sisällytetään erillinen maininta sopimuksen voimaansaattamislakiin.

* * *

25 artikla. Artiklassa määrätään, että val-

vontaviranomainen panee täytäntöön ETA-sopimuksen 53—60 ja 109 artiklan, pöytäkirjojen 21—25 sekä liitteen XIV sekä tämän sopimuksen pöytäkirjaan 4 sisältyvien määräysten mukaisesti ETA-sopimuksen määräykset, jotka koskevat yrityksiin sovellettavien kilpailusääntöjen täytäntöönpanoa. Valvontaviranomainen varmistaa lisäksi, että näitä määräyksiä sovelletaan. Sopimuksen tullessa voimaan EFTAn valvontaviranomainen antaa 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla erityisesti säädöksiä, jotka vastaavat liitteessä II lueteltuja säädöksiä.

Artiklassa viitataan pöytäkirjaan 4, jossa yksilöidään valvontaviranomaisen kilpailuasioihin liittyvä toimivalta.

Pöytäkirja 4 EFTAn valvontaviranomaisen tehtävistä ja toimivallasta kilpailuasioissa.

I osa Yleiset säännöt

Pöytäkirjassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen kilpailuasioissa on EFTAn valvontaviranomainen. Sen toimivallasta on määrätty ETA-sopimuksen 56 artiklassa.

Pöytäkirja sisältää määräykset ETA-sopimukseen sisältyvien, yrityksiin sovellettavien kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta ja erityisesti mainitun sopimuksen pöytäkirjojen 21—25 täytäntöönpanosta.

I luku

JOHDANTO

Pöytäkirjan II—V sekä XIII ja XIV lukujen määräykset koskevat kaikkia ETA-sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia aloja, jollei toisin määrätä.

Pöytäkirjan II—IV lukujen määräykset eivät koske liikenteen alan sopimuksia, päätöksiä tai yhdenmukaistettuja menettelytapoja, joiden tarkoituksena tai seurauksena on kuljetusmaksujen ja -ehtojen vahvistaminen, kuljetuspalvelujen tarjonnan rajoittaminen tai valvonta taikka kuljetusmarkkinoiden jakaminen. Ne eivät liioin koske ETA-sopimuksen 54 artiklassa tarkoitettua määräävän aseman väärinkäyttöä kuljetusmarkkinoilla. Näistä määrätään erikseen VI—XII luvussa.

Pöytäkirjan II—V sekä XIII ja XIV luvun määräykset eivät koske XV luvussa tarkoitettuja tapauksia.

Siirtymäsäännöt, joita sovelletaan II—XV lukuun, ovat XVI luvussa.

II luku

YLEISET MENETTELYSÄÄNNÖT ETA-SOPIMUKSEN 53 JA 54 ARTIKLAN TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA

Sekä 53 että 54 artiklaa koskeva tärkein täytäntöönpanosäädös on 6 päivänä helmikuuta 1962 annettu asetus (ETY) N:o 17. Sen tarkoituksena on 53 ja 54 artiklaa vastaavien Rooman sopimuksen 85 ja 86 artiklojen yhdenmukainen soveltaminen jäsenvaltioissa otettaessa käyttöön järjestelmä, joka estää kilpailun vinoutumisen yhteismarkkinoilla.

ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdan mukaisen poikkeusmenettelyn soveltamiseksi otetaan huomioon tehokkaan valvonnan turvaaminen ja mahdollisimman yksinkertaisen hallinnon tarve. Tästä syystä poikkeusta hakevat yritykset veloitetaan ilmoittamaan valvontaviranomaiselle sopimuksistaan, päätöksistään ja yhdenmukaistetuista menettelytavoistaan.

ETA-sopimuksen 53 ja 54 artiklan yhdenmukaisen soveltamisen turvaamiseksi tarvitaan säännöksiä, joiden nojalla valvontaviranomainen voi läheisessä ja jatkuvassa yhteydessä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa ryhtyä mainittujen artiklojen soveltamisen edellyttämiin toimenpiteisiin. Tätä tarkoitusta varten valvontaviranomainen tarvitsee jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten yhteistoimintaa, ja sillä on toimivalta vaatia tietoja ja suorittaa tutkimuksia mainittujen artiklojen päämäärien saavuttamiseksi.

Valvontaviranomaisella on toimivalta antaa yrityksille tai yritysten yhteenliittymille suosituksia sekä tehdä päätöksiä, joiden tarkoituksena on lopettaa 53 ja 54 artiklan rikkominen.

Valvontaviranomaisella on 53 ja 54 artiklan noudattamiseksi toimivalta määrätä yrityksille ja yritysten yhteenliittymille sakkoja ja uhkasakkoja.

Kaikkiin valvontaviranomaisen tämän asetuksen nojalla tekemiin päätöksiin voidaan hakea muutosta EFTAn tuomioistuimelta ETA-sopimuksessa määrätyin edellytyksin.

Pöytäkirjan II luvun asianomaisessa artiklassa toistetaan soveltuvin osin asetuksen N:o 17/61 sisältö.

Perusmääräys

Artiklassa 1 määritellään ETA-sopimuksen 53 ja 54 artiklan vastaisten toimien kielto sellaiseksi, että se ei edellytä etukäteen tehtävää päätöstä.

Puuttumattomuustodistus

Valvontaviranomainen voi niiden yritysten tai yritysten yhteenliittymien hakemuksesta, joita asia koskee, vahvistaa, ettei sillä hallussaan olevien tietojen perusteella ole aihetta ryhtyä toimenpiteisiin 53 artiklan 1 kohdan tai 54 artiklan nojalla.

Rikkomisen lopettaminen

Valvontaviranomainen voi 53 tai 54 artiklan sääntöjä rikottaessa päätöksellään määrätä yritykset tai yritysten yhteenliittymät, joita asia koskee, lopettamaan tällaisen rikkomisen. Hakemuksen voi tehdä jäsenvaltio, luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka katsoo menettelyn koskevan oikeuttaan. Valvontaviranomainen voi antaa myös suosituksia rikkomisen lopettamiseksi.

Sopimusten, päätösten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ilmoittaminen

Luvun 4 ja 5 artiklassa säädetään velvollisuudesta ilmoittaa valvontaviranomaiselle sellaisista sopimuksista, päätöksistä ja menettelytavoista, joiden perusteella osapuolet hakevat poikkeusta 53 artiklan 3 kohdan nojalla.

Ilmoitusta ei tarvita, jos osapuolina on ainoastaan yhdestä ETA-valtiosta olevia yrityksiä, eivätkä sopimukset, päätökset tai menettelytavat koske ETA-sopimuksen sopimuspuolten välistä tuontia tai vientiä, jos osapuolina on enintään kaksi yritystä ja sopimukset ainoastaan rajoittavat sopimuksen toisen osapuolen vapautta määrätä hinnat tai muut ehdot, joilla se voi myydä edelleen toiselta osapuolelta hankkimiaan tavaroita, tai asettavat rajoituksia sellaisten oikeuksien käyttämiselle, jotka ovat teollisoikeuksien luovutuksensaajalla tai käyttöoikeuden haltijalla taikka sillä, joka on sopimuksen nojalla saanut oikeudet valmistusmenetelmiin tai teollisten tuotantomenetelmien käyttöön tai soveltamiseen liittyvään tietämykseen tai niiden käyttämiseen, jos niiden ainoana tarkoituksena on standardien tai mallien kehittäminen.

täminen tai yhtenäinen soveltaminen, tai teknisiä parannuksia koskeva yhteinen tutkimustyö ja tutkimustulokset ovat kaikkien osapuolien saatavissa ja kunkin osapuolen käytettävissä.

Päätökset, jotka tehdään 53 artiklan 3 kohdan nojalla

Valvontaviranomaisen on 6 artiklan mukaan tehdessään päätöksen poikkeusluvasta ilmoitettava samalla päätöksen voimaantulosta. Voimaantulopäivä ei saa olla ilmoituspäivää aikaisempi.

Niiden päätösten voimassaoloaika ja peruuttaminen, jotka tehdään 53 artiklan 3 kohdan nojalla

Yksittäinen poikkeuslupa annetaan määräajaksi ja siihen voidaan liittää ehtoja ja velvoitteita. Edellytysten täytyessä päätös poikkeusluvasta voidaan uudistaa. Valvontaviranomainen voi peruuttaa päätöksensä tai muuttaa sitä taikka kieltää osapuolten tietyt toimet, jos jokin päätöksen perusteena ollut seikka on muuttunut, jos osapuolet rikkovat jotakin päätökseen liitettyä velvoitetta, jos päätös on perustunut virheellisiin tietoihin tai se on saatu aikaan vilpillisesti, tai jos osapuolet käyttävät väärin poikkeusta, joka päätöksellä on tehty niiden osalta ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan määräyksistä. Kolmessa viimeksi mainitussa tapauksessa päätös voidaan tehdä taanhehtivasti.

Toimivalta

Ainoastaan valvontaviranomaisella on toimivalta päättää, että 53 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta. Valvontaviranomaisella on toimivalta soveltaa ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohtaa ja 54 artiklaa, vaikka ilmoittamista koskevat määräajat eivät olisi päättyneet. EFTA-valtioiden viranomaisilla säilyy toimivalta soveltaa 53 artiklan 1 kohtaa ja 54 artiklaa siihen asti, kunnes valvontaviranomainen aloittaa menettelyn.

Yhteydet EFTA-valtioiden viranomaisiin

Artiklassa 10 säädetään valvontaviranomai-

sen velvollisuudesta toimittaa EFTA-valtioiden viranomaisille jäljennökset hakemuksista ja ilmoituksista. Mainitusta syystä valvontaviranomainen toimii näissä asioissa läheisessä yhteydessä EFTA-valtioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa. Samassa artiklassa säädetään myös kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevän neuvoa-antavan komitean kuulemisesta ennen päätöksen tekemistä.

Tietojensaantipyynnöt

Valvontaviranomainen voi ETA-sopimuksen 55 ja 58 artiklan sekä pöytäkirjan 23 ja liitteen XIV nojalla annettujen säännösten perusteella hankkia tietoja EFTA-valtioiden hallituksilta ja toimivaltaisilta viranomaisilta sekä yrityksiltä ja yritysten yhteenliittymiltä. Yrityksille lähetetyistä tietojensaantipyynnöistä on samanaikaisesti lähetettävä jäljennös sen EFTA-valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella yrityksen kotipaikka on. Velvollisuus tietojen antamiseen on yritysten omistajilla tai heidän edustajillaan sekä oikeushenkilöiden, yhtiöiden tai oikeuskelpoisuutta vailla olevien osalta henkilöillä, joilla lain tai sääntöjen mukaan on kelpoisuus edustaa niitä.

Elinkeinoelämän alaa koskeva tutkimus

Valvontaviranomainen voi tutkia jotakin elinkeinoelämän alaa, mikäli kaupan kehitys, hintavaihtelut, hintajoustopuuttuminen tai muut olosuhteet talousalueella antavat aiheita epäillä, että kyseisellä alalla kilpailu yhteismarkkinoilla on rajoittunutta tai vinoutunutta.

EFTA-valtioiden viranomaisten suorittamat tutkimukset

Valvontaviranomaisen pyynnöstä EFTA-valtioiden toimivaltaisten viranomaisten on suoritettava tutkimukset, joita valvontaviranomainen pitää tarpeellisina 14 artiklan 1 kohdan nojalla tai joista se on määrännyt 14 artiklan 3 kohdan mukaisella päätöksellään. Näiden tutkimusten suorittamisesta vastuussa olevat EFTA-valtioiden toimivaltaiset viranomaiset käyttävät toimivaltaansa esitettyään sen EFTA-valtion antaman kirjallisen valtuutuksen, jonka

alueella tutkimus suoritetaan. Valtuutuksessa on mainittava tutkimuksen kohde ja tarkoitus.

Valvontaviranomaisen tutkintavaltuudet

Artiklassa 14 säädetään yrityksiä ja yritysten yhteenliittymiä koskevista tutkimuksista. Niiden suorittamiseksi valvontaviranomaisen valtuuttamalla virkamiehillä on oikeus tutkia kirjanpitoa ja muita liikeasiakirjoja, ottaa jäljennöksiä ja otteita kirjanpidosta ja muista liikeasiakirjoista, vaatia suullisia selvityksiä paikalla sekä päästä yrityksen kaikkiin tiloihin, sen kaikille alueille ja sen kaikkiin kulkuneuvoihin.

Tutkivan virkamiehen on esitettävä kirjallinen valtuutus, josta ilmenee tutkimuksen kohde ja tarkoitus sekä seuraamukset tutkimuksen estämisestä tai puutteellisten tietojen antamisesta. Valvontaviranomaisen on ilmoitettava hyvissä ajoin tutkimuksesta ja siihen valtuutetuista virkamiehistä sen EFTA-valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella tutkimus on määrää suorittaa.

Valvontaviranomaisen tutkimuksesta tekevässä päätöksessä on mainittava tutkimuksen kohde ja tarkoitus, tutkimusten aloittamispäivä, mahdolliset seuraamukset sekä oikeus hakea muutosta päätökseen EFTAn tuomioistuimelta. Ennen päätöstä valvontaviranomainen kuulee sen EFTA-valtion toimivaltaisia viranomaisia, jonka alueella tutkimus on määrää suorittaa.

Tutkimusta suoritettaessa EFTA-valtion toimivaltaisen viranomaisen virkamiehet voivat tarvittaessa avustaa valvontaviranomaisen virkamiehiä näiden tehtävien suorittamisessa.

Yrityksen vastustaessa tutkimusta EFTA-valtion on annettava valvontaviranomaisen valtuuttamille virkamiehille heidän tutkimuksen suorittamiseksi tarvitsemaansa apua.

Sakot

Valvontaviranomainen voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille vähintään 100 ja enintään 5 000 EUn sakon, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta antavat virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja 2 artiklassa tarkoitettussa hakemuksessa taikka tämän luvun 4 artiklassa tai XVI luvun 1 artiklassa tarkoitettussa ilmoituksessa, tai antavat virheellisiä tietoja vastatessaan 11 artiklan 3

tai 5 kohdan tai 12 artiklan nojalla tehtyyn tietojensaantipyyntöön taikka eivät toimita tietoja 11 artiklan 5 kohdan nojalla tehdyssä päätöksessä asetetussa määräajassa, taikka esittävät kirjanpitoa tai liikeasiakirjansa puutteellisina 13 tai 14 artiklan nojalla suoritettun tutkimuksen yhteydessä taikka kieltäytyvät alistumasta 14 artiklan 3 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä määrättyyn tutkimukseen.

Valvontaviranomainen voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille sakon, joka on vähintään tuhat ja enintään 1 miljoona ECUa taikka tätä suurempi, mutta enintään 10 prosenttia kunkin rikkomukseen osallisen yrityksen edellisen tilikauden liikevaihdosta, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta rikkovat ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohtaa tai 54 artiklaa, taikka rikkovat jotakin 8 artiklan 1 kohdan nojalla määrättyä veloitetta.

Sakon suuruutta määrättäessä on otettava huomioon rikkomuksen vakavuuden lisäksi sen kesto.

Päätökset, jotka tehdään edellä mainittujen kohtien nojalla, eivät ole luonteeltaan rikosoikeudellisia.

ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohtaa tai 54 artiklaa rikkovista toimista ei määrätä sakkoa, mikäli ne suoritetaan valvontaviranomaiselle tehdyn ilmoituksen jälkeen ja ennen ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tehtyä päätöstä, jos toimet kuuluvat ilmoituksessa kuvatun toiminnan piiriin, tai mikäli ne suoritetaan ennen ilmoitusta sellaisten sopimusten, päätösten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen yhteydessä, jotka ovat olemassa ETA-sopimuksen voimaantulopäivänä, jos ilmoitus tehdään XVI luvun 1 artiklan 1 kohdassa ja 3 artiklan 2 kohdassa määrättyssä määräajassa.

Edellä mainittua ei sovelleta, jos valvontaviranomainen on ilmoittanut yrityksille, joita asia koskee, että sen alustavaan tutkimukseen perustuvan käsityksen mukaan ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan soveltamisen edellytykset täyttyvät, eikä 53 artiklan 3 kohdan soveltaminen ole perusteltua.

Uhkasakot

Artiklassa 16 määrätään valvontaviranomaisen mahdollisuudesta määrätä uhkasakko yri-

tyksille tai yritysten yhteenliittymille. Uhkasakon suuruus voi olla 50—1 000 ECUa päivältä.

Uhkasakolla valvontaviranomainen voi pakottaa yritykset tai yritysten yhteenliittymät tämän luvun 3 artiklan nojalla tekemänsä päätöksen mukaisesti lopettamaan ETA-sopimuksen 53 tai 54 artiklan rikkomisen, pidättymään 8 artiklan 3 kohdan mukaisesti kielletyistä toimista, antamaan täydellisinä ja virheettöminä tiedot, joita se on vaatinut 11 artiklan 5 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä, tai alistumaan tutkimukseen, jonka se on määrännyt 14 artiklan 3 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä.

Valvontaviranomainen voi tuomita uhkasakon kokonaismäärältään pienempänä kuin se oli alkuperäisen päätöksen perusteella, jos yritykset tai yritysten yhteenliittymät ovat täyttäneet niille asetetun velvoitteen.

Muutoksen hakeminen EFTAn tuomioistuimelta

EFTAn tuomioistuimella on ETA-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ja tämän sopimuksen asiaa koskevien määräyksien nojalla viimeksi mainitun sopimuksen 35 artiklassa tarkoitettu täysi harkintavalta tutkiessaan valituksia päätöksistä, joilla EFTAn valvontaviranomainen on määrännyt sakon tai uhkasakon.

Asianosaisten ja muiden kuuleminen

Artiklassa 19 säädetään niiden yritysten tai yritysten yhteenliittymien kuulemisesta, joita asia koskee. Ennen luvun 2, 3, 6, 8, 15 ja 16 artiklassa sekä XVI luvun 3 artiklassa tarkoitettujen päätösten tekemistä on varattava tilaisuus esittää huomautuksia valvontaviranomaisen esittämistä väitteistä. Valvontaviranomaisen tai EFTA-valtioiden toimivaltaiten viranomaisten pitäessä sitä tarpeellisenä voidaan kuulla myös muita luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä. Tällaiset henkilöt voivat tehdä myös hakemuksia tullakseen kuulluiksi, mikäli heillä on asiassa riittävä etu.

Mikäli valvontaviranomainen aikoo antaa 2 artiklan nojalla puuttumattomuustodistuksen tai tehdä päätöksen poikkeusluvasta, sen on julkaistava tiivistelmä kyseisestä hakemuksesta tai ilmoituksesta ja kehotettava kaikkia niitä ulkopuolisia henkilöitä, joita asia koskee, antamaan valvontaviranomaisen tiedoksi vastineensa sen asettamassa määräajassa, joka ei

saa olla kuukautta lyhyempi. Julkaisemisella ei saa paljastaa yritysten liikesalaisuuksia.

Salassapitovelvollisuus

Luvun 11, 12, 13, ja 14 artiklaa taikka ETA-sopimuksen 57 artiklaa tai pöytäkirjaa 23 sovellettaessa saatuja tietoja saa käyttää vain siihen tarkoitukseen, jota varten ne on pyydetty. Jollei 19 tai 21 artiklan säännöksistä muuta johdu, valvontaviranomainen ja EFTA-valtioiden toimivaltaiset viranomaiset sekä niiden virkamiehet ja muut niiden palveluksessa olevat eivät saa ilmaista tietoja, jotka on saatu tätä pöytäkirjaa sovellettaessa ja jotka luonteensa perusteella ovat salassa pidettäviä.

Edellä mainittu ei estä julkaisemasta yleiskatsauksia tai selvityksiä, jotka eivät sisällä yksittäisiä yrityksiä tai yritysten yhteenliittymiä koskevia tietoja.

Päätösten julkaiseminen

Valvontaviranomaisen on julkaistava päätökset, jotka se tekee 2, 3, 6, tai 8 artiklan taikka XVI luvun 3 artiklan nojalla. Julkaistessa on mainittava asianosaisten nimet ja päätöksen pääasiallinen sisältö. Yritysten liikesalaisuuksia ei saa tällöin paljastaa.

Erityiset määräykset

Valvontaviranomainen voi tehdä pysyväälle komitealle ehdotuksia tietynlaisten sopimusten, päätösten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen jättämisestä ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitettun kiellon ulkopuolelle 53 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

III luku

HAKEMUSTEN JA ILMOITUSTEN MUOTO, SISÄLTÖ JA MUUT YKSITYISKOHDAT

Luvussa määrätään hakemusten ja ilmoitusten muodosta, sisällöstä ja yksityiskohdista. Hakemusten ja ilmoitusten tekemisellä saattaa olla merkittäviä oikeudellisia vaikutuksia yrityksille, jotka ovat sopimusten, päätösten tai

yhdenmukaistettujen menettelytapojen osapuolia.

Yritysten ja yritysten yhteenliittymien tehtävänä on toimittaa valvontaviranomaiselle tiedot niistä seikoista ja olosuhteista, joihin hakemus tai ilmoitus perustuu.

Luvun 1 artiklan mukaan jokainen ETA-sopimuksen 53 tai 54 artiklassa tarkoitetun sopimuksen, päätöksen tai menettelytavan osapuolena oleva yritys saa tehdä hakemuksen puuttumattomuustodistusta varten tai ilmoituksen sopimuksista, päätöksistä tai menettelytavoista.

Luvun 2 artiklan mukaan hakemukset ja ilmoitukset on toimitettava valvontaviranomaiselle yhdeksänä kappaleena.

Hakemusten ja ilmoitusten vaikutukset alkavat sinä päivänä, jolloin valvontaviranomainen ottaa ne vastaan. Kirjatun kirjeen vaikutukset alkavat kuitenkin postituspaikan postileiman päivästä.

Hakemukset ja ilmoitukset on tehtävä EFTAn pysyvän komitean tai EY:n komission tarkoitusta varten vahvistamalla lomakkeella. Useat osapuolina olevat yritykset voivat tehdä hakemuksen tai ilmoituksen samalla lomakkeella.

IV luku

II LUVUN 19 ARTIKLAN 1 JA 2 KOHDASSA TARKOITETUT KUULEMISET

Ennen kuin EFTAn valvontaviranomainen kuulee neuvoo-antavaa kilpailukomiteaa, sen on järjestettävä II luvun 19 artiklan 1 kohdan mukainen kuuleminen.

Yrityksille ja yritysten yhteenliittymille on turvattava oikeus tutkimuksen päättyessä antaa vastine kaikista niistä vastaan esitetyistä väitteistä, jotka valvontaviranomainen aikoo ottaa päätöksensä. Muidenkin henkilöiden kuin tutkimuksen kohteena olevien yritysten ja yritysten yhteenliittymien edun mukaista saat- taa olla tulla kuulluksi. Tilaisuus siihen on varattava, jos he sitä pyytävät ja osoittavat, että heillä on asiassa riittävä etu.

EFTAn valvontaviranomainen saa päätöksissään ottaa huomioon ainoastaan sellaiset yrityksiä ja yritysten yhteenliittymiä vastaan esitetyt väitteet, joiden osalta näille on varattu tilaisuus esittää huomautuksensa.

Henkilölle, joka I luvun nojalla on tehnyt

hakemuksen rikkomisen lopettamiseksi, on annettava tilaisuus antaa vastineensa, jos valvontaviranomainen katsoo, että sillä olevien tietojen perusteella ei ole riittävästi aihetta suostua hakemukseen. Vastine on annettava kirjallisena, mutta sitä voidaan täydentää suullisella menettelyllä.

On täsmennettävä kuultavien henkilöiden oikeudet ja erityisesti edellytykset, joiden mukaisesti heitä voidaan edustaa tai avustaa, sekä määräaikaisten asettaminen ja laskeminen.

ETA-sopimuksen voimaantulon ajankohtana voimassa olevien sopimusten kohtalosta on erilliset säännökset ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21.

V luku

VANHENTUMISAJAT II—IV JA VI—XII LUKUUN SISÄLTÄVIIN LIKENNETTÄ JA KILPAILUA KOSKEVIIN SÄÄNTÖIHIN LIITTYVISSÄ MENETTELYISSÄ JA NIIDEN NOJALLA MÄÄRÄTTYJEN SEURAAMUSTEN TÄYTÄNTÖÖNPANOSSA

Kuljetus- ja kilpailusääntöjen nojalla valvontaviranomaisella on toimivalta määrätä sakkoja, seuraamusmaksuja ja uhkasakkoja yrityksille ja yritysten yhteenliittymille, jotka rikkovat yhteisön oikeutta tietojen antamisen tai tutkimuksen taikka syrjintää, kilpailunrajoituksia ja määräävän aseman väärinkäyttöä koskevan kiellon osalta. Kyseisissä säännöissä ei säädetä vanhentumisajoista.

Oikeusvarmuuden kannalta on tärkeää sisällyttää sopimukseen säännöt vanhentumisesta. Tämän takia luvussa täsmennetään vanhentumisaikojen pituus, ajankohdat, josta ne laske- taan, ja seikat, jotka keskeyttävät vanhentumisen tai pysäyttävät sen. Luvussa otetaan huomioon yhtäältä yritysten ja yritysten yhteenliittymien edut ja toisaalta hallintokäytännön asettamat vaatimukset.

EFTAn valvontaviranomaisen toimivaltaa määrätä sakkoja tai seuraamusmaksuja liikennettä ja kilpailua koskevien ETA-sopimuksen sääntöjen rikkomisesta rajoittavat seuraavat vanhentumisaajat. Vanhentumisaika on kolme vuotta, jos säännöksiä, jotka koskevat yritysten tai yritysten yhteenliittymien hakemuksia tai ilmoituksia, tietojensaantipyyntöjä tai tutki-

musten suorittamista, on rikottu. Vanhentu-
misaika on viisi vuotta, jos kyse on muista
rikkomuksista.

II osa *Liikenne*

VI luku

KILPAILUSÄÄNTÖJEN SOVELTAMINEN RAUTATIE-, MAANTIE- JA SISÄVESI- LIIKENTEeseen

Liikenneala rajattiin neuvoston asetuksella
(ETY) N:o 141/62 asetuksen N:o 17/62 sovel-
tamisalan ulkopuolelle. Myöhemmin katsottiin
tarpeelliseksi säätää erityinen sisämaanliiken-
teen kilpailuoikeudellinen säännöstö. Tältä
pohjalta EY:n neuvosto antoi asetuksen N:o
1017/68 rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen
sovellettavista kilpailusäännöistä, johon
pöytäkirjan tämän luvun sisältö perustuu.

Luvussa määrätään ETA- sopimuksen kil-
pailumääräysten soveltamisesta rautatie-,
maantie- ja sisävesiliikenteeseen. Luku vastaa
pääosin lukua II ja siten asetusta (ETY) N:o
17/62, mutta se on eräiltä osin väljempi.

Lukua sovelletaan sisämaanliikenteen har-
joittajiin sekä eräiden kuljetuspalveluiden lii-
tännäispalveluita tarjoavien yritysten toimin-
taan. Kilpailunrajoitukset kielletään sisämaaliik-
enteessä yleisiä kilpailusääntöjä vastaavin pe-
rustein. Kilpailunrajoitukset ovat asetusta
(ETY) N:o 17/62 vastaavasti kiellettyjä ilman
eri päätöstä. Lukuun on sisällytetty liiken-
nealan erityispiirteiden edellyttämät poikkeuk-
set ja vapautukset kiellosta. Poikkeukset kos-
kevat teknisiä sopimuksia ja vapautukset pieniä
ja keskisuuria yrityksiä. Kielletty kilpailunra-
joitus voidaan sallia vastaavin perustein kuin
yleisten kilpailusääntöjen mukaan.

Luvun keskeisenä erona yleisiin kilpailusään-
töihin on se, etteivät kilpailunrajoitustoimenpi-
teet ole sen mukaan pääsäännön mukaan il-
moitusvelvollisuuden alaisia. Aloite asetuksen
mukaisen menettelyn käynnistämiseen perustuu
väärinkäyttöperiaatteen mukaisesti valitukseen
tai valvontaviranomaisen omaan ratkaisuun.

EFTAn valvontaviranomaisen toimivalta
vastaa sen yleisten kilpailusääntöjen mukaista
toimivaltaa. Vastaavasti kansallisten toimival-
taisten viranomaisten tehtävät vastaavat niille
yleisten kilpailusääntöjen mukaan kuuluvia
tehtäviä.

Kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-

asemaa käsittelevän neuvoo-antavan komitean
asemasta valvontaviranomaisen on kuultava
sisämaaliikenteen alan neuvoo-antavaa komitea-
aa, jossa ovat edustettuina myös liikennealan
asiantuntijavirkamiehet. Myös sakkoja, uhka-
sakkoja, muutoksenhakua, kuulemismenettelyä
ja salassapitovelvollisuutta koskevat määräyk-
set vastaavat yleisten kilpailusääntöjen vastaa-
via määräyksiä.

VII luku

VI LUVUN 10 ARTIKLASSA TARKOITET- Tujen Valitusten, 12 Artiklassa Tarkoitettujen Hakemusten ja 14 Artiklan 1 kohdassa Tarkoi- tettujen Ilmoitusten Muoto, Sisältö ja muut Yksityiskohtat

Hakemusten ja ilmoitusten muotoa, sisältöä
ja muita yksityiskohtia koskevat VII luvun
sekä kuulemismenettelyä koskevat VIII luvun
määräykset vastaavat luvun III ja IV vastaavia
määräyksiä.

VIII luku

VI LUVUN 26 ARTIKLAN 1 KOHDASSA Tarkoitettut Kuulemiset

Hakemusten ja ilmoitusten muotoa, sisältöä
ja muita yksityiskohtia koskevat VII luvun
sekä kuulemismenettelyä koskevat VIII luvun
määräykset vastaavat III ja IV luvun vastaavia
määräyksiä.

IX luku

SÄÄNNÖT ETA-SOPIMUKSEN 53 JA 54 ARTIKLAN SOVELTAMISESTA MERI- LIIKENTEeseen

Merikuljetuksiin ETA-sopimuksen 53 artik-
lan mukaista kilpailunrajoituskieltoa sovelle-
taan rajoitetusti. Kansainväliseen hakurahtiili-
kenteeseen, jossa toimitaan puhtaan taloudellisen
kilpailun periaatteilla ilman yritysten välisiä
kilpailua rajoittavia sopimuksia, määräystä ei
sovelleta. Sen sijaan linjakonferensseihin, jotka
ovat eri maista olevien varustamoiden ja rah-
dinantajien välisten rahtitasoa ja muita sellaisia

seikkoja koskevien sopimusehtojen johdosta kartelleja, 53 artiklaa tulisi periaatteessa soveltaa. Linjakonferensseilla on kuitenkin poikkeuksellinen merkitys erityisesti mannerten välisessä liikenteessä, jossa laivakuljetus on ainoa vaihtoehto. Tämän takia linjakonferensseille myönnetään EY:n asetuksen N:o 4056/86 mukainen ryhmäpoikkeus 53 artiklan kartellikielosta. Tämä kuitenkin edellyttää, että mahdollisuus ulkopuoliseen kilpailuun säilyy. Mikäli osoittautuisi, että linjakonferensseilla estetään tai rajoitetaan kilpailua, voidaan ryhmäpoikkeus peruuttaa.

ETA-sopimuksen 54 artiklan mukaista määrävän markkina-aseman väärinkäyttökieltoa sovelletaan sellaisenaan kansainväliseen linjaliikenteeseen, jossa liikenteen toinen pää on suomalainen satama. Sen sijaan kansainväliseen hakurahtiliikenteeseen määräystä ei sovelleta, sillä asetuksen N:o 4056/86 3 artiklan a kohdan mukaisesti hakurahtiliikenteessä rahtihinnat ja muut kuljetusehdot määräytyvät tapauskohtaisesti kysynnän ja tarjonnan perusteella, jolloin mahdollisuutta määrävään markkina-asemaan ei käytännössä pääse syntymään.

Yksityiskohtaiset määräykset ETA-sopimuksen 53 ja 54 artiklan soveltamisesta merikuljetuksiin ovat ETA-sopimuksen liitteessä XIII, joka myös sisältää komission asetusta (ETY) N:o 4260/88 vastaavat määräykset 53 ja 54 artiklan täytäntöönpanon edellyttämistä ilmoituksista, valituksista, hakemuksista ja kuulemismenettelystä.

X luku

IX LUVUSSA MÄÄRÄTTY TIEDOKSI-ANTOVELVOLLISUUS, SIINÄ MÄÄRÄTTYJEN VALITUSTEN JA HAKEMUSTEN MUOTO, SISÄLTÖ JA MUUT YKSITYISKOHDAT SEKÄ SIINÄ MÄÄRÄTYT KUULEMISET

Hakemusten ja ilmoitusten muotoa, sisältöä ja muita yksityiskohtia sekä kuulemismenettelyä koskevat X luvun määräykset vastaavat luvun III ja IV vastaavia määräyksiä.

Välitystuomiot ja osapuolten hyväksymät, sovittelijoiden antamat suositukset on ilmoitettava valvontaviranomaiselle, jos ne koskevat asetuksen (ETY) N:o 4056/86 (ETA-sopimuksen liite XIV kohta 11) 4 artiklassa ja 5 artiklan

2 ja 3 kohdassa tarkoitettuihin konferenssien menettelytapoihin liittyvien riitojen ratkaisemista.

Edellä IX luvun 10 artiklassa tarkoitetut valitukset on tehtävä kirjallisesti jollakin EFTA-valtioiden tai Euroopan yhteisön virallisista kielistä.

Valituksen voi tehdä EFTA-valtio, tai luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka katsoo asian koskevan oikeuttaan.

Ennen kuin EFTAn valvontaviranomainen kuulee meriliikenteen alan neuvoa-antavaa kilpailukomiteaa, sen on järjestettävä IX luvun 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kuuleminen.

Valvontaviranomaisen on annettava yrityksille ja niiden yhteenliittymille kirjallisesti tiedoksi niitä vastaan esitetyt väitteet.

XI luku

MENETTELY SOVELLETTAESSA KILPAILUSÄÄNTÖJÄ LENTO-LIIKENTEEN ALALLA TOIMIVIIN YRITYKSIIN

Ilmaliikennettä harjoittavien yritysten osalta EY:n asetusta (ETY) N:o 3975/87 ja siihen tehtyjä muutoksia vastaavat yksityiskohtaiset määräykset ETA-sopimuksen 53 ja 54 artiklan soveltamisesta ovat ETA-sopimuksen liitteessä XIII, joka sisältää myös asetusta (ETY) N:o 4261/88 vastaavat määräykset asetuksessa N:o 3975/87 säänneltyjen valitusten, hakemusten ja kuulemismenettelyn muodosta, sisällöstä ja muista yksityiskohdista.

Pöytäkirjan luku koskee vain ETA-sopimuksen soveltamisalueella olevien lentoasemien välistä kansainvälistä lentoliikennettä. Luvussa määrätään menettelytavoista lukujen III ja IV periaatteita vastaavasti.

XII luku

MENETTELYÄ SOVELLETTAESSA KILPAILUSÄÄNTÖJÄ LENTOLIIKENTEEN ALALLA TOIMIVIIN YRITYKSIIN KOSKEVASSA XI LUVUSSA TARKOITETTUJEN VALITUSTEN JA HAKEMUSTEN MUOTO, SISÄLTÖ JA MUUT YKSITYISKOHDAT

Luvussa määrätään menettelytavoista III ja IV luvun periaatteita vastaavasti.

III osa Keskittymien valvonta

Liitteessä XIV mainittujen säännösten lisäksi seuraavat säännökset määrittelevät EY:n valvontaviranomaisen keinoja ja toimintaa kilpailusääntöihin liittyen.

XIII luku

YRITYSKESKITTYYMIEN VALVONTAA KOSKEVAT SÄÄNNÖT

Yrityskeskittymien valvontaa Euroopan talousalueella koskevat 57 artiklan sekä pöytäkirjojen 21 ja 24 määräykset. Näiden määräysten lisäksi sovelletaan liitteessä XIV mainittua yrityskeskittymien valvonnasta annettua astusta (ETY) N:o 4064/89.

Yrityskeskittymiä koskevan asetuksen johdanto-osassa todetaan, että sisäisten rajojen poistaminen on johtamassa ja tulee johtamaan suuriin yritystoiminnan uudelleenjärjestelyihin yhteisössä, erityisesti keskittymiin. Tällaista kehitystä pidetään tervetulleena, koska se sopii tehokkaan kilpailun vaatimuksiin, ja sillä voidaan edistää Euroopan teollisuuden kilpailukykyä, parantaa kasvun edellytyksiä ja nostaa elintasoa yhteisössä. Samalla on kuitenkin varmistettava, että uudelleenjärjestelyt eivät aiheuta pysyvää vahinkoa kilpailulle. Yhteisön oikeudessa on sen vuoksi oltava säännöksiä keskittymistä, jotka saattavat olennaisesti estää tehokasta kilpailua yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla.

Vaikka EY:n tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan 53 ja 54 artiklaa vastaavia Rooman sopimuksen 85 ja 86 artiklaa voidaan soveltaa tiettyihin keskittymiin, ne eivät ole riittäviä kaiken sellaisen toiminnan valvomiseksi, joka voi osoittautua Rooman sopimuksessa edellytetyyn vääristymättömän kilpailun järjestelmään soveltumattomaksi.

Asetuksen (ETY) N:o 4064/89 mukaan yhteisönlaajuinen keskittymä on todettava yhteismarkkinoille soveltumattomaksi, jos sillä luodaan sellainen asema tai vahvistetaan sellaista asemaa, jonka seurauksena tehokas kilpailu yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla olennaisesti estyy. Keskittymää, joka ei siihen osallistuvien yritysten rajoitettujen markkinaosuuksien vuoksi ole omiaan estämään tehokasta kilpailua, voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvana.

Tehokkaan valvonnan varmistamiseksi yri-

tykset on veloitettu tekemään ennakoilmoitus yhteisönlaajuisista keskittymistä. ETA-sopimuksen 57 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa asetuksen soveltaminen kuuluu EFTAn valvontaviranomaiselle.

Valvontaviranomaisen on keskittymiin liittyvän menettelyn osalta toimittava läheisessä ja jatkuvassa yhteydessä sille vastineita ja tietoja antavien EFTA-valtioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa. EFTA-valtioiden on avustettava valvontaviranomaista, ja valvontaviranomaisella on toimivalta pyytää tietoja ja suoritaa tarvittavat tutkimukset arvioidakseen keskittymiä.

Luvun määräysten noudattamista voidaan tehostaa sakoin ja uhkasakoin. Valvontaviranomainen voi päätöksellään määrätä henkilölle tai henkilöille, joilla on määräysvalta ainakin yhdessä yrityksessä, taikka yrityksille tai yritysten yhteenliittymille vähintään 1 000 ja enintään 50 000 ECU:n sakon tahallisista tai tuotamuksellisista toimista, jotka määrittellään samojen periaatteiden mukaisesti kuin I luvussa. Vastaavien periaatteiden mukaisesti sakko voi eräissä tapauksissa olla enintään 10 prosenttia keskittymään osallistuvien yritysten kokonaisliikevaihdosta. Myös uhkasakon määräämisessä käytetään näitä periaatteita.

Yritysten ja yritysten yhteenliittymien on alistuttava EFTAn valvontaviranomaisen päätöksellään määräämiin tutkimuksiin. Päätöksessä on ilmoitettava 14 artiklan 1 kohdan d alakohdassa ja 15 artiklan 1 kohdan b alakohdassa määrätystä seuraamuksesta ja oikeudesta hakea muutosta päätökseen EFTAn tuomioistuimelta ETA-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ja tämän sopimuksen asiaa koskevien määräysten, erityisesti 35 artiklan, nojalla.

Ennen tämän luvun 7 artiklan 2 tai 4 kohdassa, 8 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa tai 3—5 kohdassa taikka 14 tai 15 artiklassa tarkoitetun päätöksen tekemistä EFTAn valvontaviranomaisen on menettelyn jatkamisessa vaiheessa neuvoa-antavan komitean kuulemiseen asti varattava niille henkilöille, yrityksille ja yritysten yhteenliittymille, joita asia koskee, tilaisuus esittää huomautuksensa niitä vastaan esitetyistä väitteistä.

EFTAn valvontaviranomainen julkaisee 8 artiklan 2—5 kohdan nojalla tekemänsä päätökset Euroopan yhteisöjen virallisen lehden ETA-osastossa. Julkaistaessa on mainittava asianosaisten nimet ja päätöksen asiallinen

sisältö. Samalla on otettava huomioon, ettei yritysten liikesalaisuuksia paljasteta.

XIV luku

YKSITYISKOHTAISET SÄÄNNÖT ILMOITUKSISTA, MÄÄRÄAJOISTA JA KUULEMISISTA YRITYSKESKITTY- MIEN VALVONNASSA

Lukuun XIII liittyen luvussa on yksityiskohtaiset säännöt ilmoituksista, määräajoista ja kuulemisesta yrityskeskittymien valvonnassa.

Ilmoitus on tehtävä noudattaen EFTAn pyyväen komitean tai EY:n komission tarkoitusta varten vahvistamaa CO-kaavaa. Ilmoitus on tehtävä jollakin EFTA-valtioiden tai Euroopan yhteisön virallisista kielistä. Virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja pidetään puutteellisina tietoina.

Edellä XIII luvun 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen määräajat alkavat kuluu sitä päivää seuraavan päivän alkaessa, jona ilmoituksen vaikutukset asetuksen (ETY) N:o 4064/89 4 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan alkavat. Jos määräajan ensimmäinen päivä ei ole työpäivä, määräaika alkaa kuluu seuraavan työpäivän alkaessa.

Jos valvontaviranomainen aikoo XIII luvun 7 artiklan 2 tai 4 kohdan nojalla tehdä osapuolten kannalta kielteisen päätöksen, sen on mainittu luvun mukaisesti annettava osapuolille niitä vastaan esittämänsä väitteet kirjallisesti tiedoksi ja asetettava määräaika, jonka kuluessa ne voivat esittää huomautuksensa.

Valvontaviranomaisen on varattava osapuolille, jotka ovat kirjallisissa vastineissaan sitä pyytäneet, tilaisuus esittää huomautuksensa suullisesti. Tällöin edellytetään, että heillä on asiassa riittävä etu tai valvontaviranomainen aikoo määrätä heille sakon tai uhkasakon.

Kuulemisen toimittavat valvontaviranomaisen sitä varten nimeämät henkilöt. Kuuleminen ei ole julkinen. Henkilöitä kuullaan erikseen tai muiden kutsuttujen henkilöiden ollessa läsnä. Jälkimmäisessä tapauksessa on otettava huomioon yritysten oikeudet edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

Valvontaviranomainen voi toimittaa asiakirjat ja kutsut niiden vastaanottajille joko lähetin välityksellä kuittausta vastaan, kirjattuna kir-

jeenä saantitodistusta vastaan, telekopiona pyynnöin vastaanottoilmoituksesta tai teleksillä.

Tässä luvussa tarkoitetaan ”työpäivillä” kaikkia muita päiviä kuin lauantaita, sunnuntaita, yleisiä vapaapäiviä ja muita valvontaviranomaisen vahvistamia, Euroopan yhteisöjen virallisen lehden ETA-osastossa kunkin vuoden alkuun mennessä julkaistuja päiviä.

IV osa *Hiili ja teräs*

XV luku

HIILI- JA TERÄSALALLA TOIMIVIIN YRITYKSIIN SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖT

I jakso

SOPIMUKSIA JA KESKITTYMIÄ KOSKEVAT YLEISET SÄÄNNÖT

ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 25 kielletään tietyt hiili- ja terästuotteita koskevat kilpailunrajoitukset. Valvontaviranomainen voi kuitenkin antaa yksilöidyin ehdoin ja määräajaksi lupia tiettyjä tuotteita koskeviin erikoistumis-sopimuksiin tai yhteisiä hankintoja tai yhteistä myyntiä koskeviin sopimuksiin. Valvontaviranomainen voi peruuttaa luvan tai muuttaa sitä muuttuneiden olosuhteiden vuoksi tai siitä syystä, että sopimuksen todelliset seuraukset tai sen soveltaminen ovat vastoin luvan vaatimuk-sia.

Valvontaviranomainen voi määrätä sakon tai uhkasakon yritykselle, joka on tehnyt ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 25 olevan 1 artiklan 3 kohdan nojalla mitättömän sopimuksen taikka välimiesmenettelyssä tai seuraamusmaksun tai boikotin avulla taikka muilla keinoin saanut aikaan tai yrittänyt saada aikaan mitättömän sopimuksen tai päätöksen taikka sopimuksen, jota koskeva lupa on evätty tai peruutettu. Myös vääriksi tai harhaanjohtaviksi tietämiensä tietojen avulla tapahtuva luvan hankkiminen voi johtaa mainittuihin seuraamuksiin.

Jos valvontaviranomainen toteaa keskittymästä, että se ei voi täyttää niitä yleisiä tai erityisiä ehtoja, jotka koskisivat luvan antamista, sen on perustellulla päätöksellä julistettava keskittymä laittomaksi ja määrättävä epäasian-

mukaisesti keskitetyt yritykset tai varat erotettaviksi taikka yhteinen määräysvalta lakkautettavaksi.

Valvontaviranomaisen on annettava osapuolille, joita asia koskee, päätöstensä noudattamista varten kohtuullinen määräaika. Määräajan päättyessä kultakin ylimenevältä päivältä voidaan määrätä seuraamusmaksu, joka on enintään prosentin kymmenesosa kyseisten oikeuksien tai varojen arvosta.

Valvontaviranomaisella on toimivalta antaa asianomaisille EFTA-valtioille suosituksia sen varmistamiseksi, että edellä olevat kohdat pannaan täytäntöön niiden omassa lainsäädännössä.

Pöytäkirjaa 25 tai tämän luvun määräyksiä soveltaessaan valvontaviranomainen ei saa ilmaista tietoja, jotka luonteensa perusteella ovat salassa pidettäviä. Erityisesti tiedot yrityksistä, niiden liikesalaisuuksista tai kustannustekijöistä ovat salassapitovelvollisuuden alaisia. Velvollisuus koskee myös niitä EY:n komission ja EY:n jäsenvaltioiden edustajia, jotka osallistuvat neuvoo-antavan komitean kokouksiin II luvun 10 artiklan 4 kohdan nojalla.

Ennen tässä luvussa määrätyn rahamääräisen seuraamuksen määräämistä tai uhkasakon tuomitsemista valvontaviranomaisen on varattava asiaan osalliselle tilaisuus esittää huomautuksensa.

II jakso

ANNETTAVAT TIEDOT (I JAKSON 4 ARTIKLAN 2 KOHTA)

Jaksossa määrätty tietojen antamista koskevat velvoitteet koskevat kaikkia muita luonnollisia ja oikeushenkilöitä kuin niitä, jotka harjoittavat talousalueella hiilen tai teräksen tuotantoa tai jakelua, jos he suorittavat jaksossa tarkoitettuja toimia.

Sellaisista oikeuksista ja valtuuksista, joiden kautta saadaan enemmän kuin 10 prosenttia ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 25 tarkoitettun hiili- ja teräsalan yrityksen osakkeenomistajien tai muiden jäsenen kokouksen äänimäärästä, on ilmoitettava valvontaviranomaiselle jos näiden oikeuksien arvo yhteensä ylittää 100 000 ECUa. Pankkien ja niiden edustajien ei kuitenkaan tarvitse ilmoittaa edellä tarkoitetuista

toimista, jos äänioikeus liittyy osakkeisiin, joiden osalta pankilla on oikeus asiakkaidensa asiamiehenä käyttää tällaisia oikeuksia. Edellä mainittu ei kuitenkaan rajoita pankkien velvollisuutta antaa pyynnöstä tietoja tällaisista toimista valvontaviranomaiselle. Valvontaviranomainen voi antaa poikkeuksen ilmoitusvelvollisuudesta pörssivälittäjien osalta, jos nämä eivät käytä hallussaan oleviin arvopapereihin liittyvää äänioikeutta.

Edellä mainitut ilmoitukset on tehtävä sitä päivää seuraavan neljän viikon kuluessa, jona ilmoitusvelvollinen on saanut tiedon kyseisestä toimesta.

Valvontaviranomaisella on oikeus erityisellä pyynnöllä saada tiedot, jotka ovat tarpeen I jakson 2 artiklan soveltamiseksi.

III jakso

VANHENTUMISAJAT ETA-SOPIMUKSEN PÖYTÄKIRJAAN 25 JA TÄHÄN LUKUUN LIITTYVISSÄ MENETTELYISSÄ JA NIIDEN NOJALLA MÄÄRÄTTYJEN SEURAAMUSTEN TÄYTÄNTÖÖN- PANOSSA

Valvontaviranomaisen toimivaltaa määrätä sakkoja ETA-sopimuksen 53 ja 54 artiklan sekä tämän luvun määräysten rikkomisesta rajoittavat seuraavat vanhentumisajat: kolme vuotta, jos on rikottu säännöksiä, jotka koskevat asianosaisten hakemuksia tai ilmoituksia, tietojensaantipyyntöä tai tutkimusten suorittamista, ja viisi vuotta, jos kyse on muista rikkomuksista. Aika lasketaan rikkomuksen tekopäivästä kuitenkin siten, että jatkettujen tai uusittujen rikkomusten osalta aika lasketaan päivästä, jona rikkominen on lakannut.

Valvontaviranomaisen suorittamat toimenpiteet rikkomuksen esitutinnan tai siihen liittyvän menettelyn toimittamiseksi keskeyttävät menettelyyn sovellettavan vanhentumisajan. Vanhentumisaika keskeytyy suhteessa kaikkiin rikkomukseen osallisiin. Vanhentumisaika päättyy kuitenkin viimeistään sinä päivänä, jona pituudeltaan kahta vanhentumisaikaa vastaava määräaika on kulunut valvontaviranomaisen määräämättä sakkoa.

Viiden vuoden vanhentumisaika rajoittaa valvontaviranomaisen toimivaltaa panna täy-

täntöön päätökset, joilla on määrätty sakkoja tai uhkasakkoja ETA-sopimuksen määräysten ja sen täytäntöönpanoa varten annettujen säännösten rikkomisesta. Aika lasketaan päivästä, jona päätös on tullut lainvoimaiseksi.

IV jakso

ETA-SOPIMUKSEN PÖYTÄKIRJASSA 25 JA TÄSSÄ LUVUSSA TARKOITETTUIJEN TARKASTUKSIA TOIMITTAMAAN MÄÄRÄTTYJEN EFTAN VALVONTAVIRANOMAISEN VIRKAMIESTEN JA EDUSTAJIEN TOIMIVALTA

Jaksossa määritellään otsikossa mainittujen virkamiesten ja edustajien tarkastusten suorittamista koskevan oikeuden ulottuvuus. Sen toteamiseksi, noudattavatko yritykset ETA-sopimusten määräyksiä ja sen soveltamispäätöksiä, on tarpeen suorittaa niiden toimitilojen tarkastuksia ja tutkia niiden kirjanpitoa.

Valvontaviranomaisen virkamiehet ja edustajat, jotka on määrätty suorittamaan yrityksissä tarkastuksia, valtuutetaan tarkastamaan tarpeellisessa laajuudessa kirjanpitoa ja liikeasiakirjoja siitä riippumatta, missä kirjanpitoa tai liikeasiakirjoja säilytetään, ottamaan jäljennöksiä tai otteita kirjanpidosta ja liikeasiakirjoista, vaatimaan suullisia selvityksiä paikalla, pääsemään yrityksen ja ulkopuolisen, jonka haltuun kirjanpito tai muu liikekirjeenvaihto on annettu, kaikkiin tiloihin, kaikille alueille ja kaikkiin kulkuneuvoihin sekä tällöin saamaan mainitun kirjanpidon ja mainitut liikeasiakirjat nähtäväkseen voidakseen valita niistä ne, jotka ovat oleellisia ja jotka on annettava tarkastettaviksi.

Yritysten on avustettava valvontaviranomaisen virkamiehiä ja edustajia näiden tehtävien suorittamisessa. Tarkastusta suorittavien henkilöiden on esitettävä kirjallinen valtuutus, josta käy ilmi tarkastuksen tarkoitus.

Yritysten on noudatettava tässä jaksossa määrättyjä velvoitteita ilman, että sitä varten vaadittaisiin erityinen päätös. Näiden velvoitteiden laiminlyömisestä niille voidaan määrätä sakko tai uhkasakko.

V osa Siirtymäsäännöt ja muut säännöt

XVI luku

SIIRTYMÄSÄÄNNÖT JA MUUT SÄÄNNÖT

I jakso

PÖYTÄKIRJAN II—XII JA XV LUKUUN SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖT

ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista sopimuksista, päätöksistä ja yhdenmukaistetuista menettelytavoista, jotka ovat olemassa ETA-sopimuksen tullessa voimaan ja joiden osalta osapuolet hakevat ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdan soveltamista, on kuuden kuukauden kuluessa ETA-sopimuksen voimaantulosta ilmoitettava EFTAn valvontaviranomaiselle.

Edellä mainittu ei koske ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja, II luvun 4 artiklan 2 kohdan soveltamisalaa kuuluvia sopimuksia, päätöksiä ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja. Ne voidaan kuitenkin ilmoittaa EFTAn valvontaviranomaiselle.

EFTAn valvontaviranomaisen ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdan nojalla tekemässään päätöksessä on ilmoitettava päätöksen voimaantulopäivä. Voimaantulopäivä ei saa olla ilmoituspäivää aikaisempi.

Hakemusten ja ilmoitusten, jotka on toimitettu EY:n komissiolle ennen sopimuksen voimaantuloa, katsotaan olevan hakemuksia ja ilmoituksia koskevien sopimuksen määräysten mukaisia.

EFTAn valvontaviranomainen voi vaatia, että ETA-sopimuksen täytäntöönpanoa varten määrätty, asianmukaisesti täytetty lomake toimitetaan sille sen asettamassa määräajassa. Tällöin hakemukset ja ilmoitukset katsotaan asianmukaisesti tehdyiksi vain, jos lomakkeet toimitetaan määräajassa sekä ETA-sopimuksen ja tämän pöytäkirjan II, III, V, VII, X, XII ja XV luvun määräyksiä noudattaen.

ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan rikkomisesta ei saa määrätä sakkoja, jos rikkomisen on tapahtunut ennen tämän luvun 1 tai 2 artiklassa tarkoitettua sopimuksen päätöksen tai yhdenmukaistetun menettelytavan ilmoittamista ja mainittu toimenpide on ilmoitettu määräajan kuluessa.

EFTA-valtioiden on huolehdittava siitä, että

toimenpiteet tarvittavan avun antamiseksi EFTAn valvontaviranomaisen ja EY:n virkamiehille, jotta ne voivat suorittaa sopimuksessa tarkoitetut tutkimukset, toteutetaan kuuden kuukauden kuluessa ETA-sopimuksen voimaantulosta.

ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kieltö ei koske kyseisessä kohdassa tarkoitettuja sopimuksia, päätöksiä ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja, jotka olivat jo olemassa ETA-sopimuksen tullessa voimaan, jos mainittuja toimia muutetaan kuuden kuukauden kuluessa ETA-sopimuksen voimaantulosta niin, että ne eivät enää ole 53 artiklan 1 kohdan mukaan kiellettyjä.

Sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat, joille ennen ETA-sopimuksen voimaantuloa on myönnetty yksittäispoikkeus ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdan nojalla, ovat ETA-sopimuksen määräyksiä sovellettaessa edelleen vapautettuja kiellosta poikkeuksen myöntämispäätöksessä määrättyyn päivään asti, tai kunnes valvontaviranomainen toisin päättää, sen mukaan, kumpi näistä päivistä on aikaisempi.

XIII ja XIV LUKUUN SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖT

ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 1 kohdassa mainittua säädöstä ja XIII lukua ei sovelleta keskittymään, josta on tehty sopimus tai ilmoitus tai jossa edellä tarkoitetun säädöksen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu määräävä asema on saatu ennen ETA-sopimuksen voimaantuloa.

Sitä ei myöskään sovelleta keskittymään, jota koskevan menettelyn kilpailuasioista vastaava EFTA-valtion viranomainen on aloittanut ennen ETA-sopimuksen voimaantuloa.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

ETA-sopimuksen sekä EFTAn valvontaviranomaisesta ja EFTAn tuomioistuimesta tehdyn sopimuksen kilpailusäännöillä Suomen oikeusjärjestykseen sisällytetään uusia, periaatteellisesti merkittäviä ylikansallisia piirteitä. EFTAn valvontaviranomaisen sopimusten mukainen toimivalta merkitsee julkisen vallan käyttöä Suomessa sisältävien tehtävien uskosta kansainväliselle toimielimelle. Sopimuk-

set merkitsevät tältä osin poikkeusta hallitusmuodon säännöksistä ja edellyttävät tämän vuoksi niiden voimaansaattamislakien käsittelemistä perustuslainsäätämisyjärjestyksessä.

ETA-sopimuksen voimaansaattamislaissa säädetään kansallisten viranomaisten tehtävistä. ETA-sopimuksen voimaansaattamislakiin ehdotetaan lisäksi lisättäväksi valtuutussäännös, jonka mukaan ETA-sopimuksen liitteissä mainittuihin kilpailua koskeviin ryhmäpoikkeusasetuksiin tehtävät muutokset ja uudet vastaavat asetukset voitaisiin saattaa Suomessa voimaan asetuksella.

ETA-sopimuksen aineellisilla kilpailusäännöillä puututaan merkittävästi sopimusvapautteen ja yritysten oikeusasemaan. Tämän takia niiden on katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan huolimatta siitä, että ne eivät varsinaisesti ole ristiriidassa Suomen kilpailulainsäädännön kanssa sen takia, että viimeksi mainittulla on eri soveltamisala kuin ETA-sopimuksen kilpailusäännöillä.

ETA-sopimuksen aineellisten kilpailusääntöjen johdosta ei ole tarpeellista tehdä muutoksia Suomen voimassa olevaan lainsäädäntöön. Tämä johtuu siitä, että kilpailua koskevat artikkelit ovat sellaisenaan sovellettavaa oikeutta, jolla on yleensä eri soveltamisala kuin Suomen lainsäädännöllä.

Asetuksen N:o 17/62 13 artiklan mukaan, joka toistetaan pöytäkirjan II luvussa, jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on suoritettava yrityksissä tai niiden yhteenliittymissä valvontaviranomaisen tarpeellisenä pitämät tutkimukset. Toimivaltaiset viranomaiset suorittavat tutkimuksen esitettyään sen EFTA-valtion toimivaltaisten viranomaisten antaman valtuutuksen, jonka alueella tutkimus on määrää suoritettava. Tutkimuksen suorittava viranomainen voi siten olla muunkin kuin sen EFTA-valtion viranomainen, jonka alueella tutkimus suoritetaan. Tutkimuksen sisällöstä päättää valvontaviranomainen luvun 14 artiklan mukaisesti, tutkimus voi käsittää esimerkiksi yrityksen kirjanpidon tarkastamisen. Valvontaviranomaisen virkamiehet voivat avustaa tutkimuksen suorittamisessa.

* * *

26 artikla. Artiklassa todetaan, että ETA-sopimuksen soveltamiseen liittyvät yhteistyötä, tietojenvaihtoa ja neuvotteluja valvontaviranomaisen ja EY:n komission välillä koskevat määräykset sisältyvät ETA-sopimuksen 109 ar-

tiklaan sekä 58 artiklaan ja 62 artiklan 2 kohtaan sekä pöytäkirjaan 1, 23, 24 ja 27.

27 ja 28 artikla. Sopimuksen 27 artiklassa määrätään EFTAn tuomioistuimen perustamisesta. Tuomioistuin toimii EFTAn valvontaviranomaisesta ja EFTAn tuomioistuimesta tehdyn sopimuksen sekä ETA-sopimuksen määräysten mukaisesti. ETA-sopimuksen 108 artiklassa edellytetään, että EFTA-valtiot tekevät erillisen sopimuksen EFTAn tuomioistuimesta ja antavat sille toimivallan käsitellä EFTA-valtioita koskevaan valvontamenettelyyn liittyvät kanteet, toimivallan ratkaista valitukset EFTAn valvontaviranomaisen kilpailuasioissa tekemistä päätöksistä ja toimivallan ratkaista EFTA-valtioiden väliset riidat.

Sopimuksen 28 artiklan mukaan tuomioistuimessa on seitsemän tuomaria. Lukumäärä vastaa EFTA-valtioiden lukumäärää.

29 artikla. Artiklan mukaan tuomioistuin kokoontuu täysistunnossa. Tuomioistuin voi tehdä päätöksiä pätevästi ainoastaan sellaisessa kokoonpanossa, jossa käsitteilyyn osallistuu pariton määrä tuomareita. Päätösvaltaisuuden edellytyksenä on vähintään viiden tuomarin läsnäolo. Edellä selostetut määräykset vastaavat pääosiltaan Rooman sopimuksen 165 artiklan 2 kohdan ensimmäistä virkettä sekä EY:n tuomioistuimen perussäännön 15 artiklaa.

Artiklan mukaan EFTA-valtioiden hallitukset voivat tuomioistuimen pyynnöstä yhteisellä sopimuksella antaa tuomioistuimen perustaa jaostoja. EY:n tuomioistuin kokoontuu Rooman sopimuksen 165 artiklan 2 kohdan mukaan joko täysistunnossa taikka kolmen tai viiden tuomarin jaostoissa. EFTAn tuomioistuimen osalta ei ole tässä vaiheessa pidetty tarkoituksenmukaisena ottaa käyttöön mahdollisuutta ratkaista asioita täysistuntoa suppeammassa kokoonpanossa. Koska tuomioistuimen työmäärän kehitys voi tulevaisuudessa kuitenkin antaa aihetta toisenlaiseen arvioon, on sopimuksessa haluttu varata tuomioistuimelle ja EFTA-valtioille mahdollisuus päättää joustavasti jaostojen käyttöönotosta. Jaostojen käyttöönotto edellyttää tuomioistuimen aloitetta. EFTA-valtioiden hallitukset eivät siten voi muuttamatta itse sopimusta päättää jaostojen käyttöönotosta vastoin tuomioistuimen kantaa.

30 artikla. Artiklan 1 kohdan mukaan tuomarit valitaan henkilöistä, joiden riippumattomuus on kiistaton ja jotka joko täyttävät

kotimaassaan korkeimpien tuomarin virkojen kelpoisuusvaatimukset tai ovat tunnetusti päteviä lainoppineita. Tuomarit nimetään EFTA-valtioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella kuudeksi vuodeksi kerrallaan. Kunkin tuomarin nimittämiseen tarvitaan siten kaikkien EFTA-valtioiden yksimielisyys. Tuomareiden riippumattomuus merkitsee sitä, etteivät he saa ottaa vastaan ohjeita kotimaansa hallitukselta tai muilta tahoilta eivätkä muutenkaan antaa kansallisen näkökohtien vaikuttua epäasiallisella tavalla ratkaisuihinsa. Tarkemmat määräykset EFTAn tuomioistuimen tuomareiden riippumattomuuden turvaamiseksi ovat tuomioistuimen perussäännön 4 artiklassa. EY:ssä tuomareiden määräaikaisuuden kielteiset vaikutukset heidän riippumattomuuteensa on pyritty estämään muun muassa sillä, ettei EY:n tuomioistuimen päätöksissä ilmoiteta mahdollisista eriävistä mielipiteistä.

Artiklassa ei aseteta muodolliseksi kelpoisusedellytykseksi sitä, että tuomarit ovat EFTA-valtioiden kansalaisia. Käytännössä tuomioistuimen kokoonpano on kuitenkin tarkoitus järjestää siten, että siinä on yksi tuomari kustakin EFTA-valtiosta, jotta tuomioistuimella olisi tarpeellinen kansallisten oikeusjärjestysten tuntemus.

Artiklan 2 kohdan mukaan osa tuomareista vaihtuu joka kolmas vuosi. Järjestelyllä turvataan työskentelyn jatkuvuuden lisäksi tuomioistuimen riippumattomuutta, koska EFTA-valtioiden hallitukset eivät voi päättää koko tuomioistuimen vaihtamisesta kerrallaan. Tuomareita vaihdetaan vuoroin kolme ja vuoroin neljä. Ensimmäisen kerran erovuorossa olevat kolme tuomaria ratkaistaan arvalla. Artiklan 3 kohdan mukaan erovuorossa oleva tuomari voidaan valita uudelleen tehtävänsä.

Tuomarit valitsevat artiklan 4 kohdan mukaan EFTA-tuomioistuimen presidentin keskuudestaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Entinen presidentti voidaan valita uudelleen tehtävänsä.

Artiklan määräykset vastaavat sisällöltään Rooman sopimuksen 167 artiklan määräyksiä. Artiklan 1 kohdassa olevat määräykset tuomarien kelpoisuusvaatimuksista merkitsevät sitä, että suomalaisen tuomarin osalta tulevat ensisijaisiksi noudatettavaksi korkeimpien oikeuksien tuomarin virkojen kelpoisuusehdot. Korkeimman oikeuden jäseniksi voidaan korkeimmasta oikeudesta annetun lain (74/18) 2 §:n 1 momentin mukaan nimittää oikeamielisiä ja

lainoppineita henkilöitä, joilla on taitoa ja kokemusta tuomaritoimissa. Korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain 2 §:n 1 momentin (805/49) mukaan korkeimman hallinto-oikeuden jäseniksi voidaan nimittää oikeamielisiä ja lainoppineita henkilöitä, joilla on taitoa ja kokemusta tuomarin- tai hallintotoimissa. Vähintään puolella korkeimman hallinto-oikeuden jäsenistä tulee olla kelpoisuus tuomarin viran hoitoon. Käytännössä EY:n tuomioistuimen tuomarit ovat olleet taustaltaan lähinnä tuomareita, virkamiehiä, asianajajia ja professoreita.

31 artikla. Artikla sisältää Rooman sopimuksen 169 artiklaa vastaavat määräykset EFTAn valvontaviranomaisen mahdollisuudesta saattaa EFTA:n tuomioistuimen käsiteltäväksi EFTA-valtion menettely, joka on ETA-sopimuksen tai EFTAn valvontaviranomaisesta ja tuomioistuimesta tehdyn sopimuksen vastainen. Artikla ei koske tapauksia, joiden osalta sopimuksessa on erityismääräykset sovellettavasta valvontamenettelystä. Tällaisesta erityismenettelystä määrätään valtion tukien valvonnan osalta pöytäkirjassa 3.

EY:ssä ei se, että jäsenvaltion viranomaisten menettelyä vastaan voidaan käyttää kansallisia oikeussuojakeinoja, estä Rooman sopimuksen 169 artiklassa tarkoitettua valvontamenettelyn aloittamista. Se, että EFTA-valtion toimenpiteeseen voidaan puuttua kansallisin menettelyin, ei liioin ole este sille, että EFTAn valvontaviranomainen aloittaa artiklassa tarkoitettua menettelyä.

EY:ssä on katsottu, että Rooman sopimuksen 169 artiklassa tarkoitettu menettely jäsenvaltioita vastaan voidaan nostaa riippumatta siitä, mikä asianomaisen jäsenvaltion valtiolin tai viranomaisen on syyllistynyt jäsenyysselvityksen vastaiseen menettelyyn. Jäsenvaltio ei siten voi vedota sisäisen lainsäädäntönsä toimivalta- tai menettelysääntönsä rikkomuksen oikeuttavana perusteluna. Jäsenvaltio on siten vastuussa lainsäätäjän, hallituksen ja valtiollisten viranomaisten toiminnan lisäksi myös kunnallisten viranomaisten tai itsenäisten tuomioistuinten toiminnasta, joskaan tuomioistuinten päätöksien perusteella ei käytännössä ole ryhdytty menettelyyn jäsenvaltiota vastaan.

Jos valvontaviranomainen katsoo EFTA-valtion syyllistyneen mainittujen sopimusten vastaiseen menettelyyn, se antaa artiklan 1 kohdan mukaan asiasta lausunnon. Lausunto on perus-

teltava ja valtiolle, jota asia koskee, on ensin varattava tilaisuus esittää huomautuksensa väitetyistä rikkomuksista.

EY:ssä komissio aloittaa Rooman sopimuksen 169 artiklassa tarkoitettua menettelyn toimittamalla asianomaiselle jäsenvaltiolle huomautuskirjeen rikkomuksen johdosta. Huomautuskirjeen esittämiselle ei ole säädetty määräaika.

Jäsenvaltiolle annetaan huomautuskirjeessä yleensä kahden kuukauden määräaika komission esittämiin huomautuksiin vastaamista varten. Perusteltu lausunto jäsenvaltion menettelystä voidaan antaa vasta määräajan päätyttyä. Käytännössä suuri osa tapauksista ratkaistaan jäsenvaltioiden ja komission neuvotteluin ilman, että komissiolla olisi tarvetta antaa perusteltu lausunto asiassa.

Artiklan 2 kohdan mukaan EFTAn valvontaviranomainen voi saattaa asian EFTAn tuomioistuimen käsiteltäväksi, jos asianomainen EFTA-valtio ei EFTAn valvontaviranomaisen lausunnossa asetetussa määräajassa noudata lausuntoa.

EY:ssä komissio antaa 169 artiklassa tarkoitettua perustellun lausunnon, jos asianomainen jäsenvaltio ei ole antanut komissiota tyydyttävää vastausta komission huomautuskirjeeseen. Komissio täsmentää lausunnossaan, miltä osin ja millä perusteilla se katsoo jäsenvaltion rikokan jäsenyysselvitysteitaan. Lausunnossa jäsenvaltiolle varattava määräaika tilanteen korjaamiseksi on yleensä 2—3 kuukautta. Jos jäsenvaltio ei korjaa tilannetta, komissio voi halutessaan saattaa asian tuomioistuimen käsiteltäväksi määräajan päätyttyä. Komissio ei voi saattaa asiaa tuomioistuimen käsiteltäväksi laajemmalti tai muilla perusteilla kuin sitä on käsitelty komission lausunnossa. Jos jäsenvaltio noudattaa komission lausuntoa määräajassa, komissio ei voi viedä asiaa tuomioistuimeen. Jos jäsenvaltion menettely voi aiheuttaa peruuttamattomia vahinkoja, komissio voi asettaa edellä mainitut määräajat lyhyemmiksi. Se voi myös pyytää tuomioistuinta ryhtymään väliaikaisiin toimenpiteisiin asiassa.

Komission valvontamenettely Rooman sopimuksen 169 artiklan perusteella pohjautuu usein yritysten tai yksityisten kansalaisten komissiolle tekemiin valituksiin. Yksityinen taho ei kuitenkaan tule asianosaiseksi menettelyyn eikä sillä ole oikeutta saada tietoonsa komission ja asianomaisen jäsenvaltion välistä kirjeenvaihtoa. Komissiolla on todistustaakka sen

suhteen, että jäsenvaltio on rikkonut jäsenyysvelvoitteitaan. Jos jäsenvaltio ei anna tuomioistuimen pyytämiä selvityksiä, tuomioistuin voi ratkaista asian komission esittämän näytön perusteella (ks. tapaus 272/86, komissio v. Kreikka).

Mitä edellä on esitetty Rooman sopimuksen 169 artiklassa tarkoitetusta menettelystä, soveltuu myös EFTAn valvontaviranomaisen artiklan perusteella toteuttamaan valvontamenettelyyn. EFTAn tuomioistuimen mahdollisuudesta määrätä väliaikaisista toimenpiteistä määrätään sopimuksen 41 artiklassa.

32 artikla. Artiklan mukaan EFTAn tuomioistuimella on toimivalta ratkaista EFTA-valtioiden väliset riidat, jotka koskevat ETA-sopimuksen, EFTAn pysyvistä komiteasta tehdyn sopimuksen sekä EFTAn valvontaviranomaisesta ja EFTAn tuomioistuimesta tehdyn sopimuksen tulkintaa ja soveltamista. Vaikka ETA-sopimuksen 111 artiklan sanamuoto ei sinänsä sulje pois tällaista EFTA-valtioiden välisten riitujen käsittelyä ETA:n sekakomiteassa siltä osin kuin ne koskevat ETA-sopimuksen tulkintaa ja soveltamista, on tämän artiklan sekä ETA-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan nojalla katsottava, että EFTA-tuomioistuimella on ensisijainen tuomiovalta tällaisten EFTA-valtioiden välisten erimielisyyksien osalta. Artikla vastaa asiasisällöltään Rooman sopimuksen 170 artiklan 1 kohtaa. Artiklassa ei ole kuitenkaan asetettu EFTA-valtion nostaman kanteen edellytykseksi sitä, että asia saatettaisiin ensiksi EFTAn valvontaviranomaisen käsiteltäväksi.

Artiklassa ei ole asetettu EFTA-valtiota vastaan nostettavan kanteen edellytykseksi sitä, että kantajana olevalla EFTA-valtiolla olisi erityinen intressi asiassa. EFTA-valtio voi siten nostaa kanteen toista EFTA-valtiota vastaan sillä perusteella, että tämän lainsäädäntö on ristiriidassa ETA-sopimuksen kanssa, vaikka ristiriidasta ei aiheutuisikaan haittaa ensiksi mainitun valtion kansalaisille tai yrityksille.

EY:ssä ovat Rooman sopimuksen 170 artiklan nojalla nostettavat kanteet erittäin harvinaisia ja ainoastaan yhdessä tapauksessa asia on edennyt tuomioistuimen ratkaisuun saakka (ks. tapaus 141/78, Ranska v. Yhdistynyt Kuningaskunta). Tämä johtuu siitä, että jäsenvaltio voi kääntymällä komission puoleen saattaa toisen jäsenvaltion jäsenyysvelvoitteiden vastaisen toiminnan käsiteltäväksi Rooman sopimuksen 169 artiklan mukaisessa menettelyssä, jolloin se välttää kanteen itsenäisestä ajamisesta

ta asianomaisten jäsenvaltioiden kahdenvälisille suhteille aiheutuvat ongelmat. Sen sijaan on yleistä, että jäsenvaltiot ovat joko kantajan tai vastaajan puolella väliintulijoina komission ja jäsenvaltion välisessä oikeudenkäynnissä.

33 artikla. Artiklan mukaan on niiden EFTA-valtioiden, joita asia koskee, toteutettava tuomioistuimen päätösten noudattamiseksi tarvittavat toimenpiteet. Artikla vastaa asiasisällöltään Rooman sopimuksen 171 artiklaa.

EY:n tuomioistuin on tulkinnut Rooman sopimuksen 171 artiklaa siten, että velvoite tuomioistuimen päätöksen noudattamiseksi tarvittavien toimenpiteiden toteuttamiseen koskee kaikkia jäsenvaltioiden valtioelimiä niiden toimivaltaan kuuluvissa asioissa (ks. tapaukset 314—316/71 ja 83/82, Waterkeyn). Jäsenvaltioiden tuomioistuinten ja viranomaisten on siten otettava huomioon tuomioistuimen ratkaisu omassa toiminnassaan. Jos tuomioistuin on todennut jäsenvaltion lainsäädännön yhteisön oikeuden vastaiseksi, on jäsenvaltion lainsäätäjän tehtävänä poistaa ristiriita. EY:n tuomioistuin ei voi julistaa jäsenvaltion lainsäädäntöön kuuluvaa säännöstä pätemättömäksi, mutta yhteisön oikeuden ensisijaisuudesta seuraa se, etteivät jäsenvaltion tuomioistuimet saa soveltaa kansallista säännöstä siltä osin kuin se on ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa.

EFTAn tuomioistuimen päätökset saattavat johtaa siihen, että Suomi on velvollinen muuttamaan lainsäädäntöään. Näiltä osin EFTAn tuomioistuimen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen toimivallat muistuttavat toisiaan. Perustuslakivaliokunta on katsonut (PeVL 2/1990 vp) Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomiovallan tunnustamisen edellyttävän voimaansaattamislain käsittelyä perustuslainsäätämisyjärjestyksessä.

EY:n jäsenvaltiot ovat aikaisemmin sangen tunnollisesti noudattaneet EY:n tuomioistuimen ratkaisuja. Nytemmin on kuitenkin yleistynyt se, ettei tuomioistuimen ratkaisua noudateta, minkä on johtanut siihen, että komissio on nostonut tällä perusteella Rooman sopimuksen 169 artiklassa tarkoitetun kanteen asianomaista jäsenvaltiota vastaan.

Rooman sopimus ei nykyisin mahdollista sanktioiden kohdistamista jäsenvaltioon, joka ei noudata tuomioistuimen ratkaisuja. Maastrichtin sopimuksella Rooman sopimuksen 171 artiklaan tehdään kuitenkin muutos, joka antaa tuomioistuimelle mahdollisuuden määrätä sakkoja jäsenvaltiolle tällaisessa tilanteessa.

EFTAn tuomioistuimella ei sen sijaan ole mahdollisuutta määrätä sanktioita EFTA-valtioille. Sen sijaan EFTAn valvontaviranomainen voi 31 artiklan perusteella nostaa uudelleen kanteen EFTA-valtiota vastaan, jos asianomainen EFTA-valtio ei noudata EFTAn tuomioistuimen päätöstä. Tuomioistuimen päätös jää jälkimmäisessäkin oikeudenkäynnissä kuitenkin luonteeltaan vain toteavaksi.

34 artikla. Artiklassa määrätään EFTA-valtioiden tuomioistuinten mahdollisuudesta pyytää EFTAn tuomioistuimelta lausuntoja ETA-sopimuksen tulkinnasta. Artiklan 1 kohdan mukaan EFTAn tuomioistuimella on toimivalta antaa neuvoa-antavia lausuntoja ETA-sopimuksen tulkinnasta. Artiklan 2 kohdan mukaan EFTA-valtion tuomioistuin voi pyytää EFTAn tuomioistuinta antamaan lausunnon ETA-sopimuksen tulkinnasta, jos kyseinen kansallinen tuomioistuin pitää sitä tarpeellisena. Artiklan 3 kohdan mukaan EFTA-valtiot voivat kansallisessa lainsäädännössään rajata oikeuden lausuntojen pyytämiseen koskemaan tuomioistuinta, joiden päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta.

Artiklan esikuvana on Rooman sopimuksen 177 artikla. Siinä määrätään EY:n tuomioistuimen oikeudesta antaa ennakkoratkaisuja jäsenvaltioiden tuomioistuimissa esille nousevissa kysymyksissä, jotka koskevat Rooman sopimuksen tulkintaa taikka EY-säädösten tulkintaa tai pätevyyttä. Erityisesti eräät artiklan soveltamisen kannalta keskeiset käsitteet ovat yhdenmukaisia Rooman sopimuksen 177 artiklan kanssa. Toisaalta artiklassa säännelty kansainvälisen ja kansallisen tason lainkäyttöelimen yhteistoimintajärjestely poikkeaa keskeisiltä periaatteiltaan Rooman sopimuksen 177 artiklasta.

Artiklassa tarkoitettujen lausunnon voi pyytää EFTA-valtion tuomioistuin. Rooman sopimuksen 177 artiklan ranskankielisessä tekstissä käytetään tältä osin ilmaisua "une juridiction", joka on ymmärrettävä pikemmin aineellisoikeudelliseksi käsitteeksi tarkoittaen muodollisen tuomioistuimen käsitteen lisäksi myös muita itsenäisiä lainkäyttöelimiä. Vastaavassa englanninkielisessä tekstissä käytetään ilmaisua "courts and tribunals", joka kattaa varsinaisten tuomioistuinten lisäksi esimerkiksi Yhdistyneessä kuningaskunnassa lukuisat erityiset lainkäyttöelimet. Rooman sopimuksen saksankielisessä tekstissä käytettävä ilmaus ("ein Gericht") samoin kuin tanskankielisessä tekstissä

käytettävä ilmaus ("en ret") viittaa kielellisesti muodollisestikin tuomioistuimeksi järjestettyyn lainkäyttöelimeen.

EY:n tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan Rooman sopimuksen 177 artiklassa on käsitteellä tuomioistuin oma yhteisön oikeuden mukainen sisältönsä, joka ei ole välttämättä yhdenmukainen jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön mukaisen tuomioistuimen käsitteen kanssa. Tuomioistuinta Rooman sopimuksen 177 artiklassa tarkoitettuna merkityksessä voivat siten olla myös muut kuin muodollisissa mielessä tuomioistuimeksi järjestetyt toimielimet. Tähän arvioon vaikuttavat muun muassa seuraavat seikat: toimielimen toiminnan perustuminen lakiin, toimielimen pysyvä luonne, toimielimessä noudatettavan menettelyn samankaltaisuus varsinaisten tuomioistuinten menettelyn kanssa, jäsenten asema, toimielimen ratkaisutoiminnan perustuminen oikeussäännösten soveltamiseen, toimielinten ratkaisujen sitova luonne vastakohtana pelkille sosituksille sekä toimielimen asema pakollisena lainkäyttöelimenä asianomaisella alalla.

Artiklan samoin kuin ETA-sopimuksen 107 artiklan ja pöytäkirjan 34 suomenkielisessä tekstissä käytetään Rooman sopimuksen 177 artiklaa vastaavien sopimuskohtien osalta käsitettä tuomioistuin ja niiden ruotsinkielisessä tekstissä vastaavasti ilmaisua "en domstol", koska näissä kielissä ei ole riittävän täsmällistä aineelliseen tuomioistuimen käsitteeseen viittaavaa termiä. Ratkaisu vastaa Rooman sopimuksen saksan- ja tanskankielisiä tekstejä. Artiklaa ja edellä mainittuja muita sopimusmääräyksiä sovellettaessa käsitteelle tuomioistuin on lähtökohtaisesti annettava sama merkityssisältö kuin Rooman sopimuksessa.

Artiklassa tarkoitettuja tuomioistuinta ovat Suomessa hallitusmuodon 2 §:n 4 momentissa ja V luvussa tarkoitettujen yleisten tuomioistuinten, hallintotuomioistuinten ja erikoistuomioistuinten. Myös eräitä lainkäyttöasioiden käsittelyä varten perustettuja erityisiä viranomaisia, jotka eivät muodollisesti ole tuomioistuinta, on pidettävä artiklassa tarkoitettuina tuomioistuinta.

ETA-sopimuksen soveltamisen kannalta merkittäviä esimerkkejä tällaisista itsenäisistä lainkäyttöelimistä voivat olla sairasvakuutuslain 51 §:ssä tarkoitettu tarkastuslautakunta, tapaturmavakuutuslain 53 §:ssä tarkoitettu tapaturmalautakunta, työeläkelain 20—22 §:ssä

tarkoitettu eläketurvakeskuksen yhteydessä oleva eläkelautakunta sekä kilpailuneuvosto.

Artiklassa tarkoitettuina tuomioistuimina ei sen sijaan voitane pitää sellaisia lautakuntanimisiä muutoksenhakuelimiä, jotka ovat vain tietyn hallintoviranomaisen erityisiä päätöksentekokokoonpanoja. Tällaisia lautakuntia on perustettu eräisiin keskusvirastoihin kuten tullihallitukseen (tullilautakunta), maatilahallitukseen (valituslautakunta) ja työsuojeluhallitukseen (valvontalautakunta). Se, että hallintoviranomainen, esimerkiksi ministeriö, keskusvirasto tai lääninhallitus, käsittelee hallintolainkäytön järjestyksessä valitusasioita, ei tee viranomaisesta artiklassa tarkoitettua tuomioistuinta. Patentti- ja rekisterihallituksen sisäiseen muutoksenhakujärjestelyyn liittyvä valitusosasto ei liioin ole artiklassa tarkoitettu tuomioistuin. Tätä arviota ei muuttane 20 päivänä maaliskuuta 1992 annetussa hallituksen esityksessä (HE 25/1992 vp) ehdotettu uudistus valitusosaston muuttamisesta valituslautakunnaksi.

Työneuvostosta ja työsuojelun poikkeusluvista annetussa laissa (608/46) säädetty työneuvosto on työministeriön alainen erityiselin. Työneuvoston tehtävänä on lain 10 e §:n (26/79) mukaan ratkaista poikkeuslupa-asioissa tehtäviä valituksia. Työneuvoston päätöksiin ei lain 13 §:n mukaan voida hakea muutosta valittamalla. Neuvoston jäsenen tulee lain 14 §:n mukaan vannon tuomarin vala. EY:n tuomioistuimen mukaan tuomioistuimen käsitettä Rooman sopimuksen 177 artiklassa ei saa tulkita niin suppeaksi, että se käytännössä sulkisi tietyt yhteisön säädöksillä säännellyt asiaryhmät ennakkoratkaisumenettelyn ulkopuolelle (ks. tapaus 246/80, Broekmeulen). Tämän valossa ei ole poissuljettua, että työneuvostoa pidettäisiin artiklassa tarkoitettuna tuomioistuimena.

EY:n tuomioistuimen oikeuskäytännössä ei yksityisten asianosaisten välisiä välimiesoikeuksia ole pidetty Rooman sopimuksen 177 artiklassa tarkoitettuina jäsenvaltioiden tuomioistuimina (ks. tapaus 102/81, Nordsee). Näin ollen välimiesmenettelystä annetussa laissa (46/28) tarkoitettut välimiehet eivät voi pyytää EFTAn tuomioistuimelta lausuntoja artiklan nojalla. Sen sijaan lakisääteiset välimiesoikeudet samoin kuin muut viranomaisten tunnustamat luonteeltaan pysyvät välimiesoikeudet voivat olla artiklassa tarkoitettuja tuomioistuinta. Esimerkiksi tapauksessa 109/88, HK v.

Dansk Arbejdgiverforening pidettiin Tanskan työehtosopimuslainsäädännön mukaista sovintotuomioistuinta Rooman sopimuksen 177 artiklassa tarkoitettuna tuomioistuimena. Suomen lainsäädännössä on eräitä säännöksiä pakollisesta välimiesmenettelystä. Nämä välimiesoikeudet eivät kuitenkaan ole pysyviä vaan ne nimetään erikseen asianomaisen riidan ratkaisemista varten. Onko tällaisilla lakisääteisillä mutta tilapäisillä välitysoikeuksilla oikeus pyytää lausuntoa EFTAn tuomioistuimelta, jää ratkaistavaksi tuomioistuimen käytännössä.

Artiklan mukaan EFTAn tuomioistuin voi antaa neuvoa-antavan lausunnon ETA-sopimuksen tulkinnasta. Toisin kuin EY:ssä EFTAn tuomioistuin ei sen sijaan voi antaa lausuntoa ETA:n tai EFTAn toimielimien antamien luonteeltaan säädöksiä vastaavien päätösten pätevyydestä. EY:n tuomioistuin antaa Rooman sopimuksen mukaan ennakkoratkaisun (statuer, à titre préjudiciel, give preliminary rulings) kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa. EY:n tuomioistuimen antama ennakkoratkaisu tulkitaan EY:ssä kansallista tuomioistuinta sitovaksi, koska kyse on kansallisen tuomioistuimen ja EY:n tuomioistuimen välisestä toimivallanjaosta siten, että yhteisön oikeuteen liittyvissä tulkintakysymyksissä tuomiovalta on yhteisön tuomioistuimella. EFTAn tuomioistuimen lausunnot ovat sen sijaan artiklan mukaan nimenomaisesti neuvoa-antavia, mikä antaa kansalliselle tuomioistuimelle periaatteessa oikeuden päätyä myös EFTAn tuomioistuimen kannasta poikkeavaan tulkintaan. Tämä merkitsee samalla sitä, ettei EFTAn tuomioistuimelle tältä osin siirretä EFTA-valtioiden tuomioistuimilta tuomiovaltaa. Käytännössä EFTA-valtioiden tuomioistuimet tuskin pitävät aiheellisena poiketa EFTAn tuomioistuimen lausunnoissa omaksutusta tulkinnasta, jollei siihen ole erityisiä perusteita.

Artiklan 2 kohdan määräys kansallisen tuomioistuimen oikeudesta pyytää lausuntoa EFTAn tuomioistuimelta vastaa asiasisällöltään Rooman sopimuksen 177 artiklan 2 kohtaa. Määräyksen mukaan kansallinen tuomioistuin harkitsee, onko lausunnon pyytäminen tarpeellista asian ratkaisemisen kannalta ja mistä kysymyksistä lausuntoa pyydetään. Kysymyksen on liityttävä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevaan asiaan, joten lausuntoa ei voida pyytää abstrakteista oikeuskysymyksistä, jotka eivät ole käsiteltävänä tuomioistuimessa. Lausuntoa ei liioin voida pyytää näyttökysymyk-

sistä. Sen sijaan lausuntoa voidaan pyytää ETA-sopimuksen tulkintaan liittyvistä todistustaakaan jakoa koskevista kysymyksistä. Todistustaakaan jakoa koskevat kysymykset voivat liittyä esimerkiksi tavaroiden vapaan liikkuvuuden osalta poikkeuksellisissa olosuhteissa mahdollisiin rajoituksiin. On huomattava, että lausuntoa ei voida pyytää kansallisen lainsäädännön tulkinnasta vaan pelkästään ETA-sopimuksen tulkinnasta. Kansallisen tuomioistuimen ratkaistavaksi jää siten se, mitä johtopäätöksiä EFTAn tuomioistuimen lausunnosta on tehtävä kansallisen oikeuden soveltamisen kannalta.

Kansallinen tuomioistuin määrittää lausuntopyynnössään ne kysymykset, joiden osalta lausuntoa pyydetään. EY:n tuomioistuin on kuitenkin pitänyt usein tarpeellisena muotoilla kansallisen tuomioistuimen esittämät kysymykset uudelleen taikka yhdistellä tai jaotella niissä tarkoitettuja oikeuskysymyksiä eri tavalla kuin kansallinen tuomioistuin. Kansallinen tuomioistuin päättää itse, missä vaiheessa oikeudenkäyntiä se pyytää lausuntoa EFTAn tuomioistuimelta. EY:n tuomioistuin on pitänyt kuitenkin tarkoituksenmukaisena, ettei siltä pyydetä ennakkoratkaisua ennen kuin on saatu selvyys jutun näyttökysymyksistä ja sovellettavan kansallisen lainsäädännön tulkinnasta ja kysymyksen kohteena oleva yhteisön oikeuteen liittyvä tulkintakysymys on täsmennetty.

Roman sopimuksen 177 artikla ei aseta estettä sille, että kansallisen tuomioistuimen päätökseen pyytää ennakkoratkaisua EY:n tuomioistuimelta haetaan muutosta ylemmältä kansalliselta oikeusasteelta. EY:n tuomioistuin jatkaa asian käsittelyä kuitenkin siihen saakka, kunnes alemman kansallisen tuomioistuimen päätös pyytää ennakkoratkaisua on kumottu. Artikla ei aseta estettä sille, että EFTA-valtion tuomioistuimen päätös pyytää lausuntoa on kansallisen muutoksenhakumenettelyn kohteena. Suomen osalta erillinen valitus alioikeuden tai läänioikeuden oikeudenkäynnin aikana tekemästä päätöksestä pyytää lausuntoa EFTAn tuomioistuimelta ei ottaen huomioon oikeudenkäymiskaaren 25 luvun 2 §:n 2 momentin säännökset ja yleiset hallintolainkäyttöä koskevat periaatteet tule kysymykseen, koska tuomioistuimen välitoimista voidaan yleensä valittaa vain, jos valitus on erikseen sallittu.

Artiklan 3 kohdan mukaan EFTA-valtio voi lainsäädännössään rajoittaa lausuntojenpyytämisoikeuden koskemaan tuomioistuinta, joi-

den päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta. Roman sopimuksen 177 artiklan 3 kohdassa on vastaaville kansallisille tuomioistuimille asetettu velvollisuus pyytää ennakkoratkaisua. EY:ssä Roman sopimuksen 177 artiklan 3 kohdan määräysten on katsottu koskevan tuomioistuinta, joiden päätöksiin ei kyseisessä asiassa enää voida hakea muutosta. Muutoksenhakumahdollisuus on siten arvioitava konkreettisesti käsiteltävän asian mukaan eikä abstraktisti asianomaiseen tuomioistuimeen yleensä sovellettavien muutoksenhakusääntöjen perusteella. Mahdollisuus ylimääräiseen muutoksenhakuun ei riitä poistamaan tuomioistuimelta velvollisuutta hakea ennakkoratkaisua. Suomessa ei ole tarkoitus rajoittaa alempien tuomioistuimen mahdollisuutta pyytää lausuntoja EFTAn tuomioistuimelta. Näin ollen kysymys siitä, minkä tuomioistuimen osalta mahdollisuutta hakea muutosta ei konkreettisesti tapauksessa enää ole käytettävissä, ei ole Suomen osalta ajankohtainen. Koska artiklassa ei määrätä millekään EFTA-valtion tuomioistuimelle velvollisuutta pyytää lausuntoa EFTAn tuomioistuimelta, ei Roman sopimuksen 177 artiklan soveltamisessa esille noussut kysymys siitä, milloin ennakkoratkaisu on tarpeeton oikeuskysymyksen selvyden takia (*acte clair* -doktriini), tule arvioitavaksi artiklaa sovellettaessa.

35 artikla. Artiklan mukaan EFTAn tuomioistuimella on täysi harkintavalta EFTAn valvontaviranomaisen määräämien seuraamusten osalta. EFTAn valvontaviranomaisella on pöytäkirjan 4 mukaan toimivalta määrätä yrityksille ja niiden yhteenliittymille sakkoja ja uhkasakkoja ETA-sopimuksen kilpailusääntöjen rikkomisesta. EFTAn valvontaviranomaisella on myös ETA-sopimuksen liitteessä XIII mainitun syrjinnän poistamisesta kuljetusehdoista ja tariffeissa annetun asetuksen (ETY) N:o 11/60 nojalla oikeus määrätä sakkoja ja seuraamusmaksuja.

Artiklan esikuvana on Roman sopimuksen 172 artikla, jonka mukaan neuvoston asetuksilla voidaan EY:n tuomioistuimelle antaa täysi harkintavalta kyseisissä asetuksissa säädettyjen seuraamusten osalta. Käsite täysi harkintavalta (*pleine juridiction*) on peräisin Ranskan oikeudesta, ja sillä tarkoitetaan tuomioistuimen oikeutta muuttaa valituksen kohteena olevaa päätöstä vastakohtana pelkälle oikeudelle kumota se.

EFTAn tuomioistuin voi siten artiklan no-

jalla kumota EFTAn valvontaviranomaisen määräämän sakon, uhkasakon tai seuraamusmaksun, alentaa sitä taikka vahvistaa sen. Niiden EY:n kilpailuasetusten mukaan, joiden sisältö on toistettu pöytäkirjassa 4, tuomioistuin voisi periaatteessa myös korottaa valvontaviranomaisen määräämää seuraamusta. Yleisten muutoksenhakuperiaatteiden mukaan tuomioistuin ei kuitenkaan voi vastoin asianosaisten vaatimuksia korottaa valvontaviranomaisen päätöksissä määrättyjä seuraamuksia. EFTAn valvontaviranomainen ei päätöksestään tehtyä valitusta käsiteltäessä voine esittää seuraamusten ankaroittamista. Tämän takia tuomioistuin ei käytännössä voi päätyä ratkaisuun, jossa se korottaisi yritykselle tai niiden yhteenliittymälle EFTAn valvontaviranomaisen päätöksessä määrättyjä seuraamuksia.

36 artikla. Artiklassa määrätään mahdollisuudesta nostaa EFTAn tuomioistuimessa kanne EFTAn valvontaviranomaisen päätöksistä. Artikla vastaa periaatteiltaan Rooman sopimuksen 173 ja 174 artiklaa. Sen käyttöala on kuitenkin olennaisesti suppeampi kuin mainittujen Rooman sopimuksen määräysten, jotka sääntelevät EY:ssä neuvoston ja komission päätöksenteon laillisuusvalvontaa.

Artiklan 1 kohdan mukaan EFTAn tuomioistuimella on toimivalta tutkia EFTA-valtion kanne EFTAn valvontaviranomaisen päätöstä vastaan. Kanneperusteina tulevat kysymykseen Rooman sopimuksen 173 artiklan 1 kohdassa mainitut, ranskalaiseen hallinto-oikeuteen perustuvat puuttuva toimivalta, olennainen menettelyvirhe, se, että päätös on sisällöltään virheellinen, ja harkintavallan väärinkäyttö. Toimivallan puuttumisen nojalla voidaan nostaa kanne esimerkiksi sellaista EFTAn valvontaviranomaisen päätöstä vastaan, jonka tekeminen kuuluu EFTAn pysyvän komitean päätösvaltaan. Olennainen menettelyvirhe voi liittyä esimerkiksi tapauksiin, jossa EFTAn valvontaviranomainen on laiminlyönyt pöytäkirjassa 3 määrätyn jäsenvaltion kuulemisen valtiotuokiasiaassa. Päätös on sisällöltään virheellinen, jos se on ETA-sopimuksen, EFTAn valvontaviranomaisesta ja tuomioistuimesta tehdyn sopimuksen tai niiden soveltamista koskevan oikeussäännön vastainen. Harkintavallan väärinkäyttö on kysymyksessä silloin, kun EFTAn valvontaviranomaisen voidaan objektiivisten seikkojen perusteella katsoa tehneen päätöksensä muussa kuin siinä tarkoituksessa, jota varten sille on annettu toimivalta asiassa.

EY:n tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan harkintavallan väärinkäytön käsitteellä (*détournement de pouvoir, Ermessensmissbrauch*) on Rooman sopimuksen 173 artiklassa itsenäinen, jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksistä riippumaton sisältönsä. Tämä perustuu siihen, että tämän käsitteen sisältö yhteisön oikeuteen keskeisesti vaikuttaneissa Ranskan ja Saksan hallinto-oikeudessa on jossain määrin erilainen.

EFTAn valvontaviranomaisen EFTA-valtioille osoittamat päätökset perustuvat pääosin 31 artiklaan, jonka 2 kohdan mukaan EFTAn valvontaviranomaisen asiana on saattaa päätöksensä EFTAn tuomioistuimen tutkittavaksi, jos asianomainen EFTA-valtio ei noudata valvontaviranomaisen päätöstä. Näin ollen tämän artiklan mukainen kanne tulee kysymykseen lähinnä EFTAn valvontaviranomaisen pöytäkirjojen 2 ja 3 nojalla tekemien päätösten nojalla.

Artiklan 2 kohdan mukaan luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi 1 kohdassa määrätyn edellytyksin nostaa kanteen hänelle osoitetusta EFTAn valvontaviranomaisen päätöksestä taikka toiselle henkilölle osoitetusta päätöksestä, jos päätös koskee ensin mainittua henkilöä suoraan ja erikseen. Esimerkki henkilölle suoraan osoitetuista päätöksistä ovat EFTAn valvontaviranomaisen kilpailuasioissa tekemät päätökset, joiden laillisuuden asianosaiset yritykset voivat saattaa EFTAn tuomioistuimen tutkittavaksi.

Lähinnä kilpailuasioissa valvontaviranomaisen päätökset voivat koskea ”suoraan ja erikseen” muitakin kuin sitä, jolle päätös on osoitettu. Jos nimittäin muu kuin päätöksen kohteena oleva on erityisten yksilöllisten ominaisuuksiensa tai erityisten tosiasiallisten olosuhteiden vuoksi asiallisesti sellaisessa asemassa, että päätös vaikuttaa hänen oikeudelliseen asemaansa yhtäläisesti kuin sen asemaan, jolle päätös on varsinaisesti osoitettu, voidaan katsoa, että tällainen muulle henkilölle osoitettu päätös koskee suoraan ja erikseen myös häntä. Päätöksen kohteena olevan yrityksen kilpailijoilla voi siten olla oikeus saattaa tuomioistuimeen käsiteltäväksi valvontaviranomaisen kilpailuasioissa tekemä päätös. Sama voi koskea valvontaviranomaisen EFTA-valtioita vastaan julkisten hankintojen ja valtion tukien osalta tekemiä päätöksiä. Esimerkiksi tapauksessa, jossa komissio on kieltänyt jäsenvaltiota antamasta tukea tietyille yritykselle, asianomainen yritys voi EY:n tuomioistuimen oikeuskäy-

tännön mukaan saattaa komission päätöksen laillisuuden tuomioistuimen tutkittavaksi (ks. tapaus 730/79, Philip Morris).

Artiklan 3 kohdassa määrätään kanneajoista, joissa 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut kanteet on nostettava. Määräaika on kaksi kuukautta toimenpiteen julkaisemisesta tai siitä, kun se on annettu kantajalle tiedoksi. Jos toimenpidettä ei ole julkaistu tai annettu kantajalle tiedoksi, kanneaika luetaan ajankohdasta, jolloin kantaja sai tiedon toimenpiteestä. Kohdassa määrättyt kanneajat ovat samat kuin Rooman sopimuksen 173 artiklan 3 kohdassa. ETA-sopimuksessa ei ole yleistä määräystä siitä, että EY:n määräaikoja, päivämääriä ja määräpäiviä koskevaa asetusta (ETY, Euratom) N:o 1182/71 sovellettaisiin kaikkiin ETA-sopimuksessa ja EFTAn valvontaviranomaisesta ja tuomioistuimesta tehdyssä sopimuksessa mainittuihin ajanmääreisiin. Kyseinen asetus on sen sijaan mainittu julkisia hankintoja koskevassa ETA-sopimuksen liitteessä XVI. Näin ollen kysymys artiklassa mainittujen määräaikojen laskemisesta jää ratkaistavaksi EFTAn tuomioistuimen oikeuskäytännössä.

Artiklan 4 kohdan mukaan EFTAn valvontaviranomaisen päätös julistetaan mitättömäksi, jos kanne todetaan oikeaksi. Määräys vastaa Rooman sopimuksen 174 artiklan 1 kohtaa. EFTAn tuomioistuimen päätös todeta EFTAn valvontaviranomaisen päätös mitättömäksi vaikuttaa taannehtivasti eli päätös katsotaan alunperin pätemättömäksi. Henkilöllisesti mitättömyys on ehdotonta eli siihen voivat vedota kaikki. EFTAn valvontaviranomaisella on 38 artiklan 1 kohdan nojalla velvollisuus toteuttaa kaikki toimenpiteet, jotka ovat tarpeen mitättömäksi todetun päätöksen vaikutusten poistamiseksi.

37 artikla. Artiklassa määrätään mahdollisuudesta nostaa EFTAn valvontaviranomaista vastaan kanne sillä perusteella, että tämä on laiminlyönyt sellaisen toimen, johon se olisi velvollinen ETA-sopimuksen tai EFTAn valvontaviranomaisesta ja EFTAn tuomioistuimesta tehdyn sopimuksen nojalla. Tällaisen laiminlyöntikanteen (passiviteettikanne) voi artiklan 1 kohdan mukaan nostaa EFTA-valtio. Artiklan 2 kohdan mukaan kanteen käsittelyn edellytyksenä on se, että EFTAn valvontaviranomaista on ensiksi kehotettu suorittamaan toimi. Jollei EFTAn valvontaviranomaisen kahden kuukauden kuluessa mainitusta kehoituksesta ole määritellyt kantaansa, kanne voi-

daan panna vireille uuden kahden kuukauden määräajan kuluessa. Artiklan 3 kohdan mukaan luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi 1 ja 2 kohdassa määrätyn edellytyksin kannel-la EFTAn tuomioistuimelle siitä, että EFTAn valvontaviranomainen on jättänyt tekemättä jonkin kyseiselle henkilölle osoitettavan päätöksen. Artikla vastaa sisällöltään Rooman sopimuksen 175 artiklaa.

Artiklaa sovelletaan tapauksissa, joissa EFTAn valvontaviranomainen on laiminlyönyt tietyn toimen, ja se on oikeudellisesti velvollinen ryhtymään tällaiseen toimeen. Tällaiset tapaukset liittyvät yleensä päätöksiin, jotka valvontaviranomaisen on tehtävä säädettyssä määräajassa. Artiklan 2 kohdassa tarkoitettu kannan määrittely tarkoittaa sitä, että valvontaviranomainen joko ryhtyy toimenpiteeseen tai päättää olla ryhtymättä siihen. Periaatteessa valvontaviranomaisen virheellisen menettelyn perusteella tulee siten voida nostaa joko kanne 37 artiklassa tarkoitetuilla perusteilla tai tässä artiklassa tarkoitettu passiviteettikanne. Oikeus kanteen nostamiseen passiviteetin perusteella ei merkitse sitä, että kantaja voisi pakottaa valvontaviranomaisen tekemään haluamansa päätöksen. Valvontaviranomaisen kanneaikana tekemä päätös, vaikka se olisi kantajan näkemysten vastainenkin, poistaa siten mahdollisuuden passiviteettikanteen nostamiseen (ks. tapaus 8/71, Deutscher Komponistenverband v. komissio). Artiklan 3 kohdassa määrätty edellytykset yksityisten asianosaisten kannekel-poisuuden osalta ovat kapeammat kuin 36 artiklan 2 kohdassa. EY:n tuomioistuimen oikeuskäytännön valossa on kuitenkin mahdollista tulkita määräystä laajentavasti siten, että passiviteettikanteen voisi nostaa myös sellainen luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, jota valvontaviranomaisen laiminlyönti koskee suoraan ja erikseen.

38 artikla. Artiklan 1 kohdan mukaan EFTAn valvontaviranomaisen on toteuttava tuomioistuimen päätöksen noudattamiseksi tarvittavat toimenpiteet, jos sen päätös on julistettu mitättömäksi tai jos sen on todettu syyllistyneen laiminlyöntiin. Artiklan 2 kohdan mukaan tämä velvollisuus ei kuitenkaan vaikuta niihin velvollisuuksiin, joita valvontaviranomaisella voi olla sopimussuhteen ulkopuolisen vahingon korvaamista koskevan 46 artiklan 2 kohdan perusteella. Artikla vastaa Rooman sopimuksen 176 artiklaa.

39 artikla. Artiklan mukaan EFTAn tuomioistuimella on pöytäkirjassa 7 määrätyn poikkeuksien toimivalta ratkaista 46 artiklan 2 kohdassa tarkoitettut, sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevat kanteet EFTAn valvontaviranomaista vastaan. Pöytäkirjassa 7 määrätty poikkeus koskee valvontaviranomaisen omistuksessa tai käytössä olevaan ajoneuvoon liittyviä liikennevahinkoja. Artikla vastaa sisällöltään Rooman sopimuksen 178 artiklaa.

40 artikla. Artiklan mukaan EFTAn tuomioistuimen käsiteltävänä olevalla kanteella ei ole lykkäävää vaikutusta. EFTAn tuomioistuin voi kuitenkin määrätä kanteen kohteena olevan toimen täytäntöönpanon lykättäväksi. Artikla vastaa Rooman sopimuksen 185 artiklaa. ETA-sopimuksen 110 artiklan mukaan EFTAn valvontaviranomaisen muille kuin valtioille osoittamat päätökset ovat täytäntöönpanokelpoisia ja mainitun artiklan 4 kohdan mukaan ainoastaan EFTAn tuomioistuimella on toimivalta määrätä EFTAn valvontaviranomaisen päätöksen täytäntöönpanon lykkäämisestä. Artikla voi käytännössä tulla sovellettavaksi tapauksessa, jossa yritys tai yritysten yhteenliittymä valittaa EFTAn valvontaviranomaisen päätöksestä, joka koskee ETA-sopimuksen kilpailusääntöjen soveltamista.

41 artikla. Artiklan mukaan EFTAn tuomioistuin voi päättää tarpeellisista välitoimista. Artikla vastaa Rooman sopimuksen 186 artiklaa. EY:n tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan välitoimet ovat mahdollisia, jos hakijan vaatimus pääasian suhteen ei ole ilmeisen perusteeton, jos hakijalla on kiireellinen oikeussuojan tarve ja jos välitoimenpiteet ovat luonteeltaan väliaikaisia. EY:n tuomioistuimen laaja välitoimia koskeva oikeuskäytäntö perustuu osaltaan niihin monimuotoisiin vaikutuksiin, joita yhteisön oikeudella on jäsenvaltioissa. Tämän takia kaikki ne tilanteet, joissa EY:n tuomioistuin on pitänyt mahdollisena välitoimiin ryhtymistä, eivät välttämättä tule esille EFTAn tuomioistuimessa.

42 artikla. Artiklassa määrätään, että sopimuksen pöytäkirjat ja liitteet muodostavat sopimuksen erottamattoman osan.

43 artikla. Artiklan 1 kohdan mukaan EFTAn tuomioistuimen perussääntö on pöytäkirjassa 5. Artiklan 2 kohdan mukaan tuomioistuin vahvistaa työjärjestyksensä, jotka EFTA-valtioiden hallitukset hyväksyvät yhteisellä sopimuksella.

Pöytäkirja 5 EFTAn tuomioistuimen perussäännöstä

EFTAn tuomioistuimen järjestäytymisessä ja toiminnassa noudatetaan sopimuksen lisäksi pöytäkirjassa 5 olevia määräyksiä (1 artikla). Pöytäkirjan määräykset vastaavat soveltuvin osin EY:n tuomioistuimen perussäännön määräyksiä. EY:n tuomioistuimen perussääntö on annettu Rooman sopimuksen pöytäkirjana.

Pöytäkirjan 2 artiklan mukaan kukin tuomari vannoo ennen tehtävänsä ryhtymistä julkisessa istunnossa valan, jonka mukaan hän suorittaa tehtävänsä puolueettomasti ja tunnollisesti eikä ilmaise tuomioistuimessa käytyjä keskusteluja. Valan vannomisen jälkeen tuomioistuin ratkaisee arvalla, keiden tuomareiden toimikausi päättyy ensimmäisen kolmivuotiskauden lopussa (3 artikla).

Pöytäkirjan 4 artiklassa täsmennetään tuomareiden riippumattomuusvaatimus siten, että tuomareilla ei saa olla mitään poliittista tehtävää taikka virkaa tai tointa julkishallinnossa. He eivät liioin saa harjoittaa palkallista tai palkatonta ammattitoimintaa, elleivät EFTA-valtioiden hallitukset yhteisellä sopimuksella anna siihen lupaa. Tehtävänsä ryhtyessään he antavat juhlallisen vakuutuksen siitä, että he toimikautensa aikana ja sen päätyttyä kunnioittavat tehtävästään johtuvia velvollisuuksia.

Tuomarin tehtävä päättyy, kun hän kuolee tai eroaa taikka hänen tilalleen nimitetään toinen tuomari tavallisessa järjestyksessä (5 artikla). Tuomari voidaan 6 artiklan mukaan erottaa tehtävästään taikka häneltä voidaan evätä oikeus eläkkeeseen vain tuomioistuimen täysistunnon yksimielisellä päätöksellä. Asianomainen tuomari ei saa osallistua asian käsitelyyn. Jos tuomarin tehtävä päättyy kesken hänen toimikautensa, jäljellä olevaksi toimikaudeksi nimitetään toinen tuomari (7 artikla).

Tuomioistuimen päätökset tehdään 8 artiklan mukaan läsnä olevien tuomareiden enemmistöllä. Tuomioistuimella on tuomioistuimen nimittämä kirjaaja, jonka on annettava vala (9 ja 10 artikla). Kirjaajalla on varamies ja tuomioistuimella on presidentin valvonnassa ja kirjaajan alaisina virkamiehiä ja muuta henkilöstöä (11 ja 12 artikla). Tuomarit ja kirjaajat ovat 13 artiklan mukaan velvollisia asumaan tuomioistuimen paikkakunnalla. Tuomioistuin hoitaa tehtäviään jatkuvasti (14 artikla).

Pöytäkirjan 15 artiklan mukaan tuomari ei saa osallistua asian käsitelyyn, jos hän on

aikaisemmin ollut asiassa asiamiehenä, avustajana tai edustajana taikka jos hän jossain ominaisuudessa antanut lausunnon asiassa. Tuomarin on ilmoitettava, jos hän pitää itseään esteellisenä. Asianosainen ei voi pyytää tuomioistuimen kokoonpanoa muutettavaksi tuomarin kansalaisuuden perusteella tai sen perusteella, että tuomioistuimessa ei ole samaa kansalaisuutta olevaa tuomaria kuin hän. Tuomioistuimessa käytettävistä kielistä määrätään 16 artiklan mukaan tuomioistuimen työjärjestyksessä.

EFTA-valtioita, EFTAn valvontaviranomaista, yhteisöä ja EY:n komissiota edustaa 17 artiklan mukaan kutakin tapausta varten määrätty asiamies. Hän voi käyttää avustajaa taikka sellaista asianajajaa, jolla on oikeus esiintyä jonkin ETA-sopimuksen sopimuspuolen tuomioistuimessa. Muiden asianosaisten edustajana täytyy olla asianajaja, jolla on oikeus esiintyä jonkin ETA-sopimuksen sopimuspuolen tuomioistuimessa. Asiamiehillä, avustajilla ja asianajajilla on tuomioistuimen työjärjestyksessä määrättyin edellytyksin tehtävän riippumattoman hoitamisen edellytyksenä olevat oikeudet ja vapaudet. Tuomioistuimella on työjärjestyksensä mukaisesti samat toimivaltuudet kuin tuomioistuimilla on yleensä avustajien ja asianajajien suhteen.

Käsittely EFTAn tuomioistuimessa jakaantuu 18 artiklan mukaan kirjalliseen ja suulliseen käsittelyyn. Kirjallisessa käsittelyssä asianosaisille annetaan tiedoksi asiakirjat, joihin vedotaan. Kirjaaja huolehtii tiedoksiannoista. Suullisessa käsittelyssä luetaan esittelijänä toimivan tuomarin kertomus ja tuomioistuin kuulee asiamiehiä, avustajia ja asianajajia sekä mahdollisia todistajia ja asiantuntijoita.

Asia pannaan 19 artiklan mukaan tuomioistuimessa vireille kirjaajalle osoitetulla kirjallisella hakemuksella. Kirjaaja ilmoittaa asian vireilletulosta EFTA-valtioiden hallituksille, EFTAn valvontaviranomaiselle, yhteisölle ja EY:n komissiolle, joilla on kahden kuukauden kuluessa tästä ilmoituksesta oikeus toimittaa tuomioistuimelle kirjelmia ja kirjallisia huomautuksia (20 artikla).

Pöytäkirjan 21 artiklan mukaan tuomioistuin voi vaatia asianosaisia toimittamaan kaikki haluamansa asiakirjat ja antamaan kaikki haluamansa tiedot. Tuomioistuin voi vaatia myös niitä EFTA-valtioita, jotka eivät ole asianosaisia, antamaan kaikki tiedot, joita tuomioistuin pitää asian käsittelyn kannalta tarpeellisina.

Tuomioistuin voi 22 artiklan mukaan pyytää valitsemaltaan asiantuntijalta lausunnon.

Tuomioistuin voi 23 artiklan mukaan kuulla todistajia tuomioistuimen työjärjestyksen mukaisesti. Todistajia ja asiantuntijoita voidaan 24 artiklan mukaan kuulla valallisesti niin, että he vannovat valan tuomioistuimen työjärjestyksessä määrättyllä taikka todistajan tai asiantuntijan kansallisessa lainsäädännössä säädetyllä tavalla. Tuomioistuin voi 25 artiklan mukaan määrätä, että todistajaa tai asiantuntijaa on kuultava hänen asuinpaikkansa tuomioistuimessa. Määräys lähetetään tuomioistuimen toimivaltaiselle tuomioistuimelle täytäntöön pantavaksi. EFTAn tuomioistuin vastaa kustannuksista, jollei se peri niitä asianosaisilta. Suomessa oikeusapu EFTAn tuomioistuimella annetaan sopimuksen voimaansaattamislain mukaan noudattaen eräille kansainvälisille elimille Suomessa annettavasta virka-avusta sekä sellaisten elinten toimivallasta annetun lain (22/30) säännöksiä. EFTAn tuomioistuimen määräys lähetetään Suomen ja ulkomaan viranomaisten yhteistoiminnasta oikeudenkäynnissä sekä ulkomaan tuomioistuimen päätöksen täytäntöönpanosta eräissä tapauksissa annetun lain (171/21) 2 §:ssä tarkoitettulle tuomioistuimelle oikeusministeriön välityksellä.

Pöytäkirjan 26 artiklan mukaan EFTA-valtio käsittelee todistajan tuomioistuimeen saapumista koskevaa niskoittelua sekä todistajan tai asiantuntijan vääriä valaa kuin tekoa, joka on tapahtunut jossakin sen riita-asioita käsittelevässä tuomioistuimessa. Jos tuomioistuin tekee asiasta ilmoituksen, asianomaisen EFTA-valtion on saatettava teko toimivaltaisen tuomioistuimensa käsiteltäväksi. Sopimuksen voimaansaattamislakiin ehdotetaan artiklan johdosta otettavaksi todistajan niskoittelun osalta viittaussäännös oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 36—38 §:ään ja todistajan ja asiantuntijan perättömän lausuman osalta viittaussäännös rikoslain 17 luvun 1 §:ään.

Tuomioistuinkäsittely on pääsäännön mukaan julkinen (27 artikla). Tuomioistuin voi 28 artiklan mukaan käsittelevän aikana kuulla asiantuntijoita, todistajia ja asianosaisia henkilökohtaisesti. Asianosaiset voivat kuitenkin esiintyä tuomioistuimessa vain edustettuina.

Pöytäkirjan 29 artiklan mukaan tuomioistuimen käsittelystä pidetään pöytäkirjaa, jonka puheenjohtaja ja kirjaaja allekirjoittavat. Asia-luettelon vahvistaa 30 artiklan mukaan presi-

dentti. Tuomioistuimen neuvottelut ovat 31 artiklan mukaan salaisia.

Pöytäkirjan 32 artiklan mukaan tuomiot on perusteltava ja niissä ilmoitetaan asian käsitte-lyyn osallistuneiden tuomareiden nimet. Presidentti ja kirjaaja allekirjoittavat tuomiot ja tuomiot luetaan julkisessa istunnossa (33 artikla). Tuomioistuin päättää kuluista (34 artikla).

Pöytäkirjan 35 artiklan mukaan presidentti voi tehdä eräitä väliitoimenpiteitä koskevia ratkaisuja.

EFTA-valtio, EFTAn valvontaviranomainen, Euroopan yhteisö ja EY:n komissio voivat 36 artiklan mukaan olla väliintulijoina tuomioistuimessa vireillä olevissa asioissa.

Väliintulo-oikeus on myös kaikilla muilla, joiden oikeutta tuomioistuimen käsiteltäväksi saadetun asian ratkaisu saattaa koskea. Heillä ei kuitenkaan ole tällaista väliintulo-oikeutta EFTA-valtioiden välisissä riidoissa eikä EFTA-valtioiden ja EFTAn valvontaviranomaisen välisissä riidoissa.

Pöytäkirjan 37—41 artiklassa on määräykset yksipuolisen tuomion antamisesta, ylimääräisistä muutoksenhakukeinoista ja eräistä määräaikakaksymyksistä.

Pöytäkirjan 42 artiklassa on määräykset EFTAn valvontaviranomaisen sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevista vanhentumisajoista. Oikeus korvausta koskevan kanteen nostamiseen vanhentuu pääsäännön mukaan viiden vuoden kuluttua tapahtumasta, joka on aiheuttanut korvausvelvollisuuden.

Pöytäkirjan 43 artiklassa määrätään perussääntöä täydentävien määräysten antamisesta EFTAn tuomioistuimen työjärjestyksessä.

EFTA-valtioiden hallitukset voivat 44 artiklan mukaan tuomioistuimen ehdotuksesta tai sitä kuultuaan yhteisellä sopimuksella muuttaa tuomioistuimen perussääntöä.

* * *

44 artikla. Artiklan mukaan EFTA-valtioiden EFTAn valvontaviranomaiselle ja EFTAn tuomioistuimelle tunnustamat ja myöntämät oikeusasema, erioikeudet ja vapaudet sisältyvät sopimuksen pöytäkirjaan 6 ja 7. Tuomioistuin ja valvontaviranomainen voivat myös tehdä erityisen sopimuksen erioikeuksista ja vapauksista sen valtion kanssa, jonka alueella ne sijaitsevat.

Pöytäkirja 6 EFTAn valvontaviranomaisen oikeuskelpoisuudesta, erioikeuksista ja vapauksista.

1 artikla. Artiklassa määritellään EFTAn valvontaviranomaisen oikeushenkilö-ominaisuus. Tämän mukaisesti valvontaviranomainen on oikeushenkilö, joka voi olla oikeuksien ja velvollisuuksien kohteena. Määräyksessä luetaan erityisesti valvontaviranomaisen oikeus tehdä sopimuksia, hankkia ja luovuttaa kiinteää ja irtainta omaisuutta ja oikeus käyttää puhevaltaa oikeudenkäynneissä.

2 artikla. Artiklan 1 kohta sisältää EFTAn valvontaviranomaisen virallisiin toimiin liittyvän, lainkäyttöllistä immuniteettia ja pakko-täytäntöönpanosta vapauttamista koskevan pääperiaatteen. Immuniteetti tai vapauttaminen ei kuitenkaan koske tapauksia, joissa valvontaviranomainen on nimenomaisesti yksittäistapauksissa siitä luopunut tai tapauksia, jotka koskevat EFTAn valvontaviranomaiselle kuuluvan tai sen lukuun käytetyn ajoneuvon tai muun kulkuneuvon aiheuttaman onnettomuuden johdosta kolmannen osapuolen toimesta nostettua vahingonkorvauskannetta tai liikennerikosta, jossa on ollut osallisena EFTAn valvontaviranomaiselle kuuluva tai sen lukuun käytetty ajoneuvo tai muu kulkuneuvo. Artiklassa määrätään lisäksi, ettei lainkäyttöllinen immuniteetti tai täytäntöönpanovallasta vapauttaminen koske hallinnollisten viranomaisten tai tuomioistuimen tekemän päätöksen seurauksena palkkoja ja palkkioita koskevaa pidättämistä eräät eläke-edut mukaan luettuina, eikä vastavaatimusta, joka koskee välittömästi EFTAn valvontaviranomaisen vireille panemaa oikeudenkäyntiä.

Artiklan 2 kohdassa määrätään EFTAn valvontaviranomaisen omaisuuden vapauttamisesta pakko-otosta, kaikista menettämis seuraamuksista ja pakkolunastuksesta. Lisäksi määrätään, että valvontaviranomaisen omaisuus ei saa olla, 1 artiklan 1 kohdassa mainittuja tapauksia lukuunottamatta, takavarikoinnin ja hallinnollisen tai oikeudellisen pakkotoimenpiteen kohteena.

3 artikla. Artikla sisältää kansainvälisiin immuniteettia koskeviin sopimuksiin yleisesti sisältyvän EFTAn valvontaviranomaisen arkiton ja sille kuuluvien tai sen hallussa olevien asiakirjojen sijaintipaikasta riippumattoman, loukkaamattomuutta koskevan periaatteen.

4 artikla. Määräyksen 1 kohdan mukaan

EFTAn valvontaviranomainen voi pitää hallussaan kaikenlaisia varoja ja kaikenlaista valuutaa ja sillä voi olla eri valuuttamäärisiä tilejä. Lisäksi taataan valvontaviranomaisen oikeus vapaasti siirtää varojaan tai valuuttaansa valtiosta toiseen tai valtion sisällä. Näitä oikeuksia käyttäessään valvontaviranomaisen tulee kuitenkin 2 kohdan mukaan asianmukaisella tavalla ottaa huomioon pöytäkirjassa osapuolena olevan valtion tekemät esitykset.

5 artikla. Artikla sisältää yleisen veroista ja eräistä maksuista vapauttamista koskevan periaatteen. Artiklan 1 kohdan mukaan EFTAn valvontaviranomainen, sen varat, tulot ja muu omaisuus on vapautettu kaikista välittömistä veroista. Vapautus ei kuitenkaan koske sellaisia maksuja tai veroja, jotka ovat luonteeltaan julkisia palveluita koskevia maksuja. Vapautus koskee lisäksi tullimaksuja ja eräitä vienti- ja tuontikieltoja sekä kaikkia EFTAn valvontaviranomaisen omia tavaroita ja julkaisuja koskevia tuonti- ja vientirajoituksia. Artiklan 2 kohdassa määrätään tarpeellisiin toimiin ryhtymisestä eräissä tapauksissa valvontaviranomaisen suorittamiin hankintoihin tai sen käyttämiin välttämättömiin palveluihin liittyviä veroja tai maksuja koskevan vapautuksen myöntämiseksi.

6 artikla. Artiklan 1 kohdassa määrätään EFTAn valvontaviranomaisen virallisten viestintäyhteyksien tasa-arvoisesta vähimmäisehdot täyttävästä kohtelusta. Pöytäkirjan osapuolena olevan valtion on myönnettävä valvontaviranomaisen virallisille viestintäyhteyksille sama kohtelu, jonka se myöntää muun vastaavan kansainvälisen toimielimen viestintäyhteyksille postia ja televiestimiä koskevien etuoikeuksien, maksujen ja verojen osalta sekä lehdistömaksujen osalta tietojenvälittämisestä lehdistölle ja radiolle. Artiklan 2 kohdan mukaan EFTAn valvontaviranomaisen virallinen kirjeenvaihto ja muu virallinen viestintä on vapautettu ennakkotarkastuksesta. Artiklan 3 kohdan mukaan valvontaviranomaisella on koodien käyttöoikeus ja oikeus lähettää ja vastaanottaa tietoja kuriiripostissa ja suljetuissa postisäkeissä, joita koskevat diplomaattisen postin erioikeudet ja vapaudet.

7 artikla. Artikla sisältää valvontaviranomaisen jäsenten, virkamiesten ja muun henkilöstön erioikeuksia ja vapauksia koskevan pääsäännön. Artiklan mukaan mainitut henkilöt on vapautettu lainkäyttövallasta kuitenkin siten, että vapautus ei koske valvontaviranomaisen

jäsenen, virkamiehen tai muun henkilöstöön kuuluvan tekemää liikenneerikosta tai tällaiselle henkilölle kuuluvan tai hänen ohjaamansa ajoneuvon tai muun kulkuneuvon aiheuttamaa vahinkoa. Määräyksen 1 kohdassa taataan kansainvälisen käytännön mukaisesti valvontaviranomaisen jäsenten, virkamiesten ja muun henkilöstön virallisten asiapapereiden ja asiakirjojen loukkaamattomuus. Lisäksi asianomaisille henkilöille taataan vapautus kansallisista palvelusvelvollisuuksista, asepalvelus mukaan luettuna sekä vapautetaan heidät sekä heidän talouteensa kuuluvat perheenjäsenet kaikista maahanmuuttorajoituksista ja ulkomaalaisten rekisteröintiä koskevista muodollisuuksista. Valvontaviranomaisen jäsenet, viranhaltijat ja muu henkilöstö ja heidän talouteensa kuuluvat perheenjäsenet nauttivat samoja kotiinpaluuhelpotuksia kansainvälisissä kriisitilanteissa ja samoja valuuttaa ja sen vaihtoa koskevia oikeuksia kuin kansainvälisten järjestöjen henkilöstöön kuuluvat. EFTAn valvontaviranomaisen mainituille henkilöille makсамat palkat tai palkkiot on vapautettu kansallisesta tuloverosta. Tämä vapautus ei kuitenkaan koske valvontaviranomaisen maksamia eläkkeitä ja muita vastaavia etuuksia. Sopimusvaltiot varaavat pöytäkirjan mukaisesti oikeuden ottaa valvontaviranomaisen maksamat palkat ja palkkiot huomioon arvioidessaan muualta saadusta tulosta maksettavan veron määrää. Artiklan 2 kohdan mukaan EFTAn valvontaviranomainen määrittää niiden virkamiesten ja muiden henkilökuntaan kuuluvien ryhmän, joihin 1 kohtaa sovelletaan.

8 artikla. Artiklan määräykset täydentävät valvontaviranomaisen jäsenten 7 artiklassa mainittuja erioikeuksia ja vapauksia. Valvontaviranomaisen jäsen nauttii lisäksi pidättämistä ja muuta vapaudenriistoa koskevaa loukkaamattomuutta lukuun ottamatta tapauksia, jolloin hänet tavataan tekemässä tai yrittämässä rikosta, taikka jolloin hän on juuri tehnyt rikoksen. Valvontaviranomaisen jäsenillä on lisäksi diplomaattista immuniteettia vastaava vapautus siviilioikeudellisesta tuomiovallasta ja hallinnollisesta lainkäytöstä tai pakkotätöntöönpanosta lukuunottamatta tapauksia, joissa jäsenelle kuuluva tai hänen ohjaamansa ajoneuvo tai muu kulkuneuvo aiheuttaa vahingon. Lisäksi artiklassa todetaan täysi vapautus rikosoikeudellisesta lainkäytöstä artiklan määräysten mukaisesti. Rikosoikeudellinen immuniteetti ei kuitenkaan koske tapauksia, joissa

valvontaviranomaisen jäsenelle kuuluva tai hänen ohjaamansa ajoneuvo tai muu kulkuneuvo aiheuttaa vahingon. Määräyksen mukaan valvontaviranomaisen jäsenillä on lisäksi diplomaattiseen asemaan liittyvä henkilökohtaisia matkatavaroita koskeva tullikohtelu.

9 artikla. Artiklassa määrätään valvontaviranomaista avustavien neuvoa-antavien toimielinten jäsenten erioikeuksista ja vapauksista. Artiklan 1 kohdan mukaan asianomaiset henkilöt on vapautettu lainkäyttövallan alaisuudesta. Vapautus koskee myös virassa suoritetuista toimista toimikauden päättymisen jälkeen, suulliset ja kirjalliset lausumat mukaan lukien. Vapautus ei kuitenkaan koske liikenneverikosta tai asianomaiselle henkilölle kuuluvan tai hänen ohjaamansa kulkuneuvon aiheuttamaa vahinkoa. Määräyksessä tarkoitettu immuniteetti koskee lisäksi kaikkien neuvoa-antavien henkilöiden asemassa olevien henkilöiden asiapapereita ja asiakirjoja. Valvontaviranomaista avustavilla henkilöillä on määräyksen mukaan lisäksi vapautus kaikista maahanmuuttoa rajoittavista toimista sekä ulkomaalaisten rekisteröintiä koskevista toimenpiteistä ja vieraiden valtioiden hallitusten edustajia vastaava kohtelu valuutan ja valuutanvaihtoa koskevien määräysten soveltamisen suhteen virallisissa tilapäistehtävissä. Artiklan 2 kohdassa laajennetaan määräyksen soveltamisala koskemaan myös EFTAn valvontaviranomaisen puolesta asiantuntijatehtäviä suorittavia sekä Euroopan yhteisöjen komission edustajia ja jäsenvaltioiden edustajia, jotka osallistuvat 1 kohdassa tarkoitettuun neuvoa-antavien toimielinten työhön.

10 artikla. Artiklan 1 kohdassa määrätään valvontaviranomaisen velvollisuudesta luopua immuniteetista sellaisissa tapauksissa, joissa siihen vetoaminen voisi vaarantaa jonkin oikeuden toteutumisen. Immuniteetista luopuminen ei kuitenkaan saa loukata EFTAn valvontaviranomaisen etuja. Artiklan 2 kohdassa vahvistetaan yleinen periaate, minkä mukaan erioikeudet ja vapaudet myönnetään jäsenille, virkamiehille ja muille henkilöille valvontaviranomaisen etua silmällä pitäen eikä pöytäkirjan henkilölliseen soveltamisalaan kuuluville henkilöille henkilökohtaisesti.

11 artikla. Artiklan mukaan pöytäkirjan osapuolena olevalla valtiolla ei ole velvollisuutta myöntää omille kansalaisilleen tai tässä valtiossa pysyvästi asuville vapautusta kansallisesta palvelusvelvollisuudesta, vapautusta kai-

kista maahanmuuttorajoituksista ja ulkomaalaisten rekisteröintiä koskevista muodollisuuksista ja samoja kotiinpaluuhelpotuksia kansainvälisissä kriisitilanteissa kuin kansainvälisten järjestöjen henkilöstöön kuuluvilla.

12 artikla. Artiklan mukaan pöytäkirjan osapuolena olevat valtiot voivat pöytäkirjan määräysten estämättä ryhtyä kaikkiin turvallisuussyiden vaatimiin varotoimenpiteisiin.

13 artikla. Artiklassa määrätään pöytäkirjan osapuolena olevan valtion ja EFTAn valvontaviranomaisen välisistä neuvotteluista niissä tapauksissa, joissa pöytäkirjan osapuolena oleva valtio katsoo erioikeuksia ja vapauksia loukatun. Lisäksi määrätään, että valtio, joka katsoo loukkauksen tapahtuneen, voi vaatia loukkaajaa poistumaan alueeltaan.

* * *

Pöytäkirja 7 EFTAn tuomioistuimen oikeuskelpoisuudesta, erioikeuksista ja vapauksista.

1—6 artikla. Määräykset vastaavat asialliselta sisällöltään soveltuvin osin pöytäkirjassa 6 olevia 1—6 artiklaa.

7 artikla. Artikla sisältää EFTAn tuomioistuimen tuomareiden vapauttamista oikeudenkäynneistä koskevan pääsäännön. Ellei tuomioistuin täysistunnossaan tekemällään päätöksellä ole luopunut koskemattomuudestaan, tuomareita vastaan ei voi nostaa kannetta tai panna vireille oikeudenkäyntiä. Vapautus koskee viranhoidossa suoritetuista tehtävistä myös toimikauden päättymisen jälkeen. Mikäli koskemattomuudesta on luovuttu, rikosasian voi tutkia sellainen jäsenvaltion tuomioistuin, joka on toimivaltainen käsittelemään korkeimpia kansallisia tuomarin viran haltijoita koskevia juttuja.

8 artikla. Artiklassa määrätään tuomioistuimen tuomareiden, kirjaajien, virkamiesten ja muiden henkilökuntaan kuuluvien erioikeuksista ja vapauksista ja muiden kuin tuomioistuimen jäsenten tuomiovallasta vapauttamisesta.

Artiklan 1 kohdan mukaan tuomioistuimen tuomareilla, kirjaajilla, virkamiehillä ja muilla henkilökuntaan kuuluvilla on virallisten asiakirjojensa ja -papereidensa loukkaamattomuus sekä vapautus kansallisista palvelusvelvollisuuksista, asevelvollisuus mukaanluettuna. He ovat yhdessä talouteensa kuuluvien perheenjäsentensä kanssa vapautettuja kaikista maahanmuuttorajoituksista ja ulkomaalaisten rekisteröintiä koskevista muodollisuuksista ja

saavat, samoin kuin heidän perheenjäsenensä, samat kotiinpaluuhelpotukset kansainvälisissä kriisitilanteissa kuin kansainvälisten järjestöjen henkilöstöön kuuluvat. Lisäksi asianomaiset henkilöt nauttivat kansainvälisissä järjestöissä työskenteleville myönnettyjä oikeuksia vastaavia oikeuksia valuutan vaihdon ja valuuttaa koskevien määräysten soveltamisen suhteen.

Edelleen asianomaisilla henkilöillä on vapautus kansallisesta tuloverotuksesta EFTAn tuomioistuimen maksamien palkkojen ja palkkioiden osalta, tuomioistuimen maksamia eläkkeitä ja vastaavia etuuksia lukuunottamatta. Artiklan 2 kohdan mukaan tuomioistuimen kirjaajat, virkamiehet ja muu henkilökunta on, eräitä liikenneerikoisia lukuunottamatta, vapautettu virassa suorittamiensa toimien osalta isäntämaan lainkäyttövallan alaisuudesta senkin jälkeen kun he eivät enää ole tuomioistuimen palveluksessa.

Artiklan 3 kohdan mukaan tuomioistuin määrittää 1 ja 2 kohdan henkilöllisen soveltamisalan ja ilmoittaa päätöksestään EFTA-valtioille.

9 artikla. Artiklan määräykset täydentävät tuomioistuimen jäsenten osalta 8 artiklan mukaisia erioikeuksia ja vapauksia. Tuomareilla on lisäksi diplomaattiseen asemaan liittyvää vapautusta vastaava vapautus siviilioikeudellisesta ja hallinnollisesta lainkäytöstä tai pakko-täytäntöönpanosta lukuunottamatta tapauksia, joissa tuomioistuimen jäsenelle kuuluva tai hänen ohjaamansa ajoneuvo tai muu kulkuneuvo aiheuttaa vahingon. Lisäksi tuomareille myönnetään diplomaattiseen asemaan liittyvä henkilökohtaisia matkatavaroita koskeva tulli-kohtelu.

10 artikla. Artiklan 1 kohdan mukaan tuomioistuimen on luovuttava koskemattomuudesta sellaisissa tapauksissa, joissa koskemattomuuteen vetoaminen voisi vaarantaa jonkin oikeuden toteutumisen eikä luopuminen vaaranna tuomioistuimen etuja. Artiklan 2 kohdassa vahvistetaan periaate, minkä mukaan kirjaajille, virkamiehille ja muille tuomioistuimen henkilökuntaan kuuluville myönnettyt erioikeudet ja vapaudet on myönnetty tuomioistuimen etua silmällä pitäen eivätkä asianomaisten henkilöiden henkilökohtaiseksi eduksi. Määräyksen mukaan tuomioistuin voi lisäksi eräissä tapauksissa poistaa erioikeudet ja vapaudet.

11 artikla. Artiklan mukaan pöytäkirjan osapuolena oleva valtio voi kieltäytyä myöntä-

mästä 8 artiklan mukaisia maahanmuuttorajoituksia koskevia vapautuksia ja ulkomaalaisten rekisteröintiä koskevia helpotuksia, kriisitilanteita koskevia kotiinpaluuhelpotuksia ja valuuttaa koskevien määräysten soveltamista koskevia erioikeuksia omille kansalaisilleen ja asianomaisessa valtiossa pysyvästi asuville henkilöille.

Suomen lainsäädäntö ja muutosten tarve

Sopimuksen voimaansaattamislain 7 §:ään on otettu säännös siitä, että EFTAn tuomioistuimen tuomariin sovelletaan syytteen ajamisen ja käsittelyn osalta soveltuvin osin mitä syytteen ajamisesta korkeimman oikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden presidenttiä tai jäsentä vastaan ja sellaisen syytteen käsittelystä on säädetty.

* * *

45 artikla. Artiklan mukaan EFTAn valvontaviranomaisen ja EFTAn tuomioistuimen kotipaikasta määrätään EFTA-valtioiden välisellä yhteisellä sopimuksella.

46 artikla. Artiklan mukaan EFTAn valvontaviranomaisen sopimusperusteinen vastuu määräytyy sen lain mukaan, jota sovelletaan kyseiseen sopimukseen. Kun kysymyksessä on muu kuin sopimusperusteinen vastuu, EFTAn valvontaviranomainen korvaa yleisten oikeusperiaatteiden mukaisesti työtehtäviään suorittaessaan itse aiheuttamansa vahingot. Artikla vastaa Rooman sopimuksen 215 artiklan määräystä, kuitenkin sillä erotuksella, että viimeksi mainitussa viitataan sellaisiin yleisiin oikeusperiaatteisiin, jotka ovat EY:n jäsenmaille yhteisiä kun taas nyt kysymyksessä olevassa määräyksessä viitataan vain yleisiin oikeusperiaatteisiin. Tällä erolla ei liene merkitystä käytännössä.

47 artikla. Artiklan määräysten mukaan EFTA-valtioiden hallitukset laativat vuosittain, neuvoteltuaan EFTA-valtioiden kansanedustuslaitosten jäsenten komitean kanssa, yhteisellä sopimuksella valvontaviranomaista koskevan talousarvion tulevalle vuodelle kulujen jakamisesta EFTA-valtioiden kesken. Talousarvio laaditaan valvontaviranomaisen esityksen perusteella, ja valvontaviranomaisen kanssa on neuvoteltava ennen kuin sen laatiman esityksen muuttamista koskeva päätös tehdään. Talous-

arvio on laadittava tammikuun 1 päivään mennessä, joten budjettivuosi on sama kuin Euroopan yhteisöissä.

48 artikla. Artiklan määräysten mukaan EFTA-valtioiden hallitukset vahvistavat vuosittain ennen tammikuun 1 päivää yhteisellä sopimuksella tuomioistuinta koskevan talousarvion tulevalle vuodelle kulujen jakamisesta EFTA-valtioiden kesken. Talousarvio laaditaan EFTAn tuomioistuimen esityksen perusteella.

49 artikla. Artikla sisältää määräykset sopimuksen ja sen pöytäkirjojen 1—4, 6 ja 7 muuttamisesta. Muutos toimitetaan EFTA-valtioille hyväksymistä varten, ja se tulee voimaan kaikkien EFTA-valtioiden hyväksytyttyä sen.

50 artikla. Artikla sisältää määräykset vaikutuksista, jotka seuraavat sopimuksen irtisanomisesta sekä sopimuspuolen liittymisestä Euroopan yhteisöön. EFTA-valtio lakkaa olemasta tämän sopimuksen osapuoli automaattisesti siitä päivästä lähtien kun yhteisöön liittyminen tulee voimaan. Jäljelle jäävien EFTA-valtioiden hallitukset sopivat tarvittavista muutoksista tähän sopimukseen.

51 artikla. Artiklan mukaan ETA-sopimukseen liittyvä EFTA-valtio liittyy tähän sopimukseen niillä edellytyksillä, joista EFTA-valtiot määräävät yhteisellä sopimuksella. Sopimuksen tallettajana on Ruotsin hallitus.

52 artikla. Artiklan määräysten mukaisesti EFTA-valtiot ilmoittavat valvontaviranomaiselle toimenpiteistä, joihin ne ovat ryhtyneet tämän sopimuksen täytäntöön panemiseksi.

53 artikla. Artiklan mukaan sopimus on ratifioitava. Artikla sisältää lisäksi määräykset sopimuksen alkuperäiskappaleista, tallettajasta, oikeaksi todistetuista jäljennöksistä, ratifioimiskirjoista ja voimaantulosta. Artiklan 3 kohdan mukaan sopimus tulee voimaan 1 tammikuuta 1993, jos ETA-sopimus tulee voimaan sinä päivänä ja edellyttäen, että sopimus on asianmukaisesti ratifioitu. Ellei ETA-sopimus tule voimaan edellä mainittuna päivänä, tämä sopimus tulee voimaan samana päivänä kuin ETA-sopimus tai silloin kun kaikki EFTA-valtiot ovat tallettaneet ratifioimisasiakirjansa, riippuen siitä kumpi päivämäärä on myöhäisempi.

1.2.2. Sopimus EFTA-valtioiden pysyvistä komiteasta

1 artikla. Artiklan 1 kohdan mukaan EFTA-

valtioiden pysyvä komitea suorittaa tämän sopimuksen ja ETA-sopimuksen mukaisesti päätöksentekoon, hallintoon ja hallinnointiin sekä EFTA-valtioiden välisiin neuvotteluihin liittyvät tehtävät. Artiklan 2 kohdassa määritellään ”ETA-sopimus” ja ”EFTA-valtio”.

2 artikla. Artiklassa todetaan, että EFTA-valtiot neuvottelevat tarvittaessa keskenään pysyvissä komiteassa päätösten tekemiseksi ETA:n neuvostossa ja ETA:n sekakomiteassa.

3 artikla. Artiklan 1 kohdassa luetellaan pysyvän komitean tehtävät. Nämä tehtävät eivät vaikuta EFTA-valtioiden välisessä valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyssä sopimuksessa tarkoitettua valvontaviranomaisen toimivaltaan.

Artiklan mukaan pysyvä komitea tekee päätökset, jotka ovat tarpeen ETA-sopimuksen määräyksiin tai ETA-sopimuksen nojalla annettuihin sääntöihin liittyvässä hallinnoinnissa erityisesti sopimuksen pöytäkirjassa 1 olevassa 1 artiklassa tarkemmin määrättyllä tavalla, tapauksissa, jotka ETA-sopimuksen pöytäkirjaa 1 sovellettaessa seuraavat ETA-sopimuksen liitteissä viitatuista säännöksistä. Pysyvä komitea tekee lisäksi päätökset tapauksissa, jotka on saatettu pysyvän komitean käsiteltäväksi EFTAn valvontaviranomaista ja EFTAn tuomioistuinta koskevaan sopimukseen liittyvässä pöytäkirjassa 1 olevan 3 artiklan mukaisesti vahvistetussa menettelyssä.

Artiklan mukaan pysyvä komitea vastaanottaa ja toimittaa edelleen EY:n komissiolle tietoja, jotka EFTA-valtion tai toimivaltaisen viranomaisen on ETA-sääntöjen mukaan annettava pysyvälle komitealle taikka yhdelle tai useammalle muulle EFTA-valtiolle. Vastaavasti pysyvä komitea vastaanottaa ja toimittaa edelleen EFTA-valtiolle tai niiden toimivaltaisille viranomaisille EY:n komission toimittamia tietoja, jotka EY:n jäsenvaltion on annettava yhdelle tai useammalle EY:n jäsenvaltiolle.

Artiklan 1 kohdan mukaan pysyvä komitea suorittaa myös sopimukseen liittyvässä pöytäkirjassa 2 määrättyt tehtävät ETA-sopimuksen 43 artiklan tarkoittamissa, pääoman vapaaseen liikkuvuuteen liittyvissä kysymyksissä. Eläinlääkintää koskevissa asioissa pysyvä komitea vahvistaa tarvittavan menettelyn noudatettavaksi tauteja koskevia ilmoituksia tehtäessä. Edelleen komitea vahvistaa menettelyn noudatettavaksi EFTA-valtioiden hallintoviranomaisten välisessä yhteistyössä samoin kuin näiden viranomaisten ja EFTAn valvontaviranomaisen

tai pysyvän komitean välisessä yhteistyössä. ETA-sopimuksen 112—114 artiklan sisältämiin suojatoimenpiteisiin liittyen pysyvä komitea voi lisäksi pidentää sitä määräaika, jona jokin EFTA-valtio voi pitää voimassa suojatoimenpiteen. Pysyvä komitea voi vielä oikeuttaa jonkin EFTA-valtion poikkeamaan kaupan teknisiä esteitä koskevassa ETA-sopimuksen liitteessä II olevassa elintarvikkeita koskevassa XII kohdassa ja ympäristönsuojelua koskevassa XVII kohdassa tarkoitettuihin tapauksiin liittyvän säädöksen säännöksestä.

Artiklan 1 kohdan mukaan pysyvä komitea tekee edellä olevan lisäksi päätökset tapauksissa, joissa jokin EFTA-valtio on saattanut sen käsiteltäväksi suojatoimenpiteitä koskevan EFTAn valvontaviranomaisen päätöksen kaupan teknisiä esteitä koskevassa ETA-sopimuksen liitteessä II olevassa elintarvikkeita koskevassa XII kohdassa ja lääkkeitä koskevassa XIII kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

Pysyvän komitean päätösvaltaan kuuluvat 1 kohdan mukaan vielä päätökset tapauksissa, joissa tietty EFTA-valtio on pyytänyt komiteaa kumoamaan EFTAn valvontaviranomaisen päätöksen tai muuttamaan sitä työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevassa ETA-sopimuksen liitteessä V tarkoitetuissa tapauksissa.

Pysyvän komitean toimivaltaan kuuluu lisäksi valta tutkia pääoman liikkeisiin liittyviä asioita ja laatia niistä kertomuksia tapauksissa, joissa EY:n rahapoliittinen komitea suorittaa ETA-sopimuksen liitteeseen XII sisältyvissä säädöksissä tarkoitettuja tehtäviä. Pysyvä komitea on myös toimivaltainen ratkaisemaan EFTA-valtioiden väliset, ETA-sopimuksen liitteessä XIII tarkoitettuja tapauksia koskevat riidat.

Artiklan 2 kohdan mukaan, jollei EY:n komission kanssa toisin sovita, pysyvä komitea laatii samanaikaisesti EY:n komission kanssa EFTA-valtioita koskevia kertomuksia, arvioita tai vastaavia asiakirjoja tapauksissa, jotka liittyvät välittömästi sopimukseen liittyvässä pöytäkirjassa 1 määrättyihin pysyvän komitean tehtäviin ja jotka ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 1 olevaa 5 kohtaa sovellettaessa seuraavat ETA-sopimuksen liitteissä viitatuista säädöksistä.

Artiklan 3 kohdan mukaan pysyvä komitea suorittaa lisäksi muut sille ETA-sopimuksen mukaan kuuluvat tehtävät.

Artiklassa viitataan sopimusta täydentäviin pöytäkirjoihin 1 ja 2, jotka sisältävät pysyvän

komitean tehtäviä ja toimivaltaa koskevat täydentävät määräykset samoin kuin määräykset EFTA-valtioiden sisäisestä menettelystä sovellettaessa suojatoimenpiteitä ETA-sopimuksen 43 artiklan nojalla.

* * *

PÖYTÄKIRJA 1 pysyvän komitean niistä tehtävistä ja siitä toimivallasta, jotka ETA-sopimuksen pöytäkirjaa 1 sovellettaessa seuraavat niistä säädöksistä, joihin ETA-sopimuksen liitteissä viitataan.

1 artikla. Artiklassa todetaan ETA-sopimuksen liitteissä tarkoitettujen säädösten sisältävän säännöksiä menettelystä, jotka koskevat artiklassa mainittuja EY:n komissiolle määrättyjä tehtäviä. Nämä ja muut vastaavat tehtävät suorittaa EFTA-valtioiden osalta EFTAn pysyvä komitea mainittujen säädösten mukaisesti. Pysyvälle komitealle kuuluvat EY:n komission tehtävät on yksilöity artiklan kohdassa 1 aihepiireittäin.

Pysyvälle komitealle kuuluvat komission tehtävät, jotka liittyvät erikseen määriteltyyn jäsenvaltion ja komission väliseen tietojenvuotoon sekä tehtävät, jotka liittyvät määräyksen mukaisesti ilmoitettuja toimielimiä, todistuksia ja yhteenliittymiä koskevien luetteloiden käsitelyyn ja ajan tasalle saattamiseen.

Eläinlääkinnän ja kasvinuojelun alalla pysyvälle komitealle kuuluvat tehtävät, jotka koskevat komission tehtävää nimetä vertailulaboratoriot jäsenvaltioissa.

Teknisiä määräyksiä, standardeja, testausta ja varmentamista koskevissa asioissa komitealle kuuluvat tehtävät siltä osin, kuin komissiolle annetaan standardointiin liittyviä tehtäviä, kuten toimeksiantojen antaminen Euroopan standardointijärjestöille ja yhdenmukaisia standardeja koskevien menettelyjen aloittaminen tapauksissa, joissa standardit eivät ole olennaisten turvallisuusvaatimusten mukaisia. Näiden tehtävien lisäksi pysyvälle komitealle siirtyvät tehtävät hoitaa vaatimusten mukaisuuden arviointia.

Energian alalla tehtävät siirtyvät määräyksen mukaisesti siltä osin kuin komission tehtävänä on vuosineljänneksittäin neuvotella jäsenvaltioiden kanssa.

Työntekijöiden vapaata liikkuvuutta, tutkintotodistusten vastavuoroista tunnustamista ja ammatillista koulutusta koskevissa asioissa py-

syvälle komitealle kuuluvat tehtävät, jotka liittyvät toimintojen kannustamiseen tai yhteensovittamiseen sekä yhteistoimintaan jäsenvaltioiden kanssa. Ammatillista koulutusta koskevis-
sa asioissa pysyvälle komitealle kuuluvat lisäksi komission tehtävät laatia koulutustasorakenne, määrittää tietojenhankkimiseen ja niiden toimittamiseen liittyvät asiat, vahvistaa yhtenäiset edellytykset työmarkkinoiden tilan arvioimiseksi ja antaa pyynnöstä jäsenvaltioiden yhteensovittamistoimielimille tarvittavaa apua ja neuvoja.

Ympäristöä koskevis-
sa asioissa komission tehtävät ja vastaavat tehtävät kuuluvat pysyvälle komitealle siltä osin kuin tehtävänä on perustaa jäsenvaltioiden käytettävissä oleva ta-
pahtuneita onnettomuuksia koskeva rekisteri. Sama koskee rekisterin ylläpitämistä. Komission tehtävät siirtyvät myös siltä osin kuin sen tehtävänä on toteuttaa tietojenvaihtojärjestelmä sekä käsitellä ja valvoa eräiden erityistavoitteiden ja -vaatimusten noudattamista jäsenvaltioissa.

Yhtiöoikeuden alalla tehtävät kuuluvat pysyvälle komitealle siltä osin kuin komission tehtävänä on ilmoittaa jäsenvaltioille niiden velvollisuudesta muuttaa lainsäädäntöään noudattaakseen osakeyhtiöitä koskevaa vähimmäispääomaan liittyvää vaatimusta.

Artiklan 2 kohdassa määrätään, että jos komissiolle annetaan muita näihin rinnastettavia tehtäviä, pysyvä komitea suorittaa myös näitä vastaavat tehtävät.

* * *

PÖYTÄKIRJA 2 EFTA-valtioiden sisäisestä menettelystä sovellettaessa suojatoimenpiteitä ETA-sopimuksen 43 artiklan nojalla

1 artikla. Artiklan mukaan EFTA-valtion on ilmoitettava hyvissä ajoin pysyvälle komitealle aikomuksistaan ryhtyä ETA-sopimuksen 43 artiklan mukaisesti toimiin. Tästä velvoitteesta voidaan poiketa salassapito- tai kiireellisyys-
systä siten, että toimenpiteestä ilmoitetaan komitealle ja EFTA-valtioille viimeistään toimenpiteiden voimaantulopäivänä.

2 artikla. Artiklan mukaan pysyvä komitea tutkii tilanteen ja antaa lausunnon toimenpiteiden toteuttamisesta. Komitea voi milloin tahansa äänten enemmistöllä antaa suosituksia toteutettujen toimenpiteiden mahdollisesta muuttamisesta, lykkäämisestä tai kumoamisesta

ta tai muista toimenpiteistä auttaakseen EFTA-valtioita selviytymään vaikeuksistaan.

* * *

4 artikla. Artiklan 1 kohdassa määrätään, että kukin EFTA-valtio on edustettuna pysyvässä komiteassa ja kullakin valtiolla on yksi ääni. Artiklan 2 kohdan mukaan komitea voi kokoontua joko ministeritasolla tai korkeiden viranhaltijoiden tasolla. Muilla tasoilla komitea voi kokoontua 5 artiklan 1 kohdan mukaisesti perustetuissa alakomiteoissa ja muissa elimissä.

5 artikla. Artiklan mukaan pysyvä komitea voi päättää perustaa alakomiteoita ja muita elimiä, jotka avustavat sitä sen tehtävien suorittamisessa. Pysyvä komitea voi myös EFTAn valvontaviranomaisen esityksestä asettaa uusia komiteoita tai määrätä jo olemassa olevia komiteoita avustamaan EFTAn valvontaviranomaista sen ETA-sopimuksen mukaisten ja EFTA-valtioiden välisestä valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdystä sopimuksesta seuraavien tehtävien suorittamisessa.

6 artikla. Artiklan 1 kohdan mukaan pysyvä komitea voi sopimuksen 3 artiklan mukaisia tehtäviä hoitaessaan tehdä kaikkia EFTA-valtioita sitovia päätöksiä, sekä antaa suosituksia EFTA-valtioille. Pysyvän komitean toimivaltaan kuuluviin tehtäviin sisältyy myös sellaista päätöksentekoa, joka voi ulottaa vaikutuksensa kansallisten hallintoviranomaisten toimintaan.

Artiklan 2 kohdan mukaan pysyvän komitean päätökset tehdään ja suositukset annetaan yksimielisesti, jollei sopimuksen liitteessä äänten enemmistöllä tehtävistä päätöksistä toisin määrätä. Päätös tai suositus on yksimielinen, jollei EFTA-valtio äänestä sitä vastaan. Äänten enemmistöllä tehtävien päätösten ja annettavien suositusten edellytyksenä on, että EFTA-valtioiden enemmistö äänestää niiden puolesta. Määräyksen 3 kohdassa määrätään pysyvän komitean päätösten julkaisemisesta ETA-sopimuksen määräysten edellyttämällä tavalla.

* * *

LIITE, josta määrätään 6 artiklan 2 kohdassa

Pysyvä komitea tekee päätöksiä ja antaa suosituksia äänten enemmistöllä liitteessä luetelluissa tapauksissa. Nämä tapaukset seuraavat niistä säädöksistä, joihin ETA-sopimuksen liitteissä viitataan.

a alakohta. Alakohdan mukaan enemmistö-päätösmenettelyä sovelletaan tämän sopimuksen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisiin tapauksiin, jotka on saatettu pysyvän komitean tehtäväksi valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamista koskevan EFTA-valtioiden välisen sopimuksen pöytäkirjassa 1 olevan 3 artiklan mukaisessa menettelyssä sen mukaan kuin liitteen lisäyksessä on määritelty. Tällaiset tapaukset voivat lisäyksen mukaan koskea siinä määritellyin osin eläinlääkintää ja kasvin-suojelua, teknisiä määräyksiä, standardeja, testausta ja varmentamista, elintarvikkeita koskevia asioita sekä vaarallisia aineita koskevia asioita.

b alakohta. Alakohdassa määrätään enemmistö-päätösmenttelystä tämän sopimuksen 3 artiklan 1 kohdan e alakohdan tarkoittamissa tapauksissa, kun asia koskee sopimuksen pöytäkirjassa 2 määriteltyjä suojoitoimenpiteitä.

c alakohta. Alakohdan mukaan äänten enemmistöä sovelletaan myös tämän sopimuksen 3 artiklan 1 kohdan f alakohdan mukaisissa tapauksissa, kun ETA-sopimuksen liitteessä I olevan 1 kohdan mukaisesti vahvistetaan tarvittava tauteja koskeva ilmoitusmenettely sekä päätetään menettelytavoista EFTA-valtioiden hallintoviranomaisten välisessä yhteistyössä sekä EFTAn valvontaviranomaisen tai pysyvän komitean välisessä yhteistyössä. Nämä tapaukset voivat koskea eläinlääkinnän alaa mainitun f alakohdan mukaisesti.

d alakohta. Alakohdan mukaan enemmistöllä päätetään luvan antamisesta poiketa tiettyjä tuotteita koskevista vaatimuksista siten kuin ETA-sopimuksen liitteessä I olevassa 1 kohdassa tarkemmin määrätään.

e alakohta. Alakohdan mukaan enemmistö-päätösmenttelystä sovelletaan sopimuksen pöytäkirjassa 1 olevan 1 artiklan 1 kohdan d alakohdan tarkoittamissa tapauksissa, kun nimetään vertailulaboratorioita EFTA-valtioista. Tämä koskee mainitun d alakohdan mukaan eläinlääkinnän alan ja kasvinuojelualan laboratorioita.

f alakohta. Alakohdan mukaan pysyvä komitea päättää enemmistöllä sellaisen määrääjän pidentämisestä, jonka aikana EFTA-valtio voi pitää voimassa suojoitoimenpidettä tai poiketa jonkin säädöksen säännöksestä sopimuksen 3 artiklan 1 kohdan g alakohdan mukaisesti.

g alakohta. Alakohdan mukaan pysyvä komitea päättää enemmistöllä sen käsiteltäväksi

saatetuista suojoitoimenpiteistä sen mukaan kuin sopimuksen 3 artiklan 1 kohdan h alakohdassa määrätään.

h alakohta. Alakohdan mukaan enemmistöllä päätetään lisäksi tapauksista, joissa EFTA-valtio on pyytänyt pysyvää komiteaa kumoamaan EFTAn valvontaviranomaisen päätöksen tai muuttamaan sitä sopimuksen 3 artiklan 1 kohdan i alakohdan mukaisesti.

i alakohta. Alakohdan mukaan enemmistö-päätösmenttelystä koskee myös 3 artiklan 1 kohdan h alakohdan mukaista ETA-sopimuksen liitteessä XIII tarkemmin määrättyä riitojenratkaisua. Mainituissa h alakohdassa tarkoitetaan EFTA-valtioiden välisiä riitoja.

* * *

LISÄYS, josta määrätään sopimuksen liitteessä

Lisäyksessä määrätään, että pysyvä komitea tekee sopimuksen liitteessä olevassa a alakohdassa tarkoitetut päätökset äänten enemmistöllä tapauksissa, jotka on saatettu pysyvän komitean käsiteltäviksi valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen pöytäkirjassa 1 olevan 3 artiklan mukaisesti vahvistetussa menettelyssä, kun asia koskee lisäyksen alakohdissa mainittuja tapauksia.

a alakohta. Alakohdan mukaan eläinlääkintää ja kasvinuojelua koskevissa asioissa tehdään äänten enemmistöllä päätökset siitä, onko EFTA-valtion toteuttama varo- tai suojoitoimenpide ollut perusteltu. Sama koskee myös EFTA-valtiolle annettavaa lupaa tai suostumusta ennen kuin kyseinen valtio voi myöntää poikkeuksen tai poiketa jonkin säädöksen säännöksestä. Enemmistöllä päätetään myös hyväksymisistä tai vastaavista sekä suosituksista, jotka koskevat suunnitelmaa, toimintaohjelmaa, hätätapauksessa annettavaa rokotusta tai erittäin tartuntavaarallista aluetta.

b alakohta. Alakohdan mukaan äänten enemmistöllä toteutetaan eläinlääkintää koskevissa asioissa aiheelliset toimenpiteet riitatapauksissa.

c alakohta. Alakohdan mukaan teknisiä määräyksiä, standardeja, testausta ja varmentamista koskevissa asioissa päätetään äänten enemmistöllä siitä, koskeeko vaatimuksenmukaisuusolettama kansallisia teknisiä eritelmiä turvallisuusvaatimusten osalta.

d alakohta. Alakohdan mukaan elintarvik-

keita koskeissa asioissa enemmistöpäätöksiä tehdään päätettäessä siitä, täytyvätkö tietyt edellytykset.

e alakohhta. Alakohta koskee tiettyjä vaarallisia aineita koskevia päätöksiä. Äänen enemmistöllä päätetään lisätiedoista ja muutoksista ihmisten ja ympäristön suojelua koskeviin tutkimusohjelmiin. Sama koskee päätöksiä siitä, voidaanko jäsenvaltion toimia jatkaa tai toistaa ja minkälaisin edellytyksin näin voidaan tehdä. Enemmistöpäätösmenettelyä sovelletaan myös silloin, kun toteutetaan aiheellisia toimenpiteitä, jotka koskevat hyvän laboratoriotavan noudattamista (GLP).

* * *

7 artikla. Artiklan mukaan pysyvä komitea vahvistaa itse sisäisen työjärjestyksensä.

8 artikla. Artiklan mukaan EFTAn sihteeristö huolehtii pysyvän komitean sihteeristöpalveluista.

9 artikla. Artiklan mukaan pysyvä komitea voi pyytää neuvoja EFTA-valtioiden kansanedustuslaitosten jäsenten komitealta ja EFTAn konsultatiiviselta komitealta. Kumpikin näistä komiteoista voi lisäksi ilmaista kantansa pysyväälle komitealle kaikista sellaisista kysymyksistä, joilla on merkitystä Euroopan talousalueen toiminnalle ja kehitykselle.

10 artikla. Artiklassa määrätään, että tämän sopimuksen pöytäkirjat ja liite muodostavat sopimuksen erottamattoman osan.

11 artikla. Artiklassa määrätään sopimuksen muuttamisesta. Pysyvän komitean hyväksymä muutos toimitetaan EFTA-valtioille hyväksymistä varten. Muutos tulee voimaan, jos kaikki EFTA-valtiot hyväksyvät sen. Muutoksia koskevat hyväksymiskirjat talletetaan Ruotsin hallituksen huostaan, joka ilmoittaa tallettamisista muille EFTA-valtioille.

12 artikla. Artikla sisältää määräykset vaihtuksista, jotka seuraavat sopimuksen irtisanomisesta ja sopimuspuolen liittymisestä Euroopan yhteisöön.

13 artikla. Artiklan mukaan ETA-sopimukseen liittyvä EFTA-valtio liittyy tähän sopimukseen niillä ehdoilla ja edellytyksillä, jotka EFTA-valtiot laativat yhteisellä sopimuksella. Liittymiskirja talletetaan Ruotsin hallituksen huostaan, ja se ilmoittaa liittymisestä muille EFTA-valtioille.

14 artikla. Artiklan mukaan sopimus on ratifioitava. Artikla sisältää lisäksi tavanomai-

set määräykset sopimuksen alkuperäiskappaleista, tallettajasta, oikeaksi todistetuista jäljennöksistä, ratifioimiskirjoista ja voimaantulosta. Sen mukaan sopimus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993, edellyttäen, että ETA-sopimus tulee voimaan silloin ja että EFTA-valtiot ovat tallettaneet tämän sopimuksen ratifioimisasiakirjat. Jos ETA-sopimus ei tule voimaan mainittuna päivänä, tämä sopimus tulee voimaan samana päivänä kuin ETA-sopimus, tai kun EFTA-valtiot ovat tallettaneet ratifioimisasiakirjansa, kumpi näistä päivistä on myöhempi.

2. Lakiehdotusten perustelut

2.1. Laki Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta

1 §. ETA-sopimuksen 119 artiklan mukaan pääsopimuksen lisäksi myös sopimuksen pöytäkirjat ja liitteet sekä ne säädökset, joihin viitataan sopimuksen liitteissä, ovat sopimuksen erottamaton osa. Sen sijaan ne oikeudellisesti sitomattomat EY-säädökset, joihin ei sopimuksessa käytetyssä teknisessä merkityksessä viitata liitteissä vaan joihin sopimuspuolten tai eräissä tapauksissa ETA:n valvontaviranomaisten on liitteiden mukaan kiinnitettävä huomiota tai jotka niiden on otettava aiheellisella tavalla huomioon, eivät ole osa sopimusta. Sopimuksen osa eivät liioin ole ne EY-säädökset, jotka eräissä tapauksissa mainitaan sopimuksen pöytäkirjoissa.

Lain 1 §:llä saatetaan voimaan ETA-sopimuksen pääsopimuksen, pöytäkirjojen ja liitteiden lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset. Säännös koskee myös lainsäädännön alaan kuuluvia sellaisten EY-säädösten säännöksiä, joihin viitataan sopimuksen liitteissä. Sopimuksen 7 artiklan a alakohdan mukaan Euroopan talousyhteisön asetukset, joihin viitataan ETA-sopimuksen liitteissä, on saatettava sellaisenaan osaksi sopimuspuolten oikeusjärjestystä. Pykälässä toteutetaan tämä velvoite asianomaisten asetusten lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten osalta.

ETA-sopimuksen 7 artiklan b alakohdan mukaan sopimuspuolet voivat päättää sellaisen Euroopan talousyhteisön direktiivien täytäntönnäpon muodoista ja keinoista, joihin viitataan sopimuksen liitteissä. Lakiehdotuksen

15 §:n mukaan direktiivien täytäntöönpanosta säädetään erikseen. Tämän mukaisesti tarkoituksena on antaa erikseen asiasisällöiset säännökset ja määräykset, joilla direktiivien sisältö siirretään osaksi Suomen oikeusjärjestystä.

Direktiivejä ei kuitenkaan ole suljettu 1 §:n soveltamisalan ulkopuolelle. Direktiivien saataminen myös sellaisenaan osaksi Suomen oikeusjärjestystä on tarpeen, koska eräissä tapauksissa on tarkoituksenmukaista viitata asiasisällöisissä säädöksissä takaisin direktiivin tekstiin toistamatta sitä asianomaisessa säädöksessä. Toinen syy direktiivien eräiden säännösten voimaansaattamiseen lailla on se, että 2 §:n nojalla direktiivillä voi eräissä tilanteissa olla välitön oikeusvaikutus Suomessa. Lisäksi 1 §:n ulottaminen koskemaan direktiivejä mahdollistaa direktiivien riittävän täsmällisten säännösten soveltamisen niissä tilanteissa, joissa direktiivin edellyttämiä kansallisia säännöksiä tai määräyksiä ei ole kansallisessa valmistelussa tapahtuneen virheen takia annettu.

2 §. ETA-sopimuksen pöytäkirjan 35 mukaan EFTA-valtiot antavat tarvittaessa lailla säännöksen, jonka mukaan ETA-sääntöjen ja kansallisten lakien välisissä ristiriitatilanteissa ensiksi mainitut saavat etusijan. Koska Suomen valtiosäännössä ei tunnusteta yleistä kansainvälisen oikeuden etusijaa suhteessa kansalliseen lainsäädäntöön, on ETA-sääntöjen etusijasta säädettävä ETA-sopimuksen voimaansaattamislaissa. Vastaavasti menetellään muissa pohjoismaissa, joissa Suomen tavoin noudatetaan niin kutsuttua dualistista periaatetta kansainvälisen oikeuden ja kansallisen oikeuden välisestä suhteesta.

Itävallassa ja Sveitsissä kansainvälisoikeudellisten velvoitteiden, myös ETA-sopimuksen, etusija suhteessa kansalliseen lainsäädäntöön perustuu sen sijaan niiden valtiosäännössä omaksuttuun monistiseen käsitykseen kansainvälisen oikeuden ja kansallisen lainsäädännön välisestä suhteesta. Tämän takia niiden ei tarvitse antaa erikseen säännöksiä ETA-sääntöjen etusijasta. Tämä periaate on vahvistettu ETA-sopimuksen sopimuspuolten sopimuksen pöytäkirjasta 35 antamassa yhteisessä julistuksessa.

Valtiokäytännön mukaan kansallista lainsäädäntöä on tulkittava mahdollisuuksien mukaan siten, että se on sopusoinnussa valtiota sitovien kansainvälisten velvoitteiden kanssa. Tätä periaatetta voidaan pitää myös Suomen voimaansaolevaan oikeuteen kuuluvana. Suomessa on

lisäksi, toisin kuin useissa muissa dualistista periaatetta noudattavissa maissa, saatettu kansainväliset sopimukset laajalti ja johdonmukaisesti voimaan valtiosisäisesti tapauksen mukaan joko lailla ja asetuksella taikka asetuksella.

Vastaavasti Suomen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan voidaan asianmukaisesti voimaansaattettuja valtiosopimuksia osana niiden voimaansaattamista koskevaa lainsäädäntötointa soveltaa sellaisinaan tuomioistuimissa ja viranomaisissa, ja yksityiset ovat voineet saada oikeussuojaa niihin perustuville oikeuksilleen. Suomessa kansainväliset sopimukset eivät siten ole pelkästään kansallisen lainsäädännön tulkintaan vaikuttava tekijä, vaan pääosin myös sellaisinaan osa kansallista oikeusjärjestystä. Tämän takia pykälä ei merkitse käytännössä suurta muutosta nykyiseen oikeustilaan verrattuna.

ETA-sopimuksen pöytäkirjan 35 sisältöä voidaan kuitenkin pitää periaatteelliselta kannalta poikkeuksellisenä. Kansainvälisen oikeuden mukaan pääperiaatteena on nimittäin se, että sopimusvaltio voi itse päättää keinoista, joilla se varmistaa sopimusveloitteidensa noudattamisen. Ellei toisin ole sovittu, ei se, että kansallinen lainsäädäntö on ristiriidassa sopimusveloitteiden kanssa, yleensä itessään merkitse sopimusveloitteiden rikkomista, mikäli tällaista kansallista lainsäädäntöä ei käytännössä sovelleta sopimusveloitteiden vastaisella tavalla. ETA-sopimuksen pöytäkirjasta 35 yhdesä sopimuksen 7 artiklan kanssa aiheutuu kuitenkin velvoite sisällöllisen yhdenmukaisuuden (abstrakti normiharmonia) toteuttamiseen sopimusveloitteiden ja kansallisen oikeusjärjestyksen välillä.

Pykälässä on säännökset ETA-sopimukseen sisältyvien ETA-sääntöjen etusijasta suhteessa kansalliseen lainsäädäntöön. ETA:n sekakomitean päätöksillä hyväksyttävien uusien ETA-sääntöjen etusijasta on säännös 3 §:ssä.

Suomi ja muut EFTA-valtiot ovat neuvotte-lujen aikana katsoneet, ettei ETA-sopimuksen 6 artiklassa määrätty velvoite noudattaa EY:n tuomioistuimen oikeuskäytäntöä ajalta ennen sopimuksen allekirjoittamista lähtökohtaisesti koske EY:n institutionaaliin periaatteisiin liittyvää oikeuskäytäntöä. EY:n tuomioistuimen oikeuskäytännössä on periaatteet yhteisön oikeuden ensisijaisuudesta ja välittömästä oikeusvaikutuksesta osittain perusteltu EY:n toimivallan ja toimielinten erityispiirteillä. Koska

ETA-sopimus on kansainvälisoikeudellinen sopimus, eivät nämä periaatteet ole sellaisinaan sovellettavissa EFTA-valtioissa. Toisaalta on sopimuksen tavoitteena olevan oikeudellisen yhdenmukaisuuden turvaamiseksi tarpeen kansallisella tasolla toteuttaa järjestelyt, jotka mahdollisimman pitkälti johtavat samanlaiseen lopputulokseen kuin EY:ssä. Tämän takia on kysymys ETA-sääntöjen ja kansallisten sääntösten välisestä ristiriidasta järjestettävä kansallisella säännöksellä.

Kysymyksen sääntely ETA-sopimuksen voimaansaattamislaissa on tarpeen paitsi pöytäkirjassa 35 määrätyn velvoitteen täyttämiseksi myös siksi, että säännöksellä vältetään tilanteet, jossa Suomi syyllystyisi ETA-sopimuksen rikkomiseen sen takia, ettei ristiriitaa ETA-sopimuksen ja uuden kansallisen säännöksen välillä ole havaittu kansallisen valmistelun yhteydessä.

ETA-sopimuksen ja Suomen kansallisen lainsäädännön välisen suhteen ratkaisemisessa on pöytäkirjan 35 lisäksi otettava huomioon myös sopimuksen johdanto-osasta ilmenevät tavoitteet ja eräät sopimuksen muut määräykset ja periaatteet.

Sopimuksen johdanto-osan neljännen kappaleen mukaan sopimuspuolten tavoitteena on perustaa dynaaminen ja yhdenmukainen Euroopan talousalue, joka perustuu yhteisiin sääntöihin ja yhdenvertaisiin kilpailun edellytyksiin sekä antaa riittävät täytäntöönpanokeinot myös tuomioistuimissa. Johdanto-osan kahdeksannen kappaleen mukaan sopimuspuolet ovat vakuuttuneita siitä, että yksilöillä on tärkeä merkitys Euroopan talousalueella heidän käyttäessään ETA-sopimukseen perustuvia oikeuksiaan ja saadessaan niille oikeudellista suojaa.

Sopimuksen 1 artiklan 1 kohdassa vahvistetaan tavoite yhdenmukaisen Euroopan talousalueen luomisesta. Sopimuksen 3 artiklan mukaan sopimuspuolet toteuttavat kaikki yleis- ja erityistoimenpiteet, jotka ovat aiheellisia sopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi, ja ne pidättyvät kaikista toimenpiteistä, jotka voivat vaarantaa sopimuksen tavoitteiden saavuttamista. Sopimuksen 105—107 artiklassa on erityismääräykset oikeuskäytännön yhdenmukaisuuden turvaamiseksi.

Pykälän säännökset ETA-sääntöjen ja kansallisten sääntösten välisten ristiriitojen ratkaisemisesta tulevat sovellettaviksi vain tilanteissa,

joissa kysymystä ei voida ratkaista tulkinnalla. Ratkaisutoiminnassa tulee aina ensisijaisesti pyrkiä sovittamaan kansalliset säännökset ja ETA-velvoitteet tulkinnallisesti yhteensopiviksi, ja vasta tilanteissa, joissa tämä ei käy päinsä, voidaan kansallinen säännös syrjäyttää pykälässä tarkoitettulla tavalla.

Useat ristiriitatapaukset ETA-sopimuksen ja kansallisten sääntösten välillä voidaan ratkaista ETA-sopimuksen edellyttämällä tavalla soveltamalla vakiintuneita, joskin jossain määrin tulkinnanvaraisia oikeusperiaatteita. Esimerkiksi periaate myöhemmin annettujen lakien etusijasta eli niin sanottu *lex posterior*-sääntö johtaisi ilman erityistä ristiriitasäännöstäkin siihen, että ETA-sopimuksen lain tasolla voimaansaattettu määräys syrjäyttää sen kanssa ristiriidassa olevan voimaansaattamislakia aikaisemman lain säännöksen. Vastaavasti asetuksen tasolla voimaansaattettu ETA-sopimuksen määräys syrjäyttäisi voimaansaattamisasetusta vanhemman asetuksen säännöksen. Niin sanotun *lex superior*-säännön mukaan ylemmänasteinen säädös syrjäyttää sen kanssa ristiriidassa olevat alemmanasteiset säädökset. Tämä sääntö on ilmaistu osittain hallitusmuodon 92 §:ssä, jonka mukaan perustuslain tai lain kanssa ristiriidassa olevia asetuksia ei saa soveltaa. *Lex superior*-säännön mukaan lain tasolla voimaansaattettu ETA-sopimuksen määräys syrjäyttää sen kanssa ristiriidassa olevan lakia alemmanasteisen säännöksen.

Kaikkia ristiriitatapauksia ei kuitenkaan voida ratkaista ETA-sopimuksen edellyttämällä tavalla oikeuskäytännössä vakiintuneiden tai hallitusmuodossa ilmaistujen oikeusperiaatteiden nojalla. Tämän vuoksi erityinen säännös ristiriitatilanteiden ratkaisemisesta on tarpeen. Pykälällä on suurin merkitys tapauksissa, joissa sopimuksen voimaansaattamisen jälkeen säädetään sopimuksen määräysten tai sääntösten kanssa ristiriidassa oleva lain tasoinen säännös. Pykälä ratkaisee myös kahden asetuksen tasoisen säännöksen välisen ristiriidan, jos toinen asetus koskee sopimuksen voimaansaattamista ja toinen on annettu voimaansaattamisasetuksen jälkeen. Molemmissa tapauksissa sopimusvelvoitteeseen perustuva säännös syrjäyttää sen kanssa ristiriidassa olevan säännöksen. Pykälä on lisäksi tarpeen määrittämään sopimuksella Suomea velvoittaviksi saatettujen Euroopan talousyhteisön direktiivien oikeudellista merkitystä.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa 5/1990

vp, joka koski valtioneuvoston selontekoa Suomen suhtautumisesta Länsi-Euroopan yhdentymiskehitykseen (1990), todettiin: ”Ellei voimaansaattamisesta oteta eri säännöstä perustuslakiin, ei EES-lainsäädäntö voi valtiosisäisesti saada kansalliseen lainsäädäntöön verrattuna mitään sellaista etusijaa, jota ei sittemmin olisi mahdollista lailla poistaa.” Vaikka lausuma oli muotoiltu Euroopan talousaluetta koskevien sen hetkisten oletusten mukaan, kannanotto pitää soveltuvin osin paikkansa myös allekirjoitettuun ETA-sopimukseen nähden.

Ehdotetulla, poikkeuslakina säädettävällä ristiriitasäännöksellä ei voida estää eduskuntaa myöhemmin säätämästä tavallisessa käsittelyjärjestyksessä lakia, jolla poikkeuslaki kumotaan. Tämä ei kuitenkaan tee ristiriitasäännöstä merkityksettömäksi myöhemmin säädettäviin lakeihin nähden. Niin kauan kuin uudella lailla ei ole kumottu poikkeuslakina säädettävää ristiriitasäännöstä tai muuten nimenomaisesti ilmaistu tarkoitusta poiketa ETA-sopimukselta, ristiriitasäännöksen voidaan katsoa olevan voimassa. Eduskunta voi siten tietoisesti kumota ristiriitasäännöksen tai tehdä siitä poikkeuksen, mutta ristiriitasäännös ei kumoudu, jos eduskunta myöhemmin epähuomiossa säätää lain, joka on vastoin sopimusvelvoitteita.

Ristiriitasäännöksen ehdotettua säätämistapaa voidaan sopimusneuvottelujen valossa pitää riittävänä, vaikka säännöksellä ei luoda aukotonta järjestelyä sopimusvelvoitteiden toteuttamiseksi. Suomi on sopimusneuvotteluissa tähdentänyt, ettei se ETA-sopimusta voimaansaattaessa tule muuttamaan perustuslakiansa sanamuotoa.

ETA-sopimuksen määräysten sekä ETA-sopimukseen kuuluvien direktiivien osalta pykälän säännöksiä voidaan soveltaa ainoastaan tapauksissa, joissa asianomainen ETA-sopimuksen velvoite on EY:n oikeuskäytäntö huomioon ottaen ehdoton ja riittävän täsmällinen, eli tapauksissa joissa se EY:ssä voisi saada välittömän oikeusvaikutuksen. Jos ETA-sopimuksen määräys tai direktiivin säännös on sisällöltään ehdollinen tai epätäsmällinen, se voidaan ottaa huomioon asianomaisen kansallisen säännöksen tulkinnassa, mutta se ei voi johtaa siihen, että kansallista säännöstä ei voitaisi soveltaa, koska tällaisessa tilanteessa ei ole kysymys pykälässä tarkoitettua suoranaista ristiriidasta ETA-säännön ja kansallisen säännöksen välillä. ETA-sopimukseen kuuluvat

EY:n asetukset syrjäyttävät sen sijaan lähtökohtaisesti ne kansalliset säännökset, joilla on sama soveltamisala.

Pykälän 1 kohdan mukaan laissa tai asetuksessa olevia säännöksiä, jotka ovat ristiriidassa ETA-sopimuksen pääsopimuksessa, pöytäkirjassa tai liitteessä olevan ehdottoman ja riittävän täsmällisen määräyksen kanssa, ei saa soveltaa. Säännös on luonteeltaan lainvalintasääntö, jonka nojalla soveltaja voi olla soveltamatta kansallisen lain säännöstä ristiriitapaikseksa. Säännös ei sen sijaan merkitse sitä, että kansallinen säännös olisi pätemätön ja että sitä ei voitaisi soveltaa tapauksissa, jotka eivät kuulu asianomaisen ETA-sopimuksen määräyksen tai EY:n säädöksessä olevan säännöksen soveltamisalaan.

Pykälän 2 kohta koskee tapauksia, joissa laissa tai asetuksessa olevat säännökset ovat ristiriidassa ETA-sopimukseen kuuluvien direktiivien kanssa. Jos direktiivi koskee yksityisen suhdetta julkiseen valtaan, ei direktiivissä olevan ehdottoman ja riittävän täsmällisen säännöksen kanssa ristiriidassa olevaa kansallista säännöstä saa soveltaa. Edellytyksenä on kuitenkin se, että kansallisen säännöksen soveltamatta jättäminen on yksityisen edun mukaista. Direktiivin ehdoton ja riittävän täsmällinen säännös syrjäyttää siten kansallisen säännöksen niissä tapauksissa, joissa kansallisen säännöksen soveltamisesta aiheutuisi haittaa tai edunmenetyks yksityiselle suhteessa valtioon tai muihin julkisyhteisöihin taikka niiden viranomaisiin. Pykälän 2 kohdan säännöksellä rajataan direktiivien etusija suhteessa suomalaisiin säännöksiin ainoastaan tapauksiin, joissa on kyse yksityisten ja julkisen vallan välisestä suhteesta, ja direktiivien etusija on siten kapeampi kuin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettujen säännösten ja määräysten etusija. Tapauksessa, jossa kansallista säännöstä ei voida soveltaa sen ja direktiivin välisen ristiriidan takia, sovelletaan direktiivin asianomaista säännöstä kansallisen säännöksen sijasta.

Pykälän 2 kohdan säännös direktiivien ehdottomien ja riittävän täsmällisten säännösten etusijasta tulee sovellettavaksi esimerkiksi tilanteessa, jossa ulkomaalaisen ammattipätevyys on ETA-sopimukseen sisältyvän direktiivin mukaan tunnustettava Suomessa mutta Suomen lainsäädännössä ei ole otettu huomioon tätä velvoitetta. Säännöksellä rajataan direktiivien välitön oikeusvaikutus samalla tavalla kuin EY:ssä, jossa jäsenvaltio ei saa soveltaa

kansallista lainsäädäntöään yksityisten vahingoksi, jos kansallinen lainsäädäntö on ristiriidassa välittömästi sovellettavan direktiivin säännöksen kanssa (*vertikaalinen välitön oikeusvaikutus*). Tämä liittyy yleensä tilanteisiin, joissa direktiivin sisältöä ei ole siirretty määräajassa kansalliseen lainsäädäntöön tai jossa se on siirretty kansalliseen lainsäädäntöön virheellisellä tavalla.

Direktiiveillä ei sen sijaan olisi etusijaa suhteessa suomalaisiin säännöksiin, jos kysymys on yksityisten välisestä oikeussuhteesta (*horizontaalinen välitön oikeusvaikutus*). Esimerkiksi tapauksessa, jossa yhtiöoikeudellisten direktiivien säännökset olisi siirretty virheellisellä tavalla Suomen lainsäädäntöön, ei säännös tulisi sovellettavaksi yksityisten välisissä yksityisoikeudellisissa riidoissa. Tämä ilmentää sitä yleistä periaatetta, ettei direktiivistä voi sellaisenaan aiheutua velvoitteita yksityisille vaan että tällaisten velvoitteiden on aina perustuttava kansalliseen säännökseen tai määräykseen, joka toisaalta voi saada asiasisältönsä direktiiviin kohdistuvasta viittauksesta. Vastaavasti direktiivi, jonka sisältöä ei ole asianmukaisesti siirretty kansalliseen lainsäädäntöön, ei syrjäytä sellaisia kansallisia säännöksiä, joiden perusteella yksityisillä on parempi oikeus suhteessa julkiseen valtaan kuin direktiivin perusteella.

Pykälän 3 kohdan mukaan ETA-sopimukseen kuuluvien Euroopan talousyhteisön asetusten säännökset syrjäyttävät niiden kanssa ristiriidassa olevat kansalliset säännökset. Pääsopimuksen 7 artiklan a alakohdan mukaan ETA-sopimukseen kuuluvat EY:n asetukset saatetaan sellaisinaan osaksi sopimuspuolten oikeusjärjestystä. Tähän sisältyy se, että ETA-sopimukseen kuuluvat asetukset syrjäyttävät ne kansalliset säännökset, joilla on sama soveltamisala kuin niillä. Ottaen huomioon asetusten oikeusvaikutukset EY:ssä ja tavoitteen EY:n oikeusjärjestyksen ja ETA:n välisen yhdenmukaisuuden turvaamisesta ei ole aiheellista asettaa asetusten säännösten etusijalle aineellisia lisäedellytyksiä.

Pykälässä tarkoitettujen ristiriitojen syntymisen on pyrittävä estämään järjestämällä hallituksen esitysten ja asetusehdotusten ETA-velvoitteiden mukaisuuden järjestelmällinen ennakotarkastus. Mikäli ETA-sopimuksen mukaisten velvoitteiden kanssa ristiriidassa oleva laki kuitenkin annetaan, on tilanne mahdollisuuksien mukaan pyrittävä poistamaan tulkin-

nan avulla, jollei eduskunta ole nimenomaisesti tarkoittanut poiketa ETA-velvoitteesta. Jos taas tämä on ollut eduskunnan nimenomaisena tarkoituksena, tuomioistuinten on ETA-velvoitteista poiketen sovellettava eduskunnan tahdon mukaisesti myöhemmin annettua lakia.

3 §. Pykälän mukaan 2 §:n säännöksiä sovelletaan myös asianmukaisesti voimaansaattettuihin ETA:n sekakomitean päätöksiin. ETA:n sekakomitean päätöksillä tarkoitetaan pykälässä lähinnä sopimuksen 7 artiklassa tarkoitettuja sekakomitean päätöksiä, joilla uusia EY:n asetuksia ja direktiivejä otetaan osaksi ETA-sopimusta. Pykälän sanamuoto ei kuitenkaan estä sen soveltamista myös muunlaisiin sekakomitean päätöksiin, mikäli ne ovat sisällöltään sellaisia, että ne on saatettava voimaan säädöksellä. Tässä vaiheessa ei sitä, millä tavalla ETA:n sekakomitean päätökset teknisesti laaditaan, ole lopullisesti päätetty.

Pykälässä oleva rajaus ensisijaisuuden soveltamisesta ainoastaan asianmukaisesti voimaansaattettuihin päätöksiin perustuu ensinnäkin siihen, ettei ETA-sopimuksella siirretä lainsäädäntövaltaa ETA:n sekakomitealle. Sekakomitean päätökset on tarkoitus saattaa voimaan valtiosopimusten voimaansaattamismuodossa eikä sekakomitealla ole valtaa säätää kansallisesti sovellettavia oikeussääntöjä.

Toinen syy ”asianmukaisen voimaansaattamisen” asettamiselle ensisijaisuuden ehdoksi on, että asetustasoisesti voimaansaattatun sekakomitean päätöksen ei tarkoiteta voivan kumota ennen voimaansaattamisasetuksen antamista säädetyin, sekakomitean päätöksen kanssa ristiriidassa olevan lain säännöstä. Tällainen tilanne syntyy vain, jos hallitus saattaa sekakomitean päätöksen virheellisesti voimaan asetuksella, vaikka päätös lainsäädännön alaan kuuluvana olisi vaatinut myös voimaansaattamislain säätämistä. Kun kysymyksessä on hallituksen menettelytapavirhe, ei ole perusteltua, että asetus kumoaisi eduskunnan säätämän lain.

Pykälän ristiriitasäännös eroaa 2 §:n ristiriitasäännöksestä juuri siten, että 2 §:ään ei sisälly varausta asianmukaisesta voimaansaattamisesta. Eron perusteluna on, että 2 §:n ristiriitasäännös koskee ETA:n pääsopimusta, pöytäkirjoja, liitteitä ja säädöksiä, joihin viitataan sopimuksen liitteissä. Niihin sisältyvät määräykset ja säännökset voimaansaattetaan perustuslain säätämisyjärjestyksessä säädetyllä lailla, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan. Näin ollen 2 §:n tarkoittamissa tapauksissa ei voi

syntyä ristiriitaa asetuksella voimaansaatetun sopimuskohdan ja ennen ETA-sopimuksen voimaansaattamista annetun lain välillä, kun voimaansaattamislain sanamuoto itsessään sisältää kaikki aikaisemman lain kanssa ristiriidassa olevat sopimuskohdat lailla voimaansaatettiin sopimuskohtiin.

4 §. Pääsopimuksen 98 artiklan mukaan ETA:n sekakomitealle on oikeus muuttaa muun muassa sopimuksen pöytäkirjoja 2—4, joissa ovat ETA-sopimuksen alkuperäsäännöt sekä eräät muut sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia tuotteita koskevat määräykset. Pykälän mukaan valtiovarainministeriöllä olisi oikeus määrätä tällaisten muutosten voimaansaattamisesta. Valtiovarainministeriöllä on vastaava oikeus Suomen Tasavallan ja Euroopan vapaakauppaliiton jäsenvaltioiden välisessä kaupassa sovellettavista alkuperäsäännöistä annetun lain (243/73) ja Suomen Tasavallan sekä Euroopan talousyhteisön ja Euroopan hiili- ja teräsyhteisön välisessä kaupassa sovellettavista alkuperäsäännöistä annetun lain (996/73) nojalla.

5 §. Pykälän nojalla kauppa- ja teollisuusministeriö voisi tarkemmin määrätä, miten energia-alaa koskevissa neuvoston asetuksissa (ETY) N:o 1056/72, 1893/79 ja 4152/88 tarkoitettu investointihankkeiden ilmoittaminen ja maahantuonnin rekisteröinti järjestetään.

6 §. Pykälän mukaan työministeriö on sopimuksen liitteessä V mainitun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 osalta toimivaltainen viranomainen Suomessa. Asetus koskee työntekijöiden vapaata liikkuvuutta. Asetuksessa on muun muassa säännöksiä jäsenvaltioiden työvoimaviranomaisten yhteistyöstä. Pykälän mukaan työministeriö antaa ETA-sopimuksessa ja asetuksessa tarkoitettulla tavalla virka-apua EFTAn pysyvälle komitealle, EFTAn valvontaviranomaiselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle. Asetuksessa tarkoitettujen tilastoinnin osalta toimivaltaisia kansallisia viranomaisia ovat pykälän mukaan työministeriö ja tilastokeskus yhdessä.

7 §. Pykälän 1 momentin mukaan on sopimuksen liitteessä XIII mainitussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 1191/69 tarkoitettu toimivaltainen viranomainen Suomessa liikenneministeriö, joka voi antaa tarkempia määräyksiä asetuksen täytäntöönpanosta. Mainittu asetus koskee rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteen julkisia palveluvelvoitteita. Asetuksessa velvoitetaan kansalliset toimivaltaiset viran-

omaiset pääsäännön mukaan joko lakkautta- maan julkiset palveluvelvoitteet tai määrätyn edellytyksin sopimaan niistä liikenneyritysten kanssa. Asetuksen tarkempaa sisältöä on selostettu sopimuksen III osan 6 luvun (Liikenne) yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Suomessa on luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä annetulla lailla (343/91) säädetty liikenneministeriön tehtäväksi joukkoliikenteen palvelujen yhteensovittaminen. Tämän takia on tarkoituksenmukaista antaa mainituksessa tarkoitettujen kansallisen viranomaisen tehtävät Suomessa liikenneministeriölle. Asetuksen täytäntöönpano Suomessa edellyttää tarkempia kansallisia määräyksiä, jotka ministeriö valtuutetaan antamaan.

Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1192/69 tarkoituksena on poistaa viranomaisten rautatieyrityksille määräämien sellaisten taloudellisten rasitteiden tai viranomaisten niille myöntämien sellaisten etujen seurauksena syntyvät erot, jotka voivat aiheuttaa huomattavan vääristymän kilpailun edellytyksissä. Asetuksessa tarkoitetaan tilien säännönmukaistamisella (normalisointi) rautatieyrityksille asetettujen taloudellisten rasitteiden ja niille myönnettyjen etujen määrittämistä vertaamalla rautatieyritysten tilannetta siihen tilanteeseen, jossa ne olisivat, jos ne toimisivat samoin ehdoin kuin muut kuljetusyritykset, sekä korvausten maksamista edellä tarkoitettujen rasitteiden ja etujen perusteella.

Pykälän 2 momentin mukaan liikenneministeriö olisi asetuksessa N:o 1192/69 tarkoitettu toimivaltainen viranomainen Suomessa. Vähäistä paikallista tavaraliikennettä lukuun ottamatta Suomessa harjoittaa rautatieliikennettä ainoastaan uusimuotoiseksi valtion liikelaitokseksi muutettu Valtionrautatiet, jonka liikelaitosohjaus kuuluu liikenneministeriölle. Ministeriölle kuuluu myös rautatieliikenteen kehittäminen ja sen toimintaedellytysten turvaaminen. Liikenneministeriö päättää myös Valtionrautatelille maksettavista korvauksista. Tämän johdosta on tarkoituksenmukaista, että liikenneministeriö käsittelee myös mainituksessa asetuksessa tarkoitettujen rautatieyritysten tilien säännönmukaistamista koskevat asiat. Momentin mukaan valtioneuvosto voi antaa tarkempia määräyksiä korvausmenettelystä.

8 §. Sopimuksen liitteessä XIII mainittu neuvoston asetus (ETY) N:o 3820/85 koskee maanteliikenteen sosiaalilainsäädäntöä. Asetuksen säännökset korvaavat voimassaolevan

lain tieliikenteen ajo- ja lepoajoista (61/90), jonka kumoamisesta annetaan erikseen hallituksen esitys.

Mainittu asetus sallii kansalliset poikkeukset auton apumiesten alaikärajan sekä taukojen vähimmäiskeston osalta eräissä rajatuissa tapauksissa. Pykälän 1 momentin mukaan näitä poikkeuksia sovellettaisiin Suomessa. Asetuksen 5 artiklan 5 kohdan mukaan autonapumiesten alarajaksi voidaan artiklan 3 kohdassa säädetystä 18 vuoden alaikärajasta poiketen säättää 16 vuotta, mikäli muun ohessa on kysymys paikallisesta liikenteestä ja poikkeaminen perustuu koulutuksellisiin syihin. Asetuksen 7 artiklan 3 kohdan mukaan saman artiklan 1 kohdassa säädetystä 45 minuutin pakollisesta tauosta jokaisen neljän ja puolen tunnin ajoaikaa kohti voidaan eräin edellytyksin poiketa kaupunkiliikenteessä niin, että tauko lyhenee 30 minuuttiin neljää tuntia kohti.

Asetuksen 13 artiklan 1 kohdassa luetellaan ne ajoneuvoluokat, joihin neuvoston asetusta ei tarvitse soveltaa. Liikenne luetelluilla ajoneuvoryhmillä on varsin vähäistä eikä poikkeusmahdollisuudella siten ole laajempaa merkitystä. Pykälän 2 momentin mukaan asetuksen 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen poikkeusten soveltamisesta Suomessa säädettäisiin asetuksella.

Asetuksen 13 artiklan 2 kohdan mukaan kiireellisissä tapauksissa voidaan korkeintaan 30 päivän ajaksi myöntää poikkeus asetuksen säännöksistä. Pykälän 2 momentin mukaan tällaisen poikkeuksen voisi myöntää liikenne ministeriö, joka voisi myös antaa tarkempia määräyksiä poikkeuksen myöntämisestä.

Asetuksen 17 artiklan 1 kohdan mukaan on muun muassa asetuksen rikkomisesta tuomitavista rangaistuksista säädettävä kansallisella tasolla. Pykälän 3 momentin mukaan olisi rangaistus ajo- ja lepoaikojen sekä taukojen noudattamatta jättämisestä sama kuin nykyisin tieliikenteen ajo- ja lepoajoista annetun lain 9 §:ssä tarkoitettua ajoaika rikkomuksesta.

Suomessa ei nykyisin ole voimassa säännöksiä asetuksen 5 artiklassa tarkoitettua autonapumiesten ja rahastajien alaikärajasta. Sen sijaan nuorten työntekijöiden suojelusta on annettu laki (669/67). Pykälän 4 momentin mukaan työantajaa tai tämän edustajaa, joka rikkoo asetuksen 5 artiklaa, rangaistaisiin niin kuin nuorten työntekijäin suojelusta annetun lain 24 §:ssä säädetään.

Tieliikenteen ajo- ja lepoajoista annetun lain

8 §:n mukaan ajo- ja lepoaikojen noudattamista valvoo poliisi. Pykälän 5 momentissa ehdotetaan valvonta säilytettäväksi tältä osin ennallaan. Myös työsuojeluviranomaiset valvoisivat momentin mukaan asetuksen 5 artiklassa säädettyjen ikärajojen noudattamista.

9 §. Pääsopimuksen 50 artiklan tarkoituksena on estää syrjivien kuljetusmaksujen ja -ehtojen käyttäminen. Artiklaa vastaavan Rooman sopimuksen 79 artiklan täytäntöönpanosta on annettu asetus N:o 11/60, johon viitataan ETA-sopimuksen liitteessä XIII. Pykälän 1 momentissa valtuutetaan kilpailuvirasto ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin sopimuksen 50 artiklassa tarkoitettua syrjinnän estämiseksi ja 2 momentissa se valtuutetaan huolehtimaan asetuksessa N:o 11/60 tarkoitetuista jäsenvaltion viranomaisen tehtävistä Suomessa. Asetuksen tarkempaa sisältöä on selostettu ETA-sopimuksen III osan 6 luvun (Liikenne) yksityiskohtaisissa perusteluissa. Asetuksen perusteella on annettava rangaistusäännökset kuljetusyrityksille asetettujen velvollisuuksien rikkomisesta. Tältä osin pykälän 3 momentissa viitataan uuden kilpailunrajoituksista annetun lain (480/92) 27 §:n 1 momenttiin, joka koskee kilpailunrajoitusrikkomuksia.

10 §. Sopimuksen liitteessä XIV mainituissa EY:n kilpailuoikeudellisissa säädöksissä on lukuisia viittauksia jäsenvaltioiden toimivaltaisiin viranomaisiin. Pykälän 1 momentin mukaan asianomaisissa säädöksissä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen Suomessa on kilpailuvirasto. Kilpailuvirasto antaa asianomaisissa säädöksissä tarkoitettua virka-apua EFTAn valvontaviranomaiselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle. Kuitenkin siltä osin kuin kyse on yhteistyöstä EFTAn valvontaviranomaisen ja Euroopan yhteisöjen komission kanssa sopimuksen liitteessä XIV mainittujen säästösten tai sopimuksen muiden kilpailusääntöjen kehittämiseksi, toimivaltainen viranomainen on kauppa- ja teollisuusministeriö, joka toimii yhteistyössä valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön tai liikenne ministeriön kanssa, milloin asia koskee näiden ministeriöiden toimialaa.

Pykälän 2 momentin mukaan lääninhallitukset avustavat kilpailuvirastoa sen 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien suorittamisessa. Momentti vastaa kilpailunrajoituslaissa olevaa vastaavaa sääntelyä.

ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdassa on Rooman sopimuksen 85 artiklan 3 kohtaa

vastaavat määräykset ryhmäpoikkeuksien tekemisestä kilpailunrajoitusten ryhmien osalta. Pykälän 3 momentin mukaan 53 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut päätökset, joilla tehdään kilpailunrajoitusten ryhmien osalta poikkeus mainitun artiklan 1 kohdassa määrätystä kiellosta, saatetaan voimaan asetuksella.

Koska ryhmäpoikkeukset koskevat ETA-sopimuksen voimassaoloaikana poikkeuksen tekemistä sopimuksen 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta kiellosta, joka on saatettu voimaan lailla, voitaneen ryhmäpoikkeusasetusten muutoksia ja uusia ryhmäpoikkeuksia lähtökohtaisesti pitää lainsäädännön alaan kuuluvina. Seuraavien perusteiden saattamista voimaan eduskuntalailla Suomessa ei kuitenkaan voida pitää tarkoituksenmukaisena menettelynä, vaan laissa on syytä antaa valtuus saattaa ne voimaan asetuksella.

EY:ssä ryhmäpoikkeusasetukset, jotka annetaan määräaikaisina, kuuluvat komission toimivaltaan, eikä eduskunnan rinnastamista lainsäädäntövallan käyttäjänä EY:n komissioon ole aiheellista. Ryhmäpoikkeusasetusten osalta EY:ssä ei ole käytössä komission ehdotukseen perustuva lainsäädäntömenettely, vaan komissio antaa ryhmäpoikkeusasetukset kuultuaan kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa, minkä takia ryhmäpoikkeusasetusten käsittelyjärjestyksen tulee myös ETA:ssa olla mahdollisimman nopea. On myös otettava huomioon se, että Suomessa toimivalta poikkeusten myöntämiseen kilpailunrajoituslain kielloista on kilpailuneuvostolla.

11 §. ETA-sopimuksen liitteessä XVI viitataan neuvoston asetukseen (ETY, Euratom) N:o 1182/71, joka koskee EY:ssä yleisesti EY-säädöksissä asetettujen ajanmääreiden soveltamista. ETA-sopimuksessa mainittuun asetukseen viitataan liitteessä XVI, joka koskee julkisia hankintoja.

Pykälän mukaan mainitun asetuksen säännöksiä, jotka ovat osittain ristiriidassa säädettyjen määräaikain laskemisesta annetun lain (150/30) säännösten kanssa, sovelletaan liitteen XVI soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa. Liitteessä XVI viitattavat säädökset ovat julkisia hankintoja koskevia direktiivejä, joiden sisältö siirretään Suomen lainsäädäntöön erillisellä lainsäädännöllä. Tämän takia on tarpeen säätää, että sovellettaessa näiden direktiivien perusteella annettuja säännöksiä, niissä mainittuihin ajanmääreisiin on sovellettava mainitun

asetuksen säännöksiä eikä säädettyjen määräaikain laskemisesta annettua lakia.

12 §. Pääsopimuksen 95 artiklan voimaansaattamiseksi on eduskunnan edustajien valitsemisesta ETA:n parlamentaariseen sekakomiteaan annettava säännökset. Tässä vaiheessa on kuitenkin vielä selviteltävänä kaksi eri vaihtoehtoa asian järjestämiseksi. Ensimmäinen vaihtoehto on se, että asiasta annettaisiin erillinen laki, joka olisi sisällöltään soveltuvin osin sama kuin Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnasta annettu laki (354/89). Toinen vaihtoehto on se, että valtiopäiväjärjestykseen otettaisiin säännökset, joilla säännellään yleisesti eduskunnan edustajien valitsemista kansainvälisillä sopimuksilla perustettuihin parlamentaarisiiin yhteistyöelimiin ja muuhun kansainväliseen parlamentaariseen yhteistoimintaan. Viimeksi mainittu vaihtoehto merkitsisi sitä, ettei säännöksiä tällaisesta eduskunnan osallistumisesta kansainväliseen yhteistoimintaan tarvitsi antaa kunkin asianomaisen sopimuksen voimaansaattamisen yhteydessä poikkeuksena perustuslaista. Vaihtoehtojen etuja ja haittoja sekä niiden toteuttamisen yksityiskohdista selvitetään puhemiesneuvoston asettamassa eduskunnan ETA-toimikunnassa.

Pykälän mukaan edustajien valitsemisesta ETA:n parlamentaariseen sekakomiteaan säädetään erikseen. Tätä tarkoittava hallituksen esitys annetaan edellä mainitun valmistelun perusteella niin, että asianomaiset säännökset tulevat voimaan viimeistään samanaikaisesti ETA-sopimuksen kanssa.

13 §. Pääsopimuksen 110 artiklassa on määräykset ETA:n valvontaviranomaisten sekä EY:n ja EFTAn tuomioistuinten ETA-sopimuksen nojalla tekemien suoritustuomioiden täytäntöönpanokelpoisuudesta. Artikla vastaa Rooman sopimuksen 192 artiklaa. Artiklan 2 kohdan mukaan artiklassa tarkoitetut päätökset pannaan täytäntöön noudattaen sen valtion säännöksiä lainkäytöstä riita-asioissa, jonka alueella täytäntöönpano tapahtuu. Sopimuspuolten on määrättävä viranomainen, joka tutkimatta muun kuin täytäntöönpanoasiakirjan oikeaperäisyyden antaa täytäntöönpanomääräyksen. Tämä jälkeen täytäntöönpanomääräyksen hakija voi saattaa asian suoraan toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi.

Pykälän mukaan sopimuksen 110 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun täytäntöönpanomääräyksen antaa oikeusministeriö, jollei tehtävää ole

asetuksella annettu muulle viranomaiselle. Tämän jälkeen hakija voi saattaa asian ulosottoviranomaisen käsiteltäväksi. Päätökset pannaan täytäntöön samassa järjestyksessä kuin Suomen tuomioistuimen riita-asiassa antama tuomio, joka on saanut lainvoiman.

14 §. Pääsopimuksen 122 artiklassa on salassapitomääräykset, jotka koskevat sopimuspuolten edustajia ja talousalueeseen liittyvien kansainvälisten toimielimien virkamiehiä ja toimenhaltijoita. EY-säädöksissä, joihin viitataan sopimuksen liitteissä, on myös lukuisia erityisiä salassapitosääntöksiä. Esimerkiksi salassapidettävien tilastotietojen luovuttamisesta Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle annetussa neuvoston asetuksessa (Euratom, ETY) N:o 1588/90 on säännökset tilastotietoja koskevasta salassapitovelvollisuudesta sekä jäsenvaltioiden velvollisuudesta sanktioida salassapitovelvollisuuden rikkomukset myös siltä osin kuin rikkomukseen syyllistynyt on yhteisöjen palveluksessa oleva. EY:n salassapitosäännökset on lakiteknisesti muotoiltu eri tavalla kuin Suomessa ja niiden on katsottava koskevan myös asiakirjan luvattomana paljastamisena toteutettavaa salassapitovelvollisuuden rikkomista. Esimerkiksi ensimmäisen pankkidirektiivin (77/780/ETY) 12 artiklassa säädetään yleisesti pankkivalvontaviranomaisten salassapitovelvollisuudesta ja siihen liittyvästä poikkeuksesta, joka koskee tietojen antamista. Tähän on katsottava sisältyvän sen, että salassapidettävien asiakirjojen paljastaminen muissa kuin artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa on artiklassa säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomista.

Pääsopimuksen 3 artiklan nojalla Suomi on velvollinen toteuttamaan kaikki yleis- ja erityistoimenpiteet, jotka ovat aiheellisia sopimuksesta johtuvien veloitteiden täyttämiseksi. Tämän takia on tarpeen antaa säännökset sopimukseen perustuvan salassapitovelvollisuuden rikkomisen rangaistusseuraamuksista.

Pykälän mukaan pääsopimuksen 122 artiklassa tai muualla sopimuksessa määrätyn salassapitovelvollisuuden rikkomiseen sovelletaan rikoslain 40 luvun 5 §:n sääntöksiä, vaikka tekijä ei olisikaan mainituissa sääntöksissä tarkoitettu virkamies tai julkisyhteisön työntekijä. Erillistä viittausta rikoslain 40 luvun 6 §:ssä tarkoitettuun asiakirjan luvattomaan paljastamiseen ei ole pidetty tarpeellisena, koska tämä tekemuoto on voimakkaasti sidoksissa Suomen asiakirjojen julkisuutta koskevan lainsäädännön mukaiseen ei-julkisen asiakirjan kä-

sitteeseen. ETA-sopimuksen mukaisen salassapitovelvollisuuden on katsottava käsittävän myös velvollisuuden olla paljastamatta ETA-sopimuksen mukaan luottamuksellisina pidettäviä asiakirjoja, minkä takia tällainen salassapitovelvollisuus olisi rangaistavaa pykälässä olevan viittauksen perusteella rikoslain 40 luvun 5 §:ssä tarkoitettuna rikoksena. Muuhun kuin virkamieheen ei voida soveltaa mainitun pykälän viraltapanoa koskevaa säännöstä.

Pykälä johtaa siihen, että muidenkin kuin suomalaisten virkamiesten ja suomalaisten julkisyhteisöjen työntekijöiden Suomen ulkopuolella tekemät ETA-sopimuksen salassapitosääntöjen vastaiset teot ovat rangaistavia myös Suomen lain mukaan. Tämä mahdollistaa asianomaisten henkilöiden tuomitsemisen rangaistukseen Suomessa, jos heitä ei voida rangaista tekopaikan valtiossa sen takia, että he ovat muuttaneet Suomeen, mikäli Suomen lainsäädännön mukainen kaksoisrangaistavuuden vaatimus täyttyy. Vastaavasti kyseiset henkilöt voidaan, jos he eivät ole Suomen kansalaisia, ottaa huomioon rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain (456/70) 4 §:n 1 momentin säännökset, pykälän perusteella tietyissä tapauksissa luovuttaa tuomittavaksi asianomaisessa ETA-valtiossa. Pykälän soveltamisen edellytyksenä on, että tekijän mahdollisesti nauttima vapautus rikoslainkäytöstä on poistettu asianmukaisessa järjestyksessä.

15 §. Pykälässä on tavanomainen asetuksenantovaltuus, joka koskee tarkempien säännösten antamista 1 §:ssä tarkoitettujen säännösten ja määräysten täytäntöönpanosta. Pykälässä todetaan kuitenkin erikseen, että niiden Euroopan talousyhteisöjen direktiivien täytäntöönpanosta, joihin viitataan sopimuksen liitteissä, säädetään erikseen. Tarkoituksena on siis, kuten edellä on selostettu, että direktiivien muuntamisesta kansalliseen lainsäädäntöön annetaan aina erikseen asiasisältöiset säännökset ja määräykset. Pykälän perusteella ei siten voida antaa asetuksella täytäntöönpanomääräyksiä sellaisten direktiivien osalta, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia sääntöksiä, vaan mahdolliset asetuksenantovaltuudet sisältyvät niiden osalta asiasisältöisiin voimaansaattamislakeihin.

16 §. Lain voimaantulon ajankohdasta ehdotetaan pykälän 1 momentissa säädettäväksi asetuksella. Sopimuksen liitteessä XXII mainitun asetuksen (ETY) N:o 2137/85 voimaantu-

lon ajankohdasta säädetään kuitenkin erikseen lailla. Kyseinen asetus koskee eurooppalaisia taloudellisia etuyhtymiä ja se saatetaan voimaan osakeyhtiölain uudistuksen yhteydessä annettavalla lailla.

Pykälän 2 momentin mukaan voidaan ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntönnäpön edellyttämiin toimenpiteisiin.

Pykälän 3 momentin mukaan lakia ei sovelleta säädöksiin, joihin viitataan ETA-sopimuksen liitteessä I. Kyseessä olevien eläinlääkintä- ja kasvinsuojeluasioita koskevien EY-säädösten ruotsinnokset eivät olleet valmistuneet hallituksen esityksen antamiseen mennessä, minkä takia asianomaisten EY-säädösten hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta joudutaan antamaan erillinen hallituksen esitys myöhemmin. Se on tarkoitettu antaa niin pian kuin mahdollista. Eläinlääkintää ja kasvinsuojelua koskevan liitesäännösten perustelut sisältyvät kuitenkin jo tähän esitykseen. Asianomaisten EY-säädösten, siltä osin kuin ne kuuluvat lainsäädännön alaan, suomennoitukset annetaan eduskunnalle tiedoksi samanaikaisesti tämän hallituksen esityksen kanssa.

2.2. Laki valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta

1 §. EFTAn valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn sopimuksen 42 artiklan mukaan sopimuksen osia ovat pääsopimuksen lisäksi sopimuksen pöytäkirjat ja liitteet. Sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset saatetaan voimaan lain 1 §:llä.

2 §. Lakiehdotuksen 2 §:n 1 momentin mukaan ETA-sopimuksen 61 artiklassa tarkoitettuja valtioneuvoston myöntävän viranomaisen on liitettävä yksittäisiin tukipäätöksiin takaisinperintäehto, jonka mukaan laittomasti myönnetty tuki voidaan periä kokonaan tai osittain takaisin, jos EFTAn valvontaviranomainen on niin päättänyt. Säännös velvoittaa valtioneuvostoa myöntäviä viranomaisia, mutta ei tuen saajia.

Pykälän 2 momentin mukaan EFTAn valvontaviranomaisen laittomana pitämä tuki, jota koskevaan päätökseen on liitetty 1 momentissa tarkoitettu ehto, voidaan periä takaisin tuen saajalta. Momentin säännös ilmentää viime vuosina noudatettua käytäntöä, jonka mu-

kaan valtioneuvoston koskevien säädösten (budjettilait, valtioneuvoston ja ministeriöiden päätökset) on edellytetty sisältävän tuen takaisinperintäehdot. Yksittäiseen tukipäätökseen liitettyjä takaisinperintäehtoja ei ole ilman niiden antamiseen oikeuttavaa säädöstä pidetty riittävänä takaisinperinnän perusteena.

Pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvosto voi tarvittaessa antaa tarkempia määräyksiä tuen ilmoittamisesta noudatettavista menettelytavoista.

3 §. Lakiehdotuksen 3 § koskee EFTAn tuomioistuimen perussäännön 25 artiklan mukaan tapahtuvaa todistajien tai asiantuntijoiden kuulemistä, jonka kyseinen tuomioistuin voi määrätä toimitettavaksi todistajan tai asiantuntijan pysyvän asuinpaikan tuomioistuimessa. Artikla vastaa EY:n tuomioistuimen perussäännön 26 artiklan määräystä. Koska kysymyksen tuleva käsitteistö saattaa jossakin määrin poiketa todistajan ja asiantuntijan välityksellä tapahtuvasta todistelusta Suomessa, pykälän 1 momentissa on maininta myös muiden todisteiden vastaanottamisesta.

EFTAn tuomioistuimen perussäännön 25 artiklan mukaan määräys lähetetään tuomioistuimen työjärjestyksen määräyksiä noudattaen toimivaltaiselle tuomioistuimelle. Samoja määräyksiä noudatetaan asiakirjojen palauttamisen suhteen. Tässä vaiheessa EFTAn tuomioistuimen työjärjestys on vielä laatimatta. EY:n tuomioistuimen lisätyöjärjestyksen 2 artiklan ja sen liitteen nojalla oikeusapupyynnö lähetetään yleensä jäsenvaltion oikeusministeriöiden välityksellä. Koska on mahdollista, että EFTAn tuomioistuimessa omaksutaan samantapainen järjestelmä kuin EY:n tuomioistuimessa ja koska oikeusapupyynnöjä tulee olemaan vain vähäinen määrä, on tarkoituksenmukaista, että yhteydenpitoviranomaisena toimii oikeusministeriö. Koska EFTAn tuomioistuimen työjärjestystä ei kuitenkaan ole vielä laadittu ja jotta yhteydenpitoviranomaisesta voitaisiin tarvittaessa säätää joustavasti, pykälän 2 momentin mukaan yhteydenpitoviranomaisen suhteen voidaan tarvittaessa säätää muutoksia asetuksella.

4 §. EFTAn tuomioistuimen perussäännön 26 artiklan mukaan EFTA-valtio käsittelee todistajan niskoittelua kuin tekoa, joka on tapahtunut jossakin sen riita-asioita käsittelevässä tuomioistuimessa. Hänet on tämän vuoksi tuomittava sakkoon ja tarvittaessa määrättävä täyttämään velvollisuutensa siten kuin

oikeudenkäymiskaaren 36—38 §:ssä säädetään. Todistajan niskoittelua koskeva asia pannaan vireille EFTAn tuomioistuimen tehtyä asiasta ilmoituksen. Vireillepano tapahtuu virallisen syyttäjän vaatimuksesta siinä alioikeudessa, jonka piirissä todistajalla on kotipaikka tai asuinpaikka.

5 §. EFTAn tuomioistuimen perussäännön 26 artikla sisältää määräyksen myös siltä varalta, että todistaja tai asiantuntija antaa perättömän lausuman. EFTAn tuomioistuimen tehtyä asiasta ilmoituksen, EFTA-valtion velvollisuutena on saattaa asia kansallisen tuomioistuimensa käsiteltäväksi. Perättömän lausunnon antaja on pykälän mukaan tuomittava rangaistukseen siten kuin rikoslain 17 luvun 1 §:ssä säädetään.

6 §. Sopimuksen 14 artiklassa on salassapitoa koskevat määräykset, jotka koskevat EFTAn valvontaviranomaisen jäsentä, virkamiestä tai muuta sen palveluksessa olevaa henkilöä. Myös sen perustaman komitean jäsenet ovat salassapitovelvollisuuden alaisia. Sopimuksen pöytäkirjassa 6 oleva 9 artikla sisältää eräitä lainkäyttövallasta vapautusta koskevia määräyksiä, mutta 10 artiklan mukaan valvontaviranomainen voi poistaa tämän vapautuksen. Myös sopimuksen pöytäkirjassa 4 olevassa 20 artiklassa on salassapitoa koskeva määräys.

Sopimuksen 2 artiklan nojalla Suomi on velvollinen toteuttamaan sellaiset yleis- tai erityistoimenpiteet, jotka ovat aiheellisia sopimuksesta aiheutuvien velvoitteiden täyttämiseksi. Tämän vuoksi ehdotetaan salassapitovelvollisuuden rikkomisesta rangaistussäännöstä. Ehdotettu rangaistussäännös on samanlainen kuin ETA-sopimuksen voimaansaattamista koskevan lain 14 §:ssä.

7 §. EFTAn valvontaviranomaista koskevan sopimuksen pöytäkirjassa 7 olevan 7 artiklan mukaan EFTAn tuomioistuimen tuomarilla on vapaus lainkäyttövallasta. Tämän vapautuksen voi EFTAn tuomioistuin kuitenkin poistaa. Siinä tapauksessa, että vapautus on poistettu ja tuomaria vastaan nostetaan syyte, asian voi saman artiklan mukaan käsitellä vain sellainen tuomioistuin, joka on toimivaltainen tuomitsemaan ylimpien kansallisten tuomioistuinten jäseniä. Määräykset ovat samankaltaisia kuin EY:n tuomioistuimen jäseniä koskevat sen perussäännön 3 artiklan määräykset.

Suomessa ylimpien oikeusasteiden, korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden jäseniä vastaan nostetun syytteen lainvas-

taisesta menettelystä virkatoimessa käsittelee valtakunnanoikeus. Tästä säädetään hallitusmuodon 59 §:n 1 momentissa (1221/90) ja valtakunnanoikeudesta annetun lain 1 §:n 1 momentissa (1223/90).

EFTAn valvontaviranomaista koskevan sopimuksen pöytäkirjan 7 edellä mainittu määräys merkitsee sitä, että syyte EFTAn tuomaria vastaan Suomessa ajettuna tulisi käsitellä valtakunnanoikeudessa. Sopimusmääräystä on luonnollisinta tulkita Suomen oikeusjärjestyksen näkökulmasta siten, että se koskee ainoastaan sellaista syytettä, joka on rinnastettavissa syytteeseen lainvastaisesta menettelystä virkatoimessa, eli jossa on kysymys tuomarin tehtävissä suoritetuista toimista. Muista teoista syytapaikkana olisi Suomessa muu tuomioistuin kuin valtakunnanoikeus samoin kuin on asianlaita Suomen korkeimpien oikeuksien jäsenillä.

Puheena oleva määräys yhtäältä estää edellä tarkoitetun syytteen käsittelyn muussa kuin valtakunnanoikeudessa, mutta toisaalta se ei sellaisenaan anna riittävää toimivaltaperustetta valtakunnanoikeudelle. Jotta käsittely valtakunnanoikeudessa mahdollistuisi sopivimmalta ratkaisulta näyttää asiasta säättäminen 8 §:ssä ehdotetulla tavalla.

Voimassa olevien säännösten mukaisesti, erityisesti korkeimmasta oikeudesta annetun lain 12 § ja eduskunnan oikeusasiamiehen johtosäännön 5 § perusteella, valtioneuvoston oikeuskansleri tai eduskunnan oikeusasiamies toimii syyttäjänä valtakunnanoikeudessa, kun syytettynä on korkeimman oikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden jäsen. Tämä näyttää tarkoituksenmukaiselta järjestelyltä myös EFTAn tuomioistuimen tuomarin osalta, mikä vuoksi syytteen käsittelyn ohella säännöksessä mainitaan myös syytteen ajaminen.

8 §. Pykälään sisältyy tavanomainen valtuutus antaa asetuksia 1 §:ssä tarkoitettujen määräysten täytäntöönpanosta.

9 §. Lain voimaantulosta ehdotetaan säädettäväksi asetuksella. Pykälän 2 momentin mukaan ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.3. Laki EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Lakiehdotus sisältää tavanomaisen blanket-

tisäännöksen sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä asetuksenantovaltuutukset sopimuksen täytäntöönpanon ja lain voimaantulon ajankohdan osalta. EFTA-valtioiden pysyvän komitean toimivaltaan kuuluviin tehtäviin sisältyy sellaista päätöksentekoa, joka voi ulottaa vaikutuksensa kansallisten hallintoviranomaisten toimintaan. Lisäksi sopimukseen liittyvässä pöytäkirjassa 1 olevan 2 artiklan määräysten mukaan komitea suorittaa myös sellaiset tehtävät, jotka vastaavat Euroopan yhteisöjen komissiolle annettavia uusia, pöytäkirjassa tarkoitettuihin tehtäviin rinnastettavia tehtäviä. Tällä perusteella sopimukseen voidaan katsoa kuuluvan lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä.

3. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Sopimusten voimaansaattamisasetuksiin otetaan tavanomaiset säännökset sopimusten ja niiden voimaansaattamislakien voimaantulosta. Lisäksi niihin on tarkoitus sisällyttää sellaiset asetuksen tasoiset aineelliset sekä toimivalta- ja siirtymäsäännökset, jotka eivät sisälly asianomaisiin erityisasetuksiin. Jos Ahvenanmaa hyväksyy voimaansaattamislait, on tästä otettava maininta asetuksiin samoin kuin ETA-sopimuksen 126 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua Ahvenanmaata koskevan ilmoituksen antamisesta.

Niiden direktiivien, joihin viitataan ETA-sopimuksen liitteissä, tavoitteiden toteuttaminen edellyttää lukuisia täytäntöönpanosäännöksiä lakia alemmalla tasolla. Myös niiden EY:n asetusten, joihin viitataan ETA-sopimuksen liitteissä, soveltaminen saattaa edellyttää tarkempia määräyksiä.

4. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulevaksi voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti sopimuksen kanssa. Sopimukset ovat tarkoitettua tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993, edellyttäen että sopimuspuolet ovat tallettaneet ratifiointikirjansa sitä ennen. Viimeinen ajankohta, jona ratifiointikirjat voidaan tallettaa, on 30 päivä kesäkuuta 1993. Jos kaikkia ratifiointikirjoja ei ole talletettu tuohon

päivämäärään mennessä taikka jos on käynyt ilmi, ettei jokin sopimuspuolista ratifioi sopimuksia, sopimuspuolet kokoontuvat diplomaattikonferenssiin arvioimaan tilannetta.

EFTA-valtioiden tavoitteena on, että sopimukset tulisivat voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993, jolloin EY:n sisämarkkinaohjelman toteuttamisen tulisi olla päätöksessään. Sopimusneuvottelujen viivästymisen ja eräiden EFTA-valtioiden valtiosääntöjen menettelysäännösten takia on kuitenkin epävarmaa, voidaan-ko tähän tavoitteeseen päästä.

ETA-sopimuksen 126 artiklan 2 kohdan mukaan sopimusta ei sovelleta Ahvenanmaan maakuntaan. Suomi voi kuitenkin sopimuksen ratifioinnin yhteydessä antamallaan julistuksella ilmoittaa, että sopimusta sovelletaan eräin mainitussa artiklassa määrätyn poikkeuksin maakuntaan. EFTAan liittyvistä järjestelyistä tehdyissä sopimuksissa ei ole vastaavaa Ahvenanmaata koskevaa sääntelyä. Koska mainitut sopimukset koskevat ETA-sopimuksen soveltamista EFTAssa, niiden määräyksiä ei voida käytännössä soveltaa Ahvenanmaahan, mikäli ETA-sopimus ei tule voimaan Ahvenanmaan osalta.

Esitykseen liittyvät voimaansaattamislait annetaan Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyttäväksi. Jos maakuntapäivät hyväksyy ne, Suomi tulee antamaan edellä mainitun ilmoituksen. Elleivät maakuntapäivät hyväksyä jotakin voimaansaattamislajeista, ei ilmoitusta anneta eikä ETA-sopimus tule voimaan Ahvenanmaalla. Tuossa tilanteessa EFTAan liittyvät sopimukset tulevat tosin muodollisesti voimaan myös Ahvenanmaan osalta, mutta niitä ei käytännössä voida soveltaa maakuntaan. Jos ETA-sopimus ei tule voimaan Ahvenanmaan osalta, hallitus antaa erilliset esitykset lainsäädännöksi, joka on tarpeen tuollaiseen tilanteeseen liittyvien kysymysten, muun muassa tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen liittyvien ongelmien, ratkaisemiseksi.

5. Säättämisyjärjestys

Ehdotus laiksi Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta on käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä ja 69 §:n 1 momentissa määrättyllä tavalla seuraavista syistä.

Pääsopimuksen 55—57 ja 60 artiklan mukai-

nen kilpailusääntöjen valvontajärjestelmä merkitsee välittömästi yrityksiä koskevan valvontatoimivallan antamista ETA:n valvontaviranomaisille, siis tapauksen mukaan joko EFTAn valvontaviranomaiselle taikka EY:n komissiolle. Näihin valvontatehtäviin liittyy mahdollisuus suorittaa tarkastuksia yrityksissä Suomen alueella ja mahdollisuus määrätä yrityksille sakkoja ja uhkasakkoja kilpailusääntöjen rikkomisesta. Valvontaviranomaisten tällaiset päätökset ovat ETA-sopimuksen 110 artiklan nojalla täytäntöönpanokelpoisia Suomessa, ja Suomen viranomaiset saavat tutkia ainoastaan päätöksen oikeaperäisyyden. Tällaisten välittömästi yrityksiä koskevien viranomaistehtävien siirtämistä kansainvälisten järjestöjen toimielimille voidaan pitää hallitusmuodon 1 §:n kanssa ristiriidassa olevana Suomen täysivaltaisuuden rajoituksena.

Pääsopimuksen 111 artiklan 4 kohdan mukaan voidaan saman artiklan 3 kohdassa sekä 112 artiklassa tarkoitettujen suojoitoimenpiteiden soveltamisalaa tai kestoja koskeva riita sekä 114 artiklassa tarkoitettuja tasapainoittavia toimenpiteitä koskeva riita saattaa ratkaistavaksi välitysmenettelyssä. Riidasta annettava välitystuomio on sitova. Suojoitoimenpide tai tasapainoittava toimenpide voidaan tietyissä tapauksissa toteuttaa myös lain muodossa, jolloin välitystuomiosta voi seurata välitön velvoite kyseisen lain muuttamiseen tai kumoamiseen, jos se todetaan ETA-sopimuksen vastaiseksi. Välitystuomioon voi siten sisältyä sellainen lainsäädännön muuttamisvelvoite, jota on perustuslakivaliokunnan Euroopan neuvoston ihmisoikeustuomioistuimen toimivallasta antama lausunto huomioon ottaen pidettävä hallitusmuodossa tarkoitettua Suomen täysivaltaisuuden kanssa ristiriidassa olevana.

Ehdotettu ristiriitasäännös on tarpeen säätää perustuslain säätämisyjärjestyksessä, koska se eräissä tapauksissa merkitsee poikkeusta siitä, mikä olisi voimassa hallitusmuodon 92 §:n ja valtiosäädännön vakiintuneen tulkinnan mukaan. Lisäksi voidaan yleisemmin katsoa, että oikeussääntöjen välisten ristiriitojen ratkaiseminen nyt käytetyllä yleisyystasolla kuuluu perustuslainsäätämisyjärjestyksessä säädettäviin asioihin. Perustuslainsäätämisyjärjestyksen käyttäminen on asianmukaista myös niiltä osin, kuin lailla säädetään voimaansaattamisasetuksen ja sen jälkeen säädetyt asetukset keskinäisestä ensisijaisuudesta. Ristiriitasäännös merkitsee muun muassa, että eräät hallitusmuodon 28 §:ssä tar-

koitetut niin sanotut omaperäiset asetukset, jollaisia 2 ja 3 §:ssä tarkoitettua valtiosopimusten voimaansaattamisasetukset ovat, saavat etusijan lainsäädäntövallan delegaatioon perustuviin asetuksiin nähden. Tässä mielessä asetusta koskeva ristiriitasäännös vaikuttaa välillisesti tasavallan presidentin ja eduskunnan toimivaltasuhteisiin. Tavallisessa käsittelyjärjestyksessä säädettävällä lailla saati asetuksella ei voitane katsoa mahdolliseksi säätää eri asetusryppien keskinäisestä ensisijaisuudesta.

ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 28 olevan 2 artiklan määräykset patenttioikeuksien alueellisen sammumisperiaatteen soveltamisesta merkitsevät voimassaolevien patenttioikeuksien lisenssisopimuksia ja muita yksinoikeuden hyväksikäyttöön liittyviä järjestelyjä koskevaa rajoitusta, jota sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1994 myös voimassaoleviin sopimuksiin ja järjestelyihin. Koska immateriaalioikeuksien haltijoiden edut nauttivat hallitusmuodon 6 §:n 1 momentissa säädettyä suojaa, näyttäisi mainitun pöytäkirjan 2 artiklan voimaansaattaminen edellyttävän perustuslainsäätämisyjärjestyksen käyttämistä.

Ehdotus laiksi valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta on käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä ja 69 §:n 1 momentissa määrättyllä tavalla seuraavista syistä.

Sopimuksen määräykset EFTAn valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen toimivallasta kilpailuasioissa edellyttävät sopimuksen voimaansaattamislain käsittelyä perustuslainsäätämisyjärjestyksessä samoin perustein kuin edellä mainitut ETA-sopimuksen kilpailumääräykset. Myös EFTAn tuomioistuimen mainitun sopimuksen 33 artiklassa tarkoitettua toimivaltaa antaa ratkaisuja, joista voi johtua Suomelle velvollisuus lainsäädäntönsä muuttamiseen, on perustuslakivaliokunnan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen toimivallasta antama lausunto huomioon ottaen pidettävä perustuslain säätämisyjärjestyksen käyttämistä edellyttävänä täysivaltaisuuden rajoituksena. Sopimuksen määräykset EFTAn tuomioistuimen tuomareita vastaan nostettujen syytteiden käsittelystä ovat ristiriidassa hallitusmuodon ja valtakuvernatioikeudesta annetun lain kanssa, minkä takia niiden voimaansaattaminen edellyttää perustuslainsäätämisyjärjestyksen käyttämistä.

6. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Hallitus pitää Euroopan talousalueen toteuttamiseen liittyviä sopimuksia niiden yhteiskunnan eri aloille ulottuvien laaja-alaisten vaikutusten johdosta siksi tärkeinä, että eduskunnan hyväksyminen olisi pyydetty, vaikka perusteita sopimusten eduskuntakäsittelyyn ei muutoin olisi ollut.

Sopimuksista aiheutuu valtiolle sekä vuotuisia maksuja että useammalle vuodelle jakaantuvia huomattavia kertamenoja. Ne sitovat siten eduskunnan budjettivaltaa niin, että se edellyttää eduskunnan hyväksymistä.

Kuten edellä esityksessä on tarkemmin selostettu, sopimuksissa on myös sellaisia määräyksiä, jotka poikkeavat voimassa olevasta lainsäädännöstä tai joiden johdosta on tarpeen ryhtyä uuteen lainsäädäntötoimeen. Sopimusten mainitut määräykset edellyttävät siten lainsäädännön alaan kuuluvina eduskunnan hyväksymistä.

Edellä olevan perusteella sekä hallitusmuodon 33 §:n ja valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi ne Portossa 2 päivänä toukokuuta 1992 Suomen tasavallan, Islannin tasavallan, Itävallan tasavallan, Liechtensteinin ruhtinaskunnan, Norjan kuningaskunnan, Ruotsin kuningaskunnan ja Sveitsin valaliiton sekä Euroopan talousyhteisön, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön, Belgian kuningaskunnan, Tanskan kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Helleenien tasaval-

lan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Irlannin, Italian tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Alankomaiden kuningaskunnan, Portugalin tasavallan ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välillä Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen pääsopimuksen, pöytäkirjojen ja liitteiden määräykset samoin kuin niissä säädöksissä olevat säännökset, joihin viitataan sopimuksen liitteissä lukuunottamatta liitettä I, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen;

että Eduskunta hyväksyisi ne Portossa 2 päivänä toukokuuta 1992 Suomen tasavallan, Islannin tasavallan, Itävallan tasavallan, Liechtensteinin ruhtinaskunnan, Norjan kuningaskunnan, Ruotsin kuningaskunnan ja Sveitsin valaliiton välillä valvontaviranomaisen ja tuomioistuinten perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen;

että Eduskunta hyväksyisi ne Portossa 2 päivänä toukokuuta 1992 Suomen tasavallan, Islannin tasavallan, Itävallan tasavallan, Liechtensteinin ruhtinaskunnan, Norjan kuningaskunnan, Ruotsin kuningaskunnan ja Sveitsin valaliiton välillä EFTA-valtioiden pysyvistä komiteasta tehdyn sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Koska sopimukset sisältävät määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä ja 69 §:n 1 momentissa määrättyllä tavalla, säädetään:

1 §

Portossa 2 päivänä toukokuuta 1992 Suomen tasavallan, Islannin tasavallan, Itävallan tasavallan, Liechtensteinin ruhtinaskunnan, Norjan kuningaskunnan, Ruotsin kuningaskunnan ja Sveitsin valaliiton sekä Euroopan talousyhteisön, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön, Belgian kuningaskunnan, Tanskan kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Irlannin, Italian tasavallan, Luxemburgin suurherdtuakunnan, Alankomaiden kuningaskunnan, Portugalin tasavallan ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välillä Euroopan talousalueesta (ETA) tehdyn sopimuksen (ETA-sopimus) pääsopimuksen, pöytäkirjojen ja liitteiden määräykset samoin kuin niissä säädöksissä olevat säännökset, joihin viitataan ETA-sopimuksen liitteissä, ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

2 §

Lain tai asetuksen säännöstä ei saa soveltaa, mikäli se on ristiriidassa:

1) ETA-sopimuksen pääsopimuksessa, pöytäkirjassa tai liitteessä olevan ehdottoman ja riittävän täsmällisen määräyksen kanssa;

2) Euroopan talousyhteisön sellaisessa direktiivissä olevan säännöksen kanssa, johon viitataan ETA-sopimuksen liitteessä, jos direktiivin säännös on ehdoton ja riittävän täsmällinen sekä jos se koskee yksityisen suhdetta julkiseen valtaan ja lain tai asetuksen säännöksen soveltamatta jättäminen on yksityisen edun mukaisesti; tai

3) Euroopan talousyhteisön sellaisen asetuksen kanssa, johon viitataan ETA-sopimuksen liitteessä.

3 §

Mitä 2 §:ssä säädetään, koskee vastaavasti lain tai asetuksen säännöstä, joka on ristiriidassa ETA:n sekakomitean asianmukaisesti voimaansaatetun päätöksen kanssa.

4 §

Valtiovarainministeriöllä on oikeus määrätä sellaisista muutoksista ETA-sopimuksen pöytäkirjoissa 2—4 oleviin sopimuksen alkuperäsääntöihin ja sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia tuotteita koskeviin määräyksiin, joista ETA:n sekakomitealla on pääsopimuksen 98 artiklan nojalla oikeus päättää.

5 §

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi antaa tarkempia määräyksiä seuraavien neuvoston asetusten täytäntöönpanosta, joihin viitataan ETA-sopimuksen liitteessä IV:

1) neuvoston asetus (ETY) N:o 1056/72 yhteisön etua koskevien öljy-, maakaasu- ja sähköalan investointihankkeiden ilmoittamisesta komissiolle;

2) neuvoston asetus (ETY) N:o 1893/79 rekisteröinnin käyttöön ottamisesta yhteisössä raakaöljyn ja öljytuotteiden maahantuonnissa; sekä

3) neuvoston asetus (ETY) N:o 4152/88 raakaöljyn maahantuonnin rekisteröinnistä yhteisössä annettujen asetusten (ETY) N:o 1893/79 ja (ETY) N:o 2592/79 voimassaoloaikojen pidentämisestä.

6 §

Työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 osalta, johon viitataan ETA-sopimuksen liitteessä V, toimivaltainen viranomainen Suomessa on työministeriö, joka antaa ETA-sopimuksessa ja mainitussa asetuksessa tarkoitettulla tavalla virka-apua EFTAn pysyväälle komitealle, EFTAn valvontaviranomaiselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle. Mainitussa asetuksessa tarkoitettujen tilastoinnin osalta toimivaltaisia kansallisia viranomaisia ovat kuitenkin työministeriö ja tilastokeskus yhdessä.

7 §

Julkisten palvelujen käsitteeseen rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteessä olennaisesti

kuuluvia velvoitteita koskevista jäsenvaltioiden toimenpiteistä annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 1191/69, johon viitataan ETA-sopimuksen liitteessä XIII, tarkoitettu toimivaltainen viranomaisena Suomessa on liikenneministeriö, joka voi antaa tarkempia määräyksiä asetuksen täytäntöönpanosta.

Yhteisistä säännöistä rautatieyritysten kirjanpidon säännönmukaistamiseksi annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1192/69, johon viitataan ETA-sopimuksen liitteessä XIII, 7-11 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomaisena Suomessa on liikenneministeriö, joka käsittelee ja ratkaisee rautatieyritysten tilien normalisointia koskevat hakemukset sekä julkaisee niiden johdosta tekemänsä päätökset. Valtioneuvosto voi antaa tarkempia määräyksiä asetuksessa tarkoitettua korvausmenettelystä.

8 §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3820/85 osalta, johon viitataan ETA-sopimuksen liitteessä XIII, sovelletaan Suomessa myös, mitä mainitun asetuksen 5 artiklan 5 kohdassa ja 7 artiklan 3 kohdassa säädetään. Asetuksen 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen poikkeusten soveltamisesta Suomessa säädetään asetuksella. Asetuksen 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista poikkeuksista päättää liikenneministeriö, joka voi antaa tarkempia määräyksiä poikkeusten myöntämisestä.

Kuljettaja, joka rikkoo 1 momentissa mainitun neuvoston asetuksen ajoaikoja, taukoja ja lepoaikoja koskevia säännöksiä, sekä työnantaja tai tämän edustaja, joka rikkoo asetuksen 10 artiklaa, on tuomittava *ajoaikarikkomuksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kolmeksi kuukaudeksi.

Työnantajaa tai tämän edustajaa, joka rikkoo 1 momentissa mainitun neuvoston asetuksen 5 artiklaa, rangaistaan niin kuin nuorten työntekijäin suojelusta annetun lain (669/67) 24 §:ssä säädetään.

Edellä 1 momentissa mainitun neuvoston asetuksen noudattamista valvoo poliisi, minkä lisäksi sitä 5 artiklan osalta valvovat myös työsuojeluviranomaiset.

9 §

Kilpailuvirasto ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin pääsopimuksen 50 artiklassa tarkoitettua syrjinnän estämiseksi.

Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 79 artiklan 3 kohdan täytäntöönpanosta syrjinnän poistamiseksi kuljetusmaksuista ja -ehdoista annetussa neuvoston asetuksessa N:o 11/60, johon viitataan ETA-sopimuksen liitteessä XIII, tarkoitetuista jäsenvaltion viranomaisen tehtävistä huolehtii Suomessa kilpailuvirasto.

Sitä, joka rikkoo neuvoston asetuksen N:o 11/60 5 artiklan 2 kohdassa tai 6, 11 tai 13 artiklassa säädetyn taikka 16 artiklan c alakohdassa tarkoitettua velvollisuuden, rangaistaan niin kuin kilpailunrajoituksista annetun lain (480/92) 27 §:n 1 momentissa säädetään.

10 §

ETA-sopimuksen liitteessä XIV mainituissa säädöksissä tarkoitettu toimivaltainen viranomaisena Suomessa on kilpailuvirasto, joka antaa virka-apua EFTAn valvontaviranomaiselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle siten kuin siitä on sovittu. Siltä osin kuin kysymys on yhteistyöstä EFTAn valvontaviranomaisen ja Euroopan yhteisöjen komission kanssa sopimuksen liitteessä XIV mainittujen säädösten tai sopimuksen muiden kilpailusääntöjen kehittämiseksi, toimivaltainen viranomaisena on kuitenkin kauppa- ja teollisuusministeriö, joka toimii yhteistyössä valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön tai liikenneministeriön kanssa, milloin asia koskee näiden ministeriöiden toimialaa.

Lääninhallitukset avustavat kilpailuvirastoa sen 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien suorittamisessa.

Pääsopimuksen 53 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua päätökset, joilla tehdään yritysten välisten sopimusten ryhmän, yritysten yhteenliittymien päätösten ryhmän taikka yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmän osalta poikkeus mainitun artiklan 1 kohdassa määrätystä kiellosta, saatetaan voimaan asetuksella.

11 §

Määräaikoihin, päivämääriin ja määräpäiviin sovellettavista säännöistä annettua neuvoston asetusta (ETY, Euratom) N:o 1182/71, johon viitataan ETA-sopimuksen liitteessä XVI, sovelletaan säädettyjen määräaikain lakemisesta annetun lain (150/30) säännösten estämättä kyseisessä liitteessä mainituissa sää-

döksissä tarkoitettuihin määräaikoihin, päivämääriin ja määräpäiviin.

12 §

Edustajien valitsemisesta ETA:n parlamentaariseen sekakomiteaan säädetään erikseen.

13 §

Pääsopimuksen 110 artiklassa tarkoitettu päätös pannaan Suomessa täytäntöön siten kuin Suomen tuomioistuimen riita-asiassa antama tuomio, joka on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanomääräyksen antaa hakemuksesta oikeusministeriö, jolle tehtävää ole asetuksella annettu muulle viranomaiselle.

14 §

Joka rikkoo pääsopimuksen 122 artiklassa tai muualla ETA-sopimuksessa määrätyn salassapitovelvollisuuden, on tuomittava rangaistukseen salassapitorikoksesta tai tuottamuksesta salassapitorikoksesta siten kuin rikoslain 40 luvun 5 §:ssä säädetään, vaikka tekijä ei olisikaan mainitussa pykälässä tarkoitettu virkamies tai julkisyhteisön työntekijä. Muuhun

kuin virkamieheen ei kuitenkaan sovelleta pykälän viraltapanoa koskevaa säännöstä.

15 §

Tarkemmat säännökset 1 §:ssä tarkoitettujen määräysten ja säännösten täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella. Niiden Euroopan talousyhteisön direktiivien täytäntöönpanosta, joihin viitataan ETA-sopimuksen liitteissä, säädetään kuitenkin erikseen.

16 §

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana. Siitä, milloin Eurooppalaisesta taloudellisesta etuyhtymästä (ETEY) annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2137/85, johon viitataan ETA-sopimuksen liitteessä XXII, tulee voimaan, säädetään kuitenkin erikseen lailla.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Mitä tässä laissa säädetään, ei sovelleta säädöksiin, joihin viitataan ETA-sopimuksen liitteessä I.

2.

Laki

valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä ja 69 §:n 1 momentissa määrättyllä tavalla, säädetään:

1 §

Portossa 2 päivänä toukokuuta 1992 Suomen tasavallan, Islannin tasavallan, Itävallan tasavallan, Liechtensteinin ruhtinaskunnan, Norjan kuningaskunnan, Ruotsin kuningaskunnan ja Sveitsin valaliiton välillä valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen (*sopimus*) sekä sen pöytäkirjojen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

2 §

Myönnettäessä Euroopan talousalueesta teh-

dyn sopimuksen 61 artiklassa tarkoitettua valtion tukea on tuen myöntämisestä tehtävään päätökseen liitettävä ehto, jonka mukaan laitostomasti myönnetty tuki voidaan periä osittain tai kokonaan takaisin, jos EFTAn valvontaviranomainen on niin päättänyt.

EFTAn valvontaviranomaisen Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen määräysten vastaiseksi toteama tuki, jonka myöntämisestä tehtyyn päätökseen on liitetty edellä mainittu ehto, voidaan periä takaisin tuen saajalta.

Valtioneuvosto antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä tuen ilmoittamisessa noudatettavista menettelytavoista.

3 §

EFTAn tuomioistuimen antaman, sopimuksen pöytäkirjassa 5 olevassa 25 artiklassa tarkoitetun määräyksen perusteella yleinen alioikeus antaa oikeusapua todistajien ja asiantuntijoiden kuulemiseksi taikka muiden todisteiden vastaanottamiseksi siten kuin eräille kansainvälisille elimille Suomessa annettavasta virkaavusta sekä sellaisten elinten toimivallasta annetussa laissa (22/30) säädetään.

Määräys lähetetään Suomen ja ulkomaan viranomaisten yhteistoiminnasta oikeudenkäynnissä sekä ulkomaan tuomioistuimen päätöksen täytäntöönpanosta eräissä tapauksissa annetun lain (171/21) 2 §:ssä tarkoitetulle tuomioistuimelle toimeenpanoa varten. Yhteydenpitoviranomaisena tässä pykälässä tarkoitettua oikeusapuasioissa toimii oikeusministeriö, jollei asetuksella säädetä toisin.

4 §

Jos EFTAn tuomioistuimeen Suomesta kuul-tavaksi kutsuttu todistaja jää pois ilman laillista estettä tai poistuu luvatta taikka kieltäytyy vannomasta todistajanvalaa tai antamasta todistajanvakuutusta taikka kieltäytyy todistamasta tai kysymykseen vastaamasta, hänet on tuomittava sakkoon ja tarvittaessa määrättävä täyttämään velvollisuutensa siten kuin oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 36—38 §:ssä säädetään.

EFTAn tuomioistuimen tehtyä ilmoituksen todistajan niskoittelua koskeva 1 momentissa tarkoitettu asia pannaan vireille virallisen syyt-täjän vaatimuksesta siinä alioikeudessa, jonka tuomiopiirissä todistajalla on kotipaikka tai asuinpaikka.

5 §

Todistaja tai asiantuntija, joka EFTAn tuo-

mioistuimessa kuultaessa on antanut perättö-män lausuman tai laillisetä syyttä salannut jotakin, joka olisi asiaa valaissut, on tuomitta-va rangaistukseen perättömästä lausumasta si-ten kuin rikoslain 17 luvun 1 §:ssä säädetään.

6 §

Joka rikkoo sopimuksen 14 artiklassa tai muualla sopimuksessa määrätyn salassapitovelvöllisyyden, on tuomittava rangaistukseen salassapitorikoksesta tai tuottamuksellisesta salassapitorikoksesta siten kuin rikoslain 40 luvun 5 §:ssä säädetään, vaikka tekijä ei olisikaan mainitussa pykälässä tarkoitettu virkamies tai julkisyhteisön työntekijä. Muuhun kuin virka-mieheen ei kuitenkaan sovelleta pykälän viral-tapanaa koskevaa säännöstä.

7 §

Syytteen ajamisesta EFTAn tuomioistuimen tuomaria vastaan ja sellaisen syytteen käsitte-lystä on soveltuvin osin voimassa, mitä syyt-teen ajamisesta korkeimman oikeuden tai kor-keimman hallinto-oikeuden presidenttiä tai jä-sentä vastaan ja sellaisen syytteen käsitte-lystä on säädetty.

8 §

Tarkemmat säännökset 1 §:ssä tarkoitettujen määräysten täytäntöönpanosta annetaan tarvit-taessa asetuksella.

9 §

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädet-tävänä ajankohtana.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpi-teisiin.

3.

Laki**EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Portossa 2 päivänä toukokuuta 1992 Suomen tasavallan, Islannin tasavallan, Itävallan tasavallan, Liechtensteinin ruhtinaskunnan, Norjan kuningaskunnan, Ruotsin kuningaskunnan ja Sveitsin valaliiton välillä EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehdyn sopimuksen sekä sen pöytäkirjojen, liitteen ja lisäyksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

2 §

Tarkemmat säännökset 1 §:ssä tarkoitettujen määräysten täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

3 §

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 12 päivänä kesäkuuta 1992

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

ESKO AHO

Ministeri *Pertti Salolainen*

1992 vp — HE 95

Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvien sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä

NIDE II

Sopimus Euroopan talousalueesta

Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen pöytäkirjat 31—41, 45, 48 ja 49

EFTA-valtioiden sopimus valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta

Valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen pöytäkirjat 1, 2 ja 5—7

Sopimus EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta

EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehdyn sopimuksen pöytäkirjat ja liite

	Sivu
Sopimus Euroopan talousalueesta	3
Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen pöytäkirjat 31—41, 45, 48 ja 49	
Pöytäkirja 31 yhteistyöstä muilla kuin neljän vapauden alaan kuuluvilla erityisalueilla	28
Pöytäkirja 32 sopimuksen 82 artiklan täytäntöönpanon taloudellisista yksityiskohdista	32
Pöytäkirja 33 välimiesmenettelystä	35
Pöytäkirja 34 EFTA-valtioiden tuomioistuinten mahdollisuudesta pyytää Euroopan yhteisöjen tuomioistuinta päättämään EY:n sääntöjä vastaavien ETA-sääntöjen tulkinnasta	35
Pöytäkirja 35 ETA-sääntöjen täytäntöönpanosta	36
Pöytäkirja 36 ETA:n parlamentaarisen sekakomitean perussäännöstä	36
Pöytäkirja 37 luettelosta, josta määrätään 101 artiklassa	37
Pöytäkirja 38 rahoitusjärjestelmästä	38
Pöytäkirja 39 ecusta	40
Pöytäkirja 40 Svalbardista	40
Pöytäkirja 41 voimassa olevista sopimuksista	40
Pöytäkirja 45 Espanjaa ja Portugalia koskevista siirtymäkausista	41
Pöytäkirja 48 sopimuksen 105 ja 111 artiklasta	41
Pöytäkirja 49 Ceutasta ja Melillasta	41
EFTA-valtioiden sopimus valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta	43
Valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen pöytäkirjat 1, 2 ja 5—7	
Pöytäkirja 1 EFTAn valvontaviranomaisen niistä tehtävistä ja siitä toimivallasta, jotka ETA-sopimuksen pöytäkirjaa 1 sovellettaessa seuraavat niistä säädöksistä, joihin ETA-sopimuksen liitteissä viitataan	52
Pöytäkirja 2 EFTAn valvontaviranomaisen tehtävistä ja toimivallasta julkisia hankintoja koskevissa asioissa	54
Pöytäkirja 5 EFTAn tuomioistuimen perussäännöstä	55
Pöytäkirja 6 EFTAn valvontaviranomaisen oikeuskelpoisuudesta, erioikeuksista ja vapauksista	60
Pöytäkirja 7 EFTAn tuomioistuimen oikeuskelpoisuudesta, erioikeuksista ja vapauksista	64
Sopimus EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta	67
EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehdyn sopimuksen pöytäkirjat ja liite	
Pöytäkirja 1 pysyvän komitean niistä tehtävistä ja siitä toimivallasta, jotka ETA-sopimuksen pöytäkirjaa 1 sovellettaessa seuraavat niistä säädöksistä, joihin ETA-sopimuksen liitteissä viitataan	72
Pöytäkirja 2 EFTA-valtioiden sisäisestä menettelystä sovellettaessa toimenpiteitä ETA-sopimuksen 43 artiklan nojalla	73
Liite, josta määrätään 6 artiklan 2 kohdassa	74

SOPIMUS
EUROOPAN TALOUSALUEESTA

SISÄLTÖ

	Sivu		Sivu
JOHDANTO	5	2 luku Valtion tuki	14
I OSA TAVOITTEET JA PERIAATTEET .	6	3 luku Muut yhteiset säännöt	15
II OSA TAVAROIDEN VAPAA LIKKU- VUUS	7	V OSA NELJÄN VAPAUDEN KANNAL- TA OLENNAISET LAAJA-ALAI- SET MÄÄRÄYKSET	16
1 luku Peruseriaatteet	7	1 luku Sosiaalipolitiikka	16
2 luku Maatalous- ja kalataloustuotteet	8	2 luku Kuluttajansuoja	16
3 luku Tulliasiain yhteistyö ja kaupan helpot- taminen	8	3 luku Ympäristö	16
4 luku Muut tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevat säännöt	9	4 luku Tilastot	17
5 luku Hiili- ja terästuotteet	9	5 luku Yhtiöoikeus	17
III OSA HENKILÖIDEN, PALVELUJEN JA PÄÄOMIEN VAPAA LIKKUVUUS	9	VI OSA YHTEISTYÖ MUILLA KUIN NEL- JÄN VAPAUDEN ALOILLA	17
1 luku Työntekijät ja itsenäiset ammatinhar- joittajat	9	VII OSA TOIMIELIMIÄ KOSKEVAT MÄÄ- RÄYKSET	19
2 luku Sijoittautumisoikeus	10	1 luku Assosiaation rakenne	19
3 luku Palvelut	10	2 luku Päätöksentekomenettely	20
4 luku Pääomat	11	3 luku Yhdenmukaisuus, valvontamenettely ja riitojen ratkaiseminen	22
5 luku Talous- ja rahapoliittinen yhteistyö ..	12	4 luku Suojatoimenpiteet	24
6 luku Liikenne	12	VIII OSA RAHOITUSJÄRJESTELMÄ	25
IV OSA KILPAILUSÄÄNNÖT JA MUUT YHTEISET SÄÄNNÖT	12	IX OSA YLEISET MÄÄRÄYKSET JA LOP- PUMÄÄRÄYKSET	25
1 luku Yrityksiin sovellettavat säännöt	12		

SOPIMUS EUROOPAN TALOUSALUEESTA

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖ,
EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖ,
BELGIAN KUNINGASKUNTA,
TANSKAN KUNINGASKUNTA,
SAKSAN LIITTOTASAVALTA,
HELLEENIEN TASAVALTA,
ESPANJAN KUNINGASKUNTA,
RANSKAN TASAVALTA,
IRLANTI,
ITALIAN TASAVALTA,
LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,
ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA,
PORTUGALIN TASAVALTA,
ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
SEKÄ
ISLANNIN TASAVALTA,
ITÄVALLAN TASAVALTA,
LIECHTENSTEININ RUHTINASKUNTA,
NORJAN KUNINGASKUNTA,
RUOTSIN KUNINGASKUNTA,
SUOMEN TASAVALTA,
SVEITSIN VALALIITTO,
jäljempänä SOPIMUSPUOLET, jotka

OVAT VAKUUTTUNEITA siitä, että Euroopan talousalue edistää rauhaan, kansanvaltaan ja ihmisoikeuksiin perustuvan Euroopan rakentamista,

VAHVISTAVAT UDELLEEN yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä EFTA-valtioiden välisen läheisyyteen, pitkäaikaisiin yhteisiin arvoihin ja eurooppalaiseksi samastumiseen perustuvan erityissuhteen ensiarvoisuuden,

OVAT VAKAASTI PÄÄTTÄNEET edistää maailmanlaajuisia kaupan vapauttamista ja yhteistyötä markkinatalouden pohjalta, erityisesti tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen sekä taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestöä koskevan konvention määräysten mukaisesti,

PITÄVÄT tavoitteena perustaa dynaaminen

ja yhdenmukainen Euroopan talousalue, joka perustuu yhteisiin sääntöihin ja yhdenvertaisiin kilpailun edellytyksiin sekä antaa riittävät täytäntöönpanokeinot myös tuomioistuimissa ja joka toteutuu yhdenvertaisuuden ja vastavuoroisuuden sekä sopimuspuolten etujen, oikeuksien ja velvollisuuksien yleisen tasapainon pohjalta,

OVAT VAKAASTI PÄÄTTÄNEET toteuttaa tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaan liikkuvuuden mahdollisimman täydellisesti kaikkialla Euroopan talousalueella sekä vahvistaa ja laajentaa yhteistyötä näitä sivuavassa ja laaja-alaisessa politiikassa,

PYRKIVÄT edistämään Euroopan talousalueen sopusointuista kehitystä ja ovat vakuuttuneita tarpeesta osaltaan edistää alueiden välisen taloudellisten ja sosiaalisten erojen pienentämistä tätä sopimusta soveltamalla,

HALUAVAT vahvistaa yhteistyötä Euroopan parlamentin ja EFTA-valtioiden kansanedustuslaitosten jäsenten välillä sekä Euroopan yhteisön ja EFTA-valtioiden työmarkkinaosapuolten välillä,

OVAT VAKUUTTUNEITA siitä, että yksilöillä on tärkeä merkitys Euroopan talousalueella heidän käyttäessään tähän sopimukseen perustuvia oikeuksiaan ja saadessaan näille oikeudellista suojaa,

OVAT VAKAASTI PÄÄTTÄNEET säilyttää, suojella ja parantaa ympäristön laatua sekä huolehtia luonnonvarojen harkitusta ja järkevästä käytöstä, erityisesti noudattaen kestävä kehityksen sekä ennalta varautuvien ja ehkäisevien toimien toteuttamisen periaatetta,

OVAT VAKAASTI PÄÄTTÄNEET, että sääntöjen edelleen kehittämisen perustana tulee olla terveyden, turvallisuuden ja ympäristön suojelun korkea taso,

KIINNITTÄVÄT HUOMIOTA siihen, että Euroopan talousalueella on tärkeää kehittää sosiaalista ulottuvuutta, mukaan lukien miesten ja naisten tasa-arvoinen kohtelu, sekä toivovat turvaavansa taloudellisen ja sosiaali-

sen edistyksen ja edistävänsä edellytyksiä täys-työllisyydelle, elintason nousua sekä työolojen parantamista Euroopan talousalueella,

OVAT VAKAASTI PÄÄTTÄNEET edistää kuluttajien etuja ja vahvistaa heidän asemaansa markkinoilla korkeatasoisen kuluttajansuojan toteuttamiseksi,

SITOUTUVAT yhteiseen tavoitteeseen Euroopan teollisuuden tieteellisen ja teknisen tason vahvistamisesta sekä sen rohkaisemisesta kansainvälisesti kilpailukykyisemmäksi,

KATSOVAT, että tämä sopimus ei miltään osin rajoita EFTA-valtioiden mahdollisuutta liittyä Euroopan yhteisöihin,

KATSOVAT, että sopimuspuolten tavoitteenä on, tunnustaa täysin tuomioistuinten riippumattomuuden, päästä tämän sopimuksen ja niiden yhteisön lainsäädännön säännösten yhtenäiseen tulkintaan ja soveltamiseen, jotka tässä sopimuksessa merkittävilta osin toistetaan, ja ylläpitää tätä yhtenäistä tulkintaa ja soveltamista sekä päästä yksilöiden ja yritysten yhdenvertaiseen kohteluun neljän vapauden aloilla ja kilpailun edellytyksissä, ja

KATSOVAT, että tämä sopimus ei rajoita sopimuspuolten päätöksenteon itsenäisyyttä eikä niiden valtaa tehdä kansainvälisiä sopimuksia, jollei tämän sopimuksen määräyksistä tai kansainväliseen julkisoikeuteen sisältyvistä rajoituksista muuta johdu,

OVAT PÄÄTTÄNEET tehdä seuraavan sopimuksen:

I OSA TAVOITTEET JA PERIAATTEET

1 artikla

1. Tämän assosiaatiosopimuksen tavoitteena on yhdenmukaisen Euroopan talousalueen, jäljempänä ETA, luomiseksi edistää sopimuspuolten kaupan ja taloudellisten suhteiden jatkuvaa ja tasapainoista vahvistumista yhdenvertaisten kilpailun edellytysten pohjalta sekä samojen sääntöjen noudattamista.

2. Edellä 1 kohdassa mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi assosiaatiosuhde käsittää tämän sopimuksen määräysten mukaisesti:

- tavaroiden vapaan liikkuvuuden;
- henkilöiden vapaan liikkuvuuden;
- palvelujen vapaan liikkuvuuden;
- pääomien vapaan liikkuvuuden;
- sellaisen järjestelmän käyttöön ottamisen,

jolla varmistetaan, ettei kilpailu vääristy ja että kilpailusääntöjä noudatetaan yhdenvertaisesti; sekä

f) entistä läheisemmän yhteistyön muilla aloilla kuten tutkimus- ja kehittämistyössä, ympäristöpolitiikassa, koulutuksessa sekä sosiaalipolitiikassa.

2 artikla

Tätä sopimusta sovellettaessa tarkoitetaan:

a) 'sopimuksella' pääsopimusta ja sen pöytäkirjoja sekä sen liitteitä ja niitä säädöksiä, joihin niissä viitataan;

b) 'EFTA-valtioilla' niitä sopimuspuolia, jotka ovat Euroopan vapaakauppaliiton jäseniä;

c) 'sopimuspuolilla', kun kysymys on yhteisöstä ja EY:n jäsenvaltioista, yhteisöä ja EY:n jäsenvaltioita taikka yhteisöä tai EY:n jäsenvaltioita. Ilmaisen merkitys kussakin tapauksessa johdetaan tämän sopimuksen asianomaisista määräyksistä sekä yhteisön ja EY:n jäsenvaltioiden toimivallasta asiassa, sellaisena kuin se seuraa Euroopan talousyhteisön perustamis- sopimuksesta ja Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamis- sopimuksesta.

3 artikla

Sopimuspuolet toteuttavat kaikki yleis- ja erityistoimenpiteet, jotka ovat aiheellisia tästä sopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi.

Ne pidätyvät kaikista toimenpiteistä, jotka voivat vaarantaa tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamista.

Lisäksi ne helpottavat tämän sopimuksen mukaista yhteistyötä.

4 artikla

Kaikki kansalaisuuteen perustuva syrjintä on kiellettyä tämän sopimuksen soveltamisalalla, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen erityismääräysten soveltamista.

5 artikla

Sopimuspuoli voi milloin tahansa saattaa ongelmallisen kysymyksen käsiteltäväksi ETA:n sekakomiteassa tai ETA:n neuvostossa 92 artiklan 2 kohdassa ja 89 artiklan 2 kohdassa määrättyllä tavalla.

6 artikla

Siltä osin kuin tämän sopimuksen määräykset ovat sisällöltään samoja kuin vastaavat

Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen tai Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen taikka näitä kahta perustamissopimusta sovellettaessa annettujen säädösten säännöt, määräyksiä tulkitaan niitä täytäntöön pantaessa ja sovellettaessa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ennen tämän sopimuksen allekirjoittamista antamien merkityksellisten ratkaisujen mukaisesti, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta oikeuskäytännön kehittämistä tulevaisuudessa.

7 artikla

Säädökset, joihin tämän sopimuksen liitteissä tai ETA:n sekakomitean päätöksissä viitataan taikka jotka sisältyvät niihin, sitovat sopimuspuolia, ja ne ovat osa tai ne saatetaan osaksi sopimuspuolten oikeusjärjestystä seuraavasti:

a) ETY:n asetuksia vastaavat säädökset saatetaan sellaisinaan osaksi sopimuspuolten oikeusjärjestystä;

b) ETY:n direktiivejä vastaavat säädökset jättävät sopimuspuolten viranomaisten valittavaksi täytäntöönpanon muodon ja keinot.

II OSA TAVAROIDEN VAPAA LIKKUVUUS

1 LUKU PERUSPERIAATTEET

8 artikla

1. Toteutetaan tavaroiden vapaa liikkuvuus sopimuspuolten välillä tämän sopimuksen määräysten mukaisesti.

2. Jollei toisin määrätä, 10—15, 19, 20 ja 25—27 artiklaa sovelletaan ainoastaan sopimuspuolten alkuperätuotteisiin.

3. Jollei toisin määrätä, tämän sopimuksen määräyksiä sovelletaan ainoastaan:

a) tuotteisiin, joita tarkoitetaan harmonoidun tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmän 25—97 ryhmässä, lukuun ottamatta pöytäkirjassa 2 lueteltuja tuotteita;

b) pöytäkirjassa 3 täsmennettyihin tuotteisiin mainitussa pöytäkirjassa määrättyjen erityisjärjestelyjen mukaisesti.

9 artikla

1. Alkuperäsäännöt ovat pöytäkirjassa 4. Ne eivät rajoita kansainvälisiä velvoitteita, joita sopimuspuolilla on tai voi olla tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen nojalla.

2. Kehittääkseen tällä sopimuksella saavutettuja tuloksia sopimuspuolet jatkavat ponnistuksiaan alkuperäsääntöjen parantamiseksi ja yksinkertaistamiseksi edelleen sekä tulliyhteistyön lisäämiseksi.

3. Ensimmäinen tarkastelu tapahtuu ennen vuoden 1993 loppua. Sen jälkeen tarkastelu tapahtuu kahden vuoden välein. Sopimuspuolet sitoutuvat päättämään tarkastelun perusteella aiheellisten toimenpiteiden sisällyttämisestä tähän sopimukseen.

10 artikla

Tuonti- ja vientitullit sekä vaikutukseltaan vastaavat maksut ovat kiellettyjä sopimuspuolten välillä. Tämä koskee myös fiskaalisia tuloleja, sanotun kuitenkaan rajoittamatta pöytäkirjassa 5 määrättyjen järjestelyjen soveltamista.

11 artikla

Sopimuspuolten väliset tuonnin määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet ovat kiellettyjä.

12 artikla

Sopimuspuolten väliset viennin määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet ovat kiellettyjä.

13 artikla

Mitä 11 ja 12 artiklassa määrätään, ei estä sellaisia tuontia, vientiä tai kauttakuljetusta koskevia kieltoja tai rajoituksia, jotka ovat perusteltuja julkisen moraalien, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden kannalta, ihmisten, eläinten tai kasvien terveyden ja elämän suojelemiseksi, taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi taikka teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi. Nämä kiellot tai rajoitukset eivät kuitenkaan saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään tai sopimuspuolten välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen.

14 artikla

Sopimuspuolet eivät välittömästi tai välillisesti verota muista sopimuspuolista olevia tuotteita sisäisessä verotuksessaan ankarammin kuin ne välittömästi tai välillisesti verottavat samanlaisia kotimaisia tuotteita.

Sopimuspuolet eivät liioin verota muiden

sopimuspuolten tuotteita sisäisessä verotuksessaan niin, että sillä välillisesti suojellaan muita tuotteita.

15 artikla

Tuotteita toisen sopimuspuolen alueelle vie-
täessä sisäisten verojen palautus ei saa olla
suurempi kuin tuotteista sisäisessä verotuksessa
peritty väliön tai välillinen vero.

16 artikla

1. Sopimuspuolet huolehtivat kaupallisten
valtion monopoliensa muuttamisesta niin, että
tavaroiden hankintaa tai myyntiä koskevissa
ehdoissa ei syrjitä EY:n jäsenvaltioiden eikä
EFTA-valtioiden kansalaisia.

2. Tämän artiklan määräyksiä sovelletaan
kaikkiin toimielimiin, joiden välityksellä sopi-
muspuolten toimivaltaiset viranomaiset lain
nojjalla tai tosiasiallisesti suoraan tai välillisesti
valvovat tai olennaisesti ohjaavat sopimuspuol-
ten välistä tuontia tai vientiä taikka määräävät
siitä. Näitä määräyksiä sovelletaan myös mo-
nopolihin, jotka perustuvat valtion myöntä-
mään yksinoikeuteen.

2 LUKU MAATALOUS- JA KALATALOUSTUOTTEET

17 artikla

Eläinlääkintää ja kasvinuojelua koskevat
erityismääräykset ja -järjestelyt ovat liitteessä I.

18 artikla

Sopimuspuolet huolehtivat, että 17 artiklassa
sekä 23 artiklan a ja b alakohdassa määrättyjä
järjestelyjä, sellaisina kuin ne koskevat muita
kuin 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja tuot-
teita, ei vaaranneta muilla kaupan teknisillä
esteillä, sanotun kuitenkin rajoittamatta maa-
taloustuotteiden kauppaa koskevien erityisjär-
jestelyjen soveltamista. Sovelletaan, mitä 13
artiklassa määrätään.

19 artikla

1. Sopimuspuolet tutkivat vaikeudet, joita
niiden maataloustuotteiden kaupassa saattaa
esiintyä, ja pyrkivät etsimään aiheellisia ratkai-
suja niihin.

2. Sopimuspuolet sitoutuvat jatkamaan pon-
nistuksiaan maatalouskaupan vapauttamiseksi
asteittain.

3. Tässä tarkoituksessa ne tarkastelevat en-

nen vuoden 1993 loppua ja sen jälkeen kahden
vuoden välein maataloustuotteiden kaupan eh-
toja.

4. Näiden tarkastelujen tulosten perusteella
ne, omaa maatalouspolitiikkaansa noudattaen
ja ottaen huomioon Uruguayn kierroksen tu-
loukset, päättävät tähän sopimukseen liittyvästä,
suosituimmuusasemaan, kahden- tai monenvä-
lisyteen, vastavuoroisuuteen ja keskinäiseen
hyötyyn perustuvasta maatalousalan kaupan
esteiden vähentämisestä, mukaan lukien maa-
talouden alalla toimivista kaupallisista valtion
monopoleista johtuvat kaupan esteet.

20 artikla

Kalaan ja muihin meren tuotteisiin sovellet-
tavat määräykset ja järjestelyt ovat pöytäkir-
jassa 9.

3 LUKU TULLIASIAIN YHTEISTYÖ JA KAUPAN HELPOTTAMINEN

21 artikla

1. Sopimuspuolet yksinkertaistavat rajaval-
vontaa ja -muodollisuuksia helpottaakseen kes-
kinäistä kauppansa. Tätä koskevista järjeste-
lyistä määrätään pöytäkirjassa 10.

2. Sopimuspuolet avustavat toisiaan tullii-
asioissa varmistaakseen sen, että tullilainsää-
däntöä sovelletaan oikein. Tätä koskevista jär-
jestelyistä määrätään pöytäkirjassa 11.

3. Sopimuspuolet vahvistavat ja laajentavat
yhteistyötään yksinkertaistaakseen tavarakaup-
pan menettelyjä, erityisesti kaupan helpottami-
seen tähtäävien yhteisön toimintaohjelmien,
hankkeiden ja toimien yhteydessä VI osan
sääntöjen mukaisesti.

4. Sen estämättä, mitä 8 artiklan 3 kohdassa
määrätään, 21 artiklaa sovelletaan kaikkiin
tuotteisiin.

22 artikla

Sopimuspuoli, joka harkitsee suosituim-
muuskohtelua nauttiviin kolmansiin maihin so-
veltamiensa tullien tai vaikutukseltaan vastaa-
vien maksujen tosiasiallisen tason alentamista
tai niiden soveltamatta jättämistä, ilmoittaa
siitä ETA:n sekakomitealle, mikäli mahdollista,
viimeistään kolmekymmentä päivää ennen toi-
menpiteen voimaantuloa. Asianomainen sopi-
muspuoli kiinnittää huomiota kaikkiin toisten

sopimuspuolten huomautuksiin vääristymistä, jotka voivat aiheutua toimenpiteistä.

4 LUKU MUUT TAVAROIDEN VAPAATA LIKKUVUUTTA KOSKEVAT SÄÄNNÖT

23 artikla

Eryitysmääräykset ja -järjestelyt ovat:

a) teknisten määräysten, standardien, testauksen ja varmentamisen osalta pöytäkirjassa 12 ja liitteessä II;

b) viinikaupan teknisten esteiden poistamisen osalta pöytäkirjassa 47;

c) tuotevastuun osalta liitteessä III.

Ne koskevat kaikkia tuotteita, jollei toisin määrätä.

24 artikla

Energiaa koskevat erityismääräykset ja -järjestelyt ovat liitteessä IV.

25 artikla

Jos 10 ja 12 artiklan määräysten noudattaminen johtaa

a) jälleenvientiin sellaiseen kolmanteen maahan, johon viejäsopimuspuoli soveltaa kyseisen tuotteen osalta määrällisiä rajoituksia tai vientituloja taikka vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä tai maksuja, taikka

b) viejäsopimuspuolen kannalta olennaisen tuotteen vakavaan pulaan tai sen uhkaan

ja jos edellä tarkoitettu tilanne aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa huomattavia vaikeuksia viejäsopimuspuolelle, kyseinen sopimuspuoli voi toteuttaa aiheellisia toimenpiteitä 113 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti.

26 artikla

Sopimuspuolten välillä ei sovelleta polkumyynnin vastaisia toimenpiteitä, tasoitusmaksuja eikä kolmansista maista johtuvien luvattomien kauppatapojen vastaisia toimenpiteitä, ellei tässä sopimuksessa toisin määrätä.

5 LUKU HIILI- JA TERÄSTUOTTEET

27 artikla

Hiili- ja terästuotteita koskevat määräykset ja järjestelyt ovat pöytäkirjoissa 14 ja 25.

III OSA HENKILÖIDEN, PALVELUJEN JA PÄÄOMIEN VAPAA LIKKUVUUS

1 LUKU TYÖNTEKIJÄT JA ITSENÄISET AMMATINHARJOITTAJAT

28 artikla

1. Turvataan työntekijöiden vapaa liikkuvuus EY:n jäsenvaltioiden ja EFTA-valtioiden välillä.

2. Vapaa liikkuvuus edellyttää, että kaikki kansalaisuuteen perustuva EY:n jäsenvaltioiden ja EFTA-valtioiden työntekijöiden syrjintä työsopimusten tekemisessä sekä palkkauksessa ja muissa työehdoissa poistetaan.

3. Yleisen järjestyksen tai turvallisuuden taikka kansanterveyden vuoksi perustelluin rajoituksin se sisältää oikeuden:

a) hakea tosiasiallisesti tarjottua työtä;

b) liikkua tässä tarkoituksessa vapaasti EY:n jäsenvaltioiden ja EFTA-valtioiden alueella;

c) oleskella EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion alueella työntekotarkoituksessa tämän valtion kotimaisten työntekijöiden työsuhdetta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti;

d) jäädä EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion alueelle työsuhteen päätyttyä siellä.

4. Tämän artiklan määräykset eivät koske julkishallinnon palvelussuhteita.

5. Eryitysmääräykset työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta ovat liitteessä V.

29 artikla

Toteuttaakseen työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien vapaan liikkuvuuden sopimuspuolet turvaavat sosiaaliturvan alalla liitteessä VI määrättyllä tavalla työntekijöille ja itsenäisille ammatinharjoittajille sekä heidän huollettavilleen erityisesti sen, että:

a) kaudet, jotka eri maiden lainsäädännön mukaan otetaan huomioon oikeuden saamiseksi etuuteen ja sen säilyttämiseksi sekä etuuden määrän laskemiseksi, lasketaan yhteen;

b) etuudet maksetaan sopimuspuolten alueella asuville.

30 artikla

Helpottaakseen työntekijäksi ja itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymistä sekä toimintaa työntekijänä ja itsenäisenä ammatinharjoittajana sopimuspuolet liitteen VII mukaisesti toteuttavat tarvittavat toimenpiteet, jotka kos-

kevat tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroista tunnustamista, työntekijäksi ja itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymistä sekä toimintaa työntekijänä ja itsenäisenä ammatinharjoittajana koskevien lakien, asetustensa ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamista.

2 LUKU SIOITTAUTUMISOIKEUS

31 artikla

1. Tämän sopimuksen määräysten mukaisesti ei ole rajoituksia, jotka koskevat EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion kansalaisen vapautta sijoittautua EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion alueelle. Tämä koskee myös EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion alueelle sijoittautuneen EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion kansalaisen vapautta perustaa kauppaedustajan liikkeitä, sivuliikkeitä ja tytäryhtiöitä kyseisten valtioiden alueelle.

Jollei 4 luvun määräyksistä muuta johdu, sijoittautumisvapautteen kuuluu oikeus ryhtyä harjoittamaan ja harjoittaa itsenäistä ammattia sekä oikeus perustaa ja johtaa yrityksiä, erityisesti 34 artiklan toisessa alakohdassa tarkoitettuja yhtiöitä, niillä edellytyksillä, jotka sijoittautumisvaltion lainsäädännön mukaan koskevat sen kansalaisia.

2. Erittymääräykset sijoittautumisoikeudesta ovat liitteissä VIII—XI.

32 artikla

Tämän luvun määräyksiä ei sopimuspuolessa sovelleta toimintaan, joka jatkuvasti tai tilapäisesti liittyy julkisen vallan käyttöön kyseisessä sopimuspuolessa.

33 artikla

Tämän luvun määräykset ja niiden nojalla toteutetut toimenpiteet eivät rajoita niiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten soveltamista, joiden mukaan ulkomaalaisiin sovelletaan erityissääntelyä yleisen järjestyksen tai turvallisuuden taikka kansanterveyden perusteella.

34 artikla

EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion lainsäädännön mukaisesti perustetut yhtiöt, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on sopimuspuolten alueella,

rinnastetaan tämän luvun määräyksiä sovellettaessa luonnollisiin henkilöihin, jotka ovat EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion kansalaisia.

'Yhtiöillä' tarkoitetaan siviili- ja kauppaioikeudellisia yhtiöitä, osuustoiminnallisia yhtiöitä sekä muita julkis- tai yksityisoikeudellisia oikeushenkilöitä, lukuun ottamatta niitä, jotka eivät tavoittele voittoa.

35 artikla

Mitä 30 artiklassa määrätään, sovelletaan tässä luvussa tarkoitettuihin kysymyksiin.

3 LUKU PALVELUT

36 artikla

1. Tämän sopimuksen määräysten mukaisesti sopimuspuolten alueella ei ole rajoituksia, jotka koskevat muuhun EY:n jäsenvaltioon tai EFTA-valtioon kuin palvelujen vastaanottajan valtioon sijoittautuneen EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion kansalaisen vapautta tarjota palveluja sopimuspuolten alueella.

2. Erittymääräykset palvelujen tarjoamisen vapaudesta ovat liitteissä IX—XI.

37 artikla

Tässä sopimuksessa 'palveluilla' tarkoitetaan erityisesti suorituksia, joista tavallisesti maksetaan korvaus ja joita määräykset tavaroiden, pääomien tai henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta eivät koske.

'Palveluihin' kuuluu erityisesti:

- a) teollinen toiminta;
- b) kaupallinen toiminta;
- c) käsityöläisten toiminta;
- d) vapaiden ammattien harjoittamiseen kuuluva toiminta.

Palvelun tarjoaja saa tilapäisesti harjoittaa toimintaansa valtiossa, jossa palvelu tarjotaan, niillä edellytyksillä, jotka tämä valtio asettaa kansalaisilleen, sanotun kuitenkin rajoittamatta 2 luvun määräysten soveltamista.

38 artikla

Vapauteen tarjota palveluja liikenteen alalla sovelletaan 6 luvun määräyksiä.

39 artikla

Mitä 30 ja 32—34 artiklassa määrätään,

sovelletaan tässä luvussa tarkoitettuihin kysymyksiin.

4 LUKU PÄÄOMAT

40 artikla

Tämän sopimuksen määräysten mukaisesti sopimuspuolten välillä ei ole EY:n jäsenvaltiossa tai EFTA-valtiossa asuville kuuluvien pääomien liikkuvuuden rajoituksia eikä osapuolten kansalaisuuteen tai asuinpaikkaan taikka pääoman sijoituspaikkaan perustuvaa syrjintää. Tarvittavat määräykset tämän artiklan täytäntöönpanosta ovat liitteessä XII.

41 artikla

Sopimuspuolten väliseen tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaaseen liikkuvuuteen liittyvissä juoksevilla maksuilla ei tämän sopimuksen määräysten mukaisesti ole rajoituksia.

42 artikla

1. Jos pääomamarkkinoita ja luottoja koskevaa kansallista lainsäädäntöä sovelletaan tämän luvun määräysten mukaisesti vapautettuihin pääomanliikkeisiin, sitä sovelletaan syrjintää harjoittamatta.

2. Lainoja EY:n jäsenvaltioiden tai EFTA-valtioiden taikka niiden alueellisten tai paikallisten julkisyhteisöjen toiminnan rahoittamiseksi suoraan tai välillisesti voidaan laskea liikkeeseen muissa EY:n jäsenvaltioissa tai EFTA-valtioissa taikka sijoittaa niihin vain, jos valtiot, joita asia koskee, ovat sopineet siitä.

43 artikla

1. Jos EY:n jäsenvaltioiden ja EFTA-valtioiden valuuttasäännösten erot voivat johtaa siihen, että jossakin EY:n jäsenvaltiossa tai EFTA-valtiossa asuvat käyttäisivät hyväkseen 40 artiklan mukaisia mahdollisuuksia valutansiirtoon sopimuspuolten alueella kiertääkseen jonkin EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion säännöksiä pääomien liikkuvuudesta sen ja kolmansien maiden välillä, sopimuspuoli, jota asia koskee, voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet näiden vaikeuksien poistamiseksi.

2. Jos pääomanliikkeet johtavat häiriöihin EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion pääomamarkkinoiden toiminnassa, sopimuspuoli, jota asia koskee, voi toteuttaa aiheellisia pääomien liikkuvuutta koskevia suojoitoimenpiteitä.

3. Jos sopimuspuolen toimivaltaiset viranomaiset muuttavat valuuttakurssia tavalla, joka vääristää vakavasti kilpailun edellytyksiä, muut sopimuspuolet voivat tarkoin rajoitetuksi ajaksi toteuttaa tällaisen muutoksen seurausten torjumiseksi tarpeellisia toimenpiteitä.

4. Jos EY:n jäsenvaltiolla tai EFTA-valtiolla on maksutasettaan koskevia vaikeuksia tai tällaiset vaikeudet uhkaavat sitä vakavasti joko sen kokonaismaksutukseen epätasapainon tai sen käytettävissä olevan valuutan laadun vuoksi ja nämä vaikeudet ovat omiaan erityisesti vaarantamaan tämän sopimuksen toimintaa, sopimuspuoli, jota asia koskee, voi toteuttaa suojoitoimenpiteitä.

44 artikla

Yhteisö yhdeltä puolen ja EFTA-valtiot toiselta puolen noudattavat pöytäkirjassa 18 määrättyjä sisäisiä menettelyjään pannesaan täytäntöön 43 artiklan määräyksiä.

45 artikla

1. Edellä 43 artiklassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin liittyvät päätökset, lausunnot ja suositukset on ilmoitettava ETA:n sekakomitealle.

2. Kaikista suojoitoimenpiteistä on etukäteen neuvoteltava ja vaihdettava tietoja ETA:n sekakomiteassa.

3. Sopimuspuoli, jota asia koskee, voi kuitenkin 43 artiklan 2 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa asian salaisen luonteen tai kiireellisyiden vuoksi toteuttaa toimenpiteet, jos se on tarpeen, ilman etukäteistä neuvottelua ja tietojenvaihtoa.

4. Jos 43 artiklan 4 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa syntyy äkillinen maksutasetta koskeva kriisi eikä 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä voida noudattaa, sopimuspuoli, jota asia koskee, voi kaiken varalta toteuttaa tarvittavat suojoitoimenpiteet. Toimenpiteiden on oltava sellaisia, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän häiriötä tämän sopimuksen toiminnalle, eivätkä ne saa olla laajempia kuin on ehdottomasti tarpeen syntyneiden äkillisten vaikeuksien poistamiseksi.

5. Jos toimenpiteitä toteutetaan 3 tai 4 kohdan mukaisesti, siitä ilmoitetaan viimeistään niiden voimaantulopäivänä, ja tietojenvaihtoon ja neuvotteluihin ryhdytään ja 1 kohdassa tarkoitettut ilmoitukset tehdään mahdollisimman pian sen jälkeen.

5 LUKU TALOUS- JA RAHA- POLIITTINEN YHTEISTYÖ

46 artikla

Sopimuspuolet vaihtavat mielipiteitä ja tietoa tämän sopimuksen täytäntöönpanosta ja yhdentymisen vaikutuksista taloudelliseen toimintaan sekä talous- ja rahapolitiikan harjoittamiseen. Lisäksi ne voivat keskustella kokonaistaloudellisesta tilanteesta, politiikasta ja tulevaisuudennäkymistä. Tällainen mielipiteiden ja tietojen vaihto käydään sitoumuksetta.

6 LUKU LIIKENNE

47 artikla

1. Rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen sovelletaan 48—52 artiklaa.

2. Erityismääräykset kaikista liikennemuodoista ovat liitteessä XIII.

48 artikla

1. EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion rautatie-, maantie- ja sisävesiliikennettä koskevia säännöksiä, joita liite XIII ei koske, ei saa antaa sellaisina, että ne ovat muista valtioista oleville liikenteenharjoittajille suoralta tai välilliseltä vaikutukseltaan epäedullisempia kuin kyseisen valtion omille kansalaisille.

2. Sopimuspuolen, joka poikkeaa 1 kohdan periaatteesta, on ilmoitettava siitä ETA:n sekakomitealle. Muut sopimuspuolet, jotka eivät hyväksy poikkeamista, voivat toteuttaa vastavia vastatoimenpiteitä.

49 artikla

Tuki on tämän sopimuksen mukainen, jos se on tarpeen liikenteen yhteensovittamiseksi tai on korvausta julkisten palvelujen käsitteeseen kuuluvien velvoitteiden täyttämiseksi.

50 artikla

1. Sopimuspuolten alueen sisäisessä liikenteessä ei saa harjoittaa syrjintää, joka ilmenee siten, että liikenteenharjoittaja soveltaa tavaroiden alkuperä- tai määrään perusteella eri kuljetusmaksuja tai -ehtoja samanlaisten tavaroiden kuljetuksiin samoilla reiteillä.

2. Viranomainen, joka on VII osan mukaan toimivaltainen, tutkii omasta aloitteestaan taikka EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion pyynnöstä kaikki tässä artiklassa tarkoitettut syrjin-

tätapaukset ja tekee tarvittavat päätökset sisäisten sääntöjensä mukaisesti.

51 artikla

1. Sellaiset sopimuspuolten alueen sisäisessä liikenteessä käytettäväksi määrätyt kuljetusmaksut ja -ehdot, joilla tavalla tai toisella tuetaan tai suojellaan tiettyä yritystä tai toimialaa taikka tiettyjä yrityksiä tai toimialoja, ovat kiellettyjä, jollei 50 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen anna lupaa niihin.

2. Toimivaltainen viranomainen tutkii omasta aloitteestaan taikka EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion pyynnöstä 1 kohdassa tarkoitettut maksut ja ehdot ottaen erityisesti huomioon yhtäältä tarkoituksenmukaisen alueellisen talouspolitiikan vaatimukset, aliehitteiden alueiden tarpeet ja niiden alueiden ongelmat, joihin poliittiset olot ovat vakavasti vaikuttaneet, sekä toisaalta tällaisten maksujen ja ehtojen vaikutukset eri liikennemuotojen väliseen kilpailuun.

Toimivaltainen viranomainen tekee tarvittavat päätökset sisäisten sääntöjensä mukaisesti.

3. Edellä 1 kohdassa määrätty kielto ei koske kilpailutariffeja.

52 artikla

Maksut tai kulut, jotka liikenteenharjoittaja veloittaa rajanylityksestä kuljetusmaksujen lisäksi, eivät saa olla kohtuuttomia rajanylityksestä tosiasiallisesti aiheutuviin kustannuksiin nähden. Sopimuspuolet pyrkivät asteittain pienentämään näitä kustannuksia.

IV OSA KILPAILUSÄÄNNÖT JA MUUT YHTEISET SÄÄNNÖT

1 LUKU YRITYKSIIN SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖT

53 artikla

1. Tämän sopimuksen toimintaan soveltu-mattomia ja kiellettyjä ovat sellaiset yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yritysten yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka voivat vaikuttaa sopimuspuolten väliseen kauppaan ja joiden tarkoituksena on estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua tämän sopimuksen soveltamisalueella tai joista seuraa, että kilpailu estyy, rajoittuu tai vääris-

tyy siellä, ja erityisesti sellaiset sopimukset, päätökset ja menettelytavat:

a) joilla suoraan tai välillisesti vahvistetaan osto- tai myyntihintoja taikka muita kauppaehtoja;

b) joilla rajoitetaan tai valvotaan tuotantoa, markkinoita, teknistä kehitystä taikka investointeja;

c) joilla jaetaan markkinoita tai hankintalähteitä;

d) joiden mukaan eri kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin sovelletaan erilaisia ehtoja kauppakumppaneita epäedulliseen kilpailuasemaan asettavalla tavalla;

e) joiden mukaan sopimuksen syntymisen edellytykseksi asetetaan se, että sopimuspuoli hyväksyy lisäsuoritukset, joilla niiden luonteen vuoksi tai kauppatavan mukaan ei ole yhteyttä sopimuksen kohteeseen.

2. Tämän artiklan mukaan kielletyt sopimukset ja päätökset ovat ilman eri toimenpiteitä mitättömiä.

3. Voidaan kuitenkin julistaa, että 1 kohdan määräykset eivät koske

— yritysten välistä sopimusta tai yritysten välisten sopimusten ryhmää,

— yritysten yhteenliittymän päätöstä tai yritysten yhteenliittymien päätösten ryhmää,

— yhdenmukaistettua menettelytapaa tai yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmää, joka osaltaan tehostaa tuotantoa, tuotteiden jakelua taikka edistää teknistä tai taloudellista kehitystä jättäen kuluttajille kohtuullisen osuuden näin saatavasta hyödyistä:

a) asettamatta asianomaisille yrityksille rajoituksia, jotka eivät ole välttämättömiä mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi;

b) antamatta näille yrityksille mahdollisuutta poistaa kilpailua merkittävältä osalta kysymyksessä olevia tuotteita.

54 artikla

Tämän sopimuksen toimintaan soveltumattomuutta ja kiellettyä on yhden tai useamman yrityksen määräävän aseman väärinkäyttö tämän sopimuksen soveltamisalueella tai sen merkittävällä osalla, jos se voi vaikuttaa sopimuspuolten väliseen kauppaan.

Tällaista väärinkäyttöä voi olla erityisesti:

a) kohtuuttomien osto- tai myyntihintojen taikka muiden kohtuuttomien kauppaehtojen suora tai välillinen määrääminen;

b) tuotannon, markkinoiden tai tekniikan

kehityksen rajoittaminen kuluttajien vahingoksi;

c) erilaisten ehtojen soveltaminen eri kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin kauppakumppaneita epäedulliseen kilpailuasemaan asettavalla tavalla;

d) sen asettaminen sopimuksen syntymisen edellytykseksi, että sopimuspuoli hyväksyy lisäsuoritukset, joilla niiden luonteen vuoksi tai kauppatavan mukaan ei ole yhteyttä sopimuksen kohteeseen.

55 artikla

1. EY:n komissio ja EFTAn valvontaviranomainen, josta määrätään 108 artiklan 1 kohdassa, huolehtivat 53 ja 54 artiklassa määrättyjen periaatteiden soveltamisesta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta niiden tämän sopimuksen pöytäkirjassa 21 ja liitteessä XIV olevien määräysten soveltamista, joilla 53 ja 54 artiklan määräykset pannaan täytäntöön.

Jäljempänä 56 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen valvontaviranomainen tutkii omasta aloitteestaan taikka toimialueellaan olevan valtion tai toisen valvontaviranomaisen hakemuksesta tapaukset, joissa epäillään, että näitä periaatteita on rikottu. Toimivaltainen valvontaviranomainen suorittaa nämä tutkimukset yhteistyössä toimialueensa toimivaltaisten kansallisten viranomaisten ja toisen valvontaviranomaisen kanssa, joka avustaa sitä sisäisten sääntöjensä mukaisesti.

Jos toimivaltainen valvontaviranomainen toteaa, että periaatteita on rikottu, se tekee ehdotuksen rikkomisen lopettamiseksi aiheellisista toimenpiteistä.

2. Jos rikkomista jatketaan, toimivaltainen valvontaviranomainen toteaa periaatteiden rikkomisen päätöksellä, jonka se perustelee.

Toimivaltainen valvontaviranomainen voi julkaista päätöksensä ja valtuuttaa toimialueellaan olevat valtiot toteuttamaan tilanteen korjaamiseksi tarvittavat toimenpiteet, joiden edellytykset ja toteuttamistavat se määrittää. Se voi myös pyytää toista valvontaviranomaista valtuuttamaan tämän toimialueella olevat valtiot toteuttamaan tällaisia toimenpiteitä.

56 artikla

1. Valvontaviranomaiset tekevät päätökset 53 artiklan soveltamisalaan kuuluvissa yksittäisissä tapauksissa seuraavien määräysten mukaisesti:

a) EFTAn valvontaviranomainen tekee

päätökset tapauksissa, joissa vaikutukset koskevat ainoastaan EFTA-valtioiden keskinäistä kauppaa;

b) EFTAn valvontaviranomainen tekee 58 artiklassa, pöytäkirjassa 21 ja sen täytäntöönpanosta annetuissa säännöissä, pöytäkirjassa 23 ja liitteessä XIV olevien määräysten mukaisesti päätökset tapauksissa, joissa asianomaisten yritysten liikevaihdosta tämän sopimuksen soveltamisalueella vähintään 33 prosenttia kertyy EFTA-valtioiden alueelta, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta c alakohdan soveltamista;

c) EY:n komissio tekee, ottaen huomioon 58 artiklan määräykset sekä pöytäkirjoissa 21 ja 23 sekä liitteessä XIV olevat määräykset, päätökset muissa tapauksissa sekä niissä b alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, joissa vaikutukset koskevat EY:n jäsenvaltioiden keskinäistä kauppaa.

2. Niissä yksittäisissä tapauksissa, jotka kuuluvat 54 artiklan soveltamisalaan, päätökset tekee se valvontaviranomainen, jonka alueella määräävän aseman todetaan olevan. Mitä 1 kohdan b ja c alakohdassa määrätään, sovelletaan vain, jos määräävä asema on molempien valvontaviranomaisten alueella.

3. Niissä yksittäisissä tapauksissa, jotka kuuluvat 1 kohdan c alakohdan soveltamisalaan ja joiden vaikutukset EY:n jäsenvaltioiden keskinäiseen kauppaan tai kilpailuun yhteisössä eivät ole huomionarvoisia, päätökset tekee EFTAn valvontaviranomainen.

4. Tätä artiklaa sovellettaessa noudatetaan ilmaisujen ”yritys” ja ”liikevaihto” pöytäkirjassa 22 olevia määritelmiä.

57 artikla

1. Yrityskeskittymät, joiden valvonnasta määrätään 2 kohdassa ja joiden tuloksena on tehokasta kilpailua merkittävästi haittaavan määräävän aseman syntyminen tai vahvistuminen tämän sopimuksen soveltamisalueella tai sen huomattavalla osalla, julistetaan tämän sopimuksen toimintaan soveltumattomiksi.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen yrityskeskittymien valvonnasta huolehtii:

a) tapauksissa, jotka kuuluvat asetuksen (ETY) N:o 4064/89 soveltamisalaan, EY:n komissio mainitun asetuksen sekä tämän sopimuksen pöytäkirjojen 21 ja 24 sekä liitteen XIV mukaisesti. EY:n komissiolla on, jollei muutoksenhausta EY:n tuomioistuimessa muuta joh-

du, yksinomainen toimivalta tehdä päätöksiä näissä tapauksissa;

b) tapauksissa, jotka eivät kuulu a alakohdan soveltamisalaan ja joissa liitteessä XIV mainitut raja-arvot täyttyvät EFTA-valtioiden alueella, EFTAn valvontaviranomainen pöytäkirjojen 21 ja 24 sekä liitteen XIV mukaisesti. Sanottu ei kuitenkaan rajoita EY:n jäsenvaltioiden toimivaltaa.

58 artikla

Kilpailua koskevan yhtenäisen valvonnan kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi kaikkialla Euroopan talousalueella sekä tämän sopimuksen määräysten yhdenmukaisen täytäntöönpanon, soveltamisen ja tulkinnan edistämiseksi toimivaltaiset viranomaiset ovat yhteistyössä pöytäkirjoissa 23 ja 24 olevien määräysten mukaisesti.

59 artikla

1. Sopimuspuolet huolehtivat, ettei toteuteta tai pidetä voimassa mitään julkisia yrityksiä taikka EY:n jäsenvaltiolta tai EFTA-valtiolta erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia saavia yrityksiä koskevaa toimenpidettä, joka on ristiriidassa tämän sopimuksen määräysten kanssa ja varsinkin 4 tai 53—63 artiklan kanssa.

2. Yrityksiin, jotka tuottavat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja, sekä fiskaalisiin monopoleihin sovelletaan tämän sopimuksen määräyksiä ja varsinkin kilpailusääntöjä siltä osin kuin ne eivät oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estä yrityksiä hoitamasta niille uskottuja erityistehtäviä. Kaupan kehitykseen ei saa vaikuttaa tavalla, joka olisi ristiriidassa sopimuspuolten etujen kanssa.

3. EY:n komissio ja EFTAn valvontaviranomainen valvovat toimivaltaansa kuuluvissa tapauksissa, että tämän artiklan määräyksiä noudatetaan, ja toteuttavat, jos se on tarpeen, omalla toimialueellaan oleville valtioille osoitettuja aiheellisia toimenpiteitä.

60 artikla

Erityismääräykset 53, 54, 57 ja 59 artiklassa määrättyjen periaatteiden täytäntöönpanosta ovat liitteessä XIV.

2 LUKU VALTION TUKI

61 artikla

1. Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä,

EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu tämän sopimuksen toimintaan, siltä osin kuin se vaikuttaa sopimuspuolten väliseen kauppaan.

2. Tämän sopimuksen toimintaan soveltuu:

a) yksittäisille kuluttajille myönnettävä sosiaalinen tuki, joka myönnetään harjoittamatta syrjintää tuotteiden alkuperän perusteella;

b) tuki luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi;

c) tuki Saksan liittotasavallan eräille sellaisille alueille, joihin Saksan jako on vaikuttanut, jos tuki on tarpeen jaosta aiheutuneen taloudellisen haitan korvaamiseksi.

3. Tämän sopimuksen toimintaan soveltuvana voidaan pitää:

a) tukea taloudellisen kehityksen edistämiseksi alueilla, joilla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai joilla vajaatyöllisyys on vakava ongelma;

b) tukea Euroopan yhteistä etua koskevan tärkeän hankkeen edistämiseksi taikka EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseksi;

c) tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseksi, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla;

d) muuta tukea, josta ETA:n sekakomitea määrää VII osan mukaisesti.

62 artikla

1. Sopimuspuolten alueella voimassa olevien valtiontukijärjestelmien sekä valtion tuen myöntämistä tai muuttamista koskevien suunnitelmien soveltuvuutta 61 artiklan kannalta seurataan jatkuvasti. Tästä seurannasta huolehtivat:

a) EY:n jäsenvaltioiden osalta EY:n komissio Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan säännöissä määrättyllä tavalla;

b) EFTA-valtioiden osalta EFTAn valvontaviranomainen, jolla on pöytäkirjassa 26 määrätty toimivalta ja tehtävät, EFTAn valvontaviranomaisen perustamista koskevassa EFTA-valtioiden sopimuksessa määrättyllä tavalla.

2. Valtion tukea koskevan yhtenäisen valvonnan takaamiseksi kaikkialla tämän sopimuksen soveltamisalueella EY:n komissio ja

EFTAn valvontaviranomainen ovat yhteistyössä pöytäkirjassa 27 olevien määräysten mukaisesti.

63 artikla

Erityismääräykset valtion tuesta ovat liitteessä XV.

64 artikla

1. Jos jompikumpi valvontaviranomainen katsoo, että toinen valvontaviranomainen soveltaa tämän sopimuksen 61 tai 62 artiklan taikka pöytäkirjassa 14 olevan 5 artiklan määräyksiä tavalla, joka ei vastaa yhdenvertaisten kilpailun edellytysten ylläpitämistä tämän sopimuksen soveltamisalueella, mielipiteitä asiasta vaihdetaan kahden viikon kuluessa pöytäkirjassa 27 olevassa f alakohdassa määrätyn menettelyn mukaisesti.

Jollei yhteiseen ratkaisuun päästä mainitun kahden viikon määräajan päättymiseen mennessä, sen sopimuspuolen toimivaltainen viranomainen, johon asia vaikuttaa, voi välittömästi toteuttaa aiheellisia väliaikaisia toimenpiteitä tästä johtuvan kilpailun vääristymisen poistamiseksi.

Tämän jälkeen asiasta neuvotellaan ETA:n sekakomiteassa yhteisesti hyväksyttävään ratkaisuun pääsemiseksi.

Jollei ETA:n sekakomitea ole kolmen kuukauden kuluessa kyennyt pääsemään tällaiseen ratkaisuun ja jos kyseinen menettelytapa vääristää kilpailua tai uhkaa vääristää kilpailua sopimuspuolten väliseen kauppaan vaikuttavalla tavalla, väliaikaiset toimenpiteet voidaan korvata sellaisilla pysyvillä toimenpiteillä, jotka ovat ehdottomasti tarpeen vääristymän vaikutusten poistamiseksi. Ensisijaisesti on käytettävä toimenpiteitä, jotka aiheuttavat vähiten häiriötä Euroopan talousalueen toiminnalle.

2. Tämän artiklan määräyksiä sovelletaan myös niihin valtion monopoleihin, jotka on toteutettu tämän sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen.

3 LUKU MUUT YHTEISET SÄÄNNÖT

65 artikla

1. Julkisia hankintoja koskevat erityismääräykset ja -järjestelyt ovat liitteessä XVI, ja niitä sovelletaan, jollei toisin määrätä, kaikkiin tuotteisiin sekä tarkemmin määrättyihin palveluihin.

2. Henkistä, teollista ja kaupallista omaisuutta koskevat erityismääräykset ja -järjestelyt ovat pöytäkirjassa 28 ja liitteessä XVII, ja niitä sovelletaan, jollei toisin määrätä, kaikkiin tuotisiin ja palveluihin.

V OSA NELJÄN VAPAUDEN KANNALTA OLENNAISET LAAJA-ALAISET MÄÄRÄYKSET

1 LUKU SOSIAALIPOLITIIKKA

66 artikla

Sopimuspuolet ovat yksimielisiä tarpeesta edistää työntekijöiden elin- ja työolojen kohentamista.

67 artikla

1. Sopimuspuolet pyrkivät parantamaan erityisesti työympäristöä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelemiseksi. Tämän tavoitteen toteutumisen edistämiseksi sovelletaan vähimmäisvaatimuksia, jotka pannaan täytäntöön asteittain ottaen huomioon kunkin sopimuspuolen edellytykset ja sen voimassa olevat tekniset säännöt. Tällaiset vähimmäisvaatimukset eivät estä sopimuspuolia pysyttämästä tai toteuttamasta tiukempia työsuojelua koskevia toimenpiteitä, jos ne ovat sopusoinnussa tämän sopimuksen kanssa.

2. Liitteessä XVIII määrätään tarkemmin säännöksistä, jotka pannaan täytäntöön 1 kohdassa tarkoitettuina vähimmäisvaatimuksina.

68 artikla

Sopimuspuolet toteuttavat tämän sopimuksen moitteettoman toiminnan varmistamiseksi tarpeelliset toimenpiteet työoikeuden alalla. Näistä toimenpiteistä määrätään tarkemmin liitteessä XVIII.

69 artikla

1. Sopimuspuolet huolehtivat miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaatteen soveltamisesta ja pitävät sen voimassa.

Tätä artiklaa sovellettaessa 'palkalla' tarkoitetaan tavallista perus- tai vähimmäispalkkaa ja muuta korvausta, jonka työntekijä välittömästi tai välillisesti saa työnantajaltaan työstä tai tehtävästä rahana tai luontoisetuna.

Samapalkkaisuudella ilman sukupuoleen perustuvaa syrjintää tarkoitetaan, että:

a) palkka, joka maksetaan työn tuloksen perusteella, lasketaan saman mittausyksikön mukaan;

b) palkka, joka maksetaan työhön käytetyn ajan perusteella, on sama samasta tehtävästä.

2. Erityismääräykset 1 kohdan täytäntöönpanosta ovat liitteessä XVIII.

70 artikla

Sopimuspuolet edistävät miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteutumista panemalla täytäntöön säännökset, joista määrätään tarkemmin liitteessä XVIII.

71 artikla

Sopimuspuolet pyrkivät edistämään työmarkkinaosapuolten välistä vuoropuhelua Euroopan tasolla.

2 LUKU KULUTTAJANSUOJA

72 artikla

Määräykset kuluttajansuojasta ovat liitteessä XIX.

3 LUKU YMPÄRISTÖ

73 artikla

1. Ympäristöä koskevien sopimuspuolten toimien tavoitteena on:

a) säilyttää, suojella ja parantaa ympäristön laatua;

b) edistää ihmisten terveyden suojelua;

c) varmistaa, että luonnonvaroja käytetään harkiten ja järkevästi.

2. Ympäristöä koskevat sopimuspuolten toimet perustuvat periaatteille, joiden mukaan ennalta ehkäiseviin toimiin olisi ryhdyttävä, ympäristövahingot olisi torjuttava ensisijaisesti niiden lähteellä ja saastuttajan olisi maksettava. Ympäristönsuojelua koskevat vaatimukset ovat osa sopimuspuolten muuta politiikkaa.

74 artikla

Erityismääräykset 73 artiklan nojalla sovellettavista suojoitoimenpiteistä ovat liitteessä XX.

75 artikla

Edellä 74 artiklassa tarkoitettujen suojoitoimenpiteet eivät estä sopimuspuolia pysyttämästä tai toteuttamasta tiukempia suojoitoimenpiteitä,

jos ne ovat sopusoinnussa tämän sopimuksen kanssa.

4 LUKU TILASTOT

76 artikla

1. Sopimuspuolet huolehtivat yhtenäisten ja vertailukelpoisten tilastotietojen tuottamisesta ja levittämisestä Euroopan talousalueen merkityksellisten taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristöön liittyvien seikkojen kuvailemiseksi ja seuraamiseksi.

2. Tässä tarkoituksessa sopimuspuolet kehittävät ja käyttävät yhdenmukaisia menetelmiä, määritelmiä ja luokituksia sekä yhteisiä toimintaohjelmia ja menettelyjä, joissa tilastotyö järjestetään tarkoitukseen soveltuville hallinnon tasoille ja joissa otetaan aiheellisella tavalla huomioon tilastosalaisuuden tarve.

3. Tilastoja koskevat erityismääräykset ovat liitteessä XXI.

4. Erityismääräykset yhteistyön järjestämisestä tilastoalalla ovat pöytäkirjassa 30.

5 LUKU YHTIÖOIKEUS

77 artikla

Yhtiöoikeutta koskevat erityismääräykset ovat liitteessä XXII.

VI OSA YHTEISTYÖ MUILLA KUIN NELJÄN VAPAUDEN ALOILLA

78 artikla

Sopimuspuolet syventävät ja laajentavat yhteistyötään yhteisön toiminnassa, joka liittyy — tutkimustyöhön ja teknologiseen kehittämistyöhön,

- tietopalveluihin,
- ympäristöön,
- koulutukseen, harjoitteluun ja nuorisoon,
- sosiaalipolitiikkaan,
- kuluttajansuojaan,
- pieniin ja keskisuuriin yrityksiin,
- matkailuun,
- audiovisuaaliseen alaan taikka
- pelastuspalveluun,

siltä osin kuin näistä kysymyksistä ei ole määräyksiä tämän sopimuksen muissa osissa.

79 artikla

1. Sopimuspuolet vahvistavat vuoropuheluun kaikin aiheellisin keinoin, erityisesti VII osassa määrätyn menettelyin, yksilöidäkseen alat ja toimintalohkot, joilla entistä läheisempi yhteistyö voisi edistää sopimuspuolten yhteisten tavoitteiden saavuttamista 78 artiklassa tarkoitetuilla aloilla.

2. Erityisesti ne vaihtavat tietoja ja sopimuspuolen pyynnöstä neuvottelevat ETA:n sekkomiteassa suunnitelmista ja ehdotuksista, jotka koskevat puiteohjelmien, erityisohjelmien, toimien ja hankkeiden toteuttamista ja muuttamista 78 artiklassa tarkoitetuilla aloilla.

3. Tätä osaa sovellettaessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä VII osassa määrätään, jos tässä osassa tai pöytäkirjassa 31 erikseen näin määrätään.

80 artikla

Edellä 78 artiklassa tarkoitettu yhteistyö toteutetaan yleensä jollakin seuraavista tavoista:

— EFTA-valtioiden osallistuminen EY:n puiteohjelmiin, erityisohjelmiin, hankkeisiin tai muihin toimiin;

— yhteisen toiminnan toteuttaminen, johon voi sisältyä erilaisen toiminnan keskittämistä tai yhteensovittamista, erilaisen olemassa olevan toiminnan sulauttamista ja tapauskohtaista yhteistä toimintaa;

— virallinen tai epävirallinen tietojenvaihto tai tietojen antaminen;

— yhteiset ponnistukset tietyn toiminnan edistämiseksi kaikkialla sopimuspuolten alueella;

— rinnakkainen lainsäädäntö, jonka sisältö on tarvittaessa sama tai samanlainen;

— ponnistusten ja toiminnan yhteensovittaminen kansainvälisissä järjestöissä tai niiden yhteydessä sekä kolmansien maiden kanssa harjoitettavan yhteistyön yhteensovittaminen, jos se on yhteisen edun mukaista.

81 artikla

Jos yhteistyö toteutetaan EFTA-valtioiden osallistumisena EY:n puiteohjelmaan, erityisohjelmaan, hankkeeseen tai muuhun toimeen, noudatetaan seuraavia periaatteita:

a) EFTA-valtioilla on pääsy ohjelman kaikkiin osiin.

b) Kun kyse on komiteasta, joka avustaa EY:n komissiota jonkin yhteisön toiminnan hoitamisessa tai kehittämisessä, ja kun EFTA-

valtiot rahoittavat toimintaa osallistumisensa perusteella, EFTA-valtioiden aseman osalta otetaan täysimääräisesti huomioon niiden rahoitusosuus.

c) Lukuun ottamatta yhteisön yleiseen talousarvioon liittyviä päätöksiä yhteisön päätöksiin sovelletaan 79 artiklan 3 kohdan määräyksiä, jos päätökset suoraan tai välillisesti koskevat sellaista puiteohjelmaa, erityisohjelmaa, hanketta tai muuta tointia, johon EFTA-valtiot osallistuvat tämän sopimuksen nojalla tehdyllä päätöksellä. ETA:n sekakomitea voi 86 artiklassa määrättyllä tavalla tarkastella toimintaan osallistumisen jatkamisen ehtoja ja edellytyksiä.

d) EFTA-valtioiden toimitelillä, yrityksillä, järjestöillä ja kansalaisilla on hanketasolla yhteisön toimintaohjelmassa ja muussa toimesta samat oikeudet ja velvollisuudet kuin niihin osallistuvilla EY:n jäsenvaltioiden toimitelillä, yrityksillä, järjestöillä ja kansalaisilla. Sama koskee soveltuvin osin niitä, jotka osallistuvat EFTA-valtioiden ja EY:n jäsenvaltioiden väliseen vaihtoon kyseisessä toiminnassa.

e) Tulosten levittämisen, arvioimisen ja hyväksi käyttämisen osalta EFTA-valtioilla sekä niiden toimitelillä, yrityksillä, järjestöillä ja kansalaisilla on samat oikeudet ja velvollisuudet kuin EY:n jäsenvaltioilla sekä niiden toimitelillä, yrityksillä, järjestöillä ja kansalaisilla.

f) Sopimuspuolet sitoutuvat omia sääntöjään ja määräyksiään noudattaen helpottamaan ohjelmaan ja muuhun toimeen osallistuvien liikkuvuutta, siltä osin kuin se on tarpeen.

82 artikla

1. Jos tässä osassa tarkoitettuun yhteistyöhön liittyy EFTA-valtioiden osallistuminen toiminnan rahoitukseen, rahoitusosuus toteutetaan jossakin seuraavista muodoista:

a) Yhteisön toimintaan osallistumisesta johutuva EFTA-valtioiden rahoitusosuus määrätään suhteessa

- niihin maksusitoumusmäärärahoihin sekä
- niihin maksumäärärahoihin,

jotka on vuosittain otettu yhteisöä varten yhteisön yleisen talousarvion kyseistä toimintaa vastaavalle momentille.

'Suhdeluku', jonka mukaan EFTA-valtioiden osuus määräytyy, on yhtäältä kunkin EFTA-valtion markkinahintaisen bruttokansantuotteen (GDP) sekä toisaalta EY:n jäsenvaltioiden ja kyseisen EFTA-valtion yhteenlas-

kettujen bruttokansantuotteiden (GDP) suhde. Tämä suhdeluku lasketaan kutakin varainhoitovuotta varten viimeisten saatavilla olevien tilastotietojen perusteella.

EFTA-valtioiden rahoitusosuus lisätään sekä maksusitoumusmäärärahojen että maksumäärärahojen osalta määriin, jotka on otettu yhteisöä varten yleiseen talousarvioon kyseistä toimintaa vastaavalle momentille.

EFTA-valtioiden kunakin vuonna maksettavat rahoitusosuudet määräytyvät maksumäärärahojen perusteella.

Yhteisön tämän sopimuksen perusteella ennen EFTA-valtioiden toimintaan osallistumista antamista sitoumuksista johtuvat velvoitteet taikka niistä johtuvat maksut eivät perusta rahoitusosuutta EFTA-valtioille;

b) EFTA-valtioiden osallistuessa tiettyjen hankkeiden tai tietyn muun toiminnan rahoitukseen rahoitusosuuden periaatteena on se, että kukin sopimuspuoli vastaa omista kuluistaan, minkä lisäksi ETA:n sekakomitea määrää aiheellisesta osallistumisesta yhteisön yleiskustannuksiin;

c) ETA:n sekakomitea tekee tarvittavat päätökset sopimuspuolten osallistumisesta toiminnasta aiheutuviin kustannuksiin.

2. Tarkemmat määräykset tämän artiklan täytäntöönpanosta ovat pöytäkirjassa 32.

83 artikla

Jos yhteistyö toteutetaan viranomaisten välisenä tietojenvaihtona, EFTA-valtioilla on sama oikeus saada ja sama velvollisuus antaa tietoja kuin EY:n jäsenvaltioilla, jollei muuta johdu niistä salassapitoa koskevista vaatimuksista, jotka ETA:n sekakomitea vahvistaa.

84 artikla

Määräykset yhteistyöstä erityisaloilla ovat pöytäkirjassa 31.

85 artikla

Jollei pöytäkirjassa 31 toisin määrätä, yhteisön ja yksittäisten EFTA-valtioiden väliseen yhteistyöhön, jota tämän sopimuksen tullessa voimaan harjoitetaan 78 artiklassa tarkoitetuilla aloilla, sovelletaan vastaisuudessa asiaa koskevia tämän osan määräyksiä ja pöytäkirjassa 31 olevia määräyksiä.

86 artikla

ETA:n sekakomitea tekee VII osassa määrättyllä tavalla 78—85 artiklan ja niihin perustu-

vien toimenpiteiden täytäntöönpanoa varten tarpeelliset päätökset, joihin voivat muun ohessa kuulua pöytäkirjassa 31 olevien määräysten täydentäminen ja muuttaminen sekä 85 artiklan täytäntöönpanon vaatimat siirtymäjärjestelyt.

87 artikla

Sopimuspuolet ryhtyvät tarpeellisiin toimiin kehittääkseen, vahvistaakseen tai laajentaakseen yhteistyötään muussa yhteisön toiminnassa kuin 78 artiklassa mainitussa toiminnassa, jos tällaisen yhteistyön katsotaan todennäköisesti edistävän tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamista taikka sopimuspuolet muutoin pitävät sitä yhteisen etunsa mukaisena. Tällaisiin toimiin voi kuulua 78 artiklan muuttaminen lisäämällä siinä lueteltuihin aloihin uusia yhteistyöaloja.

88 artikla

Tämän osan määräykset eivät estä sopimuspuolia erikseen valmistelemasta, toteuttamasta tai panemasta täytäntöön toimenpiteitä, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen muiden osien määräysten soveltamista.

VII OSA TOIMIELIMIÄ KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

1 LUKU ASSOSIAATION RAKENNE

1 JAKSO ETA:N NEUVOSTO

89 artikla

1. Perustetaan ETA:n neuvosto. Sen tehtävänä on erityisesti antaa poliittiset virikkeet tämän sopimuksen täytäntöönpanoa varten ja vahvistaa ETA:n sekakomitean toiminnan yleiset suuntaviivat.

Tässä tarkoituksessa ETA:n neuvosto arvioi tämän sopimuksen toimintaa ja kehitystä kokonaisuutena. Se tekee tämän sopimuksen muuttamiseen johtavat poliittiset päätökset.

2. Sopimuspuolet, niistä yhteisö ja EY:n jäsenvaltiot sen mukaan kuin asia kuuluu niiden toimivaltaan, voivat käsitellyään asiaa ETA:n sekakomiteassa tai poikkeuksellisen kiireellisissä tapauksissa suoraan saattaa ETA:n

neuvoston käsiteltäväksi minkä tahansa ongelmaksi muodostuneen kysymyksen.

3. ETA:n neuvosto vahvistaa päätöksellään työjärjestyksensä.

90 artikla

1. ETA:n neuvostossa on Euroopan yhteisöjen neuvoston jäsenet ja EY:n komission jäseniä sekä yksi hallituksen jäsen kustakin EFTA-valtiosta.

ETA:n neuvoston jäsenet voivat käyttää edustajaa ETA:n neuvoston työjärjestyksessä määrättyjen edellytysten mukaisesti.

2. ETA:n neuvoston päätökset tehdään yhdeltä puolen yhteisön ja toiselta puolen EFTA-valtioiden välisellä sopimuksella.

91 artikla

1. ETA:n neuvoston puheenjohtajana toimii kuusi kuukautta kerrallaan vuorotellen Euroopan yhteisöjen neuvoston jäsen ja jonkin EFTA-valtion hallituksen jäsen.

2. ETA:n neuvosto kokoontuu kahdesti vuodessa puheenjohtajansa kutsusta. ETA:n neuvosto kokoontuu työjärjestyksensä mukaisesti myös aina olosuhteiden sitä edellyttäessä.

2 JAKSO ETA:N SEKAKOMITEA

92 artikla

1. Perustetaan ETA:n sekakomitea. Sen tehtävänä on huolehtia tämän sopimuksen tehokkaasta täytäntöönpanosta ja toiminnasta. Tässä tarkoituksessa se huolehtii mielipiteiden ja tietojen vaihdosta sekä tekee päätöksiä tässä sopimuksessa määrättyissä tapauksissa.

2. Sopimuspuolet, niistä yhteisö ja EY:n jäsenvaltiot sen mukaan kuin asia kuuluu niiden toimivaltaan, neuvottelevat ETA:n sekakomiteassa kaikista vaikeiksi ongelmiksi muodostuneista sopimuksen kannalta merkityksellisistä kysymyksistä, joiden käsittelemiseksi komiteassa sopimuspuoli esittää.

3. ETA:n sekakomitea vahvistaa päätöksellään työjärjestyksensä.

93 artikla

1. ETA:n sekakomiteassa on sopimuspuolten edustajat.

2. ETA:n sekakomitea tekee päätöksensä yhdeltä puolen yhteisön ja toiselta puolen

yhtenäisesti esiintyvien EFTA-valtioiden välisellä sopimuksella.

94 artikla

1. ETA:n sekakomitean puheenjohtajana toimii kuusi kuukautta kerrallaan vuorotellen EY:n komission edustaja yhteisön edustajana ja EFTA-valtion edustaja.

2. ETA:n sekakomitea kokoontuu tehtävien suorittamista varten yleensä ainakin kerran kuukaudessa. Se kokoontuu työjärjestyksensä mukaisesti myös muulloin puheenjohtajansa kutsusta tai sopimuspuolen pyynnöstä.

3. ETA:n sekakomitea voi päättää perustaa alakomiteoita tai työryhmiä, jotka avustavat sitä sen tehtävien suorittamisessa. ETA:n sekakomitea määrää työjärjestyksessään näiden alakomiteoiden ja työryhmien kokoonpanon ja toimintatavat. ETA:n sekakomitea päättää niiden tehtävistä kussakin tapauksessa erikseen.

4. ETA:n sekakomitea laatii vuosittain kertomuksen tämän sopimuksen toiminnasta ja kehityksestä.

3 JAKSO PARLAMENTAARINEN YHTEISTYÖ

95 artikla

1. Perustetaan ETA:n parlamentaarinen sekakomitea. Siinä on yhtä monta Euroopan parlamentin jäsentä yhdeltä puolen ja EFTA-valtioiden kansanedustuslaitosten jäsentä toiselta puolen. Komitean jäsenten kokonaismäärästä määrätään perussäännössä, joka on pöytäkirjassa 36.

2. ETA:n parlamentaarisen sekakomitean istunnot pidetään vuoroin yhteisössä ja jossakin EFTA-valtiossa sen mukaan, kuin siitä määrätään pöytäkirjassa 36.

3. ETA:n parlamentaarisen sekakomitean tehtävänä on vuoropuhelun ja keskustelujen avulla edistää yhteisön ja EFTA-valtioiden entistä parempaa yhteisymmärrystä tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla.

4. ETA:n parlamentaarinen sekakomitea voi ilmaista kantansa kertomuksina tai päätöslauselmoina sen mukaan kuin on aiheellista. Se tutkii erityisesti ETA:n sekakomitean 94 artiklan 4 kohdan nojalla laatiman vuosikertomuksen.

5. ETA:n neuvoston puheenjohtaja voi tulla kultaavaksi ETA:n parlamentaariseen sekakomiteaan.

6. ETA:n parlamentaarinen sekakomitea vahvistaa työjärjestyksensä.

4 JAKSO TALOUSELÄMÄN OSAPUOLTEN JA TYÖMARKKINAOSAPUOLTEN YHTEISTYÖ

96 artikla

1. Talous- ja sosiaalikomitean ja muiden työmarkkinaosapuolia yhteisössä edustavien toimielinten sekä EFTA-valtioiden vastaavien toimielinten jäsenet pyrkivät vahvistamaan keskinäisiä yhteyksiään sekä harjoittamaan järjestelmällistä ja säännöllistä yhteistyötä lisätäkseen tietoa sopimuspuolten talouden kasvavaan keskinäiseen riippuvuuteen liittyvistä taloudellisista ja sosiaalisista näkökohdista sekä sopimuspuolten Euroopan talousaluetta koskevista eduista.

2. Tässä tarkoituksessa perustetaan ETA:n konsultatiivinen komitea. Siinä on yhtä monta yhteisön talous- ja sosiaalikomitean jäsentä yhdeltä puolen ja EFTAn konsultatiivisen komitean jäsentä toiselta puolen. Komitea voi ilmaista kantansa kertomuksina tai päätöslauselmoina sen mukaan kuin on aiheellista.

3. ETA:n konsultatiivinen komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

2 LUKU PÄÄTÖKSENTEKOMENETTEL

97 artikla

Tämä sopimus ei rajoita sopimuspuolten oikeutta, annettuaan aiheensa tiedoksi muille sopimuspuolille, muuttaa sisäistä lainsäädäntöään tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla:

— jos ETA:n sekakomitea toteaa, että kyseinen lainsäädännön muutos ei vaikuta tämän sopimuksen moitteettomaan toimintaan; taikka

— jos 98 artiklassa tarkoitettu menettely on saatettu päätökseen,

sanotun kuitenkaan rajoittamatta syrjimättömyyden periaatetta.

98 artikla

Tämän sopimuksen liitteitä ja pöytäkirjoja 1—7, 9—11, 19—27, 30—32, 37, 39, 41 ja 47 voidaan, sen mukaan kuin on aiheellista, ETA:n sekakomitean päätöksellä muuttaa 93

artiklan 2 kohdassa sekä 99, 100, 102 ja 103 artiklassa määrättyllä tavalla.

99 artikla

1. Kun EY:n komissio valmistelee uutta lainsäädäntöä alalla, jota tämä sopimus koskee, se pyytää epävirallisesti EFTA-valtioiden asiantuntijoilta neuvoja samalla tavoin kuin se valmistelessaan ehdotuksiaan pyytää neuvoja EY:n jäsenvaltioiden asiantuntijoilta.

2. Kun EY:n komissio toimittaa ehdotuksensa Euroopan yhteisöjen neuvostolle, se toimittaa jäljennökset ehdotuksesta EFTA-valtioille.

Sopimuspuolen pyynnöstä asiasta voidaan alustavasti vaihtaa mielipiteitä ETA:n sekakomiteassa.

3. Euroopan yhteisöjen neuvoston päätöstä edeltävän jatkuvan tietojenanto- ja neuvotteluvaiheen aikana sopimuspuolet kuulevat toisiansa uudelleen ETA:n sekakomiteassa asian merkittävissä käsittelyvaiheissa jonkin sopimuspuolen pyynnöstä.

4. Tietojenvaihto- ja neuvotteluvaiheen aikana sopimuspuolet toimivat vilpittömässä mielessä yhdessä helpottaakseen päätöksen tekemistä ETA:n sekakomiteassa menettelyn päättyessä.

100 artikla

EY:n komissio takaa EFTA-valtioiden asiantuntijoille niiden ehdotusten valmisteluvaiheessa, jotka on määrä antaa EY:n komissiota sen täytäntöönpanovallan käyttämisessä avustaville komiteoille, kyseiset alat huomioon ottaen mahdollisimman laajat osallistumismahdollisuudet. Tältä osin EY:n komissio ehdotuksiaan laatiessaan kuulee EFTA-valtioiden asiantuntijoita samoin edellytyksin kuin se kuulee EY:n jäsenvaltioiden asiantuntijoita.

Tapauksissa, joissa asia tulee vireille Euroopan yhteisöjen neuvostossa kyseiseen komiteaan sovellettavan menettelyn mukaisesti, EY:n komissio toimittaa Euroopan yhteisöjen neuvostolle EFTA-valtioiden asiantuntijoiden kannat.

101 artikla

1. Niissä komiteoissa, joihin ei sovelleta 81 tai 100 artiklaa, EFTA-valtioiden asiantuntijat osallistuvat työskentelyyn, kun se on tarpeen tämän sopimuksen moitteettoman toiminnan kannalta.

Nämä komiteat luetellaan pöytäkirjassa 37.

Tällaisesta osallistumisesta määrätään tarkemmin asianomaista kysymystä koskevissa ala-kohtaisissa pöytäkirjoissa ja liitteissä.

2. Jos sopimuspuolet katsovat, että tällaisen osallistumisen tulisi koskea myös muita, samankaltaisia komiteoita, ETA:n sekakomitea voi muuttaa pöytäkirjaa 37.

102 artikla

1. Oikeusvarmuuden ja Euroopan talousalueen yhdenmukaisuuden takaamiseksi ETA:n sekakomitea tekee päätöksen tämän sopimuksen liitteen muuttamisesta mahdollisimman pian yhteisön annettua vastaavaa uutta yhteisön lainsäädäntöä, jotta mainittua lainsäädäntöä ja tämän sopimuksen liitteiden muutoksia voidaan soveltaa samanaikaisesti. Tässä tarkoituksessa yhteisö aina, kun se antaa uuden säädöksen tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvasta kysymyksestä, niin pian kuin mahdollista ilmoittaa siitä muille sopimuspuolille ETA:n sekakomiteassa.

2. ETA:n sekakomiteassa todetaan, mihin osaan tämän sopimuksen liitteestä uusi lainsäädäntö suoraan vaikuttaisi.

3. Sopimuspuolet pyrkivät kaikin keinoin sopimaan tämän sopimuksen kannalta merkittävistä kysymyksistä.

ETA:n sekakomitea pyrkii erityisesti kaikin keinoin pääsemään yhteiseltä kannalta hyväksyttävään ratkaisuun, jos vaikea ongelma ilmenee alalla, joka EFTA-valtioissa kuuluu lainsäädäntövallan alaan.

4. Jollei edellisen kohdan soveltamisesta huolimatta päästä sopimukseen tämän sopimuksen liitteen muuttamisesta, ETA:n sekakomitea tutkii kaikki muut mahdollisuudet tämän sopimuksen moitteettoman toiminnan säilyttämiseksi ja tekee sen kannalta tarpeelliset päätökset, mukaan lukien mahdollisuus todeta säännökset ja määräykset toisiaan vastaaviksi. Tällainen päätös tehdään viimeistään kuuden kuukauden kuluttua päivästä, jona asia on tullut vireille ETA:n sekakomiteassa, tai viimeistään yhteisön vastaavan lainsäädännön voimaantulopäivänä, jos tämä päivä on myöhempi.

5. Jos ETA:n sekakomitea ei ole 4 kohdassa tarkoitettussa määräajassa tehnyt päätöstä tämän sopimuksen liitteen muuttamisesta, liitteen sen osan, johon muutos 2 kohdan mukaan vaikuttaa, katsotaan rauenneen toistaiseksi, jollei ETA:n sekakomitea toisin päättä. Tällainen raukeaminen tulee voimaan kuuden kuu-

kauden kuluttua 4 kohdassa tarkoitetun määräjän päättymisestä, mutta ei kuitenkaan aikaisemmin kuin sinä päivänä, jona vastaava EY:n säädös pannaan täytäntöön yhteisössä. ETA:n sekakomitea jatkaa ponnistuksiaan yhteiseltä kannalta hyväksyttävään ratkaisuun pääsemiseksi, jotta raukeaminen voi lakata mahdollisimman pian.

6. ETA:n sekakomiteassa neuvotellaan 5 kohdassa tarkoitetun raukeamisen käytännön vaikutuksista. Yksilöiden ja yritysten tämän sopimuksen nojalla hankkimat oikeudet ja velvollisuudet pysyvät voimassa. Sopimuspuolet päättävät aiheellisissa tapauksissa raukeamisen takia tarpeellisista tarkistuksista.

103 artikla

1. Tapauksissa, joissa ETA:n sekakomitean päätös voi sitoa sopimuspuolta vasta, kun valtiosäännön asettamat vaatimukset on täytetty, päätös tulee voimaan, jos päätöksessä on mainittu päivä, tuona päivänä, ja jos sopimuspuoli, jota asia koskee, tuohon päivään mennessä on ilmoittanut muille sopimuspuolille, että valtiosäännön asettamat vaatimukset on täytetty.

Jos tällaista ilmoitusta ei ole tehty edellä tarkoitettuun päivään mennessä, päätös tulee voimaan viimeistä ilmoitusta seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä.

2. Jos tällaista ilmoitusta ei ole tehty kuuden kuukauden kuluessa ETA:n sekakomitean päätöksestä, ETA:n sekakomitean päätöstä sovelletaan väliaikaisesti, kunnes valtiosäännön asettamat vaatimukset on täytetty, jollei sopimuspuoli ilmoita, että päätöstä ei voida soveltaa väliaikaisesti. Viimeksi mainitussa tapauksessa tai, jos sopimuspuoli ilmoittaa, ettei ETA:n sekakomitean päätöstä ratifioida, 102 artiklan 5 kohdassa tarkoitettu raukeaminen tulee voimaan kuukauden kuluttua tällaisesta ilmoituksesta, mutta ei kuitenkaan aikaisemmin kuin sinä päivänä, jona vastaava EY:n säädös pannaan täytäntöön yhteisössä.

104 artikla

ETA:n sekakomitean tässä sopimuksessa määrättyissä tapauksissa tekemät päätökset sitovat, jollei niissä toisin määrätä, voimaantulostaan lähtien sopimuspuolia, joiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet niiden täytäntöönpanon ja soveltamisen turvaamiseksi.

3 LUKU YHDENMUKAISUUS, VALVONTAMENETTELY JA RIITOJEN RATKAISEMINEN

1 JAKSO YHDENMUKAISUUS

105 artikla

1. ETA:n sekakomitea toimii tämän artiklan mukaisesti, jotta toteutettaisiin sopimuspuolten tavoite saavuttaa tämän sopimuksen määräysten ja niiden yhteisön lainsäädännön säännösten mahdollisimman yhtenäinen tulkinta, jotka tässä sopimuksessa merkittävältä osin toistetaan.

2. ETA:n sekakomitea seuraa jatkuvasti Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja EFTAn tuomioistuimen oikeuskäytännön kehitystä; EFTAn tuomioistuimesta määrätään 108 artiklan 2 kohdassa. Tässä tarkoituksessa näiden tuomioistuinten tuomiot toimitetaan ETA:n sekakomitealle, joka pyrkii säilyttämään sopimuksen yhdenmukaisen tulkinnan.

3. Jos ETA:n sekakomitea ei kahden kuukauden kuluessa siitä, kun eroavuus mainittujen kahden tuomioistuimen oikeuskäytännössä on saatettu sen käsiteltäväksi, ole onnistunut säilyttämään sopimuksen yhdenmukaista tulkintaa, 111 artiklassa määrättyä menettelyä voidaan soveltaa.

106 artikla

Samalla kun tuomioistuinten riippumattomuus tunnustetaan täysin, ETA:n sekakomitea toteuttaa tämän sopimuksen mahdollisimman yhtenäisen tulkinnan turvaamiseksi EFTAn tuomioistuimen, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen, Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ja EFTA-valtioiden ylimmän oikeusasteen tuomioistuinten tuomiota koskevan tietojenvaihtojärjestelmän. Tämän järjestelmään kuuluu, että:

a) näiden tuomioistuinten tuomiot, joissa on tulkittu ja sovellettu yhtäältä tätä sopimusta taikka toisaalta Euroopan talousyhteisön perustamissopimusta tai Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimusta, sellaisina kuin ne ovat muutettuina tai täydennettyinä, taikka mainittujen perustamissopimusten nojalla annettuja säädöksiä, toimitetaan Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen kirjaajalle, jos ne koskevat säännöksiä tai määräyksiä, jotka ovat sisällöltään samoja kuin tämän sopimuksen määräykset;

b) Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen kir-

jaaja luokittelee nämä tuomiot sekä huolehtii tarpeellisten käännosten ja tiivistelmien laatimisesta ja julkaisemisesta;

c) Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen kirjaaja toimittaa asian kannalta merkitykselliset asiakirjat kunkin sopimuspuolen nimeämälle toimivaltaiselle kansalliselle viranomaiselle.

107 artikla

Määräykset, jotka koskevat EFTA-valtion mahdollisuutta oikeuttaa tuomioistuimensa pyytämään Euroopan yhteisöjen tuomioistuinta päättämään ETA-säännön tulkinnasta, ovat pöytäkirjassa 34.

2 JAKSO VALVONTAMENETTELY

108 artikla

1. EFTA-valtiot perustavat itsenäisen valvontaviranomaisen (EFTAn valvontaviranomainen) ja ottavat käyttöön samanlaiset menettelyt kuin yhteisössä, mukaan lukien menettelyt, joilla turvataan tästä sopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttäminen ja valvotaan kilpailua koskevien EFTAn valvontaviranomaisen toimien laillisuutta.

2. EFTA-valtiot perustavat tuomioistuimen (EFTAn tuomioistuin).

EFTAn tuomioistuimella on tätä sopimusta sovellettaessa toimivalta EFTA-valtioiden tekemän erillisen sopimuksen mukaisesti erityisesti:

a) käsitellä kanteet, jotka liittyvät EFTA-valtioita koskevaan valvontamenettelyyn;

b) ratkaista valitukset, jotka koskevat EFTAn valvontaviranomaisen kilpailuasioissa tekemiä päätöksiä;

c) ratkaista kahden tai useamman EFTA-valtion väliset riidat.

109 artikla

1. Tästä sopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttämistä valvoo yhtäältä EFTAn valvontaviranomainen ja toisaalta, Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen mukaisesti sekä tämän sopimuksen mukaisesti EY:n komissio.

2. Yhtenäisen valvonnan turvaamiseksi kaikkialla Euroopan talousalueella EFTAn valvontaviranomainen ja EY:n komissio ovat keskenään yhteistyössä, vaihtavat tietoja ja kuule-

vat toisiaan valvontapoliittisissa kysymyksissä ja yksittäisissä tapauksissa.

3. EY:n komissio ja EFTAn valvontaviranomainen ottavat vastaan tämän sopimuksen soveltamista koskevia valituksia. Ne ilmoittavat vastaanottamistaan valituksista toisilleen.

4. Kumpikin mainituista toimielimistä tutkii toimivaltaansa kuuluvat valitukset ja siirtää toisen toimielimen käsiteltäväksi sen toimivaltaan kuuluvat valitukset.

5. Jos mainitut toimielimet eivät ole yhtä mieltä valituksen perusteella suoritettavista toimista tai tutkimuksen lopputuloksesta, kumpi tahansa toimielin voi saattaa asian ratkaistavaksi ETA:n sekakomiteassa 111 artiklassa määrätyllä tavalla.

110 artikla

EFTAn valvontaviranomaisen sekä EY:n komission tämän sopimuksen nojalla tekemät päätökset, joissa määrätään maksuvelvollisuus muulle kuin valtiolle, ovat täytäntöönpanokelpoisia. Sama koskee Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen, Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ja EFTAn tuomioistuimen tämän sopimuksen nojalla antamia tuomioita.

Täytäntöönpanoon sovelletaan sen valtion säännöksiä lainkäytöstä riita-asioissa, jonka alueella täytäntöönpano tapahtuu. Täytäntöönpanomääräyksen antaa, tutkimatta muuta kuin täytäntöönpanoasiakirjan oikeaperäisyyden, viranomainen, jonka kukin sopimuspuoli määrää tähän tehtävään ja josta se ilmoittaa muille sopimuspuolille, EFTAn valvontaviranomaiselle, EY:n komissiolle, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle, Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle ja EFTAn tuomioistuimelle.

Kun nämä muodollisuudet on hakijan vaatimuksesta täytetty, tämä voi hakea täytäntöönpanoa sen valtion lainsäädännön mukaisesti, jonka alueella täytäntöönpanon on määrä tapahtua, saattamalla asian suoraan toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi.

EY:n komission, Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tai Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen päätöksen täytäntöönpanoa voidaan lykätä vain Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen päätöksellä ja EFTAn valvontaviranomaisen tai EFTAn tuomioistuimen päätöksen täytäntöönpanoa vain EFTAn tuomioistuimen päätöksellä. Niiden valtioiden tuomioistuinten toimivaltaan, joita

asia koskee, kuuluu kuitenkin tutkia, onko päätös pantu täytäntöön oikeassa järjestyksessä.

3 JAKSO RIITOJEN RATKAISEMINEN

111 artikla

1. Yhteisö tai EFTA-valtio voi seuraavien määräysten mukaisesti saattaa tämän sopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevan riidanalaisen asian ETA:n sekakomitean ratkaistavaksi.

2. ETA:n sekakomitea voi ratkaista riidan. Sille on annettava kaikki tiedot, joita voidaan käyttää tilanteen perinpohjaiseksi selvittämiseksi, jotta voidaan päästä hyväksyttävään ratkaisuun. Tässä tarkoituksessa ETA:n sekakomitea tutkii kaikki mahdollisuudet sopimuksen moitteettoman toiminnan säilyttämiseksi.

3. Jos riita koskee sellaisten tämän sopimuksen määräysten tulkintaa, jotka ovat sisällöltään samoja kuin vastaavat Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen tai Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen taikka näitä kahta perustamissopimusta sovellettaessa annettujen säästöjen säännöt, eikä riitaa ole ratkaistu kolmen kuukauden kuluessa sen saattamisesta ETA:n sekakomitean ratkaistavaksi, sopimuspuolet, jotka ovat riidan osapuolia, voivat sopia, että ne pyytävät Euroopan yhteisöjen tuomioistuinta antamaan ratkaisun asian kannalta merkityksellisten sääntöjen tulkinna.

Jos ETA:n sekakomitea ei ole tällaisessa riidassa päässyt sopimukseen ratkaisusta kuuden kuukauden kuluessa päivästä, jona menettely aloitettiin, taikka jos sopimuspuolet, jotka ovat riidan osapuolia, eivät tähän mennessä ole päättäneet pyytää Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisua, sopimuspuoli voi mahdollisen epätasapainon poistamiseksi

— joko toteuttaa suojatoimenpiteitä 112 artiklan 2 kohdan mukaisesti ja 113 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen

— taikka soveltuvin osin noudattaa 102 artiklaa.

4. Jos riita koskee 111 artiklan 3 kohdan tai 112 artiklan mukaisesti toteutettujen suojatoimenpiteiden soveltamisalaa tai kestoa taikka sitä, ovatko 114 artiklan mukaisesti toteutetut tasapainottavat toimenpiteet oikeasuhteisia, eikä ETA:n sekakomitea ole kolmen kuukauden kuluessa päivästä, jona asia saatettiin sen rat-

kaistavaksi, onnistunut ratkaisemaan riitaa, mikä tahansa sopimuspuoli voi saattaa riidan pöytäkirjassa 33 määrätystä välimiesmenettelyssä ratkaistavaksi. Välimiesmenettelyssä ei voida käsitellä 3 kohdassa tarkoitettua tämän sopimuksen määräysten tulkintaa koskevaa kysymystä. Välitustuomio sitoo riidan osapuolia.

4 LUKU SUOJATOIMENPITEET

112 artikla

1. Jos tietyllä alalla tai alueella ilmenee vakavia taloudellisia, yhteiskunnallisia tai ympäristöön liittyviä vaikeuksia, jotka ovat todennäköisesti pysyviä, sopimuspuoli voi yksipuolisesti toteuttaa aiheellisia toimenpiteitä 113 artiklassa määrätyn edellytyksin ja siinä määrättyä menettelyä noudattaen.

2. Näiden suojatoimenpiteiden soveltamisala ja kesto on rajoitettava siihen, mikä on ehdottomasti tarpeen tilanteen korjaamiseksi. Ensimmäisessä käytettävä toimenpiteitä, jotka aiheuttavat vähiten häiriötä tämän sopimuksen toiminnalle.

3. Suojatoimenpiteitä on sovellettava kaikkiin sopimuspuoliin.

113 artikla

1. Sopimuspuolen, joka aikoo toteuttaa 112 artiklassa tarkoitettuja suojatoimenpiteitä, on ilmoitettava siitä viipymättä ETA:n sekakomitean välityksellä muille sopimuspuolille ja annettava kaikki tiedot, joilla on merkitystä asiassa.

2. Sopimuspuolet ryhtyvät välittömästi neuvotteluihin ETA:n sekakomiteassa päästäkseen yhteisesti hyväksyttävään ratkaisuun.

3. Sopimuspuoli, jota asia koskee, ei saa toteuttaa suojatoimenpiteitä, ennen kuin on kulunut kuukausi 1 kohdassa tarkoitettua ilmoituksen tekemisestä, ellei 2 kohdassa tarkoitettua neuvottelumenettelyä ole saatu päätökseen mainitussa määräajassa. Jos välittömiä toimia vaativat poikkeukselliset seikat estävät asian tutkimisen etukäteen, sopimuspuoli, jota asia koskee, voi viipymättä soveltaa sellaisia suojatoimenpiteitä, jotka ovat ehdottomasti tarpeen tilanteen korjaamiseksi.

EY:n komissio toteuttaa suojatoimenpiteet yhteisön puolesta.

4. Sopimuspuolen, jota asia koskee, on viipymättä ilmoitettava toteutetut toimenpiteet

ETA:n sekakomitealle ja annettava kaikki tiedot, joilla on merkitystä asiassa.

5. Toteutetuista suojatoimenpiteistä neuvotellaan ETA:n sekakomiteassa joka kolmas kuukausi niiden käyttöön ottamisesta pyrkien niiden poistamiseen ennen suunniteltua määräpäivää taikka niiden soveltamisalan rajoittamiseen.

Jokainen sopimuspuoli voi milloin tahansa pyytää ETA:n sekakomiteaa tarkastelemaan tällaisia toimenpiteitä.

114 artikla

1. Jos sopimuspuolen toteuttama suojatoimenpide johtaa epätasapainoon tästä sopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien välillä, muu sopimuspuoli voi toteuttaa sellaisia ensiksi mainittuun sopimuspuoleen kohdistuvia oikeasuhteisia tasapainottavia toimenpiteitä, jotka ovat ehdottomasti tarpeen epätasapainon poistamiseksi. Ensimmäisessä on käytettävä sellaisia toimenpiteitä, jotka aiheuttavat vähiten häiriötä Euroopan talousalueen toiminnalle.

2. Sovelletaan 113 artiklassa määrättyä menettelyä.

VIII OSA RAHOITUSJÄRJESTELMÄ

115 artikla

Sopimuspuolet ovat yksimielisiä tarpeesta vähentää taloudellisia ja sosiaalisia eroja alueidensa välillä edistääkseen kauppansa ja taloudellisten suhteidensa jatkuvaa ja tasapainoista vahvistumista, niin kuin 1 artiklassa määrätään. Tässä yhteydessä ne kiinnittävät huomiota muualla tässä sopimuksessa oleviin asioita koskeviin määräyksiin sekä tähän sopimukseen liittyviin pöytäkirjoihin, mukaan lukien eräät maataloutta ja kalataloutta koskevat järjestelyt.

116 artikla

EFTA-valtiot toteuttavat rahoitusjärjestelmän, jolla ne osallistuvat 115 artiklassa määrättyjen tavoitteiden toteuttamiseen Euroopan talousalueen yhteydessä ja yhteisön aikaisempien asiaan liittyvien pyrkimysten lisäksi.

117 artikla

Rahoitusjärjestelmää koskevat määräykset ovat pöytäkirjassa 38.

IX OSA YLEISET MÄÄRÄYKSET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

118 artikla

1. Jos sopimuspuoli katsoo, että kaikkien sopimuspuolten edun mukaista olisi kehittää tähän sopimukseen perustuvia suhteita ulottamalla ne koskemaan aloja, joita tämä sopimus ei koske, se esittää tätä koskevan perustellun pyynnön muille sopimuspuolille ETA:n neuvostossa. Viimeksi mainittu voi pyytää ETA:n sekakomiteaa selvittämään pyyntöön liittyvät seikat ja laatimaan kertomuksen asiasta.

ETA:n neuvosto voi, jos se on aiheellista, tehdä poliittiset päätökset sopimuspuolten välisten neuvottelujen aloittamiseksi.

2. Sopimuspuolet ratifioivat tai hyväksyvät 1 kohdassa tarkoitettujen neuvottelujen tuloksena syntyvät sopimukset omien menettelyjensä mukaisesti.

119 artikla

Liitteet ja säädökset, joihin liitteissä viitataan, sellaisina kuin ne ovat mukautettuina tätä sopimusta varten, sekä pöytäkirjat ovat erottamaton osa tätä sopimusta.

120 artikla

Jollei tässä sopimuksessa ja varsinkaan pöytäkirjoissa 41, 43 ja 44 toisin määrätä, tämän sopimuksen määräyksiä sovelletaan sellaisten voimassa olevien kahden- tai monenvälisten sopimusten asemesta, jotka sitovat Euroopan talousyhteisöä yhdeltä puolen ja yhtä tai useampaa EFTA-valtiota toiselta puolen, siltä osin kuin tämä sopimus koskee samoja asioita.

121 artikla

Tämän sopimuksen määräykset eivät estä yhteistyötä:

a) pohjoismaisen yhteistyön yhteydessä siltä osin kuin yhteistyö ei vaikeuta tämän sopimuksen moitteetonta toimintaa;

b) Sveitsin ja Liechtensteinin välisen alueellisen liiton yhteydessä siltä osin kuin tämän liiton tavoitteita ei saavuteta tätä sopimusta soveltamalla eikä tämän sopimuksen moitteetonta toimintaa vaikeuteta;

c) Itävallan ja Italian Tirolian, Vorarlbergiä ja aluetta Trentino — Etelä-Tiroli/Alto Adige, koskevan yhteistyön yhteydessä siltä osin kuin tämä yhteistyö ei vaikeuta tämän sopimuksen moitteetonta toimintaa.

122 artikla

Sopimuspuolen edustaja, valtuutettu tai asi-

antuntija taikka virkamies tai muu toimenhaltija, joka toimii tämän sopimuksen nojalla, ei saa tehtävänsä päätyttykään ilmaista salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja eikä varsinkaan tietoja yrityksistä taikka niiden liikesuhteista tai kustannustekijöistä.

123 artikla

Tämä sopimus ei estä sopimuspuolta toteuttamasta toimenpiteitä:

a) jotka se katsoo tarpeelliseksi estääkseen keskeisten turvallisuusetujensa vastaisten tietojen ilmaisemisen;

b) jotka liittyvät aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden taikka muiden puolustuksen kannalta välttämättömien tuotteiden kauppaan taikka puolustuksen kannalta välttämättömään tutkimus- tai kehittämistyöhön tai tuotantoon, jos nämä toimenpiteet eivät heikennä sellaisten tuotteiden kilpailun edellytyksiä, joita ei ole tarkoitettu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön;

c) jotka se katsoo turvallisuutensa kannalta keskeisiksi yleisen järjestyksen ylläpitämiseen vaikuttavissa sisäisissä levottomuuksissa, sodassa tai vakavassa kansainvälisessä jännitystilassa taikka täyttääkseen velvoitteet, joihin se on sitoutunut rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämiseksi.

124 artikla

Sopimuspuolet antavat EY:n jäsenvaltioiden ja EFTA-valtioiden kansalaisille saman oikeuden osallistua 34 artiklassa tarkoitettujen yhtiöiden pääomaan kuin omille kansalaisilleen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamista.

125 artikla

Tällä sopimuksella ei puututa sopimuspuolten omistusoikeusjärjestelmiin.

126 artikla

1. Tätä sopimusta sovelletaan alueisiin, joihin Euroopan talousyhteisön perustamissopimusta ja Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimusta näissä perustamissopimuksissa määrätyn ehdoin sovelletaan, sekä Islannin tasavallan, Itävallan tasavallan, Liechtensteinin ruhtinaskunnan, Norjan kuningaskunnan, Ruotsin kuningaskunnan, Suomen tasavallan ja Sveitsin valaliiton alueisiin.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, tätä sopimusta ei sovelleta Ahvenanmaa-

han. Suomen hallitus voi kuitenkin tämän sopimuksen ratifioinnin yhteydessä tallettajalle tallettavassa julistuksessa, josta tallettaja toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen muille sopimuspuolille, ilmoittaa, että sopimusta sovelletaan Ahvenanmaahan samoin edellytyksin kuin sitä sovelletaan Suomen muihin osiin ja seuraavien määräysten mukaisesti:

a) Tämän sopimuksen määräykset eivät estä soveltamasta tietyinä aikana Ahvenanmaalla voimassa olevia säännöksiä:

i) rajoituksista, jotka koskevat Ahvenanmaan kotiseutuoikeutta vailla olevien luonnollisten henkilöiden taikka oikeushenkilöiden oikeutta hankkia ja hallita kiinteää omaisuutta Ahvenanmaalla ilman Ahvenanmaan toimivaltaisten viranomaisten lupaa;

ii) rajoituksista, jotka koskevat Ahvenanmaan kotiseutuoikeutta vailla olevien luonnollisten henkilöiden taikka oikeushenkilöiden sijoittautumis-oikeutta tai oikeutta tarjota palveluja ilman Ahvenanmaan toimivaltaisten viranomaisten lupaa.

b) Tämä sopimus ei vaikuta ahvenanmaalaisilla Suomessa oleviin oikeuksiin.

c) Ahvenanmaan viranomaisten on kohdeltava kaikkia sopimuspuolten luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä samalla tavalla.

127 artikla

Sopimuspuoli voi irtisanoa sopimuksen ilmoittamalla siitä kirjallisesti muille sopimuspuolille viimeistään kaksitoista kuukautta aikaisemmin.

Välittömästi sen jälkeen, kun suunnitellusta irtisanomisesta on ilmoitettu, muut sopimuspuolet kutsuvat koolle diplomaattikonferenssin arvioidakseen sopimukseen tarvittavia muutoksia.

128 artikla

1. Jokaisen Euroopan valtion, josta tulee yhteisön jäsen, on tehtävä hakemus tullakseen tämän sopimuksen osapuoleksi, ja jokainen Euroopan valtio, josta tulee EFTAn jäsen, voi tehdä tällaisen hakemuksen. Sen on osoitettava hakemuksensa ETA:n neuvostolle.

2. Tämän osallistumisen ehdoista ja edellytyksistä päätetään sopimuspuolten ja hakijavaltion välisin sopimuksin. Sopimus annetaan kaikkien sopimuspuolten ratifioitavaksi tai hyväksyttäväksi niiden omien menettelyjen mukaisesti.

129 artikla

1. Tämä sopimus laaditaan yhtenä kappaleena englannin, espanjan, hollannin, islannin, italian, kreikan, norjan, portugalin, ranskan, ruotsin, saksan, suomen ja tanskan kielellä jokaisen tekstin ollessa yhtä todistusvoimainen.

Niiden säädösten tekstit, joihin liitteissä viitataan, ovat yhtä todistusvoimaiset englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, portugalin, ranskan, saksan ja tanskan kielellä, sellaisina kuin ne ovat julkaistuina Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä, ja ne laaditaan islannin, norjan, ruotsin ja suomen kielellä niiden todistusvoimaisiksi saattamista varten.

2. Sopimuspuolet ratifioivat tai hyväksyvät tämän sopimuksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

Se talletetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston sihteeristöön, joka toimittaa oikeiksi todistetut jäljennökset muille sopimuspuolille.

Ratifioimis- tai hyväksymiskirjat talletetaan

Euroopan yhteisöjen neuvoston sihteeristöön, joka ilmoittaa asiasta muille sopimuspuolille.

3. Tämä sopimus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993, jos kaikki sopimuspuolet ovat tallettaneet ratifioimis- tai hyväksymiskirjansa ennen mainittua päivää. Mainitun päivän jälkeen tämä sopimus tulee voimaan viimeistä ilmoitusta seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä. Viimeinen määräpäivä ilmoituksen tekemiselle on 30 päivä kesäkuuta 1993. Tämän päivämäärän jälkeen sopimuspuolet kutsuvat koolle diplomaattikonferenssin arvioimaan tilannetta.

Tämän vakuudeksi alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty Portossa toisena päivänä toukokuuta vuonna tuhat yhdeksänsataayhdeksänkymmentäkaksi.

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 31**YHTEISTYÖSTÄ MUILLA KUIN NELJÄN VAPAUDEN ALAAN KUULUVILLA ERITYISALUEILLA****1 artikla****Tutkimus ja teknologinen kehittämistyö**

1. a) EFTA-valtiot osallistuvat yhteisön tutkimuksen ja teknologisen kehittämistyön puiteohjelman (1990—1994)⁽¹⁾ täytäntöönpanoon tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen osallistumalla sen eri ohjelmiin.

b) EFTA-valtiot osallistuvat a alakohdassa tarkoitettujen toiminnan rahoitukseen sopimuksen 82 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti.

c) Edellä b alakohdasta johtuu, että EFTA-valtiot osallistuvat täysimääräisesti kaikkien niiden yhteisön komiteoiden työskentelyyn, jotka avustavat yhteisön komissiota edellä mainitun puiteohjelman ja sen erityisohjelmien johtamisessa tai kehittämisessä.

d) Tutkimuksen ja teknologisen kehittämistyön alan yhteistyön erityisen luonteen vuoksi EFTA-valtioiden edustajat osallistuvat lisäksi tieteen ja tekniikan tutkimuskomitean (CREST) ja muiden yhteisön komiteoiden, joiden asiantuntemusta yhteisön komissio käyttää hyväksi tällä alalla, työhön, siinä laajuudessa kuin se on tarpeen tämän yhteistyön hyvän toimivuuden kannalta.

2. Islannin osalta 1 kohdan määräyksiä sovelletaan kuitenkin vasta 1 päivästä tammikuuta 1994 alkaen.

3. Yhteisön tutkimuksen ja teknologisen kehittämistyön puiteohjelman (1990—1994) alaan kuuluvan toiminnan arvioinnissa ja suuntaamisessa merkittäväällä tavalla uudelleen sopimuksen tultua voimaan noudatetaan sopimuksen 79 artiklan 3 kohdan mukaista menettelyä.

4. Sopimuksella ei rajoiteta toisaalta kah-

denvälistä yhteistyötä yhteisön tutkimuksen ja teknologisen kehittämistyön puiteohjelman (1987—1991)⁽²⁾ alalla, eikä toisaalta yhteisön ja EFTA-valtioiden tieteellisestä ja tekniikan alan yhteistyöstä tehtyjen kahdenvälisten puitesopimusten soveltamista, sikäli kuin ne koskevat muuta kuin tämän sopimuksen alaan kuuluvaa yhteistyötä.

2 artikla**Tietopalvelut**

ETA:n sekakomitea päättää tämän sopimuksen tultua voimaan niistä ehdoista ja edellytyksistä, joilla EFTA-valtiot osallistuvat EY:n neuvoston jäljempänä mainituilla päätöksillä perustettuihin tai näistä päätöksistä johtuviin ohjelmiin tietopalvelujen alalla:

— **388 D 0524:** Neuvoston päätös 88/524/ETY, tehty 26 päivänä heinäkuuta 1988, toimintasuunnitelman laatimisesta tietopalvelujen markkinoiden luomiseksi (EYVL N:o L 288, 21.10.1988, s. 39)

— **389 D 0286:** Neuvoston päätös 89/286/ETY, tehty 17 päivänä huhtikuuta 1989, innovaation ja teknologian siirron strategisen ohjelman päävaiheen toteuttamisesta yhteisön tasolla (1989—1993) (Sprint-ohjelma) (EYVL N:o L 112, 25.4.1989, s. 12)

3 artikla**Ympäristö**

1. Yhteistyötä ympäristöön liittyvissä kysymyksissä vahvistetaan yhteisön toiminnan puitteissa erityisesti seuraavilla aloilla:

— ympäristöä koskevat periaate- ja toimintaohjelmat;

⁽¹⁾ 390 D 0221: Neuvoston päätös 90/221/Euratom, ETY, tehty 23 päivänä huhtikuuta 1990, (vuodet 1990—1994) (EYVL N:o L 117, 8.5.1990, s. 28)

⁽²⁾ 387 D 0516: Neuvoston päätös 87/516/Euratom, ETY, tehty 28 päivänä syyskuuta 1987, (EYVL N:o L 302, 24.10.1987, s. 1)

— ympäristönsuojeluvaatimusten yhdentäminen muihin periaatteisiin;

— taloudelliset ja verotukseen liittyvät keinot;

— ympäristöä koskevat kysymykset, joilla on rajat ylittäviä vaikutuksia;

— tärkeät alueelliset ja maailmanlaajuiset aiheet, joita käsitellään kansainvälisissä järjestöissä.

Yhteistyö käsittää muun muassa säännöllisesti pidettäviä kokouksia.

2. Tarvittavat päätökset tehdään mahdollisimman pian tämän sopimuksen tultua voimaan sen varmistamiseksi, että EFTA-valtiot osallistuvat Euroopan ympäristötoimiston toimintaan yhteisön perustettua tämän järjestön, sikäli kuin tästä ei ole sovittu ennen tätä ajankohtaa.

3. Kun ETA:n sekakomitea on päättänyt, että yhteistyö tapahtuu sopimuspuolten sisällöltään samanlaisen tai samankaltaisen rinnakkaislainsäädännön muodossa, sopimuksen 79 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja menettelytapoja sovelletaan tällaisen lainsäädännön valmisteluun kyseisellä alalla.

4 artikla

Koulutus, harjoittelu ja nuoriso

1. EFTA-valtiot osallistuvat tämän sopimuksen tultua voimaan yhteisön ”Euroopan nuoriso” -ohjelmaan sopimuksen VI osan mukaisesti.

2. EFTA-valtiot osallistuvat 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen kaikkiin yhteisön silloin voimassa oleviin tai hyväksytyihin koulutusta, harjoittelua ja nuorisoa koskeviin ohjelmiin noudattaen, mitä VI osassa määrätään. Yhteisön tämän alan ohjelmien suunnittelussa ja kehittämisessä noudatetaan sopimuksen voimaantulosta alkaen VI osassa ja erityisesti 79 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja menettelytapoja.

3. EFTA-valtiot osallistuvat 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen ohjelmien rahoitukseen sopimuksen 82 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti.

4. EFTA-valtiot osallistuvat siitä alkaen,

kun yhteistyö alkaa sellaisissa ohjelmissa, joiden kustannuksiin ne osallistuvat sopimuksen 82 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti, täysimääräisesti kaikkien sellaisten yhteisön komiteoiden työskentelyyn, jotka avustavat EY:n komissiota näiden ohjelmien toteuttamisessa ja kehittämisessä.

5. EFTA-valtiot osallistuvat sopimuksen tultua voimaan tietojenvaihtoon liittyviin yhteisön eri toimiin, mukaan lukien tarvittaessa asiantuntijoiden yhteydenpito ja kokoukset, seminaarit ja konferenssit. Sopimuspuolet tekevät muita tältä osin aiheelliseksi osoittautuvia aloitteita joko ETA:n sekakomiteassa tai muulla tavoin.

6. Sopimuspuolet edistävät alueellaan aiheellista yhteistyötä toimivaltaisten järjestöjen, laitojen ja muiden toimielinten kesken, kun tällä voisi edistää yhteistyön vahvistamista ja laajenemista. Tämä koskee erityisesti Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämisskeskuksen (CEDEFOP)⁽³⁾ toimintaan kuuluvia asioita.

5 artikla

Sosiaalipolitiikka

1. Sosiaalipolitiikan alalla sopimuksen 79 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu vuorovaikutus käsittää muun muassa kokousten pitämisen, mukaan lukien asiantuntijoiden välisen yhteydenpidon, kaikkien osapuolten kannalta tärkeiden erityisalojen kysymysten tutkimisen, sopimuspuolten toimintaa koskevien tietojen vaihtamisen, yhteistyön tilan arvioinnin ja yhteisen toiminnan, kuten esimerkiksi seminaarien ja konferenssien, järjestämisen.

2. Sopimuspuolet pyrkivät erityisesti vahvistamaan yhteistyötä seuraavista säädöksistä mahdollisesti johtuvan yhteisön toiminnan alalla:

— **388 Y 0203:** Neuvoston päätöslauselma, annettu 21 päivänä joulukuuta 1987, työturvallisuudesta, -hygieniasta ja -terveydestä (EYVL N:o C 28, 3.2.1988, s. 3)

— **391 Y 0531:** Neuvoston päätöslauselma,

⁽³⁾ 375 R 0337: Neuvoston asetus (ETY) N:o 337/75, annettu 10 päivänä helmikuuta 1975, Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämisskeskuksen perustamisesta (EYVL N:o L 39, 13.2.1975, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— 1 79 H: liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 99)

— 1 85 I: liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 170)

annettu 21 päivänä toukokuuta 1991, miesten ja naisten tasa-arvoisia mahdollisuuksia työhön koskevasta yhteisön kolmannesta keskipitkän ajan toimintaohjelmasta (1991—1995) (EYVL N:o C 142, 31.5.1991, s. 1)

— **390 Y 0627(06)**: Neuvoston päätöslauselma, annettu 29 päivänä toukokuuta 1990, toiminnasta pitkäaikaistyöttömien avustamiseksi (EYVL N:o C 157, 27.6.1990, s. 4)

— **386 X 0379**: Neuvoston suositus 86/379/ETY, annettu 24 heinäkuuta 1986, vaajakuntoisten työllistämisestä yhteisön alueella (EYVL N:o L 225, 12.8.1986, s. 43)

— **389 D 0457**: Neuvoston päätös 89/457/ETY, tehty 18 päivänä heinäkuuta 1989, yhteisön keskipitkän ajan toimintaohjelmasta taloudellisesti ja sosiaalisesti huono-osaisten yhteiskunnan ryhmien taloudellisesta ja sosiaalisesta mukauttamisesta (EYVL N:o L 224, 2.8.1989, s. 10).

3. EFTA-valtiot osallistuvat tämän sopimuksen tultua voimaan yhteisön toiminnan alaan kuuluvaan vanhuksia koskevaan toimintaan⁽⁴⁾.

EFTA-valtiot osallistuvat toiminnan rahoitukseen sopimuksen 87 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti.

EFTA-valtiot osallistuvat täysimääräisesti sellaisten yhteisön komiteoiden työhön, jotka avustavat EY:n komissiota ohjelman toteuttamisessa ja kehittämisessä, lukuun ottamatta niiden asioiden käsittelyä, jotka liittyvät yhteisön varojen jakamiseen yhteisön jäsenvaltioiden kesken.

4. ETA:n sekakomitea tekee tarvittavat päätökset sopimuspuolten välisen yhteistyön helpottamiseksi tulevaisuudessa ja yhteisön sosiaalialan toiminnassa.

5. Sopimuspuolet edistävät alueellaan aiheellista yhteistyötä toimivaltaisten järjestöjen, laitosten ja muiden toimielinten kesken silloin, kun tällä edistettäisiin yhteistyön vahvistamista ja laajenemista. Tämä koskee erityisesti Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiön toimintaan liittyviä asioita⁽⁵⁾.

6 artikla

Kuluttajansuoja

1. Kuluttajansuojan alalla sopimuspuolet vahvistavat keskinäistä vuorovaikutustaan kaikin aiheellisin tavoin sen selvittämiseksi, millä aloilla ja missä toiminnassa lähempi yhteistyö voisi edistää niiden asettamien tavoitteiden saavuttamista

2. Sopimuspuolet pyrkivät edistämään yhteistyötä seuraavista yhteisön säädöksistä mahdollisesti johtuvan yhteisön toiminnan alalla erityisesti kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien ja osallistumisen varmistamiseksi:

— **389 Y 1122(01)**: Neuvoston päätöslauselma, annettu 9 marraskuuta 1989, vastaisesta tärkeysjärjestyksestä kuluttajansuojapolitiikan uudelleen käynnistämistä varten (EYVL N:o C 294, 22.11.1989, s. 1)

— **590 DC 0098**: Kolmen vuoden toimintasuunnitelma kuluttajapolitiikasta ETY:ssä (1990—1992)

— **388 Y 1117(01)**: Neuvoston päätöslauselma, annettu 4 marraskuuta 1988, kuluttajan osallistumismahdollisuuksien parantamisesta standardoinnissa (EYVL N:o C 293, 17.11.1988, s. 1)

7 artikla

Pienet ja keskisuuret yritykset

1. Yhteistyötä pienten ja keskisuurten yritysten alalla edistetään yhteisön toiminnassa erityisesti:

— liiketoimintaan kohdistuvien tarpeettomien hallinnollisten, taloudellisten ja oikeudellisten rasitusten poistamiseksi;

— tietojen antamiseksi yrityksille, erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille niiden kannalta mahdollisesti tärkeistä toimintaperiaatteista ja ohjelmista sekä näiden avustamiseksi;

— yritysten ja erityisesti Euroopan talousalueen eri osista peräisin olevien pienten ja keskisuurten yritysten välisen yhteistyön ja yhtiötoveruuden edistämiseksi.

2. Sopimuspuolet pyrkivät edistämään eri-

⁽⁴⁾ 391 D 0049: Neuvoston päätös 91/49/ETY, annettu 26 päivänä marraskuuta (EYVL N:o L 28, 2.2.1991, s. 29)

⁽⁵⁾ 375 R 1365: Neuvoston asetus (ETY), N:o 1365/75, annettu 26 päivänä toukokuuta 1975, Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiön luomisesta (EYVL N:o L 139, 30.5.1975, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— 1 79 H: liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 111)

— 1 85 I: liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 170)

tyisesti yhteistyötä seuraavista yhteisön säädöksistä mahdollisesti johtuvan yhteisön toiminnan alalla:

— **388 Y 0727(02):** Neuvoston päätöslauselma, annettu 30 päivänä kesäkuuta 1988, liiketoimintaympäristön parantamisesta sekä toimenpiteistä yhteisön yritysten, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten kehittämisen edistämiseksi (EYVL N:o C 197, 27.7.1988, s. 6)

— **389 D 0490:** Neuvoston päätös 89/490/ETY, tehty 28 päivänä heinäkuuta 1989, liiketoimintaympäristön parantamisesta sekä yritysten, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten kehittämisen edistämisestä yhteisössä (EYVL N:o L 239, 16.8.1989, s. 33)

— **389 Y 1007(01):** Neuvoston päätöslauselma, annettu 26 päivänä syyskuuta 1989, alihankinnan kehittämisestä yhteisössä (EYVL N:o C 254, 7.10.1989, s. 1)

— **390 X 0246:** Neuvoston suositus, annettu 28 päivänä toukokuuta 1990, hallinnon yksinkertaistamista koskevan toimintaperiaatteen toteuttamisesta jäsenvaltioissa pienten ja keskisuurten yritysten hyväksi (EYVL N:o L 141, 2.6.1990, s. 55)

— **391 Y 0605:** Neuvoston päätöslauselma, annettu 27 päivänä toukokuuta 1991, pienten ja keskisuurten yritysten, mukaan lukien käsityöteollisuus, toimintaohjelmasta (EYVL N:o L 146, 5.6.1991, s. 3)

— **391 D 0319:** Neuvoston päätös 91/319/ETY, tehty 18 päivänä kesäkuuta 1991, yritysten liiketoimintailmaston parantamiseksi sekä yritysten, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten kehittämisen edistämiseksi annetun ohjelman muuttamisesta (EYVL N:o L 175, 4.7.1991, s. 32)

3. ETA:n sekakomitea tekee sopimuksen tultua voimaan aiheelliset päätökset menettelyta-voista, joita sovelletaan yhteistyöhön yhteisön toiminnan alaan kuuluvassa liiketoimintaympäristön parantamisesta sekä yritysten ja erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten kehittämisen edistämisestä yhteisössä annetun neuvoston päätöksen täytäntöönpanossa⁽⁶⁾ ja tähän

liittyvään toimintaan, mukaan lukien päätökset EFTA-valtioiden rahoitusosuuksista.

8 artikla

Matkailu

Matkailun alalla sopimuksen 79 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun vuoropuhelun tavoitteena on kartoittaa sellaiset alueet ja toiminta, joilla lähemmän yhteistyön avulla voitaisiin edistää matkailua ja matkailuelinkeinon yleisiä toimintaedellytyksiä sopimuspuolten alueilla.

9 artikla

Audiovisuaalinen ala

Tarpeelliset päätökset, joilla varmistetaan EFTA-valtioiden osallistuminen neuvoston päätöksellä 90/685/ETY 21 päivältä joulukuuta 1990, Euroopan audiovisuaalisen teollisuuden kehityksen edistämiseksi annetun toimintaohjelman (MEDIA) (1991—1995) toteuttamisesta (EYVL N:o L 380, 31.12.1990, s. 37) perustetuihin ohjelmiin, tehdään niin pian kuin mahdollista tämän sopimuksen tultua voimaan, sikäli kuin tätä asiaa ei ole järjestetty ennen tuota ajankohtaa.

10 artikla

Pelastuspalvelu

1. Sopimuspuolet pyrkivät tehostamaan yhteistyötään yhteisön toiminnan alalla, joka johtuu neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden edustajien päätöslauselmasta, annettu 13 päivänä helmikuuta 1989, yhteisön yhteistyön uusista muodoista pelastuspalvelussa (489 Y 0223) (EYVL N:o C 44, 23.2.1989, s. 3).

2. EFTA-valtiot varmistavat, että numero 112 otetaan niiden alueella käyttöön yhtenäisenä Euroopan hätänumerona yhtenäisen Euroopan hätänumeron käyttöön ottamisesta 21 päivänä heinäkuuta 1991 tehdyn neuvoston päätöksen (391 D 0396) (EYVL N:o L 217, 6.8.1991, s. 31) mukaisesti.

⁽⁶⁾ 389 D 0490: Neuvoston päätös, tehty 28 päivänä heinäkuuta 1989 (EYVL C 239, 16.8.1989, s. 33)

*Sopimus Euroopan talousalueesta***PÖYTÄKIRJA 32****SOPIMUKSEN 82 ARTIKLAN TÄYTÄNTÖÖNPANON TALOUDELLISISTA YKSITYSKOHDISTA****1 artikla**

Menettely, jolla määritellään EFTA-valtioiden osallistuminen rahoitukseen

1. Rahoitukseen osallistuminen, joka perustuu siihen, että EFTA-valtiot osallistuvat yhteisön toimintaan, lasketaan seuraavissa kohdissa määrättyä menettelyä noudattaen.

2. EY:n komissio antaa ETA:n sekakomitealle seuraavat tiedot sekä niihin liittyvän tarpeellisen tausta-aineiston viimeistään 30 päivänä toukokuuta kunakin varainhoitovuonna:

a) alustavassa ehdotuksessa Euroopan yhteisöjen yleiseksi talousarvioksi menojen yhteenvedossa maksusitoumus- ja maksumäärärahojen ”tiedoksi” esitetyt määrät niiden toiminnan alojen osalta, joihin EFTA-valtiot osallistuvat, laskettuina 82 artiklassa määrättyllä tavalla;

b) alustavan talousarvioehdotuksen tulojen yhteenvedossa ”tiedoksi” esitetyt arviomäärät rahoitusosuuksista, jotka vastaavat EFTA-valtioiden osallistumista kyseisiin toiminnan aloihin.

3. ETA:n sekakomitea vahvistaa ennen 1 päivää heinäkuuta kunakin vuonna, että 2 kohdassa tarkoitetut määrät ovat 82 artiklan määräysten mukaiset.

4. Kun budjettivallan käyttäjä on hyväksynyt talousarvion, tarkistetaan sekä maksusitoumus- että maksumäärärahojen osalta EFTA-valtioiden osallistumista vastaavat, ”tiedoksi” esitetyt määrät samoin kuin rahoitusosuuksien määrät, jotta ne olisivat 82 artiklan määräysten mukaiset.

5. Välittömästi sen jälkeen, kun budjettivallan käyttäjä on lopullisesti hyväksynyt yleisen talousarvion, EY:n komissio antaa ETA:n sekakomitealle tiedot niistä ”tiedoksi” tulojen

yhteenvedossa ja menojen yhteenvedossa talousarviossa esitetyistä määristä, jotka vastaavat EFTA-valtioiden osallistumista.

ETA:n sekakomitea vahvistaa 15 päivän määräajassa tietojen antamisesta sen, että nämä määrät ovat 82 artiklan mukaiset.

6. EFTA-valtioiden pysyvä komitea ilmoittaa 1 päivään tammikuuta mennessä kunakin varainhoitovuonna rahoitusosuuden lopullisen jaon eri EFTA-valtioiden välillä.

Tämä jako sitoo jokaista EFTA-valtiota.

Jos kyseisiä tietoja ei anneta 1 päivään tammikuuta mennessä, sovelletaan väliaikaisesti edellisen vuoden jakoa.

2 artikla

EFTA-valtioiden rahoitusosuuksien suoritus

1. EY:n komissio päättää EFTA-valtioiden pysyvän komitean 1 artiklan 6 kohdan määräysten mukaisesti antamien tietojen perusteella:

a) varainhoitoasetuksen⁽¹⁾ 28 artiklan 1 kohdan nojalla ehdotuksesta vaateeksi, joka vastaa EFTA-valtioiden osallistumisen määrää ja lasketaan maksusitoumusmäärärahojen perusteella.

Vaadetta koskevan ehdotuksen laatimisella komissio avaa muodollisesti talousarvion kyseisten momenttien maksusitoumusmäärärahat tätä varten laaditun talousarvioryhmittelyn mukaisesti.

Jos talousarviota ei ole hyväksytty varainhoitovuoden alkaessa, sovelletaan varainhoitoasetuksen 9 artiklaa.

b) varainhoitoasetuksen 28 artiklan 2 kohdan nojalla varoja koskevasta pyynnöstä, joka vastaa EFTA-valtioiden rahoitusosuuksia ja lasketaan maksumäärärahojen perusteella.

2. Tämän järjestyksen mukaisesti kukin

⁽¹⁾ Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettava varainhoitoasetus, annettu 21 päivänä joulukuuta 1977 (EYVL N:o L 356, 31.12.1977), sellaisena kuin se on muutettuna 13 päivänä maaliskuuta 1990 annetulla neuvoston asetuksella (Euratom, EHTY, ETY) N:o 610/90 (EYVL N:o L 70, 16.3.1990), jäljempänä varainhoitoasetus

EFTA-valtio maksaa rahoitusosuutensa kahdessa erässä:

— kuusi kahdestoistaosaa rahoitusosuudesta maksetaan viimeistään 20 päivänä tammikuuta;

— kuusi kahdestoistaosaa rahoitusosuudesta maksetaan viimeistään 15 päivänä heinäkuuta.

Viimeistään 20 päivänä tammikuuta maksettavan kuuden kahdestoistaosan erä lasketaan kuitenkin sen määrän perusteella, joka on esitetty ”tiedoksi” alustavan talousarvioehdotuksen tulojen yhteenvedossa; näin maksetut määrät tasataan 15 päivänä heinäkuuta erään-tyvien kahdestoistaosien maksun yhteydessä.

Jos talousarviota ei ole hyväksytty ennen 30 päivää maaliskuuta, myös toinen maksuerä lasketaan alustavassa talousarvioehdotuksessa ”tiedoksi” esitetyn määrän perusteella. Maksut tasataan kolmen kuukauden kuluttua 1 artiklan 5 kohdassa tarkoitettun menettelyn päättämisestä.

EFTA-valtioiden rahoitusosuuksien suorituksia vastaavat hyvitykset avaavat muodollisesti talousarvion kyseisten momenttien maksu-määrärahat tätä varten laaditun talousarvioryhmittelyn mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta varainhoitoasetuksen 9 artiklan soveltamista.

3. Rahoitusosuudet ilmaistaan ja maksetaan ecu-määräisinä.

4. Kukin EFTA-valtio avaa tätä varten keskuspankkiinsa tai muuhun tätä tarkoitusta varten nimeämäänsä laitokseen ecu-määräisen tilin EY:n komission lukuun.

5. Jos hyvityksiä ei suoriteta 2 kohdassa tarkoitetuissa määräajoissa 4 kohdassa tarkoitettulle tilille, EFTA-valtion, jota asia koskee, on maksettava viivästyskorkoa määrä, joka vastaa Euroopan rahapoliittisen yhteistyörahaston ecu-määräisistä toimitteistaan eräpäivän kuukaudelta perimää, Euroopan yhteisöjen virallisen lehden C-sarjassa kultakin kuukaudelta julkaistavaa korkokantaa lisättyinä 1,5 prosenttiyksiköllä.

3 artikla

Tarkistukset toteuttamisen perusteella

1. Sopimuksen 82 artiklan mukaisesti talousarvion kunkin momentin osalta määrättyjä EFTA-valtioiden osallistumisen määriä ei tavallisesti muuteta asianomaisen varainhoitovuoden aikana.

2. EY:n komissio suorittaa, päättäessään kunkin varainhoitovuoden (n) tilit, tulo- ja menotilin laatimisen yhteydessä tilien tasauksen EFTA-valtioiden osallistumisen osalta ja ottaa tuolloin huomioon:

— siirtoihin tai lisätalousarvioihin perustuneet muutokset varainhoitovuoden ajalta;

— varainhoitovuoden määrärahojen lopullisen toteutumisen ottaen huomioon mahdolliset peruutukset ja siirrot seuraaville vuosille;

— yhteisön toimintaan liittyviä kustannuksia vastaavat rahamäärät, jotka EFTA-valtiot kattavat erikseen tai luontoissuorituksina, esimerkiksi hallinnollisena apuna.

Tämä tasaus toteutetaan laadittaessa talousarvio seuraavalle vuodelle (n + 2).

3. Kuitenkin EY:n komissio voi, jos se on poikkeuksellisissa tilanteissa asiallisesti perusteltua, siltä osin kuin se on tarpeen suhdeluvun toteutumisen turvaamiseksi, ETA:n sekakomitean suostumuksella pyytää EFTA-valtioilta ylimääräisten rahoitusosuuksien suoritusta myös sen varainhoitovuoden aikana, jona poikkeama on ilmennyt. Tällaiset ylimääräiset rahoitusosuudet kirjataan 2 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuille tileille ETA:n sekakomitean määrämänä päivänä, jonka on mahdollisuuksien mukaan oltava sama kuin 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettun tasauksen ajankohta. Näiden kirjausten viivästyessä sovelletaan 2 artiklan 5 kohdan määräyksiä.

4. ETA:n sekakomitea hyväksyy tarvittaessa täydentävät säännöt 1—3 kohdan täytäntöönpanoa varten.

Tämä koskee erityisesti sitä, miten otetaan huomioon EFTA-valtioiden erikseen tai luontoissuorituksina kattamat, yhteisön toimintaan liittyviä kustannuksia vastaavat rahamäärät.

4 artikla

Tarkastelu

ETA:n sekakomitea tarkastelee

— 2 artiklan 1 kohdan,

— 2 artiklan 2 kohdan,

— 3 artiklan 2 kohdan sekä

— 3 artiklan 3 kohdan

määräyksiä ennen 1 päivää tammikuuta 1994 ja tekee niihin muutokset, jotka ovat aiheellisia niiden täytäntöönpanosta saatujen kokemusten sekä varainhoitoasetusta tai yleisen talousarvion laatimista koskevien yhteisön päätösten perusteella.

5 artikla

Toteuttamista koskevat ehdot

1. EFTA-valtioiden osallistumiseen perustuvat määrärahat käytetään varainhoitoasetuksen säännösten mukaisesti.

2. Tarjousmenettelyä koskevien sääntöjen osalta määrätään kuitenkin, että tarjouspyynnöt ovat avoimia sekä EY:n jäsenvaltioille että EFTA-valtioille, siltä osin kuin niitä rahoitetaan talousarvion sellaisilta momenteilta, joihin EFTA-valtiot osallistuvat.

6 artikla

Tietojen antaminen

1. EY:n komissio toimittaa jokaisen vuosineljänneksen lopussa EFTA-valtioiden pysyvälle komitealle niiden toimintaohjelmien ja toiminnan alojen osalta, joiden rahoitukseen EFTA-valtiot osallistuvat, kirjanpidostaan otteen, josta ilmenee tilanne toimintaohjelmien ja toiminnan alojen täytäntöönpanon sekä tulojen että menojen osalta.

2. Varainhoitovuoden päätyttyä EY:n komissio toimittaa EFTA-valtioiden pysyvälle komitealle niiden toimintaohjelmien ja toiminnan alojen osalta, joiden rahoitukseen EFTA-valtiot osallistuvat, tulojen ja menojen tililtä sekä varainhoitoasetuksen 78 ja 81 artiklan mukaisesti laaditusta taseesta ilmenevät tiedot.

3. Yhteisö toimittaa EFTA-valtioiden pysyvälle komitealle niiden toimintaohjelmien ja toiminnan alojen osalta, joiden rahoitukseen

EFTA-valtiot osallistuvat, sellaiset muut rahoitustiedot, joita ne voivat kohtuudella pyytää.

7 artikla

Tarkastus

1. EFTA-valtioiden osallistumista vastaavien tulojen määrittely ja saatavuus sekä sitä vastaavien menojen kohdentaminen ja ajoitus tarkastetaan soveltaen Euroopan talousyhteisön perustamissopimusta, varainhoitoasetusta sekä asetuksia, joita sovelletaan sopimuksen 76 ja 78 artiklassa tarkoitetuilla aloilla.

2. Toteutetaan aiheelliset yhteisön ja EFTA-valtioiden tarkastusviranomaisten väliset järjestelyt niiden tulojen ja menojen, jotka vastaavat EFTA-valtioiden osallistumista yhteisön toimintaan, 1 kohdassa tarkoitettun tarkastuksen helpottamiseksi.

8 artikla

Suhdeluvun laskemisessa huomioon otettava bruttokansantuotteen (GDP) arvo

1. Sopimuksen 82 artiklassa tarkoitettu markkinahintainen bruttokansantuote saadaan sopimuksen 76 artiklan täytäntöönpanon tuloksena julkaistavista tiedoista.

2. Varainhoitovuosien 1993 ja 1994 osalta markkinahintainen bruttokansantuote saadaan kuitenkin poikkeuksellisesti OECD:n vahvistamista tiedoista. ETA:n sekakomitea voi tarvittaessa päättää, että tämän määräyksen soveltamista jatketaan yhtenä tai useampana seuraavana vuotena.

Sopimus Euroopan talousalueesta

PÖYTÄKIRJA 33

VÄLIMIESMENETTELYSTÄ

1. Jos riita saatetaan ratkaistavaksi välimiesmenettelyssä, valitaan kolme välimiestä, jolleivät riidan osapuolet päättä toisin.

2. Kumpikin riidan osapuoli valitsee yhden välimiehen kolmenkymmenen päivän kuluessa.

3. Näin määrätyt välimiehet nimeävät yhden sovittelijan, joka on jonkin muun sopimuspuolen kansalainen kuin määrätyt välimiehet. Jos välimiehet eivät pääse asiasta sopimukseen

kahden kuukauden kuluessa siitä, kun heidät on valittu, he valitsevat sovittelijan ETA:n sekakomitean vahvistamasta seitsemän henkilön luettelosta. Sekakomitea vahvistaa luettelon ja tarkistaa sitä työjärjestyksensä mukaisesti.

4. Välitystuomioistuin vahvistaa työjärjestyksensä, jolleivät sopimuspuolet päättä toisin. Se tekee päätöksensä enemmistöllä.

Sopimus Euroopan talousalueesta

PÖYTÄKIRJA 34

EFTA-VALTIOIDEN TUOMIOISTUIMIEN MAHDOLLISUUDESTA PYYTÄÄ EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUINTA PÄÄTTÄMÄÄN EY:N SÄÄNTÖJÄ VASTAAVIEN ETA-SÄÄNTÖJEN TULKINNASTA

1 artikla

Jos EFTA-valtion tuomioistuimessa vireillä olevaa asiaa käsiteltäessä tulee esille kysymys tämän sopimuksen sellaisten määräysten tulkinnasta, jotka ovat sisällöltään samoja kuin Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten määräykset, sellaisina kuin ne ovat täydennettyinä tai muutettuina, taikka mainittujen perustamissopimusten nojalla annettujen säädösten säännökset, tämä tuomioistuin voi, jos se pitää sitä tarpeellisenä, pyytää Euroopan yhteisöjen tuomioistuinta päättämään kysymyksestä.

2 artikla

EFTA-valtio, joka aikoo käyttää tässä pöytäkirjassa tarkoitettua mahdollisuutta hyväkseen, ilmoittaa sopimuksen tallettajalle sekä Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle, missä määrin ja minkä menettelyn mukaisesti tätä pöytäkirjaa sovelletaan sen tuomioistuihin.

3 artikla

Sopimuksen tallettaja toimittaa 2 artiklassa tarkoitettut ilmoitukset sopimuspuolille.

Sopimus Euroopan talousalueesta

PÖYTÄKIRJA 35

ETA-SÄÄNTÖJEN TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA

Katsoen, että
tällä sopimuksella pyritään toteuttamaan yhteisiin sääntöihin perustuva yhdenmukainen Euroopan talousalue ilman, että mitään sopimuspuolta vaaditaan siirtämään lainsäädäntövaltaa jollekin Euroopan talousalueen toimielimelle, ja
tämä tavoite on siten toteutettava kansallisten menettelyjen avulla,

Ainoa artikla

Niitä tilanteita varten, joissa täytäntöön pantu ETA-säännöt ja muut laissa olevat säännökset ovat mahdollisesti ristiriidassa keskenään, EFTA-valtiot sitoutuvat antamaan tarvittaessa lainsäädäntöä, jonka mukaan ETA-säännöillä on etusija tällaisissa tilanteissa.

Sopimus Euroopan talousalueesta

PÖYTÄKIRJA 36

ETA:N PARLAMENTAARISEN SEKAKOMITEAN PERUSSÄÄNNÖSTÄ

1 artikla

ETA:n parlamentaarinen sekakomitea, josta määrätään sopimuksen 95 artiklassa, järjestetään ja toimii sopimuksessa ja tässä pöytäkirjassa määrätyllä tavalla.

2 artikla

ETA:n parlamentarisessa sekakomiteassa on kuusikymmentäkuusi jäsentä.

Euroopan parlamentti ja EFTA-valtioiden parlamentit nimeävät kukin puolestaan ETA:n parlamentaariseen sekakomiteaan yhtä monta jäsentä.

3 artikla

ETA:n parlamentaarinen sekakomitea valitsee jäsenistään itselleen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Komitean puheenjohtajana on vuoden pituisen toimikauden kerrallaan vuorotellen Euroopan parlamentin nimeämä jäsen ja jonkin EFTA-valtion parlamentin nimeämä jäsen.

Komitea valitsee itselleen työvaliokunnan.

4 artikla

ETA:n parlamentaarinen sekakomitea koontuu yleisistuntoonsa kahdesti vuodessa vuoroin yhteisössä ja jossakin EFTA-valtiossa. Komitea päättää jokaisessa istunnossaan seuraavan yleisistunnon paikasta. Komitea voi kokoontua ylimääräiseen istuntoon, jos komitea tai sen työvaliokunta niin päättää, työjärjestyksessään määrätyllä tavalla.

5 artikla

ETA:n parlamentaarinen sekakomitea vahvistaa työjärjestyksensä kahden kolmasosan enemmistöllä komitean jäsenistä.

6 artikla

Jäsenen nimennyt parlamentti vastaa kustannuksista, jotka aiheutuvat jäsenen osallistumisesta ETA:n parlamentaarisen sekakomitean työskentelyyn.

Sopimus Euroopan talousalueesta

PÖYTÄKIRJA 37

LUETTELOSTA, JOSTA MÄÄRÄTÄÄN 101 ARTIKLASSA

1. Elintarvikealan tiedekomitea (komission päätös 74/234/ETY). mikunta (neuvoston asetus (ETY) N:o 1408/71).
2. Farmasian komitea (neuvoston päätös 75/320/ETY).
3. Eläinlääkintäalan tiedekomitea (komission päätös 81/651/ETY).
4. Liikenteen infrastruktuurikomitea (neuvoston päätös 78/174/ETY).
5. Siirtotyöläisten sosiaaliturvan hallintotoi-
6. Rahanpesua käsittelevä yhteyskomitea (neuvoston direktiivi 91/308/ETY).
7. Kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevä neuvoa-antava komitea (neuvoston asetus (ETY) N:o 17/62).
8. Keskittymiä käsittelevä neuvoa-antava komitea (neuvoston asetus (ETY) N:o 4064/89).

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 38

RAHOITUSJÄRJESTELMÄSTÄ

1 artikla

1. Rahoitusjärjestelmän avulla huolehditaan 4 artiklassa mainittujen alueiden kehittämisen ja rakenteellisen sopeuttamisen taloudellisesta avustamisesta yhtäältä lainojen korkotuen ja toisaalta suorien avustusten muodossa.

2. EFTA-valtiot rahoittavat rahoitusjärjestelmän. Ne antavat toimeksiannon Euroopan investointipankille, joka toteuttaa sen seuraavissa artikloissa määrättyllä tavalla. EFTA-valtiot perustavat rahoitusjärjestelmäkomitean, joka tekee 2 ja 3 artiklassa edellytetyt päätökset korkotukien ja avustusten osalta.

2 artikla

1. Edellä 1 artiklassa tarkoitettut korkotuet ovat saatavissa Euroopan investointipankin myöntämien lainojen yhteydessä, ja ne annetaan mahdollisuuksien mukaan ecu-määräisiä.

2. Tällaisten lainojen korkotuki määrätään kolmeksi prosenttiyksiköksi vuodessa käyttäen viitekorkona Euroopan investointipankin noudattamia korkokantoja, ja ovat saatavissa kunkin lainan osalta kymmeneksi vuodeksi.

3. Samansuuruisina lyhennyserinä lyhennettävän pääoman takaisinmaksun alkamista edeltää kahden vuoden aika, jolta ei peritä lyhennyksiä.

4. EFTAn rahoitusjärjestelmäkomitean on hyväksyttävä korkotuet ja EY:n komission on annettava niistä lausuntonsa.

5. Vuosina 1993—1997 samansuuruisina määrinä myönnettävien sellaisten lainojen kokonaismäärä, joiden osalta voidaan saada 1 artiklassa tarkoitettua korkotukea, on 1,5 miljardia ecua.

3 artikla

1. Vuosina 1993—1997 samansuuruisina määrinä myönnettävä 1 artiklan mukaisten avustusten kokonaismäärä on 500 miljoonaa ecua.

2. Euroopan investointipankki suorittaa avustukset edunsaajina olevien EY:n jäsenvaltioiden esityksen perusteella pyydettyään EY:n komissiolta lausunnon asiasta ja saatuaan EFTAn rahoitusjärjestelmäkomitean hyväksymisen; koko menettelyn ajan komissiolle ja komitealle on annettava tiedot.

4 artikla

1. Edellä 1 artiklassa tarkoitettua taloudellista apua annetaan ainoastaan sellaisiin hankkeisiin, joita julkiset viranomaiset ja julkiset tai yksityiset yritykset toteuttavat Kreikassa, Irlannin saarella, Portugalissa ja pöytäkirjan lisäyksessä luetelluilla Espanjan alueilla. Yhteisö määrää kunkin alueen osuuden taloudellisen avun kokonaismäärästä ja ilmoittaa tästä EFTA-valtioille.

2. Etusija annetaan hankkeille, joissa painotetaan erityisesti ympäristöä (mukaan lukien kaupunkiympäristön kehittäminen), liikennettä (mukaan lukien liikenteen perusrakenteet) taikka koulutusta ja harjoittelua. Yksityisten yritysten hankkeiden osalta otetaan erityisesti huomioon pienet ja keskikokoiset yritykset.

3. Rahoitusjärjestelmältä tukea saavien hankkeiden suurin mahdollinen avustusmäärä vahvistetaan tasolle, joka ei ole ristiriidassa EY:n tässä suhteessa noudattaman politiikan kanssa.

5 artikla

EFTA-valtiot toteuttavat Euroopan investointipankin ja EY:n komission kanssa järjestelyt, joita voidaan molemminpuolisesti pitää aiheellisina rahoitusjärjestelmän tehokkaan toiminnan varmistamiseksi. Rahoitusjärjestelmän hallintoon liittyvistä kustannuksista päätetään tässä yhteydessä.

6 artikla

Euroopan investointipankilla on oikeus ottaa

tarkkailijana osaa ETA:n sekakomitean kokouksiin, kun kokouksen asialistalla on sellaisia rahoitusjärjestelmään liittyviä asioita, jotka koskevat Euroopan investointipankkia.

7 artikla

ETA:n sekakomitea voi tarvittaessa päättää tarkemmista määräyksistä rahoitusjärjestelmän toteuttamiseksi.

LISÄYS

Luettelo Espanjan alueista, joille voidaan myöntää korkotukea ja avustuksia

Andalucia
Asturias
Castilla y León
Castilla-La Mancha
Ceuta-Melilla

Valencia
Extremadura
Galicia
Islas Canarias
Murcia

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 39

ECUSTA

Tätä sopimusta sovellettaessa ilmaisulla "ecu" tarkoitetaan Euroopan yhteisöjen toimivaltaisten viranomaisten eculle antamaa määritelmiä. Säädöksissä, joihin viitataan sopimuksen liitteissä, ilmaisu "Euroopan laskentayksikkö (ELY)" korvataan ilmaisulla "ecu".

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 40

SVALBARDISTA

1. Ratifioidessaan ETA-sopimuksen Norjan kuningaskunnalla on oikeus olla soveltamatta sopimusta Svalbardin alueeseen.

2. Jos Norjan kuningaskunta käyttää hyväkseen tätä oikeutta, jatketaan Svalbardiin sovellettavien voimassa olevien sopimusten, muun muassa Euroopan vapaakauppaliiton perustamista koskevan konvention, Euroopan talous-

yhteisön ja Norjan kuningaskunnan välisen vapaakauppasopimuksen sekä toiselta puolen Euroopan hiili- ja teräsyhteisön jäsenvaltioiden ja Euroopan hiili- ja teräsyhteisön sekä toiselta puolen Norjan kuningaskunnan välillä tehdyn vapaakauppasopimuksen soveltamista Svalbardin alueeseen.

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 41

VOIMASSA OLEVISTA SOPIMUKSISTA

Sopimuspuolet ovat ETA-sopimuksen 120 artiklan määräysten mukaisesti sopineet, että seuraavien yhtäältä Euroopan talousyhteisöä ja toisaalta yhtä tai useampaa EFTA-valtiota

sitovien voimassa olevien kahden- tai monenvälisen sopimusten soveltamista jatketaan ETA-sopimuksen voimaantulon jälkeen:

29.4.1963/
3.12.1976	Kansainvälinen komissio Reinin saastumiselta suojelemiseksi. Sveitsin valaliiton sekä EY:n, Saksan liittotasavallan, Ranskan, Luxemburgin ja Alankomaiden välinen sekasopimus;
3.12.1976	Reinin suojelu kemialliselta saastumiselta. Sveitsin valaliiton sekä EY:n, Saksan liittotasavallan, Ranskan, Luxemburgin ja Alankomaiden välinen sekasopimus;
1.12.1987	Yhtäältä Itävallan tasavallan ja toisaalta Saksan liittotasavallan ja Euroopan talousyhteisön välillä tehty sopimus Tonavan altaan vesivarojen hoitoon liittyvästä yhteistyöstä.
19.11.1991	Kirjeenvaihtona tehty Itävallan tasavallan ja Euroopan talousyhteisön sopimus yhteisön pöytäviinien ja "Landwein'in" saattamisesta Itävallan alueella markkinoille pulloissa.

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 45

ESPANJAA JA PORTUGALIA KOSKEVISTA SIIRTYMÄKAUSISTA

Sopimuspuolet katsovat, ettei sopimus vaikuta niihin siirtymäkausihin, jotka on myönnetty Espanjalle ja Portugalille niiden Euroopan yhteisöihin liittymistä koskevassa liittymisasi-

kirjassa, ja että nämä siirtymäkaudet voivat pysyä voimassa myös sopimuksen voimaantumisen jälkeen sopimuksessa itsessään määrättyistä siirtymäkausista riippumatta.

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 48

SOPIMUKSEN 105 JA 111 ARTIKLASTA

Päätökset, jotka ETA:n sekakomitea tekee 105 ja 111 artiklan nojalla, eivät saa vaikuttaa

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön.

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 49

CEUTASTA JA MELILLASTA

Tuotteet, joita tämä sopimus koskee ja jotka ovat peräisin Euroopan talousalueelta, saavat, kun ne tuodaan Ceutaan tai Melillaan, tullikohtelun, joka on joka suhteessa sama kuin se, jota Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymisestä Euroopan yhteisöihin tehdyn liittymisasiakirjan pöytäkirjan 2 mukaan sovelletaan yhteisön tullialueelta peräisin oleviin tuotteisiin.

EFTA-valtiot takaavat niiden tuotteiden tuonnille, joita sopimus koskee ja jotka ovat peräisin Ceutasta tai Melillasta, tullikohtelun, joka on sama kuin se, joka taataan Euroopan talousalueelta tuotaville ja sieltä peräisin oleville tuotteille.

**EFTA-VALTIOIDEN SOPIMUS
VALVONTAVIRANOMAISEN JA
TUOMIOISTUIMEN PERUSTAMISESTA**

ISLANNIN TASAVALTA, ITÄVALLAN TASAVALTA, LIECHTENSTEININ RUHTINASKUNTA, NORJAN KUNINGASKUNTA, RUOTSIN KUNINGASKUNTA, SUOMEN TASAVALTA JA SVEITSIN VALALIITTO, jotka

OTTAVAT HUOMIOON ETA-sopimuksen,

OTTAVAT HUOMIOON, että EFTA-valtiot ETA-sopimuksen 108 artiklan 1 kohdan mukaisesti perustavat itsenäisen valvontaviranomaisen (EFTAn valvontaviranomainen) ja ottavat käyttöön samanlaiset menettelyt kuin Euroopan yhteisössä, mukaan luettuina menettelyt, joilla turvataan ETA-sopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttäminen ja valvotaan kilpailua koskevien EFTAn valvontaviranomaisen toimien laillisuutta,

OTTAVAT LISÄKSI HUOMIOON, että EFTA-valtiot ETA-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan mukaisesti perustavat EFTA-valtioiden tuomioistuimen,

PALAUTTAVAT MIELEEN, että ETA-sopimuksen sopimuspuolten tavoitteena on, tunnustaen täysin tuomioistuinten riippumattomuuden, päästä ETA-sopimuksen ja niiden yhteisön lainsäädännön säännösten yhtenäiseen tulkintaan ja soveltamiseen, jotka mainitussa sopimuksessa merkittäviltä osin toistetaan, ja ylläpitää tätä yhtenäistä tulkintaa ja soveltamista sekä päästä yksilöiden ja yritysten yhdenvertaiseen kohteluun neljän vapauden aloilla ja kilpailun edellytyksissä,

TOISTAVAT, että EFTAn valvontaviranomainen ja Euroopan yhteisöjen komissio ovat keskenään yhteistyössä, vaihtavat tietoja ja kuulevat toisiaan valvontapoliittisissa kysymyksissä ja yksittäisissä tapauksissa,

OTTAVAT HUOMIOON, että siltä osin kuin Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen tai Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen soveltamisesta annetut säädökset vastaavat tämän sopimuksen pöytäkirjoissa 1—4 olevia määräyksiä sekä liitteissä I ja II lueteltuja säädöksiä vastaavien säädösten määräyksiä, näiden säädösten johdanto-osilla

on merkitystä siinä laajuudessa kuin mainittujen pöytäkirjojen ja liitteiden määräysten oikean tulkinnan ja soveltamisen kannalta on tarpeen, ja

KATSOVAT, että tämän sopimuksen pöytäkirjoja 1—4 sovellettaessa on aiheellisella tavalla otettava huomioon Euroopan yhteisöjen komission ennen tämän sopimuksen voimaantuloa noudattamat oikeudelliset ja hallinnolliset menettelytavat,

OVAT PÄÄTTÄNEET tehdä seuraavan sopimuksen:

I OSA

1 artikla

Tätä sopimusta sovellettaessa:

a) 'ETA-sopimuksella' tarkoitetaan ETA-sopimuksen pääosaa, sen pöytäkirjoja sekä sen liitteitä ja niitä säädöksiä, joihin niissä viitataan;

b) 'EFTA-valtiolla' tarkoitetaan sopimuspuolta, joka on Euroopan vapaakauppaliiton jäsen sekä ETA-sopimuksen ja tämän sopimuksen osapuoli.

2 artikla

EFTA-valtiot toteuttavat kaikki yleis- ja erityistoimenpiteet, jotka ovat aiheellisia tästä sopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttämiseksi.

Ne pidättyvät kaikista toimenpiteistä, jotka voivat vaarantaa tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamista.

3 artikla

1. Siltä osin kuin tämän sopimuksen pöytäkirjoissa 1—4 olevat määräykset sekä liitteissä I ja II lueteltuja säädöksiä vastaavien säädösten määräykset ovat sisällöltään samoja kuin vastaavat Euroopan talusyhteisön perustamissopimuksen tai Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen taikka näiden kahden perustamissopimuksen soveltamisesta annettujen säädösten säännöt, määräyksiä tulkitaan

niitä täytäntöön pantaessa ja sovellettaessa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ennen ETA-sopimuksen allekirjoittamista antamien merkityksellisten ratkaisujen mukaisesti, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta oikeuskäytännön kehittämistä tulevaisuudessa.

2. EFTAn valvontaviranomainen ja EFTAn tuomioistuin ottavat ETA-sopimusta ja tätä sopimusta tulkittaessaan ja soveltaessaan aiheellisella tavalla huomioon Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ETA-sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen antamista merkityksellisistä ratkaisuista ilmenevät periaatteet, jos ratkaisut koskevat ETA-sopimuksen tulkintaa taikka Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen tai Euroopan hiili- ja teräsyhteisön niiden sääntöjen tulkintaa, jotka ovat sisällöltään samoja kuin ETA-sopimuksen määräykset taikka tämän sopimuksen pöytäkirjoissa 1—4 olevat määräykset sekä liitteissä I ja II lueteltuja säädöksiä vastaavien säädösten määräykset.

II OSA

EFTAN VALVONTAVIRANOMAINEN

4 artikla

EFTA-valtioiden keskuuteen perustetaan itsenäinen valvontaviranomainen, EFTAn valvontaviranomainen.

5 artikla

1. EFTAn valvontaviranomaisen tehtävänä on tämän sopimuksen ja ETA-sopimuksen määräysten mukaisesti sekä ETA-sopimuksen moitteettoman toiminnan varmistamiseksi:

a) huolehtia siitä, että EFTA-valtiot täyttävät ETA-sopimuksesta ja tästä sopimuksesta johtuvat velvollisuutensa;

b) huolehtia ETA-sopimuksen kilpailusääntöjen soveltamisesta;

c) valvoa sitä, miten ETA-sopimuksen muut sopimuspuolet soveltavat ETA-sopimusta.

2. Tässä tarkoituksessa EFTAn valvontaviranomainen:

a) tekee päätöksiä ja toteuttaa muita toimenpiteitä tässä sopimuksessa ja ETA-sopimuksessa määrättyissä tapauksissa;

b) laatii suosituksia, antaa lausuntoja, tekee ilmoituksia ja antaa ohjeita ETA-sopimuksessa käsitellyissä kysymyksissä, jos mainitussa sopimuksessa tai tässä sopimuksessa nimenomai-

sesti niin määrätään tai jos EFTAn valvontaviranomainen pitää sitä tarpeellisena;

c) huolehtii yhteistyöstä, tietojenvaihdosta ja neuvotteluista Euroopan yhteisöjen komission kanssa niin kuin tässä sopimuksessa ja ETA-sopimuksessa määrätään;

d) suorittaa tehtävät, jotka ETA-sopimuksen pöytäkirjaa 1 sovellettaessa seuraavat niistä säädöksistä, joihin ETA-sopimuksen liitteissä viitataan, niin kuin tämän sopimuksen pöytäkirjassa 1 tarkemmin määrätään.

6 artikla

Tämän sopimuksen ja ETA-sopimuksen määräysten mukaisesti EFTAn valvontaviranomainen voi tehtäviensä suorittamiseksi pyytää kaikki tarvittavat tiedot EFTA-valtioiden hallituksilta ja toimivaltaisilta viranomaisilta sekä yrityksiltä ja yritysten yhteenliittymiltä.

7 artikla

EFTAn valvontaviranomaisessa on seitsemän jäsentä, jotka valitaan heidän yleisen pätevyytensä perusteella ja joiden riippumattomuus on kiistaton.

EFTAn valvontaviranomaisen jäsenenä voi olla vain EFTA-valtion kansalainen.

8 artikla

EFTAn valvontaviranomaisen jäsenet hoitavat tehtävänsä täysin riippumattomina. He eivät pyydä eivätkä ota ohjeita miltään hallitukselta tai muultakaan taholta. He pidättyvät kaikesta, mikä on ristiriidassa heidän tehtävänsä kanssa. Kaikki EFTA-valtiot sitoutuvat kunnioittamaan tätä periaatetta ja pidättymään yrityksistä vaikuttaa EFTAn valvontaviranomaisen jäseniin heidän hoitaessaan tehtävänsä.

EFTAn valvontaviranomaisen jäsenet eivät saa toimikautensa aikana harjoittaa muuta palkallista tai palkatonta ammattitoimintaa.

Tehtävänsä ryhtyessään he antavat juhallisen vakuutuksen siitä, että he toimikautensa aikana ja sen päätyttyä kunnioittavat tehtävästään johtuvia velvollisuuksia ja varsinkin osoittavat kunniallisuutta ja pidättyvyyttä, kun heille toimikauden päätyttyä tarjotaan tiettyjä tehtäviä tai etuja. Jos EFTAn valvontaviranomaisen jäsen ei noudata näitä velvollisuuksiaan, EFTAn tuomioistuin voi EFTAn valvontaviranomaisen pyynnöstä päättää, että asiassa ilmenneiden seikkojen mukaan jäsen joko ero-

etaan tehtävästään taikka että hänen oikeutensa eläkkeeseen tai muihin sitä vastaaviin etuuksiin lakkaa.

9 artikla

EFTAn valvontaviranomaisen jäsenet nimitään EFTA-valtioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella.

Jäsenten toimikausi on neljä vuotta. Sama jäsen voidaan nimetä uudeksi toimikaudeksi.

10 artikla

Lukuun ottamatta kuolemantapauksia ja niitä tapauksia, joissa jäsenen tilalle nimetään uusi jäsen tavallisessa järjestyksessä, EFTAn valvontaviranomaisen jäsenen tehtävä päättyy, kun hän eroaa tai hänet erotetaan. Jäljellä olevaksi toimikaudeksi nimetään uusi jäsen.

11 artikla

Jos EFTAn valvontaviranomaisen jäsen ei enää täytä niitä vaatimuksia, joita hänen tehtävänsä edellyttävät, tai jos hän on syyllistynyt vakavaan rikkomukseen, EFTAn tuomioistuin voi EFTAn valvontaviranomaisen pyynnöstä päättää, että hänet erotetaan.

12 artikla

EFTAn valvontaviranomaisen puheenjohtaja nimetään sen jäsenten keskuudesta kahdeksi vuodeksi kerrallaan EFTA-valtioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella.

13 artikla

EFTAn valvontaviranomainen vahvistaa työjärjestyksensä.

14 artikla

EFTAn valvontaviranomainen nimittää virkamiehiä ja ottaa muuta henkilöstöä, jotta se voi hoitaa tehtävänsä.

EFTAn valvontaviranomainen voi kuulla asiantuntijoita taikka päättää perustaa tarpeelliseksi katsomiaan komiteoita ja muita toimielimiä, jotka avustavat sitä sen tehtävien suorittamisessa.

Tehtävänsä hoitaessaan EFTAn valvontaviranomaisen virkamiehet ja muut sen palveluksessa olevat eivät pyydä eivätkä ota ohjeita miltään hallitukselta tai EFTAn valvontaviranomaisen ulkopuoliselta taholta.

EFTAn valvontaviranomaisen jäsen tai virkamies taikka muu sen palveluksessa oleva taikka komitean jäsen ei saa tehtävänsä pää-

tyttyäkään ilmaista salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja eikä varsinkaan tietoja yrityksistä taikka niiden liikesuhteista tai kustannustekijöistä.

15 artikla

EFTAn valvontaviranomainen tekee ratkaisunsa jäsentensä enemmistöllä. Äänen mennessä tasan ratkaisuksi tulee se mielipide, jota puheenjohtaja on kannattanut.

Päätösvaltaisuudesta määrätään työjärjestyksessä.

16 artikla

EFTAn valvontaviranomaisen päätökset perustellaan.

17 artikla

Jollei tässä sopimuksessa tai ETA-sopimuksessa toisin määrätä, EFTAn valvontaviranomaisen päätökset annetaan tiedoksi niille, joille ne on osoitettu, ja niitä noudatetaan niiden tiedoksi antamisesta alkaen.

18 artikla

EFTAn valvontaviranomaisen päätökset julkaistaan noudattaen, mitä tässä sopimuksessa ja ETA-sopimuksessa määrätään.

19 artikla

EFTAn valvontaviranomaisen päätökset, joissa määrätään maksuvelvollisuus muulle kuin valtiolle, ovat täytäntöönpanokelpoisia niin kuin ETA-sopimuksen 110 artiklassa määrätään.

20 artikla

Ilmoituksia, hakemuksia ja valituksia koskevissa asioissa yksilöillä ja yrityksillä on oikeus käyttää mitä tahansa EFTA-valtion tai Euroopan yhteisöjen virallista kieltä asioidessaan EFTAn valvontaviranomaisen kanssa, ja EFTAn valvontaviranomaisella on velvollisuus käyttää tätä kieltä asioidessaan yksilöiden tai yritysten kanssa näissä asioissa. Tämä koskee myös kaikkia menettelyn vaiheita riippumatta siitä, onko menettely aloitettu ilmoituksen, hakemuksen tai valituksen johdosta, taikka siitä, onko EFTAn valvontaviranomainen aloittanut sen viran puolesta.

21 artikla

EFTAn valvontaviranomainen julkaisee vuosittain yleiskertomuksen toiminnastaan.

III OSA

ETA-SOPIMUKSESTA JA TÄSTÄ
SOPIMUKSESTA JOHTUVIEN EFTA-
VALTIOIDEN VELVOLLISUUKSIEN
TÄYTTÄMINEN

22 artikla

Sen varmistamiseksi, että ETA-sopimusta sovelletaan oikein, EFTAn valvontaviranomainen valvoo sitä, miten EFTA-valtiot soveltavat ETA-sopimuksen ja tämän sopimuksen määräyksiä.

23 artikla

EFTAn valvontaviranomainen, tämän sopimuksen 22 ja 37 artiklan sekä ETA-sopimuksen 65 artiklan 1 kohdan ja 109 artiklan sekä liitteen XVI mukaisesti samoin kuin tämän sopimuksen pöytäkirjassa 2 olevia määräyksiä noudattaen, huolehtii siitä, että EFTA-valtiot soveltavat julkisia hankintoja koskevia ETA-sopimuksen määräyksiä.

24 artikla

EFTAn valvontaviranomainen, ETA-sopimuksen 49, 61—64 ja 109 artiklan, pöytäkirjojen 14, 26 ja 27 sekä liitteessä XIII olevan I jakson iv kohdan ja liitteen XV mukaisesti samoin kuin tämän sopimuksen pöytäkirjassa 3 olevia määräyksiä noudattaen, panee täytäntöön valtion tukea koskevat ETA-sopimuksen määräykset sekä huolehtii siitä, että EFTA-valtiot soveltavat niitä.

Tämän sopimuksen tullessa voimaan EFTAn valvontaviranomainen antaa 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla erityisesti säädökset, jotka vastaavat liitteessä I lueteltuja säädöksiä.

25 artikla

EFTAn valvontaviranomainen, ETA-sopimuksen 53—60 ja 109 artiklan, pöytäkirjojen 21—25 sekä liitteen XIV mukaisesti samoin kuin tämän sopimuksen pöytäkirjassa 4 olevia määräyksiä noudattaen, panee täytäntöön yrityksiin sovellettavien kilpailusääntöjen täytäntöönpanoa koskevat ETA-sopimuksen määräykset sekä huolehtii siitä, että niitä sovelletaan.

Tämän sopimuksen tullessa voimaan EFTAn

valvontaviranomainen antaa 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla erityisesti säädökset, jotka vastaavat liitteessä II lueteltuja säädöksiä.

26 artikla

Määräykset ETA-sopimuksen soveltamista koskevasta EFTAn valvontaviranomaisen ja Euroopan yhteisöjen komission keskinäisestä yhteistyöstä, tietojenvaihdosta ja neuvotteluista ovat ETA-sopimuksen 109 artiklassa sekä 58 artiklassa ja 62 artiklan 2 kohdassa sekä pöytäkirjoissa 1, 23, 24 ja 27.

IV OSA

EFTAN TUOMIOISTUIN

27 artikla

Perustetaan EFTA-valtioiden tuomioistuin, jäljempänä EFTAn tuomioistuin. Sen toiminnassa noudatetaan tämän sopimuksen ja ETA-sopimuksen määräyksiä.

28 artikla

EFTAn tuomioistuimessa on seitsemän tuomaria.

29 artikla

EFTAn tuomioistuin kokoontuu täysistunnossa. Tuomioistuin voi tehdä päätöksiä pätevästi vain, kun käsittelyyn osallistuu pariton määrä tuomareita. Tuomioistuimen päätökset ovat päteviä, jos viisi tuomaria on läsnä. EFTA-valtioiden hallitukset voivat yhteisellä sopimuksella tuomioistuimen pyynnöstä antaa tuomioistuimen perustaa jaostoja.

30 artikla

Tuomarit valitaan henkilöistä, joiden riippumattomuus on kiistaton ja jotka joko täyttävät kotimaassaan korkeimpien tuomarin virkojen kelpoisuusvaatimukset tai ovat tunnetusti päteviä lainoppineita. Heidät nimitetään EFTA-valtioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella kuudeksi vuodeksi kerrallaan.

Osa tuomareista vaihtuu joka kolmas vuosi. Tämä koskee vuoroin kolmea ja vuoroin neljää tuomaria. Arvalla ratkaistaan, ketkä kolme tuomaria vaihtuvat ensimmäisten kolmen vuoden kuluttua.

Tuomari, jonka toimikausi päättyy, voidaan nimittää uudelleen.

Tuomarit valitsevat EFTAn tuomioistuimen presidentin keskuudestaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Sama henkilö voidaan valita uudelleen.

31 artikla

Jos EFTAn valvontaviranomainen katsoo, että EFTA-valtio on jättänyt täyttämättä sille ETA-sopimuksen tai tämän sopimuksen mukaan kuuluvan velvollisuuden, EFTAn valvontaviranomainen antaa, jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, asiasta lausunnon perusteluineen varattuun ensiin valtiolle, jota asia koskee, tilaisuuden esittää huomautuksensa.

Jos valtio, jota asia koskee, ei noudata lausuntoa EFTAn valvontaviranomaisen asettamassa määräajassa, EFTAn valvontaviranomainen voi saattaa asian EFTAn tuomioistuimen käsiteltäväksi.

32 artikla

EFTAn tuomioistuimella on toimivalta käsitellä kanteet, jotka koskevat ETA-sopimuksen, EFTA-valtioiden pysyvistä komiteasta tehdyn sopimuksen tai tämän sopimuksen tulkintaan tai soveltamiseen liittyvien kahden tai useamman EFTA-valtion välisten riitojen ratkaisemista.

33 artikla

Niiden EFTA-valtioiden, joita asia koskee, on toteutettava EFTAn tuomioistuimen tuomioiden noudattamiseksi tarvittavat toimenpiteet.

34 artikla

EFTAn tuomioistuimella on toimivalta antaa neuvoa-antavia lausuntoja ETA-sopimuksen tulkinnasta.

Jos tällainen kysymys tulee esille jossakin EFTA-valtion tuomioistuimessa, tämä tuomioistuin voi, jos se katsoo, että se on tarpeen, jotta se voi antaa päätöksen, pyytää EFTAn tuomioistuinta antamaan asiasta lausunnon.

EFTA-valtio voi sisäisessä lainsäädännössään rajoittaa oikeuden lausuntojen pyytämiseen koskemaan tuomioistuinta, joiden päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta.

35 artikla

EFTAn tuomioistuimella on täysi harkintavalta EFTAn valvontaviranomaisen määräämien seuraamusten osalta.

36 artikla

EFTAn tuomioistuimella on toimivalta tutkia EFTA-valtion kanne EFTAn valvontaviranomaisen päätöstä vastaan, jos kanteen perusteena on puuttuva toimivalta, olennainen menettelyvirhe, tämän sopimuksen tai ETA-sopimuksen tai niiden soveltamista koskevan oikeussäännön rikkominen taikka harkintavallan väärinkäyttö.

Luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi samoin edellytyksin nostaa EFTAn tuomioistuimessa kanteen hänelle osoitetusta EFTAn valvontaviranomaisen päätöksestä taikka sellaisesta toiselle henkilölle osoitetusta päätöksestä, joka koskee häntä suoraan ja erikseen.

Tässä artiklassa tarkoitettu kanne on pantava vireille kahden kuukauden kuluessa toimenpiteen julkaisemisesta tai siitä, kun se on annettu kantajalle tiedoksi, taikka jollei toimenpidettä ole julkaistu tai annettu tiedoksi, kahden kuukauden kuluessa siitä, kun kantaja sai siitä tiedon.

Jos kanne todetaan oikeaksi, EFTAn valvontaviranomaisen päätös julistetaan mitättömäksi.

37 artikla

Jos EFTAn valvontaviranomainen on tämän sopimuksen tai ETA-sopimuksen määräysten vastaisesti laiminlyönyt jonkin toimen, EFTA-valtio voi saattaa asian EFTAn tuomioistuimen käsiteltäväksi laiminlyönnin toteamiseksi.

Kanne otetaan käsiteltäväksi vain, jos EFTAn valvontaviranomaista on ensin kehoitettu suorittamaan toimi. Jollei EFTAn valvontaviranomainen ole määritellyt kantaansa kahden kuukauden kuluessa mainitusta kehotuksesta, kanne voidaan panna vireille uuden kahden kuukauden määräajan kuluessa.

Luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö saa edellisissä kohdissa määrätyn edellytyksin kannella EFTAn tuomioistuimeen siitä, että EFTAn valvontaviranomainen on jättänyt tekemättä jonkin kyseiselle henkilölle osoitettavan päätöksen.

38 artikla

Jos EFTAn valvontaviranomaisen päätös on julistettu mitättömäksi tai jos on todettu, että EFTAn valvontaviranomainen on tämän sopimuksen tai ETA-sopimuksen määräysten vastaisesti laiminlyönyt jonkin toimen, EFTAn valvontaviranomaisen on toteutettava tuomion noudattamiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Tämä velvollisuus ei vaikuta 46 artiklan toisen kohdan soveltamisesta johtuviin velvollisuuksiin.

39 artikla

Jollei tämän sopimuksen pöytäkirjassa 7 toisin määrätä, EFTAn tuomioistuimella on toimivalta ratkaista 46 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettua vahingonkorvausta koskevat kanteet EFTAn valvontaviranomaista vastaan.

40 artikla

EFTAn tuomioistuimen käsiteltävänä olevalla kanteella ei ole lykkäävää vaikutusta. EFTAn tuomioistuin voi kuitenkin määrätä kanteen kohteena olevan toimen täytäntöönpanon lykättäväksi, jos se katsoo, että olosuhteet sitä edellyttävät.

41 artikla

EFTAn tuomioistuin voi käsiteltävänäään olevassa asiassa päättää tarpeellisista välitomista.

V OSA

YLEISET MÄÄRÄYKSET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

42 artikla

Tämän sopimuksen pöytäkirjat ja liitteet ovat erottamaton osa tätä sopimusta.

43 artikla

1. EFTAn tuomioistuimen perussääntö on tämän sopimuksen pöytäkirjassa 5.

2. EFTAn tuomioistuin vahvistaa työjärjestyksensä, jonka EFTA-valtioiden hallitukset hyväksyvät yhteisellä sopimuksella.

44 artikla

1. EFTA-valtioiden EFTAn valvontaviranomaisen ja EFTAn tuomioistuimen yhteydessä tunnustamista ja myöntämistä oikeuskelpoisuudesta, erioikeuksista ja vapauksista määrätään tämän sopimuksen pöytäkirjoissa 6 ja 7.

2. EFTAn valvontaviranomainen ja vastaavasti EFTAn tuomioistuin voivat tehdä niiden yhteydessä tunnustettavista ja myönnettävistä erioikeuksista ja vapauksista sopimuksen ni-

den valtioiden hallitusten kanssa, joiden alueella niiden kotipaikat ovat.

45 artikla

EFTAn valvontaviranomaisen ja vastaavasti EFTAn tuomioistuimen kotipaikasta määrätään EFTA-valtioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella.

46 artikla

EFTAn valvontaviranomaisen vastuu sopimuksen perusteella määrättyy sopimukseen sovellettavan lain mukaan.

Sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun perusteella EFTAn valvontaviranomainen korvaa vahingon, jonka se on aiheuttanut tehtäviään suorittaessaan tai jonka sen palveluksessa olevat ovat aiheuttaneet sen tehtäviä suorittaessaan, yleisten oikeusperiaatteiden mukaisesti.

47 artikla

Ennen 1 päivää tammikuuta kunakin vuonna EFTA-valtioiden hallitukset vahvistavat yhteisellä sopimuksella EFTAn valvontaviranomaisen ehdotuksesta ja kuultuaan komiteaa, jossa on ETA:n parlamentaarisen sekakomitean jäseninä olevat EFTA-valtioiden kansanedustuslaitosten jäsenet, seuraavan vuoden talousarvion ja sen, miten menot jakautuvat EFTA-valtioiden kesken.

EFTAn valvontaviranomaista kuullaan ennen kuin tehdään päätös sen talousarvioehdotuksen tarkistamisesta tai muuttamisesta.

48 artikla

Ennen 1 päivää tammikuuta kunakin vuonna EFTA-valtioiden hallitukset vahvistavat yhteisellä sopimuksella EFTAn tuomioistuimen ehdotuksesta EFTAn tuomioistuimen seuraavan vuoden talousarvion ja sen, miten menot jakautuvat EFTA-valtioiden kesken.

49 artikla

EFTA-valtioiden hallitukset voivat, jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, yhteisellä sopimuksella EFTAn valvontaviranomaisen ehdotuksesta tai sitä kuultuaan muuttaa pääsopimusta sekä pöytäkirjoja 1—4, 6 ja 7. Muutos annetaan EFTA-valtioiden hyväksyttäväksi, ja se tulee voimaan, jos kaikki EFTA-valtiot hyväksyvät sen. Hyväksymiskirjat talletetaan Ruotsin hallituksen huostaan, joka ilmoittaa asiasta muille EFTA-valtioille.

50 artikla

1. EFTA-valtio, joka irtisanoo ETA-sopimuksen, lakkaa irtisanomisen vuoksi olemasta tämän sopimuksen osapuoli päivänä, jona irtisanominen tulee voimaan.

2. EFTA-valtio, joka liittyy Euroopan yhteisöön, lakkaa liittymisen vuoksi olemasta tämän sopimuksen osapuoli päivänä, jona liittyminen tulee voimaan.

3. Sopimuksen osapuoliksi jäävien EFTA-valtioiden hallitukset päättävät yhteisellä sopimuksella tähän sopimukseen tarvittavista muutoksista.

51 artikla

EFTA-valtio, joka liittyy ETA-sopimukseen, liittyy tähän sopimukseen sellaisin ehdoin ja edellytyksin, joista EFTA-valtiot voivat määrätä yhteisellä sopimuksella. Liittymisasiakirja talletetaan Ruotsin hallituksen huostaan, joka ilmoittaa asiasta muille EFTA-valtioille.

52 artikla

EFTA-valtiot toimittavat EFTAn valvontaviranomaiselle tiedoksi ne toimenpiteet, jotka on toteutettu tämän sopimuksen panemiseksi täytäntöön.

53 artikla

1. Sopimuspuolet ratifioivat tämän sopimuksen, joka on laadittu yhtenä kappaleena ja joka on todistusvoimainen englanninkielisenä, valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

Ennen tämän sopimuksen voimaantuloa sopimus laaditaan ja saatetaan todistusvoimaiseksi islannin, italian, norjan, ranskan, ruotsin, saksan ja suomen kielellä.

2. Tämä sopimus talletetaan Ruotsin hallituksen huostaan, joka toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen jokaiselle EFTA-valtiolle.

Ratifikointikirjat talletetaan Ruotsin hallituksen huostaan, joka ilmoittaa asiasta muille EFTA-valtioille.

3. Tämä sopimus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993, jos ETA-sopimus tulee voimaan mainittuna päivänä ja jos kaikki EFTA-valtiot ovat tallettaneet tämän sopimuksen ratifikointikirjat.

Jollei ETA-sopimus tule voimaan mainittuna päivänä, tämä sopimus tulee voimaan päivänä, jona ETA-sopimus tulee voimaan, tai kun kaikki EFTA-valtiot ovat tallettaneet kaikki tämän sopimuksen ratifikointikirjat, sen mukaan, kumpi näistä päivistä on myöhempi.

*EFTA-valtioiden sopimus valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta*PÖYTÄKIRJA 1

EFTAN VALVONTAVIRANOMAISEN NIISTÄ TEHTÄVISTÄ JA SIITÄ TOIMIVALLASTA, JOTKA ETA-SOPIMUKSEN PÖYTÄKIRJAA 1 SOVELLETTAESSA SEURAAVAT NIISTÄ SÄÄDÖKSISTÄ, JOIHIN ETA-SOPIMUKSEN LIITTEISSÄ VIITATAAN

OTTAEN HUOMIOON ETA-sopimuksen ja erityisesti sen pöytäkirjan 1,

KIINNITTÄEN HUOMIOTA siihen, että ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 1 olevan 4 kohdan d alakohdassa ja mainitussa pöytäkirjassa olevassa 5 kohdassa on viittauksia EFTAN valvontaviranomaiseen ja pysyvään komiteaan,

KIINNITTÄEN LISÄKSI HUOMIOTA siihen, että ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 1 olevan 4 kohdan d alakohdassa viitataan EFTA-valtioiden keskuudessaan vahvistamiin menettelyihin,

KATSOEN, että niiden säädösten oikeaksi soveltamiseksi, joihin ETA-sopimuksen liitteissä viitataan, on tarpeen EFTA-valtioiden keskuudessa vahvistaa ne EY:n komission tehtäviä vastaavat tehtävät, jotka EFTAN valvontaviranomaisen tai pysyvän komitean tulisi ETA-sopimuksen pöytäkirjaa 1 sovellettaessa suorittaa, sekä vahvistaa menettelyt, joita tässä tarkoituksessa sovelletaan EFTA-valtioiden keskuudessa,

1 artikla

1. Jos säädöksessä, johon jossakin ETA-sopimuksen liitteessä viitataan, on säännöksiä menettelystä, jonka mukaan

a) EY:n komissio ilmoittaa jäsenvaltiolle, onko jäsenvaltion toteuttama varotoimenpide tai suojoitoimenpide ollut perusteltu,

b) jäsenvaltion on kuultava EY:n komissiota ennen kuin kyseinen valtio myöntää poikkeuksen tai poikkeaa jonkin säädöksen säännöksestä,

c) EY:n komissio voi, ennen kuin jäsenvaltio myöntää poikkeuksen tai poikkeaa jonkin säädöksen säännöksestä, sopia siitä, että kyseinen valtio saa menetellä näin, tai antaa kyseiselle valtiolle luvan menetellä näin sekä tarvittaessa

täsmentää ne edellytykset, joilla lupa myönnetään, tai antaa yksityiskohtaiset säännöt sen täytäntöönpanosta,

d) EY:n komissio tarvittaessa neuvottelee asianomaisten jäsenvaltioiden tai niiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa, erityisesti ratkaistakseen eroavuudet ja riidat sekä tapauksen mukaan tehdäkseen ehdotukset aiheelliseksi ratkaisuksi,

e) EY:n komissio eläinlääkintää ja kasvin-suojelua koskevissa asioissa

— voi tehdä tai teettää arvioita tai kokeita taikka tarkastuksia paikalla,

— voi antaa hyväksymisen tai vastaavan taikka suunnitelmaa, toimintaohjelmaa, hätätapauksessa annettavaa rokotusta, erittäin tartuntavaarallista aluetta jne. koskevan suosituksen,

— laatii luetteloita, kuten luetteloita asiantuntijoista, hyväksytyistä vyöhykkeistä, hyväksytyistä maataloista jne., sekä tapauksen mukaan toimittaa ne jäsenvaltioille,

f) EY:n komissio eläinlääkintää koskevissa asioissa

— voi toteuttaa aiheellisia toimenpiteitä riitatapauksissa,

g) EY:n komissio teknisiä määräyksiä, standardeja, testausta ja varmentamista koskevissa asioissa

— ilmoittaa jäsenvaltioille sellaisista kansallisista teknisistä eritelmistä, joiden osalta olennaisten turvallisuusvaatimusten oletetaan täyttyvän, sekä tapauksen mukaan aloittaa menettelyn, jos se katsoo, että tällainen vaatimustenmukaisuusolettama on kumottava,

h) EY:n komissio elintarvikkeita koskevissa asioissa

— voi päättää, täyttyvätkö tietyt edellytykset,

i) EY:n komissio energiaa koskeissa asioissa

— panee täytäntöön yhteisön lainsäädännössä säädettyt menettelyt,

j) EY:n komissio julkisia hankintoja koskeissa asioissa

— voi pyytää tietoja jäsenvaltioilta tai niiden toimivaltaisilta viranomaisilta sekä/taikka määrittelee, minkälaisia tilastotietoja lisäksi vaaditaan,

— voi vahvistaa luettelot niistä toiminta- tai palveluryhmistä, joita se katsoo poikkeuksen koskevan,

— vahvistaa ne edellytykset, joiden täyttyessä hankintayksiköiden on toimitettava sopimuskentekomenettelyjen tulokset sen tiedoksi,

EFTA-valtioiden osalta nämä ja näihin rinnastettavat tehtävät suorittaa EFTAn valvontaviranomainen noudattaen menettelyä, josta säädöksessä säädetään.

2. Jos EY:n komissiolle annetaan muita näihin rinnastettavia tehtäviä, myös EFTAn valvontaviranomainen suorittaa vastaavat tehtävät.

2 artikla

1. EFTAn valvontaviranomainen ottaa vastaan tietoja, jotka EFTA-valtion tai toimivaltaisen viranomaisen on ETA-sääntöjen mukaan annettava sille, sekä toimittaa tiedot EY:n komissiolle.

2. Lisäksi EFTAn valvontaviranomainen ottaa vastaan vastaavia tietoja EY:n komissiolta

toimitettaviksi edelleen EFTA-valtioille tai niiden toimivaltaisille viranomaisille.

3 artikla

Jos EY:n komissio sellaisen säädöksen mukaan, johon jossakin ETA-sopimuksen liitteessä viitataan ja jossa säädetään 1 artiklassa tarkoitettusta menettelystä, toimittaa toteutettavaa toimenpidettä koskevan ehdotuksen EY:n komitealle tai muuten kuulee sitä, EFTAn valvontaviranomainen kuulee pysyvän komitean vahvistamaa, vastaavaa menettelyä noudattaen EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehdyn sopimuksen nojalla perustettua tai nimettyä, vastaavaa komiteaa, jos tällainen komitea on olemassa.

4 artikla

Jollei EY:n komission kanssa toisin sovita, EFTAn valvontaviranomainen laatii samanaikaisesti EY:n komission kanssa EFTA-valtioita koskevia kertomuksia, arvioita tai vastaavia asiakirjoja tapauksissa, jotka ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 1 olevaa 5 kohtaa sovellettaessa seuraavat niistä säädöksistä, joihin ETA-sopimuksen liitteissä viitataan, ja jotka eivät suoraan liity EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehdyn sopimuksen pöytäkirjassa 1 määrättyihin pysyvän komitean tehtäviin. EFTAn valvontaviranomainen ja EY:n komissio neuvottelevat keskenään ja vaihtavat mielipiteitä laatiessaan kertomuksiaan, joista jäljennökset lähetetään ETA:n sekakomitealle.

EFTA-valtioiden sopimus valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta

PÖYTÄKIRJA 2

EFTAN VALVONTAVIRANOMAISEN TEHTÄVISTÄ JA TOIMIVALLASTA JULKISIA HANKINTOJA KOSKEVISSA ASIOISSA

1 artikla

1. EFTAn valvontaviranomainen voi aloittaa tässä artiklassa määrätyn menettelyn, jos se, ennen kuin sopimus on tehty, katsoo, että ETA-sopimuksen liitteessä XVI olevissa 2 ja 3 kohdassa mainittujen säädösten soveltamisalaan kuuluvan sopimuskentekomenettelyn aikana on selvästi ja ilmeisesti rikottu julkisia hankintoja koskevia ETA-sopimuksen määräyksiä, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen 31 artiklan soveltamista.

2. EFTAn valvontaviranomaisen on ilmoitettava sille EFTA-valtiolle ja sille hankintaviranomaiselle, joita asia koskee, syistä, joiden perusteella se on päätellyt, että menettely on ollut selvästi ja ilmeisesti virheellinen, ja pyydetävä sen oikaisemista.

3. Sen EFTA-valtion, jota asia koskee, on 21 päivän kuluessa 2 kohdassa tarkoitettujen ilmoituksen vastaan otettuaan toimitettava EFTAn valvontaviranomaiselle tiedoksi:

a) vahvistuksensa siitä, että virheellinen menettely on oikaistu;

b) perusteltu käsityksensä siitä, miksi oikaisua ei ole tapahtunut; taikka

c) ilmoitus siitä, että hankintaviranomainen on keskeyttänyt sopimuskentekomenettelyn omasta aloitteestaan tai ETA-sopimuksen liitteessä XVI olevassa 5 kohdassa mainitun säädöksen 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen valtuuksien perusteella.

4. Tämän artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettussa perustellussa käsityksessä voidaan muun ohessa nojautua siihen, että virheelliseksi väitetty menettely on jo saatettu tuomioistuimen tai muun viranomaisen käsiteltäväksi taikka ETA-sopimuksen liitteessä XVI olevassa 5 kohdassa mainitun säädöksen 2 artiklan 8 kohdassa tarkoitettussa muutoksenhakumenet-

telyssä käsiteltäväksi. Tällaisessa tapauksessa EFTA-valtion on ilmoitettava käsittelyn tuloksesta EFTAn valvontaviranomaiselle niin pian kuin siitä saadaan tieto.

5. Jos on tehty ilmoitus siitä, että sopimuskentekomenettely on keskeytetty tämän artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti, EFTA-valtion on ilmoitettava EFTAn valvontaviranomaiselle, kun sopimuskentekomenettelyä jatketaan tai kun aloitetaan toinen sopimuskentekomenettely, joka koskee kokonaan tai osittain samaa asiaa. Tässä ilmoituksessa on vahvistettava, että virheelliseksi väitetty menettely on oikaistu, tai esitettävä perusteltu käsitys siitä, miksi oikaisua ei ole tapahtunut.

2 artikla

1. Viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1996 EFTAn valvontaviranomainen yhdessä neuvonantavan komitean kanssa, jossa on EFTA-valtioiden edustajat, tarkastelee sitä, miten tämän pöytäkirjan määräykset ja ETA-sopimuksen liitteessä XVI olevassa 5 kohdassa mainitun säädöksen säännökset on pantu täytäntöön, ja tekee tarvittaessa ehdotuksia muutoksiksi.

Komitean puheenjohtajana on EFTAn valvontaviranomaisen edustaja.

Puheenjohtaja kutsuu komitean koolle omasta aloitteestaan tai komitean jäsenen pyynnöstä.

2. EFTA-valtioiden on joka vuosi 1 päivään maaliskuuta mennessä toimitettava EFTAn valvontaviranomaiselle tiedot siitä, miten niiden kansalliset muutoksenhakumenettelyt ovat edellisen kalenterivuoden aikana toimineet. EFTAn valvontaviranomainen määrittelee neuvonantavan komitean kanssa neuvotellen, minkälaisista tiedoista on kysymys.

EFTA-valtioiden sopimus valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta

PÖYTÄKIRJA 5

EFTAN TUOMIOISTUIMEN PERUSSÄÄNNÖSTÄ

1 artikla

Tämän sopimuksen 27 artiklalla perustetun EFTAn tuomioistuimen järjestäytymisessä ja toiminnassa noudatetaan, mitä tässä sopimuksessa ja tässä perussäännössä määrätään.

I OSA

TUOMARIT

2 artikla

Ennen tehtävänsä ryhtymistä kukin tuomari vannoo julkisessa istunnossa valan, jonka mukaan hän suorittaa tehtävänsä puolueettomasti ja tunnollisesti eikä ilmaise kenellekään mitään tuomioistuimen neuvotteluista.

3 artikla

Heti kun vala on vannottu, tuomioistuin ratkaisee arvalla, keiden tuomareiden toimikausi sopimuksen 30 artiklan mukaisesti päätty ensimmäisen kolmivuotiskauden lopussa.

4 artikla

Tuomareilla ei saa olla mitään poliittista tehtävää taikka virkaa tai tointa julkishallinnossa.

He eivät saa harjoittaa palkallista tai palkatonta ammattitoimintaa, elleivät EFTA-valtioiden hallitukset yhteisellä sopimuksella anna siihen lupaa.

Tehtävänsä ryhtyessään he antavat juhlallisen vakuutuksen siitä, että he toimikautensa aikana ja sen päätyttyä kunnioittavat tehtävästään johtuvia velvollisuuksia ja varsinkin osoittavat kunniallisuutta ja pidättyvyyttä, kun heille toimikauden päätyttyä tarjotaan tiettyjä tehtäviä tai etuja.

Tuomioistuin ratkaisee päätöksellään tapaukset, joissa tästä on epäilyjä.

5 artikla

Lukuun ottamatta kuolemantapauksia ja nii-

tä tapauksia, joissa tuomarin tilalle nimitetään toinen tuomari tavallisessa järjestyksessä, tuomarin tehtävä päättyy, kun hän eroaa.

Eroavan tuomarin erokirje osoitetaan tuomioistuimen presidentille toimitettavaksi edelleen EFTA-valtioiden hallituksille. Virka tulee avoimeksi tästä ilmoituksesta.

Jollei 6 artiklaa sovelleta, tuomari jatkaa tehtävässään, kunnes hänen seuraajansa ryhtyy tehtäväänsä.

6 artikla

Tuomari voidaan erottaa tehtävästään taikka häneltä voidaan evätä oikeus eläkkeeseen tai muihin sitä vastaaviin etuuksiin vain, jos tuomioistuimen täysistunnon yksimielisen käsityksen mukaan hän ei enää täytä tehtävänsä edellyttämiä vaatimuksia tai siitä johtuvia velvollisuuksia. Tuomari, jota asia koskee, ei saa osallistua asian käsittelyyn.

Tuomioistuimen kirjaaja ilmoittaa tällaisesta päätöksestä EFTA-valtioiden hallituksille.

7 artikla

Jos tuomarin tehtävä päättyy kesken hänen toimikautensa, jäljellä olevaksi toimikaudeksi nimitetään toinen tuomari.

II OSA

ORGANISAATIO

8 artikla

Tuomioistuimen päätökset tehdään käsitellyssä läsnä olevien tuomareiden enemmistöllä ja työjärjestyksessä määrättyjen edellytysten mukaisesti.

9 artikla

Tuomioistuin nimittää kirjaajansa ja vahvis-

taa hänen palvelussuhdettaan koskevat määräykset.

10 artikla

Kirjaaja vannoo tuomioistuimessa valan, jonka mukaan hän suorittaa tehtävänsä puolueettomasti ja tunnollisesti eikä ilmaise kenellekään mitään tuomioistuimen neuvotteluista.

11 artikla

Tuomioistuin järjestää kirjaajalle sijaisen niitä tilanteita varten, joissa kirjaaja on estynyt.

12 artikla

Tuomioistuimen yhteydessä on virkamiehiä ja muuta henkilöstöä, jotta se voi hoitaa tehtävänsä. He ovat presidentin valvonnassa kirjaajan alaisia.

13 artikla

Tuomarit ja kirjaaja ovat velvollisia asumaan sillä paikkakunnalla, missä tuomioistuimen kotipaikka on.

14 artikla

Tuomioistuin hoitaa tehtäviään jatkuvasti. Tuomioistuin vahvistaa tuomioistuimen lomakausien pituuden ottaen aiheellisella tavalla huomioon virkatehtävien asettamat vaatimukset.

15 artikla

Tuomari ei saa osallistua asian käsittelyyn, jos hän on aikaisemmin ollut asiassa asiamiehenä, avustajana tai asianosaisen edustajana taikka jos hänet on kutsuttu antamaan asiassa lausuma jonkin tuomioistuimen tai tutkintalautakunnan jäsenenä tai muussa ominaisuudessa.

Jos tuomari jostakin erityisestä syystä katsoo, että hänen ei tulisi osallistua tuomion antamiseen jossakin asiassa tai jonkin asian tutkimiseen, hänen on ilmoitettava siitä tuomioistuimen presidentille. Jos presidentti jostakin syystä katsoo, että tuomarin ei tulisi olla läsnä tiettyä asiaa käsiteltäessä, hänen on ilmoitettava tästä tuomarille.

Tuomioistuin ratkaisee päätöksellään tätä artiklaa sovellettaessa ilmenevät vaikeudet.

Asianosainen ei voi pyytää tuomioistuimen kokoonpanoa muutettavaksi tuomarin kansa-

laisuuden perusteella tai sen perusteella, että tuomioistuimessa ei ole tuomaria, jolla olisi sama kansalaisuus kuin hänellä.

16 artikla

Tuomioistuimessa käytettävistä kielistä määrätään tuomioistuimen työjärjestyksessä.

III OSA

ASIAN KÄSITTELY

17 artikla

Tuomioistuimessa EFTA-valtioita, EFTAn valvontaviranomaista, yhteisöä ja EY:n komissiota edustaa kutakin tapausta varten määrätty asiamies; asiamies voi käyttää avustajaa tai asianajajaa, jolla on oikeus esiintyä jonkin ETA-sopimuksen sopimuspuolen tuomioistuimessa.

Muiden asianosaisten edustajana täytyy olla asianajaja, jolla on oikeus esiintyä jonkin ETA-sopimuksen sopimuspuolen tuomioistuimessa.

Näillä asiamiehillä, avustajilla ja asianajajilla on tuomioistuimessa esiintyessään tuomioistuimen työjärjestyksessä määrättyin edellytyksin ne oikeudet ja vapaudet, jotka ovat tarpeen, jotta he voivat hoitaa tehtävänsä riippumattomina.

Näiden tuomioistuimessa esiintyvien avustajien ja asianajajien osalta tuomioistuimella on työjärjestyksensä mukaisesti samat toimivaltuudet kuin tuomioistuimilla yleensä.

18 artikla

Tuomioistuinkäsittely jakaantuu kirjalliseen ja suulliseen käsittelyyn.

Kirjallisessa käsittelyssä asianosaisille annetaan tiedoksi hakemukset, kirjelmät, vastineet, huomautukset sekä niihin mahdollisesti annetut vastaukset samoin kuin kaikki kirjallinen todistusaineisto ja muut asiakirjat, joihin vedotaan, taikka jäljennökset niistä.

Kirjaaja toimittaa tiedoksiannot tuomioistuimen työjärjestyksessä määrättyllä tavalla ja siinä määrättyssä määräajassa.

Suullisessa käsittelyssä luetaan esittelijänä toimivan tuomarin kertomus ja tuomioistuin kuulee asiamiehiä, avustajia ja asianajajia sekä mahdollisia todistajia ja asiantuntijoita.

19 artikla

Asia pannaan tuomioistuimessa vireille kir-

jaajalle osoitetulla kirjallisella hakemuksella. Hakemuksessa on oltava hakijan nimi ja asuinpaikka sekä hakemuksen allekirjoittaneen asema, sen nimi, jota vastaan hakemus on tehty, riidan kohde, väitteet sekä yhteenvedo seikoista, joihin hakemus perustuu.

Hakemukseen on, jos se on aiheellista, liitettävä toimenpide, jonka kumoamista pyydetään, tai muut asiakirjat, joilla on merkitystä asiassa. Jos asiakirjoja ei ole liitetty hakemukseen, kirjaaja kehottaa asianosaista, jota asia koskee, toimittamaan asiakirjat kohtuullisessa ajassa; hakemusta ei jätetä tutkimatta, vaikka asiakirjat toimitetaan vasta asian vireillepanoa koskevan määräajan päätyttyä.

20 artikla

Kun asia on tullut vireille tuomioistuimessa, kirjaaja ilmoittaa asiasta EFTA-valtioiden hallituksille, EFTAn valvontaviranomaiselle, yhteisölle ja EY:n komissiolle. EFTA-valtioilla, EFTAn valvontaviranomaisella, yhteisöllä ja EY:n komissiolla on kahden kuukauden kuluessa tästä ilmoituksesta oikeus toimittaa tuomioistuimelle kirjelmia ja kirjallisia huomautuksia.

21 artikla

Tuomioistuin voi vaatia asianosaisia toimitamaan kaikki haluamansa asiakirjat ja antamaan kaikki haluamansa tiedot. Jos asianosainen kieltäytyy, tuomioistuin toteaa tämän.

Tuomioistuin voi vaatia myös niitä EFTA-valtioita, jotka eivät ole asianosaisia, antamaan kaikki tiedot, joita tuomioistuin pitää asian käsittelyn kannalta tarpeellisina.

22 artikla

Tuomioistuin voi milloin tahansa antaa valitsemalleen henkilölle, yhteisölle, viranomaiselle, komitealle tai muulle tehtäväksi asiantuntijalausunnon antamisen.

23 artikla

Todistajia voidaan kuulla tuomioistuimen työjärjestyksen mukaisesti.

24 artikla

Todistajia ja asiantuntijoita voidaan kuulla valallisesti niin, että he vannovat valan tuomioistuimen työjärjestyksessä määrättyä kaavaa noudattaen taikka todistajan tai asiantuntijan

kansallisessa lainsäädännössä säädetyllä tavalla.

25 artikla

Tuomioistuin voi määrätä, että todistajaa tai asiantuntijaa on kuultava hänen asuinpaikkansa tuomioistuimessa.

Määräys lähetetään tuomioistuimen työjärjestyksen määräyksiä noudattaen toimivaltaiselle tuomioistuimelle täytäntöön pantavaksi. Täytäntöönpanon yhteydessä laaditut asiakirjat palautetaan tuomioistuimelle samoja määräyksiä noudattaen.

Tuomioistuin vastaa kustannuksista, jollei se aiheellisissa tapauksissa peri niitä asianosaisilta.

26 artikla

EFTA-valtio käsittelee todistajan niskoittelua sekä todistajan tai asiantuntijan väärää valaa kuin tekoa, joka on tapahtunut jossakin sen riita-asioita käsittelevässä tuomioistuimessa. Jos tuomioistuin tekee asiasta ilmoituksen, asianomaisen EFTA-valtion on saatettava teko toimivaltaisen tuomioistuimensa käsiteltäväksi.

27 artikla

Tuomioistuinkäsittely on julkinen, jollei tuomioistuin painavin perustein viran puolesta tai asianosaisten pyynnöstä päätä toisin.

28 artikla

Käsittelyn aikana tuomioistuin voi kuulla asiantuntijoita, todistajia ja asianosaisia henkilökohtaisesti. Asianosaiset voivat kuitenkin esiintyä tuomioistuimessa vain edustettuina.

29 artikla

Jokaisesta käsittelystä pidetään pöytäkirjaa, jonka puheenjohtaja ja kirjaaja allekirjoittavat.

30 artikla

Presidentti vahvistaa asialuettelon.

31 artikla

Tuomioistuimen neuvottelut ovat salaisia ja jäävät salaisiksi.

32 artikla

Tuomiot perustellaan. Niissä ilmoitetaan asian käsittelyyn osallistuneiden tuomareiden nimet.

33 artikla

Presidentti ja kirjaaja allekirjoittavat tuomiota. Tuomiot luetaan julkisessa istunnossa.

34 artikla

Tuomioistuin päättää kuluista.

35 artikla

Tuomioistuimen presidentti voi yksinkertaisessa menettelyssä, jossa voidaan tarpeellisessa määrin poiketa eräistä tämän sopimuksen määräyksistä ja josta määrätään työjärjestyksessä, ratkaista hakemukset, jotka koskevat täytäntöönpanon lykkäämistä tämän sopimuksen 40 artiklan mukaisesti, tämän sopimuksen 41 artiklassa tarkoitettua päätöstä välitoimista tai täytäntöönpanon lykkäämistä ETA-sopimuksen 110 artiklan neljännen kohdan mukaisesti.

Presidentin ollessa estynyt hänen sijallaan toimii toinen tuomari työjärjestyksen mukaisesti.

Presidentin tai hänen sijaisensa asiassa antama ratkaisu on väliaikainen, eikä se millään tavoin vaikuta tuomioistuimen pääasiassa antamaan päätökseen.

36 artikla

EFTA-valtio, EFTAn valvontaviranomainen, yhteisö ja EY:n komissio voivat olla väliintulijoina tuomioistuimessa vireillä olevissa asioissa.

Tämä oikeus on myös kaikilla muilla, jotka osoittavat, että tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetun asian ratkaisu koskee heidän oikeuttaan; tämä ei kuitenkaan koske EFTA-valtioiden välisiä asioita eikä EFTA-valtioiden ja EFTAn valvontaviranomaisen välisiä asioita.

Väliintulokirjelmässä saadaan esittää vain väitteitä, jotka tukevat jonkun asianosaisen väitteitä.

37 artikla

Jos oikeassa järjestyksessä haastettu vastaaja ei anna kirjallista vastinetta, asiassa annetaan yksipuolinen tuomio. Tuomiota vastaan voidaan esittää väitteitä kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta. Vastaväitteet eivät lykkää yksipuolisen tuomion täytäntöönpanoa, ellei tuomioistuin päättää toisin.

38 artikla

EFTA-valtiot ja muut, luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt voivat työjärjestyksessä määrättyissä tapauksissa ja siinä määrätyn edelly-

tyksin ulkopuolisina esittää väitteitä tuomiota vastaan, jos tuomio on annettu heitä kuulematta ja tuomio loukkaa heidän oikeuksiaan.

39 artikla

Jos tuomio on merkitykseltään tai ulottuvuudeltaan epäselvä, tuomioistuin tulkitsee sitä sellaisen asianosaisen pyynnöstä, joka osoittaa, että asia koskee hänen oikeuttaan, tai EFTAn valvontaviranomaisen pyynnöstä.

40 artikla

Hakemus tuomion ottamiseksi uudelleen tuomioistuimessa käsiteltäväksi voidaan tehdä vain, jos tietoon tulee merkitykseltään ratkaiseva tosiseikka, joka ei ole ollut tuomioistuimen eikä uutta käsittelyä pyytävän asianosaisen tiedossa tuomiota annettaessa.

Uusi käsittely aloitetaan tuomioistuimen päätöksellä, jossa nimenomaisesti todetaan, että on olemassa uusi tosiseikka, jossa katsotaan, että tosiseikka ominaisuuksiltaan edellyttää uutta käsittelyä, ja jossa hakemus tällä perusteella hyväksytään.

Uutta käsittelyä koskevaa hakemusta ei voida tehdä, jos tuomion antamisesta on kulunut kymmenen vuotta.

41 artikla

Tuomioistuimen työjärjestyksessä määrätään erityisistä määräaajoista, joissa otetaan huomioon pitkät etäisyydet.

Määräajan päätyminen ei johda oikeudenmenetyksiin, jos se, jota asia koskee, näyttää, että on ollut ennalta arvaamattomia seikkoja tai ylivoimainen este.

42 artikla

Vanhentumisaika sopimussuhteen ulkopuolista EFTAn valvontaviranomaisen vastuuta koskevissa asioissa on viisi vuotta tapahtumasta, joka on aiheuttanut korvausvelvollisuuden. Vanhentumisaika keskeytyy, jos asia pannaan vireille EFTAn tuomioistuimessa tai jos vahinkoa kärsinyt sitä ennen esittää asiassa vaatimuksen EFTAn valvontaviranomaiselle. Viimeksi mainitussa tapauksessa asia on pantava vireille kahden kuukauden kuluessa toimenpiteen julkaisemisesta tai siitä, kun se on annettu kantajalle tiedoksi, taikka jollei toimenpidettä ole julkaistu tai annettu tiedoksi, kahden kuukauden kuluessa siitä, kun kantaja sai siitä tiedon.

IV OSA

säännön soveltamiseksi ja aiheellisissa tapauksissa sen täydentämiseksi.

YLEISET MÄÄRÄYKSET

43 artikla

Tuomioistuimen työjärjestyksessä ovat tämän perussäännön määräysten lisäksi muut määräykset, jotka ovat tarpeen tämän perus-

44 artikla

EFTA-valtioiden hallitukset voivat tuomioistuimen ehdotuksesta tai sitä kuultuaan yhteisellä sopimuksella muuttaa tätä perussääntöä.

EFTA-valtioiden sopimus valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta

PÖYTÄKIRJA 6

EFTAN VALVONTAVIRANOMAISEN OIKEUSKELPOISUUDESTA, ERIOIKEUKSISTA JA VAPAUKSISTA

I OSA

EFTAN VALVONTAVIRANOMAINEN

1 artikla

EFTAn valvontaviranomainen on oikeushenkilö. Sillä on erityisesti toimivalta tehdä sopimuksia, hankkia ja luovuttaa kiinteää ja irtainta omaisuutta sekä käyttää puhevaltaa oikeudenkäynneissä.

2 artikla

1. Virkatoiminnassaan EFTAn valvontaviranomaisella on vapautus lainkäytöstä ja pakotäytäntöönpanosta, paitsi:

a) jos se on tiettyssä tapauksessa nimenomaisesti luopunut tästä vapautuksesta;

b) kolmannen osapuolen sellaisen vahingonkorvauskanteen osalta, joka perustuu EFTAn valvontaviranomaiselle kuuluvan tai sen lukuun käytetyn ajoneuvon tai muun kulkuneuvon aiheuttamaan onnettomuuteen taikka liikennetikokseen, jossa tällainen kulkuneuvo on ollut osallisena;

c) jos hallintoviranomaisen tai tuomioistuimen päätöksellä pidätetään palkkaa ja palkkiota, eläke-edut mukaan luettuina, joita EFTAn valvontaviranomainen maksaa jäsenelleen tai virkamiehelleen tai muulle palveluksessaan olevalle taikka entiselle jäsenelleen tai virkamiehelleen tai muulle aikaisemmin palveluksessaan olleelle;

d) sellaisen vastavaatimuksen osalta, joka suoraan liittyy EFTAn valvontaviranomaisen vireille panemaan oikeudenkäyntiin.

2. EFTAn valvontaviranomaisen omaisuus on sijaintipaikastaan riippumatta vapaa:

a) kaikesta pakko-otosta, kaikista menettämisseuraamuksista ja kaikesta pakkolunastuksesta;

b) kaikesta takavarikoinnista sekä kaikista hallinnollisista tai oikeudellisista pakkotoimenpiteistä, edellisessä kohdassa tarkoitettuja tapauksia lukuun ottamatta.

3 artikla

EFTAn valvontaviranomaisen arkistot ja kaikki EFTAn valvontaviranomaiselle kuuluvat tai sen hallussa olevat asiakirjat ovat loukkaamattomia sijaintipaikastaan riippumatta.

4 artikla

1. Minkään rahaliikettä koskevan valvonnan tai sääntelyn taikka rahaliikettä koskevien maksuajan pidennysten rajoittamatta:

a) EFTAn valvontaviranomaisella voi olla minkälaisia varoja ja minkälaista valuuttaa tahansa ja se voi pitää tilejä missä valuutassa tahansa;

b) EFTAn valvontaviranomainen voi vapaasti siirtää varojaan tai valuuttaa maasta toiseen tai maan rajojen sisäpuolella sekä vaihtaa mitä tahansa hallussaan olevaa valuuttaa mihin muuhun valuuttaan tahansa.

2. Käyttäessään tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja oikeuksiaan EFTAn valvontaviranomainen ottaa aiheellisella tavalla huomioon kaikki tämän pöytäkirjan osapuolina olevien valtioiden tekemät esitykset ja noudattaa näitä esityksiä siltä osin kuin sen katsotaan

olevan mahdollista EFTAn valvontaviranomaisen etuja vahingoittamatta.

5 artikla

1. EFTAn valvontaviranomainen, sen varat, tulot ja muu omaisuus ovat vapautetut:

a) kaikista välittömistä veroista; EFTAn valvontaviranomainen ei kuitenkaan pyydä vapautusta veroista tai maksuista, jotka ovat tosiasiallisesti maksuja julkisista palveluista;

b) tulleista, tuonti- ja vientikielloista sekä tuonti- ja vientirajoituksista EFTAn valvontaviranomaisen virkakäyttöönensä maahan tuominen tai maasta viemien tavaroiden osalta. Tällä vapautuksella maahan tuotuja tavaroita ei saa myydä sen valtion alueella, johon ne on tuotu, muuten kuin tämän valtion hallituksen kanssa sovituin edellytyksin;

c) tulleista, tuonti- ja vientikielloista sekä tuonti- ja vientirajoituksista EFTAn valvontaviranomaisen julkaisujen osalta.

2. Kun EFTAn valvontaviranomainen suorittaa arvoltaan huomattavia, virkatoiminnassaan tarpeellisia hankintoja tai käyttää tällaisia palveluja ja tällaisten hankintojen tai palvelujen hintaan sisältyy veroja tai maksuja, se tämän pöytäkirjan osapuolena oleva valtio, joka on kantanut verot tai maksut, toteuttaa, jos verot tai maksut ovat erotettavissa, aiheelliset toimenpiteet näistä veroista tai maksuista vapauttamiseksi tai niiden suorittamiseksi takaisin.

6 artikla

1. EFTAn valvontaviranomainen nauttii virallisissa viestintäyhteiksissään kunkin tämän pöytäkirjan osapuolena olevan valtion alueella ainakin yhtä edullista kohtelua kuin kyseinen valtio myöntää vastaaville kansainvälisille toimielimille posti- ja televiestintäyhteyksiä koskevien etuoikeuksien, maksujen ja verojen sekä lehdistölle ja radiolle tarkoitettuja tietoja koskevien maksujen osalta.

2. EFTAn valvontaviranomaisen virallista kirjeenvaihtoa ja muita virallisia tiedonantoja ei saa sensuroida.

3. EFTAn valvontaviranomaisella on oikeus käyttää salakirjoitusta sekä lähettää ja vastaanottaa kirjeenvaihtonsa kuriirin välityksellä tai sinetöidyissä säkeissä, joilla on samat vapaudet ja erioikeudet kuin diplomaattikuriireilla ja kuriirisäkeillä.

II OSA

EFTAN VALVONTAVIRANOMAISEN JÄSENET JA VIRKAMIEHET SEKÄ MUUT EFTAN VALVONTAVIRANOMAISEN PALVELUKSESSA OLEVAT

7 artikla

1. EFTAn valvontaviranomaisen jäsenillä ja virkamiehillä sekä muilla EFTAn valvontaviranomaisen palveluksessa olevilla on seuraavat erioikeudet ja vapaudet:

a) EFTAn valvontaviranomaisen palveluksesta lähdettyäänkin vapautus lainkäytöstä tehtäväänsä suorittaessaan tekemiensä toimien osalta, kirjalliset esitykset ja suulliset lausumat mukaan luettuina. Tätä vapautusta ei kuitenkaan ole tapauksessa, jossa EFTAn valvontaviranomaisen jäsen tai virkamies tai muu EFTAn valvontaviranomaisen palveluksessa oleva on tehnyt liikennerikoksen, eikä tapauksessa, jossa tällaiselle henkilölle kuuluva tai tällaisen henkilön kuljettama ajoneuvo tai muu kulkuneuvo on aiheuttanut vahinkoa;

b) kaikkien heidän virallisten asiapapereidensa ja asiakirjojensa loukkaamattomuus;

c) vapautus kaikesta kansallisesta palvelusvelvollisuudesta, asevelvollisuus mukaan luettuina;

d) yhdessä samaan talouteen kuuluvien perheenjäsentensä kanssa vapautus kaikista maahanmuuttoa rajoittavista toimenpiteistä ja ulkomaalaisten rekisteröintiä koskevista muodollisuuksista;

e) yhdessä samaan talouteen kuuluvien perheenjäsentensä kanssa samat kotiinpaluuhelpotukset kansainvälisessä kriisissä kuin kansainvälisten järjestöjen henkilöstöllä yleensä;

f) sama kohtelu valuutta- ja valuutanvaihtosäätelyssä kuin kansainvälisten järjestöjen henkilöstöllä yleensä;

g) vapautus kaikesta kansallisesta tuloverotuksesta EFTAn valvontaviranomaisen maksamien palkkojen ja palkkioiden osalta, EFTAn valvontaviranomaisen maksamia eläkkeitä ja muita samankaltaisia etuuksia lukuun ottamatta. Tämän pöytäkirjan osapuolena olevat valtiot varaavat oikeuden ottaa nämä palkat ja palkkaedut huomioon arvioidessaan muualta saaduista tuloista maksettavan veron määrää.

2. EFTAn valvontaviranomainen täsmentää, mihin sen virkamiesten ja muiden sen palveluksessa olevien ryhmiin 1 kohtaa sovelletaan, ja ilmoittaa EFTA-valtioille päätöksestään. Näi-

hin ryhmiin kuuluvien virkamiesten ja muiden EFTAn valvontaviranomaisen palveluksessa olevien nimet ilmoitetaan säännöllisesti EFTA-valtioille.

8 artikla

Edellä 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen erioikeuksien ja vapauksien lisäksi EFTAn valvontaviranomaisen jäsenillä on:

- a) vapautus pidättämisestä ja muusta vapaudenriistosta, jollei jäsentä tavata tekemässä tai yrittämässä rikosta tai juuri tehtyään rikoksen;
- b) diplomaattiedustajilla oleva vapautus siviilioikeudellisesta ja hallinnollisesta lainkäytöstä ja pakkotäytäntöönpanosta, paitsi tapauksessa, jossa jäsenelle kuuluva tai hänen kuljettamansa ajoneuvo tai muu kulkuneuvo on aiheuttanut vahinkoa;
- c) jollei a alakohdasta muuta johdu, täydellinen vapautus rikosoikeudellisesta lainkäytöstä, paitsi tapauksessa, jossa jäsenelle kuuluva tai hänen kuljettamansa ajoneuvo tai muu kulkuneuvo on aiheuttanut vahinkoa;
- d) samat tullihelpotukset jäsenen henkilökohtaisten matkatavaroiden osalta kuin diplomaattiedustajilla.

III OSA

NEUVOA-ANTAVIEN TOIMIELINTEN JÄSENET JA ASIANTUNTIJAT

9 artikla

1. EFTAn valvontaviranomaista sen työssä avustavien toimielinten jäsenillä on suorittaessaan tehtäviään EFTAn valvontaviranomaiselle tai hoitaessaan tehtäviä sen lukuun seuraavat erioikeudet ja vapaudet:

- a) tehtävänsä päätyttyäkin vapautus lainkäytöstä tehtävänsä suorittaessaan tekemiensä toimien osalta, kirjalliset esitykset ja suulliset lausumat mukaan luettuina. Tätä vapautusta ei kuitenkaan ole tapauksessa, jossa avustavan toimielimen jäsen on tehnyt liikennetikoksen, eikä tapauksessa, jossa hänelle kuuluva tai hänen kuljettamansa ajoneuvo tai muu kulkuneuvo on aiheuttanut vahinkoa;
- b) kaikkien heidän virallisten asiapapereidensa ja asiakirjojensa loukkaamattomuus;
- c) vapautus kaikista maahanmuuttoa rajoittavista toimenpiteistä ja ulkomaalaisten rekisteröintiä koskevista muodollisuuksista;
- d) sama kohtelu valuutta- ja valuutanvaiht-

tosääntelyssä kuin vieraiden valtioiden hallitusten edustajilla virallisissa tilapäistehtävissä.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, koskee myös asiantuntijatehtävissä toimivia heidän suorittaessaan tehtäviään EFTAn valvontaviranomaisen lukuun sekä niitä Euroopan yhteisöjen komission ja EY:n jäsenvaltioiden edustajia, jotka osallistuvat 1 kohdassa tarkoitettuun neuvoo-antavien toimielinten työhön.

IV OSA

YLEISET MÄÄRÄYKSET

10 artikla

1. EFTAn valvontaviranomaisella on velvollisuus luopua vapautuksestaan tapauksissa, joissa siihen vetoaminen estäisi oikeuden toteutumista ja joissa siitä voidaan luopua EFTAn valvontaviranomaisen etuja rajoittamatta.

2. Erioikeudet ja vapaudet myönnetään EFTAn valvontaviranomaisen jäsenille ja virkamiehille ja muille EFTAn valvontaviranomaisen palveluksessa oleville EFTAn valvontaviranomaisen etujen nimissä eikä heidän henkilökohtaisten etujensa nimissä. EFTAn valvontaviranomaisella on oikeus ja velvollisuus pidättää EFTAn valvontaviranomaisen jäsenelle tai virkamiehelle taikka muulle EFTAn valvontaviranomaisen palveluksessa olevalle kuuluva vapautus tapauksissa, joissa vapautus sen käsityksen mukaan estäisi oikeuden toteutumista ja joissa vapautus voitaisiin pidättää EFTAn valvontaviranomaisen etuja rajoittamatta.

11 artikla

Tämän pöytäkirjan osapuolena olevalla valtiolla ei ole velvollisuutta myöntää 7 artiklan 1 kohdan c, d ja e alakohdassa tarkoitettuja erioikeuksia ja vapauksia omille kansalaisilleen tai niille, jotka asuvat pysyvästi kyseisessä valtiossa.

12 artikla

Tämän pöytäkirjan määräykset eivät rajoita tämän pöytäkirjan osapuolena olevien valtioiden oikeutta toteuttaa kaikki turvallisuutensa kannalta tarpeelliset varotoimenpiteet.

13 artikla

Jos tämän pöytäkirjan osapuolena oleva valtio katsoo, että tällä pöytäkirjalla myönnettyä erioikeutta tai vapautta on käytetty väärin, tämä valtio ja EFTAn valvontaviranomainen neuvottelevat keskenään todetakseen, onko

väärinkäytös tapahtunut, ja jos väärinkäytös on tapahtunut, varmistaakseen, että väärinkäytös ei toistu. Valtio, joka katsoo, että joku on käyttänyt väärin tällä pöytäkirjalla hänelle myönnettyä erioikeutta tai vapautta, voi vaatia häntä poistumaan sen alueelta.

EFTA-valtioiden sopimus valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta

PÖYTÄKIRJA 7

EFTAN TUOMIOISTUIMEN OIKEUSKELPOISUUDESTA, ERIOIKEUKSISTA JA VAPAUKSISTA

I OSA

EFTAN TUOMIOISTUIN

1 artikla

EFTAn tuomioistuin on oikeushenkilö. Sillä on erityisesti toimivalta tehdä sopimuksia, hankkia ja luovuttaa kiinteää ja irtainta omaisuutta sekä käyttää puhevaltaa oikeudenkäynnissä.

2 artikla

1. Virkatoiminnassaan EFTAn tuomioistuimella on vapautus lainkäytöstä ja pakko-täytäntöönpanosta, paitsi:

a) jos se on tiettyssä tapauksessa nimenomaisesti luopunut tästä vapautuksesta;

b) kolmannen osapuolen sellaisen vahingonkorvauskanteen osalta, joka perustuu EFTAn tuomioistuimelle kuuluvan tai sen lukuun käytetyn ajoneuvon tai muun kulkuneuvon aiheuttamaan onnettomuuteen taikka liikenneriokseen, jossa tällainen kulkuneuvo on ollut osallisena;

c) jos hallintoviranomaisen tai tuomioistuimen päätöksellä pidätetään palkkaa ja palkkiota, eläke-edut mukaan luettuina, joita EFTAn tuomioistuin maksaa tuomarille, kirjaajalle tai virkamiehelle tai muulle palveluksessaan olevalle taikka entiselle tuomarille, kirjaajalle tai virkamiehelle tai muulle aikaisemmin palveluksessaan olleelle;

d) sellaisen vastavaatimuksen osalta, joka suoraan liittyy EFTAn tuomioistuimen vireille panemaan oikeudenkäyntiin.

2. EFTAn tuomioistuimen omaisuus on sijaintipaikastaan riippumatta vapaa:

a) kaikesta pakko-otosta, kaikista menettämisseuraamuksista ja kaikesta pakkolunastuksesta;

b) kaikesta takavarikosta sekä kaikista hal-

linnollisista tai oikeudellisista pakkotoimenpiteistä, edellisessä kohdassa tarkoitettuja tapauksia lukuun ottamatta.

3 artikla

EFTAn tuomioistuimen arkistot ja kaikki EFTAn tuomioistuimelle kuuluvat tai sen hallussa olevat asiakirjat ovat loukkaamattomia sijaintipaikastaan riippumatta.

4 artikla

1. Minkään rahaliikettä koskevan valvonnan tai sääntelyn taikka rahaliikettä koskevien maksuajan pidennysten rajoittamatta:

a) EFTAn tuomioistuimella voi olla minkälaisia varoja ja minkälaista valuuttaa tahansa ja se voi pitää tilejä missä valuutassa tahansa;

b) EFTAn tuomioistuin voi vapaasti siirtää varojaan tai valuuttaa maasta toiseen tai maan rajojen sisäpuolella sekä vaihtaa mitä tahansa hallussaan olevaa valuuttaa mihin muuhun valuuttaan tahansa.

2. Käyttäessään tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja oikeuksiaan EFTAn tuomioistuin ottaa aiheellisella tavalla huomioon kaikki tämän pöytäkirjan osapuolina olevien valtioiden tekemät esitykset ja noudattaa näitä esityksiä siltä osin kuin sen katsotaan olevan mahdollista tuomioistuimen etuja vahingoittamatta.

5 artikla

1. EFTAn tuomioistuin, sen varat, tulot ja muu omaisuus ovat vapautetut:

a) kaikista välittömistä veroista; tuomioistuin ei kuitenkaan pyydä vapautusta veroista tai maksuista, jotka ovat tosiasiallisesti maksuja julkisista palveluista;

b) tulleista, tuonti- ja vientikielloista sekä tuonti- ja vientirajoituksista EFTAn tuomioistuimen virkakäyttöönsä maahan tuomien tai maasta viemien tavaroiden osalta. Tällä vapautuksella maahan tuotuja tavaroita ei saa myydä

sen valtion alueella, johon ne on tuotu, muuten kuin tämän valtion hallituksen kanssa sovituin edellytyksin;

c) tulleista, tuonti- ja vientikielloista sekä tuonti- ja vientirajoituksista EFTAn tuomioistuimen julkaisujen osalta.

2. Kun EFTAn tuomioistuin suorittaa arvoltaan huomattavia, virkatoiminnassaan tarpeellisia hankintoja tai käyttää tällaisia palveluja ja tällaisten hankintojen tai palvelujen hintaan sisältyy veroja tai maksuja, se tämän pöytäkirjan osapuolena oleva valtio, joka on kantanut verot tai maksut, toteuttaa, jos verot tai maksut ovat erotettavissa, aiheelliset toimenpiteet näistä veroista tai maksuista vapauttamiseksi tai niiden suorittamiseksi takaisin.

6 artikla

1. EFTAn tuomioistuin nauttii virallisissa viestintäyhteyksissään kunkin tämän pöytäkirjan osapuolena olevan valtion alueella ainakin yhtä edullista kohtelua kuin kyseinen valtio myöntää vastaaville kansainvälisille toimielimille posti- ja televiestintäyhteyksiä koskevien etuoikeuksien, maksujen ja verojen sekä lehdistölle ja radiolle tarkoitettuja tietoja koskevien maksujen osalta.

2. EFTAn tuomioistuimen virallista kirjeenvaihtoa ja muita virallisia tiedonantoja ei saa sensuroida.

3. EFTAn tuomioistuimella on oikeus käyttää salakirjoitusta sekä lähettää ja vastaanottaa kirjeenvaihtonsa kuriirin välityksellä tai sineteidyyssä säkeissä, joilla on samat vapaudet ja erioikeudet kuin diplomaattikuriireilla ja kuriirisäkeillä.

II OSA

EFTAN TUOMIOISTUIMEN TUOMARIT, KIRJAAJA JA VIRKAMIEHET SEKÄ MUUT TUOMIOISTUIMEN PALVELUKSESSA OLEVAT

7 artikla

1. Tuomareilla on vapautus oikeudenkäynneistä. Tehtävänsä päätyttyä heillä on edelleen vapautus virassaan suorittamiensa toimien osalta, suulliset lausumat ja kirjalliset esitykset mukaan luettuina.

2. EFTAn tuomioistuin voi täysistunnossa pidättää vapautuksen.

3. Jos vapautus on pidätetty ja tuomaria

vastaan pannaan vireille rikosasiaa koskeva oikeudenkäynti, asian voi tutkia vain sellainen EFTA-valtion tuomioistuin, joka on toimivaltainen tuomitsemaan ylimpien kansallisten tuomioistuinten jäseniä.

8 artikla

1. EFTAn tuomioistuimen tuomareilla, kirjajalla ja virkamiehillä sekä muilla tuomioistuimen palveluksessa olevilla on seuraavat erioikeudet ja vapaudet:

a) kaikkien heidän virallisten asiapapereidensa ja asiakirjojensa loukkaamattomuus;

b) vapautus kaikesta kansallisesta palvelusvelvollisuudesta, asevelvollisuus mukaan luettuina;

c) yhdessä samaan talouteen kuuluvien perheenjäsentensä kanssa vapautus kaikista maahanmuuttoa rajoittavista toimenpiteistä ja ulkomaalaisten rekisteröintiä koskevista muodollisuuksista;

d) yhdessä samaan talouteen kuuluvien perheenjäsentensä kanssa samat kotiinpaluuhelpotukset kansainvälisessä kriisissä kuin kansainvälisten järjestöjen henkilöstöllä yleensä;

e) sama kohtelu valuutta- ja valuutanvaihtosääntelyssä kuin kansainvälisten järjestöjen henkilöstöllä yleensä;

f) vapautus kaikesta kansallisesta tuloverotuksesta EFTAn tuomioistuimen maksamien palkkojen ja palkkioiden osalta, tuomioistuimen maksamia eläkkeitä ja muita samankaltaisia etuuksia lukuun ottamatta. Tämän pöytäkirjan osapuolena olevat valtiot varaavat oikeuden ottaa nämä palkat ja palkkaedut huomioon arvioidessaan muualta saaduista tuloista maksettavan veron määrää.

2. Edellä tarkoitettujen erioikeuksien ja vapauksien lisäksi EFTAn tuomioistuimen kirjajalla ja virkamiehillä sekä muilla tuomioistuimen palveluksessa olevilla on tuomioistuimen palveluksesta lähdettyäänkin vapautus lainkäytöstä tehtävänsä suorittaessaan tekemiensä toimien osalta, kirjalliset esitykset ja suulliset lausumat mukaan luettuina. Tätä vapautusta ei kuitenkaan ole tapauksessa, jossa kirjaja tai virkamies tai muu tuomioistuimen palveluksessa oleva on tehnyt liikenneirikoksen, eikä tapauksessa, jossa tällaiselle henkilölle kuuluva tai tällaisen henkilön kuljettama ajoneuvo tai muu kulkuneuvo on aiheuttanut vahinkoa.

3. EFTAn tuomioistuin täsmentää, mihin sen virkamiesten ja muiden sen palveluksessa olevien ryhmiin 1 ja 2 kohtaa sovelletaan, ja

ilmoittaa EFTA-valtioille päätöksestään. Näihin ryhmiin kuuluvien virkamiesten ja muiden tuomioistuimen palveluksessa olevien nimet ilmoitetaan säännöllisesti EFTA-valtioille.

9 artikla

Edellä 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen erioikeuksien ja vapauksien lisäksi tuomareilla on:

a) diplomaattiedustajilla oleva vapautus siivioikeudellisesta ja hallinnollisesta lainkäytöstä ja pakkotäytöntöönpanosta, paitsi tapauksessa, jossa tuomarille kuuluva tai hänen kuljettamansa ajoneuvo tai muu kulkuneuvo on aiheuttanut vahinkoa;

b) samat tullihelpotukset tuomarin henkilökohtaisten matkatavaroiden osalta kuin diplomaattiedustajilla.

III OSA

YLEISET MÄÄRÄYKSET

10 artikla

1. EFTAn tuomioistuimella on velvollisuus luopua vapautuksestaan tapauksissa, joissa siihen vetoaminen estäisi oikeuden toteutumista ja joissa siitä voidaan luopua tuomioistuimen etuja rajoittamatta.

2. Erioikeudet ja vapaudet myönnetään EFTAn tuomioistuimen kirjaajalle ja virkamiehille ja muille tuomioistuimen palveluksessa oleville tuomioistuimen etujen nimissä eikä heidän henkilökohtaisten etujensa nimissä.

EFTAn tuomioistuimella on oikeus ja velvollisuus pidättää kirjaajalle tai virkamiehelle taikka muulle tuomioistuimen palveluksessa olevalle kuuluva vapautus tapauksissa, joissa vapautus sen käsityksen mukaan estäisi oikeuden toteutumista ja joissa vapautus voitaisiin pidättää tuomioistuimen etuja rajoittamatta.

11 artikla

Tämän pöytäkirjan osapuolena olevalla valtiolla ei ole velvollisuutta myöntää 8 artiklan 1 kohdan c, d ja e alakohdassa tarkoitettuja erioikeuksia ja vapauksia omille kansalaisilleen tai niille, jotka asuvat pysyvästi kyseisessä valtiossa.

12 artikla

Tämän pöytäkirjan määräykset eivät rajoita tämän pöytäkirjan osapuolena olevien valtioiden oikeutta toteuttaa kaikki turvallisuutensa kannalta tarpeelliset varotoimenpiteet.

13 artikla

Jos tämän pöytäkirjan osapuolena oleva valtio katsoo, että tällä pöytäkirjalla myönnettyä erioikeutta tai vapautta on käytetty väärin, tämä valtio ja EFTAn tuomioistuin neuvottelevat keskenään todetakseen, onko väärinkäytös tapahtunut, ja jos väärinkäytös on tapahtunut, varmistaakseen, että väärinkäytös ei toistu. Valtio, joka katsoo, että joku on käyttänyt väärin tällä pöytäkirjalla hänelle myönnettyä erioikeutta tai vapautta, voi vaatia häntä poistumaan sen alueelta.

**SOPIMUS
EFTA-VALTIOIDEN PYSYVÄSTÄ KOMITEASTA**

ISLANNIN TASAVALTA, ITÄVALLAN TASAVALTA, LIECHTENSTEININ RUHTINASKUNTA, NORJAN KUNINGASKUNTA, RUOTSIN KUNINGASKUNTA, SUOMEN TASAVALTA JA SVEITSIN VALALIITTO, jotka

OTTAVAT HUOMIOON ETA-sopimuksen,

PALAUTTAVAT MIELEEN tavoitteen perustaa dynaaminen ja yhdenmukainen Euroopan talousalue,

PYRKIVÄT helpottamaan ETA:n neuvoston ja ETA:n sekakomitean päätösten valmistelua,

OTTAVAT HUOMIOON, että Euroopan talousalueen tarkoituksia varten tehtävät, jotka liittyvät päätöksentekoon, hallintoon ja hallinnointiin sekä neuvotteluihin, on suoritettava EFTA-valtioiden keskuudessa,

PALAUTTAVAT MIELEEN Euroopan vapaakauppaliiton perustamista koskevan konvention, ja

KATSOVAT, että mikään tässä sopimuksessa ei rajoita valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyssä EFTA-valtioiden sopimuksessa tarkoitettua valvontaviranomaisen toimivaltaa,

OVAT PÄÄTTÄNEET tehdä seuraavan sopimuksen:

1 artikla

1. EFTA-valtioiden pysyvä komitea, jäljempänä pysyvä komitea, suorittaa ETA-sopimuksen ja tämän sopimuksen mukaisesti EFTA-valtioiden keskuudessa tehtävät, jotka liittyvät päätöksentekoon, hallintoon ja hallinnointiin sekä neuvotteluihin.

2. Tätä sopimusta sovellettaessa:

a) 'ETA-sopimuksella' tarkoitetaan ETA-sopimuksen pääosaa, sen pöytäkirjoja sekä sen liitteitä ja niitä säädöksiä, joihin niissä viitataan;

b) 'EFTA-valtiolla' tarkoitetaan sopimuspuolta, joka on Euroopan vapaakauppaliiton jäsen sekä ETA-sopimuksen ja tämän sopimuksen osapuoli.

2 artikla

EFTA-valtiot neuvottelevat pysyvässä komiteassa, kun se on aiheellista, tehdäksään päätökset ETA:n neuvostossa ja ETA:n sekakomiteassa.

3 artikla

1. Pysyvä komitea suorittaa seuraavat tehtävät, sanotun kuitenkin rajoittamatta valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyllä EFTA-valtioiden sopimuksella perustetun EFTAn valvontaviranomaisen toimivaltaa:

a) tekee päätökset, jotka ovat tarpeen ETA-sopimuksen sääntöihin tai ETA-sopimuksen nojalla annettuihin sääntöihin liittyvässä hallinnonnissa erityisesti tämän sopimuksen pöytäkirjassa 1 olevassa 1 artiklassa tarkemmin määrättyllä tavalla, tapauksissa, jotka ETA-sopimuksen pöytäkirjaa 1 sovellettaessa seuraavat niistä säädöksistä, joihin ETA-sopimuksen liitteissä viitataan;

b) tekee päätökset tapauksissa, jotka on saatettu pysyvän komitean käsiteltäväksi valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen pöytäkirjassa 1 olevan 3 artiklan mukaisesti vahvistetussa menettelyssä;

c) vastaanottaa tietoja, jotka EFTA-valtion tai toimivaltaisen viranomaisen on ETA-sääntöjen mukaan annettava pysyvälle komitealle taikka pysyvän komitean lisäksi yhdelle tai useammalle muulle EFTA-valtiolle, sekä jälkimmäisessä tapauksessa toimittaa tiedot EY:n komissiolle;

d) vastaanottaa EY:n komissiolta tietoja, jotka EY:n jäsenvaltion on annettava yhdelle tai useammalle EY:n jäsenvaltiolle, toimitettaviksi edelleen EFTA-valtiolle tai niiden toimivaltaisille viranomaisille;

e) suorittaa tämän sopimuksen pöytäkirjassa 2 määrätty tehtävät ETA-sopimuksen 43 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa;

f) eläinlääkintää koskevissa asioissa vahvistaa tarvittavan menettelyn noudatettavaksi tehtäessä ilmoituksia taudeista samoin kuin tarvit-

tavan menettelyn noudatettavaksi EFTA-valtioiden hallintoviranomaisten välisessä yhteistyössä sekä näiden viranomaisten ja EFTAn valvontaviranomaisen ja/tai pysyvän komitean välisessä yhteistyössä;

g) pidentää sitä määräaika, jona EFTA-valtio voi pitää voimassa suojatoimenpiteen tai poiketa jonkin säädöksen säännöksestä teknisiä määräyksiä, standardeja, testausta ja varmentamista koskevassa ETA-sopimuksen liitteessä II olevassa elintarvikkeita koskevassa XII luvussa ja ympäristönsuojelua koskevassa XVII luvussa tarkoitetuissa tapauksissa;

h) tekee päätökset tapauksissa, joissa EFTA-valtio on saattanut pysyvän komitean käsiteltäväksi suojatoimenpiteitä koskevan EFTAn valvontaviranomaisen päätöksen teknisiä määräyksiä, standardeja, testausta ja varmentamista koskevassa ETA-sopimuksen liitteessä II olevassa elintarvikkeita koskevassa XII luvussa ja lääkkeitä koskevassa XIII luvussa tarkoitetuissa tapauksissa;

i) tekee päätökset tapauksissa, joissa EFTA-valtio on pyytänyt pysyvää komiteaa kumoamaan EFTAn valvontaviranomaisen päätöksen tai muuttamaan sitä työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevassa ETA-sopimuksen liitteessä V tarkoitetuissa tapauksissa;

j) tutkii pääomanliikkeisiin liittyviä asioita ja laatii niistä kertomuksia tapauksissa, joissa EY:n rahapoliittinen komitea niiden säädösten mukaan, joihin ETA-sopimuksen liitteessä XII viitataan, suorittaa tällaisia tehtäviä;

k) ratkaisee EFTA-valtioiden väliset riidat ETA-sopimuksen liitteessä XIII tarkoitetuissa tapauksissa.

2. Jollei EY:n komission kanssa toisin sovi, pysyvä komitea laatii samanaikaisesti EY:n komission kanssa EFTA-valtioita koskevia kertomuksia, arvioita tai vastaavia asiakirjoja tapauksissa, jotka suoraan liittyvät tämän sopimuksen pöytäkirjassa 1 määrättyihin pysyvän komitean tehtäviin ja jotka ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 1 olevaa 5 kohtaa sovellettaessa seuraavat niistä säädöksistä, joihin ETA-sopimuksen liitteissä viitataan. Pysyvä komitea ja EY:n komissio neuvottelevat keskenään ja vaihtavat mielipiteitä laatiessaan kertomuksiin, joista jäljennökset lähetetään ETA:n sekakomitealle.

3. Lisäksi pysyvä komitea suorittaa muut sille ETA-sopimuksen mukaan kuuluvat tehtävät.

4 artikla

1. Pysyvässä komiteassa on kunkin EFTA-valtion edustajat, ja kullakin EFTA-valtiolla on yksi ääni siinä.

2. Pysyvä komitea voi kokoontua ministeritasolla tai korkeiden virkamiesten tasolla. Muun tason kokouksia pidetään 5 artiklan 1 kohdan nojalla perustetuissa alakomiteoissa ja muissa toimielimissä.

5 artikla

1. Pysyvä komitea voi päättää perustaa alakomiteoita ja muita toimielimiä, jotka avustavat sitä sen tehtävien toteuttamisessa.

2. Pysyvä komitea voi EFTAn valvontaviranomaisen ehdotuksesta myös perustaa uusia komiteoita tai nimetä jo olemassa olevia komiteoita avustamaan EFTAn valvontaviranomaisista sille ETA-sopimuksen taikka valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen mukaan kuuluvien tehtävien suorittamisessa.

6 artikla

1. Pysyvä komitea voi täyttäänsä sille 3 artiklan mukaan kuuluvia velvollisuuksia tehdä päätöksiä, jotka sitovat kaikkia EFTA-valtioita, sekä antaa suosituksia EFTA-valtioille.

2. Pysyvän komitean päätökset tehdään ja suositukset annetaan yksimielisellä äänestyksellä, jollei tämän sopimuksen liitteessä toisin määrätä. Päätöstä tai suositusta pidetään yksimielisenä, jollei EFTA-valtio äänestä sitä vastaan. Äänen enemmistöllä tehtävien päätösten ja annettavien suositusten edellytyksenä on, että EFTA-valtioiden enemmistö äänestää niiden puolesta.

3. Pysyvän komitean päätökset julkaistaan ETA-sopimuksen määräyksiä noudattaen.

7 artikla

Pysyvä komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

8 artikla

EFTAn sihteeristö huolehtii pysyvän komitean sihteeristöpalveluista.

9 artikla

Pysyvä komitea voi pyytää neuvoja komitealta, jossa on ETA:n parlamentaarisen sekakomitean jäseninä olevat EFTA-valtioiden kansanedustuslaitosten jäsenet, sekä EFTAn konsultatiiviselta komitealta.

Kumpikin komitea voi lisäksi ilmaista pysy-

välle komitealle kantansa mistä tahansa Euroopan talousalueen toiminnan ja kehittämisen kannalta merkityksellisestä kysymyksestä.

10 artikla

Tämän sopimuksen pöytäkirjat ja liite ovat erottamaton osa tätä sopimusta.

11 artikla

Jos pysyvä komitea päätöksellään hyväksyy tähän sopimukseen tehtävän muutoksen, muutokset toimitetaan EFTA-valtioille hyväksyttäväksi, ja se tulee voimaan, jos kaikki EFTA-valtiot hyväksyvät sen.

Hyväksymiskirjat talletetaan Ruotsin hallituksen huostaan, joka ilmoittaa asiasta muille EFTA-valtioille.

12 artikla

1. EFTA-valtio, joka irtisanoo ETA-sopimuksen, lakkaa irtisanomisen vuoksi olemasta tämän sopimuksen osapuoli päivänä, jona irtisanominen tulee voimaan.

2. EFTA-valtio, joka liittyy Euroopan yhteisöön, lakkaa liittymisen vuoksi olemasta tämän sopimuksen osapuoli päivänä, jona liittyminen tulee voimaan.

3. Sopimuksen osapuoliksi jäävien EFTA-valtioiden hallitukset päättävät yhteisellä sopimuksella tähän sopimukseen tarvittavista muutoksista.

13 artikla

EFTA-valtio, joka liittyy ETA-sopimukseen,

liittyy tähän sopimukseen sellaisin ehdoin ja edellytyksin, joista EFTA-valtiot voivat määrätä yhteisellä sopimuksella. Liittymisasiakirja talletetaan Ruotsin hallituksen huostaan, joka ilmoittaa asiasta muille EFTA-valtioille.

14 artikla

1. Sopimuspuolet ratifioivat tämän sopimuksen, joka on laadittu yhtenä kappaleena ja joka on todistusvoimainen englanninkielisenä, valtiösääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

Ennen tämän sopimuksen voimaantuloa sopimus laaditaan ja saatetaan todistusvoimaiseksi islannin, italian, norjan, ranskan, ruotsin, saksan ja suomen kielellä.

2. Tämä sopimus talletetaan Ruotsin hallituksen huostaan, joka toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen jokaiselle EFTA-valtiolle.

Ratifioimiskirjat talletetaan Ruotsin hallituksen huostaan, joka ilmoittaa asiasta muille EFTA-valtioille.

3. Tämä sopimus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993, jos ETA-sopimus tulee voimaan mainittuna päivänä ja jos kaikki EFTA-valtiot ovat tallettaneet tämän sopimuksen ratifioimiskirjat.

Jollei ETA-sopimus tule voimaan mainittuna päivänä, tämä sopimus tulee voimaan päivänä, jona ETA-sopimus tulee voimaan, tai kun kaikki EFTA-valtiot ovat tallettaneet kaikki tämän sopimuksen ratifioimiskirjat, sen mukaan, kumpi näistä päivistä on myöhempi.

*Sopimus EFTA-valtioiden pysyvistä komiteasta*PÖYTÄKIRJA 1

**PYSYVÄN KOMITEAN NIISTÄ TEHTÄVISTÄ JA SIITÄ TOIMIVALLASTA,
JOTKA ETA-SOPIMUKSEN PÖYTÄKIRJAA 1 SOVELLETTAESSA
SEURAAVAT NIISTÄ SÄÄDÖKSISTÄ, JOIHIN ETA-SOPIMUKSEN
LIITTEISSÄ VIITATAAN**

OTTAEN HUOMIOON ETA-sopimuksen ja erityisesti sen pöytäkirjan 1,

KIINNITTÄEN HUOMIOTA niihin ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 1 olevan 4 kohdan d alakohdan viittauksiin, jotka koskevat EFTAn valvontaviranomaista ja pysyvää komiteaa,

KIINNITTÄEN LISÄKSI HUOMIOTA siihen ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 1 olevan 4 kohdan d alakohdan viittaukseen, joka koskee EFTA-valtioiden keskuudessaan vahvistamia menettelyjä,

KATSOEN, että niiden säädösten oikeaksi soveltamiseksi, joihin ETA-sopimuksen liitteissä viitataan, on tarpeen EFTA-valtioiden keskuudessa vahvistaa ne EY:n komission tehtäviä vastaavat tehtävät, jotka EFTAn valvontaviranomaisen tai pysyvän komitean tulisi ETA-sopimuksen pöytäkirjaa 1 sovellettaessa suorittaa, sekä vahvistaa menettelyt, joita tässä tarkoituksessa sovelletaan EFTA-valtioiden keskuudessa,

1 artikla

1. Jos säädöksessä, johon jossakin ETA-sopimuksen liitteessä viitataan, on säännöksiä menettelystä, jonka mukaan

a) EY:n komissio tekee yhteenvedon saamistaan tiedoista, kokoaa tai muokkaa saamiaan tietoja ja/tai toimittaa saamansa tiedot jäsenvaltioille,

b) EY:n komissio käsittelee luetteloita, kuten luetteloita ilmoitetuista toimielimistä tai todistuksista jne.,

c) EY:n komissio voi saattaa luetteloita yksiköistä ajan tasalle,

d) EY:n komissio eläinlääkintää ja kasvin-suojelua koskevista asioista

— nimeää ainakin yhden vertailulaboratorion kustakin jäsenvaltiosta,

e) teknisiä määräyksiä, standardeja, testaus- ja varmentamista koskevista asioista

— EY:n komissiolle annetaan standardointiin liittyviä tehtäviä, kuten toimeksiantojen antaminen Euroopan standardointijärjestöille sekä yhdenmukaisia standardeja koskevien menettelyjen aloittaminen tapauksissa, joissa standardit eivät ole olennaisten turvallisuusvaatimusten mukaisia,

— EY:n komissio käsittelee vaatimustenmukaisuuden arvioimista,

f) EY:n komissio energiaa koskevista asioista

— neuvottelee jäsenvaltioiden kanssa vuosineljänneksittäin,

g) EY:n komissio työntekijöiden vapaata liikkuvuutta, tutkintotodistusten vastavuoroista tunnustamista ja ammatillista koulutusta koskevista asioista

— kannustaa tai yhteensovittaa jäsenvaltioiden toimintaa, toimii yhteistyössä tai toteuttaa muita yhteisiä toimia jäsenvaltioiden kanssa taikka voi menetellä näin,

h) EY:n komissio ammatillista koulutusta koskevista asioista

— laatii koulutustasorakenteen,

— määrittää, miten tietoja kootaan ja mikälaisin aikavälein tietoja on toimitettava, sekä vahvistaa yhtenäiset perusteet jäsenvaltioiden työmarkkinoiden tilan arvioimiseksi,

— pyynnöstä antaa jäsenvaltioiden yhteensovittamistoimielimille tarvittavaa apua ja tarvittavia neuvoja,

i) EY:n komissio ympäristöä koskevista asioista

— perustaa rekisterin, jossa on tietoja ta-
pahtuneista onnettomuuksista, ja huolehtii siitä, että se on jäsenvaltioiden käytettävissä,

— toteuttaa tietojenvaihtojärjestelmän,

— käsittelee ja valvoo eräiden erityistavoitteiden ja -vaatimusten noudattamista jäsenvaltioissa,

j) EY:n komissio yhtiöoikeutta koskevilla asioissa

— ilmoittaa jäsenvaltiolle, että sen on muutettava lainsäädäntöään noudattaakseen vähimmäispääomaa osakeyhtiöiden osalta,

EFTA-valtioiden keskuudessa nämä ja näihin rinnastettavat tehtävät suorittaa pysyvä komitea noudattaen menettelyä, josta säädöksessä säädetään.

2. Jos EY:n komissiolle annetaan muita näihin rinnastettavia tehtäviä, myös pysyvä komitea suorittaa vastaavat tehtävät.

Sopimus EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta

PÖYTÄKIRJA 2

EFTA-VALTIOIDEN SISÄISESTÄ MENETTELYSTÄ SOVELLETTAESSA TOIMENPITEITÄ ETA-SOPIMUKSEN 43 ARTIKLAN NOJALLA

1 artikla

1. EFTA-valtion, joka aikoo toteuttaa toimenpiteitä ETA-sopimuksen 43 artiklan nojalla, on hyvissä ajoin ilmoitettava siitä pysyvälle komitealle.

2. Salaisissa tai kiireellisissä tapauksissa ilmoitus pysyvälle komitealle ja muille EFTA-valtioille tehdään kuitenkin viimeistään toimenpiteiden voimaantulopäivänä.

2 artikla

Pysyvä komitea tutkii tilanteen ja antaa lausunnon toimenpiteiden toteuttamisesta. Se seuraa tilannetta ja voi milloin tahansa äänen enemmistöllä antaa suosituksia toteutettujen toimenpiteiden mahdollisesta muuttamisesta, lykkäämisestä tai kumoamisesta taikka muista toimenpiteistä auttaakseen EFTA-valtiota selviytymään vaikeuksistaan.

*Sopimus EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta*LIITE,

JOSTA MÄÄRÄTÄÄN 6 ARTIKLAN 2 KOHDASSA

Pysyvä komitea tekee päätökset ja antaa suositukset äänten enemmistöllä jäljempänä luetelluissa tapauksissa, jotka seuraavat niistä säädöksistä, joihin ETA-sopimuksen liitteissä viitataan:

a) tämän sopimuksen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla, kun asia koskee päätöksiä tapauksissa, jotka on saatettu pysyvän komitean käsiteltäväksi valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen pöytäkirjassa 1 olevan 3 artiklan mukaisesti vahvistetussa menettelyssä, tapauksissa, joista määrätään tarkemmin lisäyksessä;

b) tämän sopimuksen 3 artiklan 1 kohdan e alakohdan nojalla, kun asia koskee pöytäkirjassa 2 tarkoitettua menettelyä;

c) tämän sopimuksen 3 artiklan 1 kohdan f alakohdan nojalla, kun ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun mukaisesti vahvistetaan tarvittava menettely noudatettavaksi tehtäessä ilmoituksia taudeista samoin kuin noudatettavaksi EFTA-valtioiden hallintoviranomaisten välisessä yhteistyössä sekä EFTA-valtioiden hallintoviranomaisten ja EFTAn valvontaviranomaisen ja/tai pysyvän komitean välisessä yhteistyössä;

d) kun annetaan lupa poiketa eräistä vaatimuksista, jotka koskevat tiettyjä tuotteita, niin kuin ETA-sopimuksen liitteessä I olevassa I luvussa tarkemmin määrätään;

e) tämän sopimuksen pöytäkirjassa 1 olevan 1 artiklan 1 kohdan d alakohdan nojalla, kun nimetään vertailulaboratorioita EFTA-valtioista;

f) tämän sopimuksen 3 artiklan 1 kohdan g alakohdan nojalla, kun pidennetään määräaika, jona EFTA-valtio voi pitää voimassa suojaustoimenpiteen tai poiketa jonkin säädöksen säännöksestä;

g) tämän sopimuksen 3 artiklan 1 kohdan h alakohdan nojalla, kun tehdään päätöksiä tapauksissa, jotka koskevat EFTA-valtion pysyvän komitean käsiteltäväksi saattamia suojaustoimenpiteitä;

h) tämän sopimuksen 3 artiklan 1 kohdan i alakohdan nojalla, kun tehdään päätöksiä tapauksissa, joissa EFTA-valtio on pyytänyt pysyvää komiteaa kumoamaan EFTAn valvontaviranomaisen päätöksen tai muuttamaan sitä;

i) tämän sopimuksen 3 artiklan 1 kohdan k alakohdan nojalla, kun ratkaistaan riitoja niin kuin ETA-sopimuksen liitteessä XIII tarkemmin määrätään.

*Sopimus EFTA-valtioiden pysyvistä komiteasta*LISÄYS,

JOSTA MÄÄRÄTÄÄN TÄMÄN SOPIMUKSEN LIITTEESSÄ

Pysyvä komitea tekee tämän sopimuksen liitteessä olevassa a alakohdassa tarkoitetut päätökset äänten enemmistöllä, kun asia koskee tapauksia, jotka on saatettu pysyvän komitean käsiteltäväksi valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen pöytäkirjassa 1 olevan 3 artiklan mukaisesti vahvistetussa menettelyssä, seuraavissa tapauksissa:

a) eläinlääkintää ja kasvinsuojelua koskevissa asioissa:

- i) kun päätetään, onko EFTA-valtion toteuttama varotoimenpide tai suojatoimenpide ollut perusteltu;
- ii) kun, ennen kuin EFTA-valtio myöntää poikkeuksen tai poikkeaa jonkin säädöksen säännöksestä, sovitaan siitä, että kyseinen valtio saa menetellä näin, tai annetaan kyseiselle valtiolle lupa menetellä näin;
- iii) kun annetaan hyväksyminen tai vastaava taikka suunnitelmaa, toimintaohjelmaa, häätätapauksessa annettavaa rokotusta tai erit-

täin tartuntavaarallista aluetta jne. koskeva suositus;

b) kun eläinlääkintää koskevissa asioissa toteutetaan aiheellisia toimenpiteitä riitatapauksissa;

c) kun teknisiä määräyksiä, standardeja, testausta ja varmentamista koskevissa asioissa päätetään, koskeeko vaatimustenmukaisuus-olettama kansallisia teknisiä eritelmiä turvallisuusvaatimusten osalta;

d) kun elintarvikkeita koskevissa asioissa päätetään, täytyvätkö tietyt edellytykset;

e) kun vaarallisia aineita koskevissa asioissa:

- i) päätetään lisätiedoista tai muutoksista tutkimusohjelmiin, jotka koskevat ihmisten ja ympäristön suojelua;
- ii) päätetään, voidaanko EFTA-valtion toimia jatkaa tai toistaa ja, myönteisessä tapauksessa, minkälaisin edellytyksin;
- iii) toteutetaan aiheellisia toimenpiteitä, jotka koskevat hyvän laboratoriotavan noudattamista.

1992 vp — HE 95

Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvien sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä

NIDE III

Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen pöytäkirjat 2—14, 42, 46 ja 47

Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen pöytäkirjat 2—14, 42, 46 ja 47

Sivu

Pöytäkirja 2	tuotteista, jotka 8 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisesti jätetään tämän sopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle	3
Pöytäkirja 3	sopimuksen 8 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetuista tuotteista	4
Pöytäkirja 4	alkuperäsäännöistä	17
Pöytäkirja 5	fiskaalisista tulleista (Sveitsi/Liechtenstein)	119
Pöytäkirja 6	Sveitsin ja Liechtensteinin velvoitevarastoinnista	121
Pöytäkirja 7	määrällisistä rajoituksista, jotka Islanti saa pitää voimassa	121
Pöytäkirja 8	valtion monopoleista	121
Pöytäkirja 9	kalan ja muiden meren tuotteiden kaupasta	122
Pöytäkirja 10	tavaroiden kuljetuksia koskevien tarkastusten ja muodollisuuksien yksinkertaistamisesta	129
Pöytäkirja 11	keskinäisestä avunannosta tulliasioissa	133
Pöytäkirja 12	kolmansien maiden kanssa tehtävistä sopimuksista, jotka koskevat vaatimustenmukaisuuden arviointia	137
Pöytäkirja 13	polkumyynnin vastaisten toimenpiteiden ja tasoitustoimenpiteiden soveltamatta jättämisestä	137
Pöytäkirja 14	hiili- ja terästuotteiden kaupasta	138
Pöytäkirja 42	tiettyjä maataloustuotteita koskevista kahdenvälisistä järjestelyistä	139
Pöytäkirja 46	yhteistyön kehittämisestä kalatalouden alalla	139
Pöytäkirja 47	viiniä koskevien kaupan teknisten esteiden poistamisesta	140

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 2TUOTTEISTA, JOTKA 8 ARTIKLAN 3 KOHDAN a ALAKOHDAN MUKAISESTI
JÄTETÄÄN TÄMÄN SOPIMUKSEN SOVELTAMISALAN ULKOPUOLELLE

Seuraavat harmonoidun järjestelmän (HS) 25—97 ryhmän tuotteet jätetään tämän sopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle:

HS -nimike	Tuotteen kuvaus
3501	Kaseiini, kaseinaatit ja muut kaseiinijohdannaiset; kaseiiniliimat
3502	Albumiinit, albuminaatit ja muut albumiinijohdannaiset:
10	— Muna-albumiini:
10:stä	— — Muu kuin elintarvikkeeksi kelpaamaton tai kelpaamattomaksi tehtävä
90	— Muut:
90:stä	— — Maitoalbumiini (laktalbumiini), muu kuin elintarvikkeeksi kelpaamaton tai kelpaamattomaksi tehtävä
3505	Dekstriini ja muu modifioitu tärkkelys (esim. esihyytelöity tai esteröity tärkkelys); tärkkelykseen, dekstriiniin tai muuhun modifioituun tärkkelykseen perustuvat liimat ja liisterit
10	— Dekstriini ja muu modifioitu tärkkelys:
10:stä	— — Esteröity tai eetteröity tärkkelys

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 3SOPIMUKSEN 8 ARTIKLAN 3 KOHDAN b ALAKOHDASSA
TARJOITETUISTA TUOTTEISTA

I LUKU

YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 artikla

ETA-määräysten soveltaminen

Jollei tämän pöytäkirjan määräyksistä muuta johdu ja jollei sopimuksessa toisin määrätä, sopimuksen määräyksiä sovelletaan tämän pöytäkirjan taulukossa I ja II lueteltuihin tavaroihin.

II LUKU

HINNANTASAU SJÄRJESTELYT

2 artikla

Yleinen hinnantasauksen periaate

1. Jotta otettaisiin huomioon tämän pöytäkirjan taulukossa I eriteltyjen tavaroiden valmistuksessa käytettävien maatalousraaka-aineiden kustannuserot, sopimuksella ei estetä soveltamasta hinnantasautoimenpiteitä näihin tuotteisiin, toisin sanoen kantamasta muuttuvia maksuja tuonnissa ja maksamasta vientitukea viennissä.

2. Jos sopimuspuoli soveltaa sisäisiä toimenpiteitä, joilla alennetaan jalostusteollisuuden raaka-ainekustannuksia, nämä toimenpiteet on otettava huomioon hinnantasausmaksuja laskettaessa.

3 artikla

Uusi laskentajärjestelmä

1. Jollei jäljempänä 4—9 artiklassa määrättyistä edellytyksistä ja erityisistä määräyksistä muuta johdu, hinnantasaus lasketaan tavaran valmistuksessa käytettyjen raaka-ainemäärien

ja yhteisesti vahvistettujen vertailuhintojen perusteella.

2. Jollei tämän pöytäkirjan lisäyksessä 1 olevassa 1 artiklassa toisin määrätä, sopimuspuolet eivät saa kantaa tulleja tai muita kiinteitä maksuja sellaisista tuontitavaroista, joihin sovelletaan 1 kohdassa tarkoitettua järjestelmää.

3. Lisäyksessä 2 vahvistetaan luettelo raaka-aineista, joihin sopimuspuolet saavat soveltaa hinnantasausa. Menettely luettelon muuttamiseksi vahvistetaan lisäyksessä 3.

4 artikla

Ilmoitus raaka-aineista

1. Kun maahantuovan valtion viranomaiselle esitetään tuonnin yhteydessä ilmoitus tuotteen valmistuksessa käytetyistä raaka-aineista, näiden viranomaisten on laskettava muuttuva maksu tulliselvitettäväksi esitetyn tavaran nettopainon ja ilmoituksessa esitettyjen raaka-ainemäärien perusteella, jollei heillä ole perusteltua aihetta epäillä ilmoituksen tietojen oikeellisuutta.

2. Käytettäviä ilmoituksia ja niiden toimitamista koskevat määräykset vahvistetaan lisäyksessä 4.

5 artikla

Ilmoitusten varmistaminen

1. Sopimuspuolet auttavat toisiaan ilmoitusten oikeellisuuden todentamisessa.

2. Ilmoitusten todentamismenettelyn yksityiskohdat vahvistetaan lisäyksessä 5.

6 artikla

Vertailuhinnat

1. Sopimuspuolet ilmoittavat ETA:n sekakomitealle niiden raaka-aineiden hinnat, joihin

hinnantasaustoimenpiteitä sovelletaan. Ilmoitettavien hintojen on kuvattava todellista hintatasoa sopimuspuolen alueella. Hintojen tulee olla jalostusteollisuuden tavanomaisesti tukku-kaupassa tai valmistusteollisuudelle maksamia hintoja. Jos jalostusteollisuudella tai sen osalla on mahdollisuus hankkia maatalousraaka-ainetta yleistä kotimarkkinahintaa halvempaan hintaan, ilmoitusta on tarkistettava vastaavasti.

2. Ilmoitusten perusteella ETA:n sekakomitea vahvistaa määräjoihin hinnantasausmaksujen laskemisessa käytettävät vertailuhinnat.

3. Käytettävien vertailuhintojen yksityiskohdat, ilmoitusjärjestelmä ja vertailuhintojen vahvistamismenettely vahvistetaan lisäyksessä 6.

7 artikla

Kertoimet

1. Muunnettaessa kyseessä olevien raaka-aineiden määriä niiden raaka-aineiden määriksi, joille on vahvistettu vertailuhinta, sopimuspuolet käyttävät sovittuja kertoimia.

2. Sovellettavien kertoimien luettelosta määrätään lisäyksessä 7.

8 artikla

Vertailuhintojen välinen ero

Minkään raaka-aineen osalta hinnantasausmaksu ei saa olla suurempi kuin sen kotimaisen vertailuhinnan ja minkään sopimuspuolen alhaisimman vertailuhinnan välinen ero.

9 artikla

Hinnantasausmaksujen rajoitus

Sopimuspuoli ei saa kantaa toiselta sopimuspuolelta tuotavasta tavarasta muuttuvia hinnantasausmaksuja, jotka ovat suuremmat kuin 1 päivänä tammikuuta 1992 kysymyksessä olevalta sopimuspuolelta saapuvaan kyseiseen tavarahan sovellettava tullin tai kiinteä maksu. Tätä rajoitusta sovelletaan myös, kun tullia tai kiinteää maksua sovellettiin tariffikiintiönä, ei kuitenkaan niissä tapauksissa, joissa kyseiseen tuotteeseen tullin tai kiinteän maksun lisäksi sovellettiin 1 päivänä tammikuuta 1992 hinnantasaustoimenpidettä.

III LUKU

MUUT MÄÄRÄYKSET

10 artikla

Taulukossa II olevien tuotteiden jättäminen II luvun soveltamisalan ulkopuolelle

1. Edellä II luvun määräyksiä ei sovelleta taulukossa II lueteltuihin tuotteisiin. Etenkään sopimuspuolet eivät saa näiden tuotteiden osalta kantaa tuontitulleja tai vaikutukseltaan vastaavia maksuja, mukaan lukien muuttuvat maksut, eivätkä maksaa viennin yhteydessä vientitukea.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden osalta tuontitulleja ja muita kiinteitä maksuja koskevat erityisjärjestelyt vahvistetaan lisäyksessä 1 olevassa 2 artiklassa.

11 artikla

Pöytäkirjan 2 soveltaminen

Sikäli kuin on kyse EFTA-valtion ja yhteisön välisestä sellaisen tuotteen kaupasta, joka sisältyy vapaakauppasopimuksen pöytäkirjan 2 asiaa koskevaan taulukkoon ja rajoittamatta tämän pöytäkirjan lisäyksessä 1 olevan 6 artiklan soveltamista, sovelletaan kulloinkin kyseessä olevan vapaakauppasopimuksen pöytäkirjan 2 ja pöytäkirjan 3 määräyksiä samoin kuin kaikkia muita vapaakauppasopimuksen asiaa koskevia määräyksiä:

— jos tuote on luetteloitu taulukossa I, mutta edellytykset 3—9 artiklassa esitetyn järjestelmän soveltamiselle eivät täyty,

— jos tuote kuuluu HS-nimikkeistön 1—24 ryhmiin, mutta sitä ei ole luetteloitu taulukossa I tai II, taikka

— jos tuote on luetteloitu tämän sopimuksen pöytäkirjassa 2.

12 artikla

Avoimuus

1. Sopimuspuolet antavat ETA:n sekakomitean käytettäväksi mahdollisimman pian ja viimeistään kahden viikon kuluessa niiden voimaantulosta yksityiskohtaiset tiedot kaikista 3—9 artiklassa vahvistetun järjestelmän mukaisista hinnantasaustoimenpiteistä. Sopimuspuoli voi pyytää kyseisenlaisten toimenpiteiden tutkimista ETA:n sekakomiteassa edellä olevien määräysten mukaisesti.

2. Jos sopimuspuoli yksipuolisesti tai sopimuksen perusteella soveltaa tuotteisiin, joita ei ole lueteltu taulukossa I tai tuotteisiin, jotka on lueteltu taulukossa, mutta jotka tulevat kolmansista maista, 3—9 artiklassa esitetyn järjestelmän kaltaista järjestelmää, sen on ilmoitettava siitä ETA:n sekakomitealle.

3. Sopimuspuolten on myös ilmoitettava ETA:n sekakomitealle sisäisistä toimenpiteistään, joilla alennetaan jalostusteollisuuden raaka-aineen hintaa.

4. Sopimuspuolella on oikeus pyytää, että 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuista järjestelmistä ja toimenpiteistä keskustellaan ETA:n sekakomiteassa.

13 artikla

Maakohtaiset järjestelyt

Erityisjärjestelyt Islannin, Itävallan, Norjan

ja Suomen osalta ovat lisäyksessä 1 olevassa 4—6 artiklassa.

14 artikla

Tarkastelut

Sopimuspuolet tarkastelevat uudelleen kahden vuoden välein jalostettujen maataloustuotteiden ulkomaankauppansa kehitystä. Ensimmäinen tarkastelu tapahtuu ennen vuoden 1993 loppua. Sopimuspuolet päättävät näiden tarkastelujen perusteella mahdollisesta pöytäkirjan tuotekatteen laajentamisesta sekä tämän pöytäkirjan lisäyksessä 1 olevissa 1 ja 2 artiklassa tarkoitettujen jäljellä olevien tullien ja muiden maksujen mahdollisesta poistamisesta.

LISÄYS 1

1 artikla

1. Sopimuspuolet saavat muuttuvien hinnantasausmaksujen lisäksi soveltaa enintään 10 %:n tulleja tai muita kiinteitä maksuja seuraaviin tuotteisiin:

2007 Keittämällä valmistetut hillot, hedelmähyytelöt, marmelaatit, hedelmä- ja pähkinäsoseet sekä hedelmä- ja pähkinäpastat, myös lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävät

2. Sopimuspuolet poistavat tullit ja muut kiinteät maksut jäljempänä luetelluilta tuotteilta vaiheittain seuraavan aikataulun mukaisesti:

a) jokainen tulli alennetaan viiteen kuudesosaan perustullista 1 päivänä tammikuuta 1993;

b) viisi seuraavaa yhden kuudesosan suuruista alennusta tehdään 1 päivänä tammikuuta 1994, 1 päivänä tammikuuta 1995, 1 päivänä tammikuuta 1996, 1 päivänä tammikuuta 1997 ja 1 päivänä tammikuuta 1998.

1302 Kasvimehut ja -uutteet; pektiiniaineet, pektinaatit ja pektaatit; agar-agar ja muut kasviaineista saadut kasvilimat ja paksunnosaineet, myös modifioidut:

20	Pektiiniaineet, pektinaatit ja pektaatit:
20:stä	Vähintään 5 % painosta lisättyä sokeria sisältävät
1517	Margariini; syötävät seokset ja valmistetut eläin- tai kasvirasvoista tai -öljyistä tai tämän ryhmän eri rasvojen ja öljyjen jakeista, muut kuin nimikkeen 1516 syötävät rasvat ja öljyt sekä niiden jakeet:
10	— Margariini, ei kuitenkaan nestemäinen margariini:
10:stä	— Enemmän kuin 10 % mutta enintään 15 % painosta maitorasvaa sisältävä
90	Muut:
90:stä	Enemmän kuin 10 % mutta enintään 15 % painosta maitorasvaa sisältävät
2106	Ravintovalmisteet, joita ei ole määritelty tai lueteltu muualla:
2106:sta	— Muut kuin maku- tai väriainetta sisältävät sokerisiirapit:
	— — Enemmän kuin 15 % painosta maitorasvaa sisältävät
	3. Sopimuspuolet alentavat jäljempänä mainitun tuotteen tulleja ja muita kiinteitä maksu-

ja asteittain seuraavan aikataulun mukaisesti:

a) jokainen tulli alennetaan 90 %:iin perustullista 1 päivänä tammikuuta 1993;

b) neljä seuraavaa 10 %:n suuruista alennusta tehdään 1 päivänä tammikuuta 1994, 1 päivänä tammikuuta 1995, 1 päivänä tammikuuta 1996 ja 1 päivänä tammikuuta 1997.

1702

Muut sokerit, myös kemiallisesti puhdas laktoosi, maltoosi, glukoo- si ja fruktoosi, jähmeät; lisättyä maku- tai väriainetta sisältämättömät sokerisiirapit; keinotekoinen hunaja, myös luonnonhunajan kanssa sekoitettuna; sokeriväri:

50 — Kemiallisesti puhdas fruktoosi

2 artikla

1. Sopimuspuolet poistavat tuontitullit ja muut kiinteät maksut jäljempänä luetelluilta tuotteilta vaihteittain seuraavan aikataulun mukaisesti:

a) 1 päivänä tammikuuta 1993 jokainen tulli alennetaan viiteen kuudesosaan perustullista;

b) viisi seuraavaa yhden kuudesosan suuruista alennusta tehdään 1 päivänä tammikuuta 1994, 1 päivänä tammikuuta 1995, 1 päivänä tammikuuta 1996, 1 päivänä tammikuuta 1997 ja 1 päivänä tammikuuta 1998.

1302

Kasvimehut ja -uutteet; pektiiniaineet, pektinaatit ja pektaatit; agar-agar ja muut kasviaineista saadut kasvilimat ja paksunnosaineet, myös muunnetut:

20 — Pektiniaineet, pektinaatit ja pektaatit:

20:stä — — Vähemmän kuin 5 % painosta lisättyä sokeria sisältävät

2. Sopimuspuolet alentavat jäljempänä mainitun tuotteen tuontitulleja ja muita kiinteitä maksuja asteittain seuraavan aikataulun mukaisesti:

a) jokainen tulli alennetaan 90 %:iin perustullista 1 päivänä tammikuuta 1993;

b) neljä seuraavaa 10 %:n suuruista alennusta tehdään 1 päivänä tammikuuta 1994, 1 päivänä tammikuuta 1995, 1 päivänä tammikuuta 1996 ja 1 päivänä tammikuuta 1997.

1702

Muut sokerit, myös kemiallisesti puhdas laktoosi, maltoosi, glukoo- si ja fruktoosi, jähmeät; lisättyä maku- tai väriainetta sisältämättömät sokerisiirapit; keinotekoinen

hunaja, myös luonnonhunajan kanssa sekoitettuna; sokeriväri:

90 — Muut, myös inverttisokeri:
90:stä — — Kemiallisesti puhdas maltoosi

3 artikla

1. Perustullit, joihin 1 ja 2 artiklassa määrättyjä peräkkäisiä alennuksia on sovellettava, ovat kunkin tuotteen osalta sopimuspuolen 1 päivänä tammikuuta 1992 muiden sopimuspuolten alueilta tuleviin tuotteisiin tosiasiallisesti soveltamat tullit. Jos 1 päivän tammikuuta 1992 jälkeen toteutetaan Uruguayn kierroksen monenvälisten kauppaneuvottelujen seurauksena tariffien alennuksia, pidetään tällaisia alennettuja tulleja perustulleina.

2. Alennettuja tulleja sovelletaan pyöristäen ne alaspäin ensimmäiseen desimaaliin siten, että toinen desimaaliluku poistetaan.

4 artikla

1. Suomen osalta pöytäkirjassa olevan 9 artiklan määräyksiä ei sovelleta HS-nimikkeiden 1517 ja 2007 tuotteisiin.

2. Norjan osalta pöytäkirjassa olevan 9 artiklan määräyksiä ei sovelleta HS-nimikkeiden 2007, 2008 ja 2104 tuotteisiin.

5 artikla

1. Islannin osalta pöytäkirjan määräyksiä ei sovelleta seuraaviin tuotteisiin:

2105 Jäätelö, mehujää ja niiden kaltaiset jäädytetyt valmisteet, myös kaakaota sisältävät

2106 Muualla kuulumattomat ravintovalmisteet:

90 — Muut:

90:stä — — Pääasiassa rasvasta ja vedestä koostuvat valmisteet, yli 15 % painosta voita tai muuta maitorasvaa sisältävät

Sopimuspuolet tarkastelevat tätä tilapäistä järjestelyä uudelleen vuoden 1998 loppuun mennessä.

2. Islannin osalta pöytäkirjassa olevassa 9 artiklassa säädettyä rajoitusta tuonnin hinnantasausmaksuista ei sovelleta Islantiin HS-nimikkeisiin 0403, 1517, 1806, 1901, 1902, 1905, 2007, 2103 ja 2104 kuuluvien tuotteiden osalta.

Rajalla kannettavien tuontimaksujen määrät eivät kuitenkaan missään tapauksessa saa ylittää tasoa, jota Islanti vuonna 1991 soveltaa tuontiin jostakin sopimuspuolesta.

6 artikla

1. Itävallan osalta sopimuksessa olevaa 16 artiklaa sovelletaan HS-nimikkeeseen 2208 tuotteisiin viimeistään 1 päivästä tammikuuta 1996 alkaen. Itävallan näihin tuotteisiin soveltamaa lisensointijärjestelmää lievennetään kuitenkin ja lisenssit myönnetään automaattisesti 1 päivästä tammikuuta 1993 alkaen.

Itävalta poistaa rajalla kannettavat tullit asteittain 1 päivän tammikuuta 1993 ja 1 päivän tammikuuta 1996 välisenä aikana alkoholijuomien ja alkoholipitoisuudeltaan vähemmän kuin 80 tilavuusprosenttisen alkoholipitoisen denaturoimattoman etyylialkoholin osalta, jotka kuuluvat HS-nimikkeeseen 2208.

a) Tosiasiallisesti 1 päivänä tammikuuta 1991 sovellettua tullia alennetaan 15 %:lla 1 päivänä tammikuuta 1993;

b) seuraava 15 %:n alennus tehdään 1 päivänä tammikuuta 1994;

c) seuraava 30 %:n alennus tehdään 1 päivänä tammikuuta 1995 ja

d) viimeinen 40 %:n alennus tehdään 1 päivänä tammikuuta 1996.

Alennettuja tullevia sovelletaan pyöristämällä ne ensimmäiseen desimaaliin siten, että toinen desimaaliluku poistetaan.

Sen estämättä, mitä edellä on sanottu, yhteisöstä peräisin olevien tiettyjen maataloustuotteiden kauppajärjestelyssä Euroopan talousyhteisölle annetut tullimyönnytykset huomioon ottaen, Itävalta poistaa 1 päivästä tammikuuta 1993 alkaen tuontitullit seuraavilta tuotteilta:

2208 30:stä Irlantilainen viski
40 Rommi ja tafia

90:stä Irlantilaiset kermaliköörit ja ouzo.

2. HS-nimikkeeseen 2208 kuuluville muille alkoholijuomille määrättyjen tullien ja verojen osalta Itävalta noudattaa sopimuksen 14 artiklan määräyksiä.

3. a) Itävalta soveltaa sopimuksen määräyksiä seuraaviin tuotteisiin viimeistään 1 päivästä tammikuuta 1997 alkaen:

3505 Dekstriini ja muu muunnettu tärkkelys (esim. esihyytelöity tai esteröity tärkkelys); tärkkelykseen, dekstriiniin tai muuhun muunnettuun tärkkelykseen perustuvat liimat ja liisterit:

10 Dekstriini ja muu muunnettu tärkkelys:

10:stä — Muu kuin esteröity tai eeteröity tärkkelys

20 — Liimat

3809 Viimeistelyvalmisteet, valmisteet, jotka nopeuttavat värjäytymistä tai väriaineiden kiinnittymistä, sekä muut tuotteet ja valmisteet (esim. liistausaineet ja peittäusaineet), jollaisia käytetään tekstiili-, paperi-, nahka- tai niiden kaltaisessa teollisuudessa, muualle kuulumattomat:

10 Tärkkelyspitoisiin aineisiin perustuvat

— Muut:

91:stä Jollaisia käytetään tekstiiliteollisuudessa:

— Tärkkelystä tai tärkkelystuotteita sisältävät

92:sta Jollaisia käytetään paperiteollisuudessa:

— Tärkkelystä tai tärkkelystuotteita sisältävät

99:stä — Muut:

— Tärkkelystä tai tärkkelystuotteita sisältävät

3823 Valmistetut sitomisaineet valumuotteja ja -sydämiä varten; kemialliset tuotteet sekä kemian ja siihen liittyvän teollisuuden valmisteet (myös, jos ne ovat luonnontuotteiden seoksia), muualle kuulumattomat; kemian ja siihen liittyvän teollisuuden jätetuotteet, muualle kuulumattomat:

10 — Valmistetut sitomisaineet valumuotteja ja -sydämiä varten:

10:stä — Tärkkelystä tai tärkkelystuotteita sisältävät

90 — Muut:

90:stä — Yhteensä vähintään 30 % painosta sokeria, tärkkelystä, tärkkelystuotteita tai nimikkeiden 0401—0404 tuotteita sisältävät.

b) Niin kauan kuin Itävalta ei sovelta sopimuksen määräystä edellä luetelluista tuotteista, ETY:n ja Itävallan tämän alan kahdenvälistä kauppaa koskevan vapaakauppasopimuksen määräyksiä, pöytäkirjan 3 alkuperäsäännöt ja kaikki muut asiaa koskevat määräykset mukaan lukien, voidaan edelleen soveltaa. Samoilta edellytyksillä Itävallan ja muiden EFTA-valtioiden välisessä edellä lueteltujen tuotteiden kaupassa EFTA-konvention 21 artiklaa ja liitettä B sekä kaikkia muita asiaa koskevia määräyksiä voidaan edelleen soveltaa.

LISÄYS 2

Tämän pöytäkirjan 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu luettelo raaka-aineista, joihin sovelletaan hinnantasausta

LISÄYS 3

Menettely tämän pöytäkirjan 3 artiklan 3 kohdassa ja lisäyksessä 2 tarkoitettuna, niistä raaka-aineista laaditun luettelon muuttamisesta, joihin sovelletaan hinnantasausta

LISÄYS 4

Tämän pöytäkirjan 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua, käytettäviä ilmoituksia ja niiden toimitamista koskevat määräykset

LISÄYS 5

Tämän pöytäkirjan 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua ilmoitusmenettelyn yksityiskohdat

LISÄYS 6

Tämän pöytäkirjan 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua käytettävien vertailuhintojen yksityiskohdat, ilmoitusjärjestelmä ja vertailuhintojen vahvistamismenettely

LISÄYS 7

Tämän pöytäkirjan 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu luettelo kertoimista

TAULUKKO I

HS-nimike N:o	Tavaran kuvaus
0403	Kirnupiimä, viili, jogurtti, kefiiri ja muu käynyt tai hapatettu maito tai kerma, myös tiivistetty tai maustettu tai lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta, hedelmää, pähkinää tai kaakaota sisältävä:
10	— Jogurtti
10:stä	— Maustettu tai lisättyä hedelmää, pähkinää tai kaakaota sisältävä
90	— Muu
90:stä	— — Maustettu tai lisättyä hedelmää, pähkinää tai kaakaota sisältävä
0710	Jäädetyt kasvikset (myös höyryssä tai vedessä keitetyt):
40	— Makea- eli sokerimaissi (<i>Zea mays</i> var. <i>saccharata</i>)
0711*	Kasvikset, väliaikaisesti (esim. rikkidioksidikaasulla tai suolavedessä, rikkihapoke- tai muussa säilöntäliuoksessa) säilöttyinä, mutta siinä tilassa välittömään kulutukseen soveltumattomina.
90	— Muut kasvikset; kasvissekoitukset:
90:stä	— — Makea- eli sokerimaissi (<i>Zea mays</i> var. <i>saccharata</i>)
1302	Kasvimehut ja -uutteet; pektiiniaineet, pektinaatit ja pektaatit; agar-agar ja muut kasviaineista saadut kasvilimat ja paksunnosaineet, myös modifioidut:
20	— Pektiniaineet, pektinaatit ja pektaatit:
20:stä	— — Vähintään 5 % painosta lisättyä sokeria sisältävät
1517	Margariini; syötävät seokset ja valmistet eläin- tai kasvirasvoista tai -öljyistä tai tämän ryhmän eri rasvojen ja öljyjen jakeista, muut kuin nimikkeen 1516 syötävät rasvat ja öljyt sekä niiden jakeet:
10	— Margariini, ei kuitenkaan nestemäinen margariini:
10:stä	— — Yli 10 % mutta enintään 15 % painosta maitorasvaa sisältävä
90	— Muut
90:stä	— — Yli 10 % mutta enintään 15 % painosta maitorasvaa sisältävät
1702	Muut sokerit, myös kemiallisesti puhdas laktoosi, maltoosi, glukoosi ja fruktoosi, jähmeät; lisättyä maku- tai väriainetta sisältämättömät sokerisirapit; keinotekoinen hunaja, myös luonnonhunajan kanssa sekoitettuna; sokeriväri:
50	— Kemiallisesti puhdas fruktoosi
1704	Kaakaota sisältämättömät sokerivalmisteet (myös valkosuklaa)
1806	Suklaa ja muut kaakaota sisältävät ravintovalmisteet

* *Huom.*: HS-nimikkeet 0711, 2001, 2004: Näissä nimikkeissä mainittu makeamaissi ei sisällä makeamaissin ja muiden näiden nimikkeiden tuotteiden sekoituksia.

HS-nimike N:o	Tavaran kuvaus
1901	Mallasuute; muualle kuulumattomat hienoista tai karkeista jauhoista, tärkkelyksestä tai mallasuutteesta tehdyt ravintovalmisteet, joissa ei ole lainkaan kaakaojauhetta tai joissa sitä on alle 50 % painosta; muualle kuulumattomat nimikkeiden 0401—0404 tuotteista tehdyt ravintovalmisteet, joissa ei ole lainkaan kaakaojauhetta tai joissa sitä on alle 10 % painosta
1902	Makaronivalmisteet, kuten spagetti, makaroni, nuudelit, lasagne, gnocchi, ravioli ja cannelloni, myös kypsennetyt tai (lihalla tai muulla aineella) täytetyt tai muulla tavalla valmistetut; couscous, myös valmistettu:
	— Kypsentämättömät makaronivalmisteet, joita ei ole täytetty eikä muullakaan tavalla valmistettu
11	— — Munaa sisältävät
19	— — Muut
20	— Täytetyt makaronivalmisteet, myös kypsennetyt tai muulla tavalla valmistetut:
20:stä	— — Muut kuin tuotteet, joissa on yli 20 % painosta makkaraa, lihaa, muita eläimenosia tai verta tai näiden sekoituksia
30	— Muut makaronivalmisteet
40	— Couscous
1903	Tapioka ja tärkkelyksestä valmistetut tapiokankorvikkeet, hiutaleina, jyvänä, helmisuurimoina, seulomisjääminä tai niiden kaltaisessa muodossa
1904	Viljasta tai viljatuotteista paisuttamalla tai paahtamalla tehdyt ravintovalmisteet (esim. maissihiutaleet); esikypsennetty tai muulla tavalla valmistettu vilja (ei kuitenkaan maissi) jyvänä tai jyväsinä
1905	Ruokaleipä, kakut ja leivokset, keksit ja pikkuleivät sekä muut leipomotuotteet, myös jos niissä on kaakaota; ehtoollisleipä, tyhjät oblaattikapselit, jollaiset soveltuvat farmaseuttiseen käyttöön, sinettiöylätit, riisipaperi ja niiden kaltaiset tuotteet
2001	Etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt kasvikset, hedelmät, pähkinät ja muut syötävät kasvinosat;
90	— Muut:
90:stä	— — Makea- eli sokerimaissi (<i>Zea mays</i> var. <i>saccharata</i>); jamssi, bataatit ja niiden kaltaiset syötävät kasvinosat, vähintään 5 % painosta tärkkelystä sisältävät
2004	Muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt muut kasvikset, jäädytetyt:
10	— Perunat:
10:stä	— — Hienoina tai karkeina jauhoina tai hiutaleina
90	— Muut kasvikset sekä kasvissekoitukset:
90:stä	— — Makea- eli sokerimaissi (<i>Zea mays</i> var. <i>saccharata</i>)
2005	Muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt muut kasvikset, jäädyttämättömät:
20	— Perunat:
20:stä	— — Hienoina tai karkeina jauhoina tai hiutaleina
80	— Makea- eli sokerimaissi (<i>Zea mays</i> var. <i>saccharata</i>)
2007	Keittämällä valmistetut hillot, hedelmähyttelöt, marmelaatit, hedelmä- ja pähkinäsoseet sekä hedelmä- ja pähkinäpastat, myös lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävät
2008	Muulla tavalla valmistetut tai säilötyt hedelmät, pähkinät ja muut syötävät kasvinosat, myös lisättyä sokeria, muuta makeutusainetta tai alkoholia sisältävät, muualle kuulumattomat:

HS-nimike N:o	Tavaran kuvaus
	— Pähkinät, maapähkinät ja muut siemenet, myös näiden sekoitukset
11	— — — Maapähkinät:
11:stä	— — — — Maapähkinävoi
	— Muut, myös muut sekoitukset kuin alanimikkeeseen 2008 19 kuuluvat;
92	— — — Sekoitukset:
92:sta	— — — — Viljaan perustuvat
99	— — — Muut
99:stä	— — — — Maissi, muu kuin makea- eli sokerimaissi (<i>Zea mays</i> var. <i>saccharata</i>)
2101	Kahvi-, tee- ja mateeuutteet, -esanssit ja -tiivisteet sekä näihin tuotteisiin tai kahviin, teehen tai mateehen perustuvat valmisteet; paahdettu sikurijuuri ja muut paahdetut kahvinkorvikkeet sekä niiden uutteen, esanssit ja tiivisteet:
10	— Kahviuutteet, -esanssit ja -tiivisteet sekä näihin tuotteisiin, esansseihin tai tiivisteisiin tai kahviin perustuvat valmisteet:
10:stä	— Painosta vähintään 1,5 % maitorasvaa, vähintään 2,5 % maitoproteiinia, vähintään 5 % sokeria tai vähintään 5 % tärkkelystä sisältävät
20	— Tee- ja mateeuutteet, -esanssit ja -tiivisteet sekä näihin tuotteisiin, esansseihin ja tiivisteisiin tai teehen tai mateehen perustuvat valmisteet:
20:stä	— — — Painosta vähintään 1,5 % maitorasvaa, vähintään 2,5 % maitoproteiinia, vähintään 5 % sokeria tai vähintään 5 % tärkkelystä sisältävät
30	— Paahdettu sikurijuuri ja muut paahdetut kahvinkorvikkeet sekä niiden uutteen, esanssit ja tiivisteet:
30:stä	— — — Muut paahdetut kahvinkorvikkeet kuin paahdettu sikurijuuri sekä muiden paahdettujen kahvinkorvikkeiden kuin paahdetun sikurijuuren uutteen, esanssit ja tiivisteet
2102	Hiiva (elävä eli aktiivinen tai kuollut eli inaktiivinen); muut kuolleet yksisoluiset mikro-organismit (ei kuitenkaan nimikkeen 3002 rokotteet); valmistetut leivinjauheet:
10	— Elävä eli aktiivinen hiiva
10:stä	— — — Muu kuin leivinhiiva, lukuun ottamatta eläinten ruokinnassa käytettävää
20	— Kuollut eli inaktiivinen hiiva; muut kuolleet yksisoluiset mikro-organismit
20:stä	— — — Muut kuin eläinten ruokinnassa käytettävät
30	— Valmistetut leivinjauheet
2103	Kastikkeet ja valmisteet niitä varten; maustamisvalmisteita olevat sekoitukset; sinappijauho ja valmistettu sinappi:
20	— Tomaattiketsuppi ja muut tomaattikastikkeet
30	— Sinappijauho ja valmistettu sinappi:
30:stä	— — — Valmistettu sinappi, vähintään 5 % painosta lisättyä sokeria sisältävä
90	— Muut:
90:stä	— — — Muut kuin nestemäinen ”mango chutney”
2104	Keitot ja liemet sekä valmisteet niitä varten; homogenoidut ravintovalmisteseokset
2105	Jäätelö, mehujää ja niiden kaltaiset jäädytetyt valmisteet, myös kaakota sisältävät
2106	Muualle kuulumattomat ravintovalmisteet:
2106:sta	— Muut kuin maku- tai väriainetta sisältävät sokerisiirapit
2203	Mallasjuomat

HS-nimike N:o	Tavaran kuvaus
2205	Vermutti ja muu tuoreista rypäleistä valmistettu viini, joka on maustettu kasveilla tai aromaattisilla aineilla
2208	Denaturoimaton etyylialkoholi, alkoholipitoisuus alle 80 tilavuusprosenttia; väkevät alkoholi-juomat, liköörit ja muut alkoholipitoiset juomat; alkoholipitoiset valmisteet, jollaisia käytetään juomien valmistukseen:
50	— Gini ja genever
90	— Muut:
90:stä	— — Yli 5 % painosta lisättyä sokeria sisältävät liköörit; vodka ja akvaviitti
2209	Etikka ja etikkahaposta valmistetut etikankorvikkeet
2905	Asykliset alkoholit ja niiden halogeeni-, sulfo-, nitro- ja nitrosojohdannaiset:
43	— — Mannitoli
44	— — D-glusitoli (sorbitoli)
3505	Dekstriini ja muu modifioitu tärkkelys (esim. esihyytelöity tai esteröity tärkkelys); tärkkelykseen, dekstriiniin tai muuhun modifioituun tärkkelykseen perustuvat liimat ja liisterit:
3505:stä	— Muu kuin esteröity tai eetteröity tärkkelys (10:stä)
3809	Viimeistelyvalmisteet, valmisteet, jotka nopeuttavat värjäytymistä tai väriaineiden kiinnittymistä, sekä muut tuotteet ja valmisteet (esim. liistausaineet ja peittäusaineet), jollaisia käytetään tekstiili-, paperi-, nahka- tai niiden kaltaisessa teollisuudessa, muualle kuulumattomat:
10	— Tärkkelyspitoisiin aineisiin perustuvat
3823	Valmistetut sitomisaineet valumuotteja ja -sydämiä varten; kemialliset tuotteet ja kemian ja siihen liittyvät teollisuuden valmisteet (myös jos ne ovat luonnontuotteiden seoksia), muualle kuulumattomat; kemian ja siihen liittyvän teollisuuden jätetuotteet, muualle kuulumattomat:
60	— Sorbitoli, muu kuin alanimikkeeseen 2905 44 kuuluva

TAULUKKO II

HS-nimike N:o	Tavaran kuvaus
0901	Kahvi, myös paahdettu tai kofeiiniton; kahvinkuoret ja -kalvot; kahvinkorvikkeet, joissa on kahvia, sen määrästä riippumatta
0902	Tee
1302	Kasvimehut ja -uutteet; pektiiniaineet, pektinaatit ja pektaatit; agar-agar ja muut kasviaineista saadut kasvilimat ja paksunnosaineet, myös modifioidut: — Kasvimehut ja -uutteet:
12	— — Lakritsista saadut
13	— — Humalasta saadut
20	— Pektiniaineet, pektinaatit ja pektaatit:
20:stä	— — Alle 5 % painosta lisättyä sokeria sisältävät — Kasviaineista saadut kasvilimat ja paksunnosaineet, myös modifioidut:
31	— — Agar-agar
32	— — Johanneksenleipäpuun paloista tai palkojen siemenistä tai guar-siemenistä saadut kasvilimat ja paksunnosaineet, myös modifioidut
39	— — Muut
1404	Muualle kuulumattomat kasvituotteet:
20	— Puuvillalintterit
1516	Eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt sekä niiden jakeet, osittain tai kokonaan hydratut, vaihtoesteröidyt, uudelleen esteröidyt tai elaidinoidut, myös puhdistetut, mutta ei enempää valmistetut:
20	— Kasvirasvat ja -öljyt sekä niiden jakeet:
20:stä	— — Hydrattu risiiniöljy (opaalivaha)
1518	Eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt sekä niiden jakeet, keitetyt, hapetetut, dehydratoidut, rikitetyt, puhalletut, tyhjiössä tai tehottomassa kaasussa kuumentamalla polymeroidut tai muutoin kemiallisesti muunnetut, muut kuin nimikkeen 1516 eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt sekä niiden jakeet; muualle kuulumattomat syötäväksi kelpaamattomat seokset ja valmisteet eläin- tai kasvirasvoista tai -öljyistä tai tämän ryhmän eri rasvojen ja öljyjen jakeista:
1518:sta	— Linoksiini
1519	Teolliset monokarboksyylirasvahapot; puhdistuksessa saadut happamat öljyt; teolliset rasva-alkoholit:
1519:stä	— Muut kuin eläinten ruokinnassa käytettävät
1520	Glyseroli (glyseriini), myös puhdas; glyserolivesi ja -lipeä
1521	Kasvivahat (ei kuitenkaan triglyseridit), mehiläisvaha ja muut hyönteisvahat sekä spermaseetti, myös puhdistetut tai värjättyt
1522	Degras; rasva-aineiden tai eläin- ja kasvivahojen käsittelyssä syntyneet jätteet
1702	Muut sokerit, myös kemiallisesti puhdas laktoosi, maltoosi, glukoosi ja fruktoosi, jähmeät; lisättyä maku- tai väriainetta sisältämättömät sokerisirapit; keinotekoinen hunaja, myös luonnonhunajan kanssa sekoitettuna; sokeriväri:
90	— Muut, myös inverttisokeri
90:stä	— — Kemiallisesti puhdas maltoosi
1803	Kaakaomassa, myös sellainen, josta rasva on poistettu
1804	Kaakaovoi, -rasva ja -öljy

HS-nimike N:o	Tavaran kuvaus
1805	Kaakaojauhe, lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältämätön
2002	Muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt tomaatit:
90	— Muut kuin kokonaiset tai paloitetut
2008	Muulla tavalla valmistetut tai säilötyt hedelmät, pähkinät ja muut syötävät kasvinosat, myös lisättyä sokeria, muuta makeutusainetta tai alkoholia sisältävät, muualle kuulumattomat:
	— Muut, myös muut sekoitukset kuin alanimikkeeseen 2008 19 kuuluvat:
91	— — Palmunsydämet
2101	Kahvi-, tee- ja mateeuutteet, -esanssit ja -tiivisteet sekä näihin tuotteisiin tai kahviin, teehen tai mateehen perustuvat valmistetut; paahdettu sikurijuuri ja muut paahdetut kahvinkorvikkeet sekä niiden uutteen, esanssit ja tiivisteet:
10	— Kahviuutteet, -esanssit ja -tiivisteet sekä näihin tuotteisiin, esansseihin tai tiivisteisiin tai kahviin perustuvat valmistetut:
10:stä	— — Maitorasvaa, maitoproteiinia, sokeria tai tärkkelystä sisältämättömät tai painosta alle 1,5 % maitorasvaa, alle 0,5 % maitoproteiinia, alle 5 % sokeria tai alle 5 % tärkkelystä sisältävät
20	— Tee- ja mateeuutteet, -esanssit ja -tiivisteet sekä näihin tuotteisiin, esansseihin ja tiivisteisiin tai teehen tai mateehen perustuvat valmistetut:
20:stä	— — Maitorasvaa, maitoproteiinia, sokeria tai tärkkelystä sisältämättömät tai painosta alle 1,5 % maitorasvaa, alle 2,5 % maitoproteiinia, alle 5 % sokeria tai alle 5 % tärkkelystä sisältävät
30	— Paahdettu sikurijuuri ja muut paahdetut kahvinkorvikkeet sekä niiden uutteen, esanssit ja tiivisteet:
30:stä	— — Paahdettu sikurijuuri; paahdetun sikurijuuren uutteen, esanssit ja tiivisteet
2103	Kastikkeet ja valmistetut niitä varten; maustamisvalmisteita olevat sekoitukset; sinappijauho ja valmistettu sinappi:
10	— Soijakastike
30	— Sinappijauho ja valmistettu sinappi:
30:stä	— — Sinappijauho; alle 5 % painosta lisättyä sokeria sisältävä valmistettu sinappi
90	— Muut:
90:stä	— — Nestemäinen ”mango chutney”
2201	Vesi, myös luonnon tai keinotekoinen kivennäisvesi ja hiilihapotettu vesi, lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältämätön ja maustamaton; jää ja lumi
2208	Denaturoimaton etyylialkoholi, alkoholipitoisuus alle 80 tilavuusprosenttia; väkevät alkoholi-juomat, liköörit ja muut alkoholipitoiset juomat; alkoholipitoiset valmistetut, jollaisia käytetään juomien valmistukseen:
20	— Alkoholijuomat, rypäleviinistä tai viininvalmistuksen puristusjätteistä tislamalla valmistetut
30	— Viskit
40	— Rommi ja tafia
90	— Muut:
90:stä	— Muut kuin vodka, akvaviitti ja yli 5 % painosta lisättyä sokeria sisältävät liköörit

Sopimus Euroopan talousalueesta

PÖYTÄKIRJA 4
ALKUPERÄSÄÄNNÖISTÄ

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
I OSASTO YLEISET MÄÄRÄYKSET	20	17 artikla	
1 artikla		EUR.1-tavaratodistuksen antamismenettely ..	25
Määritelmät	20	18 artikla	
II OSASTO KÄSITTEEN ”ALKUPERÄ- TUOTTEET” MÄÄRITELMÄ	20	Jälkikäteen annetut EUR.1-tavaratodistukset .	25
2 artikla		19 artikla	
Alkuperäperusteet	20	EUR.1-tavaratodistuksen kaksoiskappaleen antaminen	25
3 artikla		20 artikla	
Kokonaan tuotetut tuotteet	20	EUR.1-tavaratodistusten antaminen aikaisem- min annetun tai laaditun alkuperäselvityksen perusteella	26
4 artikla		21 artikla	
Riittävästi valmistetut tai käsitellyt tuotteet .	21	Kauppalaskuilmoituksen laatimista koskevat edellytykset	26
5 artikla		22 artikla	
Riittämättömät valmistus- tai käsittelytoimet .	21	Valtuutettu viejä	26
6 artikla		23 artikla	
Kelpuuttamisen yksikkö	22	Alkuperäselvityksen voimassaolo	27
7 artikla		24 artikla	
Tarvikkeet, varaosat ja työkalut	22	Alkuperäselvityksen esittäminen	27
8 artikla		25 artikla	
Sarjat	22	Tuonti osalähetyksinä	27
9 artikla		26 artikla	
Neutraalit tekijät	22	Poikkeukset säännönmukaisen alkuperäselvi- tyksen esittämisestä	27
III OSASTO ALUEESEEN LIITTYVÄT VAA- TIMUKSET	22	27 artikla	
10 artikla		Hankkijan ilmoitus	27
Alueperiaate	22	28 artikla	
11 artikla		Todistusasiakirjat	28
Valmistus tai käsittely Euroopan talousalueen ulkopuolella	22	29 artikla	
12 artikla		Alkuperäselvitysten, hankkijan ilmoitusten ja todistusasiakirjojen säilyttäminen	28
Tavaroiden jälleentuonti	23	30 artikla	
13 artikla		Poikkeavuudet ja muotovirheet	29
Suora kuljetus	23	31 artikla	
14 artikla		Ecuina ilmaistut määrät	29
Näyttelyt	23	VI OSASTO HALLINNOLLISTA YHTEIS- TYÖTÄ KOSKEVAT JÄRJESTELYT	29
IV OSASTO TULLINPALAUTUS TAI TUL- LIHELPOTUS	24	32 artikla	
15 artikla		Keskinäinen avunanto	29
Tullinpalautuksen tai tullihelpotuksen kieltä- minen	24	33 artikla	
V OSASTO ALKUPERÄSELVITYS	24	Alkuperäselvitysten todentaminen	29
16 artikla		34 artikla	
Yleiset vaatimukset	24	Hankkijan ilmoitusten todentaminen	30

35 artikla		Lisäys III:	
Riitaisuuksien ratkaiseminen	30	EUR.1-tavaratodistus ja EUR.1-tavaratodistuk-	
36 artikla		sen hakemus	103
Seuraamukset	30	Lisäys IV:	
VII OSASTO CEUTA JA MELILLA	30	Kauppalasku ilmoitus	108
37 artikla		Lisäys V:	
Ceutaan ja Melillaan sovellettavat määräykset	30	Hankkijan ilmoitus	111
38 artikla		Lisäys VI:	
Erityisedellytykset	31	Hankkijan pitkäaikaisilmoitus	114
LISÄYKSET	32	Lisäys VII:	
Lisäys I:		Luettelo 2 artiklassa tarkoitetuista tuotteista,	
Alkuhuomautukset lisäyksessä II olevaan luet-		jotka jätetään väliaikaisesti tämän pöytäkirjan	
teloon	32	soveltamisalan ulkopuolelle sen IV—VI osaston	
Lisäys II:		määräyksiä lukuun ottamatta	117
Luettelo valmistuksesta tai käsittelystä, joka on		Lisäys VIII:	
suoritettava ei-alkuperäaineksille, jotta valmis tuo-		Luettelo 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista	
te saa alkuperäaseman	35	tuotteista, joiden osalta Itävallan tasavallan aluet-	
		ta ei alkuperää määritettäessä sisällytetä Euroo-	
		pan talousalueeseen	118

I OSASTO

YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 artikla

Määritelmät

Tätä pöytäkirjaa sovellettaessa tarkoitetaan:

a) 'valmistuksella' kaikenlaista valmistusta tai käsittelyä, myös kokoamista tai erityistöitä,

b) 'aineksella' kaikkia aineosia, raaka-aineita, komponentteja, osia jne., joita käytetään tuotteen valmistuksessa,

c) 'tuotteella' valmista tuotetta, vaikka se olisikin tarkoitettu käytettäväksi myöhemmin toisessa valmistustilassa,

d) 'tavaroilla' sekä aineksia että tuotteita,

e) 'tullausarvolla' tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen VII artiklan soveltamisesta Genevessä 12 päivänä huhtikuuta 1979 tehdyn sopimuksen mukaista arvoa,

f) 'vapaasti tehtaalla -hinnalla' sille Euroopan talousalueella olevalle valmistajalle, jonka yrityksessä viimeinen valmistus tai käsittely on suoritettu, tai sille Euroopan talousalueella olevalle henkilölle, joka on järjestänyt viimeisen Euroopan talousalueen ulkopuolella suoritettun valmistuksen tai käsittelyn, tuotteesta vapaasti tehtaalla maksettua hintaa, johon sisältyy kaikkien valmistuksessa käytettyjen aineiden arvo ja josta on vähennetty sisäiset verot, jotka palautetaan tai voidaan palauttaa valmista tuotetta vietäessä,

g) 'ainesten arvolla' valmistuksessa käytettyjen ei-alkuperäainesten tullausarvoa maahan-tuontitietokannalla tai, jos sitä ei tiedetä eikä sitä voida todeta, ensimmäistä todettavissa olevaa aineksista Euroopan talousalueella maksettua hintaa,

h) 'alkuperäainesten arvolla' tällaisten aineiden arvoa määriteltynä soveltuvin osin sovelletun g alakohdan mukaisesti,

i) 'ryhmillä' ja 'nimikkeillä' harmonoidun tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmän, jäljempänä tässä pöytäkirjassa 'harmonoidun järjestelmän' tai 'HS':n, muodostavan nimikkeistön ryhmiä ja nimikkeitä (nelinumeroiset koodit),

j) 'tariffoinnilla' viittausta tuotteen tai aineksen tariffoinnista tiettyyn nimikkeeseen,

k) 'lähetyksellä' tuotteita, jotka lähetetään samanaikaisesti yhdeltä viejältä yhdelle vastaanottajalle tai yhdellä kuljetusasiakirjalla

taikka, jos tällaista asiakirjaa ei ole, yhdellä kauppalaskulla viejältä vastaanottajalle.

II OSASTO

KÄSITTEEN 'ALKUPERÄTUOTTEET'
MÄÄRITELMÄ

2 artikla

Alkuperäperusteet

1. Tuotteen katsotaan olevan ETA-alkuperätuote tässä sopimuksessa tarkoitettussa merkityksessä, jos se on kokonaan tuotettu Euroopan talousalueella tai jos sitä on siellä riittävästi valmistettu tai käsitelty. Tätä pöytäkirjaa sovellettaessa sopimuspuolten alueet, mukaan lukien aluevedet, joihin tätä sopimusta sovelletaan, katsotaan yhdeksi alueeksi.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, lisäyksessä VIII mainittujen tuotteiden alkuperää määritettäessä Itävallan tasavallan aluetta ei sisällytetä 1 päivään tammikuuta 1997 asti Euroopan talousalueeseen, ja tällaisten tuotteiden katsotaan olevan ETA-alkuperätuotteita vain, jos ne on tuotettu kokonaan taikka ne on valmistettu tai käsitelty riittävästi muiden sopimuspuolten alueilla.

3. Lisäyksessä VII mainitut tuotteet jätetään väliaikaisesti tämän pöytäkirjan soveltamisalan ulkopuolelle. Näihin tuotteisiin sovelletaan kuitenkin soveltuvin osin IV—VI osaston määräyksiä.

3 artikla

Kokonaan tuotetut tuotteet

1. Seuraavien tuotteiden katsotaan olevan Euroopan talousalueella kokonaan tuotettuja:

a) sen maaperästä tai sen merenpohjasta saadut kivennäistuotteet,

b) siellä korjatut kasvituotteet,

c) siellä syntyneet ja kasvatetut elävät eläimet,

d) siellä kasvatetuista elävistä eläimistä saadut tuotteet,

e) siellä metsästämillä tai kalastamalla saadut tuotteet,

f) sopimuspuolten alusten niiden aluevesien ulkopuolelta pyydystämät merikalastustuotteet ja niiden muut merestä saamat tuotteet,

g) sopimuspuolten tehdasaluksilla ainoas-

taan f alakohdassa tarkoitetuista tuotteista valmistetut tuotteet,

h) siellä kerätyt yksinomaan raaka-aineiksi soveltuvat käytetyt tavarat, myös yksinomaan uudelleen pinnoitettaviksi tai jätekäyttöön soveltuvat käytetyt ulkorengaat,

i) siellä suoritetuista valmistustoimista syntyneet jätteet ja romu,

j) siellä yksinomaan a—i alakohdassa tarkoitetuista tuotteista valmistetut tavarat.

2. Edellä 1 kohdan f ja g alakohdassa ilmaisuilla 'niiden alukset' ja 'sopimuspuolten tehdasalukset' tarkoitetaan ainoastaan aluksia ja tehdasaluksia:

a) jotka on rekisteröity EY:n jäsenvaltiossa tai EFTA-valtiossa;

b) jotka purjehtivat EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion lipun alla;

c) joista ainakin 50 prosenttia on EY:n jäsenvaltioiden tai EFTA-valtioiden kansalaisien tai sellaisen yhtiön omistuksessa, jonka kotipaikka sijaitsee jossakin näistä valtioista ja jonka johtaja tai johtajat, hallituksen tai hallintoneuvoston puheenjohtaja ja näiden elinten jäsenten enemmistö ovat EY:n jäsenvaltioiden tai EFTA-valtioiden kansalaisia ja lisäksi, henkilöyhtiöiden ja sellaisten pääomayhtiöiden osalta, joiden vastuu on rajoitettu, jonka pääomasta ainakin puolet kuuluu näille valtioille taikka näiden valtioiden julkisille laitoksille tai kansalaisille;

d) joiden päällikkö ja päällystö on EY:n jäsenvaltioiden tai EFTA-valtioiden kansalaisia; ja

e) joiden miehistöstä vähintään 75 prosenttia on EY:n jäsenvaltioiden tai EFTA-valtioiden kansalaisia.

4 artikla

Riittävästi valmistetut tai käsitellyt tuotteet

1. Edellä 2 artiklaa sovellettaessa katsotaan tuotteiden, jotka eivät ole Euroopan talousalueella kokonaan tuotettuja, olevan siellä riittävästi valmistettuja tai käsiteltyjä, jos lisäyksessä II olevassa luettelossa määrätyt edellytykset täyttyvät.

Näissä edellytyksissä ilmoitetaan kaikkien tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden osalta valmistus tai käsittely, joka on suoritettava näiden tuotteiden valmistuksessa käytetyille ei-alkuperäaineiksille, ja niitä sovelletaan ainoastaan tällaisiin aineisiin. Siten jos tuotetta, joka on saavuttanut alkuperäase-

man siten, että se täyttää luettelon kyseistä tuotetta koskevat edellytykset, käytetään toisen tuotteen valmistuksessa, siihen ei sovelleta sitä tuotetta koskevia edellytyksiä, jonka valmistuksessa sitä käytetään, eikä sen valmistuksessa mahdollisesti käytettyjä ei-alkuperäaineita oteta huomioon.

2. Sen estämättä, mitä edellä 1 kohdassa määrätään, ja jollei 11 artiklan 4 kohdassa toisin määrätä, ei-alkuperäaineita, joita tiettyä tuotetta koskevien luettelon edellytysten mukaan ei saisi käyttää tämän tuotteen valmistuksessa, saa kuitenkin käyttää, jos:

a) niiden yhteisarvo on enintään 10 prosenttia tuotteen vapaasta tehtaalla -hinnasta,

b) luettelossa annetaan yksi tai useampi prosenttimäärä ei-alkuperäainesten enimmäisarvoksi eikä näitä prosenttimääriä ylitetä tätä kohtaa sovellettaessa.

Tätä kohtaa ei sovelleta harmonoidun järjestelmän 50—63 ryhmän tuotteisiin.

3. Edellä 1 ja 2 kohtaa sovelletaan, jollei 5 artiklassa toisin määrätä.

5 artikla

Riittämättömät valmistus- tai käsittelytoimet

1. Seuraavat valmistus- tai käsittelytoimet katsotaan riittämättömiksi antamaan alkuperäasema riippumatta siitä, ovatko 4 artiklan vaatimukset täyttyneet vai eivät:

a) toimenpiteet tuotteiden kunnon säilymisen varmistamiseksi kuljetuksen ja varastoinnin aikana (tuuletus, ripustaminen, kuivaaminen, jäähdyttäminen, suolaveteen, rikkihapokkeeseen tai muuhun liuokseen upottaminen, vahingoittuneiden osien poistaminen ja vastaavanlaiset toimet),

b) yksinkertaiset toimet kuten pölyn poistaminen, seulominen, lajittelu, laatuluokittelu, yhteensovittaminen (myös tavaroiden järjestäminen sarjoiksi), peseminen, maalaaminen, pailoittelu,

c) i) uudelleen pakkaaminen ja kollien jakaminen ja yhdistäminen,

ii) pelkkä pullotus, pussitus, koteloihin tai rasioihin pakkaaminen, kartongille, laudoille jne. kiinnittäminen ja kaikki muut yksinkertaiset pakkaustoimenpiteet,

d) merkkien, nimilappujen ja muiden vastaavanlaisten tunnusten kiinnittäminen tuotteisiin tai niiden pakkauksiin,

e) erilaistenkin tuotteiden pelkkä sekoittaminen, jos seosten ainesosista yksi tai useampi ei

täytä tässä pöytäkirjassa ETA-alkuperän saavuttamista varten määrättyjä edellytyksiä,

f) osien pelkkä yhdistäminen kokonaiseksi tuotteeksi,

g) kahden tai useamman a—f alakohdassa eritellyn toimenpiteen toteuttaminen,

h) eläinten teurastus.

2. Kaikki tietyille tuotteelle Euroopan talousalueella suoritettavat toimenpiteet on otettava kokonaisuutena huomioon määritettäessä, katsotaanko tälle tuotteelle suoritettavan valmistuksen tai käsittelyn olevan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla riittämätön.

6 artikla

Kelpuuttamisen yksikkö

1. Kelpuuttamisen yksikkö tämän pöytäkirjan määräyksiä sovellettaessa on se tuote, jota pidetään perusyksikkönä tariffoitaessa nimike harmonoidun järjestelmän nimikkeistön mukaan.

Tästä seuraa, että:

a) kun tavararyhmästä tai -yhdistelmästä koostuva tuote tariffoidaan harmonoidun järjestelmän mukaan yhteen ainoaan nimikkeeseen, tämä kokonaisuus muodostaa kelpuuttamisen yksikön;

b) kun lähetys koostuu useasta samanlaisesta tuotteesta, jotka tariffoidaan samaan harmonoidun järjestelmän nimikkeeseen, tämän pöytäkirjan määräyksiä sovellettaessa on jokainen tuote katsottava erilliseksi.

2. Jos harmonoidun järjestelmän 5 yleisen tulkintasäännön mukaan pakkauksen katsotaan kuuluvan tuotteeseen tariffoitaessa, sen katsotaan kuuluvan tuotteeseen myös alkuperää määritettäessä.

7 artikla

Tarvikkeet, varaosat ja työkalut

Tarvikkeiden, varaosien ja työkalujen, jotka toimitetaan yhdessä laitteiston, koneen, laitteen tai ajoneuvon kanssa, katsotaan muodostavan näiden kanssa yhden kokonaisuuden, kun ne normaalivarustuksena sisältyvät tämän laitteiston, koneen, laitteen tai ajoneuvon hintaan tai kun niistä ei laskuteta erikseen.

8 artikla

Sarjat

Harmonoidun järjestelmän 3 yleisen tulkin-

tasäännön mukaiset sarjat katsotaan alkuperä-tuotteiksi, jos kaikki sarjaan kuuluvat tuotteet ovat alkuperätuotteita. Jos sarja koostuu sekä alkuperätuotteista että ei-alkuperätuotteista, se on kokonaisuutena kuitenkin katsottava alkuperätuotteeksi kun ei-alkuperätuotteiden arvo on enintään 15 prosenttia sarjan vapaasti tehtäällä -hinnasta.

9 artikla

Neutraalit tekijät

Määritettäessä, onko tuote ETA-alkuperää, ei ole tarpeellista todeta ovatko tuotteen valmistuksessa käytetyt energia, laitokset ja laitteistot sekä koneet ja työkalut taikka valmistuksen kuluessa käytetyt tavarat, jotka eivät sisälly ja joiden ei ollut tarkoitus sisältyä tuotteen lopulliseen koostumukseen, alkuperätuotteita.

III OSASTO

ALUEESEEN LIITTYVÄT VAATIMUKSET

10 artikla

Alueperiaate

Edellä II osastossa alkuperäaseman saavuttamiselle määrättyjen edellytysten on täytyttävä keskeytyksettä Euroopan talousalueella. Tästä seuraa, että alkuperäaseman saavuttaminen katsotaan keskeytyneeksi, kun tavarat, jotka on valmistettu tai käsitelty Euroopan talousalueella, ovat lähteneet kyseiseltä alueelta, riippumatta siitä onko niille suoritettu toimenpiteitä tämän alueen ulkopuolella, jollei 11 ja 12 artiklassa toisin määrätä.

11 artikla

Valmistus tai käsittely Euroopan talousalueen ulkopuolella

1. Alkuperäaseman saavuttamiseen II osastossa määrättyjen edellytysten mukaisesti ei vaikuta Euroopan talousalueelta vietyjen ja sinne jälleentuotujen aineiden valmistus tai käsittely Euroopan talousalueen ulkopuolella, jos:

a) tällaiset ainekset ovat Euroopan talousalueella kokonaan tuotettuja tai niille on siellä suoritettu 5 artiklassa luetellut riittämättömät

toimenpiteet ylittävä valmistus tai käsittely ennen vientiä alueen ulkopuolelle; ja

b) tulliviranomaisia tyydyttävällä tavalla voidaan osoittaa, että:

i) jälleentuodut tavarat ovat syntyneet vietyjen aineiden valmistuksen tai käsittelyn tuloksena; ja

ii) tämän artiklan mukaisesti Euroopan talousalueen ulkopuolella yhteensä saavutettu arvonlisäys on enintään 10 prosenttia sen valmiin tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, jolle alkuperäasemaa vaaditaan.

2. Edellä 1 kohtaa sovellettaessa II osastossa alkuperäaseman saavuttamista varten määrättyjä edellytyksiä ei sovelleta Euroopan talousalueen ulkopuolella suoritettuun valmistukseen tai käsittelyyn. Kuitenkin jos sovelletaan valmiin tuotteen alkuperän määrittämiseen lisäyksessä II olevan luettelon sääntöä, jossa ilmoitetaan kaikkien valmistuksessa käytettävien ei-alkuperäainesten enimmäisarvo, Euroopan talousalueella käytettyjen ei-alkuperäainesten yhteisarvo ja tämän artiklan mukaisesti alueen ulkopuolella yhteensä saavutettu arvonlisäys eivät saa yhdessä olla ilmoitettua prosenttimäärää suurempi.

3. Edellä 1 ja 2 kohtaa sovellettaessa 'yhteensä saavutetulla arvonlisäyksellä' tarkoitetaan kaikkia Euroopan talousalueen ulkopuolella kertyneitä kustannuksia, kaikkien siellä lisättyjen aineiden arvo mukaan lukien.

4. Edellä 1 ja 2 kohtaa ei sovelleta tuotteisiin, jotka eivät täytä lisäyksessä II olevassa luettelossa vahvistettuja edellytyksiä ja joiden voidaan katsoa olevan riittävästi valmistettuja tai käsiteltyjä vain soveltamalla 4 artiklan 2 kohdan yleistä poikkeusta.

5. Edellä 1 ja 2 kohtaa ei sovelleta harmonoidun järjestelmän 50—63 ryhmän tuotteisiin.

12 artikla

Tavaroiden jälleentuonti

Jonkin sopimuspuolen alueelta kolmanteen maahan vietyjen ja sen jälkeen sieltä palautettujen tavaroiden ei katsota lähteneen Euroopan talousalueelta, jos tulliviranomaisia tyydyttävällä tavalla voidaan osoittaa, että:

a) palautetut tavarat ovat samoja kuin maastaviedyt tavarat, ja

b) niille ei ole suoritettu viennin aikana tai

kyseisessä maassa muita kuin niiden kunnan säilyttämiseksi tarvittavia toimenpiteitä.

13 artikla

Suora kuljetus

1. Sopimuksen mukaista etuuskohtelua sovelletaan vain tämän pöytäkirjan vaatimukset täyttäviin tuotteisiin, joiden kuljetus tapahtuu Euroopan talousalueella. Yhden lähetysten muodostavat tuotteet voidaan kuitenkin kuljettaa muiden kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvien alueiden kautta, tarvittaessa uudelleenlastaten tai väliaikaisesti varastoiden tällaisilla alueilla, jos tuotteet pysyvät kauttakuljetus- tai varastointimaan tulliviranomaisten valvonnassa ja niille ei suoriteta muita toimenpiteitä kuin purkaus tai uudelleenlastaus tai niiden kunnan säilyttämiseksi tarvittavat toimenpiteet.

2. Edellä 1 kohdassa määrättyjen edellytysten täyttyminen osoitetaan tuojamaan tulliviranomaisille esittämällä:

a) viejämäassa annettu kauttakuljetusrahtikirja kauttakuljetusmaassa tapahtuneen matkan osalta, tai

b) kauttakuljetusmaan tulliviranomaisten antama todistus, jossa:

i) on tarkka kuvaus tuotteista,

ii) ilmoitetaan tuotteiden purkamisen ja uudelleenlastauksen päivämäärät ja tarvittaessa käytettyjen alusten nimet, ja

iii) vahvistetaan ne olosuhteet, joissa tuotteita on pidetty kauttakuljetusmaassa, tai

c) jos edellä mainittuja ei ole, muita asian kannalta oleellisia asiakirjoja.

14 artikla

Näyttelyt

1. Tuotteille, jotka on lähetetty jonkin sopimuspuolen alueelta kolmannessa maassa pidettävään näyttelyyn ja jotka myydään näyttelyn jälkeen jonkin muun sopimuspuolen alueelle tuotaviksi, myönnetään maahan tuotaessa sopimuksen määräysten mukaiset etuudet jos ne täyttävät tämän pöytäkirjan vaatimukset, siten että ne voidaan katsoa olevan ETA-alkuperä tuotteita, ja kun tulliviranomaisia tyydyttävällä tavalla osoitetaan, että:

a) viejä on lähettänyt nämä tuotteet jonkin sopimuspuolen alueelta näyttelymaahan ja pitänyt niitä siellä näytteillä;

b) kyseinen viejä on myynyt tai muuten

luovuttanut nämä tuotteet jonkin muun sopimuspuolen alueella olevalle vastaanottajalle;

c) tuotteet on lähetetty näyttelyn aikana tai välittömästi sen jälkeen jälkimmäisen sopimuspuolen alueelle siinä tilassa, jossa ne lähetettiin näyttelyä varten;

d) sen jälkeen kun tuotteet on lähetetty näyttelyyn, niitä ei ole käytetty muihin tarkoituksiin kuin tässä näyttelyssä esittelyyn.

2. Alkuperäselvitys on annettava tai laadittava V osaston määräysten mukaisesti ja esitettävä tavanomaisella tavalla tuojamaan tulliviranomaisille. Siinä on ilmoitettava näyttelyn nimi ja osoite. Tuotteiden luonteesta ja olosuhteista, joissa niitä on pidetty näytteillä, voidaan tarvittaessa vaatia kirjallinen lisäselvitys.

3. Mitä 1 kohdassa määrätään, sovelletaan kaikkiin sellaisiin kaupan, teollisuuden, maatalouden ja käsiteollisuuden näyttelyihin, messuihin tai niiden kaltaisiin julkisiin esittelytilaisuuksiin, joissa tuotteet näyttelyn aikana pysyvät tullivalvonnan alaisina, lukuun ottamatta tilaisuuksia, jotka on järjestetty yksityisiin tarkoituksiin kaupoissa tai liiketiloissa ulkomaisen tuotteiden myymiseksi.

IV OSASTO

TULLINPALAUTUS TAI TULLI- HELPOTUS

15 artikla

Tullinpalautuksen tai tullihelpotuksen kieltäminen

1. Ei-alkuperäaineiksille, joita on käytetty sellaisten tuotteiden valmistuksessa, jotka ovat ETA-alkuperä tuotteita tässä pöytäkirjassa tarkoitettussa merkityksessä ja joille on annettu tai laadittu alkuperäselvitys V osaston määräysten mukaisesti, ei myönnetä minkään sopimuspuolen alueella tullinpalautusta tai tullihelpotusta missään muodossa.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua kieltoa sovelletaan kaikkiin tullien tai vaikutukseltaan niitä vastaavien maksujen osittaista tai täydellistä takaisin maksamista tai perimättä jättämisestä tai niistä vapauttamista koskeviin järjestelyihin, joita sopimuspuoli soveltaa valmistuksessa käytettyihin aineksiin, nimenomaisen tai tosiasiallisen tällaisen takaisin maksamisen, perimättä jättämisen tai vapauttamisen osalta, siinä tapauksessa, että näistä aineksista valmis-

tetut tuotteet viedään maasta, mutta ei siinä tapauksessa, että ne on tarkoitettu kotimaiseen käyttöön tämän sopimuspuolen alueella.

3. Alkuperäselvityksessä tarkoitettujen tuotteiden viejän on oltava valmis milloin tahansa tulliviranomaisten pyynnöstä esittämään kaikki tarvittavat asiakirjat, joilla todistetaan, että tuotteiden valmistuksessa käytetyistä ei-alkuperäaineiksista ei ole saatu tullinpalautusta ja että kaikki tällaisiin aineksiin sovellettavat tullit tai vaikutukseltaan niitä vastaavat maksut on tosiasiallisesti maksettu.

4. Edellä 1—3 kohdan määräyksiä sovelletaan ei-alkuperä tuotteiden osalta myös pakkauksiin niiden 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettussa merkityksessä, tarvikkeisiin, varaosiin ja työkaluihin niiden 7 artiklassa tarkoitettussa merkityksessä, sekä sarjaan kuuluviin tuotteisiin niiden 8 artiklassa tarkoitettussa merkityksessä.

5. Edellä 1—4 kohdan määräykset koskevat vain aineksia, joihin tätä sopimusta sovelletaan. Nämä määräykset eivät liioin estä sopimuspuolia soveltamasta maataloustuotteisiin viennin yhteydessä sopimuksen määräysten mukaisia toimenpiteitä hinnanerojen korvaamiseksi.

V OSASTO

ALKUPERÄSELVITYS

16 artikla

Yleiset vaatimukset

1. Tässä pöytäkirjassa tarkoitettut alkuperä tuotteet saavat sopimuspuolen alueelle tuotaessa sopimuksen mukaiset etuudet, jos niistä esitetään joko:

a) lisäyksessä III esitetyn mallin mukainen EUR.1-tavaratodistus, tai

b) jäljempänä 21 artiklan 1 kohdassa eriteltyissä tapauksissa lisäyksessä IV esitetyn mallin mukainen ilmoitus, jonka viejä antaa kauppalaskussa, lähetyluettelossa tai muussa sellaisessa kaupallisessa asiakirjassa, jossa tuotteiden kuvaus on riittävän yksityiskohtainen niiden tunnistamiseksi (jäljempänä 'kauppalaskuilmoitus').

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, tässä pöytäkirjassa tarkoitettut alkuperä tuotteet saavat 26 artiklassa eriteltyissä tapauksissa sopimuksen mukaiset etuudet ilman, että

on tarpeen esittää mitään edellä tarkoitetuista asiakirjoista.

17 artikla

EUR.1-tavaratodistuksen antamismenettely

1. Viejamaan tulliviranomaiset antavat EUR.1-tavaratodistuksen viejän tai tämän valtuuttaman edustajan viejän vastuulla tekemästä kirjallisesta hakemuksesta.

2. Tätä varten viejä tai tämän valtuuttama edustaja täyttää lisäyksessä III esitettyjen mallien mukaiset EUR.1-tavaratodistuksen ja hakemuslomakkeen.

Nämä lomakkeet täytetään viejamaan sisäisen lainsäädännön mukaisesti jollakin niistä kielistä, joilla sopimus on tehty. Jos ne täytetään käsin, ne on täytettävä musteella painokirjaimin. Tuotokuvaus on merkittävä sille varattuun kohtaan jättämättä väliin tyhjiä rivejä. Jos kohtaa ei täytetä kokonaan, viimeisen rivin alle on vedettävä vaakasuora viiva ja tyhjä tila suljettava viivalla.

3. EUR.1-tavaratodistuksen antamista hakovan viejän on oltava valmis milloin tahansa sen viejävaltion tulliviranomaisten pyynnöstä, jossa EUR.1-tavaratodistus annetaan, esittämään kaikki tarvittavat asiakirjat, joilla todistetaan tuotteiden alkuperäasema sekä tämän pöytäkirjan muiden vaatimusten täytyminen.

4. EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion tulliviranomaiset antavat EUR.1-tavaratodistuksen, jos tuotteiden voidaan katsoa olevan ETA-alkuperä tuotteita ja täyttävän tämän pöytäkirjan muut vaatimukset.

5. Todistuksen antavien tulliviranomaisten on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet tuotteiden alkuperäaseman ja tämän pöytäkirjan muiden vaatimusten täyttymisen todentamiseksi. Ne voivat vaatia todistusaineistoa ja tarkastaa viejän tilejä tai tehdä muita tarpeelliseksi katsomiaan tarkastuksia.

Todistuksen antavien tulliviranomaisten on valvottava myös että 2 kohdassa tarkoitettujen lomakkeiden täytetään asianmukaisesti. Ne tarkastavat erityisesti, että tuotekuvaukselle varattu kohta on täytetty siten, että siihen on mahdollista tehdä vilpillisiä lisäyksiä.

6. EUR.1-tavaratodistuksen antamispäivä ilmoitetaan todistuksen tulliviranomaisille varastussa osassa.

7. Viejamaan tulliviranomaiset antavat EUR.1-tavaratodistuksen kun siinä mainitut

tuotteet viedään maasta. Se annetaan viejän käytettäväksi heti, kun tosiasiallinen vienti on tapahtunut tai varmistunut.

18 artikla

Jälkikäteen annetut EUR.1-tavaratodistukset

1. Sen estämättä, mitä edellä 17 artiklan 7 kohdassa määrätään, EUR.1-tavaratodistus voidaan poikkeuksellisesti antaa siinä mainittavien tuotteiden viennin jälkeen, jos:

a) sitä ei ole annettu vientihetkellä erehdyksen, tahattomien laiminlyöntien tai erityisolosuhteiden vuoksi, tai

b) tulliviranomaisia tyydyttävällä tavalla osoitetaan, että EUR.1-tavaratodistus on annettu, mutta sitä ei ole tuonnissa hyväksytty teknisistä syistä.

2. Edellä 1 kohtaa sovellettaessa viejän on ilmoitettava hakemuksessaan EUR.1-tavaratodistuksessa mainittavien tuotteiden vientipaikka ja -päivä sekä perusteet pyynnölleen.

3. Tulliviranomaiset voivat antaa EUR.1-tavaratodistuksen jälkikäteen vasta todettuaan viejän hakemuksessa annettujen tietojen olevan vastaavien asiakirjojen mukaisia.

4. Jälkikäteen annettuihin EUR.1-tavaratodistuksiin on tehtävä jokin seuraavista merkinnöistä:

”EXPEDIDO A POSTERIORI”, ”UDSTEDT EFTERFØLGENDE”, ”NACHTRÄGLICH AUSGESTELLT”, ”ΕΚΔΟΘΕΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ”, ”ISSUED RETROSPECTIVELY”, ”DELIVRE A POSTERIORI”, ”RILASCIATO A POSTERIORI”, ”AFGEGEVEN A POSTERIORI”, ”EMITIDO A POSTERIORI”, ”ÚTGEFID EFTIR Á”, ”UTSTEDT SENERE”, ”ANNETTU JÄLKIKÄTEEN”, ”UTFÅRDAT I EFTERHAND”.

5. Edellä 4 kohdassa tarkoitettu merkintä tehdään EUR.1-tavaratodistuksen kohtaan ”Huomautuksia”.

19 artikla

EUR.1-tavaratodistuksen kaksoiskappaleen antaminen

1. Jos EUR.1-tavaratodistus varastetaan tai se katoaa tai turmeltuu, viejä voi pyytää sen antaneilta tulliviranomaisilta kaksoiskappaleen, joka laaditaan niiden hallussa olevien vientiasiakirjojen perusteella.

2. Täten annettuun kaksoiskappaleeseen on merkittävä jokin seuraavista ilmaisuista:

”DUPLICADO”, ”DUPLIKAT”, ”DUPLIKAT”, ”ANTIΓΡΑΦΟ”, ”DUPLICATE”, ”DUPLICATA”, ”DUPLICATO”, ”DUPLICATA”, ”SEGUNDA VIA”, ”EFTIRRIT”, ”DUPLIKAT”, ”KAKSOISKAPPALE”, ”DUPLIKAT”.

3. Edellä 2 kohdassa mainittu merkintä tehdään EUR.1-tavaratodistuksen kaksoiskappaleen kohtaan ”Huomautuksia”.

4. Kaksoiskappale, johon on merkittävä alkuperäisen EUR.1-tavaratodistuksen antamispäivä, on voimassa mainitusta päivästä alkaen.

20 artikla

EUR.1-tavaratodistusten antaminen aikaisemmin annetun tai laaditun alkuperäselvityksen perusteella

Kun yhden lähetyksen muodostavat tuotteet, jolle on annettu EUR.1-tavaratodistus tai laadittu kauppalaskuilmotus, asetetaan EY:n jäsenvaltiossa tai EFTA-valtiossa tullitoimipaikan valvontaan, alkuperäinen alkuperäselvitys voidaan korvata yhdellä tai useammalla EUR.1-tavaratodistuksella, jonka tämä tullitoimipaikka antaa kaikkien näiden tuotteiden tai niistä osan lähettämiseksi muihin tullitoimipaikkoihin riippumatta siitä, ovatko ne samassa EY:n jäsenvaltiossa tai EFTA-valtiossa.

21 artikla

Kauppalaskuilmotuksen laatimista koskevat edellytykset

1. Edellä 16 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettun kauppalaskuilmotuksen voi laatia:

a) jäljempänä 22 artiklassa tarkoitettu valtuutettu viejä,

b) kuka tahansa viejä yhdestä tai useammasta kollista muodostuvalle, yhteensä enintään 6 000 ecun arvosta alkuperätuotteita sisältävälle lähetykselle.

2. Kauppalaskuilmotus voidaan laatia, jos tuotteiden voidaan katsoa olevan ETA-alkuperä tuotteita ja täyttävän tämän pöytäkirjan muut vaatimukset.

3. Viejän, joka laatii kauppalaskuilmotuksen, on oltava valmis milloin tahansa maansa tulliviranomaisten pyynnöstä esittämään kaikki

tarvittavat asiakirjat, joilla todistetaan tuotteiden alkuperäasema ja tämän pöytäkirjan muiden vaatimusten täyttyminen.

4. Viejä laatii kauppalaskuilmotuksen koneella kirjoittamalla, leimaamalla tai painamalla kauppalaskuun, lähetysluetteloon tai muuhun kaupalliseen asiakirjaan lisäyksessä IV olevan tekstin mukaisen ilmoituksen viejamaan sisäisen lainsäädännön mukaisesti, yhtä kyseisessä lisäyksessä annetuista erikielisistä toisinoista käyttäen. Ilmoitus voidaan myös kirjoittaa käsin; siinä tapauksessa se on kirjoitettava musteella painokirjaimin.

5. Kauppalaskuilmotuksissa on oltava viejän käsin kirjoittama alkuperäinen allekirjoitus.

Jäljempänä 22 artiklassa tarkoitettua valtuutettua viejää ei kuitenkaan vaadita allekirjoittamaan tällaisia ilmoituksia, jos hän antaa viejamaan tulliviranomaisille kirjallisen sitoumuksen, että hän ottaa jokaisesta kauppalaskuilmotuksesta, josta hänet voidaan tunnistaa, täyden vastuun, niin kuin hän olisi allekirjoittanut sen käsin.

6. Viejä voi laatia kauppalaskuilmotuksen, kun siinä tarkoitettuja tuotteita viedään maasta tai myöhemmin. Jos kauppalaskuilmotus tehdään sen jälkeen, kun siinä mainittavat tuotteet on ilmoitettu tuojamaan tulliviranomaisille, tässä kauppalaskuilmotuksessa on viitattava näille viranomaisille jo esitettyihin asiakirjoihin.

22 artikla

Valtuutettu viejä

1. Viejävaltion tulliviranomaiset voivat antaa sellaiselle viejälle, jäljempänä ’valtuutettu viejä’, joka harjoittaa usein tapahtuvaa tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden vientiä ja joka antaa kaikki tulliviranomaisten tarpeelliseksi katsomat takeet tuotteiden alkuperäaseman ja tämän pöytäkirjan muiden vaatimusten täyttymisen todentamiseksi, luvan laatia kauppalaskuilmotuksia näiden tuotteiden arvosta riippumatta.

2. Tulliviranomaiset voivat myöntää valtuutettun viejän aseman tarpeelliseksi katsomillaan ehdoilla.

3. Tulliviranomaiset antavat valtuutetulle viejälle tullin lupanumeron, joka on merkittävä kauppalaskuilmotukseen.

4. Tulliviranomaiset valvovat valtuutettun viejän luvankäyttöä.

5. Tulliviranomaiset voivat koska tahansa

peruuttaa luvan. Niiden on peruutettava se, jos valtuutettu viejä ei enää anna 1 kohdassa tarkoitettuja takeita tai täytä 2 kohdassa tarkoitettuja edellytyksiä taikka muutoin käyttää lupaa väärin.

23 artikla

Alkuperäselvityksen voimassaolo

1. EUR.1-tavaratodistus on voimassa neljä kuukautta siitä päivästä, jona se on annettu viejämäassa, ja se on esitettävä tuojamaan tulliviranomaisille mainitun ajan kuluessa.

Kauppalaskuilmoitus on voimassa neljä kuukautta siitä päivästä, jona viejä on sen laatinut, ja se on esitettävä tuojamaan tulliviranomaisille mainitun ajan kuluessa.

2. EUR.1-tavaratodistukset ja kauppalaskuilmoitukset, jotka esitetään tuojamaan tulliviranomaisille 1 kohdassa mainitun esittämismääräajan päätyttyä, voidaan hyväksyä etuuskohtelun soveltamista varten, jos nämä asiakirjat ovat jääneet esittämättä määräajan kuluessa ylivoimaisen esteen tai poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi.

3. Muissa myöhästymistapauksissa tuojamaan tulliviranomaiset voivat hyväksyä EUR.1-tavaratodistukset tai kauppalaskuilmoitukset, jos tuotteet on esitetty niille ennen mainitun määräajan päättymistä.

24 artikla

Alkuperäselvityksen esittäminen

EUR.1-tavaratodistukset ja kauppalaskuilmoitukset esitetään tuojamaan tulliviranomaisille siinä maassa sovellettavien menettelyjen mukaisesti. Mainitut viranomaiset voivat vaatia EUR.1-tavaratodistuksen tai kauppalaskuilmoituksen käännöksen. Ne voivat lisäksi vaatia, että tuontitavara-ilmoitusta täydennetään maahantuojan vakuutuksella siitä, että tuotteet täyttävät sopimuksen soveltamiseksi vaadittavat edellytykset.

25 artikla

Tuonti osalähetyksinä

Jos tuojan pyynnöstä ja tuojamaan tulliviranomaisten määräämin ehdoin harmonoidun järjestelmän XVI ja XVII osaan tai nimikkeisiin 7308 ja 9406 kuuluvat tuotteet tuodaan mainitun järjestelmän 2 a yleisessä tulkinta-

säännössä tarkoitettuina osalähetyksinä osiinsa purettuina tai kokoamattomina, näistä tuotteista esitetään tulliviranomaisille yksi ainoa alkuperäselvitys ensimmäistä osalähetystä tuotaessa.

26 artikla

Poikkeukset säännönmukaisen alkuperäselvityksen esittämisestä

1. Yksityishenkilöiden yksityishenkilöille pikkulähetyksinä lähettämät tuotteet ja matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin sisältyvät tuotteet voidaan tuoda maahan alkuperätuotteina ilman, että säännönmukaisen alkuperäselvityksen esittämistä vaaditaan, jos kyseessä ei ole kaupallinen tuonti ja tuotteiden on ilmoitettu täyttävän tässä pöytäkirjassa määrätyt vaatimukset ja kun ei ole syytä epäillä annetun ilmoituksen todenmukaisuutta. Jos tuotteet lähetetään postitse, tämä ilmoitus voidaan tehdä tulliluetteloon C2/CP3 tai tähän asiakirjaan liitettävälle erilliselle paperille.

2. Tuontia, joka on satunnaista ja muodostuu ainoastaan vastaanottajien tai matkustajien tai heidän perheidensä henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitetuista tuotteista, ei pidetä kaupallisena, jos näiden tuotteiden luonne tai määrä ei viittaa mihinkään kaupalliseen tarkoitukseen.

3. Näiden tuotteiden yhteisarvo ei kuitenkaan saa ylittää 500 eua pikkulähetysten osalta eikä 1 200 eua matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin sisältyvien tuotteiden osalta.

27 artikla

Hankkijan ilmoitus

1. Kun sopimuspuolen alueella annetaan EUR.1-tavaratodistus tai laaditaan kauppalaskuilmoitus alkuperätuotteille, joiden valmistuksessa on käytetty muiden sopimuspuolten alueelta tuotuja, Euroopan talousalueella valmistettuja tai käsiteltyjä tavaroita, jotka eivät ole saavuttaneet etuuskohteluun oikeuttavaa alkuperäasemaa, otetaan huomioon näille tavaroille tämän artiklan mukaisesti annetut hankkijan ilmoitukset.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu hankkijan ilmoitus on todiste tavaroiden Euroopan talousalueella tapahtuneesta valmistuksesta tai käsittelystä sen ratkaisemiseksi, voidaanko tuotteiden, joiden valmistuksessa näitä tavaroita

käytetään, katsoa olevan ETA-alkuperä tuotteita ja täyttävän tämän pöytäkirjan muut vaatimukset.

3. Jäljempänä 4 kohdassa tarkoitettuja tapauksia lukuun ottamatta, hankkija laatii jokaisen tavaralahetyksen osalta erillisen hankkijan ilmoituksen lisäyksessä V määrättyssä muodossa paperille, joka liitetään kauppalaskuun, lähetysluetteloon tai muuhun sellaiseen kaupalliseen asiakirjaan, jossa tavarat kuvaillaan riittävän yksityiskohtaisesti niiden tunnistamiseksi.

4. Jos hankkija toimittaa tietyille asiakkaalle säännöllisesti tavaraa, jonka Euroopan talousalueella tapahtuvan valmistuksen tai käsittelyn oletetaan pysyvän samanlaisena pitkähkön ajan, hän voi esittää yhden ainoan hankkijan ilmoituksen näiden tavaroiden seuraavia lähetyskiä varten, jäljempänä 'hankkijan pitkäaikaisilmoitus'.

Hankkijan pitkäaikaisilmoitus voi tavallisesti olla voimassa enintään yhden vuoden ilmoituksen laatimispäivästä. Sen maan tulliviranomaiset, jossa ilmoitus laaditaan, määräävät edellytykset, joiden vallitessa pidempiä aikoja voidaan käyttää.

Hankkija laatii hankkijan pitkäaikaisilmoituksen lisäyksessä VI määrättyssä muodossa ja antaa tavaroiista riittävän yksityiskohtaisen selostuksen niiden tunnistamisen mahdollistamiseksi. Se toimitetaan asiakkaalle ennen kuin hänelle toimitetaan ensimmäinen lähetys kyseisessä ilmoituksessa mainittuja tavaroihin tai yhdessä ensimmäisen lähetysten kanssa.

Hankkijan on ilmoitettava asiakkaalleen välittömästi, jos hankkijan pitkäaikaisilmoitus ei enää ole voimassa toimitettujen tavaroiden osalta.

5. Edellä 3 ja 4 kohdassa tarkoitettu hankkijan ilmoitus kirjoitetaan koneella tai painetaan sen sisäisen lainsäädännön mukaisesti, jossa se laaditaan, jollakin niistä kielistä, joilla sopimus on tehty, ja siinä on oltava hankkijan käsin kirjoittama alkuperäinen allekirjoitus. Ilmoitus voidaan myös kirjoittaa käsin; siinä tapauksessa se on kirjoitettava musteella painokirjaimin.

6. Hankkijan, joka laatii ilmoituksen, on oltava valmis milloin tahansa sen maan tulliviranomaisten pyynnöstä, jossa ilmoitus laaditaan, esittämään kaikki tarvittavat asiakirjat, joilla todistetaan tässä ilmoituksessa annettujen tietojen oikeellisuus.

28 artikla

Todistusasiakirjat

Edellä 17 artiklan 3 kohdassa, 21 artiklan 3 kohdassa ja 27 artiklan 6 kohdassa tarkoitettujen asiakirjat, joita käytetään todisteena siitä, että EUR.1-tavaratodistuksessa tai kauppalaskuilmoituksessa tarkoitettujen tuotteiden voidaan katsoa olevan ETA-alkuperä tuotteita ja täyttävän tämän pöytäkirjan muut vaatimukset sekä siitä, että hankkijan ilmoituksessa annetut tiedot ovat oikeita, voivat olla muun muassa seuraavia:

a) esimerkiksi viejän tai hankkijan tileihin tai sisäiseen kirjanpitoon sisältyvät välittömät todisteet toimista, jotka tämä on suorittanut tavaroiden tuottamiseksi,

b) asiakirjat, joilla osoitetaan tavaroiden valmistuksessa käytettyjen aineiden alkuperä asema ja jotka on annettu tai laadittu sen sopimuspuolen alueella, jossa näitä asiakirjoja käytetään, tämän sopimuspuolen sisäisen lainsäädännön mukaisesti,

c) asiakirjat, joilla osoitetaan tavaroiden valmistuksessa käytettyjen aineiden valmistus tai käsittely Euroopan talousalueella ja jotka on annettu tai laadittu sen sopimuspuolen alueella, jonka alueella näitä asiakirjoja käytetään, tämän sopimuspuolen sisäisen lainsäädännön mukaisesti,

d) EUR.1-tavaratodistukset tai kauppalaskuilmoitukset, joilla osoitetaan tavaroiden valmistuksessa käytettyjen aineiden alkuperä asema ja jotka on annettu tai laadittu muiden sopimuspuolten alueella tämän pöytäkirjan mukaisesti,

e) hankkijan ilmoitukset, joilla osoitetaan tavaroiden valmistuksessa käytettyjen aineiden valmistus tai käsittely Euroopan talousalueella ja jotka on laadittu muiden sopimuspuolten alueella tämän pöytäkirjan mukaisesti,

f) Euroopan talousalueen ulkopuolella 11 artiklan mukaisesti tapahtunutta valmistusta tai käsittelyä koskevat tarvittavat todisteet, joilla osoitetaan, että tämän 11 artiklan vaatimukset on täytetty.

29 artikla

Alkuperäselvitysten, hankkijan ilmoitusten ja todistusasiakirjojen säilyttäminen

1. Viejän, joka hakee EUR.1-tavaratodistusta, on säilytettävä 17 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen asiakirjat vähintään kaksi vuotta.

2. Viejän, joka laatii kauppalaskuilmoituksen, on säilytettävä tämän kauppalaskuilmoituksen jäljennös ja 21 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut asiakirjat vähintään kaksi vuotta.

3. Hankkijan, joka laatii hankkijan ilmoituksen, on säilytettävä jäljennökset ilmoituksesta ja siitä kauppalaskusta, lähetysluettelosta tai muusta kaupallisesta asiakirjasta, johon tämä ilmoitus on liitetty, sekä 27 artiklan 6 kohdassa tarkoitetut asiakirjat vähintään kaksi vuotta.

Hankkijan, joka laatii hankkijan pitkäaikaisilmoituksen, on säilytettävä jäljennökset ilmoituksesta ja kaikista tässä ilmoituksessa mainituja, asiakkaalle lähetettyjä tavaroita koskevista kauppalaskuista, lähetyslueteloista tai muista kaupallisista asiakirjoista sekä 27 artiklan 6 kohdassa tarkoitetut asiakirjat vähintään kaksi vuotta. Tämä aika alkaa hankkijan pitkäaikaisilmoituksen voimassaoloajan päättymispäivästä.

4. Viejamaan tulliviranomaisten, jotka antavat EUR.1-tavaratodistuksen, on säilytettävä 17 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu hakemuslomake vähintään kaksi vuotta.

5. Tuojamaan tulliviranomaisten on säilytettävä niille esitetyt EUR.1-tavaratodistukset ja kauppalaskuilmoitukset vähintään kaksi vuotta.

30 artikla

Poikkeavuudet ja muotovirheet

1. Pienet poikkeavuudet EUR.1-tavaratodistuksen tai kauppalaskuilmoituksen merkintöjen ja tuotteiden tuontimuodollisuuksien täyttämiseksi tullitoimipaikassa esitettyjen asiakirjojen merkintöjen välillä eivät sinänsä tee EUR.1-tavaratodistuksesta tai kauppalaskuilmoituksesta mitätöntä, jos asianmukaisesti osoitetaan, että tämä asiakirja vastaa tulliselvitettäväksi esitettyjä tuotteita.

2. EUR.1-tavaratodistuksessa, kauppalaskuilmoituksessa tai hankkijan ilmoituksessa olevien selvien muotovirheiden kuten lyöntivirheiden ei tulisi johtaa tämän asiakirjan hylkäämiseen, elleivät nämä virheet ole sellaisia, että ne antavat aihetta epäillä kyseisessä asiakirjassa annettujen tietojen oikeellisuutta.

31 artikla

Ecuina ilmaistut määrät

1. Viejamaa vahvistaa ecuina ilmaistuja

määriä vastaavat määrät viejamaan kansallisen valuuttana ja saattaa ne muiden sopimuspuolten tietoon.

Kun määrät ylittävät tuojamaan vahvistamat vastaavat määrät, tämä hyväksyy ne, jos tuotteet laskutetaan viejamaan valuuttana. Jos tuotteet laskutetaan muun EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion valuuttana, tuojamaa hyväksyy asianomaisen maan ilmoittaman määrän.

2. Kansallisena valuuttana ilmaistavien määrien osalta 30 päivään huhtikuuta 1998 määrätään ecuina ilmaistavien määrien vasta-arvo kyseisessä kansallisessa valuutassa 1 päivän lokausta 1992 kurssin mukaisesti.

ETA:n sekakomitea tarkastelee seuraavien viiden vuoden jaksojen osalta ecuina ilmaistuja määriä ja niitä vastaavia määriä EY:n jäsenvaltioiden ja EFTA-valtioiden kansallisina valuuttoina kutakin viiden vuoden jaksoa välittömästi edeltävän vuoden lokakuun ensimmäisenä arkipäivänä voimassa olleiden ecun kursien mukaisesti.

Tätä tarkastelua suoritettaessa ETA:n sekakomitea varmistaa, että minään kansallisena valuuttana käytettävät määrät eivät pienene, ja harkitsee lisäksi, onko aiheellista säilyttää näiden arvorajojen reaali vaikutus entisellään. Tätä tarkoitusta varten se voi päättää ecuina ilmaistujen määrien muuttamisesta.

VI OSASTO

HALLINNOLLISTA YHTEISTYÖTÄ KOSKEVAT JÄRJESTELYT

32 artikla

Keskinäinen avunanto

Sen varmistamiseksi, että tätä pöytäkirjaa sovelletaan oikein, sopimuspuolet avustavat toisiaan toimivaltaisten tullihallintojen välityksellä EUR.1-tavaratodistusten, kauppalaskuilmoitusten ja hankkijan ilmoitusten aitouden ja näissä asiakirjoissa annettujen tietojen oikeellisuuden tarkastamisessa.

33 artikla

Alkuperäselvitysten todentaminen

1. EUR.1-tavaratodistusten ja kauppalaskuilmoitusten jälkitodentaminen suoritetaan pistokokein tai aina kun tuojamaan tulliviranomaisilla on aihetta epäillä tällaisten asiakirjo-

jen aitoutta, tuotteiden alkuperäasemaa tai muiden tässä pöytäkirjassa määrättyjen vaatimusten täyttymistä.

2. Edellä 1 kohdan määräyksiä sovellettaessa tuojamaan tulliviranomaiset palauttavat viejämään tulliviranomaisille EUR.1-tavaratodistuksen ja kauppalaskun, jos se on esitetty, tai kauppalaskuilmoituksen tai näiden asiakirjojen jäljennökset ja esittävät mahdolliset sisältöä tai muotoa koskevat perusteet tiedustelun tekemiseen.

Ne toimittavat jälkitarkastuspyynnön tueksi kaikki asiakirjat ja ilmoittavat kaikki tiedot, jotka on saatu ja joiden perusteella EUR.1-tavaratodistuksessa tai kauppalaskuilmoituksessa olevia tietoja voidaan epäillä virheellisiksi.

3. Todentamisen suorittavat viejämään tulliviranomaiset. Tätä varten niillä on oikeus vaatia todistusaineistoa ja tarkastaa viejän tilejä tai tehdä muita tarpeelliseksi katsomiaan tarkastuksia.

4. Jos tuojamaan tulliviranomaiset päättävät pidäytyä myöntämästä kyseisille tuotteille etuuskohtelua siihen saakka kunnes todentamisen tulokset on saatu, ne voivat luovuttaa tuotteet tuojalle, jos tarpeelliseksi katsotut varmuustoimenpiteet toteutetaan.

5. Todentamisen tulokset ilmoitetaan todentamista pyytäneille tulliviranomaisille niin pian kuin mahdollista. Näistä tuloksista on käytävä selvästi ilmi, ovatko asiakirjat aitoja ja voidaanko kyseisten tuotteiden katsoa olevan ETA-alkuperätuotteita ja täyttävän tämän pöytäkirjan muut vaatimukset.

34 artikla

Hankkijan ilmoitusten todentaminen

1. Hankkijan ilmoitusten ja hankkijan pitkäaikaisilmoitusten jälkitodentaminen voidaan suorittaa pistokokein tai aina kun sen maan tulliviranomaisilla, jossa tällaiset ilmoitukset on huomioitu EUR.1-tavaratodistuksen antamisessa tai kauppalaskuilmoituksen laatimisessa, on aihetta epäillä asiakirjan aitoutta tai tässä asiakirjassa annettujen tietojen oikeellisuutta.

2. Edellä 1 kohdan määräyksiä sovellettaessa edellä tarkoitetun maan tulliviranomaiset palauttavat hankkijan ilmoituksen ja tässä ilmoituksessa mainittuja tavaroita koskevan tai koskevat kauppalaskun tai -laskut, lähetysluettelon tai -luettelot tai muun kaupallisen asiakirjan tai muut kaupalliset asiakirjat sen maan

tulliviranomaisille, jossa ilmoitus on laadittu, ja esittävät mahdolliset sisältöä tai muotoa koskevat perusteet tiedustelun tekemiseen.

Ne toimittavat jälkitodentamispyynnön tueksi kaikki asiakirjat ja ilmoittavat kaikki tiedot, jotka on saatu ja joiden perusteella hankkijan ilmoituksessa olevia tietoja voidaan epäillä virheellisiksi.

3. Todentamisen suorittavat sen maan tulliviranomaiset, jossa hankkijan ilmoitus on laadittu. Ne voivat vaatia todistusaineistoa ja tarkastaa hankkijan tilejä tai tehdä muita tarpeelliseksi katsomiaan tarkastuksia.

4. Todentamisen tulokset ilmoitetaan todentamista pyytäneille tulliviranomaisille niin pian kuin mahdollista. Näistä tuloksista on käytävä selvästi ilmi, ovatko hankkijan ilmoituksessa annetut tiedot oikeita, ja saatujen tulosten perusteella tulliviranomaisten on pystyttävä ratkaisemaan, voidaanko ja jos voidaan, niissä määrin, tämä hankkijan ilmoitus ottaa huomioon EUR.1-tavaratodistuksen antamisessa tai kauppalaskuilmoituksen laatimisessa.

35 artikla

Riitaisuuksien ratkaiseminen

Jos 33 ja 34 artiklassa määrätystä todentamisenmenettelyistä syntyy riitaisuus, jota todentamista pyytävät ja sen suorittamisesta vastuussa olevat tulliviranomaiset eivät pysty keskenään sopimaan, tai jos ilmenee kysymys tämän pöytäkirjan tulkinnasta, asia annetaan ETA:n sekakomitean ratkaistavaksi.

36 artikla

Seuraamukset

Seuraamuksia määrätään jokaiselle, joka laatii tai laadituttaa väärää tietoa sisältävän asiakirjan saadakseen tuotteille etuuskohtelun.

VII OSASTO

CEUTA JA MELILLA

37 artikla

Ceutaan ja Melillaan sovellettavat määräykset

1. Tässä pöytäkirjassa käytetty käsite "Euroopan talousalue" (ETA) ei sisällä Ceutaa ja Melillaa. Käsite "ETA-alkuperätuotteet" ei sisällä Ceutan ja Melillan alkuperätuotteita.

2. Sovelletaessa sopimuksen pöytäkirjaa 49 Ceutan ja Melillan alkuperätuotteista, tätä pöytäkirjaa sovelletaan soveltuvin osin, jollei 38 artiklassa määrätystä erityisedellytyksistä muuta johdu.

38 artikla

Erityisedellytykset

1. Seuraavien tuotteiden katsotaan olevan:

a) Ceutan ja Melillan alkuperätuotteita:

i) Ceutassa ja Melillassa kokonaan tuotetut tuotteet,

ii) Ceutassa ja Melillassa tuotetut tuotteet, joiden valmistuksessa on käytetty aineksia, jotka eivät ole siellä kokonaan tuotettuja, jos nämä tuotteet ovat riittävästi valmistettuja tai käsiteltyjä Ceutassa tai Melillassa. Tämä edellytys ei kuitenkaan koske aineksia, jotka ovat ETA-alkuperätuotteita tässä pöytäkirjassa tarkoitettussa merkityksessä.

b) ETA-alkuperätuotteita:

i) Euroopan talousalueella kokonaan tuotetut tuotteet,

ii) Euroopan talousalueella tuotetut tuotteet,

joiden valmistuksessa on käytetty aineksia, jotka eivät ole siellä kokonaan tuotettuja, jos nämä tuotteet ovat riittävästi valmistettuja tai käsiteltyjä siellä. Tämä edellytys ei kuitenkaan koske aineksia, jotka ovat Ceutan ja Melillan alkuperätuotteita tässä pöytäkirjassa tarkoitettussa merkityksessä.

2. Ceutan ja Melillan katsotaan olevan yksi ainoa alue.

3. Kun tämän pöytäkirjan mukaisesti annettu tai laadittu alkuperäselvitys liittyy Ceutan ja Melillan alkuperätuotteisiin, viejän on selvästi osoitettava ne tunnuksella ”CM”.

EUR.1-tavaratodistuksen osalta tämä merkintä on tehtävä todistuksen 4 kohtaan.

Kauppalaskuilmoituksen osalta tämä merkintä on tehtävä asiakirjaan, jossa ilmoitus annetaan.

4. Espanjan tulliviranomaiset vastaavat tämän pöytäkirjan soveltamisesta Ceutassa ja Melillassa.

5. Edellä 15 artiklaa ei sovelleta toisaalta Ceutan ja Melillan ja toisaalta EFTA-valtioiden väliseen kauppaan.

LISÄYS I

ALKUHUOMAUTUKSET LISÄYKSESSÄ II OLEVAAN LUETTELOON

Huomautus 1:

Luettelossa määrätään kaikilta sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilta tuotteilta vaadittavat edellytykset, jotka niiden on täytettävä, jotta niiden katsotaan olevan riittävästi valmistettuja tai käsiteltyjä siten kuin tämän pöytäkirjan 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetaan.

Huomautus 2:

2.1. Luettelon kahdessa ensimmäisessä sarakkeessa kuvaillaan valmis tuote. Ensimmäisessä sarakkeessa on harmonoidussa järjestelmässä käytetty nimikkeen tai ryhmän numero ja toisessa sarakkeessa harmonoidussa järjestelmässä tästä nimikkeestä tai ryhmästä käytetty tavarankuvaus. Jokaisen kahden ensimmäisen sarakkeen merkinnän osalta eritellään sääntö sarakkeessa 3 tai 4. Ensimmäisen sarakkeen merkinnän jäljessä eräissä tapauksissa oleva pääte ”:sta” tai ”:stä” tarkoittaa, että sarakkeen 3 tai 4 sääntö koskee ainoastaan sarakkeessa 2 mainittua osaa nimikkeestä tai ryhmästä.

2.2. Kun sarakkeessa 1 on koottu yhteen useita nimikkeitä tai mainittu ryhmän numero ja sarakkeessa 2 on sen vuoksi yleisluonteinen tavarankuvaus, viereiset sarakkeessa 3 tai 4 olevat säännöt koskevat kaikkia niitä tuotteita, jotka harmonoidussa järjestelmässä tariffoidaan sarakkeessa 1 mainitun ryhmän nimikkeisiin tai johonkin nimikkeistä, jotka on koottu tähän sarakkeeseen.

2.3. Kun luettelossa on eri sääntöjä, joita sovelletaan saman nimikkeen eri tuotteisiin, nimikkeen kussakin alakohdassa on nimikkeen sen osan tavarankuvaus, jota viereinen sarakkeessa 3 tai 4 oleva sääntö koskee.

2.4. Kun kahden ensimmäisen sarakkeen merkinnälle on sääntö sekä sarakkeessa 3 että 4, viejä voi valintansa mukaan soveltaa joko sarakkeessa 3 tai 4 olevaa sääntöä. Jos sarakkeessa 4 ei ole alkuperäsääntöä, on sovellettava sarakkeen 3 sääntöä.

Huomautus 3:

3.1. Tämän pöytäkirjan 4 artiklan 1 kohdan määräyksiä alkuperäaseman saavuttaneista, muiden tuotteiden valmistuksessa käytettävistä tuotteista, sovelletaan riippumatta siitä, onko tämä asema saavutettu siinä tehtaassa, jossa näitä tuotteita käytetään, jossakin muussa tehtaassa samassa maassa vai jossakin muussa Euroopan talousalueen maassa.

Esimerkki:

Nimikkeeseen 8407 kuuluva moottori, jonka osalta säännössä määrätään, että käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo saa olla enintään 40 prosenttia vapaasti tehtaalla -hinnasta, tehdään nimikkeeseen 7224:stä kuuluvasta muusta takomalla esimuokatusta seosteräksestä.

Jos tämä esimuokattu teräs on taottu Euroopan talousalueella ei-alkuperätuotetta olevasta valanteesta, se on jo saavuttanut alkuperäaseman luettelon nimikettä 7224:stä koskevan säännön mukaisesti. Esimuokattua terästä voidaan pitää moottorin arvoa laskettaessa alkuperätuotteena riippumatta siitä, onko esimuokattu teräs tuotettu samassa tehtaassa, jossakin muussa tehtaassa samassa maassa vai jossakin muussa Euroopan talousalueen maassa. Ei-alkuperätuotetta olevan valanteen arvoa ei siten oteta huomioon laskettaessa käytettyjen ei-alkuperäainesten arvoa.

3.2. Luettelon sääntö määrittää vaaditun vähimmäisvalmistuksen tai -käsittelyn, ja sen ylittävä valmistus tai käsittely antaa myös alkuperäaseman; sitä vähempi valmistus tai käsittely taas ei anna alkuperäasemaa. Näin ollen jos säännössä määrätään, että tietyllä valmistusasteella olevaa ei-alkuperäainesta saa käyttää, on sitä aiemmalla valmistusasteella olevan tällaisen aineksen käyttö sallittua mutta sitä myöhemmillä valmistusasteella olevan ei.

3.3. Kun luettelon säännössä määrätään, et-

tä tuote voidaan valmistaa useammasta kuin yhdestä aineksestä, tämä tarkoittaa, että yhtä tai useampaa näistä aineksista saa käyttää. Säännössä ei vaadita, että niitä kaikkia käytetään.

Esimerkki:

Nimikkeen 50—55 ryhmästä kankaita koskevassa säännössä määrätään, että luonnonkuituja saa käyttää ja että muun muassa kemiallisia aineita saa myös käyttää. Tämä ei tarkoita, että on käytettävä molempia, vaan että voidaan käyttää jompaakumpaa tai molempia.

3.4 Kun luettelon sääntö edellyttää, että tuote on valmistettava tietystä aineksestä, tämä edellytys ei luonnollisesti estä käyttämästä muita aineksia, jotka ovat luonteeltaan sellaisia, etteivät ne voi täyttää sääntöä. (Tekstiilien osalta katso myös jäljempänä huomautuksessa 6 olevaa 2 kohtaa.)

Esimerkki:

Nimikkeen 1904 ravintovalmisteita koskeva sääntö, joka nimenomaan sulkee pois viljan ja viljatuotteiden käytön, ei estä kivennäisuoalojen, kemikaalien ja muiden lisäaineiden käyttöä, joita ei valmisteta viljasta.

Tätä ei kuitenkaan sovelleta tuotteisiin, joita, vaikkei niitä voida valmistaa luettelossa nimenomaisesti mainitusta aineksestä, voidaan valmistaa luonteeltaan samanlaisesta, aiemalla valmistusasteella olevasta aineksestä.

Esimerkki:

Jos sellaisen kuitukankaasta tehdyn vaatteen osalta, joka kuuluu nimikkeeseen 62 ryhmästä, ainoastaan ei-alkuperätuotetta olevan langan käyttö on sallittua, ei ole mahdollista aloittaa valmistusta kuitukankaasta — vaikka kuitukangasta ei tavallisesti voidakaan tehdä langasta. Tällaisissa tapauksissa lähtöaineksen olisi tavallisesti oltava lankaa edeltävällä asteella — ts. kuituasteella.

3.5 Jos luettelon säännössä on kaksi prosenttimäärää enimmäisarvoksi ei-alkuperäaineiksille, joita voidaan käyttää, näitä prosenttimääriä ei saa laskea yhteen. Toisin sanoen kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten enimmäisarvo ei saa koskaan ylittää korkeinta määrätystä prosenttimäärästä. Lisäksi yksittäisiä prosenttimääriä ei saa ylittää niiden nimenomaisten aineiden osalta, joita ne koskevat.

Huomautus 4:

4.1. Luettelossa käytetyllä ilmaisulla 'luonnonkuidut' tarkoitetaan muita kuituja kuin muunto- ja synteettikuituja. Se rajoittuu kehruuta edeltäviin valmistusasteisiin ja sisältää myös jätteet ja, jollei toisin mainita, se sisältää kuitut, jotka on karstattu, kammattu tai muulla tavoin valmistettu, mutta joita ei ole kehrätty.

4.2. Ilmaisuihin 'luonnonkuidut' sisältää nimikkeen 0503 jouhen, nimikkeiden 5002 ja 5003 silkin, nimikkeiden 5101—5105 villakuidut ja hienon ja karkean eläimenkarvan, nimikkeiden 5201—5203 puuvillakuidut ja nimikkeiden 5301—5305 muut kasvitekstiilikuidut.

4.3. Ilmaisuja 'tekstiilimassa', 'kemialliset aineet' ja 'paperinvalmistusaineet' käytetään luettelossa kuvaamaan 50—63 ryhmään kuuluvien aineksien, joita voidaan käyttää muunto-, synteetti- tai paperikuitujen tai näistä kuiduista valmistettujen lankojen valmistuksessa.

4.4. Ilmaisua 'katkotut tekokuidut' käytetään luettelossa viittamaan nimikkeiden 5501—5507 synteetti- tai muuntokuitufilamenttitouviin, synteetti- tai muuntokatkokuituihin tai niiden jätteisiin.

Huomautus 5:

5.1. Sellaisen tuotteen osalta, johon luettelossa liittyy viittaus tähän huomautukseen, ei sovelleta sarakkeen 3 edellytyksiä mihinkään tämän tuotteen valmistuksessa käytettyihin perustekstiiliaineisiin, joiden paino yhteensä on enintään 10 prosenttia kaikkien käytettyjen perustekstiiliaineiden yhteispainosta. (Katso myös jäljempänä huomautusta 5.3 ja 5.4)

5.2. Tätä poikkeusta voidaan kuitenkin soveltaa vain sekoitetuotteisiin, jotka on tehty kahdesta tai useammasta perustekstiiliaineesta.

Perustekstiiliaineet ovat seuraavat:

- silkki,
- villa,
- karkea eläimenkarva,
- hieno eläimenkarva,
- jouhet,
- puuvilla,
- paperinvalmistusaineet ja paperi,
- pellava,
- hamppu,
- juutti ja muut niinitekstiilikuidut,
- sisali ja muut Agave-sukuisista kasveista saadut tekstiilikuidut,

- kookoskuidut, manilla, rami ja muut kasvitekstiilikuidut,
- synteetikuitufilamentit,
- muuntokuitufilamentit,
- synteetikatkokuidut,
- muuntokatkokuidut.

Esimerkki:

Nimikkeen 5205 lanka, joka on tehty nimikkeen 5203 puuvillakuiduista ja nimikkeen 5506 synteetikatkokuiduista, on sekoitelanka. Sen vuoksi ei-alkuperätuotteita olevia synteetikatkokuituja, jotka eivät täytä alkuperäsääntöjä (joissa vaaditaan valmistusta kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta), saa käyttää enintään 10 prosenttia langan painosta.

Esimerkki:

Nimikkeen 5112 villakangas, joka on tehty nimikkeen 5107 villalangasta ja nimikkeen 5509 synteetikatkokuitulangasta, on sekoitekangas. Sen vuoksi synteetikuitulankaa, joka ei täytä alkuperäsääntöjä (joissa vaaditaan valmistusta kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta) tai villalankaa, joka ei täytä alkuperäsääntöjä (joissa vaaditaan valmistusta karstaamattomista tai kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä luonnonkuiduista), tai näiden kahden sekoitusta, saa käyttää vain jos niiden yhteispaino on enintään 10 prosenttia kankaan painosta.

Esimerkki:

Nimikkeen 5802 tuftattu tekstiilikangas, joka on tehty nimikkeen 5205 puuvillalangasta ja nimikkeen 5210 puuvillakankaasta, on sekoitetuote vain, jos puuvillakangas itsessään on sekoitekangas, joka on tehty kahteen eri nimikkeeseen tarjottavasta langasta tai jos käytetyt puuvillalangat itsessään ovat sekoitetuotteita.

Esimerkki:

Jos edellä tarkoitettu tuftattu tekstiilikangas olisi tehty nimikkeen 5205 puuvillalangasta ja nimikkeen 5407 synteetikuitukankaasta, käytetyt langat olisivat kaksi eri perustekstiiliainetta ja tuftattu tekstiilikangas sen mukaisesti sekoitetuote.

Esimerkki:

Matto, jonka nukka on tehty sekä muunto-

kuitu- että puuvillalangoista ja pohjakangas juutista, on sekoitetuote, koska on käytetty kolmea perustekstiiliainetta. Näin ollen saadaan käyttää mitä tahansa ei-alkuperäaineksiä, jotka ovat säännön sallimaa myöhemmällä valmistusasteella, jos niiden yhteispaino on enintään 10 prosenttia mattoon sisältyvien tekstiiliaineiden painosta. Juuttikan-gaspohja tai muuntokuitulangat tai molemmat voitaisiin siis tuoda maahan tällä valmistusasteella olevina, jos painoa koskevat edellytykset täyttyvät.

5.3. Tuotteissa, joissa on 'segmentoitua polyuretaania olevaa, myös kierrepäällystettyä lankaa, jossa on joustavia polyeetterisegmenttejä', tämä poikkeus on tällaisen langan osalta 20 prosenttia.

5.4. Tuotteissa, joissa on kaistaleita, jotka koostuvat enintään 5 mm leveästä kahden muovikelmun väliin liimalla kiinnitetystä, alumiinifoliota tai muovikelmua, myös alumiinijauheella peitettyä, olevasta sydäimestä, tämä poikkeus on tällaisen kaistaleen osalta 30 prosenttia.

Huomautus 6:

6.1. Niissä tekstiilituotteissa, joiden kohdalla luettelossa on alaviite tähän huomautukseen, saa käyttää, vuoria ja välivuoria lukuun ottamatta, tekstiiliaineita, jotka eivät täytä tätä sovitettua tuotetta koskevaa luettelon sarakkeen 3 sääntöä, jos ne tarjotaan eri nimikkeeseen kuin tuote ja jos niiden arvo on enintään 8 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta.

6.2. Aineksia, joita ei tarjota 50—63 ryhmään, saa käyttää vapaasti riippumatta siitä, sisältävätkö ne tekstiilejä.

Esimerkki:

Jos luettelon säännössä määrätään, että tietyn tekstiilitavaran, esimerkiksi housujen, valmistuksessa on käytettävä lankaa, tämä ei estä metallitavaroitten kuten nappien käyttöä, koska nappeja ei tarjota 50—63 ryhmään. Samasta syystä se ei estä vetoketjujen käyttöä, vaikka vetoketjut tavallisesti sisältävät tekstiiliä.

6.3. Prosenttisääntöä sovellettaessa on käytettyjen ei-alkuperäainesten arvoa laskettaessa otettava huomioon niiden aineiden arvo, joita ei tarjota 50—63 ryhmään.

LISÄYS II

LUETTELO VALMISTUKSESTA TAI KÄSITTELYSTÄ, JOKA ON SUORITETTAVA EI-ALKUPERÄAINESILLE, JOTTA VALMIS TUOTE SAA ALKUPERÄASEMAN

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
0208:sta	Muu liha ja muut syötävät eläimenosat, tuoreet, jäädytetyt tai jäädytetyt, valaasta	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
3 ryhmä	Kalat sekä äyriäiset, nilviäiset ja muut vedessä elävät selkärangattomat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen 3 ryhmän aineiden on oltava kokonaan tuotettuja	
0403:sta	Kirnupiimä, viili, jogurtti, kefiiri ja muu käynyt tai hapatettu maito tai kerma, maustettu tai lisättyä hedelmää, pähkinää tai kakaota sisältävä	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen 4 ryhmän aineiden on oltava kokonaan tuotettuja — kaikkien käytettyjen nimikkeeseen 2009 hedelmämeijerijäätelöiden (lukuun ottamatta ananas-, limetti- tai greippimeijerijäätelöiden) on oltava alkuperä tuotteita, ja — käytettyjen 17 ryhmän aineiden arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
0710:stä ja 0711:stä	Makea- eli sokerimaissi (<i>Zea mays</i> var. <i>saccharata</i>)	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
0901	Kahvi, myös paahdettu tai kofeiiniton; kahvinkuoret ja -kalvot; kahvinkorvikkeet, joissa on kahvia, sen määrästä riippumatta	Valmistus minkä tahansa nimikkeeseen aineksista	
0902	Tee	Valmistus minkä tahansa nimikkeeseen aineksista	
1302:sta	Lakritsista ja humalasta saadut kasvimehut ja -uutteet; pektiiniaineet, pektinaatit ja pektaatit; agar-agar ja muut kasviaineista saadut kasvilimat ja paksunnosaineet, myös modifioidut: — kasviaineista saadut kasvilimat ja paksunnosaineet, modifioidut	Valmistus modifioimattomista kasvilimoista ja paksunnosaineista	

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
	— muut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla-hinnasta	
1404:stä	Puuvillalintterit	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
1504	Kala- ja merinisäkäsrasvat ja -öljyt sekä niiden jakeet, myös puhdistetut, mutta kemiallisesti muuntamattomat:		
	— kalaöljyjen kiinteät jakeet ja merinisäkäsrasvat ja -öljyt	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeeseen 1504 aineksista	
	— muut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen 2 ja 3 ryhmän aineiden on oltava kokonaan tuotettuja	
1516:sta	Eläinrasvat ja -öljyt sekä niiden jakeet, osittain tai kokonaan hydratat, vaihtoesteröidyt, uudelleen esteröidyt tai elaidinoidut, myös puhdistetut, mutta ei enempää valmistetut, kokonaan kalasta tai merinisäkäistä saadut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen 2 ja 3 ryhmän aineiden on oltava kokonaan tuotettuja	
1516:sta	Hydrattu risiiniöljy (opaalivaha)	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
1517:sta	Margariini ja syötävät seokset ja valmistetut eläin- tai kasvirasvoista tai -öljyistä tai tämän ryhmän eri rasvojen ja öljyjen jakeista, muut kuin nimikkeeseen 1516 syötävät rasvat ja öljyt sekä niiden jakeet, yli 10 % mutta enintään 15 % painosta maitorasvaa sisältävät	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen 4 ryhmän aineiden on oltava kokonaan tuotettuja	
1518:sta	Linoksiini	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
1519:stä	Teolliset monokarboksyylirasvahapot, puhdistuksessa saadut happamat öljyt ja teolliset rasva-alkoholit, muut kuin eläinten ruokinnassa käytettävät:		
	— teolliset monokarboksyylirasvahapot, puhdistuksessa saadut happamat öljyt	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
	— teolliset rasva-alkoholit	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeeseen 1519 aineksista	

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
1520	Glyseroli (glyseriini), myös puhdas; glyserolivesi ja -lipeä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
1521	Kasvivahat (ei kuitenkaan triglyseridit), mehiläisvaha ja muut hyönteisvahat sekä spermaseetti, myös puhdistetut tai värjätyt	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
1522	Degras; rasva-aineiden tai eläin- ja kasvivahojen käsittelyssä syntyneet jätteet	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
1603:sta	Valaanlihasta, kalasta ja äyriäisistä, nilviäisistä tai muista vedessä elävistä selkärangattomista saadut uutteen ja mehut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen 2 ja 3 ryhmän aineiden on oltava kokonaan tuotettuja	
1604	Kalavalmisteet ja -säilykkeet; kaviaari ja kalanmädistä valmistetut kaviaarinkorvikkeet	Valmistus, jossa kaiken käytetyn kalan tai kalanmädin on oltava kokonaan tuotettua	
1605	Äyriäiset, nilviäiset tai muut vedessä elävät selkärangattomat, valmistetut tai säilötyt	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen äyriäisten, nilviäisten tai muiden vedessä elävien selkärangattomien on oltava kokonaan tuotettuja	
1702:sta	Kemiallisesti puhdas fruktoosi ja maltoosi	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 1702 aineksista	
1704	Kaakaota sisältämättömät sokerialmisteet (myös valkosuklaa)	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote edellyttäen, että muiden käytettyjen 17 ryhmän aineiden arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
1803	Kaakaomassa, myös sellainen, josta rasva on poistettu	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
1804	Kaakaovoi, -rasva ja -öljy	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
1805	Kaakaopöytä, lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältämätön	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
1806	Suklaa ja muut kaakaota sisältävät ravintovalmisteet	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote edellyttäen, että käytettyjen 17 ryhmän aineiden arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
1901	<p>Mallasuute; muualle kuulumat- tomat hienoista tai karkeista jau- hoista, tärkkelyksestä tai mal- lasuutteesta tehdyt ravintoval- misteet, joissa ei ole lainkaan kaakaojauhetta tai joissa sitä on alle 50 % painosta; muualle kuu- lumattomat nimikkeiden 0401—0404 tuotteista tehdyt ra- vintovalmisteet, joissa ei ole lain- kaan kaakaojauhetta tai joissa sitä on alle 10 % painosta:</p> <p>— mallasuute</p> <p>— muut</p>	<p>Valmistus 10 ryhmän viljasta</p> <p>Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimik- keeseen kuin tuote edellyttäen, että käytettyjen 17 ryhmän aines- ten arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta</p>	
1902:sta	<p>Makaronivalmisteet, kuten spaghetti, makaroni, nuudelit, la- sagne, gnocchi, ravioli ja cannel- loni, myös kypsennetyt tai (lihal- la tai muulla aineella) täytetyt tai muulla tavalla valmistetut, lu- kuun ottamatta niitä, joissa on yli 20 % painosta makkaroita, lihaa ja muita eläimenosia tai verta tai näiden sekoituksia; couscous, myös valmistettu</p>	<p>Valmistus, jossa kaiken käytetyn viljan ja viljatuotteiden (paitsi durumvehnän ja siihen perustu- vien tuotteiden) on oltava koko- naan tuotettuja</p>	
1903	<p>Tapioka ja tärkkelyksestä val- mistetut tapiokankorvikkeet, hiutaleina, jyvänä, helmisuuri- moina, seulomisjääminä tai nii- den kaltaisessa muodossa</p>	<p>Valmistus minkä tahansa nimik- keen aineksista paitsi nimikkeen 1108 perunatärkkelyksestä</p>	
1904	<p>Viljasta tai viljatuotteista paisut- tamalla tai paahtamalla tehdyt ravintovalmisteet (esim. maissi- hiutaleet); esikypsennetty tai muulla tavalla valmistettu vilja (ei kuitenkaan maissi), jyvänä tai jyväsiniä:</p> <p>— kaakaota sisältämättömät:</p> <p>— — esikypsennetty tai muulla tavalla valmistettu vilja (ei kuitenkaan maissi), jyvänä tai jyväsiniä</p>	<p>Valmistus minkä tahansa nimik- keen aineksista. Nimikkeiden 2001, 2004 ja 2005 valmistettuja tai säilöttyjä makea- eli sokeri- maissin jyviä ja tähkiä ja nimik- keen 0710 kypsentämätöntä tai vedessä tai höyryssä keitettyä, jäädetyttyä makea- eli sokeri- maissia ei kuitenkaan saa käyt- tää</p>	

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
	<p>— — muut</p> <p>— kaakaota sisältävät</p>	<p>Valmistus, jossa:</p> <ul style="list-style-type: none"> — kaiken käytetyn viljan ja viljatuotteiden (paitsi "Zea in-durata" -lajisen maissin ja durum-vehnän ja niihin perustuvien tuotteiden) on oltava kokonaan tuotettuja, ja — käytettyjen 17 ryhmän ainesten arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta <p>Valmistus nimikkeeseen 1806 kuulumattomista aineksista edellyttäen, että käytettyjen 17 ryhmän ainesten arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta</p>	
1905	Ruokaleipä, kakut ja leivokset, keksit ja pikkuleivät (biscuits) sekä muut leipomatuotteet, myös jos niissä on kaakaota; ehtoollisleipä, tyhjät oblaattikapselit, jollaiset soveltuvat farmaseuttiseen käyttöön, sinettiöylätit, riisipaperi ja niiden kaltaiset tuotteet	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista paitsi 11 ryhmän aineksista ¹⁾	
2001:stä	Etikan tai etikkahapon avulla valmistettu tai säilötty makea- eli sokerimaissi (<i>Zea mays</i> var. <i>saccharata</i>); jamssi, bataatit ja niiden kaltaiset syötävät kasvinosat, vähintään 5 % painosta tärkkelystä sisältävät, etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilöttyt	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
2002:sta	Muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilöttyt tomaatit, muut kuin kokonaiset tai paloittelut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen 7 ja 20 ryhmän tomaattien on oltava alkuperätuotteita	
2004:stä ja 2005:stä	Perunat, hienoina tai karkeina jauhoina tai hiutaleina, muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilöttyt; makea- eli sokerimaissi (<i>Zea mays</i> var. <i>saccharata</i>), muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistettu tai säilötty	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	

¹ Kuitenkin 30 päivään marraskuuta 1993 saakka saa käyttää alkalikeittoa ja seisotusta ("nixtamalization") käyttäen valmistettua maissijauhoa ("masa"-jauhoa).

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
2007	Keittämällä valmistetut hillot, hedelmähytelöt, marmelaatit, hedelmä- ja pähkinäoseet sekä hedelmä- ja pähkinäpastat, myös lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävät	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — käytettyjen 17 ryhmän aineiden arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinasta	
2008:sta	Maapähkinävoili; viljaan perustuvat sekoitukset; palmunsydämet; maissi, muu kuin makea- eli sokerimaissi (<i>Zea mays</i> var. <i>saccharata</i>)	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
2101	Kahvi-, tee- ja mateeuutteet, -esanssit ja -tiivisteet sekä näihin tuotteisiin tai kahviin, teehen tai mateehen perustuvat valmisteet; paahdettu sikurijuuri ja muut paahdetut kahvinkorvikkeet sekä niiden uutteet, esanssit ja tiivisteet	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
2102:sta	Elävä eli aktiivinen hiiva, muu kuin leivinihiiva, lukuun ottamatta eläinten ruokinnassa käytettävää; kuollut eli inaktiivinen hiiva, muu kuin eläinten ruokinnassa käytettävä; muut kuolleet yksisoluiset mikro-organismit, muut kuin eläinten ruokinnassa käytettävät; valmistetut leivinjauheet	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
2103	Kastikkeet ja valmisteet niitä varten; maustamisvalmisteita olevat sekoitukset; sinappijauho ja valmistettu sinappi: — kastikkeet ja valmisteet niitä varten; maustamisvalmisteita olevat sekoitukset — sinappijauho ja valmistettu sinappi	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Sinappijauhoa tai valmistettua sinappia saa kuitenkin käyttää Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista	
2104	Keitot ja liemet sekä valmisteet niitä varten; homogenoidut ravintovalmisteseokset: — keitot ja liemet sekä valmisteet niitä varten — homogenoidut ravintovalmisteseokset	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista paitsi nimikkeiden 2002—2005 valmistetuista tai säilötyistä kasviksista Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineiden valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
2105	Jäätelö, mehujää ja niiden kaltaiset jäädytetyt valmisteet, myös kaakaota sisältävät	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
2106	Muualle kuulumattomat ravintovalmisteet	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
2201	Vesi, myös luonnon tai keinotekoinen kivennäisvesi ja hiilihapotettu vesi, lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältämätön ja maustamaton; jää ja lumi	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen 22 ryhmän vesien on oltava alkuperätuotteita	
2203	Mallasjuomat	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
2205	Vermutti ja muu tuoreista rypäleistä valmistettu viini, joka on maustettu kasveilla tai aromaattisilla aineilla	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen rypäleiden tai rypäleistä saatujen aineiden on oltava kokonaan tuotettuja	
2208:sta	Denaturoimaton etyylialkoholi, alkoholipitoisuus alle 80 tilavuusprosenttia; väkevät alkoholijuomat, liköörit ja muut alkoholipitoiset juomat: — ouzo — muut	Valmistus: — nimikkeeseen 2207 tai 2208 kuulumattomista aineksista ja — jossa kaikkien käytettyjen rypäleiden tai rypäleistä saatujen aineiden on oltava kokonaan tuotettuja Valmistus: — nimikkeeseen 2207 tai 2208 kuulumattomista aineksista ja — jossa kaikkien käytettyjen rypäleiden tai rypäleistä saatujen aineiden on oltava kokonaan tuotettuja TAI jos kaikki muut käytetyt ainekset ovat alkuperätuotteita, arrakkia saa käyttää enintään 5 tilavuusprosenttia	
2209	Etikka ja etikkahaposta valmistetut etikankorvikkeet	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen rypäleiden tai rypäleistä saatujen aineiden on oltava kokonaan tuotettuja	

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineesien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
2301:stä	Valaasta valmistettu jauhe; kalasta tai äyriäisistä, nilviäisistä tai muista vedessä elävistä selkärangattomista valmistetut jauhot, jauheet ja rakeet (pelletit)	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen 2 ja 3 ryhmän ainesten on oltava kokonaan tuotettuja	
2309:stä	Kalaliimavesi	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen 3 ryhmän ainesten on oltava kokonaan tuotettuja	
25 ryhmästä	Suola; rikki; maa- ja kivilajit; kipsi, kalkki ja sementti; lukuun ottamatta nimikkeitä 2504:stä, 2515:stä, 2516:sta, 2518:sta, 2519:stä, 2520:sta, 2524:stä, 2525:stä ja 2530:sta, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
2504:stä	Kiteinen luonnongrafiitti, jonka hiilipitoisuutta on rikastamalla kohotettu ja joka on puhdistettu ja jauhettu	Kiteisen luonnongrafiitin hiilipitoisuuden kohottaminen rikastamalla, sen puhdistaminen ja jauhaminen	
2515:stä	Marmori, pelkästään sahaamalla tai muulla tavalla leikattu suorakaiteen tai neliön muotoiseksi kappaleiksi tai laatoiksi, paksuus enintään 25 cm	Yli 25 cm paksun marmorin (myös jo sahatun) leikkaaminen sahaamalla tai muulla tavalla	
2516:sta	Graniitti, porfyryri, basaltti, hiekkakivi ja muu muistomerkki- ja rakennuskivi, pelkästään sahaamalla tai muulla tavalla leikattu suorakaiteen tai neliön muotoiseksi kappaleiksi tai laatoiksi, paksuus enintään 25 cm	Yli 25 cm paksun kiven (myös jo sahatun) leikkaaminen sahaamalla tai muulla tavalla	
2518:sta	Kalsinoitu dolomiitti	Kalsinoimattoman dolomiitin kalsinointi	
2519:stä	Murskattu luonnon magnesiumkarbonaatti (magnesiitti) ilmanpitävissä astioissa ja magnesiumoksidi, myös puhdas, ei kuitenkaan sulatettu magnesiumoksidi (magnesia) tai perkipoltettu (sintrattu) magnesiumoksidi	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Luonnon magnesiumkarbonaattia (magnesiittia) saa kuitenkin käyttää	
2520:sta	Erityisesti hammaslääkintäkäyttöön valmistettu kipsi	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
2524:stä	Luonnon asbestikuidut	Valmistus asbestirikasteesta	
2525:stä	Kiillejauhe	Kiilteen tai kiillejätteen jauhaminen	
2530:sta	Maavärit, kalsinoidut tai jauhetut	Maavärien kalsinointi tai jauhaminen	

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineiden valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
26 ryhmä	Malmit, kuona ja tuhka	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
27 ryhmästä	Kivennäispolttoaineet, kivennäisöljyt ja niiden tislauustuotteet; bitumiset aineet; kivennäisvahat; lukuun ottamatta nimikkeitä 2707:stä ja 2709—2715, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
2707:stä	Korkean lämpötilan kivihiilitervasta tislaamalla saatujen kivennäisöljyjen kaltaiset öljyt, joissa aromaattisten aineosien paino ylittää ei-aromaattisten aineosien painon ja joista 250 °C lämpötilaan lämmitettäessä tislautuu yli 65 tilavuusprosenttia (myös bensiini- ja bentsoliseokset), polttoaineena käytettäviksi tarkoitetut	Nämä ovat lisäyksen VII tuotteita	
2709—2715	Kivennäisöljyt ja niiden tislauustuotteet; bitumiset aineet; kivennäisvahat	Nämä ovat lisäyksen VII tuotteita	
28 ryhmästä	Kemialliset alkuaineet ja epäorgaaniset yhdisteet; jalometallien, harvinaisten maametallien, radioaktiivisten alkuaineiden ja isotooppien orgaaniset ja epäorgaaniset yhdisteet; lukuun ottamatta nimikkeitä 2811:stä, 2833:sta ja 2840:stä, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Saman nimikkeen aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
2811:stä	Rikkiatrioksidi	Valmistus rikkidioksidista	
2833:sta	Alumiinisulfaatti	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
2840:stä	Natriumperboraatti	Valmistus dinatriumtetraaboretipentahydraatista	
29 ryhmästä	Orgaaniset kemialliset yhdisteet, lukuun ottamatta nimikkeitä 2901:stä, 2902:sta, 2905:stä, 2915, 2932, 2933 ja 2934, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Saman nimikkeen aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
2901:stä	Asykliset hiilivedyt, polttoaineena käytettäviksi tarkoitettut	Nämä ovat lisäyksessä VII tarkoitettuja tuotteita	
2902:sta	Syklaanit ja sykleenit (muut kuin atsuleenit), bentseeni, tolueeni, ksyleenit, polttoaineena käytettäviksi tarkoitettut	Nämä ovat lisäyksessä VII tarkoitettuja tuotteita	
2905:stä	Tämän nimikkeen alkoholien ja etanolin tai glyserolin metallialkoholaatit	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 2905 aineksista. Tämän nimikkeen metallialkoholaatteja saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
2915	Tyydytetyt asykliset monokarbonsyilihapot sekä niiden anhydritit, halogenidit, peroksidit ja peroksihapot; niiden halogeeni-, sulfo-, nitro- ja nitrosojohdannaiset	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista. Kaikkien käytettyjen nimikkeen 2915 ja 2916 ainesten arvo ei kuitenkaan saa ylittää 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
2932	Heterosykliset yhdisteet, jotka sisältävät ainoastaan happiheteroatomia tai -atomeja: — sisäiset eetterit ja niiden halogeeni-, sulfo-, nitro- ja nitrosojohdannaiset — sykliset asetaalit ja sisäiset puoliasetaalit ja niiden halogeeni-, sulfo-, nitro- ja nitrosojohdannaiset — muut	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista. Kaikkien käytettyjen nimikkeen 2909 ainesten arvo ei kuitenkaan saa ylittää 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
2933	Heterosykliset yhdisteet, jotka sisältävät ainoastaan typpiheteroatomia tai -atomeja; nukleiinihapot ja niiden suolat	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista. Kaikkien käytettyjen nimikkeen 2932 ja 2933 ainesten arvo ei kuitenkaan saa ylittää 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
2934	Muut heterosykliset yhdisteet	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista. Kaikkien käytettyjen nimikkeen 2932, 2933 ja 2934 ainesten arvo ei kuitenkaan saa ylittää 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
30 ryhmästä	Farmaseuttiset tuotteet, lukuun ottamatta nimikkeitä 3002, 3003 ja 3004, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Saman nimikkeen aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
3002	<p>Ihmisveri; terapeuttista, ennakolta ehkäisevää tai taudinmäärityskäyttöä varten valmistettu eläimenveri; antiseerumit ja muut verifraktiot; rokotusaineet, toksiinit, mikrobiviljelmät (ei kuitenkaan hiiva) ja niiden kaltaiset tuotteet:</p> <p>— tuotteet, joissa on terapeuttisessa tai ennakolta ehkäisevässä tarkoituksessa keskenään sekoitettuna kaksi tai useampia aineosia, tai sekoittamattomat tuotteet tällaista käyttöä varten, annostetut tai vähittäismyyntimuodoissa tai -pakkauksissa olevat</p> <p>— muut:</p> <p>— — ihmisveri</p> <p>— — terapeuttista tai ennakolta ehkäisevää käyttöä varten valmistettu eläimenveri</p> <p>— — verifraktiot, ei kuitenkaan antiseerumit, hemoglobiini ja seerumiglobuliini</p>	<p>Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 3002 aineksista. Myös tämän tavarankuvauksen mukaisia aineksia saa käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta</p> <p>Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 3002 aineksista. Myös tämän tavarankuvauksen mukaisia aineksia saa käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta</p> <p>Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 3002 aineksista. Myös tämän tavarankuvauksen mukaisia aineksia saa käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta</p>	

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
	<p>— — hemoglobiini, veriglobuliini ja seerumiglobuliini</p> <p>— — muut</p>	<p>Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 3002 aineksista. Myös tämän tavarankuvauksen mukaisia aineksia saa käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta</p> <p>Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 3002 aineksista. Myös tämän tavarankuvauksen mukaisia aineksia saa käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta</p>	
3003 ja 3004	Lääkkeet (ei kuitenkaan nimikkeiden 3002, 3005 ja 3006 tuotteet)	<p>Valmistus, jossa:</p> <p>— kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Nimikkeen 3003 tai 3004 aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja</p> <p>— kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta</p>	
31 ryhmästä	Lannoitteet, lukuun ottamatta nimikettä 3105:sta, jota koskeva sääntö on jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Saman nimikkeen aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3105:stä	<p>Kivennäis- tai kemialliset lannoitteet, joissa on kahta tai kolme seuraavista lannoittavista aineista: typpeä, fosforia tai kaliumia; muut lannoitteet; tämän ryhmän lannoitteet tabletteina tai niiden kaltaisessa muodossa tai enintään 10 kg brutto painavissa pakkauksissa; lukuun ottamatta seuraavia:</p> <p>— natriumnitraatti</p> <p>— kalsiumsyanamidi</p> <p>— kaliumsulfaatti</p> <p>— kaliummagnesiumsulfaatti</p>	<p>Valmistus, jossa:</p> <p>— kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Saman nimikkeen aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja</p> <p>— kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta</p>	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineiden valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
32 ryhmästä	Parkitus- ja väriaineet; tanniinit ja niiden johdannaiset; värit, pigmentit ja muut väriaineet; maalit ja lakat; kitti sekä muut täyte- ja tiivistystahnat; painovärit, muste ja tussi; lukuun ottamatta nimikkeitä 3201:stä ja 3205, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Saman nimikkeen aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3201:stä	Tanniinit sekä niiden suolat, eetterit, esterit ja muut johdannaiset	Valmistus kasvialkuperää olevista parkitusuutteista	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3205	Substraattipigmentit; tämän ryhmän huomautuksessa 3 tarkoitettujen substraattipigmentteihin perustuvat valmisteet ¹⁾	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista paitsi nimikkeen 3203, 3204 ja 3205 aineksista. Nimikkeen 3205 aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
33 ryhmästä	Haihtuvat öljyt ja resinoidit; hajuste-, kosmeettiset ja toalettiluonnokset; lukuun ottamatta nimikettä 3301, jota koskeva sääntö on jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Saman nimikkeen aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3301	Haihtuvat öljyt (terpeenittömät tai terpeenipitoiset), myös jähmeät (concretes) ja vahaa poistamalla saadut nesteet (absolutes); resinoidit; haihtuvien öljyjen väkevöidyt rasva-, rasvaöljy- ja vahaliuokset tai niiden kaltaiset liuokset, kylmänä uuttamalla (enfleurage) tai maseroimalla saadut; terpeenipitoiset sivutuotteet, joita saadaan poistettaessa terpeenejä haihtuvista öljyistä; haihtuvien öljyjen vesitiseleet ja -liuokset	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös tämän nimikkeen eri "tuoteryhmän" ²⁾ aineksista. Saman tuoteryhmän aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

¹ 32 ryhmän 3 huomautuksen mukaan nämä ovat valmisteita, jollaisia käytetään minkä tahansa aineen värjäämiseen tai ainesosina värivalmistetuotannossa edellyttäen, että niitä ei tariffoida johonkin muuhun 32 ryhmän nimikkeeseen.

² "Tuoteryhmäksi" katsotaan muusta nimikkeestä puolipisteellä erotettu osa.

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
34 ryhmästä	Saippua ja suopa, orgaaniset pinta-aktiiviset aineet, pesuvalmisteet, voiteluvalmisteet, tekovahat, valmistetut vahat, kiillotus-, hankaus- ja puhdistusvalmisteet, kynttilät ja niiden kaltaiset tuotteet, muovailumassat, "hammasvahat" ja kipsiin perustuvat hammaslääkinnässä käytettävät valmisteet; lukuun ottamatta nimikkeitä 3403:sta ja 3404, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Saman nimikkeen aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3403:sta	Voiteluvalmisteet, alle 70 painoprosenttia maaöljyjä tai bitumisista kivennäisistä saatuja öljyjä sisältävät	Nämä ovat lisäyksessä VII tarkoitettuja tuotteita	
3404	Tekovahat ja valmistetut vahat: — jotka perustuvat parafiiniin, maaöljyvahoihin, bitumisista kivennäisistä saatuihin vahoihin, puristettuun parafiiniin (slack wax) tai öljyttömään parafiiniin (scale wax) — muut	Nämä ovat lisäyksessä VII tarkoitettuja tuotteita Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista lukuun ottamatta seuraavia: — nimikkeen 1516 vahamaiset hydratut öljyt — nimikkeen 1519 vahamaiset kemiallisesti määrittelemättömät rasvahapot tai teolliset rasva-alkoholit — nimikkeen 3404 ainekset Näitä aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
35 ryhmästä	Valkuaisaineet; modifioidut tarkelykset; liimat ja liisterit; entsyymit; lukuun ottamatta nimikkeitä 3501, 3502, 3505 ja 3507:stä. Nimikkeitä 3502:sta, 3505:stä ja 3507:stä koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Saman nimikkeen aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperänsä	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
3502:sta	Muna-albumiini, ihmisravinnoksi kelpaamaton tai kelpaamattomaksi tehtävä; maitoalbumiini (laktalbumiini), ihmisravinnoksi kelpaamaton tai kelpaamattomaksi tehtävä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Saman nimikkeen aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3505:stä	Dekstriini ja muu modifioitu tärkkelys, lukuun ottamatta esteröityä tai eetteröityä tärkkelystä; tärkkelykseen, dekstriiniin tai muuhun modifioituun tärkkelykseen perustuvat liimat ja liisterit	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, paitsi nimikkeen 1108 aineksista	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3507:stä	Muualle kuulumattomat entsyymivalmisteet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
36 ryhmä	Räjähdysaineet; pyrotekniset tuotteet; tulitikut; pyroforiset seokset; eräät helposti syttyvät valmisteet	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Saman nimikkeen aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
37 ryhmästä	Valokuvaus- ja elokuvausvalmisteet, lukuun ottamatta nimikkeitä 3701, 3702 ja 3704, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Saman nimikkeen aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3701	Valokuvauslevyt ja -laakafilmit, säteilyherkät, valottamattomat, muuta ainetta kuin paperia, kartonkia, pahvia tai tekstiiliä; pikakuva- ja laakafilmit, laatat, säteilyherkät, valottamattomat, myös pakkafilmeinä:		
	— pikakuva- ja laakafilmit värivalokuvasta varten, pakkafilmeinä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan muuhun nimikkeeseen kuin 3701 tai 3702. Nimikkeen 3702 aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— muut	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan muuhun nimikkeeseen kuin 3701 tai 3702. Nimikkeen 3701 ja 3702 aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	(4)
3702	Valokuvausfilmit rullissa, säteilyherkät, valottamattomat, muuta ainetta kuin paperia, kartonkia, pahvia tai tekstiiliä; pikakuvafilmit rullissa, säteilyherkät, valottamattomat	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan muuhun nimikkeeseen kuin 3701 tai 3702	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3704	Valokuvauslaatat, -filmit, -paperi, -kartonki, -pahvi ja -tekstiilit, valotetut, mutta kehittämättömät	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan muuhun nimikkeeseen kuin 3701 - 3704	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
38 ryhmästä	Erinäiset kemialliset tuotteet, lukuun ottamatta nimikkeitä 3801, 3803:sta, 3805:stä, 3806:sta, 3807:stä, 3808—3814, 3818—3820, 3822 ja 3823, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Saman nimikkeen aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3801	Keinotekoinen grafiitti; kolloidinen tai puolikolloidinen grafiitti; grafiittiin tai muuhun hiileen perustuvat valmisteet, massana, kimpaleina, levyinä tai muina puolivalmisteina: — kolloidinen grafiitti suspensiona öljyssä ja puolikolloidinen grafiitti; hiilipitoiset elektrodimassat — grafiitti tahnamaisessa muodossa seoksena, jossa on kivennäisöljyjä ja yli 30 % painosta grafiittia — muut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen nimikkeen 3403 ainesten arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Tämän nimikkeen aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3803:sta	Puhdistettu mäntyöljy	Raa'an mäntyöljyn puhdistus	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3805:stä	Puhdistettu sulfaattitärpättiöljy	Raa'an sulfaattitärpättiöljyn puhdistus tislamalla tai raffinoimalla	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3806:sta	Hartsierit	Valmistus hartsihapoista	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
3807:stä	Puutervapiki	Puutervan tislaus	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3808	Hyönteishävitteet, rotanmyrkyt, sieni- ja rikkakasvihävitteet, itämistä estävät aineet, kasvien kasvua säättävät aineet, desinfiomisaineet ja niiden kaltaiset tuotteet, vähittäismyyntimuodoissa tai -pakkauksissa tai valmisteina tai tavaroina (esim. rikitetyt nauhat, sydämet ja kynttilät sekä karpäspaperi)	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
3809	Viimeistelyvalmisteet, valmisteet, jotka nopeuttavat värjäytymistä tai väriaineiden kiinnittymistä, sekä muut tuotteet ja valmisteet (esim. liistausaineet ja peittausaineet), jollaisia käytetään tekstiili-, paperi-, nahka- tai niiden kaltaisessa teollisuudessa, muualle kuulumattomat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
3810	Metallipintojen peittäusvalmisteet; sulamista edistävät aineet ja muut apuvalmisteet metallien juottamista tai hitsausta varten; juotos- tai hitsausjauheet ja -tahnat, joissa on metallia ja muita aineita; valmisteet, jollaisia käytetään hitsauselektrodien ja -puikkojen täytteenä tai päällysteenä	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
3811	Nakutusta, hapettumista, hartsiutumista tai syöpymistä estävät valmisteet, viskositeettia parantavat valmisteet ja muut kivennäisöljyjen (myös bensiinin) ja muiden nesteiden, joita käytetään samaan tarkoitukseen kuin kivennäisöljyjä, lisäainevalmisteet: — voiteluöljyjen lisäainevalmisteet, maaöljyjä tai bitumisista kivennäisistä saatuja öljyjä sisältävät — muut	Nämä ovat lisäyksessä VII tarkoitettuja tuotteita	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksen valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
3812	Valmistetut vulkanoinnin kiihdyttimet; muualle kuulumattomat kumin tai muovin pehmitinseokset; hapettumisen estoaineet ja muut kumin tai muovin stabiilaattoriseokset	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
3813	Valmisteet ja panokset tulensammuttimia varten; tulensammutuskranaatit ja -pommit	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
3814	Orgaaniset liuotin- ja ohennusaineseokset, muualle kuulumattomat; valmistetut maalin- ja lakanpoistoaineet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
3818	Kemialliset alkuaineet, joihin on lisätty epäpuhtausatomeja (doped) elektroniikassa käyttöä varten, levyinä, laattoina tai niiden kaltaisissa muodoissa; kemialliset yhdisteet, joihin on lisätty epäpuhtausatomeja (doped) elektroniikassa käyttöä varten	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
3819	Hydrauliset jarrunesteet ja muut hydraulisessa voimansiirrossa käytettävät nestemäiset valmisteet, joissa ei ole lainkaan tai on alle 70 % painosta maaöllyjä tai bitumisista kivennäisistä saatuja öljyjä	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
3820	Jäätymistä estävät valmisteet sekä valmistetut huurteen- ja jäänpoistonesteet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
3822	Yhdistetyt taudinmääritysreagenssit ja yhdistetyt laboratorioreagenssit, muut kuin nimikkeisiin 3002 ja 3006 kuuluvat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
3823	Valmistetut sitomisaineet valumuotteja ja -sydämiä varten; kemialliset tuotteet ja kemian ja siihen liittyvän teollisuuden valmisteet (myös jos ne ovat luonnontuotteiden seoksia), muualle kuulumattomat; kemian ja siihen liittyvän teollisuuden jätetuotteet, muualle kuulumattomat:		

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksen valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
	<p>— seuraavat tämän nimikkeen tuotteet:</p> <p>— — luonnon hartsituotteisiin perustuvat valmistetut sitomisaineet valumuotteja ja -sydämiä varten</p> <p>— — nafteenihapot, niiden veteen liukenemattomat suolat ja niiden esterit</p> <p>— — sorbitoli, muu kuin nimikkeeseen 2905 kuuluva</p> <p>— — maaöljysulfonaatit, ei kuitenkaan alkalimetallien, ammoniumin tai etanoliamiinien maaöljysulfonaatit; bitumisista kivennäisistä saatujen öljyjen tiofeenisulfonihapot ja niiden suolat</p> <p>— — ioninvaihtimet</p> <p>— — kaasua imevät aineet tyhjiöputkia varten</p> <p>— — alkalipitoinen rautaoksidi kaasun puhdistusta varten</p> <p>— — valokaasun puhdistuksessa tuotettu ammoniakki-kaasuvesi ja käytetty kaasun puhdistusmassa</p> <p>— — sulfonafteenihapot, niiden veteen liukenemattomat suolat ja niiden esterit</p> <p>— — sikuna- eli finkkeliöljy ja dippel- eli hirvensarvenöljy</p> <p>— — sellaisten suolojen seokset, joilla on erilaiset anionit</p> <p>— — gelatiiniin perustuva telahyty, myös paperi- tai tekstiiliainepohjalla</p> <p>— muut</p>	<p>Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Saman nimikkeen aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta</p> <p>Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta</p>	<p>Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta</p>
3901:stä —3915:stä	Muovit alkumuodossa, muovijätteet, -leikkeet ja -romu, lukuun ottamatta nimikettä 3907:stä, jota koskeva sääntö on jäljempänä:		

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
	— additiohomopolymeerit	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — käytettyjen 39 ryhmän ainesten arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ¹⁾	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3907:stä	— muut Polykarbonaatista ja akryylinitriili-butadieeni-styreeni -(ABS) sekapolymeeristä valmistettu sekapolymeeri	Valmistus, jossa käytettyjen 39 ryhmän ainesten arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ¹⁾	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3916:sta 3921:stä	Puolivalmisteet muovista ja muovitavarat, lukuun ottamatta nimikkeitä 3916:sta, 3917:stä ja 3920:stä, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä: — litteät tuotteet, joita on valmistettu enemmän kuin pelkästään pintakäsittelemällä tai leikkaamalla muuhun kuin suorakulmaiseen muotoon; muut tuotteet, joita on valmistettu enemmän kuin pelkästään pintakäsittelemällä	Valmistus, jossa käytettyjen 39 ryhmän ainesten arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— muut: — — additiohomopolymeerit	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — käytettyjen 39 ryhmän ainesten arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ¹⁾	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— — muut	Valmistus, jossa käytettyjen 39 ryhmän ainesten arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ¹⁾	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

¹ Tuotteiden osalta, jotka on valmistettu sekä toisaalta nimikkeiden 3901—3906 että toisaalta nimikkeiden 3907—3911 aineksista, tätä rajoitusta sovelletaan vain siihen ainesryhmään, joka on tuotteessa painoltaan hallitseva.

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
3916:sta ja 3917:stä	Profiiilit, putket ja letkut	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — samaan nimikkeeseen kuin tuote tarjottavien aineiden arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3920:stä	Ionomerilevy tai -kalvo	Valmistus osittain suolamuotoisesta kestomuovista, joka on eteenin ja pääasiallisesti sinkkiä ja natriumia olevilla metalli-ioneilla osittain neutraloidun metaakryylihapon sekapolymeeri	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3922—3926	Muovitavarat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
40 ryhmästä	Kumi ja kumitavarat, lukuun ottamatta nimikkeitä 4001:stä, 4005, 4012 ja 4017:stä, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tarjottavaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
4001:stä	Kerrostetut kumikreppilaatat kenkiä varten	Luonnonkumilaattojen laminointi	
4005	Seostettu kumi, vulkanoimaton, alkumuodossa tai laattoina, levyinä tai kaistaleina	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden paitsi luonnonkumin arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
4012	Uudelleen pinnoitetut tai käytetyt pneumaattiset ulkorengaat kumista; umpikumirengaat, joustorengaat, vaihdettavat ulkorengaan kulutuspinnat sekä vanneauhat, kumista: — uudelleen pinnoitetut pneumaattiset ulkorengaat, umpikumi- tai joustorengaat kumista — muut	Käytettyjen ulkorengaiden uudelleenpinnoitus Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista paitsi nimikkeeseen 4011 tai 4012 aineksista	
4017:stä	Kovakumitavarat	Valmistus kovakumista	
41 ryhmästä	Raakavuodot ja -nahat (muut kuin turkisnahat) sekä muokattu nahka, lukuun ottamatta nimikkeitä 4102:sta, 4104—4107 ja 4109, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tarjottavaan eri nimikkeeseen kuin tuote	

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
4102:sta	Lampaan ja karitsan raakanahat, villapeitteettömät	Villan poistaminen villapeitteisistä lampaan ja karitsan raakanahoista	
4104 4107	Nahka, muokattu, villa- tai karvapeitteetön, muu kuin nimikkeiden 4108 ja 4109 nahka	Esiparkitun nahan jälkiparkitus TAI Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
4109	Kiiltonahka ja laminoitu kiiltonahka; metallipinnoitettu nahka	Valmistus nimikkeiden 4104—4107 muokatusta nahasta, jos sen arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
42 ryhmä	Nahkatavarat; satula- ja valjasteokset; matkatarvikkeet, käsilaikut ja niiden kaltaiset säilytysesineet; suolesta valmistetut tavarat	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
43 ryhmästä	Turkisinahat ja tekoturkikset; niistä valmistetut tavarat; lukuun ottamatta nimikkeitä 4302:sta ja 4303, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
4302:sta	Parkitut tai muokatut turkisinahat, yhdistetyt: — levyt, ristit ja niiden kaltaiset muodot — muut	Yhdistämättömien parkittujen tai muokattujen turkisinahkojen valkaisu tai värjäys leikkuun tai yhdistämisen lisäksi Valmistus yhdistämättömistä parkituista tai muokatuista turkisinahoista	
4303	Vaatteet, vaatetustarvikkeet ja muut tavarat turkisinahasta	Valmistus nimikkeen 4302 yhdistämättömistä turkisinahasta parkituista tai muokatuista turkisinahoista	
44 ryhmästä	Puu ja puusta valmistetut tavarat; puuhiili; lukuun ottamatta nimikkeitä 4403:sta, 4407:stä, 4408:sta, 4409, 4410:stä—4413:sta, 4415:stä, 4416:sta, 4418 ja 4421:stä, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
4403:sta	Karkeasti syrjäyty puu	Valmistus raakapuusta, myös kuoritusta tai karsitusta	
4407:stä	Puu, sahattu tai veistetty (chip-ped) pituussuunnassa, tasoleikattu tai viiluksi sorvattu, paksuus yli 6 mm, höylätty, hiottu tai sormijatkettu	Höylääminen, hiominen tai sormijatkaminen	

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
4408:sta	Vaneriviilu, paksuus enintään 6 mm, saumaamalla tehty, ja muu puu, sahattu pituussuunnassa, tasoleikattu tai viiluksi sorvattu, paksuus enintään 6 mm, höylätty, hiottu tai sormijatkettu	Saumaaminen, höylääminen, hiominen tai sormijatkaminen	
4409	Puu (myös yhdistämättömät rimat parkettilattioita varten), yhdeltä tai useammalta syrjältä tai pinnalta koko pituudelta muotoiltu (pontattu, puolipontattu, viistottu, pontattu viistotuun syriin, helmipontattu, tehty muotolistoiksi tai -laudoiksi, pyöristetty tai vastaavilla tavoilla työstetty), myös höylätty, hiottu tai sormijatkettu: — hiottu tai sormijatkettu — muotolistat ja -laudat — muu	Hiominen tai sormijatkaminen Muotolistoiksi tai -laudoiksi työstäminen Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
4410:stä 4413:sta	Muotolista, myös muotoiltu jalkalista ja muotolauta	Muotolistoiksi tai -laudoiksi työstäminen	
4415:stä	Puiset pakkauslaatikot, -rasiat, -häkit, -pytyt ja niiden kaltaiset päällykset laudoista	Valmistus määräkokoon leikkaamattomista laudoista	
4416:sta	Drittelit, tynnyrit, sammiot, saavit ja muut tynnyriteokset puusta sekä niiden puuosat	Valmistus halkaisemalla tehdyistä puisista kimmistä, molemmilta lapepinnoilta sahatuista, mutta ei enempää valmistetuista	
4418	Rakennuspuusepän ja kirvesmiehen tuotteet, myös puiset solulevyt, yhdistetyt parkettilaatat, kattopäreet ja -paanut: — rakennuspuusepän ja kirvesmiehen tuotteet — muotolistat ja -laudat — muut	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Pusia solulevyjä, kattopäreitä ja -paanuja saa kuitenkin käyttää Muotolistoiksi tai -laudoiksi työstäminen Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
4421:stä	Tulitikkukitkut; jalkineiden puunaulat	Valmistus minkä tahansa nimikkeen puusta paitsi nimikkeeseen 4409 puulangasta	

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
45 ryhmästä	Korkki ja korkkitavarat, lukuun ottamatta nimikettä 4503, jota koskeva sääntö on jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
4503	Luonnonkorkkitavarat	Valmistus nimikkeeseen 4501 korkista	
46 ryhmä	Oljesta, espartosta tai muista punonta- tai palmikointiaineista valmistetut tavarat; kori- ja punontateokset	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
47 ryhmä	Puusta tai muusta kuituisesta selluloosa-aineesta valmistettu massa; paperi-, kartonki- ja pahvijäte	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
48 ryhmästä	Paperi, kartonki ja pahvi; paperimassa-, paperi-, kartonki- ja pahvitavarat; lukuun ottamatta nimikkeitä 4811:stä, 4816, 4817, 4818:sta, 4819:stä, 4820:sta ja 4823:sta, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
4811:stä	Pelkästään saroitettu, viivoitettu tai ruudutettu paperi ja pahvi	Valmistus 47 ryhmän paperinvalmistusaineista	
4816	Hiilipaperi, itsejäljentävä paperi ja muut jäljentävät tai siirtopaperit (muut kuin nimikkeeseen 4809 kuuluvat), paperiset vahakset ja offsetlevyt, myös rasioissa	Valmistus 47 ryhmän paperinvalmistusaineista	
4817	Kirjekuoret, kirjekortit, kuvattomat postikortit ja kirjeenvaihtokortit, paperia, kartonkia tai pahvia; paperiset, kartonkiset tai pahviset rasiat, kotelot, kansiot, salkut yms., joissa on lajitelma kirjepaperia, kirjekuoria jne.	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
4818:sta	Toalettipaperi	Valmistus 47 ryhmän paperinvalmistusaineista	
4819:stä	Kotelot, rasiat, laatikot, pussit ja muut pakkauspäällykset, paperia, kartonkia, pahvia, selluloosavanua tai selluloosakuituharsoa	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
4820:sta	Kirjepaperilehtiöt	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
4823:sta	Muu paperi, kartonki, pahvi, selluloosavanu ja selluloosakuituharso, määräkokoontai -muotoon leikattu	Valmistus 47 ryhmän paperinvalmistusaineista	

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
49 ryhmästä	Kirjat, sanomalehdet, kuvat ja muut painotuotteet; käsikirjoitukset, konekirjoitukset ja työpöytäkirjat; lukuun ottamatta nimikkeitä 4909 ja 4910, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
4909	Painetut postikortit ja kuvapostikortit; painetut kortit, joissa on henkilökohtainen tervehdys, onnittelut, viesti tai tiedonanto, kuvalliset tai kuvattomat, myös kirjeluorineen tai koristeineen	Valmistus nimikkeeseen 4909 tai 4911 kuulumattomista aineksista	
4910	Kaikenlaiset painetut kalenterit, myös irtolehtikalenterit: — ns. ikuiset kalenterit tai kalenterit vaihdettavien lehtiöin, jotka on kiinnitetty muulle alustalle kuin paperille, kartongille tai pahville — muut	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta Valmistus nimikkeeseen 4909 tai 4911 kuulumattomista aineksista	
50 ryhmästä	Silkki, lukuun ottamatta nimikkeitä 5003:sta, 5004—5006:sta ja 5007, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
5003:sta	Silkkijätteet (myös kelauskelvatotomat kokongit, lankajätteet ja garnetoidut jätteet ja lumput), karstatut tai kammatut	Silkkijätteiden karstausta tai kamppaus	
5004—5006:sta	Silkkilanka ja silkkijätteistä kehrätty lanka	Valmistus ¹⁾ : — raakasilkistä tai karstatuista tai kammatuista tai muuten kehruuta varten käsitellyistä silkkijätteistä, — luonnonkuiduista, karstaamattomista tai kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä, — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai — paperinvalmistusaineista	
5007	Kudotut silkki- ja silkkijättekankaat: — joissa on kumilankaa	Valmistus yksinkertaisesta langasta ¹⁾	

¹ Katso tekstiiliaineiden sekoituksista valmistettuja tuotteita koskevia erityisedellytyksiä 5 alkuhuomautuksessa

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
	— muut	Valmistus ¹⁾ : — kookoskuitulangasta, — luonnonkuituista, — katkotuista tekokuiduista, karstaamattomista tai kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä, — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai — paperista TAI Painaminen ja vähintään kaksi valmistelu- tai viimeistelytoimenpidettä (kuten pesu, valkaisu, merserointi, lämpökiinnitys, nukitus, kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, kesto viimeistely, dekatointi, kyllästäminen, parsinta ja noppaus), jos painamattoman kankaan arvo ei ylitä 47,5 % tuotteen vapaasti tehtaalla-hinnasta	
51 ryhmästä	Villa sekä hieno ja karkea eläimenkarva; jouhilanka ja jouhesta kudotut kankaat; lukuun ottamatta nimikkeitä 5106 -5110 ja 5111—5113, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
5106—5110	Lanka villasta, hienosta tai karkeasta eläimenkarvasta tai jouhesta	Valmistus ¹⁾ : — raakasilkistä tai karstatuista tai kammatuista tai muuten kehruuta varten käsitellyistä silkkijätteistä, — luonnonkuituista, karstaamattomista tai kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä, — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai — paperinvalmistusaineista	
5111—5113	Kudotut kankaat villasta, hienosta tai karkeasta eläimenkarvasta tai jouhesta: — joissa on kumilankaa	Valmistus yksinkertaisesta langasta ¹⁾	

¹⁾ Katso tekstiiliaineiden sekoituksista valmistettuja tuotteita koskevia erityisedellytyksiä 5 alkuhuomautuksessa

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
	— muut	Valmistus ¹⁾ : — kookoskuitulangasta, — luonnonkuiduista, — katkotuista tekokuiduista, karstaamattomista tai kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä, — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai — paperista TAI Painaminen ja vähintään kaksi valmistelu- tai viimeistelytoimenpidettä (kuten pesu, valkaisu, merserointi, lämpökiinnitys, nukitus, kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, kestopiimeistely, dekatointi, kyllästäminen, parshintaa ja noppaus), jos painamattoman kankaan arvo ei ylitä 47,5 % tuotteen vapaasti tehtäällä -hinnasta	
52 ryhmästä	Puvvilla, lukuun ottamatta nimikkeitä 5204—5207 ja 5208—5212, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, joissa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
5204—5207	Puvvillalanka	Valmistus ¹⁾ : — raakasilkistä tai karstatuista tai kammatuista tai muuten kehruuta varten käsitellyistä silkkijätteistä, — luonnonkuiduista, karstaamattomista tai kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä, — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai — paperinvalmistusaineista	
5208—5212	Kudotut puuvillakankaat — joissa on kumilankaa	Valmistus yksinkertaisesta langasta ¹⁾	

¹ Katso tekstiiliaineiden sekoituksista valmistettuja tuotteita koskevia erityisedellytyksiä 5 alkuhuomautuksessa

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
	— muut	Valmistus ¹⁾ : — kookoskuitulangasta, — luonnonkuiduista, — katkotuista tekokuiduista, karstaamattomista tai kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä, — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai — paperista TAI Painaminen ja vähintään kaksi valmistelu- tai viimeistelytoimenpidettä (kuten pesu, valkaisu, merserointi, lämpökiinnitys, nukitus, kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, kestoviimeistely, dekatointi, kyllästäminen, parshinta ja noppaus), jos painamattoman kankaan arvo ei ylitä 47,5 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
53 ryhmästä	Muut kasvitekstiilikuidut; paperilanka ja kudotut paperilankakankaat; lukuun ottamatta nimikkeitä 5306—5308 ja 5309—5311, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, joissa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
5306—5308	Lanka muista kasvitekstiilikuiduista; paperilanka	Valmistus ¹⁾ : — raakasilkistä tai karstatuista tai kammattuista tai muuten kehruuta varten käsitellyistä silkkijätteistä, — luonnonkuiduista, karstaamattomista tai kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä, — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai — paperinvalmistusaineista	
5309—5311	Kudotut kankaat muista kasvitekstiilikuiduista: kudotut paperilankakankaat: — joissa on kumilankaa	Valmistus yksinkertaisesta langasta ¹⁾	

¹ Katso tekstiiliaineiden sekoituksista valmistettuja tuotteita koskevia erityisedellytyksiä 5 alkuhuomautuksessa

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
	— muut	Valmistus ¹⁾ : — kookoskuitulangasta, — luonnonkuiduista, — katkotuista tekokuiduista, karstaamattomista tai kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä, — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai — paperista TAI Painaminen ja vähintään kaksi valmistelu- tai viimeistelytoimenpidettä (kuten pesu, valkaisu, merserointi, lämpökiinnitys, nukitus, kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, kesto viimeistely, dekatointi, kyllästäminen, parsinta ja noppaus), jos painamattoman kankaan arvo ei ylitä 47,5 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
5401— 5406	Lanka ja monofilamenttilanka tekokuitufilamenteista	Valmistus ¹⁾ : — raakasilkistä tai karstatuista tai kammatuista tai muuten kehruuta varten käsitellyistä silkkijätteistä, — luonnonkuiduista, karstaamattomista tai kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä, — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai — paperinvalmistusaineista	
5407 ja 5408	Kudotut kankaat tekokuitufilamenttilangasta — joissa on kumilankaa	Valmistus yksinkertaisesta langasta ¹⁾	

¹ Katso tekstiiliaineiden sekoituksista valmistettuja tuotteita koskevia erityisedellytyksiä 5 alkuhuomautuksessa

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineiden valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperänsä	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
	— muut	Valmistus ¹⁾ : — luonnonkuiduista, — katkotuista tekokuiduista, karstaamattomista tai kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä, — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai — paperista TAI Painaminen ja vähintään kaksi valmistelu- tai viimeistelytoimenpidettä (kuten pesu, valkaisu, merserointi, lämpökiinnitys, nukitus, kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, kesto viimeistely, dekatointi, kyllästäminen, parsinta ja noppaus), jos painamattoman kankaan arvo ei ylitä 47,5 % tuotteen vapaasti tehtäällä -hinnasta	
5501— 5507	Katkotut tekokuidut	Valmistus kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta	
5508— 5511	Lanka ja ompelulanka	Valmistus ¹⁾ : — raakasilkistä tai karstatuista tai kammatuista tai muuten kehruuta varten käsitellyistä silkkijätteistä, — luonnonkuiduista, karstaamattomista tai kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä, — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai — paperinvalmistusaineista	
5512— 5516	Kudotut kankaat katkotuista tekokuiduista: — joissa on kumilankaa	Valmistus yksinkertaisesta langasta ¹⁾ :	

¹ Katso tekstiiliaineiden sekoituksista valmistettuja tuotteita koskevia erityisedellytyksiä 5 alkuhuomautuksessa

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineiden valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
	— muut	Valmistus ¹⁾ : — kookoskuitulangasta, — luonnonkuituista, — katkotuista tekokuituista, karstaamattomista tai kam-paamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemät-tömistä, — kemiallisista aineista tai teks-tiilimassasta, tai — paperista TAI Painaminen ja vähintään kaksi valmistelu- tai viimeistelytoimen-pidettä (kuten pesu, valkaisu, merserointi, lämpökiinnitys, nu-kitus, kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, kestoviimeistely, dekatointi, kyllästäminen, par-sinta ja noppaus), jos painamat-toman kankaan arvo ei ylitä 47,5 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
56 ryhmästä	Vanu, huopa ja kuitukangas; eri-koislangat; side- ja purjelanka, nuora ja köysi sekä niistä valmis-tetut tavarat; lukuun ottamatta nimikkeitä 5602, 5604, 5605 ja 5606, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus ¹⁾ : — kookoskuitulangasta, — luonnonkuituista, — kemiallisista aineista tai teks-tiilimassasta, tai — paperinvalmistusaineista	
5602	Huopa, myös kyllästetty, pääl-lystetty, peitetty tai kerrostettu: — neulahuopa	Valmistus ¹⁾ : — luonnonkuituista, — kemiallisista aineista tai teks-tiilimassasta Kuitenkin: — nimikkeen 5402 polypro-peenifilamenttia, — nimikkeen 5503 tai 5506 po-lypropeenikuituja, tai — nimikkeen 5501 polypro-peenifilamenttitouvia, joissa jokainen yksittäinen fila-mentti tai kuitu on alle 9 desite-xiä, saa käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

¹ Katso tekstiiliaineiden sekoituksista valmistettuja tuotteita koskevia erityisedellytyksiä 5 alkuhuomautuksessa

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
5604	<p>— muut</p> <p>Yksinkertainen tai kerrattu kumilanka, tekstiilillä päällystetty; tekstiililangat ja nimikkeen 5404 tai 5405 kaistaleet ja niiden kaltaiset tuotteet, muovilla tai kumilla kyllästetyt, päällystetyt tai peitetyt tai kumi- tai muovivaipaiset:</p> <p>— yksinkertainen tai kerrattu kumilanka, tekstiilillä päällystetty</p> <p>— muut</p>	<p>Valmistus¹⁾:</p> <p>— luonnonkuiduista,</p> <p>— kaseiinista tehdyistä katkotuista tekokuiduista, tai</p> <p>— kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta</p>	
5605	<p>— muut</p> <p>Metalloitu lanka, myös kierrepäällystetty, eli tekstiililanka tai nimikkeen 5404 tai 5405 kaistaleet ja niiden kaltaiset tuotteet, jotka on yhdistetty langan, kaistaleen tai jauheen muodossa olevaan metalliin tai päällystetty metallilla</p>	<p>Valmistus yksinkertaisesta tai kerratusta kumilangasta, tekstiilillä päällystämättömästä</p> <p>Valmistus¹⁾:</p> <p>— luonnonkuiduista, karstaamattomista tai kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä,</p> <p>— kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai</p> <p>— paperinvalmistusaineista</p> <p>Valmistus¹⁾:</p> <p>— luonnonkuiduista,</p> <p>— katkotuista tekokuiduista, karstaamattomista tai kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä,</p> <p>— kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai</p> <p>— paperinvalmistusaineista</p>	
5606	<p>Kierrepäällystetty lanka sekä kierrepäällystetyt nimikkeen 5404 tai 5405 kaistaleet ja niiden kaltaiset tuotteet (muut kuin nimikkeen 5605 tuotteet ja kierrepäällystetty jousilanka); chenillelanka (myös flokki-chenillelanka); chainettelanka</p>	<p>Valmistus¹⁾:</p> <p>— luonnonkuiduista,</p> <p>— katkotuista tekokuiduista, karstaamattomista tai kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä,</p> <p>— kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai</p> <p>— paperinvalmistusaineista</p>	
57 ryhmä	<p>Matot ja muut lattianpäällysteet tekstiiliaineesta:</p>		

¹ Katso tekstiiliaineiden sekoituksista valmistettuja tuotteita koskevia erityisedellytyksiä 5 alkuhuomautuksessa

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäiseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
	<p>— neulahuovasta</p> <p>— muusta huovasta</p> <p>— muut</p>	<p>Valmistus¹⁾:</p> <p>— luonnonkuidusta, tai</p> <p>— kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta</p> <p>Kuitenkin:</p> <p>— nimikkeen 5402 polypropeenifilamenttia,</p> <p>— nimikkeen 5503 tai 5506 polypropeenikuituja, tai</p> <p>— nimikkeen 5501 polypropeenifilamenttitouvia,</p> <p>joissa jokainen yksittäinen filamentti tai kuitu on alle 9 desite- xiä, saa käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta</p> <p>Valmistus¹⁾:</p> <p>— luonnonkuiduista, karstaamattomista tai kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä, tai</p> <p>— kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta</p> <p>Valmistus¹⁾:</p> <p>— kookoskuitulangasta,</p> <p>— synteetti- tai muuntokuitufilamenttilangasta,</p> <p>— luonnonkuiduista, tai</p> <p>— katkotuista tekokuiduista, karstaamattomista tai kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä</p>	
58 ryhmästä	<p>Kudotut erikoiskankaat; tuftatut tekstiilikankaat; pitsit; kuvakudokset; koristepunokset; koruompelukset; lukuun ottamatta nimikkeitä 5805 ja 5810, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä:</p> <p>— joissa on kumilankaa</p>	<p>Valmistus yksinkertaisesta langasta¹⁾</p>	

¹ Katso tekstiiliaineiden sekoituksista valmistettuja tuotteita koskevia erityisedellytyksiä 5 alkuhuomautuksessa

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
	— muut	Valmistus ¹⁾ : — luonnonkuiduista, — katkotuista tekokuiduista, karstaamattomista tai kamppaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä, tai — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta TAI Painaminen ja vähintään kaksi valmistelu- tai viimeistelytoimenpidettä (kuten pesu, valkaisu, merserointi, lämpökiinnitys, nukitus, kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, kestopiimeistely, dekatointi, kyllästäminen, parsinta ja noppaus), jos painamattoman kankaan arvo ei ylitä 47,5 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
5805	Käsin kudotut kuvakudokset (kuten gobeliinit, flander-, aubusson-, beauvais- ja niiden kaltaiset kudokset) ja käsin neulatyönä (esim. petit point- tai ristipistoilla) kirjoitetut kuvakudokset, myös sovitettut	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
5810	Koruompelukset metritavarana, kaistaleina tai koristekuviaina	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
5901	Liimalla tai tärkkelyspitoisella aineella päällystetyt tekstiilikankaat, jollaisia käytetään kirjankansien päällystämiseen tai sen kaltaiseen tarkoitukseen; kuultokangas; maalausta varten käsitellyt kankaat; jäykistekangas (buckram) ja sen kaltaiset jäykistetyt tekstiilikankaat, jollaisia käytetään hatunrunkoihin	Valmistus langasta	
5902	Kordikangas ulkorenkaita varten, nailonia tai muuta polyamidia, polyesteriä tai viskoosia olevasta erikoislujasta langasta: — jossa on enintään 90 painoprosenttia tekstiiliainetta	Valmistus langasta	

¹ Katso tekstiiliaineiden sekoituksista valmistettuja tuotteita koskevia erityisedellytyksiä 5 alkuhuomautuksessa

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineiden valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
	— muut	Valmistus kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta	
5903	Muovilla kyllästetyt, päällystetyt, peitetyt tai kerrostetut tekstiilikankaat, muut kuin nimikkeeseen 5902 kuuluvat	Valmistus langasta	
5904	Linoleumi, myös määrämuotoiseksi leikattu; lattianpäällysteet, joissa on tekstiiliainepohjalla muu päällyste- tai peitekerros, myös määrämuotoisiksi leikatut	Valmistus langasta ¹⁾	
5905	Seinänpäällysteet tekstiiliainesta:		
	— kumilla, muovilla tai muilla aineilla kyllästetyt, päällystetyt, peitetyt tai kerrostetut	Valmistus langasta	
	— muut	Valmistus ¹⁾ :	
		— kookoskuitulangasta,	
		— luonnonkuituista,	
		— katkotuista tekokuiduista,	
		karstaamattomista tai kam-	
		paamattomista tai muuten	
		kehruuta varten käsittelemät-	
		tömistä, tai	
		— kemiallisista aineista tai teks-	
		tiilimassasta	
		TAI	
		Painaminen ja vähintään kaksi	
		valmistelu- tai viimeistelytoimen-	
		pidettä (kuten pesu, valkaisu,	
		merserointi, lämpökiinnitys, nu-	
		kitus, kalanterointi, kutistumisen	
		estävä käsittely, kesto viimeistely,	
		dekatointi, kyllästäminen, par-	
		sinta ja noppaus), jos painamat-	
		oman kankaan arvo ei ylitä	
		47,5 % tuotteen vapaasti tehtaala-	
		-hinnasta	

¹ Katso tekstiiliaineiden sekoituksista valmistettuja tuotteita koskevia erityisedellytyksiä 5 alkuhuomautuksessa

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
	— neulosta	Valmistus ¹⁾ : — luonnonkuiduista, — katkotuista tekokuiduista, karstaamattomista tai kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä, tai — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta	
5907	— muut kankaat synteettikuitu-filamenttilangasta, joissa on yli 90 painoprosenttia tekstiiliainetta	Valmistus kemiallisista aineista	
	— muut	Valmistus langasta	
5908	Muulla tavalla kyllästetyt, päällystetyt tai peitetyt tekstiilikankaat; teatterikulissiksi, studion taustakankaaksi tai sen kaltaista tarkoitusta varten maalattu kangas	Valmistus langasta	
5908	Lampun-, kamiinan-, sytyttimen-, kynttilän- ja niiden kaltaisten tavaroiden sydämet, tekstiiliaineesta kudotut, palmikoidut, punotut tai neulotut; hehkusukat ja pyöröneulottu hehkusukkakangas, myös kyllästetyt:		
	— kyllästetyt hehkusukat	Valmistus pyöröneulotusta hehkusukkakangasta	
	— muut	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
5909— 5911	Tekstiilitavarat, jollaiset soveltuvat teknisiin tarkoituksiin:		
	— nimikkeen 5911 kiillotuslaikat ja -renkaat, muut kuin huovasta valmistetut	Valmistus langasta tai nimikkeen 6310 jätekankaista tai lumpuista	
	— muut	Valmistus ¹⁾ : — kookoskuitulangasta, — luonnonkuiduista, — katkotuista tekokuiduista, karstaamattomista tai kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä, tai — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta	

¹ Katso tekstiiliaineiden sekoituksista valmistettuja tuotteita koskevia erityisedellytyksiä 5 alkuhuomautuksessa

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	(4)
60 ryhmä	Neulokset	Valmistus ¹⁾ : — luonnonkuiduista, — katkotuista tekokuiduista, karstaamattomista tai kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä, tai — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta	
61 ryhmä	Vaatteet ja vaateustarvikkeet, neulosta: — kahdesta tai useammasta määrämuotoon leikatusta tai määrämuotoon välittömästi neulotusta neuloskappaleesta yhteen ompelemalla tai muuten yhdistämällä valmistetut- Valmistus langasta ²⁾ — muut	Valmistus ¹⁾ : — luonnonkuiduista, — katkotuista tekokuiduista, karstaamattomista tai kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä, tai — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta	
62 ryhmästä 6202:sta 6204:stä, 6206:sta ja 6209:stä	Vaatteet ja vaateustarvikkeet, muuta kuin neulosta, lukuun ottamatta nimikkeitä 6202:sta, 6204:stä, 6206:sta, 6209:stä, 6210:stä, 6213, 6214, 6216:sta ja 6217, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä Valmistus langasta ¹⁾²⁾ Naisten ja tyttöjen vaatteet ja vauvanvaatteet ja -vaateustarvikkeet, koruommellut	Valmistus langasta ¹⁾ TAI Valmistus koruompelemattomasta kankaasta, jos koruompelemattoman kankaan arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla-hinnasta ¹⁾	

¹ Katso 6 alkuhuomautus

² Katso tekstiiliaineiden sekoituksista valmistettuja tuotteita koskevia erityisedellytyksiä 5 alkuhuomautuksessa

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
6210:stä ja 6216:sta	Tulensuojavarusteet, aluminoidulla polyesterikalvolla päällystettyä kangasta	Valmistus langasta ¹⁾ TAI Valmistus päällystämättömästä kankaasta, jos päällystämättömän kankaan arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ¹⁾	
6213 ja 6214	Nenäliinat, hartiahuivit, kaulaliinat ja muut huivit, mantiljat, hunnut ja niiden kaltaiset tavarat: — koruommellut	Valmistus valkaisuomattomasta yksinkertaisesta langasta ¹⁾²⁾ TAI Valmistus koruompelemattomasta kankaasta, jos koruompelemattoman kankaan arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ¹⁾	
6217	Muut sovitetut vaateustarvikkeet; vaatteiden ja vaateustarvikkeiden osat, muut kuin nimikkeeseen 6212 kuuluvat: — koruommellut	Valmistus valkaisuomattomasta yksinkertaisesta langasta ¹⁾²⁾	
	— tulensuojavarusteet, aluminoidulla polyesterikalvolla päällystettyä kangasta	Valmistus langasta ¹⁾ TAI Valmistus päällystämättömästä kankaasta, jos päällystämättömän kankaan arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ¹⁾	

¹ Katso 6 alkuhuomautus

² Katso tekstiiliaineiden sekoituksista valmistettuja tuotteita koskevia erityisedellytyksiä 5 alkuhuomautuksessa

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
6306	Tavarapeitteet, ulkokaihtimet ja aurinkokatokset; teltat; purjeet veneitä, purjelautoja tai maakulkuneuvoja varten; leirintävarusteet: — kuitukangasta — muut	Valmistus ¹⁾ : — luonnonkuiduista, tai — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta Valmistus valkaisuainemattomasta yksinkertaisesta langasta ¹⁾	
6307	Muut sovitetut tavarat, myös vaatteiden leikkuukaaviot	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
6308	Sarjat, joissa on kudottua kangasta ja lankaa (ja joissa voi olla myös tarvikkeita), mattojen, kuvakudosten, koruommiteltujen pöytäliinojen tai lautasliinojen tai niiden kaltaisten tekstiilitavaroitten valmistusta varten, vähittäismyyntipakkauksissa	Jokaisen sarjaan kuuluvan tavararan on täytettävä se sääntö, jota siihen sovellettaisiin erillisenä sarjaan kuulumattomana tavarana. Ei-alkuperä-tavaroita voi kuitenkin sisältyä sarjaan, jos niiden yhteisarvo ei ylitä 15 % sarjan vapaasti tehtaalla -hinnasta	
6401— 6405	Jalkineet	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista paitsi nimikkeen 6406 kengänosayhdistelmistä, joissa päällinen on kiinnitetty pinkopohjaan tai muihin pohjaosiin	
6406	Jalkineiden osat; irtopohjat, kantapäätynyt ja niiden kaltaiset tavarat; nilkkaimet, säärystimet ja niiden kaltaiset tavarat sekä niiden osat	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
65 ryhmästä	Päähineet ja niiden osat, lukuun ottamatta nimikkeitä 6503 ja 6505, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
6503	Huopahatut ja muut huopapäähineet, nimikkeen 6501 teelmistä (ei kuitenkaan lieriömäisistä) valmistetut, myös vuoratut ja somistetut	Valmistus langasta tai tekstiilikuiduista ¹⁾	

¹ Katso tekstiiliaineiden sekoituksista valmistettuja tuotteita koskevia erityisedellytyksiä 5 alkuhuomautuksessa

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
6505	Hatut ja muut päähineet, neulotut tai virkatut tai neuloksesta, pitsistä, pitsikankaasta, huovasta tai muusta tekstiilimetritavarasta (ei kuitenkaan kaistaleista) tehdyt, myös vuoratut ja somistetut; hiusverkot, aineeseen katsomatta, myös vuoratut ja somistetut	Valmistus langasta tai tekstiilikuiduista ¹⁾	
66 ryhmästä	Sateenvarjot, päivänvarjot, kävelykepit, istuinkepit, ruoskat, ratsupiiskat sekä niiden osat, lukuun ottamatta nimikettä 6601, jota koskeva sääntö on jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
6601	Sateenvarjot ja päivänvarjot (myös kävelykeppisateenvarjot, puutarhavarjot ja niiden kaltaiset päivänvarjot)	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
67 ryhmä	Valmistetut höyhenet ja untuvat sekä höyhenistä tai untuvista valmistetut tavarat; tekokukat; hiuksista valmistetut tavarat	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
68 ryhmästä	Tavarat kivistä, kipsistä, sementistä, asbestista, kiilteestä tai niiden kaltaisesta aineesta, lukuun ottamatta nimikkeitä 6803:sta, 6812:sta ja 6814:stä, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
6803:sta	Liuskekivitavarat, myös agglomeroidusta liuskekivistä	Valmistus työstetystä liuskekivistä	
6812:sta	Tavarat asbestista; tavarat asbestiin perustuvista sekoituksista tai asbestiin ja magnesiumkarbonaattiin perustuvista sekoituksista	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista	
6814:stä	Kiilletavarat, myös agglomeroitua tai rekonstruoitua kiillettä, paperi-, kartonki-, pahvi- tai muulla alustalla	Valmistus työstetystä kiilteestä (myös agglomeroidusta tai rekonstruoidusta kiilteestä)	
69 ryhmä	Keraamiset tuotteet	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
70 ryhmästä	Lasi ja lasitavarat, lukuun ottamatta nimikkeitä 7006, 7007, 7008, 7009, 7010, 7013 ja 7019:stä, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	

¹ Katso 6 alkuhuomautus

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
7006	Nimikkeen 7003, 7004 tai 7005 lasi, taivutettu, reunoista työstetty, kaiverrettu, porattu, emaloitu tai muulla tavalla työstetty, mutta ei kehystetty eikä yhdistetty muihin aineisiin	Valmistus nimikkeen 7001 aineksista	
7007	Karkaistu tai laminoitu varmuuslasi	Valmistus nimikkeen 7001 aineksista	
7008	Monikerroksiset eristyslasiementit	Valmistus nimikkeen 7001 aineksista	
7009	Lasipeilit, kehystetyt tai kehystämättömät, myös peruutuspeilit	Valmistus nimikkeen 7001 aineksista	
7010	Lasiset pullot, myös koripullot, tölkit, ruukut, ampullit ja muut astiat, jollaisia käytetään tavaroiden kuljetukseen tai pakkaamiseen; lasiset säilöntätölkit; lasiset tulpat, kannet ja muut sulkimet	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote TAI Lasiesineiden hiominen, jos hiomattomien lasiesineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
7013	Lasiesineet, jollaisia käytetään pöytä-, keittiö-, toaletti- tai toimistoesineinä, sisäkoristeluun tai sen kaltaiseen tarkoitukseen (muut kuin nimikkeisiin 7010 ja 7018 kuuluvat tavarat)	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote TAI Lasiesineiden hiominen, jos hiomattomien lasiesineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta TAI Käsinpuhallettujen lasiesineiden käsin tehty koristelu (lukuun ottamatta silkkipainoa), jos käsinpuhallettujen lasiesineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
7019:stä	Lasikuiduista valmistetut tavarat (muut kuin lanka)	Valmistus: — värjäämättömästä raakalangasta (slivers), jatkuvakuituisesta kiertämättömästä langasta (rovings), langasta tai silputuista säikeistä tai — lasivillasta	
71 ryhmästä	Luonnonhelmet ja viljellyt helmet, jalo- ja puolijalokivet, jalometallit, jalometallilla pleteroidut metallit ja näistä valmistetut tavarat; epäaidot korut; metalliraha; lukuun ottamatta nimikkeitä 7102:sta, 7103:sta, 7104:stä, 7106, 7107:stä, 7108, 7109:stä, 7110, 7111:stä, 7116 ja 7117, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineiksi valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
7102:sta, 7103:sta ja 7104:stä	Valmistetut jalo- ja puolijalokivet (luonnon-, synteettiset tai rekonstruoidut)	Valmistus valmistamattomista jalo- tai puolijalokivistä	
7106, 7108 ja 7110	Jalometallit: — muokkaamattomat	Valmistus valmistamattomista jalometalleista	
	— muokkaamattomat	Valmistus nimikkeeseen 7106, 7108 tai 7110 kuulumattomista aineksista TAI Nimikkeen 7106, 7108 tai 7110 jalometallien elektrolyyttinen, terminen tai kemiallinen erottaminen TAI Nimikkeen 7106, 7108 tai 7110 jalometallien seostaminen toistensa tai epäjalojen metallien kanssa	
	— puolivalmisteina tai jauheena	Valmistus muokkaamattomista jalometalleista	
7107:stä, 7109:stä ja 7111:stä	Jalometalleilla pleteroidut metallit, puolivalmisteina	Valmistus muokkaamattomista jalometalleilla pleteroiduista metalleista	
7116	Tavarat luonnonhelmistä tai viljellyistä helmistä tai luonnon-, synteettisistä tai rekonstruoiduista jalo- ja puolijalokivistä	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
7117	Epäaidot korut	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote TAI Valmistus epäjaloa metallia olevista osista, joita ei ole pinnoitettu jalometalleilla, jos kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
72 ryhmästä	Rauta ja teräs, lukuun ottamatta nimikkeitä 7207, 7208—7216, 7217, 7218:sta, 7219—7222, 7223, 7224:stä, 7225—7227, 7228 ja 7229, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
7207	Välituotteet rautaa tai seostamatonta terästä	Valmistus nimikkeen 7201, 7202, 7203, 7204 tai 7205 aineksista	
7208—7216	Levyvalmisteet, tangot ja profiilit rautaa tai seostamatonta terästä	Valmistus nimikkeen 7206 valanteista, aihioista tai muista alku- muodoista	

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
7217	Lanka rautaa tai seostamatonta terästä	Valmistus nimikkeen 7207 väli- tuotteista	
7218:sta, 7219— 7222	Välituotteet, levyvalmisteet, tangot ja profiilit ruostumatonta terästä	Valmistus nimikkeen 7218 valanteista tai muista alkumuodoista	
7223	Lanka ruostumatonta terästä	Valmistus nimikkeen 7218 väli- tuotteista	
7224:stä, 7225— 7227	Välituotteet, levyvalmisteet ja tangot, säännöttömästi kiepiteytyt, muuta seosterästä	Valmistus nimikkeen 7224 valanteista tai muista alkumuodoista	
7228	Muut tangot muuta seosterästä; profiilit muuta seosterästä; ontot poratangot seosterästä tai seostamatonta terästä	Valmistus nimikkeen 7206, 7218 tai 7224 valanteista, aihioista tai muista alkumuodoista	
7229	Lanka muuta seosterästä	Valmistus nimikkeen 7224 väli- tuotteista	
73 ryhmästä	Rauta- ja terästavarat, lukuun ottamatta nimikkeitä 7301:stä, 7302, 7304, 7305, 7306, 7307:stä, 7308 ja 7315:stä, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
7301:stä	Ponttirautaa ja -teräs	Valmistus nimikkeen 7206 aineksista	
7302	Rautatie- tai raitiotieradan rakennusosat, rautaa tai terästä, kuten kiskot, johtokiskot, hammaskiskot, vaihteenkielet, risteyskappaleet, vaihdetangot ja muut raideristeyksien tai -vaihteiden osat, ratapölkkyt, sidekiskot, kiskontuolit ja niiden kiilat, aluslaatat, puristuslaatat, liuku- laatat, sideraudat ja muut kiskojen liittämiseen käytettävät erityistavarat	Valmistus nimikkeen 7206 aineksista	
7304, 7305 ja 7306	Putket ja profiiliputket, rautaa (muuta kuin valurautaa) tai terästä	Valmistus nimikkeen 7206, 7207, 7218 tai 7224 aineksista	
7307:stä	Putkien liitos- ja muut osat, ruostumatonta terästä (ISO N:o X5CrNiMo 1712), useista osista koostuvat	Taottujen teelmien sorvaaminen, poraus, väljentäminen, kierteittäminen, purseenpoisto ja hiekkapuhallus edellyttäen, ettei teelmien arvo ylitä 35% tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksin valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
7308	Rakenteet (ei kuitenkaan nimikkeen 9406 tehdasvalmisteiset rakennukset) ja rakenteiden osat (esim. sillat ja siltaelementit, sulkuportit, tornit, ristikkomastot, katot, katonkehysrakenteet, ovet, ikkunat, oven- ja ikkunan-karmit, kynnykset, ikkunaluukut, portit, kaiteet ja pylväät), rautaa tai terästä; levyt, tangot, profiilit, putket ja niiden kaltaiset tavarat, rakenteissa käytettäviksi valmistetut, rautaa tai terästä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Nimikkeen 7301 hitsattuja profiileja ei kuitenkaan saa käyttää	
7315:stä	Lumi- ja muut liukuesteketjut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen nimikkeen 7315 aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
74 ryhmästä	Kupari ja kuparitavarat, lukuun ottamatta nimikkeitä 7401, 7402, 7403, 7404 ja 7405, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
7401	Kuparikivi; sementoitu kupari (seostettu kupari)	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
7402	Puhdistamaton kupari; kuparianodit elektrolyyttistä puhdistusta varten	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
7403	Puhdistettu kupari ja kupariseokset, muokkaamattomat: — puhdistettu kupari	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
7404	— kupariseokset	Valmistus muokkaamattomasta, puhdistetusta kuparista tai kuparijätteistä ja -romusta	
7404	Kuparijätteet ja -romu	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
7405	Kupariesiseokset	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
75 ryhmästä	Nikkeli ja nikkelitavarat, lukuun ottamatta nimikkeitä 7501—7503, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
7501— 7503	Nikkelikivi, nikkelioksidisinterit ja muut nikkelin valmistuksen välituotteet; muokkaamaton nikkeli; nikkelijätteet ja -romu	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
76 ryhmästä	Alumiini ja alumiinitavarat, lukuun ottamatta nimikkeitä 7601, 7602 ja 7616:sta, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
7601	Muokkaamaton alumiini	Valmistus seostamattomasta alumiinista tai alumiinijätteistä ja -romusta lämpö- tai elektrolyytikäsittelyn avulla	
7602	Alumiinijätteet ja -romu	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
7616:sta	Alumiinitavarat, ei kuitenkaan metallikangas, ristikko, aitaus-, betoni- ja muut verkot ja niiden kaltaiset tavarat (myös päättömät nauhat), alumiinilangasta sekä alumiinileikkoverkko	Valmistus, jossa — kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, metallikangasta, ristikkoa, aitaus-, betoni- ja muuta verkkoa tai niiden kaltaisia tavaroita (myös päättömiä nauhoja) alumiinilangasta sekä alumiinileikkoverkkoa saa kuitenkin käyttää, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
78 ryhmästä	Lyijy ja lyijytavarat, lukuun ottamatta nimikkeitä 7801 ja 7802, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
7801	Muokkaamaton lyijy: — puhdistettu lyijy — muu	Valmistus raakalyijystä Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Nimikkeeseen 7802 jätettä ja romua ei kuitenkaan saa käyttää	
7802	Lyijyjätteet ja -romu	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineiksi valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
79 ryhmästä	Sinkki ja sinkkitavarat, lukuun ottamatta nimikkeitä 7901 ja 7902, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
7901	Muokkaamaton sinkki	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Nimikkeen 7902 jätteitä ja romua ei kuitenkaan saa käyttää	
7902	Sinkkijätteet ja -romu	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
80 ryhmästä	Tina ja tinatavarat, lukuun ottamatta nimikkeitä 8001, 8002 ja 8007, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8001	Muokkaamaton tina	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Nimikkeen 8002 jätteitä ja romua ei kuitenkaan saa käyttää	
8002— 8007	Tinajätteet ja -romu; muut tinatavarat	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
81 ryhmä	Muut epäjalot metallit; kermetit; niistä valmistetut tavarat: — muut epäjalot metallit, muokatut; niistä valmistetut tavarat — muut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen samaan nimikkeeseen kuin tuote tariffoitavien aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
82 ryhmästä	Työkalut ja välineet sekä veitset, lusikat ja haarukat, epäjaloa metallia; niiden epäjalometalliset osat, lukuun ottamatta nimikkeitä 8206, 8207, 8208, 8211:stä, 8214 ja 8215, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
8306:sta	Pienoispatsaat ja muut koriste-esineet, epäjaloa metallia	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Nimikkeeseen 8306 muita aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
84 ryhmästä	Ydinreaktorit, höyrykattilat, koneet ja mekaaniset laitteet; niiden osat; lukuun ottamatta nimikkeitä 8401:stä, 8402, 8403, 8404:stä, 8406—8409, 8411, 8412, 8413:sta, 8414:stä, 8415, 8418, 8419:stä, 8420, 8423, 8425—8430, 8431:stä, 8439, 8441, 8444—8447, 8448:sta, 8452, 8456—8466, 8469—8472, 8480, 8482, 8484 ja 8485, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8401:stä	Ydinpolttoaine-elementit ¹⁾	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
8402	Höyrykattilat ja muut höyrykehittimet (muut kuin keskuslämmityskattilat, joilla voidaan kehittää myös matalapaineista höyryä); kuumavesikattilat	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla hinnasta	
8403 ja 8404:stä	Keskuslämmityskattilat, muut kuin nimikkeeseen 8402 kuuluvat ja keskuslämmityskattiloiden apulaitteet	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan muuhun nimikkeeseen kuin 8403 tai 8404.	
8406	Höyryturbiinit	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8407	Kipinäsytytteiset iskumäntä- tai kiertömäntämoottorit	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8408	Puristusyttytteiset mäntämoottorit (diesel- tai puolidieselmoottorit)	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8409	Osat, jotka soveltuvat käytettäväksi yksinomaan tai pääasiallisesti nimikkeeseen 8407 tai 8408 moottoreissa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

¹ Tätä sääntöä sovelletaan 31 päivään joulukuuta 1993 asti

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
8411	Suihkuturbiinimoottorit, potkuriturbiinimoottorit ja muut kaasuturbiinit	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tarifoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8412	Muut voimakoneet ja moottorit	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8413:stä	Pyörivät syrjäytyspumput	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tarifoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8414:stä	Teollisuustuulettimet, -puhaltimet ja niiden kaltaiset koneet ja laitteet	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tarifoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8415	Ilmastointilaitteet, joissa on moottorituuletin ja laitteet lämpötilan ja kosteuden muuttamista varten, myös ilmastointilaitteet, joissa kosteutta ei voida säätää erikseen	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8418	Jääkaapit, pakastimet ja muut jäähdytys- tai jäädytyslaitteet ja -laitteistot, sähköllä toimivat ja muut; lämpöpumput, muut kuin nimikkeen 8415 ilmastointilaitteet	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tarifoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei ylitä käytettyjen alkuperäainesten arvoa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8419:stä	Koneet puu-, paperimassa-, kartonki- ja pahviteollisuutta varten	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — edellä mainitun rajoituksen puitteissa, käytettyjen samaan nimikkeeseen kuin tuote tariffoitavien aineiden arvo on enintään 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
8420	Kalanterikoneet ja muut valssauskoneet, muut kuin metallin tai lasin valssaukseen tarkoitetut, sekä niiden telat	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — edellä mainitun rajoituksen puitteissa, käytettyjen samaan nimikkeeseen kuin tuote tarjottavien ainesten arvo on enintään 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8423	Punnituslaitteet (ei kuitenkaan vaa'at, joiden herkkyys on vähintään 0,05 g), myös painon perusteella toimivat lasku- tai tarkkailulaitteet; punnituslaitteiden kaikenlaiset punnukset	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tarjoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8425 8428	Nosto-, käsittely-, lastaus- tai purkauskoneet ja -laitteet	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — edellä mainitun rajoituksen puitteissa, käytettyjen nimikkeen 8431 ainesten arvo on enintään 10 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8429	Itseliikkuvat puskutraktorit, (bulldozerit ja angledozerit), tiehöylät, raappauskoneet, kaivinkoneet, kauhakuormaajat, maantiivistyskoneet ja tiejyrät: — tiejyrät — muut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — edellä mainitun rajoituksen puitteissa, käytettyjen nimikkeen 8431 ainesten arvo on enintään 10 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
8430	Muut maan, kivennäisten tai malmien siirto-, höyläys-, tasoi- tus-, raappaus-, kaivin-, tiivis- tys-, juntaus-, louhinta- tai po- rauskoneet ja -laitteet; paalujun- tat ja paalunylösvetäjät; lumiau- rat ja lumilingot	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — edellä mainitun rajoituksen puitteissa, käytettyjen nimik- keen 8431 ainesten arvo on enintään 10 % tuotteen va- paasti tehtaalla -hin- nasta	Valmistus, jossa kaikkien käytet- tyjen ainesten arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hin- nasta
8431:stä	Tiejyrien osat	Valmistus, jossa kaikkien käytet- tyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hin- nasta	
8439	Koneet ja laitteet, joilla valmis- tetaan massaa kuituisesta sellu- loosa-aineesta tai valmistetaan tai jälkikäsitellään paperia, kar- tonkia tai pahvia	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — edellä mainitun rajoituksen puitteissa, käytettyjen sa- maan nimikkeeseen kuin tuote tariffoitavien ainesten arvo on enintään 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytet- tyjen ainesten arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hin- nasta
8441	Muut koneet ja laitteet paperi- massan, paperin, kartongin tai pahvin edelleen käsittelyä varten, myös kaikenlaiset leikkuukoneet	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — edellä mainitun rajoituksen puitteissa, käytettyjen sa- maan nimikkeeseen kuin tuote tariffoitavien ainesten arvo on enintään 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytet- tyjen ainesten arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hin- nasta
8444— 8447	Näihin nimikkeisiin kuuluvat tekstiiliteollisuudessa käytettävät koneet	Valmistus, jossa kaikkien käytet- tyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hin- nasta	
8448:sta	Nimikkeeseen 8444 ja 8445 kuu- luvien koneiden apukoneet ja -laitteet	Valmistus, jossa kaikkien käytet- tyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hin- nasta	
8452	Ompelukoneet, muut kuin ni- mikkeen 8440 kirjannitomako- neet; erityisesti ompelukoneita varten suunnitellut huonekalut, alustat, kotelot ja suojukset; ompelukoneenneulat:		

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
	<p>— ompelukoneet (ainoastaan limipisto-), joiden yläosa painaa enintään 16 kg ilman moottoria tai 17 kg moottori mukaan luettuna</p> <p>— muut</p>	<p>Valmistus, jossa:</p> <ul style="list-style-type: none"> — kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, — kaikkien yläosan (moottoria lukuun ottamatta) kokoamiseen käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei ylitä käytettyjen alkuperäainesten arvoa, ja — käytetyt langankiristys-, langansiappaus- ja siksak-mekanismit ovat alkuperätuotteita <p>Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta</p>	
8456— 8466	Nimikkeisiin 8456 — 8466 kuuluvat työstökoneet ja koneet sekä niiden osat ja tarvikkeet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8469— 8472	Toimistokoneet (esim. kirjoitus-koneet, laskukoneet, automaattiset tietojenkäsittelykoneet, monistuskoneet tai nitomalaitteet)	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8480	Kaavauskehukset metallinvalua varten; mallipohjat; valumallit; muotit metallia (muut kuin valukokillit), metallikarbideja, lasia, kivennäisaineita, kumia tai muovia varten	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8482	Kuulalaakerit ja rullalaakerit	<p>Valmistus, jossa:</p> <ul style="list-style-type: none"> — kaikki käytetyt ainekset tarjotaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta 	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8484	Tiivisteet, jotka on valmistettu metallilevystä ja muusta aineesta tai kahdesta tai useammasta metallikerroksesta; erilaisten tiivisteiden sarjat ja lajitelmat, pusseissa, rasioissa tai niiden kaltaisissa pakkauksissa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8485	Koneiden ja laitteiden osat, joissa ei ole sähkökytkinosa, -eristimiä, -käämejä tai -koskettimia eikä muita sähköteknisiä osia, muualle tähän ryhmään kuulumattomat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
85 ryhmästä	Sähkökoneet ja -laitteet sekä niiden osat; äänen tallennus- tai toistolaitteet, televisiokuvan tai -äänien tallennus- tai toistolaitteet sekä tällaisten tavaroiden osat ja tarvikkeet; lukuun ottamatta nimikkeitä 8501, 8502, 8518:sta, 8519 — 8529, 8535 — 8537, 8541:stä, 8542, 8544 — 8548, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tarjotaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8501	Sähkömoottorit ja -generaattorit (ei kuitenkaan sähkögeneraattoriyhdistelmät)	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — edellä mainitun rajoituksen puitteissa, käytettyjen nimikkeen 8503 ainesten arvo on enintään 10 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8502	Sähkögeneraattoriyhdistelmät ja pyörivät sähkömuuttajat	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — edellä mainitun rajoituksen puitteissa, käytettyjen nimikkeen 8501 tai 8503 ainesten yhteisarvo on enintään 10 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8518:sta	Mikrofonit ja niiden jalustat; kaiuttimet, myös koteloidut; äänitaajuusvahvistimet; sähköllä toimivat äänenvahvistinyhdistelmät	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei ylitä käytettyjen alkuperäainesten arvoa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8519	Levysoittimet (joko sähkövahvistimella tai ilman), kasettisoittimet ja muut äänen toistolaitteet, joissa ei ole äänen tallennuslaitetta: — sähköllä toimivat gramofonit	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei ylitä käytettyjen alkuperäainesten arvoa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineiden valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
	— muut	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei ylitä käytettyjen alkuperäainesten arvoa	
8520	Magneettinauhurit ja muut ääntallennuslaitteet, myös jos niissä on äänen toistolaitte	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei ylitä käytettyjen alkuperäainesten arvoa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8521	Videosignaalien tallennus- tai toistolaitteet	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei ylitä käytettyjen alkuperäainesten arvoa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8522	Nimikkeisiin 8519 — 8521 kuuluvien laitteiden osat ja tarvikkeet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8523	Valmistettu tallentamaton aines äänen tallennukseen tai muiden ilmiöiden vastaavalla tavalla tapahtuvaan tallennukseen, ei kuitenkaan 37 ryhmän tuotteet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8524	Levyt, nauhat ja muu aines, jotka sisältävät äänitallenteita tai muita vastaavalla tavalla tallennettuja ilmiöitä, myös matriisit ja isiöt äänilevyjen valmistusta varten, ei kuitenkaan 37 ryhmän tuotteet: — matriisit ja isiöt äänilevyjen valmistusta varten	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
	— muut	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — edellä mainitun rajoituksen puitteissa, käytettyjen nimikkeen 8523 ainesten arvo on enintään 10 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8525	Radiopuhelin-, radiolennätin-, radio- tai televisiolähettimet, myös yhteenrakennetuina vastaanottimin tai äänen tallennus- tai toistolaittein; televisiokamerat	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei ylitä käytettyjen alkuperäainesten arvoa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8526	Tutkalaitteet, radionavigointilaitteet ja radiokauko-ohjauslaitteet	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei ylitä käytettyjen alkuperäainesten arvoa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8527	Radiopuhelin-, radiolennätin- tai radiovastaanottimet, myös samaan ulkokuoreen yhdistetyin äänen tallennus- tai toistolaittein	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei ylitä käytettyjen alkuperäainesten arvoa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8528	Televisiovastaanottimet (myös videomonitorit ja videoprojektorit), myös samaan ulkokuoreen yhdistetyin radiovastaanottimin tai äänen tai kuvan tallennus- tai toistolaittein: — videosignaalien tallennus- ja toistolaitteet, joissa on videoviritin	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei ylitä käytettyjen alkuperäainesten arvoa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineiden valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
	— muut	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien käytettyjen ei-alkuperäaineiden arvo ei ylitä käytettyjen alkuperäaineiden arvoa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8529	Osat, jotka soveltuvat käytettäväksi yksinomaan tai pääasiallisesti nimikkeiden 8525 — 8528 laitteissa: — jotka soveltuvat käytettäväksi yksinomaan tai pääasiallisesti videonaaliin tallennus- tai toistolaitteiden kanssa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
	— muut	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien käytettyjen ei-alkuperäaineiden arvo ei ylitä käytettyjen alkuperäaineiden arvoa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8535 ja 8536	Sähkölaitteet sähkövirtapiirin kytkemistä, katkaisemista tai suojaamista varten tai siihen liittämistä varten	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — edellä mainitun rajoituksen puitteissa, käytettyjen nimikkeen 8538 aineiden arvo on enintään 10 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8537	Taulut, paneelit (myös numeeriset ohjauspaneelit), konsolit, pöydät, kaapit ja muut alustat, joissa on vähintään kaksi nimikkeen 8535 tai 8536 laitetta, sähköistä ohjausta tai sähkönjakelua varten, myös sellaiset, joissa on 90 ryhmän kojeita tai laitteita, muut kuin nimikkeen 8517 kytkentälaitteet	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — edellä mainitun rajoituksen puitteissa, käytettyjen nimikkeen 8538 aineiden arvo on enintään 10 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8541:stä	Diodit, transistorit ja niiden kaltaiset puolijohdekomponentit, lukuun ottamatta siruiksi leikkamattomia kiekkoja	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tarjotaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
8542	Elektroniset integroidut piirit ja mikropiirit	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — edellä mainitun rajoituksen puitteissa, käytettyjen nimikkeen 8541 tai 8542 ainesten yhteisarvo on enintään 10 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8544	Eristetty (myös emaloitu tai anodisoitu) lanka ja kaapeli (myös koaksiaalikaapeli) sekä muut eristetyt sähköjohtimet, myös jos niissä on liittimiä; optiset kuitukaapelit, joissa kullakin kuidulla on oma kuorensa, myös jos niihin on yhdistetty sähköjohtimia tai jos niissä on liittimiä	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8545	Hiilielektrodit, hiiliharjat, lampunhiilet, paristohiilet ja muut grafiitista tai muusta hiilestä valmistetut tavarat, jollaisia käytetään sähkötarkoituksiin, myös jos niissä on metallia	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8546	Sähköeristimet, aineesta riippumatta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8547	Sähkökoneiden tai -laitteiden eristystarvikkeet, joitakin vähäisiä valettaessa tai puristettaessa pelkästään yhteenliittämistarkoituksessa kiinnitettyjä metalliosia (esim. kierteitettyjä hylsyjä) lukuun ottamatta kokonaan eristysaineesta, muut kuin nimikkeen 8546 eristimet; sähköjohdinputket ja niiden liitoskappaleet, epäjaloa metallia, eristysaineella vuoratut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8548	Koneiden ja laitteiden sähköosat, muualle tähän ryhmään kuulumattomat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8601— 8607	Rautatien tai raitiotien veturit, muu liikkuva kalusto sekä niiden osat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
8608	Rautatie- tai raitiotieradan varusteet ja kiinteät laitteet; mekaaniset (myös sähkömekaaniset) merkinanto-, turva- tai liikenteenvalvonta- tai -ohjauslaitteet rautateitä, raitioiteita, katuja, teitä, sisävesiväyliä, paikoitustiloja, satamia tai lentokenttiä varten; edellä mainittujen tavaroiden osat	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tarjoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8609	Kontit (myös nesteenkuljetuskontit), jotka on erityisesti suunniteltu ja varustettu yhtä tai useampaa kuljetustapaa varten	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
87 ryhmästä	Kuljetusvälineet ja kulkuneuvot, muut kuin rautatien tai raitiotien liikkuvaan kalustoon kuuluvat, sekä niiden osat ja tarvikkeet; lukuun ottamatta nimikkeitä 8709 — 8711, 8712:sta, 8715 ja 8716, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8709	Itseliikkuvat trukit, joissa ei ole nosto- eikä käsittelylaitteita ja jollaisia käytetään tehtaissa, varastoissa, satama-alueilla tai lentokentillä tavarannan lyhytmatkaiseen kuljetukseen; traktorit, jollaisia käytetään rautatieasemilla; edellä mainittujen ajoneuvojen osat	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tarjoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8710	Panssarivaunut ja muut panssaroidut taisteluaajoneuvot, moottoroidut, myös aseistetut, sekä tällaisten ajoneuvojen osat	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tarjoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8711	Moottoripyörät (myös mopot) ja apumoottorilla varustetut polkupyörät, myös sivuvaunuineen; sivuvaunut: — joissa on iskumäntäpoltto-moottori, iskutilavuus: — — enintään 50 cm ³	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei ylitä käytettyjen alkuperäainesten arvoa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineiksi valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
	— — yli 50 cm ³ — muut	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei ylitä käytettyjen alkuperäainesten arvoa Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei ylitä käytettyjen alkuperäainesten arvoa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8712:sta	Polkupyörät, kuulalaakerittomat	Valmistus nimikkeeseen 8714 kuulumattomista aineksista	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8715	Lastenvaunut ja niiden osat	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8716	Perävaunut ja puoliperävaunut; muut kuljetusvälineet, ilman mekaanista kuljetuskoneistoa; niiden osat	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
88 ryhmästä	Ilma-alukset, avaruusaluukset sekä niiden osat; lukuun ottamatta nimikkeitä 8804:stä ja 8805, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8804:stä	Siipilaskuvarjot (rotouchutes)	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeeseen 8804 aineksista	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8805	Ilma-alusten lähetylaitteet; lentotukialusten kannella käytettävät jarrutuslaitteet ja niiden kaltaiset laitteet; laitteet maassa taapahtuvaa lentokoulutusta varten; edellä mainittujen tavaroiden osat	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
89 ryhmä	Alukset ja uivat rakenteet	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Nimikkeen 8906 alusten runkoja ei kuitenkaan saa käyttää	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
90 ryhmästä	Optiset, valokuvaus-, elokuva-, mittaus-, tarkistus-, tarkkuus-, lääketieteelliset tai kirurgiset kojeet ja laitteet; niiden osat ja tarvikkeet; lukuun ottamatta nimikkeitä 9001, 9002, 9004, 9005:stä, 9006:sta, 9007, 9011, 9014:stä, 9015 — 9020 ja 9024 — 9033, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9001	Optiset kuidut ja optiset kuituimpit; optiset kuitukaapelit, muut kuin nimikkeeseen 8544 kuuluvat; laatat ja levyt polari-soivasta aineesta; kehystämättömät linssit (myös piilolasit), prismat, peilit ja muut optiset elementit, aineeseen katsomatta, muut kuin tällaiset elementit optisesti työstämättömästä lasista	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9002	Kehystetyt linssit, prismat, peilit ja muut optiset elementit, aineeseen katsomatta, kun ne ovat kojeiden tai laitteiden osia tai tarvikkeita, muut kuin tällaiset elementit optisesti työstämättömästä lasista	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9004	Silmälasit ja niiden kaltaiset esineet, näön korjaamiseen, silmien suojaamiseen tai muuhun tarkoitukseen	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9005:stä	Kiiarit ja kaukoputket, sekä niiden jalustat, lukuun ottamatta tähtitieteellisiä refraktiokaukoputkia ja niiden jalustoja	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei ylitä käytettyjen alkuperäainesten arvoa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
9006:sta	Valokuvauskamerat; valokuvaussalamalaitteet ja valokuvaussalamalamput, muut kuin sähkökäyttöiset salamalamput	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tarifoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei ylitä käytettyjen alkuperäainesten arvoa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9007	Elokuvakamerat ja -projektorit, myös jos niissä on äänen tallennus- tai toistolaitteet	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tarifoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei ylitä käytettyjen alkuperäainesten arvoa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9011	Optiset mikroskoopit, myös mikrovalokuvausta, mikroelokuvausta tai mikroprojisointia varten	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tarifoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei ylitä käytettyjen alkuperäainesten arvoa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9014:stä	Muut navigointikojeet ja -laitteet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9015	Geodeettiset (myös fotogrammetriset), hydrografiset, oseanografiset, hydrologiset, meteorologiset tai geofysikaaliset kojeet ja laitteet, ei kuitenkaan kompassit; etäisyysmittarit	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9016	Vaa'at, joiden herkkyys on vähintään 0,05 g, myös punnuksiin	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
9017	Piirustus- tai merkintäkojeet ja matemaattiset laskukojeet (esim. piirustus koneet, pantografit, astelevyt, harpikot, laskutikut ja laskulevyt); kädessä pidettävät pituuksien mittaukseen käytettävät kojeet (esim. mittatangot ja -nauhat sekä mikrometrit ja työntömitat), muualle tähän ryhmään kuulumattomat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9018	Lääketieteessä, myös hammas- tai eläinlääketieteessä tai kirurgiassa käytettävät kojeet ja laitteet, mukaan lukien skintigrafiset laitteet, muut sähkölääkintälaitteet ja näöntarkastuskojeet: — hammaslääkärintuolit, joissa on hammaslääkintälaitteita, ja hammaslääkäriin sylkyastiatelineet — muut	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeeseen 9018 aineksista Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tarifoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9019	Mekanoterapeutitset laitteet; hierontalaitteet; laitteet psykologisia soveltuvuustestejä varten; otsoni-, happi- tai aerosolihoitolaitteet, tekohengityslaitteet ja muut terapeutitset hengityslaitteet	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tarifoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9020	Muut hengityslaitteet ja kaasunaamarit (ei kuitenkaan suojanaamarit, joissa ei ole mekaanisia osia eikä vaihdettavia suodattimia)	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tarifoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9024	Koneet ja laitteet aineiden (esim. metallin, puun, tekstiilitavarojen, paperin tai muovin) kovuuden, lujuuden, kokoonpuristuvuuden, kimmoisuuden tai muiden mekaanisten ominaisuuksien testausta varten	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
9025	Densimetrit, areometrit ja niiden kaltaiset uppomittarit, lämpömittarit, pyrometrit, ilmapuntarit, hygrometrit ja psykrometrit, myös rekisteröivät, sekä näiden kojeiden yhdistelmät	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9026	Kojet ja laitteet nesteiden tai kaasujen virtauksen, pinnan korkeuden, paineen tai muiden vaihtelevien ominaisuuksien mittaamista tai tarkkailua varten (esim. virtausmittarit, pinnan korkeuden osoittimet, painemittarit ja lämmönkulutusmittarit), ei kuitenkaan nimikkeeseen 9014, 9015, 9028 tai 9032 kojeet ja laitteet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9027	Kojet ja laitteet fysikaalista tai kemiallista analyysiä varten (esim. polarimetrit, refraktometrit, spektrometrit sekä kaasui- tai savuanalyysilaitteet); kojeet ja laitteet viskositeetin, huokoisuuden, laajenemisen, pintajännityksen tai niiden kaltaisten ominaisuuksien mittaamista tai tarkkailua varten; kojeet ja laitteet lämpö määrän, äänitason tai valon voimakkuuden mittaamista tai tarkkailua varten (myös valotusmittarit); mikrotomit	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9028	Kaasun, nesteen tai sähkön kulutus- tai tuotantomittarit, myös niiden tarkistusmittarit:		
	— osat ja tarvikkeet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
	— muut	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei ylitä käytettyjen alkuperäainesten arvoa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9029	Kierroslaskurit, tuotannonlaskurit, taksamittarit, matkamittarit, askelmittarit ja niiden kaltaiset kojeet; nopeusmittarit ja takometrit, muut kuin nimikkeeseen 9015 kuuluvat; stroboskoopit	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
9030	Oskilloskoopit, spektrianalysaattorit ja muut sähkösuureiden mittausta- tai tarkkailukojeet ja -laitteet, ei kuitenkaan nimikkeen 9028 mittarit; alfa-, beta-, gamma-, röntgen-, kosmisen tai muun ionisoivan säteilyn mittausta- tai toteamiskojeet ja -laitteet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9031	Mittaus- tai tarkkailukojeet, -laitteet ja -koneet, muualle tähän ryhmään kuulumattomat; profiiliprojektorit	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9032	Automaattiset säätö- tai valvontakojeet ja -laitteet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9033	90 ryhmään kuuluvien koneiden, laitteiden ja kojeiden osat ja tarvikkeet (muualle tähän ryhmään kuulumattomat)	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
91 ryhmästä	Kellot ja niiden osat, lukuun ottamatta nimikkeitä 9105 ja 9109—9113, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9105	Muut kellot	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei ylitä käytettyjen alkuperäainesten arvoa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9109	Muut täydelliset kellokoneistot, kootut	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei ylitä käytettyjen alkuperäainesten arvoa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9110	Täydelliset kellokoneistot, koostamattomat tai osittain kootut (kellokoneistosarjat); epätäydelliset kellokoneistot, kootut; kellojen raakakoneistot	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — edellä mainitun rajoituksen puitteissa, käytettyjen nimikkeen 9114 aineiden arvo on enintään 10 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
		(3)	(4)
9111	Ranne-, tasku- tai niiden kaltaisten kellojen kuoret ja niiden osat	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tarjoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9112	Muut kellonkuoret, kellonkotelot ja niiden kaltaiset, muiden tähän ryhmään kuuluvien tavaroitten kuoret tai kotelot sekä niiden osat	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tarjoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9113	Kellonhihnat ja -rannekkeet sekä niiden osat: — epäjaloa metallia, myös kullattua tai hopeoitua, tai jalometallilla plateroitua metallia — muut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
92 ryhmä	Soittimet; niiden osat ja tarvikkeet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
93 ryhmä	Aseet ja ampumatarvikkeet; niiden osat ja tarvikkeet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
94 ryhmästä	Huonekalut; vuoteiden joustin-pohjat ja vuodevarusteet, kuten patjat ja tyynyt, sekä niiden kaltaiset pehmustetut sisustustavarat; valaisimet ja valaistusvarusteet, muualle kuulumattomat; valokilvet ja niiden kaltaiset tavarat; tehdasvalmisteiset rakennukset; lukuun ottamatta nimikkeitä 9401:stä, 9403:sta, 9405 ja 9406, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tarjoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksien valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
9401:stä ja 9403:sta	Huonekalut, epäjaloa metallia, joissa on käytetty pehmustamattontaa puuvillakangasta, jonka paino ei ylitä 300 g/m ²	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote TAI Valmistus nimikkeeseen 9401 tai 9403 käyttövalmiiksi sovitetusta puuvillakankaasta, jos — sen arvo ei ylitä 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikki muut käytetyt ainekset ovat alkuperätuotteita ja ne tariffoidaan muuhun nimikkeeseen kuin 9401 tai 9403	
9405	Valaisimet ja valaistusvarusteet, myös hakuvalot ja valonheittimet, sekä niiden osat, muualle kuulumattomat; valokilvet, kuten valaistut merkit ja valaistut nimikilvet, joissa on pysyvästi asennettu valonlähde, sekä niiden osat, muualle kuulumattomat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9406	Tehdasvalmisteiset rakennukset	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
95 ryhmästä	Lelut, pelit ja urheiluvälineet; niiden osat ja tarvikkeet; lukuun ottamatta nimikkeitä 9503 ja 9506:sta, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	
9503	Muut lelut; pienoismallit ja niiden kaltaiset mallit ajanvietetarkoituksiin, myös mekaaniset; kaikenlaiset palapelit	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9506:sta	Välineet ja varusteet voimistelua, voimailua, muuta urheilua (lukuun ottamatta pöytätennistä) tai ulkoilmapelejä tai -leikkejä varten, muualle tähän ryhmään kuulumattomat; uima-altaat ja kahlualtaat	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Karkeamuotoisia kappaleita golfmailojen päiden valmistusta varten saa kuitenkin käyttää.	
96 ryhmästä	Erinäiset tavarat, lukuun ottamatta nimikkeitä 9601:stä, 9602:sta, 9603:sta, 9605, 9606, 9612, 9613:sta ja 9614:stä, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäaineksen valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3)	tai (4)
9601:stä ja 9602:sta	Eläinkunnasta saaduista, kasvi- tai kivennäisveistoaineista tehdyt tavarat	Valmistus saman nimikkeen valmistetuista veistoaineista	
9603:sta	Luudat, harjat ja siveltimet (lukuun ottamatta varpuluutia ja niiden kaltaisia tavaroita sekä näädän tai oravan karvoista tehtyjä harjoja ja siveltimiä), käsi-käyttöiset mekaaniset lattianlakaisimet, moottorittomat, maalaustyyny ja -telat, kumi- ja muut kuivauspyyhkimet ja mopit	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9605	Toaletti-, ompelu- tai kengänkiilotustarvikkeita tai vaatteiden puhdistukseen käytettäviä tarvikkeita sisältävät matkapakkaukset	Jokaisen sarjaan kuuluvan tavararan on täytettävä se sääntö, jota siihen sovellettaisiin erillisenä sarjaan kuulumattomana tavaranä. Ei-alkuperä tuotteita voi kuitenkin kuulua sarjaan, jos niiden yhteisarvo ei ylitä 15 % sarjan vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9606	Napit, myös painonapit, napinsydämet ja muut näiden tavaroiden osat; napinteelmät	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9612	Kirjoituskoneiden värinauhhat ja niiden kaltaiset värinauhhat, joihin on imeytetty väri tai joita on muuten valmistettu jättämään painantajälkeä, myös keloilla tai kaseteissa; värityynyt, myös jos niihin on imeytetty väri, koteloinen tai ilman	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote, ja — kaikkien käytettyjen aineiden arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9613:sta	Pietosytytyksellä toimivat syyttimet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen nimikkeen 9613 aineiden arvo ei ylitä 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9614:stä	Tupakkapiiput ja piipunpesät	Valmistus karkeasti muotoilluista puu- tai juuriteelmistä	
97 ryhmä	Taideteokset, kokoelmaesineet ja antiikkiesineet	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset tariffoidaan eri nimikkeeseen kuin tuote	

LISÄYS III

EUR.1-TAVARATODISTUS JA EUR.1-TAVARATODISTUKSEN HAKEMUS

Paino-ohjeet:

1. Kummankin lomakkeen koon on oltava 210 x 297 mm; lomakkeen pituus voi kuitenkin olla enintään 5 millimetriä määrämittaa pienempi tai enintään 8 millimetriä suurempi. Käytettävän paperin on oltava valkoista, liimäkäsiteltyä, hiokkeetonta kirjoituspaperia, joka painaa vähintään 25 g/m². Siinä on oltava vihreä painettu aaltomainen taustakuvio, joka tekee kaikki mekaanisin tai kemiallisin keinoin tehdyt väärennykset silmin havaittaviksi.

2. Euroopan talousalueen maiden viran-

omaiset voivat pidättää itselleen lomakkeiden paino-oikeuden tai antaa niiden painamisen hyväksymiensä kirjapainojen tehtäväksi. Jälkimmäisessä tapauksessa jokaisessa lomakkeessa on oltava merkintä tästä hyväksymisestä. Jokaisessa lomakkeessa on oltava kirjapainon nimi ja osoite, tai merkki, josta kirjapaino voidaan tunnistaa. Siinä on myös oltava painettu tai muulla tavoin tehty sarjanumero, josta se voidaan tunnistaa.

TAVARATODISTUS

1. Viejä (nimi, täydellinen osoite, maa)	EUR. 1 N:o A 000.000		
3. Vastaanottaja (nimi, täydellinen osoite, maa) (merkintä ei pakollinen)	2. Todistus, jota käytetään etuuskohteluun oikeutetussa kauppavaihdossa ja välillä (mainitkaa asianomaiset maat, maaryhmät tai alueet)		
	4. Maa, maaryhmä tai alue, jonka alkuperää tavaroiden katsotaan olevan	5. Määrämaa, -maaryhmä tai -alue	
6. Kuljetusta koskevat tiedot (merkintä ei pakollinen)	7. Huomautuksia		
8. Järjestysnumero; koolien merkit, numerot, lukumäärä ja laji¹⁾; tavara	9. Bruttopaino (kg) tai muu mitta (l, m³, jne.)	10. Kauppalaskut (merkintä ei pakollinen)	

¹⁾ Pakkaamattomien tavaroiden osalta ilmoitetaan kappalemäärä tai tehdään merkintä "irtotavaraa".

²⁾ Täytetään vain mikäli viejämään tai -alueen määräykset sitä vaativat.

<p>13. TODENTAMISPYYNTÖ LÄHETETÄÄN OSOITTEeseen:</p>	<p>14. TODENTAMISEN TULOS</p>
<p>Pyydetään todentamaan tämän todistuksen aitous ja oikeellisuus.</p> <p>.....</p> <p>(Paikka ja päiväys)</p> <p style="text-align: right;">Leima</p> <p>.....</p> <p>(Allekirjoitus)</p>	<p>Suoritettu todentaminen on osoittanut, että tämä todistus¹⁾</p> <p>☐ on mainitun tullitoimipaikan antama ja että siinä olevat tiedot ovat oikeita.</p> <p>☐ ei vastaa vaadittuja aitous- ja oikeellisuusedellytyksiä (katso oheisia huomautuksia).</p> <p>.....</p> <p>(Paikka ja päiväys)</p> <p style="text-align: right;">Leima</p> <p>.....</p> <p>(Allekirjoitus)</p> <p>_____</p> <p>¹⁾ Merkitään rasti asianomaiseen kohtaan.</p>

HUOMAUTUKSIA

1. Todistuksesta ei saa pyyhkiä pois merkintöjä, eikä siihen saa tehdä uusia merkintöjä vanhojen päälle. Mahdolliset siihen tehtävät muutokset on suoritettava viivaamalla yli virheelliset merkinnät ja tarvittaessa lisäämällä halutut merkinnät. Jokaisen näin tehdyn muutoksen tulee olla todistuksen laatijan hyväksymismerkinnällä varustama ja antajamaan tai -alueen tulliviranomaisen vahvistama.
2. Tavarat on merkittävä tähän todistukseen jättämättä väliin tyhjää riviä, ja kunkin tavaran eteen on merkittävä järjestysnumero. Välittömästi viimeisen rivin alle on vedettävä vaakasuora viiva. Käyttämättömät tilat on viivattava siten, että niihin on mahdotonta tehdä myöhemmin lisäyksiä.
3. Tavarat ilmaistaan tavanomaisin kaupanimityksin ja riittävän yksityiskohtaisesti, että ne voidaan yksilöidä.

TAVARATODISTUSHAKEMUS

1. Viejä (nimi, täydellinen osoite, maa)	EUR. 1 N:o A 000.000		
	Luekaa kääntöpuolella olevat huomautukset ennen lomakkeen täyttämistä		
3. Vastaanottaja (nimi, täydellinen osoite, maa) (merkintä ei pakollinen)	2. Todistus hakemusta varten, jota käytetään etuuskohteluun oikeutetussa kauppavaihdossa ja välillä (mainitkaa asianomaiset maat, maaryhmät tai alueet)		
	4. Maa, maaryhmä tai alue, jonka alkuperää tavaroiden katsotaan olevan	5. Määrämaa, -maaryhmä tai -alue	
6. Kuljetusta koskevat tiedot (merkintä ei pakollinen)	7. Huomautuksia		
8. Järjestysnumero; koolien merkit, numerot, lukumäärä ja laji ¹⁾ ; tavara	9. Bruttopaino (kg) tai muu mitta (l, m ³ , jne.)	10. Kauppalaskut (merkintä ei pakollinen)	

¹⁾ Pakkaamattomien tavaroiden osalta ilmoitetaan kappalemäärä tai tehdään merkintä "irtotavaraa".

VIEJÄN ILMOITUS

Allekirjoittanut kääntöpuolella mainittujen tavaroiden viejä

ILMOITTAAN, että nämä tavarat täyttävät oheisen todistuksen saamiseksi vaadittavat edellytykset;

MAINITSEEN seuraavassa seikat, joiden nojalla nämä tavarat täyttävät mainitut edellytykset:

.....

ESITTÄÄN seuraavat todistusasiakirjat ¹⁾:

.....

SITOUTUUN esittämään asianomaisten viranomaisten pyynnöstä kaiken sen lisätodistusaineiston, jonka ne mahdollisesti katsovat tarpeelliseksi oheisen todistuksen antamiseksi sekä tarvittaessa hyväksymään kaikki mainittujen viranomaisten suorittamat, kirjanpito- ja yllä mainittujen tavaroiden valmistusolosuhteisiin kohdistuvat tarkastukset;

PYYTÄÄN, että näille tavaroille annettaisiin oheinen todistus.

.....
 (Paikka ja päiväys)

.....
 (Allekirjoitus)

¹⁾ Esimerkiksi: tuontiasiakirjat, tavaratodistukset, kauppalaskut, valmistajan ilmoitukset jne., jotka koskevat valmistukseen käytettyjä tuotteita tai samassa tilassa jälleenvietyjä tavaroita.

LISÄYS IV

KAUPPALASKUILMOITUS

Kauppalaskuilmoitus, jonka teksti on seuraavalla sivulla, on laadittava alaviitteiden mukaisesti. Alaviitteitä ei kuitenkaan tarvitse sisällyttää ilmoitukseen.

Englanninkielinen toisinto

The exporter of the products covered by this document (customs authorization No. ... ⁽¹⁾) declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of EEA preferential origin ⁽²⁾

Espanjankielinen toisinto

El exportador de los productos incluidos en el presente documento (autorización aduanera n° ... ⁽¹⁾) declara que, salvo indicación en sentido contrario, estos productos gozan de un origen preferencial EEE ⁽²⁾

Tanskankielinen toisinto

Eksportøren af varer, der er omfattet af nærværende dokument, (toldmyndighedernes tilladelse nr. ... ⁽¹⁾), erklærer, at varerne, medmindre andet tydeligt er angivet, har præferenzbehandling i EØS ⁽²⁾

Saksankielinen toisinto

Der Ausfüh­rer (Ermächtigt­er Ausfüh­rer; Be­willigungs-Nr. ... ⁽¹⁾) der Waren, auf die sich dieses Handelspapier bezieht, erklärt, dass diese Waren, soweit nicht anders angegeben, präferenzbegünstigte EWR-Ursprungswaren sind ⁽²⁾

Kreikankielinen toisinto

Ο εξαγωγας των προϊόντων που καλύπτονται από το παρόν έγγραφο (άδεια τεγωνείου υπ αριθ. ⁽¹⁾) δηλώνει ότι, εκτός εάν δηλώνεται σαφώς άλλως, τα προϊόντα αυτά είναι προτιμησιακής καταγωγή EOX ⁽²⁾

Ranskankielinen toisinto

L'exportateur des produits couverts par le présent document (autorisation douanière

n° ... ⁽¹⁾) déclare que, sauf indication claire du contraire, ces produits ont l'origine préférentielle EEE ⁽²⁾

Italiankielinen toisinto

L'esportatore delle merci contemplate nel presente documento (autorizzazione doganale n. ... ⁽¹⁾) dichiara che, salvo indicazione contraria, le merci sono di origine preferenziale SEE ⁽²⁾

Hollanninkielinen toisinto

De exporteur van de goederen waarop dit document van toepassing is (douanevergunning nr. ... ⁽¹⁾), verklaart dat, behoudens uitdrukkelijke andersluidende vermelding, deze goederen van preferentiële EER-oorsprong zijn ⁽²⁾

Portugalinkielinen toisinto

O abaixo assinado, exportador dos produtos cobertos pelo presente documento (autorização aduaneira n° ... ⁽¹⁾), declara que, salvo expressamente indicado em contrário, estes produtos são de origem preferencial EEE ⁽²⁾

Islanninkielinen toisinto

Útflytjandi framleiðsluvara sem skjal þetta tekur til (leyfi tollyfirvalda nr. ... ⁽¹⁾), lýsir því yfir að vöurnar séu, ef annars er ekki greinilega getið, af EES-fríðindauppruna ⁽²⁾

Norjankielinen toisinto

Eksportøren av produktene omfattet av dette dokument (tollmyndighetenes autorisasjonsnr. ... ⁽¹⁾) erklærer at disse produktene, unntatt hvor annet er tydelig angitt, har EØS preferanseopprinnelse ⁽²⁾

Suomenkielinen toisinto

Tässä asiakirjassa mainittujen tuotteiden viejä (tullin lupanumero ... ⁽¹⁾) ilmoittaa, että nämä tuotteet ovat, ellei toisin ole selvästi merkitty, etuuskohteluun oikeuttavaa ETA-alkuperää ⁽²⁾

Ruotsinkielinen toisinto

Exportören av de varor som omfattas av detta dokument (tullmyndighetens tillstånd nr... ⁽¹⁾) försäkrar att dessa varor, om inte annat tydligt markerats, har förmånsberättigande EES-ursprung ⁽²⁾

(3)

.....
(Paikka ja päiväys)

(4)

.....
(Viejän allekirjoitus; lisäksi ilmoituksen allekirjoittajan nimi on selvennettävä)

-
- 1) Kun kauppalaskuilmoituksen laatii tämän pöytäkirjan 22 artiklassa tarkoitettu valtuutettu viejä, tähän kohtaan on merkittävä valtuutetun viejän lupanumero. Kun kauppalaskuilmoitusta ei laadi valtuutettu viejä, suluissa olevat sanat jätetään pois tai kohta jätetään tyhjäksi.
- 2) Kun kauppalaskuilmoitus liittyy kokonaan tai osittain tämän pöytäkirjan 38 artiklassa tarkoitettuihin Ceutan ja Melillan alkuperätuotteisiin viejän on selvästi osoitettava ne tunnuksella "CM" asiakirjassa, johon ilmoitus laaditaan.
- 3) Nämä merkinnät voidaan jättää pois, jos tiedot sisältyvät itse asiakirjaan.
- 4) Katso tämän pöytäkirjan 21 artiklan 5 kohtaa. Tapauksissa, joissa ei vaadita viejän allekirjoitusta, vapautus allekirjoituksesta merkitsee myös vapautusta allekirjoittajan nimen merkitsemisestä.

LISÄYS V

HANKKIJAN ILMOITUS

Hankkijan ilmoitus, jonka teksti on seuraavalla sivulla, on laadittava alaviitteiden mukaisesti. Alaviitteitä ei kuitenkaan tarvitse sisällyttää ilmoitukseen.

HANKKIJAN ILMOITUS

tavaroille, joita on valmistettu tai käsitelty Euroopan talousalueella niiden saavuttamatta etuuskohteluun oikeuttavaa alkuperäasemaa

Allekirjoittanut, oheisessa asiakirjassa mainittujen tavaroiden toimittaja ilmoittaa, että:

1. Seuraavia aineksia, jotka eivät ole ETA-alkuperä tuotteita, on käytetty Euroopan talousalueella näiden tavaroiden valmistamiseen.

Toimitettu tavara ⁽¹⁾	Käytetty ei-alkuperäinen aine	Käytetyn ei-alkuperäaineksen HS-nimike ⁽²⁾	Käytetyn ei-alkuperäaineksen arvo ⁽²⁾⁽³⁾
.....
.....
.....
.....	Yhteisarvo
.....
.....
.....	Yhteisarvo

2. Kaikki muut näiden tavaroiden valmistamiseen Euroopan talousalueella käytetyt ainekset ovat ETA-alkuperä tuotteita;

3. Seuraavia tavaroita on valmistettu tai käsitelty Euroopan talousalueen *ulkopuolella* ETA-sopimuksen 4 pöytäkirjan 11 artiklan mukaisesti ja ne ovat saavuttaneet siellä yhteensä seuraavan arvonlisäyksen:

Toimitettu tavara ⁽¹⁾	Euroopan talousalueen ulkopuolella saavutettu arvonlisäys yhteensä ⁽⁴⁾
.....
.....
.....
	(Paikka ja päiväys)

	(Hankkijan osoite ja allekirjoitus; lisäksi ilmoituksen allekirjoittajan nimi on selvennettävä)

- (1) Kun kauppalasku, lähetysluettelo tai muu kaupallinen asiakirja, johon ilmoitus liittyy, koskee erilaisia tavaroita tai tavaroita, joiden valmistuksessa ei ole käytetty yhtä paljon ei-alkuperäaineita, hankkijan on selvästi eriteltävä ne.

Esimerkki:

Asiakirja koskee erimallisia nimikkeen 8501 sähkömoottoreita, joita käytetään nimikkeen 8450 pesukoneiden valmistuksessa. Näiden moottoreiden valmistuksessa käytettyjen ei-alkuperäainesten laji ja arvo vaihtelee mallista toiseen. Mallit on sen vuoksi eriteltävä ensimmäisessä sarakkeessa ja muihin sarakkeisiin on tehtävä eri merkinnät kunkin mallin osalta, jotta pesukoneiden valmistaja voi arvioida oikein tuotteidensa alkuperäaseman sen mukaan, mitä sähkömoottorimallia hän käyttää.

- (2) Näihin sarakkeisiin pyydetty merkinnät tehdään vain tarvittaessa.

Esimerkkejä:

Nimikkeen 62 ryhmästä vaatteita koskevassa säännössä sanotaan, että ei-alkuperätuotetta olevaa lankaa saa käyttää. Jos tällaisten vaatteiden valmistaja Ranskassa käyttää Sveitsistä tuotua kangasta, joka on tuotettu siellä kutomalla ei-alkuperätuotetta olevasta langasta, sveitsiläisen hankkijan osalta riittää, että hän merkitsee ilmoitukseensa ei-alkuperäainekseksi langan eikä hänen tarvitse ilmoittaa langan HS-nimikettä eikä arvoa. HS-nimikkeen 7217 rautalangan valmistajan, joka on valmistanut langan ei-alkuperä tuotteita olevista rautatangoista, on merkittävä toiseen sarakkeeseen "rautatankoja". Jos tätä lankaa on määrää käyttää sellaisen koneen valmistuksessa, jota koskevassa alkuperäsäännössä kaikkien valmistuksessa käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo rajoitetaan tiettyyn prosentimäärään, kolmannessa sarakkeessa on ilmoitettava ei-alkuperä tuotteita olevien tankojen arvo.

- (3) 'Ainesten arvolla' tarkoitetaan valmistuksessa käytettyjen ei-alkuperäainesten tullausarvoa maahantuontihetkellä tai, jos sitä ei tiedetä eikä sitä voida todeta, ensimmäistä todettavissa olevaa aineksista Euroopan talousalueella maksettua hintaa. Jokaisen valmistuksessa käytetyn ei-alkuperäaineksen tarkka arvo on ilmoitettava ensimmäisessä sarakkeessa mainitun tavarankokona.
- (4) 'Arvonlisäyksellä yhteensä' tarkoitetaan kaikkia Euroopan talousalueen ulkopuolella kertyneitä kustannuksia kaikkien siellä lisättyjen aineiden arvo mukaan luettuna. Euroopan talousalueen ulkopuolella yhteensä saavutetun arvonlisäyksen tarkka määrä on ilmoitettava ensimmäisessä sarakkeessa mainitun tavarankokona.

LISÄYS VI

HANKKIJAN PITKÄAIKAISILMOITUS

Hankkijan pitkäaikaisilmoitus, jonka teksti on seuraavalla sivulla, on laadittava alaviitteiden mukaisesti. Alaviitteitä ei kuitenkaan tarvitse sisällyttää ilmoitukseen.

HANKKIJAN PITKÄAIKAISILMOITUS

tavaroille, joita on valmistettu tai käsitelty Euroopan talousalueella niiden saavuttamatta etuuskohteluun oikeuttavaa alkuperäasemaa

Allekirjoittanut, tässä asiakirjassa mainittujen tavaroiden toimittaja, joka toimittaa näitä tavaroita säännöllisesti

..... (1),
ilmoittaa, että:

1. Seuraavia aineksia, jotka eivät ole ETA-alkuperä tuotteita, on käytetty Euroopan talousalueella näiden tavaroiden valmistamiseen:

Toimitettu tavara ⁽²⁾	Käytetty ei-alkuperäinen aine	Käytetyn ei-alkuperäaineksen HS-nimike ⁽³⁾	Käytetyn ei-alkuperäaineksen arvo ⁽³⁾⁽⁴⁾
.....
.....
.....
.....	Yhteisarvo
.....
.....
.....	Yhteisarvo

2. Kaikki muut näiden tavaroiden valmistamiseen Euroopan talousalueella käytetyt ainekset ovat ETA-alkuperä tuotteita;

3. Tavaroita on valmistettu tai käsitelty Euroopan talousalueen *ulkopuolella* ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 4 olevan 11 artiklan mukaisesti ja ne ovat saavuttaneet siellä yhteensä seuraavan arvonlisäyksen:

Toimitettu tavara	Euroopan talousalueen ulkopuolella saavutettu arvonlisäys yhteensä ⁽⁵⁾
.....
.....
.....

Tämä ilmoitus on voimassa näiden tavaroiden kaikkien seuraavien lähetysten osalta, jotka lähetetään

.....
..... (6)

Sitoudun ilmoittamaan (1)
välittömästi, jos tämä ilmoitus ei enää ole voimassa.

.....
(Paikka ja päiväys)

.....
(Hankkijan osoite ja allekirjoitus;
lisäksi ilmoituksen allekirjoittajan nimi on selvennettävä)

- (1) Toimituksen vastaanottavan asiakkaan nimi ja osoite.
 (2) Kun ilmoitus koskee erilaisia tavaroita tai tavaroita, joiden valmistuksessa ei ole käytetty yhtä paljon ei-alkuperäaineita, hankkijan on selvästi eriteltävä ne.

Esimerkki:

Asiakirja koskee nimikkeen 8501 sähkömoottoreita, joita käytetään nimikkeen 8450 pesukoneiden valmistuksessa. Näiden moottoreiden valmistuksessa käytettyjen ei-alkuperäainesten laji ja arvo vaihtelee mallista toiseen. Mallit on sen vuoksi eriteltävä ensimmäisessä sarakkeessa ja muihin sarakkeisiin on tehtävä eri merkinnät kunkin mallin osalta, jotta pesukoneiden valmistaja voi arvioida oikein tuotteidensa alkuperäase-
 man sen mukaan, mitä sähkömoottorimallia hän käyttää.

- (3) Näihin sarakkeisiin pyydyt merkinnät tehdään vain tarvittaessa.

Esimerkkejä:

Nimikkeen 62 ryhmästä vaatteita koskevassa säännössä sanotaan, että ei-alkuperätuotetta olevaa lankaa saa käyttää. Jos tällaisten vaatteiden valmistaja Ranskassa käyttää Sveitsistä tuotua kangasta, joka on tuotettu siellä kutomalla ei-alkuperätuotetta olevasta langasta, sveitsiläisen hankkijan osalta riittää, että hän merkitsee ilmoitukseensa ei-alkuperäainekseksi langan eikä hänen tarvitse ilmoittaa langan HS-nimikettä eikä arvoa. HS-nimikkeen 7217 rautalangan valmistajan, joka on valmistanut langan ei-alkuperätuotteita olevista rautatangoista, on merkittävä toiseen sarakkeeseen "rautatankoja". Jos tätä lankaa on määrä käyttää sellaisen koneen valmistuksessa, jota koskevassa alkuperäsäännössä kaikkien valmistuksessa käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo rajoitetaan tiettyyn prosenttimäärään, kolmannessa sarakkeessa on ilmoitettava ei-alkuperätuotteita olevien tankojen arvo.

- (4) 'Aineksen arvolla' tarkoitetaan valmistuksessa käytettyjen ei-alkuperäainesten tullausarvoa maahantuontihetkellä tai, jos sitä ei tiedetä eikä sitä voida todeta, ensimmäistä todettavissa olevaa aineksista Euroopan talousalueella maksettua hintaa. Jokaisen valmistuksessa käytetyn ei-alkuperäaineksen tarkka arvo on ilmoitettava ensimmäisessä sarakkeessa mainitun tavarankäytön yksikköarvona.
 (5) 'Arvonlisäyksellä yhteensä' tarkoitetaan kaikkia Euroopan talousalueen ulkopuolella kertyneitä kustannuksia kaikkien siellä lisättyjen aineiden arvo mukaan lukien. Euroopan talousalueen ulkopuolella yhteensä saavutetun arvonlisäyksen tarkka määrä on ilmoitettava ensimmäisessä sarakkeessa mainitun tavarankäytön yksikköarvona.
 (6) Merkitään päiväykset. Hankkijan pitkäaikaisilmoituksen voimassaoloaika ei yleensä saisi ylittää 12 kuukautta, jollei sen maan, jossa hankkijan ilmoitus laaditaan, tulliviranomaisten määräämistä ehdoista muuta johdu.

LISÄYS VII

LUETTELO 2 ARTIKLASSA TARKOITETUISTA TUOTTEISTA, JOTKA JÄTETÄÄN
VÄLIAIKAISESTI TÄMÄN PÖYTÄKIRJAN SOVELTAMISALAN ULKOPUOLELLE SEN
IV—VI OSASTON MÄÄRÄYKSIÄ LUKUUN OTTAMATTA

HS- nimike	Tuote
2707:stä	Korkean lämpötilan kivihiilitervasta tislaamalla saatujen kivennäisöljyjen kaltaiset öljyt, joissa aromaattisten aineosien paino ylittää ei-aromaattisten aineosien painon ja joista 250 °C:n lämpötilaan lämmitettäessä tislautuu yli 65 tilavuusprosenttia (myös bensiini- ja bentsoliseokset), polttoaineena käytettäviksi tarkoitetut
2709—2715	Kivennäisöljyt ja niiden tislaustuotteet; bitumiset aineet; kivennäisvahat
2901:stä	Asykliset hiilivedyt, polttoaineena käytettäviksi tarkoitetut
2902:sta	Syklaanit ja sykleenit (muut kuin atsuleenit), bentseeni, tolueni, ksyleenit, polttoaineena käytettäviksi tarkoitetut
3403:sta	Voiteluvalmisteet, alle 70 painoprosenttia maaöljyjä tai bitumisista kivennäisistä saatuja öljyjä sisältävät
3404:stä	Tekovahat ja valmistetut vahat, jotka perustuvat parafiiniin, maaöljyvahoihin, bitumisista kivennäisistä saatuihin vahoihin, puristettuun parafiiniin (slack wax) tai öljyttömään parafiiniin (scale wax)
3811:stä	Voiteluöljyjen lisäainevalmisteet, maaöljyjä tai bitumisista kivennäisistä saatuja öljyjä sisältävät

LISÄYS VIII

LUETTELO 2 ARTIKLAN 2 KOHDASSA TARKOITETUISTA TUOTTEISTA, JOIDEN OSALTA ITÄVALLAN TASAVALLAN ALUETTA EI ALKUPERÄÄ MÄÄRITETTÄESSÄ SISÄLLYTETÄ EUROOPAN TALOUSALUEESEEN

HS-nimike	Tuote
3505:stä	Dekstriini ja muu modifioitu tärkkelys, muu kuin esteröity tai eetteröity tärkkelys; liimat ja liisterit
3809:stä	Viimeistelyvalmisteet, valmisteet, jotka nopeuttavat värjäytymistä tai väriaineiden kiinnittymistä, sekä muut tuotteet ja valmisteet (esim. liistausaineet ja peittausaineet), jollaisia käytetään tekstiili-, paperi-, nahka- tai niiden kaltaisessa teollisuudessa, muualle kuulumattomat, tärkkelyspitoisiin aineisiin perustuvat tai tärkkelystä tai tärkkelystuotteita sisältävät
3823:sta	<p>Valmistetut sitomisaineet valumuotteja ja -sydämiä varten; kemialliset tuotteet ja kemian ja siihen liittyvän teollisuuden valmisteet (myös jos ne ovat luonnontuotteiden seoksia), muualle kuulumattomat; kemian ja siihen liittyvän teollisuuden jätetuotteet, muualle kuulumattomat:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Valmistetut sitomisaineet valumuotteja ja -sydämiä varten, tärkkelystä tai tärkkelystuotteita sisältävät — Muut (kuin nafteenihapot, niiden veteen liukenemattomat suolat ja niiden esterit, sintraamattomat metallikarbidit sekoitettuina keskenään tai metallisten sideaineiden kanssa, valmistetut lisäaineet sementtiä, laastia tai betonia varten, muu kuin tulenkestävä laasti tai betoni ja sorbitoli, muu kuin alanimikkeeseen 2905 44 kuuluva), yhteensä vähintään 30 % painosta sokeria, tärkkelystä, tärkkelystuotteita tai nimikkeiden 0401—0404 tuotteita sisältävät

Sopimus Euroopan talousalueesta

PÖYTÄKIRJA 5

FISKAALISISTA TULLEISTA (Sveitsi/Liechtenstein)

1. Liechtenstein ja Sveitsi saavat väliaikaisesti soveltaa fiskaalisia tulleja liitteenä olevassa taulukossa eriteltyjen tullitariffin nimikkeiden tuotteisiin ottaen huomioon sopimuksen 14 artiklassa määrätyt edellytykset, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän pöytäkirjan 2 kohdan soveltamista. Tullitariffin nimikkeiden 0901 ja 2101:stä osalta nämä fiskaaliset tullit kumotaan viimeistään 31.12.1996.

2. Kun Liechtensteinissa tai Sveitsissä aloitetaan sellaisen tuotteen tuotanto, jonka kaltainen on mainittu taulukossa, jälkimmäiseen tuotteeseen sovellettava fiskaalinen tulli on poistettava.

3. ETA:n sekakomitea tarkastelee tilannetta ennen vuoden 1996 loppua.

Taulukko

Tullitariffin nimike	Tavaran kuvaus
0901	Kahvi, myös paahdettu tai kofeiiniton; kahvinkuoret ja -kalvot; kahvinkorvikkeet, joissa on kahvia, sen määrästä riippumatta (4 vuoden siirtymäkautena)
2101:stä	Kahviuutteet, -esanssit ja -tiivisteet sekä näihin uutteisiin, esansseihin tai tiivisteisiin perustuvat valmisteet(4 vuoden siirtymäkautena)
2707. 1010/9990 2709. 0010/0090 2710. 0011/0029	Kivennäisöljyt ja niiden tislauustuotteet
2711. 1110/2990	Maaöljykaasut ja muut kaasumaiset hiilivedyt
Kaikista tullitariffin ryhmistä	Moottoripolttoaineina käytettävät tuotteet
8407:stä	Kipinäsytytteiset iskumäntä- tai kiertomäntämoottorit nimikkeiden 8702 9010, 8703 1000/2420, 9010/9030, 8704 3110/3120, 9010/9020 moottoriajoneuvoja varten
8408:sta	Puristussytytteiset mäntämoottorit (diesel- tai puolidieselmoottorit) nimikkeiden 8702. 1010, 8703. 1000, 3100/3320, 8704. 2110/2120 moottoriajoneuvoja varten
8409:stä	Osat, jotka soveltuvat käytettäväksi yksinomaan tai pääasiallisesti nimikkeen 8407 tai 8408 moottoreissa: — Sylinteriryhmät ja sylinterin kannet nimikkeiden 8702. 1010, 9010, 8703. 1000/2420, 3100/3320, 8704. 2110/2120, 3110/3120 moottoriajoneuvoja varten
8702:sta	Moottoriajoneuvot julkisen liikenteen henkilökuljetusta varten, enintään 1600 kg painavat
8703	Autot ja muut moottoriajoneuvot, pääasiallisesti henkilökuljetukseen suunnitellut (muut kuin nimikkeeseen 8702 kuuluvat), myös farmariautot ja kilpa-autot
8704:stä	Tavarankuljetukseen tarkoitettut moottoriajoneuvot, enintään 1600 kg painavat
8706:sta	Alustat, moottorein varustetut, nimikkeiden 8702. 1010, 9010, 8703. 1000/9030, 8704. 2110/2120, 3110/3120, 9010/9020 moottoriajoneuvoja varten
8707:stä	Korit (myös ohjaamot) nimikkeiden 8702. 1010, 9010, 8703. 1000/9030, 8704. 2110/2120, 3110/3120, 9010/9020 moottoriajoneuvoja varten
8708:sta	Nimikkeisiin 8702. 1010, 9010, 8703. 1000/9030, 8704. 2110/2120, 3110/3120, 9010/9020 kuuluvien moottoriajoneuvojen osat ja tarvikkeet:
1000 2990	— puskurit ja niiden osat — korien (myös ohjaamoiden) muut osat ja tarvikkeet, muut kuin nimikkeisiin 8708. 1000/2010 kuuluvat, ei kuitenkaan tavaratelineet, rekisterikilvet ja suksitelit- neet- jarrut ja servojarrut sekä niiden osat:
3100 3990 4090 5090 6090 7090	— asennetut jarruhihnat — muut kuin paineilmasäiliöt, jarruja varten — vaihdelaatikot — vetoakselit tasauspyörästöineen, myös jos niissä on muita voiman- siirto-osia — akselit, muut kuin vetoakselit, ja niiden osat — pyörät sekä niiden osat ja tarvikkeet, ei kuitenkaan pintakäsittelymättömät pyörän vanteet ja niiden osat eikä viimeistelemättömät tai esivalssatut pyörän vanteet ja niiden osat
9299	— äänenvaimentimet ja pakoputket, muut kuin tavalliset äänenvaimentimet enintään 15 cm:n pituisin sivuputkin
9390 9490 9999	— kytkimet ja niiden osat — ohjauspyörät, ohjauspylväät ja ohjausvaihteet — muut, ei kuitenkaan ohjauspyörien suojukset

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 6

SVEITSIN JA LIECHTENSTEININ VELVOITEVARASTOINNISTA

Sveitsi ja Liechtenstein saavat soveltaa velvoitevarastointijärjestelmää tuotteisiin, jotka ovat välttämättömiä väestön selviytymiselle sekä Sveitsin osalta, armeijalle vakavan tarviketilan vallitessa ja joiden tuotanto Sveitsissä ja Liechtensteinissa on riittämätöntä tai sitä ei ole ja näiden tuotteiden ominaisuudet ja luonne

ovat sellaiset, että varastojen luominen on mahdollista.

Sveitsi ja Liechtenstein soveltavat tätä järjestelmää siten, ettei muista sopimuspuolista tuotuja tuotteita syrjitä suoraan eikä välillisesti suhteessa samanlaisiin tai korvaaviin kansallisiin tuotteisiin.

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 7

MÄÄRÄLLISISTÄ RAJOITUKSISTA, JOTKA ISLANTI SAA PITÄÄ VOIMASSA

Sen estämättä, mitä sopimuksen 11 artiklassa määrätään, Islanti saa pitää voimassa alla lueteltuja tuotteita koskevia määrällisiä rajoituksia:

Islannin tullitariffin nimike	Kuvaus
96.03.	Luudat, harjat (myös jos ne ovat koneiden laitteiden tai kulkuneuvojen osia), siveltimet, käsikäyttöiset mekaaniset lattianlakaisimet, moottorittomat, sekä mopit ja höyhenhuiskut; luudan- tai harjantekoon tarkoitetut valmiit harjaskimpot ja -tupsut; maalaustyyny ja -telat; kumi- ja muut kuivauspyyhkimet (ei kuitenkaan kuivaustelat): — hammasharjat, partasudit, hiusharjat, kynsiharjat, silmäripsiharjat ja muut toalettiharjat henkilökohtaiseen käyttöön, myös tällaiset harjat, jotka ovat laitteiden osia:
96.03 29	— — muut:
96.03 29 01	— — — joiden runko on muovia
96.03 29 09	— — — muut

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 8

VALTION MONOPOLEISTA

1. Sopimuksen 16 artiklaa sovelletaan viimeistään 1 päivästä tammikuuta 1995 seuraaviin kaupallisiin valtion monopoleihin:

- Itävallan suolamonopoli;
- Islannin lannoitemonopoli;

— Sveitsin ja Liechtensteinin suola- ja ruuti-monopolit.

2. Sopimuksen 16 artiklaa sovelletaan myös viiniin (HS- nimike N:o 2204).

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 9

KALAN JA MUIDEN MEREN TUOTTEIDEN KAUPASTA

1 artikla

1. Sopimuksen voimaantulohetkellä EFTA-valtiot poistavat tuontitullit ja vastaavalla tavalla vaikuttavat maksut lisäyksessä 2 olevassa taulukossa I luetelluilta tuotteilta, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta lisäyksen 1 määräysten soveltamista.

2. EFTA-valtiot eivät saa soveltaa määrällisiä tuontirajoituksia tai vastaavalla tavalla vaikuttavia toimenpiteitä lisäyksessä 2 olevassa taulukossa I lueteltuihin tuotteisiin, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta lisäyksen 1 määräysten soveltamista. Tässä yhteydessä sovelletaan sopimuksen 13 artiklaa.

2 artikla

1. Sopimuksen voimaantulohetkellä yhteisö poistaa tuontitullit ja vastaavalla tavalla vaikuttavat maksut lisäyksessä 2 olevassa taulukossa II luetelluilta tuotteilta.

2. Yhteisö alentaa tulleja lisäyksessä 2 olevassa taulukossa III luetelluilta tuotteilta asteittain seuraavan aikataulun mukaisesti:

a) kutakin tullia alennetaan 1 päivänä tammikuuta 1993 86 prosenttiin perustullista;

b) perustullin neljä seuraavaa 14 prosentin alennusta kerrallaan tehdään 1 päivänä tammikuuta 1994, 1 päivänä tammikuuta 1995, 1 päivänä tammikuuta 1996 ja 1 päivänä tammikuuta 1997.

3. Perustulleilla, joiden osalta toteutetaan 2 kohdassa määrätty peräkkäiset alennukset, tarkoitetaan kunkin tuotteen kohdalla tullitariffeja ja kauppaa koskevaan yleissopimukseen sidottuja Euroopan yhteisön vahvistamia tuotteen tulleja tai, jos tullia ei ole sidottu, 1 päivänä tammikuuta 1992 olevaa autonomista tullia. Jos 1 päivän tammikuuta 1992 jälkeen toteutetaan Uruguayn kierroksen monenvälisten neuvottelujen seurauksena tariffien alennuksia, pidetään tällaisia alennettuja tulleja perustulleina.

Jos kuitenkin yhteisön ja yksittäisten EFTA-valtioiden kahdenvälisen sopimusten yhteydes-

sä tulleja on alennettu joidenkin tuotteiden osalta, näitä tulleja pidetään perustulleina kaikissa kyseisissä EFTA-valtioissa.

4. Edellä 2 ja 3 kohdan mukaisesti laskettuja tullitariffeja sovelletaan pyöristämällä ne alaspäin ensimmäiseen desimaaliin siten, että toinen desimaaliluku poistetaan.

5. Yhteisö ei sovelta määrällisiä tuontirajoituksia tai muita vastaavalla tavalla vaikuttavia toimenpiteitä lisäyksessä 2 lueteltuihin tuotteisiin. Tässä yhteydessä sovelletaan sopimuksen 13 artiklaa.

3 artikla

Sopimuspuolista peräisin oleviin tuotteisiin sovelletaan 1 ja 2 artiklan määräyksiä. Alkuperäsäännöt ovat sopimuksen pöytäkirjassa 4.

4 artikla

1. On poistettava valtion varoista kalataloudelle myönnettävä tuki, joka vääristää kilpailua.

2. Kalatalouden markkinointijärjestelmään liittyvää lainsäädäntöä on muutettava sellaiseksi, ettei sillä vääristetä kilpailua.

3. Sopimuspuolet pyrkivät varmistamaan sellaiset kilpailuolosuhteet, että toiset sopimuspuolet voivat pidäytyä polkumyyntitoimenpiteiden ja tasoitusmaksujen käytöstä.

5 artikla

Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kaikilla toisten sopimuspuolten lipun alla purjehtivilla kalastusaluksilla on sama mahdollisuus kuin niiden omilla aluksilla päästä satamiin ja ensikäden markkinoiden laitoksiin sekä niihin liittyville varusteille ja teknisille laitteille.

Sen estämättä, mitä ensimmäisessä alakohdassa määrätään, sopimuspuoli saa kieltää sellaisesta yhteisestä kalakannasta pyydetyn kalan maihintuonnin, jonka osalta vallitsee vaka-va erimielisyys.

6 artikla

Jos sopimuksen voimaantullessa ei tarvittavaa lainsäädännön mukauttamista ole toteutettu sopimuspuolia tyydyttävällä tavalla, voidaan esillä olevat kysymykset saattaa ETA:n sekakomitean käsiteltäväksi. Jos sopimusta ei saada aikaan sovelletaan sopimuksen 114 artiklaa soveltuvin osin.

7 artikla

Lisäyksessä 3 luetteloitujen sopimusten määräykset pysyvät ensisijaisina tämän pöytäkirjan määräyksiin nähden, siltä osin kuin niissä myönnetään EFTA-valtioille tätä pöytäkirjaa edullisemmat kaupankäynnin järjestelyt.

LISÄYS 1

1 artikla

Suomi saa seuraavien tuotteiden osalta väliaikaisesti säilyttää nykyiset järjestelynsä. Suomi esittää viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1992 kiinteän aikataulun näiden poikkeusten poistamiseksi.

HS-nimike N:o	Tavaran kuvaus
0302:sta	Kala, tuore tai jäähdytetty, lukuun ottamatta kalafileitä ja muuta nimikkeen N:o 0304 kalanlihaa: — Lohi — Silakka
0303:sta	Kala, jäädytetty, lukuun ottamatta kalafileitä ja muuta nimikkeen N:o 0304 kalanlihaa: — Lohi — Silakka
0304:stä	Kalafileet ja muu kalanliha (myös hakattu tai jauhettu), tuoreet, jäähdytetyt tai jäädytetyt — Tuoreet tai jäähdytetyt lohifileet — Tuoreet tai jäähdytetyt silakkafileet (Ilmaisulla "fileet" tarkoitetaan myös sellaisia fileitä, joiden kaksi sivua ovat kiinni toisissaan, esim. selkä- tai vatsapuolelta)

2 artikla

1. Liechtenstein ja Sveitsi saavat pitää voimassa tuontitullit seuraavien tuotteiden osalta.

HS-nimike N:o	Tavaran kuvaus
0301:stä 0305:een	Muu kuin suolaisen veden kala, ankeriaat ja lohikalat, lukuun ottamatta jäädytettyjä fileitä nimikkeestä 0304

Nämä järjestelyt otetaan tarkasteltaviksi ennen 1 päivää tammikuuta 1993.

2. Liechtenstein ja Sveitsi saavat säilyttää maatalouspolitiikkaansa liittyvät muuttuvat maksut seuraavien kalojen ja muiden meren tuotteiden osalta, sanotun kuitenkin rajoittamatta mahdollista Uruguayn kierroksella käytävien monenkeskisten kauppaneuvottelujen tuloksena tapahtuvaa tariffiointia.

HS-nimike N:o	Tavaran kuvaus
15 ryhmästä 23 ryhmästä	Ravintorasvat ja -öljyt Tuotantoeläinten rehut

3 artikla

1. Ruotsi saa soveltaa seuraavien tuotteiden osalta 31 päivään joulukuuta 1993 asti määrällisiä tuontirajoituksia, sikäli kuin se voi olla tarpeen vakavien häiriöiden estämiseksi Ruotsin markkinoilla.

HS-nimike N:o	Tavaran kuvaus
0302:sta	Kala, tuore tai jäädytetty, lukuun ottamatta kalafileitä ja muuta nimikkeen N:o 0304 kalanlihaa: — Silli — Turska

2. Niin kauan kuin Suomi pitää väliaikaisesti voimassa silakkaa koskevan nykyisen järjestelyn, Ruotsi saa soveltaa määrällisiä tuontirajoituksia suomalaista alkuperää olevaan silakkaan.

LISÄYS 2

Taulukko I

HS-nimike N:o	Tavaran kuvaus
0208 0208 90:stä	Muu liha ja syötävät eläimenosat, tuoreet, jäädytetyt tai jäädytetyt: — Muut: — — Valaasta saatavat
3 ryhmä	Kalat ja äyriäiset, nilviäiset ja muut vedessä elävät selkärangattomat
1504	Kala- ja merinisäkkäsrasvat ja -öljyt sekä niiden jakeet, myös puhdistetut, mutta kemiallisesti muuntamattomat
1516	Eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt sekä niiden jakeet, osittain tai kokonaan hydratut, vaihtoesteröidyt, uudelleen esteröidyt tai elaidinoidut, myös puhdistetut, mutta ei enempää valmistetut:
1516 10:sta	— Eläinrasvat ja -öljyt sekä niiden jakeet: — — Kokonaan kalasta tai merinisäkkäistä saadut
1603 1603 00:sta	Lihasta, kalasta, äyriäisistä, nilviäisistä tai muista vedessä elävistä selkärangattomista saadut tuotteet ja mehut: — Valaanlihasta, kalasta, äyriäisistä, nilviäisistä tai muista vedessä elävistä selkärangattomista saadut tuotteet ja mehut
1604	Kalavalmisteet ja -säilykkeet; kaviaari ja kalanmädistä valmistetut kaviaarinkorvikkeet
1605	Äyriäiset, nilviäiset tai muut vedessä elävät selkärangattomat, valmistetut tai säilötyt
2301	Lihasta, muista eläimenosista, kalasta, äyriäisistä, nilviäisistä tai muista vedessä elävistä selkärangattomista valmistetut ihmisravinnoksi kelpaamattomat jauhot, jauheet ja rakeet; eläinrasvan sulatusjätteet
2301 10:stä	— Lihasta tai muista eläimenosista valmistetut jauhot, jauheet ja rakeet; eläinrasvan sulatusjätteet: — — Valaanlihajauhe
2301 20	— Kalasta, äyriäisistä, nilviäisistä tai muista vedessä elävistä selkärangattomista valmistetut jauhot, jauheet ja rakeet
2309	Valmisteet, jollaisia käytetään eläinten ruokinnassa:
2309 90:stä	— Muut: — — Kalaliimavesi

Taulukko II

CN-nimike N:o	Tavaran kuvaus
0302 50 0302 69 35 0303 60 0303 79 41 0304 10 31	Turska (<i>Gadus morhua</i> , <i>Gadus ogac</i> , <i>Gadus macrocephalus</i>) ja <i>Boreogadus</i> saida-lajit, tuoreet, jäädytetyt tai jäädytetyt, myös tuoreet tai jäädytetyt fileet
0302 62 00 0303 72 00 0304 10 39:stä	Kolja (<i>Melanogrammus aeglefinus</i>), tuore, jäädytetty tai jäädytetty, myös tuoreet tai jäädytetyt fileet
0302 63 00 0303 73 00 0304 10 39:stä	Seiti (<i>Pollachius virens</i>), tuore, jäädytetty tai jäädytetty, myös tuoreet tai jäädytetyt fileet
0302 21 10 0302 21 30 0303 31 10 0303 31 30 0304 10 39:stä	Grönlannin pallas (<i>Reinhardtius hippoglossoides</i>) ja Ruijan pallas (<i>Hippoglossus hippoglossus</i>), tuore, jäädytetty tai jäädytetty, myös tuoreet tai jäädytetyt fileet
0305 62 00 0305 69 10	Turska (<i>Gadus morhua</i> , <i>Gadus ogac</i> , <i>Gadus macrocephalus</i>) ja <i>Boreogadus</i> saida-lajit, suolatut, muut kuin kuivatut tai savustetut, sekä suolavedessä
0305 51 10 0305 59 11	Turska (<i>Gadus morhua</i> , <i>Gadus ogac</i> , <i>Gadus macrocephalus</i>) ja <i>Boreogadus</i> saida-lajit, kuivatut, mutta ei suolatut
0305 30 11 0305 30 19	Turskan (<i>Gadus morhua</i> , <i>Gadus ogac</i> , <i>Gadus macrocephalus</i>) ja <i>Boreogadus</i> saida-lajien fileet, kuivatut, suolatut tai suolavedessä, mutta ei savustetut
0305 30 90	Muut kalafileet, kuivatut, suolatut tai suolavedessä, mutta ei savustetut
1604 19 91	Muut kalafileet, raa'at, leivitettyt, myös öljyssä esikypsennetyt, pakastetut
1604 30 90	Kaviaarinkorvikkeet

Taulukko III

Yhteisön seuraaville nimikkeille antamat luvat eivät koske näihin nimikkeisiin kuuluvia taulukossa II tai taulukon III liitteessä lueteltuja tuotteita.

CN-nimike N:o	Tavaran kuvaus
0301	Elävä kala
0302	Tuore tai jäähdtyetty kala, ei kuitenkaan kalafileet eikä muu nimikkeen 0304 kalanliha
0303	Jäädtyetty kala, ei kuitenkaan kalafileet eikä muu nimikkeen 0304 kalanliha
0304	Kalafileet ja muu kalanliha (myös hakattu tai jauhettu), tuoreet, jäähdtyetyt tai jäädtyetyt
0305	Kuivattu, suolattu tai suolavedessä oleva kala; savustettu kala, myös ennen savustamista tai sen aikana kuumakäsitelty; ihmisravinnoksi kelpaavat kalasta valmistetut jauhot, jauheet ja rakeet
0306	Äyriäiset, kuorineen tai ilman kuorta, elävät, tuoreet, jäähdtyetyt, jäädtyetyt, kuivatut, suolatut tai suolavedessä; äyriäiset kuorineen, höyryssä tai vedessä keitetyt, myös jäähdtyetyt, jäädtyetyt, kuivatut, suolatut tai suolavedessä; ihmisravinnoksi kelpaavat äyriäisistä valmistetut jauhot, jauheet ja rakeet
0307	Nilviäiset, kuorineen tai ilman kuorta, elävät, tuoreet, jäähdtyetyt, jäädtyetyt, kuivatut, suolatut tai suolavedessä; vedessä elävät muut selkärangattomat (kuin äyriäiset ja nilviäiset), elävät, tuoreet, jäähdtyetyt, jäädtyetyt, kuivatut, suolatut tai suolavedessä; ihmisravinnoksi kelpaavat vedessä elävistä selkärangattomista (muista kuin äyriäisistä) valmistetut jauhot, jauheet ja rakeet
1604	Kalavalmisteet ja -säilykkeet; kaviaari ja kalanmädistä valmistetut kaviaarinkorvikkeet
1605	Äyriäiset, nilviäiset tai muut vedessä elävät selkärangattomat, valmistetut tai säilötyt

Liite taulukkoon III

CN-nimike N:o	Tavaran kuvaus
	a) Lohikalat: Tyynenmeren lohi (<i>Oncorhynchus</i> -lajit), merilohi (<i>Salmo salar</i>), tonavanjokinieriä (<i>Hucho hucho</i>)
0301 99 11	elävät
0302 12 00	tuoreet tai jäädytetyt
0303 10 00	jäädytetty Tyynenmeren lohi
0303 22 00	jäädytetty merilohi ja tonavanjokinieriä
0304 10 13	tuoreet tai jäädytetyt fileet
0304 20 13	jäädytetyt fileet
0304 90 97:stä	muu lohikalan jäädytetty liha
0305 30 30	fileet, suolatut tai suolavedessä, ei savustetut
0305 41 00	savustetut
0305 69 50	suolatut tai suolavedessä, mutta ei kuivatut tai savustetut
1604 11 00	kokonaisina tai paloina, valmistettu tai säilötty
1604 20 10	kalavalmisteet tai -säilykkeet
	b) silli ja silakka (<i>Clupea harengus</i> , <i>Clupea pallasii</i>)
0302 40 90	tuore tai jäädytetty, 16 päivän kesäkuuta ja 14 päivän helmikuuta välisenä aikana
0302 70 00:stä	maksa, mäti ja maiti, tuore tai jäädytetty
0303 50 90	jäädytetty, 16 päivän kesäkuuta ja 14 päivän helmikuuta välisenä aikana
0303 80 00:sta	maksa, mäti ja maiti, jäädytetty
0304 10 39:stä	tuoreet silli- tai silakkafileet
0304 10 93	tuoreet fileet, joiden sivut ovat kiinni toisissaan, esim. selkä- tai vatsapuolelta, 16 päivän kesäkuuta ja 14 päivän helmikuuta välisenä aikana
0304 10 98:sta	muu tuore sillin tai silakan liha
0304 20 75	jäädytetyt fileet
0304 90 25	muu jäädytetty sillin tai silakan liha, 16 päivän kesäkuuta ja 14 päivän helmikuuta välisenä aikana
0305 20 00:sta	sillin tai silakan maksa, mäti ja maiti, kuivattu, savustettu, suolattu tai suolavedessä
0305 42 00	savustettu
0305 59 30	kuivattu, myös suolattu
0305 61 00	suolattu tai suolavedessä, ei kuitenkaan kuivattu tai savustettu
1604 12 10	fileet, raa'at, leivitetty, myös öljyssä esikypsennetyt, pakastetut
1604 12 90	valmistettu tai säilötty silli ja silakka, kokonaisena tai paloina, ei kuitenkaan hakattu tai jauhettu
1604 20 90:stä	muu valmistettu tai säilötty silli ja silakka
	c) Makrilli (<i>Scomber scombrus</i> , <i>Scomber australasicus</i> , <i>Scomber japonicus</i>)
0302 64 90	tuore tai jäädytetty, 16 päivän kesäkuuta ja 14 päivän helmikuuta välisenä aikana
0303 74 19	jäädytetty, 16 päivän kesäkuuta ja 14 päivän helmikuuta välisenä aikana (<i>Scomber scombrus</i> , <i>Scomber japonicus</i>)
0303 74 90	jäädytetty (<i>Scomber australasicus</i>)
0304 20 51	jäädytetyt fileet (<i>Scomber australasicus</i>)
0304 20 53:sta	jäädytetyt fileet
0304 90 97:stä	muu jäädytetty makrillin liha
0305 49 30	savustettu, myös fileinä
1604 15 10	kokonaisena tai paloina, valmistettu tai säilötty (<i>Scomber scombrus</i> , <i>Scomber japonicus</i>)

CN-nimike N:o	Tavaran kuvaus
1604 15 90 1604 20 90:stä	kokonaisena tai paloina, valmistettu tai säilötty (<i>Scomber australicus</i>) muu valmistettu tai säilötty makrilli
0306 13 10 0306 13 30 0306 13 90 0306 23 10 0306 23 31 0306 23 39 0306 23 90 1605 20 00	d) Katkaravut Pandalidae-heimoon kuuluvat, jäädytetyt Crangon-sukuiset, jäädytetyt muut katkaravut, jäädytetyt Pandalidae-heimoon kuuluvat, ei kuitenkaan jäädytetyt Crangon-sukuiset, tuoreet, höyryssä tai vedessä keitetyt, myös jäädytetyt muut Crangon-sukuiset katkaravut muut katkaravut, ei kuitenkaan jäädytetyt valmistetut tai säilötty
0307 21 00:stä 0307 29 10 1605 90 10:stä	e) Kampasimpukat (<i>Pecten maximum</i>) elävät, tuoreet, jäädytetyt jäädytetyt valmistetut tai säilötty
0306 19 30 0306 29 30 1605 40 00:sta	f) Keisarihummeri (<i>Nephrops norvegicus</i>) jäädytetty jäädyttämätön valmistettu tai säilötty

LISÄYS 3

Yhteisön ja yksittäisten EFTA-valtioiden väliset sopimukset, joihin viitataan 7 artiklassa:

Euroopan talousyhteisön ja Ruotsin kuningaskunnan välinen sopimus, allekirjoitettu 22 päivänä heinäkuuta 1972, sekä sitä seuraava maataloutta ja kalastusta koskeva kirjeenvaihto, allekirjoitettu 14 päivänä heinäkuuta 1986.

Euroopan talousyhteisön ja Sveitsin valaliiton välinen sopimus, allekirjoitettu 22 päivänä heinäkuuta 1972, sekä sitä seuraava maataloutta ja kalastusta koskeva kirjeenvaihto, allekirjoitettu 14 päivänä heinäkuuta 1986.

Euroopan talousyhteisön ja Norjan kuningaskunnan välinen sopimus, allekirjoitettu 14 päivänä toukokuuta 1973, sekä sitä seuraava maataloutta ja kalastusta koskeva kirjeenvaihto, allekirjoitettu 14 päivänä heinäkuuta 1986.

Euroopan talousyhteisön ja Islannin tasaval-
lan väliseen sopimukseen liittyvän pöytäkirjan
6 l artikla, allekirjoitettu 22 päivänä heinäkuuta
1972.

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 10

TAVAROIDEN KULJETUKSIA KOSKEVIEN TARKASTUSTEN JA MUODOLLISUUKSIEN YKSINKERTAISTAMISESTA

I LUKU

YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 artikla

Määritelmät

Tätä pöytäkirjaa sovellettaessa tarkoitetaan:
a) 'tarkastuksilla' tullin tai muun valvontaviranomaisen toteuttamaa toimenpidettä, johon kuuluu fyysinen tarkastus, mukaan lukien näköhavaintoon perustuva kuljetusvälineen tai tavaroiden tarkastus sen todentamiseksi, että niiden laatu, alkuperä, kunto, määrä ja arvo ovat esitetyissä asiakirjoissa ilmoitettujen tietojen mukaiset;

b) 'muodollisuuksilla' hallintoviranomaisen kuljetuksen osapuolille määräämää muodollisuutta, johon kuuluu tavaroiden mukana pidettävien asiakirjojen ja todistusten sekä muiden tavaroihin tai kuljetusvälineeseen liittyvien yksityiskohtaisten tietojen esittäminen tai tutkiminen niiden muodosta tai esitystavasta riippumatta.

2 artikla

Soveltamisala

1. Tätä pöytäkirjaa sovelletaan tarkastuksiin ja muodollisuuksiin sellaisten tavarakuljetusten osalta, joiden on ylitettävä jonkin EFTA-valtion ja yhteisön tai toisen EFTA-valtion välinen raja, sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan talousyhteisön ja EFTA-valtioiden välisten sopimusten mukaisesti voimassa olevia erityismääräyksiä.

2. Tätä pöytäkirjaa ei sovelleta tarkastuksiin tai muodollisuuksiin, jotka:
— koskevat kuljetusvälineinä käytettäviä aluksia ja ilma-aluksia; sitä sovelletaan kuitenkin

kin sanotuilla kuljetusvälineillä kuljettaviin ajoneuvoihin ja tavaroihin;

— ovat tarpeen terveystodistusten tai kasvinterveystodistusten antamiseksi tavaroiden alkuperä- tai lähtömaassa.

II LUKU

MENETTELY

3 artikla

Pistokokeet ja muodollisuudet

1. Jollei tässä pöytäkirjassa erikseen toisin määrätä, sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että:

— edellä 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut erilaiset tarkastukset ja muodollisuudet suoritetaan mahdollisimman vähän viivytystä aiheuttaen ja, jos mahdollista, yhdessä paikassa;

— tarkastukset tehdään pistokokeina, lukuun ottamatta asianmukaisesti perusteltuja tilanteita.

2. Edellä 1 kohdan toista luetelmakohtaa sovellettaessa pistokokeiden suorittamisen perustana on niiden lähetysten kokonaismäärä, jotka kulkevat raja-aseman kautta ja jotka on esitetty tullitoimipaikalle tai valvontaviranomaiselle tietyn ajan kuluessa, eikä niiden tavaroiden kokonaismäärä, jotka muodostavat kunkin lähetysten.

3. Sopimuspuolet helpottavat tavaroiden lähtö- ja määräpaikoissa yksinkertaistettujen menettelyjen sekä tietojenkäsittely- ja tiedonsiirtotekniikan käyttöä tavaroiden viennissä, kauttakuljetuksessa ja tuonnissa.

4. Sopimuspuolet pyrkivät sijoittamaan tullitoimipaikat, mukaan lukien niiden sisämaa-alueilla sijaitsevat tullitoimipaikat, siten että

kaupallisten toimijoiden tarpeet otetaan parhaalla tavalla huomioon.

4 artikla

Säännöt eläinlääkinnästä

Ihmisten ja eläinten terveyden suojelemiseen sekä eläinten suojelemiseen liittyvillä aloilla ETA:n sekakomitea päättää 3, 7 ja 13 artiklas-
sa vahvistettujen periaatteiden sekä muodollisuuksista ja tarkastuksista perittäviä maksuja koskevien sääntöjen täytäntöönpanosta sopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

5 artikla

Kasvinsuojelusäännöt

1. Kasvinsuojelutarkastukset maahantuonnin yhteydessä tehdään ainoastaan pistokokeina ja näytteitä tutkimalla, lukuun ottamatta asianmukaisesti perusteltuja tilanteita. Nämä tarkastukset tehdään joko tavaroiden määräpaikassa tai muussa asianomaisella alueella sijaitsevassa määrättyssä paikassa, jos vaikutukset tavaroiden kuljetusreittiin ovat mahdollisimman vähäiset.

2. ETA:n sekakomitea antaa sopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisesti säännöt maahantuonnin yhteydessä tapahtuvien tunnistamistarkastusten tekemisestä kasvinsuojelulainsäädännössä säädeltyjen tavaroiden osalta. ETA:n sekakomitea päättää sopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisesti kasvinsuojelumuodollisuuksista ja -tarkastuksista perittäviä maksuja koskevista toimenpiteistä.

3. Edellä 1 ja 2 kohtaa sovelletaan ainoastaan yhteisössä tai EFTA-valtiossa tuotettuihin tavaroihin lukuun ottamatta tapauksia, joissa tavarat ovat sellaisia, etteivät ne ole kasvinsuojelun kannalta vaaraa aiheuttavia, tai tapauksia, joissa tavaroille on tehty kasvinsuojelutarkastus niiden saapuessa asianomaisten sopimuspuolten alueelle ja tarkastuksessa on todettu tavaroiden täyttävän sopimuspuolten kasvinsuojelulainsäädännössä asetetut vaatimukset.

4. Jos sopimuspuoli katsoo, että sen aluetta uhkaa haitallisten eliöiden maahantulon tai leviämisen välitön vaara, se voi toteuttaa tarvittavat väliaikaiset toimenpiteet vaaralta suojautumiseksi. Sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen viipymättä toteutetuista toimenpiteistä ja syistä, joiden vuoksi ne ovat tarpeelliset.

6 artikla

Valtuuttaminen

Sopimuspuolet huolehtivat, että toimivaltaisten viranomaisten nimenomaisella valtuutuksella ja niiden puolesta joku edustetuista laitoksista, mielellään tullilaitos, voi tehdä tarkastuksia, joista mainitut viranomaiset ovat vastuussa, ja siltä osin kuin nämä tarkastukset liittyvät vaatimuksiin esittää tarvittavat asiakirjat, valvoa asiakirjojen voimassaoloa ja oikeellisuutta sekä sitä, vastaavatko tavarat kyseisten asiakirjojen tietoja. Tällaisessa tapauksessa kyseisten viranomaisten on varmistettava, että käytettävissä on valvontaan tarvittavat keinot.

7 artikla

Tarkastusten ja asiakirjojen tunnustaminen

Tätä pöytäkirjaa sovellettaessa sopimuspuolet tunnustavat tavaroiden maahantuonnin tai kauttakuljetuksen yhteydessä toisten sopimuspuolten toimivaltaisten viranomaisten tekemät tarkastukset ja niiden laatimat asiakirjat, joiden mukaan tavarat ovat tuontimaan lainsäädännön vaatimusten tai vientimaan vastaavien vaatimusten mukaiset, sanotun kuitenkin rajoittamatta mahdollisuutta tehdä pistokokeita.

8 artikla

Raja-asemien aukioloajat

1. Jos liikennemäärät sitä edellyttävät, sopimuspuolet huolehtivat, että:

a) raja-asetat ovat auki, jos liikennettä ei ole kielletty, siten että:

— rajojen ylitys asianmukaisine tarkastuksineen ja muodollisuuksineen on mahdollista 24 tuntia vuorokaudessa passitusmenettelyssä kuljetettavien tavaroiden, niiden kuljetusvälineiden sekä tyhjien ajoneuvojen osalta, paitsi jos rajatarkastukset ovat tarpeen taudin leviämisen estämiseksi tai eläinten suojelemiseksi;

— tarkastuksia ja muodollisuuksia sellaisten kuljetusvälineiden ja tavaroiden liikkumisen osalta, jotka eivät ole passitusmenettelyn alaisia, voidaan suorittaa yhtämittaisesti vähintään kymmenen tunnin ajan maanantaista perjantaihin ja yhtämittaisesti vähintään kuuden tunnin ajan lauantaisin, jolleivät nuo päivät ole yleisiä juhlapäiviä;

b) ilmateitse kuljetettavien ajoneuvojen ja tavaroiden osalta a alakohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitetut ajanjaksot mukaut-

taan siten, että ne vastaavat todellisia tarpeita, ja sen vuoksi niitä jaetaan osiin tai pidennetään tarvittaessa.

2. Jos 1 kohdan a alakohdan toisessa luetelmakohdassa ja 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen ajanjaksojen yleinen noudattaminen aiheuttaa ongelmia eläinlääkintäviranomaisille, sopimuspuolet huolehtivat siitä, että eläinlääkintäasiantuntija on mahdollista saada paikalle kyseisinä aikoina, jos rahdinkuljettaja on antanut ennakoilmoituksen vähintään 12 tuntia aikaisemmin; elävien eläinten kuljetusten osalta ennakoilmoitusajaksi voidaan kuitenkin pidentää 18 tuntiin.

3. Jos saman rajavyöhykkeen välittömässä läheisyydessä sijaitsee useita raja-asemia, asianomaiset sopimuspuolet voivat yhdessä sopia, että joillakin näistä raja-asemista poiketaan 1 kohdan määräyksistä, jos muut kyseisellä vyöhykkeellä sijaitsevat asemat pystyvät suorittamaan tavaroiden ja ajoneuvojen selvityksen mainitun kohdan määräysten mukaisesti.

4. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen raja-asemien, tullitoimipaikkojen ja palvelujen osalta toimivaltaiset viranomaiset huolehtivat sopimuspuolten asettamien edellytyksien, että tarkastuksia ja muodollisuuksia suoritetaan poikkeuksellisesti virka-ajan ulkopuolella, jos tätä koskeva erityinen, perusteltu pyyntö on esitetty virka-aikana ja kun näistä palveluista suoritetaan mahdollisesti perittävä maksu.

9 artikla

Pikakaistat

Sopimuspuolet pyrkivät perustamaan sellaisille raja-asemille, joissa se on teknisesti mahdollista ja liikennemäärien kannalta perusteltua, pikakaistoja, jotka on tarkoitettu passitusmenettelyssä kuljetettaville tavaroille ja niiden kuljetusvälineille, tyhjiille ajoneuvoille sekä kaikille sellaisille tavaroille, joille asetetut vaatimukset tarkastuksista ja muodollisuuksista eivät ole tiukempia kuin passitusmenettelyssä kuljetettaville tavaroille asetetut.

III LUKU

YHTEISTYÖ

10 artikla

Viranomaisten välinen yhteistyö

1. Helpottaakseen rajojen ylittämistä sopi-

muspuolet toteuttavat tarvittavat toimenpiteet yhteistyön laajentamiseksi sekä kansallisella että alueellisella tai paikallisella tasolla niiden viranomaisten kesken, jotka ovat vastuussa valvonnan järjestämisestä sekä eri viranomaisten kesken, jotka suorittavat tarkastuksia ja muodollisuuksia rajojen kummallakin puolella.

2. Sopimuspuolet huolehtivat omalta osaltaan siitä, että elinkeinonharjoittajat, joita tämä pöytäkirja koskee, voivat nopeasti ilmoittaa toimivaltaisille viranomaisille rajojen ylityksissä esiintyneistä ongelmista.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuun yhteistyöhön kuuluu erityisesti:

a) raja-asemien järjestelyt siten, että ne vastaavat liikenteen vaatimuksia;

b) rajatoimipaikkojen muuntaminen, jos mahdollista, samalla tarkastustoimipaikkoina toimiviksi;

c) rajan kummallakin puolella sijaitsevien raja-asemien ja toimipaikkojen vastuualueiden yhdenmukaistaminen;

d) tarkoituksenmukaisten ratkaisujen etsiminen ilmoitettuihin ongelmiin.

4. Sopimuspuolet toimivat yhteistyössä rajan kummallakin puolella tarkastuksia ja muodollisuuksia suorittavien viranomaisten virka-aikojen yhdenmukaistamiseksi.

11 artikla

Uusista tarkastuksista ja muodollisuuksista ilmoittaminen

Jos sopimuspuoli aikoo ottaa käyttöön uuden tarkastuksen tai muodollisuuden, se ilmoittaa tästä muille sopimuspuolille. Kyseinen sopimuspuoli varmistaa, ettei uusien tarkastusten tai muodollisuuksien soveltaminen tee tehottomaksi niitä toimenpiteitä, jotka on toteutettu rajojen ylittämisen helpottamiseksi.

12 artikla

Liikenteen esteetön sujuminen

1. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, etteivät eri tarkastuksista ja muodollisuuksista aiheutuvat odotusajat ole pidempiä kuin on tarpeen niiden asianmukaiseksi suorittamiseksi. Sen vuoksi ne järjestävät tarkastuksia ja muodollisuuksia suorittavien viranomaisten virka-ajat, käytettävissä olevan henkilökunnan sekä tavaroiden ja asiakirjojen käsittelymenettelyn tarkastuksia ja muodollisuuksia suoritettaessa siten, että odo-

tusaikaa liikenteen kulussa vähennetään mahdollisimman paljon.

2. Niiden sopimuspuolten toimivaltaiset viranomaiset, joiden alueella tapahtuu sellainen tavaroiden kuljetukseen kohdistuva vakava häiriö, joka todennäköisesti vaarantaa tavoitteita yksinkertaistaa ja nopeuttaa rajojen ylittämistä, ilmoittavat välittömästi muiden sopimuspuolten toimivaltaisille viranomaisille, joihin liikennehäiriö vaikuttaa.

3. Niiden sopimuspuolten toimivaltaiset viranomaiset, joihin tällainen häiriö vaikuttaa, toteuttavat, jos mahdollista, tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että liikenne sujuu esteettömästi. Toimenpiteistä ilmoitetaan ETA:n sekakomitealle, joka tarvittaessa kokoontuu sopimuspuolen pyynnöstä kiireelliseen istuntoon keskustellakseen näistä toimenpiteistä.

13 artikla

Hallinnollinen avunanto

Sopimuspuolten välisen kaupan kitkattoman sujumisen varmistamiseksi ja virheellisyyksien tai rikkomusten havaitsemisen helpottamiseksi sopimuspuolten toimivaltaiset viranomaiset ovat keskenään yhteistyössä noudattaen pöytäkirjan 11 määräyksiä soveltuvin osin.

14 artikla

Neuvotteluryhmät

1. Asianomaisten sopimuspuolten toimivaltaiset viranomaiset voivat perustaa neuvotteluryhmiä, joiden tehtävänä on käsitellä käytän-

nöllisiä, teknisiä tai järjestelyihin liittyviä kysymyksiä alueellisella tai paikallisella tasolla.

2. Nämä neuvotteluryhmät kokoontuvat tarvittaessa sopimuspuolen toimivaltaisten viranomaisten pyynnöstä. Neuvotteluryhmiä vastaavat sopimuspuolet tiedottavat ETA:n sekakomitealle säännöllisesti ryhmien neuvotte-
luista.

IV LUKU

LOPPUMÄÄRÄYKSET

15 artikla

Maksutavat

Sopimuspuolet huolehtivat, että tavaraliikenteeseen kohdistetuista tarkastuksista ja muodollisuuksista perittävät maksut voidaan suorittaa myös vahvistetuilla tai varmennetuilla kansainvälisillä shekeillä, jotka on asetettu sen maan valuutassa, jossa maksut on suoritettava.

16 artikla

Suhde muihin sopimuksiin ja kansalliseen lainsäädäntöön

Tämä pöytäkirja ei estä soveltamasta kahden tai useamman sopimuspuolen toisilleen myöntämiä laajempia helpotuksia eikä sopimuspuolten oikeutta soveltaa omaa lainsäädäntöään tarkastuksiin ja muodollisuuksiin rajoillaan, jos se ei millään tavalla vähennä tästä pöytäkirjasta johtuvia helpotuksia.

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 11

KESKINÄISESTÄ AVUNANNOSTA TULLIASIOISSA

1 artikla

Määritelmät

Tätä pöytäkirjaa sovellettaessa tarkoitetaan:

a) 'tullilainsäädännöllä' sopimuspuolten alueilla sovellettavia säännöksiä, jotka koskevat tavaroiden tuontia, vientiä, kauttakuljetusta ja saattamista muun tullimenettelyn alaiseksi mukaan lukien sopimuspuolten toteuttamat kielto-, rajoitus- ja valvontatoimenpiteet;

b) 'tullimaksuilla' kaikkia tulleja, veroja ja muita maksuja, joita määrätään ja kannetaan sopimuspuolten alueilla tullilainsäädäntöä sovellettaessa, ei kuitenkaan maksuja, jotka rajoittuvat suunnilleen suoritetuista palveluista aiheutuneisiin kustannuksiin;

c) 'pyynnön esittäväällä viranomaisella' toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka sopimuspuoli on nimennyt tähän tarkoitukseen ja joka esittää pyynnön avusta tulliasioissa;

d) 'pyynnön saaneella viranomaisella' toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka sopimuspuoli on nimennyt tähän tarkoitukseen ja joka vastaanottaa pyynnön avusta tulliasioissa;

e) 'rikkomisella' mitä tahansa tullilainsäädännön vastaista tekoa tai sellaisen yritystä.

2 artikla

Soveltamisala

1. Sopimuspuolet antavat toisilleen apua tässä pöytäkirjassa määrättyillä tavoilla ja edellytyksillä varmistaa tullilainsäädännön oikean soveltamisen, erityisesti ehkäisemällä, paljastamalla ja tutkimalla tullilainsäädännön vastaisia tekoja.

2. Tässä pöytäkirjassa tarkoitettu avunanto tulliasioissa koskee niitä sopimuspuolten hallintoviranomaisia, jotka ovat toimivaltaisia soveltamaan tätä pöytäkirjaa. Se ei rajoita keskinäistä avunantoa rikosasioissa koskevien sääntösten soveltamista.

3 artikla

Pyynnöstä annettava apu

1. Pynnön saanut viranomainen toimittaa pyynnön esittäneelle viranomaiselle kaikki asiaa koskevat tiedot, jotta tämä voi varmistaa, että tullilainsäädäntöä sovelletaan oikein, mukaan lukien tiedot havaituista tai suunnitelluista toimista, jotka ovat tai olisivat tullilainsäädännön vastaisia.

2. Pynnön saanut viranomainen ilmoittaa pyynnön esittäneelle viranomaiselle, onko toisen sopimuspuolen alueelta viedyt tavarat tuotu asianmukaisesti toisen sopimuspuolen alueelle ja yksilöi tarvittaessa tavaroihin sovelletun tullimenettelyn.

3. Pynnön saanut viranomainen toteuttaa pyynnön esittäneen viranomaisen pyynnöstä tarvittavat toimenpiteet varmistakseen, että valvonta kohdistetaan:

a) luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin, joiden perustellusti uskotaan rikkovan tai rikkoneen tullilainsäädäntöä;

b) sellaisten tavaroiden liikkumiseen, joiden on ilmoitettu mahdollisesti olevan huomattavien tullilainsäädännön vastaisten tekojen kohteena;

c) kuljetusvälineisiin, joita perustellusti uskotaan käytetyn tai käytettävän tai voitavan käyttää tullilainsäädännön vastaisissa teoissa.

4 artikla

Omaaloitteinen avunanto

Sopimuspuolet antavat toisilleen toimivaltaansa kuuluvissa asioissa apua, jos ne katsovat sen tarpeelliseksi tullilainsäädännön oikean soveltamisen kannalta, erityisesti silloin kun ne saavat tietoja:

— toimista, joilla on rikottu, rikotaan tai olisi rikottu tullilainsäädäntöä ja joilla saattaa olla merkitystä muille sopimuspuolille;

— uusista keinoista tai menetelmistä, joita käytetään näiden toimien toteuttamisessa;

— tavaroista, joiden tiedetään olevan huomattavien tullilainsäädännön vastaisten tekojen kohteena tuonnissa, viennissä, kauttakuljetuksessa tai muussa tullimenettelyssä.

5 artikla

Tiedoksiannot

Pyynnön saanut viranomainen toteuttaa pyynnön esittäneen viranomaisen pyynnöstä oman lainsäädäntönsä mukaisesti kaikki tarvittavat toimenpiteet

— toimittaakseen kaikki asiakirjat

— antaakseen tiedoksi kaikki päätökset

jotka kuuluvat tämän pöytäkirjan soveltamisalaan vastaanottajalle, joka asuu sen alueella tai on sijoittautunut sinne.

6 artikla

Avunpyyntöjen muoto ja sisältö

1. Tässä pöytäkirjassa tarkoitettavat pyynnöt on tehtävä kirjallisesti. Pynnön täyttämiseksi tarvittavat asiakirjat on liitettävä pyyntöön. Myös suulliset pyynnöt voidaan hyväksyä, jos asian kiireellisyyden vuoksi on tarpeen, mutta ne on viipymättä vahvistettava kirjallisesti.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa pyynnöissä on esitettävä seuraavat tiedot:

a) pyynnön esittävä viranomainen;

b) pyydetyt toimenpiteet;

c) pyynnön tarkoitus ja aihe;

d) asiaan liittyvä lainsäädäntö, säännöt ja muut oikeudelliset asiakirjat;

e) mahdollisimman tarkat ja laajat tiedot tutkinnan kohteena olevista luonnollisista henkilöistä tai oikeushenkilöistä;

f) yhteenveto asiaa koskevista seikoista, lukuun ottamatta 5 artiklassa tarkoitettuja tapauksia.

3. Pynnöt on tehtävä pyynnön saaneen viranomaisen virallisella kielellä tai jollakin sen hyväksymällä kielellä.

4. Jos pyyntö ei täytä muotovaatimuksia, sen korjaamista tai täydentämistä voidaan vaatia; kuitenkin voidaan toteuttaa varotoimenpiteitä.

7 artikla

Pyyntöjen täyttäminen

1. Pynnön saanut viranomainen tai, jos

tämä ei voi toimia, hallintoyksikkö, jolle tämä viranomainen on pyynnön osoittanut, toimii avunpyynnön täyttämiseksi toimivaltansa ja käytettävissä olevien voimavarojen mukaan samalla tavoin kuin se toimisi omilla nimissään tai saman sopimuspuolen muiden viranomaisten pyynnöstä, ja toimittaa sillä jo olevia tietoja, tekee tarkoituksenmukaisia tutkimuksia tai järjestää niiden tekemisen.

2. Avunpyynnöt täytetään pyynnön saaneen sopimuspuolen lainsäädännön, sääntöjen ja muiden oikeudellisten asiakirjojen mukaisesti.

3. Sopimuspuolen asianmukaisesti valtuutetut virkamiehet voivat toisen asianosaisten sopimuspuolen suostumuksella ja sen määräämin edellytyksin saada pyynnön saaneen tai sen vastuualueeseen kuuluvan toisen viranomaisen toimipaikoista tietoja, jotka koskevat tullilainsäädännön vastaisia tekoja ja joita pyynnön esittänyt viranomainen tarvitsee tämän pöytäkirjan soveltamiseksi.

4. Sopimuspuolen virkamiehet voivat toisen sopimuspuolen suostumuksella olla läsnä tehtäessä tutkimuksia jälkimmäisen alueella.

8 artikla

Tietojen välityksessä käytettävä muoto

1. Pynnön saanut viranomainen ilmoittaa tutkimusten tulokset pyynnön esittäneelle viranomaiselle asiakirjoina, oikeaksi todistettuina asiakirjajäljennöksinä, kertomuksina ja muina sellaisina asiakirjoina.

2. Kaikki 1 kohdassa tarkoitettavat asiakirjat voidaan korvata tietokoneella tuotetulla missä tahansa muodossa olevalla samansisältöisellä tiedolla.

9 artikla

Poikkeukset velvollisuudesta antaa apua

1. Sopimuspuolet voivat kieltäytyä tässä pöytäkirjassa tarkoitettavasta avunannosta, jos avunpyyntöön suostuminen:

a) voisi vaarantaa itsemääräämisoikeutta, yleistä järjestystä (l'ordre public), turvallisuutta tai muita keskeisiä etuja;

b) käsittäisi muita kuin tuljeja koskevia valuutta- tai verosäännöksiä; tai

c) loukkaisi teollisia, liike- tai ammattisalaisuuksia.

2. Jos pyynnön esittävä viranomainen pyytää sellaista apua, jota se ei itse voisi pyydetäessä antaa, se huomauttaa tästä seikasta

pyynnössään. Pyynnön saaneen viranomaisen päätettäväksi jää, miten tällaiseen pyyntöön vastataan.

3. Jos avunannosta kieltäydytään, kieltäytymispäätös ja sen perustelut on viipymättä annettava tiedoksi pyynnön esittäneelle viranomaiselle.

10 artikla

Velvoite ottaa huomioon luottamuksellisuus

Tämän pöytäkirjan mukaisesti missä tahansa muodossa annetut tiedot ovat luottamuksellisia. Ne ovat salassa pidettäviä, ja niitä koskee tällaiseen tietoon ulotettu, tiedot vastaanottaneen sopimuspuolen asiaa koskevan lainsäädännön sekä yhteisön viranomaisiin sovellettavien vastaavien säännösten suoja.

11 artikla

Tietojen käyttö

1. Saatuja tietoja käytetään yksinomaan tämän pöytäkirjan tarkoituksiin, niitä saa käyttää kunkin sopimuspuolen alueella muihin tarkoituksiin ainoastaan tiedot luovuttaneen hallintoviranomaisen kirjallisella etukäteen antamalla luvalla ja tietoja koskevat luovuttaneen viranomaisen asettamat rajoitukset. Näitä määräyksiä ei sovelleta tietoihin, jotka koskevat huumausaineisiin ja psykotrooppisiin aineisiin liittyviä rikoksia. Kyseisiä tietoja saa luovuttaa muille viranomaisille, jotka ovat suoraan mukana laittoman huumausainekaupan vastustamisessa.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei estä käytämästä tietoja lainkäytössä tai hallintomenettelyissä, joihin on jälkikäteen ryhdytty tullilainsäädännön rikkomisen vuoksi.

3. Sopimuspuolet voivat arkistoiduissa todisteissa, kertomuksissa ja todistuksissa sekä tuomioistuinten käsiteltävinä olevissa syyte- ja muissa asioissa käyttää todisteina tietoja ja asiakirjoja, jotka on saatu tai joista on neuvoteltu tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti.

12 artikla

Asiantuntijat ja todistajat

Pyynnön saaneen viranomaisen toimihenkilö voidaan toisen sopimuspuolen toimivaltaan kuuluvalla alueella valtuuttaa annetussa valtuutuksessa olevin rajoituksin esiintymään asiantuntijana tai todistajana hallintomenettelyis-

sä, jotka koskevat tässä pöytäkirjassa tarkoitettuja asioita, sekä esittämään esineitä, asiakirjoja tai niiden virallisesti oikeaksi todistettuja jäljennöksiä, joita mahdollisesti tarvitaan näissä menettelyissä. Todistamis- tai kuulemispyynnössä on ilmoitettava selvästi, minkä asian johdosta ja missä ominaisuudessa toimihenkilöä kuullaan.

13 artikla

Avunannosta aiheutuvat kustannukset

Sopimuspuolet ovat vaatimatta toisiltaan korvausta tämän pöytäkirjan toteuttamisesta aiheutuneista kustannuksista lukuun ottamatta tarvittaessa asiantuntijoiden ja todistajien sekä muun kuin julkisen laitoksen palveluksessa olevien tulkkien ja kääntäjien kustannuksia.

14 artikla

Täytäntöönpano

1. Tähän pöytäkirjaan liittyvät käytännön toimenpiteet annetaan toisaalta EFTA-valtioiden kustantulliviranomaisille ja toisaalta EY:n komission toimivaltaisille elimille sekä soveltuvin osin EY:n jäsenvaltioiden tulliviranomaisille tehtäväksi. Ne päättävät kaikista pöytäkirjan soveltamisessa tarvittavista käytännön toimenpiteistä ja järjestelyistä ottaen huomioon tietosuoja koskevat säännöt. Ne voivat suositella toimivaltaisille elimille muutoksia, joita niiden käsityksen mukaan pitäisi tehdä tähän pöytäkirjaan.

2. Sopimuspuolet toimittavat toisilleen luetelot toimivaltaisista viranomaisista, jotka on määrätty yhteyshenkilöiksi tämän pöytäkirjan käytännön soveltamista varten.

Yhteisön toimivaltaan kuuluvissa kysymyksissä otetaan tältä osin aiheellisella tavalla huomioon erityistilanteet, joissa asia on kiireellinen taikka pyyntö tai tiedonanto koskee ainoastaan kahta maata, jolloin EFTA-valtioiden ja EY:n jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten väliset suorat yhteydenotot saattavat olla tarpeen pyyntöjen käsittelyä ja tietojenvaihtoa varten. Näitä tietoja täydennetään luetteloilla, joita tarkistetaan tarvittaessa, niiden viranomaisten edustajista, jotka ovat vastuussa tullilainsäädännön vastaisten tekojen estämisestä, tutkimisesta ja vastustamisesta.

Jotta tämän pöytäkirjan toteutuminen käytännössä olisi mahdollisimman tehokasta, sopimuspuolet toteuttavat lisäksi aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tullirikosten

vastustamisesta vastuussa olevat viranomaiset luovat suorat henkilökohtaiset yhteydet, mukaan lukien tarvittaessa paikallistason tulliviranomaiset, jotta tietojenvaihtoa ja pyyntöjen käsittelyä helpotettaisiin.

3. Sopimuspuolet neuvottelevat keskenään ja ilmoittavat sen jälkeen toisilleen yksityiskohdaisista soveltamista koskevista säännöistä, jotka on annettu tämän artiklan määräysten mukaisesti.

15 artikla

Täydentävä luonne

1. Tämä pöytäkirja täydentää keskinäistä

avunantoa koskevia sopimuksia, joita on tehty tai saatetaan tehdä EY:n jäsenvaltioiden ja EFTA-valtioiden välillä sekä EFTA-valtioiden kesken, eikä estä soveltamista niitä. Pöytäkirja ei myöskään estä mainittujen sopimusten mukaisesti tapahtuvaa laaja-alaisempaa keskinäistä avunantoa.

2. Mainitut sopimukset eivät estä soveltamista yhteisön säännöksiä EY:n komission toimivaltaisten elinten ja jäsenvaltioiden tulliviranomaisten välisestä sellaisten tietojen toimittamisesta, jotka koskevat tulliasioissa saatuja, yhteisölle mahdollisesti merkityksellisiä tietoja, sanotun kuitenkin rajoittamatta 11 artiklan soveltamista.

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 12**KOLMANSIEN MAIDEN KANSSA TEHTÄVISTÄ SOPIMUKSISTA, JOTKA KOSKEVAT VAATIMUSTENMUKAISUUDEN ARVIOINTIA**

Euroopan yhteisön aloitteesta neuvotellaan kolmansien maiden kanssa vaatimustenmukaisuuden arvioimisen keskinäistä tunnustamista koskevista sopimuksista sellaisten tuotteiden osalta, joissa EY:n säännösten mukaan on käytettävä merkkiä. Yhteisön lähtökohtana neuvotteluissa on, että asianomaiset kolmannet maat tekevät EFTA-valtioiden kanssa saman-

laiset rinnakkaiset keskinäistä tunnustamista koskevat sopimukset kuin yhteisön kanssa tehdään. Sopimuspuolet ovat keskenään yhteistyössä ETA-sopimuksessa määrättyjen yleisten tietojenanto- ja neuvottelumenettelyjen mukaisesti. Jos suhteissa kolmansiin maihin muodostuu eroja, ne käsitellään ETA-sopimuksen asiaa koskevien määräysten mukaisesti.

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 13**POLKUMYYNIN VASTAISTEN TOIMENPITEIDEN JA TASOITUSTOIMENPITEIDEN SOVELTAMATTA JÄTTÄMISESTÄ**

Sopimuksen 26 artiklaa sovelletaan ainoastaan aloilla, joita sopimuksen määräykset koskevat ja joita koskeva yhteisön säännöstö ("acquis") on täysin otettu tämän sopimuksen osaksi.

Lisäksi, jolleivät sopimuspuolet ole sopineet muista ratkaisuksista, artiklan soveltamisella ei rajoiteta niitä toimenpiteitä, joita sopimuspuo-

let voivat ottaa käyttöön estääkseen seuraavien kolmansiin maihin kohdistuvien toimenpiteiden kiertämisen:

- polkumyynnin vastaiset toimenpiteet;
- tasoitusmaksut;
- toimenpiteet sellaisia luvattomia kauppatapoja vastaan, joita kolmansien maiden katsotaan noudattavan.

*Sopimus Euroopan talousalueesta***PÖYTÄKIRJA 14****HIILI- JA TERÄSTUOTTEIDEN KAUPASTA****1 artikla**

Tätä pöytäkirjaa sovelletaan tuotteisiin, jotka kuuluvat yhtäältä Euroopan hiili- ja teräsyhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä toisaalta yksittäisten EFTA-valtioiden taikka tapauksen mukaan Euroopan hiili- ja teräsyhteisön jäsenvaltioiden ja EFTA-valtioiden välillä tehtyjen vapaakauppasopimusten (jäljempänä 'vapaakauppasopimukset') soveltamisalaan.

2 artikla

1. Vapaakauppasopimuksiin ei puututa, ellei tässä pöytäkirjassa toisin määrätä. Siltä osin kuin vapaakauppasopimuksia ei sovelleta, sovelletaan tämän sopimuksen määräyksiä. Siltä osin kuin vapaakauppasopimusten aineellisoikeudellisia määräyksiä edelleen sovelletaan, sovelletaan myös toimielimiä koskevia näiden sopimusten määräyksiä.

2. Euroopan talousalueella tapahtuvaan kauppaan sovellettavat viennin määrälliset rajoitukset, vaikutuksiltaan vastaavat toimenpiteet sekä tullit ja vaikutuksiltaan vastaavat maksut poistetaan.

3 artikla

Sopimuspuolet eivät ota käyttöön sellaisia rajoituksia taikka hallinnollisia ja teknisiä sääntelyjä, jotka sopimuspuolten välisessä kaupassa haittaisivat tämän pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden vapaata liikkuvuutta.

4 artikla

Yrityksiin sovellettavat aineellisoikeudelliset kilpailusäännöt, jotka koskevat tämän pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvia tuotteita, ovat pöytäkirjassa 25. Määräykset johdetusta oikeudesta ovat pöytäkirjassa 21 ja liitteessä XIV.

5 artikla

Sopimuspuolten on noudatettava terästeollisuudelle myönnettävää tukea koskevia sääntö-

jä. Ne tunnustavat erityisesti terästeollisuudelle myönnettävää tukea koskevien yhteisön sääntöjen merkityksen ja hyväksyvät ne sellaisena kuin siitä määrätään komission päätöksessä 322/89/EHTY, jonka voimassaoloaika päättyy 31 päivänä joulukuuta 1991. Sopimuspuolet julistavat sitoutuvansa tämän sopimuksen voimaantuloon mennessä täydentämään ETA-sopimusta terästeollisuudelle myönnettävää tukea koskevilla uusilla yhteisön säännöillä, jos ne ovat olennaisesti samanlaiset kuin mainitun säädöksen määräykset.

6 artikla

1. Sopimuspuolet vaihtavat tietoja markkinoista. EFTA-valtiot tekevät parhaansa huolehtiakseen siitä, että teräksen tuottajat, kuluttajat ja kauppiat antavat tällaisia tietoja.

2. EFTA-valtiot tekevät parhaansa huolehtiakseen siitä, että ne terästä tuottavat yritykset, jotka ovat sijoittautuneet niiden alueelle, osallistuvat 18 päivänä marraskuuta 1981 tehdyn komission päätöksen 3302/81/EHTY 15 artiklassa tarkoitettuihin investointeja koskeviin vuosittaisiin yleiskatsauksiin. Sopimuspuolet vaihtavat tietoja merkittävistä investointitai investoinninpurkuhankkeista, tämän kuitenkaan rajoittamatta liikesalaisuuksia koskevia vaatimuksia.

3. Kaikkiin sopimuspuolten välistä tietojenvaihtoa koskeviin seikkoihin sovelletaan tämän sopimuksen yleisiä, toimielimiä koskevia määräyksiä.

7 artikla

Sopimuspuolet toteavat, että Euroopan talousyhteisön ja yksittäisten EFTA-valtioiden välillä tehtyjen vapaakauppasopimusten pöytäkirjassa 3 tarkoitettut alkuperäsäännöt korvataan tämän sopimuksen pöytäkirjalla 4.

Sopimus Euroopan talousalueesta

PÖYTÄKIRJA 42

TIETTYJÄ MAATALOUSTUOTTEITA KOSKEVISTA KAHDENVÄLISISTÄ
JÄRJESTELYISTÄ

Sopimuspuolet kiinnittävät huomiota siihen, että samanaikaisesti tämän sopimuksen kanssa on allekirjoitettu kahdenväliset sopimukset maataloustuotteiden kaupasta. Nämä sopimukset, joilla sopimuspuolten aiemmin tekemiä sopimuksia kehitetään edelleen tai täydenne-

tään ja jotka lisäksi heijastavat muun muassa niiden yhteistä pyrkimystä edistää alueidensa välisten yhteiskunnallisten ja taloudellisten erojen kaventamista, tulevat voimaan viimeistään samaan aikaan kuin tämä sopimus.

Sopimus Euroopan talousalueesta

PÖYTÄKIRJA 46

YHTEISTYÖN KEHITTÄMISESTÄ KALATALOUDEN ALALLA

Sopimuspuolet pyrkivät kehittämään oman kalatalouspolitiikkansa puitteissa sopusointuiselta ja molemminpuolisesti edulliselta pohjalta yhteistyötään niiden tulosten perusteella, jotka

saavutetaan kahden vuoden välein pidettävissä kalatalouden alan yhteistyötä koskevissa tarkasteluissa. Ensimmäinen tarkastelu tapahtuu ennen vuoden 1993 päättymistä.

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 47

VIINIÄ KOSKEVIEN KAUPAN TEKNISTEN ESTEIDEN POISTAMISESTA

Sopimuspuolet sallivat sellaisten alueiltansa peräisin olevien viinituotteiden maahantuonnin ja myynnin, jotka ovat EY:n lainsäädännön mukaisia, sellaisena kuin se on tätä sopimusta sovellettaessa mukautettu tämän pöytäkirjan lisäyksessä tuotteen määritelmästä, enologisista käytännöistä, tuotteiden koostumuksesta sekä niiden liikkeelle laskemista ja markkinoille saattamista koskevista yksityiskohdista.

Tätä pöytäkirjaa sovellettaessa ”peräisin olevien viinituotteiden” katsotaan tarkoittavan ”viinituotteita, joissa kaikki käytetyt rypäleet tai mitkä tahansa rypäleperäiset ainesosat ovat kokonaan peräisin”.

Muun kuin EFTA-valtioiden ja yhteisön välisen kaupan osalta EFTA-valtiot voivat jatkaa kansallisen lainsäädäntönsä soveltamista.

Niiden säädösten osalta, joihin viitataan tämän pöytäkirjan lisäyksessä, noudatetaan, mitä laaja-alaisista mukautuksista tehdyssä pöytäkirjassa 1 määrätään. EFTA-valtioiden pysyvä komitea suorittaa pöytäkirjassa 1 olevan 4 kohdan d alakohdassa ja 5 kohdassa tarkoitetut tehtävät.

LISÄYS

1. **373 R 2805:** Komission asetus (ETY) N:o 2805/73/ETY, annettu 12 päivänä lokakuuta 1973, tietyn prosenttimäärän rikkidioksidia sisältäviä, erityisesti määritetyillä alueilla tuotettuja laatuvalkoviinejä sekä maahantuottuja laatuvalkoviinejä koskevan luettelon määräämisestä, sekä tietyistä ennen 1 päivää lokakuuta 1973 tuotettujen viinien rikkidioksidin prosenttimäärää koskevista siirtymäsäännöksistä, (EYVL N:o L 289, 16.10.1973, s. 21), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **373 R 3548:** komission asetus (ETY) N:o 3548/73, annettu 21 päivänä joulukuuta 1973 (EYVL N:o L 361, 29.12.1973, s. 35)

— **375 R 2160:** komission asetus (ETY) N:o 2160/75, annettu 19 päivänä elokuuta 1975 (EYVL N:o L 220, 20.8.1975, s. 7)

— **377 R 0966:** komission asetus (ETY) N:o 966/77, annettu 4 päivänä toukokuuta 1977 (EYVL N:o L 115, 6.5.1977, s. 7)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskee seuraava mukautus:

EFTA-valtioista peräisin olevat viinit, joita tämä asetus koskee, kuuluvat edelleen 1 artiklassa olevan B jakson soveltamisalaan.

2. **374 R 2319:** Komission asetus (ETY) N:o 2319/74, annettu 10 päivänä syyskuuta 1974, tiettyjen sellaisten viininviljelyalueiden määrittämisestä, jotka voivat tuottaa kokonaisvahvuudeltaan enintään 17° alkoholia sisältäviä pöytäviinejä (EYVL N:o L 248, 11.9.1974, s. 7)

3. **378 R 1972:** Komission asetus (ETY) N:o 1972/78, annettu 16 päivänä elokuuta 1978, enologisia käytäntöjä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä (EYVL N:o L 226, 17.8.1978, s. 11), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **380 R 0045:** komission asetus (ETY) N:o 45/80, annettu 10 päivänä tammikuuta 1980 (EYVL N:o L 7, 11.1.1980, s. 12)

4. **379 R 0358:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 358/79, annettu 5 päivänä helmikuuta 1979, yhteisössä tuotetuista ja asetuksen (ETY) N:o

337/79 liitteessä II olevassa 13 kohdassa määritellyistä kuohuviineistä (EYVL N:o L 54, 5.3.1979, s. 130), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **379 R 2383:** neuvoston asetus (ETY) N:o 2383/79, annettu 29 päivänä lokakuuta 1979 (EYVL N:o L 274, 31.10.1979, s. 8)

— **1 79 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helteenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 83)

— **380 R 3456:** neuvoston asetus (ETY) N:o 3456/80, annettu 22 päivänä joulukuuta 1980 (EYVL N:o L 360, 31.12.1980, s. 18)

— **384 R 3686:** neuvoston asetus (ETY) N:o 3686/84, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 341, 29.12.1984, s. 3)

— **385 R 3310:** neuvoston asetus (ETY) N:o 3310/85, annettu 18 päivänä marraskuuta 1985 (EYVL N:o L 320, 29.11.1985, s. 19)

— **385 R 3805:** neuvoston asetus (ETY) N:o 3805/85, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985 (EYVL N:o L 367, 31.12.1985, s. 39)

— **389 R 2044:** neuvoston asetus (ETY) N:o 2044/89, annettu 19 päivänä kesäkuuta 1989 (EYVL N:o L 202, 14.7.1989, s. 8)

— **390 R 1328:** neuvoston asetus (ETY) N:o 1328/90, annettu 14 päivänä toukokuuta 1990 (EYVL N:o L 132, 23.5.1990, s. 24)

— **391 R 1735:** neuvoston asetus (ETY) N:o 1735/91, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1991 (EYVL N:o L 163, 26.6.1991, s. 9)

5. **383 R 2510:** Komission asetus (ETY) N:o 2510/83, annettu 7 päivänä syyskuuta 1983, haihtuvien happojen pitoisuutta tietyissä viineissä koskevan poikkeuksen säätämisestä (EYVL N:o L 248, 8.9.1983, s. 16)

6. **384 R 2394:** Komission asetus (ETY) N:o 2394/84, annettu 20 päivänä elokuuta 1984, ioninvaihtohartseja koskevista edellytyksistä sekä väkevöimällä tiivistetyn rypäleen puristehun valmistamista koskevista yksityiskohtaisista täytäntöönpanosäännöistä (EYVL N:o L 224, 21.8.1984, s. 8), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **385 R 0888:** komission asetus (ETY) N:o 888/85, annettu 2 päivänä huhtikuuta 1985 (EYVL N:o L 96, 3.4.1985, s. 14)

— **386 R 2751:** komission asetus (ETY) N:o 2751/86, annettu 4 päivänä syyskuuta 1986 (EYVL N:o L 253, 5.9.1986, s. 11)

7. **385 R 3309:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 3309/85, annettu 18 päivänä marraskuuta 1985,

kuohuviinien ja hiilihapotettujen kuohuviinien kuvausta ja esittelyä koskevista yleisistä säännöistä (EYVL N:o L 320, 29.11.1985, s. 9), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **385 R 3805:** neuvoston asetus (ETY) N:o 3805/85, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985 (EYVL N:o L 367, 31.12.1985, s. 39)

— **386 R 1626:** neuvoston asetus (ETY) N:o 1626/86, annettu 6 päivänä toukokuuta 1986 (EYVL N:o L 144, 29.5.1986, s. 3)

— **387 R 0538:** neuvoston asetus (ETY) N:o 538/87, annettu 23 päivänä helmikuuta 1987 (EYVL N:o L 55, 25.2.1987, s. 4)

— **389 R 2045:** neuvoston asetus (ETY) N:o 2045/89, annettu 19 päivänä kesäkuuta 1989 (EYVL N:o L 202, 14.7.1989, s. 12)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskevat seuraavat mukautukset:

a) Asetuksen 3 artiklan 4 kohdan ensimmäistä luettelukohtaa ei sovelleta.

b) Täydennetään 5 artiklan 2 kohtaa seuraavasti:

”h) asetuksen (ETY) N:o 358/79 III osastossa tarkoitettun laatukuohuviinin osalta, joka on peräisin:

— Itävallasta: 'Qualitätsschaumwein', 'Qualitätssekt' ”

c) Täydennetään 6 artiklaa seuraavasti:

”5.b Ilmaisu 'Hauersekt' varataan laatu-kuohuviineille, jotka vastaavat asetuksessa (ETY) N:o 358/79 olevan III osaston ja asetuksessa (ETY) N:o 3309/85 olevan 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti erityisesti määritetyillä alueille tuotettuja laatu-kuohuviinejä, edellyttäen, että:

— ne on tuotettu Itävallassa

— ne on tuotettu saman viinitarhan rypäleistä, jossa tuottaja tekee viiniä laatu-kuohuviinien valmistukseen tarkoitetuista rypäleistä

— ne on tuottajan itsensä markkinoille saatavia ja saatavissa sellaisiin etiketein merkittyinä, joista ilmenee viinitarha, viiniköynnöslajike ja valmistusvuosi

— Itävallan säännöksissä on niitä koskevaa sääntelyä”

8. **385 R 3803:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 3803/85, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985, säännöksistä, joilla tehdään mahdolliseksi espanjalaisten pöytäpunaviinien alkuperän määrittäminen ja niiden kaupallisen liikkumisen seuraaminen (EYVL N:o L 367, 31.12.1985, s. 36).

9. **385 R 3804:** Neuvoston asetus (ETY) N:o

3804/85, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985, luettelosta tietyillä Espanjan alueilla sijaitsevista viiniviljelmäaloista, joilla tuotettujen pöytäviinien todellinen alkoholipitoisuus voi olla yhteisön vaatimuksia alhaisempi (EYVL N:o L 367, 31.12.1985, s. 37).

10. **386 R 0305:** Komission asetus (ETY) N:o 305/86, annettu 12 päivänä helmikuuta 1986, yhteisöstä ennen 1 päivää syyskuuta 1986 peräisin olevien viinien sekä siirtymäkautena maahantuotujen viinien korkeimmasta kokonaisrikkidioksidipitoisuudesta (EYVL N:o L 38, 13.2.1986, s. 13)

11. **386 R 1627:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 1627/86, annettu 6 päivänä toukokuuta 1986, säännöksistä erityisviinien kuvauksesta alkoholivahvuuden osoittamiseksi (EYVL N:o L 144, 29.5.1986, s. 4)

12. **386 R 1888:** Komission asetus (ETY) N:o 1888/86, annettu 18 päivänä kesäkuuta 1986, tiettyjen yhteisöstä peräisin olevien ja ennen 1 päivää syyskuuta 1986 valmistettujen kuohuviinien sekä siirtymäkautena maahantuotujen kuohuviinien korkeimmasta kokonaisrikkidioksidipitoisuudesta (EYVL N:o L 163, 19.6.1986, s. 19)

13. **386 R 2094:** Komission asetus (ETY) N:o 2094/86, annettu 3 päivänä heinäkuuta 1986, yksityiskohtaisista säännöksistä viinihapon käyttämisestä vyöhykkeen A tiettyjen alueiden erityisesti määritettyjen viinituotteiden happamuuden alentamiseen (EYVL N:o L 180, 4.7.1986, s. 17), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **386 R 2736:** komission asetus (ETY) N:o 2736/86, annettu 3 päivänä syyskuuta 1986 (EYVL N:o L 252, 4.9.1986, s. 15)

14. **386 R 2707:** Komission asetus (ETY) N:o 2707/86, annettu 28 päivänä elokuuta 1986, kuohuviinien ja hiilihapotettujen kuohuviinien kuvausta ja esittelyä koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä (EYVL N:o 246, 30.8.1986, s. 71), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **386 R 3378:** komission asetus (ETY) N:o 3378/86, annettu 4 päivänä marraskuuta 1986 (EYVL N:o L 310, 5.11.1986, s. 5)

— **387 R 2249:** komission asetus (ETY) N:o 2249/87, annettu 28 päivänä heinäkuuta 1987 (EYVL N:o L 207, 29.7.1987, s. 26)

— **388 R 0575:** komission asetus (ETY) N:o

575/88, annettu 1 päivänä maaliskuuta 1988 (EYVL N:o L 56, 2.3.1988, s. 22)

— **388 R 2657:** komission asetus (ETY) N:o 2657/88, annettu 25 päivänä elokuuta 1988 (EYVL N:o L 237, 27.8.1988, s. 17)

— **389 R 0596:** komission asetus (ETY) N:o 596/89, annettu 8 päivänä maaliskuuta 1989 (EYVL N:o L 65, 9.3.1989, s. 9)

— **390 R 2776:** komission asetus (ETY) N:o 2776/90, annettu 27 päivänä syyskuuta 1990 (EYVL N:o L 267, 29.9.1990, s. 30)

— **390 R 3826:** komission asetus (ETY) N:o 3826/90, annettu 19 päivänä joulukuuta 1990 (EYVL N:o L 366, 29.12.1990, s. 58)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskee seuraava mukautus:

Liitteessä II olevaa 1 kohtaa ei sovelleta.

15. **387 R 0822:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 822/87, annettu 16 päivänä maaliskuuta 1987, viinikaupan yhteisestä järjestämisestä (EYVL N:o L 84, 27.3.1987, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **387 R 1390:** neuvoston asetus (ETY) N:o 1390/87, annettu 18 päivänä toukokuuta 1987 (EYVL N:o L 133, 22.5.1987, s. 3)

— **387 R 1972:** neuvoston asetus (ETY) N:o 1972/87, annettu 2 päivänä heinäkuuta 1987 (EYVL N:o L 184, 3.7.1987, s. 26)

— **387 R 3146:** neuvoston asetus (ETY) N:o 3146/87, annettu 19 päivänä lokakuuta 1987 (EYVL N:o L 300, 23.10.1987, s. 4)

— **387 R 3992:** komission asetus (ETY) N:o 3992/87, annettu 23 päivänä joulukuuta 1987 (EYVL N:o L 377, 31.12.1987, s. 20)

— **388 R 1441:** neuvoston asetus (ETY) N:o 1441/88, annettu 24 päivänä toukokuuta 1988 (EYVL N:o L 132, 28.5.1988, s. 1)

— **388 R 2253:** neuvoston asetus (ETY) N:o 2253/88, annettu 19 päivänä heinäkuuta 1988 (EYVL N:o L 198, 26.7.1988, s. 35)

— **388 R 2964:** neuvoston asetus (ETY) N:o 2964/88, annettu 26 päivänä syyskuuta 1988 (EYVL N:o L 269, 29.9.1988, s. 5)

— **388 R 4250:** neuvoston asetus (ETY) N:o 4250/88, annettu 21 päivänä joulukuuta 1988 (EYVL N:o L 373, 31.12.1988, s. 55)

— **389 R 1236:** neuvoston asetus (ETY) N:o 1236/89, annettu 3 päivänä toukokuuta 1989 (EYVL N:o L 128, 11.5.1989, s. 31)

— **390 R 0388:** neuvoston asetus (ETY) N:o 388/90, annettu 12 päivänä helmikuuta 1990 (EYVL N:o L 42, 16.2.1990, s. 9)

— **390 R 1325:** neuvoston asetus (ETY) N:o

1325/90, annettu 14 päivänä toukokuuta 1990 (EYVL N:o L 132, 23.5.1990, s. 19)

— **390 R 3577**: neuvoston asetus (ETY) N:o 3577/90, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990 (EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 23)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskevat seuraavat mukautukset:

a) Asetuksen 1 artiklan 1 kohtaa, 1 artiklan 4 kohdan c alakohtaa, 1 artiklan 4 kohdan e alakohtaa, 1 artiklan 4 kohdan g alakohtaa ja 1 artiklan 4 kohdan toista alakohtaa ei sovelleta.

b) Poiketen asetuksen 1 artiklan 6 kohdasta Sveitsissä viinin myyntivuosi alkaa kunakin vuonna 1 päivänä heinäkuuta ja päättyy seuraavana vuonna 30 päivänä kesäkuuta.

c) Lukuun ottamatta 13 artiklaa, ei I osaston eikä III osaston ja IV osaston määräyksiä sovelleta.

d) Itävalta, Sveitsi ja Liechtenstein laativat 13 artiklan periaatteiden mukaisen viiniköynnöslajikkeiden luokittelujärjestelmän.

e) Asetuksen 16 artiklan 7 kohdassa ilmaisu ”kolmannesta maasta peräisin olevan viinin leikkaaminen” korvataan ilmaisulla ”kolmannesta maasta tai EFTA-valtiosta peräisin olevan viinin leikkaaminen”.

f) Itävalta, Sveitsi ja Liechtenstein saavat kukin omalla alueellaan tuottamiensa tuotteiden osalta soveltaa kansallista lainsäädäntöään niiden käytäntöjen mukaisesti, joita tarkoitetaan 18, 19, 21, 22, 23 ja 24 artiklassa.

g) Asetuksen 20 artiklaa ei sovelleta.

h) Poiketen asetuksen 66 artiklan 1 kohdasta seuraavissa Itävallassa erityisten menetelmien mukaisesti tuotetuissa laatuviineissä saa haihtuvien happojen määrä litrassa olla suurempi kuin 18 mutta ei 22 milliekvivalenttia: ’Ausbruch’, ’Beerenauselese’, ’Troockenbeerenauselese’, ’Eiswein’ ja ’Strohwein’.

i) Asetuksen 70, 75, 76, 80 ja 85 artiklaa ei sovelleta.

j) Asetuksen 78 artiklaa koskee pöytäkirjassa 1 oleva 3 kohta.

k) Täydennetään liitettä I seuraavasti:

a) ’Strohwein’: tuote, joka on peräisin Itävallassa ja tuotettu Itävallan viinilain (Österreichisches Weingesetz, 1985) 17 artiklan 3 kohdan 1 alakohdan säännösten mukaisesti

b) Liitteessä I olevan 3 kohdan mukaisesti tuotetun, käymistilassa olevan rypäleen puristemehun nimitys saa olla

— ’Sturm’, jos se on peräisin Itävallasta; -

’Federweiss’ tai ’Federweisser’, jos se on peräisin Sveitsistä tai Liechtensteinistä.

Kuitenkin teknisistä syistä todellinen alkoholipitoisuus tilavuusprosentteina voi poikkeuksellisesti ylittää kolme viidettäosaa alkoholin kokonaispitoisuudesta tilavuusprosentteina.

c) Ilmaisua ’Tafelwein’ ja sitä vastaavia, joihin viitataan 13 kohdassa ei saa käyttää viineistä, jotka ovat peräisin Itävallasta.

l) Liitettä III, V ja VII ei sovelleta.

m) Liitettä IV sovellettaessa Itävallan, Liechtensteinin ja Sveitsin katsotaan kuuluvan viininviljelyvyöhykkeeseen B.

n) Poiketen liitteen VI määräyksistä:

— Itävalta saa pitää voimassa sorbiinihappoa koskevan yleiskiellon

— Norja ja Ruotsi saavat pitää voimassa metaviinihappoa koskevan yleiskiellon

— Itävallasta, Liechtensteinista ja Sveitsistä peräisin olevia viinejä saa käsitellä hopeakloridilla näiden kunkin maan viinilakien mukaisesti

16. **387 R 0823**: Neuvoston asetus (ETY) N:o 823/87, annettu 16 päivänä maaliskuuta 1987, erityisesti määritetyillä alueilla tuotettuja laatuviinejä koskevista erityissäännöksistä (EYVL N:o L 84, 27.3.1987, s. 59), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **389 R 2043**: neuvoston asetus (ETY) N:o 2043/89, annettu 19 päivänä kesäkuuta 1989 (EYVL N:o L 202, 14.7.1989, s. 1)

— **390 R 3577**: neuvoston asetus (ETY) N:o 3577/90, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990 (EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 23)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskevat seuraavat mukautukset:

EFTA-valtioista peräisin olevat viinituotteet katsotaan erityisesti määritetyillä alueilla tuotetuiksi laatuviineiksi (’laatuviini tma.’), jos ne ovat kansallisen lainsäädännön mukaisia, jonka on tätä pöytäkirjaa sovellettaessa oltava 2 artiklan periaatteiden mukaista.

Kuitenkaan ’laatuviini tma.’ eikä muitakaan kuvauksia, joita tarkoitetaan asetuksen 1 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa, ei saa käyttää näistä viineistä.

Viiniä tuottavien EFTA-valtioiden laatimat luettelot laatuviineistä on julkaistava Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.

17. **387 R 1069**: Komission asetus (ETY) N:o 1069/87, annettu 15 päivänä huhtikuuta 1987, yksityiskohtaista määräyksistä alkoholi-

pitoisuuden osoittamiseksi erityisviinien etiketoinnissa (EYVL N:o L 104, 16.4.1987, s. 14)

18. **388 R 3377:** Komission asetus (ETY) N:o 3377/88, annettu 28 päivänä lokakuuta 1988, luvan antamisesta Yhdistyneelle kuningaskunnalle sallia tietyissä olosuhteissa tiettyjen pöytäviinien alkoholipitoisuuden lisäkoahoaminen (EYVL N:o L 296, 29.10.1988, s. 69)

19. **388 R 4252:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 4252/88, annettu 21 päivänä joulukuuta 1988, yhteisössä tuotettujen väkevien viinien valmistuksesta ja myymisestä (EYVL N:o L 373, 31.12.1988, s. 59), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **390 R 1328:** asetus (ETY) N:o 1328/90, annettu 14 päivänä toukokuuta 1990 (EYVL N:o L 132, 25.3.1990, s. 24)

20. **389 R 0986:** Komission asetus (ETY) N:o 986/89, annettu 10 päivänä huhtikuuta 1989, viinutuotteiden kuljetusten mukana seuraavista asiakirjoista sekä asiaan liittyvien rekisterien pidosta (EYVL N:o L 106, 18.4.1989, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **389 R 2600:** komission asetus (ETY) N:o 2600/89, annettu 25 päivänä elokuuta 1989 (EYVL N:o L 251, 29.8.1989, s. 5)

— **390 R 2246:** komission asetus (ETY) N:o 2246/90, annettu 31 päivänä heinäkuuta 1990 (EYVL N:o L 203, 1.8.1990, s. 50)

— **390 R 2776:** komission asetus (ETY) N:o 2776/90, annettu 27 päivänä syyskuuta 1990 (EYVL N:o L 267, 29.9.1990, s. 30)

— **391 R 0592:** komission asetus (ETY) N:o 592/91, annettu 12 päivänä maaliskuuta 1991 (EYVL N:o L 66, 13.3.1991, s. 13)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskee seuraava mukautus:

Asetuksen 10 artiklan 4 kohtaa ja II osastoa ei sovelleta.

21. **389 R 2202:** Komission asetus (ETY) N:o 2202/89, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1989, ilmaisujen 'leikkaaminen', 'viiniyttäminen', 'pullottaja' ja 'pullotus' määrittelemisestä (EYVL N:o L 209, 21.7.1989, s. 31)

22. **389 R 2392:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 2392/89, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1989, viinien ja rypäleen puristemehun kuvausta ja esittelyä koskevista yleisistä säännöistä (EYVL N:o L 232, 9.8.1989, s. 13), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla

— **389 R 3886:** neuvoston asetus (ETY) N:o

3886/89, annettu 11 päivänä joulukuuta 1989 (EYVL N:o L 378, 27.12.1989, s. 12)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskevat seuraavat mukautukset:

a) Itävallasta, Sveitsistä ja Liechtensteinista peräisin oleviin viinituotteisiin sovelletaan II luvun kuvausta koskevia vaatimuksia I luvun vaatimusten asemesta.

b) Asetuksen 25 artiklan 1 kohdan d alakohdan vaatimusten mukaisesti nimitystä 'pöytäviini' tai 'Landwein' sekä sitä vastaavia on käytettävä alkuperämaan nimen yhteydessä. c) Sveitsistä ja Liechtensteinista peräisin olevista pöytäviineistä voidaan käyttää ilmaisuja 'Landwein', 'Vin de pays' ja 'Vino tipico', jos kyseisissä tuottajavaltioissa on käytössä määräykset, jotka ovat ainakin seuraavien edellytysten mukaiset:

— erityinen maantieteellinen viitehakemisto

— määrätyt tuotantovaatimukset, erityisesti viiniköynnöslajikkeista, luonnollisen alkoholipitoisuuden vähimmäismäärästä tilavuusprosentteina sekä aistinvaraisista ominaisuuksista.

23. **389 R 3677:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 3677/89, annettu 7 päivänä joulukuuta 1989, tiettyjen maahantuotujen laatuviinien kokonaisalkoholipitoisuudesta tilavuusprosentteina ja kokonaishappoisuudesta sekä asetuksen (ETY) N:o 2931/80 kumoamisesta (EYVL N:o L 360, 9.12.1989, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **390 R 2178:** neuvoston asetus (ETY) N:o 2178/90, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1990 (EYVL N:o L 198, 28.7.1990, s. 9)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskee seuraava mukautus:

Asetuksen 1 artiklan 1 kohdan a alakohtaa ja 1 artiklan 1 kohdan c alakohtaa ei sovelleta.

24. **390 R 0743:** Komission asetus (ETY) N:o 743/90, annettu 28 päivänä maaliskuuta 1990, poikkeuksesta eräiden viinien haihtuvien happojen määrää koskeviin tiettyihin säännöksiin (EYVL N:o L 82, 29.3.1990, s. 20)

25. **390 R 2676:** Komission asetus (ETY) N:o 2676/90, annettu 17 päivänä syyskuuta 1990, yhteisön viinianalyysimenetelmistä (EYVL N:o L 272, 3.10.1990, s. 1)

26. **390 R 3201:** Komission asetus (ETY) N:o 3201/90, annettu 16 päivänä lokakuuta 1990, viinien ja rypäleen puristemehujen kuvausta ja esittelyä koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä (EYVL N:o L 309, 8.11.1990, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan toiseen luetelmakohtaan seuraavat ilmaisut: "Weinhauer" ja "Hauer".

b) Lisätään liitteessä I olevaan 4 kohtaan (Itävalta) seuraavat ilmaisut:

"— Strohwein
— Qualitätswein".

c) Lisätään liitteessä 1 olevaan 12 kohtaan (Sveitsi) seuraavat ilmaisut:

"— La Gerle
— appellation d'origine controlée
— appellation d'origine".

d) Lisätään liitteessä II olevan A jakson 17 kohtaan (Sveitsi) seuraava:

"19. Juran kantoni
Paikallisen hallinnollisen alueen nimi:
Buix".

e) Täydennetään liitettä II seuraavasti:
23. LIECHTENSTEIN

Viinit, joilla on joku seuraavista viininviljelyn alkuperäalueiden nimistä:

— Balzers
— Bendern
— Eschen
— Mauren
— Schaan
— Triesen
— Vaduz

f) Täydennetään liitteessä IV olevaa 17 kohtaa (SVEITSI) seuraavasti:

i) täydennetään vasemmanpuoleista saraketta seuraavilla lajikkeilla:

— Rèze
— Kerner
— Charmont

— Bacchus
— Gamay
— Humagne rouge
— Cornalin
— Cabernet franc
— Diolinoir
— Gamaret
— Granoir

ii) lisätään oikeanpuoleiseen sarakkeeseen ilmaisu "Humagne blanche" rinnakkaisilmaisuna ilmaisulle "Humagne".

g) Täydennetään liitteessä V oleva 2 kohta seuraavasti:

"4. Itävallassa, seuraavat viinit, jotka on tuotettu Burgenlandin, Niederösterreichin, Steiermarkin ja Wienin viininviljelyalueilla:

— Laatuviinit, jotka on valmistettu 'Gewürztraminer'istä ja Muskat-Ottonel'istä
— Beerenauslese, Trockenbeerenauslese, Eiswein, Strohwein, Ausbruch"

27. **390 R 3220:** Komission asetus (ETY) N:o 3220/90, annettu 7 päivänä marraskuuta 1990, neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 822/87 säädettyjen tiettyjen enologisten käytäntöjen käyttöä koskevista edellytyksistä (EYVL N:o L 308, 8.11.1990, s. 22)

28. **390 R 3825:** Komission asetus (ETY) N:o 3825/90, annettu 19 päivänä joulukuuta 1990, Portugalissa 1 päivästä tammikuuta 1 päivään syyskuuta 1991 viinialalla sovellettavista siirtymätoimenpiteistä (EYVL N:o L 366, 29.12.1990, s. 56)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskevat seuraavat mukautukset:

Asetuksen 2, 4 ja 5 artiklaa ei sovelleta.

1992 vp — HE 95

Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvien sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä

NIDE IV

Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen pöytäkirjat 15—20, 28—30, 43 ja 44

Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen pöytäkirjat 15—20, 28—30, 43 ja 44		Sivu
Pöytäkirja 15	henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevista siirtymäkausista (Sveitsi ja Liechtenstein)	3
Pöytäkirja 16	henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskeviin siirtymäkausiin liittyvistä sosiaaliturvan alan toimenpiteistä (Sveitsi ja Liechtenstein)	5
Pöytäkirja 17	sopimuksen 34 artiklasta	6
Pöytäkirja 18	sisäisestä menettelystä pantaessa 43 artikla täytäntöön	6
Pöytäkirja 19	meriliikenteestä	7
Pöytäkirja 20	pääsystä sisävesiväylille	8
Pöytäkirja 28	henkisestä omaisuudesta	9
Pöytäkirja 29	ammattillisesta koulutuksesta	12
Pöytäkirja 30	tilastoalan yhteistyön järjestämistä koskevista erityismääräyksistä	12
Pöytäkirja 43	EY:n ja Itävallan välisestä tavaroiden kauttakuljetusta maanteitse ja rautateitse koskevasta sopimuksesta	13
Pöytäkirja 44	EY:n ja Sveitsin valaliiton välisestä tavaroiden maantie- ja rautatiekuljetuksia koskevasta sopimuksesta	13

Sopimus Euroopan talousalueesta

PÖYTÄKIRJA 15

HENKILÖIDEN VAPAATA LIKKUVUUTTA KOSKEVISTA SIIRTYMÄKAUSISTA (SVEITSI JA LIECHTENSTEIN)

1 artikla

Henkilöiden vapaata liikkuvuutta EY:n jäsenvaltioiden ja EFTA-valtioiden välillä koskevia sopimuksen ja sen liitteiden määräyksiä sovelletaan, jollei tämän pöytäkirjan siirtymämääräyksistä muuta johdu.

2 artikla

1. Sen estämättä, mitä 4 artiklassa määrätään, Sveitsi sekä EY:n jäsenvaltiot ja muut EFTA-valtiot saavat pitää voimassa 1 päivään tammikuuta 1998 asti EY:n jäsenvaltioiden ja muiden EFTA-valtioiden kansalaisten sekä vastaavasti Sveitsin kansalaisten osalta kansalliset säännökset, joiden mukaan maahantuloa, oleskelua ja työntekoa varten on etukäteen hankittava lupa.

2. Sveitsi saa pitää voimassa 1 päivään tammikuuta 1998 asti EY:n jäsenvaltioiden ja muiden EFTA-valtioiden kansalaisten osalta uusia asukkaita ja kausityöntekijöitä koskevat määrälliset rajoitukset. Näitä määrällisiä rajoituksia vähennetään asteittain siirtymäkauden loppuun mennessä.

3 artikla

1. Sen estämättä, mitä 3 kohdassa määrätään, Sveitsi saa pitää voimassa 1 päivään tammikuuta 1998 asti kansalliset säännökset, jotka rajoittavat kausityöntekijöiden ammatillista ja alueellista liikkuvuutta, mukaan lukien kyseisten työntekijöiden velvollisuus poistua Sveitsin alueelta vähintään kolmeksi kuukaudeksi heidän kausilupansa päätyttyä. Niiden kausityöntekijöiden kausiluvat, joilla on kausityösopimus heidän palatessaan Sveitsin alueelle, uusitaan ilman eri toimenpiteitä 1 päivästä tammikuuta 1993 alkaen.

2. Asetuksen (ETY) N:o 1612/68 10, 11 ja 12 artiklaa, sellaisina kuin ne luetellaan sopimuk-

sen liitteessä V olevassa 2 kohdassa, sovelletaan Sveitsissä kausityöntekijöiden osalta 1 päivästä tammikuuta 1997 alkaen.

3. Sopimuksen 28 artiklan ja liitteen V määräyksiä sovelletaan Sveitsissä kausityöntekijöiden osalta 1 päivästä tammikuuta 1993 alkaen ja sen estämättä, mitä tämän pöytäkirjan 2 artiklassa määrätään, jos kyseiset työntekijät ovat työskennelleet 30 kuukauden ajan kausityöntekijöinä Sveitsin alueella edeltävien neljän perättäisen vuoden aikana.

4 artikla

Sveitsi saa pitää voimassa

— 1 päivään tammikuuta 1996 asti kansalliset säännökset, joiden mukaan Sveitsin alueella työskentelevän työntekijän, jonka vakituinen asuinpaikka on muualla kuin Sveitsin alueella (rajatyöntekijä), on palattava päivittäin asuinmaahansa;

— 1 päivään tammikuuta 1998 asti kansalliset säännökset, joiden mukaan Sveitsin alueella työskentelevän työntekijän, jonka vakituinen asuinpaikka on muualla kuin Sveitsin alueella (rajatyöntekijä), on palattava viikoittain asuinmaahansa;

— 1 päivään tammikuuta 1997 asti rajatyöntekijöiden työskentelyn rajoittamista tiettyillä rajavyöhykkeillä koskevat kansalliset säännökset;

— 1 päivään tammikuuta 1995 asti kansalliset säännökset, joiden mukaan Sveitsissä työskentelevien rajatyöntekijöiden on etukäteen hankittava lupa työskentelyä varten.

5 artikla

1. Liechtenstein yhtäältä sekä EY:n jäsenvaltiot ja muut EFTA-valtiot toisaalta saavat pitää voimassa 1 päivään tammikuuta 1998 asti EY:n jäsenvaltioiden ja muiden EFTA-valtioiden kansalaisten sekä vastaavasti Liechtenstei-

nin kansalaisten osalta kansalliset säännökset, joiden mukaan maahantuloa, oleskelua ja työs-kentelyä varten on etukäteen hankittava lupa.

2. Liechtenstein saa pitää voimassa 1 päivään tammikuuta 1998 asti EY:n jäsenvaltioiden ja muiden EFTA-valtioiden kansalaisten osalta uusia asukkaita, kausityöntekijöitä ja rajatyöntekijöitä koskevat määrälliset rajoitukset. Näitä määrällisiä rajoituksia vähennetään asteittain.

6 artikla

1. Liechtenstein saa pitää voimassa 1 päivään tammikuuta 1998 asti kansalliset säännökset, joilla rajoitetaan kausityöntekijöiden ammatillista liikkuvuutta, mukaan lukien kyseisten työntekijöiden velvollisuus poistua Liechtensteinin alueelta vähintään kolmeksi kuukaudeksi heidän kausilupansa päätyttyä. Niiden kausityöntekijöiden kausiluvat, joilla on kausityösopimus heidän palatessaan Liechtensteinin alueelle, uusitaan ilman eri toimenpiteitä 1 päivästä tammikuuta 1993 alkaen.

2. Asetuksen (ETY) N:o 1612/68 10, 11 ja 12 artiklaa, sellaisina kuin ne luetellaan sopimuksen liitteessä V olevassa 2 kohdassa, sovelletaan Liechtensteinissa asuvien osalta 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen ja kausityöntekijöiden osalta 1 päivästä tammikuuta 1997 alkaen.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettuja järjestelyjä sovelletaan myös Liechtensteinin alueella itsenäisenä ammatinharjoittajana toimivan henkilön perheenjäseniin.

7 artikla

Liechtenstein saa pitää voimassa:

— 1 päivään tammikuuta 1998 asti kansalliset säännökset, joiden mukaan Liechtensteinin alueella työskentelevän työntekijän, jonka asuinpaikka on muualla kuin Liechtensteinin alueella (rajatyöntekijä), on palattava päivittäin asuinmaahansa;

— 1 päivään tammikuuta 1998 asti kansalliset säännökset kaikkien työntekijäryhmien ammatillista liikkuvuutta ja pääsyä eri ammatteihin koskevista rajoituksista;

— 1 päivään tammikuuta 1995 asti kansalliset säännökset Liechtensteinissa asuvien itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnan rajoituksista. Kyseiset rajoitukset saadaan säilyttää

1 päivään tammikuuta 1997 asti niiden itsenäisten ammatinharjoittajien osalta, joiden asuinpaikka on muualla kuin Liechtensteinin alueella.

8 artikla

1. Sveitsi ja Liechtenstein eivät ota 2—7 artiklassa määrättyjä rajoituksia lukuun ottamatta sopimuksen allekirjoittamispäivän jälkeen käyttöön mitään uusia rajoittavia toimenpiteitä, jotka koskevat työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien maahantuloa, työntekoa ja oleskelua.

2. Sveitsi ja Liechtenstein toteuttavat tarvittavat toimenpiteet, jotta EY:n jäsenvaltioiden ja muiden EFTA-valtioiden kansalaiset voivat siirtymäkausien aikana ottaa vastaan tarjolla olevaa työtä Sveitsin ja Liechtensteinin alueella samoin etuoikeuksin kuin Sveitsin ja Liechtensteinin kansalaiset.

9 artikla

1. Sopimuspuolet tarkastelevat 1 päivästä tammikuuta 1996 alkaen 2—4 artiklassa määrättyjen siirtymäkausien soveltamisen tuloksia. Tarkastelun jälkeen sopimuspuolet voivat uuden tiedon perusteella ja siirtymäkauden mahdollista lyhentämistä silmällä pitäen tehdä ehdotuksia säännöksiksi, joilla siirtymäkausia tarkistetaan.

2. Liechtensteinia koskevan siirtymäkauden päätyttyä sopimuspuolet tarkastelevat yhdessä siirtymätoimenpiteitä ottaen aiheellisella tavalla huomioon Liechtensteinin maantieteellisen erityisaseman.

10 artikla

Siirtymäkausien aikana sovelletaan olemassa olevia kahdenvälisiä järjestelyjä, jolleivät sopimuksen määräykset johda EY:n jäsenvaltioiden ja EFTA-valtioiden kansalaisten kannalta edullisempaan lopputulokseen.

11 artikla

Tätä pöytäkirjaa sovellettaessa ilmaisuilla 'kausityöntekijä' ja 'rajatyöntekijä' on Sveitsin ja vastaavasti Liechtensteinin kansallisessa lainsäädännössä tämän sopimuksen allekirjoittamisajankohtana määritelty merkitys.

Sopimus Euroopan talousalueesta

PÖYTÄKIRJA 16

HENKILÖIDEN VAPAATA LIKKUVUUTTA KOSKEVIIN SIIRTYMÄKAUSIIN LIITTYVISTÄ SOSIAALITURVAN ALAN TOIMENPITEISTÄ

(SVEITSI JA LIECHTENSTEIN)

1 artikla

Tätä pöytäkirjaa ja sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annettua asetusta (ETY) N:o 1408/71 (EYVL N:o L 149, 5.7.1971, s. 416) sovellettaessa 'kausityöntekijällä' tarkoitetaan Sveitsin ja Liechtensteinin osalta työntekijää, joka on jonkin EY:n jäsenvaltion tai muun EFTA-valtion kansalainen ja jolle on annettu Sveitsin ja vastaavasti Liechtensteinin kansallisen lainsäädännön mukainen kausilupa enintään yhdeksäksi kuukaudeksi.

2 artikla

Luvan voimassaoloaikana kausityöntekijällä on oikeus työttömyysetuuksiin Sveitsin ja vastaavasti Liechtensteinin lainsäädännön mukaisesti samoin edellytyksin kuin Sveitsin ja vastaavasti Liechtensteinin kansalaisilla sekä aseuksen (ETY) N:o 1408/71 säännösten mukaisesti.

3 artikla

Sveitsi ja vastaavasti Liechtenstein korvaavat osan kausityöntekijöiden maksamista työttömyysvakuutusmaksuista työntekijöiden asuinvaltioille seuraavien menettelyn mukaisesti:

a) Kunkin valtion osalta vakuutusmaksujen kokonaismäärä määrätään Sveitsissä ja vastaavasti Liechtensteinissa elokuun lopussa kausi-

työntekijöinä olevien kyseisen valtion kansalaisten lukumäärän, keskimääräisen kauden pituuden, palkkojen sekä Sveitsin ja vastaavasti Liechtensteinin työttömyysvakuutukseen suoritettujen vakuutusmaksujen määrän (työnantajan ja työntekijän osuudet) mukaisesti.

b) Kullekin maalle korvattava määrä vastaa 50 prosenttia a alakohdan mukaisesti laskettujen vakuutusmaksujen kokonaismäärästä.

c) Korvaus suoritetaan vain, jos asianomaisessa valtiossa asuvien kausityöntekijöiden kokonaismäärä on laskentakauden aikana suurempi kuin 500 Sveitsin osalta tai 50 Liechtensteinin osalta.

4 artikla

Työttömyysvakuutusmaksujen korvaamista koskevia määräyksiä, jotka sisältyvät Sveitsin Ranskan kanssa (sopimus 14 päivältä joulukuuta 1978), Italian kanssa (sopimus 12 päivältä joulukuuta 1978), Saksan liittotasavallan kanssa (sopimus 17 päivältä marraskuuta 1982), Itävallan kanssa (sopimus 14 päivältä joulukuuta 1978) ja Liechtensteinin ruhtinas-kunnan kanssa (sopimus 15 päivältä tammi-kuuta 1979) tekemiin työttömyysvakuutusta koskeviin sopimuksiin, sovelletaan edelleen siirtymäkausien aikana.

5 artikla

Tämän pöytäkirjan voimassaolo rajoitetaan pöytäkirjassa 15 määriteltuihin siirtymäkausiin.

Sopimus Euroopan talousalueesta

PÖYTÄKIRJA 17

SOPIMUKSEN 34 ARTIKLASTA

1. Sopimuksen 34 artikla ei estä sopimuspuolia antamasta lainsäädäntöä, joka koskee kolmansien maiden pääsyä niiden markkinoille, eikä sopimuspuolia soveltamasta tätä koskevia toimenpiteitä.

Sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaa lainsäädäntöä on käsiteltävä noudattaen sopimuksessa määrättyjä menettelyjä, ja sopimuspuolet pyrkivät laatimaan vastaavat ETA-säännöt.

Kaikissa muissa tapauksissa sopimuspuolet ilmoittavat ETA:n sekakomitealle toimenpiteistä ja tarvittaessa pyrkivät antamaan säännökset sen varmistamiseksi, ettei toimenpiteitä

kierretä toisten sopimuspuolten alueita hyväksi käyttäen.

Jollei sopimusta tällaisista säännöistä tai säännöksistä saavuteta, sopimuspuoli, jota asia koskee, voi toteuttaa tarvittavat toimenpiteet kiertämisen estämiseksi.

2. Määriteltäessä niitä, jotka saavat etua sopimuksen 34 artiklasta johtuvista oikeuksista, sovelletaan sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman (EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62) I osaston määräyksiä samoin oikeudellisin vaikutuksin kuin yhteisössä.

Sopimus Euroopan talousalueesta

PÖYTÄKIRJA 18

SISÄISESTÄ MENETTELYSTÄ PANTAESSA 43 ARTIKLA TÄYTÄNTÖÖN

Menettelyt, joita yhteisö noudattaa pantaessa sopimuksen 43 artiklaa täytäntöön, määrätään Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksessa.

Menettelyt, joita EFTA-valtiot noudattavat, määrätään EFTA-valtioiden pysyvää komiteaa koskevassa sopimuksessa ja käsittävät seuraavat osa-alueet:

EFTA-valtion, joka aikoo toteuttaa toimenpiteet sopimuksen 43 artiklan nojalla, on hyvässä ajoin ilmoitettava siitä EFTA-valtioiden pysyvälle komitealle.

Salaisissa tai kiireellisissä tapauksissa ilmoi-

tus muille EFTA-valtioille ja EFTA-valtioiden pysyvälle komitealle tehdään kuitenkin viimeistään toimenpiteiden voimaantulopäivänä.

EFTA-valtioiden pysyvä komitea tutkii tilanteen ja antaa lausunnon toimenpiteiden toteuttamisesta. Se seuraa tilannetta ja voi milloin tahansa antaa äänten enemmistöllä suosituksia toteutettujen toimenpiteiden mahdollisesta muuttamisesta, lykkäämisestä tai kumoamisesta taikka muista toimenpiteistä asianomaisen EFTA-valtion auttamiseksi selviytymään vaikeuksistaan.

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 19

MERILIIKENTEESTÄ

Sopimuspuolet eivät sovelle keskenään neuvoston asetuksissa (ETY) N:o 4057/86 (EYVL N:o L 378, 31.12.1986, s. 14) ja (ETY) N:o 4058/86 (EYVL N:o L 378, 31.12.1986, s. 21) sekä neuvoston päätöksessä 83/573/ETY (EYVL N:o L 332, 28.11.1983, s. 37) tarkoitettuja tai vastaavia toimenpiteitä, jos tähän sopimukseen kuuluva yhteisön säännöstö ("acquis") meriliikenteestä on kokonaisuudessaan pantu täytäntöön.

Sopimuspuolet sovittavat yhteen toimenpiteensä suhteessa kolmansien maihin ja kolmansien maiden yhtiöihin meriliikenteen alalla seuraavien säännösten mukaisesti:

1. Jos sopimuspuoli päättää tarkkailla joidenkin kolmansien maiden toimintaa lastialusliikenteen alalla, sen on ilmoitettava tästä ETA:n sekakomitealle ja se voi ehdottaa muille sopimuspuolille toimintaan osallistumista.

2. Jos sopimuspuoli päättää toteuttaa kohtamanteen maahan kohdistuvia diplomaattisia toimenpiteitä sen vuoksi, että vapaata valtameriliikenteeseen pääsyä rajoitetaan tai uhataan rajoittaa, sen on ilmoitettava tästä ETA:n sekakomitealle. Muut sopimuspuolet voivat päättää osallistua tällaisiin diplomaattisiin toimenpiteisiin.

3. Jos jokin sopimuspuolista aikoo toteuttaa toimenpiteitä ja toimia kolmatta maata tai kolmannen maan varustamoaa vastaan, vastatoimena muun muassa kohtuuttomalle hinnoittelulle, jota kansainväliseen rahtilinjalikenteeseen osallistuvat kolmansien maiden varustamot noudattavat, taikka toimille, joilla vapaata valtameriliikenteeseen pääsyä rajoitetaan tai uhataan rajoittaa, sen on ilmoitettava tästä ETA:n sekakomitealle. Tarvittaessa toimenpiteet aloittanut sopimuspuoli voi pyytää toisilta sopimuspuoilta yhteistyötä näissä menettelyissä.

Muut sopimuspuolet voivat päättää toteuttaa samat toimenpiteet oman toimivaltansa osalta. Kun sopimuspuolen toimenpiteitä kierretään käyttämällä sellaisten sopimuspuolten aluetta, jotka eivät ole toteuttaneet vastaavansalaisia toimenpiteitä, sopimuspuoli, jonka toimenpiteitä kierretään, voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi.

4. Jos sopimuspuoli aikoo neuvotella neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4055/86 (EYVL N:o L 378, 31.12.1986, s. 1) 5 artiklan 1 kohdassa ja 6 artiklassa tarkoitetuista lastinjakojärjestelyistä tai ulottaa kyseisen asetuksen säännökset sen 7 artiklan mukaisesti kolmannen maan kansalaisia, sen on ilmoitettava tästä ETA:n sekakomitealle.

Jos yksi tai useampi muu sopimuspuoli vastustaa suunniteltua toimenpidettä, ETA:n sekakomiteassa pyritään asiassa löytämään tyydyttävä ratkaisu. Jos sopimuspuolet eivät pääse yhteisymmärrykseen, voidaan toteuttaa aiheelliset toimenpiteet. Jos muita keinoja ei ole käytettävissä, nämä toimenpiteet voivat käsittää asetuksen 1 artiklassa säädetyn merikuljetuspalvelujen vapaan tarjoamisen periaatteen kumoamisen sopimuspuolten välillä.

5. Mahdollisuuksien mukaan 1—4 kohdassa tarkoitettut tiedot on toimitettava riittävän ajoissa, jotta sopimuspuolet voivat sovittaa toimenpiteensä yhteen.

6. Sopimuspuolen pyynnöstä järjestetään sopimuspuolten keskinäisiä neuvotteluja merenkulkua koskevista, kansainvälisissä järjestöissä käsiteltävistä kysymyksistä, sopimuspuolten ja kolmansien maiden välisen, merenkulun alalla tapahtuneen kehityksen eri näkökohdista sekä tämän alan kahden- ja monenvälisen sopimusten toimivuudesta.

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 20PÄÄSYSTÄ SISÄVESIVÄYLILLE

1. Sopimuspuolet takaavat vastavuoroisen pääsyn toistensa sisävesiväylille. Reinin ja Tonavan osalta sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat toimenpiteet, jotta sisävesiliikenteessä saavutettaisiin samanaikaisesti yhtäläisen pääsyn ja sijoittautumisvapauden tavoitteet.

2. Asianomaisissa kansainvälisissä järjestöissä kehitetään järjestelyjä kaikkien sopimuspuolten yhtäläisen ja vastavuoroisen sopimuspuolten alueiden vesiväylille pääsyn varmistamiseksi 1 päivään tammikuuta 1996 mennessä ottaen huomioon asiaa koskevien monenvälisten sopimusten velvoitteet.

3. Sisävesiväyliä koskevaa yhteisön säännöstöä ("acquis") sovelletaan kokonaisuudessaan

sopimuksen voimaantulosta alkaen niiden EFTA-valtioiden osalta, joilla silloin on pääsy yhteisön sisävesiväylille, ja muiden EFTA-valtioiden osalta heti kun nämä saavat yhtäläisen pääsyn sisävesiväylille.

Asetuksen (ETY) N:o 1101/89, annettu 27 päivänä huhtikuuta 1989, (EYVL N:o L 116, 28.4.1989) 8 artiklan 3 kohtaa, sellaisena kuin se on mukautettuna tämän sopimuksen soveltamiseksi, sovelletaan kuitenkin 1 päivän tammikuuta 1993 jälkeen liikkeelle laskettuihin jälkimmäisten EFTA-valtioiden sisävesialuksiin heti kun kyseiset valtiot ovat saaneet pääsyn yhteisön sisävesiväylille.

Sopimus Euroopan talousalueesta

PÖYTÄKIRJA 28

HENKISESTÄ OMAISUUDESTA

1 artikla

Suojan kohde

1. Tätä pöytäkirjaa sovellettaessa 'henkisen omaisuuden' käsitteeseen kuuluu sopimuksen 13 artiklassa tarkoitettu teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojeleminen.

2. Tämän sopimuksen tullessa voimaan sopimuspuolet tarkistavat henkistä omaisuutta koskevaa lainsäädäntöään niin, että se on sopusoinnussa tavaroiden ja palvelujen vapaata liikkuvuutta koskevien periaatteiden sekä yhteisön oikeudessa saavutetun henkisen omaisuuden suojan tason kanssa, mukaan lukien näiden oikeuksien toteuttamistaso, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän pöytäkirjan ja liitteen XVII määräysten soveltamista.

3. EFTA-valtiot tarkistavat, tämän sopimuksen menettelyä koskevia määräyksiä noudattaen, pyynnöstä ja sopimuspuolten neuvottelua asiasta, henkistä omaisuutta koskevaa lainsäädäntöään saavuttaakseen ainakin sen henkisen omaisuuden suojan tason, joka yhteisössä on tätä sopimusta allekirjoitettaessa, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän pöytäkirjan ja liitteen XVII määräysten soveltamista.

2 artikla

Oikeuksien sammuminen

1. Siltä osin kuin sammumisesta on yhteisön toimenpiteitä tai oikeuskäytäntöä, sopimuspuolet huolehtivat siitä, että henkiseen omaisuuteen kuuluvat oikeudet sammuvat yhteisön oikeuden mukaisesti. Tätä määräystä tulkitaan siinä merkityksessä, joka on vahvistettu Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ennen tämän sopimuksen allekirjoittamista antamissa merkityksellisissä ratkaisuisissa, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta yhteisön oikeuden kehittämistä tulevaisuudessa.

2. Patenttien osalta tätä määräystä noudatetaan viimeistään vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta.

3 artikla

Yhteisöpatentit

1. Sopimuspuolet sitoutuvat tekemään parhaansa saattaakseen kolmen vuoden kuluessa yhteisöpatenteista tehdyn sopimuksen (89/695/ETY) voimaantulosta päätökseen neuvottelut, joissa tähdätään siihen, että EFTA-valtiot tulevat mainittuun sopimukseen osallisiksi. Islannin osalta edellä tarkoitettu päivä on kuitenkin aikaisintaan 1 päivä tammikuuta 1998.

2. Erityishdoista, jotka koskevat EFTA-valtioiden tulemistä osallisiksi yhteisöpatenteista tehtyyn sopimukseen (89/695/ETY), neuvotellaan myöhemmin.

3. Yhteisö sitoutuu yhteisöpatenteista tehdyn sopimuksen tultua voimaan kutsumaan ne EFTA-valtiot, jotka sitä pyytävät, neuvotteluihin mainitun sopimuksen 8 artiklan mukaisesti, jos nämä EFTA-valtiot ovat lisäksi noudattaneet, mitä 4 ja 5 kohdassa määrätään.

4. EFTA-valtioiden lainsäädännön on oltava 5 päivänä lokakuuta 1973 tehdyn Euroopan patenttisopimuksen aineellisoikeudellisten määräysten mukainen.

5. Farmaseuttisten valmisteiden ja elintarvikkeiden patentoitavuuden osalta Suomen on noudatettava 4 kohdan määräyksiä viimeistään 1 päivästä tammikuuta 1995. Farmaseuttisten valmisteiden patentoitavuuden osalta Islannin on noudatettava 4 kohdan määräyksiä viimeistään 1 päivästä tammikuuta 1997. Yhteisö ei kuitenkaan osoita 3 kohdassa tarkoitettua kutsua Suomelle tai vastaavasti Islannille ennen mainittua päivää.

6. Edellä 5 kohdassa tarkoitettun tuotteen patentin haltija tai hänen edunsaajansa voi, vaikka hän tai joku muu hänen suostumuksellaan on ensimmäisen kerran laskenut tuotteen

liikkeelle Suomessa tai Islannissa, 2 artiklan estämättä vedota patenttiin kuuluviin oikeuksiin estääkseen tuotteen tuonnin sellaisiin sopimuspuoliin tai sen myynnin sellaisissa sopimuspuolissa, joissa tuote saa patenttisuojaa, jos patenttia koskeva hakemus on tehty jossakin sopimuspuolella ajankohtana, jolloin tuotteelle ei vielä voinut saada tuotepatenttia Suomessa tai Islannissa.

Tähän oikeuteen voidaan vedota 5 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden osalta kahden vuoden ajan siitä, kun Suomi tai vastaavasti Islanti on saattanut kyseisten tuotteiden patentoimisen mahdolliseksi.

4 artikla

Puolijohdetuotteet

1. Sopimuspuolilla on oikeus päättää puolijohdetuotteiden oikeudellisen suojan ulottamisesta koskemaan sellaisia muusta kuin tämän sopimuksen sopimuspuolena olevasta kolmannesta maasta tai muulta kuin tämän sopimuksen sopimuspuolena olevalta kolmannelta alueelta olevia henkilöitä, joilla ei ole oikeutta suojaan tämän sopimuksen määräysten mukaan. Ne voivat myös tehdä tätä koskevia sopimuksia.

2. Jos oikeus puolijohdetuotteiden piirimalien suojaan ulotetaan koskemaan muuta kuin sopimuspuolta, asianomainen sopimuspuoli pyrkii varmistamaan, että maa tai alue, jota suoja ulotetaan koskemaan, myöntää tämän sopimuksen muille sopimuspuolille oikeuden suojaan samoin edellytyksin kuin asianomaiselle sopimuspuolelle.

3. Kaikki sopimuspuolet tunnustavat ja ottavat huomioon sopimuspuolten välisten rinvakkaisten tai vastaavien sopimusten tai yhteisymmärrykseen perustuvien järjestelyjen taikka vastaavien päätösten mukaisen oikeuksien laajenuksen.

4. Edellä 1 ja 3 kohdan osalta sovelletaan tämän sopimuksen yleisiä määräyksiä tietojenanto-, neuvottelu- ja riitojenratkaisumenetelyistä.

5. Jos jollekin sopimuspuolelle muodostuu erilaiset suhteet johonkin kolmanteen maahan, ryhdytään viipymättä 4 kohdassa tarkoitettuihin neuvotteluihin, joissa käsitellään eroavuu-den vaikutuksia tämän sopimuksen mukaisen tavaroiden vapaan liikkuvuuden jatkumisen kannalta. Jos tällainen sopimus, yhteisymmärrykseen perustuva järjestely tai päätös toteute-

taan siitä huolimatta, että asiasta on edelleen erimielisyyttä yhteisön ja jonkin sellaisen toisen sopimuspuolen kesken, jota asia koskee, noudatetaan, mitä tämän sopimuksen VII osassa määrätään.

5 artikla

Kansainväliset sopimukset

1. Sopimuspuolet sitoutuvat ennen 1 päivää tammikuuta 1995 tulemaan osallisiksi seuraaviin teollista, henkistä ja kaupallista omaisuutta koskeviin monenvälisiin sopimuksiin:

a) teollisoikeuden suojelemista koskeva Pariisin yleissopimus (Tukholman asiakirja, 1967);

b) Bernin yleissopimus kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta (Pariisin asiakirja, 1971);

c) kansainvälinen yleissopimus esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radiorytysten suojaamisesta (Rooma 1961);

d) tavaramerkkien kansainvälisestä rekisteröinnistä tehtyyn Madridin sopimukseen liittyvä lisäpöytäkirja (Madrid 1989);

e) Nizzan sopimus tavaroiden ja palvelujen kansainvälisestä luokituksesta tavaramerkkien rekisteröintiä varten (Geneve 1977, muutettu 1979)

f) Budapestin sopimus mikro-organismien tallettamisen kansainvälisestä tunnustamisesta patentinhakumenettelyä varten (1980);

g) patenttiyhteistyösopimus (1984).

2. Irlannin, Norjan ja Suomen osalta Madridin sopimuksen lisäpöytäkirjaan osalliseksi tulemista koskeva päivämäärä on 1 kohdassa mainitun päivämäärän asemesta 1 päivä tammikuuta 1996 ja Islannin osalta vastaavasti 1 päivä tammikuuta 1997.

3. Tämän pöytäkirjan tullessa voimaan sopimuspuolten sisäisen lainsäädännön on oltava 1 kohdan a—c alakohdassa mainittujen sopimusten aineellisoikeudellisten määräysten mukainen. Irlannin sisäisen lainsäädännön on kuitenkin oltava Bernin yleissopimuksen aineellisoikeudellisten määräysten mukainen 1 päivään tammikuuta 1995 mennessä.

6 artikla

Neuvottelut tullitariffeja ja kauppaa koskevasta yleissopimuksesta

Sopimuspuolet sopivat kehittävänsä tällä sopimuksella henkisen omaisuuden osalta vahvis-

tettua järjestelmää Uruguayn kierroksen tulosten perusteella, sanotun kuitenkaan rajoittamatta yhteisön ja sen jäsenvaltioiden toimivaltaa henkistä omaisuutta koskevissa kysymyksissä.

7 artikla

Keskinäinen tietojenvaihto ja yhteiset neuvottelut

Sopimuspuolet sitoutuvat antamaan toisilleen tiedot kansainvälisten järjestöjen puitteissa tapahtuvan työskentelyn sekä henkistä omaisuutta koskevien sopimusten yhteydessä.

Sopimuspuolet sitoutuvat myös pyynnöstä etukäteen ryhtymään neuvotteluihin edellä tarkoitetuissa puitteissa ja yhteyksissä aloilla, joihin sovelletaan jotakin yhteisön oikeudessa toteutettua toimenpidettä.

8 artikla

Siirtymämääräykset

Sopimuspuolet sitoutuvat ryhtymään neuvotteluihin, jotta ne EFTA-valtiot, joiden etua asia koskee, voivat täydellisesti osallistua tuleviin henkistä omaisuutta koskeviin toimenpiteisiin, joita yhteisön oikeudessa mahdollisesti toteutetaan.

Jos tällaisia toimenpiteitä on toteutettu ennen tämän sopimuksen voimaantuloa, neuvottelut toimenpiteisiin osallistumisesta aloitetaan niin pian kuin mahdollista.

9 artikla

Toimivalta

Tämän pöytäkirjan määräykset eivät rajoita yhteisön ja sen jäsenvaltioiden toimivaltaa henkistä omaisuutta koskevissa kysymyksissä.

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 29

AMMATILLISESTA KOULUTUKSESTA

Edistääkseen nuorten liikkuvuutta Euroopan talousalueella, sopimuspuolet sopivat lujittavansa yhteistyötään ammatillisen koulutuksen alalla ja pyrkivänsä parantamaan opiskelijoiden mahdollisuuksia halutessaan opiskella toisessa ETA-valtiossa. Tässä yhteydessä ne ovat

yhtä mieltä siitä, että opiskelijoiden oleskeluoikeutta koskevat tämän sopimuksen määräykset eivät muuta yksittäisillä sopimuspuolilla ennen tämän sopimuksen voimaantuloa olevia mahdollisuuksia periä ulkomaalaisilta opiskelijoilta opiskelumaksuja.

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 30

TILASTOALAN YHTEISTYÖN JÄRJESTÄMISTÄ KOSKEVISTA ERIYISMÄÄRÄYKSISTÄ

1. Perustetaan sopimuspuolten kansallisten tilastolaitosten, Euroopan yhteisöjen tilastotoimiston (Eurostat) ja EFTA-valtioiden tilastollisen neuvonantajan toimiston (OSA EFTA) edustajien konferenssi. Konferenssi ohjaa tilastoyhteistyötä, kehittää tilastoyhteistyötä varten läheisesti yhteisön ohjelmiin ja menettelytapoihin yhteensovitettuja ohjelmia ja menettelytapoja sekä seuraa niiden toteuttamista.

2. EFTA-valtiot osallistuvat tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen tilastotietoja koskevien toimien ensisijaisuutta koskevien suunnitelmien mukaisesti yhteistyöhön⁽¹⁾.

EFTA-valtiot osallistuvat tällaisen toiminnan rahoittamiseen tämän sopimuksen 82 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja siihen liittyvien maksusääntöjen mukaisesti.

EFTA-valtiot osallistuvat täysimääräisesti kaikkiin EY:n komissiota avustaviin EY:n komiteoihin tällaisen toiminnan ohjaamisessa ja

kehittämisessä, jos käsiteltävät aiheet kuuluvat sopimuksen alaan.

3. OSA EFTA sovittaa yhteen EFTA-valtioiden, tämän sopimuksen alaan kuuluviin asioihin liittyvät tilastotiedot ja toimittaa ne Eurostatille. Tietojen säilytys ja käsittely tapahtuu Eurostatissa.

4. Eurostat ja OSA EFTA varmistavat, että ETA:n tilastot levitetään eri käyttäjille ja yleisölle.

5. EFTA-valtiot vastaavat lisäkustannuksista, joita Eurostatille aiheutuu kyseisistä valtioista tulevien tietojen tämän sopimuksen määräysten mukaisesta säilyttämisestä, käsittelystä ja levittämisestä. ETA:n sekakomitea vahvistaa määräajoin kyseeseen tulevat määrät.

6. Salassapidettäviä tilastotietoja saa käyttää ainoastaan tilastotarkoituksiin.

⁽¹⁾ Tällä tarkoitetaan esimerkiksi sellaisia tulevia suunnitelmia, joista on säädetty 19 päivänä kesäkuuta 1989 annetussa neuvoston päätöslauselmassa 389 Y 0628 (01) ensisijaisten toimenpiteiden toteuttamisesta tilastotietojen alalla: Euroopan yhteisöjen tilasto-ohjelma 1989—1992 (EYVL N:o C 161, 28.6.1989, s. 1

Sopimus Euroopan talousalueesta

PÖYTÄKIRJA 43

EY:N JA ITÄVALLAN TASAVALLAN VÄLISESTÄ TAVAROIDEN
KAUTTAKULJETUSTA MAANTEITSE JA RAUTATEITSE
KOSKEVASTA SOPIMUKSESTA

Sopimuspuolet ottavat huomioon, että samanaikaisesti tämän sopimuksen kanssa on allekirjoitettu Euroopan yhteisöjen ja Itävallan tasavallan kahdenvälinen sopimus tavaroiden kauttakuljetuksista maanteitse ja rautateitse.

Kahdenvälisen sopimuksen määräykset saavat etusijan suhteessa tämän sopimuksen määräyksiin siltä osin kuin niiden soveltamisala on

sama kuin tämän sopimuksen ja niin kuin tässä sopimuksessa määrätään.

Kuusi kuukautta ennen Euroopan yhteisöjen ja Itävallan tasavallan välisen tavaroiden kauttakuljetuksia maanteitse ja rautateitse koskevan sopimuksen päättymistä tieliikenteen tilannetta tarkastellaan yhteisesti.

Sopimus Euroopan talousalueesta

PÖYTÄKIRJA 44

EY:N JA SVEITSIN VALALIITON VÄLISESTÄ TAVAROIDEN MAANTIE- JA
RAUTATIEKULJETUKSIA KOSKEVASTA SOPIMUKSESTA

Sopimuspuolet ottavat huomioon, että samanaikaisesti tämän sopimuksen kanssa on allekirjoitettu Euroopan yhteisöjen ja Sveitsin valaliiton kahdenvälinen sopimus tavaroiden maantie- ja rautatiekuljetuksista.

Kahdenvälisen sopimuksen määräykset saavat etusijan suhteessa tämän sopimuksen määräyksiin siltä osin kuin niiden soveltamisala on

sama kuin tämän sopimuksen ja niin kuin tässä sopimuksessa määrätään.

Kuusi kuukautta ennen Euroopan yhteisöjen ja Sveitsin valaliiton välisen tavaroiden maantie- ja rautatiekuljetuksia koskevan sopimuksen päättymistä tieliikenteen tilannetta tarkastellaan yhteisesti.

1992 vp — HE 95

Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvien sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä

NIDE V

Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen pöytäkirjat 21—27

Valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen pöytäkirjat 3 ja 4 sekä liitteet

		Sivu
Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen pöytäkirjat 21—27		
Pöytäkirja 21	yrityksiin sovellettavien kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta	3
Pöytäkirja 22	'yrityksen' ja 'liikevaihdon' määritelmistä (56 artikla)	8
Pöytäkirja 23	valvontaviranomaisten välisestä yhteistyöstä (58 artikla)	9
Pöytäkirja 24	yhteistyöstä keskittymien valvonnassa	12
Pöytäkirja 25	hiiltä ja terästä koskevasta kilpailusta	16
Pöytäkirja 26	EFTAn valvontaviranomaisen toimivallasta ja tehtävistä valtion tukea koskevissa asioissa	18
Pöytäkirja 27	yhteistyöstä valtion tukea koskevissa asioissa	18
Valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen pöytäkirjat 3 ja 4 sekä liitteet		
Pöytäkirja 3	EFTAn valvontaviranomaisen tehtävistä ja toimivallasta valtion tukea koskevissa asioissa	19
Pöytäkirja 4	EFTAn valvontaviranomaisen tehtävistä ja toimivallasta kilpailuasioissa	20
Liite I	Luettelo, josta määrätään valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen 24 artiklan toisessa kohdassa	81
Liite II	Luettelo, josta määrätään valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen 25 artiklan toisessa kohdassa	83

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 21

YRITYKSIIN SOVELLETTAVIEN KILPAILUSÄÄNTÖJEN TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA

1 artikla

EFTA-valtioiden välisellä sopimuksella EFTAn valvontaviranomaiselle annetaan Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen kilpailusääntöjen soveltamiseksi vastaava toimivalta ja samat tehtävät kuin EY:n komissiolla tätä sopimusta allekirjoitettaessa, jotta EFTAn valvontaviranomainen voi panna täytäntöön sopimuksen 1 artiklan 2 kohdan e alakohdassa ja 53—60 artiklassa sekä pöytäkirjassa 25 määrätty periaatteet.

Yhteisö antaa tarvittaessa säännökset sopimuksen 1 artiklan 2 kohdan e alakohdassa ja 53—60 artiklassa sekä pöytäkirjassa 25 määrättyjen periaatteiden täytäntöönpanosta varmistaa, että EY:n komissiolla on tämän sopimuksen nojalla vastaava toimivalta ja samat tehtävät kuin sillä tätä sopimusta allekirjoitettaessa on Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen kilpailusääntöjen soveltamiseksi.

2 artikla

Jos sopimuksen VII osassa määrättyä menettelyä noudattaen annetaan uusia säädöksiä 1 artiklan 2 kohdan e alakohdan ja 53—60 artiklan sekä pöytäkirjan 25 täytäntöönpanosta taikka tämän pöytäkirjan 3 artiklassa lueteltujen säädösten muuttamisesta, vastaavat muutokset tehdään EFTAn valvontaviranomaisen perustamisesta tehtyyn sopimukseen sen varmistamiseksi, että EFTAn valvontaviranomaiselle annetaan samanaikaisesti vastaava toimivalta ja samat tehtävät kuin EY:n komissiolla.

3 artikla

1. Liitteessä XIV lueteltujen säädösten lisäksi seuraavissa säädöksissä on säännöksiä EY:n komission toimivallasta ja tehtävistä sovellettaessa Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen kilpailusääntöjä:

Yrityskeskittymien valvonta

1. **389 R 4064:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 4064/89, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989, yrityskeskittymien valvonnasta (EYVL N:o L 395, 30.12.1989, s. 1), 6—25 artikla

2. **390 R 2367:** Komission asetus (ETY) N:o 2367/90, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1990, yrityskeskittymien valvonnasta annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 4064/89 säädettyistä ilmoituksista, määräajoista ja kuulemisista (EYVL N:o L 219, 14.8.1990, s. 5)

Yleiset menettelysäännöt

3. **362 R 0017:** Neuvoston asetus N:o 17/62, perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus (EYVL N:o 13, 21.2.1962, s. 204/62), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **362 R 0059:** asetus N:o 59/62, annettu 3 päivänä heinäkuuta 1962 (EYVL N:o 58, 10.7.1962, s. 1655/62)

— **363 R 0118:** asetus N:o 118/63, annettu 5 päivänä marraskuuta 1963 (EYVL N:o 162, 7.11.1963, s. 2696/63)

— **371 R 2822:** asetus (ETY) N:o 2822/71, annettu 20 päivänä joulukuuta 1971 (EYVL N:o L 285, 29.12.1971, s. 49)

— **1 72 B:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 92)

— **1 79 H:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 93)

— **1 85 I:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan

liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 165)

4. **362 R 0027:** Komission asetus N:o 27/62, annettu 3 päivänä toukokuuta 1962, 6 päivänä helmikuuta 1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17 ensimmäinen täytäntöönpanoasetus (Hakemusten ja ilmoitusten muoto, sisältö ja muut yksityiskohdat) (EYVL N:o 35, 10.5.1962, s. 1118/62), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **368 R 1133:** asetus (ETY) N:o 1133/68, annettu 26 päivänä heinäkuuta 1968 (EYVL N:o L 189, 1.8.1968, s. 1)

— **375 R 1699:** asetus (ETY) N:o 1699/75, annettu 2 päivänä heinäkuuta 1975 (EYVL N:o L 172, 3.7.1975, s. 11)

— **179 H:** liittämishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 94)

— **385 R 2526:** asetus (ETY) N:o 2526/85, annettu 5 päivänä elokuuta 1985 (EYVL N:o L 240, 7.9.1985, s. 1)

— **185 I:** liittämishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 166)

5. **363 R 0099:** Komission asetus (ETY) N:o 99/63, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1963, neuvoston asetuksen N:o 17 19 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetyistä kuulemisista (EYVL N:o 127, 20.8.1963, s. 2268/63)

Liikenne

6. **362 R 0141:** Neuvoston asetus N:o 141/62, annettu 26 päivänä marraskuuta 1962, liikenteen jättämisestä neuvoston asetuksen N:o 17 soveltamisalan ulkopuolelle, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 165/65/ETY ja asetuksella N:o 1002/67/ETY (EYVL N:o 124, 28.11.1962, s. 2751/62)

7. **368 R 1017:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 1017/68, annettu 19 päivänä heinäkuuta 1968, kilpailusääntöjen soveltamisesta rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen (EYVL N:o L 175, 23.7.1968, s. 1), 6 ja 10 - 31 artikla

8. **369 R 1629:** Komission asetus (ETY) N:o 1629/69, annettu 8 päivänä elokuuta 1969, 19 päivänä heinäkuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1017/68 10 artiklassa

tarkoitettujen valitusten, 12 artiklassa tarkoitettujen hakemusten ja 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen ilmoitusten muodosta, sisällöstä ja muista yksityiskohdista (EYVL N:o L 209, 21.8.1969, s. 1)

9. **369 R 1630:** Komission asetus (ETY) N:o 1630/69, annettu 8 päivänä elokuuta 1969, 19 päivänä heinäkuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1017/68 26 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista kuulemisista (EYVL N:o L 209, 21.8.1969, s. 11)

10. **374 R 2988:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 2988/74, annettu 26 päivänä marraskuuta 1974, vanhentumisajoista liikennettä ja kilpailua koskeviin Euroopan talousyhteisön sääntöihin liittyvissä menettelyissä ja niiden nojalla määrättyjen seuraamusten täytäntöönpanossa (EYVL N:o L 319, 29.11.1974, s. 1)

11. **386 R 4056:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 4056/86, annettu 22 päivänä joulukuuta 1986, perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan yksityiskohtaisesta soveltamisesta meriliikenteeseen (EYVL N:o L 378, 31.12.1986, s. 4), II jakso

12. **387 R 3975:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 3975/87, annettu 14 päivänä joulukuuta 1987, menettelystä sovellettaessa kilpailusääntöjä lentoliikenteen alalla toimiviin yrityksiin (EYVL N:o L 374, 31.12.1987, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **391 R 1284:** neuvoston asetus (ETY) N:o 1284/91, annettu 14 päivänä toukokuuta 1991 (EYVL N:o L 122, 15.5.1991, s. 2)

13. **388 R 4260:** Komission asetus (ETY) N:o 4260/88, annettu 16 päivänä joulukuuta 1988, perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan yksityiskohtaisesta soveltamisesta meriliikenteeseen annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 4056/86 säädetyistä ilmoituksista, valituksista, hakemuksista ja kuulemisista (EYVL N:o L 376, 31.12.1988, s. 1)

14. **388 R 4261:** Komission asetus (ETY) N:o 4261/88, annettu 16 päivänä joulukuuta 1988, menettelystä sovellettaessa kilpailusääntöjä lentoliikenteen alalla toimiviin yrityksiin annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3975/87 säädetyistä valituksista, hakemuksista ja kuulemisista (EYVL N:o L 376, 31.12.1988, s. 10)

2. Liitteessä XIV lueteltujen säädösten lisäksi seuraavissa säädöksissä on määräyksiä EY:n komission toimivallasta ja tehtävistä sovelletta-

essa Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen (EHTY) kilpailusääntöjä:

1. EHTY:n 65 artiklan 2 kohdan 3—5 alakohta, 3 kohta, 4 kohdan 2 alakohta ja 5 kohta

2. EHTY:n 66 artiklan 2 kohdan 2—4 alakohta ja 4—6 kohta

3. **354 D 7026:** Korkean viranomaisen päätös N:o 26—54, tehty 6 päivänä toukokuuta 1954, perustamissopimuksen 66 artiklan 4 kohdan täytäntöönpanoa koskevaksi asetukseksi velvollisuudesta antaa tietoja (EHTYVL N:o 9, 11.5.1954, s. 350/54)

4. **378 S 0715:** Komission päätös N:o 715/78/EHTY, tehty 6 päivänä huhtikuuta 1978, vanhentumisajoista Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimukseen liittyvissä menettelyissä ja niiden nojalla määrättyjen seuraamusten täytäntöönpanossa (EYVL N:o L 94, 8.4.1978, s. 22)

5. **384 S 0379:** Komission päätös N:o 379/84/EHTY, tehty 15 päivänä helmikuuta 1984, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksessa ja sen soveltamispäätöksissä tarkoitettujen tarkastuksia toimittamaan määrättyjen komission virkamiesten ja edustajien toimivallan määrittämisestä (EYVL N:o L 46, 16.2.1984, s. 23)

4 artikla

1. Sopimuksen 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut sopimukset, päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka syntyvät tämän sopimuksen tultua voimaan ja joiden osalta osapuolet hakevat 53 artiklan 3 kohdan soveltamista, on ilmoitettava toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle 56 artiklan, pöytäkirjan 23 sekä niiden sääntöjen mukaisesti, joihin tämän pöytäkirjan 1—3 artiklassa viitataan. Ennen niiden ilmoittamista ei voida tehdä päätöstä 53 artiklan 3 kohdan soveltamisesta.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei koske sopimuksia, päätöksiä ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja, jos:

a) niiden osapuolina on ainoastaan yhdestä EY:n jäsenvaltiosta tai yhdestä EFTA-valtiosta olevia yrityksiä, eivätkä sopimukset, päätökset tai menettelytavat koske sopimuspuolten välisiä tuontia tai vientiä;

b) niiden osapuolina on enintään kaksi yritystä ja sopimukset ainoastaan:

i) rajoittavat sopimuksen toisen osapuolen vapautta määrätä hinnat tai muut ehdot,

joilla se voi myydä edelleen toiselta osapuolelta hankkimiaan tavaroita; taikka

ii) asettavat rajoituksia sellaisten oikeuksien käyttämiselle, jotka ovat teollisoikeuksien — erityisesti patenttien, hyödyllisyysmallien, mallien tai tavaramerkkien — luovutuksen-saajalla tai käyttöoikeuden haltijalla taikka sillä, joka on sopimuksen nojalla saanut oikeudet valmistusmenetelmiin tai teollisten tuotantomenetelmien käyttöön tai soveltamiseen liittyvään tietämykseen tai niiden käyttämiseen;

c) niiden ainoana tarkoituksena on:

i) standardien tai mallien kehittäminen tai yhtenäinen soveltaminen;

ii) yhteinen tutkimus- ja kehitystyö; taikka
iii) erikoistuminen tuotteiden valmistuksessa mukaan lukien sopimukset, jotka ovat tarpeen sen toteuttamiseksi,

— kun erikoistumisen kohteena olevien tuotteiden osuus tämän sopimuksen soveltamisalueen merkittävällä osalla on enintään 15 prosenttia samanlaisten tuotteiden tai sellaisten tuotteiden kokonaismarkkinoista, joita kuluttajat pitävät ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan niitä vastaavina, ja

— kun osapuolina olevien yritysten yhteenlaskettu liikevaihto vuodessa on enintään 200 miljoonaa ecua.

Tällaiset sopimukset, päätökset ja menettelytavat voidaan kuitenkin ilmoittaa toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle 56 artiklan, pöytäkirjan 23 sekä niiden sääntöjen mukaisesti, joihin tämän pöytäkirjan 1—3 artiklassa viitataan.

5 artikla

1. Sopimuksen 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut sopimukset, päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka ovat olemassa sopimuksen tullessa voimaan ja joiden osalta osapuolet hakevat 53 artiklan 3 kohdan soveltamista, on kuuden kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta ilmoitettava toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle 56 artiklan, pöytäkirjan 23 sekä niiden sääntöjen mukaisesti, joihin tämän pöytäkirjan 1—3 artiklassa viitataan.

2. Mitä 1 kohtassa määrätään, ei koske sopimuksen 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja, tämän pöytäkirjan 4 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan kuuluvia sopimuksia, päätöksiä ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja; ne

voidaan kuitenkin ilmoittaa toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle 56 artiklan, pöytäkirjan 23 sekä tämän pöytäkirjan 1—3 artiklassa tarkoitettujen sääntöjen mukaisesti.

6 artikla

Toimivaltaisen valvontaviranomaisen on 53 artiklan 3 kohdan nojalla tekemässään päätöksessä ilmoitettava päätöksen voimaantulopäivä. Voimaantulopäivä voi olla ilmoituspäivää aikaisempi, jos kysymys on tämän pöytäkirjan 4 artiklan 2 kohdassa ja 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista sopimuksista, yritysten yhteenliittymien päätöksistä tai yhdenmukaistetuista menettelytavoista taikka sellaisista 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista sopimuksista, yritysten yhteenliittymien päätöksistä tai yhdenmukaistetuista menettelytavoista, jotka on ilmoitettu 5 artiklan 1 kohdassa määrättyssä määräajassa.

7 artikla

1. Jos 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut sopimukset, päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka ovat olemassa tämän sopimuksen tullessa voimaan ja jotka ilmoitetaan tämän pöytäkirjan 5 artiklan 1 kohdassa määrättyssä määräajassa, eivät täytä 53 artiklan 3 kohdassa määrättyjä edellytyksiä ja jos yritykset tai yritysten yhteenliittymät, joita asia koskee, lopettavat niiden soveltamisen tai muuttavat niitä siten, että 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kielto ei enää koske niitä tai että ne täyttävät 53 artiklan 3 kohdassa määrätty edellytykset, 53 artiklan 1 kohdassa määrättyä kieltoa sovelletaan vain toimivaltaisen valvontaviranomaisen määräämän ajan. Toimivaltaisen valvontaviranomaisen edellisen virkkeen nojalla tekemää päätöstä ei sovelleta yrityksiin eikä yritysten yhteenliittymiin, jotka eivät ole nimenomaisesti suostuneet ilmoituksen tekemiseen.

2. Mitä 1 kohtassa määrätään, koskee tämän pöytäkirjan 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja sopimuksia, päätöksiä ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja, jotka ovat olemassa tämän sopimuksen tullessa voimaan, jos ne ilmoitetaan kuuden kuukauden kuluessa sopimuksen voimaantulosta.

8 artikla

Hakemusten ja ilmoitusten, jotka on toimitettu EY:n komissiolle ennen tämän sopimuksen voimaantuloa, katsotaan olevan hakemuk-

sia ja ilmoituksia koskevien tämän sopimuksen määräysten mukaisia.

Sopimuksen 56 artiklan ja pöytäkirjassa 23 olevan 10 artiklan mukaan toimivaltainen valvontaviranomainen voi vaatia, että sopimuksen täytäntöönpanoa varten määrätty, asianmukaisesti täytetty lomake toimitetaan sille sen asettamassa määräajassa. Tällöin hakemukset ja ilmoitukset katsotaan asianmukaisesti tehdyiksi vain, jos lomakkeet toimitetaan määräajassa ja sopimuksen määräyksiä noudattaen.

9 artikla

Sakkoja 53 artiklan 1 kohdan rikkomisesta ei saa määrätä, jos rikkominen on tapahtunut ennen tämän pöytäkirjan 5 tai 6 artiklassa tarkoitettua sopimuksen, päätöksen tai yhdenmukaistetun menettelytavan ilmoittamista ja sopimus, päätös tai yhdenmukaistettu menettelytapa on ilmoitettu mainituissa artikloissa määrättyssä määräajassa.

10 artikla

Sopimuspuolten on huolehdittava siitä, että toimenpiteet, joilla tehdään mahdolliseksi tarvittavan avun antaminen EFTAn valvontaviranomaisen ja EY:n toimihenkilöille, jotta ne voivat suorittaa sopimuksessa tarkoitetut tutkimukset, toteutetaan kuuden kuukauden kuluessa sopimuksen voimaantulosta.

11 artikla

Sopimuksen 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kielto ei koske 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja sopimuksia, päätöksiä ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja, jotka jo olivat olemassa tämän sopimuksen tullessa voimaan, jos sopimuksia, päätöksiä ja menettelytapoja muutetaan kuuden kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta niin, että ne täyttävät liitteessä XIV tarkoitettuja ryhmäpoikkeuksia koskevat edellytykset.

12 artikla

Sopimuksen 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kielto ei tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen koske 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja sopimuksia, yritysten yhteenliittymien päätöksiä ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja, jotka jo olivat olemassa tämän sopimuksen tullessa voimaan, jos sopimuksia, päätöksiä ja menettelytapoja muutetaan kuuden kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voi-

maantulosta niin, että ne eivät enää ole 53 artiklan 1 kohdan mukaan kiellettyjä.

13 artikla

Sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat, joille ennen tämän sopimuksen voimaantuloa on myönnetty yksittäispoikkeus Euroopan talous-

yhteisön perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan nojalla, ovat tämän sopimuksen määräyksiä sovellettaessa edelleen vapautettuja kiellosta poikkeuksen myöntämispäätöksessä määrättyyn päivään asti tai kunnes EY:n komissio toisin päättää, sen mukaan, kumpi näistä päivistä on aikaisempi.

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 22

'YRITYKSEN' ja 'LIIKEVAIHDON' MÄÄRITELMISTÄ (56 ARTIKLA)

1 artikla

Jaettaessa yksittäisiä tapauksia sopimuksen 56 artiklan mukaisesti 'yrityksellä' tarkoitetaan mitä tahansa yksikköä, joka harjoittaa kaupallista tai taloudellista toimintaa.

2 artikla

Sopimuksen 56 artiklassa tarkoitettu 'liikevaihto' käsittää määrät, jotka keskittymään osallistuville yrityksille ovat edellisen tilikauden aikana kertyneet tämän sopimuksen soveltamisalueelta niiden tavanomaiseen toimintaan kuuluvasta tuotteiden myynnistä ja palvelujen tarjoamisesta, kun niistä on vähennetty myyntialennukset, arvonlisävero ja muut suoraan liikevaihdosta määrättävät maksut.

3 artikla

Liikevaihdon asemesta käytetään:

a) luottolaitosten ja muiden rahoituslaitosten osalta niiden kaikkien varojen määrää kerrottuna luottolaitoksilta ja asiakkailta tämän sopimuksen soveltamisalueelta olevien kanssa tehdyistä liiketoimista johtuvien saatavien ja näiden saatavien kokonaismäärän välillä suhteella;

b) vakuutusyritysten osalta tämän sopimuksen soveltamisalueelta olevilta saatujen vakuutusmaksujen kokonaismäärää, johon sisältyvät kaikki vakuutusyrityksen tekemiin tai sen lukuun tehtyihin vakuutus sopimuksiin liittyvät perityt ja perittävät maksut, menevään jälleenvakuutukseen liittyvät maksut mukaan lukien, kun on vähennetty sellaiset verot ja veronluonteiset suoritukset tai pakolliset maksut, jotka määräytyvät yksittäisten vakuutusmaksujen tai vakuutusmaksujen kokonaisarvon perusteella.

4 artikla

1. Poiketen siitä, mitä liikevaihdolla tarkoitetaan tämän pöytäkirjan 2 artiklan mukaan sopimuksen 56 artiklaa sovellettaessa, merkityksellinen liikevaihto koostuu:

a) kun kysymys on yrityksistä, jotka eivät kilpaile keskenään, jakelu- ja hankintajärjestelyjä koskevien sopimusten, yritysten yhteenliittymien päätösten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen osalta määristä, jotka ovat kertyneet sopimusten, päätösten tai yhdenmukaistettujen menettelytapojen kohteena olevasta tavaroiden mynnistä tai palvelujen tarjoamisesta sekä muista tavaroista tai palveluista, joita kuluttajat pitävät ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan vastaavina;

b) kun kysymys on yrityksistä, jotka eivät kilpaile keskenään, teknologiansiirtojärjestelyjä koskevien sopimusten, yritysten yhteenliittymien päätösten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen osalta määristä, jotka ovat kertyneet sopimusten, päätösten tai yhdenmukaistettujen menettelytapojen kohteena olevasta teknologiasta johtuvasta tavaroiden mynnistä tai palvelujen tarjoamisesta, sekä niiden tavaroiden mynnistä tai palvelujen tarjoamisesta kertyneistä määristä, joiden parantamiseen tai korvaamiseen tämä teknologia on tarkoitettu.

2. Jos kuitenkin 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen järjestelyjen syntyessä tavaroiden mynnistä tai palvelujen tarjoamisesta kertynyttä liikevaihtoa ei voida selvittää, sovelletaan 2 artiklan yleismääräystä.

5 artikla

1. Jos yksittäisissä tapauksissa on kysymys pöytäkirjan 25 soveltamisalaan kuuluvista tuotteista, niiden tapausten jakamisen kannalta merkityksellinen liikevaihto on näistä tuotteista saatu liikevaihto.

2. Jos yksittäisissä tapauksissa on kysymys sekä pöytäkirjan 25 soveltamisalaan kuuluvista tuotteista että sopimuksen 53 ja 54 artiklan soveltamisalaan kuuluvista tuotteista tai palveluista, merkityksellinen liikevaihto määritetään ottamalla huomioon kaikki tuotteet ja palvelut 2 artiklassa määrättyllä tavalla.

Sopimus Euroopan talousalueesta

PÖYTÄKIRJA 23

VALVONTAVIRANOMAISTEN VÄLISESTÄ YHTEISTYÖSTÄ

(58 ARTIKLA)

YLEISET PERIAATTEET

1 artikla

EFTAn valvontaviranomainen ja EY:n komissio antavat toisilleen tietoja ja neuvottelevat keskenään yleisiä toimintaperiaatteita koskevista kysymyksistä jommankumman valvontaviranomaisen pyynnöstä.

EFTAn valvontaviranomainen ja EY:n komissio, sisäisten sääntöjensä mukaisesti, noudattaen sopimuksen 56 artiklaa ja pöytäkirjaa 22 sekä ottaen huomioon molempien osapuolten itsenäisyyden päätöksissään, ovat 56 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdan, 2 kohdan toisen virkkeen, sekä 3 kohdan soveltamisalaan kuuluvia yksittäisiä tapauksia käsitellessään yhteistyössä niin kuin jäljempänä määrätään.

Tätä pöytäkirjaa sovellettaessa 'valvontaviranomaisen toimialueella' tarkoitetaan EY:n komission osalta sitä EY:n jäsenvaltioiden aluetta, johon tapauksen mukaan sovelletaan joko Euroopan talousyhteisön perustamissopimusta tai Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimusta näissä perustamissopimuksissa määrättyin ehdoin, ja EFTAn valvontaviranomaisen osalta, niiden EFTA-valtioiden alueita, joihin sopimusta sovelletaan.

MENETTELYN ALKUVAIHE

2 artikla

EFTAn valvontaviranomaisen ja EY:n komission on sopimuksen 56 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdan, 2 kohdan toisen virkkeen sekä 3 kohdan soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa ilman aiheetonta viivytystä toimitettava toisilleen ilmoitukset ja valitukset siltä osin kuin ei ole ilmeistä, että ne on osoitettu molemmille valvontaviranomaisille. Niiden on ilmoitettava toisilleen myös menettelyn aloittamisesta viran puolesta.

Valvontaviranomainen, joka on vastaanottanut ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja tietoja, voi esittää huomautuksensa niistä 40 työpäivän kuluessa tietojen vastaanottamisesta.

3 artikla

Toimivaltaisen valvontaviranomaisen on sopimuksen 56 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdan, 2 kohdan toisen virkkeen sekä 3 kohdan soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa neuvoteltava toisen valvontaviranomaisen kanssa:

— julkistaessaan aikomuksensa antaa puuttamattomuustodistus;

— julkistaessaan aikomuksensa tehdä 53 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu päätös; taikka

— antaessaan vastaväitteitään koskevan tiedoksiannon yrityksille tai yritysten yhteenliittymille, joita asia koskee.

Toinen valvontaviranomainen voi esittää huomautuksensa määräajassa, joka on asetettu edellä tarkoitettun julkistamisen yhteydessä tai edellä tarkoitettussa vastaväitteitä koskevassa tiedoksiannossa.

Yrityksiltä, joita asia koskee, sekä kolmasosapuolilta saadut vastineet on toimitettava toiselle valvontaviranomaiselle.

4 artikla

Toimivaltaisen valvontaviranomaisen on sopimuksen 56 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdan, 2 kohdan toisen virkkeen sekä 3 kohdan soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa toimitettava toiselle valvontaviranomaiselle ne viranomaisen hallinnolliset kirjelmät, joilla asian käsittely lopetetaan tai valitus hylätään.

5 artikla

Toimivaltaisen valvontaviranomaisen on sopimuksen 56 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdan, 2 kohdan toisen virkkeen sekä 3 kohdan soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa varat-

tava toiselle valvontaviranomaiselle tilaisuus lähettää edustajansa niiden yritysten kuulemisiin, joita asia koskee. Tämä tilaisuus on varattava myös toisen valvontaviranomaisen toimivaltaan kuuluville valtioille.

NEUVOA-ANTAVAT KOMITEAT

6 artikla

Toimivaltaisen valvontaviranomaisen on sopimuksen 56 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdan, 2 kohdan toisen virkkeen sekä 3 kohdan soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa hyvissä ajoin ilmoitettava toiselle valvontaviranomaiselle neuvoo-antavan komitean kokouspäivästä ja toimitettava sille asiaa koskevat asiakirjat.

Kaikki toisen valvontaviranomaisen tätä tarkoitusta varten toimittamat asiakirjat esitetään sen valvontaviranomaisen neuvoo-antavalle komitealle, joka 56 artiklan mukaan on toimivaltainen tekemään päätöksen asiassa, yhdessä viimeksi mainitun valvontaviranomaisen lähettämän asiakirja-aineiston kanssa.

Kummallakin valvontaviranomaisella ja sen toimivaltaan kuuluvilla valtioilla on oikeus olla läsnä toisen valvontaviranomaisen neuvoo-antavissa komiteoissa ja esittää näkemyksensä siellä; niillä ei kuitenkaan ole äänioikeutta.

PYYNTÖ SAADA ASIAKIRJOJA JA OIKEUS ESITTÄÄ HUOMAUTUKSIA

7 artikla

Tapauksissa, jotka kuuluvat sopimuksen 56 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdan, 2 kohdan toisen virkkeen sekä 3 kohdan soveltamisalaan, valvontaviranomainen, joka ei 56 artiklan mukaan ole toimivaltainen tekemään päätöstä tapauksessa, voi missä tahansa menettelyn vaiheessa pyytää jäljennöksiä tärkeimmistä asiakirjoista, jotka on toimitettu toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle 53 ja 54 artiklan rikkomisen toteamiseksi taikka puuttumattomuustodistuksen tai poikkeuksen saamiseksi, ja se saa myös ennen lopullisen päätöksen tekemistä esittää aiheelliseksi katsomiaan huomautuksia.

VIRKA-APU

8 artikla

1. Kun valvontaviranomainen, joka sopimuksen 56 artiklan mukaan on toimivaltainen,

lähettää tietojensaantipyynnön toisen valvontaviranomaisen toimialueella olevalle yritykselle tai yritysten yhteenliittymälle, sen on samanlaisesti toimitettava jäljennös pyynnöstä toiselle valvontaviranomaiselle.

2. Jos yritys tai yritysten yhteenliittymä ei anna pyydettyjä tietoja toimivaltaisen valvontaviranomaisen asettamassa määräajassa tai jos se antaa puutteellisia tietoja, toimivaltaisen viranomaisen on päätöksellään vaadittava tietojen antamista. Jos yritys tai yritysten yhteenliittymä on toisen valvontaviranomaisen toimialueella, toimivaltaisen viranomaisen on toimitettava päätöksensä jäljennös toiselle valvontaviranomaiselle.

3. Sen valvontaviranomaisen pyynnöstä, joka on sopimuksen 56 artiklan mukaan toimivaltainen, toisen valvontaviranomaisen on sisäisten sääntöjensä mukaisesti suoritettava tutkimuksia toimialueellaan tapauksissa, joissa pyynnön esittävä toimivaltainen valvontaviranomainen katsoo sen tarpeelliseksi.

4. Toimivaltaisella valvontaviranomaisella on oikeus olla edustettuna 3 kohdassa tarkoitetuissa toisen valvontaviranomaisen suorittamissa tutkimuksissa ja osallistua niihin.

5. Kaikki tällaisten pyynnöstä suoritettujen tutkimusten yhteydessä saadut tiedot on välittömästi sen jälkeen, kun tutkimukset on saatettu päätökseen, toimitettava tutkimusten suorittamista pyytäneelle valvontaviranomaiselle.

6. Toimivaltaisen valvontaviranomaisen on, jos se suorittaa toimialueellaan tutkimuksia sopimuksen 56 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdan, 2 kohdan toisen virkkeen sekä 3 kohdan soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa, ilmoitettava toiselle valvontaviranomaiselle tutkimusten suorittamisesta sekä pyynnöstä toimitettava tälle viranomaiselle tiedot tutkimusten merkityksellisistä tuloksista.

9 artikla

1. Tätä pöytäkirjaa sovellettaessa saatuja tietoja saa käyttää ainoastaan sopimuksen 53 ja 54 artiklassa määrättyjen menettelyjen tarkoituksiin.

2. EY:n komissio, EFTAn valvontaviranomainen taikka EY:n jäsenvaltioiden tai EFTA-valtioiden toimivaltaiset viranomaiset, taikka näiden palveluksessa olevat henkilöt eivät saa ilmaista tietoja, jotka on saatu tätä pöytäkirjaa sovellettaessa ja jotka luonteensa perusteella ovat salassa pidettäviä.

3. Salassapitovelvollisuutta ja tietojen rajoit-

tettua käyttöoikeutta koskevat tämän sopimuksen tai sopimuspuolten lainsäädännön säännöt eivät estä tietojen vaihtamista tässä pöytäkirjassa määrätyllä tavalla.

10 artikla

1. Yritysten on osoitettava sopimuksia koskevat ilmoituksensa valvontaviranomaiselle, joka on sopimuksen 56 artiklan mukaan toimivaltainen. Valitukset voidaan osoittaa kummalle tahansa valvontaviranomaiselle.

2. Jos ilmoitus tai valitus on osoitettu valvontaviranomaiselle, joka ei sopimuksen 56 artiklan mukaan ole toimivaltainen tekemään päätöstä tietyssä tapauksessa, ilmoitus tai valitus on viipymättä siirrettävä toimivaltaisen valvontaviranomaisen käsiteltäväksi.

3. Jos viran puolesta aloitettavaa menettelyä valmisteltaessa tai aloitettaessa käy ilmeiseksi, että toinen valvontaviranomainen on sopimuksen 56 artiklan mukaan toimivaltainen tekemään päätöksen tapauksessa, tapaus on siirrettävä toimivaltaisen valvontaviranomaisen käsiteltäväksi.

4. Kun tapaus on 2 tai 3 kohdassa määrätyissä tapauksissa siirretty toisen toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi, tapausta ei saa siirtää uudelleen. Tapausta ei saa siirtää sen jälkeen, kun aikomus antaa puuttumattomuustodistus tai aikomus tehdä sopimuksen 53 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu päätös on julkistettu, yrityksille tai yritysten yhteenliittymille, joita asia koskee, on annettu vastaväit-

teitä koskeva tiedoksianto taikka hakijalle on lähetetty kirje, jossa ilmoitetaan, että riittäviä perusteita valituksen käsittelemiselle ei ole.

11 artikla

Hakemuksen tai ilmoituksen jättöpäivä on päivä, jona EY:n komissio tai EFTAn valvontaviranomainen ottaa ne vastaan, riippumatta siitä, kumpi niistä on sopimuksen 56 artiklan mukaan toimivaltainen tekemään päätöksen tapauksessa. Jos kuitenkin hakemus tai ilmoitus lähetetään kirjattuna kirjeenä, se katsotaan vastaanotetuksi postituspaikan postileiman päivänä.

KIELET

12 artikla

Ilmoituksia, hakemuksia ja valituksia koskevissa asioissa yrityksillä on oikeus käyttää valintansa mukaan mitä tahansa EFTA-valtion tai Euroopan yhteisön virallista kieltä asioidessaan EFTAn valvontaviranomaisen tai EY:n komission kanssa, ja EFTAn valvontaviranomaisella ja EY:n komissiolla on velvollisuus käyttää tätä kieltä asioidessaan yritysten kanssa näissä asioissa. Tämä koskee myös kaikkia menettelyn vaiheita riippumatta siitä, onko menettely aloitettu ilmoituksen, hakemuksen tai valituksen johdosta taikka siitä, onko toimivaltainen viranomainen aloittanut sen viran puolesta.

Sopimus Euroopan talousalueesta

PÖYTÄKIRJA 24

YHTEISTYÖSTÄ KESKITTUMIEN VALVONNASSA

YLEISET PERIAATTEET

1 artikla

1. EFTAn valvontaviranomainen ja EY:n komissio antavat toisilleen tietoja ja neuvottelevat keskenään yleisistä toimintaperiaatteita koskevista kysymyksistä jommankumman valvontaviranomaisen pyynnöstä.

2. EY:n komissio ja EFTAn valvontaviranomainen ovat yhteistyössä jäljempänä määrättyllä tavalla käsitellessään keskittymiä tapauksissa, jota kuuluvat 57 artiklan 2 kohdan a alakohdan soveltamisalaan.

3. Tätä pöytäkirjaa sovellettaessa 'valvontaviranomaisen toimialueella' tarkoitetaan, kun on kysymys EY:n komissiosta, sitä EY:n jäsenvaltioiden aluetta, johon tapauksen mukaan sovelletaan joko Euroopan talousyhteisön perustamissopimusta tai Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimusta näissä perustamissopimuksissa määrättyihin ehdoin, ja kun on kysymys EFTAn valvontaviranomaisesta, niitä EFTA-valtioiden alueita, joihin sopimusta sovelletaan.

2 artikla

1. Yhteistyötä toteutetaan tämän pöytäkirjan mukaisesti, kun:

a) keskittymään osallistuvien yritysten yhteenlaskettu EFTA-valtioiden alueelta kertynyt liikevaihto on vähintään 25 prosenttia niiden tämän sopimuksen soveltamisalueelta kertyneestä kokonaisliikevaihdosta;

b) ainakin kahden keskittymään osallistuvan yrityksen EFTA-valtioiden alueelta kertynyt liikevaihto on yli 250 miljoonaa ecua; taikka

c) keskittymä on omiaan luomaan sellaisen määräävän aseman tai vahvistamaan sellaista määräävää asemaa, jonka seurauksena tehokas kilpailu EFTA-valtioiden alueella tai sen merkittävällä osalla olennaisesti estyy.

2. Yhteistyö koskee myös tapauksia, joissa:

a) keskittymä uhkaa luoda sellaisen määräävän aseman tai vahvistaa sellaista määräävää asemaa, jonka seurauksena tehokas kilpailu olennaisesti estyy kaikki erillisten markkinoiden tunnusmerkit täyttävillä EFTA-valtion markkinoilla, riippumatta siitä, ovatko nämä markkinat tämän sopimuksen soveltamisalueen merkittävä osa vai ei; taikka

b) EFTA-valtio haluaa toteuttaa toimenpiteitä suojatakseen 7 artiklassa tarkoitettuja oikeutettuja etujaan.

MENETTELYN ALKUVAIHE

3 artikla

1. EY:n komission on toimitettava EFTAn valvontaviranomaiselle kolmen työpäivän kuluessa jäljennökset ilmoituksista, jotka koskevat 2 artiklan 1 kohdassa ja 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja tapauksia, ja niin pian kuin mahdollista jäljennökset tärkeimmistä EY:n komissiolle toimitetuista tai sen laatimista asiakirjoista.

2. EY:n komissio toimii menettelyissä sopimuksen 57 artiklan täytäntöön panemiseksi läheisessä ja jatkuvassa yhteydessä EFTAn valvontaviranomaisen kanssa. EFTAn valvontaviranomainen ja EFTA-valtiot voivat esittää huomautuksensa näissä menettelyissä. Tämän pöytäkirjan 6 artiklan soveltamiseksi EY:n komissio hankkii tietoja sen EFTA-valtion toimivaltaiselta viranomaiselta, jota asia koskee, ja varaa sille tilaisuuden esittää huomautuksensa menettelyn jokaisessa vaiheessa aina siihen asti, kunnes päätös tehdään mainitun artiklan nojalla. Tätä varten EY:n komission on annettava sille tilaisuus tutustua asiakirjavihkoon.

KUULEMISET

4 artikla

EY:n komission on 2 artiklan 1 kohdassa ja 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa varattava EFTAn valvontaviranomaiselle tilaisuus lähettää edustajansa niiden yritysten kuulemisiin, joita asia koskee. Myös EFTA-valtiot voivat olla edustettuina näissä kuulemisissa.

KESKITTymiÄ KÄSITTELEVÄ EY:N NEUVOA-ANTAVA KOMITEA

5 artikla

1. EY:n komission on 2 artiklan 1 kohdassa ja 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa hyvissä ajoin ilmoitettava EFTAn valvontaviranomaiselle keskittymiä käsittelevän EY:n neuvoo-antavan komitean kokouspäivästä ja toimitettava sille asiaa koskevat asiakirjat.

2. Kaikki EFTAn valvontaviranomaisen tätä tarkoitusta varten toimittamat asiakirjat, mukaan lukien EFTA-valtioista tulevat asiakirjat, esitetään keskittymiä käsittelevälle EY:n neuvoo-antavalle komitealle yhdessä EY:n komission lähettämän muun asiaa koskevan asiakirja-aineiston kanssa.

3. EFTAn valvontaviranomaisella ja EFTA-valtioilla on oikeus olla läsnä keskittymiä käsittelevässä EY:n neuvoo-antavassa komiteassa ja esittää näkemyksensä siellä; niillä ei kuitenkaan ole äänioikeutta.

YKSITTÄISTEN VALTIOIDEN OIKEUDET

6 artikla

1. EY:n komissio voi päätöksellä, joka annetaan viipymättä tiedoksi asianomaisille yrityksille, EY:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ja EFTAn valvontaviranomaiselle, siirtää ilmoitetun keskittymän EFTA-valtion käsiteltäväksi, jos keskittymä uhkaa luoda sellaisen määräävän aseman tai vahvistaa sellaista määräävää asemaa, jonka seurauksena tehokas kilpailu olennaisesti estyy kaikki erillisten markkinoiden tunnusmerkit täyttävillä kyseessä olevan valtion markkinoilla, riippumatta siitä, ovatko nämä markkinat tämän sopimuksen soveltamisalueen merkittävä osa vai ei.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauk-

sissa EFTA-valtio voi valittaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimeen samoin perustein ja edellytyksin kuin EY:n jäsenvaltio Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 173 artiklan nojalla, ja erityisesti pyytää väliaikaisia toimenpiteitä, jotta se voi soveltaa kansallista kilpailulainsäädäntöään.

7 artikla

1. Sen estämättä, että EY:n komissiolla on yrityskeskittymien valvonnasta 21 päivänä joulukuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 (EYVL N:o L 395, 30.12.1989, s. 1) mukaan yksinomainen toimivalta käsitellä yhteisönlaajuisia keskittymiä, EFTA-valtiot voivat toteuttaa aiheellisia toimenpiteitä suojatakseen sellaisia oikeutettuja etujaan, joita ei mainitussa asetuksessa ole otettu huomioon ja jotka ovat sopusoinnussa yleisten periaatteiden ja muiden säännösten kanssa tässä sopimuksessa suoraan tai välillisesti määrättyllä tavalla.

2. Yleistä turvallisuutta, tiedonvälityksen moniarvoisuutta ja vakavaraisuussääntöjä pidetään 1 kohdassa tarkoitettuina oikeutettuina etuina.

3. Muusta yleisestä edusta on ilmoitettava EY:n komissiolle, ja EY:n komission on, ennen kuin edellä tarkoitettut toimenpiteet saa toteuttaa, tunnustettava tällainen etu arvioituaan, onko se sopusoinnussa yleisten periaatteiden ja muiden säännösten kanssa tässä sopimuksessa suoraan tai välillisesti määrättyllä tavalla. EY:n komission on ilmoitettava päätöksestään EFTAn valvontaviranomaiselle ja asianomaiselle EFTA-valtiolle kuukauden kuluessa mainitusta ilmoituksesta.

VIRKA-APU

8 artikla

1. EY:n komissio voi 57 artiklan täytäntöönpanoon perustuvien tehtäviensä suorittamiseksi hankkia kaikki tarpeelliset tiedot EFTAn valvontaviranomaiselta ja EFTA-valtioilta.

2. Kun EY:n komissio lähettää tietojensaantipyynnön EFTAn valvontaviranomaisen toimialueella olevalle henkilölle, yritykselle tai yritysten yhteenliittymälle, sen on samanaikaisesti toimitettava jäljennös pyynnöstä EFTAn valvontaviranomaiselle.

3. Jos henkilö, yritys tai yritysten yhteenliittymä ei anna pyydettyjä tietoja EY:n komission

asettamassa määräajassa tai jos se antaa puutteellisia tietoja, EY:n komission on päätöksellään vaadittava tietojen antamista ja toimitettava päätöksensä jäljennös toiselle valvontaviranomaiselle.

4. EY:n komission pyynnöstä EFTAn valvontaviranomaisen on suoritettava tutkimuksia toimialueellaan.

5. EY:n komissiolla on oikeus olla edustettuna 4 kohdassa tarkoitetuissa tutkimuksissa ja osallistua niihin.

6. Kaikki tällaisten pyynnöstä suoritettujen tutkimusten yhteydessä saadut tiedot on välittömästi sen jälkeen, kun tutkimukset on saatettu päätökseen, toimitettava EY:n komissiolle.

7. EY:n komission on, jos se suorittaa yhteisön alueella tutkimuksia 2 artiklan 1 kohdan ja 2 kohdan a alakohdan soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa, ilmoitettava EFTAn valvontaviranomaiselle tutkimusten suorittamisesta sekä pyynnöstä tarkoituksenmukaisella tavalla toimitettava tiedot tutkimusten merkityksellisistä tuloksista.

SALASSAPITOVELVOLLISUUS

9 artikla

1. Tätä pöytäkirjaa sovellettaessa saatuja tietoja saadaan käyttää vain 57 artiklassa määrättyjen menettelyjen tarkoituksiin.

2. EY:n komissio, EFTAn valvontaviranomainen taikka EY:n jäsenvaltioiden tai EFTA-valtioiden toimivaltaiset viranomaiset, niiden virkamiehet tai muut niiden palveluksessa olevat eivät saa ilmaista tietoja, jotka on saatu tätä pöytäkirjaa sovellettaessa ja jotka luonteensa perusteella ovat salassa pidettäviä.

3. Salassapitovelvollisuutta ja tietojen rajoitettua käyttöoikeutta koskevat tämän sopimuksen tai sopimuspuolten lainsäädännön säännöt eivät estä tietojen vaihtamista ja käyttämistä tässä pöytäkirjassa määrättyllä tavalla.

ILMOITUKSET

10 artikla

1. Yritysten on osoitettava ilmoituksensa sille valvontaviranomaiselle, joka on sopimuksen 57 artiklan 2 kohdan mukaan toimivaltainen.

2. Jos ilmoitus tai valitus on osoitettu val-

vontaviranomaiselle, joka ei 57 artiklan mukaan ole toimivaltainen tekemään päätöstä tietyssä tapauksessa, ilmoitus tai valitus on viipymättä siirrettävä toimivaltaisen valvontaviranomaisen käsiteltäväksi.

11 artikla

Hakemusten ja ilmoitusten vaikutukset alkavat päivänä, jona toimivaltainen valvontaviranomainen ottaa ne vastaan.

Hakemuksen tai ilmoituksen vaikutukset alkavat kuitenkin päivänä, jona EY:n komissio tai EFTAn valvontaviranomainen ottaa sen vastaan, jos tapauksesta ilmoitetaan sopimuksen 57 artiklan täytäntöönpanosta annettujen sääntöjen mukaisesti, mutta tapaus kuuluu 53 artiklan soveltamisalaan.

KIELET

12 artikla

1. Ilmoituksia koskevista asioissa yrityksillä on oikeus käyttää valintansa mukaan mitä tahansa EFTA-valtion tai yhteisön virallista kieltä asioidessaan EFTAn valvontaviranomaisen tai EY:n komission kanssa, ja EFTAn valvontaviranomaisella ja EY:n komissiolla on velvollisuus käyttää tätä kieltä asioidessaan yritysten kanssa näissä asioissa. Tämä koskee myös kaikkia menettelyn vaiheita.

2. Jos yritys asioidessaan valvontaviranomaisen kanssa käyttää kieltä, joka ei ole kyseisen viranomaisen toimivaltaan kuuluvan valtion virallinen kieli tai kyseisen viranomaisen käyttämä kieli, sen on samanaikaisesti täydennettävä asiakirja-aineistoa käännöksellä tämän viranomaisen viralliselle kielelle.

3. EFTAn valvontaviranomaisella ja EY:n komissiolla on velvollisuus käyttää sopivaa EFTA-valtion tai yhteisön virallista kieltä taikka jommankumman viranomaisen käyttämää kieltä myös asioidessaan sellaisten yritysten kanssa, jotka eivät ole ilmoituksen osapuolia. Jos ne valvontaviranomaisen kanssa asioidessaan käyttävät kieltä, joka ei ole kyseisen viranomaisen toimivaltaan kuuluvan valtion virallinen kieli tai kyseisen viranomaisen käyttämä kieli, sovelletaan 2 kohtaa.

4. Kieli, jolla toimivaltainen viranomainen voi asioida yritysten kanssa, määräytyy käännöksessä käytetyn kielen mukaan.

MÄÄRÄAJAT JA MUUT MENETTELYÄ KOSKEVAT KYSYMYKSET

13 artikla

Määräaikoihin ja muihin menettelyä koskeviin kysymyksiin sovelletaan sopimuksen 57 artiklan täytäntöönpanosta annettuja sääntöjä myös EY:n komission ja EFTAn valvontaviranomaisen sekä EFTA-valtioiden välisessä yhteistyössä, jollei tässä pöytäkirjassa toisin määrätä.

SIIRTYMÄSÄÄNTÖ

14 artikla

Sopimuksen 57 artiklaa ei sovelleta keskittymään, josta on tehty sopimus tai ilmoitus taikka jossa määräysvalta on hankittu ennen tämän sopimuksen voimaantuloa. Mainittua artiklaa ei missään tapauksessa sovelleta keskittymään, jota koskevan menettelyn kilpailuasioista vastaava kansallinen viranomainen on aloittanut ennen sanottua ajankohtaa.

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 25

HIILTÄ JA TERÄSTÄ KOSKEVASTA KILPAILUSTA

1 artikla

1. Kiellettyjä ovat tietyt pöytäkirjassa 14 tarkoitettuja tuotteita koskevat yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yritysten yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka voivat vaikuttaa sopimuspuolten väliseen kauppaan ja jotka ovat omiaan suoraan tai välillisesti estämään, rajoittamaan tai vääristämään tavanomaista kilpailua tämän sopimuksen soveltamisalueella, ja erityisesti sel-laiset sopimukset, päätökset ja menettelytavat, joilla pyritään:

- a) vahvistamaan tai määräämään hintoja;
- b) rajoittamaan tai valvomaan tuotantoa, tekniikan kehitystä tai investointeja;
- c) jakamaan markkinoita, tuotteita, asiakkaita tai hankintalähteitä.

2. Sopimuksen 56 artiklassa tarkoitetun toimivaltaisen valvontaviranomaisen tulee kuitenkin antaa lupa 1 kohdassa tarkoitettuja tuotteita koskeviin erikoistumisopimuksiin taikka yhteisosto- tai yhteismyynnisopimuksiin, jos se toteaa, että:

a) tällainen erikoistuminen taikka yhteisosto tai yhteismyynti merkittävästi edistää näiden tuotteiden tuotantoa tai jakelua;

b) kyseinen sopimus on tärkeä näiden tulosten saavuttamisen kannalta, eikä se ole rajoit-tavampi kuin näiden tulosten saavuttamisen kannalta on tarpeen; sekä

c) sopimus ei ole omiaan antamaan yrityksille, joita asia koskee, valtaa tämän sopimuksen soveltamisalueella määrätä hintoja taikka valvoa tai rajoittaa tuotantoa tai markkinointia merkittävältä osalta kysymyksessä olevia tuotteita taikka suojaamaan näitä yrityksiä muiden yritysten tehokkaalta kilpailulta tämän sopimuksen soveltamisalueella.

Jos toimivaltainen valvontaviranomainen toteaa, ottaen erityisesti huomioon, että tämä kohta koskee jakeluportaassa toimivia yrityksiä, joidenkin sopimusten olevan luonteeltaan ja vaikutuksiltaan hyvin samankaltaisia kuin

edellä tarkoitetut sopimukset, se antaa luvan myös niihin todettuaan, että ne täyttävät samat vaatimukset.

3. Sopimukset ja päätökset, jotka ovat 1 kohdan mukaan kiellettyjä, ovat mitättömiä, eikä niihin voida vedota EY:n jäsenvaltioiden tai EFTA-valtioiden tuomioistuimissa.

2 artikla

1. Jollei 3 kohdasta muuta johdu, sopimuksen 56 artiklan mukaan toimivaltaisen valvontaviranomaisen ennalta antama lupa vaaditaan kaikkiin toimiin, joiden suorana tai välillisenä vaikutuksena itsessään on, että sopimuksen soveltamisalueella jonkun henkilön tai jonkin yrityksen taikka jonkin henkilö- tai yritysryhmän toimen seurauksena syntyy yrityskeskitty-mä, johon kuuluu ainakin yksi 3 artiklassa tarkoitettu yritys ja joka voi vaikuttaa sopimuspuolten väliseen kauppaan, riippumatta siitä, koskeeko toimi yksittäistä tuotetta vai lukuisia eri tuotteita, ja riippumatta siitä, toteutetaanko toimi sulautumisena, osakkeiden tai osuuksien, yrityksen osien tai varojen hankkimisena, lainana, sopimuksena tai muuna määräysvallan hankkimisena.

2. Valvontaviranomainen, joka on toimivaltainen sopimuksen 56 artiklan mukaan, antaa 1 kohdassa tarkoitetun luvan, jos se toteaa, että suunniteltu toimi ei anna henkilölle tai yritykselle, joita asia koskee, valtaa valvontaviranomaisen toimivaltaan kuuluvan tuotteen tai kuuluvien tuotteiden osalta:

— määrätä hintoja, valvoa tai rajoittaa tuotantoa tai jakelua taikka estää tehokasta kilpailua merkittävällä osalla kyseisten tuotteiden markkinoita; taikka

— kiertää tämän sopimuksen mukaan noudatettavia kilpailusääntöjä erityisesti toteuttamalla keinotekoisella tavalla etuoikeutettu asema, joka merkitsee merkittävää etua mahdollisuuksissa hankintoihin tai markkinoille-pääsyssä.

3. Toimien ryhmiä voidaan vapauttaa ennalta annettavan luvan vaatimuksesta, kun otetaan huomioon asianomaisten yritysten koko tai varojen määrä yhdessä syntyvän keskittymän kanssa.

4. Jos valvontaviranomainen, joka on toimivaltainen sopimuksen 56 artiklan mukaan, toteaa, että julkiset tai yksityiset yritykset, joilla lain nojalla tai tosiasiallisesti on niitä tehokkaalta kilpailulta tämän sopimuksen soveltamisalueen merkittävällä osalla suojaava määräävä markkina-asema valvontaviranomaisen toimivaltaan kuuluvan tuotteen markkinoilla taikka jotka näin hankkivat tällaisen aseman, käyttävät tätä asemaa tämän sopimuksen tavoitteiden vastaisiin tarkoituksiin ja jos tällainen aseman väärinkäyttö voi vaikuttaa sopimuspuolten väliseen kauppaan valvontaviranomainen antaa näille yrityksille aiheellisia suosituksia sen estämiseksi, että asemaa käytetään sanotulla tavalla.

3 artikla

Sovellettaessa 1 ja 2 artiklaa sekä niiden soveltamiseksi vaadittavien tietojen ja niihin liittyvien menettelyjen yhteydessä 'yrityksellä' tarkoitetaan yritystä, joka harjoittaa hiilen tai teräksen tuotantoa tämän sopimuksen soveltamisalueella, sekä yritystä tai kauppaedustajan liikettä, joka säännöllisesti harjoittaa muuta

jakelua kuin myyntiä kotitalouskuluttajille tai pienteollisuudelle.

4 artikla

Erityismääräykset 1 ja 2 artiklassa määrättyjen periaatteiden täytäntöönpanosta ovat tämän sopimuksen liitteessä XIV.

5 artikla

EFTAn valvontaviranomainen ja EY:n komissio huolehtivat tämän pöytäkirjan 1 ja 2 artiklassa määrättyjen periaatteiden soveltamisesta 1 ja 2 artiklan täytäntöönpanoa koskevien, tämän sopimuksen pöytäkirjassa 21 ja liitteessä XIV olevien määräysten mukaisesti.

6 artikla

Tämän pöytäkirjan 1 ja 2 artiklassa tarkoitetuissa yksittäisissä tapauksissa päätökset tekee sopimuksen 56 artiklan mukaisesti EY:n komissio tai EFTAn valvontaviranomainen.

7 artikla

Kilpailua koskevan yhtenäisen valvonnan kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi kaikkialla Euroopan talousalucella sekä tämän sopimuksen määräysten yhdenmukaisen täytäntöönpanon, soveltamisen ja tulkinnan edistämiseksi toimivaltaiset viranomaiset ovat yhteistyössä pöytäkirjassa 23 olevien määräysten mukaisesti.

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 26EFTAN VALVONTAVIRANOMAISEN TOIMIVALLASTA JA TEHTÄVISTÄ
VALTION TUKEA KOSKEVISSA ASIOISSA

EFTA-valtioiden välisellä sopimuksella EFTAn valvontaviranomaiselle annetaan valtion tukea koskevien Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen kilpailusääntöjen soveltamiseksi vastaava toimivalta ja samat tehtävät kuin EY:n komissiolla tätä sopimusta allekirjoitettaessa, jotta EFTAn valvontaviranomainen voi panna täytäntöön sopimuksen 1 artik-

lan 2 kohdan e alakohdassa sekä 49 ja 61—63 artiklassa ilmaistut periaatteet. EFTAn valvontaviranomaisella on tämä toimivalta myös sitä valtion tukea koskevien kilpailusääntöjen pänemiseksi täytäntöön, joka liittyy Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen soveltamisalaa pöytäkirjassa 14 määrättyllä tavalla kuuluviin tuotteisiin.

*Sopimus Euroopan talousalueesta*PÖYTÄKIRJA 27

YHTEISTYÖSTÄ VALTION TUKEA KOSKEVISSA ASIOISSA

Valtion tukea koskevien sääntöjen yhtenäisen täytäntöönpanon, soveltamisen ja tulkinnan varmistamiseksi kaikkialla sopimuspuolten alueella sekä näiden sääntöjen sopusointuisen kehityksen takaamiseksi, EY:n komissio ja EFTAn valvontaviranomainen ottavat huomioon seuraavat säännöt:

a) Tietoja ja mielipiteitä yleisistä toimintaperiaatteista koskevista kysymyksistä, kuten sopimuksessa olevien valtion tukea koskevien sääntöjen täytäntöönpanosta, soveltamisesta ja tulkinnasta, vaihdetaan määräajoin tai jommankumman valvontaviranomaisen pyynnöstä.

b) EY:n komissio ja EFTAn valvontaviranomainen laativat määräajoin katsauksia valtion tuesta toimialueellaan olevissa valtioissa. Nämä katsaukset on annettava toisen valvontaviranomaisen saataville.

c) Jos valtioneuvostoa tai -tapausta koskeva Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa tarkoitettu menettely tai vastaava EFTAn valvontaviranomaisen pe-

rustamista koskevassa EFTA-valtioiden välisessä sopimuksessa määrätty menettely aloitetaan, EY:n komission tai EFTAn valvontaviranomaisen on ilmoitettava siitä toiselle valvontaviranomaiselle sekä osapuolille, joita asia koskee, jotta nämä voivat esittää huomautuksensa.

d) Valvontaviranomaisten on ilmoitettava toisilleen kaikista päätöksistä heti, kun ne tehdään.

e) Toimivaltaisten valvontaviranomaisten on julkaistava tieto c alakohdassa tarkoitettun menettelyn aloittamisesta sekä d alakohdassa tarkoitettujen päätökset.

f) Tämän pöytäkirjan määräysten estämättä EY:n komission ja EFTAn valvontaviranomaisen on toisen valvontaviranomaisen pyynnöstä annettava tapauskohtaisia tietoja sekä vaihdettava mielipiteitä yksittäisistä valtioneuvostojen ja -tapauksista.

g) Tietoja, jotka on saatu f alakohdan nojalla, on pidettävä luottamuksellisina.

EFTA-valtioiden sopimus valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta

PÖYTÄKIRJA 3

EFTAN VALVONTAVIRANOMAISEN TEHTÄVISTÄ JA TOIMIVALLASTA VALTION TUKEA KOSKEVISSA ASIOISSA

1 artikla

1. EFTAn valvontaviranomainen seuraa jatkuvasti yhteistyössä EFTA-valtioiden kanssa niiden voimassa olevia tukijärjestelmiä. Se tekee EFTA-valtioille ehdotuksia ETA-sopimuksen asteittaisen kehittämisen tai ETA-sopimuksen toiminnan kannalta aiheelliseksi toimenpiteiksi.

2. Jos EFTAn valvontaviranomainen varatuaan niille, joita asia koskee, tilaisuuden esittää huomautuksensa, toteaa, että EFTA-valtion myöntämä tai EFTA-valtion varoista myönnetty tuki ei ETA-sopimuksen 61 artiklan mukaan sovellu ETA-sopimuksen toimintaan taikka että tällaista tukea käytetään väärin, se tekee päätöksen siitä, että asianomaisen EFTA-valtion on EFTAn valvontaviranomaisen asettamassa määräajassa poistettava tuki tai muutettava sitä.

Jos kyseinen EFTA-valtio ei noudata päätöstä asetetussa määräajassa, EFTAn valvontaviranomainen tai mikä tahansa EFTA-valtio, jota asia koskee, voi tämän sopimuksen 31 ja 32 artiklasta poiketen saattaa asian suoraan EFTAn tuomioistuimen käsiteltäväksi.

EFTA-valtion pyynnöstä EFTA-valtiot voivat yhteisellä sopimuksella päättää, että tukea, jota tämä valtio myöntää tai aikoo myöntää, pidetään ETA-sopimuksen 61 artiklan määräyksistä poiketen ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvana, jos tällainen päätös on poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi perusteltu. Jos EFTAn valvontaviranomainen on aloittanut kyseistä tukea koskevan, tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettun menettelyn, asianomaisen valtion EFTA-valtioille osoittama pyyntö keskeyttää menettelyn siihen asti, kunnes EFTA-valtiot yhteisellä sopimuksella ovat esittäneet kantansa.

Jos EFTA-valtiot eivät kuitenkaan ole esit-

täneet kantaansa kolmen kuukauden määräajassa pyynnöstä, EFTAn valvontaviranomainen tekee päätöksen asiassa.

3. EFTAn valvontaviranomaiselle on ilmoitettava tuen myöntämistä tai muuttamista koskevasta suunnitelmasta niin ajoissa, että se voi esittää huomautuksensa. Jos EFTAn valvontaviranomainen katsoo, että suunnitelma ei ETA-sopimuksen 61 artiklan mukaan sovellu ETA-sopimuksen toimintaan, se aloittaa 2 kohdassa tarkoitettun menettelyn viipymättä. Valtio, jota asia koskee, ei saa toteuttaa ehdottamiaan toimenpiteitä, ennen kuin menettelyssä on annettu lopullinen päätös.

2 artikla

1. Neuvoa-antava komitea avustaa EFTAn valvontaviranomaista sen tutkiessa rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen myönnettävää tukea. Komitean puheenjohtajana on EFTAn valvontaviranomaisen edustaja, ja komiteassa on EFTA-valtioiden nimeämät edustajat. Kutsu komitean kokoukseen toimitetaan viimeistään 10 päivää ennen kokousta, ja kokouksissa ilmoitetaan kokouksen esityslistalla olevat asiat. Mainittu määräaika voi kiireellisissä tapauksissa olla lyhyempi.

2. Komitea voi tutkia kaikki kysymykset, jotka liittyvät liikenteeseen myönnettävää tukea koskevien ETA-sopimuksen määräysten soveltamiseen, sekä antaa niistä lausunnon.

3. Heti kun tuesta on ilmoitettu EFTAn valvontaviranomaiselle ETA-sopimuksen liitteessä XIII olevan I jakson liikenteeseen myönnettävää tukea koskevan iv kohdan mukaisesti, komitealle on ilmoitettava, minkälaista tukea liikenteenharjoittajille on myönnetty ja kuinka paljon tukea on myönnetty sekä yleensä kaikki tällaista tukea koskevat merkitykselliset seikat.

*EFTA-valtioiden sopimus valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta***PÖYTÄKIRJA 4****EFTAN VALVONTAVIRANOMAISEN TEHTÄVISTÄ JA TOIMIVALLASTA
KILPAILUASIOISSA****Sisällysluettelo**

viittauksin vastaaviin EY:n säädöksiin tai ETA-sopimuksen määräyksiin

	Sivu		Sivu
I OSA YLEISET SÄÄNNÖT	22	sekä siinä määrätyt kuulemiset (vrt. asetus 4260/88)	47
I luku Johdanto	22	XI luku Menettely sovellettaessa kilpailusääntöjä lentoliikenteen alalla toimiviin yrityksiin (vrt. asetus 3975/87)	50
II luku Yleiset menettelysäännöt ETA-sopimuksen 53 ja 54 artiklan täytäntöönpanosta (vrt. asetus 17/62)	22	XII luku Menettelyä sovellettaessa kilpailusääntöjä lentoliikenteen alalla toimiviin yrityksiin koskevassa XI luvussa tarkoitettujen valitusten ja hakemusten muoto, sisältö ja muut yksityiskohdat (vrt. asetus 4261/88)	56
III luku Hakemusten ja ilmoitusten muoto, sisältö ja muut yksityiskohdat (vrt. asetus 27/62)	28	III OSA KESKITTYYMIEN VALVONTA ...	59
IV luku Tämän pöytäkirjan II luvun 19 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut kuulemiset (vrt. asetus 99/63)	29	XIII luku Yrityskeskittymien valvontaa koskevat säännöt (vrt. asetus 4064/89, 6—25 artikla)	59
V luku Vanhentumisajat II—IV ja VI—XIV lukuun sisältyviin liikennettä ja kilpailua koskeviin sääntöihin liittyvissä menettelyissä ja niiden nojalla määrättyjen seuraamusten täytäntöönpanossa (vrt. asetus 2988/74)	31	XIV luku Yksityiskohtaiset säännöt ilmoituksista, määrärajoista ja kuulemisista yrityskeskittymien valvonnassa (vrt. asetus 2367/90)	67
II OSA LIIKENNE	32	IV OSA HIILI JA TERÄS	72
VI luku Kilpailusääntöjen soveltaminen rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen (vrt. asetus 1017/68, 6 ja 10—31 artikla)	32	XV luku Hiili- ja teräsalalla toimiviin yrityksiin sovellettavat säännöt	72
VII luku Tämän pöytäkirjan VI luvun 10 artiklassa tarkoitettujen valitusten, 12 artiklassa tarkoitettujen hakemusten ja 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen ilmoitusten muoto, sisältö ja muut yksityiskohdat (vrt. asetus 1629/69)	39	I jakso Sopimuksia ja keskittymiä koskevat yleiset säännöt (vrt. EHTY:n perustamissopimus, 65 artiklan 2 kohdan 3—5 alakohta, 3 kohta, 4 kohdan 2 alakohta ja 5 kohta, 66 artiklan 2 kohdan 2—4 alakohta ja 4—6 kohta, 47 artikla, 36 artiklan 1 kohta ja 82 artikla)	72
VIII luku Tämän pöytäkirjan VI luvun 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitettut kuulemiset (vrt. asetus 1630/69)	40	II jakso Annettavat tiedot (I jakson 2 artiklan 4 kohta) (vrt. päätös 26/54)	75
IX luku Säännöt ETA-sopimuksen 53 ja 54 artiklan soveltamisesta meriliikenteeseen (vrt. asetus 4056/86, II jakso) ..	41	III jakso Vanhentumisajat ETA-sopimuksen pöytäkirjaan 25 ja tähän lukuun liitetyissä menettelyissä ja niiden nojalla määrättyjen seuraamusten täytäntöönpanossa (vrt. päätös 715/78) ...	76
X luku Tämän pöytäkirjan IX luvussa määrätty tiedoksiantovelvollisuus, siinä määrättyjen valitusten ja hakemusten muoto, sisältö ja muut yksityiskohdat			

IV jakso	ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 25 ja tässä luvussa tarkoitettuja tarkastuksia toimittamaan määrättyjen EFTAn valvontaviranomaisten ja edustajien toimivalta (vrt. päätös 379/84)	77	XII luvun 14 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista yleisistä vapaapäivistä	
V OSA	SIIRTYMÄSÄÄNNÖT JA MUUT SÄÄNNÖT	77	Lisäys 3	Tämän pöytäkirjan VII luvun 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu lomake ...
XVI luku	Siirtymäsäännöt ja muut säännöt	77	Lisäys 4	Tämän pöytäkirjan VII luvun 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu lomake ...
I jakso	Tämän pöytäkirjan II—XII ja XV lukuun sovellettavat säännöt (vrt. ETA-sopimuksen pöytäkirja 21, 5 artikla ja sitä seuraavat artikkelit)	77	Lisäys 5	Tämän pöytäkirjan VII luvun 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu lomake ...
II jakso	Tämän pöytäkirjan XIII ja XIV lukuun sovellettavat säännöt (vrt. asetus 4064/89, 25 artiklan 2 kohta)	79	Lisäys 6	Tämän pöytäkirjan X luvun 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu lomake
LISÄYKSET	79	Lisäys 7	Tämän pöytäkirjan XI luvun 2 artiklassa tarkoitettu luettelo eräistä lentoliikenteen alan teknisistä sopimuksista .
Lisäys 1	Tämän pöytäkirjan III luvun 4 artiklan 1 ja 4 kohdassa tarkoitettu lomake ..		Lisäys 8	Tämän pöytäkirjan XII luvun 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu lomake ...
Lisäys 2	Luettelo IV luvun 11 artiklan 3 kohdassa, VIII luvun 11 artiklan 3 kohdassa, X luvun 15 artiklan 3 kohdassa ja		Lisäys 9	Tämän pöytäkirjan XIV luvun 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kaava
			Lisäys 10	Luettelo XIV luvun 19 artiklassa tarkoitetuista yleisistä vapaapäivistä määrätään XV luvussa, siinä määrätyn edellytyksin.....

I OSA YLEISET SÄÄNNÖT

I LUKU JOHDANTO

1 artikla

Tässä pöytäkirjassa on määräykset yrityksiin sovellettavien ETA-sopimuksen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta ja erityisesti mainitun sopimuksen pöytäkirjojen 21—25 täytäntöönpanosta.

2 artikla

1. Mitä II—V sekä XIII ja XIV luvussa määrätään, koskee kaikkia ETA-sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia aloja, jollei toisin määrätä.

2. Mitä II—IV luvussa määrätään, ei koske liikenteen alan sopimuksia, päätöksiä tai yhdenmukaistettuja menettelytapoja, joiden tarkoituksena tai seurauksena on kuljetusmaksujen ja -ehtojen vahvistaminen, kuljetuspalvelujen tarjonnan rajoittaminen tai valvonta taikka kuljetusmarkkinoiden jakaminen; ne eivät liioin koske ETA-sopimuksen 54 artiklassa tarkoitettua määräävän aseman väärinkäyttöä kuljetusmarkkinoilla. Näistä tapauksista määrätään VI—XII luvussa.

3. Mitä II—V sekä XIII ja XIV luvussa määrätään, ei koske tapauksia, joista määrätään XV luvussa, siinä määrätyin edellytyksin.

3 artikla

Siirtymäsäännöt, joita sovelletaan II—XV lukuun, ovat XVI luvussa.

4 artikla

EFTAn valvontaviranomainen voi tämän sopimuksen 49 artiklan mukaan tehdä EFTA-valtioiden hallituksille ehdotuksia tämän pöytäkirjan ja sen lisäysten muuttamiseksi.

II LUKU YLEISET MENETTELYSÄÄNNÖT ETA-SOPIMUKSEN 53 JA 54 ARTIKLAN TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA

1 artikla

Perusmääräys

ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdassa

tarkoitettut sopimukset, päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat sekä ETA-sopimuksen 54 artiklassa tarkoitettu määräävän aseman väärinkäyttö ovat kiellettyjä ilman, että siitä täytyy etukäteen tehdä päätöstä, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän luvun 6 artiklan ja XVI luvun 3 artiklan soveltamista.

2 artikla

Puuttumattomuustodistus

EFTAn valvontaviranomainen voi niiden yritysten tai yritysten yhteenliittymien hakemuksesta, joita asia koskee, vahvistaa, ettei sillä hallussaan olevien tietojen perusteella ole aihetta ryhtyä toimenpiteisiin ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan tai 54 artiklan nojalla tietyn sopimuksen, päätöksen tai yhdenmukaistetun menettelytavan suhteen.

3 artikla

Rikkomisen lopettaminen

1. Jos EFTAn valvontaviranomainen hakemuksen perusteella tai omasta aloitteestaan toteaa, että ETA-sopimuksen 53 tai 54 artiklaa rikotaan, se voi päätöksellään määrätä yritykset tai yritysten yhteenliittymät, joita asia koskee, lopettamaan tällaisen rikkomisen.

2. Hakemuksen voi tehdä:

a) EFTA-valtio;
b) luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka katsoo asian koskevan oikeuttaan.

3. EFTAn valvontaviranomainen voi ennen 1 kohdassa tarkoitettua päätöstä antaa asianomaisille yrityksille tai yritysten yhteenliittymille osoitettuja suosituksia rikkomisen lopettamiseksi, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän pöytäkirjan muiden määräysten soveltamista.

4 artikla

Uusien sopimusten, päätösten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ilmoittaminen

1. ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdassa

tarkoitettut sopimukset, päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka syntyvät ETA-sopimuksen tultua voimaan ja joiden osalta osapuolet hakevat ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdan soveltamista, on ilmoitettava EFTAn valvontaviranomaiselle ETA-sopimuksen 56 artiklan, niiden sääntöjen, joihin ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 olevissa 1—3 artiklassa ja pöytäkirjassa 23 viitataan, samoin kuin III, VI, VII, IX, X, XI, XII ja XV luvun mukaisesti. Ennen niiden ilmoittamista ei voida tehdä päätöstä 53 artiklan 3 kohdan soveltamisesta.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei koske sopimuksia, päätöksiä ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja, jos:

a) niiden osapuolina on ainoastaan yhdestä EY:n jäsenvaltiosta tai yhdestä EFTA-valtiosta olevia yrityksiä, eivätkä sopimukset, päätökset tai menettelytavat koske ETA-sopimuksen osapuolet välistä tuontia tai vientiä;

b) niiden osapuolina on enintään kaksi yritystä ja sopimukset ainoastaan:

i) rajoittavat sopimuksen toisen osapuolen vapautta määrätä hinnat tai muut ehdot, joilla se voi myydä edelleen toiselta osapuolelta hankkimiaan tavaroita; tai

ii) asettavat rajoituksia sellaisten oikeuksien käyttämiselle, jotka ovat teollisoikeuksien erityisesti patenttien, hyödyllisyysmallien, mallien tai tavaramerkkien — luovutuksen-saajalla tai käyttöoikeuden haltijalla taikka sillä, joka on sopimuksen nojalla saanut oikeudet valmistusmenetelmiin tai teollisten tuotantomenetelmien käyttöön tai soveltamiseen liittyvään tietämykseen tai niiden käyttämiseen;

c) niiden ainoana tarkoituksena on:

i) standardien tai mallien kehittäminen tai yhtenäinen soveltaminen;

ii) yhteinen tutkimus- ja kehitystyö; taikka
iii) erikoistuminen tuotteiden valmistuksessa mukaan luettuina sopimukset, jotka ovat tarpeen sen toteuttamiseksi,

— kun erikoistumisen kohteena olevien tuotteiden osuus tämän sopimuksen soveltamisalueen merkittävällä osalla on enintään 15 prosenttia samanlaisten tuotteiden tai sellaisten tuotteiden kokonaismarkkinoista, joita kuluttajat pitävät ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan niitä vastaavina, ja

— kun osapuolina olevien yritysten yhteen-

laskettu liikevaihto vuodessa on enintään 200 miljoonaa ecua.

Tällaiset sopimukset, päätökset ja menettelytavat voidaan kuitenkin ilmoittaa EFTAn valvontaviranomaiselle ETA-sopimuksen 56 artiklan, niiden sääntöjen, joihin ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 olevissa 1—3 artiklassa ja pöytäkirjassa 23 viitataan, samoin kuin III, VI, VII, IX, X, XI, XII ja XV luvun mukaisesti.

5 artikla

Olemassa olevien sopimusten, päätösten ja menettelytapojen ilmoittaminen

(ks. XVI luvun 1 artikla)

6 artikla

ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdan nojalla tehtävät päätökset

1. Kun EFTAn valvontaviranomainen tekee päätöksen ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdan nojalla, sen on päätöksessä ilmoitettava päätöksen voimaantulopäivä. Voimaantulopäivä ei saa olla ilmoituspäivää aikaisempi.

2. Mitä 1 kohdan toisessa virkkeessä määrätään, ei koske tämän luvun 4 artiklan 2 kohdassa ja XVI luvun 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja sopimuksia, päätöksiä ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja eikä niitä XVI luvun 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja sopimuksia, päätöksiä ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja, jotka on ilmoitettu XVI luvun 1 artiklan 1 kohdassa määrättyssä määräajassa.

7 artikla

Erityiset määräykset olemassa olevista sopimuksista, päätöksistä ja menettelytavoista

(ks. XVI luvun 3 artikla)

8 artikla

ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen päätösten voimassaoloaika ja peruuttaminen

1. ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdan nojalla tehtävä päätös annetaan määräajaksi, ja siihen voidaan liittää ehtoja ja velvoitteita.

2. Päätös voidaan hakemuksesta uudistaa, jos ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset edelleen täyttyvät.

3. EFTAn valvontaviranomainen voi peruuttaa päätöksensä tai muuttaa sitä taikka kieltää osapuolten tietyt toimet:

a) jos jokin päätöksen perusteena ollut seikka on muuttunut;

b) jos osapuolet rikkovat jotakin päätökseen liitettyä velvoitetta;

c) jos päätös on perustunut virheellisiin tietoihin tai se on saatu aikaan vilpillisesti;

d) jos osapuolet käyttävät väärin poikkeusta, joka päätöksellä on tehty niiden osalta ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan määräyksistä.

Edellä b, c tai d alakohdassa tarkoitettussa tapauksessa päätös voidaan peruuttaa taannehtivasti.

9 artikla

Toimivalta

1. Jollei EFTAn tuomioistuimen ETA-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ja asiaa koskevien tämän sopimuksen määräysten mukaisesta oikeudesta tutkia EFTAn valvontaviranomaisen päätöksiä muuta johdu, ainoastaan EFTAn valvontaviranomaisella on toimivalta ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdan nojalla mainitun sopimuksen 56 artiklassa määrätyn edellytyksin julistaa, että 53 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta.

2. EFTAn valvontaviranomaisella on toimivalta soveltaa ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohtaa ja 54 artiklaa; tätä toimivaltaa voidaan käyttää, vaikka XVI luvun 1 artiklan 1 kohdassa ja 3 artiklan 2 kohdassa mainitut, ilmoittamista koskevat määräajat eivät olisi päättyneet.

3. Niin kauan kuin EFTAn valvontaviranomainen ei ole aloittanut menettelyä 2, 3 tai 6 artiklan nojalla, EFTA-valtioiden viranomaisilla säilyy toimivalta soveltaa 53 artiklan 1 kohtaa ja 54 artiklaa; niiden tämä toimivalta säilyy, vaikka XVI luvun 1 artiklan 1 kohdassa ja 3 artiklan 2 kohdassa mainitut, ilmoittamista koskevat määräajat eivät olisi päättyneet.

10 artikla

Yhteydet EFTA-valtioiden viranomaisiin

1. EFTAn valvontaviranomaisen tulee viipymättä toimittaa EFTA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille jäljennökset hakemuksista ja ilmoituksista sekä tärkeimmistä asiakirjoista, jotka on toimitettu EFTAn valvontaviranomaiselle ETA-sopimuksen 53 tai 54 artiklan rikkomisen toteamiseksi taikka puuttumattomuusdistuksen tai 53 artiklan 3 kohdan soveltamista koskevan päätöksen saamiseksi.

EFTAn valvontaviranomaisen tulee viipymättä toimittaa EFTA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille jäljennökset ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevien 2 ja 10 artiklan nojalla EY:n komissiolta saamistaan ilmoituksista ja valituksista sekä tiedosta, joka koskee menettelyn aloittamista viran puolesta.

EFTAn valvontaviranomaisen tulee viipymättä toimittaa EFTA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille jäljennökset ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevan 7 artiklan nojalla EY:n komissiolta saamistaan asiakirjoista.

2. EFTAn valvontaviranomainen toimii 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettussa menettelyssä läheisessä ja jatkuvassa yhteydessä EFTA-valtioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa, ja näillä viranomaisilla on oikeus esittää kaikki huomautuksensa tässä menettelyssä.

3. Neuvoa-antavaa kilpailukomiteaa on kuultava ennen päätöksen tekemistä 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettussa menettelyssä tai ennen päätöksen tekemistä ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdan nojalla tehdyn päätöksen uudistamisesta, muuttamisesta tai peruuttamisesta.

Neuvoa-antavaa komiteaa on kuultava ennen 22 artiklassa tarkoitettua ehdotuksen tekemistä.

4. Neuvoa-antavassa komiteassa on virkamiehiä, joiden toimivaltaan kilpailunrajoituksiin ja määräävään markkina-asemaan liittyvät kysymykset kuuluvat. Kukin EFTA-valtio nimeää edustajakseen virkamiehen, jonka sijalla voi hänen estyneenä ollessaan toimia toinen virkamies.

EY:n komissiolta ja EY:n jäsenvaltioilla on oikeus olla läsnä neuvoa-antavassa komiteassa ja esittää näkemyksensä siellä. Niiden edustajilla ei kuitenkaan ole äänioikeutta.

5. Kuuleminen tapahtuu EFTAn valvontaviranomaisen koolle kutsumassa yhteisessä kokouksessa, jota ei saa pitää ennen kuin kokouskutsun lähettämisestä on kulunut 14 päivää. Kokouskutsuun on jokaisen tutkittavan tapauksen osalta liitettävä sen yhteenvedo ja tieto tärkeimmistä asiakirjoista sekä alustava päätösluonnos.

Edellä 4 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettua osallistumista varten kokouskutsu ja asiaa koskevat tiedot toimitetaan EY:n komissiolle niin kuin ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevassa 6 artiklassa määrätään.

6. Neuvoa-antava komitea voi antaa lausun

tonsa, vaikka jotkut sen jäsenistä tai heidän sijaisistaan eivät ole läsnä. Päätösluonnokseen liitetään kertomus kuulemismenettelyn tuloksesta. Sitä ei saa julkistaa.

11 artikla

Tietojensaantipyynnöt

1. EFTAn valvontaviranomainen voi ETA-sopimuksen 55 ja 58 artiklaan, pöytäkirjassa 23 ja liitteessä XIV oleviin määräyksiin taikka tämän luvun määräyksiin perustuvien tehtävien suorittamiseksi hankkia kaikki tarpeelliset tiedot EFTA-valtioiden hallituksilta ja toimivaltaisilta viranomaisilta sekä yrityksiltä ja yritysten yhteenliittymiltä.

2. Kun EFTAn valvontaviranomainen lähettää yritykselle tai yritysten yhteenliittymälle tietojensaantipyynnön, sen on samanaikaisesti lähetettävä jäljennös pyynnöstä sen EFTA-valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella yrityksen tai yritysten yhteenliittymän kotipaikka on.

3. EFTAn valvontaviranomaisen on pyynnössään mainittava sen oikeudellinen peruste ja tarkoitus sekä 15 artiklan 1 kohdan b alakohdassa määrätyt seuraamukset virheellisten tietojen antamisesta.

4. Velvollisuus pyydettyjen tietojen antamiseen on yritysten omistajilla tai heidän edustajillaan sekä oikeushenkilöiden, yhtiöiden tai oikeuskelpoisuutta vailla olevien yhteenliittymien osalta henkilöillä, joilla lain tai sääntöjen mukaan on kelpoisuus edustaa niitä.

5. Jos yritys tai yritysten yhteenliittymä ei anna pyydettyjä tietoja EFTAn valvontaviranomaisen asettamassa määräajassa tai se antaa puutteellisia tietoja, EFTAn valvontaviranomaisen on päätöksellään vaadittava tietojen antamista. Päätöksessä on yksilöitävä pyydetty tiedot, asetettava aiheellinen määräaika tietojen antamista varten sekä ilmoitettava 15 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja 16 artiklan 1 kohdan c alakohdassa määrätyistä seuraamuksista sekä oikeudesta hakea muutosta päätökseen EFTAn tuomioistuimelta ETA-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ja asiaa koskevien tämän sopimuksen määräysten, erityisesti 36 artiklan, nojalla.

6. EFTAn valvontaviranomaisen on samanaikaisesti toimitettava päätöksensä jäljennös sen EFTA-valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella yrityksen tai yritysten yhteenliittymän kotipaikka on.

12 artikla

Elinkeinoelämän alaa koskeva tutkimus

1. Jos kaupan kehitys, hintavaihtelut, hintajoustopuuttuminen tai muut olosuhteet jollakin elinkeinoelämän alalla antavat aiheita epäillä, että kyseisellä elinkeinoelämän alalla kilpailu ETA-sopimuksen soveltamisalueella on rajoittunutta tai vääristynyttä, EFTAn valvontaviranomainen voi ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevien määräysten mukaisesti päättää kyseistä elinkeinoelämän alaa koskevan yleisen tutkimuksen suorittamisesta ja tällaisen tutkimuksen yhteydessä pyytää kyseisellä alalla toimivia yrityksiä antamaan tietoja, jotka ovat tarpeen ETA-sopimuksen 53 ja 54 artiklan periaatteiden toteuttamiseksi ja EFTAn valvontaviranomaiselle kuuluvien tehtävien suorittamiseksi.

2. EFTAn valvontaviranomainen voi erityisesti pyytää kyseisellä elinkeinoelämän alalla toimivia yrityksiä ja yritysten yhteenliittymiä ilmoittamaan sille kaikki sopimukset, päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat, joita tämän luvun 4 artiklan 2 kohdan ja XVI luvun 1 artiklan 2 kohdan mukaan ei tarvitse ilmoittaa.

3. EFTAn valvontaviranomaisen suorittaessa tutkimuksia 2 kohdan nojalla sen on myös pyydettävä niitä yrityksiä ja yritysryhmiä, joiden koko antaa aiheita epäillä, että niillä on määräävä asema ETA-sopimuksen soveltamisalueella tai sen merkittävällä osalla, toimittamaan EFTAn valvontaviranomaiselle ne yritysten rakennetta ja toimintatapoja koskevat yksityiskohtaiset tiedot, jotka ovat tarpeen arvioidessa niiden asemaa ETA-sopimuksen 54 artiklan perusteella.

4. Sovelletaan vastaavasti, mitä 10 artiklan 3—6 kohdassa sekä 11, 13 ja 14 artiklassa määrätään.

13 artikla

EFTA-valtioiden viranomaisten suorittamat tutkimukset

1. EFTAn valvontaviranomaisen pyynnöstä EFTA-valtioiden toimivaltaisten viranomaisten on suoritettava tutkimukset, joita EFTAn valvontaviranomainen pitää tarpeellisina 14 artiklan 1 kohdan nojalla tai joista se on määrännyt 14 artiklan 3 kohdan mukaisella päätöksellään. Näiden tutkimusten suorittamisesta vastuussa olevat EFTA-valtioiden toimivaltaiset viranomaiset käyttävät toimivaltaansa esitettyään

sen EFTA-valtion toimivaltaisen viranomaisen antaman kirjallisen valtuutuksen, jonka alueella tutkimus suoritetaan. Tällaisessa valtuutuksessa on mainittava tutkimuksen kohde ja tarkoitus.

2. EFTAn valvontaviranomaisen tai sen EFTA-valtion toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä, jonka alueella tutkimus on määrää suorittaa, EFTAn valvontaviranomaisen virkamiehet voivat avustaa tämän viranomaisen virkamiehiä heidän tehtäviensä suorittamisessa.

14 artikla

EFTAn valvontaviranomaisen tutkintavaltuudet

1. EFTAn valvontaviranomainen voi ETA-sopimuksen 55 ja 58 artiklaan, pöytäkirjassa 23 ja liitteessä XIV oleviin määräyksiin taikka tämän luvun määräyksiin perustuvien tehtäviensä suorittamiseksi ryhtyä kaikkiin tarpeellisiin yrityksiä ja yritysten yhteenliittymiä koskeviin tutkimuksiin EFTA-valtion alueella. Tätä tarkoitusta varten EFTAn valvontaviranomaisen valtuuttamalla virkamiehillä on oikeus:

a) tutkia kirjanpitoa ja muita liikeasiakirjoja;

b) ottaa jäljennöksiä ja otteita kirjanpidosta ja muista liikeasiakirjoista;

c) vaatia suullisia selvityksiä paikalla;

d) päästä yrityksen kaikkiin tiloihin, sen kaikille alueille ja sen kaikkiin kulkuneuvoihin.

2. EFTAn valvontaviranomaisen virkamiehillä, jotka on valtuutettu suorittamaan näitä tutkimuksia, on oikeus käyttää toimivaltaansa esitettyään kirjallisen valtuutuksen, jossa mainitaan tutkimuksen kohde ja tarkoitus sekä 15 artiklan 1 kohdan c alakohdassa määrätty seuraamukset sen varalta, että vaadittua kirjanpitoa tai muita vaadittuja liikeasiakirjoja ei esitetä täydellisinä. Hyvissä ajoin ennen tutkimusta EFTAn valvontaviranomaisen on ilmoitettava tutkimuksesta ja sen suorittamiseen valtuutettujen virkamiesten henkilöllisyydestä sen EFTA-valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella tutkimus on määrää suorittaa. EFTAn valvontaviranomaisen on annettava tällainen valtuutus myös niille EY:n komission edustajille, jotka osallistuvat tutkimukseen ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevan 8 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

3. Yritysten ja yritysten yhteenliittymien on alistuttava EFTAn valvontaviranomaisen päätöksellään määräämiin tutkimuksiin. Päätök-

sessä on mainittava tutkimuksen kohde ja tarkoitus, määrättävä päivä, jona tutkimus alkaa, sekä ilmoitettava 15 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja 16 artiklan 1 kohdan d alakohdassa määrättyistä seuraamuksista ja oikeudesta hakea muutosta päätökseen EFTAn tuomioistuimelta ETA-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ja asiaa koskevien tämän sopimuksen määräysten, erityisesti 36 artiklan, nojalla.

4. EFTAn valvontaviranomainen tekee 3 kohdassa tarkoitettut päätökset kuultuaan sen EFTA-valtion toimivaltaista viranomaista, jonka alueella tutkimus on määrää suorittaa.

5. Sen EFTA-valtion toimivaltaisen viranomaisen virkamiehet, jonka alueella tutkimus on määrää suorittaa, voivat tämän viranomaisen tai EFTAn valvontaviranomaisen pyynnöstä avustaa EFTAn valvontaviranomaisen virkamiehiä näiden tehtävien suorittamisessa.

6. Jos yritys vastustaa tämän artiklan nojalla määrättyä tutkimusta, asianomaisen EFTA-valtion on annettava EFTAn valvontaviranomaisen valtuuttamille virkamiehille heidän tutkimuksen suorittamiseksi tarvitsemaansa apua.

7. EFTA-valtioiden on EFTAn valvontaviranomaista kuultuaan toteutettava tätä varten tarpeelliset toimenpiteet kuuden kuukauden kuluessa ETA-sopimuksen voimaantulosta.

15 artikla

Sakot

1. EFTAn valvontaviranomainen voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille vähintään 100 ja enintään 5 000 ecun sakon, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta:

a) antavat virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja 2 artiklassa tarkoitettussa hakemuksessa taikka tämän luvun 4 artiklassa tai XVI luvun 1 artiklassa tarkoitettussa ilmoituksessa;

b) antavat virheellisiä tietoja vastatessaan 11 artiklan 3 tai 5 kohdan tai 12 artiklan nojalla tehtyyn tietojensaantipyyntöön taikka eivät toimita tietoja 11 artiklan 5 kohdan nojalla tehdyssä päätöksessä asetetussa määräajassa; taikka

c) esittävät vaaditun kirjanpitonsa tai muut vaaditut liikeasiakirjansa puutteellisina 13 tai 14 artiklan nojalla suoritettujen tutkimusten yhteydessä taikka kieltäytyvät alistumasta 14 artiklan 3 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä määrättyyn tutkimukseen.

2. EFTAn valvontaviranomainen voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille sakon, joka on vähintään 1 000 ja enintään 1 000 000 ecua taikka tätä suurempi mutta enintään 10 prosenttia kunkin rikkomukseen osallisen yrityksen edellisen tilikauden liikevaihdosta, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta:

a) rikkovat ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohtaa tai 54 artiklaa; taikka

b) rikkovat jotakin 8 artiklan 1 kohdan nojalla määrättyä velvoitetta.

Sakon suuruutta määrättäessä on otettava huomioon rikkomuksen vakavuuden lisäksi sen kesto.

3. Sovelletaan, mitä 10 artiklan 3—6 kohdassa määrätään.

4. Päätökset, jotka tehdään 1 ja 2 kohdan nojalla, eivät ole luonteeltaan rikosoikeudellisia.

5. Edellä 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua sakkoa ei määrätä toimista:

a) jotka suoritetaan EFTAn valvontaviranomaiselle tehdyn ilmoituksen jälkeen ja ennen ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tehtyä päätöstä, jos toimet kuuluvat ilmoituksessa kuvatus toiminnan piiriin;

b) jotka suoritetaan ennen ilmoitusta sellaisten sopimusten, päätösten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen yhteydessä, jotka ovat olemassa ETA-sopimuksen voimaantulopäivänä, jos ilmoitus tehdään XVI luvun 1 artiklan 1 kohdassa ja 3 artiklan 2 kohdassa määrättyssä määräajassa.

6. Mitä 5 kohdassa määrätään, ei sovelleta, jos EFTAn valvontaviranomainen on ilmoittanut yrityksille, joita asia koskee, että sen alustavaan tutkimukseen perustuvan käsityksen mukaan ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan soveltamisen edellytykset täyttyvät eikä 53 artiklan 3 kohdan soveltaminen ole perusteltua.

16 artikla

Uhkasakot

1. EFTAn valvontaviranomainen voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille uhkasakon, joka on 50—1 000 ecua päivältä laskettuna päätöksessä määrätystä päivästä, pakottaakseen ne:

a) tämän luvun 3 artiklan nojalla tekemänsä päätöksen mukaisesti lopettamaan ETA-sopimuksen 53 tai 54 artiklan rikkomisen;

b) pidättymään 8 artiklan 3 kohdan mukaisesti kielletyistä toimista;

c) antamaan täydellisinä ja virheettöminä tiedot, joita se on vaatinut 11 artiklan 5 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä;

d) alistumaan tutkimukseen, jonka se on määrännyt 14 artiklan 3 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä.

2. Jos yritykset tai yritysten yhteenliittymät ovat täyttäneet velvollisuuden, jonka tehosteeksi uhkasakko määrättiin, EFTAn valvontaviranomainen voi tuomita uhkasakon kokonaisuudessaan pienempänä kuin se olisi alkuperäisen päätöksen perusteella.

3. Sovelletaan, mitä 10 artiklan 3—6 kohdassa määrätään.

17 artikla

Muutoksen hakeminen EFTAn tuomioistuimelta

EFTAn tuomioistuimella on ETA-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ja asiaa koskevien tämän sopimuksen määräysten nojalla tämän sopimuksen 35 artiklassa tarkoitettu täysi harkintavalta tutkiessaan valitukset päätöksistä, joilla EFTAn valvontaviranomainen on määrännyt sakon tai uhkasakon; se voi poistaa sakon tai uhkasakon taikka alentaa tai korottaa sitä.

18 artikla

Ecu

Sovellettaessa 15—17 artiklaa 'eculla' tarkoitetaan ecua sellaisena kuin Euroopan yhteisöjen toimivaltaiset viranomaiset ovat sen määritelleet.

19 artikla

Asianosaisten ja muiden kuuleminen

1. Ennen tämän luvun 2, 3, 6, 8, 15 ja 16 artiklassa sekä XVI luvun 3 artiklassa tarkoitettujen päätösten tekemistä EFTAn valvontaviranomaisen on varattava yrityksille tai yritysten yhteenliittymille, joita asia koskee, tilaisuus esittää huomautuksensa EFTAn valvontaviranomaisen niitä vastaan esittämistä väitteistä.

2. Jos EFTAn valvontaviranomainen tai EFTA-valtioiden toimivaltaiset viranomaiset pitävät sitä tarpeellisena, ne voivat kuulla myös muita luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä. Hakemuksiin, joilla tällaiset henkilöt pyy-

tävät tulla kuulluiksi, on suostuttava, jos he osoittavat, että heillä on asiassa riittävä etu.

3. Jos EFTAn valvontaviranomainen aikoo antaa 2 artiklan nojalla puuttumattomuustodistuksen tai tehdä päätöksen ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdan soveltamisesta, sen on julkaistava tiivistelmä kyseisestä hakemuksesta tai ilmoituksesta ja kehoitettava kaikkia niitä ulkopuolisia henkilöitä, joita asia koskee, antamaan vastineensa tiedoksi sen asettamassa määräajassa, joka ei saa olla yhtä kuukautta lyhyempi. Julkaisemisessa on otettava huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

20 artikla

Salassapitovelvollisuus

1. Tietoja, jotka on saatu sovellettaessa tämän luvun 11, 12, 13 tai 14 artiklaa taikka ETA-sopimuksen 58 artiklaa tai pöytäkirjaa 23, saa käyttää vain asianomaisen pyynnön tai tutkimuksen tarkoituksiin, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevan 9 artiklan 3 kohdan soveltamista.

2. EFTAn valvontaviranomainen ja EFTA-valtioiden toimivaltaiset viranomaiset sekä niiden virkamiehet ja muut niiden palveluksessa olevat eivät saa ilmaista tietoja, jotka on saatu tätä pöytäkirjaa taikka ETA-sopimuksen 58 artiklaa tai pöytäkirjaa 23 sovellettaessa ja jotka luonteensa perusteella ovat salassa pidettäviä, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 19 ja 21 artiklan määräysten soveltamista. Tämä salassapitovelvollisuus on myös niillä EY:n komission ja EY:n jäsenvaltioiden edustajilla, jotka osallistuvat neuvoa-antavan komitean kokouksiin 10 artiklan 4 kohdan nojalla ja kuulemiseen IV luvun 8 artiklan 2 kohdan nojalla.

3. Mitä 1 ja 2 kohdassa määrätään, ei estä julkaisemasta yleiskatsauksia tai selvityksiä, jotka eivät sisällä yksittäisiä yrityksiä tai yritysten yhteenliittymiä koskevia tietoja.

21 artikla

Päätösten julkaiseminen

1. EFTAn valvontaviranomaisen on julkaisettava päätökset, jotka se tekee tämän luvun 2, 3, 6 tai 8 artiklan taikka XVI luvun 3 artiklan nojalla.

2. Julkaistaessa on mainittava asianosaisten

nimet ja päätöksen pääasiallinen sisältö; siinä on otettava huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

22 artikla

Erityiset määräykset

EFTAn valvontaviranomainen voi saattaa EFTA-valtioiden tietoon, pysyvässä komiteassa EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehdyn sopimuksen 2 artiklan mukaisesti neuvoteltavaksi, ehdotuksia tietynlaisten sopimusten, päätösten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen jättämisestä ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitettun kiellon ulkopuolelle mainitun sopimuksen 53 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

III LUKU HAKEMUSTEN JA ILMOITUSTEN MUOTO, SISÄLTÖ JA MUUT YKSITYISKOHDAT

1 artikla

Hakemusten ja ilmoitusten tekemiseen oikeutetut

1. Jokainen ETA-sopimuksen 53 tai 54 artiklassa tarkoitettun sopimuksen, päätöksen tai menettelytavan osapuolena oleva yritys saa tehdä II luvun 2 artiklassa tarkoitettun hakemuksen taikka II luvun 4 artiklassa tai XVI luvun 1 artiklassa tarkoitettun ilmoituksen. Jos vain jotkin osapuolina olevista yrityksistä tekevät hakemuksen tai ilmoituksen, niiden on ilmoitettava siitä muille yrityksille.

2. Jos yritysten, yritysten yhteenliittymien, luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden edustajat allekirjoittavat II luvun 2 artiklassa, 3 artiklan 1 kohdassa, 3 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tai 4 artiklassa taikka XVI luvun 1 artiklassa tarkoitettun hakemuksen tai ilmoituksen, heidän on esitettävä kirjallinen näyttö valtuutuksestaan.

3. Yhteistä hakemusta tai ilmoitusta varten on suositeltavaa nimetä yhteinen edustaja.

2 artikla

Hakemusten ja ilmoitusten toimittaminen

1. Hakemukset ja ilmoitukset sekä niiden liitteet on toimitettava EFTAn valvontaviranomaiselle yhdeksänä kappaleena.

2. Liitteenä olevien asiakirjojen on oltava alkuperäisiä tai jäljennöksiä; jäljennösten on oltava oikeiksi todistettuja.

3. Hakemukset ja ilmoitukset on tehtävä jollakin EFTA-valtioiden tai Euroopan yhteisön virallisista kielistä. Liiteasiakirjat on toimitettava alkukielisinä. Jollei alkukieli ole mikään EFTA-valtioiden tai Euroopan yhteisön virallisista kielistä, asiakirjoihin on liitettävä käännös jollekin näistä kielistä.

3 artikla

Hakemusten ja ilmoitusten vaikutusten alkamispäivä

Hakemusten ja ilmoitusten vaikutukset alkavat päivänä, jona EFTAn valvontaviranomainen ottaa ne vastaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevan 11 artiklan soveltamista. Jos hakemus tai ilmoitus lähetetään kirjattuna kirjeenä, sen vaikutukset alkavat kuitenkin postituspaikan postileiman päivästä.

4 artikla

Hakemusten ja ilmoitusten sisältö

1. Edellä II luvun 2 artiklassa tarkoitettu, ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan soveltamista koskeva hakemus sekä II luvun 4 artiklassa tai XVI luvun 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ilmoitus on tehtävä EFTA-valtioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella, jonka malli on lisäyksessä 1, tai EY:n komission tarkoitusta varten vahvistamalla lomakkeella.

2. Hakemuksessa ja ilmoituksessa on oltava lomakkeessa pyydytetyt tiedot.

3. Useat osapuolina olevat yritykset voivat tehdä hakemuksen tai ilmoituksen samalla lomakkeella.

4. Edellä II luvun 2 artiklassa tarkoitettussa, ETA-sopimuksen 54 artiklan soveltamista koskevassa hakemuksessa on oltava täydellinen selvitys tosiseikoista; siinä on erityisesti selvitettävä menettelytapa, jota se koskee, sekä yrityksen tai yritysten asema ETA-sopimuksen soveltamisalueella tai sen merkittävällä osalla niiden tuotteiden tai palveluiden osalta, joita menettelytapa koskee. EFTA-valtioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella tarkoitusta varten vahvistettua lomaketta, jonka malli on

lisäyksessä 1, tai EY:n komission tarkoitusta varten vahvistamaa lomaketta voidaan käyttää.

5 artikla

Erityiset määräykset

EFTAn valvontaviranomainen voi tämän sopimuksen 49 artiklan määräysten mukaan tehdä EFTA-valtioiden hallituksille ehdotuksia lomakkeiksi ja täydentäviksi huomautuksiksi.

IV LUKU TÄMÄN PÖYTÄKIRJAN II LUVUN 19 ARTIKLAN 1 JA 2 KOHDASSA TARKOITETUT KUULEMISET

1 artikla

Ennen kuin EFTAn valvontaviranomainen kuulee neuvoa-antavaa kilpailukomiteaa, sen on järjestettävä II luvun 19 artiklan 1 kohdan mukainen kuuleminen.

2 artikla

1. EFTAn valvontaviranomaisen on annettava yrityksille ja yritysten yhteenliittymille kirjallisesti tiedoksi niitä vastaan esitetyt väitteet. Tiedoksianto on osoitettava kullekin niistä tai niiden nimeämälle yhteiselle edustajalle.

2. EFTAn valvontaviranomainen voi kuitenkin toimittaa tiedoksiannon kuulutuksiin Euroopan yhteisöjen virallisen lehden ETA-osastossa, jos se on tapaukseen liittyvät seikat huomioon ottaen perusteltua, erityisesti, jos kyse on lukuisista yrityksistä, ei ole yhteistä edustajaa. Kuulutuksessa on otettava huomioon yritysten oikeudet edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

3. Yritykselle tai yritysten yhteenliittymälle voidaan määrätä sakko tai uhkasakko vain, jos vastaväitteet on annettu tiedoksi 1 kohdassa määrättyllä tavalla.

4. Antaessaan vastaväitteet tiedoksi EFTAn valvontaviranomaisen on asetettava määräaika, jonka kuluessa yritykset ja yritysten yhteenliittymät voivat esittää huomautuksensa EFTAn valvontaviranomaiselle.

3 artikla

1. Yritysten ja yritysten yhteenliittymien on asetettava määräajassa ilmoitettava kirjallisesti huomautuksensa niitä vastaan esitetyistä väitteistä.

2. Ne voivat kirjallisissa vastineissaan nojautua kaikkiin puolustuksensa kannalta olennaisiin keinoihin ja seikkoihin.

3. Ne voivat liittää mukaan kaikki tarvittavat asiakirjat niiden seikkojen näytöksi, joihin ne ovat vedonneet. Ne voivat myös ehdottaa, että EFTAn valvontaviranomainen kuulisi henkilöitä, jotka voivat näyttää toteen seikat, joihin ne ovat vedonneet.

4 artikla

EFTAn valvontaviranomainen saa päätöksissään ottaa huomioon ainoastaan sellaiset yrityksiä ja yritysten yhteenliittymiä vastaan esitetyt väitteet, joiden osalta näille on varattu tilaisuus esittää huomautuksensa.

5 artikla

Jos luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka osoittavat, että heillä on asiassa riittävä etu, pyytävät tulla kuulluiksi II luvun 19 artiklan 2 kohdan nojalla, EFTAn valvontaviranomaisen on varattava heille tilaisuus esittää huomautuksensa kirjallisesti EFTAn valvontaviranomaisen asettamassa määräajassa.

6 artikla

Jos EFTAn valvontaviranomainen saatuaan II luvun 3 artiklan 2 kohdan nojalla tehdyn hakemuksen katsoo, että sillä olevien tietojen perusteella ei ole riittävää aihetta suostua hakemukseen, sen on ilmoitettava hakijoille perustelunsa ja asetettava määräaika, jonka kuluessa ne voivat antaa mahdollisen vastineensa kirjallisesti.

7 artikla

1. EFTAn valvontaviranomaisen on varattava henkilöille, jotka ovat kirjallisissa vastineissaan sitä pyytäneet, tilaisuus esittää huomautuksensa suullisesti, jos he osoittavat, että heillä on asiassa riittävä etu, tai jos EFTAn valvontaviranomainen aikoo määrätä sakon tai uhkasakon heille.

2. EFTAn valvontaviranomainen voi myös antaa kenelle tahansa tilaisuuden esittää huomautuksensa suullisesti.

8 artikla

1. EFTAn valvontaviranomainen kutsuu henkilöt kuultaviksi määräämäänään päivänä.

2. Sen on viipymättä toimitettava jäljennös kutsusta EFTA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille, jotka voivat nimetä virkamiehen

osallistumaan kuulemiseen. EFTAn valvontaviranomaisen on vastaavasti varattava EY:n komissiolle tilaisuus lähettää edustajansa kuulemiseen. Tämä tilaisuus on varattava myös EY:n jäsenvaltioille.

9 artikla

1. Kuulemisen toimittavat EFTAn valvontaviranomaisen sitä varten nimeämät henkilöt.

2. Kutsuttujen henkilöiden on oltava läsnä henkilökohtaisesti taikka laillisen tai sääntömääräisen edustajansa edustamana. Yritysten ja yritysten yhteenliittymien edustajana voi olla myös niiden vakituisesta henkilöstöstä nimetty, asianmukaisesti valtuutettu edustaja.

Niiden henkilöiden avustajina, joita EFTAn valvontaviranomainen kuulee, voi olla asianajajia tai muita avustajia, joilla on oikeus esiintyä EFTAn tuomioistuimessa, tai muita päteviä henkilöitä.

3. Kuuleminen ei ole julkinen. Henkilöitä kuullaan erikseen tai muiden kutsuttujen henkilöiden ollessa läsnä. Jälkimmäisessä tapauksessa on otettava huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

4. Kunkin kuultavan henkilön lausuntojen olennainen sisältö on otettava pöytäkirjaan, jonka kuultava hyväksyy sen lukemisen jälkeen.

10 artikla

Jollei 2 artiklan 2 kohdasta muuta johdu, EFTAn valvontaviranomaisen tiedoksiannot ja kutsut on lähetettävä vastaanottajille kirjatussa kirjeessä saantitodistusta vastaan tai luovutettava heille kuittausta vastaan.

11 artikla

1. Asettaessaan 2, 5 tai 6 artiklassa tarkoitettua määräajan EFTAn valvontaviranomaisen on otettava huomioon sekä vastineen valmisteluun tarvittava aika että tapauksen kiireellisyys. Määräaika ei saa olla kahta viikkoa lyhyempi; sitä voidaan pidentää.

2. Määräajat lasketaan tiedoksiannon saamista tai sen luovuttamista seuraavasta päivästä.

3. Kirjallisten huomautusten on saavuttava EFTAn valvontaviranomaiselle tai ne on lähetettävä EFTAn sille kirjatussa kirjeessä ennen määräajan päättymistä. Jos määräaika päättyy sunnuntaina tai yleisenä vapaapäivänä, se jatkuu kuitenkin seuraavan työpäivän loppuun.

Arvioitaessa, jatkuuko määräaika, yleisinä vaapapäivinä pidetään tämän pöytäkirjan lisäyksessä 2 lueteltuja päiviä, jos on otettava huomioon kirjallisten huomautusten saapumispäivä, ja lähettämisaan lainsäädännössä säädettyjä päiviä, jos on otettava huomioon lähettämispäivä.

V LUKU VANHENTUMISAJAT II—IV
JA VI—XIV LUKUUN SISÄLTÄVIIN
LIIKENNETTÄ JA KILPAILUA
KOSKEVIIN SÄÄNTÖIHIN LIITTYVISSÄ
MENETTELYISSÄ JA NIIDEN NOJALLA
MÄÄRÄTTYJEN SEURAAMUSTEN
TÄYTÄNTÖÖNPANOSSA

1 artikla

Menettelyyn sovellettavat vanhentumisajat

1. EFTAn valvontaviranomaisen toimivaltaa määrätä sakkoja tai seuraamusmaksuja liikennettä ja kilpailua koskevien ETA-sopimuksen sääntöjen rikkomisesta rajoittavat seuraavat vanhentumisajat:

a) kolme vuotta, jos on rikottu säännöksiä, jotka koskevat yritysten tai yritysten yhteenliittymien hakemuksia tai ilmoituksia, tietojensaantipyynnöitä tai tutkimusten suorittamista;

b) viisi vuotta, jos kyse on muista rikkomuksista.

2. Aika alkaa kulua rikkomuksen tekopäivästä. Jatkettujen tai uusittujen rikkomusten osalta aika alkaa kuitenkin kulua siitä päivästä, jona rikkominen on lakannut.

2 artikla

Menettelyyn sovellettavan vanhentumisajan keskeytyminen

1. Kaikki EFTAn valvontaviranomaisen, EY:n komission ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevan 8 artiklan nojalla EFTAn valvontaviranomaisen pyynnöstä taikka EFTA-valtion EFTAn valvontaviranomaisen pyynnöstä suorittamat toimenpiteet rikkomuksen esituttuun tai rikkomukseen liittyvän menettelyn toimittamiseksi keskeyttävät menettelyyn sovellettavan vanhentumisajan. Vanhentumisaika keskeytyy päivänä, jona toimenpide annetaan tiedoksi ainakin yhdelle rikkomukseen osalliselle yritykselle tai yritysten yhteenliittymälle.

Toimenpiteitä, jotka keskeyttävät vanhentumisajan kulumisen, ovat erityisesti:

a) EFTAn valvontaviranomaisen taikka EFTA-valtion toimivaltaisen viranomaisen EFTAn valvontaviranomaisen pyynnöstä esittämä tietojensaantipyynnöitä taikka EFTAn valvontaviranomaisen päätös, jolla se vaatii pyydettyjen tietojen antamista;

b) kirjallinen valtuutus, jonka EFTAn valvontaviranomainen taikka EFTA-valtion toimivaltainen viranomaisen EFTAn valvontaviranomaisen pyynnöstä antaa virkamiehilleen tutkimusten suorittamista varten, taikka EFTAn valvontaviranomaisen päätös, jolla tutkimus määrätään suoritettavaksi;

c) EFTAn valvontaviranomaisen menettelyn aloittaminen;

d) EFTAn valvontaviranomaisella olevien vastaväitteiden antaminen tiedoksi.

2. Vanhentumisaika keskeytyy suhteessa kaikkiin rikkomukseen osallisiin yrityksiin tai yritysten yhteenliittymiin.

3. Vanhentumisaika alkaa kulua uudelleen kustakin keskeytymisestä. Vanhentumisaika päättyy kuitenkin viimeistään sinä päivänä, jona pituudeltaan kahta vanhentumisaikaa vastaava määräaika on kulunut EFTAn valvontaviranomaisen määräämättä sakkoa tai seuraamusmaksua; tämä määräaika pitenee ajalla, joksi vanhentuminen pysähtyy 3 artiklan mukaan.

3 artikla

Menettelyyn sovellettavan vanhentumisajan pysähtyminen

Menettelyyn sovellettava vanhentumisaika pysähtyy ajaksi, jonka EFTAn valvontaviranomaisen päätöstä koskeva oikeudenkäynti on vireillä EFTAn tuomioistuimessa ETA-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ja asiaa koskevien tämän sopimuksen määräysten nojalla.

4 artikla

Seuraamusten täytäntöönpanoon sovellettava vanhentumisaika

1. EFTAn valvontaviranomaisen toimivaltaa panna täytäntöön päätökset, joilla on määrätty sakkoja, seuraamusmaksuja tai uhkasakkoja liikennettä ja kilpailua koskevien ETA-sopimuksen sääntöjen rikkomisesta, rajoittaa viiden vuoden vanhentumisaika.

2. Aika alkaa kulua päivästä, jona päätös on tullut lainvoimaiseksi.

5 artikla

Seuraamusten täytäntöönpanoon sovellettavan vanhentumisajan keskeyttäminen

1. Seuraamusten täytäntöönpanoon sovellettavan vanhentumisajan keskeyttää:

a) sellaisen päätöksen antaminen tiedoksi, jolla on muutettu sakon, seuraamusmaksun tai uhkasakon alkuperäistä määrää taikka hylätty sen muuttamista koskeva hakemus;

b) EFTAn valvontaviranomaisen taikka EFTA-valtion EFTAn valvontaviranomaisen pyynnöstä sakon, seuraamusmaksun tai uhkasakon täytäntöön panemiseksi suorittama toimenpide.

2. Vanhentumisaika alkaa kulua uudelleen kustakin keskeyttämisestä.

6 artikla

Seuraamusten täytäntöönpanoon sovellettavan vanhentumisajan pysähtyminen

Seuraamusten täytäntöönpanoon sovellettavan vanhentumisaika pysähtyy ajaksi:

a) joksi on myönnetty maksuaikaa; tai

b) jolla maksun täytäntöönpanoa on lykätty EFTAn tuomioistuimen ETA-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ja asiaa koskevien tämän sopimuksen määräysten mukaisella päätöksellä.

II OSA LIIKENNE

VI LUKU KILPAILUSÄÄNTÖJEN SOVELTAMINEN RAUTATIE-, MAANTIE- JA SISÄVESI- LIIKENTEeseen

Koska asetuksen (ETY) N:o 1017/68 teksti on osittain ETA-sopimuksen liitteessä XIV (ai-neelliset säännöt) ja osittain tässä luvussa (menettelysäännöt), 1—5 ja 7—9 artiklan teksti, sellaisena kuin se on mukautettuna, on ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 10 kohdassa mainitussa säädöksessä (asetus (ETY) N:o 1017/68). Päätökset näissä tapauksissa tekee ETA-sopimuksen 56 artiklan, erityisesti sen 1

kohdan a ja b alakohdan sekä 3 kohdan, mukaan EFTAn valvontaviranomainen.

1—5 artikla

(ei tekstiä)

6 artikla

Sopimukset kuljetusmarkkinoiden rakenteesta johtuvien häiriöiden vähentämiseksi

1. Kunnes tarvittavat toimenpiteet vakaiden kuljetus-markkinoiden varmistamiseksi toteutetaan, voidaan julistaa, että ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 10 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 1017/68) 2 artiklassa tarkoitettu kieltö ei koske sopimusta, päätöstä tai yhdenmukaistettua menettelytapaa, joka on omiaan vähentämään häiriöitä kyseisillä markkinoilla.

2. Päätöstä, jolla edellä tarkoitettun säädöksen 2 artiklassa tarkoitettua kiellosta poiketaan 14 artiklan mukaisesti, ei saa tehdä, ellei pysyvä komitea ole EFTAn valvontaviranomaisen kertomuksen perusteella todennut, että kuljetusmarkkinoilla tai niiden osalla vallitsee kriisitila.

3. Vain seuraavin edellytyksin, rajoittamatta 2 kohdan määräysten soveltamista, voidaan julistaa, että edellä tarkoitettun säädöksen 2 artiklassa tarkoitettua kiellosta poiketaan:

a) kyseinen sopimus, päätös tai yhdenmukaistettu menettelytapa ei aseta asianomaisille yrityksille rajoituksia, jotka eivät ole välttämättömiä häiriöiden vähentämiseksi; ja

b) se ei anna näille yrityksille mahdollisuutta poistaa kilpailua kyseisten kuljetusmarkkinoiden merkittävältä osalta.

7—9 artikla

(ei tekstiä)

10 artikla

Menettely valituksen johdosta tai EFTAn valvontaviranomaisen omasta aloitteesta

EFTAn valvontaviranomainen aloittaa valituksen saatuaan tai omasta aloitteestaan menettelyn ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 10 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 1017/68) 2 tai 8 artiklan säännösten rikkomisen lopettamiseksi taikka mainitun säädöksen 4 artiklan 2 kohdan panemiseksi täytäntöön.

Valituksen voi tehdä:

- a) EFTA-valtio;
 b) luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö,
 joka katsoo asian koskevan oikeuttaan.

11 artikla

Valituksen johdosta tai EFTAn valvontaviranomaisen omasta aloitteesta aloitetun menettelyn tulos

1. Jos EFTAn valvontaviranomainen toteaa, että ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 10 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 1017/68) 2 tai 8 artiklaa on rikottu, se voi päätöksellä vaatia, että kyseiset yritykset tai yritysten yhteenliittymät lopettavat rikkomisen.

EFTAn valvontaviranomainen voi ennen ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua päätöstä antaa asianomaisille yrityksille tai yritysten yhteenliittymille osoitettuja suosituksia rikkomisen lopettamiseksi, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän luvun muiden määräysten tai edellä tarkoitettun säädöksen muiden säännösten soveltamista.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, koskee myös edellä tarkoitettun säädöksen 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja tapauksia.

3. Jos EFTAn valvontaviranomainen saamansa valituksen johdosta toteaa, että sillä olevan aineiston perusteella ei edellä tarkoitettun säädöksen 2 artiklan, 4 artiklan 2 kohdan tai 8 artiklan nojalla ole aihetta puuttua sopimukseen, päätökseen tai menettelytapaan, se tekee päätöksen, jolla se hylkää valituksen perusteettomana.

4. Jos EFTAn valvontaviranomainen saamansa valituksen johdosta tai omasta aloitteestaan toteaa, että sopimus, päätös tai yhdenmukaistettu menettelytapa on edellä tarkoitettun säädöksen 2 ja 5 artiklan säännösten mukainen, EFTAn valvontaviranomainen tekee 5 artiklassa tarkoitettun päätöksen.

Päätöksessä ilmoitetaan sen voimaantulopäivä. Tämä päivä voi olla päätöksentekopäivää aikaisempi.

12 artikla

ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 10 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 1017/68) 5 artiklan soveltaminen — vastaväitteet

1. Yritykset ja yritysten yhteenliittymät, jot-

ka haluavat, että ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 10 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 1017/68) 5 artiklaa sovelletaan säädöksen 2 artiklassa tarkoitettuihin sopimuksiin, päätöksiin ja yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, joiden osapuolia ne ovat, voivat tehdä hakemuksen EFTAn valvontaviranomaiselle.

2. Jos EFTAn valvontaviranomainen katsoo, että hakemukseen voidaan suostua, ja sillä on kaikki tarvittava aineisto, eikä kyseistä sopimusta, päätöstä tai yhdenmukaistettua menettelytapaa vastaan ole ryhdytty toimiin 10 artiklan nojalla, se julkaisee mahdollisimman pian Euroopan yhteisöjen virallisen lehden ETA-osastossa tiivistelmän hakemuksesta ja kehottaa kaikkia niitä ulkopuolisia henkilöitä, joita asia koskee, esittämään huomautuksensa EFTAn valvontaviranomaiselle 30 päivän kuluessa. Julkaisemisessa on otettava huomioon yritysten oikeudet sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

3. Jollei EFTAn valvontaviranomainen 90 päivän kuluessa päivästä, jona julkaiseminen Euroopan yhteisöjen virallisen lehden ETA-osastossa on tapahtunut, ilmoita hakijoille, että on vakavia epäilyjä siitä, voidaanko edellä tarkoitettun säädöksen 5 artiklaa soveltaa, sopimusta, päätöstä tai yhdenmukaistettua menettelytapaa on, siltä osin kuin se vastaa hakemuksessa annettua kuvausta, pidettävä vapautettuna kiellosta jo kuluneena aikana ja enintään kolmen vuoden ajan siitä, kun julkaiseminen Euroopan yhteisöjen virallisen lehden ETA-osastossa on tapahtunut.

Jos EFTAn valvontaviranomainen 90 päivän määräajan jälkeen mutta ennen kolmen vuoden määräajan päättymistä toteaa, että edellytyksiä edellä tarkoitettun säädöksen 5 artiklan soveltamiselle ei ole, se tekee päätöksen, jossa julistetaan, että säädöksen 2 artiklassa tarkoitettua kieltoa on noudatettava. Tällainen päätös voi olla taannehtiva, jos asianosaiset ovat antaneet puutteellisia tietoja tai jos ne käyttävät väärin edellä tarkoitettun säädöksen 2 artiklasta tehtyä poikkeusta.

4. Jos EFTAn valvontaviranomainen 90 päivän määräajan kuluessa tekee hakijoille 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettun ilmoituksen, EFTAn valvontaviranomainen tutkii, täytyvätkö edellä tarkoitettun säädöksen 2 ja 5 artiklassa säädetty edellytykset.

Jos EFTAn valvontaviranomainen toteaa, että edellä tarkoitettun säädöksen 2 ja 5 artik-

lassa säädetty edellytykset täyttyvät, se tekee 5 artiklassa tarkoitetun päätöksen. Päätöksessä ilmoitetaan sen voimaantulopäivä. Tämä päivä voi olla päätöksentekopäivää aikaisempi.

13 artikla

ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 10 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 1017/68) 5 artiklassa tarkoitettujen päätösten voimassaoloaika ja peruuttaminen

1. Edellä 11 artiklan 4 kohdan tai 12 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan nojalla tehtävässä, edellä tarkoitetun säädöksen 5 artiklassa tarkoitetussa päätöksessä on ilmoitettava päätöksen voimassaoloaika; tavallisesti voimassaoloaika ei saa olla kuutta vuotta lyhyempi. Päätökseen voidaan liittää ehtoja ja velvoitteita.

2. Päätös voidaan uudistaa, jos edellä tarkoitetun säädöksen 5 artiklassa säädetty edellytykset edelleen täyttyvät.

3. EFTAn valvontaviranomainen voi peruuttaa päätöksensä tai muuttaa sitä taikka kieltää osapuolten tietyt toimet:

a) jos jokin päätöksen perusteena ollut seikka on muuttunut;

b) jos osapuolet rikkovat jotakin päätökseen liitettyä velvoitetta;

c) jos päätös on perustunut virheellisiin tietoihin tai se on saatu aikaan vilpillisesti; taikka

d) jos osapuolet käyttävät väärin poikkeusta, joka päätöksellä on tehty niiden osalta edellä tarkoitetun säädöksen 2 artiklan säännöksistä.

Edellä b, c tai d alakohdassa tarkoitettussa tapauksessa päätös voidaan peruuttaa taannehtivasti.

14 artikla

Päätökset, joita tarkoitetaan 6 artiklassa

1. ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 10 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 1017/68) 2 artiklassa tarkoitetut sopimukset, päätökset tai yhdenmukaistetut menettelytavat, joiden osalta osapuolet hakevat 6 artiklan soveltamista, on ilmoitettava EFTAn valvontaviranomaiselle.

2. EFTAn valvontaviranomaisen edellä tarkoitetun säädöksen 6 artiklassa tarkoitettu päätös tulee voimaan vasta päivänä, jona pää-

tös tehdään. Päätöksessä ilmoitetaan sen voimassaoloaika. Voimassaoloaika ei saa olla pitempi kuin kolme vuotta siitä, kun pysyvä komitea 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti on todennut, että vallitsee kriisitila.

3. EFTAn valvontaviranomainen voi uudistaa tällaisen päätöksen, jos pysyvä komitea 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti uudelleen toteaa, että vallitsee kriisitila, ja jos muut 6 artiklassa määrätyt edellytykset edelleen täyttyvät.

4. Päätökseen voidaan liittää ehtoja ja velvoitteita.

5. EFTAn valvontaviranomaisen päätös lakkaa olemasta voimassa viimeistään kuuden kuukauden kuluttua 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisesta.

6. Sovelletaan, mitä 13 artiklan 3 kohdassa määrätään.

15 artikla

Toimivalta

Jollei EFTAn tuomioistuimen ETA-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ja asiaa koskevien tämän sopimuksen määräysten mukaisesta oikeudesta tutkia EFTAn valvontaviranomaisen päätöksiä muuta johdu, ainoastaan EFTAn valvontaviranomaisella on ETA-sopimuksen 56 artiklassa määrätyn edellytyksin toimivalta:

— määrätä velvoitteita ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 10 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 1017/68) 4 artiklan 2 kohdan nojalla;

— tehdä edellä tarkoitetun säädöksen 5 artiklassa ja tämän luvun 6 artiklassa tarkoitettuja päätöksiä.

Kunnes EFTAn valvontaviranomainen aloittaa menettelyn tehdäkseen tapausta koskevan päätöksen tai lähettää 12 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun ilmoituksen, EFTA-valtioiden viranomaisilla säilyy toimivalta päättää, sovelletaanko tapaukseen edellä tarkoitetun säädöksen 2 tai 8 artiklaa.

16 artikla

Yhteydet EFTA-valtioiden viranomaisiin

1. EFTAn valvontaviranomainen toimii tässä luvussa määrättyissä menettelyissä läheisessä ja jatkuvassa yhteydessä EFTA-valtioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa; näillä viranomaisilla on oikeus esittää kaikki huomautuksensa näissä menettelyissä.

2. EFTAn valvontaviranomaisen on välittömästi toimitettava EFTA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille jäljennökset valituksista ja hakemuksista sekä tärkeimmistä asiakirjoista, jotka EFTAn valvontaviranomaiselle on lähetetty tai jotka se lähettää näiden menettelyjen kuluessa.

EFTAn valvontaviranomaisen tulee viipymättä toimittaa EFTA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille jäljennökset ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevien 2 ja 10 artiklan nojalla EY:n komissiolta saamistaan ilmoituksista ja valituksista sekä tiedosta, joka koskee menettelyn aloittamista viran puolesta.

EFTAn valvontaviranomaisen tulee viipymättä toimittaa EFTA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille jäljennökset

ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevan 7 artiklan nojalla EY:n komissiolta saamistaan asiakirjoista.

3. Liikenteen alan neuvoo-antavaa kilpailukomiteaa on kuultava ennen päätöksen tekemistä 10 artiklassa tarkoitettussa menettelyssä tai ennen 12 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa tai saman artiklan 4 kohdan toisessa alakohdassa taikka 14 artiklan 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua päätöksen tekemistä. Neuvoo-antavaa komiteaa on kuultava myös ennen 29 artiklassa tarkoitettua ehdotuksen tekemistä.

4. Neuvoo-antavassa komiteassa on virkamiehiä, joiden toimivaltaan liikenteeseen sekä kilpailunrajoituksiin ja määräävään markkina-asemaan liittyvät kysymykset kuuluvat. Kukin EFTA-valtio nimeää edustajikseen kaksi virkamiestä, joista kummankin sijalla voi hänen estyneenä ollessaan toimia toinen virkamies.

EY:n komissiolla ja EY:n jäsenvaltioilla on oikeus olla läsnä neuvoo-antavassa komiteassa ja esittää näkemyksensä siellä. Niiden edustajilla ei kuitenkaan ole äänioikeutta.

5. Kuuleminen tapahtuu EFTAn valvontaviranomaisen koolle kutsumassa yhteisessä kokouksessa; kokousta ei saa pitää ennen kuin kokouskutsun lähettämisestä on kulunut 14 päivää. Kokouskutsuun jokaisen tutkittavan tapauksen osalta liitettävä sen yhteenveto ja tieto tärkeimmistä asiakirjoista sekä alustava päätösluonnos.

Edellä 4 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettua osallistumista varten kokouskutsu ja asiaa koskevat tiedot toimitetaan EY:n komissiolle niin kuin ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevassa 6 artiklassa määrätään.

6. Neuvoo-antava komitea voi antaa lausun-

tonsa, vaikka jotkut sen jäsenistä tai heidän sijaisistaan eivät ole läsnä. Päätösluonnokseen liitetään kertomus kuulemismenettelyn tuloksesta. Sitä ei saa julkistaa.

17 artikla

Yksittäistapauksiin liittyvien, ETA-sopimukseen sisältyviä liikenteestä annettuja määräyksiä koskevien periaatteellisten kysymysten käsittely pysyvässä komiteassa

1. EFTAn valvontaviranomainen ei saa tehdä päätöstä, jonka yhteydessä 16 artiklassa tarkoitettu kuuleminen on pakollinen, ennen kuin on kulunut 20 päivää päivästä, jona neuvoo-antava komitea on antanut lausuntonsa.

2. Ennen 1 kohdassa mainitun määräajan päättymistä EFTA-valtio voi pyytää, että pysyvä komitea kutsutaan koolle selvittämään EFTAn valvontaviranomaisen kanssa sellaista ETA-sopimukseen sisältyviä liikenteestä annettuja määräyksiä koskevaa periaatteellista kysymystä, jonka EFTA-valtio katsoo liittyvän päätöksenteon kohteena olevaan yksittäistapaukseen.

Pysyvä komitea kokoontuu 30 päivän kuluessa siitä, kun EFTA-valtio on sitä pyytänyt, käsittelemään yksinomaan tällaisia periaatteellisia kysymyksiä.

EFTAn valvontaviranomainen tekee päätöksensä vasta pysyvän komitean kokouksen jälkeen.

3. Pysyvä komitea voi lisäksi milloin tahansa EFTA-valtion tai EFTAn valvontaviranomaisen pyynnöstä käsitellä liikenteen alan kilpailupolitiikan toteuttamiseen liittyviä yleisiä kysymyksiä.

4. Tapauksissa, joissa pysyvä komitea on pyydetty koolle käsittelemään periaatteellista kysymystä 2 kohdan nojalla tai yleisiä kysymyksiä 3 kohdan nojalla, EFTAn valvontaviranomainen ottaa tätä lukua sovellettaessa huomioon kokouksessa muotoutuneet toimintapolitiikan suuntaviivat.

18 artikla

Liikenteen osa-alueita koskeva tutkimus

1. Jos liikenteen alan kehitys, kuljetushintojen vaihtelut tai jouston puuttuminen taikka

muut seikat antavat aihetta epäillä, että kilpailu liikenteen alalla on rajoittunutta tai vääristynyttä ETA-sopimuksen soveltamisalueen jollakin maantieteellisellä alueella taikka yhdellä tai useammalla kuljetusyhteydellä taikka yhteen tai useampaan luokkaan kuuluvassa matkustajien tai tavaroiden kuljetuksessa, EFTAn valvontaviranomainen voi ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevien määräysten mukaisesti päättää kyseistä osa-alueita koskevan yleisen tutkimuksen suorittamisesta ja tällaisen tutkimuksen yhteydessä pyytää kyseisellä osa-alueella toimivia kuljetusyhtiöitä antamaan ne tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 10 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 1017/68) 2—5 sekä 7 ja 8 artiklan periaatteiden ja tämän luvun 6 artiklan toteuttamiseksi.

2. EFTAn valvontaviranomaisen suorittamissa tutkimuksia 1 kohdan nojalla sen on myös pyydettävä niitä yrityksiä tai yritysryhmiä, joiden koko antaa aihetta epäillä, että niillä on määräävä asema ETA-sopimuksen soveltamisalueella tai sen merkittäväällä osalla, toimittamaan EFTAn valvontaviranomaiselle ne yritysten rakennetta ja toimintatapoja koskevat yksityiskohtaiset tiedot, jotka ovat tarpeen arviointia niiden asemaa edellä tarkoitettujen säädöksen 8 artiklan säännösten perusteella.

3. Sovelletaan, mitä 16 artiklan 2—6 kohdassa sekä 17, 19, 20 ja 21 artiklassa määrätään.

19 artikla

Tietojensaantipyynnöt

1. EFTAn valvontaviranomainen voi ETA-sopimuksen 55 ja 58 artiklaan, pöytäkirjassa 23 ja liitteessä XIV oleviin määräyksiin taikka tämän luvun määräyksiin perustuvien tehtäviensä suorittamiseksi hankkia kaikki tarvittavat tiedot EFTA-valtioiden hallituksilta ja toimivaltaisilta viranomaisilta sekä yrityksiltä ja yritysten yhteenliittymiltä.

2. Kun EFTAn valvontaviranomainen lähettää yritykselle tai yritysten yhteenliittymälle tietojensaantipyynnön, sen on samanaikaisesti lähetettävä jäljennös pyynnöstä sen EFTA-valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella yritysten kotipaikka on.

3. EFTAn valvontaviranomaisen on pyynnössään mainittava sen oikeudellinen peruste ja tarkoitus sekä 22 artiklan 1 kohdan b alakoh-

dassa määrättyt seuraamukset virheellisten tietojen antamisesta.

4. Velvollisuus pyydettyjen tietojen antamiseen on yritysten omistajilla tai heidän edustajillaan sekä oikeushenkilöiden, yhtiöiden tai oikeuskelpoisuutta vaille olevien yhteenliittymien osalta henkilöillä, joilla lain tai sääntöjen mukaan on kelpoisuus edustaa niitä.

5. Jos yritys tai yritysten yhteenliittymä ei anna pyydettyjä tietoja EFTAn valvontaviranomaisen asettamassa määräajassa tai se antaa puutteellisia tietoja, EFTAn valvontaviranomaisen on päätöksellään vaadittava tietojen antamista. Päätöksessä on yksilöitävä vaaditut tiedot, asetettava aiheellinen määräaika tietojen antamista varten sekä ilmoitettava 22 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja 23 artiklan 1 kohdan c alakohdassa määrättyistä seuraamuksista sekä oikeudesta hakea muutosta päätökseen EFTAn tuomioistuimelta ETA-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ja asiaa koskevien tämän sopimuksen määräysten, erityisesti 36 artiklan, nojalla.

6. EFTAn valvontaviranomaisen on samanaikaisesti toimitettava päätöksensä jäljennös sen EFTA-valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella yrityksen tai yritysten yhteenliittymän kotipaikka on.

20 artikla

EFTA-valtioiden viranomaisten suorittamat tutkimukset

1. EFTAn valvontaviranomaisen pyynnöstä EFTA-valtioiden toimivaltaisten viranomaisten on suoritettava tutkimukset, joita EFTAn valvontaviranomainen pitää tarpeellisina 21 artiklan 1 kohdan nojalla tai joista se on määrännyt 21 artiklan 3 kohdan mukaisella päätöksellään. Näiden tutkimusten suorittamisesta vastuussa ovat EFTA-valtion toimivaltaiset viranomaiset käyttävät toimivaltaansa esitettyään sen EFTA-valtion toimivaltaisen viranomaisen antaman kirjallisen valtuutuksen, jonka alueella tutkimus suoritetaan. Tällaisessa valtuutuksessa on mainittava tutkimuksen kohde ja tarkoitus.

2. EFTAn valvontaviranomaisen tai sen EFTA-valtion toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä, jonka alueella tutkimus on määrätty suorittaa, EFTAn valvontaviranomaisen virkamiehet voivat avustaa tämän viranomaisen virkamiehiä heidän tehtäviensä suorittamisessa.

21 artikla

EFTAn valvontaviranomaisen tutkintavaltuudet

1. EFTAn valvontaviranomainen voi ETA-sopimuksen 55 ja 58 artiklaan, pöytäkirjassa 23 ja liitteessä XIV oleviin määräyksiin taikka tämän luvun määräyksiin perustuvien tehtäviensä suorittamiseksi ryhtyä kaikkiin tarpeellisiin yrityksiä ja yritysten yhteenliittymiä koskeviin tutkimuksiin EFTA-valtion alueella. Tätä tarkoitusta varten EFTAn valvontaviranomaisen valtuuttamalla virkamiehillä on oikeus:

a) tutkia kirjanpitoa ja muita liikeasiakirjoja;

b) ottaa jäljennöksiä ja otteita kirjanpidosta ja muista liikeasiakirjoista;

c) vaatia suullisia selvityksiä paikalla;

d) päästä yrityksen kaikkiin tiloihin, sen kaikille alueille ja sen kaikkiin kulkuneuvoihin.

2. EFTAn valvontaviranomaisen virkamiehillä, jotka on valtuutettu suorittamaan näitä tutkimuksia, on oikeus käyttää toimivaltaansa esitettävään kirjallisen valtuutuksen, jossa mainitaan tutkimuksen kohde ja tarkoitus sekä 22 artiklan 1 kohdan c alakohdassa määrätyt seuraamukset sen varalta, että vaadittua kirjanpitoa tai muita vaadittuja liikeasiakirjoja ei esitetä täydellisinä.

Hyvissä ajoin ennen tutkimusta EFTAn valvontaviranomaisen on ilmoitettava tutkimuksesta ja sen suorittamiseen valtuutettujen virkamiesten henkilöllisyydestä sen EFTA-valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella tutkimus on määrä suorittaa. EFTAn valvontaviranomaisen on annettava tällainen valtuutus myös niille EY:n komission edustajille, jotka osallistuvat tutkimukseen ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevan 8 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

3. Yritysten ja yritysten yhteenliittymien on alistuttava EFTAn valvontaviranomaisen päätöksellään määräämiin tutkimuksiin. Päätöksessä on mainittava tutkimuksen kohde ja tarkoitus, määrättävä päivä, jona tutkimus alkaa, sekä ilmoitettava 22 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja 23 artiklan 1 kohdan d alakohdassa määrättyistä seuraamuksista ja oikeudesta hakea muutosta päätökseen EFTAn tuomioistuimelta.

4. EFTAn valvontaviranomainen tekee 3 kohdassa tarkoitetut päätökset kuultuaan sen EFTA-valtion toimivaltaista viranomaista, jonka alueella tutkimus on määrä suorittaa.

5. Sen EFTA-valtion toimivaltaisen viranomaisen virkamiehet, jonka alueella tutkimus on määrä suorittaa, voivat tämän viranomaisen tai EFTAn valvontaviranomaisen pyynnöstä avustaa EFTAn valvontaviranomaisen virkamiehiä näiden tehtävien suorittamisessa.

6. Jos yritys vastustaa tämän artiklan nojalla määrättyä tutkimusta, asianomaisen EFTA-valtion on annettava EFTAn valvontaviranomaisen valtuuttamille virkamiehille heidän tutkimuksen suorittamiseksi tarvitsemaansa apua. EFTA-valtioiden on EFTAn valvontaviranomaista kuultuaan toteutettava tätä varten tarpeelliset toimenpiteet kuuden kuukauden kuluessa ETA-sopimuksen voimaantulosta.

22 artikla

Sakot

1. EFTAn valvontaviranomainen voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille vähintään 100 ja enintään 5 000 ecun sakon, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta:

a) antavat virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja 12 artiklassa tarkoitettussa hakemuksessa tai 14 artiklassa tarkoitettussa ilmoituksessa;

b) antavat virheellisiä tietoja vastatessaan 18 artiklassa taikka 19 artiklan 3 tai 5 kohdassa tarkoitettuun pyyntöön taikka eivät toimita tietoja 19 artiklan 5 kohdan nojalla tehdyssä päätöksessä asetetussa määräajassa; taikka

c) esittävät vaaditun kirjanpitoa tai muut vaaditut liikeasiakirjat puutteellisina 20 tai 21 artiklan nojalla suoritettua tutkimusta yhteydessä taikka kieltäytyvät alistumasta 21 artiklan 3 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä määrättyyn tutkimukseen.

2. EFTAn valvontaviranomainen voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille sakon, joka on vähintään 1 000 ja enintään 1 000 000 ecua taikka tätä suurempi mutta enintään 10 prosenttia kunkin rikkomukseen osallisen yrityksen edellisen tilikauden liikevaihdosta, jos nämä tahallaan tai tuottamuksesta:

a) rikkovat ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 10 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 1017/68) 2 tai 8 artiklaa; taikka

b) rikkovat jotakin 13 artiklan 1 kohdan tai 14 artiklan 4 kohdan nojalla määrättyä veloitetta.

Sakon suuruutta määrättäessä on otettava

huomioon rikkomuksen vakavuuden lisäksi sen kesto.

3. Sovelletaan, mitä 16 artiklan 3—6 kohdassa ja 17 artiklassa määrätään.

4. Päätökset, jotka tehdään 1 ja 2 kohdan nojalla, eivät ole luonteeltaan rikosoikeudellisia.

23 artikla

Uhkasakot

1. EFTAn valvontaviranomainen voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille uhkasakon, joka on 50—1 000 ecua päivältä laskettuna päätöksessä määrätystä päivästä, pakottaakseen ne:

a) lopettamaan ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 10 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 1017/68) 2 tai 8 artiklan rikkomisen, jonka lopettamista on vaadittu 11 artiklan nojalla tehdyllä päätöksellä, tai noudattamaan edellä tarkoitettua säädöksen 4 artiklan 2 kohdan nojalla määrättyä velvoitetta;

b) pidättymään 13 artiklan 3 kohdan mukaisesti kielletyistä toimista;

c) antamaan täydellisinä ja virheettöminä tiedot, joita se on pyytänyt 19 artiklan 5 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä;

d) alistumaan tutkimukseen, jonka se on määrännyt 21 artiklan 3 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä.

2. Jos yritykset tai yritysten yhteenliittymät ovat täyttäneet velvoitteen, jonka tehosteeksi uhkasakko määrättiin, EFTAn valvontaviranomainen voi tuomita uhkasakon kokonaismäärältään pienempänä kuin se olisi alkuperäisen päätöksen perusteella.

3. Sovelletaan, mitä 16 artiklan 3—6 kohdassa ja 17 artiklassa määrätään.

24 artikla

Muutoksen hakeminen EFTAn tuomioistuimelta

EFTAn tuomioistuimella on ETA-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ja asiaa koskevien tämän sopimuksen määräysten nojalla tämän sopimuksen 35 artiklassa tarkoitettu täysi harkintavalta tutkiessaan valitukset päätöksistä, joilla EFTAn valvontaviranomainen on määrännyt sakon tai uhkasakon; se voi poistaa

sakon tai uhkasakon taikka alentaa tai korottaa sitä.

25 artikla

Ecu

Sovellettaessa 22—24 artiklaa 'eculla' tarkoitetaan ecua sellaisena kuin Euroopan yhteisöjen toimivaltaiset viranomaiset ovat sen määrittelleet.

26 artikla

Asianosaisten ja muiden kuuleminen

1. Ennen 11 artiklassa, 12 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa, 12 artiklan 4 kohdassa, 13 artiklan 3 kohdassa, 14 artiklan 2 tai 3 kohdassa taikka 22 tai 23 artiklassa tarkoitettua päätöksen tekemistä EFTAn valvontaviranomaisen on varattava yrityksille tai yritysten yhteenliittymille, joita asia koskee, tilaisuus esittää huomautuksensa EFTAn valvontaviranomaisen niitä vastaan esittämistä väitteistä.

2. Jos EFTAn valvontaviranomainen tai EFTA-valtioiden toimivaltaiset viranomaiset pitävät sitä tarpeellisena, ne voivat kuulla myös muita luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä. Hakemuksiin, joilla tällaiset henkilöt pyytävät tulla kuulluiksi, on suostuttava, jos he osoittavat, että heillä on asiassa riittävä etu.

3. Jos EFTAn valvontaviranomainen aikoo antaa ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 10 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 1017/68) 5 artiklan tai tämän luvun 6 artiklan nojalla puuttomattomuustodistuksen, sen on julkaistava tiivistelmä kyseisestä sopimuksesta, päätöksestä tai yhdenmukaistetusta menettelytavasta ja kehotettava kaikkia niitä ulkopuolisia henkilöitä, joita asia koskee, antamaan EFTAn valvontaviranomaisen tiedoksi vastineensa EFTAn valvontaviranomaisen asettamassa määräajassa, joka ei saa olla yhtä kuukautta lyhyempi. Julkaisemisessa on otettava huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

27 artikla

Salassapitovelvollisuus

1. Tietoja, jotka on saatu sovellettaessa tämän luvun 18, 19, 20 tai 21 artiklaa taikka ETA-sopimuksen 58 artiklaa tai pöytäkirjaa 23, saa käyttää vain asianomaisen pyynnön tai tutkimuksen tarkoituksiin, edellä sanotun kui-

tenkaan rajoittamatta ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevan 9 artiklan soveltamista.

2. EFTAn valvontaviranomainen ja EFTA-valtioiden toimivaltaiset viranomaiset sekä niiden virkamiehet ja muut niiden palveluksessa olevat eivät saa ilmaista tietoja, jotka on saatu tätä pöytäkirjaa taikka ETA-sopimuksen 58 artiklaa tai pöytäkirjaa 23 sovellettaessa ja jotka luonteensa perusteella ovat salassa pidettäviä, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 26 ja 28 artiklan määräysten soveltamista. Tämä salassapitovelvollisuus on myös niillä EY:n komission ja EY:n jäsenvaltioiden edustajilla, jotka osallistuvat neuvoa-antavan komitean kokouksiin 16 artiklan 4 kohdan nojalla ja kuulemiseen VIII luvun 8 artiklan 2 kohdan nojalla.

3. Mitä 1 ja 2 kohdassa määrätään, ei estä julkaisemasta yleiskatsauksia tai selvityksiä, jotka eivät sisällä yksittäisiä yrityksiä tai yritysten yhteenliittymiä koskevia tietoja.

28 artikla

Päätösten julkaiseminen

1. EFTAn valvontaviranomaisen on julkaisettava päätökset, jotka se tekee 11 artiklan, 12 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan, 12 artiklan 4 kohdan, 13 artiklan 3 kohdan taikka 14 artiklan 2 tai 3 kohdan nojalla.

2. Julkaistaessa on mainittava asianosaisten nimet ja päätöksen pääasiallinen sisältö; siinä on otettava huomioon yritysten oikeudet edustajan suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

29 artikla

Erityiset määräykset

EFTAn valvontaviranomainen voi tämän sopimuksen 49 artiklan määräysten mukaan tehdä EFTA-valtioiden hallituksille ehdotuksia 10 artiklassa tarkoitettuja valituksia, 12 artiklassa tarkoitettuja hakemuksia ja 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja ilmoituksia tehtäessä käytettäväksi lomakkeiksi sekä ehdotuksia lomakkeita täydentäviksi huomautuksiksi.

VII LUKU TÄMÄN PÖYTÄKIRJAN VI LUVUN 10 ARTIKLASSA TARCOITETTUIEN VALITUKSEN, 12 ARTIKLASSA TARCOITETTUIEN HAKEMUSTEN JA 14 ARTIKLAN 1 KOHDASSA TARCOITETTUIEN ILMOITUSTEN MUOTO, SISÄLTÖ JA MUUT YKSITYISKOHDAT

1 artikla

Valitukset

1. Edellä VI luvun 10 artiklassa tarkoitettujen valitukset on tehtävä kirjallisesti jollakin EFTA-valtioiden tai Euroopan yhteisön virallisista kielistä; ne voidaan tehdä EFTA-valtioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella, jonka malli on lisäyksessä 3, tai EY:n komission tarkoitusta varten vahvistamalla lomakkeella.

2. Jos yritysten, yritysten yhteenliittymien, luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden edustajat allekirjoittavat valituksen, heidän on esitettävä kirjallinen näyttö valtuutuksestaan.

2 artikla

Hakemusten ja ilmoitusten tekemiseen oikeutetut

1. Jokainen ETA-sopimuksen liitteessä olevassa 10 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 1017/68) 2 artiklassa tarkoitettujen sopimuksen, päätöksen tai menettelytavan osapuolena oleva yritys saa tehdä VI luvun 12 artiklassa tarkoitettujen hakemusten tai 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen ilmoitusten. Jos vain jotkin osapuolena olevista yrityksistä tekevät hakemuksen tai ilmoituksen, niiden on ilmoitettava siitä muille yrityksille.

2. Jos yritysten, yritysten yhteenliittymien, luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden edustajat allekirjoittavat VI luvun 12 artiklassa tai 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen hakemusten tai ilmoitusten, heidän on esitettävä kirjallinen näyttö valtuutuksestaan.

3. Yhteistä hakemusta tai ilmoitusta varten on nimettävä yhteinen edustaja.

3 artikla

Hakemusten ja ilmoitusten tekeminen

1. Edellä VI luvun 12 artiklassa tarkoitettu hakemus on tehtävä EFTA-valtioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella tarkoitusta varten

vahvistetulla lomakkeella, jonka malli on lisäyksessä 4, tai EY:n komission tarkoittua varten vahvistamalla lomakkeella.

2. Edellä VI luvun 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ilmoitus on tehtävä EFTA-valtioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella tarkoittua varten vahvistetulla lomakkeella, jonka malli on lisäyksessä 5, tai EY:n komission tarkoittua varten vahvistamalla lomakkeella.

3. Useat osapuolina olevat yritykset voivat tehdä hakemuksen tai ilmoituksen samalla lomakkeella.

4. Hakemuksessa ja ilmoituksessa on oltava lomakkeessa pyydyt tiedot.

5. Hakemus ja ilmoitus sekä niiden liitteet on toimitettava EFTAn valvontaviranomaiselle yhdeksänä kappaleena.

6. Liitteenä olevien asiakirjojen on oltava alkuperäisiä tai jäljennöksiä. Jäljennösten on oltava oikeiksi todistettuja.

7. Hakemus ja ilmoitus on tehtävä jollakin EFTA-valtioiden tai Euroopan yhteisön virallisista kielistä. Liiteasiakirjat on toimitettava alkukielisinä. Jollei alkukieli ole mikään virallisista kielistä, asiakirjoihin on liitettävä käännös jollekin näistä kielistä.

4 artikla

Erityiset määräykset

EFTAn valvontaviranomainen voi tämän sopimuksen 49 artiklan määräysten mukaan tehdä EFTA-valtioiden hallituksille ehdotuksia lomakkeiksi ja täydentäviksi huomautuksiksi.

VIII LUKU TÄMÄN PÖYTÄKIRJAN VI LUVUN 26 ARTIKLAN 1 KOHDASSA TARKOITETUT KUULEMISET

1 artikla

Ennen kuin EFTAn valvontaviranomainen kuulee liikenteen alan neuvoo-antavaa kilpailukomiteaa, sen on järjestettävä VI luvun 26 artiklan 1 kohdan mukainen kuuleminen.

2 artikla

1. EFTAn valvontaviranomaisen on annettava yrityksille ja yritysten yhteenliittymille kirjallisesti tiedoksi niitä vastaan esitetyt väitteet. Tiedoksianto on osoitettava kullekin niistä tai niiden nimeämälle yhteiselle edustajalle.

2. EFTAn valvontaviranomainen voi kuitenkin toimittaa tiedoksiannon kuulutuksin Eu-

roopan yhteisöjen virallisen lehden ETA-osastossa, jos se on tapaukseen liittyvät seikat huomioon ottaen perusteltua, erityisesti, jos kyse on lukuisista yrityksistä, joilla ei ole yhteistä edustajaa. Kuulutuksessa on otettava huomioon yritysten oikeudet edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

3. Yritykselle tai yritysten yhteenliittymälle voidaan määrätä sakko tai uhkasakko vain, jos vastaväitteet on annettu tiedoksi 1 kohdassa määrättyllä tavalla.

4. Antaessaan vastaväitteet tiedoksi EFTAn valvontaviranomaisen on asetettava määräaika, jonka kuluessa yritykset ja yritysten yhteenliittymät voivat esittää huomautuksensa EFTAn valvontaviranomaiselle.

3 artikla

1. Yritysten ja yritysten yhteenliittymien on asetussa määräajassa ilmoitettava kirjallisesti huomautuksensa niitä vastaan esitetyistä väitteistä.

2. Ne voivat kirjallisissa vastineissaan nojautua kaikkiin puolustuksensa kannalta olennaisiin keinoihin ja seikkoihin.

3. Ne voivat liittää mukaan kaikki tarvittavat asiakirjat niiden seikkojen näytöksi, joihin ne ovat vedonneet. Ne voivat myös ehdottaa, että EFTAn valvontaviranomainen kuulisi henkilöitä, jotka voivat näyttää toteen seikat, joihin ne ovat vedonneet.

4 artikla

EFTAn valvontaviranomainen saa päätöksissään ottaa huomioon ainoastaan sellaiset yrityksiä ja yritysten yhteenliittymiä vastaan esitetyt väitteet, joiden osalta näille on varattu tilaisuus esittää huomautuksensa.

5 artikla

Jos luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka osoittavat, että heillä on asiassa riittävä etu, pyytävät tulla kuulluiksi VI luvun 26 artiklan 2 kohdan nojalla, EFTAn valvontaviranomaisen on varattava heille tilaisuus esittää huomautuksensa kirjallisesti EFTAn valvontaviranomaisen asettamassa määräajassa.

6 artikla

Jos EFTAn valvontaviranomainen saatuaan VI luvun 10 artiklan 2 kohdan nojalla tehdyn hakemuksen katsoo, että sillä olevien tietojen perusteella ei ole riittävää aihetta suostua hakemukseen, sen on ilmoitettava hakijoille

perustelunsa ja asetettava määräaika, jonka kuluessa ne voivat antaa mahdollisen vastineensa kirjallisesti.

7 artikla

1. EFTAn valvontaviranomaisen on varattava niille, jotka ovat kirjallisissa vastineissaan sitä pyytäneet, tilaisuus esittää huomautuksensa suullisesti, jos he osoittavat, että heillä on asiassa riittävä etu, tai jos EFTAn valvontaviranomainen aikoo määrätä sakon tai uhkasakon heille.

2. EFTAn valvontaviranomainen voi myös antaa kenelle tahansa tilaisuuden esittää huomautuksensa suullisesti.

8 artikla

1. EFTAn valvontaviranomainen kutsuu henkilöt kuultaviksi määräämäänään päivänä.

2. Sen on viipymättä toimitettava jäljennös kutsusta

EFTA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille, jotka voivat nimetä virkamiehen osallistumaan kuulemiseen. EFTAn valvontaviranomaisen on vastaavasti varattava EY:n komissiolle tilaisuus lähettää edustajansa kuulemiseen. Tämä tilaisuus on varattava myös EY:n jäsenvaltioille.

9 artikla

1. Kuulemisen toimittavat EFTAn valvontaviranomaisen sitä varten nimeämät henkilöt.

2. Kutsuttujen henkilöiden on oltava läsnä henkilökohtaisesti taikka laillisen tai sääntömääräisen edustajansa edustamana. Yritysten ja yritysten yhteenliittymien edustajana voi olla myös niiden vakituisesta henkilöstöstä nimetty, asianmukaisesti valtuutettu edustaja.

Niiden henkilöiden avustajina, joita EFTAn valvontaviranomainen kuulee, voi olla asianajajia tai muita avustajia, joilla on oikeus esiintyä EFTAn tuomioistuimessa, tai muita päteviä henkilöitä.

3. Kuuleminen ei ole julkinen. Henkilöitä kuullaan erikseen tai muiden kutsuttujen henkilöiden ollessa läsnä. Jälkimmäisessä tapauksessa on otettava huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

4. Kunkin kuultavan henkilön lausuntojen olennainen sisältö on otettava pöytäkirjaan, jonka kuultava hyväksyy sen lukemisen jälkeen.

10 artikla

EFTAn valvontaviranomaisen tiedoksiannot ja kutsut on lähetettävä vastaanottajille kirjatussa kirjeessä saantitodistusta vastaan tai luovutettava heille kuittausta vastaan, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 2 artiklan 2 kohdan soveltamista.

11 artikla

1. Asettaessaan 2, 5 tai 6 artiklassa tarkoitettua määräajan EFTAn valvontaviranomaisen on otettava huomioon sekä vastineen valmisteluun tarvittava aika että tapauksen kiireellisyys. Määräaika ei saa olla kahta viikkoa lyhyempi; sitä voidaan pidentää.

2. Määräajat lasketaan tiedoksiannon saamista tai sen luovuttamista seuraavasta päivästä.

3. Kirjallisten huomautusten on saavuttava EFTAn valvontaviranomaiselle tai ne on lähetettävä sille kirjatussa kirjeessä ennen määräajan päättymistä. Jos määräaika päättyy sunnuntaina tai yleisenä vapaapäivänä, se jatkuu kuitenkin seuraavan työpäivän loppuun. Arviointia, jatkuuko määräaika, yleisinä vapaapäivinä pidetään tämän pöytäkirjan lisäyksessä 2 lueteltuja päiviä, jos on otettava huomioon kirjallisten huomautusten saapumispäivä, ja lähettämismääränsä lainsäädännössä säädettyjä päiviä, jos on otettava huomioon lähettämispäivä.

IX LUKU SÄÄNNÖT ETA-SOPIMUKSEN 53 JA 54 ARTIKLAN SOVELTAMISESTA MERILIIKENTEeseen

Koska asetuksen (ETY) N:o 4056/86 tekstin osittain ETA-sopimuksen liitteessä XIV (ai-neelliset säännöt) ja osittain tässä luvussa (menettelysäännöt), 1 jakson 1 — 9 artiklan teksti, sellaisena kuin se on mukautettuna, on ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 11 kohdassa mainitussa säädöksessä (asetus (ETY) N:o 4056/86). Päätökset näissä tapauksissa tekee ETA-sopimuksen 56 artiklan, erityisesti sen 1 kohdan a ja b alakohdan sekä 3 kohdan, mukaan EFTAn valvontaviranomainen.

I JAKSO

1—9 artikla

(ei tekstiä)

II JAKSO MENETTELYSÄÄNNÖT

10 artikla

Menettely valituksen johdosta tai EFTAn valvontaviranomaisen omasta aloitteesta

EFTAn valvontaviranomainen aloittaa valituksen saatuaan tai omasta aloitteestaan menettelyn ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan tai 54 artiklan määräysten rikkomisen lopettamiseksi taikka ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 11 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 4056/86) 7 artiklan panemiseksi täytäntöön.

Valituksen voi tehdä:

- a) EFTA-valtio;
- b) luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka katsoo asian koskevan oikeuttaan.

11 artikla

Valituksen johdosta tai EFTAn valvontaviranomaisen omasta aloitteesta aloitetun menettelyn tulos

1. Jos EFTAn valvontaviranomainen toteaa, että ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohtaa tai 54 artiklaa on rikottu, se voi päätöksellä vaatia, että kyseiset yritykset tai yritysten yhteenliittymät lopettavat rikkomisen.

EFTAn valvontaviranomainen voi ennen ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua päätöstä antaa asianomaisille yrityksille tai yritysten yhteenliittymille osoitettuja suosituksia rikkomisen lopettamiseksi, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän luvun muiden määräysten tai ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 11 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 4056/86) säännösten soveltamista.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, koskee myös edellä tarkoitettun säädöksen 7 artiklassa tarkoitettuja tapauksia.

3. Jos EFTAn valvontaviranomainen saamansa valituksen johdosta toteaa, että sillä olevan aineiston perusteella ei ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan tai 54 artiklan taikka edellä tarkoitettun säädöksen 7 artiklan nojalla ole aihetta puuttua sopimukseen, päätökseen tai menettelytapaan, se tekee päätöksen, jolla se hylkää valituksen perusteettomana.

4. Jos EFTAn valvontaviranomainen saamansa valituksen johdosta tai omasta aloitteesta

taan toteaa, että sopimus, päätös tai yhdenmukaistettu menettelytapa on ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 ja 3 kohdan määräysten mukainen, EFTAn valvontaviranomainen tekee 53 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun päätöksen. Päätöksessä ilmoitetaan sen voimaantulopäivä. Tämä päivä voi olla päätöksentekopäivää aikaisempi.

12 artikla

ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdan soveltaminen — vastaväitteet

1. Yritysten ja yritysten yhteenliittymien, jotka haluavat, että ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohtaa sovelletaan 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin sopimuksiin, päätöksiin ja yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, joiden osapuolia ne ovat, on tehtävä hakemus EFTAn valvontaviranomaiselle, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevan 11 artiklan soveltamista.

2. Jos EFTAn valvontaviranomainen katsoo, että hakemukseen voidaan suostua, ja sillä on kaikki tarvittava aineisto, eikä kyseistä sopimusta, päätöstä tai yhdenmukaistettua menettelytapaa vastaan ole ryhdytty toimiin 10 artiklan nojalla, se julkaisee mahdollisimman pian Euroopan yhteisöjen virallisen lehden ETA-osastossa tiivistelmän hakemuksesta ja kehottaa kaikkia niitä ulkopuolisia henkilöitä, joita asia koskee, ja EFTA-valtioita esittämään huomautuksensa EFTAn valvontaviranomaiselle 30 päivän kuluessa. Julkaisemisessa on otettava huomioon yritysten oikeudet edut sen suhteen, ettei niiden liiketalaisuuksia paljasteta.

3. Jollei EFTAn valvontaviranomainen 90 päivän kuluessa päivästä, jona julkaiseminen Euroopan yhteisöjen virallisen lehden ETA-osastossa on tapahtunut, ilmoita hakijoille, että on vakavia epäilyjä siitä, voidaanko 53 artiklan 3 kohtaa soveltaa, sopimusta, päätöstä tai yhdenmukaistettua menettelytapaa on, siltä osin kuin se vastaa hakemuksessa annettua kuvausta, pidettävä vapautettuna kiellosta jo kuluneena aikana ja enintään kuuden vuoden ajan siitä, kun julkaiseminen Euroopan yhteisöjen virallisen lehden ETA-osastossa on tapahtunut.

Jos EFTAn valvontaviranomainen 90 päivän määräajan jälkeen mutta ennen kuuden vuoden määräajan päättymistä toteaa, että edellytyksiä 53 artiklan 3 kohdan soveltamiselle ei ole, se tekee päätöksen, jossa julistetaan, että 53 ar-

10tiklan 1 kohdassa tarkoitettua kieltoa on noudatettava. Tällainen päätös voi olla taannehtiva, jos asianosaiset ovat antaneet puutteellisia tietoja tai jos ne käyttävät väärin 53 artiklan 1 kohdasta tehtyä poikkeusta.

4. EFTAn valvontaviranomainen voi tehdä hakijoille 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun ilmoituksen, ja sen on tehtävä tällainen ilmoitus, jos EFTA-valtio 45 päivän kuluessa siitä, kun sille on 15 artiklan 2 kohdan mukaisesti toimitettu hakemus, sitä pyytää. Pyyntöön on oltava ETA-sopimuksen kilpailusääntöihin perustuvan arvioinnin kannalta perusteltu.

Jos EFTAn valvontaviranomainen toteaa, että 53 artiklan 1 ja 3 kohdassa määrätyt edellytykset täyttyvät, se tekee 53 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun päätöksen. Päätöksessä ilmoitetaan sen voimaantulopäivä. Tämä päivä voi olla päätöksentekopäivää aikaisempi.

13 artikla

ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen päätösten voimassaoloaika ja peruuttaminen

1. Edellä 11 artiklan 4 kohdan tai 12 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan nojalla tehtävässä 53 artiklan 3 kohdassa tarkoitetussa päätöksessä on ilmoitettava päätöksen voimassaoloaika; tavallisesti voimassaoloaika ei saa olla kuutta vuotta lyhyempi. Päätökseen voidaan liittää ehtoja ja velvoitteita.

2. Päätös voidaan uudistaa, jos 53 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset edelleen täyttyvät.

3. EFTAn valvontaviranomainen voi peruuttaa päätöksensä tai muuttaa sitä taikka kieltää osapuolten tietyt toimet:

a) jos jokin päätöksen perusteena ollut seikka on muuttunut;

b) jos osapuolet rikkovat jotakin päätökseen liitettyä velvoitetta;

c) jos päätös on perustunut virheellisiin tietoihin tai se on saatu aikaan vilpillisesti; taikka

d) jos osapuolet käyttävät väärin poikkeusta, joka päätöksellä on tehty niiden osalta 53 artiklan 1 kohdan määräyksistä.

Edellä b, c tai d alakohdassa tarkoitetussa tapauksessa päätös voidaan peruuttaa taannehtivasti.

14 artikla

Toimivalta

Jollei EFTAn tuomioistuimen ETA-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ja asiaa koskevien tämän sopimuksen määräysten mukaisesta oikeudesta tutkia EFTAn valvontaviranomaisen päätöksiä muuta johdu, ainoastaan EFTAn valvontaviranomaisella on ETA-sopimuksen 56 artiklassa määrätyin edellytyksin toimivalta:

— määrätä velvoitteita ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 11 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 4056/86) 7 artiklan nojalla;

— tehdä 53 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja päätöksiä.

Kunnes EFTAn valvontaviranomainen aloittaa menettelyn tehdäkseen tapausta koskevan päätöksen tai lähettää 12 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun ilmoituksen, EFTA-valtioiden viranomaisilla säilyy toimivalta päättää, sovelletaanko tapaukseen 53 artiklan 1 kohtaa tai 54 artiklaa.

15 artikla

Yhteydet EFTA-valtioiden viranomaisiin

1. EFTAn valvontaviranomainen toimii tässä luvussa määrättyissä menettelyissä läheisessä ja jatkuvassa yhteydessä EFTA-valtioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa; näillä viranomaisilla on oikeus esittää kaikki huomautuksensa näissä menettelyissä.

2. EFTAn valvontaviranomaisen on välittömästi toimitettava EFTA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille jäljennökset valituksista ja hakemuksista sekä tärkeimmistä asiakirjoista, jotka EFTAn valvontaviranomaiselle on lähetetty tai jotka se lähettää näiden menettelyjen kuluessa.

EFTAn valvontaviranomaisen tulee viipymättä toimittaa EFTA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille jäljennökset ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevien 2 ja 10 artiklan nojalla EY:n komissiolta saamistaan ilmoituksista ja valituksista sekä tiedosta, joka koskee menettelyn aloittamista viran puolesta.

EFTAn valvontaviranomaisen tulee viipymättä toimittaa EFTA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille jäljennökset ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevan 7 artiklan nojalla EY:n komissiolta saamistaan asiakirjoista.

3. Meriliikenteen alan neuvoo-antavaa kilpailukomiteaa on kuultava ennen päätöksen

tekemistä 10 artiklassa tarkoitetussa menettelyssä tai ennen 12 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa tai saman artiklan 4 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetun päätöksen tekemistä. Neuvoa-antavaa komiteaa on kuultava myös ennen 26 artiklassa tarkoitetun ehdotuksen tekemistä.

4. Neuvoa-antavassa komiteassa on virkamiehiä, joiden toimivaltaan meriliikenteeseen sekä kilpailunrajoituksiin ja määräävään markkina-asemaan liittyvät kysymykset kuuluvat. Kukin EFTA-valtio nimeää edustajikseen kaksi virkamiestä, joista kummankin sijalla voi hänen estyneenä ollessaan toimia toinen virkamies.

EY:n komissiolla ja EY:n jäsenvaltioilla on oikeus olla läsnä neuvoa-antavassa komiteassa ja esittää näkemyksensä siellä. Niiden edustajilla ei kuitenkaan ole äänioikeutta.

5. Kuuleminen tapahtuu EFTAn valvontaviranomaisen koolle kutsumassa yhteisessä kokouksessa; kokousta ei saa pitää ennen kuin kokouskutsun lähettämisestä on kulunut 14 päivää. Kokouskutsuun on jokaisen tutkittavan tapauksen osalta liitettävä sen yhteenveto ja tieto tärkeimmistä asiakirjoista sekä alustava päätösluonnos.

Edellä 4 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettua osallistumista varten kokouskutsu ja asiaa koskevat tiedot toimitetaan EY:n komissiolle niin kuin ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevassa 6 artiklassa määrätään.

6. Neuvoa-antava komitea voi antaa lausuntonsa, vaikka jotkut sen jäsenistä tai heidän sijaisistaan eivät ole läsnä. Päätösluonnokseen liitetään kertomus kuulemismenettelyn tuloksesta. Sitä ei saa julkistaa.

16 artikla

Tietojensaantipyynnöt

1. EFTAn valvontaviranomainen voi ETA-sopimuksen 55 ja 58 artiklaan, pöytäkirjassa 23 ja liitteessä XIV oleviin määräyksiin taikka tämän luvun määräyksiin perustuvien tehtäviensä suorittamiseksi hankkia kaikki tarvittavat tiedot EFTA-valtioiden hallituksilta ja toimivaltaisilta viranomaisilta sekä yrityksiltä ja yritysten yhteenliittymiltä.

2. Kun EFTAn valvontaviranomainen lähettää yritykselle tai yritysten yhteenliittymälle tietojensaantipyynnön, sen on samanaikaisesti lähetettävä jäljennös pyynnöstä sen EFTA-

valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella yrityksen tai yritysten yhteenliittymän kotipaikka on.

3. EFTAn valvontaviranomaisen on pyynnössään mainittava sen oikeudellinen peruste ja tarkoitus sekä 19 artiklan 1 kohdan b alakohdassa määrätyt seuraamukset virheellisten tietojen antamisesta.

4. Velvollisuus pyydettyjen tietojen antamiseen on yritysten omistajilla tai heidän edustajillaan sekä oikeushenkilöiden, yhtiöiden tai oikeuskelpoisuutta vaille olevien yhteenliittymien osalta henkilöillä, joilla lain tai sääntöjen mukaan on kelpoisuus edustaa niitä.

5. Jos yritys tai yritysten yhteenliittymä ei anna pyydettyjä tietoja EFTAn valvontaviranomaisen asettamassa määrääjässä tai se antaa puutteellisia tietoja, EFTAn valvontaviranomaisen on päätöksellään vaadittava tietojen antamista. Päätöksessä on yksilöitävä vaaditut tiedot, asetettava aiheellinen määräaika tietojen antamista varten sekä ilmoitettava 19 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja 20 artiklan 1 kohdan c alakohdassa määräytyistä seuraamuksista sekä oikeudesta hakea muutosta päätökseen EFTAn tuomioistuimelta ETA-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ja asiaa koskevien tämän sopimuksen määräysten, erityisesti 36 artiklan, nojalla.

6. EFTAn valvontaviranomaisen on samanaikaisesti toimitettava päätöksensä jäljennös sen EFTA-valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella yrityksen tai yritysten yhteenliittymän kotipaikka on.

17 artikla

EFTA-valtioiden viranomaisten suorittamat tutkimukset

1. EFTAn valvontaviranomaisen pyynnöstä EFTA-valtioiden toimivaltaisten viranomaisten on suoritettava tutkimukset, joita EFTAn valvontaviranomainen pitää tarpeellisina 18 artiklan 1 kohdan nojalla tai joista se on määrännyt 18 artiklan 3 kohdan mukaisella päätöksellään. Näiden tutkimusten suorittamisesta vastuussa olevat EFTA-valtion toimivaltaiset viranomaiset käyttävät toimivaltaansa esitettyään sen EFTA-valtion toimivaltaisen viranomaisen antaman kirjallisen valtuutuksen, jonka alueella tutkimus suoritetaan. Tällaisessa valtuutuksessa on mainittava tutkimuksen kohde ja tarkoitus.

2. EFTAn valvontaviranomaisen tai sen EFTA-valtion toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä, jonka alueella tutkimus on määrä suoritetaan, EFTAn valvontaviranomaisen virkamiehet voivat avustaa tämän viranomaisen virkamiehiä heidän tehtäviensä suorittamisessa.

18 artikla

EFTAn valvontaviranomaisen tutkintavaltuudet

1. EFTAn valvontaviranomainen voi ETA-sopimuksen 55 ja 58 artiklaan, pöytäkirjassa 23 ja liitteessä XIV oleviin määräyksiin taikka tämän luvun määräyksiin perustuvien tehtäviensä suorittamiseksi ryhtyä kaikkiin tarpeellisiin yrityksiä ja yritysten yhteenliittymiä koskeviin tutkimuksiin EFTA-valtion alueella.

Tätä tarkoitusta varten EFTAn valvontaviranomaisen valtuuttamilla virkamiehillä on oikeus:

- a) tutkia kirjanpitoa ja muita liikeasiakirjoja;
- b) ottaa jäljennöksiä ja otteita kirjanpidosta ja muista liikeasiakirjoista;
- c) vaatia suullisia selvityksiä paikalla;
- d) päästä yrityksen kaikkiin tiloihin, sen kaikille alueille ja sen kaikkiin kulkuneuvoihin.

2. EFTAn valvontaviranomaisen virkamiehillä, jotka on valtuutettu suorittamaan näitä tutkimuksia, on oikeus käyttää toimivaltaansa esitettyään kirjallisen valtuutuksen, jossa mainitaan tutkimuksen kohde ja tarkoitus sekä 19 artiklan 1 kohdan c alakohdassa määrätty seuraamukset sen varalta, että vaadittua kirjanpitoa tai muita vaadittuja liikeasiakirjoja ei esitetä täydellisinä. Hyvissä ajoin ennen tutkimusta EFTAn valvontaviranomaisen on ilmoitettava tutkimuksesta ja sen suorittamiseen valtuutettujen virkamiesten henkilöllisyydestä sen EFTA-valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella tutkimus on määrä suoritetaan. EFTAn valvontaviranomaisen on annettava tällainen valtuutus myös niille EY:n komission edustajille, jotka osallistuvat tutkimukseen ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevan 8 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

3. Yritysten ja yritysten yhteenliittymien on alistuttava EFTAn valvontaviranomaisen päätöksellään määräämiin tutkimuksiin. Päätöksessä on mainittava tutkimuksen kohde ja tarkoitus, määrättävä päivä, jona tutkimus alkaa, sekä ilmoitettava 19 artiklan 1 kohdan c

alakovhassa ja 20 artiklan 1 kohdan d alakohdassa määrätystä seuraamuksista ja oikeudesta hakea muutosta päätökseen EFTAn tuomioistuimelta ETA-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ja asiaa koskevien tämän sopimuksen määräysten, erityisesti 36 artiklan, nojalla.

4. EFTAn valvontaviranomainen tekee 3 kohdassa tarkoitettut päätökset kuultuaan sen EFTA-valtion toimivaltaista viranomaista, jonka alueella tutkimus on määrä suoritetaan.

5. Sen EFTA-valtion toimivaltaisen viranomaisen virkamiehet, jonka alueella tutkimus on määrä suoritetaan, voivat tämän viranomaisen tai EFTAn valvontaviranomaisen pyynnöstä avustaa EFTAn valvontaviranomaisen virkamiehiä näiden tehtäviensä suorittamisessa.

6. Jos yritys vastustaa tämän artiklan nojalla määrättyä tutkimusta, asianomaisen EFTA-valtion on annettava EFTAn valvontaviranomaisen valtuuttamille virkamiehille heidän tutkimuksen suorittamiseksi tarvitsemaansa apua. EFTA-valtioiden on EFTAn valvontaviranomaista kuultuaan toteutettava tätä varten tarpeelliset toimenpiteet kuuden kuukauden kuluessa ETA-sopimuksen voimaantulosta.

19 artikla

Sakot

1. EFTAn valvontaviranomainen voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille vähintään 100 ja enintään 5 000 ecun sakon, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta:

a) antavat virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 11 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 4056/86) 5 artiklan 5 kohdassa tarkoitettussa ilmoituksessa tai tämän luvun 12 artiklassa tarkoitettussa hakemuksessa;

b) antavat virheellisiä tietoja vastatessaan 16 artiklan 3 tai 5 kohdassa tarkoitettuun tietojensaantipyyntöön taikka eivät toimita tietoja 16 artiklan 5 kohdan nojalla tehdyssä päätöksessä asetetussa määräajassa; taikka

c) esittävät vaaditun kirjanpitonsa tai muut vaaditut liikeasiakirjat puutteellisina 17 tai 18 artiklan nojalla suoritettua tutkimuksen yhteydessä taikka kieltäytyvät alistumasta 18 artiklan 3 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä määrättyyn tutkimukseen.

2. EFTAn valvontaviranomainen voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille sakon, joka on vähintään 1 000

ja enintään 1 000 000 ecua taikka tätä suurempi mutta enintään 10 prosenttia kunkin rikkomukseen osallisen yrityksen edellisen tilikauden liikevaihdosta, jos nämä tahallaan tai tuottamuksesta:

a) rikkovat ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohtaa tai 54 artiklaa taikka eivät noudata edellä tarkoitettua säädöksen 7 artiklan nojalla määrättyä velvoitetta;

b) rikkovat jotakin 5 artiklan tai 13 artiklan 1 kohdan nojalla määrättyä velvoitetta.

Sakon suuruutta määrätessä on otettava huomioon rikkomuksen vakavuuden lisäksi sen kesto.

3. Sovelletaan, mitä 15 artiklan 3 ja 4 kohdassa määrätään.

4. Päätökset, jotka tehdään 1 ja 2 kohdan nojalla, eivät ole luonteeltaan rikosoikeudellisia.

Edellä 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua sakkoa ei määrätä toimista, jotka suoritetaan EFTAn valvontaviranomaiselle tehdyn ilmoituksen jälkeen ja ennen EFTAn valvontaviranomaisen ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tekemää päätöstä, jos toimet kuuluvat ilmoituksessa kuvatun toiminnan piiriin.

Tätä määräystä ei kuitenkaan sovelleta, jos EFTAn valvontaviranomainen on ilmoittanut yrityksille, joita asia koskee, että sen alustavaan tutkimukseen perustuvan käsityksen mukaan ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan soveltamisen edellytykset täyttyvät eikä 53 artiklan 3 kohdan soveltaminen ole perusteltua.

20 artikla

Uhkasakot

1. EFTAn valvontaviranomainen voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille uhkasakon, joka on 50—1 000 ecua päivältä laskettuna päätöksessä määrätystä päivästä, pakottaakseen ne:

a) lopettamaan ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan tai 54 artiklan rikkomisen, jonka lopettamista on vaadittu 11 artiklan nojalla tehdyllä päätöksellä, tai noudattamaan ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 11 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 4056/86) 7 artiklan nojalla määrättyä velvoitetta;

b) pidättymään 13 artiklan 3 kohdan mukaisesti kielletyistä toimista;

c) antamaan täydellisinä ja virheettöminä tiedot, joita se on pyytänyt 16 artiklan 5 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä;

d) alistumaan tutkimukseen, jonka se on määrännyt 18 artiklan 3 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä.

2. Jos yritykset tai yritysten yhteenliittymät ovat täyttäneet velvoitteen, jonka tehosteeksi uhkasakko määrättiin, EFTAn valvontaviranomainen voi tuomita uhkasakon kokonaismäärältään pienempänä kuin se olisi alkuperäisen päätöksen perusteella.

3. Sovelletaan, mitä 15 artiklan 3 ja 4 kohdassa määrätään.

21 artikla

Muutoksen hakeminen EFTAn tuomioistuimelta

EFTAn tuomioistuimella on ETA-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ja asiaa koskevien tämän sopimuksen määräysten nojalla tämän sopimuksen 35 artiklassa tarkoitettu täysi harkintavalta tutkiessaan valitukset päätöksistä, joilla EFTAn valvontaviranomainen on määrännyt sakon tai uhkasakon; se voi poistaa sakon tai uhkasakon taikka alentaa tai korottaa sitä.

22 artikla

Ecu

Sovellettaessa 19—21 artiklaa 'eculla' tarkoitetaan ecua sellaisena kuin Euroopan yhteisöjen toimivaltaiset viranomaiset ovat sen määrittelleet.

23 artikla

Asianosaisten ja muiden kuuleminen

1. Ennen 11 artiklassa, 12 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa, 12 artiklan 4 kohdassa, 13 artiklan 3 kohdassa taikka 19 tai 20 artiklassa tarkoitettua päätöksen tekemistä EFTAn valvontaviranomaisen on varattava yrityksille tai yritysten yhteenliittymille, joita asia koskee, tilaisuus esittää huomautuksensa EFTAn valvontaviranomaisen niitä vastaan esittämistä väitteistä.

2. Jos EFTAn valvontaviranomainen tai EFTA-valtioiden toimivaltaiset viranomaiset

pitävät sitä tarpeellisena, ne voivat kuulla myös muita luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä. Hakemuksiin, joilla tällaiset henkilöt pyytävät tulla kuulluiksi, on suostuttava, jos he osoittavat, että heillä on asiassa riittävä etu.

3. Kun EFTAn valvontaviranomainen aikoo antaa ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdan nojalla puuttumattomuustodistuksen, sen on julkaistava tiivistelmä kyseisestä sopimuksesta, päätöksestä tai yhdenmukaistetusta menettelytavasta ja kehoitettava kaikkia niitä ulkopuolisia henkilöitä, joita asia koskee, antamaan EFTAn valvontaviranomaisen tiedoksi vastineensa EFTAn valvontaviranomaisen asettamassa määräajassa, joka ei saa olla yhtä kuukautta lyhyempi. Julkaisemisessa on otettava huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

24 artikla

Salassapitovelvollisuus

1. Tietoja, jotka on saatu sovellettaessa tämän luvun 17 tai 18 artiklaa taikka ETA-sopimuksen 58 artiklaa tai pöytäkirjaa 23, saa käyttää vain asianomaisen pyynnön tai tutkimuksen tarkoituksiin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevan 9 artiklan soveltamista.

2. EFTAn valvontaviranomainen ja EFTA-valtioiden toimivaltaiset viranomaiset sekä niiden virkamiehet ja muut niiden palveluksessa olevat eivät saa ilmaista tietoja, jotka on saatu tätä pöytäkirjaa taikka ETA-sopimuksen 58 artiklaa tai pöytäkirjaa 23 sovellettaessa ja jotka luonteensa perusteella ovat salassa pidettäviä, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta 23 ja 25 artiklan määräysten soveltamista. Tämä salassapitovelvollisuus on myös niillä EY:n komission ja EY:n jäsenvaltioiden edustajilla, jotka osallistuvat neuvoo-antavan komitean kokouksiin 15 artiklan 4 kohdan nojalla ja kuulemiseen X luvun 12 artiklan 2 kohdan nojalla.

3. Mitä 1 ja 2 kohdassa määrätään, ei estä julkaisemasta yleiskatsauksia tai selvityksiä, jotka eivät sisällä yksittäisiä yrityksiä tai yritysten yhteenliittymiä koskevia tietoja.

25 artikla

Päätösten julkaiseminen

1. EFTAn valvontaviranomaisen on julkais-

tava päätökset, jotka se tekee 11 artiklan, 12 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan, 12 artiklan 4 kohdan tai 13 artiklan 3 kohdan nojalla.

2. Julkaistaessa on mainittava asianosaisten nimet ja päätöksen pääasiallinen sisältö; siinä on otettava huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

26 artikla

Erityiset määräykset

EFTAn valvontaviranomainen voi tämän sopimuksen 49 artiklan määräysten mukaan tehdä EFTA-valtioiden hallituksille ehdotuksia 10 artiklassa tarkoitettuja valituksia ja 12 artiklassa tarkoitettuja hakemuksia tehtäessä käytettäviksi lomakkeiksi sekä ehdotuksia lomakkeita täydentäviksi huomautuksiksi.

X LUKU TÄMÄN PÖYTÄKIRJAN IX LUVUSSA MÄÄRÄTTY TIEDOKSI-ANTOVELVOLLISUUS, SIINÄ MÄÄRÄTTYJEN VALITUSTEN JA HAKEMUSTEN MUOTO, SISÄLTÖ JA MUUT YKSITYISKOHDAT SEKÄ SIINÄ MÄÄRÄTYT KUULEMISET

I JAKSO

ILMOITUKSET, VALITUKSET JA HAKEMUKSET

1 artikla

Ilmoitukset

1. Väliytustuomiot ja osapuolten hyväksymät, sovittelijoiden antamat suositukset on ilmoitettava EFTAn valvontaviranomaiselle, jos ne koskevat ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 11 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 4056/86) 4 artiklassa ja 5 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuihin konferenssien menettelytapoihin liittyvien riitojen ratkaisemisesta.

2. Jokainen väliytustuomiolla tai suosituksella ratkaistun riidan osapuoli on ilmoitusvelvollinen.

3. Ilmoitukset on viipymättä lähetettävä kirjattussa kirjeessä saantitodistusta vastaan tai

luovutettava kuittausta vastaan. Ilmoitukset on tehtävä jollakin EFTA-valtioiden tai Euroopan yhteisön virallisista kielistä.

Liitteenä olevien asiakirjojen on oltava alkuperäisiä tai jäljennöksiä. Jäljennösten on oltava oikeiksi todistettuja. Asiakirjat on toimitettava alkukielisinä. Jollei alkukieli ole mikään EFTA-valtioiden tai Euroopan yhteisön virallisista kielistä, asiakirjoihin on liitettävä käännös jollekin näistä kielistä.

4. Jos yritysten, yritysten yhteenliittymien, luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden edustajat allekirjoittavat ilmoituksen, heidän on esitettävä kirjallinen näyttö valtuutuksestaan.

2 artikla Valitukset

1. Edellä IX luvun 10 artiklassa tarkoitetut valitukset on tehtävä kirjallisesti jollakin EFTA-valtioiden tai Euroopan yhteisön virallisista kielistä, mutta valittajat voivat päättää valitusten muodosta, sisällöstä ja muista yksityiskohdista.

2. Valituksen voi tehdä:

a) EFTA-valtio;
b) luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka katsoo asian koskevan oikeuttaan.

3. Jos yritysten, yritysten yhteenliittymien, luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden edustajat allekirjoittavat valituksen, heidän on esitettävä kirjallinen näyttö valtuutuksestaan.

3 artikla

Hakemusten tekemiseen oikeutetut

1. Jokainen ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun sopimuksen, päätöksen tai menettelytavan osapuolena oleva yritys saa tehdä IX luvun 12 artiklassa tarkoitetun hakemuksen. Jos vain jotkin osapuolena olevista yrityksistä tekevät hakemuksen, niiden on ilmoitettava siitä muille yrityksille.

2. Jos yritysten, yritysten yhteenliittymien, luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden edustajat allekirjoittavat IX luvun 12 artiklassa tarkoitetun hakemuksen, heidän on esitettävä kirjallinen näyttö valtuutuksestaan.

3. Yhteistä hakemusta varten on nimettävä yhteinen edustaja.

4 artikla

Hakemusten tekeminen

1. Edellä IX luvun 12 artiklassa tarkoitettu

hakemus on tehtävä EFTA-valtioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella, jonka malli on liisäyksessä 6, tai EY:n komission tarkoitusta varten vahvistamalla lomakkeella.

2. Useat osapuolena olevat yritykset voivat tehdä hakemuksen samalla lomakkeella.

3. Hakemuksessa on oltava lomakkeessa pyydytyt tiedot.

4. Hakemus ja sen liitteet on toimitettava EFTAn valvontaviranomaiselle yhdeksän kappaleena.

5. Liitteenä olevien asiakirjojen on oltava alkuperäisiä tai jäljennöksiä. Jäljennösten on oltava oikeiksi todistettuja.

6. Hakemus on tehtävä jollakin EFTA-valtioiden tai Euroopan yhteisön virallisista kielistä. Liiteasiakirjat on toimitettava alkukielisinä. Jollei alkukieli ole mikään EFTA-valtioiden tai Euroopan yhteisön virallisista kielistä, asiakirjoihin on liitettävä käännös jollekin näistä kielistä.

7. Hakemuksen vaikutukset alkavat päivänä, jona EFTAn valvontaviranomainen ottaa sen vastaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevan 11 artiklan soveltamista. Jos hakemus lähetetään kirjatussa kirjeessä, sen vaikutukset alkavat kuitenkin postituspaikan postileiman päivästä.

8. Jos IX luvun 12 artiklan perusteella tehty hakemus ei kuulu mainitun luvun soveltamisalaan, EFTAn valvontaviranomaisen on viipymättä ilmoitettava hakijalle, että se aikoo tutkia hakemuksen muun, tapaukseen sovellettavan sellaisen säädöksen säännösten mukaisesti, johon ETA-sopimuksen liitteessä XIV viitataan; hakemuksen vaikutukset alkavat kuitenkin 7 kohdassa tarkoitetusta päivästä. Ennen kuin EFTAn valvontaviranomainen arvioi tapusta tuon muun säädöksen säännösten mukaisesti, sen on ilmoitettava hakijalle perustelunsa ja asetettava määräaika, jonka kuluessa hakija voi esittää huomautuksensa kirjallisesti.

II JAKSO

KUULEMISET

5 artikla

Ennen kuin EFTAn valvontaviranomainen kuulee meriliikenteen alan neuvoo-antavaa kilpailukomiteaa, sen on järjestettävä IX luvun 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kuuleminen.

6 artikla

1. EFTAn valvontaviranomaisen on annettava yrityksille ja yritysten yhteenliittymille kirjallisesti tiedoksi niitä vastaan esitetyt väitteet. Tiedoksianto on osoitettava kullekin niistä tai niiden nimeämälle yhteiselle edustajalle.

2. EFTAn valvontaviranomainen voi kuitenkin toimittaa tiedoksiannon kuulutuksin Euroopan yhteisöjen virallisen lehden ETA-osastossa, jos se on tapaukseen liittyvät seikat huomioon ottaen perusteltua, erityisesti, jos kyse on lukuisista yrityksistä, joilla ei ole yhteistä edustajaa. Kuulutuksessa on otettava huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

3. Yritykselle tai yritysten yhteenliittymälle voidaan määrätä sakko tai uhkasakko vain, jos vastaväitteet on annettu tiedoksi 1 kohdassa määrättyllä tavalla.

4. Antaessaan vastaväitteet tiedoksi EFTAn valvontaviranomaisen on asetettava määräaika, jonka kuluessa yritykset ja yritysten yhteenliittymät voivat esittää huomautuksensa EFTAn valvontaviranomaiselle.

7 artikla

1. Yritysten ja yritysten yhteenliittymien on asetetussa määräajassa ilmoitettava kirjallisesti huomautuksensa niitä vastaan esitetyistä väitteistä.

2. Ne voivat kirjallisissa vastineissaan nojautua kaikkiin puolustuksensa kannalta olennaisiin seikkoihin.

3. Ne voivat liittää mukaan kaikki tarvittavat asiakirjat niiden seikkojen näytöksi, joihin ne ovat vedonneet. Ne voivat myös ehdottaa, että EFTAn valvontaviranomainen kuulisi henkilöitä, jotka voivat näyttää toteen seikat, joihin ne ovat vedonneet.

8 artikla

EFTAn valvontaviranomainen saa päätöksessään ottaa huomioon ainoastaan sellaiset yrityksiä ja yritysten yhteenliittymiä vastaan esitetyt väitteet, joiden osalta näille on varattu tilaisuus esittää huomautuksensa.

9 artikla

Jos luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka osoittavat, että heillä on asiassa riittävä etu, pyytävät tulla kuulluiksi IX luvun 23 artiklan 2 kohdan nojalla, EFTAn valvontaviranomaisen on varattava heille tilaisuus esittää huomautuksensa kirjallisesti EFTAn valvontaviranomaisen asettamassa määräajassa.

10 artikla

Jos EFTAn valvontaviranomainen saatuaan IX luvun 10 artiklassa tarkoitetun valituksen, katsoo, että sillä olevien tietojen perusteella ei ole riittävää aihetta ryhtyä toimenpiteisiin valituksen johdosta, EFTAn valvontaviranomaisen on ilmoitettava valittajille perustelunsa ja asetettava määräaika, jonka kuluessa he voivat antaa mahdolliset vastineensa kirjallisesti.

11 artikla

1. EFTAn valvontaviranomaisen on varattava niille, jotka ovat kirjallisissa vastineissaan sitä pyytäneet, tilaisuus esittää huomautuksensa suullisesti, jos he osoittavat, että heillä on asiassa riittävä etu, tai jos EFTAn valvontaviranomainen aikoo määrätä heille sakon tai uhkasakon.

2. EFTAn valvontaviranomainen voi myös antaa kenelle tahansa tilaisuuden esittää huomautuksensa suullisesti.

12 artikla

1. EFTAn valvontaviranomainen kutsuu henkilöt kuultaviksi määräämäänään päivänä.

2. Sen on viipymättä toimitettava jäljennös kutsusta EFTA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille, jotka voivat nimetä virkamiehen osallistumaan kuulemiseen. EFTAn valvontaviranomaisen on vastaavasti varattava EY:n komissiolle tilaisuus lähettää edustajansa kuulemiseen. Tämä tilaisuus on varattava myös EY:n jäsenvaltioille.

13 artikla

1. Kuulemisen toimittavat EFTAn valvontaviranomaisen sitä varten nimeämät henkilöt.

2. Kutsuttujen on oltava läsnä henkilökohtaisesti taikka laillisen tai sääntömääräisen edustajansa edustamana. Yritysten ja yritysten yhteenliittymien edustajana voi olla myös niiden vakituisesta henkilöstöstä nimetty, asianmukaisesti valtuutettu edustaja.

Niiden henkilöiden avustajina, joita EFTAn valvontaviranomainen kuulee, voi olla asianajajia tai muita avustajia, joilla on oikeus esiintyä EFTAn tuomioistuimessa, tai muita päteviä henkilöitä.

3. Kuuleminen ei ole julkinen. Henkilöitä kuullaan erikseen tai muiden kutsuttujen henkilöiden ollessa läsnä. Jälkimmäisessä tapauk-

sessä on otettava huomioon yritysten oikeudet edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

4. Kunkin kuultavan henkilön lausuntojen olennainen sisältö on otettava pöytäkirjaan, jonka kuultava hyväksyy sen lukemisen jälkeen.

14 artikla

Jollei 6 artiklan 2 kohdasta muuta johdu, EFTAn valvontaviranomaisen tiedoksiannot ja kutsut on lähetettävä vastaanottajille kirjatussa kirjeessä saantitodistusta vastaan tai luovutettava heille kuittausta vastaan.

15 artikla

1. Asettaessaan 4 artiklan 8 kohdassa, 6, 9 tai 10 artiklassa tarkoitetun määräajan EFTAn valvontaviranomaisen on otettava huomioon sekä vastineen valmisteluun tarvittava aika että tapauksen kiireellisyys. Määräaika ei saa olla kahta viikkoa lyhyempi; sitä voidaan pidentää.

2. Määräajat lasketaan tiedoksiannon saamista tai sen luovuttamista seuraavasta päivästä.

3. Kirjallisten huomautusten on saavuttava EFTAn valvontaviranomaiselle tai ne on lähetettävä sille kirjatussa kirjeessä ennen määräajan päättymistä. Jos määräaika päättyy sunnuntaina tai yleisenä vapaapäivänä, se jatkuu kuitenkin seuraavan työpäivän loppuun. Arviotaessa, jatkuuko määräaika, yleisinä vapaapäivinä pidetään tämän pöytäkirjan lisäyksessä 2 lueteltuja päiviä, jos on otettava huomioon kirjallisten huomautusten saapumispäivä, ja lähettämismääräaikänsäädännössä säädettyjä päiviä, jos on otettava huomioon lähettämispäivä.

16 artikla

Erityiset määräykset

EFTAn valvontaviranomainen voi tämän sopimuksen 49 artiklan määräysten mukaan tehdä EFTA-valtioiden hallituksille ehdotuksia lomakkeiksi ja täydentäviksi huomautuksiksi.

XI LUKU MENETTELY SOVELLETAESSA KILPAILUSÄÄNTÖJÄ LENTOLIIKENTEEEN ALALLA TOIMIVIIN YRITYKSIIN

1 artikla

Soveltamisala

1. Tässä luvussa määrätään ETA-sopimuk-

sen 53 ja 54 artiklan yksityiskohtaisesta soveltamisesta lentoliikenteeseen.

2. Tämä luku koskee vain ETA-sopimuksen soveltamisalueella olevien lentoasemien välistä kansainvälistä lentoliikennettä.

2 artikla

Tiettyjä teknisiä sopimuksia koskevat poikkeukset

1. ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kielto ei koske tämän pöytäkirjan lisäyksessä 7 lueteltuja sopimuksia, päätöksiä ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja, jos niiden ainoana tarkoituksena tai seurauksena ovat tekniset parannukset tai tekninen yhteistyö. Luettelo ei ole tyhjentävä.

2. EFTAn valvontaviranomainen voi tämän sopimuksen 49 artiklan määräysten mukaan tarvittaessa tehdä EFTA-valtioiden hallituksille ehdotuksia lisäyksessä 7 olevan luettelon muuttamiseksi.

3 artikla

Menettely valituksen johdosta tai EFTAn valvontaviranomaisen omasta aloitteesta

1. EFTAn valvontaviranomainen aloittaa valituksen saatuaan tai omasta aloitteestaan menettelyn ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan tai 54 artiklan määräysten rikkomisen lopettamiseksi.

Valituksen voi tehdä:

a) EFTA-valtio;
b) luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, jota katsoo asian koskevan oikeuttaan.

2. EFTAn valvontaviranomainen voi niiden yritysten tai yritysten yhteenliittymien hakeuksesta, joita asia koskee, vahvistaa, ettei sillä hallussaan olevien tietojen perusteella ole aihetta ryhtyä ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan tai 54 artiklan nojalla toimenpiteisiin tietyn sopimuksen, päätöksen tai yhdenmukaistetun menettelytavan suhteen.

4 artikla

Valituksen johdosta tai EFTAn valvontaviranomaisen omasta aloitteesta aloitetun menettelyn tulos

1. Jos EFTAn valvontaviranomainen toteaa, että ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohtaa tai 54 artiklaa on rikottu, se voi päätöksellä

vaatia, että kyseiset yritykset tai yritysten yhteenliittymät lopettavat rikkomisen.

EFTAn valvontaviranomainen voi ennen ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua päätöstä antaa asianomaisille yrityksille tai yritysten yhteenliittymille osoitettuja suosituksia rikkomisen lopettamiseksi, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän luvun muiden määräysten soveltamista.

2. Jos EFTAn valvontaviranomainen saamansa valituksen johdosta toteaa, että sillä olevan aineiston perusteella ei ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan tai 54 artiklan nojalla ole aihetta puuttua sopimukseen, päätökseen tai yhdenmukaistettuun menettelytapaan, se tekee päätöksen, jolla se hylkää valituksen perusteettomana.

3. Jos EFTAn valvontaviranomainen saamansa valituksen johdosta tai omasta aloitteestaan toteaa, että sopimus, päätös tai yhdenmukaistettu menettelytapa on ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 ja 3 kohdan määräysten mukainen, EFTAn valvontaviranomainen tekee mainitun artiklan 3 kohdassa tarkoitettua päätöksen. Päätöksessä ilmoitetaan sen voimaantulopäivä. Tämä päivä voi olla päätöksentekopäivää aikaisempi.

4 a artikla

Kilpailun vastaisiin menettelytapoihin kohdistuvat väliaikaiset toimenpiteet

1. Jos EFTAn valvontaviranomaisella on yksiselitteiset todisteet siitä, että tietyt menettelytavat ovat ETA-sopimuksen 53 tai 54 artiklan vastaisia ja että niiden tarkoituksena on suoraan vaarantaa jonkin lentoliikennepalvelun olemassaolo taikka niistä seuraa tämä, ja jos tavalliset menettelyt eivät ehkä riitä turvaamaan kyseistä lentoliikennepalvelua tai kyseistä lentoyhtiötä, EFTAn valvontaviranomainen voi päätöksellä toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä, tämän kuitenkaan rajoittamatta 4 artiklan 1 kohdan soveltamista, varmistaakseen, että tällaisia menettelytapoja ei käytetä tai että niiden käyttäminen lopetetaan, ja antaa tarvittavat ohjeet estääkseen tällaiset menettelytavat siihen asti, kunnes 4 artiklan 1 kohdan nojalla tehdään päätös.

2. Päätös, joka on tehty 1 kohdan nojalla, on voimassa enintään kuusi kuukautta. Mitä 8 artiklan 5 kohdassa määrätään, ei sovelleta.

EFTAn valvontaviranomainen voi uudistaa alkuperäisen päätöksen muutoksin tai muutok-

sitta enintään kolmen kuukauden ajaksi. Tällöin sovelletaan, mitä 8 artiklan 5 kohdassa määrätään.

5 artikla

ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdan soveltaminen — vastaväitteet

1. Yritysten ja yritysten yhteenliittymien, jotka haluavat, että ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohtaa sovelletaan sellaisiin 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin sopimuksiin, päätöksiin ja yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, joiden osapuolia ne ovat, on tehtävä hakemus EFTAn valvontaviranomaiselle.

2. Jos EFTAn valvontaviranomainen katsoo, että hakemus voidaan hyväksyä, ja sillä on kaikki tarvittava aineisto, eikä kyseistä sopimusta, päätöstä tai yhdenmukaistettua menettelytapaa vastaan ole ryhdytty toimiin 3 artiklan nojalla, se julkaisee mahdollisimman pian Euroopan yhteisöjen virallisen lehden ETA-osastossa tiivistelmän hakemuksesta ja kehottaa kaikkia niitä ulkopuolisia henkilöitä, joita asia koskee, ja EFTA-valtioita esittämään huomautuksensa EFTAn valvontaviranomaiselle 30 päivän kuluessa. Julkaisemisessa on otettava huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

3. Jollei EFTAn valvontaviranomainen 90 päivän kuluessa päivästä, jona julkaiseminen Euroopan yhteisöjen virallisen lehden ETA-osastossa on tapahtunut, ilmoita hakijoille, että on vakavia epäilyjä siitä, voidaanko ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohtaa soveltaa, sopimusta, päätöstä tai yhdenmukaistettua menettelytapaa on, siltä osin kuin se vastaa hakemuksessa annettua kuvausta, pidettävä vapautettuna kiellosta jo kuluneena aikana ja enintään kuuden vuoden ajan siitä, kun julkaiseminen Euroopan yhteisöjen virallisen lehden ETA-osastossa on tapahtunut.

Jos EFTAn valvontaviranomainen 90 päivän määräajan jälkeen mutta ennen kuuden vuoden määräajan päättymistä toteaa, että edellytyksiä ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdan soveltamiselle ei ole, se tekee päätöksen, jossa julistetaan, että 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua kieltoa on noudatettava. Tällainen päätös voi olla taannehtiva, jos asianomaiset ovat antaneet puutteellisia tietoja, jos ne käyttävät väärin 53 artiklan 1 kohdasta myönnettyä poikkeusta tai jos ne ovat rikkoneet 54 artiklaa.

4. EFTAn valvontaviranomainen voi tehdä hakijoille 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettun ilmoituksen; sen on tehtävä tällainen ilmoitus, jos EFTA-valtio 45 päivän kuluessa siitä, kun sille on 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti toimitettu hakemus, sitä pyytää. Pyyntö on oltava ETA-sopimuksen kilpailusääntöihin perustuvan arvioinnin kannalta perusteltu.

Jos EFTAn valvontaviranomainen toteaa, että ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 ja 3 kohdassa määrätyt edellytykset täyttyvät, se tekee 53 artiklan 3 kohdassa tarkoitettun päätöksen. Päätöksessä ilmoitetaan sen voimaantulopäivä. Tämä päivä voi olla päätöksentekopäivää aikaisempi.

6 artikla

ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen päätösten voimassaoloaika ja peruuttaminen

1. Tämän luvun 4 tai 5 artiklan nojalla tehtävässä ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdassa tarkoitettussa päätöksessä on ilmoitettava päätöksen voimassaoloaika; tavallisesti voimassaoloaika ei saa olla kuutta vuotta lyhyempi. Päätökseen voidaan liittää ehtoja ja velvoitteita.

2. Päätös voidaan uudistaa, jos ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset edelleen täyttyvät.

3. EFTAn valvontaviranomainen voi peruuttaa päätöksensä tai muuttaa sitä taikka kieltää osapuolten tietyt toimet:

a) jos jokin päätöksen perusteena ollut seikka on muuttunut;

b) jos osapuolet rikkovat jotakin päätökseen liitettyä velvoitetta;

c) jos päätös on perustunut virheellisiin tietoihin tai se on saatu aikaan vilpillisesti; taikka

d) jos osapuolet käyttävät väärin poikkeusta, joka päätöksellä on tehty niiden osalta ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan määräyksistä.

Edellä b, c tai d alakohdassa tarkoitettussa tapauksessa päätös voidaan peruuttaa taannehtivasti.

7 artikla

Toimivalta

Jollei EFTAn tuomioistuimen ETA-sopi-

muksen 108 artiklan 2 kohdan ja asiaa koskevien tämän sopimuksen määräysten mukaisesta oikeudesta tutkia EFTAn valvontaviranomaisen päätöksiä muuta johdu, ainoastaan EFTAn valvontaviranomaisella on toimivalta ETA-sopimuksen 56 artiklassa määrätyn edellytyksin tehdä ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja päätöksiä.

Kunnes EFTAn valvontaviranomainen aloittaa menettelyn tehdäkseen tapausta koskevan päätöksen tai lähettää tämän luvun 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettun ilmoituksen, EFTA-valtioiden viranomaisilla säilyy toimivalta päättää, sovelletaanko tapaukseen ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohtaa tai 54 artiklaa.

8 artikla

Yhteydet EFTA-valtioiden viranomaisiin

1. EFTAn valvontaviranomainen toimii tässä luvussa määrättyissä menettelyissä läheisessä ja jatkuvassa yhteydessä EFTA-valtioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa; näillä viranomaisilla on oikeus esittää kaikki huomautuksensa näissä menettelyissä.

2. EFTAn valvontaviranomaisen on välittömästi toimitettava EFTA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille jäljennökset valituksista ja hakemuksista sekä tärkeimmistä asiakirjoista, jotka EFTAn valvontaviranomaiselle on lähetetty tai jotka se lähettää näiden menettelyjen kuluessa.

EFTAn valvontaviranomaisen tulee viipymättä toimittaa EFTA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille jäljennökset ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevien 2 ja 10 artiklan nojalla EY:n komissiolta saamistaan ilmoituksista ja valituksista sekä tiedosta, joka koskee menettelyn aloittamista viran puolesta.

EFTAn valvontaviranomaisen tulee viipymättä toimittaa EFTA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille jäljennökset ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevan 7 artiklan nojalla EY:n komissiolta saamistaan asiakirjoista.

3. Lentoliikenteen alan neuvoo-antavaa kilpailukomiteaa on kuultava ennen päätöksen tekemistä 3 artiklassa tarkoitettussa menettelyssä tai ennen 5 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa tai saman artiklan 4 kohdan toisessa alakohdassa taikka 6 artiklassa tarkoitettun päätöksen tekemistä. Neuvoo-antavaa komiteaa on kuultava myös ennen 19 artiklassa tarkoitettun ehdotuksen tekemistä.

4. Neuvoa-antavassa komiteassa on virkamiehiä, joiden toimivaltaan lentoliikenteeseen sekä kilpailunrajoituksiin ja määräävään markkina-asemaan liittyvät kysymykset kuuluvat. Kukin EFTA-valtio nimeää edustajikseen kaksi virkamiestä, joista kummankin sijalla voi hänen estyneenä ollessaan toimia toinen virkamies.

EY:n komissiolla ja EY:n jäsenvaltioilla on oikeus olla läsnä neuvoa-antavassa komiteassa ja esittää näkemyksensä siellä. Niiden edustajilla ei kuitenkaan ole äänioikeutta.

5. Kuuleminen tapahtuu EFTAn valvontaviranomaisen koolle kutsumassa yhteisessä kokouksessa; kokousta ei saa pitää ennen kuin kokouskutsun lähettämistä on kulunut 14 päivää. Kokouskutsuun on jokaisen tutkittavan tapauksen osalta liitettävä sen yhteenveto ja tieto tärkeimmistä asiakirjoista sekä alustava päätösluonnos.

Edellä 4 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettua osallistumista varten kokouskutsu ja asiaa koskevat tiedot toimitetaan EY:n komissiolle niin kuin ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevassa 6 artiklassa määrätään.

6. Neuvoa-antava komitea voi antaa lausuntonsa, vaikka jotkut sen jäsenistä tai heidän sijaisistaan eivät ole läsnä. Päätösluonnokseen liitetään kertomus kuulemismenettelyn tuloksesta. Sitä ei saa julkistaa.

9 artikla

Tietojensaantipyynnöt

1. EFTAn valvontaviranomainen voi ETA-sopimuksen 55 ja 58 artiklaan, pöytäkirjassa 23 ja liitteessä XIV oleviin määräyksiin taikka tämän luvun määräyksiin perustuvien tehtäviensä suorittamiseksi hankkia kaikki tarvittavat tiedot EFTA-valtioiden hallituksilta ja toimivaltaisilta viranomaisilta sekä yrityksiltä ja yritysten yhteenliittymiltä.

2. Kun EFTAn valvontaviranomainen lähettää yritykselle tai yritysten yhteenliittymälle tietojensaantipyynnön, sen on samanaikaisesti lähetettävä jäljennös pyynnöstä sen EFTA-valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella yrityksen tai yritysten yhteenliittymän kotipaikka on.

3. EFTAn valvontaviranomaisen on pyynnössään mainittava sen oikeudellinen peruste ja tarkoitus sekä 12 artiklan 1 kohdan b alakohdassa määrätyt seuraamukset virheellisten tietojen antamisesta.

4. Velvollisuus pyydettyjen tietojen antamiseen on yritysten omistajilla tai heidän edustajillaan sekä oikeushenkilöiden, yhtiöiden tai oikeuskelpoisuutta vailla olevien yhteenliittymien osalta henkilöillä, joilla lain tai sääntöjen mukaan on kelpoisuus edustaa niitä.

5. Jos yritys tai yritysten yhteenliittymä ei anna pyydettyjä tietoja EFTAn valvontaviranomaisen asettamassa määräajassa tai se antaa puutteellisia tietoja, EFTAn valvontaviranomaisen on päätöksellään vaadittava tietojen antamista. Päätöksessä on yksilöitävä vaaditut tiedot, asetettava aiheellinen määräaika tietojen antamista varten sekä ilmoitettava 12 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja 13 artiklan 1 kohdan c alakohdassa määrätyistä seuraamuksista sekä oikeudesta hakea muutosta päätökseen EFTAn tuomioistuimelta ETA-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ja asiaa koskevien tämän sopimuksen määräysten, erityisesti 36 artiklan, nojalla.

6. EFTAn valvontaviranomaisen on samanaikaisesti lähetettävä päätöksensä jäljennös sen EFTA-valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella yrityksen tai yritysten yhteenliittymän kotipaikka on.

10 artikla

EFTA-valtioiden viranomaisten suorittamat tutkimukset

1. EFTAn valvontaviranomaisen pyynnöstä EFTA-valtioiden toimivaltaisten viranomaisten on suoritettava tutkimukset, joita

EFTAn valvontaviranomainen pitää tarpeellisina 11 artiklan 1 kohdan nojalla tai joista se on määrännyt mainitun artiklan 3 kohdan mukaisella päätöksellään. Näiden tutkimusten suorittamisesta vastuussa olevat EFTA-valtion toimivaltaiset viranomaiset käyttävät toimivaltaansa esitettyään sen EFTA-valtion toimivaltaisen viranomaisen antaman kirjallisen valtuutuksen, jonka alueella tutkimus suoritetaan. Tällaisessa valtuutuksessa on mainittava tutkimuksen kohde ja tarkoitus.

2. EFTAn valvontaviranomaisen tai sen EFTA-valtion toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä, jonka alueella tutkimus on määrätty suorittaa, EFTAn valvontaviranomaisen virkamiehet voivat avustaa tämän viranomaisen virkamiehiä heidän tehtäviensä suorittamisessa.

11 artikla

EFTAn valvontaviranomaisen tutkintavaltuudet

1. EFTAn valvontaviranomainen voi ETA-sopimuksen 55 ja 58 artiklaan, pöytäkirjassa 23 ja liitteessä XIV oleviin määräyksiin taikka tämän luvun määräyksiin perustuvien tehtävien suorittamiseksi ryhtyä kaikkiin tarpeellisiin yrityksiä ja yritysten yhteenliittymiä koskeviin tutkimuksiin. Tätä tarkoitusta varten EFTAn valvontaviranomaisen valtuuttamalla virkamiehillä on oikeus:

- a) tutkia kirjanpitoa ja muita liikeasiakirjoja;
- b) ottaa jäljennöksiä ja otteita kirjanpidosta ja muista liikeasiakirjoista;
- c) vaatia suullisia selvityksiä paikalla;
- d) päästä kaikkiin yritysten tai yritysten yhteenliittymien käyttämiin tiloihin, kaikille niiden käyttämille alueille ja kaikkiin niiden käyttämiin kulkuneuvoihin.

2. EFTAn valvontaviranomaisen virkamiehillä, jotka on valtuutettu suorittamaan näitä tutkimuksia, on oikeus käyttää toimivaltaansa esitettyään kirjallisen valtuutuksen, jossa mainitaan tutkimuksen kohde ja tarkoitus sekä 12 artiklan 1 kohdan c alakohdassa määrätyt seuraamukset sen varalta, että vaadittua kirjanpitoa tai muita vaadittuja liikeasiakirjoja ei esitetä täydellisinä. Hyvissä ajoin ennen tutkimusta EFTAn valvontaviranomaisen on ilmoitettava tutkimuksesta ja sen suorittamiseen valtuutettujen virkamiesten henkilöllisyydestä sen EFTA-valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella tutkimus on määrää suorittaa. EFTAn valvontaviranomaisen on annettava tällainen valtuutus myös niille EY:n komission edustajille, jotka osallistuvat tutkimukseen ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevan 8 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

3. Yritysten ja yritysten yhteenliittymien on alistuttava EFTAn valvontaviranomaisen päätöksellään määräämiin tutkimuksiin. Päätöksessä on mainittava tutkimuksen kohde ja tarkoitus, määrättävä päivä, jona tutkimus alkaa, sekä ilmoitettava 12 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja 13 artiklan 1 kohdan d alakohdassa määrätyistä seuraamuksista ja oikeudesta hakea muutosta päätökseen EFTAn tuomioistuimelta.

4. EFTAn valvontaviranomainen tekee 3 kohdassa tarkoitettut päätökset kuultuaan sen

EFTA-valtion toimivaltaista viranomaista, jonka alueella tutkimus on määrää suorittaa.

5. Sen EFTA-valtion toimivaltaisen viranomaisen virkamiehet, jonka alueella tutkimus on määrää suorittaa, voivat tämän viranomaisen tai EFTAn valvontaviranomaisen pyynnöstä avustaa EFTAn valvontaviranomaisen virkamiehiä näiden tehtävien suorittamisessa.

6. Jos yritys vastustaa tämän artiklan nojalla määrättyä tutkimusta, asianomaisen EFTA-valtion on annettava EFTAn valvontaviranomaisen valtuuttamille virkamiehille heidän tutkimuksen suorittamiseksi tarvitsemaansa apua. EFTA-valtioiden on EFTAn valvontaviranomaista kuultuaan toteutettava tätä varten tarpeelliset toimenpiteet kuuden kuukauden kuluessa ETA-sopimuksen voimaantulosta.

12 artikla

Sakot

1. EFTAn valvontaviranomainen voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille vähintään 100 ja enintään 5 000 ecun sakon, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta:

a) antavat virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja 3 artiklan 2 kohdassa tai 5 artiklassa tarkoitettussa hakemuksessa;

b) antavat virheellisiä tietoja vastatessaan 9 artiklan 3 tai 5 kohdassa tarkoitettuun tietojensaantipyyntöön taikka eivät toimita tietoja 9 artiklan 5 kohdan nojalla tehdyssä päätöksessä asetetussa määräajassa; taikka

c) esittävät vaaditun kirjanpitonsa tai muut vaaditut liikeasiakirjat puutteellisina 10 tai 11 artiklan nojalla suoritetun tutkimuksen yhteydessä taikka kieltäytyvät alistumasta 11 artiklan 3 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä määrättyyn tutkimukseen.

2. EFTAn valvontaviranomainen voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille sakon, joka on vähintään 1 000 ja enintään 1 000 000 ecua taikka tätä suurempi mutta enintään 10 prosenttia kunkin rikkomukseen osallisen yrityksen edellisen tilikauden liikevaihdosta, jos nämä tahallaan tai tuottamuksesta:

a) rikkovat ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohtaa tai 54 artiklaa;

b) rikkovat jotakin tämän luvun 6 artiklan 1 kohdan nojalla määrättyä velvoitetta.

Sakon suuruutta määrättäessä on otettava

huomioon rikkomuksen vakavuuden lisäksi sen kesto.

3. Sovelletaan, mitä 8 artiklassa määrätään.

4. Päätökset, jotka tehdään 1 ja 2 kohdan nojalla, eivät ole luonteeltaan rikosoikeudellisia.

5. Edellä 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua sakkoa ei määrätä toimista, jotka suoritetaan EFTAn valvontaviranomaiselle tehdyn ilmoituksen jälkeen ja ennen EFTAn valvontaviranomaisen ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tekemää päätöstä, jos toimet kuuluvat ilmoituksessa kuvatun toiminnan piiriin.

Tätä määräystä ei kuitenkaan sovelleta, jos EFTAn valvontaviranomainen on ilmoittanut yrityksille, joita asia koskee, että sen alustavaan tutkimukseen perustuvan käsityksen mukaan ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan soveltamisen edellytykset täyttyvät eikä 53 artiklan 3 kohdan soveltaminen ole perusteltua.

13 artikla

Uhkasakot

1. EFTAn valvontaviranomainen voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille uhkasakon, joka on 50—1 000 ecua päivältä laskettuna päätöksessä määrätystä päivästä, pakottaakseen ne:

a) lopettamaan ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan tai 54 artiklan rikkomisen, jonka lopettamista on vaadittu tämän luvun 4 artiklan nojalla tehdyllä päätöksellä;

b) pidättymään 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti kielletyistä toimista;

c) antamaan täydellisinä ja virheettöminä tiedot, joita se on pyytänyt 9 artiklan 5 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä;

d) alistumaan tutkimukseen, jonka se on määrännyt 11 artiklan 3 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä;

e) noudattamaan 4 a artiklan nojalla tehdystä päätöksessä tarkoitettua toimenpidettä.

2. Jos yritykset tai yritysten yhteenliittymät ovat täyttäneet velvoitteen, jonka tehosteeksi uhkasakko määrättiin, EFTAn valvontaviranomainen voi tuomita uhkasakon kokonaismäärältään pienempänä kuin se olisi alkuperäisen päätöksen perusteella.

3. Sovelletaan, mitä 8 artiklassa määrätään.

14 artikla

Muutoksen hakeminen EFTAn tuomioistuimelta

EFTAn tuomioistuimella on ETA-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ja asiaa koskevien tämän sopimuksen määräysten nojalla tämän sopimuksen 35 artiklassa tarkoitettu täysi harkintavalta tutkiessaan valitukset päätöksistä, joilla EFTAn valvontaviranomainen on määrännyt sakon tai uhkasakon; se voi poistaa sakon tai uhkasakon taikka alentaa tai korottaa sitä.

15 artikla

Ecu

Sovellettaessa 12—14 artiklaa 'eculla' tarkoitetaan ecua sellaisena kuin Euroopan yhteisöjen toimivaltaiset viranomaiset ovat sen määritelleet.

16 artikla

Asianosaisten ja muiden kuuleminen

1. Ennen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua todistuksen eväämistä ja ennen 4 tai 4 a artiklassa, 5 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa, 5 artiklan 4 kohdassa, 6 artiklan 3 kohdassa taikka 12 tai 13 artiklassa tarkoitettua päätöksen tekemistä EFTAn valvontaviranomaisen on varattava yrityksille tai yritysten yhteenliittymille, joita asia koskee, tilaisuus esittää huomautuksensa niistä väitteistä, joita EFTAn valvontaviranomainen esittää tai on esittänyt niitä vastaan.

2. Jos EFTAn valvontaviranomainen tai EFTA-valtioiden toimivaltaiset viranomaiset pitävät sitä tarpeellisena, ne voivat kuulla myös muita luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä. Hakemuksiin, joilla tällaiset henkilöt pyytävät tulla kuulluiksi, on suostuttava, jos he osoittavat, että heillä on asiassa riittävä etu.

3. Kun EFTAn valvontaviranomainen aikoo tehdä ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua päätöksen, sen on julkaistava tiivistelmä kyseisestä sopimuksesta, päätöksestä tai yhdenmukaistetusta menettelytavasta Euroopan yhteisöjen virallisen lehden ETA-osastossa ja kehotettava kaikkia niitä ulkopuolisia henkilöitä, joita asia koskee, antamaan EFTAn valvontaviranomaisen tiedoksi vastineensa EFTAn valvontaviranomaisen asettamassa määräajassa, joka ei saa olla yhtä kuukautta lyhyempiä.

pi. Julkaisemisessa on otettava huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

17 artikla

Salassapitovelvollisuus

1. Tietoja, jotka on saatu sovellettaessa tämän luvun 9 — 11 artiklaa taikka ETA-sopimuksen 58 artiklaa tai pöytäkirjaa 23, saa käyttää vain asianomaisen pyynnön tai tutkimuksen tarkoituksiin, sanotun kuitenkin rajoittamatta ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevan 9 artiklan soveltamista.

2. EFTAn valvontaviranomainen ja EFTA-valtioiden toimivaltaiset viranomaiset sekä niiden virkamiehet ja muut niiden palveluksessa olevat eivät saa ilmaista tietoja, jotka on saatu tätä pöytäkirjaa taikka ETA-sopimuksen 58 artiklaa tai pöytäkirjaa 23 sovellettaessa ja jotka luonteensa perusteella ovat salassa pidettäviä, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 16 ja 18 artiklan määräysten soveltamista. Tämä salassapitovelvollisuus on myös niillä EY:n komission ja EY:n jäsenvaltioiden edustajilla, jotka osallistuvat neuvoa-antavan komitean kokouksiin 8 artiklan 4 kohdan nojalla tai kuulemiseen XII luvun 11 artiklan 2 kohdan nojalla.

3. Mitä 1 ja 2 kohdassa määrätään, ei estä julkaisemasta yleiskatsauksia tai selvityksiä, jotka eivät sisällä yksittäisiä yrityksiä tai yritysten yhteenliittymiä koskevia tietoja.

18 artikla

Päätösten julkaiseminen

1. EFTAn valvontaviranomaisen on julkaisettava päätökset, jotka se tekee 3 artiklan 2 kohdan, 4 artiklan, 5 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan, 5 artiklan 4 kohdan tai 6 artiklan 3 kohdan nojalla.

2. Julkaistaessa on mainittava asianomaisten nimet ja päätöksen pääasiallinen sisältö; siinä on otettava huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

19 artikla

Erityiset määräykset

EFTAn valvontaviranomainen voi tämän sopimuksen 49 artiklan määräysten mukaan tehdä EFTA-valtioiden hallituksille ehdotuksia 3

artiklassa tarkoitettuja valituksia sekä 3 artiklan 2 kohdassa ja 5 artiklassa tarkoitettuja hakemuksia tehtäessä käytettäviksi lomakkeiksi sekä ehdotuksia lomakkeita täydentäviksi huomautuksiksi.

XII LUKU MENETTELYÄ SOVELLETTAESSA KILPAILUSÄÄNTÖJÄ LENTOLIIKENTEEN ALALLA TOIMIVIIN YRITYKSIIN KOSKEVASSA XI LUVUSSA TARKOITETTUIJEN VALITUSTEN JA HAKEMUSTEN MUOTO, SISÄLTÖ JA MUUT YKSITYISKOHDAT

I JAKSO

VALITUKSET JA HAKEMUKSET

1 artikla

Valitukset

1. Edellä XI luvun 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettut valitukset on tehtävä kirjallisesti jollakin EFTA-valtioiden tai Euroopan yhteisön virallisista kielistä, mutta valittajat voivat päättää niiden muodosta, sisällöstä ja muista yksityiskohdista.

2. Valituksen voi tehdä:

a) EFTA-valtio;
b) luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka katsoo asian koskevan oikeuttaan.

3. Jos yritysten, yritysten yhteenliittymien, luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden edustajat allekirjoittavat valituksen, heidän on esitettävä kirjallinen näyttö valtuutuksestaan.

2 artikla

Hakemusten tekemiseen oikeutetut

1. Jokainen ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdassa ja 54 artiklassa tarkoitettun sopimuksen, päätöksen tai menettelytavan osapuolena oleva yritys saa tehdä XI luvun 3 artiklan 2 kohdassa tai 5 artiklassa tarkoitettun hakemuksen. Jos vain jotkin osapuolena olevista yrityksistä tekevät hakemuksen, niiden on ilmoitettava siitä muille yrityksille.

2. Jos yritysten, yritysten yhteenliittymien, luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden edustajat allekirjoittavat XI luvun 3 artiklan 2

kohdassa tai 5 artiklassa tarkoitetun hakemuksen, heidän on esitettävä kirjallinen näyttö valtuutuksestaan.

3. Yhteistä hakemusta varten on nimettävä yhteinen edustaja.

3 artikla

Hakemusten tekeminen

1. Edellä XI luvun 3 artiklan 2 kohdassa ja 5 artiklassa tarkoitettu hakemus on tehtävä EFTA-valtioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella, jonka malli on lisäyksessä 8, tai EY:n komission tarkoitusta varten vahvistamalla lomakkeella.

2. Useat osapuolina olevat yritykset voivat tehdä hakemuksen samalla lomakkeella.

3. Hakemuksessa on oltava lomakkeessa pyydytetyt tiedot.

4. Hakemus ja sen liitteet on toimitettava EFTAn valvontaviranomaiselle yhdeksänä kappaleena.

5. Liitteenä olevien asiakirjojen on oltava alkuperäisiä tai jäljennöksiä. Jäljennösten on oltava oikeiksi todistettuja.

6. Hakemus on tehtävä jollakin EFTA-valtioiden tai Euroopan yhteisön virallisista kielistä. Liiteasiakirjat on toimitettava alkukielisinä. Jollei alkukieli ole mikään EFTA-valtioiden tai Euroopan yhteisön virallisista kielistä, asiakirjoihin on liitettävä käännös jollekin näistä kielistä.

7. Hakemuksen vaikutukset alkavat päivänä, jona EFTAn valvontaviranomainen ottaa sen vastaan, sanotun kuitenkin rajoittamatta ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevan 11 artiklan soveltamista. Jos hakemus lähetetään kirjatussa kirjeessä, sen vaikutukset alkavat kuitenkin postituspaikan postileiman päivästä.

8. Jos XI luvun 3 artiklan 2 kohdan tai 5 artiklan nojalla tehty hakemus ei kuulu mainitun luvun soveltamisalaan, EFTAn valvontaviranomaisen on viipymättä ilmoitettava hakijalle, että se aikoo tutkia hakemuksen muun, tapaukseen sovellettavan sellaisen säädöksen säännösten mukaisesti, johon ETA-sopimuksen liitteessä XIV viitataan; hakemuksen vaikutukset alkavat kuitenkin 7 kohdassa tarkoitettua päivästä. Ennen kuin EFTAn valvontaviranomainen arvioi tapausta tuon muun säädöksen säännösten mukaisesti, sen on ilmoitettava hakijalle perustelunsa ja asetettava määräaika,

jonka kuluessa hakija voi esittää huomautuksensa kirjallisesti.

II JAKSO

KUULEMISET

4 artikla

Ennen kuin EFTAn valvontaviranomainen kuulee lentoliikenteen alan neuvoa-antavaa kilpailukomiteaa, sen on järjestettävä XI luvun 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kuuleminen.

5 artikla

1. EFTAn valvontaviranomaisen on annettava yrityksille ja yritysten yhteenliittymille kirjallisesti tiedoksi niitä vastaan esitetyt väitteet. Tiedoksianto on osoitettava kullekin niistä tai niiden nimeämälle yhteiselle edustajalle.

2. EFTAn valvontaviranomainen voi kuitenkin toimittaa tiedoksiannon kuulutuksin Euroopan yhteisöjen virallisen lehden ETA-osastossa, jos se on tapaukseen liittyvät seikat huomioon ottaen perusteltua, erityisesti, jos kyse on lukuisista yrityksistä, joilla ei ole yhteistä edustajaa. Kuulutuksessa on otettava huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

3. Yritykselle tai yritysten yhteenliittymälle voidaan määrätä sakko tai uhkasakko vain, jos vastaväitteet on annettu tiedoksi 1 kohdassa määrätyllä tavalla.

4. Antaessaan vastaväitteet tiedoksi EFTAn valvontaviranomaisen on asetettava määräaika, jonka kuluessa

yritykset ja yritysten yhteenliittymät voivat esittää huomautuksensa EFTAn valvontaviranomaiselle.

6 artikla

1. Yritysten ja yritysten yhteenliittymien on asetetussa määräajassa ilmoitettava kirjallisesti huomautuksensa niitä vastaan esitetyistä väitteistä.

2. Ne voivat kirjallisissa vastineissaan nojautua kaikkiin puolustuksensa kannalta olennaisiin seikkoihin.

3. Ne voivat liittää mukaan kaikki tarvittavat asiakirjat niiden seikkojen näytöksi, joihin ne ovat vedonneet. Ne voivat myös ehdottaa,

että EFTAn valvontaviranomainen kuulisi henkilöitä, jotka voivat näyttää toteen seikat, joihin ne ovat vedonneet.

7 artikla

EFTAn valvontaviranomainen saa päätöksessään ottaa huomioon ainoastaan sellaiset yrityksiä ja yritysten yhteenliittymiä vastaan esitetyt väitteet, joiden osalta näille on varattu tilaisuus esittää huomautuksensa.

8 artikla

Jos luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka osoittavat, että heillä on asiassa riittävä etu, pyytävät tulla kuulluiksi XI luvun 16 artiklan 2 kohdan nojalla, EFTAn valvontaviranomaisen on varattava heille tilaisuus esittää huomautuksensa kirjallisesti EFTAn valvontaviranomaisen asettamassa määräajassa.

9 artikla

Jos EFTAn valvontaviranomainen saatuaan XI luvun 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun valituksen, katsoo, että sillä olevien tietojen perusteella ei ole riittävää aihetta ryhtyä toimenpiteisiin valituksen johdosta, EFTAn valvontaviranomaisen on ilmoitettava valittajille perustelunsa ja asetettava määräaika, jonka kuluessa he voivat antaa mahdollisen vastineensa kirjallisesti.

10 artikla

1. EFTAn valvontaviranomaisen on varattava henkilöille, jotka ovat kirjallisissa vastineissaan sitä pyytäneet, tilaisuus esittää huomautuksensa suullisesti, jos he osoittavat, että heillä on asiassa riittävä etu, tai jos EFTAn valvontaviranomainen aikoo määrätä heille sakon tai uhkasakon.

2. EFTAn valvontaviranomainen voi myös antaa kenelle tahansa tilaisuuden esittää huomautuksensa suullisesti.

11 artikla

1. EFTAn valvontaviranomainen kutsuu henkilöt kuultaviksi määräämäänään päivänä.

2. Sen on viipymättä toimitettava jäljennös kutsusta EFTA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille, jotka voivat nimetä virkamiehen osallistumaan kuulemiseen. EFTAn valvontaviranomaisen on vastaavasti varattava EY:n

komissiolle tilaisuus lähettää edustajansa kuulemiseen. Tämä tilaisuus on varattava myös EY:n jäsenvaltioille.

12 artikla

1. Kuulemisen toimittavat EFTAn valvontaviranomaisen sitä varten nimeämät henkilöt.

2. Kutsuttujen on oltava läsnä henkilökohdaisesti taikka laillisen tai sääntömääräisen edustajansa edustamana. Yritysten ja yritysten yhteenliittymien edustajana voi olla myös niiden vakituisesta henkilöstöstä nimetty, asianmukaisesti valtuutettu edustaja.

Niiden henkilöiden avustajina, joita EFTAn valvontaviranomainen kuulee, voi olla asianajajia tai muita avustajia, joilla on oikeus esiintyä EFTAn tuomioistuimessa, tai muita päteviä henkilöitä.

3. Kuuleminen ei ole julkinen. Henkilöitä kuullaan erikseen tai muiden kutsuttujen henkilöiden ollessa läsnä. Jälkimmäisessä tapauksessa on otettava huomioon yritysten oikeudet edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

4. Kunkin kuultavan henkilön lausuntojen olennainen sisältö on otettava pöytäkirjaan, jonka kuultava hyväksyy sen lukemisen jälkeen.

13 artikla

Jollei 5 artiklan 2 kohdasta muuta johdu, EFTAn valvontaviranomaisen tiedoksiannot ja kutsut on lähetettävä vastaanottajille kirjatussa kirjeessä saantitodistusta vastaan tai luovutettava heille kuittausta vastaan.

14 artikla

1. Asettaessaan 3 artiklan 8 kohdassa, 5, 8 tai 9 artiklassa tarkoitetun määräajan EFTAn valvontaviranomaisen on otettava huomioon sekä vastineen valmisteluun tarvittava aika että tapauksen kiireellisyys. Määräaika ei saa olla kahta viikkoa lyhyempi; sitä voidaan pidentää.

2. Määräajat lasketaan tiedoksiannon saamista tai sen luovuttamista seuraavasta päivästä.

3. Kirjallisten huomautusten on saavuttava EFTAn valvontaviranomaiselle tai ne on lähetettävä sille kirjatussa kirjeessä ennen määräajan päättymistä. Jos määräaika päättyy sunnuntaina tai yleisenä vapaapäivänä, se jatkuu kuitenkin seuraavan työpäivän loppuun. Arvioitaessa, jatkuuko määräaika, yleisinä vapaapäivinä pidetään tämän pöytäkirjan lisäyksessä

2 lueteltuja päiviä, jos on otettava huomioon kirjallisten huomautusten saapumispäivä, ja lähettämisaan lainsäädännössä säädettyjä päiviä, jos on otettava huomioon lähettämispäivä.

15 artikla

Erityiset määräykset

EFTAn valvontaviranomainen voi tämän sopimuksen 49 artiklan määräysten mukaan tehdä EFTA-valtioiden hallituksille ehdotuksia lomakkeiksi ja täydentäviksi huomautuksiksi.

III OSA KESKITTMIEN VALVONTA

XIII LUKU YRITYSKESKITTMIEN VALVONTAA KOSKEVAT SÄÄNNÖT

Koska asetuksen (ETY) N:o 4064/89 teksti on osittain ETA-sopimuksen liitteessä XIV (ai-neelliset säännöt) ja osittain tässä luvussa (menettelysäännöt), 1—5 artiklan teksti, sellaisena kuin se on mukautettuna, on ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 1 kohdassa mainitussa säädöksessä (asetus (ETY) N:o 4064/89). ETA-sopimuksen 57 artiklan, erityisesti sen 2 kohdan b alakohdan, mukaan keskittymien valvonnasta huolehtii EFTAn valvontaviranomainen.

1—5 artikla

(ei tekstiä)

6 artikla

Ilmoituksen tutkiminen ja menettelyn aloittaminen

1. EFTAn valvontaviranomainen tutkii ETA-sopimuksen 57 artiklan 1 kohdan ja 2 kohdan b alakohdan mukaan ilmoituksen heti sen saatuaan.

a) Jos EFTAn valvontaviranomainen päätyy siihen, että ilmoitettuun keskittymään ei sovelleta ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 1 kohdassa mainittua säädöstä (asetus (ETY) N:o 4064/89), se tekee asiasta päätöksen.

b) Jos EFTAn valvontaviranomainen toteaa, että ilmoitettuun keskittymään tosin sovelletaan mainittua säädöstä, mutta vakavia epäilyjä ei kuitenkaan ole sen soveltuvuudesta ETA-sopimuksen toimintaan, EFTAn valvontaviranomainen päättää, että se ei vastusta

keskittymää, ja julistaa, että keskittymä soveltuu ETA-sopimuksen toimintaan.

c) Jos EFTAn valvontaviranomainen toisaalta toteaa, että ilmoitettuun keskittymään sovelletaan mainittua säädöstä ja että sen soveltuvuudesta ETA-sopimuksen toimintaan on vakavia epäilyjä, EFTAn valvontaviranomainen päättää menettelyn aloittamisesta.

2. EFTAn valvontaviranomaisen on viipymättä annettava päätöksensä tiedoksi keskittymään osallistuville yrityksille ja EFTA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille.

7 artikla

Keskittymien lykkääminen

1. Jotta 2 kohtaa voidaan soveltaa, ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 1 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 4064/89) 1 artiklassa tarkoitettua keskittymää ei saa toteuttaa ennen kuin siitä on tehty ilmoitus eikä ensimmäisten kolmen viikon kuluessa mainitun ilmoituksen tekemisestä.

2. EFTAn valvontaviranomainen voi tutkituaan alustavasti ilmoituksen 1 kohdassa mainitussa määräajassa omasta aloitteestaan päättää, että keskittymän toteuttamista on kokonaan tai osittain lykättävä, kunnes se tekee asiassa lopullisen päätöksen, tai päättää muiden väliaikaisten toimenpiteiden toteuttamisesta, jos se katsoo, että se on 8 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisen päätöksen tehokkaan täytäntönnön varmistamiseksi tarpeen.

3. Mitä 1 ja 2 kohdassa määrätään, ei estä edellä tarkoitettua säädöksen 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti EFTAn valvontaviranomaiselle ilmoitetun julkisen osto- tai vaihtotarjouksen toteuttamista, ellei ostaja käytä kysymyksessä oleviin osakkeisiin tai osuuksiin liittyvää ääni-oikeuttaan taikka käyttää sitä vain säilyttääkseen näiden sijoitusten täyden arvon ja EFTAn valvontaviranomaisen 4 kohdan nojalla myöntämällä poikkeusluvalla.

4. EFTAn valvontaviranomainen voi pyynnöstä myöntää luvan poiketa 1, 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua velvoitteesta estääkseen vakavan vahingon yhdelle tai useammalle keskittymään osallistuvalla yrityksellä tai ulkopuolisella. Poikkeuslupa voidaan liittää ehtoja ja velvoitteita tehokkaan kilpailun edellytysten varmistamiseksi. Poikkeuslupaa voidaan hakea ja se voidaan myöntää koska tahansa, myös ennen ilmoituksen tekemistä tai keskittymistoimen toteuttamisen jälkeen.

5. Edellä 1 tai 2 kohdan vastaisesti toteutetun keskittymistoimen pätevyys riippuu 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan tai 8 artiklan 2 tai 3 kohdassa tarkoitettusta päätöksestä taikka 10 artiklan 6 kohdassa tarkoitettusta otaksumasta.

Mitä tässä artiklassa määrätään, ei kuitenkaan vaikuta arvopapereita koskevien liiketoimien pätevyteen, mukaan lukien muiksi arvopapereiksi vaihdettavia arvopapereita koskevat liiketoimet, jos arvopaperit on otettu kaupankäynnin kohteeksi markkinoilla, joita sääntelevät ja valvovat viranomaisten hyväksymät julkiset elimet ja jotka toimivat säännöllisesti ja joille yleisöllä suoraan tai välillisesti on pääsy, elleivät ostaja ja myyjä tienneet tai ellei heidän olisi pitänyt tietää, että liiketoimi oli 1 tai 2 kohdan vastainen.

8 artikla

EFTAn valvontaviranomaisen päätöksen- tekovaltuudet

1. Menettely, joka on aloitettu 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla, päättyy 2—5 kohdan mukaiseen päätökseen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 9 artiklan soveltamista.

2. Jos EFTAn valvontaviranomainen toteaa, että ilmoitettu keskittymä siihen osallistuvien yritysten tarvittaessa tekemien muutosten jälkeen täyttää ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 1 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 4064/89) 2 artiklan 2 kohdassa säädetyt edellytykset, se tekee päätöksen, jossa se julistaa, että keskittymä soveltuu ETA-sopimuksen toimintaan.

EFTAn valvontaviranomainen voi liittää päätökseensä ehtoja ja velvoitteita, joiden tarkoituksena on varmistaa, että keskittymään osallistuvat yritykset noudattavat EFTAn valvontaviranomaiselle antamia sitoumuksia muuttaa alkuperäisiä keskittymäsuunnitelmiaan. Päätös, jossa julistetaan, että keskittymä soveltuu ETA-sopimuksen toimintaan, koskee myös rajoituksia, jotka suoraan liittyvät keskittymän toteuttamiseen ja ovat sen toteuttamisen kannalta välttämättömiä.

3. Jos EFTAn valvontaviranomainen toteaa, että keskittymä täyttää edellä tarkoitettua säädöksen 2 artiklan 3 kohdassa säädetyt edellytykset, se tekee päätöksen, jossa se julistaa, että keskittymä ei sovellu ETA-sopimuksen toimintaan.

4. Jos keskittymä on jo toteutettu, EFTAn valvontaviranomainen voi 3 kohdan mukaisella

tai erillisellä päätöksellä vaatia keskitettyjä yrityksiä tai varoja erotettavaksi toisistaan, yhteisen määräysvallan lakkauttamista tai muuta toimenpidettä tehokkaan kilpailun edellytysten palauttamiseksi.

5. EFTAn valvontaviranomainen voi peruuttaa 2 kohdassa tarkoitettua päätöksensä, jos:

a) julistus soveltuvuudesta perustuu sellaisiin virheellisiin tietoihin, joista jokin keskittymään osallistuvista yrityksistä on vastuussa, tai jos päätös on saatu aikaan vilpillisesti; taikka

b) keskittymään osallistuvat yritykset rikkoivat päätökseen liitettyä velvoitetta.

6. Edellä 5 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa EFTAn valvontaviranomainen voi tehdä 3 kohdan mukaisen päätöksen 10 artiklan 3 kohdassa määrätystä määräajasta riippumatta.

9 artikla

Siirtäminen EFTA-valtioiden toimivaltaisten viranomaisten käsiteltäväksi

1. EFTAn valvontaviranomainen voi päätöksellä, joka annetaan viipymättä tiedoksi keskittymään osallistuville yrityksille ja muiden EFTA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille, seuraavin edellytyksin siirtää ilmoitettua keskittymää koskevan asian asianomaisen EFTA-valtion toimivaltaisten viranomaisten käsiteltäväksi.

2. EFTA-valtio voi kolmen viikon kuluessa jäljennöksen ilmoituksesta saatuaan ilmoittaa EFTAn valvontaviranomaiselle, joka puolestaan ilmoittaa keskittymään osallistuville yrityksille, että keskittymä uhkaa luoda sellaisen määräävän aseman tai vahvistaa sellaista määräävää asemaa, jonka seurauksena tehokas kilpailu olennaisesti estyy kaikki erillisten markkinoiden tunnusmerkit täyttävillä kyseessä olevan valtion markkinoilla, riippumatta siitä, ovatko nämä markkinat EFTA-valtioiden alueen merkittävä osa vai ei.

3. Jos EFTAn valvontaviranomainen katsoo kyseessä olevien tavaroiden tai palvelujen markkinat ja 7 kohdassa tarkoitettua maantieteelliset viitemarkkinat huomioon ottaen, että sellaiset erilliset markkinat ja sellainen uhka ovat olemassa:

a) se käsittelee itse tapauksen säilyttääkseen tehokkaan kilpailun kyseessä olevilla markkinoilla tai palauttaakseen sen; taikka

b) se siirtää asian kyseessä olevan EFTA-valtion toimivaltaisten viranomaisten käsiteltäväksi niin, että sovelletaan tämän valtion kansallista kilpailulainsäädäntöä.

Jos EFTAn valvontaviranomainen kuitenkin katsoo, että tällaisia erillisiä markkinoita tai tällaista uhkaa ei ole olemassa, se tekee asiassa kyseessä olevalle EFTA-valtiolle osoitetun päätöksen.

4. Edellä 3 kohdassa tarkoitettu päätös siirtämisestä tai siirtämättä jättämisestä tehdään:

a) pääsäännön mukaan 10 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettussa kuuden viikon määräajassa, jos EFTAn valvontaviranomainen 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti ei ole aloittanut menettelyä; taikka

b) kolmen kuukauden kuluessa asianomaisen keskittymän ilmoittamisesta, jos EFTAn valvontaviranomainen on 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla aloittanut menettelyn ryhtymättä valmistelemaan 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan tai 3 tai 4 kohdan mukaisia tarvittavia toimenpiteitä säilyttääkseen tehokkaan kilpailun kyseessä olevilla markkinoilla tai palauttaakseen sen.

5. Jos EFTAn valvontaviranomainen 4 kohdan b alakohdassa tarkoitettussa kolmen kuukauden määräajassa ei kyseessä olevan EFTA-valtion tekemästä huomautuksesta huolimatta ole tehnyt 3 kohdassa tarkoitettua päätöstä siirtämisestä eikä ryhtynyt valmistelemaan 4 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä, EFTAn valvontaviranomaisen katsotaan päättäneen tapauksen siirtämisestä kyseessä olevan EFTA-valtion käsiteltäväksi 3 kohdan b alakohdan mukaisesti.

6. Kyseessä olevan EFTA-valtion toimivaltaisen viranomaisen on julkaistava kertomus tai ilmoitus keskittymää koskevan käsittelyn tuloksesta viimeistään neljän kuukauden kuluttua siitä, kun EFTAn valvontaviranomainen on siirtänyt tapauksen sen käsiteltäväksi.

7. Maantieteelliset viitemarkkinat muodostuvat alueista, joilla kyseessä olevat yritykset toimivat tuotteiden tai palvelujen tarjonnassa ja kysynnässä ja joilla kilpailun edellytykset ovat riittävän yhdenmukaisia ja jotka erottuvat läheisistä alueista erityisesti siinä, että kilpailun edellytykset ovat niillä huomattavan erilaiset. Tässä arvioinnissa olisi erityisesti otettava huomioon kyseessä olevien tuotteiden tai palvelujen luonne ja ominaisuudet, markkinoille pääsyn esteet, kuluttajien valinnat, merkittävät erot yritysten markkinaosuuksissa kysymyses-

sä olevan ja läheisten alueiden välillä sekä olennaiset hintaerot.

8. Tämän artiklan määräyksiä sovellettaessa kyseessä olevat EFTA-valtiot voivat toteuttaa ainoastaan toimenpiteitä, jotka ovat ehdottoman välttämättömiä tehokkaan kilpailun turvaamiseksi kyseessä olevilla markkinoilla tai sen palauttamiseksi.

9. ETA-sopimuksen asiaa koskevien määräysten mukaisesti EFTA-valtio voi kansallisen kilpailulainsäädäntönsä soveltamiseksi saattaa asian EFTAn tuomioistuimen käsiteltäväksi ETA-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ja asiaa koskevien tämän sopimuksen määräysten nojalla ja erityisesti pyytää, että tämän sopimuksen 41 artiklaa sovelletaan.

10. Tätä artiklaa tarkastellaan uudelleen ennen vuoden 1993 loppua.

10 artikla

Menettelyn aloittamista ja päätösten tekemistä koskevat määräajat

1. Edellä 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen päätökset on tehtävä kuukauden kuluessa. Tämä määräaika alkaa kulua ilmoituksen vastaanottamista seuraavasta päivästä tai, jos ilmoituksessa annetut tiedot ovat puutteelliset, täydellisten tietojen vastaanottamista seuraavasta päivästä. Jos EFTAn valvontaviranomainen saa EFTA-valtiolta 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua pyynnön, määräaika pidennetään kuudeksi viikoksi.

2. Edellä 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen, ilmoitettujen keskittymiä koskevat päätökset on tehtävä heti, kun ilmenee, että 6 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuja vakavia epäilyjä ei enää ole erityisesti keskittymään osallistuvien yritysten tekemien muutosten vuoksi, ja viimeistään 3 kohdassa määrättyssä määräajassa.

3. Edellä 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen, ilmoitettujen keskittymiä koskevat päätökset on tehtävä neljän kuukauden kuluessa päivästä, jona menettely aloitetaan, tämän kuitenkin rajoittamatta mainitun artiklan 6 kohdan soveltamista.

4. Edellä 3 kohdassa määrättyä määräaika pidennetään poikkeustapauksissa, jos EFTAn valvontaviranomaisen on täytynyt 11 artiklassa tarkoitettulla päätöksellä pyytää tietoja tai 13 artiklassa tarkoitettulla päätöksellä määrätä tut-

kimuksista sellaisten seikkojen vuoksi, joista jokin keskittymään osallistuvista yrityksistä on vastuussa.

5. Jos EFTAn tuomioistuin antaa päätöksen, jolla EFTAn valvontaviranomaisen tämän luvun nojalla tekemä päätös kokonaan tai osittain kumotaan, tässä luvussa määrätyt määräajat alkavat uudelleen kulua päivästä, jona EFTAn tuomioistuimen päätös on annettu.

6. Jos EFTAn valvontaviranomainen ei ole tehnyt 6 artiklan 1 kohdan b tai c alakohdassa taikka 8 artiklan 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua päätöstä tämän artiklan 1 tai 3 kohdassa määrätystä määräajasta, keskittymää pidetään ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi julistettuna, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 9 artiklan soveltamista.

11 artikla

Tietojensaantipyynnöt

1. EFTAn valvontaviranomainen voi ETA-sopimuksen 57 tai 58 artiklaan, pöytäkirjassa 24 ja liitteessä XIV oleviin määräyksiin sekä tämän luvun määräyksiin perustuvien tehtäviensä suorittamiseksi hankkia kaikki tarpeelliset tiedot EFTA-valtioiden hallituksilta ja toimivaltaisilta viranomaisilta, ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 1 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 4064/89) 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuilta henkilöiltä sekä yrityksiltä ja yritysten yhteenliittymiltä.

2. Kun EFTAn valvontaviranomainen lähettää henkilölle, yritykselle tai yritysten yhteenliittymälle tietojensaantipyynnön, sen on samanaikaisesti lähetettävä jäljennös pyynnöstä sen EFTA-valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella henkilö asuu taikka yrityksen tai yritysten yhteenliittymän kotipaikka on.

3. EFTAn valvontaviranomaisen on pyynnössään mainittava sen oikeudellinen peruste ja tarkoitus sekä 14 artiklan 1 kohdan c alakohdassa määrätyt seuraamukset virheellisten tietojen antamisesta.

4. Velvollisuus pyydettyjen tietojen antamiseen on yritysten osalta niiden omistajilla tai edustajilla sekä oikeushenkilöiden, yhtiöiden ja oikeuskelpoisuutta vailla olevien yhteenliittymien osalta henkilöillä, joilla lain tai sääntöjen mukaan on kelpoisuus edustaa niitä.

5. Jos henkilö, yritys tai yritysten yhteenliittymä ei anna pyydettyjä tietoja EFTAn valvontaviranomaisen asettamassa määräajassa tai se

antaa puutteellisia tietoja, EFTAn valvontaviranomaisen on päätöksellään vaadittava tietojen antamista. Päätöksessä on yksilöitävä pyydetty tiedot, asetettava aiheellinen määräaika tietojen antamista varten sekä ilmoitettava 14 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja 15 artiklan 1 kohdan a alakohdassa määrätystä seuraamuksesta sekä oikeudesta hakea muutosta päätökseen EFTAn tuomioistuimelta ETA-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ja asiaa koskevien tämän sopimuksen määräysten, erityisesti 36 artiklan, nojalla.

6. EFTAn valvontaviranomaisen on samanaikaisesti toimitettava päätöksensä jäljennös sen EFTA-valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella henkilö asuu taikka yrityksen tai yritysten yhteenliittymän kotipaikka on.

12 artikla

EFTA-valtioiden viranomaisten suorittamat tutkimukset

1. EFTAn valvontaviranomaisten pyynnöstä EFTA-valtioiden toimivaltaisten viranomaisten on suoritettava tutkimukset, joita EFTAn valvontaviranomainen pitää tarpeellisina 13 artiklan 1 kohdan nojalla tai joista se on määrännyt 13 artiklan 3 kohdan mukaisella päätöksellään. Näiden tutkimusten suorittamisesta vastuussa olevat EFTA-valtioiden toimivaltaiset viranomaiset käyttävät toimivaltaansa esitettyään sen EFTA-valtion toimivaltaisen viranomaisen antaman kirjallisen valtuutuksen, jonka alueella tutkimus suoritetaan. Tällaisessa valtuutuksessa on mainittava tutkimuksen kohde ja tarkoitus.

2. EFTAn valvontaviranomaisen tai sen EFTA-valtion toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä, jonka alueella tutkimus on määrätty suorittaa, EFTAn valvontaviranomaisen virkamiehet voivat avustaa tämän viranomaisen virkamiehiä heidän tehtäviensä suorittamisessa.

13 artikla

EFTAn valvontaviranomaisen tutkintavaltuudet

1. EFTAn valvontaviranomainen voi ETA-sopimuksen 57 ja 58 artiklaan, pöytäkirjassa 24 ja liitteessä XIV oleviin määräyksiin sekä tämän luvun määräyksiin perustuvien tehtäviensä suorittamiseksi ryhtyä kaikkiin tarpeellisiin yrityksiä ja yritysten yhteenliittymiä koskeviin tutkimuksiin.

Tätä tarkoitusta varten EFTAn valvontaviranomaisen valtuuttamalla virkamiehillä on oikeus:

- a) tutkia kirjanpitoa ja muita liikeasiakirjoja;
- b) ottaa tai pyytää jäljennöksiä tai otteita kirjanpidosta ja muista liikeasiakirjoista;
- c) vaatia suullisia selvityksiä paikalla;
- d) päästä yrityksen kaikkiin tiloihin, sen kaikille alueille ja sen kaikkiin kulkuneuvoihin.

2. EFTAn valvontaviranomaisen virkamiehillä, jotka on valtuutettu suorittamaan tutkimuksia, on oikeus käyttää toimivaltaansa esitettyään kirjallisen valtuutuksen, jossa mainitaan tutkimuksen kohde ja tarkoitus sekä 14 artiklan 1 kohdan d alakohdassa määrätyt seuraamukset sen varalta, että vaadittua kirjanpitoa tai muita vaadittuja liikeasiakirjoja ei esitetä täydellisinä. Hyvissä ajoin ennen tutkimusta EFTAn valvontaviranomaisen on kirjallisesti ilmoitettava tutkimuksesta ja sen suorittamiseen valtuutettujen virkamiesten henkilöllisyydestä sen EFTA-valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella tutkimus on määrä suorittaa. EFTAn valvontaviranomaisen on annettava tällainen valtuutus myös niille EY:n komission edustajille, jotka osallistuvat tutkimukseen ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 24 olevan 8 artiklan 5 kohdan mukaisesti.

3. Yritysten ja yritysten yhteenliittymien on alistuttava EFTAn valvontaviranomaisen päätöksellään määräämiin tutkimuksiin. Päätöksessä on mainittava tutkimuksen kohde ja tarkoitus, määrättävä päivä, jona tutkimus alkaa, sekä ilmoitettava 14 artiklan 1 kohdan d alakohdassa ja 15 artiklan 1 kohdan b alakohdassa määrättyistä seuraamuksista ja oikeudesta hakea muutosta päätökseen EFTAn tuomioistuimelta ETA-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ja asiaa koskevien tämän sopimuksen määräysten, erityisesti 36 artiklan, nojalla.

4. EFTAn valvontaviranomaisen on hyvissä ajoin kirjallisesti ilmoitettava sen EFTA-valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella tutkimus on määrä suorittaa, aikomuksestaan tehdä 3 kohdassa tarkoitettu päätös. Sen on kuultava toimivaltaista viranomaista ennen päätöksen tekemistä.

5. Sen EFTA-valtion toimivaltaisen viranomaisen virkamiehet, jonka alueella tutkimus on määrä suorittaa, voivat tämän viranomaisen tai EFTAn valvontaviranomaisen pyynnöstä avustaa EFTAn valvontaviranomaisen virkamiehiä näiden tehtävien suorittamisessa.

6. Jos yritys tai yritysten yhteenliittymä vastustaa tämän artiklan nojalla määrättyä tutkimusta, asianomaisen EFTA-valtion on annettava EFTAn valvontaviranomaisen valtuuttamille virkamiehille heidän tutkimuksen suorittamiseksi tarvitsemaansa apua. EFTA-valtioiden on EFTAn valvontaviranomaista kuultuaan toteutettava tätä varten tarvittavat toimenpiteet kuuden kuukauden kuluessa ETA-sopimuksen voimaantulosta.

14 artikla

Sakot

1. EFTAn valvontaviranomainen voi päätöksellään määrätä ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 1 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 4064/89) 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuille henkilöille taikka yrityksille tai yritysten yhteenliittymille vähintään 1 000 ja enintään 50 000 ecun sakon, jos nämä tahallaan tai tuottamuksesta:

a) eivät ilmoita keskittymää edellä tarkoitettua säädöksen 4 artiklan mukaisesti;

b) antavat virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja edellä tarkoitettua säädöksen 4 artiklassa tarkoitettua ilmoituksessa;

c) antavat virheellisiä tietoja vastatessaan 11 artiklan nojalla tehtyyn tietojensaantipyyntöön taikka eivät toimita tietoja 11 artiklan nojalla tehdyssä päätöksessä asetetussa määräajassa;

d) esittävät vaaditun kirjanpitonsa tai muut vaaditut liikeasiakirjansa puutteellisinä 12 tai 13 artiklan nojalla suoritettua tutkimuksen yhteydessä taikka kieltäytyvät alistumasta 13 artiklan nojalla tehdyllä päätöksellä määrättyyn tutkimukseen.

2. EFTAn valvontaviranomainen voi päätöksellään määrätä asianomaisille henkilöille tai yrityksille sakon, joka on enintään 10 prosenttia keskittymään osallistuvien yritysten edellä tarkoitettua säädöksen 5 artiklassa tarkoitettua kokonaisliikevaihdosta, jos nämä tahallaan tai tuottamuksesta:

a) laiminlyövät 7 artiklan 4 kohdan tai 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan nojalla tehdyssä päätöksessä asetetun velvoitteen;

b) toteuttavat keskittymän 7 artiklan 1 kohdan vastaisesti tai eivät noudata 7 artiklan 2 kohdan nojalla tehtyä päätöstä;

c) toteuttavat keskittymän, joka on 8 artiklan 3 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä julistettu ETA-sopimuksen toimintaan soveltumat-

tomaksi, tai eivät toteuta 8 artiklan 4 kohdan nojalla tehdyssä päätöksessä määrättyjä toimenpiteitä.

3. Sakon suuruutta määrättäessä on otettava huomioon rikkomuksen luonne ja sen vakavuus.

4. Päätökset, jotka tehdään 1 tai 2 kohdan nojalla, eivät ole luonteeltaan rikosoikeudellisia.

15 artikla

Uhkasakot

1. EFTAn valvontaviranomainen voi päätöksellään määrätä ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 1 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 4064/89) 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuille henkilöille taikka yrityksille tai yritysten yhteenliittymille uhkasakon, joka on enintään 25 000 ecua kultakin viivästyspäivältä laskettuna päätöksessä määrätystä päivästä, pakottaakseen nämä:

a) antamaan täydellisinä ja virheettöminä tiedot, joita se on pyytänyt 11 artiklan nojalla tehdyllä päätöksellä;

b) alistumaan tutkimukseen, jonka se on määrännyt 13 artiklan nojalla tehdyllä päätöksellä.

2. EFTAn valvontaviranomainen voi päätöksellään määrätä edellä tarkoitetun säädöksen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuille henkilöille taikka yrityksille uhkasakon, joka on enintään 100 000 ecua kultakin viivästyspäivältä laskettuna päätöksessä määrätystä päivästä, pakottaakseen nämä:

a) noudattamaan 7 artiklan 4 kohdan tai 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan nojalla tehdyssä päätöksessä asetettua velvoitetta; tai

b) ryhtymään 8 artiklan 4 kohdan nojalla tehdyssä päätöksessä määrättyihin toimenpiteisiin.

3. Jos edellä tarkoitetun säädöksen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen henkilöt taikka yritykset tai yritysten yhteenliittymät ovat täyttäneet velvollisuuden, jonka tehosteeksi uhkasakko määrättiin, EFTAn valvontaviranomainen voi tuomita uhkasakon kokonaisuudessaan pienempänä kuin se olisi alkuperäisen päätöksen perusteella.

16 artikla

Muutoksen hakeminen EFTAn tuomioistuimelta

EFTAn tuomioistuimella on ETA-sopimuk-

sen 108 artiklan 2 kohdan ja asiaa koskevien tämän sopimuksen määräysten nojalla tämän sopimuksen 35 artiklassa tarkoitettu täysi harkintavalta tutkiessaan valitukset päätöksistä, joilla EFTAn valvontaviranomainen on määrännyt sakon tai uhkasakon; se voi poistaa sakon tai uhkasakon taikka alentaa tai korottaa sitä.

17 artikla

Salassapitovelvollisuus

1. Tietoja, jotka on saatu sovellettaessa ETA-sopimuksen 57 tai 58 artiklaa, pöytäkirjaa 24 taikka tämän luvun 11, 12, 13 tai 18 artiklaa, saa käyttää vain asianomaisen pyynnön, tutkimuksen tai kuulemisen tarkoituksiin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 24 olevan 9 artiklan soveltamista.

2. EFTAn valvontaviranomainen ja EFTA-valtioiden toimivaltaiset viranomaiset sekä niiden virkamiehet ja muut niiden palveluksessa olevat eivät saa ilmaista tietoja, jotka on saatu ETA-sopimuksen pöytäkirjaa 24, ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 1 kohdassa mainittua säädöstä (asetus (ETY) N:o 4064/89) taikka tätä lukua sovellettaessa ja jotka luonteensa perusteella ovat salassa pidettäviä, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta edellä tarkoitetun säädöksen 4 artiklan 3 kohdan taikka tämän luvun 18 tai 20 artiklan määräysten soveltamista.

3. Mitä 1 ja 2 kohdassa määrätään, ei estä julkaisemasta yleiskatsauksia tai selvityksiä, jotka eivät sisällä yksittäisiä yrityksiä tai yritysten yhteenliittymiä koskevia tietoja.

18 artikla

Asianosaisten ja muiden kuuleminen

1. Ennen 7 artiklan 2 tai 4 kohdassa, 8 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa tai 3—5 kohdassa taikka 14 tai 15 artiklassa tarkoitetun päätöksen tekemistä EFTAn valvontaviranomaisen on menettelyn jokaisessa vaiheessa neuvoa-antavan komitean kuulemiseen asti varattava niille henkilöille, yrityksille ja yritysten yhteenliittymille, joita asia koskee, tilaisuus esittää huomautuksensa niitä vastaan esitetyistä väitteistä.

2. Edellä 1 kohdasta poiketen 7 artiklan 2 tai 4 kohdassa tarkoitettu päätös, jolla keskitymän toteuttamista lykätään tai jolla myönne-

tään lupa poiketa toteuttamisen lykkäämisestä, voidaan tehdä väliaikaisesti varaamatta asianomaisille henkilöille, yrityksille tai yritysten yhteenliittymille tilaisuutta esittää huomautuksiaan etukäteen, jos EFTAn valvontaviranomainen varaa niille tilaisuuden tähän niin pian kuin mahdollista päätöksen tehtyään.

3. EFTAn valvontaviranomainen saa perustaa päätöksensä vain niihin vastaväitteisiin, joista osapuolet ovat voineet esittää huomautuksensa. Menettelyssä on taattava oikeus puolustautumiseen. Ainakin välittömällä asianosaisilla on oltava tilaisuus tutustua asiakirjavihkon rajoituksiin, jotka johtuvat yritysten oikeutetuista eduista sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

4. Jos EFTAn valvontaviranomainen ja EFTA-valtioiden toimivaltaiset viranomaiset pitävät sitä tarpeellisena, ne voivat kuulla myös muita luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä. Luonnollisilla henkilöillä ja oikeushenkilöillä, jotka osoittavat, että heillä on asiassa riittävä etu, ja erityisesti asianomaisten yritysten hallinto- tai johtoelinten jäsenillä ja näiden yritysten työntekijöiden hyväksytyillä edustajilla on hakemuksesta oikeus tulla kuulluksi.

19 artikla

Yhteydet EFTA-valtioiden viranomaisiin

1. EFTAn valvontaviranomaisen on toimitettava EFTA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille jäljennökset ilmoituksista kolmen työpäivän kuluessa ja jäljennökset tärkeimmistä EFTAn valvontaviranomaiselle toimitetuista tai EFTAn valvontaviranomaisen ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 1 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 4064/89) tai tämän luvun mukaan laatimista asiakirjoista niin pian kuin mahdollista.

2. EFTAn valvontaviranomainen toimii edellä tarkoitettussa säädöksessä säädetyissä ja tässä luvussa määrättyissä menettelyissä läheisessä ja jatkuvassa yhteydessä EFTA-valtioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa, jotka voivat esittää kaikki huomautuksensa näissä menettelyissä. Se hankkii 9 artiklan soveltamiseksi tietoja EFTA-valtion toimivaltaiselta viranomaiselta niin kuin mainitun artiklan 2 kohdassa määrätään ja varaa sille tilaisuuden esittää huomautuksensa menettelyn jokaisessa vaiheessa aina siihen asti, kunnes päätös tehdään mainitun artiklan 3 kohdan nojalla; tätä

varten EFTAn valvontaviranomaisen on annettava sille tilaisuus tutustua asiakirjavihkkoon.

EFTAn valvontaviranomaisen tulee viipymättä toimittaa EFTA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille jäljennökset ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 24 olevien 3 ja 10 artiklan nojalla EY:n komissiolta saamista ilmoituksista ja tiedoista.

EFTAn valvontaviranomaisen tulee viipymättä toimittaa EFTA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille jäljennökset ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 24 olevan 8 artiklan nojalla EY:n komissiolta saamista asiakirjoista.

3. Keskittyviä käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa on kuultava ennen päätöksen tekemistä 8 artiklan 2—5 kohdan taikka 14 tai 15 artiklan nojalla taikka ennen 23 artiklassa tarkoitettua ehdotuksen tekemistä.

4. Neuvoa-antavassa komiteassa on EFTA-valtioiden viranomaisten edustajat. Kukin EFTA-valtio nimeää yhden edustajan tai kaksi edustajaa; jos edustaja on estynyt, hänen sijalaa voi toimia toinen edustaja. Ainakin EFTA-valtion yhden edustajan on oltava toimivaltainen kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa koskeissa kysymyksissä.

5. Kuuleminen tapahtuu EFTAn valvontaviranomaisen koolle kutsumassa yhteisessä kokouksessa, jossa puheenjohtajana on EFTAn valvontaviranomaisen edustaja. Kokouskutsun mukana on lähetettävä yhteenveto tapaukseen liittyvistä seikoista, tärkeimmät sitä koskevat asiakirjat sekä alustava päätösluonnos. Kokousta ei saa pitää ennen kuin kokouskutsun lähettämisestä on kulunut 14 päivää. EFTAn valvontaviranomainen voi poikkeustapauksissa lyhentää määräaikaa sopivasti välttääkseen vakavaa häitää yhdelle tai useammalle keskittymään osallistuvalla yritykselle.

6. Neuvoa-antava komitea antaa EFTAn valvontaviranomaisen päätösluonnoksesta lausunnon toimitettuaan tarvittaessa äänestyksen. Neuvoa-antava komitea voi antaa lausuntonsa, vaikka jotkut sen jäsenistä eivät ole läsnä eivätkä edustettuina. Lausunto annetaan kirjallisesti ja liitetään päätösluonnokseen. EFTAn valvontaviranomaisen on mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon komitean lausunto. Sen on ilmoitettava komitealle, millä tavoin lausunto on otettu huomioon.

7. Neuvoa-antava komitea voi suositella lausunnon julkistamista. EFTAn valvontaviranomainen voi huolehtia julkistamisesta. Julkistamispäätöstä tehtäessä on riittävästi otettava

huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta, sekä niiden yritysten edut, joita asia koskee, sen suhteen, että lausunto julkistetaan.

20 artikla

Päätösten julkaiseminen

1. EFTAn valvontaviranomainen julkaisee 8 artiklan 2—5 kohdan nojalla tekemänsä päätökset Euroopan yhteisöjen virallisen lehden ETA-osastossa.

2. Julkaistaessa on mainittava asianosaisten nimet ja päätöksen pääasiallinen sisältö; siinä on otettava huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

21 artikla

Toimivalta

1. Jollei EFTAn tuomioistuimen ETA-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ja asiaa koskevien tämän sopimuksen määräysten mukaisesta oikeudesta tutkia EFTAn valvontaviranomaisen päätöksiä muuta johdu, ainoastaan EFTAn valvontaviranomaisella on toimivalta, ETA-sopimuksen 58 artiklassa määrätyn edellytyksin, tehdä ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 1 kohdassa mainitussa säädöksessä (asetus (ETY) N:o 4064/89) tai tässä luvussa tarkoitettuja päätöksiä.

2. EFTA-valtio ei saa soveltaa kansallista kilpailulainsäädäntöään edellä tarkoitettun säädöksen 1 artiklassa tarkoitettuun EFTAn laajuiseen keskittymään.

Sen estämättä, mitä ensimmäisessä alakohdassa määrätään, EFTA-valtio saa kuitenkin suorittaa 9 artiklan 2 kohtaa sovellettaessa tarpeellisia tutkimuksia sekä 9 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohdassa tai 5 kohdassa tarkoitettun siirtämisen jälkeen toteuttaa 9 artiklan 8 kohdan soveltamiseksi ehdottoman välttämättömiä toimenpiteitä.

3. Sen estämättä, mitä 1 ja 2 kohdassa määrätään, EFTA-valtiot voivat toteuttaa aiheelliset toimenpiteet suojataksaan muita kuin edellä tarkoitettussa säädöksessä ja tässä luvussa tarkoitettuja oikeutettuja etuja, jos toimenpiteet ovat sopusoinnussa sen kanssa, mitä ETA-sopimuksessa suoraan tai välillisesti määrätään.

Yleistä turvallisuutta, tiedonvälityksen mo-

niarvoisuutta ja vakavaraisuussääntöjä pidetään ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuina oikeutettuina etuina.

Muusta yleisestä edusta asianomaisen EFTA-valtion on ilmoitettava EFTAn valvontaviranomaiselle, ja EFTAn valvontaviranomaisen on, ennen kuin edellä tarkoitettut toimenpiteet saa toteuttaa, tunnustettava tällainen etu arviotuaan, onko se sopusoinnussa sen kanssa, mitä ETA-sopimuksessa suoraan tai välillisesti määrätään. EFTAn valvontaviranomaisen on ilmoitettava päätöksestään asianomaiselle EFTA-valtiolle kuukauden kuluessa mainitusta ilmoituksesta.

22 artikla

ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 1 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 4064/89) ja tämän luvun soveltamisala

1. Vain ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 1 kohdassa mainittua säädöstä (asetus (ETY) N:o 4064/89) ja tätä lukua sovelletaan edellä tarkoitettun säädöksen 3 artiklassa tarkoitettuihin keskittymiin.

2. Mitä II, VI, IX ja XI luvussa määrätään ja mitä ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevissa 10 ja 11 kohdassa mainituissa säädöksissä (asetukset (ETY) N:o 1017/68 ja (ETY) N:o 4056/89) säädetään, ei sovelleta ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 1 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 4064/89) 3 artiklassa tarkoitettuihin keskittymiin.

3. Jos EFTAn valvontaviranomainen EFTA-valtion pyynnöstä toteaa, että edellä tarkoitettun säädöksen 3 artiklassa tarkoitettu keskittymä, joka ei ole säädöksen 1 artiklassa tarkoitettu EFTAn laajuinen keskittymä, luosellaisen määräävän aseman tai vahvistaa sellaista määräävää asemaa, jonka seurauksena tehokas kilpailu olennaisesti estyy EFTA-valtion alueella, EFTAn valvontaviranomainen voi, jos keskittymä vaikuttaa EFTA-valtioiden väliseen kauppaan, tehdä 8 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa tai 3 tai 4 kohdassa tarkoitettun päätöksen.

4. Sovelletaan, mitä edellä tarkoitettun säädöksen 2 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa sekä 5 artiklassa säädetään sekä tämän luvun 6, 8 ja 10—20 artiklassa määrätään. Määräaika, jonka kuluessa menettely 10 artiklan 1 kohdan mukaan voidaan aloittaa, lasketaan päivästä, jona EFTA-valtion pyyntö vastaanotettiin. Pyyntö on esitettävä kuukauden kulu-

essa päivästä, jona keskittymistä ilmoitettiin EFTA-valtiolle tai jona keskittymä toteutettiin. Määräaika lasketaan aikaisemmasta ajankohdasta.

5. Edellä 3 kohdan nojalla EFTAn valvontaviranomainen voi toteuttaa vain toimenpiteitä, jotka ovat ehdottoman välttämättömiä tehokkaan kilpailun säilyttämiseksi tai palauttamiseksi sen EFTA-valtion alueella, jonka pyynnöstä EFTAn valvontaviranomainen on puutunut asiaan.

6. Mitä 3—5 kohdassa määrätään, sovelletaan, kunnes edellä tarkoitetun säädöksen 1 artiklan 2 kohdassa mainittuja raja-arvoja on tarkistettu.

23 artikla

Erityiset määräykset

EFTAn valvontaviranomainen voi tämän sopimuksen 49 artiklan määräysten mukaan tehdä EFTA-valtioiden hallituksille ehdotuksia ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 1 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 4064/89) 4 artiklassa tarkoitettuja ilmoituksia tehtäessä käytettäväksi lomakkeiksi sekä ehdotuksia lomakkeita täydentäviksi huomautuksiksi.

24 artikla

Suhteet maihin, jotka eivät ole ETA-sopimuksen osapuolia

1. EFTA-valtioiden on ilmoitettava EFTAn valvontaviranomaiselle kaikista yleisistä vaikeuksista, joita niiden ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 1 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 4064/89) 3 artiklassa tarkoitettuihin keskittymiin osallistuvilla yrityksillä on ollut maissa, jotka eivät ole ETA-sopimuksen osapuolia.

2. EFTAn valvontaviranomaisen on ensimmäisen kerran viimeistään vuoden kuluttua ETA-sopimuksen voimaantulosta ja sen jälkeen määrääjain laadittava kertomus, jossa tarkastellaan sitä, miten EFTAn yrityksiä on 3 ja 4 kohdan kannalta kohdeltu suhteessa sellaisissa maissa toteutettaviin keskittymiin, jotka eivät ole ETA-sopimuksen osapuolia. EFTAn valvontaviranomainen antaa nämä kertomukset pysyvälle komitealle yhdessä mahdollisten suositusten kanssa.

3. Jos EFTAn valvontaviranomainen 2 kohdassa tarkoitettujen kertomusten tai muiden

tietojen perusteella toteaa, että maa, joka ei ole ETA-sopimuksen osapuoli, ei kohtele EFTAn yrityksiä tavalla, joka vastaa EFTA-valtioiden tapaa kohdella tuosta maasta olevia yrityksiä, EFTAn valvontaviranomainen voi tehdä kunkin EFTA-valtion hallitukselle ehdotuksia vastaavasta kohtelusta EFTAn yrityksille.

4. Tämän artiklan nojalla toteutettavien toimenpiteiden on oltava sopusoinnussa kahden- tai monenvälisistä kansainvälisistä sopimuksista johtuvien EFTA-valtioiden velvoitteiden kanssa.

25 artikla

(ks. XVI luvun 10 artikla)

XIV LUKU YKSITYISKOHTAISET SÄÄNNÖT ILMOITUKSISTA, MÄÄRÄAJOISTA JA KUULEMISISTA YRITYSKESKITTYYMIEN VALVONNASSA

I JAKSO

ILMOITUKSET

1 artikla

Ilmoitusten tekemiseen oikeutetut

1. ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 1 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 4064/89) 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden on tehtävä ilmoitukset.

2. Jos henkilön tai yrityksen edustaja allekirjoittaa ilmoituksen, hänen on esitettävä kirjallinen näyttö valtuutuksestaan.

3. Sellaisen yhteisen edustajan, joka saa antaa ja ottaa vastaan asiakirjoja kaikkien ilmoitettavien osapuolten puolesta, tulisi tehdä yhteiset ilmoitukset.

2 artikla

Ilmoitusten tekeminen

1. Ilmoitus on tehtävä EFTA-valtioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella tarkoitusta varten vahvistettua kaavaa, jonka malli on lisäyksessä 9, tai EY:n komission tarkoitusta varten vahvistamaa kaavaa noudattaen. Yhteinen ilmoitus on tehtävä samalla asiakirjalla.

2. Ilmoitus ja sen liitteet on toimitettava EFTAn valvontaviranomaiselle yhdeksänä

kappaleena EFTA-valtioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella vahvistetussa kaavassa mainittuun osoitteeseen.

3. Liitteenä olevien asiakirjojen on oltava alkuperäisiä tai jäljennöksiä; jälkimmäisessä tapauksessa ilmoituksen tekijöiden on vahvistettava ne oikeiksi ja täydellisiksi.

4. Ilmoitus on tehtävä jollakin EFTA-valtioiden tai Euroopan yhteisön virallisista kielistä. Jos yritys tehdessään ilmoituksen EFTAn valvontaviranomaiselle käyttää kieltä, joka ei ole kyseisen viranomaisen toimivaltaan kuuluvan valtion virallinen kieli tai kyseisen viranomaisen käyttämä kieli, sen on samanaikaisesti täydennettävä asiakirja-aineistoa käännöksellä viralliselle kielelle tai kyseisen viranomaisen käyttämälle kielelle. Käännöksessä käytetyn kielen mukaan määräytyy kieli, jolla EFTAn valvontaviranomainen voi asioida yritysten kanssa. Liiteasiakirjat on toimitettava alkukielisinä. Jos alkukieli ei ole mikään edellä tarkoitetuista virallisista kielistä, mukaan on liitettävä käännös menettelyssä käytettävälle kielelle.

3 artikla

Annettavat tiedot

1. Ilmoituksessa on oltava EFTA-valtioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella tarkoitusta varten vahvistetussa kaavassa tai EY:n komission vahvistamassa kaavassa vaaditut tiedot. Tietojen on oltava oikeat ja täydelliset.

2. Ilmoituksessa olevia tietoja koskevat olennaiset muutokset, joista ilmoittavat osapuolet tietävät tai joista heidän pitäisi tietää, on ilmoitettava EFTAn valvontaviranomaiselle oma-aloitteisesti ja viipymättä.

3. Virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja pidetään puutteellisina tietoina.

4 artikla

Ilmoituksen vaikutusten alkamispäivä

1. Jollei 2 kohdasta muuta johdu, ilmoituksen vaikutukset alkavat päivänä, jona EFTAn valvontaviranomainen ottaa sen vastaan, sanotun kuitenkin rajoittamatta ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 24 olevan 11 artiklan soveltamista.

2. Jos ilmoituksessa olevat tiedot ovat olennaisesti puutteellisia ja 3 kohdasta ei muuta johdu, EFTAn valvontaviranomaisen on viipymättä kirjallisesti ilmoitettava asiasta ilmoittaville osapuolille tai heidän yhteiselle edustajal-

leen ja asetettava aiheellinen määräaika tietojen täydentämistä varten; näissä tapauksissa ilmoituksen vaikutukset alkavat päivänä, jona EFTAn valvontaviranomainen ottaa vastaan täydelliset tiedot.

3. EFTAn valvontaviranomainen voi vapauttaa tietojenantovelvollisuudesta EFTA-valtioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella vahvistetussa kaavassa tai EY:n komission vahvistamassa kaavassa vaadittujen joidenkin tietojen osalta, jos EFTAn valvontaviranomainen katsoo, että tiedot eivät ole tapauksen tutkimisen kannalta tarpeen.

4. EFTAn valvontaviranomaisen on viipymättä kirjallisesti ilmoitettava ilmoittaville osapuolille tai heidän yhteiselle edustajalleen ilmoituksen tai EFTAn valvontaviranomaisen 2 kohdan nojalla lähettämään kirjeseen annetun vastauksen vastaanottamisesta.

5 artikla

Ilmoituksen muuntaminen

1. Jos EFTAn valvontaviranomainen toteaa, että ilmoitetulla toimella ei synny ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 1 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 4064/89) 3 artiklassa tarkoitettua keskittymää, sen on ilmoitettava asiasta ilmoittaville osapuolille tai heidän yhteiselle edustajalleen kirjallisesti. Tällaisessa tapauksessa EFTAn valvontaviranomainen voi, jos se on tarkoituksenmukaista ja tämän rajoittamatta 2 kohdan määräysten soveltamista, ilmoittavien osapuolten pyynnöstä käsitellä ilmoituksen II luvun 2 artiklassa tarkoitettuna hakemuksena tai sen 4 artiklassa tarkoitettuna ilmoituksena, VI luvun 12 artiklassa tarkoitettuna hakemuksena, IX luvun 12 artiklassa tarkoitettuna hakemuksena taikka XI luvun 3 artiklan 2 kohdassa tai 5 artiklassa tarkoitettuna hakemuksena.

2. Edellä 1 kohdan toisessa virkkeessä tarkoitetuissa tapauksissa EFTAn valvontaviranomainen voi vaatia, että ilmoituksessa annettuja tietoja täydennetään EFTAn valvontaviranomaisen asettamassa aiheellisessa määräajassa siltä osin kuin se on tarpeen toimen arvioimiseksi edellä mainittujen lukujen perusteella. Hakemuksen tai ilmoituksen katsotaan täyttävän asianomaisen luvun vaatimukset alkuperäisen ilmoituksen tekopäivästä lukien, jos EFTAn valvontaviranomainen saa lisätiedot asettamassaan määräajassa.

II JAKSO

MENETTELYN ALOITTAMISTA JA
PÄÄTÖSTEN TEKEMISTÄ KOSKEVAT
MÄÄRÄAJAT

6 artikla

Määräajan alkaminen

1. Edellä XIII luvun 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitettut määräajat alkavat kulua sitä päivää seuraavan päivän alkaessa, jona ilmoituksen vaikutukset ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 1 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 4064/89) 4 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan alkavat.

2. Edellä XIII luvun 10 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu määräaika alkaa kulua sitä päivää seuraavan päivän alkaessa, jona menettely aloitettiin.

3. Jos määräajan ensimmäinen päivä ei ole 19 artiklassa tarkoitettu työpäivä, määräaika alkaa kulua seuraavan työpäivän alkaessa.

7 artikla

Määräajan päättyminen

1. Edellä XIII luvun 10 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu määräaika päättyy sen päivän päättyessä, joka järjestysnumeroltaan määräajan alkamista seuraavana kuukautena vastaa määräajan alkamispäivää. Jollei kyseisessä kuukaudessa ole vastaavaa päivää, määräaika päättyy tuon kuukauden viimeisen päivän päättyessä.

2. Edellä XIII luvun 10 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettu määräaika päättyy sen päivän päättyessä,

joka määräajan alkamista seuraavana kuudentena viikkona vastaa sitä viikonpäivää, jona määräaika alkaa.

3. Edellä XIII luvun 10 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu määräaika päättyy sen päivän päättyessä, joka järjestysnumeroltaan määräajan alkamista seuraavana neljäntenä kuukautena vastaa määräajan alkamispäivää. Jollei kyseisessä kuukaudessa ole vastaavaa päivää, määräaika päättyy tuon kuukauden viimeisen päivän päättyessä.

4. Jos määräajan viimeinen päivä ei ole 19 artiklassa tarkoitettu työpäivä, määräaika päättyy seuraavan työpäivän päättyessä.

5. Edellä 1 — 4 kohtaa sovellettaessa noudatetaan, mitä 8 artiklassa määrätään.

8 artikla

Vapaapäivien lisääminen

Jos XIII luvun 10 artiklan 1 tai 3 kohdassa tarkoitettuihin määräaikoihin sisältyy 19 artiklassa tarkoitettuja yleisiä vapaapäiviä tai muita EFTAn valvontaviranomaisen vapaapäiviä, kyseiset määräajat pitenevät vastaavalla määrällä päiviä.

9 artikla

Määräajan pysähtyminen

1. Edellä XIII luvun 10 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu määräaika pysähtyy, jos EFTAn valvontaviranomaisen on XIII luvun 11 artiklan 5 kohdan tai 13 artiklan 3 kohdan nojalla tehtävä päätös sen vuoksi, että:

a) tietoja, jotka EFTAn valvontaviranomainen XIII luvun 11 artiklan 2 kohdan nojalla on pyytänyt keskittymään osallistuvalla yrityksellä, ei EFTAn valvontaviranomaisen asettamassa määräajassa ole toimitettu tai niitä ei ole toimitettu täydellisinä;

b) keskittymään osallistuva yritys on kieltäytynyt alistumasta EFTAn valvontaviranomaisen XIII luvun 13 artiklan 1 kohdan nojalla tarpeellisenä pitämään tutkimukseen tai myötävaikuttamasta mainitussa kohdassa määrättyllä tavalla tällaisen tutkimuksen suorittamiseen;

c) ilmoittavat osapuolet eivät ole ilmoittaneet EFTAn valvontaviranomaiselle ilmoitettujen tietojen olennaisista muutoksista.

2. Edellä XIII luvun 10 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu määräaika pysähtyy:

a) edellä 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa tietojensaantipyynnössä asetetun määräajan päättymisen ja päätöksellä vaadittujen täydellisten ja oikeiden tietojen vastaanottamisen väliseksi ajaksi;

b) edellä 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa tutkimuksen tuloksettomana suorittamisyrityksen ja päätöksellä määrätyn tutkimuksen loppuun suorittamisen väliseksi ajaksi;

c) edellä 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa siinä tarkoitettujen tietojen muuttumispäivän ja sen päivän väliseksi ajaksi, jona päätöksellä

pyydetty täydelliset ja oikeat tiedot otetaan vastaan tai jona päätöksellä määrätty tutkimus suoritetaan loppuun.

3. Määräaika lakkaa kulumasta seuraavana

päivänä pysähtymisperusteen ilmenemispäivän jälkeen. Se alkaa uudelleen kuluu sen päivän päättyessä, jona pysähtymisperustetta ei enää ole. Jos tämä päivä ei ole 19 artiklassa tarkoitettu työpäivä, määräaika alkaa kuitenkin kuluu uudelleen vasta seuraavan työpäivän päättyessä.

10 artikla

Määräajan noudattaminen

Edellä XIII luvun 10 artiklan 1 ja 3 kohdassa tarkoitettuja määräaikoja on noudatettu, jos EFTAn valvontaviranomainen on tehnyt asianomaisen päätöksen ennen määräajan päättymistä. Päätöksestä on viipymättä ilmoitettava yrityksille, joita asia koskee.

III JAKSO

ASIANOSAISTEN JA MUIDEN KUULEMINEN

11 artikla

Päätökset keskittymien toteuttamisen lykkäämisestä

1. Jos EFTAn valvontaviranomainen aikoo XIII luvun 7 artiklan 2 tai 4 kohdan nojalla tehdä osapuolten kannalta kielteisen päätöksen, sen on mainitun luvun 18 artiklan 1 kohdan mukaisesti annettava osapuolille niitä vastaan esittämänsä väitteet kirjallisesti tiedoksi ja asetettava määräaika, jonka kuluessa ne voivat esittää huomautuksensa.

2. Jos EFTAn valvontaviranomainen on XIII luvun 18 artiklan 2 kohdan nojalla tehnyt tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun päätöksen väliaikaisesti varaamatta osapuolille tilaisuutta esittää huomautuksia asiasta, sen on viipymättä ja joka tapauksessa ennen lykkäämisajan päättymistä toimitettava niille väliaikainen päätös kirjallisena ja asetettava määräaika, jonka kuluessa ne voivat esittää huomautuksensa.

Kun kyseiset osapuolet ovat esittäneet huomautuksensa, EFTAn valvontaviranomainen tekee lopullisen päätöksen, jolla se kumoaa, muuttaa tai vahvistaa väliaikaisen päätöksen. Jos osapuolet eivät ole esittäneet huomautuksiaan asetetussa määräajassa, EFTAn valvontaviranomaisen väliaikainen päätös tulee lopulliseksi määräajan päättyessä.

3. Osapuolten on asetetussa määräajassa esitettävä huomautuksensa kirjallisesti tai suullisesti. Ne voivat vahvistaa suulliset lausumansa kirjallisesti.

12 artikla

Asiassa annettava päätös

1. Jos EFTAn valvontaviranomainen aikoo tehdä päätöksen XIII luvun 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan tai 3, 4 tai 5 kohdan taikka 14 tai 15 artiklan nojalla, sen on, ennen kuin se kuulee keskittymiä käsittelevää neuvoantavaa komiteaa, järjestettävä mainitun luvun 18 artiklassa tarkoitettu asianosaisten kuuleminen.

2. EFTAn valvontaviranomaisen on annettava osapuolille niitä vastaan esittämänsä väitteet kirjallisesti tiedoksi.

Tiedoksianto on osoitettava ilmoitettaville osapuolille tai niiden yhteiselle edustajalle. Vastaväitteet tiedoksi antaessaan EFTAn valvontaviranomaisen on asetettava määräaika, jonka kuluessa osapuolet voivat esittää huomautuksensa EFTAn valvontaviranomaiselle.

3. Annettuaan osapuolille niitä vastaan esittämänsä väitteet tiedoksi EFTAn valvontaviranomaisen on pyynnöstä annettava osapuolille mahdollisuus tutustua asiakirjavihkoon vastineidensa valmistelemiseksi. Asiakirjoja ei saa antaa käytettäviksi siltä osin kuin ne sisältävät muiden osapuolten tai ulkopuolisten liikesalaisuuksia tai muita salassa pidettäviä tietoja, sellaiset arkaluontoiset taloudelliset tiedot mukaan lukien, joiden paljastumisella olisi merkittävä haitallinen vaikutus tiedot antaneelle, eikä jos ne ovat hallinnon sisäisiä asiakirjoja.

4. Osapuolten on asetetussa määräajassa esitettävä huomautuksensa EFTAn valvontaviranomaisen niitä vastaan esittämistä väitteistä kirjallisesti. Ne voivat kirjallisissa vastineissaan nojautua kaikkiin asian kannalta oleellisiin seikkoihin ja liittää vastineisiinsa kaikki tarvittavat asiakirjat näytöksi mainituista seikoista. Ne voivat myös ehdottaa, että EFTAn valvontaviranomainen kuulis henkilöitä, jotka voivat näyttää toteen mainitut seikat.

13 artikla

Suullinen kuuleminen

1. EFTAn valvontaviranomaisen on varattava osapuolille, jotka ovat kirjallisissa vastineissaan sitä pyytäneet, tilaisuus esittää huomau-

tuksensa suullisesti, jos he osoittavat, että heillä on asiassa riittävä etu tai jos EFTAn valvontaviranomainen aikoo määrätä heille sakon tai uhkasakon.

Se voi muissakin tapauksissa antaa osapuolille tilaisuuden esittää huomautuksensa suullisesti.

2. EFTAn valvontaviranomainen kutsuu henkilöt kuultaviksi määräämäänään päivänä.

3. Sen on viipymättä toimitettava jäljennös kutsusta EFTA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille, jotka voivat nimetä virkamiehen osallistumaan kuulemiseen.

14 artikla

Kuuleminen

1. Kuulemisen toimittavat EFTAn valvontaviranomaisen sitä varten nimeämät henkilöt.

2. Kutsuttujen henkilöiden on oltava läsnä henkilökohtaisesti taikka laillisen tai sääntömääräisen edustajansa edustamana. Yritysten ja yritysten yhteenliittymien edustajana voi olla niiden vakituisesta henkilöstöstä nimetty, asianmukaisesti valtuutettu edustaja.

3. Niiden henkilöiden avustajina, joita EFTAn valvontaviranomainen kuulee, voi olla asianajajia ja muita avustajia, joilla on oikeus esiintyä EFTAn tuomioistuimessa, tai muita päteviä henkilöitä.

4. Kuuleminen ei ole julkinen. Henkilöitä kuullaan erikseen tai muiden kutsuttujen henkilöiden ollessa läsnä. Jälkimmäisessä tapauksessa on otettava huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

5. Kunkin kuultavan henkilön lausunto on otettava pöytäkirjaan.

15 artikla

Ulkopuolisten kuuleminen

1. Jos luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka osoittavat, että heillä on asiassa riittävä etu, ja erityisesti asianomaisten yritysten hallinto- tai johtelinten jäsenet taikka asianomaisten yritysten työntekijöiden hyväksytyt edustajat pyytävät kirjallisesti, että heitä kuultaisiin XIII luvun 18 artiklan 4 kohdan toisen virkkeen nojalla, EFTAn valvontaviranomaisen on ilmoitettava niille kirjallisesti menettelyn luonteesta ja kohteesta ja asetettava määräaika, jonka kuluessa ne voivat esittää huomautuksensa.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen ulkopuolisten on asetetussa määräajassa esitettävä huomautuksensa kirjallisesti tai suullisesti. Ne voivat vahvistaa suulliset lausumansa kirjallisesti.

3. EFTAn valvontaviranomainen voi myös antaa kenelle tahansa tilaisuuden esittää huomautuksensa.

IV JAKSO

ERINÄISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ

16 artikla

Asiakirjojen toimittaminen

1. EFTAn valvontaviranomainen voi toimittaa asiakirjat ja kutsut niiden vastaanottajille millä tahansa seuraavalla tavalla:

a) lähetin välityksellä kuittausta vastaan;
b) kirjattuna kirjeenä saantitodistusta vastaan;

c) telekopiona pyynnöin vastaanottoilmoituksesta;

d) teleksillä.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, noudatetaan myös osapuolten tai ulkopuolisten toimittaessa EFTAn valvontaviranomaiselle asiakirjoja, tämän kuitenkin rajoittamatta 18 artiklan 1 kohdan määräysten soveltamista.

3. Jos asiakirja lähetetään telekopiona tai teleksillä, vastaanottajan katsotaan saaneen asiakirjan sen lähettämispäivänä.

17 artikla

Määräaikojen asettaminen

1. Asettaessaan 4 artiklan 2 kohdassa, 5 artiklan 2 kohdassa, 11 artiklan 1 tai 2 kohdassa, 12 artiklan 2 kohdassa taikka 15 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua määräajan EFTAn valvontaviranomaisen on otettava huomioon sekä vastineen valmisteluun tarvittava aika että tapauksen kiireellisyys. Sen on myös otettava huomioon yleiset vapaapäivät maassa, jossa EFTAn valvontaviranomaisen ilmoitus vastaanotetaan.

2. Päivää, jona vastaanottaja saa EFTAn valvontaviranomaisen tiedoksiannon, ei oteta huomioon määräaikaa laskettaessa.

18 artikla

Asiakirjojen saapuminen EFTAn valvontaviranomaiselle

1. Ilmoitukset on toimitettava EFTAn valvontaviranomaiselle EFTA-valtioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella vahvistetussa kaavassa tai EY:n komission vahvistamassa kaavassa mainittuun osoitteeseen tai lähetettävä kirjattuna kirjeenä ennen ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 1 kohdassa mainitun säädöksen (asetus (ETY) N:o 4064/89) 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun määräajan päättymistä, jolloin noudatetaan, mitä tämän luvun 4 artiklan 1 kohdassa määrätään. Edellä tarkoitettun säädöksen 4 artiklan 2 kohdassa tai 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen ilmoitusten täydentämiseksi annettavien tietojen on saavuttava EFTAn valvontaviranomaiselle edellä mainittuun osoitteeseen tai ne on lähetettävä kirjattuna kirjeenä ennen kussakin tapauksessa asetettua määräajan päättymistä. Kirjalliset vastineet 11 artiklan 1 tai 2 kohdassa, 12 artiklan 2 kohdassa taikka 15 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun EFTAn valvontaviranomaisen tiedoksiannon johdosta on toimitettava edellä mainittuun osoitteeseen ennen kussakin tapauksessa asetettua määräajan päättymistä.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitetun määräajan viimeinen päivä on päivä, johon mennessä asiakirjat on vastaanotettava, eikä se ole 19 artiklassa tarkoitettu työpäivä, määräaika päättyy seuraavan työpäivän päättyessä.

3. Jos 1 kohdassa tarkoitettua määräajan viimeinen päivä on päivä, johon mennessä asiakirjat on lähetettävä, ja se on lauantai, sunnuntai tai yleinen vapaapäivä maassa, josta asiakirjat lähetetään, määräaika päättyy tuon maan seuraavan työpäivän päättyessä.

19 artikla

EFTAn valvontaviranomaisen työpäivien määrittelmä

Edellä 6 artiklan 3 kohdassa, 7 artiklan 4 kohdassa, 9 artiklan 3 kohdassa ja 18 artiklan 2 kohdassa 'työpäivillä' tarkoitetaan kaikkia muita päiviä kuin lauantaita, sunnuntaita, tämän pöytäkirjan lisäyksessä 10 lueteltuja yleisiä vapaapäiviä ja muita EFTAn valvontaviranomaisen vahvistamia, Euroopan yhteisöjen virallisen lehden ETA-osastossa kunkin vuoden alkuun mennessä julkaistuja päiviä.

IV OSA HIILI JA TERÄS

XV LUKU HIILI- JA TERÄSALALLA TOIMIVIIN YRITYKSIIN SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖT

I JAKSO

SOPIMUKSIA JA KESKITTYMIÄ KOSKEVAT YLEISET SÄÄNNÖT

1 artikla

1. Lupia ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 25 olevan 1 artiklan 2 kohdan nojalla voidaan antaa yksilöidyn ehdoin ja määräajaksi. Näissä tapauksissa EFTAn valvontaviranomainen uudistaa luvan kerran tai useita kertoja, jos se toteaa, että ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 25 olevan 1 artiklan 2 kohdan a — c alakohdassa määrätyt vaatimukset edelleen täyttyvät lupaa uudistettaessa.

2. EFTAn valvontaviranomainen peruuttaa luvan tai muuttaa sitä, jos se toteaa, että sopimus ei muuttuneiden olosuhteiden vuoksi enää täytä näitä vaatimuksia taikka että sopimuksen todelliset seuraukset tai sen soveltaminen ovat vastoin sen antaman luvan vaatimuksia.

3. Päätös, jolla lupa annetaan tai uudistetaan, jolla lupaa muutetaan taikka jolla lupa evätään tai peruutetaan, julkaistaan perusteluineen; tällöin 3 artiklan 2 kohdassa määräytyjä rajoituksia ei sovelleta.

4. EFTAn valvontaviranomainen voi, niin kuin 3 artiklassa määrätään, hankkia kaikki ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 25 olevan 1 artiklan sekä tämän artiklan soveltamiseksi tarvittavat tiedot joko esittämällä erityisen pyynnön osapuolille, joita asia koskee, tai päätöksin, joissa mainitaan, minkälaiset sopimukset, päätökset ja menettelytavat on annettava sille tiedoksi.

5. Jollei oikeudesta saattaa asia EFTAn tuomioistuimen käsiteltäväksi ETA-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ja asiaa koskevien tämän sopimuksen määräysten nojalla muuta johdu, ainoastaan EFTAn valvontaviranomaisella on ETA-sopimuksen 55 artiklassa sekä pöytäkirjoissa 22 ja 25 määrätyn edellytyksin toimivalta ratkaista, onko tällainen sopimus tai päätös sopusoinnussa ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 25 olevan 1 artiklan kanssa.

6. EFTAn valvontaviranomainen voi määrätä sakon tai uhkasakon, joka on ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 25 olevan 1 artiklan 1 kohdan mukaan kielletyn sopimuksen, päätök-

zsen tai menettelytavan kohteena olleista tuotteista kertyneen liikevaihdon määrä enintään kaksinkertaisena, yritykselle, joka on tehnyt ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 25 olevan 1 artiklan 3 kohdan nojalla mitättömän sopimuksen taikka välimiesmenettelyssä tai seuraamusmaksun tai boikotin avulla taikka muilla keinoin saanut aikaan tai yrittänyt saada aikaan mitättömän sopimuksen tai päätöksen taikka sopimuksen, jota koskeva lupa on evätty tai peruutettu, hankkinut luvan vääriksi tai harhaanjohtaviksi tietämiensä tietojen avulla taikka osallistunut ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 25 olevan 1 artiklan 1 kohdan mukaan kiellettyihin menettelytapoihin; jos sopimuksen, päätöksen tai menettelytavan tarkoituksena kuitenkin on rajoittaa tuotantoa, teknistä kehitystä tai investointeja, sakkujen enimmäismäärä voidaan korottaa 10 prosenttiin kyseisten yritysten vuosittaisesta liikevaihdosta ja uhkasakkujen enimmäismäärä 20 prosenttiin päivittäisestä liikevaihdosta.

2 artikla

1. Arvioidessaan, täytyvätkö ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 25 olevan 2 artiklan 2 kohdassa määrätty vaatimukset, EFTAn valvontaviranomaisen on syrjimättömyyden periaatetta noudattaen otettava huomioon ETA-sopimuksen soveltamisalueella toimivien, samankaltaisten yritysten koko, siltä osin kuin EFTAn valvontaviranomainen pitää sitä perusteltuna erilaisista kilpailun edellytyksistä johtuvien haittojen välttämiseksi tai oikaisemiseksi.

2. EFTAn valvontaviranomainen voi asettaa luvulle ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 25 olevan 2 artiklan 2 kohdan tarkoitusten kannalta aiheelliseksi katsomiaan ehtoja.

3. Ennen kuin EFTAn valvontaviranomainen tekee ratkaisun sellaisia yrityksiä koskevista toimesta, joista ainakin yksi on muu kuin ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 25 olevassa 3 artiklassa tarkoitettu yritys, sen on hankittava asianomaisten hallitusten asiaa koskevat huomautukset.

4. EFTAn valvontaviranomainen voi hankkia sellaisilta luonnollisilta henkilöiltä tai oikeushenkilöiltä, jotka ovat saaneet tai ryhmitelleet uudelleen taikka aikovat hankkia tai ryhmitellä uudelleen kyseisiä oikeuksia tai varoja, kaikki ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 25 olevan 2 artiklan taikka tämän artiklan soveltamisen kannalta tarpeelliset tiedot toimista, joilla todennäköisesti on ETA-sopimuksen pöytä-

kirjassa 25 olevan 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja vaikutuksia, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 3 artiklan soveltamista EFTAn valvontaviranomaisen toimivaltaan kuuluviin yrityksiin.

5. Jos käy ilmi keskittymä, jonka EFTAn valvontaviranomainen toteaa vastoin ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 25 olevan 2 artiklan 1 kohdan määräyksiä toteutetuksi, mutta joka kuitenkin täyttää ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 25 olevan 2 artiklan 2 kohdassa määrätty vaatimukset, EFTAn valvontaviranomaisen on asetettava keskittymän hyväksymisen ehdoksi, että ne henkilöt, jotka ovat saaneet tai ryhmitelleet uudelleen kyseisiä oikeuksia tai varoja, maksavat 12 kohdan b alakohdassa tarkoitettun sakon; jos on selvää, että lupaa olisi tullut hakea, sakon määrä on vähintään puolet mainitussa b alakohdassa määrätystä enimmäismäärästä. Jollei sakkoa makseta, EFTAn valvontaviranomainen ryhtyy niihin toimiin, joista jäljempänä määrätään ja jotka koskevat laittomiksi todettuja keskittymiä.

6. Jos käy ilmi keskittymä, josta EFTAn valvontaviranomainen toteaa, että se ei voi täyttää niitä yleisiä ehtoja tai erityisehtoja, jotka koskisivat ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 25 olevan 2 artiklan 2 kohdan nojalla annettavaa lupaa, EFTAn valvontaviranomaisen on päätöksellä, jonka se perustelee, julistettava keskittymä laittomaksi ja, varattuun osapuolille, joita asia koskee, tilaisuuden esittää huomautuksensa, määrättävä epäasianmukaisesti keskitetyt yritykset tai varat erotettaviksi taikka yhteinen määräysvalta lakkautettavaksi sekä muut toimenpiteet, joita se pitää aiheellisina kyseisten yritysten tai varojen palauttamiseksi itsenäiseen toimintaan ja tavanomaisten kilpailun edellytysten palauttamiseksi. Henkilö, jota asia suoraan koskee, voi aloittaa päätöksen kohdistuvan menettelyn, niin kuin siitä ETA-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan b alakohdassa ja tämän sopimuksen 18 artiklassa määrätään. EFTAn tuomioistuimella on ETA-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ja asiaa koskevien tämän sopimuksen määräysten nojalla täysi harkintavalta arvioidessaan, onko toteutettu toimi ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 25 olevan 2 artiklan 1 kohdassa sekä ETA-sopimuksen liitteessä XIV mainituissa hiiltä ja terästä koskevissa säädöksissä tarkoitettu keskittymä. Menettelyn aloittamisella on lykkäävä vaikutus. Menettelyä ei saa aloittaa, ennen kuin edellä tarkoitettut toimenpiteet on

määrätty, ellei EFTAn valvontaviranomainen suostu siihen, että aloitetaan erikseen menettely, joka kohdistuu toimen laittomaksi julistavaan päätökseen.

7. Jollei tämän sopimuksen 41 artiklaa sovelleta, EFTAn valvontaviranomainen voi milloin tahansa toteuttaa sellaisia väliaikaisia suojatoimenpiteitä tai saada aikaan, että toteutetaan sellaisia väliaikaisia suojatoimenpiteitä, joita se pitää tarpeellisina kilpailevien yritysten ja ulkopuolisten etujen turvaamiseksi sekä päätöstensä täytäntöönpanoa vaikeuttavien toimien estämiseksi. Jollei EFTAn tuomioistuimien päätös, menettelyllä ei ole tällaisia väliaikaisia toimenpiteitä lykkäävää vaikutusta.

8. EFTAn valvontaviranomaisen on annettava osapuolille, joita asia koskee, päätöstensä noudattamista varten kohtuullinen määräaika, jonka päättyessä EFTAn valvontaviranomainen voi määrätä kultakin päivältä seuraamusmaksun, joka on enintään prosentin kymmenesosa kyseisten oikeuksien tai varojen arvosta.

9. Jos osapuolet, joita asia koskee, eivät täytä velvollisuuksiaan, EFTAn valvontaviranomainen ryhtyy itse toimenpiteisiin päätöksensä panemiseksi täytäntöön.

10. EFTAn valvontaviranomaisella on myös toimivalta antaa asianomaisille EFTA-valtioille sellaisia suosituksia, jotka voivat olla tarpeen sen varmistamiseksi, että edellä olevat kohdat pannaan täytäntöön niiden omassa lainsäädännössä.

11. EFTAn valvontaviranomaisen on toimivaltaansa käyttäessään otettava huomioon ulkopuolisten vilpittömässä mielessä hankkimat oikeudet.

12. EFTAn valvontaviranomainen voi määrätä sakon, joka on enintään:

a) 3 prosenttia niiden varojen arvosta, jotka on saatu tai ryhmitelty uudelleen taikka jotka on määrää hankkia tai ryhmitellä uudelleen, luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille, jotka ovat kiertäneet 4 kohdassa määrättyjä velvollisuuksia;

b) 10 prosenttia niiden varojen arvosta, jotka on saatu tai ryhmitelty uudelleen, luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille, jotka ovat kiertäneet ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 25 olevan 2 artiklan 1 kohdassa määrättyjä velvollisuuksia; tätä määrää korotetaan yhdellä kahdeskymmenesneljäsosalla kultakin kuukaudelta, joka kuluu sen jälkeen kun kahdestoista kuukausi toimen saattamisesta päätökseen on kulunut, kunnes EFTAn valvontaviranomainen

toteaa, että rikkominen on tapahtunut;

c) 10 prosenttia niiden varojen arvosta, jotka on saatu tai ryhmitelty uudelleen taikka jotka on määrää hankkia tai ryhmitellä uudelleen, luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille, jotka ovat väärin tai harhaanjohtavin tiedoin saaneet tai yrittäneet saada luvan ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 25 olevan 2 artiklan 2 kohdan nojalla;

d) 15 prosenttia niiden varojen arvosta, jotka on saatu tai ryhmitelty uudelleen, EFTAn valvontaviranomaisen toimivaltaan kuuluville yrityksille, jotka ovat osallistuneet ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 25 olevan 2 artiklan tai tämän artiklan vastaisiin toimiin taikka olleet tällaisten tointen osapuolia.

13. Henkilöt, joille on määrätty sakko 12 kohdan nojalla, voivat valittaa EFTAn tuomioistuimeen niin kuin tämän sopimuksen 36 artiklassa määrätään.

3 artikla

1. EFTAn valvontaviranomainen voi hankkia tehtäviensä suorittamiseksi tarvitsemansa tiedot. Se voi toimituttaa tarpeelliset tarkastukset.

2. EFTAn valvontaviranomainen ei saa ilmaista tietoja, jotka on saatu ETA-sopimuksen 55 tai 58 artiklaa, pöytäkirjaa 25 taikka tämän luvun määräyksiä sovellettaessa ja jotka luonteensa perusteella ovat salassa pidettäviä, eikä varsinkaan tietoja yrityksistä, niiden liikesuhteista tai kustannustekijöistä, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevan 9 artiklan soveltamista. Tämä salassapitovelvollisuus on myös niillä EY:n komission ja EY:n jäsenvaltioiden edustajilla, jotka osallistuvat neuvoo-antavan komitean kokouksiin II luvun 10 artiklan 4 kohdan nojalla ja kuulemiseen IV luvun 8 artiklan 2 kohdan nojalla.

Jollei tästä varauksesta muuta johdu, EFTAn valvontaviranomainen julkaisee tietoja, jotka voivat olla hyödyllisiä hallituksille tai muille osapuolille, joita asia koskee.

3. EFTAn valvontaviranomainen voi määrätä sakon tai uhkasakon yritykselle, joka kiertää tämän artiklan nojalla tehdyn päätöksen mukaisia velvollisuuksiaan tai tietoisesti antaa vääriä tietoja. Tällaisten sakkojen enimmäismäärä kultakin viivästyspäivältä on yksi prosentti ja uhkasakkojen enimmäismäärä kultakin viivästyspäivältä viisi prosenttia keskimääräisestä päivittäisestä liikevaihdosta.

4. Jos EFTAn valvontaviranomainen on rikkonut salassapitovelvollisuutta niin, että siitä on aiheutunut vahinkoa yritykselle, vahingonkorvausta voidaan vaatia EFTAn tuomioistuimessa ETA-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ja asiaa koskevien tämän sopimuksen määräysten, erityisesti 39 artiklan, nojalla.

4 artikla

Ennen tässä luvussa määrätyn rahamääräisen seuraamuksen määräämistä tai uhkasakon tuomitsemista EFTAn valvontaviranomaisen on varattava asianosaiselle tilaisuus antaa vastineensa.

5 artikla

Yrityksille tämän luvun nojalla määrättyjen sakkojen ja uhkasakkojen laskemisen perusteena oleva liikevaihto on ETAsopimuksen pöytäkirjassa 14 tarkoitetuista tuotteista kertynyt liikevaihto.

II JAKSO

ANNETTAVAT TIEDOT (I JAKSON 2 ARTIKLAN 4 KOHTA)

ENSIMMÄINEN OSA

Pakolliset ilmoitukset

1 artikla

Tässä jaksossa määrätty tietojen antamista koskevat velvoitteet koskevat kaikkia muita luonnollisia ja oikeushenkilöitä kuin niitä, jotka harjoittavat ETA-sopimuksen soveltamisalueella hiilen tai teräksen tuotantoa tai näiden tuotteiden jakelua muille kuin kotitalouskultajille tai pienteollisuudelle, jos ensiksi mainitut suorittavat seuraavissa artikloissa tarkoitettuja toimia.

2 artikla

Edellä 1 artiklassa tarkoitettujen henkilöiden on ilmoitettava EFTAn valvontaviranomaiselle kaikista oikeuksista, joita he hankkivat ETAsopimuksen pöytäkirjassa 25 olevassa 3 artiklassa tarkoitetuissa yrityksissä, sekä hankkimistaan valtuuksista omaan lukuunsa tai toisen lukuun käyttää oikeuksia tällaisissa yrityksissä, jos he täten saavat enemmän kuin 10 prosenttia tällaisen yrityksen osakkeenomistajien tai muiden jäsenten kokouksen äänimäärästä ja jos heillä olevien oikeuksia arvo yhteensä ylittää

100 000 ecua. Tällaiseen laskelmaan on sisällytettävä kaikki ne oikeudet, joita kyseisillä henkilöillä oli ennen kyseistä tointa oikeus käyttää muiden lukuun.

3 artikla

Mitä 1 artiklassa määrätään, sovelletaan myös oikeuksien hankkimiseen yrityksessä, jolla on määräysvalta ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 25 olevassa 3 artiklassa tarkoitettussa yrityksessä.

4 artikla

1. Pankkien ja niiden edustajien ei tarvitse ilmoittaa 2 ja 3 artiklassa tarkoitetuista toimita, jos äänioikeus liittyy:

— niiden tai muiden pankkien asiakkaille kuuluviin osakkeisiin tai

— nimetyille henkilölle asetettuihin osakkeisiin, joiden osalta pankilla on oikeus asiakkaidensa asiamiehenä käyttää tällaisia oikeuksia.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei rajoita:

— pankkien velvollisuutta antaa tietoja tällaisista toimita 7 artiklan nojalla;

— pankkien asiakkaiden velvollisuutta ilmoittaa tällaiset toimet 2 ja 3 artiklassa määrättyllä tavalla tai antaa tietoja 7 artiklan nojalla.

5 artikla

EFTAn valvontaviranomainen voi tietäen edellytyksin erityisellä luvalla antaa poikkeuksen 2 ja 3 artiklassa tarkoitettuja toimia koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta pysyvästi toimintaa harjoittamaan hyväksytyjen pörssivälittäjien osalta,

jos nämä eivät käytä hallussaan oleviin arvopapereihin liittyvää äänioikeutta.

6 artikla

Edellä 2 ja 3 artiklassa tarkoitettujen ilmoitukset on tehtävä sitä päivää, jona ilmoitusvelvollinen on saanut tiedon kyseisestä toimesta, seuraavien neljän viikon kuluessa.

TOINEN OSA

Erityiset tiedonsaantiopyynnöt

7 artikla

1. EFTAn valvontaviranomaisella on oikeus erityisellä pyynnöllä saada 1 artiklassa tarkoituilta henkilöiltä kaikki tiedot, jotka ovat

tarpeen I jakson 2 artiklan soveltamiseksi ja jotka koskevat:

1) omistus- tai käyttöoikeuden hankkimista jonkin yrityksen kiinteistöihin, tuotantolaitoksiin tai toimilupiin, jos kyseisiä kiinteistöjä, tuotantolaitoksia tai toimilupia ennen tällaista hankkimista käytettiin kyseisen yrityksen toiminnassa;

2) sellaisten oikeuksien hankkimista yrityksessä, joihin liittyy äänioikeus sen osakkeenomistajien tai muiden jäsenten kokouksessa;

3) sellaisten oikeuksien hankkimista, joiden nojalla voidaan omaan tai toisen lukuun käyttää muulle henkilölle kuuluvia 2 alakohdassa tarkoitettuja oikeuksia;

4) päätösvallan hankkimista sen suhteen, miten yrityksen voitto lasketaan tilinpäätöksessä tai miten se jaetaan;

5) sellaisten oikeuksien hankkimista, joiden nojalla voi osallistua yksin tai yhdessä muiden kanssa yrityksen johtamiseen joko omistajana, nautintaoikeuden haltijana, johtajana tai johtolimen jäsenenä;

6) nimittämistä yrityksen hallintoneuvoston jäseneksi.

2. Ilmoitusvelvollisten on samoin pyynnöstä ilmoitettava EFTAn valvontaviranomaiselle kyseisten oikeuksien varsinaisen haltijan nimi ja osoite, jos heillä on oikeus:

— käyttää 1 kohdassa tarkoitettuja oikeuksia toisen asiamiehenä tai

— käyttää omaan tai toisen lukuun 1 kohdassa tarkoitettuja oikeuksia, jotka kuuluvat muulle henkilölle.

III JAKSO

VANHENTUMISAJAT ETA-SOPIMUKSEN PÖYTÄKIRJAAN 25 JA TÄHÄN LUKUUN LIITTYVISSÄ MENETTELYISSÄ JA NIIDEN NOJALLA MÄÄRÄTTYJEN SEURAAMUSTEN TÄYTÄNTÖÖNPANOSSA

1 artikla

Menettelyyn sovellettavat vanhentumisajat

1. Seuraavat vanhentumisajat rajoittavat EFTAn valvontaviranomaisen toimivaltaa määrätä sakkoja ETA-sopimuksen 53 ja 54 artiklan, pöytäkirjan 25 sekä tämän luvun määräysten rikkomisesta:

a) kolme vuotta, jos on rikottu säännöksiä,

jotka koskevat asianosaisten hakemuksia tai ilmoituksia, tietojensaantipyyntöjä tai tutkimusten suorittamista;

b) viisi vuotta, jos kyse on muista rikkomuksista.

2. Aika lasketaan rikkomuksen tekopäivästä. Jatsettujen tai uusittujen rikkomusten osalta aika lasketaan kuitenkin siitä päivästä, jona rikkominen on lakannut.

2 artikla

Menettelyyn sovellettavan vanhentumisajan keskeyttäminen

1. Kaikki EFTAn valvontaviranomaisen suorittamat toimenpiteet rikkomuksen esittämisen tai siihen liittyvän menettelyn toimittamiseksi keskeyttävät menettelyyn sovellettavan vanhentumisajan. Vanhentumisaika keskeytyy päivänä, jona toimenpide annetaan tiedoksi ainakin yhdelle rikkomukseen osalliselle.

Toimenpiteitä, jotka keskeyttävät vanhentumisajan kulumisen, ovat erityisesti:

a) EFTAn valvontaviranomaisen kirjallisesti esittämä tietojensaantipyyntö taikka EFTAn valvontaviranomaisen päätös, jolla se vaatii pyydettyjen tietojen antamista;

b) kirjallinen valtuutus, jonka EFTAn valvontaviranomainen antaa virkamiehilleen tutkimuksien suorittamista varten, taikka EFTAn valvontaviranomaisen päätös, jolla tutkimus määrätään suoritettavaksi;

c) EFTAn valvontaviranomaisen menettelyn aloittaminen;

d) sellaisen EFTAn valvontaviranomaisen kirjeen antaminen tiedoksi, jolla I jakson 4 artiklan mukaisesti asianosaiselle annetaan tilaisuus antaa vastineensa.

2. Vanhentumisaika keskeytyy suhteessa kaikkiin rikkomukseen osallisiin.

3. Vanhentumisaika alkaa kulua uudelleen kustakin keskeyttämisestä. Vanhentumisaika päättyy kuitenkin viimeistään sinä päivänä, jona pituudeltaan kahta vanhentumisaikaa vastaava määräaika on kulunut EFTAn valvontaviranomaisen määräämättä sakkoa; tämä määräaika pitenee ajalla, joksi vanhentuminen pysähtyy 3 artiklan mukaan.

3 artikla

Menettelyyn sovellettavan vanhentumisajan pysähtyminen

Menettelyyn sovellettava vanhentumisaika

pysähtyy ajaksi, jonka EFTAn valvontaviranomaisen päätöstä koskeva oikeudenkäynti on vireillä EFTAn tuomioistuimessa.

4 artikla

Seuraamusten täytäntöönpanoon sovellettava vanhentumisaika

1. Viiden vuoden vanhentumisaika rajoittaa EFTAn valvontaviranomaisen toimivaltaa panna täytäntöön päätökset, joilla on määrätty sakkoja tai uhkasakkoja ETA-sopimuksen määräysten ja sen täytäntöönpanoa varten annettujen säännösten rikkomisesta.

2. Aika lasketaan päivästä, jona päätös on tullut lainvoimaiseksi.

5 artikla

Seuraamusten täytäntöönpanoon sovellettavan vanhentumisaajan keskeyttäminen

1. Seuraamusten täytäntöönpanoon sovellettavan vanhentumisaajan keskeyttää:

a) sellaisen päätöksen antaminen tiedoksi, jolla on muutettu sakon tai uhkasakon alkuperäistä määrää taikka hylätty sen muuttamista koskeva hakemus;

b) EFTAn valvontaviranomaisen tai EFTA-valtion EFTAn valvontaviranomaisen pyynnöstä sakon tai uhkasakon täytäntöön panemiseksi suorittama toimenpide.

2. Vanhentumisaika alkaa kulua uudelleen kustakin keskeyttämisestä.

6 artikla

Seuraamusten täytäntöönpanoon sovellettavan vanhentumisaajan pysähtyminen

Seuraamusten täytäntöönpanoon sovellettava vanhentumisaika pysähtyy ajaksi:

a) joksi on myönnetty maksuaikaa; tai
b) jolla maksun täytäntöönpanoa on lykätty EFTAn tuomioistuimen päätöksellä.

IV JAKSO

ETA-SOPIMUKSEN PÖYTÄKIRJASSA 25 JA TÄSSÄ LUVUSSA TARKOITETTUA TARKASTUKSIA TOIMITTAMAAN MÄÄRÄTTYJEN EFTAN VALVONTAVIRANOMAISEN VIRKAMIESTEN JA EDUSTAJIEN TOIMIVALTA

1 artikla

1. EFTAn valvontaviranomaisen virkamie-

het ja edustajat, jotka on määrätty suorittamaan yrityksissä ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 25 ja liitteessä XIV sekä tässä luvussa, erityisesti I jakson 3 artiklan 1 kohdassa, tarkoitettuja tarkastuksia, valtuutetaan:

a) tarkastamaan siinä laajuudessa kuin tarkastuksen kannalta on tarpeen, kirjanpitoa ja liikeasiakirjoja mukaan luettuina erilaisilla koneellisilla menetelmillä pidettävät tallenteet siitä riippumatta, missä kirjanpitoa tai liikeasiakirjoja säilytetään;

b) ottamaan jäljennöksiä, valojäljennöksiä tai otteita kirjanpidosta ja liikeasiakirjoista, mukaan luettuina erilaisilla koneellisilla menetelmillä tallennetut tiedot;

c) vaatimaan suullisia selvityksiä paikalla;

d) pääsemään yrityksen ja kenen tahansa ulkopuolisen, jonka haltuun kirjanpito tai muu liikekirjeenvaihto on annettu, kaikkiin tiloihin, kaikille alueille ja kaikkiin kulkuneuvoihin sekä tällöin saamaan mainitun kirjanpidon ja mainitut liikeasiakirjat nähtäväkseen voidakseen valita niistä ne, jotka ovat oleellisia ja jotka on annettava tarkastettaviksi.

2. Tulevista tutkimuksista ja virkamiesten asemasta on asianmukaisella tavalla ilmoitettava valtiolle, jota asia koskee. Kyseisen valtion virkamiehet voivat tämän valtion tai EFTAn valvontaviranomaisen pyynnöstä avustaa EFTAn valvontaviranomaisen virkamiehiä heidän tehtäviensä suorittamisessa.

3. Yritysten on avustettava EFTAn valvontaviranomaisen virkamiehiä ja edustajia näiden tehtävien suorittamisessa.

2 artikla

EFTAn valvontaviranomaisen tarkastusta suorittamaan määräämät virkamiehet ja edustajat käyttävät kyseisiä valtuuksiaan esitettyään kirjallisen valtuutuksen, josta käy ilmi tarkastuksen tarkoitus. EFTAn valvontaviranomaisen on annettava tällainen valtuutus myös niille EY:n komission edustajille, jotka osallistuvat tutkimukseen ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 23 olevan 8 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

3 artikla

Yritysten on noudatettava tämän jakson 1 artiklassa määrättyjä velvoitteita ilman, että sitä varten vaadittaisiin erityinen päätös, ja tämän velvoitteen laiminlyönnistä niille voidaan määrätä I jakson 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu sakko tai uhkasakko.

V OSA SIIRTYMÄSÄÄNNÖT JA MUUT SÄÄNNÖT

XVI LUKU SIIRTYMÄSÄÄNNÖT JA MUUT SÄÄNNÖT

I JAKSO

TÄMÄN PÖYTÄKIRJAN II—XII JA XV LUKUUN SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖT

1 artikla

Olemassa olevien sopimusten, päätösten ja menettelytapojen ilmoittaminen

1. ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut sopimukset, päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka ovat olemassa ETA-sopimuksen tullessa voimaan ja joiden osalta osapuolet hakevat ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdan soveltamista, on kuuden kuukauden kuluessa ETA-sopimuksen voimaantulosta ilmoitettava EFTAn valvontaviranomaiselle ETA-sopimuksen 56 artiklan, niiden sääntöjen, joihin ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 olevissa 1—3 artiklassa ja pöytäkirjassa 23 viitataan, sekä III, VI, VII, IX, X, XI, XII ja XV luvun mukaisesti.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei koske ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja, II luvun 4 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan kuuluvia sopimuksia, päätöksiä ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja; ne voidaan kuitenkin ilmoittaa EFTAn valvontaviranomaiselle ETA-sopimuksen 56 artiklan, niiden sääntöjen, joihin ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 olevissa 1—3 artiklassa ja pöytäkirjassa 23 viitataan, sekä III, VI, VII, IX, X, XI, XII ja XV luvun mukaisesti.

2 artikla

ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdan nojalla tehtävät päätökset

1. EFTAn valvontaviranomaisen on 53 artiklan 3 kohdan nojalla tekemässään päätöksessä ilmoitettava päätöksen voimaantulopäivä. Voimaantulopäivä ei saa olla ilmoituspäivää aikaisempi.

2. Mitä 1 kohdan toisessa virkkeessä määrätään, ei koske II luvun 4 artiklan 2 kohdassa ja tämän luvun 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja sopimuksia, päätöksiä tai yhdenmukaistettuja menettelytapoja eikä niitä 1 artiklan 1

kohdassa tarkoitettuja sopimuksia, päätöksiä tai yhdenmukaistettuja menettelytapoja, jotka on ilmoitettu 1 artiklan 1 kohdassa määrättyssä määräajassa.

3 artikla

Erityiset määräykset olemassa olevista sopimuksista, päätöksistä ja yhdenmukaistetuista menettelytavoista

1. Jos ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut sopimukset, päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka ovat olemassa ETA-sopimuksen tullessa voimaan ja jotka ilmoitetaan tämän luvun 1 artiklan 1 kohdassa määrättyssä määräajassa, eivät täytä ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdassa määrättyjä edellytyksiä ja jos yritykset tai yritysten yhteenliittymät, joita asia koskee, lopettavat niiden soveltamisen tai muuttavat niitä siten, että 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kielto ei enää koske niitä tai että ne täyttävät 53 artiklan 3 kohdassa määrättyt edellytykset, 53 artiklan 1 kohdassa määrättyä kieltoa sovelletaan vain EFTAn valvontaviranomaisen määräämän ajan. EFTAn valvontaviranomaisen edellisen virkkeen nojalla tekemää päätöstä ei sovelleta yrityksiin eikä yritysten yhteenliittymiin, jotka eivät ole nimenomaisesti suostuneet ilmoituksen tekemiseen.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, koskee II luvun 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja sopimuksia, päätöksiä ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja, jotka ovat olemassa ETA-sopimuksen tullessa voimaan, jos ne ilmoitetaan kuuden kuukauden kuluessa ETA-sopimuksen voimaantulosta.

4 artikla

Hakemusten ja ilmoitusten, jotka on toimitettu EY:n komissiolle ennen ETA-sopimuksen voimaantuloa, katsotaan olevan hakemuksia ja ilmoituksia koskevien mainitun sopimuksen määräysten mukaisia.

ETA-sopimuksen 56 artiklan ja pöytäkirjassa 23 olevan 10 artiklan mukaan EFTAn valvontaviranomainen voi vaatia, että ETA-sopimuksen täytäntöönpanoa varten määrätty, asianmukaisesti täytetty lomake toimitetaan sille sen asettamassa määräajassa. Tällöin hakemukset ja ilmoitukset katsotaan asianmukaisesti tehdyiksi vain, jos lomakkeet toimitetaan määräajassa sekä ETA-sopimuksen ja tämän pöytäkirjan II, III, V, VII, X, XII, ja XV luvun määräyksiä noudattaen.

5 artikla

Sakot

Sakkoja ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan rikkomisesta ei saa määrätä, jos rikkominen on tapahtunut ennen tämän luvun 1 tai 2 artiklassa tarkoitettujen sopimuksen, päätöksen tai yhdenmukaistetun menettelytavan ilmoittamista ja sopimus, päätös tai yhdenmukaistettu menettelytapa on ilmoitettu mainituissa artikloissa määrättyssä määräajassa.

6 artikla

EFTA-valtioiden on huolehdittava siitä, että toimenpiteet tarvittavan avun antamiseksi EFTAn valvontaviranomaisen ja EY:n virkamiehille, jotta ne voivat suorittaa sopimuksessa tarkoitettuja tutkimukset, toteutetaan kuuden kuukauden kuluessa ETA-sopimuksen voimaantulosta.

7 artikla

ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kieltä ei koske 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja sopimuksia, päätöksiä ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja, jotka jo olivat olemassa ETA-sopimuksen tullessa voimaan, jos sopimuksia, päätöksiä ja menettelytapoja muutetaan kuuden kuukauden kuluessa ETA-sopimuksen voimaantulosta niin, että ne täyttävät ETA-sopimuksen liitteessä XIV tarkoitettuja ryhmäpoikkeuksia koskevat edellytykset.

8 artikla

ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kieltä ei ETA-sopimuksen voimaantulosta alkaen koske 53 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja sopimuksia, yritysten yhteenliittymien päätöksiä ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja, jotka jo olivat olemassa ETA-sopimuksen tullessa voimaan, jos sopimuksia, päätöksiä ja menettelytapoja muutetaan kuuden kuukauden kuluessa ETA-sopimuksen voimaantulosta niin, että ne eivät enää ole 53 artiklan 1 kohdan mukaan kiellettyjä.

9 artikla

Sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat, joille ennen ETA-sopimuksen voimaantuloa on myönnetty yksittäispoikkeus Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan nojalla, ovat ETA-sopimuksen määrä-

yskiä sovellettaessa edelleen vapautettuja kiellosta poikkeuksen myöntämispäätöksessä määrättyyn päivään asti tai kunnes EY:n komissio toisin päättää, sen mukaan, kumpi näistä päivistä on aikaisempi.

II JAKSO

TÄMÄN PÖYTÄKIRJAN XIII JA XIV LUKUUN SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖT

10 artikla

ETA-sopimuksen liitteessä XIV olevassa 1 kohdassa mainittua säädöstä (asetus (ETY) N:o 4064/89) ja XIII lukua ei sovelleta keskittymään, josta on tehty sopimus tai ilmoitus tai jossa edellä tarkoitettujen säädöksen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu määrävä asema on saatu ennen ETA-sopimuksen voimaantuloa, eikä niitä missään tapauksessa sovelleta keskittymään, jota koskevan menettelyn kilpailuasioista vastaava EFTA-valtion viranomaisen on aloittanut ennen ETA-sopimuksen voimaantuloa.

LISÄYKSET

(...)

LISÄYS 7

TÄMÄN PÖYTÄKIRJAN XI LUVUN 2 ARTIKLASSA TARKOITETTU LUETTELO

ERÄISTÄ LENTOLIIKENTEEEN ALAN TEKNIISISTÄ SOPIMUKSISTA

a) Ilma-aluksia, ilma-alusten osia, varusteita ja tarvikkeita koskevien pakollisten tai suositeltujen teknisten standardien käyttöön ottaminen tai yhdenmukainen soveltaminen, jos standardit on asettanut kansainvälisesti yleisesti tunnustettu järjestö taikka ilma-alusten tai varusteiden valmistaja;

b) ilma-alusten kiinteitä laitteita koskevien teknisten standardien käyttöön ottaminen tai yhtenäinen soveltaminen, jos standardit on asettanut kansainvälisesti yleisesti tunnustettu järjestö;

c) ilma-alusten, ilma-alusten osien, varusteiden tai kiinteiden laitteiden vaihto, vuokraus, yhteiskäyttö tai huolto lentoliikenteen harjoit-

tamista varten ja ilma-alusten osien yhteisosto, jos tällaiset järjestelyt toteutetaan syrjintää harjoittamatta;

d) teknisten viestiverkoston käyttöön ottaminen, käyttö ja huolto, jos tällaiset järjestelyt toteutetaan syrjintää harjoittamatta;

e) teknisen henkilöstön tai käyttöhenkilöstön vaihto, yhteiskäyttö tai koulutus;

f) ilma-aluksen rikkoutuessa tai myöhästyessä järjestettävä matkustajien, postin ja matkatavaroiden korvaavien kuljetusten järjestäminen ja toteuttaminen joko tilausliikenteenä tai sopimusjärjestelyin käyttöön annettavalla korvaavalla lentokoneella;

g) jatko- tai täydennyslentojen järjestäminen ja toteuttaminen sekä tällaisessa liikenteessä käytettävistä kokonaishinnoista ja muista ehdoista sopiminen;

h) yksittäisten lähetysten yhdistäminen;

i) liikennemaksutaulukoiden rakennetta ja

soveltamiseksi koskevien yhdenmukaisten sääntöjen vahvistaminen tai soveltaminen, jos tällaisilla säännöillä ei suoraan eikä välillisesti vahvisteta kuljetusmaksuja eikä muita kuljetusehtoja;

j) lentoyhtiöiden väliset lippujen myyntiä, siirtoa ja hyväksymistä koskevat järjestelyt samoin kuin näitä varten vahvistetut maksunpalautusta, lipputulosten jakamista ja tilinpitoa koskevat järjestelmät;

k) lentoyhtiöiden välisten tilitysten selvittäminen ja tilitys "clearing house" -järjestelmällä sekä siihen mahdollisesti tarvittavat tai liittyvät muut palvelut; lentoyhtiöiden ja niiden nimeämien edustajien välisten tilitysten selvittäminen ja tilitys keskitettyä, automatisoitua tilityssuunnitelmaa tai -järjestelmää käyttäen sekä siihen mahdollisesti tarvittavat tai liittyvät muut palvelut.

(...)

LIITE I

LUETTELO, JOSTA MÄÄRÄTÄÄN VALVONTAVIRANOMAISEN JA TUOMIOISTUIMEN PERUSTAMISESTA TEHDYN EFTA-VALTIOIDEN SOPIMUKSEN 24 ARTIKLAN TOISESSA KOHDASSA¹

Ennakoilmoitus suunnitellusta valtion tuesta ja muut menettelysäännöt

vähäisestä tukiohjelmasta (EYVL N:o C 40, 20.2.1990, s. 2)

1. C/252/80/s. 2: ETY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu ilmoitus komissiolle valtion tuesta; jäsenvaltioiden laininlyönti noudattaa velvollisuuksiaan (EYVL N:o C 252, 30.9.1980, s. 2)

Julkisyhteisöjen omistussuudet

8. ETY:n perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan soveltaminen julkisyhteisöjen omistussuuksiin (Bulletin EC 9—1984)

2. Komission kirje jäsenvaltioille SG(81) 12740, 2 päivänä lokakuuta 1981

Laittomasti myönnetty tuki

3. Komission kirje jäsenvaltioille SG(89) D/5521, 27 päivänä huhtikuuta 1989

9. C/318/83/s. 3: Komission tiedonanto laittonasti myönnetystä tuesta (EYVL N:o C 318, 24.11.1983, s. 3)

4. Komission kirje jäsenvaltioille SG(87) D/5540, 30 päivänä huhtikuuta 1989: ETY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely — Määrääjat

Valtiontakuum

5. Komission kirje jäsenvaltioille SG(90) D/28091, 11 päivänä lokakuuta 1990: Valtion tuki — tiedoksi jäsenvaltioille tukitapauksista, joita komissio ei vastusta

10. Komission kirje jäsenvaltioille SG(89) D/4328, 5 päivänä huhtikuuta 1989

6. Komission kirje jäsenvaltioille SG(91) D/4577, 4 päivänä maaliskuuta 1991: Tiedonanto jäsenvaltioille suunnitellusta tuesta ilmoitettaessa noudatettavasta menettelystä sekä menettelystä, jota noudatetaan, jos tukea myönnetään ETY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan vastaisesti

11. Komission kirje jäsenvaltioille SG(89) D/12772, 12 päivänä lokakuuta 1989

Tekstiili- ja vaatetusteollisuus

12. Komission tiedonanto jäsenvaltioille yhteisön kehyksestä tekstiiliteollisuudelle myönnettävälle tuelle (SEC(71) 363 lopullinen — heinäkuu 1971)

13. Komission kirje jäsenvaltioille SG(77) D/1990, 4 päivänä helmikuuta 1977, sekä liite (asiakirja SEC(77) 317, 25.1.1977): Tekstiili- ja vaatetusteollisuudelle myönnettävän tuen nykytilanteen tarkastelu

Merkitykseltään vähäisen tuen arviointi

7. C/40/90/s. 2: Ilmoitus merkitykseltään

¹ Tämän sopimuksen 5 artiklan 2 kohdan b alakohdasta ja 24 artiklasta seuraa, että EFTAn valvontaviranomainen on velvollinen tämän sopimuksen tullessa voimaan antamaan säädökset, jotka vastaavat tässä liitteessä lueteltuja säädöksiä. Näiden säädösten muutosten sekä muiden ja tulevaisuudessa tällä alalla annettavien säädösten osalta EFTAn valvontaviranomaisella on tämä velvollisuus sille tämän sopimuksen mukaan kuuluvan toimivallan nojalla.

Keinokuituteollisuus

14. C/173/89/s. 5: Komission tiedonanto tu-
esta ETY:n keinokuituteollisuudelle (EYVL
N:o C 173, 8.7.1989, s. 5)

Moottoriajoneuvoteollisuus

15. C/123/89/s. 3: Yhteisön kehys moottori-
ajoneuvoteollisuudelle myönnettävälle valtion
tuelle (EYVL N:o C 123, 18.5.1989, s. 3)

16. C/81/91/s. 4: Yhteisön kehys moottori-
ajoneuvoteollisuudelle myönnettävälle valtion
tuelle (EYVL N:o C 81, 26.3.1991, s. 4)

Kehykset alueellista tukea koskeville yleisille järjestelmille

17. 471 Y 1104: Neuvoston päätöslauselma,
annettu 20 päivänä lokakuuta 1971, alueellista
tukea koskevista yleisistä järjestelmistä (EYVL
N:o C 111, 4.11.1971, s. 1)

18. C/11/71/s. 7: Komission tiedonanto alu-
eellista tukea koskevista yleisistä järjestelmistä
20 päivänä lokakuuta 1971 annetusta neuvos-
ton päätöslauselmasta (EYVL N:o C 111,
4.11.1971, s. 7)

19. Komission tiedonanto neuvostolle alu-
eellista tukea koskevista yleisistä järjestelmistä
(COM(75)77, lopullinen)

20. C/31/79/s. 9: Komission tiedonanto alu-
eellista tukea koskevista järjestelmistä (EYVL
N:o C 31, 3.2.1979, s. 9)

21. C/212/88/s. 2: Komission tiedonanto 92
artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan soveltami-
sesta alueelliseen tukeen (EYVL N:o C 212,
12.8.1988, s. 2)

22. C/10/90/s. 8: Komission tiedonanto 3
päivänä helmikuuta 1979 annetun tiedonannon
tarkistamisesta (EYVL N:o C 10, 16.1.1990,
s. 8)

23. C/163/90/s. 5: Komission tiedonanto 92
artiklan 3 kohdan c alakohdan soveltamisesta
alueelliseen tukeen (EYVL N:o C 163,
4.7.1990, s. 5)

24. C/163/90/s. 6: Komission tiedonanto 92
artiklan 3 kohdan a alakohdan soveltamisesta
alueelliseen tukeen (EYVL N:o C 163,
4.7.1990, s. 6)

Yhteisön kehys ympäristöasioissa myönnettävälle valtion tuelle

25. Komission kirje jäsenvaltioille

S/74/30.807, 7 päivänä marraskuuta 1974

26. Komission kirje jäsenvaltioille SG(80)
D/8287, 7 päivänä heinäkuuta 1980

27. Komission tiedonanto jäsenvaltioille (7
päivältä heinäkuuta 1980 olevan kirjeen liite)

28. Komission kirje jäsenvaltioille SG(87)
D/3795, 29 päivänä maaliskuuta 1987

Yhteisön kehys tutkimus- ja kehitystyöhön myönnettävälle valtion tuelle

29. C/83/86/s. 2: Yhteisön kehys tutkimus- ja
kehitystyöhön myönnettävälle valtion tuelle
(EYVL N:o C 83, 11.4.1986, s. 2)

30. Komission kirje jäsenvaltioille SG(90)
D/01620, 5 päivänä helmikuuta 1990

Yleisiä tukiohjelmiä koskevat säännöt

31. Komission kirje jäsenvaltioille SG(79)
D/10478, 14 päivänä syyskuuta 1979

32. Pelastamiseen ja rakennemuutoksiin
myönnettävän tuen valvonta (Kahdeksas ker-
tomus kilpailupolitiikasta, 228 kohta)

Eri tarkoituksiin myönnettävän tuen kasautumistapauksia koskevat säännöt

33. C/3/85/s. 3: Komission tiedonanto eri
tarkoituksiin myönnettävän tuen kasautumisesta
(EYVL N:o C 3, 5.1.1985, s. 3)

Työllistämistuki

34. Kuudestoista kertomus kilpailupolitiikasta,
253 kohta

35. Kahdeskymmenes kertomus kilpailupolitiikasta,
280 kohta

Terästeollisuudelle myönnettävän tuen valvonta

36. C/320/88/s. 3: Kehys eräille teräsaloille,
joita EHTY:n perustamissopimus ei koske
(EYVL N:o C 320, 13.12.1988, s. 3)

LIITE II

LUETTELO, JOSTA MÄÄRÄTÄÄN VALVONTAVIRANOMAISEN JA
TUOMIOISTUIMEN PERUSTAMISESTA TEHDYN EFTA-VALTIOIDEN
SOPIMUKSEN 25 ARTIKLAN TOISESSA KOHDASSA ¹

Keskittymien valvonta

1. C/203/90/s. 5: Komission ilmoitus keskitymiin liittyvistä rajoituksista (EYVL N:o C 203, 14.8.1990, s. 5)

2. C/203/90/s.10: Komission ilmoitus yrityskeskittymien valvonnasta 21 päivänä joulukuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 mukaisista keskittymis- ja yhteistyötoimista (EYVL N:o C 203, 14.8.1990, s. 10)

Yksinmyynti- ja yksinostosopimukset

3. C/101/84/s. 2: Komission ilmoitus, joka koskee perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta yksinmyyntisopimusten ja yksinostosopimusten ryhmiin 22 päivänä kesäkuuta 1983 annettuja komission asetuksia (ETY) N:o 1983/83 ja (ETY) N:o 1984/83 (EYVL N:o C 101, 13.4.1984, s. 2)

4. C/17/85/s. 4: Komission ilmoitus, joka koskee perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta moottoriajoneuvojen jälleenmyyntiä ja huoltopalveluja koskevien sopimusten ryhmiin 12 päivänä joulukuuta 1984 annettua asetusta (ETY) N:o 123/85 (EYVL N:o C 17, 18.1.1985, s. 4)

Muut

5. 362 X 1224 (01): Komission ilmoitus kauppaedustajien kanssa tehdyistä yksinmyyntisopimuksista (EYVL N:o 139, 24.12.1962, s. 2921)

6. C/75/68/s. 39: Komission ilmoitus yritysten yhteistoimintaan liittyvistä sopimuksista, päätöksistä ja yhdenmukaistetuista menettelytavoista (EYVL N:o C 75, 29.7.1968, s. 39), sellaisena kuin se on oikaistuna EYVL:ssä N:o C 84, 28.8.1968, s. 14

7. C/111/72/s. 13: Komission ilmoitus, tehty 21 päivänä lokakuuta 1972, Rooman sopimuksen soveltamisalaan kuuluvasta japanilaisten tavaroiden tuonnista yhteisöön (EYVL N:o C 111, 21.10.1972, s.13)

8. C/1/79/s. 2: Komission ilmoitus, annettu 18 päivänä joulukuuta 1978, eräiden alihankintasopimusten arvioinnista suhteessa ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaan (EYVL N:o C 1, 3.1.1979, s. 2)

9. C/231/86/s. 2: Komission ilmoitus vähämerkityksisistä sopimuksista, joita Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kielto ei koske (EYVL N:o C 231, 12.9.1986, s. 2)

10. C/233/91/s. 2: Suuntaviivat ETY:n kilpailusääntöjen soveltamisesta televiestinnän alalla (EYVL N:o C 233, 6.9.1991, s. 2)

¹ Tämän sopimuksen 5 artiklan 2 kohdan b alakohdasta ja 25 artiklasta seuraa, että EFTAn valvontaviranomainen on velvollinen tämän sopimuksen tullessa voimaan antamaan säädökset, jotka vastaavat tässä liitteessä lueteltuja säädöksiä. Näiden säädösten muutosten sekä muiden ja tulevaisuudessa tällä alalla annettavien säädösten osalta EFTAn valvontaviranomaisella on tämä velvollisuus sille tämän sopimuksen mukaan kuuluvan toimivallan nojalla.

1992 vp — HE 95

Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvien sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä

NIDE VI

Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen liitteet I, II ja IV

Liite I Eläinlääkintä- ja kasvinsuojeluasiat

Liite II Tekniset määräykset, standardit, testaus ja varmentaminen

Liite IV Energia

LIITE I

ELÄINLÄÄKINTÄ- JA KASVINSUOJELUASIAT

Luettelo, josta määrätään 17 artiklassa

	Sivu		Sivu
JOHDANTO	3	1.4. KOTIELÄINJALOSTUS	19
ALAKOHTAINEN MUKAUTUS	3	Naudat	19
I ELÄINLÄÄKINTÄ	3	Siat	19
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	5	Lampaat ja vuohet	19
1. PERUSSÄÄDÖKSET	5	Hevoseläimet	19
1.1. ELÄINTEN TERVEYS	5	Puhdasrotuiset eläimet	19
1.1.1. Kauppa ja markkinoille saattami-		2. TÄYTÄNTÖÖNPANOSÄÄDÖKSET	19
nen	5	2.1. ELÄINTEN TERVEYS	19
Naudat/siat	5	2.2. KANSANTERVEYS	21
Lampaat/vuohet	7	2.3. SEKALAISTA	22
Hevoseläimet	8	2.4. KOTIELÄINJALOSTUS	22
Siipikarja/siitosmunat	9	3. SÄÄDÖKSET, JOTKA EFTA-VALTIOIDEN	
Vesiviljely	9	JA EFTAN VALVONTAVIRANOMAISEN	
Naudan alkiot	10	ON OTETTAVA AIHEELLISELLA TAVAL-	
Naudan siemenneste	10	LA HUOMIOON	23
Sian siemenneste	10	3.1. ELÄINTEN TERVEYS	23
Tuore liha	10	3.2. KANSANTERVEYS	24
Siipikarjan liha	11	4. SÄÄDÖS, JOHON SOPIMUSPUOLTEN ON	
Lihavalmisteet	11	KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	25
1.1.2. Torjuntatoimenpiteet	11	II REHUT	25
Suu- ja sorkkatauti	11	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	25
Klassinen sikarutto	12	Lisäaineet	25
1.1.3. Eläintauteja koskevat ilmoitukset ..	12	Suoraan käytettävät rehut ja rehuseokset ...	26
1.2. KANSANTERVEYS	13	Bioproteiinit ja samankaltaiset aineet	27
Tuore liha	13	Määritys- ja tarkastusmenetelmät	28
Lihavalmisteet	15	Haitalliset aineet ja tuotteet	29
Jauhettu liha	15	III KASVINSUOJELUASIAT	29
Munavalmisteet	16	SIEMENET	29
Kalatuotteet	16	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	29
Nilviäiset	17	1. PERUSTEKSTIT	29
Hormonit	17	2. TÄYTÄNTÖÖNPANOSÄÄDÖKSET	34
Jäämät	17	3. SÄÄDÖKSET, JOTKA EFTA-VALTIOIDEN	
BST	17	JA EFTAN VALVONTAVIRANOMAISEN	
1.3. SEKALAISTA	17	ON AIHEELLISELLA TAVALLA OTETTA-	
Maito	17	VA HUOMIOON	35
Eläinjäte, taudinaiheuttajat	18		
Lääkeaineita sisältävät rehut	18		
Kaniinin ja tarhatun riistan liha ..	18		
Keskinäinen avunanto	18		

LIITE I

ELÄINLÄÄKINTÄ- JA KASVINSUOJELUASIAT

Luettelo, josta määrätään 17 artiklassa

JOHDANTO

Jos säädöksissä, joihin tässä liitteessä viitataan, on yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisia käsitteitä tai jos niissä viitataan yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisiin menettelyihin, kuten

- johdanto-osat,
- ne, joille yhteisön säädökset on osoitettu,
- viittaukset EY:n alueisiin tai kieliin,
- viittaukset EY:n jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, EY:n jäsenvaltioiden julkisiin yksiköihin, yrityksiin tai yksilöihin suhteessa toisiinsa sekä
- viittaukset tietojenanto- ja ilmoitusmenettelyihin,

noudatetaan, mitä laaja-alaisista mukautuksista tehdyssä pöytäkirjassa I määrätään, jollei tässä liitteessä toisin määrätä.

ALAKOHTAINEN MUKAUTUS

Sveitsiä ja Liechtensteiniä pidetään yhtenä kokonaisuutena säädöksissä, joihin tässä liitteessä viitataan.

I ELÄINLÄÄKINTÄ

1. a) Suhteita kolmansiin maihin koskevia säännöksiä, joihin tässä luvussa viitataan, ei sovelleta. Kuitenkin sovelletaan seuraavia yleisiä periaatteita:

- sopimuspuolet eivät saa soveltaa kolman-

sista maista tapahtuvaan tuontiin edullisempia määräyksiä kuin niitä, jotka johtuvat tämän sopimuksen soveltamisesta;

Siitä huolimatta EFTA-valtiot saavat pitää voimassa hormonaalista tai tyrostaattista vaikutusta omaavia aineita koskevan kansallisen lainsäädäntönsä tuonnissa kolmansista maista tapahtuvan tuonnin osalta.

— EFTA-valtioiden välisessä tai EFTA-valtion ja Euroopan talousyhteisön välisessä kaupassa kolmansista maista tuotavien taikka niistä kokonaan tai osittain peräisin olevien eläinten ja tuotteiden on täytettävä tuojana olevan sopimuspuolen kolmansia maita koskevat määräykset.

Maasta vievän sopimuspuolen on huolehdittava, että toimivaltainen viranomaisensa kussakin tapauksessa ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että tämän kohdan määräyksiä noudatetaan.

b) Sopimuspuolet tarkastelevat asiaa vuoden 1995 aikana.

2. Rajatarkastuksia, eläinten hyvinvointia ja rahoitusjärjestelyjä koskevia niiden säädösten säännöksiä, joihin tässä luvussa viitataan, ei sovelleta. Sopimuspuolet tarkastelevat asiaa vuoden 1995 aikana.

3. Säädökset, joihin tässä luvussa viitataan, tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993. Säännöksiä sovelletaan kuitenkin 1 päivästä syyskuuta 1993 alkaen, jotta EFTAn valvontaviranomainen voi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin.*

* Suomenkielisen toisinnon 3 kohdan teksti perustuu aikaisempaan luonnokseen eikä vastaa lopullista englanninkielistä sopimustekstiä. Myös ranskankielinen toisinto poikkeaa lopullisesta englanninkielisestä sopimustekstistä. Oikea käännös olisi seuraava:

"3. Jotta EFTAn valvontaviranomainen voi ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin, tämän sopimuksen soveltamiseksi sovelletaan niiden säädösten säännöksiä, joihin tässä luvussa viitataan, yhdeksän kuukauden kuluttua sopimuksen voimaantulosta ja viimeistään 1 päivästä tammikuuta 1994".

Ruotsinkielisessä toisinnossa ei tässä kohdassa ole virhettä.

Suomenkielinen sopimusteksti oikaistaan asianmukaiseksi ennen sopimuksen voimaantuloa.

4. Säädöksiä, joihin tässä luvussa viitataan, ei sovelleta Islantiin lukuun ottamatta direktiivejä 91/67/ETY, 91/492/ETY ja 91/493/ETY. Muut sopimuspuolet saavat pitää voimassa Islannin kanssa käytävässä kaupassa kolmansia maita koskevat järjestelynsä aloilla, jotka eivät kuulu säädösten soveltamisalaan. Sopimuspuolet tarkastelevat asiaa vuoden 1995 aikana.

5. Sen estämättä, että yhteisön BSE:tä koskeva lainsäädäntö otetaan osaksi tätä sopimusta ja kunnes on päästy tulokseen käynnissä olevissa neuvotteluissa, joilla pyritään pääsemään EFTA-valtioiden osalta lainsäädännön soveltamiseen liittyvään yleissopimukseen mahdollisimman pian, EFTA-valtiot saavat soveltaa kansallisia sääntöjään. Ne sitoutuvat kuitenkin soveltamaan puolueettomiin seikkoihin perustuvia selkeitä kansallisia sääntöjään, kehtään syrjimättä ja ennakoitavissa olevalla tavalla. Tällaiset kansalliset määräykset on toimitettava Euroopan talousyhteisölle pöytäkirjassa 1 olevan 4 kohdan määräysten mukaisesti tämän sopimuksen voimaantuloon mennessä. Euroopan talousyhteisö varaa itselleen oikeuden soveltaa samanlaisia määräyksiä kunkin EFTA-valtion kanssa käytävässä kaupassa. Sopimuspuolet tarkastelevat tilannetta vuoden 1995 aikana.

6. Sen estämättä, että yhteisön uutta sikojen tautia koskeva lainsäädäntö otetaan osaksi tätä sopimusta ja kunnes on päästy tulokseen olevissa neuvotteluissa, joilla pyritään pääsemään Norjan osalta kyseisen lainsäädännön soveltamiseen liittyvään yleissopimukseen mahdollisimman pian, Norja saa soveltaa eläviin sikoihin, tuoreeseen lihaan, lihatuotteisiin ja sian siemennesteeseen kansallisia suojamääräyksiään, jotka perustuvat tautivapaiden alueiden määrittämiseen. Muut sopimuspuolet varaavat itselleen oikeuden soveltaa samanlaisia määräyksiä Norjan kanssa käytävässä kaupassa. Sopimuspuolet tarkastelevat tilannetta vuoden 1995 aikana.

7. Sen estämättä, että yhteisön sisäisessä lampaan- ja vuohensukuisten eläinten kaupassa noudatettavista eläinten terveyttä koskevista määräyksistä annettu neuvoston direktiivi 91/68/ETY otetaan osaksi tätä sopimusta ja kunnes on päästy tulokseen käynnissä olevissa neuvotteluissa, joilla pyritään pääsemään Itävallan, Norjan ja Suomen osalta kyseisen lainsäädännön soveltamiseen liittyvään yleissopimukseen mahdollisimman pian, nämä sopimus-

puolet saavat soveltaa kansallisia määräyksiään. Muut sopimuspuolet saavat pitää tällä alalla voimassa kolmansia maita koskevan järjestelynsä näiden maiden osalta. Sopimuspuolet tarkastelevat tilannetta vuoden 1995 aikana.

8. Sen estämättä, että yhteisön sisäisessä vesiviljeltyjen eläinten ja -tuotteiden kaupassa noudatettavista eläinten terveyttä koskevista määräyksistä annettu neuvoston direktiivi 91/67/ETY otetaan osaksi tätä sopimusta ja kunnes on päästy tulokseen käynnissä olevissa neuvotteluissa, joilla pyritään Islannin, Norjan ja Suomen osalta kyseisen lainsäädännön soveltamiseen liittyvään yleissopimukseen mahdollisimman pian, nämä sopimuspuolet saavat soveltaa kansallista lainsäädäntöään elävään kalaan ja äyriäisiin sekä niiden mätiin ja sukuoluihin, jotka on tarkoitettu kalanviljelyyn tai -istutuksiin. Muut sopimuspuolet saavat pitää voimassa kolmansia maita koskevat järjestelynsä näiden sopimuspuolten osalta edellä mainituilla aloilla. Sopimuspuolet tarkastelevat tilannetta vuoden 1995 aikana.

9. Suojalauseke

1. a) Euroopan talousyhteisö ja EFTA-valtio saa kansanterveyteen tai eläinten terveyteen liittyvien vakavien seikkojen perusteella toteuttaa alueelleen tuotavien eläinten tai eläintuotteiden osalta väliaikaisia suojatoimenpiteitä omien menettelyjensä mukaisesti.

Nämä toimenpiteet on annettava viipymättä tiedoksi kullekin sopimuspuolelle sekä EY:n komissiolle ja EFTAn valvontaviranomaiselle.

b) Neuvottelut tilanteesta on käytävä 10 vuorokauden kuluessa tiedoksiannosta.

EY:n komissio ja/tai EFTAn valvontaviranomainen toteuttavat toimivaltaansa kuuluvat tarvittavat toimenpiteet ottaen aiheellisella tavalla huomioon näiden neuvottelujen tulokset.

2. EY:n komissio ja EFTAn valvontaviranomainen voivat neuvotella mistä tahansa eläinten terveyttä tai kansanterveyttä koskevasta tilanteesta. Sovelletaan 1 alakohdan b alakohdan määräyksiä.

3. a) EY:n komissio toimittaa EFTAn valvontaviranomaiselle kaikki yhteisön sisäiseen kauppaan liittyvät suojapäätökset. Jos EFTAn valvontaviranomainen pitää päätöstä puutteellisenä, sovelletaan 2 alakohdan määräyksiä.

b) EFTAn valvontaviranomainen toimittaa EY:n komissiolle kaikki EFTA-valtioiden vä-

listä kauppaa koskevat suojapäätökset. Jos komissio pitää päätöksiä puutteellisina, sovelletaan 2 alakohdan määräyksiä.

10. Paikalla tapahtuvat tarkastukset

1. EFTAn valvontaviranomainen vastaa EFTA-valtioiden osalta tässä luvussa tarkoitettujen asiantuntijoiden osallistumista edellyttävien pistokokeita, tarkastuksia tai erimielisyyksiä koskevien määräysten soveltamisesta.

2. Sovelletaan seuraavia periaatteita:

a) Tarkastukset suoritetaan Euroopan talousyhteisön ohjelmia vastaavien ohjelmien mukaisesti.

b) EFTAn valvontaviranomaisella on EFTA-valtioissa suoritettavien tarkastusten yhteydessä oltava rakenne, joka vastaa Euroopan talousyhteisössä sovellettavaa.

c) Tarkastuksiin sovelletaan samoja periaatteita.

d) Tarkastajan on oltava riippumaton suhteessa tarkastuksen kohteeseen.

e) Tarkastajien koulutus ja työkokemus on oltava tasoltaan toisiinsa rinnastettavat.

f) EY:n komissio ja EFTAn valvontaviranomainen vaihtavat keskenään tietoja.

g) EY:n komissio ja EFTAn valvontaviranomainen sovittavat yhteen tarkastusten seurannan.

3. EY:n komissio ja EFTAn valvontaviranomainen päättävät kiinteässä yhteistyössä tarvittavista määräyksistä asiantuntijoiden osanottoa edellyttävien pistokokeita, tarkastuksia ja erimielisyyksiä koskevien määräysten täytäntöön panemiseksi.

4. Pistokokeita, tarkastuksia ja erimielisyyksiä koskevat määräykset, joissa edellytetään tässä luvussa tarkoitettujen asiantuntijoiden osanottoa, ovat voimassa vain EFTA-valtioiden soveltamien säädösten tai niiden osien osalta.

11. Yhteisten vertailulaboratorioiden nimeäminen

Yhteisön vertailulaboratoriot toimivat kaikkien tämän sopimuspuolten vertailulaboratoriona, tämän kuitenkaan rajoittamatta rahoitusvaikutusten ratkaisemista.

Sopimuspuolet neuvottelevat toimintaedellytysten vahvistamisesta.

12. Eläinlääkintäalan tiedekomitea

EY:n komissio nimeää EFTA-valtioiden kor-

kean tason tieteenharjoittajien joukosta komission päätöksen 81/651/ETY⁽¹⁾ 3 artiklassa määrättyjen henkilöiden lisäksi kultakin päätöksen 2 artiklan 1 kohdassa ja 3 artiklassa tarkoitettua alalta kaksi henkilöä, joilla on oikeus osallistua täysimääräisesti eläinlääkintäalan tiedekomitean työskentelyyn. He eivät osallistu äänestyksiin ja heidän kantansa merkitään erikseen pöytäkirjaan.

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. PERUSSÄÄDÖKSET

1.1. ELÄINTEN TERVEYS

1.1.1. Kauppa ja markkinoille saattaminen

Naudat/siat

1. **364 L 0432:** Neuvoston direktiivi 64/432/ETY, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1964, eläinten terveyteen liittyvistä ongelmista yhteisön sisäisessä nautaeläinten ja sikojen kaupassa (EYVL N:o 121, 29.7.1964, s. 1977/64), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **366 L 0600:** neuvoston direktiivi 66/600/ETY, annettu 25 päivänä lokakuuta 1966 (EYVL N:o 192, 27.10.1966, s. 3294/66)

— **371 L 0285:** neuvoston direktiivi 71/285/ETY, annettu 19 päivänä heinäkuuta 1971 (EYVL N:o L 179, 9.8.1971, s. 1)

— **1 72 B:** liittymisehdoista ja perustamisoppimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 76)

— **372 L 0445:** neuvoston direktiivi 72/445/ETY, annettu 28 päivänä joulukuuta 1972 (EYVL N:o L 298, 31.12.1972, s. 49)

— **373 L 0150:** neuvoston direktiivi 73/150/ETY, annettu 5 päivänä kesäkuuta 1973 (EYVL N:o L 172, 28.6.1973, s. 18)

— **377 L 0098:** neuvoston direktiivi 77/98/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1976 (EYVL N:o L 26, 31.1.1977, s. 81)

— **379 L 0109:** neuvoston direktiivi 79/109/ETY, annettu 24 päivänä tammikuuta 1979 (EYVL N:o L 29, 3.2.1979, s. 20)

— **379 L 0111:** neuvoston direktiivi

⁽¹⁾ EYVL N:o L 233, 19.8.1981, s. 32

79/111/ETY, annettu 24 päivänä tammikuuta 1979 (EYVL N:o L 29, 3.2.1979, s. 26)

— **380 L 0219:** neuvoston direktiivi 80/219/ETY, annettu 22 päivänä tammikuuta 1980 (EYVL N:o L 47, 21.2.1980, s. 25)

— **380 L 1098:** neuvoston direktiivi 80/1098/ETY, annettu 11 päivänä marraskuuta 1989 (EYVL N:o L 325, 1.12.1980, s. 11)

— **380 L 1274:** neuvoston direktiivi 80/1274/ETY, annettu 22 päivänä joulukuuta 1980 (EYVL N:o L 375, 31.12.1980, s. 75)

— **381 L 0476:** neuvoston direktiivi 81/476/ETY, annettu 24 päivänä kesäkuuta 1981 (EYVL N:o L 186, 8.7.1981, s. 20)

— **382 L 0061:** neuvoston direktiivi 82/61/ETY, annettu 26 päivänä tammikuuta 1982 (EYVL N:o L 29, 6.2.1982, s. 13)

— **382 L 0893:** neuvoston direktiivi 82/893/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 57)

— **383 L 0642:** neuvoston direktiivi 83/642/ETY, annettu 12 päivänä joulukuuta 1983 (EYVL N:o L 358, 22.12.1983, s. 41)

— **383 L 0646:** neuvoston direktiivi 83/646/ETY, annettu 13 päivänä joulukuuta 1983 (EYVL N:o L 360, 23.12.1983, s. 44)

— **384 L 0336:** neuvoston direktiivi 84/336/ETY, annettu 19 päivänä kesäkuuta 1984 (EYVL N:o L 177, 4.7.1984, s. 22)

— **384 L 0643:** neuvoston direktiivi 84/643/ETY, annettu 11 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 339, 27.12.1984, s. 27)

— **384 L 0644:** neuvoston direktiivi 84/644/ETY, annettu 11 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 339, 27.12.1984, s. 30)

— **385 L 0320:** neuvoston direktiivi 85/320/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1985 (EYVL N:o L 168, 28.6.1985, s. 36)

— **385 L 0586:** neuvoston direktiivi 85/586/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985 (EYVL N:o L 372, 31.12.1985, s. 44)

— **387 D 0231:** neuvoston päätös 87/231/ETY, tehty 7 päivänä huhtikuuta 1987 (EYVL N:o L 99, 11.4.1987, s. 18)

— **387 L 0489:** neuvoston direktiivi 87/489/ETY, annettu 22 päivänä syyskuuta 1987 (EYVL N:o L 280, 3.10.1987, s. 28)

— **388 L 0406:** neuvoston direktiivi 88/406/ETY, annettu 14 päivänä kesäkuuta 1988 (EYVL N:o L 194, 22.7.1988, s. 1)

— **389 L 0360:** neuvoston direktiivi 89/360/ETY, annettu 30 päivänä toukokuuta 1989 (EYVL N:o L 153, 6.6.1989, s. 29)

— **389 D 0469:** komission päätös

89/469/ETY, tehty 28 päivänä heinäkuuta 1989 (EYVL N:o L 225, 3.8.1989, s. 51)

— **389 L 0662:** neuvoston direktiivi 89/662/ETY, annettu 11 päivänä joulukuuta 1989 (EYVL N:o L 395, 30.12.1989, s. 13)

— **390 L 0422:** neuvoston direktiivi 90/422/ETY, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1990 (EYVL N:o L 224, 18.8.1990, s. 9)

— **390 L 0423:** neuvoston direktiivi 90/423/ETY, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1990 (EYVL N:o L 224, 18.8.1990, s. 13)

— **390 L 0425:** neuvoston direktiivi 90/425/ETY, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1990 (EYVL N:o L 224, 18.8.1990, s. 29)

— **391 D 0013:** komission päätös 91/13/ETY, tehty 17 päivänä joulukuuta 1990 (EYVL N:o L 8, 11.1.1991, s. 26)

— **391 D 0177:** komission päätös 91/177/ETY, tehty 26 päivänä maaliskuuta 1991 (EYVL N:o L 86, 6.4.1991, s. 32)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään alueita koskevaan 2 artiklan o kohtaan seuraava:

”— Itävalta: ”Bundesland”

— Suomi: ”Lääni/Län”

— Norja: ”Fylke”

— Ruotsi: ”Län”

— Sveitsi/

Liechtenstein: ”Kanton/Canton/Cantone” ja Liechtenstein”

b) Direktiivin 4 artiklan b kohtaa ei sovelleta. Uusia säädöksiä annetaan tässä sopimuksessa määrättyä menettelyä noudattaen.

c) Korvataan 10 artiklan 2 kohdan viimeisessä virkkeessä päivämäärät ”1 päivä heinäkuuta 1991” ja ”1 päivä tammikuuta 1992” EFTA-valtioiden osalta vastaavasti päivämäärillä ”1 päivä tammikuuta 1993” ja ”1 päivä heinäkuuta 1993”.

d) Lisätään liitteessä B olevaan 12 kohtaan viralliset tuberkuliinitestauksesta vastaavat valtion laitokset seuraavasti:

”m) Itävalta: Bundesanstalt für Tierseuchenbekämpfung, Mödling

n) Suomi: Veterinærinstituttet, Oslo

o) Norja: Veterinærinstituttet, Oslo

- p) Ruotsi: Veterinärinstitutet, Uppsala (National Veterinary Institut)
- q) Sveitsi/ Liechtenstein: Eidgenössisches Institut für Viruskrankheiten und Immunprophylaxe, Mittelhäusern"
- e) Lisätään liitteessä C olevaan 9 kohtaan virallisesta antigeenitestauksesta vastaavat julkiset laitokset seuraavasti:
- "m) Itävalta: Bundesanstalt für Tierseuchenbekämpfung, Mödling
- n) Suomi: Veterinärinstitutet, Oslo
- o) Norja: Veterinärinstitutet, Oslo
- p) Ruotsi: Statens veterinärmedicinska anstalt, Uppsala
- q) Sveitsi/
Liechtenstein: Institut für Veterinär-Bakteriologie, Bern"
- f) Lisätään liitteessä F olevaan mallin I alaviitteeseen 4, mallin II alaviitteeseen 5, mallin III alaviitteeseen 4 ja mallin IV alaviitteeseen 5 tiedot eläinlääkintäviranomaisista seuraavasti:
- "m) Itävalta: Amtstierarzt
- n) Suomi: Kunnaneläinlääkäri/Kaupungineläinlääkäri/Läänineläinlääkäri
Kommunalveterinär/Stadsveterinär/Länsveterinär
- o) Norja: Distriktsveterinær
- p) Ruotsi: Gränsveterinär/Distriktsveterinär
- q) Sveitsi/
Liechtenstein: Kontrolltierarzt/Vétérinaire de controle/Veterinario di controllo"
- g) Lisätään liitteessä G olevan A osan 2 kohtaan viralliset laitokset seuraavasti:
- "m) Itävalta: Bundesanstalt für Tierseuchenbekämpfung, Mödling
- n) Suomi: Valtion eläinlääketieteellinen laitos, Helsinki/Statens Veterinärmedicinska anstalt, Helsingfors
- o) Norja: Veterinärinstitutet, Oslo
- p) Ruotsi: Statens veterinärmedicinska anstalt, Uppsala

- q) Sveitsi/
Liechtenstein: Eidgenössisches Institut für Viruskrankheiten und Immunprophylaxe, Mittelhäusern"

Lampaat/vuohet

2. 391 L 0068: Neuvoston direktiivi 91/68/ETY, annettu 28 päivänä tammikuuta 1991, eläinten terveyttä koskevista vaatimuksista yhteisön sisäisessä lampaiden ja vuohien kaupassa (EYVL N:o L 46, 19.2.1991, s. 19)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan 2 artiklan 3 kohta seuraavasti:

"Tilalla tarkoitetaan voimassa olevien kansallisten määräysten mukaista maatilaa tai myyjän tiluksia, jotka sijaitsevat EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion alueella ja jossa säännöllisesti pidetään naudana- ja siansukuisia eläimiä, lampaista ja vuohia, elävää siipikarjaa ja kotieläiminä pidettäviä kaniineja, sekä tilaa, jota tarkoitetaan eläinten terveyttä koskevista kysymyksistä elävien hevoseläinten liikkuvuuden ja kolmansista maista tapahtuvan tuonnin osalta 26 päivänä kesäkuuta 1990 annetun neuvoston direktiivin 90/426/ETY⁽²⁾ 2 artiklan a alakohdassa."

b) Korvataan 2 artiklan 9 kohta seuraavasti:

"Hyväksytyllä myyntipaikalla tai keräilypaikalla tarkoitetaan muuta paikkaa kuin tilaa, jossa lampaan tai vuohensukuisia eläimiä myydään, ostetaan ja/tai kootaan yhteen tai lastataan ja joka on neuvoston direktiivin 64/432/ETY 3 artiklan 7 kohdan mukainen ja on hyväksytty."

c) Korvataan 4 artiklan 1 kohdan a alakohdan seuraavasti:

"on tunnistettava ja rekisteröitävä siten, että tila, josta ne ovat peräisin tai jonka kautta ne kulkevat, taikka keskus tai organisaatio pystytään jäljittämään. EFTA-valtioiden on tunnistamista varten sovittava järjestelmänsä yhteen EY:n vastaavan järjestelmän kanssa".

EFTA-valtioiden on 1 päivään syyskuuta 1993 mennessä toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että yhteisön sisäisessä kaupassa sovellettava tunnistamis- ja rekisteröintijärjestelmä laajennetaan koskemaan myös eläinten liikkuvuutta niiden alueella.

⁽²⁾ EYVL N:o L 224, 18.8.1990, s. 42 b)

Kansalliset tunnistamis- tai rekisteröintijärjestelmät on annettava tiedoksi EFTAn valvontaviranomaiselle ennen 1 päivää heinäkuuta 1993.

d) Korvataan 4 artiklan 2 kohdan ensimmäinen luettelukohta seuraavasti:

”Lampaan- ja vuohensukuiset eläimet, joita on mahdollisesti teurastettava sellaisia tauteja koskevan kansallisen hävittämishojelman mukaisesti, joita ei tarkoiteta seuraavassa luettelossa eikä tämän direktiivin liitteessä B olevassa I luvussa:

- suu- ja sorkkatauti
- klassinen sikarutto
- afrikkalainen sikarutto
- swine vesicular -tauti
- Newcastlel tauti
- karjarutto
- pienten märehitjään rutto
- vesicular stomatitis -tauti
- bluetongue-tauti
- afrikkalainen hevoserutto
- virusperäinen hevosen enkefalomyeliitti
- Teschenin tauti
- avian influenza
- lammas- ja vuohirokko
- lumpy skin -tauti
- Rift Valley -kuume
- naudan tarttuva keuhkorutto.”

e) Korvataan 4 artiklan 2 kohdan toinen luettelukohta seuraavasti:

”— lampaan- ja vuohensukuiset eläimet, joita ei niiden omalla alueella voida pitää kaupan terveydellisistä tai eläinten terveyteen liittyvistä syistä.”

f) Korvataan 6 artiklan b kohdan i alakohdan ensimmäinen luettelukohta seuraavasti:

”— tilalla tehdään säännöllisesti virallisia eläinlääkintäviranomaisten tarkastuksia seuraavia vaatimuksia noudattaen:

Rajoittamatta virkaeläinlääkärille tässä sopimuksessa määrättyjä valvontatehtäviä, toimivaltaisen viranomaisen on suoritettava tarkastuksia tiloilla, hyväksytyillä myyntipaikoilla ja keräilypaikoilla sekä keskuksissa ja laitoksissa varmistaakseen, että myyntiin tarkoitettujen eläinten ja tuotteiden direktiivin vaatimusten mukaisia ja täyttävät erityisesti 4 artik-

lan 1 kohdan a alakohdassa määrätty tunnistamista ja rekisteröintiä koskevat edellytykset ja lisäksi niiden mukana on oltava määräraikkaan asti tässä direktiivissä säädetty terveystoimisto.”

g) Korvataan 8 artiklan 2 kohdan viimeisessä lauseessa tarkoitettujen päivämäärien ”1 päivä tammikuuta 1992” ja ”1 päivä heinäkuuta 1992” EFTA-valtioiden osalta päivämäärillä ”1 päivä tammikuuta 1993” ja ”1 päivä heinäkuuta 1993”.

h) Direktiivin 10 artiklaa ei sovelleta.

i) Korvataan liitteessä A olevan 2 luvun D kohdan 2 alakohdan ensimmäinen lause seuraavasti:

”1 päivään syyskuuta asti muilta kuin 1 kohdassa tarkoitetuilta tiloilta peräisin olevat lampaan- ja vuohensukuiset eläimet, edellyttäen, että ne täyttävät seuraavat vaatimukset:”*

j) Korvataan liite C seuraavasti:

”Bruselloosi (B. melitensis) testi”

Jotta tila voitaisiin luokitella bruselloosivapaaksi, eläimet on testattava bruselloosin (B. melitensis) varalta käyttäen joko Rose Bengal -menetelmää tai komplementtifiksaatiomenetelmää seuraavissa 1 ja 2 alakohdassa esitetyllä tavalla taikka jotakin muuta menetelmää, joka hyväksytään tämän direktiivin 15 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen. Komplementtifiksaatiomenetelmää käytetään testattaessa yksittäisiä eläimiä.

1. Rose Bengal -testi

Rose Bengal -testiä voidaan käyttää tutkittaessa lammasta ja vuohitiloja sen selvittämiseksi, voidaanko ne luokitella virallisesti bruselloosivapaiksi tai bruselloosivapaiksi.

2. Komplementtifiksaatiotesti

a) Komplementtifiksaatiotestiä on käytettävä aina, kun testataan yksittäisiä eläimiä.

b) Komplementtifiksaatiotestiä voidaan käyttää testattaessa lammasta ja vuohitiloja sen selvittämiseksi, voidaanko ne luokitella virallisesti bruselloosivapaiksi tai bruselloosivapaiksi. Jos enemmän kuin 5 % tilan eläimistä reagoi positiivisesti Rose Bengal -testissä, on jokainen eläin tilalla testattava lisäksi komplementtifiksaatiomenetelmällä.

Seerumista saatua tulosta, joka on 20 ICFT

* Suomenkielisen toisinnon 2 kohdan i alakohdassa olevassa mukautuksessa mainitusta päivämäärästä puuttuu vuosiluku. Englanninkielisen sopimustekstin mukaan lainauksissa olevan tekstin alku on:

”1 päivään syyskuuta 1993 asti. . .”

Ruotsinkielisessä toiminnoissa ei tässä kohdassa ole virhettä.

Suomenkielinen sopimusteksti oikaistaan asianmukaiseksi ennen sopimuksen voimaantuloa.

yksikköä/ml tai suurempi, on pidettävä positiivisena reaktiona komplementtifiksaatiotestissä.

Käytettyjen antigenien on oltava kansallisen laboratorion hyväksymiä ja niiden on oltava standardisoituja toista kansainvälistä standardi anti-brucella abortus-seerumia vastaan.”

k) Liitteessä E olevaa mallia I, mallissa III olevaa b kohtaa ja mallissa V olevan e kohdan kolmatta luetelma-kohtaa,

mallia II, mallissa III olevaa b kohtaa ja mallin V f kohdan kolmatta luetelmakohtaa,

mallia III, mallissa III olevaa b kohtaa ja mallin V i kohdan kolmatta luetelmakohtaa ei sovelleta.

Hevoseläimet

3. **390 L 0426:** Neuvoston direktiivi 90/426/ETY, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1990, eläinten terveyttä koskevista vaatimuksista elävien hevoseläinten liikkuvuuden ja kolmansista maista tapahtuvan tuonnin osalta (EYVL N:o L 224, 18.8.1990, s. 42)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Direktiivin 9 artiklaa ei sovelleta.
b) Lisätään liitteessä C olevaan alaviitteen 1:

”Itävalta:	Amtstierarzt
Suomi:	Kunnaneläinlääkäri/Kaupungineläinlääkäri/Läänineläinlääkäri Kommunalveterinär/Stadsveterinär/Länsveterinär
Norja:	Distriktsveterinær
Ruotsi:	Gränsveterinär eller distriktsveterinär
Sveitsi/ Liechtenstein:	Kontrolltierarzt/Vétérinaire de control/Veterinario di controllo”

Siipikarja/siitosmunat

4. **390 L 0539:** Neuvoston direktiivi 90/539/ETY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1990, eläinten terveyttä koskevista vaatimuksista yhteisön sisäisessä siipikarjan ja siitosmunien kaupassa ja tuonnissa kolmansista maista (EYVL N:o L 303, 31.10.1990, s. 6)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä päivämäärä ”1 päivä heinäkuuta 1991” EFTA-valtioiden osalta päivämäärällä ”1 päivä tammikuuta 1993”.

b) Direktiivin 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan soveltamista varten sovelletaan komission asetuksessa (ETY) 1868/77⁽³⁾ olevia määräyksiä merkinnöistä. Näiden määräysten soveltamisessa käytetään EFTA-valtioista seuraavia lyhennyksiä:

AT	Itävalta
FI	Suomi
NO	Norja
SE	Ruotsi
CH tai FL	Sveitsi/Liechtenstein

c) Korvataan 13 artiklan 2 kohdan 2 alakohdassa päivämäärät ”1 päivä heinäkuuta 1991” ja ”1 päivä tammikuuta 1992” EFTA-valtioiden osalta päivämäärillä ”1 päivä tammikuuta 1993” ja ”1 päivä heinäkuuta 1993”.

d) Korvataan 14 artiklan 2 kohdan viimeisessä virkkeessä päivämäärät ”1 päivä heinäkuuta 1991” ja ”1 päivä tammikuuta 1992” EFTA-valtioiden osalta päivämäärillä ”1 päivä tammikuuta 1993” ja ”1 päivä heinäkuuta 1993”.

e) Direktiivin 29 artiklaa ei sovelleta.

f) Direktiivin 30 artiklaa ei sovelleta.

g) Lisätään liitteeseen I lintujen tauteja tutkivat vertailulaboratoriot:

”Itävalta:	Bundesanstalt für Virusseuchenbekämpfung bei Haustieren, Wien-Hetzendorf
Suomi:	Valtion eläinlääketieteellinen laitos, Helsinki/ Statens veterinärmedicinska anstalt, Helsingfors
Norja:	Veterinærinstituttet, Oslo
Ruotsi:	Statens veterinärmedicinska anstalt, Uppsala

Sveitsi/
Liechtenstein: Eidgenössisches Institut für Viruskrankheiten und Immunoprophylaxe, Mittelhäusern”

h) Liitteessä II olevan I luvun 2 kohdan viittausta ETY:n asetukseen 2782/75 ei sovelleta.

⁽³⁾ EYVL N:o L 209, 17.8.1977, s. 1

Vesiviljely

5. **391 L 0067:** Neuvoston direktiivi 91/67/ETY, annettu 28 päivänä tammikuuta 1991, eläinten terveyttä koskevista edellytyksistä saatettaessa vesiviljeltyjä eläimiä ja tuotteita markkinoille (EYVL N:o L 46, 19.2.1991, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Direktiivin 16 artiklaa ei sovelleta.

Naudan alkioit

6. **389 L 0556:** Neuvoston direktiivi 89/556/ETY, annettu 25 päivänä syyskuuta 1989, eläinten terveyttä koskevista vaatimuksista yhteisön sisäisessä naudansukuisten kotieläinten alkioiden kaupassa ja tuonnissa kolmansista maista (EYVL N:o L 302, 19.10.1989, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **390 L 0425:** neuvoston direktiivi 90/425/ETY, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1990 (EYVL N:o L 224, 18.8.1990, s. 29)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Direktiivin 14 artiklaa ei sovelleta.

Naudan siemenneste

7. **388 L 0407:** Neuvoston direktiivi 88/407/ETY, annettu 14 päivänä kesäkuuta 1988, eläinten terveyttä koskevista vaatimuksista yhteisön sisäisessä naudansukuisten kotieläinten pakastetun siemennesteen kaupassa ja tuonnissa (EYVL N:o L 194, 22.7.1988, s. 10), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **390 L 0120:** neuvoston direktiivi 90/120/ETY, annettu 5 päivänä maaliskuuta 1990 (EYVL N:o L 71, 17.3.1990, s. 37)

— **390 L 0425:** neuvoston direktiivi 90/425/ETY, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1990 (EYVL N:o L 224, 18.8.1990, s. 29)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Direktiivin 15 artiklaa ei sovelleta.

Sian siemenneste

8. **390 L 0429:** Neuvoston direktiivi

90/429/ETY, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1990, eläinten terveyttä koskevista vaatimuksista yhteisön sisäisessä siansukuisten kotieläinten siemennesteen kaupassa ja tuonnissa (EYVL N:o L 224, 18.8.1990, s. 62)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Direktiivin 6 artiklan 2 kohtaa ei sovelleta.

b) Direktiivin 14 artiklaa ei sovelleta.

c) Direktiivin 15 artiklaa ei sovelleta.

Tuore liha

9. **372 L 0461:** Neuvoston direktiivi 72/461/ETY, annettu 12 päivänä joulukuuta 1972, eläinten terveyttä koskevista seikoista yhteisön sisäisessä tuoreen lihan kaupassa (EYVL N:o L 302, 31.12.1972, s. 24), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **377 L 0098:** neuvoston direktiivi 77/98/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1976 (EYVL N:o L 26, 31.1.1977, s. 81)

— **380 L 0213:** neuvoston direktiivi 80/213/ETY, annettu 22 päivänä tammikuuta 1980 (EYVL N:o L 47, 21.2.1980, s. 1)

— **380 L 1099:** neuvoston direktiivi 80/1099/ETY, annettu 11 päivänä marraskuuta 1980 (EYVL N:o L 325, 1.12.1980, s. 14)

— **381 L 0476:** neuvoston direktiivi 81/476/ETY, annettu 24 päivänä kesäkuuta 1981 (EYVL N:o L 186, 8.7.1981, s. 20)

— **382 L 0893:** neuvoston direktiivi 82/893/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 57)

— **383 L 0646:** neuvoston direktiivi 83/646/ETY, annettu 13 päivänä joulukuuta 1983 (EYVL N:o L 360, 23.12.1983, s. 44)

— **384 L 0336:** neuvoston direktiivi 84/336/ETY, annettu 19 päivänä kesäkuuta 1984 (EYVL N:o L 177, 4.7.1984, s. 22)

— **384 L 0643:** neuvoston direktiivi 84/643/ETY, annettu 11 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 339, 27.12.1984, s. 27)

— **385 L 0322:** neuvoston direktiivi

85/322/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1985 (EYVL N:o L 168, 28.6.1985, s. 41)

— **387 L 0064:** neuvoston direktiivi 87/64/ETY, annettu 30 päivänä joulukuuta 1986 (EYVL N:o L 34, 5.2.1987, s. 52)

— **387 D 0231:** neuvoston päätös 87/231/ETY, tehty 7 päivänä huhtikuuta 1987 (EYVL N:o L 99, 11.4.1987, s. 18)

— **387 L 0489:** neuvoston direktiivi 87/489/ETY, annettu 22 päivänä syyskuuta 1987 (EYVL N:o L 280, 3.10.1987, s. 28)

— **389 L 0662:** neuvoston direktiivi 89/662/ETY, annettu 11 päivänä joulukuuta 1989 (EYVL N:o L 395, 30.12.1989, s. 13)

— **391 L 0266:** neuvoston direktiivi 91/266/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1991 (EYVL N:o L 134, 29.5.1991, s. 45)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan 5 artiklan 1 kohdan maininta ”liitteessä I oleva IX luku” maininnalla ”liitteessä I oleva XI luku”.

b) Korvataan 8 a artiklan 2 kohdassa ilmaus ”Neuvoston direktiivin 89/662/ETY 9 artikla” ilmauksella ”ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 9 kohta”.

c) Direktiivin 13 artiklan a kohtaa ei sovelleta. Uusia säädöksiä annetaan tässä sopimuksessa määrättyä menettelyä noudattaen.

d) Direktiivin 15 artiklaa ei sovelleta.

e) Lisätään liitteessä olevan 2 kohdan 3 luetelmakohtaan:
”EFTA”

Siipikarjan liha

10. **391 L 0494:** Neuvoston direktiivi 91/494/ETY, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1991, eläinten terveyttä koskevista vaatimuksista yhteisön sisäisessä tuoreen siipikarjanlihan kaupassa ja tuonnissa kolmansista maista (EYVL N:o L 268, 24.9.1991, s. 35)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Direktiivin 6 artiklaa ei sovelleta.

Lihavalmisteet

11. **380 L 0215:** Neuvoston direktiivi 80/215/ETY, annettu 22 päivänä tammikuuta 1980, eläinten terveyttä koskevista vaatimuksis-

ta yhteisön sisäisessä lihatuotteiden kaupassa (EYVL N:o L 47, 21.2.1980, s. 4), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **380 L 1100:** neuvoston direktiivi 80/1100/ETY, annettu 11 päivänä marraskuuta 1980 (EYVL N:o L 325, 1.12.1980, s. 16)

— **381 L 0476:** neuvoston direktiivi 81/476/ETY, annettu 24 päivänä kesäkuuta 1981 (EYVL N:o L 186, 8.7.1981, s. 20)

— **385 L 0321:** neuvoston direktiivi 85/321/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1985 (EYVL N:o L 168, 28.6.1985, s. 39)

— **387 L 0491:** neuvoston direktiivi 87/491/ETY, annettu 22 päivänä syyskuuta 1987 (EYVL N:o L 279, 2.10.1987, s. 27)

— **388 L 0660:** neuvoston direktiivi 88/660/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1988 (EYVL N:o L 382, 31.12.1988, s. 35)

— **389 L 0662:** neuvoston direktiivi 89/662/ETY, annettu 11 päivänä joulukuuta 1989 (EYVL N:o L 395, 30.12.1989, s. 13)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan 7 a artiklan 1 ja 2 kohdassa ilmaisu ”Neuvoston direktiivin 89/662/ETY 9 artikla” ilmaisulla ”ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 9 kohta”.

b) Direktiivin 10 artiklaa ei sovelleta. Uusia säädöksiä annetaan tässä sopimuksessa määrättyä menettelyä noudattaen.

c) Direktiivin 15 artiklaa ei sovelleta.

1.1.2. Torjuntatoimenpiteet

Suu- ja sorkkatauti

12. **385 L 0511:** Neuvoston direktiivi 85/511/ETY, annettu 18 päivänä marraskuuta 1985, yhteisön toimenpiteistä suu- ja sorkkataudin torjumiseksi (EYVL N:o L 315, 26.11.1985, s. 11), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **390 L 0423:** neuvoston direktiivi 90/423/ETY, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1990 (EYVL N:o L 224, 18.8.1990, s. 13)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään liitteeseen A hyväksytyt laitokset seuraavasti:

Julkiset:

”m) Itävalta: Bundesanstalt für Viruseuchenbekämpfung bei Haustieren, Wien

- n) Suomi: —
 o) Norja: Veterinærinstituttet i Oslo
 p) Ruotsi: Statens Veterinärmedicinska anstalt, Uppsala

q) Sveitsi/
 Liechtenstein: Eidgenössisches Institut für Viruskrankheiten und Immunprophylaxe, Mittelhäusern”

Yksityiset: ”Ei mitään.”

b) Lisätään liitteeseen B seuraavat tiedot kansallisista vertailulaboratorioista:

”m) Itävalta: Bundesanstalt für Viruseuchenbekämpfung bei Haustieren, Wien-Hetzerdorf

n) Suomi: Statens veterinære Institut for virusforskning, Lindholm, Denmark

Animal Virus Research Institute, Pirbright Woking, Surrey

o) Norja: Statens veterinære Institut for virusforskning, Lindholm, Denmark

Animal Virus Research Institute, Pirbright Woking, Surrey p) Ruotsi: Statens veterinärmedicinska anstalt, Uppsala

q) Sveitsi/ Liechtenstein: Eidgenössisches Institut für Viruskrankheiten und Immunprophylaxe, Mittelhäusern”

13. **390 L 0423:** Neuvoston direktiivi 90/423/ETY, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1990, yhteisön toimenpiteistä suu- ja sorkkataudin torjumiseksi annetun direktiivin 85/511/ETY, eläinten terveyteen liittyvistä ongelmista yhteisön sisäisessä nautaeläinten ja sikojen kaupassa annetun direktiivin 64/432/ETY sekä terveyttä ja eläinlääkintää koskevista tarkastusongelmista nautaeläinten ja sikojen sekä tuoreen lihan tai lihatuotteiden tuonnissa kolmansista maista annetun direktiivin 72/462/ETY muuttamisesta (EYVL N:o L 224, 18.8.1990, s. 13)

Klassinen sikarutto

Neuvoston 13 päivänä joulukuuta 1990 antamaa päätöstä 90/678/ETY, jolla vahvistetaan tietyt yhteisön alueet joko virallisesti sikarutosta vapaaksi tai sikarutosta vapaaksi, on muutettu ja sen vuoksi sitä ei oteta käyttöön EFTA-valtioissa. Uusia tätä koskevia yhteisön säädöksiä käsitellään tämän sopimuksen määräyksiä noudattaen.

14. **380 L 0217:** Neuvoston direktiivi 80/217/ETY, annettu 22 päivänä tammikuuta 1980, yhteisön toimenpiteistä klassisen sikaruton torjumiseksi (EYVL N:o L 47, 21.2.1980, s. 11), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **380 L 1274:** neuvoston direktiivi 80/1274/ETY, annettu 22 päivänä joulukuuta 1980 (EYVL N:o L 375, 31.12.1980, s. 75)

— **381 L 0476:** neuvoston direktiivi 81/476/ETY, annettu 24 päivänä kesäkuuta 1981 (EYVL N:o L 186, 8.7.1981, s. 20)

— **384 L 0645:** neuvoston direktiivi 84/645/ETY, annettu 11 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 339, 27.12.1984, s. 33)

— **385 L 0586:** neuvoston direktiivi 85/586/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985 (EYVL N:o L 372, 31.12.1985, s. 44)

— **387 L 0486:** neuvoston direktiivi 87/486/ETY, annettu 22 päivänä syyskuuta 1987 (EYVL N:o L 280, 3.10.1987, s. 21)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään liitteeseen II sikaruton vertailulaboratoriot seuraavasti:

”m) Itävalta: Bundesanstalt für Viruseuchenbekämpfung bei Haustieren, Wien-Hetzerdorf

n) Suomi: Statens veterinære Institut for virusforskning, Lindholm, Denmark

o) Norja: Statens veterinære Institut for virusforskning, Lindholm, Denmark

p) Ruotsi: Statens veterinärmedicinska anstalt, Uppsala

q) Sveitsi/
 Liechtenstein: Eidgenössisches Institut für Viruskrankheiten und Immunprophylaxe, Mittelhäusern”

b) EFTA-valtioiden on liitteen III soveltamista varten luotava pöytäkirjan 1 mukaista järjestelmää vastaava tietojenanto- ja ilmoitusjärjestelmä, joka yhteensovitetaan EY:n järjestelmään.

1.1.3. Eläintauteja koskevat ilmoitukset

15. **382 L 0894:** Neuvoston direktiivi 82/894/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1982, eläintaudeista ilmoittamisesta yhteisössä

(EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 58), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **389 D 0162:** komission päätös 89/162/ETY, tehty 10 päivänä helmikuuta 1989 (EYVL N:o L 61, 4.3.1989, s. 48)

— **390 D 0134:** komission päätös 90/134/ETY, tehty 6 päivänä maaliskuuta 1990 (EYVL N:o L 76, 22.3.1990, s. 23)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

EFTA-valtioiden on luotava pöytäkirjan 1 mukaista järjestelmää vastaava tietojenanto- ja ilmoitusjärjestelmä, joka yhteensovitetaan pääpiirteittäin EY:n järjestelmään (ADNS) ennen 1 päivää syyskuuta 1993.

16. **384 D 0090:** Komission päätös 84/90/ETY, tehty 3 päivänä helmikuuta 1984, neuvoston direktiivin 82/894/ETY nojalla tehtävien eläintauti-ilmoitusten koodin muodosta (EYVL N:o L 50, 21.2.1984, s. 10), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **389 D 0163:** komission päätös 89/163/ETY, tehty 13 päivänä helmikuuta 1989 (EYVL N:o L 61, 4.3.1989, s. 49)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

EFTA-valtioiden on luotava pöytäkirjan 1 mukaista järjestelmää vastaava tietojenanto- ja ilmoitusjärjestelmä, joka yhteensovitetaan pääpiirteittäin EY:n järjestelmään (ADNS) ennen 1 päivää syyskuuta 1993.

17. **390 D 0442:** Komission päätös 90/442/ETY, tehty 25 päivänä heinäkuuta 1990, eläintauti-ilmoitusten koodeista (EYVL N:o L 227, 21.8.1990, s. 39)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

EFTA-valtioiden on luotava pöytäkirjan 1 mukaista järjestelmää vastaava tietojenanto- ja ilmoitusjärjestelmä, joka yhteensovitetaan pääpiirteittäin EY:n järjestelmään (ADNS) ennen 1 päivää syyskuuta 1993.

1.2. KANSANTERVEYS

Tuore liha

18. **364 L 0433:** Neuvoston direktiivi 64/433/ETY, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1964, terveyttä koskevista ongelmista yhteisön sisäisessä tuoreen lihan kaupassa (EYVL N:o

121, 29.7.1964, s. 2012), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **391 L 0497:** neuvoston direktiivi 91/497/ETY, annettu 29 päivänä heinäkuuta 1991 (EYVL N:o L 268, 24.9.1991, s. 69)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiivin säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan 4 artiklan A kohdan ensimmäisessä virkkeessä päivämäärät ”1 päivästä tammikuuta 1993” ja ”31 päivänä joulukuuta 1991” EFTA-valtioiden osalta tässä järjestyksessä päivämäärillä ”1 päivästä syyskuuta 1993” ja ”31 päivänä joulukuuta 1992”.

b) Korvataan 5 artiklan 1 kohdan a alakohdan i luetelmakohta seuraavasti:

”jossa, sen estämättä, mitä koskee seuraavassa lueteltuja tauteja:

- suu- ja sorkkatauti
- klassinen sikarutto
- afrikkalainen sikarutto
- swine vesicular -tauti
- Newcastlen tauti
- karjarutto
- pienten märehitijäin rutto
- vesicular stomatitis -tauti
- bluetongue-tauti
- afrikkalainen hevosrutto
- virusperäinen hevosen enkefalomyeliitti
- Teschenin tauti
- avian influenza
- lammas- ja vuohirokko
- lumpy skin -tauti
- Rift Valley -kuume
- naudan tarttuva keuhkorutto

jokin seuraavassa luetelluista taudeista on todettu:

- yleistynyt aktinobasilloosi tai aktinomykoosi
- pernarutto tai ritinärutto
- yleistynyt tuberkuloosi
- yleistynyt lymfadeniitti
- räkätauti
- raivotauti
- jäykkäkouristus
- akuutti salmonelloosi
- akuutti bruselloosi
- sikaruusu
- botulismi
- septikemia, pyemia, toksemia tai viremia;

c) Sovellettaessa 6 artiklan 1 kohdan a alakohdtaa noudatetaan kolmansista maista tuotavista sioista peräisin olevan tuoreen lihan trikiinitutkimuksesta (*Trichinella spiralis*) 21 päivänä

joulukuuta 1976 annettua neuvoston direktiiviä 77/96/ETY⁽⁴⁾.

d) EFTAn pysyvä komitea tekee 6 artiklan 2 kohdan soveltamiseksi tarvittavat EFTA-valtioita koskevat päätökset ennen 1 päivää syyskuuta 1993.

e) Korvataan 10 artiklan 1 kohdan kuudennen alakohdan viimeisessä virkkeessä ilmaisu ”Muille jäsenvaltioille ja komissiolle on ilmoitettava” ilmaisulla ”Muille jäsenvaltioille, EFTAn valvontaviranomaiselle ja EY:n komissiolle on ilmoitettava”.

f) Korvataan 13 artiklan 1 kohdan b alakohdassa päivämäärä ”1 päivänä heinäkuuta 1991” päivämäärällä ”1 päivänä tammikuuta 1993”.

g) Direktiivin 18 artiklaa ei sovelleta.

h) Korvataan liitteessä I olevan VI luvun 26 kohdan b alakohdassa ilmaisu ”eläinten hyvinvointia koskevia yhteisön sääntöjä” ilmaisulla ”eläinten hyvinvointia koskevaa kansallista lainsäädäntöä”.

i) Sovellettaessa liitteessä I olevan VIII luvun 42 kohdan A alakohdan 3 luetelmakohdan kolmatta alakohdtaa noudatetaan kolmansista maista tuotavista sioista peräisin olevan tuoreen lihan trikiinitutkimuksesta (Trichinella spiralis) 21 päivänä joulukuuta 1976 annetun neuvoston direktiivin 77/96/ETY⁽⁵⁾ liitteessä I olevan I osan määräyksiä.

j) Lisätään liitteessä I olevan XI luvun 50 kohdan a alakohdan ensimmäiseen luetelmakohtaan seuraava:

”— AT — FI — NO — SE — CH — FL”

k) Lisätään liitteessä I olevan XI luvun 50 kohdan a alakohdan toiseen luetelmakohtaan ja b alakohdan kolmanteen luetelmakohtaan seuraava ilmaisu:

”EFTA”

19. 391 L 0498: Neuvoston direktiivi 91/498/ETY, annettu 29 päivänä heinäkuuta 1991, väliaikaisten ja rajoitettujen poikkeuksien myöntämisen edellytyksistä tuoreen lihan tuotantoa ja kaupan pitämistä koskevista yhteisön erityisistä terveystasomääräyksistä (EYVL N:o L 268, 24.9.1991, s. 105)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan 2 artiklan 1 kohdassa ilmaisu

”päivämäärä, jolloin tämä direktiivi annetaan tiedoksi” EFTA-valtioiden osalta ilmaisulla ”1 päivänä tammikuuta 1993”.

b) Korvataan 2 artiklan 2 kohdassa:

— ensimmäisessä alakohdassa päivämäärä ”1 päivään huhtikuuta 1992” EFTA-valtioiden osalta päivämäärällä ”1 päivään huhtikuuta 1993”,

— neljännessä alakohdassa päivämäärä ”1 päivää heinäkuuta 1992” EFTA-valtioiden osalta päivämäärällä ”1 päivää heinäkuuta 1993”,

— viidennessä alakohdassa päivämäärä ”1 päivään tammikuuta 1993” EFTA-valtioiden osalta ”päivämäärällä 1 päivään syyskuuta 1993”.

20. 371 L 0118: Neuvoston direktiivi 71/118/ETY, annettu 15 päivänä helmikuuta 1971, terveyttä koskevista ongelmista tuoreen siipikarjanlihan kaupassa (EYVL N:o L 55, 8.3.1971, s. 23), sellaisena kuin se on muutetuna seuraavilla:

— 375 L 0431: neuvoston direktiivi 75/431/ETY, annettu 10 päivänä heinäkuuta 1975 (EYVL N:o L 192, 24.7.1975, s. 6)

— 378 L 0050: neuvoston direktiivi 78/50/ETY, annettu 13 päivänä joulukuuta 1977 (EYVL N:o L 15, 19.1.1978, s. 28)

— 380 L 0216: neuvoston direktiivi 80/216/ETY, annettu 22 päivänä tammikuuta 1980 (EYVL N:o L 47, 21.2.1980, s. 8)

— 380 L 0879: komission direktiivi 80/879/ETY, annettu 3 päivänä syyskuuta 1980 (EYVL N:o L 251, 24.9.1980, s. 10)

— 381 L 0476: neuvoston direktiivi 81/476/ETY, annettu 24 päivänä kesäkuuta 1981 (EYVL N:o L 186, 8.7.1981, s. 20)

— 384 L 0642: neuvoston direktiivi 84/642/ETY, annettu 11 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 339, 27.12.1984, s. 26)

— 385 L 0324: neuvoston direktiivi 85/324/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1985 (EYVL N:o L 168, 28.6.1985, s. 45)

— 385 L 0326: neuvoston direktiivi 85/326/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1985 (EYVL N:o L 168, 28.6.1985, s. 48)

— 387 R 3805: neuvoston asetus (ETY) N:o

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 26, 31.1.1977, s. 67

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 26, 31.1.1977, s. 67

3508/87, annettu 15 päivänä joulukuuta 1987 (EYVL N:o L 357, 19.12.1987, s. 1)

— **388 L 0657:** neuvoston direktiivi 88/657/ETY, annettu 14 päivänä joulukuuta 1988 (EYVL N:o L 382, 31.12.1988, s. 3)

— **389 L 0662:** neuvoston direktiivi 89/662/ETY, annettu 11 päivänä joulukuuta 1989 (EYVL N:o L 395, 30.12.1989, s. 13)

— **390 D 0484:** komission päätös 90/484/ETY, tehty 27 päivänä syyskuuta 1990 (EYVL N:o L 267, 29.9.1990, s. 45)

— **390 L 0654:** neuvoston direktiivi 90/654/ETY, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990 (EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 48)

— **391 L 0494:** neuvoston direktiivi 91/494/ETY, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1991 (EYVL N:o L 268, 24.9.1991, s. 35)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiivin säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan 5 artiklan 1 kohdan neljännen alakohdan viimeisessä virkkeessä ilmaisu ”on ilmoitettava muille jäsenvaltioille ja komissiolle” ilmaisulla ”on ilmoitettava muille jäsenvaltiolle, EFTAn valvontaviranomaiselle ja EY:n komissiolle”.

b) Direktiivin 19 artiklaa ei sovelleta.

c) Lisätään liitteessä I olevan X luvun 44 kohdan 1 alakohdan a alakohdan ensimmäiseen luetelmakohtaan seuraavasti:

”— AT — FI — NO — SE — CH — FL”

d) Lisätään liitteessä I olevan X luvun 44 kohdan 1 alakohdan a luetelmakohdan kolmanteen luetelmakohtaan seuraava ilmaisu:

”EFTA”

Lihavalmisteet

21. **377 L 0099:** Neuvoston direktiivi 77/99/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1976, terveyttä koskevista kysymyksistä yhteisön sisäisessä lihatuotteiden kaupassa (EYVL N:o L 26, 31.1.1977, s. 85), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **381 L 0476:** neuvoston direktiivi 81/476/ETY, annettu 24 päivänä kesäkuuta 1981 (EYVL N:o L 186, 8.7.1981, s. 20)

— **385 L 0327:** neuvoston direktiivi 85/327/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1985 (EYVL N:o L 168, 28.6.1985, s. 49)

— **385 L 0586:** neuvoston direktiivi 85/586/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985 (EYVL N:o L 372, 31.12.1985, s. 44)

— **387 R 3805:** neuvoston asetus (ETY) N:o

3805/87, annettu 15 päivänä joulukuuta 1987 (EYVL N:o L 357, 19.12.1987, s. 1)

— **388 L 0658:** neuvoston direktiivi 88/658/ETY, annettu 14 päivänä joulukuuta 1988 (EYVL N:o L 382, 31.12.1988, s. 15)

— **389 L 0227:** neuvoston direktiivi 89/227/ETY, annettu 21 päivänä maaliskuuta 1989 (EYVL N:o L 93, 6.4.1989, s. 25)

— **389 L 0662:** neuvoston direktiivi 89/662/ETY, annettu 11 päivänä joulukuuta 1989 (EYVL N:o L 395, 30.12.1989, s. 13)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiivin säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan 7 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan viimeisessä virkkeessä ilmaisu ”on ilmoitettava muille jäsenvaltioille ja komissiolle” ilmaisulla ”on ilmoitettava muille jäsenvaltiolle, EFTAn valvontaviranomaiselle ja EY:n komissiolle”.

b) Direktiivin 24 artiklaa ei sovelleta.

c) Lisätään liitteessä A olevan VI luvun 39 kohdan a alakohdan i alakohdan ensimmäiseen luetelmakohtaan:

”— AT — FI — NO — SE — CH — FL”

d) Lisätään liitteessä A olevan VI luvun 39 kohdan a alakohdan 1 alakohdan toiseen luetelmakohtaan seuraava ilmaisu:

”EFTA”

Jauhettu liha

22. **388 L 0657:** Neuvoston direktiivi 88/657/ETY, annettu 14 päivänä joulukuuta 1988, jauhetun lihan, vähemmän kuin 100 grammaa painavien lihapalojen ja lihavalmisteiden tuotantoa ja kaupan pitämistä koskevista vaatimuksista sekä direktiivien 64/433/ETY, 71/118/ETY ja 72/462/ETY muuttamisesta (EYVL N:o L 382, 31.12.1988, s. 3), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **389 L 0662:** neuvoston direktiivi 89/662/ETY, annettu 11 päivänä joulukuuta 1989 (EYVL N:o L 395, 30.12.1989, s. 13)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiivin säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan 7 artiklan 3 kohdan viimeisen virkkeen alku seuraavasti ”Muille jäsenvaltiolle, EFTAn valvontaviranomaiselle ja EY:n komissiolle on ilmoitettava”.

b) Direktiivin 18 artiklaa ei sovelleta.

Munavalmisteet

23. **389 L 0437:** Neuvoston direktiivi 89/437/ETY, annettu 20 päivänä kesäkuuta 1989, hygienia- ja terveysongelmista munavalmisteiden tuotannossa ja saattamisessa markkinoille (EYVL N:o L 212, 22.7.1989, s. 87), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **389 L 0662:** neuvoston direktiivi 89/662/ETY, annettu 11 päivänä joulukuuta 1989 (EYVL N:o L 395, 30.12.1989, s. 13)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiivin säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan 2 artiklan ensimmäinen lause seuraavasti:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

— munilla kuorellisia kananmunia, jotka soveltuvat sellaisenaan ihmisravinnoksi tai elintarviketeollisuuden käyttöön, lukuun ottamatta koneellisesti haudottuja munia, jotka eivät täytä seuraavia vaatimuksia:

a) ne on merkitty ennen haudontakoneeseen asettamista,

b) ne eivät ole hedelmöitettyjä ja ne ovat ehdottomasti kirkkaita läpivalaistaessa,

c) ilmatila on enintään 9 mm syvä,

d) ne eivät ole olleet haudontakoneessa pidempään kuin kuusi päivää,

e) niitä ei ole käsitelty antibiooteilla,

f) ne on tarkoitettu käytettäväksi pastöroitujen munavalmisteiden teolliseen valmistukseen.

Teollisuusmunilla tarkoitetaan muita kuin edellä olevassa luetelmakohtassa tarkoitettuja kuorellisia kananmunia.

Seuraavia määritelmiä sovelletaan myös:”

b) Korvataan 2 artiklan 11 kohta seuraavasti:

”11) markkinoille saattamisella: munavalmisteiden liikkeeseen laskemista, jolla tarkoitetaan niiden pitämistä myyntiä varten tai asettamista myyntiin, tarjoamista myytäväksi, myyntiä, toimittamista tai mitä tahansa markkinoille saattamisen muotoa.”

c) Korvataan 6 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan viimeisen virkkeen alku seuraavasti ”Muille jäsenvaltiolle, EFTAn valvontaviranomaiselle ja EY:n komissiolle on ilmoitettava”.

d) Direktiivin 17 artiklaa ei sovelleta.

e) Korvataan liitteessä olevan IV luvun 1 kohta seuraavasti:

”1) Munavalmisteiden valmistukseen käytet-

tävät munat on pakattava pakkaukseen, joka on seuraavien määräysten mukainen:

a) i) Pakkauksen ja sen sisällä käytettävän pakkausmateriaalin on oltava iskunkestävää, kuivaa, puhdasta ja ehjää ja valmistettu materiaalista, joka suojelee munia vierailta hajuilta sekä laadun alentumisriskiltä.

ii) Munien kuljetukseen ja jakeluun käytettäviä pakkauslaatikoita ja niiden sisällä käytettävää pakkausmateriaalia ei saa käyttää uudelleen, elleivät ne ole uudenveroisia ja täytä 1 kohdan teknisiä vaatimuksia. Uudelleen käytettävissä laatikoissa ei saa olla mitään aikaisempia merkin- töjä, jotka voivat aiheuttaa sekaannusta.

iii) Rasioita ei saa käyttää uudelleen.

b) i) Munat on säilytettävä puhtaissa ja kuivissa tiloissa vierailta hajuilta suojatuna.

ii) Munat on kuljetuksen ja varastoinnin aikana säilytettävä puhtaina, kuivina ja suojattuina vierailta hajuilta sekä tehokkaasti suojattava iskuilta sekä sään ja valon vaikutuksilta.

iii) Munat on varastossa ja kuljetuksen aikana suojattava lämpötilavaihteluilta.”

f) Lisätään liitteessä olevan XI luvun 1 kohdan i alakohdan ensimmäiseen luetelmakohtaan seuraava:

”/AT/FI/NO/SE/CH/FL”

g) Lisätään liitteessä olevan XI luvun 1 kohdan i alakohdan toiseen luetelmakohtaan ja ii alakohdan kolmanteen luetelmakohtaan seuraava ilmaisu:

”EFTA”

Kalatuotteet

24. **391 L 0493:** Neuvoston direktiivi 91/493/ETY, annettu 22 päivänä heinäkuuta 1991, terveyttä koskevista vaatimuksista kalastustuotteiden tuotannossa ja saattamisessa markkinoille (EYVL N:o L 268, 24.9.1991, s. 15)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiivin säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan 7 artiklan 2 kohdan toisessa virkkeessä päivämäärät ”31 päivänä joulukuuta 1991” ja ”1 päivää heinäkuuta 1992” EFTA-valtioiden osalta päivämäärillä ”31 päivänä joulukuuta 1992” ja ”1 päivää huhtikuuta 1993”.

b) Direktiivin 9 artiklaa ei sovelleta.

c) Sovellettaessa liitteessä olevan V luvun II osan 1 kohtaa noudatetaan neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3796/81 2 artiklan nojalla vahvistettuja yhteisiä vaatimuksia tuotteiden kaupan pitämisestä.

Nilviäiset

25. **391 L 0492:** Neuvoston direktiivi 91/492/ETY, annettu 15 päivänä heinäkuuta 1991, terveyttä koskevista vaatimuksista eläimen kaksikuoristen simpukoiden tuotannossa ja saattamisessa markkinoille (EYVL N:o L 268, 24.9.1991, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiivin säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan 5 artiklan 1 kohdan a alakohdan toisen alakohdan toisessa virkkeessä päivämäärät ”31 päivänä joulukuuta 1991” ja ”1 päivää heinäkuuta 1992” EFTA-valtioiden osalta päivämäärillä ”31 päivänä joulukuuta 1992” ja ”1 päivää huhtikuuta 1993”.

b) Direktiivin 7 artiklaa ei sovelleta.

Hormonit

26. **381 L 0602:** Neuvoston direktiivi 81/602/ETY, annettu 31 päivänä heinäkuuta 1981, tiettyjen hormonaalista ja kaikkien tyrostaattista vaikutusta omaavien aineiden kieltämisestä (EYVL N:o L 222, 7.8.1981, s. 32), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **385 L 0358:** neuvoston direktiivi 85/358/ETY, annettu 16 päivänä heinäkuuta 1985 (EYVL N:o L 191, 23.7.1985, s. 46)

27. **385 L 0358:** Neuvoston direktiivi 85/358/ETY, annettu 16 päivänä heinäkuuta 1985, tiettyjen hormonaalista ja kaikkien tyrostaattista vaikutusta omaavien aineiden kieltämisestä annetun direktiivin 81/602/ETY täydentämisestä (EYVL N:o L 191, 23.7.1985, s. 46), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **388 L 0146:** neuvoston direktiivi 88/146/ETY, annettu 7 päivänä maaliskuuta 1988 (EYVL N:o L 70, 16.3.1988, s. 16)

28. **388 L 0146:** Neuvoston direktiivi 88/146/ETY, annettu 7 päivänä maaliskuuta

1988, tiettyjen hormonaalista vaikutusta omaavien aineiden käytön kieltämisestä kotieläintuotannossa (EYVL N:o L 70, 16.3.1988, s. 16)

Jäämät

29. **386 L 0469:** Neuvoston direktiivi 86/469/ETY, annettu 16 päivänä syyskuuta 1986, eläimissä ja tuoreessa lihassa olevien jäämien tutkimisesta (EYVL N:o L 275, 26.9.1986, s. 36)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiivin säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan 2 artiklassa viittaus ”direktiivin 85/649/ETY” viittauksella ”direktiivin 88/146/ETY”.

b) Korvataan 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä päivämäärä ”31 päivään toukokuuta 1987” EFTA-valtioiden osalta päivämäärällä ”1 päivään tammi-kuuta 1993”.

c) Korvataan 4 artiklan 3 kohdan kolmannessa virkkeessä päivämäärä ”30 päivään syyskuuta 1987” EFTA-valtioiden osalta päivämäärällä ”1 päivään syyskuuta 1993”.

d) Korvataan 9 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä päivämäärä ”16 päivänä syyskuuta 1986” EFTA-valtioiden osalta päivämäärällä ”1 päivänä tammi-kuuta 1993”.

BST

30. **390 D 0218:** Neuvoston päätös 90/218/ETY, tehty 25 päivänä huhtikuuta 1990, nautan somatotropiinin (BST) antamisesta (EYVL N:o L 116, 8.5.1990, s. 27)

1.3. SEKALAISTA

Maito

31. **385 L 0397:** Neuvoston direktiivi 85/397/ETY, annettu 5 päivänä elokuuta 1985, terveyttä ja eläinten terveyttä koskevista ongelmista yhteisön sisäisessä lämpökäsitellyn maidon kaupassa (EYVL N:o L 226, 24.8.1985, s. 13), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **389 D 0159:** komission päätös

89/159/ETY, tehty 21 päivänä helmikuuta 1989 (EYVL N:o L 59, 2.3.1989, s. 40)

— **389 D 0165:** komission päätös 89/165/ETY, tehty 22 päivänä helmikuuta 1989 (EYVL N:o L 61, 4.3.1989, s. 57)

— **389 L 0662:** neuvoston direktiivi 89/662/ETY, annettu 11 päivänä joulukuuta 1989 (EYVL N:o L 395, 30.12.1989, s. 13)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) Sovellettaessa liitteessä A olevan VIII luvun 4 kohtaa noudatetaan viittausta neuvoston direktiiviin 79/112/ETY⁽⁶⁾.
- b) Lisätään liitteessä A olevan VIII luvun 4 kohdan c alakohdan seuraava ilmaisu: "EFTA"

Eläinjäte, taudinaiheuttajat

32. **390 L 0667:** Neuvoston direktiivi 90/667/ETY, annettu 27 päivänä marraskuuta 1990, eläinlääkintäsäännöistä eläinjätteen hävittämisessä, käsittelyssä ja markkinoille saattamisessa sekä taudinaiheuttajien ehkäisemisestä eläin- ja kalaperäisissä rehuissa sekä direktiivin 90/425/ETY muuttamisesta (EYVL N:o L 363, 27.12.1990, s. 51)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) Korvataan 3 artiklan 1 kohdan g alakohdassa ilmaisut "Yhteisön lainsäädännön" ja "Yhteisön säännöksissä" EFTA-valtioiden osalta ilmaisuilla "Asianomaisen EFTA-valtion kansallisen lainsäädännön".
- b) Direktiivin 7 artiklan iii kohtaa ei sovelleta.
- c) Direktiivin 13 artiklaa ei sovelleta.

Lääkeaineita sisältävät rehut

33. **390 L 0167:** Neuvoston direktiivi 90/167/ETY, annettu 26 päivänä maaliskuuta 1990, lääkkeitä sisältävien rehujen valmistusta, markkinoille saattamista ja käyttöä koskevista vaatimuksista yhteisössä (EYVL N:o L 92, 7.4.1990, s. 42)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) Korvataan 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan ensimmäisessä virkkeessä maininta "15 artiklan 1 alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa säädettyä päivämäärää" EFTA-valtioiden osalta ilmaisulla "1 päivänä huhtikuuta 1993".
- b) Direktiivin 11 artiklaa ei sovelleta.

Kaniinin ja tarhatun riistan liha

34. **391 L 0495:** Neuvoston direktiivi 91/495/ETY, annettu 27 päivänä marraskuuta 1990, kansanterveyttä ja eläinten terveyttä koskevista ongelmista kaninlihan ja tarhatun riistan lihan tuotannossa ja saattamisessa markkinoille (EYVL N:o L 268, 24.9.1991, s. 41)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) Sovellettaessa 6 artiklan 1 kohdan viimeistä alakohdtaa noudatetaan kolmansista maista tuotavista sioista peräisin olevan tuoreen lihan trikiinutkimuksesta (*Trichinella spiralis*) 21 päivänä joulukuuta 1976 annettua neuvoston direktiiviä 77/96/ETY⁽⁷⁾.
- b) Korvataan 6 artiklan 2 kohdan kuudennessa luetelmakohdassa ilmaisu "neuvoston direktiivissä 74/577/ETY" ilmaisulla "sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä".
- c) Direktiivin 16 artiklaa ei sovelleta.
- d) Direktiivin 21 artiklaa ei sovelleta.
- e) Lisätään liitteessä I olevan III luvun 11 kohdan 1 alakohdan a alakohdan ensimmäiseen luetelma-kohtaan: "AT, FI, NO, SE, CH, FL"
- f) Lisätään liitteessä I olevan III luvun 11 kohdan 1 alakohdan a luetelmakohdan ensimmäiseen luetelma-kohtaan seuraava ilmaisu: "EFTA"

Keskinäinen avunanto

35. **389 L 0608:** Neuvoston direktiivi 89/608/ETY, annettu 21 päivänä marraskuuta

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 33, 8.2.1979, s.1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 26, 31.1.1977, s. 67

1989, jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta sekä jäsenvaltioiden ja komission yhteistyöstä eläinlääkintää ja kotieläinjalostusta koskevan lainsäädännön oikean soveltamisen varmistamiseksi (EYVL N:o L 351, 2.12.1989, s. 34)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

EFTA-valtiot luovat vastaavan yhteistyöjärjestelmän, joka toimii tämän direktiivin säännösten mukaisesti ja joka yhteensovitaan EY:n järjestelmään.

1.4. KOTIELÄINJALOSTUS

Naudat

36. **377 L 0504:** Neuvoston direktiivi 77/504/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1977, puhdasrotuisista jalostusnaudoista (EYVL N:o L 206, 12.8.1977, s. 8), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **379 L 0268:** Neuvoston direktiivi 79/268/ETY, annettu 5 päivänä maaliskuuta 1979 (EYVL N:o L 62, 13.3.1979, s. 5)

— **385 L 0586:** Neuvoston direktiivi 85/586/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985 (EYVL N:o L 372, 31.12.1985, s. 44)

— **391 L 0174:** Neuvoston direktiivi 91/174/ETY, annettu 25 päivänä maaliskuuta 1991 (EYVL N:o L 85, 5.4.1991, s. 37)

Siat

37. **388 L 0661:** Neuvoston direktiivi 88/661/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1988, jalostussikoihin sovellettavista kotieläinjalostuksen standardeista (EYVL N:o L 382, 31.12.1988, s. 36)

Lampaat ja vuohet

38. **389 L 0361:** Neuvoston direktiivi 89/361/ETY, annettu 30 päivänä toukokuuta 1989, puhdasrotuisista jalostuslampaista ja -vuohista (EYVL N:o L 153, 6.6.1989, s. 30)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Korvataan 5 artiklassa sana ”Komissio” ilmaisulla ”EY:n komissio, kun on kysymys EFTA-valtioista ja EFTAn valvontaviranomaisen, kun on kysymys EFTA-valtioista”.*

Hevoseläimet

39. **390 L 0427:** Neuvoston direktiivi 90/427/ETY, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1990, jalostusta ja polveutumista koskevista edellytyksistä yhteisön sisäisessä hevoseläinten kaupassa (EYVL N:o L 224, 18.8.1990, s. 55)

40. **390 L 0428:** Neuvoston direktiivi 90/428/ETY, annettu 26 kesäkuuta 1990, kilpailuihin tarkoitettujen hevoseläinten kaupasta ja kilpailuihin osallistumisen edellytyksistä (EYVL N:o L 224, 18.8.1990, s. 60)

Puhdasrotuiset eläimet

41. **391 L 0174:** Neuvoston direktiivi 91/174/ETY, annettu 25 päivänä maaliskuuta 1991, kotieläinjalostusta ja polveutumista koskevista vaatimuksista puhdasrotuisten eläinten kaupassa ja direktiivien 77/504/ETY ja 90/425/ETY muuttamisesta (EYVL N:o L 85, 5.4.1991, s. 37)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Direktiivin 1 artiklan ilmaisua ”perustamis-sopimuksen liitteessä II tarkoitettuja”, ei sovelleta.

2. TÄYTÄNTÖÖNPANOSÄÄDÖKSET

2.1. ELÄINTEN TERVEYS

42. **373 D 0053:** Komission päätös 73/53/ETY, tehty 26 päivänä helmikuuta 1973, jäsenvaltioiden suojatoimenpiteistä swine vesicular -tautia vastaan (EYVL N:o L 83, 30.3.1973, s. 43)

* Suomenkielisen toisinnon 38 kohdan tekstissä oleva mukautus perustuu aiempaan luonnokseen eikä vastaa lopullista englanninkielistä sopimustekstiä, jossa mukautusta ei ole.

Ruotsinkielisessä toisinnossa ei tässä kohdassa ole virhettä.

Suomenkielinen sopimusteksti oikaistaan asianmukaiseksi ennen sopimuksen voimaantuloa.

43. **385 D 0445:** Komission päätös 85/445/ETY, tehty 31 päivänä heinäkuuta 1985, tietyistä eläinten terveyttä koskevista toimenpiteistä nautaeläinten tarttuvan leukoosin osalta (EYVL N:o L 260, 2.10.1982, s. 18)

44. **389 D 0091:** Komission päätös 89/91/ETY, tehty 16 päivänä tammikuuta 1989, tarttuvan nautaeläinten leukoosin torjumiseen tarkoitettujen eläinten terveyttä koskevien lisätakuiden soveltamisluvan myöntämisestä Espanjan kuningaskunnalle jalostus- tai tuotantotarkoituksiin tuotujen nautojen osalta (EYVL N:o L 32, 3.3.1989, s. 37)

45. **390 D 0552:** Komission päätös 90/552/ETY, tehty 9 päivänä marraskuuta 1990, afrikkalaisen hevoslajin tartunta-alueen rajoista (EYVL N:o L 313, 13.11.1990, s. 38)

46. **390 D 0553:** Komission päätös 90/553/ETY, tehty 9 päivänä marraskuuta 1990, afrikkalaista hevoslajia vastaan rokotettujen hevoslajien tunnistamismerkistä (EYVL N:o L 313, 13.11.1990, s. 40)

47. **391 D 0093:** Komission päätös 91/93/ETY, tehty 11 päivänä helmikuuta 1991, vuoden määräajasta, jonka aikana Portugali saa lähettää afrikkalaisen hevoslajin tartunta-alueeksi katsotulta alueelta tiettyjä hevoslajeja (EYVL N:o L 50, 23.2.1991, s. 27)

48. **388 D 0397:** Komission päätös 88/397/ETY, tehty 12 päivänä heinäkuuta 1988, neuvoston direktiivin 85/511/ETY 6 artiklan soveltamisesta annettujen jäsenvaltioiden määräysten yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 189, 20.7.1988, s. 25)

49. **389 D 0531:** Neuvoston päätös 89/531/ETY, tehty 25 päivänä syyskuuta 1989, vertailulaboratorion nimeämisestä ja laboratorion tehtävien määrittämisestä suu- ja sorkkautautuviruksen tunnistamiseksi (EYVL N:o L 279, 28.9.1989, s. 32)

50. **391 D 0042:** Komission päätös 91/42/ETY, tehty 8 päivänä tammikuuta 1991, neuvoston direktiivin 90/423/ETY 5 artiklan mukaisesti suu- ja sorkkataudin torjumiseksi laadittavia varautumissuunnitelmia (EYVL N:o L 23, 29.1.1991, s. 29)

51. **381 D 0859:** Neuvoston päätös 81/859/ETY, tehty 19 päivänä lokakuuta 1981, yhteyslaboratorion nimeämisestä klassista sikaruttoa varten ja sen toiminnasta (EYVL N:o L 319, 7.11.1981, s. 20)52.

52. **387 D 0065:** Neuvoston päätös 87/65/ETY, tehty 19 päivänä tammikuuta 1987, yhteyslaboratorion nimeämisestä klassista sikaruttoa varten ja sen toiminnasta tehdyssä päätöksessä 81/859/ETY määrätyn toimenpiteen kestoajan pidentämisestä (EYVL N:o L 34, 5.2.1987, s. 54)

53. **383 D 0138:** Komission päätös 83/138/ETY, tehty 25 päivänä maaliskuuta 1983, tietyistä afrikkalaisen sikaruton leviämisen ehkäisyä koskevista toimenpiteistä (EYVL N:o L 93, 13.4.1983, s. 17), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **383 D 0300:** komission päätös 83/300/ETY, tehty 8 päivänä kesäkuuta 1983 (EYVL N:o L 160, 18.6.1983, s. 44)

— **384 D 0343:** komission päätös 84/343/ETY, tehty 18 päivänä kesäkuuta 1984 (EYVL N:o L 180, 7.7.1984, s. 38)

54. **389 D 0021:** Neuvoston päätös 89/21/ETY, tehty 14 päivänä joulukuuta 1988, afrikkalaista sikaruttoa koskevista kielloista poikkeamisesta tietyillä Espanjan alueilla (EYVL N:o L 9, 12.1.1989, s. 24), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **391 D 0112:** komission päätös 91/112/ETY, tehty 12 päivänä helmikuuta 1991 (EYVL N:o L 58, 5.3.1991, s. 29)

55. **390 D 0208:** Komission päätös 90/208/ETY, tehty 18 päivänä huhtikuuta 1990, tarttuvaan naudan keuhkoruttoon liittyvistä tietyistä suojatoimenpiteistä Espanjassa (EYVL N:o L 108, 28.4.1990, s. 102)

56. **391 D 0052:** Komission päätös 91/52/ETY, tehty 14 päivänä tammikuuta 1991, tarttuvaan naudan keuhkoruttoon liittyvistä tietyistä suojatoimenpiteistä Portugalissa (EYVL N:o L 34, 6.2.1991, s. 12)

57. **391 D 0056:** Komission päätös 91/56/ETY, tehty 21 päivänä tammikuuta 1991, tarttuvaan naudan keuhkoruttoon liittyvistä tietyistä suojatoimenpiteistä Italiassa (EYVL N:o L 35, 7.2.1991, s. 29)

58. **389 D 0469:** Komission päätös 89/469/ETY, tehty 28 päivänä heinäkuuta 1989, BSE:hen liittyvistä tietyistä suojatoimenpiteistä Yhdistyneessä kuningaskunnassa (EYVL N:o L 225, 3.8.1989, s. 51), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **390 D 0059:** komission päätös 90/59/ETY, tehty 7 päivänä helmikuuta 1990 (EYVL N:o L 41, 15.2.1990, s. 23)

— **390 D 0261:** komission päätös 90/261/ETY, tehty 8 päivänä kesäkuuta 1990 (EYVL N:o L 146, 9.6.1990, s. 29)

59. **390 D 0200:** Komission päätös 90/200/ETY, tehty 9 päivänä huhtikuuta 1990, tiettyjä kudoksia ja elimiä koskevista lisävaatimuksista BSE:n osalta (EYVL N:o L 105, 25.4.1990, s. 24), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **390 D 0261:** komission päätös 90/261/ETY, tehty 8 päivänä kesäkuuta 1990 (EYVL N:o L 146, 9.6.1990, s. 29)

60. **391 D 0237:** Komission päätös 91/237/ETY, tehty 25 päivänä huhtikuuta 1991, uuteen sikojen tautiin liittyvistä lisä-suojatoinenpiteistä (EYVL N:o L 106, 26.4.1991, s. 67), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **391 D 0332:** komission päätös 91/332/ETY, tehty 8 päivänä heinäkuuta 1991 (EYVL N:o L 183, 9.7.1991, s. 15)

2.2. KANSANTERVEYS

61. **384 D 0371:** Komission päätös 84/371/ETY, tehty 3 päivänä heinäkuuta 1984, direktiivin 64/433/ETY 5 artiklan a kohdassa tarkoitettua tuoreen lihan erityismerkkin ominaisuuksista (EYVL N:o L 196, 26.7.1984, s. 46)

62. **385 D 0446:** Komission päätös 85/446/ETY, tehty 18 päivänä syyskuuta 1985, yhteisön sisäiseen tuoreen lihan kauppaan liittyvistä paikalla tehtävistä tarkastuksista (EYVL N:o L 260, 2.10.1985, s. 19), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

Jäsenvaltio	Vertailulaboratorio	Jäämien ryhmät
Itävalta:	Bundesanstalt für Tierseuchenbekämpfung, Mödling	kaikki ryhmät
Suomi:	Valtion eläinlääketieteellinen laitos, Helsinki/ Statens veterinärmedicinska anstalt, Helsingfors	kaikki ryhmät
	Valtion maitovalmisteiden tarkastuslaitos/ Statens kontrollanstalt för mjölkprodukter, Helsingfors	ryhmä A III (a,b) ryhmä B II (c)
Norja:	Norges Veterinær høyskole/ Veterinærinstituttet, Oslo	ryhmä A I (b); (B I (a, f); B II; A III
	Hormonlaboratoriet, Aker Sykehus, Oslo	ryhmä A I (a,c); A II
	Bavarian Animal Health Service, Grub	ryhmä B I (b)
Ruotsi:	Statens livsmedelverk, Uppsala	kaikki ryhmät
Sveitsi/ Liechtenstein:	Bundesamt für Veterinärwesen, Sektion Chemie, Liebfeld	kaikki ryhmät

— **389 D 0136:** komission päätös 89/136/ETY, tehty 8 päivänä helmikuuta 1989 (EYVL N:o L 49, 21.2.1989, s. 36)

— **390 D 0011:** komission päätös 90/11/ETY, tehty 20 päivänä joulukuuta 1989 (EYVL N:o L 7, 10.1.1990, s. 12)

63. **390 D 0515:** Komission päätös 90/515/ETY, tehty 26 päivänä syyskuuta 1990, raskasmetallien ja arsenikin jäämien havaitsemiseksi käytettävistä vertailumenetelmistä (EYVL N:o L 268, 18.10.1990, s. 33)

64. **387 D 0266:** Komission päätös 87/266/ETY, tehty 8 päivänä toukokuuta 1987, henkilöstön lääkärintarkastuksia koskevan Alankomaiden esittämän suunnitelman antamisen takuiden riittävyyden hyväksymisestä (EYVL N:o L 126, 15.5.1987, s. 20)

65. **390 D 0514:** Komission päätös 90/514/ETY, tehty 25 päivänä syyskuuta 1990, henkilöstön lääkärintarkastuksia koskevan Tanskan esittämän suunnitelman antamien takuiden riittävyyden hyväksymisestä (EYVL N:o L 286, 18.10.1990, s. 29)

66. **389 D 0610:** Komission päätös 89/610/ETY, tehty 14 päivänä marraskuuta 1989, jäämien havaitsemiseksi käytettävistä vertailumenetelmistä ja kansallisten vertailulaboratorioiden luettelosta (EYVL N:o L 351, 2.12.1989, s. 39)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään liitteeseen II seuraavat kansalliset vertailulaboratoriot:

67. **380 L 0879:** Komission direktiivi 80/879/ETY, annettu 3 päivänä syyskuuta 1980, tuoreen siipikarjan lihan suurten pakkausten terveystarkennuksesta (EYVL N:o L 251, 24.9.1980, s. 10)

68. **383 L 0201:** Komission direktiivi 83/201/ETY, annettu 12 päivänä huhtikuuta 1983, neuvoston direktiivin 77/99/ETY soveltamista koskevista poikkeuksista muita elintarvikkeita ja ainoastaan pieniä prosenttimääriä lihaa tai lihatuotteita sisältävien tuotteiden osalta (EYVL N:o L 112, 28.4.1983, s. 28), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **383 L 0577:** komission direktiivi 83/577/ETY, annettu 15 päivänä marraskuuta 1983 (EYVL N:o L 334, 29.11.1983, s. 21)

69. **387 D 0410:** Komission päätös 87/410/ETY, tehty 14 päivänä heinäkuuta 1987, hormonaalista ja tyreostaattista vaikutusta omaavien aineiden jäämien määritysmenetelmistä (EYVL N:o L 223, 11.8.1987, s. 18)

70. **389 D 0153:** Komission päätös 89/153/ETY, tehty 13 päivänä helmikuuta 1989, jäämätarkastuksia varten otettujen näytteiden vastaavuudesta eläinten ja niiden alkuperätilojen suhteen (EYVL N:o L 59, 2.3.1989, s. 33)

71. **389 D 0358:** Komission päätös 89/358/ETY, tehty 23 päivänä toukokuuta 1989, toimenpiteistä neuvoston direktiivin 85/358/ETY 8 artiklan soveltamiseksi (EYVL N:o L 151, 3.6.1989, s. 39)

72. **389 D 0187:** Neuvoston päätös 89/187/ETY, tehty 6 päivänä maaliskuuta 1989, eläimissä ja tuoreessa lihassa olevien jäämien tarkastusta koskevassa direktiivissä 86/469/ETY säädettyjen yhteisön vertailulaboratorioiden toimivallasta ja toimintaedellytyksistä (EYVL N:o L 66, 10.3.1989, s. 37)

73. **388 L 0299:** Neuvoston direktiivi 88/299/ETY, annettu 17 päivänä toukokuuta 1988, direktiivin 88/146/ETY 7 artiklassa tarkoitettujen eläinten, joille on annettu tiettyjä hormonaalista vaikutusta omaavia aineita, ja niiden lihan kaupasta (EYVL N:o L 128, 21.5.1988, s. 36)

2.3. SEKALAISTA

74. **389 L 0362:** Komission direktiivi 89/362/ETY, annettu 26 päivänä toukokuuta

1989, maidontuotantotilojen yleisistä hygieniavaatimuksista (EYVL N:o L 156, 8.6.1989, s. 30)

75. **389 L 0384:** Neuvoston direktiivi 89/384/ETY, annettu 20 päivänä kesäkuuta 1989, direktiivin 85/397/ETY liitteessä A vahvistetun käsittelemättömän maidon jäämispisteen noudattamisen varmistamiseksi suoritettavia tarkastuksia koskevista yksityiskohtaisista menettelyistä (EYVL N:o L 181, 28.6.1989, s. 50)

76. **391 D 0180:** Komission päätös 91/180/ETY, tehty 14 päivänä helmikuuta 1991, tietyistä raakamaidon ja lämpökäsitellyn maidon analyysi- ja testausmenetelmistä (EYVL N:o L 93, 13.4.1991, s. 1)

2.4. KOTIELÄINJALOSTUS

77. **384 D 0247:** Komission päätös 84/247/ETY, tehty 27 päivänä huhtikuuta 1984, puhdasrotuisten jalostusautojen kantakirjoja ylläpitävien tai perustavien jalostajien järjestöjen ja yhdistysten tunnustamisen perusteista (EYVL N:o L 125, 12.5.1984, s. 58)

78. **384 D 0419:** Komission päätös 84/419/ETY, tehty 19 päivänä heinäkuuta 1984, nautojen kantakirjaan merkitsemisen perusteista (EYVL N:o L 237, 5.9.1984, s. 11)

79. **386 D 0130:** Komission päätös 86/130/ETY, tehty 11 päivänä maaliskuuta 1986, puhdasrotuisten jalostusautojen yksilötuloksen seurantamenetelmistä ja jalostusarvon arviointimenetelmistä (EYVL N:o L 101, 17.4.1986, s. 37)

80. **386 D 0404:** Komission päätös 86/404/ETY, tehty 29 päivänä heinäkuuta 1986, puhdasrotuisten jalostusautojen polveutumistodistuksessa esitettävistä näytteistä ja tiedoista (EYVL N:o L 233, 20.8.1986, s. 19)

81. **387 L 0328:** Neuvoston direktiivi 87/328/ETY, annettu 18 päivänä kesäkuuta 1987, puhdasrotuisten jalostusautojen jalostustarkoituksiin hyväksymisestä (EYVL N:o L 167, 26.6.1987, s. 54)

82. **388 D 0124:** Komission päätös 88/124/ETY, tehty 21 päivänä tammikuuta 1988, puhdasrotuisten jalostusautojen siemenesteen ja alkioiden polveutumistodistusten malleista ja todistuksiin merkittävistä tiedoista (EYVL N:o L 62, 8.3.1988, s. 32)

83. **389 D 0501:** Komission päätös 89/501/ETY, tehty 18 päivänä heinäkuuta 1989, puhdasrotuisten jalostussikojen kantakirjoja perustavien tai ylläpitävien jalostajien yhdistysten ja jalostusjärjestöjen hyväksymisen ja valvonnan perusteista (EYVL N:o L 247, 23.8.1989, s. 19)

84. **389 D 0502:** Komission päätös 89/502/ETY, tehty 18 päivänä heinäkuuta 1989, puhdasrotuisten jalostussikojen kantakirjaan merkitsemisen perusteista (EYVL N:o L 247, 23.8.1989, s. 21)

85. **389 D 0503:** Komission päätös 89/503/ETY, tehty 18 päivänä heinäkuuta 1989, puhdasrotuisten jalostussikojen, niiden siemennesteen, munasolujen ja alkioiden todistuksesta (EYVL N:o L 247, 23.8.1989, s. 22)

86. **389 D 0504:** Komission päätös 89/504/ETY, tehty 18 päivänä heinäkuuta 1989, risteytettyjen jalostussikojen rekistereitä perustavien ja ylläpitävien jalostajien yhdistysten, jalostusjärjestöjen ja yksityisten yritysten hyväksymisen ja valvonnan perusteista (EYVL N:o L 247, 23.8.1989, s. 31)

87. **389 D 0505:** Komission päätös 89/505/ETY, tehty 18 päivänä heinäkuuta 1989, risteytettyjen jalostussikojen rekistereihin merkitsemisen perusteista (EYVL N:o L 247, 23.8.1989, s. 33)

88. **389 D 0506:** Komission päätös 89/506/ETY, tehty 18 päivänä heinäkuuta 1989, risteytettyjen jalostussikojen, niiden siemennesteen, munasolujen ja alkioiden todistuksesta (EYVL N:o L 247, 23.8.1989, s. 34)

89. **389 D 0507:** Komission päätös 89/507/ETY, tehty 18 päivänä heinäkuuta 1989, puhdasrotuisten ja risteytettyjen jalostussikojen yksilötulosten seurannan ja jalostusarvon arvioinnin menetelmistä (EYVL N:o L 247, 23.8.1989, s. 43)

90. **390 L 0118:** Neuvoston direktiivi 90/118/ETY, annettu 5 päivänä maaliskuuta 1990, puhdasrotuisten jalostussikojen jalostukseen hyväksymisestä (EYVL N:o L 71, 17.3.1990, s. 34)

91. **390 L 0119:** Neuvoston direktiivi 90/119/ETY, annettu 5 päivänä maaliskuuta 1990, risteytettyjen jalostussikojen jalostukseen hyväksymisestä (EYVL N:o L 71, 17.3.1990, s. 36)

92. **390 D 0254:** Komission päätös 90/254/ETY, tehty 10 päivänä toukokuuta 1990, puhdasrotuisten jalostuslampaiden ja -vuohien kantakirjoja perustavien ja ylläpitävien jalostajien järjestöjen ja yhdistysten hyväksymisen perusteista (EYVL N:o L 145, 8.6.1990, s. 30)

93. **390 D 0255:** Komission päätös 90/255/ETY, tehty 10 päivänä toukokuuta 1990, puhdasrotuisten jalostuslampaiden ja -vuohien kantakirjaan merkitsemisen perusteista (EYVL N:o L 145, 8.6.1990, s. 32)

94. **390 D 0256:** Komission päätös 90/256/ETY, tehty 10 päivänä toukokuuta 1990, puhdasrotuisten jalostuslampaiden ja -vuohien yksilötulosten seurannan ja jalostusarvon arvioinnin menetelmistä (EYVL N:o L 145, 8.6.1990, s. 35)

95. **390 D 0257:** Komission päätös 90/257/ETY, tehty 10 päivänä toukokuuta 1990, puhdasrotuisten jalostuslampaiden ja -vuohien jalostukseen hyväksymisen ja niiden siemennesteen, munasolujen ja alkioiden käyttämisen perusteista (EYVL N:o L 145, 8.6.1990, s. 38)

96. **390 D 0258:** Komission päätös 90/258/ETY, tehty 10 päivänä toukokuuta 1990, puhdasrotuisten jalostuslampaiden ja -vuohien, niiden siemennesteen, munasolujen ja alkioiden kotieläinjalostusta koskevista todistuksista (EYVL N:o L 145, 8.6.1990, s. 39)

3. SÄÄDÖKSET, JOTKA EFTA-VALTIOIDEN JA EFTAN VALVONTAVIRANOMAISEN ON OTETTAVA AIHEELLISELLÄ TAVALLA HUOMIOON

3.1. ELÄINTEN TERVEYS

97. **379 D 0837:** Komission päätös 79/837/ETY, tehty 25 päivänä syyskuuta 1979, tarkastusmenetelmistä nautakarjojen virallisesti luomistaudista vapaan aseman säilyttämiseksi Tanskassa (EYVL N:o L 257, 12.10.1979, s. 46)

98. **380 D 0775:** Komission päätös 80/775/ETY, tehty 25 päivänä heinäkuuta 1980, tarkastusmenetelmistä nautakarjojen virallisesti luomistaudista vapaan aseman säilyttämiseksi Saksan liittotasavallan tietyillä alueilla (EYVL

N:o L 224, 27.8.1980, s. 14), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **389 D 0031:** komission päätös 89/31/ETY, tehty 21 päivänä joulukuuta 1988 (EYVL N:o L 15, 19.1.1989, s. 20)

— **390 D 0029:** komission päätös 90/29/ETY, tehty 10 päivänä tammikuuta 1990 (EYVL N:o L 16, 20.1.1990, s. 34)

99. 380 D 0984: Komission päätös 80/984/ETY, tehty 2 päivänä lokakuuta 1980, tarkastusmenetelmistä nautakarjojen virallisesti tuberkuloosista vapaan aseman säilyttämiseksi Tanskassa (EYVL N:o L 281, 25.10.1980, s. 31)

100. 388 D 0267: Komission päätös 88/267/ETY, tehty 13 päivänä huhtikuuta 1988, luomistautia koskevien serologisten tarkastusten aikavälistä tietyillä Yhdistyneen kuningaskunnan alueilla (EYVL N:o L 107, 28.4.1988, s. 51)

3.2 KANSANTERVEYS

101. 388 D 0196: Komission päätös 88/196/ETY, tehty 18 päivänä helmikuuta 1988, Yhdistyneen kuningaskunnan esittämän hormonijäämien tarkastusta koskevan suunnitelman hyväksymisestä (EYVL N:o L 94, 12.4.1988, s. 22)

102. 388 D 0197: Komission päätös 88/197/ETY, tehty 18 päivänä helmikuuta 1988, Tanskan esittämän hormonijäämien tarkastusta koskevan suunnitelman hyväksymisestä (EYVL N:o L 94, 12.4.1988, s. 23)

103. 388 D 0198: Komission päätös 88/198/ETY, tehty 18 päivänä helmikuuta 1988, Saksan liittotasavallan esittämän hormonijäämien tarkastusta koskevan suunnitelman hyväksymisestä (EYVL N:o L 94, 12.4.1988, s. 24)

104. 388 D 0199: Komission päätös 88/199/ETY, tehty 18 päivänä helmikuuta 1988, Italian esittämän hormonijäämien tarkastusta koskevan suunnitelman hyväksymisestä (EYVL N:o L 94, 12.4.1988, s. 25)

105. 388 D 0200: Komission päätös 88/200/ETY, tehty 18 päivänä helmikuuta 1988, Belgian esittämän hormonijäämien tarkastusta koskevan suunnitelman hyväksymisestä (EYVL N:o L 94, 12.4.1988, s. 26)

106. 388 D 0201: Komission päätös 88/201/ETY, tehty 18 päivänä helmikuuta 1988, Espanjan esittämän hormonijäämien tarkastusta koskevan suunnitelman hyväksymisestä (EYVL N:o L 94, 12.4.1988, s. 27)

107. 388 D 0202: Komission päätös 88/202/ETY, tehty 18 päivänä helmikuuta 1988, Irlannin esittämän hormonijäämien tarkastusta koskevan suunnitelman hyväksymisestä (EYVL N:o L 94, 12.4.1988, s. 28)

108. 388 D 0203: Komission päätös 88/203/ETY, tehty 18 päivänä helmikuuta 1988, Ranskan esittämän hormonijäämien tarkastusta koskevan suunnitelman hyväksymisestä (EYVL N:o L 94, 12.4.1988, s. 29)

109. 388 D 0204: Komission päätös 88/204/ETY, tehty 18 päivänä helmikuuta 1988, Luxemburgin esittämän hormonijäämien tarkastusta koskevan suunnitelman hyväksymisestä (EYVL N:o L 94, 12.4.1988, s. 30)

110. 388 D 0205: Komission päätös 88/205/ETY, tehty 18 päivänä helmikuuta 1988, Helleenien tasavallan esittämän hormonijäämien tarkastusta koskevan suunnitelman hyväksymisestä (EYVL N:o L 94, 12.4.1988, s. 31)

111. 388 D 0206: Komission päätös 88/206/ETY, tehty 18 päivänä helmikuuta 1988, Alankomaiden esittämän hormonijäämien tarkastusta koskevan suunnitelman hyväksymisestä (EYVL N:o L 94, 12.4.1988, s. 32)

112. 388 D 0240: Komission päätös 88/240/ETY, tehty 14 päivänä maaliskuuta 1988, Portugalin esittämän hormonijäämien tarkastusta koskevan suunnitelman hyväksymisestä (EYVL N:o L 105, 26.4.1988, s. 28)

113. 389 D 0265: Komission päätös 89/265/ETY, tehty 30 päivänä maaliskuuta 1989, Espanjan esittämän muiden kuin hormonaalisesti vaikuttavien aineiden jäämien tarkastusta koskevan suunnitelman hyväksymisestä (EYVL N:o L 108, 19.4.1989, s. 20)

114. 389 D 0266: Komission päätös 89/266/ETY, tehty 30 päivänä maaliskuuta 1989, Tanskan esittämän muiden kuin hormonaalisesti vaikuttavien aineiden jäämien tarkastusta koskevan suunnitelman hyväksymisestä (EYVL N:o L 108, 19.4.1989, s. 21)

115. 389 D 0267: Komission päätös

89/267/ETY, tehty 30 päivänä maaliskuuta 1989, Italian esittämän muiden kuin hormonaalisesti vaikuttavien aineiden jäämien tarkastusta koskevan suunnitelman hyväksymisestä (EYVL N:o L 108, 19.4.1989, s. 22)

116. **389 D 0268:** Komission päätös 89/268/ETY, annettu 30 päivänä maaliskuuta 1989, Ranskan esittämän muiden kuin hormonaalisesti vaikuttavien aineiden jäämien tarkastusta koskevan suunnitelman hyväksymisestä (EYVL N:o L 108, 19.4.1989, s. 23)

117. **389 D 0269:** Komission päätös 89/269/ETY, tehty 30 päivänä maaliskuuta 1989, Belgian esittämän muiden kuin hormonaalisesti vaikuttavien aineiden jäämien tarkastusta koskevan suunnitelman hyväksymisestä (EYVL N:o L 108, 19.4.1989, s. 24)

118. **389 D 0270:** Komission päätös 89/270/ETY, tehty 30 päivänä maaliskuuta 1989, Saksan liittotasavallan esittämän muiden kuin hormonaalisesti vaikuttavien aineiden jäämien tarkastusta koskevan suunnitelman hyväksymisestä (EYVL N:o L 108, 19.4.1989, s. 25)

119. **389 D 0271:** Komission päätös 89/271/ETY, tehty 30 päivänä maaliskuuta 1989, Portugalin esittämän muiden kuin hormonaalisesti vaikuttavien aineiden jäämien tarkastusta koskevan suunnitelman hyväksymisestä (EYVL N:o L 108, 19.4.1989, s. 26)

120. **389 D 0272:** Komission päätös 89/272/ETY, tehty 30 päivänä maaliskuuta 1989, Luxemburgin esittämän muiden kuin hormonaalisesti vaikuttavien aineiden jäämien tarkastusta koskevan suunnitelman hyväksymisestä (EYVL N:o L 108, 19.4.1989, s. 27)

121. **389 D 0273:** Komission päätös 89/273/ETY, tehty 30 päivänä maaliskuuta 1989, Alankomaiden esittämän muiden kuin hormonaalisesti vaikuttavien aineiden jäämien tarkastusta koskevan suunnitelman hyväksymisestä (EYVL N:o L 108, 19.4.1989, s. 28)

122. **389 D 0274:** Komission päätös 89/274/ETY, tehty 30 päivänä maaliskuuta 1989, Yhdistyneen kuningaskunnan esittämän muiden kuin hormonaalisesti vaikuttavien aineiden jäämien tarkastusta koskevan suunnitelman hyväksymisestä (EYVL N:o L 108, 19.4.1989, s. 29)

123. **389 D 0275:** Komission päätös

89/275/ETY, tehty 30 päivänä maaliskuuta 1989, Kreikan esittämän muiden kuin hormonaalisesti vaikuttavien aineiden jäämien tarkastusta koskevan suunnitelman hyväksymisestä (EYVL N:o L 108, 19.4.1989, s. 30)

124. **389 D 0276:** Komission päätös 89/276/ETY, annettu 30 päivänä maaliskuuta 1989, Irlannin esittämän muiden kuin hormonaalisesti vaikuttavien aineiden jäämien tarkastusta koskevan suunnitelman hyväksymisestä (EYVL N:o L 108, 19.4.1989, s. 31)

4. SÄÄDÖS, JOHON SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA

Sopimuspuolet kiinnittävät huomiota seuraavan säädöksen sisältöön:

125. **389 X 0214:** Komission suositus 89/214/ETY, tehty 24 helmikuuta 1989, yhteisön sisäistä kauppaa varten hyväksytyistä tuoreen lihan tuotantolaitoksissa suoritettavissa tarkastuksissa noudatettavista säännöistä (EYVL N:o L 87, 31.3.1989, s. 1)

II REHUT

1. Sen estämättä, mitä säädetään säädöksissä, joihin tässä luvussa viitataan, Sveitsi ja Liechtenstein ottavat käyttöön kyseisten säädösten mukaisesti lemmikkieläinten ruokia koskevan kansallisen lainsäädännön viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1995. Sveitsi ja Liechtenstein eivät kiellä säädösten mukaisten tuotteiden saattamista markkinoille.

2. Tässä liitteessä mainittujen säädösten mukaisista rehuista saataviin eläinperäisiin tuotteisiin ei saa kohdistaa minkäänlaisia tässä luvussa määrättyistä järjestelyistä johtuvia kaupanrajoituksia.

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

Lisäaineet

1. **370 L 0524:** Neuvoston direktiivi 70/524/ETY, annettu 23 päivänä marraskuuta 1970, rehujen lisäaineista (EYVL N:o L 270, 14.12.1970, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **373 L 0103:** neuvoston direktiivi

73/103/ETY, annettu 28 päivänä huhtikuuta 1973 (EYVL N:o L 124, 10.5.1973, s. 17)

— **384 L 0587:** neuvoston direktiivi 84/587/ETY, annettu 30 päivänä kesäkuuta 1984 (EYVL N:o L 319, 8.12.1984, s. 13)

— **387 L 0153:** neuvoston direktiivi 87/153/ETY, annettu 16 päivänä helmikuuta 1987 (EYVL N:o L 64, 7.3.1987, s. 19)

— **391 L 0248:** komission direktiivi 91/248/ETY, annettu 12 päivänä huhtikuuta 1991 (EYVL N:o L 124, 18.5.1991, s. 1)

— **391 L 0249:** komission direktiivi 91/249/ETY, annettu 19 päivänä huhtikuuta 1991 (EYVL N:o L 124, 18.5.1991, s. 43)

— **391 L 0336:** komission direktiivi 91/336/ETY, annettu 10 päivänä huhtikuuta 1991 (EYVL N:o L 185, 11.7.1991, s. 31)

EFTA-valtiot ryhtyvät noudattamaan direktiivin säännöksiä 1 päivästä tammikuuta 1993 alkaen, jollei seuraavista edellytyksistä muuta johdu:

— EFTA-valtiot saavat pitää voimassa kasvunsaiteita koskevan kansallisen lainsäädäntönsä. Sopimuspuolet tarkastelevat asiaa vuoden 1995 aikana;

— EFTA-valtiot saavat soveltaa kansallista lainsäädäntöään, joka liittyy muihin liitteessä I tarkoitettuihin lisäaineisiin 31 päivään joulukuuta 1994 asti.

Siitä huolimatta,

— Suomi saa pitää voimassa antibiootteja koskevan kansallisen lainsäädäntönsä. Sopimuspuolet tarkastelevat asiaa vuoden 1995 aikana;

— Islanti saa

— pitää voimassa antibiootteja koskevan kansallisen lainsäädäntönsä. Sopimuspuolet tarkastelevat asiaa vuoden 1995 aikana,

— soveltaa hapettumisen estoaineita, aromiaineita ja ruokahalua kiihdyttäviä aineita sekä pigmentit mukaan lukien, väriaineita koskevaa kansallista lainsäädäntöään 31 päivään joulukuuta 1995 asti;

— Norja saa

— pitää voimassa antibiootteja, kokkidiostaatteja ja muita lääkkeenkaltaisia aineita, säilöntään käytettävää rikkihappoa ja suolahappoa sekä kasvunsaiteena käytettävän, hivenaineet-ryhmään kuuluvaa kuparia koskevan kansallisen lainsäädäntönsä. Sopimuspuolet tarkastelevat asiaa vuoden 1995 aikana,

— soveltaa kansallista lainsäädäntönsä vitamiineihin, niiden esiasteisiin ja kemiallisesti tarkkaan määritelyihin, samalla tavoin vaikut-

taviin aineisiin 31 päivään joulukuuta 1994 asti. Sopimuspuolet voivat sopia ajanjakson pidentämisestä;

— Ruotsi saa pitää voimassa antibiootteja, kokkidiostaatteja ja muita lääkkeenkaltaisia aineita sekä säilöntään käytettävää muurahais-happoa koskevan kansallisen lainsäädäntönsä. Sopimuspuolet tarkastelevat asiaa vuoden 1995 aikana.

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

Direktiivin 4 ja 5 artiklan soveltamista varten,

— EFTA-valtiot toimittavat 1 päivään tammikuuta 1993 mennessä direktiivissä 87/153/ETY säädettyjen ohjeiden mukaan laaditut asiakirjat lisäaineista, jotka on hyväksytty EFTA-valtioissa, mutta ei yhteisön alueella.

Asiakirjat ja selvitykset on tarpeen mukaan toimitettava ainakin englanninkielisinä. Lisäksi, julkaisemista varten on toimitettava asiakirjojen ja selvitysten sisältämästä keskeisestä tiedosta englannin-, ranskan- ja saksankielillä lyhyt yhteenveto.

— EFTA-valtioiden myöntämistä kansallisista luvista on päätettävä 23 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti ennen 1 päivää tammikuuta 1995. EFTA-valtiot saavat alueellaan markkinoille saatettavien tuotteiden osalta pitää voimassa myönnetty kansalliset luvat, kunnes Euroopan talousyhteisö on päättänyt asiasta.

2. 387 L 0153: Neuvoston direktiivi 87/153/ETY, annettu 16 päivänä helmikuuta 1987, eläinten ravinnossa käytettävien lisäaineiden arviointia koskevien ohjeiden antamisesta (EYVL N:o L 64, 7.3.1987, s. 19)

Suoraan käytettävät rehut ja rehuseokset

3. 377 L 0101: Neuvoston direktiivi 77/101/ETY, annettu 23 päivänä marraskuuta 1976, rehujen pitämisestä kaupan (EYVL N:o L 32, 3.2.1977, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **379 L 0372:** neuvoston direktiivi 79/372/ETY, annettu 2 päivänä huhtikuuta 1979 (EYVL N:o L 86, 6.4.1979, s. 29)

— **379 L 0797:** ensimmäinen komission direktiivi 79/797/ETY, annettu 10 päivänä elokuuta 1979 (EYVL N:o L 239, 22.9.1979, s. 53)

— **380 L 0510:** toinen komission direktiivi

80/510/ETY, annettu 2 päivänä toukokuuta 1980 (EYVL N:o L 126, 21.5.1980, s. 12)

— **382 L 0937:** kolmas komission direktiivi 82/937/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 383, 31.12.1982, s. 11)

— **386 L 0354:** neuvoston direktiivi 86/354/ETY, annettu 21 päivänä heinäkuuta 1986 (EYVL N:o L 212, 2.8.1986, s. 27)

— **387 L 0234:** komission direktiivi 87/234/ETY, annettu 31 päivänä maaliskuuta 1987 (EYVL N:o L 102, 14.4.1987, s. 31)

— **390 L 0654:** neuvoston direktiivi 90/654/ETY, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990 (EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 48)

Sen estämättä, mitä direktiivissä säädetään,

— Ruotsi saa pitää voimassa lihajauhoa ja muita neuvoston direktiivin 90/667/ETY 3 artiklassa tarkoitettuja riskialttiista aineista valmistettuja tuotteita koskevan kansallisen lainsäädäntönsä. Sopimuspuolet tarkastelevat asiaa vuoden 1995 aikana,

— Sveitsi ja Liechtenstein saavat pitää voimassa maapähkinöiden kieltämistä koskevan kansallisen lainsäädäntönsä 31 päivään joulukuuta 1994 asti.

4. **379 L 0373:** Neuvoston direktiivi 79/373/ETY, annettu 2 päivänä huhtikuuta 1979, rehuseosten pitämisestä kaupan (EYVL N:o L 86, 6.4.1979, s. 30), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **380 L 0509:** ensimmäinen komission direktiivi 80/509/ETY, annettu 2 päivänä toukokuuta 1980 (EYVL N:o L 126, 21.5.1980, s. 9)

— **380 L 0695:** toinen komission direktiivi 80/695/ETY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1980 (EYVL N:o L 188, 22.7.1980, s. 23)

— **382 L 0957:** kolmas komission direktiivi 82/957/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 386, 31.12.1982, s. 46)

— **386 L 0354:** neuvoston direktiivi 86/354/ETY, annettu 21 päivänä heinäkuuta 1986 (EYVL N:o L 212, 2.8.1986, s. 27)

— **387 L 0235:** komission direktiivi 87/235/ETY, annettu 31 päivänä maaliskuuta 1987 (EYVL N:o L 102, 14.4.1987, s. 34)

— **390 L 0044:** neuvoston direktiivi 90/44/ETY, annettu 22 päivänä tammikuuta 1990 (EYVL N:o L 27, 31.1.1990, s. 35)

Sen estämättä, mitä direktiivissä säädetään,

— Ruotsi saa pitää voimassa lihajauhoa ja muita neuvoston direktiivin 90/667/ETY 3 artiklassa tarkoitettuja riskialttiista aineista val-

mistettuja tuotteita koskevan kansallisen lainsäädäntönsä. Sopimuspuolet tarkastelevat asiaa vuoden 1995 aikana.

— Sveitsi ja Liechtenstein saavat pitää voimassa maapähkinöiden kieltämistä koskevan kansallisen lainsäädäntönsä 31 päivään joulukuuta 1994 asti.

5. **380 L 0511:** Komission direktiivi 80/511/ETY, annettu 2 päivänä toukokuuta 1980, rehuseosten markkinoille saattamisen sallimisestä sulkemattomissa pakkauksissa tai säiliöissä (EYVL N:o L 126, 21.5.1980, s. 14)

6. **382 L 0475:** Komission direktiivi 82/475/ETY, annettu 23 päivänä kesäkuuta 1982, lemmikkieläinten rehuseosten etiketeissä käytettävistä ainesryhmistä (EYVL N:o L 213, 21.7.1982, s. 27), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **391 L 0334:** komission direktiivi 91/334/ETY, annettu 6 päivänä kesäkuuta 1991 (EYVL N:o L 184, 10.7.1991, s. 27)

— **391 L 0336:** komission direktiivi 91/336/ETY, annettu 10 päivänä kesäkuuta 1991 (EYVL N:o L 185, 17.7.1991, s. 27)

7. **386 L 0174:** Komission direktiivi 91/357/ETY, annettu 9 päivänä huhtikuuta 1986, siipikarjan rehuseosten energia-arvon laskentamenetelmästä (EYVL N:o L 130, 6.5.1986, s. 53)

8. **391 L 0357:** Komission direktiivi 91/357/ETY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1991, muiden eläinten kuin lemmikkieläinten rehuseosten etiketeissä käytettävistä ainesryhmistä (EYVL N:o L 193, 17.7.1991, s. 34)

Bioproteiinit ja samankaltaiset aineet

9. **382 L 0471:** Neuvoston direktiivi 82/471/ETY, annettu 30 päivänä kesäkuuta 1982, tietyistä eläinten ruokinnassa käytettävistä tuotteista (EYVL N:o L 213, 21.7.1982, s. 8), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **385 L 0509:** toinen komission direktiivi 85/509/ETY, annettu 6 päivänä marraskuuta 1985 (EYVL N:o L 314, 23.11.1985, s. 25)

— **386 L 0530:** komission direktiivi 86/530/ETY, annettu 28 päivänä lokakuuta 1986 (EYVL N:o L 312, 7.11.1986, s. 39)

— **388 L 0485:** komission direktiivi

88/485/ETY, annettu 26 päivänä heinäkuuta 1988 (EYVL N:o L 239, 30.8.1988, s. 36)

— **389 L 0520:** komission direktiivi 89/520/ETY, annettu 6 päivänä syyskuuta 1989 (EYVL N:o L 270, 19.9.1989, s. 13)

— **390 L 0439:** komission direktiivi 90/439/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1990 (EYVL N:o L 227, 21.8.1990, s. 33)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

Direktiivin soveltamista varten,

— EFTA-valtiot toimittavat viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1993 direktiivissä 87/153/ETY säädettyjen ohjeiden mukaan laaditut asiakirjat, jotka koskevat niitä liitteessä olevassa 1.1 ja 1.2 kohdassa mikro-organismiryhmiin kuuluvia tuotteita, jotka on hyväksytty EFTA-valtioissa, mutta ei yhteisön alueella.

Asiakirjat on toimitettava ainakin englanninkielisinä. Lisäksi on toimitettava julkaisemista varten asiakirjojen ja selvitysten sisältämästä keskeisestä tiedosta englannin, ranskan- ja saksankielillä lyhyt yhteenveto.

— EFTA-valtioiden myöntämistä kansallisista luvista on päätettävä ennen 1 päivää tammikuuta 1995 13 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti. EFTA-valtiot saavat pitää voimassa alueellaan kaupan pidettäville tuotteille myönnetty kansalliset luvat, kunnes Euroopan talousyhteisö on päättänyt asiasta.

10. **383 L 0228:** Neuvoston direktiivi 83/228/ETY, annettu 18 päivänä huhtikuuta 1983, ohjeista eläinten ruokinnassa käytettävien tiettyjen tuotteiden arvioimiseksi (EYVL N:o L 126, 13.5.1983, s. 23)

11. **385 D 0382:** Komission päätös 85/382/ETY, tehty 10 päivänä heinäkuuta 1985, n-alkaaneilla kasvatetuista Candida-hiivoista saatavien valkuaistuotteiden käytön kieltämisestä rehuissa (EYVL N:o L 217, 14.8.1985, s. 27)

Määritys- ja tarkastusmenetelmät

12. **370 L 0373:** Neuvoston direktiivi 70/373/ETY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1970, yhteisön näytteenotto- ja määritysmenetelmistä rehujen virallista tarkastusta varten (EYVL N:o L 170, 3.8.1970, s. 2), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **372 L 0275:** neuvoston direktiivi 72/275/ETY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1972 (EYVL N:o L 171, 29.7.1972, s. 39)

13. **371 L 0250:** Ensimmäinen komission direktiivi 71/250/ETY, annettu 15 päivänä kesäkuuta 1971, yhteisön määritysmenetelmästä rehujen virallista tarkastusta varten (EYVL N:o L 155, 12.7.1971, s. 13), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **381 L 0680:** komission direktiivi 81/680/ETY, annettu 30 päivänä heinäkuuta 1981 (EYVL N:o L 246, 29.8.1981, s. 32)

14. **371 L 0393:** Toinen komission direktiivi 71/393/ETY, annettu 18 päivänä marraskuuta 1971, yhteisön määritysmenetelmästä rehujen virallista tarkastusta varten (EYVL N:o L 279, 20.12.1971, s. 7), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **373 L 0047:** komission direktiivi 73/47/ETY, annettu 5 päivänä joulukuuta 1972 (EYVL N:o L 83, 30.3.1973, s. 35)

— **381 L 0680:** komission direktiivi 81/680/ETY, annettu 30 päivänä heinäkuuta 1981 (EYVL N:o L 246, 29.8.1981, s. 32)

— **384 L 0004:** komission direktiivi 84/4/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1983 (EYVL N:o L 15, 18.1.1984, s. 28)

15. **372 L 0199:** Kolmas komission direktiivi 72/190/ETY, annettu 27 päivänä huhtikuuta 1972, yhteisön määritysmenetelmistä rehujen virallista tarkastusta varten (EYVL N:o L 123, 29.5.1972, s. 6), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **381 L 0680:** komission direktiivi 81/680/ETY, annettu 10 päivänä heinäkuuta 1981 (EYVL N:o L 246, 29.8.1981, s. 32)

— **384 L 0004:** komission direktiivi 84/4/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1983 (EYVL N:o L 15, 18.1.1984, s. 28)

16. **373 L 0046:** Neljäs komission direktiivi 73/46/ETY, annettu 5 päivänä joulukuuta 1972, yhteisön määritysmenetelmistä rehujen virallista tarkastusta varten (EYVL N:o L 83, 30.3.1973, s. 21), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **381 L 0680:** komission direktiivi 81/680/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1983 (EYVL N:o L 15, 18.1.1984, s. 28)

17. **374 L 0203:** Viides komission direktiivi 74/203/ETY, annettu 25 päivänä maaliskuuta 1974, yhteisön määritysmenetelmistä rehujen virallista tarkastusta varten (EYVL N:o L 108, 22.4.1974, s. 7), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **381 L 0680:** komission direktiivi

81/680/ETY, annettu 30 päivänä heinäkuuta 1981 (EYVL N:o L 246, 29.8.1981, s. 32)

18. **375 L 0084:** Kuudes komission direktiivi 75/84/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1974, yhteisön määrittämenetelmistä rehujen virallista tarkastusta varten (EYVL N:o L 246, 29.8.1981, s. 32), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **381 L 0680:** komission direktiivi 81/680/ETY, annettu 30 päivänä heinäkuuta 1981 (EYVL N:o L 246, 29.8.1981, s. 32)

19. **376 L 0371:** Ensimmäinen komission direktiivi 76/371/ETY, annettu 1 päivänä maaliskuuta 1976, yhteisön näytteenottomenetelmistä rehujen virallista tarkastusta varten (EYVL N:o L 102, 15.4.1976, s. 1)

20. **376 L 0372:** Seitsemäs komission direktiivi 76/372/ETY, annettu 1 päivänä maaliskuuta 1976, yhteisön määrittämenetelmistä rehujen virallista tarkastusta varten (EYVL N:o L 102, 15.4.1976, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **381 L 0680:** komission direktiivi 81/680/ETY, annettu 30 päivänä heinäkuuta 1981 (EYVL N:o L 246, 29.8.1981, s. 32)

21. **378 L 0633:** Kahdeksas komission direktiivi 78/633/ETY, annettu 15 päivänä kesäkuuta 1978, yhteisön määrittämenetelmistä rehujen virallista tarkastusta varten (EYVL N:o L 206, 29.7.1978, s. 43), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **381 L 0680:** komission direktiivi 81/680/ETY, annettu 30 päivänä heinäkuuta 1981 (EYVL N:o L 246, 29.8.1981, s. 32)

— **384 L 0004:** komission direktiivi 84/4/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1983 (EYVL N:o L 15, 18.1.1984, s. 28)

22. **381 L 0715:** Yhdeksäs komission direktiivi 81/715/ETY, annettu 31 päivänä heinäkuuta 1981, yhteisön määrittämenetelmistä rehujen virallista tarkastusta varten (EYVL N:o L 257, 10.9.1981, s. 38)

23. **384 L 0425:** Kymmenes komission direktiivi 84/425/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1984, yhteisön määrittämenetelmistä rehujen virallista tarkastusta varten (EYVL N:o L 238, 6.9.1984, s. 34)

Haitalliset aineet ja tuotteet

24. **374 L 0063:** Neuvoston direktiivi

74/63/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1973, suurimmista sallituista haitallisten aineiden ja tuotteiden pitoisuuksista rehuissa (EYVL N:o L 38, 11.2.1974, s. 31), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **376 L 0934:** komission direktiivi 79/934/ETY, annettu 1 päivänä joulukuuta 1976 (EYVL N:o L 364, 31.12.1976, s. 20)

— **380 L 0502:** neuvoston direktiivi 80/502/ETY, annettu 6 päivänä toukokuuta 1980 (EYVL N:o L 124, 20.5.1980, s. 17)

— **383 L 0381:** kolmas komission direktiivi 83/381/ETY, annettu 28 päivänä heinäkuuta 1983 (EYVL N:o L 222, 13.8.1983, s. 31)

— **386 L 0299:** neljäs komission direktiivi 86/299/ETY, annettu 3 päivänä kesäkuuta 1986 (EYVL N:o L 189, 11.7.1986, s. 40)

— **386 L 0354:** neuvoston direktiivi 86/354/ETY, annettu 21 päivänä heinäkuuta 1986 (EYVL N:o L 212, 2.8.1986, s. 27)

— **387 L 0238:** komission direktiivi 87/238/ETY, annettu 1 päivänä huhtikuuta 1987 (EYVL N:o L 110, 25.4.1987, s. 25)

— **387 L 0519:** komission direktiivi 87/519/ETY, annettu 19 päivänä lokakuuta 1987 (EYVL N:o L 304, 27.10.1987, s. 38)

— **391 L 0126:** komission direktiivi 91/126/ETY, annettu 13 päivänä helmikuuta 1991 (EYVL N:o L 60, 7.3.1991, s. 16)

— **391 L 0132:** neuvoston direktiivi 91/132/ETY, annettu 4 päivänä maaliskuuta 1991 (EYVL N:o L 66, 13.3.1991, s. 16)

Sen estämättä, mitä direktiivissä säädetään, Ruotsi saa pitää voimassa aflatoksiinia koskevan kansallisen lainsäädäntönsä. Sopimuspuolet tarkastelevat asiaa vuoden 1995 aikana.

III KASVINSUOJELUASIAI

Niiden säädösten säännöksiä, joihin tässä luvussa viitataan ja jotka liittyvät suhteisiin kolmansiin maihin ja rajavalvontaan, ei sovelleta.

SIEMENET

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. PERUSTEKSTIT

1. **366 L 0400:** Neuvoston direktiivi 66/400/ETY, annettu 14 päivänä kesäkuuta

1966, juurikkaiden siementen pitämisestä kaupan (EYVL N:o 125, 11.7.1966, s. 2290/66), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **369 L 0061:** neuvoston direktiivi 69/61/ETY, annettu 18 päivänä helmikuuta 1969 (EYVL N:o L 48, 26.2.1969, s. 4)

— **371 L 0162:** neuvoston direktiivi 71/162/ETY, annettu 30 päivänä maaliskuuta 1971 (EYVL N:o L 87, 17.4.1971, s. 24)

— **372 L 0274:** neuvoston direktiivi 72/274/ETY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1972 (EYVL N:o L 171, 29.7.1972, s. 37)

— **372 L 0418:** neuvoston direktiivi 72/418/ETY, annettu 6 päivänä joulukuuta 1972 (EYVL N:o L 287, 26.12.1972, s. 22)

— **373 L 0438:** neuvoston direktiivi 73/438/ETY, annettu 11 päivänä joulukuuta 1973 (EYVL N:o L 356, 27.12.1973, s. 79)

— **375 L 0444:** neuvoston direktiivi 75/444/ETY, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1975 (EYVL N:o L 196, 26.7.1975, s. 6)

— **376 L 0331:** ensimmäinen komission direktiivi 76/331/ETY, annettu 29 päivänä maaliskuuta 1973 (EYVL N:o L 83, 30.3.1976, s. 34)

— **378 L 0055:** neuvoston direktiivi 78/55/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1977 (EYVL N:o L 16, 20.1.1978, s. 23)

— **378 L 0692:** neuvoston direktiivi 78/692/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1978 (EYVL N:o L 236, 26.8.1978, s. 13)

— **387 L 0120:** komission direktiivi 87/120/ETY, annettu 14 päivänä tammikuuta 1987 (EYVL N:o L 49, 18.2.1987, s. 39)

— **388 L 0095:** komission direktiivi 88/95/ETY, annettu 8 päivänä tammikuuta 1988 (EYVL N:o L 56, 2.3.1988, s. 42)

— **388 L 0332:** neuvoston direktiivi 88/332/ETY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1988 (EYVL N:o L 151, 17.6.1988, s. 82)

— **388 L 0380:** neuvoston direktiivi 88/380/ETY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1988 (EYVL N:o L 187, 16.7.1988, s. 31)

— **390 L 0654:** neuvoston direktiivi 90/654/ETY, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990 (EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 48)

2. 366 L 0401: Neuvoston direktiivi 66/401/ETY, annettu 14 päivänä kesäkuuta 1966, rehukasvien siementen pitämisestä kaupan (EYVL N:o 125, 11.7.1966, s. 2298/66), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **172 B:** liittämishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Tans-

kan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 76)

— **378 L 0055:** neuvoston direktiivi 78/55/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1977 (EYVL N:o L 16, 20.1.1978, s. 23)

— **378 L 0386:** ensimmäinen neuvoston direktiivi 78/386/ETY, annettu 18 päivänä huhtikuuta 1978 (EYVL N:o L 113, 25.4.1978, s. 1)

— **378 L 0692:** neuvoston direktiivi 78/692/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1978 (EYVL N:o L 236, 26.8.1978, s. 13)

— **378 L 1020:** neuvoston direktiivi 78/1020/ETY, annettu 5 päivänä joulukuuta 1978 (EYVL N:o L 350, 14.12.1978, s. 27)

— **379 L 0641:** komission direktiivi 79/641/ETY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1979 (EYVL N:o L 183, 19.7.1979, s. 13)

— **379 L 0692:** neuvoston direktiivi 79/692/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1979 (EYVL N:o L 205, 13.8.1979, s. 1)

— **380 L 0754:** komission direktiivi 80/754/ETY, annettu 17 päivänä heinäkuuta 1980 (EYVL N:o L 207, 9.8.1980, s. 36)

— **381 L 0126:** komission direktiivi 81/126/ETY, annettu 16 päivänä helmikuuta 1981 (EYVL N:o L 67, 12.3.1981, s. 36)

— **382 L 0287:** komission direktiivi 82/287/ETY, annettu 13 päivänä huhtikuuta 1982 (EYVL N:o L 131, 13.5.1982, s. 24)

— **385 L 0038:** komission direktiivi 85/38/ETY, annettu joulukuussa 1984 (EYVL N:o L 16, 19.1.1985, s. 41)

— **385 D 0370:** komission päätös 85/370/ETY, tehty 8 päivänä heinäkuuta 1985 (EYVL N:o L 209, 6.8.1985, s. 41)

— **386 D 0153:** komission päätös 86/153/ETY, tehty 25 päivänä maaliskuuta 1986 (EYVL N:o L 115, 3.5.1986, s. 26)

— **386 L 0155:** neuvoston direktiivi 86/155/ETY, annettu 22 päivänä huhtikuuta 1986 (EYVL N:o L 118, 7.5.1986, s. 23)

— **387 L 0120:** komission direktiivi 87/120/ETY, annettu 14 päivänä tammikuuta 1987 (EYVL N:o L 49, 18.2.1987, s. 39)

— **387 L 0480:** komission direktiivi 87/480/ETY, annettu 9 päivänä syyskuuta 1987 (EYVL N:o L 273, 26.9.1987, s. 43)

— **388 L 0332:** neuvoston direktiivi 88/332/ETY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1988 (EYVL N:o L 151, 17.6.1988, s. 82)

— **388 L 0380:** neuvoston direktiivi

88/380/ETY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1988 (EYVL N:o L 187, 16.7.1988, s. 31)

— **389 L 0100:** komission direktiivi 89/100/ETY, annettu 20 päivänä tammikuuta 1989 (EYVL N:o L 38, 10.2.1989, s. 36)

— **390 L 0654:** neuvoston direktiivi 90/654/ETY, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990 (EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 48)

Sen estämättä, mitä direktiivissä säädetään:

a) Suomi saa sallia alueellaan 31 päivänä joulukuuta 1996 päättyvänä ajanjaksona, jolleivät sopimuspuolet toisin sovi,

— pitää kaupan sellaisia alueellaan tuotettuja siemeniä, jotka eivät täytä Euroopan talousyhteisön asettamia vaatimuksia itävyyden osalta,

— pitää kaupan minkä tahansa lajin ”kaupasiemenet”/”handelsutsäde” -luokan siemeniä, sellaisena kuin määritellään voimassa olevassa Suomen lainsäädännössä.

b) Norja saa sallia alueellaan 31 päivänä joulukuuta 1996 päättyvänä ajanjaksona, jolleivät sopimuspuolet toisin sovi, pitää kaupan sellaisia alueellaan tuotettuja siemeniä, jotka eivät täytä Euroopan talousyhteisön asettamia vaatimuksia itävyyden osalta.

3. 366 L 0402: Neuvoston direktiivi 66/402/ETY, annettu 14 päivänä kesäkuuta 1966, viljakasvien siementen pitämisestä kaupan (EYVL N:o 125, 11.7.1966, s. 2309/66), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **369 L 0060:** neuvoston direktiivi 69/60/ETY, annettu 18 päivänä helmikuuta 1969 (EYVL N:o L 48, 26.2.1969, s. 1)

— **371 L 0162:** neuvoston direktiivi 71/162/ETY, annettu 30 päivänä maaliskuuta 1971 (EYVL N:o L 87, 17.4.1971, s. 24)

— **1 72 B:** liittämishdoista ja perustamisso-pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 76)

— **372 L 0274:** neuvoston direktiivi 72/274/ETY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1972 (EYVL N:o L 171, 29.7.1972, s. 37)

— **372 L 0418:** neuvoston direktiivi 72/418/ETY, annettu 6 päivänä joulukuuta 1972 (EYVL N:o L 287, 26.12.1972, s. 22)

— **373 L 0438:** neuvoston direktiivi 73/438/ETY, annettu 11 päivänä joulukuuta 1973 (EYVL N:o L 356, 27.12.1973, s. 79)

— **375 L 0444:** neuvoston direktiivi

75/444/ETY, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1975 (EYVL N:o L 196, 26.7.1975, s. 6)

— **378 L 0055:** neuvoston direktiivi 78/55/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1977 (EYVL N:o L 16, 20.1.1978, s. 23)

— **378 L 0387:** ensimmäinen komission direktiivi 78/387/ETY, annettu 18 päivänä huhtikuuta 1978 (EYVL N:o L 113, 25.4.1978, s. 13)

— **378 L 0692:** neuvoston direktiivi 78/692/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1978 (EYVL N:o L 236, 26.8.1978, s. 13)

— **378 L 1020:** neuvoston direktiivi 78/1020/ETY, annettu 5 päivänä joulukuuta 1978 (EYVL N:o L 350, 14.12.1978, s. 27)

— **379 L 0641:** komission direktiivi 79/641/ETY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1979 (EYVL N:o L 183, 19.7.1979, s. 13)

— **379 L 0692:** neuvoston direktiivi 79/692/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1979 (EYVL N:o L 205, 13.8.1979, s. 1)

— **381 L 0126:** komission direktiivi 81/126/ETY, annettu 16 päivänä helmikuuta 1981 (EYVL N:o L 67, 12.3.1981, s. 36)

— **386 D 0153:** komission päätös 86/153/ETY, tehty 25 päivänä maaliskuuta 1986 (EYVL N:o L 115, 3.5.1986, s. 26)

— **386 L 0155:** neuvoston direktiivi 86/155/ETY, annettu 22 päivänä huhtikuuta 1986 (EYVL N:o L 118, 7.5.1986, s. 23)

— **386 L 0320:** komission direktiivi 86/320/ETY, annettu 20 päivänä kesäkuuta 1986 (EYVL N:o L 200, 23.7.1986, s. 38)

— **387 L 0120:** komission direktiivi 87/120/ETY, annettu 14 päivänä tammikuuta 1987 (EYVL N:o L 49, 18.2.1987, s. 39)

— **388 L 0332:** neuvoston direktiivi 88/332/ETY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1988 (EYVL N:o L 151, 17.6.1988, s. 82)

— **388 L 0380:** neuvoston direktiivi 88/380/ETY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1988 (EYVL N:o L 187, 16.7.1988, s. 31)

— **388 L 0506:** komission direktiivi 88/506/ETY, annettu 13 päivänä syyskuuta 1988 (EYVL N:o L 274, 6.10.1988, s. 44)

— **389 D 0101:** komission päätös 89/101/ETY, tehty 20 päivänä tammikuuta 1989 (EYVL N:o L 38, 10.2.1989, s. 37)

— **389 L 0002:** komission direktiivi 89/2/ETY, annettu 15 joulukuuta 1988 (EYVL N:o L 5, 7.1.1989, s. 31)

— **390 L 0623:** komission direktiivi

90/623/ETY, annettu 7 marraskuuta 1990 (EYVL N:o L 333, 30.11.1990, s. 65)

— **390 L 0654:** neuvoston direktiivi 90/654/ETY, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990 (EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 48)

Sen estämättä, mitä direktiivissä säädetään:

a) Suomi saa sallia alueellaan 31 päivänä joulukuuta 1996 päättyvänä ajanjaksona, jollivät sopimuspuolet toisin sovi

— pitää kaupan sellaisia kauran, ohran, vehnän ja rukiin siemeniä, jotka eivät täytä tässä direktiivissä säädettyjä vaatimuksia "varmennettujen siementen" -luokan sukupolvien enimmäislukumäärän osalta ("valiosiemenn"/"elitussäde"),

— pitää kaupan sellaisia alueellaan tuotettuja siemeniä, jotka eivät täytä Euroopan talousyhteisön vaatimuksia itävyyden osalta,

— pitää kaupan minkä tahansa lajin "kaupasiemenet"/"handelsutsäde" -luokan siemeniä sellaisena kuin se määritellään voimassa olevassa Suomen lainsäädännössä.

b) Norja saa sallia alueellaan 31 päivänä joulukuuta 1996 päättyvänä ajanjaksona, jollivät sopimuspuolet muuta sovi, pitää kaupan sellaisia alueellaan tuotettuja siemeniä, jotka eivät täytä Euroopan talousyhteisön vaatimuksia itävyyden osalta.

4. **369 L 0208:** Neuvoston direktiivi 69/208/ETY, annettu 30 päivänä kesäkuuta 1969, öljy- ja kuitukasvien siementen pitämisestä kaupan (EYVL N:o L 169, 10.7.1969, s. 3)

— **371 L 0162:** neuvoston direktiivi 69/208/ETY, annettu 20 päivänä maaliskuuta 1971 (EYVL N:o L 87, 17.4.1971, s. 24)

— **372 L 0274:** neuvoston direktiivi 72/274/ETY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1972 (EYVL N:o L 171, 29.7.1972, s. 37)

— **372 L 0418:** neuvoston direktiivi 72/418/ETY, annettu 6 päivänä joulukuuta 1972 (EYVL N:o L 287, 26.12.1972, s. 22)

— **373 L 0438:** neuvoston direktiivi 73/438/ETY, annettu 11 päivänä joulukuuta 1973 (EYVL N:o L 356, 27.12.1973, s. 79)

— **375 L 0444:** neuvoston direktiivi 75/444/ETY, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1975 (EYVL N:o L 196, 26.7.1975, s. 6)

— **378 L 0055:** neuvoston direktiivi 78/55/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1988 (EYVL N:o L 16, 20.1.1978, s. 23)

— **378 L 0388:** ensimmäinen komission di-

rektiivi 78/388/ETY, annettu 18 päivänä huhtikuuta 1978 (EYVL N:o L 113, 25.4.1978, s. 20)

— **378 L 0692:** neuvoston direktiivi 78/692/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1978 (EYVL N:o L 236, 26.8.1978, s. 13)

— **378 L 1020:** neuvoston direktiivi 78/1020/ETY, annettu 5 päivänä joulukuuta 1978 (EYVL N:o L 350, 14.12.1978, s. 27)

— **379 L 0641:** komission direktiivi 79/641/ETY, annettu 27 päivänä 1979 (EYVL N:o L 183, 19.7.1979, s. 13)

— **380 L 0304:** komission direktiivi 80/304/ETY, annettu 25 päivänä helmikuuta 1980 (EYVL N:o L 68, 14.3.1980, s. 33)

— **381 L 0126:** komission direktiivi 81/126/ETY, annettu 16 päivänä helmikuuta 1981 (EYVL N:o L 67, 12.3.1981, s. 36)

— **382 L 0287:** komission direktiivi 82/287/ETY, annettu 13 päivänä huhtikuuta 1982 (EYVL N:o L 131, 13.5.1982, s. 24)

— **382 L 0727:** neuvoston direktiivi 82/727/ETY, annettu 25 päivänä lokakuuta 1982 (EYVL N:o L 310, 6.11.1982, s. 21)

— **382 L 0859:** komission direktiivi 82/859/ETY, annettu 2 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 357, 18.12.1982, s. 31)

— **386 L 0155:** neuvoston direktiivi 86/155/ETY, annettu 22 päivänä huhtikuuta 1986 (EYVL N:o L 118, 7.5.1986, s. 23)

— **387 L 0120:** komission direktiivi 87/120/ETY, annettu 14 päivänä tammikuuta 1987 (EYVL N:o L 49, 18.2.1987, s. 39)

— **387 L 0480:** komission direktiivi 87/480/ETY, annettu 9 päivänä syyskuuta 1987 (EYVL N:o L 273, 26.9.1987, s. 43)

— **388 L 0332:** neuvoston direktiivi 88/332/ETY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1988 (EYVL N:o L 151, 17.6.1988, s. 82)

— **388 L 0380:** neuvoston direktiivi 88/380, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1988 (EYVL N:o L 187, 16.7.1988, s. 31)

— **390 L 0654:** neuvoston direktiivi 90/654/ETY, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990 (EYVL N: L 353, 17.12.1990, s. 48)

5. **370 L 0457:** Neuvoston direktiivi 70/457/ETY, annettu 29 päivänä syyskuuta 1970, viljelykasvilajien yleisestä lajikeluettelosta (EYVL N:o L 225, 12.10.1970, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **372 L 0418:** neuvoston direktiivi 72/418/ETY, annettu 6 päivänä joulukuuta 1972 (EYVL N:o L 287, 26.12.1972, s. 22)

— **373 L 0438:** neuvoston direktiivi 73/438/ETY, annettu 11 päivänä joulukuuta 1973 (EYVL N:o L 356, 27.12.1973, s. 79)

— **376 D 0687:** komission päätös 76/687/ETY, tehty 30 päivänä kesäkuuta 1976 (EYVL N:o L 235, 26.8.1976, s. 21)

— **378 D 0122:** komission päätös 78/122/ETY, tehty 28 päivänä joulukuuta 1977 (EYVL N:o L 41, 11.2.1978, s. 34)

— **379 D 0095:** komission päätös 79/95/ETY, tehty 29 päivänä joulukuuta 1978 (EYVL N:o L 22, 31.1.1979, s. 21)

— **379 L 0692:** neuvoston direktiivi 79/692/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1979 (EYVL N:o L 205, 13.8.1979, s. 1)

— **379 L 0697:** neuvoston direktiivi 79/967/ETY, annettu 12 päivänä marraskuuta 1979 (EYVL N:o L 293, 20.11.1979, s. 16)

— **381 D 0436:** komission päätös 81/436/ETY, tehty 8 päivänä toukokuuta 1981 (EYVL N:o L 167, 24.6.1981, s. 29)

— **381 D 0888:** komission päätös 81/888/ETY, tehty 19 päivänä lokakuuta 1981 (EYVL N:o L 324, 12.11.1981, s. 28)

— **382 D 0041:** komission päätös 82/41/ETY, tehty 29 päivänä joulukuuta 1981 (EYVL N:o L 16, 22.1.1982, s. 50)

— **383 D 0297:** komission päätös 83/297/ETY, tehty 6 päivänä kesäkuuta 1983 (EYVL N:o L 157, 15.6.1983, s. 35)

— **386 L 0155:** neuvoston direktiivi 86/155/ETY, annettu 22 päivänä huhtikuuta 1986 (EYVL N:o L 118, 7.5.1986, s. 23)

— **388 L 0380:** neuvoston direktiivi 88/380/ETY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1988 (EYVL N:o L 187, 16.7.1988, s. 31)

— **390 L 0654:** neuvoston direktiivi 90/654/ETY, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990 (EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 48)

Sen estämättä, mitä direktiivissä säädetään: — sopimuspuolet laativat yhteisesti sopimuksen voimaantulua yleisen lajikeluettelon, johon sisältyvät myös ne EFTA-valtioiden lajikkeet, jotka ovat säädöksessä olevien vaatimusten mukaisia. Ne pyrkivät saamaan tällaisen yleisen luettelon valmiiksi 31 päivään joulukuuta 1995 mennessä,

— EFTA-valtiot soveltavat kansallisia lajikeluetteloita siihen asti, kunnes yhdessä laadittu luettelo tulee voimaan.

6. 370 L 0458: Neuvoston direktiivi 70/458/ETY, annettu 29 päivänä syyskuuta 1970, vihannesten siementen pitämisestä kau-

pan (EYVL N:o L 225, 12.10.1970, s. 7), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **371 L 0162:** neuvoston direktiivi 71/162/ETY, annettu 30 päivänä maaliskuuta 1971 (EYVL N:o L 87, 17.4.1971, s. 24)

— **372 L 0274:** neuvoston direktiivi 72/274/ETY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1972 (EYVL N:o L 171, 29.7.1972, s. 37)

— **372 L 0418:** neuvoston direktiivi 72/418/ETY, annettu 6 päivänä joulukuuta 1972 (EYVL N:o L 287, 26.12.1972, s. 22)

— **373 L 0438:** neuvoston direktiivi 73/438/ETY, annettu 11 päivänä joulukuuta 1973 (EYVL N:o L 356, 27.12.1973, s. 79)

— **376 L 0307:** neuvoston direktiivi 76/307/ETY, annettu 15 päivänä maaliskuuta 1976 (EYVL N:o L 72, 18.3.1976, s. 16)

— **378 L 0055:** neuvoston direktiivi 78/55/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1977 (EYVL N:o L 16, 20.1.1978, s. 23)

— **378 L 0692:** neuvoston direktiivi 78/692/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1978 (EYVL N:o L 236, 26.8.1978, s. 13)

— **379 D 0355:** komission päätös 79/355/ETY, tehty 20 päivänä maaliskuuta 1979 (EYVL N:o L 84, 4.4.1979, s. 23)

— **379 L 0641:** komission direktiivi 79/641/ETY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1979 (EYVL N:o L 183, 19.7.1979, s. 13)

— **379 L 0692:** neuvoston direktiivi 79/692/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1979 (EYVL N:o L 205, 13.8.1979, s. 1)

— **379 L 0967:** neuvoston direktiivi 79/967/ETY, annettu 12 päivänä marraskuuta 1979 (EYVL N:o L 293, 20.11.1979, s. 16)

— **381 D 0436:** komission päätös 81/436/ETY, tehty 9 päivänä toukokuuta 1981 (EYVL N:o L 167, 24.6.1981, s. 29)

— **381 D 0888:** komission päätös 81/888/ETY, tehty 19 päivänä lokakuuta 1981 (EYVL N:o L 324, 12.11.1981, s. 28)

— **387 L 0120:** komission direktiivi 87/120/ETY, annettu 14 päivänä tammikuuta 1987 (EYVL N:o L 49, 18.2.1987, s. 39)

— **387 L 0481:** komission direktiivi 87/481/ETY, annettu 9 päivänä syyskuuta 1987 (EYVL N:o L 273, 26.9.1987, s. 45)

— **388 L 0332:** neuvoston direktiivi 88/332/ETY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1988 (EYVL N:o L 151, 17.6.1988, s. 82)

— **388 L 0380:** neuvoston direktiivi 88/380/ETY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1988 (EYVL N:o L 187, 16.7.1988, s. 31)

— **390 L 0654:** neuvoston direktiivi

90/654/ETY, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990 (EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 48)

7. **372 L 0168:** Komission direktiivi 72/168/ETY, annettu 14 päivänä huhtikuuta 1972, vihanneslajien ominaisuuksista ja vähimmäisedellytyksistä lajiketarkastusta varten (EYVL N:o L 103, 2.5.1972, s. 6)

8. **372 L 0180:** Komission direktiivi 72/180/ETY, annettu 14 päivänä huhtikuuta 1972, viljelykasvilajien ominaisuuksista ja vähimmäisedellytyksistä lajiketarkastusta varten (EYVL N:o L 108, 8.5.1972, s. 8)

9. **374 L 0268:** Komission direktiivi 74/268/ETY, annettu 2 päivänä toukokuuta 1974, "avena fatuan" esiintymisestä rehukasvien ja viljakasvien siemenissä (EYVL N:o L 141, 24.5.1974, s. 19), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **378 L 0511:** komission direktiivi 78/511/ETY, annettu 24 päivänä toukokuuta 1978 (EYVL N:o L 157, 15.6.1978, s. 34)

2. TÄYTÄNTÖÖNPANOSÄÄDÖKSET

10. **375 L 0502:** Komission direktiivi 75/502/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1985, niittynurmikan (poa pratensis L.) siementen kaupan pitämisen rajoittamisesta virallisesti varmennettuihin siemeniin "perussiemeniin" tai "varmennettuihin siemeniin" (EYVL N:o L 228, 29.8.1975, s. 23)

11. **380 D 0755:** Komission päätös 80/755/ETY, tehty 17 päivänä heinäkuuta 1980, viljakasvien siemenpakkauksissa ilmoitettavien tietojen pysyvästi suoraan pakkaukseen painamisen hyväksymisestä (EYVL N:o L 207, 9.8.1980, s. 37), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **381 D 0109:** komission päätös 81/109/ETY, tehty 10 päivänä helmikuuta 1981 (EYVL N:o L 64, 11.3.1981, s. 13)

12. **381 D 0675:** Komission päätös 81/675/ETY, tehty 28 päivänä heinäkuuta 1981, tiettyjen sulkemismenetelmien vahvistamisesta neuvoston direktiivien 66/400/ETY, 66/401/ETY, 66/402/ETY, 69/208/ETY ja 70/458/ETY tarkoittamiksi "kertakäyttöisiksi sulkemismenetelmiksi" (EYVL N:o L 246, 29.8.1981, s. 28), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **386 D 0563:** komission päätös

86/563/ETY, tehty 12 päivänä marraskuuta 1986 (EYVL N:o 327, 22.12.1986, s. 50)

13. **386 L 0109:** Komission direktiivi 86/109/ETY, annettu 27 päivänä helmikuuta 1986, tiettyjen rehu-, öljy- ja kuitukasvien siementen kaupan pitämisen rajoittamisesta siemeniin, jotka on virallisesti varmennettu "perussiemeniksi" tai "varmennetuiksi siemeniksi" (EYVL N:o L 93, 8.4.1986, s. 21), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **389 L 0424:** komission direktiivi 89/424/ETY, annettu 30 päivänä kesäkuuta 1989 (EYVL N:o L 196, 12.7.1989, s. 50)

— **391 L 0376:** komission direktiivi 91/376/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1991 (EYVL N:o L 203, 26.7.1991, s. 108)

14. **387 D 0309:** Komission päätös 87/309/ETY, tehty 2 päivänä kesäkuuta 1987, tiettyjen rehukasvien siemenpakkauksissa ilmoitettavien tietojen pysyvästi suoraan pakkaukseen painamisen hyväksymisestä (EYVL N:o L 155, 16.6.1987, s. 26), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **388 D 0493:** komission päätös 88/493/ETY, tehty 8 päivänä syyskuuta 1988 (EYVL N:o L 261, 21.9.1988, s. 27)

15. **389 L 0014:** Komission direktiivi 89/14/ETY, annettu 15 päivänä joulukuuta 1988, vihannesten siementen pitämisestä kaupan annettun neuvoston direktiivin 70/458/ETY liitteessä I vahvistetuissa kasvuston etäisyyksiä koskevilla edellytyksillä tarkoitetuista pinaatin ja punajuuren lajikeryhmistä (EYVL N:o L 8, 11.1.1989, s. 9)

16. **389 D 0374:** Komission päätös 89/374/ETY, tehty 2 päivänä kesäkuuta 1989, määrääikäisen kokeen järjestämisestä viljakasvien siementen pitämisestä kaupan annettun neuvoston direktiivin 66/402/ETY mukaisesti kasvustojen ja ruishybridien siementen laatua koskevien vaatimusten luomiseksi (EYVL N:o L 166, 16.6.1989, s. 66)

17. **389 D 0540:** Komission päätös 89/540/ETY, tehty 22 päivänä syyskuuta 1989, määrääikäisten siementen ja lisäysaineiston kaupan pitämistä koskevan kokeen järjestämisestä (EYVL N:o L 286, 4.10.1989, s. 24)

18. **390 D 0639:** Komission päätös 90/639/ETY, tehty 12 päivänä marraskuuta 1990, päätöksessä 89/7/ETY lueteltujen vihan-

neslajien lajikkeista polveutuvien lajikkeiden nimistä (EYVL N:o L 348, 12.12.1990, s. 1)

3. SÄÄDÖKSET, JOTKA EFTA-VALTIOIDEN JA EFTAN VALVONTAVIRANOMAISEN ON AIHEELISELLÄ TAVALLA OTETTAVA HUOMIOON

19. **370 D 0047:** Komission päätös 70/47/ETY, tehty 22 päivänä joulukuuta 1980, poikkeusluvan myöntämisestä Ranskan tasavallalle velvollisuudesta soveltaa neuvoston 14 päivänä kesäkuuta 1966 rehukasvien ja viljakasvien siementen pitämisestä kaupan annettuja direktiivejä tiettyihin lajeihin (EYVL N:o L 13, 19.1.1970, s. 26), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **380 D 0301:** komission päätös 80/301/ETY, tehty 25 päivänä helmikuuta 1980 (EYVL N:o L 191, 15.7.1974, s. 27)

20. **373 D 0083:** Neuvoston päätös 73/83/ETY, tehty 26 päivänä maaliskuuta 1973, Tanskan, Irlannin ja Yhdistyneen kuningaskunnan siemenviljelmillä suoritettavien viljelystarkastusten vastaavuudesta (EYVL N:o L 106, 20.4.1973, s. 9), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **374 D 0350:** neuvoston päätös 74/350/ETY, tehty 27 päivänä kesäkuuta 1974 (EYVL N:o L 191, 15.7.1974, s. 27)

21. **373 D 0188:** Komission päätös 73/188/ETY, tehty 4 päivänä kesäkuuta 1973, poikkeusluvan myöntämisestä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneelle kuningaskunnalle velvollisuudesta soveltaa vihannesten siementen pitämisestä kaupan 29 päivänä syyskuuta 1970 annettua neuvoston direktiiviä tiettyihin lajeihin (EYVL N:o L 194, 16.7.1973, s. 16)

22. **374 D 0005:** Komission päätös 74/5/ETY, tehty 6 päivänä joulukuuta 1973, poikkeusluvan myöntämisestä Tanskan kuningaskunnalle velvollisuudesta soveltaa viljakasvien siementen pitämisestä kaupan 14 päivänä kesäkuuta 1966 annettua neuvoston direktiiviä tiettyihin lajeihin (EYVL N:o L 12, 15.1.1974, s. 13)

23. **374 D 0269:** Komission päätös 74/269/ETY, tehty 2 päivänä toukokuuta 1974, tiettyjen jäsenvaltioiden oikeuttamisesta antamaan ankarampia säännöksiä ”avena fatuan”

esiintymisestä rehukasvien ja viljakasvien siemenissä (EYVL N:o L 141, 24.5.1974, s. 20), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **378 D 0512:** komission päätös 78/512/ETY, tehty 24 päivänä toukokuuta 1978 (EYVL N:o L 157, 15.6.1978, s. 35)

24. **374 D 0358:** Komission päätös 74/358/ETY, tehty 13 päivänä kesäkuuta 1974, poikkeusluvan myöntämisestä Irlannille velvollisuudesta soveltaa vihannesten siementen pitämisestä kaupan 29 päivänä syyskuuta 1970 annettua neuvoston direktiiviä tiettyihin lajeihin (EYVL N:o L 196, 19.7.1974, s. 15), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **390 D 0209:** komission päätös 90/209/ETY, tehty 19 päivänä huhtikuuta 1990 (EYVL N:o L 108, 28.4.1990, s. 104)

25. **374 D 0360:** Komission päätös 74/360/ETY, tehty 13 päivänä kesäkuuta 1974, poikkeusluvan myöntämisestä Yhdistyneelle kuningaskunnalle velvollisuudesta soveltaa öljy- ja kuitukasvien pitämisestä kaupan 30 päivänä kesäkuuta 1969 annettua neuvoston direktiiviä tiettyihin lajeihin (EYVL N:o L 196, 19.7.1974, s. 18)

26. **374 D 0361:** Komission päätös 74/361/ETY, tehty 13 päivänä kesäkuuta 1974, poikkeusluvan myöntämisestä Yhdistyneelle kuningaskunnalle velvollisuudesta soveltaa viljakasvien siementen pitämisestä kaupan 14 päivänä kesäkuuta 1966 annettua neuvoston direktiiviä tiettyihin lajeihin (EYVL N:o L 196, 19.7.1974, s. 19)

27. **374 D 0362:** Komission päätös 74/362/ETY, tehty 13 päivänä kesäkuuta 1974, poikkeusluvan myöntämisestä Yhdistyneelle kuningaskunnalle velvollisuudesta soveltaa rehukasvien siementen pitämisestä kaupan 14 päivänä kesäkuuta 1966 annettua neuvoston direktiiviä tiettyihin lajeihin (EYVL N:o L 196, 19.7.1974, s. 20)

28. **374 D 0366:** Komission päätös 74/366, tehty 13 päivänä kesäkuuta 1974, väliaikaisen oikeuden myöntämisestä Ranskan tasavallalle kieltää ”SIM” kääpiöleikkopopulajikkeen siementen pitäminen kaupan Ranskassa (EYVL N:o L 196, 19.7.1974, s. 24)

29. **374 D 0367:** Komission päätös 74/367, tehty 13 päivänä kesäkuuta 1974, väliaikaisen oikeuden myöntämisestä Ranskan tasavallalle kieltää ”DUSTOR” kääpiöleikkopopulajik-

keen siementen pitäminen kaupan Ranskassa (EYVL N:o L 196, 19.7.1974, s. 24)

30. **374 D 0491:** Komission päätös 74/491/ETY, tehty 17 päivänä syyskuuta 1974, poikkeusluvan myöntämisestä Tanskan kuningaskunnalle velvollisuudesta soveltaa öljy- ja kuitukasvien siementen kaupan pitämisestä 30 päivänä kesäkuuta 1969 annettua neuvoston direktiiviä tiettyihin lajeihin (EYVL N:o L 267, 3.10.1974, s. 18)

31. **374 D 0531:** Komission päätös 74/531/ETY, tehty 16 päivänä lokakuuta 1974, Alankomaiden kuningaskunnan oikeuttamisesta antamaan ankarampia säännöksiä "avena fatuan" esiintymisestä viljakasvien siemenissä (EYVL N:o L 299, 7.11.1974, s. 13)

32. **374 D 0532:** Komission päätös 74/532/ETY, tehty 16 päivänä lokakuuta 1974, poikkeusluvan myöntämisestä Irlannille velvollisuudesta soveltaa rehukasvien siementen pitämisestä kaupan 14 päivänä kesäkuuta 1966 annettua neuvoston direktiiviä ja viljakasvien siementen pitämisestä kaupan 30 päivänä kesäkuuta 1969 annettua neuvoston direktiiviä tiettyihin lajeihin (EYVL N:o L 299, 7.11.1974, s. 14)

33. **375 D 0577:** Komission päätös 75/577/ETY, tehty 30 päivänä kesäkuuta 1975, oikeuden myöntämisestä Ranskan tasavallalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen ja taimien pitämistä kaupan (EYVL N:o L 253, 30.9.1975, s. 41)

34. **375 D 0578:** Komission päätös 75/578/ETY, tehty 30 päivänä kesäkuuta 1975, oikeuden myöntämisestä Luxemburgin suurherttuakunnalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 253, 30.9.1975, s. 45), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **378 D 0285:** komission päätös 78/285/ETY, tehty 22 päivänä helmikuuta 1978 (EYVL N:o L 74, 16.3.1978, s. 29)

35. **375 D 0752:** Komission päätös 75/752/ETY, tehty 20 päivänä marraskuuta 1975, poikkeusluvan myöntämisestä Yhdistyneelle kuningaskunnalle velvollisuudesta soveltaa neuvoston direktiiviä 70/458/ETY tiettyihin vihanneslajeihin (EYVL N:o L 319, 10.12.1975, s. 12)

36. **376 D 0219:** Komission päätös

76/219/ETY, tehty 30 päivänä joulukuuta 1975, oikeuden myöntämisestä Ranskan tasavallalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen tai lisäysaineiston pitämistä kaupan (EYVL N:o L 46, 21.1.1976, s. 30)

37. **376 D 0221:** Komission päätös 76/221/ETY, tehty 30 päivänä joulukuuta 1975, oikeuden myöntämisestä Luxemburgin suurherttuakunnalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen tai lisäysaineiston pitämistä kaupan (EYVL N:o L 46, 21.2.1976, s. 33)

38. **376 D 0687:** Komission päätös 76/687/ETY, tehty 30 päivänä kesäkuuta 1976, oikeuden myöntämisestä Saksan liittotasavallalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o 235, 26.8.1976, s. 21), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **378 D 615:** komission päätös 78/615/ETY, tehty 23 päivänä kesäkuuta 1978 (EYVL N:o L 198, 22.7.1978, s. 12)

39. **376 D 0688:** Komission päätös 76/688/ETY, tehty 30 päivänä kesäkuuta 1976, oikeuden myöntämisestä Ranskan tasavallalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 235, 26.8.1976, s. 24)

40. **376 D 0689:** Komission päätös 76/689/ETY, tehty 30 päivänä kesäkuuta 1976, oikeuden myöntämisestä Luxemburgin suurherttuakunnalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 235, 26.8.1976, s. 27)

41. **376 D 0690:** Komission päätös 76/690/ETY, tehty 30 päivänä kesäkuuta 1976, oikeuden myöntämisestä Ranskan tasavallalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 235, 26.8.1976, s. 29)

42. **377 D 0147:** Komission päätös 77/147/ETY, tehty 29 päivänä joulukuuta 1976, oikeuden myöntämisestä Saksan liittotasavallalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 47, 18.2.1977, s. 66)

43. **377 D 0149:** Komission päätös 77/149/ETY, tehty 29 päivänä joulukuuta 1976, oikeuden myöntämisestä Ranskan tasavallalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden sie-

menten pitämistä kaupan (EYVL N:o L 47, 18.2.1977, s. 70)

44. **377 D 0150:** Komission päätös 77/150/ETY, tehty 29 päivänä joulukuuta 1976, oikeuden myöntämisestä Ranskan tasavallalle rajoittaa tietyn viljakasvilajikkeen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 47, 18.2.1977, s. 72)

45. **377 D 0282:** Komission päätös 77/282/ETY, tehty 30 päivänä maaliskuuta 1977, oikeuden myöntämisestä Ranskan tasavallalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 95, 19.4.1977, s. 21)

46. **377 D 0283:** Komission päätös 77/283/ETY, tehty 30 päivänä maaliskuuta 1977, oikeuden myöntämisestä Yhdistyneelle kuningaskunnalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 95, 19.4.1977, s. 23)

47. **377 D 0406:** Komission päätös 77/406/ETY, tehty 1 päivänä kesäkuuta 1977, oikeuden myöntämisestä Saksan liittotasavallalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 148, 16.6.1977, s. 25)

48. **378 D 0124:** Komission päätös 78/124/ETY, tehty 28 päivänä joulukuuta 1977, oikeuden myöntämisestä Luxemburgin suurherttuakunnalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 41, 11.2.1978, s. 38)

49. **378 D 0126:** Komission päätös 78/126/ETY, tehty 28 päivänä joulukuuta 1977, oikeuden myöntämisestä Saksan liittotasavallalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 41, 11.2.1978, s. 41)

50. **378 D 0127:** Komission päätös 78/127/ETY, tehty 28 päivänä joulukuuta 1977, oikeuden myöntämisestä Ranskan tasavallalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 41, 11.2.1978, s. 43)

51. **378 D 0347:** Komission päätös 78/347/ETY, tehty 30 päivänä maaliskuuta 1978, oikeuden myöntämisestä Yhdistyneelle kuningaskunnalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 99, 12.4.1978, s. 26)

52. **378 D 0348:** Komission päätös 78/348/ETY, tehty 30 päivänä maaliskuuta 1978, oikeuden myöntämisestä Ranskan tasavallalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 99, 12.4.1978, s. 28)

53. **378 D 0349:** Komission päätös 78/349/ETY, tehty 30 päivänä maaliskuuta 1978, oikeuden myöntämisestä Saksan liittotasavallalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 99, 12.4.1978, s. 30)

54. **379 D 0092:** Komission päätös 79/92/ETY, tehty 29 päivänä joulukuuta 1978, oikeuden myöntämisestä Saksan liittotasavallalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 22, 31.1.1979, s. 14)

55. **379 D 0093:** Komission päätös 79/93/ETY, tehty 29 päivänä joulukuuta 1978, oikeuden myöntämisestä Yhdistyneelle kuningaskunnalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 22, 31.1.1979, s. 17)

56. **379 D 0094:** Komission päätös 79/94/ETY, tehty 29 päivänä joulukuuta 1978, oikeuden myöntämisestä Ranskan tasavallalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 22, 31.1.1979, s. 19)

57. **379 D 0348:** Komission päätös 79/348/ETY, tehty 14 päivänä maaliskuuta 1979, oikeuden myöntämisestä Ranskan tasavallalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 84, 4.4.1979, s. 12)

58. **379 D 0355:** Komission päätös 79/355/ETY, tehty 20 päivänä maaliskuuta 1979, poikkeusluvan myöntämisestä Tanskan kuningaskunnalle velvollisuudesta soveltaa vihannesten siementen pitämisestä kaupan annettua neuvoston direktiiviä 70/458/ETY tiettyihin lajeihin (EYVL N:o L 84, 4.4.1979, s. 23)

59. **380 D 0128:** Komission päätös 80/128/ETY, tehty 28 päivänä joulukuuta 1979, oikeuden myöntämisestä Yhdistyneelle kuningaskunnalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 29, 6.2.1980, s. 35)

60. 380 D 0446: Komission päätös 80/446/ETY, tehty 31 päivänä maaliskuuta 1980, oikeuden myöntämisestä Yhdistyneelle kuningaskunnalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 110, 29.4.1980, s. 23)

61. 380 D 0512: Komission päätös 80/512/ETY, tehty 2 päivänä toukokuuta 1980, oikeuden myöntämisestä Tanskan kuningaskunnalle, Saksan liittotasavallalle, Luxemburgin suurherttuakunnalle, Alankomaiden kuningaskunnalle sekä Yhdistyneelle kuningaskunnalle olla soveltamatta rehukasvien siementen pitämisestä kaupan annetussa neuvoston direktiivissä 66/401/ETY säädettyjen edellytyksiä cuscutan siementen määrittämiseen tarvittavan näytteen painon osalta (EYVL N:o L 126, 21.5.1980, s. 15)

62. 380 D 1359: Komission päätös 80/1359/ETY, tehty 30 päivänä joulukuuta 1980, oikeuden myöntämisestä Saksan liittotasavallalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 384, 31.12.1980, s. 42)

63. 380 D 1360: Komission päätös 80/1360/ETY, tehty 30 päivänä joulukuuta 1980, oikeuden myöntämisestä Ranskan tasavallalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 384, 31.12.1980, s. 44)

64. 380 D 1361: Komission päätös 80/1361/ETY, tehty 30 päivänä joulukuuta 1980, oikeuden myöntämisestä Yhdistyneelle kuningaskunnalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 384, 31.12.1980, s. 46)

65. 381 D 0277: Komission päätös 81/277/ETY, tehty 31 päivänä maaliskuuta 1981, oikeuden myöntämisestä Ranskan tasavallalle tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen tai lisäysaineiston pitämistä kaupan (EYVL N:o L 123, 7.5.1981, s. 32)

66. 381 D 0436: Komission päätös 81/436/ETY, tehty 8 päivänä toukokuuta 1981, oikeuden myöntämisestä Yhdistyneelle kuningaskunnalle pidentää tiettyjen viljely- ja vihannekasvilajikkeiden hyväksymisen voimassaoloaika (EYVL N:o L 167, 24.6.1981, s. 29)

67. 382 D 0041: Komission päätös 82/41/ETY, tehty 29 päivänä joulukuuta 1981,

oikeuden myöntämisestä Yhdistyneelle kuningaskunnalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 16, 22.1.1982, s. 50)

68. 382 D 0947: Komission päätös 82/947/ETY, tehty 30 päivänä joulukuuta 1982, oikeuden myöntämisestä Yhdistyneelle kuningaskunnalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 383, 31.12.1982, s. 23), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **388 D 0625:** Komission päätös 88/625/ETY, tehty 8 päivänä joulukuuta 1988 (EYVL N:o L 347, 16.12.1988, s. 74)

69. 382 D 0948: Komission päätös 82/948/ETY, tehty 30 päivänä joulukuuta 1982, oikeuden myöntämisestä Yhdistyneelle kuningaskunnalle rajoittaa viljelykasvien tiettyjen lajikkeiden siementen tai lisäysaineiston pitämistä kaupan (EYVL N:o L 383, 31.12.1982, s. 25)

70. 382 D 0949: Komission päätös 82/949/ETY, tehty 30 päivänä joulukuuta 1982, oikeuden myöntämisestä Ranskan tasavallalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 383, 31.12.1982, s. 27)

71. 384 D 0019: Komission päätös 84/19/ETY, tehty 22 päivänä joulukuuta 1983, oikeuden myöntämisestä Ranskan tasavallalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 18, 21.1.1984, s. 43)

72. 384 D 0020: Komission päätös 84/20/ETY, tehty 22 päivänä joulukuuta 1983, oikeuden myöntämisestä Yhdistyneelle kuningaskunnalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 18, 21.1.1984, s. 45)

73. 384 D 0023: Komission päätös 84/23/ETY, tehty 22 päivänä joulukuuta 1983, oikeuden myöntämisestä Saksan liittotasavallalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 20, 25.1.1984, s. 19)

74. 385 D 0370: Komission päätös 85/370/ETY, tehty 8 päivänä heinäkuuta 1985, oikeuden myöntämisestä Alankomaille arvioida poa pratensiksen apomiktisten, uniklonaalisten lajikkeiden osalta myös siemen- ja taimitestausten perusteella neuvoston direktiivin

66/401/ETY liitteessä II vahvistettujen lajikepuhtautta koskevien vaatimusten täyttymistä (EYVL N:o L 209, 6.8.1985, s. 41)

75. **385 D 0623:** Komission päätös 85/623/ETY, tehty 16 päivänä joulukuuta 1985, oikeuden myöntämisestä Ranskan tasavallalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 379, 31.12.1985, s. 18)

76. **385 D 0624:** Komission päätös 85/624/ETY, tehty 16 päivänä joulukuuta 1985, oikeuden myöntämisestä Saksan liittotasavallalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 379, 31.12.1985, s. 20)

77. **386 D 0153:** Komission päätös 86/153/ETY, tehty 25 päivänä maaliskuuta 1986, poikkeusluvan myöntämisestä Kreikalle velvollisuudesta soveltaa rehukasvien siementen, viljakasvien siementen sekä öljy- ja kuitukasvien siementen pitämistä kaupan annettuja neuvoston direktiivejä 66/401/ETY, 66/402/ETY ja 69/208/ETY tiettyihin lajeihin (EYVL N:o L 115, 3.5.1986, s. 26)

78. **387 D 0110:** Komission päätös 87/110/ETY, tehty 22 päivänä joulukuuta 1986, oikeuden myöntämisestä Saksan liittotasavallalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 48, 17.2.1987, s. 27)

79. **387 D 0111:** Komission päätös 87/111/ETY, tehty 22 päivänä joulukuuta 1986, oikeuden myöntämisestä Saksan liittotasavallalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 48, 17.2.1987, s. 29)

80. **387 D 0448:** Komission päätös 87/448/ETY, tehty 31 päivänä heinäkuuta 1987, oikeuden myöntämisestä Yhdistyneelle kuningaskunnalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 240, 22.8.1987, s. 39)

81. **389 D 0078:** Komission päätös 89/78/ETY, tehty 29 päivänä joulukuuta 1988, tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen kaupan vapauttamisesta Portugalin ja muiden jäsenvaltioiden välillä (EYVL N:o L 30, 1.2.1989, s. 75)

82. **389 D 0101:** Komission päätös

89/101/ETY, tehty 20 päivänä tammikuuta 1989, poikkeusluvan myöntämisestä Belgialle, Tanskalle, Saksalle, Espanjalle, Irlannille, Luxemburgille ja Yhdistyneelle kuningaskunnalle velvollisuudesta soveltaa tiettyjen lajien osalta rehukasvien, viljakasvien, öljy- ja kuitukasvien sekä vihannesten siementen pitämistä kaupan annettuja neuvoston direktiivejä 66/401/ETY, 66/402/ETY, 69/208/ETY ja 70/458/ETY (EYVL N:o L 38, 10.2.1989, s. 37)

83. **389 D 0421:** Komission päätös 89/421/ETY, tehty 22 päivänä kesäkuuta 1989, oikeuden myöntämisestä Helleenien tasavallalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan (EYVL N:o L 193, 8.7.1989, s. 41)

84. **389 D 0422:** Komission päätös 89/422/ETY, tehty 23 päivänä kesäkuuta 1989, oikeuden myöntämisestä Saksan liittotasavallalle rajoittaa tietyn viljelykasvilajikkeen siementen pitämistä kaupan sekä päätöksen 89/77/ETY muuttamisesta (EYVL N:o L 193, 8.7.1989, s. 43)

85. **390 D 0057:** Komission päätös 90/57/ETY, tehty 24 päivänä tammikuuta 1990, tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen kaupan vapauttamisesta Portugalin ja muiden jäsenvaltioiden välillä (EYVL N:o L 40, 14.2.1990, s. 13)

86. **390 D 0209:** Komission päätös 90/209/ETY, tehty 19 päivänä huhtikuuta 1990, poikkeusluvan myöntämisestä jäsenvaltioille velvollisuudesta soveltaa tiettyihin lajeihin vihannesten siementen pitämistä kaupan annettua neuvoston direktiivin 70/458/ETY säännöksiä, päätösten 73/122/ETY ja 74/358/ETY muuttamisesta sekä päätöksen 74/363/ETY kumoamisesta (EYVL N:o L 108, 28.4.1990, s. 104)

87. **391 D 0037:** Komission päätös 91/37/ETY, tehty 20 päivänä joulukuuta 1990, oikeuden myöntämisestä Saksan liittotasavallalle ja Helleenien tasavallalle rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden siementen pitämistä kaupan sekä tiettyjen päätösten, joilla myönnetään Saksan liittotasavallalle oikeus rajoittaa tiettyjen viljelykasvilajikkeiden pitämistä kaupan, muuttamisesta (EYVL N:o L 18, 24.1.1991, s. 19)

LIITE II

TEKNISET MÄÄRÄYKSET, STANDARDIT, TESTAUS JA VARMENTAMINEN

Luettelo, josta määrätään 23 artiklassa

	Sivu		Sivu
JOHDANTO	3	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN ..	27
ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET	3	SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUS- PUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	27
I. MOOTTORIAJONEUVOT	3	XI. TEKSTIILIT	28
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN ..	3	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN ..	28
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUS- PUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	13	SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUS- PUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	29
II. MAATALOUS- JA METSÄTRAKTO- RIT	13	XII. ELINTARVIKKEET	29
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN ..	13	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN ..	29
III. NOSTO- JA KÄSITTELYLAITTEET	17	SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUS- PUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	39
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN ..	17	XIII. LÄÄKKEET	40
IV. KOTITALOUSKONEET	17	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN ..	40
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN ..	17	SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUS- PUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	41
V. KAASULAITTEET	18	XIV. LANNOITTEET	42
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN ..	18	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN ..	42
VI. RAKENNUSKONEET JA -LAITTEET	18	XV. VAARALLISET AINEET	43
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN ..	18	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN ..	43
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUS- PUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	19	SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUS- PUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	46
VII. MUUT KONEET	19	XVI. KOSMETIIKKA	46
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN ..	19	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN ..	46
VIII. PAINEASTIAT	20	XVII. YMPÄRISTÖNSUOJELU	47
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN ..	20	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN ..	47
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUS- PUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	20	XVIII. TIETOTEKNIikka, TELEVIESTINTÄ JA TIETOJENKÄSITTELY	47
IX. MITTAUSLAITTEET	20	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN ..	47
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN ..	20	SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUS- PUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	48
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUS- PUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	26		
X. SÄHKÖLAITTEET	27		

XIX.	KAUPAN TEKNISIÄ ESTEITÄ KOSKEVAT YLEISET MÄÄRÄYKSET ...	48	390 L 0487
	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN ..	48	382 L 0130
	SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	50	388 L 0035
XX.	TAVAROIDEN VAPAA LIKKUVUUS — YLEISTÄ	50	391 L 0269
	SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	50	389 L 0336
XXI.	RAKENNUSTUOTTEET	50	XII. ELINTARVIKKEET
	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN ..	50	389 L 0397
XXII.	HENKILÖNSUOJAIMET	50	XIII. LÄÄKKEET
	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN ..	50	365 L 0065
XXIII.	LELUT	50	(375 L 0319)
	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN ..	50	(383 L 0570)
XXIV.	KONEET	51	387 L 0021
	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN ..	51	(389 L 0341)
XXV.	TUPAKKA	51	375 L 0319
	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN ..	51	378 L 0420
XXVI.	ENERGIA	51	383 L 0570
	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN ..	51	389 L 0341
XXVII.	TISLATUT ALKOHOLIJUOMAT	51	381 L 0851
	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN ..	51	390 L 0676
			XIV. LANNOITTEET
			376 L 0116
			388 L 0183
			389 L 0284
			389 L 0530
			380 L 0876
			387 L 0094
			388 L 0126
			XV. VAARALLISET AINEET
			388 L 0379
			389 L 0178
			390 L 0035
			390 L 0492
			391 L 0155
			XXI. RAKENNUSTUOTTEET
			389 L 0106
			XXIV. KONEET
			389 L 0392
			391 L 0368
			XXV. TUPAKKA
			389 L 0622
			390 L 0239
			XXVII. TISLATUT ALOKOHOLIJUOMAT
			389 R 1576

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN (*)

X.	SÄHKÖLAITTEET
	373 L 0023
	376 L 0117
	379 L 0196
	384 L 0047
	388 L 0571
	388 L 0665

(*) ainoastaan lainsäädännön alaan kuuluvia säännöksiä sisältävät säädökset

LIITE II

TEKNISET MÄÄRÄYKSET, STANDARDIT, TESTAUS JA VARMENTAMINEN

Luettelo, josta määrätään 23 artiklassa

JOHDANTO

Jos säädöksissä, joihin tässä liitteessä viitataan, on yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisia käsitteitä tai jos niissä viitataan yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisiin menettelyihin, kuten

- johdanto-osat,
- ne, joille yhteisön säädökset on osoitettu,
- viittaukset EY:n alueisiin tai kieliin,
- viittaukset EY:n jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, EY:n jäsenvaltioiden julkisiin yksiköihin, yrityksiin tai yksilöihin suhteessa toisiinsa sekä

— viittaukset tietojenanto- ja ilmoitusmenettelyihin,

noudatetaan, mitä laaja-alaisista mukautuksista tehdyssä pöytäkirjassa 1 määrätään, jollei tässä liitteessä toisin määrätä.

ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET

Viittaukset Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 30 ja 36 taikka 30—36 artiklaan korvataan viittauksilla sopimuksen 11 ja 13 taikka 11—13 sekä tapauksen mukaan 18 artiklaan.

I. MOOTTORIAJONEUVOT

EFTA-valtiot saavat 1 päivään tammikuuta 1995 saakka soveltaa kansallista lainsäädäntöään, mukaan lukien mahdollisuus kieltää kaikkien moottorien kaasupäästöihin ja dieselmoottorien hiukkaspäästöihin sekä meluun liittyvillä perusteilla sellaisten kyseisten direktiivien soveltamisalaan kuuluvien moottoriajoneuvojen rekisteröinti, myynti, liikkeelle laskeminen tai

käyttö, jotka täyttävät direktiiveissä 70/157/ETY, 70/220/ETY, 72/306/ETY ja 88/77/ETY, sellaisina kuin ne ovat viimeksi muutettuina, säädetyt vaatimukset ja jotka on tyyppihyväksytty direktiivin 70/156/ETY vaatimusten mukaisesti. EFTA-valtiot voivat jatkaa kansallisen lainsäädäntönsä soveltamista 1 päivästä tammikuuta 1995, mutta niiden on sallittava vapaa liikkuvuus yhteisön säännösten mukaisesti. Tehtäessä ehdotuksia yhteisön säännösten ("acquis communautaire") muuttamiseksi, ajan tasalle saattamiseksi, laajentamiseksi tai muuksi kehittämiseksi direktiivin soveltamisalaan kuuluvissa kysymyksissä noudatetaan tämän sopimuksen päätöksentekoa koskevia yleisiä määräyksiä.

EFTA-valtiot eivät ennen 1 päivää tammikuuta 1995 saa antaa ETY-tyyppihyväksyntää koko ajoneuvoille, tai erityisten direktiivien todistuksia järjestelmille, osille tai erillisille teknisille yksiköille ensimmäisen kohdan soveltamisalaan kuuluvien direktiivien mukaisesti.

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **370 L 0156:** Neuvoston direktiivi 70/156/ETY, annettu 6 päivänä helmikuuta 1970, moottoriajoneuvojen ja niiden perävaijien tyyppihyväksyntää koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 42, 23.2.1970, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 72 B:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 115)

— **378 L 0315:** neuvoston direktiivi

78/315/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1977 (EYVL N:o L 81, 28.3.1978, s. 1)

— **378 L 0547:** neuvoston direktiivi 78/547/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1978 (EYVL N:o L 168, 26.6.1978, s. 39)

— **179 H:** liittymisehdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Hel-
leenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteis-
öihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 108)

— **380 L 1267:** neuvoston direktiivi 80/1267/ETY, annettu 16 päivänä joulukuuta 1980 (EYVL N:o L 375, 31.12.1980, s. 34)

— **185 I:** liittymisehdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan-
jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan
liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o
L 302, 15.11.1985, s. 211)

— **387 L 0358:** neuvoston direktiivi 87/358/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1987 (EYVL N:o L 192, 11.7.1987, s. 51)

— **387 L 0403:** neuvoston direktiivi 87/403/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1987, moottoriajoneuvojen ja niiden perävau-
nujen tyyppihyväksyntää koskevan jäsenvaltioiden
lainsäädännön lähentämisestä annetun
direktiivin 70/156/ETY liitteen I täydentämises-
tä (EYVL N:o L 220, 8.8.1987, s. 44)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä kos-
kee seuraava mukautus:

Lisätään 2 artiklan a alakohtaan seuraavat
luetelmakohdat:

”— Itävallan lainsäädännössä ”Typengenehmigung”

— Suomen lainsäädännössä ”tyyppihyväksyntä”/ ”typpgodkännande”

— Islannin lainsäädännössä ”gerðarviðurkenning”

— Liechtensteinin lainsäädännössä ”Typengenehmigung”

— Norjan lainsäädännössä ”typegodkjenning”

— Ruotsin lainsäädännössä ”typpgodkännande”

— Sveitsin lainsäädännössä ”Typengenehmigung”/ ”approbation du type”/ ”approva-
zione del tipo”.

2. **370 L 0157:** Neuvoston direktiivi 70/157/ETY, annettu 6 päivänä helmikuuta 1970, moottoriajoneuvojen sallittua melutasoa ja pakojärjestelmää koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 42, 23.2.1970, s. 16), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **172 B:** liittymisehdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tans-
kan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Bri-
tannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kunin-
gaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin
(EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 115)

— **373 L 0350:** komission direktiivi 73/350/ETY, annettu 7 päivänä marraskuuta 1973 (EYVL N:o L 321, 22.11.1973, s. 33)

— **377 L 0212:** neuvoston direktiivi 77/212/ETY, annettu 8 päivänä maaliskuuta 1977 (EYVL N:o L 66, 12.3.1977, s. 33)

— **381 L 0334:** komission direktiivi 81/334/ETY, annettu 13 päivänä huhtikuuta 1981 (EYVL N:o L 131, 18.5.1981, s. 6)

— **384 L 0372:** komission direktiivi 84/372/ETY, annettu 3 päivänä heinäkuuta 1984 (EYVL N:o L 196 26.7.1984, s. 47)

— **384 L 0424:** neuvoston direktiivi 84/424/ETY, annettu 3 päivänä syyskuuta 1984 (EYVL N:o L 238, 6.9.1984, s. 31)

— **185 I:** liittymisehdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan-
jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan
liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o
L 302, 15.11.1985, s. 211)

— **389 L 0491:** komission direktiivi 89/491/ETY, annettu 17 päivänä heinäkuuta 1989 (EYVL N:o L 238, 15.8.1989, s. 43)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä kos-
kevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään liitteessä II olevaan 3.1.3 koh-
taan liittyvään alaviitteeseen seuraava:

”A= Itävalta, CH = Sveitsi, FL = Liechten-
stein, IS = Islanti, N = Norja, S = Ruotsi, SF
= Suomi”.

b) Lisätään liitteen IV tyyppihyväksynnän
antavan maan tunnuskirjainta/-kirjaimia
koskevaan alaviitteeseen seuraava:

”A = Itävalta, CH = Sveitsi, FL = Liechten-
stein, IS = Islanti, N = Norja, S = Ruotsi, SF
= Suomi”.

3. **370 L 0220:** Neuvoston direktiivi 70/220/ETY, annettu 20 päivänä maaliskuuta 1970, moottoriajoneuvojen ottomootoreiden ilman pilaantumista aiheuttavien kaasupäästöjen vähentämistä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 76, 6.4.1970, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **172 B:** liittymisehdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tans-
kan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Bri-
tannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kunin-

gaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 115)

— **374 L 0290:** neuvoston direktiivi 74/290/ETY, annettu 28 päivänä toukokuuta 1974 (EYVL N:o L 159, 15.6.1974, s. 61)

— **377 L 0102:** komission direktiivi 77/102/ETY, annettu 30 päivänä marraskuuta 1976 (EYVL N:o L 32, 3.2.1977, s. 32)

— **378 L 0665:** komission direktiivi 78/665/ETY, annettu 14 päivänä heinäkuuta 1978 (EYVL N:o L 223, 14.8.1978, s. 48)

— **383 L 0351:** neuvoston direktiivi 83/351/ETY, annettu 16 päivänä kesäkuuta 1983 (EYVL N:o L 197, 20.7.1983, s. 1)

— **388 L 0076:** neuvoston direktiivi 88/76/ETY, annettu 3 päivänä joulukuuta 1987 (EYVL N:o L 36, 9.2.1988, s. 1)

— **388 L 0436:** neuvoston direktiivi 88/436/ETY, annettu 16 päivänä kesäkuuta 1988 (EYVL N:o L 214, 6.8.1988, s. 1)

— **389 L 0458:** neuvoston direktiivi 89/458/ETY, annettu 18 päivänä heinäkuuta 1989 (EYVL N:o L 226, 3.8.1989, s. 1)

— **389 L 0491:** komission direktiivi 89/491/ETY, annettu 17 päivänä heinäkuuta 1989 (EYVL N:o L 238, 15.8.1989, s. 43)

— **391 L 0441:** neuvoston direktiivi 91/441/ETY, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1991 (EYVL N:o L 242, 30.8.1991, s. 1)

4. 370 L 0221: Neuvoston direktiivi 70/221/ETY, annettu 20 päivänä maaliskuuta 1970, moottoriajoneuvojen ja niiden perävau-
nujen polttonestesäiliöitä ja alleajosuojia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 76, 6.4.1970, s. 23), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 72 B:** liittymishdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 116)

— **379 L 0490:** komission direktiivi 79/490/ETY, annettu 18 päivänä huhtikuuta 1979 (EYVL N:o L 128, 26.5.1979, s. 22), sellaisena kuin se on muutettuna komission direktiivillä 81/333/ETY, annettu 13 päivänä huhtikuuta 1981

— **381 L 0333:** komission direktiivi 81/333/ETY, annettu 13 päivänä huhtikuuta 1981 (EYVL N:o L 131, 18.5.1981, s. 4)

5. 370 L 0222: Neuvoston direktiivi 70/222/ETY, annettu 20 päivänä maaliskuuta

1970, moottoriajoneuvojen ja niiden perävau-
nujen takarekisterikilpien asentamiselle ja kiinnittämiselle varattavaa tilaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 76, 6.4.1970, s. 25), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 72 B:** liittymishdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 116)

6. 370 L 0311: Neuvoston direktiivi 70/311/ETY, annettu 8 päivänä kesäkuuta 1970, moottoriajoneuvojen ja niiden perävau-
nujen ohjauslaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 133, 18.6.1970, s. 10), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 72 B:** liittymishdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 116)

7. 370 L 0387: Neuvoston direktiivi 70/387/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1970, moottoriajoneuvojen ja niiden perävau-
nujen ovia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 176, 10.8.1970, s. 5), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 72 B:** liittymishdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 116)

8. 370 L 0388: Neuvoston direktiivi 70/388/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1970, moottoriajoneuvojen äänimerkinantolaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 176, 10.8.1970, s. 12), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 72 B:** liittymishdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 116)

— **1 79 H:** liittymishdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Hel-

leenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 108)

— **1 85 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 212)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään liitteessä I olevassa 1.4.1 kohdassa suluissa olevaan tekstiin seuraava:

”IS Islanti, 12 Itävalta, FL Liechtenstein, 16 Norja, 5 Ruotsi, 17 Suomi, 14 Sveitsi”.

9. **371 L 0127:** Neuvoston direktiivi 71/127/ETY, annettu 1 päivänä maaliskuuta 1971, moottoriajoneuvojen taustapeilejä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 68, 22.3.1971, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 72 B:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 116)

— **379 L 0795:** komission direktiivi 79/795/ETY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1979 (EYVL N:o L 239, 22.9.1979, s. 1)

— **1 79 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 109)

— **385 L 0205:** komission direktiivi 85/205/ETY, annettu 18 päivänä helmikuuta 1985 (EYVL N:o L 90, 29.3.1985, s. 1)

— **1 85 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 212)

— **386 L 0562:** komission direktiivi 86/562/ETY, annettu 6 päivänä marraskuuta 1986 (EYVL N:o L 327, 22.11.1986, s. 49)

— **388 L 0321:** komission direktiivi 88/321/ETY, annettu 16 päivänä toukokuuta 1988 (EYVL N:o L 147, 14.6.1988, s. 77)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään liitteessä II olevan 2 lisäyksen 4.2 kohdan tunnusnumeroiden luetteloon seuraava:

”IS Islanti, 12 Itävalta, FL Liechtenstein, 16 Norja, 5 Ruotsi, 17 Suomi, 14 Sveitsi”.

10. **371 L 0320:** Neuvoston direktiivi 71/320/ETY, annettu 26 päivänä heinäkuuta 1971, tiettyjen ajoneuvoluokkien moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen jarrulaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 202 6.9.1971, s. 37), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 72 B:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 118)

— **374 L 0132:** komission direktiivi 74/132/ETY, annettu 11 päivänä helmikuuta 1974 (EYVL N:o L 74, 19.3.1974, s. 7)

— **375 L 0524:** komission direktiivi 75/524/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1975 (EYVL N:o L 236, 8.9.1975, s. 3)

— **379 L 0489:** komission direktiivi 79/489/ETY, annettu 18 päivänä huhtikuuta 1979 (EYVL N:o L 128, 26.5.1979, s. 12)

— **385 L 0647:** komission direktiivi 85/647/ETY, annettu 23 päivänä joulukuuta 1985 (EYVL N:o L 380, 31.12.1985, s. 1)

— **388 L 0194:** komission direktiivi 88/194/ETY, annettu 24 päivänä maaliskuuta 1988 (EYVL N:o L 92, 9.4.1988, s. 47)

11. **372 L 0245:** Neuvoston direktiivi 72/245/ETY, annettu 20 päivänä kesäkuuta 1972, ottomoottorilla varustettujen moottoriajoneuvojen radiohäiriöiden vaimennusta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 152, 6.7.1972, s. 15), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **389 L 0491:** komission direktiivi 89/491/ETY, annettu 17 päivänä heinäkuuta 1989 (EYVL N:o L 238, 15.8.1989, s. 43)

12. **372 L 0306:** Neuvoston direktiivi 72/306/ETY, annettu 2 päivänä elokuuta 1972, ajoneuvojen dieselmoottoreiden päästöjen vähentämiseksi toteutettavia toimenpiteitä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 190, 20.8.1972, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **389 L 0491:** komission direktiivi 89/491/ETY, annettu 17 päivänä heinäkuuta 1989 (EYVL N:o L 238, 15.8.1989, s. 43)

13. **374 L 0060:** Neuvoston direktiivi 74/60/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1973, moottoriajoneuvojen sisustusta (muut matkustajatilan sisäiset osat kuin taustapeilit, hallintalaitteiden sijoittelu, katto, kattoluukku,

selkänöjat ja istuimien takaosat) koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 38, 11.2.1974, s. 2), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **378 L 0632:** komission direktiivi 78/632/ETY, annettu 19 päivänä toukokuuta 1978 (EYVL N:o L 206, 29.7.1978, s. 26)

14. **374 L 0061:** Neuvoston direktiivi 74/61/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1973, moottoriajoneuvojen luvattoman käytön estäviä laitteita koskevan lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 38, 11.2.1974, s. 22)

15. **374 L 0297:** Neuvoston direktiivi 74/297/ETY, annettu 4 päivänä kesäkuuta 1974, moottoriajoneuvojen sisävarusteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (ohjausmekanismin toiminta törmäystilanteissa) (EYVL N:o L 165, 20.6.1974, s. 16)

16. **374 L 0408:** Neuvoston direktiivi 74/408/ETY, annettu 22 päivänä heinäkuuta 1974, moottoriajoneuvojen sisustusta (istuimien ja niiden kiinnityspisteiden lujuuutta) koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 221, 12.8.1974, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **381 L 0577:** neuvoston direktiivi 81/577/ETY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1981 (EYVL N:o L 209, 29.7.1981, s. 34)

17. **374 L 0483:** Neuvoston direktiivi 74/483/ETY, annettu 17 päivänä syyskuuta 1974, moottoriajoneuvojen ulkonevia osia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 266, 2.10.1974, s. 4), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **379 L 0488:** neuvoston direktiivi 79/488/ETY, annettu 18 päivänä huhtikuuta 1979 (EYVL N:o L 128, 26.5.1979, s. 1)

— **185 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 212)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään liitteessä I olevan 3.2.2.2 kohtaan liittyvään alaviitteeseen seuraava:

”IS Islanti, 12 Itävalta, FL Liechtenstein, 16 Norja, 5 Ruotsi, 17 Suomi, 14 Sveitsi”.

18. **375 L 0443:** Neuvoston direktiivi 75/443/ETY, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1975, moottoriajoneuvojen nopeudenmittaus-

ja peruutuslaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 196, 26.7.1975, s. 1)

19. **376 L 0114:** Neuvoston direktiivi 76/114/ETY, annettu 18 päivänä joulukuuta 1975, moottoriajoneuvojen ja niiden perävau-nujen lakisääteisiä kilpiä ja merkintöjä sekä niiden sijaintia ja kiinnitysmenetelmää koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 24, 30.1.1976, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **378 L 0507:** komission direktiivi 78/507/ETY, annettu 19 päivänä toukokuuta 1978 (EYVL N:o L 155, 13.6.1978, s. 31)

— **179 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 109)

— **185 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 213)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään liitteessä olevan 2.1.2 kohdan suluisa olevaan tekstiin seuraava:

”IS Islanti, 12 Itävalta, FL Liechtenstein, 16 Norja, 5 Ruotsi, 17 Suomi, 14 Sveitsi”.

20. **376 L 0115:** Neuvoston direktiivi 76/115/ETY, annettu 18 päivänä joulukuuta 1975, moottoriajoneuvojen turvavöiden kiinnityspisteitä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 24, 30.1.1976, s. 6), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **381 L 0575:** neuvoston direktiivi 81/575/ETY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1981 (EYVL N:o L 209, 29.7.1981, s. 30)

— **382 L 0318:** komission direktiivi 82/318/ETY, annettu 2 päivänä huhtikuuta 1982 (EYVL N:o L 139, 19.5.1982, s. 9)

21. **376 L 0756:** Neuvoston direktiivi 76/756/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976, moottoriajoneuvojen ja niiden perävau-nujen valaisimien ja merkkivalolaitteiden asennusta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **380 L 0233:** komission direktiivi

80/233/ETY, annettu 21 päivänä marraskuuta 1979 (EYVL N:o L 51, 25.2.1980, s. 8)

— **382 L 0244:** komission direktiivi 82/244/ETY, annettu 17 päivänä maaliskuuta 1982 (EYVL N:o L 109, 22.4.1982, s. 31)

— **383 L 0276:** neuvoston direktiivi 83/276/ETY, annettu 26 päivänä toukokuuta 1983 (EYVL N:o L 151, 9.6.1983, s. 47)

— **384 L 0008:** komission direktiivi 84/8/ETY, annettu 14 päivänä joulukuuta 1983 (EYVL N:o L 9, 12.1.1984, s. 24)

— **389 L 0278:** komission direktiivi 89/278/ETY, annettu 28 päivänä maaliskuuta 1989 (EYVL N:o L 109, 20.4.1989, s. 38)

22. 376 L 0757: Neuvoston direktiivi 76/757/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976, moottoriajoneuvojen ja niiden perävau-
nujen heijastimia koskevan jäsenvaltioiden lain-
säädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 262,
27.9.1976, s. 32), sellaisena kuin se on muutet-
tuna seuraavilla:

— **179 H:** liittymisehdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Hel-
leenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteis-
öihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 109)

— **185 I:** liittymisehdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan-
jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan
liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o
L 302, 15.11.1985, s. 213)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä kos-
kee seuraava mukautus:

Lisätään liitteessä III olevaan 4.2 kohtaan
seuraava:

”IS Islanti

12 Itävalta

FL Liechtenstein

16 Norja

5 Ruotsi

17 Suomi

14 Sveitsi”.

23. 376 L 0758: Neuvoston direktiivi 76/758/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976, moottoriajoneuvojen ja niiden perävau-
nujen äärivalaisimia, etuvalaisimia, takava-
laisimia sekä jarruvalaisimia koskevan jäsen-
valtioiden lainsäädännön lähentämisestä
(EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 54), sellaisena
kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **179 H:** liittymisehdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Hel-

leenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteis-
öihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 109)

— **185 I:** liittymisehdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan-
jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan
liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o
L 302, 15.11.1985, s. 213)

— **389 L 0516:** komission direktiivi 89/516/ETY, annettu 1 päivänä elokuuta 1989
(EYVL N:o L 265, 12.9.1989, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä kos-
kee seuraava mukautus:

Lisätään liitteessä III olevaan 4.2 kohtaan
seuraava:

”IS Islanti

12 Itävalta

FL Liechtenstein

16 Norja

5 Ruotsi

17 Suomi

14 Sveitsi”.

24. 376 L 0759: Neuvoston direktiivi 76/759/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976, moottoriajoneuvojen ja niiden perävau-
nujen suuntavalaisimia koskevan jäsenvaltioiden
lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o
L 262, 27.9.1976, s. 71), sellaisena kuin se on
muutettuna seuraavilla:

— **179 H:** liittymisehdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Hel-
leenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteis-
öihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 109)

— **185 I:** liittymisehdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan-
jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan
liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o
L 302, 15.11.1985, s. 213)

— **389 L 0277:** komission direktiivi 89/277/ETY, annettu 28 päivänä maaliskuuta
1989 (EYVL N:o L 109, 20.4.1989, s. 25)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä kos-
kee seuraava mukautus:

Lisätään liitteessä III olevaan 4.2 kohtaan
seuraava:

”IS Islanti

12 Itävalta

FL Liechtenstein

16 Norja

5 Ruotsi

17 Suomi

14 Sveitsi”.

25. 376 L 0760: Neuvoston direktiivi 76/760/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta

1976, moottoriajoneuvojen ja niiden perävau-
nujen takarekisterikilven valaisimia koskevan
jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä
(EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 85), sellaisena
kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 79 H:** liittymishdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Hel-
leenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteis-
öihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 109)

— **1 85 I:** liittymishdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan-
jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan
liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o
L 302, 15.11.1985, s. 213)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä kos-
kee seuraava mukautus:

Lisätään liitteessä I olevaan 4.2 kohtaan
seuraava:

”IS Islanti
12 Itävalta
FL Liechtenstein
16 Norja
5 Ruotsi
17 Suomi
14 Sveitsi”.

26. **376 L 0761:** Neuvoston direktiivi, annet-
tu 27 päivänä heinäkuuta 1976, moottoriajo-
neuvojen kauko- tai lähivalaisimina toimivia
ajovalaisimia ja niiden hehkulamppuja koske-
van jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämi-
sestä (EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 96),
sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 79 H:** liittymishdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Hel-
leenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteis-
öihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 109)

— **1 85 I:** liittymishdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan-
jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan
liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o
L 302, 15.11.1985, s. 213)

— **389 L 0517:** komission direktiivi
89/517/ETY, annettu 1 päivänä elokuuta 1989
(EYVL N:o L 265, 12.9.1989, s. 15)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä kos-
kee seuraava mukautus:

Lisätään liitteessä VI olevaan 4.2 kohtaan
seuraava:

”IS Islanti
12 Itävalta
FL Liechtenstein
16 Norja
5 Ruotsi

17 Suomi
14 Sveitsi”.

27. **376 L 0762:** Neuvoston direktiivi
76/762/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta
1976, moottoriajoneuvojen etusumvalaisimia
ja niiden hehkulamppuja koskevan jäsenvalti-
oiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL
N:o L 262, 27.9.1976, s. 122), sellaisena kuin se
on muutettuna seuraavilla:

— **1 79 H:** liittymishdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Hel-
leenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteis-
öihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 109)

— **1 85 I:** liittymishdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan-
jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan
liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o
L 302, 15.11.1985, s. 213)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä kos-
kee seuraava mukautus:

Lisätään liitteessä II olevaan 4.2 kohtaan
seuraava:

”IS Islanti
12 Itävalta
FL Liechtenstein
16 Norja
5 Ruotsi
17 Suomi
14 Sveitsi”.

28. **377 L 0389:** Neuvoston direktiivi
77/389/ETY, annettu 17 päivänä toukokuuta
1977, moottoriajoneuvojen hinauslaitteita kos-
kevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentä-
misestä (EYVL N:o L 145, 13.6.1977, s. 41)

29. **377 L 0538:** Neuvoston direktiivi
77/538/ETY, annettu 28 päivänä kesäkuuta
1977, moottoriajoneuvojen ja niiden perävau-
nujen takasumvalaisimia koskevan jäsenvalti-
oiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL
N:o L 220, 29.8.1977, s. 60), sellaisena kuin se
on muutettuna seuraavilla:

— **1 79 H:** liittymishdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Hel-
leenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteis-
öihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 110)

— **1 85 I:** liittymishdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan-
jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan
liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o
L 302, 15.11.1985, s. 213)

— **389 L 0518:** komission direktiivi

89/518/ETY, annettu 1 päivänä elokuuta 1989 (EYVL N:o L 265, 12.9.1989, s. 24)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään liitteessä II olevaan 4.2 kohtaan seuraava:

”IS Islanti
12 Itävalta
FL Liechtenstein
16 Norja
5 Ruotsi
17 Suomi
14 Sveitsi”.

30. 377 L 0539: Neuvoston direktiivi 77/539/ETY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1977, moottoriajoneuvojen ja niiden perävau-
nujen peruutusvalaisimia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 220, 29.8.1977, s. 72), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— 1 79 H: liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Hel-
leenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 110)

— 1 85 I: liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan-
jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 213)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään liitteessä II olevaan 4.2 kohtaan seuraava:

”IS Islanti
12 Itävalta
FL Liechtenstein
16 Norja
5 Ruotsi
17 Suomi
14 Sveitsi”.

31. 377 L 0540: Neuvoston direktiivi 77/540/ETY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1977, moottoriajoneuvojen pysäköintiva-
laisimia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädän-
nön lähentämisestä (EYVL N:o L 220, 29.8.1977, s. 83), sellaisena kuin se on muutet-
tuna seuraavilla:

— 1 79 H: liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Hel-
leenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 110)

— 1 85 I: liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan-

jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 214)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään liitteessä IV olevaan 4.2 kohtaan seuraava:

”IS Islanti
12 Itävalta
FL Liechtenstein
16 Norja
5 Ruotsi
17 Suomi
14 Sveitsi”.

32. 377 L 0541: Neuvoston direktiivi 77/541/ETY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1977, moottoriajoneuvojen turvavöitä ja turva-
järjestelmiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 220, 29.8.1977, s. 95), sellaisena kuin se on muutet-
tuna seuraavilla:

— 1 79 H: liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Hel-
leenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 110)

— 381 L 0576: neuvoston direktiivi 81/576/ETY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1981 (EYVL N:o L 209, 29.7.1981, s. 32)

— 382 L 0319: komission direktiivi 82/319/ETY, annettu 2 päivänä huhtikuuta 1982 (EYVL N:o L 139, 19.5.1982, s. 17)

— 1 85 I: liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan-
jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 214)

— 390 L 0628: komission direktiivi 90/628/ETY, annettu 30 päivänä lokakuuta 1990 (EYVL N:o L 341, 6.12.1990, s. 1)

Sopimuspuolet saavat 1 päivään heinäkuuta 1997 saakka kieltää saattamasta markkinoille M₁-, M₂- ja M₃-luokan ajoneuvoja, joiden turvavyöt tai turvalaitejärjestelmät eivät täytä direktiivissä 77/541/ETY, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 90/628/ETY, säädettyjä vaatimuksia, mutta ne eivät saa kieltää saattamasta markkinoille näiden vaatimusten mukaisia ajoneuvoja. EFTA-valtiot saavat antaa näiden direktiivien mukaisia

ETY-tyyppihyväksyntöjä vasta siitä ajankohdasta alkaen, josta ne soveltavat kyseisiä direktiivejä kokonaisuudessaan.

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään liitteessä III olevaan 1.1.1 kohtaan seuraava:

”IS Islanti

12 Itävalta

FL Liechtenstein

16 Norja

5 Ruotsi

17 Suomi

14 Sveitsi”.

33. **377 L 0649:** Neuvoston direktiivi 77/649/ETY, annettu 27 päivänä syyskuuta 1977, moottoriajoneuvojen kuljettajien näkökenttää koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 267, 19.10.1977, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **381 L 0643:** komission direktiivi 81/643/ETY, annettu 29 päivänä heinäkuuta 1981 (EYVL N:o L 231, 15.8.1981, s. 41)

— **388 L 0366:** komission direktiivi 88/366/ETY, annettu 17 päivänä toukokuuta 1988 (EYVL N:o L 181, 12.7.1988, s. 40)

34. **378 L 0316:** Neuvoston direktiivi 78/316/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1977, moottoriajoneuvojen sisällä käytettäviä varusteita (hallintalaitteiden, ilmaisimien ja osoittimien kuvatuksia) koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 81, 28.3.1978, s. 3)

35. **378 L 0317:** Neuvoston direktiivi 78/317/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1977, moottoriajoneuvojen lasipintojen huurteen- ja sumunpoistojärjestelmiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 81, 28.3.1978, s. 27)

36. **378 L 0318:** Neuvoston direktiivi 78/318/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1977, moottoriajoneuvojen pyyhin- ja pesinjärjestelmiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 81, 28.3.1978, s. 49)

37. **378 L 0548:** Neuvoston direktiivi 78/548/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1978, moottoriajoneuvojen matkustajatilan

lämmityslaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 168, 26.6.1978, s. 40)

38. **378 L 0549:** Neuvoston direktiivi 78/549/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1978, moottoriajoneuvojen lokasuojia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 168, 26.6.1978, s. 45)

39. **378 L 0932:** Neuvoston direktiivi 78/932/ETY, annettu 16 päivänä lokakuuta 1978, moottoriajoneuvojen istuimien niskatukia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 325, 20.11.1978, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 79 H:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 110)

— **1 85 I:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 214)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään liitteessä VI olevaan 1.1.1 kohtaan seuraava:

”IS Islanti

12 Itävalta

FL Liechtenstein

16 Norja

5 Ruotsi

17 Suomi

14 Sveitsi”.

40. **378 L 1015:** Neuvoston direktiivi 78/1015/ETY, annettu 23 päivänä marraskuuta 1978, moottoripyörien sallittua melutasoa ja pakojärjestelmää koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 349, 13.12.1978, s. 21), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 79 H:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 110)

— **1 85 I:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 214)

— **387 L 0056:** neuvoston direktiivi

87/56/ETY, annettu 18 päivänä joulukuuta 1986 (EYVL N:o L 24, 27.1.1987, s. 42)

— **389 L 0235:** neuvoston direktiivi 89/235/ETY, annettu 13 päivänä maaliskuuta 1989 (EYVL N:o L 98, 11.4.1989, s. 1)

EFTA-valtiot saavat 1 päivään tammikuuta 1995 saakka soveltaa kansallista lainsäädäntöään, mukaan lukien mahdollisuus kieltää melutasoon ja pakojärjestelmään liittyvillä perusteilla sellaisten kyseisen direktiivin soveltamisalaan kuuluvien moottoripyörien rekisteröinti, myynti, liikkeelle laskeminen tai käyttö, jotka täyttävät direktiivissä 78/1015/ETY, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna, säädetty vaatimukset. EFTA-valtiot saavat jatkaa kansallisen lainsäädäntönsä soveltamista 1 päivästä tammikuuta 1995, mutta niiden on sallittava vapaa liikkuvuus yhteisön säännösten mukaisesti. Tehtäessä ehdotuksia yhteisön säännösten ("acquis communautaire") muuttamiseksi, ajan tasalle saattamiseksi, laajentamiseksi tai muuksi kehittämiseksi direktiivin soveltamisalaan kuuluvissa kysymyksissä noudatetaan tämän sopimuksen päätöksentekoa koskevia yleisiä määräyksiä.

EFTA-valtiot eivät ennen 1 päivää tammikuuta 1995 saa antaa direktiivin mukaisia todistuksia.

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään 2 artiklaan seuraavat luetelmakohdat:

— Itävallan lainsäädännössä "Typengenehmigung"

— Suomen lainsäädännössä "tyyppihyväksyntä"/ "typpgodkännande"

— Islannin lainsäädännössä "gerðarviðurkenning"

— Liechtensteinin lainsäädännössä "Typengenehmigung"

— Norjan lainsäädännössä "typegodkjenning"

— Ruotsin lainsäädännössä "typpgodkännande"

— Sveitsin lainsäädännössä "Typengenehmigung"/ "approbation du type"/ "approvazione del tipo"

b) Lisätään liitteessä II olevaan 3.1.3 kohtaan seuraava:

"IS Islanti

12 Itävalta

FL Liechtenstein

16 Norja

5 Ruotsi

17 Suomi

14 Sveitsi".

41. **380 L 0780:** Neuvoston direktiivi 80/780/ETY, annettu 22 päivänä heinäkuuta 1980, kaksipyöräisten sivuvaunullisten tai sivuvaunuttomien moottoriajoneuvojen taustapeilejä ja niiden asennusta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 229, 30.8.1980, s. 49), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **380 L 1272:** neuvoston direktiivi 80/1272/ETY, annettu 22 päivänä joulukuuta 1980 (EYVL N:o L 375, 31.12.1980, s. 73)

— **185 I:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 214)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskeva seuraava mukautus:

Lisätään 8 artiklaan seuraavat luetelmakohdat:

— Itävallan lainsäädännössä "Typengenehmigung"

— Suomen lainsäädännössä "tyyppihyväksyntä"/ "typpgodkännande"

— Islannin lainsäädännössä "gerðarviðurkenning"

— Liechtensteinin lainsäädännössä "Typengenehmigung"

— Norjan lainsäädännössä "typegodkjenning"

— Ruotsin lainsäädännössä "typpgodkännande"

— Sveitsin lainsäädännössä "Typengenehmigung"/ "approbation du type"/ "approvazione del tipo"

42. **380 L 1268:** Neuvoston direktiivi 80/1268/ETY, annettu 16 päivänä joulukuuta 1980, moottoriajoneuvojen polttoaineen kuluusta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 375, 31.12.1980, s. 36), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **389 L 0491:** komission direktiivi 89/491/ETY, annettu 17 päivänä heinäkuuta 1989 (EYVL N:o L 238, 15.8.1989, s. 43)

43. **380 L 1269:** Neuvoston direktiivi 80/1269/ETY, annettu 16 päivänä joulukuuta 1980, moottoriajoneuvojen moottorien tehoa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähen-

tämisestä (EYVL N:o L 375, 31.12.1980, s. 46), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **388 L 0195:** komission direktiivi 88/195/ETY, annettu 24 päivänä maaliskuuta 1988 (EYVL N:o L 92, 9.4.1988, s. 50)

— **389 L 0491:** komission direktiivi 89/491/ETY, annettu 17 päivänä heinäkuuta 1989 (EYVL N:o L 238, 15.8.1989, s. 43)

44. 388 L 0077: Neuvoston direktiivi 88/77/ETY, annettu 3 päivänä joulukuuta 1987, ajoneuvojen dieselmoottoreiden ilman pilaantumista aiheuttavien kaasupäästöjen vähentämistä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 36, 9.2.1988, s. 33)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään liitteessä I olevaan 5.1.3 kohtaan seuraava:

”IS Islanti
12 Itävalta
FL Liechtenstein
16 Norja
5 Ruotsi
17 Suomi
14 Sveitsi”.

45. 389 L 0297: Neuvoston direktiivi 89/297/ETY, annettu 13 päivänä huhtikuuta 1989, moottoriajoneuvojen ja niiden perävau-
nujen sivusuojia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 124, 5.5.1989, s. 1)

SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOL- TEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA

Sopimuspuolet kiinnittävät huomiota seuraavien säädösten sisältöön:

46. 377 Y 0726(01): Neuvoston päätöslauselma, annettu 29 päivänä kesäkuuta 1977, henkilöautoja koskevasta koko ajoneuvon ETY-tyyppihyväksynnästä (EYVL N:o C 177, 26.7.1977, s. 1)

47. C/281/88/s.9: Komission ilmoitus aikaisemmin muussa jäsenvaltiossa rekisteröityjen ajoneuvojen tyyppihyväksyntä- ja rekisteröintimenettelystä (EYVL N:o C 281, 4.11.1988, s. 9)

II. MAATALOUS- JA METSÄTRAKTORIT

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. 374 L 0150: Neuvoston direktiivi

74/150/ETY, annettu 4 päivänä maaliskuuta 1974, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden tyyppihyväksyntää koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 84, 28.3.1974, s. 10), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **379 L 0694:** neuvoston direktiivi 79/694/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1979 (EYVL N:o L 205, 13.8.1979, s. 17)

— **1 79 H:** liittymisehdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Hel-
leenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteis-
öihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17)

— **382 L 0890:** neuvoston direktiivi 82/890/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 45)

— **1 85 I:** liittymisehdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan-
jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan
liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o
L 302, 15.11.1985, s. 212)

— **388 L 0297:** neuvoston direktiivi 88/297/ETY, annettu 3 päivänä toukokuuta 1988 (EYVL N:o L 126, 20.5.1988, s. 52)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä kos-
kee seuraava mukautus:

Lisätään 2 artiklan a alakohtaan seuraavat
luetelmakohtat:

”— Itävallan lainsäädännössä ”Typengeneh-
migung”

— Suomen lainsäädännössä ”tyyppihyväk-
syntä”/ ”typpgodkännande”

— Islannin lainsäädännössä ”gerðarviðurk-
enning”

— Liechtensteinin lainsäädännössä ”Typen-
genehmigung”

— Norjan lainsäädännössä ”typegodkjen-
ning”

— Ruotsin lainsäädännössä ”typpgodkän-
nande”

— Sveitsin lainsäädännössä ”Typengeneh-
migung”/ ”approbation du type”/ ”approva-
zione del tipo” ”.

2. 374 L 0151: Neuvoston direktiivi 74/151/ETY, annettu 4 päivänä maaliskuuta 1974, pyörillä varustettujen maatalous- ja met-
sätraktoreiden tiettyjä osia ja ominaisuuksia
koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentä-
misestä (EYVL N:o L 84, 28.3.1974, s. 25),
sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **382 L 0890:** neuvoston direktiivi

82/890/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 45)

— **388 L 0410:** komission direktiivi 88/410/ETY, annettu 21 päivänä kesäkuuta 1988 (EYVL N:o L 200, 26.7.1988, s. 27)

3. **374 L 0152:** Neuvoston direktiivi 74/152/ETY, annettu 4 päivänä maaliskuuta 1974, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden suurinta suunniteltua nopeutta ja kuormalavoja koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 84, 28.3.1974, s. 33), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **382 L 0890:** neuvoston direktiivi 82/890/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 45)

— **388 L 0412:** komission direktiivi 88/412/ETY, annettu 22 päivänä kesäkuuta 1988 (EYVL N:o L 200, 26.7.1988, s. 31)

4. **374 L 0346:** Neuvoston direktiivi 74/346/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1974, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden taustapeilejä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 191, 15.7.1974, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **382 L 0890:** neuvoston direktiivi 82/890/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 45)

5. **374 L 0347:** Neuvoston direktiivi 74/347/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1974, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden näkyvyysalueita ja tuulilasin pyyhkimä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 191, 15.7.1974, s. 5), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **379 L 1073:** komission direktiivi 79/1073/ETY, annettu 22 päivänä marraskuuta 1979 (EYVL N:o L 331, 27.12.1979, s. 20)

— **382 L 0890:** neuvoston direktiivi 82/890/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 45)

6. **375 L 0321:** Neuvoston direktiivi 75/321/ETY, annettu 20 päivänä toukokuuta 1975, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden ohjauslaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 147, 9.6.1975, s. 24), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **382 L 0890:** neuvoston direktiivi

82/890/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 45)

— **388 L 0411:** komission direktiivi 88/411/ETY, annettu 21 päivänä kesäkuuta 1988 (EYVL N:o L 200, 26.7.1988, s. 30)

7. **375 L 0322:** Neuvoston direktiivi 75/322/ETY, annettu 20 päivänä toukokuuta 1975, pyörillä varustettuihin maatalous- ja metsätraktoreihin asennettujen kipinäsytytysmoottoreiden aiheuttamien radiohäiriöiden poistamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 147, 9.6.1975, s. 28), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **382 L 0890:** neuvoston direktiivi 82/890/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 45)

8. **376 L 0432:** Neuvoston direktiivi 76/432/ETY, annettu 6 päivänä huhtikuuta 1976, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden jarrulaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 122, 8.5.1976, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **382 L 0890:** neuvoston direktiivi 82/890/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 45)

9. **376 L 0763:** Neuvoston direktiivi 76/763/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden matkustajan istuimia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 135), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **382 L 0890:** neuvoston direktiivi 82/890/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 45)

10. **377 L 0311:** Neuvoston direktiivi 77/311/ETY, annettu 29 päivänä maaliskuuta 1977, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden kuljettajalle kantautuvan äänen tasoa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 105, 28.4.1977, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **382 L 0890:** neuvoston direktiivi 82/890/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 45)

11. **377 L 0536:** Neuvoston direktiivi 77/536/ETY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1977, pyörillä varustettuihin maatalous- ja metsätraktoreihin kaatumisen varalta asennettuja

suojarakenteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 220, 29.8.1977, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **179 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 110)

— **185 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 213)

— **389 L 0680:** neuvoston direktiivi 89/680/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989 (EYVL N:o L 398, 30.12.1989, s. 26)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään liitteeseen VI seuraava:

”IS Islanti

12 Itävalta

FL Liechtenstein

16 Norja

5 Ruotsi

17 Suomi

14 Sveitsi”.

12. **377 L 0537:** Neuvoston direktiivi 77/537/ETY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1977, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden dieselmoottoreiden päästöjen vähentämiseksi toteutettavia toimenpiteitä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 220, 29.8.1977, s. 37), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **382 L 0890:** neuvoston direktiivi 82/890/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 45)

13. **378 L 0764:** Neuvoston direktiivi 78/764/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1978, pyörillä varustettujen maatalous- tai metsätraktoreiden kuljettajan istuinta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 255, 18.9.1978, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **179 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 110)

— **382 L 0890:** neuvoston direktiivi 82/890/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 45)

— **383 L 0190:** komission direktiivi

83/190/ETY, annettu 28 päivänä maaliskuuta 1983 (EYVL N:o L 109, 26.4.1983, s. 13)

— **185 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 214)

— **388 L 0465:** komission direktiivi 88/465/ETY, annettu 30 päivänä kesäkuuta 1988 (EYVL N:o L 228, 17.8.1988, s. 31)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään liitteessä II olevaan 3.5.2.1 kohtaan seuraava:

”IS Islanti

12 Itävalta

FL Liechtenstein

16 Norja

5 Ruotsi

17 Suomi

14 Sveitsi”.

14. **378 L 0933:** Neuvoston direktiivi 78/933/ETY, annettu 17 päivänä lokakuuta 1978, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden valaisimien ja merkkivalolaitteiden asennusta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 325, 20.11.1978, s. 16), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **382 L 0890:** neuvoston direktiivi 82/890/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 45)

15. **379 L 0532:** Neuvoston direktiivi 79/532/ETY, annettu 17 päivänä toukokuuta 1979, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden valaisimien ja merkkivalolaitteiden osan tyyppihyväksyntää koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 145, 13.6.1979, s. 16), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **382 L 0890:** neuvoston direktiivi 82/890/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 45)

16. **379 L 0533:** Neuvoston direktiivi 79/533/ETY, annettu 17 päivänä toukokuuta 1979, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden kytkentälaitteita ja peruutusta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 145, 13.6.1979, s. 20), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **382 L 0890:** neuvoston direktiivi

82/890/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 45)

17. **379 L 0622:** Neuvoston direktiivi 79/622/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1979, pyörillä varustettuihin maatalous- tai metsätraktoreihin kaatumisen varalta asennettuja suojarakenteita (staattiset testit) koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 179, 17.7.1979, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **382 L 0953:** komission direktiivi 82/953/ETY, annettu 15 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 386, 31.12.1982, s. 31)

— **185 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 214)

— **388 L 0413:** komission direktiivi 88/413/ETY, annettu 22 päivänä kesäkuuta 1988 (EYVL N:o L 200, 26.7.1988, s. 32)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään liitteeseen VI seuraava:

”IS Islanti
12 Itävalta
FL Liechtenstein
16 Norja
5 Ruotsi
17 Suomi
14 Sveitsi”.

18. **380 L 0720:** Neuvoston direktiivi 80/720/ETY, annettu 24 päivänä kesäkuuta 1980, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden ohjaustilaa, pääsyä ohjauspaikeille sekä ovia ja ikkunoita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 194, 28.7.1980, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **382 L 0890:** neuvoston direktiivi 82/890/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 45)

— **388 L 0414:** komission direktiivi 88/414/ETY, annettu 22 päivänä kesäkuuta 1988 (EYVL N:o L 200, 26.7.1988, s. 34)

19. **386 L 0297:** Neuvoston direktiivi 86/297/ETY, annettu 26 päivänä toukokuuta 1986, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden voimanottolaitteita ja niiden suojausta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 186, 8.7.1986, s. 19)

20. **386 L 0298:** Neuvoston direktiivi

86/298/ETY, annettu 26 päivänä toukokuuta 1986, kapearaiteisten pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden takaosaan kaatumisen varalta asennetuista suojarakenteista (EYVL N:o L 186, 8.7.1986, s. 26), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **389 L 0682:** neuvoston direktiivi 89/682/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989 (EYVL N:o L 398, 30.12.1989, s. 29)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään liitteeseen VI seuraava:

”IS Islanti
12 Itävalta
FL Liechtenstein
16 Norja
5 Ruotsi
17 Suomi
14 Sveitsi”.

21. **386 L 0415:** Neuvoston direktiivi 86/415/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1986, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden hallintalaitteiden asentamisesta, sijainnista, toiminnasta ja merkitsemisestä (EYVL N:o L 240, 26.8.1986, s. 1)

22. **387 L 0402:** Neuvoston direktiivi 87/402/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1987, kapearaiteisiin pyörillä varustettuihin maatalous- ja metsätraktoreihin kuljettajan istuimen eteen kaatumisen varalta asennetuista suojarakenteista (EYVL N:o L 220, 8.8.1987, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **389 L 0681:** neuvoston direktiivi 89/681/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989 (EYVL N:o L 398, 30.12.1989, s. 27)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään liitteeseen VII seuraava:

”IS Islanti
12 Itävalta
FL Liechtenstein
16 Norja
5 Ruotsi
17 Suomi
14 Sveitsi”.

23. **389 L 0173:** Neuvoston direktiivi 89/173/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1988, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden tiettyihin osiin ja ominaisuuksiin

liittyvän jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 67, 10.3.1989, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) Lisätään liitteessä III A olevaan 5.4.1 kohtaan liittyvään alaviitteeseen 1 seuraava: ”IS Islanti, 12 Itävalta, FL Liechtenstein, 16 Norja, 5 Ruotsi, 17 Suomi, 14 Sveitsi”.
- b) Lisätään liitteessä V olevassa 2.1.3 kohdassa suluissa olevaan tekstiin seuraava: ”IS Islanti, 12 Itävalta, FL Liechtenstein, 16 Norja, 5 Ruotsi, 17 Suomi, 14 Sveitsi”.

III. NOSTO- JA KÄSITTELYLAITTEET

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **373 L 0361:** Neuvoston direktiivi 73/361/ETY, annettu 19 päivänä marraskuuta 1973, vajerien, ketjujen ja koukkujen varmentamista ja merkitsemistä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 335, 5.12.1973, s. 51), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **376 L 0434:** komission direktiivi 76/434/ETY, annettu 13 päivänä huhtikuuta 1976 (EYVL N:o L 122, 8.5.1976, s. 20)

2. **384 L 0528:** Neuvoston direktiivi 84/528/ETY, annettu 17 päivänä syyskuuta 1984, nostolaitteisiin ja mekaanisiin käsittelylaitteisiin liittyviä yleisiä määräyksiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 300, 19.11.1984, s. 72), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **185 I:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 214)

— **388 L 0665:** neuvoston direktiivi 88/665/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1988 (EYVL N:o L 382 31.12.1988 s. 42)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään liitteessä I olevassa 3 kohdassa suluissa olevaan tekstiin seuraava:

”A Itävalta, CH Sveitsi, FL Liechtenstein, IS Islanti, N Norja, S Ruotsi, SF Suomi”.

3. **384 L 0529:** Neuvoston direktiivi 84/529/ETY, annettu 17 päivänä syyskuuta 1984, sähköllä toimivia hissejä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä

(EYVL N:o L 300, 19.11.1984, s. 86), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **386 L 0312:** komission direktiivi 86/312/ETY, annettu 18 päivänä kesäkuuta 1986 (EYVL N:o L 196, 18.7.1986, s. 56)

— **390 L 0486:** neuvoston direktiivi 90/486/ETY, annettu 17 päivänä syyskuuta 1990 (EYVL N:o L 270, 2.10.1990, s. 21)

4. **386 L 0663:** Neuvoston direktiivi 86/663/ETY, annettu 22 päivänä joulukuuta 1986, itseliikkuvia teollisuustrukkeja koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 384, 31.12.1986, s. 12), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **389 L 0240:** komission direktiivi 89/240/ETY, annettu 16 päivänä joulukuuta 1988 (EYVL N:o L 100, 12.4.1989, s. 1)

IV. KOTITALOUSKONEET

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **379 L 0530:** Neuvoston direktiivi 79/530/ETY, annettu 14 päivänä toukokuuta 1979, kodinkoneiden energiankulutuksen osoittamisesta merkinnöin (EYVL N:o L 145, 13.6.1979, s. 1)

2. **379 L 0531:** Neuvoston direktiivi 79/531/ETY, annettu 14 päivänä toukokuuta 1979, kodinkoneiden energiankulutuksen osoittamisesta merkinnöin annetun direktiivin 79/530/ETY soveltamisesta sähköuneihin (EYVL N:o L 145, 13.6.1979, s. 7), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **185 I:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 227)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään liitteessä I olevaan 3.1.1 kohtaan seuraava:

” ’sähköuuni’, suomeksi (FI)

’rafmagnsbökunarofn’, islanniksi (IS)

’elektrisk stekeovn’, norjaksi (N)

’elektrisk ugn’, ruotsiksi (S)”.

b) Lisätään liitteessä I olevaan 3.1.3 kohtaan seuraava:

” ’käyttötilavuus’, suomeksi (FI)

’nýtanlegt rými’, islanniksi (IS)

’nyttevolum’, norjaksi (N)

'nyttovolum', ruotsiksi (S)''.

c) Lisätään liitteessä I olevaan 3.1.5.1 kohtaan seuraava:

'' 'esilämmityskulutus 200 °C:een', suomeksi (FI)

'forhitunarnotkun i 200 °C', islanniksi (IS)
'energiforbruk ved oppvarming til 200 °C', norjaksi (N)

'energiförbrukning vid uppvärmning till 200 °C', ruotsiksi (S)

'vakiokulutus (yhden tunnin aikana 200 °C:ssa)', suomeksi (FI)

'jafnstöðunotkun (ein klukkustund við 200 °C)', islanniksi (IS)

'energiforbruk for å opprettholde en bestemt temperatur (en time på 200 °C)', norjaksi (N)

'energiförbrukning för att upprätthålla en temperatur

(på 200 °C i en timme)', ruotsiksi (S)

'KOKONAISKULUTUS', suomeksi (FI)

'ALLS', islanniksi (IS)

'TOTALT', norjaksi (N)

'TOTALT', ruotsiksi (S)''.

d) Lisätään liitteessä I olevaan 3.1.5.3 kohtaan seuraava:

'' 'puhdistusvaiheen kulutus', suomeksi (FI)

'hrensílotunotkun', islanniksi (IS)

'energiforbruk for en rengjøringsperiode', norjaksi (N)

'energiförbrukning vid en rengöringsprocess', ruotsiksi (S)''.

e) Lisätään seuraavat liitteet:

LIITE II(h)

(piirroksset ja suomenkieliset mukautukset)

LIITE II(i)

(piirroksset ja islanninkieliset mukautukset)

LIITE II(j)

(piirroksset ja norjankieliset mukautukset)

LIITE II(k)

(piirroksset ja ruotsinkieliset mukautukset)

3. **386 L 0594:** Neuvoston direktiivi 86/594/ETY, annettu 1 päivänä joulukuuta 1986, kodinkoneiden tuottamasta ilmassa kantautuvasta melusta (EYVL N:o L 344, 6.12.1986, s. 24)

V. KAASULAITTEET

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **378 L 0170:** Neuvoston direktiivi

78/170/ETY, annettu 13 päivänä helmikuuta 1978, tilalämmittämiseen ja kuuman veden tuottamiseen käytettävien lämmönkehittimien suorituskyvystä uusissa ja olemassa olevissa muissa kuin teollisuusrakennuksissa sekä lämpöeristyksestä ja kuuman talousveden jakeluputkien eristämisestä uusissa muissa kuin teollisuusrakennuksissa (EYVL N:o L 52, 23.2.1978, s. 32)⁽¹⁾

2. **390 L 0396:** Neuvoston direktiivi 90/396/ETY, annettu 29 päivänä kesäkuuta 1990, kaasumaisia polttoaineita käyttäviä laitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 196, 26.7.1990, s. 15)

VI. RAKENNUSKONEET JA -LAITTEET

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **379 L 0113:** Neuvoston direktiivi 79/113/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1978, rakennuskoneiden ja -laitteiden melupäästöjen määrittämistä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 33, 8.2.1979, s. 15), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **381 L 1051:** neuvoston direktiivi 81/1051/ETY, annettu 7 joulukuuta 1981 (EYVL N:o L 376, 30.12.1981, s. 49)

— **385 L 0405:** komission direktiivi 85/405/ETY, annettu 11 päivänä heinäkuuta 1985 (EYVL N:o L 233, 30.8.1985, s. 9)

2. **384 L 0532:** Neuvoston direktiivi 84/532/ETY, annettu 17 päivänä syyskuuta 1984, rakennuskoneisiin ja -laitteisiin liittyviä yleisiä määräyksiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 300, 19.11.1984, s. 111), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **388 L 0665:** neuvoston direktiivi 88/665/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1988 (EYVL N:o L 382 31.12.88 s. 42)

3. **384 L 0533:** Neuvoston direktiivi 84/533/ETY, annettu 17 päivänä syyskuuta 1984, kompressorien sallittua äänitehasoa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähen-

⁽¹⁾ Lueteltu tässä vain tiedoksi; sovellettaessa katso energiaa koskeva liite IV.

tämisestä (EYVL N:o L 300, 19.11.1984, s. 123), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **385 L 0406:** komission direktiivi 85/406/ETY, annettu 11 päivänä heinäkuuta 1985 (EYVL N:o L 233, 30.8.1985, s. 11)

4. **384 L 0534:** Neuvoston direktiivi 84/534/ETY, annettu 17 päivänä syyskuuta 1984, torninosturien sallittua äänitehotasoa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 300, 19.11.1984, s. 130), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **387 L 0405:** neuvoston direktiivi 87/405/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1987 (EYVL N:o L 220, 8.8.1987, s. 60)

5. **384 L 0535:** Neuvoston direktiivi 84/535/ETY, annettu 17 päivänä syyskuuta 1984, hitsausgeneraattorien sallittua äänitehotasoa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 300, 19.11.1984, s. 142), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **385 L 0407:** komission direktiivi 85/407/ETY, annettu 11 päivänä heinäkuuta 1985 (EYVL N:o L 233, 30.8.1985, s. 16)

6. **384 L 0536:** Neuvoston direktiivi 84/536/ETY, annettu 17 päivänä syyskuuta 1984, voimageneraattorien sallittua äänitehotasoa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 300, 19.11.1984, s. 149), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **385 L 0408:** komission direktiivi 85/408/ETY, annettu 11 päivänä heinäkuuta 1985 (EYVL N:o L 233, 30.8.1985, s. 18)

7. **384 L 0537:** Neuvoston direktiivi 84/537/ETY, annettu 17 päivänä syyskuuta 1984, konekäyttöisten käsin kannateltavien betonimurskaimien ja kivihakkujen sallittua äänitehotasoa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 300, 19.11.1984, s. 156), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **385 L 0409:** komission direktiivi 85/409/ETY, annettu 11 päivänä heinäkuuta 1985 (EYVL N:o L 233, 30.8.1985, s. 20)

8. **386 L 0295:** Neuvoston direktiivi 86/295/ETY, annettu 26 päivänä toukokuuta 1986, tiettyihin rakennuskoneisiin kaatumisen varalta asennettuja suojarakenteita (ROPS)

koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 186, 8.7.1986, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään liitteessä IV suluissa olevaan tekstiin seuraava:

”A Itävalta, CH Sveitsi, FL Liechtenstein, IS Islanti, N Norja, S Ruotsi, SF Suomi”.

9. **386 L 0296:** Neuvoston direktiivi 86/296/ETY, annettu 26 päivänä toukokuuta 1986, tiettyihin rakennuskoneisiin putoavien esineiden varalta asennettuja suojarakenteita (FOPS) koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 186, 8.7.1986, s. 10)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään liitteen IV suluissa olevaan tekstiin seuraava:

”A Itävalta, CH Sveitsi, FL Liechtenstein, IS Islanti, N Norja, S Ruotsi, SF Suomi”.

10. **386 L 0662:** Neuvoston direktiivi 86/662/ETY, annettu 22 päivänä joulukuuta 1986, hydraulikaivureiden, köysikäyttöisten kaivureiden, pusku- ja puskutraktoreiden, kuormaajien ja kaivurikuormaajien aiheuttaman melun rajoittamisesta (EYVL N:o L 384, 31.12.1986, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **389 L 0514:** komission direktiivi 89/514/ETY, annettu 2 päivänä elokuuta 1989 (EYVL N:o L 253, 30.8.1989, s. 35)

SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA

Sopimuspuolet kiinnittävät huomiota seuraavien säädösten sisältöön:

11. Komission tiedonanto yhdenmukaistetuista rakennuskoneiden melun mittaustermistään. (Annettu 3.1.1981)

12. **386 X 0666:** Neuvoston suositus 86/666/ETY, annettu 22 päivänä joulukuuta 1986, olemassa olevien hotellien paloturvallisuudesta (EYVL N:o L 384, 31.12.1986, s. 60)

VII. MUUT KONEET

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **384 L 0538:** Neuvoston direktiivi

84/538/ETY, annettu 17 päivänä syyskuuta 1984, ruohonleikkureiden sallittua äänitehostoa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 300, 19.11.1984, s. 171), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **387 L 0252:** komission direktiivi 87/252/ETY, annettu 7 päivänä huhtikuuta 1987 (EYVL N:o L 117, 5.5.1987, s. 22)

— **388 L 0180:** neuvoston direktiivi 88/180/ETY, annettu 22 päivänä maaliskuuta 1988 (EYVL N:o L 81, 26.3.1988, s. 69)

— **388 L 0181:** neuvoston direktiivi 88/181/ETY, annettu 22 päivänä maaliskuuta 1988 (EYVL N:o L 81, 26.3.1988, s. 71)

VIII. PAINEASTIAT

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **375 L 0324:** Neuvoston direktiivi 75/324/ETY, annettu 20 päivänä toukokuuta 1975, aerosoleja koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 147, 9.6.1975, s. 40)

2. **376 L 0767:** Neuvoston direktiivi 76/767/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976, paineastioiden yleisiä säännöksiä sekä paineastioiden tarkastusmenetelmiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 153), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **179 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helteenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 110)

— **185 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 213)

— **388 L 0665:** neuvoston direktiivi 88/665/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1988 (EYVL N:o L 382, 31.12.1988 s. 42)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään liitteessä I olevan 3.1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan ja liitteessä II olevan 3.1.1.1.1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan suluissa olevaan tekstiin seuraava:

”A Itävalta, CH Sveitsi, FL Liechtenstein, IS Islanti, N Norja, S Ruotsi, SF Suomi”.

3. **384 L 0525:** Neuvoston direktiivi

84/525/ETY, annettu 17 päivänä syyskuuta 1984, saumattomia teräskaasupulloja koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 300, 19.11.1984, s. 1)

4. **384 L 0526:** Neuvoston direktiivi 84/526/ETY, annettu 17 päivänä syyskuuta 1984, seostetusta tai seostamattomasta alumiinista valmistettuja saumattomia kaasupulloja koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 300, 19.11.1984, s. 20)

5. **384 L 0527:** Neuvoston direktiivi 84/527/ETY, annettu 17 päivänä syyskuuta 1984, jäsenvaltioiden seostamattomasta teräksestä valmistettuja hitsattuja kaasupulloja koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 300, 19.11.1984, s. 48)

6. **387 L 0404:** Neuvoston direktiivi 87/404/ETY, annettu 25 kesäkuuta 1987, yksinkertaisia paineestioita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta (EYVL N:o L 220, 8.8.1987, s. 48), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **390 L 0488:** neuvoston direktiivi 90/488/ETY, annettu 17 päivänä syyskuuta 1990 (EYVL N:o L 270, 2.10.1990, s. 25)

SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA

Sopimuspuolet kiinnittävät huomiota seuraavan säädöksen sisältöön:

7. **389 X 0349:** Komission suositus 89/349/ETY, annettu 13 päivänä huhtikuuta 1989, aerosoliteollisuuden kloorifluorihilivetyjen vähentämisestä (EYVL N:o L 144, 27.5.1989, s. 56)

IX. MITTAUSLAITTEET

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **371 L 0316:** Neuvoston direktiivi 71/316/ETY, annettu 26 päivänä heinäkuuta 1971, mittauslaitteita ja metrologisia tarkastusmenetelmiä koskeviin yleisiin säännöksiin liittyvän jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 202, 6.9.1971, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **172 B:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kunin-

gaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 118)

— **372 L 0427:** neuvoston direktiivi 72/427/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1972 (EYVL N:o L 291, 28.12.1972, s. 156)

— **179 H:** liittämisehdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Hel-
leenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 109)

— **383 L 0575:** neuvoston direktiivi 83/575/ETY, annettu 26 päivänä lokakuuta 1983 (EYVL N:o L 332, 28.11.1983, s. 43)

— **185 I:** liittämisehdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan-
jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan
liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o
L 302, 15.11.1985, s. 212)

— **387 L 0354:** neuvoston direktiivi 87/354/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1987 (EYVL N:o L 192 11.7.87 s. 43)

— **388 L 0665:** neuvoston direktiivi 88/665/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1988 (EYVL N:o L 382 31.12.1988, s. 42)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä kos-
kevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään liitteessä I olevan 3.1 kohdan
ensimmäisessä luetelmakohdassa ja liitteessä
II olevan 3.1.1.1 kohdan a alakohdan ensim-
mäisessä luetelmakohdassa suluissa olevaan
tekstiin seuraava:

”A Itävalta, CH Sveitsi, FL Liechtenstein, IS
Islanti, N Norja, S Ruotsi, SF Suomi”.

b) Täydennetään liitteessä II olevassa 3.2.1
kohdassa tarkoitettuja piirroksia tunnusten
A, CH, FL, IS, N, S, SF edellyttämällä
kirjaimilla.

2. **371 L 0317:** Neuvoston direktiivi
71/317/ETY, annettu 26 päivänä heinäkuuta
1971, viidestä 50:een kilogrammaan olevia sär-
miömäisiä ja yhdestä grammasta 10:een kilo-
grammaan olevia lieriömäisiä kauppapunnuk-
sia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lä-
hentämisestä (EYVL N:o L 202, 6.9.1971,
s. 14)

3. **371 L 0318:** Neuvoston direktiivi
71/318/ETY, annettu 26 päivänä heinäkuuta
1971, kaasun tilavuusmittareita koskevan jä-
senvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä
(EYVL N:o L 202, 6.9.1971, s. 21), sellaisena
kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **374 L 0331:** komission direktiivi

74/331/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta
1974 (EYVL N:o L 189, 12.7.1974, s. 9)

— **378 L 0365:** komission direktiivi
78/365/ETY, annettu 31 päivänä maaliskuuta
1978 (EYVL N:o L 104, 18.4.1978, s. 26)

— **382 L 0623:** komission direktiivi
82/623/ETY, annettu 1 päivänä heinäkuuta
1982 (EYVL N:o L 252, 27.8.1982, s. 5)

4. **371 L 0319:** Neuvoston direktiivi
71/319/ETY, annettu 26 päivänä heinäkuuta
1971, muiden nesteiden kuin veden mittareita
koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähen-
tämisestä (EYVL N:o L 202, 6.9.1971, s. 32)

5. **371 L 0347:** Neuvoston direktiivi
71/347/ETY, annettu 12 päivänä lokakuuta
1971, viljan hehtolitrapainon mittaamista kos-
kevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentä-
misestä (EYVL N:o L 239, 25.10.1971, s. 1),
sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **172 B:** liittämisehdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tans-
kan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Bri-
tannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kunin-
gaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin
(EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 119)

— **179 H:** liittämisehdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Hel-
leenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 109)

— **185 I:** liittämisehdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan-
jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan
liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o
L 302, 15.11.1985, s. 212)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä kos-
kee seuraava mukautus:

a) Lisätään 1 artiklan a kohdan sulkujen
väliin seuraava:

” ’EY hehtolitrapaino’ (suomeksi)

’EB hektolitrapýngd’ (islanniksi)

’EF hektolitervekt’ (norjaksi)

’EG hektolitervikt’ (ruotsiksi)”.

6. **371 L 0348:** Neuvoston direktiivi
71/348/ETY, annettu 12 päivänä lokakuuta
1971, muiden nesteiden kuin veden mittareiden
lisälaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 239, 25.10.1971, s. 9), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **172 B:** liittämisehdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tans-
kan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Bri-
tannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kunin-

gaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 119)

— **1 79 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 109)

— **1 85 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 212)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään liitteen IV luvun 4.8.1 jakson loppuun seuraava:

”10 Groschen (Itävalta)

10 penniä/10 penni (Suomi)

10 aurar (Islanti)

1 Rappen (Liechtenstein)

10 øre (Norja)

1 öre (Ruotsi)

1 Rappen/1 centime/1 centesimo (Sveitsi)”.

7. **371 L 0349:** Neuvoston direktiivi 71/349/ETY, annettu 12 päivänä lokakuuta 1971, laivatankkien kalibrointia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 239, 25.10.1971, s. 15)

8. **373 L 0360:** Neuvoston direktiivi 73/360/ETY, annettu 19 päivänä marraskuuta 1973, muita kuin itsetoimivia vaakoja koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 335, 5.12.1973, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **376 L 0696:** komission direktiivi 76/696/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976 (EYVL N:o L 236, 27.8.1976, s. 26)

— **382 L 0622:** komission direktiivi 82/622/ETY, annettu 1 päivänä heinäkuuta 1982 (EYVL N:o L 252, 27.8.1982, s. 2)

— **390 L 0384:** neuvoston direktiivi 90/384/ETY, annettu 20 päivänä kesäkuuta 1990, muita kuin itsetoimivia vaakoja koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta (EYVL N:o L 189, 20.7.1990, s. 1)

9. **373 L 0362:** Neuvoston direktiivi 73/362/ETY, annettu 19 päivänä marraskuuta 1973, materiaalisia pituusmittoja koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 335, 5.12.1973, s. 56), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **378 L 0629:** neuvoston direktiivi

78/629/ETY, annettu 19 päivänä kesäkuuta 1978 (EYVL N:o L 206, 29.7.1978, s. 8)

— **385 L 0146:** komission direktiivi 85/146/ETY, annettu 31 päivänä tammikuuta 1985 (EYVL N:o L 54, 23.2.1985, s. 29)

10. **374 L 0148:** Neuvoston direktiivi 74/148/ETY, annettu 4 päivänä maaliskuuta 1974, yhdestä milligrammasta 50 kilogrammaan olevia täsmäpunnuksia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 84, 28.3.1974, s. 3)

11. **375 L 0033:** Neuvoston direktiivi 75/33/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1974, kylmävesimittareita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 14, 20.1.1975, s. 1)

12. **375 L 0106:** Neuvoston direktiivi 75/106/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1974, tiettyjen nesteiden pakkaamista valmispakkauksiin tilavuuden mukaan koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 42, 15.2.1975, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **378 L 0891:** komission direktiivi 78/891/ETY, annettu 28 päivänä syyskuuta 1978 (EYVL N:o L 311, 4.11.1978 s. 21)

— **379 L 1005:** neuvoston direktiivi 79/1005/ETY, annettu 23 päivänä marraskuuta 1979 (EYVL N:o L 308, 4.12.1979, s. 25)

— **385 L 0010:** neuvoston direktiivi 85/10/ETY, annettu 18 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 4, 5.1.1985, s. 20)

— **388 L 0316:** neuvoston direktiivi 88/316/ETY, annettu 7 päivänä kesäkuuta 1988 (EYVL N:o L 143, 10.6.1988, s. 26)

— **389 L 0676:** neuvoston direktiivi 89/676/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989 (EYVL N:o L 398, 30.12.1989, s. 18)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Liitteessä III olevassa 1 kohdan a alakohdassa mainittuja tuotteita saa 31 päivään joulukuuta 1996 asti myydä palautettavissa pakkauksissa seuraavin pakkaustilavuuksin: Sveitsissä ja Liechtensteinissa: 0,7 litraa

Ruotsissa: 0,7 litraa

Norjassa: 0,35—0,7 litraa

Itävallassa: 0,7 litraa

Norjassa saa liitteessä III olevassa 3 kohdan a alakohdassa mainittuja tuotteita myydä 31

päivään joulukuuta 1996 asti palautettavissa pakkauksissa 0,35—0,7 litran pakkaustilavuuksin.

Ruotsissa saa liitteessä III olevassa 4 kohdassa mainittuja tuotteita myydä 31 päivään joulukuuta 1996 asti palautettavissa pakkauksissa 0,375—0,75 litran pakkaustilavuuksin.

Norjassa saa liitteessä III olevan 8 kohdan a ja b alakohdassa mainittuja tuotteita myydä 31 päivään joulukuuta 1996 asti palautettavissa pakkauksissa 0,35 litran pakkaustilavuuksin.

Ensimmäisestä päivästä tammikuuta 1993 lukien EFTA-valtioiden on taattava direktiivin 75/106, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna, vaatimusten mukaisesti myytävien tuotteiden vapaa liikkuvuus.

b) Korvataan liitteen III vasen sarake seuraavasti:

” Nestemäiset tuotteet

1. a) Tuoreista rypäleistä valmistettu viini; tuore rypälemehu, jonka käyminen on keskeytetty lisäämällä alkoholia, sekä viini, joka on valmistettu käymättömästä rypälemehusta sekoittamalla siihen alkoholia, lukuun ottamatta viinejä, jotka sisältyvät CCT:n alanimikkeisiin 22.05 A ja B / HS-alanimikkeisiin 2204 10, 2204 21 ja 2204 29 sekä likööri viinejä (CCT:n alanimike 22.05 C:stä / HS-nimike 2204:stä); rypälemehu, joka käy tai jonka käyminen on keskeytetty muulla tavoin kuin alkoholia lisäämällä (CCT:n nimike 22.04 / HS-alanimike 2204 30)

b) 'Keltaiset' viinit, joista on oikeus käyttää seuraavia alkuperämerkintöjä: 'Côtes du Jura', 'Arbois', 'L'Etoile' ja 'Château-Chalon'

c) Muut käyneet juomat, jotka eivät ole kuohuvia, esimerkiksi siideri, päärynäviini ja sima (CCT:n alanimike 22.07 B II / HS-alanimike 2206 00)

d) Vermutit ja muut tuoreista rypäleistä valmistetut juomat, jotka on maustettu aromaattisilla uutteilla (CCT:n nimike 22.06 / HS-nimike 2205); likööri viinit (CCT:n alanimike 22.05 C:stä / HS-nimike 2204:stä)

2. a) — Kuohuviinit (CCT:n alanimike 22.05 A / HS-alanimike 2204 10)

— Muu kuin alanimikkeessä 2204 10 tarkoitettu viini, joka on pakattu sitein tai kiinnikkein tuetulla "samppanjakorkilla" suljettuihin pulloihin, sekä viini, joka on muulla tavoin pakattu niin, että se on vähintään yhden

baarin, mutta vähemmän kuin kolmen baarin ylipaineessa, mitattuna 20 °C:n lämpötilassa (CCT:n alanimike 22.05 B / HS-alanimikkeet 2204 21:stä ja 2204 29:stä)

b) Muut käyneet, kuohuvat juomat, esimerkiksi siideri, päärynäviini ja sima (CCT:n alanimike 22.07 B I / HS-nimike 2206 00)

3. a) Maltaista valmistettu olut (CCT:n nimike 22.03 / HS-nimike 2203 00) lukuun ottamatta hapanolutta

b) Hapanolut, queue

4. Väkevät alkoholijuomat (muut kuin CCT:n nimikkeeseen 22.08 / HS-nimikkeeseen 2207 kuuluvat); liköörit ja muut tislattut juomat; alkoholivalmisteseokset (tunnetaan nimellä 'väkevöidyt uutteet'), jotka on tarkoitettu juomien valmistukseen (CCT:n nimike 22.09 / HS-nimike 2208)

5. Etikka ja etikakorvikkeet (CCT:n nimike 22.10 / HS-nimike 2209 00)

6. Oliiviöljyt (CCT:n alanimike 15.07 A / HS-alanimikkeet 1509 10 ja 1509 90 sekä HS-nimike 1510), muut ravintoöljyt (CCT:n alanimike 15.07 D II / HS-nimikkeet 1507 ja 1508 sekä nimikkeet 1511—1517)

7. — Maito, tuore, tiivistämätön ja makeutamaton (CCT:n nimike 04.01:stä / HS-nimike 0401), ei kuitenkaan jugurtti, kefiiri, viili, hera tai muu käynyt tai hapatettu maito

— Maitopohjaiset juomat (CCT:n alanimike 22.02 B/HS-alanimikkeet 0403 10:stä ja 0304 90:stä)

8. a) Vesi, myös kivennäisvesi ja hiilihapotettu vesi (CCT:n nimike 22.01/HS-nimike 2201)

b) Limonadi, maustettu kivennäisvesi ja maustettu hiilihapotettu vesi sekä muut alkoholittomat juomat, jotka eivät sisällä maitoa tai maitorasvoja (CCT:n alanimike 22.02 A / HS-nimike 2202), eivät kuitenkaan hedelmä- ja vihannesmehut, jotka sisältyvät CCT:n nimikkeeseen 22.07 / HS-nimikkeeseen 2209, eivätkä tiivisteet

c) Juomat, jotka luokitellaan alkoholittomiksi aperitiiveiksi

9. Hedelmämeheit (myös rypälemehu) tai vihannesmeheit, myös sokeria sisältävät, jotka eivät ole käyneitä eivätkä sisällä alkoholia, ja jotka sisältyvät CCT:n alanimikkeeseen 20.07 B / HS-nimike 2009, hedelmänektari (hedelmämeheja ja tiettyjä vastaavia valmisteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä

17 päivänä marraskuuta 1975 annettu neuvoston direktiivi 75/726/ETY)⁽¹⁾

⁽¹⁾ EYVL N:o 311, 1.12.1975, s. 40 ”

13. **375 L 0107:** Neuvoston direktiivi 75/107/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1974, mitta-astioina käytettäviä pulloja koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 42, 15.2.1975 s. 14)

14. **375 L 0410:** Neuvoston direktiivi 75/410/ETY, annettu 24 päivänä kesäkuuta 1975, jatkuvasti summaavia vaakoja koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 183, 14.7.1975, s. 25)

15. **376 L 0211:** Neuvoston direktiivi 76/211/ETY, annettu 20 päivänä tammikuuta 1976, tiettyjen tuotteiden pakkaamista valmispakkauksiin painon tai tilavuuden mukaan koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 46, 21.2.1976 s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **378 L 0891:** komission direktiivi 78/891/ETY, annettu 28 päivänä syyskuuta 1978 (EYVL N:o L 311, 4.11.1978 s. 21)

16. **376 L 0764:** Neuvoston direktiivi 76/764/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976, maksiminäytöllä varustettuja kliinisiä lasisia elohopealämpömittareita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 139), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **383 L 0128:** neuvoston direktiivi 83/128/ETY, annettu 28 päivänä maaliskuuta 1983 (EYVL N:o L 91, 9.4.1983, s. 29)

— **384 L 0414:** komission direktiivi 84/414/ETY, annettu 18 päivänä heinäkuuta 1984 (EYVL N:o L 228, 25.8.1984, s. 25)

17. **376 L 0765:** Neuvoston direktiivi 76/765/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976, alkoholometrejä ja alkoholohydrometrejä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 143), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **382 L 0624:** komission direktiivi 82/624/ETY, annettu 1 päivänä heinäkuuta 1982 (EYVL N:o L 252, 27.8.1982, s. 8)

18. **376 L 0766:** Neuvoston direktiivi 76/766/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976, alkoholipitoisuustaulukoita koskevan jä-

senvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 149)

19. **376 L 0891:** Neuvoston direktiivi 76/891/ETY, annettu 4 päivänä marraskuuta 1976, sähköenergiamittareita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 336, 4.12.1976, s. 30), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **382 L 0621:** komission direktiivi 82/621/ETY, annettu 1 päivänä heinäkuuta 1982 (EYVL N:o L 252, 27.8.1982, s. 1)

20. **377 L 0095:** Neuvoston direktiivi 77/95/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1976, taksimittareita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 26, 31.1.1977, s. 59)

21. **377 L 0313:** Neuvoston direktiivi 77/313/ETY, annettu 5 päivänä huhtikuuta 1977, muiden nesteiden kuin veden mittauslaitteistoja koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 105, 28.4.1977, s. 18), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **382 L 0625:** komission direktiivi 82/625/ETY, annettu 1 päivänä heinäkuuta 1982 (EYVL N:o L 252, 27.8.1982, s. 10)

22. **378 L 1031:** Neuvoston direktiivi 78/1031/ETY, annettu 5 päivänä joulukuuta 1978, itsetoimivia erottelu- ja luokitteluvaakoja koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 364, 27.12.1978, s. 1)

23. **379 L 0830:** Neuvoston direktiivi 79/830/ETY, annettu 11 päivänä syyskuuta 1979, kuumavesimittareita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 259, 15.10.1979, s. 1)

24. **380 L 0181:** Neuvoston direktiivi 80/181/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1979, mittayksikköjä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä ja direktiivin 71/354/ETY kumoamisesta (EYVL N:o L 39, 15.2.1980, s. 40), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **385 L 0001:** neuvoston direktiivi 85/1/ETY, annettu 18 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 2, 3.1.1985, s. 11)

— **387 L 0355:** neuvoston direktiivi 87/355/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1987 (EYVL N:o L 192, 11.7.1987, s. 46)

— **389 L 0617:** neuvoston direktiivi

89/617/ETY, annettu 27 päivänä marraskuuta 1989 (EYVL N:o L 357, 7.12.1989, s. 28)

25. **380 L 0232:** Neuvoston direktiivi 80/232/ETY, annettu 15 päivänä tammikuuta 1980, eräiden valmiiksi pakattujen tuotteiden nimellismäärien ja nimellistilavuuksien sallittuja valikoimia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 51, 25.2.1980, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **386 L 0096:** neuvoston direktiivi 86/96/ETY, annettu 18 päivänä maaliskuuta 1986 (EYVL N:o L 80, 25.3.1986, s. 55)

— **387 L 0356:** neuvoston direktiivi 87/356/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1987 (EYVL N:o L 192, 11.7.1987, s. 48)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) Korvataan liitteessä I oleva 1—1.6 kohta seuraavalla:

”1. PAINON MUKAAN MYYTÄVÄT ELINTARVIKKEET (grammoina)

- 1.1. Voi (CCT:n nimike 04.03 / HS-nimike 0405 00), emulgoitu margariini tai muut kuin eläinrasvat ja kasvisrasvat (kevytlevitteet)
125 — 250 — 500 — 1000 — 1 500 — 2 000 — 2 500 — 5 000
- 1.2. Tuorejuustot, lukuun ottamatta ’petits suisses’ ja samalla tavoin valmistetut juustot (CCT:n alanimike 04.04:stä E I c / HS-alanimike 0406 10)
62.5. — 125 — 250 — 500 — 1 000 — 2 000 — 5 000
- 1.3. Pöytä- ja keittosuola (CCT:n alanimike 25.01 A / HS-nimike 2501)
125 — 250 — 500 — 750 — 1 000 — 1 500 — 5 000
- 1.4. Hienokiteiset sokerit, punaiset tai ruskeat sokerit, makeissokerit
125 — 250 — 500 — 750 — 1 000 — 1 500 — 2 000 — 2 500 — 3 000 — 4 000 — 5 000
- 1.5. Viljavalmisteet (lukuun ottamatta pikkulasten ruokia)
- 1.5.1. Jauhot, rouheet, hiutaleet sekä kauraryynit ja muut karkeat viljajauhot, kaurahiutaleet (lukuun ottamatta 1.5.4 kohdassa tarkoitettuja valmisteita)
125 — 250 — 500 — 1 000 — 1 500 —

2 000 — 2 500⁽¹⁾ — 5 000 — 10 000

- 1.5.2. Makaronivalmisteet (CCT:n alanimike 19.03/ HS-nimike 1902)
125 — 250 — 500 — 1 000 — 1 500 — 2 000 — 3 000 — 4 000 — 5 000 — 10 000
- 1.5.3. Riisi (CCT:n nimike 10.06 / HS-nimike 1006) 125 — 250 — 500 — 1 000 — 2 000 — 2 500 — 5 000
- 1.5.4. Viljasta tai viljatuotteista paisuttamalla tai paahtamalla tehdyt ravintovalmisteet (esim. riisimurot, maissihiutaleet ja vastaavat valmisteet) (CCT:n nimike 19.05 / HS-nimike 1904)
250 — 375 — 500 — 750 — 1 000 — 1 500 — 2 000
- 1.6. Kuivatut kasvikset (CCT:n nimike 07.05/ HS-nimikkeet 0712 — 0713)⁽²⁾, kuivatut hedelmät (CCT:n nimikkeet tai alanimikkeet 08.01:sta, 08.03 B, 08.04 B, 08.12 / HS-nimikkeet 0803:sta, 0804:stä, 0805:stä, 0806:sta, 0813:sta)
125 — 250 — 500 — 1 000 — 1 500 — 2 000 — 5 000 — 7 500 — 10 000

⁽¹⁾ Ei koske kaurajauhoja ja kaurahiutaleita

⁽²⁾ Lukuun ottamatta perunoita ja kuivattuja kasviksia”

- b) Korvataan liitteessä I oleva 4 kohta seuraavalla:

”4. KÄYTTÖVALMIIT MAALIT JA LAKAT (myös liuottimia sisältävät); CCT:n alanimike 32.09 A II / HS-nimike 3208, 3209, 3210 paitsi dispergoitunut pigmentit ja liuokset (millilitroina)
25 — 50 — 125 — 250 — 375 — 500 — 750 — 1 000 — 2 000 — 2 500 — 4 000 — 5 000 — 10 000”

- c) Korvataan liitteessä I oleva 6 kohta seuraavalla:

” 6. PUHDISTUSVALMISTEET

(kiinteät ja jauheet grammoina, nesteet ja tahnat millilitroina) muun muassa nahan ja jalkineiden, puun ja lattianpäällysteiden, uunien ja metallien, myös autojen, puhdistukseen tarkoitetut valmisteet, ikkunoiden ja peilien, myös autojen ikkunoiden ja peilien, puhdistukseen tarkoitetut valmisteet (CCT:n nimike 34.05 / HS-nimike 3405); kotitalouskäyttöön tarkoitetut tahrannoistoaaineet, tärkit ja värit (CCT:n alanimikkeet 38.12 A ja 32.09 C / HS-alanimikkeet 3809 10 ja 3212 90:stä), kotitalouskäyttöön tarkoitetut hyönteismyrkyt (CCT:n nimike 38.11:stä / HS-nimike 3808 10), kattilakiven poistoaaineet (CCT:n nimike 34.02:sta / HS-nimikkeet 3401:stä, 3402:sta),

kotitalouskäyttöön tarkoitetut raikasteet (CCT:n nimike 33.06 B / HS-alanimikkeet 3307 20, 3307 41 ja 3307 49), muuhun kuin lääkintäkäyttöön tarkoitetut desinfiomisaineet
25 — 50 — 75 — 100 — 150 — 200 — 250 — 375 — 500 — 750 — 1 000 — 1 500 — 2 000 — 5 000 — 10 000”

d) Korvataan liitteessä I oleva 7 kohta seuraavalla:

” 7. KOSMETIIKKA: KAUNEUS- JA TOALETTIVALMISTEET (CCT:n alanimikkeet 33.06 A ja B / HS-nimikkeet 3303, 3307:stä) (kiinteät ja jauheet grammoina, nesteet ja tahnat millilitroina)”

e) Korvataan liitteessä I olevat 8 — 8.4 kohdat seuraavalla:

” 8. PESUAINEET

8.1. Kiinteät toaletti- ja kotitaloussaippuat (grammoina) (CCT:n nimike 34.01:stä / HS-alanimikkeet 3401 11:stä ja 3401 19:stä)

25 — 50 — 75 — 100 — 150 — 200 — 250 — 300 — 400 — 500 — 1 000

8.2. Nestesaippuat (grammoina) (CCT:n nimike 34.01 / HS-nimike 3401 (20))

125 — 250 — 500 — 750 — 1 000 — 5 000 — 10 000

8.3. Saippuhiutalet ja -rakeet ym. (grammoina) (CCT:n nimike 34.01:stä / HS-alanimike 3401 20:sta)

250 — 500 — 750 — 1 000 — 3 000 — 5 000 — 10 000

8.4. Nestemäiset pesu-, puhdistus- ja hankausaineet ja muut apuaineet (CCT:n nimike 34.02 / HS-nimike 3402) ja hypokloriittivalmisteet (lukuun ottamatta 6 kohdassa tarkoitettuja valmisteita) (millilitroina)

125 — 250 — 500 — 750 — 1 000 — 1 250⁽¹⁾ — 1 500 — 2 000 — 3 000 — 4 000 — 5 000 — 6 000 — 7 000 — 10 000

⁽¹⁾ Ainoastaan hypokloriiteille”

26. **386 L 0217:** Neuvoston direktiivi 86/217/ETY, annettu 26 päivänä toukokuuta 1986, moottoriajoneuvojen rengaspainemittareita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 152, 6.6.1986, s. 48)

27. **390 L 0384:** Neuvoston direktiivi 90/384/ETY, annettu 20 päivänä kesäkuuta 1990, ei-itsetoimivia vaakoja koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 189, 20.7.1990, s. 1)

SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA

Sopimuspuolet kiinnittävät huomiota seuraavien säädösten sisältöön:

28. **376 X 0223:** Komission suositus jäsenvaltioille 76/223/ETY, annettu 5 päivänä helmikuuta 1976, patenteja koskevista yleissopimuksissa tarkoitetuista mittayksiköistä (EYVL N:o L 43, 19.2.1976, s. 22)

29. **C/64/73/s. 26:** Komission tiedonanto neuvoston direktiivin 71/316/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 64, 6.8.1973, s. 26)

30. **C/29/74/s. 33:** Komission tiedonanto neuvoston direktiivin 71/316/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 29, 18.3.1974, s. 33)

31. **C/108/74/s. 8:** Komission tiedonanto neuvoston direktiivin 71/316/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 108, 18.9.1974, s. 8)

32. **C/50/75/s. 1:** Komission tiedonanto neuvoston direktiivin 71/316/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 50, 3.3.1975, s. 1)

33. **C/66/76/s. 1:** Komission tiedonanto neuvoston direktiivin 71/316/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 66, 22.3.1976, s. 1)

34. **C/247/76/s. 1:** Komission tiedonanto neuvoston direktiivin 71/316/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 247, 20.10.1976, s. 1)

35. **C/298/76/s. 1:** Komission tiedonanto neuvoston direktiivin 71/316/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 298, 17.12.1976, s. 1)

36. **C/9/77/s. 1:** Komission tiedonanto neuvoston direktiivin 71/316/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 9, 13.1.1977, s. 1)

37. **C/53/77/s. 1:** Komission tiedonanto neuvoston direktiivin 71/316/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 53, 3.3.1977, s. 1)

38. **C/176/77/s. 1:** Komission tiedonanto neuvoston direktiivin 71/316/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 176, 25.7.1977, s. 1)

39. **C/79/78/s. 1:** Komission tiedonanto neuvoston direktiivin 71/316/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 79, 3.4.1978, s. 1)

40. **C/221/78/s. 1:** Komission tiedonanto neuvoston direktiivin 71/316/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 221, 18.9.1978, s. 1)

41. **C/47/79/s. 1:** Komission tiedonanto neuvoston direktiivin 71/316/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 47, 21.2.1979, s. 1)

42. **C/194/79/s. 1:** Komission tiedonanto mit-

tauslaitteiden tyyppihyväksyntää koskevan neuvoston direktiivin 71/316/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 194, 31.7.1979, s. 1)

43. **C/40/80/s. 1:** Komission tiedonanto mitauslaitteiden tyyppihyväksyntää koskevan neuvoston direktiivin 71/316/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 40, 18.2.1980, s. 1)

44. **C/349/80/s. 1:** Komission tiedonanto mitauslaitteiden tyyppihyväksyntää koskevan neuvoston direktiivin 71/316/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 349, 31.12.1980, s. 1)

45. **C/297/81/s. 1:** Komission tiedonanto mitauslaitteiden tyyppihyväksyntää koskevan neuvoston direktiivin 71/316/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 294, 16.11.1981, s. 1)

X. SÄHKÖLAITTEET

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **373 L 0023:** Neuvoston direktiivi 73/23/ETY, annettu 19 päivänä helmikuuta 1973, tietyllä jännitealueella toimivia sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 77, 26.3.1973, s. 29)

Islanti, Ruotsi ja Suomi noudattavat direktiivin säännöksiä viimeistään 1 päivästä tammikuuta 1994.

2. **376 L 0117:** Neuvoston direktiivi 76/117/ETY, annettu 18 päivänä joulukuuta 1975, räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäviä sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 24, 30.1.1976, s. 45)

3. **379 L 0196:** Neuvoston direktiivi 79/196/ETY, annettu 6 päivänä helmikuuta 1979, räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäviä, tietyn tyyppisellä suojauksella varustettuja sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 43, 20.2.1979, s. 20), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **384 L 0047:** komission direktiivi 84/47/ETY, annettu 16 päivänä tammikuuta 1984 (EYVL N:o L 31, 2.2.1984, s. 19)

— **388 L 0571:** komission direktiivi 88/571/ETY, annettu 10 päivänä marraskuuta 1988 (EYVL N:o L 311, 17.11.1988, s. 46)

— **388 L 0665:** neuvoston direktiivi 88/665/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1988 (EYVL N:o L 382, 31.12.1988, s. 42)

— **390 L 0487:** neuvoston direktiivi

90/487/ETY, annettu 17 päivänä syyskuuta 1990 (EYVL N:o L 270, 2.10.1990, s. 23)

4. **382 L 0130:** Neuvoston direktiivi 82/130/ETY, annettu 15 päivänä helmikuuta 1982, räjähdysvaarallisissa tiloissa kaivoskaasuille alttiissa kaivoksissa käytettäviä sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 59, 2.3.1982, s. 10), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **388 L 0035:** komission direktiivi 88/35/ETY, annettu 2 päivänä joulukuuta 1987 (EYVL N:o L 20, 26.1.1988, s. 28)

— **391 L 0269:** komission direktiivi 91/269/ETY, annettu 30 päivänä huhtikuuta 1991 (EYVL N:o L 134, 29.5.1991, s. 51)

5. **384 L 0539:** Neuvoston direktiivi 84/539/ETY, annettu 17 päivänä syyskuuta 1984, lääkinnässä tai eläinlääkinnässä käytettäviä sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 300, 19.11.1984, s. 179)

6. **389 L 0336:** Neuvoston direktiivi 89/336/ETY, annettu 3 päivänä toukokuuta 1989, sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 139, 23.5.1989, s. 19)

7. **390 L 0385:** Neuvoston direktiivi 90/385/ETY, annettu 20 päivänä kesäkuuta 1990, aktiivisia implantoitavia lääkinnällisiä laitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 189, 20.7.1990, s. 17)

SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA

Sopimuspuolet kiinnittävät huomiota seuraavien säädösten sisältöön:

8. **C/184/79/s. 1:** Komission tiedonanto tietyllä jännitealueella toimivia sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 19 päivänä helmikuuta 1973 annettun neuvoston direktiivin 73/23/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 184, 23.7.1979, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **C/26/80/s. 2:** muutos komission tiedonantoon (EYVL N:o C 26, 2.2.1980, s. 2)

9. **C/107/80/s. 2:** Komission tiedonanto tietyllä jännitealueella toimivia sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentä-

misestä 19 päivänä helmikuuta 1973 annetun neuvoston direktiivin 73/23/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 107, 30.4.1980, s. 2)

10. **C/199/80/s. 2:** Kolmas komission tiedonanto tietyillä jännitealueilla toimivia sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 19 päivänä helmikuuta 1973 annetun neuvoston direktiivin 73/23/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 199, 5.8.1980, s. 2)

11. **C/59/82/s. 2:** Komission tiedonanto, annettu 15 päivänä joulukuuta 1981, tietyillä jännitealueella toimivia sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 19 päivänä helmikuuta 1973 annetun neuvoston direktiivin 73/23/ETY — ”pienjännitedirektiivin” — toiminnasta (EYVL N:o C 59, 9.3.1982, s. 2)

12. **C/235/84/s. 2:** Neljäs komission tiedonanto tietyillä jännitealueella toimivia sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 19 päivänä helmikuuta 1973 annetun neuvoston direktiivin 73/23/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 235, 5.9.1984, s. 2)

13. **C/166/85/s. 7:** Viides komission tiedonanto tietyillä jännitealueella toimivia sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 19 päivänä helmikuuta 1973 annetun neuvoston direktiivin 73/23/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 166, 5.7.1985, s. 7)

14. **C/168/88/s. 5:** Komission tiedonanto tietyillä jännitealueella toimivia sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 19 päivänä helmikuuta 1973 annetun neuvoston direktiivin 73/23/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 168, 27.6.1988, s. 5)

15. **C/46/81/s. 3:** Komission tiedonanto räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäviä sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 18 päivänä joulukuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 76/117/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 46, 5.3.1981, s. 3)

16. **C/149/81/s. 1:** Komission tiedonanto räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäviä sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 18 päivänä joulukuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 76/117/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 149, 18.6.1981, s. 1)

17. **382 X 0490:** Komission suositus 82/490/ETY, annettu 6 päivänä heinäkuuta 1982, räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäviä sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 18 päivänä joulukuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 76/117/ETY mukaisesti (EYVL N:o L 218, 27.7.1982, s. 27)

18. **C/328/82/s. 2:** Ensimmäinen komission tiedonanto räjähdysvaarallisissa, tietyn tyyppisellä suojauksella varustetuissa tiloissa käytettäviä sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 6 päivänä helmikuuta 1979 annetun neuvoston direktiivin 79/196/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 328, 14.12.1982, s. 2) ja liite (EYVL N:o C 328A, 14.12.1982, s. 1)

19. **C/356/83/s. 20:** Toinen komission tiedonanto räjähdysvaarallisissa, tietyn tyyppisellä suojauksella varustetuissa tiloissa käytettäviä sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 6 päivänä helmikuuta 1979 annetun neuvoston direktiivin 79/196/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 356, 31.12.1983, s. 20) ja liite (EYVL N:o C 356A, 31.12.1983, s. 1)

20. **C/194/86/s. 3:** Komission tiedonanto räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäviä sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 18 päivänä joulukuuta 19775 annetun neuvoston direktiivin 76/117/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 194, 1.8.1986, s. 3)

21. **C/311/87/s. 3:** Komission tiedonanto sähkölaitteiden käyttöä räjähdysvaarallisissa tiloissa kaivoskaasuille alttiissa kaivoksissa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 15 päivänä helmikuuta 1982 annetun neuvoston direktiivin 82/130/ETY mukaisesti (EYVL N:o C 311, 21.11.1987, s. 3)

XI. TEKSTIILIT

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **371 L 0307:** Neuvoston direktiivi 71/307/ETY, annettu 26 päivänä heinäkuuta 1971, tekstiilien nimityksiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 185, 16.8.1971, s. 16), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 72 B:** liittymisehdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kunin-

gaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 118)

— **179 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 109)

— **383 L 0623:** neuvoston direktiivi 83/623/ETY, annettu 25 päivänä marraskuuta 1983 (EYVL N:o L 353, 15.12.1983, s. 8)

— **185 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 219)

— **387 L 0140:** komission direktiivi 87/140/ETY, annettu 6 päivänä helmikuuta 1987 (EYVL N:o L 56, 26.2.1987, s. 24)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään 5 artiklan 1 kohtaan seuraava:

- ”— uusi villa
- ny ull
- ren ull
- kamull”

2. **372 L 0276:** Neuvoston direktiivi 72/276/ETY, annettu 17 päivänä heinäkuuta 1972, kahden tekstiilikuidun sekoitteisiin sovellettavia tiettyjä kvantitatiivisia analyysimenetelmiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 173, 31.7.1972, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **379 L 0076:** komission direktiivi 79/76/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1978 (EYVL N:o L 17, 24.1.1979, s. 17)

— **381 L 0075:** neuvoston direktiivi 81/75/ETY, annettu 17 päivänä helmikuuta 1981 (EYVL N:o L 57, 4.3.1981, s. 23)

— **387 L 0184:** komission direktiivi 87/184/ETY, annettu 6 päivänä helmikuuta 1987 (EYVL N:o L 75, 17.3.1987, s. 21)

3. **373 L 0044:** Neuvoston direktiivi 73/44/ETY, annettu 26 päivänä helmikuuta 1973, kolmen tekstiilikuidun sekoitteisiin sovellettavia kvantitatiivisiä analyysimenetelmiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 83, 30.3.1973, s. 1)

4. **375 L 0036:** Neuvoston direktiivi 75/36/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1974, tekstiilien nimityksiä koskevan jäsenval-

tioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun direktiivin 71/307/ETY täydentämisestä (EYVL N:o L 14, 20.1.1975, s. 15)

SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA

Sopimuspuolet kiinnittävät huomiota seuraavien säädösten sisältöön:

5. **387 X 0142:** Komission suositus 87/142/ETY, annettu 6 päivänä helmikuuta 1987, eräistä menetelmistä muiden kuin kuituaineiden poistamiseksi ennen kuitusekoitteiden kvantitatiivista analyysia (EYVL N:o L 57, 27.2.1987, s. 52)

6. **387 X 0185:** Komission suositus 87/185/ETY, annettu 6 päivänä helmikuuta 1987, kvantitatiivisista analyysimenetelmistä akryyli-, modakryyli, kloro- ja trivinylykuitujen tunnistamiseksi (EYVL N:o L 75, 17.3.1987, s. 28)

XII. ELINTARVIKKEET

EY:n komissio nimittää EFTA-valtioiden tieteellisesti erittäin pätevistä henkilöistä ainakin yhden henkilön, joka on läsnä elintarvikkealan tiedekomiteassa ja jolla on oikeus ilmaista näkemyksensä siellä. Hänen kantansa merkitään erikseen pöytäkirjaan.

EY:n komission on riittävän ajoissa ilmoitettava hänelle komitean kokouksen ajankohta ja toimitettava hänelle asiaa koskevat tiedot.

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **362 L 2645:** Neuvoston direktiivi 62/2645/ETY, annettu 23 päivänä lokakuuta 1962, elintarvikkeissa sallittuja väriaineita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 115, 11.11.1962, s. 2645/62), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **365 L 0469:** neuvoston direktiivi 65/469/ETY, annettu 25 päivänä lokakuuta 1965 (EYVL N:o P 178, 26.10.1965, s. 2793/65)

— **367 L 0653:** neuvoston direktiivi 67/653/ETY, annettu 24 päivänä lokakuuta 1967 (EYVL N:o P 263, 30.10.1967, s. 4)

— **368 L 0419:** neuvoston direktiivi

68/419/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1968 (EYVL N:o L 309, 24.12.1968, s. 24)

— **370 L 0358:** neuvoston direktiivi 70/358/ETY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 1970 (EYVL N:o L 157, 18.7.1970, s. 36)

— **172 B:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 120)

— **376 L 0399:** neuvoston direktiivi 76/399/ETY, annettu 6 päivänä huhtikuuta 1976 (EYVL N:o L 108, 26.4.1976, s. 19)

— **378 L 0144:** neuvoston direktiivi 78/144/ETY, annettu 30 päivänä tammikuuta 1978 (EYVL N:o L 44, 15.2.1978, s. 20)

— **179 H:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 110)

— **381 L 0020:** neuvoston direktiivi 81/20/ETY, annettu 20 päivänä tammikuuta 1981 (EYVL N:o L 43, 14.2.1981, s. 11)

— **385 L 0007:** neuvoston direktiivi 85/7/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 2, 3.1.1985, s. 22)

— **185 I:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 214)

2. 364 L 0054: Neuvoston direktiivi 64/54/ETY, annettu 5 päivänä marraskuuta 1963, elintarvikkeissa sallittuja säilöntäaineita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o 12, 27.1.1964, s. 161/64), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **371 L 0160:** neuvoston direktiivi 71/160/ETY, annettu 30 päivänä maaliskuuta 1971 (EYVL N:o L 87, 17.4.1971, s. 12)

— **172 B:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 121)

— **372 L 0444:** neuvoston direktiivi 72/444/ETY, annettu 26 päivänä joulukuuta 1972 (EYVL N:o L 298, 31.12.1972, s. 48)

— **374 L 0062:** neuvoston direktiivi

74/62/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1973 (EYVL N:o L 38, 11.2.1974, s. 29)

— **374 L 0394:** neuvoston direktiivi 74/394/ETY, annettu 22 päivänä heinäkuuta 1974 (EYVL N:o L 208, 30.7.1974, s. 25)

— **376 L 0462:** neuvoston direktiivi 76/462/ETY, annettu 4 päivänä toukokuuta 1976 (EYVL N:o L 126, 14.5.1976, s. 31)

— **179 H:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 110)

— **381 L 0214:** neuvoston direktiivi 81/214/ETY, annettu 16 päivänä maaliskuuta 1981 (EYVL N:o L 101, 11.4.1981, s. 10)

— **383 L 0636:** neuvoston direktiivi 83/636/ETY, annettu 13 päivänä joulukuuta 1983 (EYVL N:o L 357, 21.12.1983, s. 40)

— **384 L 0458:** neuvoston direktiivi 84/458/ETY, annettu 18 päivänä syyskuuta 1984 (EYVL N:o L 256, 26.9.1984, s. 19)

— **385 L 0007:** neuvoston direktiivi 85/7/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 2, 3.1.1985, s. 22)

— **185 I:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 215)

— **385 L 0585:** neuvoston direktiivi 85/585/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985 (EYVL N:o L 372, 31.12.1985, s. 43)

3. 365 L 0066: Neuvoston direktiivi 65/66/ETY, annettu 26 päivänä tammikuuta 1965, elintarvikkeissa sallittujen säilöntäaineiden erityisistä puhtausvaatimuksista (EYVL N:o 22 9.2.1965, s. 373), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **367 L 0428:** neuvoston direktiivi 67/428/ETY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1967 (EYVL N:o 148, 11.7.1967, s. 10)

— **376 L 0463:** neuvoston direktiivi 76/463/ETY, annettu 4 päivänä toukokuuta 1976 (EYVL N:o L 126, 14.5.1976, s. 33)

— **386 L 0604:** neuvoston direktiivi 86/604/ETY, annettu 8 päivänä joulukuuta 1986 (EYVL N:o L 352, 13.12.1986, s. 45)

4. 367 L 0427: Neuvoston direktiivi 67/427/ETY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1967, tiettyjen sitrushedelmien pintakäsittelyainesten käyttämisestä ja kvalitatiivisten ja

kvantitatiivisten valvontatutkimusmenetelmien käyttämisestä sitrushedelmille (EYVL N:o L 148, 11.7.1967)

5. **370 L 0357:** Neuvoston direktiivi 70/357/ETY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 1970, elintarvikkeissa sallittuja hapettumisenestoaineita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 157, 18.7.1970, s. 31), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **172 B:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 121)

— **378 L 0143:** neuvoston direktiivi 78/143/ETY, annettu 30 päivänä tammikuuta 1978 (EYVL N:o L 44, 15.2.1978, s. 18)

— **179 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helteenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 110)

— **381 L 0962:** neuvoston direktiivi 81/962/ETY, annettu 24 päivänä marraskuuta 1981 (EYVL N:o L 354, 9.12.1981, s. 22)

— **385 L 0007:** neuvoston direktiivi 85/7/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 2, 3.1.1985, s. 22)

— **185 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 215)

— **387 L 0055:** neuvoston direktiivi 87/55/ETY, annettu 18 päivänä joulukuuta 1986 (EYVL N:o L 24, 27.1.1987, s. 41)

6. **373 L 0241:** Neuvoston direktiivi 73/241/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1973, elintarvikkeena käytettäviä kaakao- ja suklaatuotteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 228, 16.8.1973, s. 23), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **374 L 0411:** neuvoston direktiivi 74/411/ETY, annettu 1 päivänä elokuuta 1974 (EYVL N:o L 221, 12.8.1974, s. 17)

— **374 L 0644:** neuvoston direktiivi 74/644/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1974 (EYVL N:o L 349, 28.12.1974, s. 63)

— **375 L 0155:** neuvoston direktiivi

75/155/ETY, annettu 4 päivänä maaliskuuta 1975 (EYVL N:o L 64, 11.3.1975, s. 21)

— **376 L 0628:** neuvoston direktiivi 76/628/ETY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1976 (EYVL N:o L 223, 16.8.1976, s. 1)

— **378 L 0609:** neuvoston direktiivi 78/609/ETY, annettu 29 päivänä kesäkuuta 1978 (EYVL N:o L 197, 22.7.1978, s. 10)

— **378 L 0842:** neuvoston direktiivi 78/842/ETY, annettu 10 päivänä lokakuuta 1978 (EYVL N:o L 291, 17.10.1978, s. 15)

— **179 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helteenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 110)

— **380 L 0608:** neuvoston direktiivi 80/608/ETY, annettu 30 päivänä kesäkuuta 1980 (EYVL N:o L 170, 3.7.1980, s. 33)

— **385 L 0007:** neuvoston direktiivi 85/7/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 2, 3.1.1985, s. 22)

— **185 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 216)

— **389 L 0344:** neuvoston direktiivi 89/344/ETY, annettu 3 päivänä toukokuuta 1989 (EYVL N:o L 142, 25.5.1989, s. 19)

7. **373 L 0437:** Neuvoston direktiivi 73/437/ETY, annettu 11 päivänä joulukuuta 1973, tiettyjä elintarvikkeena käytettäviä sokeita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 356, 27.12.1973, s. 71), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **179 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helteenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 110)

— **185 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 216)

8. **374 L 0329:** Neuvoston direktiivi 74/329/ETY, annettu 18 päivänä kesäkuuta 1974, elintarvikkeissa sallittuja emulgointi-, stabilointi-, sakeuttamis- ja hyytelöimisaineita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 189, 12.7.1974, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **378 L 0612:** neuvoston direktiivi

78/612/ETY, annettu 29 päivänä kesäkuuta 1978 (EYVL N:o L 197, 22.7.1978, s. 22)

— **1 79 H:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 110)

— **380 L 0597:** neuvoston direktiivi 80/597/ETY, annettu 29 päivänä toukokuuta 1980 (EYVL N:o L 155, 23.6.1980, s. 23)

— **385 L 0006:** neuvoston direktiivi 85/6/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 2, 3.1.1985, s. 21)

— **385 L 0007:** neuvoston direktiivi 85/7/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 2, 3.1.1985, s. 22)

— **1 85 I:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 216)

— **386 L 0102:** neuvoston direktiivi 86/102/ETY, annettu 24 päivänä maaliskuuta 1986 (EYVL N:o L 88, 3.4.1986, s. 40)

— **389 L 0393:** neuvoston direktiivi 89/393/ETY, annettu 14 päivänä kesäkuuta 1989 (EYVL N:o L 186, 30.6.1989, s. 13)

9. 374 L 0409: Neuvoston direktiivi 74/409/ETY, annettu 22 päivänä heinäkuuta 1974, hunajaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta (EYVL N:o L 221, 12.8.1974, s. 10), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 79 H:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 110)

— **1 85 I:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 216)

10. 375 L 0726: Neuvoston direktiivi 75/726/ETY, annettu 17 päivänä marraskuuta 1975, hedelmämehuja ja tiettyjä vastaavia valmisteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 311, 1.12.1975, s. 40), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **379 L 0168:** neuvoston direktiivi 79/168/ETY, annettu 5 päivänä helmikuuta 1979 (EYVL N:o L 37, 13.2.1979, s. 27)

— **1 79 H:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Hel-

leenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 110)

— **381 L 0487:** neuvoston direktiivi 81/487/ETY, annettu 30 päivänä heinäkuuta 1981 (EYVL N:o L 189, 11.7.1981, s. 43)

— **1 85 I:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 216 ja 217)

— **389 L 0394:** neuvoston direktiivi 89/394/ETY, annettu 14 päivänä kesäkuuta 1989 (EYVL N:o L 186, 30.6.1989, s. 14)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään 3 artiklan 2 kohtaan seuraava:

”(f) hedelmämehussa ’Must’ yhdessä käytetyn hedelmän nimen (ruotsiksi) kanssa.”

11. 376 L 0118: Neuvoston direktiivi 76/118/ETY, annettu 18 päivänä joulukuuta 1975, tiettyjä osittain tai kokonaan kuivattuja elintarvikkeena käytettäviä säilöttyjä maitoja koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 24, 30.1.1976, s. 49), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **378 L 0630:** neuvoston direktiivi 78/630/ETY, annettu 19 päivänä kesäkuuta 1978 (EYVL N:o L 206, 29.7.1978, s. 12)

— **1 79 H:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 110)

— **383 L 0635:** neuvoston direktiivi 83/635/ETY, annettu 13 päivänä joulukuuta 1983 (EYVL N:o L 357, 21.12.1983, s. 37)

— **1 85 I:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 216 ja 217)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

Korvataan 3 artiklan 2 kohdan c alakohta seuraavalla:

”Tanskassa ’flødepulver’, Saksassa ja Itävallassa ’Rahmpulver’ ja ’Sahnepulver’, Ruotsissa ’Gräddpulver’, Islannissa ’niðurseydd nymjók’, Suomessa ’kermajauhe/gräddpulver’ ja Norjassa ’fløtepulver’ osoittamaan liitteessä olevan 2 kohdan d alakohdassa määriteltä tuotetta”.

12. 376 L 0621: Neuvoston direktiivi 76/621/ETY, annettu 20 päivänä heinäkuuta

1976, elintarvikkeena sellaisenaan käytettävissä öljyissä ja rasvoissa sekä elintarvikkeissa, joihin on lisätty öljyä ja rasvoja, sisältämän erukahapon enimmäispitoisuuden määrittämisestä (EYVL N:o L 202, 28.7.1976, s. 35), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **179 H:** liittämisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helteenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 110)

— **185 I:** liittämisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 216)

13. 376 L 0895: Neuvoston direktiivi 76/895/ETY, annettu 23 päivänä marraskuuta 1976, hedelmien ja vihannesten torjunta-ainejäämien enimmäismäärien vahvistamisesta

(EYVL N:o L 340, 9.12.1976, s. 26), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **380 L 0428:** komission direktiivi 80/428/ETY, annettu 28 päivänä maaliskuuta 1980 (EYVL N:o L 102, 19.4.1980, s. 26)

— **381 L 0036:** neuvoston direktiivi 81/36/ETY, annettu 9 päivänä helmikuuta 1981 (EYVL N:o L 46, 19.2.1981, s. 33)

— **382 L 0528:** neuvoston direktiivi 82/528/ETY, annettu 19 päivänä heinäkuuta 1982 (EYVL N:o L 234, 9.8.1982, s. 1)

— **388 L 0298:** neuvoston direktiivi 88/298/ETY, annettu 16 päivänä toukokuuta 1988 (EYVL N:o L 126, 20.5.1988, s. 53)

— **389 L 0186:** neuvoston direktiivi 89/186/ETY, annettu 6 päivänä maaliskuuta 1989 (EYVL N:o L 66, 10.4.1989, s. 36)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

Korvataan liite I seuraavasti:

”Liite I

Luettelo 1 artiklassa tarkoitetuista tuotteista

HS-nimike tai -ala- nimike	CCT:n nimike	Kuvaus
0704	07.01. B	Kaalit, kukkakaalit ja ruusukaalit, tuoreena tai jäähdytettyinä
0709 70	07.01. C	Pinaatti, tuoreena tai jäähdytettyinä
0709 90:stä, 0705	07.01. D	Salaattivihannekset, mukaan lukien endiivi ja sikuri tuoreena tai jäähdytettyinä
0709 90:stä	07.01. E	Lehtijuurikkaat ja artisokka, tuoreena tai jäähdytettyinä
0708	07.01. F	Palkokasvit kuorittuina tai kuorimattomina, tuoreena tai jäähdytettyinä
0706	07.01. G	Porkkanat, turnipsit, punajuuret, pukinparta, selleri, retiisit ja vastaavat syötävät juurivihannekset, tuoreena tai jäähdytettyinä
0703 10, 0703 20	07.01. H	Sipulit, salottisipulit ja valkosipulit, tuoreena tai jäähdytettyinä
0703 90	07.01. IJ	Purjot ja muut sipulimaiset kasvit, tuoreena tai jäähdytettyinä
0709 20	07.01. K	Parsat, tuoreena tai jäähdytettyinä
0709 10	07.01. L	Artisokat, tuoreena tai jäähdytettyinä
0702	07.01. M	Tomaatit, tuoreena tai jäähdytettyinä
0709 90:stä	07.01. N	Oliivit, tuoreena tai jäähdytettyinä
0709 90:stä	07.01. O	Kapris, tuoreena tai jäähdytettyinä
0707	07.01. P	Kurkut ja pikkukurkut, tuoreena tai jäähdytettyinä
0709 51, 0709 52	07.01. Q	Sienet ja tryffelit, tuoreena tai jäähdytettyinä
0709 90:stä	07.01. R	Fenkoli, tuoreena tai jäähdytettyinä
0709 60:stä	07.01. S	Paprika, tuoreena tai jäähdytettyinä
0709:stä	07.01. T	Muut vihannekset ja juurikasvit, tuoreena tai jäähdytettyinä
0710:stä	07.02:sta	Vihannekset, keittämättömät, jäätyneet
0801:stä, 0803:sta, 0804:stä	08.01:stä	Taatelit, banaanit, kookospähkinät, Brasilian pähkinät ja cashewpähkinät ⁽¹⁾ , avokadot, mangot, guavahedelmät ja mangostanit, tuoreina, kuorittuina
0805:stä	08.02:sta	Sitruhedelmät, tuoreet ⁽¹⁾
0804:stä	08.03:sta	Viikunat, tuoreet ⁽¹⁾
0806:sta	08.04:stä	Viinirypäleet, tuoreet ⁽¹⁾
0802:sta	08.05:stä	Pähkinät, muut kuin ne, jotka kuuluvat nimikkeeseen N:o 08.01, tuoreina ⁽¹⁾ , kuorellisina tai kuorittuina
0808	08.06	Omenat, päärynät ja kvittenit, tuoreina ⁽¹⁾
0809	08.07	Kivelliset hedelmät, tuoreina ⁽¹⁾
0810:stä, 0807 20	08.08	Marjat, tuoreina ⁽¹⁾
0810:stä, 0807 10	08.09	Muut hedelmät, tuoreina ⁽¹⁾
0811:sta	08.10:stä	Hedelmät, keittämättömät, jotka on säilötty pakastamalla käyttämättä sokeria”

⁽¹⁾ Jäähdytettyjä hedelmiä käsitellään samalla tavoin kuin tuoreita.

14. **377 L 0436:** Neuvoston direktiivi 77/436/ETY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1977, kahviuutteita ja sikuriuutteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 172, 12.7.1977, s. 20), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **179 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 110)

— **185 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 217)

— **385 L 0007:** neuvoston direktiivi 85/7/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 2, 3.1.1985, s. 22)

— **385 L 0573:** neuvoston direktiivi 85/573/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1985 (EYVL N:o L 372, 31.12.1985, s. 22)

15. **378 L 0142:** Neuvoston direktiivi 78/142/ETY, annettu 30 päivänä tammikuuta 1978, elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvia vinyylidikloridimonomeeria sisältäviä tarvikkeita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 44, 15.2.1978, s. 15)

16. **378 L 0663:** Neuvoston direktiivi 78/663/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1978, elintarvikkeissa sallittujen emulgointi-, stabilointi-, sakeuttamis- ja hyytelöimisaineiden erityisistä puhtausvaatimuksista (EYVL N:o L 223, 14.8.1978, s. 7), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **382 L 0504:** neuvoston direktiivi 82/504/ETY, annettu 12 päivänä heinäkuuta 1982 (EYVL N:o L 230, 5.8.1982, s. 35)

— **390 L 0612:** komission direktiivi 90/612/ETY, annettu 26 päivänä lokakuuta 1990 (EYVL N:o L 326, 24.11.1990, s. 58)

17. **378 L 0664:** Neuvoston direktiivi 78/664/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1978, elintarvikkeissa sallittujen hapettumisenestoaineiden erityisistä puhtausvaatimuksista (EYVL N:o L 223, 14.8.1978, s. 30), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **382 L 0712:** neuvoston direktiivi 82/712/ETY, annettu 18 päivänä lokakuuta 1982 (EYVL N:o L 297, 23.10.1982, s. 31)

18. **379 L 0112:** Neuvoston direktiivi 79/112/ETY, annettu 18 päivänä joulukuuta

1978, kuluttajalle myytäväksi tarkoitettujen elintarvikkeiden merkintöjä, esillepanoa ja mainontaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 33, 8.2.1979, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **179 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17)

— **185 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 218)

— **385 L 0007:** neuvoston direktiivi 85/7/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 2, 3.1.1985, s. 22)

— **386 L 0197:** neuvoston direktiivi 86/197/ETY, annettu 26 päivänä toukokuuta 1986 (EYVL N:o L 144, 29.5.1986, s. 38)

— **389 L 0395:** neuvoston direktiivi 89/395/ETY, annettu 14 päivänä kesäkuuta 1989 (EYVL N:o L 186, 30.6.1989, s. 17)

— **391 L 0072:** komission direktiivi 91/72/ETY, annettu 16 päivänä tammikuuta 1991 (EYVL N:o L 42, 15.2.1991, s. 27)

Elintarvikkeita, joihin on tehty merkinnät ennen tämän sopimuksen voimaantuloa ja silloin voimassa olevan EFTA-valtioiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti, saa saattaa EFTA-valtioiden omille markkinoille 1 päivään tammikuuta 1995 asti.

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään 5 artiklan 3 kohtaan seuraava:
”- suomeksi 'säteilytetty, käsitelty ionisoivalta säteilyllä'

— islanniksi 'geislað, meðhöndlað með jónandi geislun'

— norjaksi 'bestrål, behandlet med ioniserende stråling'

— ruotsiksi 'bestrålad, behandlad med joniserande strålning'”.

b) Direktiivin 9 artiklan 6 kohdassa CN-koodeja 2206 00 91, 2206 00 93 ja 2206 00 99 vastaa harmonoidun järjestelmän nimike 2206

c) Lisätään 9 a artiklan 2 kohtaan seuraava:
”— suomeksi 'viimeinen käyttökäytökohta'

— islanniksi 'síðasti neysludagur'

— norjaksi 'holdbar til'

— ruotsiksi 'sista förbrukningsdagen'”.

d) Direktiivin 10 a artiklassa tariffin nimikkeitä 22.04 ja 22.05 vastaa harmonoidun järjestelmän nimike 2204.

19. **379 L 0693:** Neuvoston direktiivi 79/693/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1979, hedelmähilloja, hyytelöitä ja marmeladeja sekä kastanjasosetta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 205, 13.8.1979, s. 5), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **380 L 1276:** neuvoston direktiivi 80/1276/ETY, annettu 22 päivänä joulukuuta 1980 (EYVL N:o L 375, 31.12.1980, s. 77)

— **1 85 I:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 217)

— **388 L 0593:** neuvoston direktiivi 88/593/ETY, annettu 18 päivänä marraskuuta 1988 (EYVL N:o L 318, 25.11.1988, s. 44)

20. **379 L 0700:** Komission direktiivi 79/700/ETY, annettu 24 heinäkuuta 1979, yhteisön näytteenottomenettelyistä hedelmien ja vihannesten torjunta-ainejäämien virallisessa tarkastuksessa (EYVL N:o L 207, 15.8.1979, s. 26)

21. **379 L 0796:** Ensimmäinen komission direktiivi 79/796/ETY, annettu 26 päivänä heinäkuuta 1979, tiettyjen elintarvikkeena käytettävien sokereiden analyysimenetelmistä (EYVL N:o L 239, 22.9.1979, s. 24)

22. **379 L 1066:** Ensimmäinen komission direktiivi 79/1066/ETY, annettu 13 päivänä marraskuuta 1979, yhteisön analyysimenetelmistä kahviuutteiden ja sikuriuutteiden tarkastamiseksi (EYVL N:o L 327, 24.12.1979, s. 17)

23. **379 L 1067:** Ensimmäisen komission direktiivi 79/1067/ETY, annettu 13 päivänä marraskuuta 1979, yhteisön analyysimenetelmistä tiettyjen osittain tai kokonaan kuivattujen elintarvikkeeksi tarkoitettujen maitosäilykkeiden tarkastamiseksi (EYVL N:o L 327, 24.12.1979, s. 29)

24. **380 L 0590:** Komission direktiivi 80/590/ETY, annettu 9 päivänä kesäkuuta 1980, elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuviin tarvikkeisiin liitettävästä tunnuksesta (EYVL N:o L 151, 19.6.1980, s. 21), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 85 I:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan-

jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 217)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään liitteen otsikkoon seuraava:

”LIITE” (suomeksi)

”VIDAUKI” (islanniksi)

”VEDLEGG” (norjaksi)

”BILAGA” (ruotsiksi).

b) Lisätään liitteen tekstiin seuraava:

”tunnus” (suomeksi)

”merki” (islanniksi)

”symbol” (norjaksi)

”symbol” (ruotsiksi).

25. **380 L 0766:** Komission direktiivi 80/766/ETY, annettu 8 päivänä heinäkuuta 1980, yhteisön analyysimenetelmästä elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvien tarvikkeiden sisältämän vinyylidikloridimonomeeripitoisuuden virallista tarkastamista varten (EYVL N:o L 213, 16.8.1980, s. 42)

26. **380 L 0777:** Neuvoston direktiivi 80/777/ETY, annettu 15 päivänä heinäkuuta 1980, luontaisten kivennäisvesien hyödyntämistä ja markkinoille saattamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 229, 30.8.1980, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **380 L 1276:** neuvoston direktiivi 80/1276/ETY, annettu 22 päivänä joulukuuta 1980 (EYVL N:o L 375, 31.12.1980, s. 77)

— **385 L 0007:** neuvoston direktiivi 85/7/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 2, 3.1.1985, s. 22)

— **1 85 I:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 217)

27. **380 L 0891:** Komission direktiivi 80/891/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1980, yhteisön analyysimenetelmästä elintarvikkeena sellaisenaan käytettävien tai elintarvikkeisiin lisättyjen öljyjen ja rasvojen sisältämän erukahappopitoisuuden määrittämiseksi (EYVL N:o L 254, 27.9.1980, s. 35)

28. **381 L 0432:** Komission direktiivi 81/432/ETY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 1981, yhteisön analyysimenetelmästä tarvik-

keista elintarvikkeisiin siirtyvän vinyylidikloridin virallista tarkastamista varten (EYVL N:o L 167, 24.6.1981, s. 6)

29. **381 L 0712:** Ensimmäinen komission direktiivi 81/712/ETY, annettu 28 päivänä heinäkuuta 1981, yhteisön analyysimenetelmistä tarkastettaessa tiettyjen elintarvikelisiä aineiden puhtausvaatimusten mukaisuutta (EYVL N:o L 257, 10.9.1981, s. 1)

30. **382 L 0711:** Neuvoston direktiivi 82/711/ETY, annettu 18 päivänä lokakuuta 1982, elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvien muovisten tarvikkeiden sisältämien ainesosien siirtymisen tarkastamiseksi tarvittavista perussäännöksistä (EYVL N:o L 297, 23.10.1982, s. 26)

31. **383 L 0229:** Neuvoston direktiivi 83/229/ETY, annettu 25 päivänä huhtikuuta 1983, regeneroidusta selluloosasta valmistetusta kalvosta tehtyjä, elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvia tarvikkeita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 123, 11.5.1983, s. 31), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **386 L 0388:** komission direktiivi 86/388/ETY, annettu 23 päivänä heinäkuuta 1986 (EYVL N:o L 228, 14.8.1986, s. 32)

32. **383 L 0417:** Neuvoston direktiivi 83/417/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1983, elintarvikkeina käytettäviä tiettyjä lakto-proteiineja (kaseiineja ja kaseinaatteja) koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 237, 26.8.1983, s. 25), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **185 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 217)

33. **383 L 0463:** Komission direktiivi 83/463/ETY, annettu 22 päivänä heinäkuuta 1983, väliaikaisten toimenpiteiden käyttöön ottamisesta tiettyjen ainesosien ilmoittamiseksi kuluttajalle tarkoitettujen elintarvikkeiden merkinnöissä (EYVL N:o L 255, 15.9.1983, s. 1)

34. **384 L 0500:** Neuvoston direktiivi 84/500/ETY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1984, elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvia keraamisia tarvikkeita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 277, 20.10.1984, s. 12)

Norja ja Ruotsi noudattavat direktiivin säännöksiä 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen.

35. **385 L 0503:** Ensimmäinen komission direktiivi 85/503/ETY, annettu 25 päivänä lokakuuta 1985, syötävien kaseiinien ja kaseinaattien analyysimenetelmistä (EYVL N:o L 308, 20.11.1985, s. 12)

36. **385 L 0572:** Neuvoston direktiivi 85/572/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1985, elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvien muovisten tarvikkeiden sisältämien ainesosien siirtymisen tarkastamiseen käytettävistä simulanteista (EYVL N:o L 372, 31.12.1985, s. 14)

37. **385 L 0591:** Neuvoston direktiivi 85/591/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985, elintarvikkeiden tarkastuksessa tarvittavien yhteisön näyteenottomenetelyjen ja analyysimenetelmien käyttöön ottamisesta (EYVL N:o L 372, 31.12.1985, s. 50)

38. **386 L 0362:** Neuvoston direktiivi 86/362/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1986, viljojen torjunta-ainejäämien enimmäismääristä (EYVL N:o L 221, 7.8.1986, s. 37), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **388 L 0298:** neuvoston direktiivi 88/298/ETY, annettu 16 päivänä toukokuuta 1988 (EYVL N:o L 126, 20.5.1988, s. 53)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Korvataan liite I seuraavasti:

”Liite I

HS-nimike	CCT:n nimike	Tavara
1001:stä	10.01:stä	Vehnä
1002	10.02	Ruis
1003	10.03	Ohra
1004	10.04	Kaura
1005:stä	10.05:stä	Maissi
1006:sta	10.06:sta	Paddy-riisi
1007:stä	10.07:stä	Tattari, hirssi, muut viljanjyvät, durra, ruisvehnä ja muut viljat”

39. 386 L 0363: Neuvoston direktiivi 86/363/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1986, eläinkunnasta peräisin olevissa elintarvikkeissa ja niiden pinnassa olevien torjunta-ainejäämien enimmäismäärien vahvistamisesta (EYVL N:o L 221, 7.8.1986, s. 43)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Korvataan liite I seuraavasti:

”Liite I

HS-nimike tai -alanimike	CCT:n nimike	Tavara
0201, 0202, 0203, 0204, 0205, 0206	02.01:stä	Hevosien, aasin, muulin ja muuliaasin, nautaeläimen, sian, lampaan ja vuohen liha ja syötävät osat, tuoreet, jäädytetyt tai jäädytetyt
0207:stä	02.02	Siipikarjan liha (ts. kanalinnut, ankat, hanhet, kalkkunat ja helmikanat) sekä niiden syötävät osat (paitsi maksa), tuore, jäädytetty tai jäädytetty
0207 31, 0207 39:stä, 0207 50 0210 90:stä	02.03	Siipikarjan maksa, tuore, jäädytetty, jäädytetty, suolattu tai suolavedessä
0208 10, 0208 90:stä	02.04:stä	Muu kesykyhyhkyisten, kesyjen kaniin ja riistan liha ja syötävät eläimenosat, tuoreet, jäädytetyt tai jäädytetyt
0209	02.05:stä	Sianrasva ja siipikarjan rasva, tuoreet, jäädytetyt, jäädytetyt, suolatut, suolavedessä, kuivatut tai savustetut
0210	02.06	Liha ja syötävät eläimenosat (paitsi siipikarjan maksa) suolatut, suolavedessä, kuivatut tai savustetut
0401:stä, 0403:sta, 0404:stä	04.01	Maito ja kerma, tuore, tiivistämätön ja makeutusainetta sisältämätön
0401:stä, 0402, 0403:sta, 0404:stä	04.02	Maito ja kerma, säilötty, tiivistetty tai makeutusainetta sisältävä
0405	04.03	Voi
0406	04.04	Juusto ja viili
0407:stä, 0408:sta	04.05:stä	Linnunmunat ja munakeltuaiset, tuoreet, kuivatut tai muuten säilötyt, makeutusainetta sisältävät tai sisältämättömät, paitsi haudottaviksi tarkoitetut munat sekä muut kuin ravinnoksi tarkoitetut munat ja munankeltuaiset
1601, 1902 20:stä	16.01	Lihasta, syötävistä eläimenosista tai eläimen verestä valmistetut makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet
0210 90:stä, 1602, 1902 20:stä	16.02	Muut lihavalmistetut tai -säilykkeet tai syötävistä eläimenosista tehdyt valmistetut tai säilykkeet”

40. 386 L 0424: Ensimmäinen komission direktiivi 86/424/ETY, annettu 15 päivänä heinäkuuta 1986, syötävien kaseiinien ja kasei-

naattien näytteenottomenetelmistä kemiallista analyysiä varten (EYVL N:o L 243, 28.8.1986, s. 29)

41. **387 L 0250:** Komission direktiivi 87/250/ETY, annettu 15 päivänä huhtikuuta 1987, kuluttajalle myytäväksi tarkoitetun alkoholiuoman alkoholipitoisuuden ilmoittamisesta tilavuusprosentteina juoman merkinnöissä (EYVL N:o L 113, 30.4.1987, s. 57)

42. **387 L 0524:** Ensimmäinen komission direktiivi 87/524/ETY, annettu 6 päivänä lokaakuuta 1987, yhteisön näytteenottomenetelmistä maitosäilykkeiden tarkastamisessa tarvittavia kemiallisia analyysejä varten (EYVL N:o L 306, 28.10.1987, s. 24)

43. **388 L 0344:** Neuvoston direktiivi 88/344/ETY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1988, elintarvikkeiden ja elintarvikkeiden ainesosien valmistamisessa käytettäviä uuttamislouottimia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 157, 24.6.1988, s. 28)

44. **388 L 0388:** Neuvoston direktiivi 88/388/ETY, annettu 22 päivänä kesäkuuta 1988, elintarvikkeissa sallittuja aromeja ja niiden valmistusaineita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 184, 15.7.1988, s. 61), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **391 L 0071:** komission direktiivi 91/71/ETY, annettu 16 päivänä tammikuuta 1991 (EYVL N:o L 42, 15.2.1991, s. 25)

45. **388 D 0389:** Neuvoston päätös 88/389/ETY, tehty 22 päivänä kesäkuuta 1988, komission laatimasta aromien valmistukseen käytettävien raaka-aineiden ja muiden aineiden luettelosta (EYVL N:o L 184, 15.7.1988, s. 67)

46. **389 L 0107:** Neuvoston direktiivi 89/107/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1988, elintarvikkeissa sallittuja lisäaineita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 40, 11.2.1989, s. 27)

47. **389 L 0108:** Neuvoston direktiivi 89/108/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1988, pakastettuja elintarvikkeita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 40, 11.2.1989, s. 34)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään 8 artiklan 1 kohdan a alakohtaan seuraava:

- ”— suomeksi 'pakastettu'
- islanniksi 'hraðfryst'
- norjaksi 'dypfryst'
- ruotsiksi 'djupfryst'”.

48. **389 L 0109:** Neuvoston direktiivi 89/109/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1988, elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvia tarvikkeita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 40, 11.2.1989, s. 38)

49. **389 L 0396:** Neuvoston direktiivi 89/396/ETY, annettu 14 päivänä kesäkuuta 1989, elintarvike-erän tunnistamismerkinnöistä (EYVL N:o L 186, 30.6.1989, s. 21), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **391 L 0238:** neuvoston direktiivi 91/238/ETY, annettu 22 päivänä huhtikuuta 1991 (EYVL N:o L 107, 27.4.1991, s. 50)

50. **389 L 0397:** Neuvoston direktiivi 89/397/ETY, annettu 14 päivänä kesäkuuta 1989, virallisesta elintarvikkeiden tarkastuksesta (EYVL N:o L 186, 30.6.1989, s. 23)

51. **389 L 0398:** Neuvoston direktiivi 89/398/ETY, annettu 3 päivänä toukokuuta 1989, erityisravinnoksi tarkoitettuja elintarvikkeita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 186, 30.6.1989, s. 27)

52. **390 L 0128:** Komission direktiivi 90/128/ETY, annettu 23 päivänä helmikuuta 1990, elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvista muovisista tarvikkeista (EYVL N:o L 349, 13.12.1990, s. 26)

53. **390 L 0496:** Neuvoston direktiivi 90/496/ETY, annettu 24 päivänä syyskuuta 1990, elintarvikkeiden ravintoarvomerkinnöistä (EYVL N:o L 276, 6.10.1990, s. 40)

54. **390 L 0642:** Neuvoston direktiivi 90/642/ETY, annettu 27 päivänä marraskuuta 1990, torjunta-ainejäämien enimmäismäärien vahvistamisesta tietyille kasvikunnasta peräisin oleville tuotteille, mukaan lukien hedelmät ja vihannekset (EYVL N:o L 350, 14.12.1990, s. 71)

SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLETEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA

Sopimuspuolet kiinnittävät huomiota seuraavien säädösten sisältöön:

55. **378 X 0358:** Komission suositus 78/358/ETY, annettu 29 päivänä maaliskuuta 1978, jäsenvaltioille sakariinin käytöstä elintar-

vikkeen ainesosana ja myynnistä sellaisenaan tablettimuodossa kuluttajalle (EYVL N:o L 103, 15.4.1978, s. 32)

56. **380 X 1089:** Komission suositus 80/1089/ETY, annettu 11 päivänä marraskuuta 1980, jäsenvaltioille elintarvikelisiä aineiden turvallisuusarviointia koskevista testeistä (EYVL N:o L 320, 27.11.1980, s. 36)

57. **C/271/89/s. 3:** Komission tulkitseva tiedonanto elintarvikkeiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisössä COM (89) 256 (EYVL N:o C 271, 24.10.1989, s. 3)

XIII. LÄÄKKEET

EFTAn valvontaviranomainen saa nimetä työjärjestyksensä mukaisesti kaksi tarkkailijaa, joilla on oikeus osallistua komitean tehtäviin, jotka on määritelty 20 päivänä toukokuuta 1975 farmasian komitean perustamisesta tehdyn neuvoston päätöksen 75/320/ETY 2 artiklan ensimmäisessä luetelmakohdassa.

Sen estämättä, mitä sopimuksen 101 artiklassa määrätään, EY:n komissio kutsuu EFTA-valtioiden asiantuntijoita sopimuksen 99 artiklan mukaisesti osallistumaan tehtäviin, jotka on määritelty neuvoston päätöksen 75/320/ETY 2 artiklan toisessa luetelmakohdassa.

EY:n komissio ilmoittaa hyvissä ajoin EFTAn valvontaviranomaiselle komitean kokouksen ajankohdasta ja toimittaa keskeisen aineiston.

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **365 L 0065:** Neuvoston direktiivi 65/65/ETY, annettu 26 päivänä tammikuuta 1965, lääkevalmisteita koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä (EYVL N:o 22, 9.2.1965, s. 369/65), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **375 L 0319:** toinen neuvoston direktiivi 75/319/ETY, annettu 20 päivänä toukokuuta 1975, lääkevalmisteita koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä (EYVL N:o L 147, 9.6.1975, s. 13)

— **383 L 0570:** neuvoston direktiivi 83/570/ETY, annettu 26 päivänä lokakuuta 1983 (EYVL N:o L 332, 28.11.83, s. 1)

— **387 L 0021:** neuvoston direktiivi

87/21/ETY, annettu 22 päivänä joulukuuta 1986 (EYVL N:o L 15, 17.1.1987, s. 36)

— **389 L 0341:** neuvoston direktiivi 89/341/ETY, annettu 3 päivänä toukokuuta 1989 (EYVL N:o L 142, 25.5.1989, s. 11), sellaisena kuin se on oikaistuna EYVL:ssä N:o L 176, 23.6.1989, s. 55

2. **375 L 0318:** Neuvoston direktiivi 75/318/ETY, annettu 20 päivänä toukokuuta 1975, lääkevalmisteiden tutkimiseen liittyviä analyttisiä, farmakologis-toksikologisia ja kliinisiä standardeja ja tutkimussuunnitelmia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 147, 9.6.1975, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **383 L 0570:** neuvoston direktiivi 83/570/ETY, annettu 26 päivänä lokakuuta 1983 (EYVL N:o L 332, 28.11.1983, s. 1)

— **387 L 0019:** neuvoston direktiivi 87/19/ETY, annettu 22 päivänä joulukuuta 1986 (EYVL N:o L 15, 17.1.1987, s. 31)

— **389 L 0341:** neuvoston direktiivi 89/341/ETY, annettu 3 päivänä toukokuuta 1989 (EYVL N:o L 142, 25.5.1989, s. 11)

3. **375 L 0319:** Toinen neuvoston direktiivi 75/319/ETY, annettu 20 päivänä toukokuuta 1975, lääkevalmisteita koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä (EYVL N:o L 147, 9.6.1975, s. 13), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **378 L 0420:** neuvoston direktiivi 78/420/ETY, annettu 2 päivänä toukokuuta 1978 (EYVL N:o L 123, 11.5.1978, s. 26)

— **383 L 0570:** neuvoston direktiivi 83/570/ETY, annettu 26 päivänä lokakuuta 1983 (EYVL N:o L 332, 28.11.1983, s. 1)

— **389 L 0341:** neuvoston direktiivi 89/341/ETY, annettu 3 päivänä toukokuuta 1989 (EYVL N:o L 142, 25.5.1989, s. 11)

4. **378 L 0025:** Neuvoston direktiivi 78/25/ETY, annettu 12 päivänä joulukuuta 1977, lääkkeissä sallittuja väriaineita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 11, 14.1.1978, s. 18), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **381 L 0464:** neuvoston direktiivi 81/464/ETY, annettu 24 päivänä kesäkuuta 1981 (EYVL N:o L 183, 4.7.1981, s. 33)

5. **381 L 0851:** Neuvoston direktiivi 81/851/ETY, annettu 28 päivänä syyskuuta 1981, eläinlääkkeitä koskevan jäsenvaltioiden

lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 317, 6.11.1981, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **390 L 0676:** neuvoston direktiivi 90/676/ETY, annettu 13 päivänä joulukuuta 1990 (EYVL N:o L 373, 31.12.1990, s. 15)

6. 381 L 0852: Neuvoston direktiivi 81/852/ETY, annettu 28 päivänä syyskuuta 1981, eläinlääkkeiden tutkimiseen liittyviä analyttisiä, farmakologis-toksikologisia ja kliinisiä standardeja ja tutkimussuunnitelmia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 317, 6.11.1981, s. 16), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **387 L 0020:** neuvoston direktiivi 87/20/ETY, annettu 22 päivänä joulukuuta 1986 (EYVL N:o L 15, 17.1.1987, s. 34)

7. 386 L 0609: Neuvoston direktiivi 86/609/ETY, annettu 24 päivänä marraskuuta 1986, kokeisiin ja muihin tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelua koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä (EYVL N:o L 358, 18.12.1986, s. 1)

8. 387 L 0022: Neuvoston direktiivi 87/22/ETY, annettu 22 päivänä joulukuuta 1986, korkean teknologian, erityisesti bioteknologisesti tuotettujen, lääkkeiden markkinoille saattamista koskevien kansallisten toimenpiteiden lähentämisestä (EYVL N:o L 15, 17.1.1987, s. 38)

9. 389 L 0105: Neuvoston direktiivi 89/105/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1988, ihmisille tarkoitettujen lääkkeiden hintojen sääntelytoimenpiteiden avoimuudesta ja niiden soveltamisesta kansallisissa sairausvakuutusjärjestelmissä (EYVL N:o L 40, 11.2.1989, s. 8)

10. 389 L 0342: Neuvoston direktiivi 89/342/ETY, annettu 3 päivänä toukokuuta 1989, direktiivien 65/65/ETY ja 75/319/ETY soveltamisalan laajentamisesta ja rokotteita, toksineja tai seerumeja ja allergeeneja sisältäviä immunologisia lääkkeitä koskevista lisäsäännöksistä (EYVL N:o L 142, 25.5.1989, s. 14)

11. 389 L 0343: Neuvoston direktiivi 89/343/ETY, annettu 3 päivänä toukokuuta 1989, direktiivien 65/65/ETY ja 75/319/ETY soveltamisalan laajentamisesta ja radiofar-

maseuttisia valmisteita koskevista lisäsäännöksistä (EYVL N:o L 142, 25.5.1989, s. 16)

12. 389 L 0381: Neuvoston direktiivi 89/381/ETY, annettu 14 päivänä kesäkuuta 1989, lääkevalmisteita koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annettujen direktiivien 65/65/ETY ja 75/319/ETY soveltamisalan laajentamisesta ja ihmisverestä tai veri-plasmasta peräisin olevia lääkkeitä koskevasta erityissäännöksistä (EYVL N:o L 181, 28.6.1989, s. 44)

13. 390 L 0677: Neuvoston direktiivi 90/677/ETY, annettu 13 päivänä joulukuuta 1990, eläinlääkkeitä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun direktiivin 81/851/ETY soveltamisalan laajentamisesta ja lisäsäännösten säätämisestä immunologisille eläinlääkkeille (EYVL N:o L 373, 31.12.1990, s. 26)

14. 390 R 2377: Neuvoston asetus (ETY) N:o 2377/90, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1990, yhteisön menettelystä eläinlääkejäämien enimmäismäärien vahvistamiseksi eläinperäisissä elintarvikkeissa (EYVL N:o L 224, 18.8.1990, s. 1)

15. 391 L 0356: Komission direktiivi 91/356/ETY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1991, ihmisille tarkoitettujen lääkkeiden hyvän tuotantotavan periaatteista ja yleisohjeista (EYVL N:o L 193, 17.7.1991, s. 30)

SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA

Sopimuspuolet kiinnittävät huomiota seuraavien säädösten sisältöön:

16. C/310/86/s. 7: Komission tiedonanto lääkkeiden hintavalvontaa ja lääkkeiden korvaamista koskevien jäsenvaltioiden toimenpiteiden soveltavuudesta ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklan kannalta (EYVL N:o C 310, 4.12.1986, s. 7)

17. C/115/82/s. 5: Komission tiedonanto sellaisten lääkevalmisteiden rinnakkaistuonnista, joille on jo myönnetty myyntiluvat (EYVL N:o C 115, 6.5.1982, s. 5)

XIV. LANNOITTEET

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. 376 L 0116: Neuvoston direktiivi

76/116/ETY, annettu 18 joulukuuta 1975, lannoitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 24, 30.1.1976, s. 21), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **388 L 0183:** neuvoston direktiivi 88/183/ETY, annettu 22 päivänä maaliskuuta 1988 (EYVL N:o L 83, 29.3.1988, s. 33)

— **389 L 0284:** neuvoston direktiivi 89/284/ETY, annettu 13 päivänä huhtikuuta 1989, direktiivin 76/116/ETY täydentämisestä ja muuttamisesta lannoitteiden kalsium-, magnesium-, natrium- ja rikkipitoisuuksien osalta (EYVL N:o L 111, 22.4.1989, s. 34)

— **389 L 0530:** neuvoston direktiivi 89/530/ETY, annettu 18 päivänä syyskuuta 1989, direktiivin 76/116/ETY täydentämisestä ja muuttamisesta lannoitteiden sisältämien hivenravinteiden boorin, koboltin, kuparin, raudan, mangaanin, molybdeenin ja sinkin osalta (EYVL N:o L 281, 30.9.1989, s. 116)

EFTA-valtiot saavat rajoittaa kadmiumia sisältävien lannoitteiden pääsyä markkinoilleen tämän sopimuksen voimaantulon ajankohtana voimassa olevan lainsäädäntönsä mukaisesti. Sopimuspuolet tarkastelevat tilannetta yhteisesti vuonna 1995.

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään liitteessä I olevan A II luvun 6 palstan numeron 1 kolmannen alakohdan suluissa olevaan tekstiin seuraava:

”Islanti, Itävalta, Liechtenstein, Norja, Ruotsi, Suomi, Sveitsi”.

b) Lisätään liitteessä I olevan B 1, 2 ja 4 luvun 9 palstan 3 kohtaan tunnuksen 6 b jälkeen suluissa olevaan tekstiin seuraava:

”Islanti, Itävalta, Liechtenstein, Norja, Ruotsi, Suomi, Sveitsi”.

2. **377 L 0535:** Komission direktiivi 77/535/ETY, annettu 22 päivänä kesäkuuta 1977, lannoitteiden näytteenotto- ja analyysimenetelmiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 213, 22.8.1977, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **379 L 0138:** komission direktiivi 79/138/ETY, annettu 14 päivänä joulukuuta 1978 (EYVL N:o L 39, 14.2.1979, s. 3)

— **387 L 0566:** komission direktiivi 87/566/ETY, annettu 24 päivänä marraskuuta 1987 (EYVL N:o L 342, 4.12.1987, s. 32)

— **389 L 0519:** komission direktiivi

89/519/ETY, annettu 1 päivänä elokuuta 1989 direktiivin 77/535/ETY täydentämisestä ja muuttamisesta (EYVL N:o L 265, 12.9.1989, s. 30)

3. **380 L 0876:** Neuvoston direktiivi 80/876/ETY, annettu 15 päivänä heinäkuuta 1980, yksiravinteisia runsastyyppisiä ammoniumnitraattilannoitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 250, 23.9.1980, s. 7)

4. **387 L 0094:** Komission direktiivi 87/94/ETY, annettu 8 päivänä joulukuuta 1986, runsastyyppisten yksiravinteisten ammoniumnitraattilannoitteiden ominaisuuksien, raja-arvojen ja räjähtämättömyyden valvontaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 38, 7.2.1987, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **388 L 0126:** komission direktiivi 88/126/ETY, annettu 22 päivänä joulukuuta 1987 (EYVL N:o L 63, 9.3.1988, s. 12)

5. **389 L 0284:** Neuvoston direktiivi 89/284/ETY, annettu 13 päivänä huhtikuuta 1989, direktiivin 76/116/ETY täydentämisestä ja muuttamisesta lannoitteiden kalsium-, magnesium-, natrium- ja rikkipitoisuuksien osalta (EYVL N:o L 111, 22.4.1989, s. 34)

6. **389 L 0519:** Komission direktiivi 89/519/ETY, annettu 1 päivänä elokuuta 1989, lannoitteiden analyysi- ja näytteenottomenetelmiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun direktiivin 77/535/ETY täydentämisestä ja muuttamisesta (EYVL N:o L 265, 12.9.1989, s. 30)

7. **389 L 0530:** Neuvoston direktiivi 89/530/ETY, annettu 18 päivänä syyskuuta 1989, direktiivin 76/116/ETY täydentämisestä ja muuttamisesta lannoitteiden sisältämien hivenravinteiden boorin, koboltin, kuparin, raudan, mangaanin, molybdeenin ja sinkin osalta (EYVL N:o L 281, 30.9.1989, s. 116)

XV. VAARALLISET AINEET

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **367 L 0548:** Neuvoston direktiivi 67/548/ETY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1967, vaarallisten aineiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä

(EYVL N:o 196, 16.8.1967, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **379 L 0831:** neuvoston direktiivi 79/831/ETY, annettu 18 päivänä syyskuuta 1979 (EYVL N:o L 259, 15.10.1979, s. 10)

— **1 79 H:** liittymishdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Hel-
leenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteis-
öihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17)

— **384 L 0449:** komission direktiivi 84/449/ETY, annettu 25 päivänä huhtikuuta 1984 (EYVL N:o L 251, 19.9.1984, s. 1)

— **388 L 0302:** komission direktiivi 88/302/ETY, annettu 18 päivänä marraskuuta 1987 (EYVL N:o L 133, 30.5.1988, s. 1)

— **390 D 0420:** komission päätös 90/420/ETY, tehty 25 päivänä heinäkuuta 1990, neuvoston direktiivin 67/548/ETY 23 artiklan mukaisesta di(2-etyyliheksyyli)ftalaatin luokituksesta ja merkinnöistä (EYVL N:o L 222, 17.8.1990, s. 49)

— **391 L 0325:** komission direktiivi 91/325/ETY, annettu 1 päivänä maaliskuuta 1991 (EYVL N:o L 180, 8.7.1991, s. 1)

— **391 L 0326:** komission direktiivi 91/326/ETY, annettu 5 päivänä maaliskuuta 1991 (EYVL N:o L 180, 8.7.1991, s. 79)

Sopimuspuolet ovat yksimielisiä tavoitteesta, jonka mukaan vaarallisia aineita koskevien yhteisön säännösten soveltaminen olisi aloitettava 1 päivään tammikuuta 1995 mennessä. Suomi noudattaa säännöksiä neuvoston direktiivin 67/548/ETY seitsemännän muutoksen voimaantulosta alkaen. Siinä yhteistyössä, joka jäljellä olevien ongelmien ratkaisemiseksi aloitetaan tämän sopimuksen allekirjoittamisesta, tilannetta tarkastellaan vuoden 1994 aikana, mukaan lukien kysymykset, jotka eivät kuulu yhteisön lainsäädännön soveltamisalaan. Jos jokin EFTA-valtio katsoo tarvitsevansa poikkeuksen luokitusta ja merkintöjä koskevista yhteisön säädöksistä, näitä säädöksiä ei sovelleta tähän valtioon, ellei ETA:n sekakomiteassa toisin sovita.

Tietojenvaihtoa koskevat seuraavat määräykset:

i) Vaarallisia aineita koskevaa yhteisön säännöstöä ("acquis") noudattavien EFTA-valtioiden on annettava samat kuin yhteisössä noudatettavat takeet siitä, että:

— tapauksissa, joissa tiedot direktiivin säännösten mukaan ovat liikesalaisuuksina salassa pidettäviä yhteisössä, vain ne EFTA-valtiot,

jotka noudattavat asiaa koskevaa yhteisön säännöstöä ("acquis"), osallistuvat tietojenvaihtoon;

— salassa pidettäville tiedoille on EFTA-valtioissa annettava samanasteinen suoja kuin yhteisössä annetaan.

ii) Kaikki EFTA-valtiot osallistuvat muita seikkoja koskevaan tietojenvaihtoon direktiivissä säädetyllä tavalla.

2. **373 L 0404:** Neuvoston direktiivi 73/404/ETY, annettu 22 päivänä marraskuuta 1973, pesuaineita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 347, 17.12.1973, s. 51), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **382 L 0242:** neuvoston direktiivi 82/242/ETY, annettu 31 päivänä maaliskuuta 1982, ionittomien pinta-aktiivisten aineiden biologisen hajoavuuden mittaamenetelmiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä ja direktiivin 73/404/ETY muuttamisesta (EYVL N:o L 109, 22.4.1982, s. 1)

— **386 L 0094:** neuvoston direktiivi 86/94/ETY, annettu 10 päivänä maaliskuuta 1986 (EYVL N:o L 80, 25.3.1986, s. 51)

3. **373 L 0405:** Neuvoston direktiivi 73/405/ETY, annettu 22 päivänä marraskuuta 1973, anionisten pinta-aktiivisten aineiden biologisen hajoavuuden mittaamenetelmiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 347, 17.12.1973, s. 53), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **382 L 0243:** neuvoston direktiivi 82/243/ETY, annettu 31 päivänä maaliskuuta 1982 (EYVL N:o L 109, 22.4.1982, s. 18)

4. **376 L 0769:** Neuvoston direktiivi 76/769/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976, tiettyjen vaarallisten aineiden ja valmisteiden markkinoille saattamisen ja käytön rajoituksia koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä (EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 201), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **379 L 0663:** neuvoston direktiivi 79/663/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1979, direktiivin 76/769/ETY liitteen täydentämisestä (EYVL N:o L 197, 3.8.1979, s. 37)

— **382 L 0806:** neuvoston direktiivi 82/806/ETY, annettu 22 päivänä marraskuuta 1982 (EYVL N:o L 339, 1.12.1982, s. 55)

— **382 L 0828:** neuvoston direktiivi

82/828/ETY, annettu 3 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 350, 10.12.1982, s. 34)

— **383 L 0264:** neuvoston direktiivi 83/264/ETY, annettu 16 päivänä toukokuuta 1983 (EYVL N:o L 147, 6.6.1983, s. 9)

— **383 L 0478:** neuvoston direktiivi 83/478/ETY, annettu 19 päivänä syyskuuta 1983 (EYVL N:o L 263, 24.9.1983, s. 33)

— **385 L 0467:** neuvoston direktiivi 85/467/ETY, annettu 1 päivänä lokakuuta 1985 (EYVL N:o L 269, 11.10.1985, s. 56)

— **385 L 0610:** neuvoston direktiivi 85/610/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985 (EYVL N:o L 375, 31.12.1985, s. 1)

— **389 L 0677:** neuvoston direktiivi 89/677/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989 (EYVL N:o L 389, 30.12.89 p. 19)

— **389 L 0678:** neuvoston direktiivi 89/678/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989 (EYVL N:o L 398, 30.12.1989, s. 24)

— **391 L 0173:** neuvoston direktiivi 91/173/ETY, annettu 21 päivänä maaliskuuta 1991 (EYVL N:o L 85, 5.4.1991, s. 34)

— **391 L 0338:** neuvoston direktiivi 91/338/ETY, annettu 18 päivänä kesäkuuta 1991 (EYVL N:o L 186, 12.7.1991, s. 59)

— **391 L 0339:** neuvoston direktiivi 91/339/ETY, annettu 18 päivänä kesäkuuta 1991 (EYVL N:o L 186, 12.7.1991, s. 64)

EFTA-valtiot saavat rajoittaa pääsyä markkinoilleen tämän sopimuksen voimaantulon aikaan voimassa olevan lainsäädäntönsä mukaisesti seuraavien tuotteiden osalta:

- klooratut orgaaniset liuottimet,
- asbestikuidut,
- elohopeayhdisteet,
- arseeniyhdisteet,
- orgaaniset tinayhdisteet,
- pentakloorifenoli,
- kadmium,
- paristot.

Sopimuspuolet tarkastelevat tilannetta yhteisesti vuonna 1995.

5. **378 L 0631:** Neuvoston direktiivi 78/631/ETY, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1978, vaarallisten valmisteiden (pestisidien) luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 206, 29.7.1978, s. 13), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

- **381 L 0187:** neuvoston direktiivi

81/187/ETY, annettu 26 päivänä maaliskuuta 1981 (EYVL N:o L 88, 2.4.1981, s. 29)

— **384 L 0291:** komission direktiivi 84/291/ETY, annettu 18 päivänä huhtikuuta 1984 (EYVL N:o L 144, 30.5.1984, s. 1)

EFTA-valtiot saavat rajoittaa pääsyä markkinoilleen tämän sopimuksen voimaantulon aikaan voimassa olevan lainsäädäntönsä mukaisesti. Uusia EY-sääntöjä käsitellään sopimuksen 97 — 104 artiklassa määrättyjä menettelyjä noudattaen.

6. **379 L 0117:** Neuvoston direktiivi 79/117/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1978, tiettyjä tehoaineita sisältävien torjunta-aineiden markkinoille saattamisen ja käytön kieltämisestä (EYVL N:o L 33, 8.2.1979, s. 36), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **383 L 0131:** komission direktiivi 83/131/ETY, annettu 14 päivänä maaliskuuta 1983 (EYVL N:o L 91, 9.4.1983, s. 35)

— **385 L 0298:** komission direktiivi 85/298/ETY, annettu 22 päivänä toukokuuta 1985 (EYVL N:o L 154, 13.6.1985, s. 48)

— **386 L 0214:** neuvoston direktiivi 86/214/ETY, annettu 26 päivänä toukokuuta 1986 (EYVL N:o L 152, 6.6.1986, s. 45)

— **386 L 0355:** neuvoston direktiivi 86/355/ETY, annettu 21 päivänä heinäkuuta 1986 (EYVL N:o L 212, 2.8.1986, s. 33)

— **387 L 0181:** neuvoston direktiivi 87/181/ETY, annettu 9 päivänä maaliskuuta 1987 (EYVL N:o L 71, 14.3.1987, s. 33)

— **387 L 0477:** komission direktiivi 87/477/ETY, annettu 9 päivänä syyskuuta 1987 (EYVL N:o L 273, 26.9.1987, s. 40)

— **389 L 0365:** neuvoston direktiivi 89/365/ETY, annettu 30 päivänä toukokuuta 1989 (EYVL N:o L 159, 10.6.1989, s. 58)

— **390 L 0533:** neuvoston direktiivi 90/533/ETY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1990 (EYVL N:o L 296, 27.10.1990, s. 63)

— **391 L 0188:** komission direktiivi 91/188/ETY, annettu 19 päivänä maaliskuuta 1991 (EYVL N:o L 92, 13.4.1991, s. 42)

EFTA-valtiot saavat rajoittaa pääsyä markkinoilleen tämän sopimuksen voimaantulon aikaan voimassa olevan lainsäädäntönsä mukaisesti. Uusia EY-sääntöjä käsitellään sopimuksen 97 — 104 artiklassa määrättyjä menettelyjä noudattaen.

7. **382 L 0242:** Neuvoston direktiivi 82/242/ETY, annettu 31 päivänä maaliskuuta 1982, ionittomien pinta-aktiivisten aineiden

biologisen hajoavuuden mittausten menetelmiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä ja direktiivin 73/404/ETY muuttamisesta (EYVL N:o L 109, 22.4.1982, s. 1)

8. **387 L 0018:** Neuvoston direktiivi 87/18/ETY, annettu 18 päivänä joulukuuta 1986, hyvän laboratoriokäytännön periaatteiden noudattamista kemiallisten aineiden koeksissa ja periaatteiden noudattamisen todentamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä (EYVL N:o L 15, 17.1.1987, s. 29)

9. **388 L 0320:** Neuvoston direktiivi 88/320/ETY, annettu 9 päivänä kesäkuuta 1988, hyvän laboratoriokäytännön (HLK) tarkastamisesta ja todentamisesta (EYVL N:o L 145, 11.6.1988, s. 35), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **390 L 0018:** komission direktiivi 90/18/ETY, annettu 18 päivänä joulukuuta 1989 (EYVL N:o L 11, 13.1.1990, s. 37)

10. **388 L 0379:** Neuvoston direktiivi 88/379/ETY, annettu 7 päivänä kesäkuuta 1988, vaarallisten valmisteiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä (EYVL N:o L 187, 27.7.88 s. 14), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **389 L 0178:** komission direktiivi 89/178/ETY, annettu 22 päivänä helmikuuta 1989 (EYVL N:o L 64, 8.3.1989, s. 18)

— **390 L 0035:** komission direktiivi 90/35/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1989 (EYVL N:o L 19, 24.1.1990, s. 14)

— **390 L 0492:** komission direktiivi 90/492/ETY, annettu 5 päivänä syyskuuta 1990 (EYVL N:o L 275, 5.10.1990, s. 35)

— **391 L 0155:** komission direktiivi 91/155/ETY, annettu 5 päivänä maaliskuuta 1991 (EYVL N:o L 76, 22.3.1991, s. 35)

Sopimuspuolet ovat yksimielisiä tavoitteesta, jonka mukaan vaarallisia aineita koskevien yhteisön säädösten soveltaminen olisi aloitettava viimeistään 1 päivästä tammikuuta 1995. Suomi noudattaa säädöksiä neuvoston direktiivin 67/548/ETY seitsemännen muutoksen voimaantulosta alkaen. Siinä yhteistyössä, joka jäljellä olevien ongelmien ratkaisemiseksi aloitetaan tämän sopimuksen allekirjoittamisesta, tilannetta tarkastellaan vuoden 1994 aikana, mukaan lukien kysymykset, jotka eivät kuulu yhteisön lainsäädännön soveltamisalaan. Jos

jokin EFTA-valtio katsoo tarvitsevansa poikkeuksen luokitusta ja merkintöjä koskeviin yhteisön säädöksiin, näitä säädöksiä ei sovelleta tähän valtioon, ellei ETA:n sekakomiteassa toisin sovita.

Tietojenvaihtoa koskevat seuraavat määräykset:

i) Vaarallisia aineita koskevaa yhteisön säännöstöä ("acquis") noudattavien EFTA-valtioiden on annettava samat kuin yhteisössä noudatettavat takeet siitä, että:

— tapauksissa, joissa tiedot direktiivin säännösten mukaan ovat liikesalaisuuksina salassa pidettäviä yhteisössä, vain ne EFTA-valtiot, jotka noudattavat asiaa koskevaa yhteisön säännöstöä ("acquis"), osallistuvat tietojenvaihtoon;

— salassa pidettäville tiedoille on EFTA-valtioissa annettava samanasteinen suoja kuin yhteisössä annetaan.

ii) Kaikki EFTA-valtiot osallistuvat muita seikkoja koskevaan tietojenvaihtoon direktiivissä säädetyllä tavalla.

11. **391 L 0157:** Neuvoston direktiivi 91/157/ETY, annettu 18 päivänä maaliskuuta 1991, tiettyjä vaarallisia aineita sisältävistä paristoista ja akuista (EYVL N:o L 78, 26.3.1991, s. 38)

EFTA-valtiot saavat rajoittaa pääsyä markkinoilleen tämän sopimuksen voimaantulon aikaan voimassa olevan lainsäädäntönsä mukaisesti paristojen osalta. Sopimuspuolet tarkastavat tilanteen yhdessä vuonna 1995.

12. **391 R 0594:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 594/91, annettu 4 päivänä maaliskuuta 1991, otsonikerrosta heikentävistä aineista (EYVL N:o L 67, 14.3.1991, s. 1)

EFTA-valtiot voivat soveltaa tämän sopimuksen voimaantulon aikaan voimassa olevaa kansallista lainsäädäntöään. Sopimuspuolet järjestävät käytännön yhteistyön. Ne tarkastelevat tilannetta yhdessä vuonna 1995.

SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA

Sopimuspuolet kiinnittävät huomiota seuraavien säädösten sisältöön:

13. **389 X 0542:** Komission suositus 89/542/ETY, annettu 13 päivänä syyskuuta 1989, pesu- ja puhdistusaineiden merkinnöistä (EYVL N:o L 291, 10.10.1989, s. 55)

14. **C/79/82/s. 3:** Tiedonanto 11 päivänä tou-

kokuuta 1981 tehdystä neuvoston niitä perusteita koskevasta päätöksestä, joiden mukaisesti jäsenvaltiot toimittavat komissiolle kemiallisten aineiden inventaariotietoja (EYVL N:o C 79, 31.3.1982, s. 3)

15. C/146/90/s. 4: EINECS-inventaarion julkistaminen (EYVL N:o C 146, 15.6.1990, s. 4)

XVI. KOSMETIIKKA

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **376 L 0768:** Neuvoston direktiivi 76/768/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976, kosmeettisia valmisteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 169), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **379 L 0661:** neuvoston direktiivi 79/661/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1979 (EYVL N:o L 192, 31.7.1979, s. 35)

— **179 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 108)

— **382 L 0147:** komission direktiivi 82/147/ETY, annettu 11 päivänä helmikuuta 1982 (EYVL N:o L 63, 6.3.1982, s. 26)

— **382 L 0368:** neuvoston direktiivi 82/368/ETY, annettu 17 päivänä toukokuuta 1982 (EYVL N:o L 167, 15.6.1982, s. 1)

— **383 L 0191:** toinen komission direktiivi 83/191/ETY, annettu 30 päivänä maaliskuuta 1983 (EYVL N:o L 109, 26.4.1983, s. 25)

— **383 L 0341:** kolmas komission direktiivi 83/341/ETY, annettu 29 päivänä kesäkuuta 1983 (EYVL N:o L 188, 13.7.1983, s. 15)

— **383 L 0496:** neljäs komission direktiivi 83/496/ETY, annettu 22 päivänä syyskuuta 1983 (EYVL N:o L 275, 8.10.1983, s. 20)

— **383 L 0574:** neuvoston direktiivi 83/574/ETY, annettu 26 päivänä lokakuuta 1983 (EYVL N:o L 332, 28.11.1983, s. 38)

— **384 L 0415:** viides komission direktiivi 84/415/ETY, annettu 18 päivänä heinäkuuta 1984 (EYVL N:o L 228, 25.8.1984, s. 31)

— **385 L 0391:** kuudes komission direktiivi 85/391/ETY, annettu 16 päivänä heinäkuuta 1985 (EYVL N:o L 224, 22.8.1985, s. 40)

— **185 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan-

jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 218)

— **386 L 0179:** seitsemäs komission direktiivi 86/179/ETY, annettu 28 päivänä helmikuuta 1986 (EYVL N:o L 138, 24.5.1986, s. 40)

— **386 L 0199:** kahdeksas komission direktiivi 86/199/ETY, annettu 26 päivänä maaliskuuta 1986 (EYVL N:o L 149, 3.6.1986, s. 38)

— **387 L 0137:** yhdeksäs komission direktiivi 87/137/ETY, annettu 2 päivänä helmikuuta 1987 (EYVL N:o L 56, 26.2.1987, s. 20)

— **388 L 0233:** kymmenes komission direktiivi 88/233/ETY, annettu 2 päivänä maaliskuuta 1988 (EYVL N:o L 105, 26.4.1988, s. 11)

— **388 L 0667:** neuvoston direktiivi 88/667/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1988 (EYVL N:o L 382, 31.12.1988, s. 46)

— **389 L 0174:** yhdestoista komission direktiivi 89/174/ETY, annettu 21 päivänä helmikuuta 1989 (EYVL N:o L 64, 8.3.1989, s. 10)

— **389 L 0679:** neuvoston direktiivi 89/679/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989 (EYVL N:o L 398, 30.12.1989, s. 25)

— **390 L 0121:** kahdestoista komission direktiivi 90/121/ETY, annettu 20 päivänä helmikuuta 1990 (EYVL N:o L 71, 17.3.1990, s. 40)

— **391 L 0184:** kolmastoista komission direktiivi 91/184/ETY, annettu 12 päivänä maaliskuuta 1991 (EYVL N:o L 91, 12.4.1991, s. 59)

2. **380 L 1335:** Ensimmäinen komission direktiivi 80/1335/ETY, annettu 22 päivänä joulukuuta 1980, kosmeettisten valmisteiden koostumuksen tarkastamisessa tarvittavia analyysimenetelmiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 383, 31.12.1980, s. 27), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **387 L 0143:** komission direktiivi 87/143/ETY, annettu 10 päivänä helmikuuta 1987 (EYVL N:o L 57, 27.2.1987, s. 56)

3. **382 L 0434:** Toinen komission direktiivi 82/434/ETY, annettu 14 päivänä toukokuuta 1982, kosmeettisten valmisteiden koostumuksen tarkastamisessa tarvittavia analyysimenetelmiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 185, 30.6.1982, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **390 L 0207:** komission direktiivi

90/207/ETY, annettu 4 päivänä huhtikuuta 1990 (EYVL N:o L 108, 28.4.1990, s. 92)

4. **383 L 0514:** Kolmas komission direktiivi 83/514/ETY, annettu 27 päivänä syyskuuta 1983, kosmeettisten valmisteiden koostumuksen tarkastamisessa tarvittavia analyysimenetelmiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 291, 24.10.1983, s. 9)

5. **385 L 0490:** Neljäs komission direktiivi 85/490/ETY, annettu 11 päivänä lokakuuta 1985, kosmeettisten valmisteiden koostumuksen tarkastamisessa tarvittavia analyysimenetelmiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 295, 7.11.1985, s. 30)

XVII. YMPÄRISTÖNSUOJELU

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **375 L 0716:** Neuvoston direktiivi 75/716/ETY, annettu 24 päivänä marraskuuta 1975, tiettyjen nestemäisten polttoaineiden rikkipitoisuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 307, 27.11.1975, s. 22), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **387 L 0219:** neuvoston direktiivi 87/219/ETY, annettu 30 päivänä maaliskuuta 1987 (EYVL N:o L 91, 3.4.1987, s. 19)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Direktiivin 1 artiklan 1 kohdan a alakohdassa yleisen tullitariffin nimikettä 27.10 C I vastaa harmonoidun järjestelmän nimike 2710:stä.

2. **380 L 0051:** Neuvoston direktiivi 80/51/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1979, ääntä hitaammin lentävien ilma-alusten melupäästöjen rajoittamisesta (EYVL N:o L 18, 24.1.1980, s. 26), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **383 L 0206:** neuvoston direktiivi 83/206/ETY, annettu 21 päivänä huhtikuuta 1983 (EYVL N:o L 117, 4.5.1983, s. 15)

3. **385 L 0210:** Neuvoston direktiivi 85/210/ETY, annettu 20 päivänä maaliskuuta 1985, bensiinin lyijypitoisuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä

(EYVL N:o L 96, 3.4.1985, s. 25), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **385 L 0581:** neuvoston direktiivi 85/581/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985 (EYVL N:o L 372, 31.12.1985, s. 37)

— **387 L 0416:** neuvoston direktiivi 87/416/ETY, annettu 21 päivänä heinäkuuta 1987 (EYVL N:o L 225, 13.8.1987, s. 33)

4. **385 L 0339:** Neuvoston direktiivi 85/339/ETY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1985, nestemäisten ravintoaineiden pakkauksista (EYVL N:o L 176, 6.7.1985, s. 18)

5. **389 L 0629:** Neuvoston direktiivi 89/629/ETY, annettu 4 päivänä joulukuuta 1989, siviilikäytössä olevien ääntä hitaammin lentävien suihkukoneiden aiheuttaman melun rajoittamisesta (EYVL N:o L 363, 13.12.1989, s. 27)

XVIII. TIETOTEKNIikka, TELEVIESTINTÄ JA TIETOJENKÄSITTELY

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **386 L 0529:** Neuvoston direktiivi 86/529/ETY, annettu 3 päivänä marraskuuta 1986, MAC-lähetysstandardien yhteisten teknisten eritelmien vahvistamisesta yleisradiosatelliittien televisiolähetystyksiä varten (EYVL N:o L 311, 6.11.1986, s. 28)

2. **387 D 0095:** Neuvoston päätös 87/95/ETY, tehty 22 päivänä joulukuuta 1986, standardoinnista tietotekniikassa ja televiestinnässä (EYVL N:o L 36, 7.2.1987, s. 31)

Tätä sopimusta sovellettaessa päätöstä koskevat seuraavat mukautukset:

'Eurooppalaisella standardilla', johon viitataan päätöksen 1 artiklan 7 kohdassa, tarkoitetaan ETSIn, CENin/Cenelecin, CEPTin ja muiden toimielinten, joista sopimuspuolet sopivat, hyväksymää standardia. 'Eurooppalaisella esistandardilla', johon viitataan päätöksen 8 artiklan 1 kohdassa, tarkoitetaan samojen toimielinten antamaa standardia.

3. **389 D 0337:** Neuvoston päätös 89/337/ETY, tehty 27 huhtikuuta 1989, teräväpiirtotelevisiosta (EYVL N:o L 142, 25.5.1989, s. 1)

4. **391 L 0263:** Neuvoston direktiivi 91/263/ETY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 1991, telepäätelaitteita ja niiden vaatimusten-

mukaisuuden vastavuoroista tunnustamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 128, 23.5.1991, s. 1)

SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA

Sopimuspuolet kiinnittävät huomiota seuraavien säädösten sisältöön:

5. **384 X 0549:** Neuvoston suositus 85/549/ETY, annettu 12 päivänä marraskuuta 1984, televiestinnän yhdenmukaistamisen toteuttamisesta (EYVL N:o L 298, 16.11.1984, s. 49)

6. **389 Y 0511(01):** Neuvoston päätöslauselma 89/C 117/01, annettu 27 päivänä huhtikuuta 1989, tietotekniikan ja televiestinnän standardoinnista (EYVL N:o C 117, 11.5.1989, s. 1)

XIX. KAUPAN TEKNIISIÄ ESTEITÄ KOSKEVAT YLEISET MÄÄRÄYKSET

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **383 L 0189:** Neuvoston direktiivi 83/189/ETY, annettu 28 päivänä maaliskuuta 1983, teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä (EYVL N:o L 109 26.4.1983 s. 8), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **185 I:** liittymishdoista ja perustamissovimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 214)

— **388 L 0182:** neuvoston direktiivi 88/182/ETY, annettu 22 päivänä maaliskuuta 1988 (EYVL N:o L 81, 26.3.1988, s. 75)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan 1 artiklan 7 kohta seuraavalla:

”7. ’tuote’, teollisesti valmistettu tuote ja maataloustuote, mukaan lukien kalatuotteet.”

b) Lisätään 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan loppuun seuraava:

”Ilmoitetun teknistä määräystä koskevan eh-

dotuksen koko tekstin on oltava saatavissa alkukielellä sekä kokonaisuudessaan käännettynä yhdelle Euroopan yhteisön virallisista kielistä.”

c) Lisätään 8 artiklan 1 kohdan toiseen alakohtaan seuraava:

”Yhtäältä yhteisö ja toisaalta EFTAn valvontaviranomainen tai EFTA-valtiot EFTAn valvontaviranomaisen välityksellä voivat pyytää lisätietoja ilmoitetusta teknistä määräystä koskevasta ehdotuksesta.”

d) Lisätään 8 artiklan 2 kohtaan seuraava: ”EFTAn valvontaviranomainen toimittaa EFTA-valtioiden huomautukset EY:n komissiolle yhtenä yhdistettynä tiedonantona, ja komissio toimittaa yhteisön huomautukset EFTAn valvontaviranomaiselle. Käyttesään vastaavien sisäisten järjestelmiensä mukaista kuuden kuukauden odotusaikaa hyväkseen sopimuspuolten on ilmoitettava siitä vastaavalla tavalla toisilleen”.

e) Korvataan 8 artiklan 4 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavalla:

”Tämän artiklan mukaisesti annettua tietoa pidetään pyydettyä salassa pidettävänä”.

f) Korvataan 9 artikla seuraavalla:

”EY:n ja EFTAn toimivaltaiset viranomaiset lykkäävät ilmoitettujen teknisiä määräyksiä koskevien ehdotusten hyväksymistä kolmen kuukauden ajaksi siitä kun ehdotuksen teksti saapui:

— EY:n komissiolle, jos kyse on yhteisön jäsenvaltion ilmoittamasta ehdotuksesta,

— EFTAn valvontaviranomaiselle, jos kyse on EFTA-valtion ilmoittamasta ehdotuksesta.

Mainittua kolmen kuukauden odotusaikaa ei kuitenkaan sovelleta, jos toimivaltaiset viranomaiset joutuvat kansanterveyden tai yleisen turvallisuuden taikka eläinten tai kasvien terveyden ja elämän turvaamiseen liittyvistä pakottavista syistä laatimaan teknisiä määräyksiä hyvin lyhyessä ajassa saadakseen ne heti annetuiksi ja saattaakseen ne voimaan ilman, että minkäänlaista kuulemista olisi mahdollista järjestää. Toimenpiteiden kiireellisyys on perusteltava. Kiireellisten toimenpiteiden perusteista on annettava yksityiskohdainen ja selvä selostus, painottamalla erityisesti toimivaltaisten viranomaisten toteaman vaaran ennakoimattomuutta ja vakavuutta sekä välittömän toiminnan ehdotonta välttämättömyyttä vaaran poistamiseksi”.

g) Lisätään liitteen I luetteloon seuraava:

”ON (Itävalta)
 Österreichisches Normungsinstitut
 Heinestrasse 38
 A — 1020 Wien
 ÖVE (Itävalta)
 Österreichischer Verband für Elektrotechnik
 Eschenbachgasse 9
 A — 1010 Wien

SFS (Suomi)
 Suomen Standardisoimisliitto SFS r.y.
 PL 205
 SF — 00121 Helsinki

SESKO (Suomi)
 Suomen Sähköteknillinen Standardisoimis-
 yhdistys Sesko r.y.
 Särkiniementie 3
 SF — 00210 Helsinki

STRI (Islanti)
 Staðlaráð slands
 Keldnaholti
 IS — 112 Reykjavik

SNV (Liechtenstein)
 Schweizerische Normen-Vereinigung
 Kirchenweg 4
 Postfach
 CH — 8032 Zürich

NSF (Norja)
 Norges Standardiseringsforbund
 Pb 7020 Homansbyen
 N — 0306 Oslo 3

NEK (Norway)
 Norsk Elektroteknisk Komite
 Pb 280 Skøyen
 N — 0212 Oslo 2

SIS (Ruotsi)
 Standardiseringskommissionen i Sverige
 Box 3295
 S — 103 66 Stockholm

SEK (Ruotsi)
 Svenska Elektriska Kommissionen
 Box 1284
 S — 164 28 Kista

SNV (Sveitsi)
 Schweizerische Normen-Vereinigung
 Kirchenweg 4
 Postfach
 CH — 8032 Zürich

SEK (Sveitsi)
 Schweizerisches Elektrotechnisches Komitee
 Postfach
 CH — 8034 Zürich”.

h) Direktiivin soveltamiseksi on sähköviestimellä toimitettava seuraavat tiedonannot:

1) Lomakkeella tehtävät ilmoitukset. Ne voidaan toimittaa ennen koko tekstin lähettämistä tai yhdessä sen kanssa.

2) Ilmoitus ehdotustekstien vastaanottamisesta, jossa on muun muassa mainittava, milloin odotusaika kulloistakin järjestelmää koskevien määräysten mukaan päättyy.

3) Lisätietoja koskevat pyynnöt.

4) Vastaukset lisätietoja koskeviin pyyntöihin.

5) Huomautukset.

6) Tilapäisiä kokouksia koskevat pyynnöt.

7) Vastaukset tilapäisiä kokouksia koskeviin pyyntöihin.

8) Lopullisia tekstejä koskevat pyynnöt.

9) Tieto siitä, että kuuden kuukauden odotusaika on alkanut.

Seuraavat tiedonannot voidaan toistaiseksi lähettää tavallisena postina:

10) Ilmoitetun ehdotuksen koko teksti

11) Säädökset tai hallinnolliset määräykset, joihin ehdotus perustuu

12) Lopullinen teksti.

i) Sopimuspuolet sopivat keskenään tiedonantoja koskevista hallinnollisista järjestelyistä.

2. 389 D 0045: Neuvoston päätös 89/45/ETY, tehty 21 päivänä joulukuuta 1988, kulutustavaroiden käytöstä aiheutuvia vaaroja koskevasta nopeasta yhteisön tietojenvaihtojärjestelmästä (EYVL N:o L 17, 21.1.1989 s. 51), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **390 D 0352:** neuvoston päätös 90/352/ETY, tehty 29 päivänä kesäkuuta 1990 (EYVL N:o L 173, 6.7.1990, s. 49)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

EFTA-valtioiden nimeämä yksikkö toimittaa heti EY:n komissiolle tiedon, jonka se toimittaa EFTA-valtioille tai niiden toimivaltaisille viranomaisille. EY:n komissio välittää heti EFTA-valtioiden nimeämälle yksikölle tiedon, jonka se toimittaa EY:n jäsenvaltioille tai niiden toimivaltaisille viranomaisille.

3. 390 D 0683: Neuvoston päätös 90/683/ETY, tehty 13 päivänä joulukuuta 1990, teknisen yhdenmukaistamisen direktiivien vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen eri

vaiheissa käytettäviksi tarkoitetuista malleista (EYVL N:o L 380, 31.12.1990, s. 13)

SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA

Sopimuspuolet kiinnittävät huomiota seuraavien säädösten sisältöön:

4. **C/136/85/s. 2:** Neuvoston päätelmä, annettu 7 päivänä toukokuuta 1985, teknistä yhdenmukaistamista ja standardointia koskevasta uudesta lähestymistavasta (EYVL N:o C 136, 4.6.1985, s. 1)

5. **385 Y 0604(01):** Standardointia koskeva päätöslauselma (85/C 136/01), hyväksytty neuvostossa 16 päivänä heinäkuuta 1984 (EYVL N:o C 136, 4.6.1985, s. 2)

6. **386 Y 1001(01):** Komission tiedonanto siitä, että neuvoston teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 28 päivänä maaliskuuta 1983 antamaa direktiiviä 83/189/ETY ei tiettyjen säännösten osalta noudateta (EYVL N:o C 245, 1.10.1986, s. 4)

7. **C/67/89/s. 3:** Komission tiedonanto jäsenvaltioiden neuvoston direktiivin 83/189/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston direktiivillä 88/182/ETY (EYVL N:o C 67, 17.3.1989, s. 3), mukaisesti ilmoittamien teknisiä määräyksiä koskevien ehdotusten nimien julkaisemisesta Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä

8. **390 Y 0116(01):** Neuvoston päätöslauselma, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989, vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevasta laaja-alaisesta lähestymistavasta (EYVL N:o C 10, 16.1.1990, s. 1)

9. **590 DC 0456:** Komission vihreä kirja Euroopan standardoinnin kehityksestä: toimenpiteet teknisen yhdentymisen nopeuttamiseksi Euroopassa (EYVL N:o C 20, 28.1.1991, s. 1)

XX. TAVAROIDEN VAPAA LIIKKUVUUS — YLEISTÄ

SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA

Sopimuspuolet kiinnittävät huomiota seuraavien säädösten sisältöön:

1. **380 Y 1003(01):** Komission tiedonanto Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tapauksessa 120/78 ("Cassis de Dijon") 20 päivänä helmikuuta 1979 antaman tuomion vaikutuksista (EYVL N:o C 256, 3.10.1980, s. 2)

2. **585 PC 0310:** Komission tiedonanto sisämarkkinoiden toteuttamisesta COM (85) 310 Final ("Valkoinen kirja")

XXI. RAKENNUSTUOTTEET

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **389 L 0106:** Neuvoston direktiivi 89/106/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1988, rakennusalan tuotteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 40, 11.2.1989, s. 12)

EFTA-valtioiden osallistumiseen direktiivin liitteessä II mainitun Euroopan teknisen hyväksymisen organisaation työskentelyyn sovelletaan sopimuksen 100 artiklaa.

XXII. HENKILÖNSUOJAIMET

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **389 L 0686:** Neuvoston direktiivi 89/686/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989, henkilönsuojaimia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 399, 30.12.1989, s. 18)

XXIII. LELUT

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **388 L 0378:** Neuvoston direktiivi 88/378/ETY, annettu 3 päivänä toukokuuta 1988, lelujen turvallisuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 187, 16.7.1988, s. 1)

Norja noudattaa direktiivin säännöksiä viimeistään 1 päivästä tammikuuta 1995.

Tämän sopimuksen määräyksiä vaarallisten aineiden ja valmisteiden luokituksesta ja merkinnästä sekä niiden markkinoille saattamista

ja käyttöä koskevista rajoituksista sovelletaan myös direktiivin liitteessä II olevan II osan 3 kohdan määräyksiin.

XXIV. KONEET

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **389 L 0392:** Neuvoston direktiivi 89/392/ETY, annettu 14 päivänä kesäkuuta 1989, koneita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 183, 29.6.1989, s. 9), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **391 L 0368:** neuvoston direktiivi 91/368/ETY, annettu 20 päivänä kesäkuuta 1991 (EYVL N:o L 198, 22.7.1991, s. 16)

Ruotsi noudattaa direktiivin säännöksiä viimeistään 1 päivästä tammikuuta 1994.

XXV. TUPAKKA

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **389 L 0622:** Neuvoston direktiivi 89/622/ETY, annettu 13 päivänä marraskuuta 1989, tupakkatuotteiden merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä (EYVL N:o L 359, 8.12.1989, s. 1)

2. **390 L 0239:** Neuvoston direktiivi 90/239/ETY, annettu 17 päivänä toukokuuta 1990, savukkeita poltettaessa syntyvän tervan suurinta sallittua määrää koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä (EYVL N:o L 137, 30.5.1990, s. 36)

XXVI. ENERGIA

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **385 L 0536:** Neuvoston direktiivi 85/536/ETY, annettu 5 päivänä joulukuuta 1985, korvaavien polttoaineiden osien bensiinissä käytöllä saatavasta raakaöljyn säästöistä (EYVL N:o L 334, 12.12.1985, s. 20)⁽¹⁾

XXVII TISLATUT ALKOHOLIJUOMAT

Sopimuspuolet sallivat sellaisten tislattujen alkoholijuomien maahantuonnin ja markkinoinnin, jotka ovat tässä luvussa luetellun yhteisöjen lainsäädännön mukaisia. Kaikilta muilta osin EFTA-valtiot voivat jatkaa kansallisen lainsäädännön soveltamista.

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN:

1. **389 R 1576:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 1576/89, annettu 29 päivänä toukokuuta 1989, tislattujen alkoholijuomien määritelmää, kuvasta ja esittelyä koskevista yleisistä säännöistä (EYVL N:o L 160, 12.6.1989, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetuksen säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Tämän asetuksen säännökset eivät rajoita EFTA-valtioiden oikeutta kieltää ketään syrjimättömin perustein sellaisenaan nautittavaksi tarkoitettujen yli 60 % alkoholia sisältävien tislattujen alkoholijuomien saattamista kansallisille markkinoilleen.

b) Asetuksen 1 artiklan 2 kohdassa CN-koodeja 2203 00, 2204, 2205, 2206 ja 2207 vastaavat nimikkeet harmonoidussa järjestelmässä ovat 2203, 2204, 2205, 2206 ja 2207.

c) Asetuksen 1 artiklan 4 kohdan 1 alakohdan hedelmistä tislaamalla valmistettujen alkoholijuomien määritelmän osalta: Itävallalle sallitaan maatalousperäisen alkoholin lisääminen missä tahansa valmistusprosessin vaiheessa, jos hedelmästä, jonka mukaan juoma on nimetty, valmistetun alkoholin osuus on lopputuotteessa vähintään 33 %.

d) Asetuksen 1 artiklan 4 kohdan q alakohdan osalta: Suomi, Islanti, Norja ja Ruotsi saavat kieltää muista aineista kuin viljasta tai perunasta valmistetun vodkan saattamisen markkinoille.

e) Asetuksen 6 artiklan 1 kohdan soveltamisessa seuraavat ilmaisut voivat täydentää myyntikuvausta:

— Sanoja ”Suomalainen punssi/Finsk Punsch/Finnish punch” ja Svensk Punsch/Swedish punch” voidaan käyttää väkijuomasta, jonka raaka-aineena on ruokosokerista tislaamalla valmistettu väkiviina. Se voidaan sekoittaa maatalousperäisen alkoholin kanssa ja makeuttaa. Se voidaan maustaa viinillä tai mehulla tai sitrus- tai muista hedelmistä tai marjoista peräisin olevalla luontaisella aromilla.

— Sanaa ”Spritglögg” voidaan käyttää tis-

⁽¹⁾ Lueteltu tässä vain tiedoksi; sovellettaessa katso energiaa koskeva liite IV.

latusta alkoholijuomasta, joka on valmistettu maatalousperäisestä etyylialkoholista maustamalla neilikan, tai minkä tahansa muun samaa pääaromiainetta sisältävän kasvin luontaisella uutteella, käyttämällä yhtä seuraavista prosesseista:

— maseroimalla ja/tai tislaamalla;

— tislaamalla alkoholi uudelleen edellä määriteltyjen kasvien silmujen tai muiden kasvinosien kanssa;

— lisäämällä neilikkasivien luontaisia tislattuja uutteita;

— yhdistämällä nämä kolme menetelmää; Muita luontaisia kasviuutteita tai aromaattisia siemeniä voidaan myös käyttää, mutta neilikan maun on oltava vallitseva.

— Sanaa ”Jägertee” voidaan käyttää Itävaldasta peräisin olevasta, ennen nauttimista tavallisesti kuumalla vedellä tai teellä laimennetusta väkijuomasta. Tämä väkijuoma valmistetaan maatalousperäisestä etyylialkoholista, tiettyjen alkoholijuomien esanssista tai teestä, johon on lisätty useita luontaisia aromiaineita. Alkoholipitoisuus on vähintään 22,5 tilavuusprosenttia. Sokeripitoisuus on vähintään 100 g litrassa inverttisokerina ilmoitettuna.

Tästä väkijuomasta voidaan käyttää myös nimeä ”Jägertee” tai ”Jagatee”.

f) Korvataan 3 artiklan 2 kohdassa ilmaisu ”asetus” ilmaisulla ”ETA-sopimus”.

g) Asetuksen 7 artiklan 6 ja 7 kohtaa, 10 artiklan 2 kohtaa sekä 11 ja 12 artiklaa ei sovelleta.

h) Täydennetään liitettä II seuraavasti:

5. Brandy

Wachauer Weinbrand

Weinbrand Dürnstein

6. Rypäleiden puristusjätteestä tislaamalla valmistettu alkoholijuoma

Balzner Marc

Baselbieter Marc

Benderer Marc

Eschner Marc

Grappa del Ticino/Grappa Ticinese

Grappa della Val Calanca

Grappa della Val Bregaglia

Grappa della Val Mesolcina

Grappa della Valle di Poschiavo

Marc d'Auvernier

Marc de Dôle du Valais

Schaaner Marc

Triesner Marc

Vaduzer Marc

7. Hedelmäviina

Aargauer Bure Kirsch

Abricotine du Valais/Walliser Aprikosenwasser

Baselbieterkirsch

Baselbieter Zwetschgenwasser

Bernbieter Birnenbrand

Bernbieter Kirsch

Bernbieter Mirabellen

Bernbieter Zwetschgenwasser

Bérudges de Cornaux

Emmentaler Kirsch

Freiämter Theilersbirnenbranntwein

Freiämter Zwetschgenwasser

Fricktaler Kirsch

Kirsch de la Béroche

Luzerner Birnenträsch

Luzerner Kirsch

Luzerner Theilersbirnenbranntwein

Luzerner Zwetschgenwasser

Mirabelle du Valais

Rigi Kirsch

Seeländer Pflümliwasser

Urschwyzerkirsch

Wachauer Marillenbrand

William du Valais/Walliser Williams

Zuger Kirsch

9. Gentianviina

Gentiane du Jura

11. Katajanmarjoilla maustetut tislattut alkoholijuomat

Genièvre du Jura

12. Kuminalla maustetut tislattut alkoholijuomat

Íslenskt Brennivín/Icelandic Aquavit

Norsk Aquavit/Norsk Akvavit/Norwegian

Aquavit

Svensk Aquavit/Svensk Akvavit/Swedish

Aquavit

14. Likööri

Bernbieter Griottes Liqueur

Bernbieter Kirschen Liqueur

Genépi du Valais

Grossglockner Alpenbitter

Mariazeller Magenlikör

Mariazeller Jagasaftl

Puchheimer Bitter

Puchheimer Schlossgeist

Steinfelder Magenbitter

Wachauer Marillenlikör

15. Tislattut alkoholijuomat

Bernbieter Cherry Brandy Liqueur

Bernbieter Kräuterbitter

Eau-de-vie d'herbes du Jura
 Gotthard Kräuterbranntwein
 Luzerner Chrüter (Kräuterbranntwein)
 Suomalainen punssi/Finsk Punsch/Finnish punch
 Svensk Punsch/Swedish punch
 Vieille lie du Mandement
 Walliser Chrüter (Kräuterbranntwein)

Kohdassa 15 mainitut maantieteelliset viitaukset koskevat tuotteita, joita ei määritellä asetuksessa. Sen vuoksi niitä on täydennettävä myyntikuvauksella 'spirit drink'.

Näitä tislattuja alkoholijuomia tuottavien EFTA-valtioiden on ilmoitettava muille sopimuspuolille näiden tuotteiden kansallisista määritelmistä.

16. Vodka

Íslenskt Vodka/Icelandic Vodka
 Norsk Vodka/Norwegian Vodka
 Suomalainen Vodka/Finsk Vodka/Vodka of Finland
 Svensk Vodka/Swedish Vodka

2. **390 R 1014:** Komission asetus (ETY) N:o 1014/90, annettu 24 päivänä huhtikuuta 1990, tislattujen alkoholijuomien määritelmää, kuvausta ja esittelyä koskevista yksityiskohtaisista täytäntöönpanosäännöistä (EYVL N:o L 105, 25.4.1990, s. 9) sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **391 R 1180:** Komission asetus (ETY) N:o 1180/91, annettu 6 päivänä toukokuuta 1991 (EYVL N:o L 115, 8.5.1991, s. 5)

— **391 R 1781:** Komission asetus (ETY) N:o

1781/91, annettu 19 päivänä kesäkuuta 1991 (EYVL N:o L 160, 25.6.1991, s. 6)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetuksen säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

Asetuksen 2 ja 6 artiklan soveltamisessa Islanti, Norja, Ruotsi ja Suomi saavat asettaa korkeimmaksi sallituksi metyylialkoholin pitoisuudeksi 1200 grammaa 100 prosenttisena lasketun alkoholin hehtolitrassa.

3. **391 R 1601:** Neuvoston asetus (ETY) 1601/91, annettu 10 päivänä kesäkuuta 1991, maustettujen viinien, maustettujen viinipohjaisen juomien ja maustettujen viinistä valmistettujen juomasekoitusten määritelmää, kuvausta ja esittelyä koskevista yleisistä säännöistä (EYVL N:o L 149, 14.6.1991, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetuksen säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Täydennetään 2 artiklan 2 kohtaa seuraavasti:

d) Starkvinsglögg:

Maustettu viini, joka on valmistettu viinistä 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettulla tavalla, ja jolle ominainen maku saadaan neilikasta, jota on aina käytettävä muiden mausteiden kanssa; tämä juoma voidaan makeuttaa 3 artiklan a alakohdan mukaisesti.

b) Lisätään 2 artiklan 3 kohdan f alakohdan otsikossa ja tekstissä sanan "Glühwein" jälkeen "tai hehkuviini" ("vinglögg").

c) Asetuksen 8 artiklan 7 ja 8 kohtaa, 9 artiklan 2 kohtaa sekä 10 ja 11 artiklaa ei sovelleta.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 19 päivänä helmikuuta 1973,
tietyllä jännitealueella toimivia sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä**

(73/23/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon,

sekä katsoo että,

jäsenvaltioissa voimassa olevat säännökset tietyllä jännitealueella toimivien sähkölaitteiden turvallisuuden varmistamiseksi voivat olla erilaisia ja siten estää kauppaa,

tietyjä sähkölaitteita koskevassa turvallisuuslainsäädännössä käytetään tietyissä jäsenvaltioissa ennaltaehkäiseviä ja repressiivisiä keinoja velvoittavien säännösten muodossa,

toisissa jäsenvaltioissa saman tavoitteen saavuttamiseksi turvallisuuslainsäädännössä viitataan standardointijärjestöjen laatimiin standardeihin; tällaisen järjestelmän etuna on mahdollisuus nopeaan tekniseen kehitykseen mukautumiseen turvallisuusvaatimuksia laiminlyömättä,

tietyissä jäsenvaltioissa standardit hyväksytään hallinnollisessa menettelyssä; tällainen hyväksyminen ei millään tavalla

vaikuta standardien tekniseen sisältöön eikä rajoita niiden käyttöedellytyksiä; tällainen hyväksyminen ei siten voi yhteisön kannalta muuttaa yhdenmukaistettujen ja julkaistujen standardien vaikutuksia,

jos sähkölaite on tiettyjen kaikissa jäsenvaltioissa tunnustettujen turvallisuusvaatimusten mukainen, seurauksena tulisi olla sähkölaitteen vapaa liikkuvuus yhteisössä; tällaisten vaatimusten mukaisuus voitaisiin, rajoittamatta muunlaista todistusten menettelyä, osoittaa viittaamalla yhdenmukaistettuihin standardeihin, joihin nämä ehdot sisältyvät; tällaiset yhdenmukaistetut standardit tulisi vahvistaa jäsenvaltioiden toisilleen ja komissiolle ilmoittamien elinten yhteisellä sopimuksella ja ne tulisi julkistaa mahdollisimman laajalti; tällaisen yhdenmukaistamisen tulisi poistaa kansallisten standardien välisistä eroista johtuvat haitat kaupankäynnille,

sähkölaitteen voidaan, tämän kuitenkin rajoittamatta muunlaista todistusten menettelyä, katsoa olevan yhdenmukaistettujen standardien mukainen toimivaltaisen toimielimen kiinnittämän merkin tai antaman todistuksen perusteella, tai jos niitä ei ole, valmistajan antaman vaatimustenmukaisuusvakuutuksen perusteella; kaupan esteiden poistamisen helpottamiseksi jäsenvaltioiden olisi tunnustettava tällaiset merkit, todistukset tai

vakuutukset näyttöaineistoksi; tätä tarkoitusta varten edellä tarkoitettut merkit ja todistukset tulisi julkistaa erityisesti julkaisemalla ne *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*,

väliaikaisena toimenpiteenä voidaan sellaisten sähkölaitteiden vapaa liikkuvuus, joita koskevia yhdenmukaistettuja standardeja ei vielä ole olemassa, saada aikaan soveltamalla muiden kansainvälisten toimielinten tai jonkin yhdenmukaistettuja standardeja laativan toimielimen vahvistamia turvallisuussäännöksiä tai standardeja, ja

on mahdollista, että sähkölaite voidaan laskea vapaaseen liikkeeseen siitä huolimatta, että se ei ole turvallisuusvaatimusten mukainen; tämän vaaran vähentämiseksi on suotavaa antaa tarkoituksenmukaiset säännökset,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tässä direktiivissä 'sähkölaitteella' tarkoitetaan kaikkia vaihtovirralla nimellijännitealueella 50 – 1 000 V ja tasavirralla nimellijännitealueella 75 – 1 500 V toimivia sähkölaitteita, lukuun ottamatta liitteessä II lueteltuja laitteita ja ilmiöitä.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että sähkölaite voidaan saattaa markkinoille vain, jos se on valmistettu yhteisössä voimassa olevan hyvän turvallisuusteknisen käytännön mukaisesti niin, että se ei oikein asennettuna, huollettuna ja käyttötarkoituksensa mukaisesti käytettynä aiheuta vaaraa ihmisille, koiteläimille tai omaisuudelle.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen turvallisuustavoitteiden pääkohdat on lueteltu liitteessä I.

3 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, ettei turvallisuussyistä muodosteta yrityksille 2 artiklan säännösten mukaisen sähkölaitteen vapaan liikkuvuuden estettä yhteisössä 5, 6, 7 ja 8 artiklassa säädettyjen ehtojen mukaan.

4 artikla

Sähkölaitteiden osalta jäsenvaltioiden on varmistettava, etteivät sähköntoimittajat aseta sähkölaitetta koskevia 2

artiklassa säädettyjä turvallisuusvaatimuksia tiukempia vaatimuksia ehtona verkkoon liittämiseen tai sähkön toimittamiseen sähkölaitteen käyttäjille.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että niiden toimivaltaiset hallintoviranomaiset katsovat erityisesti sähkölaitteen, joka on yhdenmukaistettujen standardien turvallisuusvaatimusten mukainen, 2 artiklan säännösten mukaisesti 2 artiklassa tarkoitettua markkinoille saattamista ja 3 artiklassa tarkoitettua vapaata liikkuvuutta varten.

Standardit katsotaan yhdenmukaistetuiksi, kun jäsenvaltioiden 11 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen ilmoittamat toimielimet ovat yhteisellä sopimuksella laatineet standardit ja julkaisseet ne kansallisten menettelyjen mukaisesti. Standardit on pidettävä ajan tasalla teknisen kehityksen ja hyvän turvallisuusteknisen käytännön muutosten osalta.

Luettelo yhdenmukaistetuista standardeista ja niiden viitenumerot on julkaistava tiedoksi *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

6 artikla

1. Jos 5 artiklassa tarkoitettuja yhdenmukaistettuja standardeja ei vielä ole laadittu ja julkaistu, jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että niiden toimivaltaiset hallintoviranomaiset katsovat, että niiden toimivaltaiset markkinoille saattamista ja 3 artiklassa tarkoitettua vapaata liikkuvuutta varten, 2 artiklan säännösten mukaisesti myös sähkölaitteen, joka on niiden Kansainvälisen sähkölaitteiden koestusmääräyksiä valmistavan komission (International Commission on the Rules for the Approval of Electrical Equipment, CEE) tai Kansainvälisen sähköteknisen komission (International Electrotechnical Commission, IEC) turvallisuussäännösten mukainen, joiden osalta on sovellettu 2 ja 3 kohdassa säädettyä julkaisumenettelyä.

2. Komissio ilmoittaa 1 kohdassa tarkoitettujen turvallisuussäännösten jäsenvaltioille tämän direktiivin tullessa voimaan ja sen jälkeen aina kun niitä julkaistaan. Komissio ilmoittaa jäsenvaltioita kuultuaan ne säännökset ja erityisesti ne vaihtoehdot, jotka se suosittelee julkaistaviksi.

3. Jäsenvaltioiden on kolmen kuukauden kuluessa ilmoitettava komissiolle mahdollisista edellä säädettyä menettelyä noudattaen ilmoitettuja säännöksiä koskevista väitteistään

ja esitettävä ne turvallisuusperustelut, joiden vuoksi kyseistä säännöstä ei pitäisi tunnustaa.

Ne turvallisuussäännökset, joita ei ole vastustettu, on julkaistava tiedoksi *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

7 artikla

Jos 5 artiklassa tarkoitettuja yhdenmukaistettuja standardeja tai 6 artiklan mukaisesti julkaistuja turvallisuussäännöksiä ei vielä ole, jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että niiden toimivaltaiset hallintoviranomaiset katsovat, 2 artiklassa tarkoitettua markkinoille saattamista ja 3 artiklassa tarkoitettua vapaata liikkuuutta varten, 2 artiklan säännösten mukaiseksi myös sähkölaitteen, joka on valmistettu valmistusmaana olevan jäsenvaltion voimassa olevien standardien turvallisuussäännösten mukaisesti, jos näin taataan vastaava turvallisuuden taso, kuin mikä jäsenvaltion omalla alueella vaaditaan.

8 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että niiden toimivaltaiset hallintoviranomaiset sallivat 2 artiklan mukaisen sähkölaitteen 2 artiklassa tarkoitettua saattamisen markkinoille tai 3 artiklassa tarkoitettua vapaan liikkuvuuden myös siinä tapauksessa, että se ei olisi 5 artiklassa tarkoitettujen yhdenmukaisten standardien tai 6 ja 7 artiklojen säännösten mukainen.

2. Jos asiasta on erimielisyyttä valmistaja tai maahantuojaja voi esittää 11 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen ilmoitetun toimielimen laatiman kertomuksen, jonka mukaan sähkölaite on 2 artiklan säännösten mukainen.

9 artikla

1. Jos jäsenvaltio turvallisuusyistä kieltää sähkölaitteen markkinoille saattamisen tai estää sen vapaan liikkuvuuden, sen on heti ilmoitettava asiasta niille toisille jäsenvaltioille, joita asia koskee, sekä komissiolle ilmoittaen päätöksensä perustelut ja erityisesti:

- johtuuko se, että laite ei ole 2 artiklan mukainen, puutteellisuudesta 5 artiklassa tarkoitetuissa yhdenmukaistetuissa standardeissa, 6 artiklassa tarkoitetuissa säännöksissä tai 7 artiklassa tarkoitetuissa standardeissa,
- johtuuko vaatimustenmukaisuuden puute edellä mainittujen standardien tai julkaisujen väärästä soveltamisesta tai 2 artiklassa tarkoitettua hyvän turvallisuusteknisen käytännön noudattamisen laiminlyönnistä.

2. Jos muut jäsenvaltiot vastustavat 1 kohdassa tarkoitettua päätöstä, komissio kuulee välittömästi jäsenvaltioita, joita asia koskee.

3. Jos asiassa ei ole päästy sopimukseen kolmen kuukauden kuluessa 1 kohdassa säädetystä ilmoituksesta, komissio hankkii lausunnon asiasta yhdeltä 11 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen ilmoitetulta toimielimeltä, jonka virallinen toimipaikka sijaitsee asianomaisten jäsenvaltioiden alueen ulkopuolella ja joka ei ole ollut osallisena 8 artiklassa säädettyssä menettelyssä. Lausunnot on käytävä ilmi, missä määrin 2 artiklan säännöksiä ei ole noudatettu.

4. Komissio saattaa edellä tarkoitettua toimielimen lausunnon kaikkien jäsenvaltioiden tietoon, jotka saavat kuukauden kuluessa esittää huomautuksensa asiasta komissiolle. Komissio ottaa huomioon myös asianomaisten osapuolten samassa ajassa esittämät huomautukset edellä mainitusta lausunnotta.

5. Pehdyttyään näihin huomautuksiin komissio laatii tarvittaessa aiheelliset suositukset tai lausunnot.

10 artikla

1. Jäsenvaltioiden on, tämän kuitenkaan rajoittamatta muunlaisten näyttömenettelyjen käyttöä, toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että niiden toimivaltaiset hallintoviranomaiset hyväksyvät vaatimustenmukaisuusolettaman 5, 6 ja 7 artiklojen osalta, jos sähkölaite on varustettu vaatimustenmukaisuusmerkillä tai jos esitetään sitä koskeva vaatimustenmukaisuustodistus tai, niiden puuttuessa ja erityisesti teollisuuskäyttöön tarkoitettua sähkölaitteen osalta, jos valmistaja on antanut vaatimustenmukaisuusvakuutuksen.

2. Jäljempänä 11 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen ilmoitetun toimielimen on erikseen tai yhteisellä sopimuksella vahvistettava merkit tai todistukset. Näiden toimielinten on julkaistava edellä tarkoitettujen merkien ja todistusten näytekappaleet tiedoksi *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

11 artikla

Jokaisen jäsenvaltion on ilmoitettava toisille jäsenvaltioille ja komissiolle:

- luettelo 5 artiklassa tarkoitetuista toimielimistä,
- luettelo toimielimistä, jotka vahvistavat 10 artiklan säännösten mukaisesti merkkejä tai todistuksia,
- luettelo toimielimistä, jotka laativat kertomuksia 8 artiklan säännösten mukaisesti tai antavat lausunnon 9 artiklan säännösten mukaisesti,

- edellä 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun julkaisun julkaisupaikka.

Jokaisen jäsenvaltion on ilmoitettava kaikista muutoksista edellä mainittuihin seikkoihin toisille jäsenvaltioille ja komissiolle.

12 artikla

Tätä direktiiviä ei sovelleta sähkölaitteeseen, joka on tarkoitettu vietäväksi kolmansiin maihin.

13 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin vaatimusten noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 18 kuukauden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Tanskan osalta määräaika pidennetään kuitenkin viiteen vuoteen.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

14 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 19 päivänä helmikuuta 1973.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. LAVENS

LIITE I

TIETYLLÄ JÄNNITEALUEELLA TOIMIVIEN SÄHKÖLAITTEIDEN TURVALLISUUSTAVOITTEIDEN PÄÄKOHDAT

1. Yleiset ehdot

- Olennaiset ominaisuudet, joiden tunteminen ja noudattaminen varmistaa sähkölaitteen turvallisen käytön niissä käyttötarkoituksissa, joita varten se on tehty, on merkittävä sähkölaitteeseen tai, jos se ei ole mahdollista, mukana seuraavaan ilmoitukseen.
- Tavamerkki tai kaupallinen merkki on painettava selvästi sähkölaitteeseen tai, jos se ei ole mahdollista, sen pakkaukseen.
- Sähkölaite siihen kuuluvine osineen on tehtävä varmistaen, että se voidaan turvallisesti ja oikein koota ja liittää verkkoon.
- Sähkölaitteen tulisi olla siten suunniteltu ja rakennettu, että suojaus tämän liitteen 2 ja 3 kohdassa lueteltujen vaarojen varalta on varmistettu, jos sähkölaitetta käytetään käyttötarkoituksensa mukaisesti ja huolletaan asianmukaisesti.

2. Suojaus sähkölaitteen aiheuttamien vaarojen varalta

Teknistä laatua olevista toimenpiteistä on 1 kohdan mukaisesti määrättävä sen varmistamiseksi,

- että ihmiset ja kotieläimet ovat riittävästi suojattuja ruumiinvammalta tai muulta vahingolta, jonka voisi aiheuttaa suora tai välillinen sähköinen kosketus,
- että vaaraa aiheuttavia lämpötiloja, valokaaria tai säteilyä ei synny,
- että ihmiset, kotieläimet ja omaisuus ovat riittävästi suojattuja sähkölaitteen aiheuttamien kokemusperäisesti havaittujen, muiden kuin sähköisten vaarojen varalta,
- että eristys on sopiva ennalta arvioitavissa olosuhteissa.

3. Suojaus sellaisilta vaaroilta, jotka voivat aiheutua ulkoisten tekijöiden vaikutuksesta sähkölaitteeseen

Teknisistä toimenpiteistä on 1 kohdan mukaisesti määrättävä sen varmistamiseksi,

- a) että sähkölaite on odotettavissa olevien mekaanisten vaatimusten mukainen siten, ettei ihmisille, kotieläimille tai omaisuudelle aiheudu vaaraa,
- b) että sähkölaite kestää muut kuin mekaaniset vaikutukset odotettavissa olevissa ympäristöolosuhteissa siten, ettei ihmisille, kotieläimille tai omaisuudelle aiheudu vaaraa,
- c) että sähkölaitteen ennalta arvioitavissa oleva ylikuormittuminen ei aiheuta ihmisille, kotieläimille tai omaisuudelle vaaraa.

LIITE II**LAITTEET JA ILMIÖT, JOTKA EIVÄT KUULU
DIREKTIIVIN SOVELTAMISALAAN**

Räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettävät sähkölaitteet.

Radiologisiin ja lääketieteellisiin tarkoituksiin suunnitellut sähkölaitteet.

Tavara- ja henkilöhissien sähköiset osat.

Sähkömittarit.

Kotitalouskäyttöön tarkoitetut pistotulpat ja -asiat.

Sähköpaimenet.

Radiohäiriöt.

Laivoissa, lentokoneissa ja rautateillä käytettävät erikoissähkölaitteet, jotka täyttävät sellaisten kansainvälisten järjestöjen vaatimukset, joiden työskentelyyn jäsenvaltiot osallistuvat.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 18 päivänä joulukuuta 1975,
räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäviä sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden
lainsäädännön lähentämisestä**

(76/117/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

voimassa oleva kansallinen lainsäädäntö räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettävien sähkölaitteiden turvallisuuden varmistamiseksi on eri jäsenvaltioissa erilainen; tämä muodostaa esteen kaupankäynnille,

tällaiset eroavuudet voidaan poistaa vaatimalla, että räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettävät sähkölaitteet ovat yhdenmukaistettujen teknisten standardien mukaisia,

on kuitenkin pidettävä mielessä mahdollisuus, että tietyt laitetyyppit saattavat vastata samaa turvallisuustasoa kuin yhdenmukaistetut standardit, vaikka ne eivät olisikaan näiden standardien mukaisia,

olisi säädettävä hyväksytystä toimielimestä, joka tarkastaisi, että edellä tarkoitettu laite on yhdenmukaistettujen standardien mukainen tai että se vastaa vähintään samaa turvallisuustasoa; tarkastusten täytyy kohdistua asiakirjojen lisäksi myös laitteen rakenteeseen ja kokoonpanoon,

sellaisten tarkastusten myönteisen tuloksen vahvistamiseksi laitteessa olisi käytettävä kaikissa jäsenvaltioissa tunnustettuja todistuksia ja merkkejä,

tekniikan kehityksen huomioon ottamiseksi räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäviä sähkölaitteita koskevista direktiiveissä määriteltyjen teknisten vaatimusten nopea mukauttaminen tekniikan kehitykseen on tarpeen; tarkoituksenmukaisten, tätä varten tarvittavien toimenpiteiden täytäntöönpanon helpottamiseksi olisi luotava menettely jäsenvaltioiden ja komission välisen tiiviin yhteistyön aikaansaamiseksi räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettävien sähkölaitteiden kaupan teknisten esteiden poistamiseksi annettujen direktiivien mukauttamista tekniikan kehitykseen käsittelevässä komiteassa, ja

on mahdollista, että räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettävä laite, vaikka se olisi merkitty ja varustettu todistuksella vapaata liikkuvuutta varten, voi olla turvallisuudelle vaarallinen; sen vuoksi olisi säädettävä menettelystä tämän vaaran vähentämiseksi,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi soveltuviin sähkölaitteisiin lukuun ottamatta laitteita, jotka on suunniteltu käytettäväksi maanalaisessa työssä kaivoskaasuille alttiissa kaivoksissa, sekä lääketieteellisiä laitteita.

2 artikla

Tässä direktiivissä 'sähkölaitteella' tarkoitetaan mitä tahansa sähkölaitoksen osaa tai mitä tahansa muuta sähkölaitetta.

3 artikla

Räjähdysvaarallinen tila on tiloissa, joissa voi esiintyä vaarallisia määriä palavia aineita sellaisen kaasun, höyryn, sumun tai pölyn muodossa, joka voi yhdessä ilman kanssa muodostaa räjähtäviä seoksia.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 87, 2.9.1971, s. 4

⁽²⁾ EYVL N:o C 41, 29.4.1971, s. 6

4 artikla

1. Jäsenvaltiot eivät saa räjähdyksvaarallisissa tiloissa käytettävien sähkölaitteiden valmistamista koskevien turvallisuusvaatimusten perusteella kieltää 1 ja 2 artiklassa tarkoitettua sähkölaitteen myyntiä tai vapaata liikkuvuutta tai käyttöä sen asianmukaisessa tarkoituksessa:

– jos se, että laite on yhdenmukaistettujen standardien mukainen, on osoitettu 8 artiklassa tarkoitettulla vaatimustenmukaisuustodistuksella, joka on vahvistettu 10 artiklassa säädetyn tunnusmerkin kiinnittämisellä;

– jos se poikkeaa yhdenmukaistetuista standardeista, mutta sen valmistuksen erityistarkastus on osoittanut, että se vastaa vähintään samaa turvallisuustasoa kuin kyseiset standardit, ja tämä on osoitettu tarkastustodistuksella, joka on annettu 9 artiklassa säädettyjen ehtojen mukaan ja vahvistettu 10 artiklassa säädetyn tunnusmerkin kiinnittämisellä.

2. Tässä artiklassa 'sähkölaitteen käytöllä sen asianmukaisessa tarkoituksessa' tarkoitetaan laitteen käyttöä sellaisten kaasujen, höyryjen, sumujen tai pölyjen yhteydessä, jotka voivat yhdessä ilman kanssa muodostaa räjähtäviä yhdisteitä, siten kuin valmistusta koskevilla yhdenmukaistetuilla standardeilla on määrätty ja vaatimustenmukaisuus- tai tarkastustodistuksissa todettu.

Kansalliset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, jotka koskevat asennusolosuhteita, eivät saa aiheuttaa tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien, muissa jäsenvaltioissa valmistettujen sähkölaitteiden käytön rajoituksia.

3. Asennusolosuhteet ovat edelleen kohdemaan lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten alaisina, jos muut yhteisön säännökset eivät koske niitä.

4. Tässä direktiivissä 'yhdenmukaistetuilla standardeilla' tarkoitetaan niitä standardeja, joihin viitataan myöhemmin annettavissa neuvoston erityisdirektiiveissä.

5. Edellä 4 kohdassa tarkoitetuissa erityisdirektiiveissä voidaan säätää, että se, ovatko tietyt suojauslaitteet yksinkertaiset, yksinomaan sellaisissa tiloissa käytettäväksi suunnitellut laitteet, missä vaara on rajoitettu, yhdenmukaistettujen standardien mukaisia, voidaan osoittaa yksinkertaisempaa menettelyä noudattaen, joka voi käsittää yksinkertaisesti valmistajan antaman vaatimustenmukaisuusvakuutuksen.

5 artikla

1. Kaikki tarvittavat muutokset erityisdirektiivien sellaisten säännösten mukauttamiseksi tekniikan kehitykseen, jotka on selvästi osoitettu noissa direktiiveissä, on annettava 7 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

2. Kaikki 4 artiklan 1 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettua, 9 artiklan edellytysten mukaisesti annettua tarkastustodistusta koskevat kysymykset voidaan myös käsitellä tätä menettelyä noudattaen.

6 artikla

1. Perustetaan komitea, jonka tehtävänä on käsitellä räjähdyksvaarallisissa tiloissa käytettävien sähkölaitteiden kaupan teknisten esteiden poistamisesta annettujen direktiivien tekniikan kehitykseen mukauttamista, jäljempänä 'komitea', ja jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

2. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

7 artikla

1. Jos tässä artiklassa säädettyä menettelyä on noudatettava, asian saattaa komitean käsiteltäväksi puheenjohtaja omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.

2. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Lausunto annetaan sellaisella 41 äänen enemmistöllä, joka saadaan kun jäsenvaltioiden äänet painotetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

3. a) Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.

b) Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai jos lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määräenemmistöllä.

c) Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia tuli neuvostossa vireille, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä.

8 artikla

1. Edellä 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetun vaatimustenmukaisuustodistuksen on oltava 14 artiklassa tarkoitetun hyväksytyin toimielimen antama. Sen on osoitettava, että laitetyyppi on yhdenmukaistettujen standardien mukainen.

Jäljennös vaatimustenmukaisuustodistuksen pääkohdista on toimitettava jäsenvaltioille yhden kuukauden kuluessa todistuksen antamisesta.

Laitteen tarkastaneen hyväksytyin toimielimen on laadittava kertomus, jonka tulee olla jäsenvaltioiden käytettävissä.

2. Vaatimustenmukaisuustodistuksen antanut hyväksytty toimielin voi peruuttaa todistuksen, jos se toteaa, että todistusta ei olisi pitänyt antaa tai että hyväksytyin toimielimen asettamia ehtoja ei ole täytetty kohtuullisessa määräajassa. Lisäksi se voi peruuttaa vaatimustenmukaisuustodistuksen, jos valmistaja laskee liikkeelle sähkölaitteen, joka ei ole hyväksytyin prototyypin mukainen.

9 artikla

1. Edellä 4 artiklan 1 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitetun tarkastustodistuksen tulee olla 14 artiklassa tarkoitetun hyväksytyin toimielimen antama. Sen on osoitettava, että laitetyyppi vastaa vähintään yhdenmukaistettujen standardien turvallisuustasoa.

2. Ennen tarkastustodistuksen antamista laitteen tarkastaneen hyväksytyin toimielimen on lähettävä laitetta koskevat eritel-mät, tarkastuspöytäkirjat ja ehdotukset tarkastustodistuksiksi muille jäsenvaltioille tai niiden hyväksytyille toimielimille, jotka voivat neljän kuukauden kuluessa tietojen vastaanottamisesta tehdä huomautuksia, pyytää lisätarkastuksia ja tarvittaessa saattaa asian komitean käsiteltäväksi 7 artiklan mukaisesti. Tämä kirjeenvaihto on salassapidettävää.

3. Jos mikään jäsenvaltio ei asetetun määräajan kuluessa pyydä asian saattamista komitean käsiteltäväksi, hyväksytyin toimielimen on 2 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen tehtyjä huomautuksia harkittuaan annettava tarkastustodistus, jos mahdollisten lisätarkastusten tulokset ovat tyydyttäviä.

4. Jos asia saatetaan komitean käsiteltäväksi 7 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen ja jos komitean lausunto on puoltava, hyväksytyin toimielimen on annettava tarkastustodistus.

5. Jäljennös tarkastustodistuksen pääkohdista on toimitettava jäsenvaltioille yhden kuukauden kuluessa todistuksen antamisesta.

6. Tarkastustodistuksen antanut hyväksytty toimielin voi peruuttaa todistuksen, jos se havaitsee, että todistusta ei olisi pitänyt antaa tai että hyväksytyin toimielimen asettamia ehtoja ei ole täytetty kohtuullisessa määräajassa. Lisäksi se voi peruuttaa tarkastustodistuksen, jos valmistaja saattaa markkinoille sähkölaitteen, joka ei ole hyväksytyin prototyypin mukainen.

10 artikla

1. Valmistajan laitteeseen kiinnittämän tunnusmerkin on katsottava tarkoittavan, että laite vastaa tyyppiä, joka on saanut vaatimustenmukaisuustodistuksen tai tarkastustodistuksen siitä, että se on läpäissyt yhdenmukaistetuissa standardeissa vahvistetut laitekohtaiset testit ja täyttää 8 artiklan 2 kohdassa ja 9 artiklan 6 kohdassa tarkoitetut edellytykset.

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että valmistaja kiinnittää edellä tarkoitetut merkinnät vain, jos hänellä on hallussaan vaatimustenmukaisuustodistus tai tarkastustodistus.

2. Jos vaatimustenmukaisuustodistuksessa tai tarkastustodistuksessa niin vaaditaan, laite on varustettava ohjeilla, joissa määritellään sen käyttöä koskevat erityisolosuhteet.

11 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien laitteiden valmistuksen riittävän valvonnan varmistamiseksi.

12 artikla

1. Jos jäsenvaltio toteaa aiheellisin perustein, että laite, vaikka se onkin asiaa koskevien direktiivien vaatimusten mukainen,

aiheuttaa vaaran turvallisuudelle, se voi väliaikaisesti kieltää laitteen myynnin alueellaan tai asettaa sille erityisehtoja. Sen on heti ilmoitettava asiasta ja päätöksensä perusteluista muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

2. Komissio kuulee kuuden viikon kuluessa asianomaisia jäsenvaltioita, minkä jälkeen se antaa viipymättä lausuntonsa ja toteuttaa aiheelliset toimenpiteet.

3. Jos komissio katsoo direktiivin teknisen mukauttamisen tarpeelliseksi, komissio tai neuvosto päättää sellaisesta mukauttamisesta 7 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen; tällöin jäsenvaltio, joka on ryhtynyt suojatoimenpiteisiin, saa pitää ne voimassa siihen asti, kunnes mukautukset tulevat voimaan.

13 artikla

Jäsenvaltioiden käyttämien merkkin ja todistusten malli on julkaistava tiedoksi *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

14 artikla

Jokaisen jäsenvaltion on toimitettava muille jäsenvaltioille ja komissiolle luettelo toimielimistä, jotka se on hyväksynyt

tarkastamaan laitteita tai antamaan vaatimustenmukaisuustodistuksia tai tarkastustodistuksia, sekä osoitteet 8 artiklan 1 kohdassa ja 9 artiklan 2 ja 5 kohdassa tarkoitettua kirjeenvaihtoa varten. Myös kaikista muutoksista näihin luetteluihin on ilmoitettava.

Näiden ilmoitusten antaminen on aloitettava viimeistään kolmen kuukauden kuluttua tämän direktiivin tiedoksi antamisesta.

15 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset valmistelut toimenpiteet tämän direktiivin voimaantuloa varten 18 kuukauden kuluessa ensimmäisen erityisdirektiivin tiedoksi antamisesta.

16 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 18 päivänä joulukuuta 1975.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. TOROS

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 6 päivänä helmikuuta 1979,
räjähdyshaarallisuudessa käytettäviä, tietyn tyyppisellä suojauksella varustettuja
sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä**

(79/196/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

voimassa oleva kansallinen lainsäädäntö räjähdyshaarallisuudessa käytettävien sähkölaitteiden turvallisuuden varmistamiseksi on eri jäsenvaltioissa erilainen; tämä muodostaa kaupan esteen; tätä lainsäädäntöä olisi sen vuoksi lähennettävä,

räjähdyshaarallisuudessa käytettäviä sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 18 päivänä joulukuuta 1975 annetussa neuvoston direktiivissä 76/117/ETY⁽⁴⁾ säädetään erityisesti niistä tarkastusmenettelyistä, joita näihin laitteisiin on sovellettava, jotta niitä voidaan tuoda maahan, saattaa markkinoille ja käyttää vapaasti sen jälkeen, kun ne on testattu ja varustettu säädetyllä merkillä ja merkinnällä,

direktiivin 76/117/ETY 4 artiklan 4 kohdassa säädetään, että erityisdirektiiveissä eritellään kaikissa jäsenvaltioissa näihin laitteisiin sovellettavat yhdenmukaistetut standardit,

direktiivin 76/117/ETY 5 artiklassa säädetään, että erityisdirektiiveissä nimenomaisesti eritellään, mitkä säännökset voidaan mukauttaa tekniikan kehitykseen kyseisen direktiivin 7 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen,

direktiivin 76/117/ETY 8 artiklan 1 kohdan 2 alakohdassa ja 9 artiklan 5 kohdassa säädetään, että jäljennökset vaatimustenmukaisuustodistuksista ja tarkastustodistuksista toimitetaan vain jäsenvaltioille; varmistaa näiden laitteiden vapaan liikkuvuuden komission olisi voitava julkaista otteita näistä

todistuksista *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*; tämän vuoksi on tarpeen, että myös komissio saa edellä tarkoitetut jäljennökset, ja

direktiivin 76/117/ETY 8 artiklan 2 kohdassa ja 9 artiklan 6 kohdassa säädetään todistuksen peruuttamismenettelystä; jäsenvaltioille, komissiolle ja asianosaiselle olisi ilmoitettava tällaisesta peruutuksesta ja sen syistä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan sellaisiin räjähdyshaarallisuudessa käytettäviin sähkölaitteisiin, jotka on varustettu yhdellä tai useammalla seuraavista suojaustyypeistä:

- öljytäyteinen rakenne "o";
- suojatuuletteen rakenne "p";
- hiekkatäyteinen rakenne "q";
- räjähdyspaineen kestävä rakenne "d";
- varmennettu rakenne "e";
- luonnostaan vaaraton rakenne "i".

2 artikla

1. Jäsenvaltiot eivät saa sähkölaitteen suunnittelua ja rakennetta koskevien turvallisuusvaatimusten perusteella kieltää sellaisten räjähdyshaarallisuudessa käytettävien sähkölaitteiden myyntiä, vapaata liikkuvuutta tai käyttöä asianmukaiseen tarkoitukseen, jotka ovat tämän direktiivin ja direktiivin 76/117/ETY säännösten mukaisia tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien turvallisuusnäkökohtien osalta.

2. Niiden turvallisuusnäkökohtien osalta, jotka eivät kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan, sovelletaan edelleen kansallisia säännöksiä, jollei asiasta ole yhteisön säännöksiä.

⁽¹⁾ EYVL No C 4, 6.1.1978, s. 2

⁽²⁾ EYVL No C 131, 5.6.1978, s. 84

⁽³⁾ EYVL No 269, 13.11.1978, s. 45

⁽⁴⁾ EYVL No L 24, 30.1.1976, s. 45

3 artikla

Tässä direktiivissä direktiivin 76/117/ETY 4 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuilla yhdenmukaistetuilla standardeilla tarkoitetaan tämän direktiivin liitteessä 1 lueteltuja standardeja.

4 artikla

1. Räjähdyksvaarallisissa tiloissa käytettäviin sähkölaitteisiin sovelletaan direktiivin 76/117/ETY 4 artiklan 1 kohdassa säädettyjä menettelyjä. Näiden menettelyjen yhteydessä hyväksytyille toimielimille toimitettavat tiedot ovat salassapitettavia.

2. Tämän direktiivin tarkoitusta varten direktiivin 76/117/ETY 4 artiklan 1 kohdassa ja 10 artiklassa tarkoitetun yhteisön tunnusmerkin on oltava liitteen II mukainen; tämä merkki on kiinnitettävä jokaiseen laiteyksikköön siten, että se on näkyvä, helposti luettava ja kestävä.

3. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sellaisten merkkien ja merkintöjen käytön kieltämiseksi tämän direktiivin soveltamisalaa kuuluvissa laitteissa, jotka voidaan sekoittaa liitteessä II olevaan merkkiin.

5 artikla

Direktiivin 76/117/ETY 5 artiklan 1 kohdan mukaisesti liitteissä I ja II tarkoitettujen yhdenmukaistettujen standardien sisältöä voidaan muuttaa direktiivin 76/117/ETY 7 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

6 artikla

1. Yhden kuukauden kuluessa vaatimustenmukaisuustodistuksen tai tarkastustodistuksen antamispäivästä kyseisen todistuksen jäljennös on toimitettava komissiolle, jonka on pyynnöstä saatava myös jäljennökset laitteen lopullisista teknisistä eritelmistä sekä laitteelle suoritettujen testien ja tarkastusten tarkastuspöytäkirjoista. Näitä tietoja on käsiteltävä luottamuksellisesti.

2. Komissio varmistaa, että otteet näiden todistusten olennaisista kohdista julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

7 artikla

1. Jos toimielin, joka on antanut vaatimustenmukaisuustodistuksen tai tarkastustodistuksen, peruuttaa todistuksen direktiivin 76/117/ETY 8 artiklan 2 kohdassa ja 9 artiklan 6 kohdassa säädettyistä syistä, sen on ilmoitettava asiasta muille jäsenvaltioille ja komissiolle. Tällaisen peruutuksen syyt on esitettävä yksityiskohtaisesti. Ilmoitus peruutuksesta on julkaistava 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

2. Edellä tarkoitetuista vaatimustenmukaisuustodistusten tai tarkastustodistusten peruutuksista ja todistusten epäämistä on viipymättä ilmoitettava asianosaiselle, samoin kuin jäsenvaltioissa voimassa olevan lainsäädännön mukaan hänen käytettävissään olevista muutoksenhakeineista ja määräajoista muutoksenhauille.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät säännökset voimaan 18 kuukauden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että niiden tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamat kansalliset säännökset toimitetaan kirjallisina komissiolle.

9 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 6 päivänä helmikuuta 1979.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. FRANÇOIS-PONCET

LIITE I

(ks. 388L0571)

LIITE II

(ks. 384L0047)

KOMISSION DIREKTIIVI,
annettu 16 päivänä tammikuuta 1984,
räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäviä, tietyn tyyppisellä suojauksella varustettuja sähkölaitteita
koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 79/196/ETY
mukauttamisesta tekniikan kehitykseen

(84/47/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäviä sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 18 päivänä joulukuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 76/117/ETY⁽¹⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan,

ottaa huomioon räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäviä, tietyn tyyppisellä suojauksella varustettuja sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 6 päivänä helmikuuta 1979 annetun neuvoston direktiivin 79/196/ETY⁽²⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan,

sekä katsoo, että

tekniikan kehityksen nykyinen tila huomioon ottaen nyt on tarpeen mukauttaa direktiivin 79/196/ETY liitteessä I tarkoitettujen yhdenmukaistettujen standardien sisältöä,

direktiivin 79/196/ETY antamisen jälkeen saadut kokemukset huomioon ottaen näyttää tarkoituksenmukaiselta muuttaa sen liitteessä II tarkoitettua yhteisön tunnusmerkin muotoilua, ja

tässä direktiivissä säädetyt toimenpiteet ovat räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettävien sähkölaitteiden kaupan teknisten esteiden poistamisesta annettujen direktiivien mukauttamista

tekniikan kehitykseen käsittelevän komitean lausunnon mukaisia,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Korvataan direktiivin 79/196/ETY liite I ja II tämän direktiivin liitteellä I ja II.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät säännökset voimaan viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1985. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on kuitenkin 1 päivään tammikuuta 2005 saakka jatkettava direktiivin 76/117/ETY 4 artiklassa säädettyjen toimenpiteiden soveltamista sellaisten laitteiden osalta, joiden on osoitettu olevan direktiivissä 79/196/ETY, sellaisena kuin se on 6 päivänä helmikuuta 1979 annettuna, tarkoitettujen yhdenmukaistettujen standardien mukaisia direktiivin 76/117/ETY 8 artiklassa tarkoitettua vaatimustenmukaisuustodistuksella, jos tämä todistus on annettu ennen 31 päivää joulukuuta 1987.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 16 päivänä tammikuuta 1984.

Komission puolesta

Karl-Heinz NARJES

Komission jäsen

⁽¹⁾ EYVL No L 24, 30.1.1976, s. 45

⁽²⁾ EYVL No L 43, 20.2.1979, s. 20

LIITE I

YHDENMUKAISTETUT STANDARDIT

Yhdenmukaistetut standardit, joiden mukaisia laitteiden on suojaustyyppistä riippuen oltava, ovat seuraavassa taulukossa tarkoitettut eurooppalaiset standardit.

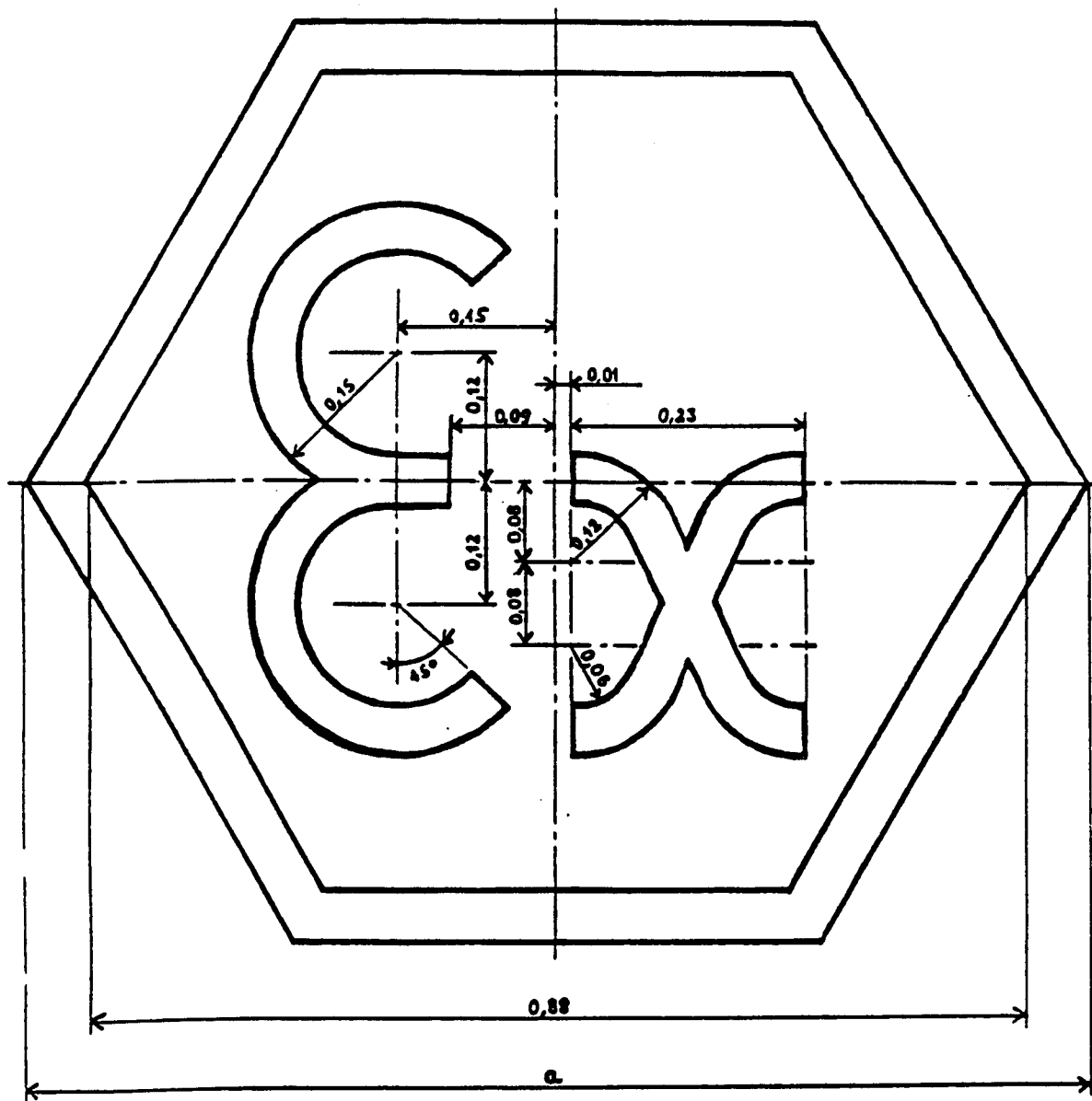
Eurooppalaiset standardit

(laatinut CENELEC, rue Brederode 2, boîte 5, 1000 Bruxelles)

Numero	Nimi	Painos	Päiväys
EN 50 014	- Räjähdyksivaarallisten tilojen sähkölaitteet; yleiset vaatimukset - Muutos 1 - Muutos 2 - Muutokset 3 ja 4	1	maaliskuu 1977 heinäkuu 1979 kesäkuu 1982 joulukuu 1982
EN 50 015	- Räjähdyksivaarallisten tilojen sähkölaitteet; öljytäytteinen rakenne "o" - Muutos 1	1	maaliskuu 1977 heinäkuu 1979
EN 50 016	- Räjähdyksivaarallisten tilojen sähkölaitteet; suojatuuletteinen rakenne "p" - Muutos 1	1	maaliskuu 1977 heinäkuu 1979
EN 50 017	- Räjähdyksivaarallisten tilojen sähkölaitteet; hiekkatäytteinen rakenne "q" - Muutos 1	1	maaliskuu 1977 heinäkuu 1979
EN 50 018	- Räjähdyksivaarallisten tilojen sähkölaitteet; räjähdyspaineen kestävä rakenne "d" - Muutos 1 - Muutos 2	1	maaliskuu 1977 heinäkuu 1979 joulukuu 1982
EN 50 019	- Räjähdyksivaarallisten tilojen sähkölaitteet; varmennettu rakenne "e" - Muutos 1 - Muutos 2	1	maaliskuu 1977 heinäkuu 1979 syyskuu 1983
EN 50 020	- Räjähdyksivaarallisten tilojen sähkölaitteet; luonnostaan vaaraton rakenne "i" - Muutos 1	1	maaliskuu 1977 heinäkuu 1979

LIITE II

Yhteisön tunnusmerkki

KOMISSION DIREKTIIVI,
annettu 10 päivänä marraskuuta 1988,
räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäviä, tietyn tyyppisellä suojauksella varustettuja sähkölaitteita
koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 79/196/ETY
mukauttamisesta teknikan kehitykseen

(88/571/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäviä sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 18 päivänä joulukuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 79/117/ETY⁽¹⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan,

ottaa huomioon räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäviä, tietyn tyyppisellä suojauksella varustettuja sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 6 päivänä helmikuuta 1979 annetun neuvoston direktiivin 79/196/ETY⁽²⁾, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 84/47/ETY⁽³⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan,

sekä katsoo, että

teknikan kehityksen nykyinen tila huomioon ottaen nyt on tarpeen mukauttaa direktiivin 79/196/ETY liitteessä I tarkoitettujen yhdenmukaistettujen standardien sisältöä,

kyseisten laitteiden laatu huomioon ottaen on säädettävä siirtymäajasta, jotta teollisuus voisi riittävästi mukautua standardeihin tehtyihin muutoksiin, ja

tässä direktiivissä säädetyt toimenpiteet ovat räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettävien sähkölaitteiden kaupan teknisten esteiden poistamisesta annettujen direktiivien mukauttamista teknikan kehitykseen käsittelevän komitean lausunnon mukaisia,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Korvataan direktiivin 79/196/ETY liite I tämän direktiivin liitteellä.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät säännökset voimaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1989. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on kuitenkin 31 päivään joulukuuta 2009 saakka jatkettava direktiivin 76/117/ETY 4 artiklassa säädettyjen toimenpiteiden soveltamista sellaisten laitteiden osalta, joiden on osoitettu olevan direktiivissä 79/196/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna 16 päivänä tammikuuta 1984, tarkoitettujen yhdenmukaistettujen standardien mukaisia direktiivin 76/117/ETY 8 artiklassa tarkoitettulla vaatimustenmukaisuustodistuksella, jos tämä todistus on annettu ennen 1 päivää tammikuuta 1993.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 10 päivänä marraskuuta 1988.

Komission puolesta

COCKFIELD

Varapuheenjohtaja

⁽¹⁾ EYVL No L 24, 30.1.1976, s. 45

⁽²⁾ EYVL No L 43, 20.2.1979, s. 20

⁽³⁾ EYVL No L 31, 2.2.1984, s. 19

LIITE

"LIITE I

YHDENMUKAISTETUT STANDARDIT

Yhdenmukaistetut standardit, joiden mukaisia laitteiden on suojaustyyppistä riippuen oltava, ovat seuraavassa taulukossa tarkoitetut eurooppalaiset standardit.

Eurooppalaiset standardit

(laatinut CENELEC, rue Bréderode 2, boîte 5, 1000 Bruxelles)

Numero	Nimi	Painos	Päiväys
EN 50 014	- Räjähdyksivaarallisten tilojen sähkölaitteet: yleiset vaatimukset - Muutos 1 - Muutos 2 - Muutokset 3 ja 4 - Muutos 5	1	maaliskuu 1977 heinäkuu 1979 kesäkuu 1982 joulukuu 1982 helmikuu 1986
EN 50 015	- Räjähdyksivaarallisten tilojen sähkölaitteet: öljytäytteinen rakenne "o" - Muutos 1	1	maaliskuu 1977 heinäkuu 1979
EN 50 016	- Räjähdyksivaarallisten tilojen sähkölaitteet: suojatuletteinen rakenne "p" - Muutos 1	1	maaliskuu 1977 heinäkuu 1979
EN 50 017	- Räjähdyksivaarallisten tilojen sähkölaitteet: hiekkatäytteinen rakenne "q" - Muutos 1	1	maaliskuu 1977 heinäkuu 1979
EN 50 018	- Räjähdyksivaarallisten tilojen sähkölaitteet: räjähdyspaineen kestävä rakenne "d" - Muutos 1 - Muutos 2 - Muutos 3	1	maaliskuu 1977 heinäkuu 1979 joulukuu 1982 marraskuu 1985
EN 50 019	- Räjähdyksivaarallisten tilojen sähkölaitteet: varmennettu rakenne "e" - Muutos 1 - Muutos 2 - Muutos 3	1	maaliskuu 1977 heinäkuu 1979 syyskuu 1983 joulukuu 1985
EN 50 020	- Räjähdyksivaarallisten tilojen sähkölaitteet: Luonnostaan vaaraton rakenne "i" - Muutos 1 - Muutos 2	1	maaliskuu 1977 heinäkuu 1979 joulukuu 1985"

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 21 päivänä joulukuuta 1988,**

jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annettujen, vaatimustenmukaisuuden osoitusten ja todistusten julkaisemista Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä koskevien useiden direktiivien muuttamisesta

(88/665/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

useissa yhteisön direktiiveissä annetaan yleisiä säännöksiä, jotka koskevat erityisesti ETY:n hyväksymisessä, ETY:n tyyppitarkastuksessa, ETY:n tarkastuksessa ja muissa ETY:n todistuksissa noudatettavia menettelyjä; muissa erityisdirektiiveissä viitataan näihin menettelyihin,

ETY:n hyväksymis- ja tyyppitarkastusmenettelyjen yhteydessä on säädetty noudatettavaksi jäsenvaltioiden ja/tai hyväksytyjen tarkastuslaitosten välillä vastavuoroista tietojenvaihtojärjestelmää sekä ilmoitettavaksi komissiolle, mitä todistuksia on annettu; ote todistuksista on myös julkaistava *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*, ja

saatu kokemus on osoittanut, että varmennusotteiden ja muiden vaatimustenmukaisuuden osoitusten otteiden julkaiseminen virallisessa lehdessä ei olennaisesti paranna asian julkisuutta, koska se on jo varmistettu tyydyttävästi muulla tavoin; julkaiseminen on näin ollen epäolennaista, ja se voitaisiin siksi lopettaa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiivejä seuraavasti:

1. Mittauslaitteita ja metrologisia tarkastusmenetelmiä

koskeviin yleisiin säännöksiin liittyvän jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä⁽³⁾ 26 päivänä heinäkuuta 1971 annettu neuvoston direktiivi 71/316/ETY sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 87/355/ETY⁽⁴⁾:

poistetaan liitteessä 5.1 kohta ja poistetaan 5.3 kohdan viittaus 5.1 kohtaan;

2. Paineastioihin liittyviä yleisiä säännöksiä ja paineastioiden tarkastusmenetelmiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä⁽¹⁾ 27 päivänä heinäkuuta 1976 annettu neuvoston direktiivi 76/767/ETY sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 87/354/ETY⁽²⁾:

poistetaan liitteessä I oleva 4.1 kohta ja poistetaan 4.3 kohdan viittaus 4.1 kohtaan;

3. Räjähdyksenvaarallisisissa tiloissa käytettäviä, tietyn tyyppisellä suojauksella varustettuja sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä⁽³⁾ 6 päivänä helmikuuta 1979 annettu neuvoston direktiivi 79/196/ETY, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 84/47/ETY⁽⁴⁾:

poistetaan 6 artiklan 2 kohta ja poistetaan 7 artiklan 1 kohdan viittaus 6 artiklaan;

4. Nostolaitteisiin ja mekaanisiin käsittelylaitteisiin liittyviä yleisiä määräyksiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä⁽⁵⁾ 17 päivänä syyskuuta 1984 annettu neuvoston direktiivi 84/528/ETY, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 87/354/ETY:

poistetaan liitteessä I oleva 5.1 kohta ja poistetaan 5.3 kohdan viittaus 5.1 kohtaan;

5. Kaasumaisia polttoaineita käyttäviin laitteisiin sekä näiden turva- ja valvontalaitteisiin ja niiden valvontamenetelmiin liittyviä yleisiä määräyksiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä⁽⁶⁾ 17 päivänä syyskuuta 1984 annettu neuvoston direktiivi 84/530/ETY, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 87/354/ETY:

⁽¹⁾ EYVL N:o C 156, 15.6.1987, s. 190 ja EYVL N:o C 309, 5.12.1988

⁽²⁾ EYVL N:o C 232, 31.8.1987, s. 7.

⁽³⁾ EYVL N:o L 202, 6.9.1971, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 192, 11.7.1987, s. 46

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 153

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 192, 11.7.1987, s. 43

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 43, 20.2.1979, s. 20

⁽⁸⁾ EYVL N:o L 31, 2.2.1984, s. 19

⁽⁹⁾ EYVL N:o L 300, 19.11.1984, s. 72

⁽¹⁰⁾ EYVL N:o L 300, 19.11.1984, s. 95

poistetaan liitteessä I oleva 5.1 kohta ja poistetaan 5.3 kohdan viittaus 5.1 kohtaan;

6. Rakennuskoneisiin ja -laitteisiin liittyviä yleisiä määräyksiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämistä⁽¹⁾ 17 päivänä syyskuuta 1984 annettu neuvoston direktiivi 84/532/ETY, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjalla:

poistetaan liitteessä I oleva 4.1 kohta sekä 4.3 kohdan viittaus 4.1 kohtaan.

2 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 21 päivänä joulukuuta 1988.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

V. PAPANDEOU

⁽¹⁾ EYVL N:o L 300, 19.11.1984, s. 111

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 17 päivänä syyskuuta 1990,
räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäviä, tietyn tyyppisellä suojauksella varustettuja sähkölaitteita koskevan
jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 79/196/ETY muuttamisesta

(90/487/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäviä sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 18 päivänä joulukuuta 1975 annetussa neuvoston direktiivissä 76/117/ETY⁽³⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjalla, säädetään erityisesti niistä tarkastusmenettelyistä, joita näihin laitteisiin on sovellettava, jotta niitä voidaan tuoda, saattaa markkinoille ja käyttää vapaasti sen jälkeen, kun ne on testattu ja varustettu säädetyllä merkillä ja merkinnällä,

direktiivin 76/117/ETY 4 artiklan 4 kohdassa säädetään, että erillisissä direktiiveissä eritellään kaikissa jäsenvaltioissa näihin laitteisiin sovellettavat yhdenmukaistetut standardit,

direktiivillä 79/196/ETY⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 88/665/ETY⁽⁵⁾, toteutettiin sähkölaitteiden vapaa liikkuvuus soveltamalla sen 1 artiklassa lueteltuja suojaustyyppejä, ja sen liitteessä I on yksityiskohtainen luettelo asioita koskevista yhdenmukaistetuista standardeista, ja

nykyinen tekniikan taso huomioon ottaen muita suojaustyyppejä ja erityislaitteita koskevia yhdenmukaistettuja standardeja on saatavilla; näitä uusia suojaustyyppejä käyttävien laitteiden vapaan liikkuvuuden toteuttamiseksi on tarpeen laajentaa direktiivin 79/196/ETY soveltamisalaa siten, että se käsittää nämä tyytit; sen vuoksi on tarpeen muuttaa sanottua direktiiviä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiiviä 79/196/ETY seuraavasti:

1. Lisätään 1 artiklaan seuraavat:

- "- koteloitu rakenne "m";
- luonnostaan vaarattomat sähköjärjestelmät "i".

2. Lisätään liitteeseen I viittaukset seuraaviin eurooppalaisiin standardeihin:

EN 50028	Räjähdyksivaarallisten tilojen sähkölaitteet: koteloitu rakenne "m"	1	helmikuu 1987
EN 50039	Räjähdyksivaarallisten tilojen sähkölaitteet: luonnostaan vaarattomat sähköjärjestelmät "i"	1	maaliskuu 1980
EN 50050	Sähköstaattiset kädessä-pidettävät sumuttimet	1	tammikuu 1986
EN 50053 OSA 1	Kädessä pidettävät sähköstaattiset maalauspistoolit, joiden energiaraja on 0,24 mJ, ja niihin liittyvät laitteet	1	helmikuu 1987 ^(c)
EN 50053 OSA 2	Kädessä pidettävät sähköstaattiset jauhesumuttimet, joiden energiaraja on 5 mJ ja niihin liittyvät laitteet	1	kesäkuu 1989 ^(c)
EN 50053 OSA 3	Kädessä pidettävät sähköstaattiset nukkasumuttimet, joiden energiaraja on 0,24 mJ tai 5 mJ, ja niihin liittyvät laitteet	1	kesäkuu 1989 ^(c)

^(c) Ainoastaan laitteen rakennetta koskevia, standardin EN 50053 osissa 1, 2 ja 3 olevia kohtia on sovellettava."

⁽¹⁾ EYVL N:o C 149, 18.6.1990, s. 143 ja 12 päivänä syyskuuta 1990 tehty päätös (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä)

⁽²⁾ EYVL N:o C 168, 10.7.1990, s. 4

⁽³⁾ EYVL N:o L 24, 30.1.1976, s. 45

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 43, 20.2.1979, s. 20

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 382, 31.12.1988, s. 42

2 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 1 päivään heinäkuuta 1992 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 17 päivänä syyskuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. ROMITA

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 15 päivänä helmikuuta 1982,
räjähdysvaarallisissa tiloissa kaivoskaasuille alttiissa kaivoksissa käytettäviä sähkölaitteita
koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä**

(82/130/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

jäsenvaltioissa voimassa oleva lainsäädäntö räjähdysvaarallisissa tiloissa kaivoskaasuille alttiissa kaivoksissa käytettävien sähkölaitteiden turvallisuuden varmistamiseksi on eri jäsenvaltioissa erilaista; nämä eroavuudet ovat kaupankäynnin esteenä,

nämä eroavuudet voidaan poistaa lähentämällä jäsenvaltioiden lainsäädäntöä sellaisten räjähdysvaarallisissa tiloissa kaivoskaasuille alttiissa kaivoksissa käytettävien sähkölaitteiden

markkinoille saattamisen sallimiseksi kaikkialla yhteisössä, jotka ovat niitä koskevien yhdenmukaistettujen standardien mukaisia,

säännöksiin olisi myös sallittava sellaisten sähkölaitteiden saattaminen markkinoille, joissa käytetyt tekniset ratkaisut poikkeavat yhdenmukaistettujen standardien mukaisista ratkaisuista, jos tällaisen laitteen turvallisuustaso on sama kuin yhdenmukaistettujen standardien mukaisten laitteiden,

asianomaisen jäsenvaltion hyväksymän toimielimen olisi kuitenkin tarkastettava ja testattava yhdenmukaistettujen standardien mukaisuus tai se, että laite vastaa turvallisuustasoltaan yhdenmukaistettujen standardien mukaisia laitteita,

sellaisten tarkastusten ja testien myönteinen tulos olisi vahvistettava kaikissa jäsenmaissa tunnustetulla todistuksella ja yhteisön tunnusmerkillä,

tekniikan kehityksen huomioon ottamiseksi räjähdysvaarallisissa tiloissa kaivoskaasuille alttiissa kaivoksissa käytettäviä sähkölaitteita koskevissa yhdenmukaistetuissa standardeissa vahvistettujen teknisten vaatimusten nopea mukauttaminen on tarpeen; tässä yhteydessä tarvittavien toimenpiteiden täytäntöönpanon helpottamiseksi olisi luotava menettely jäsenvaltioiden ja komission välisen tiiviin yhteistyön aikaansaamiseksi

⁽¹⁾ EYVL N:o C 104, 28.4.1980, s. 92

⁽²⁾ EYVL N:o C 197, 4.8.1980, s. 66

⁽³⁾ EYVL N:o C 205, 11.8.1980, s. 28

räjähdysvaarallisissa tiloissa kaivoskaasuille alttiissa kaivoksissa käytettävien sähkölaitteiden yhteisön sisäisen kaupan teknisten esteiden poistamiseksi annettujen direktiivien mukauttamista tekniikan kehitykseen käsittelevässä komiteassa,

on mahdollista, että räjähdysvaarallisissa tiloissa kaivoskaasuille alttiissa kaivoksissa käytettävä laite, vaikka se olisikin vapaata liikkuvuutta varten varustettu todistuksella ja merkitty, voi olla turvallisuudelle vaarallinen; sen vuoksi olisi säädettävä menettelystä tämän vaaran vähentämiseksi, ja

eri jäsenvaltioissa sovelletaan kaivoslainsäädäntöä myös kaivoskaasuille alttiiden kaivosten maanpäällisiin laitoksiin ja sen vuoksi tämän direktiivin soveltamisalaan on tarpeen sisällyttää tällaisissa laitoksissa käytettävät sähkölaitteet; tämän vuoksi on tarpeen poiketa räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäviä sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 18 päivänä joulukuuta 1975 annetusta neuvoston direktiivistä 76/117/ETY⁽¹⁾ sekä räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäviä, tietyn tyyppisellä suojauksella varustettuja sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 6 päivänä helmikuuta 1979 annetusta neuvoston direktiivistä 79/196/ETY⁽²⁾,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan sellaisiin kaivoskaasuille alttiiden kaivosten maanalaisissa osissa käytettäviin sähkölaitteisiin, jotka voivat joutua alttiiksi kaivoskaasuista aiheutuvalla vaaralla.

Tätä direktiiviä sovelletaan myös, poiketen direktiivistä 76/117/ETY ja direktiivistä 79/196/ETY, sellaisiin näiden kaivosten maanpäällisten laitosten osissa käytettäviin sähkölaitteisiin, jotka voivat joutua alttiiksi maanalaisen tuuletuksen mukanaan tuomista kaivoskaasuista aiheutuvalla vaaralla.

2 artikla

Tässä direktiivissä 'sähkölaitteella' tarkoitetaan mitä tahansa sähkölaitoksen osaa tai mitä tahansa muuta sähkölaitetta.

3 artikla

Kaivoskaasuille alttiiden kaivosten maanalaisen osien, jotka voivat joutua alttiiksi kaivoskaasuista aiheutuvalla vaaralla, tai sellaisten kaivosten maanpäällisten laitosten, jotka voivat joutua alttiiksi maanalaisesta tuuletuksesta tulevista kaivoskaasuista aiheutuvalla vaaralla, määrittäminen jätetään jäsenvaltioiden tehtäväksi.

4 artikla

1. Jäsenvaltiot eivät saa kaivoskaasujen syttymiseen liittyvien turvallisuusyiden perusteella kieltää 1 ja 2 artiklassa tarkoitettua sähkölaitteen myyntiä, vapaata liikkuvuutta tai käyttöä sen asianmukaiseen käyttötarkoitukseen:

- jos laite on yhdenmukaistettujen standardien mukainen, mikä on osoitettu 8 artiklassa säädettyjen edellytysten mukaisesti annetulla vaatimustenmukaisuustodistuksella ja 11 artiklassa säädetyn yhteisön tunnusmerkillä,
- jos laite poikkeaa yhdenmukaistetuista standardeista sen vuoksi, että näissä standardeissa ei ole annettu laitteen suunnittelua ja valmistusta koskevia määräyksiä, mutta tarkastukset ja testit ovat osoittaneet, että laite vastaa vähintään samaa turvallisuustasoa kuin laite, joka on yhdenmukaistettujen standardien mukainen, ja tämä on osoitettu 9 artiklassa säädettyjen edellytysten mukaan annetulla tarkastustodistuksella ja 11 artiklassa säädetyllä yhteisön tunnusmerkillä.

2. Tässä direktiivissä sähkölaitteen käytöllä sen asianmukaisessa tarkoituksessa tarkoitetaan laitteen käyttöä, siten kuin yhdenmukaistetuissa standardeissa on säädetty ja vaatimustenmukaisuustodistuksessa tai tarkastustodistuksessa on todettu, sellaisissa tiloissa, joissa kaivoskaasut voivat ilman kanssa muodostaa räjähtävän seoksen.

3. Asennus- ja käyttöolosuhteisiin sovelletaan asianomaisen jäsenvaltion lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, jollei yhteisön muista säännöksistä muuta johdu.

4. Tässä direktiivissä yhdenmukaistetuilla standardeilla tarkoitetaan liitteessä A lueteltuja eurooppalaisia standardeja (EN), jotka on muutettu liitteen B mukaisesti.

5 artikla

1. Kaikki tekniikan kehityksen huomioon ottamiseksi tarvittavat muutokset liitteiden sisältöön tehdään 7 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 24, 30.1.1976, s. 45

⁽²⁾ EYVL N:o L 43, 20.2.1979, s. 20

2. Samoin kaikki 4 artiklan 1 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettuja tarkastustodistuksia koskevat kysymykset voidaan käsitellä edellä tarkoitettua menettelyä noudattaen.

6 artikla

1. Kaivos- ja muun vuoriteollisuuden turvallisuus- ja terveyskomission rajoitettu komitea, joka on perustettu 9 päivänä heinäkuuta 1957, 11 päivänä maaliskuuta 1965 ja 27 päivänä kesäkuuta 1974 annetuilla neuvoston päätöksillä, annetaan 5 artiklassa määritellyt tehtävät. Komiteassa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

2. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

7 artikla

1. Jos tässä artiklassa säädettyä menettelyä on noudatettava, saattaa asian komitean käsiteltäväksi komitean puheenjohtaja omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.

2. Puheenjohtaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Lausunto annetaan sellaisella 45 äänen enemmistöllä, joka saadaan kun jäsenvaltioiden äänet painotetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

3. a) Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.

b) Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määräänemmistöllä.

c) Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on tullut vireille, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä.

8 artikla

1. Edellä 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettua vaatimustenmukaisuustodistuksen on oltava 14

artiklassa tarkoitettua hyväksytyyn toimitelimen antama. Siinä on osoitettava, että kyseinen sähkölaitetyyppi on yhdenmukaistettujen standardien mukainen.

Jäljennös vaatimustenmukaisuustodistuksesta on toimitettava jäsenvaltioille ja komissiolle yhden kuukauden kuluessa todistuksen antamisesta.

Sähkölaitteen tarkastaneen ja testanneen hyväksytyyn toimitelimen on laadittava seloste, joka on saatettava jäsenvaltioiden käytettäväksi.

2. Vaatimustenmukaisuustodistuksen antanut hyväksytty toimitelin voi peruuttaa todistuksen, jos se toteaa, että todistusta ei olisi pitänyt antaa tai jos asetettuja ehtoja ei ole täytetty. Se voi peruuttaa edellä tarkoitettua todistuksen myös, jos valmistaja saattaa markkinoille sähkölaitteen, joka ei ole sen laitetypin mukainen, jolle todistus annettiin.

Hyväksytyyn toimitelimen on toimitettava jäljennös peruutusasiakirjasta komissiolle ja jäsenvaltioille, joiden on toimitettava se edelleen hyväksytyille toimitelimeille.

Peruutuksen syyt on esitettävä yksityiskohtaisesti. Ilmoitus peruutuksesta on julkaistava 4 kohdan mukaisesti.

Edellä tarkoitetuista peruutuksista ja vaatimustenmukaisuustodistusten epäämisistä on viipymättä ilmoitettava asianosaiselle, samoin kuin jäsenvaltioissa voimassa olevan lainsäädännön mukaisista muutoksenhakukeinoista ja määräajoista muutoshauulle.

3. Todistuksen antaneen toimitelimen on säilytettävä kaikki sähkölaitetta koskevan todistuksen antamiseen liittyvät asiakirjat ja saatettava ne tarvittaessa komission ja muiden jäsenvaltioiden käytettäväksi turvallisuutta koskevaa erityistar- kastusta varten; nämä asiakirjat ovat luottamuksellisia.

4. Komissio antaa otteet vaatimustenmukaisuustodistuksista julkaistavaksi *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

9 artikla

1. Edellä 4 artiklan 1 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettua tarkastustodistuksen on oltava 14 artiklassa tarkoitettua hyväksytyyn toimitelimen antama. Siinä on

osoitettava, että sähkölaitetyyppi vastaa vähintään samaa turvallisuustasoa kuin laite, joka on yhdenmukaistettujen standardien mukainen.

2. Ennen kuin asianomainen hyväksytty toimielin antaa tarkastustodistuksen, jäsenvaltion on kyseisen hyväksytyin toimielimen aloitteesta lähetettävä sähkölaitetta koskevan todistuksen antamiseen liittyvät asiakirjat eli laitetta koskevat eritelvät, tarkastuskertomus ja testausseletole toimielimen suorittamista tarkastuksista ja testeistä sekä ehdotus tarkastustodistukseksi, komissiolle ja muille jäsenvaltioille, joiden on toimitettava ne edelleen hyväksymilleen toimielimille. Jäsenvaltiot voivat neljän kuukauden kuluessa näiden tietojen vastaanottamisesta vastustaa sitä asianomaiselle jäsenvaltiolle tai pyytää, että asia saatettaisiin 6 artiklassa tarkoitetun komitean käsiteltäväksi. Jäljennös jokaisesta tiedonannosta on toimitettava komissiolle. Kaikki kirjeenvaihto on luottamuksellista.

3. Jos mikään jäsenvaltio ei ole vastustanut 2 kohdassa säädetyn määräajan kuluessa tai pyytänyt asian saattamista komitean käsiteltäväksi, jäsenvaltion on annettava lupa tarkastustodistuksen antamiselle.

4. Muussa tapauksessa komissio saatuaan komitean lausunnon pyynnöstä ratkaisee tarkastustodistusta koskevan asian.

5. Jäljennös tarkastustodistuksesta on lähetettävä komissiolle ja jäsenvaltioille yhden kuukauden kuluessa todistuksen antamisesta; jäsenvaltioiden on toimitettava se edelleen hyväksymilleen toimielimille. Sähkölaitteen tarkastaneen ja testanneen hyväksytyin toimielimen on laadittava loppuseletole. Se on saatettava jäsenvaltioille.

6. Tarkastustodistuksen antanut hyväksytty toimielin voi peruuttaa todistuksen, jos se toteaa, että sitä ei olisi pitänyt antaa tai jos asetettuja ehtoja ei ole täytetty. Se voi peruuttaa todistuksen myös, jos valmistaja saattaa markkinoille sähkölaitteen, joka ei ole sen laitetyyppin mukainen, jolle tarkastustodistus annettiin.

Hyväksytyin toimielimen on lähetettävä jäljennös perustusasiakirjoista komissiolle ja muille jäsenvaltioille, joiden on toimitettava se edelleen hyväksymilleen toimielimille.

Peruutuksen syyt on esitettävä yksityiskohtaisesti. Ilmoitus peruutuksesta on julkaistava 8 kohdan mukaisesti.

Edellä tarkoitetuista peruutuksista ja tarkastustodistusten epäamisistä on viipymättä ilmoitettava asianosaiselle, samoin

kuin jäsenvaltioissa voimassa olevan lainsäädännön mukaan hänen käytettävissään olevista muutoksenhakukeinoista ja niiden määräajoista.

7. Todistuksen antaneen toimielimen on säilytettävä kaikki sähkölaitetta koskevan todistuksen antamiseen liittyvät asiakirjat ja saatettava ne tarvittaessa komission ja muiden jäsenvaltioiden käytettäväksi turvallisuutta koskevaa erityistarkastusta varten; nämä asiakirjat ovat luottamuksellisia.

8. Komissio antaa otteet tarkastustodistuksista julkaistavaksi *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

10 artikla

Jäljennökset 8 artiklan 3 kohdassa ja 9 artiklan 7 kohdassa tarkoitetuista asiakirjoista on pyynnöstä toimitettava todistuksen haltijalle; tämän on saatava käyttää niitä haluamallaan tavalla.

11 artikla

1. Valmistajan sähkölaitteeseen kiinnittämä yhteisön tunnusmerkki osoittaa, että laite on sen laitetyyppin mukainen, joka on saanut vaatimustenmukaisuustodistuksen tai tarkastustodistuksen, ja että sille on suoritettu kaikki tavanmukaiset tarkastukset ja -testit, jotka on joko määrätty yhdenmukaistetuissa standardeissa, jos vaatimustenmukaisuustodistus on annettu, tai joita tarkoitetaan itse tarkastustodistuksessa.

Yhteisön tunnusmerkin malli on esitetty liitteessä C olevassa I osassa. Tämä merkki on kiinnitettävä siten, että se on näkyvä, helposti luettava ja kestävä.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että valmistaja kiinnittää yhteisön tunnusmerkin vain, jos hänellä on hallussaan asianmukainen vaatimustenmukaisuustodistus tai asianmukainen tarkastustodistus. Jäsenvaltioiden on myös toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet kieltääkseen sellaisten merkkien tai piirrosten kiinnittämisen laitteisiin, joita koskevaa vaatimustenmukaisuustodistusta tai tarkastustodistusta ei ole olemassa ja jotka voidaan sekoittaa yhteisön tunnusmerkkiin.

3. Vaatimustenmukaisuustodistuksessa tai tarkastustodistuksessa voidaan asettaa ehdoksi, että sähkölaite on varustettava ohjeilla, joissa selvitetään sen käytön erityisolosuhteet.

4. Jos 9 artiklan mukainen tarkastustodistus on annettu sähkölaitetyypille, joka ei ole yhdenmukaistettujen standardien mukainen, yhteisön tunnusmerkkiä on täydennettävä liitteessä C olevassa II osassa esitetyllä merkinnällä.

5. Vaatimustenmukaisuustodistuksen malli on liitteessä D.

12 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet tämän direktiivin soveltamisalaa kuuluvien sähkölaitteiden valmistuksen riittävän valvonnan varmistamiseksi.

13 artikla

1. Jos jäsenvaltio huolellisen tutkimuksen perusteella toteaa, että sähkölaite, vaikka se onkin sellaisen laitetyypin mukainen, jolle on annettu vaatimustenmukaisuustodistus tai tarkastustodistus, aiheuttaa vaaran turvallisuudelle, se voi väliaikaisesti kieltää laitteen myynnin alueellaan tai asettaa sille erityisehtoja. Sen on viipymättä ilmoitettava asiasta ja päätöksensä perusteluista muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

2. Komissio kuulee kuuden viikon kuluessa jäsenvaltioita. Se antaa tämän jälkeen lausuntonsa viipymättä ja toteuttaa tarkoituksenmukaiset toimenpiteet.

3. Jos komissio katsoo yhdenmukaistetun standardin teknisen mukauttamisen tarpeelliseksi, mukautukset on tehtävä 7 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen. Tällöin jäsenvaltio, joka on toteuttanut suojatoimenpiteitä, saa pitää ne voimassa siihen saakka, kunnes mukautukset tulevat voimaan.

14 artikla

Jokaisen jäsenvaltion on toimitettava muille jäsenvaltioille ja komissiolle luettelo toimielimistä, jotka se on hyväksynyt tarkastamaan ja testaamaan laitteita tai antamaan vaatimustenmukaisuustodistuksia ja tarkastustodistuksia, sekä osoitteet 8 ja 9 artiklassa tarkoitettua kirjeenvaihtoa varten.

Edellä mainitut tiedot on toimitettava kuuden kuukauden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta.

Jokaisen jäsenvaltion on heti ilmoitettava kaikista muutoksista näihin luetteloihin.

15 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 18 kuukauden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

16 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 15 päivänä helmikuuta 1982.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. de KEERSMAEKER

LIITE A

CENELEC:IN LAATIMAT EUROOPPALAISET STANDARDIT

1. Räjähdyksvaarallisten tilojen sähkölaitteet
Yleiset vaatimukset EN 50 014, ensimmäinen painos, maaliskuu 1977 sekä muutos 1,
 2. Räjähdyksvaarallisten tilojen sähkölaitteet
Öljytäytteinen rakenne "o", EN 50 015, ensimmäinen painos, maaliskuu 1977,
 3. Räjähdyksvaarallisten tilojen sähkölaitteet
Suojatuuletteinen rakenne "p", EN 50 016, ensimmäinen painos, maaliskuu 1977,
 4. Räjähdyksvaarallisten tilojen sähkölaitteet
Hiekkatäytteinen rakenne "q", EN 50 017, ensimmäinen painos, maaliskuu 1977 sekä muutos 1,
 5. Räjähdyksvaarallisten tilojen sähkölaitteet
Räjähdyspaineen kestävä rakenne "d", EN 50 018, ensimmäinen painos, maaliskuu 1977 sekä muutos 1,
 6. Räjähdyksvaarallisten tilojen sähkölaitteet
Varmennettu rakenne "e", EN 50 019, ensimmäinen painos, maaliskuu 1977 sekä muutos 1,
 7. Räjähdyksvaarallisten tilojen sähkölaitteet
Luonnostaan vaaraton rakenne "i", EN 50 020, ensimmäinen painos, maaliskuu 1977 sekä muutos 1."
-

LIITE D

Varattu hyväksytyyn toimeklimen nimelle ja osoitteelle
(postiosoite, puhelin- ja telcksinunero jnc.)

KAIVOSKAASUILLE ALTTIISSA KAIVOKSISSA KÄYTETTÄVÄT SÄHKÖLAIKTEET JA -JÄRJEKTELMÄT

1. **VAATIMUSTENMUKAISUUSTODISTUS**
2. Todistuksia antamaan hyväksytyyn toimeklimen nimi tai tunnus - todistuksen antamisvuoden vuosiluvun kaksi viimeistä numeroa - todistuksen sarjanunero - tarvittaessa merkki "X".
3. Tämä todistus on annettu seuraavalle:
 - varmennetun sähkölaitteen tai -järjestelmän yksiköinti;
 - varmennettu tyyppi/varmennetut tyypit.
4. a) valmistaja:
 - valmistajan nimi ja osoite;
 b) varmennettavaksi jättänyt:
 - hakijan nimi ja osoite (posti).
5. Tämä sähkölaite tai järjestelmä ja kaikki sen hyväksyttävät muunnelmat on eritelty tämän todistuksen liitteessä ja siinä tarkoitetuissa selosteasiakirjoissa.
6. Nimi tai tunnus, 15 päivänä helmikuuta 1982 annetun neuvoston direktiivin 82/130/ETY 14 artiklan mukaisesti hyväksytty toimeklimen:
 - varmentaa, että tämän sähkölaitteen on todettu olevan seuraavien yhdenmukaistettujen eurooppalaisten standardien mukainen:

(Luetellaan kaikki asiaa koskevat eurooppalaiset standardit, painoksen vuosiluku, luetellaan asiaa koskevat kansalliset standardit. Tarvittaessa ilmoitetaan edellä tarkoitettun neuvoston direktiivin asianomainen liite.)

ja on hyväksyttävästi täyttänyt näiden standardien tyyppitarkastusta ja testausta koskevat vaatimukset,
 - varmentaa, että näistä tarkastuksista ja testeistä on laadittu luottamuksellinen testausseoste.

(Annetaan tarvittaessa viittaus kertomukseen.)
7. Sähkölaitteen koodi on:

EEx, suojauksen tunnus tai tunnukset, I.
8. Tämä todistus voidaan jäljentää vain kokonaisuudessaan ja muuttamattomana.

Kauttaviivan vasemmalla puolella oleva numero osoittaa sivun numeron, oikealla puolella oleva numero osoittaa todistuksen sivujen lukumäärän, liite mukaan luettuna.

Sivu ./..
9. Vaatimustenmukaisuustodistus - toistetaan edellä oleva 2 kohta.
10. Merkitsemällä toimitetut sähkölaitteet valmistaja osoittaa omalla vastuullaan, että kyseinen sähkölaite on tämän todistuksen liitteessä tarkoitettujen selostusasiakirjojen mukainen ja että sille on hyväksytysti suoritettu edellä 6 kohdassa tarkoitetuissa yhdenmukaistetuissa eurooppalaisissa standardeissa vaaditut tavamukaiset tarkastukset ja testit.

11. Toimitettuun sähkölaitteeseen on lupa kiinnittää edellä 6 kohdassa tarkoitetun neuvoston direktiivin liitteessä C tarkoitettu yhteisön tunnusmerkki. Merkki on esitetty tämän todistuksen ensimmäisellä sivulla; se on kiinnitettävä sähkölaitteeseen siten, että se on näkyvällä, helposti luettavalla ja kestäväällä tavalla.
 12. Jos todistuksen numeron jälkeen on sijoitettu merkki "X", se osoittaa, että laitetta koskevat tämän todistuksen liitteessä eritellyt turvallista käyttöä koskevat erityisehdot.
 13. Todistuksen antamispaikka ja -päiväys (vuosi, kuukausi ja päivä).
 14. Varmentamiselimen johtaja
(allekirjoitus)
-

Liite

- A1. - Varmennetun sähkölaitteen tai -järjestelmän yksiköinti
 - Varmennettu tyyppi (tyypit)
- A2. **Varmennetun sähkölaitteen tai -järjestelmän selostus**

- A3. **Selosteasiikirjat**

- A4. **Asianomaisten suojaustyyppien tai suojaustyyppien erityisparametrit⁽¹⁾**

- A5. **Varmennetun sähkölaitteen merkintä**
 Merkinän on oltava näkyvä, helposti luettava ja kestävä; siinä on oltava:
- Viittaus eurooppalaisen standardin EN 50 014 'yleiset vaatimukset' 26 kohtaan ja, tarvittaessa, asianomaista suojaustyyppiä (-tyyppiä) koskeviin erityisiin eurooppalaisiin standardeihin. Jos todistus koskee useampaa kuin yhtä varmennettua tyyppiä, kukin tyyppi on ilmoitettava täydellisenä. Tyyppien väliin on sijoitettava sana "tai".
 - Sähkölaitteen rakennetta koskeissa standardeissa tavallisesti vaadittava merkintä.
 Viittaus eurooppalaisen standardin EN 50 014 'yleiset vaatimukset' 26.2.11 kohtaan.
- A6. **Rutiinitarkastukset ja -testit**
 Mainitkaa, mihin eurooppalaisen standardin EN 50 014 'yleiset vaatimukset' ja suojaustyyppiä (-tyyppiä) koskevien erityisten eurooppalaisten standardien vaatimusten mukaisiin tarkastuksiin ja testeihin kukin sähkölaitte on jätettävä ennen myyntiä. Viittaukset näihin vaatimuksiin on mainittava.
 Merkitkää "ei ole" tarvittaessa.
- A7. **Turvallisen käytön erityisedot**
 Ilmoittakaa ehdot, kun merkki "X" on sijoitettu todistuksen sarjanumeron jälkeen. Jos toisin ilmoittakaa "ei ole".

⁽¹⁾ Esimerkiksi kun on kyse luontaisesta vaarattomuudesta, ulkoisten piirien rajoittavat ominaisuudet (ks. eurooppalaisen standardin EN 50 020 luonnostaan vaaraton rakenne "i" 10.1 kohta)

KOMISSION DIREKTIIVI,
annettu 2 päivänä joulukuuta 1987,
räjähdyksvaarallisissa tiloissa kaivoskaasuille alttiissa kaivoksissa käytettäviä sähkölaitteita koskevan
jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 82/130/ETY
mukauttamisesta tekniikan kehitykseen

(88/35/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon neuvoston direktiivin 82/130/ETY⁽¹⁾, ja erityisesti sen 7 artiklan,

sekä katsoo, että

tekniikan kehityksen nykyinen tila huomioon ottaen on tarpeen mukauttaa direktiivin 82/130/ETY liitteessä A tarkoitettujen yhdenmukaistettujen standardien sisältöä,

yhdenmukaistettujen standardien nykyisen tilan huomioon ottamiseksi on tarpeen muuttaa direktiivin 82/130/ETY liitettä B,

direktiivin 82/130/ETY antamisen jälkeen saadut kokemukset huomioon ottaen on tarkoituksenmukaista muuttaa sen liitettä C, ja

tässä direktiivissä säädetyt toimenpiteet ovat kaivos- ja muun vuoriteollisuuden turvallisuus- ja terveystieteiden rajoitetun komitean lausunnon mukaisia; komitean tehtävänä on käsitellä räjähdyksvaarallisissa tiloissa kaivoskaasuille alttiissa kaivoksissa käytettävien sähkölaitteiden kaupan teknisten esteiden poistamisesta annettujen direktiivien mukauttamista tekniikan kehitykseen,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiiviä 82/130/ETY seuraavasti:

1. Korvataan liitteet A ja C tämän direktiivin liitteellä A ja C.

2. Muutetaan liitettä B tämän direktiivin liitteen B mukaisesti.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 1 päivään tammikuuta 1988 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on kuitenkin 1 päivään tammikuuta 2005 saakka jatkettava direktiivin 82/130/ETY 4 artiklassa säädettävien toimenpiteiden soveltamista sellaisten sähkölaitteiden osalta, joiden on osoitettu olevan yhdenmukaistettujen standardien mukaisia direktiivin 82/130/ETY 8 artiklassa tarkoitettulla vaatimustenmukaisuustodistuksella, jos todistus on annettu ennen 31 päivää joulukuuta 1988.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 2 päivänä joulukuuta 1987.

Komission puolesta

Manuel MARÍN

Varapuheenjohtaja

⁽¹⁾ EYVL N:o L 59, 2.3.1982, s. 10

LIITE A

EUROOPPALAISET STANDARDIT

Laatinut CENELEC, 2, rue Bréderode, boîte postale 5, B-1000 Bruxelles

Tämän direktiivin mukaisesti laadittuja todistuksia kutsutaan 'B-sukupolven todistuksiksi'. Jokaisen tällaisen todistuksen sarjanumeron alussa on kirjain B.

Numero	Nimi	Painos	Päiväys	Huom.
EN 50 014	Räjähdysvaarallisten tilojen sähkölaitteet: yleiset vaatimukset Muutos 1 Muutos 2 Muutokset 3 ja 4	1	maaliskuu 1977 heinäkuu 1979 kesäkuu 1982 joulukuu 1982	0) 0)
EN 50 015	Räjähdysvaarallisten tilojen sähkölaitteet: öljytäytteinen rakenne "o" Muutos 1	1	maaliskuu 1977 heinäkuu 1979	
EN 50 016	Räjähdysvaarallisten tilojen sähkölaitteet: suojuuaukkoiteinen rakenne "p" Muutos 1	1	maaliskuu 1977 heinäkuu 1979	
EN 50 017	Räjähdysvaarallisten tilojen sähkölaitteet: hiekkatäytteinen rakenne "q" Muutos 1	1	maaliskuu 1977 heinäkuu 1979	
EN 50 018	Räjähdysvaarallisten tilojen sähkölaitteet: räjähdyspaineen kestävä rakenne "d" Muutos 1 Muutos 2	1	maaliskuu 1977 heinäkuu 1979 joulukuu 1982	
EN 50 019	Räjähdysvaarallisten tilojen sähkölaitteet: varmennettu rakenne "e" Muutos 1 Muutos 2	1	maaliskuu 1977 heinäkuu 1979 syyskuu 1983	
EN 50 020	Räjähdysvaarallisten tilojen sähkölaitteet: luonnostaan vaaraton rakenne "i" Muutos 1	1	maaliskuu 1977 heinäkuu 1979	0)

0) Ks. liite B

LIITE B**Muutokset ja lisäykset liitteessä A luetteluihin eurooppalaisiin standardeihin**

Lisäys 1**RYHMÄN I RÄJÄHDYSVAARALLISTEN TILOJEN SÄHKÖLAITTEET****YLEISET VAATIMUKSET**

(Eurooppalainen standardi EN 50014)

Korvataan eurooppalaisen standardin EN 50014 muutoksessa 3 olevan 6.3.1 kohdan teksti seuraavasti:

"6.3.1 Ryhmän I sähkölaitteet

Muovimateriaaleista valmistetut kotelot, joiden poikkipinta-ala kaikissa suunnissa on suurempi kuin 100 cm² tai jotka sisältävät metalliosia, joiden kapasitanssi maan suhteen on epäsuotuisimmassa käytännön olosuhteissa suurempi kuin 3 pF, on suunniteltava siten, että tavanomaisissa käyttö-, huolto- ja puhdistusolosuhteissa sähköstaattisten varausten aiheuttaman syttymisen vaara vältetään.

Tämä vaatimus täytetään:

- joko sopivalla materiaalivalinnalla: tämän eurooppalaisen standardin 22.4.7.8 kohdassa annetun menetelmän mukaisesti mitattu eristysvastaus ei saa ylittää arvoa:
 - 1 GΩ lämpötilassa 23 ± 2 °C ja ilman suhteellisen kosteuden ollessa 50 ± 5 %,
- tai
- 100 GΩ äärimmäisissä sähkölaitteelle määritellyissä käytön lämpötila- ja kosteusolosuhteissa; todistusviittauksen jälkeen on tällöin sijoitettava 26.2.9 kohdassa esitetty merkki "χ";
- tai koolla, muodolla, yleisjärjestelyllä tai muulla suojaavalla menetelmällä. Vaarallisten sähkövarausten esiintymättömyys on siinä tapauksessa tarkastettava todellisilla syttymistesteillä ilma-metaani-seoksella, jossa on $8,5 \pm 0,5$ % metaania.

Jos suunnittelulla ei voida välttää syttymisvaaraa, käytössä sovellettavista turvatoimenpiteistä on ilmoitettava varoituskyltissä."

Lisäys 2

Poistetaan direktiivin 82/130/ETY liitteessä B oleva lisäys 2.

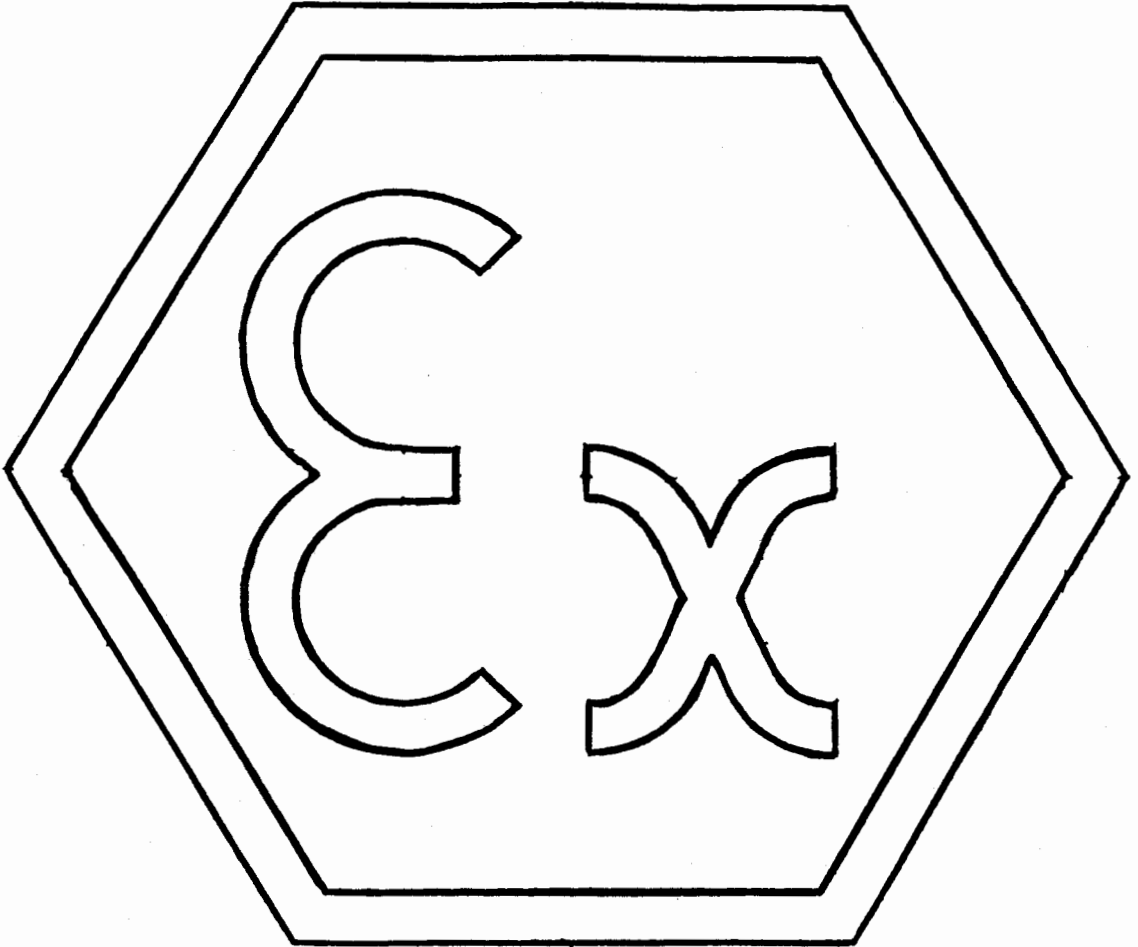
Lisäys 3

Säilytetään direktiivin 82/130/ETY liitteessä B oleva lisäys 3 muuttumattomana.

LIIITE C

RYHMÄN I RÄJÄHDYSVAARALLISTEN TILOJEN SÄHKÖLAITTEET

I. YHTEISÖN TUNNUSMERKKI

II. TARKASTUSTODISTUKSEN SOVELTAMISALAAN KUULUVIEN SÄHKÖLAITTEIDEN MERKITSEMINEN

Jos sähkölaitetyypille, joka ei ole yhdenmukaistettujen standardien mukainen, on annettu 9 artiklassa säädetty tarkastustodistus, yhteisön tunnusmerkkiä on täydennettävä vähintään seuraavasti:

1. Tunnus "S", joka osoittaa, että se on tarkastustodistuksen soveltamisalaan kuuluviin kaasupitoisiin kaivoksiin soveltuva sähkölaitte. Tämän tunnuksen on oltava välittömästi yhteisön tunnusmerkin perässä jäljempänä esitetyn mukaisesti.
1. a) Tunnus "I" laiteryhmälle.
2. Tarkastustodistuksen antamisvuoden kaksi viimeistä numeroa.
3. Tarkastustodistuksen sarjanumero kyseisenä vuonna.

4. Sen toimielimen nimi tai tunnus, joka on hyväksytty antamaan todistus.
5. Valmistajan nimi tai rekisteröity tavaramerkki.
6. Valmistajan tyyppitunniste.
7. Laitteen sarjanumero.
8. Jos testauslaitos pitää tarpeellisena viittausta erityisiin ehtoihin turvallista käyttöä varten, merkki "X" on sijoitettava todistusviittauksen jälkeen.
9. Kaikki merkinnät, jotka tavallisesti vaaditaan sähkölaitteiden rakennetta koskeissa standardeissa.
10. Kaikki lisämerkinnät, jotka todistuksia antamaan hyväksytty toimielin katsoo tarpeellisiksi.

KOMISSION DIREKTIIVI,
annettu 30 päivänä huhtikuuta 1991,
räjähdyksvaarallisissa tiloissa kaivoskaasuille alttiissa kaivoksissa käytettäviä sähkölaitteita koskevan
jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 82/130/ETY
mukauttamisesta tekniikan kehitykseen

(91/269/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon räjähdysvaarallisissa tiloissa kaivoskaasuille alttiissa kaivoksissa käytettäviä sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 82/130/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 88/35/ETY⁽²⁾, ja erityisesti sen 7 artiklan,

sekä katsoo, että

tekniikan kehityksen nykyinen tila huomioon ottaen nyt on tarpeen mukauttaa direktiivin 82/130/ETY liitteessä A tarkoitettujen yhdenmukaistettujen standardien sisältöä,

direktiivin 82/130/ETY antamisen jälkeen saadut kokemukset huomioon ottaen on tarkoituksenmukaista muuttaa sen liitettä C,

edellä tarkoitettujen laitteiden laatu huomioon ottaen on tarpeen säätää siirtymäajasta, jotta teollisuus voi mukautua standardeihin tehtyihin muutoksiin, ja

tässä direktiivissä säädetyt toimenpiteet ovat kaivos- ja muun vuoriteollisuuden turvallisuus- ja terveystieteiden rajoitetun komitean lausunnon mukaisia,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiiviä 82/130/ETY seuraavasti:

1. Korvataan liite A ja C tämän direktiivin liitteessä olevalla liitteellä A ja C.

2. Muutetaan liitettä B tämän direktiivin liitteessä olevan liitteen B mukaisesti.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 1992 ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että niiden tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamat kansalliset säännökset toimitetaan kirjallisina komissiolle.

2. Jäsenvaltioiden on kuitenkin 31 päivään joulukuuta 2009 saakka jatkettava direktiivin 82/130/ETY 4 artiklassa säädettyjen toimenpiteiden soveltamista sellaisten laitteiden osalta, joiden on osoitettu olevan yhdenmukaistettujen standardien mukaisia direktiivin 82/130/ETY 8 artiklassa tarkoitettua vaatimustenmukaisuustodistuksella, jos todistus on annettu ennen 1 päivää tammikuuta 1993.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 30 päivänä huhtikuuta 1991.

Komission puolesta

Vasso PAPANDREOU

Komission jäsen

⁽¹⁾ EYVL N:o L 59, 2.3.1982, s. 10

⁽²⁾ EYVL N:o L 20, 26.1.1988, s. 28

LIITE

"LIITE A

YHDENMUKAISTETUT STANDARDIT

Yhdenmukaistetut standardit, joiden mukaisia laitteiden on suojaustason mukaan oltava, ovat jäljempänä olevassa taulukossa tarkoitetut eurooppalaiset standardit.

Tämän direktiivin mukaisesti laadittuja todistuksia kutsutaan "C-sukupolven todistuksiksi". Jokaisen tällaisen todistuksen sarjanumeron alussa on kirjain C.

EUROOPPALAISET STANDARDIT

(Laatinut Cenelec, 2 rue Bréderode, boîte postale 5, B-1000 Bruxelles)

Numero	Nimi	Painos	Päiväys
EN 50014	Räjähdysvaarallisten tilojen sähkölaitteet: yleiset vaatimukset Muutos 1 Muutos 2 Muutokset 3 ja 4 Muutos 5	1	Maaliskuu 1977 Heinäkuu 1979 Kesäkuu 1982 Joulukuu 1982 Helmikuu 1986
EN 50015	Räjähdysvaarallisten tilojen sähkölaitteet: öljytäytteinen rakenne "o" Muutos 1	1	Maaliskuu 1977 Heinäkuu 1979
EN 50016	Räjähdysvaarallisten tilojen sähkölaitteet: suojausletteinen rakenne "p" Muutos 1	1	Maaliskuu 1977 Heinäkuu 1979
EN 50017	Räjähdysvaarallisten tilojen sähkölaitteet: hiekkatäytteinen rakenne "q" Muutos 1	1	Maaliskuu 1977 Heinäkuu 1979
EN 50018	Räjähdysvaarallisten tilojen sähkölaitteet: räjähdyspaineen kestävä rakenne "d" Muutos 1 Muutos 2 Muutos 3	1	Maaliskuu 1977 Heinäkuu 1979 Joulukuu 1982 Marraskuu 1985
EN 50019	Räjähdysvaarallisten tilojen sähkölaitteet: varmennettu rakenne "e" Muutos 1 Muutos 2 Muutos 3	1	Maaliskuu 1977 Heinäkuu 1979 Syyskuu 1983 Joulukuu 1985
EN 50020	Räjähdysvaarallisten tilojen sähkölaitteet: luonnostaan vaaraton rakenne "i" Muutos 1 Muutos 2	1	Maaliskuu 1977 Heinäkuu 1979 Joulukuu 1985
EN 50028	Räjähdysvaarallisten tilojen sähkölaitteet: koteloituu rakenne "m"	1	Helmikuu 1987"

LIITE B

Muutokset direktiivin 82/130/ETY liitteeseen B

Lisäys 1

RYHMÄN I RÄJÄHDYSVAARALLISTEN TILOJEN SÄHKÖLAITTEET

YLEISET VAATIMUKSET

(Eurooppalainen standardi EN 50014)

Korvataan eurooppalaisen standardin EN 50014 muutoksessa 3 (joulukuu 1982) olevan 6.3.1 kohta seuraavasti:

"6.3.1 Ryhmän I sähkölaitteet

Muovimateriaaleista valmistetut kotelot, joiden poikkipinta-ala kaikissa suunnissa on suurempi kuin 100 cm^2 , tai jotka sisältävät metallisosia, joiden kapasitanssi maan suhteen on, epäsuotuisimmissa käytännön olosuhteissa, suurempi kuin 3 pF, on suunniteltava siten, että tavanomaisissa käyttö-, huolto- ja puhdistusolosuhteissa sähköstaattisten varausten aiheuttaman syttymisen vaara vältetään.

Tämä vaatimus täytetään:

- joko sopivalla materiaalivalinnalla: tämän eurooppalaisen standardin 22.4.7.8 kohdassa annetun menetelmän mukaisesti mitattu eristysvastus ei saa ylittää arvoa:
 - $1 \text{ G}\Omega$ lämpötilassa $23 \pm 2 \text{ }^\circ\text{C}$ ja ilman suhteellisen kosteuden ollessa $50 \pm 5 \%$,
- tai
- $100 \text{ G}\Omega$ äärimmäisissä sähkölaitteelle määritellyissä käytön lämpötila- ja kosteusolosuhteissa; todistusviitauksen jälkeen on tällöin sijoitettava 26.2.9 kohdassa esitetty merkki "X";
- tai koolla, muodolla, yleisjärjestelyllä tai muulla suojaavalla menetelmällä. Vaarallisten sähkövarausten esiintymättömyys on siinä tapauksessa tarkastettava todellisilla syttymistesteillä ilma-metaani-seoksella, jossa on $8,5 \pm 0,5 \%$ metaania.

Jos suunnittelulla ei voida välttää syttymisvaaraa, käytössä sovellettavista turvatoimenpiteistä on ilmoitettava varoituskyltissä."

Lisäys 2

Poistetaan direktiivin 82/130/ETY liitteessä B oleva lisäys 2.

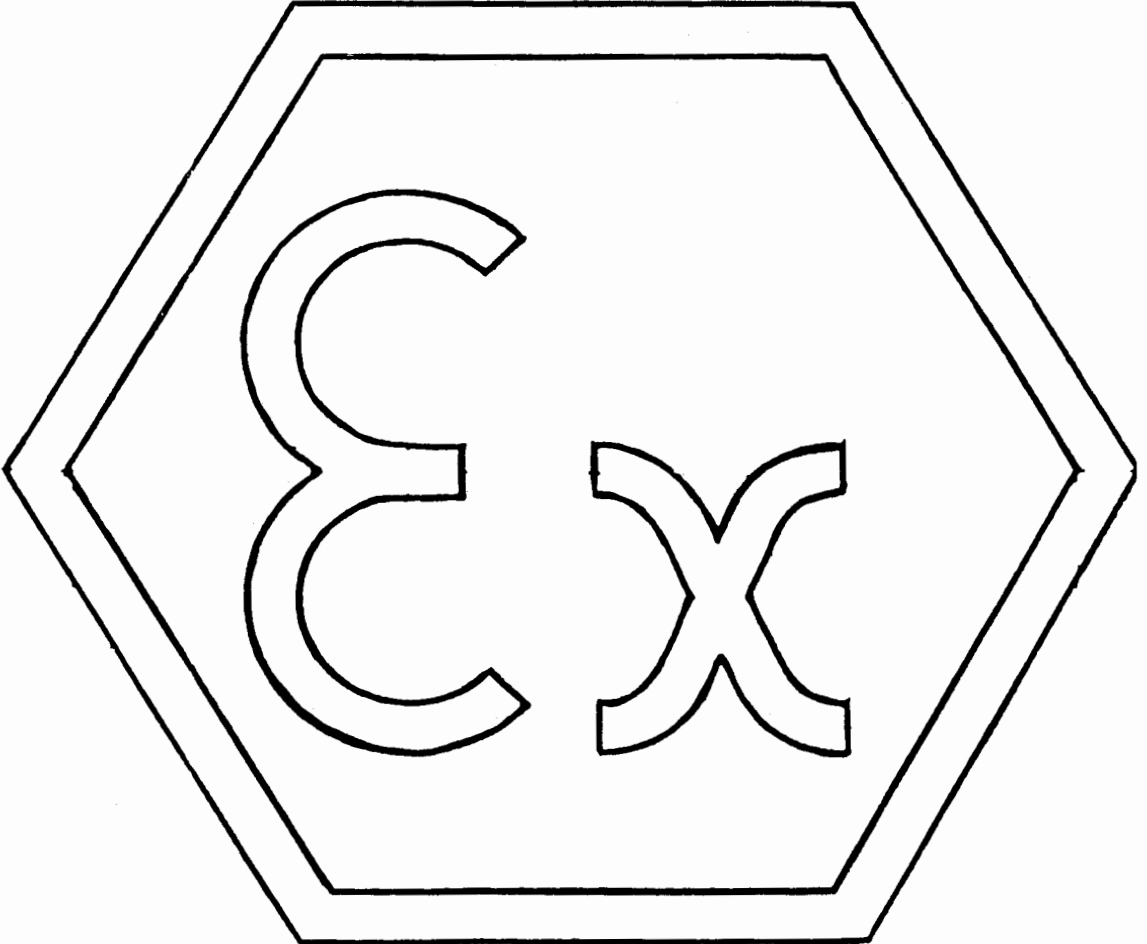
Lisäys 3

Säilytetään direktiivin 82/130/ETY liitteessä B oleva lisäys 3 muuttumattomana.

LITE C

RYHMÄN I RÄJÄHDYSVAARALLISTEN TILOJEN SÄHKÖLAITTEET

I. YHTEISÖN TUNNUSMERKKI

II. TARKASTUSTODISTUKSEN SOVELTAMISALAAAN KUULUVIEN SÄHKÖLAITTEIDEN MERKITSEMINEN

Jos sähkölaitetyypille, joka ei ole yhdenmukaistettujen standardien mukainen, on annettu 9 artiklassa säädetty tarkastustodistus, yhteisön tunnusmerkkiä on täydennettävä vähintään seuraavasti:

1. Tunnus "S", joka osoittaa, että se on tarkastustodistuksen soveltamisalaa kuuluva kaasupitoisiin kaivoksiin soveltuva sähkölaite. Tämän tunnuksen on oltava välittömästi yhteisön tunnusmerkin perässä jäljempänä esitetyn mukaisesti.
2. Tarkastustodistuksen antamisvuoden kaksi viimeistä numeroa.
3. Tarkastustodistuksen sarjanumero kysisenä vuonna.

4. Sen toimielimen nimi tai tunnus, joka on hyväksytty antamaan todistus.
5. Valmistajan nimi tai tämän rekisteröity tavaramerkki.
6. Valmistajan tyyppitunniste.
7. Laitteen sarjanumero.
8. Jos testauslaitos pitää tarpeellisena viittausta erityisiin ehtoihin turvallista käyttöä varten, merkki "X" on sijoitettava todistusviittauksen jälkeen.
9. Kaikki merkinnät, jotka tavallisesti vaaditaan sähkölaitteiden rakennetta koskevista standardeista.
10. Kaikki merkinnät, jotka todistuksia antamaan hyväksytty toimielin katsoo tarpeellisiksi.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 3 päivänä toukokuuta 1989,
sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä**

(89/336/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾

sekä katsoo, että

on tarpeen ryhtyä toimenpiteisiin, joiden tavoitteena on sisämarkkinoiden asteittainen toteuttaminen 31 päivään joulukuuta 1992 mennessä; sisämarkkinat muodostavat alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla varmistetaan tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääoman vapaa liikkuvuus,

jäsenvaltioiden velvollisuutena on järjestää riittävä suojaus sellaiselle radioviestinnälle ja sellaisille laitteille, laitteistoille ja järjestelmille, joiden toimintaa sähkölaitteiden tai elektronisten laitteiden aiheuttamat sähkömagneettiset häiriöt saattavat heikentää, sellaisten häiriöiden aiheuttamaa toiminnan heikentymistä vastaan,

jäsenvaltioiden velvollisuutena on myös varmistaa, että sähköenergian jakeluverkostot suojataan sellaisilta sähkömagneettisilta häiriöiltä, jotka voivat vaikuttaa niihin ja vastaavasti laitteisiin ja laitteistoihin, jotka saavat verkostoista käyttövirtaa,

ensimmäisestä vaiheesta telepäätelaitteiden tyyppi hyväksynnän vastavuoroisessa tunnustamisessa 24 päivänä heinäkuuta 1986 annetun neuvoston direktiivin 86/361/ETY⁽⁴⁾ soveltamisalaa kuuluvat erityisesti tällaisten laitteiden lähettämät signaalit laitteiden toimissa tavanomaisella tavalla sekä yleisten televerkkojen suojaaminen vahingoilta; tämän vuoksi on

on edelleenkin tarpeen järjestää tällaisille verkoille ja niihin kytketyille laitteille riittävä suojaus sellaisia tilapäisiä häiriöitä vastaan, jotka voivat aiheutua näiden laitteiden mahdollisesti lähettämistä satunnaisista signaaleista,

tietyissä jäsenvaltioissa määritellään velvoittavin säännöksiin erityisesti sallitut sähkömagneettisen häiriön tasot, jotka tällaiset laitteet saattavat aiheuttaa sekä laitteiden sietokyvyn aste tällaisia signaaleja vastaan; nämä velvoittavat säännökset eivät välttämättä merkitse erilaista turvallisuuden tasoa eri jäsenvaltioissa, mutta erojensa takia ne aiheuttavat kaupan esteitä yhteisössä,

tällaisen suojauksen varmistavat kansalliset säännökset on yhdenmukaistettava sähköisten ja elektronisten laitteiden vapaan liikkuvuuden takaamiseksi alentamatta jäsenvaltioissa voimassa olevaa perusteltua suojelun tasoa,

yhteisön nykyisessä oikeudessa säädetään, poiketen yhdestä yhteisön perussäännöstä eli tavaroiden vapaasta liikkuvuudesta, että sellaiset yhteisön sisäisen kaupan esteet, jotka johtuvat tuotteiden markkinoille saattamista koskevassa kansallisessa lainsäädännössä olevista eroista, on hyväksyttävä, jos tällaisten säännösten voidaan katsoa olevan tarpeen olennaisten vaatimusten täyttämiseksi; sen vuoksi lainsäädännön yhdenmukaistaminen on tässä tapauksessa rajoitettava vain niihin säännöksiin, jotka ovat tarpeen sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien suojausvaatimusten noudattamisessa; näiden vaatimusten on korvattava asiaa koskevat kansalliset säännökset,

sen vuoksi tässä direktiivissä määritellään ainoastaan sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat suojausvaatimukset; on tärkeää saada yhdenmukaistettuja, sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevia eurooppalaisia standardeja, jotta olisi helpompi todeta, että laitteet vastaavat näitä vaatimuksia, ja jotta standardeja vastaavien tuotteiden voidaan katsoa

⁽¹⁾ EYVL N:o C 322, 2.12.1987, s. 4

⁽²⁾ EYVL N:o C 262, 10.10.1988, s. 82 ja EYVL N:o C 69, 20.3.1989, s. 72

⁽³⁾ EYVL N:o 134, 24.5.1988, s. 2

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 217, 5.8.1986, s. 21

vastaavan suojausvaatimuksia; nämä yhdenmukaistetut eurooppalaiset standardit ovat yksityisoikeudellisten yhteisöjen laatimia ja niiden tulee säilyä muina kuin velvoittavina; tätä tarkoitusta varten Euroopan sähkötekniikan standardointikomitea (CENELEC) tunnustetaan toimivaltaiseksi toimielimeksi vahvistamaan tämän direktiivin soveltamisalaa koskevia yhdenmukaistettuja standardeja 13 päivänä marraskuuta 1984 allekirjoitettujen komission, Euroopan standardointikomitean (CEN) ja CENELEC:n välisestä yhteistyöstä annettujen yleisten suuntaviivojen mukaisesti; tässä direktiivissä yhdenmukaistetulla standardilla tarkoitetaan teknistä eritelmaa (eurooppalaista standardia tai yhdenmukaistamisasiakirjaa), jonka CENELEC on antanut komission toimeksiannosta teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 28 päivänä maaliskuuta 1983 annetun neuvoston direktiivin 83/189/ETY⁽¹⁾ mukaisesti, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 88/182/ETY⁽²⁾, sekä edellä tarkoitettujen yleisten suuntaviivojen perusteella,

kunnes tässä direktiivissä tarkoitetut yhdenmukaistetut standardit on vahvistettu, tavaroiden vapaata liikkuvuutta olisi helpotettava hyväksymällä siirtymäkauden ajan yhteisön tasolla laitteet, jotka ovat kansallisten standardien mukaisia, sikäli kuin yhteisön tarkastuksessa havaitaan, että tällaiset kansalliset standardit täyttävät tämän direktiivin tavoitteet,

laitetta koskeva EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus luo oletuksen, että se on tämän direktiivin mukainen; tämä vakuutus on ilmaistava mahdollisimman yksinkertaisesti,

direktiivin 86/361/ETY soveltamisalaa kuuluvien laitteiden osalta tämän direktiivin säännösten mukaisuus tulisi, sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan tehokkaan suojauksen toteuttamiseksi, kuitenkin varmentaa jäsenvaltioiden ilmoittamien toimielinten antamalla vaatimustenmukaisuusmerkeillä tai -todistuksilla; näiden toimielinten antamien merkkien tai todistusten keskinäisen tunnustamisen helpottamiseksi olisi toimielimiä nimettäessä huomioon otettavat arviointiperusteet yhdenmukaistettava,

on kuitenkin mahdollista, että laitteet häiritsevät radio- ja televerkkoja; sen vuoksi olisi säädettävä menettelytavoista tämän vaaran vähentämiseksi, ja

tätä direktiiviä sovelletaan laitteisiin ja laitteistoihin, jotka kuuluvat sähköisten kodinkoneiden, kannettavien työkalujen ja

vastaavien laitteiden aiheuttamaa radiohäiriötä sekä syyttimillä varustettujen loistevalaisimien aiheuttaman radiohäiriön vaimentamista koskevien jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämistä koskevien direktiivien 76/889/ETY⁽³⁾ ja 76/890/ETY⁽⁴⁾ soveltamisalaa; nämä direktiivit olisi sen vuoksi kumottava,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 'laitteella' kaikkia sähköisiä ja elektronisia laitteita sekä sellaisia laitteita ja laitteistoja, jotka sisältävät sähköisiä tai elektronisia osia;
- 'sähkömagneettisella häiriöllä' mitä tahansa sähkömagneettista ilmiötä, joka voi heikentää laitteen, laitteiston osan tai järjestelmän toimintaa. Sähkömagneettinen häiriö voi olla sähkömagneettista kohinaa, muu kuin toivottu signaali tai muutos itse etenemisympäristössä;
- 'häiriönsiedolla' laitteen, laitteiston osan tai järjestelmän kykyä toimia tarkoitetulla tavalla sähkömagneettisen häiriön vaikutuksen alaisena;
- 'sähkömagneettisella yhteensopivuudella' laitteen, laitteiston osan tai järjestelmän kykyä toimia tyydyttävästi sähkömagneettisessa ympäristössään aiheuttamatta kohtuuttomia sähkömagneettisia häiriöitä millekään muulle samassa ympäristössä olevalle;
- 'toimivaltaisella toimielimellä' toimielintä, joka täyttää liitteen II vaatimukset ja on sellaiseksi tunnustettu;
- 'EY-tyyppitarkastustodistuksella' asiakirjaa, jossa 10 artiklan 6 kohdassa tarkoitettu ilmoitettu toimielin varmentaa, että tutkittu laitetyyppi on tämän direktiivin sitä koskevien säännösten mukainen.

2 artikla

- Tätä direktiiviä sovelletaan laitteisiin, jotka ovat omiaan aiheuttamaan sähkömagneettisia häiriöitä tai joiden toimintaan sellainen häiriö on omiaan vaikuttamaan.

Direktiivissä vahvistetaan asiaa koskevat suojausvaatimukset ja tarkastusmenettelyt.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 109, 26.4.1983, s. 8

⁽²⁾ EYVL N:o L 81, 26.3.1988, s. 75

⁽³⁾ EYVL N:o L 336, 4.12.1976, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 336, 4.12.1976, s. 22

2. Jos tässä direktiivissä säädetyt suojausvaatimukset on yhdenmukaistettu tiettyjen laitteiden osalta erityisdirektiiveissä, tätä direktiiviä ei sovelleta tai tämän direktiivin soveltaminen lakkaa sellaisten laitteiden tai suojausvaatimusten osalta erityisdirektiivien tullessa voimaan.

3. Kansainväliseen teleliikenneyleissopimukseen kuuluvan radio-ohjesääntöjen 1 artiklan 53 kohdassa määriteltyyn tarkoitukseen käytetyt radioamatöörilaitteet voidaan jättää tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, jos laitteet eivät ole kaupallisesti saatavilla.

3 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 2 artiklassa tarkoitettu laite voidaan saattaa markkinoille tai ottaa käyttöön vain, jos se on tässä direktiivissä säädettyjen vaatimusten mukainen asianmukaisesti asennettuna ja kunnossapidettynä sekä suunniteltuun tarkoitukseensa käytettynä.

4 artikla

Edellä 2 artiklassa tarkoitetun laitteen on rakenteeltaan oltava sellainen, että:

- sen synnyttämä sähkömagneettinen häiriö ei ylitä tasoa, joka estäisi radio- ja telelaitteiden ja muiden laitteiden toimimisen tarkoitetulla tavalla;
- sillä on riittävä sähkömagneettisten häiriöiden sietokyky, joka tekee mahdolliseksi sen toimimisen tarkoitetulla tavalla.

Pääasialliset suojausvaatimukset luetaan liitteessä III.

5 artikla

Jäsenvaltiot eivät saa sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevista syistä estää alueellaan tämän direktiivin soveltamisalaa kuuluvan ja sen vaatimukset täyttävän laitteen saattamista markkinoille ja ottamista käyttöön.

6 artikla

1. Tämän direktiivin vaatimuksilla ei estetä seuraavien erityistoimenpiteiden toteuttamista missään jäsenvaltiossa:

- laitteen käyttöönottamista ja käyttöä erityisessä kohteessa koskevat toimenpiteet, joilla on tarkoitus ratkaista olemassa oleva tai ennakoitu sähkömagneettista yhteensopivuutta koskeva ongelma,
- laitteen asennusta koskevat toimenpiteet, joiden tarkoituksena on suojata yleisiä televerkkoja tai turvallisuustarkoituksiin käytettyjä vastaanotto- tai lähetysasemia.

2. Rajoittamatta direktiivin 83/189/ETY soveltamista jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ja muille jäsenvaltioille 1 kohdan nojalla toteutetuista toimenpiteistä.

3. Komissio ilmoittaa perustelluiksi tunnustetuista erityistoimenpiteistä *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

7 artikla

1. Jäsenvaltioiden on katsottava, että laite on 4 artiklassa tarkoitettujen suojausvaatimusten mukainen, jos se on:

- niiden asiaa koskevien kansallisten standardien mukainen, jotka vastaavat sellaisia yhdenmukaistettuja standardeja, joiden viitenumerot on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*. Jäsenvaltioiden on julkaistava edellä tarkoitettujen kansallisten standardien viitenumerot; tai
- asiaa koskevien, 2 kohdassa tarkoitettujen kansallisten standardien mukainen, jos näiden standardien soveltamisalaa koskevia yhdenmukaistettuja standardeja ei ole.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle ne 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetut kansalliset standardit, joiden ne katsovat täyttävän 4 artiklassa tarkoitetut suojausvaatimukset. Komissio toimittaa nämä standardit viipymättä muille jäsenvaltioille. Komissio ilmoittaa 8 artiklan 2 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen jäsenvaltioille ne kansalliset standardit, joiden voidaan katsoa vastaavan 4 artiklassa tarkoitettuja suojausvaatimuksia.

Jäsenvaltioiden on julkaistava edellä tarkoitettujen standardien viitenumerot. Komissio julkaisee ne myös *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

3. Jos valmistaja ei ole noudattanut tai on noudattanut vain osittain 1 kohdassa tarkoitettuja standardeja, tai jos sellaisia standardeja ei ole, jäsenvaltioiden on hyväksyttävä, että laitteen katsotaan täyttävän 4 artiklassa tarkoitetut suojausvaatimukset, jos vaatimusten täyttäminen on varmennettu 10 artiklan 2 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen.

8 artikla

1. Jos jäsenvaltio tai komissio katsoo, etteivät 7 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetut yhdenmukaistetut standardit täysin vastaa 4 artiklassa tarkoitettuja vaatimuksia, asianomainen jäsenvaltio tai komissio saattaa asian direktiivillä 83/189/ETY perustetun pysyvän komitean, jäljempänä 'komitea', käsiteltäväksi sekä perustelelee esityksensä. Komitea antaa asiasta lausunnon viipymättä.

Komissio ilmoittaa saatuaan komitean lausunnon jäsenvaltioille mahdollisimman pian, onko tarpeen poistaa edellä tarkoitettut standardit kokonaan tai osittain 7 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista julkaisuista.

2. Komissio kuulee saatuaan 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut tiedot komiteaa. Komissio ilmoittaa saatuaan komitean lausunnon jäsenvaltioille mahdollisimman pian, tulisiko kyseinen kansallinen standardi katsoa vaatimustenmukaiseksi ja jos näin on, että standardin viitenumero on julkaistava kansallisesti.

Jos komissio tai jäsenvaltio katsoo, että kansallinen standardi ei enää täytä 4 artiklassa tarkoitettujen suojausvaatimusten osalta vaatimustenmukaisuusolettamukseen tarvittavia ehtoja, komissio kuulee komiteaa, joka antaa lausuntonsa viipymättä. Saatuaan komitean lausunnon komissio ilmoittaa jäsenvaltioille mahdollisimman pian, tulisiko kyseinen standardi edelleen katsoa vaatimustenmukaiseksi ja jos ei, että se on poistettava kokonaan tai osittain 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista julkaisuista.

9 artikla

1. Jos jäsenvaltio toteaa, että laite, joka on jotakin 10 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen osoitettu vaatimustenmukaiseksi, ei ole 4 artiklassa tarkoitettujen suojausvaatimusten mukainen, sen on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet poistaakseen laitteen markkinoilta, kieltääkseen sen saattamisen markkinoille tai rajoittaakseen sen vapaata liikkuvuutta.

Asianomaisen jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle heti tällaisesta toimenpiteestä ja ilmoitettava perustelut päätökseen sekä erityisesti se, johtuuko vaatimustenmukaisuuden puuttuminen:

- a) edellä 4 artiklassa tarkoitettujen suojausvaatimusten täyttämättä jättämisestä sen vuoksi, että laite ei ole 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen standardien mukainen,
- b) edellä 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen standardien virheellisestä noudattamisesta, vai
- c) edellä 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa standardeissa itsessään olevista puutteellisuuksista.

2. Komissio kuulee asianomaisia osapuolia mahdollisimman pian. Jos komissio näitä kuultuaan katsoo, että toimenpide on perusteltu, se ilmoittaa siitä viipymättä jäsenvaltioille, joka on toteuttanut toimenpiteen, ja muille jäsenvaltioille.

Jos 1 kohdassa tarkoitettu päätös perustuu standardeissa oleviin puutteellisuuksiin, komissio saattaa asian osapuolia kuultuaan komitean käsiteltäväksi kahden kuukauden kuluessa, jos jäsenvaltio, joka on toteuttanut toimenpiteen, aikoo pitää toimenpiteet voimassa, ja aloittaa 8 artiklassa tarkoitetun menettelyn.

3. Jos laite, joka ei ole vaatimustenmukainen, on jotakin 10 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen osoitettu vaatimustenmukaiseksi, toimivaltaisen jäsenvaltion on toteutettava

tarkoituksenmukaiset toimenpiteet sitä vastaan, joka on antanut todistuksen vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta, ja ilmoitettava tästä komissiolle ja muille jäsenvaltioille.

4. Komissio huolehtii siitä, että jäsenvaltioille ilmoitetaan tämän menettelyn kulusta ja lopputuloksesta.

10 artikla

1. Sellaisen laitteen osalta, johon valmistaja on soveltanut 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja standardeja, tämän direktiivin vaatimustenmukaisuus on varmennettava valmistajan tai valmistajan edustajan, joka on sijoittautunut yhteisöön, antamalla EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksella. Vakuutus on pidettävä toimivaltaisen viranomaisen käytettävissä 10 vuoden ajan siitä alkaen, kun laite saatettiin markkinoille.

Valmistajan tai valmistajan edustajan, joka on sijoittautunut yhteisöön, on myös kiinnitettävä EY-vaatimustenmukaisuusmerkki laitteeseen tai vaihtoehtoisesti pakkaukseen, käyttöohjeisiin tai takuutodistukseen.

Jos valmistaja tai valmistajan edustaja ei ole sijoittautunut yhteisöön, jokainen yhteisössä laitteen markkinoille saattanut henkilö on vastuussa edellä säädetystä velvollisuudesta pitää saatavilla EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus.

EY-vakuutusta ja EY-merkkiä koskevat määräykset ovat liitteessä I.

2. Sellaisen laitteen osalta, johon valmistaja ei ole soveltanut tai on soveltanut vain osittain 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja standardeja, tai jos sellaisia standardeja ei ole, valmistajan tai valmistajan edustajan, joka on sijoittautunut yhteisöön, on pidettävä tekninen rakennetiedosto asianomaisen toimivaltaisen viranomaisen käytettävissä heti laitteen markkinoille saattamisesta lukien. Rakennetiedostossa on oltava kuvaus laitteesta, selvitys menettelyistä sen varmistamiseksi, että laite on 4 artiklassa tarkoitettujen suojausvaatimusten mukainen, sekä toimivaltaisen toimielimen antama tekninen kertomus tai todistus.

Tiedosto on pidettävä toimivaltaisten viranomaisten käytettävissä 10 vuoden ajan siitä alkaen, kun laite saatettiin markkinoille.

Jollei valmistaja tai valmistajan edustaja ole sijoittautunut yhteisöön, laitteen yhteisössä markkinoille saattanut henkilö on vastuussa velvollisuudesta pitää tekninen tiedosto saatavilla.

Se, että laite vastaa teknistä tiedostoa on varmennettava noudattaen 1 kohdassa säädettyä menettelyä.

Jäsenvaltioiden on, jollei tämän kohdan säännöksistä muuta johdu, katsottava edellä tarkoitettua laitteen täyttävän 4 artiklassa tarkoitettuja suojausvaatimukset.

3. Jos 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja standardeja ei vielä ole, voidaan kyseisiin laitteisiin siirtymäkauden aikana 31 päivään joulukuuta 1992 asti jatkaa, noudattaen, mitä tämän artiklan 2 kohdassa säädetään, niiden kansallisten järjestelyjen soveltamista, jotka ovat voimassa tämän direktiivin antamispäivänä, sikäli kuin nämä järjestelyt ovat perustamissopimuksen määräysten mukaisia.

4. Se, että direktiivin 86/361/ETY 2 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan kuuluva laite vastaa tämän direktiivin säännöksiä, on varmennettava 1 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen, kun valmistaja tai tämän yhteisöön sijoittautunut edustaja on saanut joltakin tämän artiklan 6 kohdassa tarkoitetulta ilmoitetulta toimielimeltä laitetta koskevan EY-tyyppitarkastustodistuksen.

5. Laitteiden, jotka on suunniteltu radioliikenteeseen sellaisena kun se on määritelty knasainvälisessä telediikenneyleissopimuksessa, tämän direktiivin säännösten mukaisuus on varmennettava 1 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen, kun valmistaja tai tämän yhteisöön sijoittautunut edustaja on saanut joltakin jäljempänä 6 kohdassa tarkoitetulta ilmoitetulta toimielimeltä laitetta koskevan EY-tyyppitarkastustodistuksen.

Tätä säännöstä ei sovelleta edellä tarkoitettuihin laitteisiin, jos ne on suunniteltu ja tarkoitettu yksinomaan radioamatööreille 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

6. Jokaisen jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle ja muille jäsenvaltioille tässä artiklassa tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset sekä 4 ja 5 kohdassa tarkoitetut toimielimet, jotka ovat vastuussa EY-tyyppitarkastustodistusten antamisesta. Komissio julkaisee luettelon näistä viranomaisista ja toimielimistä tiedoksi *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ja huolehtii siitä, että luettelo pidetään ajan tasalla.

Tällaisessa ilmoituksessa on mainittava, ovatko nämä toimielimet toimivaltaisia kaikkien tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien laitteiden osalta vai onko niiden vastuu rajoitettu joillekin erityisalueille.

Jäsenvaltioiden on sovellettava liitteessä II lueteltuja arviointiperusteita arvioiessaan tällaisessa ilmoituksessa lueteltavia toimielimiä.

Asiaa koskevissa yhdenmukaistetuissa standardeissa määritellyt arviointiperusteet täyttävät toimielimet on katsottava edellä tarkoitetut arviointiperusteet täyttäväksi.

Toimielimen ilmoittaneen jäsenvaltion on peruutettava hyväksyminen, jos se toteaa, että toimielin ei enää täytä liitteessä II lueteltuja arviointiperusteita. Sen on viipymättä ilmoitettava asiasta komissiolle ja muille jäsenvaltioille.

11 artikla

Kumotaan direktiivi 76/889/ETY ja direktiivi 76/890/ETY 1 päivästä tammikuuta 1992 alkaen.

12 artikla

1. Jäsenvaltioiden on 1 päivään heinäkuuta 1991 mennessä annettava ja julkaistava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava tästä komissiolle.

Jäsenvaltioiden on sovellettava näitä säännöksiä 1 päivästä tammikuuta 1992 alkaen.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettua kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

13 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 3 päivänä toukokuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. SOLBES

LIITE I

1. EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus

EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksessa on oltava seuraavat tiedot:

- kuvaus laitteesta, jota se koskee;
- viittaus eritelmiin, joiden perusteella vaatimustenmukaisuusvakuutus on annettu, ja tarvittaessa viittaukset niihin kansallisiin toimenpiteisiin, jotka on toteutettu sen varmistamiseksi, että laite on direktiivin säännösten mukainen;
- sen henkilön yksilöinti, jolla on valtuutus allekirjoittajana ryhtyä velvoitteisiin valmistajan tai valmistajan edustajan puolesta;
- tarvittaessa viittaus ilmoitetun toimielimen antamaan EY-tyyppitarkastustodistukseen.

2. EY-vaatimustenmukaisuusmerkki

- EY-vaatimustenmukaisuusmerkissä on oltava kirjaimet CE alla esitetyllä tavalla ja vuosiluku, jona merkki kiinnitettiin.

- Tämän merkin yhteydessä on tarvittaessa esitettävä EY-tyyppitarkastustodistuksen antavan ilmoitetun toimielimen käyttämät tunnuskirjaimet.
- Jos laite kuuluu muiden sellaisten direktiivien soveltamisalaan, jotka edellyttävät EY-vaatimustenmukaisuusmerkkiä, EY-merkin kiinnittämisen on osoitettava myös se, että laite on näiden muiden direktiivien asiaa koskevien vaatimusten mukainen.

*LIITE II***Ilmoitettujen toimielinten arviointiperusteet**

Jäsenvaltioiden nimeämien toimielinten on täytettävä seuraavat vähimmäisvaatimukset:

1. henkilökuntaa ja tarpeellisia varoja ja välineitä on oltava saatavilla;
2. henkilökunnan on oltava teknisesti pätevää ja ammatillisesti rehellistä;
3. teknisen ja muun henkilökunnan on oltava riippumatonta kaikista kyseisen tuotteen kanssa suoraan tai välillisesti tekemisissä olevista piireistä, ryhmistä tai henkilöistä sen suorittaessa tässä direktiivissä säädettyjä testejä, laatiessa kertomuksia, antaessa todistuksia ja suorittaessa valvontaa;
4. henkilökunnalla on oltava salassapitovelvollisuus;
5. on oltava vastuuvakuutus, jollei tällainen vastuu kuulu valtiolle kansallisen lain mukaisesti.

Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on määräajoin tarkastettava, että 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut ehdot täytetään.

LIITE III

Esimerkkiluettelo pääasiallisista suojausvaatimuksista

Laitteen synnyttämä sähkömagneettinen häiriö ei suurimmillaan saa estää erityisesti seuraavien laitteiden käyttöä:

- a) radio- ja TV-vastaanottimet
- b) teollisuustuotantolaitteet
- c) autoradiot
- d) matkapuhelimet ja kaupalliset radiopuhelimet
- e) lääketieteelliset ja tieteelliset laitteet
- f) tietotekniikan laitteet
- g) kodinkoneet ja kotitalouksien elektroniset laitteet
- h) ilmailu- ja meriradiolaitteet
- i) opetuselektroniikka
- j) televerkot ja -laitteet
- k) radio ja TV-lähettimet
- l) valaisimet ja loistevalaisimet

Laitte, erityisesti a - l kohdassa tarkoitettu laite, on rakennettava siten, että sen sähkömagneettinen häiriönsietotaso on riittävä siinä tavallisessa sähkömagneettisen yhteensopivuuden ympäristössä, jossa laite on tarkoitettu toimimaan, jotta sen häiriötön toiminta olisi mahdollista, ottaen huomioon 7 artiklassa tarkoitettujen standardien mukaisten laitteiden synnyttämät häiriötasot.

Laitteen mukana tuleviin ohjeisiin tulee sisältyä laitteen aiotussa tarkoituksessa käyttämiseksi tarpeelliset ohjeet.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 14 päivänä kesäkuuta 1989,
virallisesta elintarvikkeiden tarkastuksesta**

(89/397/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka
ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopi-
muksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

elintarvikekaupalla on erittäin tärkeä sija yhteismarkkinoilla; kaikkien jäsenvaltioiden on pyrittävä suojaamaan kansalais-
tensa terveyttä ja taloudellisia etuja; terveyden suojaaminen on
ehdottomasti asetettava etusijalle ja sen vuoksi virallista
elintarvikkeiden tarkastusta on yhdenmukaistettava ja tehos-
tettava,

kuitenkin erot kansallisten lainsäädäntöjen välillä ovat omiaan
estämään tavaroiden vapaan liikkuvuuden,

sen vuoksi on tarpeen lähentää edellä tarkoitettua lainsäädän-
töä,

ensi vaiheessa on yhdenmukaistettava tarkastusten suorittamista
koskevat yleiset periaatteet,

myöhemmin voidaan yleisten periaatteiden lisäksi antaa tar-
vittaessa erityissäännöksiä,

tämän direktiivin tavoitteena on, että tarkastetaan täyttävätkö
elintarvikkeet niitä koskevan lainsäädännön vaatimukset; edellä
tarkoitettu lainsäädäntö sisältää terveyttä sekä elintarvikkeiden
koostumusta tai laatua koskevia säännöksiä, joiden tarkoituk-
sena on kuluttajien taloudellisten etujen turvaaminen, ja lisäksi
säännöksiä kuluttajavalituksesta ja liiketoimien rehellisyy-
destä,

samanaikaisesti elintarvikkeiden kanssa tulisi tarkastaa
tarvikkeet, jotka on tarkoitettu joutumaan kosketuksiin niiden
kanssa,

silmällä pitäen sisämarkkinoiden toteutumista olisi elintarvik-
keet, jotka on tarkoitus kuljettaa yhteisön sisäisten rajojen

yli, tarkastettava yhtä huolellisesti kuin tuottajajäsenvaltiossa
kaupan pidettäväksi tarkoitetut elintarvikkeet,

tarkastustoiminnan on sen vuoksi periaatteessa perustuttava
tuottajajäsenvaltion voimassa oleviin säännöksiin; tätä periaa-
tetta ei tulisi kuitenkaan noudattaa siinä tapauksessa, että
tarkastusviranomaista tyydyttävästi on sopivin keinoin, mukaan
lukien kauppa-asiakirjojen esittäminen, osoitettu, että tuote on
tarkoitettu toiseen jäsenvaltioon ja että se on tuon jäsenvaltion
voimassa olevien säännösten mukainen,

tarkastusten tehokkuus edellyttää, että niitä suoritetaan
säännöllisesti; niitä ei pidä kohteen, vaiheen tai sopivan ajan-
kohdan osalta mitenkään rajoittaa ja ne on lisäksi suoritettava
niiden tehokkuuden takaamiseksi sopivimmassa mahdollisessa
muodossa,

sen varmistamiseksi, ettei tarkastusmenettelyjä kierretä, on
tarpeen säätää, etteivät jäsenvaltiot saa olla asianmukaisesti
tarkastamatta tuotteita sillä perusteella, että tuote aiotaan viedä
yhteisön ulkopuolelle,

on välttämätöntä, että tarkastajille annetaan riittävät valtuudet,

yritysten tulisi, vaikka niiden yhtäältä ei tulisi sallia vastustaa
tarkastuksia, toisaalta saada turvatuksi lailliset oikeutensa, eri-
tyisesti oikeutensa valmistussalaisuuksiin ja oikeussuojaan,

elintarvikkeiden tarkastusta varten määrätty viranomaiset
voivat olla eri jäsenvaltioissa eri viranomaisia; sen vuoksi on
toivottavaa julkaista luettelo kussakin jäsenvaltiossa tällä alalla
toimivista toimivaltaisista viranomaisista ja niiden toimialueista
sekä lisäksi tarkastuksiin liittyviä analyysejä suorittavista
hyväksytyistä tarkastuslaitoksista,

virallisten tarkastusten tulisi osaltaan tehokkaasti ehkäistä clin-
tarvikelainsäädäntöön kohdistuvia rikkomuksia; sitä varten
tulisi laatia asianmukaisten perusteiden mukaiset ohjelmat,

sisämarkkinoiden toteuttamiseksi ja niiden toimivuuden
turvaamiseksi on tarpeen laatia myös yhteen sovitettuja
ohjelmia yhteisön tasolla, vaikka ensisijaisesti onkin
jäsenvaltioiden tehtävänä laatia omat tarkastusohjelmansa,

tällä hetkellä vielä laajalti puuttuu kokemuksia kansallisten
ohjelmien ja yhteen sovitettujen ohjelmien samanaikaisesta

⁽¹⁾ EYVL N:o C 20, 27.1.1987, s. 6, EYVL N:o C 88,
5.4.1987, s. 14 ja EYVL N:o C 131, 27.5.1989, s. 6

⁽²⁾ EYVL N:o C 345, 21.12.1987, s. 80 ja EYVL N:o C 120,
16.5.1989

⁽³⁾ EYVL N:o C 347, 22.12.1987, s. 1

täytäntöön panemisesta; edellä tarkoitettujen kokemusten perusteella voi osoittautua tarpeelliseksi muuttaa tätä direktiiviä sen järjestelmän parantamiseksi, josta direktiivillä säädetään, ja

jäsenvaltiolle tulisi sallia tietty määrä liikkumavaraa käytännön tarkastusmenetelmien osalta, jotta kunkin jäsenvaltion erityisoloihin parhaiten soveltuviin ja hyväksi osoittautuneisiin järjestelmiin ei puututtaisi,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tässä direktiivissä vahvistetaan virallisen elintarvikkeiden tarkastuksen yleiset periaatteet.

2. Tässä direktiivissä 'virallisella elintarvikkeiden tarkastuksella', jäljempänä 'tarkastus', tarkoitetaan sellaista tarkastusta, jossa toimivaltainen viranomainen toteaa, että

- elintarvikkeet,
- elintarvikelisiä aineita, vitamiinit, kivennäissuolat, hivenaineet ja muut lisäaineet, jotka on aiottu sellaisina myytäväksi,
- elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvat aineet ja tarvikkeet,

ovat niiden säännösten mukaisia, joilla pyritään ehkäisemään kansanterveyteen kohdistuvia vaaroja sekä samalla varmistamaan liiketoiminnan rehellisyys ja turvaamaan kuluttajien edut, mukaan lukien kuluttajavalistusta koskevat säännökset.

3. Tätä direktiiviä sovelletaan, rajoittamatta asiaa koskevien yksityiskohtaisempien yhteisön säännösten soveltamista.

4. Tätä direktiiviä ei sovelleta metrologian alan valvontaan.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tarkastukset suoritetaan tämän direktiivin mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että toiseen jäsenvaltioon lähetettäväksi tarkoitetut tuotteet tarkastetaan yhtä huolellisesti kuin omalla alueella kaupan pidettäväksi tarkoitetut tuotteet.

3 artikla

Jäsenvaltiot eivät saa olla asianmukaisesti tarkastamatta tuotetta sillä perusteella, että tuote on tarkoitettu vietäväksi yhteisön ulkopuolelle.

4 artikla

1. Tarkastukset on tehtävä
 - a) säännöllisesti;
 - b) silloin kun on otaksuttavissa, että direktiiviä ei ole noudatettu.
2. Tarkastukset on suoritettava tavalla, joka vastaa sen tavoitteita.
3. Tarkastustoiminnan on katettava kaikki tuotannon, valmistuksen, yhteisön alueelle tapahtuvan tuonnin, jalostuksen, varastoinnin, kuljetuksen, jakelun ja kaupankäynnin vaiheet.
4. Tarkastukset on yleensä suoritettava ilmoittamatta niistä etukäteen.
5. Toimivaltaisen viranomaisen tehtävänä on kussakin tapauksessa valita 3 kohdassa olevasta luettelosta tutkimuksen kannalta sopivimmaksi katsottava vaihe.

5 artikla

Tarkastuksen tulee muodostua yhdestä tai useammasta seuraavista toimenpiteistä sen mukaan kuin 6 - 9 artiklassa säädettyjen edellytysten mukaan on kunkin tutkimuksen osalta tarkoituksenmukaista:

- 1) katselmus;
- 2) näytteenotto ja analysointi;
- 3) henkilöstön hygieniatarkastus;
- 4) kirjalliset selvitykset ja muun asiakirja-aineiston tutkiminen;
- 5) yrityksen mahdollisten omien tarkastusmenetelmien ja niiden tulosten tutkiminen.

6 artikla

1. Katselmuksen kohteita ovat
 - a) sijaintipaikan, toimitilojen, toimistohuoneiden, laitoksen ja niiden ympäristön, kuljetusvälineiden, koneiden ja laitteiden kunto ja 4 artiklan 3 kohdassa mainituissa eri vaiheissa tapahtuva käyttö;
 - b) elintarvikkeen valmistuksessa ja tuotannossa käytetyt raaka-aineet, valmistusaineet, tekniset apuneuvot ja muut tuotteet;
 - c) puolivalmisteet;
 - d) valmiit tuotteet;
 - e) tarvikkeet, jotka on tarkoitettu joutuviksi kosketuksiin elintarvikkeiden kanssa;
 - f) puhdistus- ja huoltotarvikkeet ja -menetelmät sekä torjunta-aineet;

g) elintarvikkeen valmistus- tai jalostusmenetelmät;

h) elintarvikkeen merkinnät ja esillepano;

i) säilöntämenetelmät.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa lueteltuja toimenpiteitä voidaan tarvittaessa täydentää

- tarkastettavana olevan yrityksen johtajaa ja työntekijöitä haastattelemalla;
- yrityksen asentamien mittalaitteiden lukemia tutkimalla;
- toimivaltaisen viranomaisen omilla laitteillaan suorittamalla yrityksen asentamalla laitteilla saatujen mittaustulosten tarkastuksilla.

7 artikla

1. Edellä 6 artiklan 1 kohdan b – f alakohdassa luetelluista tuotteista voidaan ottaa näytteitä analysointia varten.

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että asianomaisilla on mahdollisuus hankkia asiassa vastaanottoa.

2. Analyysit on suoritettava virallisissa tarkastuslaitoksissa.

Jäsenvaltiot voivat valtuuttaa muunkin tarkastuslaitoksen suorittamaan edellä tarkoitettuja analyyskejä.

8 artikla

Edellä 5 artiklan 3 alakohdassa tarkoitettujen hygieniatarkastusten kohteina ovat henkilöt, jotka työssään joutuvat suoraan tai välillisesti kosketuksiin 6 artiklan 1 kohdan b – f alakohdassa tarkoitettujen materiaalien tai tuotteiden kanssa.

Tällä tarkastuksella on tarkoitus varmistaa, että henkilökohtaista siisteyttä sekä pukeutumista koskevia terveysstandardeja noudatetaan. Tarkastuksen suorittamisella ei rajoiteta lääkärintarkastusten suorittamista.

9 artikla

1. Tarkastajien on 4 artiklan 3 kohdassa luetelluissa eri vaiheissa voitava tutustua luonnollisten ja oikeushenkilöiden esittämiin kirjallisiin selvityksiin ja muuhun aineistoon.

2. Tarkastajien on voitava myös ottaa jäljennöksiä ja otteita tutkittavaksi saamastaan kirjallisesta ja muusta aineistosta.

10 artikla

Jos tarkastaja havaitsee tai epäilee säännöksistä poiketun, hänen on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin.

11 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että tarkastajilla on oikeus suorittaa 6 – 10 artiklassa säädettyjä toimenpiteitä.

2. Jäsenvaltioiden on velvoitettava luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt, joita asia koskee, suostumaan tämän direktiivin mukaisesti suoritettaviin tarkastuksiin ja avustamaan tarkastajia heidän työssään.

12 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tarkastuksen alaisilla niin luonnollisilla henkilöillä kuin oikeushenkilöillä on oikeussuojakeinot sellaisten toimenpiteiden varalta, joihin toimivaltainen viranomainen on tarkastusta varten ryhtynyt.

2. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että tarkastajien on noudatettava salassapitovelvollisuutta.

13 artikla

Sen varmistamiseksi, että tätä direktiivin sovelletaan yhtenäisesti kaikissa jäsenvaltioissa, komissio antaa vuoden kuluessa direktiivin antamisesta sekä Euroopan parlamentille että neuvostolle kertomuksen

- a) elintarviketarkastajille tarjolla olevan koulutuksen tasosta jäsenvaltioissa;
- b) mahdollisuudesta laatia yhteisön säännökset tarkastajien perus- ja jatkokoulutuksesta;
- c) mahdollisuudesta laatia yhteisön laatustandardit kaikille niille tarkastuslaitoksille, jotka osallistuvat tämän direktiivin mukaiseen tarkastus- ja näytteenotto toimintaan;
- d) mahdollisuudesta luoda yhteisön tarkastuspalvelu, joka antaisi muun muassa kaikille tarkastustyöhön osallistuville laitoksille ja henkilöille tilaisuuden tietojenvaihtoon.

14 artikla

1. Jäsenvaltioiden toimivaltais(t)en viranomais(t)en on laadittava etukäteen ohjelmat, joissa määritellään niiden tarkastusten laatu ja suoritustaajuus, joita on suoritettava 4 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti tietynä ajanjaksona säännöllisesti.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle vuosittain 1 päivään toukokuuta mennessä kaikki tarvittavat tiedot 1 kohdassa tarkoitetun suunnitelman täytäntöön panemisesta edellisen vuoden aikana, mainiten tarkoin

- ohjelmien laatimisessa noudatetut perusteet;
- suoritettujen tarkastusten lukumäärä ja laatu;
- todettujen rikkomusten lukumäärä ja laatu.

3. Komissio toimittaa joka vuosi 16 päivään lokakuuta mennessä, ensimmäisen kerran vuonna 1991, jäsenvaltioille seuraavan vuoden yhteensovitettua tarkastusohjelmaa koskevan suosituksen kuultuaan niitä asiasta pysyvässä elintarvikekomiteassa. Suositusta voidaan myöhemmin muuttaa, mikäli se yhteensovitettua ohjelmaa sovellettaessa osoittautuu tarpeelliseksi.

Yhteensovitettussa ohjelmassa on erityisesti osoitettava, mitä ensisijaisuusjärjestystä on sitä täytäntöön pantaessa noudatettava.

Edellä 2 kohdassa säädettyihin tietoihin on sisällyttävä erityinen erillinen jakso yhteensovitettujen ohjelmien täytäntöön panemisesta.

4. Komissio toimittaa viiden vuoden kuluttua tämän direktiivin tiedoksi antamisesta neuvostolle tämän artiklan soveltamisesta kertomuksen tarvittaessa asianmukaisine ehdotuksineen.

15 artikla

Kunkin jäsenvaltion on toimitettava komissiolle:

- luettelo, josta ilmenee toimivaltainen viranomainen tai toimivaltaiset viranomaiset ja niiden asiallinen ja alueellinen toimivalta;
- luettelo virallisista tarkastuslaitoksista tai toimivaltaisten viranomaisten hyväksymistä tarkastuslaitoksista, jotka ovat velvolliset suorittamaan valvontaan liittyviä analyysejä.

Kummatkin luettelot julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisen lehden C-sarjassa*.

16 artikla

Jäsenvaltioiden on 12 kuukauden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta annettava ja julkaistava lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset noudattaakseen tätä direktiiviä viimeistään 24 kuukauden kuluttua sen tiedoksi antamisesta⁽¹⁾. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

17 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 4 päivänä kesäkuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. SOLBES

⁽¹⁾ Tämä direktiivi on annettu tiedoksi jäsenvaltioille 20 päivänä kesäkuuta 1989.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 26 päivänä tammikuuta 1965,
lääkevalmisteita koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä**

(65/65/ETY)

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN NEUVOSTO, joka
ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen
ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

lääkevalmisteiden tuotantoa ja jakelua koskevien säännösten
ensisijaisena tarkoituksena on oltava kansanterveyden turvaaminen,

tämä päämäärä on kuitenkin saavutettava keinoilla, jotka eivät
estä lääketeollisuuden tai lääkekaupan kehittymistä yhteisössä,

lääkkeitä koskevien kansallisten säännösten väliset erot, lukuun
ottamatta elintarvikkeita, eläinten rehuja tai hygieniatuotteita
olevia aineita tai aineiden seoksia koskevia säännöksiä,
muodostuvat esteeksi yhteisön sisäiselle lääkekaupalle; tällaiset
erot vaikuttavat suoraan yhteismarkkinoiden toteuttamiseen ja
toimintaan,

on tärkeää poistaa tämän vuoksi nämä esteet; ja siksi asiaan
liittyvien säännösten lähentäminen on tarpeen, ja

kuitenkin tällainen lähentäminen voidaan saavuttaa ainoastaan
vähitellen; etusija tulee antaa sellaisten eroavuuksien poistami-
selle, joilla on suurin vaikutus yhteismarkkinoiden toimintaan,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

Määritelmät ja soveltamisala

1 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

1. 'Lääkevalmisteella':

kaikkia valmiiksi valmistettuja lääkkeitä, jotka saatetaan
markkinoille erityisellä nimellä erityispakkauksessa.

2' Lääkkeellä':

kaikkia aineita tai aineitten yhdistelmiä, jotka on tarkoitettu
ihmisen tai eläimen sairauden hoitoon tai ehkäisyyn.

Kaikki aineet tai aineitten yhdistelmät, jotka voidaan antaa
ihmiselle tai eläimelle sairauden syyn selvittämiseksi taikka
elintoimintojen palauttamiseksi, korjaamiseksi tai muuttami-
seksi ihmisessä tai eläimessä, katsotaan myös lääkkeeksi.

⁽¹⁾ EYVL N:o 84, 4.6.1963, s. 1571/63

⁽²⁾ EYVL N:o 158, 16.10.1964, s. 2508/64

3. 'Aineella':

kaikkia aineita, riippumatta alkuperästä, joka voi olla:

- ihminen, esimerkiksi

ihmisveri ja verivalmisteet;

- eläinkunta, esimerkiksi

mikro-organismi, kokonainen eläin, elinten osa, eläimen erite, toksiini, uute, verituote, ja niin edelleen;

- kasvikunta, esimerkiksi

mikro-organismi, kasvi, kasvinosa, kasvin erite, uute, ja niin edelleen;

- kemiallinen, esimerkiksi

alkuaine, luonnossa esiintyvä kemiallinen aine ja kemiallisella muuntamisella tai synteesillä saatu kemiallinen yhdiste.

2 artikla

(ks. 389L0341)

II LUKU

Lupa lääkevalmisteen saattamiseksi markkinoille*3 artikla*

Lääkevalmistetta ei saa jäsenvaltiossa saattaa markkinoille, ellei jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen ole myöntänyt siihen lupaa.

4 artikla

Saadakseen 3 artiklassa säädetyn luvan saattaa lääkevalmiste markkinoille, tulee valmisteen saattamisesta markkinoille vastaavan henkilön hakea lupaa kyseisen jäsenvaltion toimivaltaiselta viranomaiselta.

Hakemukseen tulee liittää seuraavat ilmoitukset ja asiakirjat:

1. valmisteen markkinoille saattamisesta vastaavan henkilön, sekä tarvittaessa valmistajan, nimi tai toiminimi sekä pysyvä osoite;

2. valmisteen nimitys (kuvitteellinen nimitys taikka yleisnimi yhdessä tavaramerkin tai valmistajan nimen kanssa taikka tieteellinen nimi yhdessä tavaramerkin tai valmistajan nimen kanssa);

3. kaikkien lääkevalmisteen koostumus aineiden laadun ja määrän osalta, lukuun ottamatta kemiallisia kaavoja, tavannoista nimityksiä käyttäen, viitaten Maailman terveysjärjestön suosittelemiin kansainvälisiin yleisiin nimityksiin, sikäli kuin sellainen nimi on olemassa;

4. lyhyt kuvaus valmistusmenetelmästä;

5. terapeuttiset vaikutukset, vastaavaikutukset ja sivuvaikutukset;

6. annostus, lääkemuoto, antotapa ja -reitti sekä odotettavissa oleva kestoaika, jos se on alle kolme vuotta;

7. (ks. 375L0319)

8. tulokset:

(ks. 387L0021)

9. (ks. 383L0570)

10. asiakirja, joka osoittaa, että valmistajalla on kotimaas-
saan lupa valmistaa lääkevalmisteita; sekä

11. muussa jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa saatu
lupa asianomaisen lääkevalmisteen saattamiseksi markkinoille.

5 artikla

Lupa, josta säädetään 3 artiklassa, on evättävä, jos 4 artiklassa
lueteltujen tietojen ja asiakirjojen tarkastamisen jälkeen
osoittautuu, että lääkevalmiste on tavanomaisesti käytettynä
haitallinen taikka, että sillä ei ole terapeutista tehoa tai että
hakija ei ole kyennyt sitä riittävästi osoittamaan taikka, että
sillä ei ole ilmoitettua koostumusta laadun ja määrän osalta.

Samoin on markkinoille saattamista koskeva lupa evättävä, jos
hakemuksen perusteeksi annetut tiedot ja asiakirjat eivät täytä
4 artiklan vaatimuksia.

6 artikla

Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat evätä luvan
saattaa markkinoille raskauden ehkäisyyn käytettävä lääkeval-
miste, jos pääasiassa tähän käyttöön tarkoitettujen valmisteiden
myynti on heidän lainsäädäntönsä mukaan kiellettyä.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet
sen varmistamiseksi, että lääkevalmisteiden markkinoille

saattamista koskeva lupa käsitellään 120 päivän kuluessa
hakemuksen jättämisestä.

Poikkeustapauksissa tätä määräaika voidaan pidentää 90
päivällä. Hakijalle on ilmoitettava mahdollisesta pidennyksestä
ennen alkuperäisen määräajan päättymistä.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet
sen varmistamiseksi, että markkinoille saattamista koskevan
luvan haltija osoittaa, että lopputuote on tutkittu menetelmillä,
jotka hakija on 4 artiklan 2 kohdan 7 alakohdan mukaisesti
kuvannut.

9 artikla

Lupa ei vaikuta valmistajan, ja tarvittaessa lääkevalmisteen
markkinoille saattamisesta vastaavan henkilön, vahingonkor-
vaus- ja rikosoikeudelliseen vastuuseen.

10 artikla

(ks. 383L0570)

III LUKU

**Lääkevalmisteen markkinoille saattamista koskevan
luvan peruuttaminen väliaikaisesti ja luvan
peruuttaminen**

11 artikla

Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on peruutettava
lääkevalmisteen markkinoille saattamista koskeva lupa
väliaikaisesti tai kokonaan, jos valmiste osoittautuu tavanomai-
sesti käytettynä haitalliseksi tai sillä ei ole terapeutista tehoa
tai sillä ei ole laadun ja määrän osalta ilmoitettua koostumusta.
Lääkevalmisteella ei katsota olevan terapeutista tehoa, kun on
osoitettu, että sillä ei voida saavuttaa hoidollisia tuloksia.

(ks. 375L0319 ja 383L0570)

12 artikla

Kaikkien 5, 6 tai 11 artiklan mukaisesti tehtyjen päätösten tulee olla yksityiskohtaisesti perusteltuja. Päätöksestä on annettava tieto asianomaiselle, jolle tulee samalla selvittää voimassa olevan lainsäädännön mukaiset muutoksenhakumahdollisuudet sekä määräajat muutoksenhauille.

Jokaisen jäsenvaltion on julkaistava lääkevalmisteiden markkinoille saattamista koskevien lupien myöntämisestä ja lupien peruuttamisesta tehdyt päätökset virallisessa julkaisussaan.

IV LUKU

Lääkevalmisteiden merkitseminen

13 artikla

Seuraavien tietojen on oltava lääkevalmisteen pakkauksessa ja ulommasta päällyksessä:

1. (ks. 383L0570)

3. tuote-erän tunnistamiseen tarkoitettu viitenumero (valmistajan eränumero);

4. lääkevalmisteen markkinoille saattamista koskevan luvan numero;

5. lääkevalmisteen markkinoille saattamisesta vastaavan henkilön, sekä tarvittaessa valmistajan, nimi tai toiminimi sekä kotipaikka;

6. annostelutapa;

7. (ks. 383L0570) sekä

8. erityiset säilytystä koskevat varoitukset, jos sellaisia on.

Lääkemuotoa ja sisällön painoa, tilavuutta tai annosyksiköiden määrää ei tarvitse esittää kuin ulommassa päällyksessä.

14 artikla

Ampullivalmisteiden osalta 13 artiklan ensimmäisessä kohdassa vaaditut erityistiedot annetaan ulommassa päällyksessä.

Pakkauksen osalta edellytetään kuitenkin ainoastaan seuraavat erityistiedot:

- lääkevalmisteen nimi,
- vaikuttavien aineiden määrät,
- annostelutapa, sekä
- viimeinen käyttöpäivä.

15 artikla

Muiden pienten kerta-annospakkausten kuin ampullien osalta, joissa 14 artiklassa mainittujen tietojen antaminen on mahdollista, 13 artiklan vaatimukset koskevat vain ulointa päällystä.

16 artikla

(ks. 387L0021)

17 artikla

Jos valmisteesta ei ole ulompaa päällystä, on ne tiedot, jotka siinä tulisi edeltävien artiklojen mukaisesti olla, esitettävä pakkauksessa.

18 artikla

Edellä 13 artiklan 1 kohdan 6,7 ja 8 alakohdassa mainitut tiedot on ilmaistava lääkevalmisteen ulommassa päällyksessä ja pakkauksessa sen maan kielellä, jossa se saatetaan markkinoille.

19 artikla

Tämän luvun säännökset eivät estä muiden kuin tähän direktiiviin liittyvien säännösten edellyttämien tietojen antamista ulommassa päällyksessä ja pakkauksessa.

20 artikla

Niissä tapauksissa, joissa tämän luvun säännöksiä ei ole noudatettu, jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat keskeyttää tai peruuttaa lääkevalmisteen markkinoille saattamista koskevan luvan, jollei asianomainen ole noudattanut hänelle sitä ennen annettua kehotusta.

Kaikki edellisen alakohdan mukaisesti tehdyt päätökset on perusteltava yksityiskohtaisesti. Päätöksestä on annettava tieto asianomaiselle, jolle tulee samalla selvittää voimassa olevan lainsäädännön mukaiset muutoksenhakumahdollisuudet sekä määräajat muutoksenhauille.

V LUKU

Yleiset ja loppusäännökset

21 artikla

Lääkevalmisteen markkinoille saattamista koskevaa lupaa ei saa evätä eikä lupaa keskeyttää eikä peruuttaa muilla kuin tässä direktiivissä säädetyillä perusteilla.

22 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 18 kuukauden kuluessa sen tiedoksi

antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

23 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että ne toimittavat tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset komissiolle kirjallisina.

24 artikla

(ks. 375L0319)

25 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 26 päivänä tammikuuta 1965.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. COUVE DE MURVILLE

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 22 päivänä joulukuuta 1986,
lääkevalmisteita koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annetun direktiivin 65/65/ETY
muuttamisesta**

(87/21/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

neuvoston direktiivin 65/65/ETY 4 artiklan toisen alakohdan 8 luetelmakohdassa⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 83/570/ETY⁽⁵⁾, säädetään, että markkinoille saattamista koskevassa lupahakemuksessa voidaan esittää erityyppisiä todisteita lääkevalmisteen turvallisuudesta ja tehosta, riippuen siitä, mikä on kyseessä olevan lääkevalmisteen objektiivinen asema,

kokemus on osoittanut, että on järkevää säätää tarkemmin niistä tapauksista, joissa farmakologisten ja toksikologisten tai kliinisten tutkimusten tuloksia ei tarvitse esittää luvan saamiseksi sellaisen lääkevalmisteen saattamiseksi markkinoille, joka on olennaisilta osiltaan samanlainen kuin jo luvan saanut valmiste, kun samalla varmistetaan, että innovatiivisia yrityksiä ei saateta epäedulliseen asemaan,

edellä mainitun säännöksen soveltamiseksi edellytettiin lisää yksityiskohtia lääkevalmisteiden tutkimiseen liittyviä analyttisiä, farmakologis-toksikologisia ja kliinisiä standardeja ja tutkimussuunnitelmia koskevien jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 20 päivänä toukokuuta 1975 annetussa neuvoston direktiivissä 75/318/ETY⁽⁶⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 87/19/ETY⁽⁷⁾,

yleisen edun vuoksi ei kuitenkaan ole perusteltua tehdä uusintatutkimuksia ilman painavia syitä ihmisillä tai eläimillä,

on myös järkevää tehdä tiettyjen erityisesti narkomaanien tavoittelemien lääkevalmisteiden pakkaukset vähemmän erottuviksi, poistamalla velvollisuus erityismerkin sijoittamiseen huumausaineeksi luokiteltujen lääkevalmisteiden ulompaan päällykseen tai pakkaukseen, ja

Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan tulisi saada lisää aikaa tämän direktiivin voimaansaatamiseksi, jotta ne voisivat ensisijaisesti saattaa loppuun vanhojen lääkevalmisteiden muuttamisen, lääkevalmisteita koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 20 päivänä toukokuuta 1975 annetun neuvoston toisen direktiivin 75/319/ETY 39 artiklan⁽⁸⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 83/570/ETY, mukaisesti,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiiviä 65/65/ETY seuraavasti:

1. Korvataan 4 artiklan toisen kohdan 8 alakohta seuraavasti:

"8. tulokset:

- fyysikaalis-kemiallisista, biologisista tai mikrobiologisista tutkimuksista,
- farmakologisista ja toksikologisista tutkimuksista,
- kliinisistä tutkimuksista.

Kuitenkin, ja rajoittamatta teollisten ja kaupallisten oikeuksien suojaamista koskevan lainsäädännön soveltamista:

- a) hakijan ei tarvitse toimittaa farmakologisten ja toksikologisten tai kliinisten tutkimusten tuloksia, jos hän voi osoittaa:
 - i) joko, että lääkevalmiste on olennaisilta osiltaan samanlainen kuin asianomaisessa maassa markkinoille saattamista koskevan luvan saanut valmiste ja että alkuperäisen lääkevalmisteen markkinoille saattamisesta vastaava henkilö on antanut suostumuksensa alkuperäisen lääkevalmisteen asiakirjojen sisältämien farmakologisten, toksikologisten tai kliinisten julkaisuviitteen käyttämiseen kyseessä olevan hakemuksen arviointiin,
 - ii) tai yksityiskohtaisin, direktiivin 75/318/ETY 1 artiklan 2 kohdan mukaisin viittauksin julkaistun tieteelliseen kirjallisuuteen, että lääkevalmisteen sisältämällä aineella tai aineilla on vakiintunut asema lääkkeellisessä käytössä sekä tunnustettu teho ja hyväksyttävä turvallisuustaso, taikka

⁽¹⁾ EYVL N:o C 293, 5.11.1984, s. 8

⁽²⁾ EYVL N:o C 36, 17.2.1986, s. 152

⁽³⁾ EYVL N:o C 160, 1.7.1985, s. 18

⁽⁴⁾ EYVL N:o 22, 9.2.1965, s. 369/65

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 332, 28.11.1983, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 147, 9.6.1975, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 15, 17.1.1987, s. 31

⁽⁸⁾ EYVL N:o L 147, 9.6.1975, s. 13

iii) että lääkevalmiste on olennaisilta osiltaan samanlainen kuin valmiste, jolla on ollut yhteisössä, voimassa olevien yhteisösäännösten mukaisesti myönnetty markkinoille saattamista koskeva lupa vähintään kuuden vuoden ajan ja joka on saatettu markkinoille siinä jäsenvaltiossa, jolle hakemus on tehty; tämä aika pidennetään 10 vuodeksi, jos kyseessä on direktiivin 87/22/ETY⁽¹⁾ liitteessä olevassa A osassa tarkoitettu korkean teknologian lääke tai tuon direktiivin liitteessä olevassa B osassa tarkoitettu lääke, jonka kohdalla 2 artiklassa säädettyä menettelyä on sen vuoksi noudatettu; lisäksi jäsenvaltio voi myös pidentää tämän ajan 10 vuodeksi yksittäisellä päätöksellä, joka kattaa kaikki sen alueella markkinoille saatetut valmisteet, jos se katsotaan tarpeelliseksi kansanterveyden kannalta. Jäsenvaltiot saavat olla soveltamatta edellä mainittua kuuden vuoden aikaa alkuperäistä valmistetta suojaavan patentin raukeamispäivän jälkeen.

Jos lääkevalmiste on kuitenkin tarkoitettu erilaiseen terapeuttiseen käyttöön kuin muut kaupan olevat lääkevalmisteet tai on tarkoitettu annosteltavaksi eri tavalla tai eri annoksina, tarpeellisten farmakologisten ja toksikologisten tai kliinisten tutkimusten tulokset on toimitettava.

b) Tunnettuja aineita, joita toistaiseksi ei ole käytetty yhdistelmänä terapeuttisiin tarkoituksiin, sisältävi-

en uusien lääkevalmisteiden ollessa kyseessä, on tuota yhdistelmää koskevien farmakologisten ja toksikologisten ja kliinisten tutkimusten tulokset esitettävä, mutta jokaisesta yksittäisestä aineesta ei tarvitse esittää julkaisuviitteitä;

⁽¹⁾ EYVL N:o L 15, 17.1.1987, s. 38",

2. Kumotaan 16 artikla.

2 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 1 päivään heinäkuuta 1987 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Kuitenkin Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan osalta ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettun päivämäärän sijasta päivämäärä on 1 päivä tammi-kuuta 1992.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 22 päivänä joulukuuta 1986.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. SHAW

**TOINEN NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 20 päivänä toukokuuta 1975,
lääkevalmisteita koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä**

(75/319/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

lääkevalmisteita koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 26 päivänä tammikuuta 1965 annetulla neuvoston direktiivillä 65/65/ETY⁽³⁾ aloitettua lähentämistä tulisi jatkaa ja mainitussa direktiivissä asetettujen periaatteiden täytäntöönpano tulisi varmistaa,

jäljellä olevien erojen vähentämiseksi tulisi lääkevalmisteiden valvontaa koskevat säännökset määrittää ja määrittellä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten vastuulla olevat tehtävät, tarkoituksena lainsäädäntöön perustuvien vaatimusten noudattamisen varmistaminen,

lääkevalmisteiden vapaan liikkuvuuden edistämiseksi, tulisi myyntiluvan myöntämistä tietyille lääkevalmisteille kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa helpottaa,

tätä tarkoitusta varten tulisi perustaa jäsenvaltioiden ja komission edustajista koostuva lääkevalmistekomitea, jonka tehtävänä olisi antaa lausuntoja siitä täyttääkö tietty lääkevalmiste direktiivissä 65/65/ETY asetetut vaatimukset,

tämä direktiivi on ainoastaan yksi askel kohti lääkevalmisteiden vapaata liikkuvuutta koskevan tavoitteen saavuttamista; tämän vuoksi uudet toimenpiteet, jotka tähtäävät lääkevalmisteiden vapaata liikkuvuutta koskevien jäljellä olevien esteiden poistamiseen, ovat välttämättömiä, ottaen huomioon erityisesti edellä mainitussa komiteassa saatu kokemus,

lääkevalmisteiden liikkuvuuden helpottamiseksi ja sen välttämiseksi, että jo yhdessä jäsenmaassa suoritettujen tarkastukset toistetaan toisessa jäsenvaltiossa, tulisi laatia vähimmäisvaatimukset valmistukselle, kolmansista maista tapahtuvalle tuonnille ja näihin liittyvien lupien myöntämiselle,

jäsenvaltiossa tulisi varmistaa, että lääkevalmisteiden valmistuksen valvonnasta ja valmisteiden tarkastuksesta huolehtii henkilö, joka täyttää vähimmäiskelpoisuusvaatimukset,

tämän direktiivin ja direktiivin 65/65/ETY lääkevalmisteita koskevat säännökset, vaikkakin ovat tarkoituksenmukaisia, ovat riittämättömiä rokotteille, toksineille, seerumeille, ihmisveren tai veren osiin perustuville lääkevalmisteille, radioaktiivisiin isotooppiin perustuville lääkevalmisteille ja homeopaattisille lääkevalmisteille; tämän vuoksi säännöksiä ei tulisi tällä hetkellä laajentaa sovellettavaksi näihin lääkevalmisteisiin, ja

tämän direktiivin tietyt säännökset aiheuttavat muutoksia useisiin direktiivin 65/65/ETY säännöksiin,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

Luvan hakeminen lääkevalmisteen saattamiseksi markkinoille

1 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että direktiivin 65/65/ETY 4 artiklan

⁽¹⁾ EYVL N:o 96, 2.6.1965, s. 1677/65

⁽²⁾ EYVL N:o 107, 19.6.1965, s. 1825/65

⁽³⁾ EYVL N:o 22, 9.2.1965, s. 369/65

toisen kohdan 7 ja 8 alakohdassa luetellut asiakirjat ja tiedot ovat, ennen kuin ne esitetään toimivaltaisille viranomaisille, sellaisten asiantuntijoiden laatimia, joilla on tarvittava tekninen ja ammatillinen pätevyys. Näiden asiakirjojen ja tietojen on oltava asiantuntijoiden allekirjoittamia.

2 artikla

Asiantuntijoiden tehtävänä on erityisalaltaan:

- a) suorittaa tehtävät, jotka kuuluvat heidän tieteenalojensa (analytiikka, farmakologia ja vastaavat kokeelliset tieteet, kliiniset tutkimukset) alaan ja kuvata saavutetut tulokset objektiivisesti (laadullisesti ja määrällisesti);
- b) esittää havaintonsa lääkevalmisteiden tutkimiseen liittyviä analyttisiä, farmakologis-toksikologisia ja kliinisiä standardeja ja tutkimussuunnitelmia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 20 päivänä toukokuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 75/318/ETY¹⁾, mukaisesti sekä antaa lausuntonsa, erityisesti:
 - analyysin suorittajan siitä, onko valmiste yhdenmukainen ilmoitetun koostumuksen kanssa, esittämällä perustelut valmistajan käyttämille kaikille tarkastusmenetelmille,
 - farmakologin tai vastaavan kokeellisen pätevyyden omaavan asiantuntijan, valmisteen toksisuudesta ja havaituista farmakologisista ominaisuuksista,
 - kliinisen asiantuntijan siitä, onko hän voinut vakuuttaa valmisteen vaikutuksista sillä hoidettuihin ihmisiin tavalla, joka vastaa hakijan antamia direktiivin 65/65/ETY 4 artiklan mukaisia ilmoituksia, sekä siitä, sietävätkö potilaat valmistetta hyvin, sekä kliinisen asiantuntijan suositteleman annostusohjeen sekä mahdolliset vasta-aiheet valmisteen käytölle ja sivuvaikutukset,
- c) perustella mahdollinen muutoksenhaku direktiivin 65/65/ETY 4 artiklan toisen kohdan 8 a ja b alakohdassa mainituilla julkaisuviitteillä, siten kuin nämä on direktiivissä 75/318/ETY edellytetty annettaviksi.

Asiantuntijoiden yksityiskohtaiset lausunnot ovat osa toimivaltaisille viranomaisille jätettäviin myyntilupahakemuksiin liitettävistä hakijan toimittamista asiakirjoista.

3 artikla

Jos tämän direktiivin 2 artiklaa ei noudateta, sovelletaan direktiivin 65/65/ETY 5 artiklan toista alakohtaa.

II LUKU

Lääkevalmisteiden markkinoille saattamista koskevan lupahakemuksen arviointi

4 artikla

Direktiivin 65/65/ETY 4 artiklan mukaisesti jätetyn hakemuksen arvioimiseksi jäsenvaltioiden:

- a) toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava täyttävätkö hakemuksen perusteeksi esitetyt asiakirjat mainitun 4 artiklan vaatimukset ja arvioitava, täytyvätkö lääkevalmisteen markkinoille saattamista koskevan luvan myöntämiselle asetetut edellytykset;
- b) (ks. 389L0341)
- c) toimivaltaiset viranomaiset voivat tarvittaessa vaatia hakijaa täydentämään hakemukseen liitettyjä asiakirjoja direktiivin 65/65/ETY 4 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettujen seikkojen osalta. Jos toimivaltaiset viranomaiset käyttävät tätä mahdollisuutta, sanotun direktiivin 7 artiklassa säädettyjen määräaikojen kuluminen pysähtyy siihen asti, kunnes vaaditut täydentävät selvitykset on toimitettu. Samoin pysähtyy näiden määräaikojen kuluminen siksi ajaksi, joka hakijalle on tarvittaessa annettu suullisen tai kirjallisen selvityksen antamista varten.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että:

- a) toimivaltaiset viranomaiset tarkastavat, että valmistajat ja kolmansista maista lääkevalmisteita maahantuovat pystyvät suorittamaan valmistuksen direktiivin 65/65/ETY 4 artiklan toisen alakohdan 4 kohdan mukaisesti toimitettujen ilmoitusten mukaisesti tai suorittamaan valmisteiden tarkastukset tuon direktiivin 4 artiklan toisen kohdan 7 alakohdan mukaisesti hakemukseen liitetyissä ilmoituksissa selostetuilla menetelmillä;

¹⁾ EYVL N:o L 147, 9.6.1975, s. 1

b) toimivaltaiset viranomaiset voivat poikkeuksellisissa ja perustelluissa tapauksissa sallia valmistajien ja kolmansista maista lääkevalmisteita maahantuovien suorittamaa alakohdassa tarkoitettuja valmistuksen tiettyjä vaiheita tai valmisteen tiettyjä tarkastuksia ulkopuolisilla; tällaisissa tapauksissa toimivaltaisten viranomaisten suorittamat tarkastukset on tehtävä myös nimetyssä laitoksessa.

6 artikla

Jos lääkevalmisteen pakkaukseen liitetään pakkauseloste, on jäsenvaltioiden toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että se käsittelee ainoastaan kyseistä valmistetta.

Kaikkien pakkauselosteessa annettavien tietojen on oltava yhdenmukaisia direktiivin 65/65/ETY 4 artiklan mukaisesti annettujen tietojen ja asiakirjojen kanssa sekä toimivaltaisten viranomaisten hyväksymiä.

Pakkauselosteessa on oltava ainakin seuraavat tiedot:

- a) valmisteen markkinoille saattamisesta vastaavan henkilön, ja tarvittaessa valmistajan, nimi tai toiminimi ja kotipaikka;
- b) valmisteen nimi sekä vaikuttavien aineiden laatua ja määrää koskevat erityistiedot.

Maaillan terveysjärjestön suosittelemia kansainvälisiä yleisiä nimityksiä tulisi käyttää silloin kun tällainen nimitys on olemassa;

- c) jolleivät toimivaltaiset viranomaiset ole toisin päättäneet:
 - terapeuttiset vaikutukset,
 - vasta vaikutukset, sivuvaikutukset ja käyttöön liittyvät erityiset varotoimenpiteet.

Ensimmäisessä ja toisessa luettelakohdassa säädetyissä tiedoissa ja päätöksissä tulee ottaa huomioon direktiivin 65/65/ETY 4 artiklan toisen kohdan 8 alakohdassa edellytettyjen kliinisten tutkimusten ja farmakologisten kokeiden tulokset ja toisessa luettelakohdassa tarkoitettujen tietojen osalta sen jälkeen saadut kokemukset, kun valmistetta alettiin pitää kaupan;

- d) valmisteen käyttöohjeet (annostelutapa, hoidon kesto, jos tätä tulee rajoittaa, tavanomainen annos);

e) mikäli tarvitaan, erityiset säilytystä koskevat varotoimenpiteet.

Muiden tietojen tulee olla selvästi erillään edellä mainituista tiedoista.

(ks. 389L0341)

7 artikla

Jäsenvaltiot voivat vaatia, tämän kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 65/65/ETY IV luvun ja 21 artiklan soveltamista, lääkevalmisteen merkittäväksi siten, että pakkauksessa tai ulommassa päällyksessä tai pakkauselosteessa ilmoitetaan muita turvallisuuden tai kansanterveyden suojelemisen kannalta olennaisia vaatimuksia, mukaan lukien kaikki erityisvaroitukset, jotka tulee ottaa huomioon valmistetta käytettäessä ja kaikki muut varoitukset, jotka perustuvat direktiivin 65/65/ETY 4 artiklan toisen kohdan 8 alakohdassa tarkoitettujen kliinisten tutkimusten ja farmakologisten kokeiden tuloksiin tai johtuvat sen jälkeen saaduista kokemuksista, kun lääkevalmistetta alettiin pitää kaupan.

III LUKU

(ks. 378L0420 ja 383L0570)

IV LUKU

Valmistus ja tuonti kolmansista maista

16 artikla

1. (ks. 389L0341)

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu lupa vaaditaan sekä täydellistä että osittaista valmistusta varten ja erikseen osiinjakamista, pakkaamista ja merkitsemistä varten.

Tällaista lupaa ei kuitenkaan vaadita valmistusta, osiinjakamista tai pakkausta taikka merkitsemisen muuttamista varten, jos nämä suorittaa ainoastaan vähittäisjakelua varten proviisori apteekissa tai muu henkilö, jolla on jäsenvaltion lainsäädännön mukaan lupa tällaisiin toimiin.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu lupa edellytetään myös kolmansista maista jäsenvaltioon tapahtuvaa tuontia varten; tätä lukua ja 29 artiklaa sovelletaan tällaiseen tuontiin samalla tavoin kuin valmistukseen.

17 artikla

Saadakseen 16 artiklassa tarkoitetun luvan on hakijan täytettävä vähintään seuraavat vaatimukset:

- on yksilöitävä lääkevalmisteet ja lääke muodot, joita on tarkoitus valmistaa tai maahantuoda, sekä paikka, jossa niitä aiotaan valmistaa tai tarkastaa;
- käytettävissä on oltava valmistusta tai edellä mainittua tuontia varten sopivat ja riittävät tilat, tekniset laitteet ja tarkastusmahdollisuudet, jotka täyttävät asianomaisen jäsenvaltion 5 artiklan a alakohdan mukaisesti säätämät edellytykset sekä valmistuksen että tarkastuksen ja valmistajien varustoinnin osalta;
- käytettävissä on oltava vähintään yksi 21 artiklassa tarkoitetut kelpoisuushdot täyttävä henkilö.

Hakijan on esitettävä hakemuksessaan edellä mainittuja seikkoja osoittavat ilmoitukset.

18 artikla

1. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tulee myöntää 16 artiklassa tarkoitettu lupa vasta kun viranomaisten edustajien suorittamalla tutkimuksella on varmistettu 17 artiklan mukaisesti esitettyjen tietojen todenmukaisuudesta.

2. Sen varmistamiseksi, että 17 artiklassa mainittuja vaatimuksia noudatetaan, voidaan lupaan liittää ehtoja, joissa edellytetään tiettyjen velvoitteiden suorittamista, joko luvan myöntämisen yhteydessä tai määrättynä myöhemmän ajankohdaksi.

3. Lupa koskee ainoastaan hakemuksessa ilmoitettuja toimitiloja sekä samassa hakemuksessa ilmoitettuja lääkevalmisteita ja lääke muotoja.

19 artikla

Edellä 16 artiklassa tarkoitetun luvan haltijan on ainakin:

- pidettävä palveluksessaan henkilökuntaa, joka täyttää jäsenvaltion lainsäädännön edellyttämät vaatimukset sekä valmistuksen että tarkastuksen osalta;
- oltava pitämättä kaupan myyntiluvan saaneita lääkevalmisteita muutoin kuin asianomaisten jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaisesti;
- ilmoitettava etukäteen toimivaltaiselle viranomaiselle kaikista muutoksista, jotka halutaan tehdä mihin tahansa 17 artiklan mukaisesti annettuun tietoon; toimivaltaiselle viranomaiselle tulee jokaisessa tapauksessa ilmoittaa viipymättä, jos 21 artiklassa tarkoitetut pätevyysvaatimukset täyttävä henkilö korvataan odottamattomasti;
- sallittava asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen edustajien pääsy tiloihinsa milloin tahansa; sekä
- autettava 21 artiklassa tarkoitetut pätevyysvaatimukset täyttävän henkilön tehtävien suorittamista, esimerkiksi antamalla hänelle käyttöön kaikki tarpeelliset välineet.

20 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 16 artiklassa tarkoitetun luvan myöntämisen menettelyyn käytettävä aika ei ole enempää kuin 90 päivää siitä päivästä, jolloin toimivaltainen viranomainen on vastaanottanut hakemuksen.

2. Jos markkinoille saattamista koskevan luvan haltija hakee muutosta johonkin 17 artiklan a ja b alakohdassa tarkoitettuun seikkaan, tämän pyynnön käsittelyyn käytettävä aika saa olla enintään 30 päivää. Poikkeuksellisissa tapauksissa tätä määräaikaa voidaan pidentää 90 päiväksi.

3. Jäsenvaltiot voivat vaatia hakijaa täydentämään 17 artiklan mukaisesti annettuja tietoja ja 21 artiklassa tarkoitetusta pätevyysvaatimukset täyttävästä henkilöstä; jos toimivaltainen viranomainen käyttää tätä mahdollisuutta, keskeytetään 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen määräaikojen kulumisen siihen asti, kunnes vaaditut lisätiedot on toimitettu.

21 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 16 artiklassa tarkoitetulla luvanhaltijalla on pysyvästi ja jatkuvasti käytettävissään vähintään yksi sellainen kelpoisuusehdot täyttävä henkilö, joka täyttää 23 artiklassa säädetyt edellytykset, ja joka vastaa erityisesti 22 artiklassa määriteltävien tehtävien suorittamisesta.

2. Luvanhaltija voi itse ottaa 1 kohdassa tarkoitetun vastuun, jos hän henkilökohtaisesti täyttää 23 artiklassa säädetyt edellytykset.

22 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 21 artiklassa tarkoitettu pätevyysvaatimukset täyttävä henkilö, tämän kuitenkin rajoittamatta hänen ja 16 artiklassa tarkoitetun luvan haltijan suhdetta, on 25 artiklassa tarkoitettujen menettelytapojen mukaisesti velvollinen varmistamaan:

- a) asianomaisessa jäsenvaltiossa valmistettujen lääkevalmisteiden osalta, että jokainen lääkevalmiste-erä on valmistettu ja tarkastettu tuossa jäsenvaltiossa voimassa olevaa lainsäädäntöä noudattaen ja myyntiluvan vaatimusten mukaisesti; ja
- b) kolmansista maista tulevien lääkevalmisteiden osalta, että jokainen tuotantoerä on maahantuovassa maassa läpikäynyt täydellisen laatuanalyysin, ainakin kaikkien vaikuttavien aineiden määrää koskevan analyysin sekä kaikki ne muut kokeet ja tarkastukset, jotka ovat välttämättömiä lääkevalmisteen myyntiluvan vaatimusten mukaisen laadun varmistamiseksi.

Valmiste-erät, jotka on näin tarkastettu jäsenvaltiossa, ovat vapautettuja edellä mainituista tarkastustoimenpiteistä, jos ne tuodaan toiseen jäsenvaltioon siten, että niihin on liitetty pätevyysvaatimukset täyttävän henkilön allekirjoittamat tarkastuskertomukset.

Jäsenvaltio voi vapauttaa pätevyysvaatimukset täyttävän henkilön b alakohdassa tarkoitettua tarkastusvelvollisuudesta sellaisten maahantuotujen lääkevalmisteiden osalta, joiden on määrä jäädä tuohon jäsenvaltioon, jos vievän maan kanssa on suoritettu tarpeelliset järjestelyt sen varmistamiseksi, että nämä tarkastustoimenpiteet on suoritettu vievässä maassa. Jos nämä valmisteet tuodaan vähittäismyynitipakkauksissa, jäsenvaltiot voivat sallia poikkeuksia 17 artiklassa säädetyistä vaatimuksista.

2. Kaikissa tapauksissa ja erityisesti kun lääkevalmisteet vapautetaan myyntiin, tulee pätevyysvaatimukset täyttävän

henkilön antaa todistus luettelossa tai vastaavassa tähän tarkoitukseen tarkoitettussa asiakirjassa, että jokainen tuotantoerä on tämän artiklan säännösten mukainen; mainittu luettelo tai vastaava asiakirja on pidettävä ajan tasalla toimintojen suorittamisen osalta ja sen täytyy olla toimivaltaisen viranomaisen edustajien saatavilla asianomaisen jäsenvaltion säädöksissä määrätyn ajan kuitenkin vähintään viisi vuotta.

23 artikla

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 21 artiklassa tarkoitettu pätevyysvaatimukset täyttävä henkilö täyttää ainakin seuraavat pätevyysvaatimukset:

a) Hänellä on tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja, joka on myönnetty vähintään neljän vuoden teoreettisista ja käytännön opinnoista koostuvan yliopistollisen opinto-ohjelman suorittamisesta tai asianomaisen jäsenvaltion samanarvoiseksi tunnustamasta opinto-ohjelmasta, jossakin seuraavista tieteenaloista: farmasia, lääketiede, eläinlääketiede, kemia, farmaseuttinen kemia ja teknologia, biologia. Kuitenkin:

- yliopistollisen opinto-ohjelman vähimmäiskesto voi olla kolme ja puoli vuotta, jos opinto-ohjelmaa seuraa vähintään yhden vuoden teoreettinen ja käytännön harjoittelu, joka käsittää vähintään kuuden kuukauden harjoittelun yleisöä palvelevassa apteekissa, täydennettynä yliopistotasoisella kuulustelulla,
- jos jäsenvaltiossa on yhtäaikaan kaksi yliopistollista opinto-ohjelmaa tai kaksi valtion samanarvoiseksi tunnustamaa opinto-ohjelmaa ja jos yksi näistä kestää yli neljä vuotta ja toinen yli kolme vuotta, katsotaan kolmivuotisen kurssin, josta annetaan yliopistollisen opinto-ohjelman tai sen kanssa samanarvoiseksi tunnustetun kurssin suorittamisen perusteella myönnettävä tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja, täyttävän a alakohdassa tarkoitettua ajallista kestoa koskevat edellytykset, jos asianomainen valtio tunnustaa kummankin opinto-ohjelman suorittamisesta myönnettävät tutkintotodistukset, todistukset tai muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat samanarvoisiksi.

Opinto-ohjelman tulee sisältää teoreettisia ja käytännön opintoja vähintään seuraavissa perusoppiaineissa:

- sovellettu fysiikka
- yleinen ja epäorgaaninen kemia
- orgaaninen kemia
- analyttinen kemia
- farmaseuttinen kemia, mukaan lukien lääkeanalytiikka
- yleinen ja sovellettu biokemia (lääketieteellinen)
- fysiologia

- mikrobiologia
- farmakologia
- farmasian teknologia
- toksikologia
- farmakognosia (lääketieteelliset näkökohdat)(oppi eläin- ja kasvikunnasta peräisin olevien luonnonaineiden vaikuttavien aineosien koostumuksesta ja vaikutuksista).

Näiden aineiden opintojen tulisi olla siten tasapainotettuja, että ne antavat asianomaiselle kyvyn täyttää 22 artiklassa määritellyt velvollisuudet.

Jos tietyt a alakohdassa mainitut tutkintotodistukset, todistukset tai muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat eivät täytä yllä sanottuja vaatimuksia, jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen tulee varmistua siitä, että asianomainen hankkii todisteet riittävistä tiedoista asiaan liittyvissä oppiaineissa.

- b) Hänellä on yhdessä tai useammasta yrityksessä, joilla on lupa valmistaa lääkevalmisteita, vähintään kahden vuoden kokemus lääkkeiden laadun analysointiin, vaikuttavien aineiden määrän analysointiin ja lääkevalmisteiden laadun varmistamisen kannalta tarpeellisten kokeiden ja tarkastusten suorittamiseen liittyvistä tehtävistä.

Käytännöllisen kokemuksen kesto voi olla vuotta lyhyempi mikäli yliopistollinen opinto-ohjelma kestää vähintään viisi vuotta ja puolitoista vuotta lyhyempi jos opinto-ohjelma kestää vähintään kuusi vuotta.

24 artikla

1. Henkilö, joka hoitaa 21 artiklassa tarkoitettuja tehtäviä jäsenvaltiossa tämän direktiivin tullessa voimaan tuossa valtiossa, mutta ei täytä 23 artiklassa säädettyjä edellytyksiä, on pätevä jatkamaan mainittujen tehtävien hoitamista asianomaisessa valtiossa.

2. Sitä, jolla on tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja, joka myönnetään yliopistollisen opinto-ohjelman suorittamisesta - tai kyseessä olevan jäsenvaltion samanarvoiseksi tunnustamasta opinto-ohjelmasta - tieteenalalla, joka antaa hänelle pätevyyden hoitaa 21 artiklassa tarkoitettua henkilön tehtäviä tuon jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, voidaan - jos hän aloitti opinto-ohjelmansa ennen kuin tämä direktiivi annettiin tiedoksi - pitää pätevänä suorittamaan 21 artiklassa tarkoitettua henkilön tehtäviä tuossa valtiossa edellyttäen, että hän on aiemmin hoitanut yhdessä tai useammassa yrityksessä, jolla on 16 artiklan mukaisesti myönnetty lupa, seuraavia tehtäviä vähintään kahden vuoden ajan kymmenennen vuoden loppuun saakka tämän direktiivin tiedoksi antamisesta: tuotannon valvonta tai laadullinen analysointi, vaikuttavien aineiden määrän analysointi, ja

lääkevalmisteiden laadun varmistamiseksi välttämätön testaus ja tarkastaminen 21 artiklassa tarkoitettua henkilön välittömässä alaisuudessa.

Jos asianomainen on hankkinut ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua käytännön kokemuksen yli 10 vuotta ennen tämän direktiivin tiedoksi antamisesta, häneltä vaaditaan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja vaatimuksia vastaavasti vielä yhden vuoden käytännön kokemus, joka on hankittu välittömästi ennen tällaisiin tehtäviin ryhtymistä.

3. Henkilöä, joka tämän direktiivin tullessa voimaan välittömässä yhteistyössä 21 artiklassa tarkoitettua henkilön kanssa hoitaa tuotannon valvontaan liittyviä tehtäviä tai vaikuttavien aineiden laadun ja määrän analysointiin ja lääkevalmisteiden laadun varmistamisen kannalta välttämättömiin kokeisiin ja tarkastuksiin liittyviä tehtäviä, voidaan viiden vuoden ajan tämän direktiivin voimaantulosta pitää pätevänä hoitamaan tuossa valtiossa 21 artiklassa tarkoitettua henkilön tehtäviä edellyttäen, että kyseinen jäsenvaltio vakuuttuu siitä, että henkilöllä on riittävät teoreettiset ja käytännön tiedot ja että hän on hoitanut mainittuja tehtäviä vähintään viiden vuoden ajan.

25 artikla

Jäsenvaltioiden tulee varmistua 21 artiklassa tarkoitettua henkilön tehtävien suorittamisesta, joko tarpeellisin hallinnollisin toimenpitein tai saattamalla tällaiset henkilöt ammatillisten menettelytapasääntöjen alaisiksi.

Jäsenvaltiot voivat määrätä tällaisen henkilön toiminnan keskeytettäväksi tilapäisesti, jos häntä vastaan on aloitettu hallinnollinen tai kurinpidollinen menettely velvollisuuksien täyttämättä jättämisestä.

V LUKU

Valvonta ja rangaistukset

26 artikla

(ks. 389L0341)

Toimivaltaista viranomaista edustavien virkamiesten on suoritettava nämä tarkastukset ja heillä on oltava toimivalta:

- a) tarkastaa tuotanto- tai kaupalliset laitokset ja kaikki laboratoriot, joille 16 artiklassa tarkoitettu luvanhaltija on

5 artiklan b alakohdan mukaisesti antanut tarkastukset tehtäväksi;

b) ottaa näytteitä;

c) tutkia mikä tahansa tarkastuksen tarkoitukseen liittyvä asiakirja, joka silloin kun tämä direktiivi annettiin tiedoksi on jäsenvaltion voimassa olevien, näitä valtuuksia valmistusmenetelmien kuvauksen osalta rajoittavien säännösten alainen.

27 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että lääkevalmisteen saattamisesta markkinoille vastaava henkilö ja tarvittaessa 16 artiklassa tarkoitetun luvan haltija, toimittavat todisteet myyntilupamenettelyllä vahvistettujen menetelmien mukaisesti suoritettua lopputuotteen tai valmistusaineiden tutkimuksista ja valmistusprosessin välivaiheessa suoritetuista tutkimuksista.

28 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava, tämän kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 65/65/ETY 11 artiklassa säädettyjen toimenpiteiden soveltamista, kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että lääkevalmisteiden jakelu kielletään ja lääkevalmiste vedetään pois markkinoilta, jos:

- a) lääkevalmiste osoittautuu haitalliseksi tavanomaisissa käyttöolosuhteissa;
- b) siltä puuttuu terapeuttinen teho;
- c) sen koostumusta laadun ja määrien suhteen ei ole ilmoitettu;
- d) lopputuotteen tai valmistusaineiden tutkimista ja tutkimuksia valmistusprosessin välivaiheessa ei ole suoritettu tai jos jotakin muuta 16 artiklassa tarkoitetun luvan myöntämiseen liittyvää vaatimusta tai velvollisuutta ei ole täytetty.

2. Toimivaltainen viranomainen voi rajoittaa valmisteen jakelukiellon tai kaupasta poisvetämisen koskemaan kiistanalaisia eriä.

29 artikla

1. Jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen tulee väliaikaisesti tai kokonaan peruuttaa 16 artiklassa tarkoitettu lupa valmistusryhmän tai kaikkien valmisteiden osalta, jos jokin 17 artiklassa säädetty edellytys ei enää täyty.

2. Edellä 28 artiklassa määriteltyjen toimenpiteiden lisäksi jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voi väliaikaisesti määrätä lääkevalmisteiden valmistuksen tai kolmansista maista tapahtuvan tuonnin keskeytettäväksi taikka väliaikaisesti tai kokonaan peruuttaa 16 artiklassa tarkoitetun luvan valmistusryhmän tai kaikkien valmisteiden osalta, jos 18, 19, 22 ja 27 artiklaa ei noudateta.

VI LUKU

Erinäisiä säännöksiä

30 artikla

Jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että toimivaltaiset viranomaiset toimittavat tosilleen sellaiset tiedot, jotka ovat tarpeellisia 16 artiklassa tarkoitettujen lupien tai markkinoille saattamista koskevien lupien edellytysten täyttymisen takaamiseksi.

31 artikla

Kaikkien 18, 28 ja 29 artiklan mukaisesti tehtyjen päätösten ja kaikkien kielteisten 5 artiklan b alakohdan ja 11 artiklan 3 kohdan mukaisesti tehtyjen päätösten tulee olla yksityiskohtaisesti perusteltuja. Tällaisista päätöksistä tulee antaa tieto asianomaiselle, jolle tulee samalla osoittaa voimassa olevan lainsäädännön mukaan käytössä olevat muutoksenhakumahdollisuudet sekä määrääjat muutoksenhauille.

32 artikla

Päätöstä lääkevalmisteen valmistuksen tai kolmansista maista tapahtuvan tuonnin tilapäisestä keskeyttämisestä, lääkevalmisteen jakelun kieltämisestä tai markkinoilta poisvetämisestä ei saa tehdä muilla kuin 28 ja 29 artiklassa säädettyillä perusteilla.

33 artikla

Jokaisen jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että markkinoille saattamista koskevan luvan myöntämistä, markkinoille saattamista koskevan lupahakemuksen hylkäämistä tai markkinoille saattamista koskevan luvan peruuttamista koskevat päätökset sekä markkinoille saattamista koskevan lupahakemuksen hylkäämistä tai markkinoille saattamista koskevan luvan peruuttamista koskevan päätöksen kumoaminen tai valmisteen kaupasta poisvetämisestä koskeva päätös yhdessä päätösten perustelujen kanssa saatetaan viipymättä komitean tietoon.

34 artikla

(ks. 389L0341)

Direktiivin 65/65/ETY II ja V lukua ja tätä direktiiviä ei sovelleta rokotteita, toksiineja tai seerumeja sisältäviin lääkevalmisteisiin eikä lääkevalmisteisiin, jotka perustuvat ihmisveren tai veren osiin tai radioaktiivisiin isotooppiin, eikä homeopaattisiin lääkevalmisteisiin. Näitä rokotteita, toksiineja ja seerumeja koskeva luettelo on julkaistu liitteessä.

35 artikla

Korvataan direktiivin 65/65/ETY 4 artiklan toisen kohdan 7 alakohda seuraavasti:

"Kuvaus valmistajan käyttämistä tarkastusmenetelmistä (valmistusaineiden ja lopputuotteen laatua ja määriä koskevat analyysit, erityiskokeet kuten steriiliystutkimukset, kokeet pyrogeenisten aineiden osoittamiseksi, kokeet raskasmetallien osoittamiseksi, säilyvyystutkimukset, biologiset ja toksisuusstudkimukset, valmistusprosessin välivaiheessa suoritettut tutkimukset)."

36 artikla

Korvataan direktiivin 65/65/ETY 11 artiklan toinen kohta seuraavasti:

"Lupa tulee myös väliaikaisesti tai kokonaan peruuttaa, jos 4 artiklassa säädetyt hakemuksen perusteena olevat tiedot havaitaan vääriksi tai milloin tämän direktiivin 8 artiklassa tarkoitettuja tai lääkevalmisteita koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 20 päivänä toukokuuta 1975 annetun toisen neuvoston direktiivin 75/319/ETY⁽¹⁾ 27 artiklassa tarkoitettuja tutkimuksia ei ole suoritettu."

Lisätään alaviite seuraavasti:

⁽¹⁾ EYVL N:o L 147, 9.6.75, s. 13."

37 artikla

Korvataan direktiivin 65/65/ETY 24 artikla seuraavasti:

"Toisen direktiivin 75/319/ETY 39 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen määräraikojen ja edellytysten mukaisesti tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan asteittain

lääkevalmisteisiin, joiden saattamiseksi markkinoille on myönnetty lupa aiempien säännösten nojalla."

VII LUKU

Täytäntöönpano- ja siirtymäsäännökset

38 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 18 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

39 artikla

1. Ennen 38 artiklassa säädetyin määräajan päättymistä myönnettyjen 16 artiklassa tarkoitettujen lupien osalta jäsenvaltiot voivat myöntää yhden vuoden ylimääräisen määräajan kyseessä oleville yrityksille sen mahdollistamiseksi, että ne pystyisivät noudattamaan IV luvun säännöksiä.

2. Tämän direktiivin muita säännöksiä ryhdytään asteittain soveltamaan 15 vuoden kuluessa 38 artiklassa tarkoitettua tiedoksiantamisesta lääkevalmisteisiin, joiden saattamiseksi markkinoille on myönnetty lupa aiempien säännösten nojalla.

3. Jäsenvaltioiden on annettava komissiolle tiedoksi kolmen vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta 2 kohdassa tarkoitettujen lääkevalmisteiden lukumäärä ja jokaisena seuraavana vuonna näiden valmisteiden lukumäärä siltä osin kuin direktiivin 65/65/ETY 3 artiklassa tarkoitettua markkinoille saattamista koskevaa lupaa ei ole vielä myönnetty.

40 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 20 päivänä toukokuuta 1975.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. RYAN

LIITE

Ilmainsu 'rokotteet, toksiinit tai seerumit' 34 artiklassa kattaa etenkin:

- *aktiivisen immuniteetin aikaansaamiseen käytettävät aineet*
(kuten kolera-rokote, BCG, poliorokote, isorokkorokote),
 - *immuniteettitilan tutkimiseen käytettävät aineet*
mukaanlukien erityisesti tuberkuliiniin ja tuberkuliini PPD:n, toksiinit Schickin ja Dickin kokeisiin, bruselliiniin,
 - *passiivisen immuniteetin aikaansaamiseen käytettävät aineet*
(kuten difteria-antitoksiini, isorokkovasta-aineglobuliini, antilymfosyyttinen globuliini).
-

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 2 päivänä toukokuuta 1978,
lääkevalmisteita koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annetun toisen direktiivin
75/319/ETY muuttamisesta**

(78/420/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

lääkevalmisteita koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 20 päivänä toukokuuta 1975 annetulla toisella neuvoston direktiivillä 75/319/ETY⁽³⁾ perustettiin lääkevalmistekomitea, jäljempänä 'komitea', jonka tehtävänä on antaa lausunto siitä, täyttävätkö tietyt lääkevalmisteet lääkevalmisteita koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 26 päivänä tammikuuta 1965 annetussa neuvoston direktiivissä 65/65/ETY⁽⁴⁾ asetetut vaatimukset,

direktiivin 75/319/ETY 9 ja 10 artiklassa edellytetään, että silloin kun yhteisömenettelyä on määrä soveltaa, markkinoille saattamista koskevan luvan myöntäneen jäsenvaltion tulee toimittaa asiaa koskevat asiakirjat komitealle, jonka tulee viipymättä toimittaa asiaa koskevat asiakirjat markkinoille saattamisesta vastaavan henkilön nimeämien jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille,

on osoittautunut, että säännös asiakirja-aineiston toimittamisesta komitean kautta sen sijaan, että se lähetettäisiin suoraan asianomaisille jäsenvaltioille, johtaa hallinnollisiin ongelmiin laajan aineiston toimittamisessa ja viivästyttää komitean työtä, ja

näiden ongelmien poistamiseksi ja viivästymisten vähentämiseksi on välttämätöntä muuttaa näitä säännöksiä niin, että alunperin markkinoille saattamista koskevan luvan myöntänyt jäsenvaltio voisi lähettää myyntilupa-aineiston suoraan asianomaisille jäsenvaltioille sekä komitealle,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Korvataan direktiivin 75/319/ETY 9 artikla seuraavasti:

"9 artikla

1. Jäsenvaltion, joka on myöntänyt markkinoille saattamista koskevan luvan lääkevalmisteelle, tulee, jos markkinoille saattamisesta vastaava henkilö on pyytänyt toimittamista vähintään viidelle muulle jäsenvaltiolle, toimittaa asiakirja-aineisto, joka koostuu hakemuksen jäljennöksestä ja markkinoille saattamista koskevan lupapäätöksen jäljennöksestä sekä direktiivin 65/65/ETY 4 artiklan toisessa alakohdassa luetelluista tiedoista ja asiakirjoista komitealle ja nimettyjen jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille.

2. Tämän aineiston toimittaminen vastaa sanotuille viranomaisille direktiivin 65/65/ETY 4 artiklassa tarkoitettua hakemusta markkinoille saattamista koskevaksi luvaksi.

3. Komitean tulee viipymättä ilmoittaa niille jäsenvaltioille, joita asia koskee asian vireille tulosta komiteassa."

2 artikla

Direktiivin 75/319/ETY 10 artiklan 1 kohdassa korvataan sanat "9 artiklan 2 kohdassa tarkoitettun toimittamispäivän" sanoilla "9 artiklan 3 kohdassa tarkoitettun ilmoituspäivän".

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 2 päivänä toukokuuta 1978.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

K.B. ANDERSEN

⁽¹⁾ EYVL N:o C 266, 7.11.1977, s. 45

⁽²⁾ EYVL N:o C 18, 23.1.1978, s. 11

⁽³⁾ EYVL N:o L 147, 9.6.1975, s. 13

⁽⁴⁾ EYVL N:o 22, 9.2.1965, s. 369/65

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 26 päivänä lokakuuta 1983,
lääkevalmisteita koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annettujen direktiivien
65/65/ETY, 75/318/ETY ja 75/319/ETY muuttamisesta**

(83/570/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

lääkevalmisteita koskevan lainsäädännön lähentämiseen liittyvät direktiivit on mukautettava tieteen kehitykseen sekä otettava huomioon niiden antamisen jälkeen saatu kokemus,

lääkevalmisteita koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 20 päivänä toukokuuta 1975 annetun toisen neuvoston direktiivin 75/319/ETY⁽³⁾ 15 artiklan 2 kohdassa säädetään, että komissio antaa neuvostolle viimeistään neljän vuoden kuluttua siitä, kun edellä mainittu direktiivi tuli sovellettavaksi ehdotuksen tarpeellisiksi toimenpiteiksi lääkevalmisteiden vapaan liikkuvuuden jäljellä olevien esteiden poistamiseksi,

kansanterveyden ja lääkkeiden vapaan liikkuvuuden kannalta on välttämätöntä, että toimivaltaisilla viranomaisilla on käytettävissään kaikki tarpeelliset markkinoille saattamista koskevan luvan saaneita lääkevalmisteita koskevat tiedot, jotka perustuvat erityisesti yhteenvetoihin muissa jäsenvaltioissa hyväksytyjen valmisteiden ominaisuuksista,

on tarpeen täsmentää yksityiskohtaisesti tietyt lääkevalmisteiden fysikaalis-kemiallisia, biologisia tai mikrobiologisia kokeita koskevat säännökset ja ottaa kansanterveyden turvaamiseksi käyttöön biologisen hyväksikäytettävyyden periaate ja mutageenisuuskokeet, ja

⁽¹⁾ EYVL N:o C 287, 9.11.1981, s. 127

⁽²⁾ EYVL N:o C 189, 30.7.1981, s. 39

⁽³⁾ EYVL N:o L 147, 9.6.1975, s. 13

tällä tavoin aikaansaadun lainsäädännön lähentämisellä olisi luotava mahdollisuudet, että yhdenmu-
kaistettujen säännösten perusteella yhdessä jäsenvaltiossa valmistettu ja markkinoille saatettu
lääkevalmiste sallitaan toisessa jäsenvaltiossa, ottamalla alkuperäinen markkinoille saattamista koskeva
lupa asianmukaisesti huomioon, paitsi poikkeuksellisissa tapauksissa, joissa edellytetään direktiivillä
75/319/ETY perustetun lääkevalmistekomitean lausunto,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan lääkevalmisteita koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä
26 päivänä tammikuuta 1965 annettu neuvoston direktiiviä 65/65/ETY⁽¹⁾ seuraavasti:

1. Muutetaan 4 artiklan toista kohtaa seuraavasti:

- a) poistetaan 6 alakohdasta sanat "jos se on alle kolme vuotta";
- b) korvataan englanninkielisessä toisinnossa 8 alakohdan a alakohdassa sanat "List of published references" sanalla "a bibliography"; sekä
- c) korvataan 9 alakohta seuraavasti:

"9. yhteenveto valmisteiden ominaisuuksista, joka on laadittu 4 a artiklan mukaisesti, yksi tai
useampi näyte tai vedos lääkevalmisteen pakkauksesta sekä pakkausseloste, milloin
tällainen on säädetty valmisteeseen liitettäväksi."

2. Lisätään 4 a artikla seuraavasti:

"4 a artikla

Edellä 4 artiklan toisen kohdan 9 alakohdassa tarkoitetussa yhteenvedossa valmisteiden
ominaisuuksista tulee olla seuraavat tiedot:

1. lääkevalmisteen nimitys;
2. vaikuttavien aineiden ja apuaineiden ainesosien koostumus laadun ja määrän suhteen, lääkkeen
oikean annostelun kannalta olennaiset tiedot; Maailman terveysjärjestön suosittelemaa
kansainvälistä yleistä nimeä on käytettävä, mikäli tällainen on olemassa, tai kun tämä ei ole
mahdollista, tavallista yleisnimeä tai kemiallista kuvausta;
3. lääkeumuoto;
4. farmakologiset ominaisuudet sikäli kuin tämä tieto on hyödyllistä hoidollisiin tarkoituksiin,
farmakokineettiset erityistiedot;
5. kliiniset tiedot:
 - 5.1. terapeuttiset käyttötarkoitukset,
 - 5.2. vastaoireet,
 - 5.3. epätoivotut vaikutukset (esiintymistiheys ja vakavuus),
 - 5.4. käyttöön liittyvät erityiset varoitusmerkinnät,
 - 5.5. käyttö raskauden ja imetyksen aikana,
 - 5.6. yhteisvaikutukset muun lääkityksen kanssa ja muun tyyppiset yhteisvaikutukset,
 - 5.7. aikuisille ja, milloin tarpeen, lapsille tarkoitettu annostus ja antotapa

⁽¹⁾ EYVL N:o 22, 9.2.1965, s. 369/65

- 5.8. yliannostus (oireet, hätätoimenpiteet, vasta-aineet),
- 5.9. erityisvaroitukset,
- 5.10. vaikutukset ajokykyyn ja kykyyn käyttää koneita; sekä

6. farmaseuttiset tiedot:

- 6.1. yhteensopimattomuudet (pääasialliset),
- 6.2. kestävyysaika, tarvittaessa valmisteen käyttökuntoon saattamisen jälkeen tai kun pakkaus avataan ensimmäisen kerran,
- 6.3. erityiset säilytystä koskevat varotoimenpiteet,
- 6.4. pakkaustyyppi ja koostumus,
- 6.5. markkinoille saattamista koskevan luvan haltijan nimi tai toiminimi ja kotipaikka."

3. Lisätään 4 b artikla seuraavasti:

"4 b artikla

Kun 3 artiklassa tarkoitettu markkinoille saattamista koskeva lupa on myönnetty, tulee sen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten, jota asia koskee, toimittaa markkinoille saattamisesta vastaavalle henkilölle tieto valmisteen ominaisuuksia koskevasta yhteenvedosta. Toimivaltaisten viranomaisten on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että yhteenvedossa esitetyt tiedot ovat markkinoille saattamista koskevan luvan myöntämisen yhteydessä tai myöhemmin esitettyjen tietojen mukaisia."

4. Lisätään 9 a artikla seuraavasti:

"9 a artikla

Sen jälkeen kun lupa on myönnetty, on markkinoille saattamisesta vastaavan henkilön otettava 4 artiklan 7 alakohdassa säädettyjen tarkastusmenetelmien osalta huomioon tekniikan ja tieteen kehitys ja esitettävä mahdollisesti tarvittavat muutokset, jotka ovat tarpeen sen mahdollistamiseksi, että lääkevalmisteet tarkastetaan yleisesti hyväksytyin tieteellisin menetelmin. Sen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten, joita asia koskee, on hyväksyttävä nämä muutokset."

5. Muutetaan 10 artiklaa seuraavasti:

"10 artikla

Lupa on voimassa viisi vuotta ja se on luvan haltijan hakemuksesta uudistettavissa viideksi vuodeksi kerrallaan; hakemus on tehtävä viimeistään kolme kuukautta ennen luvan päättymistä."

6. Muutetaan 11 artiklan toinen alakohta seuraavasti:

"Markkinoille saattamista koskeva lupa on keskeytettävä tai peruutettava, jos ilmenee, että 4 ja 4 a artiklan mukaisesti toimitetuissa asiakirjoissa esitetyt tiedot ovat virheellisiä tai niitä ei ole muutettu 9 a artiklan mukaisesti, taikka jos tämän direktiivin 8 artiklassa tai lääkevalmisteita koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 20 päivänä toukokuuta 1975 annetun toisen neuvoston direktiivin 75/319/ETY⁽¹⁾ 27 artiklassa tarkoitettuja tutkimuksia ei ole suoritettu.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 147, 9.6.1975, s. 13"

7. Muutetaan 13 artiklan ensimmäisen kohdan 1, 2 ja 7 alakohtaa seuraavasti:

"1. lääkevalmisteen nimitys, joka voi olla kuvitteellinen nimi taikka yleisnimi, johon liittyy tavaramerkki tai valmistajan nimi, taikka tieteellinen nimitys, johon liittyy tavaramerkki tai valmistajan nimi.

Milloin ainoastaan yhtä vaikuttavaa ainetta sisältävän lääkkeen erityisnimi on kuvitteellinen nimi, on tämän jälkeen liitettävä helposti luettavin kirjaimin Maailman terveysjärjestön suosittelema kansainvälinen yleinen nimitys silloin, kun tällainen nimitys on olemassa, tai milloin tällaista nimitystä ei ole, tavanomainen yleisnimi;

2. selostus vaikuttavien aineiden laadusta ja määrästä annosyksikköä kohden tai antomuodon mukaisesti tarkkaa tilavuutta tai painoa kohden, käyttäen Maailman terveysjärjestön suosittelemaa kansainvälisiä yleisiä nimiä silloin, kun tällaiset nimitykset ovat olemassa, tai milloin tällaisia nimitystä ei ole, tavanomaisia yleisnimiä;"

"7. viimeinen käyttöpäivämäärä selväkielisesti;"

2 artikla

Lääkevalmisteiden tutkimiseen liittyviä analyttisiä, farmakologis-toksikologisia ja kliinisiä standardeja ja tutkimussuunnitelmia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 20 päivänä toukokuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 75/318/ETY⁽¹⁾ liitettä muutetaan seuraavasti:

- 1) Korvataan 1 osan C jakson 1 kohdan seitsemäs alakohta seuraavasti:

"Lähtöaineiden jokaisesta erästä suoritettavat rutiinimaiset kokeet on mainittava markkinoille saattamista koskevassa lupahakemuksessa. Jos muita kuin farmakopeassa mainittuja kokeita käytetään, on toimitettava todisteet siitä, että lähtöaineet täyttävät tuon farmakopean laatuvaatimukset."

Lisätään 8 kohtaan seuraava lause:

"Toimivaltaisten viranomaisten tulee ilmoittaa tästä kyseessä olevasta farmakopeasta vastuussa oleville viranomaisille."

- 2) Lisätään 1 osan C jaksoon kohta seuraavasti:

"3. Biologiseen hyväksikäytettävyyteen vaikuttavat fysikaalis-kemialliset ominaisuudet

Jäljempänä luetellut vaikuttavia aineita koskevat tiedot, riippumatta siitä, sisältyvätkö ne farmakopeaan, on toimitettava osana vaikuttavia ainesosia koskevaa yleistä kuvausta, jos lääkkeen biologinen hyötyosuus riippuu niistä:

- kidemuoto ja liukoisuuskertoimet,
- hiukkaskoko, soveltuvissa tapauksissa jauhamisen jälkeen,
- hydrataatioita,
- öljy/vesi jakaantumiskerroin ⁽¹⁾.

Kolmea ensimmäistä luetelmakohtaa ei sovelleta aineisiin, joita käytetään ainoastaan liuoksina.

⁽¹⁾ Toimivaltaiset viranomaiset voivat vaatia myös pK- ja pH-arvot, jos he pitävät tätä tietoa olennaisena."

- 3) Lisätään 1 osan E lukuun ensimmäinen alakohta seuraavasti:

"Lääkevalmiste-erä käsittää, lopputuotteen tarkastusta varten, kaikki lääkemuotoon kuuluvat yksiköt, jotka on tehty samasta alkuperäisestä ainemassasta ja jotka ovat läpikäyneet yksittäisen valmistustoimintajakson tai yksittäisen sterilointitoiminnon tai,

⁽¹⁾ EYVL N:o L 147, 9.6.1975, s. 1

kun on kyse jatkuvasta tuotantoprosessista, kaikki määrätynä aikana valmistetut yksiköt."

4) Lisätään 1 osan E jakson 1 kohtaan neljäs alakohta seuraavasti:

"Lisäksi suun kautta annosteltavista kiinteistä lääkemuodoista tulee suorittaa *in vitro* tutkimukset vaikuttavan aineen tai vaikuttavien aineiden vapautumisesta ja liukenevuusnopeudesta; nämä tutkimukset tulee suorittaa myös silloin, kun annostelu tapahtuu muulla tavoin, jos kyseessä olevan jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset katsovat tämän tarpeelliseksi. Kocelosuhteet, käytetyt laitteet ja standardit tulee selostaa riittävän yksityiskohtaisesti sikäli kuin niitä ei ole vahvistettu Euroopan farmakopeassa tai jäsenvaltioiden kansallisissa farmakopeoissa. Sama koskee tapauksia, joissa tällaisten farmakopeoiden mukaisia menetelmiä ei voi soveltaa."

5) Lisätään 1 osan E jakson 2 kohtaan toisen ja kolmannen alakohdan väliin alakohdat seuraavasti:

"Ilman asianmukaisia perusteita ei suurin hyväksyttävä poikkeama lopputuotteen vaikuttavan aineen pitoisuudessa saa olla valmistushetkellä suurempi kuin +/- 5 %.

Säilyvyystutkimusten perusteella valmistajan on esitettävä ja perusteltava lopputuotteen vaikuttavan aineen pitoisuuden suurimmat hyväksyttävät poikkeamat esitetyn kelpoisuusajan loppuun saakka."

6) Korvataan 1 osan E jakson 3 kohdassa kolmas alakohta seuraavasti:

"Ylärajakoe on pakollinen sellaisten säilytysaineiden ja minkä tahansa muiden apuaineiden osalta, jotka saattavat vaikuttaa haitallisesti fysiologisiin toimintoihin. Ylä- ja alarajakoe on pakollinen apuaineen suhteen, jos se saattaa vaikuttaa vaikuttavan aineen biologiseen hyötyosuuteen, jollei biologista hyötyosuutta voida taata muunlaisin sopivin kokein."

7) Direktiivin 1 osan E jakson 5 kohdassa:

- korvataan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

"Jos lääkemuodon yleinen monografia esitetään Euroopan farmakopeassa tai, jos näin ei ole, jäsenvaltioiden kansallisissa farmakopeoissa, on lopputuotteiden täytettävä niissä esitetyt vaatimukset. Jos monografiaa ei ole, lopputuotteen laatuvaatimuksiin tulisi sisältyä seuraavat kokeet sikäli kuin se on lääkemuodon kohdalla tarkoituksenmukaista."

- muutetaan yhdeksättä, kahdettatoista, kolmattatoista ja viidettätoista alakohtaa seuraavasti:

"Ruiskeena annettavat valmisteet: "10 ml" korvataan "15 ml":lla.

"Voiteet, emulsiovoiteet, jne.: väri ja konsistenssi; vaikuttavien aineiden hiukkaskoko; paino ja hyväksyttävä vaihteluraja; pakkauksen luonne; mikrobiologiset tarkastuskokeet, jos tarpeen."

"Lietteet: väri, sedimentaationopeus; mikäli sedimentti muodostuu, miten helposti lietemuoto voidaan palauttaa."

"Peräpuikot ja kohtupuikot: väri, vaikuttavien aineiden hiukkaskoko; paino ja hyväksyttävä vaihtelu yksikköpainossa; sulamislämpötila tai hajoamisaika, sekä näiden määrittämiseen käytettävät menetelmät."

- 8) Lisätään 2 osan I lukuun jakso otsikoiden D ja E väliin seuraavasti:

"D a. MUTAGEENINEN POTENTIAALI

Mutageenisen potentiaalin tutkimisen tarkoituksena on osoittaa muutokset, jotka aine voi aiheuttaa yksilöiden tai solujen geneettiseen materiaaliin ja jotka tekevät jälkeläiset pysyvästi tai perinnöllisesti erilaisiksi kuin edeltäjänsä. Tämä tutkimus on pakollinen kaikille uusille aineille.

Tulosten lukumäärä ja tyyppi sekä niiden arvioinnin perusteet riippuvat tieteellisen tietämyksen tilasta hakemuksen jättämishetkellä."

- 9) Korvataan 2 osan I luvun E jakso seuraavasti:

"E. KARSINOGEENINEN POTENTIAALI

Kokeet karsinogeenisten vaikutusten osoittamiseksi vaaditaan tavallisesti:

1. aineista, jotka ovat läheisiä kemiallisia analogeja tunnettujen karsinogeenisten tai karsinogeenisiä vaikutuksia edistävien yhdisteiden kanssa;
2. aineista, jotka ovat aiheuttaneet epäiltyjen muutosten lisääntymistä toksikologisissa pitkäaikaistutkimuksissa;
3. aineista, jotka ovat aiheuttaneet epäiltyjen muutosten lisääntymistä mutageenisuuskokeissa tai muissa lyhytaikaisissa karsinogeenisuuskokeissa.

Tällaiset kokeet voidaan vaatia myös aineista, jotka sisältyvät lääkevalmisteeseen, jota annetaan todennäköisesti säännöllisesti pitkänä potilaan elämän jaksona.

Kokeiden yksityiskohtia määriteltäessä on otettava huomioon tieteellisen tietämyksen tila hakemuksen jättöhetkellä."

- 10) Lisätään 2 osan I luvun G jaksoon uusi kohta neljännen ja viidennen alakohdan väliin seuraavasti:

"Lääkkeistä, joista on suoritettava biologisen hyötyosuuden arviointi, on tietojen sisällettävä muutokset tuloksissa ajan funktiona ja, yleisemmin, osoitettava valmisteeseen tai sen metaboliittien biologinen hyötyosuus."

- 11) Muutetaan 3 osan II luku seuraavasti:

- korvataan otsikko seuraavasti:

"A. FARMAKOLOGISET ILMOITUKSET (Kliininen farmakologia ja biologinen hyötyosuus)"

- lisätään kohta seuraavasti:

"5. Biologisen hyötyosuuden arviointi on suoritettava kaikissa tapauksissa, joissa se on olennaista potilaiden edun kannalta, esimerkiksi jos terapeutin turvallisuusindeksiluku on alhainen tai jos aikaisemmat kokeet ovat paljastaneet epäsäännöllisyyksiä, jotka voivat liittyä vaihtelevaan imeytymiseen, tai jos tämä menettely on tarpeen direktiivin 65/65/EEC 4 artiklan 8 alakohdassa tarkoitetuille lääkevalmisteille."

3 artikla

Korvataan direktiivin 75/319/ETY III luku seuraavasti:

"III LUKU**Lääkevalmistekomitea****8 artikla**

1. Markkinoille saattamista koskevien lupien myöntämispäätöksiä koskevan jäsenvaltioiden yhteisen kannan omaksumisen helpottamiseksi ja siten lääkevalmisteiden vapaan liikkuvuuden edistämiseksi perustetaan lääkevalmistekomitea, jäljempänä 'komitea'. Komiteassa on jäsenvaltioiden ja komission edustajat.
2. Komitean tehtävänä on jäsenvaltion tai komission pyynnöstä tutkia 9 - 14 artiklan mukaisesti kysymykset direktiivin 65/65/ETY 5, 11 tai 20 artiklan soveltamisesta.
3. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

9 artikla

1. Helpottaakseen markkinoille saattamista koskevan luvan saamista ainakin kahdessa muussa jäsenvaltiossa siten, että yhdessä jäsenvaltiossa direktiivin 65/65/EEC 3 artiklan mukaisesti myönnetty lupa otetaan aiheellisella tavalla huomioon, mainittu luvan haltija voi esittää hakemuksen niiden jäsenvaltioiden, joita asia koskee, toimivaltaisille viranomaisille yhdessä direktiivin 65/65/ETY 4, 4 a, ja 4 b artiklassa tarkoitettujen ilmoitusten ja asiakirjojen kanssa. Hänen tulee vakuuttaa tämän yhdenmukaisuus ensimmäisen jäsenvaltion hyväksymän markkinoille saattamista koskevaan lupaan liittyvän aineiston kanssa, eritellen siihen mahdollisesti sisältyvät lisäykset, ja osoittaa, että kaikki osana tätä menettelyä jätetty markkinoille saattamista koskevaan lupaan liittyvä aineisto on yhdenmukaista.
2. Markkinoille saattamista koskevan luvan haltijan tulee antaa tämä hakemus komitean tietoon, ilmoittaa sille jäsenvaltioista, joita asia koskee, ja lähettää sille jäljennös luvastaan. Hänen tulee ilmoittaa asiasta myös sille jäsenvaltiolle, joka myönsi hänelle alkuperäisen luvan ja antaa sille tiedoksi mahdolliset lisäykset alkuperäiseen markkinoille saattamista koskevaan lupaan liittyvään aineistoon; tuo jäsenvaltio voi vaatia hakijaa toimittamaan sille kaikki tarpeelliset ilmoitukset ja asiakirjat, jotta se voisi tarkastaa jätetyn markkinoille saattamista koskevaan lupaan liittyvän aineiston yhdenmukaisuuden sen markkinoille saattamista koskevaan lupaan liittyvän aineiston suhteen, josta se teki päätöksensä.
3. Markkinoille saattamista koskevan luvan haltijan tulee antaa tiedoksi päivämäärät, jolloin markkinoille saattamista koskevaan lupaan liittyvät aineistot lähetettiin kyseessä oleville jäsenvaltioille. Heti kun komitea on saanut tietoonsa, että kaikilla kyseessä olevilla jäsenvaltioilla on markkinoille saattamista koskevaan lupaan liittyvä aineisto, sen tulee viipymättä ilmoittaa kaikille jäsenvaltioille ja hakijalle se päivämäärä, jolloin viimeinen jäsenvaltio, jota asia koskee, vastaanotti markkinoille saattamista koskevaan lupaan liittyvän aineiston. Kyseessä olevan/olevien jäsenvaltio(ide)n tulee joko myöntää markkinoille saattamista koskeva lupa 120 päivän kuluessa edellä mainitusta päivämäärästä, ottaen asianmukaisesti huomioon 1 kohdan mukaisesti myönnetty lupa, tai perustella päinvastainen kantansa.

10 artikla

1. Jos jäsenvaltio toteaa, että se ei voi myöntää markkinoille saattamista koskevaa lupaa, tulee sen toimittaa komitealle ja lääkevalmisteen markkinoille saattamisesta vastaavalle henkilölle tämän direktiivin 9 artiklan 3 kohdassa säädetyissä määräajoissa

perusteltu kielteinen kantansa direktiivin 65/65/ETY 5 artiklan mukaisesti.

2. Tämän määräajan päätyttyä asia saatetaan komitean käsiteltäväksi ja 14 artiklassa tarkoitettua menettelyä sovelletaan.

3. Vastaanotettuaan 1 kohdassa tarkoitettun perustellun kielteisen kannan, tulee valmisteen markkinoille saattamisesta vastaavan henkilön välittömästi lähettää komitealle jäljennös 9 artiklan 1 kohdassa luetelluista ilmoituksista ja asiakirjoista.

11 artikla

Jos tietystä lääkevalmisteesta on direktiivin 65/65/ETY 4 ja 4 a artiklan mukaisesti jätetty useita markkinoille saattamista koskevia lupahakemuksia ja yksi tai useampi jäsenvaltio on myöntänyt markkinoille saattamista koskevan luvan, kun taas yksi tai useampi jäsenvaltio on evännyt hakemuksen, voi jäsenvaltio, jota asia koskee, tai komissio siirtää asian komitealle, tämän direktiivin 14 artiklassa tarkoitettua menettelyä soveltaen.

Edellä mainittua sovelletaan myös tilanteessa, jossa yksi tai useampi jäsenvaltio on keskeyttänyt markkinoille saattamista koskevan luvan tai peruuttanut sen, kun taas yksi tai useampi jäsenvaltio ei ole tätä tehnyt.

Molemmissa tapauksissa lääkevalmisteen markkinoille saattamisesta vastaavalle henkilölle tulee ilmoittaa jokaisesta komitean päätöksestä, joka koskee 14 artiklassa säädetyn menettelyn soveltamista.

12 artikla

Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat yhteisön etua koskeissa erityistapauksissa, saattaa asian komitean käsiteltäväksi ennen kuin ne tekevät päätöksen markkinoille saattamista koskevaa lupaa koskevasta hakemuksesta tai luvan keskeyttämisestä tai peruuttamisesta.

13 artikla

1. Toimivaltaisten viranomaisten tulee laatia arviointikertomus ja kannanottonsa jokaisen uutta vaikuttavaa ainetta sisältävän lääkevalmisteeseen, jolle haetaan ensimmäisen kerran markkinoille saattamista koskevaa lupaa asianomaisissa jäsenvaltioissa, markkinoille saattamista koskevaan lupaan liittyvästä aineistosta analytyttisten, farmakologis-toksikologisten kokeiden ja kliinisten lääketutkimusten tulosten osalta.

2. Heti kun 9 artiklassa tarkoitettu tiedoksianto on vastaanotettu, tulee toimivaltaisten viranomaisten välittömästi toimittaa niille jäsenvaltioille, joita asia koskee, kaikki kyseiseen lääkevalmisteeseen liittyvät arviointikertomukset sekä yhteenveto markkinoille saattamista koskevaan lupaan liittyvästä aineistosta. Tämä kertomus tulee toimittaa myös komitealle, jos asia toimitetaan komitean käsiteltäväksi 10 artiklan nojalla.

Arviointikertomus tulee toimittaa myös muille jäsenvaltioille, joita asia koskee, ja komitealle heti kun asia on 11 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti saatettu komitean käsiteltäväksi. Näin toimitettu arviointikertomus on luottamuksellinen.

Toimivaltaisten viranomaisten tulee saattaa arviointikertomus ajan tasalle heti kun niillä on hallussaan sellaista tietoa, jolla on merkitystä tehon ja haittojen välisen suhteen arvioinnille.

14 artikla

1. Jos tässä artiklassa sanottuun menettelyyn viitataan, komitean on päätettävä asiasta ja annettava perusteltu lausunto 60 päivän kuluessa siitä päivästä, jona asia saatettiin sen käsiteltäväksi.

Edellä 10 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa valmisteen markkinoille saattamisesta vastaavaa henkilöä voidaan hänen pyynnöstään kuulla suullisesti tai kirjallisesti ennen kuin komitea antaa lausuntonsa. Komitea voi pidentää edellisessä kohdassa tarkoitettua määräaikaa antaakseen hakijalle aikaa tulla kuulluksi suullisesti tai kirjallisesti.

Edellä 11 artiklassa tarkoitettussa tapauksessa valmisteen markkinoille saattamisesta vastaavaa henkilöä voidaan pyytää tulemaan suullisesti tai kirjallisesti kuultavaksi.

2. Komitean lausunnon tulee koskea niitä 10 artiklan 1 kohdassa säädetyn eriävän mielipiteen perusteita ja perusteita, joilla markkinoille saattamista koskeva lupahakemus on eväty tai keskeytetty taikka peruutettu 11 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa.

Komitean on ilmoitettava välittömästi jäsenvaltioille, joita asia koskee, ja valmisteen markkinoille saattamisesta vastaavalle henkilölle launnostaan tai jäsentensä mielipiteistä, jos asiassa on erilaisia kantoja.

3. Kyseessä olevien jäsenvaltioiden on 60 päivän kuluessa 2 kohdassa tarkoitetun tiedon vastaanottamisesta päättää mitkä toimenpiteet ne aikovat toteuttaa komitean lausunnon johdosta. Niiden tulee välittömästi ilmoittaa komitealle päätöksestään.

15 artikla

1. Komissio antaa joka toinen vuosi neuvostolle kertomuksen tässä luvussa säädetyn menettelyn toiminnasta ja sen vaikutuksista yhteisön sisäisen kaupan kehittymiseen.

2. Komissio antaa saatujen kokemusten perusteella viimeistään neljän vuoden kuluttua siitä, kun tämä direktiivi tuli sovellettavaksi, neuvostolle ehdotuksen aiheelliseksi toimenpiteiksi lääkevalmisteiden vapaata liikkuvuutta koskevien jäljellä olevien esteiden poistamiseksi.

3. Neuvosto päättää komission ehdotuksesta viimeistään vuoden kuluttua siitä, kun se saatettiin neuvoston käsiteltäväksi."

4 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 18 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta⁽¹⁾. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Ensimmäisessä kohdassa tarkoitetun määräajan päätyttyä esitettyjen markkinoille saattamista koskevien lupahakemusten on oltava tämän direktiivin säännösten mukaisia.

⁽¹⁾ Tämä direktiivi on annettu tiedoksi jäsenvaltioille 31 päivänä lokakuuta 1983.

Tämän direktiivin 1 ja 2 artiklaa tulee tarvittaessa asteittain laajentaa koskemaan olemassa olevia lääkevalmisteita direktiivin 75/319/ETY 39 artiklan 2 kohdassa säädetyn ajan loppuun mennessä.

Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

5 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 26 päivänä lokakuuta 1983.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. MORAITIS

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 3 päivänä toukokuuta 1989,**

lääkevalmisteita koskevan lainsäädännön lähentämisestä annettujen direktiivien 65/65/ETY, 75/318/ETY ja 75/319/ETY muuttamisesta

(89/341/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

kaikkien lääkkeiden tuotantoa, jakelua ja käyttöä ohjaavien säännösten ensisijaisena tavoitteena on oltava kansanterveyden turvaaminen,

lääkevalmisteita koskevan lainsäädännön lähentämisestä annetut direktiivit on mukautettava tieteen kehitykseen ja niissä on otettava huomioon niiden antamisen jälkeen saatu kokemus niin, että korkeampi laatu ja parempi turvallisuus ja teho varmistetaan,

lääkevalmisteiden kulutuskäytön parantamisesta 15 päivänä toukokuuta 1987 esittämässään päätelmässä⁽⁴⁾ neuvosto katsoi, että yhteisössä markkinoille saatettuihin, ihmisille tarkoitettuihin lääkevalmisteisiin liitettävien pakkausselosteiden järjestelmää tulisi kehittää,

olisi pidettävä yllä takeita yhteisössä valmistettujen lääkkeiden laadusta vaatimalla hyvien tuotantotapojen periaatteiden noudattamista kaikkien lääkkeiden osalta, riippumatta siitä, mihin lääkkeet on lopullisesti tarkoitettu,

komissiolle tulisi antaa valtuudet määritellä yksityiskohtaisesti lääkkeiden hyvien tuotantotapojen periaatteet kiinteässä yhteistyössä lääkevalmistesektorin teknisten esteiden poistamisesta annettujen direktiivien mukauttamista tekniikan kehitykseen käsittelevän komitean kanssa,

Euroopan parlamentin 13 päivänä kesäkuuta 1986 antaman päätöslauselman takia, joka koskee lääkevalmisteiden vientiä kolmanteen

maailmaan, tulisi toteuttaa toimenpiteet lääkkeiden käytön edellytyksiä jäsenvaltioissa koskevien tietojen toimittamisen parantamiseksi kolmansille maille, ja

direktiivin 65/65/ETY⁽⁵⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 87/21/ETY⁽⁶⁾, direktiivin 75/318/ETY⁽⁷⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 87/19/ETY⁽⁸⁾, ja toisen neuvoston direktiivin 75/319/ETY⁽⁹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 83/570/ETY⁽¹⁰⁾, soveltamisala tulisi laajentaa kattamaan muut teollisesti tuotetut lääkkeet, joita direktiivit eivät tähän asti ole koskeneet,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiiviä 65/65/ETY seuraavasti:

1. Otsikossa, johdanto-osassa ja II - V luvussa kaikki viittaukset "lääkevalmisteeseen" korvataan "lääkkeellä".
2. Lisätään 1 artiklaan alakohdat seuraavasti:
"4. "tiettyä tapausta varten tehdyllä valmisteella":

yksittäiselle potilaalle kirjoitetun lääkemääräyksen mukaisesti apteekissa valmistettua lääkettä.

5. 'apteekki-valmisteella':

farmakopean ohjeiden mukaan apteekissa valmistettua ja kyseessä olevan apteekin palvelemille potilaille suoraan toimitettavaksi tarkoitettua lääkettä."

3. Korvataan 2 artikla seuraavasti:

"2 artikla

1. Jäljempänä II - V lukujen säännöksiä sovelletaan ihmisille tarkoitettuihin lääkevalmisteisiin, jotka on tarkoitettu jäsenvaltioissa saatettavaksi markkinoille.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 36, 8.2.1988, s. 22

⁽²⁾ EYVL N:o C 290, 14.11.1988, s. 128;

EYVL N:o C 120, 16.5.1989

⁽³⁾ EYVL N:o C 208, 8.8.1988, s. 64

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 178, 7.7.1987, s. 2

⁽⁵⁾ EYVL N:o 22, 9.2.1965, s. 369/65

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 15, 17.1.1987, s. 3

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 147, 9.6.1975, s. 1

⁽⁸⁾ EYVL N:o L 15, 17.1.1987, s. 31

⁽⁹⁾ EYVL N:o L 147, 9.6.1975, s. 13

⁽¹⁰⁾ EYVL N:o L 332, 28.11.1983, s. 1

2. Mikäli jäsenvaltio myöntää lupia sellaisten teollisesti tuotettujen lääkkeiden saattamiseksi markkinoille, jotka eivät täytä lääkevalmisteen määrittelmää, sen tulee myös soveltaa II - V luvun säännöksiä niihin.

3. Jäljempänä II - V luvun säännöksiä ei sovelleta:

- tiettyä tapausta varten tehtyihin valmisteisiin ja apteek-
kivalmisteisiin,
- tutkimukseen ja kehittelykokeisiin tarkoitettuihin
lääkkeisiin,
- väliaineisiin, joita toimiluvan saanut valmistaja
edelleen tuotannollisesti käsittelee.

4. Jäsenvaltio voi, voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti ja täyttääkseen erityiset tarpeet olla soveltamatta II - V lukujen säännöksiä lääkkeeseen, joka on valmistettu laillistetun terveydenhuollon ammattihenkilön antamien laatuvaatimusten mukaisesti ja tarkoitettu hänen välittömällä henkilökohtaisella vastuullaan yksittäisille potilaille, ja joka toimitetaan vilpittömässä mielessä vapaaehtoisesti tehtyä määräystä vastaan."

4. Lisätään 4 a artiklaan alakohta seuraavasti:

"6.6. tarvittaessa erityiset varotoimet käyttämättömien valmisteiden tai tällaisista valmisteista peräisin olevien jätteiden hävittämisessä."

5. Lisätään 13 artiklaan alakohta seuraavasti:

"9. tarvittaessa erityiset varotoimet käyttämättömien valmisteiden tai tällaisista valmisteista peräisin olevien jätteiden hävittämisessä."

6. Lisätään 14 artiklaan viides luetelmakohta seuraavasti:

"- valmistajan eränumero."

2 artikla

Korvataan direktiivissä 75/318/ETY kaikki viittaukset "lääkevalmisteseen" "lääkkeellä".

3 artikla

Muutetaan direktiivi 75/319/ETY seuraavasti:

1. Korvataan 4 artiklassa b alakohta seuraavasti:

"b) toimivaltaiset viranomaiset voivat toimittaa lääkkeen, sen lähtöaineet ja tarvittaessa sen väliaineen tai muun ainesosan tutkittavaksi valtion laboratorioon tai tähän tarkoitukseen osoitettuun laboratorioon varmistaakseen siitä, että valmistajan käyttämät ja hakemuksen liitteenä olevissa erityistiedoissa direktiivin 65/65/ETY 4 artiklan toisen kohdan 7 luetelmakohdan mukaisesti kuvatut tarkastusmenetelmät ovat tyydyttävät."

2. Korvataan 6 artiklan viimeinen alakohta seuraavasti:

"Lääkepakkaukseen on ehdottomasti sisällytettävä pakkauseloste, jollei kaikkia tämän artiklan edellyttämiä tietoja ole jo ilmaistu itse pakkauksessa tai ulommassa päällyksessä."

3. Korvataan 16 artiklan 1 alakohta seuraavasti:

"1. Jäsenvaltioiden tulee toteuttaa kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että lääkkeiden valmistamiseksi tarvitaan lupa. Tämä valmistuslupa tulee vaatia siitä huolimatta, että valmistetut lääkkeet on tarkoitettu vientiin."

4. Lisätään 19 artiklaan alakohta seuraavasti:

"f) noudattaa hyvien tuotantotapojen periaatteita ja ohjeistoja lääkkeiden valmistamisessa siten kuin yhteisön oikeudessa on säädetty."

5. Lisätään artikla seuraavasti:

"19 a artikla

Edellä 19 artiklan f alakohdassa tarkoitetut hyvien tuotantotapojen periaatteet ja ohjeisto lääkkeiden valmistuksessa annetaan jäsenvaltioille osoitetussa direktiivissä, direktiivin 75/318/ETY 2 c artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti. Komissio julkaisee yksityiskohtaiset ohjeet ja tarvittaessa muuttaa niitä niiden periaatteiden mukaisesti sikäli kun on tarpeen ottaa huomioon tekniikan ja tieteen kehitys."

6. Edelleen 26 artiklassa:

- korvataan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

"Kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen tulee toistuvien tarkastuksien varmistaa, että lääkkeitä säänteleviä lainsäädännön vaatimuksia noudatetaan,"

- lisätään alakohta seuraavasti:

"Jokaisen ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen tarkastusten jälkeen toimivaltaista viranomaista edustavien virkamiesten tulee antaa kertomus siitä, noudattaako valmistaja yhteisön oikeudessa säädettyjä hyvien tuotantotapojen periaatteita ja ohjeistoa lääkkeiden valmistuksessa. Näiden kertomusten sisältö tulee toimittaa sille valmistajalle, johon tarkastus kohdistuu."

7. Lisätään artikla seuraavasti:

"28 a artikla

Valmistajan, viejän tai kolmannen tuovan maan viranomaisten pyynnöstä jäsenvaltion tulee todistaa, että

lääkkeen valmistajalla on 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu lupa. Antaessaan tällaisia todistuksia niiden tulee noudattaa seuraavia vaatimuksia:

1. Jäsenvaltioiden tulee ottaa huomioon voimassa olevat Maailman terveysjärjestön hallinnolliset järjestelyt.
2. Heidän tulee toimittaa vientiin tarkoitetuista, alueellaan luvan saaneista lääkkeistä valmisteen, sellaisena kuin se on hyväksytty direktiivin 65/65/ETY 4 artiklan b alakohdan mukaisesti, ominaisuuksia koskeva yhteen-veto.
3. Mikäli valmistajalla ei ole lupaa hänen tulee saattaa tuote markkinoille, toimittaa edellä tarkoitettun todistuksen vahvistamisesta vastaaville viranomaisille ilmoitus, jossa selostetaan miksi myyntilupaa ei ole."
8. Lisätään 30 artiklan alakohta seuraavasti:

"Jäsenvaltioiden tulee perustellusta pyynnöstä viipymättä toimittaa 26 artiklan kolmannessa alakohdassa tarkoitettujen kertomukset toisen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille. Jos kertomukset vastaanottava jäsenvaltio niitä tarkasteltuaan katsoo, ettei se voi hyväksyä kertomukset vahvistaneen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten tekemiä johtopäätöksiä, sen tulee esittää kyseessä oleville toimivaltaisille viranomaisille perustelunsa ja pyytää lisätietoja. Kyseessä olevien jäsenvaltioiden tulee pyrkiä yhteisymmärrykseen. Niissä tapauksissa, joissa on vakavia käsityseroja, yhden kyseessä olevista jäsenvaltioista tulee tarvittaessa ilmoittaa asiasta komissiolle."

9. Lisätään 33 artiklan kohdat seuraavasti:

"2. Lääkkeen saattamisesta markkinoille vastaava henkilö on velvollinen saattamaan viipymättä kyseessä olevien jäsenmaiden tietoon kaikki ne toimenpiteensä, jotka hän on toteuttanut keskeyttääkseen valmisteen saattamisen markkinoille tai poistaakseen sen markkinoilta ilmoittaen samalla perustet toimenpiteille, jos ne koskevat

lääkkeen tehoa tai kansanterveyden turvaamista. Jäsenvaltioiden tulee huolehtia, että tämä tieto saatetaan komitean tietoon.

3. Jäsenvaltioiden tulee varmistua, että aiheelliset tiedot 1 ja 2 kohdan nojalla suoritetuista toimenpiteistä, jotka voivat vaikuttaa kansanterveyden turvaamiseen kolmansissa maissa, saatetaan viipymättä yhdessä komitealle osoitetun jäljennöksen kanssa Maailman terveysjärjestön tietoon.
4. Komission tulee julkaista vuosittain luettelo yhteisössä kielletyistä lääkkeistä."
10. Muutetaan 34 artiklan ensimmäinen kohta seuraavasti:

"Tätä direktiiviä sovelletaan ihmisille tarkoitettuihin lääkkeisiin niissä rajoissa, joista säädetään direktiivin 65/65/ETY 2 artiklassa."

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 1 päivään tammikuuta 1992 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.
2. Markkinoille saattamista koskevien lupahakemusten, jotka on jätetty 1 kohdassa tarkoitettun määräajan jälkeen, on oltava tämän direktiivin mukaisia.
3. Edellä 1, 2 ja 3 artiklat tulee tarvittaessa asteittain ulottaa olemassa oleviin lääkkeisiin 31 päivään joulukuuta 1992 mennessä.

5 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 3 päivänä toukokuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. SOLBES

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 28 päivänä syyskuuta 1981,
eläinlääkkeitä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä**

(81/851/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

kaikkien eläinlääkkeiden tuotantoa ja jakelua koskevien säännösten ensisijaisena tarkoituksena on oltava kansanterveyden turvaaminen,

tämä päämäärä on kuitenkin saavutettava keinoilla, jotka eivät ole omiaan estämään lääketieteellisuuden tai -kaupan kehittymistä yhteisössä,

sikäli kuin jäsenvaltiolla jo on eläinlääkkeitä säänteleviä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, ne olennaisilta periaatteiltaan eroavat toisistaan; tämä saattaa estää lääkkeiden kauppaa yhteisössä ja se siten vaikuttaa suoraan yhteismarkkinoiden toteuttamiseen ja toimintaan,

siksi on tarpeen poistaa tällaiset esteet; tämän tavoitteen saavuttamiseksi on välttämätöntä lähentää asiaan liittyviä säännöksiä,

tämän direktiivin eläinlääkkeitä koskevat säännökset, vaikka ovat asianmukaisia, eivät ole riittäviä eläinlääkkeille, joita käytetään aktiivisen immunitetin aikaansaamiseen, immunitetitilan tutkimiseen ja passiivisen immunitetin aikaansaamiseen, tai radioaktiivisiin isotooppihin perustuville lääkeaineille; tämän vuoksi on toistaiseksi suotavaa olla määräämättä niitä sovellettaviksi tällaisiin valmisteisiin,

lääkerekhut eivät kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan; kansanterveyteen liittyvistä ja taloudellisista syistä on kuitenkin tarpeen kieltää sellaisten lääkeaineiden käyttäminen lääkeruhjen valmistuksessa, joille ei ole myönnetty lupaa,

markkinoille saattamista koskeva lupa tulee evätä silloin, kun lääkeaineella ei ole terapeuttista vaikutusta tai kun tällaista vaikutusta ei ole riittävästi osoitettu; käsitteellä terapeuttinen vaikutus tarkoitetaan valmistajan lupaamaa vaikutusta,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 152, 5.7.1976, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o C 293, 13.12.1976, s. 64

⁽³⁾ EYVL N:o C 299, 18.12.1976, s. 12

edellä tarkoitettu markkinoille saattamista koskeva lupa tulee myös evätä silloin, kun osoitettu varoaika ei ole riittävän pitkä poistamaan jäämistä johtuvia terveydellisiä vaaroja,

eläinlääkkeiden vapaan liikkuvuuden toteuttamiseksi asteittain on tarpeen helpottaa markkinoille saattamista koskevan luvan myöntämistä samalle lääkkeelle useissa jäsenvaltioissa,

tätä tarkoitusta varten on tarpeen perustaa jäsenmaiden ja komission edustajista koostuva eläinlääkekomitea, jonka tehtävänä olisi antaa lausuntoja siitä, onko tietty lääkeaine tässä direktiivissä asetettujen vaatimusten mukainen,

tämä direktiivi on vain yksi vaihe eläinlääkkeiden vapaan liikkuvuuden päämäärän saavuttamisessa; tämän vuoksi osoittautuvat uudet toimenpiteet, erityisesti sanotussa komiteassa saavutettavien kokemusten valossa, välttämättömiksi jäljellä olevien vapaan liikkuvuuden esteiden poistamiseksi, ja

eläinlääkkeiden liikkuvuuden helpottamiseksi ja sen ehkäisemiseksi, että yhdessä jäsenvaltiossa suoritettut tarkastukset toistetaan toisessa jäsenvaltiossa, tulisi eläinlääkkeiden valmistukseen, niiden tuontiin kolmansista maista ja näihin liittyvien lupien myöntämiseen soveltaa vähimmäisvaatimuksia siten, kuin lääkevalmisteita koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 20 päivänä toukokuuta 1975 annetussa neuvoston direktiivissä 75/319/ETY⁽¹⁾ säädetään,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

Määritelmät ja soveltamisala

1 artikla

1. Lääkevalmisteita koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 26 päivänä tammikuuta 1965 annetun neuvoston direktiivin 65/65/ETY⁽²⁾ 1 artiklassa säädettyjä määritelmiä sovelletaan tässä direktiivissä.

2. Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 'eläinlääkkeellä' kaikkia eläimille tarkoitettuja lääkkeitä,

- 'valmiilla eläinlääkkeellä' kaikkia ennalta valmistettuja eläinlääkkeitä, jotka eivät täytä lääkevalmisteen määritelmää ja jotka on saatettu markkinoille sellaisena lääkemuotona, joka voidaan käyttää ilman edelleen käsittelyä,

- 'lääkereichua varten tarkoitettua premiksillä' kaikkia eläinlääkkeitä, jotka on ennalta valmistettu pitäen silmällä myöhempää lääkerahun valmistusta,

- 'lääkerehulla' kaikkia eläinlääkkeen tai -lääkkeiden ja rehun tai rehujen sekoituksia, jotka ovat markkinoille saattamista varten valmiiksi valmistettuja ja tarkoitettu eläimille syötettäviksi ilman edelleen käsittelyä, parantavien tai ehkäisevien tai muiden direktiivin 65/65/ETY 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen lääkkeellisten ominaisuuksien vuoksi.

3. Kunnes lääkerehuja koskevat yhteisön säännökset annetaan, jäsenvaltiot voivat säätää, että tähän käsitteeseen luetaan lääkerehua varten tarkoitettuja premikseistä, joille on tämän direktiivin 4 artiklan mukaisesti myönnetty lupa, ja rehuista valmistetut puolivalmiit valmisteet silloin, kun tällaiset puolivalmiit valmisteet on tarkoitettu edelleen käsiteltäviksi rehuihin sekoittamalla, käyttövalmiin lääkerahun aikaansaamiseksi. Jäsenvaltioiden tulee varmistaa, että tällaiset puolivalmiit valmisteet ovat toimivaltaisten viranomaisten valvonnan alaisia ja että niitä käytetään lääkerehujen valmistukseen yksinomaan lääkerehua varten tarkoitettun premiksin markkinoille saattamista koskevan luvan edellytysten mukaisesti.

4. Rehun lisäaineista 23 päivänä marraskuuta 1970 annetun neuvoston direktiivissä 70/524/ETY⁽³⁾, sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna, tarkoitettuja lisäaineita ei katsota silloin, kun ne yhdistetään tuon direktiivin mukaisesti eläinten rehuun ja eläinten täydennysrehuun, tässä direktiivissä tarkoitetuksi eläinlääkkeiksi.

5. (ks. 390L0676)

⁽¹⁾ EYVL N:o L 147, 9.6.1975, s. 13

⁽²⁾ EYVL N:o 22, 9.12.1965, s. 369/65

⁽³⁾ EYVL N:o L 270, 14.12.1970, s. 1

II LUKU

Eläinlääkkeiden markkinoille saattamista koskeva lupahakemus*4 artikla*

(ks. 390L0676)

2 artikla

1. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan erityisesti lääkevalmisteiden, valmiiden eläinlääkkeiden tai lääkerehua varten tarkoitetun premiksin muodossa oleviin eläinlääkkeisiin.

2. Tämän direktiivin säännöksiä ei sovelleta:

- lääkerehuihin,
- eläinlääkkeisiin, joita käytetään aktiivisen immunitetin tuottamiseen, immunitetitilan tutkimiseen ja passiivisen immunitetin tuottamiseen,
- radioaktiivisiin isotooppeihin perustuviin eläinlääkkeisiin,
- eläinlääkkeisiin, joita ei ole ennalta valmistettu ja jotka on tarkoitettu yhdelle tietylle eläimelle tai pienelle määrälle eläimiä,
- homeopaattisiin lääkkeisiin.

5 artikla

(ks. 390L0676)

3. Läkerehua voidaan kuitenkin valmistaa vain tämän direktiivin mukaisesti hyväksytyistä premikeistä. Kahden vuoden määräajan kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta, neuvosto, komission kertomuksen perusteella, johon tarvittaessa sisältyy aiheelliset ehdotukset, päättää menettelystä premikeissä mahdollisesti käytettävien farmakologisten molekyylien luettelosta ja tämän luettelon laatimisessa noudatettavasta menettelystä.

3 artikla

Jäsenvaltiot voivat sallia alueellaan poikkeuksia 4 artiklan 1 kohdan säännöksistä sellaisten eläinlääkkeiden osalta, jotka on tarkoitettu ainoastaan akvaariokaloille, häkkilinnuille, kirjokyyhkyksille, terraarioeläimille ja pienille jyräjyille edellyttäen, että tällaiset valmisteet eivät sisällä aineita, joiden käyttäminen edellyttää eläinlääkinnällistä valvontaa ja että kaikki mahdolliset toimenpiteet on toteutettu valmisteiden luvattoman, muille eläimille tapahtuvan käytön ehkäisemiseksi.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 5 artiklan toisen kohdan 8, 9 ja 10 luetelmakohdassa luetellut asiakirjat ja ilmoitukset ovat ennen kuin ne toimitetaan toimivaltaisille viranomaisille sellaisten asiantuntijoiden laatimia, joilla on riittävä tekninen ja ammatillinen pätevyys.

Näiden asiakirjojen ja ilmoitusten tulee olla kyseessä olevien asiantuntijoiden allekirjoittamia.

7 artikla

Asiantuntijoiden tehtävänä on erityisalaltaan:

1. suorittaa tieteenalojensa (analytiikka, farmakologia ja vastaavat kokeelliset tieteet, kliiniset tutkimukset) alaan kuuluvat tehtävät ja esittää saavutetut tulokset objektiivisesti sekä määrän että laadun osalta;

2. esittää havaintonsa eläinlääkkeiden tutkimiseen liittyviä analyttisiä, farmakologis-toksikologisia ja kliinisiä standardeja ja tutkimussuunnitelmia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 28 päivänä syyskuuta 1981 annetun neuvoston direktiivin 81/852/ETY⁽¹⁾ mukaisesti sekä antaa lausuntonsa erityisesti:

- a) analyysin suorittajien siitä, onko valmiste yhdenmukainen ilmoitetun koostumuksen kanssa esittäen samalla perustelut tarkastusmenetelmille, joita valmistajan on määrä käyttää;
- b) farmakologiin ja täysin vastaavalla tavalla pätevien henkilöiden kyseessä ollen:
 - valmisteen toksisuudesta ja havaituista farmakologisista ominaisuuksista,
 - siitä, onko hoidetuista eläimistä saaduissa elintarvikkeissa tavanomaisissa käyttöolosuhteissa tapahtuneen eläinlääkkeen antamisen ja suositellun varoajan noudattamisen jälkeen jäämiä, jotka saattaisivat muodostaa terveydellisen vaaran kuluttajalle;
- c) kliinisten asiantuntijoiden kyseessä ollen siitä, ovatko he todenneet niiden vaikutusten ilmenevän valmisteella hoidetuissa eläimissä, jotka vastaavat valmistajan 5 artiklan mukaisesti esittämiä ilmoituksia siitä, onko valmiste hyvin siedetty, mitä annostusta he suosittelevat ja mitkä ovat vastaioireet ja mahdolliset sivuvaikutukset;

3. perustella, miksi mahdollisesti 5 artiklan toisen kohdan 10 alakohdan a ja b alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa viitataan julkaisuihin, neuvoston direktiivissä 81/852/ETY säädettyjen edellytysten mukaisesti.

Asiantuntijoiden yksityiskohtaiset kertomukset muodostavat osan asiakirja-aineistosta, joka hakijan on esitettävä toimivaltaiselle viranomaiselle.

III LUKU

Lupahakemusten arviointi - Markkinoille saattamista koskeva lupa - Luvan uudistaminen

8 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että markkinoille saattamista koskevat

lupahakemukset käsitellään 120 päivän määräajan kuluessa siitä päivästä, jona hakemus esitettiin.

Poikkeuksellisissa tapauksissa tätä määräaikaa voidaan pidentää 90 päivällä. Hakijalle on annettava tieto tällaisesta pidennyksestä ennen alkuperäisen määräajan päättymistä.

9 artikla

Edellä 4 artiklan mukaisesti esitetyn hakemuksen arvioimiseksi jäsenvaltioiden:

1. toimivaltaisten viranomaisten on tarkastettava, täyttääkö hakemuksen tueksi jätetty aineisto 5 artiklassa säädetyt vaatimukset, ja varmistua asiantuntijoiden 7 artiklan mukaisesti esittämien lausuntojen perusteella siitä, ovatko markkinoille saattamista koskevan luvan myöntämisen edellytykset täytetty;
2. (ks. 390L0676)
3. toimivaltaiset viranomaiset voivat, jos ne pitävät sitä tarpeellisena, vaatia hakijaa täydentämään tietoja 5 artiklassa tarkoitettujen seikkojen osalta. Jos toimivaltaiset viranomaiset menettelevät mainitulla tavalla, keskeytyy 8 artiklassa tarkoitettujen määräaikaisten kuluminen siihen asti, kunnes tarvittavat täydentävät tiedot on toimitettu. Samoin näiden määräaikaisten kuluminen keskeytyy tarvittaessa jokaisen sellaisen jakson ajaksi, joka hakijalle on annettu suullisten tai kirjallisten selvitysten antamista varten.

10 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että:

1. toimivaltaiset viranomaiset tarkastavat, kykenevätkö valmistajat ja kolmansista maista eläinlääkkeitä maahantuovat valmistajat ne 5 artiklan toisen kohdan 4 alakohdassa tarkoitettulla tavalla esitettyjen ilmoitusten mukaisesti tai suorittamaan tarkastukset 5 artiklan toisen kohdan 9 alakohdassa mainituissa hakemusasiakirjoissa esitettyjen menetelmien mukaisesti;
2. toimivaltaiset viranomaiset voivat valtuuttaa valmistajat ja kolmansista maista eläinlääkkeitä maahantuovat, perusteluissa tapauksissa, suorituttamaan valmistuksen tiettyjä

⁽¹⁾ EYVL N:o L 317, 6.11.1981, s. 16

vaiheita tai tiettyjä 1 kohdassa tarkoitettuja tarkastustutkimuksia ulkopuolisilla; tällaisissa tapauksissa toimivaltaiset viranomaiset tarkastavat nämä laitokset.

11 artikla

Edellä 4 artiklassa tarkoitettu lupa on evättävä, jos 5 artiklassa lueteltujen asiakirjojen ja ilmoitusten arvioinnissa ilmenee, että:

1. eläinlääke on haitallinen markkinoille saattamista koskevan luvan hakemishetkellä ilmoitetuissa käyttöolosuhteissa, sillä ei ole terapeuttista vaikutusta tai hakija ei ole riittävällä tavalla osoittanut tällaista vaikutusta niiden eläinlajien osalta, joita on tarkoitus hoitaa, tai sen laadun tai määrän osalta koostumusta ei ole ilmoitettu;
2. hakijan esittämä varoaika ei ole riittävän pitkä sen varmistamiseksi, ettei käsitellyistä eläimistä saaduissa elintarvikkeissa ole jäämiä, jotka saattaisivat olla kuluttajan terveydelle vaaraksi, tai se on riittämättömästi perusteltu;
3. eläinlääkettä tarjotaan käytettäväksi sellaiseen tarkoitukseen, joka kielletään yhteisön säännöksissä. Toimivaltaiset viranomaiset voivat, kunnes yhteisön säännökset asiassa annetaan, olla myöntämättä markkinoille saattamista koskevaa lupaa eläinlääkkeelle, jos tällainen toimenpide on välttämätön kansanterveyden, kuluttajan tai eläinten terveyden turvaamiseksi.

Markkinoille saattamista koskeva lupa on myös evättävä, jos toimivaltaisille viranomaisille jätetyt hakemusasiakirjat eivät täytä 5, 6 ja 7 artiklassa säädettyjä vaatimuksia.

12 artikla

Edellä 4 artiklassa säädettyssä luvassa voidaan vaatia, että markkinoille saattamisesta vastaava henkilö esittää pakkauksessa tai ulommassa päällyksessä ja pakkausselosteessa, jos sellainen vaaditaan, muita turvallisuuden ja terveyden suojaamisen kannalta olennaisia tietoja, mukaan lukien erityiset käyttöön liittyvät varoitukset ja muut varoitukset, jotka johtuvat 5 artiklan 10 kohdassa määrityistä kliinisistä ja farmakologisista tutkimuksista tai sen jälkeen saaduista kokemuksista, kun eläinlääkettä alettiin pitää kaupan.

Lupaan voidaan liittää myös velvoite sisällyttää jäljiteaine eläinlääkkeeseen.

13 artikla

Markkinoille saattamista koskevan luvan myöntäminen ei vaikuta valmistajan ja tarvittaessa markkinoille saattamisesta vastaavan henkilön yleiseen oikeudelliseen vastuuseen.

14 artikla

(ks. 390L0678)

15 artikla

(ks. 390L0676)

IV LUKU

(ks. 390L0676)

lukua ja 36 artiklaa sovelletaan tällaiseen tuontiin samalla tavoin kuin valmistukseen.

25 artikla

Saadakseen 24 artiklassa tarkoitetun luvan on hakijan täytettävä ainakin seuraavat vaatimukset:

- a) hänen on yksilöitävä ne eläinlääkkeet ja lääkemuodot, joita on tarkoitus valmistaa tai maahantuoda, sekä paikka, jossa niitä aiotaan valmistaa tai tarkastaa;
- b) hänellä tulee olla käytettävissään valmistusta ja edellä mainittua tuontia varten sopivat ja riittävät tilat, tekniset laitteet ja tarkastusmahdollisuudet, jotka ovat asianomaisen jäsenvaltion 10 artiklan 1 kohdan mukaisesti säätämien vaatimusten mukaisia sekä valmistuksen ja tarkastuksen että valmisteiden varastoinnin osalta;
- c) hänellä tulee olla käytettävissään vähintään yksi 29 artiklassa tarkoitettu kelpoisuusehdot täyttävä henkilö.

Hakijan tulee hakemuksessaan esittää ilmoitukset, joilla osoitetaan edellä mainittuja vaatimuksia noudatettavan.

V LUKU

26 artikla

Eläinlääkkeiden valmistus - Tuonti kolmansista maista

24 artikla

1. (ks. 390L0676)

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu lupa vaaditaan sekä täydelliseen että osittaiseen valmistustoimintaan, ja osiinjakamisen, pakkaamisen ja merkitsemisen eri toimiin.

Tällaista lupaa ei kuitenkaan vaadita valmistukseen, osiinjakamiseen taikka pakkauksen tai merkitsemisen muuttamiseen, jos nämä toimet suorittaa ainoastaan vähittäisjakelua varten proviisori apteekissa tai muu henkilö, jolla on jäsenvaltion lain mukaan oikeus tällaisten toimien suorittamiseen.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu lupa vaaditaan myös kolmansista maista jäsenvaltioon tapahtuvaa tuontia varten; tätä

1. Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset saavat myöntää 24 artiklassa tarkoitetun luvan vasta, kun viranomaisen edustajan suorittamalla tutkimuksella on varmistuttu 25 artiklan mukaisesti esitettyjen ilmoitusten paikkansapitävyydestä.

2. Sen varmistamiseksi, että 25 artiklassa tarkoitettuja vaatimuksia noudatetaan, voidaan lupaan liittää vaatimuksia tiettyjen velvoitteiden suorittamisesta, joko luvan myöntämisen yhteydessä tai myöhemmänä ajankohtana.

3. Lupa koskee ainoastaan hakemuksessa eriteltyjä toimitiloja sekä samassa hakemuksessa eriteltyjä eläinlääkkeitä ja lääkemuotoja.

27 artikla

Artiklassa 24 tarkoitetun luvan haltijan velvollisuutena on ainakin:

- a) pitää henkilökuntaa, joka täyttää jäsenvaltiossa lainsäädännön edellyttämät vaatimukset sekä valmistuksen että tarkastuksen osalta;

- b) toimittaa markkinoille saattamista koskevan luvan saaneita eläinlääkkeitä ainoastaan asianomaisten jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaisesti;
- c) ilmoittaa etukäteen toimivaltaisille viranomaisille kaikista mihin tahansa 25 artiklan mukaisesti esittämäänsä ilmoituksen aikomistaan muutoksista; toimivaltaiselle viranomaiselle tulee kaikissa tapauksessa ilmoittaa viipymättä, jos 29 artiklassa tarkoitettu kelpoisuusehdot täyttävä henkilö korvataan odottamatta;

- d) sallia asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten edustajien pääsy tiloihinsa milloin tahansa;

- e) luoda mahdollisuudet 29 artiklassa tarkoitettujen kelpoisuusehdot täyttävän henkilön tehtävien suorittamiselle, erityisesti antamalla hänen käyttöönsä kaikki tarpeelliset välineet.

28 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että menettelyyn 24 artiklassa tarkoitettujen luvan myöntämiseksi tarvittava aika on enintään 90 päivää siitä päivästä, jona toimivaltainen viranomainen on vastaanottanut hakemuksen.

2. Jos markkinoille saattamista koskevan luvan haltija esittää jonkin 25 artiklan a ja b alakohdassa tarkoitettujen seikan muuttamista, tämän pyynnön käsittelyä varten tarvittava aika saa olla enintään 30 päivää. Erityisesti syystä tämä määräaika voidaan pidentää 90 päiväksi.

3. Jäsenvaltiot voivat vaatia hakijaa täydentämään sekä 25 artiklan mukaisesti toimitettuja ilmoituksia että 29 artiklassa tarkoitettua kelpoisuusehdot täyttävää henkilöä koskevia tietoja; jos asianomainen toimivaltainen viranomainen käyttää tätä oikeutta, keskeytyy 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen määräaikaisten kuluminen siihen asti, kunnes vaaditut lisätiedot on toimitettu.

29 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 24 artiklassa tarkoitettua luvanhaltijalla on pysyvästi ja jatkuvasti käytettävissään vähintään yksi 31 artiklassa säädettyjen edellytysten mukaiset kelpoisuusehdot täyttävä henkilö ja joka on vastuussa erityisesti 30 artiklassa määriteltyjen tehtävien suorittamisesta.

2. Jos luvan haltija henkilökohtaisesti täyttää 31 artiklassa säädetty edellytykset, hän voi itse ottaa 1 kohdassa tarkoitettua vastuun.

30 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 29 artiklassa tarkoitettu kelpoisuusehdot täyttävä henkilö on, tämän kuitenkaan rajoittamatta hänen ja 24 artiklassa tarkoitettujen luvan haltijan suhdetta, 33 artiklassa tarkoitettujen menettelytapojen mukaisesti velvollinen varmistamaan:

- a) että asianomaisten jäsenvaltiossa valmistettujen eläinlääkkeiden kyseessä ollen jokainen eläinlääke-erä on valmistettu ja tarkastettu tuossa jäsenvaltiossa voimassa olevaa lainsäädäntöä noudattaen ja markkinoille saattamista koskevan luvan vaatimusten mukaisesti;

- b) että kolmansista maista tulevien eläinlääkkeiden kyseessä ollen jokainen tuotantoerä on maahantuovassa maassa läpikäynyt täydellisen laatua koskevan analyysin, ainakin kaikkia vaikuttavia aineita koskevan määrällisen analyysin sekä kaikki muut kokeet ja tarkastukset, jotka ovat välttämättömiä eläinlääkkeen markkinoille saattamista koskevan luvan vaatimusten mukaisen laadun varmistamiseksi.

Eläinlääke-eriä, jotka on jäsenvaltiossa näin tarkastettu, ei tarvitse edellä esitetyllä tavalla tarkastaa, jos ne tuodaan toiseen jäsenvaltioon siten, että niihin on liitetty kelpoisuusehdot täyttävän henkilön allekirjoittamat tarkastuskertomukset.

Jäsenvaltio voi vapauttaa kelpoisuusehdot täyttävän henkilön b kohdassa tarkoitettua velvollisuudesta tarkastaa sellaisia maahantuotuja eläinlääkkeitä, joiden on määrä jäädä tuohon jäsenvaltioon, jos vievän maan kanssa on toteutettu aiheelliset järjestelyt sen varmistamiseksi, että nämä tarkastustoimenpiteet on suoritettu vievässä maassa. Jos nämä valmisteet tuodaan vähittäismyymintapakkauksissa, jäsenvaltiot voivat sallia poikkeuksia 25 artiklassa säädettyihin vaatimuksiin.

2. Kaikissa tapauksissa ja etenkin jos eläinlääkkeet toimitetaan myyntiin, täytyy kelpoisuusehdot täyttävän henkilön antaa luettelossa tai vastaavassa tähän tarkoitukseen tarkoitettussa asiakirjassa todistus siitä, että jokainen tuotantoerä täyttää tämän artiklan säännökset; mainittu luettelo tai vastaava asiakirja on jatkuvasti pidettävä ajan tasalla suoritettujen toimien osalta ja sen täytyy olla toimivaltaisten viranomaisten edustajien saatavilla asianomaisten jäsenvaltioiden säädöksissä määrätyn ajan, kuitenkin vähintään viisi vuotta.

31 artikla

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 29 artiklassa tarkoitettulla kelpoisuusehdot täyttävällä henkilöllä on seuraavat vähimmäiskelpoisuudet:

- a) Hänellä on tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja, joka on myönnetty vähintään neljän vuoden teoreettiset ja käytännön opinnot käsittävän yliopistollisen opinto-ohjelman suorittamisesta tai asianomaisen jäsenvaltion samanarvoiseksi tunnustamasta opinto-ohjelmasta jossakin seuraavista tieteen aloista: farmasia, lääketiede, eläinlääketiede, kemia, farmaseuttinen kemia ja teknologia, biologia. Kuitenkin:
- yliopistollisen opinto-ohjelman vähimmäiskesto voi olla kolme ja puoli vuotta, jos opinto-ohjelman jälkeen on vähintään yhden vuoden teoreettinen ja käytännön harjoittelu, joka käsittää vähintään kuuden kuukauden harjoittelun yleisöpalvelua suorittavassa apteekissa, täydennettynä yliopistotasoisella kuulustelulla,
 - jos jäsenvaltiossa on yhtäaikaan kaksi yliopistollista opinto-ohjelmaa tai kaksi valtion samanarvoiseksi tunnustamaa opinto-ohjelmaa ja jos yksi näistä kestää yli neljä vuotta ja toinen yli kolme vuotta, katsotaan kolmivuotisen kurssin, joka johtaa yliopistollisen opinto-ohjelman tai sen kanssa samanarvoiseksi tunnustetun kurssin suorittamisen perusteella myönnettävään tutkintotodistukseen, todistukseen tai muihunkin muodollista kelpoisuutta osoittavaan asiakirjaan, täyttävän a alakohdassa tarkoitettua ajallista kestoa koskevat edellytykset, jos asianomainen valtio tunnustaa kummankin opinto-ohjelman suorittamisesta myönnettävät tutkintotodistukset, todistukset tai muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat samanarvoisiksi.

Opetusohjelman tulee sisältää teoreettisia ja käytännön opintoja vähintään seuraavissa perusoppiaineissa:

- kokeellinen fysiikka
- yleinen ja epäorgaaninen kemia
- orgaaninen kemia
- analyttinen kemia
- farmaseuttinen kemia, mukaan lukien lääkeanalytiikka
- yleinen ja sovellettu biokemia (lääketieteellinen)
- fysiologia
- mikrobiologia
- farmakologia
- farmasian teknologia
- toksikologia
- farmakognosia (oppi eläin- ja kasvikunnasta peräisin olevien luonnollisten vaikuttavien aineosien koostumuksesta ja vaikutuksista).

Opintojen näissä aineissa tulisi olla siten tasapainotettuja, että asianomaisella on niiden perusteella mahdollisuudet suorittaa 30 artiklassa määritellyt velvollisuudet.

Jos tietyt a alakohdassa mainitut tutkintotodistukset, todistukset tai muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat eivät täytä edellä sanottuja vaatimuksia, jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen tulee varmistua siitä, että asianomainen hankkii todisteet riittävistä tiedoista asiaan liittyvissä oppiaineissa eläinlääkkeiden valmistamista ja tarkastusta varten.

- b) Hänellä on yhdessä tai useammasta yrityksessä, joka on saanut valmistuslupan, vähintään kahden vuoden kokemus lääkkeiden laadun analysointiin, vaikuttavien aineiden määrän analysointiin ja eläinlääkkeiden laadun varmistamisen kannalta tarpeellisten kokeiden ja tarkastusten suorittamiseen liittyvistä tehtävistä.

Käytännöllisen kokemuksen kesto voi olla vuotta lyhyempi jos yliopistollinen opinto-ohjelma kestää vähintään viisi vuotta ja puolitoista vuotta lyhyempi jos opetusohjelma kestää vähintään kuusi vuotta.

32 artikla

1. Henkilö, joka silloin kun tämä direktiivi pannaan jäsenvaltiossa täytäntöön, hoitaa siellä 29 artiklassa tarkoitettua henkilön tehtäviä, mutta ei täytä 31 artiklassa säädettyjä edellytyksiä, on pätevä jatkamaan mainittujen tehtävien hoitamista kyseisessä valtiossa.

2. Sitä, jolla on tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja, joka myönnetään yliopistollisen opinto-ohjelman suorittamisesta - tai kyseessä olevan jäsenvaltion samanarvoiseksi tunnustamasta opinto-ohjelmasta - tieteenalalla, joka tekee hänet kelpoiseksi hoitamaan 29 artiklassa tarkoitettua henkilön tehtäviä tuon jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, voidaan, jos hän aloitti opinto-ohjelmansa ennen kuin tämä direktiivi annettiin tiedoksi, pitää pätevänä suorittamaan 29 artiklassa tarkoitettua henkilön tehtäviä tuossa valtiossa edellyttäen, että hän on aiemmin hoitanut yhdessä tai useammassa yrityksessä, jolla on 24 artiklan mukaisesti myönnetty lupa, vähintään kahden vuoden ajan ennen kymmenennen päättymistä tämän direktiivin tiedoksi antamisesta: tuotannon valvontaa tai laadun analysointia, vaikuttavien aineiden määrän analysointia, ja lääkevalmisteiden laadun varmistamiseksi välttämätöntä testausta ja tarkastamista välittömästi 29 artiklassa tarkoitettua henkilön alaisuudessa.

Jos asianomainen on hankkinut 1 alakohdassa tarkoitettua käytännön kokemuksen aiemmin kuin 10 vuotta ennen tämän

direktiivin tiedoksi antamista, häneltä vaaditaan 1 alakohdassa tarkoitettujen edellytysten mukaisesti vielä yhden vuoden käytännön kokemus välittömästi ennen kuin hän aloittaa tällaisten tehtävien hoitamisen.

3. Henkilöä, joka silloin, kun tämä direktiivi pannaan täytäntöön, on välittömässä yhteistyössä 29 artiklassa tarkoitettun henkilön kanssa hoitanut tuotannon valvontaan liittyviä tehtäviä tai vaikuttavien aineiden laadun ja määrän analysointiin ja lääkkeiden laadun varmistamisen kannalta välttämättömiin kokeisiin ja tarkastuksiin liittyviä tehtäviä, voidaan viiden vuoden ajan siitä, kun tämä direktiivi pantiin täytäntöön, pitää pätevänä hoitamaan tuossa valtiossa 29 artiklassa tarkoitettun henkilön tehtäviä edellyttäen, että henkilö osoittaa, että hänellä on riittävät teoreettiset ja käytännön tiedot ja että hän on hoitanut mainittuja tehtäviä vähintään viiden vuoden ajan.

33 artikla

Jäsenvaltioiden on varmistettava asianmukaisin hallinnollisin toimenpitein tai saattamalla tällaiset henkilöt ammatillisten menettelytapasääntöjen alaisiksi, että 29 artiklassa tarkoitettun kelpoisuusehdot täyttävän henkilön tehtävät täytetään.

Jäsenvaltiot voivat keskeyttää tilapäisesti tällaisen henkilön toiminnan, jos häntä vastaan on aloitettu hallinnollinen tai kurinpidollinen menettely velvollisuuksien täyttämättäjäättämistä.

VI LUKU

Valvonta ja rangaistukset

34 artikla

Asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on tarkastuksin varmistettava, että eläinlääkkeille säädettyjä vaatimuksia noudatetaan.

Tällaisten tarkastusten tulee olla sellaisten toimivaltaisten viranomaisten edustajien suorittamia, joilla on oltava toimivalta:

1. tarkastaa tuotanto- tai kaupalliset laitokset ja laboratoriot, joille 24 artiklassa tarkoitettu luvan haltija on 10 artiklan 2 kohdan mukaisesti antanut tehtäväksi tarkastusten suorittamisen;
2. ottaa näytteitä;

3. tutkia mikä tahansa tarkastuksen tarkoitukseen liittyvä asiakirja, jollei tämän direktiivin tiedoksiantoajankohtana jäsenvaltiossa voimassa olevissa säännöksissä rajoiteta näitä valtuuksia valmistusmenetelmien kuvauksen osalta.

35 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että lääkevalmisteen markkinoille saattamisesta vastaava henkilö ja tarvittaessa 24 artiklan 1 kohdassa tarkoitettun luvan haltija osoittavat, että lopputuotteen tai valmistusaineiden tutkimukset ja valmistusprosessin välivaiheessa suoritettut tutkimukset on suoritettu markkinoille saattamista koskevassa luvassa vahvistettujen menetelmien mukaisesti.

36 artikla

Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on keskeytettävä markkinoille saattamista koskeva lupa tai peruutettava se, jos ilmenee, että:

1. eläinlääke on haitallinen ilmoitetuissa käyttöolosuhteissa silloin kun markkinoille saattamista koskeva lupahakemus tehtiin tai myöhemmin, eläinlääkkeellä ei ole terapeuttista vaikutusta tai sillä ei ole ilmoitettua laadun ja määrän koostumusta;
2. suositeltu varo aika on riittämätön sen varmistamiseksi, että hoidetuista eläimistä saadut elintarvikkeet eivät sisällä jäämiä, jotka saattaisivat muodostaa terveydellisen vaaran kuluttajalle;
3. eläinlääkettä tarjotaan myyntiin sellaisessa käyttötarkoituksessa, joka on yhteisön säännösten mukaan kielletty. Kuitenkin, yhteisön säännöksiä valmisteltaessa, toimivaltaiset viranomaiset voivat kieltäytyä myöntämästä lupaa eläinlääkkeelle silloin, kun tällainen toimenpide on välttämätön kansanterveyden, kuluttajien tai eläinten terveyden suojaamiseksi;
4. hakemusasiakirjoissa 5 ja 14 artiklan mukaisesti annetut tiedot ovat virheellisiä;
5. 35 artiklassa tarkoitettuja tarkastuksia ei ole suoritettu;
6. 12 artiklan toisessa alakohdassa tarkoitettua velvollisuutta ei ole täytetty.

Eläinlääkkeellä ei katsota olevan terapeutista vaikutusta, jos osoitetaan, että sen ei havaita tuottavan terapeutisia tuloksia eläinlajeilla, joiden hoitoon se on tarkoitettu.

Lupa tulee myös keskeyttää tai peruuttaa, jos osoitetaan, että:

- edellä 5 artiklassa tarkoitettuja asiakirjavihkoon sisältyviä ilmoituksia ei ole muutettu 14 artiklan ensimmäisen ja kolmannen alakohdan mukaisesti,
- jotakin uutta 14 artiklan toisessa alakohdassa tarkoitettua seikkaa ei ole toimitettu toimivaltaisille viranomaisille.

37 artikla

1. Jäsenvaltioiden on, tämän kuitenkaan rajoittamatta 36 artiklan soveltamista, toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että eläinlääkkeen jakelu kielletään ja asianomainen eläinlääke vedetään pois markkinoilta, jos:

- a) ilmenee, että eläinlääke on haitallinen silloin kun markkinoille saattamista koskeva lupahakemus tehtiin tai myöhemmin 14 artiklan kolmannen alakohdan mukaisesti esitetyissä käyttöolosuhteissa;
- b) eläinlääkkeellä ei ole terapeutista vaikutusta niillä eläinlajeilla, joille hoito oli tarkoitettu;
- c) eläinlääkkeellä ei ole ilmoitettua laadun ja määrän koostumusta;
- d) suositeltu varoaika on riittämätön sen varmistamiseksi, että hoidetuista eläimistä saadut elintarvikkeet eivät sisällä jäämiä, jotka saattaisivat muodostua kuluttajan terveydelle vaaraksi;
- e) 35 artiklassa tarkoitettuja tarkastuksia ei ole suoritettu tai jotain toista 24 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua markkinoille saattamista koskevan luvan myöntämiseen liittyvää vaatimusta tai velvollisuutta ei ole noudatettu.

2. Toimivaltainen viranomainen voi rajoittaa jakelukiellon ja markkinoilta poisvetämisen koskemaan ainoastaan kiistanalaisia tuotantoeriä.

38 artikla

1. Jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on keskeytettävä tai peruutettava 24 artiklassa tarkoitettu lupa valmisteryhmän tai kaikkien valmisteiden osalta, jos jokin tämän luvan saamisen edellytys ei enää täyty.

2. Edellä 37 artiklassa säädettyjen toimenpiteiden lisäksi jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voi joko keskeyttää lääkevalmisteiden valmistuksen tai kolmansista maista tapahtuvan tuonnin taikka keskeyttää tai peruuttaa 24 artiklassa tarkoitettua luvan valmisteryhmän tai kaikkien valmisteiden osalta siinä tapauksessa, että valmistusta tai tuontia kolmansista maista koskevia säännöksiä ei noudateta.

39 artikla

(ks. 390L0676)

40 artikla

Kaikkien 11, 36, 37 ja 38 artiklan mukaisesti tehtyjen päätösten, kaikkien tämän direktiivin 10 artiklan 2 alakohdan ja 19 artiklan 3 kohdan mukaisten kielteisten päätösten sekä kaikkien valmistusta tai tuontia kolmansista maista koskevien lupahakemusten epäämistä tai valmistusluvan keskeyttämistä tai peruuttamista koskevat päätökset on perusteltava yksityiskohtaisesti. Tällaisista päätöksistä on annettava tieto asianomaiselle, jolle on samalla selvitettävä voimassa olevan lainsäädännön mukaiset muutoksenhakumahdollisuudet sekä määräajat muutoksenhauille.

Jäsenvaltioiden on julkaistava markkinoille saattamista koskevat luvat ja tällaisten lupien peruuttamiset virallisessa lehdessään.

41 artikla

Päätöstä:

- markkinoille saattamista koskevan luvan epäämisestä, peruuttamisesta tai keskeyttämisestä,
- eläinlääkkeen jakelun kieltämisestä tai sen markkinoilta poisvetämisestä,
- eläinlääkkeen valmistusta tai tuontia kolmansista maista koskevan luvan epäämisestä, peruuttamisesta tai keskeyttämisestä,
- kolmansista maista tuoduista eläinlääkkeistä tapahtuvan valmistuksen keskeyttämisestä

ei saa tehdä muilla kuin tässä direktiivissä esitettyjen seikkojen perusteella.

42 artikla

(ks. 390L0676)

7. (ks. 390L0676)

8. (ks. 390L0676)

9. erityiset varastointia koskevat varotoimenpiteet, jos sellaisia on;

10. edellä 12 artiklan ensimmäisen alakohdan mukaisesti ilmoitettavaksi edellytetyt tiedot, jos sellaisia on;

11. maininta "Vain eläinten hoitoon".

VII LUKU

Eläinlääkkeiden merkitseminen ja pakkausselosteet*43 artikla*

Seuraavien tietojen, joiden tulee olla yhdenmukaisia 5 artiklan mukaisesti toimitettujen ilmoitusten ja asiakirjojen kanssa sekä toimivaltaisten viranomaisten hyväksymiä, tulee olla helposti luettavin kirjaimin merkittynä lääkkeen pakkaukseen ja ulompaan päällykseen:

1. (ks. 390L0676)

2. (ks. 390L0676)

3. Tuotannon tunnistamiseen tarkoitettu viitenumero (valmistajan eränumero);

4. markkinoille saattamista koskevan luvan numero;

5. markkinoille saattamisesta vastaavan henkilön ja tarvittaessa valmistajan nimi tai toiminimi sekä kotipaikka;

6. eläinlajit, joille eläinlääke on tarkoitettu; annostelumenetelmä ja -reitti;

Lääkemuoto ja sisältö painona, tilavuutena tai annosyksiköiden määränä on esitettävä vain ulommassa päällyksessä.

Neuvoston direktiivin 81/852/ETY liitteessä 1 olevassa A osan määräyksiä, siltä osin kuin ne koskevat eläinlääkkeiden laadullista ja määrällistä koostumusta vaikuttavien aineiden osalta, sovelletaan 2 alakohdassa edellytettyihin tietoihin.

44 artikla

Ampullien osalta, 43 artiklan ensimmäisessä alakohdassa luetellut tiedot on esitettävä ulommassa päällyksessä. Pakkauksen päällä ovat kuitenkin vain seuraavat tiedot välttämättömiä:

- eläinlääkkeen nimitys,

- vaikuttavien aineiden määrät,

- antoreitti,

- viitenumero, joka on tarpeen tuotannon tunnistamiseksi (valmistuksen eränumero),

- viimeinen käyttöpäivämäärä,

- maininta "Vain eläinten hoitoon".

45 artikla

Muiden pienten kerta-annospakkausten kuin ampullien, joissa 44 artiklassa tarkoitettujen erityistietojen antaminen on mahdollista, 43 artiklan vaatimuksia sovelletaan vain ulompaan päällykseen.

46 artikla

Jos valmisteesa ei ole ulompaa päällystä, on kaikki tiedot, jotka siitä edeltävien artiklojen mukaan tulisi olla, esitettävä pakkauksen päällä.

47 artikla

Edellä 43 artiklan ensimmäisen alakohdan 6, 7, 8, 9, 10 ja 11 alakohdassa ja 44 artiklan kolmannessa ja kuudennessa luetelmakohdassa mainittujen tietojen on käytävä ilmi ulomasta päällyksestä ja pakkauksesta sen maan kielillä, jossa ne saatetaan markkinoille.

48 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että pakkauseloste silloin, kun se sisältyy eläinlääkkeeseen, liittyy ainoastaan tuohon lääkkeeseen.

Pakkauselosteessa on oltava ainakin seuraavat tiedot, joiden tulee olla yhdenmukaisia 5 artiklan mukaisesti toimitettujen ilmoitusten ja asiakirjojen kanssa sekä toimivaltaisten viranomaisten hyväksymiä:

- a) markkinoille saattamisesta vastaavan henkilön ja tarvittaessa valmistajan nimi tai toiminimi sekä kotipaikka;
- b) eläinlääkkeen nimitys ja sen vaikuttavat aineet laadultaan ja määrältään ilmoitettuna.

Maailman terveysjärjestön suosittelemia yleisiä nimiä tulee käyttää aina kun sellainen on olemassa;

- c) pääasialliset terapeuttiset käyttötarkoitukset, käytön vastaoreet ja sivuvaikutukset, jos nämä erityistiedot ovat tarpeellisia eläinlääkkeen käytölle;
- d) eläinlajit, joille eläinlääke on tarkoitettu, annostus jokaiselle lajille, annostelumenetelmä ja -reitti ja ohjeet oikeasta annostelusta, jos tarpeen;
- e) varoaika, siinäkin tapauksessa ettei sitä olisi, kun on kyse lääkkeen antamisesta elintarvikkeena käytettäville eläimille;
- f) erityiset varastointia koskevat varotoimenpiteet, jos sellaisia on;

- g) 12 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisesti ilmoitettaviksi edellytetyt tiedot, jos sellaisia on;

Tällaisten erityistietojen on käytävä ilmi sen maan kielillä, jossa valmiste saatetaan markkinoille. Muut tiedot tulee erottaa selvästi edellä mainituista erityistiedoista.

Jäsenvaltiot voivat vaatia, että eläinlääkkeeseen on sisällytettävä pakkauseloste.

49 artikla

Milloin tämän luvun säännöksiä ei ole noudatettu tai asianomaiselle annettu virallinen huomautus on jäänyt tehottomaksi, jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat keskeyttää markkinoille saattamista koskevan luvan tai peruuttaa sen.

Edellisen alakohdan mukaisesti tehdyt päätökset on perusteltava yksityiskohtaisesti. Päätöksestä tulee antaa tieto asianomaiselle, jolle tulee samalla selvittää voimassa olevan lainsäädännön mukaiset muutoksenhakumahdollisuudet sekä määrääjat muutoksenhauille.

50 artikla

Tämän luvun säännöksillä ei vaikuteta jäsenvaltioiden säännöksiin, jotka koskevat jakelua yleisölle, eläinlääkäreiden käyttöön tarkoitettujen lääkkeiden hintojen merkintää ja teollisia oikeuksia.

VIII LUKU**Toimeenpano- ja siirtymäsäännökset****51 artikla**

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 24 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että ne toimittavat tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

52 artikla

1. Ennen 51 artiklassa säädetyn määräajan päättymistä myönnettyjen 24 artiklassa tarkoitettujen lupien osalta jäsenvaltiot voivat myöntää lisäksi yhden vuoden määräajan niille yrityksille, joiden etua asia koskee, sen mahdollistamiseksi, että ne pystyisivät noudattamaan V luvun säännöksiä.

2. Tämän direktiivin muita säännöksiä sovelletaan 10 vuoden kuluessa 51 artiklassa tarkoitettua tiedoksiantamisesta asteittain lääkevalmisteisiin, jotka on saatettu markkinoille aiempien säännösten mukaisesti.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tieto kolmen vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta 2 kohdassa tarkoitettujen eläinlääkkeiden lukumäärästä ja jokaisena seuraavana vuonna niiden lääkkeiden lukumäärästä, joille ei ole myönnetty 4 artiklassa tarkoitettua markkinoille saattamista koskevaa lupaa.

53 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 28 päivänä syyskuuta 1981.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. WALKER

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 13 päivänä joulukuuta 1990,
eläinlääkkeitä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun
direktiivin 81/851/ETY muuttamisesta**

(90/676/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾

sekä katsoo, että

neuvoston direktiivin 81/851/ETY 23 artiklan 2 kohdassa⁽⁴⁾ säädetään, että komission tulisi neljän vuoden kuluessa mainitun direktiivin täytäntöönpanosta tehdä neuvostolle ehdotus tarpeelliseksi toimenpiteiksi eläinlääkkeiden jäljellä olevien kauppaa tai vapaata liikkuvuutta koskevien esteiden poistamiseksi;

eläinlääkkeitä koskevan lainsäädännön lähentämisestä annetut direktiivit on mukautettava tieteen kehitykseen ottaen huomioon niiden antamisen jälkeen saatu kokemus,

kansanterveyden ja eläinlääkkeiden vapaan liikkuvuuden kannalta on tarpeen, että toimivaltaisilla viranomaisilla on käytettävissään kaikki tarpeelliset tiedot hyväksytyistä eläinlääkkeistä valmistajien ominaisuuksia esittelevien hyväksytyjen yhteenvetöjen muodossa,

tällä tavoin saavutetun lainsäädäntöjen lähentymisen avulla on tehtävä mahdolliseksi yhdenmukaistettujen säännösten perusteella yhdessä jäsenvaltiossa valmistetun ja liikkeelle lasketun eläinlääkkeen hyväksyminen muissa jäsenvaltioissa, ottamalla asianmukaisesti huomioon alkuperäinen lupa, lukuun ottamatta niitä poikkeuksellisia tapauksia, joissa pyydetään direktiivillä 81/851/ETY perustetun eläinlääkkekomitean lausuntoa,

eläinlääkkeisiin liitettävien pakkauselosteiden järjestelmää olisi parannettava;

on suositeltavaa säätää tarkemmin tapauksista, joissa farmakologisten, toksikologisten ja kliinisten tutkimusten tuloksia ei tarvitse toimittaa luvan saamiseksi eläinlääkkeelle, joka on

olennaisesti samanlainen kuin innovatiivinen valmiste, kun samalla varmistetaan, että innovatiivisia yrityksiä ei saateta epäedulliseen asemaan; yhteiskuntapoliittisista syistä eläimillä suoritettavia tutkimuksia ei kuitenkaan tulisi toistaa ilman painavaa syytä,

takeet yhteisössä valmistettujen eläinlääkkeiden laadusta tulisi ylläpitää vaatimalla lääkkeiden hyvien tuotantotapojen periaatteiden noudattamista, riippumatta valmisteiden lopullisesta päämäärästä,

komissiolle tulisi antaa valtuudet määritellä yksityiskohtaisesti eläinlääkkeiden hyvien tuotantotapojen periaatteet läheisessä yhteistyössä eläinlääkesektorin teknisten esteiden poistamisesta annettujen direktiivien mukauttamista tekniikan kehitykseen käsittelevän komitean kanssa, joka perustettiin eläinlääkkeiden tutkimiseen liittyviä analyttisiä, farmakologis-toksikologisia ja kliinisiä standardeja ja tutkimussuunnitelmia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 28 päivänä syyskuuta 1981 annetun direktiivin 81/852/ETY 2 b artiklalla⁽⁵⁾, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 87/20/ETY⁽⁶⁾,

tulisi toteuttaa toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kolmannet maat saisivat paremmin tietoa eläinlääkkeiden käytön edellytyksistä jäsenvaltioissa ja yhteisössä, ja

tulisi toteuttaa toimenpiteet myös sen varmistamiseksi, että eläinlääkkeiden jälleenmyyjillä on jäsenvaltioiden myöntämä toimilupa ja että ne pitävät asianmukaisia luetteloja,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiiviä 81/851/ETY seuraavasti:

1. Korvataan 1 artiklan 5 kohta seuraavasti:

"5. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ainoastaan henkilöillä, joilla voimassa olevan kansallisen lainsäädännön mukaan on siihen oikeus, on hallussaan tai valvonnassaan sellaisia eläinlääkkeitä tai aineita, joita voidaan käyttää eläinlääkkeinä, joilla on anabolisia, anti-infektiovisiä, antiparasiittisia, anti-inflammatorisia, hormonaalisia tai psykotrooppisia ominaisuuksia.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 61, 10.3.1989, s. 11 ja EYVL N:o C 131, 30.5.1990, s. 16

⁽²⁾ EYVL N:o C 96, 17.4.1990, s. 104 ja 21 päivänä marraskuuta 1990 tehty päätös (sitä ei vielä ole julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL N:o C 201, 7.8.1989, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 317, 6.11.1981, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 317, 6.11.1981, s. 16

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 15, 17.1.1987, s. 34

Jäsenvaltioiden tulee pitää luetteloa niistä tuottajista ja jälleenmyyjistä, joilla on lupa pitää hallussaan vaikuttavia aineita, joita voidaan käyttää sellaisten eläinlääkkeiden valmistukseen, joilla on ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja ominaisuuksia. Edellä tarkoitettujen henkilöiden on pidettävä yksityiskohtaista luetteloa kaikista liiketoimistaan aineilla, joita voidaan käyttää eläinlääkkeiden valmistuksessa, ja säilyttää tämä kirjanpito saatavilla toimivaltaisten viranomaisten tarkastusta varten vähintään kolmen vuoden ajan.

Mahdolliset muutokset ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuun luetteloon aineista on tehtävä direktiivin 81/852/ETY 2 artiklan c alakohdassa^(*), sellaisena kuin se on direktiivillä 87/20/ETY^(**) muutettuna, tarkoitettua menettelyä noudattaen.

(*) EYVL N:o L 317, 6.11.1981, s. 16

(**) EYVL N:o L 15, 17.1.1987, s. 34"

2. Lisätään 2 artiklan 1 kohtaan seuraava alakohta:

"Tätä direktiiviä sovelletaan eläinlääkkeisiin, joita käytetään aktiivisen tai passiivisen immunitetin tuottamiseen tai immunitetitilan tutkimiseen, tämän direktiivin soveltamisalaa laajentavan direktiivin 90/676/ETY^(***) säännösten mukaisesti.

(***) EYVL N:o L 373, 31.12.1990, s. 15"

3. Kumotaan 2 artiklan 2 kohdan toinen ja neljäs luetelma-kohta.

4. Korvataan 4 artikla seuraavasti:

"4 artikla

1. Eläinlääkettä ei saa saattaa jäsenvaltiossa markkinoille, ellei siihen ole ennalta saatu tuon jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen myöntämää lupaa.

Jos terveystilanne kuitenkin niin vaatii, jäsenvaltio voi myöntää lääkkeen markkinoille saattamista koskevan luvan tai luvan lääkkeen antamiseen eläimille sellaisten eläinlääkkeiden ollessa kyseessä, joille toinen jäsenvaltio on myöntänyt luvan tämän direktiivin mukaisesti.

Vakavan tautiepidemian sattua voivat jäsenvaltiot väliaikaisesti sallia immunologisten eläinlääkkeiden käytön antamalla lupaa saattaa valmiste markkinoille, mikäli sopivaa lääkettä ei ole ja ilmoitettuaan komissiolle yksityiskohtaisista käyttöohjeista.

2. Jäsenvaltio ei saa myöntää lupaa saattaa markkinoille sellaista eläinlääkettä, joka on tarkoitettu annettavaksi sellaisille elintarvikkeiden tuottamiseen käytettävälle eläimille, joiden liha tai tuotteet on tarkoitettu elintarvikkeeksi, ellei:

a) eläinlääkkeen sisältämää farmakologiseen vaikutukseen pystyvää vaikuttavaa ainetta tai vaikuttavia aineita ole hyväksytty asianomaisessa jäsenvaltiossa käytettäväksi muissa eläinlääkkeissä yhteisön menettelystä eläin-

lääkejäämien enimmäismäärien vahvistamiseksi eläinperäisissä elintarvikkeissa 26 päivänä kesäkuuta 1990 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2377/90^(c) voimaantulopäivänä;

b) vaikuttavia aineita, jotka saavat aikaan farmakologisen vaikutuksen, ole mainittu edellä mainitun asetuksen liitteessä I, II tai III.

3. Eläinlääkettä ei saa antaa eläimille, ellei edellä tarkoitettua lupaa ole myönnetty, paitsi, jos on kysymys 5 artiklan toisen alakohdan 10 alakohdassa tarkoitetuista tutkimuksista, jotka toimivaltaiset kansalliset viranomaiset voimassa olevien kansallisten säännösten mukaisesti ilmoituksen tai luvan perusteella ovat hyväksyneet.

Jäsenvaltioiden saavat sallia näiden tutkimusten aikana hoidetuista eläimistä saatujen elintarvikkeiden pitämisen kaupan vain, jos ne ovat vakuuttuneita siitä, että elintarvikkeet eivät sisällä jäämiä, jotka saattavat aiheuttaa vaaraa ihmisten terveydelle.

Lääkemääräys tulee, tämän kuitenkaan rajoittamatta ankarampien eläinlääkkeiden toimittamista sekä ihmisten ja eläinten terveyden suojaamista koskevien yhteisön tai kansallisten säännösten soveltamista, vaatia toimitettaessa seuraavia eläinlääkkeitä yleisölle:

a) valmisteet, joita koskevat viralliset toimitus- ja käyttö- rajoitukset, kuten:

- Yhdistyneiden Kansakuntien asiaa koskevien huumausainepolitiikan ja psykotrooppisia aineita koskevien sopimusten toimeenpanosta johtuvat rajoitukset,
- yhteisön oikeudesta johtuvat eläinlääkkeiden käyttöä koskevat rajoitukset;

b) valmisteet, joiden suhteen eläinlääkäriin tulee suorittaa erityisiä varotoimia kaikkien tarpeettomien vaarojen välttämiseksi, jotka kohdistuvat:

- kohde-eläinlajiin,
- valmisteita eläimelle antavaan henkilöön,
- hoidetusta eläimestä saatujen elintarvikkeiden kuluttajaan,
- ympäristöön;

c) valmisteet, jotka on tarkoitettu sellaisiin hoitoihin tai patologisiin menettelytapoihin, jotka edellyttävät tarkkaa ennakkodiagnoosia, tai joiden käyttö voi aiheuttaa vaikutuksia, jotka ovat omiaan vaikeuttamaan myöhempiä diagnostisia tai hoidollisia toimenpiteitä;

d) eläimille tarkoitettua, tiettyä tapausa varten valmistettua lääkettä.

Lisäksi lääkemääräys tulee vaatia uusista eläinlääkkeistä, jotka sisältävät sellaista vaikuttavaa ainetta, jota on vähemmän kuin viiden vuoden ajan ollut lupa käyttää

eläinlääkkeessä, jolleivät toimivaltaiset viranomaiset, ottaen huomioon hakijan toimittamat tiedot ja erityistiedot tai valmisteen käytöstä saadun kokemuksen, ole vakuuttuneita siitä, että mitään kolmannen alakohdan a - d luetelmakohdassa tarkoitettua arviointiperustetta ei ole sovellettava.

4. Milloin sairaustilaa varten ei kuitenkaan ole olemassa hyväksyttyä lääkettä, jäsenvaltio voi poikkeuksellisesti, etenkin välttääkseen aiheuttamasta asianomaisille eläimille kärsimystä, jota ei voida hyväksyä, sallia, että eläinlääkäri antaa tai hänen henkilökohtaisella vastuullaan annetaan yhdelle eläimelle tai pienelle määrälle eläimiä tietyllä tilalla^(*):

- a) asianomaisessa jäsenvaltiossa toiselle eläinlajille tai toisessa sairaustilassa samalle eläinlajille käytettäväksi hyväksyttyä eläinlääkettä;
- b) jos a alakohdassa tarkoitettua lääkettä ei ole, lääkettä, jonka käyttämiseen ihmisillä on asianomaisessa jäsenvaltiossa annettu direktiivin 65/65/ETY mukaisesti lupa; taikka
- c) jos b alakohdassa tarkoitettua lääkettä ei ole, asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön rajoissa sellaisen henkilön tiettyä tapausta varten valmistamaa eläinlääkettä, jolla on siihen kansallisen lainsäädännön mukaan lupa,

edellyttäen, että lääke, silloin kun sitä annetaan eläimille, joiden liha tai tuotteet on tarkoitettu elintarvikkeeksi, sisältää vain aineita, joita on asianomaisessa jäsenvaltiossa tuolle eläinlajille hyväksytyssä eläinlääkkeessä ja että elintarvikkeiden tuottamiseen käytettävien eläinten osalta vastuussa oleva eläinlääkäri määrää tarkoituksenmukaisen varoajan sen varmistamiseksi, että hoidetuista eläimistä tuotetut elintarvikkeet eivät sisällä kuluttajille vaarallisia jäämiä.

Ellei käytetyssä valmisteesa ilmoiteta varoaikaa asianomaiselle lajille, määrätyn varoajan on oltava vähintään:

- 7 vuorokautta: munille,
- 7 vuorokautta: maidolle,
- 28 vuorokautta: siipikarjan ja nisäkkäiden lihalle, mukaan lukien rasva ja sisäelimet,
- 500 astevuorokautta: kalan lihalle.

Eläinlääkäriin tulee pitää kirjaa eläinten tutkimispäivämäärästä, omistajaa koskevista yksityiskohtista, hoidettujen eläinten lukumäärästä, diagnoosista, määrätystä lääkkeistä, annetuista annoksista, hoidon kestosta ja suositelluista varajoista. Hänen on pidettävä tämä kirjanpito toimivaltaisten viranomaisten saatavilla tarkastusta varten vähintään kolmen vuoden ajan. Jäsenvaltiot voivat laajentaa tämän vaatimuksen koskemaan eläimiä, joiden lihaa tai tuotteita ei ole tarkoitettu elintarvikkeeksi.

5. Poiketen siitä, mitä edellä 3 kohdassa on säädetty, jäsenvaltioiden on huolehdittava, että toisessa jäsenvaltiossa palveluja tarjoavat eläinlääkärit voivat kuljettaa mukanaan ja antaa eläimille pieniä, enintään päivittäiseen tarpeeseen riittäviä määriä muita käyttövalmiita eläinlääkkeitä kuin immunologisia eläinlääkkeitä, joita ei ole hyväksytty käytettäväksi siinä jäsenvaltiossa, jossa palvelu tarjotaan (vastaanottava jäsenvaltio) edellyttäen, että seuraavat ehdot täytetään:

- a) sen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset, jossa eläinlääkärillä on toimipaikka, ovat myöntäneet 1 kohdassa tarkoitetun luvan saattaa valmiste markkinoille;
- b) eläinlääkäri kuljettaa eläinlääkkeet valmistajan alkupe-räispakkauskassa;
- c) elintarvikkeiden tuottamiseen käytettävillä eläimille annettavaksi tarkoitetut eläinlääkkeet ovat vaikuttavien aineiden laadun ja määrän osalta koostumukseltaan samanlaisia, kuin 1 kohdan mukaisesti vastaanottavassa jäsenvaltiossa hyväksytyillä lääkkeillä;
- d) vastaanottavassa jäsenvaltiossa palveluja tarjoavan eläinlääkäriin on oltava perehtynyt tuossa jäsenvaltiossa sovellettaviin hyviin eläinlääkintätapoihin. Hänen tulee varmistaa, että asianomaisen eläinlääkkeen pakkausmerkinnöissä mainittua varoaikaa noudatetaan, jollei hänen voida kohtuudella odottaa tietävän, että näiden hyvien eläinlääkintätapojen noudattamiseksi tulisi määrätä pidempi varoaika;
- e) eläinlääkäri ei saa toimittaa mitään eläinlääkettä hoidettujen eläinten omistajalle tai pitäjälle vastaanot-tavassa jäsenvaltiossa, ellei tämä ole sallittua vastaan-ottavan jäsenvaltion säännösten perusteella; tässä tapauksessa hänen tulee kuitenkin toimittaa eläinlääk-keitä vain hoidossaan olevia eläimiä varten ja vain vähimmäismäärä, joka on tarpeen tuossa tapauksessa kyseessä olevien eläinten hoidon toteuttamiseksi;
- f) eläinlääkäriin on pidettävä yksityiskohtaista kirjaa hoidetuista eläimistä, diagnoosista, annetuista eläin-lääkkeistä, annetuista annoksista, hoidon kestosta ja sovelletusta varojasta. Tämä kirjanpito tulee olla vastaanottavan valtion toimivaltaisten viranomaisten saatavilla tarkastusta varten vähintään kolmen vuoden ajan;
- g) eläinlääkäriin mukanaan kuljettamien eläinlääkkeiden valikoima ja määrä ei kaiken kaikkiaan saa olla enemmän kuin hyvän eläinlääkintätavan mukaan yleensä päivittäiseen tarpeeseen vaaditaan.

^(*) EYVL N:o L 224, 18.8.1990, s. 1

^(**) Ilmaisun "yhdelle eläimelle tai pienelle määrälle eläimiä tietyllä tilalla" soveltamisalaan kuuluvat myös lemmikkieläimet ja sitä tulisi tulkita joustavammin sellaisten pieneläinlajien ja eksoottisten eläinlajien osalta, joita ei käytetä elintarvikkeiden tuottamiseen."

5. Korvataan 5 artikla seuraavasti:

"5 artikla

Edellä 4 artiklassa säädetyn markkinoille saattamista koskevaa lupaa varten valmisteen markkinoille saattamisesta vastaavan henkilön tulee toimittaa hakemus jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle.

Hakemukseen tulee liittää seuraavat ilmoitukset ja asiakirjat:

- 1) valmisteen markkinoille saattamisesta vastaavan henkilön ja, jos se poikkeaa edellisestä, valmistajan tai valmistajien nimi tai toiminimi ja kotipaikka sekä valmistuspaikka, jos valmistaja ei vastaa markkinoille saattamisesta;
- 2) eläinlääkkeen nimi (kuvitteellinen nimi, yleinen nimi, yhdessä tavaramerkin tai valmistajan nimen kanssa tai ilman niitä, taikka tieteellinen nimi tai koostumus, yhdessä tavaramerkin tai valmistajan nimen kanssa tai ilman niitä);
- 3) eläinlääkkeen sisältämien kaikkien aineiden laatua ja määrää koskevat ilmoitukset, käyttäen tavanomaista terminologiaa, mutta ei empiirisiä kemiallisia kaavoja, ja ilmoittaa Maailman terveysjärjestön suosittelema kansainvälinen yleinen nimi, jos sellainen nimi on olemassa;
- 4) kuvaus valmistusmenetelmästä;
- 5) terapeutiset käyttötarkoitukset, vasta-oireet ja sivuvaikutukset;
- 6) annostus eri eläinlajeille, joille eläinlääke on tarkoitettu, sen lääkemuoto, antotapa ja -reitti sekä odotetavissa oleva kestoaika;
- 7) tarvittaessa selvitykset varo- ja turvallisuustoimenpiteistä, jotka ovat tarpeen valmistetta varastoitaessa, annettaessa eläimille ja siitä syntyvää jätettä hävitettäessä, sekä viittaus kaikkiin mahdollisiin riskeihin, joita lääkkeestä voi aiheutua ympäristölle sekä ihmisten, eläinten tai kasvien terveydelle;
- 8) tiedot varoajasta, joka on oltava eläinlääkkeen viimeisen tavanomaisissa olosuhteissa eläimille tapahtuvan antamisen ja tällaisista eläimistä tapahtuvan elintarvikkeiden tuottamisen välillä sen varmistamiseksi, että tällaiset elintarvikkeet eivät sisällä jäämiä säädettyjä enimmäisrajoja ylittävinä määrinä. Hakijan tulee tarvittaessa ehdottaa ja perustella raja-arvotaso niitä jäämiä varten, jotka voidaan hyväksyä elintarvikkeissa ilman että kuluttajalle aiheutuu vaaraa, sekä ruutiinanalyysimenetelmät, joita toimivaltaiset viranomaiset voivat käyttää jäämien jäljittämiseen;

- 9) selostus valmistajan käyttämistä tarkastusmenetelmistä (aineiden ja lopputuotteen laatua ja määrää koskeva analyysi, erityiskokeet, kuten steriiliystutkimukset, kokeet pyrogeenisten aineiden osoittamiseksi, raskasmetallien osoittamiseksi, säilyvyystutkimukset, biologiset ja toksisuustutkimukset, tutkimukset välituotesta);

10) tulokset:

- fysikaalis-kemiallisista, biologisista tai mikrobiologisista tutkimuksista,
- toksikologisista ja farmakologisista tutkimuksista,
- kliinisistä tutkimuksista.

Kuitenkin, ja rajoittamatta teollisten ja kaupallisten oikeuksien suojaamista koskevan lainsäädännön soveltamista:

- a) hakijaa ei saa vaatia toimittamaan toksikologisten, farmakologisten ja kliinisten tutkimusten tuloksia, jos hän voi osoittaa:
 - i) että eläinlääke on olennaisesti samanlainen kuin toinen asianomaisessa, hakemuksessa tarkoitettussa jäsenvaltiossa luvan saanut lääke ja että alkuperäisen eläinlääkkeen markkinoille saattamisesta vastaava henkilö on suostunut alkuperäisen eläinlääkkeen asiakirja-aineistossa esitettyjen toksikologisia, farmakologisia tai kliinisiä seikkoja koskevien julkaisuviitteiden käyttämiseen kyseessä olevan hakemuksen arvioinnissa;
 - ii) viittaamalla yksityiskohtaisesti tieteelliseen kirjallisuuteen direktiivin 81/852/ETY, sellaisena kuin se on direktiivillä 87/20/ETY muutettuna 1 artiklan toisen alakohdan mukaisesti, että eläinlääkkeen sisältämällä aineella tai aineilla on vakiintunut lääkkeellinen käyttö sekä tunnustettu teho ja hyväksyttävä turvallisuusasto; taikka
 - iii) että eläinlääke on olennaisesti samanlainen kuin valmiste, joka on vähintään kuuden vuoden ajan yhteisön voimassa olevien säännösten mukaisesti ollut yhteisössä hyväksytty, ja jota pidetään kaupan jäsenvaltiossa, jolle asianomainen hakemus on tehty. Tämä jakso pidennetään 10 vuodeksi, kun kyse on direktiivin 87/22/ETY^(*) liitteessä olevan A osan luettelossa olevista korkean teknologian valmisteista tai tuon direktiivin liitteessä olevan B osan luettelossa olevasta valmisteesta, jonka osalta on noudatettu tuon direktiivin 2 artiklassa säädettyä menettelyä. Lisäksi jäsenvaltio voi samoin pidentää tämän jakson 10 vuodeksi

yhdellä päätöksellä, joka kattaa kaikki sen alueella markkinoille saatetut valmisteet, jos se toteaa, että tämä on tarpeen kansanterveyden vuoksi. Jäsenvaltioiden ei tarvitse soveltaa edellä mainittua kuuden vuoden jaksoa alkupe-
räistä valmistetta suojaavan patentin raukeami-
späivän jälkeen;

- b) jos kyseessä on sellaisia tunnettuja aineita sisältä-
vät uudet lääkkeet, joita tähän asti ei ole käytetty
yhdistelmänä terapeuttisessa tarkoituksessa, on
edellä tarkoitettua yhdistelmää koskevien toksiko-
logisten, farmakologisten ja kliinisten tutkimusten
tulokset toimitettava, mutta jokaista yksittäistä
ainetta koskevia viitteitä ei ole välttämätöntä
toimittaa;
- 11) jäljempänä 5 a artiklan mukainen yhteenveto valmis-
teen ominaisuuksista, yksi tai useampi näyte tai vedos
eläinlääkkeen myyntipakkauksesta sekä 48 artiklan 1
kohdassa tarkoitettu pakkausseloste;
- 12) asiakirja, joka osoittaa, että valmistajalla on koti-
maassaan lupa valmistaa eläinlääkkeitä;
- 13) kaikki toisessa jäsenvaltiossa tai kolmansissa maissa
saadut asianomaista eläinlääkettä koskevat luvat
saattaa valmiste markkinoille, sekä luettelo niistä
maista, joissa lupahakemus on tehty ja selvitys niistä
syistä, joiden perusteella jäsenvaltio tai kolmas maa
on kieltäytynyt myöntämästä lupaa asianomaiselle
eläinlääkkeelle;
- 14) jos kyseessä ovat sellaisia uusia vaikuttavia aineita
sisältävät lääkkeet, joita ei ole mainittu asetuksen
(ETY) N:o 2377/90 liitteessä I, II tai III, kopio
komissiolle asetuksen liitteen V mukaisesti toimi-
tetuista asiakirjoista.

(¹) EYVL N:o L 15, 17.1.1987, s. 38"

6. Lisätään seuraava artikla:

"5 a artikla

Edellä 5 artiklan toisen alakohdan 11 alakohdassa tarkoite-
tun valmisteen ominaisuuksia koskevan yhteenvedon tulee
sisältää seuraavat tiedot:

1. eläinlääkkeen nimi;
2. niiden vaikuttavien aineiden ja apuaineiden laatua ja
määrää koskeva koostumus, joiden tietäminen on
olennaista lääkkeen oikean annostelun kannalta;
Maailman terveysjärjestön suosittelemia kansainvälisiä
yleisiä nimiä on käytettävä, jos sellainen nimi on
olemassa, jos sellaista ei ole, tavallista yleistä nimeä
tai kemiallista kuvausta;
3. lääkemuoto;

4. farmakologiset ominaisuudet ja, jos nämä ilmoitukset
ovat hyödyllisiä kotikäyttöä varten, farmakokineettiset
ominaisuudet;

5. kliiniset tiedot:

- 5.0 mille eläinlajeille lääke on tarkoitettu,
- 5.1 käyttötarkoitukset kohde-eläimet eritellen,
- 5.2 vastaoireet,
- 5.3 ei-toivotut vaikutukset (esiintymistiheys ja
vakavuus),
- 5.4 käyttöön liittyvät erityiset varotoimet,
- 5.5 käyttö tiineyden ja imetyksen aikana,
- 5.6 yhteisvaikutukset muun lääkityksen kanssa ja
muun tyyppiset yhteisvaikutukset,
- 5.7 annostus ja antotapa,
- 5.8 yliannostus (oireet, hätätoimenpiteet, vasta-ai-
neet) (jos tarpeen),
- 5.9 erityiset varoitukset kutakin kyseeseen tulevaa
eläinlajia varten,
- 5.10 varoajat,
- 5.11 erityiset varotoimet, joihin valmistetta eläimille
antavan henkilön tulee ryhtyä;

6. farmaseuttiset erityistiedot:

- 6.1 yhteensopimattomuudet (pääasialliset),
- 6.2 kelpoisuus aika, jos tarpeen, valmisteen käyttö-
kuntoon saattamisen jälkeen tai kun pakkaus
avataan ensimmäisen kerran,
- 6.3 erityiset säilytystä koskevat varotoimet,
- 6.4 pakkaustyyppi ja sen koostumus,
- 6.5 valmisteen markkinoille saattamista koskevan
luvan haltijan nimi tai toiminimi ja kotipaikka,
- 6.6 erityiset varotoimet mahdollisista käyttämättö-
mistä valmisteista ja jätteistä huolehtimista
varten."

7. Lisätään seuraava artikla:

"5 b artikla

Kun 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu markkinoille saatta-
mista koskeva lupa on myönnetty, sen jäsenvaltion, jota
asia koskee, toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava
lääkkeen markkinoille saattamisesta vastaavalle henkilölle
valmisteen ominaisuuksia koskevasta, hyväksymästään
yhteenvedosta. Toimivaltaisten viranomaisten on toteutet-
tava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi,
että yhteenvedossa annetut tiedot vastaavat luvan myöntä-
misen yhteydessä tai myöhemmin hyväksytyjä tietoja."

8. Korvataan 7 artiklan viimeinen virke seuraavasti:

"Asiantuntijoiden yksityiskohtaiset kertomukset muodostavat osan asiakirja-aineistosta, joka hakijan on esitettävä toimivaltaisille viranomaisille. Jokaiseen kertomukseen on liitettävä asiantuntijasta lyhyt ansioluettelo."

9. Korvataan 9 artiklan 2 alakohta seuraavasti:

"2. toimivaltaiset viranomaiset voivat toimittaa lääkkeen, sen vaikuttavat aineet ja tarvittaessa sen väliaineet tai muut ainesosat tutkittavaksi valtion laboratorioon tai tähän tarkoitukseen nimettyyn laboratorioon, varmistuakseen siitä, että valmistajan käyttämät ja hakemusasiakirjoissa 5 artiklan toisen kohdan 9 luettelukohdan mukaisesti esitetyt tarkastusmenetelmät ovat tyydyttävät."

10. Lisätään 9 artiklan seuraava kohta:

"4. toimivaltaiset viranomaiset voivat vaatia hakijaa toimittamaan aineita sellaisina määrinä, jotka ovat tarpeen hakijan 5 artiklan toisen kohdan 8 alakohdan mukaisesti esittämän määritysmenetelmän varmentamiseksi, ja sen täytäntöönpanemiseksi osana rutiinitarkastuksia, joiden tarkoituksena on asianomaisen eläinlääkkeen jäämien osoittaminen."

11. Korvataan 14 artikla seuraavasti:

"14 artikla"

1. Sen jälkeen kun lupa on myönnetty, valmisteen markkinoille saattamisesta vastaavan henkilön on otettava 5 artiklan toisen kohdan 9 alakohdassa säädettyjen tarkastusmenetelmien osalta huomioon tekniikan ja tieteen kehitys ja esitettävä mahdollisesti vaadittavat muutokset eläinlääkkeen tarkastamiseksi yleisesti hyväksytyin tieteellisin menetelmin. Sen jäsenvaltion, jota asia koskee, toimivaltaisten viranomaisten on hyväksyttävä nämä muutokset.

Valmisteen markkinoille saattamisesta vastaavan henkilön on toimivaltaisten viranomaisten pyynnöstä arvioitava uudelleen myös 5 artiklan toisen kohdan 8 alakohdassa tarkoitetut analyyttiset määritysmenettelyt ja esittää mahdolliset muutokset, jotka voivat olla tarpeen tieteen ja tekniikan kehityksen ottamiseksi huomioon.

2. Valmisteen markkinoille saattamisesta vastaavan henkilön on viipymättä ilmoitettava toimivaltaisille viranomaisille kaikista uusista tiedoista, jotka saattaisivat tehdä 5 artiklassa tarkoitettujen ilmoitusten ja asiakirjojen tai 5 b artiklassa tarkoitetun valmisteen ominaisuuksista laaditun yhteenvedon muuttamisen välttämättömäksi. Erityisesti hänen on viipymättä ilmoitettava toimivaltaisille viranomaisille kaikista sellaisen maan toimivaltaisten viranomaisten, jossa eläinlääke on kaupan, määräämistä kielloista ja rajoituksista sekä asianomaisissa eläimissä tai ihmisissä esiintyneistä vakavista, odottamattomista reaktioista.

3. Markkinoille saattamisesta vastaavan henkilön on edellytettävä pitävän kirjaa kaikista ei-toivotuista vaikutuksista, jotka havaitaan eläimissä tai ihmisissä. Näin muodostunut kirjanpito tulee säilyttää vähintään viisi vuotta ja se tulee pyynnöstä antaa toimivaltaisten viranomaisten käyttöön.

4. Valmisteen markkinoille saattamisesta vastaavan henkilön tulee heti ilmoittaa toimivaltaisille viranomaisille luvan saamiseksi kaikista muutoksista, joita hän aikoo tehdä 5 artiklassa tarkoitettuihin ilmoituksiin ja asiakirjoihin."

12) Korvataan 15 artikla seuraavasti:

"15 artikla"

Lupa on voimassa viisi vuotta ja se on uudistettavissa viideksi vuodeksi kerrallaan hakemuksesta, joka luvan haltijan on toimitettava vähintään kolme kuukautta ennen luvan päättymispäivää.

Kuitenkin eläinlääkkeille, jotka sisältävät asetuksen (ETY) N:o 2377/90 liitteessä III lueteltuja vaikuttavia aineita, myönnetään lupa vain siksi ajaksi, joksi väliaikainen enimmäismäärä on vahvistettu, ja lupa voidaan jatkaa, jos väliaikainen enimmäismäärä uudistetaan."

13) Korvataan direktiivin 81/851/ETY IV luku seuraavasti:

*"IV LUKU"**Eläinlääkekomitea**16 artikla*

1. Jäsenvaltioiden yhteisen kannan omaksumisen helpottamiseksi eläinlääkkeiden markkinoille saattamista koskevien lupien osalta ja siten eläinlääkkeiden vapaan liikkuvuuden edistämiseksi perustetaan eläinlääkekomitea, jäljempänä 'komitea', jossa on jäsenvaltioiden ja komission edustajat.

2. Komitean tehtävänä on, jäsenvaltion tai komission esityksestä sekä sen mukaisesti, mitä 17 - 22 artiklassa säädetään, tutkia 11, 36 ja 49 artiklan soveltamista koskevia kysymyksiä.

3. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä, jonka komissio julkaisee.

Työjärjestyksessä tulee erityisesti määrätä:

- komitean jäsenten nimien ja pätevyyttä koskevien tietojen julkaisemisesta;
- asianmukaiset takeet sen varmistamiseksi, että komitean jäsenet täyttävät velvollisuutensa täysin puolueettomasti.

Komissio pitää luetteloja, joka on sen toimistotiloissa yleisön saatavilla tarkastusta varten, kaikista komitean

jäsenten ja sen keskusteluihin osallistuvien henkilöiden sidonnaisuuksista lääketeollisuuteen.

17 artikla

1. Tehdäkseen valmisteen markkinoille saattamista koskevan luvan saamisen helpommaksi ainakin kahdessa muussa jäsenvaltiossa siten, että yhdessä jäsenvaltiossa 4 artiklan mukaisesti myönnetty lupa otetaan asianmukaisesti huomioon, mainitun luvan haltija voi jättää hakemuksen asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille 5, 5 a ja 5 b artiklassa tarkoitettuine ilmoituksineen ja asiakirjoineen.

Hänen on vakuutettava, että hakemus on yhdenmukainen ensimmäisen jäsenvaltion hyväksymän lupa-aineiston kanssa, eritellen sen mahdollisesti sisältämät lisäykset, ja todistettava, että kaikki osana tätä menettelyä jätetty lupa-aineisto on yhdenmukaista.

2. Luvanhaltijan on ilmoitettava komitealle hakemuksesta ja siitä, mitä jäsenvaltioita asia koskee, sekä lähetettävä sille jäljennös luvasta. Hänen on toimitettava tieto myös asiasta ja alkuperäiseen lupa-aineistoon mahdollisesti tehdyistä lisäyksistä sille jäsenvaltiolle, joka on myöntänyt hänelle ensimmäisen luvan; kyseinen jäsenvaltio voi vaatia hakijaa toimittamaan sille kaikki tarvittavat ilmoitukset ja asiakirjat sen todentamiseksi, ovatko esitetyt asiakirja-aineistot yhdenmukaisia sen asiakirja-aineiston kanssa, jonka perusteella se teki päätöksensä.

3. Markkinoille saattamista koskevan luvan haltijan on annettava tieto päivämäärästä, jolloin lupa-aineistot lähetettiin asianomaisille jäsenvaltioille; jäsenvaltioiden on heti lähetettävä komitealle ja valmisteen markkinoille saattamisesta vastaavalle henkilölle vahvistus lupa-aineiston vastaanottamisesta. Komitean saatua tietoonsa, että kaikilla asianomaisilla jäsenvaltioilla on lupa-aineisto hallussaan, se ilmoittaa viipymättä kaikille jäsenvaltioille ja hakijalle päivämäärän, jolloin viimeinen asianomainen jäsenvaltio vastaanotti lupa-aineiston. Niiden jäsenvaltioiden, joita asia koskee, on myönnettävä markkinoitaan koskeva lupa 120 päivän kuluessa edellä mainitusta päivämäärästä, ottaen asianmukaisesti huomioon 1 kohdan mukaisesti myönnetty lupa, tai esitettävä perusteltu vastustava kantansa.

18 artikla

1. Jos jäsenvaltio toteaa, että se ei voi myöntää valmisteen markkinoille saattamista koskevaa lupaa, sen tulee toimittaa komitealle ja eläinlääkkeen markkinoille saattamisesta vastaavalle henkilölle perusteltu vastustava kantansa 11 artiklan mukaisesti 17 artiklan 3 kohdassa säädettyssä määräajassa.

2. Kyseessä olevan määräajan päätyttyä asia saatetaan komitean käsiteltäväksi ja 21 ja 22 artiklassa säädettyä menettelyä sovelletaan.

3. Vastaanotettuaan 1 kohdassa tarkoitetun perustellun vastustavan kantansa, valmisteen markkinoille saattamisesta vastaavan henkilön on heti toimitettava komitealle jäljennös 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista ilmoituksista ja asiakirjoista.

19 artikla

Jos useita hakemuksia luvan saamiseksi tietyin eläinlääkkeen saattamiseksi markkinoille on 5 ja 5 a artiklan mukaisesti esitetty ja yksi tai useampi jäsenvaltio on myöntänyt luvan, kun taas yksi tai useampi jäsenvaltio on evännyt sen, voi jokin asianomaisista jäsenvaltioista tai komissio tai valmisteen markkinoille saattamisesta vastaava henkilö saattaa asian komitean käsiteltäväksi 21 ja 22 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen. Jäsenvaltioille ilmoitetaan aina, kun tätä menettelyä käytetään.

Edellä mainittua sovelletaan myös, jos yksi tai useampi jäsenvaltio on keskeyttänyt valmisteen markkinoille saattamista koskevan luvan tai peruuttanut sen, samalla kun taas yksi tai useampi jäsenvaltio ei ole toiminut tällä tavoin.

Molemmissa tapauksissa eläinlääkkeen markkinoille saattamisesta vastaavalle henkilölle on ilmoitettava jokaisesta komitean päätöksestä noudattaen 22 artiklassa säädettyä menettelyä.

20 artikla

Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat erityisissä yhteisön etua koskevissa tapauksissa saattaa asian komitean käsiteltävyyden ennen kuin ne päättävät hakemuksesta saada lupa saattaa valmiste markkinoille tai luvan keskeyttämisestä taikka sen peruuttamisesta.

21 artikla

1. Toimivaltaisten viranomaisten on esitettävä analyttisten, farmakologis-toksikologisten ja kliinisten tutkimusten tulosten osalta kaikkien sellaisten uutta vaikuttavaa ainetta sisältävien eläinlääkkeiden lupa-aineistosta arviointikertomus ja kannanottonsa, jolle haetaan valmisteen markkinoille saattamista koskevaa lupaa ensimmäistä kertaa kyseisissä jäsenvaltioissa.

2. Edellä 17 artiklassa tarkoitetun tiedoksiannon vastaanotettuaan toimivaltaisten viranomaisten tulee heti toimittaa arviointikertomus niille jäsenvaltiolle, joita asia koskee, yhdessä kyseistä eläinlääkettä koskevan lupa-aineiston yhteenvedon kanssa. Tämä kertomus on toimitettava myös komitealle, jos asia saatetaan komitean käsiteltäväksi 18 artiklan mukaisesti.

Arviointikertomus on toimitettava myös muille jäsenvaltioille, joita asia koskee, sekä komitealle heti kun asia on 19 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen saatettu komitean käsiteltäväksi. Tällainen arviointikertomus on salassapidettävä.

Toimivaltaisten viranomaisten on saatettava arviointikertomus ajan tasalle heti kun niillä on hallussaan sellaista tietoa, jolla on merkitystä vaikuttavuuden ja haittojen välisen suhteen arvioinnille.

22 artikla

1. Jos tässä artiklassa säädettyä menettelyä on noudatettava komitea päättää perustellusta lausunnostaan ja antaa sen 60 päivän kuluessa siitä päivästä, jolloin asia saatettiin sen käsiteltäväksi.

Edellä 18 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa saa valmisteen markkinoille saattamisesta vastaava henkilö pyynnöstään antaa suullisen tai kirjallisen selvityksen ja toimittaa lisätietoja ennen kuin komitea antaa lausuntonsa. Komitea voi pidentää ensimmäisessä alakohdassa mainittua määräaikaa antaakseen hakijalle aikaa suullisen tai kirjallisen selvityksen antamiseen.

Edellä 19 artiklassa tarkoitetussa tapauksessa valmisteen markkinoille saattamisesta vastaava henkilö voidaan kehottaa antamaan suullinen tai kirjallinen selvitys.

2. Komitean lausunto koskee 18 artiklan 1 kohdassa säädetyn vastustavan kannan perusteita ja niitä perusteita, joilla valmisteen saattamista markkinoille koskeva lupa evättiin tai keskeytettiin taikka peruutettiin 19 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa.

Komitea antaa tiedon viipymättä lausunnostaan tai erimielisyystapauksessa jäsentensä mielipiteistä niille jäsenvaltioille, joita asia koskee, sekä valmisteen markkinoille saattamisesta vastuussa olevalle.

3. Asianomaisen jäsenvaltion tai jäsenvaltioiden on 60 päivän määräajan kuluessa 2 kohdassa tarkoitettua tiedoksiannosta päätettävä mihin toimenpiteisiin ne ryhtyvät komitean lausunnon johdosta. Niiden on heti annettava komitealle tieto päätöksestään.

23 artikla

Komissio antaa joka toinen vuosi neuvostolle kertomuksen tässä luvussa säädetyn menettelyn toiminnasta."

14) Korvataan 24 artiklan 1 kohta seuraavasti:

"1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että eläinlääkkeiden valmistus on luvanvaraista toimintaa. Tällainen valmistuslupa tulee samalla tavoin vaatia vientiin tarkoituiltu eläinlääkkeiltä."

15) Lisätään 24 artiklan 3 kohtaan seuraava alakohta:

"Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kolmannesta

maasta niiden alueelle tuotuja ja toiseen jäsenvaltioon tarkoitettuja eläinlääkkeitä seuraa jäljennös 1 kohdassa tarkoitettua luvasta."

16) Lisätään seuraava artikla:

"24 a artikla

Eläinlääkkeiden valmistajan, niiden viejän taikka niitä tuovan kolmannen maan viranomaisten pyynnöstä jäsenvaltion on todistettava, että tällaisella valmistajalla on 24 artiklassa tarkoitettu lupa. Antaessaan tällaisia todistuksia jäsenvaltioiden on noudatettava seuraavia edellytyksiä:

1. jäsenvaltioiden on otettava huomioon voimassa olevat Maailman terveysjärjestön hallinnolliset järjestelyt;

2. sellaisista vientiin tarkoitetuista eläinlääkkeistä, joilla jo on lupa niiden alueella, niiden on toimitettava 5 b artiklan mukaisesti hyväksytty yhteenveto valmisteen ominaisuuksista tai, jos sellaista ei ole, vastaava asiakirja.

Jos valmistajalla ei ole valmisteen markkinoille saattamista koskevaa lupaa hänen on toimitettava ensimmäisessä kohdassa tarkoitettulle, edellä tarkoitettua todistuksen antamisesta vastaavalle viranomaiselle selitys, miksi tällaista lupaa ei ole saatavissa."

17) Lisätään 27 artiklaan seuraavat alakohdat:

f) noudattaa lääkkeiden hyviä tuotantotapoja koskevia periaatteita ja suuntaviivoja, joista säädetään yhteisön oikeudessa;

g) pitää yksityiskohtaista luetteloa kaikista toimitamistaan eläinlääkkeistä, näytteet mukaan lukien, kohdemaiden lainsäädännön mukaisesti. Ainakin seuraavat tiedot tulee tallentaa jokaisesta suorituksesta, suoritettiinpa se maksua vastaan tai maksutta:

- päivämäärä,
- eläinlääkkeen nimi,
- toimitettu määrä,
- vastaanottajan nimi ja osoite,
- eränumero.

Tämä luettelo tulee olla toimivaltaisten viranomaisten saatavilla tarkastusta varten ainakin kolmen vuoden ajan."

18) Lisätään seuraava artikla:

"27 a artikla

Jäljempänä 27 artiklan f kohdassa tarkoitettujen eläinlääkkeiden hyviä tuotantotapoja koskevat periaatteet ja suuntaviivat annetaan jäsenvaltioille osoitetun

- direktiivin muodossa, direktiivin 81/852/ETY 2 c artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen, ja ottaen huomioon eläinlääkkeen erityisluonne. Komissio julkaisee yksityiskohtaiset suuntaviivat ja tarvittaessa muuttaa niitä tieteen ja tekniikan kehityksen huomi-
oon ottamiseksi."
- 19) Muutetaan 34 artikla seuraavasti:
- a) Korvataan ensimmäinen alakohta seuraavasti:
- "Asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisten tulee toistuvien tarkastuksien varmistaa, että eläinlääkkeitä koskevia säädöksiin perustuvia vaatimuksia noudatetaan."
- b) Lisätään seuraava kohta:
- "Toimivaltaista viranomaista edustavien virkamiesten on jokaisen 1 kohdassa tarkoitetun tarkastuksen jälkeen laadittava kertomus siitä, noudattaako valmistaja 27 a artiklassa tarkoitettuja hyviä tuotantotapoja koskevia periaatteita ja suuntaviivoja. Tarkastetulle valmistajalle on toimitettava tällaisten kertomusten sisältö."
- 20) Lisätään seuraava artikla:
- "38 a artikla
- Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen edistämiseksi, että eläinlääkärit ja muut ammattihenkilöt, joita asia koskee, ilmoittaisivat kaikista eläinlääkkeiden ei-toivotuista vaikutuksista toimivaltaisille viranomaisille."
- 21) Korvataan 39 artikla seuraavasti:
- "39 artikla
- Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että asianomaiset toimivaltaiset viranomaiset toimittavat toisilleen tarpeelliset tiedot, etenkin ne, jotka ovat tarpeen sen varmistamiseksi, että 24 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun lupaan tai markkinoille saattamista koskevaan lupaan sisältyviä vaatimuksia noudatetaan, VIII luvun säännösten noudattamisen tarkastamiseksi.
- Jäsenvaltioiden on perustellusta pyynnöstä viipymättä toimitettava 34 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut kertomukset toisen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille. Jos vastaanottava jäsenvaltio kertomuksiin tutustuttuaan toteaa, ettei se voi hyväksyä kertomukset vahvistaneen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten tekemiä päätelmiä, sen on ilmoitettava asianomaisille toimivaltaisille viranomaisille perusteluistaan ja se voi pyytää lisätietoja. Asianomaisten jäsenvaltioiden on pyrittävä yhteisymmärrykseen. Tarvittaessa, kun on kyse vakavista mielipide-eroista, yhden jäsenvaltioista, joita asia koskee, on ilmoitettava asiasta komissiolle."
- 22) Korvataan 42 artikla seuraavasti:
- "42 artikla
1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että valmisteen markkinoille saattamista koskevan luvan myöntämistä ja kaikki luvan epäämistä tai peruuttamista koskevat päätökset sekä luvan epäämistä tai peruuttamista koskevan päätöksen kumoamista tai jakelun kieltämistä tai valmisteen markkinoilta poistamista koskevat päätökset perusteluineen saatetaan viipymättä komitean tietoon.
2. Eläinlääkkeen markkinoille saattamisesta vastaava henkilö on velvollinen ilmoittamaan viipymättä jäsenvaltioille kaikki ne toimenpiteensä, joihin hän on ryhtynyt valmisteen väliaikaiseksi tai lopulliseksi poistamiseksi markkinoilta, sekä tällaisen toimenpiteen syyt, jos ne koskevat eläinlääkkeen tehoa tai kansanterveyden turvaamista. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että nämä tiedot saatetaan komitean tietoon.
3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tarvittavat tiedot 1 ja 2 kohdan nojalla suoritetuista toimenpiteistä, jotka voivat vaikuttaa kansanterveyden turvaamiseen kolmansissa maissa, saatetaan viipymättä niiden kansainvälisten järjestöjen tietoon, joita asia koskee, sekä jäljennös ilmoituksesta komitealle."
- 23) Muutetaan 43 artiklan 1 kohta seuraavasti:
- a) Korvataan 1 ja 2 alakohta seuraavasti:
- "1. eläinlääkkeen nimi, joka voi olla kuvitteellinen nimi taiikka yleinen nimi yhdessä tavaramerkin tai valmistajan nimen kanssa, taikka tieteellinen nimi tai koostumus yhdessä tavaramerkin tai valmistajan nimen kanssa tai ilman niitä.
- Jos ainoastaan yhtä vaikuttavaa ainetta sisältävän lääkkeen erityisnimi on kuvitteellinen nimi, tämän nimen lisäksi on helposti luettava kirjainmerkein ilmaistava Maaillan terveysjärjestön suosittelema kansainvälinen yleinen nimi, jos sellainen on, tai jos sellaista nimeä ei ole, tavanomainen yleinen nimi;
2. selitys vaikuttavien aineiden laadusta ja määrästä annosyksikköä kohden taikka antomuodosta riippuen tiettyä tilavuutta tai painoa kohden, käyttäen Maaillan terveysjärjestön suosittelema kansainvälisiä yleisiä nimiä, jos sellaisia on, tai jos sellaisia nimiä ei ole, tavanomaisia yleisiä nimiä;"

- b) Korvataan 7 ja 8 alakohta seuraavasti:
- "7. varoaika, siinäkin tapauksessa, ettei sitä olisi, elintarvikkeiden tuottamiseen käytettävälle eläimille annettavien eläinlääkkeiden ollessa kyseessä;
8. viimeinen käyttöpäivämäärä selvästi."
- c) Lisätään seuraava alakohta:
- "9 a. tarvittaessa erityiset varotoimet käyttämättömistä valmisteista tai jätteistä huolehtimista varten."
- 24) Korvataan 48 artiklan ensimmäinen kohta seuraavasti:
- "Pakkauselosteen sisällyttäminen eläinlääkkeen pakkaukseen on pakollista, jollei kaikkia tämän artiklan mukaisesti vaadittuja tietoja voida ilmaista itse pakkauksessa tai ulommassa päällyksessä. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että pakkauseloste liittyy ainoastaan siihen valmisteeseen, jonka pakkaukseen se on sisällytetty. Selosteen on oltava sen jäsenvaltion virallisilla kielillä, jossa lääketta pidetään kaupan."
- 25) Muutetaan 48 artiklan toinen kohta seuraavasti:
- a) Korvataan e alakohta seuraavasti:
- "e) varoaika, siinäkin tapauksessa, ettei sitä olisi, elintarvikkeiden tuottamiseen käytettävälle eläimille annettavien eläinlääkkeiden ollessa kyseessä;"
- b) Lisätään seuraava alakohta:
- "h) tarvittaessa erityiset varotoimet käyttämättömistä valmisteista tai jätteistä huolehtimista varten."
- 26) Kumotaan 48 artiklan viimeinen kohta.
- 27) Lisätään seuraava VIII luku:
- "VIII a LUKU**
- Eläinlääkkeiden jakelu**
- 50 a artikla*
1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että eläinlääkkeiden tukkukauppa on luvanvaraista toimintaa ja että luvan myöntämistä koskeva menettely ei kestä 90 päivää enempää siitä päivästä, jona toimivaltainen viranomais on vastaanottanut hakemuksen.
- Tässä direktiivissä tukkukauppaan katsotaan sisältyväksi eläinlääkkeiden ostaminen, myynti, maahan tuonti, maastavienti tai mikä tahansa muu kaupallinen suoritus, tapahtuipa se ansaitsemis mielessä tai ei, lukuun ottamatta:
- valmistajan itsensä valmistamien eläinlääkkeiden jakelua,
 - eläinlääkkeiden vähittäisjakelua, jonka suorittavilla henkilöillä on 50 b artiklan mukaisesti siihen oikeus.
- Jäsenvaltiot voivat poissulkea myös pienten eläinlääkemäärien toimittamisen vähittäisjakelijalta toiselle.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun luvan saadakseen hakijalla tulee olla käytettävissään teknisesti pätevä henkilökunta sekä sopivat ja riittävät tilat, jotka täyttävät valmisteiden varastoinnista ja käsittelystä asianomaisessa jäsenvaltiossa säädetyt vaatimukset.
3. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun luvan haltijalta on vaadittava, että hän pitää yksityiskohtaista kirjaa, jossa on ainakin oltava jokaisesta saapuvasta ja lähtevästä suorituksesta:
- a) päivämäärä;
 - b) eläinlääkkeen tarkka yksilöinti;
 - c) valmistajan eränumero, viimeinen käyttöpäivämäärä;
 - d) saapunut tai toimitettu määrä;
 - e) toimittajan tai vastaanottajan nimi ja osoite.
- Vähintään kerran vuodessa tulee suorittaa yksityiskohtainen tarkastus saapuvien ja lähtevien määrien vertailemiseksi varastossa parhaillaan oleviin määriin ja kirjattava kaikki mahdolliset poikkeavuudet kertomukseen.
- Tämän kirjanpidon tulee olla toimivaltaisten viranomaisten saatavilla tarkastusta varten vähintään kolmen vuoden ajan.
4. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tukkukaupat toimittavat eläinlääkkeitä vain henkilöille, joilla on lupa harjoittaa vähittäismyyntiä 50 b artiklan mukaisesti, tai muille henkilöille, joilla on laillinen oikeus vastaanottaa eläinlääkkeitä tukkukaupoilta.
- 50 b artikla*
1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että eläinlääkkeiden vähittäisjakelua harjoittavat vain henkilöt, joilla on asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan siihen oikeus.
2. Kaikilta henkilöiltä, joilla edellä olevan kohdan mukaan on oikeus myydä eläinlääkkeitä, on vaadittava yksityiskohtaisen kirjanpidon pitämistä. Jokaisesta saapuvasta ja lähtevästä suorituksesta on kirjattava seuraavat tiedot:
- a) päivämäärä;
 - b) eläinlääkkeen tarkka yksilöinti;
 - c) valmistajan eränumero;

d) saapunut tai toimitettu määrä;	c) määrä;
e) toimittajan tai vastaanottajan nimi ja osoite;	d) lääkkeen toimittajan nimi ja osoite;
f) tarvittaessa lääkettä määränneen eläinlääkäriin nimi ja osoite sekä jäljennös lääkemääräyksestä.	e) hoidettujen eläinten yksilöinti."

Vähintään kerran vuodessa on suoritettava yksityiskohdainen tarkastus, verrattava saapuvat ja lähtevät valmisteet parhailaan varastossa olevien valmisteiden kanssa, sekä kirjattava mahdolliset poikkeavuudet kertomukseen.

Tämän kirjanpidon tulee olla toimivaltaisten viranomaisten saatavilla tarkastusta varten vähintään kolmen vuoden ajan.

3. Jäsenvaltiot voivat rajoittaa 2 kohdassa tarkoitettujen kirjattavaksi vaadittujen seikkojen määrää. Näitä vaatimuksia on kuitenkin sovellettava aina kun on kyse eläinlääkkeistä, jotka on tarkoitettu annettavaksi eläimille, joiden liha tai tuotteet on tarkoitettu elintarvikkeeksi, ja jotka ainoastaan ovat saatavissa eläinlääkäriin määräyksestä tai joiden osalta on noudatettava varoaikaa.

4. Viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1992 jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle luettelo niistä eläinlääkkeistä, jotka ovat saatavissa ilman lääkemääräystä.

Perehdyttyään jäsenvaltioiden toimittamaan aineistoon komissio tutkii, tulisiko ehdottaa sopivia toimenpiteitä yhteisön luettelon laatimiseksi tällaisista valmisteista.

50 c artikla

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että elintarvikkeiden tuottamiseen käytettävien eläinten omistajat ja pitäjät voivat todistaa 1 artiklan 5 kohdassa säädettyjä aineita sisältävien eläinlääkkeiden ostamisen, hallussapidon ja antamisen eläimille; jäsenvaltiot voivat laajentaa tämän velvoitteen soveltamisalaa muihin eläinlääkkeisiin.

Jäsenvaltiot voivat erityisesti vaatia ainakin seuraavat tiedot sisältävän luettelon pitämistä:

- päivämäärä;
- eläinlääkkeen yksilöinti;

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 1 päivään tammikuuta 1992 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltioiden on toteutettava 27 artiklan f alakohdan ja 34 artiklan kolmannen alakohdan noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden vuoden kuluessa 27 a artiklassa tarkoitettun direktiivin tiedoksi antamisesta.

3. Kun jäsenvaltiot antavat 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja säännökset, näissä säännöksissä on oltava viittaus tähän direktiiviin tai niihin tulee liittää tällainen viittaus, kun ne julkaistaan virallisesti. Jäsenvaltioiden on annettava yksityiskohtaiset määräykset siitä, miten viittaus tehdään.

4. Edellä 1 kohdassa säädetyn päivämäärän jälkeen jätettyjen valmisteiden markkinoille saattamista koskevien lupahakemusten on noudatettava tämän direktiivin säännöksiä.

5. Neljän vuoden kuluessa 1 kohdassa mainitusta päivämäärästä lukien 1 artiklaa laajennetaan tarvittaessa asteittain olemassa oleviin eläinlääkkeisiin.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 13 päivänä joulukuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. ROMITA

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 18 päivänä joulukuuta 1975,
lannoitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä**

(76/116/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

kussakin jäsenvaltiossa lannoitteiden on oltava pakottavin säännöksin määriteltyjen teknisten ominaisuuksien mukaisia; nämä säännökset, jotka koskevat tarkemmin lannoitetyypin koostumusta ja määrittelyä, lannoitteiden tyyppimerkintöjä, lannoitteiden tunnistamista ja pakkaamista, ovat eri jäsenvaltioissa erilaisia; säännösten erot ovat esteenä Euroopan talousyhteisön sisäiselle kaupalle,

näitä yhteismarkkinoiden aikaansaamisen ja toiminnan esteitä voidaan vähentää tai ne voidaan jopa poistaa, mikäli kaikki jäsenvaltiot antavat samat säännökset, jotka joko täydentävät niiden voimassa olevaa lainsäädäntöä tai korvaavat sitä,

tämän vuoksi on välttämätöntä päättää yhteisössä tärkeimpien yksi- ja moniravinteisten lannoitteiden merkintää, määrittelyä ja koostumusta koskevista määräyksistä; samoin tulisi määrätä, että tässä direktiivissä mainitut tunnusmerkit täyttävät lannoitteet on varustettava merkinnällä 'ETY-lannoite',

yhteisössä on annettava myös lannoitteiden tunnistamista ja merkitsemistä sekä lannoitesäiliöiden sulkemista koskevat säännöt,

valmistusmenetelmien ja käytettyjen perusmateriaalien vuoksi lannoitetuotannossa voi esiintyä eriasteista vaihtelua; myös näytteiden ottamisessa ja analyysimenetelmissä voi ilmetä eroja; näistä syistä on välttämätöntä vahvistaa ilmoitettavan ravinnepitoisuuden sallittujen poikkeamien rajat; maatalouden harjoittajan kannalta on suositeltavaa pitää lannoitteen ravinnepitoisuuden sallitut poikkeamat pieninä,

tämä direktiivi koskee vain yksi- ja moniravinteisia lannoitteita; myöhemmin säädettävillä direktiiveillä annetaan säännöksiä etenkin liuoslannoitteista, sivuravinteista ja hivenravinteista,

näytteidenottoa ja analyysimenetelmiä koskevat päätökset, samoin kuin kalkki niihin teknologian edistymisen vuoksi tehtävät muutokset tai lisäykset ovat luonteeltaan teknisiä täytäntöönpanotoimenpiteitä; menettelyn yksinkertaistamiseksi ja nopeuttamiseksi on tarkoituksenmukaista antaa niiden hyväksyminen komission tehtäväksi, ja

tekniikan kehityksen vuoksi on välttämätöntä nopeasti mukauttaa lannoitteita koskevissa eri direktiiveissä annetut tekniset määritelmät ajannukaisiksi; vaadittavien toimenpiteiden täytäntöönpanon helpottamiseksi olisi järjestettävä jäsenvaltioiden ja komission tiivis yhteistyö komiteassa, jonka tehtävänä on käsitellä lannoitekaupan teknisten esteiden poistamista koskevien direktiivien mukauttamista tekniikan kehitykseen,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan lannoitteina markkinoille saatettaviin ja 'ETY-lannoiteiksi' merkittyihin tuotteisiin.

2 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 'ETY-lannoite' -merkintää voidaan

⁽¹⁾ EYVL N:o C 49, 26.6.1973, s. 42

⁽²⁾ EYVL N:o C 123, 27.11.1972, s. 34

käyttää ainoastaan niistä kiinteistä lannoitteista, jotka on luettelut liitteessä I ja jotka täyttävät tässä direktiivissä ja sen liitteissä I – III asetetut vaatimukset.

3 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 1 artiklassa tarkoitetut lannoitteet varustetaan tunnistemerkinnöillä. Nämä tunnistemerkinnät on luettelut liitteessä II olevassa 1 kohdassa ja näiden merkintöjen käyttämisen edellytykset on määritelty saman liitteen 2 kohdassa.

Jos lannoitteet toimitetaan pakkauksissa, kyseiset merkinnät on tehtävä pakkauksiin tai pakkauksiin kiinnitettyihin etiketteihin. Yli 100 kg lannoitetta sisältävien pakkausten merkinnät voivat olla ainoastaan tavarana mukana seuraavissa asiakirjoissa. Jos lannoite on irtotavaraa, merkintöjen on oltava tavarana mukana seuraavissa asiakirjoissa.

Liitteessä II olevan 1 kohdan b ja c alakohdassa olevien vaatimusten täyttämiseksi jäsenvaltiot voivat määrätä, että jäsenvaltion omalla alueella markkinoitavien lannoitteiden fosfori-, kalium- ja magnesiumipitoisuudet on ilmaistaava:

- pelkästään oksideina (P_2O_5, K_2O, MgO), tai
- pelkästään alkuaineina (P, K, Mg), tai
- samanaikaisesti molemmilla tavoilla.

Jos jäsenvaltiot käyttävät mahdollisuutta määrätä, että fosfori-, kalium- ja natriumpitoisuudet ilmaistaan alkuaineina, myös kaikki liitteissä olevat viittaukset oksidimuotoihin on ilmaista-
va alkuaineina ja numeeriset arvot on muunnettava seuraavasti:

fosforipentoksidi (P_2O_5) \times 0.436
= fosfori (P),

kaliumoksidi (K_2O) \times 0.83
= kalium (K),

magnesiumoksidi (MgO) \times 0.6
= magnesium (Mg);

edellä olevaa mahdollisuutta käyttäneiden jäsenvaltioiden on tehtävä tarpeelliset muutokset tämän direktiivin liitteissä oleviin määräyksiin.

4 artikla

1. Edellä 3 artiklassa tarkoitetuissa pakkauksissa, merkinnöissä ja tavarana mukana seuraavissa asiakirjoissa sallitaan vain

seuraavien lannoitteita koskevien tietojen esittäminen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muiden yhteisön sääntöjen soveltamista:

- a) liitteessä II olevassa 1 kohdassa määritellyt pakolliset tunnistemerkinnät;
- b) liitteessä I luetellut vapaaehtoisesti ilmoitettavat tiedot;
- c) valmistajan oma toiminimi, tuotteen kaupan nimi ja tuoteseloste;
- d) lannoitteiden tarkat käyttö-, varastointi- ja käsittelyohjeet.

Edellä c ja d alakohdassa mainitut tiedot eivät saa olla ristiriidassa a ja b alakohdan kanssa ja ne on selvästi pidettävä erillään toisistaan.

2. Kaikki 1 kohdassa esitetyt merkinnät on selvästi erotettava kaikista muista pakkauksista, etiketteistä ja tuotteiden mukana seuraavia asiakirjoja koskevista tiedoista.

5 artikla

Jäsenvaltiot voivat omalla alueellaan vaatia, että etiketti, pakkausmerkinnät ja tavarana mukana seuraavat asiakirjat laaditaan ainakin niiden virallisilla kielillä.

6 artikla

Pakattuina toimitettavien lannoitteiden pakkaus on suljettava sillä tavalla tai sellaisella välineellä, että pakkausta avattaessa kiinnitys, kiinnityssulkija tai itse pakkaus vaurioituu korjauskelvottomaksi.

Venttiilisäkkien käyttö on sallittua.

7 artikla

Jäsenvaltiot eivät saa lannoitteen koostumuksen, tunnistamisen, pakkausmerkinnän tai pakkauksen perusteella kieltää, rajoittaa tai vaikeuttaa niiden 'ETY-lannoite' -merkinnällä varustettujen lannoitteiden saattamista markkinoille, jotka ovat tämän direktiivin ja sen liitteiden mukaisia, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta muiden yhteisön direktiivien soveltamista.

8 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 'ETY-lannoite' -merkinnöiden markkinoille saatettavat lannoitteet ovat sellaisten virallisten

valvontatoimenpiteiden alaisia, joiden tarkoituksena on sen todentaminen, että kyseiset lannoitteet ovat tämän direktiivin ja sen liitteen I ja II mukaisia.

2. Tässä direktiivissä ja sen liitteessä I ja II lannoitetyyppien ja eri ravinnemuotoina tai liukoisuuksina ilmoitettujen ravinnepitoisuuksien noudattaminen voidaan osoittaa virallisissa tarkastuksissa tämän direktiivin mukaisilla näytteenotto- ja analyysimenetelmillä, joissa otetaan huomioon liitteessä III määritellyt sallitut poikkeamat.

3. Jäsenvaltiot voivat toteuttaa kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että liitteessä III määriteltyjä sallittuja poikkeamia ei järjestelmällisesti käytetä väärin.

9 artikla

1. Kaikki muutokset, jotka ovat tarpeellisia liitteessä I ja III olevan A osan 4, 5 ja 6 sarakkeen ja B osan 8, 9 ja 10 sarakkeen tietojen mukauttamiseksi tekniikan kehitykseen, on hyväksyttävä 11 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

2. Näytteenotosta ja analyysimenetelmistä on samoin päätettävä edellä mainittua menettelyä noudattaen.

10 artikla

1. Perustetaan komitea, jäljempänä 'komitea', jonka tehtävänä on käsitellä lannoitteiden kauppaan liittyvien teknisten esteiden poistamisesta annettujen direktiivien mukauttamista tekniikan kehitykseen. Komiteassa on jäsenvaltioiden edustajat ja sen puheenjohtajana on komission edustaja.

2. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

11 artikla

1. Jos tässä artiklassa säädettyä menettelyä on noudatettava, asian saattaa vireille komiteassa sen puheenjohtaja omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.

2. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta kahden kuukauden kuluessa. Päätökset tehdään sellaisella 41 äänen enemmistöllä, joka saadaan kun jäsenvaltioiden äänet painotetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

3. a) Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.

b) Jos ehdotetut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai jos lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määränemistöllä.

c) Jos neuvosto ei ole tehnyt päätöstä kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on tullut vireille neuvostossa, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä.

12 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät säännökset 24 kuukauden kuluessa sen tiedoksiantamisesta ja niiden on viipymättä ilmoitettava siitä komissiolle.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

13 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 18 päivänä joulukuuta 1975.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. TOROS

LIITE I

A. YKSIRAVINTEISET LANNOITTEET

I. TYYPPIPITOISET LANNOITTEET

Numero	Tyypinimitys	Tiedot valmistusmenetelmistä sekä keskeisistä aineosista	Ravinteiden vähimmäispitoisuus (paino%:na); ravinteiden ilmoitustapa; muita vaatimuksia	Muita tietoja tyypinimityksestä	Ravinteiden pitoisuus. Muoto ja liukoisuus. Muita ominaisuuksia
1	2	3	4	5	6
1 a	Kalsiumnitraatti	Kemiallinen valmiste, joka sisältää pääasiassa kalsiumnitraattia sekä mahdollisesti ammoniumnitraattia	15 % N Typpi ilmoitetaan kokonaistyyppinä tai nitraatti- ja ammoniumtyypinä. Ammoniumtyypen enimmäispitoisuus: 1,5 % N		Kokonaistyyppi, <i>Vaihtoehtoiset lisäaineet:</i> Nitraattityppi, Ammoniumtyppi
1 b	Kalsiummagnesiumnitraatti	Kemiallinen valmiste, joka sisältää pääasiassa kalsiumnitraattia ja magnesiuminitraattia	13 % N Typpi ilmoitetaan nitraattityypinä. Vesiliukaisen magnesiumin pitoisuus ilmoitetaan magnesiumoksidina. Vähimmäispitoisuus: 5 % MgO		Nitraattityppi, Vesiliukoinen magnesiumoksidi
2 a	Natriumnitraatti	Kemiallinen valmiste, joka sisältää pääasiassa natriumnitraattia	15 % N Typpi ilmoitetaan nitraattityypinä		Nitraattityppi
2 b	Chilensalpietari	Caliche'sta (luonnon Chilensalpietari) valmistettu tuote, joka sisältää pääasiassa natriumnitraattia	15 % N Typpi ilmoitetaan nitraattityypinä		Nitraattityppi
3 a	Kalsiumsyanamidi	Kemiallinen valmiste, joka sisältää pääasiassa kalsiumsyanamidia, kalsiumoksidia sekä mahdollisesti pieniä määriä ammoniumyhdisteitä ja ureaa	18 % N Typpi ilmoitetaan kokonaistyyppinä, josta vähintään 75 % on sitoutuneena syanamidimuotoon		Kokonaistyyppi

Numero	Tyyppinimitys	Tiedot valmistusmenetelmistä sekä keskeisistä aineosista	Ravinteiden vähimmäispitoisuus (paino%:na); ravinteiden ilmoitustapa; muita vaatimuksia	Muita tietoja tyyppinimityksestä	Ravinteiden pitoisuus. Muoto ja liukoisuus. Muita ominaisuuksia
1	2	3	4	5	6
3 b	Tyypipitoinen kalsiumsyanamidi	Kemiallinen valmiste, joka sisältää pääasiassa kalsiumsyanamidia, kalsiumoksidia sekä mahdollisesti pieniä määriä ammoniumyhdisteitä, ureaa ja lisättyä nitraattia	18 % N Typpi ilmoitetaan kokonaistyyppenä. Vähintään 75 % muusta kuin nitraattitypestä on sitoutuneen syanamidimuotoon. Nitraattityypipitoisuus: vähimmäispit. 1 % N enimmäispit. 3 % N		Kokonaistyyppi Nitraattityppi
4	Ammoniumsulfaatti	Kemiallinen valmiste, joka sisältää pääasiassa ammoniumsulfaattia	20 % N Typpi ilmoitetaan ammoniumtyppenä		Ammoniumtyppi
5	Ammoniumnitraatti tai kalsiumammoniumnitraatti	Kemiallinen valmiste, joka sisältää pääasiassa ammoniumnitraattia ja joka voi sisältää täyteaineita, esim. jauhettua kalkkikiveä, kalsiumsulfaattia, jauhettua dolomiittia, magnesiumsulfaattia tai kiseriittia	20 % N Typpi ilmoitetaan nitraatti- ja ammoniumtyppenä. Kumpikin näistä kattaa noin puolet mukana olevasta tyypeistä	Kalsiumammoniumnitraattimerkintä varataan lannoitteille, jotka sisältävät vain kalsiumkarbonaattia ja/tai magnesiumiumkarbonaattia ja kalsiumkarbonaattia (dolomiittia) ammoniumnitraatin lisäksi. Karbonaattien vähimmäispitoisuuden on oltava 20 % ja puhtausasteen vähintään 90 %	Kokonaistyyppi Nitraattityppi Ammoniumtyppi
6	Ammoniumsulfaatti-nitraatti	Kemiallinen valmiste, joka sisältää pääasiassa ammoniumnitraattia ja ammoniumsulfaattia	25 % N Typpi ilmoitetaan ammonium- ja nitraattityppenä. Nitraattitypen vähimmäispitoisuus: 5 %		Kokonaistyyppi Ammoniumtyppi Nitraattityppi

Numero	Tyyppinimitys	Tiedot valmistusmenetelmistä sekä keskeisistä aineosista	Ravinteiden vähimmäispitoisuus (paino%:na); ravinteiden ilmoitustapa; muita vaatimuksia	Muita tietoja tyyppinimityksestä	Ravinteiden pitoisuus. Muoto ja liukoisuus. Muita ominaisuuksia
1	2	3	4	5	6
7	Magnesiumsulfonylraatti	Kemiallinen valmiste, joka sisältää pääasiassa ammoniumnitraattia, ammoniumsulfaattia ja magnesiumsulfaattia.	19 % N Typpi ilmoitetaan ammonium- ja nitraattityyppinä. Nitraattityypen vähimmäispitoisuus: 6 % N 5 % MgO Vesiliukoinen magnesium ilmoitetaan magnesiumoksidina		Kokonaistyyppi Ammoniumtyppi Nitraattityppi Vesiliukoinen magnesiumoksidi
8	Magnesiumammoniumnitraatti	Kemiallinen valmiste, joka sisältää pääasiassa ammoniumnitraatteja ja eräitä magnesiumyhdisteitä, kuten dolomiittimagnesiumkarbonaattia ja/tai magnesiumsulfaattia	19 % N Typpi ilmoitetaan ammonium- ja nitraattityyppinä. Nitraattityypen vähimmäispitoisuus 6 % N 5 % MgO Magnesium ilmoitetaan magnesiumoksidin kokonaispitoisuutena		Kokonaistyyppi Ammoniumtyppi Nitraattityppi Magnesiumoksidin kokonaispitoisuus ja mahdollisesti vesiliukoinen magnesiumoksidi
9	Urea	Kemiallinen valmiste, joka sisältää pääasiassa karbonylidiamia (karbamideja).	44 % N kokonaisureatyyppi (sisältäen biureettia) Biureettipitoisuus enintään 1,2 %		Kokonaistyyppi ilmoitetaan ureatyyppinä

II. FOSFORILANNOITTEET

Kun hiukkaskoko on määrätty sellaisille lannoitteiden raaka-aineille, joita myydään rakeisena (lannoitteet 1, 3, 4, 5, 6 ja 7), se määritetään asianmukaisella analyysimenetelmällä.

Numero	Tyyppinimitys	Tiedot valmistusmenetelmistä sekä keskeisistä aineosista	Ravinteiden vähimmäispitoisuus (paino%-na); ravinteiden ilmoitustapa; muita vaatimuksia	Muita tietoja tyyppinimityksestä	Ravinteiden pitoisuus. Muoto ja liukoisuus. Muita ominaisuuksia
1	2	3	4	5	6
1	Emäksinen kuona: - Tuomasfosfaatit - Tuomaskuona	Raudanvalmistuksessa fosforisulatetta käsittelemällä aikaansaatu valmiste, joka sisältää pääasiassa kalsiumsilikofosfaatteja.	12 % P ₂ O ₅ Fosfori ilmoitetaan mineraalihappoihin liukenevana fosforipentoksidina, josta vähintään 75 % liukenee 2 % sitruunahappoon; tai 10 % P ₂ O ₅ Fosfori ilmoitetaan 2 % sitruunahappoon liukenevana fosforipentoksidina. Hiukkaskoko: vähintään 75 % läpäisee 0,160 mm seulan vähintään 96 % läpäisee 0,630 mm seulan		Mineraalihappoihin liukeneva kokonaisfosforipentoksidi, josta 75 % liukenee 2 % sitruunahappoon (myynti Ranskaan ja Italiaan). Mineraalihappoihin liukeneva kokonaisfosforipentoksidi ja 2 % sitruunahappoon liukeneva fosforipentoksidi (myynti Englantiin) 2 % sitruunahappoon liukeneva fosforipentoksidi (myynti Saksaan, Belgiaan, Tanskaan, Irlantiin, Luxemburgiin ja Alankomaihin)
2 a	Normaalisuperfosfaatti	Valmiste, joka syntyy, kun jauhettu mineraalifosfaatti reagoi rikkihapon kanssa ja joka sisältää pääasiassa monokalsiumfosfaattia ja kalsiumsulfaattia.	16 % P ₂ O ₅ Fosfori ilmoitetaan neutraaliin ammoniumsitraattiin liukenevana P ₂ O ₅ :na, vähintään 93 % P ₂ O ₅ -pitoisuudesta on vesiliukoista. Määritysmäärä: 1 g		Neutraaliin ammoniumsitraattiin liukeneva fosforipentoksidi Vesiliukoinen fosforipentoksidi
2 b	Väkevä superfosfaatti	Valmiste, joka syntyy, kun jauhettu mineraalifosfaatti reagoi rikkihapon ja fosforihapon kanssa ja joka sisältää pääasiassa monokalsiumfosfaattia ja kalsiumfosfaattia.	25 % P ₂ O ₅ Fosfori ilmoitetaan neutraaliin ammoniumsitraattiin liukenevana P ₂ O ₅ :na, vähintään 93 % P ₂ O ₅ -pitoisuudesta on vesiliukoista Määritysmäärä: 1 g		Neutraaliin ammoniumsitraattiin liukeneva fosforipentoksidi Vesiliukoinen fosforipentoksidi

Numero	Tyyppinimitys	Tiedot valmistusmenetelmistä sekä keskeisistä aineosista	Ravinteiden vähimmäispitoisuus (paino%:na); ravinteiden ilmoitustapa; muita vaatimuksia	Muita tietoja tyyppinimityksestä	Ravinteiden pitoisuus. Muoto ja liukoisuus. Muita ominaisuuksia
1	2	3	4	5	6
2 c	Kaksoissuperfosfaatti	Valmiste, joka syntyy, kun jauhettu mineraalifosfaatti reagoi fosforihapon kanssa ja joka sisältää pääasiassa monokalsiumfosfaattia	30 % P ₂ O ₅ Fosfori ilmoitetaan neutraaliin ammoniumsitraattiin liukenevana P ₂ O ₅ :na, vähintään 93 % P ₂ O ₅ -pitoisuudesta on vesiliukoista Määritysmäärä: 3 g		Neutraaliin ammoniumsitraattiin liukeneva fosforipentoksidi Vesiliukoinen fosforipentoksidi
3	Osittain liuennut raakafosfaatti	Valmiste, joka syntyy, kun jauhettu raakafosfaatti liuotetaan rikkihappoon tai fosforihappoon joka sisältää pääasiassa monokalsiumfosfaattia, trikalsiumfosfaattia ja kalsiumsulfaattia.	20 % P ₂ O ₅ Fosfori ilmoitetaan mineraalihappoihin liukenevana P ₂ O ₅ :na, vähintään 40 % P ₂ O ₅ -pitoisuudesta on vesiliukoista. Hiukkaskoko: vähintään 90 % läpäisee 0,160 mm seulan vähintään 98 % läpäisee 0,630 mm seulan		Mineraalihappoihin liukeneva kokonaisfosforipentoksidi Veteen liukeneva fosforipentoksidi
4	Dikalsiumfosfaatti	Valmiste, joka syntyy, kun mineraalifosfaateista tai luista liuottamalla saatua fosforihappoa saostetaan ja joka sisältää pääasiassa dikalsiumfosfaattidihydraattia.	38 % P ₂ O ₅ Fosfori ilmoitetaan emäksiseen ammoniumsitraattiin (Petermann) liukenevana P ₂ O ₅ :na. Hiukkaskoko: vähintään 90 % läpäisee 0,160 mm seulan vähintään 98 % läpäisee 0,630 mm seulan Määritysmäärä: 1 %		Emäksiseen ammoniumsitraattiin liukeneva fosforipentoksidi

Numero	Tyyppinimitys	Tiedot valmistusmenetelmistä sekä keskeisistä aineosista	Ravinteiden vähimmäispitoisuus (paino%:na); ravinteiden ilmoitustapa; muita vaatimuksia	Muita tietoja tyyppinimityksestä	Ravinteiden pitoisuus. Muoto ja liukoisuus. Muita ominaisuuksia
1	2	3	4	5	6
5	Kalsinoitu fosfaatti	Valmiste, joka syntyy, kun jauhattua raakafosfaattia kuumennetaan emäksisten yhdisteiden ja piihapon kanssa ja joka sisältää pääasiassa emäksistä kalsiumfosfaattia ja kalsiumsilikaattia	25 % P ₂ O ₅ Fosfori ilmoitetaan emäksiseen ammoniumnitraattiin liukenevana P ₂ O ₅ :na, Hiukkaskoko: vähintään 75 % läpäisee 0,160 mm seulan vähintään 96 % läpäisee 0,630 mm seulan		Emäksiseen ammoniumnitraattiin liukeneva fosforipentoksidi
6	Alumiinikalsiumfosfaatti	Amorfisessa muodossa oleva valmiste, joka syntyy kuumentamalla ja jauhamalla ja joka sisältää pääasiassa alumiini- ja kalsiumfosfaattia.	30 % P ₂ O ₅ Fosfori ilmoitetaan mineraalihappoihin liukenevana P ₂ O ₅ :na, vähintään 75 % ilmoitetusta P ₂ O ₅ -pitoisuudesta liukenee emäksiseen ammoniumnitraattiin (Joulie) Hiukkaskoko: vähintään 90 % läpäisee 0,160 mm seulan vähintään 98 % läpäisee 0,630 mm seulan		Mineraalihappoihin liukeneva kokonaisfosforipentoksidi Emäksiseen ammoniumnitraattiin liukeneva fosforipentoksidi
7	Hienoksi jauhattu raakafosfaatti	Valmiste, jota saadaan jauhamalla mineraalifosfaatteja hienoksi ja joka sisältää pääasiassa trikalsiumfosfaattia ja kalsiumkarbonaattia.	25 % P ₂ O ₅ Fosfori ilmoitetaan mineraalihappoihin liukenevana P ₂ O ₅ :na, vähintään 55 % P ₂ O ₅ -pitoisuudesta liukenee 2 % muurahaishappoon. Hiukkaskoko: vähintään 90 % läpäisee 0,063 mm seulan vähintään 99 % läpäisee 0,125 mm seulan		Mineraalihappoihin liukeneva kokonaisfosfori 2 % muurahaishappoon liukeneva fosforipentoksidi 0,063 mm seulan läpäisevän materiaalin painoprosentti

III. KALIUMLANNOITTEET

Numero	Tyyppinimitys	Tiedot valmistusmenetelmistä sekä keskeisistä aineosista	Ravinteiden vähimmäispitoisuus (paino%:na); ravinteiden ilmoitustapa; muita vaatimuksia	Muita tietoja tyyppinimityksestä	Ravinteiden pitoisuus. Muoto ja liukoisuus. Muita ominaisuuksia
1	2	3	4	5	6
1	Kainiitti	Luonnon kaliumyhdisteistä saatava valmiste	10 % K ₂ O Kalium ilmoitetaan vesiliukoisena K ₂ O:na 5 % MgO Magnesium ilmoitetaan vesiliukoisena magnesiumoksidina	Tavanomaiset kaupanimet voidaan lisätä	Vesiliukoinen kaliumoksidi Vesiliukoinen magnesiumoksidi
2	Rikastettu kainiittisuola	Luonnon kaliumyhdisteitä ja kaliumkloridia sekoittamalla saatu valmiste	18 % K ₂ O Kalium ilmoitetaan vesiliukoisena K ₂ O:na	Tavanomaiset kaupanimet voidaan lisätä	Vesiliukoinen kaliumoksidi Valinnan mukaan voidaan ilmoittaa vesiliukoinen magnesiumoksidipitoisuus, milloin se on yli 5 %
3	Kalisuola	Luonnon kaliumyhdisteistä saatu valmiste, joka sisältää pääasiassa kaliumkloridia.	37 % K ₂ O Kalium ilmoitetaan vesiliukoisena K ₂ O:na	Tavanomaiset kaupanimet voidaan lisätä	Vesiliukoinen kaliumoksidi
4	Magnesiumia sisältävä kaliumkloridi	Luonnon kaliumyhdisteistä magnesium-yhdisteitä lisäämällä saatu valmiste, joka sisältää pääasiassa kaliumkloridia ja magnesiumyhdisteitä	37 % K ₂ O Kalium ilmoitetaan vesiliukoisena K ₂ O:na. 5 % MgO Magnesium ilmoitetaan vesiliukoisena magnesiumoksidina		Vesiliukoinen kaliumoksidi Vesiliukoinen magnesiumoksidi

Numero	Tyyppinimitys	Tiedot valmistusmenetelmistä sekä kekeisistä aineosista	Ravinteiden vähimmäispitoisuus (paino%:na); ravinteiden ilmoitustapa; muita vaatimuksia	Muita tietoja tyyppinimityksestä	Ravinteiden pitoisuus. Muoto ja liukoisuus. Muita ominaisuuksia
1	2	3	4	5	6
5	Kaliumsulfaatti	Kaliumyhdisteistä kemiallisesti saatu valmiste, joka sisältää pääasiassa kaliumsulfaattia.	47 % K ₂ O Kalium ilmoitetaan vesiliukoisena K ₂ O:na. Enimmäisklooripitoisuus: 3 % Cl		Vesiliukoinen kaliumoksidi Valinnan mukaan voidaan ilmoittaa klooripitoisuus, milloin se on alle 3 %
6	Magnesiumia sisältävä kaliumsulfaatti	Kaliumyhdisteistä, mahdollisesti magnesiumiyhdisteitä lisäämällä kemiallisesti aikaansaatu valmiste, joka sisältää pääasiassa kaliumsulfaattia ja magnesiumisulfaattia	22 % K ₂ O Kalium ilmoitetaan vesiliukoisena K ₂ O:na 8 % MgO Magnesium ilmoitetaan vesiliukoisena magnesiumoksidina. Enimmäisklooripitoisuus: 3 % Cl	Tavanomaiset kaupanimet voidaan lisätä	Vesiliukoinen kaliumoksidi Vesiliukoinen magnesiumoksidi Valinnan mukaan voidaan ilmoittaa klooripitoisuus, milloin se on alle 3 %.

B. MONIRAVINTEISTEN LANNOITETYYPPIEN LUETTELO

1. NPK-LANNOITTEET

Tyyppi-nimi	Valmistusmenetelmä	Ravinteiden vähimmäispitoisuus (paino-%)		Muoto, liukoisuus ja ravinnepitoisuus on ilmoitettava sarakkeiden 8,9,10 mukaan hiukkas koko			Lannoitteiden tunnistaminen; muita vaatimuksia		
		Yhteensä	Kukin ravinne	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	N	P ₂ O ₅	K ₂ O
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
NPK-lannoite	Kemiallisesti tai sekoitettamalla valmistettu tuote, johon ei ole lisätty eläin tai kasvipärisiä orgaanisia ravinteita	20 % (N + P ₂ O ₅ + K ₂ O)	3 % N 5 % P ₂ O ₅ 5 % K ₂ O	1. Kokonaistyyppi 2. Nitraattityppi 3. Ammonium-tyyppi 4. Ureatyyppi 5. Syanamidityppi	1. Vesiliukoinen P ₂ O ₅ 2. Neutraaliin ammoniumsitraattiin liukeneva P ₂ O ₅ 3. Neutraaliin ammoniumsitraattiin ja veteen liukeneva P ₂ O ₅ 4. Ainoastaan kivennäishappoihin liukeneva P ₂ O ₅ 5. Emäksiseen ammoniumsitraattiin liukeneva P ₂ O ₅ (Petermann) 6a. Kivennäishappoihin liukeneva P ₂ O ₅ josta vähintään 75 % liukenee 2 % sitruunahappoon 6b. 2 % sitruunahappoon liukeneva P ₂ O ₅	Vesiliukoinen K ₂ O	1. Kokonaistyyppi 2. Typen muodot 2.-5. (sarake 5) on ilmoitettava, mikäli pitoisuus on vähintään 1 paino-%.	1. NPK-lannoite, joka ei sisällä Tuomaskuonaa, kalsinoitua fosfaattia, alumiinikalsiumfosfaattia, osittain liennuttua raakafosfaattia eikä hienoksi jauhettua raakafosfaattia, on ilmoitettava liukoisuuden 1, 2 tai 3 mukaan - Kun vesiliukoinen P ₂ O ₅ on alle 2 %, ilmoitetaan vain liukoisuus 2. - Kun vesiliukoinen P ₂ O ₅ on vähintään 2 %, ilmoitetaan liukoisuus 3; myös vesiliukoinen P ₂ O ₅ on merkittävä (liukoisuus 1). Kivennäishappoihin liukeneva P ₂ O ₅ ei saa ylittää 2 %. Liukoisuutta 1 ja 2 määritetessä näytemäärä on 1 g. 2a. Hienoksi jauhettua raakafosfaattia tai osittain liennuttua raakafosfaattia sisältävästä NPK-lannoitteesta, joka ei sisällä Tuomaskuonaa, kalsinoitua fosfaattia eikä alumiinikalsiumfosfaattia, on ilmoitettava liukoisuudet 1, 3 ja 4.	1. Vesiliukoinen kalsiumoksidi 2. Ilmaisu "klooriton", kun Cl-pitoisuus enintään 2 % Cl 3. Klooripitoisuus voidaan ilmoittaa

Tyyppi-nimi	Valmistus-menetelmä	Ravinteiden vähimmäispitoisuus (paino-%)		Muoto, liukoisuus ja ravinnepitoisuus on ilmoitettava sarakkeiden 8,9,10 mukaan hiukkaskoko			Lannoitteiden tunnistaminen; muita vaatimuksia			
		Yhteensä	Kukin ravinne	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
					<p>7. Kivennäishappoihin liukeneva P₂O₅, josta vähintään 75 % liukenee emäksiseen ammoniumsitraattiin (Joulie)</p> <p>8. Kivennäishappoihin liukeneva P₂O₅, josta vähintään 55 % liukenee 2 % muurahaihappoon.</p>			<p>Tämän lannoitetyypin tulee sisältää</p> <ul style="list-style-type: none"> - vähintään 2 % ainoastaan kivennäishappoihin liukenevaa P₂O₅ (liukoisuus 4) - vähintään 5 % veteen ja neutraaliin ammoniumsitraattiin liukenevaa P₂O₅ (liukoisuus 3) - vähintään 2,5 % vesiliukoista P₂O₅ (liukoisuus 1) <p>Tämä lannoitetyyppi on varustettava merkinnällä "hienoksi jauhetta raakafosfaattia sisältävä NPK-lannoite" tai "osittain liuennutta raakafosfaattia sisältävä NPK-lannoite". Määritettäessä liukoisuutta 3 näytemäärä on 3 g.</p> <p>2b. Alumiinikalsiumfosfaattia sisältävä NPK-lannoite, joka ei saa sisältää Tuomaskuonaa, kalsinoitua fosfaattia, jauhetta raakafosfaattia eikä osittain liuennutta raakafosfaattia.</p> <p>Tästä tuotteesta on ilmoitettava liukoisuudet 1 ja 7; jälkimmäinen vesiliukoisuuden vähentämisen jälkeen.</p>		
				<i>Fosfaattiraaka-aineiden hiukkaskoko</i>						
				Tuomaskuona:	vähintään 75 % läpäisee 0,160 mm seulan					
				Alumiinikalsiumfosfaatti:	vähintään 90 % läpäisee 0,160 mm seulan					
				Kalsinoitu fosfaatti:	vähintään 75 % läpäisee 0,160 mm seulan					
				Hienoksi jauhettu raakafosfaatti:	vähintään 90 % läpäisee 0,063 mm seulan					
				Osittain liuennut raakafosfaatti:	vähintään 90 % läpäisee 0,160 mm seulan					

Tyyppi-nimi	Valmistus-menettelmä	Ravinteiden vähimmäispitoisuus (paino-%)		Muoto, liukoisuus ja ravinnepitoisuus on ilmoitettava sarakkeiden 6,9,10 mukaan hiukkaskoko			Lannoitteiden tunnistaminen; muita vaatimuksia		
		Yhteensä	Kukin ravinne	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	N	P ₂ O ₅	K ₂ O
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
								<p>Tämän lannoitetyypin tulee sisältää</p> <ul style="list-style-type: none"> - vähintään 2 % vesiliukoista P₂O₅ (liukoisuus 1) - vähintään 5 % P₂O₅ liukoisuuden 7 mukaan <p>Tämä lannoitetyyppi on varustettava merkinnällä "alumiinikalsiumfosfaattia sisältävä NPK-lannoite".</p> <p>3. Mikäli NPK-lannoite sisältää vain yhtä seuraavista aineista: Tuomaskuona, kalsinoitu fosfaatti, alumiinikalsiumfosfaatti, hienoksi jauhettu raakafosfaatti, tyypipimerkintä on tehtävä fosfaattiaineksen mukaan.</p> <p>P₂O₅:n liukoisuus on ilmoitettava seuraavien liukoisuuksien mukaisesti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuomaskuonaa sisältävät lannoitteet: liukoisuus 6a (Ranska, Italia), 6b (Saksa, Belgia, Tanska, Islanti, Luxemburg, Alankomaat, Yhdistynyt kuningaskunta); - kalsinoituja fosfaatteja sisältävät lannoitteet: liukoisuus 5; - alumiinikalsiumfosfaattia sisältävät lannoitteet: liukoisuus 7; - hienoksi jauhettuja raakafosfaatteja sisältävät lannoitteet: liukoisuus 8. 	

2. NP-LANNOITTEET

Tyyppi-nimi	Valmistus-menetelmä	Ravinteiden vähimmäispitoisuus (paino-%)		Muoto, liukoisuus ja ravinnepitoisuus on ilmoitettava sarakkeiden 8,9,10 mukaan hiukkaskoko			Lannoitteiden tunnistaminen; muita vaatimuksia		
		Yhteensä	Kukin ravinne	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	N	P ₂ O ₅	K ₂ O
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
NP-lannoite	Kemiallisesti tai sekoittamalla valmistettu tuote, johon ei ole lisätty eläin tai kasvipärisiä orgaanisia ravinteita	18 % (N + P ₂ O ₅)	3 % N 5 % P ₂ O ₅	1. Kokonaistyyppi 2. Nitraattityppi 3. Ammonium-typpi 4. Ureatyyppi 5. Syanamidityppi	1. Vesiliukoinen P ₂ O ₅ 2. Neutraaliin ammoniumsitraattiin liukeneva P ₂ O ₅ 3. Neutraaliin ammoniumsitraattiin ja veteen liukeneva P ₂ O ₅ 4. Ainoastaan kivennäishappoihin liukeneva P ₂ O ₅ 5. Emäksiseen ammoniumsitraattiin liukeneva P ₂ O ₅ (Petermann) 6a. Kivennäishappoihin liukeneva P ₂ O ₅ , josta vähintään 75 % liukenee 2 % sitruunahappoon 6b. 2 % sitruunahappoon liukeneva P ₂ O ₅		1. Kokonaistyyppi 2. Typen muodot 2. - 5. (sarake 5) on ilmoitettava, mikäli pitoisuus on vähintään 1 paino-%.	1. NP-lannoite, joka ei sisällä Tuomaskuonaa, kalsinoitua fosfaattia, alumiinikalsiumfosfaattia, osittain liennuttua raakafosfaattia eikä hienoksi jauhetta raakafosfaattia, on ilmoitettava liukoisuuden 1, 2 tai 3 mukaan - Kun vesiliukoinen P ₂ O ₅ on alle 2 %, ilmoitetaan vain liukoisuus 2. - Kun vesiliukoinen P ₂ O ₅ on vähintään 2 %, ilmoitetaan liukoisuus 3; myös vesiliukoinen P ₂ O ₅ on merkittävä (liukoisuus 1). Kivennäishappoihin liukeneva P ₂ O ₅ ei saa ylittää 2 %. Liukoisuutta 1 ja 2 määrittäessä näytemäärä on 1 g. 2a. Hienoksi jauhetta raakafosfaattia tai osittain liennuttua raakafosfaattia sisältävästä NP-lannoitteesta, joka ei saa sisältää Tuomaskuonaa, kalsinoitua fosfaattia eikä alumiinikalsiumfosfaattia, on ilmoitettava liukoisuudet 1, 3 ja 4.	

Tyyppi-nimi	Valmistus-menetelmä	Ravinteiden vähimmäispi-tuus (paino-%)		Muoto, liukoisuus ja ravinne-pitoisuus on ilmoitettava sarakkeiden 8,9,10 mukaan hiukkaskoko			Lannoitteiden tunnistaminen; muita vaatimuksia		
		Yhteensä	Kukin ravinne	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	N	P ₂ O ₅	K ₂ O
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
					<p>7. Kivennäishappoihin liuke-neva P₂O₅, josta vähintään 75 % liukenee emäkiseen ammoniumsitraattiin (Joulle)</p> <p>8. Kivennäishappoihin liuke-neva P₂O₅, josta vähintään 55 % liukenee 2 % muu-rahaisappoon.</p>			<p>Tämän lannoitetyypin tulee sisältää</p> <ul style="list-style-type: none"> - vähintään 2 % ainoastaan kivennäishappoihin liukenevaa P₂O₅ (liukoisuus 4) - vähintään 5 % veteen ja neutraaliin ammoniumsitraat-tiin liukenevaa P₂O₅ (liukoi-suus 3) - vähintään 2,5 % vesiliukoista P₂O₅ (liukoisuus 1) <p>Tämä lannoitetyyppi on varustet-tava merkinnällä "hienoksi jauhet-tua raakafosfaattia sisältävä NP-lannoite" tai "osittain liuennutta raakafosfaattia sisältävä NP-lan-noite".</p> <p>Määritettäessä liukoisuutta 3 näy-temäärä on 3 g.</p> <p>2b. Alumiinikalsiumfosfaattia sisältävä NP-lannoite, joka ei saa sisältää Tuomaskuonaa, kalsinoitua fos-faattia, jauhetta raakafosfaattia eikä osittain liuennutta raakafos-faattia.</p> <p>Tästä tuotteesta on ilmoitettava liukoisuudet 1 ja 7; jälkimmäinen vesiliukoisuuden vähentämisen jälkeen.</p> <p>Tämän lannoitetyypin tulee sisäl-tää:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vähintään 2 % vesiliukoista P₂O₅ (liukoisuus 1) - vähintään 5 % P₂O₅ liukoi-suuden 7 mukaan 	
					<i>Fosfaattiraaka-ainesten hiukkaskoko</i>				
					Tuomaskuona:	vähintään 75 % läpäisee 0,160 mm seulan			
					Alumiinikalsiumfosfaatti:	vähintään 90 % läpäisee 0,160 mm seulan			
					Kalsinoitu fosfaatti:	vähintään 75 % läpäisee 0,160 mm seulan			
					Hienoksi jauhettu raaka-fosfaatti:	vähintään 90 % läpäisee 0,063 mm seulan			
					Osittain liuennut raaka-fosfaatti:	vähintään 90 % läpäisee 0,160 mm seulan			

Tyyppi- nimi	Valmistus- menetelmä	Ravinteiden vähimmäispitoi- suus (paino-%)		Muoto, liukoisuus ja ravinnepitoisuus on ilmoitettava sarakkeiden 8,9,10 mukaan hiukkaskoko			Lannoitteiden tunnistaminen; muuta vaatimuksia		
		Yhteensä	Kukin ravinne	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	N	P ₂ O ₅	K ₂ O
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
								<p>Tämä lannoitetyyppi on va- rustettava merkinnällä "alu- miinikalsiumfosfaattia sisältävä NP-lannoite".</p> <p>3. Mikäli NP-lannoite sisältää vain yhtä seuraavista aineista: Tuomaskuona, kalsinoitu fos- faatti, alumiinikalsiumfosfaatti, hienoksi jauhettu raakafos- faatti, tyyppimerkintä on teh- tävä fosfaattineksen mukaan.</p> <p>P₂O₅:n liukoisuus on ilmoitet- tava seuraavien liukoisuuksien mukaisesti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuomaskuonaa sisältävät lannoitteet: liukoisuus 6a (Ranska, Italia), 6b (Sak- sa, Belgia, Tanska, Islanti, Luxemburg, Alankomaat, Yhdistynyt kuningaskun- ta); - kalsinoituja fosfaatteja sisältävät lannoitteet: liukoisuus 5; - alumiinikalsiumfosfaattia sisältävät lannoitteet: liukoisuus 7; - hienoksi jauhettuja raaka- fosfaatteja sisältävät lan- noitteet: liukoisuus 8. 	

3. NK-LANNOITTEET

Tyypinimi	Valmistusmenetelmä	Ravinteiden vähimmäispitoisuus (paino-%)		Muoto, liukoisuus ja ravinnepitoisuus on ilmoitettava sarakkeiden 8,9,10 mukaan hiukkaskoko			Lannoitteiden tunnistaminen; muita vaatimuksia		
		Yhteensä	Kukin ravinne	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	N	P ₂ O ₅	K ₂ O
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
NK-lannoite	Kemiallisesti tai sekoittamalla valmistettu tuote, johon ei ole lisätty eläin tai kasvipäisiä orgaanisia ravinteita	18 % (N + K ₂ O)	3 % N 5 % K ₂ O	1. Kokonaistyyppi 2. Nitraattityppi 3. Ammoniumtyppi 4. Ureatyyppi 5. Syanamidityppi		Vesiliukoinen K ₂ O	1. Kokonaistyyppi 2. Typen muodot 2. - 5. (sarake 5) on ilmoitettava, mikäli pitoisuus on vähintään 1 paino-%.		1. Vesiliukoinen kalsiumoksidi 2. Ilmaisus "klooriton", kun Cl-pitoisuus enintään 2 % Cl 3. Klooripitoisuus voidaan ilmoittaa

4. PK-LANNOITTEET

Tyyppi-nimi	Valmistus-menetelmä	Ravinteiden vähimmäispitoisuus (paino-%)		Muoto, liukoisuus ja ravinnepitoisuus on ilmoitettava sarakkeiden 8,9,10 mukaan hiukkaskoko			Lannoitteiden tunnistaminen; muita vaatimuksia		
		Yhteensä	Kukin ravinne	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	N	P ₂ O ₅	K ₂ O
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
PK-lannoite	Kemiallisesti tai sekoittamalla valmistettu tuote, johon ei ole lisätty eläin tai kasvipärisiä orgaanisia ravinteita	18 % (P ₂ O ₅ + K ₂ O)	5 % P ₂ O ₅ 5 % K ₂ O		1. Vesiliukoinen P ₂ O ₅ 2. Neutraaliin ammoniumsitraattiin liukeneva P ₂ O ₅ 3. Neutraaliin ammoniumsitraattiin ja veteen liukeneva P ₂ O ₅ 4. Ainoastaan kivennäishappoihin liukeneva P ₂ O ₅ 5. Emäksiseen ammoniumsitraattiin liukeneva P ₂ O ₅ (Petermann) 6a. Kivennäishappoihin liukeneva P ₂ O ₅ , josta vähintään 75 % liukenee 2 % sitruunahappoon 6b. 2 % sitruunahappoon liukeneva P ₂ O ₅	Vesiliukoinen K ₂ O		1. PK-lannoite, joka ei sisällä Tuomaskuonaa, kalsinoitua fosfaattia, alumiinikalsiumfosfaattia, osittain liuennutta raakafosfaattia eikä hienoksi jauhettua raakafosfaattia, on ilmoitettava liukoisuuden 1, 2 tai 3 mukaan - Kun vesiliukoinen P ₂ O ₅ on alle 2 %, ilmoitetaan vain liukoisuus 2. - Kun vesiliukoinen P ₂ O ₅ on vähintään 2 %, ilmoitetaan liukoisuus 3; myös vesiliukoinen P ₂ O ₅ on merkittävä (liukoisuus 1). Kivennäishappoihin liukeneva P ₂ O ₅ ei saa ylittää 2 %. Liukoisuutta 1 ja 2 määritetessä näytämäärä on 1 g. 2a. Hienoksi jauhettua raakafosfaattia tai osittain liuennutta raakafosfaattia sisältävästä PK-lannoitteesta, joka ei saa sisältää Tuomaskuonaa, kalsinoitua fosfaattia eikä alumiinikalsiumfosfaattia, on ilmoitettava liukoisuudet 1, 3 ja 4.	1. Vesiliukoinen kalsiumoksidi 2. Ilmaisu "klooriton", kun Cl-pitoisuus enintään 2 % Cl 3. Klooripitoisuus voidaan ilmoittaa

37610116.HI

Tyyppi-nimi	Valmistus-menetelmä	Ravinteiden vähimmäispi-toisuus (paino-%)		Muoto, liukoisuus ja ravinne-pitoisuus on ilmoitettava sarakkeiden 8,9,10 mukaan hiukkaskoko			Lannoitteiden tunnistaminen; muita vaatimuksia		
		Yhteensä	Kukin ravinne	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	N	P ₂ O ₅	K ₂ O
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
					7. Kivennäishappoihin liuke-neva P ₂ O ₅ , josta vähintään 75 % liukenee emäksiseen ammoniumsitraattiin (Joulie) 8. Kivennäishappoihin liuke-neva P ₂ O ₅ , josta vähintään 55 % liukenee 2 % muura-haishappoon.			Tämän lannoitetyypin tulee sisältää - vähintään 2 % ainoastaan kivennäishappoihin liukenevaa P ₂ O ₅ (liukoisuus 4) - vähintään 5 % veteen ja neutraaliin ammoniumsitraat-tiin liukenevaa P ₂ O ₅ (liukoi-suus 3) - vähintään 2,5 % vesiliukoista P ₂ O ₅ (liukoisuus 1) Tämä lannoitetyyppi on varustet-tava merkinnällä "hienoksi jauhet-tua raakafosfaattia sisältävä PK-lannoite" tai "osittain liuennutta raakafosfaattia sisältävä PK-lan-noite". Määritettävä liukoisuutta 3 näy-temäärä on 3 g. 2b. Alumiinikalsiumfosfaattia sisältävä PK-lannoite, joka ei saa sisältää Tuomaskuonaa, kalsinoitua fos-faattia, jauhetta raakafosfaattia eikä osittain liuennutta raakafos-faattia. Tästä tuotteesta on ilmoitettava liukoisuudet 1 ja 7; jälkimmäinen vesiliukoisuuden vähentämisen jälkeä. Tämän lannoitetyypin tulee sisäl-tää: - vähintään 2 % vesiliukoista P ₂ O ₅ (liukoisuus 1) - vähintään 5 % P ₂ O ₅ liukoi-suuden 7 mukaan	
					<i>Fosfaattiraaka-aineiden hiukkaskoko</i>				
					Tuomaskuona:	vähintään 75 % läpäisee 0,160 mm seulan			
					Alumiinikalsiumfosfaatti:	vähintään 90 % läpäisee 0,160 mm seulan			
					Kalsinoitu fosfaatti:	vähintään 75 % läpäisee 0,160 mm seulan			
					Hienoksi jauhettu raaka-fosfaatti:	vähintään 90 % läpäisee 0,063 mm seulan			
					Osittain liuennut raaka-fosfaatti:	vähintään 90 % läpäisee 0,160 mm seulan			

Tyypinimi	Valmistusmenetelmä	Ravinteiden vähimmäispitoisuus (paino-%)		Muoto, liukoisuus ja ravinnepitoisuus on ilmoitettava sarakkeiden 8,9,10 mukaan hiukkaskoko			Lannoitteiden tunnistaminen; muita vaatimuksia		
		Yhteensä	Kukin ravinne	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	N	P ₂ O ₅	K ₂ O
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
								<p>Tämä lannoitetyyppi on varustettava merkinnällä "alumiinikalsiumfosfaattia sisältävä PK-lannoite".</p> <p>3. Mikäli PK-lannoite sisältää vain yhtä seuraavista aineista: Tuomaskuona, kalsinoitu fosfaatti, alumiinikalsiumfosfaatti, hienoksi jauhettu raakafosfaatti, tyyppimerkintä on tehtävä fosfaattiaineksen mukaan.</p> <p>P₂O₅:n liukoisuus on ilmoitettava seuraavien liukoisuuksien mukaisesti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuomaskuonaa sisältävät lannoitteet: liukoisuus 6a (Ranska, Italia), 6b (Saksa, Belgia, Tanska, Islanti, Luxemburg, Alankomaat, Yhdistynyt kuningaskunta); - kalsinoituihin fosfaatteihin perustuvat lannoitteet: liukoisuus 5; - alumiinikalsiumfosfaattia sisältävät lannoitteet: liukoisuus 7; - hienoksi jauhettuja raakafosfaatteja sisältävät lannoitteet: liukoisuus 8. 	

LIITE II

TUNNISTAMISTA JA MERKITSEMISTÄ KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

1. Pakolliset tunnistemerkinnät

- a) Maininta 'ETY-LANNOITE' isoilla kirjaimilla
- b) Lannoitteen tyyppimerkintä liitteen I mukaisesti sekä ravinnepitoisuutta ilmaisevat numerot, jotka moniravinteisten lannoitteiden osalta tulisi esittää merkinnän mukaisessa järjestyksessä.
- c) Kunkin ilmoitettavan ravinteiden pitoisuus sekä ilmoitustapa siten kuin se on yksilöity liitteessä I.

Yksi- ja moniravinteisten lannoitteiden ravinnepitoisuus tulee ilmoittaa painoprosenteina, kokonaislukuina tai tarpeen vaatiessa yhden desimaalin tarkkuudella. Moniravinteisten lannoitteiden ravinnepitoisuudet on ilmaistava seuraavassa järjestyksessä: N, P₂O₅ ja/tai P, K₂O ja/tai K.

Ravinnemuodot ja liukoisuudet on ilmaistava painoprosenteina paitsi silloin, kun liitteessä I edellytetään, että tämä pitoisuus ilmaistaan toisin.

Ravinteet on ilmaistava sekä sanoin että kemiallisin merkein (esim. tyyppi (N), fosfori (P), fosforipentoksidi (P₂O₅), kalium (K), kaliumoksidi (K₂O), magnesium (Mg), magnesiumoksidi (MgO))

- d) Taattu netto- tai bruttopaino
Mikäli bruttopaino ilmoitetaan, sen ohella on ilmoitettava myös taarapaino.
- e) Nimi tai myyntinimitys taikka tavaramerkki sekä kyseisen lannoitteen markkinoinnista vastuussa olevan henkilön osoite yhteisössä.

2. Merkitsemistä koskevat vaatimukset

- a) Pakkaukseen kiinnitetyt etiketit tai muut merkinnät, joista ilmenee 1 kohdassa esitetyt tiedot, on kiinnitettävä helposti havaittavaan paikkaan. Kiinnitettyjen etikettien on pysyttävä paikallaan suljettaessa pakkaus millä tahansa menetelmällä. Mikäli lyijykettä tai muunlaista sinettiä käytetään, sinetissä tulee olla merkittynä 1 c kohdassa tarkoitetun vastuullisen henkilön nimi.
- b) 1 kohdassa tarkoitettujen merkintöjen tulee olla selvästi luettavia eivätkä ne saa hävitä näkymättömiin.
- c) 3 artiklassa mainituissa tapauksissa tunnistamismerkintöjä sisältävien asiakirjojen pitää olla tuotteiden mukana ja niiden on oltava helposti saatavilla tarkastusta varten.

LIITE III

SALLITUT POIKKEAMAT

- a) Tässä liitteessä esitetyt sallitut poikkeamat tarkoittavat määritetyn ravinnepitoisuuden sallittua poikkeamaa ilmoitetusta arvosta.
- b) Niiden on tarkoitus mukautua valmistuksessa, näytteenotossa ja analyysissä tapahtuviin vaihteluihin.
- c) Liitteessä I esitettyihin vähimmäis- ja enimmäispitoisuuksiin ei sallita poikkeamia.
- d) Kun enimmäismäärää ei ole mainittu, ilmoitettavan ravinnepitoisuuden ylittävälle määrälle ei ole rajoituksia.
- e) Erityyppisten lannoitteiden sisältämien ravinteiden sallitut pitoisuuspoikkeamat ovat seuraavat:

A. YKSIRAVINTEISET LANNOITTEET

*Ravinteiden absoluuttinen
arvo painoprosenteina:
(N, P₂O₅, K₂O, MgO, Cl)*

I. Typpilannoitteet

Kalsiumnitraatti	0,4
Kalsiummagnesiumnitraatti	0,4
Natriumnitraatti	0,4
Chilensalpietari	0,4
Kalsiumsyanamidi	1,0
Typpipitoinen kalsiumsyanamidi	1,0
Ammoniumsulfaatti	0,3
Ammoniumnitraatti tai kalsiumammoniumnitraatti	
- enintään 32 %	0,8
- enemmän kuin 32 %	0,6
Ammoniumsulfaattinitraatti	0,8
Magnesiumsulfonynitraatti	0,8
Magnesiumammoniumnitraatti	0,8
Urea	0,4

II. Fosforilannoitteet

Tuomaskuona:		
- pitoisuus ilmoitettu		
2 paino-%:in vaihteluvälinä		0
- pitoisuus ilmoitettu yhdellä luvulla		1,0
Muut fosforilannoitteet		
P ₂ O ₅ -liukoisuus: (lannoitteen numero liitteessä I)		
- mineraalihappoon (3, 6, 7)		0,8
- muurahaihappoon (7)		0,8
- neutraaliin		
ammoniumsitraattiin (2a, 2b, 2c)		0,8
- emäksiseen		
ammoniumsitraattiin (4, 5, 6)		0,8
- veteen (2a, 2b, 3)		0,9
(2c)		1,3

III. Kaliumlannoitteet

Kainiitti	1,5
Rikastettu kainiittiyhdiste	1,0

Kalisuola	
- enintään 55 %	1,0
- enemmän kuin 55 %	0,5
Kaliumkloridi, joka sisältää magnesiumyhdistettä	1,5
Kaliumsulfaatti	0,5
Magnesiumyhdistettä sisältävä kaliumsulfaatti	1,5

Muita ainesosia

Magnesiumoksidi	0,9
Kloori	0,2

B. MONIRAVINTEISET LANNOITTEET**1. Ravinteet**

- N	1,1
- P ₂ O ₅	1,1
- K ₂ O	1,1

2. Negatiivinen kokonaispoikkeama ilmoitetusta arvosta

- kaksiravinteinen lannoite	1,5
- kolmiravinteinen lannoite	1,9

- f) Eri tyypimuodoista ilmoitettavien pitoisuuksien tai fosforipentoksidista ilmoitettavien liukoisuuksien sallittu poikkeama on 1/10 kyseisen ravinteen kokonaispitoisuudesta (enimmäismäärä 2 painoprosenttia) edellyttäen, että kyseisen ravinteen kokonaispitoisuus pysyy liitteessä I ja edellä olevassa e kohdassa esitetyissä rajoissa.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 22 päivänä maaliskuuta 1988,
direktiivin 76/116/ETY muuttamisesta nestemäisten lannoitteiden osalta**

(88/183/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

Muutetaan direktiiviä 76/116/ETY seuraavasti:

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

1. Korvataan 2 artikla seuraavasti:

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

1 artikla

"2 artikla

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että merkintää 'ETY-lannoitteet' käytetään ainoastaan lannoitteista, jotka ovat tyyppiltään joitakin liitteen I luettelossa merkittyjä lannoitteita ja jotka ovat tässä direktiivissä ja sen liitteissä I–III annettujen vaatimusten mukaisia."

sekä katsoo, että

2. Lisätään 4 artiklaan kohta seuraavasti:

lannoitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä⁽⁴⁾ 18 päivänä joulukuuta 1975 annetussa neuvoston direktiivissä 76/116/ETY sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjalla, on annettu säännökset kiinteiden lannoitteiden kaupasta; on osoittautunut tarpeelliseksi muuttaa edellä mainittua direktiiviä siten, että se kattaa myös nestemäiset lannoitteet, ja

"3. Nestemäisiä lannoitteita saa pitää kaupan ainoastaan, jos niiden mukana on asianmukaiset ohjeet. Näissä ohjeissa on erityisesti mainittava säilytyslämpötila ja varastoinnin aikaisten onnettomuuksien ehkäisy."

on tarkoituksenmukaista, että direktiivi 76/116/ETY koskee sekä kiinteitä että nestemäisiä lannoitteita ja erityisesti, että merkintä 'ETY-lannoite' koskee samoin sekä kiinteitä että nestemäisiä lannoitteita, jotka ovat koostumukseltaan tässä direktiivissä määriteltyjä yksi- ja moniravinteisia lannoitteita,

3. Lisätään liitteeseen I tämän direktiivin liitteeseen sisältyvä osa "C – Nestemäiset lannoitteet".

4. Liitteessä II olevan 1 kohdan c alakohtaan toisen alakohdan jälkeen lisätään seuraavat alakohdat:

"Nestemäisten lannoitteiden ravinteita koskevat lisätiedot voidaan ilmoittaa likimääräisesti ekvivalenttisina paino / tilavuus-mittoina (kilogrammaa/hehtolitra tai grammaa/littra).

Nestemäisten lannoitteiden määrät on ilmaistava massana. Nestemäisten lannoitteiden määrien ilmaiseminen tilavuutena on vapaaehtoista."

⁽¹⁾ EYVL N:o C 12, 16.1.1987, s. 3

⁽²⁾ EYVL N:o C 125, 11.5.1987, s. 163

⁽³⁾ EYVL N:o C 232, 31.8.1987, s. 6

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 24, 30.1.1976, s. 21

5. Lisätään liitteessä I olevaan A. I kohtaan seuraavat tuotteet ja poikkeamat:

"Typpilannoiteuos	0.6 %
Ammoniumnitraatti – urealiuos	0.6 %".

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään yhden vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta. Niiden on ilmoitettava tästä viipymättä komissiolle⁽¹⁾.
2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuihin kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset komissiolle.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 22 päivänä maaliskuuta 1988.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. BANGEMANN

⁽¹⁾ Tämä direktiivi on annettu tiedoksi jäsenvaltioille 25 päivänä maaliskuuta 1988.

C. NESTEMÄISET LANNOITTEET

1. YKSIRAVINTEISET NESTEMÄISET LANNOITTEET

Numero	Tyyppinimi	Valmistusmenetelmä ja keskeiset aineosat	Ravinteiden vähimmäispitoisuudet (paino-%); ravinteiden ilmoittamista koskevat tiedot; muita vaatimuksia	Muita tietoja	Ravinteiden pitoisuus Muoto ja liukoisuus Muita vaatimuksia
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	Typpilannoiteliuos	Kemiallisesti ja veteen liuottamalla aikaansaatu valmiste, joka säilyy stabiilina ilmanpaineen muutoksista huolimatta ja johon ei ole lisätty eläin- tai kasvipärisiä orgaanisia ravinteita.	15 % N Typpi ilmoitetaan kokonaispitoisuutena tai, jos tyyppiä on vain yhdessä muodossa, se ilmoitetaan nitraattityyppinä, ammoniumtyyppinä tai ureatyyppinä. Biureettipitoisuus enintään: $\text{urea-N} \times 0,026$ %.		Kokonaistyyppi sekä, jos jotain muotoa on vähintään 1 %, nitraattityppi, ammoniumtyppi ja/tai ureatyyppi. Jos biureettipitoisuus on alle 0,2 %, merkintään voidaan lisätä sana "vähäbiureettinen".
2	Ammoniumnitraatti urealannoiteliuos	Kemiallisesti ja veteen liuottamalla aikaansaatu valmiste, joka sisältää ammoniumnitraattia ja ureaa.	26 % N Typpi ilmoitetaan kokonaispitoisuutena silloin, kun ureatyyppiä on noin puolet kaikesta typestä. Biureettipitoisuus enintään: 0,5 %		Kokonaistyyppi Nitraattityppi, ammoniumtyppi ja ureatyyppi. Jos biureettipitoisuus on alle 2 %, merkintään voidaan lisätä sana "vähäbiureettinen"

2. MONIRAVINTEISET NESTEMÄISET LANNOITTEET

Tyypinimitys	Valmistusmenetelmä	Ravinteiden vähimmäispitoisuus (paino-%); muita vaatimuksia		Muoto, liukoisuus ja ravinnepitoisuus ilmoitettava sarakkeiden 8, 9 ja 10 mukaan			Lannoitteiden tunnistaminen; muita vaatimuksia		
		Yhteensä	Kukin ravinne	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	N	P ₂ O ₅	K ₂ O
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
NPK-lannoiteliuos	Kemiallisesti ja veteen liuottamalla aikaansaatu valmiste, joka säilyy stabiilina ilmanpaineen muutoksista huolimatta ja johon ei ole lisätty eläin- tai kasvipärisiä orgaanisia ravinteita	15 % (N + P ₂ O ₅ + K ₂ O) Biureettipitoisuus enintään: urea-N x 0,026	2 % N 3 % P ₂ O ₅ 3 % K ₂ O Biureettipitoisuus enintään: urea-N x 0,026	1. Kokonaistyyppi 2. Nitraattityppi 3. Ammoniumtyppi 4. Ureatyyppi	Vesiliukoinen P ₂ O ₅	Vesiliukoinen K ₂ O	1. Kokonaistyyppi 2. Vähintään 1 paino-% olevat tyypen muodot 2-4 on ilmoitettava Jos biureettipitoisuus on alle 0,2 % merkintään voidaan lisätä sana "vähäbiurettinen".	Vesiliukoinen P ₂ O ₅	1. Vesiliukoinen kalliiumoksidi 2. Vähäkloorinen - merkintää voidaan käyttää vain, jos Cl-pitoisuus on alle 2 % 3. Klooripitoisuus voidaan ilmoittaa
NPK-suspensio	Nestemäisessä muodossa oleva valmiste, jonka ravinteet ovat peräisin sekä vesi että suspensiosta ja johon ei ole lisätty eläin- tai kasvipärisiä orgaanisia ravinteita	20 % (N + P ₂ O ₅ + K ₂ O) Biureettipitoisuus enintään: urea-N x 0,026	3 % N 4 % P ₂ O ₅ 4 % K ₂ O Biureettipitoisuus enintään: urea-N x 0,026	1. Kokonaistyyppi 2. Nitraattityppi 3. Ammoniumtyppi 4. Ureatyyppi	1. Vesiliukoinen P ₂ O ₅ 2. Neutraaliin ammoniumsitraattiin liukeneva P ₂ O ₅ 3. Neutraaliin ammoniumsitraattiin ja veteen liukeneva P ₂ O ₅	Vesiliukoinen K ₂ O	1. Kokonaistyyppi 2. Vähintään 1 paino-% olevat tyypen muodot 2-4 on ilmoitettava Jos biureettipitoisuus on alle 0,2 %, merkintään voidaan lisätä sana "vähäbiurettinen"	Lannoitteet eivät saa sisältää Tuomaskuonaa, alumiinikalsiumfosfaatteja, kalsinoituja fosfaatteja osittain liuenneita fosfaatteja tai luonnon fosfaatteja. 1. Jos vesiliukoinen P ₂ O ₅ on alle 2 %, vain liukoisuus 2 ilmoitetaan 2. Jos vesiliukoinen P ₂ O ₅ on vähintään 2 %, liukoisuus 3 ja vesiliukoinen P ₂ O ₅ -pitoisuus ilmoitetaan	1. Vesiliukoinen kalliiumoksidi 2. Vähäkloorinen - merkintää voidaan käyttää vain, kun Cl-pitoisuus on alle 2 % 3. Klooripitoisuus voidaan ilmoittaa

Tyyppinimitys	Valmistusmenetelmä	Ravinteiden vähimmäispitoisuus (paino-%); muita vaatimuksia		Muoto, liukoisuus ja ravinnepitoisuus ilmoitettava sarakkeiden 8, 9 ja 10 mukaan			Lannoitteiden tunnistaminen; muita vaatimuksia		
		Yhteensä	Kukin ravinne	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	N	P ₂ O ₅	K ₂ O
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
NP-lannoite-liuos	Kemiallisesti ja veteen liuotamalla aikaansaatu valmiste, joka säilyy stabiilina ilmanpaineen muutoksista huolimatta ja johon ei ole lisätty eläin- tai kasvipärisiä orgaanisia ravinteita	18 % (N + P ₂ O ₅) Biureettipitoisuus enintään: urea-N x 0,026	3 % N 5 % P ₂ O ₅ Biureettipitoisuus enintään: urea-N x 0,026	1. Kokonaistyyppi 2. Nitraattityppi 3. Ammoniumtyppi 4. Ureatyyppi	Vesiliukoinen P ₂ O ₅		1. Kokonaistyyppi 2. Vähintään 1 paino-% olevat typen muodot 2-4 on ilmoitettava Jos biureettipitoisuus on alle 0,2 % merkintään voidaan lisätä sana "vähäbiureettinen".	Vesiliukoinen P ₂ O ₅	
NP-suspensio	Nestemäisessä muodossa oleva valmiste, jonka ravinteet ovat peräisin sekä vesiliuoksesta että suspensiosta ja johon ei ole lisätty eläin- tai kasvipärisiä orgaanisia ravinteita	18 % (N + P ₂ O ₅) Biureettipitoisuus enintään: urea-N x 0,026	3 % N 5 % P ₂ O ₅ Biureettipitoisuus enintään: urea-N x 0,026	1. Kokonaistyyppi 2. Nitraattityppi 3. Ammoniumtyppi 4. Ureatyyppi	1. Vesiliukoinen P ₂ O ₅ 2. Neutraaliin ammoniumsitraattiin liukeneva P ₂ O ₅ 3. Neutraaliin ammoniumsitraattiin ja veteen liukeneva P ₂ O ₅		1. Kokonaistyyppi 2. Vähintään 1 paino-% olevat typen muodot 2-4 on ilmoitettava Jos biureettipitoisuus on alle 0,2 %, merkintään voidaan lisätä sana "vähäbiureettinen"	1. Jos vesiliukoinen P ₂ O ₅ on alle 2 %, liukoisuus 2 ilmoitetaan 2. Jos vesiliukoinen P ₂ O ₅ on vähintään 2 %, liukoisuus 3 ilmoitetaan ja vesiliukoinen P ₂ O ₅ -pitoisuus on mainittava Lannoitteet eivät saa sisältää Tuomaskuonaa, alumiinikalsiumfosfaatteja, kalsinoituja fosfaatteja, osittain liuenneita fosfaatteja tai luonnon fosfaatteja.	

Tyyppinimitys	Valmistusmenetelmä	Ravinteiden vähimmäispitoisuus (paino-%); muita vaatimuksia		Muoto, liukoisuus ja ravinnepitoisuus ilmoitettava sarakkeiden 8, 9 ja 10 mukaan			Lannoitteiden tunnistaminen; muita vaatimuksia		
		Yhteensä	Kukin ravinne	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	N	P ₂ O ₅	K ₂ O
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
NK-lannoite-liuos	Kemiallisesti ja veteen liuotamalla aikaansaatu valmiste, joka säilyy stabiilina ilmanpaineen muutoksista huolimatta ja johon ei ole lisätty eläin- tai kasvipärsäisiä orgaanisia ravinteita	15 % (N + K ₂ O) Biureettipitoisuus enintään: urea-N x 0,026	3 % N 5 % K ₂ O Biureettipitoisuus enintään: urea-N x 0,026	1. Kokonaistyyppi 2. Nitraattityppi 3. Ammoniumityppi 4. Ureatyyppi		Vesiliukoinen K ₂ O	1. Kokonaistyyppi 2. Vähintään 1 paino-% olevat typen muodot 2-4 on ilmoitettava Jos biureettipitoisuus on alle 0,2 % merkintään voidaan lisätä sana "vähäbiureettinen"		1. Vesiliukoinen kaliumoksidi 2. Vähäkloorinen - merkintää voidaan käyttää vain, kun Cl-pitoisuus ei ole suurempi kuin 2 % 3. Klooripitoisuus voidaan ilmoittaa
NK-suspensio	Nestemäisessä muodossa oleva valmiste, jonka ravinteet ovat peräisin sekä vesiliuksesta että suspensiosta ja johon ei ole lisätty eläin- tai kasvipärsäisiä orgaanisia ravinteita	18 % (N + K ₂ O) Biureettipitoisuus enintään: urea-N x 0,026	3 % N 5 % K ₂ O Biureettipitoisuus enintään: urea-N x 0,026	1. Kokonaistyyppi 2. Nitraattityppi 3. Ammoniumityppi 4. Ureatyyppi		Vesiliukoinen K ₂ O	1. Kokonaistyyppi 2. Vähintään 1 paino-% olevat typen muodot 2-4 on ilmoitettava Jos biureettipitoisuus on alle 0,2 %, merkintään voidaan lisätä sana "vähäbiureettinen"		1. Vesiliukoinen kaliumoksidi 2. Vähäkloorinen - merkintää voidaan käyttää vain, kun Cl-pitoisuus ei ole suurempi kuin 2 % 3. Klooripitoisuus voidaan ilmoittaa
PK-lannoite-liuos	Kemiallisesti ja veteen liuotamalla aikaansaatu valmiste, johon ei ole lisätty eläin- tai kasvipärsäisiä orgaanisia ravinteita	18 % (P ₂ O ₅ + K ₂ O)	5 % P ₂ O ₅ 5 % K ₂ O		Vesiliukoinen P ₂ O ₅	Vesiliukoinen K ₂ O		Vesiliukoinen P ₂ O ₅	1. Vesiliukoinen kaliumoksidi 2. Vähäkloorinen - merkintää voidaan käyttää vain, kun Cl-pitoisuus ei ole suurempi kuin 2 % 3. Klooripitoisuus on ilmoitettava

Tyyppinimitys	Valmistusmenetelmä	Ravinteiden vähimmäispitoisuus (paino-%); muita vaatimuksia		Muoto, liukoisuus ja ravinnepitoisuus ilmoitettava sarakkeiden 8, 9 ja 10 mukaan			Lannoitteiden tunnistaminen; muita vaatimuksia		
		Yhteensä	Kukin ravinne	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	N	P ₂ O ₅	K ₂ O
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
PK-suspensio	Nestemäisessä muodossa oleva valmiste, jonka ravinteet ovat peräisin sekä eläinettä kasvipärisiä orgaanisia ravinteita	18 % (P ₂ O ₅ + K ₂ O)	5 % P ₂ O ₅ 5 % K ₂ O		1. Vesiliukoinen P ₂ O ₅ 2. Neutraaliin ammoniumsitraattiin liukeneva P ₂ O ₅ 3. Neutraaliin ammoniumsitraattiin ja veteen liukeneva P ₂ O ₅	Vesiliukoinen K ₂ O		1. Jos vesiliukoinen P ₂ O ₅ on alle 2 %, ainoastaan liukoisuus 2 ilmoitetaan 2. Jos vesiliukoinen P ₂ O ₅ on vähintään 2 %, liukoisuus 3 ja vesiliukoinen P ₂ O ₅ -pitoisuus ilmoitetaan. Lannoitteet eivät saa sisältää Tuomaskuonaa, alumiinikalsiumfosfaatteja, kalsinoituja fosfaatteja, osittain liuenneita fosfaatteja tai luonnon fosfaatteja.	1. Vesiliukoinen kaliumoksidi 2. Vähäkloorinen - merkintää voidaan käyttää vain, kun Cl-pitoisuus ei ole suurempi kuin 2 % 3. Klooripitoisuus voidaan ilmoittaa

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 13 päivänä huhtikuuta 1989,**

direktiivin 76/116/ETY täydentämisestä ja muuttamisesta lannoitteiden kalsium-, magnesium-, natrium- ja rikkiptoisuuksien osalta

(89/284/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾

sekä katsoo, että

on tärkeää toteuttaa toimenpiteet sisämarkkinoiden asteittäiseksi luomiseksi 31 päivään joulukuuta 1992 mennessä; sisämarkkinat käsittävät alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla tavaroiden, ihmisten, palveluiden ja pääoman vapaa liikkuvuus taataan,

lannoitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 18 päivänä joulukuuta 1975 annetulla neuvoston direktiivillä 76/116/ETY⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 88/183/ETY⁽⁵⁾, on annettu säännökset kiinteiden ETY-lannoitteiden myynnistä; on osoittautunut tarpeelliseksi laajentaa tämän direktiivin alaa siten, että se sisältää myös kyseisten lannoitteiden kalsium-, magnesium-, natrium- ja rikkiptoisuuksia koskevat säännökset, ja

direktiiviä 76/116/ETY saa tästä lähtien soveltaa lannoitteisiin, jotka sisältävät ainoastaan kalsiumia, magnesiumia ja rikkiä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Direktiivin 76/116/ETY liitteessä I lueteltujen ETY-lannoitteiden magnesium-, natrium- ja rikkiptoisuuksista saa antaa ilmoituksen edellyttäen, että lannoite sisältää näitä ravinteita vähintään direktiivin 2 artiklassa määritellyn vähimmäismäärän ja edellyttäen, että ETY-lannoitteet jatkuvasti täyttävät direktiivin 76/116/ETY liitteessä I esitetyt vaatimukset. Näissä tapauksissa merkintä, josta on tarkemmat määräykset tämän direktiivin 6 artiklan b kohdassa, tulee lisätä tyyppimerkintään.

2 artikla

Edellä 1 artiklassa mainittujen ETY-lannoitteiden magnesium-, natrium ja rikkiptoisuuksista saa antaa ilmoituksen vain, mikäli ne sisältävät vähintään:

- 2 % magnesiumoksidia (MgO) tai 1,2 % Mg,
- 3 % natriumoksidia (Na₂O) tai 2,2 % Na,
- 5 % rikkitrioksidia (SO₃) tai 2 % S.

3 artikla

1. Tässä direktiivissä tarkoitettu ilmoitus ravinteeksi katsottavan kalsiumin pitoisuudesta tulee tehdä ainoastaan liitteessä I esitetyistä lannoitetyypeistä 1 ja 2, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 kohdan soveltamista.

Jäsenvaltiot saavat säätää, ilmoitetaanko niiden alueella myytävien lannoitteiden kalsiumpitoisuudet oksidimuodossa (CaO), alkuainemuodossa (Ca) vai samanaikaisesti näissä molemmissa muodoissa.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 20, 26.1.1988, s. 5

⁽²⁾ EYVL N:o C 262, 10.10.1986, s. 82 ja EYVL N:o C 47, 27.2.1989

⁽³⁾ EYVL N:o C 134, 24.5.1988, s. 6

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 24, 30.1.1976, s. 21

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 83, 29.3.1988, s. 33

Muunnettaessa kalsiumoksidipitoisuus kalsiumpitoisuudeksi käytetään seuraavaa kaavaa:

$$\text{kalsium (Ca)} = \text{kalsiumoksidi (CaO)} \times 0,715$$

2. Direktiivin 76/116/ETY liitteessä I olevassa C osassa mainittujen lehtisumutteina käytettävien nestemäisten lannoitteiden sisältämän liukoisen kalsiumin määrän saa ilmoittaa, mikäli kalsiumpitoisuus on vähintään 8 % kalsiumoksidia (= 5,7 % Ca).

4 artikla

Lannoitteet, jotka ovat tämän direktiivin ja sen liitteiden mukaisia, saa varustaa merkinnällä 'ETY-LANNOITE'

5 artikla

Jäsenvaltiot saavat säätää, ilmoitetaanko niiden alueella myytävien lannoitteiden magnesium-, natrium-, ja rikki-pitoisuudet:

- oksidimuodossa (MgO, Na₂O, SO₃), tai
- alkuainemuodossa (Mg, Na, S), tai
- molemmilla edellä mainituilla tavoilla.

Muunnettaessa natriumoksidi- ja rikkioksidipitoisuudet natrium- ja rikkipitoisuuksiksi käytetään seuraavaa kaavaa;

- natrium (Na) = natriumoksidi (Na₂O) x 0,742,
- rikki (S) = rikkioksidipitoisuus (SO₃) x 0,400

Mikäli oksidipitoisuus lasketaan, ilmoitettava luku pyöristetään lähimpään kymmenesosaan.

6 artikla

Pakolliset tunnistemerkinnot:

- a) 'ETY-LANNOITE' isoilla kirjaimilla
- b) lannoitteiden tyyppimerkintä

- joko direktiivin 76/116/ETY liitteen I mukaisesti varustettuna tyyppimerkinnällä, jota seuraa merkintä "sisältää..." sekä lannoitteen sisältämien, tässä direktiivissä mainittujen alkuaineiden nimet ja kemialliset merkit. Lukuihin, jotka ilmoittavat direktiivissä 76/116/ETY mainittujen alkuaineiden pitoisuudet, voidaan suluisissa liittää tämän direktiivin liitteessä I mainittuja alkuaineita koskevat luvut, tai

- tämän direktiivin liitteen I mukaisesti;

- c) kunkin ravinteen vakuusarvo, sekä ravinteen pitoisuuden muoto tai liukoisuus, mikäli niistä on erikseen määrätty lannoitteita koskevien direktiivien liitteissä.

Yksi- ja moniravinteisten lannoitteiden ravinnepitoisuudet annetaan painoprosenteina kokonaisluvuina tai, mikäli välttämätöntä, yhden desimaalin tarkkuudella.

Mikäli lannoite sisältää useita ilmoitettavia alkuaineita, niiden pitoisuudet esitetään seuraavassa järjestyksessä:

N, P₂O₅ ja/tai P, K₂O ja/tai K, CaO tai Ca, MgO ja/tai Mg, Na₂O ja/tai Na, SO₃ ja/tai S.

Ravinteiden olomuoto ja liukoisuus on myös ilmoitettava painoprosenteina lannoitteelle, paitsi kun direktiivin 76/116/ETY liitteessä I nimenomaan määrätään, että tämä pitoisuus ilmoitetaan jollakin muulla tavalla.

Ravinteet ilmoitetaan sekä sanallisesti että asianmukaisin kemiallisin merkein, esimerkiksi: typpi (N), fosfori (P), fosforipentaoksidi (P₂O₅), kalium (K), kaliumoksidi (K₂O), magnesium (Mg), magnesiumoksidi (MgO), natrium (Na), natriumoksidi (Na₂O), rikki (S), rikkioksidipitoisuus (SO₃), kalsium (Ca) ja kalsiumoksidi (CaO).

7 artikla

Edellä 1 artiklassa tarkoitetut lannoitteen magnesium-, natrium- ja rikkipitoisuudet ilmoitetaan jollakin seuraavista tavoista:

- kokonaispitoisuus ilmoitettuna lannoitteen painoprosentteina;
- mikäli alkuaine on täysin vesiliukoinen, ilmoitetaan ainoastaan veteen liukeneva määrä;
- mikäli liuennut määrä on vähintään neljäsosa kokonaispitoisuudesta, ilmoitetaan alkuaineen kokonaispitoisuus ja vesiliukoinen osuus painoprosenteina lannoitteesta.

Pitoisuudet on määrättävä direktiivin 76/116/ETY 8 artiklassa säädetyille analyysimenetelmille asetettujen vaatimusten mukaisesti.

8 artikla

Ilmoitettujen kalsium-, magnesium-, natrium-, ja rikkipitoisuuksien sallitut poikkeamat on vahvistettava yhdeksi neljäsosaksi näiden alkuaineiden ilmoitetuista pitoisuuksista, kuitenkin korkeintaan 0,9 prosenttiyksiköksi valmisteen kokonaispainosta CaO, MgO, Na₂O ja SO₃ eli 0,64 kalsiumin osalta, 0,55 magnesiumin osalta, 0,67 natriumin osalta ja 0,36 rikin osalta.

9 artikla

Muutetaan direktiivin 76/116/ETY liitettä I seuraavasti:

1. Tämän direktiivin liitteessä II mainittu ETY-lannoite, kaliumsulfaattia sisältävä kiseriitti, lisätään A osaan - Yksiravinteiset lannoitteet, III. Kaliumlannoitteet, numeroksi 7,

2. Tämän direktiivin liitteessä II mainittu ETY-lannoite, kalsiumnitraattiliuos, lisätään C osaan - Nestemäiset lannoitteet 1 - Yksiravinteiset lannoitteet, numeroksi 3.

10 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 12 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta⁽¹⁾. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset komissiolle.

11 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 13 päivänä huhtikuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P.SOLBES

⁽¹⁾ Tämä direktiivi on annettu tiedoksi jäsenvaltioille 17 päivänä huhtikuuta 1989.

LANNOTTEISTA LUETTELO, JOTKA SISÄLTÄVÄT RAVINTEINA PÄÄASIASSA KALSIMUMIA, MAGNESIUMIA TAI RIKKIÄ

Numero	Tyyppinimitys	Valmistusmenetelmä ja keskeiset aineosat	Ravinnepitoisuuden vähimmäismäärä (paino-%) Ravinteiden ilmoittamista koskevat tiedot muuta vaatimuksia	Muita tietoja	Ravinnepitoisuus Liukoisuus Muita vaatimuksia
1	2	3	4	5	6
1	kalsiumsulfaatti	kalsiumsulfaattia sisältävä lannoite- tai teollinen tuote, jossa vaihteleva vesipitoisuus	25 % CaO 35 % SO ₃ kalsium ja rikki ilmoitetaan kokonaispitoisuutena CaO + SO ₃ hiukkaskoko: - vähintään 80 % läpäisee 2 mm:n seulan - vähintään 99 % läpäisee 10 mm:n seulan	myyntinimitys voidaan lisätä	rikkitrioksidin kokonaispitoisuus haluttaessa CaO:n kokonaispitoisuus
2	kalsiumkloridiliuos	teollinen kalsiumkloridiliuos	12 % CaO kalsium ilmoitetaan vesiliukoisena CaO:na		kalsiumoksidi haluttaessa lehtilannoitteeksi
3	rikki (alkuaineena)	suhteellisen puhtas luonnontuote tai teollinen tuote	98 % S (245 % : SO ₃) rikki ilmoitetaan kokonais SO ₃ :na		rikkitrioksidin kokonaispitoisuus
4	kiseriitti	magnesiumsulfaattimonohydraattia pääaineksena sisältävä kivennäispe- räinen tuote	24 % MgO 45 % SO ₃ magnesium ja rikki ilmoitetaan vesi- liukoisena MgO:na ja SO ₃ :na	myyntinimitys voidaan lisätä	vesiliukoinen MgO haluttaessa vesiliukoinen SO ₃
5	magnesiumsulfaatti	magnesiumsulfaattiheptahydraattia pääaineksena sisältävä tuote	15 % MgO 28 % SO ₃ magnesium ja rikki ilmoitetaan vesi- liukoisena MgO:na ja SO ₃ :na	myyntinimitys voidaan lisätä	vesiliukoinen MgO haluttaessa vesiliukoinen SO ₃
6	magnesiumkloridiliuos	teollista magnesiumkloridia liuotta- malla saatu tuote	13 % MgO magnesium ilmoitetaan mag- nesiumoksidina kalsiumin enimmäispitoisuus 3 % CaO		magnesiumoksidi

LIITE II

Numero	Tyyppinimitys	Valmistusmenetelmä ja keskeiset aineosat	Ravinnepitoisuuden vähimmäismäärä (paino-%) Ravinteiden ilmoittamista koskevat tiedot muita vaatimuksia	Muita tietoja	Ravinnepitoisuus Liukoisuus Muita vaatimuksia
1	2	3	4	5	6
7	kaliumsulfaattia sisältävä kiseriitti	tuote, joka syntyy lisäämällä kaliumsulfaattia kiseriittiin	8 % MgO magnesiumoksidi ilmoitetaan vesiliukoisena MgO:na 6 % K ₂ O kaliumoksidi ilmoitetaan K ₂ O:na kokonaispitoisuus (MgO + K ₂ O): 20 % enimmäisklooripitoisuus: 3 %	myyntinimitys voidaan lisätä	vesiliukoinen magnesiumoksidi vesiliukoinen kaliumoksidi haluttaessa voidaan mainita klooripitoisuus, kun se on alle 3 %
3	kalsiumnitraattiliuos	tuote, joka syntyy liuottamalla veteen kalsiumnitraattia	8 % N typpi ilmaistaan typpenä nitiittimuodossa, typpeä ammoniummuodossa enintään 1 %	typpi merkintään voi liittää tarkoituksen mukaan yhden seuraavista ilmauksista: - lehtilannoitteeksi - ravinneliuosten valmistamiseen - kastelulannoitteeksi	typen kokonaispitoisuus haluttaessa - typpi nitraattimuodossa - typpi ammoniummuodossa - kalsium jonakin sarakkeessa 5 esitetyistä tyypeistä

3891.0284.FI

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 18 päivänä syyskuuta 1989,
direktiivin 76/116/ETY täydentämisestä ja muuttamisesta lannoitteiden sisältämien hivenravinteiden boorin, kobolttin,
kuparin, raudan, mangaanin, molybdeenin ja sinkin osalta**

(89/530/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾

sekä katsoo, että

on tärkeää toteuttaa toimenpiteet sisämarkkinoiden asteittaiseksi luomiseksi joulukuun 31 päivään 1992 mennessä; sisämarkkinat käsittävät alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus on taataan,

lannoitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön⁽⁴⁾ lähentämisestä 18 päivänä joulukuuta 1975 annetussa neuvoston direktiivissä 76/116/ETY sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 89/284/ETY⁽⁵⁾, säännellään ETY:n hyväksymien lannoitteiden kauppaa; on osoittautunut tarpeelliseksi laajentaa tätä direktiiviä siten, että se kattaa kyseisten lannoitteiden sisältämät seitsemän hivenravinnetta (boori, koboltti, kupari, rauta, mangaani, molybdeeni ja sinkki),

direktiiviä 76/116/ETY pitäisi vastedes soveltaa veteen liukeneviin lannoitteisiin tai nesteisiin, jotka sisältävät yhtä tai useampaa yksittäin kaupan olevaa hivenravinnetta tai näiden seoksia, sekä tiettyihin kelaattimuodossa oleviin hivenaineisiin, ja

lannoitteita koskevia direktiivejä pitäisi jatkuvasti kehittää ja saattaa ajan tasalle kyseisten direktiivien liitteissä mainittujen tuotteiden tieteen ja tekniikan kehityksen mukaisesti; tämän vuoksi on tarpeellista laajentaa komitealle direktiivissä 76/116/ETY säädettyjä tehtäviä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Liitteessä olevassa A luvussa lueteltuihin kiinteisiin tai nestemäisiin lannoitteisiin, jotka sisältävät ainoastaan yhtä seuraavista hivenravinteista: boori, koboltti, kupari, rauta, mangaani, molybdeeni tai sinkki ja jotka täyttävät A luvussa annetut vaatimukset, voidaan liittää merkitä 'ETY-LANNOITE'.

2. Kahden tai useamman 1 kohdassa mainitun lannoitteen seoksiin, jotka sisältävät vähintään kahta eri hivenravinnetta, voidaan merkitä nimike 'ETY-LANNOITE', jos ne täyttävät liitteessä olevassa B luvussa esitetyt vaatimukset.

2 artikla

Edellä 1 artiklan säännösten mukaisten ETY-lannoitteiden on oltava pakattuina.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 304, 29.11.1988, s. 8

⁽²⁾ EYVL N:o C 47, 20.2.1989, s. 75 ja syyskuun 15 päivänä 1989 tehty päätös (sitä ei ole vielä julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL N:o C 102, 24.4.1989, s. 9

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 24, 30.1.1976, s. 21

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 111, 22.4.1989, s. 34

3 artikla

1. Mikäli direktiivin 76/116/ETY liitteessä I luetellut ETY-lannoitteet sisältävät yhtä tai useampaa seuraavista hivenravinteista: boori, koboltti, kupari, rauta, mangaani, molybdeeni tai sinkki, on niiden pitoisuudet ilmoitettava, mikäli seuraavat kaksi edellytystä on täytetty:

- lannoitteeseen on lisätty hivenravinteita ja niitä on lannoitteessa vähintään tämän direktiivin liitteen C ja D luvuissa määritelty vähimmäismäärä;
- ETY-lannoitteet ovat jatkuvasti direktiivin 76/116/ETY liitteessä I esitettyjen ominaisuuksien mukaisia.

2. Jos hivenravinteet ovat lannoitteen pää- ja sivuravinteita täydentävien raaka-aineiden tavanomaisia ainesosia, niiden ilmoittaminen on vapaaehtoista edellyttäen, että niitä on lannoitteessa vähintään tämän direktiivin liitteen C ja D luvuissa määritelty vähimmäismäärä.

4 artikla

Pakolliset merkinnät tässä direktiivissä tarkoitettujen lannoitteiden tunnistamiseksi ovat seuraavat:

- 'ETY-LANNOITE' isoilla kirjaimilla,
- lannoitteiden tyyppimerkinnät:
 - joko liitteessä olevan A luvun mukaisesti,
 - tai tyyppimerkinnällä 'Hivenravinneseos', jonka jälkeen merkitään lannoitteen sisältämien hivenravinteiden nimet tai niiden kemialliset merkit,
 - tai direktiivin 76/116/ETY liitteen I mukaisesti lisäämällä tyyppimerkintään joko:
 - 'sisältää hivenravinteita',

tai

'sisältää', jonka jälkeen merkitään lannoitteen sisältämän hivenravinteen tai hivenravinteiden nimet tai niiden kemialliset merkit.

Vain niissä lukumäärissä, jotka osoittavat direktiivin 76/116/ETY mukaisten pää- ja sivuravinteiden pitoisuuksia, on noudatettava tyyppimerkintää.

Jos lannoite sisältää useita hivenravinteita, ne on lueltava niiden kemiallisten merkkin mukaisessa aakkosjärjestyksessä: B, Co, Cu, Fe, Mn, Mo, Zn,

- vakuusarvo kussakin ravinteessa ja vakuusarvo, joka ilmaistaan sellaisessa muodossa tai liukoisuutena kuin ne on määritelty direktiivin 76/116/ETY liitteissä tai hivenravinteiden kyseessä ollessa, 6 artiklassa,
- mikäli hivenravinne on kokonaan tai osittain kemiallisesti sitoutunut orgaaniseen molekyyliin, kyseisen hivenravinteen nimeen liitetään yksi seuraavista määritteistä:

- '...-kelaatti' (kelatoivan aineen nimi tai sen lyhennys liitteen E luvun 1 kohdan mukaisesti),
- '...-kompleksi' (kompleksoivan aineen nimi tai sen kemiallinen kaava kuten liitteen E luvun 2 kohdassa esitetään).

Hivenravinnepitoisuus on ilmoitettava painoprosenttina, kokonaislukuna tai mikäli tarpeen, yhden desimaalin tarkkuudella, kun kyseessä on ainoastaan yhtä hivenravinetta sisältävä lannoite (liitteessä oleva A luku). Mikäli lannoitteet sisältävät useampia hivenravinteita, desimaalien lukumäärä voidaan merkitä tietylle hivenravinteelle kuten liitteessä olevissa B, C ja D luvuissa on esitetty.

Hivenravinnepitoisuus on ilmoitettava sekä sanoin että sitä vastaavin kemiallisin merkein,

Liitteessä olevissa A ja B luvuissa esiintyvien tuotteiden etiketteihin ja tuotteita seuraaviin asiapapereihin liitetään seuraava teksti pakollisten ja vapaaehtoisten ilmoitusten alapuolelle:

"Käytetään ainoastaan todettuun tarpeeseen. Asianmukaisia käyttömääriä ei saa ylittää."

5 artikla

Jäsenvaltiot voivat kauppaa vaikeuttamatta vaatia alueellaan siltä, joka on vastuussa markkinoille saattamisesta, että lannoitteen määrästä ja käytön edellytyksistä niissä maaperä- ja viljelyolosuhteissa, joissa lannoitetta on tarkoitus käyttää, annetaan tietoja. Nämä tiedot on pidettävä selvästi erillään 4 artiklan mukaisista pakollisista merkinnöistä.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on vaadittava, että markkinoitavien ETY-lannoitteiden hivenravinnepitoisuus on ilmoitettava alkuaineina (B, Co, Cu, Fe, Mn, Mo, Zn).

Lannoitteen hivenravinnepitoisuus on ilmoitettava seuraavasti:

- 1 artiklan 1 kohdassa mainitut lannoitteet liitteen A luvun (6 sarakkeen) vaatimusten mukaisesti,
- 1 artiklan 2 kohdassa ja 3 artiklassa mainitut lannoitteet ilmoittamalla:
 - kokonaispitoisuus ilmoitettuna lannoitteen painoprosentteina, ja
 - veteenliukeneva pitoisuus ilmoitettuna lannoitteen painoprosentteina, jos vesiliukoisuus on vähintään puolet kokonaispitoisuudesta.

Mikäli hivenravinne on täysin veteenliukeneva, ainoastaan veteenliukenevan hivenravinteen pitoisuus ilmoitetaan.

Lannoitteen hivenravinnepitoisuus on määritettävä direktiivin 76/116/ETY 8 artiklassa säädetyille analyysimenetelmille asetettujen vaatimusten mukaisesti.

Jos hivenravinne on kemiallisesti sitoutunut orgaaniseen molekyyliin, lannoitteen hivenravinnepitoisuus ilmoitetaan tuotteen painoprosentteina välittömästi vesiliukoisen pitoisuuden jälkeen, minkä jälkeen seuraa jompi kumpi nimityksistä: 'kelatoituna' tai 'kompleksoituna' ja orgaanisen molekyylin nimi, kuten on esitetty liitteessä olevan E luvun mukaisesti. Orgaanisen molekyylin nimi voidaan korvata sen lyhenteellä.

7 artikla

Ilmoitetun hivenravinnepitoisuuden sallittu poikkeama on:

- 0,4 prosenttia absoluuttisin termein tuotteelle, jonka pitoisuus ylittää 2 prosenttia,
- 1/5 vakuusarvosta tuotteelle, jonka pitoisuus ei ylitä 2 prosenttia.

8 artikla

Korvataan direktiivin 76/116/ETY 9 artiklan 1 kohta seuraavasti:

"Muutokset, joita tarvitaan liitteiden mukauttamiseksi tekniikan kehitykseen, tehdään 11 artiklan mukaista menettelyä noudattaen.

Jos kyseisiä muutoksia tehdään, lannoite sisällytetään liitteeseen vain, jos

- a) se ei vaikuta haitallisesti ihmisten tai eläinten terveyteen tai ympäristöön,
- b) sen sisältämät ravinteet ovat tehokkaita tietyn viljelykasvin tarpeiden tai kasvuolosuhteiden kannalta."

9 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset 18 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta. Niiden on ilmoitettava tästä viipymättä komissiolle.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset.

10 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 18 päivänä syyskuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

E.CRESSON

LANNOITTEET, JOTKA SISÄLTÄVÄT VAIN YHTÄ HIVENRAVINNETTA

Huomautus 1: Kelaatinmuodostaja voidaan E luvun mukaisesti merkitä alkukirjaimella.

Huomautus 2: Jos tuotteesta ei veteen liuottamisen jälkeen jää sakkaa, tuote voidaan nimetä "liukenevaksi".

Huomautus 3: Kun hivenravinne on kelatoituneessa muodossa, on ilmoitettava ne pH-arvot, joissa kelatoituneen aineen hyväksyttävä stabiilisuus on taattu.

Numero	Tyyppinimitys	Valmistusmenetelmä ja keskeiset aineosat	Hivenravinnepitoisuuden vähimmäismäärä (paino-%): Ravinteiden ilmoittamista koskevat tiedot muuta vaatimuksia	Muita tietoja	Hivenravinnepitoisuus Liukoisuus Muita vaatimuksia
1	2	3	4	5	6

BOORI

1a	boorihappo	tuote, joka syntyy kun happo reagoi booraatin kanssa	booria vesiliukoisena 14 %	myyntinimitys voidaan lisätä	vesiliukoinen boori (B)
1b	natrium-boraatti	kemiallisesti valmistettu tuote, jonka keskeisenä aineosana on natriumboraatti	booria vesiliukoisena 10 %	myyntinimitys voidaan lisätä	vesiliukoinen boori (B)
1c	kalsiumboraatti	kolemanitiäta tai pandermiäta saatava tuote, jonka keskeisenä aineosana on kalsiumboraatti	kokonais-B 7 %, hiukkaskoko: vähintään 98 % läpäisee 0,063 mm seulan	myyntinimitys voidaan lisätä	B-kokonaispitoisuus
1d	boorietanoliämiini	tuote, joka syntyy kun boorihappo reagoi etanoliämiinin kanssa	booria vesiliukoisena 8 %		vesiliukoinen boori (B)
1e	boratoitu lannoite liuoksena tai suspensiona	tuote, joka syntyy liuottamalla tai suspensioimalla veteen lannoitteita 1a, 1b tai 1d	booria vesiliukoisena 2 %		vesiliukoinen boori (B)

1	2	3	4	5	6
KOBOLTTI					
2a	kobolttisuola	kemiallisesti valmistettu tuote, jonka keskeisenä aineosana on kobolttin mineraalisuola	kobolttia vesiliukoisena 19 %	merkinnässä ilmoitettava sitoutuneen anionin nimi	vesiliukoinen koboltti (Co)
2b	kobolttikelaatti	tuote, joka syntyy kobolttista ja kelaatin muodostajasta kemiallisen reaktion tuloksena	kobolttia vesiliukoisena 2 %, josta vähintään 8/10 on kelatoitunut	kelaatinmuodostaja	vesiliukoinen koboltti (Co) kelatoitunut koboltti (Co)
2c	kobolttilannoiteliuos	tuote, joka syntyy liuottamalla veteen tyyppejä 2a ja/tai 2b	kobolttia vesiliukoisena 2 %	merkinnässä ilmoitettava anionin nimi ja/tai kelaatinmuodostaja laatu	vesiliukoinen koboltti (Co) kelatoitunut koboltti (Co)
KUPARI					
3a	kuparisuola	kemiallisesti valmistettu tuote, jonka keskeisenä aineosana on kuparin mineraalisuola	kuparia vesiliukoisena 20 %	merkinnässä ilmoitettava sitoutuneen anionin nimi	vesiliukoinen kupari (Cu)
3b	kuparioksidi	kemiallisesti valmistettu tuote, jonka keskeisenä aineosana on kuparioksidi	kokonais-Cu 70 %, hiukkaskoko: vähintään 98 % läpäisee 0,063 mm seulan		Cu-kokonaispitoisuus
3c	kuparihydroksidi	kemiallisesti valmistettu tuote, jonka keskeisenä aineosana on kuparihydroksidi	kokonais-Cu 45 %, hiukkaskoko: vähintään 98 % läpäisee 0,063 mm seulan		Cu-kokonaispitoisuus
3d	kuparikelaatti	tuote, joka syntyy kuparista ja kelaatinmuodostajasta kemiallisen reaktion tuloksena	kuparia vesiliukoisena 9 %, josta vähintään 8/10 on kelatoitunut	kelaatinmuodostaja	vesiliukoinen kupari (Cu) kelatoitunut kupari (Cu)
3e	kuparipohjainen lannoite	tuote, joka syntyy yhdistämällä kemiallisesti lannoitteita 3a, 3b tai 3d ja tarvittaessa täyteainetta, joka ei ole kumpaakaan ravinnetta	kokonais-Cu 5 %, hiukkaskoko: vähintään 98 % läpäisee 0,063 mm seulan	kelaatinmuodostaja	Cu-kokonaispitoisuus vesiliukoinen kupari (Cu), jos se edustaa vähintään 1/4 Cu-kokonaispitoisuudesta kelatoitunut kupari (Cu)
3f	kuparilannoite	tuote, joka syntyy liuottamalla veteen lannoitteita 3a ja/tai 3d	kuparia vesiliukoisena 3 %	kelaatinmuodostaja	vesiliukoinen kupari (Cu), josta osa on kelatoitunutta kuparia (Cu)

1	2	3	4	5	6
RAUTA					
4a	rautasuola	kemiallisesti valmistettu tuote, jonka keskeisenä aineosana on rautapitoinen suola (Fe II)	rauta vesiliukoisena 12 %	nimikkeessä ilmoitettava sitoutuneen anionin nimi	vesiliukoinen rauta (Fe)
4b	rautakelaatti	tuote, joka syntyy raudasta ja kelaatinmuodostajasta kemiallisen reaktion tuloksena	rauta vesiliukoisena 5 %, josta vähintään 8/10 on kelatoitunut	kelaatinmuodostaja	vesiliukoinen rauta (Fe) kelatoitunut rauta (Fe)
4c	rautalannoiteliuos	tuote, joka syntyy liuottamalla veteen 4a ja/tai 4b -lannoitteita	rauta vesiliukoisena 2 %	kelaatinmuodostaja	vesiliukoinen rauta (Fe) kalatoitunut rauta (Fe)

MANGAANI

5a	mangaanisuoja	kemiallisesti valmistettu tuote, jonka keskeisenä aineosana on mangaanin (II) yhdiste	mangaania vesiliukoisena 17 %	merkinnässä ilmoitettava sitoutuneen anionin nimi	vesiliukoinen mangaani (Mn)
5b	mangaanikelaatti	tuote, joka syntyy mangaanista ja kelaatinmuodostajasta kemiallisen reaktion tuloksena	mangaania vesiliukoisena 5 %, josta vähintään 8/10 on kelatoitunutta	kelaatinmuodostaja	vesiliukoinen mangaani (Mn) kelatoitunut mangaani (Mn)
5c	mangaanioksididi	kemiallisesti valmistettu tuote, jonka keskeisenä aineosana on mangaanioksididi	kokonais-Mn 40 %, hiukkaskoko: vähintään 80 % läpäisee 0,063 mm seulan		Mn-kokonaispitoisuus
5d	mangaanipohjainen lannoite	tuote, joka syntyy sekoittamalla 5a ja 5b -lannoitteita	kokonais-Mn 17 %		Mn-kokonaispitoisuus vesiliukoinen mangaani (Mn), jos se edustaa vähintään 1/4 Mn-kokonaispitoisuudesta
5e	mangaanipohjainen lannoiteliuos	tuote, joka syntyy liottamalla veteen 5a ja/tai 5b -lannoitteita	mangaania vesiliukoisena 3 %	kelaatinmuodostaja	vesiliukoinen mangaani (Mn) kelatoitunut mangaani (Mn)

MOLYBDEENI

6a	natriummolybdaatti	kemiallisesti valmistettu tuote, jonka keskeisenä aineosana on natriummolybdaatti	molybdeeni vesiliukoisena 35 %		vesiliukoinen molybdaatti (Mo)
6b	ammoniummolybdaatti	kemiallisesti valmistettu tuote, jonka keskeisenä aineosana on ammoniummolybdaatti	molybdeeni vesiliukoisena 50 %		vesiliukoinen molybdaatti (Mo)
6c	molybdeenipohjainen lannoite	tuote, joka syntyy sekoittamalla 6a ja 6b -lannoitteita	molybdeeni vesiliukoisena 35 %		vesiliukoinen molybdaatti (Mo)
6d	molybdeenilannoiteliuos	tuote, joka syntyy liuottamalla veteen 6a ja/tai 6b -lannoitteita	molybdeeni vesiliukoisena 3 %		vesiliukoinen molybdeeni (Mo)

1	2	3	4	5	6
SINKKI					
7a	sinkkisuola	kemiallisesti valmistettu tuote, jonka keskeisenä aineosana on epäorgaaninen sinkkiyhdiste	sinkkiä vesiliukoisena 15 %	merkinnässä ilmoitettava sitoutuneen anionin nimi	vesiliukoinen sinkki (Zn)
7b	sinkkikelaatti	tuote, joka syntyy sinkistä ja kelaatinmuodostajasta kemiallisen reaktion tuloksena	sinkkiä vesiliukoisena 5 %	kelaatinmuodostaja	vesiliukoinen sinkki (Zn) kelatoitunut sinkki (Zn)
7c	sinkkioksidi	kemiallisesti valmistettu tuote, jonka keskeisenä aineosana on sinkkioksidi	kokonais-Zn 70 %		Zn-kokonaispitoisuus
7d	sinkkipohjainen lannoite	7a ja 7c -lannoiteista saatava tuote	kokonais-Zn 30 %		Zn-kokonaispitoisuus vesiliukoinen sinkki (Zn), jos se edustaa vähintään 1/4 Zn-kokonaispitoisuudesta
7e	sinkkipohjainen liuos	tuote, joka syntyy liottamalla veteen 7a ja 7b -lannoitteita	sinkkiä vesiliukoisena 3 %	kelaatinmuodostaja	vesiliukoinen sinkki (Zn) kelatoitunut sinkki (Zn)

HIVENRAVINTEIDEN VÄHIMMÄISPITOISUUS LANNOITTEESSA PAINOPROSENTTINA

B LUKU

HIVENRAVINTEIDEN KIINTEÄT TAI NESTEMÄISET SEOKSET

	Hivenravinnetta on lannoitteessa:	
	pelkästään epäorgaanisena	kelatoituna tai kompleksoituna
Hivenravinne		
Boori (B)	0,2	0,2
Koboltti (Co)	0,02	0,02
Kupari (Cu)	0,5	0,1
Rauta (Fe)	2,0	0,3
Mangaani (Mn)	0,5	0,1
Molybdeeni (Mo)	0,02	-
Sinkki (Zn)	0,5	0,1

Hivenravinteiden kokonaismäärä kiinteässä seoksessa vähintään: 5 % lannoitteen massasta.

Hivenravinteiden kokonaismäärä nestemäisessä seoksessa vähintään: 2 % lannoitteen massasta.

C LUKU

MAAHAN LEVITETTÄVIÄ ETY-LANNOITTEITA, JOISSA ON PÄÄ- JA/TAI SIVURAVINTEIDEN OHELLA HIVENRAVINTEITA

	viljalle tai nurmelle tarkoitettuja	puutarhakäyttöön
Boori (B)	0,01	0,01
Koboltti (Co)	0,002	-
Kupari (Cu)	0,01	0,002
Rauta (Fe)	0,5	0,02
Mangaani (Mn)	0,1	0,01
Molybdeeni (Mo)	0,001	0,001
Sinkki (Zn)	0,01	0,002

D LUKU

LEHTIRUISKUTTEINA KÄYTETTÄVÄT ETY-LANNOITTEET, JOISSA ON PÄÄ- JA/TAI SIVURAVINTEIDEN OHELLA HIVENRAVINTEITA

Boori (B)	0,01
Koboltti (Co)	0,002
Kupari (Cu)	0,002
Rauta (Fe)	0,02
Mangaani (Mn)	0,01
Molybdeeni (Mo)	0,001
Sinkki (Zn)	0,002

E LUKU

LUETTELO HYVÄKSYTYISTÄ, HIVENRAVINTEIDEN KANSSA KOMPLEKSEJA
MUODOSTAVISTA ORGAANISISTA YHDISTEISTÄ**Hivenravinnekompleksin määritelmä:**

Tässä direktiivissä hivenravinnekompleksit määritellään yhdisteiksi, jotka sisältävät metalleja

- kelattina
- kompleksina

Hyväksytyt tuotteet:1. *Kelaatinmuodostajat:*

Seuraavien happojen; natrium-, kalium- tai ammoniumsuolat:

etyleenidiamiinitetrahydroksi	EDTA	$C_{10}H_{16}O_4N_2$
dietyleenitriamiinipentaetikkahappo	DPTA	$C_{14}H_{23}O_{10}N_3$
etyleenidiamiini-N,N,-di(O-hydroksifenylylietikkahappo)	EDDHA	$C_{18}H_{20}O_6N_2$
N,-(2-hydroksietyyli)-etyleenidiamiini-N,N,N-trietikkahappo	HEDTA	$C_{10}H_{18}O_7N_2$
etyylidiamiini-N,N,-di(O-hydroksi-P-metyyli-fenylylietikkahappo)	EDDHMA	$C_{20}H_{24}N_2O_6$
etyleenidiamiinidi-(5-karboksi-2-hydroksi-fenylylietikkahappo)	EDDCHA	$C_{20}H_{20}O_{10}N_2$

2. *Kompleksimuodostajat(*)*

(*) Luettelo laadittavana

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 15 päivänä heinäkuuta 1980,
yksiravinteisia runsastyyppisiä ammoniumnitraattilannoitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä**
(80/876/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

lannoitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 18 päivänä joulukuuta 1975 annetussa neuvoston direktiivissä 76/116/ETY⁽⁴⁾ on yhteisölle jo säädetty tärkeimpien yksiravinteisten lannoitteiden ja lannoiteseosten osalta määräykset nimikkeistä, koostumuksesta, merkitsemisestä ja pakkaamisesta; direktiivi koskee erityisesti ammoniumnitraattipohjaisia lannoitteita; vaikuttaa kuitenkin tarpeellista antaa lannoitteita koskevia täydentäviä yhteisön säännöksiä, ottaen huomioon tämäntyyppisten lannoitteiden erityisluonne ja siitä johtuvat yleiseen turvallisuuteen sekä työntekijöiden terveyteen ja suojeeluun liittyvät vaatimukset,

ammoniumnitraatti on välttämätön ainesosa monissa tuotteissa, joista osa on tarkoitettu käytettäväksi lannoitteina ja osa räjähteinä; kansallisissa säännöksissä, jotka koskevat tuotteiden luokittelua lannoitteiksi ja muiksi ammoniumnitraattipohjaisiksi tuotteiksi, on eroavuuksia, jonka vuoksi säännökset, jotka koskevat ammoniumnitraattipohjaisten lannoitteiden pitämistä kaupan, poikkeavat toisistaan eri jäsenvaltioissa; kyseisten eroavuuksien vuoksi ne vaikeuttavat yksiravinteisten runsastyyppisten ammoniumnitraattilannoitteiden kauppaa Euroopan talousyhteisössä,

kyseisiä yhteismarkkinoiden aikaansaamisen esteitä voidaan vähentää ja ne voidaan jopa poistaa, mikäli kaikki jäsenvaltiot hyväksyvät samat vaatimukset joko nykyisten säännöstensä lisäksi tai niiden sijasta,

tiettyjä tämän direktiivin alaan kuuluvia tuotteita voitaisiin tietyissä tapauksissa käyttää muihin kuin sovituihin käyttötarkoituksiin, jotka saattaisivat aiheuttaa vaaraa ihmisille ja omaisuudelle; jäsenvaltioita ei tämän vuoksi tulisi estää ryhtymästä aiheellisiin toimenpiteisiin tällaisen käytön välttämiseksi,

ennen kaikkea on tämän vuoksi ja yleisen turvallisuuden takaamiseksi tarpeellista määritellä Euroopan yhteisössä ne ominaisuudet, jotka erottavat yksiravinteiset runsastyyppiset ammoniumnitraattilannoitteet muista ammoniumnitraattityypeistä, joita käytetään räjähteinä käytettävien tuotteiden valmistukseen,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 16, 23.1.1976, s. 4

⁽²⁾ EYVL N:o C 125, 8.6.1976, s. 43

⁽³⁾ EYVL N:o C 204, 30.8.1976, s. 10

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 24, 30.1.1976, s. 21

yksiravinteilla runsastyyppisillä ammoniumnitraattilannoitteilla olisi oltava tietyt ominaisuudet niiden vaarattomuuden takaa-
miseksi; lisäksi useat jäsenvaltiot haluavat vapauden testata
kyseisten lannoitteiden räjähtyvyyden ennen niiden mark-
kinointia tai sen jälkeen,

analyysi- ja tarkastusmenetelmien määrittäminen samoin kuin
tekniikan kehityksestä johtuvat muutokset kyseisissä menetel-
missä muodostavat joukon teknisluontoisia toimenpiteitä,
joiden hyväksyminen olisi, menettelyn yksinkertaistamiseksi ja
nopeuttamiseksi, oltava komission vastuulla, ja

tekniikan kehitys tekee välttämättömäksi tässä direktiivissä
säädettyjen teknisten vaatimusten nopean käyttöönoton;
direktiivin 76/116/ETY 10 ja 11 artiklassa on jo säädetty
lannoitteita koskevien direktiivien mukauttamiseksi tekniikan
kehitykseen,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Rajoittamatta direktiivin 76/116/ETY soveltamista, tätä
direktiiviä sovelletaan yhteisön jäsenmaissa markkinoille
saatettuihin yksiravinteisiin runsastyyppiin ammoniumnitraat-
tilannoitteisiin.

2. Tässä direktiivissä 'lannoitteilla' tarkoitetaan lannoitteina
käytettäväksi tarkoitettuja kemiallisesti valmistettuja am-
moniumnitraattipohjaisia valmisteita, joissa on yli 28 paino-
prosenttia tyyppiä ja jotka voivat sisältää epäorgaanisia,
lisäaineita tai inerttejä aineita, kuten jauhettua kalkkikiveä tai
jauhettua dolomiittia, kalsiumsulfaattia, magnesiumsulfaattia ja
kieseriittiä.

3. Sellaiset epäorgaaniset lisäaineet tai inertit aineet, joita ei
ole mainittu 2 kohdassa ja joita käytetään lannoitteen valmis-
tuksessa, eivät saa lisätä lannoitteen lämpöherkkyyttä tai
räjähtävyyttä.

2 artikla

Jotta lannoitetta voidaan nimittää 'ETY-lannoitteeksi', sen tulee
olla liitteessä I vahvistettujen määritelmien ja rajoitusten
mukainen. Sen, joka on vastuussa lannoitteen saattamisesta
markkinoille ja joka on sijoittautunut yhteisöön, on todistettava
lannoitteen määräysten mukaisuus käyttämällä siitä nimitystä
'ETY-lannoite'.

3 artikla

Lopulliselle käyttäjälle voidaan toimittaa vain pakattua
lannoitetta.

Kansainvälisiä määräyksiä vaarallisten aineiden kuljetuksesta
sovelletaan vastaisuudessaakin lannoitteiden kuljetukseen.

4 artikla

Jäsenvaltio ei saa tässä direktiivissä säädettyjen vaatimusten
perusteella kieltää, rajoittaa tai estää 'ETY-lannoite' -merkinnällä
varustetun ja tämän direktiivin vaatimusten mukaisen
lannoitteen saattamista markkinoille.

5 artikla

Tämän direktiivin säännöksillä ei estetä toteuttamasta yleisen
turvallisuuden vuoksi perusteltuja toimenpiteitä, joilla on
tarkoitus kieltää lannoitteiden saattaminen markkinoille taikka
rajoittaa tai estää sitä.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet
sen varmistamiseksi, että 'ETY-lannoite' -merkinnöin mark-
kinoitavat lannoitteet ovat tämän direktiivin ja sen liitteen I
säännösten mukaisia.

7 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat halutessaan tehdä 'ETY-lannoitteelle'
lisätarkastuksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 6 artiklassa
säädettyjen toimenpiteiden soveltamista. Tarkastukset voidaan
suorittaa joko ennen kuin lannoitteet saatetaan markkinoille tai
sen jälkeen kun niitä on alettu pitää kaupan tai molemmissa
vaiheissa samanaikaisesti.

2. Näissä tarkastuksissa käytetään ainoastaan liitteessä II
selostettua koetta.

3. 'ETY-lannoitteeseen', joka täyttää tämän direktiivin
vaatimukset ja, jäsenvaltion niin vaatiessa, läpäisee liitteessä II
selostetun räjähtyvyyden määrittelemiseksi suoritettun kokeen,
ei saa soveltaa sellaisia kansallisia säännöksiä, etenkin
varastoinnin osalta, jotka ovat yhtä tiukkoja kuin säännökset,
jotka koskevat tuotteita, jotka eivät ole näiden vaatimusten
mukaisia.

8 artikla

1. Direktiivin 76/116/ETY 11 artiklassa säädetyn menettelyn
mukaisesti on määriteltävä:

- menetelmä sen tarkastamiseksi, että noudatetaan liitteen I
1, 2 ja 6 kohtia ja menetelmä liitteessä II kuvatun kokeen
suorittamiseksi
- liitteessä II säädettyjen lämpökäsittelyjen lukumäärä, joka
lannoitteen on käytävä läpi. Lannoitteen on käytävä läpi
ainakin kaksi lämpökäsittelyä;
- analyysi- ja näyteenottomenetelmät;
- raskasmetallien suurin sallittu pitoisuus.

2. Kaikki tarpeelliset muutokset, joilla lannoitteiden koostumuksen ja räjähtävyyden määrittelemiseksi käytettävät menetelmät mukautetaan tekniikan kehitykseen, hyväksytään samaa menettelyä noudattaen.

3. Samaa menettelyä noudattaen päätetään kolmen vuoden kuluttua siitä, kun tätä direktiiviä ryhdyttiin soveltamaan, vaaditaanko liitteessä I olevassa 1 kohdassa mainitussa kokeessa edelleen kaksi lämpökäsittelyä.

9 artikla

1. Jos jäsenvaltiolla on perusteltua syytä epäillä, että lannoite on vaaraksi turvallisuudelle tai terveydelle, vaikka se täyttääkin tämän direktiivin vaatimukset, jäsenvaltio voi väliaikaisesti kieltää saattamasta lannoitetta markkinoille alueellaan tai asettaa sitä varten erityisehtoja. Sen on välittömästi ilmoitettava tästä muille jäsenvaltioille ja komissiolle sekä ilmoitettava samalla päätöksensä perusteet.

2. Komissio kuulee kuuden viikon kuluessa kyseistä jäsenvaltiota ja antaa lausuntonsa viipymättä sekä suorittaa asianmukaiset toimenpiteet.

3. Jos komissio katsoo, että tähän direktiiviin on tarpeellista tehdä teknisiä muutoksia, joko komission tai neuvoston on hyväksyttävä kyseiset muutokset noudattaen 8 artiklassa säädettyä menettelyä.

Tällöin jäsenvaltio, joka on toteuttanut varotoimenpiteet, saa pysyttää toimenpiteensä voimassa, kunnes kyseiset muutokset tulevat voimaan.

10 artikla

1. Jäsenvaltioiden on annettava ja julkaistava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät säännökset 18 kuukauden kuluessa direktiivin tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Niiden on sovellettava näitä säännöksiä 1 päivänä tammikuuta 1984 lukien.

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että niiden tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamat kansalliset säännökset toimitetaan kirjallisina komissiolle.

11 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 15 päivänä heinäkuuta 1980.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. SANTER

LIITE I

YKSIRAVINTEISTEN RUNSASTYYPPISTEN AMMONIUMNITRAATTILANNOITTEIDEN OMINAISUUDET
JA RAJA-ARVOT1. **Huokoisuus** (öljynpidätyskyky)

Kaksi lämpökäsittelyä 25 ja 50 °C:n lämpötilajaksoissa läpikäyneen lannoitteen öljynpidätyskyky ei saa ylittää 4 painoprosenttia.

2. **Palavat aineet**

Hiilenä mitatun palavan aineksen painoprosentti ei saa ylittää 0,2 % niiden lannoitteiden osalta, joiden typpipitoisuus on vähintään 31,5 painoprosenttia, eikä 0,4 % niiden lannoitteiden osalta, joiden typpipitoisuus on vähintään 28 painoprosenttia, mutta alle 31,5 painoprosenttia.

3. **pH**

Lannoiteliuoksen pH:n, joka sisältää 10 g lannoitetta sekoitettuna 100 ml:aan vettä, täytyy olla vähintään 4.5.

4. **Seula-analyysi**

Korkeintaan 5 painoprosenttia lannoitteesta saa läpäistä 1 mm:n seulan ja korkeintaan 3 painoprosenttia lannoitteesta saa läpäistä 0,5 mm:n seulan.

5. **Kloori**

Suurin sallittu klooripitoisuus on 0,02 painoprosenttia.

6. **Raskasmetallit**

Raskasmetalleja ei tulisi lisätä lannoitteeseen tahallisesti, eikä tuotantoprosessista peräisin olevien jäämien tulisi ylittää komission määräämää raja-arvoa.

LIITE II

EDELLÄ 7 ARTIKLASSA TARKOITETUN RÄJÄHTÄVYYDEN MÄÄRITTELEMISEKSI TEHTÄVÄN KOKEEN KUVAUS

Koe on suoritettava edustavalle lannoitenäytteelle. Ennen räjähtävyysoetta koko näytteen on käytävä läpi lämpökäsittely, kuitenkin korkeintaan viisi kertaa.

Lannoitteelle on tehtävä räjähtävyysoe vaakaa-asennossa olevassa teräsputkessa seuraavien olosuhteiden vallitessa:

saumaton teräsputki

Putken pituus: vähintään 1 000 mm

Nimellishalkaisija
ulkopuolelta mitattuna: vähintään 114 mm

Seinän nimellispaksuus: vähintään 5 mm

Tehostin: valitun tehostimen tyyppiin ja massan tulisi olla sellaiset, että ne maksimoivat näytteeseen kohdistetun räjähdyspaineen, jotta voitaisiin määrittää näytteen räjähdysensiirtoalttius

Koelämpötila: 15 - 25 °C

Räjähdysten toteamiseksi
käytettävät lyijysylinterit: halkaisija 50 mm
korkeus 100 mm

sijoitettuna 150 mm välein tukemaan putkea horisontaalisesti. Koe on suoritettava kahdesti. Koetta pidetään ratkaisevana, jos yksi tai useampi putkea vasten olevista lyijysylinterleistä painuu kokoon molemmissa kokeissa alle 5 %.

KOMISSION DIREKTIIVI,
annettu 8 päivänä joulukuuta 1986,
runsastyyppisten yksiravinteisten ammoniumnitraattilannoitteiden ominaisuuksien, raja-arvojen ja räjähtämättömyyden
valvontaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä

(87/94/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon runsastyyppisiä yksiravinteisia ammoniumnitraattilannoitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 15 päivänä heinäkuuta 1980 annetun neuvoston direktiivin 80/876/ETY⁽¹⁾ ja erityisesti sen 8 artiklan,

ottaa huomioon jäsenvaltioiden lannoitteita koskevan lainsäädännön lähentämisestä 18 päivänä joulukuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 76/116/ETY⁽²⁾ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

sekä katsoo, että

direktiivissä 80/876/ETY säädetään kyseisten lannoitteiden ominaisuudet, raja-arvot ja räjähtämättömyyskokeet; saman direktiivin 8 artiklassa säädetään, että tarkastus-, analyysi- ja koemenetelmät on toteutettava direktiivin 76/116/ETY 11 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti,

direktiivissä 76/116/ETY säädetään ETY-lannoitteiden virallisesta valvonnasta sen tarkastamiseksi, että lannoitteiden laatua ja koostumusta koskevia, yhteisön säännöksissä asetettuja vaatimuksia noudatetaan,

ottaen huomioon runsastyyppisten yksiravinteisten ammoniumnitraattilannoitteiden erityisluonne ja sen mukanaan tuomat vaatimukset yleisen turvallisuuden, kansanterveyden ja työsuojelun suhteen, vaikuttaa tarpeelliselta antaa näitä lannoitteita koskevia täydentäviä yhteisön sääntöjä,

puhtaiden ammoniumnitraattilannoitteiden näytteenotto ja analyysi ETY-lannoitteiden virallista valvontaa varten suoritetaan niillä menetelmillä, jotka on selostettu komission direktiivissä 77/535/ETY⁽³⁾, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 79/138/ETY⁽⁴⁾,

saman menettelytavan mukaisesti vahvistetaan niiden lämpökäsittelyjen määrä, jotka näytteen on läpikäytävä ennen räjähtämättömyyskokeita, direktiivin 80/876/ETY liitteen II mukaisesti ja raskasmetallien raja-arvo vahvistetaan saman direktiivin liitteen I mukaisesti,

kuvatun kaltaisen suljettujen lämpökäsittelyjen menetelmän katsotaan aikaansaavan riittävän hyvin ne olosuhteet, jotka on otettava huomioon direktiivin 80/876/ETY soveltamisalalla; tämä menetelmä ei kuitenkaan välttämättä jäljittele kaikkia olosuhteita, jotka syntyvät kuljetettaessa lannoitteita irtotavarana vesitse, ja

tässä direktiivissä säädetty toimenpiteet ovat lannoitteita koskevien kaupan teknisten esteiden poistamiseksi laadittujen direktiivien mukauttamista tekniikan kehitykseen käsittelevän komitean lausunnon mukaisia,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että direktiivissä 80/876/ETY annetut runsastyyppisten yksiravinteisten ammoniumnitraattilannoitteiden virallisen valvonnan tarkastusmenetelmät, analyysit ja kokeet suoritetaan tämän direktiivin liitteessä II ja III selostettujen menetelmien mukaisesti.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 250, 23.9.1980, s. 7

⁽²⁾ EYVL N:o L 24, 30.1.1976, s. 21

⁽³⁾ EYVL N:o L 213, 22.8.1977, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 39, 14.2.1979, s. 3

2. Liitteessä I määritellään:

- sallittu raskasmetallipitoisuus,

- niiden lämpökäsittelyjen määrä, jotka näytteiden on läpikäytävä räjähtämättömyyskokeissa.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1987. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuihin kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 8 päivänä joulukuuta 1986.

Komission puolesta

COCKFIELD

Varapuheenjohtaja

LIITE I

1. Neuvoston direktiivin 80/876/ETY liitteen I 6 kohdan mukaiset raskasmetallien raja-arvot.
 - 1.1. Kuparipitoisuus ei saa ylittää 10 mg/kg.
 - 1.2. Muille raskasmetalleille ei määrätä raja-arvoja.

2. Neuvoston direktiivin 80/876/ETY liitteen II mukainen lämpökäsittelyjen määrä.

Lämpökäsittelyjä on oltava viisi.

LIITE II

MENETELMÄT, JOILLA TARKASTETAAN, NOUDATETAANKO NEUVOSTON DIREKTIIVIN 80/876/ETY LIITTEESSÄ I JA II MÄÄRITELTYJÄ RAJA-ARVOJA

MENETELMÄ 1. LÄMPÖKÄSITTELYJEN SOVELTAMISEN MENETELMÄT

1. Tarkoitus ja soveltamisala

Tässä asiakirjassa määritellään runsastyyppisten yksiravinteisten ammoniumnitraattilannoitteiden öljynpidätyskyky- ja räjähtämättömyyskokeita edeltävät lämpökäsittelyt.

2. Neuvoston direktiivin 80/876/ETY liitteessä I mainitut lämpökäsittelyt

2.1. Soveltamisala

Tätä menetelmää käytetään lämpökäsittelyyn ennen lannoitteen öljynpidätyskyvyn määrittämistä.

2.2. Periaate ja määritelmä

Näyte lämmitetään erlenmeyerpullossa huoneen lämpötilasta 50 °C:een ja pidetään tässä lämpötilassa kahden tunnin ajan (50 °C:n vaihe). Näytettä jäädytetään, kunnes saavutetaan 25 °C:n lämpötila ja näyte pidetään siinä lämpötilassa kahden tunnin ajan (25 °C:n vaihe). Peräkkäiset 50 °C:n ja 25 °C:n vaiheet muodostavat yhden lämpökäsittelyn. Kun näyte on läpikäynyt kaksi lämpökäsittelyä, se pidetään 20 ± 30 °C:n lämpötilassa öljynpidätyskyvyn määrittelemiseksi.

2.3. Laitteisto

Tavalliset laboratoriolaitteet, erityisesti:

- vesialtaat, joiden lämpötila voidaan termostaatin avulla säätää 25(±1) ja 50(±1) °C:een,
- erlenmeyerpulloja, joiden tilavuus on 150 ml.

2.4. Menettely

Kukin 70(±5) gramman näyte pannaan erlenmeyerpulloon, joka sen jälkeen suljetaan tulpalla.

Kukin pullo siirretään kahden tunnin välein 50 °C:n altaasta 25 °C:n altaaseen ja päinvastoin.

Allasveden lämpötila pidetään vakiona ja vesi pidetään liikkeessä sekoittamalla sitä nopeasti, jotta vedenpinta ulottuu näytteen pinnan yläpuolelle. Tulppa suojataan kondensaatiolta vaahdokumisuojuksella.

3. Neuvoston direktiivin 80/876/ETY liitteessä II käytettävät lämpökäsittelyt

3.1. Soveltamisala

Tätä menetelmää käytetään räjähtävyyskoetta edeltävässä lämpökäsittelyssä.

3.2. Periaate ja määritelmä

Näyte lämmitetään vedenpitävässä laatikossa huoneen lämpötilasta 50 °C:een ja pidetään tässä lämpötilassa tunnin ajan (50 °C:n vaihe). Sitten näytettä jäädytetään, kunnes saavutetaan 25 °C:n lämpötila ja näyte pidetään siinä lämpötilassa tunnin ajan (25 °C:n vaihe). Peräkkäiset 25 °C:n ja 50 °C:n vaiheet muodostavat yhden lämpökäsittelyn. Kun näyte on läpikäynyt vaadittavan määrän lämpökäsittelyä, se pidetään 20 ± 30 °C:n lämpötilassa räjähtämättömyyskokeeseen saakka.

3.3. Laitteisto

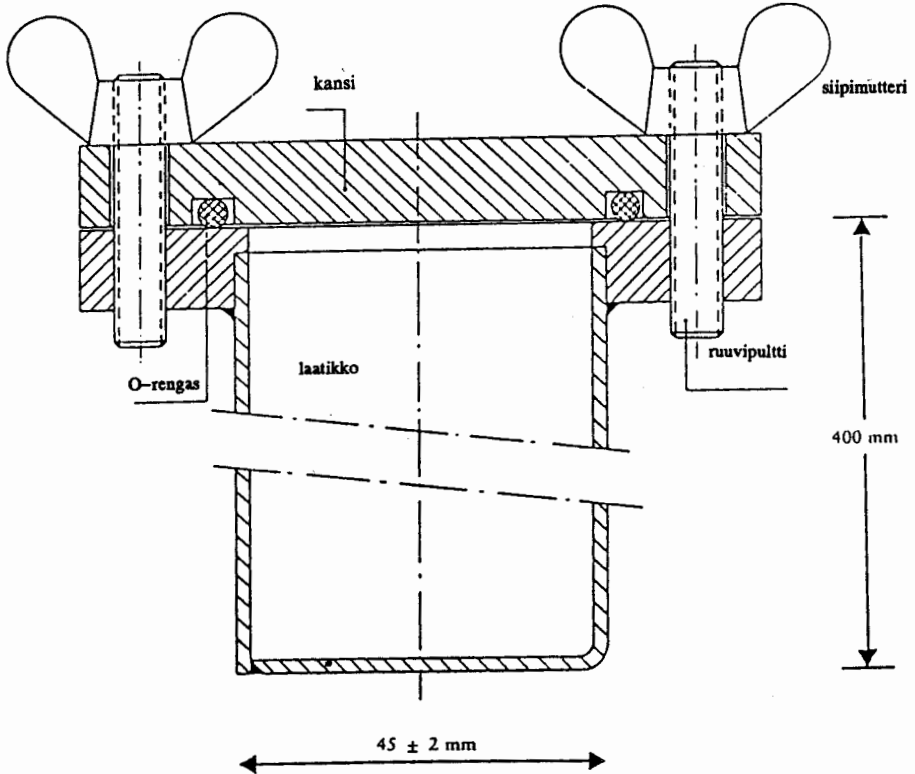
- vesiallas, jonka lämpötilaa voidaan säädellä termostaatilla 20 °C:sta 51 °C:een ja jonka pienin mahdollinen lämpenemis- ja jäähtymisnopeus on 10 °C/h, tai kaksi vesiallasta, joista toisen lämpötila on termostaatilla säädetty 20 °C:een ja toisen

51 °C:een. Altaiden vettä sekoitetaan koko ajan; altaan tilavuus pitäisi olla niin suuri, että vesi pääsee kiertämään riittävästi.

- ruostumattomasta teräksestä valmistettu laatikko, joka on kaikkialta vedenpitävä ja jonka keskellä on lämpöanturi. Laatikon ulkoleveys on $45(\pm 2)$ mm ja seinämien paksuus 1,5 mm (katso kuva 1); laatikon korkeus ja pituus voidaan valita niin, että ne sopivat vesihauteen mittoihin, esim. pituus 600 mm, korkeus 400 mm.

3.4. Menettely

Yhteen räjähdykseen riittävä määrä lannoitetta pannaan laatikkoon ja kansi suljetaan. Laatikko asetetaan vesialtaaseen. Vesi lämmitetään 51 °C:een ja mitataan lämpötila lannoitteen keskeltä. Vesi jäähdytetään tunti sen jälkeen, kun lämpötila keskellä on noussut 50 °C:een. Vettä lämmitetään jälleen tunti sen jälkeen. Kun lämpötila keskellä on 25 °C, vettä lämmitetään ja aloitetaan toinen lämpökierto. Jos käytetään kahta vesiallasta, laatikko siirretään toiseen altaaseen kunkin lämmittämisen- tai jäähdyttämisen jälkeen.

Kuvio 1

MENETELMÄ 2. ÖLJYNPIDÄTYSKYVYN MÄÄRITTELEMINEN

1. Tarkoitus ja soveltamisala

Tässä asiakirjassa määritellään runsastyypisten yksiravinteisten ammoniumnitraattilannoitteiden öljynpidätyskyvyn määrittämisessä käytettävä menetelmä.

Tätä menetelmää voidaan soveltaa sekä pellettimuotoisiin että rakeisiin lannoitteisiin, jotka eivät sisällä öljyyn liukenevia ainesosia.

2. Määritelmä

Lannoitteen öljynpidätyskyky: Lannoitteeseen jäävän öljyn määrä, joka määritetään tietyissä käyttöolosuhteissa ja ilmaistaan painoprosentteina.

3. Periaate

Koe-erän upottaminen kokonaan kaasujyyn tietyksi ajaksi ja sitä seuraava ylijäämäöljyn suodattaminen tietyissä olosuhteissa. Koe-erän massan lisäyksen mittausta.

4. Reagenssit

Kaasuöljy

Viskositeetti enimmillään: 5 mPas 40 °C:ssa

Tiheys: 0,8 – 0,85 g/ml 20 °C:ssa

Rikkiptoisuus: \leq 1,0 % (m/m)

Tuhka: \leq 0,1 % (m/m)

5. Laitteisto

Tavalliset laboratoriolaitteet ja:

5.1. Vaaka, jolla voidaan punnita 0,01 gramman tarkkuudella.

5.2. Dekanterilasi, jonka tilavuus on 500 ml.

5.3. Muovisuppilo, yläpäässä mielellään lieriömäinen seinämä, halkaisija noin 200 mm.

5.4. Koeseula, 0,5 mm:n aukot, suppiloon sopiva (5.3).

H u o m. Tämä suppilon ja seulan koko takaa, että vain muutamia rakeita on päällekkäin ja että öljy suodattuu helposti.

5.5. Suodatinpaperia, nopeaa suodatuslaatua, poimutettua, pehmeää, paino 150 g/m².

5.6. Imupaperia (laboratoriolaatua)

6. Menettely

6.0. Saman koestusnäytteen eri osista suoritetaan kaksi erillistä määrittystä nopeasti peräkkäin.

6.1. 0,5 mm pienemmät hiukkaset poistetaan koeseulalla (5.4). Näytettä punnitaan 50 grammaa 0,01 gramman tarkkuudella dekanterilasien (5.2). Lisätään niin paljon kaasujyä (kohta 4), että se peittää rakeet kokonaan. Sekoitetaan varovasti ja varmistetaan, että kaikkien rakeiden pinta on kokonaan kastunut. Dekanterilasi peitetään kellolasilla ja jätetään tunniksi 25(± 2) °C:een.

6.2. Dekanterilasin sisältö suodatetaan kokonaan suppilon läpi (5.3), jossa on koeseula (5.4). Aines jätetään seulaan tunniksi, jotta suurin osa ylimääräisestä öljystä pääsee suodattumaan pois.

6.3. Kaksi suodatinpaperia (5.5) (noin 500 × 500 mm) asetetaan päällekkäin tasaiselle pinnalle; molempien suodatinpaperien neljä reunaa taitetaan ylöspäin noin 40 mm:n leveydeltä, jotta rakeet eivät pyöri pois. Suodatinpaperien keskelle asetetaan kaksi kerrosta imupaperia (5.6). Seulan (5.4) koko sisältö kaadetaan imupaperille ja rakeet levitetään tasaisesti pehmeällä, laakealla harjalla. Kahden minuutin kuluttua kankaita nostetaan toiselta laidalta ja rakeet siirretään alla oleville suodatinpaperille ja ne levitetään paperille tasaisesti harjalla. Toinen suodatinpaperi asetetaan reunat samalla tavoin ylös käännettyinä näytteen päälle ja rakeita pyöritetään paperien välissä pyörittämällä hiukan painaen. Pysähdytään aina kahdeksan pyörittävän liikkeen jälkeen ja nostetaan suodatinpaperien vastakkaisia reunoja niin, että reunoille pyörineet rakeet palaavat keskustaan. Menetellään seuraavasti: Pyöritetään neljä täyttä ympyrää, ensin myötäpäivään ja sitten vastapäivään. Sitten rakeet vieritetään takaisin keskelle yllä kuvatulla tavalla. Koko sarja toistetaan kolme kertaa (24 pyörittystä, reunoja nostetaan kaksi kertaa). Uusi suodatinpaperi asetetaan varovasti alimman ja sen yllä olevan paperin väliin ja rakeet vieritetään uudelle paperille nostamalla ylempään paperin reunoja. Rakeet peitetään uudella suodatinpaperilla ja yllä kuvattu sarja toistetaan. Rakeet kaadetaan välittömästi pyörittämisen jälkeen taarattuun kulhoon, ja rakeet punnitaan uudelleen 0,01 gramman tarkkuudella niiden sisältämän kaasujyyn määrän määrittämiseksi.

6.4. Pyörityksen toistaminen ja uudelleenpunnitus

Jos erän sisältämän kaasujin määrää ylittää 2,00 grammaa, erä levitetään uusille suodatinpapereille, pyörittäminen toistetaan ja kulumia nostetaan kohdan 6.3 mukaisesti (kaksi kertaa kahdeksan pyöritystä, nosto kerran). Sen jälkeen erä punnitaan uudelleen.

7. Tulosten laskeminen

7.1. Laskemismenetelmä ja kaava

Jokaisessa määrityksessä (6.0) öljynpidätyskyky ilmaistuna prosentteina seulotun koe-erän massasta saadaan yhtälöstä:

$$\text{öljynpidätyskyky} = m_2 - \frac{m_1}{m_1} \times 100$$

jossa:

m_1 on seulotun erän (6.1) massa grammoina;

m_2 on kohtien 6.3 tai 6.4 mukainen viimeisessä punnituksessa saatu koe-erän massa grammoina.

Tulokseksi otetaan kahden määrityksen aritmeettinen keskiarvo.

MENETELMÄ 3. PALAVIEN AINESOSIEN MÄÄRITTELY

1. Tarkoitus ja soveltamisala

Tässä asiakirjassa määritellään menettelytapa, jolla määritetään runsastyyppisten yksiravinteisten ammoniumnitraattilannoitteiden palava sisältö.

2. Periaate

Epäorgaanisten täyteaineiden tuottama hiilidioksidi poistetaan etukäteen hapolla. Orgaaniset yhdisteet hapetetaan kromihapon ja rikkihapon seoksella. Muodostuva hiilidioksidi absorboidaan bariumhydroksidiliuokseen. Sakka liuotetaan suolahappoliuokseen ja mitataan titraamalla se takaisin natriumhydroksidiliuoksen kanssa.

3. Reagenssit

3.1. Analyytinen kromi(VI)trioksidi CrO_3 .

3.2. Rikkihappo, laimennettu 60 tilavuusprosenttiin – (tiheys 20 °C:ssa = 1,83 g/ml) kaadetaan 360 ml vettä yhden litran dekkaterilasiin ja lisätään varovasti 640 ml rikkihappoa.

3.3. Hopeanitraatti: 0,1 M liuos;

3.4. Bariumhydroksidi:

Punnitaan 15 grammaa bariumhydroksidia ($\text{Ba}(\text{OH})_2 \cdot 8\text{H}_2\text{O}$), liuotetaan se kokonaan kuumaan veteen. Annetaan jäähtyä ja siirretään yhden litran pulloon. Täytetään merkkiin ja sekoitetaan. Suodatetaan taitetun suodatinpaperin läpi.

3.5. Suolahappo: 0,1 M liuos;

3.6. Natriumhydroksidi: 0,1 M liuos;

3.7. Bromfenolisininen: liuos, jossa 0,4 grammaa litrassa vettä;

3.8. Fenolftaleiini: liuos, jossa 2 g/l, 60 %:ssa etanolissa (v/v).

3.9. Natronkalkki: hiukkaskoko noin 1,0 – 1,5 mm.

3.10. Ionipuhdistettu vesi, juuri keitetty hiilidioksidin poistamiseksi.

4. Laitteisto**4.1. Tavalliset laboratoriolaitteet, etenkin:**

- suodatinupokas, jossa on sinterilevy (= lasisuodatin) ja jonka tilavuus on 15 ml; levyn läpimitta: 20 mm; kokonaiskorkeus 50 mm huokoisuus 4 (huokosen läpimitta 5 – 15 µm);
- 600 ml:n dekanterilasi.

4.2. Paineistettua tyyppiä.**4.3. Laitteisto, joka on valmistettu seuraavista osista ja koottu, mikäli mahdollista, pallohioksilla (katso kuvio 2).****4.3.1. Noin 200 mm pitkä ja noin 30 mm:n läpimittainen absorptioputki A, joka on täytetty natronkalkilla (3.9) joka pysyy paikallaan lasivillatuppojen avulla.****4.3.2. 500 ml:n pyöreäpohjainen reaktiopullo B, jossa on sivuputki.****4.3.3. Noin 150 mm:n pituinen Vigreux-jakotislauskolonni (C).****4.3.4. Kaksipintalauhdutin C, 200 mm:n pituinen.****4.3.5. Drechsel-pullo D, johon kertyy ylimääräinen, ylitihkuva happo.****4.3.6. Jäähaude E, joka pitää Drechsel-pullon viileänä.****4.3.7. Kaksi absorptioastiaa F₁ ja F₂, läpimitaltaan 32 – 35 mm, joiden kaasunjakajana on 10 mm:n pienihuokoinen lasisinteri.****4.3.8. Imupumppu ja imunsäätlölaite G, T-haara, jonka sivuputki on yhdistetty ohueen kapillaariputkeen, jossa on jatkona kumiletku ja letkun kiristin.****V a r o i t u s:**

Kiehuvan kromihappoliuoksen käyttö laitteistossa alhaisessa paineessa on vaarallinen toimenpide ja vaatii asiaankuuluvia varotoimia.

5. Menettely**5.1. Analyysinäyte**

Punnitaan noin 10 grammaa ammoniumnitraattia 0,001 gramman tarkkuudella.

5.2. Karbonaattien poisto

Analyysinäyte pannaan reaktiopulloon B. Lisätään 100 ml H₂SO₄:ta (3.2). Rakeet liukenevat noin 10 minuutissa huoneen lämpötilassa. Laitteisto koetaan kaavakuvan mukaan: absorptioputken (A) toinen pää liitetään tyypisäiliöön (4.2) 5 – 6 mm elohopeaa sisältävän yksisuuntaisen virtauslaitteen kautta ja toinen pää sisään tuloputkeen, joka johtaa reaktiopulloon. Vigreux-jakotislauskolonni (C) ja lauhdutin (C) vesikiertoineen asennetaan paikoilleen. Typen virtaus säädetään niin, että sitä virtaa kohtuullinen määrä liuoksen läpi, liuos kuumennetaan kiehumispisteeseen ja sitä lämmitetään kaksi minuuttia. Tämän ajan kuluessa ei enää pitäisi esiintyä kuplintaa; jos kuplintaa kuitenkin näkyy, jatketaan lämmittämistä 30 minuuttia. Liuoksen annetaan jäähtyä ainakin 20 minuuttia typen virratessa sen läpi.

Laitteisto koetaan valmiiksi kaavakuvan mukaisesti yhdistämällä lauhdutinputki Drechsel-pulloon (D) ja pullo absorptioastioihin F₁ ja F₂. Typen on virratava liuoksen läpi kokoamisen aikana. Kumpaankin absorptioastiaan (F₁ ja F₂) kaadetaan nopeasti 50 ml bariumhydroksidiliuosta (3.4).

Typen annetaan virrata noin 10 minuuttia. Liuoksen on pysyttävä kirkkaana absorptioastioissa. Jos näin ei tapahdu, karbonaatinpoistoprosessi on tarkistettava.

5.3. Hapetus ja absorptio

Kun typen sisään tuloputki on vedetty pois, kaadetaan joukkoon nopeasti 20 grammaa kromitrioksidia (3.1) ja 6 ml hopeanitraattiliuosta (3.3) reaktiopulloon (B) sivuhaaran kautta. Laitteisto yhdistetään imupumppuun ja tyypivirtaa säädetään niin, että absorptioastioiden F₁ ja F₂ sinteriteiden kautta kulkee tasainen virta kaasukuplia.

Reaktiopulloa (B) lämmitetään, kunnes neste kiehuu ja se pidetään kiehumistilassa puolitoista tuntia⁽¹⁾. Imua säätelevää venttiiliä (G) on ehkä säädettävä typpivirran ohjaamiseksi, sillä kokeen aikana sakkautuva bariumkarbonaatti saattaa tukkia sinterilevyt. Toimenpide tapahtuu tyydyttävästi, kun absorptioastiassa F₂ oleva bariumhydroksidiliuos pysyy kirkaana. Muutoin koe on toistettava. Lämmittäminen lopetetaan ja laitteisto puretaan. Jokainen jakaja pestään sekä sisä- että ulkopuolelta bariumhydroksidin poistamiseksi ja pesuvesi kerätään vastaavaan absorptioastiaan. Jakajat pannaan yksitellen 600 ml:n dekanteriin, jota myöhemmin käytetään määrityksessä.

Suodatetaan nopeasti imusuodatuksella ensin absorptioastian F₂ sisältö ja sen jälkeen astian F₁ käyttäen sinteripupokasta. Sakka kerätään huuhtelemalla absorptioastiat vedellä (3.10) ja upokas pestään 50 ml:lla samaa vettä. Upokas asetetaan 600 ml:n dekanteriin ja lisätään noin 100 ml keitettyä vettä (3.10). Kumpaankin absorptioastiaan kaadetaan 50 ml keitettyä vettä ja typen annetaan kulkea jakajien läpi viiden minuutin ajan. Vesi yhdistetään dekanterissa olevan veden kanssa. Toimenpide toistetaan, kunnes jakajat on huuhdeltu perusteellisesti.

5.4. *Orgaanisesta aineksesta peräisin olevien karbonaattien mittaaminen*

Lisätään viisi tippaa fenolftaleiinia (3.8) dekanterin sisältöön. Liuoksesta tulee väriltään punaista. Titrataan suolahapolla (3.5) kunnes vaaleanpunainen väri katoaa. Upokkaassa olevaa liuosta sekoitetaan hyvin ja tarkistetaan näin, ettei vaaleanpunainen väri ilmesty uudelleen. Lisätään viisi tippaa bromfenolisinisistä ja titrataan suolahapolla, kunnes liuos muuttuu keltaiseksi. Lisätään vielä 10 ml suolahappoa.

Liuos lämmitetään kiehumispisteeseen ja kiehumisen annetaan jatkua korkeintaan minuutin. Varmistetaan, ettei nesteeseen jää sakkaa.

Annetaan jäähtyä ja titrataan takaisin natriumhydroksidiliuoksella (3.6).

6. **Sokeakoe**

Sokeakoe suoritetaan samaa menettelytapaa noudattaen ja käyttäen samoja määriä kaikkia reagensseja.

7. **Tulosten laskeminen**

Palavien aineiden määrä (C) ilmaistuna hiilenä ja painoprosenttina näytteestä saadaan kaavasta:

$$C \% = 0,06 \times \frac{V_1 - V_2}{E}$$

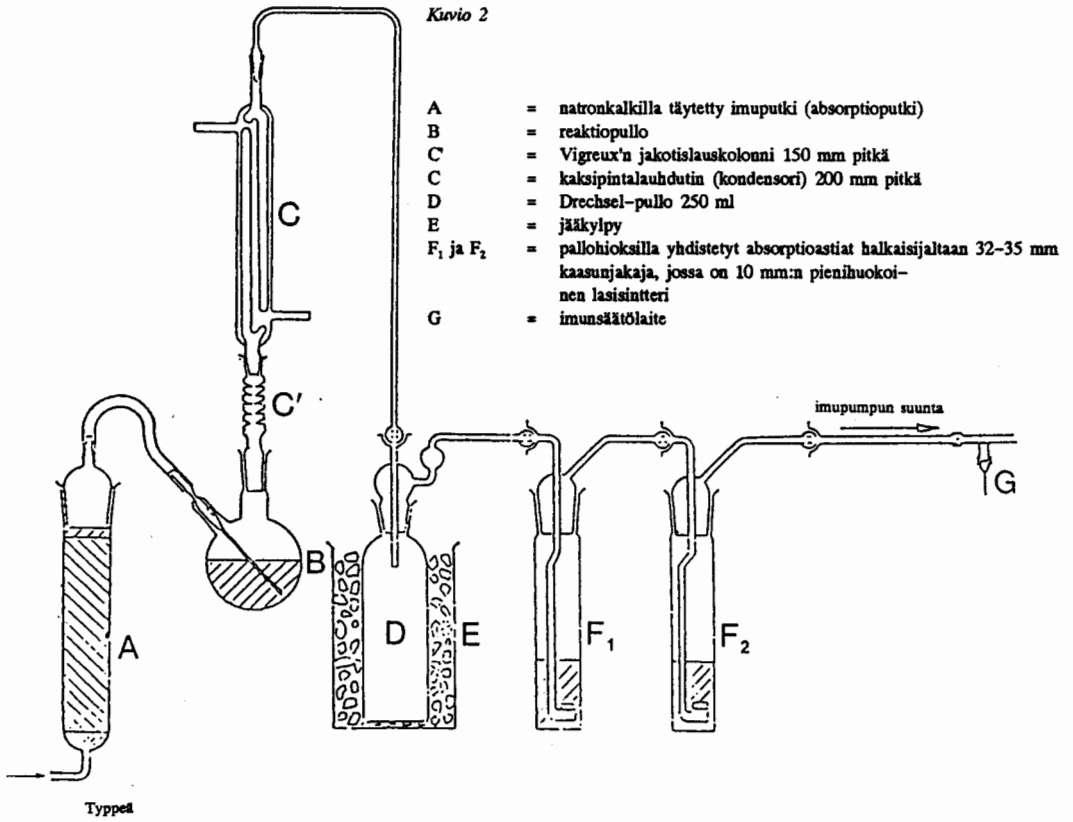
jossa:

E = koe-erän massa grammoina;

V₁ = lisätyn 0,1 M suolahapon kokonaistilavuus ml:na fenolftaleiinin värinmuutoksen jälkeen;

V₂ = takaisintitrauksessa käytetyn 0,1 M natriumhydroksidiliuoksen tilavuus ml:na

⁽¹⁾ Puolentoista tunnin reaktioaika riittää useimmille orgaanisille aineille, kun katalysaattorina käytetään hopeanitraattia.

MENETELMÄ 4. pH-ARVON MÄÄRITTELY

1. Tarkoitus ja soveltamisala

Tällä asiakirjalla määritellään menetelmä, jolla mitataan runsastyypisen yksiravinteisen ammoniumnitraatti-lannoiteliuoksen pH-arvo.

2. Periaate

Ammoniumnitraattiliuoksen pH-arvo mitataan pH-mittarilla.

3. Reagenssi

Hiilidioksiditon tislattu vesi tai hiilidioksiditon ionipuhdistettu vesi.

3.1. Puskuriliuos, pH 6,88 20 °C:ssa

10,21 ± 0,01 grammaa kaliumvetyortofosfaattia (KH_2PO_4) liuotetaan noin 400 ml:aan vettä. 3,55 ± 0,01 grammaa dinatriumvetyrotofosfaattia (Na_2HPO_4) liuotetaan noin 400 ml:aan vettä. Liuokset kaadetaan 1 000 ml:n mittapulloon, täytetään merkkiin ja sekoitetaan. Liuosta säilytetään ilmatiiviissä astiassa.

3.2. Puskuriliuos, pH 4,00 20 °C:ssa

10,21 ± 0,01 grammaa kaliumvetyftalaattia ($\text{KHC}_8\text{O}_4\text{H}_4$) liuotetaan veteen, siirretään 1 000 ml:n mittapulloon, täytetään merkkiin ja sekoitetaan.

Liuosta säilytetään ilmatiiviissä astiassa.

3.3. Kaupallisilta markkinoilta saatavaa pH-standardiliuosta voidaan käyttää.

4. Laitteisto

pH-mittari, varustettu lasi- ja kalomelielektrodilla tai vastaavalla. Herkkyys 0,05 pH-yksikköä.

5. Menettely

5.1. pH-mittarin kalibrointi

pH-mittari (4) kalibroidaan 20 (± 1) °C:ssa käyttämällä puskuriliuosta (3.1), (3.2) tai (3.3). Liuoksen pintaan johdetaan hidas typpivirta ja virtausta pidetään yllä koko kokeen ajan.

5.2. Määrittely

100,0 ml vettä kaadetaan 250 ml:n dekantertiin, jossa on 10 (± 0,01) grammaa näytettä. Kirkkaan liuoksen pH-arvo mitataan 20 (± 1) °C:ssa samalla tavalla kuin mittaria kalibroitaessa.

6. Tulosten laskeminen

Tulos ilmoitetaan pH-yksikkönä pyöristettynä lähimpään kymmenesosayksikköön ja käytetty lämpötila mainitaan.

MENETELMÄ 5. HIUKKASKOON MÄÄRITYS

1. Tarkoitus ja soveltamisala

Tällä asiakirjalla määritellään runsastyypisten yksiravinteisten ammoniumnitraattilannoitteiden seulontamenetelmä.

2. Periaate

Näyte seulotaan kolmesta sisäkkäisestä seulasta muodostuneessa yksikössä joko käsin tai koneellisesti. Kuhunkin seulaan jäävä massa merkitään muistiin ja seulan läpäisseen materiaalin prosenttiosuus lasketaan.

3. Laitteisto

- 3.1. 200 mm:n läpimittaiset metallilangasta valmistetut koeseulat, joiden aukot ovat 2,0 mm, 1,00 mm ja 0,5 mm. Näillä seuloilla on yksi kansi ja säiliö.
- 3.2. Vaaka, jolla voidaan punnita 0,1 gramman tarkkuudella.
- 3.3. Mekaaninen seulantäristin (jos käytettävissä), joka liikuttaa koekappaletta sekä pysty- että vaakasuunnassa.

4. Menettely

- 4.1. Näyte jactaan edustavasti noin 100 gramman annoksiin.
- 4.2. Yksi annoksista punnitaan 0,1 g:n tarkkuudella.
- 4.3. Seulat asetetaan suuruusjärjestykseen seuraavasti: säiliö, 0,5 mm, 1 mm, 2 mm ja punnitu koemannos pannaan ylimpään seulaan. Kansi ja pohjasäiliö kiinnitetään.
- 4.4. Seulaa ravistetaan joko käsin tai koneella sekä pysty- että vaakasuunnassa. Jos ravistetaan käsin, seulaa kopautetaan toisinaan. Tätä jatketaan 10 minuuttia tai siihen asti, että määrä, joka läpäisee kunkin seulan minuutissa jää alle 0,1 gramman.
- 4.5. Seulat irrotetaan kukin vuorollaan ja niihin kasaantunut materiaali kerätään. Tarvittaessa harjataan kevyesti pehmeällä harjalla seulan kääntöpuolelta.
- 4.6. Kuhunkin seulaan sekä säiliöön kertynyt aines punnitaan 0,1 g:n tarkkuudella.

5. Tulosten arviointi

- 5.1. Muunnetaan hiukkasmassat kokonaishiukkasmassan (ei alkuperäismäärän) prosenttiosaksi.
Lasketaan säiliössä olevan materiaalin prosenttiosuus (ts. < 0,5 mm): A %
Lasketaan 0,5 mm:n seulalla saatu materiaali: B %
Lasketaan 1,0 mm:n seulan läpäisseen materiaalin prosenttiosuus ts. (A + B) %
Hiukkasmassojen summan tulisi olla enintään 2 % alkuperäisestä massasta.
- 5.2. On tehtävä vähintään kaksi erillistä analyysia. A:n rinnakaistulosten ei tulisi erota enempää kuin 1,0 % toisistaan eikä B:n enempää kuin 1,5 % (absoluuttisesti). Mikäli näin ei ole, koe toistetaan.

6. Tulosten ilmoittaminen

Tulos ilmoitetaan kahden määrittelyn keskiarvona A:lle (< 0,5 mm) ja A + B:lle (< 1 mm).

MENETELMÄ 6. KLOORIDI-IONINA OLEVAN KLOORIPITOISUUDEN MÄÄRITTÄMINEN

1. Tarkoitus ja soveltamisala

Tällä asiakirjalla määritellään menetelmä, jolla määritetään runsastyyppisten yksiravinteisten ammoniumnitraattilannoitteiden kloridi-ionina oleva klooripitoisuus.

2. Periaate

Veteen liunneet kloridi-ionit määritetään potentiometrisellä titrauksella hopeanitraatilla happamassa liuoksessa.

3. Reagenssit

Kloriditon tislattu vesi tai kloriditon ionipuhdistettu vesi.

3.1. Asetoni AR

3.2. Väkevä typpihappo (tiheys 20 °C:ssa = 1,40 g/ml)

3.3. Hopeanitraatti 0,1 M standardiliuos. Liuosta säilytetään ruskeassa lasipullossa.

3.4. Hopeanitraatti 0,004 M standardiliuos – Liuos valmistetaan käyttökäytöllä.

3.5. Kaliumkloridi. 0,1 M standardireferenssiliuos. Punnitaan 0,1 mg:n tarkkuudella 3,7276 grammaa kaliumkloridia a.p., jota on juuri kuivattu tunnin ajan 130 °C:ssa uunissa ja jäädytetty eksikkaattorissa huoneenlämpöiseksi. Liuotetaan pienen vesimäärään, kaadetaan liuos 500 ml:n mittapulloon, laimennetaan merkkiin asti ja sekoitetaan.

3.6. Kaliumkloridi, 0,004 M standardireferenssiliuos – Liuos valmistetaan käyttökäytöllä.

4. Laitteisto

4.1. Potentiometri, jossa on hopeaindikaattori- ja kalomelireferenssielektrodi, herkkyys 2 mV, joka kattaa alueen -500 - +500 mV.

4.2. Kyllästynyt kaliumnitraattiliuosta sisältävä mittasilta, joka on kytketty kalomelielektrodiin (4.1.) ja jonka päissä on huokoiset tulpat.

H u o m. Mittasiltaa ei tarvita, jos käytetään hopea- ja elohopea(1)sulfaattielektrodeja.

4.3. Magneettisekoitin, jossa on teflonpeitteinen sauva

4.4. Ohutkärkinen mikrobyretti, jossa on asteikko 0,01 ml:n välein

5. Menettely

5.1. Hopeanitraattiliuoksen standardointi

Pipetoidaan 5,00 ml ja 10,00 ml standardireferenssi-kaliumkloridiliuosta (3.6) kahteen matalaan, esim 250 ml:n kokoiseen keittolasiin. Kummankin keittolasin sisältö titrataan seuraavasti:

Keittolasiin lisätään 5 ml typpihappoliuosta (3.2), 120 ml asetonia (3.1) ja riittävästi vettä niin, että nesteen kokonaismäärä on noin 150 ml. Magneetti- sekoittimen sauva (4.3) asetetaan keittolasiin ja sekoitin käynnistetään. Hopeaelektrodi (4.1.) sekä mittasillan vapaa pää (4.2) upotetaan liuokseen. Elektrodit yhdistetään potentiometriin (4.1) ja kun laitteen 0-kohta on varmistettu, merkitään aloitusjännitteen arvo.

Titraataan mikrobyretillä (4.4) ja lisää aluksi 4 (5 ml:n pipetointi) tai 9 ml (10 ml:n pipetointi) hopeanitraattiliuosta. Jatketaan lisäämistä 0,1 ml:n annoksilla 0,004 M liuosta tai 0,05 ml annoksilla 0,1 M liuosta. Kunkin lisäyksen jälkeen odotetaan jännitteen tasaantumista.

Lisätyt määrät sekä vastaavat jännitearvot merkitään taulukon kahteen ensimmäiseen palstaan.

Merkitään taulukon kolmanteen palstaan toisiaan seuraavat jännitteen E lisäykset ($\Delta_1 E$). Neljänteen palstaan merkitään jännitteen lisäysten ($\Delta_1 E$) positiiviset tai negatiiviset erot ($\Delta_2 E$). Titraustulos vastaa 0,1 tai 0,05 ml:n annoksen hopeanitraattiliuoksen lisäystä, jonka maksimiarvo on $\Delta_1 E$.

Titrauksen päätepisteen tulosta vastaavan hopeanitraattiliuoksen tarkan määrän (V_{∞}) laskemiseksi käytetään seuraavaa kaavaa:

$$V_{\infty} = V_0 + (V_1 \times \frac{b}{B})$$

jossa

V_0 on hopeanitraattiliuoksen kokonaismäärä millilitroina suurinta potentiaalinhypystä edeltävässä kohdassa

V_1 on viimeisen lisätyn hopeanitraattiliuosannoksen (0,1 tai 0,05) määrä millilitroina

b on Δ_2E :n viimeinen positiivinen arvo

B on Δ_2E :n viimeisen positiivisen arvon ja ensimmäisen negatiivisen arvon itseisarvojen summa (ks. taulukko 1).

5.2. Sokeakoe

Suoritetaan sokeakoe ja se otetaan huomioon lopputulosta laskettaessa.

Reagenttien sokeakokeen tulos V_4 ilmaistaan millilitroina seuraavalla kaavalla:

$$V_4 = 2V_3 - V_2$$

jossa

V_2 on käytetyn 10 ml:n kaliumkloridistandardireferenssiliuoksen titrausta vastaavan hopeanitraattiliuoksen tarkan määrän (V_{eq}) arvo millilitroina;

V_3 on käytetyn 5 ml:n kaliumkloridistandardireferenssiliuoksen titrausta vastaavan hopeanitraattiliuoksen tarkan määrän (V_{eq}) arvo millilitroina.

5.3. Tarkistuskoe

Sokeakoetta voidaan käyttää myös tarkistuskokeena laitteen tyydyttävän toiminnan ja menetelmän oikein soveltamisen toteamiseksi.

5.4. Määrittely

Punnitaan 250 ml:n keittolasiin 10–20 g näytettä 0,01 g:n tarkkuudella. Lisätään 20 ml vettä, 5 ml typpihappoliuosta (3.2), 120 ml asetonia (3.1) ja riittävästi vettä niin että liuoksen kokonaismäärä on noin 150 ml.

Pannaan magneettisekoittimen sauva (4.3) keittolasiin, asetetaan keittolasi sekoittimeen ja käynnistetään sekoitin. Asetetaan hopeaelektrodi (4.1) ja mittasillan (4.2) vapaa pää liuokseen, yhdistetään elektrodit potentiometriin (4.1) ja sen jälkeen kun laitteen 0-kohta on todettu, huomioidaan alkujännitteen arvo.

Titraataan hopeanitraattiliuoksella lisäämällä mikrobyretillä (4.4) 0,1 ml. Kunkin lisäyksen jälkeen odotetaan kunnes jännite tasaantuu.

Jatketaan titrausta 5.1 kohdan mukaisesti tavalla alkaen 4. kappaleesta : "Merkitään lisätyt määrät sekä vastaavat jännitearvot taulukon kahteen ensimmäiseen palstaan".

6. Tulosten laskeminen

Tulos ilmaistaan analyysistä saatuna näytteen klooriprosenttina.

Lasketaan klooripitoisuuden (Cl) prosenttiosuus seuraavalla kaavalla:

$$Cl \% = \frac{0,03545 \times T \times (V_5 - V_4) \times 100}{m}$$

jossa

T on käytetyn hopeanitraattiliuoksen molaarisuus;

V_4 on sokeakokeen (5.2) tulos millilitroina;

V_5 on määrittelyä (5.4) vastaavan V_{eq} :n arvo millilitroina;

m on koeannoksen massa grammoina.

Taulukko 1

ESIMERKKI

Hopeanitraattiliuoksen määrä V	Jännite E	$\Delta_1 E$	$\Delta_2 E$
ml	mV		
4,80	176	35	+ 37
4,90	211		
5,00	283	72	- 49
5,10	306	23	- 10
5,20	319	13	

$$V_{\text{eq}} = 4,9 + 0,1 \times \frac{37}{37 + 49} = 4,943$$

MENETELMÄ 7. KUPARIN MÄÄRITTÄMINEN

1. Tarkoitus ja soveltamisala

Tällä asiakirjalla määritellään menetelmä, jolla määritetään runsaasti typpiä sisältävien yksiravinteisten ammoniumnitraattilannoitteiden kuparisältö.

2. Periaate

Näyte liuotetaan laimcaan kloorivetyhappoon ja kuparipitoisuus määritetään atomiabsorptiospektrofotometrillä.

3. Reagenssit

3.1. Kloorivetyhappo (tiheys 20 °C asteessa = 1,18 g/ml)

3.2. Kloorivetyhappo, 6 M liuos

3.3. Kloorivetyhappo, 0,5 M liuos

3.4. Ammoniumnitraatti

3.5. Vetyperoksidi, 30 %

3.6. Kupariliuos⁰⁾ (varastoliuos): punnitaan 1 gramma puhdasta kuparia 0,001 g:n tarkkuudella, liuotetaan 2,5 ml:aan 6 M kloorivetyhappoliuosta (3.2), lisätään 5 ml vetyperoksidia (3.5) annoksittain ja laimennetaan 1 litraksi vedellä. 1 ml tätä liuosta sisältää 1000 mikrogrammaa kuparia (Cu).

3.6.1. Kupariliuos (laimennettu): pipetoidaan 10 ml varastoliuosta (3.6) 100 ml:aan vettä ja pipetoidaan 10 ml tätä liuosta 100 ml:aan vettä. 1 ml lopullista liuosta sisältää 10 mikrogrammaa kuparia (Cu).

Valmistetaan liuos käyttöhetkellä.

4. Laitteisto

Atomiabsorptiospektrofotometri, johon kuuluu kuparilamppu (324,8 nm)

⁰⁾ Kaupallisesti saatavaa kuparistandardiliuosta voidaan käyttää

5. Menettely**5.1. Liuksen valmistus analyysia varten**

Punnitaan 25 grammaa näytettä 0,001 g:n tarkkuudella 400 ml:n keittolasiin, lisätään varovasti 20 ml kloorivetyhappoa (3.1) (hiilidioksidin muodostuminen voi aiheuttaa voimakkaan reaktion). Tarvittaessa lisätään kloorivetyhappoa. Kun kuohunta on päättynyt, haihdutetaan näyte kuivaksi höyryhauteessa sekoittaen joskus lasisauvalla. Lisätään keittolasiin 15 ml 6 M kloorivetyhappoliuosta (3.2) sekä 120 ml vettä. Sekoitetaan lasisauvalla, joka pitäisi jättää keittolasiin, ja peitetään astia kellonlasilla. Keitetään liuosta varovasti kunnes näyte on täysin liennut ja jäädytetään.

Siirretään liuos kvantitatiivisesti 250 ml:n mittapulloon huuhtomalla keittolasi 5 ml:lla 6 M kloorivetyhappoa (3.2) ja kaksi kertaa kiehuvalle vedelle, täytetään 0,5 M kloorivetyhapolla (3.3) merkkiin ja sekoitetaan huolellisesti.

Suodatetaan kuparittoman suodatinpaperin⁽¹⁾ läpi poistaen ensimmäiset 50 ml.

5.2. Sokealiuos

Valmistetaan sokealiuos, josta on jätetty pois ainoastaan näyte, ja se huomioidaan lopullisten tulosten laskemisessa.

5.3. Määrittäminen**5.3.1. Näyte- ja sokeakoeliuoksen valmistaminen**

Laimennetaan näyteliuos (5.1) ja sokealiuos (5.2) 0,5 M kloorivetyhappoliuoksella (3.3) sopivaksi spektrometrin optionaaliseen mittausalueelle. Tavallisesti laimentamista ei tarvita.

5.3.2. Kalibrointiliuosten valmistaminen

Standardiliuos (3.6.1) laimennetaan 0,5 M suolahappoliuoksella (3.3) ja valmistetaan näin vähintään viisi standardiliuosta, jotka vastaavat spektrometrin optimaalista mittausalaa (0 - 5,0 µg/ml Cu). Ennen kuin lasi täytetään merkkiin asti, lisätään jokaiseen ammoniumnitraattiliuokseen (3.4) liuosta niin, että lopullinen väkevyys on 100 mg/ml.

5.4. Mittaaminen

Spektrometri (4) säädetään 324,8 mm:n aallonpituudelle. Käytetään hapettavaa ilma-asetyleeniliikkiä. Suihkutetaan peräkkäin kolme kertaa kalibrointiliuosta (5.3.2), näyteliuosta ja sokealiuosta (5.3.1). Laite huuhdotaan tislatulla vedellä jokaisen suihkutuksen välillä. Piirrä kalibrointikäyrä käyttämällä kunkin käytetyn standardin absorbanssia ordinaattina sekä abskissana (x-akselina) vastaavaa kuparin konsentraatiota (mikrog/ml).

Määritetään näyte- ja sokealiuoksen kuparipitoisuus kalibrointikäyrän avulla.

6. Tulosten laskeminen

Näytteen kuparipitoisuus lasketaan ottamalla huomioon alkupunnitus, analyysin aikana tehdyt laimennukset sekä sokeakokeen tulos. Tulos ilmoitetaan mg Cu/kg.

⁽¹⁾ Whatman 541 tai vastaava

LIITE III

RÄJÄHTÄVYYDEN MÄÄRITTÄMINEN

1. Tarkoitus ja soveltamisala

Tällä asiakirjalla määritellään menetelmä, jolla määritetään runsaasti sisältävien yksiravinteisten ammoniumnitraattilannoitteiden räjähtävyys.

2. Periaate

Näytekappale suljetaan teräsputkeen, jossa se altistetaan räjähdyspanoksen aiheuttamalle tärähdykselle. Räjähdysksen eteneminen määritetään niiden lyijysylinterien kokoonpääntymisestä, joiden päälle putki asettuu vaakatasossa kokeen aikana.

3. Materiaalit

- 3.1. 83 - 86 % pentriittiä sisältävä muoviräjähde
Tiheys: 1 500 - 1 600 kg/m³
Räjähdysnopeus: 7 300 - 7 700 m/s
Paino: 500 ± 1 g
- 3.2. Seitsemän pituussuunnassa joustavaa sytytyslankaa, joiden päällys ei sisällä metallia
Täytepaino/täyttöpaino: 11 - 13 g/m
Kunkin langan pituus: 400 ± 2 mm
- 3.3. Sekundaarisesta räjähdysaineesta puristettu pelletti sytyttimen asettamista varten.
Räjähde: heksogeeni/vaha 95/5 tai tetryyli tai samankaltainen sekundääriräjähde, voi sisältää grafiittia
Tiheys: 1 500 - 1 600 kg/m³
Halkaisija: 19 - 21 mm
Korkeus: 19 - 23 mm
Keskussyvennys sytytintä varten: halkaisija 7 - 7,3 mm, syvyys 12 mm
- 3.4. ISO 65 - 1981 - Raskaat sarjat mukainen saumaton teräsputki, jonka nimellisdimensiot (ulottuvuus) DN 100(4*)
Ulkohalkaisija: 113,1 - 115,0 mm
Seinän paksuus: 5,0 - 6,5 mm
Pituus: 1 005 (± 2) mm
- 3.5. Pohjalevy
Materiaali: hyvin hitsautuva teräs
Ulottuvuudet: 160 x 160 mm
Paksuus: 5 - 6 mm
- 3.6. Kuusi lyijysylinteriä
Halkaisija: 50 (± 1) mm
Korkeus: 100 - 101 mm
Materiaali: pehmeä lyijy, jonka puhtausaste on vähintään 99,5 %
- 3.7. Teräsharkko
Pituus: vähintään 1 000 mm
Leveys: vähintään 150 mm
Korkeus: vähintään 150 mm
Paino: vähintään 300 kg, ellei teräsharkolla ole vakaata perustaa
- 3.8. Lisälataukseen tarvittava muovi- tai pahvisylinteri
Seinän paksuus: 1,5 - 2,5 mm
Halkaisija: 92 - 96 mm
Korkeus: 64 - 67 mm

- 3.9. Mahdollisesti sähköinen sytytin, jonka sytytysvoima on 8 - 10
- 3.10. Puukiekko
Halkaisija: 92 - 96 mm, halkaisijan sovittava muovi- tai pahvisylinterin (3.8) sisähalkaisijaan
Paksuus: 20 mm
- 3.11. Puusauva, jonka ulottuvuudet ovat samat kuin sytyttimellä (3.9)
- 3.12. Nuppineuloja (maksimipituus 20 mm)
4. **Menettely**
- 4.1. *Teräsputkeen työnnettävän räjähdyspanoksen valmistaminen*
- Tarvikkeiden mukaan räjähdyspanos voidaan sytyttää kahdella tavalla.
- 4.1.1. **Seitsemän kohdan samanaikainen sytytys**
- Käyttövalmis räjähdyspanos on esitetty kuvassa 1.
- 4.1.1.1. Porataan puukiekkoon (3.10) reiät kiekon akselin keskuksen läpi sekä rinnakkain symmetrisesti 55 mm halkaisijasta sijaitsevan samankeskisen kehän läpi. Reikien halkaisijan tulee olla 6 - 7 mm (ks. Kuvan 1 palstat A-B) riippuen käytettävän sytytyslangan halkaisijasta (3.2).
- 4.1.1.2. Leikataan seitsemän 400 mm:n mitaista joustavaa sytytyslankaa (3.2). Räjähdysaineen valumista sytytyslangan pästä vältetään leikkaamalla lanka siististi ja sulkemalla leikkauspää liimalla. Kukin lanka työnnetään puukiekkossa (3.10) olevien reikien läpi siten, että lankojen päät työntyvät muutaman senttimetrin päähän kiekon toiselta puolelta. Pieni nuppineula (3.12) työnnetään poikittain kunkin sytytyslangan tekstiilisuojukseen 5 - 6 mm langan pästä ja langan ympärille pannaan liimaa 2 cm:n levyiseen, nuppineulan vieressä olevaan nauhaan. Lopuksi vedetään jokaista lankaa sen pitkistä pästä, niin että nuppineula ja puukiekko koskevat toisiaan.
- 4.1.1.3. Muotoillaan muoviräjähde (3.1) 92 - 96 mm:n läpimittaiseksi sylinteriksi siten, että se mahtuu sylinteriin (3.8). Tämä sylinteri asetetaan pystyasentoon tasaiselle alustalle ja työnnetään muovailtu räjähdde sisään. Työnnetään tämän jälkeen sylinterin yläosaan puukiekko¹⁾, johon on kiinnitetty seitsemän sytytyslankaa ja painetaan se alas räjähteeseen. Sylinterin korkeus (64 - 67 mm) säädetään siten, että sen yläreuna ei ulotu puutasen yläpuolelle. Lopuksi sylinteri kiinnitetään puukiekkoon esim. niiteillä tai pienillä nauhoilla, koko ympärykseltään.
- 4.1.1.4. Ryhmitetään sytytyslankojen vapaat päät puusauvan (3.11) ympärysmittaan ympärille siten, että lankojen päät ovat kaikki sauvan kanssa kohtisuorassa tasossa. Kiinnitetään kimpuksi sauvan ympärille teipillä²⁾.
- 4.1.2. **Puristepallon keskussytytys**
- Käyttövalmis räjähdyspanos esitetään kuvassa 2.
- 4.1.2.1. **Puristepallon valmistaminen**
- Turvavaroitomenpiteitä on noudatettava ja 10 grammaa sekundääristä räjähdettä pannaan muottiin, jonka sisähalkaisija on 19 - 21 mm ja painetaan räjähdde oikean muotoiseksi ja tiheydeksi.
- (Läpimitan suhde korkeuteen pitäisi olla likimain 1:1)
- Muotin pohjan keskiosassa on 12 mm:n korkuinen ja halkaisijaltaan 7,0 - 7,3 mm suuruinen tappi/naula (suuruus riippuu käytettävän sytyttimen halkaisijasta), joka muodostaa puristettuun hylsyyn sylinterin muotoisen syvennyksen sytyttimen lopulliseksi sisäänäyttämiseksi.
- 4.1.2.2. **Räjähdyspanoksen valmistaminen**
- Muoviräjähde (3.1) pannaan sylinteriin (3.8) pystyasentoon tasaiselle alustalle, räjähdde painetaan alas puulaatalle, jotta se muotoutuu sylinteriksi, jonka keskellä on syvennyksen. Puristepelletti työnnetään tähän syvennykseen. Sylinterinmuotoinen räjähdde, joka sisältää puristepelletin, peitetään puukiekkolla (3.10), jonka keskellä 7,0 - 7,3 mm päässä halkaisijasta on reikä, johon sytytin pannaan. Puukiekko ja sylinteri kiinnitetään toisiinsa teipillä. Varmistetaan, että kiekkoon poratut reiät ja puristepelletin syvennyksen ovat samakeskisiä työntämällä puusauva (3.11) niiden läpi.

¹⁾ Puukiekkoon halkaisijan täytyy vastata sylinterin sisähalkaisijaa

²⁾ Kun kuutta ulompaa lankaa kiristetään asennuksen jälkeen, keskuslangan on oltava hieman löysä.

4.2. Räjähdykskokeisiin tarvittavien teräsputkien valmistus

Porataan teräsputken (3.4) toiseen päähän kaksi halkaisijaltaan 4 mm:n mittaista vastakkain olevaa reikää reunaseinän läpi 4 mm:n päähän reunasta.

Hitsataan puskusaumaan pohjalaatta (3.5) putken vastakkaiseen päähän siten, että pohjalaatan ja putken seinän välinen suorassa kulmassa oleva hitsausauma täyttyy kokonaan hitsausmetallilla kauttaaltaan putken ympäri.

4.3. Teräsputken täyttäminen ja lataaminen

(katso kuvia 1 ja 2)

4.3.1. Näyte, teräsputki ja räjähdyspanos tulee olla säädetty $20 (\pm 5) ^\circ\text{C}$:een. Kahteen räjähdyskokeeseen tarvitaan 16 – 18 kg:n näyte.

4.3.2. Asetetaan putki pystysuoraan asentoon siten, että sen nelikulmainen pohja lepää vakaata, tasaista, mielellään betonista alustaa vasten. Täytetään noin kolmasosa putkesta näytteellä ja pudota putki viisi kertaa maahan pystysuorassa asennossa noin 10 cm:n korkeudelta sulloaksesi rakeet mahdollisimman tiiviisti putkeen. Tiivistymisen edistämiseksi putkea täristetään iskemällä sen sivuseinää 750 – 1 000 gramman vasaralla aina pudotusten välillä yhteensä 10 kertaa.

Lataaminen toistetaan toisella näyte-erällä. Lopuksi lisätään näytettä vielä niin paljon, että tiivistämisen jälkeen kun putki on nostettu ja pudotettu kymmenen kertaa ja kun sitä on isketty vasaralla yhteensä 20 kertaa, putkessa on tyhjää tilaa 70 mm.

Näytteen täyttökorkeus tulee sovitaa teräsputkeen siten, että räjähdyspanos (4.1.1 tai 4.1.2), joka työnnetään sisään myöhemmin, tulee tiiviiseen kosketukseen näytteen kanssa koko pinnaltaan.

4.3.3. Työnnetään räjähdyspanos putkeen siten, että se on kosketuksissa näytteen kanssa; puukiekon yläpinta tulee olla 6 mm putken reunan alapuolella. On varmistettava, että räjähdde ja näyte koskettavat toisiaan lisäämällä tai poistamalla vähän näytettä. Kuvien 1 ja 2 mukaisesti sokat on työnnettävä reikiin läpi putken avoimen pään lähellä ja niiden haarat on avattava putken seinä myöten.

4.4. Teräsputken ja lyijysylinterien asettaminen

(katso kuvio 3)

4.4.1. Numeroidaan lyijysylinterien (3.6) pohjat yhdestä kuuteen. Tehdään 6 merkkiä 150 mm välein tasaisella alustalla makaavan teräsharkon (3.7) keskilinjalle: 1. merkki vähintään 75 mm harkon reunasta. Lyijysylinteri asetetaan pystyyn kuhunkin merkkiin siten, että kunkin sylinterin pohja on merkin keskellä.

4.4.2. Asetetaan kohdan 4.3 mukaan valmistettu sylinteri vaakatasoon lyijysylinterien päälle siten, että putken pituus akseli on teräsharkon keskilinjnan suuntainen ja putken hitsattu pää ylittää 50 mm:llä lyijysylinteri nro 6:n. Putken pyörimisen estämiseksi työnnetään pieniä puukiiloja lyijysylinterien yläosien ja putken seinän väliin (yksi kullakin puolella) tai putken ja teräsharkon väliin pannaan puuristi.

H u o m. Varmistetaan, että putki koskettaa jokaista kuutta sylinteriä. Putken pinnan vähäistä kaarevuutta voidaan tasata pyrittämällä putkea sen pituus akselinsa ympäri; jos jokin lyijysylinteristä on liian korkea, kyseistä sylinteriä kopautetaan varovasti vasaralla, kunnes se on toivotun mittainen.

4.5. Räjähdyksen valmistaminen

4.5.1. Sijoitetaan laite 4.4. kohdan mukaisesti bunkkeriin tai sopivaan maanalaiseen tilaan, esim. kaivokseen tai tunneliin. Varmistetaan, että ennen räjäytystä teräsputken lämpötila pysyy $20 (\pm 5) ^\circ\text{C}$:ssa.

H u o m. Ellei tällaista räjäytyspaikkaa ole, räjäytys voidaan tehdä betonivuoratussa kuopassa, joka on peitetty puutukeilla. Räjähdyksessä voi syntyä suurella nopeudella lentäviä terässirpaleita, joten räjäytys on tehtävä riittävän etäisyyden päässä asunnoista ja läpikulkuteistä.

4.5.2. Jos seitsemän kohdan samanaikaista räjähdysmenetelmää käytetään, on varmistettava, että sytytyslangat on asetettu kohdan 4.1.1.4. alaviitteen mukaisesti ja että ne on asetettu vaakatasoon.

4.5.3. Poistetaan lopuksi puusauva ja pannaan sen tilalle sytytin. Ei saa räjäyttää ennen kuin vaaravyöhyke on evakuoitu ja kokeeseen osallistuva henkilöstö on suojassa.

4.5.4. Räjähdytetään räjähdde.

4.6. Annetaan savujen haihtua riittävän kauan (kaasut ja joskus toksiset hajaantumistuotteet kuten typenoksidikaasut) ja kerätään lyijysylinterit ja mitataan niiden pituudet mikrometrillä.

Merkitään kunkin merkityn sylinterin kokoonpainuma prosentteina alkuperäisestä 100 mm:n pituudesta. Jos sylinterit ovat painuneet kokoon vinosti, merkitään korkein ja matalin arvo ja lasketaan niiden keskiarvo.

4.7. Räjähdyksenopeuden jatkuvaan mittaukseen tarkoitettua koetinta voidaan käyttää; koetin tulisi työntää sisään akselin pituussuunnassa tai sivuseinää pitkin.

4.8. Kutakin näytettä kohti on suoritettava kaksi räjähdysoetta.

5. Koeraportti

Seuraavien parametrien arvot on ilmaistava kunkin räjähdysokeen koeraportissa

- teräsputken ulkohalkaisijan ja seinän paksuuden mitatut arvot,
- teräsputken Brinell-kovuus,
- putken ja näytteen lämpötila hiukan ennen räjäyttämistä,
- näytteen pakkaustiheys (kg/m^3) teräsputkessa,
- kunkin lyijysylinterin korkeus räjäytyksen jälkeen erittelemällä vastaava sylinterinumero,
- räjähdysokeen käytetty sytytysmenetelmä.

5.1. Koetulosten arvioiminen

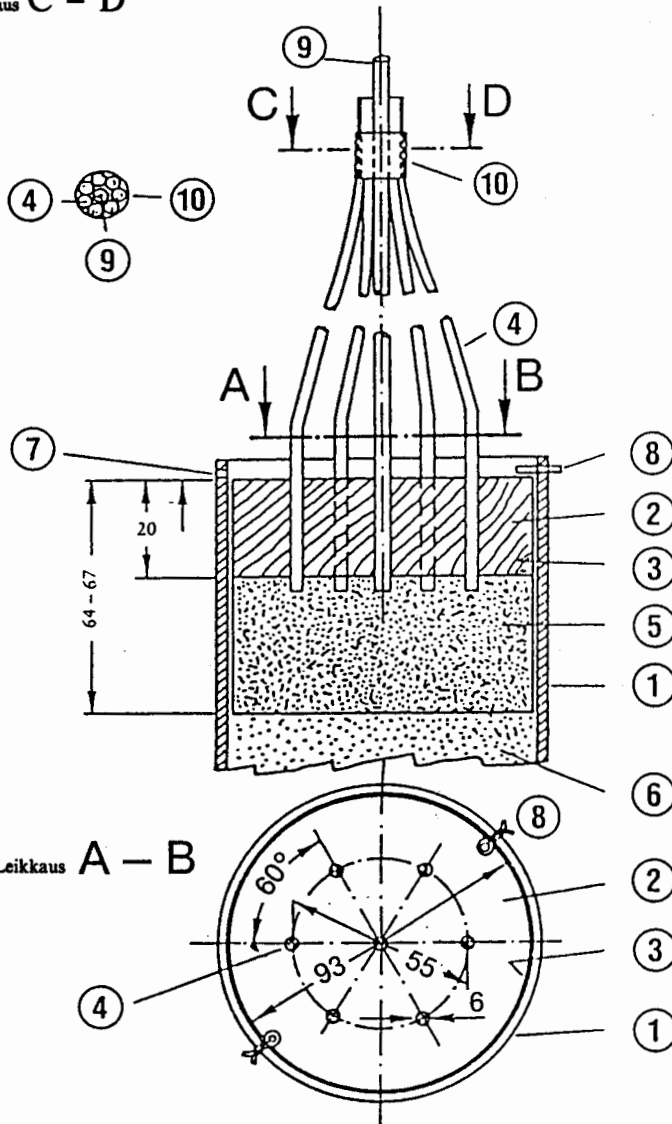
Jos jokaisessa räjäytyksessä vähintään yhden sylinterin kokoonpainuma jää alle 5 %, koetta voidaan pitää vakuuttavana ja näyte täyttää direktiivin 80/876/ETY liitteen II vaatimukset.

Kuvio 1

Seitsemän kohdan samanaikainen tehostinlataus

Ulottuvuudet mm:inä

Leikkaus C - D

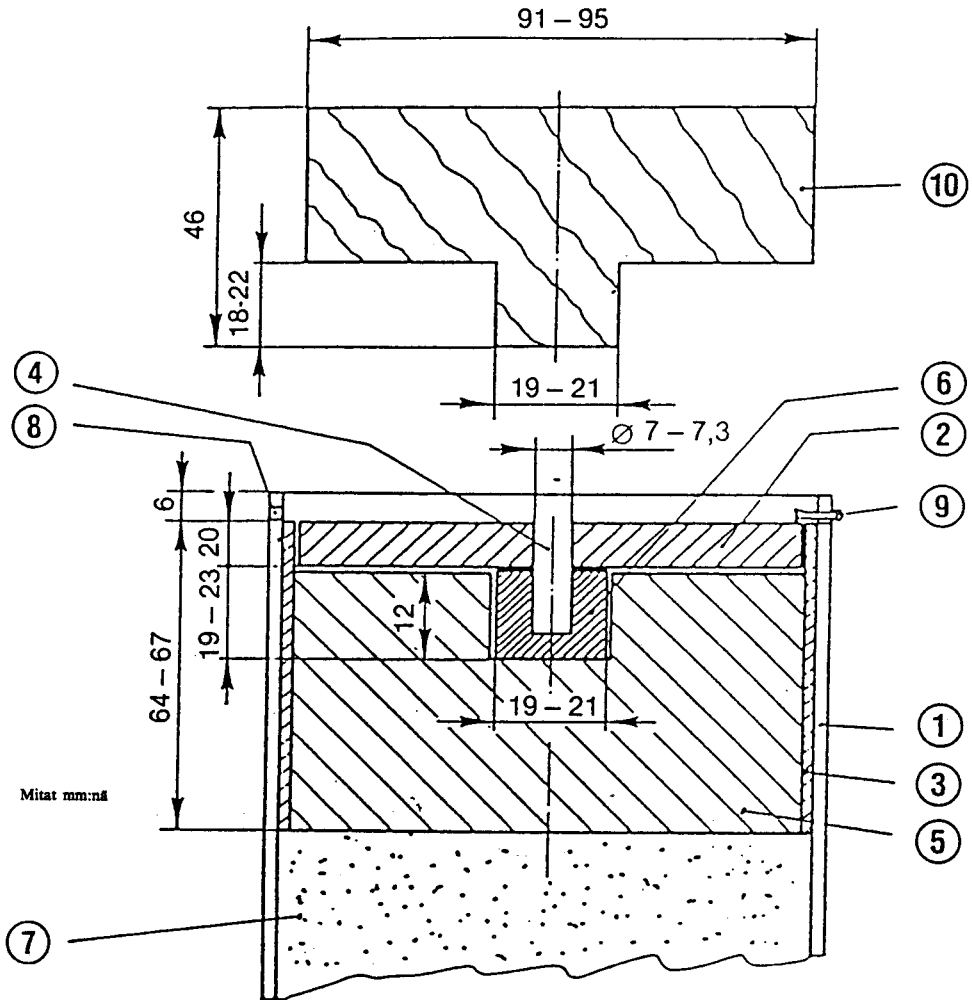

Leikkaus A - B

1. Teräsputki
2. Seitsemänreikäinen puukiekkko
3. Muovi- tai pahvisylinteri
4. Sytytyslangat
5. Muoviräjähde
6. Näyte
7. Saksisokkaan (8) porattu halkaisijaltaan 4 mm:n mittainen reikä
8. Saksisokka
9. Puusauva, joka on ympäröity sytytyslangalla (4)
10. Kiinnitysteippi, jolla sytytyslanka (4) kiinnitetään lujasti puusauvan (9) ympärille

Kuvio 2

Keskeätä sytytettävä tehostialatus

1. Teräsputki
2. Puukiekkko
3. Muovi- tai pahvisylinteri
4. Puusauva
5. Muoviräjähde
6. Puristepelletti
7. Näyte
8. Saksisokkaan (8) porattu halkaisijaltaan 4 mm:n mittainen reikä
9. Saksisokka
10. Puulaatta muoviräjähdettä (5) varten

KOMISSION DIREKTIIVI,
annettu 22 päivänä joulukuuta 1987,
runsastyyppisten yksiravinteisten ammoniumnitraattilannoitteiden ominaisuuksien, raja-arvojen ja räjähtämättömyyden
valvontaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun direktiivin 87/94/ETY muuttamisesta

(88/126/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon runsastyyppisiä yksiravinteisiä ammoniumnitraattilannoitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 15 päivänä heinäkuuta 1980 annetun neuvoston direktiivin 80/876/ETY⁽¹⁾ ja erityisesti sen 8 artiklan,

ottaa huomioon lannoitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 18 päivänä joulukuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 76/116/ETY⁽²⁾ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

sekä katsoo, että

neuvoston direktiivin 87/94/ETY⁽³⁾ pituuden ja teknisen monimutkaisuuden vuoksi – sen vuoksi, että useat analyysi- ja koen menetelmät ovat eri tieteenaloilta – sekä niiden kielten määrän vuoksi, joilla teksti on oltava yhdenmukainen, on direktiivin antamisen jälkeen käynyt ilmi, että kieliasua on tarkistettava ja joitakin teknisiä yksityiskohtia on oikaistava⁽⁴⁾,

kieliasun muuttamisen ja teknisten korjausten vuoksi on pidennettävä sitä määräaika, jonka kuluessa jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet, ja siten määräpäivän siirtäminen vaikuttaa välttämättömältä, ja

tässä direktiivissä säädetyt muutokset ovat lannoitteita koskevien kaupan teknisten esteiden poistamiseksi laadittujen direktiivien mukauttamista tekniikan kehitykseen käsittelevän komitean lausunnon mukaiset,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiiviä 87/94/ETY seuraavasti:

korvataan 2 artiklan 1 kohdassa päivämäärä "31 päivänä joulukuuta 1987" päivämäärällä "30 päivänä marraskuuta 1988".

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 30 päivänä marraskuuta 1988 ja niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 22 päivänä joulukuuta 1987.

Komission puolesta

COCKFIELD

Varapuheenjohtaja

⁽¹⁾EYVL N:o L 250, 23.9.1980, s. 7

⁽²⁾EYVL N:o L 24, 30.1.1976, s. 21

⁽³⁾EYVL N:o L 38, 7.2.1987, s. 1

⁽⁴⁾EYVL N:o L 63, 9.3.1988, s. 16.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 7 päivänä kesäkuuta 1988,
vaarallisten valmisteiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden
lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä**

(88/379/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

yhteistyössä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

on tärkeätä antaa toimenpiteet, joiden tarkoituksena on asteittainen sisämarkkinoiden toteuttaminen ajanjaksona, joka päättyy 31 päivänä joulukuuta 1992; sisämarkkinat muodostavat ilman sisäisiä rajoja olevan alueen, jolla tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääoman vapaa liikkuvuus on taattu,

vaarallisia aineita koskevat säännökset on jo annettu vaarallisten aineiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 27 päivänä kesäkuuta 1967 annetulla neuvoston direktiivillä 67/548/ETY⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 79/831/ETY⁽⁵⁾,

säännökset erityisiin käyttötarkoituksiin tarkoitetuille tietyille valmisteille on jo annettu,

- vaarallisten valmisteiden (liuotinten) luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lainsäädännön, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 4 päivänä kesäkuuta 1973 annetulla neuvoston direktiivillä 73/173/ETY⁽⁶⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 80/781/ETY⁽⁷⁾,
- maalien, ohenteiden, painomusteiden, liimojen ja sen kaltaisten tuotteiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 7 päivänä marraskuuta 1977

annetulla neuvoston direktiivillä 77/728/ETY⁽⁸⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 83/265/ETY⁽⁹⁾,

huolimatta edellä mainituista yhteisön säännöksistä, tiettyihin vaarallisiin valmisteisiin jäsenvaltioissa sovellettavat säännökset, jos niitä on, johtavat saman vaarallisuusasteen perusteella huomattavan erilaiseen luokitukseen; nämä erot eivät ole merkityksellisiä esteitä kaupalle ja vaikuttavat suoraan yhteismarkkinoiden toteuttamiseen ja toimintaan,

on sen vuoksi tarpeellista poistaa tämä este lähentämällä asiaa koskevaa jäsenvaltioiden lainsäädäntöä, ja sisällyttämällä se yhteisön säännöstöön,

tämän direktiivin on samalla taattava kansalaisten suojele, erityisesti henkilöiden, jotka joutuvat kosketukseen vaarallisten valmisteiden kanssa työssään tai harrastuksissaan, ja kuluttajien suojele, erityisesti lasten ja näkövammaisten, sekä myös ympäristön suojele,

säännökset valmisteiden luokitukselta, pakkaamiselta ja merkitsemiseltä on säädettävä yhteisön tasolla; säännökset jotka koskevat varoitusetiketin tietoja, etiketin mittasuhteita ja eri varoituserkkien esittämistä, vaaraa ja turvallisuusohjeita koskevia vakiolausekkeita, on myös saatettava yhdenmukaisiksi direktiivin 67/548/ETY kanssa,

eräät valmisteet eivät ole välttämättä vaarallisia siinä muodossa, missä ne saatetaan markkinoille, vaikka ne sisältävät aineosia, jotka ovat terveydelle vaarallisia; on kuitenkin olemassa poikkeuksia, ja viimeksi tarkoitetuissa on oltava erityisiä merkintöjä, kuten on tarkoituksenmukaista, direktiivin 67/548/ETY säännösten mukaisesti, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 79/831/ETY⁽¹⁰⁾, tai tämän direktiivin liitteen II mukaisesti,

valmisteen terveyshaittojen arviointi, 3 artiklan mukaisesti voidaan suorittaa laskentamenetelmällä, määrittämällä terveydelle vaaralliset ominaisuudet hyvin määriteltyjen testausmenettelyjen mukaisesti tai näiden kahden yhdistelmänä; direktiivin 86/609/ETY⁽¹¹⁾ 7 artiklan 2 kohdassa säädetään, että testiä ei saa suorittaa, jos saavutetaan sama tulos toisella kohtuudella ja käytännössä saatavissa olevalla tieteellisesti

⁽¹⁾ EYVL N:o C 317, 10.12.1986, s. 10 ja EYVL N:o C 353, 30.12.1987, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o C 318, 30.11.1987, s. 73 ja 13 päivänä huhtikuuta 1988 tehty päätös (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL N:o C 189, 28.7.1986, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o 196, 16.8.1967, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 259, 15.10.1979, s. 10

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 189, 11.7.1973, s. 7

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 229, 30.8.1980, s. 57

⁽⁸⁾ EYVL N:o L 303, 28.11.1977, s. 23

⁽⁹⁾ EYVL N:o L 147, 6.6.1983, s. 11

⁽¹⁰⁾ EYVL N:o L 259, 15.10.1979, s. 10

⁽¹¹⁾ EYVL N:o L 358, 18.12.1986, s. 1

tydyttävällä menetelmällä, jossa ei ole välttämätöntä käyttää eläintä; tämän direktiivin mukaan käytetään myrkyllisten arviointien tuloksia vain, kun ne ovat jo tiedossa, eikä vaadita lisää eläinkokeita,

varoitusetiketti muodostaa perustavanlaisen välineen valmistajien käyttäjille antamalla heille olennaisen suppean perustiedon valmistuksesta; sitä on kuitenkin täydennettävä kaksiosaisella, enemmän yksityiskohtaista tietoa sisältävällä järjestelmällä, joista toinen on tarkoitettu ammattikäyttäjille ja toinen jäsenvaltioiden osoittamille toimielimille, joiden tarkoituksena on antaa tietoa, jota on tallennettu, yksinomaan lääketieteellisiin hoito- ja ehkäisytarkoituksiin,

vaaralliset valmisteet voivat, vaikka ne ovat yhdenmukaisia tämän direktiivin kanssa, aiheuttaa vaaraa terveydelle tai ympäristölle; sen vuoksi on tarpeen säätää menettelystä tämän vaaran vähentämiseksi, ja

komissio velvoitetaan jäsenmaiden toimittaman tiedon perusteella esittämään vaarallisten valmisteiden (pestisidien) luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämiseksi 26 päivänä kesäkuuta 1978 annetussa neuvoston direktiivissä 78/631/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 84/291/ETY⁽²⁾, puutteellisuuksia tai aukkoja koskeva kertomus kahden vuoden kuluessa tämän direktiivin täytäntöönpanemisesta; tämän kertomuksen perusteella komissio esittää, jos se on tarkoituksenmukaista, tarpeelliset ehdotukset,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN

1 artikla

1. Tämän direktiivin tarkoituksena on lähentää jäsenvaltioiden lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, jotka koskevat jäsenvaltioissa markkinoille saatettavien ihmiselle tai ympäristölle vaarallisten valmisteiden:

- luokitusta,
- pakkaamista ja
- merkintöjä.

2. Tätä direktiiviä sovelletaan valmisteisiin, joita saatetaan markkinoille jäsenvaltioissa ja:

- jotka sisältävät ainakin yhtä 2 artiklassa tarkoitettua vaarallista ainetta,
- joita pidetään 3 artiklan tarkoittamina vaarallisina valmisteina.

Tätä direktiiviä sovelletaan myös valmisteisiin, jotka on lueteltu liitteessä II.

3. Tätä direktiiviä ei sovelleta:

- a) lääke- ja eläinlääkevalmisteisiin, jotka on määritelty direktiivissä 65/65/ETY⁽³⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 87/199/ETY⁽⁴⁾,
- b) kosmeettisiin valmisteisiin, jotka on määritelty direktiivissä 76/768/ETY⁽⁵⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 86/199/ETY⁽⁶⁾,
- c) aineiden seoksiin, joita jätteinä koskee direktiivi 75/442/ETY⁽⁷⁾ ja direktiivi 78/319/ETY⁽⁸⁾, sellaisena kuin ne ovat viimeksi muutettuna Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjalla,
- d) pestisideihin, joita koskee direktiivi 78/631/ETY⁽⁹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 83/291/ETY⁽¹⁰⁾,
- e) ammuksiin ja räjähdysaineisiin, joita saatetaan markkinoille tarkoituksessa, että saataisiin aikaan räjähdys tai pyrotekniikan vaikutus;

Lisäksi tätä direktiiviä ei sovelleta:

- f) kuluttajalle tarkoitettuihin käyttövalmiisiin elintarvikkeisiin;
- g) kuluttajalle tarkoitettuihin käyttövalmiisiin eläinten ruokiin;
- h) vaarallisten aineiden kuljettamiseen rautatiellä, maantiellä, sisävesillä, merellä tai ilmassa;
- i) tullin valvonnassa kauttakuljettaviin valmisteisiin, ellei niitä käsitellä tai prosessoida.

2 artikla

Direktiivin 67/548/ETY 2 artiklassa esitettyjä määritelmiä, lukuunottamatta 1 kohdan d alakohdassa, käytetään tässä direktiivissä.

3 artikla

1. Yleisiä periaatteita valmisteiden luokituksen ja merkintöihin sovelletaan direktiivin 67/548/ETY liitteen VI kriteerien mukaisesti, paitsi käytettäessä muita kriteerejä, joihin viitataan jäljempänä.

2. Valmisteiden luokitteluksi välttämättömät fyysikaalis-kemialliset ominaisuudet on määritettävä käyttäen direktiivin 67/548/ETY liitteessä V olevassa A kohdassa yksilöityjä menetelmiä;

⁽¹⁾ EYVL N:o 22, 9.2.1965, s. 369/65

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 15, 17.1.1987, s. 36

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 169

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 149, 3.6.1986, s. 38

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 194, 25.7.1975, s. 39

⁽⁸⁾ EYVL N:o L 84, 31.3.1978, s. 43

⁽⁹⁾ EYVL N:o L 206, 29.7.1978, s. 13

⁽¹⁰⁾ EYVL N:o L 144, 30.5.1984, s. 1

⁽¹⁾ EYVL N:o L 206, 29.7.1978, s. 13

⁽²⁾ EYVL N:o L 144, 30.5.1984, s. 1

Valmisteita pidetään räjähtävinä, hapettavina, erittäin helposti syttyvinä, helposti syttyvinä tai syttyvinä, kun edellä tarkoitettuja menetelmiä käyttäen saatujen testien tulokset ovat direktiivin 67/548/ETY 2 artiklan ja näiden menetelmien arviointikriteerien mukaisia.

Poikkeuksena edellä olevasta:

- a) räjähtävien, hapettavien, erittäin helposti syttyvien, helposti syttyvien tai syttyvien ominaisuuksien määrittäminen ei kuitenkaan ole välttämätöntä, jos millään aineosalla ei ole sellaisia ominaisuuksia ja että valmisteiden valmistajalla käytettävissä olevan tiedon perusteella on epätodennäköistä, että valmiste on tällä tavoin vaarallinen;
- b) aerosoleina markkinoille saatettaviin valmisteisiin sovelletaan direktiivissä 75/324/ETY⁽¹⁾ liitteessä olevissa kohdissa 1.8 ja 2.2 c, sellaisena kuin ne ovat viimeksi muutettuna Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjalla, määritellyjä syttyvyyskriteereitä.

3. Valmisteen terveydelle vaaralliset ominaisuudet arvioidaan käyttäen yhtä tai useampaa seuraavista menetelmistä:

- a) sopimuksen mukaista jäljempänä kuvattua menetelmää, jossa käytetään pitoisuusrajoja;
- b) määrittämällä direktiivin 67/548/ETY liitteessä V olevassa B kohdassa eriteltyjen menetelmien avulla valmisteen myrkylliset ominaisuudet, jotka ovat tarpeellisia asianmukaisen luokituksen ja merkintöjen määrittämiseksi mainitun direktiivin liitteen VI kriteerien mukaisesti.

Jokainen valmisteen myrkyllisistä ominaisuuksista, jota ei ole arvioitu b kohdassa säädettyä menetelmää käyttäen, on arvioitava sopimuksen mukaisen menetelmän mukaisesti.

Jos myrkyllinen ominaisuus on arvioitu käyttäen molempia edellä mainittuja menetelmiä, b kohdan menetelmän tarkoitettua tulosta on käytettävä valmisteen luokittelemisessa paitsi, jos on kysymys syöpää, perimän muutoksia tai sikiövaurioita aiheuttavista vaikutuksista.

Lisäksi, jos voidaan osoittaa, että

- terveydelle vaaralliset vaikutukset ihmiselle eroavat niistä, joita myrkyllisyyden määrittämisen tai sopimuksen mukaisen arvioinnin perusteella esitetään, valmiste luokitellaan sen ihmiselle aiheuttamien vaikutusten mukaisesti,
- jos sopimuksenvarainen arviointi aliarvioisi myrkyllisen ominaisuuden vaaran sellaisten potentioivien vaikutusten

vuoksi, nämä vaikutukset otetaan huomioon valmisteen luokituksessa,

- jos sopimuksenvarainen arviointi yliarvioisi myrkyllisyyden vaaran sellaisten vastaavien vaikutusten vuoksi, nämä vaikutukset otetaan huomioon valmisteen luokituksessa.

4. Koostumuksestaan tunnettujen valmisteiden, jotka on luokiteltu edellä tarkoitettuna 3 b menetelmän mukaisesti, terveydelle vaaralliset ominaisuudet on arvioitava uudelleen käyttäen joko menetelmää 3 a tai 3 b, jos

- valmistaja muuttaa koostumukseen alunperin kuuluvan yhden tai useamman vaarallisen aineosan pitoisuutta painoprosenteina seuraavan taulukon mukaisesti:

Alkuperäinen aineosan pitoisuusalue	Aineosan alkuperäisen pitoisuuden sallittu vaihteluväli
≤ 2,5 %	± 15 %
> 2,5 ≤ 10 %	± 10 %
> 10 ≤ 25 %	± 6 %
> 25 ≤ 50 %	± 5 %
> 50 ≤ 100 %	± 2,5 %

- valmistaja muuttaa koostumusta korvaamalla tai lisäämällä yhden tai useamman aineosista, jotka joko ovat tai eivät ole vaarallisia tämän direktiivin määritelmien mukaisesti.

5. Terveydelle vaaralliset ominaisuudet on arvioitava 3 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisesti jäljempänä kuvattua sopimuksenvaraista menetelmää ja yksilöllisiä pitoisuusrajoja käyttäen.

Jos vaarallisille aineille, jotka on luetteloitu direktiivin 67/548/ETY liitteessä V, on määritelty pitoisuusrajat, jotka ovat tarpeellisia jäljempänä kuvattua arviointimenetelmän soveltamiseksi, näitä pitoisuusrajoja on käytettävä.

Jos vaarallisia aineita ei ole tarkoitettu direktiivin 67/548/ETY liitteessä I tai ne tarkoitettu siinä ilman pitoisuusrajoja, jotka ovat tarpeellisia jäljempänä kuvattua arviointimenetelmän soveltamiseksi, pitoisuusrajat on määrättävä tämän direktiivin liitteen I eritelmien mukaisesti.

Jos valmiste sisältää ainakin yhtä ainetta, jotka on merkitty direktiivin 67/548/ETY 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti varoituksella "Varoitus - ainetta ei ole vielä täysin testattu", valmisteen etiketissä on oltava merkintä "Varoitus - tämä valmiste sisältää ainetta, jota ei ole vielä täysin testattu", jos aineen pitoisuus on yhtä suuri tai suurempi kuin 1 prosenttia.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 147, 9.6.1975, s. 40

Tätä ainetta pitää käsitellä kuitenkin samalla tavalla kuin muita valmisteen sisältämiä aineita, kun käytetään laskemiseen perustuvaa arviointimenetelmää, jos merkintä antaa ainakin osoituksen terveydelle vaarallisuudesta.

Siinä tapauksessa,

a) seuraavia valmisteita pidetään erittäin myrkyllisinä:

- i) valmisteita, joita pidetään erittäin myrkyllisinä niiden välittömien vaikutusten johdosta, jotka voivat aiheuttaa kerta-annoksella kuoleman, ja jotka sisältävät yhtä tai useampaa erittäin myrkylliseksi luokiteltua tai erittäin myrkyllisenä pidettyä ainetta, jolloin yksittäisen aineen pitoisuus ylittää:
- joko pitoisuuden, joka on vahvistettu kysymyksessä olevalle aineelle tai aineille direktiivin 67/548/ETY liitteessä I,
 - pitoisuuden, joka on vahvistettu tämän direktiivin liitteessä I olevassa 1 kohdassa (taulukko I), kun ainetta tai aineita ei ole direktiivin 67/548/ETY liitteessä I tai se on siinä ilman pitoisuusrajoja;
- ii) valmisteita, joita pidetään erittäin myrkyllisinä niiden välittömien vaikutusten johdosta, jotka voivat aiheuttaa kerta-annoksella kuoleman ja jotka sisältävät useampaa kuin yhtä erittäin myrkylliseksi luokiteltua tai erittäin myrkyllisenä pidettyä ainetta, jolloin minkään aineen pitoisuus ei ylitä direktiivin 67/548/ETY liitteessä I tai tämän direktiivin liitteessä I olevassa 1 kohdassa (taulukko I) vahvistettuja rajoja, jos osamäärien summa, joka saadaan jakamalla valmisteen sisältämän jokaisen erittäin myrkyllisen aineen painoprosentti aineelle vahvistetulla rajalla, on 1 tai suurempi, se on

$$\sum \left(\frac{P_{T_i}}{L_{T_i}} \right) \geq 1$$

missä:

P_{T_i} on valmisteen sisältämän jokaisen erittäin myrkyllisen aineen painoprosentti,

L_{T_i} on jokaiselle erittäin myrkylliselle aineelle määritelty raja painoprosenteina;

- iii) valmisteita, joita pidetään erittäin myrkyllisinä niiden pysyviä vaikutuksia kerta-altistuksessa aiheuttamien vaikutusten vuoksi ja jotka sisältävät yhtä tai useampaa tällaista vaarallista ainetta, jolloin yksittäisen aineen pitoisuus ylittää
- joko pitoisuuden, joka on vahvistettu kysymyksessä olevalle aineelle tai aineille direktiivin 67/548/ETY liitteessä I,
 - pitoisuuden, joka on vahvistettu tämän direktiivin liitteessä I olevassa 2 kohdassa (taulukko II), kun ainetta tai aineita ei ole direktiivin 67/548/ETY liitteessä I tai se on siinä ilman pitoisuusrajoja.

b) seuraavia valmisteita pidetään myrkyllisinä:

- i) valmisteita, joita pidetään myrkyllisinä niiden välittömien vaikutusten johdosta, jotka voivat aiheuttaa kerta-annoksella kuoleman ja jotka sisältävät yhtä tai useampaa erittäin myrkylliseksi tai myrkylliseksi luokiteltua tai erittäin myrkyllisenä tai myrkyllisenä pidettyä ainetta, jolloin yksittäisen aineen pitoisuus ylittää:
- joko pitoisuuden, joka on vahvistettu kysymyksessä olevalle aineelle tai aineille direktiivin 67/548/ETY liitteessä I,
 - pitoisuuden, joka on vahvistettu tämän direktiivin liitteessä I olevassa 1 kohdassa (taulukko I), kun ainetta tai aineita ei ole direktiivin 67/548/ETY liitteessä I tai se on siinä ilman pitoisuusrajoja;
- ii) valmisteita, joita pidetään myrkyllisinä niiden välittömien vaikutusten johdosta, jotka voivat aiheuttaa kerta-annoksella kuoleman ja jotka sisältävät useampaa kuin yhtä erittäin myrkylliseksi tai myrkylliseksi luokiteltua tai erittäin myrkyllisenä tai myrkyllisenä pidettyä ainetta, jolloin yhdenkään aineen pitoisuus ei ylitä direktiivin 67/548/ETY liitteen I tai tämän direktiivin liitteessä I olevan 1 kohdan (taulukko I) vahvistettuja rajoja, jos osamäärien summa, joka saadaan jakamalla valmisteen sisältämän jokaisen aineen painoprosentti tälle aineelle vahvistetulla myrkyllisen aineen rajalla, on 1 tai suurempi, se on

$$\sum \left(\frac{P_{T_i}}{L_{T_i}} + \frac{P_{T_j}}{L_{T_j}} \right) \geq 1$$

missä:

P_{T_i} on valmisteen sisältämän jokaisen erittäin myrkyllisen aineen painoprosentti,

P_{T_j} on valmisteen sisältämän jokaisen myrkyllisen aineen painoprosentti,

L_{T_i} on jokaiselle erittäin myrkylliselle tai myrkylliselle aineelle määrätty raja ilmoitettuna painoprosenteina;

- iii) valmisteita, joita pidetään myrkyllisinä niiden pysyviä vaikutuksia kerta-altistuksessa aiheuttamien vaikutusten vuoksi ja jotka sisältävät yhtä tai useampaa tällaista vaarallista ainetta, jolloin yksittäisen aineen pitoisuus ylittää:
- joko pitoisuuden, joka on vahvistettu kysymyksessä olevalle aineelle tai aineille direktiivin 67/548/ETY liitteessä I,
 - pitoisuuden, joka on vahvistettu tämän direktiivin liitteessä I olevassa 2 kohdassa (taulukko II), kun ainetta tai aineita ei ole direktiivin 67/548/ETY liitteessä I tai se on siinä ilman pitoisuusrajoja;

iv) valmisteita, joita pidetään myrkyllisinä niiden pitkäaikaisvaikutusten vuoksi ja jotka sisältävät yhtä tai useampaa tällaista vaarallista ainetta, jolloin yksittäisen aineen pitoisuus ylittää:

- joko pitoisuuden, joka on vahvistettu kysymyksessä olevalle aineelle tai aineille direktiivin 67/548/ETY liitteessä I,
- pitoisuuden, joka on vahvistettu tämän direktiivin liitteessä I olevassa 3 kohdassa (taulukko III), kun ainetta tai aineita ei ole direktiivin 67/548/ETY liitteessä I tai se on siinä ilman pitoisuusrajoja.

c) seuraavia valmisteita pidetään haitallisina:

i) valmisteita, joita pidetään haitallisina niiden välittömien vaikutusten johdosta, jotka voivat aiheuttaa kertaannoksella kuoleman, ja jotka sisältävät yhtä tai useampaa erittäin myrkylliseksi, myrkylliseksi tai haitalliseksi luokiteltua tai erittäin myrkyllisenä, myrkyllisenä tai haitallisena pidettyä ainetta, jolloin yksittäisen aineen pitoisuus ylittää:

- joko pitoisuuden, joka on vahvistettu kysymyksessä olevalle aineelle tai aineille direktiivin 67/548/ETY liitteessä I,
- pitoisuuden, joka on vahvistettu tämän direktiivin liitteessä I olevassa 1 kohdassa (taulukko I), kun ainetta tai aineita ei ole direktiivin 67/548/ETY liitteessä I tai se on siinä ilman pitoisuusrajoja;

ii) valmisteita, joita pidetään haitallisina niiden välittömien vaikutusten johdosta, jotka voivat aiheuttaa kertaannoksella kuoleman ja jotka sisältävät useampaa kuin yhtä erittäin myrkylliseksi, myrkylliseksi tai haitalliseksi luokiteltua tai erittäin myrkyllisenä, myrkyllisenä tai haitallisena pidettyä ainetta, jolloin yhdenkään aineen pitoisuus ei ylitä direktiivin 67/548/ETY liitteen I tai tämän direktiivin liitteessä I olevan 1 kohdan (taulukko I) rajoja, jos osamäärien summa, joka saadaan jakamalla valmisteen sisältämän jokaisen aineen painoprosentti tälle aineelle vahvistetulla haitallisen aineen rajalla, on 1 tai suurempi, se on

$$\sum \left(\frac{P_{T^*}}{L_{Xn}} + \frac{P_T}{L_{Xn}} + \frac{P_{Xn}}{L_{Xn}} \right) \geq 1$$

missä:

P_{T^*} on valmisteen sisältämän jokaisen erittäin myrkyllisen aineen painoprosentti,

P_T on valmisteen sisältämän jokaisen myrkyllisen aineen painoprosentti,

P_{Xn} on valmisteen sisältämän jokaisen haitallisen aineen painoprosentti,

L_{Xn} on jokaiselle erittäin myrkylliselle, myrkylliselle tai haitalliselle aineelle määrätty raja ilmoitettuna painoprosenteina;

iii) valmisteita, joita pidetään haitallisina niiden pysyviä vaikutuksia kerta-altistuksessa aiheuttamien vaikutusten vuoksi ja jotka sisältävät yhtä tai useampaa tällaista vaarallista ainetta, jolloin yksittäisen aineen pitoisuus ylittää

- joko pitoisuuden, joka on vahvistettu kysymyksessä olevalle aineelle tai aineille direktiivin 67/548/ETY liitteessä I,
- pitoisuuden, joka on vahvistettu tämän direktiivin liitteessä I olevassa 2 kohdassa (taulukko II), kun ainetta tai aineita ei ole direktiivin 67/548/ETY liitteessä I tai se on siinä ilman pitoisuusrajoja;

iv) valmisteita, joita pidetään haitallisina niiden pitkäaikaisvaikutusten vuoksi ja jotka sisältävät yhtä tai useampaa tällaista vaarallista ainetta, jolloin yksittäisen aineen pitoisuus ylittää:

- joko pitoisuuden, joka on vahvistettu kysymyksessä olevalle aineelle tai aineille direktiivin 67/548/ETY liitteessä I,
- pitoisuuden, joka on vahvistettu tämän direktiivin liitteessä I olevassa 3 kohdassa (taulukko III), kun ainetta tai aineita ei ole direktiivin 67/548/ETY liitteessä I tai se on siinä ilman pitoisuusrajoja;

v) valmisteita, joita pidetään haitallisina niiden hengitysteiden kautta aiheuttamien herkistävien vaikutusten vuoksi ja jotka sisältävät ainakin yhtä tällaista vaarallista ainetta, jolle on merkitty lauseke R 42, jolloin yksittäisen aineen pitoisuus ylittää:

- joko pitoisuuden, joka on vahvistettu kysymyksessä olevalle aineelle tai aineille direktiivin 67/548/ETY liitteessä I,
- pitoisuuden, joka on vahvistettu tämän direktiivin liitteessä I olevassa 5 kohdassa (taulukko V), kun ainetta tai aineita ei ole direktiivin 67/548/ETY liitteessä I tai se on siinä ilman pitoisuusrajoja.

d) seuraavia valmisteita pidetään voimakkaasti syövyttävänä⁽¹⁾:

i) valmisteet, jotka sisältävät yhtä tai useampaa syövyttäväksi luokiteltua tai syövyttävänä pidettyä ainetta, jolle on määrätty lauseke R 35, ja jolloin yksittäisen aineen pitoisuus ylittää:

- joko pitoisuuden, joka on vahvistettu kysymyksessä olevalle aineelle tai aineille direktiivin 67/548/ETY liitteessä I,
- pitoisuuden, joka on vahvistettu tämän direktiivin liitteessä I olevassa 4 kohdassa (taulukko IV), kun

⁽¹⁾ Tässä direktiivissä 'erittäin syövyttävällä aineella' tarkoitetaan ainetta, johon liitetään varoitusmerkki C ja vaaraa osoittava lauseke R 35.

ainetta tai aineita ei ole direktiivin 67/548/ETY liitteessä I tai se on siinä ilman pitoisuusrajoja;

- ii) valmisteet, jotka sisältävät useampaa kuin yhtä syövyttäväksi luokiteltua tai syövyttävänä pidettyä ainetta, jolle on määrätty lauseke R 35, ja jolloin yhdenkään aineen pitoisuus ei ylitä direktiivin 67/548/ETY liitteen I tai tämän direktiivin liitteen I olevan 4 kohdan (taulukko IV) rajoja, jos osamäärien summa, joka saadaan jakamalla valmisteen sisältämän jokaisen syövyttävän aineen painoprosentti tälle aineelle vahvistetulla syövyttävän aineen rajalla, on 1 tai suurempi, se on

$$\sum \left(\frac{P_{C,R35}}{L_{C,R35}} \right) \geq 1$$

missä:

$P_{C,R 35}$ on valmisteen sisältämän jokaisen syövyttävän aineen painoprosentti,

$L_{C,R 35}$ on jokaiselle syövyttävälle aineelle, jolle on merkitty lauseke R 35, määrätty syövyttävyyss-
raja ilmoitettuna painoprosenteina;

- e) Seuraavia valmisteita pidetään myös syövyttävinä:

- i) valmisteet, jotka sisältävät yhtä tai useampaa syövyttäväksi luokiteltua tai syövyttävänä pidettyä ainetta, jolle on määrätty lauseke R 34, jolloin yksittäisen aineen pitoisuus ylittää:

- joko pitoisuuden, joka on vahvistettu kysymyksessä olevalle aineelle tai aineille direktiivin 67/548/ETY liitteessä I,

- pitoisuuden, joka on vahvistettu tämän direktiivin liitteessä I olevassa 4 kohdassa (taulukko IV), kun ainetta tai aineita ei ole direktiivin 67/548/ETY liitteessä I tai se on siinä ilman pitoisuusrajoja;

- ii) valmisteet, jotka sisältävät useampaa kuin yhtä syövyttäväksi luokiteltua tai syövyttävänä pidettyä ainetta, jolle on määrätty lauseke R 34, jolloin yhdenkään aineen pitoisuus ei ylitä direktiivin 67/548/ETY liitteen I tai tämän direktiivin liitteessä I olevan 4 kohdan (taulukko IV) rajoja, jos osamäärien summa, joka saadaan jakamalla valmisteen sisältämän jokaisen syövyttävän aineen painoprosentti tälle aineelle vahvistetulla syövyttävän aineen rajalla, on 1 tai suurempi, se on

$$\sum \left(\frac{P_{C,R35}}{L_{C,R34}} + \frac{P_{C,R34}}{L_{C,R34}} \right) \geq 1$$

missä:

$P_{C,R 35}$ on valmisteen sisältämän jokaisen syövyttävän aineen, jolle on merkitty lauseke R 35, painoprosentti,

$P_{C,R 34}$ on valmisteen sisältämän jokaisen syövyttävän aineen, jolle on merkitty lauseke R 34, painoprosentti,

$L_{C,R 34}$ on jokaiselle syövyttävälle aineelle, jolle on merkitty lauseke R 34, määrätty syövyttävyyss-
raja ilmoitettuna painoprosenteina;

- f) Seuraavia valmisteita pidetään vakavia silmävaurioita aiheuttavina:

- i) valmisteet, jotka sisältävät yhtä tai useampaa ärsyttäväksi luokiteltua tai ärsyttävänä pidettyä ainetta, jolle on merkitty lauseke R 41, ja jolloin kunkin aineen pitoisuus ylittää:

- joko pitoisuuden, joka on vahvistettu kysymyksessä olevalle aineelle tai aineille direktiivin 67/548/ETY liitteessä I,

- pitoisuuden, joka on vahvistettu tämän direktiivin liitteessä I olevassa 4 kohdassa (taulukko IV), kun ainetta tai aineita ei ole direktiivin 67/548/ETY liitteessä I tai se on siinä ilman pitoisuusrajoja;

- ii) valmisteet, jotka sisältävät useampaa kuin yhtä syövyttäväksi tai ärsyttäväksi luokiteltua ainetta, joka merkitään lausekkeella R 41 tai syövyttävänä tai ärsyttävänä pidettyä ainetta, joka merkitään lausekkeella R 41, ja jolloin yhdenkään aineen pitoisuus ei ylitä direktiivin 67/548/ETY liitteen I tai tämän direktiivin liitteessä I olevan 4 kohdan (taulukko IV) rajoja, jos osamäärien summa, joka saadaan jakamalla valmisteen sisältämän jokaisen aineen painoprosentti tälle aineelle vahvistetulla ärsyttävän aineen rajalla, on 1 tai suurempi, se on

$$\sum \left(\frac{P_{X_i,R41}}{L_{X_i,R41}} \right) \geq 1$$

missä:

$P_{X_i,R 41}$ on valmisteen sisältämän jokaisen ärsyttävän aineen painoprosentti, jolle on merkitty lauseke R 41,

$L_{X_i,R 41}$ on jokaiselle ärsyttävälle aineelle, jolle on merkitty lauseke R 41, määrätty ärsyttävyyss-
raja ilmoitettuna painoprosenteina;

- g) Seuraavia valmisteita pidetään ihoa ärsyttävinä:

- i) valmisteet, jotka sisältävät yhtä tai useampaa syövyttäväksi tai ärsyttäväksi luokiteltua ainetta, jolle on

merkitty lauseke R 38, tai syövyttävänä tai ärsyttävänä pidettyä ainetta, jolle on merkitty lauseke R 38, ja jolloin kunkin aineen pitoisuus ylittää:

- joko pitoisuuden, joka on vahvistettu kysymyksessä olevalle aineelle tai aineille direktiivin 67/548/ETY liitteessä I,
- pitoisuuden, joka on vahvistettu tämän direktiivin liitteessä I olevassa 4 kohdassa (taulukko IV), kun ainetta tai aineita ei ole direktiivin 67/548/ETY liitteessä I tai se on siinä ilman pitoisuusrajoja;

ii) valmisteet, jotka sisältävät useampaa kuin yhtä syövyttäväksi tai ärsyttäväksi luokiteltua ainetta, joka merkitään lausekkeella R 38, tai syövyttävänä tai ärsyttävänä pidettyä ainetta, joka merkitään lausekkeella R 38, ja jolloin yhdenkään aineen pitoisuus ei ylitä direktiivin 67/548/ETY liitteen I tai tämän direktiivin liitteessä I olevan 4 kohdan (taulukko IV) rajoja, jos osamäärien summa, joka saadaan jakamalla valmisteiden sisältämän jokaisen aineen painoprosentti tälle aineelle vahvistetulla ärsyttävän aineen rajalla, on 1 tai suurempi, se on

$$\sum \left(\frac{P_{C,R35}}{L_{X_i,R38}} + \frac{P_{C,R34}}{L_{X_i,R38}} + \frac{P_{X_i,R38}}{L_{X_i,R38}} \right) \geq 1$$

missä:

$P_{C,R 35}$ on valmisteiden sisältämän jokaisen syövyttävän aineen, jolle on merkitty lauseke R 35, painoprosentti,

$P_{C,R 34}$ on valmisteiden sisältämän jokaisen syövyttävän aineen, jolle on merkitty lauseke R 34, painoprosentti,

$P_{X_i,R 38}$ on valmisteiden sisältämän jokaisen ärsyttävän aineen, jolle on merkitty lauseke R 38, painoprosentti,

$L_{X_i,R 38}$ on jokaiselle ärsyttävälle aineelle, jolle on merkitty lauseke R 38, määrätty ärsyttävyyssraja ilmoitettuna painoprosentteina;

iii) valmisteita, joita pidetään ärsyttävinä niiden ihokosketuksessa aiheuttamien herkistävien vaikutusten vuoksi ja jotka sisältävät ainakin yhtä tällaista ainetta, jolle on merkitty lauseke R 43, ja jolloin yksittäisen aineen pitoisuus ylittää:

- joko pitoisuuden, joka on vahvistettu kysymyksessä olevalle aineelle tai aineille direktiivin 67/548/ETY liitteessä I,
- pitoisuuden, joka on vahvistettu tämän direktiivin liitteessä I olevassa 5 kohdassa (taulukko V), kun

ainetta tai aineita ei ole direktiivin 67/548/ETY liitteessä I tai se on siinä ilman pitoisuusrajoja.

h) Seuraavia valmisteita pidetään silmiä ärsyttävinä:

i) valmisteet, jotka sisältävät yhtä tai useampaa ärsyttäväksi luokiteltua ainetta, jolle on merkitty lauseke R 41 tai R 36, tai ärsyttävänä pidettyä ainetta, jolle on merkitty lauseke R 41 tai R 36, ja jolloin yksittäisen aineen pitoisuus ylittää:

- joko pitoisuuden, joka on vahvistettu kysymyksessä olevalle aineelle tai aineille direktiivin 67/548/ETY liitteessä I,

- pitoisuuden, joka on vahvistettu tämän direktiivin liitteessä I olevassa 4 kohdassa (taulukko IV), kun ainetta tai aineita ei ole tarkoitettu direktiivin 67/548/ETY liitteessä I tai se on siinä ilman pitoisuusrajoja;

ii) valmisteet, jotka sisältävät useampaa kuin yhtä ärsyttäväksi luokiteltua ainetta, joka merkitään lausekkeella R 41 tai R 36, tai ärsyttävänä pidettyä ainetta, joka merkitään lausekkeella R 41 tai R 36, ja jolloin yhdenkään aineen pitoisuus ei ylitä direktiivin 67/548/ETY liitteen I tai tämän direktiivin liitteessä I olevan 4 kohdan (taulukko IV) rajoja, jos osamäärien summa, joka saadaan jakamalla valmisteiden sisältämän jokaisen aineen painoprosentti tälle aineelle vahvistetulla ärsyttävän aineen rajalla, on 1 tai suurempi, se on

$$\sum \left(\frac{P_{X_i,R41}}{L_{X_i,R36}} + \frac{P_{X_i,R36}}{L_{X_i,R36}} \right) \geq 1$$

missä:

$P_{X_i,R 41}$ on valmisteiden sisältämän jokaisen ärsyttävän aineen, jolle on merkitty lauseke R 41, painoprosentti,

$P_{X_i,R 36}$ on valmisteiden sisältämän jokaisen ärsyttävän aineen, jolle on merkitty lauseke R 36, painoprosentti,

$L_{X_i,R 36}$ on jokaiselle ärsyttävälle aineelle, jolle on merkitty lauseke R 41 tai R 36, määrätty ärsyttävyyssraja ilmoitettuna painoprosentteina.

i) Seuraavia valmisteita pidetään hengityselimiä ärsyttävinä:

i) valmisteet, jotka sisältävät yhtä tai useampaa ärsyttäväksi luokiteltua tai ärsyttävänä pidettyä ainetta, jolle on merkitty lauseke R 37, ja jolloin yksittäisen aineen pitoisuus ylittää:

- joko pitoisuuden, joka on vahvistettu kysymyksessä olevalle aineelle tai aineille direktiivin 67/548/ETY liitteessä I,

- pitoisuuden, joka on vahvistettu tämän direktiivin liitteessä I olevassa 4 kohdassa (taulukko IV), kun ainetta tai aineita ei ole direktiivin 67/548/ETY liitteessä I tai se on siinä ilman pitoisuusrajoja;
- ii) valmisteet, jotka sisältävät useampaa kuin yhtä ärsyttäväksi luokiteltua tai ärsyttävänä pidettyä ainetta, joka merkitään lausekkeella R 37, ja jolloin yhdenkään aineen pitoisuus ei ylitä direktiivin 67/548/ETY liitteen I tai tämän direktiivin liitteessä I olevan 4 kohdan (taulukko IV) rajoja, jos osamäärien summa, joka saadaan jakamalla valmisteen sisältämän jokaisen aineen painoprosentti tälle aineelle vahvistetulla ärsyttävän aineen rajalla, on 1 tai suurempi, se on
- $$\sum \left(\frac{P_{X_i, R37}}{L_{X_i, R37}} \right) \geq 1$$
- missä:
- $P_{X_i, R37}$ on valmisteen sisältämän jokaisen ärsyttävän aineen, jolle on merkitty lauseke R 37, painoprosentti,
- $L_{X_i, R37}$ on jokaiselle ärsyttävälle aineelle, jolle on merkitty lauseke R 37, määrätty ärsyttävän aineen raja ilmoitettuna painoprosenteina.
- j) Valmisteita pidetään syöpää aiheuttavina ja merkitään vähintään varoitusmerkillä ja vaaraa osoittavalla tunnukseella "myrkyllinen", jos ne sisältävät sellaista ryhmään 1 tai ryhmään 2 kuuluvaa syöpää aiheuttavaa ainetta, joka merkitään vakiolausekkeella R 45, kun pitoisuus on yhtä suuri tai suurempi kuin:
- joko pitoisuus, joka on vahvistettu kysymyksessä olevalle aineelle tai aineille direktiivin 67/548/ETY liitteessä I,
- pitoisuus, joka on vahvistettu tämän direktiivin liitteessä I olevassa 6 kohdassa (taulukko VI), kun ainetta tai aineita ei ole direktiivin 67/548/ETY liitteessä I tai se on siinä ilman pitoisuusrajoja.
- k) Valmisteita pidetään niiden mahdollisten syöpää aiheuttavien vaikutusten vuoksi epäilyttävinä ihmiselle syöpää aiheuttavina valmisteina ja merkitään vähintään varoitusmerkillä ja vaaraa osoittavalla tunnukseella "haitallinen", jos ne sisältävät sellaista ryhmään 3 kuuluvaa syöpää aiheuttavaa ainetta, joka merkitään vakiolausekkeella R 40, kun pitoisuus on yhtä suuri tai suurempi kuin:
- joko pitoisuus, joka on vahvistettu kysymyksessä olevalle aineelle tai aineille direktiivin 67/548/ETY liitteessä I,
- pitoisuus, joka on vahvistettu tämän direktiivin liitteessä I olevassa 6 kohdassa (taulukko VI), kun ainetta tai aineita ei ole direktiivin 67/548/ETY liitteessä I tai se on siinä ilman pitoisuusrajoja.
- l) Valmisteita pidetään perimän muutoksia aiheuttavana ja merkitään ainakin varoitusmerkillä ja vaaraa osoittavalla tunnukseella "myrkyllinen", jos ne sisältävät sellaista ryhmään 1 kuuluvaa perimän muutoksia aiheuttavaa ainetta, joka merkitään vakiolausekkeella R 46, kun pitoisuus on yhtä suuri tai suurempi kuin:
- joko pitoisuus, joka on vahvistettu kysymyksessä olevalle aineelle tai aineille direktiivin 67/548/ETY liitteessä I,
- pitoisuus, joka on vahvistettu tämän direktiivin liitteessä I olevassa 6 kohdassa (taulukko VI), kun ainetta tai aineita ei ole direktiivin 67/548/ETY liitteessä I tai se on siinä ilman pitoisuusrajoja.
- m) Valmisteita pidetään perimän muutoksia aiheuttavina ja merkitään vähintään varoitusmerkillä ja vaaraa osoittavalla tunnukseella "haitallinen", jos ne sisältävät ainetta, joka kuuluu perimän muutoksia aiheuttavien aineiden ryhmään 2, ja joka merkitään vakiolausekkeella R 46, kun pitoisuus on yhtä suuri tai suurempi kuin:
- joko pitoisuus, joka on vahvistettu kysymyksessä olevalle aineelle tai aineille direktiivin 67/548/ETY liitteessä I,
- pitoisuus, joka on vahvistettu tämän direktiivin liitteessä I olevassa 6 kohdassa (taulukko VI), kun ainetta tai aineita ei ole direktiivin 67/548/ETY liitteessä I tai se on siinä ilman pitoisuusrajoja.
- n) Valmisteita pidetään niiden mahdollisten perimänmuutoksia aiheuttavien vaikutusten vuoksi ihmiselle epäilyttävinä perimän muutoksia aiheuttavina valmisteina ja merkitään vähintään varoitusmerkillä ja vaaraa osoittavalla tunnukseella "haitallinen", jos ne sisältävät sellaista ryhmään 3 kuuluvaa perimän muutoksia aiheuttavaa ainetta, joka merkitään vakiolausekkeella R 40, kun pitoisuus on yhtä suuri tai suurempi kuin:
- joko pitoisuus, joka on vahvistettu kysymyksessä olevalle aineelle tai aineille direktiivin 67/548/ETY liitteessä I,
- pitoisuus, joka on vahvistettu tämän direktiivin liitteessä I olevassa 6 kohdassa (taulukko VI), kun ainetta tai aineita ei ole direktiivin 67/548/ETY liitteessä I tai se on siinä ilman pitoisuusrajoja.

- o) Valmisteita pidetään sikiövaurioita aiheuttavina ja ne merkitään vähintään varoitusmerkillä ja vaaraa osoittavalla tunnuksella "myrkyllinen", jos ne sisältävät sellaista ryhmään 1 kuuluvaa sikiövaurioita aiheuttavaa ainetta, joka merkitään vakiolausekkeella R 47, kun pitoisuus on yhtä suuri tai suurempi kuin:
- joko pitoisuus, joka on vahvistettu kysymyksessä olevalle aineelle tai aineille direktiivin 67/548/ETY liitteessä I,
 - pitoisuus, joka on vahvistettu tämän direktiivin liitteessä I olevassa 6 kohdassa (taulukko VI), kun ainetta tai aineita ei ole direktiivin 67/548/ETY liitteessä I tai se on siinä ilman pitoisuusrajoja.

- p) Valmisteita pidetään sikiövaurioita aiheuttavina ja merkitään vähintään varoitusmerkillä ja vaaraa osoittavalla tunnuksella "haitallinen", jos ne sisältävät ainetta, joka kuuluu perimän muutoksia aiheuttavien aineiden ryhmään 2, ja joka merkitään vakiolausekkeella R 47, kun pitoisuus on yhtä suuri tai suurempi kuin:

- joko pitoisuus, joka on vahvistettu kysymyksessä olevalle aineelle tai aineille direktiivin 67/548/ETY liitteessä I,
- pitoisuus, joka on vahvistettu tämän direktiivin liitteessä I olevassa 6 kohdassa (taulukko VI), kun ainetta tai aineita ei ole direktiivin 67/548/ETY liitteessä I tai se on siinä ilman pitoisuusrajoja.

- q) Valmisteita pidetään erityisiä vielä tarkemmin määrittelemättömiä vaikutuksia terveyteen aiheuttavina ja ne merkitään vähintään varoitusmerkillä ja vaaraa osoittavalla tunnuksella "haitallinen", jos ne sisältävät ainetta, jota ei ole vielä tarkoitettu direktiivin 67/548/ETY liitteessä I, mutta jotka on merkitty väliaikaisesti näitä erityisiä vaikutuksia osoittavalla vakiolausekkeella R 40, kun pitoisuus ylittää tämän direktiivin liitteessä I olevassa 6 kohdassa (taulukko VI) vahvistetun pitoisuuden.

6. Tässä direktiivissä tarkoitettuja valmisteita koskevat:

- a) Sellaisia joko direktiivin 67/548/ETY liitteessä I lueteltuja tai ei lueteltuja epäpuhtauksina tai lisäaineina esiintyviä aineita ei oteta huomioon, jos niiden pitoisuus on pienempi kuin:
- 0,1 painoprosenttia, kun on kysymys erittäin myrkyllisiksi tai myrkyllisiksi luokitelluista aineista,
 - 1 painoprosenttia, kun on kysymys haitallisiksi, syövyttäviksi tai ärsyttäviksi luokitelluista aineista,

jollei alempia arvoja ole vahvistettu direktiivin 67/548/ETY liitteessä I.

- b) Vaarallisille aineille, joita ei ole luetteloitu direktiivin 67/548/ETY liitteessä I, mutta joita käytetään valmisteen aineosina korkeammissa pitoisuuksissa kuin tämän kohdan a alakohdassa on säädetty, määritellään terveydelle vaarallisia ominaisuuksia kuvaavat pitoisuusrajat.

Joillakin aineilla voi olla enemmän kuin yksi terveydelle vaarallinen ominaisuus, esimerkiksi haitallisuus/ärsyttävyyttä, syövyttävyyttä/haitallisuutta, syövyttävyyttä/herkistävyyttä; jokainen näistä ominaisuuksista on sen vuoksi kuvattava käyttäen sille määriteltyä pitoisuusrajaa.

Valmistajan tai muun, joka saattaa markkinoille sellaisen valmisteen, on määriteltävä nämä pitoisuusrajat tämän direktiivin liitteen I mukaisesti.

4 artikla

Vaarallisten valmisteiden luokitus vaarallisen ominaisuuden voimakkuuden ja laadun vaarallisuuden mukaan perustuu 2 artiklan mukaisiin määritelmiin. Valmisteet luokitellaan voimakkaimman vaarallisen ominaisuuden suuruuden mukaan 7 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaisesti.

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei tämän direktiivin tarkoitettuja valmisteita voida saattaa markkinoille, elleivät ne ole tämän direktiivin vaatimusten mukaisia.

2. Jos epäillään, että direktiiviä ei noudateta 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla, jäsenvaltiot voivat pyytää valmisteen koostumustiedot ja kaikkia muita asiaankuuluvia tietoja.

3. Valmistajan tai sen, joka on vastuussa valmisteen markkinoille saattamisesta, on tässä tarkoituksessa säilytettävä valmisteen luokituksen ja merkintöjen määrittämisessä käytetyt tiedot jäsenvaltioiden viranomaisten saatavilla.

6 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että:

a) vaarallisia valmisteita ei saateta markkinoille, elleivät niiden pakkaukset täytä direktiivin 67/548/ETY 15 artiklan 1 kohdan lujuus-, vuotamattomuus- ja suljinvaatimuksia;

b) vaarallisia valmisteita sisältävät astiat, joita tarjotaan tai myydään yleisölle, eivät ole:

- joko muodoltaan tai graafiselta koristelultaan sellaisia, jotka saattaisivat houkuttaa tai herättää lasten uteliaisuutta tai johtaa yleisöä harhaan;

- tai ulkomuodoltaan tai muotoilultaan sellaisia, jota käytetään elintarvikkeisiin tai eläinten ruokaan tai kosmeettisiin valmisteisiin.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että astiat, jotka sisältävät yleisölle tarjottavia tai myytäviä tiettyjä ryhmiä vaarallisia aineita ja jotka määritellään 3 kohdassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti, on varustettu:

- lapsille turvallisilla sulkimilla,
- näkövammaisille tarkoitetuilla vaaratunnuksilla.

3. Vaarallisten valmisteiden ryhmät, joiden pakkaukset on varustettava 2 kohdassa tarkoitetuilla apuneuvoilla, määritellään direktiivin 67/548/ETY 21 artiklassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti.

Tällaisia apuneuvoja koskevat tekniset yksityiskohdat määritellään direktiivin 67/548/ETY liitteessä IX olevassa A ja B osassa.

7 artikla

1. Seuraavat on merkittävä jokaiseen pakkaukseen selvästi ja pysyvästi.

- a) valmisteiden kaupan nimi tai nimitys;
- b) yhteisön alueelle sijoittautuneen, valmisteiden markkinoille saattamisesta vastaavan, joko valmistajan, maahantuojan tai jakelijan nimi ja täydellinen osoite mukaan lukien puhelinnumero;
- c) valmisteiden sisältämän kemiallisen aineen tai kemiallisten aineiden nimet seuraavien yksityiskohtaisten sääntöjen mukaan:
 - i) - jos valmisteet on luokiteltu 3 artiklan mukaisesti luokkaan T*, T tai X_n, on otettava huomioon vain T*, T ja X_n aineet, joiden pitoisuus on yhtä suuri tai suurempi kuin kullekin tämän direktiivin tai direktiivin 67/548/ETY liitteessä I vahvistettu alin raja (X_n raja),
 - jos valmisteet on luokiteltu 3 artiklan mukaisesti luokkaan C, on otettava huomioon vain C aineet, joiden pitoisuus on yhtä suuri tai suurempi kuin kullekin tämän direktiivin tai direktiivin 67/548/ETY liitteessä I vahvistettu alin raja (X_i raja),
 - jos valmisteet on merkitty 3 artiklan mukaisesti lausekkeilla R 42, R 43, tai R 42/43, on otettava huomioon vain näillä lausekkeilla merkityt aineet, joiden pitoisuus on yhtä suuri tai suurempi kuin kullekin tämän direktiivin tai direktiivin 67/548/ETY liitteessä I vahvistettu raja;
- ii) yleensä korkeintaan neljä kemiallista nimeä riittää ilmoittamaan aineet, joista ensisijaisesti johtuvat pää-

asialliset terveydelle vaaralliset ominaisuudet, jotka ovat vaikuttaneet luokitukseen ja vastaavien vaara kuvaavien lausekkeiden valintaan. Joissakin tapauksissa enemmän kuin neljä kemiallista nimeä voi olla tarpeen.

Jos valmiste on merkitty 3 artiklan mukaisesti jollakin vakiolausekkeista R 39, R 40, R 42, R 43, R 42/43, R 45, R 46, R 47 tai R 48, aineen tai aineiden nimet on mainittava.

Aineen kemiallinen nimi on oltava joku direktiivin 67/548/ETY liitteessä I luetelluista nimityksistä tai jos sitä ei ole vielä siinä luetteloidu, kansainvälisesti tunnettu nimitys.

Jos valmistaja voi osoittaa, että sellaisen haitallisen aineen, jolle ei ole valmisteiden päällyksessä merkitty jotakin edellä luetelluista R-lausekkeista, kemiallisen koostumuksen paljastaminen voi vaarantaa hänen salassa pidettävän liikesalaisuuden, hänen sallitaan viitata tähän aineeseen joko nimellä, joka ilmoittaa tärkeimmät toiminnalliset kemialliset ryhmät tai muulla vaihtoehtoisella nimellä.

Tässä tapauksessa valmistajan on annettava tieto asiasta sen jäsenvaltion viranomaisille, missä valmistetta ensiksi saatetaan markkinoille. Näiden viranomaisten on tiedotettava asiasta komissiolle ja muille jäsenvaltioille.

Luottamuksellista tietoa, joka on annettu jäsenvaltioiden viranomaisille tai komissiolle on käsiteltävä 67/548/ETY direktiivin 11 artiklan 4 kohdan mukaisesti;

- d) varoitusmerkit, jos ne on määritelty tässä direktiivissä, ja vaaratunnukset, jotka liittyvät valmisteiden käyttöön, 67/548/ETY direktiivin 16 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisesti mukaan lukien kyseinen direktiivin liite II, ja, aerosolivalmisteiden kysymyksessä ollessa, 75/324/ETY direktiivin liitteen 1.8 ja 2.2 c kohdan mukaisesti, kun on kysymys syttyvyydestä.

Jos valmisteelle on merkittävä enemmän kuin yksi varoitusmerkki:

- velvoite käyttää varoitusmerkkiä T tekee varoitusmerkit C ja X vapaaehtoisiksi,
 - velvoite käyttää varoitusmerkkiä C tekee varoitusmerkin X vapaaehtoisiksi,
 - velvoite käyttää varoitusmerkkiä E tekee varoitusmerkit F ja O vapaaehtoisiksi;
- e) vakiolausekkeet, jotka osoittavat erityistä vaaraa ja jotka johtuvat näistä aineiden vaarallisista ominaisuuksista (R-lausekkeet).

Erityistä vaaraa osoittavien ilmaisujen (R-lausekkeet) on oltava yhdenmukaisia 67/548/ETY direktiivin liitteen III sanamuotojen kanssa ja valmistajan tai muun, joka saattaa markkinoille valmisteen, on huolehdittava edellä tarkoitettujen lausekkeiden merkitsemisestä tämän direktiivin ja direktiivin 67/548/ETY liitteessä VI olevan II(D) kohdan mukaisesti.

Yleensä enintään neljä R-lauseketta riittää kuvaamaan vaaroja; tätä tarkoitusta varten edellä tarkoitettussa liitteessä III lueteltuja yhdistettyjä lausekkeita pidetään yhtenä lausekkeena. Kuitenkin, jos valmiste kuuluu useampaan kuin yhteen vaaraluokkaan, näiden vakiolausekkeiden on katettava kaikki olennaiset vaaralliset ominaisuudet, jotka liittyvät valmisteeseen.

Jos valmiste luokitellaan sekä haitalliseksi että ärsyttäväksi, se merkitään "haitalliseksi" ja huomio kiinnitetään sen kaksoisominaisuuteen haitallinen ja ärsyttävä asianmukaisilla R-lausekkeilla.

Vakiolausekkeita "erittäin helposti syttyvä" ja "helposti syttyvä" ei tarvitse merkitä päällykseen, jos ne toistavat vaaratunnuksen, jota käytetään d kohdan mukaisesti;

- f) yksi tai useampi vakiolauseke, jotka osoittavat turvallisuusohjeet valmistetta käytettäessä (S-lausekkeet).

Turvallisuusohjeita osoittavien ilmaisujen (S-lausekkeet) on oltava yhdenmukaisia 67/548/ETY direktiivin liitteen IV sanamuotojen kanssa ja valmistajan tai muun, joka saattaa markkinoille valmisteen, on huolehdittava edellä tarkoitettujen lausekkeiden merkitsemisestä tämän direktiivin ja 67/548/ETY direktiivin liitteessä VI olevan II D kohdan mukaisesti.

Yleensä enintään neljä S-lauseketta riittää muotoilemaan tarkoituksenmukaisimmat turvallisuusohjeet; tässä tarkoituksessa edellä tarkoitettussa liitteessä IV lueteltuja yhdistettyjä lausekkeita pidetään yhtenä lausekkeena.

Pakkaukseen on liitettävä valmisteen käytön turvallisuusohje, jos ohjeet on käytännössä mahdotonta sisällyttää pakkauksen etikettiin tai pakkaukseen itseensä.

Jos on kysymyksessä helposti syttyvät tai syttyvät hapettavat valmisteet, ei pakkaukseen tarvitse merkitä erityisiä vaaroja kuvaavia lausekkeita tai turvallisuusohjeita, jos pakkauksen koko ei ylitä 125 ml. Sama koskee myös ärsyttäviä valmisteita paitsi, jos ne sisältävät aineita, jotka voivat aiheuttaa herkistymisen.

- g) sisällyksen nimellinen määrä (nimellismassa tai nimellislavuus) siinä tapauksessa, että valmisteita myydään yleisölle.

2. Liitteessä II ovat erityiset määräykset, joita sovelletaan tiettyihin valmisteisiin.

3. Merkitsemiseen sovelletaan 3 artiklan 6 kohdan a alakohtaa tarkoituksenmukaisiin osiin.

4. Tässä direktiivissä tarkoitettujen valmisteiden pakkauksissa tai etiketeissä ei saa olla sellaista merkintää kuin "ei myrkyllinen", "ei haitallinen" eikä muuta väitettä, joka osoittaa, että valmiste ei ole vaarallinen.

8 artikla

1. Kun etikettiin on merkitty 7 artiklassa vaaditut yksityiskohdat, etiketti on kiinnitettävä lujasti yhteen tai useampaan pakkauksen pinnoista siten, että yksityiskohdat ovat luettavissa vaakuoraan, kun pakkaus asetetaan tavanomaisesti. Etiketin mittojen on oltava seuraavat:

Pakkauksen tilavuus

Mitat (millimetreissä)

- ei enempää kolme litraa:	jos mahdollista vähintään
52 x 74
- enemmän kuin kolme litraa,
mutta ei yli 50 litraa:	vähintään 74 x 105
- enemmän kuin 50 litraa,
mutta ei yli 500 litraa:	vähintään 105 x 148
- enemmän kuin 500 litraa:	vähintään 148 x 210

Jokaisen varoitusmerkin on peitettävä vähintään yksi kymmenesosa etiketin pinta-alasta, mutta se ei saa olla pienempi kuin 1 cm². Etiketin pinnan on oltava kokonaisuudessaan kiinnittyneenä valmisteen pakkaukseen.

Nämä mitat on tarkoitettu yksinomaan tämän direktiivin vaatimien tietojen esittämiseen ja jos tarpeellista muiden terveyttä ja turvallisuutta koskevien lisätietojen esittämiseen.

2. Etikettiä ei tarvita, jos yksityiskohdat esitetään itse pakkauksessa, siten kuin on eritelty 1 kohdassa.

3. Etiketin tai pakkauksen, 2 kohdan kysymyksessä ollessa, väri ja esitystapa on oltava sellainen, että varoitusmerkki ja sen tausta erottuvat siitä selvästi.

4. Jäsenvaltiot voivat asettaa vaarallisten valmisteiden markkinoille saattamisen ehdoksi alueellaan niiden virallisen kielen tai kielten käyttämisen etiketeissä.

5. Tässä direktiivissä tarkoitettujen merkintävaatimukset katsotaan täytetyiksi:

- a) jos on kysymyksessä ulompi pakkaus, joka sisältää yhden tai useamman sisemmän pakkauksen, ulompi pakkaus mer-

kitään vaarallisten valmisteiden kuljettamisesta annettujen kansainvälisten sääntöjen mukaisesti ja sisempi pakkaus tai sisemmät pakkaukset merkitään tämän direktiivin mukaisesti;

- b) jos on kysymyksessä yksittäinen pakkaus, sellainen pakkaus merkitään vaarallisten valmisteiden kuljettamisesta annettujen kansainvälisten sääntöjen ja 7 artiklan 1 kohdan a, b, c, e ja f alakohdan ja 3 kohdan mukaisesti.

Vaarallisten valmisteiden, joita ei viedä jäsenvaltion alueelta, merkinnät voivat olla vaarallisten valmisteiden kuljettamisesta annettujen kansainvälisten sääntöjen sijasta kansallisten määräysten mukaisia.

9 artikla

1. Jäsenvaltio voi:

- a) sallia 7 artiklassa vaadittujen merkintöjen soveltamisen jollakin toisella sopivalla tavalla pakkauksissa, jotka ovat joko liian pieniä tai muuten sopimattomia merkittäväksi 8 artiklan (1) ja (2) kohdan mukaisesti.
- b) poiketen 6 ja 7 artiklasta, sallia vaarallisten valmisteiden, jotka eivät ole räjähtäviä, erittäin myrkyllisiä, tai myrkyllisiä, pakkausten olla merkitsemättä tai merkitä ne jollakin muulla tavalla, jos ne sisältävät niin pieniä määriä, että ei ole syytä pelätä niiden aiheuttavan mitään vaaraa tällaisia valmisteita käsitteleville henkilöille tai muille henkilöille.

2. Jos jäsenvaltio käyttää hyväkseen 1 kohdassa annettuja mahdollisuuksia, sen on ilmoitettava tästä välittömästi komissiolle.

10 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet vaarallisia valmisteita koskevan erityistietojärjestelmän (turvallisuustiedotteen muodossa) täytäntöönpanemiseksi.

Yksityiskohtaiset järjestelyt tätä järjestelmää varten annetaan 67/548/ETY direktiivin 21 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti kolmen vuoden kuluessa tämän direktiivin antamisesta, ottaen huomioon jäsenvaltioissa voimassa olevat järjestelmät.

Tämä tieto on pääasiassa tarkoitettu käytettäväksi teollisuudessa ja sen on annettava teollisille käyttäjille mahdollisuus toteuttaa tarpeelliset toimenpiteet terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi työpaikalla.

11 artikla

Tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden oikeuteen määrätä, perustamissopimuksen mukaisesti, työntekijöiden suojelemi-

seksi vaatimuksia, joita ne pitävät tarpeellisina käytettäessä kysymyksessä olevia vaarallisia valmisteita, jos tämä ei merkitse vaarallisten valmisteiden luokituksen, pakkaamisen ja merkintöjen muuttamista tavalla, jota ei ole säädetty tässä direktiivissä.

12 artikla

Jäsenvaltioiden on nimettävä toimielin tai toimielimet, jotka ovat vastuussa tiedon vastaanottamisesta markkinoille saat- tuista vaarallisista valmisteista, mukaan lukien niiden kemiallinen koostumus.

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että nimetyillä toimielimillä on kaikki tarvittavat takuut saadun tiedon luottamuksellisuuden säilyttä- miseksi. Sellaista tietoa saadaan käyttää vain lääketieteellisiin tarkoituksiin annettaessa ohjeita ehkäiseviä toimenpiteitä ja hoitotoimenpiteitä varten, erityisesti hätätapauksissa.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tietoa ei käytetä muihin tarkoituksiin.

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet direktiivin noudattamiseksi kolmen vuoden kuluessa direktiivin hyväksymisestä markkinoilla jo olevien valmisteiden osalta.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että nimetyt toimielimet saavat valmistajilta tai niiltä, jotka vastaavat markkinoille saattamisesta, kaiken sen tiedon, joka vaaditaan niiden tehtävien suorittamiseksi, josta ne ovat vastuussa.

13 artikla

Jäsenvaltiot eivät saa kieltää, rajoittaa tai estää luokitukseen, pakkaamiseen ja merkintöihin perustuen siten kuin ne on määritelty tässä direktiivissä, tämän direktiivin ja erityisesti sen liitteen II mukaisten vaarallisten valmisteiden markkinoille saattamista.

14 artikla

1. Jos jäsenvaltiolla on yksityiskohtaista näyttöä siitä, että valmiste, vaikka se täyttää tämän direktiivin vaatimukset, aiheuttaa vaaraa, joka johtuu sen luokituksesta, pakkaamisesta ja merkitsemisestä, se voi väliaikaisesti kieltää tämän vaarallisen valmisteiden myynnin tai asettaa sille erityisiä ehtoja alueellaan. Sen on välittömästi ilmoitettava sellaisesta toimen- piteestä komissiolle ja muille jäsenvaltioille ja perusteltava päätöksensä.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa komissio niin pian kuin mahdollista neuvottelee niiden jäsenvaltioiden kanssa, joita asia koskee, ja antaa sitten lausuntonsa viivytyk- settä ja toteuttaa tarpeelliset toimenpiteet.

Jos komissio harkitsee, että tekniset mukautukset tähän direktiiviin ovat tarpeellisia, sellaiset mukautukset on annettava direktiivin 67/548/ETY 21 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti. Jos jäsenvaltiot ovat hyväksyneet suojatoimenpiteet, ne voivat pitää suojatoimenpiteet voimassa, kunnes mukautukset tulevat voimaan.

15 artikla

Muutokset liitteiden mukauttamiseksi tekniikan kehitykseen on annettava direktiivin 67/548/ETY 21 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

16 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 36 kuukauden kuluessa tämän direktiivin antamisesta. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

3. Sinä päivänä kun tämä direktiivi tulee voimaan, direktiivien 73/173/ETY ja 77/728/ETY soveltaminen lakkaa. Kuitenkin valmisteiden, jotka ovat edellä mainittujen direktiivien säännösten mukaisia, markkinoille saattamista voidaan jatkaa vuoden ajan mainitusta päivämäärästä.

17 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 7 päivänä kesäkuuta 1988.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. BANGEMANN

LIITE I

**PITOISUUSRAJAT, JOITA KÄYTETÄÄN SOVELLETTAESSA SOPIMUKSENVARAISTA MENETELMÄÄ
TERVEYDELLE VAARALLISTEN OMINAISUUKSIIEN ARVIOIMISEKSI 3 ARTIKLAN
5 KOHDAN MUKAISESTI**

Arvio on tehtävä kaikista terveydelle vaarallisista ominaisuuksista, joita aineen käyttöön voi liittyä. Sitä tarkoitusta varten vaaralliset terveysvaikutukset ryhmitellään seuraavasti:

- välittömät vaikutukset, jotka voivat aiheuttaa kuoleman,
- kerta-*altistuksen* aiheuttamat pysyvät vaikutukset, muut kuin kuolema,
- toistuvan tai pitkäaikaisen *altistuksen* aiheuttamat vakavat vaikutukset;
- syövyttävät vaikutukset,
- ärsyttävät vaikutukset,
- herkistävät vaikutukset;
- syöpää aiheuttavat vaikutukset,
- perimän muutoksia aiheuttavat vaikutukset,
- sikiövaurioita aiheuttavat vaikutukset.

Kaikkien vaarallisten terveysvaikutusten järjestelmällinen arviointi ilmaistaan pitoisuusrajojen avulla aineen luokituksen yhteydessä, toisin sanoen varoitusmerkillä ja vaaraa osoittavilla lausekkeilla. Sen vuoksi on tärkeää ottaa huomioon, vaikka varoitusmerkki on ensisijainen, varoitusmerkin lisäksi kaikki jokaiseen kysymyksessä olevaan aineeseen liitetyt lausekkeet, jotka osoittavat yksilöityä vaaraa.

1. Välittömät vaikutukset, jotka voivat aiheuttaa kuoleman

Taulukossa I määritellyt pitoisuusrajat määräävät valmisteen luokituksen suhteessa valmisteseen sisältyviin vaarallisten aineiden pitoisuuksiin, joiden luokitus on myös esitetty.

TAULUKKO I

Aineen luokitus	Valmisteen luokitus		
	T ⁺	T	X _n
T ⁺ ja R 26, R 27, R 28	pitoisuus ≥ 7 %	1 % ≤ pitoisuus < 7 %	0,1 % ≤ pitoisuus < 1 %
T ja R 23, R 24, R 25		pitoisuus ≥ 25 %	3 % ≤ pitoisuus < 25 %
X _n ja R 20, R 21, R 22			pitoisuus ≥ 25 %

Vaaraa osoittavat R lausekkeet merkitään valmisteseen seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- varoitusetiketissä on oltava yksi tai useampia edellä mainituista R lausekkeista käytetyn luokituksen mukaisesti,
- yleensä valittujen R lausekkeiden on oltava niistä aineista johtuvia, joita on valmisteesa sellaisia pitoisuuksia, jotka johtavat vakavimpaan luokitukseen.

2. Kerta-*altistuksen* aiheuttamat pysyvät vaikutukset, muut kuin kuolema

Aineille, jotka aiheuttavat kerta-*altistuksessa* pysyviä vaikutuksia (R 39, R 40), taulukossa II yksilöidyt yksittäiset pitoisuusrajat määräävät sen ollessa tarkoituksenmukaista, valmisteen luokituksen ja sen, mikä erityinen R-lauseke on merkittävä valmisteseen.

TAULUKKO II

Aineen luokitus	Valmisteen luokitus		
	T*	T	X _n
T* ja R 39	pitoisuus \geq 10 % R 39 (*) pakollinen	1 % \leq pitoisuus < 10 % R 39 (*) pakollinen	0,1 % \leq pitoisuus < 1 % R 40 (*) pakollinen
T ja R 39		pitoisuus \geq 10 % 39 (*) pakollinen	1 % \leq pitoisuus < 10 % R 40 (*) pakollinen
X _n ja R 40			pitoisuus \geq 10 % R 40 (*) pakollinen

(*) Direktiivin 67/548/ETY liitteen VI merkitsemisoppaan II(D) kohdan mukaisesti ja riippuen luokituksesta, standardi R-lausekkeet R 20:stä R 28:aan pitää myös liittää osoittamaan antoreittia tai altistustapaa.

3. Toistuvan tai pitkäaikaisen altistuksen aiheuttamat vakavat vaikutukset

Aineille, jotka aiheuttavat vakavia vaikutuksia toistuvan tai pitkäaikaisen altistuksen seurauksena (R 48), yksittäiset pitoisuudet, jotka on yksilöity taulukossa III, määrittävät sen ollessa tarkoituksenmukaista, valmisteen luokituksen ja sen, mikä erityinen R-lauseke on merkittävä valmisteeseen.

TAULUKKO III

Aineen luokitus	Valmisteen luokitus	
	T	X _n
T ja R 48	pitoisuus \geq 10 % R 48 (*) pakollinen	1 % \leq pitoisuus < 10 % R 48 (*) pakollinen
X _n ja R 48		pitoisuus \geq 10 % R 48 (*) pakollinen

(*) Direktiivin 67/548/ETY liitteen VI merkitsemisoppaan II(D) kohdan mukaisesti ja riippuen luokituksesta, standardi R-lausekkeet R 20:stä R 28:aan on myös liitettävä osoittamaan antoreittia tai altistustapaa.

4. Syövyttävät ja ärsyttävät vaikutukset

Aineille, jotka aiheuttavat syövyttäviä vaikutuksia (R 34, R 35) tai ärsyttäviä vaikutuksia (R 36, R 37, R 38, R 41) yksittäiset pitoisuusrajat, jotka on yksilöity taulukossa IV, määräävät sen ollessa tarkoituksenmukaista, valmisteen luokituksen.

TAULUKKO IV

Aineen luokitus tai asiaankuuluva vaaraa osoittava vakiolauseke	Valmisteen luokitus ja vaaraa osoittava vakiolauseke			
	vähintään C ja R 35	vähintään C ja R 34	vähintään X _i ja R 41	vähintään X _i ja R 36, R 37, R 38
vähintään C ja R 35	pitoisuus \geq 10 % R 35; pakollinen	5 % \leq pitoisuus < 10 % R 34; pakollinen		1 % \leq pitoisuus < 5 % R 36, R 38; pakollinen
vähintään C ja R 34		pitoisuus \geq 10 % R 34; pakollinen		5 % \leq pitoisuus < 10 % R 36, R 38; pakollinen
vähintään X _i ja R 41			pitoisuus \geq 10 % R 41; pakollinen	5 % \leq pitoisuus < 10 % R 36 pakollinen
vähintään X _i ja R 36, R 37, R 38				pitoisuus \geq 20 % R 36, R 37 ja R 38 ovat pakollisia valmisteeseen sisältyvien pitoisuuksien perusteella, jos niitä sovelletaan kysymyksessä oleviin aineisiin.

5. Herkistävät vaikutukset

Aineet, jotka aiheuttavat sellaisia vaikutuksia luokitellaan:

- vähintään haitalliseksi (X_n) ja niihin liitetään R 42, jos tämä vaikutus voi syntyä hengittämällä,
- vähintään ärsyttäväksi (X_n) ja niihin liitetään R 43, jos tämä vaikutus voi syntyä ihokosketuksen kautta,
- vähintään haitalliseksi (X_n) ja niihin liitetään R 42/43, jos tämä vaikutus voi syntyä molemmilla näillä tavoilla.

Yksittäiset pitoisuusrajat, jotka on yksilöity taulukossa V, määräävät sen ollessa tarkoituksenmukaista, valmisteen luokituksen ja sen, mikä erityinen R-lauseke merkitään valmisteeseen.

TAULUKKO V

Aineen luokitus	Valmisteen luokitus ja vaaraa osoittava vakiolauseke	
	Vähintään X_n ja R 42	Vähintään X_n ja R 43
Vähintään X_n ja R 42	pitoisuus ≥ 1 % R 42 pakollinen	
Vähintään X_n ja R 43		pitoisuus ≥ 1 % R 43 pakollinen
Vähintään X_n ja R 42/43	pitoisuus ≥ 1 % R 42/43 pakollinen	

6. Syöpää aiheuttavat/perimän muutoksia aiheuttavat/sikiövaurioita aiheuttavat vaikutukset

Aineille, jotka aiheuttavat sellaisia vaikutuksia ja joille yksilöityjä pitoisuusrajoja ei ole vielä direktiivin 67/548/ETY liitteessä I ja niille, joihin 83/467/ETY direktiivin liitteessä III olevan 3.1.1 kohdan mukaan on määrätty väliaikaisesti lauseke R 40, taulukossa VI esitetyt pitoisuusrajat määräävät sen ollessa tarkoituksenmukaista, valmisteen luokituksen ja sen, mikä pakollinen R-lauseke valmisteeseen liitetään.

TAULUKKO VI

Aine	Valmisteen luokitus ja vaaraa osoittava vakiolauseke	
	Vähintään T	Vähintään X_n
Vähintään T ja R 45 ryhmään 1 tai 2 kuuluville syöpää aiheuttaville aineille	$\geq 0,1$ % R 45 pakollinen	
Vähintään X_n ja R 40 ryhmään 3 kuuluville syöpää aiheuttaville aineille		≥ 1 % R 40 pakollinen
Vähintään T ja R 46 ryhmään 1 kuuluville perimän muutoksia aiheuttaville aineille	$\geq 0,1$ % R 46 pakollinen	
Vähintään X_n ja R 46 ryhmään 2 kuuluville perimän muutoksia aiheuttaville aineille		$\geq 0,1$ % R 46 pakollinen
Vähintään X_n ja R 40 ryhmään 3 kuuluville perimän muutoksia aiheuttaville aineille		≥ 1 % R 40 pakollinen
Vähintään T ja R 47 ryhmään 1 kuuluville sikiövaurioita aiheuttaville aineille	$\geq 0,5$ % R 47 pakollinen	
Vähintään X_n ja R 47 ryhmään 2 kuuluville sikiövaurioita aiheuttaville aineille		≥ 5 % R 47 pakollinen
Vähintään X_n ja R 40 väliaikaisesti direktiivin 83/467/ETY liitteessä III olevan 3.1.1 kohdan mukaisesti		≥ 1 % R 40 pakollinen

LIITE II

ERITYISET MÄÄRÄYKSET TIETTYJEN VALMISTEIDEN MERKITSEMISESTÄ

1. YLEISÖLLE MYYTÄVÄT ERITTÄIN MYRKYLLISIKSI, MYRKYLLISIKSI TAI SYÖVYTTÄVÄKSI LUOKITELLUT VALMISTEET

- 1.1 Sellaisia valmisteita sisältävien pakkausten varoitusetiketeissä on oltava pakollisena turvallisuusohje S 1/S 2 ja S 46 erityisten turvallisuusohjeiden lisäksi.
- 1.2 Jos on käytännössä mahdotonta antaa sellaista tietoa itse pakkauksessa, sellaista valmistetta sisältäviin pakkauksiin on liitettävä tarkat ja helposti ymmärrettävissä olevat käyttöohjeet, joihin sisältyy, jos se on tarpeellista, tyhjän pakkauksen hävittämisohje.

2. LYIJYÄ SISÄLTÄVÄT VALMISTEET

2.1 *Maalit ja ohenteet*

Enemmän kuin 0,25 % lyijyä ilmaistuna metallin painona valmisteiden koko painosta, määritettynä ISO standardin 6503/1984 mukaisesti, sisältävien maalien ja ohenteiden pakkausten varoitusetiketeissä on oltava seuraavat tiedot:

"Sisältää lyijyä. Ei saa käyttää pintoihin, joita lapset voivat pureskella tai imeä."

Siinä tapauksessa, että pakkausten tilavuus on pienempi kuin 125 ml, tiedot voidaan merkitä seuraavasti:

"Varoitus. Sisältää lyijyä."

3. VALMISTEET, JOTKA SISÄLTÄVÄT SYAANIAKRYLAATTEJA

3.1 *Liimat*

Syaaniakrylaattiliimojen varsinaisissa pakkauksissa on oltava seuraava merkintä:

"Syaaniakrylaattia.

Vaara.

Liimaa ihon ja silmät hetkessä.

Säilytettävä lasten ulottumattomissa."

Tarkoituksenmukaisten turvallisuusohjeiden on oltava pakkauksessa.

4. ISOSYANAATTEJA SISÄLTÄVÄT VALMISTEET

Isosyanaatteja (monomeereina, oligomeereina, esipolymeereina jne. tai niiden seoksena) sisältävien valmisteiden varoitusetiketeissä on oltava seuraava merkintä:

"Sisältää isosyanaatteja.

Tutustukaa valmistajan antamiin ohjeisiin."

5. VALMISTEET, JOTKA SISÄLTÄVÄT KESKIMÄÄRÄISELTÄ MOLEKYYLIPAINOLTAAN \leq 700 EPOKSIINEOSIA

Epoksiaineosia, joiden keskimääräinen molekyylipaino \leq 700, sisältävien valmisteiden pakkausten varoitusetiketeissä on oltava seuraava tieto:

"Sisältää epoksiaineosia.

Tutustukaa valmistajan antamiin ohjeisiin."

6. VALMISTEET, JOTKA ON TARKOITETTU KÄYTETTÄVÄKSI RUISKUTTAMALLA

Valmisteiden, jotka on tarkoitettu käytettäväksi ruiskuttamalla, pakkausten varoitusetikettiin on oltava turvallisuusohjeet S 23 ja S 38 tai S 23 ja S 51 riippuen direktiivissä 83/467/ETY yksilöidyistä soveltamisperiaatteista.

KOMISSION DIREKTIIVI,
annettu 22 päivänä helmikuuta 1989,
vaarallisten valmisteiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 88/379/ETY mukauttamisesta teknikan kehitykseen

(89/178/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon vaarallisten valmisteiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämistä 7 päivänä kesäkuuta 1988 annetun neuvoston direktiivin 88/379/ETY⁽¹⁾ ja erityisesti sen 15 artiklan,

sekä katsoo, että

direktiivin 88/379/ETY liitteessä II oleva 2.1 kohta sisältää erityisiä määräyksiä lyijyä sisältävien maalien ja ohenteiden merkinnöistä; nämä määräykset perustuvat lyijyn määrään ilmaistuna prosentteina kysymyksessä olevan valmisteen kokonaispainosta; lyijyn määrä on muutettava komission direktiivin 86/508/ETY⁽²⁾ mukaisesti viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1988,

yleisölle myytävät valmisteet, jotka sisältävät aktiivista klooria tai aineosia, jotka voivat vapauttaa aktiivista klooria, voivat erityisissä olosuhteissa aiheuttaa vaaraa käyttäjille, joille ei ole tästä tiedotettu; käyttäjiä olisi varoitettava tästä vaarasta,

valmisteet, jotka sisältävät liittämiseen ja juottamiseen käytettäviä kadmium-metalliseoksia, ovat vaarallisia vain käytön aikana; näissä olosuhteissa merkintöjen olisi annettava käyttäjille tietoa, jotta he voisivat käyttää sellaisia tuotteita oikein ja ilman vaaraa,

direktiivin 88/379/ETY liitteessä II määrättyjä tiettyihin valmisteisiin sovellettavia erityisiä merkintämääräyksiä olisi sen vuoksi muutettava ja täydennettävä, ja

tässä direktiivissä säädetyt toimenpiteet ovat vaarallisten aineiden ja valmisteiden kaupan teknisten esteiden poistamiseksi annettujen direktiivien mukauttamista teknikan kehitykseen käsittelevän komitean lausunnon mukaisia,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiivin 88/379/ETY liitettä II seuraavasti:

1. Korvataan 2.1 kohdassa ilmaisu "0,25 %" ilmaisulla "0,15 %";

2. Lisätään seuraavat kohdat:

"7. YLEISÖLLE MYYTÄVÄT VALMISTEET, JOTKA SISÄLTÄVÄT AKTIIVISTA KLOORIA:

Valmisteiden pakkauksissa, jotka sisältävät enemmän kuin 1 % aktiivista klooria, on oltava seuraavat erityiset merkinnät:

"Varoitus! Ei saa käyttää yhdessä muiden tuotteiden kanssa. Voi vapauttaa vaarallisia kaasuja (klooria)."

8. VALMISTEET, JOTKA SISÄLTÄVÄT KADMIUMIA (METALLISEOKSIA) JA JOTKA ON TARKOITETTU KÄYTETTÄVÄKSI JUOTTAMISEEN TAI LIITTÄMISEEN

Edellä mainittujen valmisteiden pakkauksissa on oltava seuraava merkintä painettuna selvästi luettavin ja pysyvin kirjaimin:

"Varoitus! Sisältää kadmiumia. Käytettäessä muodostuu vaarallisia huujuja. Tutustukaa valmistajan antamiin ohjeisiin. Noudattakaa turvallisuusohjeita".

2 artikla

Jäsenvaltioiden on ennen 1 päivää joulukuuta 1990 annettava ja julkaistava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät säännökset ja niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Niiden on sovellettava näitä säännöksiä viimeistään 1 päivästä kesäkuuta 1991 alkaen.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 22 päivänä helmikuuta 1989.

Komission puolesta

Martin BANGEMANN

Varapuheenjohtaja

⁽¹⁾ EYVL N:o L 187, 16.7.1988, s. 14

⁽²⁾ EYVL N:o L 295, 18.10.1986, s. 31

KOMISSION DIREKTIIVI,
annettu 19 päivänä joulukuuta 1989,
määrittelemisestä direktiivin 88/379/ETY 6 artiklan mukaisesti niiden valmisteiden luokat,
joiden pakkausten sulkimien on oltava lapsille turvallisia ja joiden pakkauksissa on oltava
näkövammaisille tarkoitettu vaaratunnus

(90/35/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon vaarallisten valmisteiden luokitusta, pakkaamisesta ja merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 7 päivänä kesäkuuta 1988 annetun neuvoston direktiivin 88/379/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 89/178/ETY⁽²⁾, ja erityisesti sen 6 artiklan 3 kohdan,

sekä katsoo, että

direktiivin 88/379/ETY 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti astioissa, jotka sisältävät vaarallisia valmisteita, jotka kuuluvat tiettyihin vaarallisuusluokkiin ja joita tarjotaan tai myydään yleisölle, on oltava lapsille turvalliset sulkimet ja niissä on oltava näkövammaisille tarkoitettu vaaratunnus; 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti niiden vaarallisten valmisteiden luokat, joiden pakkauksissa on oltava edellä tarkoitetut apuvälineet, on määritelty neuvoston direktiivin 67/548/ETY⁽³⁾ 21 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 88/490/ETY⁽⁴⁾,

kaikenlaisia lapsille riittävän turvallisia pakkauksia, erityisesti niitä, jotka on määritelty kansainvälisillä standardeilla, voidaan pitää pakkauksina, jotka on varustettu lapsille turvallisilla sulkimilla, ja

tämän direktiivin säännökset ovat vaarallisten aineiden ja valmisteiden kaupan teknisten esteiden poistamiseksi annettujen direktiivien mukauttamista tekniikan kehitykseen käsittelevän komitean lausunnon mukaisia,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Kaiken kokoiset astiat, jotka sisältävät direktiivin 88/379/ETY 7 artiklan mukaan erittäin myrkyllisiksi, myrkyllisiksi tai syövyttäviksi merkittäviä yleisölle tarjottavia tai myytäviä valmisteita ja sen 3 artiklassa määriteltyjen ehtojen mukaan on varustettava lapsille turvallisilla sulkimilla ja näkövammaisille tarkoitettulla vaaratunnuksella.

Näiden sulkimien ja varoitusten on oltava yhdenmukaisia direktiivin 67/548/ETY liitteessä IX olevien A ja B osan eritelmien kanssa.

2 artikla

Kaiken kokoiset astiat, jotka sisältävät direktiivin 88/379/ETY 7 artiklan mukaan haitallisiksi, erittäin helposti syttyviksi tai helposti syttyviksi merkittäviä yleisölle tarjottavia tai myytäviä valmisteita ja sen 3 artiklassa määriteltyjen ehtojen mukaisesti on varustettava näkövammaisille tarkoitettulla vaaratunnuksella.

Tämän varoituksen on oltava yhdenmukainen direktiivin 67/548/ETY liitteessä IX olevan B osan eritelmien kanssa.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 187, 16.7.1988, s. 14

⁽²⁾ EYVL N:o L 64, 8.3.1989, s. 18

⁽³⁾ EYVL N:o 196, 16.8.1967, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 259, 19.9.1988, s. 1

3 artikla

Jäsenvaltioiden on annettava ja julkaistava 31 päivään joulukuuta 1990 mennessä tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät säännökset ja niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Niiden on sovellettava näitä säännöksiä viimeistään 10 päivästä kesäkuuta 1991 alkaen.

4 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 19 päivänä joulukuuta 1989.

Komission puolesta

Martin BANGEMANN

Varapuheenjohtaja

**KOMISSION DIREKTIIVI,
annettu 5 päivänä syyskuuta 1990,
vaarallisten valmisteiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden
lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin
88/379/ETY mukauttamisesta toisen kerran tekniikan kehitykseen**

(90/492/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisöjen perustamissopimuksen,

ottaa huomioon vaarallisten valmisteiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 7 päivänä kesäkuuta 1988 annetun neuvoston direktiivin 88/379/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on muutettuna komission direktiivillä 89/178/ETY⁽²⁾, ja erityisesti sen 15 artiklan,

sekä katsoo, että

antaessaan direktiivin 88/379/ETY neuvosto pyysi komissiota tutkimaan kaasuseoksiin liittyvää erityistä ongelmaa,

direktiivin 88/379/ETY liitteeseen I sisältyy taulukoita, joissa vahvistetaan pitoisuusrajat ilmoitettuna painoprosenteina/painona, ja jotka on tarkoitettu käytettäväksi sovellettaessa tavonomaista menetelmää terveydelle vaarallisten ominaisuuksien arvioinnissa 3 artiklan 5 kohdan mukaisesti,

nämä pitoisuusrajat eivät ole sopivia silloin, kun valmisteita saatetaan markkinoille kaasumaisessa muodossa,

pitoisuusrajat ilmaistuna tilavuusprosentteina/tilavuutena olisi sen vuoksi lisättävä liitteeseen I; nämä pitoisuusrajat ovat päteviä vain kaasumaisille aineosille, kun niitä käytetään valmisteissa kaasumaisessa muodossa, ja

tässä direktiivissä säädetyt toimenpiteet ovat vaarallisten aineiden ja valmisteiden kaupan teknisten esteiden poistamiseksi annettujen direktiivien mukauttamista tekniikan kehitykseen käsittelevän komitean lausunnon mukaisia,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiivin 88/379/ETY liitettä I tämän liitteen mukaisesti.

2 artikla

Jäsenvaltioiden on ennen 1 päivää kesäkuuta 1991 annettava ja julkaistava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät säännökset. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Niiden on sovellettava näitä säännöksiä viimeistään 8 päivästä kesäkuuta 1991 alkaen.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Annettu Brysselissä 5 päivänä syyskuuta 1990.

Komission puolesta

Martin BANGEMANN

Varapuheenjohtaja

⁽¹⁾ EYVL N:o L 187, 16.7.1988, s. 14

⁽²⁾ EYVL N:o L 64, 8.3.1989, s. 18

LIITE

Muutetaan direktiivin 88/379/ETY liitettä I seuraavasti:

- a) Lisätään 1 kohtaan Välittömät vaikutukset, jotka voivat aiheuttaa kuoleman seuraava:

"Kaasumaiset valmisteet

Pitoisuusrajat, jotka on ilmaistu tilavuusprosentteina/tilavuutena alla olevassa taulukossa 1 A määrittävät kaasumaisten valmisteiden luokituksen suhteessa valmisteeseen sisältyviin yksittäisten kaasujen pitoisuuksiin, joiden luokitus myös esitetään.

TAULUKKO 1 A

Aineen (kaasun) luokitus	Kaasumaisen valmisteen luokitus		
	T ⁺	T	X _n
T ⁺ ja R 26	pitoisuus ≥ 1 %	0,2 % ≤ pitoisuus < 1 %	0,02 % ≤ pitoisuus < 0,2 %
T ja R 23		pitoisuus ≥ 5 %	0,5 % ≤ pitoisuus < 5 %
X _n ja R 20			pitoisuus ≥ 5 % ^a

- b) Lisätään 2 kohtaan Kerta-altistuksen aiheuttamat pysyvät vaikutukset, muut kuin kuolema seuraava:

"Kaasumaiset valmisteet

Kaasuille, jotka aiheuttavat kerta-altistuksessa pysyviä vaikutuksia (R 39, R 40), yksittäiset pitoisuusrajat, jotka on yksilöity taulukossa II A, ilmaistuna tilavuusprosentteina/tilavuutena, määrittävät tarvittaessa valmisteen luokituksen ja sen, mikä erityinen R lauseke liitetään valmisteeseen.

TAULUKKO II A

Aineen (kaasun) luokitus	Kaasumaisen valmisteen luokitus		
	T ⁺	T	X _n
T ⁺ ja R 39	pitoisuus ≥ 1 % R 39 ^(c) pakollinen	0,2 % ≤ pitoisuus < 1 % R 39 ^(c) pakollinen	0,02 % ≤ pitoisuus < 0,2 % R 40 ^(c) pakollinen
T ja R 39		pitoisuus ≥ 5 % R 39 ^(c) pakollinen	0,5 % ≤ pitoisuus < 5 % R 40 ^(c) pakollinen
X _n ja R 40			pitoisuus ≥ 5 % R 40 ^(c) pakollinen

^(c) Direktiivin 67/548/67 liitteessä VI olevan merkitsemisoppaan, II D kohdan mukaisesti ja riippuen luokituksesta, R lausekkeet R 20, R 23 tai R 26 myös liitetään osoittamaan antoreittia tai altistustapaa."

- c) Lisätään 3 kohtaan Toistuvan tai pitkäaikaisen altistuksen aiheuttamat vakavat vaikutukset seuraava:

"Kaasumaiset valmisteet

Kaasuille, jotka aiheuttavat vakavia vaikutuksia toistuvan tai pitkäaikaisen altistuksen vuoksi (R 48), yksittäiset pitoisuusrajat, jotka on yksilöity alla olevassa taulukossa III A, ilmaistuna tilavuusprosentteina/tilavuutena, määrittävät tarvittaessa valmisteen luokituksen ja sen, mikä erityinen R lauseke liitetään valmisteeseen.

TAULUKKO III A

Aineen (kaasun) luokitus	Kaasumaisen valmisteen luokitus	
	T	X _n
T ja R 48	pitoisuus $\geq 5\%$ R 48 (*) pakollinen	0,5 % \leq pitoisuus $< 5\%$ R 48 (*) pakollinen
X _n ja R 48		pitoisuus $\geq 5\%$ R 40 (*) pakollinen

(*) Direktiivin 67/548/ETY liitteessä VI olevan merkitsemisoppaan, II D kohdan mukaan ja riippuen luokituksesta vakio R lausekkeet R 20 tai R 23 myös liitetään osoittamaan antoreittitai altistustasua."

d) Lisätään 4 kohtaan Syövyttävät ja ärsyttävät vaikutukset seuraava:

"Kaasumaiset valmisteet

Kaasuille, jotka aiheuttavat edellä mainittuja vaikutuksia (R 34, R 35) tai (R 36, R 37, R 38, R 41), yksittäiset pitoisuusrajat, jotka on yksilöity taulukossa IV A, ilmaistuna tilavuusprosentteina/tilavuutena, määrittävät tarvittaessa valmisteen luokituksen ja sen, mikä erityinen R lauseke liitetään valmisteeseen.

TAULUKKO IV A

Aineen (kaasun) luokitus tai asiaankuuluva vakio vaaralauseke	Kaasumaisen valmisteen luokitus			
	Vähintään C ja R 35	Vähintään C ja R 34	Vähintään X _i ja R 41	Vähintään X _i ja R 36, R 37 tai R 38
Vähintään C ja R 35	pitoisuus $\geq 1\%$ R 35 pakollinen	0,2 % \leq pitoisuus $< 1\%$ R 34 pakollinen		0,02 % \leq pitoisuus $< 0,2\%$ R 37 pakollinen
Vähintään C ja R 34		pitoisuus $\geq 5\%$ R 34 pakollinen		0,5 % \leq pitoisuus $< 5\%$ R 37 pakollinen
Vähintään X _i ja R 41			pitoisuus $\geq 5\%$ R 41 pakollinen	0,5 % \leq pitoisuus $< 5\%$ R 36 pakollinen
Vähintään X _i ja R 36, R 37, R 38				pitoisuus $\geq 5\%$ R 36, R 37, R 38 pakollinen sen mukaan mikä on tarkoituksenmukaista"

e) Lisätään 5 kohtaan Herkistävät vaikutukset seuraava:

"Kaasumaiset valmisteet

Kaasut, jotka aiheuttavat edellä mainittuja vaikutuksia luokitellaan:

- vähintään haitalliseksi (X_n) ja niihin liitetään R 42 tai R 42/43 sen mukaan mikä on tarkoituksenmukaista.

Yksittäiset pitoisuusrajat, jotka yksilöidään alla olevassa taulukossa V A ilmaistuna tilavuusprosentteina/tilavuutena, määrittelevät tarvittaessa valmisteen luokituksen ja sen, mikä erityinen R lauseke liitetään valmisteeseen.

TAULUKKO V A

Aineen (kaasun) luokitus	Kaasumaisen valmisteen luokitus	
	Vähintään X_n ja R 42	
Vähintään X_n ja R 42	pitoisuus $\geq 0,2$ % R 42 pakollinen	
Vähintään X_n ja R 42/43	pitoisuus $\geq 0,2$ % R 42/43 pakollinen"	

- f) Lisätään 6 kohtaan Syöpää aiheuttavat/perimän muutoksia aiheuttavat/sikiövaurioita aiheuttavat vaikutukset seuraava:

"Kaasumaiset valmisteeet

Kaasuille, jotka aiheuttavat edellä mainittuja vaikutuksia ja joille erityisiä pitoisuusrajoja ei vielä ole direktiivin 67/548/ETY liitteessä I ja niille, joille direktiivin 83/467/ETY liitteessä III olevan 3.1.1 kohdan mukaisesti on väliaikaisesti määritelty lauseke R 40, pitoisuusrajat, jotka on yksilöity taulukossa VI A ilmaistuna tilavuusprosentteina/tilavuutena, määrittävät tarvittaessa valmisteen luokituksen ja siihen liitettävän pakollisen R lausekkeen.

TAULUKKO VI A

Aineen (kaasun) luokitus	Kaasumaisen valmisteen luokitus	
	Vähintään T	Vähintään X_n
vähintään T ja R 45 luokkaan 1 tai 2 kuuluville syöpää aiheuttaville aineille	pitoisuus $\geq 0,1$ % R 45 pakollinen	
vähintään X_n ja R 40 luokkaan 3 kuuluville syöpää aiheuttaville aineille		pitoisuus ≥ 1 % R 40 pakollinen
vähintään T ja R 46 luokkaan 1 kuuluville perimän muutoksia aiheuttaville aineille	pitoisuus $\geq 0,1$ % R 46 pakollinen	
vähintään X_n ja R 46 luokkaan 2 kuuluville perimän muutoksia aiheuttaville aineille		pitoisuus $\geq 0,1$ % R 46 pakollinen
vähintään X_n ja R 40 luokkaan 3 kuuluville perimän muutoksia aiheuttaville aineille		pitoisuus ≥ 1 % R 40 pakollinen
vähintään T ja R 47 luokkaan 1 kuuluville sikiövaurioita aiheuttaville aineille	pitoisuus $\geq 0,2$ % R 47 pakollinen	
vähintään X_n ja R 47 luokkaan 2 kuuluville sikiövaurioita aiheuttaville aineille		pitoisuus ≥ 1 % R 47 pakollinen
vähintään X_n ja R 40 väliaikaisesti direktiivin 83/467/ETY liitteessä III olevan 3.1.1 kohdan mukaisesti		pitoisuus ≥ 1 % R 40 pakollinen"

KOMISSION DIREKTIIVI,
annettu 5 päivänä maaliskuuta 1991,
yksityiskohtaisten järjestelyjen määrittämisestä ja vahvistamisesta vaarallisia
valmisteita koskevaa erityistietojärjestelmää varten direktiivin 88/379/ETY
artiklan 10 täytäntöönpanemiseksi

(91/155/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisöjen perustamissopimuksen,

ottaa huomioon vaarallisten valmisteiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 7 päivänä kesäkuuta 1988 annetun neuvoston direktiivin 88/379/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission direktiivillä 90/492/ETY⁽²⁾, ja erityisesti sen 10 artiklan 2 kohdan,

sekä katsoo, että

direktiivissä 88/379/ETY säädetyt merkinnät antavat perustietoa vaarallisten valmisteiden käyttäjille antamalla heille selkeän, tiiviin kuvan mahdollisista vaaroista; tällaista merkintämistä on täydennettävä yksityiskohtaisemmalla tietojärjestelmällä teollisia käyttäjiä varten,

direktiivin 88/379/ETY 10 artiklassa säädetään tietojärjestelmän perustamisesta vaarallisiin valmisteisiin liittyvän turvallisuustiedotteen muodossa; lisäksi mainittu artikla määrittää erityisesti, että sellainen tieto on pääasiallisesti tarkoitettu teollisille käyttäjille ja sen avulla on oltava mahdollista toteuttaa tarpeelliset toimenpiteet terveyden ja turvallisuuden suojelun varmistamiseksi työpaikalla,

direktiivin 88/379/ETY ja vaarallisten aineiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 27 päivänä kesäkuuta 1967 annetun direktiivin 67/548/ETY⁽³⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 79/831/ETY⁽⁴⁾, välillä on läheinen yhteys; sen vuoksi on suotavaa turvallisuustiedotejärjestelmän perustaminen, joka soveltuu sekä vaarallisille aineille että valmisteille; vaarallisia aineita koskevat toimeenpanomääräykset annetaan aikanaan,

neuvoston päätöksellä 74/325/ETY⁽⁵⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjalla, asetettua työturvallisuutta, työhygieniaa ja työterveyshuoltoa käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa on kuultu, ja

tämän direktiivin säännökset ovat vaarallisten aineiden ja valmisteiden kaupan teknisten esteiden poistamiseksi annettujen direktiivien mukauttamista tekniikan kehitykseen käsittelevän komitean lausunnon mukaisia,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Yhteisön alueelle valmistajana, maahantuojana tai jakelijana sijoittautuneen, joka on vastuussa vaarallisen aineen tai vaarallisen valmisteen markkinoille saattamisesta, on varustettava tuotteen saava teollinen käyttäjä turvallisuustiedotteella, joka sisältää 3 artiklassa määritellyt tiedot.

2. Tiedot on toimitettava maksutta viimeistään, kun ainetta tai valmistetta toimitetaan ensimmäisen kerran ja sen jälkeen kun turvallisuutta, terveyden suojelua ja ympäristöä koskevan uuden merkittävän tiedon johdosta tiedotetta on jollakin tavalla muutettu.

Uudelleen päivätty toisinto, joka tunnustetaan merkinnästä "Muutettu: ... (päiväys)", on toimitettava maksutta kaikille niille, jotka ovat saaneet ainetta tai valmistetta viimeisten 12 kuukauden aikana.

3. Turvallisuustiedotetta ei tarvitse toimittaa, jos vaarallisia aineita tai valmisteita yleisölle tai myydessä niihin on liitetty riittävästi tietoa, joka mahdollistaa käyttäjien toteuttama tarpeelliset toimenpiteet terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi. Kuitenkin turvallisuustiedote on aina toimitettava teollisen käyttäjän pyynnöstä.

2 artikla

Jäsenvaltiot voivat alueellaan asettaa vaarallisten aineiden ja valmisteiden markkinoille saattamisen ehdoksi, että 1 artiklassa tarkoitettua turvallisuustiedotteen laatimisessa käytetään niiden virallista kieltä tai kieliä.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 187, 16.7.1988, s. 14

⁽²⁾ EYVL N:o L 275, 5.10.1990, s. 35

⁽³⁾ EYVL N:o 196, 16.8.1967, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 287, 19.10.1990, s. 37

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 185, 9.7.1974, s. 15

3 artikla

Turvallisuustiedotteessa, jota tarkoitetaan 1 artiklassa, on oltava seuraavat pakolliset otsikot:

1. aineen/valmisteen ja yhtiön/yrityksen tunnistetiedot;
2. koostumus/tiedot aineosista;
3. vaarallisten ominaisuuksien tunnistetiedot;
4. ensiaputoimenpiteet;
5. toimenpiteet tulipalon torjumiseksi;
6. toimenpiteet vahinkopäästöjä varten;
7. käsittely ja varastointi;
8. altistumisen hallinta/henkilökohtaiset suojaimet;
9. fysikaaliset ja kemialliset ominaisuudet;
10. stabiilisuus ja reaktiivisuus;
11. tiedot myrkyllisyydestä;
12. ekologiset tiedot;
13. huolehtimista koskevat ohjeet;
14. kuljetustiedot;
15. määräyksiin liittyvät tiedot;
16. muut tiedot.

Näiden otsikoiden alla määriteltyjen tietojen toimittaminen kuuluu sille, joka vastaa aineen tai valmisteen markkinoille saattamisesta. Nämä tiedot on annettava liitteessä olevien selittävien huomautusten mukaisesti.

Turvallisuustiedote on päivättävä.

4 artikla

Säännökset tämän direktiivin täytäntöönpanosta vaarallisiin aineisiin vahvistetaan myöhemmin.

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on viimeistään 30 päivään toukokuuta 1991 mennessä annettava ja julkaistava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Nämä säännökset tulevat voimaan 8 päivästä kesäkuuta 1991 alkaen.

Jäsenvaltioissa olemassa olevien tiedotusjärjestelmien, jotka ovat samanlaisia kuin turvallisuustiedote, käyttöä saadaan kuitenkin jatkaa 30 päivään kesäkuuta 1993 saakka.

3. Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

6 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 5 päivänä maaliskuuta 1991.

Komission puolesta

Martin BANGEMANN

Varapuheenjohtaja

LIITE

OHJE TURVALLISUUSTIEDOTTEIDEN LAATIMISEKSI

Seuraavat selittävät huomautukset on tarkoitettu ohjeeksi. Niiden tarkoituksena on varmistaa, että jokaisen 3 artiklassa luetellun otsikon sisältö mahdollistaa teollisten käyttäjien toteuttaa tarpeelliset toimenpiteet terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi työpaikalla.

Tiedot on kirjoitettava selvästi ja tiiviisti.

Lisätiedot voivat osoittautua tarpeellisiksi joissakin tapauksissa, jos aineilla tai valmisteilla on monenlaisia ominaisuuksia. Jos muissa tapauksissa ilmenee, että tiedoilla joistakin ominaisuuksista ei ole merkitystä tai että niitä on teknisesti mahdottomia antaa, syyt tähän on selkeästi ilmoitettava.

Vaikka otsikoiden järjestys ei ole pakollinen, 3 artiklan järjestystä suositellaan.

Kun turvallisuustiedotetta on muutettu, muutokset on saatettava vastaanottajan tietoon.

1. Aineen/valmisteen ja yhtiön/yrityksen tunnistetiedot**1.1. Aineen tai valmisteen tunnistetiedot**

Tunnistamiseksi käytetyn nimityksen on oltava sama kuin mikä on etiketissä siten kuin on määrätty direktiivin 67/548/ETY liitteessä VI olevassa II osassa.

Muut käytettävissä olevat tunnistamistavat voidaan myös merkitä.

1.2. Yhtiön/yrityksen tunnistetiedot

- Yhteisön alueelle valmistajana, maahantuojana tai jakelijana sijoittatuneen tunnistetiedot, joka on vastuussa aineen tai valmisteen markkinoille saattamisesta.
- Vastuussa olevan täydellinen osoite ja puhelinnumero.

1.3. Edellä tarkoitettujen tiedon lisäksi toimitetaan yrityksen tai virallisen neuvontaelimen puhelinnumero direktiivin 88/379/ETY 12 artiklan mukaisesti.**2. Koostumus/tiedot aineosista**

Annettujen tietojen on annettava vastaanottajalle mahdollisuus tunnistaa välittömästi aineeseen tai valmisteeseen liittyvät vaarat.

Valmisteen ollessa kysymyksessä:

- a) täydellisen koostumuksen antaminen ei ole tarpeellista (aineosien luonne ja niiden pitoisuus);
- b) kuitenkin, seuraavat aineet on ilmoitettava, yhdessä niiden pitoisuuden tai pitoisuusalueen kanssa, jos niiden pitoisuudet ovat yhtä suuria tai suurempia kuin ne, jotka on säädetty direktiivin 88/379/ETY 3 artiklan 6 kohdan a alakohdassa, jollei alemmaa rajaa pidetä tarkoituksenmukaisempaan:
 - aineet, joilla on direktiivin 67/548/ETY tarkoittamia terveydelle vaarallisia ominaisuuksia ja
 - ainakin aineet, joille on määrätty hyväksytyt altistusraja-arvot yhteisön säännösten mukaisesti, mutta joita yllä tarkoitettu direktiivi ei koske;
- c) edellä tarkoitettujen aineiden luokitus (joko direktiivin 67/548/ETY 5 artiklan 2 kohdasta tai liitteestä I) on annettava varoitusmerkkien ja R-lausekkeiden muodossa, jotka on määrätty niiden terveydelle vaarallisten ominaisuuksien mukaisesti;
- d) jos direktiivin 88/379/ETY 7 artiklan 1 kohdan säännösten mukaisesti jonkun aineen tunnistamiseen tarvittavat tiedot on pidettävä huottamuksellisin, niiden kemiallinen laatu on kuvattava turvallisen käytön varmistamiseksi.

Käytettävän nimen on oltava sama kuin edellä mainitussa menettelyssä käytettäväksi vahvistettu.

3. Vaarallisten ominaisuuksien tunnistetiedot

Merkitään selvästi ja lyhyesti aineen tai valmisteen tärkeimmät vaaralliset ominaisuudet, ihmiselle ja ympäristölle erityisesti olennaiset vaaralliset ominaisuudet.

Kuvataan tärkeimmät kohtuudella ennakoitavissa olevat vakavat vaikutukset ihmisen terveydelle ja oireet, jotka liittyvät aineen tai valmisteen käyttöön ja mahdolliseen väärinkäyttöön.

Tämän tiedon on oltava verrattavissa siihen, mitä on esitetty tuotteen etiketissä, mutta sen ei tarvitse toistaa sitä.

4. Ensiaputoimenpiteet

Kuvataan ensiaputoimenpiteet; on kuitenkin tärkeää eritellä tarvitaanko välitöntä lääketieteellistä apua.

Ensiaputietojen on oltava suppeita ja uhrin, läsnäolevien ja ensiapua antavien helposti ymmärrettävissä. Oireet ja vaikutukset on esitettävä lyhyesti tiivistettynä ja ohjeiden on osoitettava, mitä on tehtävä paikan päällä onnettomuuden sattuessa ja onko odotettavissa viivästyneitä vaikutuksia altistuksen jälkeen.

Jaetaan tiedot eri altistusreittien mukaisesti eri alaotsikoiden alle, esimerkiksi hengitys, iho- ja silmäkosketus ja nieleminen.

Ilmoitetaan vaaditaanko lääkärin apua tai onko se toivottavaa.

Tiettyjen aineiden tai valmisteen osalta voi olla tärkeää osoittaa, että erityisiä apuvälineitä on oltava työpalkalla erityistä ja välitöntä käsittelyä varten.

5. Toimenpiteet tulipalon torjumiseksi

Viitataan aineen tai valmisteen aiheuttaman tai sen läheisyydessä ilmenevän tulipalon aiheuttamiin vaatimuksiin ilmoittamalla:

- sopiva sammutusaine;
- sammutusaine, jota ei saa käyttää turvallisuussyistä;
- erityiset altistumisvaarat, jotka johtuvat aineesta tai valmisteesta itsestään, palamistuotteista, tuloksena syntyivistä kaasuista;
- erityiset suojavarusteet tulipalon torjuntahenkilöille.

6. Toimenpiteet vahinkopäästöjä varten

Aineesta tai valmisteesta riippuen tietoa voidaan tarvita:

- *henkilöihin kohdistuvista varotoimista kuten:*

sytytyslähteiden poistamisesta, riittävän ilmanvaihdon/hengityksensuojaimen tarpeesta, pölyn kontrolloinnista, iho- ja silmäkosketuksen estämisestä,

- *ympäristöön kohdistuvista varotoimista kuten:*

pitämisestä loitolla viemäreistä, pinta- ja pohjavesistä ja maaperästä, mahdollisesta tarpeesta varoittaa lähiseutua,

- *puhdistustoimenpiteistä kuten:*

imevän materiaalin (esimerkiksi hiekkaa, kieselguhr, happoa sitova aine, yleissidonta-aine, sahajauho jne) käytöstä, kaasujen/huuruun poistamisesta vedellä, laimennuksesta.

Harkitaan myös seuraavien merkintöjen tarvetta: "älkää koskaan käyttääkö, neutraloikaa (aine...)".

HUOM. Jos tarpeen, viitataan 8 ja 13 kohtaan.

7. Käsittely ja varastointi

7.1. Käsittely

Suunnitellaan toimenpiteet turvallista käsittelyä varten mukaan lukien teknilliset toimenpiteet kuten: paikallis- ja yleisilmanvaihto, toimenpiteet aerosolin ja pölyn muodostumisen ja tulipalon estämiseksi, ja muut erityiset ainetta tai valmistetta koskevat vaatimukset tai säännöt (esimerkiksi menettelyt tai laitteet, joita ei pidä käyttää tai joita suositellaan) ja, jos mahdollista, annetaan lyhyt kuvaus.

7.2. Varastointi

Tutkitaan turvallisen varastoinnin edellyttämät olosuhteet kuten: varastohuoneiden tai astioiden erityinen suunnittelu (mukaan lukien ainetta pidättävät seinämät ja ilmastointi), sopimattomat materiaalit, varastointiolosuhteet (lämpötila- ja kosteusraja/alue, valo, inertti kaasu jne), erityiset sähkölaitteet ja staattisen sähkön estäminen. Annetaan ohjeita, jos ne ovat merkityksellisiä, määrärajoista varastointiolosuhteissa. Erityisesti merkitään kaikki erityiset vaatimukset kuten aineen tai valmisteen pakkaus/astiamateriaalityyppi.

8. Altistumisen hallinta/henkilökohtaiset suojaimet

Tämän asiakirjan tarkoittamassa mielessä altistumisen hallinnalla tarkoitetaan kaikkia niitä varotoimia, joihin ryhdytään käytön aikana työntekijän altistuksen minimoimiseksi.

Teknilliset toimenpiteet on toteutettava ennen kuin henkilökohtainen suojautuminen on tarpeellista. Annetaan siksi tietoa järjestelmien suunnittelusta, esim. suljetuista järjestelmistä. Näiden tietojen olisi täydennettävä 7.1 kohdassa jo annettuja tietoja.

Ilmoitetaan viittauksin kaikki erityiset altistumisen hallintaan liittyvät tekijät kuten raja-arvot ja biologiset standardit. Annetaan tietoa suositelluista seurantamenettelyistä ja merkitään viittaukset.

Jos tarvitaan henkilökohtaista suojautumista, eritellään laitetyyppi, joka tarjoaa riittävän ja sopivan suojauksen:

- hengityksen suojaus:

kun on kysymyksessä vaaralliset kaasut, höyryt tai pöly, harkitaan sopivan suojaimen tarve kuten kannettava hengityksensuojain, asianmukaiset naamarit ja suodattimet.

- käsien suojaus:

määritellään pidettävien käsineiden tyyppi, kun ainetta tai valmistetta käsitellään. Jos on tarpeellista, ilmoitetaan muut ihon ja käsien suojaustoimenpiteet.

- silmien suojaus:

määritellään vaaditun silmien suojaimen tyyppi kuten: suojasilmälasit, naamiomalliset suojasilmälasit, levykasvosuojus.

- ihon suojaus:

jos on tarpeellista suojella muuta kehon osaa kuin käsiä, määritellään vaaditun suojaimen tyyppi ja laatu kuten: esiliina, saappaat ja täysin suojaava puku. Jos on tarpeellista, ilmoitetaan erityiset hygieniatoimenpiteet.

9. Fysikaaliset ja kemialliset ominaisuudet

Tähän osaan kuuluvat seuraavat aineita ja valmisteita koskevat tiedot, siltä osin kuin niitä käytetään.

Ulkonäkö:

ilmoitetaan toimitettavan aineen tai valmisteiden fysikaalinen tila (kiinteä, neste, kaasu) ja väri, kun se saatetaan markkinoille.

Haju:

jos haju on selvä, annetaan lyhyt kuvaus siitä.

pH:

ilmoitetaan toimitettavan tai vesiliuoksessa olevan aineen tai valmisteiden pH-arvo; jälkimmäisessä tapauksessa, ilmoitetaan väkevyys.

Kiehumispiste/kiehumisalue:

Sulamispiste/sulamisalue:

Leimahduspiste:

Syttyvyys (kiinteä, kaasu):

Itsesyttyvyys:

Räjähdysominaisuudet:

Hapettavat ominaisuudet:

Höyryn paine:

Suhteellinen tiheys:

Liukoisuus: - vesiliukoisuus

- rasvaliukoisuus (liuotin - öljy (eriteltävä));

Jakaantumiskerroin: n-oktanolivesi:

direktiivin 67/548/ETY
tarkoittamassa
merkityksessä

Muut tiedot:

ilmoitetaan tärkeät turvallisuustekijät kuten höyryn tiheys, sekoittuvuus, höyrystymisnopeus, johtavuus, viskositeetti jne.

Edellä tarkoitetut ominaisuudet määritetään direktiivin 67/548/ETY liitteessä V olevan A osan määräysten mukaisesti tai käyttäen muuta vertailukelpoista menetelmää.

10. Stabiilisuus ja reaktiivisuus

Ilmoitetaan aineen tai valmisteen stabiilisuus ja haitalliset reaktiot, joita voi ilmetä tietyissä olosuhteissa.

Vältettävät olosuhteet:

Luettelaa olosuhteet kuten lämpötila, paine, valo, isku jne., jotka voivat aiheuttaa vaarallisia reaktioita ja jos mahdollista, annetaan lyhyt kuvaus.

Vältettävät materiaalit:

Luettelaa materiaalit kuten vesi, ilma, hapot, emäkset, hapettavat aineet tai muu erityinen aine, joka voi aiheuttaa vaarallisen reaktion ja jos mahdollista, annetaan lyhyt kuvaus.

Vaaralliset hajoamistuotteet:

Luettelaa haitalliset materiaalit, joita hajotessa muodostuu haitallisessa määrin.

HUOM. Osoitetaan erityisesti;

- stabilisaattoreiden tarve ja läsnäolo;
- vaarallisten eksotermisten reaktioiden mahdollisuus;
- turvallisuuskäsitteet aineen tai valmisteeseen fysikaalisen tilan muuttuessa;
- vaaralliset hajoamistuotteet, jotka muodostuvat kosketuksessa veden kanssa;
- epästabiilien tuotteiden hajoamismahdollisuus.

11. Tiedot myrkyllisyydestä

Tämä otsikko koskee tarvetta kuvata tiiviisti, mutta täydellisesti ja perusteellisesti erilaisia myrkyllisiä (terveys)vaikutuksia, joita voi ilmetä, jos käyttäjä joutuu kosketukseen aineen tai valmisteeseen kanssa.

Ilmoitetaan altistuksesta johtuvat aineen tai valmisteeseen terveydelle vaaralliset vaikutukset, jotka perustuvat sekä kokemukseen että johtopäätöksiin tieteellisistä kokeista. Merkittävät tiedot erilaisista altistusreiteistä (hengittäminen, nieleminen, iho- ja silmäkosketus) ja kuvataan oireita, jotka liittyvät fysikaalisiin, kemiallisiin ja myrkyllisiin erityispiirteisiin.

Otetaan mukaan tunnetut viivästyneet ja välittömät vaikutukset ja myös krooniset vaikutukset, jotka johtuvat lyhytaikaisesta ja pitkäaikaisesta altistuksesta: esimerkiksi herkistyminen, syöpä aiheuttava ominaisuus, perimän muutoksia aiheuttava ominaisuus, lisääntymistä vaarantava ominaisuus mukaan lukien sikiövaurioita aiheuttava ominaisuus ja narkoosi.

Otaen huomioon tiedot, jotka on jo annettu 2 kohdassa "Koostumus/tiedot aineosista", voi olla tarpeellista viitata valmisteeseen tiettyjen aineosien erityisiin terveysvaikutuksiin.

12. Ekologiset tiedot

Annetaan arvio mahdollisista aineen tai valmisteeseen vaikutuksista, käyttäytymisestä ja siitä, mihin aine tai valmiste ympäristössä lopulta joutuu.

Kuvataan tärkeimmät erityispiirteet, joilla on todennäköisesti vaikutusta ympäristöön aineen tai valmisteeseen laadun ja todennäköisten käyttötapojen johdosta:

- liikkuvuus;
- pysyvyys ja hajoavuus;
- biokertyvyyspotentiaali;
- myrkyllisyys vesiympäristössä ja muut tiedot, jotka liittyvät ympäristömyrkyllisyyteen, esimerkiksi käyttäytyminen viemärlaitoksissa.

Huomautuksia

Arviointiperusteiden valmisteeseen ympäristövaikutusten arvioimiseksi ollessa keskeneräisiä tiedot edellä tarkoitetuista ominaisuuksista annetaan aineille, jotka luokitellaan ympäristölle vaarallisiksi ja joita valmiste sisältää.

13. Huolehtimista koskevat ohjeet

Jos aineesta tai valmisteesta huolehtiminen (ylijäämä tai ennakoitavasta käytöstä johtuva jäte) muodostaa vaaran, näiden jäämien kuvaaminen ja tiedot niiden turvallisesta käsittelystä on annettava.

Ilmoitetaan asianmukaiset sekä aineesta että valmisteesta muodostuneen jätteen huolehtimismenetelmät tai pilaantuneen pakkauksen huolehtimismenetelmät (poltto, kierrätys, maantäyttö jne.).

Huomautuksia

Viitataan jätteitä koskeviin yhteisön säännöksiin. Jos niitä ei ole, on hyödyllistä muistuttaa käyttäjää, että kansallisia tai alueellisia määräyksiä voi olla voimassa.

14. Kuljetustiedot

Ilmoitetaan kaikki erityiset turvatoimet, joita käyttäjä tarvitsee ollakseen selvillä tai noudattaakseen niitä kuljetuksen tai siirtämisen yhteydessä joko hänen alueensa sisä- tai ulkopuolella.

Yhdistyneiden Kansakuntien suosituksen mukaista lisätietoa ja muiden vaarallisten tavaroiden kuljetusta ja pakkaamista koskevien kansainvälisten sopimusten mukaista tietoa voidaan myös antaa.

15. Määräyksiin liittyvät tiedot

Annetaan vaarallisten aineiden ja valmisteiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien direkttiivien mukaiset etiketin tiedot.

Jos tämän turvallisuustiedotteen koskema aine tai valmistetta koskevat erityiset yhteisön säännökset ihmisen tai ympäristön suojelemiseksi (esimerkiksi markkinoille saattamista ja käyttöä koskevat rajoitukset, työpaikan altistumisraja-arvot), nämä säännökset olisi, sikäli kuin mahdollista, ilmoitettava. Vastaanottajien huomio olisi myös kiinnitettävä kansalliseen lakiin, joka täytäntöönpanee nämä säännökset.

On suotavaa myös, että turvallisuustiedotteella muistutetaan vastaanottajia ottamaan huomioon muut asiaa koskevat kansalliset säännökset.

16. Muut tiedot

Merkitään muut tiedot, jotka voivat olla tärkeitä turvallisuudelle ja terveydelle, esimerkiksi:

- koulutusohjeet;
- suositellut käytöt ja rajoitukset;
- lisätiedot (kirjoitetut viitteet tai tekninen kontaktipiste);
- avaintietolähteet, joita on käytetty tiedotteen laatimisessa.

Ilmoitetaan myös tiedotteen päiväys, jos sitä ei ole ilmoitettu muualla.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 21 päivänä joulukuuta 1988,
rakennusalan tuotteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä**

(89/106/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

jäsenvaltioiden velvollisuutena on huolehtia, että talon- ja maanrakentaminen niiden alueilla suunnitellaan ja toteutetaan siten, että henkilöille, kotieläimille tai omaisuudelle ei aiheuteta vaaraa ja että rakennuskohde täyttää muutenkin yleisen hyvinvoinnin kannalta olennaiset vaatimukset,

jäsenvaltioissa on säädetty rakentamisen turvallisuutta koskevien vaatimusten ohella terveellisyyttä, lujuutta, energiataloutta, ympäristönsuojelua, taloudellisuutta ja muita yleisen edun kannalta tärkeitä seikkoja koskevista vaatimuksista,

näillä vaatimuksilla, joista usein säädetään kansallisissa laeissa, asetuksissa tai hallinnollisissa määräyksissä, on suora vaikutus käytettävien rakennusalan tuotteiden ominaisuuksiin ja ne heijastuvat edelleen kansallisiin tuotestandardeihin, teknisiin hyväksymisiin ja muihin teknisiin eritelmiin ja vaatimuksiin, jotka toisistaan poikkeavina vaikeuttavat kaupankäyntiä yhteisössä,

Eurooppa-neuvoston kesäkuussa 1985 hyväksymän sisämarkkinoiden toteuttamista koskevan valkoisen kirjan 71 kohdassa todetaan, että yleisten toimintaperiaatteiden puitteissa erityistä huomiota kiinnitetään tiettyihin aloihin rakennusala mukaan lukien; kaupan tekniset esteet rakennusosalalla on poistettava, jollei niitä voida poistaa tunnustamalla vastavuoroisesti jäsenvaltioiden samanarvoisuus, noudattaen 7 päivänä toukokuuta 1985⁽⁴⁾ annetussa neuvoston päätöslauselmassa

vahvistettua uutta lähestymistapaa, jonka mukaan on määriteltävä turvallisuudesta ja muista yleisen edun kannalta tärkeistä näkökohdista johtuvat olennaiset vaatimukset, alentamatta jäsenvaltioissa voimassa olevaa ja perusteltua turvallisuuden tasoa,

olennaiset vaatimukset muodostavat sekä yleiset että erityiset vaatimukset, jotka rakennuskohteiden on täytettävä; näillä vaatimuksilla tarkoitetaan, että edellä tarkoitettujen rakennuskohteiden on tietyllä varmuudella täytettävä yksi tai useampi vaatimus tai kaikki nämä vaatimukset, jos määräyksissä niin määrätään,

yhdenmukaistettujen standardien tai muiden teknisten eritelmien perustaksi eurooppalaisella tasolla ja eurooppalaisen teknisen hyväksymisen valmistelemiseksi ja antamiseksi laaditaan perusasiakirjat, joissa olennaiset vaatimukset ilmaistaan konkreettisesti teknisellä tasolla,

olennaiset vaatimukset muodostavat perustan eurooppalaisten yhdenmukaistettujen standardien laatimiseksi rakennusalan tuotteille; mahdollisimman suuren hyödyn saavuttamiseksi sisämarkkinoille, mahdollisimman monien valmistajien pääsemiseksi näille markkinoille, mahdollisimman avoimien markkinoiden varmistamiseksi ja edellytysten luomiseksi yhdenmukaistetun yleisen säännösten toteuttamiseksi rakennusosalalla, tulisi mahdollisimman laajasti ja nopeasti saada aikaan yhdenmukaistetut standardit; nämä standardit ovat yksityisten elimien laatimia ja niiden tulee säilyä ei-velvoittavina; tätä varten Euroopan standardointikomitea (CEN) ja Euroopan sähkötekniikan standardointikomitea (CENELEC) tunnustetaan toimivaltaisiksi elimiksi vahvistamaan yhdenmukaistettuja standardeja 13 päivänä marraskuuta 1984 allekirjoitettujen komission ja näiden kahden elimen välisestä yhteistyöstä annettujen yleisten suuntaviivojen mukaisesti; tässä direktiivissä yhdenmukaistetulla standardilla tarkoitetaan teknistä eritelmaa (eurooppalaista standardia tai yhdenmukaistamisasiakirjaa), jonka toinen tai molemmat edellä mainituista elimistä on vahvistanut komission toimeksiannosta teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimitamisessa noudatettavasta menettelystä 28 päivänä maaliskuuta 1983 annetun neuvoston direktiivin 83/189/ETY⁽⁵⁾ mukaisesti,

rakennusalan tuotteiden erityislaadun vuoksi näiltä yhdenmukaistetuilta standardeilta edellytetään täsmällistä ilmaisu;

⁽¹⁾ EYVL N:o C 93, 6.4.1987, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o C 305, 16.11.1987, s. 74 ja EYVL N:o 326, 19.12.1988

⁽³⁾ EYVL N:o C 95, 11.4.1988, s. 29

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 136, 4.6.1985, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 109, 26.4.1983, s. 8

sen vuoksi on tarpeen laatia perusasiakirjat yhteyden muodostamiseksi standardeja koskevien toimeksiantojen ja olennaisten vaatimusten välille; yhdenmukaistetuissa standardeissa, joissa määritetään mahdollisimman laajalti tuotteen toimivuusominaisuudet, otetaan huomioon nimiperusasiakirjat, jotka laaditaan yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa,

toimivuus- ja suorituskykyominaisuudet sekä vaatimukset, jotka tuotteiden on tulevaisuudessa täytettävä eri jäsenvaltioissa, ryhmitellään eri luokkiin perusasiakirjoissa ja yhdenmukaistetuissa teknisissä eritelmissä, jotta tiettyjä rakennuskohteita koskevat olennaisten vaatimusten tasoerot ja jäsenvaltioiden erilaiset olosuhteet tulevat huomioon otetuiksi,

yhdenmukaistetuissa standardeissa tulisi olla luokittelut, joiden mukaan edelleenkin sallitaan sellaisten tuotteiden saattaminen markkinoille, jotka täyttävät olennaiset vaatimukset ja jotka on valmistettu ja joita käytetään laillisesti ja ilmastollisiin sekä muihin paikallisiin olosuhteisiin pohjautuvien teknisten menetelmien mukaisesti,

tuotteen katsotaan olevan käyttökelpoinen, jos se vastaa yhdenmukaistettua standardia, eurooppalaista teknistä hyväksymistä tai yhteisön tasolla tunnustettua yhdenmukaistamatonta teknistä eritelmiä; jos olennaisilla vaatimuksilla on tuotteen osalta vain vähäinen merkitys ja jos tuote poikkeaa voimassa olevista teknisistä eritelmistä, hyväksytty tarkastuslaitos voi varmentaa sen käyttökelpoisuuden,

tuotteet, jotka katsotaan käyttökelpoisiksi, voidaan helposti tunnistaa EY-merkistä; näiden tuotteiden vapaa liikkuvuus ja käyttö aiottuun käyttötarkoitukseensa on sallittava kaikkialla yhteisössä,

niiden tuotteiden osalta, joille eurooppalaisia standardeja ei voida laatia tai joille sellaisia ei ole odotettavissa valmistuvan kohtuullisessa ajassa, tai niiden tuotteiden osalta, jotka poikkeavat olennaisesti standardista, voidaan käyttökelpoisuus osoittaa eurooppalaisen teknisen hyväksymisen avulla yhteisten suuntaviivojen perusteella; yhteiset suuntaviivat eurooppalaisten teknisten hyväksymisten antamiseksi hyväksytään perusasiakirjojen pohjalta,

jos yhdenmukaistettuja standardeja ja eurooppalaisia teknisiä hyväksymisiä ei ole, voidaan kansalliset tai muut yhdenmukaistamattomat tekniset eritelmat hyväksyä riittäväksi perustaksi olettamukselle, että olennaiset vaatimukset on täytetty,

tuotteen yhdenmukaistetun standardin mukaisuus ja Euroopan tasolla hyväksytyjen yhdenmukaistamattomien teknisten eritelmien mukaisuus on varmistettava käyttäen joko valmistajan tuotannon laadunvalvontamenettelyä tai riippumattoman ja pätevän ulkopuolisen tai valmistajan suorittamaa valvonta-, testausenarviointi- ja varmentamismenettelyä,

väliaikaisesti säädetään erityismenettely sellaisia tuotteita varten, joille ei vielä ole eurooppalaisella tasolla hyväksytyjä standardeja tai teknisiä hyväksymisiä; tällaisen menettelyn tulisi helpottaa toisessa jäsenvaltiossa suoritettujen tuotteen

määrämaana olevissa jäsenvaltioissa voimassa olevien teknisten vaatimusten mukaisten testaustulosten hyväksymistä,

on perustettava jäsenvaltioiden nimeämistä asiantuntijoista koostuva pysyvä rakennusalan komitea avustamaan komissiota tämän direktiivin täytäntöönpanossa ja soveltamisessa, ja

jäsenvaltioiden vastuu turvallisuudesta, terveydestä ja muista alueensa olennaisista vaatimuksista tulisi tunnustaa sopivat suojatoimenpiteet antavalla suojalausekkeella,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

Soveltamisala – Määritelmät – Vaatimukset – Tekniset eritelmat – Tavaroiden vapaa liikkuvuus

1 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan rakennusalan tuotteisiin sikäli kuin rakennuskohteisiin liittyvät olennaiset vaatimukset koskevat niitä 3 artiklan 1 kohdan mukaan.

2. Tässä direktiivissä 'rakennusalan tuotteilla' tarkoitetaan tuotteita, jotka valmistetaan käytettäväksi pysyvinä osina rakennuskohteissa mukaan lukien sekä talon- että maanrakennustyöt.

'Rakennusalan tuotteista' käytetään jäljempänä nimitystä 'tuotteet' ja kaikista rakennuskohteista, mukaan lukien talon- ja maanrakennuskohteet, nimitystä 'rakennuskohde'.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että 1 artiklassa tarkoitettuja tuotteita, jotka on suunniteltu käytettäväksi rakennuskohteissa, voidaan saattaa markkinoille vain, jos ne sopivat suunniteltuun käyttöön eli jos ne ovat ominaisuuksiltaan sellaisia, että rakennuskohde, johon tuotteet liitetään, asennetaan, käytetään tai sijoitetaan, täyttää 3 artiklassa tarkoitettujen olennaisien vaatimukset, jos rakennuskohteeseen sovelletaan näitä vaatimuksia sisältäviä määräyksiä ja jos rakennuskohde on suunniteltu ja rakennettu asianmukaisesti.

2. Kun tuotteet kuuluvat muita asioita käsittelevien yhteisön direktiivien soveltamisalaan, 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu EY:n vaatimustenmukaisuusmerkki, jäljempänä 'EY-merkki' ilmaisee, että myös näiden direktiivien mukaiset vaatimukset on täytetty.

3. Jos jokin myöhempi direktiivi koskee pääasiassa muita seikkoja ja vain vähäisessä määrin tämän direktiivin olennaisia vaatimuksia, on tuon myöhemmän direktiivin säännöksissä varmistettava, että se kattaa myös tämän direktiivin vaatimukset.

4. Tällä direktiivillä ei ole vaikutusta jäsenvaltioiden oikeuteen säätää perustamissopimuksen määräyksiä noudattaen vaatimuksia, joita ne pitävät tarpeellisina työturvallisuuden varmistamiseksi tuotteita käytettäessä, jos ne eivät aiheuta tuotteisiin muutoksia niin, etteivät ne vastaa tämän direktiivin säännöksiä.

3 artikla

1. Rakennuskohteissa sovellettavat olennaiset vaatimukset, joilla voi olla vaikutusta tuotteen teknisiin ominaisuuksiin, on annettu tavoitteina liitteessä I. Näistä vaatimuksista voidaan soveltaa yhtä tai useampaa tai niitä kaikkia ja ne on täytettävä taloudellisesti kohtuullisen käyttäjän kuluessa.

2. Mahdollisten maantieteellisestä sijainnista, ilmastollisista olosuhteista tai elintavoista johtuvien erojen samoin kuin turvallisuuden tasossa kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla olevien erojen huomioon ottamiseksi voidaan 3 kohdassa tarkoitetuissa asiakirjoissa ja 4 artiklassa tarkoitettuisa teknisissä eritelmissä vahvistaa olennaisille vaatimuksille luokkia.

3. Olennaiset vaatimukset täsmennetään asiakirjoissa (perusasiakirjoissa), joilla luodaan tarvittavat yhteydet 1 kohdassa tarkoitettujen olennaisten vaatimusten ja 4 ja 5 kohdassa tarkoitettujen standardointitoimeksiantojen, eurooppalaisen teknisen hyväksymisen suuntaviivoja koskevien toimeksiantojen tai muiden teknisten eritelmien tunnustamisen välille.

4 artikla

1. Standardeja ja teknisiä hyväksymisiä nimitetään tässä direktiivissä 'tekniiksi eritelmiksi'.

Tässä direktiivissä yhdenmukaistetuilla standardeilla tarkoitetaan teknisiä eritelmiä, jotka on laatinut ja vahvistanut CEN, CENELEC tai molemmat yhdessä direktiivin 83/189/ETY mukaisesti annetusta toimeksiantosta 19 artiklassa tarkoitettua komitean lausunnon perusteella ja komission ja edellä tarkoitettua kahden elimen välisestä yhteistyöstä 13 päivänä marraskuuta 1984 allekirjoitettujen yleisten säännösten mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden on katsottava tuotteiden soveltuvan suunniteltuun tarkoitukseensa, kun ne ominaisuuksiltaan ovat sellaisia, että rakennuskohde niitä käyttäen täyttää 3 artiklassa

tarkoitettua olennaiset vaatimukset, jos kohde on suunniteltu ja rakennettu asianmukaisesti ja tuotteissa on EY-merkki. EY-merkki ilmaisee:

- a) että tuotteet ovat niiden asiaa koskevien kansallisten standardien mukaisia, jotka vastaavat niitä yhdenmukaistettuja standardeja, joiden viitenumerot on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*. Jäsenvaltioiden on julkaistava edellä tarkoitettujen kansallisten standardien viitenumerot;
- b) että tuotteet ovat III luvussa tarkoitettua menettelyä noudattaen annetun eurooppalaisen teknisen hyväksymisen mukaisia; tai
- c) että ne ovat 3 kohdassa tarkoitettujen kansallisten teknisten eritelmien mukaisia, jos yhdenmukaistettuja eritelmiä ei ole; näistä kansallisista eritelmistä on laadittava luettelo 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen.

3. Jäsenvaltiot voivat toimittaa komissiolle ne kansalliset tekniset eritelmänsä, joiden ne katsovat täyttävän 3 artiklassa tarkoitettua olennaiset vaatimukset. Komissio antaa nämä kansalliset tekniset eritelmät muille jäsenvaltioille viipymättä. Komissio ilmoittaa 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen jäsenvaltioille ne kansalliset tekniset eritelmät, joiden voidaan katsoa vastaavan 3 artiklassa tarkoitettuja olennaisia vaatimuksia.

Komissio aloittaa ja suorittaa edellä tarkoitettua menettelyä yhteistyössä 19 artiklassa mainitun komitean kanssa.

Jäsenvaltioiden on julkaistava edellä tarkoitettujen teknisten eritelmien viitenumerot. Komissio julkaisee ne myös *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

4. Jos valmistaja tai tämän yhteisöön sijoittautunut edustaja ei ole noudattanut tai on noudattanut vain osittain 2 kohdassa tarkoitettuja voimassa olevia teknisiä eritelmiä, joiden mukaan 13 artiklan 4 kohdassa säädettyjen ehtojen mukaisesti tuotteen vaatimustenmukaisuus on selvitetävä liitteessä III olevan 2 kohdan ii alakohdan toisen ja kolmannen vaihtoehdon mukaan, jolloin on noudatettava 13 artiklan 4 kohtaa sekä III liitettä, ja 2 artiklan 1 kohdan tarkoittama tuotteen soveltuvuus käyttöön on toteutettava liitteessä III olevan 2 kohdan ii alakohdan toisen vaihtoehdon mukaisesti.

5. Komissio laatii, ylläpitää ja uusii määrääjain yhteistyössä 19 artiklassa tarkoitettua komitean kanssa luettelon tuotteista, joilla on vähäinen merkitys terveyden ja turvallisuuden kannalta ja joita voidaan saattaa markkinoille, jos valmistaja antaa vakuutuksen siitä, että tuotteet täyttävät "tunnustettua hyvän teknisen käytännön" vaatimukset.

6. EY-merkki ilmaisee, että tuote täyttää tämän artiklan 2 ja 4 kohdan vaatimukset. Valmistajalla tai tämän yhteisöön sijoittautuneella edustajalla, on vastuu EY-merkin

kiinnittämisestä tuotteeseen, siihen kiinnitettyyn etikettiin, pakaukseen tai tuotteen mukana seuraaviin kauppa-asiakirjoihin.

Litteessä III on malli EY-merkistä ja merkin käyttöedellytykset.

Edellä 5 kohdassa tarkoitetuissa tuotteissa ei saa olla EY-merkkiä.

5 artikla

1. Jos jäsenvaltio tai komissio katsoo, että 4 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen yhdenmukaistetun standardin tai eurooppalaiset tekniset hyväksymiset taikka II luvussa tarkoitettujen toimeksiannot eivät täytä 2 ja 3 artiklan säännöksiä, asianomainen jäsenvaltio tai komissio ilmoittaa tästä 19 artiklassa tarkoitettulle komitealle esittäen samalla perustelunsa. Komitea antaa lausuntonsa kiireellisenä.

Komitean lausunnon perusteella ja kuultuaan direktiivillä 83/189/ETY perustettua komiteaa, komissio ilmoittaa yhdenmukaistettujen standardien osalta jäsenvaltioille, tuleeko kyseiset standardit tai hyväksymiset poistaa 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista julkaisuista.

2. Saatuaan 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen tietojen komissio kuulee 19 artiklassa tarkoitettua komiteaa. Komitean lausunnon perusteella komissio ilmoittaa jäsenvaltioille, tulisiko kyseinen tekninen eritelmä katsoa vaatimustenmukaiseksi ja jos näin on, julkaisee sen viitenumeron *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Jos komissio tai jäsenvaltio katsoo, että tekninen eritelmä ei enää ole 2 ja 3 artiklan säännösten mukainen, komissio kuulee 19 artiklassa mainittua komiteaa. Komitean antaman lausunnon perusteella komissio ilmoittaa jäsenvaltioille, tulisiko kyseinen kansallinen tekninen eritelmä edelleen katsoa vaatimustenmukaiseksi ja jos ei, tulisiko 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu viitenumero peruuttaa.

6 artikla

1. Jäsenvaltiot eivät saa estää tämän direktiivin säännösten mukaisten tuotteiden vapaata liikkuvuutta, saattamista markkinoille tai käyttöä alueellaan.

Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että näiden tuotteiden käyttöä suunniteltuun tarkoitukseensa ei estetä säännöillä tai ehdoilla, joita asettavat julkiset laitokset taikka monopoliase-

mansa nojalla julkisena yrityksenä tai julkisena laitoksena toimivat yksityiset.

2. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin sallia muiden kuin 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden saattamisen markkinoille alueellaan, jos ne täyttävät perustamissopimuksen mukaiset kansalliset säännökset, kunnes II ja III luvussa tarkoitetuissa eurooppalaisissa teknisissä eritelmissä toisin säädetään. Komissio ja 19 artiklassa mainittu komitea valvovat ja tarkastelevat säännöllisesti eurooppalaisten teknisten eritelmien kehitystä.

3. Jos asiaa koskevilla eurooppalaisissa teknisissä eritelmissä esitetään luokat toimivuustasoille, joko niiden tai 3 artiklan 3 kohdassa mainittujen perusasiakirjojen perusteella, jäsenvaltiot voivat päättää vain yhteisön tasolla hyväksytyyn luokituksen mukaisesti alueellaan noudatettavista toimivuustasoista ja vain käyttäen kaikkia, muutamaa tai yhtä luokkaa.

II LUKU

Yhdenmukaistetut standardit

7 artikla

1. Tuotteita koskevien yhdenmukaistettujen standardien laadun varmistamiseksi Euroopan standardointijärjestöjen on vahvistettava standardit niiden toimeksiantojen perusteella, jotka komissio antaa direktiivissä 83/189/ETY säädettyä menettelyä noudattaen kuultuaan 19 artiklassa mainittua komiteaa sekä komission ja edellä tarkoitettujen elinten välisestä yhteistyöstä 13 päivänä marraskuuta 1984 allekirjoitettujen yleisten säännösten mukaisesti.

2. Näin laadituissa standardeissa on vaatimukset esitettävä mahdollisuuksiensa mukaan tuotteen toimivuus- ja suorituskykyominaisuuksina ottaen huomioon perusasiakirjat.

3. Kun Euroopan standardointijärjestöt ovat vahvistaneet standardit, komissio julkaisee niiden viitenumerot *Euroopan yhteisöjen virallisen lehden C-sarjassa*.

III LUKU

Eurooppalainen tekninen hyväksyminen

8 artikla

1. Eurooppalainen tekninen hyväksyminen on myönteinen tekninen arviointi tuotteen sopivuudesta suunniteltuun käyttö-tarkoitukseen ja perustuu niitä rakennuskohteita koskevien olennaisten vaatimusten täyttämiseen, joissa tuotetta on tarkoitus käyttää.

2. Eurooppalainen tekninen hyväksyminen voidaan antaa:

- a) tuotteille, joille ei ole yhdenmukaistettua standardia, tunnustettua kansallista standardia eikä toimeksiantoa yhdenmukaistetun standardin laatimiseen ja joiden osalta komissio 19 artiklassa mainittua komiteaa kuultuaan katsoo, ettei niille voida tai ei voida toistaiseksi laatia standardia; ja
- b) tuotteille, jotka poikkeavat huomattavasti yhdenmukaistetusta tai tunnustetusta kansallisesta standardista.

Vaikka on annettu toimeksianto yhdenmukaistetun standardin laatimiseksi, eivät a alakohdassa tarkoitetut säännökset kuitenkaan estä eurooppalaisen teknisen hyväksymisen antamista tuotteille, joiden hyväksymisestä on annettu suuntaviivat. Näin voidaan menetellä, kunnes yhdenmukaistettu standardi tulee voimaan jäsenvaltiossa.

3. Erityistapauksissa komissio voi, poiketen 2 kohdan a alakohdasta, ja kuultuaan 19 artiklassa mainittua komiteaa, antaa luvan eurooppalaisen teknisen hyväksymisen antamisesta tuotteelle, jota koskevasta yhdenmukaistetusta standardista on toimeksianto tai yhdenmukaistetun standardin laatimisesta komissio on päättänyt. Tämä lupa annetaan määräajaksi.

4. Eurooppalainen tekninen hyväksyminen annetaan yleensä viideksi vuodeksi. Tätä määräaikaa voidaan pidentää.

9 artikla

1. Tuotteen eurooppalainen tekninen hyväksyminen perustuu tarkastuksiin, testauksiin ja arviointiin, jotka pohjautuvat 3 artiklan 3 kohdassa mainittuihin perusasiakirjoihin ja tuotetta tai vastaavaa tuoteryhmää koskeviin 11 artiklassa tarkoitettuihin suuntaviivoihin.

2. Jos 11 artiklassa tarkoitettuja suuntaviivoja ei ole tai ei ole vielä, voidaan eurooppalainen tekninen hyväksyminen antaa viittaamalla asiaa koskeviin olennaisiin vaatimuksiin ja perusasiakirjoihin, jos liitteessä II tarkoitettuun organisaatioon kuuluvat hyväksymisen antavat tarkastuslaitokset ovat hyväksyneet tuotteen arvioinnin. Jos hyväksymisen antavat tarkastuslaitokset eivät pääse yhteisymmärrykseen, asia saatetaan 19 artiklassa tarkoitettua komiteaa käsiteltäväksi.

3. Eurooppalainen tekninen hyväksyminen annetaan tuotteelle jäsenvaltiossa II liitteessä säädettyä menettelyä noudattaen tuotteen valmistajan tai valmistajan yhteisöön sijoittautuneen edustajan pyynnöstä.

10 artikla

1. Kukin jäsenvaltio ilmoittaa muille jäsenvaltioille ja komissiolle niiden hyväksymisen antavien tarkastuslaitosten nimet ja osoitteet, jotka ne ovat valtuuttaneet antamaan eurooppalaisia teknisiä hyväksymisiä.

2. Hyväksymisen antavien tarkastuslaitosten on täytettävä tämän direktiivin vaatimukset ja erityisesti niiden on pystyttävä:

- arvioimaan uusien tuotteiden käyttökelpoisuus tieteellisen ja käytännön tiedon pohjalta;
- tekemään puolueettomia päätöksiä valmistajan tai valmistajan edustajan etuihin nähden; ja
- kokoamaan kaikkien asiaan liittyvien osapuolten näkemykset tasapainoiseksi arvioinniksi.

3. Luettelo niistä hyväksymisen antavista tarkastuslaitoksista, jotka ovat toimivaltaisia antamaan eurooppalaisia teknisiä hyväksymisiä, samoin kuin kaikki tähän luetteloon tehtävät muutokset julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisen lehden* C-sarjassa.

11 artikla

1. Komissio antaa 19 artiklassa tarkoitettua komiteaa kuultuaan jäsenvaltioiden nimeämien hyväksymisen antavien tarkastuslaitosten organisaatiolle toimeksiantoja suuntaviivojen laatimiseksi tuotteiden tai tuoteryhmien eurooppalaista teknistä hyväksymistä varten.

2. Tuotteelle tai tuoteryhmälle annettavaa eurooppalaista teknistä hyväksymistä koskevien suuntaviivojen on sisällettävä erityisesti seuraavat seikat:

- a) luettelo 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista asiaa koskevista perusasiakirjoista;
- b) tuotteille asetettavat 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen olennaisten vaatimusten mukaiset erityisvaatimukset;
- c) testausmenettelyt;
- d) testustulosten arviointimenetelmä;
- e) tarkastus- ja vaatimustenmukaisuusmenettelyt, joiden on vastattava 13, 14 ja 15 artiklaa;
- f) eurooppalaisen teknisen hyväksymisen voimassaoloaika.

3. Jäsenvaltiot julkaisevat eurooppalaista teknistä hyväksymistä koskevat suuntaviivat virallisella kielellään tai virallisilla kielillään kuultuaan 19 artiklassa tarkoitettua komiteaa.

IV LUKU

Perusasiakirjat

12 artikla

1. Komissio antaa 19 artiklassa tarkoitettua komiteaa kuultuaan jäsenvaltioiden edustajien muodostamien teknisten

komiteoiden tehtäväksi valmistella 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut perusasiakirjat.

2. Perusasiakirjoissa on:

- a) täsmennettävä 3 artiklassa ja liitteessä I säädetyt olennaiset vaatimukset yhdenmukaistamalla termistön ja tekniset perusteet ja esittämällä luokat tai tasot kutakin vaatimusta varten tarpeen mukaan ja kun se tieteellisen ja teknisen tiedon perusteella on mahdollista;
- b) esitettävä menetelmät, jotka kytkevät vaatimusluokat tai -tasot 4 artiklassa tarkoitettuihin teknisiin eritelmiin, esimerkiksi laskentamenetelmät ja kelpoisuuden osoittamismenetelmät sekä tekniset suunnittelusäännöt;
- c) oltava huomioon otettavat lähtötiedot yhdenmukaistettujen standardien ja eurooppalaista teknistä hyväksymistä koskevien suuntaviivojen vahvistamista sekä kansallisten teknisten eritelmien tunnustamista varten 4 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

3. Komissio julkaisee 19 artiklassa tarkoitettua komiteaa kuultuaan perusasiakirjat *Euroopan yhteisöjen virallisen lehden C-sarjassa*.

V LUKU

Vaatimustenmukaisuuden osoittaminen

13 artikla

1. Valmistaja tai valmistajan yhteisöön sijoittautunut edustaja on vastuussa sen osoittamisesta, että tuotteet vastaavat 4 artiklan tarkoittamassa teknisessä eritelmässä asetettuja vaatimuksia.
2. Tuotteiden, joiden vaatimustenmukaisuus on osoitettava, oletetaan vastaavan 4 artiklassa tarkoitettuja teknisiä eritelmiä. Vaatimustenmukaisuus osoitetaan testauksilla tai muilla todisteilla teknisten eritelmien pohjalta liitteen III mukaisesti.
3. Tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi edellytetään, että:
 - a) valmistajalla on tehtäällä sisäinen laadunvalvontajärjestelmä, jonka avulla varmistetaan, että tuotteet vastaavat asianomaisia teknisiä eritelmiä; tai
 - b) asiaa koskevilla teknisissä eritelmissä mainittuja tuotteita tai niiden sisäistä laadunvalvontaa valvoo ja arvioi hyväksytty varmentamiselin valmistajan sisäisen laadunvalvontajärjestelmän lisäksi.

4. Komissio määrittelee tietyille tuotteelle tai tuoteryhmälle suunnitellun 3 kohdassa tarkoitetun menettelyn kuultuaan 19 artiklassa tarkoitettua komiteaa ottaen huomioon:

- a) tuotteen merkityksen olennaisten vaatimusten, erityisesti terveyteen ja turvallisuuteen liittyvien vaatimusten, suhteen,
- b) tuotteen luonteen,
- c) tuotteen ominaisuuksien vaihtelun vaikutuksen sen käytökelpoisuuteen,
- d) tuotteen valmistuksen viriheerkkyiden,

liitteessä III säädettyjen tarkempien yksityiskohtien mukaisesti.

Kussakin tapauksessa valitaan vähiten työläs menettely ottaen huomioon turvallisuusseikat.

Näin valittu menettely esitetään toimeksiannoissa ja teknisissä eritelmissä tai näitä käsittelevässä julkaisussa.

5. Jos tuotetta valmistetaan yksittäisin kappalein (ei sarjatuotantona), riittää liitteessä III olevan 2 kohdan ii alakohdan kolmannen vaihtoehdon mukainen vaatimustenmukaisuusvaakuutus, jollei muuta teknisissä eritelmissä edellytetä tuotteilta, joilla on erityisen suuri vaikutus terveyteen ja turvallisuuteen.

14 artikla

1. Edellä tarkoitetuista menettelyistä seuraa liitteen III mukaisesti:

- a) edellä 13 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettua tapauksessa, että valmistaja tai valmistajan yhteisöön sijoittautunut edustaja esittää tuotteen vaatimustenmukaisuusvakuutuksen; tai
- b) edellä 13 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettua tapauksessa, että hyväksytty varmentamiselin antaa todistuksen joko laadunvalvonta- ja seurantajärjestelmän tai itse tuotteen vaatimustenmukaisuudesta.

Yksityiskohtaiset ohjeet menettelyistä vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi ovat liitteessä III.

2. Valmistajan antama vaatimustenmukaisuusvakuutus tai todistus antaa valmistajalle tai valmistajan yhteisöön sijoittautuneelle edustajalle oikeuden kiinnittää vastaava EY-merkki itse tuotteeseen, siihen kiinnitettyyn etikettiin, pakkaukseen tai tuotteen mukana seuraaviin kauppa-asiakirjoihin. EY-merkin malli ja sen käyttöä koskevat säännöt kunkin vaatimustenmukaisuuden osoittamismenettelyn yhteydessä ovat liitteessä III.

15 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että EY-merkkiä käytetään oikein.

2. Jos todetaan, että EY-merkki on kiinnitetty sellaiseen tuotteeseen, joka ei tai joka ei enää täytä tämän direktiivin vaatimuksia, sen jäsenvaltion, jossa vaatimustenmukaisuus on osoitettu, on huolehdittava, että EY-merkin käyttö kielletään tarvittaessa ja että myymättömät tuotteet poistetaan markkinoilta tai merkit poistetaan, kunnes tuote on saatettu vaatimustenmukaiseksi.

Jäsenvaltion, jota asia koskee, on ilmoitettava asiasta välittömästi muille jäsenvaltioille ja komissiolle ja esitettävä kaikki laatuja ja määrää koskevat yksityiskohdat sen tuotteen tunnistamiseksi, joka ei vastaa vaatimuksia.

3. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että tuotteisiin tai niiden pakkauksiin kielletään kiinnittämästä sellaisia merkkejä, jotka voidaan sekoittaa EY-merkkiin.

VI LUKU

Erityismenettelyt*16 artikla*

1. Jos jollekin tietylle tuotteelle ei ole 4 artiklassa tarkoitettuja teknisiä eritelmiä, voi tuotteen määrämäärä oleva jäsenvaltio yksittäistapauksessa pyynnöstä todeta tuotteen olevan voimassa olevien kansallisten säännösten mukainen, jos tuote osoittautuu hyväksytyin tarkastuslaitoksen tuotetta valmistavassa jäsenvaltiossa tekemissä testeissä hyväksytyksi ja tarkastukset, jotka on tehty tuotteen määrämäärä olevan jäsenvaltion voimassa olevien tai tämän vastaaviksi tunnustamien menetelmien mukaan.

2. Tuotetta valmistavan jäsenvaltion on ilmoitettava tuotteen määrämäärä olevalle jäsenvaltiolle, jonka säännösten mukaisesti testit ja tarkastukset on tehtävä, se tarkastuslaitos, jonka se aikoo hyväksyä tähän tehtävään. Tuotteen määrämäärä olevan jäsenvaltion ja tuotetta valmistavan jäsenvaltion on annettava toisilleen kaikki tarvittavat tiedot. Tietojen vaihdon perusteella tuotetta valmistavan jäsenvaltion on hyväksyttävä näin nimetty tarkastuslaitos. Jos jäsenvaltiolla on asian suhteen epäilyjä, sen on perusteltava kantansa ja ilmoitettava tästä komissiolle.

3. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että hyväksytyt tarkastuslaitokset antavat toisilleen kaiken tarvittavan avun.

4. Jos jäsenvaltio toteaa, että hyväksytyt tarkastuslaitos ei suorita testejä ja tarkastuksia jäsenvaltion kansallisten säännösten mukaan asianmukaisesti, sen on ilmoitettava tästä sille jäsenvaltiolle, jossa tarkastuslaitos on hyväksytty. Tämän jäsenvaltion on kohtuullisessa ajassa ilmoitettava edellä

tarkoitettujen ilmoituksen tehneelle jäsenvaltiolle, mihin toimenpiteisiin on ryhdytty. Jos ilmoituksen tehnyt jäsenvaltio ei pidä toimenpiteitä riittävinä, se voi kieltää kysymyksessä olevan tuotteen saattamisen markkinoille ja käytön tai asettaa sille erityisehtoja. Jäsenvaltion on ilmoitettava tästä toiselle jäsenvaltiolle ja komissiolle.

17 artikla

Määrämana olevien jäsenvaltioiden on pidettävä tuotetta valmistavassa jäsenvaltiossa 16 artiklassa tarkoitettujen menettelyn mukaisesti annettuja kertomuksia, selosteita ja todistuksia saman arvoisina kuin vastaavia kansallisia asiakirjoja.

VII LUKU

Hyväksytyt elimet*18 artikla*

1. Kunkin jäsenvaltion on annettava komissiolle nimi- ja osoiteluettelo niistä varmentamiselimistä, tarkastuslaitoksista ja testauslaboratorioista, jotka se on nimennyt suorittamaan tehtäviä, joita edellytetään teknisten hyväksymisten ja vaatimustenmukaisuustodistusten antamiseksi sekä tarkastusten ja testien tekemiseksi tämän direktiivin mukaisesti.

2. Varmentamiselinten, tarkastuslaitosten ja testauslaboratorioiden on täytettävä liitteessä IV säädetyt edellytykset.

3. Jäsenvaltioiden on nimettävä 1 kohdassa tarkoitettujen elinten, laitosten ja laboratorioiden toimivaltaan kuuluvat tuotteet sekä esitettävä niille annettavien tehtävien luonne.

VIII LUKU

Pysyvä rakennusalan komitea*19 artikla*

1. Perustetaan pysyvä rakennusalan komitea.

2. Komiteassa on jäsenvaltioiden nimeämät edustajat. Sen puheenjohtajana on komission edustaja. Kukin jäsenvaltio nimeää kaksi edustajaa. Edustajilla voi olla apuna asiantuntijoita.

3. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

20 artikla

1. Edellä 19 artiklassa tarkoitettu komitea voi puheenjohtajansa tai jonkin jäsenvaltion pyynnöstä tutkia minkä tahansa kysymyksen, joka liittyy tämän direktiivin täytäntöönpanoon tai soveltamiseen.

2. Säännökset, jotka ovat tarpeen:

- a) vaatimusluokkien vahvistamiseksi, jos ne eivät sisällä perusasiakirjoihin sekä sen menettelyn vahvistamiseksi, jota käytetään tuotteiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi standardeja koskeissa toimeksiannoissa 7 artiklan 1 kohdan nojalla ja hyväksyntäohjeita koskeissa toimeksiannoissa 11 artiklan 1 kohdan nojalla,
- b) perusasiakirjojen valmistelua koskevien ohjeiden antamiseksi 12 artiklan 1 kohdan nojalla ja perusasiakirjoja koskevien päätösten tekemiseksi 12 artiklan 3 kohdan nojalla,
- c) kansallisten teknisten eritelmien tunnustamiseksi 4 artiklan 3 kohdan mukaisesti,

annetaan 3 ja 4 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen.

3. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyys mukaan. Lausunto annetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa niiden päätösten edellytykseksi määrättyllä enemmistöllä, jotka neuvosto tekee komission ehdotuksesta. Komiteaan kuuluvien jäsenvaltioiden edustajien äänet painotetaan mainitussa artiklassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

4. Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.

Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määränemmistöllä.

Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on tullut vireille neuvostossa, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä.

IX LUKU

Suojalauseke

21 artikla

1. Jos jäsenvaltio toteaa, että tuote, jonka on ilmoitettu täyttävän tässä direktiivissä säädetty vaatimukset, ei ole tämän

direktiivin 2 ja 3 artiklan mukainen, sen on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet tuotteen poistamiseksi markkinoilta, sen markkinoille saattamisen kieltämiseksi tai sen vapaan liikkuvuuden rajoittamiseksi.

Kyseessä olevan jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle tällaisesta toimenpiteestä välittömästi ja ilmoitettava perustelut sekä erityisesti se, johtuuko vaatimustenmukaisuuden puuttuminen:

- a) edellä 2 ja 3 artiklan säännösten täyttämättä jättämisestä, jos tuote ei täytä 4 artiklassa tarkoitettuja teknisiä eritelmiä;
- b) edellä 4 artiklassa tarkoitettujen teknisten eritelmien virheellisestä noudattamisesta;
- c) edellä 4 artiklassa tarkoitetuissa teknisissä eritelmissä itsessään olevista puutteellisuuksista.

2. Komissio kuulee asianomaisia osapuolia niin pian kuin mahdollista. Jos komissio näitä kuultuaan toteaa, että toimenpide on perusteltu, se ilmoittaa tästä välittömästi toimenpiteisiin ryhtyneelle jäsenvaltiolle sekä muille jäsenvaltioille.

3. Jos 1 kohdassa tarkoitettua päätöksen katsotaan johtuvan standardien tai teknisten eritelmien puutteellisuudesta ja jos toimenpiteisiin ryhtynyt jäsenvaltio aikoo jatkaa toimenpiteitä, komissio saattaa kuultuaan asianomaisia osapuolia asian kahden kuukauden kuluessa 19 artiklassa tarkoitettua komitean käsiteltäväksi sekä, jos kysymys on yhdenmukaistetun standardin puutteellisuudesta, direktiivillä 83/189/ETY perustetun komitean käsiteltäväksi, ja ryhtyy 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin menettelyihin.

4. Jäsenvaltion, jota asia koskee, on ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin sitä kohtaan, joka on antanut vaatimustenmukaisuusvakuutuksen, ja ilmoitettava tästä komissiolle ja muille jäsenvaltioille.

5. Komissio huolehtii siitä, että jäsenvaltioille toimitetaan tieto tämän menettelyn etenemisestä ja lopputuloksesta.

X LUKU

Loppusäännökset

22 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin säännösten noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 30 kuukauden kuluessa direktiivin tiedoksi antamisesta⁽¹⁾. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

⁽¹⁾ Tämä direktiivi on annettu tiedoksi jäsenvaltioille 27 päivänä joulukuuta 1988.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

23 artikla

Komissio tutkii viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1993 kuultuaan 19 artiklassa tarkoitettua komiteaa tässä direktiivissä säädettyjen menettelyjen toimivuutta ja tekee tarvittaessa ehdotukset aiheellisiksi muutoksiksi.

24 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 21 päivänä joulukuuta 1988.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

V. PAPANDREOU

LIITE I

OLENNAISET VAATIMUKSET

Tuotteiden on oltava sopivia rakennuskohteeseen, joka (kokonaisuutena ja erillisiltä osiltaan) sopii tarkoitukseensa, ottaen huomioon taloudelliset näkökohdat, ja joka tällöin täyttää jäljempänä mainitut olennaiset vaatimukset, jos rakennuskohteeseen sovelletaan tällaisia vaatimuksia sisältäviä määräyksiä. Näiden vaatimusten on normaalisti kunnossapidolla voitava täytyä tuotteen koko taloudellisesti kohtuullisen käyttöajan ajan. Vaatimuksissa on otettu huomioon yleisesti ennakoitavissa olevat vaikutukset.

1. Mekaaninen lujuus ja vakavuus

Rakennuskohde on suunniteltava ja rakennettava siten, että rakentamisen ja käytön aikana siihen todennäköisesti kohdistuvat kuormitukset eivät johda mihinkään seuraavista:

- a) koko rakennuksen tai sen osan sortuminen;
- b) suuret muodonmuutokset, joita esiintyy sinä määrin, ettei niitä voida sallia;
- c) rakennuksen muiden osien tai siihen asennettujen laitteiden ja kiinteiden varusteiden vaurioituminen kantavissa rakenteissa tapahtuneiden suurten muodonmuutosten seurauksena;
- d) ulkopuolisen tekijän aiheuttama vaurio, joka on suhteeton alkuperäiseen aiheeseen verrattuna.

2. Paloturvallisuus

Rakennuskohde on suunniteltava ja rakennettava siten, että tulipalon sattuessa:

- kantavien rakenteiden voidaan olettaa kestävän tietyn ajan;
- tulen ja savun kehittyminen ja leviäminen rakennuksen sisällä on rajoitettu;
- tulen leviäminen naapurirakennuksiin on rajoitettu;
- henkilöt pääsevät poistumaan rakennuksesta tai heidät voidaan pelastaa muilla keinoilla;
- pelastushenkilöstön turvallisuus on otettu huomioon.

3. Hygienia, terveys ja ympäristö

Rakennuskohde on suunniteltava ja rakennettava siten, ettei siitä aiheudu sen käyttäjille tai naapureille hygienia- tai terveysriskiä, erityisesti seuraavista syistä:

- myrkyllisten kaasujen päästöt;
- ilmassa olevat vaaralliset hiukkaset tai kaasut;
- vaarallinen säteily;
- veden tai maaperän saastuminen tai myrkyttyminen;
- jäteveden, savun ja kiinteän tai nestemäisen jätteen puutteellinen käsittely;
- kosteuden kertyminen rakennuksen osiin tai sisäpinnoille.

4. Käyttöturvallisuus

Rakennuskohde on suunniteltava ja rakennettava siten, ettei sitä käytettäessä tai huollettaessa aiheudu mitään epäsuotavaa onnettomuusvaaraa kuten liukastumis-, putoamis- tai törmäysvaaraa taikka palo-, sähkö- tai räjähdystapaturmia.

5. Meluntorjunta

Rakennuskohde on suunniteltava ja rakennettava siten, että melu, jonka alaiseksi rakennuksen sisällä tai lähellä olevat henkilöt joutuvat, pysyy niin alhaisella tasolla, ettei se vaaranna heidän terveyttään ja että nämä henkilöt pystyvät nukkumaan, lepäämään ja työskentelemään tyydyttävissä olosuhteissa.

6. Energiansäästö ja lämmöneristys

Rakennuskohde ja sen lämmitys-, jäähdytys- ja ilmanvaihtolaitteet on suunniteltava ja rakennettava siten, että energiankulutus sitä käytettäessä on vähäinen ottaen huomioon alueen ilmastolliset olosuhteet ja käyttäjät.

LIITE II

EUROOPPALAINEN TEKNINEN HYVÄKSYMINEN

1. Valmistaja tai valmistajan edustaja yhteisössä, voi jättää hakemuksen vain yhdelle tähän tarkoitukseen hyväksytyille tarkastuslaitokselle.
2. Jäsenvaltioiden nimeämät hyväksymisen antavat tarkastuslaitokset muodostavat organisaation. Tehtäviään suorittaessaan tämä organisaatio on velvollinen työskentelemään kiinteässä yhteistyössä komission kanssa, joka tärkeissä asioissa kuulee 19 artiklassa mainittua komiteaa. Jos jäsenvaltio on nimennyt useampia hyväksymisen antavia tarkastuslaitoksia, jäsenvaltio on velvollinen sovittamaan yhteen niiden toimintaa; jäsenvaltion on myös nimettävä tarkastuslaitos, joka edustaa organisaatiota.
3. Hyväksymisten hakemista, käsittelemistä ja antamista koskevat yhteiset menettelytapasäännöt valmistelee hyväksymisen antavien nimettyjen tarkastuslaitosten muodostama organisaatio. Komissio antaa komitean lausunnon perusteella yhteiset menettelytapasäännöt 20 artiklan mukaisesti.
4. Hyväksymisen antavat tarkastuslaitokset antavat toisilleen kaiken tarvittavan avun muodostamassaan organisaatiossa. Teknisiä hyväksymisiä koskevien erityiskysymysten sovittaminen yhteen on myös tämän organisaation vastuulla. Tarvittaessa organisaatio voi asettaa alaryhmiä tätä tarkoitusta varten.
5. Hyväksymisen antavat tarkastuslaitokset julkaisevat antamansa eurooppalaiset tekniset hyväksymiset ja ilmoittavat niistä myös kaikille muille hyväksytyille tarkastuslaitoksille. Hyväksytyillä tarkastuslaitoksella on oikeus saada pyynnöstä tiedoksi kaikki myönnettyä hyväksymistä koskevat tausta-asiakirjat.
6. Hakija maksaa kaikki kustannukset, jotka aiheutuvat eurooppalaiseen tekniseen hyväksymiseen liittyvästä menettelystä.

LIITE III

TUOTTEEN VAATIMUSTENMUKAISUUDEN OSOITTAMINEN TEKNISTEN ERITELMIEN OSALTA

1. MENETELMÄT VAATIMUSTENMUKAISUUDEN VALVOMISEKSI

Päätettäessä menettelystä, jolla 13 artiklan mukaisesti osoitetaan vastaako tuote teknisiä eritelmiä, on vaatimustenmukaisuuden valvontaan käytettävä jäljempänä lueteltuja menetelmiä. Kulloinkin käytettävä menetelmä tai menetelmien yhdistelmä riippuu asianomaista tuotetta tai tuoteryhmää koskevista vaatimuksista 13 artiklan 3 ja 4 kohdan ehtojen mukaisesti:

- a) valmistajan tai hyväksytyin tarkastuslaitoksen suorittama tuotteen alkutestaus;
- b) valmistajan tai hyväksytyin tarkastuslaitoksen suorittama tehtaalta otettujen näytteiden testaus määrystenmukaisen testaus suunnitelman mukaisesti;
- c) valmistajan tai hyväksytyin tarkastuslaitoksen suorittama tehtaalta, markkinoilta tai rakennuspaikalta otettujen pistokoenäytteiden testaus;
- d) valmistajan tai hyväksytyin tarkastuslaitoksen suorittama markkinoille lähtövalmiina olevasta tai toimitetusta erästä otettujen näytteiden testaus;
- e) tehtaan sisäinen laadunvalvonta;
- f) hyväksytyin tarkastuslaitoksen suorittama tehtaan ja sen sisäisen laadunvalvonnan alkutarkastus;
- g) hyväksytyin tarkastuslaitoksen suorittama tehtaan sisäisen laadunvalvonnan jatkuva valvonta, arvostelu ja arviointi.

Direktiivissä tehtaan sisäisellä laadunvalvonnalla tarkoitetaan valmistajan suorittamaa jatkuvaa laadunvalvontaa. Kaikki valmistajan asettamat arvot, vaatimukset ja määräykset dokumentoidaan järjestelmällisesti toimintaohjeita ja menettelytapoja koskeviksi kirjalliseksi selvitykseksi. Tällä laadunvalvontajärjestelmää koskevalla dokumentoinnilla varmistetaan yhtenäinen perusta laadun varmistamiselle ja se antaa mahdollisuuden tarkastaa, ovatko tuotteelta vaaditut ominaisuudet toteutuneet ja onko laadunvalvontajärjestelmä tehokas.

2. VAATIMUSTENMUKAISUUDEN OSOITTAMISESSA KÄYTETTÄVÄT MENETELMÄT

Vaatimustenmukaisuuden osoittamisessa käytetään ensisijaisesti seuraavia menetelmiä:

- i) Hyväksytyin varmentamiselimen suorittama tuotteen vaatimustenmukaisuuden varmentaminen seuraavin perustein:
 - a) *(valmistajan tehtävät)*
 - 1) tehtaan sisäinen laadunvalvonta;
 - 2) valmistajan suorittama tehtaalta otettujen näytteiden lisättestaus määrystenmukaisen testausohjelman mukaisesti;
 - b) *(hyväksytyin tarkastuslaitoksen tehtävät)*
 - 3) tuotteen alkutestaus;
 - 4) tehtaan ja sen sisäisen laadunvalvonnan alkutarkastus;
 - 5) tehtaan sisäisen laadunvalvonnan jatkuva valvonta, arviointi ja hyväksyminen;
 - 6) tehtaalta, markkinoilta tai rakennuspaikalta otettujen pistokoenäytteiden testaus tarvittaessa.
- ii) Valmistajan antama vaatimustenmukaisuusvakuutus seuraavin perustein:

Vaihtoehto 1

- a) *(valmistajan tehtävät)*
 - 1) tuotteen alkutestaus;
 - 2) tehtaan sisäinen laadunvalvonta;
 - 3) tehtaalla otettujen näytteiden lisättestaus määrystenmukaisen testausohjelman mukaisesti tarvittaessa;
- b) *(hyväksytyin tarkastuslaitoksen tehtävät)*
 - 4) tehtaan sisäisen laadunvalvonnan varmentaminen seuraavin perustein:
 - tehtaan ja sen sisäisen laadunvalvonnan alkutarkastus;
 - tehtaan sisäisen laadunvalvonnan jatkuva valvonta, arviointi ja hyväksyminen tarvittaessa.

Vaihtoehto 2

- 1) hyväksytyyn testauslaboratorion suorittama tuotteen alkutestaus;
- 2) tehtaan sisäinen laadunvalvonta.

Vaihtoehto 3

- a) valmistajan suorittama alkutestaus;
- b) tehtaan sisäinen laadunvalvonta.

3. VAATIMUSTENMUKAISUUDEN OSOITTAMISEEN OSALLISTUVAT ELIMET

Vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen osallistuvat elimet jaotellaan toimintansa perusteella seuraavasti:

- i) *varmentamiselimellä* tarkoitetaan puolueetonta viranomais- tai yksityistä elintä, jolla on tarvittava pätevyys ja vastuu antaa todistuksia tuotteen vaatimustenmukaisuudesta annettujen menettely- ja toimintatapasaäntöjen mukaisesti;
- ii) *tarkastuslaitoksella* tarkoitetaan puolueetonta elintä, jolla on sellainen organisaatio, henkilökunta, pätevyys ja puolueettomuus, että se pystyy annettujen arviointiperusteiden mukaisesti suoriutumaan sellaisista tehtävistä kuten valmistajan sisäisen laadunvalvonnan arviointi, hyväksyminen ja jatkuva valvonta, tuotteiden valinta ja arviointi työmaalla, tehtaassa tai muualla, annettujen arviointiperusteiden mukaisesti;
- iii) *testauslaboratoriolla* tarkoitetaan laboratoriota, joka mittaa, tarkastaa, testaa, kalibroi tai jollain muulla tavalla määrittelee materiaalien tai tuotteiden ominaisuudet tai toimivuuden ja suorituskyvyn.

Edellä 2 kohdan i ja ii ensimmäinen vaihtoehto, tarkoitetuissa tapauksissa, voi 3 kohdassa i – iii alakohdassa tarkoitettua kolme tehtävää suorittaa joko yksi tai useampi elin, jolloin usean elimen tapauksessa vaatimustenmukaisuuden osoittajana toimiva tarkastuslaitos tai testauslaboratorio toimii myös varmentamiselimenä.

Varmentamiselimen ja tarkastuslaitosten sekä testauslaboratorioiden pätevyyttä ja puolueettomuutta koskevat ehdot, katso liite IV.

4. EY-MERKKI, EY:n VAATIMUSTENMUKAISUUSTODISTUS JA EY:n VAATIMUSTENMUKAISUUSVAKUUTUS**4.1 EY-merkki**

EY-merkin muodostaa alla oleva tunnus "CE".

Sen yhteydessä ilmoitetaan:

- valmistajan nimi tai tunnusmerkki sekä tarvittaessa;
- tiedot, joiden pohjalta on mahdollista tunnistaa tuotteen ominaispiirteet tarvittaessa teknisten eritelmien mukaisesti;
- sen vuosiluvun kaksi viimeistä numeroa, jona tuote on valmistettu;
- asianomaisen tarkastuslaitoksen tunnus;
- EY:n vaatimustenmukaisuustodistuksen numero.

4.2 EY:n vaatimustenmukaisuustodistus

EY:n vaatimustenmukaisuustodistuksessa on oltava erityisesti seuraavat tiedot:

- varmentamiselimen nimi ja osoite;
- valmistajan tai valmistajan yhteisöön sijoittautuneen edustajan nimi ja osoite;
- kuvaus tuotteesta (esimerkiksi tyyppi, tunnistetiedot, käyttö);
- säännökset, jotka tuote täyttää;
- tuotteen käyttöä koskevat erityisohjeet;
- todistuksen numero;
- todistuksen mahdolliset kelpoisuusehdot ja voimassaoloaika;
- sen henkilön nimi ja asema, jolla on oikeus allekirjoittaa todistus.

4.3 EY:n vaatimustenmukaisuusvakuutus

EY:n vaatimustenmukaisuusvakuutuksessa on oltava erityisesti seuraavat tiedot:

- valmistajan tai valmistajan yhteisöön sijoittautuneen edustajan nimi ja osoite;
- kuvaus tuotteesta (esimerkiksi tyyppi, tunnistetiedot, käyttö);
- säännökset, jotka tuote täyttää;
- tuotteen käyttöä koskevat erityisohjeet;
- tarvittaessa hyväksytyn tarkastuslaitoksen nimi ja osoite;
- sen henkilön nimi ja asema, jolla on oikeus allekirjoittaa vakuutus valmistajan tai valmistajan edustajan puolesta.

4.4 Vaatimustenmukaisuustodistus ja vaatimustenmukaisuusvakuutus on esitettävä sen jäsenvaltion virallisella kielellä tai virallisilla kielillä, jossa tuotetta käytetään.

*LIITE IV***TESTAUSLABORATORIOIDEN, TARKASTUSLAITOSTEN JA VARMENTAMISELINTEN HYVÄKSYMINEN**

Jäsenvaltioiden nimeämien testauslaboratorioiden, tarkastuslaitosten ja varmentamiselinten on täytettävä seuraavat vähimmäisvaatimukset:

- 1) sillä on oltava henkilökuntaa ja tarpeellisia varoja ja välineitä;
- 2) henkilökunnan on oltava teknisesti pätevää ja ammatillisesti rehellistä;
- 3) teknisen ja muun henkilökunnan on oltava riippumatonta kaikista rakennusalan tuotteiden kanssa suoraan tai välillisesti tekemisissä olevista piireistä, ryhmistä tai henkilöistä sen suorittaessa tässä direktiivissä säädettyjä tarkastuksia, laatiessa selosteita, antaessa todistuksia ja suorittaessa valvontaa;
- 4) henkilökunnan on noudatettava salassapitovelvollisuutta;
- 5) laitoksella on oltava vastuuvakuutus, jollei valtio kansallisen lainsäädännön nojalla vastaa vahingosta.

Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on määräajoin tarkastettava, että 1 ja 2 kohdassa säädetyt ehdot täytetään.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 14 päivänä kesäkuuta 1989,
koneita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä**

(89/392/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

jäsenvaltioilla on vastuu kansalaistensa ja joissakin tapauksissa kotieläinten ja tavaroiden sekä varsinkin työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden varmistamisesta alueellaan erityisesti koneiden käytöstä johtuvien vaarojen osalta,

tapaturmien torjuntaa koskeva lainsäädäntö on hyvin erilaista eri jäsenvaltioissa; asiaa koskevat pakottavat säännökset, joihin usein liittyy velvoittavia teknisiä eritelmiä tai vapaaehtoisesti noudatettavia standardeja, eivät välttämättä merkitse erilaista terveyden ja turvallisuuden tasoa, mutta muodostavat kuitenkin erojensa vuoksi kaupan esteitä yhteisössä; lisäksi koneita koskevan vaatimustenmukaisuuden varmentaminen ja koneita koskevat kansalliset varmentamisjärjestelmät eroavat huomattavasti toisistaan,

jäsenvaltioiden toteuttaman turvallisuuden tason ylläpitäminen ja parantaminen on tämän direktiivin ja olennaisissa vaatimuksissa määritellyn turvallisuusperiaatteen pääasiallisia tavoitteita,

voimassa olevat kansalliset terveyttä ja turvallisuutta koskevat säännökset, jotka on säädetty koneiden aiheuttamilta vaaroilta suojelemiseksi, on lähennettävä koneiden vapaan liikkuvuuden varmistamiseksi alentamatta jäsenvaltioissa voimassa olevaa perusteltua suojelun tasoa; tämän direktiivin koneiden suunnittelua ja rakennetta koskevien turvallisemman työympäristön kannalta merkitsevien säännösten lisäksi annetaan erityissäännöksiä sellaisten tiettyjen vaarojen torjunnasta, jotka voivat uhata työntekijöitä työssä, sekä säännöksiä työntekijöiden turvallisuuden järjestämisestä työympäristössä,

koneenrakennus on tärkeä konepajateollisuuden lohko ja yhteisön talouden kannalta keskeisiä teollisuuden aloja,

Eurooppa-neuvoston kesäkuussa 1985 hyväksymän sisämarkkinoiden toteuttamista koskevan valkoisen kirjan 65 ja 68 kohdassa säädetään uudesta lähestymistavasta lainsäädännön yhdenmukaistamisessa,

koneiden käytön suoranaisesti aiheuttamien lukuisten tapaturmien yhteiskunnallisia kustannuksia voidaan alentaa suunnitelmalla ja rakentamalla koneet turvallisiksi sekä asentamalla ja huoltamalla ne asianmukaisesti,

tämän direktiivin soveltamisalan on perustuttava ilmaisun 'kone' yleiseen määrittelyyn tavalla, joka sallii tuotteiden teknisen kehittämisen; 'kone- ja laiteyhdistelmien' kehittäminen ja niistä johtuvat vaarat ovat täysin rinnastettavia koneita koskeviin vaaroihin ja on sen vuoksi perusteltua, että kone- ja laiteyhdistelmät nimenomaisesti sisältyvät direktiiviin,

tällä hetkellä suunnitellaan erityisdirektiivejä, joissa olisi säännöksiä tiettyjen koneryhmien suunnittelusta ja rakenteesta; tämän direktiivin hyvin laajaa soveltamisalaa on rajoitettava suhteessa edellä tarkoitettuihin erityisdirektiiveihin sekä muihin voimassa oleviin direktiiveihin, jos niissä on suunnittelua ja rakennetta koskevia säännöksiä,

yhteisön nykyisessä oikeudessa säädetään, poiketen yhdestä yhteisön perussäännöistä eli tavaroiden vapaasta liikkuvuudesta, että sellaiset liikkuvuuden esteet yhteisössä, jotka johtuvat tuotteiden markkinoille saattamista koskevan kansallisen lainsäädännön eroista, on hyväksyttävä, jos kyseisten säännösten voidaan katsoa olevan tarpeen välttämättömien vaatimusten täyttämiseksi; sen vuoksi lainsäädännön yhdenmukaistaminen on tässä tapauksessa rajoitettava vain niihin säännöksiin, jotka ovat tarpeen koneita koskevien välttämättömien ja olennaisten terveys- ja turvallisuusvaatimusten täyttämiseksi; olennaisuutensa vuoksi näiden vaatimusten on korvattava asiaa koskevat kansalliset säännökset,

olennaisia terveys- ja turvallisuusvaatimuksia on noudatettava koneiden turvallisuuden varmistamiseksi; näitä vaatimuksia on sovellettava ottamalla tarkasti huomioon tekniikan taso koneen rakennusaikana sekä tekniset ja taloudelliset vaatimukset,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 29, 3.2.1988, s. 1 ja EYVL N:o C 214, 16.8.1988, s. 23

⁽²⁾ EYVL N:o C 326, 19.12.1988, s. 143 ja EYVL N:o C 158, 26.6.1989

⁽³⁾ EYVL N:o C 337, 31.12.1988, s. 30

tässä direktiivissä koneen käyttöön ottamisella voidaan tarkoitetaan vain valmistajan tarkoittamaa itse koneen käyttöä; tämä ei sulje pois koneen ulkopuolisia käyttöolosuhteita koskevia vaatimuksia, jos ne eivät aiheuta koneeseen muutoksia niin, että se ei vastaa tätä direktiiviä,

messuilla, näyttelyissä ja muissa vastaavissa tapahtumissa on oltava mahdollista asettaa näytteille koneita, jotka eivät ole tämän direktiivin mukaisia; asiasta mahdollisesti kiinnostuneille tulisi selvästi ilmoittaa, että edellä tarkoitettut koneet eivät ole ostettavissa siinä kunnossa,

sen vuoksi tässä direktiivissä määritellään ainoastaan yleisesti sovellettavat olennaiset terveysturvallisuusvaatimukset täydennettyinä tiettyjä koneryhmiä koskevilla erityisvaatimuksilla; on toivottavaa saada yhdenmukaistettuja eurooppalaisia standardeja koneiden suunnittelusta ja rakenteesta johtuvien vaarojen torjumiseksi, jotta valmistajien olisi helpompi näyttää ja tarkastaa, että koneet vastaavat olennaisia vaatimuksia; nämä yhdenmukaistetut eurooppalaiset standardit ovat yksityisoikeudellisten yhteisöjen laatimia ja niiden tulee säilyä eivälvoittavina; tätä tarkoitusta varten Euroopan standardoimikomitea (CEN) ja Euroopan sähkötekniikan standardoimikomitea (CENELEC) tunnustetaan toimivaltaisiksi elimiksi vahvistamaan yhdenmukaistettuja standardeja 13 päivänä marraskuuta 1984 allekirjoitettujen komission ja näiden kahden elimen välisestä yhteistyöstä annettujen yleisten suuntaviivojen mukaisesti; tässä direktiivissä yhdenmukaistetulla standardilla tarkoitetaan teknistä eritelmaa (eurooppalaista standardia tai yhdenmukaistamisasiakirjaa), jonka toinen tai molemmat edellä mainituista elimistä on antanut komission toimeksiannosta teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimitamisessa noudatettavasta menettelystä 28 päivänä maaliskuuta 1983 annetun neuvoston direktiivin 83/189/ETY⁽¹⁾ mukaisesti, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 88/182/ETY⁽²⁾, sekä edellä tarkoitettujen yleisten suuntaviivojen perusteella,

lainsäädäntöä on kehitettävä siten, että varmistetaan työnantajien ja työntekijöiden tehokas ja asianmukainen osallistuminen standardointiin; tämän kehittämisen tulisi olla toteutettu tämän direktiivin täytäntöönpanoon mennessä,

jäsenvaltioiden nykyisen käytännön mukaisesti valmistajilla tulisi olla vastuu sen varmentamisesta, että niiden koneet vastaavat asiaa koskevia olennaisia vaatimuksia; vaatimustenmukaisuus yhdenmukaistettujen standardien kanssa muodostaa vaatimustenmukaisuusolehtamuksen olennaisten vaatimusten osalta; kokonaan valmistajan päätettäväksi jää, milloin hän katsoo tarpeelliseksi tarkastuttaa ja varmennuttaa tuotteensa ulkopuolisella,

tiukempi varmentamisenetely on toivottavaa tiettyjen koneiden osalta, joiden käyttämiseen liittyy suurempi vaaran mahdollisuus; hyväksyttyä EY:n tyyppitarkastusmenettelyä voi seurata valmistajan antama EY:n vaatimustenmukaisuusvakuutus ilman tiukempia vaatimuksia laatuakkuun, EY:n tarkastuksen tai EY:n valvonnan osalta,

on olennaista, että valmistaja tai valmistajan yhteisöön sijoittautunut edustaja laatii teknisen rakennetiedoston ennen EY:n vaatimustenmukaisuusvakuutuksen antamista; ei kuitenkaan ole olennaista, että itse asiakirjat ovat jatkuvasti saatavilla, mutta niiden on oltava vaadittaessa saatavissa; asiakirjoihin ei tarvitse sisällyttää sellaisten osakokoonpanojen yksityiskohtaisia suunnitelmia, joita koneen valmistukseen on käytetty, lukuun ottamatta sitä tietoa, joka on tarpeen vaatimustenmukaisuuden toteamiseksi olennaisten turvallisuusvaatimusten kanssa,

on tarpeen varmistaa sekä EY-merkillä ja EY:n vaatimustenmukaisuustodistuksella varustettujen koneiden vapaa liikkuvuus ja käyttöön ottaminen että sellaisten koneiden vapaa liikkuvuus, joihin ei ole liitetty EY-merkkiä, kun kone liitetään toiseen koneeseen tai kootaan toisen koneen kanssa kone- ja laiteyhdistelmäksi,

jäsenvaltioiden vastuu olennaisten vaatimusten mukaisesta turvallisuudesta, terveydestä ja muista seikoista alueellaan on tunnustettava suojalausekkeella, jossa säädetään riittävät yhteisön suojamenettelyt,

niille, jotka saavat tämän direktiivin nojalla tehdyn päätöksen, on ilmoitettava päätöksen perustelut ja ne muutoksenhakukeinot, jotka ovat mahdollisia, ja

toimenpiteet sisämarkkinoiden asteittaiseksi toteuttamiseksi on toteutettava 31 päivään joulukuuta 1992 mennessä; sisämarkkinat käsittävät alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla tavaroitten, henkilöiden, palvelujen ja pääoman vapaa liikkuvuus taataan,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

SOVELTAMISALA, MARKKINOILLE SAATTAMINEN JA VAPAA LIKKUVUUS

1 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan koneisiin ja tässä direktiivissä vahvistetaan koneita koskevat terveysturvallisuusvaatimukset liitteen I mukaisesti.

2. Tässä direktiivissä 'koneella' tarkoitetaan mekaanisesti toisiinsa liitettyjen osien tai komponenttien yhdistelmää,

⁽¹⁾ EYVL N:o L 109, 26.4.1983, s. 8

⁽²⁾ EYVL N:o L 81, 26.3.1988, s. 75

jossa ainakin yksi osa tai komponentti on liikkuva ja jossa on tarvittavat hallintalaitteet sekä ohjaus- ja energiansyöttöpiirit ja muut osat, jotka on kokoonpanttu tiettyjä toimintoja, kuten materiaalin työstöä, käsittelyä, siirtämistä tai pakkaamista varten.

Tässä direktiivissä 'koneella' tarkoitetaan myös yhdistelmiä, jotka on järjestetty ja ohjattu toimimaan yhtenä kokonaisuutena.

3. Tätä direktiiviä ei sovelleta seuraaviin laitteisiin:

- liikkuva kalusto;
- nostolaitteet;
- yksistään käsivoimalla toimivat koneet;
- potilaiden kanssa suorassa kosketuksessa olevat lääketieteelliseen käyttöön tarkoitetut koneet;
- huvipuistoissa käytettävät erikoiskoneet;
- höyrykattilat, säiliöt ja paineastiat;
- ydintekniseen käyttöön erityisesti suunnitellut tai käytetyt koneet, joissa syntynyt vika saattaa aiheuttaa radioaktiivista päästöä;
- koneen osana olevat radioaktiiviset lähteet;
- ampuma-aseet;
- bensiiniin, dieselöljyn, palavien nesteiden ja vaarallisten aineiden varastosäiliöt ja putkistot.

4. Jos koneeseen liittyvät tässä direktiivissä tarkoitetut vaarat kuuluvat kokonaan tai osittain yhteisön erityisdirektiivien soveltamisalaan, tätä direktiiviä ei sovelleta tai tämän direktiivin soveltaminen lakkaa sellaisten koneiden ja vaarojen osalta erityisdirektiivin tullessa voimaan.

5. Jos koneeseen liittyvä vaara on pääasiassa sähköstä johtuva, kone kuuluu yksinomaan tietyissä jänniterajoissa toimivaksi suunniteltuja sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta 19 päivänä helmikuuta 1973 annetun neuvoston direktiivin 73/23/ETY⁽¹⁾ soveltamisalaan.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluva kone voidaan saattaa markkinoille ja ottaa käyttöön vasta sitten, kun se ei vaaranna henkilöiden ja tietyissä tapauksissa kotieläinten terveyttä ja turvallisuutta eikä omaisuutta silloin, kun se on asianmukaisesti asennettu ja huollettu ja kun sitä käytetään sille suunniteltuun tarkoitukseen.

2. Tämän direktiivin säännöksillä ei vaikuteta jäsenvaltioiden oikeuteen säätää, ottaen huomioon perustamissopimuksen, sellaisia vaatimuksia, joita ne pitävät välttämättöminä varmistukseen, että henkilöt ja erityisesti työntekijät ovat suojattuna kysymyksessä olevia koneita käyttäessään, jos tämä ei merkitse koneiden muuttamista niin, etteivät ne vastaa tämän direktiivin säännöksiä.

3. Jäsenvaltiot eivät saa estää asettamasta messuilla, näytelyissä, esittelyissä ja muissa sellaisissa tilaisuuksissa näytteille konetta, vaikka se ei ole tämän direktiivin säännösten mukainen, jos näkyvässä merkinnässä selvästi ilmoitetaan, että kone ei ole vaatimustenmukainen eikä ole myytävänä, ennen kuin valmistaja tai valmistajan yhteisöön sijoittautunut edustaja on saattanut koneen vaatimustenmukaiseksi. Esittelyn aikana on toteutettava riittävät suojatoimenpiteet henkilöiden suojaamisen varmistamiseksi.

3 artikla

Koneen, johon sovelletaan tätä direktiiviä, on täytettävä liitteessä I säädetyt olennaiset turvallisuusvaatimukset.

4 artikla

1. Jäsenvaltiot eivät saa kieltää, rajoittaa tai estää tämän direktiivin säännösten mukaisen koneen saattamista markkinoille ja ottamista käyttöön alueellaan.

2. Jäsenvaltiot eivät saa kieltää, rajoittaa eivätkä estää koneen saattamista markkinoille, jos valmistaja tai valmistajan yhteisöön sijoittautunut edustaja vakuuttaa liitteessä II olevan B kohdan mukaisesti, että kone on tarkoitettu toisen koneen rakenteelliseksi osaksi tai liitettäväksi toiseen koneeseen niin, että ne yhdessä muodostavat tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvan koneen, paitsi silloin kun kone voi toimia yksistään.

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on pidettävä konetta, joka on varustettu EY-merkillä ja jota seuraa liitteessä II tarkoitettu EY:n vaatimustenmukaisuusvakuutus 3 artiklassa tarkoitettujen olennais-ten terveys- ja turvallisuusvaatimusten mukaisena.

Jos yhdenmukaistettuja standardeja ei ole, jäsenvaltioiden on ryhdyttävä tarvittaviksi katsomiinsa toimenpiteisiin kiinnittääkseen asianomaisten huomio niihin voimassa oleviin kansallisiin teknisiin standardeihin ja eritelmiin, joita pidetään tärkeinä tai asiaa koskevinä liitteen I olennaisten terveys- ja turvallisuusvaatimusten asianmukaisen täytäntönnäponon kannalta.

2. Jos yhdenmukaistettu kansallinen standardi, jota koskeva viittaus on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*, koskee yhtä tai useampaa olennaista turvallisuusvaatimusta,

⁽¹⁾ EYVL N:o L 77, 26.3.1973, s. 29

tämän standardin mukaiseksi rakennetun koneen on katsottava vastaavan asiaa koskevia olennaisia vaatimuksia.

Jäsenvaltioiden on julkaistava tiedot viittauksista yhdenmukaistettuihin kansallisiin standardeihin.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta työmarkkinaosapuolilla on kansallisella tasolla mahdollisuus vaikuttaa yhdenmukaistettujen standardien valmisteluun ja seurantaan.

6 artikla

1. Jos jäsenvaltio tai komissio katsoo, ettei 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu yhdenmukaistettu standardi täysin vastaa 3 artiklassa tarkoitettuja olennaisia vaatimuksia, komissio tai asianomainen jäsenvaltio saattaa asian direktiivillä 83/189/ETY perustetun komitean käsiteltäväksi sekä perustelee esityksensä. Komitea antaa asiasta lausunnon viipymättä.

Komitean lausunnon saatuaan komissio ilmoittaa jäsenvaltioille, onko tarpeen poistaa edellä tarkoitettut standardit 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista julkaistuista tiedoista.

2. Perustetaan pysyvä komitea, jossa on jäsenvaltioiden nimeämät edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

Pysyvä komitea laatii työjärjestyksensä.

Tämän direktiivin täytäntöönpanoa tai soveltamista koskeva asia voidaan saattaa pysyvän komitean käsiteltäväksi noudattaen seuraavaa menettelyä:

Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi toimitettuaan tarvittaessa äänestyksen asettaa asian kiireellisyyden mukaan.

Lausunto merkitään pöytäkirjaan; lisäksi jokaisella jäsenvaltiolla on oikeus pyytää, että sen kanta merkitään pöytäkirjaan.

Komission on mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon komitean lausunto. Sen on ilmoitettava, millä tavoin lausunto on otettu huomioon.

7 artikla

1. Jos jäsenvaltio toteaa, että kone, jossa on EY-merkki ja jota on käytetty suunnitellun tarkoituksen mukaisesti, on

omiaan vaarantamaan henkilöiden ja joissain tapauksissa kotieläinten tai omaisuuden turvallisuuden, sen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sellaisen koneen poistamiseksi markkinoilta, sen markkinoille saattamisen, käyttöön ottamisen tai käytön kieltämiseksi taikka sen vapaan liikkuvuuden rajoittamiseksi.

Jäsenvaltion on toimitettava komissiolle välittömästi tieto tällaisesta toimenpiteestä ja ilmoitettava perustelut päätökseensä sekä erityisesti se, johtuuko vaatimustenmukaisuuden puuttuminen:

- a) edellä 3 artiklassa tarkoitettujen olennaisten vaatimusten täyttämättä jättämisestä;
- b) edellä 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen standardien virheellisestä noudattamisesta; vai
- c) edellä 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa standardeissa itsessään olevista puutteellisuuksista.

2. Komissio kuulee asianomaisia osapuolia viipymättä. Jos komissio näitä kuultuaan katsoo, että toimenpide on perusteltu, se ilmoittaa siitä heti aloitteen tehneelle jäsenvaltiolle ja muille jäsenvaltioille. Jos komissio neuvottelujen päätyttyä katsoo, että toimenpide ei ole perusteltu, se ilmoittaa siitä heti aloitteen tehneelle jäsenvaltiolle ja valmistajalle tai valmistajan yhteisöön sijoittautuneelle edustajalle. Jos 1 kohdassa tarkoitettu päätös perustuu standardeissa oleviin puutteellisuuksiin ja jos päätöksen tehnyt jäsenvaltio pitää kannassaan, komissio ilmoittaa tästä heti komitealle 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen menettelyjen aloittamiseksi.

3. Jos koneessa, joka ei ole vaatimustenmukainen, on EY-merkki, toimivaltaisen jäsenvaltion on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin sitä vastaan, joka on kiinnittänyt merkin koneeseen, ja ilmoitettava tästä komissiolle ja muille jäsenvaltioille.

4. Komissio huolehtii siitä, että jäsenvaltioille toimitetaan tieto tämän menettelyn etenemisestä ja lopputuloksesta.

LUKU II

Varmentamismenettely

8 artikla

1. Valmistajan tai valmistajan yhteisöön sijoittautuneen edustajan on varmentaa, että kone vastaa tämän direktiivin säännöksiä, laadittava kustakin valmistetusta koneesta liitteessä II annetun mallin mukainen EY:n vaatimustenmukaisuusvakuutus ja kiinnitettävä koneeseen 10 artiklassa tarkoitettu EY-merkki.

2. Valmistajan tai valmistajan yhteisöön sijoittautuneen edustajan on ennen koneen markkinoille saattamista:

- a) laadittava liitteessä V säädetty tiedosto, jos konetta ei mainita liitteessä IV;
- b) jätettävä koneen näytekappale liitteessä VI tarkoitettuun EY:n tyyppitarkastukseen, jos kone on mainittu liitteessä IV eikä sen valmistaja noudata tai noudattaa vain osaksi 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja standardeja taikka jos sellaisia standardeja ei ole;
- c) jos kone on mainittu liitteessä IV ja valmistettu 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen standardien mukaisesti:
 - joko laadittava liitteessä VI tarkoitettu tiedosto ja annettava se ilmoitetulle tarkastuslaitokselle, joka mahdollisimman nopeasti antaa saanti-ilmoituksen tiedostosta ja tallettaa tiedoston;
 - jätettävä liitteessä VI tarkoitettu tiedosto ilmoitetulle tarkastuslaitokselle, joka ainoastaan tarkastaa, että 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja standardeja on noudatettu oikein, ja laatii todistuksen tiedoston asianmukaisuudesta;
 - tai jätettävä koneen näytekappale liitteessä VI tarkoitettuun EY:n tyyppitarkastukseen.

3. Sovellettaessa 2 kohdan c alakohdan ensimmäistä luetelmakohtaa sovelletaan myös liitteessä VI olevan 5 kohdan ensimmäisen virkkeen ja 7 kohdan säännöksiä.

Sovellettaessa 2 kohdan c alakohdan toista luetelmakohtaa sovelletaan myös liitteessä VI olevan 5, 6 ja 7 kohdan säännöksiä.

4. Sovellettaessa 2 kohdan a alakohtaa ja 2 kohdan c alakohdan ensimmäistä ja toista luetelmakohtaa EY:n vaatimustenmukaisuusvakuutus vahvistaa vain vaatimustenmukaisuuden tämän direktiivin olennaisten vaatimusten kanssa.

Sovellettaessa 2 kohdan b alakohtaa ja 2 kohdan c alakohdan kolmatta luetelmakohtaa EY:n vaatimustenmukaisuusvakuutus vahvistaa vaatimustenmukaisuuden sen mallikappaleen kanssa, joka on ollut EY-tyypitarkastuksessa.

5. Jos kone kuuluu muita asioita koskevien muiden yhteisön direktiivien soveltamisalaan, 10 artiklassa tarkoitettu EY-merkki osoittaa näissä tapauksissa, että kone täyttää myös näiden direktiivien vaatimukset.

6. Jollei valmistaja tai valmistajan yhteisöön sijoittautunut edustaja täytä edellä olevissa kohdissa säädettyjä velvoitteita, näiden velvoitteiden täyttäminen on sen henkilön tehtävänä, joka saattaa koneen yhteisössä markkinoille. Samoja velvoitteita sovelletaan jokaiseen henkilöön, joka kokoaa koneen tai koneen osan eri alkuperää olevista kappaleista taikka rakentaa koneen omaan käyttöönsä.

9 artikla

1. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ja muille jäsenvaltioille hyväksytyt tarkastuslaitokset, jotka ovat vastuussa 8 artiklan 2 kohdan b ja c alakohdassa tarkoitettujen varmentamismenettelyjen toteuttamisesta. Komissio julkaisee luettelon näistä tarkastuslaitoksista tiedoksi *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ja huolehtii siitä, että luettelo pidetään ajan tasalla.

2. Jäsenvaltioiden on noudatettava liitteessä VII säädettyjä ehtoja arvioidessaan tällaisessa ilmoituksessa lueltavia tarkastuslaitoksia. Tarkastuslaitokset, jotka täyttävät asiaa koskevilla yhdenmukaistetuilla standardeilla asetetut arviointiperusteet, on katsottava edellä tarkoitettuja ehdot täyttäväksi.

3. Jäsenvaltion, joka on hyväksynyt tarkastuslaitoksen, on peruutettava ilmoituksensa, jos se toteaa, että tarkastuslaitos ei enää täytä liitteessä VII tarkoitettuja ehtoja. Sen on heti ilmoitettava asiasta komissiolle ja muille jäsenvaltioille.

III LUKU

EY-MERKKI

10 artikla

1. EY-merkin muodostaa tunnus "CE" ja sen vuosiluvun kaksi viimeistä numeroa, jona merkki on kiinnitetty koneeseen.

Käytettävän merkin malli on liitteessä III.

2. EY-merkki on kiinnitettävä koneeseen selvästi ja näkyvästi liitteessä I olevan 1.7.3 kohdan mukaisesti.

3. Koneeseen ei saa kiinnittää sellaisia merkkejä eikä tehdä sellaisia merkintöjä, jotka ovat omiaan aiheuttamaan sekaannuksen EY-merkin kanssa.

IV LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

11 artikla

Tämän direktiivin mukaisesti tehty päätös, jolla rajoitetaan koneen saattamista markkinoille ja käyttöön ottamista, on perusteltava yksityiskohtaisesti. Päätöksestä on annettava mahdollisimman pian tieto asianomaiselle osapuolelle, jolle on samalla ilmoitettava hänen käytettävään olevista asianomaisen jäsenvaltion voimassa olevan lainsäädännön mukaisista muutoksenhakukeinoista sekä muutoksenhauille asetetuista määräajoista.

12 artikla

Komissio toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, jotta tieto kaikista tämän direktiivin soveltamiseen liittyvistä asioista koskevista päätöksistä on saatavilla.

13 artikla

1. Jäsenvaltioiden on 1 päivään tammikuuta 1992 mennessä annettava ja julkaistava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Niiden on sovellettava edellä tarkoitettuja säännöksiä 31 päivästä joulukuuta 1992 alkaen.

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että niiden tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamat kansalliset säännökset toimitetaan komissiolle kirjallisina.

14 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 14 päivänä kesäkuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. SOLBES

LIITE I

OLENNAISET TERVEYS- JA TURVALLISUUSVAATIMUKSET, JOTKA KOSKEVAT KONEIDEN SUUNNITTELUA JA RAKENNETTA

JOHDANTOHUOMAUTUKSIA

1. Olennoisissa terveys- ja turvallisuusvaatimuksissa säädettyjä velvoitteita sovelletaan vain silloin kun vastaava vaara on asianomaisessa koneessa käytettäessä konetta valmistajan ennakoimalla tavalla. Tämän direktiivin soveltamisalaa kuuluviin koneisiin sovelletaan kuitenkin kaikissa tapauksissa 1.1.2, 1.7.3 ja 1.7.4 kohdan vaatimuksia.
2. Tässä direktiivissä säädetty terveys- ja turvallisuusvaatimukset ovat velvoittavia. Ottaen huomioon tekniikan tason voi kuitenkin olla mahdollista, ettei niissä säädettyjä tavoitteita voida toteuttaa. Tällöin kone on suunniteltava ja rakennettava vastaamaan mahdollisimman paljon näitä tavoitteita.

1. OLENNAISET TERVEYS- JA TURVALLISUUSVAATIMUKSET

1.1 Yleisiä huomautuksia

1.1.1 Määritelmiä

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) 'vaaravyöhykkeellä' koneessa tai sen lähellä olevaa vyöhykettä, jossa alttiina olevan henkilön terveys tai turvallisuus on vaarassa;
- b) 'alttiina olevalla henkilöllä' henkilöä, joka kokonaan tai osaksi on vaaravyöhykkeellä;
- c) 'käyttäjällä' henkilöä tai henkilöitä, joille on annettu tehtäväksi asentaa, käyttää, säätää, pitää kunnossa, puhdistaa, korjata tai kuljettaa konetta.

1.1.2 Turvallistamisen periaatteet

- a) Kone on rakennettava niin, että se soveltuu käyttötarkoitukseensa ja että sitä voidaan käyttää, säätää ja huoltaa henkilöitä vaarantamatta, silloin kun edellä tarkoitettut toimet suoritetaan valmistajan tarkoittamalla tavalla.

Toteutettavien toimenpiteiden tavoitteena on oltava jokaisen tapaturmavaaran poistaminen koneen koko ennakoitavana käyttöaikana, mukaan lukien koneen kokoonpano- ja purkamisvaiheet, myös niissä tapauksissa, joissa tapaturmavaara liittyy ennakoitaviin normaalista poikkeaviin tilanteisiin.

- b) Valitessaan tarkoituksenmukaisimpia tapoja valmistajan on noudatettava seuraavia periaatteita annetussa järjestyksessä:

- vaarat poistetaan tai niitä vähennetään kaikilla mahdollisilla keinoilla (suunnittelemalla ja rakentamalla kone turvallisuusperiaatteiden mukaisesti);
- ryhdytään tarvittaviin suoja-toimenpiteisiin sellaisten vaarojen osalta, joita ei ole voitu poistaa;
- ilmoitetaan koneen vastaanottajalle niistä vaaroista, jotka jäävät jäljelle käytetyistä suoja-toimenpiteistä huolimatta sekä ilmoitetaan onko jokin erikoiskoulutus tarpeen samoin kuin määritellään henkilökohtaisten suojausten tarve.

- c) Konetta suunniteltaessa ja rakentaessaan sekä sen käyttöohjeita laatiessaan valmistajan on otettava huomioon koneen tavanmukaisen käytön lisäksi myös muu käyttö, jota perustellusti voidaan odottaa.

Kone on suunniteltava siten, että sitä ei voida käyttää normaalista poikkeavalla tavalla, josta voi aiheutua vaaraa. Muissa tapauksissa käyttöohjeissa on kiinnitettävä koneen vastaanottajan huomiota sellaisiin vaaroihin aiheuttaviin käyttötapoihin, joita käytännössä on todettu olevan ja joilla konetta ei tulisi käyttää.

- d) Koneen tarkoitetuissa käyttöolosuhteissa on käyttäjän toimintaa hankaloittavien, rasittavien ja psyykkisesti kuormittavien tekijöiden vaikutus vähennettävä mahdollisimman pieneksi ottamalla huomioon ergonomiset periaatteet.

- e) Koneen suunnittelussa ja rakentamisessa valmistajan on otettava huomioon ne käyttäjään kohdistuvat rasitustekijät, jotka johtuvat henkilönsuojaimien (kuten turvajalkineet tai -käsineet) välttämättömyydestä tai ennakoitavissa olevasta käytöstä.

- f) Koneen mukana on toimitettava kaikki olennaiset erikoislaitteet ja -varusteet, jotta sitä voidaan säätää, huoltaa ja käyttää vaaratta.

1.1.3 *Materiaalit ja tuotteet*

Koneen rakennemateriaalit taikka käytettävät ja sen käytössä syntyvät tuotteet eivät saa vaarantaa alttiina olevien henkilöiden turvallisuutta tai terveyttä.

Erityisesti kone, jossa käytetään nesteitä tai kaasuja, on suunniteltava ja rakennettava siten, ettei nesteen tai kaasun täyttämisestä, käytöstä, talteenotosta tai tyhjentämisestä aiheudu vaaraa.

1.1.4 *Valaistus*

Valmistajan on varustettava kone sillä tehtäviin toimintoihin sopivalla koneeseen kuluvalle valaistuslaitteella, jos valaistuksen puute voi aiheuttaa vaaraa, vaikka voimakkuudeltaan normaali yleisvalaistus on käytössä.

Valmistajan on varmistettava siitä, ettei koneessa esiinny haitallista varjonmuodostusta, häiritsevää häikäisyä eikä stroboskooppi-ilmiöstä aiheutuvaa haittaa, siltä osin kuin ne johtuvat valmistajan järjestämästä valaistuksesta.

Koneen sisäisillä säännöllistä tarkastusta vaativilla osilla sekä säätö- ja huoltoalueilla on oltava tarkoitusta vastaava valaistus.

1.1.5 *Koneen suunnittelu sen käsittelyn helpottamiseksi*

Koneen tai sen jokaisen osan on:

- oltava turvallisesti käsiteltävissä;
- oltava pakattu tai suunniteltu niin, että sen voi varastoida turvallisesti ja vahinkoa aiheuttamatta (esimerkiksi riittävä vakavuus, erikoistuet).

Jos koneen tai sen eri osien paino, koko tai muoto estää niiden liikuttamisen käsin, on kone tai sen jokainen osa:

- varustettava lisälaitteella nostolaitteeseen kiinnittämistä varten;
- suunniteltava niin, että siihen voi kiinnittää edellä tarkoitettua lisälaitteen (esimerkiksi kierrereität); tai
- muotoiltava sellaiseksi, että tavanmukainen nostolaite voidaan helposti kiinnittää siihen.

Jos konetta tai jotakin sen osaa on tarkoitus liikuttaa käsin, sen on oltava:

- joko helposti liikuteltavissa; tai
- varustettu esimerkiksi kädensijoilla täysin turvallista tarttumista ja liikuttamista silmälläpitäen.

Erityisjärjestelyihin on ryhdyttävä sellaisten kevyidenkin työkalujen tai koneenosien käsittelyn osalta, jotka voivat aiheuttaa vaaraa (muoto, materiaali tai muu syy).

1.2 *Hallintajärjestelmä*

1.2.1 *Hallintajärjestelmän turvallisuus ja luotettavuus*

Hallintajärjestelmä on suunniteltava ja rakennettava siten, että se on turvallinen ja luotettava, niin että se estää vaaratilanteen. Ennen kaikkea se on suunniteltava ja rakennettava siten, että:

- se kestää tavanomaisen käytön ja ulkoisten tekijöiden vaikutukset;
- virheelliset refleksit eivät johda vaaratilanteisiin.

1.2.2 *Hallintalaitteet*

Hallintalaitteiden on oltava:

- selvästi nähtävissä ja tunnistettavissa sekä tarvittaessa tarkoituksenmukaisesti merkityt;
- siten sijoitetut, että niitä voi käyttää turvallisesti, nopeasti ja yksikäsitteisesti;
- siten suunniteltu, että hallintalaitteen liike vastaa sen vaikutusta;
- vaaravyöhykkeiden ulkopuolella lukuun ottamatta tarpeen vaatimia tiettyjä hallintalaitteita, kuten hätäpysäytintä, robotin opetuksessa käytettävää ohjauspaneelia tai muuta vastaavaa laitetta;
- sijoitettuna sellaisiin paikkoihin, joissa niiden käyttö ei aiheuta lisää vaaraa;
- siten suunniteltu tai suojattu, ettei tarkoitettua vaikutusta, jos siihen liittyy vaara, pääse syntymään, ilman tarkoituksellista hallintatoimenpidettä;
- valmistettu kestäväksi ennakoituihin kuormitukseen; erityistä huomiota on kiinnitettävä hätäpysäyttimiin, jotka voivat joutua huomattavien kuormitusten alaisiksi.

Jos hallintalaitte on suunniteltu ja rakennettu suorittamaan useita eri toimintoja, toisin sanoen kun puuttuu hallintatoiminnan ja sen vaikutuksen yksiselitteinen vastaavuus (esimerkiksi näppäimistö), suoritettavan toiminnan on oltava selvästi ilmaistu ja tarvittaessa varmistettu.

Hallintalaitteiden on oltava siten järjestetty, että niiden sijoittelu, liikkeet ja käyttövastus sopivat yhteen suoritettavan toiminnan kanssa ottaen huomioon ergonomiset periaatteet. Välttämätön tai odotettavissa oleva henkilönsuojaimien (jalkineet, käsineet tai muut sellaiset) käytöstä johtuvat rajoitukset on otettava huomioon.

Koncessa on oltava sellaiset ilmaisimet (mittarit, merkinantolaitteet tai muut sellaiset), joita turvallinen käyttö vaatii. Käyttäjän on kyettävä käyttäpaikalta lukemaan ne.

Käyttäjän on pääkäyttöpaikalta pystyttävä varmistumaan, että vaaravyöhykkeellä ei ole alttiina olevia henkilöitä.

Jos tämä ei ole mahdollista, hallintajärjestelmän on oltava siten suunniteltu ja rakennettu, että ääni- tai valomerkki tai molemmat annetaan aina kun kone on käynnistymässä. Alttiina olevalla henkilöllä on oltava aikaa ja mahdollisuus nopeasti estää koneen käynnistyminen.

1.2.3 Käynnistäminen

Koneen käynnistyminen saa olla mahdollista vain siten, että vaikutetaan tarkoituksellisesti asianomaiseen hallintalaitteeseen.

Sama vaatimus koskee:

- uudelleen käynnistämistä pysähdysten jälkeen, oli sen syy mikä tahansa,
- toimintatilan (esimerkiksi nopeuden, paineen tai muun) huomattavaa muuttamista,

paitsi jos uudelleen käynnistäminen tai nopeuden muuttaminen tapahtuu vaarantamatta alttiina olevia henkilöitä.

Tämä olennainen vaatimus ei koske sellaista koneen uudelleen käynnistämistä tai toimintatilan muutosta, joka johtuu automaattisen työkierron vaiheiden normaalista järjestyksestä.

Jos koneessa on useita käynnistyselimä ja käyttäjät voivat sen vuoksi saattaa toisensa vaaraan, on järjestettävä lisälaitteet (esimerkiksi esto- tai valitsinlaitteet, jotka sallivat käynnistämisen vain yhdestä laitteesta kerrallaan) sellaisten vaarojen poistamiseksi.

Automaattisella toimintatavalla toimiva automaattinen laitteisto on voitava käynnistää uudelleen helposti sen jälkeen kun turvallisuusedellytykset on täytetty.

1.2.4 Pysäytyslaitteet

Normaali pysäytys

Jokaisessa koneessa on oltava pysäytyslaitte, jolla se voidaan turvallisesti pysäyttää kokonaan.

Jokaisella työasemalla on oltava tarvittavat pysäytyselimet, joilla vaaran laadusta riippuen yksi tai kaikki koneen liikkuvat osat pysäytetään. Koneen pysäyttimen toiminnan on oltava ensisijainen käynnistimen toimintaan verrattuna.

Kun kone tai sen vaaralliset osat ovat pysähtyneet, käyttöenergian syötön asianomaisiin toimilaitteisiin on katkettava.

Hätäpysäytys

Jokaisessa koneessa on oltava yksi tai useampia hätäpysäyttimiä, joiden avulla vaara tai vaaranuhka voidaan torjua. Tästä voidaan poiketa:

- koneissa, joissa hätäpysäytin ei vähentäisi vaaran uhkaa joko siitä syystä, että se ei lyhentäisi pysäytysaikaa, tai se ei tekisi mahdolliseksi niitä erityistoimenpiteitä, joita riskin hallitsemiseksi tarvitaan;
- käsinkannateltavissa ja -ohjattavissa koneissa.

Hätäpysäyttimen on:

- oltava varustettu selvästi tunnistettavalla ja hyvin näkyvällä käyttöelimeillä, joka on nopeasti tavoitettavissa;
- pysäytettävä vaarallinen prosessi mahdollisimman nopeasti aiheuttamatta uusia vaaratekijöitä;
- tarvittaessa aiheutettava tai sallittava aiheuttaa tiettyjä turvatoimintoja.

Hätäpysäyttimen on jätävä lukkiutuneeseen tilaan; se on voitava vapauttaa ainoastaan asianmukaisella toimenpiteellä; sen vapautuminen ei saa käynnistää konetta uudelleen, vaan ainoastaan tehdä uudelleen käynnistyminen mahdolliseksi; pysäytin ei saa laukaista pysäytystoimintaa ennenkuin se on lukkiutunut.

Kone- ja laiteyhdistelmät

Jos koneet tai osa koneista on suunniteltu toimimaan yhdessä, valmistajan on suunniteltava ja rakennettava ne siten, että pysäyttimet, mukaan lukien hätäpysäytin, pysäyttävät varsinaisen koneen lisäksi myös kaikki sitä edeltävät ja/tai sen jälkeen toimivat laitteet, jos niiden toiminnan jatkuminen voi aiheuttaa vaaraa.

1.2.5 Toimintatavan valinta

Valitun toimintatavan on oltava ensisijainen kaikkien muuhun ohjaukseen paitsi hätäpysäytykseen nähden.

Jos kone on suunniteltu ja rakennettu silmällä pitäen mahdollisuutta käyttää sitä erilaisilla ohjaus- tai käyttötavoilla, joilla on erilainen turvallisuuden taso (esimerkiksi säätöä, kunnossapitoa tai tarkastusta varten), siinä on oltava toimintatavan valitsin, joka voidaan lukita jokaiseen asentoon. Valitsimen jokaisen asennon on vastattava yhtä käyttö- tai ohjaustapaa.

Valitsimen voi korvata muulla valintamenetelmällä (esimerkiksi tiettyjen numeerisesti ohjattujen toimintojen salasanoilla tai muulla vastaavilla), joka rajoittaa koneen tiettyjen toimintojen käytön tiettyihin käyttäjäryhmiin.

Jos tiettyjen toimintojen osalta koneen on voitava toimia suojalaitteiden ollessa poissa käytöstä, valitsimen on samanaikaisesti:

- kytkettävä automaattinen ohjaustapa irti toiminnasta;
- tehtävä liikkeet mahdollisiksi vain sellaisilla ohjauslimillä, joihin on jatkuvasti vaikutettava;
- tehtävä vaarallisten liikkuvien osien toiminta mahdolliseksi ainoastaan olosuhteissa, joissa turvallisuuden tasoa on nostettu (esimerkiksi vähennetyllä nopeudella, alennetulla teholla, portaittain järjestetyllä käytöllä tai muulla asianmukaisella keinolla) ja peräkkäisistä toimintajaksosta johtuvat vaarat on estetty;
- estää liikkeet, jotka ovat omiaan aiheuttamaan vaaraa ja jotka aiheutuvat vaikutettaessa tahallisesti tai vahingossa koneen omiin autoreihin.

Lisäksi käyttäjän on voitava hallita käyttämiensä koneen osien toimintaa säätöpaikalta.

1.2.6 Energiansyötön häiriöt

Koneen energiansyötön keskeytyminen, jälleenkytkeminen keskeytyksen jälkeen tai millainen tahansa vaihtelemine ei saa johtaa vaaratilanteeseen.

Erityisesti:

- kone ei saa lähteä käyntiin odottamattomasti;
- koneen pysähtymiselle ei saa olla estettä, jos pysäytyskäsky on jo annettu;
- mikään koneen liikkuva osa tai koneen varassa oleva kappale ei saa pudota, kaatua tai sinkoutua;
- minkään liikkuvan osan automaattinen tai käsikäyttöinen pysäyttäminen ei saa estyä;
- turvallisuuslaitteiden on pysyttävä täysin toimintakykyisinä.

1.2.7 Ohjauspiirin häiriöt

Ohjauspiirin logiikkavirhe, häiriö tai vahingoittuminen ei saa johtaa vaaratilanteisiin.

Erityisesti:

- kone ei saa lähteä käyntiin odottamattomasti;
- koneen pysähtymiselle ei saa olla estettä, jos pysäytyskäsky on jo annettu;
- mikään koneen liikkuva osa tai koneen varassa oleva kappale ei saa pudota, kaatua tai sinkoutua;
- minkään liikkuvan osan automaattinen tai käsikäyttöinen pysäyttäminen ei saa estyä;
- turvallisuuslaitteiden on pysyttävä täysin toimintakykyisinä.

1.2.8 *Ohjelmisto*

Käyttäjän ja koneen välisen komento- tai hallintajärjestelmän vuorovaikutteisen ohjelmiston on oltava käyttäjäystävällinen.

1.3 **Mekaanisten vaaratekijöiden torjunta**

1.3.1 *Vakavuus*

Kone sekä sen osat ja varusteet on suunniteltava ja rakennettava siten, että niillä on ennakoitavissa käyttöoloissa (ottaen tarvittaessa huomioon ilmasto-olosuhteet) riittävä vakavuus mahdollisen kaatumisen, putoamisen tai odottamattoman liikkeen varalta.

Jollei koneen muoto sinänsä tai sen tarkoitettu asennustapa anna sille riittävää vakavuutta, koneessa on oltava tarkoituksenmukaiset rakenteet perustaan kiinnittämiseksi. Tästä on ilmoitettava käyttöohjeissa.

1.3.2 *Rikkoutumisvaara käytön aikana*

Koneen eri osien ja niiden välisten liitosten on kyettävä kestäämään ne kuormitukset, jotka niihin kohdistuvat käytettäessä niitä valmistajan ennakoimalla tavalla.

Käytettävien rakennemateriaalien kestävyys on oltava sopiva valmistajan ennakoimiin käyttöolosuhteisiin nähden, erityisesti ottaen huomioon väsymis-, vanhenemis-, korroosio- ja kulumisilmiöt.

Valmistajan on ilmoitettava ohjeissa turvallisuuden vaatimat tarkastus- ja kunnossapitotoimenpiteet ja niiden väliajat. Tarpeen vaatiessa on yksilöitävä kuluvat osat ja määriteltävä niiden vaihtamisperusteet.

Jos murtumis- tai hajoamisvaara jää jäljelle toteutetuista toimenpiteistä huolimatta (kuten hiomalaikoissa), liikkuvat osat on asennettava ja sijoitettava siten, että niiden murtuessa sirpaleiden sinkoutuminen koneesta on estetty.

Nestettä tai kaasua sisältävien, erityisesti korkeapaineisten putkien ja letkujen on kyettävä kestäämään ennakoituiden sisäiset ja ulkoiset kuormitukset ja oltava lujasti kiinnitetyt tai suojatut kaikkien kuormitus- ja rasitusmahdollisuuksien varalta. Varotoimenpiteisiin on ryhdyttävä sen varmistamiseksi, ettei murtumasta aiheudu vaaraa (esimerkiksi äkillistä liikettä, korkeapainesuihkua).

Kun työstettävää materiaalia syötetään automaattisesti, seuraavat ehdot on täytettävä, jotta kukaan ei joutuisi vaaralle alttiiksi (esimerkiksi työkalun murtuessa):

- kun työkalu joutuu kosketuksiin työkalun kanssa, työkalun on jo oltava normaalissa toimintatilassa;
- työkalun liikkeen käynnistyessä tai pysähtyessä (tarkoituksella tai vahingossa) syöttöliikkeen on toimittava vastaavalla tavalla.

1.3.3 *Putoavista ja sinkoutuvista esineistä aiheutuvat vaarat*

Putoavista tai sinkoutuvista esineistä (esimerkiksi työkalu- ja lastut, sirpaleet, jätteet) aiheutuvan vaaran estämiseksi on ryhdyttävä toimenpiteisiin.

1.3.4 *Pinnoista, terävistä reunoista tai kulmista aiheutuvat vaarat*

Jos koneen käyttötarkoitus sallii, koneen osissa, joita voidaan koskettaa, ei saa olla teräviä kulmia, reunoja eikä karkeita pintoja, jos niistä aiheutuu vaaraa.

1.3.5 *Yhdistelmäkoneista aiheutuvat vaarat*

Jos kone (yhdistelmäkone) on tarkoitettu suorittamaan useita erilaisia toimintoja, joiden välillä työkalua siirretään käsin, se on suunniteltava ja rakennettava siten, että jokaista osakoneita voidaan käyttää muiden osakoneiden aiheuttamatta alttina oleville henkilöille vaaraa.

Tästä syystä osakoneet on voitava käynnistää ja pysäyttää kukin erikseen, jollei niitä ole suojattu.

1.3.6 *Työkalujen pyörimisnopeuden muuttamisesta aiheutuvat vaaratekijät*

Jos kone on suunniteltu suorittamaan toimintoja erilaisissa käyttötiloissa (esimerkiksi erilaisilla nopeuksilla tai energian syötöillä), se on suunniteltava ja rakennettava siten, että nämä valinnat ja säädöt voidaan tehdä turvallisesti ja luotettavasti.

1.3.7 Liikkuvista osista aiheutuvien vaarojen torjunta

Koneen liikkuvat osat on suunniteltava, rakennettava, sijoitettava, tai jos vaaroja ei ole saatu poistetuksi, varustettava turvalaitteilla niin, että kaikki kosketuksesta aiheutuvat vaarat estetään.

1.3.8 Suojaustavan valinta liikkuvista osista aiheutuvan vaaran torjumiseksi

Koneen liikkuvista osista aiheutuvien vaarojen torjuntaan käytetyt suoja- ja turvalaitteet on valittava vaaratyyppin perusteella. Seuraavia ohjeita on käytettävä helpottamaan niiden valintaa.

A. Voimansiirtojärjestelmän liikkuvat osat

Voimansiirtojärjestelmän liikkuvista osista (kuten hihnapyöristä, hihnoista, hammaspyöristä, hammas-tangoista tai voimansiirtoakselista) aiheutuvalla vaaralla alttiina olevien henkilöiden suojelemiseksi tarkoitettujen suojusten on oltava:

- joko 1.4.1 ja 1.4.2.1 kohdan vaatimukset täyttäviä kiinteitä suojuksia;
- tai 1.4.1 ja 1.4.2.2.A kohdan vaatimukset täyttäviä avattavia suojuksia.

Jos on ennakoitavissa usein toistuvia näiden osien käsittelytoimenpiteitä, tulisi käyttää avattavia suojuksia.

B. Työprosessin liikkuvat osat

Työprosessien liikkuvista osista (kuten leikkaavista työkaluista, liikkuvista puristimen osista, teloista tai koneistuksessa tarvittavista osista) aiheutuvalla vaaralla alttiina olevien henkilöiden suojelemiseksi tarkoitettujen suojusten tai turvalaitteiden on oltava:

- jos mahdollista 1.4.1 ja 1.4.2.1 kohdan vaatimukset täyttäviä kiinteitä suojuksia;
- muissa tapauksissa avattavia suojuksia, jotka täyttävät 1.4.1 ja 1.4.2.2.B kohdan vaatimukset, tai turvalaitteita, kuten tuntoelimiin varustettuja laitteita (esimerkiksi koskematta toimivat esteet, turvamatot), paikkaan sitovia turvalaitteita (esimerkiksi kaksinkäsinkäyttö) taikka automaattisesti toimimaan tarkoitettuja turvalaitteita, jotka estävät käyttäjän kehon tai kehonosan pääsyn vaaravyöhykkeelle 1.4.1 ja 1.4.3 kohdan mukaisesti.

Jos työn suorittaminen vaatii käyttäjän toimenpiteitä työprosessiin liittyvien liikkuvien osien lähellä eikä niitä voida kokonaan tai osittain sijoittaa toiminnan aikana kosketuksen ulottumattomiin, ne on, jos se teknisesti on mahdollista, varustettava:

- 1.4.1 ja 1.4.2.1 kohdan vaatimukset täyttävillä kiinteillä suojuksilla, jotka estävät koskettamasta sellaisia osia, joita ei käytetä työssä;
- 1.4.1 ja 1.4.2.3 kohdan vaatimukset täyttävillä säädettävillä suojuksilla, jotka rajoittavat pääsyä niihin liikkuvien osien kohtiin, joita ehdottomasti tarvitaan työskennellessä koneella.

1.4 Suojuksilta ja turvalaitteilta vaadittavat ominaisuudet

1.4.1 Yleiset vaatimukset

Suojusten ja turvalaitteiden on:

- oltava kestäviä;
- oltava sellaisia, ettei niistä aiheudu lisävaaraa;
- oltava sellaisia, ettei niitä ole helppo ohittaa tai tehdä toimimattomaksi;
- sijaittava riittävällä etäisyydellä vaaravyöhykkeestä;
- estettävä mahdollisimman vähän tuotantoprosessin tarkkailua;
- sallittava työkalun asettaminen tai vaihtaminen sekä kunnossapito rajoittamalla pääsy vain alueelle, jossa työ on tehtävä, jos mahdollista ilman, että suojusta tai turvalaitetta poistetaan.

1.4.2 Suojuksia koskevat erityisvaatimukset

1.4.2.1 Kiinteät suojuukset

Kiinteiden suojusten on pysyttävä varmasti paikallaan.

Niiden kiinnitysjärjestelmän avaaminen saa olla mahdollista vain työkaluilla.

Jos mahdollista suojuukset eivät saa pysyä paikallaan ilman kiinnittimiään.

1.4.2.2 Avattavat suojukset

A. A-tyyppin avattavien suojusten on:

- jos mahdollista pysyttävä kiinnitettyinä koneeseen ollessaan auki;
- oltava kytkettyä laitteeseen, joka estää liikkuvien osien käynnistymisen suojuksen ollessa auki ja antaa pysäytyskäskyn, kun suojuks avataan.

B. B-tyyppin avattavat suojukset on suunniteltava ja kytkettävä hallintajärjestelmään siten, että:

- liikkuvat osat eivät voi käynnistyä niin kauan kun ne ovat käyttäjän ulottuvilla;
- alttiina olevat henkilöt eivät voi koskettaa liikkuviin osiin niiden käynnistyttyä;
- niitä voidaan säätää vain tarkoituksellisilla toimenpiteillä kuten työkalua tai avainta käyttämällä;
- suojuksen yhdenkin osan puuttuminen tai vioittuminen estää käynnistymisen tai pysäyttää liikkuvat osat;
- sinkoutumisen aiheuttamalta vaara torjutaan asianmukaisella esteellä.

1.4.2.3 Pääsyä rajoittavat säädettävät suojukset

Säädettävien suojusten, jotka rajoittavat pääsyä niihin liikkuvien osien kohtiin, joita ehdottomasti tarvitaan työskennellessä koneella, on:

- oltava käsin tai automaattisesti säädettävissä suoritettavan työn tyyppin mukaan;
- oltava helposti säädettävissä ilman työkaluja;
- vähennettävä mahdollisimman paljon sinkoutumisvaaraa.

1.4.3 Turvalaitteita koskevat erityisvaatimukset

Turvalaitteet on suunniteltava ja liitettävä hallintajärjestelmään siten, että:

- liikkuvat osat eivät voi käynnistyä niin kauan kun ne ovat käyttäjän ulottuvilla;
- alttiina olevat henkilöt eivät voi koskettaa liikkuviin osiin niiden käynnistyttyä;
- niitä voidaan säätää vain tarkoituksellisilla toimenpiteillä, kuten työkalua tai avainta käyttämällä;
- turvalaitteen yhdenkin osan puuttuminen tai vioittuminen estää käyntiinlähdon tai pysäyttää liikkuvat osat.

1.5 Muiden vaaratekijöiden torjunta

1.5.1 Sähköstä aiheutuvat vaarat

Sähkökäyttöinen kone on suunniteltava, rakennettava ja varustettava siten, että kaikki sähköiset vaaratekijät estetään tai voidaan estää.

Tietyissä jänniterajoissa käytettävistä sähkölaitteista annettuja voimassa olevia erityissäännöksiä on noudatettava koneisiin, joita kyseiset jänniterajat koskevat.

1.5.2 Staattisesta sähköstä aiheutuvat vaarat

Kone on suunniteltava ja rakennettava siten, että mahdollisesti vaaraa aiheuttavien sähköstaattisten varausten syntyminen on estetty tai rajoitettu taikka että koneessa on laitteet varausten purkamiseksi.

1.5.3 Muusta energiasta kuin sähköstä aiheutuva vaara

Muu kuin sähkökäyttöinen (esimerkiksi hydraulisella, pneumaattisella tai lämpövoimalla käyvä) kone on suunniteltava, rakennettava ja varustettava siten, että kaikki mahdolliset näihin energialajeihin liittyvät vaarat vältetään.

1.5.4 Asennusvirheistä aiheutuvat vaarat

Jos asennettaessa tai vaihdettaessa tiettyjä osia virheellisestä kiinnityksestä voi aiheutua vaaraa, virheet on tehtävä mahdottomiksi jo osien suunnitteluvaiheessa tai jos tämä ei ole mahdollista, merkittävä tieto vaarasta itse osiin taikka niiden kiinnityskohtiin. Edellä tarkoitettu tieto on merkittävä liikkuviin osiin tai niiden kiinnityskohtiin, jos osien liikesuunta on tiedettävä vaaran välttämiseksi. Tarvittavat lisätiedot on annettava ohjekirjassa.

Jos virheellinen neste, kaasun tai sähkön liittäminen voi aiheuttaa vaaraa, on niiden virheellinen kytkentä tehtävä mahdolliseksi jo suunnitteluvaiheessa tai, jos tämä ei ole mahdollista, merkittävä tieto vaarasta esimerkiksi putkiin, kaapeleihin tai liittimiin.

1.5.5 *Alhaisista ja korkeista lämpötiloista aiheutuvat vaarat*

On ryhdyttävä toimenpiteisiin kaikkien korkeassa tai erittäin alhaisessa lämpötilassa olevien koneen osien tai aineiden koskettamisesta tai läheisyydestä aiheutuvien vaarojen poistamiseksi.

Kuuman tai erittäin kylmän aineen sinkoutumismahdollisuus tulisi selvittää. Jos sinkoutumisvaara on olemassa, on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin sen poistamiseksi tai, jollei tämä ole teknisesti mahdollista, on estettävä sen vaarallinen vaikutus.

1.5.6 *Palovaara*

Kone on suunniteltava ja rakennettava siten, että vältetään palo- ja ylikuumentumisvaarat, joita itse kone tai siinä tuotetut tai käytetyt kaasut, nesteet, pölyt, höyryt tai muut aineet aiheuttavat.

1.5.7 *Räjähdyksivaara*

Kone on suunniteltava ja rakennettava siten, että vältetään kaikki räjähdysvaarat, joita itse kone tai siinä tuotetut tai käytetyt kaasut, nesteet, pölyt, höyryt tai muut aineet aiheuttavat.

Tätä varten valmistajan on ryhdyttävä toimenpiteisiin, jotta

- vältetään aineiden vaaralliset pitoisuudet;
- estetään räjähtävän kaasuseoksen syttyminen;
- rajoitetaan mahdollisen räjähdysvaaran vaikutus sellaiseksi, että se ei vaaranna ympäristöä.

Samoihin varotoimiin on ryhdyttävä, jos valmistaja pitää mahdollisena, että konetta käytetään räjähdysvaarallisessa ympäristössä.

Koneen osina toimivien sähkövarusteiden on vastattava räjähdysvaarojen välttämisen osalta voimassa olevien erityisdirektiivien säännöksiä.

1.5.8 *Melusta aiheutuva vaara*

Kone on suunniteltava ja rakennettava siten, että melupäästöistä johtuvat vaarat on vähennetty alimmalle mahdolliselle tasolle ottaen huomioon tekniikan edistyminen ja käytössä olevat keinot vähentää melua erityisesti melulähteeseen kohdistuvien toimenpitein.

1.5.9 *Tärinästä aiheutuva vaara*

Kone on suunniteltava ja rakennettava siten, että koneen aiheuttamasta tärinästä johtuvat vaarat on vähennetty alimmalle mahdolliselle tasolle ottaen huomioon tekniikan edistyminen ja käytössä olevat keinot vähentää tärinää erityisesti tärinälähteessä.

1.5.10 *Säteilyistä aiheutuva vaara*

Kone on suunniteltava ja rakennettava siten, että mikä tahansa säteilyemissio rajoitetaan koneen käytön kannalta välttämättömään määrään ja että sen vaikutukset alttiina oleviin henkilöihin ovat olemattomat taikka säteilyannokset on rajoitettu vaarattomiksi.

1.5.11 *Ulkoisesta säteilystä aiheutuva vaara*

Kone on suunniteltava ja rakennettava siten, että ulkoinen säteily ei häiritse sen toimintaa.

1.5.12 *Laserlaitteista aiheutuva vaara*

Laserlaitteita käytettäessä tulisi ottaa huomioon seuraavat säännökset:

- koneessa oleva laserlaite on suunniteltava ja rakennettava niin, että vältetään vahingossa tapahtuva säteily;
- koneessa oleva laserlaite on varustettava sellaisilla suojuksilla, ettei tchosesäteilystä, heijastus- tai hajasäteilyistä, eikä sekundäärisäteilyistä aiheudu vaaraa terveydelle;
- koneessa olevan laserlaitteen havainnointiin tai säätöön tarkoitetun optisen laitteen on oltava sellainen, etteivät lasersäteet aiheuta vaaraa terveydelle.

1.5.13 *Pöly-, kaasu- tai muista päästöistä aiheutuvat vaarat*

Kone on suunniteltava, rakennettava ja varustettava siten, että siinä syntyvien kaasujen, nesteiden, pölyjen, höyryjen ja muiden jätteiden aiheuttamat vaarat voidaan välttää.

Jos vaaratekijä on olemassa, koneessa on oltava sellaiset varusteet, joilla edellä tarkoitettut aineet voidaan kerätä tai poistaa.

Jollei kone ole täysin suljettu normaalitoiminnan aikana, on aineiden keruu- tai poistolaitteiden oltava mahdollisimman lähellä niiden päästökohtaa.

1.6 **Kunnossapito**

1.6.1 *Koneen kunnossapito*

Säätö-, voitelu- ja kunnossapitokohtien on sijaittava vaaravyöhykkeiden ulkopuolella. Säätö-, kunnossapito-, korjaus-, puhdistus- ja huoltotoimenpiteet on oltava mahdollista tehdä koneen ollessa pysähtynyt.

Jollei yhtä tai useampaa mainituista ehdoista voida täyttää teknisistä syistä, edellä tarkoitettujen toimenpiteet on voitava tehdä vaarattomasti (katso 1.2.5).

Automaattikoneissa ja tarvittaessa muissa koneissa on oltava valmistajan suunnittelema liitännämahdollisuus vianetsintälaitetta varten.

Automaattikoneiden ne osat, jotka täytyy vaihtaa usein erityisesti tuotannon muutoksen tai kulumisen tai tuotantohäiriön aiheuttaman mahdollisen vaurion vuoksi, on voitava irroittaa ja vaihtaa helposti ja turvallisesti. Osien luoksepäästävyys on mahdollistettava näiden tehtävien suorittaminen tarpeellisin teknisin välinein (kuten työkaluin, mittalaittein) valmistajan yksilöimän menetelmän mukaisesti.

1.6.2 *Pääsy työskentelypaikalle ja huoltokohteisiin*

Valmistajan on toimitettava välineet (kuten portaat, tikkaat, kulkutasot), joita käyttämällä pääsee turvallisesti kaikkiin tuotannossa, säädössä ja kunnossapidossa tarvittaviin paikkoihin.

Koneen sellaiset kohdat, joilla henkilöt saattavat joutua kulkemaan tai seisomaan, on suunniteltava ja rakennettava siten, että putoamisvaara vältetään.

1.6.3 *Energiansyötön katkaisu*

Jokaisessa koneessa on oltava laitteet, joilla kaikki energiansyöttö katkaistaan. Näiden laitteiden on oltava selvästi tunnistettavissa. Ne on voitava lukita, jos energian uudelleen kytkeminen voi aiheuttaa vaaraa alttiina oleville henkilöille. Jos koneen sähkövirta saadaan verkosta pistokkeella, riittää pistokkeen irrottaminen.

Energiansyötön katkaisu on voitava lukita myös silloin, kun käyttäjä ei voi mistä tahansa paikasta, johon hänellä on pääsy, tarkistaa, että energiansyöttö on katkaistuna.

Energiansyötön katkaisun jälkeen on voitava normaalilla tavalla purkaa koneeseen varastoitunut energia ilman, että alttiina olevat henkilöt joutuvat vaaraan.

Sellaiset piirit, joiden tarkoituksena on esimerkiksi osien kiinnipito, tiedon säilyttäminen tai valaiseminen, saavat edellä tarkoitettua vaatimuksesta poiketen jäädä kytketyiksi energianlähteisiinsä. Tällöin on ryhdyttävä erityistoimenpiteisiin käyttäjän turvallisuuden varmistamiseksi.

1.6.4 *Käyttäjän vaikuttaminen koneen toimintaan*

Kone on suunniteltava, rakennettava ja varustettava siten, että käyttäjän tarvitsee vaikuttaa sen toimintaan mahdollisimman rajoitetusti.

Jos ei ole vältettävissä, että käyttäjä vaikuttaa koneen toimintaan, se on oltava mahdollista suorittaa helposti ja turvallisesti.

1.7 **Opasteet ja ohjeet**

1.7.0 *Näyttölaitteet*

Koneen hallintaan tarvittavan tiedon on oltava yksikäsitteistä ja helposti ymmärrettävää.

Se ei saa olla siinä määrin liiallista, että käyttäjä ylikuormittuu.

1.7.1 Varoituslaitteet

Jos koneessa on varoituslaitteita (kuten ääni- tai valomerkkilaitteita), niiden antamien merkkien on oltava yksikäsitteisiä ja helposti havaittavia.

Koneen käyttäjän on voitava tarkistaa milloin tahansa edellä tarkoitettujen varoituslaitteiden toiminta.

Turvallisuusväreistä ja -merkeistä annettuja erityisdirektiivejä on noudatettava.

1.7.2 Varoittaminen jäljelle jääneistä vaaroista

Jos toteutetuista toimenpiteistä huolimatta jäljelle jää vaaroja tai jos mahdolliset vaarat eivät ole selvästi havaittavissa (esimerkiksi sähkötilat, radioaktiiviset lähteet, hydraulijärjestelmän ilmanpoisto, katvealueella olevat vaarat), valmistajan on varoitettava niistä.

Edellä tarkoitettuina varoituksina on ensi sijassa käytettävä helposti ymmärrettäviä kuvia tai ne on laadittava koneen käyttömaan kielellä sekä vaadittaessa vielä käyttäjän ymmärtämällä kielellä.

1.7.3 Merkinnot

Jokaisessa koneessa on oltava pysyvät ja helposti luettavat merkinnot, joista ilmenevät seuraavat vähimmäistiedot:

- valmistajan nimi ja osoite;
- EY-merkki, joka sisältää valmistusvuoden (katso liite III);
- sarja- tai tyyppimerkintä;
- mahdollinen sarjanumero.

Jos valmistaja on rakentanut koneen käytettäväksi räjähdysvaarallisessa ympäristössä, koneessa on lisäksi oltava tätä koskeva merkintä.

Koneessa on oltava myös kaikki sen tyyppiä ja turvallista käyttöä koskevat olennaiset tiedot (esimerkiksi tiettyjen pyörievien osien enimmäisnopeus, siihen kiinnitettävien työkalujen enimmäishalkaisija, massa).

1.7.4 Ohjeet

a) Kunkin koneen mukana on oltava ohjeet, joissa on ainakin seuraavat tiedot:

- samat tiedot, jotka on merkitty koneeseen (katso 1.7.3) yhdessä koneen huoltoon helpottavien tarvittavien lisätietojen (esimerkiksi maahantuojan ja huoltoilikkeiden osoitteiden) kanssa;
- tiedot koneen ennakoidusta käytöstä ottaen huomioon 1.1.2 kohdan c alakohdassa tarkoitettuun käyttöön;
- tiedot koneen käyttäjälle tarkoitetuista työskentelypaikoista;
- turvallisuusohjeet, jotka koskevat:
 - koneen käyttöön ottamista;
 - koneen käyttöä;
 - koneen käsittelyä ja joihin sisältyy koneen ja sen eri osien massat, jos niitä säännöllisesti kuljetetaan erikseen;
 - koneen paikalleen asentamista;
 - kokoonpanoa, purkamista;
 - säätöä;
 - kunnossapitoa (huoltoja ja korjauksia);
 - tarvittaessa perehdyttämisohjeita.

Tarvittaessa ohjeissa on kiinnitettävä huomiota sellaisiin tapoihin, joilla konetta ei tulisi käyttää.

b) Valmistajan tai valmistajan yhteisöön sijoittautuneen edustajan on laadittava ohjeet jollakin sen maan kielellä, jossa kone on tarkoitettu käytettäväksi, ja siihen olisi liitettävä samat ohjeet jollakin muulla yhteisön kielellä kuten valmistusmaan tai sen maan kielellä, johon valmistajan edustaja on sijoittautunut. Tästä vaatimuksesta poiketen kunnossapito-ohjeet, jotka on tarkoitettu valmistajan tai hänen edustajansa usein käyttämien erityisten asiantuntijain käyttöön, voidaan laatia vain yhdellä virallisista yhteisön kielistä.

c) Ohjeissa on oltava sellaiset piirustukset ja piirroksiset, joita tarvitaan konetta käyttöön otettaessa, sen kunnossapidossa, tarkastuksessa, toimintakuntoisuuden tarkastuksessa ja tarvittaessa myös korjauksessa, sekä kaikki erityisesti turvallisuutta ajatellen hyödylliset ohjeet.

- d) Koneen kaupallisessa esitteessä ei saa olla turvallisuusasioista tietoa, joka on ristiriidassa ohjeiden kanssa; siinä on oltava tiedot f alakohdassa tarkoitettusta melupäästöstä ja käsinohjattavan koneen osalta tiedot 2.2 kohdassa tarkoitettua tärinästä.
- e) Tarvittaessa ohjeissa on annettava asennusta ja kokoonpanoa koskevaa tietoa melun tai tärinän vähentämisestä (kuten vaimentimien käytöstä, peruslaatan lajista ja massasta).
- f) Ohjeissa on annettava seuraavat tiedot koneen synnyttämästä melupäästöstä, joko todellinen arvo tai samanlaisella koneella tehtyihin mittauksiin perustuva arvo:
- A-painotettu äänenpaineen ekvivalenttitaso työskentelypaikalla, jos se ylittää 70 dB(A); tason jäädessä tämän arvon alapuolelle siitä on ilmoitettava;
 - C-painotettu äänenpaineen huippuarvo työskentelypaikalla, jos se ylittää 63 Pa (130 dB vertailuarvo suhteessa 20 uPa);
 - koneen synnyttämä äänitehotaso, jos A-painotettu äänenpaineen ekvivalenttitaso ylittää 85 dB(A) työskentelypaikalla.

Erittäin suuren koneen osalta äänitehotason asemesta voidaan ilmoittaa koneen ympäriltä yksilöidyistä kohdista mitattu ekvivalentti äänenpainetaso.

Äänitasot on mitattava käyttämällä koneelle sopivinta mittausten menetelmää.

Valmistajan on ilmoitettava, missä koneen toimintaolosuhteissa mittaukset on suoritettu ja mitä mittausten menetelmiä on käytetty.

Jollei työskentelypaikkoja ole määritelty tai niitä ei voida määritellä, äänenpainetasot on mitattava yhden metrin etäisyydeltä koneesta ja 1,60 m korkeudelta lattiasta tai kulkutasosta. Suurimman äänenpaineen paikka ja lukuarvo on ilmoitettava.

- g) Mikäli valmistaja on rakentanut koneen käytettäväksi räjähdysvaarallisissa ilmaympäristöissä, ohjeissa on annettava kaikki tarvittavat tiedot sellaisen käytön varalta.
- h) Sellaisen koneen osalta, joka on tarkoitettu muidenkin kuin ammattityöntekijöiden käytettäväksi, ohjeet on laadittava ottaen huomioon edellä tarkoitettujen vaatimusten lisäksi se yleinen koulutustaso ja harkintakyky, mitä kohtuudella voidaan sellaisilta käyttäjiltä edellyttää.

2. TIETTYJÄ KONERYHMIÄ KOSKEVIA OLENNAISIA LISÄVAATIMUKSIA TERVEYDESTÄ JA TURVALLISUUDESTA

2.1 Elintarviketeollisuuskoneet

Edellä 1 luvussa säädettyjen olennaisten terveys- ja turvallisuusvaatimusten lisäksi on ne koneet, jotka on tarkoitettu elintarvikkeiden valmistukseen ja jatkojalostukseen (esimerkiksi keittämiseen, jäähdyttämiseen, pakastamiseen, sulattamiseen, pesemiseen, käsittelyyn tai pakkaamiseen, varastointiin, kuljetukseen tai jakeluun), suunniteltava ja rakennettava siten, että vältetään kaikki myrkytysten, sairauksien tai tartuntojen vaara, ja noudatettava seuraavia hygienian sääntöjä:

- a) Ainesten, jotka joutuvat tai jotka on tarkoitettu joutumaan kosketukseen elintarvikkeiden kanssa, on täytettävä niitä koskevien erityisdirektiivien vaatimukset. Kone on suunniteltava ja rakennettava siten, että edellä tarkoitettut ainekset saadaan puhdistettua ennen jokaista käyttökertaa.
- b) Kaikkien pintojen liitoksineen on oltava sileitä ja ilman reunoja ja rakoja, joihin voisi kerääntyä orgaanista ainetta.
- c) Koneen rakennososat on suunniteltava siten, että ulkonemia, teräviä reunoja ja syvennyksiä on mahdollisimman vähän. Osat tulisi ensi sijaisesti valmistaa hitsaamalla tai muulla jatkuvalla liitostavalla. Ruuvien, ruuvikantojen ja niittien käyttö on kiellettyä teknisesti välttämättömiä tapauksia lukuun ottamatta.
- d) Kaikki elintarvikkeita koskettavat pinnat on voitava puhdistaa ja desinfioida helposti purkamalla, jos mahdollista, koneesta helposti irroitettavat osat. Sisäpintojen käyristysasteiden on oltava riittävät perusteellisen puhdistuksen suorittamiseksi.
- e) Elintarvikkeista sekä puhdistuksesta, desinfiointista ja huuhtelusta peräisin olevan nesteiden on voitava poistua koneesta esteettömästi (käyttämällä mahdollista "puhdistus"-asentoa).
- f) Kone on suunniteltava ja rakennettava siten, että estetään kaikkien nesteiden ja elävien olioiden, erityisesti hyönteisten, pääsy tai minkä tahansa orgaanisen aineen kertyminen paikkoihin, joita ei voida

puhdistaa (esimerkiksi asettamalla tiiviste koneen ja sen alustan välille koneessa, jota ei ole asennettu jalustalle tai pyörille taikka käyttämällä tiivistettyjä rakenneyksiköitä).

- g) Kone on suunniteltava ja rakennettava siten, että mikään apuaine (esimerkiksi voiteluaine) ei pääse kosketukseen elintarvikkeiden kanssa. Tarvittaessa kone on suunniteltava ja rakennettava siten, että tämän vaatimuksen jatkuva noudattaminen voidaan tarkistaa.

O h j e e t

Edellä 1 luvussa vaadittujen tietojen lisäksi ohjeista on ilmettävä suositeltavat puhdistus-, desinfiointi- ja huuheluinneet sekä -menetelmät (sekä helposti käsiksi päästävien paikkojen että sellaisten kohteiden osalta, joihin pääsy ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista, kuten putkiston osalta, jotka on puhdistettava paikalla).

2.2. Käsikoneet tai käsinohjattavat koneet

Edellä 1 luvussa säädettyjen olennaisten terveys- ja turvallisuusvaatimusten lisäksi käsikoneiden sekä käsinohjattavien koneiden on vastattava seuraavia olennaisia terveys- ja turvallisuusvaatimuksia:

- koneella on oltava sen tyyppiä vastaava riittäväkokoinen tukipinta ja riittävän monta kädensijaa ja sopivankokoista tukea, jotka varmistavat koneen vakavuuden valmistajan ennakoimissa käyttöolosuhteissa;
- jos kädensijoista ei voida irroittaa otetta täysin vaaratta, koneessa on oltava käynnistimet ja pysäyttimet, jotka on järjestettävä siten, että niitä voidaan käyttää irrottamatta otetta kädensijoista lukuun ottamatta tapauksia, joissa se on teknisesti mahdotonta tai joissa tarkoituksen on varattu erillinen hallintalaitte;
- koneen suunnittelulla, rakenteella tai varusteilla on poistettava vahingossa tapahtuvan käynnistymisen vaara ja vaara, että koneen käynti jatkuu vielä sen jälkeen, kun käyttäjä on irrottanut otteensa kädensijoista. Jos tätä vaatimusta ei ole teknisesti mahdollista täyttää, on ryhdyttävä muihin vastaaviin toimenpiteisiin;
- käsikone on suunniteltava ja rakennettava siten, että tarvittaessa työstökohtaan voidaan nähdä.

O h j e e t

Ohjeissa on annettava seuraavat tiedot käsikoneesta ja käsinohjattavasta koneesta aiheutuvasta tärinästä:

- käsivarsiin kohdistuvan kiihtyvyyden painotettu tehollisarvo (RMS-arvo) asianmukaisella testausmenetelmällä mitattuna sen ylittäessä $2,5 \text{ m/s}^2$. Jos kiihtyvyys ei ylitä $2,5 \text{ m/s}^2$, siitä on mainittava.

Jos soveltuvaa testausmenetelmää ei ole, valmistajan on ilmoitettava, millä mittausten menetelmällä ja missä oloissa mittaus on tehty.

2.3 Puun ja vastaavien ainesten työstökoneet

Edellä 1 luvussa säädettyjen olennaisten terveys- ja turvallisuusvaatimusten lisäksi koneen, jolla työstetään puuta tai fyysikaalisilta ja teknisiltä ominaisuuksiltaan vastaavanlaisia aineksia, kuten korkkia, luuta, kovaa kumia tai kovaa muovia taikka muita samanlaisia kiinteitä aineksia, on täytettävä seuraavat olennaiset terveys- ja turvallisuusvaatimukset:

- a) kone on suunniteltava, rakennettava ja varustettava siten, että työstettävät kappaleet voidaan asettaa ja ohjata koneeseen turvallisesti; jos työkalua pidetään käsin työpöydällä, työpöydän on oltava riittävän vakaa työn aikana eikä se saa haitata työkalun liikettä;
- b) kone, jota mahdollisesti käytetään olosuhteissa, joihin liittyy työstettävien kappaleiden sinkoutumisvaara, on suunniteltava, rakennettava ja varustettava siten, että tämä sinkoutuminen välitetään tai, jos näin ei ole tehty, siten, että sinkoutuminen ei aiheuta tapaturman vaaraa käyttäjälle eikä alttiina oleville henkilöille;
- c) koneessa on oltava automaattinen jarru, joka pysäyttää työkalun riittävän nopeasti, jos työkalua voidaan koskettaa sen pysähtymisen aikana;
- d) jos työkalu on osana muussa kuin täysautomaattisessa koneessa, kone on suunniteltava ja rakennettava siten, että poistetaan vakavan onnettomuuden vaara tai vähennetään sitä esimerkiksi käyttämällä pyöreää kutteria tai rajoittamalla leikkuusvyöryä.

LIITE II

A. EY:n vaatimustenmukaisuusvakuutuksen sisältö⁽¹⁾

EY:n vaatimustenmukaisuusvakuutuksessa on oltava seuraavat tiedot:

- valmistajan tai valmistajan yhteisöön sijoittautuneen edustajan nimi ja osoite⁽²⁾;
- kuvaus koneesta⁽³⁾;
- tieto kaikista asiaa koskevista säännöksistä, jotka kone täyttää;
- tarvittaessa ilmoitetun tarkastuslaitoksen nimi ja osoite sekä EY-tyyppitarkastusodistuksen numero;
- tarvittaessa sen ilmoitetun tarkastuslaitoksen nimi ja osoite, jolle tekninen rakennetiedosto on annettu 8 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisesti;
- tarvittaessa sen ilmoitetun tarkastuslaitoksen nimi ja osoite, joka on suorittanut 8 artiklan 2 kohdan c alakohdan toisen luettelukohdan mukaisen tarkastuksen;
- tarvittaessa viittaus yhdenmukaistettuihin standardeihin;
- tarvittaessa tieto käytetyistä kansallisista standardeista ja eritelmistä;
- sen henkilön yksilöinti, jolla on valmistajan tai valmistajan edustajan antama allekirjoitusvaltuus

B. Valmistajan tai valmistajan yhteisöön sijoittautuneen edustajan antaman vakuutuksen sisältö (4 artiklan 2 kohta)

Edellä 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettussa vaatimustenmukaisuusvakuutuksessa on oltava seuraavat tiedot:

- valmistajan tai valtuutetun edustajan nimi ja osoite;
- kuvaus koneesta tai koneenosista;
- ilmoitus, että osakoneita ei oteta käyttöön ennen kuin koneesta, johon se liittyy, on annettu tämän direktiivin säännösten mukainen vaatimustenmukaisuusvakuutus;
- allekirjoittajan yksilöinti.

⁽¹⁾ Vakuutus on laadittava samalla kielellä kuin ohjeet (ks. liitteessä I olevaa 1.7.4 kohtaa ja sen on oltava tehty joko koneella tai tekstaten versaalikirjaimin).

⁽²⁾ Toiminimi ja täydellinen osoite; valtuutetun edustajan on ilmoitettava myös valmistajan toiminimi ja osoite.

⁽³⁾ Koneen kuvaus (esimerkiksi merkki, tyyppi, sarjanumero).

*LITE III***EY-MERKKI**

EY-merkin muodostaa alla oleva tunnus ja sen vuosiluvun kaksi viimeistä numeroa, jona merkki on kiinnitetty koneeseen.

EY-merkin eri osilla tulisi pääpiirteissään olla samat pystysuorat mitat, joiden ei tulisi olla vähempää kuin 5 millimetriä.

LIITE IV

KONELAJIT, JOIHIN ON SOVELLETTAVA 8 ARTIKLAN 2 KOHDAN b JA c
ALAKOHDAN MENETTELYÄ

1. Puun ja lihan työstämiseen käytettävät (yksi- tai moniteräiset) pyörösahat.
- 1.1 Työstön aikana paikallaan pysyvällä terällä varustetut sahat, joissa on kiinteä pöytä ja työkappale syötetään käsin tai joissa on irroitettava syöttölaite.
- 1.2 Työstön aikana paikallaan pysyvällä terällä varustetut käsikäyttöiset sahat, joissa on edestakaisin liikkuva sahauspöytä tai -kelkka.
- 1.3 Työstön aikana paikallaan pysyvällä terällä varustetut sahat, joissa on rakenteellisena osana mekaaninen syöttö-
laite ja panostus tai poisto tapahtuu käsityönä.
- 1.4 Työstön aikana siirtyvällä terällä varustetut sahat, joissa on mekaaninen syöttölaite ja panostus tai poisto
tapahtuu käsin.
2. Puuntyöstöön käytettävät käsisyöttöiset oikohöylät.
3. Puuntyöstöön käytettävät yhdeltä puolelta työstävät tasohöylät, joissa työkappale syötetään tai poistetaan käsin.
4. Puun tai lihan työstämiseen käytettävät vannesahat, joissa on työpöytä tai liikkuva kelkka ja joissa työkappale
syötetään tai poistetaan käsin.
5. Puuntyöstöön käytettävät 1 - 4 ja 7 kohdan mukaisista koneista kootut yhdistelmäkoneet.
6. Puuntyöstöön käytettävät käsisyöttöiset monikaraiset tapituskoneet.
7. Puuntyöstöön käytettävät pystyjiyrinkoneet.
8. Moottorisahat.
9. Kylmänä tapahtuvaan metallintyöstöön käytettävät puristimet sekä särmäyskoneet, joissa aines syötetään tai
poistetaan käsin ja joiden liikkuvien osien liike saattaa ylittää 6 mm ja nopeus saattaa ylittää 30 mm/s.
10. Muovin ruisku- tai painevalukoneet, joissa aines täytetään tai poistetaan käsin.
11. Kumin ruisku- tai painevalukoneet, joissa aines täytetään tai poistetaan käsin.
12. Pulttipistoolit.

LIITE V

EY:N VAATIMUSTENMUKAISUUSVAKUUTUS

1. EY:n vaatimustenmukaisuusvakuutus on menettely, jolla valmistaja tai valmistajan yhteisöön sijoittautunut edustaja vakuuttaa, että markkinoille saatettava kone täyttää kaikki sitä koskevat olennaiset terveys- ja turvallisuusvaatimukset.
2. EY:n vaatimustenmukaisuusvakuutuksen allekirjoittaminen antaa valmistajalle tai valmistajan yhteisöön sijoittautuneelle edustajalle oikeuden kiinnittää EY-merkki koneeseen.
3. Ennen EY:n vaatimustenmukaisuusvakuutuksen laatimista valmistajan tai valmistajan yhteisöön sijoittautuneen edustajan on varmistauduttava siitä ja kyettävä takaamaan se, että jäljempänä luetellut asiakirjat ovat nyt ja tulevaisuudessa hänen käytettävissään minkä tahansa tarkastuksen varalta.
 - a) Tekninen rakennetiedosto, jossa on
 - koneen yleispiirustus ja siihen liittyvät ohjauspiirien piirustukset;
 - kaikki sellaiset yksityiskohtia koskevat piirustukset laskelmineen, koetuloksineen ja muine tietoineen, joita tarvitaan tarkastettaessa, vastaako kone olennaisia turvallisuusvaatimuksia;
 - luettelo:
 - tämän direktiivin olennaisista vaatimuksista,
 - standardeista, ja
 - muista teknisistä eritelmistä, joita on käytetty koneen suunnittelussa;
 - selostus menetelmistä, joita on sovellettu koneesta johtuvien vaaratekijöiden poistamiseksi;
 - niin haluttaessa toimivaltaiselta elimeltä tai laboratoriolta saadut tekniset selosteet tai todistukset;
 - jos koneen vakuutetaan olevan sitä koskevan yhdenmukaistetun standardin mukainen, tekniset selosteet, joista ilmenevät tulokset testeistä, jotka valmistajan valinnan mukaan hän itse on suorittanut tai suorittanut toimivaltaisella tarkastuslaitoksella tai laboratoriollla⁽¹⁾;
 - koneen ohjekirja;
 - b) Sarjatuotteiden osalta ne toimenpiteet, jotka pannaan täytäntöön sen varmistamiseksi, että kone pysyy direktiivin säännösten mukaisena.

Valmistajan on suoritettava komponenteille, tarvikkeille ja valmiille koneille tarpeelliset tutkimukset tai testit määrittääkseen, kelpaako kone suunnittelunsa ja rakenteensa puolesta turvallisesti asennettavaksi ja käyttöön otettavaksi.

Jos asiakirjoja ei kyetä esittämään toimivaltaisen kansallisen viranomaisen pyytessä niitä asiallisin perustein, sitä voidaan pitää riittävänä perusteena epäillä vastaako kone direktiivin vaatimuksia.

4. a) Edellä 3 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen ei tarvitse olla jatkuvasti käytettävissä, mutta ne on voitava koota ja esittää sellaisen määräajan kuluessa, joka on oikeassa suhteessa niiden tärkeyteen. Asiakirjojen ei tarvitse sisältää yksityiskohtaisia suunnitelmia taikka muuta erityistietoa koneiston valmistuksessa käytetyistä osakoneista, jos niiden tietäminen ei ole olennaisia tärkeimpien turvallisuusvaatimusten mukaisuuden näyttämiseksi toteen.
- b) Edellä 3 kohdassa tarkoitetut asiakirjat on säilytettävä ja pidettävä toimivaltaisten kansallisten viranomaisten saatavilla vähintään 10 vuotta koneen tai viimeisen sarjavalmisteen valmistetun kappaleen valmistuspäivästä.
- c) Edellä 3 kohdassa tarkoitetut asiakirjat, koneen ohjekirjaa lukuun ottamatta, on laadittava jollakin yhteisön virallisista kielistä.

⁽¹⁾ Tarkastuslaitos tai laboratorio katsotaan toimivaltaiseksi, jos se täyttää asiaa koskevissa yhdenmukaistetuissa standardeissa asetetut arviointiperusteet.

LIITE VI

EY:N TYYPPITARKASTUS

1. EY:n tyyppitarkastus on menettely, jolla ilmoitettu tarkastuslaitos toteaa ja varmentaa, että koneen mallikappale täyttää tämän direktiivin sitä koskevat säännökset.
2. Valmistajan tai valmistajan yhteisöön sijoittautuneen edustajan on tehtävä koneen yhden mallikappaleen EY:n tyyppitarkastusta koskeva hakemus yhdelle ilmoitetulle tarkastuslaitokselle.

Hakemuksessa on oltava:

- valmistajan tai valmistajan yhteisöön sijoittautuneen edustajan nimi ja osoite sekä koneen valmistuspaikka;
- tekninen tiedosto, jossa on ainakin:
 - koneen yleispiirustus siihen liittyvine piirustuksineen ohjauspiireistä;
 - täydelliset ja yksityiskohtaiset piirustukset laskelmineen, testaustuloksineen ja muine tietoineen, joita tarvitaan tarkastettaessa, onko kone olennaisten terveys- ja turvallisuusvaatimusten mukainen;
 - selostus tavoista, joita on käytetty koneesta johtuvien vaaratekijöiden välttämiseksi, sekä luettelo käytetyistä standardeista;
 - koneen ohjekirja;
 - sarjavalmistajien osalta valmistuksessa käytetyt toimenpiteet, jotka pannaan täytäntöön sen varmistamiseksi, että kaikki valmistetut koneet ovat tämän direktiivin säännösten mukaisia.

Hakemuksen mukana on oltava suunniteltua tuotantoa edustava kone tai, tietyissä tapauksissa, tieto siitä missä kone voidaan tarkastaa.

Edellä tarkoitettuihin asiakirjoihin ei tarvitse sisällyä yksityiskohtia koskevia suunnitelmia tai muita erityistietoja koneen valmistukseen käytetyistä osakokoonpanoista, jollleivät sellaiset tiedot ole olennaisia vaatimustenmukaisuuden toteutumisen näyttämiseksi tärkeimpien turvallisuusvaatimusten suhteen.

3. Ilmoitetun tarkastuslaitoksen on tehtävä EY:n tyyppitarkastus jäljempänä esitetyllä tavalla:
 - sen on tarkastettava tekninen rakennetiedosto sen asiasisällön ja toimitetun koneen vastaavuuden näyttämiseksi toteen;
 - koneen tarkastuksen aikana laitoksen on:
 - a) varmistauduttava, että kone on valmistettu teknisen rakennetiedoston mukaisesti ja että sitä voidaan käyttää turvallisesti sille tarkoitetuissa työskentelyolosuhteissa;
 - b) varmistauduttava, että jos standardeja on käytetty, niitä on sovellettu oikein;
 - c) tehtävä tarvittavat tarkastukset ja testit sen tarkastamiseksi, että kone on sitä koskevien olennaisten vaatimusten mukainen.
4. Jos mallikappale vastaa sitä koskevia säännöksiä tarkastuslaitoksen on laadittava EY:n tyyppitarkastustodistus, joka on annettava hakijalle. Tässä todistuksessa on todettava tarkastuksen perusteella tehdyt johtopäätökset ja kaikki sitä annettaessa ehkä asetetut ehdot, ja todistuksen mukaan on liitettävä hyväksytyt mallikappaleen yksilöimiseksi tarvittavat selostukset ja piirustukset.

Komissio, jäsenvaltiot ja muut hyväksytyt tarkastuslaitokset voivat saada jäljennöksen todistuksesta ja, perustellusta pyynnöstä, teknisestä rakennetiedostosta ja tehtyjä tarkastuksia ja testejä koskevista selosteista.

5. Valmistajan tai valmistajan yhteisöön sijoittautuneen edustajan on toimitettava ilmoitetulle tarkastuslaitokselle tiedot kaikista muutoksista, pienistäkin, jotka hän on tehnyt tai suunnittelee tekevänsä koneeseen, jota tarkastuksessa ollut kone edustaa. Ilmoitetun tarkastuslaitoksen on tarkastettava edellä tarkoitettuja muutoksia ja ilmoitettava valmistajalle tai valmistajan yhteisöön sijoittautuneelle edustajalle pysyvä EY:n tyyppitarkastustodistus voimassa.
6. Tarkastuslaitoksen, joka kieltäytyy antamasta EY:n tyyppitarkastustodistusta, on ilmoitettava tästä muille ilmoitetuille tarkastuslaitoksille. Tarkastuslaitos, joka peruttaa EY:n tyyppitarkastustodistuksen, on ilmoitettava tästä sille jäsenvaltiolle, joka sen on ilmoittanut. Edellä tarkoitettua jäsenvaltion on puolestaan ilmoitettava tämä ja tehdyn päätöksen perustelut muille jäsenmaille ja komissiolle.
7. EY:n tyyppitarkastusmenettelyä koskevat asiakirjat ja kirjeenvaihto on laadittava sen jäsenvaltion virallisella kielellä, johon ilmoitettu tarkastuslaitos on sijoittautunut, tai muulla laitoksen hyväksymällä kielellä.

LIITE VII

VÄHIMMÄISVAATIMUKSET, JOTKA JÄSENVALTIOIDEN ON OTETTAVA HUOMIOON
TARKASTUSLAITOKSIA NIMETTÄESSÄ

1. Tarkastukseen liittyviä testejä suorittava tarkastuslaitos, sen johtaja ja henkilökunta eivät saa olla tarkastamiensa koneiden suunnittelijoita, valmistajia, hankkijoita tai niiden asennuksesta vastaavia eivätkä edellä tarkoitettujen osapuolien edustajia. He eivät saa välittömästi eivätkä edustajina osallistua koneiden suunnitteluun, rakentamiseen, markkinoille saattamiseen tai kunnossapitoon. Tämä ei sulje pois mahdollisuutta vaihtaa teknistä tietoa valmistajan ja tarkastuslaitoksen välillä.
2. Tarkastuslaitoksen ja sen henkilökunnan on tehtävä tarkastukseen liittyvät testit mahdollisimman korkeaa ammatillista rehellisyyttä ja teknistä pätevyyttä noudattaen ja niiden oltava vapaat kaikesta sellaisesta painostuksesta ja houkuttelusta, erityisesti taloudellisesta, joka voisi vaikuttaa heidän arviointiinsa tai tarkastuksen tuloksiin, varsinkin niiden henkilöiden tai henkilöryhmien taholta, joilla on etua tarkastuksen tuloksesta.
3. Tarkastuslaitoksen käytettävissä on oltava tarvittava henkilökunta ja tarvittavat välineet voidakseen suorittaa asianmukaisesti ne hallinnolliset ja tekniset tehtävät, jotka liittyvät vaatimustenmukaisuuden tarkastamiseen. Sillä on oltava mahdollisuus käyttää erikoistarkastuksiin vaadittavia laitteita.
4. Tarkastuksista vastaavalla henkilökunnalla on oltava:
 - hyvä tekninen ja ammatillinen koulutus;
 - tyydyttävät tiedot suoritettavista testeistä koskevista vaatimuksista ja riittävä kokemus sellaisten testien suorittamisesta;
 - kyky laatia todistuksia, pöytäkirjoja ja selosteita, joissa esitetään suoritettujen tarkastusten tulokset.
5. Tarkastushenkilökunnan puolueettomuus on turvattava. Heidän palkkauksensa ei saa riippua suoritettujen testien määrästä eikä niiden tuloksista.
6. Tarkastuslaitoksella on oltava vastuuvakuutus, jollei valtio kansallisen lainsäädännön mukaisesti ole ottanut vastuuta sen toiminnasta tai jäsenvaltio itse ole välittömästi vastuussa testeistä.
7. Tarkastuslaitoksen henkilökunta on salassapitovelvollinen kaiken tiedon suhteen, jota se saa tehtäviään suorittaessaan (paitsi poikkeuksena sen valtion toimivaltaisia hallintoviranomaisia kohtaan, jossa laitoksen toiminta tapahtuu) tämän direktiivin tai direktiivin täytäntöön panemiseksi annetun kansallisen säädöksen nojalla.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 20 päivänä kesäkuuta 1991,
koneita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun direktiivin
89/392/ETY muuttamisesta**

(91/368/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

koneiden on täytettävä sekä direktiivissä 89/392/ETY⁽⁴⁾ säädetty yleiset terveys- ja turvallisuusvaatimukset että erityisiin vaaroihin liittyvät terveys- ja turvallisuusvaatimukset, jos ne aiheuttavat erityisiä vaaroja joko liikkuvuutensa tai kuormiennostokykynsä tai molempien vuoksi,

on tarpeetonta järjestää tämäntyyppisille koneille muita varmentamismenettelyjä kuin direktiivissä 89/392/ETY alun perin säädetty,

liikkuvuudesta ja kuormiennostosta aiheutuvia erityisiä vaaroja koskevien täydentävien olennaisten terveys- ja turvallisuusvaatimusten säätäminen voidaan toteuttaa muuttamalla direktiiviä 89/392/ETY siten, että nämä täydentävät säännökset sisällytetään siihen; tätä muutosta voidaan käyttää kaikkia koneita koskevien olennaisten terveys- ja turvallisuusvaatimusten eräiden puutteiden korjaamiseen,

on tarpeen säätää siirtymäkauden järjestelyistä, jotta voidaan saattaa markkinoille ja ottaa käyttöön sellaiset koneet, jotka on valmistettu 31 päivänä joulukuuta 1992 voimassa olevien kansallisten sääntöjen mukaisesti, ja

tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvat tietyt laitteet tai koneet, joista säädetään voimassa olevissa direktiiveissä; on suotavaa, että on vain yksi direktiivi, joka koskee kaikkia koneita; on sen tähden suotavaa, että asianomaiset nykyiset direktiivit kumotaan sinä päivänä, josta alkaen tätä direktiiviä sovelletaan,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiiviä 89/392/ETY seuraavasti:

1. Muutetaan 1 artiklaa seuraavasti:

⁽¹⁾ EYVL N:o C 37, 17.2.1990, s. 5 ja

EYVL N:o C 268, 24.10.1990, s. 12

⁽²⁾ EYVL N:o C 175, 16.7.1990, s. 119 ja

EYVL N:o C 129, 20.5.1991

⁽³⁾ EYVL N:o C 168, 10.7.1990, s. 15

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 183, 29.6.1989, s. 9

a) Lisätään 2 kohtaan alakohta seuraavasti:

"Koneella" tarkoitetaan myös sellaista vaihdettavaa, toisen koneen toimintaa muuttavaa laitetta, joka saatetaan markkinoille laitteena, jonka käyttäjä voi itse kiinnittää koneeseen tai erilaisiin koneryhmiin tai traktoriin, jos tämä laite ei ole varaosa tai työkalu.;

b) 3 kohdassa:

- poistetaan ensimmäinen luettelukohta,
- korvataan toinen luettelukohta seuraavasti:
 - "- nostolaitteet, jotka on suunniteltu ja rakennettu nostamaan tai siirtämään ihmisiä kuorman kanssa tai ilman kuormaa, lukuun ottamatta nostettavalla ohjaustilalla varustettuja trukkeja;
- lisätään kolmanteen luettelukohtaan lause:
 - "jollei niitä käytetä kuormien nostoon tai laskuun.;"
- lisätään luettelukohdat seuraavasti:
 - "- kuljetusvälineet eli ajoneuvot ja niiden perävaunut, jotka on tarkoitettu yksinomaan henkilöliikenteeseen lentoteitse taikka maanteillä, rautateillä tai vesitse, sekä kuljetusvälineet, jos ne on suunniteltu tavaroiden kuljetukseen lentoteitse, yleisillä teillä, rautateillä tai vesitse. Kaivannaisteollisuudessa käytettävät ajoneuvot kuuluvat direktiivin soveltamisalaan;
 - valtamerialukset ja liikkuvat avomeriyksiköt sekä näissä aluksissa ja yksiköissä oleva laitteisto;
 - köysiradat, jotka on tarkoitettu yleiseen tai yksityiseen henkilöliikenteeseen;
 - pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden tyyppihyväksyntää koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 4 päivänä maaliskuuta 1974 annetun direktiivin 74/150/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 88/297/ETY⁽²⁾, 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen maatalous- ja metsätraktorit;
 - erityisesti sotilas- tai poliisikäyttöön suunnitellut ja rakennetut koneet.

2. Korvataan 2 artiklan 3 kohdan ensimmäisen virkkeessä "... tämän direktiivin säännösten" ilmaisulla "...voimassa olevien yhteisön säännösten"

3. Lisätään 4 artiklan 2 kohtaan alakohta seuraavasti:

"Koneeksi katsotaan 1 artiklan 2 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitettu vaihdettava laite ja se on siten kaikissa tapauksissa varustettava EY-merkillä ja sen mukana on oltava liitteessä II olevassa A kohdassa tarkoitettu EY:n vaatimustenmukaisuusvakuutus."

4. Lisätään 8 artiklaan kohta seuraavasti:

"7. Edellä 6 kohdassa säädetyt velvoitteet eivät koske niitä, jotka asentavat koneeseen tai traktoriin 1 artiklassa tarkoitettua vaihdettavaa laitetta, jos osat ovat yhteensopivia ja jos asennetun koneen jokainen osa on varustettu EY-merkillä ja sen mukana on EY:n vaatimustenmukaisuusvakuutus."

5. Korvataan 13 artikla seuraavasti:

"13 artikla

1. Jäsenvaltioiden on ennen 1 päivää tammikuuta 1992 annettava ja julkaistava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

Jäsenvaltioiden on sovellettava kyseisiä säädöksiä 1 päivästä tammikuuta 1993 alkaen, lukuun ottamatta direktiiveissä 86/295/ETY⁽¹⁾, 86/296/ETY⁽²⁾ ja 86/663/ETY⁽³⁾ tarkoitettuja laitteita, joihin näitä säädöksiä on sovellettava 1 päivästä heinäkuuta 1995 alkaen.

2. Lisäksi jäsenvaltioiden on 31 päivään joulukuuta 1994 asti sallittava saattaa markkinoille ja ottaa käyttöön alueellaan 31 päivänä joulukuuta 1992 voimassa olevien kansallisten säännösten mukaisia koneita, lukuun ottamatta direktiiveissä 86/295/ETY, 86/296/ETY ja 86/663/ETY tarkoitettuja koneita, joiden osalta tämä määräaika päättyy 31 päivänä joulukuuta 1995.

Direktiiveillä 86/295/ETY, 86/296/ETY ja 86/663/ETY eivät ole esteenä 1 kohdan soveltamiselle 1 päivästä heinäkuuta 1995 alkaen.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 84, 28.3.1974, s. 10

⁽²⁾ EYVL N:o L 126, 20.5.1988, s. 52"

4. Komissio tutkii ennen 1 päivää tammikuuta 1994 tähän direktiiviin liittyvän standardisointityön etenemisen ja tekee tarvittaessa ehdotukset aiheelliseksi toimenpiteiksi.

- ⁽¹⁾ EYVL N:o L 186, 8.7.1986, s. 1
⁽²⁾ EYVL N:o L 186, 8.7.1986, s. 10
⁽³⁾ EYVL N:o L 384, 31.12.1986, s. 12."

6. Muutetaan liitettä I seuraavasti:

a) Lisätään 1.3.7 kohtaan kohta seuraavasti:

"On toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen estämiseksi, että työsuorituksessa liikkuvat osat lukkiutuvat vahingossa. Jos varotoimenpiteistä huolimatta lukkiutuminen on todennäköistä, valmistajan on erityisten suojalaitteiden tai työkalujen käyttöohjeiden ja mahdollisesti koneeseen kiinnitetyn kyltin avulla esitettävä, miten laite saadaan turvallisesti vapautetuksi.";

b) Lisätään kohta seuraavasti:

"1.6.5. Sisäosien puhdistus

Kone on suunniteltava ja rakennettava siten, että on mahdollista puhdistaa vaarallisia aineita tai valmisteita sisältäneet sisäosat tarvitsematta mennä koneen sisään; tarpeellinen tyhjennys on voitava suorittaa myös ulkopuolelta. Jos on täysin mahdotonta välttää menemistä koneen sisälle, valmistajan on koneen rakenteessa toteutettava toimenpiteet, jotta puhdistaminen voi tapahtua mahdollisimman vaarattomasti.";

c) Lisätään 1.7.0 kohtaan kohta seuraavasti:

"Jos ilman valvontaa olevan koneen toimintahäiriö saattaa vaarantaa alttiina olevien terveyden ja turvallisuuden, kone on varustettava niin, että se antaa sopivan ääni- tai valomerkin varoitukseksi.";

d) Lisätään 1.7.3 kohtaan kohdat seuraavasti:

"Jos koneen osaa täytyy käsitellä käytön aikana nostolaitteella, sen massa on merkittävä selvästi, pysyvästi ja yksiselitteisesti.

Samat tiedot on oltava 1 artiklan 2 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitetuissa vaihdettavissa laitteissa.";

e) Lisätään 1.7.4 a kohtaan luetelmakohta seuraavasti:

"- tarvittaessa koneeseen kiinnitettävissä olevien työkalujen olennaiset ominaisuudet";

f) Korvataan 1.7.4 f alakohdan kolmas kohta seuraavasti:

"Jos ei sovelleta yhdenmukaistettuja standardeja, äänitaso on mitattava käyttäen koneelle sopivinta mittaumenetelmää.";

g) Lisätään tämän direktiivin liitteessä I oleva 3 - 5.7 kohta.

7. Lisätään liitteessä II olevaan B kohtaan toisen luetelmakohdan jälkeen luetelmakohdat seuraavasti:

"- tarvittaessa ilmoitetun tarkastuslaitoksen nimi ja osoite sekä EY:n tyyppitarkastustodistuksen numero;

- tarvittaessa sen ilmoitetun tarkastuslaitoksen nimi ja osoite, jolle tiedosto on toimitettu 8 artiklan 2 kohdan c alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaisesti;

- tarvittaessa sen ilmoitetun tarkastuslaitoksen nimi ja osoite, joka on tehnyt 8 artiklan 2 kohdan c alakohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettua tarkastuksen;

- tarvittaessa viittaus yhdenmukaistettuihin standardeihin;"

8. Korvataan liitteessä IV oleva 12 kohta tämän direktiivin liitteessä II olevalla 12 - 15 kohdalla.

2 artikla

Kumotaan 31 päivästä joulukuuta 1994:

- vajereiden, ketjujen ja koukkujen varmentamista ja merkitsemistä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 19 päivänä marraskuuta 1973 annetun neuvoston direktiivin 73/361/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 76/434/ETY⁽²⁾, 2 ja 3 artikla;

- vajereiden, ketjujen ja koukkujen varmentamista ja merkitsemistä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 19 päivänä marraskuuta 1973 annetun neuvoston direktiivin mukauttamisesta tekniikan kehitykseen 13 päivänä huhtikuuta 1976 annettu komission direktiivi 76/434/ETY.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 335, 5.12.1973, s. 51

⁽²⁾ EYVL N:o L 122, 8.5.1976, s. 20

Kumotaan 31 päivästä joulukuuta 1995:

- tiettyihin rakennuskoneisiin kaatumisen varalta asennettuja suojarakenteita (ROPS) koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 26 päivänä toukokuuta 1986 annettu neuvoston direktiivi 86/295/ETY⁽¹⁾;
- tiettyihin rakennuskoneisiin putoavien esineiden varalta asennettuja suojarakenteita (FOPS) koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 26 päivänä toukokuuta 1986 annettu neuvoston direktiivi 86/296/ETY⁽²⁾;
- itseliikkuvia teollisuustrukkeja koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 22 päivänä joulukuuta 1986 annettu neuvoston direktiivi 86/663/ETY⁽³⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 89/240/ETY⁽⁴⁾.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on ennen 1 päivää tammikuuta 1992 annettava ja julkaistava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

Niiden on sovellettava näitä säädöksiä 1 päivästä tammikuuta 1993 alkaen.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

4 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 20 päivänä kesäkuuta 1991.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. GOEBBELS

⁽¹⁾ EYVL N:o L 186, 8.7.1986, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o L 186, 8.7.1986, s. 10

⁽³⁾ EYVL N:o L 384, 31.12.1986, s. 12

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 100, 12.4.1989, s. 1

LIITE I

Lisätään 3 - 5 kohta direktiivin 89/392/ETY liitteeseen I:

3. OLENNAISET TERVEYS- JA TURVALLISUUSVAATIMUKSET KONEEN LIIKKUMISESTA AIHEUTUVIEN ERYTYISTEN VAAROJEN POISTAMISEKSI

Edellä 1 ja 2 kohdassa esitettyjen olennaisten terveys- ja turvallisuusvaatimusten lisäksi koneet, joihin liittyy liikkumisesta aiheutuvia vaaroja, on suunniteltava ja rakennettava siten, että ne täyttävät seuraavat vaatimukset.

Liikkumisesta aiheutuvia vaaroja liittyy aina sellaiseen työalucilla toimivaan koneeseen, joka on omalla käyttövoimalla liikkuva tai toisen koneen tai traktorin vetämä, työntämä tai kuljettava ja jonka toiminta vaatii joko liikkumista työskentelyn yhteydessä taikka jatkuvaa tai jaksottaista liikettä peräkkäisten kiinteiden työpisteiden välillä.

Liikkumisesta aiheutuvia vaaroja voi liittyä myös sellaisiin koneisiin, jotka toimivat paikallaan, mutta joissa on paikasta toiseen liikuttamista helpottavat varusteet (koneet, joihin on asennettu pyöriä, rullia, jalaksia jne. tai jotka on sijoitettu nosturin sillalle, kuljetusvaunulle jne.).

Valmistajan tai tämän yhteisöön sijoittautuneen edustajan on tehtävä tai teetettävä kullekin konetyypille asianmukaiset testit varmistaakseen, etteivät puutarhajärsimet aiheuta kohtuutonta vaaraa alttiina oleville.

3.1. Yleistä

3.1.1. Määritelmät

'Kuljettajalla' tarkoitetaan koneen liikkumisesta vastuussa olevaa käyttäjää. Kuljettaja voi kulkea koneen mukana, tai hän voi saattaen tai kaukosäätimellä ohjata konetta (johdinohjaus, radio-ohjaus jne.).

3.1.2. Valaistus

Jos valmistaja on tarkoittanut koneen käytettäväksi myös valaisemattomissa paikoissa, omalla käyttövoimalla liikkuva kone on varustettava kyseiseen työhön sopivalla valaistuksella, sanotun kuitenkin rajoittamatta muiden asiaa koskevien määräysten soveltamista (tieliikennelait, meriliikennelait jne.).

3.1.3. Koneen suunnittelu sen käsittelyn helpottamiseksi

Koneen tai sen osien käsittelyn aikana äkilliset liikkeet tai vakavuuden puutteesta johtuvat vaarat eivät saa olla mahdollisia, jos konetta tai sen osia käsitellään valmistajan ohjeiden mukaan.

3.2. Työskentelypaikat

3.2.1. Ohjaustila

Ohjaustila on suunniteltava asianmukaisesti ergonomisten periaatteiden mukaan. Ohjaustiloja voi olla useampia kuin yksi, ja sellaisissa tapauksissa jokainen ohjaustila on varustettava tarvittavilla hallintalaitteilla. Jos ohjaustiloja on enemmän kuin yksi, kone on suunniteltava siten, että yhden käyttö estää muiden käytön paitsi hätäpysäytyksissä. Ohjaustilasta on oltava sellainen näkyvyys, että kuljettaja voi käyttää liikkuvaa konetta ja sen työkaluja niille tarkoitetuissa käyttöolosuhteissa täysin turvallisesti vaarantamatta itseään tai alttiina olevia. Tarvittaessa on käytettävä tarkoituksenmukaisia välineitä epätyydyttävästä suorasta näkyvyydestä aiheutuvien vaarojen poistamiseksi.

Kone on suunniteltava ja rakennettava siten, etteivät kuljettaja ja käyttäjät voi joutua ohjaustilasta tahattomasti kosketukseen pyörien tai telaketjujen kanssa.

Ohjaustila on suunniteltava ja rakennettava siten, että vältetään kaikki pakokaasuista tai hapen puutteesta aiheutuvat terveysvaarat.

Koneen kyydissä olevan kuljettajan ohjaustila on suunniteltava ja rakennettava siten, että se voidaan varustaa ohjaamalla, jos siihen on tilaa. Kun kone on varustettu ohjaamalla, siellä on oltava paikka koneen kuljettajan tai käyttäjän tarvitsemia ohjeita varten. Ohjaustila on varustettava sopivalla ohjaamalla, jos ympäristöolosuhteet aiheuttavat vaaran.

Kun kone on varustettu ohjaamalla, se on suunniteltava, rakennettava tai varustettava niin, että kuljettajalla on hyvät työolosuhteet ja että se suojaa kuljettajaa kaikilta mahdollisilta vaaroilta (esim. riittämätön lämmitys ja ilmanvaihto, riittämätön näkyvyys, liiallinen melu ja värinä, putoavat esineet, esineiden tunkeutuminen ohjaamoon sekä kaatuminen jne.). Poistumistien on mahdollistettava nopea ulospääsy. Lisäksi koneessa on oltava hätäpoistumistie eri suuntaan kuin tavanomainen poistumistie.

Ohjaamoon ja sen varusteisiin käytettyjen raaka-ainesten on oltava vaikeasti syttyviä.

3.2.2. Istuin

Koneen kuljettajan istuimen on mahdollistettava kuljettajan vakaa asento, ja sen oltava asianmukaisesti suunniteltu ergonomisten periaatteiden mukaan.

Istuin on suunniteltava siten, että kuljettajaan siirtyvä värinä vaimentuu alimmalle kohtuudella saavutettavalle tasolle. Istuinkinnitysten on kestävä kaikki kuormitukset, jotka voivat kohdistua niihin, erityisesti siinä tapauksessa, että kone kaatuu. Jos kuljettajan jalkojen alla ei ole lattiaa, kuljettajalle on oltava liukastumista estävät jalkatuet.

Jos kone määräysten mukaan on varustettava turvaohjaamalla (ROPS), istuin on varustettava turvavyöllä tai vastaavalla laitteella, joka pitää kuljettajan istuimellaan rajoittamatta ajamiseen tarvittavia liikkeitä tai jousituksesta aiheutuvia liikkeitä.

3.2.3. Muut paikat

Jos käyttöolosuhteet edellyttävät, että koneen mukana kulkee tilapäisesti tai säännöllisesti muita käyttäjiä kuin kuljettaja, tai jos heitä työskentelee koneella, heille on varattava asianmukaiset paikat, jotta heitä voidaan kuljettaa tai he voivat työskennellä ilman vaaraa, erityisesti putoamisvaaraa.

Jos työskentelyolosuhteiden kannalta on mahdollista, nämä työskentelypaikat on varustettava istuimilla.

Jos ohjaustila on varustettava ohjaamalla, myös muut paikat on suojattava niitä vaaroja vastaan, joiden takia ohjaustila on täytynyt suojata.

3.3. Hallintajärjestelmä

3.3.1. Hallintalaitteet

Kuljettajan on voitava vaikuttaa kaikkiin koneen käyttöön tarvittaviin hallintalaitteisiin ohjaustilasta, lukuun ottamatta toimintoja, joita voidaan toteuttaa turvallisesti ainoastaan ohjaustilan ulkopuolelle sijoitetuilla hallintalaitteilla. Tämä poikkeus koskee erityisesti muita työskentelypaikkoja kuin ohjaustilaa, joista muut käyttäjät kuin kuljettaja ovat vastuussa; tai jos kuljettajan on lähdettävä ohjaustilasta suorittaakseen toimenpiteitä turvallisesti.

Mahdolliset polkimet on suunniteltava, rakennettava ja varustettava siten, että kuljettaja voi käyttää niitä turvallisesti ja sekaantumisen vaara on mahdollisimman pieni; niissä on oltava luistamista estävä pinta, ja niiden on oltava helposti puhdistettavia.

Jos koneen hallintalaitteen käyttö voi aiheuttaa vaaraa, etenkin vaarallisia liikkeitä, hallintalaitteen, lukuun ottamatta hallintalaitteita, joilla on useita esiasetettuja asemia, on palaututtava vapaa-asentoon heti, kun käyttäjä on irrottanut otteensa.

Pyörillä varustetun koneen ohjaus on suunniteltava ja rakennettava sellaiseksi, että se vähentää ohjaaviin pyöriin kohdistuvien iskujen aiheuttamien ohjauspyörän tai -vivun äkillisten liikkeiden voimaa.

Tasauspyörästäön lukon kytkinlaitteet on suunniteltava ja järjestettävä siten, että tasauspyörästäön vapauttaminen koneen liikkussa on mahdollista.

Liikkuvaan koneeseen ei sovelleta 1.2.2 kohdan viimeistä virkettä.

3.3.2. Käynnistys ja liikkuminen

Päältä ajettavassa omalla käyttövoimalla liikkuvassa koneessa on oltava laite, joka estää asiaankuulumattomia käynnistämistä konetta.

Päältä ajettavan omalla käyttövoimalla liikkuvan koneen ajoliikkeet saavat olla mahdollisia ainoastaan kuljettajan käyttäessä hallintalaitteita.

Jos kone on varustettava työskentelyä varten laitteilla, jotka ylittävät sen tavallisen työskentelyalueen (kuten tuet, nostovarsi), kuljettajan on voitava helposti tarkistaa ennen koneen liikuttamista, että laitteet ovat oikealla paikalla ja liike voidaan tehdä turvallisesti.

Tämä koskee myös kaikkia muita osia, joiden on oltava tietyssä asennossa ja tarvittaessa lukittuna, jotta liike voidaan tehdä turvallisesti.

Jos teknisesti ja taloudellisesti on mahdollista, koneen liikkeen on oltava riippuvainen siitä, ovatko mainitut osat turvallisessa asennossa.

Kone ei saa lähteä liikkeelle moottoria käynnistettäessä.

3.3.3. Ajoliikkeet

Omalla käyttövoimalla liikkuvan koneen ja sen perävaunujen on täytettävä hidastus-, pysäytys-, jarrutus- ja paikallaan-pysymisvaatimukset, jotta varmistetaan turvallisuus kaikissa valmistajan sallimissa ja tavanomaisissa käyttö-, lastaus-, nopeus, maasto- ja kaltevuusolosuhteissa, sanotun kuitenkin rajoittamatta tieliikenteen säännösten soveltamista.

Kuljettajan on voitava hidastaa ajettavan koneen nopeutta ja pysäyttää kone siihen tarkoitettua varsinaista laitetta käyttäen. Jos turvallisuus sitä vaatii, järjestelmän vikaantuessa tai sen energian saannin häiriintyessä koneessa on oltava täysin itsenäinen ja helposti tavoitettava hätäjärjestelmä hidastusta ja pysäytystä varten.

Jos turvallisuus sitä vaatii, on oltava pysäköintijarru paikallaan seisovan koneen pitämiseksi liikkumattomana. Tämä laite voi olla yhdistyneenä johonkin toisessa kohdassa mainittuun laitteeseen, jos se on täysin mekaaninen.

Kauko-ohjattu kone on suunniteltava ja rakennettava siten, että se pysähtyy automaattisesti, jos kuljettaja menettää otteen hallintalaitteesta.

Ajoliikkeisiin ei sovelleta 1.2.4 kohtaa.

3.3.4. Kävellen ohjattavien koneiden liikkuminen

Kävellen ohjattavan, omalla käyttövoimalla liikkuvan koneen liike saa olla mahdollista ainoastaan, jos kuljettaja vaikuttaa jatkuvasti asianomaiseen hallintalaitteeseen. Kone ei saa lähteä liikkeelle varsinkaan moottoria käynnistettäessä.

Kävellen ohjattavan koneen hallintajärjestelmä on suunniteltava siten, että vähimmäistetään vaarat, jotka aiheutuvat koneen odottamattomasta liikkeestä kohti ajajaa, ja erityisesti

- a) päälleajaminen
- b) pyörivien terien aiheuttama vammautuminen.

Koneen liikkeen tavanomainen vauhti on mitoitettava ottaen huomioon myös kuljettajan kävelyvauhti.

Jos koneeseen voidaan kiinnittää pyörivä työkalu, työkalun liikettä ei saa voida käynnistää, kun peruutusvaihte on kytketty päälle, paitsi jos koneen liike aiheutuu työkalun liikkeestä. Jälkimmäisessä tapauksessa peruutusnopeuden on oltava sellainen, ettei se vaaranna kuljettajaa.

3.3.5. Ohjauspiirin vikaantuminen

Jos koneessa on tehostettu ohjaus, ei ohjaustehosteen energian syötön häiriö saa estää koneen ohjaamista sinä aikana, joka vaaditaan sen pysäyttämiseen.

3.4 Mekaanisten vaarojen torjunta

3.4.1. Hallitsemattomista liikkeistä aiheutuvat vaarat

Kun koneen osa on pysäytetty, sen muusta kuin hallintalaitteisiin vaikuttamisesta aiheutuva liike pysäytysasennosta ei saa aiheuttaa vaaraa alttiina oleville.

Kone on suunniteltava, rakennettava ja tarvittaessa sijoitettava liikkuvalla alustalleen siten, että konetta siirrettäessä sen painopisteen hallitsemattomat heilahdukset eivät vaikuta sen vakavuuteen tai aiheuta liiallista rasitusta sen rakenteeseen.

3.4.2. Rikkoutumisvaara käytön aikana

Koneen suurella nopeudella pyörivät osat, jotka voivat varoimista huolimatta rikkoutua tai hajota, on kiinnitettävä ja suojattava siten, että niiden rikkoutuessa osien sinkoutuminen estetään tai ainakin estetään niiden suuntautuminen ohjaus- tai työskentelypaikoille.

3.4.3. Kaatumisvaara

Jos päältä ajettavan omalla käyttövoimalla liikkuvan koneen kuljettajan ja mahdollisesti muiden käyttäjien paikka on itse koneessa ja on olemassa koneen kaatumisen vaara, kone on suunniteltava ja varustettava sellaisilla kiinnityspisteillä, että siihen voidaan asentaa turvaohjaamo (ROPS).

Tämän rakenteen on oltava sellainen, että koneen kaatuessa se takaa kyydissä olevalle kuljettajalle ja tarvittaessa koneen mukana kulkeville käyttäjille riittävän turvavälikä (DLV).

Valmistajan tai tämän yhteisöön sijoittautuneen edustajan on tehtävä tai teetetävä kullekin turvaohjaamotyypille asianmukaiset testit varmistaakseen, että ohjaamon rakenne täyttää toisessa kohdassa esitetyt vaatimukset.

Lisäksi seuraavassa luetellut maansiirtokoneet, joiden teho on yli 15 kW, on varustettava turvaohjaamolla (ROPS):

- tela- tai pyöräkuormaajat;
- kaivurit;
- tela- tai pyörätraktorit;
- itsekuormaavat tai kuormattavat kaavinvaunut;
- tiehöylät;
- runko-ohjatut dumpperit.

3.4.4. Putoavista esineistä aiheutuvat vaarat

Jos päältä ajettavan koneen kuljettajan ja mahdollisesti muiden koneen käyttäjien paikka on itse koneessa ja putoavista esineistä saattaa aiheutua vaara ja jos koneen koon vuoksi on mahdollista, kone on suunniteltava siten ja varustettava sellaisilla kiinnityspisteillä, että siihen voidaan asentaa turvakatos (FOPS).

Tämän rakenteen on oltava sellainen, että esineiden tai aineiden pudotessa se takaa kyydissä oleville käyttäjille riittävän turvavälikä (DLV).

Valmistajan tai tämän yhteisöön sijoittautuneen edustajan on tehtävä tai teetetävä jokaiselle turvakatosryhmälle asianmukaiset testit varmistaakseen, että turvakatosrakenne täyttää toisessa kohdassa esitetyt vaatimukset.

3.4.5. Kulkuteistä aiheutuvat vaarat

Kädensijat ja askelmat on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että käyttäjät käyttävät niitä vaistomaisesti eivätkä käytä hallintalaitteita tähän tarkoitukseen.

3.4.6. Hinauslaitteista aiheutuvat vaarat

Hinaava tai hinattava kone on varustettava sellaisilla hinaus- tai kytkentälaitteilla, jotka on suunniteltu, rakennettu ja asennettu varmistamaan helppo ja turvallinen kiinnitys ja irrotus sekä estämään vahingossa tapahtuva irrotus käytön aikana.

Jos vetoaisapaino sitä vaatii, koneessa on oltava tukijalka, jonka kantopinta on riittävä kuormalle ja maalle.

3.4.7. Omalla käyttövoimalla liikkuvien koneiden tai traktoreiden ja käytettävien koneiden välisestä voimansiirrosta aiheutuvat vaarat

Omalla käyttövoimalla toimivaa konetta (tai traktoria) ensimmäiseen käytettävän koneen kiinteään laakeriin yhdistävä voimansiirtoakseli on suojattava omalla käyttövoimalla toimivan koneen puolelta ja käytettävän koneen puolelta koko voimansiirtoakselin ja siihen liittyvien ulosottoakselien pituudelta.

Omalla käyttövoimalla toimivan koneen tai traktorin puolelta voiman ulosotto, johon voimansiirtoakseli on liitetty, on suojattava joko omalla käyttövoimalla toimivaan koneeseen (tai traktoriin) kiinnitetyllä suojuksella tai vastaavan suojan tarjoavalla muulla laitteella.

Hinattavan koneen puolelta voiman ulosottoakseli on suojattava koneeseen kiinnitetyllä suojakotelolla.

Vääntömomentin rajoittimet tai vauhtipyörät saa kiinnittää nivelvoimansiirtoihin ainoastaan käyttävän koneen puoleiseen päähän. Nivelvoimansiirtoakseli on merkittävä sen mukaisesti.

Hinattava kone, jonka toiminta vaatii voimansiirtoakselin yhdistämään sen omalla käyttövoimalla toimivaan koneeseen tai traktoriin, on varustettava sellaisella voimansiirtoakselin kiinnitysjärjestelmällä, ettei koneen ollessa kytkemättä voimansiirtoakseli ja sen suojus vahingoitu osuessaan maahan tai koneeseen.

Suojuksen ulko-osat on suunniteltava, rakennettava ja asennettava siten, etteivät ne voi pyöriä voimansiirtoakselin mukana. Suojuksen on peitettävä voimansiirtoakseli sisempään niveleen asti, jos kyseessä on yksinkertainen nivel, ja vähintään ulomman nivelen tai nivelten keskustaasta asti, jos kyseessä on laajakulmanivel.

Jos valmistaja varaa kulkutien työskentelypaikoille läheltä voimansiirtonivelakselia, valmistajan on varmistettava, että kuudennessa kohdassa mainittuja akselinsuojuksia ei voi käyttää askelmina, ellei niitä ole suunniteltu ja rakennettu siihen tarkoitukseen.

3.4.8. Voimansiirtojärjestelmän liikkuvista osista aiheutuvat vaarat

Poiketen siitä, mitä 1.3.8.A kohdassa määrätään, polttomoottorin moottorin osiin liikkuviin osiin pääsyn estävien irrotettavien suojusten ei tarvitse olla lukittavia, jos ne voidaan aukaista ainoastaan joko työkalulla tai avaimella taikka hallintalaitteella, joka sijaitsee ohjaustilassa ja ohjaustila on suljetussa ohjaamossa, johon pääsy ulkopuolisilta on estetty lukolla.

3.5. Muiden vaarojen torjunta

3.5.1. Akuista aiheutuvat vaarat

Akkukotelon rakenteen ja sijoituksen on oltava sellainen sekä akun asennuksen sellainen, että vältetään mahdollisimman tarkkaan elektrolyytin valuminen käyttäjän päälle koneen kaatuessa tai höyryjen kerääntyminen paikoille, joissa on käyttökäyttöä.

Kone on suunniteltava ja rakennettava siten, että akku voidaan kytkeä irti helposti tavoitettavalla tähän tarkoitukseen tarkoitettulla laitteella.

3.5.2. Tulipalovaara

Sen mukaan, mitä vaaroja valmistaja on ennakoivut konetta käytettäessä syntyvän, kone on varustettava, jos se mittojen puolesta on mahdollista:

- joko helposti tavoitettavaan paikkaan sijoitetulla palosammuttimella
- tai kiinteällä palonsammutusjärjestelmällä.

3.5.3. Pöly-, kaasu- tai muista päästöistä aiheutuvat vaarat

Jos on tällaisia vaaroja, 1.5.13 kohdassa esitetyt keruulaitteet voidaan korvata muilla keinoin, esimerkiksi sumutteella sitomalla.

Liitteessä olevan 1.5.13 kohdan toinen ja kolmas kohta ei koske koneita, joiden päätoiminta on tuotteiden ruiskuttaminen.

3.6. Opasteet ja ohjeet

3.6.1. Ohjekilvet ja varoitusmerkit

Koneessa on oltava käyttöä, säätöä ja huoltoa koskevat merkinnät tai ohjetaulut kaikissa tarpeellisissa paikoissa, jotta alttiina olevien terveys ja turvallisuus varmistetaan. Ne on valittava, suunniteltava ja rakennettava helposti havaittaviksi ja pysyviksi.

Päältä ohjattavissa koneissa on oltava seuraavat laitteet

- äänimerkinantolaite alttiina olevien varoittamiseksi,
- ilmoitettujen käyttöolosuhteiden mukainen valomerkinantojärjestelmä, esimerkiksi jarruvalot, peruutusvalot ja pyörivät varoitusvalot. Jälkimmäinen vaatimus ei koske konetta, joka on tarkoitettu ainoastaan maanalaiseen työhön ja jossa ei ole sähkövoimaa,

sanotun kuitenkin rajoittamatta yleisillä teillä liikkumista koskevien vaatimusten noudattamista.

Kauko-ohjattu kone, joka tavanomaisissa käyttöolosuhteissa aiheuttaa henkilöille iskujen tai puristumisen vaaran, on varustettava tarkoituksenmukaisilla, koneen liikkeistä ilmoittavilla välineillä tai välineillä, jotka suojaavat alttiina olevia näiltä vaaroilta. Sama koskee konetta, jonka käyttöön liittyy jatkuva edestakainen liike ja jossa kuljettajalla ei ole suoraa näkyvyyttä koneen taakse.

Kone on rakennettava siten, ettei kaikkia varoitus- ja merkinantolaitteita voida vahingossa tehdä toimimattomiksi. Jos turvallisuuden vuoksi on olennaista, nämä laitteet on varustettava niiden oikean toiminnan tarkistusmahdollisuudella ja niiden vikaantumisen on oltava käyttäjän selkeästi havaittavissa.

Jos koneen tai sen työkalujen liike on erityisen vaarallista, kone on varustettava kilvillä, jotka varoittavat lähestymästä konetta, kun se on toiminnassa; kilpien on oltava luettavissa riittävältä etäisyydeltä koneen läheisyydessä oleskelemaan joutuvien turvallisuuden varmistamiseksi.

3.6.2. Merkinnät

Täydennetään 1.7.3 kohdassa asetettuja vähimmäisvaatimuksia seuraavasti:

- nimellisteho ilmaistuna kilowatteina (kW);
- tavallisimman kokoonpanon massa ilmaistuna kiloina (kg) ja tarvittaessa:
 - suurin sallittu valmistajan ilmoittama kiinnityskoukun vetokuormitus newtoneina (N);
 - suurin sallittu valmistajan ilmoittama pystysuora kuormitus kiinnityskoukussa newtoneina (N).

3.6.3. Ohjekirja

Ohjekirjassa on 1.7.4 kohdassa asetettujen vähimmäisvaatimusten lisäksi oltava seuraavat tiedot:

- a) Koneen aiheuttamasta tärinästä ilmoitetaan joko todellinen arvo tai vastaavan koneen mittaustuloksista laskettu arvo seuraavasti:

- käsiin kohdistuvan kiihtyvyyden painotettu tehollisarvo, jos se ylittää 2,5 m/s²; jos kiihtyvyys ei ylitä 2,5 m/s², tämä on mainittava;
- kehoon (jalat tai lantio) kohdistuvan kiihtyvyyden painotettu tehollisarvo, jos se ylittää 0,5 m/s²; jos kiihtyvyys ei ylitä 0,5 m/s², tämä tulee mainita.

Jos ei sovelleta yhdenmukaistettuja standardeja, tärinä on mitattava käyttäen kyseiselle koneelle sopivinta mittaumenetelmää.

Valmistajan on ilmoitettava, missä käyttöolosuhteissa mittaukset on suoritettu ja mitä menetelmiä mittauksissa on käytetty.

- b) Jos koneella on useita käyttömahdollisuuksia sen mukaan, mitä varusteita käytetään, sellaisen peruskoneen valmistajien, johon vaihdettavat varusteet voidaan liittää, ja näiden varusteiden valmistajien on annettava tarpeelliset tiedot, jotta varusteiden turvallinen kiinnitys ja käyttö olisivat mahdollisia.

4. OLENNAISET TERVEYS- JA TURVALLISUUSVAATIMUKSET NOSTAMISESTA AIHEUTUVIEN ERITYISTEN VAAROJEN POISTAMISEKSI

Edellä 1, 2 ja 3 kohdassa esitettyjen olennaisten terveys- ja turvallisuusvaatimusten lisäksi koneet, joihin liittyy nostotoiminoista aiheutuvia vaaroja – pääasiassa kuorman putoamisesta ja yhteentörmäyksestä aiheutuvia vaaroja tai nostotoiminnosta aiheutuvia kaatumisvaaroja – on suunniteltava ja rakennettava siten, että ne täyttävät seuraavat vaatimukset.

Nostamisen aiheuttamia vaaroja liittyy erityisesti sellaiseen koneeseen, joka on suunniteltu siirtämään ja samanaikaisesti nostamaan yksikkökuormaa. Kuormana voi olla esineitä, raaka-aineita tai tavaroita.

4.1. Yleistä

4.1.1. Määritelmiä

- a) nostoapuvälineet:
'nostoapuvälineillä' tarkoitetaan komponentteja tai laitteita, joita ei ole pysyvästi kiinnitetty koneeseen ja jotka on sijoitettu koneen ja kuorman väliin tai jotka on kiinnitetty kuormaan, jotta siihen voidaan tarttua;
- b) irtain nostoapuväline:
'irtaimilla nostoapuvälineillä' tarkoitetaan välineitä, jotka auttavat muodostamaan tai käyttämään raksia, kuten silmukkaruuvi, sakkeri, nostorengaat, rengaspultti jne.;
- c) ohjattu taakka:
'ohjatulla taakalla' tarkoitetaan kuormaa, jonka kokonaisliike tapahtuu kiinteiden pisteiden määrittämien jäykkien tai joustavien ohjaimien mukaan;
- d) käyttökerroin:
'käyttökertoimella' tarkoitetaan aritmeettista suhdetta valmistajan takaaman suurimman kuorman, jonka apuväline tai kone pystyy kantamaan, ja suurimman sallitun laitteeseen, apuvälineeseen tai koneeseen merkityn työkuorman välillä;
- e) testikerroin:
'testikertoimella' tarkoitetaan staattisessa tai dynaamisessa testissä laitteen komponentille, apuvälineelle tai koneelle kohdistetun kuorman aritmeettista suhdetta laitteen komponenttiin, apuvälineeseen tai koneeseen merkittyyn suurimpaan työkuormaan;
- f) staattinen testi:
'staattisella testillä' tarkoitetaan testiä, jonka aikana kone tai nostoapuväline ensin tarkastetaan ja sitten koetetaan maksimityökuormalla, kerrottuna sopivalla staattisella testikertoimella, ja sitten kone tarkastetaan uudelleen, kun kuormitus on poistettu, ja tällöin varmistetaan, ettei vauriota ole syntynyt;
- g) dynaaminen testi:
'dynaamisella testillä' tarkoitetaan testiä, jonka aikana konetta käytetään kaikilla sen mahdollisilla kokoonpanoilla maksimityökuormalla ottaen huomioon koneen dynaaminen käyttäytyminen sen varmistamiseksi, että kone ja turvalaitteet toimivat kunnolla.

4.1.2. Mekaanisten vaarojen torjunta

4.1.2.1. Vakavuuden puutteesta aiheutuvat vaarat

Nostolaitteet on suunniteltava ja rakennettava siten, että 1.3.1 kohdassa vaadittu vakavuus säilytetään laitetta käytettäessä ja laitteen ollessa pois käytöstä, mukaan lukien kuljetuksen, asennuksen ja purkamisen kaikki vaiheet ennakoitavien komponenttivaurioiden aikana ja ohjekirjan mukaisesti tehtyjen testien aikana.

Tämän vuoksi valmistajan tai tämän yhteisöön sijoittautuneen edustajan on käytettävä sopivia varmennuskeinoja; erityisesti moottorikäyttöisille trukeille, joiden nostokyky on yli 1,8 m, valmistajan tai tämän yhteisöön sijoittautuneen edustajan on tehtävä tai teetettävä jokaisen trukkiyypin osalta tasovakavuudesta tai vastaava testi.

4.1.2.2. Kiskot ja radat

Koneet on varustettava laitteilla, jotka vaikuttavat kiskoihin tai ratoihin ja estävät raiteilta suistumisen.

Jos suistuminen kuitenkin tapahtuu näistä laitteista huolimatta tai jos raide tai liikkuva komponentti rikkoutuu, nostolaitte on varustettava laitteilla, jotka estävät laitteen, komponentin tai kuorman putoamisen tai koneen kaatumisen.

4.1.2.3. Mekaaninen lujuus

Koneiden, nostoapuvälineiden ja irrotettavien komponenttien on kestävä niihin käytön aikana kohdistuvat kuormitukset ja mahdollisesti myös, kun niitä ei käytetä, valmistajan ilmoittamissa asennus- ja käyttöolosuhteissa ja asiaankuuluvissa kokoonpanoissa ottaen tarvittaessa huomioon ilmastolliset tekijät ja henkilöiden aiheuttamat voimat. Tämän vaatimuksen on täyttyävä myös kuljetuksen, kokoonpanon ja purkamisen aikana.

Kone ja nostoapuvälineet on suunniteltava ja rakennettava siten, että estetään väsymisestä tai kulumisesta aiheutuva vaurio ottaen huomioon niiden käyttötarkoitus.

Käytetyt materiaalit on valittava valmistajan tarkoittaman käyttöympäristön mukaan ottaen erityisesti huomioon korrosio, kuluminen, iskut, kylmähaaraus ja vanheneminen.

Nostolaitteet ja -apuvälineet on suunniteltava ja rakennettava kestäväksi staattisten kokeiden ylikuorma ilman pysyvää vauriota tai näkyvää vikaa. Laskelmissa on otettava huomioon staattisen testikertoimen arvot, jotka on valittu, jotta voidaan varmistaa riittävä turvallisuustaso; yleensä voidaan kertoimille käyttää seuraavia arvoja:

- a) käsikäyttöiset nostolaitteet ja nostoapuvälineet: 1.5;
- b) muut nostolaitteet: 1.25.

Kone on suunniteltava ja rakennettava siten, että se läpäisee vahingoittumatta dynaamiset testit, jotka tehdään käyttäen maksimikuormaa kerrottuna dynaamisella testikertoimella. Tämä dynaaminen testikerroin valitaan siten, että taataan riittävä turvallisuustaso; yleensä kerroin on 1.1.

Dynaamiset testit on tehtävä sellaiselle koneelle, joka on valmis otettavaksi käyttöön tavanomaisissa käyttöolosuhteissa. Yleensä testit tehdään valmistajan ilmoittamalla nimellisnopeudella. Jos koneen hallintajärjestelmä sallii useita samanaikaisia liikkeitä (esimerkiksi pyöriminen ja kuorman siirto), testit on tehtävä epäedullisimmissa olosuhteissa, toisin sanoen yleensä yhdistämällä kyseiset liikkeet.

4.1.2.4. Köysipyörät, telat, ketjut tai köydet

Köysipyörien, telojen ja pyörien on oltava halkaisijaltaan niihin asennettavien köysien tai ketjujen kokoon sopivia.

Telat ja pyörät on suunniteltava, rakennettava ja asennettava siten, että niissä olevat köydet ja ketjut voivat kelaautua putoamatta niillä.

Suoraan kuorman nostamiseen tai tukemiseen käytettävissä köysissä ei saa olla pleissauksia muualla kuin päätteissä (punonnat sallitaan kuitenkin sellaisissa laitteissa, jotka on suunniteltu säännöllisesti muutettaviksi käyttötarpeiden mukaan). Täydellisten köysien ja niiden päätteiden yhdistelmällä kerroin valitaan siten, että varmistetaan riittävä turvallisuustaso, yleensä kerroin on 5.

Nostoketjujen työkerroin valitaan siten, että taataan riittävä turvallisuustaso, yleensä kerroin on 4.

Valmistajan tai tämän yhteisöön sijoittautuneen edustajan on tehtävä tai teetettävä jokaiselle suoraan kuorman nostamiseen käytettävälle köysi- tai ketjutyyppille sekä köysipäätteille asianmukaiset testit varmistaakseen, että riittävä työkerroin on saavutettu.

4.1.2.5. Irtaimet nostoapuvälineet

Nostoapuvälineet on mitoitettava väsymisen ja vanhenemisen suhteen ottaen huomioon työjaksojen lukumäärä oletetun ja määritellyn käyttöajan aikana määritellyn sovellutuksen käyttöolosuhteissa.

Lisäksi:

- a) teräsköysien ja köysipäätteiden yhdistelmien varmuuskerroin valitaan siten, että saavutetaan riittävä turvallisuustaso. Tämä käyttövarmuuskerroin on yleensä 5. Köysissä ei saa olla pleissejä tai silmukoita muualla kuin päätteissä;

- b) kun käytetään hitsatuista lenkeistä valmistettuja ketjuja, lenkkien on oltava lyhyttä lenkkityyppiä. Kaikkien ketjutyyppien käyttövarmuuskerroin valitaan siten, että varmistetaan riittävä turvallisuustaso: tämä kerroin on yleensä 4;
- c) tekstiiliköysien tai -raksin käyttövarmuuskerroin riippuu materiaalista, valmistusmenetelmästä, mitoista ja käytöstä. Tämä kerroin valitaan siten, että varmistetaan riittävä turvallisuustaso, yleensä kerroin on 7, jos käytetyt materiaalit ovat erittäin hyvälaatuisia ja jos käytetty valmistusmenetelmä on sopiva käyttötarkoitukseen. Jos näin ei ole, kerroin asetetaan yleensä korkeammaksi, jotta varmistetaan vastaava turvallisuustaso;
- Tekstiiliköysissä ja -rakseissa ei saa olla solmuja, liitoksia tai pleissauksia lukuun ottamatta raksin päätettä ellei kyseessä ole päätön nostovyö;
- d) kaikkien niiden metalliosien käyttövarmuuskerroin, jotka muodostavat raksin tai joita käytetään sen kanssa, valitaan siten, että varmistetaan riittävä turvallisuustaso: tämä kerroin on yleensä 4;
- e) monihaaraisten raksin nostokyky määritellään ottaen huomioon heikoimman haaran turvallisuuskeroin, haarojen lukumäärä ja muuntokerroin, joka riippuu ripustuksen nostokulmista;
- f) valmistajan tai tämän yhteisöön sijoittautuneen edustajan on tehtävä tai teetettävä jokaiselle a, b, c ja d kohdassa tarkoitettulle komponenttityypille asianmukaiset testit varmistaakseen, että riittävä käyttövarmuuskerroin on saavutettu.

4.1.2.6. Liikkeiden hallinta

Liikkeiden hallintalaitteiden on toimittava siten, että kone johon ne on asennettu, pysyy turvallisessa tilassa:

- a) Kone on suunniteltava siten tai varustettava sellaisilla laitteilla, että koneen osien liikkeiden amplitudi pysyy määritellyissä rajoissa. Tällaisten laitteiden toimintaa on, jos mahdollista, edelletävä varoitus;
- b) Jos useita kiinteitä tai kiskoilla kulkevia koneita voidaan ohjata samanaikaisesti samassa tilassa ja tästä aiheutuu törmäysvaara, koneet on suunniteltava ja rakennettava siten, että yhdistetään järjestelmät niin, että vältetään tämä vaara;
- c) Nostolaitteiden mekanismit on suunniteltava ja rakennettava siten, että kuormat eivät voi valua vaarallisesti tai pudota vapaasti ja odottamattomasti edes energiansyötön osittaisen tai täydellisen katkoksen sattuessa tai kun käyttäjä lopettaa koneen käytön;
- d) Tvanomaisissa käyttöolosuhteissa ei saa olla mahdollista laskea kuormaa pelkästään kitkajarrun varassa, paitsi niissä koneissa, joiden toiminta vaatii niiden toimimisen tällä tavoin;
- e) Tartuntalaitteet on suunniteltava ja rakennettava siten, että kuormien tahaton irtoaminen tartuntalaitteesta vältetään.

4.1.2.7. Kuormien käsittely

Koneen ohjaustila on sijoitettava siten, että varmistetaan paras mahdollinen näkyvyys osien liikeratoihin, jotta vältetään mahdolliset törmäykset henkilöihin tai laitteisiin tai muihin koneisiin, jotka saattavat olla toiminnassa samaan aikaan ja saattavat aiheuttaa vaaran.

Kiinteät koneet, joilla on ohjatut taakat, on suunniteltava ja rakennettava siten, että estetään taakan tai vastapainon törmäminen alttiina olevaan.

4.1.2.8. Ukonilmasta aiheutuvat vaarat

Käytön aikana ukkossuojausta tarvitsevat koneet on varustettava järjestelmällä, joka johtaa sähkövaraukset maahan.

4.2. Muita kuin käsikäyttöisiä koneita koskevat erityiset vaatimukset

4.2.1. Hallintajärjestelmä

4.2.1.1. Ohjaustila

Myös ei-liikkuvia koneita koskevat 3.2.1 kohdassa asetetut vaatimukset.

4.2.1.2. Istuin

Myös ei-liikkuvia koneita koskevat 3.2.2 kohdan ensimmäisessä ja toisessa kohdassa sekä 3.2.3 kohdassa asetetut vaatimukset.

4.2.1.3. Hallintalaitteet

Nostolaitteen tai sen varusteiden liikkeitä ohjaavien laitteiden on palattava vapaa-asentoonsa heti, kun käyttäjä on irrottanut otteensa. Jos osittaisella tai täydellisellä liikkeellä ei ole kuorman törmäysvaaraa, mainitut laitteet voidaan korvata hallintalaitteilla, joilla saadaan aikaan automaattiset pysäytykset ennalta valituille tasoille käyttäjän pitämättä jatkuvasti kiinni hallintalaitteesta.

4.2.1.4. Kuormituksen valvonta

Koneet, joiden suurin sallittu hyötykuorma on vähintään 1 000 kg tai joiden kaatumismomentti on vähintään 40 000 Nm, on varustettava kuljettajaa varoittavilla laitteilla, jotka estävät kuorman vaaralliset liikkeet,

- kun nostolaitetta ylikuormitetaan
 - joko ylitetyn enimmäiskuorman vuoksi tai
 - ylitetyn kuorman aiheuttaman momentin vuoksi,
- kun kaatumisvaaraan johtavat nostetusta kuormasta aiheutuvat momentit ylittyvät.

4.2.2. Köysin ohjattu laite

Nosto-, lasku-, sekä nosto- ja laskuköydet on varustettava vastapainolla tai laitteella, joka tekee mahdolliseksi jatkuvan köyden jännityksen säädön.

4.2.3. Alttiina olevien riskit. Ohjaustilaan ja huoltokohtiin pääsy

Koneet, joissa on ohjattu taakka, ja koneet, joiden kuorman tuet liikkuvat selvästi määrättyllä reitillä, on varustettava laitteilla, jotka estävät alttiina olevien vaarantumisen.

4.2.4. Käyttötarkoitukseen soveltuvuus

Kun kone saatetaan markkinoille tai otetaan ensimmäistä kertaa käyttöön, valmistajan tai tämän yhteisöön sijoittautuneen edustajan on toteuttamalla tai teettämällä aiheelliset toimenpiteet varmistettava, että käyttövalmiit joko käsikäyttöiset tai voimakäyttöiset nostolaitteet ja koneet voivat toimia turvallisesti käyttötarkoituksensa mukaisesti. Näitä toimenpiteitä toteutettaessa on otettava huomioon koneen staattiset ja dynaamiset ominaisuudet.

Jos konetta ei voida koota valmistajan alueella tai tämän yhteisöön sijoittautuneen edustajan tiloissa, tarvittavat toimenpiteet on toteutettava käyttöpaikalla. Muuten toimenpiteet voidaan toteuttaa joko valmistajan tiloissa tai käyttöpaikalla.

4.3. Merkinnät

4.3.1. Ketjut ja köydet

Jokaisessa yksittäisessä nostoketjussa, nostoköydessä tai nostovyössä, joka ei ole kokoonpanon osa, on oltava merkintä tai, jos tämä ei ole mahdollista, laatta tai kiinteä rengas, jossa on oltava valmistajan tai tämän yhteisöön sijoittautuneen edustajan nimi ja osoite sekä vastaavan todistuksen numero.

Todistuksessa on oltava yhdenmukaistetuissa standardeissa vaaditut merkinnät tai, jos standardeja ei ole, ainakin seuraavat tiedot:

- valmistajan tai tämän yhteisöön sijoittautuneen edustajan nimi;
- tapauksen mukaan valmistajan tai tämän edustajan osoite yhteisössä;
- ketjun tai köyden kuvaus seuraavin tiedoin:
 - nimelliskoko;
 - rakenne;
 - valmistusmateriaali;

- materiaaliin käytetty metallurginen erikoiskäsittely;
- mahdollisessa testauksessa käytetty standardi;
- ketjun tai köyden suurin sallittu nostokuorma. Erikseen määriteltyjä käyttötarkoituksia varten voidaan antaa erilaisia nostokuorman arvoja.

4.3.2. Nostoapuvälineet

Jokaisessa nostoapuvälineessä on oltava seuraavat tiedot:

- tiedot valmistajasta;
- tiedot raaka-aineesta (esimerkiksi kansainvälinen luokitus), jos tätä tietoa tarvitaan yhteensopivuutta varten;
- tiedot suurimmasta sallitusta nostokuormasta;
- EY-merkki.

Jos nostoapuväline koostuu sellaisista osista kuten teräsköydet tai köydet, joihin on mahdotonta tehdä merkintää, ensimmäisessä kohdassa mainitut tiedot on esitettävä apuvälineeseen pysyvästi kiinnitetystä kilvestä tai vastaavassa.

Tietojen on oltava helposti luettavissa ja sijoitettuna paikkaan, josta ne eivät katoa työstön, kulumisen tai muun syyn takia ja jossa ne eivät vaaranna apuvälineen lujuutta.

4.3.3. Koneet

Jokaisessa koneessa on 1.7.3 kohdassa mainittujen vähimmäismerkintöjen lisäksi oltava helposti luettavat ja pysyvät nimelliskuormaa koskevat merkinnät:

- i) selvästi ja erittäin luettavalla tavalla laitteessa itsessään koneesta, jossa vain yksi arvo on mahdollinen;
- ii) jos nimelliskuorma riippuu koneen käyttötilanteesta, jokainen käyttöpaikka on varustettava kuormakilvellä, jossa on tiedot jokaisen koneen käyttötilanteen nimelliskuormista mieluiten kaavakuvan tai kuormitustaulukon muodossa.

Jos kone on varustettu sellaisella kuormauslaitteella, johon ihmiset voivat päästä ja johon liittyy putoamisvaara, kone on varustettava selvällä ja pysyvällä henkilönoston kieltävällä varoituksella. Tämän varoitusmerkinnän on oltava nähtävissä jokaisesta paikasta, josta kuormauslaitteeseen pääsy on mahdollista.

4.4. Ohjekirja

4.4.1. Nostoapuvälineet

Jokaisen nostoapuvälineen tai jokaisen kokonaisuutena myytävän nostoapuväline-erän mukana on oltava ohjekirja, jossa on ainakin seuraavat tiedot:

- tavanomaiset käyttöolosuhteet;
- käyttö-, kokoonpano- ja huolto-ohjeet;
- käyttörajoitukset (erityisesti niiden nostoapuvälineiden osalta, jotka eivät voi olla 4.1.2.6 c kohdan mukaiset).

4.4.2. Koneet

Ohjekirjassa on 1.7.4 kohdassa mainittujen lisäksi oltava seuraavat tiedot:

- a) koneen tekniset tiedot ja erityisesti
 - 4.3.3 ii kohdassa kuvattu kuormitustaulukko, jos tarpeen,
 - tukiin tai ankkurointeihin kohdistuvat voimat ja ajoradan ominaisuudet,
 - tarvittaessa vastapainon määrittely ja asennus;
- b) ajo- ja huoltopäiväkirjan sisältö, jollei ajo- ja huoltopäiväkirjaa ole toimitettu laitteen mukana;
- c) käyttöohje, erityisesti toimenpiteet silloin, kun käyttäjän suora näköyhteys kuormaan puuttuu;
- d) tarpeelliset ohjeet koestusten tekemiseen ennen ensimmäistä käyttöönottoa niille koneille, joita ei koota valmistajan tiloissa käyttövalmiiksi.

5. YKSINOMAAN MAANALAISEEN TYÖHÖN TARKOITETTUIJA KONEITA KOSKEVAT OLENNAISET TURVALLISUUS- JA TERVEYSVAATIMUKSET

Edellä 1, 2, 3 ja 4 kohdassa esitettyjen turvallisuus- ja terveystuomusten lisäksi koneet, jotka on tarkoitettu yksinomaan maanalaiseen työhön, on suunniteltava ja rakennettava siten, että ne täyttävät seuraavat vaatimukset.

5.1. Vakavuuden puutteesta aiheutuvat vaarat

Konekäyttöiset kattotuet on suunniteltava ja rakennettava siten, että ne säilyttävät tarkoitettua suuntansa liikkueessaan ja etteivät ne luista ennen tai samalla kun ne tulevat kuorman alaiseksi tai sen jälkeen, kun kuormitus on poistettu. Yksittäiset hydrauliset tuet on varustettava ankkurointipisteillä yllälevy varten.

5.2. Liikkuminen

Konekäyttöisten kattotukien on sallittava alttiina olevien vapaa liikkuminen.

5.3. Valaistus

Ei noudateta 1.1.4 kohdan kolmannen kohdan vaatimuksia.

5.4. Hallintalaitteet

Raiteita pitkin kulkevassa koneessa kiihdytykseen ja jarrutukseen käytettyjen hallintalaitteiden on toimittava käsikäyttöisesti. Pakkokäyttöinen hallintalaite voi kuitenkin olla jalkakäyttöinen.

Konekäyttöisten kattotukien hallintalaitteet on suunniteltava ja järjestettävä siten, että siirron aikana käyttäjät on suojattu suojakatoksella. Hallintalaitteet on suojattava vahingossa tapahtuvaa vapautumista vastaan.

5.5. Pysäytys

Itseliikkuvat raiteilla kulkevat maanalaiseen työhön käytettävät koneet on varustettava pakkokäyttöisellä hallintalaitteella, joka vaikuttaa koneen liikkumista säätelevään hallintajärjestelmään.

5.6. Palovaara

Koneen helposti syttyvien osien osalta 3.5.2 kohdan toinen luettelukohta on pakollinen.

Maanalaiseen työhön tarkoitettua koneen jarrujärjestelmä on suunniteltava ja rakennettava siten, ettei se synnytä kipinöitä tai tulipaloja.

Lämpövoimamoottoreilla varustetut maanalaiseen työhön tarkoitettua koneet saa varustaa vain sellaisella polttomoottorilla, jossa käytetään polttoainetta, jolla on alhainen haihtumispaine ja joka ei mahdollista sähkölähteestä peräisin olevaa sytytystä.

5.7. Pöly-, kaasu- ja muista päästöistä aiheutuvat vaarat

Polttomoottoreiden pakokaasut eivät saa olla suunnattuja ylöspäin."

LIITE II

Lisätään direktiivin 89/392/ETY liitteeseen IV 12 - 15 kohta:

- "12. Seuraavantyyppiset maanalaiseen työhön tarkoitetut koneet:
- kiskoilla kulkevat koneet, veturit ja jarruvaunut;
 - hydrauliset konekäyttöiset kattotuet;
 - polttomoottorit, jotka on tarkoitettu maan alla käytettäviin koneisiin.
13. Talusjätteen keräämiseen tarkoitetut käsinlastattavat autot, joissa on puristusmekanismi.
14. Liitteen 3.4.7 kohdassa tarkoitetut irrotettavat nivelvoimansiirtoakselit ja niiden suojuukset
15. Autonostimet."
-

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 13 päivänä marraskuuta 1989,
tupakkatuotteiden merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten
määräysten lähentämisestä**

(89/622/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

eri jäsenvaltioiden tupakkatuotteiden merkintöjä koskevilla laeissa, asetuksissa ja hallinnollisissa määräyksissä on eroja; nämä erot ovat omiaan muodostamaan kaupan esteitä ja estämään sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa,

tällaiset mahdolliset esteet tulisi poistaa ja tämän tavoitteen saavuttamiseksi tupakkatuotteiden saattaminen markkinoille ja vapaa liikkuvuus tulisi saattaa merkintöjä koskevien yhteisten sääntöjen alaisiksi,

edellä tarkoitetuissa yhteisissä säännöissä on asianmukaisella tavalla otettava huomioon kansanterveyden suojeleminen,

Eurooppa-neuvosto korosti Milanossa 28 ja 29 päivänä kesäkuuta 1985 pitämässään kokouksessa Euroopan syöväntä vastaisen toimintaohjelman aloittamisen tärkeyttä,

neuvosto ja jäsenvaltioiden hallitusten edustajat, jotka tapasivat neuvostossa, asettivat Euroopan yhteisöjen syöväntä vastaisen toimintaohjelmaa koskevassa 7 päivänä kesäkuuta 1986 antamassaan päätöslauselmassa⁽⁴⁾ tämän ohjelman tavoitteeksi vaikuttaa omalta osaltaan kansalaisten terveyden ja elämänlaadun parantamiseen yhteisössä syöpätapausten määrää vähentämällä ja tätä tarkoitusta varten ne ovat yksilöineet taistelun tupakkatuotteiden käyttöä vastaan ensisijaiseksi tavoitteekseen,

tupakkatuotteiden käytön terveysvaaroja koskevan varoituksen painaminen kaikkien tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkauksiin on erittäin tärkeää kansanterveyden suojelemissa,

kansanterveyden suojeleminen parantamista varten poltettaessa syntyvän tervan ja nikotiinin määrän ilmoittaminen savukepakkauksissa on olennaisen tärkeää väestöön kohdistuvan terveysvalistuksen ja -kasvatuksen kannalta,

tämä direktiivi sisältää säännöksiä, jotka otetaan uudelleen tarkasteltaviksi tällä alalla saadun kokemuksen ja lääketieteellisen tietämyksen kehityksen perusteella tavoitteena yksilöiden entistä tehokkaampi suojeleminen, ja

⁽¹⁾ EYVL N:o C 48, 20.2.1988, s. 8 ja

EYVL N:o C 62, 11.3.1989, s. 12

⁽²⁾ EYVL N:o C 12, 16.1.1989, s. 106 ja

EYVL N:o C 291, 20.11.1989

⁽³⁾ EYVL N:o C 237, 12.9.1980, s. 43

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 184, 23.7.1986, s. 19

tässä direktiivissä säädetyillä aloitteilla on vielä myönteisempi vaikutus kansanterveyteen, jos ne yhdistetään oppivelvollisuusikäisten terveyskasvatushjelmiin sekä tiedotukseen ja yleisön tietoisuutta edistäviin kampanjoihin,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tämän direktiivin tavoitteena on jäsenvaltioiden niiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhdenmukaistaminen, jotka koskevat tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkauksissa olevia terveyttä koskevia varoituksia sekä poltettaessa syntyvän tervan ja nikotiinin määrän osoittamista savukepakkauksissa, pitäen perusteena terveyden korkeaa suojelutasoa tupakkariippuvuuden terveydelle aiheuttamia haittoja vähentämällä.

2 artikla

Tässä direktiivissä

- 1) 'tupakkatuotteilla' tarkoitetaan poltettavaksi, sieraimiin vedettäväksi, imeskeltäväksi tai pureskeltäväksi tarkoitettuja tuotteita, jos ne ovat, vaikka vain osaksikin, tupakasta valmistettuja,
- 2) 'tervalla' tarkoitetaan raakaa, vedetöntä, nikotiinitonta savun tiivistymää,
- 3) 'nikotiinilla' tarkoitetaan nikotiinialkaloideja.

3 artikla

1. Savukepakkauksissa pakollisesti mainittavat, poltettaessa syntyvän tervan ja nikotiinin määrät on mitattava ISO-menetelmien 4387 ja 3400 perusteella.
2. Pakkauksissa olevien mainintojen paikkansapitävyys on tarkastettava ISO-standardin 8243 mukaisesti.
3. Asianomaiset maininnat on painettava savukepakkauksen kylkeen sen maan virallisilla kielillä, jossa savukepakkaukset lopullisesti lasketaan liikkeeseen, selvästi luettavalla, taustasta erottuvalla tekstillä siten, että katetaan vähintään 4 prosenttia vastaavasta ulkopinnasta. Osuuden on oltava 6 prosenttia, jos maassa on kaksi virallista kieltä, ja 8 prosenttia, jos virallisia kieliä on kolme.
4. Kunkin vuoden tammikuussa jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle luettelot niiden markkinoilla myytävien savukkeiden terva- ja nikotiinipitoisuuksista. Komissio julkaisee kyseiset tiedot *Euroopan yhteisön virallisessa lehdessä*.

4 artikla

1. Kaikkien tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkausten näkyvimällä ulkopinnalla on oltava sen maan virallisilla kielillä, jossa tupakkatuotteet lopullisesti lasketaan liikkeeseen, seuraava yleinen varoitus: "Tupakka on erittäin haitallista terveydelle."

2. Savukepakkauksen toisella laajalla ulkopinnalla on oltava sen maan virallisilla kielillä, jossa savukepakkaukset lopullisesti lasketaan liikkeeseen, erityisiä varoituksia, jotka vaihtelevat seuraavan säännön mukaisesti:

- jäsenvaltioiden on laadittava luettelo varoituksista, jotka valitaan yksinomaan liitteessä mainituista varoituksista,
- valitut erityisvaroitukset on painettava vähittäismyyntipakkauksiin niin, että taataan kunkin varoitustekstin esiintymisen yhtä monessa vähittäismyyntipakkauksessa noin 5 prosentin tarkkuudella.

3. Jäsenvaltiot voivat säätää, että 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuihin varoituksiin on liitettävä maininta varoitukset antaneesta viranomaisesta.

4. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen varoitusten, lukuun ottamatta 3 kohdassa tarkoitettua mainintaa viranomaisesta, on katettava vähintään 4 prosenttia savukepakkauksen kummastakin laajasta ulkopinnasta. Osuuden on oltava 6 prosenttia, jos maassa on kaksi virallista kieltä ja 8 prosenttia, jos virallisia kieliä on kolme.

Kunkin savukepakkauksen kahdella laajimmalla ulkopinnalla olevan vaaditun varoituksen

- a) on oltava selvä ja helposti luettava;
- b) on oltava lihavoidulla kirjaintyyppillä painettu;
- c) on oltava selvästi erottuvalla taustalle painettu;
- d) ei saa olla sellaiseen paikkaan painettu, missä se saattaa vahingoittaa pakkausta avattaessa;
- e) ei saa olla painettu läpinäkyvään kääreeseen tai muuhun ulkokääreeseen.

5. Muiden tupakkatuotteiden kuin savukkeiden ollessa kyseessä 1 kohdassa säädetty yleinen varoitus on painettava tai kiinnitettävä pysyvästi näkyvälle paikalle selvästi erottuvalla taustalle niin, että se näkyy selvästi, on selvästi luettava eikä sitä voi irrottaa. Muut tekstit tai kuvat eivät saa millään tavalla peittää sitä, tehdä siitä epäselvää tai häiritä sen lukemista.

5 artikla

Tämän direktiivin säännösten mukauttaminen tekniikan kehitykseen rajoitetaan 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuihin mittaus- ja tarkastusmenetelmiin.

6 artikla

Edellä 5 artiklassa tarkoitetun tekniikan kehitykseen mukauttamisen osalta komissiota avustaa neuvoo-antava komitea, jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

7 artikla

Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi toimitettuaan tarvittaessa äänestyksen asettaa asian kiireellisyyden mukaan.

Lausunto merkitään pöytäkirjaan; lisäksi jokaisella jäsenvaltiolla on oikeus pyytää, että sen kanta merkitään pöytäkirjaan.

Komission on mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon komitean lausunto. Sen on ilmoitettava komitealle, millä tavoin lausunto on otettu huomioon.

8 artikla

1. Jäsenvaltiot eivät saa kieltää tai rajoittaa tämän direktiivin mukaisten tuotteiden myyntiä niiden merkitsemiseen liittyvien seikkojen perusteella.

2. Tämän direktiivin säännökset eivät vaikuta jäsenvaltioiden oikeuteen säätää perustamissopimuksen mukaisesti sellaisia tupakkatuotteiden tuontia, myyntiä ja kulutusta koskevia vaatimuksia, jotka ne katsovat tarpeellisiksi kansanterveyden suojelemiseksi edellyttäen, että tällaiset vaatimukset eivät merkitse muutoksia tämän direktiivin säännösten mukaisiin merkintöihin.

9 artikla

1. Jäsenvaltioiden on annettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset 1 päivään heinäkuuta 1990 mennessä.

Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä ja toimitettava sille tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset.

Komissio julkaisee *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* 4 artiklan 2 kohdan ensimmäisen luettelakohdan mukaisesti laaditut kansalliset luettelot varoituksista.

2. Jäsenvaltioiden on saatettava edellä mainitut lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 31 päivään joulukuuta 1991 mennessä.

Myytäväksi voidaan kuitenkin saattaa

- 31 päivään joulukuuta 1992 asti sellaisia savukkeita ja
- 31 päivään joulukuuta 1993 asti muita sellaisia tupakkatuotteita,

jotka ovat olemassa 31 päivänä joulukuuta 1991 ja jotka eivät ole tämän direktiivin mukaisia.

3. Niiden jäsenvaltioiden, jotka 31 päivän joulukuuta 1991 jälkeen muuttavat 4 artiklan 2 kohdan ensimmäisen luettelakohdan mukaisesti laadittuja luettelojaan varoituksista, on ilmoitettava kyseisestä muutoksesta komissiolle 18 kuukautta ennen sen täytäntöönpanoa. Komissio julkaisee sen *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

10 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 13 päivänä marraskuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

C. EVIN

LIITE

Luettelo 4 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä luettelakohdassa tarkoitetuista varoituksista:**A. Varoitukset, joiden on pakollisina sisällyttävä kansallisiin luetteluihin**

1. Tupakointi aiheuttaa syöpää.
2. Tupakointi aiheuttaa sydänsairauksia.

B. Valinnaiset varoitukset

1. Tupakointi aiheuttaa kuolemaan johtavia sairauksia.
 2. Tupakointi tappaa.
 3. Tupakointi voi tappaa.
 4. Tupakointi raskauden aikana vahingoittaa lastasi.
 5. Suojele lapsia: älä pakota heitä hengittämään tupakansavua.
 6. Tupakointi vahingoittaa lähimmäistesi terveyttä.
 7. Tupakoinnin lopettaminen vähentää vakaviin tauteihin sairastumisen riskiä.
 8. Tupakointi aiheuttaa syöpää, kroonista keuhkoputkentulehdusta ja muita rintaontelon elinten sairauksia.
 9.ssa (maan nimi) kuolee vuosittain yli (...) ihmistä keuhkosyöpään.
 10.ssa (maan nimi) kuolee vuosittain ihmistä liikenneonnettomuuksissa -- kertaa enemmän kuolee ihmisiä siksi, että he tupakoivat.
 11. Tupakan aiheuttama riippuvuus tappaa vuosittain enemmän ihmisiä kuin liikenneonnettomuudet.
 12. Tupakointi lyhentää elinikää.
 13. Älä tupakoi, jos haluat pysyä terveenä.
 14. Säästä rahaa: lopeta tupakointi.
-

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 17 päivänä toukokuuta 1990,
savukkeista poltettaessa syntyvän tervan suurinta sallittua määrää koskevien jäsenvaltioiden lakien,
asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä**
90/239/ETY

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

savukkeista poltettaessa syntyvän tervan suurimman sallitun määrän rajoittamista koskevissa eri jäsenvaltioiden laeissa, asetuksissa ja hallinnollisissa määräyksissä on eroja; nämä erot ovat omiaan muodostamaan kaupan esteitä ja estämään sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa,

tällaiset esteet tulisi poistaa ja tämän tavoitteen saavuttamiseksi savukkeiden saattaminen markkinoille ja vapaa liikkuvuus tulee saattaa poltettaessa syntyvän tervan suurinta sallittua määrää koskevien yhteisten sääntöjen alaisiksi,

edellä tarkoitetuissa yhteisissä säännöissä on asianmukaisella tavalla otettava huomioon kansanterveyden suojeleminen,

keuhkosyövän riski on sitä suurempi, mitä suurempi on poltetun tupakan tervämäärä; Eurooppa-neuvosto korosti Milanossa 28 ja 29 päivänä kesäkuuta 1985 pitämässään kokouksessa Euroopan syöväntorjunnan toimintaohjelman aloittamisen tärkeyttä,

neuvosto ja jäsenvaltioiden hallitusten edustajat, jotka tapasivat neuvostossa, katsoivat 7 päivänä heinäkuuta 1986 antamassaan päätöslauselmassa⁽⁴⁾ tupakoinnin vastustamiseen tähtäävät toimenpiteet ensisijaisen tärkeiksi,

tämän direktiivin täytäntönnäpöä varten tulisi säätää määräajat, jotka antavat toisaalta mahdollisuuden saattaa loppuun jo alkanut siirtyminen toisiin laatuihin ja toisaalta kuluttajille ja valmistajille aikaa sopeutua tuotteisiin, joista syntyy poltettaessa vähemmän tervaa,

tämä direktiivi sisältää säännöksiä, jotka otetaan uudelleen tarkasteltaviksi tällä alalla saadun kokemuksen sekä tekniikoiden ja lääketieteellisen tietämyksen kehityksen perusteella

tavoitteena yksilöiden entistä tehokkaampi suojeleminen,

tupakoitsijoiden on aina oltava tietoisia siitä, että kaikki savukkeet ovat terveydelle haitallisia; on paljon suotavampaa, että he lopettavat tupakanpolton kokonaan, kuin että he siirtyvät savukkeisiin, joista syntyy poltettaessa vähemmän tervaa,

tässä direktiivissä säädetyllä aloitteella on vielä myönteisempi vaikutus kansanterveyteen, jos se yhdistetään oppivelvollisuusikäisten terveyskasvatusohjelmiin sekä tiedotukseen ja yleisön tietoisuutta edistäviin kampanjoihin, ja

poltettaessa syntyvän tervan suurimpien sallittujen määrien käyttöönotto johtaisi erityisiin yhteiskunnallis-taloudellisiin vaikeuksiin Helleenien tasavallassa; tälle jäsenvaltiolle tulisi sallia poikkeus muille jäsenvaltioille säädetyistä täytäntönnäpöajankohdista,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tämän direktiivin tavoitteena on niiden jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhdenmukaistaminen, jotka koskevat savukkeista poltettaessa syntyvän tervan suurinta sallittua määrää, pitäen lähtökohtana kansanterveyden korkeaa suojeletusosa tervan aiheuttamia terveyshaittoja vähentämällä.

2 artikla

1. Tässä direktiivissä 'tervalla' tarkoitetaan raakaa, vedetöntä, nikotiinitonta savun tiivistymää.

2. Jäsenvaltioissa markkinoitavista savukkeista poltettaessa syntyvän tervan määrä ei saa olla enemmän kuin

- 15 mg savuketta kohden 31 päivästä joulukuuta 1992 lukien ja
- 12 mg savuketta kohden 31 päivästä joulukuuta 1997 lukien.

3. Helleenien tasavallan osalta raja-arvot ja täytäntönnäpöajankohdat ovat väliaikaisena poikkeuksena seuraavat:

- 20 mg 31 päivään joulukuuta 1992 asti,
- 18 mg 31 päivään joulukuuta 1998 asti,
- 15 mg 31 päivään joulukuuta 2000 asti,
- 12 mg 31 päivään joulukuuta 2006 asti.

Tämä poikkeus ei kuitenkaan voi olla perusteena yhteisön sisäisillä rajoilla tapahtuvalle valvonnalle.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 48, 20.2.1988, s. 10

⁽²⁾ EYVL N:o C 158, 26.6.1989, s. 229 ja EYVL N:o C 96, 17.4.1990

⁽³⁾ EYVL N:o C 237, 12.9.1988, s. 49

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 184, 23.7.1986, s. 19

3 artikla

Savukkeista poltettaessa syntyvän tervan määrä mitataan ISO-standardien 4387 ja 3400 mukaisesti. Tarkastus suoritetaan ISO-standardin 8243 mukaisesti.

4 artikla

Tämän direktiivin mukauttaminen tekniikan kehitykseen rajoitetaan 3 artiklassa tarkoitettuun poltettaessa syntyvän tervan määrien mittaamisenetelmään ja tarkastusmenetelmään.

5 artikla

Edellä 4 artiklassa tarkoitetun tekniikan kehitykseen muuttamisen osalta komissiota avustaa neuvoo-antava komitea, jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

6 artikla

Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määrääjässä, jonka puheenjohtaja voi toimitettuaan tarvittaessa äänestyksen asettaa asian kiireellisyyden mukaan.

Lausunto merkitään pöytäkirjaan; lisäksi jokaisella jäsenvaltiolla on oikeus pyytää, että sen kanta merkitään pöytäkirjaan.

Komission on mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon komitean lausunto. Sen on ilmoitettava komitealle, millä tavoin lausunto on otettu huomioon.

7 artikla

1. Jäsenvaltiot eivät saa kieltää tai rajoittaa tämän direktiivin mukaisten tuotteiden myyntiä savukkeista poltettaessa syntyvän tervan määrän rajoittamiseen liittyvien seikkojen perusteella.

2. Tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden oikeuteen säätää perustamissopimusta noudattaen sellaisia tupakkatuotteiden tuontia, myyntiä ja kulutusta koskevia vaatimuksia, jotka ne katsovat tarpeelliseksi kansanterveyden suojelemiseksi edellyttäen, että tällaiset vaatimukset eivät merkitse muutoksia tässä direktiivissä vahvistettuihin savukkeista poltettaessa syntyvän tervan määrän rajoihin.

8 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset 18 kuukauden kuluessa sen tiedoksiannosta⁽¹⁾. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Edellä 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuina ajankohtina olemassa olevia tuotteita, jotka eivät ole tämän direktiivin mukaisia, saa edelleen pitää kaupan kahden vuoden ajan kyseisestä ajankohdasta lukien.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettua kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset komissiolle.

9 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 17 päivänä toukokuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. O'HANLON

⁽¹⁾ Tämä direktiivi on annettu jäsenvaltioille tiedoksi 18 päivänä toukokuuta 1990.

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 1576/89,
annettu 29 päivänä toukokuuta 1989,
tislattujen alkoholijuomien määritelmää, kuvausta ja esittelyä koskevista yleisistä säännöistä**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 43 ja 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

tällä hetkellä ei ole tislattuja alkoholijuomia koskevia erityisiä yhteisön säännöksiä, ei varsinkaan näiden tuotteiden määritelmästä eikä niiden kuvaukseen ja esittelyyn liittyvistä vaatimuksista; näiden tuotteiden taloudellisen merkityksen vuoksi on yhteismarkkinoiden toiminnan edistämiseksi tarpeen antaa asiasta yhteiset säännökset,

yhteisön maataloudessa tislatuilla alkoholijuomilla on tärkeät markkinat; nämä markkinat ovat paljolti seurausta siitä maineesta, jonka nämä tuotteet ovat saavuttaneet sekä yhteisössä että muualla maailmassa; tämä maine voidaan lukea perinteisten tuotteiden laadun ansioksi; tietyt, kyseisiä tuotteita koskevat laatuvaatimukset olisi pysyttävä, jos nämä markkinat halutaan säilyttää; asianmukainen keino pysyttää nämä laatuvaatimukset on määritellä kyseiset tuotteet ottamalla huomioon se perinteinen käytäntö, johon niiden maine perustuu; näin määriteltyjä ilmaisia saisi käyttää ainoastaan laadultaan perinteisiä tuotteita vastaavista tuotteista, jotta estetään näiden tuotteiden arvon alentuminen,

yhteisön säännöillä olisi varattava tietyt alueet sellaisiksi, että niihin kuuluvat valtiot saisivat poikkeuksellisesti käyttää kyseisiin alueisiin viittaavia maantieteellisiä nimityksiä, jos lopputuote saa ominaispiirteensä ja määräävät ominaisuutensa kyseisellä maantieteellisellä alueella kokonaan tapahtuvien tuotantovaiheiden aikana; näin yhteisön säännöillä varmistetaan, taaten asianomaisille tuottajille yksinoikeus näihin tuotteisiin, että kyseiset nimitykset viittaavat edelleenkin alkuperään, ja estetään nimitysten ottaminen yleiseen käyttöön ja muuttuminen yleisnimiksi; samalla kyseiset nimitykset ilmoittavat kuluttajalle myös tuotteiden alkuperän kuvaamalla joko käytettyjä raaka-aineita tai valmistuksessa käytettyjä erityisprosesseja,

tavallisesti kuluttajalle ilmoitetaan tietyt tiedot merkinnöissä; tislattujen alkoholijuomien merkintöihin sovelletaan kuluttajalle myytäväksi tarkoitettujen elintarvikkeiden merkintöjä, esillepääntöä ja mainontaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 18 päivänä joulukuuta 1978 annettua neuvoston direktiiviä 79/112/ETY⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 86/197/ETY⁽⁵⁾; kuitenkin, kun otetaan huomioon kyseisten tuotteiden laatu ja se, että kuluttajat saisivat näistä tuotteista täydellisempää tietoa, näiden yleisten sääntöjen lisäksi olisi annettava erityissäännöksiä ja erityisesti tuotteiden määritelmiin olisi sisällytettävä käsitteet nautittavaksi tarkoitettujen alkoholijuomien kypsyttämisestä ja vähimmäisalkoholipitoisuudesta,

vaikka direktiivin 79/112/ETY mukaan tietyt tiedot on annettava merkinnöissä, direktiivi on jokseenkin epätarkka valmistuspaikan osalta; tämä tieto on kyseisellä juoma-alla erityisen tärkeä sen vuoksi, että kuluttaja usein yhdistää toisiinsa juoman ja sen valmistuspaikan; näin ollen tällaisen maininnan puuttuminen saattaa antaa kuluttajalle mielikuvan

⁽¹⁾ EYVL N:o C 189, 23.7.1982, s. 7 ja EYVL N:o C 269, 25.10.1986, s. 4

⁽²⁾ lausunto EYVL N:o C 127, 14.5.1984, s. 175 ja 24 päivänä toukokuuta 1989 tehty päätös (sitä ei ole vielä julkaistu EYVL:ssä)

⁽³⁾ EYVL N:o C 124, 9.5.1983, s. 16

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 33, 8.2.1979, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 144, 29.5.1986, s. 38

väärästä alkuperästä; tämä vaara olisi vältettävä säätämällä valmistuspaikan ilmoittaminen merkinnöissä tietyissä tapauksissa pakolliseksi,

tietyissä tapauksissa olisi myös säädettävä lisävaatimuksista; erityisesti olisi vaadittava yksinomaan maatalousperäisen etyylialkoholin käyttämistä, kuten yhteisössä jo on käytäntö, maatalouden perustuotteille tärkeiden markkinoiden edelleen turvaamiseksi,

juomaveden laadusta 15 päivänä heinäkuuta 1980 annetussa neuvoston direktiivissä 80/778/ETY⁽¹⁾ ja luontaisten kivennäisvesien hyödyntämistä ja markkinoille saattamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 15 päivänä heinäkuuta 1980 annetussa neuvoston direktiivissä 80/777/ETY⁽²⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjalla, määrittellen sellaisen veden ominaisuudet, jota saadaan käyttää elintarvikkeissa; näin ollen niihin olisi viitattava,

elintarvikkeissa sallittuja aromeja ja niiden valmistusaineita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 22 päivänä kesäkuuta 1988 annetussa neuvoston direktiivissä 80/388/ETY⁽³⁾ määrittellen maustamisessa käytettävät eri käsitteet; samaa käsitteistöä olisi käytettävä tässä asetuksessa,

maahan tuotavien tislattujen alkoholijuomien kuvauksesta ja esittelystä olisi annettava erityissäännökset, joissa otetaan huomioon yhteisön sitoumukset suhteissaan kolmansiin maihin,

yhteisön tuotteiden maineen suojelemiseksi maailmanmarkkinoilla samat säännöt olisi ulotettava vientituotteisiin, jollei joissain vientimaissa ole päinvastaisia säännöksiä perinteiset tavat ja käytännöt huomioon ottaen,

asetuksen säätäminen on tässä tapauksessa katsottu tarkoituksenmukaiseksi ehdotettujen toimenpiteiden yhtenäisen ja yhtäaikaisen täytäntöönpanon varmistamiseksi,

menettelyn yksinkertaistamiseksi ja nopeuttamiseksi olisi komission tehtäväksi annettava vahvistaa tekniset täytäntöönpanotoimenpiteet; tätä tarkoitusta varten olisi säädettävä tarkoituksenmukaisista menettelyistä jäsenvaltioiden ja komission välisen kiinteän yhteistyön varmistamiseksi täytäntöönpanokomiteassa, ja

siirtymäsäännökset ovat tarpeen tässä asetuksessa määritellyn järjestelmään siirtymisen helpottamiseksi,

⁽¹⁾ EYVL N:o L 229, 30.8.1980, s. 11

⁽²⁾ EYVL N:o L 229, 30.8.1980, s. 1

⁽³⁾ EYVL N:o L 184, 15.7.1988, s. 61

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

1. Tässä asetuksessa säädetään tislattujen alkoholijuomien määritelmää, kuvausta ja esittelyä koskevista yleisistä säännöistä.

2. Tässä asetuksessa 'tislattulla alkoholijuomalla' tarkoitetaan alkoholipitoista nestettä,

- joka on tarkoitettu nautittavaksi,
- jolla on erityiset aistinvaraiset ominaisuudet ja jonka vähimmäisalkoholipitoisuus, lukuun ottamatta liitteessä III olevassa 1 kohdassa lueteltuja tuotteita, on 15 tilavuusprosenttia ja
- joka on valmistettu
 - joko luonnollisista käymistuotteista tislaamalla suoraan lisättyjen mausteiden kanssa tai ilman ja/tai maseroidulla kasvipörsäisiä aineita ja/tai lisäämällä mausteita, sokereita tai muita 3 kohdan a alakohdassa lueteltuja makeuttajia ja/tai muita maataloustuotteita tässä asetuksessa määritellyn maatalousperäiseen etyylialkoholiin ja/tai maatalousperäiseen tisleeseen ja/tai alkoholiin,
 - tai sekoittamalla tislattua alkoholijuomaa
 - yhden tai useamman muun tislattun alkoholijuoman kanssa,
 - maatalousperäisen etyylialkoholin, maatalousperäisen tisleen tai alkoholin kanssa,
 - yhden tai useamman alkoholijuoman kanssa,
 - yhden tai useamman juoman kanssa.

CN-koodeihin 2203 00, 2204, 2205, 2206 ja 2207 kuuluvia juomia ei kuitenkaan katsota alkoholijuomiksi.

3. Esimääritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

a) 'makeuttamisella'

yhden tai useamman seuraavan tuotteen käyttöä tislattun alkoholijuoman valmistuksessa:

osittain puhdistettu valkosokeri, valkosokeri, puhdistettu valkosokeri, dekstroosi, fruktoosi, glukososiirappi, nestesokeri, nestemäinen inverttisokeri, inverttisokerisiirappi, puhdistettu ja tislattu rypäleen puristemehu, tislattu rypäleen puristemehu, tuore rypäleen puristemehu, poltettu sokeri, hunaja, johanneksen leipäpuusiirappi, tai muu sellainen luonnollinen hiilihydraatti, jolla on samanlainen vaikutus kuin edellä mainituilla tuotteilla.

'Poltetulla sokerilla' tarkoitetaan tuotetta, joka valmistetaan sakkaroosista pelkäästään kuumentamalla sitä valvotuissa olosuhteissa ilman emäksiä, mineraalihappoja tai muita kemiallisia lisäaineita;

b) 'sekoittamisella'

kahden tai useamman erilaisen juoman yhdistämistä uuden juoman valmistamiseksi;

c) 'alkoholin lisäämisellä'

maatalousperäisen etyylialkoholin lisäämistä tislattuun alkoholijuomaan;

d) 'yhdistämisellä'

kahden tai useamman sellaisen samaan luokkaan kuuluvan tislattun alkoholijuoman yhdistämistä, joiden koostumukset eroavat toisistaan vain vähän, eron johtuessa yhdestä tai useammasta seuraavasta tekijästä:

- itse valmistusmenetelmistä,
- käytetyistä tisluslaitteistoista,
- kypsytys- tai vanhentamisajasta,
- maantieteellisestä tuotantoalueesta.

Tällä tavoin valmistettu tislattu alkoholijuoma kuuluu samaan luokkaan kuin alkuperäiset tislattut alkoholijuomat ennen yhdistämistä;

e) 'kypsytyksellä' tai 'vanhentamisella'

tietyjen reaktioiden luonnollista tapahtumaa tarkoitukseenmukaisissa säiliöissä niin, että kyseinen tislattu alkoholijuoma saa siltä alkuaan puuttuneet aistinvaraiset ominaisuudet;

f) 'maustamisella'

direktiivin 88/388/ETY 1 artiklan 2 kohdan a alakohdassa määritellyn yhden tai useamman mausteen käyttämistä tislattujen alkoholijuomien valmistuksessa;

g) 'värjäämisellä'

yhden tai useamman väriaineen käyttämistä tislattujen alkoholijuomien valmistuksessa;

h) 'maatalousperäisellä etyylialkoholilla'

ettylialkoholia, jolla on tämän asetuksen liitteessä I luetellut ominaisuudet ja joka, lukuun ottamatta 2 kohdassa määriteltyjä tislattuja alkoholijuomia, on valmistettu perustamissopimuksen liitteessä II luetelluista maataloustuotteista ja joka on alkoholikäymisen jälkeen tislattu. Kun käytetty raaka-aine mainitaan erikseen, alkoholi on valmistettava kokonaan tästä raaka-aineesta;

i) 'maatalousperäisellä tisleellä'

alkoholipitoista nestettä, joka on valmistettu perustamissopimuksen liitteessä II luetelluista maataloustuotteista ja alkoholikäymisen jälkeen tislattu, mutta jolla ei ole h alakohdassa määritellyn etyylialkoholin eikä tislattun alkoholijuoman ominaisuuksia, mutta jolla edelleen on käytetystä raaka-aineesta peräisin oleva aromi ja maku. Kun käytetty raaka-aine mainitaan erikseen, tisle on valmistettava kokonaan tästä raaka-aineesta;

j) 'alkoholipitoisuudella tilavuusprosentteina'

tuotteen sisältämän puhtaan, 20 °C:ssa mitatun alkoholin tilavuuden suhdetta tämän tuotteen kokonaistilavuuteen samassa lämpötilassa;

k) 'haihtuvien aineiden pitoisuudella'

yksinomaan tislauksessa tai uudelleen tislauksessa käytettyistä raaka-aineista lähtöisin olevien muiden haihtuvien aineiden kuin etyyli- ja metyylialkoholin määrää tislatussa alkoholijuomassa;

l) 'valmistuspaikalla'

paikkaa tai aluetta, jossa tislattulle alkoholijuomalle sen ominaispiirteet ja olennaiset määräävät laatuominaisuudet antava valmistuksen prosessivaihe tapahtuu;

m) 'tislattujen alkoholijuomien luokalla'

kaikkia saman määritelmän täyttäviä tislattuja alkoholijuomia.

4. Tislattujen alkoholijuomien eri luokkien määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

a) 'rommilla'

1) tislattua alkoholijuomaa, joka on valmistettu joko ruokosokerin valmistuksessa tuotetusta melassista tai siirapista tai itse sokeriruokomehusta yksinomaan alkoholikäymisellä ja tislaamalla ja tislattu siten, että tisle sisältää alkoholia vähemmän kuin 96 tilavuusprosenttia, ja että tisleellä on rommille tyypilliset, selvästi erottuvat aistinvaraiset ominaisuudet;

2) sokeriruokomehusta yksinomaan alkoholikäymisellä ja tislaamalla valmistettua alkoholia, jolla on rommin tyypilliset aromiominaisuudet ja jonka haihtuvien aineiden pitoisuus on vähintään 225 grammaa hehtolitrassa 100-tilavuusprosenttista alkoholia. Tätä alkoholia voidaan markkinoida käyttämällä mainintaa "maatalousperäinen" täydentämään mainintaa "rommi", johon liitetään johonkin liitteessä II luetelluista Ranskan merentakaisista alueista viittaava maantieteellinen nimitys;

b) 'Whiskyllä' tai 'whiskeyllä'

tislattua alkoholijuomaa, joka on valmistettu tislaamalla viljamäskää, joka on

- sokeroitu maltaan diastaasilla joko ilman muita luontaisia entsyymejä tai niiden kanssa,
- fermentoitu hiivalla,
- tislattu siten, että tisle sisältää alkoholia vähemmän kuin 94,8 tilavuusprosenttia ja että aromi ja maku on peräisin käytetyistä raaka-aineista

ja jota on kypsytetty vähintään kolme vuotta enintään 700 litran vetoisissa puutyynyissä;

c) 'viljapohjaisella alkoholijuomalla'

- 1) käyneestä viljamäskistä tislaamalla valmistettua alkoholijuomaa, jonka aistinvaraiset ominaisuudet ovat peräisin käytetyistä raaka-aineista.

Nimitys "viljapohjainen alkoholijuoma" voidaan korvata ilmaisulla "Korn" tai ilmaisulla "Kornbrand", jos juoma on valmistettu Saksassa tai yhteisön sellaisella alueella, jossa saksa on virallinen kieli, ja jos tätä juomaa on perinteisesti tuotettu tällä alueella ja viljapohjainen alkoholijuoma on valmistettu ilman lisäaineita

- joko yksinomaan tislaamalla sellaista käynnyttä mäsäkiä, joka on valmistettu kokonaisista vehnän, ohran, kauran, rukiin tai tattarin jyväistä niin, että kaikki osa-ainekset ovat mukana,
- tai uudelleen tislaamalla tislettä, joka on valmistettu ensimmäisen alakohdan mukaisesti.

- 2) Jotta viljapohjaisesta alkoholijuomasta voidaan käyttää nimitystä "viljaviina", se on valmistettava käyneestä viljamäskistä ja tislattava siten, että alkoholipitoisuus on vähemmän kuin 95 tilavuusprosenttia. Juoman aistinvaraisten ominaisuuksien on oltava peräisin käytetyistä raaka-aineista;

d) 'viinistä valmistetulla alkoholijuomalla'

tislattua alkoholijuomaa,

- joka on valmistettu yksinomaan tislaamalla viiniä tai tislausta varten väkevöityä viiniä siten, että tisleen alkoholipitoisuus on vähemmän kuin 86 tilavuusprosenttia, tai tislaamalla uudelleen viinitislettä siten, että saadun tisleen alkoholipitoisuus on vähemmän kuin 86 tilavuusprosenttia,
- jonka haihtuvien aineiden pitoisuus on vähintään 125 grammaa hehtolitrassa 100-tilavuusprosenttista alkoholia ja
- jonka suurin metyylialkoholipitoisuus on 200 grammaa hehtolitrassa 100-tilavuusprosenttista alkoholia.

Siellä missä tämä juoma on kypsytetty, sitä voidaan edelleen markkinoida "viinistä valmistettuna alkoholijuomana", jos sitä on kypsytetty vähintään yhtä kauan kuin säädetään e alakohdassa tarkoitetulle tuotteelle;

e) 'Brandyllä' tai 'Weinbrandillä'

tislattua alkoholijuomaa,

- joka on valmistettu viinistä valmistetusta alkoholijuomasta joko ilman lisäyksiä tai yhdistämällä tähän toista viinistä tislattua alkoholipitoisuudeltaan alle 94,8 tilavuusprosenttista alkoholijuomaa, jos jälkimmäisen tisleen osuus on enintään 50 prosenttia lopputuotteessa,
- jota on kypsytetty vähintään yhden vuoden ajan tammisäiliöissä tai vähintään kuusi kuukautta vetoisuudeltaan alle 1 000 litran tammitynnyreissä,
- jossa yksinomaan käytettyjen raaka-aineiden tislauksesta tai uudelleen tislauksesta peräisin olevien haihtuvien aineiden pitoisuus on vähintään 125 grammaa hehtolitrassa 100-tilavuusprosenttista alkoholia,
- jonka suurin metyylialkoholipitoisuus on 200 grammaa hehtolitrassa 100-tilavuusprosenttista alkoholia;

f) 'rypäleiden puristusjätteestä tislaamalla valmistetulla alkoholijuomalla' tai 'marciilla'

- 1) a) tislattua alkoholijuomaa,

- joka on valmistettu rypäleiden puristusjätteestä fermentoimalla ja vesihöyryn kanssa tislaamalla joko sellaisenaan tai sen jälkeen, kun vettä on lisätty; puristusjätteeseen voidaan lisätä pohjasakkaa, jonka prosentuaalisesta osuudesta päätetään 15 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen; puristusjätettä poistamatta alkoholi tislataan siten, että tisleen alkoholipitoisuus on vähemmän kuin 86 tilavuusprosenttia. Uudelleentislaus samaan alkoholipitoisuuteen on sallittua,
- jossa haihtuvien aineiden pitoisuus on vähintään 140 grammaa hehtolitrassa 100-tilavuusprosenttista alkoholia ja suurin metyylialkoholipitoisuus 1 000 grammaa hehtolitrassa 100-tilavuusprosenttista alkoholia.

- b) vuoden 1985 liittymisasiakirjassa Portugalille myönnetyn siirtymäkauden aikana a alakohta ei kuitenkaan estä markkinoimasta Portugalissa sellaista rypäleiden puristusjätteestä Portugalissa valmistettua alkoholijuomaa, jossa suurin metyylialkoholipitoisuus on 1 500 grammaa hehtolitrassa 100-tilavuusprosenttista alkoholia.

- 2) Nimitykset "marc" tai "rypäleiden puristusjätteestä valmistettu alkoholijuoma" voidaan korvata nimityksellä "grappa" ainoastaan, jos tislattu alkoholijuoma on valmistettu Italiassa;

g) 'hedelmien puristusjätteestä valmistetulla alkoholijuomalla'

tislattua alkoholijuomaa, joka on valmistettu fermentoimalla ja tislaamalla hedelmien puristusjätteestä. Tislausolosuhteista, tuotteen ominaispiirteistä ja muista säännöksistä päätetään 15 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen;

h) 'rusinasta valmistetulla alkoholijuomalla' tai 'raisin brandyillä'

kuivattujen "noir de Corinthe" tai "muscat de Malaga" rypälelajikkeiden fermentoidusta uutteesta tislaamalla valmistettua alkoholijuomaa; alkoholi tislataan alle 94,5 tilavuusprosenttiseksi siten, että tisleessä on käytetyistä raaka-aineesta peräisin oleva aromi ja maku;

i) 'hedelmäviinillä'

- 1) a) tislattua alkoholijuomaa,

- joka on valmistettu yksinomaan fermentoimalla ja tislaamalla lihaista hedelmää tai tällaisen hedelmän puristemehua kivien kanssa tai ilman,
- joka on tislattu alle 86 tilavuusprosenttiseksi siten, että tisleessä on tislattua hedelmistä peräisin oleva aromi ja maku,
- jossa haihtuvien aineiden pitoisuus on vähintään 200 grammaa hehtolitrassa 100 tilavuusprosenttista alkoholia,
- jossa metyylialkoholin pitoisuus on enintään 1 000 grammaa hehtolitrassa 100-tilavuusprosenttista alkoholia ja

- joissa syaanivetyhapon pitoisuus, jos alkoholin valmistukseen käytetään kivellisiä hedelmiä, on enintään 10 grammaa hehtolitrassa 100-tilavuusprosentista alkoholia.

- b) Poikkeuksista a alakohdan kolmannen, neljännen ja viidennen luetelmakohdan säännöksiin voidaan päättää 15 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen erityisesti niiden alueiden osalta, joilla tietyt yhteisön hedelmäntuottajat saavat perinteisten tuotteiden valmistuksesta ja myynnistä tuntuvan osan ansiotuloistaan.
- c) Näin määritellystä juomasta käytetään nimitystä "viina", jota edeltää hedelmän nimi, kuten kirsikkaviina (tai *kirsch*), luumuviina (tai *slivovic*), mirabelleluumu-, persikka-, omena-, päärynä-, aprikoosi-, viikuna-, sitrushedelmä- tai rypälewiina tai muu hedelmäviina. Juomasta voidaan myös käyttää nimitystä "wasser" yhdessä hedelmän nimen kanssa.

Ilmainsi "Williams" on varattu päärynäviinalle, joka on valmistettu kokonaan Williams-lajikkeen päärynöistä.

Kun kahta tai useampaa hedelmäalajia on tislattu yhdessä, tuotteesta käytetään nimitystä "hedelmäviina". Tätä nimitystä voidaan täydentää kunkin käytetyn lajin määrän mukaisessa, alenevassa järjestyksessä.

- d) Tapauksista ja edellytyksistä, joilla hedelmän nimi voidaan korvata nimityksellä "viina", jota edeltää kyseisen hedelmän nimi, päätetään 15 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

- 2) Nimitystä "viina" liitettynä hedelmän nimeen voidaan käyttää myös tislattua alkoholijuomasta, joka on valmistettu tietyistä joko osittain käyneistä tai käymättömistä marjoista tai muista hedelmistä, kuten vadelmista, karhunvatukoista, mustikoista ja vastaavista maseroimalla ne tässä asetuksessa määritellyssä maatalousperäisessä etyylialkoholissa tai alkoholissa taikka tisleessä niin, että maseroinnissa suhde on vähintään 100 kilogrammaa hedelmää 20 litrassa 100-tilavuusprosenttista alkoholia, ja maseroinnin jälkeen tislamalla.

Jotta ei ekoitettaisi 1 alakohdassa tarkoitettujen hedelmäviinien ja kysymyksessä olevien hedelmien nimiä, edellytykset nimityksen "viina" käyttämiselle hedelmän nimeen liitettynä vahvistetaan 15 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

- 3) Nimitystä "geist" hedelmän nimen yhteydessä voidaan käyttää tislattua alkoholijuomista, jotka on valmistettu käymättömistä, kokonaisista hedelmistä, kuten hedelmistä, joita tarkoitetaan 2 alakohdassa, maseroimalla ne maatalousperäisessä etyylialkoholissa ja sen jälkeen tislamalla.

- j) 'omena- tai päärynäsiideristä valmistetulla alkoholijuomalla'

tislattua alkoholijuomaa,

- joka on valmistettu yksinomaan tislaamalla omena- tai päärynäsiideriä ja
- joka täyttää hedelmäviinoja koskevat 1 alakohdan 1 alakohdan a alakohdan toisessa, kolmannessa ja neljännessä luetelmakohdassa säädetty vaatimukset;

- k) 'gentianviinalla'

tislattua alkoholijuomaa, joka on valmistettu gentianisileestä, joka puolestaan on valmistettu gentian-nimisen kasvin juurista fermentoimalla ja tislaamalla; tisleeseen voidaan lisätä maatalousperäistä etyylialkoholia;

- l) 'hedelmistä valmistetulla tislattua alkoholijuomalla'

- 1) tislattua alkoholijuomaa, joka on valmistettu maseroimalla hedelmää tässä asetuksessa määritellyssä maatalousperäisessä etyylialkoholissa ja/tai maatalousperäisessä tisleessä ja/tai alkoholissa; hedelmän vähimmäisosuudesta päätetään 15 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

Tämän tislattua alkoholijuoman maustamista voidaan täydentää muillakin kuin valmistuksessa käytetyistä hedelmistä peräisin olevilla aromiaineilla ja/tai aromivalmisteilla. Nämä aromiaineet ja -valmisteet määritellään direktiivin 88/388/ETY 1 artiklan 2 kohdan b alakohdan i alakohdassa sekä mainitun kohdan c alakohdassa. Tislattua alkoholijuoman ominaisen maun ja värin on kuitenkin oltava peräisin yksinomaan käytetystä hedelmästä.

- 2) Näin määritellystä juomasta käytetään nimitystä "tislattua alkoholijuoma" tai "viina", jota edeltää hedelmän nimi. Tapauksista ja edellytyksistä, joilla hedelmän nimi voidaan korvata kyseisillä nimityksillä, päätetään 15 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

Nimitystä "Pacharán" voidaan kuitenkin käyttää ainoastaan Espanjassa teollisesti valmistetusta "hedelmistä valmistetusta tislattua alkoholijuomasta", joka on valmistettu maseroimalla oratuomea (*prunus espinosa*) niin, että sen vähimmäisosuus on 250 grammaa hedelmää litrassa puhdasta alkoholia;

- m) 'kataanmarjalla maustetulla tislattua alkoholijuomalla'

- 1) a) tislattua alkoholijuomaa, joka on valmistettu maustamalla maatalousperäistä etyylialkoholia ja/tai viljapohjaista alkoholijuomaa ja/tai viljattua kataanmarjoilla (*juniperus communis*).

Muita direktiivin 88/388/ETY 1 artiklan 2 kohdan b alakohdan i ja ii alakohdassa määriteltyjä luontaisia ja/tai luontaisenkaltaisia aromiaineita ja/tai mainitun direktiivin 1 artiklan 2 kohdan c alakohdassa määriteltyjä aromivalmisteita ja/tai aromia antavia kasveja tai aromia antavien kasvien osia voidaan käyttää lisäksi, mutta kataan aistinvaraisesti havaittavien ominaisuuksien on erottava selvästi, joskin ne toisinaan voivat olla heikkoja.

- b) Juomasta voidaan käyttää nimitystä "*Wacholder*", "*ginebra*" tai "*genebra*". Näiden nimitysten käytöstä päätetään 15 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.
- c) "*Genièvre*", "*jenever*", "*genever*" ja "*peket*" -nimiin tislattuihin alkoholijuomiin käytettyjen alkoholiin on oltava aistinvaraisesti sopivia mainittujen tuotteiden valmistukseen, ja niiden metyylialkoholipitoisuus saa olla enintään 5 grammaa hehtolitrasessa 100-tilavuusprosenttista alkoholia ja aldehidipitoisuus asetaldehydinä ilmaistuna enintään 0,2 grammaa hehtolitrasessa 100-tilavuusprosenttista alkoholia. Tällaisissa tuotteissa katajanmarjan maun ei tarvitse olla selvästi erottuva.
- 2) a) Juomasta voidaan käyttää nimitystä "*gin*", jos se on valmistettu maustamalla aistinvaraisesti sopiva maatalousperäinen etyylialkoholi direktiivin 88/388/ETY 1 artiklan 2 kohdan b alakohdan i ja ii alakohdassa määritellyillä luontaisilla ja/tai luontaisenkaltaisilla aromiaineilla ja/tai mainitun direktiivin 1 artiklan 2 kohdan c alakohdassa määritellyillä aromivalmisteilla siten, että maku on pääosin peräisin katajasta.
- b) Juomasta voidaan, jos katajan maku on hallitseva, käyttää nimitystä "tislattu *gin*", jos tuote on valmistettu yksinomaan tislaamalla uudelleen aistinvaraisesti sopivaa, laadultaan tarkoituksenmukaista maatalousperäistä ja alkuaan vähintään 96 tilavuusprosenttista etyylialkoholia perinteisesti ginin valmistukseen käytetyssä tisluslaitteistossa katajanmarjojen ja muiden luontaisten kasvien kanssa. Nimityksellä "tislattu *gin*" voidaan myös tarkoittaa tuotetta, joka saadaan sekoittamalla keskenään tällaisella tislauksella saatua tislettä ja koostumukseltaan, puhtaudeltaan ja alkoholipitoisuudeltaan vastaavaa maatalousperäistä etyylialkoholia. Tislattun ginin maustamiseen voidaan myös käyttää a alakohdassa määritellyjä luontaisia ja/tai luontaisenkaltaisia aromiaineita ja/tai aromivalmisteita. "*London gin*" on eräs tislattun ginin tyyppi.
- Ginistä*, joka on valmistettu ainoastaan lisäämällä esansseja tai mausteita maatalousperäiseen etyylialkoholiin, ei saa käyttää nimitystä "tislattu *gin*".
- n) 'kuminalla maustetulla tislattulla alkoholijuomalla'
- 1) tislattua alkoholijuomaa, joka on valmistettu maustamalla maatalousperäistä etyylialkoholia kuminalla (*carum carvi L.*).
- Muita direktiivin 88/388/ETY 1 artiklan 2 kohdan b alakohdan i ja ii alakohdassa määritellyjä luontaisia ja/tai luontaisenkaltaisia aromiaineita ja/tai mainitun direktiivin 1 artiklan 2 kohdan c alakohdassa määritellyjä aromivalmisteita voidaan lisäksi käyttää, mutta kuminan maun on oltava hallitseva.
- 2) a) Edellä 1 alakohdassa määritellystä tislattusta alkoholijuomasta voidaan myös käyttää nimityksiä "*akvavit*" tai "*aquavit*", jos se on maustettu kasveista tai mausteista valmistetuilla aromitisleillä.
- Muita 1 alakohdan toisessa alakohdassa määritellyjä aromiaineita voidaan käyttää näiden lisäksi, mutta aromin on näissä juomissa oltava pääosin tisleestä, joka on valmistettu kuminan ja/tai tillin (*anethum graveolens L.*) siemenistä; eteristen öljyjen käyttö on kiellettyä.
- b) Karvasaineet eivät saa olla makua selvästi määrääviä; kuiva-ainepitoisuus saa olla enintään 1,5 grammaa 100 millilitrassa;
- o) 'aniksella maustetulla tislattulla alkoholijuomalla'
- 1) tislattua alkoholijuomaa, joka on valmistettu maustamalla maatalousperäistä etyylialkoholia tähtianiksesta (*illicium verum*), aniksesta (*pimpinella anisum*) tai saksankuminasta (*foeniculum vulgare*) valmistetuilla luontaisilla uutteilla taikka jonkin muun kasvin sellaisella luontaisella uutteella, jonka pääaromaine on sama kuin jollakin edellä mainituista kasveista. Valmistuksessa on käytettävä jotain seuraavista menetelmistä:
- maserointia ja/tai tislausta,
 - alkoholin uudelleen tislausta edellä määritellyjen kasvien siementen tai muiden osien kanssa,
 - aniksentuoksuisista kasveista tislaamalla saatujen luontaisten uutteiden lisäämistä,
 - näiden kolmen menetelmän yhdistelmää.
- Myös muita luontaisia kasviutteita tai aromisia siemeniä voidaan käyttää, mutta aniksen maun on säilyttävä hallitsevana.
- 2) Jotta aniksella maustetusta tislattusta alkoholijuomasta voidaan käyttää nimitystä "*pastis*", sen tulee sisältää myös lakritsijuuren (*glycyrrhiza glabra*) luontaista uutetta, jolloin juomassa on oltava "chalconeina" tunnettuja väriaineita, sekä glycyrrhisiinihappoa, kumpaakin vähintään 0,05 ja enintään 0,5 grammaa litrassa.
- Pastis* sisältää sokeria vähemmän kuin 100 grammaa litrassa sekä anetolia vähintään 1,5 grammaa ja enintään 2 grammaa litrassa.
- 3) Jotta aniksella maustetusta tislattusta alkoholijuomasta voidaan käyttää nimitystä "*ouzo*", sen on oltava:
- valmistettu yksinomaan Kreikassa,

- valmistettu yhdistämällä alkoholeja, jotka on maustettu maseroimalla tai tislamalla alkoholin kanssa aniksen siemeniä ja mahdollisesti saksankuminan siemeniä, Chioksen saarelta peräisin olevan *lentiscus*-kasvin (*pistacia lentiscus chia* tai *latifolia*) maistista sekä muita aromisia siemeniä, kasveja ja hedelmiä; mausteiden kanssa tislatus alkoholin osuuden on oltava vähintään 20 % *ouzon* sisältävästä alkoholista.

Edellä tarkoitetun tisleen on oltava:

- tislattu perinteisellä kuparisella panostislauslaitteistolla, jonka vetoisuus saa olla enintään 1 000 litraa,
- alkoholipitoisuudeltaan vähintään 55 tilavuusprosenttia ja enintään 80 tilavuusprosenttia.

Ouzon on oltava väritöntä, ja se saa sisältää sokeria enintään 50 grammaa litrassa.

- 4) Jotta aniksella maustetusta tislatus alkoholijuomasta voidaan käyttää nimitystä *anis*, sille ominaisen aromin on oltava peräisin yksinomaan aniksesta (*pimpinella anisum*) ja/tai tähtianiksesta (*illicium verum*) ja/tai saksankuminasta (*foeniculum vulgare*). Nimitystä "tislattu *anis*" voidaan käyttää, jos juoma sisältää alkoholia, joka on tislattu tällaisten siementen kanssa ja jos tällaisen alkoholin osuus on vähintään 20 % juoman sisältämästä alkoholista;

p) 'karvaanmakuisella alkoholijuomalla' eli 'bitterillä'

voimakkaasti karvaanmakuista tislattua alkoholijuomaa, joka on valmistettu maustamalla maatalousperäistä etyylialkoholia direktiivin 88/388/ETY 1 artiklan 2 kohdan b alakohdan i ja ii alakohdassa määritellyillä luontaisilla ja/tai luontaisenkaltaisilla aromiaineilla ja/tai mainitun direktiivin 1 artiklan 2 kohdan c alakohdassa määritellyillä aromivalmisteilla.

Kyseistä juomaa voidaan markkinoida myös nimityksellä "amer" tai "bitter" joko ilman muita ilmaisuja tai jonkin muun ilmaisun kanssa.

Tämä säännös ei koske ilmaisujen "amer" tai "bitter" käyttöä tuotteissa, joihin tätä artiklaa ei sovelleta;

q) 'vodkalla'

tislattua alkoholijuomaa, joka on valmistettu maatalousperäisestä etyylialkoholista joko puhdistislauksella tai aktiivihillisuodatuksella, jota mahdollisesti seuraa suora tislauksen tai vastaava käsittely siten, että käytetyistä raaka-aineista peräisin olevat aistinvaraisesti tunnistettavat makuaineet ja hajuaaineet vähenevät valikoivasti. Tuotteelle voidaan antaa aistinvaraisia erityisominaisuuksia, kuten täyteläinen maku, aromia lisäämällä;

r) 'liköörrillä'

1) tislattua alkoholijuomaa,

- jonka sokeripitoisuus inverttisokerina ilmaistuna on vähintään 100 grammaa litrassa, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta tästä poikkeavan päätöksen tekemistä 15 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen,

- joka on valmistettu tässä asetuksessa määritellystä maatalousperäisestä etyylialkoholista tai maatalousperäisestä tisleestä tai yhdestä tai useammasta tislatus alkoholijuomasta tai edellä tarkoitettujen sekoituksista maustamalla, makeuttamalla ja mahdollisesti lisäämällä maataloustuotteita, kuten kermaa, maitoa tai muita maitotuotteita, hedelmiä, viiniä tai maustettua viiniä.

2) Nimitys "crème de", jota seuraa käytetyn hedelmän tai raaka-aineen nimi, ei kuitenkaan maitotuotteen nimi, on varattu likööreille, joissa sokeripitoisuus inverttisokerina ilmaistuna on vähintään 250 grammaa litrassa.

Kuitenkin nimitys "crème de cassis" on varattu mustaherukkaliköörrille, joka sisältää sokeria inverttisokerina ilmaistuna vähintään 400 grammaa litrassa;

s) 'munaliköörrillä'/*advocaatilla*/'*avocatilla*/'*Advokatilla*'

tislattua alkoholijuomaa, joka on joko maustamaton tai maustettu ja joka on valmistettu maatalousperäisestä etyylialkoholista ja jonka ainesosia ovat korkealaatuinen munankeltuainen, munanvalkuainen ja sokeri tai hunaja. Sokerin tai hunajan vähimmäispitoisuuden on oltava 150 grammaa litrassa. Munankeltuaisen vähimmäispitoisuuden on lopputuotteessa oltava 140 grammaa litrassa;

t) 'munaa sisältävällä liköörrillä'

tislattua alkoholijuomaa, joka on joko maustamaton tai maustettu ja joka on valmistettu maatalousperäisestä etyylialkoholista ja jonka ainesosia ovat korkealaatuinen munankeltuainen, munanvalkuainen ja sokeri tai hunaja. Sokerin tai hunajan vähimmäispitoisuuden on oltava 150 grammaa litrassa. Munankeltuaisen vähimmäispitoisuuden on lopputuotteessa oltava 70 grammaa litrassa.

2 artikla

Jotta tislattua alkoholijuomaa voidaan markkinoida nautintatarkoituksiin jollakin 1 artiklan 4 kohdassa luetellulla nimityksellä, sen on, jollei 3, 4 tai 12 artiklasta muuta johdu, oltava luokkansa määritelmän ja vaatimusten mukainen.

3 artikla

1. Lukuun ottamatta 1 artiklan 4 kohdan m alakohdan 1 alakohdassa määriteltyjä katajanmarjalla maustettuja tislattuja alkoholijuomia sekä tiettyjä erityistuotteita, joiden

alkoholipitoisuus ilmoitetaan liitteessä III, jäljempänä lueteltujen tislattujen alkoholijuomien vähimmäisalkoholipitoisuuksien on oltava, jotta ne voidaan laskea markkinoille nautintatarkoituksiin yhteisössä 1 artiklan 4 kohdan mukaisilla nimityksillä, tilavuusprosentteina ilmaistuna seuraavat:

- 40 % *whisky/whiskey*
pastis
- 37.5 % rommi
Rum-Verschnitt
viinistä valmistettu alkoholijuoma
rypäleiden puristusjätteestä tislaamalla valmistettu alkoholijuoma
hedelmien puristusjätteestä tislaamalla valmistettu alkoholijuoma
rusinoista tislaamalla valmistettu alkoholijuoma
hedelmäviina
omena- tai päärynäsiideristä valmistettu alkoholijuoma
gentianviina
gin/tislattu *gin*
akvavit/aquavit
vodka
grappa
ouzo
Kornbrand
- 36 % *brandy/Weinbrand*
- 35 % viljapohjainen alkoholijuoma/viljaviina
anis
- 32 % *Korn*
- 30 % kuminalla maustetut tislattut alkoholijuomat (paitsi *akvavit/aquavit*)
- 25 % hedelmistä valmistetut tislattut alkoholijuomat
- 15 % aniksella maustetut tislattut alkoholijuomat (paitsi *ouzo, pastis, anis*)
muut 1 artiklan 4 kohdassa tarkoitettut tuotteet, joita ei ole mainittu edellä.

2. Kansallisissa säännöksissä voidaan asettaa 1 kohdassa mainittuja suuremmat, tilavuusprosentteina ilmaistut vähimmäisalkoholipitoisuudet liitteessä II luetelluille tislatuille alkoholijuomille. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle tällaisista alkoholipitoisuuksista kolmen kuukauden kuluessa:

- tämän asetuksen voimaantulosta tapauksissa, joissa on kysymys voimassa olevista säännöksistä;
- niiden asettamisesta tapauksissa, joissa säännöksiä annetaan tämän asetuksen voimaantulon jälkeen.

Komissio huolehtii niiden julkaisemisesta *Euroopan yhteisöjen virallisen lehden C-sarjassa*.

3. Neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta vahvistaa tilavuusprosentteina ilmaistun vähimmäisalkoholipitoisuuden muillekin kuin 1 kohdassa tarkoitettujen juomien luokille.

4. Ennen 31 päivää joulukuuta 1992 neuvosto tarkastelee *whiskyn/whiskeyn* vähimmäisalkoholipitoisuutta uudelleen komission tekemän markkinatutkimuksen perusteella.

4 artikla

1. Tislattu alkoholijuoma menettää oikeutensa sille varattuun nimitykseen, jos siihen lisätään muita aineita kuin yhteisön lainsäädännössä tai sen puuttuessa kansallisissa säännöksissä sallitaan, sanotun kuitenkin rajoittamatta 2 - 5 kohdan nojalla annettujen säännösten soveltamista.

2. Elintarvikkeissa sallittujen lisäaineiden luettelosta, niiden käyttöohjeista ja kyseisistä tislatuista alkoholijuomista pääteään elintarvikkeissa sallittuja lisäaineita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 21 päivänä joulukuuta 1988 annetussa neuvoston direktiivissä 89/107/ETY⁽¹⁾ säädettyä menettelyä noudattaen.

3. Sallittujen apuaineiden luettelosta, niiden käyttöohjeista ja kyseisistä tislatuista alkoholijuomista päätetään 15 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

4. Tislattujen alkoholijuomien värjääminen on sallittua elintarvikkeissa sallittuja väriaineita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 23 päivänä lokakuuta 1962 annetun neuvoston direktiivin⁽²⁾, sellaisena kuin se on muutettuna Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjalla, nojalla annettujen kansallisten sääntöjen mukaisesti, sanotun kuitenkin rajoittamatta 1 artiklan 4 kohdan rajoittavampien säännösten soveltamista.

5. Ainoastaan direktiivin 88/388/ETY 1 artiklan 2 kohdan b alakohdan i alakohdassa ja mainitun kohdan c alakohdassa määriteltyjä luontaisia aromiaineita ja -valmisteita voidaan käyttää 1 artiklan 4 kohdassa määriteltyjen tislattujen alkoholijuomien valmistuksessa, lukuun ottamatta 1 artiklan 4 kohdan m, n ja p alakohdassa määriteltyjä juomia.

Direktiivin 88/388/ETY 1 artiklan 2 kohdan b alakohdan ii alakohdassa määriteltyjen luontaisenkaltaisten aromiaineiden ja -valmisteiden käyttö on kuitenkin sallittua likööreissä, lukuun ottamatta alla mainittuja:

a) hedelmäliköörit (tai crèmes):

- ananas,
- mustaherukka,
- kirsikka,
- vadelma,
- silkkiäismarja,
- mustikka,
- sitrushedelmät;

b) kasviliköörit:

- minttu,
- gentian,
- anis,
- genépi
- masmalo

⁽¹⁾ EYVL N:o L 40, 11.2.1989, s. 27

⁽²⁾ EYVL N:o 115, 11.11. 1962 s. 2645/62

6. Tislattujen alkoholijuomien valmistuksessa veden, mahdollisesti tislattun tai demineralisoidun, lisääminen on sallittua, jos veden laatu on direktiivien 80/777/ETY ja 80/778/ETY täytäntöön panemiseksi annettujen kansallisten säännösten mukainen ja jos lisäty vesi ei muuta tuotetta.

7. a) Tislattujen alkoholijuomien valmistukseen saa käyttää ainoastaan maatalousperäistä etyylialkoholia.
- b) Tislattujen alkoholijuomien valmistuksessa väriaineiden, mausteiden tai muiden sallittujen lisäaineiden laimentamiseen tai luottamiseen käytetyn etyylialkoholin on oltava maatalousperäistä.
- c) Maatalousperäisen etyylialkoholin on täytettävä liitteessä I vahvistetut vaatimukset, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 1 artiklan 4 kohdan m alakohdan 1 alakohdan rajoittavampien säännösten soveltamista.

8. Yksityiskohtaiset säännöt, mukaan lukien tislattujen alkoholijuomien analysoinnissa käytettävät menetelmät, annetaan 14 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

Neuvosto voi määränemmistöllä komission ehdotuksesta täydentää 5 kohdan toisen alakohdan liköörien luetteloa.

5 artikla

1. Ottaen huomioon 2, 3, 4 ja 12 artiklan vaatimukset 1 artiklan 4 kohdassa tarkoitetut nimitykset varataan siinä määritellyille tislatuille alkoholijuomille, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 6 artiklan nojalla toteutettuja toimenpiteitä. Näitä nimityksiä on käytettävä kuvattaessa kyseisiä juomia.

Tislatuissa alkoholijuomissa, jotka eivät täytä 1 artiklan 4 kohdan vaatimuksia, ei saa olla kyseisessä kohdassa näille tuotteille säädettyjä nimityksiä. Niitä on kutsuttava "tislatuiksi alkoholijuomiksi" tai "alkoholeiksi".

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja nimityksiä voidaan täydentää muillakin kuin 3 kohdassa tarkoitetuilla maantieteellisillä viittauksilla, jos ne eivät johda kuluttajaa harhaan.

3. a) Liitteessä II luetelluilla maantieteellisillä nimityksillä voidaan korvata 1 kohdassa tarkoitetut nimitykset tai täydentää niitä siten, että näistä muodostetaan yhdistettyjä nimityksiä. Näihin nimityksiin, ovatpa ne yhdistettyjä tai eivät, voidaan tarvittaessa liittää täydentäviä tietoja, jos niistä säädetään juomaa valmistavassa jäsenvaltiossa.

Poiketen siitä, mitä edellisessä alakohdassa säädetään ilmaisu "*marque nationale luxembourgeoise*" korvaa

maantieteellisen nimityksen, ja sillä voidaan täydentää Luxemburgin suurherttuakunnassa valmistettujen, liitteessä II lueteltujen alkoholijuomien nimityksiä.

- b) Nämä maantieteelliset nimitykset varataan tislattujen alkoholijuomien nimityksille, jos tuotantovaihe, jonka aikana tislattut alkoholijuomat saavat ominaispiirteensä ja määräävät ominaisuutensa, on tapahtunut ilmoitetulla maantieteellisellä alueella.
- c) Jäsenvaltiot voivat soveltaa kansallisia erityissääntöjä alueillaan valmistettujen tuotteiden tuotantoon, liikkuvuuteen jäsenvaltiossa sekä kuvaukseen ja esittelyyn, jos ne eivät ole ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa. Kun sääntöjä sovelletaan laadun tavoittelemiseksi, niillä voidaan rajoittaa tuotanto määrättyllä maantieteellisellä alueella erityissääntöjen mukaisiin laatu-tuotteisiin.

6 artikla

1. Myyntinimityksen lisäksi seuraavista käytetyistä merkinnöistä voi olla erityissäännöksiä:

- ilmaisujen, lyhenteiden tai merkkien käytöstä;
- yhdistettyjen ilmaisujen käytöstä mukaan lukien kaikki 1 artiklan 2 ja 4 kohdassa määritellyt yleisnimet.

2. Tislattujen alkoholijuomien sekoitusten sekä juomaseosten ja tislattujen alkoholijuomien sekoitusten nimityksistä voi olla erityissäännöksiä.

3. Säännökset, joihin 1 ja 2 kohdassa viitataan, annetaan 15 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen. Säännösten tarkoituksena on erityisesti estää mainituissa kohdissa tarkoitettuja nimityksiä aiheuttamasta sekaannusta varsinkaan tämän asetuksen voimaan tullessa valmistettavien tuotteiden osalta.

7 artikla

1. Direktiivin 79/112/ETY mukaisesti annettujen kansallisten säännösten lisäksi 1 artiklan 4 kohdassa määriteltyjen kuluttajille tarkoitettujen tislattujen alkoholijuomien merkinnöissä, esillepanossa ja mainonnassa on noudatettava 2 ja 3 kohtaa.

2. a) Kun on kysymys 1 artiklan 2 ja 4 kohdassa tarkoitetuista tuotteista, myyntinimityksen on oltava jokin 5 artiklan ja 6 artiklan 2 kohdan mukaan yksinomaan näistä tuotteista käytettävistä nimityksistä.

b) Jos merkinnöissä ilmoitetaan maatalousperäisen etyylialkoholin valmistamiseen käytetty raaka-aine, kaikki käytetyt maatalousperäiset alkoholit on mainittava määrien mukaisessa, alenevassa järjestyksessä.

c) Kun myydään 1 kohdassa tarkoitettuja tislattuja alkoholijuomia, nimitystä voidaan täydentää ilmaisulla "sekoite", jos tuote on valmistettu yhdistämällä.

d) Kypsytyisaika voidaan eräin poikkeuksin ilmoittaa ainoastaan, jos se viittaa nuorimpaan alkoholin ainesosaan ja jos tuote on vanhennettu veroviranomaisten tai muiden yhtä luotettavien tarkastajien valvonnassa.

3. Seuraavista 1 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja tuotteita koskevista asioista voidaan päättää 14 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen:

a) edellytyksistä, joilla merkinnöissä voidaan ilmoittaa kypsytyisaika ja käytetyt raaka-aineet;

b) edellytyksistä sellaisten myyntinimitysten käytölle, joista ilmenee, että tuote on kypsytetty, samoin kuin kaikista poikkeuksista sekä edellytyksistä yhdenmukaiselle valvonalle;

c) erityissäännöksistä, jotka koskevat tuotteen tiettyyn ominaisuuteen, kuten historiaan tai valmistusmenetelmiin, viittaavien ilmaisujen käyttöä;

d) sellaisten säällöissä olevien tuotteiden merkintämääräyksistä, joita ei ole tarkoitettu kuluttajalle, mukaan lukien kaikki erityisesti varastointia ja kuljetusta koskevat poikkeukset merkintämääräyksistä.

4. Tässä asetuksessa säädetty tiedot on annettava yhdellä tai useammalla yhteisön virallisella kielellä siten, että kuluttaja voi helposti ymmärtää jokaisen kohdan, jolle ostajille anneta tietoa muulla tavalla.

5. Liitteessä II lueteltuja maantieteellisiä nimityksiä, kursii-villa kirjoitettuja ilmaisia 1 artiklan 4 kohdassa ja nimitystä *Rum-Verschnitt* ei saa kääntää.

Sen jäsenvaltion pyynnöstä, jossa tuote käytetään, voidaan kuitenkin 14 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen päättää, että kyseisiä kursii-villa kirjoitettuja ilmaisia, erityisesti ilmaisia "*raisin brandy*", on täydennettävä samaa tarkoittavilla ilmaisuilla siten, että kyseisen jäsenvaltion kuluttajia ei johdeta harhaan.

6. Valmistusmaan virallisen kielen käyttö on sallittua, jos tuote on peräisin kolmannelta maasta ja jos tässä asetuksessa säädetty tiedot annetaan myös jollakin yhteisön virallisella kielellä niin, että kuluttaja voi helposti ymmärtää jokaisen kohdan.

7. Tässä asetuksessa säädetty tiedot voidaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 12 artiklan soveltamista, toistaa jollain toisella kielellä yhteisöstä peräisin olevissa, vientiin tarkoitetuissa tuotteissa; tätä ei sovelleta 5 kohdassa tarkoitettuihin nimityksiin.

8. Komissio voi 15 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen päättää tapauksista ja/tai tislatuista alkoholijuomista, joiden yhteydessä viittaukset valmistuspaikkaan ja/tai alkuperään ja/tai alkulähteeseen ovat pakollisia, samoin kuin muista tähän liittyvistä säännöistä.

8 artikla

Kun yhteisössä tuotettuja tislattuja alkoholijuomia markkinoidaan nautintatarkoituksiin, niitä ei saa kuvata sellaisilla liitesanoilla tai sanonnoilla, kuten "kaltainen", "tyyppinen", "tyylinen", "tapainen", "tehty", "makuinen", eikä muilla vastaavilla ilmaisuilla tässä asetuksessa tarkoitettuun nimitykseen yhdistettynä.

9 artikla

1. Jos jokin seuraavista tislatuista alkoholijuomista,

- rommi,
- *whisky* ja *whiskey*,
- viljapohjainen alkoholijuoma/viljaviina,
- viinistä valmistettu alkoholijuoma ja *brandy*,
- rypäleiden puristusjätteestä tislaamalla valmistettu alkoholijuoma,
- rusinoista tislaamalla valmistettu alkoholijuoma,
- muu hedelmäviina kuin 1 artiklan 4 kohdan i alakohdan 2 alakohdassa määritelty tuote,
- omena- tai päärynäsiideristä valmistettu alkoholijuoma

sisältää lisättyä maatalousperäistä etyylialkoholia, sen esittelyssä ei missään muodossa saa olla näille juomille varattuja yleisnimiä.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, ei kuitenkaan estä markkinoinnista yhteisössä nautittavaksi tarkoitettua Saksassa valmistettua tuotetta, joka on sekoitettu rommista ja alkoholista. Lopputuotteessa, josta käytetään nimitystä "*Rum-Verschnitt*", alkoholista on vähintään 5 prosenttia oltava peräisin rommista. Jos tätä tuotetta myydään Saksan markkinoiden ulkopuolella, alkoholikoostumus on ilmoitettava merkinnöissä.

"*Rum-Verschnitt*"-tuotteen merkinnöissä ja esittelyssä ilmaisu "*Verschnitt*" on ilmoitettava pakkauksessa (pullon tai käären päällä) samantyyppisin, -kokoisin ja -värisin ja samalla rivillä olevin kirjaimin kuin ilmaisu "*Rum*", ja pulloissa ilmaisujen on oltava merkinnöissä etupuolella.

10 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tislattuja alkoholijuomia koskevia

yhteisön säännöksiä noudatetaan. Jäsenvaltioiden on nimettävä yksi laitos tai useampia laitoksia valvomaan näiden säännösten noudattamista.

Liitteessä II lueteltujen tuotteiden osalta voidaan 14 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen päättää, että tällainen valvonta ja suoja toteutetaan yhteisössä tapahtuvan liikkuvuuden osalta viranomaisten todentamien kauppa-asiakirjojen avulla ja asiaa koskevia rekistereitä pitämällä.

2. Vilpillisen menettelyn ja väärennösten estämiseksi neuvosto päättää määränemmistöllä komission ehdotuksesta maasta vietävien, liitteessä II lueteltuja tislattuja alkoholijuomia koskevien asiakirjojen todistusvoimaisuuden takaamiseksi luotavasta järjestelmästä. Tällä järjestelmällä on tarkoitus korvata olemassa olevat kansalliset järjestelmät. Järjestelmän on annettava yhteisön sääntöjen osalta ja erityisesti kilpailusääntöjen osalta vähintään samat takeet kuin kansallisten järjestelmien.

Ennen kuin edellisessä alakohdassa tarkoitettu järjestelmä on otettu käyttöön, jäsenvaltiot voivat säilyttää omat todistusvoimaisuuden tarkastamista koskevat järjestelmänsä, jos ne ovat yhteisön sääntöjen mukaisia.

3. Neuvosto päättää määränemmistöllä komission ehdotuksesta tarvittavista toimenpiteistä yhteisön säännösten soveltamiseksi yhdenmukaisesti tislattujen alkoholijuomien alalla, erityisesti valvonnan ja jäsenvaltioiden toimivaltaisten laitosten välisen suhteen osalta.

4. Jäsenvaltioiden ja komission on toimitettava toisilleen tämän asetuksen täytäntöönpanon kannalta tarpeelliset tiedot. Yksityiskohtaiset säännöt tällaisten tietojen toimittamisesta ja levittämisestä annetaan 14 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

11 artikla

1. Jollei 2 kohdasta muuta johdu, maahan tuodut, nautintotarkeiksiin yhteisössä markkinoidut tislattut alkoholijuomat, joilla on maantieteellinen nimitys tai muu kuin 1 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu nimitys, voidaan vastavuoroisin järjestelyin ottaa 10 artiklassa tarkoitettua valvonnan ja suojan piiriin.

Ensimmäinen alakohta on pantava täytäntöön sopimuksin, joista neuvotellaan ja jotka tehdään asianomaisten kolmansien maiden kanssa perustamissopimuksen 113 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen.

Yksityiskohtaisista säännöistä ja ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen tuotteiden luettelosta päätetään 15 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

2. Tämä asetus ei estä sellaisten tislattujen erityisalkoholijuomien maahantuontia ja markkinointia nautittavaksi yhteisössä, joilla on alkuperäisnimitykset ja jotka ovat peräisin sellaisista kolmansista maista, joille yhteisö antaa tullimyön-

nytyksiä joko GATT-sopimuksen tai kahdenvälisten sopimusten mukaan yhteisön asetuksissa säädetyin vapautusehdoin.

12 artikla

1. Vientiin tarkoitettujen tislattujen alkoholijuomien on oltava tämän asetuksen säännösten mukaisia.

2. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin päättää poikkeuksista 4 artiklan 2, 3, 4 ja 6 kohdan säännöksiin, ei kuitenkaan liitteissä II ja III lueteltujen tislattujen alkoholijuomien osalta eikä sellaisten alkoholijuomien osalta, joilla on varatut nimitykset.

3. Poikkeuksista nautittavaksi tarkoitettua tuotteen alkoholipitoisuutta koskeviin 3 artiklan säännöksiin päätetään

- edellä 1 artiklan 2 ja 4 kohdassa tarkoitettujen tislattujen alkoholijuomien osalta,

- liitteessä II tarkoitettujen tislattujen alkoholijuomien osalta, erityisesti, jos kolmansiin maihin kuuluvan tuojamaan lainsäädäntö edellyttää sitä,

jäljempänä 14 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen sen jäsenvaltion pyynnöstä, jossa alkoholijuomaa valmistetaan.

4. Jäsenvaltiot saavat, sanotun kuitenkin rajoittamatta 8 ja 9 artiklan soveltamista, sallia poikkeuksia kuvausta ja esittelyä koskevista säännöksistä muiden kuin 1 artiklan 2 ja 4 kohdassa sekä liitteissä II ja III mainittujen nimitysten osalta

- kun kolmansiin maihin kuuluvan tuojamaan voimassa oleva lainsäädäntö sitä edellyttää,

- muissa kuin ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, lukuun ottamatta muutamaa poikkeusta, joista päätetään 14 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

5. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava sallimistaan poikkeuksista komissiolle ja muille jäsenvaltioille.

13 artikla

1. Perustetaan tislattuja alkoholijuomia käsittelevä täytäntöönpanokomitea, jäljempänä 'komitea', jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

2. Komiteaan kuuluvien jäsenvaltioiden äänet painotetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

14 artikla

1. Jos tässä artiklassa säädettyä menettelyä on noudatettava, puheenjohtaja, joko omasta aloitteestaan tai jonkin jäsenvaltion edustajan pyynnöstä, saattaa asian käsiteltäväksi komiteassa.

2. Komission edustaja tekee ehdotuksen toteutettavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa kyseisistä toimenpiteistä määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa käsiteltäväksi saatetun asian kiireellisyyden mukaan. Lausunto annetaan 54 äänen enemmistöllä.

3. Komissio päättää toimenpiteistä, joita sovelletaan välittömästi. Jos kyseiset toimenpiteet eivät kuitenkaan ole komitean antaman lausunnon mukaisia, komissio ilmoittaa niistä viipymättä neuvostolle. Siinä tapauksessa komissio voi lykätä toimenpiteiden soveltamista yhdellä kuukaudella.

Neuvosto voi määräenemmistöllä päättää asiasta toisin yhden kuukauden kuluessa.

15 artikla

1. Jos tässä artiklassa säädettyä menettelyä on noudatettava, puheenjohtaja, joko omasta aloitteestaan tai jonkin jäsenvaltion edustajan pyynnöstä, saattaa asian käsiteltäväksi komiteassa.

2. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen toteutettavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Lausunto annetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa niiden päätösten edellytykseksi määrätyllä enemmistöllä, jotka neuvosto tekee komission ehdotuksesta. Komiteaan kuuluvien jäsenvaltioiden edustajien äänet painotetaan mainitussa artiklassa määrätyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 29 päivänä toukokuuta 1989.

3. a) Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.

b) Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen toteutettavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määräenemmistöllä.

Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on tullut vireille neuvostossa, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä.

16 artikla

Komitea voi käsitellä muitakin kysymyksiä, jotka puheenjohtaja, joko omasta aloitteestaan tai jonkin jäsenvaltion edustajan pyynnöstä, saattaa sen käsiteltäväksi.

17 artikla

1. Jotta helpotettaisiin siirtymistä nykyisistä järjestelyistä tällä asetuksella säädettyihin järjestelyihin, siirtymätoimenpiteet toteutetaan 14 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

2. Näitä siirtymätoimenpiteitä sovelletaan enintään kaksi vuotta päivästä, jona tämä asetus pannaan täytäntöön.

18 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 15 päivästä joulukuuta 1989 alkaen, lukuun ottamatta 13 – 16 artiklaa, joita sovelletaan tämän asetuksen voimaantulopäivästä alkaen.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

C.ROMERO HERRERA

LIITE I

Maatalousperäisen, 1 artiklan 3 kohdan h alakohdassa tarkoitetun etyylialkoholin ominaisuudet

1. Aistinvaraiset ominaisuudet:	ei muuta havaittavaa makua kuin raaka-aineesta peräisin oleva
2. Vähimmäisalkoholipitoisuus tilavuusprosentteina:	96,0
3. Jäämäpitoisuudet enintään:	
- kokonaishappamuus, ilmaistuna grammoina etikkahappoa hehtolitrassa 100-tilavuusprosenttista alkoholia:	1,5
- estereitä, ilmaistuna grammoina etyyliasetaattia hehtolitrassa 100-tilavuusprosenttista alkoholia:	1,3
- aldehydejä, ilmaistuna grammoina asetaldehydiä hehtolitrassa 100-tilavuusprosenttista alkoholia:	0,5
- korkeampia alkoholeja, ilmaistuna grammoina metyyli-2-propanoli-1:tä hehtolitrassa 100 tilavuusprosenttista alkoholia:	0,5
- metanolia, ilmaistuna grammoina hehtolitrassa 100-tilavuusprosenttista alkoholia:	50
- kuiva-ainetta ilmaistuna grammoina hehtolitrassa 100-tilavuusprosenttista alkoholia:	1,5
- haihtuvia tyyppiä sisältäviä emäksiä ilmaistuna grammoina tyyppiä hehtolitrassa 100-tilavuusprosenttista alkoholia:	0,1
- furfuraalia:	ei havaittavissa

LIITE II

TISLATUT ALKOHOLLIJUOMAT

Maantieteelliset nimitykset, joita tarkoitetaan 5 artiklan 3 kohdassa

Luokka	Maantieteellinen nimitys
1. Rommi	Rhum de la Martinique Rhum de la Guadeloupe Rhum de la Réunion Rhum de la Guyane (näitä nimityksiä voidaan täydentää maininnalla "traditionnel") Ron de Malaga Ron de Granada Rum da Madeira
2. a) <i>Whisky</i>	Scotch Whisky Irish Whisky Whisky espagnol (näitä nimityksiä voidaan täydentää maininnoilla "Malt" tai "Grain")
b) <i>Whiskey</i>	Irish Whiskey Uisce Beatha Eircannach/Irish Whiskey (näitä nimityksiä voidaan täydentää maininnalla "Pot Still")
3. Viljapohjainen alkoholijuoma	Eau-de-vie de seigle, marque nationale luxembourgeoise
4. Viinistä valmistettu alkoholijuoma	Eau-de-vie de Cognac Eau-de-vie des Charentes Cognac (tähän nimitykseen voidaan liittää yksi seuraavista maininnoista: - Fine - Grande Fine Champagne - Grande Champagne - Petite Fine Champagne - Petite Champagne - Fine Champagne - Borderies - Fins Bois - Bons Bois Fine Bordeaux Armagnac Bas-Armagnac Haut-Armagnac Ténarèse Eau-de-vie de vin de la Marne Eau-de-vie de vin originaire d'Aquitaine Eau-de-vie de vin de Bourgogne Eau-de-vie de vin originaire du Centre-Est Eau-de-vie de vin originaire de Franche-Comté Eau-de-vie de vin originaire du Bugey Eau-de-vie de vin de Savoie Eau-de-vie de vin originaire des Coteaux de la Loire Eau-de-vie de vin des Côtes-du-Rhône Eau-de-vie de vin originaire de Provence Faugères tai eau-de-vie de Faugères Eau-de-vie de vin originaire du Languedoc Aguardente do Minho Aguardente do Douro Aguardente da Beira Interior Aguardente da Bairrada Aguardente do Oeste Aguardente do Ribatejo Aguardente do Alentejo Aguardente do Algarve

Luokka	Maantieteellinen nimitys
5. Brandy	Brandy de Jerez Brandy de Penedés Brandy italiano Brandy Αττικής/Brandy d'Attique Brandy Πελοποννήσου/Brandy du Peloponese Brandy Κεντρικής Ελλάδος/Brandy de Grece centrale Deutscher Weinbrand
6. Rypäleiden puristusjätteestä tislaamalla valmistettu alkoholijuoma	Eau-de-vie de marc de Champagne tai marc de Champagne Eau-de-vie de marc originaire d'Aquitaine Eau-de-vie de marc de Bourgogne Eau-de-vie de marc originaire du Centre-Est Eau-de-vie de marc originaire de Franche-Comté Eau-de-vie de marc originaire de Bugey Eau-de-vie de marc originaire de Savoie Marc de Bourgogne Marc de Savoie Marc d'Auvergne Eau-de-vie de marc originaire des Coteaux de la Loire Eau-de-vie de marc des Côtes du Rhône Eau-de-vie de marc originaire de Provence Eau-de-vie de marc originaire du Languedoc Marc d'Alsace Gewürztraminer Marc de Lorraine Bagaceira do Minho Bagaceira do Douro Bagaceira da Beira Interior Bagaceira da Bairrada Bagaceira do Oeste Bagaceira do Ribatejo Bagaceira do Alentejo Bagaceira do Algarve Orujo gallego Grappa di Barolo Grappa piemontese tai del Piemonte Grappa lombarda tai di Lombardia Grappa trentina tai del Trentino Grappa friulana tai del Friuli Grappa veneta tai del Veneto Südtiroler Grappa / Grappa dell'Alto Adige Τσικουδιά Κρήτης/Tsikoudia de Crete Τσίπουρο Μακεδονίας/Tsipouro de Macedoine Τσίπουρο Θεσσαλίας/Tsipouro de Thessalie Τσίπουρο Τυρνάβου/Tsipouro de Tynavos Eau-de-vie de marc marque nationale luxembourgeoise
7. Hedelmäviina	Schwarzwälder Kirschwasser Schwarzwälder Himbeergeist Schwarzwälder Mirabellenwasser Schwarzwälder Williamsbirne Schwarzwälder Zwetschenwasser Fränkisches Zwetschenwasser Fränkisches Kirschwasser Fränkisches Obstler Mirabelle de Lorraine Kirsch d'Alsace Quetsch d'Alsace Framboise d'Alsace Mirabelle d'Alsace Kirsch de Fougerolles Südtiroler Williams / Williams dell'Alto Adige Südtiroler Aprikot tai Südtiroler Marille / Aprikot dell'Alto Adige tai Marille dell'Alto Adige Südtiroler Kirsch / Kirsch dell'Alto Adige Südtiroler Zwetschgeler / Zwetschgeler dell'Alto Adige Südtiroler Obstler / Obstler dell'Alto Adige Südtiroler Gravensteiner / Gravensteiner dell'Alto Adige Südtiroler Golden Delicious / Golden Delicious dell'Alto Adige

Luokka	Maantieteellinen nimitys
7. Hedelmäviina	Williams friulano tai del Friuli Sliwovitz del Veneto Sliwovitz del Friuli-Venezia Giulia Sliwovitz del Trentino-Alto Adige Distillato di mele trentino tai del Trentino Williams trentino tai del Trentino Sliwovitz trentino tai del Trentino Aprikot trentino tai del Trentino Medronheira do Algarve Medronheira do Buçaco Kirsch tai Kirschwasser Friulano Kirsch tai Kirschwasser Trentino Kirsch tai Kirschwasser Veneto Aguardente de péra da Lousa Eau-de-vie de pommes de marque nationale luxembourgeoise Eau-de-vie de poires de marque nationale luxembourgeoise Eau-de-vie de kirsch de marque nationale luxembourgeoise Eau-de-vie de quetsch de marque nationale luxembourgeoise Eau-de-vie de mirabelle de marque nationale luxembourgeoise Eau-de-vie de prunelles de marque nationale luxembourgeoise
8. Omena- tai päärynäsiideristä valmistettu alkoholijuoma	Calvados du Pays d'Auge Calvados Eau-de-vie de cidre de Bretagne Eau-de-vie de poiré de Bretagne Eau-de-vie de cidre de Normandie Eau-de-vie de poiré de Normandie Eau-de-vie de cidre du Maine Aguardiente de sidra de Asturias Eau-de-vie de poiré du Maine
9. Gentianviina	Bayerischer Gebirgsenzian Südtiroler Enzian / Gentiana dell'Alto Adige Genziana trentina tai del Trentino
10. Hedelmistä valmistetut tislattut alkoholijuomat	Pacharán navarro
11. Katajanmarjoilla maustetut tislattut alkoholijuomat	Ostfriesischer Kornenever Genièvre Flandres Artois Hasseltse jenever Balgemse jenever Péket de Wallonie Steinhäger Plymouth Gin Gin de Mahón
12. Kuminalla maustetut tislattut alkoholijuomat	Dansk Akvavit / Dansk Aquavit
13. Aniksella maustetut tislattut alkoholijuomat	Anís español Évora anisada Cazalla Chinchón Ojén Rute
14. Likööri	Berliner Kümmel Hamburger Kümmel Münchener Kümmel Chiemseer Klosterlikör Bayerischer Kräuterlikör Cassis de Dijon Cassis de Beaufort Irish Cream Palo de Mallorca Ginjinha portuguesa Licor de Singeverga

Luokka	Maantieteellinen nimitys
14. Likööri	Benediktbeurer Klosterlikör Ettaler Klosterlikör Ratafia de Champagne Ratafia catalana Anís portugués
15. Tislattut alkoholijuomat	Pommeau de Bretagne Pommeau du Maine Pommeau de Normandie

LIIITE III

Poikkeukset yleisistä säännöistä:

- 1) 1 artiklan 2 kohta:

munalikööri/*advocaat/avocat/Advokat*: vähimmäisalkoholipitoisuus: 14 tilavuusprosenttia.

- 2) 5 artiklan 3 kohta (eivät ole maantieteellisten nimitysten mukaisia):

Königsberger Bärenfang
Ostpreußischer Bärenfang

LIITE IV

ENERGIA

Luettelo, josta määrätään 24 artiklassa

	Sivu	
JOHDANTO	3	376 L 0491
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3	378 L 0170
		382 L 0885
		379 R 1893
		388 R 4152
		385 L 0536
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN		387 L 0441
372 R 1056		390 L 0377
376 R 1215		390 L 0547
375 L 0405		391 L 0296

LIITE IV

ENERGIA

Luettelo, josta määrätään 24 artiklassa

JOHDANTO

Jos säädöksissä, joihin tässä liitteessä viitataan, on yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisia käsitteitä tai jos niissä viitataan yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisiin menettelyihin, kuten

- johdanto-osat,
- ne, joille yhteisön säädökset on osoitettu,
- viittaukset EY:n alueisiin tai kieliin,
- viittaukset EY:n jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, EY:n jäsenvaltioiden julkisiin yksiköihin, yrityksiin tai yksilöihin suhteessa toisiinsa sekä
- viittaukset tietojenanto- ja ilmoitusmenettelyihin,

noudatetaan, mitä laaja-alaisista mukautuksista tehdyssä pöytäkirjassa 1 määrätään, jollei tässä liitteessä toisin määrätä.

SÄÄDÖKSET JOIHIN VIITATAAN

1. **372 R 1056:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 1056/72, annettu 18 päivänä toukokuuta 1972, yhteisön etua koskevien öljy-, maakaasu- ja sähköalan investointihankkeiden ilmoittamisesta komissiolle (EYVL N:o L 120, 25.5.1972, s. 7), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **376 R 1215:** neuvoston asetus (ETY) N:o 1215/76, annettu 4 päivänä toukokuuta 1976 (EYVL N:o L 140, 28.5.1976, s. 1)

2. **375 L 0405:** neuvoston direktiivi 75/405/ETY, annettu 14 päivänä huhtikuuta

1975, öljytuotteiden käytön rajoittamisesta voimallaisissa (EYVL N:o L 178, 9.7.1975, s. 26)

3. **376 L 0491:** Neuvoston direktiivi 76/491/ETY, annettu 4 päivänä toukokuuta 1976, yhteisössä raakaöljyn ja öljytuotteiden hintojen tiedottamiseen ja neuvotteluihin sovellettavasta yhteisön menettelystä (EYVL N:o L 140, 28.5.1976, s. 4)

4. **378 L 0170:** Neuvoston direktiivi 78/170/ETY, annettu 13 päivänä helmikuuta 1978, tilalämmittämiseen ja kuuman veden tuottamiseen käytettävien lämmönkehittimien suorituskyvystä uusissa ja olemassa olevissa muissa kuin teollisuusrakennuksissa sekä lämpöeristyksestä ja kuuman talousveden jakeluputkien eristämisestä uusissa muissa kuin teollisuusrakennuksissa (EYVL N:o L 52, 23.2.1978, s. 32), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **382 L 0885:** neuvoston direktiivi, annettu 10 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 19)

5. **379 R 1893:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 1893/79, annettu 28 päivänä elokuuta 1979, rekisteröinnin käyttöön ottamisesta yhteisössä raakaöljyn ja öljytuotteiden maahantuonnissa (EYVL N:o L 220, 30.8.1979, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **388 R 4152:** neuvoston asetus (ETY) N:o 4152/88, annettu 21 päivänä joulukuuta 1988 (EYVL N:o L 367, 31.12.1988, s. 7)

6. **385 L 0536:** Neuvoston direktiivi, annettu 5 päivänä joulukuuta 1985, korvaavien poltto-

aineen osien bensiinissä käytöllä saatavasta raakaöljyn säästöstä (EYVL N:o L 334, 12.12.1985, s. 20), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **387 L 0441:** komission direktiivi, annettu 29 päivänä heinäkuuta 1987 (EYVL N:o L 238, 21.8.1987, s. 40)

7. **390 L 0377:** Neuvoston direktiivi, annettu 29 päivänä kesäkuuta 1990, yhteisön menettelyn toteuttamiseksi kaasusta ja sähköstä teollisilta käyttäjiltä perittävien hintojen avoimuuden takaamiseksi (EYVL N:o L 185, 17.7.1990, s. 16)¹⁾

8. **390 L 0547:** Neuvoston direktiivi, annettu 29 päivänä lokakuuta 1990, runkoverkkojen kautta tapahtuvasta sähkönsiirrosta (EYVL N:o L 313, 13.11.1990, s. 30)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) Direktiivin 3 artiklan 4 kohdassa,
 - i) kukin asianomainen yksikkö voi pyytää, että yhteisön sisäisessä kaupassa noudatettavista siirtoehdoista sopii komission perustama ja komission puheenjohtolla toimiva toimielin, jossa yhteisön siirtoverkoista vastaavat yksiköt ovat edustettuina;
 - ii) kukin asianomainen yksikkö voi pyytää, että EFTAn sisäisessä kaupassa noudatettavista siirtoehdoista sopii EFTAn valvontaviranomaisen perustama ja johtama toimielin, jossa EFTA-valtioiden siirtoverkoista vastaavat yksiköt ovat edustettuina;
 - iii) kukin asianomainen yksikkö voi pyytää, että yhteisön ja jonkin EFTA-valtion välises-

sä kaupassa noudatettavista siirtoehdoista sovitaan ETA:n sekakomitean määräämää sovintomenettelyä noudattaen.

b) Lisäyksessä 1 on luettelo tämän direktiivin soveltamisalaan liittyvistä EFTA-valtioiden yksiköistä ja siirtoverkoista.

9. **391 L 0296:** Neuvoston direktiivi, annettu 31 päivänä toukokuuta 1991, verkkojen kautta tapahtuvasta maakaasun siirrosta (EYVL N:o L 147, 12.6.1991, s. 37)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) Direktiivin 3 artiklan 4 kohdassa,
 - i) kukin asianomainen yksikkö voi pyytää, että yhteisön sisäisessä kaupassa noudatettavista siirtoehdoista sopii komission perustama ja johtama toimielin, jossa yhteisön siirtoverkoista vastaavat yksiköt ovat edustettuina;
 - ii) kukin asianomainen yksikkö voi pyytää, että EFTAn sisäisessä kaupassa noudatettavista siirtoehdoista sopii EFTAn valvontaviranomaisen perustama ja valvontaviranomaisen puheenjohtolla toimiva toimielin, jossa EFTA-valtioiden siirtoverkoista vastaavat yksiköt ovat edustettuina;
 - iii) kukin asianomainen yksikkö voi pyytää, että yhteisön ja jonkin EFTA-valtion välisesä kaupassa noudatettavista siirtoehdoista sovitaan ETA:n sekakomitean määräämää sovintomenettelyä noudattaen.
- b) Lisäyksessä 2 on luettelo tämän direktiivin soveltamisalaan liittyvistä EFTA-valtioiden yksiköistä ja siirtoverkoista.

¹⁾ Lueteltu tässä ainoastaan tiedoksi: soveltamisen osalta katso tilastoja koskeva pöytäkirja XXI.

LISÄYS 1

Luettelo runkoverkkojen kautta tapahtuvasta sähkönsiirrosta 29 päivänä lokakuuta 1990 annetun neuvoston direktiivin 90/547/ETY soveltamisalaan kuuluvista yksiköistä ja verkoista.

EFTA-valtio	Yksikkö	Verkko
Itävalta	Österreichische Elektrizitätswirtschaft AG	Suurjänniteverkko
Suomi	Imatran Voima Oy Teollisuuden Voimansiirto Oy	Suurjänniteverkko Suurjänniteverkko
Islanti	Landsvirkjun Suurjänniteverkko	
Liechtenstein	Liechtensteinische Kraftwerke	Yhdistävä verkko
Norja	Statnett SF	Suurjänniteverkko
Ruotsi	Statens Vattenfallsverk	Suurjänniteverkko
Sveitsi	Aare-Tessin Aktiengesellschaft für Elektrizität Bernische Kraftwerke AG L'Energie Ouest-Suisse SA Elektrizitätsgesellschaft Laufenburg Nordostschweizerische Kraftwerke AG	Yhdistävät verkot

LISÄYS 2

Luettelo verkkojen kautta tapahtuvasta maakaasunsiirrosta 31 päivänä toukokuuta 1990 annetun neuvoston direktiivin 91/296/ETY soveltamisalaan kuuluvista yksiköistä ja korkeapaine-verkoista.

EFTA-valtio	Yksikkö	Verkko
Itävalta	ÖMV Aktiengesellschaft	Korkeapaineinen verkko
Suomi	Neste Oy	Korkeapaineinen verkko
Liechtenstein	Liechtensteinische Gasversorgung	Korkeapaineinen verkko
Ruotsi	Swedegas AB Sydgas AB	Korkeapaineinen verkko Korkeapaineinen verkko
Sveitsi	Swissgas AG Transitgas AG	Siirtoverkko Siirtoverkko

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 1056/72,
annettu 18 päivänä toukokuuta 1972,
yhteisön etua koskevien öljy-, maakaasu- ja sähköalan investointihankkeiden ilmoittamisesta
komissiolle**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 5 ja 213 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon,

sekä katsoo, että

yhteisen energiapolitiikan käyttöön ottaminen on eräs yhteisöjen tavoitteista; komission tehtävänä on ehdottaa toimenpiteitä, joihin olisi ryhdyttävä tässä tarkoituksessa,

neuvosto on, tutustuttuaan 18 päivänä joulukuuta 1968 komission sille antamaan energiapolitiikan alustavia suuntaviivoja koskevaan tiedonantoon, 13 päivänä marraskuuta 1969 pidetyssä 88:ssa istunnossaan:

- hyväksynyt tiedonannon peruseräatteen huomioon ottaen pysyvien edustajien komitean selostuksen,
- pyytänyt komissiota esittämään sille mahdollisimman nopeasti selvät ehdotukset alalla,
- päättänyt tutustua ehdotuksiin mahdollisimman pian yhteisön energiapolitiikan vahvistamiseksi,

yhteisön investointien kehitystä koskevan yleiskuvan saaminen on eräs kyseisenlaisen politiikan piirteistä, erityisesti yhteisölle tarpeellisten vertailujen suorittamiseksi,

tämän tehtävän suorittaminen edellyttää mahdollisimman tarkkoja tietoja investoinneista; hiiltä ja ydinenergiaa koskien yhteisöillä on velvoite Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan ydinenergiayhteisön perustamissopimuksen nojalla ilmoittaa investointihankkeistaan; on suotavaa täydentää tietoja yksityiskohdilla, jotka liittyvät öljy-, maakaasu- ja sähköaloihin; tämän vuoksi komissiolle olisi ilmoitettava investointihankkeista, jotka koskevat yhteisön etua kyseisillä aloilla,

tehtävän suorittamiseksi komissiolle olisi ilmoitettava hyvissä ajoin kaikista perustavaa laatua olevista muutoksista tällaisissa

hankkeissa, erityisesti koskien niiden vaatimaa toteuttamisaikaa ja suunniteltua tehoa; tämän vuoksi näiden tietojen ilmoittaminen on vastaavasti välttämätöntä,

jäsenvaltioiden olisi tässä tarkoituksessa ilmoitettava komissiolle kaikkien mahdollisten selitysten kanssa investointihankkeistaan yksityiskohdat, jotka koskevat niiden alueelle suunniteltua öljyn, maakaasun tai sähköön tuotantoa, varastointia ja jakelua; tässä tarkoituksessa asianomaisilla henkilöillä ja yrityksillä on oltava velvoite ilmoittaa jäsenvaltioille kyseiset tiedot,

on suotavaa, että komissiolle on tarvittaessa mahdollisuus määrätä tietyistä käytännön yksityiskohdista, kuten tehtävien ilmoitusten muodosta ja sisällöstä, ja

on varmistettava tässä asetuksessa säädettyjen velvoitteiden noudattaminen ja kerättyjen tietojen luottamuksellisuus,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

1. (ks. 376R1215)

2. Täyttääkseen 1 kohdassa asetetun velvoitteen, kysymyksessä olevien henkilöiden ja yritysten on ilmoitettava ennen 15 päivää tammikuuta kunakin vuonna yksityiskohdat 1 kohdassa tarkoitetuista investointihankkeista jäsenvaltioille, joiden alueella ne on suunniteltu toteutettavaksi.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa säädettyissä ilmoituksissa on lisäksi osoitettava käytössä tai rakenteilla olevien tai kolmessa vuodessa käytöstä poistettavien tehojen määrä.

4. Kun liitteessä mainittuja tehoja tai mittoja lasketaan, jäsenvaltioiden, kysymyksessä olevien henkilöiden tai yritysten on otettava huomioon hankkeen kaikki osat siinä määrin kuin

ne yhdessä ovat teknisesti jakamaton kokonaisuus, vaikka hanke toteutettaisiin useassa peräkkäisessä vaiheessa.

2 artikla

1. Suunnitteilla tai rakenteilla olevien investointihankkeiden osalta 1 artiklassa tarkoitetuissa ilmoituksissa on oltava:

- investoinnin tekävän tai suunnittelevan henkilön tai yrityksen nimi ja kotipaikka;
- kyseisen investoinnin tarkka tarkoitus ja laatu;
- suunniteltu teho tai voima;
- töiden alkamisajankohta ja todennäköinen käyttöön ottamisen ajankohta;
- käytettävien raaka-aineiden laatu.

Suunniteltujen käytöstä poistamisten osalta ilmoituksissa on oltava:

- kysymyksessä olevien laitteistojen tehon tai voiman laatu;
- todennäköinen ajankohta, jolloin laitteistot poistetaan käytöstä.

2. Tässä asetuksessa ja sen liitteessä asetetuissa rajoissa komissiolla on valtuudet antaa täytäntöönpanosäännöksiä,

jotka koskevat 1 artiklassa säädettyjen ilmoitusten muotoa, sisältöä ja muita yksityiskohtia.

3 artikla

Komissio antaa neuvostolle yhteenvedon tiedoista, jotka on saatu tämän asetuksen nojalla.

4 artikla

Tämän asetuksen nojalla toimitetut tiedot ovat luottamuksellisia. Tämä säännös ei estä julkaisemasta yleisiä tietoja tai yhteenvetoja, jotka eivät sisällä yksittäisiä yrityksiä koskevia erityisiä tietoja.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 1 artiklan 2 kohdan ja 4 artiklan velvoitteet otetaan huomioon.

6 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kuukauden kuluttua sen julkaisemisesta *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 18 päivänä toukokuuta 1972.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. MART

LIITE

INVESTOINTIHANKKEET

1. ÖLJY

1.1 Jalostus

- tisluslaitokset, joiden teho on vähintään 1 000 000 tonnia vuodessa;
- tislustehton lisäys yli 1 000 000 tonnia vuodessa;
- reformointilaitokset/krakkauslaitokset, joiden teho on vähintään 500 tonnia päivässä.

Kemian teollisuuden laitoksia, jotka eivät tuota polttoöljyä tai moottoripolttoaineita tai jotka tuottavat niitä vain sivutuotteina, ei oteta lukuun.

1.2 Kuljetus

- raakaöljyputkistot, joiden rakennettu tai suunniteltu teho on vähintään 3 000 000 tonnia vuodessa ja joiden pituus on vähintään 30 kilometriä;
- öljytuoteputkistot, joiden rakennettu tai suunniteltu teho on vähintään 1 500 000 tonnia ja joiden pituus on vähintään 30 kilometriä;
- edellä mainittuihin luokkiin kuuluvien putkistojen laajentaminen tai pidentäminen vähintään 30 kilometrillä.

Sotilaallisiin tarkoituksiin käytettäviä putkistoja ja niitä, jotka liittyvät öljyn kuljettamiseen muihin kuin 1 kohdan 1 alakohdan mukaisiin laitoksiin, ei oteta lukuun.

1.3 Toimitus/jakelu

- raakaöljyn ja öljytuotteiden varastosäiliöt, joiden tilavuus on vähintään 100 000 m³.

Sotilaallisiin tarkoituksiin käytettäviä säiliöitä ja niitä, jotka liittyvät muihin kuin 1 kohdan 1 alakohdan soveltamisalan mukaisiin laitoksiin, ei oteta lukuun.

2. MAAKAASU

2.1 Kuljetus

- kaasuputkistot, joiden rakennettu tai suunniteltu teho on vähintään 1 000 miljoonaa m³ vuodessa;
- tällaisten kaasuputkistojen laajentaminen tai pidentäminen vähintään 30 kilometrillä;
- nesteytetyn maakaasun maahantuontiterminaalit.

Sotilaallisiin tarkoituksiin käytettäviä kaasuputkistoja ja terminaaleja ja niitä, joilla toimitetaan kaasua energiatuotteita tuottamattomiin tai niitä vain sivutuotteina tuottaviin kemianteollisuuden laitoksiin, ei oteta lukuun.

2.2 Jakelu

- maanalaiset varastolaitteet, joiden tilavuus on vähintään 150 000 000 m³.

Sotilaallisiin tarkoituksiin käytettäviä laitteistoja ja niitä, joilla toimitetaan kaasua energiatuotteita tuottamattomiin tai niitä vain sivutuotteina tuottaviin kemian teollisuuden laitoksiin, ei oteta lukuun.

3. SÄHKÖ

3.1 Tuotanto

- tavanomaiset lämpövoimalaitokset (generaattorit, joiden yksikköteho on vähintään 200 MW);
- vesivoimalaitokset (voimalaitokset, joiden teho on vähintään 50 MW).

3.2 Siirto

- siirtojohdot, jotka on suunniteltu vähintään 345 kV:n jännitteelle.
-

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 1215/76,
annettu 4 päivänä toukokuuta 1976,
yhteisön etua koskevien öljy-, maakaasu- ja sähköalan investointihankkeiden ilmoittamisesta
komissiolle annetun asetuksen (ETY) N:o 1056/72 muuttamisesta**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 5 ja 213 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan ydinenergiayhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 187 ja 192 artiklan,

ottaa huomioon komission laatiman luonnoksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

asetuksessa (ETY) N:o 1056/72⁽³⁾ säädetään, että jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle jokaisen vuoden alussa tiedot öljyn, maakaasun tai sähköön tuotantoon, kuljetukseen, varastointiin tai jakeluun liittyvistä investointihankkeista, jotka on tarkoitus aloittaa kolmen vuoden kuluessa kuluvan vuoden 1 päivästä tammikuuta alkaen,

kokemus on osoittanut, että sähköalan investointihankkeiden teknisten, rahoituksellisten, teollisten ja sosiaalisten näkökohtien vuoksi on voimistuva suuntaus muotoilla tällaiset hankkeet vähintään viisi vuotta ennen arvioitua töiden aloittamista,

sen vuoksi on tarpeen varmistaa, että komissiolle ilmoitetaan sähköalan investointihankkeista, joihin liittyvien töiden

arvioidaan alkavan viiden vuoden kuluessa kuluvan vuoden 1 päivästä tammikuuta alkaen,

kokemus on osoittanut, että komissiolle ei ole ilmoitettu eräistä investointihankkeista, koska näihin liittyvä yksi tai useampi merkittävä piirre on ollut lisätarkastelun kohteena,

asetuksen (ETY) N:o 1056/72 2 artiklan 1 kohdassa säädetään, että komissiolle ilmoitettujen investointihankkeiden tietyt seikat on ilmoitettava,

kokemus on osoittanut, että arvioidakseen investointihankkeen merkitystä komission tarvitsee tietää, minkä vaiheen sitä koskevat päätökset ovat saavuttaneet ja mikä on sen asema kansallisissa suunnitelmissa,

kokemus on osoittanut, että asetuksen (ETY) N:o 1056/72 liitteessä oleva investointihankkeiden luettelo ei ole riittävän laaja sen varmistamiseksi, että komissiolla on sopivat tiedot yhteisön yhteiseen energiapolitiikan alaan liittyvän tehtävänsä suorittamiseksi, erityisesti öljynjalostuksen sekä sähköntuotannon ja -siirron aloilla,

öljynjalostuksen osalta investoinnit jäänönsaineiden, kaasuöljyn ja syötettävien raaka-aineiden rikinpoistolaitoksiin ovat yhä tärkeämpiä, kun otetaan huomioon yhteisössä pilaantumisen hillitsemiseksi hyväksyttävät tarkat laatustandardit,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 280, 8.12.1975, s. 58

⁽²⁾ EYVL N:o C 35, 16.2.1976, s. 22

⁽³⁾ EYVL N:o L 120, 25.5.1972, s. 7

neuvoston asetus (ETY) N:o 1056/72 ei koske ydinvoimalaitoksia koskevia sähköalan investointeja, Euroopan ydinener-

giayhteisön perustamissopimuksen 41 ja 42 artiklassa määrätään, että komission on saatava ilmoitus kaikenlaisista ydininvestointihankkeista viimeistään kolme kuukautta ennen ensimmäisten sopimusten tekemistä hankkijoiden kanssa tai kolme kuukautta ennen töiden aloittamista; tämä tarkoittaa, että ilmoitus hankkeista annetaan, kun hankkeen eteneminen on jo hyvin pitkällä ja silloin pelkästään investoinnin tekevän henkilön tai yrityksen aloitteesta ja näiden valitsemana ajankohtana,

yhteisen energiapolitiikan aikaansaaminen on eräs yhteisön sovitusta tavoitteista ja komissiolle on annettu ohjeet ehdottaa toimenpiteitä tavoitteen saavuttamiseksi; jos on tarkoitus saavuttaa ne tavoitteet, jotka on asetettu yhteisön energiapolitiikan tavoitteista vuodelle 1985 17 päivänä joulukuuta 1974 annettussa neuvoston päätöslauselmassa⁽¹⁾, energian järkipäistä käyttöä koskevasta yhteisön toimintaohjelmasta 17 päivänä joulukuuta 1974 annettussa neuvoston päätöslauselmassa⁽²⁾ sekä 17 päivänä joulukuuta 1974 neuvoston hyväksymien yhteisön energiapolitiikan tavoitteiden saavuttamiseksi toteutettavista toimenpiteistä 13 päivänä helmikuuta 1975 annettussa neuvoston päätöslauselmassa⁽³⁾, on käytettävä enemmän yhteisön teollisia mahdollisuuksia, erityisesti ydinalalla,

tehdasteollisuuden auttamiseksi tekemään sähköntuotannon investointiohjelmiin liittyvien suurten laitosten toimittamiseen tarvittavat investoinnit ja mukauttamiset, komissiolle on ilmoitettava ohjelmiin liittyvistä hankkeista riittävän ajoissa ennen niiden toimeenpanoa, jotta komissio voi antaa tietoa teollisuudelle – tarkka muoto vaihtelee sen mukaan, miten lopullisesti rakennussuunnitelmiin on sitouduttu – mikä tekee asiaan liittyvien teknisten, rahoituskellisten ja sosiaalisten vaarojen tarkan arvioinnin mahdolliseksi, ja

sähköalalla yhteisön etua koskevia ovat olennaisia yhteyksiä kansallisissa tai kansainvälisissä yhteenliittyvissä verkostoissa muodostavat maan- ja merenalaisiin siirtojohtoihin liittyvät investointihankkeet ja komissio tarvitsee tietoa näistä hankkeista, voidakseen suorittaa tehtävänsä sähköalalla ja on

⁽¹⁾ EYVL N:o C 153, 9.7.1975, s. 2

⁽²⁾ EYVL N:o C 153, 9.7.1975, s. 5

⁽³⁾ EYVL N:o C 153, 9.7.1975, s. 6

laadittava säännös sen varmistamiseksi, että näistä hankkeista ilmoitetaan komissiolle,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Korvataan asetuksen (ETY) N:o 1056/72 1 artiklan 1 kohta seuraavasti:

"1. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava ennen 15 päivää helmikuuta kunakin vuonna komissiolle tiedot, jotka ne ovat hankkineet 2 kohdan säännösten perusteella liitteessä luetelluista öljyn, maakaasun tai sähkön tuotantoon, kuljetukseen, varastointiin tai jakeluun liittyvistä investointihankkeista ja joiden työt on tarkoitus aloittaa kolmen vuoden kuluessa, kun kysymys on öljy- ja maakaasualan projekteista taikka viiden vuoden kuluessa, kun kysymys on sähköalan hankkeista; ilmoituksissa on otettava huomioon tilanteen viimeisin kehitys.

Jäsenvaltioiden on lisättävä ilmoituksiinsa kaikki mahdolliset selityksensä."

2 artikla

Lisätään asetuksen (ETY) N:o 1056/72 1 artiklaan seuraava kohta:

"5. Edellä 1 ja 2 kohdassa säädetyt ilmoitukset kattavat myös investointihankkeet, joiden merkittävät piirteet (sijainti, urakoitsija, yhteisö, tekniset piirteet jne.) voivat kokonaisuudessaan tai osittain olla toimivaltaisten viranomaisten lisäselvitysten tai lopullisen hyväksymisen kohteena."

3 artikla

Lisätään asetuksen (ETY) N:o 1056/72 2 artiklan 1 kohdan viidennen luetelmakohdan jälkeen seuraava:

"Suunnitteluvaiheessa olevien investointihankkeiden kohdalla ilmoituksissa on oltava seuraavat tiedot kussakin hankkeessa saavutetun päätöksenteon vaiheesta:

– onko lopulliset päätökset hankkeen merkittävistä piirteistä (sijainti, urakoitsija, yritys, tekniset piirteet jne.) tehty vai ei;

– mikä asema hankkeella on kansallisissa suunnitelmissä."

4 artikla

Lisätään asetuksen (ETY) N:o 1056/72 liitteen 1 kohdan 1 alakohdan kolmannen luetelmakohdan jälkeen seuraava:

- "- rikinpoistolaitokset jätepolttoöljylle/kaasuöljylle/syötettäville raaka-aineille."

5 artikla

Korvataan asetuksen (ETY) N:o 1056/72 liitteen 3 kohdan 1 alakohdan ensimmäinen luetelmakohta seuraavasti:

- "- lämpövoimalaitokset (generaattorit, joiden yksikköteho on 200 MW tai enemmän)."

6 artikla

Korvataan asetuksen (ETY) N:o 1056/72 liitteen 3 kohdan 2 alakohta seuraavasti:

"3.2 Siirto

- ilmassa kulkevat siirtojohdot, jos ne on suunniteltu vähintään 345 kV:n jännitteelle;
- maan- tai merenalaiset siirtokaapelit, jos ne on suunniteltu vähintään 100 kV:n jännitteelle ja jos ne muodostavat olennaisia yhteyksiä kansallisissa tai kansainvälisissä yhdistävissä verkostoissa."

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 4 päivänä toukokuuta 1976.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. THORN

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 14 päivänä huhtikuuta 1975,
öljytuotteiden käytön rajoittamisesta voimalaitoksissa**

(75/405/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 103 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

yhteisön energiapolitiikan täytäntöönpano on eräs yhteisöjen itselleen asettamista tavoitteista; toimitusvarmuus on etusijalla yhteisön energiapolitiikassa,

sähkö on nykyaikaiselle yhteiskunnalle elintärkeä energiamuoto ja sen osuus yhteisön kokonaisenergiatarpeesta on lisääntymässä,

sähkön toimitusvarmuutta yhteisön jäsenvaltioissa voidaan parantaa rajoittamalla öljytuotteiden käyttöä voimalaitoksissa,

sen vuoksi pelkäästään tai pääasiallisesti öljytuotteita käyttävien voimalaitosten rakentamiseen tai muuttamiseen olisi haettava jäsenvaltioiden viranomaisten lupa,

sähköä voidaan tuottaa taloudellisesti useista ensisijaisista energialähteistä, ja

tavanomaiset voimalaitokset voidaan varustaa monipolttoainekattiloin, joissa käytetään kahta tai useampaa polttoainetta, kivihiili mukaan lukien,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Uusien voimalaitosten rakentamiseksi, joissa käytetään yksinomaan tai pääasiallisesti öljypolttoaineita, samoin kuin olemassa olevien voimalaitosten muuttamiseksi käyttämään

näitä polttoaineita yksinomaan tai pääasiallisesti, vaaditaan voimalaitoksen sijaintijäsenvaltion asianomaisten viranomaisten ennakkolupa.

2. Lupa voidaan antaa vain seuraavissa tapauksissa:

- jos voimalaitoksen teho on vähemmän kuin 10 MW taikka se on tarkoitettu pelkäästään huippu- tai varaenergian tuottamiseen;
- jos öljytuotteita käytetään ainoastaan syyttämiseen tai muiden tuotteiden palamisen ylläpitämiseen ja jos niiden osuus kokonaisenergiasta pysyy pienenä;
- jos öljypolttoaine on jätetuote, jota ei voida käyttää tehokkaammin muihin tarkoituksiin;
- jos muiden polttoaineiden toimituksia ei voida varmistaa taikka jos niiden käyttöä ei voida harkita taloudellisista, teknisistä tai turvallisuussyistä;
- jos erityiset, ympäristönsuojelliset syyt vaativat öljytuotteiden käyttämistä voimalaitoksessa.

3. Ennen luvan myöntämistä jäsenvaltioiden viranomaisten on määriteltävä, onko polttoainetoimitusten varmuus huomioon ottaen suositeltavaa varustaa kyseinen voimalaitos kahta polttoainetta käyttävällä kattilalla, jossa on mahdollista käyttää kivihiiltä korvaavana polttoaineena.

2 artikla

Komissiolle on ilmoitettava kaikista jäsenvaltion 1 artiklan nojalla myöntämistä luvista ja mukaan on liitettävä yksityiskohtainen selvitys sitä puoltavista syistä.

3 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 31 päivään joulukuuta 1975 mennessä ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 125, 16.10.1974, s. 59

⁽²⁾ EYVL N:o C 93, 7.8.1974, s. 79

4 artikla

Tehty Brysselissä 14 päivänä huhtikuuta 1975.

Kansallisia säännöksiä, jotka tiukemmin rajoittavat öljytuotteiden käyttöä voimalaitoksissa ja täyttävät tämän direktiivin vaatimukset, voidaan pitää voimassa tai antaa.

*Neuvoston puolesta**5 artikla**Puheenjohtaja*

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

G. FITZGERALD

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 4 päivänä toukokuuta 1976,
yhteisössä raakaöljyn ja öljytuotteiden hintojen tiedottamiseen ja neuvotteluihin
sovellettavasta yhteisön menettelystä**

(76/491/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 213 artiklan,

ottaa huomioon komission laatiman luonnoksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

yhteisen energiapolitiikan aikaansaaminen on eräs yhteisön asettamista tavoitteista ja komission tehtävänä on ehdottaa toimenpiteitä tässä tarkoituksessa,

hankintaa ja markkinoiden edellytyksiä koskeva tieto on eräs tällaisen yhteisen energiapolitiikan perusasia,

markkinoiden tyydyttävän toiminnan ja erityisesti tavaroiden vapaan liikkumisen yhteisössä tarpeellisenä edellytyksenä on öljytuotteiden kustannusten ja hintojen avoimuus,

neuvoston 17 päivänä joulukuuta 1974 hyväksymä yhteisön energiapolitiittisten päämäärien saavuttamiseksi noudatettavista toimenpiteistä 13 päivänä helmikuuta 1975 antamassa päätöslauselman 3 kohdan III alakohdassa neuvosto hyväksyi kuluttajahintapolitiikan periaatteen, joka perustuu hillivetyjen kustannusten ja hintojen avoimuuteen,

sen vuoksi on tarpeen laatia yhteisön menettely tiedottamiselle ja neuvotteluille raakaöljyn ja öljytuotteiden hinnoista,

tämän tavoitteen saavuttaminen vaatii tiettyjen raakaöljyn ja tärkeimpien öljytuotteiden hintoja koskevien tietojen hankkimista säännöllisesti jäsenvaltioitasolla ainakin yhdistetyssä muodossa,

öljy-yhtiöiden olisi toimitettava raakaöljyn ja tärkeimpien öljytuotteiden hintoja koskevat tiedot ja jäsenvaltioiden olisi objektiivisten perusteiden mukaisesti osoitettava henkilöt ja yritykset, jotka antavat jäsenvaltioille tietoja,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 28, 9.2.1976, s. 9

⁽²⁾ EYVL N:o C 50, 4.3.1976, s. 2

⁽³⁾ EYVL N:o C 153, 9.12.1975, s. 6

olisi harkittava jäsenvaltioiden yrityksiltään saamien tietojen komissiolle toimittamisen tarvetta enintään yhden vuoden kuluessa tämän direktiivin ensimmäisestä soveltamiskerrasta,

kerättyjen tietojen perusteella verrataan öljyn kustannusten ja hintojen kehitystä yhteisössä,

ottaessa vertailussa huomioon markkinoiden rakenteelliset erot, sen olisi käsitettävä hintatasot nettona sekä sisällettävä tärkeimpien öljytuotteiden tullit, verot ja jalostamotuotot,

kerätyn tiedon perusteella jalostetun raakaöljyn keskimääräisen tonnille lasketun jalostamohinnan kehitys eritellään jokaisessa jäsenvaltiossa ja koko yhteisössä,

kerätyt tiedot ja komission suorittaman tutkimuksen tulokset olisi toimitettava yhteisön tasolla jäsenvaltioille ja niistä tulisi neuvotella yhdessä jäsenmaiden ja komission kanssa,

kerätyt tiedot ovat salassapidettäviä ja komission suorittaman tutkimuksen tuloksia saa antaa vain jäsenvaltioiden tietoon sekä jäsenvaltioiden ja komission välisiä neuvotteluja varten,

komission havaitessa poikkeamia tai epäohdonmukaisuutta sille toimitetuissa luvuissa, komissiolla olisi oltava mahdollisuus saada käyttöönsä erittely yritysten toimittamista tarpeellisista tiedoista, ja

komission olisi voitava tarvittaessa tarkentaa sellaisia annettuja tietojen yksityiskohtia kuten muotoa ja sisältöä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on jokaisen vuosineljänneksen ensimmäisten 45 päivän kuluessa toimitettava komissiolle 2 artiklan mukaisesti osoitettujen yritysten niille toimittamat tiedot, joissa 3 artiklassa säädettyllä tavalla osoitetaan:

a) raakaöljyn päälaaduista:

- fob- tai cif-hinnat jokaisesta kolmansista maista edellisen vuosineljänneksen aikana tuodusta raakaöljy-laadusta;

- hinnat vapaasti jalostamon portilla tai purkaussatamassa edellisen vuosineljänneksen aikana yhteisössä eri yritysten välillä tai tuottajayritysten ja niiden tytäryhtiöiden välillä kaupattavien ja kyseisessä jäsenvaltiossa jalostettujen raakaöljyn päälaatuojen osalta,

b) öljytuotteiden päälaaduista:

- fob- tai cif-hinnat jokaisesta kolmannesta maasta ja vastaavasti yhteisön jäsenvaltioista edellisen vuosineljänneksen aikana tuodusta öljytuotteesta;
- kaikista öljytuotteiden päälaaduista kuluvan vuosineljänneksen alussa voimassa olevat kuluttajahinnat sekä nettomääräisinä että sisältäen tullin ja veron;
- kaikista kyseisen jäsenvaltion kotimarkkinoilla myydyistä tärkeimmistä öljytuotteista arvioitu keskimääräinen jalostamotuotto bruttona edellisen vuosineljänneksen aikana.

2. Jäsenvaltioiden, joilla on järjestelmiä enimmäiskuluttajahinnoista, on lisäksi ilmoitettava komissiolle kaikkien kuluvan vuosineljänneksen ensimmäisenä päivänä voimassa olevien tärkeimpien öljytuotteiden enimmäishinnat, sekä nettona että sisältäen tullin ja veron.

Tämän direktiivin liitteessä on luettelot kolmansista maista tuoduista raakaöljyn päälaaduista ja öljytuotteista. Tämän direktiivin liitteessä määritellään myös toimitettavien tietojen muoto sekä tuonti, yhteisössä tuotettu raakaöljy, kuluttajahinnat, arvioitu keskimääräinen jalostamotuotto bruttona ja enimmäiskuluttajahinnat.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet, että yritykset, joiden toiminta kuuluu niiden tuomiovaltaan, antavat niille tarpeelliset tiedot 1 artiklassa tarkoitettujen velvollisuuksiensa täyttämiseksi.

2. Jäsenvaltioiden on jokaisen vuosineljänneksen ensimmäisten 45 päivän kuluessa toimitettava komissiolle luettelo 1 kohdassa tarkoitetuista tietoja antavista henkilöistä ja yrityksistä. Luettelo henkilöistä ja yrityksistä on laadittava siten, että se kattaa merkittävän osan niiden alueella suoritettavista toimista, erityisesti:

- tuontihinnoista: vähintään 85 prosenttia tuodun raakaöljyn kokonaismäärästä ja noin 75 prosenttia tuoduista öljytuotteista;
- kuluttajihinnoista: noin 70 prosenttia kaikkien öljytuotteiden kotimaan kulutuksesta.

Jäsenvaltioiden on tässä luettelossa luokiteltava kaikki henkilöt ja yritykset tärkeysjärjestyksessä jokaisen edellä osoitetun toiminnan osalta.

3 artikla

1. Tiedot, jotka jäsenvaltiot ovat velvollisia antamaan komissiolle soveltaessaan 1 artiklaa, saadaan yhdistämällä 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin yrityksiltä saadut tiedot. Tiedot on esitettävä siten, että niistä saa mahdollisimman edustavan kuvan jokaisen jäsenvaltion öljymarkkinoista.

2. Yhden vuoden kuluessa 10 artiklassa säädetystä päivämäärästä, neuvosto harkitsee yritysten jäsenvaltioille antamien tietojen komissiolle toimittamisen tarpeellisuutta keinona selvemman näkemyksen saamiseen yhteisön öljymarkkinoista.

4 artikla

Edellä 1 artiklan nojalla kerättyjen tietojen perusteella komissio valmistelee ja toimittaa jäsenvaltioille neljännesvuosittain erityisesti:

- yhteenvetotiedot annetuista raakaöljyn ja öljytuotteiden hinnoista;
- vertailun öljytuotteiden hintatasoista yhteisössä;
- tiedot jalostetun raakaöljyn keskimääräisestä jalostamoarvon kehityksestä tonnilta kussakin jäsenvaltiossa ja yhteisössä. Keskimääräinen jalostetun raakaöljyn jalostamoarvo tonnilta on määritelty tämän direktiivin liitteessä;
- vertailun raakaöljyn ja öljytuotteiden toimitusehtojen sekä jalostetun raakaöljyn keskimääräisen jalostamohinnan kehityksestä tonnilta.

5 artikla

1. Jäsenvaltiot ja komissio neuvottelevat keskenään neljännesvuosittain taikka jäsenvaltion pyynnöstä tai komission aloit-

teesta lyhyemmin aikavälein.

2. Neuvottelut liittyvät erityisesti 4 artiklassa tarkoitettuihin komissiolle tiedottamiin. Neuvottelujen jälkeen komissio tarvittaessa tekee neuvostolle ehdotukset toimenpiteistä, jotka vaikuttavat tarpeellisilta.

6 artikla

1. Kaikki 1 artiklan 1 kohdan soveltamiseksi toimitettavat tiedot ja 2 artiklan 2 kohdassa säädetty luettelo ovat salassapidettäviä. Tällä säännöksellä ei kuitenkaan estetä yleisen tai yhteenvetona esitetyn tiedon jakamista sellaisessa muodossa, että siinä ei paljasteta yksittäisiin yrityksiin liittyviä yksityiskohtia, vaan se koskee vähintään kolmea yritystä.

2. Edellä 1 artiklan perusteella komissiolle toimitettavia tietoja ja 4 artiklan soveltamiseksi hankittuja yleisiä tai yhteenvetona esitettyjä tietoja saadaan käyttää ainoastaan 5 artiklan tarkoituksiin.

3. Jos komissio toteaa sille toimitetuissa luvuissa poikkeamia tai epäjohtonmukaisuuksia, se voi pyytää jäsenvaltioilta lupaa tutustua sopiviin yritysten toimittamiin yhdistämättömiin tietoihin sekä laskenta- ja arviointimenetelmiin, joita on käytetty yhdistettyjen tietojen aikaansaamiseksi.

7 artikla

Komissio antaa tässä direktiivissä vahvistetuissa rajoissa säännökset 1 artiklassa säädettyjen ilmoitusten salassapidettävyyden, muodon, sisällön ja kaikkien muiden näkökohtien soveltamiseksi.

8 artikla

Toimitustilanteen merkittävästi muuttuessa ja voidakseen arvioida markkinatilannetta, komissio voi vaatia 1 ja 2 artiklassa säädettyjä ilmoituksia toimitettavaksi muutettuina määräaikoina tai muutettuina ajanjaksoina.

9 artikla

Jäljempänä 10 artiklassa säädetyn päivämäärän jälkeen seuraavana kunakin kolmena vuotena komissio antaa neuvos-

tolle ja Euroopan parlamentille kertomuksen tämän direktiivin täytäntöönpanemisen tuloksista.

10 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 1 päivään tammikuuta 1977 mennessä.

11 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 4 päivänä toukokuuta 1976.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. THORN

LIITE

1. Luettelo raakaöljyn pääläaduista

a) *Kolmansista maista tuodut*

1. Arabian Light, 34°
2. Arabian Medium, 31°
3. Arabian Heavy ja Khafji, 27°
4. Iranian Light, 34°
5. Iranian Heavy, 31°
6. Murban ja Zakum, 39°
7. Iraq-Basrah, 35°
8. Iraq-Kirkuk, 36°
9. Kuwait, 31°
10. Libya, 40°
11. Algeria, 44°
12. Nigeria, 34°
13. Venezuelan Light, 34°
14. Venezuelan Medium, 26°
15. Venezuelan Heavy, 17°
16. Indonesia, 34°
17. Muut raakaöljyt

b) *Yhteisössä tuotetut*

2. Luettelo öljytuotteista

a) *Kolmansista maista ja vastaavasti yhteisön jäsenvaltioista tuotujen öljytuotteiden cif-hintoja koskevat*

- Moottoripolttoaineet:	- korkeaktaaninen bensiini
	- tavallinen bensiini
	- kaasuöljy
- Kotitalouspolttoaineet:	- kaasuöljy
	- kevyt polttoöljy
	- paloöljy
- Teollisuuspolttoaineet:	- raskas polttoöljy
	(rikkipitoisuus enemmän kuin 1 %, mutta vähemmän kuin 3,5 %)
	- raskas polttoöljy
	(rikkipitoisuus enintään 1 %)

b) *Todellisia kuluttajahintoja ja enimmäishintoja koskevat*

- Maaliikenteen polttoaineet:	
- pumppuhinta:	- korkeaktaaninen bensiini
	- tavallinen bensiini
	- kaasuöljy
- Kotitalouksien lämmityspolttoaineet:	
- pienkuluttajille:	- kaasuöljy
	- kevyt polttoöljy
	- paloöljy

- Teollisuuspolttoaineet:
 - tukkutoimituksiin:
 - raskas polttoöljy
(rikkipitoisuus enemmän kuin 1,5 %, mutta enintään 3,5 %)
 - raskas polttoöljy
(rikkipitoisuus enintään 1,5 %)
- c) *Bruttomääräisiä jalostamovoittoja koskevat*
- Moottoripolttoaineet:
 - korkeaktaaninen bensiini
 - tavallinen bensiini
 - Kaasuöljy
 - Kotitalouksien lämmityspolttoaineet:
 - kaasuöljy
 - kevyt polttoöljy
 - paloöljy
 - Teollisuuspolttoaineet:
 - jäännöspolttoaineet

3. Määritelmät

a) *Tietojen laatu*

Jäsenvaltioiden komissiolle toimitettavat hintoja koskevat yhdistetyt tiedot kootaan siten, että ne ilmaisevat edustavimmat seikat jokaisen jäsenvaltion markkinatilanteesta. Eri markkinoilla toimivien yritysten erojen huomioon ottamiseksi hinnat ilmoitetaan asteikkojen muodossa, kussakin tapauksessa osoituksin edustavimmasta hinnasta.

b) *Tuonti*

Edellä 1 artiklan 1 kohdassa tuonnilla tarkoitetaan kaikkea yhteisön tullialueelle saapuvaa, muuta kuin kolmansiin maihin kauttakulkumatalla olevaa tai sisäiseen jalostukseen matkalla olevaa raakaöljyä ja öljytuotteita, joiden määränpää, olematta kauttakulkumatalla muihin jäsenvaltioihin, on kyseinen jäsenvaltio.

c) *Yhteisössä tuotettu raakaöljy*

Edellä 1 artiklan 1 kohdan a alakohdassa yhteisössä tuotetulla raakaöljyllä tarkoitetaan kaikkea yhteisössä tuotettua, jalostettua ja kulutettua raakaöljyä. Tällaista raakaöljyä voidaan jalostaa ja kuluttaa muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa se on tuotettu.

d) *Kuluttajahinnat*

- Edellä 1 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tiettyä öljy-yhtiötä koskevalla kuluttajahinnalla tarkoitetaan toimitushintojen edustavinta keskiarvoa, jonka yritys todellisuudessa veloittaa kuluttajilta tietyssä luokassa.
- Edellä 1 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tiettyä jäsenvaltiota koskevalla kuluttajahinnalla tarkoitetaan toimitushintojen edustavinta hintatasoa, jonka kaikki yritykset todellisuudessa veloittavat kyseisen jäsenvaltion tietyn luokan kuluttajilta.

e) *Arvioitu keskimääräinen jalostamotuotto bruttona*

Edellä 1 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tiettyä jäsenvaltiota koskevalla arvioidulla keskimääräisellä jalostamotuotolla bruttona tarkoitetaan kyseisen jäsenvaltion kaikkien jalostamojen arvioituja tuottoja jalostamon portilla kaikkien kyseisen jäsenvaltion kotimarkkinoilla kulutettujen tärkeimpien öljytuotteiden osalta.

Arvioidut keskimääräiset tuotot saadaan laskemalla yhteen painotetusti keskimääräiset eri jakelukanavien kautta saadut tuotot vähennettynä vastaavilla kustannuksilla; niiden on katettava kaikki myynnit sekä jalostamon portilla että vähittäismyymyjille tai suoraan kuluttajille.

f) *Enimmäiskuluttajahinnat*

Edellä 1 artiklan 2 kohdassa enimmäiskuluttajahinnoilla tarkoitetaan viranomaisten määräämää tai viranomaisten ja yritysten sopimaa tietylle kuluttajaluokalle tarkoitettun tuotteen julkistettua tai julkistamatonta korkeinta myyntihintaa sekä nettona että sisältäen tullin ja veron.

g) *Raakaöljyn keskimääräinen jalostamohinta tonnilta*

Edellä 4 artiklassa mainittu tietylle jäsenvaltiolle jalostetun raakaöljyn keskimääräinen jalostamohinta tonnilta tarkoittaa arvioituja keskimääräisiä kaikkia tuloja jalostamon portilla öljytuotteista, jotka on saatu yhdestä tonnista raakaöljyä.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 13 päivänä helmikuuta 1978,
tilalämmittämiseen ja kuuman veden tuottamiseen käytettävien
lämmönkehittimien suorituskyvystä uusissa ja olemassa olevissa muissa kuin teollisuusrakennuksissa
sekä lämpöeristyksestä ja kuuman talousveden jakeluputkien eristämisestä uusissa muissa
kuin teollisuusrakennuksissa**

(78/170/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 103 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

yhteisön uudesta energiapolitiisesta ohjelmasta 17 päivänä syyskuuta 1974 annetussa neuvoston päätöslauselmassa⁽³⁾, neuvosto asetti tavoitteeksi sisäisen kulutuksen määrän vähentämisen energiaa järkipärisesti ja taloudellisesti käyttämällä vaarantamatta sosiaaliselle ja taloudelliselle kasvuille asetettuja tavoitteita,

yhteisön järkipärisen energiankäytön toimenpideohjelmasta 17 päivänä joulukuuta 1974 annetussa neuvoston päätöslauselmassa⁽⁴⁾, neuvosto totesi, että komissio oli tiedonannoissaan neuvostolle, joiden otsikkona oli "Järkipäinen energiankäyttö", laatinut yhteisön toimintaohjelman tältä alalta,

kaikki parannukset energian järkipärisessä käytössä ovat yleensä hyväksi ympäristölle,

rakennusten lämmitysjärjestelmiä koskeva ala sinänsä soveltuu sellaisiin toimenpiteisiin,

suositus 76/493/ETY⁽⁵⁾ koskee olemassa olevien rakennusten lämmitysjärjestelmiä,

on tarpeen niin pian kuin mahdollista saavuttaa energiansäästöä uusien lämmitysjärjestelmien osalta, millä, jos järjestelmiä asennetaan, on vaikutusta energian kokonaiskulutukseen,

tätä tarkoitusta varten olisi direktiivillä annettava yleiset suuntaaviivat, joiden mukaisesti jäsenvaltiot voisivat yhdessä

edistää energiansäästötapoja, jotka on suunniteltu väheentämään perustamissopimuksen 103 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja energian jakelusta aiheutuvia vaikeuksia,

tilalämmittämiseen ja kuuman veden tuottamiseen käytettävät lämmönkehittimet uusissa tai olemassa olevissa muissa kuin teollisuusrakennuksissa olisi tarkastettava valmistus- tai asennusvaiheessa,

kehittimien ja lämmönsiirtonesteiden kierrätysjärjestelmän lämpöeristäminen olisi oltava pakollista taloudellisesti perustelluin ehdoin uusissa muissa kuin teollisuusrakennuksissa;

komissiolle olisi tiedotettava säännöllisesti täytäntöönpanemiseksi toteutetuista toimenpiteistä sekä näillä toimenpiteillä saaduista tai ennakoituista tuloksista, ja

tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi toteutettaviin toimenpiteisiin olisi sisällytettävä toimenpiteet, joihin on ryhdytty jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämiseksi tämän direktiivin tarkoittamilla aloilla ja niiden pitäisi helpottaa meneillään olevaa yhdenmukaistamis- ja standardointityötä ja ne pitäisi ottaa huomioon näillä aloilla sekä yhteisön tasolla että kansainvälisesti,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kaikki uudet tilalämmittämiseen tai kuuman veden tuottamiseen käytettävät lämmönkehittimet uusissa tai olemassa olevissa muissa kuin teollisuusrakennuksissa täyttävät suorituskyvyn vähimmäisvaatimukset.

Kehittimissä, joissa voidaan käyttää erilaisia energialajeja, suorituskykyä koskevien vähimmäisvaatimusten on vastattava kulloinkin käytettyä energialajia.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 266, 7.11.1977, s. 55

⁽²⁾ EYVL N:o C 287, 30.11.1977, s. 9

⁽³⁾ EYVL N:o C 153, 9.7.1975, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 153, 9.7.1975, s. 5

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 140, 28.5.1976, s. 12

'Lämmönkehittimellä' tarkoitetaan erityisesti kuumavesi-kattiloita, höyrykattiloita ja ilmanlämmittimiä, mukaan lukien osat ja erityisesti niihin liittyvät käytettyyn fossiiliseen polttoaineeseen sopivat polttovarusteet. Rakennuksissa käytetyt yhdistetyt sähkön- ja lämmönkehittimet katsotaan myös lämmönkehittimiksi; näiden osalta suorituskykyä koskevien vähimmäisvaatimusten on katettava koko energiantuotanto.

Vastuksilla varustettuja ja kaukolämpöverkkoon kytkettyjä lämmönkehittämiä ei lueta mukaan.

Laitteista, joista tyyppiteasta ei voida toteuttaa valmistusvaiheessa, on tehtävä myöhemmin hakemus aiheellisten teknisten tutkimusten jälkeen.

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että suorituskykyä koskevien vähimmäisvaatimusten noudattaminen varmistetaan tarkastuksella kehittämin valmistus- tai asennusvaiheessa.

3. Valmistusaikana tarkastuksenalaisia lämmönkehittämiä ei saa saattaa markkinoille ennen kuin ne täyttävät suorituskykyä koskevat vähimmäisvaatimukset; asiaa koskevien säännösten noudattaminen varmennetaan arvokilvellä, josta on käytävä ilmi seuraavat vähimmäistiedot:

- valmistajan yksilöidyt tiedot;
- lämmönkehittimen tyyppi ja valmistusvuosi;
- lämpöluokitus kW jokaiselle ennakoidulle energialajille;
- käytetyn energian laji tai energioiden lajit ja ominaisuudet;
- lämmönsiirtonesteen enimmäislämpötila;
- tarkastuksen vahvistus ja tarkastuksen suorittaneen tarkastuslaitoksen tunnistustiedot;
- jokaisen lämmönkehittimen kulutus luokitellulla teholla käytettäessä.

'Lämpöluokituksella' tarkoitetaan korkeinta tuottoa, mikä lämmönkehittimellä voidaan jatkuvasti ylläpitää.

Kun tarkastuksenalainen lämmönkehitin asennetaan valmistuksen aikana, on käyttäjälle suurimman mahdollisen hyötysuhteen saamiseksi toimitettava kirjalliset käyttö- ja huolto-ohjeet. Nämä ohjeet on tarkastettava samoin kuin kehitin ja niissä on oltava pääkohdat tarkastuksessa tehdystä havainnoista.

4. (ks. 382L0885)

2 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jakelu- ja varastointijärjestelmän taloudellisesti perusteltu eristys tehdään pakolliseksi uusissa muissa kuin teollisuusrakennuksissa sekä lämmönsiirtonesteen että kuuman talousveden osalta.

Näitä säännöksiä sovelletaan myös järjestelmiin, jotka ovat yhteydessä kaukolämpöverkoston.

Niitä sovelletaan myös uusiin lämmönkehittämiin, mukaan lukien veden lämmitykseen käytettävät sähköiset järjestelmät, kaikissa uusissa tai olemassa olevissa muissa kuin teollisuusrakennuksissa.

3 artikla

Lämmönkehittäjä ei saa enää asentaa 1 päivästä tammikuuta 1981 alkaen, ellei se täytä 1 artiklan mukaisia suorituskyvyn vähimmäisvaatimuksia.

Edellä 2 artiklassa tarkoitettuja toimenpiteitä sovelletaan 1 päivästä heinäkuuta 1980 alkaen.

4 artikla

Jäsenvaltioiden on säännöllisesti ilmoitettava komissiolle tämän direktiivin soveltamisalalla toteuttamistaan toimenpiteistä sekä näillä toimenpiteillä saavutetuista tai ennakoitavissa olevista tuloksista.

5 artikla

Tämä direktiivi ei millään tavoin rajoita toimenpiteitä, jotka perustuvat perustamissopimuksen 100 artiklaan.

6 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 13 päivänä helmikuuta 1978.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. DALSAGER

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 10 päivänä joulukuuta 1982,
tilalämmittämiseen ja kuuman veden tuottamiseen käytettävien lämmönkehittimien suorituskyvystä
uusissa ja olemassa olevissa muissa kuin teollisuusrakennuksissa sekä lämpöeristyksistä ja kuuman
talousveden jakeluputkien eristämisestä uusissa muissa kuin teollisuusrakennuksissa annetun
direktiivin 78/170/ETY muuttamisesta**

(82/885/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 103 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

direktiivissä 78/170/ETY⁽³⁾ vaaditaan jäsenvaltioita toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kaikki uudet tilalämmittämiseen tai kuuman talousveden tuottamiseen käytettävät lämmönkehittimet uusissa tai olemassa olevissa muissa kuin teollisuusrakennuksissa täyttävät suorituskykyä koskevat vähimmäisvaatimukset,

edellä mainitussa direktiivissä säädetään, että näiden suorituskykyä koskevien vähimmäisvaatimusten noudattaminen olisi varmistettava tarkastuksella kehittimen valmistus- tai asennusvaiheessa,

direktiivissä säädetään lisäksi, että jos lämmönkehittimet tarkastetaan asennusvaiheessa, energiahäviöt eivät saa ylittää jäsenvaltioissa vahvistettua tasoa,

direktiivissä säädetään kuitenkin, että ne laitteet, joita ei voida tarkastaa valmistusvaiheessa, on saatettava myöhempään tarkastukseen sen jälkeen, kun tarkoituksenmukaiset tekniset tutkimukset on tehty,

tutkimusten päätyttyä olisi annettava näitä lämmönkehittämiä koskevat säännökset,

kehittimen, jota ei valmistusvaiheessa ole testattu, osalta nämä tutkimukset pidentävät asennuksen ja paikalla suoritettavan tarkastuksen välistä aikaa,

lisäksi nämä tutkimukset ovat johtaneet käytännösääntöjen suunnitteluun osoittamaan menettelyjä, joita on noudatettava nestemäistä tai kaasumaista polttoainetta polttavan lämmönkehittimen, joka tarkastetaan asennuksen yhteydessä, suorituskyvyn testauksessa paikan päällä,

sen vuoksi on tarpeen toteuttaa kyseisten kehittimien tarkastukset edellä tarkoitettujen sääntöjen mukaisesti, mikä muodostaa vähimmän yhteisen perustan yhteisössä; sääntöjä ei sovelleta kiinteän polttoaineen lämmönkehittämiin,

on tarkoituksenmukaista asennuksen yhteydessä suoritettavaan tarkastukseen liittyvien sääntöjen noudattamisen tarkastamiseksi säätää samanlaisesta arvokilvestä kuin valmistusvaiheessa testattavien lämmönkehittimien osalta; tämä kilpi voidaan korvata tarkastuskertomuksella; jos suorituskykyä koskevia vaatimuksia tai energiahäviön tasoja ei noudateta, tarkastuskertomus on toimitettava toimivaltaiselle hallintoviranomaiselle,

tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi toteutettaviin toimenpiteisiin olisi sisällytettävä toimenpiteet, joihin on ryhdytty jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämiseksi tämän direktiivin tarkoittamilla aloilla ja niiden pitäisi helpottaa meneillään olevaa yhdenmukaistamis- ja standardointityötä ja ne pitäisi ottaa huomioon näillä aloilla sekä yhteisön tasolla että kansainvälisesti, ja

sen vuoksi direktiiviä 78/170/ETY olisi muutettava,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 175, 14.7.1980, s. 12

⁽²⁾ EYVL N:o C 300, 18.11.1980, s. 6

⁽³⁾ EYVL N:o L 52, 23.2.1978, s. 32

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiiviä 78/170/ETY seuraavasti:

1. Lisätään ilmaisu "taloudellisesti perusteltu" ilmaisuun "suorituskyvyn vähimmäisvaatimukset" eteen 1 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa;
2. Korvataan 1 artiklan 1 kohdan neljäs alakohta seuraavasti:
"Sähköiset lämmönkehittimet vastuksineen, lämmönkehittimet ja yhteydet kaukolämpöverkostoon jätetään soveltamisalan ulkopuolelle.";
3. Poistetaan 1 artiklan 1 kohdan viimeinen alakohta;
4. Lisätään 1 artiklaan seuraava:

"3 a. Asennusvaiheen aikana tarkastettavien lämmönkehittimien, jotka eivät täytä suorituskyvyn vähimmäisvaatimuksia, on oltava toimivaltaisen hallintoviranomaisen päätöksen mukaisia ja viranomaisen voi määrätä kehittimen poistettavaksi käytöstä; näiden vaatimusten noudattaminen varmennetaan arvokilvellä, josta on käytävä ilmi vähintään 3 kohdassa tarkoitetut tiedot, lukuun ottamatta viimeistä alakohtaa, joka koskee luokitellulla teholla toimivan kehittimen kulutusta.

Viittaus viidennessä alakohdassa tarkoitettuun lämmön-siirtonesteen enimmäislämpötilaan voidaan jättää pois, jos lämpötila on eritelty toisessa asiakirjassa.

Tarkastuslaitoksen on toimitettava käyttäjälle tarkastuskertomus jäsenvaltion vahvistamassa muodossa; tarkastuskertomuksesta on käytävä ilmi erityisesti ne tiedot, jotka on oltava ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettussa arvokilvessä; tarkastuskertomus voi korvata kilven.

Jos tarkastuskertomuksesta ilmenee, että lämmönkehitin ei täytä suorituskyvyn vähimmäisvaatimuksia, tarkastuslaitoksen on toimitettava jäljennös tarkastuskertomuksesta toimivaltaiselle hallintoviranomaiselle. Lämmönkehittimen ollessa peräisin toisesta jäsenvaltiosta on tarkastuspaikan toimivaltaisen hallintoviranomaisen, omistajan suostumuksella, toimitettava hankkijalle tämän pyynnöstä jäljennös tarkastuskertomuksesta.

3 b. Lämmönkehittimen asennusvaiheen aikainen tarkastus on tehtävä tämän direktiivin liitteenä olevien käytännesääntöjen mukaisesti. Säännöt muodostavat tarkastusmenettelyä koskevan vähimmän yhteisen perustan yhteisössä. Niitä voidaan jäsenvaltioiden päätöksillä täydentää, mutta ei kumota tai muuttaa. Sääntöjä ei sovelleta kiinteän polttoaineen lämmönkehittämiin eikä kondenssikattiloihin.";

5. Korvataan 1 artiklan 4 kohta seuraavasti:

"4. Asennusvaiheessa tarkastettavista lämmönkehittimistä jäsenvaltiot voivat antaa suorituskyvyn vähimmäisvaatimusten asemesta energiahäviön enimmäistasot käytännesääntöjen 3.1 kohdan mukaisesti.

Sellaisissa tapauksissa sovelletaan 3 a ja 3 b kohdan säännöksiä."

2 artikla

Lisätään direktiiviin 78/170/ETY tämän direktiivin liite.

3 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava asennusenaikaista lämmönkehittimien testausta koskevat toimenpiteet 18 kuukauden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta.

4 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 10 päivänä joulukuuta 1982.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. FENGER MØLLER

LIITE

KÄYTÄNNESÄÄNNÖT NESTEMÄISTÄ TAI KAASUMAISTA POLTTOAINETTA POLTTAVAN,
MUISSA KUIN TEOLLISUUSRAKENNUKSESSA TILALÄMMITYKSEEN TAI KUUMAN TALOUS-
VEDEN TUOTANTOON KÄYTETTÄVÄN LÄMMÖNKEHITTIMEN ASENNUSAIKAISEN
SUORITUSKYVYN TESTAAMISEKSI

TESTAUSMENETTELY JA HÄVIÖIDEN MÄÄRITTÄMINEN

1. YLEISTÄ
 - 1.1. Jos lämmönkehittämissä voidaan käyttää erilaisia polttoaineita (nestemäisiä tai kaasumaisia), testi tehdään kaikilla niillä polttoainelajeilla, jotka ovat valmistajan tietojen mukaisia ja testin aikaan saatavilla.
 - 1.2. Savukaasujen poistokanava varustetaan sisäpuolisilla mitta-antureilla ja savukaasun näytteenotolla.
 - 1.3. Jokaisen mittauksen tarkkuuden on oltava sellainen, että jäsenvaltioiden vahvistama tulosten kokonaistarkkuus voidaan saavuttaa.
 - 1.4. Testi on tehtävä kohtuullisen ajan kuluessa ja mieluummin käyttämällä kehittimen nimellistä lämpötehoa. Jos tämä on mahdotonta, olisi käytettävä sitä lähinnä olevaa kuormitusta. Jos lämmönkehitin on suunniteltu toimimaan kahdella tai useammalla kuormituksella, on jäsenvaltioiden pyynnöstä tehtävä myös vähennetty kuormitustesti. Käytetyt kuormitukset on arvioitava luotettavalla menetelmällä.
 - 1.5. Suorituskyky, joko suoralla tai epäsuoralla menetelmänä määriteltynä, on ilmaistava prosentteina perustuen kuormituksessa polttimeen syötetyn polttoaineen lämpöarvoon nettona tai bruttona siten kuin 1.4 kohdassa tarkoitetaan.
2. TESTAUSOLOSUHTEET
 - 2.1. Kehittimen valmistelu
 - 2.1.1. Käyttäjän vastuulla on, valmistajan tai asentajan mahdollisella avulla, tehdä ennen testiä tarpeelliseksi katsomansa kehittimen puhdistaminen, säätäminen ja valmisteleminen. Toimivaltaiset hallintoviranomaiset voivat määrätä sellaisen puhdistuksen pakolliseksi.
 - 2.1.2. Kehittimen tiiviys ja polttoaineen liitännä on tarkastettava.
 - 2.2. Kehittimen yksilöinti
 - 2.2.1. Ennen testiä on tarkastuslaitoksen, jäljempänä 'laitos', kirjattava kaikki tarvittavat tiedot lämmönkehittimen yksilöimiseksi ja ainakin sen tunnusomaiset piirteet tai erityispiirteet kuten ne, jotka arvokilvessä on ilmoitettu tai kokoonpano- ja käyttöohjeissa käyttäjälle annettu valmistajan, valmistuksen, valmistusvuoden ja lämpöluokituksen osalta.
 - 2.2.2. Laitoksen on tarkastettava tarvittavien edellytysten täyttyminen sen varmistamiseksi, ettei testin aikana tapahdu häiriöitä, jotka voisivat vaikuttaa haitallisesti testin pätevyYTEEN. Tätä varten sen on erityisesti

vaadittava käyttäjää antamaan todistukset tai osoittamaan muilla keinoilla se, että kattilahuoneelle ja koko kattilahuonealueelle määrätyt turvallisuustarkastukset on tehty. Tämä ehto voidaan katsoa täytetyksi jäsenvaltioissa, joissa lämmönkehittäjiä ei voida asentaa tai ottaa käyttöön ilman ennakkoturvatarkastuksia. Jos kansallisissa säännöksissä ei edellytetä sellaisia tarkastuksia, laitoksella on oikeus järkevään turvallisten työskentelyolosuhteiden varmistamiseen ennen tarkastuksen tekemistä.

Jos laitos ei ole tyytyväinen edellä tarkoitettujen kohtien täyttämiseen, laitos voi kieltäytyä tekemästä tarkastusta; siinä tapauksessa se laatii erityislausunnon.

2.3. Koekäyttö

2.3.1. Ennen testiä laitos voi tehdä koekäytön tarkastusta varten asennettujen mittauslaitteiden toiminnan tarkastamiseksi ja säätämiseksi ennakkoon. Laitoksen on tarkastettava, että kaikki mitat ovat tarkkuudeltaan vaadittua tasoa. Etenkin, jos laitos päättää käyttää tiettyjä mittalaitteita, jotka ovat osana asennuksen tavanomaista laitteistoa, sen on varmistauduttava, että ne täyttävät toivottavat ehdot tarkkuudesta ja luotettavuudesta.

2.3.2. Käyttäjän vastuulla on tehdä, valmistajan tai asentajan avustamana ja kehittäjän omistajan luvalla, kehittäjän lopulliset säädöt, jotka voivat olla tarpeen ja antaa erilaisiin ohjeisiin lisäselvityksiä parhaiden testausolosuhteiden luomiseksi.

2.4. Testi

2.4.1. Ainoastaan laitos on vastuussa testaustoimenpiteistä.

2.4.2. Testi on suoritettava muuttumattomissa olosuhteissa polttoainesyötön ja polttoilmamäärän pysyessä vakiona.

2.4.3. Testin kuluessa laitoksen on tehtävä 3 kohdassa edellytetyt pakolliset mittaukset ja 4 kohdassa edellytetyt vapaaehtoiset mittaukset. Sen on laadittava 5 kohdassa tarkoitettu seloste.

3. POLTTOKAASUHÄVIÖIDEN MÄÄRITTÄMINEN

3.1. Vapaan lämpöhäviön mittaaminen

Jos suorituskyky määritellään epäsuoralla menetelmällä, laitoksella on oikeus mitata polttokaasujen hiilidioksidi- tai happiprosentti.

Sen on sovellettava kaavaa, joka lisätynä polttokaasujen ja polttoilman välisellä lämpötilaerolla yhdistyy tarkoitusta vastaaviksi vakioiksi. Jäsenvaltion, jonka toimivallan alaisuudessa tarkastusta suorittava laitos on, tulee olla julkaissut kaavan ja vakiot tai vahvistanut standardin.

Virallisten määräysten tai standardin puuttuessa lämpöhäviöt voidaan laskea polttoaineen ominaisuuksista, sen lämpöarvosta ja ilman ylimäärästä käyttämällä taulukoita, joissa annetaan poltto- kaasujen ominaislämpö ja jotka on julkaissut 12. maailman kaasukongressi (doc. IGU/E/17/73).

Edellä tarkoitettua menettelyä ei sovelleta kondenssikattiloihin.

3.2. Polttokaasujen tilavuuden mittaaminen

Laitoksen on tehtävä tämä mittaaminen, jos kehitin käyttää nestemäistä polttoainetta tai nestekaasua syötettynä nestemäisessä muodossa; mittaaminen on tehtävä tarkoitusta vastaavaa koetta käyttämällä; tulos on ilmaistava sopimuksen mukaisina savunumeroina (0 - 9).

4. MUTTA TARKASTUKSIA (VAPAAEHTOISIA)**4.1. Häkäjäljet**

Laitos valtuutetaan tarkastamaan, etteivät kehittimen polttokaasut sisällä hääkää sellaisia määriä, että 3.1 kohdan mukaisesti tehdyt mittauetukset olisivat kyseenalaisia.

4.2. Lämmönkehittimen ulkopinnasta tapahtuvat häviöt

Jäsenvaltioissa, joissa ei ole määräyksiä, teknisiä ohjeita tai muita säännöksiä tästä asiasta, laitos voidaan valtuuttaa arvioimaan lämpöhäviöt valmistajan antamien tietojen tai testin aikana havaittujen pintalämpötilojen perusteella.

5. TESTAUSSELOSTE

Testin jälkeen laitoksen on laadittava seloste jäsenvaltion säätämässä muodossa ja ilmoitettava siinä kehittimen olennaisimmat ominaisuudet, tehdyt mittaukset sekä häviöiden ja lämmönkehittimien suorituskyvyn laskemiseen käytetty kaava.

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 1893/79,
annettu 28 päivänä elokuuta 1979,
rekisteröinnin käyttöön ottamisesta yhteisössä raakaöljyn ja öljytuotteiden
maahantuonnissa**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 103 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

sekä katsoo, että

yhteisen energiapolitiikan toteuttaminen on eräs yhteisön itselleen asettamista päämääristä; komission tehtävänä on ehdottaa toimenpiteitä tavoitteen saavuttamiseksi,

toimitusvarmuus vakain hinnoin on eräs tämän politiikan päätavoitteista,

yhteisön markkinoiden vakauttamiseksi ja maailmanmarkkinoiden epätavallisten vaihtelujen aiheuttamien haitallisten, yhteisön markkinoihin kohdistuvien jälkivaikutusten välttämiseksi kaikkea raakaöljyn ja öljytuotteiden tuontia olisi tarkkailtava, huomioon ottaen toimitustilanne,

markkinoiden suurempi avoimuus on suotavaa, ja

neuvostolle tehdyllä ehdotuksella pyritään raakaöljyn ja öljytuotteiden rekisteröinnin käyttöön ottamiseen yhteisössä ja säännösten antamiseen, joiden mukaan rekisteröinti on tehtävä; säännösten antamista on tarkasteltava lähemmin; on tarpeen vahvistaa rekisteröinnin käyttöön ottamisen periaate odotta-matta kyseisten säännösten antamista; neuvosto antaa myöhemmin täydentävän asetuksen, jossa ovat nämä säännöt,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Jokainen henkilö tai yritys, joka tuo maahan raakaöljyä tai öljytuotteita kolmansista maista tai jäsenvaltioista, on velvol-

linen ilmoittamaan kunkin tuonnin ominaispiirteet kyseiselle jäsenvaltiolle.

2 artikla

Edellä 1 artiklassa tarkoitettujen tietojen perusteella jäsenvaltioiden on toimitettava neuvostolle säännöllisin väliajoin tiedot, jotka mahdollistavat totuudenmukaisen käsityksen saamisen niiden olosuhteiden kehityksestä, joissa tuonti on tapahtunut.

Tämä tieto annetaan edelleen jäsenvaltioille.

3 artikla

Tämän asetuksen nojalla kerätyt ja edelleen lähetetyt tiedot ja tiedonannot ovat salassapidettäviä.

Tämä säännös ei estä julkaisemasta yleisiä tietoja tai yhteen- vetona olevia tietoja, joissa ei ole yksittäisiin yrityksiin liittyviä yksityiskohtia.

4 artikla

Tässä asetuksessa edellytetyt säännökset maahantuotavan raakaöljyn ja öljytuotteiden rekisteröinnistä yhteisössä annetaan täydentävässä asetuksessa mahdollisimman pian.

Komissio päättää jäsenvaltioita kuultuaan yksityiskohtaisista järjestelyistä tämän asetuksen ja ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun täydentävän asetuksen täytäntöön panemiseksi.

5 artikla

Tämän asetuksen voimassaolo päättyy 23 päivänä heinäkuuta 1980.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 28 päivänä elokuuta 1979.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. O'KENNEDY

NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 4152/88,
annettu 21 päivänä joulukuuta 1988,
raakaöljyn maahantuonnin rekisteröinnistä yhteisössä annettujen asetusten (ETY) N:o 1893/79
ja (ETY) N:o 2592/79 voimassaoloaikojen pidentämisestä

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen, ja erityisesti sen 103 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

sekä katsoo, että

asetuksella (ETY) N:o 1893/79⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 3333/85⁽²⁾, jonka voimassaolo päättyy 31 päivänä joulukuuta 1988, neuvosto on ottanut käyttöön raakaöljyn maahantuonnin rekisteröinnin yhteisössä,

asetuksella (ETY) N:o 2592/79⁽³⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 3333/85, jonka voimassaolo päättyy 31 päivänä joulukuuta 1988, neuvosto on antanut asetuksessa (ETY) N:o 1893/79 edellytetyt säännöt raakaöljyn tai bensiniinutuotteiden maahantuonnin yhteisössä suoritettavasta rekisteröinnistä, ja

jäsenvaltioille ja komissiolle on säännöllisesti annettava tiedot raakaöljyn toimituskustannuksista, sen mukaisesti olisi

säilytettävä tiedotusjärjestelmä raakaöljyn maahantuonnista,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Korvataan asetuksen (ETY) N:o 1893/79 5 artiklassa ja asetuksen (ETY) N:o 2592/79 8 artiklassa ilmaisu "31 päivänä joulukuuta 1988" ilmaisulla "31 päivänä joulukuuta 1991".

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1989 alkaen.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 21 päivänä joulukuuta 1988.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

V. PAPANDREOU

⁽¹⁾ EYVL N:o L 220, 30.8.1979, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o L 318, 29.11.1985, s. 2

⁽³⁾ EYVL N:o L 297, 24.11.1979, s. 1

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 5 päivänä joulukuuta 1985,
korvaavien polttoaineen osien bensiinissä käytöllä saatavasta raakaöljyn säästöstä**

(85/536/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 2 artiklan mukaan yhteisön päämääränä on erityisesti edistää koko yhteisössä taloudellisen toiminnan sopusuhtaista kehitystä, jatkuvaa ja tasapainoista kasvua ja vakauden lisääntymistä,

nykyisessä energiatilanteessa yhteisön riippuvuuden vähenemisen raakaöljyn maahantuonnista edistää tehokkaasti näiden päämäärien toteuttamista,

bensiinin sisältämän lyijyn vähentäminen ja poistaminen voidaan osittain korvata käyttämällä korvaavia polttoaineen osia bensiinissä ja tällaisilla osilla voidaan myös auttaa vähentämään jalostuksessa lyijyttömän bensiinin valmistukseen tarvittavan raakaöljyn liiallista kulutusta,

bensiini, jota käytetään ottomootoreilla toimivissa ajoneuvoissa, on tärkeä öljynkulutuksen ala yhteisössä,

raakaöljyn käyttöä ottomootoreilla toimivien ajoneuvojen bensiinin valmistuksessa voidaan vähentää, sekoittamalla hiilivetybensiiniin polttoaineen korvaavia osia,

yhä monimutkaisempien jalostusmenetelmien ja petrokemiallisten tuotteiden kehittämiseksi vaaditaan, että kyseisenlaiset tuotteet osoitetaan, mikäli mahdollista, oikeaan käyttöön ja on suotavaa luoda säännöt tämän aikaansaamiseksi,

korvaavia polttoaineen osia voidaan tuottaa muista raaka-aineista kuin raakaöljystä sekä yhteisössä että yhteisön ulkopuolella ja siten laajentaa ottomootorien polttoaineiden tuotannon raaka-ainepohjaa,

tässä direktiivissä määriteltyjen korvaavien polttoaineen osien kanssa sekoitetun bensiinin jakelu ja käyttö ei vaadi lainkaan tai vaatii vain vähäisiä muutoksia nykyisiin bensiinin jakelu- ja järjestelmiin eikä mitään muutosta vaadita nykyisiin, bensiinikäyttöisiksi suunnitelluilla ottomootoreilla toimiviin ajoneuvoihin,

tässä direktiivissä määriteltyjen seosten jakeluun ja polttoon ei liity turvallisuus-, terveys- tai ympäristövaaroja, jotka merkittävästi eroaisivat nykyisin yhteisössä moottoriajoneuvoille myytävän bensiinin vaaroista,

raakaöljyn säästötavoitteen vuoksi on suotavaa, että ottomootoreilla toimivien ajoneuvojen käyttövoimaksi sopivien seosten valmistukselle, jakelulle, myynnille ja käytölle ei aseteta mitään esteitä,

rajan yli tapahtuvassa liikenteessä vaaditaan, että moottoriajoneuvojen käyttäjille tarjotaan sopivia polttoaineita moottoriajoneuvojaan varten kaikkialla yhteisössä ja että mahdolliset käyttäjät voivat erottaa polttoaineet, joihin tätä direktiiviä

⁽¹⁾ EYVL N:o C 229, 2.9.1982, s. 4

⁽²⁾ EYVL N:o C 96, 11.4.1983, s. 89

⁽³⁾ EYVL N:o C 33, 7.2.1983, s. 1

sovelletaan muista polttoaineista, joita voidaan käyttää vain erityisesti suunnitelluissa ja sovitetuissa ajoneuvoissa,

tieteen ja tekniikan kehityksen takia voi olla tarpeen muuttaa tämän direktiivin liitettä; olisi perustettava menettely tällaisten muutosten mahdolliseksi tekemiseksi, ja

perustamissopimuksessa ei ole annettu tätä varten muita tarvittavia valtuuksia kuin 235 artiklassa olevat,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltiot eivät saa estää, rajoittaa tai vastustaa oxygenaattisäiliön perusteella bensiinin tuotantoa, markkinoille saattamista ja vapaata liikkumista, kun on kysymys bensiinisekoituksesta, joka sisältää liitteen mukaisia ja liitteessä olevassa II osan A sarakkeessa määrättyissä rajoissa pysyviä orgaanisia oxygenaattiyhdisteitä. Näitä polttoaineseoksia on voitava käyttää täysin turvallisesti ja samanlaisella suorituskyvyllä kuin nykyisin käytettävää tai myytäväksi tarjottavaa bensiiniä, jota käytetään ottomoottoreilla toimivissa ajoneuvoissa ilman, että tarvitaan tällaisten ajoneuvojen muuttamista millään tavoin.

2 artikla

Tässä direktiivissä 'bensiniinillä' tarkoitetaan mitä tahansa olennaisesti nestemäisistä hiilivedyistä koostuvaa sekoitusta, jota voidaan käyttää ottomoottoreissa.

3 artikla

Yleisölle tarkoitetut moottoripolttolaitteiden myynnin pumput, joissa tarjotaan orgaanisia oxygenaattiyhdisteitä sisältävää moottoripolttolaitetta suurempina pitoisuuksina kuin liitteessä olevassa II osan B sarakkeessa asetetuissa rajoissa, on merkittävä hyvin selvästi, ottamalla vastaavasti huomioon erityisesti moottoripolttolaitteiden lämpöarvon vaihtelut.

4 artikla

Liitettä voidaan muuttaa 5 ja 6 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

5 artikla

1. Perustetaan komitea, jonka tehtävänä on käsitellä liitteen mukauttamista tieteen ja tekniikan kehitykseen, jäljempänä 'komitea'.

2. Komitea on myös toimivaltainen tutkimaan polttoaineen korvaavia osia, joita tämä direktiivi ei koske, mutta sillä ei ole oikeutta soveltaa 6 artiklassa säädettyä menettelyä.

3. Komiteassa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja. Puheenjohtaja kutsuu sen koolle joko omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.

4. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

6 artikla

1. Jos tässä artiklassa säädettyä menettelyä on noudatettava, asian saattaa komitean käsiteltäväksi puheenjohtaja omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.

2. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Lausunto annetaan sellaisella 45 äänen enemmistöllä, joka saadaan kun jäsenvaltioiden edustajien äänet painotetaan yhteisön perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

3. a) Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset;

b) Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai jos lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määräenemmistöllä.

Jos neuvosto ei ole päättänyt toimenpiteistä kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia tuli vireille neuvostossa, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä ja niitä sovelletaan välittömästi.

7 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, mukaan lukien liitteessä tarkoitettuja testaus- ja mittausmenetelmiä koskevat määräykset, voimaan 1 päivään tammikuuta 1988 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

8 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 5 päivänä joulukuuta 1985.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J.-C. JUNCKER

LIITE

I. MÄÄRITELMÄT

Metanoli, etanoli, isopropyylialkoholi (propani-2-ol), butyylialkoholi (butaani-1-ol), sekundaarinen butyylialkoholi (butaani-2-ol), tertiäärinen butyylialkoholi (TBA 2-metyylipropani-2-ol), isobutyylialkoholi (2-metyyli-1-propanoli), muut monoalkoholit, joiden tislauksen loppupiste ei ole korkeampi kuin kansallisissa määritelmässä asetettu tislauksen loppupiste tai niiden puuttuessa moottoripolttoaineiden teollisten määritelmien mukainen tislauksen loppupiste, ja metyyli-tert-äributyyleetteri (MTBE tert-butoxymetaani) ja tertiääriamyyli-metyyleetteri (TAME 2-metoksi-2-metyylibutaani), etyyli-tert-äributyyleetteri (ETBE 2-etoksi-2-metyylipropani) ja muut eetterit (R_1-O-R_2), joiden tislauksen loppupiste ei ole korkeampi kuin kansallisissa määritelmässä asetettu tislauksen loppupiste tai näiden puuttuessa teollisten määritelmien mukainen tislauksen loppupiste moottoripolttoaineille, joiden molekyylit sisältävät vähintään viisi hiiliatomia, ovat nykyisin hyväksyttäviä orgaanisia oxygenaatteja käytettäväksi polttoaineen korvaavina osina tai moottoripolttoaineen stabilointiaineena. Myös näiden yhdisteiden seokset ovat hyväksyttäviä.

'Stabilointiaineilla' tarkoitetaan tiettyjä ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja aineita, joita lisätään auttamaan polttoaineen bensiinin/korvaavien osaseosten vaiheseparoituvuuden estämistä.

II. SEOSTEN KOOSTUMUS

Jäsenvaltioiden on 1 artiklan mukaisesti sallittava orgaanisten oxygenaattiyhdisteiden tilavuuspitoisuudet, jotka ovat A sarakkeessa esitettyjen rajojen mukaiset.

Jäsenvaltiot voivat sallia näiden rajojen mukaisia orgaanisia oxygenaattiyhdisteitä suuremmat pitoisuudet. Vaatimus pumppujen merkittämisestä 3 artiklassa esitetyllä tavalla koskee orgaanisten oxygenaattiyhdisteiden pitoisuuksia, jotka ovat korkeampia kuin B sarakkeessa ilmaistut rajat.

	A	B
Metanoli, sopivia stabilointiaineita on lisättävä ⁽¹⁾	3 tilavuusprosenttia	3 tilavuusprosenttia
Etanoli, stabilointiaineet voivat olla välttämättömiä ⁽¹⁾	5 tilavuusprosenttia	5 tilavuusprosenttia
Isopropyylialkoholi	5 tilavuusprosenttia	10 tilavuusprosenttia
TBA	7 tilavuusprosenttia	7 tilavuusprosenttia
Isobutyylialkoholi	7 tilavuusprosenttia	10 tilavuusprosenttia
Eetterit, joissa on vähintään viisi hiiliatomia molekyylillä kohti ⁽¹⁾	10 tilavuusprosenttia	15 tilavuusprosenttia
Muut 1 kohdassa määritellyt orgaaniset oxygenaattit	7 tilavuusprosenttia	10 tilavuusprosenttia
Orgaanisten oxygenaattien ⁽²⁾ seos, joka on määritelty I kohdassa	2,5 % happipainosta edellä mainitut yksittäisten osien rajat eivät saa ylittyä	3,7 % happipainosta edellä mainitut yksittäisten osien rajat eivät saa ylittyä

⁽¹⁾ Kansallisten määritelmien mukaisesti tai mikäli niitä ei ole, teollisten määritelmien mukaisesti.

⁽²⁾ Asetonipitoisuus saa olla enintään 0,8 tilavuusprosenttia, kun sitä syntyy sivutuotteena tiettyjen orgaanisten yhdisteiden valmistuksessa.

Tämä direktiivi ei koske muiden osien kuin I kohdassa määriteltyjen lisäainesten vähemmän kuin 0,5 % kokonaispitoisuuksina käyttöä.

III. VAATIMUKSET

Nykyisten moottoripolttoaineiden tekniset määritelmät on määritelty tällä hetkellä jäsenvaltioissa kansallisin standardein tai mikäli niitä ei ole, teollisin määritelmien.

Orgaanisten oxygenaattiyhdisteiden kanssa sekoitetun bensiinin on täytettävä niihin polttoainetyyppiin sovellettavat tekniset määritelmät, joita seokset on tarkoitettu korvaamaan.

Lisäksi bensiinin ja orgaanisten oxygenaattiyhdisteiden seosten erityisiin ominaisuuksiin (esimerkiksi veden sitouon, hygroσκοoppisuuteen, materiaalin yhteensopivuuteen ja vahingollisiin epäpuhtauksiin, mukaan lukien orgaaniseen happopitoisuuteen, kuparipitoisuuteen jne.) liittyvät määritelmät otetaan huomioon ja pitoisuusrajat voidaan asettaa näille seoksille asianmukaisten standardoinnista vastaavien toimielinten toimesta tai mikäli niitä ei ole, teollisten järjestöjen toimesta.

KOMISSION DIREKTIIVI,
annettu 29 päivänä heinäkuuta 1987,
korvaavien polttoaineen osien bensiinissä käytöllä saatavasta raakaöljyn säästöstä

(87/441/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon korvaavien polttoaineen osien bensiinissä käytöllä saatavasta raakaöljyn säästöstä 5 päivänä joulukuuta 1985 annetun neuvoston direktiivin 85/536/ETY⁽¹⁾ ja erityisesti sen 4 artiklan,

sekä katsoo, että

on tarpeen käyttää viitemenetelmiä bensiiniseoksissa todennäköisesti käytettävien korvaavien polttoaineen osien mittaamiseen,

tietyt ja tekniikan kehitys on osoittanut, että useita mittausmenetelmiä voidaan käyttää tilapäisesti, ja

tässä direktiivissä säädetyt toimenpiteet ovat edellä mainitun direktiivin tieteen ja tekniikan kehitykseen mukauttamista käsittelevän komitean lausunnon mukaisia,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Täydennetään direktiivin 85/536/ETY liitteessä olevaa III kohtaa seuraavasti, kohdan muiden määräysten pysyessä muuttumattomina:

"Seuraavia menetelmiä voidaan käyttää tilapäisesti, mitattaessa bensiiniseosten orgaanisten oxygenaattiyhdisteiden määriä tilavuudesta ja happipitoisuuden määriä painosta.

1. AFNOR M 07-054 Nestemäiset polttoaineet - polttoaineiden oxygenaattiyhdisteiden analysointimenetelmä (joulukuu 1984, esistandardi)
2. DIN 51 413 Nestemäisten mineraaliöljyhiilivetyjen testi - kaasukromatografianalyysi
/Osa 1 Alkoholien mittaaminen
/Osa 4 MTBE:n mittaaminen
/Osa 5 Bensiinin oxygenaattiyhdisteiden mittaaminen (paineessa)
/Osa 6 Asetonin mittaaminen (paineessa)
3. BSI ehdotettu menetelmä IP ST-G-6C: bensiinin C₁-C₄ alkoholien ja metyyliertääributyyleetterin määrittäminen kaasukromatografialla
4. Ehdotus ASTM D2 Bensiinin C₁-C₄-alkoholien ja MTBE:n määrittely (perustuu jäljempänä olevaan 9 kohtaan)
5. "Selective gas chromatographic analysis of oxygen-containing compounds by flame-ionisation detection" - by Schneider, W., Frohne J-C., Bruderreck, H.J. Chromatogr., 1982, N:o 245, sivu 71.
6. "A single-column gas chromatographic method for the analysis of gasolines containing oxygenated compounds" - by Lockwood, A.F., Caddock, B.D-Chromatographia, 1983, N:o 17,(2), sivu 65.
7. "Gas and liquid chromatographic analyses of methanol, ethanol, t-butanol and methyl t-butyl ether in gasoline" - by Pauls, R.E., McCoy, R.W-J. Chromatogr.Sci., 1981, N:o 19, sivu 558.
8. "Determination of high octane components: methyl t-butyl ether, benzene, toluene and ethanol in gasoline by liquid chromatography" by Paul, R.E-J. Chromatogr. Sci., 1985, N:o 23, sivu 437.
9. "The analysis of C₁-C₄ alcohols and MTBE in motor gasolines by multi-dimensional GC with macro-bore capillary and micro-packed column" by Green L., Naizhong,Z.- Paper presented at the 36th Pittsburg Analytical Conference.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 334, 12.12.1985, s. 20

Jäsenvaltiot voivat käyttää muita menettelyjä, jos ne osoitetaan vastaaviksi.

Yksittäisten mittausten tulokset on tulkittava ISO 4259:ssä (julkaistu 1979) määritellyn menettelyn mukaisesti."

2 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 29 päivänä heinäkuuta 1987.

Komission puolesta

Nicolas MOSAR

Komission jäsen

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 29 päivänä kesäkuuta 1990,
yhteisön menettelyn toteuttamiseksi kaasusta ja sähköstä teollisilta käyttäjiltä
perittävien hintojen avoimuuden takaamiseksi**

(90/377/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 213 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

energian hinnan avoimuus, siinä määrin kuin sillä olosuhteita vahvistamalla varmistetaan, että kilpailu ei vääristy yhteismarkkinoilla, on olennaista energian sisämarkkinoiden toteuttamiseksi ja sujuvan toiminnan kannalta,

tämä avoimuus voi edistää käyttäjien syrjinnän poistamista, lisäämällä heidän vapautta valita eri energialähteiden ja eri hankkijoiden välillä,

nykyisin avoimuus vaihtelee energialähteen ja yhteisön maasta tai alueesta toiseen, tehden siten energian sisämarkkinoiden saavuttamisen kyseenalaiseksi,

yhteisön teollisuuden käyttämästään energiasta maksama hinta on eräs kilpailukykyyn vaikuttavista seikoista ja olisi sen vuoksi pysyttävä salassa,

standardikuluttajajärjestelmä, jota Euroopan yhteisöjen tilastotoimisto (Eurostat) käyttää hintajulkaisuissaan ja tärkeitä teollisuuden sähkön käyttäjiä varten käyttöön otettava markkinahintajärjestelmä takaa, että hintojen avoimuus ei estä salassapidettävyyttä,

on tarpeen laajentaa Eurostatin käyttämiä kuluttajaluokituksia siinä määrin kuin on olemassa edustavia kuluttajaryhmiä,

tällä tavoin lopullisten käyttäjien hintojen avoimuus saavutetaisiin vaarantamatta tarpeellista sopimusten salassapitoa; salassapidon kunnioittamiseksi tietyin kulutusluokan hinnan julkistaminen edellyttää, että luokassa on vähintään kolme käyttäjää,

tiedot kaasun ja sähkön teollisista, lopullisista energian käyttäjistä mahdollistavat myös vertailut muiden energialähteiden (öljyn, hiilen, fossiilisten ja uusiutuvien energialähteiden) sekä muiden käyttäjien kanssa,

kaasua ja sähköä toimittavat yritykset sekä kaasun ja sähkön teolliset käyttäjät pysyvät, tämän direktiivin soveltamisesta riippumatta, yhteisön kilpailusääntöjen alaisina ja siten komissio voi vaatia ilmoittamaan hintoja ja myyntieitoja koskevia tietoja,

voimassa olevien hinnoittelujärjestelmien tiedot ovat osa hintojen avoimuudesta,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 257, 10.10.1989, s. 7

⁽²⁾ EYVL N:o C 149, 18.6.1990

⁽³⁾ EYVL N:o C 75, 26.3.1990, s. 18

tiedot käyttäjien jaoittelusta luokkiin ja niiden vastaavista markkinaosuuksista ovat myös osa hintojen avoimuudesta,

hintojen, käyttäjille myynnin ehtojen ja käytössä olevien hintajärjestelmien sekä käyttäjien kulutusluokittain jaoittelun tiedottamisella Eurostatille, komission olisi saatava riittävät tiedot, jotta se voi tarpeen mukaan päättää sopivista toimista tai ehdotuksista huomioon ottaen energian sisämarkkinoiden tilanteen,

Eurostatille toimitettavat tiedot ovat luotettavampia, jos yritykset itse keräävät nämä tiedot,

jokaisessa jäsenvaltiossa voimassa olevan verotuksen ja veroluonteisten maksujen tunteminen on tärkeää hintojen avoimuuden varmistamiseksi,

Eurostatille toimitettavien tietojen luotettavuuden tarkastamisen on oltava mahdollista,

hintojen avoimuuden saavuttaminen edellyttää hintojen ja hintajärjestelmien mahdollisimman laajaa julkistamista ja levittämistä käyttäjien keskuudessa,

energian hintojen avoimuuden toteuttamiseksi järjestelmän olisi perustuttava Eurostatin tietojen käsittelyssä, tarkastamisessa ja julkaisemisessa osoittamaan asiantuntemukseen sekä sen kehittämisiin ja soveltamiin menetelmiin,

energian sisämarkkinoiden toteuttamiseksi hintojen avoimuuden järjestelmä olisi otettava käyttöön mahdollisimman pian, ja

tämän direktiivin yhdenmukainen täytäntöönpano voi tapahtua kaikissa jäsenvaltioissa, kun maakaasumarkkinat, erityisesti infrastruktuurin osalta, ovat saavuttaneet riittävän kehitystason,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että sähköä tai kaasua teollisille, liitteessä I ja II määritellyille, käyttäjille toimittavat yritykset ilmoittavat Eurostatille 3 artiklassa säädetystä muodosta:

1. kaasun ja sähkön hinnat ja kauppaehtot teollisille käyttäjille;
2. käytettävät hintajärjestelmät;
3. käyttäjien jaoittelun ja vastaavat kulutusluokan määrät sen varmistamiseksi, että nämä luokat ovat kansallisella tasolla edustavia.

2 artikla

1. Edellä 1 artiklassa tarkoitettujen yritysten on koottava 1 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetyt tiedot 1 päivänä tammikuuta ja 1 päivänä heinäkuuta kultakin vuodelta. Jäljempänä 3 artiklan säännösten mukaisesti laaditut tiedot on lähetettävä Eurostatille ja jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille kahden kuukauden kuluessa.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen perusteella Eurostat julkaisee vuosittain toukokuussa ja marraskuussa sopivassa muodossa teollisten käyttäjien kaasun ja sähkön hinnat jäsenvaltioissa sekä siinä tarkoituksessa käytetyt hintajärjestelmät.

3. Edellä 1 artiklan 3 kohdassa edellytetyt tiedot on lähetettävä joka toinen vuosi Eurostatille ja jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille. Ensimmäiseksi toimitettavien tietojen on oltava tilanteesta 1 päivänä tammikuuta 1991. Näitä tietoja ei julkaista.

3 artikla

Edellä 1 artiklassa edellytetyt muotoa, sisältöä ja kaikkia muita tietojen piirteiden soveltamista koskevat säännökset ovat liitteessä I ja II.

4 artikla

Eurostat ei saa paljastaa tietoja, jotka on annettu sille 1 artiklan mukaisesti ja jotka saattaisivat olla luonteeltaan liikesalaisuuksia. Kyseisten Eurostatille siirrettyjen salassapidettävien tilastotietojen on oltava vain Eurostatin viranhaltijoiden saatavissa ja niitä saadaan käyttää ainoastaan tilastotarkoituksiin.

Tämä säännös ei kuitenkaan estä kyseisten tietojen julkaisemista yhdistetyssä muodossa, joka ei mahdollista yksittäisten liiketoimien tunnistamista.

5 artikla

Jos Eurostat havaitsee tämän direktiivin mukaisesti annetuissa tiedoissa tilastollisesti merkittäviä poikkeamia tai epäjohtomukaisuutta, se voi pyytää kansallisilta toimielimiltä lupaa tarkastaa sopivat yhdistämättömät tiedot sekä laskenta- tai arviointimenetelmät, joihin yhdistetyt tiedot perustuvat, arvioidakseen ja tarvittaessa muuttaakseen epätavanomaisina pidettäviä tietoja.

6 artikla

Sopivin kohdin komissio tekee tarpeellisia muutoksia tämän direktiivin liitteisiin, huomioon ottaen erityiset yksilöimismenetelmät. Tällaiset muutokset eivät kuitenkaan saa koskea ainoastaan liitteiden teknisiä piirteitä, eivätkä saa olla laadultaan sellaisia, jotka muuttavat järjestelmän yleistä rakennetta.

7 artikla

Kaikissa 6 artiklassa tarkoitetuissa muutoksissa komissiota avustaa neuvoa-antava komitea, jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi toimitettuaan tarvittaessa äänestyksen asettaa asian kiireellisyyden mukaan.

Lausunto merkitään pöytäkirjaan; lisäksi jokaisella jäsenvaltiolla on oikeus pyytää, että sen kanta merkitään pöytäkirjaan.

Komission on mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon komitean lausunto. Sen on ilmoitettava komitealle, millä tavoin lausunto on otettu huomioon.

8 artikla

Vuosittain komissio esittää Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle yhteenvetona kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta.

9 artikla

Jäsenvaltioiden on annettava tämän direktiivin noudattamiseksi tarvittavat lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset 1 päivään heinäkuuta 1991 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Maakaasun osalta direktiiviä ei sovelleta jäsenvaltioissa, kunnes kyseisen energiamuodon käyttöönotosta on kulunut viisi vuotta. Tämän energiamuodon käyttöönoton ajankohdasta kansallisilla markkinoilla on asianomaisen jäsenvaltion nimenomaisesti ilmoitettava komissiolle viipymättä.

10 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 29 päivänä kesäkuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. SMITH

LIITE I

ERITYISET MÄÄRÄYKSET KAASUSTA

1. Määräykset koskevat kahta kaasutyyppiä:
 - a) maakaasu;
 - b) synteettinen kaasu⁽¹⁾.
2. Kun molempia kaasutyyppiä toimitetaan saman yhdyskunnan tai seudun alueelle, molempia kaasuja koskevat tiedot on selostettava, paitsi kulutuksen ollessa vähemmän kuin 10 % maakaasun ja synteettisen kaasun kokonaiskulutuksesta 11 kohdassa tarkoitetuissa paikoissa tai alueilla.
3. Vain putkitse tapahtuva jakelu otetaan huomioon.
4. Hinnat, jotka on ilmoitettava, ovat käyttäjien maksamat hinnat.
5. Huomioon otettava käyttö on kokonaan teollisuuskäyttöä.
6. Järjestelmän ulkopuolelle jätetään käyttäjät, jotka käyttävät kaasua:
 - a) sähköntuotantoon kaupallisissa voimalaitoksissa;
 - b) muuhun kuin energiakäyttöön (esimerkiksi kemian teollisuus);
 - c) enemmän kuin 4 186 000 GJ/vuosi (= 1 163 GWh/vuosi).
7. Rekisteröityjen hintojen on perustuttava standardikuluttajajärjestelmään, joka on pohjimmiltaan määritelty kaasun kulutuksen määrän ja tasaisuuden⁽²⁾ (tai kuormitusseikan) mukaan.
8. Muut seikat, joilla voisi olla merkitystä hinnoittelussa (esimerkiksi keskeytyvyys), määritellään kussakin tapauksessa omaksumalla aina useimmiten käytännössä esiintyvää ratkaisua.
9. Hintoihin on sisällyttävä mittarivuokra, kiinteä maksu ja tavaramaksu. Niihin ei saa sisältyä käyttäjiltä perittävää kaasunkäytön aloittamisesta johtuvaa asennusmaksua.
10. Seuraavat teolliset standardikäyttäjät, joiden tunnukset ovat I₁ - I₅, on valittu:

Vuosikulutus				Kulutuksen tasaisuus	
I ₁	418,60	GJ (on	116 300	kWh)	ei määritelty(*) 200 päivää 200 päivää 1 600 tuntia 250 päivää 4 000 tuntia 250 päivää 4 000 tuntia 330 päivää 8 000 tuntia 330 päivää 8 000 tuntia
I ₂	4 186	GJ (on	1 163 000	KWh)	
I ₃₋₁	41 860	GJ (on	11,63	GWh)	
I ₃₋₂	41 860	GJ (on	11,63	GWh)	
I ₄₋₁	418 600	GJ (on	116,3	GWh)	
I ₄₋₂	418 600	GJ (on	116,3	GWh)	
I ₅₋₄	4 186 000	GJ (on	1 163	GWh)	

(*) Tarvittaessa 115 - 200 päivää

⁽¹⁾ Synteettinen kaasu tarkoittaa johdannaisenergiaa, joka on valmistettu hiilestä, öljytuotteesta tai krakatusa, reformoidusta tai sekoitetusta maakaasusta. Tämä direktiivi ei koske nestekaasua (butaani, propaani), koksamoakaasua tai masuunikaasua.

⁽²⁾ Päivinä ilmaistu kuormitustekijä on niiden päivien lukumäärä, jotka tarvitaan koko vuosikulutusmäärän vastaanottamiseen, kun kaasua otetaan vastaan suurimmalla päivittäisellä vastaanottoteholla:

$$nd = \frac{Qa}{Qd_{max}}$$

Tunneissa ilmaistu kuormitustekijä on tuntimäärä, joka tarvitaan koko vuosikulutusmäärän vastaanottamiseen, kun kaasua otetaan vastaan suurimmalla tunnitaisella vastaanottoteholla:

$$nh = \frac{Qa}{Qh_{max}}$$

Edellä olevissa kaavoissa:

Qa = vuosikulutusmäärä;

Qdmax = suurin päivittäinen vastaanottomäärä;

Qhmax = suurin tunnitainen vastaanottomäärä.

11. Hinnat rekisteröidään seuraavissa paikoissa tai alueilla:
- Belgia: Bryssel,
 - Tanska: Kööpenhamina,
 - Saksan liittotasavalta: Hampuri, Hannover, Weser-Ems, Dortmund, Düsseldorf, Frankfurt am Main, Stuttgart, München,
 - Espanja: Madrid, Barcelona, Valencia, pohjoinen ja itä,
 - Ranska: Lille, Pariisi, Strasbourg, Marseille, Lyon, Toulouse,
 - Irlanti: Dubiin,
 - Italia: Milano, Torino, Genova, Rooma, Napoli,
 - Luxemburg: Luxemburg,
 - Alankomaat: Rotterdam,
 - Portugali: Lissabon,
 - Yhdistynyt kuningaskunta: Lontoo, Leeds, Birmingham.
12. Rekisteröitävien hintojen on perustuttava tariffeihin, sopimuksiin, kunkin kuuden kuukauden jakson (tammikuu ja heinäkuu) alussa voimassa oleviin ehtoihin ja sääntöihin ja niihin sisältyvät alennukset.
13. Jos on useita mahdollisia tariffeja, käyttäjälle edullisin tariffi otetaan huomioon sen jälkeen, kun on jätetty ottamatta huomioon käytössä olemattomat tariffit tai sellaiset tariffit, joita sovelletaan hyvin vähäiseen käyttämäärään.
14. Kun käytössä on vain näennästariffeja, erityissopimuksia tai vapaasti neuvoteltuja hintoja, yleisin hinta (tietyissä toimitusolosuhteissa edustavin) on rekisteröitävä.
15. Hinnat on ilmaistava kansallisessa valuutassa fysikaalista kaasuyksikköä kohti⁽¹⁾. Käytettävä energiayksikkö mitataan bruttolämpöarvon (GCV) perusteella, kuten kaasualalla on tapana.
16. Kaksi hintatasoa on ilmoitettava⁽²⁾:
- hinta ilman mitään veroja,
 - hinta, johon sisältyy kaikki verot (paitsi palautettava arvonlisävero).
17. On myös ilmoitettava veromäärät ja veronlaskentamenetelmä, joissa on otettava huomioon kaikki kansalliset, alueelliset tai paikalliset verot, joita sisältyy kaasun myyntiin käyttäjälle.
18. Hintajärjestelmän tarkaksi kuvaamiseksi riittävän yksityiskohtainen selvitys on esitettävä liitteessä. Erityisesti huomiota on kiinnitettävä kaikkiin muutoksiin, jotka on tehty edellisen selvityksen jälkeen.
19. Jäsenvaltioissa, joissa koko teollisuusmyynti on yhdellä kaasuyhtiöllä, on kyseisen yhtiön välitettävä tiedot. Muissa jäsenvaltioissa, joissa yhtiä tai useampaa aluetta palvelee useampi kuin yksi kaasuyhtiö, riippumattoman tilastoelimen on välitettävä tiedot.
20. Luottamuksellisuuden säilyttämiseksi hintoja koskevat tiedot välitetään vain silloin, kun jäsenvaltion kyseisellä alueella on vähintään kolme käyttäjää kussakin 10 kohdassa mainitussa luokassa.

⁽¹⁾ Kun käytetään kuutiometriä, energiasisältö on määriteltävä GJ-, kWh- tai 1999 saakka therms-yksiköissä.

⁽²⁾ Veroton hinta otetaan suoraan tariffeista tai sopimuksista. Hinta, joka ei sisällä palautettavaa arvonlisäveroa, sisältää muut erityiset verot silloin, kun niitä on maksettava.

LIITE II

ERITYISET MÄÄRÄYKSET SÄHKÖSTÄ

Tämän direktiivin mukaisesti toimitettavien, sähköä koskevien tietojen on sisällettävä seuraavat tiedot:

I. "Tyypillistä viitekäyttäjää" koskeva selvitys (käyttäjistä, joiden enimmäistarve on 10 MW (netto)).

- Yhteisössä oleva, komission tekemä tyypillisten viitekäyttäjien sähkönhintaa koskeva selvitys laajennetaan käsittämään kaksi luokkaa teollisia viitekäyttäjää, joiden enimmäistarve on 10 MW (netto) ja jotka liitetään tähän direktiiviin.
- Sähkön hinnat jäsenvaltioissa, joissa on yksi kansallinen tariffi, selvitetään vain yhdessä paikassa; jäsenvaltioissa, joiden alueella tariffit vaihtelevat, hinnat selvitetään käyttäen edustavaa paikkakuntien ostosta seuraavasti:
 - Belgia koko maa,
 - Saksan liittotasavalta Hampuri, Hannover, Düsseldorf, Frankfurt am Main, Stuttgart, München, läntinen alue, eteläinen alue,
 - Tanska koko maa,
 - Espanja Madrid,
 - Ranska Lille, Pariisi, Marseille, Lyon, Toulouse, Strasbourg,
 - Kreikka Ateena,
 - Irlanti Dublin,
 - Italia Pohjois- ja Keski-Italia, Etelä-Italia ja saaret,
 - Luxemburg koko maa,
 - Alankomaat Rotterdam (GEB), Pohjois-Hollanti (PEN), Pohjois-Brabant (PNEM),
 - Portugali Lissabon, Ponta Delgada (autonominen alue Azoreilla),
 - Yhdistynyt kuningaskunta Lontoo, Glasgow, Leeds, Birmingham.
- Sähkön hinnat selvitetään seuraavissa yhdeksässä teollisten viitekäyttäjien luokissa:

Viitekäyttäjä	Vuosikulutus kWh	Maksimiteho kW	Vuotuiset käyttötunnit
I _a	30 000	30	1 000
I _b	50 000	50	1 000
I _c	160 000	100	1 600
I _d	1 250 000	500	2 500
I _e	2 000 000	500	4 000
I _f	10 000 000	2 500	4 000
I _g	24 000 000	4 000	6 000
I _h	50 000 000	10 000	5 000
I _i	70 000 000	10 000	7 000

Enimmäistarve (netto) on vuoden aikana rekisteröity enimmäismyynti minkä tahansa neljänneksen aikana ilmaistuna kW:ina. Toimitushinta lasketaan käyttäen $\cos\phi = 0,90$. Siinä tapauksessa, että tariffi perustuu puolen tunnin tarpeeseen, viitekäyttäjän enimmäistarve kerrotaan kertoimella 0,98. Jos tariffi perustuu kVA:ina ilmaistuu tehoon, tehdään oikaisu jakamalla viitekäyttäjän enimmäistarve (netto) kW:issa kertoimella $\cos\phi = 0,90$.

4. Jos tariffi perustuu enimmäistarpeen mittaamiseen useammin kuin kerran vuodessa, kapasiteettimaksu kerrotaan seuraavilla kertoimilla:

TEHONKORJAUSTEN KERROINTAULUKKO

Käyttötunnit	Kuukausikohtainen enimmäistarve	Kahden kuukauden enimmäistarve	Vuosineljänneskohtainen enimmäistarve	Kolmen korkeimman kuukausikohtaisen enimmäistarpeen keskiarvo	Kahden korkeimman kuukausikohtaisen enimmäistarpeen keskiarvo	Vuosittainen enimmäistarve
1 000	0,81	0,83	0,86	0,94	0,96	1,0
1 600	0,83	0,85	0,88	0,95	0,97	1,0
2 500	0,85	0,87	0,90	0,96	0,98	1,0
4 000	0,90	0,91	0,95	0,98	0,99	1,0
5 000	0,90	0,91	0,95	0,98	0,99	1,0
6 000	0,96	0,97	0,98	0,99	0,995	1,0
7 000	0,96	0,97	0,98	0,99	0,995	1,0

5. Tariffeille, joissa on alennuksia hiljaisille ajoille, hiljaisen ajan kulutukset on laskettava seuraavasti, laskettaessa keskimääräistä kWh:n hintaa.

Standardikäyttäjä	Vuosittainen käyttö	Vuosittainen kulutus	Vuosittainen kulutus (1 000 kWh:ina), josta laskutetaan hiljaisen ajan kWh hinnalla "hiljaisen ajan" keskimääräisen 24 tunnin aikana havaitun keston mukaan.					
	tuntia	1 000 kWh	7 h	8 h	9 h	10 h	11 h	12 h
I _a	1 000	30	0	0	0	0	0	0
I _b	1 000	50	0	0	0	0	0	0
I _c	1 600	160	11	13	16	19	22	25
I _d	2 500	1 250	197	225	262	300	338	375
I _e	4 000	2 000	438	500	580	660	740	820
I _f	4 000	10 000	2 190	2 500	2 900	3 300	3 700	4 100
I _g	6 000	24 000	7 140	8 160	9 120	10 080	11 040	12 000
I _h	5 000	50 000	13 100	15 000	17 000	19 000	21 000	23 000
I _i	7 000	70 000	23 300	26 600	29 400	32 200	35 000	37 800

Hiljaisen ajan kulutuksen kestojen ollessa edellä esitettyjen aikojen välillä, vuosittaiset hiljaisina aikoina kulutetut kWh:t on arvioitava ekstrapoloimalla.

Kaikista muista hiljaisista ajoista, esimerkiksi koko sunnuntaipäivästä, vain puolet lisätunneista on otettava huomioon ja jaettava tunnit koko vuoden päville ja lisättävä tavalliseen hiljaiseen aikaan, ennen edellä esitetyn taulukon käyttöä.

6. Mikäli mahdollista, ilmoitettavan hinnan olisi perustuttava julkaistun tariffin, jota voidaan soveltaa kyseiseen viitekäyttäjän luokkaan. Jos on olemassa useita mahdollisia tariffeja, olisi sovellettava tariffia, joka on käyttäjälle edullisin sen jälkeen, kun jätetään huomiotta ne tariffit, jotka eivät ole käytössä tai joita sovelletaan vain merkityksettömän vähäiseen käyttäjämäärään. Jos on olemassa vain näennäistariffeja, erikoissopimuksia tai vapaasti neuvoteltuja hintoja, olisi ilmoitettava kyseisissä toimitusolosuhteissa yleisin (edustavin) hinta.
7. Jos tietylle viitekäyttäjän luokalle voidaan toimittaa sähköä usealla jännitteellä, jännitteeksi olisi oletettava edustavin kyseisen käyttäjäluokan jännite. Periaatetta olisi sovellettava muihin parametreihin, joita ei ole eritelty tässä direktiivissä.
8. kWh:n hintaan olisi laskettava mukaan kaikki maksettavat kiinteät maksut (esimerkiksi mittarin vuokra, kiinteät maksut tai tehomaksut jne.) samoin kuin kulutusmaksut kWh:a kohden. Siten kyseisellä kulutuksen mallilla hinta on maksettava kokonaishinta kaikkien lisämaksujen ja alennusten jälkeen, jaettuna kokonaiskulutuksella. Liittymismaksuja ei kuitenkaan ole sisällytettävä hintaan. Vaikka tiedot on toimitettava kahdesti vuodessa, laskelmien olisi perustuttava vuosittaisiin kulutuksen lukuihin kausivaihteluiden vaikutuksen välttämiseksi.

9. Hinnat olisi ilmoitettava kansallisessa valuutassa kWh:a kohden⁽¹⁾:

- hinta ilman mitään veroja;
- hinta, johon sisältyy kaikki verot (paitsi palautettava arvonlisävero).

On myös ilmoitettava arvot ja verojen laskentamenetelmä, joihin olisi sisällytettävä kaikki kansalliset, alueelliset tai paikalliset verot, jotka kannetaan sähkön myynnistä käyttäjälle.

10. On annettava niin yksityiskohtainen selostus kuin hintajärjestelmän ja sen soveltamisen tarkka kuvaaminen edellyttää. Edellisen selvityksen jälkeeseen käyttöön otettuja muutoksia on erityisesti korostettava.
11. Jäsenvaltioissa, jossa koko teollisuusmyynti on yhdellä yhtiöllä, kyseisen yhtiön on välitettävä tiedot. Muissa jäsenvaltioissa, joissa yhtiä tai useampaa aluetta palvelee useampi kuin yksi yhtiö, riippumattoman tilastoelimen on välitettävä tiedot.

II. "Merkintähinnan" selvitys (käyttäjille, joiden enimmäistarve on yli 10 MW)

12. Selvityksen laatimiseksi yli 10 MW:n enimmäistarpeen teollisista käyttäjistä, otetaan käyttöön jäljempänä määritelty "merkintähintoihin" perustuva uusi järjestelmä.
13. Kaikkien jäsenvaltioiden alueilla, lukuun ottamatta Saksan liittotasavaltaa ja Yhdistynyttä kuningaskuntaa, suurten teollisten käyttäjien maksurakenteen ja veloitetujen hintojen vaihtelut ovat suhteellisen pienet ja merkintähinnat niihin liittyvine tietoineen olisi kerättävä ja julkaistava koko jäsenvaltiota koskevana. Kuitenkin Saksan liittotasavallassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa voi olla merkittäviä maantieteellisiä vaihteluita ja siten kyseisten kahden jäsenvaltion tiedot olisi annettava ja julkaistava kussakin tapauksessa kolmelta alueelta seuraavasti:

<i>Jäsenvaltio</i>	<i>Alue</i>
Saksan liittotasavalta ⁽²⁾ :	- Pohjoinen/Keski; - Länsi; - Etelä;
Yhdistynyt kuningaskunta:	- Englanti ja Wales; - Skotlantia; - Pohjois-Irlanti.

14. Merkintähinnat ja niihin liittyvät tiedot on ilmoitettava kustakin jäsenvaltiosta siten kuin on esitetty edellä 13 kohdassa suurten teollisten käyttäjien kolmen luokan osalta eli niistä teollisista käyttäjistä, joiden enimmäistarve alueella on:

- 25 MW, käsittäen käyttäjät, joiden enimmäistarve (netto) on 17,5 - 37,5 MW,
- 50 MW, käsittäen käyttäjät, joiden enimmäistarve (netto) on 37,5 - 62,5 MW ja
- 75 MW, käsittäen käyttäjät, joiden enimmäistarve (netto) on 62,5 - 75 MW.

Kyseisiin luokkiin kuuluvat kaikki teolliset käyttäjät, myös osan sähköstään itse tuottavat, vaikka ainoastaan niiden yleishyödyllisistä liikelaitoksista hankkimien sähkön kulutusta koskevat tiedot vaaditaan ilmoitettavaksi.

15. Tietyn MW-luokan (esimerkiksi 25 MW) merkintähinta on oletetun tai "merkintähintaisen", noin 25 MW:n tarpeen tavallisesti omaavan teollisen käyttäjän maksettava kWh:n keskimääräinen hinta, mutta ennen kaikkia alennuksia "erityisistä seikoista", jotka olisi ilmoitettava erikseen (ks. jäljempänä 16 kohta). "Merkintähintaiselle" teolliselle käyttäjälle ominaisen tarpeen olisi oltava mahdollisimman hyvin kyseisen luokan kaikkia teollisia käyttäjiä edustava ("erityisiä seikkoja" huomioon ottamatta).

Tasalaatuisuuden mittauksen aikaansaamiseksi komissio määrittelee kunkin luokan (eli 25 MW:n, 50 MW:n ja 75 MW:n) "merkintähintaisille" käyttäjille ominaisen tarpeen, jota laitosten olisi soveltuvin osin käytettävä. Jos ominaiset tarpeet eivät ole tarkoituksenmukaiset, laitos voi määrittellä omat "merkintähintaiselle" käyttäjälle ominaiset tarpeet, joille vaaditaan komission hyväksyminen. Kyseiset ominaiset tarpeet

⁽¹⁾ Hinta, johon ei sisälly mitään veroja, on puhdas tariffien ja sopimusten soveltamisen tulos. Hinta, johon ei sisälly palautettavaa arvonlisäveroa, sisältää kaikki muut erityiset verot.

⁽²⁾ Saksan osavaltiot (Länder) jaetaan kolmeen vyöhykkeeseen:

- Pohjoinen/Keski: Schleswig-Holstein, Hampuri, Bremen, Berliini, Alasaksi, Pohjois-Hessen,
- Länsi: Nordrhein-Westfalen, Rheinland-Pfalz, Etelä-Hessen, Saarland,
- Etelä: Baden-Württemberg, Baijeri.

koskevat esimerkiksi kuormituskerrointa (esimerkiksi "7 000 tuntia", jossa 7 000 on tuntimäärä, jonka ajan tarpeen on pysyttävä enimmäismääräisenä vuosikulutuksen saavuttamiseksi), ja kulutuksen jakautuminen vuorokauden eri veloitusjaksoihin (esimerkiksi kuormitushuippu, hiljainen aika jne.).

16. Merkintähinnat on laskettava siten, että kaikki maksettavat kiinteät maksut lasketaan mukaan (esimerkiksi mittarin vuokra, kiinteät maksut ja tehomaksut jne.) sekä maksut kulutetuista kWh:ista. Liittymismaksuja ei saa kuitenkaan laskea mukaan. Vaikka tiedot on toimitettava kahdesti vuodessa, olisi kausivaihtelujen välttämiseksi käytettävä vuosittaisen kulutuksen lukuja. Tapa, jolla merkintähinta lasketaan, mukaan lukien kaikkien kiinteiden maksujen sisällyttäminen hintoihin, on selitettävä.
17. Jokaisesta merkintähinnasta on sähkön hinnan alentamiseen käytettävissä olevat "erityiset seikat" (esimerkiksi keskeytyslausekkeet) esitettävä ja alennuksen määrä (esimerkiksi 6, 8, 10 %) osoitettava. Näiden erityisten seikkojen on oltava niitä seikkoja edustava, jotka ovat sovellettavissa selvittettävänä olevaa MW-luokkaa selostavan laitoksen varustamiin käyttäjiin.
18. Jäsenvaltioissa, joissa on useampi kuin yksi sähkölaitos, jokaisen laitoksen on toimitettava riippumattomalle tilastoelimelle merkintähinnat ja niihin liittyvät tiedot oletetun käyttäjän ominaisista tarpeista (ks. 15 kohta) sekä erityisistä seikoista ja hinnan alennuksista (ks. 17 kohta). Näiden toimielinten on sitten ilmoitettava kansallisille viranomaisille ja Eurostatille jäsenvaltion (tai sen soveltuessa, kunkin alueen) suurin ja pienin merkintähinta kussakin MW-luokassa, yhdessä asiaan liittyvien merkintähintojen tietojen kanssa. Muissa jäsenvaltioissa, joissa yksi kansallinen laitos kattaa koko maan, tiedot on ilmoitettava suoraan ja samanaikaisesti kansallisille viranomaisille ja Eurostatille.
19. Salassapidettävyyden vuoksi kansallinen laitos tai riippumaton tilastoelin ilmoittaa merkintähinnat ja asiaankuuluvat tiedot tarkoituksenmukaisella tavalla (ks. edellä 18 kohta) vain, jos vastaavassa MW-luokassa kyseisessä jäsenvaltiossa tai alueella on vähintään kolme käyttäjää.
20. Merkintähinnat on ilmaistava siten kuin 9 kohdassa on osoitettu.
21. Toimittavien laitosten olisi myös kerran kahdessa vuodessa annettava tiedot asiakkaidensa lukumäärästä kussakin MW-luokassa (eli 17,5 - 37,5 MW, 37,5 - 62,5 MW ja 62,5 - 75,0 MW) sekä kunkin luokan kokonaiskulutuksesta vuodessa (GWh:tina). Edellä 18 kohdassa vaaditut tiedot on toimitettava joko jäsenvaltion tiedot kokonaan kokoavan, riippumattoman tilastoelimen kautta tai suoraan ja samanaikaisesti kansallisille viranomaisille ja Eurostatille. Tämän kohdan mukaisesti vaadittavat tiedot toimitetaan salassapidettävänä eikä niitä julkaista.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 29 päivänä lokakuuta 1990,
runkoverkkojen kautta tapahtuvasta sähkönsiirrosta**

(90/547/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

on tarpeen päättää toimenpiteistä sisämarkkinoiden vähittäiseksi toteuttamiseksi ajanjaksona, joka päättyy 31 päivänä joulukuuta 1992; Eurooppa-neuvosto on peräkkäisissä kokouksissaan, erityisesti Rhodoksella, tunnistanut yhtenäisten energian sisämarkkinoiden tarpeen ja sisämarkkinoiden aikaansaaminen erityisesti sähköalalla on avuksi yhteisön energiatavoitteiden edelleen kehittämisessä,

yhtenäisten sisämarkkinoiden toteuttaminen edellyttää, että Euroopan energiainmarkkinoiden on oltava yhdentyneemmät; sähkö on olennainen osa yhteisön energiataseessa,

erityisesti sähköalalla energian sisämarkkinoiden toteuttamisessa on otettava huomioon taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden tavoite, jolla tiivistetysti tarkoitetaan parhaan mahdollisen sähköntoimituksen takaamista kaikille kansalaisille kaikilla yhteisön alueilla, elinolosuhteiden ja kehitysedellytysten parantamiseksi ja yhdenmukaistamiseksi erityisesti vaikeassa asemassa olevilla alueilla,

energiapolitiikkaa, enemmän kuin mitään muuta sisämarkkinoiden toteuttamista edistävää toimenpidettä, ei pidä toimeen-

panna pelkästään kustannusten vähentämistä ja kilpailun ylläpitämistä tavoitteena pitäen, vaan on otettava huomioon myös tarve varmistaa toimituksien ja energiantuotantomenetelmien yhteensopivuus ympäristön kanssa,

tämän tavoitteen saavuttamiseksi olisi otettava huomioon sähköalan erityispiirteet,

Euroopan suurjänniteverkkojen välinen kauppa lisääntyy joka vuosi; Euroopan yhteisön sähköntoimituksen varmuus paranisi ja kustannukset pienenisivät yhteensovittamalla tällaiseen kauppaan vaadittavien siirtoyhteyksien rakentamista ja käyttöä,

vähentää yhden vuoden kestäviin sopimuksiin perustuva sähkön kauppa sähköverkkojen välillä on niin laajaa, että siirtopyyntöjen ja niiden vaikutusten olisi oltava järjestelmällisesti komission tiedossa,

on mahdollista ja suotavaa lisätä sähkönsiirtoja verkkojen välillä ja ottaa myös huomioon sähköntoimitusten varmuus ja laadun välttämättömyys; selvitykset osoittavat, että tällaiset suurehkot sähkönsiirrot verkkojen välillä voivat pienentää sähkön kehittämiseen ja siirtoon liittyviä investointi- ja polttoainekustannuksia sekä varmistaa tuotantotapojen ja infrastruktuurin parhaan mahdollisen käytön,

tällaiselle kaupalle on edelleen esteitä; esteitä voidaan vähentää edellyttäen, että ne eivät johdu käytetyn teknologian laadusta tai itse verkkojen laadusta, tekemällä sähkönsiirto verkkojen

⁽¹⁾ EYVL N:o C 8, 13.1.1990, s. 4

⁽²⁾ EYVL N:o C 113, 7.5.1990, s. 91 ja 10 päivänä lokakuuta 1990 tehty päätös (sitä ei ole vielä julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL N:o C 75, 26.3.1990, s. 23

kautta pakolliseksi ja ottamalla käyttöön sopiva järjestelmä velvoitteen noudattamisen valvomiseksi,

tämä velvoite ja valvontajärjestelmä koskevat kauppaan liittyvää sähkönsiirtoa eli siirtoa suurjänniteverkkojen kautta, joka on yhteisön edun mukaista,

verkkojen välistä sähkönsiirtoa koskevista sopimusehdoista on voitava neuvotella vastuunalaisten yksikköjen kesken; siirron ehtojen olisi oltava tasapuoliset eivätkä ne saisi aiheuttaa suoraan tai epäsuoraan yhteisön kilpailusääntöjen vastaisia olosuhteita,

siirtosopimusten tekemisen helpottamiseksi komissio huolehtii sellaisen sovittelumenettelyn järjestämisestä, johon alistamisen tapahtuu toisen osapuolen pyynnöstä ilman, että kyseisen menettelyn tuloksella on oikeudellisesti sitovaa vaikutusta,

on tarpeen lähentää jäsenvaltioiden antamia, sähkönsiirtoon vaikuttavia säännöksiä,

sähkön sisämarkkinoiden toteuttaminen edistää menettelyä kansallisten sähköverkkojen toiminnalliseksi yhdistämiseksi, ja tässä yhteydessä olisi sen vuoksi toteutettava erityisiä infrastruktuuria koskevia toimenpiteitä ja ohjelmia, yhteisön syrjäisten alueiden ja saarten tehokkaan ja sosiaalisesti edullisen yhteisverkkoon liittämisen nopeuttamiseksi, ja

Euroopan tärkeimpien, kaupankäynnin osalta yhteensovitettävien verkkojen yhteenliittyminen ulottuu maantieteelliselle alueelle, joka ei ole yhteisön rajojen mukainen; on ilmeisen hyödyllistä hakeutua tällä alalla yhteistyöhön Euroopan yhteenliittyneeseen verkostoon kuuluvien kolmansien maiden kanssa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset säännökset helpottaakseen sähkönsiirtoa suurjänniteverkkojen välillä tässä direktiivissä vahvistettujen edellytysten mukaisesti.

2 artikla

1. Jokainen seuraavilla edellytyksillä tapahtuva toimitus sähkön siirtämiseksi on tässä direktiivissä tarkoitettua verkkojen välistä sähkönsiirtoa, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta mitään yhteisön ja kolmansien maiden välillä sovittuja erityisjärjestelyjä:

- a) siirron suorittaa kussakin jäsenvaltiossa suurjänniteverkosta vastaava yksikkö tai yksiköt, lukuun ottamatta jakeluverkoja jäsenvaltion alueella, joka osallistuu Euroopan suurjännitteisten yhteyksien tehokkaaseen toimintaan;
- b) verkko, josta siirto alkaa tai johon se lopulta päättyy, on yhteisön alueella;
- c) tämä siirto edellyttää vähintään yhden yhteisön sisäisen rajan ylittämistä.

2. Suurjänniteverkot ja niistä vastaavat, liitteessä luetellut yksiköt jäsenvaltioissa kuuluvat tämän direktiivin säännösten alaan. Komissio saattaa kuulutuaan asianomaista jäsenvaltiota tarvittaessa luettelon ajantasalle tämän direktiivin tavoitteiden mukaisesti ja erityisesti 1 kohdan a alakohdan huomioon ottaen.

3 artikla

1. Sähkönsiirtoa siirtoverkkojen välillä koskevat sopimukset neuvotellaan kyseisistä verkoista ja tarjottavan palvelun laadusta vastaavien yksikköjen välillä ja tarvittaessa jäsenvaltioissa sähkön tuonnista ja viennistä vastaavien yksikköjen kanssa.

2. Siirtoehtojen on perustamissopimuksen määräysten mukaisesti oltava syrjimättömiä ja tasapuolisia kaikille asianomaisille osapuolille eikä niissä saa olla kohtuuttomia edellytyksiä tai perusteettomia rajoituksia ja niillä ei saa vaarantaa toimitusvarmuutta tai palvelun laatua, erityisesti täysin huomioon ottaen varatuotannon tehon käytön ja olemassa olevien järjestelmien tehokkaimman toiminnan.

3. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että niiden tuomiovaltaan kuuluvat, liitteessä tarkoitetut yksiköt viipymättä:

- ilmoittavat komissiolle ja asianomaisille kansallisille viranomaisille kaikista siirtopyynnöistä, jotka liittyvät vähintään yhden vuoden kestäviin sähkönmyyntisopimuksiin;
- aloittavat neuvottelut pyydetyn sähkönsiirron ehdoista;
- ilmoittavat komissiolle ja asianomaisille kansallisille viranomaisille siirtosopimuksen tekemisestä;
- ilmoittavat 12 kuukauden kuluessa pyynnöstä ilmoittamisesta komissiolle ja asianomaisille kansallisille viranomaisille syistä, miksi neuvotteluissa ei onnistuttu pääsemään sopimukseen.

4. Kukin asianomainen yksikkö voi pyytää, että siirtoehdoista sopii komission perustama ja komission puheenjohdolla toimiva toimielin, jossa yhteisön siirtoverkoista vastaavat yksiköt ovat edustettuna.

4 artikla

Jos syyt siihen, että siirtopyyntö ei ole johtanut sopimukseen, osoittautuvat perusteettomiksi tai riittämättömiksi, komissio toimeenpanee pyytävän toimielimen vaatimuksesta tai omasta aloitteestaan yhteisön lainsäädännössä edellytetyt menettelyt.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan

1 päivään heinäkuuta 1991 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

6 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 29 päivänä lokakuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. BATTAGLIA

LIITE

Luettelo tässä direktiivissä tarkoitetuista yksiköistä ja verkoista yhteisössä

Jäsenvaltio	Yksikkö	Verkko
Saksa	Badenwerk AG	} Yhdistäviä verkkoja
	Bayernwerk AG	
	Berliner Kraft und Licht AG (Bewag)	
	Energie-Versorgung Schwaben AG (EVS)	
	Hamburgische Elektrizitätswerke (HEW)	
	Preussen-Elektra AG	
	RWE Energie AG	
Belgia	Vereinigte Elektrizitätswerke Westfalen AG (VEW)	} Julkista verkkoa yhteensovittava elin
	CPTE - Société pour la coordination de la production et du transport de l'électricité	
Tanska	ELSAM	Julkinen verkko (Jylland)
	ELKRAFT	Julkinen verkko (Sjælland)
Espanja	Red Eléctrica de España S.A.	Julkinen verkko
Ranska	Électricité de France	Julkinen verkko
Kreikka	Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού (ΔΕΗ)	Julkinen verkko
Irlanti	Electricity Supply Board	Julkinen verkko
Italia	ENEL	Julkinen verkko
Luxemburg	CEGEDEL	Julkinen verkko
Alankomaat	SEP	Julkinen verkko
Portugali	EDP	Julkinen verkko
Yhdistynyt kuningaskunta	National Grid Company	} Suurjänniteverkkoja
	Scottish Power	
	Scottish Hydro-Electric	
	Northern Ireland Electricity	

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 31 päivänä toukokuuta 1991,
verkkojen kautta tapahtuvasta maakaasun siirrosta**

(91/296/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

on tarpeen päättää toimenpiteistä sisämarkkinoiden vähittäiseksi toteuttamiseksi ajanjaksona, joka päättyy 31 päivänä joulukuuta 1992; Eurooppa-neuvosto on peräkkäisissä istunnoissa tunnistanut yhtenäisten sisämarkkinoiden ja erityisesti Rhodoksella, yhtenäisten energiamarkkinoiden tarpeen,

energian sisämarkkinoiden toteuttamisessa yleensä ja erityisesti maakaasualalla, vaaditaan yhteisön energiasuunnitelman kehittämistä vastaamaan haasteisiin, jotka tulevat erityisesti

– toimitusvarmuudesta;

– ympäristönsuojelusta,

yhtenäisten sisämarkkinoiden toteuttaminen edellyttää, että Euroopan energiamarkkinoiden on oltava yhdentyneemmät; maakaasu on olennainen osa yhteisön energiataseessa,

on suotavaa tukeutua enemmän maakaasuun osana energialähteiden monipuolistumista,

energian sisämarkkinoiden toteuttamisessa, erityisesti maakaasualalla, on otettava huomioon taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden tavoite,

kaasun sisämarkkinoiden tavoitteena on paremman kannattavuuden, ympäristöön sopivuuden ja vapaan kaupan kautta toimitusvarmuuden varmistaminen ilman muita kuin hyväksyttäviä kilpailunrajoituksia; maakaasua koskevan kaupan erityiset piirteet on otettava huomioon, jotta tavoitteen saavuttamisessa onnistuttaisiin,

maakaasun sisämarkkinoiden toteuttamisessa olisi otettava huomioon, ei ainoastaan vertailukelpoiset piirteet jäsenvaltioissa, vaan myös joskus merkittävät eroavuudet,

maakaasun kauppa Euroopan maiden korkeapaineisten kaasunsiirtoverkkojen välillä lisääntyy vuodesta toiseen ja sillä on seurauksensa investointien edellytyksissä; yhteisön maakaasutoimitusten varmuutta voitaisiin parantaa ja kustannuksia alentaa, käyttämällä kaupassa siirtoyhteyksiä,

maakaasun siirtoa korkeapaineisten kaasunsiirtoverkkojen välillä harjoitetaan niin laajasti, että pyydettyjen siirtojen ja niiden seurausten olisi oltava järjestelmällisesti komission tiedossa,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 247, 28.9.1989, s. 6 ja

EYVL N:o C 268, 24.10.1990, s. 9

⁽²⁾ EYVL N:o C 231, 17.9.1990, s. 72 ja

EYVL N:o C 129, 20.5.1991

⁽³⁾ EYVL N:o C 75, 26.3.1990, s. 20

on mahdollista ja suotavaa lisätä maakaasun siirtoja verkkojen välillä ja myös ottaa huomioon maakaasutoimitusten varmuus ja laadun välttämättömyys, tutkimukset osoittavat, että maa-

kaasun siirtojen lisääminen verkkojen välillä voi pienentää investointikustannuksia,

tulevaisuudessa on tarpeen toteuttaa lisäyhteyksiä useiden jäsenvaltioiden välillä riittäviin toimituksiin pääsemiseksi,

lisääntyvät maakaasun siirrot verkkojen välillä suosivat myös yhteistyötä kaasunsiirtoyhtiöiden välillä maakaasunsiirto-
laitteiden parannuskeinojen löytymiseksi; tällaiset parannukset pienentävät myös kustannuksia,

maakaasuverkkojen välisen kaupan lisäämiselle on yhä esteitä; edellyttäen, että ne eivät johdu käytettävän teknologian tai itse verkkojen laadusta, esteitä voidaan vähentää, tekemällä maakaasun siirto verkkojen kautta pakolliseksi ja ottamalla käyttöön sopiva järjestelmä velvoitteen noudattamisen valvomiseksi,

tämä velvoite ja valvontajärjestelmä koskevat kauppaan liittyvää maakaasun siirtoa eli siirtoa korkeapaineisten verkkojen kautta, joka on yhteisön edun mukaista,

tällaisen siirron rahoituskelliset, tekniset ja oikeudelliset ehdot on pääsääntöisesti sovittava suoraan kyseisten verkkojen välillä,

siirtoehtojen olisi oltava tasapuoliset eikä niistä saisi aiheutua suoraan tai epäsuoraan yhteisön kilpailusääntöjen vastaisia olosuhteita,

siirtosopimusten tekemisen helpottamiseksi komissio säätää sellaisen sovittelumenettelyn järjestämisestä, johon alistuminen toisen osapuolen pyynnöstä on oltava pakollista ilman, että tämän menettelyn lopputuloksella tuotetaan oikeudellisesti sitovaa vaikutusta,

on tarpeen lähentää jäsenvaltioiden antamia maakaasun siirtoa koskevia säännöksiä,

maakaasun sisämarkkinoiden toteuttaminen edistää menettelyä kansallisten maakaasuverkkojen vähittäiseksi toiminnalliseksi yhdistämiseksi; tässä yhteydessä erityiset infrastruktuuria koskevat toimenpiteet auttaisivat nopeuttamaan yhteisön syrjäisten alueiden ja saarten yhdistämistä kattavaan yhteisverkkoon, ja

Euroopan verkkojen yhteenliittymisen ulottuu maantieteelliselle alueelle, joka ei ole yhteisön rajojen mukainen; on ilmeisen hyödyllistä hakeutua yhteistyöhön tällä alalla Euroopan yhteenliittynneeseen verkkoon kuuluvien kolmansien maiden kanssa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset säännökset helpottaakseen maakaasun siirtoa korkeapaineisten kaasunsiirtoverkkojen välillä tässä direktiivissä vahvistettujen edellytysten mukaisesti.

2 artikla

1. Jokainen seuraavilla edellytyksillä tapahtuva toimitus maakaasun kuljettamiseksi on tässä direktiivissä tarkoitettua maakaasun siirtoa verkkojen välillä, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta yhteisön ja kolmansien maiden välillä sovittuja erityisjärjestelyjä:

- a) siirron suorittaa jokaisessa jäsenvaltiossa korkeapaineisista maakaasuverkoista vastaava yksikkö tai yksiköt, lukuun ottamatta jakeluverkkoja jäsenvaltion alueella, joka myötävaikuttaa Euroopan korkeapaineisten yhteyksien tehokkaaseen toimintaan;
- b) verkko, josta siirto alkaa tai johon se lopulta päättyy, on yhteisön alueella;
- c) siirto edellyttää vähintään yhden yhteisön sisäisen rajan ylittämistä.

2. Korkeapaineiset maakaasunsiirtoverkot ja niistä vastaavat liitteessä luetellut yksiköt jäsenvaltioissa kuuluvat tämän direktiivin alaan. Komissio saattaa kuultuaan asianomaista jäsenvaltiota tarvittaessa luettelon ajantasalle tämän direktiivin tavoitteiden mukaisesti ja erityisesti 1 kohdan a alakohdan huomioon ottaen.

3 artikla

1. Maakaasun siirtoa verkkojen välillä koskevat sopimukset neuvotellaan verkoista ja tarjottavan palvelun laadusta vastaavien yksikköjen välillä ja tarvittaessa jäsenvaltioissa maakaasun tuonnista ja viennistä vastaavien yksikköjen kanssa.

2. Siirtoehtojen on perustamissopimuksen määräysten mukaisesti oltava syrjimättömiä ja tasapuolisia kaikille asianomaisille osapuolille eikä niissä saa olla kohtuuttomia edellytyksiä tai perusteettomia rajoituksia ja niillä ei saa vaarantaa toimitusvarmuutta tai palvelun laatua, erityisesti täysin huomioon ottaen varatuotannon ja varastoinnin tehon käytön ja olemassa olevien järjestelmien tehokkaimman toiminnan.

3. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että niiden tuomiovaltaan kuuluvat, liitteessä tarkoitettut yksiköt viiptymättä:

- ilmoittavat komissiolle ja asianomaisille kansallisille viranomaisille jokaisesta siirtopyynnöstä;
 - aloittavat neuvottelut pyydetyn maakaasun siirtoehdoista;
 - ilmoittavat komissiolle ja asianomaisille kansallisille viranomaisille siirtosopimuksen tekemisestä;
 - ilmoittavat kahdenoista kuukauden kuluessa pyynnöstä ilmoittamisesta komissiolle ja asianomaisille kansallisille viranomaisille syistä, miksi neuvotteluissa ei onnistuttu pääsemään sopimukseen.
4. Kukin asianomainen yksikkö voi pyytää, että siirtoehdoista sopii komission perustama ja komission puheenjohtajalla toimiva toimielin, jossa yhteisön verkoista vastaavat yksiköt ovat edustettuina.

4 artikla

Jos syyt siihen, että siirtopyyntö ei ole johtanut sopimukseen, osoittautuvat perusteettomiksi tai riittämättömiksi, komissio toimeenpääntä pyytävän toimielimen vaatimuksesta tai omasta

aloitteestaan yhteisön lainsäädännössä edellytetyt menettelyt.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 1 päivään tammikuuta 1992 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

6 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 31 päivänä toukokuuta 1991.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. BODRY

LIITE

Luettelo yksiköistä ja korkeapaineisista kaasunsiirtoverkoista

Jäsenvaltio	Yksikkö	Verkko
Saksan liittotasavalta	Bayerngas GmbH	Jakelulaitoksille (kunnalliset viranomaiset jne.) ja suurille käyttäjille toimitettava verkko
	BEB Erdgas und Erdöl GmbH	
	Deutsche Erdgas Transport GmbH	
	Energieversorgung Weser Ems AG (EWE)	
	Erdgas Verkaufs-Gesellschaft mbH	
	Ferngas Nordbayern GmbH	
	Ferngas Salzgitter GmbH	
	Gas-Union GmbH	
	Mobil Oil AG	
	Ruhrigas AG	
	Saar Ferngas AG	
	Thyssengas GmbH	
	Vereinigte Elektrizitätswerke Westfalen AG (VEW)	
	Westfälische Ferngas AG	
	Energieversorgung Mittelrhein	
	EWAG, Nürnberg	
	Erdgas Schwaben GmbH	
	Erdgas Südbayern GmbH	
	GEW Köln	
	Gasversorgung Süddeutschland	
Gasversorgung Südhannover/Nordhessen		
Hamburger Gaswerke		
Landesgasversorgung Niedersachsen		
Main-Gaswerke AG		
Schleswig AG		
Südhessische Gas und Wasser AG		
Technische Werke der Stadt Stuttgart AG		
Thüga AG		
GASAG, Berlin		
Belgia	Distrigaz SA	Julkinen verkko
Tanska	Dansk Naturgas A/S	Jakelulaitoksille (kunnalliset viranomaiset jne.) ja suurille käyttäjille toimittava verkko
Espanja	Empresa Nacional de Gas SA (ENEGAS)	
	Catalana de Gas	Jakelulaitoksille (kunnalliset viranomaiset jne.) ja suurille käyttäjille toimittava verkko
	Gas de Euskadi	
Kreikka	DEPA	Julkisen verkko
Luxemburg	SOTEG	
Alankomaat	NV Nederlandse Gasunie	
Italia	Snam SpA	Julkisen verkko
Ranska	Gaz de France	
	SNGSO	
	Compagnie française du méthane (CEFEM)	Korkeapaineinen kaasuverkko
Yhdistynyt kuningaskunta	British Gas	
Irlanti	Irish Gas Board	

SISÄLLYSLUETTELO

Hallituksen esitys 95

Nide VII

- Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen liitteet V, VII ja VIII
 - Liite V Työntekijöiden vapaa liikkuvuus
 - Liite VII Tutkintotodistusten vastavuoroinen tunnustaminen
 - Liite VIII Sijoittautumisoikeus

Nide VIII

- Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen liite VI
 - Liite VI Sosiaaliturva

Nide IX

- Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen liitteet IX ja XII

Liite IX Rahoituspalvelut

Liite XII Pääomien vapaa liikkuvuus

Nide X

- Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen liitteet X, XI ja XIII
 - Liite X Audiovisuaaliset palvelut
 - Liite XI Telepalvelut
 - Liite XIII Liikenne

Nide XI

- Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen liitteet XIV, XV ja XVI
 - Liite XIV Kilpailu
 - Liite XV Valtion tuki
 - Liite XVI Julkiset hankinnat

1992 vp — HE 95

Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvien sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä

NIDE VII

Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen liitteet V, VII ja VIII

Liite V Työntekijöiden vapaa liikkuvuus

Liite VII Tutkintotodistusten vastavuoroinen tunnustaminen

Liite VIII Sijoittautumisoikeus

LIITE V

TYÖNTEKIJÖIDEN VAPAA LIIKKUVUUS

Luettelo, josta määrätään 28 artiklassa

	Sivu	
JOHDANTO	3	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN
ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET	3	364 L 0221
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3	368 R 1612
		376 R 0312
		368 L 0360
		370 R 1251
		372 L 0194
		377 L 0486

LIITE V

TYÖNTEKIJÖIDEN VAPAA LIKKUVUUS

Luettelo, josta määrätään 28 artiklassa

JOHDANTO

Jos säädöksissä, joihin tässä liitteessä viitataan, on yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisia käsitteitä tai jos niissä viitataan yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisiin menettelyihin, kuten

- johdanto-osat,
- ne, joille yhteisön säädökset on osoitettu,
- viittaukset EY:n alueisiin tai kieliin,
- viittaukset EY:n jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, EY:n jäsenvaltioiden julkisiin yksiköihin, yrityksiin tai yksilöihin suhteessa toisiinsa sekä
- viittaukset tietojenanto- ja ilmoitusmenettelyihin,

noudatetaan, mitä laaja-alaisista mukautuksista tehdystä pöytäkirjassa 1 määrätään, jollei tässä liitteessä toisin määrätä.

ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET

Tätä liitettä sovellettaessa ja pöytäkirjassa 1 olevien määräysten estämättä niissä säädöksissä, joihin viitataan, ilmaisun ”jäsenvaltio(t)” katsotaan tarkoittavan sillä asianomaisissa EY:n säädöksissä olevan merkityksen lisäksi Islantia, Itävaltaa, Liechtensteinia, Norjaa, Ruotsia, Suomea ja Sveitsiä.

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **364 L 0221:** Neuvoston direktiivi 64/221/ETY, annettu 25 päivänä helmikuuta 1964, ulkomaalaisten liikkumista ja oleskelua koskevien, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä kansanterveyteen perustuvien erityis-

toimenpiteiden yhteensovittamisesta (EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 850/64)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Direktiivin 4 artiklan 3 kohtaa ei sovelleta.

2. **368 R 1612:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 1612/68, annettu 15 päivänä lokakuuta 1968, työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella (EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 2), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **376 R 0312:** neuvoston asetus (ETY) N:o 312/76, annettu 9 päivänä helmikuuta 1976 (EYVL N:o L 39, 14.2.1976, s. 2),

Tätä sopimusta sovellettaessa asetuksen säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Asetuksen 15 artiklan 2 kohdan ilmaisua ”18 kuukauden kuluessa tämän asetuksen voimaan tulosta” ei sovelleta.

b) Asetuksen 40 artiklaa ei sovelleta.

c) Asetuksen 41 artiklaa ei sovelleta.

d) Asetuksen 42 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta.

e) Korvataan 42 artiklan 2 kohdassa viittaus Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 51 artiklaan viittauksella tämän sopimuksen 29 artiklaan.

f) Asetuksen 48 artiklaa ei sovelleta.

3. **368 L 0360:** Neuvoston direktiivi 68/360/ETY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1968, jäsenvaltioiden työntekijöiden ja heidän perheidensä liikkumista ja oleskelua yhteisön alueella koskevien rajoitusten poistamisesta (EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 13)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan 4 artiklan 2 kohdassa sanat ”ETY:n jäsenvaltion kansallaisen oleskelulupa” sanalla ”oleskelulupa”.

b) Korvataan 4 artiklan 3 kohdassa sanat

”ETY:n jäsenvaltion kansalaisen oleskeluluvan” sanalla ”oleskeluluvan”.

c) Direktiivin 11 artiklaa ei sovelleta.

d) Direktiivin 13 artiklaa ei sovelleta.

e) Liitteessä:

i) korvataan maininnan ensimmäinen kapale seuraavasti:

”Tämä lupa on annettu 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun asetuksen (ETY) N:o 1612/68 mukaisesti ja niiden toimenpiteiden mukaisesti, jotka toteutetaan sovellettaessa direktiiviä 68/360/ETY sellaisena kuin se sisältyy ETA-sopimukseen.”

ii) korvataan alaviite seuraavasti:

”Alankomaiden, Belgian, Ison-Britannian, Espanjan, Irlannin, Islannin, Italian, Itävaltan, Kreikan, Liechtensteinin, Luxemburgin, Norjan, Portugalin, Ranskan, Ruotsin, Saksan, Suomen, Sveitsin, Tanskan, sen mukaan, mikä maa on myöntänyt luvan.”.

4. 370 R 1251: Komission asetus (ETY) N:o

1251/70, annettu 29 päivänä kesäkuuta 1970, työntekijöiden oikeudesta jäädä jäsenvaltion alueelle työskennelyään siinä valtiossa (EYVL N:o L 142, 30.6.1970, s. 24)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskee seuraava mukautus:

Asetuksen 9 artiklaa ei sovelleta.

5. 372 L 0194: Neuvoston direktiivi 72/194/ETY, annettu 18 päivänä toukokuuta 1972, direktiivin 64/221/ETY soveltamisalan laajentamisesta työntekijöihin, jotka käyttävät oikeuttaan jäädä jäsenvaltion alueelle työskennelyään siinä valtiossa (EYVL N:o L 121, 26.5.1972, s. 32)

6. 377 L 0486: Neuvoston direktiivi 77/486/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1977, siirtotyöläisten lasten koulutuksesta (EYVL N:o L 199, 6.8.1977, s. 32)

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 25 päivänä helmikuuta 1964,
ulkomaalaisten liikkumista ja oleskelua koskevien, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä
kansanterveyteen perustuvien erityistoimenpiteiden yhteensovittamisesta**

(64/221/ETY)

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN NEUVOSTO, joka

kuuta 1961 annetun neuvoston asetuksen N:o 15⁽¹⁾ ja erityisesti sen 47 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 56 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon muista yhteisön jäsenvaltioista saapuvien työntekijöiden ja heidän perheidensä toiseen jäsenvaltioon tulemistä sekä siellä tapahtuvaa työntekoa ja oleskelua koske-

ottaa huomioon työntekijöiden vapaata liikkuvuutta yhteisön alueella koskevista alustavista toimenpiteistä 16 päivänä elo-

⁽¹⁾ EYVL N:o 57, 26.8.1961, s. 1073/61

vista hallinnollisista menettelyistä ja käytännöistä 16 päivänä elokuuta 1961 annetun neuvoston direktiivin⁽¹⁾,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetut yleiset toimintaohjelmat⁽²⁾, ja erityisesti toimintaohjelmien II osastot,

ottaa huomioon sijoittautumiseen ja palvelujen tarjoamiseen liittyvää jäsenvaltioiden kansalaisten liikkumista ja oleskelua yhteisön alueella koskevien rajoitusten poistamiseksi 25 päivänä helmikuuta 1964 annetun neuvoston direktiivin⁽³⁾,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽⁴⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁵⁾,

sekä katsoo, että

yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä kansanterveyteen perustuvien ulkomaalaisten erityiskohtelua koskevien lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten säännösten yhteensovittamisen tulisi ensisijassa koskea sellaisten yhteisön alueella liikkuvien jäsenvaltion kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksiä, joiden tarkoituksena on toimia joko palkatussa työssä tai itsenäisenä ammatinharjoittajina tai palvelujen vastaanottajina,

yhteensovittaminen edellyttää erityisesti sellaisten kussakin jäsenvaltiossa noudatettujen menettelyjen lähentämistä toisiinsa, joissa ulkomaalaisten liikkumiseen ja oleskeluun liittyvissä asioissa vedotaan yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen tai kansanterveyteen,

kussakin jäsenvaltiossa muiden jäsenvaltioiden kansalaisilla tulee olla käytössään riittävät oikeussuojakeinot hallintoveranomaisten näissä asioissa tekemiin päätöksiin nähden, ja

listan laatimisesta yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sekä kansanterveyden mahdollisesti vaarantavista taudeista ja vammoista olisi vain vähän käytännön hyötyä ja tyhjentävän listan tekeminen olisi vaikeaa, joten sellaisten tautien ja vammojen luokittelu riittää,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan jokaiseen jäsenvaltion kansalaiseen, joka asuu toisessa yhteisön jäsenvaltiossa tai matkustaa sinne joko toimiakseen siellä palkatussa työssä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana taikka vastaanot- taakseen siellä palveluja.

2. Näitä säännöksiä sovelletaan myös puolisoon ja perheen- jäseniin, joita perustamissopimuksen mukaisesti tällä alalla annettujen asetusten ja direktiivien säännökset koskevat.

2 artikla

1. Tämä direktiivi koskee kaikkia jäsenvaltioiden alueelle saapumiseen, oleskeluluvan myöntämiseen tai uudistamiseen taikka jäsenvaltioiden alueelta karkottamiseen liittyviä toimenpiteitä ja jotka jäsenvaltiot ovat toteuttaneet yleisen järjestyksen ja turvallisuuden tai kansanterveyden vuoksi.

2. Näihin perusteisiin ei saa vedota taloudellisten päämäärien vuoksi.

3 artikla

1. Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden vuoksi käyttöön otettujen toimenpiteiden on perustuttava yksinomaan kyseisen yksilön omaan käyttäytymiseen.

2. Rikostuomiot eivät sellaisenaan saa olla perusteena tällaisille toimenpiteille.

3. Vastaanottavaan maahan saapumiseen ja oleskeluluvan saamiseen käytetyn henkilötodistuksen tai passin voimassaolo- ajan päättymisen ei saa oikeuttaa henkilön karkottamista alueelta.

4. Henkilötodistuksen tai passin myöntäneen valtion on sallittava asiakirjan haltijan palata alueelleen ilman muodollisuuksia, vaikka asiakirja ei enää ole voimassa tai vaikka haltijan kansalaisuus on kiistanalainen.

⁽¹⁾ EYVL N:o 80, 13.12.1961, s. 1513/61

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62 ja 36/62

⁽³⁾ EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 845/64

⁽⁴⁾ EYVL N:o 134, 14.12.1962, s. 2861/62

⁽⁵⁾ EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 856/64

4 artikla

1. Ainoastaan taudit tai vammat, jotka on lueteltu tämän direktiivin liitteessä, saavat olla perusteena alueelle pääsyn estämiselle tai ensimmäisen oleskeluluvan epäämiselle.

2. Ensimmäisen oleskeluluvan myöntämisen jälkeen ilmenevät taudit tai vammat eivät voi olla riittävä peruste jatko-oleskeluluvan epäämiselle tai maasta karkottamiselle.

3. Jäsenvaltiot eivät saa antaa uusia säännöksiä tai ryhtyä noudattamaan uusia käytäntöjä, jotka ovat rajoittavampia kuin ne, jotka ovat olleet voimassa tämän direktiivin tiedoksiantopäivänä.

5 artikla

1. Päätös ensimmäisen oleskeluluvan myöntämisestä tai epäämisestä on tehtävä mahdollisimman pian ja joka tapauksessa viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä kun lupaa haettiin.

Asianomaisen on sallittava jäädä väliaikaisesti alueelle oleskeluluvan myöntämistä tai epäämistä koskevan päätöksen tekemiseen asti.

2. Tapauksissa, joissa sitä pidetään välttämättömänä, vastaanottava maa voi pyytää jäsenvaltiota, josta hakija on peräisin, ja tarvittaessa muita jäsenvaltioita antamaan tietoja mahdollisesta aikaisemmasta rikosrekisteristä. Tällaisten tiedustelujen tekeminen ei saa olla järjestelmällistä. Jäsenvaltion, jolta asiaa tiedustellaan, on annettava vastaus kahden kuukauden kuluessa.

6 artikla

Asianomaiselle on ilmoitettava ne yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen tai kansanterveyteen liittyvät seikat, joihin hänen tapauksessaan tehty päätös perustuu, jollei tämä ole ristiriidassa kyseessä olevan valtion turvallisuussetujen kanssa.

7 artikla

Asianomaiselle on annettava virallisesti tiedoksi päätökset oleskeluluvan epäämisestä tai uudistamatta jättämisestä tai karkottamisesta alueelta. Tiedoksiannossa on mainittava aika,

jonka kuluessa alueelta on poistuttava. Kiireellisiä tapauksia lukuun ottamatta tämän ajan on oltava vähintään 15 päivää, jos asianomaiselle ei vielä ole myönnetty oleskelulupaa, ja kaikissa muissa tapauksissa vähintään yksi kuukausi.

8 artikla

Asianomaisella tulee olla kaikkiin maahantuloa taikka oleskeluluvan epäämistä tai uudistamatta jättämistä taikka maastakarkotusta koskevien päätösten osalta samat hallintotoimia koskevat oikeussuojakeinot kuin kyseisen valtion kansalaisilla.

9 artikla

1. Jos oikeutta hakea muutosta tuomioistuimelta ei ole tai jos muutosta voi hakea vain päätöksen laillisuuden perusteella taikka jos muutoksenhaun johdosta annetulla päätöksellä ei ole lykkäävää vaikutusta, hallintoviranomainen ei saa muutoin kuin kiireellisissä tapauksissa jättää oleskelulupaa uudistamatta tai tehdä oleskeluluvan haltijaa koskevaa karkotuspäätöstä hankkimatta lausuntoa vastaanottavan maan toimivaltaiselta viranomaiselta, jonka luona asianomaisella on sellaiset oikeudet puolustukseen sekä avustajan tai asiamiehen käyttöön kuin tuossa maassa sovellettavissa säännöksissä säädetään.

Tämä viranomainen ei saa olla sama kuin se, jolla on toimivalta päättää oleskeluluvan uudistamatta jättämisestä tai antaa karkotusmääräys.

2. Kaikki kyseisen henkilön ensimmäisen oleskeluluvan epäämistä tai henkilön karkottamista ennen luvan myöntämistä koskevat päätökset on henkilön niin vaatiessa toimitettava sen viranomaisen harkittavaksi, jolta 1 kohdan mukaisesti on pyydetty lausunto ennen päätöstä. Asianomaisella on oikeus esittää puolustuksensa henkilökohtaisesti, paitsi jos tämä on ristiriidassa kansallisten turvallisuussetujen kanssa.

10 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kuuden kuukauden

kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

säännökset toimitetaan kirjallisina komissiolle.

11 artikla

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että niiden tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamat keskeiset kansalliset

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 25 päivänä helmikuuta 1964.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H. FAYAT

LIITE

A. Taudit, jotka saattavat vaarantaa kansanterveyden:

1. Taudit, jotka kuuluvat Maailman terveysjärjestön 25 päivänä toukokuuta 1951 antamassa kansainvälisessä terveysasetuksessa N:o 2 lueteltuihin karanteenin alaisiin tauteihin;
2. Aktiivisessa vaiheessa oleva tai kehittymisen merkkejä osoittava hengityselinten tuberkuloosi;
3. Syfilis;
4. Muut infektioaudit tai tarttuvat loistaudit, jos niistä säädetään vastaanottavan maan kansalaisten suojelemiseksi annetuissa säädöksissä.

B. Taudit ja vammat, jotka saattavat uhata yleistä järjestystä ja turvallisuutta:

1. Riippuvuus huumausaineista;
 2. Vakava mielen terveyden häiriö; pysyvä psykoottinen häiriö, johon liittyy kiihtymystä, delirium, aistinharhoja tai sekavuutta.
-

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 1612/68,
annettu 15 päivänä lokakuuta 1968,
työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

työntekijöiden vapaa liikkuvuus yhteisön alueella on toteutettava siirtymäkauden loppuun mennessä; tämän tavoitteen saavuttaminen merkitsee, että kaikki jäsenvaltioiden työntekijöiden työhön, palkkaukseen ja muihin työsuhteen ja työllistymisen ehtoihin liittyvä sekä työntekijöiden oikeutta liikkua vapaasti yhteisön alueella palkatun työn saamiseksi koskeva, kansalaisuuteen perustuva syrjintä poistetaan, jollei yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä kansanterveyteen perustuvista rajoituksista muuta johdu,

erityisesti tulliliiton perustamisen kiirehtimiseksi ja yhteisön perusperiaatteiden samanaikaiseksi toteuttamiseksi on annettava ne säännökset, joilla toteutetaan perustamissopimuksen 48 ja 49 artiklan vapaata liikkuvuutta koskevat tavoitteet ja joilla täydennetään niitä toimenpiteitä, jotka on asteittain toteutettu työntekijöiden vapaata liikkuvuutta yhteisön alueella koskevista alustavista toimenpiteistä annetun neuvoston asetuksen N:o 15⁽³⁾ sekä työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 25 päivänä maaliskuuta 1964 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 38/64⁽⁴⁾ nojalla,

vapaa liikkuvuus on työntekijöiden ja heidän perheidensä perusoikeus; työvoiman liikkuvuuden yhteisön alueella tulee olla työntekijälle eräs niistä keinoista, joilla mahdollistetaan hänen elin- ja työolojensa parantaminen ja helpotetaan hänen sosiaalista etenemistään samalla tukien jäsenvaltioiden taloudellisten tarpeiden tyydyttämistä; kaikille jäsenvaltioiden työntekijöille on turvattava oikeus itse valita työnsä yhteisön alueella,

tämä oikeus on tunnustettava tekemättä eroa pysyvän työntekijän, kausityöntekijän, rajatyöntekijän sekä sellaisten henkilöiden välillä, jotka harjoittavat palvelujen tarjoamista,

jotta oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen voisi käyttää puolueettomien arviointiperusteiden mukaan vapaasti ja arvokkaasti, on turvattava niin tosiasiallinen kuin oikeudellinenkin tasa-arvo kaikessa, mikä liittyy toimimiseen palkatussa työssä ja asunnon saantiin; kaikki esteet työvoiman vapaan liikkuvuuden tieltä tulee poistaa ottaen erityisesti huomioon työntekijän oikeus elää perheensä kanssa ja edellytysten luominen perheen sopeutumiselle vastaanottavan maan oloihin,

yhteisön työntekijöiden yhdenvertaisen kohtelun periaate merkitsee, että kaikkien jäsenvaltioiden kansalaiset ovat työnsaannin suhteen yhtäläisessä asemassa kotimaisten työntekijöiden kanssa,

on tarpeen tehostaa työnvälitystä ja tasapainon aikaansaamista työmarkkinoilla, erityisesti edistämällä välitöntä yhteistyötä keskustason työvoimaviranomaisten ja alueellisten viranomaisten välillä sekä lisäämällä ja yhteensovittamalla tiedotusta paremman yleiskuvan antamiseksi työmarkkinoista; muuttoa suunnitteleville työntekijöille on säännöllisesti tiedotettava elin- ja työoloista; muutoinkin on suunniteltava toimenpiteet sen varalle, että jossakin jäsenvaltiossa on tai on ennakoitavissa sellainen työmarkkinoiden häiriötilanne, että jollakin alueella tai teollisuudenalalla syntyy elintasoa ja työllisyyttä uhkaava vakava vaara; tällaisissa tapauksissa on ensisijaisena

⁽¹⁾ EYVL N:o L 268, 6.11.1967, s. 9

⁽²⁾ EYVL N:o 298, 7.12.1967, s. 10

⁽³⁾ EYVL N:o 57, 26.8.1961, s. 1073/61

⁽⁴⁾ EYVL N:o 62, 17.4.1964, s. 965/64

toimenpiteenä välitettävä tietoa, jonka avulla voidaan ehkäistä työntekijöiden siirtyminen kyseiselle alueelle tai kyseiseen elinkeinoon, mutta tarvittaessa on kuitenkin oltava mahdollista tiedotuksen tuloksellisuuden tehostamiseksi väliaikaisesti keskeyttää edellä mainitut toimenpiteet, mistä päätetään yhteisön tasolla,

työntekijöiden vapaan liikkuvuuden, työllisyyden ja ammatillisen koulutuksen kesken vallitseva läheinen yhteys, etenkin kun viimeksi mainitun tavoitteena on luoda työntekijälle edellytykset toiselta yhteisön alueelta tehdyn työtarjouksen vastaanottamiseen; tämän johdosta onkin välttämätöntä, ettei näitä ongelmia tarkastella erillisinä vaan toisistaan riippuvina ottaen samalla huomioon alueelliset työllisyysongelmat; siksi jäsenvaltioiden pyrkimyksiä on ohjattava niiden työllisyyspolitiikan yhteensovittamiseksi yhteisön tasolla, ja

neuvosto on lokakuun 15 päivänä 1968 tekemällään päätöksellä⁽¹⁾ ulottanut perustamissopimuksen 48 ja 49 artiklan samoin kuin niiden täytäntöönpanemiseksi suoritettujen toimenpiteiden soveltamisen koskemaan Ranskan merentakaisia alueita,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

I OSA

TYÖ JA TYÖNTEKIJÄN PERHE

I OSASTO

Työn saanti

1 artikla

1. Jokaisella jäsenvaltion kansalaisella on oltava asuinpaikasta riippumatta oikeus ryhtyä palkattuun työhön ja toimia siinä toisen jäsenvaltion alueella kyseisen valtion kansalaisten työntekoa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti.

2. Hänellä on erityisesti oltava sama oikeus ottaa vastaan tarjolla olevaa työtä toisen jäsenvaltion alueella kuin kyseisen jäsenvaltion kansalaisella.

2 artikla

Jokainen jäsenvaltion kansalainen ja jokainen jäsenvaltion alueella toimiva työnantaja voi tehdä voimassa olevien lakien,

asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti työhakemuksia ja -tarjouksia, sekä työ sopimuksia ja toimeenpanna niitä edellyttäen, ettei se johda syrjintään.

3 artikla

1. Tämän asetuksen mukaan ei jäsenvaltion lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä taikka hallinnollista käytäntöä saa soveltaa, jos;

- niissä asetetaan sellaisia rajoituksia tai ehtoja työn hakemiselle tai työpaikan tarjoamiselle tai ulkomaalaisen oikeudelle ottaa vastaan työtä ja työskennellä, jotka eivät koske oman maan kansalaisia; tai
- niiden yksinomaisten tai pääasiallisena tarkoituksena tai vaikutuksena on, huolimatta siitä, että niitä sovelletaan kansalaisuudesta riippumatta, estää muiden jäsenvaltioiden kansalaisia saamasta tarjottua työtä.

Tämä säännös ei koske tarjotun työn tai tehtävän laadusta johtuvaa kielilaitovaatimusta.

2. Edellä 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa mainittuihin säännöksiin ja käytäntöihin kuuluvat erityisesti ne, joilla jossakin jäsenvaltiossa:

- a) määrätään erityismenettelystä ulkomaisen työvoiman työhön otossa;
- b) rajoitetaan avoimista työpaikoista ilmoittamista lehdistössä tai muissa tiedotusvälineissä taikka tehdään se riippuvaiseksi muista kuin niistä edellytyksistä, joita sovelletaan kyseisen valtion alueella toimiviin työnantajiin;
- c) asetetaan työnsaannin ehdoksi, että asianomainen on otettu työväilytysviranomaisen pitämään luetteloon tai estetään yksityisen henkilön työhön ottaminen, jollei hän asu kyseisen valtion alueella.

4 artikla

1. Lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, joilla lukumääräisesti tai suhteellisesti rajoitetaan jäsenvaltiossa ulkomaisten työntekijöiden työhön ottoa jossakin yrityksessä, jollakin toimialalla tai alueella taikka kansallisella tasolla, ei sovelleta muiden jäsenvaltioiden kansalaisiin.

2. Jos jäsenvaltiossa harjoitettavaa toimintaa varten myönnettävän avustuksen saamisen ehtona on, että työntekijöistä tietty vähimmäismäärä on kotimaisia työntekijöitä, rinnastetaan muiden jäsenvaltioiden kansalaiset kotimaisiin työntekijöihin lokakuun 15 päivänä 1963 annetun neuvoston direktiivin⁽²⁾ säännösten mukaisesti.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o 159, 2.11.1963, s. 2661/63

5 artikla

Jäsenvaltion kansalaisen on työtä toisesta jäsenvaltiosta hakiessaan saatava siellä samaa apua, jota kyseisen valtion työväkivälitysviranomainen antaa oman valtion kansalaisille heidän hakiessaan työtä.

6 artikla

1. Jäsenvaltion kansalaisen ottamiselle työhön toiseen jäsenvaltioon ei saa asettaa sellaisia terveydentilaa, ammattitaitoa tai muuta seikkaa koskevia edellytyksiä, jotka kansalaisuuden perusteella syrjivät heitä toisen jäsenvaltion kansalaisiin nähden näiden hakiessa samaa työtä.

2. Jäsenvaltion kansalainen, joka on saanut muusta kuin omasta valtiostaan olevalta työnantajalta nimenomaan hänelle tehdyn työtarjouksen, voidaan kuitenkin saattaa tutkittavaksi ammatillisen pätevyytensä suhteen, jos työnantaja työtarjouksen tehdessään on nimenomaisesti sitä vaatinut.

II OSASTO

Työskentely ja yhdenvertainen kohtelu*7 artikla*

1. Jäsenvaltion kansalaista ei työntekijänä saa kansalaisuutensa vuoksi saattaa toisen jäsenvaltion alueella kotimaisiin työntekijöihin verrattuna eri asemaan työ- ja palvelussuhteen ehtojen suhteen; tämä koskee erityisesti palkkausta, irtisanomista ja työttömyyden sattuessa paluuta saman alan työhön tai uudelleen työllistämistä.

2. Hänen on saatava samat sosiaaliset ja verotukseen liittyvät edut kuin kotimaisten työntekijöiden.

3. Hänellä on oltava sama oikeus ja yhtäläiset edellytykset kuin kotimaisilla työntekijöillä osallistua koulutukseen ammatillisissa oppilaitoksissa sekä uudelleen- ja jatkokoulutuskeskuksissa.

4. Kollektiivisen tai yksilöä koskevan sopimuksen määräys taikka muu työehtojen sääntelyä koskeva määräys, joka koskee työn saantia, työtä, palkkausta ja muita työehtoja sekä irtisanomista, on mitätön sikäli kuin siinä säädetään tai sallitaan edellytyksiä, jotka asettavat toisten jäsenvaltioiden kansalaiset työntekijöinä eriarvoiseen asemaan.

8 artikla

1. Työntekijällä, joka on jäsenvaltion kansalainen ja työssä toisen jäsenvaltion alueella, on oltava yhtäläinen oikeus ammattiyhdistysten jäsenyyteen ja siihen kuuluvien oikeuksien käyttämiseen, mukaan lukien äänioikeus; häneltä voidaan evätä kuitenkin osallistuminen julkisoikeudellisten elinten hallintoon sekä julkisoikeudellisesti säädettyyn tehtävän hoitaminen.

Hänellä on oltava vaalikelpoisuus yrityksen työntekijöitä edustaviin elimiin.

Tämän artiklan säännöksillä ei vaikuteta niiden lakien tai asetusten säännöksiin, jotka tietyissä jäsenvaltioissa antavat muista jäsenvaltioista oleville työntekijöille laajemmat oikeudet.

2. Neuvosto tarkastelee tätä artiklaa uudelleen komission viimeistään kahden vuoden kuluttua tekemästä ehdotuksesta.

9 artikla

1. Jäsenvaltion kansalaisella, joka on työssä toisen jäsenvaltion alueella, on asumisen suhteen oltava samat oikeudet ja edut kuin kotimaisilla työntekijöillä, mukaan lukien omistusoikeuden saaminen hänelle välttämättömään asuntoon.

2. Kyseiset työntekijät voivat sillä alueella, jossa ovat työssä, samoin oikeuksin kuin kotimaiset työntekijät ilmoittautua asunnonhakijoiden luetteloon, jos sellainen on, ja saada siitä johtuvat oikeudet ja edut.

Työntekijän perheen, joka on jäänyt lähtömaahan, katsotaan tässä suhteessa kuuluvan sanotulla alueella asuviin, jos kotimaisiin työntekijöihin sovelletaan samanlaista oletusta.

III OSASTO

Työntekijän perhe*10 artikla*

1. Seuraavilla henkilöillä on kansalaisuudesta riippumatta oltava oikeus tulla asumaan sellaisen työntekijän luokse, joka on jäsenvaltion kansalainen ja työssä toisen jäsenvaltion alueella:

- a) hänen aviopuolisonsa sekä heidän jälkeläisensä, jotka ovat alle 21-vuotiaita tai huollettavia;
- b) työntekijän ja hänen aviopuolisonsa sukulainen ylenevässä polvessa, jos hän on työntekijän huollettava.

2. Jäsenvaltioiden on helpotettava sellaisten perheenjäsenten muuttoa, joita ei ole mainittu 1 kohdassa, mutta jotka ovat työntekijän huollettavia tai jotka asuvat lähtömaassa työntekijän taloudessa.

3. Sovellettaessa 1 ja 2 kohtaa työntekijällä on voitava olla perheensä käyttöön asunto, joka täyttää ne vaatimukset, joita pidetään normaaleina sen alueen kotimaisten työntekijöiden asumisessa, jossa työntekijä on työssä; tällä säännöksellä ei kuitenkaan saa saattaa kotimaisia työntekijöitä ja työntekijöitä, jotka ovat muiden jäsenvaltioiden kansalaisia, eriarvoiseen asemaan.

11 artikla

Jos jäsenvaltion kansalainen on palkatussa työssä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana toisen jäsenvaltion alueella, hänen aviopuolisollaan ja lapsellaan, joka on alle 21-vuotias tai huollettava, on oikeus ryhtyä mihin tahansa palkattuun työhön koko kyseisen jäsenvaltion alueella myös siinä tapauksessa, että he eivät ole minkään jäsenvaltion kansalaisia.

12 artikla

Jos jäsenvaltion kansalainen on tai on ollut työssä toisen jäsenvaltion alueella, on hänen lapsillaan, jos he asuvat kyseisessä jäsenvaltiossa, oikeus osallistua peruskoulutukseen, oppisopimuskoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen samoin edellytyksin kuin tämän valtion kansalaisilla.

Jäsenvaltioiden on tuettava toimenpiteitä, joilla pyritään turvaamaan näille lapsille parhaat mahdolliset edellytykset osallistua tähän opetukseen.

II OSA

AVOINTEN TYÖPAIKKOJEN JA TYÖHAKEMUSTEN VÄLITTÄMINEN SEKÄ TASAPAINON AIKAAN- SAAMINEN TYÖMARKKINOILLA

I OSASTO

Jäsenvaltioiden välinen yhteistyö ja yhteistyö komission kanssa

13 artikla

1. Jäsenvaltioiden tai komission on pantava alulle tai toteutettava yhteisesti työllisyyttä ja työttömyyttä koskevia tutkimuksia, joita ne pitävät välttämättöminä työntekijöiden vapaan liikkuvuuden toteuttamiseksi yhteisön alueella.

Jäsenvaltioiden keskeisten työvoimaviranomaisten on toimittava tiiviissä yhteistyössä keskenään ja komission kanssa tavoitteenaan yhteisin toimenpitein yhteisön alueella välittää avoimia työpaikkoja ja työhakemuksia sekä aikaansaada työmarkkinoiden tasapaino siten edistäen työntekijöiden sijoittumista työhön.

2. Tätä varten jäsenvaltioiden on nimettävä erityisviranomaiset, joiden tehtävänä on huolehtia edellä mainituista tehtävistä sekä olla yhteistyössä keskenään ja komission yksiköiden kanssa.

Jäsenvaltioiden on annettava komissiolle tieto kaikista näiden viranomaisten nimeämisistä koskevista muutoksista ja komissio antaa muutokset tiedoksi yleisölle julkaisemalla ne *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

14 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tietoja vapaaseen liikkuvuuteen ja työntekijöiden työllistämiseen liittyvistä ongelmista samoin kuin yksityiskohtaiset tiedot alueellisesta ja toimialoittaisesta työllisyystilanteesta ja sen kehityksestä.

2. Komissio vahvistaa yhdessä teknisen komitean kanssa tavan, jolla 1 kohdassa tarkoitetut tiedot on annettava ja määräajat niiden antamiselle. Jäsenvaltioiden on työmarkkinatilannetta arvioidessaan noudatettava yhtenäisiä perusteita, jotka komissio vahvistaa neuvon antavan komitean lausunnon saatuaan sen mukaisesti, mihin tekninen komitea on 33 artiklan d alakohdan mukaan toimiessaan päätenyt.

3. Kunkin jäsenvaltion erityisviranomaisten on lähetettävä komission yhdessä teknisen komitean kanssa vahvistaman menettelyn mukaisesti muiden jäsenvaltioiden erityisviranomaisille sekä Euroopan koordinoitavimistolle elin- ja työehtoja sekä työmarkkinatilannetta koskevia tietoja, jotka voivat ohjata muiden jäsenvaltioiden työntekijöitä. Nämä tiedot on saatettava ajanmukaisiksi säännöllisesti.

Muiden jäsenvaltioiden erityisviranomaisten on varmistettava näiden tietojen laaja leviäminen, erityisesti asianomaisten työvoimaviranomaisten välityksellä ja käyttämällä kaikkia tiedotusvälineitä, jotka soveltuvat kyseisille työntekijöille suunnattuun tiedottamiseen.

II OSASTO

Välitys- ja tasapainottamisjärjestelmä

15 artikla

1. Jäsenvaltioiden erityisviranomaisten on lähetettävä vähintään kerran kuukaudessa muiden jäsenvaltioiden erityisviranomaisille ja Euroopan koordinoitavimistolle selvitys ammattiryhmittäin ja alueittain:

- avoimista työpaikoista, joita ei ole voitu eikä oletettavasti voida vastaisuudessaakaan täyttää kansallisilta työmarkkinoilta;
- työnhakijoista, jotka ovat ilmoittaneet olevansa valmiita ja kykeneviä ottamaan vastaan työtä toisesta maasta.

Kunkin jäsenvaltion erityisviranomaisten on toimitettava nämä tiedot edelleen asianomaisille työvoimaviranomaisille ja -toimistoille.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettut selvitykset on lähetettävä 18 kuukauden kuluessa tämän asetuksen voimaan tulosta sen yhtenäisen järjestelmän mukaisesti, jonka Euroopan koordinaatiojärjestelmä on vahvistanut teknisen komitean avustamana.

16 artikla

1. Jokainen avoin työpaikka, joka on ilmoitettu jäsenvaltion työvoimaviranomaisille, mutta jota ei voida täyttää sen kansallisilta työmarkkinoilta, ja joka 15 artiklassa tarkoitettujen selvitysten perusteella voidaan täyttää yhteisön muista jäsenvaltioista olevilla työntekijöillä, on annettava tiedoksi sen jäsenvaltion toimivaltaisille työvoimaviranomaisille, joka on ilmoittanut, että sillä on tarjolla kyseisen ammatin työvoimaa.

2. Näiden viranomaisten on lähetettävä ensin mainitun valtion viranomaisille tiedot sopivista hakemuksista. Siitä kun ilmoitus avoimesta työpaikasta on saapunut toiseksi mainitun jäsenvaltion viranomaisille, hakemukset on 18 päivän kuluessa toimitettava työnantajille yhtäläisin etuoikeuksin kuin kotimaisilla työntekijöillä on muiden valtioiden kuin jäsenvaltioiden kansalaisiin nähden.

Mainittuna aikana avoimet työpaikat voidaan ilmoittaa muihin valtioihin kuin jäsenvaltioihin vain, jos jäsenvaltio, jossa avoimet työpaikat ovat, katsoo, ettei alalla ole riittävästi tarjolla työntekijöitä, jotka ovat jonkun jäsenvaltion kansalaisia.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettut säännökset eivät koske muiden valtioiden kuin jäsenvaltioiden työnhakijoille tehtyjä työtarjouksia:

- a) jos tarjous on tehty nimeltä mainitulle henkilölle ja on seuraavista seikoista johtuen erityislaatuinen:
 - i) ammattiin liittyy erikoistaitoja, tarjottu työ on luottamuksellista tai on olemassa aikaisempi palvelussuhde;
 - ii) työnantajan ja halutun työntekijän välillä on sukulaisuussuhde tai viimeksi mainitun ja toisen, yrityksessä vakinaisesti vähintään yhden vuoden työskennelleen työntekijän välillä on sukulaisuussuhde.

Edellä i ja ii alakohtien osalta sovelletaan liitteessä olevia määräyksiä;

- b) jos työtarjoukset kohdistuvat yhtenäiseen kausityöntekijäryhmään, josta vähintään yhdelle nimeltä mainitulle ryhmän jäsenelle on tarjottu työpaikkaa;
- c) jos työnantajien työtarjoukset koskevat työntekijöitä, jotka asuvat jäsenvaltion ja sellaisen valtion, joka ei ole jäsenvaltio, välisen rajan läheisyydessä;

- d) jos työnantaja nimenomaan haluaa palkata muusta valtiosta kuin jäsenvaltiosta olevia työntekijöitä yrityksen toiminnan joustavaan jatkumiseen liittyvistä syistä ja työvoimaviranomaiset, pyrittäen turvaamaan kotimaisten tai muiden jäsenvaltioiden työntekijöiden työllisyyden, pitävät sitä perusteltuna.

17 artikla

1. Edellä 16 artiklassa olevat säännökset toimeenpanee erityisviranomaisen. Kuitenkin, jos keskeiset viranomaiset ovat antaneet asianomaisen toimivallan ja jos jäsenvaltion työvoimaviranomaisorganisaatio ja työhönoitusmenetelmät antavat siihen mahdollisuuden:

- a) jäsenvaltioiden alueellisten työvoimaviranomaisten on:
 - i) välitettävä suoraan avoimia työpaikkoja ja työhakemuksia sekä tasapainotettava työmarkkinoita 15 artiklassa tarkoitettujen selvitysten ja niiden toimenpiteiden pohjalta, joihin selvitykset antavat aihetta;
 - ii) luotava suorat yhteydet välittääkseen:
 - nimetyille työntekijälle tarjottuja työpaikkoja;
 - yksittäisiä työhakemuksia, jotka on osoitettu tietyille työvoimaviranomaiselle tai tämän viranomaisen alueella toimivalle työnantajalle;
 - kausityöntekijöitä, kun työhönottamisen on tapahduttava mahdollisimman nopeasti;
- b) kahden tai useamman jäsenvaltion välisen raja-alueen vastuullisten viranomaisten on vaihdettava säännöllisesti tietoja oman alueensa täyttämättömistä avoimista työpaikoista ja työhakemuksista sekä välitettävä suoraan avoimia työpaikkoja ja työhakemuksia sekä tasapainotettava työmarkkinoita ottaen huomioon maitensa työvoimaviranomaisten kanssa tehdyt järjestelyt;
- c) tiettyjen ammattien ja henkilöryhmien omien, erityisen virallisen toimiluvan saaneiden työnvälitystoimistojen on oltava välittömässä yhteistyössä keskenään.

2. Asianomaiset jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle yhteisesti sovitulla tavalla laadittu luettelo 1 kohdassa tarkoitettuja viranomaisista, ja komissio antaa tämän luettelon muutoksineen tiedoksi yleisölle julkaisemalla sen *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

18 artikla

Kahden tai useamman jäsenvaltion välisen sopimuksen täytäntöönpanemiseksi perustettujen viranomaisten työhönottomenettelyjen käyttäminen ei ole pakollista.

III OSASTO

Toimenpiteet työmarkkinoiden tasapainon säilyttämiseksi

19 artikla

1. Jäsenvaltioilta saatujen tietojen pohjalta laatimansa kertomuksen perusteella komissio yhdessä jäsenvaltioiden kanssa selvittää kahdesti vuodessa:

- yhteisön alueella avoimia työpaikkoja ja työhakemuksia koskevan välitystoiminnan ja työmarkkinoiden tasapainotamisen tulokset;
- niiden työpaikkojen määrän, jotka on täytetty muiden valtioiden kuin jäsenvaltioiden kansalaisilla;
- työmarkkinatilanteen odotettavissa olevaa kehitystä ja jos mahdollista työvoiman liikkuvuutta yhteisön alueella.

2. Jäsenvaltiot ja komissio tutkivat kaikki mahdollisuudet, joilla taattaisiin jäsenvaltioiden kansalaisille etusija avoimia työpaikkoja täytettäessä työpaikkojen ja työhakemusten välisen tasapainon saavuttamiseksi yhteisön alueella. Niiden on toteutettava kaikki asian vaatimat toimenpiteet.

20 artikla

1. Jäsenvaltion, jossa on tai on ennakoitavissa sellainen työmarkkinoiden häiriötilanne, että jollakin alueella tai jossakin ammatissa syntyy elintaso ja työllisyyttä uhkaava vakava vaara, on ilmoitettava asiasta komissiolle ja muille jäsenvaltioille sekä lähetettävä niille kaikki tarvittavat tiedot.

2. Jäsenvaltioiden ja komission on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että yhteisön työntekijöille tiedotetaan, etteivät he hakisi työtä kyseiseltä alueelta tai ammatista.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu jäsenvaltio voi, tämän kuitenkin rajoittamatta perustamissopimuksen ja siihen liittyvien pöytäkirjojen soveltamista, pyytää komissiota määräämään 15, 16 ja 17 artiklassa tarkoitettua välitys- ja tasapainotustoiminnan keskeytettäväksi kokonaan tai osittain palauttaakseen normaalin tilanteen alueelle tai ammattiin.

Komission on päätettävä keskeyttämisestä sekä sen kestosta viimeistään kahden viikon kuluttua asiaa koskevan pyynnön saamisesta. Jokainen jäsenvaltio voi kahden viikon määräajassa pyytää neuvostoa peruuttamaan tämän päätöksen tai muuttamaan sitä. Neuvoston on käsiteltävä pyyntö kahden viikon kuluessa.

4. Kun tällaisesta keskeyttämisestä on päätetty, muiden jäsenvaltioiden työvoimaviranomaiset, jotka ovat ilmoittaneet alueellaan olevan vapaata työvoimaa, eivät saa ryhtyä täyttämään avoimia työpaikkoja, jotka 1 kohdassa mainitun jäsenvaltion työnantaja on suoraan antanut niille tiedoksi.

IV OSASTO

Euroopan koordinoititöimistö

21 artikla

Euroopan työpaikkojen ja -hakemusten välityksen koordinoititöimiston, joka toimii komission yhteydessä, ja jota tässä asetuksessa nimitetään Euroopan koordinoititöimistoksi, yleisenä tehtävänä on edistää avoimien työpaikkojen ja työhakemusten välitystä ja työmarkkinoiden tasapainon aikaansaamista yhteisön tasolla. Sen erityisenä tehtävänä on kaikkien tämän asetuksen nojalla komission vastuualueeseen kuuluvien teknisten tehtävien hoitaminen, erityisesti kansallisten työvoimaviranomaisten avustaminen.

Euroopan koordinoititöimistö laatii katsauksen 14 ja 15 artiklassa tarkoitetuista tiedoista ja 13 artiklassa tarkoitettujen tutkimusten tuloksista antaakseen tarpeellista tietoa yhteisön työmarkkinatilanteen odotettavissa olevasta kehityksestä; nämä tiedot toimitetaan jäsenvaltioiden erityisviranomaisille sekä neuvoo-antavalle komitealle ja tekniselle komitealle.

22 artikla

1. Euroopan koordinoititöimiston tehtävänä on erityisesti:

- a) yhteensovittaa tarpeelliset käytännön toimenpiteet avoimien työpaikkojen ja työhakemusten välittämiseksi ja työmarkkinoiden tasapainon aikaansaamiseksi yhteisön tasolla sekä seurata tästä johtuvaa työntekijöiden liikkuvuutta;
- b) näiden tavoitteiden edistämiseksi pyrkiä yhteistyössä teknisen komitean kanssa toteuttamaan yhtenäiset hallinnolliset ja tekniset toimenpiteet;
- c) jos erityinen tarve vaatii, välittää avoimia työpaikkoja ja työhakemuksia yhteistyössä erityisviranomaisten kanssa, näiden hoitamaa välitystoimintaa varten.

2. Euroopan koordinoititöimistö toimittaa erityisviranomaisille ne työtarjoukset ja työhakemukset, jotka on lähetetty suoraan komissiolle, ja se saa tiedot niiden käsittelystä.

23 artikla

Komissio voi jäsenvaltioiden toimivaltaisen viranomaisen kanssa sovittavalla tavalla ja niiden edellytysten ja menettelyjen mukaisesti, joista päätetään teknisen komitean lausunnon perusteella, järjestää muiden jäsenvaltioiden virkamiehille tutustumis- ja virkamatkoja sekä erikoiskoulutuksen saaneille henkilöstölle jatkokoulutusohjelmia.

III OSA

**KOMITEAT, JOIDEN TEHTÄVÄNÄ ON VARMISTAA
JÄSENVALTIOIDEN VÄLINEN TIIVIS YHTEISTYÖ
TYÖNTEKIJÖIDEN VAPAATA LIKKUVUUTTA JA
TYÖLLISYYTTÄ KOSKEVISSA ASIOISSA**

I OSASTO

Neuvoo-antava komitea

24 artikla

Neuvoo-antavan komitean tehtävänä on avustaa komissiota selvittämään perustamissopimuksen soveltamiseen ja sen nojalla toteutettuihin työntekijöiden vapaata liikkuvuutta ja työllisyyttä koskeviin toimenpiteisiin liittyviä kysymyksiä.

25 artikla

Neuvoo-antavan komitean tehtävänä on erityisesti:

- a) tutkia vapaata liikkuvuutta ja työllisyyttä koskevia ongelmia osana kunkin valtion omaa työvoimapolitiikkaa jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan yhteensovittamiseksi yhteisön tasolla sellaiseksi, että siten edistetään kansantalouksien kehitystä sekä työmarkkinoiden tasapainottumista;
- b) selvittää yleisesti tämän asetuksen ja sitä täydentävien toimenpiteiden vaikutuksia;
- c) tehdä komissiolle perusteltuja ehdotuksia tämän asetuksen muuttamiseksi;
- d) komission pyynnöstä tai omasta aloitteestaan antaa perusteltuja lausuntoja yleisistä tai periaatekysymyksistä, erityisesti työmarkkinoiden kehitystä koskevien tietojen vaihdosta, työntekijöiden siirtymisestä jäsenvaltiosta toiseen, ohjelmista tai toimenpiteistä, joiden tavoitteena on ammatinvalinnanohjauksen ja ammatillisen koulutuksen edistäminen vapaan liikkuvuuden ja työtilaisuuksien lisäämiseksi, sekä työntekijöille ja heidän perheilleen myönnettävistä erilaisista avustuksista, mukaan lukien sosiaalihuolto ja työntekijöiden asuminen.

26 artikla

1. Neuvoo-antavassa komiteassa on kustakin jäsenvaltiosta kuusi jäsentä, joista kaksi edustaa hallitusta, kaksi työntekijä- ja kaksi työnantajajärjestöjä.
2. Kukin jäsenvaltio nimeää kutakin 1 kohdassa mainittua ryhmää kohden yhden varajäsenen.

3. Jäsenten ja varajäsenten toimikausi on kaksi vuotta. Sama henkilö voidaan valita uudelleen.

Toimikautensa päätyttyä jäsenet ja varajäsenet jatkavat tehtävissään, kunnes heille on nimitetty seuraajat tai heidät on valittu uudelleen.

27 artikla

Neuvosto nimittää neuvoo-antavan komitean jäsenet ja varajäsenet, jonka on työntekijä- ja työnantajajärjestöjen edustajia valitessaan pyrittävä saamaan asianmukainen edustus kultakin kyseeseen tulevalta elinkeinoelämän alalta.

Neuvosto antaa luettelon jäsenten ja varajäsenten nimistä tiedoksi yleisölle julkaisemalla sen *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

28 artikla

Neuvoo-antavan komitean puheenjohtajana on komission jäsen tai hänen sijaisensa. Puheenjohtaja ei osallistu äänestyksiin. Komitea kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa. Sen kutsuu koolle puheenjohtaja omasta aloitteestaan tai vähintään yhden kolmasosan jäsenistä niin pyytäessä.

Komissio huolehtii komitean sihteeristötehtävistä.

29 artikla

Puheenjohtaja voi kutsua kokouksiin tarkkailijoiksi tai asiantuntijoiksi henkilöitä tai järjestöjen edustajia, joilla on laaja kokemus työllisyyden tai työntekijöiden liikkuvuuden alalta. Puheenjohtaja voi käyttää apunaan asiantuntijoita.

30 artikla

1. Neuvoo-antava komitea on päätösvaltainen, kun kaksi kolmasosaa jäsenistä on läsnä.

2. Lausunnot on perusteltava; lausunnoista päätetään ehdottomalla enemmistöllä asianmukaisesti annetuista äänistä; pyydettyä lausuntoon on liitettävä vähemmistön mielipiteet kirjallisina.

31 artikla

Neuvoo-antava komitea vahvistaa toimintaansa varten työjärjestyksen, joka tulee voimaan, kun neuvosto komission lausunnon saatuaan on hyväksynyt sen. Komitean mahdollisesti siihen tekemien muutosten voimaantulo edellyttää samaa menettelyä.

II OSASTO

Tekninen komitea

32 artikla

Teknisen komitean tehtävänä on avustaa komissiota valmistelemaan, edistämään ja seuraamaan kaikkia tämän asetuksen ja sitä täydentävien toimenpiteiden soveltamiseksi suoritettuja teknisiä ja käytännöllisiä toimenpiteitä.

33 artikla

Teknisen komitean tehtävänä on erityisesti:

- a) edistää ja parantaa yhteistyötä jäsenvaltioiden asianomaisten viranomaisten kesken työntekijöiden vapaata liikkuvuutta ja työllisyyttä koskevista teknisistä kysymyksissä;
- b) laatia menettelyt asianomaisten viranomaisten yhteistoiminnan järjestämiseksi;
- c) helpottaa komissiolle tarpeellisen ja tässä asetuksessa tarkoitettujen selvitysten ja tutkimusten toteuttamisessa tarvittavan tiedon hankintaa sekä edistää tietojen ja kokemusten vaihtoa asianomaisten hallintoelinten välillä;
- d) tutkia mahdollisuuksia teknisellä tasolla yhdenmukaistaa ne arviointiperusteet, joita jäsenvaltiot soveltavat arvioidessaan omaa työmarkkinatilannettaan.

34 artikla

1. Teknisessä komiteassa on jäsenvaltioiden hallitusten edustajat. Yhdeksi teknisen komitean jäseneksi hallitusten on nimettävä jompikumpi itseään neuvoo-antavassa komiteassa edustavista jäsenistä.

2. Kukin hallitus nimeää yhden varajäsenen muista neuvoo-antavan komitean jäseninä tai varajäseninä olevista edustajistaan.

35 artikla

Teknisen komitean puheenjohtajana on komission jäsen tai hänen edustajansa. Puheenjohtaja ei osallistu äänestyksiin. Puheenjohtaja ja komitean jäsenet voivat käyttää apunaan asiantuntijoita.

Komissio huolehtii komitean sihteeristötehtävistä.

36 artikla

Teknisen komitean tekemät ehdotukset ja lausunnot toimitetaan komissiolle ja niistä on ilmoitettava neuvoo-antavalle komitealle. Pyydettyessä ehdotuksiin ja lausuntoihin on liitettävä teknisen komitean eri jäsenten mielipiteet kirjallisina.

37 artikla

Tekninen komitea vahvistaa toimintaansa varten työjärjestyksen, joka tulee voimaan, kun neuvosto komission lausunnon saatuaan on hyväksynyt sen. Komitean mahdollisesti siihen tekemien muutosten voimaantulo edellyttää samaa menettelyä.

IV OSA

SIIRTYMÄ- JA LOPPUSÄÄNNÖKSET

I OSASTO

Siirtymäsäännökset

38 artikla

Euroopan koordinoituintoimisto tekee ehdotukset toimenpiteiksi 15 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen selvitysten laatimista ja edelleen toimittamista varten, kunnes komissio on hyväksynyt 15 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua yhtenäisen järjestelmän.

39 artikla

Neuvoo-antavan ja teknisen komitean työjärjestyksiä, jotka ovat voimassa tämän asetuksen tullessa voimaan, sovelletaan edelleen.

40 artikla

Kunnes ne toimenpiteet, jotka jäsenvaltiot toteuttavat lokakuun 15 päivänä 1968 annetun neuvoston direktiivin⁽¹⁾ mukaisesti, tulevat voimaan, ja sikäli kuin asetuksen (ETY) N:o 38/64 22 artiklassa tarkoitettu työlupa on jäsenvaltioiden maaliskuun 25 päivänä 1964 annetun neuvoston direktiivin⁽²⁾ täytäntöön panemiseksi toteuttamien toimenpiteiden mukaan välttämätön oleskeluluvan voimassaoloajan määrittämiseksi ja oleskeluluvan pidentämiseksi, korvaa työnantajalta saatu työhönottotodistus tai palvelustodistus, josta ilmenee työsuhteen kesto, tällaisen työluvan. Jos työnantajan todistuksesta tai palvelustodistuksesta käy ilmi, että työntekijä on otettu työhön tarkemmin määrittämättömäksi ajaksi, kyseisellä todistuksella on sama vaikutus kuin pysyvällä työluvalla.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 13

⁽²⁾ EYVL N:o 62, 17.4.1964, s. 981/64

41 artikla

Jollei jokin jäsenvaltio sen vuoksi, että vaatimus työluvasta on poistettu, enää pysty pitämään tilastoa ulkomaisesta työvoimasta, se voi siihen asti, kunnes uudet tilastointimenetelmät on otettu käyttöön, kuitenkin enintään joulukuun 31 päivään 1969 saakka, pitää tilastoinnin vuoksi voimassa muiden jäsenvaltioiden kansalaisia koskevan työ lupavaatimuksen. Työ lupa myönnetään automaattisesti, ja se on voimassa, kunnes työ lupavaatimus todella poistetaan kyseisestä jäsenvaltiosta.

II OSASTO

Loppusäännökset

42 artikla

1. Tällä asetuksella ei vaikuteta Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen määräyksiin hiili- ja teräsalan ammattitaitoisista työntekijöistä eikä liioin Euroopan ydinenergia-yhteisön perustamissopimuksen määräyksiin ydinenergia-alan ammattityön saannista, ei liioin näissä perustamissopimuksissa edellytettyihin toimenpiteisiin.

Tätä asetusta sovelletaan kuitenkin edellisessä alakohdassa tarkoitettuihin työntekijäryhmiin ja heidän perheidensä jäseniin, sikäli kuin heidän oikeudellisesta asemastaan ei ole erikseen määrätty mainituissa perustamissopimuksissa tai niitä täydentävissä säännöksissä.

2. Tällä asetuksella ei vaikuteta niihin toimenpiteisiin, jotka toteutetaan perustamissopimuksen 51 artiklan mukaisesti.

3. Tällä asetuksella ei vaikuteta sellaisiin jäsenvaltioille asetettuihin velvoitteisiin, jotka johtuvat:

- erityissuhteista tiettyjen Euroopan ulkopuolisten valtioiden tai merentakaisien alueiden kanssa tai niiden kanssa tehtävistä sopimuksista, jotka perustuvat tämän asetuksen voimaan tullessa olemassa oleviin hallinnollisiin erityissuhteisiin; tai

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Luxemburgissa 15 päivänä lokakuuta 1968.

- tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olevista tietyistä Euroopan ulkopuolisten valtioiden ja merentakaisien alueiden kanssa tehdyistä sopimuksista, jotka perustuvat jäsenvaltiolla niihin oleviin hallinnollisiin erityissuhteisiin.

Edellä mainittujen maiden tai merentakaisien alueiden työntekijät, jotka ovat palkatussa työssä jonkin jäsenvaltion alueella, eivät voi vedota tämän asetuksen säännöksiin muissa jäsenvaltioissa.

43 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava niiden välillä tehdyt työvoimaa koskevat sopimukset, yleissopimukset ja järjestelyt kirjallisina tiedoksi komissiolle heti allekirjoittamisen jälkeen ennen kuin ne tulevat voimaan.

44 artikla

Komissio toteuttaa tämän asetuksen täytäntöönpanon edellyttämät toimenpiteet. Tätä varten se toimii tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden keskeisten hallintoviranomaisten kanssa.

45 artikla

Komissio tekee neuvostolle ehdotuksia, joilla pyritään kumoamaan perustamissopimuksen mukaisin edellytyksin jäsenvaltioiden työntekijöiden työnsaantiin liittyvät rajoitukset, milloin tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisessa tunnustamisessa ilmenevät puutteet estävät työntekijöiden vapaata liikkuvuutta.

46 artikla

Edellä III osassa mainittujen komiteoiden hallintomenot sisällytetään Euroopan yhteisöjen talousarvioon komission pääluokkaan.

47 artikla

Tämä asetus on voimassa jäsenvaltioiden alueella ja koskee niiden kansalaisia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2, 3, 10 ja 11 artiklassa mainittujen poikkeuksien soveltamista.

48 artikla

Tämän asetuksen tullessa voimaan lakkaavat asetuksen (ETY) N:o 38/64 säännökset olemasta voimassa.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. SEDATI

LIITE

Sovellettaessa 16 artiklan 3 kohdan a alakohtaa:

- 1) 'Erikoistaidoilla' tarkoitetaan hyvää tai erinomaista työhön tai toimialaan liittyvää pätevyyttä, joka edellyttää erityistä kyseisen ammatin tuntemusta; tämä koskee erityisesti kausityöntekijäryhmien työnjohtajia.
- 2) 'Tarjotun työn luottamuksellisuudella' tarkoitetaan työtä, joka vastaanottavan maan käytännön mukaan edellyttää erityistä luottamussuhdetta työnantajan ja työntekijän välillä.
- 3) 'Aikaisempi palvelussuhde' on kysymyksessä, milloin jäsenvaltion työnantaja haluaa ottaa palvelukseensa työntekijän, jonka hän on työllistänyt samalla alueella vähintään 12 kuukauden ajan neljän viimeksi kulleen vuoden aikana.
- 4) 'Sukulaisuussuhteella' tarkoitetaan työnantajan ja työntekijän välistä pysyvää ensimmäisen tai toisen asteen sukulaisuus- tai lankoussuhdetta sekä kahden työntekijän välistä ensimmäisen asteen sukulaisuussuhdetta.

NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 312/76,

annettu 9 päivänä helmikuuta 1976,

työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 1612/68 sisältyvien työntekijöiden ammattiyhdistysoikeuksia koskevien säännösten muuttamisesta

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68⁽³⁾ 8 artiklassa tulisi täsmentää, että työntekijöillä, jotka ovat jäsenvaltion kansalaisia ja työssä toisen jäsenvaltion alueella, on yhtäläinen oikeus ammattiyhdistysoikeuksien käyttämiseen, kun kysymys on kelpoisuudesta tulla valituksi ammattiyhdistysten hallinto- ja johtotehtäviin,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Muutetaan asetuksen (ETY) N:o 1612/68 8 artiklaa seuraavasti:

1. Lisätään 1 kohdan ensimmäiseen virkkeeseen ilmaisun "mukaan lukien äänioikeus" jälkeen:

"sekä kelpoisuuteen tulla valituksi ammattiyhdistysten hallinto- ja johtotehtäviin".

2. Poistetaan 2 kohta.

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 9 päivänä helmikuuta 1976.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. THORN

⁽¹⁾ EYVL N:o C 280, 8.12.1975, s. 43

⁽²⁾ EYVL N:o C 12, 17.1.1976, s. 2

⁽³⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 2

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 15 päivänä lokakuuta 1968,
jäsenvaltioiden työntekijöiden ja heidän perheidensä liikkumista ja oleskelua
yhteisön alueella koskevien rajoitusten poistamisesta**

(68/360/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

työntekijöiden vapaata liikkuvuutta yhteisön alueella koskevat säännökset on vahvistettu 15 päivänä lokakuuta 1968 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 1612/68⁽³⁾; näin ollen on toteutettava yhteisön alueella liikkumista ja oleskelua koskevien rajoitusten poistamiseksi toimenpiteet, jotka ovat niiden oikeuksien ja etujen mukaisia, jotka mainitun asetuksen mukaan kuuluvat minkä tahansa jäsenvaltion kansalaisille, jotka muuttavat saadakseen työpaikan, sekä heidän perheenjäsenilleen,

oleskelua koskevissa säännöksissä on kaikin mahdollisin tavoin saatettava muiden jäsenvaltioiden työntekijät ja heidän perheenjäsenensä yhdenvertaiseen asemaan omien kansalaisten kanssa, ja

ulkomaalaisten liikkumista ja oleskelua koskevien, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä kansanterveyteen perustuvien erityistoimenpiteiden yhteensovittamisesta säädetään

perustamissopimuksen 56 artiklan 2 kohdan soveltamiseksi 25 päivänä helmikuuta 1964 annetussa neuvoston direktiivissä⁽⁴⁾,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on poistettava tässä direktiivissä säädetyin edellytyksin liikkumista ja oleskelua koskevat rajoitukset jäsenvaltioiden kansalaisilta ja heidän perheenjäseniltään, joihin sovelletaan asetusta (ETY) N:o 1612/68.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on myönnettävä 1 artiklassa tarkoitetuille kansalaisille oikeus poistua alueeltaan ottaakseen vastaan palkatun työn ja toimiakseen siinä jonkin toisen jäsenvaltion alueella. Tätä oikeutta käytetään yksinkertaisesti esittämällä voimassa oleva henkilötodistus tai passi. Perheenjäsenillä on oltava sama oikeus kuin jäsenvaltion kansalaisella, jonka huollettavina he ovat.

2. Jäsenvaltioiden on myönnettävä lainsäädäntönsä mukaisesti näille henkilöille henkilötodistus tai passi, jossa erikseen mainitaan haltijan kansalaisuus, tai uudistettava se.

⁽¹⁾ EYVL N:o 268, 6.11.1967, s. 10

⁽²⁾ EYVL N:o 298, 7.12.1967, s. 10

⁽³⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 2

⁽⁴⁾ EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 850/64

3. Passin on oltava voimassa ainakin kaikissa jäsenvaltioissa sekä niissä maissa, joiden kautta sen haltijan on kuljettava matkustaessaan toiseen jäsenvaltioon. Jos passi on ainoa asiakirja, jonka avulla henkilö saa laillisesti poistua maasta, sen voimassaoloajan on oltava vähintään viisi vuotta.

4. Jäsenvaltiot eivät saa vaatia 1 artiklassa tarkoitettuilta kansalaisilta maastapoistumisviisumia tai asettaa vastaavaa vaatimusta.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on sallittava 1 artiklassa tarkoitettujen henkilöiden maahan pääsy esittämällä vain voimassaoleva henkilötodistus tai passi.

2. Maahantuloviisumia tai vastaavaa asiakirjaa ei vaadita, lukuun ottamatta niitä perheenjäseniä, jotka eivät ole jonkin jäsenvaltion kansalaisia. Jäsenvaltioiden on kaikin tavoin helpotettava näille henkilöille välttämättömien viisumien saantia.

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on myönnettävä alueellaan oleskeluoikeus 1 artiklassa tarkoitetuille henkilöille, jotka voivat esittää 3 kohdassa luetellut asiakirjat.

2. Todisteeksi oleskeluoikeudesta on annettava asiakirja nimeltä "ETY:n jäsenvaltion kansalaisen oleskelulupa". Siinä on oltava maininta siitä, että se on annettu soveltaen asetusta (ETY) N:o 1612/68 ja jäsenvaltioiden toimenpiteitä tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi. Maininnan teksti on tämän direktiivin liitteessä.

3. ETY:n jäsenvaltion kansalaisen oleskeluluvan antamiseksi jäsenvaltiot voivat vaatia ainoastaan seuraavien asiakirjojen esittämistä:

- työntekijältä:
 - a) maahantuloasiakirja;
 - b) työnantajalta saatu vahvistus työhönotosta tai työpaikkatodistus;
- työntekijän perheenjäseniltä:
 - c) maahantuloasiakirja;

d) sen valtion toimivaltaisen viranomaisen antama asiakirja, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee, ja josta sukulaisuussuhde ilmenee;

e) asetuksen (ETY) N:o 1612/68 10 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa sellainen sen valtion toimivaltaisen viranomaisen antama asiakirja, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee, joka osoittaa heidän olevan työntekijän huollettavia tai mainitussa maassa asuneen hänen talouudessaan.

4. Perheenjäsenelle, joka ei ole jäsenvaltion kansalainen, on annettava oleskeluun oikeuttava asiakirja, jonka on oltava yhtäläisesti voimassa kuin häntä huoltavalle työntekijälle annettu asiakirja.

5 artikla

Oleskeluluvan saamista koskevien muodollisuuksien täyttämisen ei saa olla esteenä sille, että hakija aloittaa välittömästi sopimukseen perustuvan työn tekemisen.

6 artikla

1. Oleskeluluvan:

- a) on oltava voimassa sen myöntäneen jäsenvaltion koko alueella;
- b) on oltava voimassa vähintään viisi vuotta antopäivästä ja automaattisesti uudistettavissa.

2. Kuutta perättäistä kuukautta lyhyemmät muualla asumisen jaksot sekä asevelvollisuuden suorittamisesta johtuva poissaolo eivät saa vaikuttaa oleskeluluvan voimassaoloon.

3. Jos työntekijä on vastaanottavassa jäsenvaltiossa toimivan työnantajan tai palveluja tarjoavan henkilön palveluksessa yli kolme kuukautta, mutta enintään yhden vuoden, tuon valtion on myönnettävä hänelle tilapäinen oleskelulupa, jonka voimassaoloaika voidaan rajoittaa arvioitujen työssäoloajan pituiseksi.

Jollei 8 artiklan 1 kohdan c alakohdassa toisin säädetä, tilapäinen oleskelulupa on myönnettävä yli kolme kuukautta työssä olevalle kausityöntekijälle. Työskentelyajan pituuden on käytävä ilmi 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetuista asiakirjoista.

7 artikla

1. Voimassaolevaa oleskelulupaa ei saa peruuttaa työntekijältä pelkästään siitä syystä, että hän sairaudesta tai tapaturmasta johtuvan tilapäisen työkyvyttömyyden vuoksi ei enää ole työssä, tai että hän itsestään riippumattomasta syystä on työttömänä, ja kun toimivaltainen työnvälitysviranomainen asianmukaisesti vahvistaa tämän.

2. Kun oleskelulupa uudistetaan ensimmäisen kerran, oleskeluaikaa voidaan rajoittaa, ei kuitenkaan lyhyemmäksi ajaksi kuin 12 kuukaudeksi, jos työntekijä on itsestään riippumattomasta syystä ollut työttömänä jäsenvaltiossa yhtäjaksoisesti yli 12 kuukautta.

8 artikla

1. Jäsenvaltioiden on, vaikka eivät myöntäisi oleskelulupaa, annettava oikeus oleskella alueellaan:

- a) palkatussa työssä olevalle työntekijälle, jos työn ei arvioida kestävän yli kolmea kuukautta. Asianomaisen henkilön maahantuloasiakirja sekä työnantajan antama lausunto arvioidun työskentelyajan pituudesta riittävät hänen oleskeluaan varten; työnantajan lausuntoa ei kuitenkaan vaadita niiltä työntekijöiltä, jotka kuuluvat sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta kaupan, teollisuuden ja pieneollisuuden välittäjien toiminnassa 25 päivänä helmikuuta 1964 annetun neuvoston direktiivin⁽¹⁾ soveltamisalaan,
- b) työntekijälle, joka asuessaan jonkin jäsenvaltion alueella, jonne hän säännönmukaisesti palaa päivittäin tai vähintään kerran viikossa, on työssä jonkin toisen jäsenvaltion alueella. Työskentelyvaltion toimivaltainen viranomainen voi antaa mainitulle työntekijälle viisi vuotta voimassa olevan erikoisluvan, joka on automaattisesti uudistettavissa,
- c) kausityöntekijälle, jolla on sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen valmistama työsopimus, jossa työ suoritetaan.

2. Kaikissa 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa vastaanotettavan jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat vaatia työntekijää tekemään ilmoituksen maahantulostaan.

⁽¹⁾ EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 869/64

9 artikla

1. Tässä direktiivissä tarkoitetut jonkin ETY:n jäsenvaltion kansalaisille oleskelua varten myönnettävät asiakirjat on myönnettävä ja uudistettava maksutta tai hintaan, joka ei ylitä kansalaisille myönnettävistä henkilötodistuksista perittäviä maksuja ja veroja.

2. Edellä 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun viisumin sekä 8 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetun leimauksen on oltava maksuttomia.

3. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 1 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen hankkimiseen liittyviä muodollisuuksia ja menettelyjä yksinkertaistetaan mahdollisimman paljon.

10 artikla

Jäsenvaltiot eivät saa poiketa tämän direktiivin säännöksistä muutoin kuin yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sekä kansanterveyden perusteella.

11 artikla

1. Tämä direktiivi ei vaikuta Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen määräyksiin hiili- ja teräsalan ammattitaitoisista työntekijöistä eikä Euroopan ydinenergia-yhteisön perustamissopimuksen määräyksiin ydinenergia-alan ammattityön saannista, eikä liioin näiden perustamissopimusten täytäntöönpanemiseksi toteutettuihin toimenpiteisiin.

2. Tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvat kuitenkin ne 1 kohdassa tarkoitetut työntekijäryhmät sekä heidän perheenjäsenensä, sikäli kuin heidän oikeudellisesta asemastaan ei ole erikseen määrätty mainituissa perustamissopimuksissa tai niitä täydentävissä säännöksissä.

12 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan yhdeksän kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Niiden on annettava tiedoksi komissiolle lakeihin, asetuksiin tai hallinnollisiin määräyksiin tehdyt muutokset, joilla on pyrytty yksinkertaistamaan työntekijöiltä ja heidän perheenjäseniltään maahantuloa, maastapoistumista ja oleskelua varten edelleen vaadittavien asiakirjojen myöntämiseen liittyviä muodollisuuksia ja menettelyjä.

13 artikla

1. Jäsenvaltioiden työntekijöiden ja heidän perheidensä liikkumista ja oleskelua yhteisön alueella koskevien rajoitusten poistamisesta 25 päivänä maaliskuuta 1964 annettu neuvoston direktiivi⁽¹⁾ on voimassa siihen saakka kunnes jäsenvaltiot ovat panneet tämän direktiivin täytäntöön.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen direktiivin mukaisesti myönnetty oleskeluluvat ovat voimassa siihen päivään saakka, jona niiden voimassaolo seuraavaksi päättyy.

14 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 15 päivänä lokakuuta 1968.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. SEDATI

*LIITE***4 artiklan 2 kohdassa säädetty maininta:**

"Tämä lupa on myönnetty soveltaen Euroopan yhteisöjen neuvoston 15 päivänä lokakuuta 1968 antamaa asetusta (ETY) N:o 1612/68 ja toimenpiteitä 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston direktiivin täytäntöönpanemiseksi.

Edellä mainitussa asetuksessa olevien säännösten mukaisesti tämän luvan haltijalla on oikeus ottaa vastaan palkattua työtä.....(1) alueella samoin edellytyksin kuin(1) työntekijät."

⁽¹⁾ Belgian, Saksan, Ranskan, Italian, Luxemburgin, Alankomaiden, sen mukaan, mitä maata lupa koskee.

⁽¹⁾ EYVL N:o 62, 17.4.1964, s. 981/64.

**KOMISSION ASETUS (ETY) N:o 1251/70,
annettu 29 päivänä kesäkuuta 1970,
työntekijöiden oikeudesta jäädä jäsenvaltion alueelle työskenneltyään siinä valtiossa**

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 48 artiklan 3 kohdan d alakohdan sekä Luxemburgin suurherttuakuntaa koskevan pöytäkirjan 2 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

sekä katsoo, että

työntekijöiden vapaan liikkuvuuden varmistaminen asteittain toteutettavilla toimenpiteiden sarjalla on tehty mahdolliseksi 15 päivänä lokakuuta 1968 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 1612/68⁽²⁾ ja 15 päivänä lokakuuta 1968 annetulla neuvoston direktiivillä 68/360/ETY⁽³⁾; työssäkäyvien työntekijöiden saaman oleskeluoikeuden seurauksena on perustamissopimuksessa tällaisille työntekijöille myönnetty oikeus jäädä jäsenvaltion alueelle oltuaan työssä siinä valtiossa; on tärkeää määrittellä tällaisen oikeuden käyttämisen edellytykset,

mainitut neuvoston asetus ja neuvoston direktiivi sisältävät asianmukaiset säännökset työntekijöiden oikeudesta asua jäsenvaltion alueella työskentelyn vuoksi; perustamissopimuksen 48 artiklan 3 kohdan d alakohdassa mainittu oikeus jäädä maahan tulkitaan sen vuoksi työntekijän oikeudeksi jatkaa asumistaan jäsenvaltion alueella hänen päätettyään työskentelynsä siellä,

työvoiman liikkuvuus yhteisön alueella edellyttää, että työntekijät voivat olla työssä perättäin useissa jäsenvaltioissa ilman että se muodostuisi heille epäedulliseksi,

on ensinnäkin tärkeää taata jäsenvaltion alueella asuvalle työntekijälle oikeus jäädä sen alueelle, kun hän ei enää ole työssä siinä valtiossa eläkeiän saavuttamisen tai pysyvän työ-

kyvyttömyyden vuoksi; on kuitenkin yhtä tärkeää taata sama oikeus työntekijälle, joka työskenneltyään ja asuttuaan jäsenvaltion alueella työskentelee toisen jäsenvaltion alueella, mutta samalla jatkaa asumistaan ensimmäisen valtion alueella,

niiden edellytysten määrittelemiseksi, joiden perusteella syntyy oikeus jäädä maahan, olisi otettava huomioon syyt, joiden vuoksi työskentely kyseisen jäsenvaltion alueella päättyy, sekä erityisesti eläkkeelle jäämisen, normaalin ja ennakoitavissa olevan työelämästä pois siirtymisen, sekä työskentelyn ennenaikaiseen ja ennakoimattomaan päättymiseen johtavan työkyvyttömyyden välinen ero; olisi määriteltävä erityiset edellytykset sellaisia tapauksia varten, joissa työskentelyn päättymisen johtuu työtapaturmasta tai ammattitaudista tai joissa työntekijän puoliso on tai on ollut kyseisen jäsenvaltion kansalainen,

työelämästä pois siirtyneellä työntekijällä on oltava riittävästi aikaa päättääkseen, missä hän haluaa lopullisen asuinpaikkansa olevan,

työntekijän käyttäessä oikeuttaan jäädä maahan on välttämätöntä myöntää tämä oikeus myös hänen perheenjäsenilleen; siinä tapauksessa että työntekijä kuolee ollessaan työelämässä, hänen perheenjäsentensä oleskeluoikeuden jatkuminen on myös tunnustettava ja erityisten edellytysten on koskettava sitä, ja

henkilöiden, joilla on oikeus jäädä maahan, on nautittava yhdenvertaista kohtelua työelämästä pois siirtyneiden kotimaisten työntekijöiden kanssa,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

1. Tämän asetuksen säännöksiä sovelletaan kaikkiin jäsenvaltion kansalaisiin, jotka ovat olleet palkatussa työssä toisen jäsenvaltion alueella sekä heidän perheenjäseniinsä, jotka on määriteltävä työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 10 artiklassa.

2 artikla

1. Oikeus jäädä pysyvästi jäsenvaltion alueelle on:

a) työntekijällä, joka silloin, kun hän päättää työskentelynsä, on saavuttanut kyseisen jäsenvaltion lainsäädännössä säädetyn vanhuuseläkkeeseen oikeuttavan iän ja joka on

⁽¹⁾ EYVL N:o C 65, 5.6.1970, s. 16

⁽²⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 2

⁽³⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 13

ollut palkatussa työssä siinä valtiossa vähintään viimeksi kuluneet 12 kuukautta sekä asunut siellä yhtäjaksoisesti pitempään kuin kolme vuotta,

- b) työntekijällä, joka asuttuaan valtion alueella yhtäjaksoisesti pitempään kuin kaksi vuotta lakkaa työskentelemästä siellä palkatussa työssä pysyvän työkyvyttömyyden vuoksi. Jos työkyvyttömyys johtuu työtapaturmasta tai ammattitaidista, joka oikeuttaa hänet eläkkeeseen, josta tuon valtion jokin laitos vastaa kokonaan tai osaksi, asumisen pituudelle ei aseteta mitään edellytyksiä,
- c) työntekijällä, joka kolmen vuoden ajan jatkuvasti oltuaan tämän valtion alueella työssä ja asuttuaan siellä, työskentelee jatkuvasti palkatussa työssä toisen jäsenvaltion alueella ja jatkaa samalla asumistaan ensimmäisen valtion alueella, jonne hän palaa säännönmukaisesti päivittäin tai vähintään kerran viikossa.

Edellä a ja b alakohdassa tarkoitettujen oikeuksien saamiseksi ne työssälöjaksot, jotka ovat täyttyneet toisen jäsenvaltion alueella, katsotaan täyttyneiksi asuinvaltion alueella.

2. Asumisen ja työnteon kestoajalle 1 kohdan a alakohdassa säädettyjä edellytyksiä ja asumisen pituudelle 1 kohdan b alakohdassa säädettyjä edellytyksiä ei sovelleta, jos työntekijän puoliso on kyseisen jäsenvaltion kansalainen tai on menettänyt tuon valtion kansalaisuuden mennessään naimisiin työntekijän kanssa.

3 artikla

1. Tämän asetuksen 1 artiklassa tarkoitetuilla työntekijän perheenjäsenillä, jotka asuvat hänen kanssaan jäsenvaltion alueella, on oikeus oleskella siellä pysyvästi, jos työntekijä on saanut oikeuden jäädä tuon valtion alueelle 2 artiklan mukaisesti, ja jatkaa oleskeluaan vielä tämän kuoleman jälkeen.

2. Jos työntekijä kuitenkin kuolee ollessaan työelämässä ennen kuin hän on saanut oikeuden jäädä kyseisen valtion alueelle, hänen perheenjäsenillään on oikeus jäädä sinne pysyvästi edellyttäen, että:

- työntekijä oli kuolinpäivänään asunut tuon jäsenvaltion alueella yhtäjaksoisesti vähintään kaksi vuotta; tai
- hänen kuolemansa aiheutui työtapaturmasta tai ammattitaidista; taikka

- jälkeensä jäävä puoliso on asuinvaltion kansalainen tai on menettänyt tuon valtion kansalaisuuden solmittuaan avioliiton työntekijän kanssa.

4 artikla

1. Edellä 2 artiklan 1 kohdassa ja 3 artiklan 2 kohdassa säädetty asumisen jatkuvuus voidaan osoittaa millä tahansa asuinmaassa käytettävällä todistamistavalla. Siihen eivät vaikuta väliaikaiset poissaolot, jotka eivät ylitä yhteensä kolmea kuukautta vuodessa eivätkä asevelvollisuuden suorittamisesta johtuvat pitemmät poissaolot.

2. Omasta tahdosta riippumattomat työttömyysjaksot, jotka toimivaltainen työnvälitysviranomainen on asianmukaisesti kirjannut, sekä sairaudesta tai tapaturmasta johtuvat poissaolojaksot luetaan 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuiksi työssälöjaksoksi.

5 artikla

1. Henkilöllä, jolla on oikeus jäädä jäsenvaltioon, on tämän oikeuden käyttämisen aloittamiseksi kahden vuoden määräaika siitä, kun hän on saanut sen 2 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdan sekä 3 artiklan mukaisesti. Tänä aikana hän voi poistua jäsenvaltion alueelta ilman että sillä on kielteistä vaikutusta tähän oikeuteen.

2. Maahanjäämis-oikeuden käyttämiseksi henkilöltä ei saa edellyttää minkään muodollisuuksien täyttämistä.

6 artikla

1. Henkilöillä, joihin sovelletaan tämän asetuksen säännöksiä, on oikeus oleskelulupaan, joka:

- a) myönnetään ja uudistetaan maksutta tai hintaan, joka ei ole suurempi kuin kansalaisille myönnettävistä henkilötodistuksista tai niiden uudistamisesta perittävät maksut ja verot;
- b) on voimassa sen myöntävän jäsenvaltion koko alueella;
- c) on voimassa vähintään viisi vuotta ja on automaattisesti uudistettavissa.

2. Muualla asumisen jaksot, jotka eivät ylitä kuutta perättäistä kuukautta, eivät vaikuta oleskeluluvan voimassaoloon.

7 artikla

Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 mukainen oikeus yhdenvertaiseen kohteluun koskee myös henkilöitä, joihin sovelletaan tämän asetuksen säännöksiä.

8 artikla

1. Tällä asetuksella ei ole vaikutusta mihinkään jäsenvaltion laissa, asetuksessa tai hallinnollisessa määräyksessä olevaan säännökseen, joka olisi muiden jäsenvaltioiden kansalaisten kannalta edullisempi.

2. Jäsenvaltioiden on helpotettava sellaisten alueeltaan poistuneiden työntekijöiden paluuta alueelleen, jotka ovat asuneet siellä pysyvästi pitkän ajan ja olleet siellä työssä ja haluavat palata sinne saavutettuaan eläkeiän tai tultuaan pysyvästi työkyvyttömiksi.

9 artikla

1. Ottaen huomioon Luxemburgin suurherttuakunnan väestötilanteen kehittymisen komissio voi tämän valtion pyynnöstä

määrätä tässä asetuksessa säädetyistä edellytyksistä poikkeavat edellytykset maahanjäämisoikeudenkäyttämälle Luxemburgin alueella.

2. Komissio tekee perustellun päätöksen kahden kuukauden kuluessa siitä, kun kaikki asianmukaiset tiedot sisältävä pyyntö on saatettu sen käsiteltäväksi.

Se antaa päätöksen tiedoksi Luxemburgin suurherttuakunnalle ja ilmoittaa siitä muille jäsenvaltioille.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 29 päivänä kesäkuuta 1970.

Komission puolesta

Puheenjohtaja

Jean REY

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 18 päivänä toukokuuta 1972,
ulkomaalaisten liikkumista ja oleskelua koskevien, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä
kansanterveyteen perustuvien erityistoimenpiteiden yhteensovittamisesta 25 päivänä helmikuuta 1964
annetun direktiivin soveltamisalan laajentamisesta työntekijöihin, jotka käyttävät oikeuttaan
jäädä jäsenvaltion alueelle työskenneltyään siinä valtiossa**

(72/194/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49 artiklan ja 56 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon,

sekä katsoo, että

ulkomaalaisten liikkumista ja oleskelua koskevia yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä kansanterveyteen perustuvia erityistoimenpiteitä on sovitettu yhteen 25 päivänä helmikuuta 1964 annetulla neuvoston direktiivillä⁽¹⁾; työntekijöiden oikeudesta jäädä jäsenvaltion alueelle työskenneltyään siinä valtiossa 29 päivänä kesäkuuta 1970 annetulla komission asetuksella (ETY) N:o 1251/70⁽²⁾ on säädetty tällaisen oikeuden käyttämisen edellytykset, ja

henkilöihin, joihin tuota asetusta sovelletaan, olisi edelleen sovellettava 25 päivänä helmikuuta 1964 annettua direktiiviä,

1 artikla

Ulkomaalaisten liikkumista ja oleskelua koskevien yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä kansanterveyteen perustuvien toimenpiteiden yhteensovittamisesta 25 päivänä helmikuuta 1964 annettua neuvoston direktiiviä sovelletaan jäsenvaltioiden kansalaisiin ja heidän perheenjäseniinsä, jotka asetuksen (ETY) N:o 1251/70 mukaisesti käyttävät oikeuttaan jäädä jäsenvaltion alueelle.

2 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 18 päivänä toukokuuta 1972.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. MART

⁽¹⁾ EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 850/64

⁽²⁾ EYVL N:o L 142, 30.6.1970, s. 24

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 25 päivänä heinäkuuta 1977,
siirtotyöläisten lasten koulutuksesta**

(77/486/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

sosiaalisesta toimintaohjelmasta 21 päivänä tammikuuta 1974 antamassaan päätöslauselmassa⁽³⁾ neuvosto on liittänyt ensisijaisiin toimenpiteisiinsä työntekijöiden vapaan liikkuvuuden edellytyksiä parantavat toimenpiteet, erityisesti työntekijöiden lasten vastaanottamiseen ja koulutukseen liittyvät toimenpiteet,

näiden lasten tulisi saada asianmukaista opetusta, mukaan lukien vastaanottavan valtion kielen opetus, voidakseen sopeutua vastaanottavan valtion kouluympäristöön ja -järjestelmään, ja

vastaanottavien jäsenvaltioiden tulisi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet yhdessä niiden jäsenvaltioiden kanssa, joista lapset ovat peräisin, edistääkseen lasten äidinkielen ja sen maan kulttuurin opetusta, josta he ovat peräisin, erityisesti helpottaakseen lasten mahdollista sopeutumista uudelleen siihen jäsenvaltioon, josta he ovat peräisin,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan lapsiin, joille koulunkäynti on vastaanottavan valtion lainsäädännön mukaan pakollista ja jotka ovat sellaisen työntekijän huollettavia, jolla on jonkin toisen jäsenvaltion kansalaisuus, jos nämä lapset asuvat sen jäsenvaltion alueella, jossa kyseinen kansalainen on tai on ollut palkatussa työssä.

2 artikla

Jäsenvaltioiden on kansallisten olojensa ja oikeusjärjestelmänsä mukaisesti toteutettava asianmukaiset toimenpiteet varmistaakseen, että niiden alueella tarjotaan 1 artiklassa tarkoitetuille lapsille ilmaista vastaanotto-opetusta, johon sisältyy erityisesti näiden lasten erityistarpeisiin sovellettu vastaanottavan valtion yhden virallisen kielen opetus.

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet tätä opetusta antavien opettajien koulutuksen ja jatkokoulutuksen järjestämiseksi.

3 artikla

Jäsenvaltioiden on kansallisten olojensa ja oikeusjärjestelmänsä mukaisesti ja yhteistoiminnassa niiden valtioiden kanssa, joista lapset ovat peräisin, toteutettava aiheelliset toimenpiteet edistääkseen normaaliopetuksen rinnalla 1 artiklassa tarkoitettujen lasten äidinkielen ja sen maan kulttuurin opetusta, josta he ovat peräisin.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 280, 8.12.1975, s. 48

⁽²⁾ EYVL N:o C 45, 27.2.1976, s. 6

⁽³⁾ EYVL N:o C 13, 12.2.1974, s. 1

4 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet neljän vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Jäsenvaltioiden on myös toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa lait, asetukset ja hallinnolliset tai muut määräykset komissiolle.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on viiden vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta ja sen jälkeen säännöllisesti annettava komissiolle sen pyynnöstä kaikki asiaa koskevat tiedot, jotka

komissio tarvitsee laatiakseen neuvostolle annettavan kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta.

6 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 25 päivänä heinäkuuta 1977.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H. SIMONET

LIITE VII

TUTKINTOTODISTUSTEN VASTAVUORONIN TUNNUSTAMINEN

Luettelo, josta määrätään 30 artiklassa

	Sivu		Sivu
JOHDANTO	3	K. MUU	23
ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET	3	SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	23
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3	Yleistä	23
A. YLEINEN JÄRJESTELMÄ	3	Yleinen järjestelmä	23
B. LAKIMIESAMMATIT	3	Lääkärit	23
C. LÄÄKETIETEEN JA SAIRAANHOIDON ALAN TOIMINTA	4	Hammaslääkärit	24
Lääkärit	4	Eläinlääketiede	24
Sairaanhoitajat	9	Farmasia	24
Hammaslääkärit	10	Arkkitehtuuri	24
Eläinlääketiede	12	Tukkukauppa	24
Kätilöt	13	Teollisuus ja pienteollisuus	24
Farmasia	14		
D. ARKKITEHTUURI	14	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	
E. KAUPPA JA VÄLITTÄJÄT	16	A. YLEINEN JÄRJESTELMÄ	
Tukkukauppa	16	389 L 0048	
Kaupan, teollisuuden ja pienteollisuuden välittäjät	16	B. LAKIMIESAMMATIT	
Vähittäiskaupan itsenäiset ammatin- harjoittajat	17	377 L 0249	
Hiihen tukkukaupan ja hiihkaupan välittäjien toiminnan itsenäiset ammatinharjoittajat	17	(1 79 H)	
Myrkyllisten tuotteiden kauppa ja jakelu	17	(1 85 I)	
Liikkuvan kaupan toiminta	18	C. LÄÄKETIETEEN JA SAIRAANHOIDON ALAN TOIMINTA	
Itsenäiset kauppaedustajat	18	381 L 1057	
F. TEOLLISUUS JA PIENTEOLLISUUS	18	Lääkärit	
Tuotanto- ja jalostusteollisuus	18	375 L 0362	
Kaivos- ja louhustyö	18	(1 79 H)	
Sähkön-, kaasun- ja vedenjakelu sekä puh- taanapitalpalvelut	18	(1 85 I)	
Elintarvike- ja juomateollisuus	19	(382 L 0076)	
Öljyn ja maakaasun etsintä (koeporaus ja poraus)	19	(389 L 0594)	
G. KULJETUSTOIMINTAAN LIITTYVÄT OHEISPALVELUT	19	(390 L 0658)	
H. ELOKUVATEOLLISUUS	20	375 L 0363	
I. MUUT ALAT	20	382 L 0076	
Kiinteään omaisuuteen liittyvät ja muualla luokittelemattomat yrityspalvelut	20	(389 L 0594)	
Henkilöpalvelut	21	(389 L 0595)	
Muu toiminta	21	(390 L 0658)	
Kampaamotoiminta	22	377 L 0453	
J. MAATALOUS	22	377 L 0452	
		(1 79 H)	
		(1 85 I)	
		(389 L 0594)	
		(389 L 0595)	
		(390 L 0658)	
		386 L 0457	
		C/268/90/ s. 2	
		Sairaanhoitajat	
		377 L 0452	
		(1 79 H)	
		(1 85 I)	
		(389 L 0594)	
		(389 L 0595)	
		(390 L 0658)	
		377 L 0453	
		389 L 0595	

- Hammaslääkärit**
378 L 0686
 (1 79 H)
 (1 85 I)
 (389 L 0594)
 (390 L 0658)
378 L 0687
- Eläinlääketiede**
378 L 1026
 (1 79 H)
 (1 85 I)
 (389 L 0594)
 (390 L 0658)
378 L 1027
 (389 L 0594)
- Kätilöt**
380 L 0154
 380 L 1273
 (1 85 I)
 (389 L 0594)
 (390 L 0658)
380 L 0155
 389 L 0594
- Farmasia**
385 L 0432
385 L 0433
 385 L 0584
 (390 L 0658)
- D. ARKKITEHTUURI**
385 L 0384
 385 L 0614
 386 L 0017
 390 L 0658
 C/205/89/ s. 5
- E. KAUPPA JA VÄLITTÄJÄT**
Tukkukauppa
364 L 0222
364 L 0223
 (1 72 B)
- Kaupun, teollisuuden ja pienteollisuuden välittäjät**
364 L 0224
 (1 72 B)
 (1 79 H)
 (1 85 I)
- Vähittäiskaupan itsenäiset ammatinharjoittajat**
368 L 0363
 (1 72 B)
368 L 0364
- Hiilen tukkukaupan ja hiilikaupan välittäjien toiminnan itsenäiset ammatinharjoittajat**
370 L 0522
 (1 72 B)
370 L 0523
- Myrkyllisten tuotteiden kauppa ja jakelu**
374 L 0556
374 L 0557
- Liikkuvan kaupan toiminta**
375 L 0369
- Itsenäiset kauppaedustajat**
386 L 0653
- F. TEOLLISUUS JA PIENTEOLLISUUS**
Tuotanto- ja jalostusteollisuus
364 L 0427
 369 L 0077
364 L 0429
 (1 72 B)
- Kaivos- ja louhostyö**
364 L 0428
 (1 72 B)
- Sähkön-, kaasun- ja vedenjakelu sekä puhtaanapito palvelut**
366 L 0162
 (1 72 B)
- Elintarvike- ja juomateollisuus**
368 L 0365
 (1 72 B)
368 L 0366
- Öljyn ja maakaasun etsintä (koeporaus ja poraus)**
369 L 0082
 (1 72 B)
- G. KULJETUSTOIMINTAAN LIITTYVÄT OHEISPALVELUT**
382 L 0470
 (1 85 I)
- H. ELOKUVATEOLLISUUS**
363 L 0607
365 L 0264
 (1 72 B)
368 L 0369
 (1 72 B)
370 L 0451
 (1 72 B)
- I. MUUT ALAT**
 Kiinteään omaisuuteen liittyvät ja muualla luokittelemattomat yritys palvelut
367 L 0043
 (1 72 B)
 (1 79 H)
 (1 85 I)
- Henkilöpalvelut**
368 L 0367
 (1 72 B)
368 L 0368
- Muu toiminta**
375 L 0368
- Kampaamotoiminta**
382 L 0489
- J. MAATALOUS**
363 L 0261
 (1 72 B)
363 L 0262
 (1 72 B)
365 L 0001
 (1 72 B)
367 L 0530
 (1 72 B)
367 L 0531
 (1 72 B)
367 L 0532
 (1 72 B)
367 L 0654
 (1 72 B)
368 L 0192
 (1 72 B)
368 L 0415
371 L 0018
 (1 72 B)
- K. MUU**
385 D 0368

LIITE VII

TUTKINTOTODISTUSTEN VASTAVUORONIN TUNNUSTAMINEN

Luettelo, josta määrätään 30 artiklassa

JOHDANTO

Jos säädöksissä, joihin tässä liitteessä viitataan, on yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisia käsitteitä tai jos niissä viitataan yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisiin menettelyihin, kuten

- johdanto-osat,
- ne, joille yhteisön säädökset on osoitettu,
- viittaukset EY:n alueisiin tai kieliin,
- viittaukset EY:n jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, EY:n jäsenvaltioiden julkisiin yksiköihin, yrityksiin tai yksilöihin suhteessa toisiinsa sekä
- viittaukset tietojenanto- ja ilmoitusmenettelyihin,

noudatetaan, mitä laaja-alaisista mukautuksista tehdyssä pöytäkirjassa 1 määrätään, jollei tässä liitteessä toisin määrätä.

ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET

Tätä liitettä sovellettaessa ja pöytäkirjassa 1 olevien määräysten estämättä niissä säädöksissä, joihin viitataan, ilmaisun ”jäsenvaltio(t)” katsotaan tarkoittavan sillä asianomaisissa EY:n säädöksissä olevan merkityksen lisäksi Islantia, Itävaltaa, Liechtensteinia, Norjaa, Ruotsia, Suomea ja Sveitsiä.

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

A. YLEINEN JÄRJESTELMÄ

1. **389 L 0048:** Neuvoston direktiivi 89/48/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1988, vähintään kolmivuotisesta ammatillisesta

korkeammasta koulutuksesta annettujen tutkintotodistusten tunnustamista koskevasta yleisestä järjestelmästä (EYVL N:o L 19, 24.1.1989, s. 16)

Poiketen direktiivin 89/48/ETY määräyksistä, sellaisena kuin se on sopimuksella mukautettuna, Sveitsi täyttää direktiivissä tarkoitetut velvoitteensa 1 päivään tammikuuta 1995 eikä 1 päivään tammikuuta 1993 mennessä.

B. LAKIMIESAMMATIT

2. **377 L 0249:** Neuvoston direktiivi 77/249/ETY, annettu 22 päivänä maaliskuuta 1977, asianajajien palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamisesta (EYVL N:o L 78, 26.3.1977, s. 17), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 79 H:** liittymishdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Hel-
leenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 91)

— **1 85 I:** liittymishdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan-
jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 160)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

Lisätään 1 artiklan 2 kohtaan seuraava:

”Itävalta: Rechtsanwalt
Suomi: Asianajaja/Advokat
Islanti: Lögmaður
Liechtenstein: Rechtsanwalt
Norja: Advokat
Ruotsi: Advokat
Sveitsi: Avocat/Avvocato/Advokat/
Rechtsanwalt/Anwalt/
Fürsprecher/Fürsprech.”

C. LÄÄKETIETEEN JA SAIRAANHOIDON
ALAN TOIMINTA

3. 381 L 1057: Neuvoston direktiivi 81/1057/ETY, annettu 14 päivänä joulukuuta 1981, lisäyksistä lääkärin, yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan, hammaslääkärin ja eläinlääkärin tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta annettuihin direktiiveihin 75/362/ETY, 77/452/ETY, 78/686/ETY ja 78/1026/ETY saatutettujen oikeuksien osalta (EYVL N:o L 385, 31.12.1981, s. 25)

Lääkärit

4. 375 L 0362: Neuvoston direktiivi 75/362/ETY, annettu 16 päivänä kesäkuuta 1975, lääketieteen tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi (EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— 179 H: liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 90)

— 185 I: liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 158)

— 382 L 0076: neuvoston direktiivi 82/76/ETY, annettu 26 päivänä tammikuuta 1982 (EYVL N:o L 43, 15.2.1982, s. 21)

— 389 L 0594: neuvoston direktiivi 89/594/ETY, annettu 30 päivänä lokakuuta 1989 (EYVL N:o 341, 23.11.1989, s. 19)

— 390 L 0658: neuvoston direktiivi 90/658/ETY, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990 (EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 73)

Poiketen direktiivin 75/362/ETY määräyksistä, sellaisena kuin se on sopimuksella mukautettuna, Sveitsi täyttää direktiivissä tarkoitetut velvoitteensa 1 päivään tammikuuta 1997 eikä 1 päivään tammikuuta 1993 mennessä.

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään 3 artiklaan seuraava:

”m) *Itävallassa*

yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan antama ”Doktor der gesamten Heilkunde” (todistus lääketieteen tohtorin tutkinnosta) ja toimivaltaisten viranomaisten antama ”Bescheinigung über die Absolvierung der Tätigkeit als Arzt im Praktikum” (todistus käytännön harjoittelusta);

n) *Suomessa*

yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan antama ”todistus lääketieteen lisensiaatin tutkinnosta/bevis om medicine licentiat examen” (certificate of the degree of licentiate in medicine) ja toimivaltaisten terveystoveranomaisten antama todistus käytännön harjoittelusta;

o) *Islannissa*

”próf í læknisfræði frá læknadeild Háskóla Íslands” (Islannin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan antama tutkintotodistus) ja ylilääkärin antama todistus sairaalassa suoritetusta, vähintään 12 kuukauden pituisesta käytännön harjoittelusta;

p) *Liechtensteinissa*

toisessa valtiossa, johon tätä direktiiviä sovelletaan, annetut ja tässä artiklassa luetellut tutkintotodistukset, todistukset ja muut asiakirjat, joiden liitteenä on toimivaltaisten viranomaisten antama todistus käytännön harjoittelun suorittamisesta;

q) *Norjassa*

yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan antama ”bevis for bestått medisinsk embetseksamen” (todistus lääketieteellisestä ammattitutkinnosta) ja toimivaltaisten terveystoveranomaisten antama todistus käytännön harjoittelusta;

r) *Ruotsissa*

yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan antama ”läkarexamen” (yliopistollinen lääketieteellinen tutkinto) ja terveys- ja sosiaalivaltion antama todistus käytännön harjoittelusta;

s) *Sveitsissä*

sisäasiainministeriön antama ”Eidgenössich diplomierter Arzt/titulaire du diplôme fédéral de médecin/titulaire di diploma federale di medico” (todistus lääkärin tutkinnosta).”

b) Lisätään 5 artiklan 2 kohtaan seuraava:

”*Itävallassa*
toimivaltaisten viranomaisten antama

”Facharzt Diplom” (todistus erikoislääkärin tutkinnosta);

Suomessa

toimivaltaisten viranomaisten antama ”todistus erikoislääkärin oikeudesta/bevis om specialisträttigheten”;

Islannissa

terveysministeriön antama ”sérfræðileyfi” (todistus erikoislääkärin tutkinnosta);

Liechtensteinissa

toisessa valtiossa, johon tätä direktiiviä sovelletaan, annetut ja tässä artikkelissa luetellut tutkintotodistukset, todistukset ja muut asiakirjat, joiden liitteenä on toimivaltaisten viranomaisten antama todistus vaaditun käytännön harjoittelun suorittamisesta;

Norjassa

toimivaltaisten viranomaisten antama ”bevis for tillatelse til å benytte spesialisttittelen” (todistus oikeudesta käyttää erikoislääkärin nimeä);

Ruotsissa

terveys- ja sosiaalihuollituksen antama ”bevis om specialistkompetens som läkare utfärdat av socialstyrelsen” (todistus erikoislääkärin pätevydestä);

Sveitsissä

toimivaltaisten viranomaisten antama ”Spezialarzt/spécialiste/specialista” (todistus erikoislääkärin tutkinnosta).”

c) Lisätään 5 artiklan 3 kohdan luetelma-kohtiin seuraava:

— *anestesiologia:*

”Itävalta:	Anästhesiologie
Suomi:	anestesiologia/anestesiologi
Islanti:	svæfingalækningar
Liechtenstein:	Anästhesiologie
Norja:	anestesiologi
Ruotsi:	anestesiologi
Sveitsi:	Anästhesiologie/ anesthésiologie/ anestesiologia”

— *kirurgia:*

”Itävalta:	Chirurgie
Suomi:	kirurgia/kirurgi
Islanti:	almennar skurölækningar
Liechtenstein:	Chirurgie
Norja:	generell kirurgi
Ruotsi:	allmän kirurgi
Sveitsi:	Chirurgie/chirurgie/chirurgia”

— *neurokirurgia:*

”Itävalta:	Neurochirurgie
------------	----------------

Suomi:	neurokirurgia/neurokirurgi
Islanti:	taugaskurölækningar
Liechtenstein:	Neurochirurgie
Norja:	nevrokirurgi
Ruotsi:	neurokirurgi
Sveitsi:	Neurochirurgie/neurochirurgie/ neurochirurgia”

— *naistentaudit ja synnytykset:*

”Itävalta:	Frauenheilkunde und Geburtshilfe
Suomi:	naistentaudit ja synnytykset/ kivunhoito ja förlösnningar
Islanti:	kvenlækningar
Liechtenstein:	Gynäkologie und Geburtshilfe
Norja:	fødselshjelp og kvinnesykdommer
Ruotsi:	kivunhoito ja förlösnningar (gynäkologi och obstetrik)
Sveitsi:	Gynäkologie und Geburtshilfe/ gynécologie et obstétrique/ gynecologia e ostetricia”

— *sisätaudit:*

”Itävalta:	Innere Medizin
Suomi:	sisätaudit/inremedin
Islanti:	lyflækningar
Liechtenstein:	Innere Medizin
Norja:	indre medisins
Ruotsi:	allmän internmedicin
Sveitsi:	Innere Medizin/médecine interne/medicina interna”

— *silmätaudit:*

”Itävalta:	Augenheilkunde
Suomi:	silmätaudit/ögonsjukdomar
Islanti:	augnlækningar
Liechtenstein:	Augenheilkunde
Norja:	øyesykdommer
Ruotsi:	ögonsjukdomar (oftalmologi)
Sveitsi:	Ophthalmologie/ophtalmologie/ oftalmologia”

— *korva-, nenä- ja kurkkutaudit:*

”Itävalta:	Hals-, Nasen- und Ohrenkrankheiten
Suomi:	korva-, nenä- ja kurkkutaudit/ öron-, näs- och strup- sjukdomar
Islanti:	háls-, nef- og eyrnalækningar
Liechtenstein:	Hals-, Nasen und Ohrenkrankheiten
Norja:	øre-nese-halssykdommer
Ruotsi:	öron-, näs- och halssjukdomar (oto-rhino-laryngologi)

Sveitsi: Oto-Rhino-Laryngologie/
oto-rhino-laryngologie/
otorinolaringoiatria”

— *lastentaudit:*

”Itävalta: Kinderheilkunde
Suomi: lastentaudit/barnsjukdomar
Islanti: barnalækningar
Liechtenstein: Kinderheilkunde
Norja: barnesykdømmer
Ruotsi: barnaålderns invärtes
sjukdomar (pediatrik)
Sveitsi: Pädiatrie/pédiatrie/pediatria”

— *keuhkosairaudet:*

”Itävalta: Lungenkrankheiten
Suomi: keuhkosairaudet/lungsjuk-
domar
Islanti: lungnalækningar
Liechtenstein: Lungenkrankheiten
Norja: lungesykdømmer
Ruotsi: lungsjukdomar (pneumono-
logi)
Sveitsi: Lungenkrankheiten/
maladies des poumons/
malattie polmonari”

— *urologia:*

”Itävalta: Urologie
Suomi: urologia/urologi
Islanti: þvagfæraskurðlækningar
Liechtenstein: Urologie
Norja: urologi
Ruotsi: urologisk kirurgi
Sveitsi: Urologie/urologie/urologia”

— *ortopedia ja traumatologia:*

”Itävalta: Orthopädie und ortho-
pädische Chirurgie
Suomi: ortopedia ja traumatologia/
ortopedi och traumatologi
Islanti: bæklunarskurðlækningar
Liechtenstein: Orthopädische Chirurgie
Norja: ortopedisk kirurgi
Ruotsi: ortopedisk kirurgi
Sveitsi: Orthopädische Chirurgie/
chirurgie orthopédique/
chirurgia ortopedica”

— *patologinen anatomia:*

”Itävalta: Pathologie
Suomi: patologia/patologi
Islanti: líffærameinafræði
Liechtenstein: Pathologie
Norja: patologi
Ruotsi: klinisk patologi
Sveitsi: Pathologie/pathologie/
patologia”

— *neurologia:*

”Itävalta: Neurologie
Suomi: neurologia/neurologi
Islanti: taugalækningar
Liechtenstein: Neurologie
Norja: nevrologi
Ruotsi: nervsjukdomar (neurologi)
Sveitsi: Neurologie/neurologie/
neurologia”

— *psykiatria:*

”Itävalta: Psychiatrie
Suomi: psykiatria/psykiatri
Islanti: gelækningar
Liechtenstein: Psychiatrie und
Psychotherapie
Norja: psykiatri
Ruotsi: allmän psykiatri
Sveitsi: Psychiatrie und Psycho-
therapie/
psychiatrie et psychothérapie/
psichiatria e psicoterapia”

d) Lisätään 7 artiklan 2 kohtaan seuraava:

— *kliininen biologia:*

”Itävalta: Medizinische Biologie”
— *hematologiset laboratoriotutkimukset:*
”Suomi: hematologiset laboratio-
tutkimukset/hematologiska
laboratorieundersökningar”

— *kliininen mikrobiologia:*

”Itävalta Hygiene und Mikrobiologie
Suomi: kliininen mikrobiologia/
klinisk mikrobiologi
Islanti: sýklafræði
Norja: medisinsk mikrobiologi
Ruotsi: klinisk bakteriologi”

— *kliininen kemia:*

”Itävalta: Medizinisch-chemische
Labordiagnostik
Suomi: kliininen kemia/klinisk kemi
Norja: klinisk kjemi
Ruotsi: klinisk kemi”

— *immunologia:*

”Itävalta: Immunologie
Suomi: immunologia/immunologi
Islanti: ónæmisfræði
Norja: immunologi og trans-
fusjonsmedisin
Ruotsi: klinisk immunologi”

— *plastiikkakirurgia:*

”Itävalta: Plastische Chirurgie
Suomi: plastiikkakirurgia/ plastik-
kirurgi

- Islanti: lýtalækningar
 Norja: plastikkirurgi
 Ruotsi: plastikkirurgi
 Sveitsi: Plastische und Wiederherstellungs-chirurgie/ chirurgie plastique et reconstructive/ chirurgia plastica e ricostitutiva”
- *thorax- ja verisuonikirurgia:*
 ”Suomi: thorax- ja verisuonikirurgia/ thorax- och kärkirurgi
 Islanti: brjóstholsskurðlækningar
 Norja: thoraxkirurgi
 Ruotsi: thoraxkirurgi”
- *lastenkirurgia:*
 ”Suomi: lastenkirurgia/barnkirurgi
 Islanti: barnaskurðlækningar
 Norja: barnekirurgi
 Ruotsi: barnkirurgi
 Sveitsi: Kinderchirurgie/chirurgie infantile/chirurgia infantile”
- *verisuonikirurgia:*
 ”Islanti: æðaskurðlækningar
 Norja: karkirurgi”
- *kardiologia:*
 ”Suomi: kardiologia/kardiologi
 Islanti: hjartalækningar
 Norja: hjertesykdommer
 Ruotsi: hjärtsjukdomar”
- *gastroenterologia:*
 ”Suomi: gastroenterologia/ gastroenterologi
 Islanti: meltingarlækningar
 Norja: fordøyelsesykdommer
 Ruotsi: matsmältningsorganens medicinska sjukdomar (medicinsk gastroenterologi)”
- *reumatologia:*
 ”Suomi: reumatologia/reumatologi
 Islanti: gigtlækningar
 Liechtenstein: Rheumatologie
 Norja: revmatologi
 Ruotsi: reumatiska sjukdomar”
- *kliininen hematologia:*
 ”Suomi: kliininen hematologia/ klinisk hematologi
 Islanti: blóðmeinafræði
 Norja: blodsykdommer
 Ruotsi: hematologi”
- *endokrinologia:*
 ”Suomi: endokrinologia/endokrinologi
 Islanti: efnaskipta- og innkirtla-lækningar
- Norja: endokrinologi
 Ruotsi: endokrina sjukdomar”
- *fysiatria:*
 ”Itävalta: Fysikalische Medizin
 Suomi: fysiatria/fysiatri
 Islanti: orku- og endurhæfingar-lækningar
 Liechtenstein: Fysikalische Medizin und Rehabilitation
 Norja: fysiskal medisin og rehabilitering
 Ruotsi: medicinsk rehabilitering
 Sveitsi: Fysikalische Medizin und Rehabilitation/médecine physique et réhabilitation/ medicina fisica e riabilitazione”
- *iho- ja sukupuolitaudit:*
 ”Itävalta: Haut- und Geschlechtskrankheiten
 Suomi: iho- ja sukupuolitaudit/ hud- och könssjukdomar
 Islanti: húð- og kynsjúkdómalækningar
 Liechtenstein: Dermatologie und Venereologie
 Norja: hud- og veneriske sykdommer
 Ruotsi: hudsjukdomar och veneriska sjukdomar (dermatologi och venerologi)
 Sveitsi: Dermatologie und Venereologie/ dermatologie et vénéréologie/dermatologia e venereologia”
- *radiologia:*
 ”Itävalta: Radiologie
 Islanti: geislalækningar
 Norja: radiologi”
- *diagnostinen radiologia:*
 ”Itävalta: Radiologie-Diagnostik
 Suomi: radiologia/radiologi
 Liechtenstein: Medizinische Radiologie
 Ruotsi: röntgendiagnostik
 Sveitsi: Medizinische Radiologie — Radiodiagnostik/radiologie medicale — radio-diagnostic/ radiologia medica — radiodiagnostica”
- *syöpätaudit ja sädehoito:*
 ”Itävalta: Radiologie-Strahlentherapie
 Suomi: syöpätaudit ja sädehoito/ cancersjukdomar och radio-terapi

- Norja: onkologi
Ruotsi: tumörsjukdomar (allmän onkologi)
- Sveitsi: Medizinische Radiologie — Radio-Onkologie/radiologie médicale — radio-onkologie/radiologia medica — radio-onkologia”
- *trooppinen lääketiede:*
”Sveitsi: Tropenkrankheiten/maladies tropicales/malattie tropicali”
- *lasten psykiatria:*
”Suomi: lasten psykiatria/ barn-psykiatri
Islanti: barnageðlækningar
Liechtenstein: Kinder- und Jugend-psychiatrie und -psychotherapie
Norja: barne- og ungdomspsykiatri
Ruotsi: barn- och ungdomspsykiatri
Sveitsi: Kinder- und Jugend-psychiatrie und -psychotherapie/psychiatrie et psychothérapie d’enfants et d’adolescents/psichiatria e psicoterapia infantile e dell’adolescenza”
- *geriatria:*
”Suomi: geriatria/geriatri
Islanti: öldrunarlækningar
Liechtenstein: Geriatrie
Norja: geriatri
Ruotsi: långvårdsmedicin”
- *nefrologia:*
”Suomi: nefrologia/nefrologi
Islanti: nýrnalækningar
Norja: nyresykdommer
Ruotsi: medicinska njursjukdomar (nefrologi)”
- *infektiosairaudet:*
”Suomi: infektiosairaudet/ infektiosjukdomar
Islanti: smitsjúkdómar
Norja: infeksjonssykdommer
Ruotsi: infektionssjukdomar”
- *terveydenhuolto:*
”Itävalta: Sozialmedizin
Suomi: terveydenhuolto/hälsövärd
Islanti: félagslækningar
Liechtenstein: Prävention und Gesundheitswesen
Norja: samfunnsmedisin
- Sveitsi: Prävention und Gesundheitswesen/prévention et santé publique/prevenzione e sanità pubblica”
- *kliininen farmakologia:*
”Suomi: kliininen farmakologia/ klinisk farmakologi
Islanti: lyfjafræði
Norja: klinisk farmakologi
Ruotsi: klinisk farmakologi”
- *työterveyshuolto:*
”Itävalta: Arbeitsmedizin
Suomi: työterveyshuolto/ företags-hälsövärd
Islanti: atvinnulækningar
Norja: yrkesmedisin
Ruotsi: yrkesmedicin”
- *allergologia:*
”Suomi: allergologia/allergologi
Islanti: ofnæmislækningar
Sveitsi: internmedicinsk allergologi”
- *gastroenterologia:*
”Suomi: gastroenterologia/ gastroenterologi
Norja: gastroenterologisk kirurgi”
- *isotooppitutkimukset:*
”Itävalta: Nuklearmedizin
Suomi: isotooppitutkimukset/ isotopundersökningar
Sveitsi: Medizinische Radiologie — Nuklearmedizin/radiologie médicale — médecine nucléaire/ radiologia medica — medicina nucleare”
- *leukakirurgia: (lääketieteellinen ja hammaslääketieteellinen koulutus):*
”Suomi: leukakirurgia/käkkirurgi
Liechtenstein: Kieferchirurgie
Norja: kjevekirurgi og munnhule-sykdommer
Sveitsi: Kieferchirurgie/chirurgie maxillofaciale/chirurgia mascello-facciale”
5. 375 L 0363: Neuvoston direktiivi 75/363/ETY, annettu 16 päivänä kesäkuuta 1975, lääkärintointa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 14), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:
— 382 L 0076: neuvoston direktiivi 82/76/ETY, annettu 26 päivänä tammikuuta 1982 (EYVL N:o L 43, 15.2.1982, s. 21)

— **389 L 0594:** neuvoston direktiivi 89/594/ETY, annettu 30 päivänä lokakuuta 1989 (EYVL N:o L 341, 23.11.1989, s. 19)

Poiketen direktiivin 75/363/ETY määräyksistä, sellaisena kuin se on sopimuksella mukautettuna, Sveitsi täyttää direktiivissä tarkoitetut velvoitteensa 1 päivään tammikuuta 1997 eikä 1 päivään tammikuuta 1993 mennessä.

6. 386 L 0457: Neuvoston direktiivi 86/457/ETY, annettu 15 päivänä syyskuuta 1986, yleislääkärin erityiskoulutuksesta (EYVL N:o L 267, 19.9.1986, s. 26)

Poiketen direktiivin 86/457/ETY 1 artiklan määräyksistä, sellaisena kuin se on sopimuksella mukautettuna, Norja täyttää direktiivissä tarkoitetut velvoitteensa 1 päivään tammikuuta 1995 eikä 1 päivään tammikuuta 1993 mennessä.

Poiketen direktiivin 86/457/ETY määräyksistä, sellaisena kuin se on sopimuksella mukautettuna, Sveitsi täyttää direktiivissä tarkoitetut velvoitteensa 1 päivään tammikuuta 1993 mennessä sekä 1 päivään tammikuuta 1999 eikä 1 päivään tammikuuta 1995 mennessä.

7. C/268/90/s. 2 Luettelo 90/C 268/02 yleislääkäreiden tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen nimistä, joka on julkaistu neuvoston direktiivin 86/457/ETY 12 artiklan 2 kohdan mukaisesti (EYVL N:o C 268, 14.10.1990, s. 2)

Sairaanhoitajat

8. 377 L 0452: Neuvoston direktiivi 77/452/ETY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1977, yleissairaanhoidosta vastaavien sairaanhoitajien tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi (EYVL N:o L 176, 15.7.1977, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 79 H:** liittämishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 91)

— **1 85 I:** liittämishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o

L 302, 15.11.1985, s. 160)

— **389 L 0594:** neuvoston direktiivi 89/594/ETY, annettu 30 päivänä lokakuuta 1989 (EYVL N:o L 341, 23.11.1989, s. 19)

— **389 L 0595:** neuvoston direktiivi 89/595/ETY, annettu 30 päivänä lokakuuta 1989 (EYVL N:o L 341, 23.11.1989, s. 30)

— **390 L 0658:** neuvoston direktiivi 90/658/ETY, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990 (EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 73)

Poiketen direktiivin 77/452/ETY määräyksistä, sellaisena kuin se on sopimuksella mukautettuna, Sveitsi täyttää direktiivissä tarkoitetut velvoitteensa 1 päivään tammikuuta 1997 eikä 1 päivään tammikuuta 1993 mennessä.

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään 1 artiklan 2 kohtaan seuraava:

”Itävallassa

”Diplomierte Krankenschwester/Diplomierter Krankenpfleger”;

Suomessa

”sairaanhoitaja/sjukskötare — terveydenhoitaja/hälsövärdare”;

Islannissa

”hjúkrunarfræðingur”;

Liechtensteinissa

”Krankenschwester — Krankenpfleger”;

Norjassa

”offentlig godkjent sykepleier”;

Ruotsissa

”sjuksköterska”;

Sveitsissä

”Krankenschwester — Krankenpfleger/infirmière — infirmier/infermiera — infermiere”.”

b) Lisätään 3 artiklaan seuraava:

”m) Itävallassa

osavaltion hyväksymien sairaanhoito-oppilaitosten antama ”Diplom in der allgemeinen krankenflege” (todistus yleissairaanhoitajan tutkinnosta);

n) Suomessa

sairaanhoito-oppilaitoksen antama ”sairaanhoitaja/sjukskötare” tai ”terveydenhoitaja/hälsövärdare” tutkintotodistus;

o) Islannissa

”próf i hjúkrunarfræðum frá Háskóla Íslands” (Islannin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan hoitotieteen osaston antama tutkintotodistus);

p) *Liechtensteinissa*

toisessa valtiossa, johon tätä direktiiviä sovelletaan, annetut ja tässä artiklassa luetellut tutkintotodistukset, todistukset ja muut asiakirjat;

q) *Norjassa*

hoitoalan korkeakoulun antama ”bevis for bestått sykepleiereksamen” (todistus yleissairaanhoitajan tutkinnosta);

r) *Ruotsissa*

hoitoalan korkeakoulun antama ”sjuksköterska” tutkintotodistus (korkeakoulutodistus yleissairaanhoitajan tutkinnosta);

s) *Sveitsissä*

toimivaltaisen viranomaisen antama ”diplomierthe Krankenschwester für allgemeine Krankenpflege — diplomierter Krankenpfleger für allgemeine Krankenpflege/infirmière diplômée en soins généraux — infirmier diplômé en soins généraux/infirmiera diplomata in cure generali — infermiere diplomato in cure generali” (todistus yleissairaanhoitajan tutkinnosta).”

9. 377 L 0453: Neuvoston direktiivi 77/453/ETY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1977, yleissairaanhoidosta vastaavien sairaanhoitajien toimintaa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 176, 15.7.1977, s. 8), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— 389 L 0595: neuvoston direktiivi 89/595/ETY, annettu 30 päivänä lokakuuta (EYVL N:o L 341, 23.11.1989, s. 30)

Poiketen direktiivin 77/453/ETY määräyksistä, sellaisena kuin se on sopimuksella mukautettuna, Sveitsi täyttää direktiivissä tarkoitetut velvoitteensa 1 päivään tammikuuta 1997 eikä 1 päivään tammikuuta 1993 mennessä.

Hammaslääkärit

10. 378 L 0686: Neuvoston direktiivi 78/686/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1978, hammaslääkäriin tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi (EYVL N:o L 233, 24.8.1978, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— 1 79 H: liittämisehdoista ja perustamisso-

pimusten muutoksista tehty asiakirja — Helteenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 91)

— 1 85 I: liittämisehdoista ja perustamisso-

pimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 160)

— 389 L 0594: neuvoston direktiivi 89/594/ETY, annettu 30 päivänä lokakuuta 1989 (EYVL N:o L 341, 23.11.1989, s. 19)

— 390 L 0658: neuvoston direktiivi 90/658/ETY, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990 (EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 73)

Poiketen direktiivin 78/686/ETY määräyksistä, sellaisena kuin se on sopimuksella mukautettuna, Sveitsi täyttää direktiivissä tarkoitetut velvoitteensa 1 päivään tammikuuta 1997 eikä 1 päivään tammikuuta 1993 mennessä.

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään 1 artiklaan seuraava:

”Itävallassa

ammattinimike, jonka Itävalta ilmoittaa sopimuspuolille kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta;

Suomessa

hammaslääkäri/tandläkare;

Islannissa

tannlæknir;

Liechtensteinissa

Zahnarzt;

Norjassa

tannlege;

Ruotsissa

tandläkare;

Sveitsissä

Zahnarzt/médecin-dentiste/medico-dentista.”

b) Lisätään 3 artiklaan seuraava:

”m) Itävallassa

tutkintotodistus, jonka Itävalta ilmoittaa sopimuspuolille kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta;

n) Suomessa

yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan antama todistus hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinnosta/bevis om odontologi licentiat examen sekä sosiaali- ja terveyshallituksen antama todistus käytännön harjoittelusta;

o) *Islannissa*

”próf frá tannlæknadeild Háskóla Íslands” (Islannin yliopiston hammaslääketieteellisen tiedekunnan antama tutkintotodistus);

p) *Liechtensteinissa*

toisessa valtiossa, johon tätä direktiiviä sovelletaan, annetut ja tässä artikkelissa luetellut tutkintotodistukset, todistukset ja muut asiakirjat, joiden liitteenä on toimivaltaisen viranomaisen antama todistus vaaditun käytännön harjoittelun suorittamisesta;

q) *Norjassa*

yliopiston hammaslääketieteellisen tiedekunnan antama ”bevis for bestått odontologisk embetseksamen” (todistus hammaslääketieteen ammattitutkinnosta);

r) *Ruotsissa*

yliopistojen hammaslääketieteellisten tiedekuntien antama ”tandläkarexamen” (yliopistollinen hammaslääkärin tutkinto) sekä terveys- ja sosiaalishallituksen antama todistus vaaditusta käytännön harjoittelusta;

s) *Sveitsissä*

sisäasiainministeriön antama ”eidgenössisch diplomierter Zahnarzt/titulaire du diplôme fédéral de médecin — dentiste/titolare di diploma federale di medico-dentista” (todistus hammaslääketieteen tohtorin tutkinnosta).”

c) Lisätään 5 artiklan luetelmakohtiin seuraavat kohdat:

1. Oikomishoito

— *Suomessa*: toimivaltaisen viranomaisen antama todistus erikoishammaslääkärin oikeudesta oikomishoidon alalla/bevis om specialist-tandläkarrättigheten inom området tandreglering

— *Norjassa*: yliopiston hammaslääketieteellisen tiedekunnan antama ”bevis for gjennomgått spesialistutdanning i kjeveortopedi” (todistus erikoistumiskoulutuksesta oikomishoidon alalla)

— *Ruotsissa*: terveys- ja sosiaalishallituksen antama ”bevis om specialistkompetens i tandreglering” (todistus oikeudesta käyttää oikomishoidon erikoishammaslääkärin nimikettä)

— *Sveitsissä*: tätä varten hyväksytyin toimivaltaisen viranomaisen antama ”Dr.med. dent., Kieferorthopäde/diplôme, dr.méd. dent., orthodontiste/diploma, dott.med.dent., ortodontista” (todistus erikoistumiskoulutuksesta oikomishoidon alalla)”

2. Suukirurgia

— *Suomessa*: toimivaltaisen viranomaisen antama todistus erikoishammaslääkärin oikeudesta suukirurgian (hammas- ja suukirurgian) alalla/bevis om specialist tandläkarrättigheten inom området oralkirurgi (tand- och munkirurgi)

— *Norjassa*: yliopiston hammaslääketieteellisen tiedekunnan antama ”bevis for gjennomgått spesialistutdanning i oralkirurgi” (todistus erikoistumiskoulutuksesta suukirurgian alalla)

— *Ruotsissa*: terveys- ja sosiaalishallituksen antama ”bevis om specialistkompetens i tandsystemets kirurgiska sjukdomar” (todistus suukirurgian erikoishammaslääkärin pätevydestä)’

d) Lisätään seuraava:

”19 b artikla

Siitä päivästä alkaen, jona Itävalta toteuttaa tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet, niiden valtioiden, joihin tätä direktiiviä sovelletaan, on sen 1 artiklassa, sellaisena kuin se on ETA:a varten mukautettuna, mainittua toimintaa varten tunnustettava sellaisille henkilöille Itävallassa annetut tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta lääketieteen alalla osoittavat asiakirjat, jotka ovat aloittaneet korkeakouluopintonsa ennen ETA-sopimuksen voimaantuloa, jos todistusten liitteenä on Itävallan toimivaltaisten viranomaisten antama todistus siitä, että kyseiset henkilöt ovat tosiasiallisesti, laillisesti ja pääasiallisesti harjoittaneet Itävallassa direktiivin 78/687/ETY 5 artiklassa tarkoitettua toimintaa yhtäjaksoisesti vähintään kolmen vuoden ajan todistuksen antamista edeltäneiden viiden vuoden aikana ja että heillä on lupa harjoittaa mainittua toimintaa samoin edellytyksin kuin 3 artiklan m kohdassa tarkoitettujen tutkintotodistusten, todistusten tai muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen haltijat.

Edellä 1 alakohdassa esitetystä kolmen vuoden kokemusta koskevasta vaatimuksesta luovutaan sinä tapauksessa, että asianomaiset ovat suorittaneet vähintään kolmen vuoden opinnot, jotka toimivaltainen viranomainen vahvistaa samanveroisiksi kuin direktiivin 78/687/ETY 1 artiklassa tarkoitettut opinnot.”

11. 378 L 0687: Neuvoston direktiivi

78/687/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1978, hammaslääkärintointa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 233, 24.8.1978, s. 10)

Poiketen direktiivin 78/687/ETY määräyksistä, sellaisena kuin se on tällä sopimuksella mukautettuna, Sveitsi täyttää niissä tarkoitetut velvoitteensa 1 päivään tammikuuta 1997 eikä 1 päivään tammikuuta 1993 mennessä.

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

Ilmaisu ”direktiivin 78/686/ETY 19 artiklan soveltamisalaan kuuluvat henkilöt” korvataan 6 artiklassa ilmaisulla ”direktiivin 78/686/ETY 19, 19 a ja 19 b artiklan soveltamisalaan kuuluvat henkilöt”.

Lisäksi direktiivien 78/686/ETY ja 78/687/ETY (edellä 10 ja 11 kohdan) osalta sovelletaan seuraavaa:

Sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamista lykätään Itävallassa muista valtioista, joihin tätä direktiiviä sovelletaan, tulevien pätevien hammaslääkäreiden ja muissa valtioissa, joihin tätä direktiiviä sovelletaan, hammaslääkärinä toimivien pätevien itävaltalaisien lääkäreiden osalta siihen saakka, kunnes hammaslääkärien koulutusta Itävallassa on direktiivin 78/687/ETY mukaisesti määrätyin edellytyksin täydennetty, ja enintään 31 päivään joulukuuta 1998 saakka.

Edellä määrätyn väliaikaisen poikkeuksen ollessa voimassa sijoittautumisvapautta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevia yleisiä tai erityisiä edellytyksiä, jotka olisivat olemassa Itävallan säädösten tai Itävallan ja jonkin muun valtion, johon tätä direktiiviä sovelletaan, välisiä suhteita koskevan sopimuksen nojalla, pidetään voimassa ja sovelletaan syrjimättä kaikkiin muihinkin valtioihin, joihin tätä direktiiviä sovelletaan.

Eläinlääketiede

12. **378 L 1026:** Neuvoston direktiivi 78/1026/ETY, annettu 18 päivänä joulukuuta 1978, tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta eläinlääketieteen alalla sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi (EYVL N:o L 362, 23.12.1978, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **179 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helteenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 92)

— **185 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 160)

— **389 L 0594:** neuvoston direktiivi 89/594/ETY, annettu 30 päivänä lokakuuta 1989 (EYVL N:o L 341, 23.11.1989, s. 19)

— **390 L 0658:** neuvoston direktiivi 90/658/ETY, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990 (EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 73)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiivin määräyksiä koskevat seuraavat mukautukset:

Lisätään 3 artiklaan seuraava:

m) Itävallassa

Wienin eläinlääketieteellisen korkeakoulun antama ”Diplom-Tierarzt” (todistus eläinlääketieteellisestä tutkinnosta);

n) Suomessa

eläinlääketieteellisen korkeakoulun antama eläinlääketieteen lisensiaatti/veterinär-medicinen licentiat;

o) Islannissa

toisessa valtiossa, johon tätä direktiiviä sovelletaan, annetut ja tässä artiklassa luetellut tutkintotodistukset, todistukset ja muut asiakirjat, joiden liitteenä on toimivaltaisten viranomaisten antama todistus käytännön harjoittelun suorittamisesta;

p) Liechtensteinissa

toisessa valtiossa, johon tätä direktiiviä sovelletaan, annetut ja tässä artiklassa luetellut tutkintotodistukset, todistukset ja muut asiakirjat, joiden liitteenä on toimivaltaisten viranomaisten antama todistus käytännön harjoittelun suorittamisesta;

q) Norjassa

Norjan eläinlääketieteellisen korkeakoulun antama ”eksamensbevis utstedt av Norges veterinærhøgskole for bestått veterinærmedisinsk embetseksamen” (todistus eläinlääketieteen ammattitutkinnosta);

r) Ruotsissa

Ruotsin maataloustieteellisen korkeakoulun antama ”veterinärexamen” (todistus eläinlääkärin tutkinnosta);

s) *Sveitsissä*

sisäasiainministeriön antama "eidgenössich diplomierter Tierarzt/titulaire du diplôme fédéral de vétérinaire/titolare di diploma federale di veterinario" (todistus eläinlääketeiden tutkinnosta)."

13. 378 L 1027: Neuvoston direktiivi 78/1027/ETY, annettu 18 päivänä joulukuuta 1978, eläinlääkäreiden toimintaa koskevien lakien asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 362, 23.12.1978, s. 7), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— 389 L 0594: neuvoston direktiivi 89/594/ETY, annettu 30 päivänä lokakuuta 1989 (EYVL N:o L 341, 23.11.1989, s. 19)

Kättilöt

14. 380 L 0154: Neuvoston direktiivi 80/154/ETY, annettu 21 päivänä tammikuuta 1980, kättilön tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi (EYVL N:o L 33, 11.2.1980, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— 380 L 1273: neuvoston direktiivi 80/1273/ETY, annettu 22 päivänä joulukuuta 1980, (EYVL N:o L 375, 31.12.80, s. 74)

— 185 I: liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 161)

— 389 L 0594: neuvoston direktiivi 89/594/ETY, annettu 30 päivänä lokakuuta 1989 (EYVL N:o L 341, 23.11.1989, s. 19)

— 390 L 0658: neuvoston direktiivi 90/658/ETY, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990 (EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 73)

Poiketen direktiivin 80/154/ETY määräyksistä, sellaisena kuin se on sopimuksella mukautettuna, Sveitsi täyttää direktiivissä tarkoitetut velvoitteensa 1 päivään tammikuuta 1997 eikä 1 päivään tammikuuta 1993 mennessä.

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään 1 artiklaan seuraava:

"*Itävallassa*
"Hebamme";

Suomessa

"kättilö/barnmorska";

Islannissa

"ljósmóðir";

Liechtensteinissa

"Hebamme";

Norjassa

"jordmor";

Ruotsissa

"barnmorska";

Sveitsissä

"Hebamme/sage-femme/levatrice".

b) Lisätään 3 artiklaan seuraava:

"m) *Itävallassa*

osavaltion hyväksymän sairaanhoito-oppilaitoksen antama "Hebammen-Diplom";

n) Suomessa

sairaanhoito-oppilaitoksen antama "kättilö/barnmorska" — tai "erikoissairaanhoitaja, naistentaudit ja äitiyshuolto/specialsjukskötare, kvinnosjukdomar och mödravård" -tutkintotodistus;

o) Islannissa

"próf frá Ljósmæðraskóla Íslands (Islannin kättilöopiston antama tutkintotodistus);

p) Liechtensteinissa

toisessa valtiossa, johon tätä direktiiviä sovelletaan, annetut ja tässä artiklassa luetellut tutkintotodistukset, todistukset ja muut asiakirjat;

q) Norjassa

hoitoalan korkeakoulun antama "bevis for bestått jordmoreksamen" (todistus kättilön tutkinnosta) ja toimivaltaisten terveysviranomaisten antama todistus käytännön harjoittelusta;

r) Ruotsissa

hoitoalan korkeakoulun antama "barnmorska" tutkintotodistus (sairaanhoitajan/kättilön tutkinto);

s) Sveitsissä

toimivaltaisen viranomaisen antama "diplomerte Hebamme/sage-femme diplômée/levatrice diplomata" (todistus kättilön tutkinnosta)."

15. 380 L 0155: Neuvoston direktiivi 80/155/ETY, annettu 21 päivänä tammikuuta

1980, kättilöntoimeen ryhtymistä ja kättilöntoimen harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräyksiä yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 33, 11.2.1980, s. 8), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **389 L 0594:** neuvoston direktiivi 89/594/ETY, annettu 30 päivänä lokakuuta 1989 (EYVL N:o L 341, 23.11.1989, s. 19)

Poiketen direktiivin 80/155/ETY määräyksistä, sellaisena kuin se on sopimuksella mukautettuna, Sveitsi täyttää direktiivissä tarkoitetut velvoitteensa 1 päivään tammikuuta 1997 eikä 1 päivään tammikuuta 1993 mennessä.

Farmasia

16. **385 L 0432:** Neuvoston direktiivi 85/432/ETY, annettu 16 päivänä syyskuuta 1985, tiettyä farmasian alan toimintaa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 253, 24.9.1985, s. 34)

17. **385 L 0433:** Neuvoston direktiivi 85/433/ETY, annettu 16 päivänä syyskuuta 1985, farmasian tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi farmasian alalla (EYVL N:o L 253, 24.9.1985, s. 37), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **385 L 0584:** neuvoston direktiivi 85/584/ETY, annettu 20 joulukuuta 1985 (EYVL N:o L 372, 31.12.1985, s. 42)

— **390 L 0658:** neuvoston direktiivi 90/658/ETY, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990 (EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 73)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään 4 artiklan loppuun seuraava:

”m) *Itävallassa* toimivaltaisen viranomaisen antama ”Staatliches Apothekerdiplom” (valtion todistus apteekkarin tutkinnosta);

n) *Suomessa* korkeakoulun antama todistus proviisorin tutkinnosta/bevis om provisorexamen;

o) *Islannissa* ”próf frá Háskóla Íslands i lyfjafræði” (Is-

lannin yliopiston antama todistus farmasian tutkinnosta);

p) *Liechtensteinissa* toisessa valtiossa, johon tätä direktiiviä sovelletaan, annetut ja tässä artiklassa luetellut tutkintotodistukset, todistukset ja muut asiakirjat, joiden liitteenä on toimivaltaisten viranomaisten antama todistus vaaditun käytännön harjoittelun suorittamisesta;

q) *Norjassa* yliopiston tiedekunnan antama ”bevis for bestått cand.pharm. examen” (todistus farmasian kandidaatin tutkinnosta);

r) *Ruotsissa* Uppsalan yliopiston antama ”apotekarexamen” (farmasian tutkinto);

s) *Sveitsissä* sisäasiainministeriön antama ”eidgenössich diplomierter Apotheker/titulaire du diplôme fédéral de pharmacien/titolare di diploma federale di farmacista” (todistus farmasian tutkinnosta).”

D. ARKKITEHTUURI

18. **385 L 0384:** Neuvoston direktiivi 85/384/ETY, annettu 10 päivänä kesäkuuta 1985, tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta arkkitehtuurin alalla sekä toimenpiteistä sijoittautumisoikeuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi (EYVL N:o L 223, 21.8.1985, s. 15), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **385 L 0614:** neuvoston direktiivi 85/614/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985 (EYVL N:o L 376, 31.12.1985, s. 1)

— **386 L 0017:** neuvoston direktiivi 86/17/ETY, annettu 27 päivänä tammikuuta 1986 (EYVL N:o L 27, 1.2.1986, s. 71)

— **390 L 0658:** neuvoston direktiivi 90/658/ETY, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990 (EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 73)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään 11 artiklaan seuraava:

”l) *Itävallassa* — teknillisten korkeakoulujen arkkitehtuurin (”Architektur”), rakennustekniikan (”Bau-

ingenieurwesen”) tai rakentamisen (”Hochbau”, ”Wirtschaftsingenieurwesen- Bauwesen”, ”Kulturtechnik und Wasserwirtschaft”) alalla antamat tutkintotodistukset,
— Wienin taideakatemian antamat arkkitehdin tutkintotodistukset (”Meisterschule für Architektur”);

— Wienin taideteollisen korkeakoulun antamat arkkitehdin tutkintotodistukset (”Meisterklasse für Architektur”);

— Linzin taideteollisen korkeakoulun antamat arkkitehdin tutkintotodistukset (”Meisterklasse für Architektur”);

— teknillisten oppilaitosten tai rakennusalan teknillisten oppilaitosten antamat insinöörin tutkintotodistukset (Ing.) sekä ”Baumeister”-toimilupa todistuksena vähintään kuuden vuoden ammatillisesta kokemuksesta Itävallassa ja asianomaisen kokeen suorittamisesta;

— todistus insinöörilain (Ziviltechniker-gesetz, Itävallan virallinen lehti N:o 146/1957) tarkoittamasta rakennusalaninsinöörin tai konsultti-insinöörin pätevydestä (”Hochbau”, ”Bauwesen”, ”Wirtschaftsingenieurwesen-Bauwesen”, ”Kulturtechnik und Wasserwirtschaft”);

m) Suomessa

— teknillisten korkeakoulujen ja Oulun yliopiston antamat arkkitehdin-arkkitekt -tutkintotodistukset;

— teknillisten oppilaitosten antamat rakennusarkkitehdin tutkintotodistukset;

n) Islannissa

— toisessa valtiossa, johon tätä direktiiviä sovelletaan, annetut ja tässä artiklassa luetellut tutkintotodistukset, todistukset ja muut asiakirjat, joiden liitteenä on toimivaltaisten viranomaisten antama todistus vaaditun käytännön harjoittelun suorittamisesta;

o) Liechtensteinissa

— teknillisen oppilaitoksen antamat arkkitehdin tutkintotodistukset (Höhere Technische Lehranstalt: Architekt HTL);

p) Norjassa

— Trondheimin yliopistossa olevan Norjan teknillisen korkeakoulun, Oslon arkkitehtikorkeakoulun ja Bergenin arkkitehtikorkeakoulun antamat tutkintotodistukset (sivilar-kitekt),

— todistus Norjan arkkitehtiliiton ”Norske Arkitekters Landsforbund”, (NAL) jäsenyydestä, jos asianomainen on saanut koulutuk-

sensa jossakin valtiossa, johon tätä direktiiviä sovelletaan;

q) Ruotsissa

— Kuninkaallisen teknillisen korkeakoulun, Chalmersin teknillisen korkeakoulun ja Lundin yliopiston teknillisen korkeakoulun arkkitehtuuriosaston antamat tutkintotodistukset (arkitekt),

— todistus Ruotsin arkkitehtiliiton ”Svenska Arkitekters Riksförbund” (SAR) jäsenyydestä, jos asianomainen on saanut koulutuksensa jossakin valtiossa, johon tätä direktiiviä sovelletaan;

r) Sveitsissä

— valtion teknillisten korkeakoulujen antamat tutkintotodistukset (Eidgenössische Technische Hochschulen, Écoles Polytechniques Fédérales, Politecnici Federali: dipl. Arch.ETH, arch.dipl.EPF, arch.dipl.PF);

— Geneven yliopiston arkkitehtuuriosaston antamat tutkintotodistukset (École d’architecture de l’Université de Genève: architecte diplômé EAUG);

— teknillisten oppilaitosten antamat tutkintotodistukset (Höhere Technische Lehranstalten, Écoles Techniques Supérieures, Scuole Technice Superiori: Architekt HTL, architecte ETS, architetto STS) sekä todistus neljän vuoden ammatillisesta kokemuksesta Sveitsissä;

— Sveitsin insinööri-, arkkitehti- ja teknikokoreksterien säätiön ”Stiftung der Schweizerischen Register der Ingenieure, der Architekten und der Techniker/ Fondation des Registres suisses des ingénieurs, des architectes et des techniciens/Fondazione dei Registri svizzeri degli ingegneri, degli architetti e dei tecnici (REG)” antamat tutkintotodistukset (Architekt REG A, architecte REG A, architetto REG A);

— Sveitsin insinööri-, arkkitehti- ja teknikokoreksterien säätiön ”Stiftung der Schweizerischen Register der Ingenieure, der Architekten und der Techniker/ Fondation des Registres suisses des ingénieurs, des architectes et des techniciens/Fondazione dei Registri svizzeri degli ingegneri, degli architetti e dei tecnici (REG)” antamat tutkintotodistukset (Architekt REG B, architecte REG B, architetto REG B) sekä todistus neljän vuoden ammatillisesta kokemuksesta Sveitsissä.”

b) Liitteen 15 artiklan määräyksiä ei sovelleta.

19. C/205/89/s. 5: Jäsenvaltioiden vastavuo-
roisesti tunnustettavat tutkintotodistukset, to-
distukset ja muut muodollista kelpoisuutta
arkkitehtuurin alalla osoittavat asiakirjat (tie-
donannon 88/C 270/03 19 päivältä lokakuuta
1989 saattaminen ajan tasalle) (EYVL N:o C
205, 10.8.1989, s. 5)

E. KAUPPA JA VÄLITTÄJÄT

Tukkukauppa

20. 364 L 0222: Neuvoston direktiivi
64/222/ETY, annettu 25 päivänä helmikuuta
1964, tukkukauppatoimintaan sekä välittäjien
toimintaan kaupan, teollisuuden ja pienteolli-
suuden alalla sovellettavia siirtymätoimenpitei-
tä koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä
(EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 857/64)

21. 364 L 0223: Neuvoston direktiivi
64/223/ETY, annettu 25 päivänä helmikuuta
1964, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tar-
joamisen vapauden toteuttamisesta tukkukaup-
patoiminnassa (EYVL N:o 56, 4.4.1964, s.
863/64), sellaisena kuin se on muutettuna seu-
raavalla:

— 172 B: liittymisehdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tans-
kan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Bri-
tannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kunin-
gaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin

(EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 84)

Kaupan, teollisuuden ja pienteollisuuden välittäjät

22. 364 L 0224: Neuvoston direktiivi
64/224/ETY, annettu 25 päivänä helmikuuta
1964, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tar-
joamisen vapauden toteuttamisesta kaupan, te-
ollisuuden ja pienteollisuuden välittäjien toi-
minnassa (EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 869/64),
sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— 172 B: liittymisehdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tans-
kan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Bri-
tannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kunin-
gaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin
(EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 85)

— 179 H: liittymisehdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Hel-
leenien tasavallan liittyminen Euroopan yhtei-
söihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 89)

— 185 I: liittymisehdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan-
jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan
liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o
L 302, 15.11.1985, s. 155)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä kos-
kee seuraava mukautus:

Lisätään 3 artiklaan seuraavaa:

	Itsenäiset ammattinharjoittajat	Palkatut työntekijät
”Itävallassa:	Handelsagent	Handlungs reisender
Suomessa:	Kauppa-agentti/ Handelsagent Kauppaedustaja/ Handelsrepresentant	Myyntimies/Försäljare
Islannissa:	Smásali Heildsali Umboðssali Farandsali	Sölumaður
Liechtensteinissa:	Handelsvertreter	Handels- reisender
Norjassa:	Handelsagent Kommisjonær Grossist	Handelsagent Selger Representant
Ruotsissa:	Handelsagent Mäklare Kommissionär	Handelsresande
Sveitsissä:	Agent/agenti/agente	Handels- reisender/ repräsentant de commerce/ rappresentante”

Vähittäiskaupan itsenäiset ammatinharjoittajat

23. **368 L 0363:** Neuvoston direktiivi 68/363/ETY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1968, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien vähittäiskauppatoiminnassa (ISIC ryhmästä 612) (EYVL N:o L 260, 22.10.1968, s. 496), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 72 B:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 86)

24. **368 L 0364:** Neuvoston direktiivi 68/364/ETY, annettu lokakuun 15 päivänä 1968, siirtymätoimenpiteitä koskevasta menettelystä itsenäisten ammatinharjoittajien vähittäiskaupan alan toiminnassa (ISIC ryhmästä 612) (EYVL N:o L 260, 22.10.1968, s. 6)

Hiilen tukkukaupan ja hiilikaupan välittäjien toiminnan itsenäiset ammatinharjoittajat

25. **370 L 0522:** Neuvoston direktiivi 70/522/ETY, annettu 30 päivänä marraskuuta 1970, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien harjoittamassa hiilen tukkukaupassa ja hiilikaupan välittäjien toiminnassa (ISIC ryhmästä 6112) (EYVL N:o L 267, 10.12.70, s. 14), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 72 B:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 86)

26. **370 L 0523:** Neuvoston direktiivi 70/523/ETY, annettu 30 päivänä marraskuuta 1970, itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaan hiilen tukkukaupassa ja välittäjien toimintaan hiilikaupan alalla (ISIC ryhmästä 6112) sovellettavista, siirtymätoimenpiteitä koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä (EYVL N:o L 267, 10.12.1970, s. 18)

Myrkyllisten tuotteiden kauppa ja jakelu

27. **374 L 0556:** Neuvoston direktiivi

74/556/ETY, annettu 4 päivänä kesäkuuta 1974, myrkyllisiin tuotteisiin, niiden maahan-tuontiin ja jakeluun sekä tällaisten tuotteiden ammattimaiseen käyttöön liittyvään toimintaan, mukaan lukien välittäjien toiminta, sovellettavista, siirtymätoimenpiteitä koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä (EYVL N:o L 307, 18.11.1974, s. 1)

28. **374 L 0557:** Neuvoston direktiivi 74/557/ETY, annettu 4 päivänä kesäkuuta 1974, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien ja välittäjien toiminnassa myrkyllisten tuotteiden kaupassa ja jakelussa (EYVL N:o L 307, 18.11.1974, s. 5)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään liitteeseen seuraavaa:

”Itävallassa

Kemiallisia aineita koskevassa laissa (Chemikaliengesetz), Federal Gazette 326/1987, ja vastaavissa asetuksissa (§ 224 Gewerbeordnung) ’vahvasti myrkyllisiksi’ tai ’myrkyllisiksi’ luokitellut aineet ja valmisteet;

Suomessa

1. Kemikaalilaissa 1989 ja asetuksissa tarkoitetut kemikaalit;
2. Torjunta-ainelaisissa 1969 ja asetuksissa tarkoitetut biologiset torjunta-aineet;

Liechtensteinissa

1. Benzol ja tetrachlorocarbon (1 kesäkuuta 1964 annettu asetus N:o 23);
2. Myrkkylain (SR 814.80) 2 pykälässä tarkoitetut myrkylliset aineet ja tuotteet; erityisesti myrkyllisiä aineita koskevan asetuksen (SR 814.801) 3 pykälän mukaisesti myrkyllisten aineiden luetteloon rekisteröidyt luokkiin 1, 2, 3 kuuluvat myrkylliset aineet tai tuotteet (sovellettavissa tullisopimuksen mukaisesti, virallinen julkaisu N:o 47, 28 elokuuta 1979);

Norjassa

1. Torjunta-ainelaisissa, annettu 5 päivänä huhtikuuta 1963, ja asetuksissa tarkoitetut torjunta-aineet;
2. Ihmishengelle vaarallisten kemikaalien merkitsemistä ja kauppaa koskevan, 1 päivänä kesäkuuta 1990 annetun, asetuksen ja vastaavan kemikaaliluettelon sisältävän asetuksen piiriin kuuluvat kemikaalit;

Ruotsissa:

1. Kemiallisia tuotteita koskevassa asetuksessa (1985:835) tarkoitetut erittäin vaaralliset ja hyvin vaaralliset kemialliset tuotteet;
2. Tappavien ja hyvin vaarallisten kemiallisten tuotteiden tuotanto-, kauppa- ja jakelulupia koskevissa ohjeissa (KIFS 1986:5, KIFS 1990:9) tarkoitetut huumeet;
3. Asetuksessa 1985:836 tarkoitetut 1 luokan torjunta-aineet;
4. Asetuksessa 1985:841 tarkoitetut ympäristölle vaaralliset jätteet;
5. Asetuksessa 1985:837 tarkoitetut PCB ja PCB:tä sisältävät kemialliset tuotteet;
6. Terveydelle sallittuja arvoja koskevista ohjeista annetun viranomais määräyksen (AFS 1990:13) ryhmässä B luetellut aineet;
7. Viranomais määräyksessä AFS 1986:2 tarkoitetut asbesti ja asbestia sisältävät materiaalit;

Sveitsissä:

Myrkkylain (SR 814.80) 2 pykälän mukaiset myrkylliset aineet ja tuotteet; erityisesti myrkyllisiä aineita koskevan asetuksen (SR 814.801) 3 pykälän mukaisesti myrkyllisten aineiden luetteloon rekisteröidyt luokkiin 1, 2, 3 kuuluvat myrkylliset aineet tai tuotteet.”

Liikkuvan kaupan toiminta

29. **375 L 0369:** Neuvoston direktiivi 75/369/ETY, annettu 16 päivänä kesäkuuta 1975, toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi liikkuvan kaupan toiminnassa ja erityisesti tätä toimintaa koskevista siirtymätoimenpiteistä (EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 29)

Itsenäiset kauppaedustajat

30. **386 L 0653:** Neuvoston direktiivi 86/653/ETY, annettu 18 päivänä joulukuuta 1986, jäsenvaltioiden itsenäisiä kauppaedustajia koskevan lainsäädännön yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 382, 31.12.86, s. 17)

F. TEOLLISUUS JA PIENTEOLLISUUS*Tuotanto- ja jalostusteollisuus*

31. **364 L 0427:** Neuvoston direktiivi

64/427/ETY, annettu 7 päivänä heinäkuuta 1964, itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaan ISIC pääryhmiin 23 — 40 (teollisuus ja pienteollisuus) kuuluvassa tuotanto- ja jalostusteollisuudessa sovellettavista, siirtymätoimenpiteitä koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä (EYVL N:o 117, 23.7.1964, s. 1863/64), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **369 L 0077:** neuvoston direktiivi 69/77/ETY, annettu 4 päivänä maaliskuuta 1969 (EYVL N:o L 59, 10.3.1969, s. 8)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Direktiivin 5 artiklan 3 kohtaa ei sovelleta.

32. **364 L 0429:** Neuvoston direktiivi 64/429/ETY, annettu 7 päivänä heinäkuuta 1964, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnassa ISIC pääryhmiin 23—40 (teollisuus ja pienteollisuus) kuuluvassa tuotanto- ja jalostusteollisuudessa (EYVL N:o 117, 23.7.1964, s. 1880/64), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **172 B:** liittymisehdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 83)

Kaivos- ja louhustyö

33. **364 L 0428:** Neuvoston direktiivi 64/428/ETY, annettu 7 päivänä heinäkuuta 1964, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnassa kaivos- ja louhustyössä (ISIC pääryhmät 11 — 19) (EYVL N:o 117, 23.7.1964, s. 1871/64), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **172 B:** liittymisehdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 81)

Sähkön-, kaasun- ja vedenjakelu sekä puhtaanapalvelut

34. **366 L 0162:** Neuvoston direktiivi 66/162/ETY, annettu 28 päivänä helmikuuta

1966, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnassa sähkön-, kaasun- ja vedenjakelussa sekä puhtaanapito- palveluissa (ISIC osasto 5) (EYVL N:o 42, 8.3.1966, s. 584/66), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 72 B:** liittymisehdoista ja perustamisso- pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tans- kan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Bri- tannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kunin- gaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 82)

Elintarvike- ja juomateollisuus

35. **368 L 0365:** Neuvoston direktiivi 68/365/ETY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1968, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tar- joamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnassa elintarvike- ja juomateollisuudessa (ISIC pääryhmät 20 ja 21) (EYVL N:o L 260, 22.10.1968, s. 9), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 72 B:** liittymisehdoista ja perustamisso- pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tans- kan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Bri- tannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kunin- gaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 83)

36. **368 L 0366:** Neuvoston direktiivi 68/366/ETY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1968, itsenäisten ammatinharjoittajien toimin- taan elintarvike- ja juomateollisuudessa (ISIC pääryhmät 20 ja 21) sovellettavista, siirtymä- toimenpiteitä koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä (EYVL N:o L 260, 22.10.1968, s. 12)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä kos- kee seuraava mukautus:

Direktiivin 6 artiklan 3 kohdan määräyksiä ei sovelleta.

Öljyn ja maakaasun etsintä (koeporaus ja poraus)

37. **369 L 0082:** Neuvoston direktiivi 69/82/ETY, annettu 13 päivänä maaliskuuta 1969, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tar- joamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnassa öljyn ja maa-

kaasun etsinnässä (koeporaus ja poraus) (ISIC pääryhmästä 13) (EYVL N:o L 68, 19.3.1969, s. 4), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 72 B:** liittymisehdoista ja perustamisso- pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tans- kan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Bri- tannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kunin- gaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 82)

G. KULJETUSTOIMINTAAN LIITTYVÄT OHEISPALVELUT

38. **382 L 0470:** Neuvoston direktiivi 82/470/ETY, annettu 29 päivänä kesäkuuta 1982, toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi itsenäisten amma- tinharjoittajien toiminnassa tietyissä kuljetus- ja matkatoimistoalan (ISIC ryhmä 718) oheis- palveluissa sekä säilytys- ja varastointipalve- luissa (ISIC ryhmä 720) (EYVL N:o L 213, 21.7.1982, s. 1), sellaisena kuin se on muutet- tuna seuraavalla:

— **1 85 I:** liittymisehdoista ja perustamisso- pimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan- jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 156)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä kos- kee seuraava mukautus:

Lisätään 3 artiklan loppuun seuraava:

”Itävalta

- A. Spediteur
Transportagent
- B. Reisebüro
- C. Lagerhalter
Tierpfleger
- D. Kraftfahrzeugprüfer
Kraftfahrzeugsachverständiger
Wäger

Suomi

- A. Huolitsija/Speditör
Laivanselvittäjä/Skeppsmäklare
- B. Matkanjärjestäjä/Researrangör
Matkanvälittäjä/Reseagent
- C. —
- D. Autonselvittäjä/Bilmäklare

Islanti

- A. Skipamiðlari

- B. Ferðaskrifstofa
- C. Flutningamiðstöð
- D. Bifreiðaskoðun

Liechtenstein

- A. Spediteur, Waretransportvermittler
- B. Reisebürounternehmer
- C. Lagerhalter
- D. Fahrzeugsachverständiger, Wäger

Norja

- A. Speditør
Skipsmegler
- B. Reisebyrå
- C. Oppbevaring
- D. Bilingspektør

Ruotsi

- A. Speditör
Skeppsmäklare
- B. Resebyrå
- C. Magasinerings
Lagring
Förvaring
- D. Bilinspektör
Bilprovare
Bilbesiktningssman

Sveitsi

- A. Spediteur/expéditeur/spedizioniere
Zolldeklarant/déclarant de douane/
dichiarante di dogana
- B. Reisebürounternehmer/agent de voyage/
agente di viaggio
- C. Lagerhalter/entrepotitaire/
agente di deposito
- D. Automobilexperte/expert en
automobiles/perito in automobili
Eichmeister/vérificateur des poids et
mesures/verificatore dei pesi e delle
misure”

H. ELOKUVATEOLLISUUS

39. **363 L 0607:** Neuvoston direktiivi 63/607/ETY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1963, palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman määräysten täytäntöönpanosta elokuvateollisuudessa (EYVL N:o 159, 2.11.1963, s. 2661/63)

40. **365 L 0264:** Neuvoston toinen direktiivi 65/264/ETY, annettu 13 päivänä toukokuuta 1965, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tar-

joamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annettujen yleisten toimintaohjelmien määräysten täytäntöönpanosta elokuvateollisuudessa (EYVL N:o 85, 19.5.1965, s. 1437/65), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 72 B:** liittymishdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14)

41. **368 L 0369:** Neuvoston direktiivi 68/369/ETY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1968, sijoittautumisvapauden toteuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnassa elokuvien levityksessä (EYVL N:o L 260, 22.10.1968, s. 22), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 72 B:** liittymishdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 88)

42. **370 L 0451:** Neuvoston direktiivi 70/451/ETY, annettu 29 päivänä syyskuuta 1970, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta elokuvatuotannon itsenäisenä ammatinharjoittajana (EYVL N:o L 218, 3.10.1970, s. 37), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 72 B:** liittymishdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 88)

I. MUUT ALAT

Kiinteään omaisuuteen liittyvät ja muualla luokittelemattomat yrityspalvelut

43. **367 L 0043:** Neuvoston direktiivi 67/43/ETY, annettu 12 päivänä tammikuuta 1967, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnassa: 1. 'kiinteään omaisuuteen liittyvässä toiminnassa (lukuun ottamatta 6401)' (ISIC ryhmästä 640) 2. tiettyjen 'muualla luokittelemattomien yrityspalvelujen tarjoaminen' (ISIC ryhmä 839) (EYVL N:o

10, 19.1.1967, s. 140/67), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 72 B:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 86)

— **1 79 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helteen tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 89)

— **1 85 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 156)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään 2 artiklan 3 kohtaan seuraava:

”Itävallassa

- Immobilienmakler
- Immobilienverwaltung
- Bauträger (Bauorganisator, Baubetreuer)

Suomessa

- kiinteistövälittäjä/fastighetsförmedlare, fastighetsmäklare

Islannissa

- Fasteigna- og skipasala
- Leigumiðlarar

Liechtensteinissa

- Immobilien- und Finanzmakler
- Immobilienschätzer, Immobiliensachverständiger
- Immobilienhändler
- Baubetreuer
- Immobilien-, Haus- und Vermögensverwalter

Norjassa

- Eiendomsmevlere, adokater
- Entreprenører, utbyggere av fast eiendom
- Eiendomsforvalter
- Eiendomsforvaltere
- Utleiekontorer

Ruotsissa

- Fastighetsmäklare
- (Fastighets-)Värderingsman
- Fastighetsförvaltare
- Byggnadsentreprenörer

Sveitsissä

- Liegenschaftmakler/courtier en immeubles/agente immobiliere
- Hausverwalter/gestionnaire en immeubles/amministratore di stabili
- Immobilien-Treuhänder/régisseur et courtier en immeubles/fiduciario immobiliare.”

Henkilöpalvelut

44. **368 L 0367:** Neuvoston direktiivi 68/367/ETY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1968, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien henkilöasiakaspalvelualan toiminnassa (ISIC pääryhmästä 85); 1. Ravintolat, kahvilat, baarit ja muut anniskelu- ja ruokailupaikat (ISIC ryhmä 852) 2. Hotellit, majatalot, leirintäalueet ja muut majoituspaikat (ISIC ryhmä 853) (EYVL N:o L 260, 22.10.1968, s. 16), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 72 B:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 86)

45. **368 L 0368:** Neuvoston direktiivi 68/368/ETY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1968, itsenäisten ammatinharjoittajien henkilöasiakaspalvelualan toimintaan (ISIC pääryhmästä 85); 1. Ravintolat, kahvilat, baarit sekä muut anniskelu- ja ruokapaikat (ISIC ryhmä 852) 2. Hotellit, majatalot, leirintäalueet ja muut majoituspaikat (ISIC ryhmä 853) sovellettavista, siirtymätoimenpiteitä koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä (EYVL N:o L 260, 22.10.1968, s. 19)

Muu toiminta

46. **375 L 0368:** Neuvoston direktiivi 75/368/ETY, annettu 16 päivänä kesäkuuta 1975, toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi itsenäisten ammatinharjoittajien eri toiminnassa (ISIC osastosta 01—85) ja erityisesti tällaista toimintaa koske-

vista siirtymätöidenpiteistä (EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 22)

Kampaamotoiminta

47. **382 L 0489:** Neuvoston direktiivi 82/489/ETY, annettu 19 päivänä heinäkuuta 1982, toimenpiteistä sijoittautumisoikeuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi kampaamoalalla (EYVL N:o L 218, 27.7.1982, s. 24)

J. MAATALOUS

48. **363 L 0261:** Neuvoston direktiivi 63/261/ETY, annettu 2 päivänä huhtikuuta 1963, yksityiskohtaisista säännöksistä sijoittautumisvapauden toteuttamiseksi maataloudessa jäsenvaltion alueella keskeytymättä kahden vuoden ajan palkattuina maataloustyöntekijöinä työskennelleiden muiden jäsenvaltioiden kansalaisten osalta (EYVL N:o 62, 20.4.1963, s. 1323/63), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 72 B:** liittämishdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14)

49. **363 L 0262:** Neuvoston direktiivi 63/262/ETY, annettu 2 päivänä huhtikuuta 1963, yksityiskohtaisista säännöksistä vapauden saavuttamiseksi sijoittautua hylätyille tai yli kahden vuoden ajan viljelemättömille maataloille (EYVL N:o 62, 20.4.1963, s. 1326/63), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 72 B:** liittämishdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14)

50. **365 L 0001:** Neuvoston direktiivi 65/1/ETY, annettu 14 päivänä joulukuuta 1964, yksityiskohtaisista säännöksistä palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamiseksi maataloudessa ja puutarhataloudessa (EYVL N:o 1, 8.1.1965, s. 1/65), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 72 B:** liittämishdoista ja perustamisso-

pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 79)

51. **367 L 0530:** Neuvoston direktiivi 67/530/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1967, toisen jäsenvaltion alueelle maanviljelijöiksi sijoittautuneiden jäsenvaltion kansalaisten vapaudesta siirtyä maatilalta toiselle (EYVL N:o 190, 10.8.1967, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 72 B:** liittämishdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 79)

52. **367 L 0531:** Neuvoston direktiivi 67/531/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1967, maatalousmaan vuokrasopimuksia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön soveltamisesta maanviljelijöihin, jotka ovat toisten jäsenvaltioiden kansalaisia (EYVL N:o 190, 10.8.1967, s. 3), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 72 B:** liittämishdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 80)

53. **367 L 0532:** Neuvoston direktiivi 67/532/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1967, toiseen jäsenvaltioon maanviljelijöiksi sijoittautuneiden jäsenvaltion kansalaisten oikeudesta liittyä osuuskuntiin (EYVL N:o 190, 10.8.1967, s. 5), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 72 B:** liittämishdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 80)

54. **367 L 0654:** Neuvoston direktiivi 67/654/ETY, annettu 25 päivänä lokakuuta 1967, yksityiskohtaisista säännöksistä metsänhoidon ja metsänhakuun itsenäisten ammattiharjoittajien sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamiseksi (EYVL N:o 263, 30.10.1967, s. 6), sellaisena

kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 72 B:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 80)

55. 368 L 0192: Neuvoston direktiivi 68/192/ETY, annettu 5 päivänä huhtikuuta 1968, jäsenvaltion alueelle sijoittautuneiden maanviljelijöiden, jotka ovat toisen jäsenvaltion kansalaisia, oikeudesta erimuotoisten luottojen saamiseen (EYVL N:o L 93, 17.4.1968, s. 13), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 72 B:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 80)

56. 368 L 0415: Neuvoston direktiivi 68/415/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1968, maanviljelijöiksi toisen jäsenvaltion alueelle sijoittautuneiden jäsenvaltion kansalaisten oikeudesta saada erimuotoisia avustuksia (EYVL N:o L 308, 23.12.1968, s. 17)

57. 371 L 0018: Neuvoston direktiivi 71/18/ETY, annettu 16 päivänä joulukuuta 1970, yksityiskohtaisista säännöksistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamiseksi maatalouden ja puutarhatalouden palveluja tarjoavien itsenäisten ammatinharjoittajien osalta (EYVL N:o L 8, 11.1.1971, s. 24), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 72 B:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 80)

K. MUU

58. 385 D 0368: Neuvoston päätös 85/368/ETY, tehty 16 päivänä heinäkuuta 1985, Euroopan yhteisön jäsenvaltioiden ammatillisen koulutuksen todistusten vastaavuudesta (EYVL N:o L 199, 31.7.1985, s. 56)

SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA

Sopimuspuolet kiinnittävät huomiota seuraavien säädösten sisältöön:

Yleistä

59. C/81/74/s. 1: Komission tiedonanto ennen 1 päivää kesäkuuta 1973 sijoittautumisvapaudesta ja palvelujen tarjoamisen vapaudesta annetuissa neuvoston direktiiveissä tarkoitettuja todisteista, vakuutuksista ja todistuksista, joilla osoitetaan hyvä maine, se, ettei henkilö ole ollut konkurssissa sekä siinä maassa, josta asianomainen tulee, harjoitetun toiminnan laatu ja kesto (EYVL N:o C 81, 13.7.1974, s. 1)

60. 374 Y 0820(01): Neuvoston päätöslauselma, annettu 6 päivänä kesäkuuta 1974, tutkintojen, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta (EYVL N:o C 98, 20.8.1974, s. 1)

Yleinen järjestelmä

61. 389 L 0048: Neuvoston ja komission lausunto vähintään kolmivuotisesta korkeammasta ammatillisesta koulutuksesta annettujen tutkintotodistusten tunnustamista koskevasta yleisestä järjestelmästä annetun direktiivin 89/48/ETY hyväksymisestä (EYVL N:o L 19, 24.1.1989, s. 23)

Lääkärit

62. 375 X 0366: Neuvoston suositus 75/366/ETY, annettu 16 päivänä kesäkuuta 1975, Luxemburgin suurherttuakunnan kansalaisten kolmannessa maassa suorittamista lääketieteen tutkinnoista (EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 20)

63. 375 X 0367: Neuvoston suositus 75/367/ETY, annettu 16 päivänä kesäkuuta 1975, lääkärin kliinisestä harjoittelusta (EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 21)

64. 375 Y 0701(01): Neuvoston lausunnot lääkäreiden sijoittautumisoikeutta ja palvelujen

tarjoamisen vapautta yhteisössä koskevien tekstien hyväksymisestä (EYVL N:o C 146, 1.7.75, s. 1)

65. **386 X 0458:** Neuvoston suositus 86/458/ETY, annettu 15 päivänä syyskuuta 1986, Luxemburgin suurherttuakunnan kansalaisten kolmannessa maassa suorittamista lääkärin tutkinnoista (EYVL N:o L 267, 19.9.1986, s. 30)

66. **389 X 0601:** Komission suositus 89/601/ETY, annettu 8 päivänä marraskuuta 1989, terveydenhuoltohenkilöstön koulutuksesta syövän osalta (EYVL N:o L 346, 27.11.1989, s. 1)

Hammaslääkärit

67. **378 Y 0824(01):** Neuvoston lausunto hammaslääkärintointia koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamista koskevasta direktiivistä (EYVL N:o C 202, 24.8.1978, s. 1)

Eläinlääketiede

68. **378 X 1029:** Neuvoston suositus 78/1029/ETY, annettu 18 päivänä joulukuuta 1978, Luxemburgin suurherttuakunnan kansalaisten kolmannessa maassa suorittamista eläinlääketieteen tutkinnoista (EYVL N:o L 362, 23.12.1978, s. 12)

69. **378 Y 1223(01):** Neuvoston lausunnot tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta eläinlääketieteen alalla sekä toimenpiteistä sijoittautumisoikeuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan toteuttamisen helpottamisesta annetusta direktiivistä (EYVL N:o 308, 23.12.1978, s. 1)

Farmasia

70. **385 X 0435:** Neuvoston suositus

85/435/ETY, annettu 16 päivänä syyskuuta 1985, Luxemburgin suurherttuakunnan kansalaisista, joilla on jossakin kolmannessa valtiossa annettu proviisorin tutkintotodistus (EYVL N:o L 253, 24.9.1985, s. 45)

Arkkitehtuuri

71. **385 X 0386:** Neuvoston suositus 65/77/ETY, annettu 10 päivänä kesäkuuta 1985, kolmannessa maassa suoritetuista arkkitehtitutkinnoista (EYVL N:o L 223, 21.8.1985, s. 28)

Tukkukauppa

72. **365 X 0077:** Komission suositus 65/77/ETY, annettu 12 päivänä tammikuuta 1965, jäsenvaltioille direktiivin 64/222/ETY 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista todistuksista, jotka koskevat ammatin harjoittamista siinä maassa, josta asianomainen tulee (EYVL N:o 24, 11.2.1965, s. 413/65)

Teollisuus ja pienteollisuus

73. **365 X 0076:** Komission suositus 65/76/ETY, annettu 12 päivänä tammikuuta 1965, jäsenvaltioille neuvoston direktiivin 64/427/ETY 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja todistuksista, jotka koskevat ammatin harjoittamista siinä maassa, josta asianomainen tulee (EYVL N:o 24, 11.2.1965, s. 410/65)

74. **369 X 0174:** Komission suositus 69/174/ETY, annettu 24 päivänä toukokuuta 1969, jäsenvaltioille neuvoston direktiivin 68/366/ETY 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja todistuksista, jotka koskevat ammatin harjoittamista siinä maassa, josta asianomainen tulee (EYVL N:o L 146, 18.6.1969, s. 4)

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 21 päivänä joulukuuta 1988,
vähintään kolmivuotisesta korkeammasta ammatillisesta koulutuksesta annettujen
tutkintotodistusten tunnustamista koskevasta yleisestä järjestelmästä**

(89/48/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49 artiklan, 57 artiklan 1 kohdan ja 66 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 3 artiklan c alakohdan mukaan yhteisön tavoitteena on poistaa henkilöiden ja palvelujen vapaan liikkuvuuden esteet jäsenvaltioiden väliltä; tämä merkitsee jäsenvaltioiden kansalaisille etenkin mahdollisuutta harjoittaa ammattia joko itsenäisenä ammatinharjoittajana tai palkatussa työssä muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa he ovat hankkineet ammattipätevyyden,

neuvoston tähän mennessä antamat säännökset, joiden mukaan jäsenvaltiot tunnustavat alueillaan vastavuoroisesti ja korkeammasta ammatillisesta koulutuksesta annetut tutkintotodistukset, koskevat vain muutamia ammatteja; kyseisiin ammatteihin pääsyä säätelevän koulutuksen tasosta ja kestosta on säädetty samalla tavalla kaikissa jäsenvaltioissa tai niitä on yhdenmukaistettu vain se vähimmäismäärä, mikä tarvitaan tutkintotodistusten vastavuoroisen tunnustamisen alakohtaisten järjestelmien luomiseksi,

jotta voitaisiin nopeasti vastata niiden yhteisömaiden kansalaisten odotuksiin, joilla on korkeammasta koulutuksesta annettu tutkintotodistus muussa jäsenvaltiossa suoritetusta ammatillisesta koulutuksesta, kuin missä he haluavat harjoittaa ammattiaan, olisi sellaisten tutkintotodistusten tunnustamiseksi aiheellista ottaa käyttöön toinen menetelmä, joka antaa asianomaisille mahdollisuuden harjoittaa sitä ammattitoimintaa, joka vastaanottavassa jäsenvaltiossa edellyttää keskiasteen jälkeistä koulutusta, edellyttäen, että heillä on tähän toimintaan kelpoisuuden antava, vähintään kolmivuotista koulutusta edellyttävä toisessa jäsenvaltiossa annettu tutkintotodistus,

tämä tavoite voidaan saavuttaa ottamalla käyttöön vähintään kolmivuotisesta korkeammasta ammatillisesta koulutuksesta annettujen tutkintotodistusten tunnustamista koskeva yleinen järjestelmä,

varmistaakseen alueellaan tarjottavien palvelujen laadun, jäsenvaltiot varaavat mahdollisuuden määritellä kelpoisuuden vähimmäistason niiden ammattien osalta, joiden harjoittamisen edellytykseksi yhteisö ei ole määritellyt tällaista tasoa; ne eivät kuitenkaan voi vaatia, toimimatta perustamissopimuksen 5 artiklassa määrättyjen velvoitteidensa vastaisesti, että jäsenvaltion kansalaisen tulee hankkia sellainen kelpoisuus, jonka ne itse yleensä määrittävät vain viittaamalla oman kansallisen koulutusjärjestelmänsä tutkintotodistuksiin silloin kun asianomainen on jo hankkinut sellaisen kelpoisuuden kokonaan tai osin toisessa jäsenvaltiossa; tämän takia jokaisen vastaanottavan jäsenvaltion,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 217, 28.8.1985, s. 3, ja EYVL N:o C 143, 10.6.1986, s. 7

⁽²⁾ EYVL N:o C 345, 31.12.1985, s. 80, ja EYVL N:o C 309, 5.12.1988

⁽³⁾ EYVL N:o C 75, 3.4.1986, s. 5

jossa ammatti on säännelty, on otettava huomioon toisessa jäsenvaltiossa hankittu kelpoisuus ja määriteltävä, vastaako se kyseisen jäsenvaltion edellyttämää kelpoisuutta,

tarvitaan jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä helpottamaan näiden sitoumusten noudattamista; tämän vuoksi tulisi luoda keinot tällaisen yhteistyön järjestämiseksi,

määriteltäessä 'säännellyn ammattitoiminnan' käsitettä on otettava huomioon erilaiset kansalliset yhteiskuntaolot; käsitteen tulisi, sen lisäksi, että se sisältää sen ammattitoiminnan, jonka harjoittamisen edellytyksenä jäsenvaltiossa on, että asianomaisella on tutkintotodistus, sisältää myös se ammatitointi, jonka harjoittamista ei ole rajoitettu, jos tätä toimintaa harjoitetaan ammattinimikkeellä, joka on varattu yksinomaan niille, joilla on tietty ammattipätevyys; viranomaisten tunnustamat ammatilliset yhdistykset ja järjestöt, jotka myöntävät jäsenilleen tällaisia nimikkeitä, eivät voi yksityisoikeudelliseen asemaansa vedoten välttyä tässä direktiivissä säädetyin järjestelmän soveltamisesta,

on myös tarpeen määritellä ne ammattikokemuksen ja sopeutumisaajan ominaispiirteet, joita vastaanottava jäsenvaltio voi korkeakoulututkinnon lisäksi vaatia asianomaiselta, kun hänen pätevyytensä ei vastaa kansallisia säännöksiä kelpoisuudesta,

sopeutumisaajan sijasta voidaan käyttää myös kelpoisuuskoetta; kummallakin parannetaan nykyistä jäsenvaltioiden välistä tutkintotodistusten vastavuoroista tunnustamista, ja täten helpotetaan henkilöiden vapaata liikkuvuutta yhteisössä; niiden avulla pyritään arvioimaan toisessa jäsenvaltiossa ammatillisen koulutuksensa jo suorittaneen muuttajan kykyä sopeutua uuteen ammatilliseen ympäristöönsä; muuttajan näkökulmasta kelpoisuuskokeen etuna on harjoitteluajan lyheneminen; periaatteessa muuttajan tulee saada valita, käytetäänkö sopeutumisajaa vai kelpoisuuskoetta; kuitenkin tiettyjen ammattien luonteen takia jäsenvaltioiden on voitava määrätä tietyin edellytyksin, käytetäänkö sopeutumisajaa vai kelpoisuuskoetta; erityisesti erot oikeusjärjestelmissä, vaikka ne ovat suuruudeltaan jäsenvaltioittain vaihtelevia, ovat peruste erityissäännösten antamiseen, sillä yleensä jäsenvaltiossa annetun tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan todistamaan oikeustieteelliseen koulutukseen ei sisälly vastaanottavan jäsenvaltion vastaavan alan lainsäädännön tuntemusta,

korkeammasta koulutuksesta annettujen tutkintotodistusten tunnustamista koskevalla yleisellä järjestelmällä ei ole tarkoitus muuttaa niitä ammattisääntöjä, ammattietiiikkaan liittyvät säännöt mukaan lukien, joita sovelletaan jokaiseen jäsenvaltion alueella ammattia harjoittavaan henkilöön, eikä olla soveltamatta näitä sääntöjä muuttajiin; tässä järjestelmässä määrätään

vain niistä toimenpiteistä, joilla varmistetaan, että muuttajat noudattavat vastaanottavan jäsenvaltion ammattisääntöjä,

perustamissopimuksen 49 artiklassa, 57 artiklan 1 kohdassa ja 66 artiklassa määrätään yhteisölle kuuluvasta toimivallasta antaa tällaisen järjestelmän käyttöönottoa ja toimintaa varten tarvittavia säännöksiä,

korkeammasta koulutuksesta annettujen tutkintotodistusten tunnustamista koskeva yleinen järjestelmä ei estä perustamissopimuksen 48 artiklan 4 kohdan ja 55 artiklan soveltamista,

tämä järjestelmä vahvistaessaan yhteisön kansalaisen oikeutta käyttää ammatitaitoaan kaikissa jäsenvaltioissa täydentää ja lujittaa kansalaisten oikeutta hankkia taitonsa missä he haluavat, ja

järjestelmää on arvioitava sen oltua jonkin aikaa voimassa, jotta voitaisiin todeta, kuinka tehokkaasti se toimii ja erityisesti kuinka sitä voitaisiin parantaa tai sen soveltamisalaa laajentaa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) 'tutkintotodistuksella' yksittäistä tutkintotodistusta, todistusta tai muuta muodollista kelpoisuutta osoittavaa asiakirjaa tai tällaisten tutkintotodistusten, todistusten tai asiakirjojen yhdistelmää:
 - jonka jäsenvaltion lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten mukaisesti asetettu toimivaltainen viranomainen on antanut,
 - jolla osoitetaan, että sen haltija on suorittanut vähintään kolmivuotisen tai vastaavan pituisen osa-aikaisen keskiasteen jälkeisen koulutuksen yliopistossa tai korkeakoulussa tai muussa saman tasoisessa oppilaitoksessa, ja tarvittaessa suorittanut keskiasteen jälkeisten opintojen lisäksi vaadittavan ammatillisen harjoittelun, ja
 - jolla osoitetaan, että sen haltijalla on ammattipätevyys ryhtyä harjoittamaan säänneltyä ammattia tai harjoittaa sitä tuossa jäsenvaltiossa,

edellyttäen, että koulutus, joka todistetaan tutkintotodistuksella, todistuksella tai muulla muodollista kelpoisuutta osoittavalla asiakirjalla, on suoritettu pääosin yhteisössä tai että sen haltijalla on kolmen vuoden ammattikokemus, jonka se jäsenvaltio todistaa, joka on tunnustanut kolmannen maan antaman tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen tutkintotodistuksen kaltaisena pidetään jäsenvaltion toimivaltaisen viranomai-

sen antamaa yksittäistä tutkintotodistusta, todistusta tai muuta muodollista kelpoisuutta osoittavaa asiakirjaa tai tällaisten tutkintotodistusten, todistusten tai asiakirjojen yhdistelmää, jos se on annettu yhteisössä suoritetusta koulutuksesta ja tuon jäsenvaltion toimivaltainen viranomaisena on tunnustanut sen vastaavan tasoiseksi ja jos se antaa samat oikeudet ryhtyä harjoittamaan säänneltyä ammattia ja harjoittaa sitä tuossa jäsenvaltiossa;

b) 'vastaanottavalla jäsenvaltiolla' jokaista jäsenvaltiota, jossa jonkin jäsenvaltion kansalainen hakee oikeutta harjoittaa säänneltyä ammattia, ja joka on muu kuin se valtio, jossa hän on saanut tutkintotodistuksensa tai ensin harjoittanut kyseistä ammattia;

c) 'säännellyllä ammatilla' säänneltyä ammattitoimintaa tai niiden toiminnan lajien yhdistelmää, jotka muodostavat tämän ammatin jäsenvaltiossa;

d) 'säännellyllä ammattitoiminnalla' ammattitoimintaa, johon ryhtymiseksi tai harjoittamiseksi tai jonka jotakin harjoittamisen muotoa varten jäsenvaltiossa edellytetään suoraan tai välillisesti lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten mukaisesti tutkinnon suorittamista. Säännellyn ammattitoiminnan harjoittamisen muotoja ovat erityisesti seuraavat:

- toiminnan harjoittaminen ammattinimikkeellä sikäli kuin tällaisen nimikkeen käyttö on sallittu vain niille, joilla on lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten mukainen tutkintotodistus,
- terveydenhuoltoon liittyvän ammattitoiminnan harjoittaminen, sikäli kuin palkan tai korvauksen saaminen tällaisesta toiminnasta kansallisten sosiaaliturvajärjestelyjen perusteella edellyttää tutkintotodistusta.

Jos ensimmäistä alakohtaa ei voida soveltaa, ammattitoimintaa pidetään säänneltyinä ammattitoimintana, kun sitä harjoittavat sellaisen yhdistyksen tai järjestön jäsenet, jonka tarkoituksena on erityisesti edistää ja ylläpitää korkeaa tasoa kyseisellä ammattialalla ja jonka jäsenvaltio on tätä tarkoitusta varten erityisesti tunnustanut ja joka:

- myöntää tutkintotodistuksen jäsenilleen,
- huolehtii, että yhdistyksen tai järjestön jäsenet kunnioittavat sen määräämiä ammattisääntöjä ja
- myöntää heille oikeuden käyttää tätä tutkintotodistusta vastaavaa nimikettä, lyhennettä tai asemaa.

Liitteenä on luettelo, joka ei ole tyhjentävä, niistä yhdistyksistä ja järjestöistä, jotka silloin kun tämä direktiivi on annettu täyttävät toisessa alakohdassa säädetty edellytykset. Myöntäessään toisessa alakohdassa tarkoitettua tunnustuk-

sen yhdistykselle tai järjestölle jäsenvaltion on ilmoitettava siitä komissiolle, joka julkaisee sen yleisölle tiedoksi *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*;

e) 'ammattikokemuksella' tämän ammatin tosiasiallista ja luvallista harjoittamista jäsenvaltiossa;

f) 'sopeutumisajalla' säännellyn ammatin harjoittamista vastaanottavassa jäsenvaltiossa kyseisen ammatin pätevän harjoittajan valvonnassa siihen mahdollisesti liittyvine täydennyskoulutuksineen. Ohjattu harjoitteluajaksi on arvioitava. Sopeutumisajaksi ja sen arviointia sekä ohjattavan muuttajan asemaa koskevista seikoista vastaanottavien jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset antavat määräykset;

g) 'kelpoisuuskokeella' vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten laatimaa, yksinomaan ammattitietoihin rajoittuvaa koetta, jonka tarkoituksena on arvioida hakijan kykyä harjoittaa säänneltyä ammattia tuossa jäsenvaltiossa.

Tätä koetta varten toimivaltaiset viranomaiset tekevät jäsenvaltion edellyttämän koulutuksen ja hakijan saaman koulutuksen vertailuun perustuvan luettelon aiheista, jotka eivät sisälly hakijan tutkintotodistukseen tai muuhun muodollista kelpoisuutta osoittavaan asiakirjaan.

Kelpoisuuskokeessa on otettava huomioon, että hakija on pätevä ammatinharjoittaja siinä jäsenvaltiossa, josta hän on peräisin tai josta hän tulee. Sen tulee sisältää edellä tarkoitettua luettelosta valittavat aineet, joiden tuntemista pidetään olennaisen tärkeänä, jotta hakija voi harjoittaa ammattiaan vastaanottavassa jäsenvaltiossa. Koe voi sisältää myös vastaanottavassa jäsenvaltiossa kyseiseen toimintaan sovellettavan ammattietiikan tuntemusta. Kyseisen valtion toimivaltaiset viranomaiset määräävät kelpoisuuskokeen yksityiskohtaisesta soveltamisesta ottaen huomioon yhteisön oikeuden säännökset.

Vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset määrittävät tuossa valtiossa kelpoisuuskokeeseen valmistautuvan hakijan aseman.

2 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan jokaiseen jäsenvaltion kansalaiseen, joka haluaa harjoittaa säänneltyä ammattia vastaanottavassa jäsenvaltiossa itsenäisenä ammatinharjoittajana tai palkatussa työssä.

Tätä direktiiviä ei sovelleta ammatteihin, joista säädetään jäsenvaltioiden tutkintotodistusten vastavuoroista tunnustamista koskevalla erillisellä direktiivillä.

3 artikla

Kun säännellyn ammatin harjoittamiseen ryhtyminen tai sen harjoittaminen vastaanottavassa jäsenvaltiossa edellyttää tutkintotodistusta, toimivaltainen viranomaisena ei saa puutteellisen pätevyyden perusteella kieltäytyä antamasta jäsenvaltion kansalaiselle lupaa ryhtyä harjoittamaan tai harjoittaa tätä ammattia samoilla edellytyksillä, joita sovelletaan sen omiin kansalaisiin:

- a) jos hakijalla on tutkintotodistus, joka toisessa jäsenvaltiossa vaaditaan kyseisen ammatin harjoittamisen aloittamiseksi tai sen harjoittamiseksi tuon jäsenvaltion alueella, ja tämä tutkintotodistus on annettu jossakin jäsenvaltiossa; tai
- b) jos hakija on viimeksi kuluneen 10 vuoden aikana harjoittanut kyseistä ammattia päätoimisesti kaksi vuotta toisessa jäsenvaltiossa, joka ei sääntele tätä ammattia 1 artiklan c alakohdassa ja 1 artiklan d alakohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetulla tavalla ja hänellä on yksi tai useampi muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja:
- jonka jäsenvaltion lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten mukaisesti asetettu toimivaltainen viranomaisena on antanut,
 - joka osoittaa, että sen haltija on suorittanut vähintään kolmivuotisen tai vastaavan pituisen osa-aikaisen keskiasteen jälkeisen koulutuksen jäsenvaltion yliopistossa tai korkeakoulussa tai muussa saman tasoisessa oppilaitoksessa, ja tarvittaessa suorittanut keskiasteen jälkeisten opintojen lisäksi vaadittavan ammatillisen harjoittelun, ja
 - joka antaa sen haltijalle valmiuden ammatinsa harjoittamiseen.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuun muodollista kelpoisuutta osoittavaan asiakirjaan rinnastetaan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen antama todistus muodollisesta kelpoisuudesta tai tällaisten todistusten yhdistelmä, jos se on annettu yhteisössä suoritettua koulutuksesta ja tuo jäsenvaltio tunnustaa sen vastaavan tasoiseksi edellyttäen, että tunnustaminen on annettu tiedoksi muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

4 artikla

1. Vastaanottava jäsenvaltio voi 3 artiklan estämättä edellyttää, että hakija myös:

- a) todistaa, että hänellä on ammattikokemusta, jos hakemuksen tueksi esitetyn 3 artiklan a ja b alakohdassa tarkoitetun koulutuksen kesto on vähintään vuoden vastaanottavan jäsenvaltion edellyttämää lyhyempi. Tällöin vaadittava ammattikokemusaika:
- saa olla kestoltaan enintään kaksi kertaa puuttuva koulutusaika, kun puuttuva koulutusaika koskee keskiasteen jälkeistä koulutusta tai ohjaavan ammattihenkilön valvonnassa suoritettavaa koeaikaa, joka päättyy kokeeseen,

- saa olla enintään puuttuvan koulutusajan pituinen, kun puuttuva koulutusaika koskee pätevän ammatinharjoittajan avustuksella hankittua ammatillista harjoittelua.

Edellä 1 artiklan a alakohdan viimeisessä alakohdassa tarkoitettujen tutkintotodistusten kanssa vastaavan tasoiseksi tunnustetun koulutuksen kesto määritellään samoin kuin 1 artiklan a alakohdan ensimmäisessä alakohdassa määritellyn koulutuksen kesto.

Näitä säännöksiä sovellettaessa on otettava huomioon 3 artiklan b alakohdassa mainittu ammattikokemus.

Vaadittavan ammattikokemuksen pituus ei kuitenkaan saa olla pidempi kuin neljä vuotta.

- b) suorittaa enintään kolme vuotta kestävä sopeutusajan tai kelpoisuuskokeen:

- kun hakijan saaman 3 artiklan a ja b alakohdassa tarkoitetun koulutuksen sisältö olennaisesti eroaa vastaanottavan jäsenvaltion edellyttämän tutkinnon sisällöstä, tai
- kun 3 artiklan a alakohdassa mainitussa tapauksessa vastaanottavassa jäsenvaltiossa säännelty ammatti koostuu yhdestä tai useammasta sellaisesta säännellystä ammattitoiminnasta, joka ei sisälly säänneltyyn ammattiin siinä jäsenvaltiossa, josta hakija on peräisin tai josta hän tulee, ja tämä ero vastaa vastaanottavan jäsenvaltion edellyttämää erikoiskoulutusta ja sisältää aiheita, jotka olennaisesti eroavat hakijan esittämän tutkintotodistuksen sisällöstä, tai
- kun 3 artiklan b alakohdassa mainitussa tapauksessa vastaanottavassa jäsenvaltiossa säännelty ammatti koostuu yhdestä tai useammasta sellaisesta säännellystä ammattitoiminnasta, joka ei sisälly hakijan harjoittamaan ammattiin siinä jäsenvaltiossa, josta hän on peräisin tai josta hän tulee, ja tämä ero vastaa vastaanottavan jäsenvaltion edellyttämää erikoiskoulutusta ja sisältää aiheita, jotka olennaisesti eroavat hakijan esittämän muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan todistamista sisällöistä.

Jos vastaanottava jäsenvaltio käyttää tätä mahdollisuutta, sen on annettava hakijalle mahdollisuus valita sopeutusajan ja kelpoisuuskokeen välillä. Tästä periaatteesta poiketen vastaanottava jäsenvaltio voi määrätä käytetäänkö sopeutusajaa vai kelpoisuuskoetta niiden ammattien osalta, joiden harjoittaminen edellyttää kansallisen lainsäädännön tarkkaa tunteamista ja joissa kansallista lainsäädäntöä koskeva neuvonta tai avustaminen on olennainen ja pysyvä ammattitoiminnan osa. Kun vastaanottava jäsenvaltio aikoo ottaa käyttöön hakijan valintaoikeutta koskevia rajoituksia joidenkin muiden ammattien osalta, sovelletaan 10 artiklassa säädettyä menettelyä.

2. Vastaanottava jäsenvaltio ei kuitenkaan voi soveltaa 1 kohdan a ja b alakohdan määräyksiä kasautuvasti.

5 artikla

Vastaanottava jäsenvaltio voi yhdenvertaisuuden perusteella antaa hakijan suorittaa siellä pätevän ammatinharjoittajan avustuksella sen osan ammatissa vaadittavasta koulutuksesta ja harjoittelusta, jota hän ei ole suorittanut siinä jäsenvaltiossa, josta hän on peräisin tai josta hän tulee, parantaakseen hänen mahdollisuuksiinsa sopeutua tuon jäsenvaltion ammatilliseen ympäristöön, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 3 ja 4 artiklan säännösten soveltamista.

6 artikla

1. Jos vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltainen viranomaisen edellyttää niiltä henkilöiltä, jotka alkavat ryhtyä harjoittamaan säänneltyä ammattia, todistusta hyvästä maineesta ja nuhteettomuudesta tai siitä, etteivät he ole olleet konkurssissa, tai jos ne määräaikaisesti tai pysyvästi kieltävät harjoittamasta tätä ammattia vakavan ammatillisen väärinkäytöksen tai rikoksen seuraamuksena, tuon valtion tulee hyväksyä jäsenvaltioiden kansalaisilta, jotka haluavat harjoittaa tätä ammattia sen alueella, riittäväksi todisteeksi sellaiset edellä mainittujen vaatimusten täyttymistä osoittavat asiakirjat, jotka sen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat antaneet, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

Jos sen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, eivät anna ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja asiakirjoja, niiden sijasta voidaan antaa valahtoinen ilmoitus – tai jollei valtiossa käytetä valahtoisista ilmoitusta valan sijasta voidaan antaa juhlallinen vakuutus – jonka asianomainen antaa toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle tai tarvittaessa sen jäsenvaltion notaarille tai toimivaltaiselle ammatilliselle toimielimelle, josta hän on peräisin tai josta hän tulee; mainitun viranomaisen tai notaarin on todistettava valahtoinen ilmoitus tai juhlallisen vakuutuksen muodossa annettu ilmoitus oikeaksi.

2. Jos vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltainen viranomaisen edellyttää todistusta fyysisestä tai henkisestä terveydestä niiltä kansalaisiltaan, jotka haluavat ryhtyä harjoittamaan säänneltyä ammattia tai harjoittaa sitä, tämän viranomaisen tulee hyväksyä tässä suhteessa riittäväksi todisteeksi asiakirja, joka vaaditaan siinä jäsenvaltiossa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

Jos jäsenvaltio, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, ei esitä mainittuja vaatimuksia henkilöille, jotka haluavat ryhtyä harjoittamaan kyseistä ammattia tai harjoittaa sitä, vastaanottavan jäsenvaltion tulee hyväksyä näiltä kansalaisilta tuon valtion toimivaltaisen viranomaisen antama todistus, joka vastaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa annettuja todistuksia.

3. Vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat edellyttää, että 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut asiakirjat ja todistukset eivät niitä esitettäessä ole kolmea kuukautta vanhempia.

4. Jos vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltainen viranomaisen vaatii, että sen kansalaiset, jotka haluavat ryhtyä harjoittamaan säänneltyä ammattia tai harjoittaa sitä, vannovat valan tai

antavat juhlallisen vakuutuksen, ja kyseisen valan tai vakuutuksen kaava ei sovellu muiden jäsenvaltioiden kansalaisten käytettäväksi, tuon viranomaisen on huolehdittava, että asianomaiselle on tarjottavissa sopiva ja vastaava valan tai vakuutuksen kaava.

7 artikla

1. Vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on tunnustettava jäsenvaltioiden kansalaisten, jotka täyttävät niiden alueella säännellyn ammatin harjoittamiseen ryhtymisen ja sen harjoittamisen edellytykset, oikeus käyttää tätä ammattia vastaavan vastaanottavan jäsenvaltion ammattinimikettä.

2. Vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on tunnustettava jäsenvaltioiden kansalaisten, jotka täyttävät niiden alueella säännellyn ammatin harjoittamiseen ryhtymisen ja sen harjoittamisen edellytykset, oikeus käyttää luvallista tutkintanimikettään ja tarvittaessa sen lyhennettä, joka on käytössä siinä jäsenvaltiossa, josta he ovat peräisin tai josta he tulevat, tämän valtion kielellä. Vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia, että nimikkeen jäljessä mainitaan sen myöntäneen laitoksen tai tutkintolautakunnan nimi ja sijaintipaikka.

3. Jos 1 artiklan d alakohdassa tarkoitettu yhdistys tai järjestö sääntelee ammattia vastaanottavassa jäsenvaltiossa, jäsenvaltioiden kansalaisilla on oikeus käyttää tämän yhdistyksen tai järjestön antamaa ammattinimikettä tai sitä osoittavaa lyhennettä ainoastaan, jos he näyttävät olevansa kyseisen järjestön jäseniä.

Jos yhdistys tai järjestö edellyttää jäseneksi pääsemiseksi tiettyjen kelpoisuusehtojen täyttämistä, se voi soveltaa tätä vaatimustaan toisten jäsenvaltioiden kansalaisiin, joilla on 1 artiklan a alakohdassa tarkoitettu tutkintotodistus tai joilla on 3 artiklan b alakohdassa tarkoitettu muodollinen kelpoisuus vain tämän direktiivin ja erityisesti sen 3 ja 4 artiklan mukaisesti.

8 artikla

1. Vastaanottavan jäsenvaltion on hyväksyttävä todisteeksi 3 ja 4 artiklassa säädettyjen edellytysten täyttymisestä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten antamat todistukset ja asiakirjat, jotka asianomaisen on esitettävä ammatin harjoittamista koskevan hakemuksensa tueksi.

2. Säännellyn ammatin harjoittamista koskeva hakemus on tutkittava mahdollisimman pian ja ratkaisu on ilmoitettava vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen perusteltuna päätöksensä neljän kuukauden kuluessa asianomaista koskevien kaikkien asiakirjojen esittämisestä. Päätös tai se, ettei sitä ole annettu, on voitava saattaa tuomioistuimen käsiteltäväksi kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

9 artikla

1. Jäsenvaltioiden on 12 artiklassa säädetyn ajan kuluessa nimettävä ne toimivaltaiset viranomaiset, joilla on valtuudet

vastaanottaa hakemuksia ja tehdä tässä direktiivissä tarkoitettuja päätöksiä.

Niiden on toimitettava tästä tieto muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

2. Jokaisen jäsenvaltion on nimettävä henkilö, joka vastaa 1 kohdassa tarkoitettujen viranomaisten toiminnan yhteensovittamisesta sekä toimitettava tästä tieto muille jäsenvaltioille ja komissiolle. Hänen tehtävänä on edistää tämän direktiivin yhdenmukaista soveltamista kaikkiin ammatteihin, joita direktiivi koskee. Komission yhteyteen asetetaan seurantaryhmä, jossa on jäsenvaltioiden nimeämät yhteyshenkilöt tai heidän sijaisensa ja jonka puheenjohtajana on komission edustaja.

Mainitun ryhmän tehtävänä on:

- helpottaa tämän direktiivin täytäntöönpanoa, ja
- kerätä kaikkea tarpeellista tietoa sen soveltamisesta jäsenvaltioissa.

Komissio voi kuulla ryhmää nykyiseen järjestelmään mahdollisesti tehtävistä muutoksista.

3. Jäsenvaltioiden tulee toteuttaa toimenpiteet tarvittavan tiedon tuottamiseksi tämän direktiivin mukaisesta tutkintotodistusten tunnustamisesta. Jäsenvaltioita voivat tässä tehtävässä avustaa neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden opetusministerioiden 9 päivänä tammikuuta 1976 annetun päätöslauselman⁽¹⁾ mukaisesti jäsenvaltioiden perustamat tutkintotodistusten ja opintosuoritusten tunnustamisen tiedotuskeskukset, sekä tarvittaessa ne ammatilliset yhdistykset tai järjestöt, joita asia koskee. Komissio tekee tarvittavat aloitteet välttämättömän tiedonkulun kehittämisen ja yhteensovittamisen varmistamiseksi.

10 artikla

1. Jos jäsenvaltio 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan toisen alakohdan kolmannen virkkeen mukaisesti suunnittelee, ettei se myöntäisi hakijoille tässä direktiivissä tarkoitetun ammatin osalta oikeutta valita sopeutumisaajan ja kelpoisuuskokeen välillä, sen on toimitettava asiaa koskeva säännösehdotus komissiolle viipymättä. Samalla sen on ilmoitettava komissiolle ne perusteet, joiden vuoksi tällaisen säännöksen antaminen on tarpeen.

Komissio saattaa vastaanottamansa ehdotuksen muiden jäsenvaltioiden tietoon viipymättä, se voi myös neuvotella ehdotuksesta 9 artiklan 2 kohdassa mainitun seurantaryhmän kanssa.

2. Jäsenvaltio voi antaa säännöksen, jos komissio ei ole kolmen kuukauden kuluessa tehnyt päinvastaista päätöstä, sanotun kuitenkin rajoittamatta komission ja muiden jäsenvaltioiden oikeutta tehdä esitystä koskevia huomautuksia.

3. Jäsenvaltioiden on yksittäisen jäsenvaltion tai komission pyynnöstä saatettava viipymättä niiden tietoon tämän artiklan soveltamisen johdosta annettu säännös lopullisessa kirjallisessa muodossaan.

11 artikla

Jäsenvaltioiden on sen jälkeen, kun 12 artiklassa tarkoitettu aika on kulunut umpeen, joka toinen vuosi toimitettava komissiolle järjestelmän soveltamista koskeva kertomus.

Tämän kertomuksen tulee käsitellä yleisten havaintojen lisäksi tilastollinen yhteenvedo tehdyistä päätöksistä ja selvitys tärkeimmistä tämän direktiivin soveltamiseen liittyvistä ongelmista.

12 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta⁽²⁾. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

13 artikla

Komissio antaa viimeistään viiden vuoden kuluttua 12 artiklassa tarkoitettuista ajankohdasta Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomus vähintään kolmivuotisesta korkeammasta koulutuksesta annettujen tutkintotodistusten tunnustamista koskevan yleisen järjestelmän soveltamisesta.

Komissio esittää tällöin, käytyään tarvittavat neuvottelut, päätelmänsä senhetkisen järjestelmän mahdollisista muutostarpeista. Samalla komissio tekee tarvittaessa nykyistä järjestelmää koskevat parannusehdotukset, joilla voidaan edelleen helpottaa tässä direktiivissä tarkoitettujen henkilöiden vapaata liikkuvuutta, sijoittautumisoikeutta ja palvelujen tarjoamisen vapautta.

14 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 21 päivänä joulukuuta 1988.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

V. PAPANDEOU

⁽¹⁾ EYVL N:o C 38, 19.2.1976, s. 1

⁽²⁾ Tämä direktiivi on annettu tiedoksi jäsenvaltioille 4 päivänä tammikuuta 1989.

LIITE

Luettelo 1 artiklan d alakohdan toisen alakohdan edellytykset täyttävistä ammatillisista yhdistyksistä ja järjestöistäIRLANTI⁽¹⁾

1. The Institute of Chartered Accountants in Ireland⁽²⁾
2. The Institute of Certified Public Accountantsin Ireland⁽²⁾
3. The Association of Certified Accountants⁽²⁾
4. Institution of Engineers of Ireland
5. Irish Planning Institute

YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

1. Institute of Chartered Accountants in England and Wales
2. Institute of Chartered Accountants of Scotland
3. Institute of Chartered Accountants in Ireland
4. Chartered Association of Certified Accountants
5. Chartered Institute of Loss Adjusters
6. Chartered Institute of Management Accountants
7. Institute of Chartered Secretaries and Administrators
8. Chartered Insurance Institute
9. Institute of Actuaries
10. Faculty of Actuaries
11. Chartered Institute of Bankers
12. Institute of Bankers in Scotland
13. Royal Institution of Chartered Surveyors
14. Royal Town Planning Institute
15. Chartered Society of Physiotherapy
16. Royal Society of Chemistry
17. British Psychological Society
18. Library Association
19. Institute of Chartered Foresters
20. Chartered Institute of Building
21. Engineering Council
22. Institute of Energy
23. Institution of Structural Engineers
24. Institution of Civil Engineers
25. Institution of Mining Engineers
26. Institution of Mining and Metallurgy

⁽¹⁾ Irlannin kansalaisia on myös seuraavien Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan toimilupaelinten jäseniä:

Institute of Chartered Accountants in England and Wales
 Institute of Chartered Accountants of Scotland
 Institute of Actuaries
 Faculty of Actuaries
 Chartered Institute of Management Accountants
 Institute of Chartered Secretaries and Administrators
 Royal Town Planning Institute
 Royal Institution of Chartered Surveyors
 Chartered Institute of Building

⁽²⁾ Vain tilintarkastustoimintaan.

27. Institution of Electrical Engineers
 28. Institution of Gas Engineers
 29. Institution of Mechanical Engineers
 30. Institution of Chemical Engineers
 31. Institution of Production Engineers
 32. Institution of Marine Engineers
 33. Royal Institution of Naval Architects
 34. Royal Aeronautical Society
 35. Institute of Metals
 36. Chartered Institution of Building Services Engineers
 37. Institute of Measurement and Control
 38. British Computer Society
-

NEUVOSTON JA KOMISSION JULISTUS

Direktiivin 9 artiklan 1 kohdan osalta

Neuvosto ja komissio ovat yhtä mieltä siitä, että ammatillisten toimielinten ja korkeakoululaitosten kanssa tulisi asianmukaisesti neuvotella päätöksentekoprosessin aikana tai ottaa ne mukaan päätöksentekoprosessiin.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 22 päivänä maaliskuuta 1977,
asianajajien palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamisesta**

(77/249/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 ja 66 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

kaikki kansalaisuuteen tai asuinpaikkaa koskeviin vaatimuksiin perustuvat palvelujen tarjoamisen vapauteen kohdistuvat rajoitukset ovat perustamissopimuksen mukaisesti kiellettyjä siirtymäkauden päätyttyä,

tämä direktiivi koskee vain toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on helpottaa asianajajien toiminnan tehokasta harjoittamista palvelujen tarjoamisen osalta; yksityiskohtaisemmat toimenpiteet ovat tarpeen sijoittautumisoikeuden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi,

asianajajien palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaaksi toteuttamiseksi vastaanottavien jäsenvaltioiden on tunnustettava asianajajiksi ne, jotka harjoittavat tätä ammattia jäsenvaltioissa, ja

koska tämä direktiivi koskee yksinomaan palvelujen tarjoamista eikä siinä ole säännöksiä tutkintojen vastavuoroisesta tunnustamisesta, niiden, joihin tätä direktiiviä sovelletaan, on käytettävä sitä ammattinimikettä, jota käytetään jäsenvaltiossa, jossa hän on sijoittautunut, jäljempänä 'jäsenvaltio, josta hän tulee',

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan jäljempänä säädetyn rajoituksen ja ehdoin asianajajien toimintaan, jota harjoitetaan palveluja tarjoamalla.

Tämän direktiivin estämättä jäsenvaltiot voivat varata joillekin asianajajaryhmille oikeuden laatia virallisia asiakirjoja, joilla

⁽¹⁾ EYVL N:o C 103, 5.10.1972, s. 19 ja EYVL N:o C 53, 8.3.1976, s. 33

⁽²⁾ EYVL N:o C 36, 28.3.1970, s. 37 ja EYVL N:o C 50, 4.3.1976, s. 17

annetaan valtuudet kuolinpesän hallintoon tai joilla perustetaan tai siirretään kiinteään omaisuuteen kohdistuvia oikeuksia.

2. 'Asianajajalla' tarkoitetaan jokaista, joka saa harjoittaa ammattitoimintaa käyttäen jotakin seuraavista nimikkeistä:

Belgia: Avocat – Advocaat

Tanska: Advokat

Saksan liittotasavalta: Rechtsanwalt

Ranska: Avocat

Irlanti: Barrister
Solicitor

Italia: Avvocato

Luxemburg: Avocat-avoué

Alankomaat: Advocaat

Yhdistynyt kuningaskunta: Advocate
Barrister
Solicitor.

2 artikla

Jäsenvaltioiden on tunnustettava asianajajaksi 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun toiminnan harjoittamista varten jokainen mainitun artiklan 2 kohdassa tarkoitettu henkilö.

3 artikla

Edellä 1 artiklassa tarkoitetun henkilön on käytettävä sitä ammattinimikettä, jota käytetään jäsenvaltiossa, josta hän tulee, ilmaistuna tuon valtion kielellä tai jollakin tuon valtion kielistä viittauksin siihen ammatilliseen järjestöön, johon hän kuuluu, tai siihen tuomioistuimeen, jossa hän tuon valtion lakien mukaan saa toimia.

4 artikla

1. Asiakkaan edustamiseen oikeudenkäynnissä tai viranomaisessa liittyvää toimintaa harjoitetaan kussakin vastaanotavassa jäsenvaltiossa noudattaen siellä sijoittautuneita asianajajia koskevia ehtoja, lukuun ottamatta vaatimuksia asumisesta tai ammatilliseen järjestöön kuulumisesta siellä.

2. Tällaista toimintaa harjoittavan asianajajan on noudatettava vastaanottavan jäsenvaltion ammatillisia menettelytapasääntöjä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta velvollisuuksia, joita hänellä on siinä valtiossa, josta hän tulee.

3. Kun tällaista toimintaa harjoitetaan Yhdistyneessä kuningaskunnassa, 'vastaanottavan jäsenvaltion ammatillisilla menettelytapasäännöillä' tarkoitetaan toimistoasianajajiin ("solicitor") sovellettavia ammatillisia menettelytapasääntöjä, jollei tällainen toiminta kuulu oikeudenkäyntiasianajajille ("barrister" ja "advocate"). Tällöin sovelletaan viimeksi mainittuihin sovellettavia ammatillisia menettelytapasääntöjä. Irlannista oleviin oikeudenkäyntiasianajajiin ("barrister") sovelletaan kuitenkin aina Yhdistyneessä kuningaskunnassa oikeudenkäyntiasianajajiin ("barrister" ja "advocate") sovellettavia ammatillisia menettelytapasääntöjä.

Kun tällaista toimintaa harjoitetaan Irlannissa, 'vastaanottavan jäsenvaltion ammatillisilla menettelytapasäännöillä' tarkoitetaan, siltä osin kuin ne koskevat asian suullista käsittelyä tuomioistuimissa, oikeudenkäyntiasianajajiin ("barrister") sovellettavia ammatillisia menettelytapasääntöjä. Kaikissa muissa tapauksissa sovelletaan toimistoasianajajiin ("solicitor") sovellettavia ammatillisia menettelytapasääntöjä. Yhdistyneestä kuningaskunnasta oleviin oikeudenkäyntiasianajajiin ("barrister" ja "advocate") sovelletaan kuitenkin aina niitä ammatillisia menettelytapasääntöjä, joita Irlannissa sovelletaan oikeudenkäyntiasianajajiin ("barrister").

4. Muuta kuin 1 kohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittavaan asianajajaan sovelletaan niitä edellytyksiä ja ammatillisia menettelytapasääntöjä, joita noudatetaan siinä jäsenvaltiossa, josta hän tulee, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kaikkien niiden sääntöjen noudattamista, jotka koskevat tätä ammattia vastaanottavassa jäsenvaltiossa, ja etenkin niitä, jotka koskevat asianajajan toiminnan soveltumattomuutta muuhun tuossa valtiossa harjoitettavaan toimintaan, salassapitovelvollisuutta, suhteita muihin asianajajiin, kieltoa edustaa asianosaisia, joiden edut ovat keskenään ristiriidassa, ja julkisuutta. Viimeksi mainittuja sääntöjä sovelletaan ainoastaan, jos niitä voi noudattaa asianajaja, joka ei ole vastaanottavasta jäsenvaltiosta, ja siltä osin kuin niiden noudattaminen on tosiasiallisesti perusteltua asianajajien toiminnan asianmukaisen harjoittamisen, ammatin arvokkuuden ja edellä mainittujen soveltumattomuutta koskevien sääntöjen noudattamisen kannalta tässä valtiossa.

5 artikla

Asiakkaan edustamiseen oikeudenkäynnissä liittyvän toiminnan harjoittamiseksi jäsenvaltio voi vaatia, että 1 artiklassa tarkoitetut asianajajat:

- paikallisten sääntöjen tai tapojen mukaisesti esitellään tuomioistuimen puheenjohtajalle ja tarvittaessa asianomaisen asianajajien yhdistyksen puheenjohtajalle vastaanottavassa jäsenvaltiossa;
- työskentelevät yhdessä sellaisen asianajajan kanssa, joka toimii kyseisessä tuomioistuimessa ja on tarvittaessa

vastuussa tälle tuomioistuimelle, taikka yhdessä tässä tuomioistuimessa toimivan "avouén" tai "procuratoren" kanssa.

6 artikla

Jäsenvaltio voi kieltää julkiseen tai yksityiseen yritykseen palvelussuhteessa olevia asianajajia harjoittamasta tuon yrityksen edustamiseen oikeudenkäynnissä liittyvää toimintaa, mikäli tuosta valtiosta olevat asianajajat eivät saa harjoittaa tällaista toimintaa.

7 artikla

1. Vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltainen viranomaisen voi vaatia, että palveluja tarjoava henkilö osoittaa olevansa asianajaja.

2. Jos 4 artiklassa tarkoitettuja, vastaanottavassa jäsenvaltiossa voimassa olevia velvollisuuksia laiminlyödään, vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on omia sääntöjään ja menettelyjään noudattaen päätettävä tällaisen laiminlyönnin seuraamuksista, ja se voi tässä tarkoituksessa hankkia kaikki palveluja tarjoavaa henkilöä koskevat tarvittavat ammatilliset tiedot. Sen on annettava päätös tiedoksi sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, josta henkilö tulee. Tietojen antaminen ei muuta tietojen luottamuksellisuutta.

8 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

9 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 22 päivänä maaliskuuta 1977.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

Judith HART

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 14 päivänä joulukuuta 1981,
lisäyksistä lääkäriin, yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan, hammaslääkäriin ja
eläinlääkäriin tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien
asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta annettuihin direktiiveihin 75/362/ETY,
77/452/ETY, 78/686/ETY ja 78/1026/ETY saavutettujen oikeuksien osalta

(81/1057/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49, 57 ja 66 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

lääkäriin, yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan, hammaslääkäriin ja eläinlääkäriin tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi annetuissa direktiiveissä 75/362/ETY⁽⁴⁾, 77/452/ETY⁽⁵⁾, 78/686/ETY⁽⁶⁾ ja 78/1026/ETY⁽⁷⁾ olevat saavutettuja oikeuksia koskevat säännökset koskevat lääkäriin, yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan, hammaslääkäriin ja eläinlääkäriin tutkintotodistuksia, todistuksia ja muita muodollista kelpoisuutta osoittavia asiakirjoja, jotka jäsenvaltiot ovat antaneet ennen näiden direktiivien täytäntöönpanoa,

nämä säännökset eivät näin ollen sellaisenaan koske tutkintotodistuksia, todistuksia ja muita muodollista kelpoisuutta osoittavia asiakirjoja, jotka ovat todisteita koulutuksesta,

joka ei täytä direktiiveissä 75/363/ETY⁽⁸⁾, 77/453/ETY⁽⁹⁾, 78/687/ETY⁽¹⁰⁾ ja 78/1027/ETY⁽¹¹⁾ tarkoitettuja koulutuksen vähimmäisvaatimuksia ja joka on suoritettu loppuun mainittujen direktiivien täytäntöönpanon jälkeen, mutta aloitettu ennen näiden direktiivien täytäntöönpanoa, ja

on suotavaa, että tämä aukko poistetaan,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Direktiivin 75/362/ETY 9 artiklan 1 ja 2 kohtaa, direktiivin 77/452/ETY 4 artiklaa, direktiivin 78/686/ETY 7 artiklan 1 ja 2 kohtaa ja direktiivin 78/1026/ETY 4 artiklaa tulee soveltaa myös niihin tutkintotodistuksiin, todistuksiin ja muihin muodollista kelpoisuutta osoittaviin asiakirjoihin, jotka on annettu koulutuksesta, joka ei täytä direktiivin 75/363/ETY 1, 2, 3, 4 ja 5 artiklassa, direktiivin 77/453/ETY 1 artiklassa, direktiivin 78/687/ETY 1, 2 ja 3 artiklassa ja direktiivin 78/1027/ETY 1 artiklassa säädettyjä koulutuksen vähimmäisvaatimuksia ja joka on suoritettu loppuun näiden direktiivien täytäntöönpanon jälkeen, mutta aloitettu ennen näiden direktiivien täytäntöönpanoa.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 121, 23.5.1981, s. 3

⁽²⁾ EYVL N:o C 172, 13.7.1981, s. 114

⁽³⁾ EYVL N:o C 185, 27.7.1981, s. 7

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 176, 15.7.1977, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 233, 24.8.1978, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 362, 23.12.1978, s. 1

⁽⁸⁾ EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 14

⁽⁹⁾ EYVL N:o L 176, 15.7.1977, s. 8

⁽¹⁰⁾ EYVL N:o L 233, 24.8.1978, s. 10

⁽¹¹⁾ EYVL N:o L 362, 23.12.1978, s. 7

2 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 1982. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 14 päivänä joulukuuta 1981.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. HOWE

NEUVOSTON DIREKTIIVI,

annettu 16 päivänä kesäkuuta 1975,

lääketieteen tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi

(75/362/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49, 57, 66 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen mukaisesti kaikenlainen kansalaisuuteen perustuva syrjintä sijoittautumisen ja palvelujen tarjoamisen yhteydessä on kielletty siirtymäkauden päätyttyä; kyseistä kansalaisuuteen perustuvan kohtelun periaatetta sovelletaan erityisesti luvan myöntämisessä lääkärin ammatin harjoittamiseen sekä ammatillisten järjestöjen tai toimielimien rekisteriin merkitsemisessä tai niiden jäsenyydessä,

kuitenkin näyttää suotavalta saattaa voimaan tiettyjä säännöksiä, joilla helpotetaan sijoittautumisoikeuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä lääkäreiden toiminnassa,

perustamissopimuksen mukaisesti jäsenvaltiot eivät saa myöntää minkäänlaista tukea, joka saattaisi vääristää sijoittautumisen edellytyksiä,

perustamissopimuksen 57 artiklan 1 kohdassa määrätään tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista

kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroista tunnustamista koskevien direktiivien antamisesta; tämän direktiivin tarkoituksena on sellaisten tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen tunnustaminen, joiden avulla aloitetaan ja harjoitetaan toimintaa lääketieteen alalla, sekä erikoislääkärin tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen tunnustaminen,

erikoislääkärin koulutuksen suhteen koulutuksen antaman kelpoisuuden vastavuoroinen tunnustaminen on suotavaa, jos tämä kelpoisuus antaa oikeuden käyttää erikoislääkärin nimeä, vaikkakaan se ei ole edellytyksenä erikoislääkärin toiminnan aloittamiselle,

ottaen huomioon jäsenvaltioiden väliset erot lääketieteen erikoisalojen lukumäärässä ja tällaisten erikoisalojen koulutusohjelmien luonteessa ja pituudessa olisi yhteensovittamista varten laadittava tietyt säännökset, joiden tarkoituksena on auttaa jäsenvaltioita etenemään tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisessa tunnustamisessa; tällainen yhteensovittaminen on toteutettu lääkärintointa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 16 päivänä kesäkuuta 1975 annetulla neuvoston direktiivillä 75/363/ETY⁽³⁾,

edellä mainitun yhteensovittamisen tarkoituksena ei ole jäsenvaltioiden kaikkien erikoislääkärin koulutusta koskevien säännösten yhdenmukaistaminen; on kuitenkin tarkoituksenmukaista edetä niiden erikoislääkärin tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen

⁽¹⁾ EYVL N:o C 101, 4.8.1970, s. 19

⁽²⁾ EYVL N:o C 36, 28.3.1970, s. 17

⁽³⁾ EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 14

vastavuoroisessa tunnustamisessa, jotka eivät ole kaikkien jäsenvaltioille yhteisiä, sulkematta kuitenkaan pois mahdollisuutta myöhempään yhdenmukaistamiseen tällä alalla; tässä yhteydessä on katsottu, että erikoislääkärien tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen tunnustaminen tulee rajoittaa niihin jäsenvaltioihin, joissa kyseiset erikoisalajat tunnetaan,

koska direktiivi tutkintotodistusten vastavuoroisesta tunnustamisesta ei välttämättä merkitse kyseisten tutkintotodistusten edellyttämän koulutuksen vastaavuutta, muodollisen koulutustodistuksen kyseessä ollessa tulee näiden pätevyystodistusten käyttö sallia vain sen jäsenvaltion kielellä, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee,

helpottaakseen tämän direktiivin soveltamista, joka on kansallisten viranomaisten tehtävä, jäsenvaltiot voivat määrätä, että tässä direktiivissä tarkoitetut koulutusvaatimukset täyttävän henkilön on muodollisten koulutustodistusten lisäksi esitettävä sen maan toimivaltaisen viranomaisen, josta hän on peräisin tai josta hän tulee, antama todistus siitä, että kyseiset koulutustodistukset ovat sellaisia, joita tässä direktiivissä tarkoitetaan,

tällä direktiivillä ei vaikuteta jäsenvaltioiden lakeihin, asetuksiin tai hallinnollisiin määräyksiin, joissa kielletään liikeyrityksiä harjoittamasta lääkärintoimintaa tai joissa asetetaan niille tiettyjä tällaisen ammattitoiminnan harjoittamiseen liittyviä edellytyksiä,

palvelujen tarjoamisen yhteydessä vaatimus ammatillisten järjestöjen tai toimielinten rekisteriin merkitsemisestä tai jäsenyydestä, joka liittyy toiminnan kiinteään ja pysyvään luonteeseen, muodostaisi epäilemättä toiminnan väliaikaisen luonteen vuoksi esteen henkilölle, joka aikoo tarjota palveluja; kyseinen vaatimus on tästä syystä kumottava; tällaisessa tapauksessa on kuitenkin taattava ammatillinen valvonta, joka on mainittujen ammatillisten järjestöjen tai toimielinten tehtävänä; tästä syystä olisi perustamissopimuksen 62 artiklan soveltaminen huomioon ottaen säädettävä, että asianomainen voidaan velvoittaa esittämään vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle palvelujen tarjoamista koskevat yksityiskohtaiset tiedot,

kun on kyse hyvän maineen ja nuhteettomuuden vaatimuksista, on erotettava toisistaan vaatimukset, jotka on täytettävä ennen kuin ryhdytään harjoittamaan ammattia ja ne, jotka on täytettävä sitä harjoitettaessa, ja

palkatussa työssä toimivien lääkäreiden suhteen työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1612/68⁽¹⁾ ei sisällä erityisiä säännöksiä nuhteettomuudesta tai hyvästä maineesta,

ammattillisesta valvonnasta eikä ammattinimikkeiden käytöstä; jäsenvaltiosta riippuen tällaisia säännöksiä sovelletaan tai voidaan soveltaa sekä palkatussa työssä oleviin että itsenäisinä ammatinharjoittajina toimiviin henkilöihin; lääkärintoimi kaikissa jäsenvaltioissa edellyttää tutkintotodistusta, todistusta tai muuta muodollista kelpoisuutta osoittavaa asiakirjaa lääketieteessä; mainittua toimintaa harjoitetaan sekä palkattuna työntekijänä että itsenäisenä ammatinharjoittajana tai samat henkilöt voivat uransa aikana harjoittaa ammattiaan molemmilla tavoilla; näiden ammattihenkilöiden vapaan liikkuvuuden rohkaisemiseksi yhteisön alueella mahdollisimman paljon näyttää tarpeelliselta ulottaa tämän direktiivin soveltaminen koskemaan palkatussa työssä toimivia lääkäreitä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

SOVELTAMISALA

1 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan lääkärintoimeen.

II LUKU

LÄÄKETIETEEN TUTKINTOTODISTUKSET, TODISTUKSET JA MUUT MUODOLLISTA KELPOISUUTTA OSOITTAVAT ASIAKIRJAT

2 artikla

Jokaisen jäsenvaltion on tunnustettava sellaiset tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollisista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka on annettu jäsenvaltioiden kansalaisille toisessa jäsenvaltiossa direktiivin 75/363/ETY 1 artiklan mukaisesti ja jotka on mainittu 3 artiklassa, siten, että kyseinen pätevyystodistus antaa jäsenvaltion alueella saman oikeuden lääkärintoimien aloittamiseen ja sen harjoittamiseen itsenäisenä ammatinharjoittajana kuin jäsenvaltion itsensä antamat pätevyystodistukset.

3 artikla

Edellä 2 artiklassa tarkoitetut tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat ovat seuraavat:

a) *Saksassa:*

1. "Zeugnis über die ärztliche Staatsprüfung" (todistus lääketieteen valtionutkinnoista), jonka toimivaltaiset viranomaiset antavat, ja "Zeugnis über die Vorbereitungszeit als Medizinalassistent" (todistus apulaislääkärien

⁽¹⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 2

harjoittelujakson suorittamisesta), sikäli kuin Saksan lainsäädäntö vielä vaatii tällaisen harjoittelun lääketieteen opintojen lisäksi;

2. Saksan liittotasavallan toimivaltaisten viranomaisten antamat todistukset siitä, että 8 päivän toukokuuta 1945 jälkeen Saksan demokraattisen tasavallan toimivaltaisten viranomaisten antamat tutkintotodistukset tunnustetaan vastaaviksi edellä 1 alakohdassa mainittujen tutkintotodistusten kanssa;

b) *Belgiassa:*

"diplôme légal de docteur en médecine, chirurgie et accouchements/Wettelijk diploma van doctor in de genees-, heel- en verloskunde" (lakisääteinen lääkärin tutkintotodistus lääketieteessä, kirurgiassa ja synnytysopissa), jonka antavat yliopistojen lääketieteelliset tiedekunnat, keskustutkintolautakunta tai valtion yliopistokoulutuksen tutkintolautakunta;

c) *Tanskassa:*

"bevis for bestået lægevidenskabelig embedseksamen (kandidateksamen)" (lakisääteinen lääkärin tutkintotodistus), jonka antaa yliopiston lääketieteellinen tiedekunta, ja "dokumentation for gennemført praktisk uddannelse" (terveydenhuollon toimivaltaisten viranomaisten antama todistus käytännön koulutuksesta);

d) *Ranskassa:*

1. "diplôme d'Etat de docteur en médecine" (valtiollinen lääkärin tutkintotodistus), jonka antavat yliopistojen lääketieteelliset tiedekunnat, yliopistojen lääketieteelliset-farmaseuttiset tiedekunnat tai yliopistot;
2. "diplôme d'université de docteur en médecine" (yliopistollinen lääkärin tutkintotodistus), sikäli kuin tämä tutkintotodistus osoittaa suoritetuksi saman koulutusohjelman kuin valtiollista lääketieteen tohtorin tutkintotodistusta varten säädetty koulutusohjelma;

e) *Irlannissa:*

"primary qualification" (todistus perustiedoista), joka annetaan Irlannissa toimivaltaisen tutkintoelimen järjestämän pätevyyskokeen suorittamisen jälkeen, ja tämän elimen antama harjoittelutodistus, joka antaa haltijalle oikeuden tulla merkityksi lääkäriluetteloon täysin laillistettuna lääkärinä;

f) *Italiassa:*

"diploma di abilitazione all'esercizio della medicina e chirurgia" (lääketieteen ja kirurgian harjoittamiseen oikeuttava tutkintotodistus), jonka antaa valtion tutkintokomissio;

g) *Luxemburgissa:*

1. "diplôme d'État de docteur en médecine, chirurgie et accouchements" (valtiollinen lääkärin tutkintotodistus lääketieteessä, kirurgiassa ja synnytysopissa), jonka antaa valtion tutkintolautakunta ja vahvistaa opetusministeri, ja "certificat de stage" (todistus käytännön koulutuksesta), jonka vahvistaa kansanterveysministeri;
2. oppiarvon lääketieteessä suovat tutkintotodistukset, jotka on annettu jossain yhteisön maassa ja jotka antavat oikeuden ryhtyä harjoittelijaksi, mutta ei harjoittamaan ammattia, ja jotka opetusministeri on virallisesti tunnustanut korkeammasta opetuksesta ja ulkomaisten tutkintojen ja tutkintotodistusten tunnustamisesta 18 päivänä kesäkuuta 1969 annetun lain mukaisesti, ja jotka on esitettävä yhdessä kansanterveysministerin hyväksymän käytännön opetusta koskevan todistuksen kanssa;

h) *Alankomaissa:*

"universitair getuigschrift van arts" (yliopistollinen todistus lääkärin tutkinnosta)

i) *Yhdistyneessä kuningaskunnassa:*

peruspätevyystodistus, joka annetaan Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimivaltaisen tutkintoelimen järjestämän pätevyystutkinnon suorittamisen jälkeen, ja tämän elimen antama harjoittelutodistus, joka antaa haltijalle oikeuden tulla merkityksi lääkäriluetteloon täysin laillistettuna lääkärinä.

III LUKU

LÄÄKETIETEEN ERIKOISALOJEN TUTKINTOTODISTUKSET, TODISTUKSET JA MUUT MUODOLLISTA KELPOISUUTTA OSOITTAVAT ASIAKIRJAT, JOTKA OVAT YHTEISET KAIKILLE JÄSENVALTIOILLE

4 artikla

Jokaisen jäsenvaltion on tunnustettava tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat

asiakirjat, jotka on annettu jäsenvaltioiden kansalaisille toisessa jäsenvaltiossa direktiivin 75/363/ETY 2, 3, 4, ja 8 artiklan mukaisesti ja jotka on mainittu artiklassa 5, siten, että kyseinen pätevyystodistus antaa jäsenvaltion alueella saman oikeuden kuin jäsenvaltion itsensä antamat pätevyystodistukset.

5 artikla

1. Edellä 4 artiklassa tarkoitettujen tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat ovat sellaisia, jotka 2 kohdassa lueteltujen toimivaltaisten viranomaisten ja toimielinten antamina vastaavat kyseisen erikoisalalan koulutuksen osalta pätevyystodistuksia, jotka kaikki jäsenvaltiot tunnustavat ja jotka on lueteltu 3 kohdassa.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen toimivaltaisten viranomaisten tai toimielinten antamat tutkintotodistukset, todistukset tai muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat ovat seuraavat:

Saksassa:

"die von den Landesärztekammern erteilte fachärztliche Anerkennung" (asianomaisen osavaltion, "Land", lääkärilautakunnan antama erikoislääkäriin tunnustettu todistus);

Belgiassa:

"le titre d'agrégation en qualité de médecin spécialiste/erkennings titel van specialist" (muodollinen todistus erikoislääkäriin pätevydestä), jonka kansanterveysministeri antaa;

Tanskassa:

"bevis for tilladelse til at betegne sig som speciallæge" (todistus oikeudesta erikoislääkäriin ammattinimikkeeseen), jonka toimivaltaiset terveysviranomaiset antavat;

Ranskassa:

- "le certificat d'études spéciales de médecine" (lääketieteen erikoistumisopinnojen todistus), jonka yliopistojen lääketieteelliset tiedekunnat, lääketieteelliset farmaseuttiset tiedekunnat tai yliopistot antavat;

- "Ordre des médecins" -neuvoston antamat erikoislääkäriin pätevyystodistukset;

- "le certificat d'études spéciales de médecine" (lääketieteen erikoistumisopinnojen todistus), jonka antavat yliopistojen lääketieteelliset tiedekunnat tai lääketieteelliset farmaseuttiset tiedekunnat, tai vastaavat todistukset, jotka on annettu opetusministerin antaman asetuksen mukaisesti;

Irlannissa:

"certificate of specialist doctor" (erikoislääkäriin todistus), jonka terveysministerin tähän tarkoitukseen hyväksymä toimivaltainen viranomainen antaa;

Italiassa:

"diploma di medico specialista, rilasciato dal rettore di una università" (yliopiston rehtorin antama erikoislääkäriin tutkintotodistus);

Luxemburgissa:

"certificat de médecin spécialiste" (erikoislääkäriin todistus), jonka kansanterveysministeri antaa lääketieteellisen tiedekunnan esityksestä;

Alankomaissa:

"het door de Specialisten-Registratiecommissie (S.R.C.) afgegeven getuigschrift van erkenning en inschrijving in het Specialistenregister" (erikoislääkäriin rekisteröintikomission antama todistus hyväksymisestä ja merkitsemisestä erikoislääkärirekisteriin);

Yhdistyneessä kuningaskunnassa:

todistus erikoistumiskoulutuksen suorittamisesta, jonka on antanut tähän tarkoitukseen hyväksytyt toimivaltaiset viranomaiset.

3. Jäsenvaltioissa tällä hetkellä käytettävät nimikkeet, jotka vastaavat kysymyksessä olevaa erikoistumiskoulutusta, ovat seuraavat:

- anestesiologia:

Saksa:	Anästhesie
Belgia:	anesthésiologie/anesthésie
Tanska:	anestesiologi
Ranska:	anesthésie-réanimation
Ireland:	anaesthetics
Italia:	anestesia e rianimazione
Luxemburg:	anesthésie-réanimation
Alankomaat:	anesthesie
Yhdistynyt kuningaskunta:	anaesthetics

- kirurgia:

Saksa:	Chirurgie
Belgia:	chirurgie/heelkunde
Tanska:	kirurgi eller kirurgiske sygdomme
Ranska:	chirurgie générale
Irlanti:	general surgery
Italia:	chirurgia generale
Luxemburg:	chirurgie générale
Alankomaat:	heelkunde
Yhdistynyt kuningaskunta:	general surgery

- *neurokirurgia:*

Saksa:	Neurochirurgie
Belgia:	neurochirurgie/ neurochirurgie
Tanska:	neurokirurgi eller kirurgiske nervesygdomme
Ranska:	neurochirurgie
Irlanti:	neurological surgery
Italia:	neurochirurgia
Luxemburg:	neurochirurgie
Alankomaat:	neurochirurgie
Yhdistynyt kuningaskunta:	neurological surgery

- *naistentaudit ja synnytykset:*

Saksa:	Frauenheilkunde und Geburtshilfe
Belgia:	gynécologie-obstétrique/ gynaecologie-verloskunde
Tanska:	gynækologi og obstetrik eller kvindesygdomme og fødselshjælp
Ranska:	obstétrique et gynécologie médicale
Irlanti:	obstetrics and gynaecology
Italia:	obstetricia e ginecologia
Luxemburg:	gynécologie-obstétrique
Alankomaat:	verloskunde en gynaecologie
Yhdistynyt kuningaskunta:	obstetrics and gynaecology

- *sisätaudit:*

Saksa:	Innere Medizin
Belgia:	médecine interne/ inwendigie geneeskunde
Tanska:	intern medicin eller medicinske sygdomme
Ranska:	médecine interne
Irlanti:	general (internal) medicine
Italia:	medicina interna
Luxemburg:	maladies internes
Alankomaat:	inwendigie geneeskunde
Yhdistynyt kuningaskunta:	general medicine

- *silmätaudit:*

Saksa:	Augenheilkunde
Belgia:	ophtalmologie/ ophtalmologie
Tanska:	oftalmologi eller øjensygdomme
Ranska:	ophtalmologie
Irlanti:	ophthalmology
Italia:	oculistica
Luxemburg:	ophtalmologie
Alankomaat:	oogheelkunde
Yhdistynyt kuningaskunta:	ophthalmology

- *korva-, nenä- ja kurkkutaudit:*

Saksa:	Hals-, Nasen-, Ohrenheilkunde
Belgia:	oto-rhino- laryngologie/oto-rhino- laryngologie
Tanska:	oto-rhino-laryngologi eller øre-næse-halssyg- domme
Ranska:	oto-rhino-laryngologie
Irlanti:	otolaryngology
Italia:	otorinolaringoiatria
Luxemburg:	oto-rhino-laryngologie
Alankomaat:	keel-, neus-, en oorheelkunde
Yhdistynyt kuningaskunta:	otolaryngology

- *lastentaudit:*

Saksa:	Kinderheilkunde
Belgia:	pédiatrie/pediatric
Tanska:	pædiatri eller bornesygdomme
Ranska:	pédiatrie
Irlanti:	paediatrics
Italia:	pediatria
Luxemburg:	pédiatrie
Alankomaat:	kindergeneeskunde
Yhdistynyt kuningaskunta:	paediatrics

- *keuhkosairaudet:*

Saksa:	Lungen- und Bronchialheilkunde
Belgia:	pneumologie/pneumologie
Tanska:	medicinske lungesygdomme
Ranska:	pneumo-phtisiologie
Irlanti:	respiratory medicine
Italia:	tisiologia e malattie dell'apparato respiratorio
Luxemburg:	pneumo-phtisiologie
Alankomaat:	ziekten der luchtwegen
Yhdistynyt kuningaskunta:	respiratory medicine

- *urologia:*

Saksa:	Urologie
Belgia:	urologie/urologie
Tanska:	urologi eller urinvejenes kirurgiske sygdomme
Ranska:	urologie
Irlanti:	urology
Italia:	urologia
Luxemburg:	urologie
Alankomaat:	urologie
Yhdistynyt kuningaskunta:	urology

- ortopedia ja traumatologia:

Saksa:	Orthopädie
Belgia:	orthopédie/orthopedie
Tanska:	ortopædisk kirurgi
Ranska:	orthopédie
Irlanti:	orthopaedic surgery
Italia:	ortopedia e traumatologia
Luxemburg:	orthopédie
Alankomaat:	orthopedie
Yhdistynyt kuningaskunta:	orthopaedic surgery

kliininen mikrobiologia:

Tanska:	klinisk mikrobiologi
Irlanti:	microbiology
Italia:	microbiologia
Luxemburg:	microbiologie
Alankomaat:	bactériologie
Yhdistynyt kuningaskunta:	medical microbiology

patologia:

Saksa:	Pathologische Anatomie
Tanska:	patalogisk anatomi og histologi eller vævsundersøgelse
Ranska:	anatomie pathologique
Irlanti:	morbid anatomy and histopathology
Italia:	anatomia patologica
Luxemburg:	anatomie pathologique
Alankomaat:	pathologische anatomie
Yhdistynyt kuningaskunta:	morbid anatomy and histopathology

IV LUKU

**LÄÄKETIETEEN ERIKOISALOJEN
TUTKINTOTODISTUKSET, TODISTUKSET JA
MUUT MUODOLLISTA KELPOISUUTTA
OSOITTAVAT ASIAKIRJAT, JOTKA OVAT
KAHDELLE TAI USEAMMALLE JÄSENVALTIOILLE
YHTEISET**

6 artikla

Jokaisen jäsenvaltion, jonka laeissa, asetuksissa tai hallinnollisissa määräyksissä on asiaa koskevia säännöksiä, on tunnus-tettava sellaiset tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka on annettu jäsenvaltioiden kansalaisille toisessa jäsenvaltiossa direktiivin 75/363/ETY 2, 3, 4, ja 8 artiklan mukaisesti ja jotka on mainittu 7 artiklassa, siten, että kyseinen pätevyystodistus antaa jäsenvaltion alueella samat oikeudet kuin jäsenvaltion itsensä antamat pätevyystodistukset.

7 artikla

1. Edellä 6 artiklassa tarkoitetut tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat vastaavat, jos ne ovat 5 artiklan 2 kohdassa lueteltujen toimivaltaisten viranomaisten ja toimielinten antamia, kyseisen erikoisalan koulutuksen osalta tämän artiklan 2 kohdassa lueteltuja nimikkeitä niiden jäsenvaltioiden osalta, joissa tällaista koulutusta annetaan.

2. Jäsenvaltioissa tällä hetkellä käytettävät nimikkeet, jotka vastaavat kyseistä erikoistumiskoulutusta, ovat seuraavat:

kliininen biologia:

Belgia:	biologie clinique/klinische biologie
Ranska:	biologie médicale
Italia:	patologia diagnostica di laboratorio

hematologiset laboratoriotutkimukset:

Tanska:	klinisk blodtypeserologi
Luxemburg:	hématologie bioserologique

kliininen kemia:

Tanska:	klinisk kemi
Irlanti:	chemical pathology
Luxemburg:	biochimie
Alankomaat:	klinische chemie
Yhdistynyt kuningaskunta:	chemical pathology

immunologia:

Irlanti:	clinical immunology
Yhdistynyt kuningaskunta:	immunology

plastiikkakirurgia:

Belgia:	chirurgie plastique/plastische heelkunde
Tanska:	plastikkirurgi
Ranska:	chirurgie plastique et reconstructive
Irlanti:	plastic surgery
Italia:	chirurgia plastica
Luxemburg:	chirurgie plastique
Alankomaat:	plastische chirurgie
Yhdistynyt kuningaskunta:	plastic surgery

thoraxkirurgia:

Belgia:	chirurgie thoracique/heelkunde op de thorax
Tanska:	thoraxkirurgi eller brysthulens kirurgiske sygdomme
Ranska:	chirurgie thoracique
Irlanti:	thoracic surgery
Italia:	chirurgia toracica
Luxemburg:	chirurgie thoracique
Alankomaat:	cardio-pulmonale chirurgie
Yhdistynyt kuningaskunta:	thoracic surgery

lastenkirurgia:

Irlanti:	paediatric surgery
Italia:	chirurgia pediatrica
Luxemburg:	chirurgie infantile
Yhdistynyt kuningaskunta:	paediatric surgery

verisuonikirurgia:

Belgia:	chirurgie des vaisseaux/bloedvaten- heelkunde
Italia:	cardio-angio chirurgia
Luxemburg:	chirurgie cardio-vasculaire

kardiologia:

Belgia:	cardiologie/cardiologie
Tanska:	cardiologi eller hjerte- og kredsløbssygdomme
Ranska:	cardiologie et médecine des affections vasculaires
Irlanti:	cardiology
Italia:	cardiologia
Luxemburg:	cardiologie et angiologie
Alankomaat:	cardiologie
Yhdistynyt kuningaskunta:	cardio-vascular disease

gastroenterologia:

Belgia:	gastro-entérologie/ gastroenterologie
Tanska:	medicinsk gastroenterologi eller medicinske mavetarmsygdomme
Ranska:	maladies de l'appareil digestif
Irlanti:	gastroenterology
Italia:	malattie dell'apparato digerente della nutrizione e del ricambio
Luxemburg:	gastro-entérologie et maladies de la nutrition
Alankomaat:	maag- en darmziekten
Yhdistynyt kuningaskunta:	gastroenterology

reumatologia:

Belgia:	rhumatologie/reumatologie
Ranska:	rhumatologie
Irlanti:	rheumatology
Italia:	reumatologia
Luxemburg:	rhumatologie
Alankomaat:	reumatologie
Yhdistynyt kuningaskunta:	rheumatology

kliininen hematologia:

Irlanti:	haematology
Italia:	ematologia
Luxemburg:	hématologie
Yhdistynyt kuningaskunta:	haematology

endokrinologia:

Irlanti:	endocrinology and diabetes mellitus
Italia:	endocrinologia
Luxemburg:	endocrinologie
Yhdistynyt kuningaskunta:	endocrinology and diabetes mellitus

fysioterapia:

Belgia:	physiothérapie/fysiotherapie
Tanska:	fysiurgi og rehabilitering
Ranska:	rééducation et réadaptation fonctionnelles
Italia:	fisioterapia
Alankomaat:	revalidatie

suun sairaudet:

Ranska:	stomatologie
Italia:	odontostomatologia
Luxemburg:	stomatologie

neurologia:

Saksa:	Neurologie
Tanska:	neuromedicin eller medicinske nervesygdomme
Ranska:	neurologie
Irlanti:	neurology
Italia:	neurologia
Luxemburg:	neurologie
Alankomaat:	neurologie
Yhdistynyt kuningaskunta:	neurology

psykiatria:

Saksa:	Psychiatrie
Tanska:	psykiatri
Ranska:	psychiatrie
Irlanti:	psychiatry
Italia:	psichiatria
Luxemburg:	psychiatrie
Alankomaat:	psychiatrie
Yhdistynyt kuningaskunta:	psychiatry

hermo- ja mielitaudit:

Saksa:	Neurologie und Psychiatrie
Belgia:	neuropsychiatrie/ neuropsychiatrie
Ranska:	neuro-psychiatrie
Italia:	neuropsichiatria
Luxemburg:	neuro-psychiatrie
Alankomaat:	zenuw- en zielsziekten

iho- ja sukupuolitaudit:

Saksa:	Dermatologie und Venerologie
Belgia:	dermato-vénérologie/ dermato-venerologie
Tanska:	dermato-venerologi eller hud- og kønssygdomme
Ranska:	dermato-vénérologie
Italia:	dermatologia e venerologia
Luxemburg:	dermato-vénérologie
Alankomaat:	huid- en geslachtsziekten

ihotaudit:

Irlanti:	dermatology
Yhdistynyt kuningaskunta:	dermatology

sukupuolitaudit:

Irlanti:	venereology
Yhdistynyt kuningaskunta:	venereology

radiologia:

Saksa:	Radiologie
Ranska:	radiologie
Italia:	radiologia
Luxemburg:	électro-radiologie
Alankomaat:	radiologie

diagnostinen radiologia:

Belgia:	radiodiagnostic/radiodiagnose
Tanska:	diagnostisk radiologi eller røntgenundersøgelse
Ranska:	radio-diagnostic
Irlanti:	diagnostic radiology
Alankomaat:	radiodiagnostiek
Yhdistynyt kuningaskunta:	diagnostic radiology

syöpätaudit ja sädehoito:

Belgia:	radio-radiumthérapie/ radio-radiumtherapie
Tanska:	terapeutisk radiologi eller strålebehandling
Ranska:	radio-thérapie
Irlanti:	radiotherapy
Alankomaat:	radiothérapie
Yhdistynyt kuningaskunta:	radiotherapy

trooppinen lääketiede:

Belgia:	médecine tropicale/tropische geneeskunde
Tanska:	tropemedicin
Irlanti:	tropical medicine
Italia:	medicina tropicale
Yhdistynyt kuningaskunta:	tropical medicine

lastenpsykiatria:

Saksa:	Kinder- und Jugend- psychiatrie
Tanska:	børnepsykiatri
Ranska:	pédo-psychiatrie
Italia:	neuropsichiatria infantile

geriatria:

Irlanti:	geriatrics
Yhdistynyt kuningaskunta:	geriatrics

nefrologia:

Tanska:	nefrologi eller medicinske nyresygdomme
Irlanti:	nephrology
Italia:	nefrologia
Yhdistynyt kuningaskunta:	renal diseases

infektiosairaudet:

Irlanti:	communicable diseases
Italia:	malattie infettive
Yhdistynyt kuningaskunta:	communicable diseases

terveydenhuolto:

Irlanti: community medicine
Yhdistynyt kuningaskunta: community medicine

kliininen farmakologia:

Saksa: Pharmakologie
Irlanti: clinical pharmacology and therapeutics
Yhdistynyt kuningaskunta: clinical pharmacology and therapeutics

työterveyshuolto:

Irlanti: occupational medicine
Yhdistynyt kuningaskunta: occupational medicine

allergologia:

Italia: allergologia ed immunologia clinica
Alankomaat: allergologie

gastroenterologinen kirurgia:

Belgia: chirurgie abdominale/heelkunde op het abdomen
Tanska: kirurgisk gastroenterologi eller kirurgiske mavearmsygdomme
Italia: chirurgia dell'apparato digerente.

8 artikla

1. Jos jäsenvaltioiden kansalaiset, jotka haluavat saada sellaisen erikoislääkärin tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan, jota ei ole mainittu 4 ja 6 artiklassa tai jota, vaikka se on mainittu 6 artiklassa, ei anneta siinä jäsenvaltiossa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia, että heidän on täytettävä sen omien lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten mukaiset kyseistä erikoisalaa koskevat koulutusvaatimukset.

2. Vastaanottavan jäsenvaltion on kuitenkin otettava huomioon joko kokonaan tai osittain 1 kohdassa tarkoitettujen kansalaisten suorittamat koulutusjaksot, joista sen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, ovat antaneet heille tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan edellyttäen, että koulutusjaksot vastaavat vastaanottavassa jäsenvaltiossa vaadittavia kyseisen erikoistutkintotodistuksen koulutusjaksoja.

3. Vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten tai toimielinten tulee tutkiutua asianomaisen erikoistutkintotodistuksen sisällön ja pituuden niille toimitettujen tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen perusteella ilmoittaa hänelle vaadittavan lisäkoulutuksen pituus ja alat, jotka sen tulee kattaa.

V LUKU

SAAVUTETUT OIKEUDET

9 artikla

1. Jäsenvaltioiden on tunnustettava riittäväksi todisteeksi niiden jäsenvaltioiden kansalaisten osalta, joiden tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta lääketieteessä osoittavat asiakirjat eivät täytä kaikkia direktiivin 75/363/ETY 1 artiklassa koulutukselle säädetyjä vähimmäisvaatimuksia, sellaiset kyseisissä jäsenvaltioissa ennen direktiivin 75/363/ETY täytäntöönpanoa annetut tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta lääketieteessä osoittavat asiakirjat, joiden liitteenä on todistus siitä, että asianomaiset ovat tosiasiallisesti ja luvallisesti harjoittaneet mainittua toimintaa ainakin kolme peräkkäistä vuotta todistuksen antamista edeltäneiden viiden vuoden aikana.

2. Jäsenvaltioiden on tunnustettava riittäväksi todisteeksi niiden jäsenvaltioiden kansalaisten osalta, joiden erikoislääkärin tutkintotodistukset, todistukset tai muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat eivät täytä kaikkia direktiivin 75/363/ETY 2, 3, 4, ja 5 artiklassa koulutukselle säädetyjä vähimmäisvaatimuksia, erikoislääkärin tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka jäsenvaltiot ovat antaneet ennen direktiivin 75/363/ETY täytäntöönpanoa. Jäsenvaltio voi kuitenkin vaatia, että tällaisten tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen liitteenä on sen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten tai toimielinten, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, antama todistus, joka osoittaa asianomaisen hoitaneen kysymyksessä olevia tehtäviä erikoislääkärinä ajan, joka on kaksi kertaa niin pitkä kuin sen jäsenvaltion, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, erikoislääkärinkoulutuksen keston ja direktiivissä 75/363/ETY mainitun vähimmäiskoulutusjakson keston erotus, sikäli kuin nämä jaksot eivät ole yhtä pitkiä kuin direktiivin 75/363/ETY 4 ja 5 artiklassa säädetty koulutuksen vähimmäiskesto.

Jos kuitenkin vastaanottava jäsenvaltio ennen tämän direktiivin täytäntöönpanoa vaatii koulutukselta vähimmäiskestoja, joka on lyhyempi kuin direktiivin 75/363/ETY 4 ja 5 artiklassa tarkoitettu kesto, ensimmäisessä alakohdassa mainittu erotus voidaan määritellä vain suhteessa kyseisen valtion säätämään koulutuksen vähimmäiskesto.

3. Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä riittäväksi todisteeksi jäsenvaltioiden kansalaisilta, jos lääketieteen erikoisalojen tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat eivät ole yhdenmukaisia 5 ja 7 artiklassa säädettyjen pätevyystodistusten tai nimikkeiden kanssa, näiden jäsenvaltioiden antamat tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, kun niiden liitteenä on vastaavuustodistus, jonka ovat allekirjoittaneet toimivaltaiset viranomaiset tai toimielimet.

4. Niiden jäsenvaltioiden, jotka ovat ennen tämän direktiivin tiedoksi antamista kumonnet laeissa, asetuksissa tai hallinnollisissa määräyksissä olevat säännökset hermo- ja mielitautien, iho- ja sukupuolitautilien tai radiologian tutkintotodistusten, todistusten tai muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen antamisesta ja ovat ennen tämän direktiivin tiedoksi antamista toteuttaneet toimenpiteet omien kansalaistensa osalta nykytilanteen sääntelemiseksi, tulee antaa jäsenvaltioiden kansalaisille oikeus hyötyä tällaisista toimenpiteistä, jos näiden hermo- ja mielitautien, iho- ja sukupuolitautilien tai radiologian tutkintotodistukset, todistukset tai muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat täyttävät joko direktiivin 75/363/ETY 2 ja 5 artiklassa tai tämän artiklan 2 kohdassa säädetty tätä asiaa koskevat edellytykset.

VI LUKU

TUTKINTONIMIKKEEN KÄYTTÖ

10 artikla

1. Vastaanottavien jäsenvaltioiden on huolehdittava, että 2, 4, 6 ja 9 artiklan edellytykset täyttävillä jäsenvaltioiden kansalaisilla on oikeus käyttää säädettyä tutkintonimikettä tai tarvittaessa sen lyhennettä, joka on käytössä siinä jäsenvaltiossa, josta ovat he peräisin tai josta he tulevat, tämän valtion kielellä, sanotun kuitenkin rajoittamatta 18 artiklan soveltamista. Vastaanottavat jäsenvaltiot voivat vaatia, että nimikkeen jäljessä on mainittava sen antaneen laitoksen tai tutkintolautakunnan nimi ja sijaintipaikka.

2. Jos siinä jäsenvaltiossa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, käytetty tutkintonimike saattaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa sekaantua nimikkeeseen, joka tässä valtiossa edellyttää asianomaiselta lisäkoulutusta, jota kyseinen henkilö ei ole suorittanut, vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia häntä käyttämään siinä jäsenvaltiossa, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee, hankittua tutkintonimikettä sopivassa muodossa, jonka vastaanottava jäsenvaltio määrää.

VII LUKU

SÄÄNNÖKSET, JOTKA HELPOTTAVAT SIOJITTAUTUMISOIKEUDEN JA PALVELUJEN TARJOAMISEN VAPAUDEN TEHOKASTA KÄYTTÄMISTÄ LÄÄKÄREIDEN TOIMINNASSA

A. Erityissäännöksiä sijoittautumisoikeudesta

11 artikla

1. Vastaanottavan jäsenvaltion, joka vaatii 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa ensi kertaa aloittavilta kansalaisiltaan todistusta hyvästä maineesta tai nuhteettomuudesta, on muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta hyväksyttävä tästä riittäväksi todisteeksi sellaiset todistukset, jotka osoittavat, että vaatimukset hyvästä maineesta ja nuhteettomuudesta toteutuvat, ja jotka on antanut sen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

2. Jos jäsenvaltio, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, ei vaadi tässä tarkoitettua toimintaa ensi kertaa aloittavilta henkilöiltä todistusta hyvästä maineesta tai nuhteettomuudesta, vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia otteen sen jäsenvaltion rikosrekisteristä, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, tai, jollei tällaista ole, vastaavan asiakirjan, jonka on antanut sen jäsenvaltion toimivaltainen oikeus- tai hallintoviranomainen, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

3. (ks. 382L0076)

12 artikla

1. Jos vastaanottavassa jäsenvaltiossa on voimassa laissa, asetuksessa tai hallinnollisessa määräyksessä olevia säännöksiä hyvän maineen tai nuhteettomuuden vaatimuksista, mukaan lukien säännökset kurinpitotoimista 1 artiklassa tarkoitettun ammatin harjoittamiseen liittyvän vakavan ammatillisen väärinkäytöksen tai rikostuomion varalta, sen jäsenvaltion, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, on

toimitettava vastaanottavalle jäsenvaltiolle kaikki tarpeelliset tiedot ammatillisista tai hallinnollisista kurinpitotoimista, joihin asianomaisen suhteen on ryhdytty, tai rangaistuksista, joihin asianomainen on tuomittu ammattiaan harjoittaessaan siinä jäsenvaltiossa, josta hän on peräisin tai tullut.

2. (ks. 386L0076)

3. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että annettuja tietoja käsitellään luottamuksellisina.

13 artikla

Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka ryhtyvät harjoittamaan 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa tai harjoittavat sitä, todistusta fyysisestä ja henkisestä terveydestä, tuon valtion on hyväksyttävä siitä riittäväksi todisteen seläläisen asiakirjan esittäminen, joka vaaditaan siinä jäsenvaltiossa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

Jos jäsenvaltio, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, ei aseta tällaisia vaatimuksia niille, jotka ryhtyvät harjoittamaan tai harjoittavat kyseistä toimintaa, vastaanottavan jäsenvaltion on hyväksyttävä tällaiselta kansalaiselta kyseisen valtion toimivaltaisen viranomaisen antama todistus, joka vastaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa annettuja todistuksia.

14 artikla

Edellä 11, 12, ja 13 artiklassa tarkoitetut asiakirjat eivät niitä esittäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

15 artikla

1. Edellä 11, 12 ja 13 artiklan mukainen menettely, jossa käsitellään asianomaisen oikeutta ryhtyä harjoittamaan 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa, on saatettava päätökseen mahdollisimman nopeasti ja viimeistään kolmen kuukauden kuluessa kaikkien asianomaista koskevien asiakirjojen esittä-

misestä; tämä ei koske viivytystä, joka johtuu tämän menettelyn päätyttyä tehdystä muutoksenhausta.

2. Edellä 11 artiklan 3 kohdassa ja 12 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa pyyntö tutkia asia uudelleen siirtää 1 kohdassa tarkoitettua määräaika.

Jäsenvaltion, jonka puoleen asiassa käännytään, on annettava vastauksensa kolmen kuukauden kuluessa.

Vastauksen saatuaan tai määräajan päätyttyä vastaanottavan jäsenvaltion on jatkettava 1 kohdassa tarkoitettua menettelyä.

B. Erityissäännöksiä palvelujen tarjoamisesta

16 artikla

1. Jos jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka aloittavat tai harjoittavat 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa, ammatillisen järjestön tai toimielimen antamaa toimilupaa, jäsenyyttä tai rekisteriin merkitsemistä, kyseisen jäsenvaltion on vapautettava jäsenvaltioiden kansalaiset tästä vaatimuksesta palvelujen tarjoamisen osalta.

Asianomaisen on tarjottava palveluja samoin oikeuksin ja velvollisuuksin kuin vastaanottavan jäsenvaltion kansalaisten; häneen on erityisesti sovellettava tässä jäsenvaltiossa voimassa olevia ammatillisia tai hallinnollisia menettelytapasääntöjä.

Jos vastaanottava jäsenvaltio toteuttaa toisessa alakohdassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin tai saa tietoonsa seikkoja, jotka ovat näiden säännösten vastaisia, sen on ilmoitettava asiasta viipymättä sille jäsenvaltiolle, johon kyseinen henkilö on sijoittautunut.

2. Vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia asianomaista antamaan toimivaltaisille viranomaisille ennakolta ilmoituksen palvelujen tarjoamisesta, jos siihen liittyy väliaikainen oleskelu kyseisen valtion alueella.

Kiireellisissä tapauksissa tämä ilmoitus voidaan antaa mahdollisimman pian palvelujen tarjoamisen jälkeen.

3. Vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia 1 ja 2 kohdan mukaisesti asianomaiselta asiakirjat, jotka sisältävät seuraavat tiedot:

- ilmoituksen, jota tarkoitetaan 2 kohdassa;
- todistuksen siitä, että asianomainen harjoittaa laillisesti tässä tarkoitettua toimintaa siinä jäsenvaltiossa, johon hän on sijoittautunut; sekä

– todistuksen siitä, että asianomaisella on jokin niistä tutkintotodistuksista, todistuksista tai muista muodollista kelpoisuutta osoittavista asiakirjoista, jotka tarvitaan kyselyisten palvelujen tarjoamiseen ja joita tarkoitetaan tässä direktiivissä.

4. Edellä 3 kohdassa tarkoitettujen asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kahtatoista kuukautta vanhempia.

5. Jos jäsenvaltio kokonaan tai osittain kieltää väliaikaisesti tai pysyvästi kansalaiseltaan tai toisen jäsenvaltion kansalaiselta, joka on sijoittautunut sen alueelle, 1 artiklassa tarkoitettua toiminnan harjoittamisen, sen on tarvittaessa huolehdittava siitä, että 3 kohdan toisessa luettelumakohdassa tarkoitettu todistus peruutetaan väliaikaisesti tai pysyvästi.

17 artikla

Jos vakuutuslaitosten välillä tehtävän sosiaaliturvajärjestelmien perusteella vakuutetuille henkilöille annettuja palveluja koskevan tiliselvityksen vuoksi vastaanottava jäsenvaltio vaatii julkisen sosiaaliturvalaitoksen rekisteriin merkitsemistä, tämän jäsenvaltion on vapautettava toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneet jäsenvaltioiden kansalaiset tästä vaatimuksesta, jos palvelujen tarjoamiseen liittyy kyseisen henkilön matkustamisesta.

Kyseisen henkilön on kuitenkin tehtävä tälle laitokselle ilmoitus tarjotuista palveluista etukäteen tai kiireellisissä tapauksissa niiden tarjoamisen jälkeen.

C. Säännökset, jotka koskevat sekä sijoittautumisoikeutta että palvelujen tarjoamisen vapautta

18 artikla

Jos 1 artiklassa tarkoitettuun toimintaan liittyvän ammattinimikkeen käyttö on vastaanottavassa jäsenvaltiossa säännelty, toisten jäsenvaltioiden kansalaisten, jotka täyttävät 2 artiklassa ja 9 artiklan 1 kohdassa säädetyt edellytykset, on käytettävä vastaanottavan jäsenvaltion ammattinimikettä, joka siinä valtiossa vastaa näitä kelpoisuusvaatimuksia, ja sen lyhennettä.

Edellä ensimmäistä alakohtaa sovelletaan myös erikoislääkärin ammattinimikkeiden käyttöön, sikäli kuin niitä käyttävät 4 ja 6 artiklassa ja 9 artiklan 2, 3 ja 4 kohdassa säädetyt edellytykset täyttävät henkilöt.

19 artikla

(ks. 382L.0076)

20 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta asianomaiset voivat saada tietoa vastaanottavan jäsenvaltion terveydenhuoltoa ja sosiaaliturvaa koskevasta lainsäädännöstä ja tarvittaessa siellä noudatettavasta ammattietiikasta.

Tätä varten jäsenvaltiot voivat perustaa tiedotuskeskuksia, joista asianomaiset voivat saada tarvitsemansa tiedot. Vastaanottavat jäsenvaltiot voivat edellyttää, että sijoittautuvat henkilöt ottavat yhteyttä näihin keskuksiin.

2. Jäsenvaltiot voivat perustaa 1 kohdassa tarkoitettuja keskuksia niiden toimivaltaisten viranomaisten tai toimielimien yhteyteen, jotka ne ovat nimenneet 25 artiklan 1 kohdassa asetetun määräajan kuluessa.

3. Jäsenvaltioiden on tarvittaessa huolehdittava siitä, että asianomaiset sekä oman etunsa että potilaittensa edun vuoksi hankkivat sellaisen kielitaidon kuin heidän ammatkinsa harjoittaminen vastaanottavassa jäsenvaltiossa edellyttää.

VIII LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

21 artikla

Jos jäsenvaltiot asettavat omille kansalaisilleen vaatimuksen, jonka mukaan sosiaaliturvajärjestelmään kuuluvaksi lääkäriksi nimityksen edellytyksenä on valmistavan harjoittelujakson suorittaminen, ne voivat asettaa saman edellytyksen muiden jäsenvaltioiden kansalaisille viiden vuoden ajan tämän direktiivin tiedoksi antamisesta. Harjoittelujakso ei kuitenkaan saa olla kuutta kuukautta pidempi.

22 artikla

Jos epäilyyn on perusteltua aihetta, vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia toisen jäsenvaltion toimivaltaista viranomaista todistamaan oikeaksi toisessa jäsenvaltiossa annetut tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoitta

vat asiakirjat, joita tarkoitetaan II – V luvussa, sekä vahvistamaan sen, että asianomainen täyttää kaikki direktiivissä 75/363/ETY säädetyt koulutusvaatimukset.

23 artikla

Jäsenvaltioiden on 25 artiklan 1 kohdassa säädetyin määräajan kuluessa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan ja ottamaan vastaan tutkintotodistuksia, todistuksia ja muita muodollista kelpoisuutta osoittavia asiakirjoja sekä tässä direktiivissä tarkoitettuja asiakirjoja ja tietoja, sekä ilmoitettava tästä muille jäsenvaltioille ja komissiolle viipymättä.

24 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan myös niihin jäsenvaltioiden kansalaisiin, jotka asetuksen (ETY) N:o 1612/68 mukaisesti harjoittavat tai aikovat harjoittaa 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa palkattuina työntekijöinä.

25 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahdeksantoista kuukauden

kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

26 artikla

Jos jäsenvaltiolla on huomattavia ongelmia tämän direktiivin soveltamisessa tietyillä aloilla, komissio tutkii näitä ongelmia yhdessä kyseisen valtion kanssa ja pyytää asiasta lausunnon terveydenhuollon ylempien viranhaltijoiden komitealta, joka on asetettu päätöksellä 75/365/ETY⁽¹⁾.

Komissio tekee tarvittaessa neuvostolle asianmukaiset ehdotukset.

27 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 16 päivänä kesäkuuta 1975.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. RYAN

⁽¹⁾ EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 19

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 16 päivänä kesäkuuta 1975,
lääkärintointa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta**

(75/363/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49, 57, 66 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisessa tunnustamisessa siten kuin lääketieteen tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi 16 päivänä kesäkuuta 1975 annetussa neuvoston direktiivissä 75/362/ETY⁽³⁾ säädetään, jäsenvaltioiden koulutuksen vastaavuus antaa mahdollisuuden rajata yhteensovittaminen koskemaan vaatimusta vähimmäistason noudattamisesta, jolloin jäsenvaltiot saavat vapaasti järjestää alan opetuksen haluamallaan tavalla,

lääketieteen erikoisalojen tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen vastavuoroiseksi tunnustamiseksi ja jäsenvaltioiden kaikkien ammattikuntaan kuuluvien kansalaisten saattamiseksi yhdenvertaiseen asemaan yhteisössä on tarpeen sovittaa yhteen lääketieteen erikoisalojen koulutusvaatimuksia; tätä tarkoitusta varten tulee säätää tietyt vähimmäisvaatimukset erikoistumis-koulutukseen pääsemisestä, koulutuksen vähimmäiskestosta, opetuksen antamistavasta ja -paikasta, sekä koulutukseen kohdistuvasta valvonnasta; nämä vaatimukset koskevat vain niitä erikoisaloja, jotka ovat kaikille jäsenvaltioille tai kahdelle tai useammalle jäsenvaltiolle yhteiset,

tämän toiminnan harjoittamista koskevien vaatimusten yhteensovittaminen tässä direktiivissä tarkoitettulla tavalla ei

suinkaan estä myöhempiä yhteensovittamista, ja

tässä direktiivissä tarkoitettua yhteensovittamisen piiriin kuuluu lääkärin ammatillinen koulutus; useimmissa jäsenvaltioissa ei tällä hetkellä tehdä eroa palkatussa työssä olevien ja itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivien lääkäreiden välillä; tästä syystä ja ammattihenkilöiden vapaan liikkuvuuden mahdollisimman tehokkaaksi edistämiseksi yhteisön alueella, näyttää tarpeelliselta ulottaa tämän direktiivin soveltaminen koskemaan palkatussa työssä toimivia lääkäreitä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on vaadittava henkilöiltä, jotka ryhtyvät harjoittamaan lääkärintointia tai harjoittavat sitä, että heillä on direktiivin 75/362/ETY 3 artiklassa tarkoitettu tutkintotodistus, todistus tai muu sellainen muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja lääketieteessä, joka takaa, että asianomainen on koulutuksensa aikana saanut:

- a) riittävät tiedot lääketieteen perustana olevista tieteenaloista ja hyvät tiedot tieteellisistä menetelmistä, mukaan lukien biologisten toimintojen arvioimisen periaatteet, tieteellisesti todistettujen asioiden arviointi ja tietojen analysointi;
- b) riittävät tiedot terveen ja sairaan ihmisen rakenteesta, toiminnosta ja käyttäytymisestä sekä ihmisen terveydentilan ja fyysisen ja sosiaalisen ympäristön välisestä yhteydestä;
- c) riittävät tiedot kliinisissä oppiaineissa ja menetelmissä selkeän käsityksen muodostamiseksi psyykkisistä ja fyysisistä sairauksista sekä riittävät lääketieteelliset tiedot sairauksien ennaltaehkäisyyn, diagnosointiin ja hoidon sekä ihmisen lisääntymisen kannalta;
- d) soveltuvan, sairaalassa asianmukaisessa valvonnassa hankitun kliinisen kokemuksen.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 101, 4.8.1970, s. 19

⁽²⁾ EYVL N:o C 36, 28.3.1970, s. 19

⁽³⁾ EYVL N:o L 167, 30.6. 1975, s. 1

2. Tällaisen lääketieteellisen koulutusajan tulee käsittää vähintään kuusi vuotta tai 5 500 tuntia teoreettista ja käytännöllistä opetusta yliopistossa tai yliopiston valvonnassa.

3. Kyseiseen koulutukseen hyväksymisen edellytyksenä on, että hakijalla on tutkintotodistus tai todistus, jonka perusteella hänellä on oikeus tulla hyväksytyksi jäsenvaltion yliopistoihin kyseiselle opintoalalle.

4. Jos henkilö on aloittanut opintonsa ennen 1 päivää tammikuuta 1972, 2 kohdassa tarkoitettu koulutus voi sisältää kuusi kuukautta kestävästä täysipäiväisestä yliopistotasoisesta käytännön koulutuksen toimivaltaisten viranomaisten valvonnassa.

5. Tällä direktiivillä ei rajoiteta jäsenvaltioiden mahdollisuutta myöntää omalla alueellaan säännöstensä mukaisesti lääkärin-toimen harjoittamisen aloittamista tai sen harjoittamista koskevia helpotuksia henkilöille, joilla on tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja, jota ei ole suoritettu jäsenvaltiossa.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että lääketieteen erikoisalojen tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan antamiseen johtava koulutus täyttää vähintään seuraavat vaatimukset:

- sen edellytyksenä on kuuden vuoden opintojen suorittaminen 1 artiklassa mainitun koulutusohjelman puitteissa;
- se käsittää teoreettista ja käytännöllistä opetusta;
- se suoritetaan täysipäiväisenä opiskeluna toimivaltaisten viranomaisten tai toimielinten valvonnassa;
- se suoritetaan yliopistollisessa laitoksessa, opetusairaalsassa tai milloin se on tarkoituksenmukaista toimivaltaisten viranomaisten tai toimielinten tätä tarkoitusta varten hyväksymässä terveydenhuollon yksikössä;
- se sisältyy erikoistumiskoulutukseen osallistuvan lääkärin henkilökohtaisen osallistumisen kyseisten laitosten toimintaan ja tehtäviin.

2. Jäsenvaltioiden on edellytettävä, että saadaksesen lääketieteen erikoisalojen tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan asianomaisella on oltava jokin 1 artiklassa tarkoitetuista tutkintotodistuksista, todistuksista tai muista muodollista kelpoisuutta osoittavista asiakirjoista.

3. Jäsenvaltioiden on 7 artiklassa säädetyn määräajan kuluessa nimettävä ne viranomaiset tai toimielimet, joilla on oikeus antaa 1 kohdassa tarkoitettuja tutkintotodistuksia, todistuksia tai muita muodollista kelpoisuutta osoittavia asiakirjoja.

3 artikla

(ks. 382L0076)

4 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että jäljempänä lueteltujen erikoistumiskoulutuskurssien vähimmäispituus on seuraava:

Ensimmäinen ryhmä:

- kirurgia
 - neurokirurgia
 - sisätaudit
 - urologia
 - ortopedia ja traumatologia
- } viisi vuotta

Toinen ryhmä:

- naistentaudit ja synnytykset
 - lastentaudit
 - keuhkosairaudet
- } neljä vuotta

Kolmas ryhmä:

- anestesiologia
 - silmätaudit
 - korva-, nenä- ja kurkkutaudit
- } kolme vuotta

5 artikla

Niiden jäsenvaltioiden, joiden laeissa, asetuksissa ja hallinnollisissa määräyksissä on tätä alaa koskevia säännöksiä, on huolehdittava, että jäljempänä lueteltujen erikoistumiskoulutuskurssien vähimmäispituus on vähintään seuraava:

Ensimmäinen ryhmä:

- plastiikkakirurgia
 - thoraxkirurgia
 - verisuonikirurgia
 - hermo- ja mielitaudit
 - lastenkirurgia
 - gastroenterologinen kirurgia
- } viisi vuotta

Toinen ryhmä:

- kardiologia
- gastroenterologia
- neurologia
- reumatologia
- psykiatria
- kliininen biologia
- radiologia
- diagnostinen radiologia
- syöpätaudit ja sädehoito
- trooppinen lääketiede
- kliininen farmakologia
- lastenpsykiatria
- kliininen mikrobiologia
- patologia
- työterveyshuolto
- kliininen kemia
- immunologia
- ihotaudit
- sukupuolitaudit
- geriatria
- nefrologia
- infektiosairaudet
- terveydenhuolto
- hematologiset laboratoriotutkimukset

} neljä vuotta

Kolmas ryhmä:

- kliininen hematologia
- endokrinologia
- fysiatria
- suun sairaudet
- iho- ja sukupuolitaudit
- allergologia

} kolme vuotta

6 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan myös niihin jäsenvaltioiden kansalaisiin, jotka työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68⁽¹⁾ mukaisesti harjoittavat tai aikovat harjoittaa direktiivin 75/362/ETY 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa palkattuina työntekijöinä.

7 artikla

(ks. 382L0076)

8 artikla

Siirtymäkauden toimenpiteenä ja huolimatta siitä, mitä 2 artiklan 2 kohdassa säädetään:

- a) Luxemburgin ja ainoastaan sellaisten Luxemburgin tutkintotodistusten osalta, jotka kuuluvat Luxemburgin vuonna 1939 annetun akateemisten ja yliopistollisten tutkintojen myöntämistä koskevan lain soveltamisalaaan, erikoislääkärin todistuksen myöntämisen ainoana edellytyksenä on Luxemburgin valtiollisen tutkintolautakunnan myöntämä lääketieteen, kirurgian ja synnytysopin tutkintotodistus;
- b) Tanskan ja ainoastaan sellaisten Tanskan laissa vaadittujen lääketieteen tutkintotodistuksien osalta, jotka on myöntänyt tanskalaisen yliopiston lääketieteellinen tiedekunta sisäministeriön 14 päivänä toukokuuta 1970 antaman asetuksen mukaisesti, erikoislääkärin todistuksen myöntämisen ainoana edellytyksenä ovat yllämainitut tutkintotodistukset.

Edellä a ja b alakohdassa tarkoitettuja tutkintotodistuksia voidaan myöntää niille hakijoille, jotka ovat aloittaneet opintonsa ennen 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua määräajan päättymistä.

9 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kahdeksantoista kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.
2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuihin kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

10 artikla

Jos jäsenvaltiolla on huomattavia ongelmia tämän direktiivin soveltamisessa tietyillä aloilla, komissio tutkii näitä ongelmia yhdessä kyseisen valtion kanssa ja pyytää asiasta lausunnon terveydenhuollon johtavien virkamiesten komitealta, joka on asetettu päätöksellä 75/365/ETY⁽²⁾.

Komissio tekee neuvostolle tarvittaessa aiheelliset ehdotukset.

11 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 16 päivänä kesäkuuta 1975.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. RYAN

⁽¹⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 2

⁽²⁾ EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 19

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 26 päivänä tammikuuta 1982,

lääketieteiden tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi annetun direktiivin 75/362/ETY ja lääkärintointa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun direktiivin 75/363/ETY muuttamisesta

(82/76/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49, 57 ja 66 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

muutokset jäsenvaltioiden lainsäädännössä ja direktiivien 75/362/ETY ja 75/363/ETY⁽⁴⁾ soveltamisesta saadut kokemukset ovat tehneet tietyt tekniset muutokset tarpeellisiksi,

lisäksi direktiivin 75/363/ETY 3 artiklan 3 kohdassa säädetään, että viimeistään neljän vuoden kuluttua kyseisen direktiivin tiedoksi antamisesta ja tilanteesta tehdyn uuden arvioinnin perusteella neuvosto päättää komission ehdotuksesta ja ottaen huomioon sen, että osa-aikaisen koulutuksen tulisi edelleen olla mahdollista tietyissä kunkin erikoisalan yhteydessä myöhemmin päätettävissä tapauksissa, onko 1 ja 2 kohdan säännökset pidettävä voimassa vai onko niitä muutettava,

erikoislääkäreiden täysipäiväisen koulutuksen periaatteen mukaisesti osa-aikaisen koulutuksen salliva poikkeusmenettely tulisi tarkemmin määritellä ja sitä tulisi valvoa tarkemmin, ja

direktiivin 75/363/ETY 7 artiklassa tarkoitettua määräaikaakaan olisi aiheellista pidentää 31 päivään joulukuuta 1983, jotta ne jäsenvaltiot, joissa erikoislääkäreiden osa-aikainen koulutus ei

ole kyseisen direktiivin 2 ja 3 artiklan mukaista, voivat saattaa loppuun aloitetun uudistuksen tämältyypin koulutuksen lopettamiseksi,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Poistetaan direktiivin 75/362/ETY 3 artiklan alaotsikon "g) Luxemburgissa" 2 alakohta ja numero 1, joka edeltää jäljelle jäävää alakohtaa.

2 artikla

Muutetaan direktiivin 75/362/ETY 5 artiklan 3 kohtaa seuraavasti:

a) korvataan saksankielisessä toisinnossa otsikot seuraavasti:

"- Anästhesie-Wiederbelebung" otsikolla "-Anästhesiologie"

"- Ophthalmologie" otsikolla "- Augenheilkunde"

"- Otorhinolaryngologie" otsikolla "- Hals-Nasen-Ohrenheilkunde"

"- Pädiatrie" otsikolla "- Kinderheilkunde"

b) kaikissa kielitoisinnossa:

1. korvataan alakohdassa "- anesthesiologia" Saksaa ja Belgiaa koskevat alaotsikot seuraavasti:

"Saksa: Anästhesiologie"

"Belgia: anesthésiologie/anesthesiologie"

2. korvataan alakohdassa "- naistentaudit ja synnytykset" Belgiaa ja Ranskaa koskevat alaotsikot seuraavasti:

"Belgia: gynécologie-obstétrique/gynecologie-verloskunde"

"Ranska: gynécologie-obstétrique"

⁽¹⁾ EYVL N:o C 121, 23.5.1981, s. 4

⁽²⁾ EYVL N:o C 260, 12.10.1981, s. 99

⁽³⁾ EYVL N:o C 230, 10.9.1981, s. 12

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 1 ja 14

3. korvataan alakohdassa "- korva-, nenä- ja kurkkutaudit" Saksaa ja Belgiaa koskevat alaotsikot seuraavasti:

"Saksa: Hals-Nasen-Ohrenheilkunde"

"Belgia:oto-rhino-laryngologie/otorhinolaryngologie"

4. korvataan alakohdassa "-lastentaudit" Belgiaa koskeva alaotsikko seuraavasti:

"Belgia: pédiatrie/kindergeneeskunde"

3 artikla

Muutetaan direktiivin 75/362/ETY 7 artiklan 2 kohtaa seuraavasti:

a) korvataan saksankielisessä toisinnossa otsikot seuraavasti:

1. "Mikrobiologie-Bakteriologie" otsikolla "Mikrobiologie und Infektionsepidemiologie";

2. "Pathologische Anatomie" otsikolla "Pathologie";

3. "Pädiatrische Chirurgie" otsikolla "Kinderchirurgie";

4. "Neuro-Psychiatrie" otsikolla "Nervenheilkunde (Neurologie und Psychiatrie)";

5. "Kinderpsychiatrie" otsikolla "Kinder- und Jugendpsychiatrie";

b) korvataan hollanninkielisessä toisinnossa alakohdassa "zenuw- en zielsziekten" Belgiaa koskeva alaotsikko seuraavasti:

"België: neuropsychiatrie/neuropsychiatrie";

c) kaikissa kielitoisinnossa:

1. alakohdassa "kliininen mikrobiologia":

- lisätään seuraava alaotsikko:

"Saksa: Mikrobiologie und Infektionsepidemiologie";

- korvataan Alankomaita koskeva seuraavasti:

"Alankomaat: medische microbiologie";

2. korvataan alakohdassa "patologinen anatomia" Saksaa koskeva alaotsikko seuraavasti:

"Saksa: Pathologie";

3. korvataan alakohdassa "kliininen kemia" Luxemburgia koskeva alaotsikko seuraavasti:

"Luxemburg: chimie biologique";

4. korvataan alakohdassa "lastenkirurgia" Luxemburgia koskeva alaotsikko seuraavasti:

"Luxemburg: chirurgie pédiatrique";

5. alakohdassa "fysiatria":

- korvataan Belgiaa koskeva alaotsikko seuraavasti:

"Belgia: médecine physique/fysische geneeskunde";

- lisätään seuraava alaotsikko:

"Luxemburg: rééducation et réadaptation fonctionnelles";

6. lisätään alakohdassa "neurologia" alaotsikko seuraavasti:

"Kreikka: Νευρολογία";

7. lisätään alakohdassa "psykiatria" alaotsikko seuraavasti:

"Kreikka: Ψυχιατρική";

8. korvataan alakohdassa "hermo- ja mielitaudit" Saksaa koskeva alaotsikko seuraavasti:

"Saksa: Nervenheilkunde (Neurologie und Psychiatrie)";

9. alakohdassa "diagnostinen radiologia":

- korvataan Belgiaa koskeva alaotsikko seuraavasti:

"Belgia: radiodiagnostic/röntgendiagnose";

- lisätään seuraavat alaotsikot:

"Kreikka: Ακτινοδιαγνωστική";

"Luxemburg: radiodiagnostic";

10. alakohdassa "sädehoito":

- korvataan Belgiaa koskeva alaotsikko seuraavasti:

"Belgia: radio- et radiumthérapie/radio- en radiumthérapie";

- lisätään seuraava alaotsikko:

"Luxemburg: radiothérapie";

11. lisätään alakohdassa "lastenpsykiatria" alaotsikot seuraavasti:

"Luxemburg: psychiatrie infantile";

"Yhdistynyt kuningaskunta: child and adolescent psychiatry";

4 artikla

Korvataan direktiivin 75/362/ETY 11 artiklan 3 kohta seuraavasti:

"3. Jos vastaanottavalla jäsenvaltiolla on yksityiskohtaisia tietoja vakavasta seikasta, joka on tapahtunut sen alueen ulkopuolella ennen kuin kyseinen henkilö perusti toimi-

paikan tähän jäsenvaltioon ja joka todennäköisesti vaikuttaisi kyseisen toiminnan aloittamiseen sen alueella, se voi ilmoittaa asiasta jäsenvaltiolle, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

Sen jäsenvaltion, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, on tarkistettava tietojen todenperäisyys. Sen viranomaisten on päätettävä tarvittavien tutkimusten laadusta ja laajuudesta ja ilmoitettava vastaanottavalle jäsenvaltiolle kaikista toimenpiteistä, joihin ne tämän mukaisesti ryhtyvät antamiensa todistusten tai asiakirjojen suhteen.

Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että annettuja tietoja käsitellään salassa pidettävänä."

5 artikla

Korvataan direktiivin 75/362/ETY 12 artiklan 2 kohta seuraavasti:

"2. Jos vastaanottavalla jäsenvaltiolla on yksityiskohtaisia tietoja vakavasta seikasta, joka on tapahtunut sen alueen ulkopuolella ennen kuin kyseinen henkilö perusti toimipaikan tähän valtioon ja joka todennäköisesti vaikuttaisi tässä tarkoitettun toiminnan harjoittamiseen sen alueella, se voi ilmoittaa asiasta jäsenvaltiolle, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

Sen jäsenvaltion, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, on tarkistettava tietojen todenperäisyys. Sen viranomaisten on päätettävä tarvittavien tutkimusten laadusta ja laajuudesta ja ilmoitettava vastaanottavalle jäsenvaltiolle kaikista toimenpiteistä, joihin he tämän johdosta ryhtyvät 1 kohdan mukaisesti annettujen tietojen suhteen."

6 artikla

Lisätään direktiiviin 75/362/ETY artikla seuraavasti:

"15 a artikla

Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka ryhtyvät harjoittamaan 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa tai harjoittavat sitä, että he vannovat valan tai antavat juhlallisen vakuutuksen, ja kyseisen valan tai vakuutuksen kaava ei sovellu muiden jäsenvaltioiden kansalaisten käytettäväksi, kyseisen jäsenvaltion on huolehdittava, että asianomaiselle on tarjottavissa sopiva ja vastaava valan tai vakuutuksen kaava."

7 artikla

Lisätään direktiivin 75/362/ETY 16 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan jälkeen alakohhta seuraavasti:

"Tästä syystä ja 2 kohdassa mainitun palvelujen tarjoamista koskevan ilmoituksen lisäksi jäsenvaltiot voivat vaatia joko

ilman eri toimenpiteitä tapahtuvaa väliaikaista rekisteröintiä tai muodollista jäsenyyttä ammatillisessa järjestössä tai toimieliemessä tai vaihtoehtoisesti rekisteriin merkitsemistä mahdollistaakseen alueellaan voimassa olevien ammatillisten menettelytapasäännösten täytäntöönpanon edellyttäen, että tällainen rekisteröinti tai jäsenyys ei viivytä tai millään tavoin vaikeuta palvelujen tarjoamista eikä myöskään aiheuta palveluja tarjoavalle henkilölle lisäkustannuksia."

8 artikla

Poistetaan direktiivin 75/362/ETY 19 artikla.

9 artikla

Direktiivin 75/363/ETY 2 artiklan 1 kohdassa:

1. korvataan c alakohta seuraavasti:

"c) se suoritetaan täysipäiväisenä opiskeluna toimivaltaisten viranomaisten tai toimielinten valvonnassa liitteessä olevan 1 kohdan mukaisesti";

2. korvataan saksankielisessä toisinnossa d alakohta seuraavasti:

"(d) sie muß in einem Universitätszentrum, einer Universitätsklinik oder gegebenenfalls in einer hierzu von den zuständigen Behörden oder Stellen zugelassenen Einrichtung der ärztlichen Versorgung erfolgen".

10 artikla

Korvataan direktiivin 75/363/ETY 3 artikla seuraavasti:

"3 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat, tämän kuitenkaan rajoittamatta 2 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetyn täysipäiväisen opiskelun periaatteen soveltamista ja kunnes neuvosto tekee 3 kohdan mukaisen päätöksen, hyväksyä osa-aikaisen erikoistumiskoulutuksen toimivaltaisten kansallisten viranomaisten hyväksymillä edellytyksillä, jos täysipäiväinen koulutus ei olisi yksilöllisten perusteltujen syiden vuoksi mahdollista.

2. Osa-aikaista opetusta tulee antaa liitteessä olevan 2 kohdan mukaisesti ja sen tulee laadultaan vastata täysipäiväisen koulutuksen tasoa. Osa-aikaisuus tai palkallinen yksityisvastaanoton pitäminen ei saa alentaa koulutuksen tasoa.

Erikoistumiskoulutuksen kokonaiskesto ei saa lyhentyä silloin, kun koulutus järjestetään osa-aikaisesti.

3. Neuvosto päättää viimeistään 25 päivänä tammikuuta 1989 tilanteen uudelleenarvioinnin perusteella komission ehdotuksesta ja ottaen asianmukaisesti huomioon sen, että osa-aikaisen koulutuksen tulisi edelleen olla mahdollista tietyissä erikoisalakohtaisesti myöhemmin päätettävissä tapauksissa, onko 1 ja 2 kohdan säännökset pidettävä voimassa vai onko niitä muutettava."

11 artikla

Direktiivin 75/363/ETY saksankielisessä toisinnossa:

a) korvataan seuraavat 4 artiklassa mainitut nimikkeet seuraavasti:

"- Krankheiten der Atemwege" nimikkeellä "- Lungen- und Bronchialheilkunde";

"- Anästhesie-Wiederbelebung" nimikkeellä "- Anästhesiologie";

"- Hals-, Nasen-, Ohrenheilkunde" nimikkeellä "- Hals-Nasen-Ohrenheilkunde";

b) korvataan seuraavat 5 artiklassa mainitut nimikkeet seuraavasti:

"- Neuropsychiatrie" nimikkeellä "- Nervenheilkunde (Neurologie und Psychiatrie)";

"- Pädiatrische Chirurgie" nimikkeellä "- Kinderchirurgie";

"- Gastro-Enterologie" nimikkeellä "- Gastroenterologie";

"- Kinderpsychiatrie" nimikkeellä "- Kinder- und Jugendpsychiatrie";

"- Mikrobiologie-Bakteriologie" nimikkeellä "- Mikrobiologie und Infektionsepidemiologie";

"- Pathologische Anatomie" nimikkeellä "Pathologie";

"- Dermato-Venerologie" nimikkeellä "- Dermatologie und Venerologie".

12 artikla

Korvataan direktiivin 75/363/ETY 7 artikla seuraavasti:

"7 artikla

Siirtymäkauden toimenpiteenä ja poiketen siitä, mitä 2 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja 3 artiklassa säädetään, ne jäsenvaltiot, joiden laeissa, asetuksissa ja hallinnollisissa määräyksissä säädetään osa-aikaisesta erikoistumiskoulutuksesta direktiivien 75/362/ETY ja 75/363/ETY tiedoksi antamisen ajankohtana, voivat edelleenkin soveltaa näitä säännöksiä hakijoihin, jotka ovat aloittaneet erikoistumiskoulutuksensa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1983.

Vastaanottavilla jäsenvaltioilla on oikeus vaatia, että edellä olevan alakohdan perusteella etua saavat henkilöt esittävät tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen lisäksi todistuksen, että asianomainen on tosiasiallisesti ja luvallisesti toiminut kyseisen alan erikoislääkärinä vähintään kolme peräkkäistä vuotta kyseisen todistuksen myöntämistä edeltävien viiden vuoden aikana."

13 artikla

Lisätään direktiiviin 75/363/ETY liite seuraavasti:

"LIITE

Täysipäiväisen ja osa-aikaisen erikoislääkärinkoulutuksen ominaisuudet

1. Täysipäiväinen erikoislääkärinkoulutus

Tällainen koulutus tulee suorittaa toimivaltaisen viranomaisen hyväksymissä erityistehtävissä.

Siihen tulee kuulua osallistuminen kaikkiin lääketieteellisiin tehtäviin sillä osastolla, jossa harjoittelu suoritetaan, päivystys mukaan lukien, niin että erikoistuvan lääkärin kaikki ammatinharjoittamiseen käyttämät tavallisen työviikon tunnit koko vuoden aikana käytetään tähän käytännölliseen ja teoreettiseen koulutukseen toimivaltaisten viranomaisten vahvistamalla tavalla. Näistä tehtävistä maksetaan asianmukainen palkka.

Koulutus voidaan keskeyttää seuraavista syistä: asevelvollisuus, komennus, raskaus tai sairaus. Minkään keskeytyksen ei kuitenkaan tule lyhentää koulutuksen kokonaiskestoä.

2. Osa-aikainen erikoislääkärinkoulutus

Tämän koulutuksen tulee täyttää samat vaatimukset kuin täysipäiväinen koulutus, josta se poikkeaa ainoastaan siinä, että lääketieteellisiin tehtäviin osallistumisen aikaa voidaan lyhentää niin, että se on vähintään puolet 1 kohdan 2 alakohdassa säädetystä ajasta.

Toimivaltaisten viranomaisten tulee huolehtia siitä, että osa-aikaisen erikoislääkärinkoulutuksen kokonaiskesto ja laatu eivät alita täysipäiväisen koulutuksen kestoä ja laatua.

Tällaisesta osa-aikaisesta koulutuksesta maksetaan asianmukainen palkka."

14 artikla

Ennen 1 päivää tammikuuta 1983 aloitetut direktiivin 75/363/ETY 3 artiklan mukaiset erikoistumisopinnot voidaan suorittaa loppuun kyseisen artiklan mukaisesti.

15 artikla

Niiden jäsenvaltioiden, jotka ovat ennen tämän direktiivin tiedoksi antamista kumonnet laeissa, asetuksissa tai hallinnollisissa määräyksissä olevat hermo- ja mielitautien tai radiologian tutkintotodistusten, todistusten tai muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen myöntämistä koskevat säännökset ja ovat ennen tämän direktiivin tiedoksi antamista toteuttaneet toimenpiteet saavutettujen oikeuksien osalta omia kansalaisiaan varten, tulee myöntää jäsenvaltioiden kansalaisille oikeus hyötyä tällaisista toimenpiteistä, jos näiden hermo- ja mielitautien tai radiologian tutkintotodistukset, todistukset tai muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat täyttävät joko direktiivin 75/362/ETY 9 artiklan 2 kohdassa tai direktiivin 75/363/ETY 2, 3 ja 5 kohdassa säädettyä tätä asiaa koskevat edellytykset.

16 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1982. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

17 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 26 päivänä tammikuuta 1982.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

L. TINDEMANS

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 15 päivänä syyskuuta 1986,
yleislääkärien erityiskoulutuksesta**

(86/457/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49, 57 ja 66 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

lääkärien liikkumisvapautta koskevat neuvoston direktiivi 75/362/ETY⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna vuoden 1985 liittymisasiakirjalla, ja neuvoston direktiivi 75/363/ETY⁽⁵⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 82/76/ETY⁽⁶⁾, eivät sisällä säännöksiä yleislääkärien erityiskoulutusta koskevien tutkintotodistusten vastavuoroisesta tunnustamisesta tai tällaisessa koulutuksessa noudatettavista suuntaviivoista,

vaikka neuvosto ei katsonut ajankohdan olevan oikea tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin ryhtymiselle yhteisön tasolla tämän asian osalta, se kuitenkin huomautti, että joissakin jäsenvaltioissa pyritään kasvavassa määrin korostamaan yleislääkärien asemaa ja koulutuksen tärkeyttä; se on tämän vuoksi pyytänyt komissiota tutkimaan tähän kehitykseen liittyviä ongelmia,

tällä hetkellä tunnustetaan lähes yleismaailmallisesti se, että yleislääkäri tarvitsee erityiskoulutusta voidakseen paremmin hoitaa tehtävänsä; tämä tehtävä, joka riippuu suurelta osin lääkärin omasta potilaan ympäristöstä koskevasta tietämyksestä, käsittää asianmukaisen hoidon lisäksi myös sairauksien ehkäisyä ja potilaan yleisen terveydentilan suojelemista koskevan neuvonnan,

tämän yleislääkärien erityiskoulutustarpeen on aiheuttanut pääasiassa lääketieteen kehitys, joka on jatkuvasti kasvattanut välimatkaa yhtäältä lääketieteellisen tutkimuksen ja opetuksen sekä toisaalta yleislääkärien työn välillä ja synnyttänyt tilanteen, jossa yleislääkärien työn tärkeitä osa-alueita ei enää pystytä opettamaan tyydyttävästi jäsenvaltioiden nykyisessä lääketieteellisessä peruskoulutuksessa,

potilaille koituvan hyödyn lisäksi on myös tunnustettu se, että parannettu koulutus yleislääkärien erityistehtävään hyödyttäisi koko terveydenhuoltojärjestelmää erityisesti siksi, että erikoislääkäreiden, laboratoriodien ja muiden erikoislaitosten ja -laitteiden käyttö tulisi nykyistä valikoivammaksi,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 13, 15.1.1985, s. 3 ja

EYVL N:o C 125, 24.5.1986, s. 8

⁽²⁾ EYVL N:o C 36, 17.2.1986, s. 149

⁽³⁾ EYVL N:o C 218, 29.8.1985, s. 9

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 14

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 43, 15.2.1982, s. 21

yleislääkärien koulutuksen parantaminen lisää myös yleislääkärien aseman arvostusta,

vaikka tämä muutos näyttää vääjäämättömältä, se on tapahtunut eri tahdissa eri jäsenvaltioissa; on suotavaa huolehtia siitä, että erilaiset kehityssuunnat yhtyvät peräkkäisissä vaiheissa kuitenkin niin, ettei kehitystä väkisin nopeuteta, pitäen tavoitteena asianmukaisen koulutuksen antamista jokaiselle yleislääkärille, jotta yleislääkärin toiminnan erityisvaatimukset voidaan täyttää,

tämän uudistuksen toteuttamiseksi asteittain, ensimmäisessä vaiheessa on tarpeen ottaa jokaisessa jäsenvaltiossa käyttöön yleislääkärin erityiskoulutus, joka täyttää vähimmäisvaatimukset laadun ja määrän suhteen ja täydentää vähimmäisperuskoulutusta, joka yleislääkärin on hankittava direktiivin 75/363/ETY mukaisesti; on sama, hankitaanko yleislääkärin erityiskoulutus osana kansallisten säännösten mukaista lääketieteen peruskoulutusta vai siitä erillään; toisessa vaiheessa tulisi säätää, että yleislääkärin harjoittaminen sosiaaliturvajärjestelmän piirissä edellyttää yleislääkärin erityiskoulutuksen suorittamista; uudistuksen loppuun saattamiseksi tulee tehdä uusia ehdotuksia,

tällä direktiivillä ei vaikuteta jäsenvaltioiden oikeuteen organisoida kansallista sosiaaliturvajärjestelmäänsä tai määrätä, mitä toimintaa sen piirissä harjoitetaan,

tämän direktiivin mukainen yleislääkärin erityiskoulutuksen suorittamisesta annettuja tutkintotodistuksia, todistuksia ja muita muodollista kelpoisuutta osoittavia asiakirjoja koskevien vähimmäisvaatimusten yhteensovittaminen mahdollistaa sen, että jäsenvaltiot voivat vastavuoroisesti tunnustaa tällaiset tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, ja

vastaanottavalla jäsenvaltiolla ei ole direktiivin 75/362/ETY mukaan oikeutta vaatia yleislääkäreitä, joilla on toisessa jäsenvaltiossa myönnetty ja tämän direktiivin mukaisesti tunnustettu tutkintotodistus, suoritamaan lisäkoulutusta harjoittaakseen ammattiaan tämän jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmän piirissä, vaikka tällaista koulutusta vaadittaisiinkin sen alueella lääketieteen tutkintotodistuksen saaneilta; tätä direktiivin 75/362/ETY säännöstä sovelletaan yleislääkärin toiminnan harjoittamiseen sosiaaliturvajärjestelmän piirissä 1 päivään tammikuuta 1995 saakka, mistä päivästä lukien tämä direktiivi velvoittaa kaikkia jäsenvaltioita asettamaan yleislääkärin erityiskoulutuksen edellytykseksi yleislääkärin tehtävien hoitamiseksi sosiaaliturvajärjestelmänsä piirissä; jos yleislääkäri on sijoittautunut ennen direktiivissä 75/362/ETY säädettyä määräaika, hänellä on oltava saavutettu oikeus harjoittaa yleislääkärin ammattia vastaanottavan jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmän piirissä, vaikka hän ei ole suorittanut yleislääkärin erikoistumiskoulutusta,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltion, jonka alueella toteutetaan direktiivin 75/363/ETY 1 artiklassa tarkoitettua koulutusohjelmaa kokonaisuudessaan, tulee järjestää vähintään tämän direktiivin 2 ja 3 artiklassa säädetyt vaatimukset täyttävä yleislääkärin erityiskoulutus niin, että ensimmäiset koulutusohjelman suorittamisen jälkeen myönnetty tutkintotodistukset, todistukset tai muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat myönnetään viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1990.

2 artikla

1. Edellä 1 artiklassa tarkoitettujen yleislääkärin erityiskoulutuksen on täytettävä seuraavat vähimmäisvaatimukset:

- a) sen pääsyaatimuksena on direktiivin 75/363/ETY 1 artiklassa tarkoitettujen koulutusohjelman mukaisesti hyväksyttävästi suoritettujen vähintään kuuden vuoden opinnot;
- b) opiskelu kestää vähintään kaksi vuotta, on kokopäiväistä ja tapahtuu toimivaltaisten viranomaisten tai toimielinten valvonnassa;
- c) se on pikemminkin käytännöllistä kuin teoreettista; käytännön opetusta annetaan yhtäältä vähintään kuuden kuukauden ajan hyväksytyssä sairaalassa tai klinikassa, jossa on asianmukaiset laitteet ja palvelut, ja toisaalta vähintään kuuden kuukauden ajan yleislääkärin vastaanotolla tai hyväksytyssä terveydenhuollon laitoksessa, jossa lääkärit huolehtivat perusterveydenhuollosta; se tulee suorittaa yhteistyössä muiden yleislääkärin työhön suuntautuneiden terveydenhuollon laitosten tai toimintayksiköiden kanssa; noudattaen kuitenkin edellä mainittuja vähimmäisaikoja, käytännön opetusta voidaan antaa korkeintaan kuuden kuukauden ajan muussa hyväksytyssä yleislääkärin työhön suuntautuneessa terveydenhuollon laitoksessa tai yksikössä;
- d) sen tulee sisältää harjoittelijan henkilökohtaista osallistumista niiden henkilöiden ammattitoimintaan ja velvollisuuksiin, joiden kanssa hän työskentelee.

2. Jäsenvaltioilla on oikeus lykätä 1 kohdan c alakohdassa olevien vähimmäiskestoja koskevien säännösten soveltamista korkeintaan 1 päivään tammikuuta 1995.

3. Jäsenvaltioiden tulee pitää jotakin direktiivin 75/362/ETY 3 artiklassa mainituista tutkintotodistuksista, todistuksista tai muista muodollista kelpoisuutta osoittavista asiakirjoista edellytyksenä yleislääkärin erityiskoulutuksen jälkeen myönnettävien tutkintotodistusten, todistusten tai muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen myöntämiselle.

4. Jäsenvaltioiden on nimettävä ne viranomaiset tai toimielimet, joilla on valtuudet myöntää yleislääkärin erityiskoulutuksen tutkintotodistuksia, todistuksia tai muita muodollista kelpoisuutta osoittavia asiakirjoja.

3 artikla

Jos tämän direktiivin tiedoksiantamispäivänä jäsenvaltiossa annetaan yleislääkärin koulutusta, jonka yleislääkäri hankkii saamalla kokemusta omalla vastaanotollaan laillistetun ohjaajan valvonnassa, tämä jäsenvaltio voi säilyttää tällaisen koulutuksen kokeiluluontoisena edellyttäen, että:

- se on 2 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdan ja 2 artiklan 3 kohdan mukaista;
- se on kestoltaan kaksi kertaa niin pitkä kuin 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetyn ajan ja kolmannessa luetelmakohdassa mainittujen aikojen summan erotus;
- se sisältää harjoittelujaksot hyväksytyssä sairaalassa tai klinikassa, jossa on asianmukaiset laitteet ja palvelut, ja hyväksytyllä yleislääkärin vastaanotolla tai terveydenhuollon laitoksessa, jossa lääkärit huolehtivat perusterveydenhuollosta; 1 päivästä tammikuuta 1995 lukien kummankin harjoittelujakson pituus on vähintään kuusi kuukautta.

4 artikla

Saatujen kokemusten perusteella ja ottaen huomioon yleislääkärin koulutuksen kehitys komissio antaa viimeistään neuvostolle 1 päivänä tammikuuta 1996 kertomuksen 2 ja 3 artiklan soveltamisesta ja tekee soveltuvia ehdotuksia yleislääkäreiden koulutuksen yhdenmukaistamisen edistämiseksi.

Neuvosto ratkaisee nämä ehdotukset perustamissopimuksessa määrätyn menettelyn mukaisesti 1 päivään tammikuuta 1997 mennessä.

5 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat hyväksyä yleislääkärin erityiskoulutuksen täysipäiväisen opiskelun lisäksi myös osa-aikaisen opiskelun, sanotun kuitenkin rajoittamatta 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ilmaistun täysipäiväisen opiskelun periaatetta ja sikäli kuin tällainen opiskelu täyttää seuraavat edellytykset:

- koulutuksen kokonaiskesto ei saa lyhentyä sen vuoksi, että se suoritetaan osa-aikaisesti;
- osa-aikaisen opiskelun viikoittainen kesto ei saa olla vähemmän kuin 60 prosenttia viikoittaisen täysipäiväisen opiskelun kestosta;
- osa-aikaisen opiskelun tulee sisältää tietty määrä täysipäiväisiä koulutusjaksoja sekä sairaalassa tai klinikassa suoritettavan harjoittelun yhteydessä että sellaisen harjoittelun yhteydessä, joka suoritetaan hyväksytyllä yleislääkärin vastaanotolla tai terveydenhuollon laitoksessa, jossa lääkärit huolehtivat perusterveydenhuollosta. Näiden täysipäiväisten opintojaksojen tulee määrältään ja kestoltaan olla sellaisia, että ne valmentavat riittävästi yleislääkärin ammatin tehokkaaseen harjoittamiseen.

2. Osa-aikaisen opiskelun tulee olla laadultaan täysipäiväistä opiskelua vastaava. Sen tulee johtaa 1 artiklassa tarkoitetun tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan myöntämiseen.

6 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat tunnustamistaan saavutetuista oikeuksista huolimatta myöntää 1 artiklassa tarkoitetun tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan yleislääkärille, joka ei ole suorittanut 2 ja 3 artiklassa tarkoitettua koulutusta, mutta jolla on jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten myöntämä tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja, joka osoittaa hänen suorittaneen jonkin muun lisäkoulutusohjelman; jäsenvaltiot voivat kuitenkin myöntää tällaisen tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan vain, jos se todistaa taidoista, jotka ovat samantasoisia kuin 2 ja 3 artiklassa mainitun koulutuksen suorittamisen jälkeen saadut taidot.

2. Antaessaan 1 kohdan mukaisia säännöksiä jäsenvaltioiden tulee määritellä, kuinka hakijan jo suorittama lisäkoulutus ja hänen ammattikokemuksensa voidaan ottaa huomioon 2 ja 3 artiklassa mainitun koulutuksen sijasta.

Jäsenvaltiot voivat myöntää 1 artiklassa tarkoitetun tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan vain, jos hakija on suorittanut vähintään kuuden kuukauden yleislääkärin harjoittelun 2 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti yleislääkärin vastaanotolla tai terveydenhuollon laitoksessa, jossa lääkärit huolehtivat perusterveydenhuollosta.

7 artikla

1. Saavutettuja oikeuksia koskevista säännöksistä johtuvien rajoituksien jäsenvaltioiden tulee 1 päivästä tammikuuta 1995 lähtien asettaa edellytykseksi yleislääkärin ammatin harjoittamiselle sen kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piirissä 1 artiklassa tarkoitettu tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja.

Jäsenvaltiot voivat kuitenkin myöntää vapautuksen tämän edellytyksen täyttämisestä henkilöille, jotka parhaillaan suorittavat yleislääketieteen erityiskoulutusta.

2. Jäsenvaltioiden tulee määritellä tunnustamansa saavutetut oikeudet. Jäsenvaltioiden tulee kuitenkin tunnustaa oikeus harjoittaa yleislääkärin ammattia kansallisen sosiaaliturvajärjestelmänsä piirissä ilman 1 artiklassa tarkoitettua tutkintotodistusta, todistusta tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavaa asiakirjaa kaikkien niiden lääkäreiden osalta, joilla on 31 päivänä joulukuuta 1994 tällainen oikeus direktiivin 75/362/ETY perusteella ja jotka ovat kyseiseen päivään mennessä sijoittautuneet ammattiaan varten niiden alueelle mainitun direktiivin 2 artiklan tai 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

3. Jäsenvaltiot voivat soveltaa 1 kohtaa ennen 1 päivää tammikuuta 1995 edellyttäen, että kuka tahansa toisessa jäsenvaltiossa direktiivin 75/363/ETY 1 artiklassa tarkoitettun koulutuksen suorittanut lääkäri voi sijoittautua ammattiaan varten sen alueelle 31 päivään joulukuuta 1994 saakka ja harjoittaa ammattiaan sen kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piirissä direktiivin 75/362/ETY 2 artiklan tai 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

4. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tulee pyynnöstä myöntää todistus, joka antaa lääkärille, jolla on 2 kohdan nojalla saavutettuja oikeuksia, oikeuden harjoittaa yleislääkärin ammattia kyseisen jäsenvaltion kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piirissä ilman 1 artiklassa tarkoitettua tutkintotodistusta, todistusta tai muuta muodollista kelpoisuutta osoittavaa asiakirjaa.

5. Edellä 1 kohdalla ei kuitenkaan rajoiteta kaikkien jäsenvaltioiden mahdollisuutta myöntää oikeus omien säännösten mukaisesti ja omalla alueellaan harjoittaa yleislääkärin ammattia sosiaaliturvajärjestelmän piirissä niille henkilöille, joilla ei ole jäsenvaltiossa myönnettyä lääkärin tutkintotodistusta tai yleislääkärin erityiskoulutuksen tutkintotodistusta, todistusta tai muuta muodollista kelpoisuutta osoittavaa asiakirjaa, mutta joilla on yhteisöön kuulumattomassa maassa myönnetty jommankumman koulutuksen perusteella tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja.

8 artikla

1. Yleislääkärin ammatin harjoittamista varten jokaisen jäsenvaltion tulee tunnustaa kansallisen sosiaaliturvajärjestelmänsä mukaisesti toisten jäsenvaltioiden kansalaisille 2, 3, 5 ja 6 artiklan mukaisesti myöntämät 1 artiklassa tarkoitetut tutkintotodistukset, todistukset tai muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat.

Saksan liittotasavallan toimivaltaisten viranomaisten antamat todistukset, jotka osoittavat, että Saksan demokraattisen tasavallan toimivaltaisten viranomaisten myöntämiä tutkintotodistuksia, todistuksia ja muita muodollista kelpoisuutta osoittavia asiakirjoja pidetään samanarvoisina kuin ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja todistuksia, tulee myös tunnustaa.

2. Jäsenvaltioiden tulee tunnustaa toisten jäsenvaltioiden kansalaisille myöntämät 7 artiklan 4 kohdassa tarkoitetut todistukset ja pitää niitä omalla alueellaan samanarvoisina kuin sen itsensä myöntämiä tutkintotodistuksia, todistuksia ja muita muodollista kelpoisuutta osoittavia asiakirjoja, jotka oikeuttavat niiden haltijan harjoittamaan yleislääkärin ammattia sen kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piirissä.

9 artikla

Niillä jäsenvaltioiden kansalaisilla, joille jokin jäsenvaltio on myöntänyt 1 artiklassa tai 7 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan, tulee olla oikeus käyttää vastaanottavassa jäsenvaltiossa siinä valtiossa käytössä olevaa ammattinimikettä ja sen lyhennettä.

10 artikla

1. Vastaanottavien jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että jäsenvaltioiden kansalaisilla, joita tarkoitetaan 8 artiklassa, on

oikeus käyttää lainmukaista tutkintonimikettä tai tarvittaessa sen lyhennettä, joka on käytössä siinä jäsenvaltiossa, josta ovat he peräisin tai josta he tulevat, tämän valtion kielellä, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 9 artiklan soveltamista. Vastaanottavat jäsenvaltiot voivat vaatia, että nimikkeen jäljessä on mainittava sen myöntäneen laitoksen tai tutkintolautakunnan nimi ja sijaintipaikka.

2. Jos siinä jäsenvaltiossa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, käytetty tutkintonimike saattaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa aiheuttaa sekaannuksen nimikkeen kanssa, joka tässä valtiossa edellyttää asianomaiselta lisäkoulutusta, jota kyseinen henkilö ei ole suorittanut, vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia häntä käyttämään siinä jäsenvaltiossa, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee, hankittua tutkintonimikettä sopivassa muodossa, jonka vastaanottava jäsenvaltio määrää.

11 artikla

Saadun kokemuksen perusteella ja ottaen huomioon yleislääkärin koulutuksen kehitys komissio antaa neuvostolle 1 päivään tammikuuta 1997 mennessä kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta ja tekee tarvittaessa asianmukaiset ehdotukset tavoitteena asianmukaisen koulutuksen antaminen kaikille yleislääkäreille yleislääkärin toiminnan erityisvaatimusten täyttämiseksi. Neuvosto ratkaisee ehdotukset perustamissopimuksessa määrätyn menettelyn mukaisesti.

12 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Niiden on myös annettava komissiolle tiedoksi näiden toimenpiteiden voimaantulopäivämäärä.

2. Jäsenvaltion annettua komissiolle 1 artiklan mukaisesti tiedoksi toteuttamiensa toimenpiteiden voimaantulopäivämäärän, komissio julkaisee *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* asianmukaisen tiedotuksen, jossa ilmoitetaan tämän jäsenvaltion kyseessä olevan tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan nimi ja tarvittaessa ammattinimike.

13 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 15 päivänä syyskuuta 1986.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. HOWE

**Neuvoston direktiivin 86/457/ETY 12 artiklan 2 kohdan mukaisesti julkaistu luettelo
lääkärin toimien harjoittamiseen oikeuttavista tutkintotodistuksista, todistuksista ja muista
muodollista kelpoisuutta osoittavista asiakirjoista**

(90/C 268/02)

Yleislääkärin erityiskoulutuksesta 15 päivänä syyskuuta 1986 annetun neuvoston direktiivin 86/457/ETY⁽¹⁾ 12 artiklan mukaan jäsenvaltiot ovat velvollisia ilmoittamaan komissiolle direktiivin noudattamiseksi toteuttamistaan toimenpiteistä. Komission on 12 artiklan 2 kohdan mukaan, niin pian kun sille on annettu tiedot, julkaistava *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* aiheellinen ilmoitus kunkin jäsenvaltion käyttämistä tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen nimityksistä, sekä, jos siihen on aihetta, kyseeseen tulevista ammattinimikkeistä.

Luettelo nimityksistä on seuraava⁽²⁾:

1. Luettelo lääkärintoimien harjoittamiseen oikeuttavista tutkintotodistuksista, todistuksista ja muista muodollista kelpoisuutta osoittavista asiakirjoista

BELGIA	Titre d'agrégation en qualité de médecin généraliste / Titel van erkenning als huisarts
TANSKA	Tilladelse til at betegne sig som alment praktiserende læge
SAKSA	Zeugnis über die spezifische Ausbildung in der Allgemeinmedizin
KREIKKA	Τίτλος ιατρικής ειδικότητας γενικής ιατρικής
ESPANJA	Titulo de Especialista en Medicina Familiar y Comunitaria
RANSKA	Diplôme d'État de docteur en médecine (avec document annexé attestant la formation spécifique en médecine générale)
IRLANTI	Certificate of specific qualifications in general medical practice
LUXEMBURG	No title exists due to the fact that Luxembourg provides no training
HOLLANTI	Certificaat van inschrijving in het register van erkende huisartsen van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der geneeskunst
PORTUGALI	Diploma do internato complementar de clínica geral
YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA	Certificate of prescribed/equivalent experience

⁽¹⁾ EYVL N:o L 267, 19.9.1986, s. 26

⁽²⁾ Italialaisia nimityksiä ei ole vielä ilmoitettu komissiolle.

2. Luettelo ammattinimityksistä

BELGIA	Médecin généraliste agréé /Erkende huisarts
TANSKA	Alment praktiserende læge
SAKSA	Praktischer Arzt/Ärztin
KREIKKA	Ιατρός με ειδικότητα γενικής
ESPANJA	Especialista en Medicina Familiar y Comunitaria
RANSKA	Médecin qualifié en médecine générale
IRLANTI	General medical practitioner
LUXEMBURG	Médecin généraliste
HOLLANTI	Huisarts
PORTUGALI	Assistente de clínica geral
YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA	General medical practitioner

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 27 päivänä kesäkuuta 1977,
yleissairaanhoidosta vastaavien sairaanhoitajien tutkintotodistusten, todistusten ja muiden
muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä
toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan
käyttämisen helpottamiseksi

(77/452/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49, 57, 66 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen mukaisesti kaikenlainen kansalaisuuteen perustuva syrjintä sijoittautumisen ja palvelujen tarjoamisen yhteydessä on kielletty siirtymäkauden päätyttyä; kyseistä kansalaisuuteen perustuvaa kohtelua koskevaa periaatetta sovelletaan erityisesti annettaessa lupa yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan ammatin harjoittamista sekä ammatillisten järjestöjen tai toimielimien rekisteriin merkittäessä tai niiden jäsenyyden saamisessa,

kuitenkin näyttää aiheelliselta saattaa voimaan tiettyjä säännöksiä, joilla helpotetaan sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä yleissairaanhoidosta vastaavien sairaanhoitajien toiminnan osalta,

perustamissopimuksen mukaisesti jäsenvaltiot eivät saa antaa minkäänlaista tukea, joka saattaisi vääristää sijoittautumisen edellytyksiä,

perustamissopimuksen 57 artiklan 1 kohdassa määrätään tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroista tunnustamista koskevien direktiivien antamisesta,

vaikuttaisi suotavalta, että yleissairaanhoidosta vastaavien sairaanhoitajien koulutusta koskevien vaatimusten yhteensovittamisesta säädettäisiin samanaikaisesti tutkintotodistusten vastavuoroisen tunnustamisen kanssa; tällaisesta yhteensovittamisesta säädetään direktiivissä 77/453/ETY⁽³⁾,

useiden jäsenvaltioiden lainsäädännössä säädetään, että yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan ammattiin

⁽¹⁾ EYVL N:o C 65, 5.6.1970, s. 12

⁽²⁾ EYVL N:o C 108, 26.8.1970, s. 23

⁽³⁾ EYVL N:o L 176, 15.7.1977, s. 8

ryhtymisen ja sen harjoittamisen edellytyksenä on tutkintotodistus sairaanhoidossa; tietyissä toisissa jäsenvaltioissa, joissa tällaista vaatimusta ei ole, oikeudesta käyttää yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan nimikettä säädetään kuitenkin lailla,

koska direktiivi tutkintotodistusten vastavuoroisesta tunnustamisesta ei välttämättä merkitse kyseisten tutkintotodistusten edellyttämän koulutuksen vastaavuutta, tulee näiden tutkintotodistusten käyttö sallia vain sen jäsenvaltion kielellä, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee,

helpottaakseen kansallisten viranomaisten toimintaa tämän direktiivin soveltamiseksi, jäsenvaltiot voivat määrätä, että tämän direktiivin koulutusvaatimukset täyttävän henkilön on muodollisten koulutustodistusten lisäksi esitettävä sen maan toimivaltaisen viranomaisen, josta hän on peräisin tai josta hän tulee, antama todistus siitä, että kyseiset koulutustodistukset ovat sellaisia, joita tässä direktiivissä tarkoitetaan,

kun on kyse hyvän maineen ja nuhteettomuuden vaatimuksista, on erotettava toisistaan vaatimukset, jotka on täytettävä ennen kuin ryhdytään harjoittamaan ammattia ja ne, jotka on täytettävä sitä harjoitettaessa,

palvelujen tarjoamisen yhteydessä vaatimus ammatillisten järjestöjen tai toimielinten rekisteriin merkitsemisestä tai jäsenyydestä, joka liittyy toiminnan kiinteään ja pysyvään harjoittamiseen, muodostaisi epäilemättä, kun toimintaa harjoitetaan väliaikaisesti, esteen henkilölle, joka aikoo tarjota palveluja; kyseinen vaatimus on tästä syystä kumottava; tällaisessa tapauksessa on kuitenkin taattava ammatillinen valvonta, joka on mainittujen ammatillisten järjestöjen tai toimielinten tehtävänä; tästä syystä olisi, jollei perustamissopimuksen 62 artiklasta muuta johdu, säädettävä, että asianomainen voidaan velvoittaa esittämään vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle palvelujen tarjoamista koskevat yksityiskohtaiset tiedot, ja

palkatussa työssä toimivien yleissairaanhoidosta vastaavien sairaanhoitajien suhteen työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1612/68⁽¹⁾, ei sisällä erityisiä säännöksiä

nuhteettomuudesta tai hyvästä maineesta, ammatillisesta valvonnasta eikä ammattinimikkeiden käytöstä; jäsenvaltiosta riippuen tällaisia säännöksiä sovelletaan tai voidaan soveltaa sekä palkatussa työssä oleviin että itsenäisinä ammatinharjoittajina toimiviin henkilöihin; yleissairaanhoidosta vastaavien sairaanhoitajien toiminta kaikissa jäsenvaltioissa edellyttää tutkintotodistusta, todistusta tai muuta muodollista kelpoisuutta osoittavaa asiakirjaa; mainittua toimintaa harjoitetaan sekä palkattuna työntekijänä että itsenäisenä ammatinharjoittajana tai samat henkilöt voivat uransa aikana harjoittaa ammattiaan molemmilla tavoilla; näiden ammattihenkilöiden vapaan liikkuvuuden mahdollisimman tehokkaaksi edistämiseksi yhteisön alueella näyttää tarpeelliselta ulottaa tämän direktiivin soveltaminen koskemaan palkatussa työssä toimivia yleissairaanhoidosta vastaavia sairaanhoitajia,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

SOVELTAMISALA

1 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan yleissairaanhoidosta vastaavien sairaanhoitajien toimintaan.

2. Tässä direktiivissä 'yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan toiminnalla' tarkoitetaan tehtäviä, joita suorittavat henkilöt, joilla on jokin seuraavista ammattinimikkeistä:

Saksan liittotasavallassa:

"Krankenschwester", "Krankenpfleger";

Belgiassa:

"hospitalier(ère)/verpleegeassistent(e)", "infirmier(ère) hospitalier(ère)/zickenhuisverpleger (-verpleegster)";

Tanskassa:

"sygeplejerske";

Ranskassa:

"infirmier(ère)";

Irlannissa:

"Registered General Nurse";

⁽¹⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 2

Italiassa:

"infermiere professionale";

Luxemburgissa:

"infirmier";

Alankomaissa:

"verpleegkundige";

Yhdistyneessä kuningaskunnassa:

Englanti, Wales ja Pohjois-Irlanti:

"State Registered Nurse";

Skotlanti:

"Registered General Nurse".

II LUKU

**YLEISSAIRAANHOIDOSTA VASTAAVIEN
SAIRAANHOITAJIEN TUTKINTODISTUKSET,
TODISTUKSET JA MUUT MUODOLLISTA
KELPOISUUTTA OSOITTAVAT ASIAKIRJAT**

2 artikla

Jäsenvaltioiden on tunnustettava sellaiset tutkintodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka on annettu jäsenvaltioiden kansalaisille toisessa jäsenvaltiossa direktiivin 77/453/ETY 1 artiklan mukaisesti ja jotka on mainittu 3 artiklassa, siten, että kyseinen pätevyysodistus antaa jäsenvaltion alueella saman oikeuden yleissairaanhoitosta vastaavan sairaanhoitajan toiminnan aloittamiseen ja sen harjoittamiseen itsenäisenä ammatinharjoittajana kuin jäsenvaltion itsensä antamat tutkintodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat.

3 artikla

Edellä 2 artiklassa tarkoitetut tutkintodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat ovat seuraavat:

a) Saksan liittotasavallassa:

- "staatliche Prüfung in der Krankenpflege" (valtiollinen sairaanhoitotutkinto) –tutkinon suorittamisen perusteella toimivaltaisen viranomaisen antamat todistukset,
- Saksan liittotasavallan toimivaltaisen viranomaisten antamat todistukset siitä, että 8 päivän toukokuuta 1945 jälkeen Saksan demokraattisen tasavallan toimivaltaisen viranomaisten antamat tutkintodistukset tunnustetaan vastaaviksi ensimmäisessä luettelimäköhdassa mainittujen tutkintodistusten kanssa;

b) Belgiassa:

- "hospitalier(ère)/verpleegassistent(e)" –todistus, jonka valtio tai valtion perustamat tai hyväksymät koulut antavat,
- "infirmier(ère) hospitalier(ère)/ziekenhuisverpleger (-verpleegster)" –todistus, jonka valtio tai valtion perustamat tai hyväksymät koulut antavat,
- "infirmier(ère) gradué(e) hospitalier(ère)/gegradueerd ziekenhuisverpleger (-verpleegster)" –tutkintodistus, jonka valtio tai valtion perustamat tai hyväksymät korkeammat sairaanhoito-oppilaitokset antavat;

c) Tanskassa:

- "sygeplejerske" –tutkintodistus, jonka antavat "Sundhedsstyrelsen" in (terveyshallituksen) hyväksymät sairaanhoito-oppilaitokset antavat;

d) Ranskassa:

- valtiollinen "infirmier(ère)" –tutkintodistus, jonka antaa terveysministeriö;

e) Irlannissa:

- "Registered General Nurse" –todistus, jonka antaa "An Bord Altranais" (sairaanhoitolautakunta);

f) Italiassa:

- "diploma di abilitazione professionale per infermiere professionale", jonka valtion hyväksymät koulut antavat;

g) Luxemburgissa:

- valtiollinen "infirmier" –tutkintodistus ja
- valtiollinen "infirmier hospitalier gradué" –tutkintodistus, jotka kansanterveysministeriö antaa tutkintolautakunnan päätöksen perusteella;

h) Alankomaissa:

- "verpleger A", "verpleegster A" tai "verpleegkundige A" –tutkintodistukset,
- "verpleegkundige MBOV (Middelbare Beroepsopleiding Verpleegkundige)" (välitutkintoon tähtäävä sairaanhoitajakoulutus) –tutkintodistus ja
- "verpleegkundige HBOV (Hogere Beroepsopleiding Verpleegkundige)" (korkeampi sairaanhoitajakoulutus) –tutkintodistus,

jotka jokin julkisten viranomaisten nimittämistä tutkintolautakunnista antaa;

i) Yhdistyneessä kuningaskunnassa:

- todistus merkittämisestä rekisterin yleiseen osaan, jonka Englannissa ja Walesissa antaa "General Nursing

Council for England and Wales", Skotlannissa "General Nursing Council for Scotland" ja Pohjois-Irlannissa "Northern Ireland Council for Nurses and Midwives".

III LUKU

SAAVUTETUT OIKEUDET

4 artikla

Jäsenvaltioiden on tunnustettava riittäväksi todisteeksi niiden jäsenvaltioiden kansalaisten osalta, joiden tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat eivät täytä kaikkia direktiivin 77/453/EY 1 artiklassa säädettyjä koulutuksen vähimmäisvaatimuksia, sellaiset kysyksissä jäsenvaltioissa ennen direktiivin 77/453/EY täytäntöönpanoa annetut yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, joiden liitteenä on todistus siitä, että asianomaiset ovat tosiasiallisesti ja luvallisesti harjoittaneet yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan toimintaa ainakin kolme vuotta todistuksen antamista edeltäneiden viiden vuoden aikana.

Toiminnan on tullut käsittää täyden vastuun ottamisen potilaan hoidon suunnittelusta, järjestämisestä ja toteuttamisesta.

IV LUKU

TUTKINTONIMIKKEEN KÄYTTÖ

5 artikla

1. Vastaanottavien jäsenvaltioiden on huolehdittava, että 2 ja 4 artiklan edellytykset täyttävillä jäsenvaltioiden kansalaisilla on oikeus käyttää säädettyä tutkintonimikettä, jos se ei ole sama kuin ammattinimike, tai tarvittaessa sen lyhennettä, joka on käytössä siinä jäsenvaltiossa, josta ovat he peräisin tai josta he tulevat, tämän valtion kielellä, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 13 artiklan soveltamista. Vastaanottavat jäsenvaltiot voivat vaatia, että nimikkeen jäljessä on mainittava sen antaneet laitoksen tai tutkintolautakunnan nimi ja sijaintipaikka.

2. Jos siinä jäsenvaltiossa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, käytetty tutkintonimike saattaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa aiheuttaa sekaannuksen sellaisen nimikkeen kanssa, joka tässä valtiossa edellyttää

asianomaiselta lisäkoulutusta, jota kyseinen henkilö ei ole suorittanut, vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia häntä käyttämään siinä jäsenvaltiossa, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee, hankittua tutkintonimikettä sopivassa vastaanottavan jäsenvaltion määräämässä muodossa.

V LUKU

SÄÄNNÖKSET SJOITTAUTUMISVAPAUDEN JA PALVELUJEN TARJOAMISEN VAPAUDEN TEHOKKAAN KÄYTTÄMISEN HELPOTTAMISEKSI YLEISSAIRAANHOIDOSTA VASTAAVIEN SAIRAANHOITAJIEN TOIMINNASSA

A. Erityissäännöksiä sijoittautumisoikeudesta

6 artikla

1. Vastaanottavan jäsenvaltion, joka vaatii 1 artiklassa tarkoitettuun toimintaan ensi kertaa ryhtyviltä kansalaisiltaan todistusta hyvästä maineesta tai nuhteettomuudesta, on muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta hyväksyttävä tästä riittäväksi todisteeksi sellaiset todistukset, jotka osoittavat, että vaatimukset hyvästä maineesta ja nuhteettomuudesta täyttyvät, ja jotka on antanut sen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

2. Jos jäsenvaltio, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, ei vaadi tässä tarkoitettua toimintaa ensi kertaa aloittavilta henkilöiltä todistusta hyvästä maineesta tai nuhteettomuudesta, vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia otteen sen jäsenvaltion rikosrekisteristä, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, tai jollei tällaista ole, vastaavan asiakirjan, jonka on antanut sen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

3. (ks. 389L0595)

Jos jäsenvaltio, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, ei aseta tällaisia vaatimuksia niille, jotka aikovat ryhtyä harjoittamaan tai harjoittaa kyseistä toimintaa, vastaanottavan jäsenvaltion tulee hyväksyä tällaiselta kansalaiselta kyseisen valtion toimivaltaisen viranomaisen antama todistus, joka vastaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa annettuja todistuksia.

7 artikla

1. Jos vastaanottavassa jäsenvaltiossa on voimassa lain, asetuksen tai hallinnollisen määräyksen säännöksiä hyvän maineen tai nuhteettomuuden vaatimuksista, mukaan lukien säännökset kurinpitotoimista vakavan ammatillisen väärinkäytöksen tai rikostuomion varalta, jotka liittyvät 1 artiklassa tarkoitetun toiminnan harjoittamiseen, sen jäsenvaltion, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, on toimitettava vastaanottavalle jäsenvaltiolle kaikki tarpeelliset tiedot ammatillisista tai hallinnollisista kurinpitotoimista, joihin asianomaisen suhteen on ryhdytty, tai rangaistuksista, joihin asianomainen on tuomittu ammattiaan harjoittaessaan siinä jäsenvaltiossa, josta hän on peräisin tai josta hän tulee.

2. (ks. 389L0595)

3. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että annettuja tietoja käsitellään salassa pidettävänä.

8 artikla

Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka ryhtyvät harjoittamaan 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa tai harjoittavat sitä, todistusta fyysisestä ja henkisestä terveydestä, tuon valtion on hyväksyttävä siitä riittäväksi todisteeksi sellaisen asiakirjan esittäminen, joka vaaditaan siinä jäsenvaltiossa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

9 artikla

Edellä 6, 7 ja 8 artiklassa tarkoitetut asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

10 artikla

1. Edellä 6, 7 ja 8 artiklan mukainen menettely, jossa käsitellään asianomaisen oikeutta ryhtyä harjoittamaan 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa, on saatettava päätökseen mahdollisimman nopeasti ja viimeistään kolmen kuukauden kuluessa kaikkien asianomaista koskevien asiakirjojen esittämisestä sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän menettelyn päätyttyä tehdystä muutoksen hausta johtuvien määräaikojen noudattamista.

2. Edellä 6 artiklan 3 kohdassa ja 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa pyyntö tutkia asia uudelleen keskeyttää 1 kohdassa tarkoitetun määräajan.

Jäsenvaltion, jonka puoleen asiassa käännyttään, on annettava vastauksensa kolmen kuukauden kuluessa.

Vastauksen saatuaan tai määräajan päätyttyä vastaanottavan jäsenvaltion on jatkettava 1 kohdassa tarkoitettua menettelyä.

B. Erityissäännöksiä palvelujen tarjoamisesta

11 artikla

Jos jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka ryhtyvät harjoittamaan tai harjoittavat 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa, ammatillisen järjestön tai toimielimen antamaa toimilupaa, jäsenyyttä tai rekisteriin merkitsemistä, kyseisen jäsenvaltion on vapautettava muiden jäsenvaltioiden kansalaiset tästä vaatimuksesta palvelujen tarjoamisen osalta.

Asianomaisen on tarjottava palveluja samoin oikeuksin ja velvollisuuksin kuin vastaanottavan jäsenvaltion kansalaisten; häneen on erityisesti sovellettava tässä jäsenvaltiossa voimassa

olevia ammatillisia tai hallinnollisia menettelytapasääntöjä.

Jos vastaanottava jäsenvaltio toteuttaa toisessa alakohdassa tarkoitetut toimenpiteet tai saa tietoonsa seikkoja, jotka ovat näiden säännösten vastaisia, sen on ilmoitettava asiasta viipymättä sille jäsenvaltiolle, johon kyseinen henkilö on asettunut.

2. Vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia asianomaista antamaan toimivaltaisille viranomaisille ennakolta ilmoituksen palvelujen tarjoamisesta, jos siihen liittyy väliaikainen oleskelu kyseisen valtion alueella.

Kiireellisissä tapauksissa tämä ilmoitus voidaan antaa mahdollisimman pian palvelujen tarjoamisen jälkeen.

3. Vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia 1 ja 2 kohdan mukaisesti asianomaiselta asiakirjat, jotka sisältävät seuraavat tiedot:

- ilmoituksen, jota tarkoitetaan 2 kohdassa;
- todistuksen siitä, että asianomainen harjoittaa laillisesti tässä tarkoitettua toimintaa siinä jäsenvaltiossa, johon hän on sijoittautunut;
- todistuksen siitä, että asianomaisella on jokin niistä tutkintotodistuksista, todistuksista tai muista muodollista kelpoisuutta osoittavista asiakirjoista, jotka tarvitaan kyseisten palvelujen tarjoamiseen ja joita tarkoitetaan tässä direktiivissä.

4. Edellä 3 kohdassa tarkoitetut asiakirjat eivät niitä esittäessä saa olla kahtatoista kuukautta vanhempia.

5. Jos jäsenvaltio kokonaan tai osittain kieltää väliaikaisesti tai pysyvästi kansalaiseltaan tai toisen jäsenvaltion kansalaiselta, joka on sijoittautunut sen alueelle, 1 artiklassa tarkoitettua toiminnan harjoittamisen, sen on tarvittaessa huolehdittava siitä, että 3 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettu todistus peruutetaan väliaikaisesti tai pysyvästi.

12 artikla

Jos vakuutuslaitosten välillä tehtävän sosiaaliturvajärjestelmien perusteella vakuutetuille henkilöille annettuja palveluja koskevan tiliselvityksen vuoksi vastaanottava jäsenvaltio vaatii julkisen sosiaaliturvalaitoksen rekisteriin merkitsemistä, tämän jäsenvaltion tulee vapauttaa toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneet jäsenvaltioiden kansalaiset tästä vaatimuksesta, jos palvelujen tarjoamiseen liittyy kyseisen henkilön matkustamista.

Kyseisen henkilön tulee kuitenkin tehdä tälle laitokselle ilmoitus tarjotuista palveluista etukäteen tai kiireellisissä tapauksissa niiden tarjoamisen jälkeen.

C. Säännökset, jotka koskevat sekä sijoittautumisvapautta että palvelujen tarjoamisen vapautta

13 artikla

Jos 1 artiklassa tarkoitettuun toimintaan liittyvän ammattinimikkeen käyttö on vastaanottavassa jäsenvaltiossa säännelty, toisten jäsenvaltioiden kansalaisten, jotka täyttävät 2 ja 4 artiklassa säädetyt edellytykset, tulee käyttää vastaanottavan jäsenvaltion ammattinimikettä, joka siinä valtiossa vastaa mainittuja kelpoisuusvaatimuksia, ja sen lyhennettä.

14 artikla

Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii, että sen omat kansalaiset, jotka ryhtyvät harjoittamaan 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa tai harjoittavat sitä, vannovat valan tai antavat juhlallisen vakuutuksen, ja kyseisen valan tai vakuutuksen kaava ei sovellu muiden jäsenvaltioiden kansalaisten käytettäväksi, kyseisen jäsenvaltion on huolehdittava, että asianomaiselle on tarjottavissa sopiva ja vastaava valan tai vakuutuksen kaava.

15 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta asianomaiset voivat saada tietoa vastaanottavan jäsenvaltion terveydenhuoltoa ja sosiaaliturvaa koskevasta lainsäädännöstä ja tarvittaessa siellä noudatettavasta ammattietiikasta.

Tätä varten jäsenvaltiot voivat perustaa tiedotuskeskuksia, joista asianomaiset voivat saada tarvitsemansa tiedot. Vastaanottavat jäsenvaltiot voivat edellyttää, että kun on kyse sijoittautumisesta, edunsaajat ottavat yhteyttä näihin keskuksiin.

2. Jäsenvaltiot voivat perustaa 1 kohdassa tarkoitettuja keskuksia niiden toimivaltaisten viranomaisten tai toimielimien yhteyteen, jotka ne ovat nimenneet 19 artiklan 1 kohdassa säädetyssä määräajan kuluessa.

3. Jäsenvaltioiden on tarvittaessa huolehdittava, että asianomaiset sekä oman etunsa että potilaitensa edun vuoksi hankkivat tarvittavan kielitaidon ammattinsa harjoittamiseksi vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

VI LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

16 artikla

Vastaanottava jäsenvaltio voi, jos siihen on perusteltua aihetta, vaatia toisen jäsenvaltion toimivaltaista viranomaista todistamaan oikeaksi toisessa jäsenvaltiossa annetut tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, joita tarkoitetaan II ja III luvussa, sekä vahvistamaan sen, että asianomainen täyttää kaikki direktiivissä 77/453/ETY säädetyt koulutusvaatimukset.

17 artikla

Jäsenvaltioiden on 19 artiklan 1 kohdassa säädetyin määräajan kuluessa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan ja ottamaan vastaan tutkintotodistuksia, todistuksia ja muita muodollista kelpoisuutta osoittavia asiakirjoja sekä tässä direktiivissä tarkoitettuja asiakirjoja ja tietoja, sekä ilmoitettava siitä muille jäsenvaltioille ja komissiolle viipymättä.

18 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan myös niihin jäsenvaltioiden kansalaisiin, jotka asetuksen (ETY) N:o 1612/68 mukaisesti harjoittavat tai aikovat harjoittaa 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa palkattuina työntekijöinä.

19 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuihin kysymyksiin antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

20 artikla

Jos jäsenvaltiolla on huomattavia ongelmia tämän direktiivin soveltamisessa tietyillä aloilla, komissio tutkii näitä ongelmia yhdessä kyseisen valtion kanssa ja pyytää asiasta lausunnon terveydenhuollon ylempien viranhaltijoiden komitealta, joka on asetettu päätöksellä 75/365/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna päätöksellä 77/455/ETY⁽²⁾.

Komissio tekee tarvittaessa neuvostolle asianmukaiset ehdotukset.

21 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 27 päivänä kesäkuuta 1977.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. SILKIN

⁽¹⁾ EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 19

⁽²⁾ EYVL N:o L 176, 15.7.1977, s. 19

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 27 päivänä kesäkuuta 1977,
yleissairaanhoidosta vastaavien sairaanhoitajien toimintaa koskevien lakien, asetusten ja
hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta**

(77/453/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49, 57, 66 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

neuvoston direktiivissä 77/452/ETY⁽³⁾ säädetyn tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisen tunnustamisen saavuttamiseksi jäsenvaltioiden koulutuksen vastaavuus antaa mahdollisuuden rajata kyseisen alan yhteensovittamisen vaatimukseen vähimmäistason noudattamisesta, jolloin jäsenvaltiot saavat vapaasti järjestää alan opetuksen haluamallaan tavalla,

yhteensovittaminen tässä direktiivissä tarkoitetulla tavalla ei millään tavoin estä myöhempää yhteensovittamista, ja

tässä direktiivissä tarkoitetun yhteensovittamisen piiriin kuuluu yleissairaanhoidosta vastaavien sairaanhoitajien ammatillinen koulutus; useimmissa jäsenvaltioissa ei tällä hetkellä tehdä eroa palkatussa työssä olevien ja itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivien sairaanhoitajien välillä; tästä syystä ja ammattihenkilöiden vapaan liikkuvuuden mahdollisimman tehokkaaksi edistämiseksi yhteisön alueella, näyttää tarpeelliselta ulottaa tämän direktiivin soveltaminen palkatussa työssä toimivia sairaanhoitajia,

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on edellytettävä, että saadaksean direktiivin 77/452/ETY 3 artiklassa tarkoitettujen yleissairaanhoidosta vastaavien sairaanhoitajien tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan asianomaisen on suoritettava sellainen tutkinto, joka takaa, että hän on koulutuksensa aikana saanut:

- a) riittävät tiedot tieteenaloista, joihin yleissairaanhoito perustuu, mukaan lukien riittävät tiedot terveen ja sairaan ihmisen rakenteesta, fysiologiasta ja käyttäytymisestä sekä ihmisen terveydentilan ja fyysisen ja sosiaalisen ympäristön välisestä yhteydestä;
- b) riittävät tiedot ammatin luonteesta ja ammattietiikasta sekä terveyden- ja sairaanhoidon yleisperiaatteista;
- c) riittävästi kliinistä kokemusta; tällainen koulutuksellisen arvon mukaan valittava kokemus tulee hankkia ammattitaitoisen hoitohenkilökunnan valvonnassa ja sellaisissa yksiköissä, joissa on asianmukainen määrä ammattihenkilöstöä ja asianmukaiset potilashoidon apuvälineet;
- d) kyvyn osallistua hoitohenkilökunnan käytännön koulutukseen ja kokemusta työskentelystä tällaisen henkilökunnan kanssa;
- e) kokemusta työskentelystä useiden eri terveydenhuollon ammattiryhmien kanssa.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuun koulutukseen tulee sisältyä vähintään:

- a) kymmenen vuotta kestävä yleistä oppivelvollisuus- ja koulutuskoulun oppimäärän suorittamisesta annettu tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja, jonka jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen tai toimielin on antanut tai samantasoisien pääsyttutkinnon suorittamisen jälkeen annettu todistus, joka antaa haltijalle

⁽¹⁾ EYVL N:o C 65, 5.6.1970, s. 12

⁽²⁾ EYVL N:o C 108, 26.8.1970, s. 23

⁽³⁾ EYVL N:o L 176, 15.7.1977, s. 1

oikeuden päästä terveydenhuolto-oppilaitoksiin;

koulutuksen tasoa.

b) (ks. 389L0595)

3 artikla

3. - 5. (389L0595)

Tätä direktiiviä sovelletaan myös niihin jäsenvaltioiden kansalaisiin, jotka työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68⁽¹⁾ mukaisesti harjoittavat tai ryhtyvät harjoittamaan direktiivin 77/452/ETY 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa palkattuina työntekijöinä.

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettua kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

5 artikla

Jos jäsenvaltiolla on huomattavia ongelmia tämän direktiivin soveltamisessa tietyillä aloilla, komissio tutkii nämä ongelmat yhdessä kyseisen valtion kanssa ja pyytää asiasta lausunnon terveydenhuollon johtavien virkamiesten komitealta, joka on asetettu päätöksellä 75/365⁽²⁾, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 77/455/ETY⁽³⁾.

Komissio tekee neuvostolle tarvittaessa aiheelliset ehdotukset.

6 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 27 päivänä kesäkuuta 1977.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. SILKIN

2 artikla

Sen estämättä, mitä 1 artiklassa säädetään, jäsenvaltiot voivat sallia osa-aikaisen koulutuksen toimivaltaisten kansallisten viranomaisten hyväksymillä edellytyksillä.

Osa-aikainen koulutus ei saa olla kokonaiskestoltaan lyhyempi kuin täysipäiväinen koulutus. Osa-aikaisuus ei saa vaarantaa

⁽¹⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 2

⁽²⁾ EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 19

⁽³⁾ EYVL N:o L 176, 15.7.1977, s. 13

LIITE

YLEISSAIRAANHOIDOSTA VASTAAVAN SAIRAANHOITAJAN KOULUTUSOHJELMA

Yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan myöntämiseen johtavan koulutusohjelman tulee sisältää seuraavat kaksi osaa:

A. Teoreettinen ja tekninen opetusa) *sairaanhoito:*

- ammatin luonne ja ammattietiikka
terveyden- ja sairaanhoidon yleisperiaatteet
sairaanhoidon periaatteet ja:
- yleislääketiede ja lääketieteen erikoisalat
 - yleiskirurgia ja kirurgian erikoisalat
 - lastenhoito ja lastentaudit
 - äitiyshuolto
 - mielenterveys ja psykiatria
 - vanhusten hoito ja geriatria

b) *perustieteet:*

- anatomia ja fysiologia
patologia
bakteriologia, virologia ja parasitologia
biofysiikka, biokemia ja radiologia
ravitsemusoppi
terveydenhoito:
- sairauksien ehkäisy
- terveyskasvatus
farmakologia

c) *yhteiskuntatieteet:*

- sosiologia
psykologia
hallinnon periaatteet
opetuksen periaatteet
sosiaali- ja terveyslainsäädäntö
sairaanhoitoon liittyvät oikeudelliset kysymykset

B. Kliininen opetus:

- Sairaanhoito ja:
- yleislääketiede ja lääketieteen erikoisalat
 - yleiskirurgia ja kirurgian erikoisalat
 - lastenhoito ja lastentaudit
 - äitiyshuolto
 - mielenterveys ja psykiatria
 - vanhusten hoito ja geriatria
 - kotisairaanhoito
-

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 10 päivänä lokakuuta 1989,**

yleissairaanhoidosta vastaavien sairaanhoitajien tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi annetun direktiivin 77/452/ETY ja yleissairaanhoidosta vastaavien sairaanhoitajien toimintaa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun direktiivin 77/453/ETY muuttamisesta

(89/595/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49 artiklan, 57 artiklan 1 kohdan ja 2 kohdan ensimmäisen ja kolmannen virkkeen ja 66 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

direktiivin 77/453/ETY⁽⁴⁾ 1 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa on periaate, jonka mukaan teoreettisen ja teknisen opetuksen tulee olla sovitettu yhteen ja tasapainossa kliinisen opetuksen kanssa, vaikkakaan siinä ei säädetä mitään erityistä suhdetta; 1 artiklan 4 kohdan mukaan neuvosto päättää komission ehdotuksesta tulisiko nämä säännökset pitää voimassa vai tulisiko niitä muuttaa,

tämän uudelleenarvioinnin perusteella ja ottaen erityisesti huomioon yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan tietämyksen tasoa koskevat lisääntyneet vaatimukset on tarkoituksenmukaista muuttaa direktiivin 77/453/ETY 1 artiklan 4 kohtaa niin, että teoreettisen opetuksen pituus on vähintään yksi kolmasosa ja kliinisen opetuksen pituus vähintään puolet kyseisen direktiivin 1 artiklan 2 kohdan b alakohdassa mainitusta koulutuksen vähimmäiskestosta; tämän suhteen vuoksi on tarpeen määritellä tarkemmin teoreettinen ja kliininen opetus, ja

on myös tarpeen täsmentää, että direktiivin 77/453/ETY liitteen luettelo oppiaineista ei ole rajoittava, kuten ei muissakaan terveydenhuoltohenkilöstöä koskevien direktiivien vastaavissa säännöksissä, ja käyttää direktiivissä 77/453/ETY ja sen liitteen otsikoissa vakio termejä "teoreettinen opetus" ja "kliininen opetus"; niin ikään on tarpeen yhtenäistää tiettyjen direktiivien

77/452/ETY⁽⁵⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 89/594/ETY⁽⁶⁾, säännösten sanamuotoa vastaamaan niitä säännöksiä, jotka on annettu lääketieteen tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi, 16 kesäkuuta 1975 annetussa neuvoston direktiivissä 75/362/ETY⁽⁷⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 89/594/ETY,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiiviä 77/452/ETY seuraavasti:

1. Korvataan 6 artiklan 3 kohta seuraavasti:

"3. Jos vastaanottavalla jäsenvaltiolla on yksityiskohtaisia tietoja vakavasta seikasta, joka on tapahtunut sen alueen ulkopuolella ennen kuin kyseinen henkilö sijoittautui jäsenvaltioon ja joka todennäköisesti vaikuttaisi kyseisen toiminnan aloittamiseen sen alueella, se voi ilmoittaa asiasta jäsenvaltiolle, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

Sen jäsenvaltion, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, on tarkistettava tietojen todenperäisyys. Sen viranomaisten on päätettävä tarvittavien tutkimusten laadusta ja laajuudesta ja ilmoitettava vastaanottavalle jäsenvaltiolle kaikista toimenpiteistä, joihin ne tämän johdosta ryhtyvät antamiensa todistusten tai asiakirjojen suhteen.

Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että annettuja tietoja käsitellään salassa pidettävänä."

2. Korvataan 7 artiklan 2 kohta seuraavasti:

"2. Jos vastaanottavalla jäsenvaltiolla on yksityiskohtaisia tietoja vakavasta seikasta, joka on tapahtunut sen alueen ulkopuolella ennen kuin kyseinen henkilö sijoittautui tähän

⁽¹⁾ EYVL N:o C 20, 16.1.1988, s. 10 ja EYVL N:o C 322, 15.12.1988, s. 22

⁽²⁾ EYVL N:o C 235, 12.9.1988, s. 68 ja EYVL N:o C 256, 9.10.1989

⁽³⁾ EYVL N:o C 134, 24.5.1988, s. 27

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 176, 15.7.1977, s. 8

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 176, 15.7.1977, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 341, 23.11.1989, s. 19

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 1

valtioon ja joka todennäköisesti vaikuttaisi tässä tarkoitettujen toiminnan harjoittamiseen sen alueella, se voi ilmoittaa asiasta jäsenvaltiolle, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

Sen jäsenvaltion, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, on tarkistettava tietojen todenperäisyys. Sen viranomaisten on päätettävä tarvittavien tutkimusten laadusta ja laajuudesta ja ilmoitettava vastaanottavalle jäsenvaltiolle kaikista toimenpiteistä, joihin ne tämän johdosta ryhtyvät 1 kohdan mukaisesti annettujen tietojen suhteen."

3. Lisätään artikla seuraavasti:

"10 a artikla

Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka ryhtyvät harjoittamaan 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa tai harjoittavat sitä, valan vannomista tai juhla-lisen vakuutuksen antamista, ja kyseisen valan tai vakuu-tuksen kaava ei sovellu muiden jäsenvaltioiden kansalais-ten käytettäväksi, kyseisen jäsenvaltion on huolehdittava, että asianomaiselle on tarjottavissa sopiva ja vastaava valan tai vakuutuksen kaava."

4. Lisätään 11 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan jälkeen seuraava alakohta:

"Tästä syystä ja 2 kohdassa mainitun palvelujen tarjoamista koskevan ilmoituksen lisäksi jäsenvaltiot voivat vaatia joko automaattista väliaikaista rekisteröintiä tai muodollista jä-senyyttä ammatillisessa järjestössä tai toimielimessä tai vaihtoehtoisesti rekisteriin merkitsemistä mahdollistaakseen alueellaan voimassa olevien ammatillisten menettelyta-pasäännösten täytäntöönpanon edellyttäen, että tällainen rekisteröinti tai jäsenyys ei viivytä tai millään tavoin vai-keuta palvelujen tarjoamista eikä myöskään aiheuta pal-veluja tarjoavalle henkilölle lisäkustannuksia."

5. Poistetaan 14 artikla.

2 artikla

Muutetaan direktiiviä 77/453/ETY seuraavasti:

1. Korvataan 1 artiklan 2 kohdan b alakohta sekä 3 ja 4 kohta seuraavasti:

"b) täysipäiväinen, erityisesti ammatillisesti suuntautunut opiskelu tämän direktiivin liitteessä esitetyn ohjelman oppiaineissa, ja joka käsittää kolmen vuoden tai 4 600 tunnin teoreettisen ja klinisen opetuksen.

3. Jäsenvaltioiden tulee huolehtia siitä, että sairaanhoi-tajakoulutusta antava oppilaitos on vastuussa teoreettisen ja klinisen opetuksen yhteensovittamisesta koko koulu-tuksen ajan.

a) 'Teoreettisella opetuksella' tarkoitetaan:

sitä sairaanhoitajakoulutuksen osaa, jonka aikana sai-raanhoitajaopiskelijat hankkivat hoitotyön suunnitte-luun, toteuttamiseen ja arviointiin tarvittavan tietämyk-sen, ymmärryksen ja ammattitaidon. Tätä opetusta annetaan sairaanhoito-oppilaitoksissa ja muissa oppilaitoksen valitsemissa koulutusyksiköissä ja sitä antavat sairaanhoidon opettajakunta ja muut pätevät henkilöt.

b) 'Kliinisellä opetuksella' tarkoitetaan:

sitä sairaanhoitajakoulutuksen osaa, jonka aikana sai-raanhoitajaopiskelijat osana hoitajaryhmää ja välillisessä yhteydessä terveeseen tai sairaaseen yksilöön tai yhteisöön oppivat suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan vaadittavaa kokonaisvaltaista hoitotyötä hankkimiansa tietämyksen ja taitojen perusteella. Sairaanhoitajaopiskelija oppii hoitajaryhmän jäsenenä työskentelemisen lisäksi toimimaan hoitajaryhmän johtajana organisoiden kokonaisvaltaista hoitotyötä, johon kuuluu myös yksilöihin ja terveydenhuollon laitosten pieniin potilasryhmiin tai yhteisöön kohdistet-tu terveyskasvatus.

Opetus annetaan sairaaloissa ja muissa terveyden-huollon laitoksissa sekä yhdyskunnassa sairaanhoitajan koulutuksen saaneiden opettajien vastuulla ja yhteis-työssä muiden ammattitaitoisten sairaanhoitajien kanssa ja heidän avustuksellaan. Myös muu ammattihenkilöstö voi osallistua opetusprosessiin.

Sairaanhoitajaopiskelijat osallistuvat asianomaisten osastojen toimintaan, sikäli kuin se liittyy heidän koulutukseensa, jolloin he oppivat huolehtimaan hoitotyöhön liittyvistä velvollisuuksista.

4. Liitteessä olevassa A osassa mainitun teoreettisen ope-tuksen tulee olla tasapainossa ja sovitettu yhteen liitteessä olevassa B osassa mainitun klinisen opetuksen kanssa niin, että opiskelijalla on mahdollisuus hankkia asianmukaisella tavalla tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tietoa ja kokemusta. Teoreettisen opetuksen pituuden on oltava vähintään yksi kolmasosa ja klinisen opetuksen pituuden vähintään puolet 2 kohdan b alakohdassa mainitusta koulutuksen vähimmäiskestosta."

2. Muutetaan liitettä seuraavasti:

a) Korvataan johdantokappale seuraavasti:

"Yleissairanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan tut-kintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan antamiseen johtavan koulutusohjelman tulee sisältää seuraavat kaksi osaa ja vähintään seuraavat oppiaineet. Yhden tai useamman oppiaineen opetus voidaan antaa muiden kurssien osana tai niiden yhteydessä."

b) Muutetaan A ja B osan otsikoita seuraavasti:

- sen espanjankielisessä asussa otsikko "A. Enseñanza teórica y técnica" korvataan otsikolla "A. Enseñanza teórica" ja otsikko "B. Enseñanzas de enfermería clínica" korvataan otsikolla "B. Enseñanza clínica"
- sen tanskankielisessä asussa otsikko "A. Teoretisk og teknisk undervisning" korvataan otsikolla "A. Teoretisk undervisning"
- sen saksankielisessä asussa otsikko "A. Theoretischer und technischer Unterricht" korvataan otsikolla "A. Theoretischer Unterricht" ja otsikko "B. Klinisch-praktische Krankenpflege-Ausbildung" korvataan otsikolla "B. Klinische Unterweisung"
- sen kreikankielisessä asussa otsikko "A. Θεωρητική και πρακτική διδασκαλία" korvataan otsikolla "A. Θεωρητική διδασκαλία" ja otsikko "B. Κλινική διδασκαλία του νοσοκόμου" korvataan otsikolla "B. Κλινική διδασκαλία"
- sen englanninkielisessä asussa otsikko "A. Theoretical and technical instruction" korvataan otsikolla "A. Theoretical instruction"
- sen ranskankielisessä asussa otsikko "A. Enseignement théorique et technique" korvataan otsikolla "A. Enseignement théorique" ja otsikko "B. Enseignement infirmier clinique" korvataan otsikolla "B. Enseignement clinique"
- sen italiankielisessä asussa otsikko "A. Insegnamento teorico e tecnico" korvataan otsikolla "A. Insegnamento teorico" ja otsikko "B. Insegnamento infermieristico clinico" korvataan otsikolla "B. Insegnamento clinico"
- sen hollanninkielisessä asussa otsikko "A. Theoretisch en technisch onderwijs" korvataan otsikolla "A. Theoretisch onderwijs"
- sen portugalinkielisessä asussa otsikko "A. Ensino teórico et técnico" korvataan otsikolla "A. Ensino teórico" ja otsikko "B. Ensino clínico da enfermagem" korvataan otsikolla "B. Ensino clínico".

3 artikla

Ne yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan koulutusohjelmat, jotka on aloitettu ennen 13 päivää lokakuuta 1991 aikaisemman suunnitelman mukaisesti direktiivin 77/453/ETY 1 artiklan nojalla, voidaan saattaa loppuun kyseisen suunnitelman mukaisesti.

4 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan viimeistään 13 päivänä lokakuuta 1991. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

5 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 10 päivänä lokakuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

F. DOUBIN

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 25 päivänä heinäkuuta 1978,
hammaslääkärin tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta
osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä sijoittautumis-
vapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi

(78/686/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49, 57, 66 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen mukaisesti kaikenlainen kansalaisuuteen perustuva syrjintä liikkeen perustamisen ja palvelujen tarjoamisen yhteydessä on kielletty siirtymäkauden päätyttyä; kyseistä kansalaisuuteen perustuvaa kohtelua koskevaa periaatetta sovelletaan erityisesti annettaessa lupa hammaslääkärin harjoittamista sekä ammatillisten järjestöjen tai toimielimien rekisteriin merkittäessä tai niiden jäsenyyden saamisessa,

kuitenkin näyttää aiheelliselta saattaa voimaan tiettyjä säännöksiä, joilla helpotetaan sijoittautumisoikeuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä hammaslääkäreiden toiminnan osalta,

perustamissopimuksen mukaisesti jäsenvaltiot eivät saa antaa minkäänlaista tukea, joka saattaisi vääristää sijoittautumisen edellytyksiä,

perustamissopimuksen 57 artiklan 1 kohdassa määrätään tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroista tunnustamista koskevien direktiivien antamisesta; tämän direktiivin tarkoituksena on sellaisten tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen tunnustaminen, joiden perusteella voidaan ryhtyä harjoittamaan ja harjoitetaan hammaslääkärintointia sekä erikoishammaslääkärin tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen tunnustaminen,

erikoishammaslääkärinkoulutuksen osalta koulutuksen antaman kelpoisuuden vastavuoroisen tunnustaminen on suotavaa, jos tämä kelpoisuus antaa oikeuden käyttää erikoishammaslääkärin nimeä, vaikkakaan se ei ole edellytyksenä erikoishammaslääkärin toiminnan aloittamiselle,

ottaen huomioon nykyiset jäsenvaltioiden väliset erot hammaslääketieteen erikoisalojen lukumäärässä ja tällaisten erikoisalojen koulutusohjelmien luonteesta ja pituudesta olisi yhteensovittamista varten laadittava tietyt säännökset, joiden tarkoituksena on auttaa jäsenvaltioita etenemään tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisessa tunnustamisessa; tällainen yhteensovittaminen on toteutettu hammaslääkärintointia koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 25 päivänä heinäkuuta 1978 annetulla neuvoston direktiivillä 78/687/ETY⁽³⁾,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 101, 4.8.1970, s. 19

⁽²⁾ EYVL N:o C 36, 28.3.1970, s. 17

⁽³⁾ EYVL N:o L 233, 24.8.1978, s. 10

vaikka edellä mainitun yhteensovittamisen tarkoituksena ei ole jäsenvaltioiden kaikkien erikoishammaslääkärikoulutusta koskevien säännösten yhdenmukaistaminen, on kuitenkin tarkoituksenmukaista edetä niiden erikoishammaslääkärintutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisessa tunnustamisessa, jotka eivät ole kaikille jäsenvaltioille yhteisiä, sulkematta kuitenkaan pois mahdollisuutta myöhempään yhdenmukaistamiseen tällä alalla; tässä yhteydessä katsottiin, että erikoishammaslääkärintutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen tunnustaminen tulee rajoittaa niihin jäsenvaltioihin, joissa kyseiset erikoisalajat tunnetaan,

koska direktiivi tutkintotodistusten vastavuoroisesta tunnustamisesta ei välttämättä merkitse kyseisten tutkintotodistusten edellyttämän koulutuksen vastaavuutta, tutkintonimikkeiden käyttö tulee sallia vain sen jäsenvaltion kielellä, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee,

helpottaakseen kansallisten viranomaisten toimintaa tämän direktiivin soveltamiseksi, jäsenvaltiot voivat määrätä, että tämän direktiivin koulutusvaatimukset täyttävän henkilön on muodollisten tutkintotodistusten lisäksi esitettävä sen maan toimivaltaisen viranomaisen, josta hän on peräisin tai josta hän tulee, antama todistus siitä, että kyseiset tutkintotodistukset ovat sellaisia, joita tässä direktiivissä tarkoitetaan,

palvelujen tarjoamisen yhteydessä vaatimus ammatillisten järjestöjen tai toimielinten rekisteriin merkitsemisestä tai jäsenyydestä, joka liittyy toiminnan kiinteään ja pysyvään luonteeseen, muodostaisi epäilemättä, kun toimintaa harjoitetaan väliaikaisesti, esteen henkilölle, joka aikoo tarjota palveluja; kyseinen vaatimus on tästä syystä kumottava; tällaisessa tapauksessa on kuitenkin taettava ammatillinen valvonta, joka on mainittujen ammatillisten järjestöjen tai toimielinten tehtävänä; tästä syystä olisi, jollei perustamissopimuksen 62 artiklasta muuta johdu, säädettävä, että asianomainen voidaan velvoittaa esittämään vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle palveluiden tarjoamista koskevat yksityiskohtaiset tiedot,

kun on kyse hyvän maineen ja nuhteettomuuden vaatimuksista, on erotettava toisistaan vaatimukset, jotka on täytettävä ennen kuin ryhdytään harjoittamaan ammattia ja ne, jotka on täytettävä sitä harjoitettaessa,

palkatussa työssä toimivien hammaslääkäreiden suhteen työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o

1612/68⁽¹⁾ ei sisällä erityisiä säännöksiä nuhteettomuudesta tai hyvästä maineesta, ammatillisesta valvonnasta eikä ammatinimikkeiden käytöstä; jäsenvaltiosta riippuen tällaisia säännöksiä sovelletaan tai voidaan soveltaa sekä palkatussa työssä oleviin että itsenäisinä ammatinharjoittajina toimiviin henkilöihin; hammaslääkärintoimi kaikissa jäsenvaltioissa edellyttää tutkintotodistusta, todistusta tai muuta muodollista kelpoisuutta osoittavaa asiakirjaa hammaslääketieteessä; mainittua toimintaa harjoitetaan sekä palkattuna työntekijänä että itsenäisenä ammatinharjoittajana tai samat henkilöt voivat uransa aikana harjoittaa ammattiaan molemmilla tavoilla; näiden ammattihenkilöiden vapaan liikkuvuuden mahdollisimman tehokkaaksi edistämiseksi yhteisön alueella näyttää tarpeelliselta ulottaa tämän direktiivin soveltaminen koskemaan palkatussa työssä toimivia hammaslääkäreitä,

hammaslääkärikunta ei vielä ole järjestäytynyt Italiassa; tästä syystä on tarpeen antaa Italialle lisäaikaa muiden jäsenvaltioiden antamien hammaslääkärintutkintotodistusten tunnustamista varten,

tämä tarkoittaa lisäksi, että ne henkilöt, joilla on Italiassa annettu lääkärin tutkintotodistus, eivät voi saada tämän direktiivin 19 artiklan vaatimukset täyttävää todistusta, ja

tässä tilanteessa on tarpeen lykätä yhtäältä Italian velvollisuutta tunnustaa muiden jäsenvaltioiden antamia tutkintotodistuksia ja toisaalta jäsenvaltioiden velvollisuutta tunnustaa Italiassa annettuja 19 artiklassa tarkoitettuja tutkintotodistuksia,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

SOVELTAMISALA

1 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan direktiivin 78/687/ETY 5 artiklassa määriteltyyn hammaslääkärintoimeen, jota harjoitetaan seuraavilla nimikkeillä:

- Saksassa:
"Zahnarzt";

⁽¹⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 2

- Belgiassa:
"licencié en science dentaire/licentiaat in de tandheelkunde";
- Tanskassa:
"tandlæge";
- Ranskassa:
"chirurgien-dentiste";
- Irlannissa:
"dentist", "dental practitioner" tai "dental surgeon";
- Italiassa:
tutkintotodistus, jonka nimen Italia antaa tiedoksi jäsenvaltioille ja komissiolle 24 artiklan 1 kohdassa säädetyn määräajan kuluessa;
- Luxemburgissa:
"médecin-dentiste";
- Alankomaissa:
"tandarts";
- Yhdistyneessä kuningaskunnassa:
"dentist", "dental practitioner" tai "dental surgeon".

II LUKU

HAMMASLÄÄKÄRIN TUTKINTOTODISTUKSET, TODISTUKSET JA MUUT MUODOLLISTA KELPOISUUTTA OSOITTAVAT ASIAKIRJAT

2 artikla

Jäsenvaltioiden on tunnustettava sellaiset tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat hammaslääketieteessä, jotka on annettu jäsenvaltioiden kansalaisille toisessa jäsenvaltiossa direktiivin 78/687/ETY 1 artiklan mukaisesti ja jotka on mainittu 3 artiklassa, siten, että kyseinen pätevyystodistus antaa jäsenvaltion alueella saman oikeuden hammaslääkärin aloittamiseen ja sen harjoittamiseen kuin jäsenvaltion itsensä antamat pätevyystodistukset.

3 artikla

Edellä 2 artiklassa tarkoitetut tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat ovat seuraavat:

a) Saksassa

1. "Zeugnis über die zahnärztliche Staatsprüfung" (todistus hammaslääketieteen valtiontutkinnosta), jonka antavat toimivaltaiset viranomaiset;

2. Saksan liittotasavallan toimivaltaisten viranomaisten antamat todistukset siitä, että 8 päivän toukokuuta 1945 jälkeen Saksan demokraattisen tasavallan toimivaltaisten viranomaisten antamat tutkintotodistukset tunnustetaan vastaaviksi edellä 1 alakohdassa mainittujen tutkintotodistusten kanssa;

b) Belgiassa:

"diplôme légal de licencié en science dentaire/wettelijk diploma van licentiaat in de tandheelkunde" (virallinen todistus hammaslääketieteen loppututkinnon suorittamisesta), jonka antavat yliopistojen lääketieteelliset tiedekunnat tai keskustutkintolautakunta tai valtiolliset yliopistotutkintolautakunnat;

c) Tanskassa:

"bevis for tandlægeeksamen (kandidateksamen)" (virallinen tutkintotodistus, joka osoittaa haltijan suorittaneen hammaslääketieteen tutkinnon), jonka antavat hammaslääketieteelliset oppilaitokset, yhdessä sellaisen "Sundhedsstyrelsen"-viraston (terveyshallitus) antaman asiakirjan kanssa, joka osoittaa haltijan työskennelleen hammaslääkäriharjoittelijana vaaditun ajan;

d) Ranskassa:

1. "diplôme d'État de chirurgien-dentiste" (valtiollinen hammaslääkärin tutkintotodistus), jonka yliopistojen lääketieteelliset tiedekunnat tai yliopistojen lääketieteellis-farmaseuttiset tiedekunnat antoivat ennen vuotta 1973;

2. "diplôme d'État de docteur en chirurgie dentaire" (valtiollinen hammaslääketieteen tutkintotodistus), jonka yliopistot antavat;

e) Irlannissa:

- "Bachelor in Dental Science (B.Dent.Sc.)",
- "Bachelor of Dental Surgery (BDS)" tai
- "Licentiate in Dental Surgery (LDS)"

tutkintotodistus, jonka yliopistot tai "Royal College of Surgeons in Ireland" antavat;

f) Italiassa:

tutkintotodistus, jonka nimen Italia antaa tiedoksi jäsenvaltioille ja komissiolle 24 artiklan 1 kohdassa säädetyn määräajan kuluessa;

g) Luxemburgissa:

"diplôme d'État de docteur en médecine dentaire" (valtiollinen hammaslääketieteen tutkintotodistus), jonka antaa valtion tutkintolautakunta;

h) Alankomaissa:

"universitair getuigschrift van een met goed gevolg afgelegd tandartsexamen" (yliopistollinen todistus, joka osoittaa hammaslääkärin tutkinnon hyväksyttävästi suoritetuksi);

i) *Yhdistyneessä kuningaskunnassa:*

- "Bachelor of Dental Surgery (BDS tai B.Ch.D)" tai
- "Licentiate in Dental Surgery (LDS)"

tutkintotodistus, jonka antavat yliopistot ja "royal college" -oppilaitokset.

III LUKU

**HAMMASLÄÄKETIETEEN ERIKOISALOJEN
TUTKINTOTODISTUKSET, TODISTUKSET JA
MUUT MUODOLLISTA KELPOISUUTTA
OSOITTAVAT ASIAKIRJAT, JOTKA OVAT KAH-
DELLE TAI USEAMALLE JÄSENVALTIOLLE
YHTEISET**

4 artikla

Jäsenvaltion, jonka laeissa, asetuksissa tai hallinnollisissa määräyksissä on tätä asiaa koskevia säännöksiä, on tunnustettava sellaiset oikomishoidon ja suukirurgian erikoishammaslääkäreiden tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka on annettu jäsenvaltioiden kansalaisille toisessa jäsenvaltiossa direktiivin 78/687/ETY 2 ja 3 artiklan mukaisesti ja jotka on mainittu 5 artiklassa, siten, että kyseinen pätevyystodistus antaa jäsenvaltion alueella samat oikeudet kuin jäsenvaltion itsensä antamat pätevyystodistukset.

5 artikla

Edellä 4 artiklassa tarkoitettujen tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat ovat seuraavat:

1. Oikomishoito

- *Saksassa:*
"fachzahnärztliche Anerkennung für Kieferorthopädie" (oikomishoidon erikoishammaslääkärin todistus), jonka antaa "Landes Zahnärztekammern" (osavaltion ('Land') hammaslääkärilautakunta);
- *Tanskassa:*
"bevis for tilladelse til at betegne sig som specialtandlæge in ortodonti" (oikomishoidon erikoishammaslääkärin nimikkeen käyttöön oikeuttava todistus), jonka antaa "Sundhedsstyrelsen" (terveyshallitus);
- *Ranskassa:*
"le titre de spécialiste en orthodontie" (oikomishoidon erikoishammaslääkärin nimike), jonka antaa tähän tarkoitukseen toimivaltaiseksi hyväksytty viranomaisen;

- *Irlannissa:*

"certificate of specialist dentist in orthodontics" (oikomishoidon erikoishammaslääkärin todistus), jonka antaa toimivaltaisen ministerin tähän tarkoitukseen hyväksymä toimivaltainen viranomaisen;

- *Alankomaissa:*

"getuigschrift van erkenning en inschrijving als orthodontist in het Specialistenregister" (todistus, joka osoittaa, että asianomainen on virallisesti hyväksytty ja että hänet on merkitty erikoishammaslääkärirekisteriin oikomishoidon erikoishammaslääkärinä), jonka antaa "Specialisten-Registratiecommissie (SRC)" (erikoishammaslääkäreiden rekisteröintilautakunta);

- *Yhdistyneessä kuningaskunnassa:*

"certificate of completion of specialist training in orthodontics" (todistus oikomishoidon erikoishammaslääkärinkoulutuksen suorittamisesta), jonka antaa tähän tarkoitukseen hyväksytty toimivaltainen viranomaisen.

2. Suukirurgia

- *Saksassa:*

"fachzahnärztliche Anerkennung für Oralchirurgie/Mundchirurgie" (suukirurgian todistus), jonka antaa "Landes Zahnärztekammern" (osavaltion, 'Land', hammaslääkärilautakunta);

- *Tanskassa:*

"bevis for tilladelse til at betegne sig som specialtandlæge i hospitalsodontologi" (sairaalaossa harjoitettavan odontologian erikoishammaslääkärin nimikkeen käyttöön oikeuttava todistus), jonka antaa "Sundhedsstyrelsen" (terveyshallitus);

- *Irlannissa:*

"certificate of specialist dentist in oral surgery" (hammas- ja suukirurgian erikoishammaslääkärin todistus), jonka antaa toimivaltaisen ministerin tähän tarkoitukseen tunnustama toimivaltainen viranomaisen;

- *Alankomaissa:*

"getuigschrift van erkenning en inschrijving als kaakchirurg in het Specialistenregister" (todistus, joka osoittaa, että kyseinen henkilö on virallisesti tunnustettu ja että hänen nimensä on merkitty erikoishammaslääkärirekisteriin suukirurgian erikoishammaslääkärinä), jonka antaa "Specialisten-Registratiecommissie (SRC)" (erikoishammaslääkäreiden rekisteröintilautakunta);

- *Yhdistyneessä kuningaskunnassa:*

"certificate of completion of specialist training in oral surgery" (todistus suukirurgian erikoishammaslääkärin koulutuksen suorittamisesta), jonka antaa tähän tarkoitukseen hyväksytty toimivaltainen viranomaisen.

6 artikla

1. Jos jäsenvaltioiden kansalaiset, jotka haluavat saada sellaisen erikoishammaslääkärin tutkintotodistuksen,

todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan, jota ei anneta siinä jäsenvaltiossa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia, että heidän on täytettävä sen omien lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten mukaiset kyseistä erikoisalaa koskevat koulutusvaatimukset.

2. Vastaanottavan jäsenvaltion on kuitenkin otettava huomioon joko kokonaan tai osittain 1 kohdassa tarkoitettujen kansalaisten suorittamat koulutusjaksot, joista sen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, ovat antaneet heille tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan edellyttäen, että koulutusjaksot vastaavat vastaanottavassa jäsenvaltiossa vaadittavia kyseisen erikoistutkimuskoulutuksen koulutusjaksoja.

3. Vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten tai toimielinten tulee tutkittua asianomaisen erikoistutkimuskoulutuksen sisällön ja pituuden niille toimitettujen tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen perusteella ilmoittaa hänelle vaadittavan lisäkoulutuksen pituus ja alat, jotka sen tulee kattaa.

IV LUKU

SAAVUTETUT OIKEUDET

7 artikla

1. Jäsenvaltioiden on tunnustettava riittäväksi todisteeksi niiden jäsenvaltioiden kansalaisten osalta, joiden tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat eivät täytä kaikkia direktiivin 78/687/ETY 1 artiklassa säädettyjä koulutuksen vähimmäisvaatimuksia, sellaiset kyseisissä jäsenvaltioissa ennen direktiivin 78/687/ETY täytäntöönpanoa annetut tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta hammaislaaketieteessä osoittavat asiakirjat, joiden liitteenä on todistus siitä, että asianomaiset ovat tosiasiallisesti ja luvallisesti harjoittaneet mainittua toimintaa ainakin kolme peräkkäistä vuotta todistuksen antamista edeltäneiden viiden vuoden aikana.

2. Jäsenvaltioiden on tunnustettava riittäväksi todisteeksi niiden jäsenvaltioiden kansalaisten osalta, joiden erikoishammaslääkärin tutkintotodistukset, todistukset tai muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat eivät täytä kaikkia direktiivin 78/687/ETY 2 ja 3 artiklassa säädettyjä koulutuksen vähimmäisvaatimuksia, erikoishammaslääkärin tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka jäsenvaltiot ovat antaneet ennen direktiivin 78/687/ETY täytäntöönpanoa. Jäsenvaltio voi kuitenkin vaatia, että tällaisten tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen liitteenä on sen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten tai toimielinten,

josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, antama todistus, joka osoittaa asianomaisen hoitaneen kysymyksessä olevia tehtäviä erikoishammaslääkärinä ajan, joka on kaksi kertaa niin pitkä kuin sen jäsenvaltion, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, erikoistutkimuskoulutuksen keston ja direktiivissä 78/687/ETY tarkoitetun vähimmäiskoulutusjakson keston erotus, sikäli kuin nämä jaksot eivät ole yhtä pitkiä kuin direktiivin 78/687/ETY 2 artiklassa säädetty koulutuksen vähimmäiskesto.

Jos kuitenkin vastaanottava jäsenvaltio ennen tämän direktiivin täytäntöönpanoa vaati koulutuksen vähimmäiskestoja, joka on lyhyempi kuin direktiivin 78/687/ETY 2 artiklassa tarkoitettu kesto, ensimmäisessä alakohdassa mainittu erotus voidaan määrittellä vain suhteessa kyseisen valtion säätämään koulutuksen vähimmäiskesto.

V LUKU

TUTKINTONIMIKKEEN KÄYTTÖ

8 artikla

1. Jollei 17 artiklassa toisin säädetä, vastaanottavien jäsenvaltioiden on huolehdittava, että 2, 4, 7 ja 19 artiklan edellytykset täyttävillä jäsenvaltioiden kansalaisilla on oikeus käyttää säädettyä tutkintonimikettä, jollei se ole sama kuin ammattinimike, tai tarvittaessa sen lyhennettä, joka on käytössä siinä jäsenvaltiossa, josta ovat he peräisin tai josta he tulevat, tämän valtion kielellä. Vastaanottavat jäsenvaltiot voivat vaatia, että nimikkeen jäljessä on mainittava sen antaneen laitoksen tai tutkintolautakunnan nimi ja sijaintipaikka.

2. Jos siinä jäsenvaltiossa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, käytetty tutkintonimike saattaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa sekaantua nimikkeeseen, joka tässä valtiossa edellyttää asianomaiselta lisäkoulutusta, jota kyseinen henkilö ei ole suorittanut, vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia häntä käyttämään siinä jäsenvaltiossa, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee, hankittua tutkintonimikettä sopivassa muodossa, jonka vastaanottava jäsenvaltio määrää.

VI LUKU

SÄÄNNÖKSET, JOTKA HELPOTTAVAT SIIJOITTAUTUMISOIKEUDEN JA PALVELUJEN TARJOAMISEN VAPAUDEN TEHOKASTA KÄYTTÄMISTÄ HAMMASLÄÄKÄREIDEN TOIMINNASSA

A. Erityissäännöksiä sijoittautumisoikeudesta

9 artikla

1. Vastaanottavan jäsenvaltion, joka vaatii 1 artiklassa tarkoitettuun toimintaan ensi kertaa ryhtyviltä kansalaisiltaan

todistusta hyvästä maineesta tai nuhteettomuudesta, on muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta hyväksyttävä tästä riittäväksi todisteeksi sellaiset todistukset, jotka osoittavat, että vaatimukset hyvästä maineesta ja nuhteettomuudesta täyttyvät, ja jotka on antanut sen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

2. Jos jäsenvaltio, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, ei vaadi tässä tarkoitettua toimintaa ensi kertaa aloittavilta henkilöiltä todistusta hyvästä maineesta tai nuhteettomuudesta, vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia otteen sen jäsenvaltion rikosrekisteristä, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, tai jollei tällaista ole, vastaavan asiakirjan, jonka on antanut sen jäsenvaltion toimivaltainen oikeus- tai hallintoviranomainen, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

3. Jos vastaanottavalla jäsenvaltiolla on yksityiskohtaisia tietoja vakavasta seikasta, joka on tapahtunut sen alueen ulkopuolella ennen kuin kyseinen henkilö sijoittautui tähän valtioon ja joka todennäköisesti vaikuttaisi kyseisen toiminnan aloittamiseen sen alueella, se voi ilmoittaa asiasta jäsenvaltiolle, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

Sen jäsenvaltion, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, on tarkistettava tietojen todenperäisyys, jos ne voivat vaikuttaa kyseisen toiminnan aloittamiseen sen alueella. Tämän valtion viranomaisten on päätettävä tarvittavien tutkimusten luonteesta ja laajuudesta ja ilmoitettava vastaanottavalle jäsenvaltiolle kaikista toimenpiteistä, joihin ne tämän johdosta ryhtyvät antamiensa todistusten tai asiakirjojen suhteen.

4. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että annettuja tietoja käsitellään luottamuksellisia.

10 artikla

1. Jos vastaanottavassa jäsenvaltiossa on voimassa laissa, asetuksessa tai hallinnollisessa määräyksessä olevia säännöksiä hyvän maineen tai nuhteettomuuden vaatimuksista, mukaan lukien säännökset kurinpitotoimista vakavan ammatillisen väärinkäytöksen tai rikostuomion varalta, jotka liittyvät 1 artiklassa tarkoitettun toiminnan harjoittamiseen, sen jäsenvaltion, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, on toimitettava vastaanottavalle jäsenvaltiolle kaikki tarpeelliset tiedot ammatillisista tai hallinnollisista kurinpitotoimista, joihin asianomaisen suhteen on ryhdytty, tai ammatin harjoittamiseen liittyvistä rangaistuksista, joihin asianomainen on tuomittu siinä jäsenvaltiossa, josta hän on peräisin tai josta hän tulee.

2. Jos vastaanottavalla jäsenvaltiolla on yksityiskohtaisia tietoja vakavasta seikasta, joka on tapahtunut sen alueen

ulkopuolella ennen kuin henkilö perusti toimipaikan tähän valtioon ja joka todennäköisesti vaikuttaisi tässä tarkoitettun toiminnan harjoittamiseen sen alueella, se voi ilmoittaa asiasta jäsenvaltiolle, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

Sen jäsenvaltion, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, on tarkistettava tietojen todenperäisyys, jos ne voivat vaikuttaa kyseisen toiminnan harjoittamiseen tässä jäsenvaltiossa. Tämän jäsenvaltion viranomaisten on päätettävä tarvittavien tutkimusten laadusta ja laajuudesta ja ilmoitettava vastaanottavalle jäsenvaltiolle kaikista toimenpiteistä, joihin ne tämän johdosta ryhtyvät 1 kohdan mukaisesti annettujen tietojen suhteen.

3. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että annettuja tietoja käsitellään luottamuksellisia.

11 artikla

Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka aikovat ryhtyä harjoittamaan 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa tai harjoittavat sitä, todistusta fyysisestä ja henkisestä terveydestä, tuon valtion tulee hyväksyä siitä riittäväksi todisteeksi sellaisen asiakirjan esittäminen, joka vaaditaan siinä jäsenvaltiossa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

Jos jäsenvaltio, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, ei aseta tällaisia vaatimuksia niille, jotka aikovat ryhtyä harjoittamaan tai harjoittavat kyseistä toimintaa, vastaanottavan jäsenvaltion tulee hyväksyä tällaiselta kansalaiselta kyseisen valtion toimivaltaisen viranomaisen antama todistus, joka vastaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa annettuja todistuksia.

12 artikla

Edellä 9, 10, ja 11 artiklassa tarkoitettujen asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

13 artikla

1. Edellä 9, 10 ja 11 artiklan mukainen menettely, jossa käsitellään asianomaisen oikeutta ryhtyä harjoittamaan 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa, on saatettava päätökseen mahdollisimman nopeasti ja viimeistään kolmen kuukauden kuluessa kaikkien asianomaista koskevien asiakirjojen esittämisestä, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän menettelyn päätyttyä tehdystä muutoksenhausta johtuvien määräaikojen noudattamista.

2. Edellä 9 artiklan 3 kohdassa ja 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa pyyntö tutkia asia uudelleen keskeyttää 1 kohdassa tarkoitettun määräajan.

Jäsenvaltion, jonka puoleen asiassa käännyttään, on annettava vastauksensa kolmen kuukauden kuluessa.

Vastauksen saatuaan tai määräajan päätyttyä vastaanottavan jäsenvaltion on jatkettava 1 kohdassa tarkoitettua menettelyä.

14 artikla

Jos vastaanottava jäsenvaltio edellyttää, että sen omat kansalaiset, jotka aloittavat tai harjoittavat 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa, vannovat valan tai antavat juhlallisen vakuutuksen, ja kyseisen valan tai vakuutuksen kaava ei sovellu muiden jäsenvaltioiden kansalaisten käytettäväksi, kyseisen jäsenvaltion on huolehdittava, että asianomaiselle on tarjottavissa asianmukainen ja vastaava valan tai vakuutuksen kaava.

B. Erityissäännöksiä palvelujen tarjoamisesta

15 artikla

1. Jos jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka ryhtyvät harjoittamaan tai harjoittavat 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa, ammatillisen järjestön tai toimielimen antamaa toimilupaa, jäsenyyttä tai rekisteriin merkitsemistä, kyseisen jäsenvaltion on vapautettava palveluja tarjoavat muiden jäsenvaltioiden kansalaiset tästä vaatimuksesta.

Asianomaisen on tarjottava palveluja samoin oikeuksin ja velvollisuuksin kuin vastaanottavan jäsenvaltion kansalaisten; häneen on erityisesti sovellettava tässä jäsenvaltiossa voimassa olevia ammatillisia tai hallinnollisia menettelytapasääntöjä.

Tästä syystä ja 2 kohdassa mainitun palvelujen tarjoamista koskevan ilmoituksen lisäksi jäsenvaltiot voivat vaatia joko ilman eri toimenpidettä tehtäviä väliaikaista rekisteröintiä tai muodollista jäsenyyttä ammatillisessa järjestössä tai toimieliemessä tai vaihtoehtoisesti rekisteriin merkitsemistä mahdollistaakseen alueellaan voimassa olevien ammatillisten menettelytapasäännösten täytäntöönpanon edellyttäen, että tällainen rekisteröinti tai jäsenyys ei viivytä tai millään tavoin vaikeuta palvelujen tarjoamista eikä myöskään aiheuta palveluja tarjoavalle henkilölle lisäkustannuksia.

Jos vastaanottava jäsenvaltio toteuttaa toisessa alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden tai saa tietoonsa seikkoja, jotka ovat näiden säännösten vastaisia, sen on ilmoitettava asiasta viipymättä sille jäsenvaltiolle, johon edunsaaja on sijoittautunut.

2. Vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia asianomaista antamaan toimivaltaisille viranomaisille ennakoita ilmoituksen palvelujen tarjoamisesta, jos siihen liittyy väliaikainen oleskelu kyseisen valtion alueella.

Kiireellisissä tapauksissa tämä ilmoitus voidaan antaa mahdollisimman pian palvelujen tarjoamisen jälkeen.

3. Vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia 1 ja 2 kohdan mukaisesti asianomaiselta asiakirjat, jotka sisältävät seuraavat tiedot:

- ilmoituksen, jota tarkoitetaan 2 kohdassa;
- todistuksen siitä, että asianomainen harjoittaa laillisesti tässä tarkoitettua toimintaa siinä jäsenvaltiossa, johon hän on sijoittautunut; sekä
- todistuksen siitä, että asianomaisella on jokin niistä tutkintotodistuksista, todistuksista tai muista muodollista kelpoisuutta osoittavista asiakirjoista, jotka tarvitaan kyseisten palvelujen tarjoamiseen ja joita tarkoitetaan tässä direktiivissä.

4. Edellä 3 kohdassa tarkoitettujen asiakirjain esittämisessä saa olla kahtatoista kuukautta vanhempia.

5. Jos jäsenvaltio kokonaan tai osittain kieltää väliaikaisesti tai pysyvästi kansalaiseltaan tai toisen jäsenvaltion kansalaiselta, joka on sijoittautunut sen alueelle, 1 artiklassa tarkoitettua toiminnan harjoittamisen, sen on tarvittaessa huolehdittava siitä, että 3 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettu todistus peruutetaan väliaikaisesti tai pysyvästi.

16 artikla

Jos vakuutuslaitosten välillä tehtävän, sosiaaliturvajärjestelmien perusteella vakuutetuille henkilöille annettuja palveluja koskevan tiliselvityksen vuoksi vastaanottava jäsenvaltio vaatii julkisen sosiaaliturvalaitoksen rekisteriin merkitsemistä, tämän jäsenvaltion tulee vapauttaa toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneet jäsenvaltioiden kansalaiset tästä vaatimuksesta, jos palvelujen tarjoamiseen liittyy kyseisen henkilön matkustamista.

Jos palvelujen tarjoamiseen liittyy kyseisen henkilön matkustamista, jäsenvaltio voi vaatia, että hänen tulee tehdä tälle laitokselle ilmoitus tarjotuista palveluista etukäteen tai kiireellisissä tapauksissa niiden tarjoamisen jälkeen.

C. Säännökset, jotka koskevat sekä sijoittautumisoikeutta että palvelujen tarjoamisen vapautta

17 artikla

1. Jos 1 artiklassa tarkoitettuun toimintaan liittyvän ammatinimikkeen käyttö on vastaanottavassa jäsenvaltiossa säännelty, toisten jäsenvaltioiden kansalaisten, jotka täyttävät 2 artiklassa, 7 artiklan 1 kohdassa ja 19 artiklassa säädetyt edellytykset, tulee käyttää vastaanottavan jäsenvaltion ammattinimikettä, joka siinä valtiossa vastaa mainittuja kelpoisuusvaatimuksia, ja sen lyhennettä.

2. Edellä 1 kohtaa sovelletaan myös erikoishammaslääkärin ammattinimikkeiden käyttöön, sikäli kuin niitä käyttävät 4 artiklassa ja 7 artiklan 2 kohdassa säädetty edellytykset täyttävät henkilöt.

18 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta asianomaiset voivat saada tietoa vastaanottavan jäsenvaltion terveydenhuolto- ja sosiaaliturvaa koskevasta lainsäädännöstä ja tarvittaessa siellä noudatettavasta ammattietikasta.

Tätä varten jäsenvaltiot voivat perustaa tiedotuskeskuksia, joista asianomaiset voivat saada tarvitsemansa tiedot. Vastaanottavat jäsenvaltiot voivat edellyttää, että kun on kysymys sijoittautumisesta, edunsaajat ottavat yhteyttä näihin keskuksiin.

2. Jäsenvaltiot voivat perustaa 1 kohdassa tarkoitettuja keskuksia niiden toimivaltaisten viranomaisten tai toimielimien yhteyteen, jotka ne ovat nimenneet 24 artiklan 1 kohdassa asetetun määräajan kuluessa.

3. Jäsenvaltioiden on tarvittaessa huolehdittava, että asianomaiset sekä oman etunsa että potilaitensa edun vuoksi hankkivat tarpeellisen kielitaidon ammattinsa harjoittamiseksi vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

VII LUKU

ITALIAN ERIKOISTILANNETTA KOSKEVAT SIIRTYMÄSÄÄNNÖKSET

19 artikla

Siitä ajankohdasta lähtien, jolloin Italia toteuttaa tämän direktiivin soveltamisen edellyttämät toimenpiteet, jäsenvaltioiden tulee tunnustaa tämän direktiivin 1 artiklassa tarkoitettun toiminnan harjoittamiseksi ne lääketieteen tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka Italiassa on annettu yliopistolliiset lääketieteen opinnot viimeistään 18 kuukauden kuluttua tämän direktiivin tiedoksi antamisesta aloittaneille henkilöille, kun niiden liitteenä on Italian toimivaltaisten viranomaisten antama todistus, joka osoittaa, että nämä henkilöt ovat harjoittaneet Italiassa direktiivin 78/687/ETY 5 artiklassa tarkoitettua toimintaa tosiasiallisesti, luvallisesti ja pääasiallisesti vähintään kolme peräkkäistä vuotta todistuksen antamista edeltävien viiden vuoden aikana ja että näillä henkilöillä on oikeus harjoittaa mainittua toimintaa samoin edellytyksin kuin tämän direktiivin 3 artiklan f alakohdassa tarkoitettujen tutkintotodistusten, todistusten tai muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen haltijoilla.

Edellä 1 alakohdassa mainittua vaatimusta kolmen vuoden ammattikokemuksesta ei oteta huomioon, jos asianomaiset ovat

suorittaneet vähintään kolmen vuoden opinnot, joiden toimivaltaiset viranomaiset todistavat vastaavan direktiivin 78/687/ETY 1 artiklassa mainittuja opintoja.

VIII LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

20 artikla

Jos jäsenvaltiot vaativat omilta kansalaisiltaan, että sosiaaliturvajärjestelmän hammaslääkäriksi nimitystä varten on suoritettava valmistava harjoittelujakso, ne voivat asettaa saman edellytyksen muiden jäsenvaltioiden kansalaisille viiden vuoden ajan tämän direktiivin tiedoksi antamisesta. Harjoittelujakso ei kuitenkaan saa olla kuutta kuukautta pidempi.

21 artikla

Vastaanottava jäsenvaltio voi, jos siihen on perusteltua aihetta, vaatia toisen jäsenvaltion toimivaltaista viranomaista todistamaan oikeaksi toisessa jäsenvaltiossa annetut tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, joita tarkoitetaan II, III ja IV luvussa, sekä vahvistamaan sen, että asianomainen täyttää kaikki direktiivissä 78/687/ETY säädetty koulutusvaatimukset.

22 artikla

Jäsenvaltioiden on 24 artiklan 1 kohdassa säädetyn määräajan kuluessa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan ja ottamaan vastaan tutkintotodistuksia, todistuksia ja muita muodollista kelpoisuutta osoittavia asiakirjoja sekä tässä direktiivissä tarkoitettuja asiakirjoja ja tietoja, sekä ilmoitettava siitä muille jäsenvaltioille ja komissiolle viipymättä.

23 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan myös niihin jäsenvaltioiden kansalaisiin, jotka asetuksen (ETY) N:o 1612/68 mukaisesti harjoittavat tai aikovat harjoittaa 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa palkattuina työntekijöinä.

24 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahdeksantoista kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä

komissiolle viipymättä. Italian on kuitenkin toteutettava nämä toimenpiteet kuuden vuoden määräajan kuluessa ja joka tapauksessa silloin, kun se ryhtyy direktiivin 78/687/ETY noudattamisen edellyttämiin toimenpiteisiin.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

25 artikla

Jos jäsenvaltiolla on huomattavia ongelmia tämän direktiivin soveltamisessa tietyillä aloilla, komissio tutkii näitä ongelmia yhdessä kyseisen valtion kanssa ja pyytää asiasta lausunnon terveydenhuollon johtavien virkamiesten komitealta, joka on asetettu päätöksellä 75/365/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna päätöksellä 78/689/ETY⁽²⁾.

Komissio tekee tarvittaessa neuvostolle aiheelliset ehdotukset.

26 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 25 päivänä heinäkuuta 1978.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

K. von DOHNANYI

⁽¹⁾ EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 19

⁽²⁾ EYVL N:o L 233, 24.8.1978, s. 17

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 25 päivänä heinäkuuta 1978,
hammaslääkärintointa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten
yhteensovittamisesta**

(78/687/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49, 57, 66 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisen tunnustamisen toteuttamiseksi hammaslääketieteessä siten kuin hammaslääkärin tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi 25 päivänä heinäkuuta 1978 annetussa neuvoston direktiivissä 78/686/ETY⁽³⁾ säädetään, on mahdollista jäsenvaltioiden koulutuksen vastaavuuden vuoksi rajata yhtensovittaminen koskemaan vaatimusta vähimmäistason noudattamisesta, jolloin jäsenvaltioille jää vapaus järjestää alan opetus haluamallaan tavalla,

hammaslääketieteen erikoisalojen tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroiseksi tunnustamiseksi ja jäsenvaltioiden kaikkien ammattikuntaan kuuluvien kansalaisten saattamiseksi yhdenvertaiseen asemaan yhteisössä on tarpeen toteuttaa hammaslääketieteen erikoisalojen koulutusvaatimusten tietyt yhtensovittaminen; tätä tarkoitusta varten tulee säätää tietyt vähimmäisvaatimukset erikoistumiskoulutukseen pääsemistä, koulutuksen vähimmäiskestoa, opetuksen antamistapaa ja -paikkaa, sekä koulutukseen kohdistuvaa valvontaa varten; nämä vaatimukset koskevat vain niitä erikoisaloja, jotka ovat kaikille jäsenvaltioille tai kahdelle tai useammalle jäsenvaltiolle yhteiset,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 101, 4.8.1970, s. 19

⁽²⁾ EYVL N:o C 36, 28.3.1970, s. 19

⁽³⁾ EYVL N:o L 233, 24.8.1978, s. 1

kansanterveyden vuoksi yhteisössä tulee pyrkiä muodostamaan yhteinen määritelmä kyseisten ammattihenkilöiden toiminnalle; tällä direktiivillä ei tässä vaiheessa luoda mahdollisuuksia täydelliselle hammaslääkärintointien yhteensovittamiselle eri jäsenvaltioissa,

jäsenvaltioiden tulee huolehtia, että tämän direktiivin täytäntönnpanosta alkaen hammaslääkärinkoulutus antaa hammaslääkäreille hampaiden, suun, leukojen ja niihin liittyvien kudosten poikkeavuuksien ja sairauksien ehkäisyyn, diagnosointiin ja hoitoon liittyvän toiminnan harjoittamiseen tarvittavat taidot,

tämän toiminnan harjoittamista koskevien vaatimusten yhtensovittaminen tässä direktiivissä tarkoitettulla tavalla ei suinkaan estä minkäänlaista myöhempiä yhtensovittamista,

tässä direktiivissä tarkoitettu yhtensovittaminen koskee hammaslääkärin ammattillista koulutusta; useimmissa jäsenvaltioissa ei tällä hetkellä tehdä eroa palkatussa työssä olevien ja itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivien hammaslääkäreiden välillä; tästä syystä ja ammattihenkilöiden vapaan liikkuvuuden mahdollisimman tehokkaaksi edistämiseksi yhteisön alueella, näyttää tarpeelliselta ulottaa tämän direktiivin soveltaminen koskemaan palkatussa työssä toimivia hammaslääkäreitä, ja

tämän direktiivin tiedoksi antamisen ajankohtana hammaslääkärintointa harjoittavat Italiassa ainoastaan lääkärit riippumatta siitä, ovatko he erikoistuneet hammas- ja suusairauksiin; tämän direktiivin mukaisesti Italian on perustettava uusi ammattiryhmä, jonka jäsenillä on oikeus harjoittaa hammaslääkärintointa muulla kuin lääkärin nimikkeellä; uutta ammattikuntaa perustaessaan Italian on tämän direktiivin säännösten mukaisen erityiskoulutusohjelman aloittamisen ohella luotava tämän uuden ammatin harjoittamista varten oma järjestelmä, johon kuuluu esimerkiksi ammatillinen toimielin; tästä syystä ja ottaen huomioon tarvittavien toimenpiteiden laajuus Italialle tulee myöntää lisäaika tämän direktiivin noudattamista varten,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

KOULUTUSVAATIMUKSET

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on vaadittava henkilöiltä, jotka ryhtyvät harjoittamaan hammaslääkärintointia tai harjoittavat sitä käyttäen jotakin direktiivin 78/686/ETY 1 artiklassa mainittua nimeä, että heillä on sanotun direktiivin 3 artiklassa tarkoitettu tutkintotodistus, todistus tai muu sellainen muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja, joka takaa, että asianomainen on koulutuksensa aikana saanut:

- riittävät tiedot tieteenaloista, joihin hammaslääketiede perustuu ja hyvät tiedot tieteellisistä menetelmistä, mukaan lukien biologisten toimintojen mittauseräkkeet, tieteellisesti todistettujen asioiden arviointi ja tietojen analysointi;
- riittävät tiedot terveen ja sairaan ihmisen rakenteesta, toiminnoista ja käyttäytymisestä sekä fyysisen ja sosiaalisen ympäristön vaikutuksesta ihmisen terveydentilaan, sikäli kuin nämä tekijät liittyvät hammaslääketieteeseen;
- riittävät tiedot sekä terveiden että sairaiden hampaiden, suun, leukojen ja niihin liittyvien kudosten rakenteesta ja toiminnoista sekä niiden yhteydestä potilaan yleiseen terveydentilaan ja fyysiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin;
- riittävät tiedot kliinisistä oppiaineista ja menetelmistä yhtenäisen kuvan muodostamiseksi hampaiden, suun, leukojen ja niihin liittyvien kudosten poikkeavuuksista, vaurioista ja sairauksista sekä ennaltaehkäisyä, diagnosoinnista ja hoidosta hammaslääketieteen alalla;
- sopivan klinisen kokemuksen, joka on hankittu asianmukaisessa valvonnassa.

Koulutuksen tulee antaa kaikkien hampaiden, suun, leukojen ja niihin liittyvien kudosten poikkeavuuksien ja sairauksien ehkäisyyn, diagnosointiin ja hoitoon liittyvien tehtävien hoitamiseen tarvittavat taidot.

2. Tällaisen hammaslääketieteellisen koulutuksen tulee kokonaisuudessaan käsittää vähintään viisi vuotta täysipäiväistä teoreettista ja käytännöllistä opetusta yliopistossa, vastaavan tasoisiksi tunnustetussa tai yliopiston valvonnassa olevassa korkeampaa opetusta antavassa laitoksessa ja sen tulee sisältää liitteessä mainitut oppiaineet.

3. Kyseiseen koulutukseen hyväksymiseksi edellytetään, että hakijalla on tutkintotodistus tai todistus, jonka perusteella hänellä on oikeus päästä jäsenvaltion yliopistoihin tai vastaavan tasoisiksi tunnustettuihin korkeampaa opetusta antaviin laitoksiin kyseiselle opintoalalle.

4. Tällä direktiivillä ei rajoiteta jäsenvaltioiden mahdollisuutta myöntää omalla alueellaan säännöstensä mukaisesti helpotuksia hammaslääkärin koulutuksen aloittamista tai sen harjoittamista varten henkilöille, joilla on tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja, jota ei ole suoritettu jäsenvaltiossa.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että hammaslääketieteen erikoisalojen tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan antamiseen johtava koulutus:

- edellyttää viiden vuoden täysipäiväisten teoreettisten ja käytännöllisten opintojen suorittamista hyväksytysti 1 artiklassa tarkoitetun koulutusohjelman puitteissa tai direktiivin 78/686/ETY 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja asiakirjoja;
- käsittää teoreettista ja käytännöllistä opetusta;
- käsittää vähintään kolme vuotta täysipäiväistä opiskelua toimivaltaisten viranomaisten tai toimielinten valvonnassa;
- suoritetaan yliopistollisessa laitoksessa, hoito-, opetus- ja tutkimuskeskuksessa tai, milloin se on tarkoituksenmukaista, toimivaltaisten viranomaisten tai toimielinten tätä tarkoitusta varten hyväksymässä terveydenhuollon laitoksessa;
- sisältää erikoistumisopintoja suorittavan hammaslääkärin henkilökohtaisen osallistumisen kyseisten laitosten toimintaan ja velvollisuuksiin.

2. Jäsenvaltioiden on edellytettävä hammaslääketieteen erikoisalojen tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan antamista varten jotakin 1 artiklassa tarkoitettuja tutkintotodistuksista, todistuksista tai muista muodollista kelpoisuutta osoittavista asiakirjoista hammaslääketieteessä taikka direktiivin 78/686/ETY 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua asiakirjaa.

3. Jäsenvaltioiden on 8 artiklassa säädetyn määräajan kuluessa nimettävä ne viranomaiset tai elimet, joilla on oikeus antaa 1 kohdassa tarkoitettuja tutkintotodistuksia, todistuksia tai muita muodollista kelpoisuutta osoittavia asiakirjoja.

4. Jäsenvaltiot voivat poiketa 1 kohdan a alakohdasta. Henkilöillä, joiden kohdalla tällainen poikkeus tehdään, ei ole oikeutta käyttää hyväkseen sitä, mitä direktiivin 78/686/ETY 4 artiklassa säädetään.

3 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat, tämän kuitenkaan rajoittamatta 2 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädettyä täysipäiväisen opiskelun periaatetta ja kunnes neuvosto tekee 3 kohdan mukaisen päätöksen, hyväksyä osa-aikaisen erikoistumiskoulutuksen toimivaltaisten kansallisten viranomaisten hyväksymillä edellytyksillä, jos täysipäiväinen koulutus ei olisi perusteltujen syiden vuoksi mahdollista.

2. Erikoistumiskoulutuksen kokonaiskesto ei saa 1 kohdan vuoksi lyhentyä. Osa-aikaisuus tai palkallisen yksityisvastaanoton pitäminen ei saa alentaa koulutuksen tasoa.

3. Viimeistään neljän vuoden kuluttua tämän direktiivin tiedoksi antamisesta ja tilanteen uudelleenarvioinnin perusteella neuvosto päättää komission ehdotuksesta ja ottaen huomioon sen, että osa-aikaisen koulutuksen tulisi edelleen olla mahdollista tietyissä kunkin erikoisalalan yhteydessä myöhemmin päätettävissä tapauksissa, onko 1 ja 2 kohdan säännökset pidettävä voimassa vai onko niitä muutettava.

4 artikla

Siirtymäkauden toimenpiteenä ja poiketen siitä, mitä 2 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja 3 artiklassa säädetään, ne jäsenvaltiot, joiden laeissa, asetuksissa ja hallinnollisissa määräyksissä sallitaan osa-aikainen erikoistumiskoulutus tämän direktiivin tiedoksi antamisen ajankohtana, voivat edelleenkin soveltaa näitä säännöksiä hakijoihin, jotka ovat aloittaneet erikoistumiskoulutuksensa viimeistään neljän vuoden kuluttua tämän direktiivin tiedoksi antamisesta. Tätä määräaikaa voidaan pidentää, jos neuvosto ei ole tehnyt 3 artiklan 3 kohdan mukaista päätöstä.

II LUKU**TOIMIALA****5 artikla**

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että hammaslääkäreillä on tämän direktiivin tiedoksi antamisen ajankohtana voimassa olevien ammattiin sovellettavien säännösten ja määräysten sekä ammatillisten menettelytapasääntöjen mukaisesti yleinen oikeus ryhtyä harjoittamaan ja harjoittaa toimintaa, johon sisältyy hampaiden, suun, leukojen ja niihin liittyvien kudosten poikkeavuuksien ja sairauksien ennaltachkäisy, diagnoosi ja hoito.

Ne jäsenvaltiot, joissa ei ole tällaisia säännöksiä tai sääntöjä, voivat tämentää tai rajoittaa tietyn ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettun toiminnan harjoittamista siten, että se vastaa muissa jäsenvaltioissa noudatettavaa käytäntöä.

III LUKU**LOPPUSÄÄNNÖKSET****6 artikla**

Direktiivin 78/686/ETY 19 artiklan soveltamisalaan kuuluvien henkilöiden katsotaan täyttävän 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetty vaatimukset.

Edellä 2 artiklan 2 kohtaa sovellettaessa direktiivin 78/686/ETY 19 artiklan soveltamisalaan kuuluvat henkilöt rinnastetaan henkilöihin, joilla on jokin 1 artiklassa tarkoitettuista hammaslääketieteen tutkintotodistuksista, todistuksista tai muista muodollista kelpoisuutta osoittavista asiakirjoista.

7 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan myös niihin jäsenvaltioiden kansalaisiin, jotka työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68⁽¹⁾ mukaisesti harjoittavat tai aikovat harjoittaa direktiivin 78/686/ETY 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa palkattuina työntekijöinä.

8 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 18 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä. Italian on toteutettava nämä toimenpiteet kuuden vuoden määräajan kuluessa.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettua kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

9 artikla

Jos jäsenvaltiolla on huomattavia ongelmia tämän direktiivin soveltamisessa tietyillä aloilla, komissio tutkii nämä ongelmat yhdessä kyseisen valtion kanssa ja pyytää asiasta lausunnon terveydenhuollon johtavien virkamiesten komitealta, joka on

⁽¹⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1958, s. 2

asetettu päätöksellä 75/365/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna päätöksellä 78/689/ETY⁽²⁾.

Tehty Brysselissä 25 päivänä heinäkuuta 1978.

Komissio tekee neuvostolle tarvittaessa aiheelliset ehdotukset.

Neuvoston puolesta

10 artikla

Puheenjohtaja

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

K. von DOHNANYI

⁽¹⁾ EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 19

⁽²⁾ EYVL N:o L 233, 24.8.1978, s. 17

LIITE

Hammaslääkärin koulutusohjelma

Hammaslääketieteen tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan saamiseen johtavan koulutusohjelman tulee sisältää ainakin seuraavat oppiaineet. Yhtä tai useampia näistä oppiaineista voidaan opettaa muiden aineiden osana tai niiden yhteydessä.

a) *Perusoppiaineet*

kemia
fysiikka
biologia

b) *Lääketieteellis-biologiset oppiaineet ja yleislääketieteelliset oppiaineet*

anatomia
embryologia
histologia, mukaan lukien sytologia,
fysiologia
biokemia (tai fysiologinen kemia)
patologinen anatomia
yleinen patologia
farmakologia
mikrobiologia
hygienia
sairauksien ennaltaehkäisy ja epidemiologia
radiologia
fysiatria
yleiskirurgia
yleislääketiede, mukaan lukien lastentaudit
korva-, nenä- ja kurkkutaudit
iho- ja sukupuolitaudit
yleinen psykologia - psykopatologia - neuropatologia
anestesiologia

c) *Suoraan hammaslääketieteeseen liittyvät oppiaineet*

protetiikka
hammashoidon materiaalit ja laitteet
konservatiivinen hammaslääketiede
ehkäisevä hammaslääketiede
anestesiologia ja sedaatio hammaslääketieteessä
hammas- ja suukirurgia
hammas- ja suupatologia
kliininen harjoittelu
lasten hammashoito
oikomishoito
parodontologia
hammaslääketieteellinen radiologia
purenta ja leukojen toiminta
ammattijärjestäminen, ammattitietojen ja lainsäädäntö
hammaslääkärin toimien sosiaaliset näkökohdat

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 18 päivänä joulukuuta 1978,
tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta
tunnustamisesta eläinlääketieteen alalla sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen
tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi

(78/1026/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49, 57, 66 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen mukaisesti kaikenlainen kansalaisuuteen perustuva syrjintä sijoittautumisen ja palvelujen tarjoamisen yhteydessä on kielletty siirtymäkauden päätyttyä; kyseistä kansalaisuuteen perustuvaa kohtelua koskevaa periaatetta sovelletaan erityisesti myönnettäessä lupa eläinlääkärin ammatin harjoittamista varten sekä ammatillisten järjestöjen tai toimielimien rekisteriin merkittäessä tai niiden jäsenyyden saamisessa,

kuitenkin näyttää aiheelliselta saattaa voimaan tiettyjä säännöksiä, joilla helpotetaan sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä eläinlääkäreiden toiminnassa,

perustamissopimuksen mukaisesti jäsenvaltiot eivät saa myöntää minkäänlaista tukea, joka saattaisi vääristää sijoittautumisen edellytyksiä,

perustamissopimuksen 57 artiklan 1 kohdassa määrätään tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroista tunnustamista koskevien direktiivien antamisesta; tämän direktiivin tarkoituksena on, että tunnustetaan tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka antavat mahdollisuuden ryhtyä harjoittamaan toimintaa eläinlääketieteen alalla,

ottaen huomioon jäsenvaltioiden väliset, eläinlääkärien koulutuksen laatua ja kestoa koskevat erot, olisi yhteensovittamista varten laadittava tietyt säännökset, joiden tarkoituksena on auttaa jäsenvaltioita etenemään tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisessa tunnustamisessa; tällainen yhteensovittaminen on toteutettu eläinlääkäreiden toimintaa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 18 päivänä joulukuuta 1978 annetulla neuvoston direktiivillä 78/1027/ETY⁽⁴⁾,

koska direktiivi tutkintotodistusten vastavuoroisesta tunnustamisesta ei välttämättä merkitse kyseisten tutkintotodistusten edellyttämän koulutuksen vastaavuutta, muodollisen koulutustodistuksen kyseessä ollessa tulee näiden pätevyystodistusten käyttö sallia vain sen jäsenvaltion kielellä, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee,

helpottaakseen kansallisten viranomaisten toimintaa tämän direktiivin soveltamisessa, jäsenvaltiot voivat määrätä, että tämän direktiivin koulutusvaatimukset täyttävän henkilön on muodollisten koulustodistusten lisäksi esitettävä sen maan toimivaltaisen viranomaisen, josta hän on peräisin tai josta

⁽¹⁾ EYVL N:o C 92, 20.7.1970, s. 18

⁽²⁾ EYVL N:o C 19, 28.2.1972, s. 10

⁽³⁾ EYVL N:o C 60, 14.6.1971, s. 3

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 362, 23.12.1978, s. 7

hän tulee, antama todistus siitä, että kyseiset koulutustodistukset ovat sellaisia, joita tässä direktiivissä tarkoitetaan,

palvelujen tarjoamisen yhteydessä toiminnan kiinteään ja pysyvään laatuun liittyvä vaatimus ammatillisten järjestöjen tai toimielinten rekisteriin merkitsemisestä tai jäsenyydestä muodostaisi epäilemättä, kun toimintaa harjoitetaan väliaikaisesti, esteen henkilölle, joka aikoo tarjota palveluja; kyseinen vaatimus on tästä syystä kumottava; tällaisessa tapauksessa on kuitenkin taattava ammatillinen valvonta, joka on mainittujen ammatillisten järjestöjen tai toimielinten tehtävänä; tästä syystä olisi, jollei perustamissopimuksen 62 artiklasta muuta johdu, säädettävä, että asianomainen voidaan velvoittaa esittämään vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle palvelujen tarjoamista koskevat yksityiskohtaiset tiedot,

kun on kyse hyvän maineen ja nuhteettomuuden vaatimuksista, on erotettava toisistaan vaatimukset, jotka on täytettävä ennen kuin ryhdytään harjoittamaan ammattia ja ne, jotka on täytettävä sitä harjoitettaessa, ja

palkatussa työssä toimivien eläinlääkäreiden suhteen työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1612/68⁽¹⁾ ei sisällä erityisiä säännöksiä nuhteettomuudesta tai hyvästä maineesta, ammatillisesta valvonnasta eikä ammattinimikkeiden käytöstä; jäsenvaltiosta riippuen tällaisia säännöksiä sovelletaan tai voidaan soveltaa sekä palkatussa työssä oleviin että itsenäisinä ammatinharjoittajina toimiviin henkilöihin; eläinlääkärien toiminta kaikissa jäsenvaltioissa edellyttää eläinlääkärin tutkintotodistusta, todistusta tai muuta muodollista kelpoisuutta osoittavaa asiakirjaa; tätä toimintaa harjoitetaan sekä palkattuna työntekijänä että itsenäisenä ammatinharjoittajana tai samat henkilöt voivat uransa aikana harjoittaa ammattiaan molemmilla tavoilla; näiden ammattihenkilöiden vapaan liikkuvuuden mahdollisimman tehokkaaksi edistämiseksi yhteisön alueella näyttää tarpeelliselta ulottaa tämän direktiivin soveltaminen koskemaan palkatussa työssä toimivia eläinlääkäreitä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

SOVELTAMISALA

1 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan eläinlääkärien toimintaan.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 2

II LUKU

TUTKINTODISTUKSET, TODISTUKSET JA MUUT MUODOILLISTA KELPOISUUTTA OSOITTAVAT ASIAKIRJAT ELÄINLÄÄKETIETEESSÄ

2 artikla

Jäsenvaltioiden on tunnustettava sellaiset tutkintodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka on annettu jäsenvaltioiden kansalaisille toisessa jäsenvaltiossa direktiivin 78/1027/ETY 1 artiklan mukaisesti ja jotka on mainittu 3 artiklassa, siten, että kyseinen pätevyystodistus antaa jäsenvaltion alueella saman oikeuden eläinlääkärin toiminnan aloittamiseen ja sen harjoittamiseen kuin jäsenvaltion itsensä antamat tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat.

Silloin kun 3 artiklassa mainittu tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja on annettu ennen tämän direktiivin täytäntöönpanoa, siihen tulee liittää sen antaneen maan toimivaltaisten viranomaisten antama todistus siitä, että se on direktiivin 78/1027/ETY 1 artiklan mukainen.

3 artikla

Edellä 2 artiklassa tarkoitetut tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat ovat seuraavat:

a) Saksassa:

1. "Zeugnis über die tierärztliche Staatsprüfung" (todistus eläinlääketieteen valtiontutkinnosta), jonka toimivaltaiset viranomaiset antavat,
2. Saksan liittotasavallan toimivaltaisten viranomaisten antamat todistukset siitä, että 8 päivän toukokuuta 1945 jälkeen Saksan demokraattisen tasavallan toimivaltaisten viranomaisten antamat tutkintotodistukset tunnustetaan vastaaviksi edellä 1 alakohdassa mainitun tutkintotodistuksen kanssa;

b) Belgiassa:

"le diplôme légal de docteur en médecine vétérinaire - het wettelijke diploma van doctor in de veeartsenijkunde of doctor in de diergeneeskunde" (lakisääteinen eläinlääkärin tutkintotodistus), jonka antaa valtion yliopisto, keskustutkintolautakunta tai valtion yliopistokoulutuksen tutkintolautakunta;

c) Tanskassa:

"bevis for bestået kandidateksamen i veterinærvidenskab (cand. med. vet.)" (todistus eläinlääketieteen kandidaatin tutkinnon suorittamisesta), jonka antaa "Kongelige Veterinær- og Landbohøjskole";

d) Ranskassa:

"le diplôme de docteur vétérinaire d'Etat" (valtiontutkinto eläinlääketieteessä);

e) Irlannissa:

1. "Bachelor in/of Veterinary Medicine (MVB)" -tutkinto;

2. "Royal College of Veterinary Surgeons" -jäsenyyttä (MRCVS) osoitava tutkintotodistus, joka annetaan täyden oppimäärän Irlannin eläinlääketieteellisessä oppilaitoksessa suorittaneelle henkilölle;

f) *Italiassa:*

"il diploma di laurea di dottore in medicina veterinaria accompagnato dal diploma d'abilitazione all'esercizio della medicina veterinaria", jonka opetusministeri antaa valtion toimivaltaisen tutkintolautakunnan esityksen perusteella;

g) *Luxemburgissa:*

1. "le diplôme d'Etat de docteur en médecine vétérinaire" (valtion tutkintotodistus eläinlääketieteessä), jonka antaa valtion tutkintolautakunta ja jonka opetusministeri hyväksyy,
2. korkeamman oppiarvon eläinlääketieteessä suovat tutkintotodistukset, jotka on myönnetty jossain yhteisön maassa ja jotka antavat oikeuden ryhtyä harjoittelijaksi, mutta ei harjoittamaan ammattia, ja jotka opetusministeri on virallisesti tunnustanut korkeammasta opetuksesta ja ulkomaisten tutkintojen ja tutkintotodistusten tunnustamisesta 18 päivänä kesäkuuta 1969 annetun lain mukaisesti, ja jotka on esitettävä yhdessä kansanterveysministerin hyväksymän käytännön opetusta koskevan todistuksen kanssa;

h) *Alankomaissa:*

1. "het getuigschrift van met goed gevolg afgelegd diergeneeskundig examen" (todistus, joka osoittaa eläinlääketieteen tutkinnon suorittamista),
2. "het getuigschrift van met goed gevolg afgelegd veeartsenijkundig examen" (todistus, joka osoittaa eläinlääketieteen tutkinnon suorittamista);

i) *Yhdistyneessä kuningaskunnassa:*

tutkinnot:

- "Bachelor of Veterinary Science" (BVSc.),
- "Bachelor of Veterinary Medicine" (Vet.MB tai BVet.Med.),
- "Bachelor of Veterinary Medicine and Surgery" (BVM and S tai BVMS),
- "Royal College of Veterinary Surgeons" -jäsenyyttä (MRCVS) osoitava tutkintotodistus, joka annetaan Yhdistyneen kuningaskunnan eläinlääketieteellisessä oppilaitoksessa täyden oppimäärän suorittaneelle henkilölle.

III LUKU

SAAVUTETUT OIKEUDET

4 artikla

(ks. 389L0594)

IV LUKU

TUTKINTONIMIKKEEN KÄYTTÖ

5 artikla

1. Vastaanottavien jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että 2 ja 4 artiklan edellytykset täyttävillä jäsenvaltioiden kansalaisilla on oikeus käyttää säädettyä tutkintonimikettä tai tarvittaessa sen lyhennettä, joka on käytössä siinä jäsenvaltiossa, josta ovat he peräisin tai josta he tulevat, tämän valtion kielellä, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 13 artiklan soveltamista. Vastaanottavat jäsenvaltiot voivat vaatia, että nimikkeen jäljessä on mainittava sen antaneen laitoksen tai tutkintolautakunnan nimi ja sijaintipaikka.

2. Jos siinä jäsenvaltiossa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, käytetty tutkintonimike saattaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa aiheuttaa sekaannuksen nimikkeen kanssa, joka tässä valtiossa edellyttää asianomaiselta lisäkoulutusta, jota kyseinen henkilö ei ole suorittanut, vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia häntä käyttämään siinä jäsenvaltiossa, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee, hankittua tutkintonimikettä sopivassa muodossa, jonka vastaanottava jäsenvaltio määrää.

V LUKU

SÄÄNNÖKSET SIOITTAUTUMISVAPAUDEN JA PALVELUJEN TARJOAMISEN VAPAUDEN TEHOKKAAN KÄYTTÄMISEN HELPOTTAMISEKSI ELÄINLÄÄKÄREIDEN TOIMINNASSA

A. Erityissäännökset sijoittautumisvapaudesta

6 artikla

1. Vastaanottavan jäsenvaltion, joka vaatii 1 artiklassa tarjotettuun toimintaan ensi kertaa ryhtyviltä kansalaisiltaan todistusta hyvästä maineesta tai nuhteettomuudesta, on muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta hyväksyttävä tästä riittäväksi todisteeksi sellainen todistus, joka osoittaa, että vaatimukset hyvästä maineesta ja nuhteettomuudesta täytyvät, ja jonka on

antanut sen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

2. Jos jäsenvaltio, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, ei vaadi tässä tarkoitettua toimintaa ensi kertaa aloittavilta henkilöiltä todistusta hyvästä maineesta tai nuhteet-
tomuudesta, vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia otteen sen jäsenvaltion rikosrekisteristä, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, tai jollei tällaista ole, vastaavan asiakirjan, jonka on antanut sen jäsenvaltion toimivaltainen oikeus- tai hallintoviranomainen, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

3. Jos vastaanottavalla jäsenvaltiolla on yksityiskohtaisia tietoja vakavasta seikasta, joka on tapahtunut sen alueen ulkopuolella ja joka saattaisi vaikuttaa kyseisen toiminnan aloittamiseen sen alueella, se voi ilmoittaa asiasta jäsenvaltiolle, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

Sen jäsenvaltion, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, on tarkistettava tietojen todenperäisyys. Kyseisen valtion viranomaisten on itsensä päätettävä tarvittavien tutkimusten laadusta ja laajuudesta sekä ilmoitettava vastaanottavalle jäsenvaltiolle kaikista toimenpiteistä, joihin ne tämän johdosta ryhtyvät antamiensa todistusten tai asiakirjojen suhteen.

4. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että annettuja tietoja käsitellään luottamuksellisesti.

7 artikla

1. Jos vastaanottavassa jäsenvaltiossa on voimassa lain, asetuksen tai hallinnollisen määräyksen säännöksiä hyvän maineen tai nuhteettomuuden vaatimuksista, mukaan lukien säännökset kurinpitotoimista vakavan ammatillisen väärinkäytöksen tai rikostuomion varalta, jotka liittyvät 1 artiklassa tarkoitettun toiminnan harjoittamiseen, sen jäsenvaltion, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, on toimitettava vastaanottavalle jäsenvaltiolle kaikki tarpeelliset tiedot ammatillisista tai hallinnollisista kurinpitotoimista, joihin asianomaisen suhteen on ryhdytty, tai ammatin harjoittamiseen liittyvistä rangaistuksista, joihin asianomainen on tuomittu siinä jäsenvaltiossa, josta hän on peräisin tai josta hän tulee.

2. Jos vastaanottavalla jäsenvaltiolla on yksityiskohtaisia tietoja vakavasta seikasta, joka on tapahtunut sen alueen ulkopuolella ja joka saattaisi vaikuttaa tässä tarkoitettun toiminnan harjoittamiseen sen alueella, se voi ilmoittaa asiasta jäsenvaltiolle, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

Sen jäsenvaltion, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, on tarkistettava tietojen todenperäisyys. Kyseisen valtion viranomaisten on itsensä päätettävä tarvittavien tutkimusten laadusta ja laajuudesta sekä ilmoitettava

vastaanottavalle jäsenvaltiolle kaikista toimenpiteistä, joihin ne tämän johdosta ryhtyvät 1 kohdan mukaisesti annettujen tietojen suhteen.

3. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että annettuja tietoja käsitellään luottamuksellisesti.

8 artikla

Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan 1 artiklassa tarkoitettun toiminnan aloittamiseksi tai harjoittamiseksi, todistusta fyysisestä ja henkisestä terveydestä, tuon valtion tulee hyväksyä siitä riittäväksi todisteeksi sellaisen asiakirjan esittäminen, joka vaaditaan siinä jäsenvaltiossa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

Jos jäsenvaltio, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, ei aseta tällaisia vaatimuksia niille, jotka aikovat ryhtyä harjoittamaan tai harjoittaa kyseistä toimintaa, vastaanottavan jäsenvaltion tulee hyväksyä tällaiselta kansalaiselta kyseisen valtion toimivaltaisen viranomaisen antama todistus, joka vastaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa annettuja todistuksia.

9 artikla

Edellä 6, 7 ja 8 artiklassa tarkoitettujen asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

10 artikla

1. Edellä 6, 7 ja 8 artiklan mukainen menettely, jossa käsitellään asianomaisen oikeutta ryhtyä harjoittamaan 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa, on saatettava päätökseen mahdollisimman nopeasti ja viimeistään kolmen kuukauden kuluessa kaikkien asianomaista koskevien asiakirjojen esittämisestä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän menettelyn päätyttyä tehdystä muutoksenhausta johtuvien määräaikaisten noudattamista.

2. Edellä 6 artiklan 3 kohdassa ja 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa pyyntö tutkia asia uudelleen keskeyttää 1 kohdassa tarkoitettun määräajan.

Jäsenvaltion, jonka puoleen asiassa käännyttiään, on annettava vastauksensa kolmen kuukauden kuluessa. Jollei näin tehdä, vastaanottava jäsenvaltio voi ryhtyä toimenpiteisiin niiden yksityiskohtaisten tietojen johdosta, joita sillä on tapaukseen liittyvästä vakavasta seikasta.

Vastauksen saatuaan tai määräajan päätyttyä vastaanottavan jäsenvaltion on jatkettava 1 kohdassa tarkoitettua menettelyä.

11 artikla

Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii, että sen omat kansalaiset, jotka ryhtyvät harjoittamaan 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa

tai harjoittavat sitä, vannot valan tai antavat juhlallisen vakuutuksen, ja kyseisen valan tai vakuutuksen kaava ei sovellu muiden jäsenvaltioiden kansalaisten käytettäväksi, kyseisen jäsenvaltion on huolehdittava, että asianomaiselle on tarjottavissa sopiva ja vastaava valan tai vakuutuksen kaava.

B. Erityissäännökset palvelujen tarjoamisesta

12 artikla

1. Jos jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka ryhtyvät harjoittamaan tai harjoittavat 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa, ammatillisen järjestön tai toimielimen antamaa toimilupaa, jäsenyyttä tai rekisteriin merkitsemistä, kyseisen jäsenvaltion on vapautettava palveluja tarjoavat muiden jäsenvaltioiden kansalaiset tästä vaatimuksesta.

Asianomaisen on tarjottava palveluja samoin oikeuksin ja velvollisuuksin kuin vastaanottavan jäsenvaltion kansalaisten; häneen on erityisesti sovellettava tässä jäsenvaltiossa voimassa olevia ammatillisia tai hallinnollisia kurinpitosääntöjä.

Tästä syystä ja 2 kohdassa mainitun palvelujen tarjoamista koskevan ilmoituksen lisäksi jäsenvaltiot voivat vaatia joko ilman eri toimenpiteitä tapahtuvaa väliaikaista rekisteröintiä tai muodollista jäsenyyttä ammatillisessa järjestössä tai toimielimessä tai vaihtoehtoisesti rekisteriin merkitsemistä luodakseen mahdollisuudet alueellaan voimassa olevien ammatillisten menettelytapasäännösten täytäntöönpanolle edellyttäen, että tällainen rekisteröinti tai jäsenyys ei viivytä tai millään tavoin vaikeuta palvelujen tarjoamista eikä liioin aiheuta palveluja tarjoavalle henkilölle lisäkustannuksia.

Jos vastaanottava jäsenvaltio toteuttaa toisessa alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden tai saa tietoonsa seikkoja, jotka ovat näiden säännösten vastaisia, sen on ilmoitettava asiasta viipymättä sille jäsenvaltiolle, johon edunsaaja on sijoittautunut.

2. Vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia asianomaista antamaan toimivaltaisille viranomaisille ennakolta ilmoituksen palvelujen tarjoamisesta, jos siihen liittyy väliaikainen oleskelu kyseisen valtion alueella. Vastaanottava jäsenvaltio voi kaikissa tapauksissa vaatia eläinlääkäriltä, joka on asettunut toiseen jäsenvaltioon, ennakoilmoitusta sellaisten palvelujen tarjoamisesta, johon sisältyy lääkemääräys tai eläinlääkärin todistuksen antaminen ilman eläimen tutkimista, edellyttäen että tällainen toiminta on luvallista vastaanottavassa valtiossa sovellettavien säännösten ja hallinnollisten määräysten sekä ammatillisten sääntöjen mukaan.

Vastaanottavan jäsenvaltion, joka vaatii tällaista ennakoilmoitusta, on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet, jotta ilmoitus

voidaan tarvittaessa antaa siten, että se koskee useita palveluja, joita tarjotaan yhdellä ja samalla alueella ja yhdelle tai useammalle vastaanottajalle määrättyinä ajanjaksona, joka ei saa olla pidempi kuin yksi vuosi.

Kiireellisissä tapauksissa tämä ilmoitus voidaan antaa mahdollisimman pian palvelujen tarjoamisen jälkeen.

3. Vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia 1 ja 2 kohdan mukaisesti asianomaiselta asiakirjat, jotka sisältävät seuraavat tiedot:

- ilmoituksen, jota tarkoitetaan 2 kohdassa;
- todistuksen siitä, että asianomainen harjoittaa laillisesti tässä tarkoitettua toimintaa siinä jäsenvaltiossa, johon hän on sijoittautunut; sekä
- todistuksen siitä, että edunsaajalla on jokin niistä tutkituista todistuksista, todistuksista tai muista muodollista kelpoisuutta osoittavista asiakirjoista, jotka tarvitaan kyseisten palvelujen tarjoamiseen ja joita tarkoitetaan tässä direktiivissä.

4. Edellä 3 kohdassa tarkoitettujen asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kahtatoista kuukautta vanhempia.

5. Jos jäsenvaltio kokonaan tai osittain kieltää väliaikaisesti tai pysyvästi kansalaiseltaan tai toisen jäsenvaltion kansalaiselta, joka on sijoittautunut sen alueelle, 1 artiklassa tarkoitettua toiminnan harjoittamisen, sen on tarvittaessa huolehdittava siitä, että 3 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettu todistus peruutetaan väliaikaisesti tai pysyvästi.

C. Säännökset, jotka koskevat sekä sijoittautumisvapautta että palvelujen tarjoamisen vapautta

13 artikla

Jos 1 artiklassa tarkoitettuun toimintaan liittyvän ammattinimikkeen käyttö on vastaanottavassa jäsenvaltiossa säännelty, toisten jäsenvaltioiden kansalaisten, jotka täyttävät 2 ja 4 artiklassa säädetyt edellytykset, on käytettävä vastaanottavan jäsenvaltion ammattinimikettä, joka siinä valtiossa vastaa mainittuja kelpoisuusvaatimuksia, ja sen lyhennettä.

14 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta asianomaiset voivat saada tietoa vastaanottavan jäsenvaltion eläinlääkintää koskevasta lainsäädännöstä ja tarvittaessa siellä noudatettavasta ammattietiikasta.

Tätä varten jäsenvaltiot voivat perustaa tiedotuskeskuksia, joista asianomaiset voivat saada tarvitsemansa tiedot. Vastaan-

ottavat jäsenvaltiot voivat edellyttää, että kun on kyse sijoitustumisesta, edunsaajat ottavat yhteyttä näihin keskuksiin.

2. Jäsenvaltiot voivat perustaa 1 kohdassa tarkoitettuja keskuksia niiden toimivaltaisten viranomaisten tai toimielimen yhteyteen, jotka ne ovat nimenneet 18 artiklan 1 kohdassa säädetyn määräajan kuluessa.

3. Jäsenvaltioiden on tarvittaessa huolehdittava, että asianomaiset sekä oman etunsa että asiakkaitensa edun vuoksi hankkivat tarpeellisen kielitaidon ammattinsa harjoittamiseksi vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

VI LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

15 artikla

Vastaanottava jäsenvaltio voi, jos siihen on perusteltua aihetta, vaatia toisen jäsenvaltion toimivaltaista viranomaista todistamaan oikeaksi toisessa jäsenvaltiossa myönnetyt tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, joita tarkoitetaan II luvussa, sekä vahvistamaan sen, että asianomainen täyttää kaikki direktiivissä 78/1027/ETY säädetty koulutusvaatimukset.

16 artikla

Jäsenvaltioiden on 18 artiklan 1 kohdassa säädetyn määräajan kuluessa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan ja ottamaan vastaan tutkintotodistuksia, todistuksia ja muita muodollista kelpoisuutta osoittavia asia-

kirjoja sekä tässä direktiivissä tarkoitettuja asiakirjoja ja tietoja, sekä ilmoitettava siitä muille jäsenvaltioille ja komissiolle viipymättä.

17 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan myös niihin jäsenvaltioiden kansalaisiin, jotka asetuksen (ETY) N:o 1612/68 mukaisesti harjoittavat tai aikovat harjoittaa 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa palkattuina työntekijöinä.

18 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kahden vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuihin kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

19 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 18 päivänä joulukuuta 1978.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H.-D. GENSCHER

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 18 päivänä joulukuuta 1978,
eläinlääkäreiden toimintaa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten
yhteensovittamisesta**

(78/1027/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49, 57, 66 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisessa tunnustamisessa siten kuin tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta eläinlääketieteen alalla sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen vapaan tarjoamisen tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi 18 päivänä joulukuuta 1978 annetussa neuvoston direktiivissä 78/1026/ETY⁽⁴⁾ säädetään, jäsenvaltioiden koulutuksen vastaavuus antaa mahdollisuuden rajata yhteensovittaminen koskemaan vaatimusta vähimmäistason noudattamisesta, jolloin jäsenvaltioille jää vapaus järjestää alan opetus haluamallaan tavalla,

tämän toiminnan harjoittamista koskevien vaatimusten yhteensovittaminen tässä direktiivissä tarkoitetulla tavalla ei sulje pois minkäänlaista myöhempää yhteensovittamista, ja

tässä direktiivissä tarkoitetun yhteensovittamisen piiriin kuuluu eläinlääkärien ammatillinen koulutus; useimmissa jäsenvaltioissa ei tällä hetkellä tehdä eroa palkatussa työssä olevien ja itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivien eläinlääkäreiden välillä; tästä syystä ja ammattilaisten vapaan liikkuvuuden yhteisön alueella rohkaisemiseksi mahdollisimman paljon, näyttää tarpeelliselta ulottaa tämän direktiivin soveltaminen koskemaan palkatussa työssä toimivia eläinlääkäreitä,

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on vaadittava henkilöiltä, jotka haluavat ryhtyä harjoittamaan eläinlääkärin toimintaa tai harjoittaa sitä, että heillä on direktiivin 78/1026/ETY 3 artiklassa tarkoitettu tutkintotodistus, todistus tai muu sellainen muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja eläinlääketieteessä, joka takaa, että asianomainen on koulutuksensa aikana saanut:

- a) tarpeelliset tiedot niistä tieteenalosta, joihin eläinlääkärin toiminta perustuu;
- b) tarpeelliset tiedot terveen eläimen rakenteesta ja elintoinnoista, kotieläinten hoidosta, lisääntymisestä ja hygieniasta yleensä sekä niiden ruokinnasta, mukaan lukien eläimille tarpeenmukaisen ravinnon valmistukseen ja säilytykseen liittyvä teknologia;
- c) tarpeelliset tiedot eläinten käyttäytymisestä ja niiden suojelusta;
- d) tarpeelliset tiedot eläintautien syistä, luonteesta, taudin kulusta, vaikutuksista, taudinmäärityksestä ja hoidosta yhden eläimen tai eläinryhmän kohdalla, mukaan lukien tiedot niistä taudeista, jotka voivat tarttua ihmisiin;
- e) tarpeelliset tiedot ennaltaehkäisevästä lääketieteestä;
- f) tarpeelliset tiedot hygieniasta ja teknologiasta, joka liittyy ihmisravinnoksi tarkoitettujen, eläinkunnasta peräisin olevien elintarvikkeiden tuotantoon, valmistukseen ja jakeluun;
- g) tarpeelliset tiedot yllämainittuihin aiheisiin liittyvistä laeista, asetuksista tai hallinnollisista määräyksistä;
- h) tarpeellisen kliinisen ja muun käytännön kokemuksen, joka on hankittu asianmukaisessa valvonnassa.

2. Tällaisen eläinlääkärin koulutuksen on käsitettävä vähintään viiden vuoden teorettinen ja käytännöllinen kokopäiväinen opiskelu yliopistossa, samantasoisesti tunnustetussa korkeampaa opetusta antavassa laitoksessa tai yliopiston valvonnan alaisuudessa ja koulutukseen on kuuluttava ainakin liitteessä mainitut aineet.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 92, 20.7.1970, s. 18

⁽²⁾ EYVL N:o C 19, 28.2.1972, s. 10

⁽³⁾ EYVL N:o C 60, 14.6.1971, s. 3

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 362, 23.12.1978, s. 1

3. Kyseiseen koulutukseen hyväksymisen edellytyksenä on, että hakijalla on tutkintotodistus tai todistus, jonka perusteella hänellä on oikeus päästä jäsenvaltion yliopistoihin tai samantasoiseksi tunnustettuihin korkeampaa opetusta antaviin laitoksiin kyseiselle opintoalalle.

4. Tällä direktiivillä ei rajoiteta jäsenvaltioiden mahdollisuutta myöntää omalla alueellaan säännöstensä mukaisesti helpotuksia ryhtyä harjoittamaan eläinlääkärin toimintaa tai harjoittaa sitä henkilöille, joilla on tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja, jota ei ole saatu jäsenvaltiossa.

2 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan myös niihin jäsenvaltioiden kansalaisiin, jotka työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68⁽¹⁾ mukaisesti harjoittavat tai ryhtyvät harjoittamaan direktiivin 78/1026/ETY 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa palkattuina työntekijöinä.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.
2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettua kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

4 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 18 päivänä joulukuuta 1978.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H.-D. GENSCHER

⁽¹⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 2

LIITE

ELÄINLÄÄKÄRIEN OPINTO-OHJELMA

Opinto-ohjelman, joka johtaa tutkintotodistukseen, todistukseen tai muuhun muodollista kelpoisuutta osoittavaan asiakirjaan eläinlääkietieteessä, tulee sisältää ainakin seuraavassa luetellut aineet. Opetusta yhdessä tai useammassa näistä aineista voidaan antaa muiden aineiden osana tai niiden yhteydessä.

A. Perusopinnot

- Fysiikka
- Kemia
- Eläintiede
- Kasvitiede
- Biomatematiikka

B. Erityisopinnot**Ryhmä 1: Perustieteet**

- Anatomia (histologia ja embryologia mukaan luettuna)
- Fysiologia
- Biokemia
- Genetiikka
- Farmakologia
- Farmasia
- Toksikologia
- Mikrobiologia
- Immunologia
- Epidemiologia
- Ammattitietikka

Ryhmä 2: Kliiniset tieteet

- Obstetriikka
- Patologia (mukaan lukien patologinen anatomia)
- Parasitologia
- Sisätautioppi ja kirurgia (mukaan lukien anesthesiologia)
- Kliinistä opetusta, jossa käsitellään kotieläimiä, siipikarjaa ja muita eläinlajeja
- Ennaltaehkäisevä lääketiede
- Radiologia
- Lisääntyminen ja lisääntymiseen liittyvät sairaudet
- Eläinlääkintöhallinto ja eläinlääkietieteellinen kansanterveystyö
- Eläinlääkietieteellinen lainsäädäntö ja oikeuseläinlääketiede
- Sairauksien hoito-oppi
- Propedeutiikka

Ryhmä 3: Eläinten tuotanto

- Eläinten tuotanto
- Ruokintaoppi
- Agronomia
- Maatalousekonomia
- Kotieläinten hoito
- Eläinlääkintähygieniä
- Etologia ja eläintensuojelu

Ryhmä 4: Elintarvikehygieniä

- Eläinkunnasta peräisin olevien ihmisravinnoksi tarkoitettujen tuotteiden tarkastus ja valvonta
- Elintarvikehygieniä ja -teknologia
- Käytännön harjoittelu (mukaan lukien käytännön työ teurastamolla ja elintarvikehtaalla)

Käytännön harjoittelu voidaan suorittaa harjoittelujakson muodossa edellyttäen, että kyseinen harjoittelu on kokopäiväistä ja suoritetaan toimivaltaisen viranomaisen välittömän valvonnan alaisena ja ettei harjoittelujakso ole kuutta kuukautta pidempi viiden vuoden koulutuksen kokonaismäärästä.

Teoreettisen ja käytännön opetuksen osuus eri aineryhmien välillä tulee tasapainottaa ja yhteensovittaa siten, että tämän direktiivin 1 artiklan 1 kohdassa mainitut tiedot ja kokemus voidaan hankkia siten, että eläinlääkäreillä on valmiudet suorittaa kaikki hänelle kuuluvat tehtävät.

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 21 päivänä tammikuuta 1980,
kättilön tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen
vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen
tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi

(80/154/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49, 57 ja 66 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen mukaisesti kaikenlainen kansalaisuuteen perustuva syrjintä liikkeen perustamisen ja palvelujen tarjoamisen yhteydessä on kielletty siirtymäkauden päätyttyä; kyseistä kansalaisuuteen perustuvaa kohtelua koskevaa periaatetta sovelletaan erityisesti myönnettäessä lupa kättilön ammatin harjoittamiseen sekä ammatillisten järjestöjen tai toimielimien rekisteriin merkitsemiseen tai niiden jäsenyyteen,

kuitenkin näyttää suotavalta saattaa voimaan tiettyjä säännöksiä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi kättilön toiminnassa,

perustamissopimuksen mukaisesti jäsenvaltiot eivät saa myöntää minkäänlaista tukea, joka saattaisi vääristää sijoittautumisen edellytyksiä,

perustamissopimuksen 57 artiklan 1 kohdassa määrätään, että annetaan direktiivit tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta,

vaikuttaa suotavalta, että kättilöiden koulutusta koskevien vaatimusten yhteensovittamisesta säädettäisiin samanaikaisesti tutkintotodistusten vastavuoroisen tunnustamisen kanssa; tällaisesta yhteensovittamisesta säädetään direktiivissä 80/155/ETY⁽⁴⁾,

jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan kättilöntoimeen ryhtymiseksi ja sen harjoittamiseksi asianomaiselta edellytetään kättilön tutkintotodistusta,

koska direktiivi tutkintotodistusten vastavuoroisesta tunnustamisesta ei välttämättä merkitse kyseisten tutkintotodistusten edellyttämän koulutuksen vastaavuutta, muodollisen koulutustodistuksen kyseessä ollessa tulee näiden pätevyystodistusten käyttö sallia vain sen jäsenvaltion kielellä, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee,

helpottaakseen kansallisten viranomaisten toimintaa tämän direktiivin soveltamiseksi, jäsenvaltiot voivat määrätä, että tämän direktiivin koulutusvaatimukset täyttävän henkilön on muodollisten koulutustodistusten lisäksi esitettävä sen maan

⁽¹⁾ EYVL N:o C 18, 12.2.1970, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o C 101, 4.8.1970, s. 26

⁽³⁾ EYVL N:o C 146, 11.12.1970, s. 17

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 33, 11.2.1980, s. 8

toimivaltaisen viranomaisen, josta hän on peräisin tai josta hän tulee, antama todistus siitä, että kyseiset koulutustodistukset ovat sellaisia, joita tässä direktiivissä tarkoitetaan,

kun on kyse palvelujen tarjoamisesta, vaatimus ammatillisten järjestöjen tai toimielinten rekisteriin merkitsemisestä tai jäsenyydestä, joka liittyy toiminnan kiinteään ja pysyvään harjoittamiseen, muodostaisi epäilemättä toiminnan väliaikaisen harjoittamisen yhteydessä esteen henkilölle, joka aikoo tarjota palveluja; kyseinen vaatimus on tästä syystä poistettava; tällaisessa tapauksessa on kuitenkin taattava ammatillinen valvonta, joka on mainittujen ammatillisten järjestöjen tai toimielinten tehtävänä; tästä syystä olisi, jollei perustamissopimuksen 62 artiklasta muuta johdu, säädettävä, että asianomainen voidaan velvoittaa esittämään vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle palvelujen tarjoamista koskevat yksityiskohtaiset tiedot,

kun on kyse hyvän maineen ja nuhteettomuuden vaatimuksista, on erotettava toisistaan vaatimukset, jotka on täytettävä ennen kuin ryhdytään harjoittamaan ammattia ja ne, jotka on täytettävä sitä harjoitettaessa, ja

palkatussa työssä toimivien kättilöiden suhteen työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1612/68⁽¹⁾, ei sisällä erityisiä säännöksiä nuhteettomuudesta tai hyvästä maineesta, ammatillisesta valvonnasta eikä ammattinimikkeiden käytöstä; jäsenvaltiosta riippuen tällaisia säännöksiä sovelletaan tai voidaan soveltaa sekä palkatussa työssä oleviin että itsenäisinä ammatinharjoittajina toimiviin henkilöihin; kättilöiden toiminta kaikissa jäsenvaltioissa edellyttää kättilön tutkintotodistusta, todistusta tai muuta muodollista kelpoisuutta osoittavaa asiakirjaa; mainittua toimintaa harjoitetaan sekä palkattuna työntekijänä että itsenäisenä ammatinharjoittajana tai samat henkilöt voivat uransa aikana harjoittaa ammattiaan molemmilla tavoilla; näiden ammattihenkilöiden vapaan liikkuvuuden edistämiseksi yhteisön alueella mahdollisimman paljon näyttää tarpeelliselta ulottaa tämän direktiivin soveltaminen koskemaan palkatussa työssä toimivia kättilöitä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

SOVELTAMISALA

1 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan kättilöntoimeen, sellaisena kuin jäsenvaltiot sen määrittelevät, rajoittamatta kuitenkaan

direktiivin 80/155/ETY 4 artiklan soveltamista, ja jota harjoittavat henkilöt, joilla on jokin seuraavista ammattinimikkeistä:

Saksassa:

- "Hebamme"

Belgiassa:

- "accoucheuse/vroedvrouw"

Tanskassa:

- "jordemoder"

Ranskassa:

- "sage-femme"

Irlannissa:

- "midwife"

Italiassa:

- "ostetrica"

Luxemburgissa:

- "sage-femme"

Alankomaissa:

- "verloskundige"

Yhdistyneessä kuningaskunnassa:

- "midwife"

II LUKU

KÄTILÖN TUTKINTOTODISTUKSET, TODISTUKSET JA MUUT MUODOLLISTA PÄTEVYYTTÄ OSOITTAVAT ASIAKIRJAT

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on tunnustettava 3 artiklassa tarkoitettut tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollisesta kelpoisuudesta osoittavat asiakirjat, jotka on myönnetty jäsenvaltioiden kansalaisille toisessa jäsenvaltiossa direktiivin 80/155/ETY 1 artiklan mukaisesti ja jotka ovat 3 ja 4 kohdassa mainitun koulutusohjelman vähimmäisvaatimusten mukaisia ja täyttävät ainakin yhden seuraavista edellytyksistä:

- vähintään kolme vuotta kestävä täysipäiväinen kättilökoulutus:
 - jonka pääsyaatimuksena on tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja, joka antaa oikeuden aloittaa opinnot yliopistossa tai korkeakoulussa, tai jollei näin ole, osoittaa, että hänellä on vastaavat tiedot, tai
 - johon liittyy ammatin harjoittaminen, josta myönnetään tämän direktiivin 4 artiklassa tarkoitettu todistus;

⁽¹⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 2

- vähintään kaksi vuotta kestävä tai 3 600 tuntia käsittävä täysipäiväinen kätilökoulutus, jonka edellytyksenä on direktiivin 77/452/ETY⁽¹⁾ 3 artiklassa mainittu yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja;
- vähintään 18 kuukautta kestävä tai 3 000 tuntia käsittävä täysipäiväinen kätilökoulutus, jonka edellytyksenä on direktiivin 77/452/ETY 3 artiklassa mainittu yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja ja jota seuraa kätilötoimen harjoittaminen, josta annetaan tämän direktiivin 4 artiklassa tarkoitettu todistus.

2. Jäsenvaltioiden on pidettävä tunnustamia tutkintotodistuksia, todistuksia ja muita muodollista pätevyyttä osoittavia asiakirjoja alueellaan samanarvoisina kuin niitä, joita se itse myöntää, siltä osin kun on kyse kätilötoimen aloittamisesta ja sen harjoittamisesta itsenäisenä ammatinharjoittajana.

3 artikla

Edellä 2 artiklassa tarkoitetut tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat ovat seuraavat:

- a) *Saksassa:*
- "Hebammenprüfungszeugnis", jonka valtion nimittämä tutkintolautakunta antaa,
 - Saksan liittotasavallan toimivaltaisten viranomaisten antamat todistukset siitä, että 8 päivän toukokuuta 1945 jälkeen Saksan demokraattisen tasavallan toimivaltaisten viranomaisten antamat tutkintotodistukset tunnustetaan vastaaviksi edellä ensimmäisessä luetelmakohdassa mainittujen tutkintotodistusten kanssa;
- b) *Belgiassa:*
- "diplôme d'accoucheuse/vroedvrouwdiploma", jonka valtion perustamat tai hyväksymät koulut tai "jury central" antaa;
- c) *Tanskassa:*
- "bevis for bestået jordemodereksamen", jonka "Danmarks Jordemoderskole" antaa;
- d) *Ranskassa:*
- "diplôme de sage-femme", jonka valtio antaa;
- e) *Irlannissa:*
- "certificate in midwifery", jonka "An Bord Altranais" antaa;

- f) *Italiassa:*
- "diploma d'ostetrica", jonka valtion hyväksymät koulut antavat;
- g) *Luxemburgissa:*
- "diplôme de sage-femme", jonka terveysministeri antaa tutkintolautakunnan päätöksestä;
- h) *Alankomaissa:*
- "vroedvrouwdiploma", jonka valtion nimittämä tutkintolautakunta antaa;
- i) *Yhdistyneessä kuningaskunnassa:*
- todistus merkitsemisestä "Roll of Midwives" -luetteloon, jonka antaa Englannissa ja Walesissa "Central Midwives Board for England and Wales", Skotlannissa "Central Midwives Board for Scotland" ja Pohjois-Irlannissa "Northern Ireland Council for Nurses and Midwives".

4 artikla

Edellä 2 artiklassa tarkoitetun todistuksen antavat sen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee. Sen tulee osoittaa, että sen haltija on kätilön pätevyyden saatuaan harjoittanut tyydyttävästi kätilötointa tätä tarkoitusta varten hyväksytyssä sairaalassa tai muussa terveydenhuollon laitoksessa seuraavan ajan:

- kaksi vuotta 2 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan toisessa alaluetelmakohdassa tarkoitettussa tapauksessa,
- yhden vuoden 2 artiklan 1 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa tarkoitettussa tapauksessa.

III LUKU

NYKYINEN TILANNE

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on tunnustettava riittäväksi todisteeksi, jos jäsenvaltioiden kansalaisten tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat eivät täytä kaikkia direktiivin 80/155/ETY 1 artiklassa säädettyjä koulutuksen vähimmäisvaatimuksia, sellaiset kyseisissä jäsenvaltioissa ennen tämän direktiivin tiedoksi antamista tai enintään kuusi vuotta sen tiedoksi antamisen jälkeen annetut kätilön tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat, joiden liitteenä on todistus, joka osoittaa kyseisten kansalaisten hoitaneen kysymyksessä olevia tehtäviä tosiasiallisesti ja luvallisesti vähintään kolme vuotta todistuksen antamista edeltäneiden viiden vuoden aikana.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 176, 15.7.1977, s. 1

2. Jäsenvaltioiden tulee tunnustaa riittäväksi todisteeksi, jos jäsenvaltioiden kansalaisten tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat täyttävät kaikki direktiivin 80/155/ETY 1 artiklassa säädetyt koulutuksen vähimmäisvaatimukset, mutta ne tulee tämän direktiivin 2 artiklan mukaan tunnustaa vain, jos niiden liitteenä on todistus 4 artiklassa tarkoitettusta ammatin harjoittamisesta, sellaiset kyseisissä jäsenvaltioissa ennen tämän direktiivin voimaantuloa annetut kättilön tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat, joiden liitteenä on todistus, joka osoittaa kyseisten kansalaisten hoitaneen kysymyksessä olevia tehtäviä tosiasiallisesti ja luvallisesti vähintään kaksi vuotta todistuksen myöntämistä edeltäneiden viiden vuoden aikana.

IV LUKU

TUTKINTONIMIKKEEN KÄYTTÖ

6 artikla

1. Vastaanottavien jäsenvaltioiden on huolehdittava, että 2 ja 5 artiklan edellytykset täyttävillä jäsenvaltioiden kansalaisilla on oikeus käyttää säädettyä tutkintonimikettä, jos se ei ole sama kuin ammattinimike, tai tarvittaessa sen lyhennettä, joka on käytössä siinä jäsenvaltiossa, josta ovat he peräisin tai josta he tulevat, tämän valtion kielellä, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 15 artiklan soveltamista. Vastaanottavat jäsenvaltiot voivat vaatia, että nimikkeen jäljessä on mainittava sen antaneen laitoksen tai tutkintolautakunnan nimi ja sijaintipaikka.

2. Jos siinä jäsenvaltiossa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, käytetty tutkintonimike saattaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa aiheuttaa sekaannuksen nimikkeeseen, joka tässä valtiossa edellyttää asianomaiselta lisäkoulutusta, jota kyseinen henkilö ei ole suorittanut, vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia häntä käyttämään siinä jäsenvaltiossa, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee, hankittua tutkintonimikettä sopivassa muodossa, jonka vastaanottava jäsenvaltio määrää.

V LUKU

SÄÄNNÖKSET SIOJTTAUTUMISVAPAUDEN JA PALVELUJEN TARJOAMISEN VAPAUDEN TEHOKKAAN KÄYTTÄMISEN HELPOTTAMISEKSI KÄTILÖIDEN TOIMINNASSA

A. Erityissäännöksiä sijoittautumisoikeudesta

7 artikla

1. Vastaanottavan jäsenvaltion, joka vaatii 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa ensi kertaa aloittavilta kansalaisiltaan todistetta hyvästä maineesta tai nuhteettomuudesta, on muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta hyväksyttävä tästä riittäväksi

todisteeksi sellaiset todistukset, jotka osoittavat, että vaatimukset hyvästä maineesta ja nuhteettomuudesta täyttyvät, ja jotka on antanut sen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

2. Jos jäsenvaltio, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, ei vaadi tässä tarkoitettua toimintaa ensi kertaa aloittavilta henkilöiltä todistusta hyvästä maineesta tai nuhteettomuudesta, vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia otteen sen jäsenvaltion rikosrekisteristä, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, tai jollei tällaista ole, vastaavan asiakirjan, jonka on antanut sen jäsenvaltion toimivaltainen oikeus- tai hallintoviranomainen, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

3. Jos vastaanottavalla jäsenvaltiolla on yksityiskohtaisia tietoja vakavasta seikasta, joka on tapahtunut sen alueen ulkopuolella ennen kuin asianomainen kyseinen henkilö sijoittautui tähän valtioon ja joka todennäköisesti vaikuttaisi kyseisen toiminnan aloittamiseen sen alueella, se voi ilmoittaa asiasta jäsenvaltiolle, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

Sen jäsenvaltion, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, on tarkistettava tietojen todenperäisyys, jos ne todennäköisesti vaikuttaisivat kyseisen toiminnan aloittamiseen tässä jäsenvaltiossa. Kyseisen valtion viranomaisten on päätettävä tarvittavien tutkimusten laadusta ja laajuudesta sekä ilmoitettava vastaanottavalle jäsenvaltiolle kaikista toimenpiteistä, joihin ne tämän johdosta ryhtyvät antamiensa todistusten tai asiakirjojen suhteen.

4. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että annettuja tietoja käsitellään luottamuksellisesti.

8 artikla

1. Jos vastaanottavassa jäsenvaltiossa on voimassa lain, asetuksen tai hallinnollisen määräyksen säännöksiä hyvän maineen tai nuhteettomuuden vaatimuksista, mukaan lukien säännökset kurinpitotoimista vakavan ammatillisen väärinkäytöksen tai rikostuomion varalta, jotka liittyvät 1 artiklassa tarkoitettun toiminnan harjoittamiseen, sen jäsenvaltion, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, on toimitettava vastaanottavalle jäsenvaltiolle kaikki tarpeelliset tiedot ammatillisista tai hallinnollisista kurinpitotoimista, joihin asianomaisen suhteen on ryhdytty, tai rangaistuksista, joihin asianomainen on tuomittu ammatiaan harjoittaessaan siinä jäsenvaltiossa, josta hän on peräisin tai tullut.

2. Jos vastaanottavalla jäsenvaltiolla on yksityiskohtaisia tietoja vakavasta seikasta, joka on tapahtunut sen alueen ulkopuolella ennen kuin asianomainen henkilö sijoittautui tähän valtioon ja joka todennäköisesti vaikuttaisi tässä tarkoitettun toiminnan harjoittamiseen sen alueella, se voi ilmoittaa asiasta

jäsenvaltiolle, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

Sen jäsenvaltion, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, on tarkistettava tietojen todenperäisyys, jos ne todennäköisesti vaikuttaisivat kyseisen toiminnan aloittamiseen tässä jäsenvaltiossa. Kyseisen valtion viranomaisten on päätettävä tarvittavien tutkimusten laadusta ja laajuudesta sekä ilmoitettava vastaanottavalle jäsenvaltiolle kaikista toimenpiteistä, joihin ne tämän johdosta ryhtyvät 1 kohdan mukaisesti annettujen tietojen suhteen.

3. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että annettuja tietoja käsitellään salassa pidettävänä.

9 artikla

Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka ryhtyvät harjoittamaan 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa tai harjoittavat sitä, todistusta fyysisestä ja henkisestä terveydestä, tuon valtion tulee hyväksyä siitä riittäväksi todisteeksi sellaisen asiakirjan esittäminen, joka vaaditaan siinä jäsenvaltiossa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

Jos jäsenvaltio, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, ei aseta tällaisia vaatimuksia niille, jotka ryhtyvät harjoittamaan tai harjoittavat kyseistä toimintaa, vastaanottavan jäsenvaltion tulee hyväksyä tällaiselta kansalaiselta kyseisen valtion toimivaltaisen viranomaisen antama todistus, joka vastaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa annettuja todistuksia.

10 artikla

Edellä 7, 8 ja 9 artiklassa tarkoitettut asiakirjat eivät niitä esittäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

11 artikla

1. Edellä 7, 8 ja 9 artiklan mukainen menettely, jossa käsitellään asianomaisen oikeutta ryhtyä harjoittamaan 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa, on saatettava päätökseen mahdollisimman nopeasti ja viimeistään kolmen kuukauden kuluessa kaikkien asianomaista koskevien asiakirjojen esittämisestä; tämä ei koske viivytystä, joka johtuu menettelyn päätyttyä tehdystä muutoksenhausta.

2. Edellä 7 artiklan 3 kohdassa ja 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa pyyntö tutkia asia uudelleen siirtää 1 kohdassa tarkoitettua määräaika.

Jäsenvaltion, jonka puoleen asiassa käännyttään, on annettava vastauksensa kolmen kuukauden kuluessa.

Vastauksen saatuaan tai määräajan päätyttyä vastaanottavan jäsenvaltion on jatkettava 1 kohdassa tarkoitettua menettelyä.

12 artikla

Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka ryhtyvät harjoittamaan 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa tai harjoittavat sitä, valan vannomista tai juhlallisen vakuutuksen antamista, ja kyseisen valan tai vakuutuksen kaava ei sovellu muiden jäsenvaltioiden kansalaisten käytettäväksi, kyseisen jäsenvaltion on huolehdittava siitä, että asianomaiselle on tarjottavissa sopiva ja vastaava valan tai vakuutuksen kaava.

B. Erityissäännöksiä palvelujen tarjoamisesta

13 artikla

1. Jos jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka ryhtyvät harjoittamaan tai harjoittavat 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa, ammatillisen järjestön tai toimielimen antamaa toimilupaa, jäsenyyttä tai rekisteriin merkitsemistä, kyseisen jäsenvaltion on vapautettava palveluja tarjoavat muiden jäsenvaltioiden kansalaiset tästä vaatimuksesta.

Asianomaisen on tarjottava palveluja samoin oikeuksin ja velvollisuuksin kuin vastaanottavan jäsenvaltion kansalaisten; häneen on erityisesti sovellettava tässä jäsenvaltiossa voimassa olevia ammatillisia tai hallinnollisia menettelytapasääntöjä.

Jos vastaanottava jäsenvaltio ryhtyy toisessa alakohdassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin tai saa tietoonsa seikkoja, jotka ovat näiden säännösten vastaisia, sen on ilmoitettava asiasta viipymättä sille jäsenvaltiolle, johon asianomainen henkilö on sijoittautunut.

2. Vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia asianomaista antamaan toimivaltaisille viranomaisille ennakolta ilmoituksen palvelujen tarjoamisesta, jos siihen liittyy väliaikainen oleskelu kyseisen valtion alueella.

Kiireellisissä tapauksissa tämä ilmoitus voidaan antaa mahdollisimman pian palvelujen tarjoamisen jälkeen.

3. Vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia 1 ja 2 kohdan mukaisesti asianomaiselta asiakirjat, jotka sisältävät seuraavat tiedot:

- ilmoituksen, jota tarkoitetaan 2 kohdassa;
- todistuksen siitä, että asianomainen harjoittaa laillisesti tässä tarkoitettua toimintaa siinä jäsenvaltiossa, johon hän on sijoittautunut; sekä
- todistuksen siitä, että asianomaisella on jokin tai jotkut niistä tutkintotodistuksista, todistuksista tai muista muodolta kelpoisuutta osoittavista asiakirjoista, jotka tarvitaan kyseisten palvelujen tarjoamiseen ja joita tarkoitetaan tässä direktiivissä.

4. Edellä 3 kohdassa tarkoitetut asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kahtatoista kuukautta vanhempia.

5. Jos jäsenvaltio kokonaan tai osittain kieltää väliaikaisesti tai pysyvästi kansalaiseltaan tai toisen jäsenvaltion kansalaiselta, joka on sijoittautunut sen alueelle, 1 artiklassa tarkoitetun toiminnan harjoittamisen, sen on tarvittaessa huolehdittava siitä, että 3 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettu todistus peruutetaan väliaikaisesti tai pysyvästi.

14 artikla

Jos vakuutuslaitosten välillä tehtävän sosiaaliturvajärjestelmien perusteella vakuutetuille henkilöille annettuja palveluja koskevan tiliselvityksen vuoksi vastaanottava jäsenvaltio vaatii julkisen sosiaaliturvalaitoksen rekisteriin merkitsemistä, tämän jäsenvaltion tulee vapauttaa toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneet jäsenvaltioiden kansalaiset tästä vaatimuksesta, jos palvelujen tarjoamiseen liittyy asianomaisen henkilön matkustamista.

Asianomaisen henkilön tulee kuitenkin tehdä tälle laitokselle ilmoitus tarjotuista palveluista etukäteen tai kiireellisissä tapauksissa niiden tarjoamisen jälkeen.

C. Säännökset, jotka koskevat sekä sijoittautumisvapautta että palvelujen tarjoamisen vapautta

15 artikla

Jos 1 artiklassa tarkoitettuun toimintaan liittyvän ammattinimikkeen käyttö on vastaanottavassa jäsenvaltiossa säännelty, toisten jäsenvaltioiden kansalaisten, jotka täyttävät 2 ja 5 artiklassa säädetyt edellytykset, tulee käyttää vastaanottavan jäsenvaltion ammattinimikettä, joka siinä valtiossa vastaa mainittuja kelpoisuusvaatimuksia, ja sen lyhennettä.

16 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että asianomaiset voivat saada tietoa vastaanottavan jäsenvaltion terveydenhuolto- ja sosiaaliturvaa koskevasta lainsäädännöstä ja tarvittaessa siellä noudatettavasta ammattietiikasta.

Tätä varten jäsenvaltiot voivat perustaa tiedotuskeskuksia, joista asianomaiset voivat saada tarvitsemansa tiedot. Vastaanottavat jäsenvaltiot voivat edellyttää, että kun on kysymys sijoittautumisesta, edunsaajat ottavat yhteyttä näihin keskuksiin.

2. Jäsenvaltiot voivat perustaa 1 kohdassa tarkoitettuja keskuksia niiden toimivaltaisten viranomaisten tai toimielimien yhteyteen, jotka ne ovat nimenneet 20 artiklan 1 kohdassa asetetun määräajan kuluessa.

3. Jäsenvaltioiden on tarvittaessa huolehdittava, että asianomaiset sekä oman etunsa että potilaidensa edun vuoksi hankkivat sellaisen kielitaidon kuin heidän ammatkinsa harjoittaminen vastaanottavassa jäsenvaltiossa edellyttää.

VI LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

17 artikla

Jos on perusteltua aihetta epäillä, vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia toisen jäsenvaltion toimivaltaista viranomaista todistamaan oikeaksi toisessa jäsenvaltiossa annetut tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, joita tarkoitetaan II ja III luvussa, sekä vahvistamaan sen, että asianomainen täyttää kaikki direktiivissä 80/155/ETY säädetyt koulutusvaatimukset.

18 artikla

Jäsenvaltioiden on 20 artiklan 1 kohdassa säädetyin määräajan kuluessa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan ja ottamaan vastaan tutkintotodistuksia, todistuksia ja muita muodollista kelpoisuutta osoittavia asiakirjoja sekä tässä direktiivissä tarkoitettuja asiakirjoja ja tietoja, sekä ilmoitettava siitä muille jäsenvaltioille ja komissiolle viipymättä.

19 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan myös niihin jäsenvaltioiden kansalaisiin, jotka asetuksen (ETY) N:o 1612/68 mukaisesti harjoittavat tai ryhtyvät harjoittamaan 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa palkattuina työntekijöinä.

20 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kolmen vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettavasta tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

21 artikla

Jos jäsenvaltiolla on huomattavia ongelmia tämän direktiivin soveltamisessa tietyillä aloilla, komissio tutkii nämä ongelmat yhdessä kyseisen valtion kanssa ja pyytää asiasta lausunnon terveydenhuollon johtavien virkamiesten komitealta, joka on asetettu päätöksellä 75/365/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna päätöksellä 80/157/ETY⁽²⁾.

Komissio tekee tarvittaessa neuvostolle asianmukaiset ehdotukset.

22 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 21 päivänä tammikuuta 1980.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. MARCORA

⁽¹⁾ EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 19

⁽²⁾ EYVL N:o L 33, 11.2.1980, s. 15

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 22 päivänä joulukuuta 1980,
kättilön tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen
vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen
vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi annetun direktiivin 80/154/ETY muuttamisesta
Kreikan liittymisen vuoksi**

(80/1273/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon vuoden 1979 liittymisasiakirjan ja erityisesti sen 146 artiklan,

sekä katsoo, että

kättilön tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi, 21 päivänä tammikuuta 1980 annettu neuvoston direktiivi 80/154/ETY⁽¹⁾ on annettu liittymisasiakirjan allekirjoittamisen jälkeen, ja

Kreikan liittymisen vuoksi on tarpeen tehdä tiettyjä muutoksia kyseiseen direktiiviin sen varmistamiseksi, että sitä sovelletaan samalla tavalla Kreikassa ja muissa jäsenvaltioissa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiiviä 154/80/ETY seuraavasti:

1. Lisätään 1 artiklaan seuraavaa:

"Kreikassa:
"Μαία".

2. Lisätään 3 artiklaan kohta seuraavasti:

"j. Kreikassa:

- "πτυχίο μαίας", jonka todistaa oikeaksi sosiaaliministeriö"
- "πτυχίο Ανωτέρας Σχολής Στελεχών Ύγείας και Κοινωνικής Προνοίας, Τμήματος Μαίας", jonka antaa "KATEE".

2 artikla

Jäsenvaltioiden on annettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet direktiivin 80/154/ETY 20 artiklan 1 kohdassa asetetun määräajan kuluessa.

Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 22 päivänä joulukuuta 1980.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. SANTER

⁽¹⁾ EYVL N:o L 33, 11.2.1980, s. 1

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 21 päivänä tammikuuta 1980,
kättilöntoimeen ryhtymistä ja kättilöntoimen harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja
hallinnollisten määräyksien yhteensovittamisesta**

(80/155/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49, 57 ja 66 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 57 artiklan mukaisesti kättilöntoimeen ryhtymistä ja kättilöntoimen harjoittamista koskevat lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset on sovittava yhteen; kansanterveyden vuoksi yhteisössä on pyrittävä luomaan yhteinen määritelmä kyseisten ammattihenkilöiden toiminnalle ja koulutukselle; tämän tavoitteen saavuttamiseksi ei ole pidetty tarpeellisenä määrätä yhtenäistä koulutusohjelmaa kaikille jäsenvaltioille; jäsenvaltioille on päinvastoin annettava mahdollisimman suuri vapaus koulutuksen järjestämisessä; tämän vuoksi paras ratkaisu on säätää vähimmäisvaatimuksista,

tämän toiminnan yhteensovittaminen tässä direktiivissä tarkoitettulla tavalla ei mitenkään estä myöhempää yhteensovittamista, ja

koulutuksen suhteen useimmissa jäsenvaltioissa ei tällä hetkellä tehdä eroa palkatussa työssä olevien ja itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivien kättilöiden välillä; tästä syystä näyttää tarpeelliselta ulottaa tämän direktiivin soveltaminen koskemaan palkatussa työssä toimivia kättilöitä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on vaadittava henkilöiltä, jotka ryhtyvät harjoittamaan kättilöntointia ja harjoittavat sitä käyttäen

direktiivin 80/154/ETY⁽⁴⁾ 1 artiklassa mainittuja nimikkeitä, että heillä on sanotun direktiivin 3 artiklassa tarkoitettu kättilön tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja, joka takaa, että asianomainen on opintojensa aikana saanut:

- a) riittävät tiedot kättilöntoimen perustana olevista tieteenaloista, erityisesti synnytys- ja naistentautiopista;
- b) riittävät tiedot ammattisäännöistä ja -lainsäädännöstä;
- c) yksityiskohtaiset tiedot synnytysopin alaan kuuluvista ja vastasyntyneen biologisista toiminnoista, anatomiasta ja fysiologiasta sekä ihmisen terveydentilan ja fyysisen ja sosiaalisen ympäristön välisestä yhteydestä sekä käyttäytymisestä;
- d) riittävästi kliinistä kokemusta, joka on hankittu hyväksytyissä laitoksissa kättilöntoimen ja synnytysopin pätevyyden saaneen henkilöstön valvonnassa;
- e) riittävän käsityksen terveydenhuoltohenkilöstön koulutuksesta ja riittävästi kokemusta työskentelystä tällaisen henkilöstön kanssa.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettun koulutuksen tulee käsittää:

- täysipäiväisen kättilön koulutusohjelman, johon kuuluu vähintään kolmen vuoden käytännölliset ja teoreettiset opinnot ja jonka pääsyvaatimuksena on vähintään yleissivistävien kouluopintojen 10 ensimmäisen vuoden suorittaminen; tai
- täysipäiväisen kättilön koulutusohjelman, joka kestää vähintään 18 kuukautta ja jonka pääsyvaatimuksena on direktiivin 77/452/ETY⁽⁵⁾ 3 artiklassa tarkoitettun yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja.

3. Edellä 2 kohdan ensimmäisessä luetelmakohtassa säädetyn kättilön koulutusohjelman tulee sisältää vähintään liitteessä vahvistettun koulutusohjelman oppiaineet.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 18, 12.2.1970, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o C 101, 4.8.1970, s. 26

⁽³⁾ EYVL N:o C 146, 11.2.1970, s. 17

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 33, 11.2.1980, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 176, 15.7.1977, s. 1

Edellä 2 kohdan toisessa luetelmakohdassa säädetyn kättilön koulutusohjelman tulee sisältää vähintään ne liitteessä asetetun koulutusohjelman oppiaineet, jotka eivät sisälly vastaavaan sairaanhoitajan koulutusohjelmaan.

4. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että kättilökoulutusta antava oppilaitos vastaa teorian ja käytännön yhteensovittamisesta koko koulutusohjelman ajan.

Liitteessä olevassa A osassa mainitun teoreettisen ja teknisen opetuksen tulee olla tasapainossa ja sovitettu yhteen saman liitteessä olevassa B osassa mainitun kättilöiden kliinisen opetuksen kanssa niin, että opiskelijalla on mahdollisuus hankkia riittävästi 1 kohdassa tarkoitettua tietoa ja kokemusta.

Kliininen opetus annetaan ohjattuna käytännön työpaikkakoulutuksena sairaalan osastoilla tai muissa toimivaltaisten viranomaisten tai julkista valtaa käyttävän toimielimen hyväksymissä terveydenhuollon yksiköissä. Kättilöopiskelijat osallistuvat harjoittelun osana yksikköjen toimintaan, sikäli kuin se liittyy heidän koulutukseensa. Heille opetetaan kättilötoimeen liittyvät velvollisuudet.

2 artikla

Edellä 1 artiklan 2 kohdassa säädetystä koulutusohjelmista saatujen tulosten määräaika-arvioinnin jälkeen komissio antaa neuvostolle ensimmäisen kertomuksensa kuuden vuoden kuluttua tämän direktiivin tiedoksi antamisesta. Tämä arviointi suoritetaan yhteistyössä kättilökoulutuksen neuvoo-antavan komitean kanssa.

Tämän arvioinnin tulosten perusteella komissio tekee ehdotuksia muutoksiksi edellä mainittujen koulutusohjelmien vähimmäisvaatimusten lähentämisestä direktiivin 80/154/ETY 2 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan ensimmäisessä luetelma-alakohdassa ja toisessa luetelmakohdassa vahvistettujen vaatimusten kanssa. Neuvosto päättää ehdotuksista viipymättä.

3 artikla

Sen estämättä, mitä 1 artiklassa säädetään, jäsenvaltiot voivat hyväksyä osa-aikaisen koulutuksen toimivaltaisten kansallisten viranomaisten hyväksymillä edellytyksillä.

Osa-aikainen koulutus ei saa olla kokonaiskestoltaan lyhyempi kuin täysipäiväinen koulutus. Osa-aikaisuus ei saa alentaa koulutuksen tasoa.

4 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että kättilöillä on ainakin oikeus ryhtyä harjoittamaan ja harjoittaa seuraavaa toimintaa:

1. antaa luotettavaa perhesuunnittelutietoa ja -neuvontaa;
2. todeta raskaus ja seurata normaalia raskautta, tehdä tutkimuksia, jotka ovat tarpeen normaalin raskauden seuraamiseksi;
3. määrätä tai neuvoa tehtäväksi tutkimuksia, jotka ovat tarpeen riskiraskauksien toteamiseksi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa;
4. laatia vanhempien valmennusohjelma ja täydellinen synnytysvalmennuskurssi, joka sisältää hygieni- ja ravintoneuvontaa;
5. hoitaa ja avustaa äitiä synnytyksen aikana ja seurata sikiön tilaa kohdussa asianmukaisia kliinisiä ja teknisiä apuneuvoja käyttäen;
6. hoitaa normaaleja alatiesynnytyksiä, mukaan lukien välillihan leikkauksen tekeminen tarvittaessa ja perätilasynnytyksen hoitaminen hätätapauksissa;
7. havaita äidissä tai lapsessa tavallisesta poikkeavat vaaran merkit, jotka vaativat lähettämistä lääkärin hoitoon, ja avustaa lääkärää tarvittaessa; hoitaa välttämättömät hätätapaukset, jos lääkäriä ei ole saatavilla, erityisesti irrottaa istukka käsin ja mahdollisesti sen jälkeen tutkia kohtu käsin;
8. tutkia vastasyntynyt ja hoitaa häntä; ryhtyä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin ja aloittaa tarvittaessa elvytys välittömästi;
9. hoitaa äitiä ja seurata hänen toipumistaan synnytyksen jälkeisenä aikana ja antaa hänelle kaikki lapsen hoitoon liittyvät tarpeelliset neuvot, jotta äiti pystyisi huolehtimaan siitä, että vastasyntynyt saa mahdollisimman hyvät kehitysmahdollisuudet;
10. antaa lääkärin määräämä hoito;
11. ylläpitää kaikkia tarvittavia toimintaan liittyviä potilasasiakirjoja.

5 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan myös niihin jäsenvaltioiden kansalaisiin, jotka työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68⁽¹⁾ mukaisesti harjoittavat tai ryhtyvät harjoittamaan direktiivin 80/154/ETY 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa palkattuina työntekijöinä.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 2

6 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kolmen vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

7 artikla

Jos jäsenvaltiolla on huomattavia ongelmia tämän direktiivin soveltamisessa tietyillä aloilla, komissio tutkii nämä ongelmat yhdessä kyseisen valtion kanssa ja pyytää asiasta lausunnon terveydenhuollon johtavien virkamiesten komitealta, joka on asetettu päätöksellä 75/365/ETY⁽¹⁾ sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna päätöksellä 80/157/ETY⁽²⁾.

Komissio tekee neuvostolle tarvittaessa aiheelliset ehdotukset.

8 artikla

Viimeistään kuuden vuoden kuluttua tämän direktiivin tiedoksi antamisesta neuvosto päättää komission ehdotuksesta pyydettyään lausunnon neuvoo-antavalta komitealta, onko liitteessä olevan B osan 3 kohdassa säädetty poikkeussäännös poistettava tai sen soveltamisalaa kavennettava.

9 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 21 päivänä tammikuuta 1980.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. MARCORA

⁽¹⁾ EYVL N:o L 167, 20.6.1975, s. 19

⁽²⁾ EYVL N:o L 33, 11.2.1980, s. 15

LIITE

KÄTILÖN KOULUTUSOHJELMA

Kättilön tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan antamiseen johtavan koulutusohjelman tulee sisältää seuraavat kaksi osaa:

A. TEOREETTINEN JA TEKNINEN OPETUS

a) Yleiset oppiaineet

1. Anatomian ja fysiologian perusteet
2. Patologian perusteet
3. Bakteriologian, virologian ja parasitologian perusteet
4. Biofysiikan, biokemian ja radiologian perusteet
5. Lastentautioppi, erityisesti vastasyntyneiden sairaudet
6. Terveystieteiden, terveyskasvatuksen, sairauksien ehkäisy, sairauksien varhaisdiagnosointi
7. Ravitsemus ja ravitsemusoppi, erityisesti naisten, vastasyntyneiden ja imeväisten osalta
8. Sosiologian ja sosiaalilääketieteen perusteet
9. Farmakologian perusteet
10. Psykologia
11. Kasvatustiede
12. Terveys- ja sosiaalilainsäädäntö ja terveydenhuollon organisaatio
13. Ammattietilä ja -lainsäädäntö
14. Sukupuolikasvatus ja perhesuunnittelu
15. Äidin ja lapsen oikeusturva

b) Kättilötoimeen liittyvät oppiaineet

1. Anatomia ja fysiologia
2. Embryologia ja sikiön kehitys
3. Raskaus, synnytys ja lapsivuodeaika
4. Gynekologinen ja obstetrinen patologia
5. Synnytys- ja vanhempainvalmennus, mukaan lukien psykologiset näkökohdat
6. Synnytyksen valmistaminen (mukaan lukien obstetristen teknisten apuvälineiden tuntemus ja käyttö)
7. Kivunlievitys, nukutus ja elvytys
8. Vastasyntyneen fysiologia ja patologia
9. Vastasyntyneen hoito ja seuranta
10. Psykologiset ja sosiaaliset tekijät

B. KLIININEN JA KÄYTÄNNÖN KOULUTUS

Koulutukseen tulee liittyä asianmukainen ohjaus:

1. Raskausneuvonta, joka käsittää vähintään 100 ennen synnytystä tehtyä tutkimusta
2. Vähintään 40 raskauden seuranta ja hoito

3. Vähintään 40 synnytyksen hoitaminen; jos opiskelija ei voi hoitaa näin monta synnytystä potilaiden vähyyden vuoksi, voidaan hyväksyä vähintään 30 synnytyksen hoitaminen edellyttäen, että opiskelija lisäksi avustaa 20 synnytyksessä
 4. Avustaminen yhdessä tai kahdessa perätilasynnytyksessä
 5. Välihihan leikkauksen tekeminen ja sen ompelu
 6. Seuranta ja hoito 40 riskisynnyttäjälle
 7. Vähintään 100 synnytyksen jälkeistä tutkimusta ja normaalin vastasyntyneen tutkimusta
 8. Äitien ja vastasyntyneiden seuranta ja hoito, mukaan lukien keskokset, yliaikaiset, alipainoiset ja sairaat lapset
 9. Gynekologisten ja obstetristen sairauksien hoito sekä vastasyntyneiden ja imeväisten sairaudet
 10. Perehdytys tavallisten sisätautien ja kirurgisten sairauksien hoitoon
-

NEUVOSTON DIREKTIIVI,

annettu 30 päivänä lokakuuta 1989,

lääkäriin, yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan, hammaslääkäriin, eläinlääkäriin ja kättilön tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta annettujen direktiivien 75/362/ETY, 77/452/ETY, 78/686/ETY, 78/1026/ETY ja 80/154/ETY sekä lääkäriin-, eläinlääkäriin- ja kättilöntointa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annettujen direktiivien 75/363/ETY, 78/1027 ja 80/155/ETY muuttamisesta

(89/594/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49 artiklan, 57 artiklan 1 ja 2 kohdan ensimmäisen ja kolmannen virkkeen ja 66 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

tiettyjä teknisiä muutoksia tulisi tehdä lääketieteen, yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan, hammaslääkäriin, eläinlääkäriin ja kättilön tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta annettuihin direktiiveihin 75/362/ETY⁽⁴⁾, 77/452/ETY⁽⁵⁾, 78/686/ETY⁽⁶⁾, 78/1026/ETY⁽⁷⁾ ja 80/154/ETY⁽⁸⁾, sellaisina kuin ne ovat viimeksi muutettuina

Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjalla, sekä lääkäriin-, eläinlääkäriin- ja kättilöntointa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annettuihin neuvoston direktiiveihin 75/363/ETY⁽⁹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 82/76/ETY⁽¹⁰⁾, sekä 78/1027/ETY⁽¹¹⁾ ja 80/155/ETY⁽¹²⁾, jotta voidaan ottaa huomioon erityisesti näiden ammattien tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen nimiin tai tiettyjen lääketieteen erikoisalojen nimikkeisiin tehdyt muutokset sekä tiettyjen uusien lääketieteen erikoisalojen perustaminen tai tiettyjen vanhojen erikoisalojen lopettaminen joissakin jäsenvaltioissa,

on tarpeen turvata yhteisön tasolla aikaisempien pätevyystodistusten haltijoiden saavutetut oikeudet, koska tällaisia pätevyystodistuksia ei enää myönnetä edellä mainittujen jäsenvaltioiden säännöksiin tehtyjen muutosten vuoksi, ja lisätä tarvittaessa sanottuihin direktiiveihin asianmukaiset säännökset, ja

⁽¹⁾ EYVL N:o C 353, 30.12.1987, s. 17 ja

EYVL N:o C 322, 15.12.1988, s. 22

⁽²⁾ EYVL N:o C 235, 12.9.1988, s. 67 ja

EYVL N:o C 256, 9.10.1989

⁽³⁾ EYVL N:o C 134, 24.5.1988, s. 29⁽⁴⁾ EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 1⁽⁵⁾ EYVL N:o L 176, 15.7.1977, s. 1⁽⁶⁾ EYVL N:o L 233, 24.8.1978, s. 1⁽⁷⁾ EYVL N:o L 362, 23.12.1978, s. 1⁽⁸⁾ EYVL N:o L 33, 11.2.1980, s. 1

on suotavaa kohtuuden vuoksi antaa siirtymäsäännöksiä sellaisten Italian tasavallan ja Espanjan kuningaskunnan antamien eläinlääkäriin ja kättilön tutkintotodistusten, todistus-

⁽⁹⁾ EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 14⁽¹⁰⁾ EYVL N:o L 43, 15.2.1982, s. 21⁽¹¹⁾ EYVL N:o L 362, 23.12.1978, s. 7⁽¹²⁾ EYVL N:o L 33, 11.2.1982, s. 8

ten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen haltijoista, joiden vaadittava koulutus ei täysin ole direkttiivien 78/1027/ETY ja 80/155/ETY mukaista,

2 artikla

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

Muutokset direktiiveihin 75/362/ETY ja 75/363/ETY (lääketieteen tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroinen tunnustaminen ja lääkärin-tointa koskevien lakien, asetusten ja hallinnol-listen määräysten yhteensovittaminen)

1 artikla

Muutetaan direktiivin 75/362/ETY 3 artiklaa seuraavasti:

1. direktiivin a alakohdassa "Saksassa":
 - korvataan 2 alakohta seuraavasti:

"2. todistus lääketieteen valtiontutkinnosta, jonka toimivaltaiset viranomaiset ovat antaneet 30 päivän kesäkuuta 1988 jälkeen, ja todistus, joka osoittaa haltijan hoitaneen lääkärin tehtäviä käytännön harjoittelujakson aikana ("Arzt im Praktikum");"
 - 2 alakohdasta tulee 3 alakohta ja teksti "edellä 1 alakohdassa mainittujen tutkintotodistusten kanssa" korvataan tekstillä "edellä 1 ja 2 alakohdassa mainittujen tutkintotodistusten kanssa;"
2. korvataan f alakohta "Italiassa" seuraavasti

"f) Italiassa:

"diploma di laurea in medicina e chirurgia" (lääketieteen ja kirurgian loppututkimuksen tutkintotodistus), jonka yliopisto antaa ja johon on liitetty "diploma di abilitazione all'esercizio della medicina e chirurgia" (lääketieteen ja kirurgian harjoittamiseen oikeuttava tutkintotodistus), jonka valtion tutkintolautakunta antaa;"

3. korvataan j alakohta "Kreikassa" seuraavasti:

"j) Kreikassa:

"Πτυχίο Ιατρικής" (lääketieteen tutkinto), jonka antaa:

- yliopiston lääketieteellinen tiedekunta tai
- yliopiston terveystieteiden tiedekunnan lääketieteellinen osasto;"

4. korvataan k alakohta "Espanjassa" seuraavasti:

"k) Espanjassa:

"Título de Licenciado en Medicina e Cirugía" (yliopistollinen lääketieteen ja kirurgian tutkinto), jonka antaa opetus- ja tiedeministeriö tai yliopiston rehtori;"

Muutetaan direktiivin 75/362/ETY 5 artiklan 2 kohtaa seuraavasti:

1. korvataan alakohta "Belgiassa" seuraavasti:

"Belgiassa:

"Le titre d'agrégation en qualité de médecin spécialiste/erkenningstitel van gesheer specialist" (lääketieteen erikoislääkärin pätevyyden osoittava asiakirja), jonka kansanterveysministeri antaa;"

2. lisätään alakohtaan "Ranskassa" luetelmakohta seuraavasti:

- "le diplôme d'études spécialisées de médecine délivré par les universités" (yliopistojen antama lääketieteen erikoistumiskoulutuksen tutkintotodistus);"

3. muutetaan alakohdan "Alankomaissa" tekstiä seuraavasti:

- olemassa olevasta tekstistä tulee alakohdan ensimmäinen luetelmakohta;

- lisätään luetelmakohta seuraavasti:

"- Het door de Sociaal-Geneskundigen Registratie-Commissie (S.G.R.C.) afgegeven getuigschrift van erkenning en inschrijving in het Register van Sociaal-Geneskundigen" (sosiaalilääketieteen erikoislääkäreiden rekisteröintilautakunnan antama hyväksymis- ja rekisteröintitodistus);"

4. korvataan alakohta "Kreikassa" seuraavasti:

"Kreikassa:

"Τίτλος Ιατρικής ειδικότητας χορηγούμενος από τις Νομαρχίες" (lääketieteen erikoistumistodistus), jonka prefektuurit antavat;"

3 artikla

Muutetaan direktiivin 75/362/ETY 5 artiklan 3 kohtaa seuraavasti:

1. alakohdassa "anestesiologia":

- korvataan Ranskaa koskeva alaotsikko seuraavasti

"Ranska: anesthésiologie-réanimation chirurgicale",

- korvataan Alankomaita koskeva alaotsikko seuraavasti:

"Alankomaat: anesthesiologie";

2. alakohdassa "kirurgia":

- korvataan Espanjaa koskeva alaotsikko seuraavasti:

"Espanja: cirugía general y del aparato digestivo";

3. alakohdassa "silmätaudit":
 – korvataan Belgiaa koskeva alaotsikko seuraavasti:
 "Belgia: ophthalmologie–oftalmologie,"
4. alakohdassa "keuhkosairaudet":
 – korvataan Ranskaa koskeva alaotsikko seuraavasti:
 "Ranska: pneumologie,"
 – korvataan Alankomaita koskeva alaotsikko seuraavasti:
 "Alankomaat: longziekten en tuberculose,"
5. alakohdassa "urologia":
 – korvataan Ranskaa koskeva alaotsikko seuraavasti:
 "Ranska: chirurgie urologique,"
6. alakohdassa "ortopedia ja traumatologia":
 – korvataan Ranskaa koskeva alaotsikko seuraavasti:
 "Ranska: chirurgie orthopédique et traumatologie,"
7. lisätään otsikot seuraavasti:
- *patologinen anatomia*
Saksa:	Pathologie
Belgia:	anatomic
	pathologique/patho-
	logische anatomie
Tanska:	patologisk anatomi og
	histologi eller
	vaevsundersøgelse
Ranska:	anatomie et cythologie
	pathologique
Irlanti:	morbid anatomy and
	histopathology
Italia:	anatomia patologica
Luxemburg:	anatomie pathologique
Alankomaat:	pathologische anatomi-
	emie
Yhdistynyt kuningaskunta:	morbid anatomy and
	histopathology
Kreikka:	παθολογική
	ανατομική
Espanja:	anatomía patológica
Portugali:	anatomia patológica
- *neurologia*
Saksa:	Neurologie
Belgia:	neurologie/neurologie
Tanska:	neuromedicin eller
	medicinske
	nervesygdomme
Ranska:	neurologie
Irlanti:	neurology
Italia:	neurologia
Luxemburg:	neurologie
Alankomaat:	neurologie
- Yhdistynyt kuningaskunta: neurology
 Kreikka: Νευρολογία
 Espanja: neurología
 Portugali: neurologia
- *psykiatria*
Saksa:	Psychiatrie
Belgia:	psychiatrie/psychiatrie
Tanska:	psykiatri
Ranska:	psychiatrie
Irlanti:	psychiatry
Italia:	psichiatria
Luxemburg:	psychiatrie
Alankomaat:	psychiatrie
Yhdistynyt kuningaskunta:	psychiatry
Kreikka:	Ψυχιατρική
Espanja:	psiquiatria
Portugali:	psiquiatria."
- 4 artikla
- Muutetaan direktiivin 75/362/ETY 7 artiklan 2 kohtaa seuraavasti:
1. alakohdassa "hematologiset laboratoriotutkimukset":
 – lisätään alaotsikko seuraavasti:
 "Ranska: hématologie",
 – Espanjaa koskeva alaotsikko poistetaan direktiivistä sen kaikissa muissa toisinoissa, paitsi ranskankielisessä ja portugalinkielisessä;
2. poistetaan alakohta "patologia";
3. alakohdassa "plastiikkakirurgia":
 – korvataan Ranskaa koskeva alaotsikko seuraavasti:
 "Ranska: chirurgie plastique, réconstructrice et esthétique";
4. alakohdassa "thoraxkirurgia":
 – korvataan Ranskaa koskeva alaotsikko seuraavasti:
 "Ranska: chirurgie thoracique et cardio-vasculaire";
5. alakohdassa "lastenkirurgia":
 – lisätään Ranskaa koskeva alaotsikko seuraavasti:
 "Ranska: chirurgie infantile"
6. alakohdassa "verisuonikirurgia":
 – direktiivin hollanninkielisessä toisinnossa otsikko korvataan otsikolla "chirurgie van bloedvaten",

- lisätään alaotsikko seuraavasti:
"Ranska: chirurgie vasculaire",
 - korvataan Italiaa koskeva alaotsikko seuraavasti:
"Italia: chirurgia vascolare";
7. korvataan alakohdassa "kardiologia" Ranskaa koskeva alaotsikko seuraavasti:
"Ranska: pathologie cardio-vasculaire";
8. alakohdassa "gastroenterologia":
- korvataan Ranskaa koskeva alaotsikko seuraavasti:
"Ranska: gastro-entérologie et hépatologie",
 - korvataan Luxemburgia koskeva alaotsikko seuraavasti:
"Luxemburg: gastro-entérologie",
 - korvataan Alankomaita koskeva alaotsikko seuraavasti:
"Alankomaat: gastro-enterologie",
 - korvataan Kreikkaa koskeva alaotsikko seuraavasti:
"Kreikka: γαστρεντεολογία"
9. alakohdassa "reumatologia":
- lisätään alaotsikko seuraavasti:
"Tanska: reumatologi";
10. alakohdassa "endokrinologia":
- lisätään alaotsikko seuraavasti:
"Ranska: endocrinologie - maladies métaboliques",
 - korvataan Luxemburgia koskeva alaotsikko seuraavasti:
"Luxemburg: endocrinologie, maladies du métabolisme et de la nutrition";
11. kohdassa "fysiatria":
- korvataan Kreikkaa koskeva alaotsikko seuraavasti:
"Kreikka: ψυκική ιατρική και αποκατάσταση";
12. poistetaan alakohtat "neurologia" ja "psykiatria";
13. korvataan alakohdassa "hermo- ja mielitaudit" Kreikkaa koskeva alaotsikko seuraavasti:
"Kreikka: νευρολογία - ψυχιατρική";
14. alakohdassa "iho- ja sukupuolitaudit":
- korvataan Ranskaa koskeva alaotsikko seuraavasti:
"Ranska: dermatologie et vénéréologie",
 - korvataan Alankomaita koskeva alaotsikko seuraavasti:
"Alankomaat: dermatologie en venerologie";
15. alakohdassa "radiologia":
- korvataan Ranskaa koskeva alaotsikko seuraavasti:
"Ranska: électro-radiologie";
16. alakohdassa "diagnostinen radiologia":
- lisätään alaotsikko seuraavasti:
"Saksa: Radiologische Diagnostik",
 - korvataan Ranskaa koskeva alaotsikko seuraavasti:
"Ranska: radiodiagnostic et imagerie médicale";
17. alakohdassa "sädehoito":
- lisätään alaotsikko seuraavasti:
"Saksa: Strahlentherapie",
 - korvataan Ranskaa koskeva alaotsikko seuraavasti:
"Ranska: oncologie, option radiothérapie";
18. alakohdassa "trooppinen lääketiede":
- poistetaan alaotsikko "Belgia: médecine tropicale/tropicaine geneeskunde";
19. alakohdassa "lastenpsykiatria":
- lisätään alaotsikko seuraavasti:
"Irlanti: child and adolescent psychiatry";
20. alakohdassa "geriatria":
- lisätään alaotsikko seuraavasti:
"Alankomaat: klinische geriatrie";
21. alakohdassa "nefrologia":
- lisätään alaotsikko seuraavasti:
"Ranska: néphrologie",
 - lisätään alaotsikko seuraavasti:
"Luxemburg: néphrologie";
22. alakohdassa "terveydenhuolto":
- lisätään alaotsikko seuraavasti:
"Ranska: santé publique et médecine sociale";
23. muutetaan alakohtaa "työterveyshuolto" seuraavasti:
a) otsikkoa muutetaan seuraavasti lukuun ottamatta direktiivin englanninkielistä toisintoa:

- tanskankielinen toisinto: "arbejdsmedicin"
- saksankielinen toisinto: "Arbeitsmedizin"
- kreikankielinen toisinto: "ιατρική της εργασίας"
- espanjankielinen toisinto: "medicina del trabajo"
- ranskankielinen toisinto: "médecine du travail"
- italiansankielinen toisinto: "medicina del lavoro"
- hollanninkielinen toisinto: "arbeidsgeneeskunde"
- portugalinkielinen toisinto: "medicina do trabalho"

b) lisätään alaotsikot seuraavasti:

- "Saksa: Arbeitsmedizin"
- "Tanska: samfundsmedicin/arbejdsmedicin"
- "Ranska: médecine du travail"
- "Italia: medicina del lavoro"
- "Alankomaat: arbeids- en bedrijfsgeneeskunde"
- "Kreikka: ιατρική της εργασίας"
- "Portugali: medicina do trabalho"

hammas-, suu- ja leukakirurgia
(*lääketieteellinen ja hammaslääketieteellinen peruskoulutus*)

- Saksa: Zahn-, Mund-, Kiefer- und Gesichtschirurgie
- Belgia: Stomatologie/chirurgie orale et maxillo-faciale, Stomatologie/ orale en maxillo-faciale chirurgie
- Irlanti: Oral and maxillo-facial surgery
- Yhdistynyt kuningaskunta: Oral and maxillo-facial surgery."

5 artikla

Korvataan direktiivin 75/362/ETY 9 artiklan 3 kohta seuraavasti:

"3. Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä riittäväksi todisteeksi jäsenvaltion kansalaisilta, jos jäsenvaltioiden kansalaisten lääketieteen tai lääketieteen erikoisalojen tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat eivät vastaa 3, 5 ja 7 artiklassa säädettyä pätevyystodistuksia tai nimikkeitä, tällaisten jäsenvaltioiden antamat tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, kun niiden liitteenä on toimivaltaisten viranomaisten tai toimielinten antama todistus. Todistuksesta on käytävä ilmi, että nämä lääketieteen tai lääketieteen erikoisalojen tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat on annettu sellaisen koulutuksen perusteella, joka on direktiivin 75/363/ETY niiden säännösten mukaista, joita tapauksen mukaan tarkoitetaan tämän direktiivin 2, 4 ja 6 artikloissa, ja että jäsenvaltiot, jotka ovat ne antaneet pitävät niitä samanarvoisina kuin pätevyystodistuksia tai nimikkeitä, joista, tapauksen mukaan, säädetään tämän direktiivin 3, 5 tai 7 artiklassa."

6 artikla

Muutetaan direktiivin 75/363/ETY 2 artiklaa seuraavasti:

- lisätään 1 kohdan a alakohtaan säännös seuraavasti:

"hammas-, suu- ja leukakirurgian erikoislääkärin (lääketieteellinen ja hammaslääketieteellinen peruskoulutus) tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan antamisen edellytyksenä on myös, että direktiivin 78/687/ETY⁽¹⁾ 1 artiklassa tarkoitettu hammaslääkärin koulutusohjelma on suoritettu hyväksyttävästi"

- lisätään alaviite seuraavasti:

"⁽¹⁾ EYVL N:o L 233, 24.8.1978, s. 10."

- lisätään 2 kohtaan virke seuraavasti:

"Hammas-, suu- ja leukakirurgian (lääketieteellinen ja hammaslääketieteellinen peruskoulutus) erikoislääkärin tutkintotodistuksen,

24. alakohdassa "allergologia":

- korvataan Kreikkaa koskeva alaotsikko seuraavasti:
"Kreikka: αλλεργιολογία";

25. alakohdassa "gastroenterologinen kirurgia":

- lisätään alaotsikko seuraavasti:
"Ranska: chirurgie viscérale";

26. lisätään otsikot seuraavasti:

"isotooppitutkimukset

- Saksa: Nuklearmedizin
- Belgia: médecine nucléaire/nucleaire geneeskunde
- Ranska: médecine nucléaire
- Italia: medicina nucleare
- Alankomaat: nucleaire geneeskunde
- Yhdistynyt kuningaskunta: nuclear medicine
- Kreikka: πυρηνική ιατρική
- Espanja: medicina nuclear
- Portugali: medicina nuclear

leukakirurgia (*lääketieteen peruskoulutus*)

- Ranska: chirurgie maxillo-faciale et stomatologie
- Italia: chirurgia maxillo-facciale
- Espanja: cirugía oral y maxilofacial

todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan antamisen edellytyksenä on myös direktiivin 78/687/ETY 1 artiklassa tarkoitettu hammaslääkärin tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja."

- korvataan 3 kohta seuraavasti:

"3. Jäsenvaltioiden tulee 9 artiklassa säädetyn määräajan kuluessa asettaa ne viranomaiset tai toimielimet, joilla on oikeus antaa 1 kohdassa tarkoitettuja tutkintotodistuksia, todistuksia tai muita muodollista kelpoisuutta osoittavia asiakirjoja."

7 artikla

Lisätään direktiivin 75/363/ETY 4 artiklan kohdan "Toinen ryhmä" loppuun luettelakohdat seuraavasti:

- patologinen anatomia
- neurologia
- psykiatria."

8 artikla

Muutetaan direktiivin 75/363/ETY 5 artiklaa seuraavasti:

1. alakohdassa "Ensimmäinen ryhmä":

- hollanninkielisessä toisinnossa ilmaus "chirurgie van hart- en bloedvaten" korvataan ilmaisulla "chirurgie van bloedvaten",
- lisätään luettelakohhta seuraavasti:
 - "- leukakirurgia (lääketieteellinen peruskoulutus);

2. alakohdassa "2 ryhmä":

- poistetaan "neurologia", "psykiatria" ja "patologinen anatomia",
- korvataan direktiivin kaikissa kielitoisinnossa, lukuun ottamatta englanninkielistä toisintoa, alakohta "työterveyshuolto" seuraavasti:
 - tanskankielinen toisinto: "arbejdsmedicin"
 - saksankielinen toisinto: "Arbeitsmedizin"
 - kreikkankielinen toisinto: "ιατρική της εργασίας"
 - espanjankielinen toisinto: "medicina del trabajo"
 - ranskankielinen toisinto: "médecine du travail"
 - italiankielinen toisinto: "medicina del lavoro"
 - hollanninkielinen toisinto: "arbeidsgeneeskunde"
 - portugalinkielinen toisinto: "medicina do trabalho"

- lisätään luettelakohdat seuraavasti:

"- isotooppiutkimukset

- hammas-, suu- ja leukakirurgia (lääketieteellinen ja hammaslääketieteellinen peruskoulutus)".

9 artikla

1. Niiden jäsenvaltioiden, jotka ovat kumonnet laeissa, asetuksissa tai hallinnollisissa määräyksissä annetut säännökset hermo- ja mielitautien, radiologian, thoraxkirurgian, verisuonikirurgian, gastroenterologisen kirurgian, hematologisten laboratoriotutkimusten, fysiatrian tai trooppisen lääketieteen tutkintotodistusten, todistusten tai muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen antamisesta ja toteuttaneet saavutettuja oikeuksia koskevat toimenpiteet omien kansalaistensa osalta, tulee tunnustaa jäsenvaltioiden kansalaisten oikeus hyötyä näistä samoista toimenpiteistä edellyttäen, että heidän hermo- ja mielitautien, radiologian, thoraxkirurgian, verisuonikirurgian, gastroenterologisen kirurgian, hematologisten laboratoriotutkimusten, fysiatrian tai trooppisen lääketieteen tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat täyttävät joko direktiivin 75/362/ETY 9 artiklan 2 kohdassa tai direktiivin 75/363/ETY 2, 3 ja 5 artiklassa säädetty keskeiset edellytykset ja sikäli kuin sanottu tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat on myönnetty ennen sitä päivämäärää, jolloin vastaanottava jäsenvaltio lopetti kyseisen erikoisalan tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen antamisen.

2. Liitteessä luetellaan ne päivämäärät, jolloin kyseiset jäsenvaltiot ovat kumonnet laeissa, asetuksissa tai hallinnollisissa määräyksissä annetut 1 kohdassa tarkoitettuja tutkintotodistuksia, todistuksia ja muita muodollista kelpoisuutta osoittavia asiakirjoja koskevat säännökset.

3. Poistetaan direktiivin 75/362/ETY 9 artiklan 4 kohta ja direktiivin 82/76/ETY 15 artikla.

2 LUKU

Muutokset direktiiviin 77/452/ETY (yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroinen tunnustaminen)

10 artikla

Muutetaan direktiivin 77/452/ETY 1 artiklan 2 kohtaa seuraavasti:

1. korvataan alakohdassa "Yhdistyneessä kuningaskunnassa" oleva teksti seuraavasti:
 - "State Registered Nurse or Registered General Nurse";
2. korvataan alakohdassa "Kreikassa" oleva teksti seuraavasti:
 - "Διπλωματούχος ή πτυχιούχος νοσοκόμος, νοσηλεύτης ή νοσηλεύτρια".

11 artikla

Muutetaan direktiivin 77/452/ETY 3 artiklaa seuraavasti:

1. korvataan f alakohta "Italiassa" seuraavasti:

"f) *Italiassa*:

– "diploma di infermiere professionale", jonka valtion hyväksymät koulut antavat;"

2. korvataan i alakohta "Yhdistyneessä kuningaskunnassa" seuraavasti:

"i) *Yhdistyneessä kuningaskunnassa*:

– todistus rekisteröinnistä nimikkeellä "Registered General Nurse" I osaan rekisteriä, jota ylläpitää "United Kingdom Central Council for Nursing, Midwifery and Health Visiting";"

3. korvataan j alakohta "Kreikassa" seuraavasti:

"j) *Kreikassa*:

– "Το δίπλωμα Αδελφής Νοσοκόμας της Ανωτέρας Σχολής Αδελφών Νοσοκόμων" (yleissairaanhoidon ylempään oppilaitoksen antama sairaanhoitajan tutkintotodistus), jonka todistaa oikeaksi sosiaaliministeriö tai terveys- ja sosiaaliministeriö, tai

– "Το πτυχίο Νοσοκόμων του Τμήματος Αδελφών Νοσοκόμων των Παραϊατρικών Σχολών των Κέντρων Ανωτέρας Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης" (ylempien teknisten ja ammatillisten koulutus- ja sairaanhoidollisten oppilaitosten sairaanhoitajajaoisien sairaanhoitajan tutkinto), jotka opetus- ja uskontoasiain ministeriö antaa, tai

– "Το πτυχίο νοσηλεύτη ή νοσηλεύτριας των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων" (teknillisten oppilaitosten sairaanhoitajan tutkinto), joita valvoo opetus- ja uskontoasiain ministeriö, tai

– "Το πτυχίο της Ανωτάτης Νοσηλευτικής της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας, Τμήμα Νοσηλευτικής του Πανεπιστημίου Αθηνών" (Ateenan yliopiston terveystieteiden tiedekunnan sairaanhoitajajaoiksen sairaanhoitajatutkinto);"

4. korvataan k alakohta "Espanjassa" seuraavasti:

"k) *Espanjassa*:

"Título de Diplomado en Enfermería" (yliopistollinen sairaanhoidon tutkintotodistus), jonka opetus- ja tiedeministeriö tai yliopiston rehtori antaa".

12 artikla

Muutetaan direktiivin 77/452/ETY 4 artiklaa seuraavasti:

– olemassa olevista kahdesta alakohdasta tehdään 1 kohta ja sen eteen lisätään "1.",

– lisätään kohta seuraavasti:

"2. Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä riittäväksi todisteeksi jäsenvaltioiden kansalaisilta, jos jäsenvaltioiden kansalaisten yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan tutkintotodistukset, todistukset tai muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat eivät vastaa 3 artiklassa säädetyjä pätevyystodistuksia tai nimikkeitä, näiden jäsenvaltioiden antamat tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, kun niiden liitteenä on toimivaltaisten viranomaisten tai toimielinten antama todistus. Todistuksesta tulee käydä ilmi, että yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat on myönnetty koulutuksen perusteella niiden direktiivin 77/453/ETY säännösten mukaisesti, joita tarkoitetaan tämän direktiivin 2 artiklassa, ja että jäsenvaltio, joka on antanut ne, pitää niitä samanarvoisina kuin pätevyystodistuksia ja nimikkeitä, joista säädetään tämän direktiivin 3 artiklassa."

3 LUKU

Muutokset direktiiviin 78/686/ETY (hammaslääkärin tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroinen tunnustaminen)

13 artikla

Korvataan direktiivin 78/686/ETY 1 artiklassa otsikossa

"– Italiassa" oleva teksti seuraavasti:

"– *Italiassa*:
odontoiatra".

14 artikla

Lisätään direktiivin 78/686/ETY 5 artiklan kohtaan "1. Oikomishoito" alaotsikko seuraavasti:

"– *Kreikassa*:

"Τίτλος της Οδοντιατρικής ειδικότητας της Ορθοδοντικής" (todistus oikomishoidon erikoistutkintokoulutuksen suorittamisesta), jonka tätä tarkoitusta varten hyväksytty toimivaltainen viranomainen antaa".

15 artikla

Lisätään direktiivin 78/686/ETY 7 artiklaan kohta seuraavasti:

"3. Jäsenvaltioiden tulee hyväksyä riittäväksi todisteeksi jäsenvaltioiden kansalaisilta, jos jäsenvaltioiden kansa-

laisten hammaslääkärin tai (oikomishoidon tai suukirurgian) erikoishammaslääkärin tutkintotodistukset, todistukset tai muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat eivät vastaa 3 ja 5 artiklassa säädettyjä pätevyystodistuksia tai nimikkeitä, näiden jäsenvaltioiden antamat tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, kun niiden liitteenä on toimivaltaisten viranomaisten tai toimielinten antama todistus. Todistuksesta tulee käydä ilmi, että hammaslääkärin tai (oikomishoidon tai suukirurgian) erikoishammaslääkärin tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat on annettu sellaisen koulutuksen perusteella, joka on direktiivin 78/687/ETY niiden säännösten mukaista, joita, tapauksen mukaan, tarkoitetaan tämän direktiivin 2 ja 4 artiklassa, ja että jäsenvaltio, joka on ne antanut, pitää niitä samanarvoisina kuin pätevyystodistuksia ja nimikkeitä, joista säädetään, tapauksen mukaan, tämän direktiivin 3 ja 5 artiklassa."

4 LUKU

Muutokset direktiiveihin 78/1026/ETY ja 78/1027/ETY (eläinlääkärin tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroinen tunnustaminen ja eläinlääkärintointa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittaminen)

16 artikla

Korvataan direktiivin 78/1026/ETY 2 artiklan toinen alakohta seuraavasti:

"Silloin kun 3 artiklassa mainittu tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja on annettu ennen tämän direktiivin täytäntöönpanoa tai kyseisen päivän jälkeen sellaisesta koulutuksesta, joka on aloitettu ennen kyseistä päivää, siihen tulee liittää sen antaneen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten antama todistus siitä, että se on direktiivin 78/1027/ETY 1 artiklan mukainen."

17 artikla

Muutetaan direktiivin 78/1026/ETY 3 artiklaa seuraavasti:

1. korvataan j alakohta "Kreikassa" seuraavasti:

"j) *Kreikassa:*

"Πτυχίο κτηνιατρικής" (eläinlääkärin tutkintotodistus), jonka antaa Salonikin Aristoteleen yliopiston geoteknisten tieteiden tiedekunta tai Salonikin Aristoteleen yliopiston eläinlääketieteellinen koulu;"

2. korvataan k alakohta "Espanjassa" seuraavasti:

"k) *Espanjassa:*

"Título de Licenciado en Veterinaria" (yliopistollinen eläinlääketieteen tutkintotodistus), jonka opetus- ja tiedeministeriö tai yliopiston rehtori antaa."

18 artikla

Korvataan direktiivin 78/1026/ETY 4 artikla seuraavasti:

"4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä riittäväksi todisteeksi niiden jäsenvaltioiden kansalaisten osalta, joiden tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat eivät täytä kaikkia direktiivin 78/1027/ETY 1 artiklassa säädettyjä koulutuksen vähimmäisvaatimuksia, sellaiset kyseisissä jäsenvaltioissa annetut eläinlääketieteen tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka on annettu ennen direktiivin 78/1027/ETY täytäntöönpanoa tai kyseisen päivän jälkeen sellaisesta koulutuksesta, joka on aloitettu ennen kyseistä päivää, joiden liitteenä on todistus siitä, että, asianomaiset ovat tosiasiallisesti ja luvallisesti harjoittaneet mainittua toimintaa ainakin kolme peräkkäistä vuotta todistuksen antamista edeltäneiden viiden vuoden aikana.

2. Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä riittäväksi todisteeksi jäsenvaltioiden kansalaisilta, jos jäsenvaltioiden kansalaisten eläinlääkärin tutkintotodistukset, todistukset tai muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat eivät vastaa 3 artiklassa säädettyjä pätevyystodistuksia tai nimikkeitä, näiden jäsenvaltioiden antamat tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, kun niiden liitteenä on toimivaltaisten viranomaisten tai toimielinten antama todistus. Todistuksesta tulee käydä ilmi, että eläinlääkärin tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat on annettu sellaisen koulutuksen perusteella, joka on direktiivin 78/1027/ETY niiden säännösten mukaista, joita tarkoitetaan tämän direktiivin 2 artiklassa, ja että jäsenvaltio, joka on ne antanut, pitää niitä samanarvoisina kuin pätevyystodistuksia ja nimikkeitä, joista säädetään tämän direktiivin 3 artiklassa."

19 artikla

Lisätään direktiivin 78/1027/ETY 1 artiklaan kohta seuraavasti:

"5. Siirtymäkauden toimenpiteenä ja poiketen siitä, mitä 2 kohdassa säädetään, Italia, jonka laeissa, asetuksissa tai hallinnollisissa määräyksissä säädetään koulutusohjelmasta, joka ei täysin ole vastannut liitteessä esitettyä koulutusohjelmaa silloin kun direktiivi 78/1026/ETY ja tämä direktiivi on pantu täytäntöön, voi jatkaa näiden säännösten soveltamista henkilöihin, jotka aloittivat eläinlääketieteelliset opintonsa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1984.

Vastaanottavilla jäsenvaltioilla on oikeus vaatia Italiassa ennen 1 päivää tammikuuta 1985 aloitettujen opintojen suorittamisen jälkeen annetun eläinlääkärin tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan haltijoilta, että heidän tutkintotodistuksensa, todistuksensa tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjansa liitteenä on todistus, joka osoittaa heidän hoitaneen eläinlääkärin tehtäviä tosiasiallisesti ja luvallisesti vähintään kolme peräkkäistä vuotta todistuksen

antamista edeltäneiden viiden vuoden aikana, jolle kyseisen tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan liitteenä ole Italian toimivaltaisten viranomaisten antamaa todistusta, joka osoittaa, että koulutus on ollut täysin tämän artiklan ja liitteen mukaista."

20 artikla

Korvataan direktiivin 78/1027/ETY, sen kreikankielisessä asussa, liitteen kohdassa "B. Erityisoppiaineet" alakohdan "Ryhmä 2. Kliiniset tieteet" ensimmäinen luetelmakohta "Χειρουργική" ilmaisulla "Μαιευτική".

5 LUKU

Muutokset direktiiveihin 80/154/ETY ja 80/155/ETY (kättilön tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroinen tunnustaminen ja kättilöntoimeen ryhtymistä ja kättilöntoimen harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittaminen)

21 artikla

Muutetaan direktiivin 80/154/ETY 1 artiklaa seuraavasti:

1. korvataan alakohdassa "Saksan liittotasavallassa" oleva teksti seuraavasti:

"Hebamme" tai "Entbindungspfleger";

2. korvataan alakohdassa "Kreikassa" oleva teksti seuraavasti:

"Μαία" tai "Μαιευτής".

22 artikla

Muutetaan direktiivin 80/154/ETY 3 artiklaa seuraavasti:

1. korvataan a alakohdan "Saksan liittotasavallassa" ensimmäinen luetelmakohta seuraavasti:

"- "Zeugnis über die staatliche Prüfung für Hebammen und Entbindungspfleger", jonka valtion tutkintolautakunta antaa";

2. korvataan direktiivin kaikissa muissa toisinoissa, paitsi hollanninkielisessä asussa, h alakohdan "Alankomaissa" ilmaus "vroedvrouwdiploma" ilmauksella "diploma van verloskundige"

3. korvataan i alakohta "Yhdistyneessä kuningaskunnassa" seuraavasti:

"i) *Yhdistyneessä kuningaskunnassa:*

- todistus merkitsemisestä 10 osaan rekisterissä, jota ylläpitää "United Kingdom Central Council for

Nursing, Midwifery and Health Visiting";

4. korvataan j alakohta "Kreikassa" seuraavasti:

"j) *Kreikassa:*

- "Πτυχίο Μαιέας ή Μαιευτή", jonka todistaa oikeaksi terveys- ja sosiaaliministeriö,

- "Πτυχίο Ανωτέρας Σχολής Στελεχών Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας, Τμήματος Μαιευτικής", jonka antavat teknisen ja ammattikoulutuksen ylempien oppilaitosten terveyden- ja sosiaalihuollon työntekijöiden osaston synnytysopin jaosto tai opetus- ja uskontoasiain ministeriön valvomat teknilliset oppilaitokset";

5. korvataan k alakohta "Espanjassa" seuraavasti:

"k) *Espanjassa:*

"matrona" tai "asistente obstétrico (matrona)" tai "enfermería obstétrica-ginecológica", - tutkintotodistus, jonka opetus- ja tiedeministeriö antaa";

23 artikla

Lisätään direktiivin 80/154/ETY 5 artiklaan uusi 3 kohta seuraavasti:

"3. Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä riittäväksi todisteeksi jäsenvaltioiden kansalaisilta, jos jäsenvaltioiden kansalaisten kättilön tutkintotodistukset, todistukset tai muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat eivät vastaa 3 artiklassa säädetyjä pätevyystodistuksia tai nimikkeitä, näiden jäsenvaltioiden antamat tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, joihin liittyy toimivaltaisten viranomaisten tai toimielinten antama todistus, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta 4 artiklan soveltamista. Todistuksesta tulee käydä ilmi, että kättilön tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat on annettu sellaisen koulutuksen perusteella, joka on direktiivin 155/80/ETY niiden säännösten mukaista, joita tarkoitetaan tämän direktiivin 2 artiklassa, ja että jäsenvaltio, joka on ne antanut, pitää niitä samanarvoisina kuin pätevyystodistuksia ja nimikkeitä, joista säädetään tämän direktiivin 3 artiklassa."

24 artikla

Lisätään direktiivin 80/155/ETY 1 artiklaan 5 ja 6 kohta seuraavasti:

"5. Tällä direktiivillä ei rajoiteta jäsenvaltioiden oikeutta myöntää omien säännösten mukaisesti omalla alueellaan lupa, joka antaa muualla kuin jäsenvaltiossa annettujen tutkintotodistusten, todistusten tai muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen haltijoille oikeuden toimia kättilönä ja harjoittamaan kättilöntointia.

6. Siirtymäkauden toimenpiteenä ja poiketen siitä, mitä 1 ja 4 kohdassa säädetään, Espanja, jonka laeissa, asetuksissa

tai hallinnollisissa määräyksissä säädetään koulutuksesta, joka ei ole vastannut tämän direktiivin säännöksiä silloin kun direktiivi 80/154/ETY ja tämä direktiivi on pantu täytäntöön, voi edelleen soveltaa kyseisiä säännöksiä sellaisiin henkilöihin, jotka aloittivat kättilön erityisopinnot viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1985.

Vastaanottavilla jäsenvaltioilla on oikeus vaatia Espanjassa ennen 1 päivää tammikuuta 1986 aloitettujen erityisopinnojen suorittamisen jälkeen annettujen kättilön tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen haltijoilta, että heidän tutkintotodistuksensa, todistuksensa tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjansa liitteenä on todistus, joka osoittaa heidän hoitaneen kättilön tehtäviä tosiasiallisesti ja luvallisesti ainakin kolme peräkkäistä vuotta todistuksen antamista edeltäneiden viiden vuoden aikana, jollei kyseisen tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirjan liitteenä ole Espanjan toimivaltaisten viranomaisten antamaa todistusta, joka osoittaa, että koulutus on täysin tämän artiklan ja liitteen mukaista."

25 artikla

Korvataan direktiivin 80/155/ETY 4 artiklan 6 kohdan teksti, sen espanjankielisessä asussa, seuraavasti:

"6. llevar a cabo el parto normal cuando se trate de una presentación de vértice, incluyendo, si es necesario, la episiotomía, y, en caso de urgencia, realizar el parto en presentación de nalgas."

26 artikla

Korvataan direktiivin 80/155/ETY 8 artiklan teksti, sen saksankielisessä asussa, seuraavasti:

"Article 8

Spätestens sechs Jahre nach Bekanntgabe dieser Richtlinie beschließt der Rat auf Vorschlag der Kommission und nach Stellungnahme des Beratenden Ausschusses, ob die Ausnahme nach Teil B Nummer 3 des Anhangs geändert oder aufgehoben werden soll."

27 artikla

Korvataan direktiivin 80/155/ETY liitteen B osa seuraavasti:

"B. KLIININEN JA KÄYTÄNNÖLLINEN OPETUS

Harjoittelu tulee suorittaa asianmukaisessa ohjauksessa:

1. Raskausneuvonta, sisältäen vähintään 100 ennen synnytystä tehtyä tutkimusta.
2. Vähintään 40 raskauden seuranta ja hoito.

3. Opiskelijan on itse hoidettava vähintään 40 synnytystä. Jos opiskelija ei voi hoitaa tätä määrää synnytyksiä synnyttäjien vähyden vuoksi, voidaan hyväksyä vähintään 30 synnytyksen hoitaminen edellyttäen, että opiskelija lisäksi avustaa 20 synnytyksessä.
4. Aktiivinen osallistuminen perätilasynnytyksiin; jos tämä ei ole mahdollista, sen vuoksi, ettei perätilasynnytyksiä ole, harjoittelu voidaan suorittaa simuloitussa tilanteessa.
5. Välihihanleikkauksen tekeminen ja haavan ompelu; haavan ompelua opetetaan sekä teoriassa että käytännössä. Haavan ompelun opetukseen kuuluu sekä välihihanleikkaushaavan että pelkän välihihan repeämän ompelu. Opetus voidaan antaa simuloitussa tilanteessa, jos se on aivan välttämätöntä.
6. Seuranta ja hoito 40 riskisynnyttäjälle raskauden, synnytyksen tai lapsivuodeajan aikana.
7. Vähintään 100 lapsivuoteisen naisen ja terveen vastasyntyneen seuranta ja hoito (mukaan lukien tutkimus) synnytyksen jälkeen.
8. Erityishoitoa tarvitsevien vastasyntyneiden seuranta ja hoito, mukaan lukien keskokset, yliaikaiset, alipainoiset ja sairaat lapset.
9. Gynekologisten ja obstetristen sairauksien hoito.
10. Perehdytys sisätautien ja kirurgisten sairauksien hoitoon. Perehdytys sisältää teoreettista opetusta ja käytännön harjoittelua.

6 LUKU

Loppusäännökset

28 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 8 päivänä toukokuuta 1991. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

29 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 30 päivänä lokakuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J.-P. SOISSON

LIITE

Päivämäärät, joista alkaen eräät jäsenvaltiot ovat kumonnet tämän direktiivin 9 artiklassa tarkoitettujen tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen antamista koskevat lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset.

BELGIA

Thoraxkirurgia	1.1.1983	
Verisuonikirurgia	1.1.1983	
Hermo- ja mielitaudit	1.8.1987,	lukuun ottamatta henkilöitä, jotka ovat aloittaneet opintonsa ennen tätä päivämäärää
Gastroenterologinen kirurgia	1.1.1983	

TANSKA

Hematologiset laboratoriotutkimukset	1.1.1983,	lukuun ottamatta henkilöitä, jotka ovat aloittaneet opintonsa ennen tätä päivämäärää ja päättäneet ne vuoden 1988 loppuun mennessä
Fysiatria		
Trooppinen lääketiede	1.8.1987,	lukuun ottamatta henkilöitä, jotka ovat aloittaneet opintonsa ennen tätä päivämäärää

RANSKA

Radiologia	3.12.1971
Hermo- ja mielitaudit	31.12.1971

LUXEMBURG

Radiologia		
Hermo- ja mielitaudit		tutkintotodistuksia, todistuksia ja muita muodollista kelpoisuutta osoittavia asiakirjoja ei enää myönnetä 5.3.1982 jälkeen aloitetuista opinnoista

HOLLANTI

Radiologia	8.7.1984
Hermo- ja mielitaudit	9.7.1984

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 16 päivänä syyskuuta 1985,
tiettyä farmasian alan toimintaa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten
yhteensovittamisesta

(85/432/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49 ja 57 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

henkilöt, joilla on farmasian tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja, ovat tällä perusteella lääkealan erikoistuntijoita ja heillä on periaatteessa oltava mahdollisuus päästä harjoittamaan kaikissa jäsenvaltioissa ainakin tiettyjä tämän alan toimia; tämän tietyn vähimmäisalan määrittelemisellä tällä direktiivillä ei yhtäältä rajoiteta sitä toimintaa, jota proviisorit saavat harjoittaa jäsenvaltioissa, erityisesti lääketieteellis-biologisten analyysien osalta, eikä toisaalta myönnetä heille yksinoikeutta, sillä yksinoikeuden myöntäminen kuuluu edelleen ainoastaan jäsenvaltioille,

tällä direktiivillä ei myöskään taata farmasian alan ja toiminnan aloittamisen ja harjoittamisen kaikkien edellytysten yhteensovittamista; etenkin apteekkien maantieteellisestä jakaumasta ja lääkejakeleksen yksinoikeudesta päättäminen kuuluu edelleen jäsenvaltioille,

farmasian tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisen tunnustamisen saavuttamisessa siten kuin farmasian tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi farmasian alalla 16 päivänä syyskuuta 1985 annetussa neuvoston direktiivissä 85/433/ETY⁽⁴⁾ edellytetään, koulutusohjelmien laaja vertailukelpoisuus jäsenvaltioiden välillä antaa mahdollisuuden rajata yhteensovittaminen koskemaan tällä alalla tiettyjen vähimmäisvaatimusten noudattamista, jolloin jäsenvaltioille jää vapaus järjestää opetus,

tällä direktiivillä ei estetä jäsenvaltioita vaatimasta täydentävää koulutusta sellaisen toiminnan harjoittamisen aloittamiseksi, joka ei kuulu yhteensovitetun toiminnan vähimmäisalan piiriin; tästä syystä tällaisia vaatimuksia esittävä vastaanottava jäsenvaltio voi soveltaa niitä jäsenvaltioiden kansalaisiin, joilla on jokin direktiivin 85/433/ETY 4 artiklassa mainituista tutkintotodistuksista,

tässä direktiivissä säädetty yhteensovittaminen koskee ammatin pätevyyttä; mitä tällaiseen pätevyyteen tulee, useimmissa jäsenvaltioissa ei tällä hetkellä tehdä eroa palkatussa työssä toimimisen ja itsenäisenä ammatinharjoittajan toimimisen välillä; tästä syystä näyttää olevan tarpeen ulottaa tämän direktiivin soveltaminen koskemaan palkatussa työssä olevia ammattilaisia, ja

⁽¹⁾ EYVL N:o C 35, 18.2.1981, s. 3

⁽²⁾ EYVL N:o C 277, 17.10.1983, s. 160

⁽³⁾ EYVL N:o C 230, 10.9.1981, s. 10

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 253, 24.9.1985, s. 37

jäsenvaltioissa kehitetään tiettyjen farmasian osa-alojen jatkokoulutusta, jolla pyritään laajentamaan tiettyjä proviisorikoulutuksen aikana hankittuja tietoja; tästä syystä farmasian erikoisalojen tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisen tunnustamisen saavuttamiseksi ja kaikkien tähän ammattikuntaan kuuluvien jäsenvaltioiden kansalaisten aseman yhtäläistämiseksi yhteisössä on farmasian erikoisalojen koulutusvaatimusten jonkinasteinen yhteensovittaminen tarpeen siltä osin, kun useissa jäsenvaltioissa on yhteisiä erikoistumis-koulutuksen muotoja, joiden perusteella koulutetulla voi olla oikeus käyttää erikoistumisnimikettä, ilman että tällainen koulutus olisi edellytyksenä yhdenmukaistettuun toiminnan vähimmäisalaan kuuluvan toiminnan harjoittamisen aloittamiselle; tällainen yhteensovittaminen ei näytä tällä hetkellä mahdolliselta, mutta se muodostaa yhdessä siihen liittyvän vastavuoroisen tunnustamisen kanssa päämäärän, johon on pyrittävä mahdollisimman pian,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että henkilö, jolla on 2 artiklassa säädetty vaatimukset täyttävä farmasian tutkintotodistus, todistus tai muu yliopistollinen tai vastaavanlainen pätevyyttä osoittava asiakirja, on oikeus päästä harjoittamaan ja harjoittaa vähintään 2 kohdassa mainittua toimintaa, jolle tarvittaessa heiltä vaadita lisäksi ammattikokemusta.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua toimintaa on:

- lääkkeiden lääkemuodon valmistus,
- lääkkeiden valmistus ja lääkekokeilut,
- lääkkeiden kokeilu laboratorio-olosuhteissa,
- lääkkeiden varastointi, säilytys ja jakelu tukkukauppavaiheessa,
- lääkkeiden valmistus, kokeilu ja varastointi sekä lääkejakeilu yleisölle avoimissa apteekkeissa,
- lääkkeiden valmistus, kokeilu, varastointi ja toimittaminen sairaaloissa,
- lääkkeitä koskevien tietojen ja neuvojen antaminen.

3. Jos jäsenvaltiossa on tämän direktiivin antamisajankohtana käytössä kokeeseen perustuva kilpailumenettely 1 kohdassa tarkoitetun asiakirjan haltijan valitsemiseksi sen maantieteel-

lisen apteekkijakauman mukaan perustettavien uusien apteekkien hoitajaksi, tällainen jäsenvaltio voi 1 kohdasta poiketen säilyttää kilpailumenettelyn ja velvoittaa jäsenvaltioiden kansalaiset, joilla on 2 artiklan 1 kohdassa ja direktiivin 85/433/ETY 6 artiklassa tarkoitettu farmasian tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja, ottamaan osaa tällaiseen kilpailuun.

2 artikla

Jäsenvaltioiden on edellytettävä, että 1 artiklassa tarkoitettujen tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen antaminen täyttää seuraavat vähimmäisvaatimukset:

1. Tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan antamiseen johtavan koulutuksen on taattava:
 - a) riittävät tiedot lääkkeistä ja lääkkeiden valmistuksessa käytettävistä aineista,
 - b) riittävät tiedot farmaseuttisesta teknologiasta ja lääkevalmisteiden fysikaalisista, kemiallisista, biologisista ja mikrobiologisista kokeista,
 - c) riittävät tiedot lääkkeiden metaboliasta ja vaikutuksista sekä myrkyllisten aineiden vaikutuksista ja lääkkeiden käytöstä,
 - d) riittävät tiedot lääkkeitä koskevan tieteellisen tiedon arviointia varten asianmukaisen informaation jakamiseksi tämän tiedon perusteella,
 - e) riittävät tiedot apteekin hoitamiseen liittyvistä oikeudellisista ja muista vaatimuksista.
2. Tullakseen hyväksytyksi tällaiseen koulutukseen hakijalla on oltava tutkintotodistus tai todistus, joka antaa oikeuden aloittaa kyseisen koulutusohjelman opinnot jäsenvaltion yliopistoissa tai samantasoisiksi tunnustetuissa korkeampaa opetusta antavissa laitoksissa.
3. Tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan tulee todistaa suoritetuksi vähintään viisi vuotta kestäneet opinnot, joihin kuuluu:
 - vähintään neljä vuotta täysipäiväistä teoreettista ja käytännöllistä opiskelua yliopistossa, samantasoisiksi tunnustetussa korkeampaa opetusta antavassa laitoksessa tai yliopiston valvonnassa,
 - vähintään kuusi kuukautta käytännön harjoittelua yleisölle avoimessa apteekissa tai sairaalassa kyseisen sairaalan farmaseuttisen osaston valvonnassa.

4. Edellä 3 alakohdasta poiketen:

- a) jos tämän direktiivin antamisajankohtana jäsenvaltiossa toteutetaan samanaikaisesti kahta koulutusohjelmaa, joista toinen kestää viisi vuotta ja toinen neljä vuotta, neljän vuoden koulutusohjelman suorittamisen jälkeen myönnettävän tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan katsotaan täyttävän 3 alakohdassa mainitun koulutuksen kestoa koskevan vaatimuksen edellyttäen, että kyseinen valtio pitää näiden kahden koulutusohjelman suorittamisen jälkeen myönnettäviä tutkintotodistuksia, todistuksia tai muita muodollista kelpoisuutta osoittavia asiakirjoja samanarvoisina;
- b) jos jäsenvaltio ei pysty harjoittelupaikkojen vähyyden vuoksi järjestämään kuuden kuukauden käytännön harjoittelua oppilaitoksen läheisyydessä sijaitseissa yleisölle avoimissa apteekkeissa ja sairaaloissa, se voi viiden vuoden ajan 5 artiklassa säädetyn määräajan päättymisestä edellyttää, että enintään puolet harjoittelusta voi käsitellä proviisorin tehtävissä toimimisen lääkkeitä valmistavassa laitoksessa.
5. Edellä 3 alakohdassa tarkoitetun koulutusohjelman tulee sisältää vähimmäismäärä teoreettista ja käytännöllistä opetusta seuraavissa oppiaineissa:

- kasvi- ja eläinbiologia,
- fysiikka,
- yleinen ja epäorgaaninen kemia,
- orgaaninen kemia,
- analyttinen kemia,
- farmaseuttinen kemia, mukaan lukien lääkevalmisteiden analysointi,
- yleinen ja sovellettu (lääketieteellinen) biokemia,
- anatomia ja fysiologia, lääketieteellinen terminologia,
- mikrobiologia,
- farmakologia ja lääkehoito,
- farmaseuttinen teknologia,
- toksikologia,
- farmakognosia,
- lainsäädäntö ja tarvittaessa ammattietikka.

Kaikkien oppiaineiden teoreettisessa ja käytännöllisessä opetuksessa tulee painottaa riittävästi teoriaa opetuksen yliopistollisen luonteen säilyttämiseksi.

3 artikla

Kolmen vuoden kuluessa 5 artiklassa säädetyn määräajan päättymisestä komissio tekee neuvostolle aiheelliset ehdotukset farmasian erikoisaloista ja etenkin sairaalafarmasiasta. Neuvosto tutkii ehdotukset yhden vuoden kuluessa.

4 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan myös niihin jäsenvaltioiden kansalaisiin, jotka työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68/ETY⁽¹⁾ mukaisesti harjoittavat tai aikovat harjoittaa jotakin direktiivin 85/433/ETY 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa palkattuina työntekijöinä.

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 1 päivään lokakuuta 1987 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.
2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettua kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

6 artikla

Jos jäsenvaltiolla on huomattavia ongelmia tämän direktiivin soveltamisessa tietyillä aloilla, komissio tutkii nämä ongelmat yhdessä kyseisen valtion kanssa ja pyytää asiasta lausunnon farmasian alan komitealta, joka on asetettu neuvoston päätöksellä 75/320/ETY⁽²⁾.

Komissio tekee neuvostolle tarvittaessa asianmukaiset ehdotukset.

7 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 16 päivänä syyskuuta 1985.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. FISCHBACH

⁽¹⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 2

⁽²⁾ EYVL N:o L 147, 9.6.1975, s. 23

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 16 päivänä syyskuuta 1985,
farmasian tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen
vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden tehokkaan käyttämisen
helpottamiseksi farmasian alalla**

(85/433/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49 ja 57 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen mukaisesti kaikenlainen kansalaisuuteen perustuva syrjintä sijoittautumisen ja palvelujen tarjoamisen yhteydessä on kielletty siirtymäkauden päätyttyä; kyseistä kansalaisuuteen perustuvaa kohtelua koskevaa periaatetta sovelletaan erityisesti myönnettäessä lupa tietyn toiminnan harjoittamista varten sekä ammatillisten järjestöjen tai toimielimien rekisteriin merkitsemisessä tai niiden jäsenyyden saamisessa,

kuitenkin näyttää suotavalta saattaa voimaan tiettyjä säännöksiä sijoittautumisvapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi,

perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan h alakohdan mukaisesti jäsenvaltiot eivät saa myöntää minkäänlaista tukea, joka saattaisi vääristää sijoittautumisen edellytyksiä,

perustamissopimuksen 57 artiklan 1 kohdassa edellytetään, että annetaan direktiivit tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta,

ottaen huomioon tämänhetkiset erot jäsenvaltioissa annettavassa farmasian koulutuksessa on tarpeen antaa tietyt yhteensovittamissäännökset, joiden avulla jäsenvaltiot voivat vastavuoroisesti tunnustaa tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat; tällainen yhteensovittaminen on toteutettu tiettyä farmasian alan toimintaa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten

yhteensovittamisesta 16 päivänä syyskuuta 1985 annetulla neuvoston direktiivillä 85/432/ETY⁽⁴⁾,

joissakin jäsenmaissa tiettyyn farmasian alan tehtäviin pääsemiseksi edellytetään asianmukaisen tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan lisäksi täydentävää ammattikokemusta; koska jäsenvaltiot eivät vielä ole yhtä mieltä tästä kysymyksestä, ongelmien poistamiseksi on suositeltavaa tunnustaa riittäväksi edellytykseksi asianmukainen samanpitäinen käytännön harjoittelu, joka on suoritettu toisessa jäsenvaltiossa,

jotkut jäsenvaltiot, joissa kansallisen terveystalouden tarkoituksena on muun muassa turvata tyydyttävä lääkkeiden saatavuus niiden koko alueella, rajoittavat uusien apteekkien perustamista, kun taas toiset jäsenvaltiot eivät ole antaneet tällaisia säännöksiä; tällaisissa olosuhteissa on ennenkaikasta säättävä, että farmasian tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen tunnustamisen tulee koskea myös proviisoritoimen harjoittamista sellaisen apteekin hoitajana, joka on ollut avoimna yleisölle vähemmän kuin kolme vuotta; komission ja neuvoston on tutkittava tätä kysymystä uudelleen tietyn ajan kuluessa,

koska direktiivi tutkintotodistusten vastavuoroisesta tunnustamisesta ei välttämättä merkitse kyseisten tutkintotodistusten edellyttämän koulutuksen vastaavuutta, muodollisen koulutustodistuksen kyseessä ollessa tulee näiden pätevyystodistusten käyttö sallia vain sen jäsenvaltion kielellä, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee,

helpottaakseen kansallisten viranomaisten toimintaa tämän direktiivin soveltamiseksi, jäsenvaltiot voivat määrätä, että tässä direktiivissä säädetyt koulutusvaatimukset täyttävän henkilön on muodollisten koulustodistusten lisäksi esitettävä sen maan toimivaltaisen viranomaisen, josta hän on peräisin tai josta hän tulee, antama todistus siitä, että kyseiset koulustodistukset ovat sellaisia, joita tässä direktiivissä tarkoitetaan,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 35, 18.2.1981, s. 6 ja EYVL N:o C 40, 18.2.1984, s. 4

⁽²⁾ EYVL N:o C 277, 17.10.1983, s. 160

⁽³⁾ EYVL N:o C 230, 10.9.1981, s. 10

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 253, 24.9.1985, s. 34

tällä direktiivillä ei vaikuteta jäsenvaltioiden lakeihin, asetuksiin tai hallinnollisiin määräyksiin, joissa kielletään liikeyrityksiä harjoittamasta tiettyä toimintaa tai joissa asetetaan niille tiettyjä tällaisen toiminnan harjoittamiseen liittyviä edellytyksiä.

on vaikea arvioida, minkälaiset proviisorin palvelujen tarjoamisen vapautta helpottamaan tarkoitetut säännökset olisivat tällä hetkellä asianmukaisia; tällaisissa olosuhteissa ei ole suositeltavaa antaa tällaisia säännöksiä,

kun on kyse hyvän maineen ja nuhteettomuuden vaatimuksista, on erotettava toisistaan vaatimukset, jotka on täytettävä ennen kuin ryhdytään harjoittamaan ammattia ja ne, jotka on täytettävä sitä harjoitettaessa, ja

palkatussa työssä olevien henkilöiden suhteen työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1612/68⁽¹⁾ ei sisällä erityisiä säännöksiä nuhteettomuudesta tai hyvästä maineesta, ammatillisesta valvonnasta eikä ammattinimikkeiden käytöstä; jäsenvaltiosta riippuen tällaisia säännöksiä sovelletaan tai voidaan soveltaa sekä palkatussa työssä oleviin että itsenäisinä ammattiharjoittajina toimiviin henkilöihin; toimintaa, jonka harjoittamista varten jäsenvaltioissa edellytetään farmasian tutkintotodistus, todistus tai muu muodollinen kelpoisuutta osoittava asiakirja, harjoitetaan sekä palkattuna työntekijänä että itsenäisenä ammattiharjoittajana tai samat henkilöt voivat uransa aikana harjoittaa ammattiaan molemmilla tavoilla; näiden ammattihenkilöiden mahdollisimman runsaan vapaan liikkuvuuden edistämiseksi yhteisön alueella näyttää tarpeelliselta ulottaa tämän direktiivin soveltaminen koskemaan palkatussa työssä olevia henkilöitä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

Soveltamisala

1 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan toimintaan, johon ryhtymistä ja jonka harjoittamista rajoittavat yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa ammatilliset kelpoisuusvaatimukset ja joihin voivat päästä 4 artiklassa tarkoitettujen farmasian tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen haltijat.

II LUKU

Farmasian tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on tunnustettava sellaiset tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka on annettu jäsenvaltioiden kansalaisille toisessa jäsenvaltiossa direktiivin 85/432/ETY 2 artiklan mukaisesti ja jotka on mainittu 4 artiklassa, siten, että kyseinen pätevyystodistus antaa jäsenvaltion alueella saman oikeuden ammattiin pääsyyn ja ammatin harjoittamiseen kuin jäsenvaltion itsensä myöntämät 4 artiklassa mainitut tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat.

2. Jäsenvaltioiden ei kuitenkaan tarvitse hyväksyä 1 kohdassa tarkoitettuja tutkintotodistuksia, todistuksia ja muita muodollista kelpoisuutta osoittavia asiakirjoja uusien yleisölle avoimien apteekkien perustamista varten. Tässä direktiivissä myös vähemmän kuin kolme vuotta toimineita apteekkejä pidetään uusina.

Viiden vuoden kuluttua 19 artiklan 1 kohdassa asetetun määräajan päättymisestä komissio antaa neuvostolle kertomuksen siitä, miten jäsenvaltiot ovat panneet täytäntöön edellä mainitun alakohdan, ja mahdollisuuksista laajentaa 1 kohdassa tarkoitettujen tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisen tunnustamisen vaikutuksia. Se tekee tarvittaessa aiheelliset ehdotukset.

3 artikla

1. Edellä 2 artiklasta poiketen ja rajoittamatta vuoden 1979 liittymisasiakirjan 45 artiklan soveltamista, Helleenien tasavalta ei tarvitse hyväksyä muiden jäsenvaltioiden myöntämiä tutkintotodistuksia, todistuksia tai muita muodollista kelpoisuutta osoittavia asiakirjoja 2 artiklassa säädetyllä tavalla, paitsi jos kysymyksessä on 1 artiklassa tarkoitettujen toiminnan harjoittaminen palkattuna työntekijänä asetuksen (ETY) N:o 1612/68/ETY mukaisesti.

Niin kauan kuin Helleenien tasavalta käyttää tätä poikkeusta hyväkseen ja rajoittamatta vuoden 1979 liittymisasiakirjan 45 artiklan soveltamista, muiden jäsenvaltioiden ei tarvitse hyväksyä 2 artiklan säännösten mukaisesti 4 artiklan d alakohdassa tarkoitettuja todistuksia, paitsi jos kysymyksessä on 1 artiklassa tarkoitettujen toiminnan harjoittaminen palkattuna työntekijänä asetuksen (ETY) N:o 1612/68/ETY mukaisesti.

2. Kymmenen vuoden kuluttua 19 artiklassa säädetyin määräajan päättymisestä komissio tekee neuvostolle aiheelliset ehdotukset tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisen tunnustamisen vaikutusten laajentamiseksi tarkoituksena helpottaa sijoittautumisvapauden tehokasta käyttämistä Helleenien tasavallan ja muiden jäsenvaltioiden välillä. Neuvosto päättää näistä ehdotuksista ETY:n perustamissopimuksessa määrätyn menettelyn mukaisesti.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 2

4 artikla

Edellä 2 artiklassa tarkoitetut tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat ovat:

a) *Belgiassa:*

"Le diplôme légal de pharmacien/het wettelijk diploma van apoteker" (laillinen proviisorin tutkintotodistus), jonka yliopistojen lääketieteen ja farmasian tiedekunnat, keskus-tutkintolautakunta tai valtion yliopistokoulutuksen tutkinto-lautakunnat antavat;

b) *Tanskassa:*

"Bevis for bestået farmaceutisk kandidateksamen" (yliopis-tollinen proviisorin todistus);

c) *Saksassa:*

1) "Zeugnis über die staatliche Pharmazeutische Prüfung" (todistus valtiollisesta proviisorin tutkinnosta), jonka toimivaltaiset viranomaiset antavat;

2) Saksan liittotasavallan toimivaltaisten viranomaisten antamat todistukset siitä, että 8 päivän toukokuuta 1945 jälkeen Saksan demokraattisen tasavallan toimivaltaisten viranomaisten antamat tutkintotodistukset tunnustetaan vastaaviksi edellä 1 alakohdassa mainitun kanssa;

d) *Kreikassa:*

"Πατοποιητικό των αρμοδίων αρχών, ικανότητας άσκησης της φαρμακευτικής, χορηγούμενο μετά κρατική εξέταση" (todistus proviisorintoimen harjoittamiseen vaadittavasta pätevyydestä), jonka toimivaltaiset viranomaiset valtiollisen tutkinnon suorittamisen jälkeen antavat;

e) *Ranskassa:*

yliopistojen antama valtiollinen proviisorin tutkintotodistus tai farmasian tohtorin tutkintotodistus;

f) *Irlannissa:*

"Certificate of Registered Pharmaceutical Chemist" (laillistetun proviisorin todistus);

g) *Italiassa:*

Proviisorintoimen harjoittamiseen oikeuttava tutkintotodistus tai todistus, joka annetaan valtiollisen tutkinnon suorittaneille;

h) *Luxemburgissa:*

Valtiollinen proviisorin tutkintotodistus, jonka valtion tutkintolautakunta antaa ja jonka allekirjoittaa opetusministeri;

i) *Alankomaissa:*

"Het getuigschrift van met goed gevolg afgelegd apothekersexamen" (yliopistollinen proviisorin todistus);

j) *Yhdistyneessä kuningaskunnassa:*

"Certificate of Registered Pharmaceutical Chemist" (laillistetun proviisorin todistus).

5 artikla

Jos jäsenvaltiossa vaaditaan, että 1 artiklassa tarkoitetun toiminnan aloittamista tai harjoittamista varten on 4 artiklassa mainitun tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan lisäksi oltava täydentävä ammattikokemus, tällaisen jäsenvaltion tulee hyväksyä riittäväksi todisteeksi sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee, antama todistus, joka osoittaa, että hän on hoitanut sanottuja tehtäviä samanpituisen ajan siinä jäsenvaltiossa, josta hän on peräisin tai josta hän tulee.

Tätä tunnustamista ei kuitenkaan sovelleta Luxemburgin suurherttuakunnan vaatimaan kaksivuotiseen ammattikokemukseen, joka vaaditaan valtion toimiluvan myöntämiseksi yleisöä palvelevalle apteekille.

III LUKU

Saavutetut oikeudet

6 artikla

Farmasian tutkintotodistuksia, todistuksia ja muita yliopistollisia tai vastaavia kelpoisuustodistuksia, jotka jäsenvaltiot ovat antaneet jäsenvaltioiden kansalaisille ja jotka eivät täytä direktiivin 85/432/ETY 2 artiklassa säädettyjä koulutuksen vähimmäisvaatimuksia, pidetään näiden vaatimusten mukaisina tutkintotodistuksina, jos:

- ne ovat todistuksia koulutuksesta, joka on suoritettu ennen sanotun direktiivin täytäntöönpanoa, tai
- ne ovat todistuksia koulutuksesta, joka on suoritettu sanotun direktiivin täytäntöönpanon jälkeen, mutta aloitettu ennen sen täytäntöönpanoa,

ja molemmissa tapauksissa, jos:

- niihin liittyy todistus, joka osoittaa niiden haltijan harjoittaneen tosiasiallisesti ja luvallisesti jotakin direktiivin 85/432/ETY 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua toimintaa jäsenvaltiossa vähintään kolme peräkkäistä vuotta todistuksen myöntämistä edeltäneiden viiden vuoden aikana edellyttäen, että toiminta on kyseisessä jäsenvaltiossa säänneltyä.

IV LUKU

Tutkintanimikkeen käyttö

7 artikla

1. Vastaanottavien jäsenvaltioiden on, tämän kuitenkin rajoittamatta 14 artiklan soveltamista, huolehdittava, että 2, 5 ja 6 artiklan edellytykset täyttävillä jäsenvaltioiden kansalaisilla on oikeus käyttää säädettyä tutkintanimikettä tai tarvittaessa sen lyhennettä, joka on käytössä siinä jäsenvaltiossa, josta ovat he peräisin tai josta he tulevat, tämän valtion kielellä. Vastaanottavat jäsenvaltiot voivat vaatia, että nimikkeen jäljessä on mainittava sen antaneen laitoksen tai tutkintolautakunnan nimi ja sijaintipaikka.

2. Jos siinä jäsenvaltiossa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, käytetty tutkintanimike saattaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa aiheuttaa sekaannuksen nimikkeen kanssa, joka tässä valtiossa edellyttää asianomaiselta lisäkoulutusta, jota kyseinen henkilö ei ole suorittanut, vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia häntä käyttämään siinä jäsenvaltiossa, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee, hankittua tutkintanimikettä vastaanottavan jäsenvaltion määräämässä sopivassa muodossa.

V LUKU

Säännökset sijoittautumisoikeuden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi

8 artikla

1. Vastaanottavan jäsenvaltion, joka vaatii 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa ensi kertaa aloittavilta kansalaisiltaan todistetta hyvästä maineesta ja nuhteettomuudesta, on muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta hyväksyttävä tästä riittäväksi todisteeksi sellaiset todistukset, jotka osoittavat, että vaatimukset hyvästä maineesta ja nuhteettomuudesta täyttyvät, ja jotka on antanut sen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

2. Jos jäsenvaltio, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, ei vaadi tässä tarkoitettua toimintaa ensi kertaa aloittavilta henkilöiltä todistusta hyvästä maineesta tai nuhteettomuudesta, vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia otteen sen jäsenvaltion rikosrekisteristä, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, tai jollei tällaista ole, vastaavan asiakirjan, jonka on antanut sen jäsenvaltion toimivaltainen oikeus- tai hallintoviranomainen, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

3. Jos vastaanottavalla jäsenvaltiolla on yksityiskohtaisia tietoja vakavasta seikasta, joka on tapahtunut sen alueen ulkopuolella ennen kuin kyseinen henkilö sijoittautui tähän valtioon ja joka todennäköisesti vaikuttaisi kyseisen toiminnan aloittamiseen sen alueella, se voi ilmoittaa asiasta jäsenvaltiolle, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

Sen jäsenvaltion, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, on tarkistettava tietojen todenperäisyys, jos ne todennäköisesti vaikuttaisivat kyseisen toiminnan aloittamiseen tässä jäsenvaltiossa. Kyseisen valtion viranomaisten on päätettävä tarvittavien tutkimusten laadusta ja laajuudesta sekä ilmoitettava vastaanottavalle jäsenvaltiolle kaikista toimenpiteistä, joihin ne tämän johdosta ryhtyvät antamiensa todistusten tai asiakirjojen suhteen.

4. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että annettuja tietoja käsitellään salassa pidettävänä.

9 artikla

1. Jos vastaanottavassa jäsenvaltiossa on voimassa lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä hyvän maineen tai nuhteettomuuden vaatimuksista, mukaan lukien säännökset ja määräykset kurinpitotoimista 1 artiklassa tarkoitetun toiminnan harjoittamiseen liittyvän vakavan ammatillisen väärinkäytöksen tai rikostuomion varalta, sen jäsenvaltion, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, on toimitettava vastaanottavalle jäsenvaltiolle kaikki tarpeelliset tiedot ammatillisista tai hallinnollisista kurinpitotoimista, joihin asianomaisen suhteen on ryhdytty, tai rangaistuksista, joihin asianomainen on tuomittu ammatiaan harjoittaessaan siinä jäsenvaltiossa, josta hän on peräisin tai tulee.

2. Jos vastaanottavalla jäsenvaltiolla on yksityiskohtaisia tietoja vakavasta seikasta, joka on tapahtunut sen alueen ulkopuolella ennen kuin kyseinen henkilö sijoittautui tähän valtioon ja joka todennäköisesti vaikuttaisi tässä tarkoitetun toiminnan harjoittamiseen sen alueella, se voi ilmoittaa asiasta jäsenvaltiolle, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

Sen jäsenvaltion, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, on tarkistettava tietojen todenperäisyys, jos ne todennäköisesti vaikuttaisivat kyseisen toiminnan harjoittamiseen tässä jäsenvaltiossa. Kyseisen valtion viranomaisten on päätettävä tarvittavien tutkimusten laadusta ja laajuudesta sekä ilmoitettava vastaanottavalle jäsenvaltiolle kaikista toimenpiteistä, joihin ne tämän johdosta ryhtyvät 1 kohdan mukaisesti annettujen tietojen suhteen.

3. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että annettuja tietoja käsitellään salassa pidettävänä.

10 artikla

Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka ryhtyvät harjoittamaan 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa tai harjoittavat sitä, asiakirjaa fyysisestä ja henkisestä terveydestä, tuon valtion tulee hyväksyä tästä riittäväksi todisteeksi sellaisen asiakirjan esittäminen, joka vaaditaan siinä jäsenvaltiossa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

Jos jäsenvaltio, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, ei aseta tällaisia vaatimuksia niille, jotka alkavat ryhtyä harjoittamaan tai harjoittavat kyseistä toimintaa, vastaanottavan jäsenvaltion tulee hyväksyä tällaiselta kansalaiselta kyseisen valtion toimivaltaisen viranomaisen antama todistus, joka vastaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa annettuja todistuksia.

11 artikla

Edellä 8, 9 ja 10 artiklassa tarkoitetut asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

12 artikla

1. Edellä 8, 9 ja 10 artiklan mukainen menettely, jossa käsitellään asianomaisen oikeutta ryhtyä harjoittamaan 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa, on saatettava päätökseen mahdollisimman nopeasti ja viimeistään kolmen kuukauden kuluessa kaikkien asianomaista koskevien asiakirjojen esittämisestä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän menettelyn päätyttyä tehdystä muutoksenhausta johtuvien määräaikojen noudattamista.

2. Edellä 8 artiklan 3 kohdassa ja 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa pyyntö tutkia asia uudelleen siirtää 1 kohdassa tarkoitettua määräaika.

Sen jäsenvaltion, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee ja jonka puoleen asiassa käännyttyään, on annettava vastauksensa kolmen kuukauden kuluessa.

Vastauksen saatuaan tai määräajan päätyttyä vastaanottavan jäsenvaltion on jatkettava 1 kohdassa tarkoitettua menettelyä.

13 artikla

Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka alkavat harjoittaa 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa tai harjoittavat sitä, valan vannomista tai juhlallisen vakuutuksen antamista, ja kyseisen valan tai vakuutuksen kaava ei sovellu muiden jäsenvaltioiden kansalaisten käytettäväksi, kyseisen jäsenvaltion on huolehdittava, että asianomaiselle on tarjottavissa sopiva ja vastaava valan tai vakuutuksen kaava.

14 artikla

Jos 1 artiklassa tarkoitettuun toimintaan liittyvän ammattinimikkeen käyttö on vastaanottavassa jäsenvaltiossa säännelty, toisten jäsenvaltioiden kansalaisten, jotka täyttävät 2, 5 ja 6

artiklassa säädetyt ammattipätevyyden edellytykset, tulee käyttää vastaanottavan jäsenvaltion ammattinimikettä, joka siinä valtiossa vastaa mainittuja kelpoisuusvaatimuksia, ja sen lyhennettä.

15 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta asianomaiset voivat saada tietoa vastaanottavan jäsenvaltion terveydenhuolto- ja sosiaaliturvaa koskevasta lainsäädännöstä ja tarvittaessa siellä noudatettavasta ammattietiikasta.

Tätä varten jäsenvaltiot voivat perustaa tiedotuskeskuksia, joista asianomaiset voivat saada tarvitsemansa tiedot. Vastaanottavat jäsenvaltiot voivat vaatia, että edunsaajat ottavat yhteyttä näihin keskuksiin.

2. Jäsenvaltiot voivat perustaa 1 kohdassa tarkoitettuja keskuksia niiden toimivaltaisten viranomaisten tai toimielimien yhteyteen, jotka ne ovat nimenneet 19 artiklan 1 kohdassa asetetun määräajan kuluessa.

3. Jäsenvaltioiden on tarvittaessa huolehdittava, että edunsaajat sekä oman etunsa että asiakkaitensa edun vuoksi hankkivat kuin heidän ammattinsa harjoittamiseksi vastaanottavassa jäsenvaltiossa tarpeellisen kielitaidon.

VI LUKU

Loppusäännökset

16 artikla

Jos epäillyn on perusteltua aihetta, vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia toisen jäsenvaltion toimivaltaista viranomaista todistamaan oikeaksi toisessa jäsenvaltiossa myönnettyt tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, joita tarkoitetaan II ja III luvussa, sekä vahvistamaan sen, että asianomainen täyttää kaikki direktiivissä 85/432/ETY säädetyt koulutusvaatimukset.

17 artikla

Jäsenvaltioiden on 19 artiklan 1 kohdassa säädetyin määräajan kuluessa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia myöntämään ja ottamaan vastaan tutkintotodistuksia, todistuksia ja muita muodollista kelpoisuutta osoittavia asiakirjoja sekä tässä direktiivissä tarkoitettuja asiakirjoja ja tietoja, sekä ilmoitettava siitä muille jäsenvaltioille ja komissiolle viipymättä.

18 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan myös niihin jäsenvaltioiden kansalaisiin, jotka asetuksen (ETY) N:o 1612/68 mukaisesti harjoittavat tai aikovat harjoittaa jotakin 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa palkattuina työntekijöinä.

19 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 1 päivään lokakuuta 1987 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettua kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

20 artikla

Jos jäsenvaltiolla on huomattavia ongelmia tämän direktiivin soveltamisessa tietyillä aloilla, komissio tutkii nämä ongelmat

kyseisen valtion kanssa ja pyytää asiasta lausunnon farmasian alan komitealta, joka on asetettu päätöksellä 75/320/ETY⁽¹⁾.

Komissio tekee tarvittaessa neuvostolle asianmukaiset ehdotukset.

21 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 16 päivänä syyskuuta 1985.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. FISCHBACH

⁽¹⁾ EYVL N:o L 147, 9.6.1975, s. 23

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 20 päivänä joulukuuta 1985,
farmasian tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien
asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden
tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi farmasian alalla annetun neuvoston direktiivin
85/433/ETY muuttamisesta Espanjan ja Portugalin liittymisen vuoksi

(85/584/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjan ja erityisesti sen 396 artiklan,

sekä katsoo, että

Espanjan ja Portugalin jäseniksi liittymisen vuoksi olisi tarpeen tehdä tiettyjä muutoksia direktiiviin 85/433/ETY⁽¹⁾ sen varmistamiseksi, että sitä voidaan samalla tavoin soveltaa Espanjan kuningaskunnassa ja Portugalin tasavallassa ja muissa jäsenvaltioissa, ja

Espanjan ja Portugalin liittymissopimuksen 2 artiklan 3 kohdan mukaisesti yhteisön toimielimet voivat ennen liittymistä päättää liittymisasiakirjan 396 artiklassa tarkoitetuista toimenpiteistä, jotka tulevat voimaan edellyttäen, että mainittu sopimus tulee voimaan, ja sinä päivänä kun se tulee voimaan,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Ensimmäisestä päivästä tammikuuta 1986 lukien ja edellyttäen, että Espanjan ja Portugalin liittymissopimus tulee voimaan, lisätään direktiivin 85/433/ETY 4 artiklaan seuraavaa:

"k) *Espanjassa:*

"título de licenciado en farmacia" (opetus- ja tiedeminstriön tai yliopistojen antama yliopistollinen proviisorin tutkinto);

l) *Portugalissa:*

"Carta de curso de licenciatura em Ciências Farmacêuticas" (yliopistojen antama proviisorin tutkintotodistus)."

2 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet direktiivin 85/433/ETY 19 artiklan 1 kohdassa säädetyn määräajan kuluessa.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 20 päivänä joulukuuta 1985.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. KRIEPS

⁽¹⁾ EYVL N:o L 253, 24.9.1985, s. 37

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 10 päivänä kesäkuuta 1985,
tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen
vastavuoroisesta tunnustamisesta arkkitehtuurin alalla sekä toimenpiteistä sijoittautumisoikeuden
ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi**

(85/384/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49, 57 ja 66 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen mukaisesti kaikki kansalaisuuteen perustuva syrjintä sijoittautumisen ja palvelujen tarjoamisen suhteen on kielletty siirtymäkauden päätyttyä; kyseistä periaatetta, ettei kansalaisuuden perusteella saa syrjiä, sovelletaan etenkin myönnettäessä lupaa ryhtyä harjoittamaan toimintaa arkkitehtuurin alalla sekä myös ammatillisten järjestöjen tai toimielimien rekisteriin merkitsemiseen tai niiden jäsenyyteen,

kuitenkin näyttää suotavalta saattaa voimaan tiettyjä säännöksiä, joilla helpotetaan sijoittautumisoikeuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi arkkitehtuurin alalla,

perustamissopimuksen mukaisesti jäsenvaltiot eivät saa myöntää minkäänlaista tukea, joka saattaisi vääristää sijoittautumisen edellytyksiä,

perustamissopimuksen 57 artiklan 1 kohdassa määrätään tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroista tunnustamista koskevien direktiivien antamisesta,

arkkitehtuuri, rakennusten laatu ja niiden sopeutuminen ympäristöönsä sekä luonnon- ja kaupunkiympäristön ja yhteisen sekä yksityisen kulttuuriperinnön kunnioittaminen koskettavat kaikkia; tästä syystä tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisen tunnustamisen täytyy perustua laadullisiin ja määrällisiin arviointiperusteisiin, joiden avulla huolehditaan siitä, että tunnustettujen tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen haltijoilla on edellytykset ymmärtää ja ilmaista käytännössä yksilöiden, yhteiskunnan eri ryhmien ja yhteisöjen tarpeet tilasuunnittelussa, rakennusten suunnittelussa, sijoittelussa ja rakentamisessa, arkkitehtuuriperinnön säilyttämisessä ja kohentamisessa sekä luonnon tasapainon säilyttämisessä,

arkkitehtuurialan ammatteihin valmistavan koulutuksen menetelmät vaihtelevat tällä hetkellä suuresti; kuitenkin olisi varauduttava asteittain yhtenäistämään koulutusta, joka johtaa ammatin harjoittamiseen arkkitehdin nimikkeellä;

⁽¹⁾ EYVL N:o C 239, 4.10.1967, s. 15

⁽²⁾ EYVL N:o C 72, 19.7.1968, s. 3

⁽³⁾ EYVL N:o C 24, 22.3.1968, s. 3

joissakin jäsenvaltioissa arkkitehdin ammatin aloittamista ja sen harjoittamista varten vaaditaan lakisääteisesti arkkitehdin tutkintotodistus; joissakin jäsenvaltioissa, joissa tällaista vaatimusta ei ole, arkkitehdin ammattinimikkeen käytöstä kuitenkin säädetään lailla; lisäksi joissakin jäsenvaltioissa, jotka eivät kuulu kumpaankaan edellä mainittuun ryhmään, valmistellaan arkkitehdin ammattinimikkeellä harjoitettavan ammatin aloittamista ja sen harjoittamista koskevia lakeja ja asetuksia; siksi kyseisen toiminnan aloittamisen ja harjoittamisen edellytyksiä ei näissä jäsenvaltioissa ole vielä asetettu; tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroinen tunnustaminen edellyttää, että nämä tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat antavat oikeuden tietynlaisen toiminnan aloittamiseen ja sen harjoittamiseen todistuksen antaneessa jäsenvaltiossa; tästä syystä tiettyjen todistusten tunnustaminen tämän direktiivin mukaisesti soveltuu vain siltä osin kuin todistusten haltijat tulevat todistuksen antaneessa jäsenvaltiossa vielä valmisteilla olevan lainsäädännön mukaisesti saamaan oikeuden ryhtyä harjoittamaan arkkitehdin ammattia,

joissakin jäsenvaltioissa oikeus käyttää laillisesti arkkitehdin ammattinimikettä edellyttää tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan lisäksi käytännön kokemusta; kun jäsenvaltioiden käytäntö tässä suhteessa vaihtelee, mahdollisten vaikeuksien välttämiseksi toisessa jäsenvaltiossa hankittu samanpituisen soveltuva käytännön kokemus on tunnustettava tämän edellytyksen täyttäväksi,

jäljempänä 1 artiklan 2 kohdassa käytetty ilmaus 'toiminta arkkitehtuurin alalla' määriteltynä 'arkkitehdin ammattinimikettä käyttäen tavanomaisesti harjoitettavaksi toiminnaksi', joka tietyissä jäsenvaltioissa vallitsevien olosuhteiden vuoksi on perusteltu, on tarkoitettu yksinomaan tämän direktiivin soveltamisalan rajaamiseksi eikä oikeudellisen määritelmän antamiseksi toiminnalle arkkitehtuurin alalla,

useimmissa jäsenvaltioissa, sekä oikeudellisesti että tosiasiallisesti, arkkitehtuurin alalla toimivat henkilöt, joilla on arkkitehdin arvo sekä sen lisäksi mahdollisesti jokin muu arvo, vaikka tällaisilla henkilöillä ei kuitenkaan ole yksinoikeutta mainittuun toimintaan, ellei laissa toisin säädetä; tällä alalla tai

sen osa-alueilla voivat toimia myös muiden ammattikuntien edustajat, varsinkin insinöörit, joilla on rakennustekninen erikoiskoulutus,

pätevyystodistusten vastavuoroinen tunnustaminen tulee helpottamaan toimintaan ryhtymistä ja sen harjoittamista kyseisellä alalla,

joidenkin jäsenvaltioiden lainsäädännössä sallitaan arkkitehdin ammattinimikkeen myöntäminen poikkeustapauksena ja riippumatta nimikkeen normaalisti edellyttämistä koulutusvaatimuksista joillekin harvoille ansioituneille henkilöille, jotka ovat työssään osoittaneet poikkeuksellista arkkitehtonista lahjakkuutta; tällaiset arkkitehdit on luettava tämän direktiivin alaan, varsinkin kun he usein ovat kansainvälisesti tunnettuja,

tämänhetkisten, 10, 11 ja 12 artiklassa lueteltujen tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen tunnustamisen tarkoituksena on välittömästi sallia niiden haltijoille oikeus sijoittautua toiseen jäsenvaltioon tai tarjota palveluja niissä; Luxemburgin suurherttuakunnassa tämän säännöksen nopea täytäntöönpano saattaisi maan pienen koon vuoksi johtaa kilpailutilanteen vääristymiseen ja vahingoittaa ammattikunnan rakennetta; näistä syistä näyttää olevan perusteltua pidentää tälle jäsenvaltiolle annettua sopeutumisaikaa,

koska direktiivi tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta arkkitehtuurin alalla ei välttämättä merkitse kyseisten tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen edellyttämän koulutuksen vastaavuutta, tulee näiden nimikkeiden käyttö sallia vain sen jäsenvaltion kielellä, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee,

helpottaakseen kansallisten viranomaisten tehtävää tämän direktiivin soveltamisessa, jäsenvaltiot voivat määrätä, että tämän direktiivin koulutusvaatimukset täyttävän henkilön on muodollisten pätevyystodistusten lisäksi esitettävä sen maan toimivaltaisen viranomaisen, josta hän on peräisin tai josta hän tulee, antama todistus siitä, että kyseiset pätevyystodistukset ovat sellaisia, joita tässä direktiivissä tarkoitetaan,

kansallisia säännöksiä hyvästä maineesta ja nuhteettomuudesta voidaan soveltaa sijoittautumisen yhteydessä toiminnan aloittamisen edellytyksinä; tällaisessa tapauksessa on erotettava

toistaan sellaiset henkilöt, jotka eivät koskaan aikaisemmin ole harjoittaneet toimintaa arkkitehtuurin alalla, ja sellaiset, jotka ovat jo harjoittaneet toimintaa toisessa jäsenvaltiossa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

SOVELTAMISALA

1 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan toimintaan arkkitehtuurin alalla.
2. Tässä direktiivissä toiminta arkkitehtuurin alalla tarkoittaa arkkitehdin ammattinimikettä käyttäen tavanomaisesti harjoitettua toimintaa.

II LUKU

TUTKINTOTODISTUKSET, TODISTUKSET JA MUUT MUODOLLISTA KELPOISUUTTA OSOITTAVAT ASIAKIRJAT, JOTKA ANTAVAT OIKEUDEN ALOITTA A TOIMINNAN HARJOITTAMINEN ARKKITEHTUURIN ALALLA KÄYTTÄEN ARKKITEHDIN AMMATTINIMIKETTÄ

2 artikla

Jäsenvaltioiden on tunnustettava sellaiset tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka on annettu jäsenvaltioiden kansalaisille toisessa jäsenvaltiossa 3 ja 4 artiklan vaatimukset täyttävän koulutuksen perusteella, siten, että kyseiset tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat antavat jäsenvaltion alueella saman oikeuden 1 artiklassa tarkoitetun toiminnan aloittamiseen ja sen harjoittamiseen kuin jäsenvaltion itsensä myöntämät pätevyystodistukset.

3 artikla

Koulutus, josta annetaan 2 artiklassa tarkoitettu tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja, on toteutettava korkeakoulutasoilla ja pääasiassa arkkitehtuurin alaan keskittyvinä opintoina. Kyseisiin opintoihin on tasapuolisesti sisällytettävä sekä teoreettista että käytännöllistä arkkitehtikoulutusta sen varmistamiseksi, että opiskelijalla on:

- 1) kyky esteettiset ja tekniset vaatimukset täyttävään arkkitehtoniseen suunnitteluun;
- 2) riittävä arkkitehtuurin sekä sille läheisten taiteen, tekniikan ja yhteiskuntatieteen alojen historian ja teorian tuntemus;
- 3) taiteiden tuntemus arkkitehtonisen suunnittelun laatuun vaikuttavana tekijänä;
- 4) riittävä perehtyneisyys kaupunkisuunnitteluun ja suunnitteluprosessin edellyttämät taidot;

palvelujen tarjoamisen yhteydessä vaatimus ammatillisten yhteisöjen tai toimielinten rekisteriin merkitsemisestä tai jäsenyydestä, joka liittyy toiminnan kiinteään ja pysyvään harjoittamiseen vastaanottavassa jäsenvaltiossa, muodostaisi epäilemättä toiminnan väliaikaisen luonteen vuoksi esteen palvelujen tarjoajalle; kyseinen vaatimus olisi tästä syystä kumottava; tällaisessa tapauksessa on kuitenkin taattava ammatillinen valvonta, joka on mainittujen ammatillisten järjestöjen tai toimielinten tehtävänä; tästä syystä olisi perustamissopimuksen 62 artiklan soveltaminen huomioon ottaen säädettävä, että asianomainen voidaan velvoittaa esittämään vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle tiedot palvelujen tarjoamisesta,

arkkitehtuurin alalla palkatussa työssä toimivien henkilöiden osalta työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1612/68⁽¹⁾ ei sisällä erityisiä säännöksiä nuhteettomuudesta tai hyvästä maineesta, ammatillisesta valvonnasta eikä ammattinimikkeiden käytöstä; jäsenvaltiosta riippuen tällaisia säännöksiä sovelletaan tai voidaan soveltaa sekä palkatussa työssä oleviin että itsenäisinä ammatinharjoittajina toimiviin henkilöihin; toiminta arkkitehtuurin alalla useissa jäsenvaltioissa edellyttää tutkintotodistusta, todistusta tai muuta muodollista kelpoisuutta osoittavaa asiakirjaa; mainittua toimintaa harjoitetaan sekä palkattuna työntekijänä että itsenäisenä ammatinharjoittajana tai samat henkilöt voivat uransa aikana harjoittaa ammattiaan molemmilla tavoilla; tämän ammattikunnan vapaan liikkuvuuden yhteisön alueella mahdollisimman tehokkaaksi edistämiseksi, näyttää tarpeelliselta ulottaa tämän direktiivin soveltaminen arkkitehtuurin alalla palkatussa työssä toimiviin henkilöihin, ja

tämä direktiivi merkitsee ammatin harjoittamiseen oikeuttavien tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroista tunnustamista, mikä ei kuitenkaan merkitse kansallisten koulutusäännösten samanaikaista yhteensovittamista; lisäksi kyseessä olevien ammatinharjoittajien lukumäärää jäsenvaltioissa vaihtelee huomattavasti; komission on tästä syystä erityisen tarkoin seurattava tämän direktiivin soveltamista ensimmäisten vuosien aikana,

⁽¹⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 2

- 5) kyky ymmärtää ihmisen ja rakennusten sekä rakennusten ja niiden ympäristön välisiä suhteita, ja tarvetta suhteuttaa rakennukset ja niiden väliset tilat ihmisen tarpeisiin ja mittakaavaan;
- 6) kyky ymmärtää arkkitehdin ammattikuva ja hänen tehtävänsä yhteiskunnassa ja erityisesti kyky ottaa yhteiskunnalliset tekijät huomioon hankkeiden ohjelmoinnissa;
- 7) suunnitteluohjelman laadinnassa tarvittavien tutkimus- ja valmistelumenetelmien hallinta;
- 8) perehtyneisyys rakennussuunnitteluun liittyviin rakenne- ja muihin teknisiin kysymyksiin;
- 9) riittävä perehtyneisyys rakennusten fysikaalisiin ongelmiin, teknologiaan ja toimintaan miellyttävän ja säältä suojaavan sisätilan luomiseksi;
- 10) riittävä suunnittelutaito rakennuksen käyttäjien vaatimusten täyttämiseksi kustannustekijöiden ja rakennusmääräysten asettamissa rajoissa; sekä
- 11) sellainen asianomaisten teollisuudenalojen, järjestöjen, säännösten ja menettelytapojen tuntemus, joka on tarpeen rakennussuunnitelmia toteutettaessa ja sovitettaessa hankkeita kokonaissuunnitteluun.

4 artikla

1. Edellä 2 artiklassa tarkoitettua koulutuksen on täytettävä 3 artiklassa säädetyt vaatimukset sekä seuraavat edellytykset:

- a) koulutuksen kokonaislaajuuden tulee vähintään olla joko neljä vuotta päätoimista opiskelua yliopistossa tai muussa vastaavantasoisessa oppilaitoksessa tai kuusi vuotta opiskelua yliopistossa tai muussa vastaavantasoisessa oppilaitoksessa, josta ajasta vähintään kolme vuotta päätoimista opiskelua;
- b) koulutuksen päätteeksi on menestyksellisesti suoritettava korkeakoulututkinnon tasoinen koe.

Poiketen siitä, mitä ensimmäisessä alakohdassa säädetään, 2 artiklan mukaisesti on tunnustettava myös Saksan liittotasavallan "Fachhochschule" - ammattikorkeakouluissa järjestettävä kolmivuotinen koulutus sellaisena kuin sitä järjestetään tämän direktiivin tiedoksi antamisen ajankohtana ja siltä osin kuin se täyttää 3 artiklan vaatimukset, jolloin se antaa oikeuden aloittaa 1 artiklassa tarkoitettu toiminta kyseisessä jäsenvaltiossa arkkitehdin ammattinimikettä käyttäen, edellyttäen kuitenkin, että mainittu koulutuksen täydennyksenä on Saksan liittotasavallassa hankittu nelivuotinen ammattikokemus, jonka on vahvistanut antamallaan todistuksella sellainen ammatillinen

toimielin, jonka rekisteriin tämän direktiivin säännösten tuottamia etuuksia tavoitteleva arkkitehti kuuluu. Mainittu ammatillisen toimielimen on etukäteen varmistuttava siitä, että asianomaisen arkkitehdin alallaan suorittama työ kiistatta osoittaa hänen kykynsä soveltaa kaikkea 3 artiklassa tarkoitettua tietoa käytäntöön. Todistusta annettaessa on noudatettava samaa menettelyä kuin arkkitehteja rekisteriin merkittäessä.

Saadun kokemuksen perusteella ja ottaen huomioon arkkitehtikoulutuksessa tapahtuva kehitys komissio antaa kahdeksan vuoden kuluttua 31 artiklan 1 kohdan 1 alakohdassa säädetyn määräajan päättymisestä neuvostolle kertomuksen tämän poikkeuksen soveltamisesta sekä asianmukaiset ehdotukset, jotka neuvosto ratkaisee kuuden kuukauden kuluessa perustamis-sopimuksessa määrätyn menettelyn mukaisesti.

2. Edellä 2 artiklan mukaisesti on tunnustettava myös yhteiskunnallisen uudistusohjelman osana tai osa-aikaisena korkeakouluopiskeluna tapahtuva koulutus, joka täyttää 3 artiklan vaatimukset ja jonka päätteeksi arkkitehdin tai arkkitehtitoimiston valvonnassa vähintään seitsemän vuoden ajan tällä alalla työskennelleet henkilöt voivat menestyksellisesti suorittaa kokeen arkkitehtuurin alalla. Kokeen on oltava korkeakoulututkinnon tasoinen ja 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua päättökoetta vastaava.

5 artikla

1. Jäsenvaltion kansalaisen, jolla on oikeus käyttää arkkitehdin ammattinimikettä sellaisen lain nojalla, jolla jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle on annettu toimivalta antaa tämä nimike arkkitehtuurin alalla erityisen ansioituneelle jäsenvaltion kansalaiselle, on katsottava täyttävän ne vaatimukset, joita sovelletaan toimintaan arkkitehtuurin alalla arkkitehdin ammattinimikettä käyttäen.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua henkilön osalta sen jäsenvaltion, jonka kansalainen asianomainen on tai josta hän tulee, antama todistus on hyväksyttävä näytöksi kelpoisuudesta arkkitehdin tehtäviin.

6 artikla

Saksan liittotasavallan toimivaltaisten viranomaisten antamat todistukset, joilla vahvistetaan, että Saksan demokraattisen tasavallan toimivaltaisten viranomaisten toukokuun 8 päivän 1945 jälkeen myöntämät pätevyystodistukset ovat samanarvoisia 2 artiklassa tarkoitettujen pätevyystodistusten kanssa, on tunnustettava mainitussa artiklassa säädetyn edellytyksen.

7 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toimitettava mahdollisimman pian samanaikaisesti sekä muille jäsenvaltioille että komissiolle luettelo alueellaan annettavista tutkintotodistuksista, todistuksista ja muista muodollista kelpoisuutta osoittavista asiakirjoista, jotka täyttävät 3 ja 4 artiklassa säädetyt vaatimukset, sekä laitoksista ja viranomaisista, jotka antavat niitä.

Ensimmäinen luettelo on toimitettava 12 kuukauden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta.

Jäsenvaltioiden on samalla tavoin toimitettava tiedot kaikista muutoksista, jotka koskevat niiden alueella annettavia tutkintotodistuksia, todistuksia ja muita muodollista kelpoisuutta osoittavia asiakirjoja, erityisesti tiedot asiakirjoista, jotka eivät enää täytä 3 ja 4 artiklan vaatimuksia.

2. Komissio antaa luettelot ja niiden muutokset tiedoksi yleisölle julkaisemalla ne *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* kolmen kuukauden määräajan kuluessa niiden toimittamisesta. Tutkintotodistusta, todistusta tai muuta muodollista kelpoisuutta osoittavaa asiakirjaa koskevien tietojen julkistamista on kuitenkin 8 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa lykättävä. Komissio julkaisee määräajoin ajan tasalle saatettuja luetteloita.

8 artikla

Jos jäsenvaltio tai komissio epäilee täyttääkö jokin tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja 3 ja 4 artiklassa säädetyt vaatimukset, komissio saattaa asian arkkitehtikoulutuksen neuvoo-antavan komitean käsiteltäväksi kolmen kuukauden kuluessa 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti ilmoituksesta. Komitean on annettava lausuntonsa kolmen kuukauden kuluessa.

Tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja on julkaistava kolmen kuukauden kuluessa lausunnon antamisesta tai lausunnon antamista varten säädetyin määräajan päättymisestä, paitsi seuraavissa kahdessa tapauksessa:

- todistuksen antava jäsenvaltio muuttaa 7 artiklan 1 kohdan mukaista ilmoitustaan tai
- jäsenvaltio tai komissio soveltaa perustamissopimuksen 169 tai 170 artiklaa asian saattamiseksi Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

9 artikla

1. Jäsenvaltio tai komissio voivat kääntyä neuvoo-antavan komitean puoleen aina epäillessään täyttääkö jokin *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* julkaistun luetteloon sisältyvä tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja edelleen 3 ja 4 artiklassa säädetyt vaatimukset. Komitean on annettava lausuntonsa kolmen kuukauden kuluessa.

2. Komission on poistettava tutkintotodistus *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* julkaistusta luettelosta, jos

asianomaisen jäsenvaltion kanssa on niin sovittu tai yhteisön tuomioistuimen ratkaisu sitä edellyttää.

III LUKU

TUTKINTOTODISTUKSET, TODISTUKSET JA MUUT MUODOLLISTA KELPOISUUTTA OSOITTAVAT ASIAKIRJAT, JOIDEN PERUSTEELLA ON OIKEUS ALOITTA A TOIMINNAN HARJOITTA-MINEN ARKKITEHTUURIN ALALLA SAAVUTET-TUJEN OIKEUKSIEN TAI VOIMASSA OLEVIEN KANSALLISTEN SÄÄNNÖSTEN NOJALLA

10 artikla

Jäsenvaltioiden on tunnustettava 11 artiklassa luetellut tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka toinen jäsenvaltio on myöntänyt kansalaisilleen, jos näillä kansalaisilla tämän direktiivin tiedoksi antamisen ajankohtana jo on kyseinen pätevyystodistus tai jos he aloittavat kyseisen tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan saamiseen tähtäävän opiskelun viimeistään kolmantena lukuvuonna mainitusta tiedoksi antamisesta, vaikka pätevyystodistus ei täyttäisikään II luvussa säädetyjä vähimmäisvaatimuksia, siten, että todistukset jäsenvaltion alueella antavat 23 artiklassa säädetyllä tavalla samat oikeudet 1 artiklassa tarkoitetun toiminnan aloittamiseen ja sen harjoittamiseen kuin valtion itsensä arkkitehtuurin alalla antamat tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat.

11 artikla

Edellä 10 artiklassa tarkoitetut tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat ovat:

a) *Saksassa*

- taidekorkeakoulujen myöntämät tutkintotodistukset (Dipl.Ing., Architekt (HfbK));
- teknillisten korkeakoulujen "Technische Hochschule" -oppilaitoksen ja yliopistojen arkkitehtuuriosaston (Architektur/Hochbau), ja jos mainittu korkeakoulu on liitetty "Gesamthochschule" -oppilaitokseen, myös "Gesamthochschule" -oppilaitosten arkkitehtuuriosaston antamat tutkintotodistukset (Dipl.Ing. ja muut oppiarvot, jotka myöhemmin saatetaan myöntää kyseisten tutkintotodistusten haltijoille);
- ammattikorkeakoulujen "Fachhochschule" -oppilaitoksen arkkitehtuuriosaston (Architektur/Hochbau), ja jos mainittu korkeakoulu on liitetty "Gesamthochschule" -oppilaitokseen, myös "Gesamthochschule" -oppilaitosten arkkitehtuuriosaston antama tutkintotodistus, jonka liitteenä on, jos koulutus on lyhyempi kuin nelivuotinen, mutta ainakin kolme vuotta, asianomaisen ammatillisen toimielimen antama 4 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan mukainen todistus nelivuotisesta ammattikokemuksesta Saksan liittotasavallassa (Ingenieur grad. ja muut oppiarvot, jotka myöhemmin saatetaan myöntää kyseisten tutkintotodistusten haltijoille);

- teknillisten koulujen "Ingenieurschule" -oppilaitoksen ja ammattioppilaitosten "Werkkunstschule" arkkitehtuuriosaston ennen 1 päivää tammikuuta 1973 antamat tutkintotodistukset (Prüfungszeugnis), joiden liitteenä on toimivaltaisten viranomaisten antama todistus muodollisen ammattipätevyyden osoittavan kokeen suorittamisesta 13 artiklan mukaisesti;

- "Ecole spéciale d'architecture" -oppilaitoksessa annetut tutkintotodistukset (architecte DESA),
- Strasbourgin "Ecole nationale supérieure des Arts et Industries" -oppilaitoksen (aiemmin "Ecole national d'ingénieurs de Strasbourg") arkkitehtuuriosastossa vuodesta 1955 alkaen annetut tutkintotodistukset (architecte ENSAIS);

b) Belgiassa

- kansallisissa arkkitehtikorkeakouluissa tai -instituuteissa annetut tutkintotodistukset (architecte - architect),
- Hasseltin maakunnallisissa arkkitehtikorkeakouluissa annetut tutkintotodistukset (architect),
- kuninkaallisissa taideakatemoissa annetut tutkintotodistukset (architecte - architect),
- Saint-Luc -oppilaitoksessa "écoles Saint-Luc" annetut tutkintotodistukset (architecte - architect),
- yliopistolliset insinöörin tutkintotodistukset, joiden liitteenä on arkkitehtiliiton antama harjoittelutodistus, joka oikeuttaa sen haltijan käyttämään arkkitehdin ammattinimikettä (architecte - architect),
- arkkitehtuurin keskus- tai valtakunnallisen tutkintolautakunnan antamat arkkitehdin tutkintotodistukset (architecte - architect),
- yliopistojen soveltavien luonnontieteiden tiedekunnissa ja Monsin teknillisessä tiedekunnassa annetut insinöörin/arkkitehdin ja arkkitehdin/insinöörin tutkintotodistukset (ingénieur-architecte, ingénieur-architect);

c) Tanskassa

- Kööpenhaminan ja Århusin arkkitehtikouluissa annetut tutkintotodistukset (arkitekt),
- arkkitehtikollegion antama rekisteröintitodistus, joka on annettu 28 toukokuuta 1975 annetun lain N:o 202 nojalla (registreret arkitekt)
- teknillisissä korkeakouluissa annetut tutkintotodistukset (byggningskonstruktør), joiden liitteenä on toimivaltaisen viranomaisen antama todistus muodollisen pätevyyden osoittavan kokeen suorittamisesta 13 artiklan mukaisesti;

d) Ranskassa

- vuoteen 1959 saakka opetusministeriön ja sen jälkeen kulttuuriministeriön antamat valtion arkkitehdin tutkintotodistukset (architecte DPLG),

e) Kreikassa

- Ateenan METSOVION POLYTECHNION -korkeakoulussa annetut insinöörin/arkkitehdin tutkintotodistukset, joiden liitteenä on Kreikan tekniikkakamarin antama todistus oikeudesta harjoittaa toimintaa arkkitehtuurin alalla,
- Thessalonikin ARISTOTELION PANEPISTIMION -korkeakoulussa annetut insinöörin/arkkitehdin tutkintotodistukset, joiden liitteenä on Kreikan tekniikkakamarin antama todistus oikeudesta harjoittaa toimintaa arkkitehtuurin alalla,
- Ateenan METSOVION POLYTECHNION -korkeakoulussa annetut insinöörin tutkintotodistukset, joiden liitteenä on Kreikan tekniikkakamarin antama todistus oikeudesta harjoittaa toimintaa arkkitehtuurin alalla,
- Thessalonikin ARISTOTELION PANEPISTIMION -korkeakoulussa annetut insinöörin tutkintotodistukset, joiden liitteenä on Kreikan tekniikkakamarin antama todistus oikeudesta harjoittaa toimintaa arkkitehtuurin alalla,
- PANEPISTIMION THRAKIS -korkeakoulussa annetut insinöörin tutkintotodistukset, joiden liitteenä on Kreikan tekniikkakamarin antama todistus oikeudesta harjoittaa toimintaa arkkitehtuurin alalla,
- PANEPISTIMION PATRON -korkeakoulussa annetut insinöörin tutkintotodistukset, joiden liitteenä on Kreikan tekniikkakamarin antama todistus oikeudesta harjoittaa toimintaa alalla;

f) Irlannissa

- Irlannin valtionyliopiston (National University of Ireland) "Bachelor of Architecture" -tutkinto (B Arch. (NUI)), jota edeltää Dublinin University Collegessa suoritettu arkkitehtitutkinto,
- College of Technology -opistossa (Bolton Street, Dublin) annettu korkeakoulututkinnon tasoinen arkkitehdin tutkintotodistus (Dipl.Arch.),

- todistus Irlannin Kuningallisen Arkkitehti- instituutin (Royal Institute of Architects of Ireland) liittännäisjäsenyydestä (ARIAI),
- todistus Irlannin Kuningallisen Arkkitehti- instituutin jäsenyydestä (MRIAI);

g) Italiassa

- yliopistossa, teknillisessä korkeakoulussa sekä Venetsian ja Reggio Calabrian arkkitehtikorkeakoulussa annettu "laurea in architettura" -tutkintotodistus, yhdessä arkkitehdin ammatin itsenäiseen harjoittamiseen oikeuttavan tutkintotodistuksen kanssa, jonka opetusministeriö antaa sen jälkeen, kun asianomainen on toimivaltaiselle lautakunnalle suorittanut valtion-tutkinnon, joka antaa oikeuden itsenäisesti harjoittaa arkkitehdin ammattia (dott. Architetto),
- yliopistossa ja teknillisessä korkeakoulussa annettu rakennustekniikan ("sezione costenzione civile") "laurea in ingegneria" -tutkintotodistus, yhdessä arkkitehdin ammatin itsenäiseen harjoittamiseen oikeuttavan tutkintotodistuksen kanssa, jonka opetusministeriö antaa sen jälkeen, kun asianomainen on toimivaltaiselle lautakunnalle suorittanut valtion-tutkinnon, joka antaa oikeuden itsenäisesti harjoittaa ammat-tia (dott. Ing. Architetto tai dott. Ing. in ingegneria civile);

h) Alankomaissa

- todistus Delftin tai Eindhovenin teknillisen opiston arkkitehtuoriosastossa suoritetusta arkkitehdin tutkin-nosta (bouwkundig ingenieur),
- valtion hyväksymissä arkkitehtikouluissa annetut tutkintotodistukset (architect),
- vuoteen 1971 saakka aiemmissä arkkitehtiopistoissa (Hoger Bouwkunstonderricht) annetut tutkintotodistuk-set (architect HBO),
- vuoteen 1970 saakka aiemmissä arkkitehtiopistoissa (Voortgezet Bouwkunstonderricht) annetut tutkin-totodistukset (architect VBO),
- todistus Alankomaiden arkkitehtiliiton (Bond van Nederlandse Architecten -BNA) arkkitehtineuvoston toimeenpaneman tutkinnon suorittamisesta (architect),
- todistus "Stichting Instituut voor Architectuur" -säätiön (IVA) (arkkitehtuuri-instituutti) järjestämän vähintään nelivuotisen koulutuksen päätteeksi toimeenpaneman tutkinnon suorittamisesta (architect), jonka liitteenä on toimivaltaisen viranomaisen antama todistus muodolli-

sen ammattipätevyuden osoittavan kokeen suorittami-sesta 13 artiklan mukaisesti,

- toimivaltaisen viranomaisen todistus siitä, että ennen tämän direktiivin voimaantulopäivää asianomainen on suorittanut Delftin tai Eindhovenin teknillisen opiston toimeenpaneman "Kandidaat in de bouwkunde" -tut-kinnon ja että hän on vähintään viiden vuoden ajan välittömästi ennen mainittua päivää toiminut arkki-tehtuurin alalla sillä tavoin ja niin merkittävästi, että toiminta Alankomaissa voimassa olevien vaatimusten mukaan on takeena tällaisen toiminnan edellyttämästä pätevyydestä (architect),
- toimivaltaisen viranomaisen vain ennen tämän direktii- vin voimaantulopäivää 40 vuotta täyttäneille henkilöille antama todistus siitä, että asianomainen on vähintään viiden vuoden ajan välittömästi ennen mainittua päivää toiminut arkkitehtuurin alalla sillä tavoin ja niin merkittävästi, että toiminta Alankomaissa voimassa olevien vaatimusten mukaan on takeena tällaisen toiminnan edellyttämästä pätevyydestä (architect);

Toiminnasta arkkitehtuurin alalla arkkitehdin ammattinimikettä käyttäen annettujen Alankomaiden lakien ja asetusten voi-maantulopäivän jälkeen edellä 7 ja 8 luetelmakohtassa tarkoitettuja todistuksia ei enää tarvitse tunnustaa, elleivät mainitut säädökset anna näiden todistusten haltijalle oikeutta kyseisen toiminnan harjoittamiseen ja kyseisen ammattinimik-keen käyttämiseen;

i) Yhdistyneessä kuningaskunnassa

- sellaiset pätevyystodistukset tutkinnon suorittamisesta, jotka ovat myöntäneet:
 - Royal Institute of British Architects,
 - arkkitehtuoriosastot
 - yliopistossa,
 - polyteknisissä korkeakouluissa,
 - opistoissa,
 - akatemioidessa,
 - taideteollisuuskouluissa,

jotka tämän direktiivin antamisen ajankohtana ovat tai ovat olleet Yhdistyneen kuningaskunnan arkkitehtire-kisterinneuvoston hyväksymiä rekisteriin merkitsemi-seksi (Architect),

- todistus siitä, että sen haltijalla on vuoden 1931 arkki-tehtirekisterilain 6 artiklan 1 kohdan a, b tai d ala-kohdan nojalla saavutettu oikeus käyttää arkkitehdin ammattinimikettä (Architect),

- todistus siitä, että sen haltijalla on vuoden 1938 arkkitehtirekisterilain 2 artiklan nojalla saavutettu oikeus käyttää arkkitehdin ammattinimikettä (Architect).

12 artikla

Jäsenvaltioiden on, tämän kuitenkaan rajoittamatta 10 artiklan soveltamista, tunnustettava seuraavat tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat siten, että ne jäsenvaltion alueella tuottavat samat oikeudet 1 artiklassa tarkoitetun toiminnan aloittamiseen ja sen harjoittamiseen arkkitehdin ammattinimikettä käyttäen kuin jäsenvaltion itsensä myöntämät pätevyystodistukset:

- sellaisten jäsenvaltioiden, joissa tämän direktiivin tiedoksi antamisen ajankohdalla 1 artiklassa tarkoitetun toiminnan aloittaminen ja sen harjoittaminen arkkitehdin ammattinimikettä käyttäen on säänneltyä, jäsenvaltioiden kansalaisille antamat todistukset siitä, että haltija on ennen tämän direktiivin täytäntöönpanoa saanut oikeuden käyttää arkkitehdin ammattinimikettä ja on tosiasiallisesti harjoittanut tässä tarkoitettua toimintaa mainittuja säännöksiä noudattaen vähintään kolme peräkkäistä vuotta todistuksen antamista edeltäneiden viiden vuoden kuluessa,
- sellaisten jäsenvaltioiden, joissa tämän direktiivin tiedoksi antamisen ja täytäntöönpanon välillä saatetaan voimaan säännöksiä 1 artiklassa tarkoitetun toiminnan aloittamisesta ja sen harjoittamisesta arkkitehdin ammattinimikettä käyttäen, jäsenvaltioiden kansalaisille antamat todistukset siitä, että haltija on tämän direktiivin täytäntöönpanon ajankohdalla saanut oikeuden käyttää arkkitehdin ammattinimikettä ja on tosiasiallisesti harjoittanut tässä tarkoitettua toimintaa mainittuja säännöksiä noudattaen vähintään kolme peräkkäistä vuotta todistuksen antamista edeltäneiden viiden vuoden kuluessa.

13 artikla

Edellä 11 artiklan a alakohdan neljännessä luetelmakohdassa, c alakohdan kolmannessa luetelmakohdassa ja h alakohdan kuudennessa luetelmakohdassa mainittuun muodollisen ammattipätevyyden osoittavaan kokeeseen täytyy sisältyä asianomaisen vähintään kuusivuotisen, 1 artiklassa tarkoitetun toimintansa aikana laatimien ja toteuttamien suunnitelmien arviointi.

14 artikla

Saksan liittotasavallan toimivaltaisten viranomaisten antamat todistukset, joilla todistetaan, että Saksan demokraattisen tasavallan toimivaltaisten viranomaisten toukokuun 8 päivän 1945 jälkeen myöntämät pätevyystodistukset ovat samanarvoisia 11 artiklassa lueteltujen muodollisten pätevyystodistusten kanssa, on tunnustettava mainitussa artiklassa säädetyin edellytyksin.

15 artikla

Luxemburgin suurherttuakunnalla on oikeus kilpailutilanteen vääristymisen välttämiseksi lykätä 10, 11 ja 12 artiklan soveltamista muiden kuin yliopistotasaisten tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen tunnustamisen suhteen neljän ja puolen vuoden pituisen siirtymäkauden ajaksi tämän direktiivin tiedoksi antamisesta lukien, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta 5 artiklan soveltamista.

V LUKU

TUTKINTONIMIKKEEN KÄYTTÖ

16 artikla

1. Vastaanottavien jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että II ja III luvun edellytykset täyttävillä jäsenvaltioiden kansalaisilla on oikeus käyttää lainmukaista tutkintonimikettä tai tarvittaessa sen lyhennettä, joka on käytössä siinä jäsenvaltiossa, josta ovat he peräisin tai josta he tulevat, tämän valtion kielellä, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta 23 artiklan soveltamista. Vastaanottavat jäsenvaltiot voivat vaatia, että nimikkeen jäljessä on mainittava sen myöntäneen laitoksen tai tutkintolautakunnan nimi ja sijaintipaikka.

2. Jos siinä jäsenvaltiossa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, käytetty tutkintonimike saattaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa sekaantua nimikkeeseen, joka tässä valtiossa edellyttää asianomaiselta lisäkoulutusta, jota kyseinen henkilö ei ole suorittanut, vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia häntä käyttämään siinä jäsenvaltiossa, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee, hankittua tutkintonimikettä sopivassa muodossa, jonka vastaanottava jäsenvaltio määrää.

V LUKU

SÄÄNNÖKSET, JOILLA HELPOTETAAN SIOJITTAUTUMISOIKEUDEN JA PALVELUJEN TARJOAMISEN VAPAUDEN TEHOKASTA KÄYTTÄMISTÄ

A. Sijoittautumisoikeutta koskevat erityissäännökset

17 artikla

1. Vastaanottavan jäsenvaltion, joka vaatii 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa ensi kertaa aloittavilta kansalaisiltaan todistetta hyvästä maineesta tai nuhteettomuudesta, on muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta hyväksyttävä tästä riittäväksi todisteeksi sellaiset todistukset, jotka osoittavat, että vaatimukset hyvästä maineesta ja nuhteettomuudesta täyttyvät, ja jotka on antanut sen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

2. Jos jäsenvaltio, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, ei vaadi tässä tarkoitettua toimintaa ensi kertaa aloittavilta henkilöiltä todistetta hyvästä maineesta tai nuhteettomuudesta, vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia otteen rikosrekisteristä, tai jollei tällaista ole, vastaavan asiakirjan, jonka on antanut sen jäsenvaltion toimivaltainen viranomais, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

3. Jos siinä jäsenvaltiossa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, ei anneta 2 kohdassa tarkoitettuja asiakirjoja, sen sijasta voidaan antaa valahtoinen ilmoitus – tai jollei valtiossa käytetä valahtoisista ilmoitusta, valan sijasta voidaan antaa juhlallinen vakuutus – jonka asianomainen antaa toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle tai tarvittaessa sen jäsenvaltion notaarille tai toimivaltaiselle ammatilliselle toimielimelle, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee; mainitun viranomaisen tai notaarin on todistettava valahtoinen ilmoitus tai juhlallisen vakuutuksen muodossa annettu ilmoitus oikeaksi.

4. Jos vastaanottavalla jäsenvaltiolla on yksityiskohtaisia tietoja vakavasta seikasta, joka on tapahtunut sen alueen ulkopuolella ennen kuin kyseinen henkilö sijoittautui tähän valtioon, tai jos se tietää, että 3 kohdassa tarkoitettu ilmoitus sisälsi virheellistä tietoa, ja jos kyseinen seikka tai tieto todennäköisesti vaikuttaisi kyseisen toiminnan aloittamiseen sen alueella, se voi ilmoittaa asiasta jäsenvaltiolle, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

Sen jäsenvaltion, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, on tarkistettava tietojen todenperäisyys, jos ne voisivat vaikuttaa kyseisen toiminnan aloittamiseen tässä jäsenvaltiossa. Kyseisen valtion viranomaisten on itsensä päätettävä tarvittavien tutkimusten laadusta ja laajuudesta sekä ilmoitettava vastaanottavalle jäsenvaltiolle kaikista toimenpiteistä, joihin he tämän johdosta ryhtyvät antamiensa todistusten tai asiakirjojen suhteen.

5. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että annettuja tietoja käsitellään salassa pidettävänä.

18 artikla

1. Jos vastaanottavassa jäsenvaltiossa on laissa, asetuksessa tai hallinnollisessa määräyksessä olevia vaatimuksia hyvästä maineesta tai nuhteettomuudesta, mukaan lukien säännökset kurinpitotoimista vakavan ammatillisen väärinkäytöksen tai rikostuomion varalta, jotka liittyvät 1 artiklassa tarkoitettun toiminnan harjoittamiseen, sen jäsenvaltion, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, on toimitettava vastaanottavalle jäsenvaltiolle kaikki tarpeelliset tiedot ammatillisista tai hallinnollisista kurinpitotoimista, joihin asianomaisen suhteen on ryhdytty, tai rangaistuksista, joihin asianomainen on tuomittu ammattiaan harjoittaessaan siinä jäsenvaltiossa, josta hän on peräisin tai tulee.

2. Jos vastaanottavalla jäsenvaltiolla on yksityiskohtaisia tietoja vakavasta seikasta, joka on tapahtunut sen alueen ulkopuolella ennen kuin kyseinen henkilö sijoittautui tähän valtioon

ja joka todennäköisesti vaikuttaisi tässä tarkoitettun toiminnan harjoittamiseen sen alueella, se voi ilmoittaa asiasta jäsenvaltiolle, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

Sen jäsenvaltion, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, on tarkistettava tietojen todenperäisyys, jos ne voisivat vaikuttaa kyseisen toiminnan harjoittamiseen tässä valtiossa. Kyseisen valtion viranomaisten on itsensä päätettävä tarvittavien tutkimusten laadusta ja laajuudesta sekä ilmoitettava vastaanottavalle jäsenvaltiolle kaikista toimenpiteistä, joihin he tämän johdosta ryhtyvät 1 kohdan mukaisesti annettujen tietojen suhteen.

3. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että annettuja tietoja käsitellään salassa pidettävänä.

19 artikla

Edellä 17 ja 18 artiklassa tarkoitettut asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

20 artikla

1. Edellä 17 ja 18 artiklan mukainen menettely, jossa käsitellään asianomaisen oikeutta ryhtyä harjoittamaan 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa, on saatettava päätökseen mahdollisimman nopeasti ja viimeistään kolmen kuukauden kuluessa kaikkien asianomaista koskevien asiakirjojen esittämisestä; tämä ei koske viivytystä, joka johtuu tämän menettelyn päätyttyä tehdystä muutoksenhausta.

2. Edellä 17 artiklan 4 kohdassa ja 18 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa pyyntö tutkia asia uudelleen siirtää 1 kohdassa asetettua määräaika.

Jäsenvaltion, jonka puoleen asiassa käännyttään, on annettava vastauksensa kolmen kuukauden kuluessa.

Vastauksen saatuaan tai määräajan päätyttyä vastaanottavan jäsenvaltion on jatkettava 1 kohdassa tarkoitettua menettelyä.

21 artikla

Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka aikovat ryhtyä harjoittamaan 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa tai harjoittaa sitä, valan vannomista tai juhlallisen vakuutuksen antamista, ja kyseisen valan tai vakuutuksen kaava ei sovellu muiden jäsenvaltioiden kansalaisten käytettäväksi, kyseisen jäsenvaltion on huolehdittava, että asianomaiselle on tarjottavissa sopiva ja vastaava valan tai vakuutuksen kaava.

B. Erityissäännöksiä palvelujen tarjoamisesta

22 artikla

1. Jos jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka aikovat ryhtyä harjoittamaan tai harjoittaa 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa, ammatillisen järjestön tai toimielimen antamaa toimilupaa, jäsenyyttä tai rekisteriin merkitsemistä, kyseisen jäsenvaltion on vapautettava palveluja tarjoavat muiden jäsenvaltioiden kansalaiset tästä vaatimuksesta.

Asianomaisen on tarjottava palveluja samoin oikeuksin ja velvollisuuksin kuin vastaanottavan jäsenvaltion kansalaisten; häneen on erityisesti sovellettava tässä jäsenvaltiossa voimassa olevia ammatillisia tai hallinnollisia menettelytapasääntöjä.

Tätä tarkoitusta varten ja 2 kohdassa mainitun palvelujen tarjoamista koskevan ilmoituksen lisäksi jäsenvaltiot voivat vaatia joko automaattista väliaikaista rekisteröintiä tai muodollista jäsenyyttä ammatillisessa järjestössä tai toimielimessä tai vaihtoehtoisesti rekisteriin merkitsemistä luodakseen mahdolliset alueellaan voimassa olevien ammatillisten menettelytapasäännösten soveltamiselle edellyttäen, että tällainen rekisteröinti tai jäsenyys ei viivytä tai millään tavoin vaikeuta palvelujen tarjoamista eikä myöskään aiheuta palveluja tarjoavalle henkilölle lisäkustannuksia.

Jos vastaanottava jäsenvaltio ryhtyy 2 alakohdassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin tai saa tietoonsa seikkoja, jotka ovat näiden säännösten vastaisia, sen on ilmoitettava asiasta viipymättä sille jäsenvaltiolle, johon kyseinen henkilö on sijoittautunut.

2. Vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia asianomaista antamaan toimivaltaisille viranomaisille ennakolta ilmoituksen palvelujen tarjoamisesta, jos siihen liittyy hankkeen toteuttaminen sen alueella.

3. Vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia 1 ja 2 kohdan mukaisesti asianomaiselta asiakirjat, jotka sisältävät seuraavat tiedot:

- ilmoituksen, jota tarkoitetaan 2 kohdassa;
- todistuksen siitä, että asianomainen harjoittaa laillisesti tässä tarkoitettua toimintaa siinä jäsenvaltiossa, johon hän on sijoittautunut;
- todistuksen siitä, että asianomaisella on jokin niistä tutkintotodistuksista, todistuksista tai muista muodollista kelpoisuutta osoittavista asiakirjoista, jotka tarvitaan kyseisten palvelujen tarjoamiseen, ja että nämä pätevyystodistukset vastaavat II luvun vaatimuksia tai ovat sellaisia kuin tämän direktiivin III luvussa on lueteltu; sekä
- tarvittaessa 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu todistus.

4. Edellä 3 kohdassa tarkoitettujen asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kahtatoista kuukautta vanhempia.

5. Jos jäsenvaltio kokonaan tai osittain kieltää väliaikaisesti tai pysyvästi kansalaiseltaan tai toisen jäsenvaltion kansalaiselta, joka on sijoittautunut sen alueelle, 1 artiklassa tarkoitettua toiminnan harjoittamisen, sen on tarvittaessa huolehdittava siitä, että 3 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettu todistus peruutetaan väliaikaisesti tai pysyvästi.

C. Säännökset, jotka koskevat sekä sijoittautumisoikeutta että palvelujen tarjoamisen vapautta

23 artikla

1. Jos arkkitehdin ammattinimikkeen käyttö 1 artiklassa tarkoitettua toiminnan yhteydessä on vastaanottavassa jäsenvaltiossa säännelty, muiden jäsenvaltioiden kansalaisille, jotka täyttävät II luvussa säädetyt edellytykset tai joiden 11 artiklassa tarkoitettujen tutkintotodistukset, todistukset tai muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat on 10 artiklan mukaisesti tunnustettu, on annettava oikeus vastaanottavan jäsenvaltion ammattinimikkeen ja sen lyhenteen käyttöön heti, kun kyseisen valtion käytännön harjoittelukokemusta koskevat vaatimukset on täytetty.

2. Jos 1 artiklassa tarkoitettua toiminnan aloittaminen tai sen harjoittaminen arkkitehdin ammattinimikettä käyttäen edellyttää jäsenvaltiossa II luvussa säädettyjen edellytysten täyttämisen tai 11 artiklassa tarkoitettua tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan esittämisen lisäksi tietynpituista käytännöllistä kokemusta, kyseisen jäsenvaltion on hyväksyttävä tästä riittäväksi todisteeksi sellainen sen jäsenvaltion, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee, antama todistus siitä, että soveltuva ja vastaavan pituinen käytännöllinen kokemus on hankittu tässä maassa. Edellä 4 artiklan 1 kohdan 2 alakohdassa tarkoitettu todistus on hyväksyttävä riittäväksi todisteeksi tätä kohtaa sovellettaessa.

24 artikla

1. Jos jäsenvaltio vaatii 1 artiklassa tarkoitettua toiminnan aloittamista tai harjoittamista aikovilta kansalaisiltaan todisteen siitä, että asianomainen ei ole aikaisemmin ollut konkurssissa, ja jos 17 ja 18 artiklan mukaisesti annetut tiedot eivät tällaista todistetta sisällä, valtion on hyväksyttävä valahtoinen ilmoitus, tai jollei valtiossa käytetä valahtoisista ilmoitusta, valan sijasta annettava juhlallinen vakuutus, jonka asianomainen antaa toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle, tai tarvittaessa sen jäsenvaltion notaarille tai toimivaltaiselle ammatilliselle toimielimelle, josta hän on peräisin tai josta hän tulee; mainitun viranomaisen tai notaarin on todistettava valahtoinen ilmoitus tai juhlallisen vakuutuksen muodossa annettu ilmoitus oikeaksi.

Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii todistetta vakavaraisuudesta, sen jäsenvaltion on hyväksyttävä muiden jäsenvaltioiden pankkien antamat todistukset sen omalla alueella annettuja todistuksia vastaaviksi.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut asiakirjat eivät saa niitä esitettäessä olla kolmea kuukautta vanhempia.

25 artikla

1. Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa aloittavilta tai sitä harjoittavilta kansalaisiltaan todisteen siitä, että asianomaisella on vakuutus, joka kattaa hänen ammatillisesta vastuustaan johtuvat taloudelliset seuraukset, valtion on hyväksyttävä muiden jäsenvaltioiden vakuutusyhtiöiden antamat todistukset omalla alueella annettua todistuksia vastaaviksi. Todistuksista on käytävä ilmi, että vakuuttaja on vakuutusehtojen ja -turvan suhteen noudattanut vastaanotavassa jäsenvaltiossa voimassa olevia lakeja ja asetuksia.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut asiakirjat eivät saa niitä esitettäessä olla kolmea kuukautta vanhempia.

26 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta asianomaiset voivat saada tietoa vastaanottavan jäsenvaltion lainsäädännöstä ja tarvittaessa siellä noudatettavasta ammattietiikasta.

Tätä varten jäsenvaltiot voivat perustaa tiedotuskeskuksia, joista asianomaiset voivat saada tarvitsemansa tiedot. Vastaanottavat jäsenvaltiot voivat vaatia, että kun on kyse sijoittautumisesta, asianomaiset henkilöt ottavat yhteyttä näihin keskuksiin.

2. Jäsenvaltiot voivat perustaa 1 kohdassa tarkoitettuja keskuksia niiden toimivaltaisten viranomaisten tai toimielimen yhteyteen, jotka ne nimeävät 31 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa asetetun määräajan kuluessa.

3. Jäsenvaltioiden on tarvittaessa huolehdittava, että asianomaiset sekä oman etunsa että asiakkaitensa edun vuoksi hankkivat heidän ammattinsa harjoittamisen vastaanotavassa jäsenvaltiossa edellyttämän kielitaidon.

VI LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

27 artikla

Jos on perusteltua aihetta epäilykseen, vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia toisen jäsenvaltion toimivaltaista viranomaista

todistamaan oikeaksi toisessa jäsenvaltiossa myönnettyä tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat, II ja III luvussa tarkoitetut asiakirjat.

28 artikla

Jäsenvaltioiden on 31 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetyin määräajan kuluessa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan ja ottamaan vastaan tutkintotodistuksia, todistuksia ja muita muodollista kelpoisuutta osoittavia asiakirjoja sekä tässä direktiivissä tarkoitettuja asiakirjoja ja tietoja, sekä ilmoitettava tästä muille jäsenvaltioille ja komissiolle viipymättä.

29 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan myös niihin jäsenvaltioiden kansalaisiin, jotka asetuksen (ETY) N:o 1612/68 mukaisesti harjoittavat tai aikovat harjoittaa 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa palkattuina työntekijöinä.

30 artikla

Viimeistään kolmen vuoden kuluttua 31 artiklan 1 kohdan 1 alakohdassa säädetyin määräajan päättymisestä komissio tarkastelee uudelleen saatujen kokemusten perusteella tätä direktiiviä ja tarvittaessa esittää neuvostolle muutosehdotuksensa neuvoo-antavaa komiteaa kuultuaan. Neuvoston on tutkittava tällaiset ehdotukset vuoden kuluessa.

31 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 24 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Jäsenvaltioilla on kuitenkin kolme vuotta aikaa tiedoksi antamisesta ryhtyä noudattamaan 22 artiklan säännöksiä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

32 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 10 päivänä kesäkuuta 1985.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. FIORET

NEUVOSTON DIREKTIIVI,

annettu 20 päivänä joulukuuta 1985,

tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta arkkitehtuurin alalla sekä toimenpiteistä sijoittautumisoikeuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi annetun direktiivin 85/384/ETY muuttamisesta Espanjan ja Portugalin liittymisen vuoksi

(85/614/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjan ja erityisesti sen 396 artiklan,

sekä katsoo, että

Espanjan ja Portugalin liittymisen vuoksi on tarpeen tehdä direktiiviin 85/384/ETY⁽¹⁾ tiettyjä muutoksia, jotta sitä sovellettaisiin yhtäläisesti sekä Espanjan kuningaskunnassa ja Portugalin tasavallassa että muissa jäsenvaltioissa, ja

Espanjan ja Portugalin liittymissopimuksen 2 artiklan 3 kohdan mukaisesti yhteisön toimielimet voivat ennen liittymistä päättää liittymisasiakirjan 396 artiklassa tarkoitetuista toimenpiteistä ja että nämä toimenpiteet tulevat voimaan edellyttäen, että mainittu sopimus tulee voimaan, ja sinä päivänä kun se tulee voimaan,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiivin 85/384/ETY 11 artiklaa 1 päivästä tammikuuta lukien edellyttäen, että Espanjan ja Portugalin liittymissopimus tulee voimaan, lisäämällä kohdat seuraavasti:

"j) *Espanjassa*

- opetus- ja tiedeministeriön tai korkeakoulun antama virallinen arkkitehdin pätevyystodistus (título oficial de arquitecto),

k) *Portugalissa*

- Lissabonin ja Porton taidekouluissa annettu "diploma do curso especial de arquitectura" -tutkintotodistus,
- Lissabonin ja Porton taidekouluissa annettu arkkitehti-tutkinto "diploma de arquitecto" -tutkintotodistus,
- Lissabonin ja Porton taidekorkeakouluissa annettu tutkinto "diploma do curso de arquitectura" -tutkintotodistus,
- Lissabonin taidekorkeakoulussa annettu tutkinto "diploma de licenciatura em arquitectura" -tutkintotodistus,
- Lissabonin teknillisessä korkeakoulussa ja Porton yliopistossa annettu tutkinto "carta de curso de licenciatura em arquitectura" -tutkintotodistus.

2 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin edellyttämät toimenpiteet direktiivin 85/384/ETY 31 artiklan 1 kohdassa säädetyn määräajan kuluessa.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 20 päivänä joulukuuta 1986.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. KRIEP

⁽¹⁾ EYVL N:o L 223, 21.8.1985, s. 15

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 27 päivänä tammikuuta 1986,
tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta
tunnustamisesta arkkitehtuurin alalla sekä toimenpiteistä sijoittautumisoikeuden ja palvelujen tarjoamisen
vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi annetun direktiivin 85/384/ETY muuttamisesta
Portugalin liittymisen vuoksi

(86/17/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjan ja erityisesti sen 396 artiklan,

sekä katsoo, että

Portugalin liittymisen vuoksi on tarpeen tehdä tiettyjä teknisiä lisämuutoksia direktiiviin 85/384/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 85/614/ETY, jotta varmistettaisiin sen yhdenmukainen soveltaminen Portugalin tasavallassa ja muissa jäsenvaltioissa, ja

Espanjan ja Portugalin liittymissopimuksen 2 artiklan 3 kohdan mukaisesti yhteisön toimielimet voivat ennen liittymistä päättää liittymissopimuksen 396 artiklassa tarkoitetuista toimenpiteistä; nämä toimenpiteet tulevat voimaan edellyttäen, että mainitu sopimus tulee voimaan, ja sinä päivänä kun se tulee voimaan,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Lisätään direktiivin 85/384/ETY 11 artiklan k alakohtaan 1 päivästä tammikuuta 1986 lukien seuraavaa:

- " - Lissabonin teknillisen korkeakoulun tekniikan instituutissa annettu insinöörin yliopistollinen tutkintotodistus ("Licenciatura em engenharia civil"),

- Porton yliopiston luonnontieteellis-teknillisessä tiedekunnassa annettu insinöörin yliopistollinen tutkintotodistus ("Licenciatura em engenharia civil"),
- Coimbran yliopiston luonnontieteellis-teknillisessä tiedekunnassa annettu insinöörin yliopistollinen tutkintotodistus ("Licenciatura em engenharia civil"),
- Minhon yliopistossa (tuotantotekniikan alalla) annettu insinöörin yliopistollinen tutkintotodistus ("Licenciatura em engenharia civil, produção")

2 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 85/384/ETY 31 artiklan 1 kohdassa säädetyin määräajan kuluessa.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 27 päivänä tammikuuta 1986.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H. van den BROEK

⁽¹⁾ EYVL N:o L 223, 21.8.1985, s. 15

⁽²⁾ EYVL N:o L 376, 31.12.1985, s. 1

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 4 päivänä joulukuuta 1990,
ammattillisten tutkintotodistusten tunnustamista koskevien direkttiivien muuttamisesta
Saksan yhdistymisen vuoksi**

(90/658/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49 artiklan, 57 artiklan 1 ja 2 kohdan ensimmäisen ja kolmannen lauseen ja 66 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

lääkäreiden, yleissairaanhoidosta vastaavien sairaanhoitajien, hammaslääkäreiden, eläinlääkäreiden ja kättilöiden tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroista tunnustamisesta annettuihin direktiiveihin 75/362/ETY⁽⁴⁾, 77/452/ETY⁽⁵⁾, 78/686/ETY⁽⁶⁾, 78/1026/ETY⁽⁷⁾, 80/154/ETY⁽⁸⁾, sellaisena kuin ne ovat viimeksi muutettuna direktiivillä 89/594/ETY⁽⁹⁾ ja 89/595/ETY⁽¹⁰⁾ sekä farmasian ja arkkitehtuurin alan tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta annettuihin direktiiveihin 85/433/ETY⁽¹¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 85/584/ETY⁽¹²⁾, ja 85/384/ETY⁽¹³⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 86/17/ETY⁽¹⁴⁾, sekä lääkärintointa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annettuun direktiiviin 75/363/ETY⁽¹⁵⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 89/594/ETY, tulisi tehdä muutoksia Saksan yhdistymisen vuoksi,

yhteisön oikeutta sovelletaan kokonaisuudessaan entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella Saksan yhdistymisestä alkaen,

edellä mainittuja direktiivejä on tarpeen muuttaa kyseisen alueen erityistilanteen huomioon ottamiseksi,

saavutettujen oikeuksien periaatteen mukaisesti kyseisellä alueella asuvien sellaisten Saksan kansalaisten tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka harjoittavat ammattitoimintaansa sellaisen koulutuksen perusteella, joka on aloitettu ennen yhdistymistä ja joka ei ole yhteisön koulutusta koskevan säännösten mukaista, tulee tunnustaa samoin edellytyksin, joita sovellettiin jäsenvaltioiden muihin kansalaisiin silloin, kun edellä mainitut direktiivit annettiin tai valtiot liittyivät yhteisöön,

yhteisön tasolla on syytä turvata saavutetut oikeudet sellaisten aiemmin annettujen asiakirjojen haltijoille, joita ei enää myönnetä kelpoisuuden myöntäneiden jäsenvaltioiden säännöksissä tapahtuneiden muutosten vuoksi; direktiivillä 89/594/ETY tällainen säännös on otettu käyttöön useimmissa tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroista tunnustamista koskevista direktiiveissä, ja sitä voidaan soveltaa muuttamattomana myös entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueelta peräisin oleviin Saksan kansalaisiin; tämä säännös tulee lisätä myös farmasian tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta annettuun direktiiviin 85/433/ETY, ja

⁽¹⁾ EYVL N:o L 266, 28.9.1990, s. 12, sellaisena kuin se on muutettuna 28 päivänä marraskuuta 1990

⁽²⁾ Lausunto annettu 24 päivänä lokakuuta 1990 (sitä ei vielä ole julkaistu virallisessa lehdessä) ja päätös tehty 21 päivänä marraskuuta 1990 (sitä ei vielä ole julkaistu virallisessa lehdessä)

⁽³⁾ Lausunto annettu 20 päivänä marraskuuta 1990 (sitä ei vielä ole julkaistu virallisessa lehdessä)

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 176, 15.7.1977, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 233, 24.8.1978, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 362, 23.12.1978, s. 1

⁽⁸⁾ EYVL N:o L 33, 11.2.1980, s. 1

⁽⁹⁾ EYVL N:o L 341, 23.11.1989, s. 19

⁽¹⁰⁾ EYVL N:o L 341, 23.11.1989, s. 30

⁽¹¹⁾ EYVL N:o L 253, 24.9.1985, s. 37

⁽¹²⁾ EYVL N:o L 372, 31.12.1985, s. 42

⁽¹³⁾ EYVL N:o L 223, 21.8.1985, s. 15

⁽¹⁴⁾ EYVL N:o L 27, 1.2.1986, s. 71

⁽¹⁵⁾ EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 14

useimmat entisen Saksan demokraattisen tasavallan antamien tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroista tunnustamista koskevat erityissäännökset eivät enää ole tarpeellisia Saksan yhdistyttyä; ne tulisi siksi kumota,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiiviä 75/362/ETY seuraavasti:

1. Poistetaan direktiivin 3 artiklan a alakohdasta 'Saksassa' 3 alakohhta.

2. Lisätään artikla seuraavasti:

"9 a artikla

1. Jos jäsenvaltioiden kansalaisten lääketieteen tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat todistavat, että koulutus on hankittu entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella ja kyseinen koulutus ei vastaa kaikkia direktiivin 75/363/ETY 1 artiklassa säädettyjä koulutuksen vähimmäisvaatimuksia, muiden jäsenvaltioiden kuin Saksan on tunnustettava kyseiset tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat riittäväksi todisteeksi, jos

- ne on annettu koulutuksesta, joka on alkanut ennen Saksan yhdistymistä,
- ne antavat haltijalleen oikeuden harjoittaa lääkärintointa koko Saksan alueella samoin edellytyksin kuin Saksan toimivaltaisten viranomaisten antamat ja 3 artiklan a alakohdan 1 ja 2 alakohdassa tarkoitetut asiakirjat, ja
- niiden liitteenä on Saksan toimivaltaisen viranomaisen antama todistus, jonka mukaan kyseiset kansalaiset ovat tosiasiallisesti ja luvallisesti harjoittaneet kyseistä toimintaa Saksassa vähintään kolme peräkkäistä vuotta todistuksen antamista edeltäneiden viiden vuoden aikana.

2. Jos jäsenvaltioiden kansalaisten erikoislääketieteen tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat todistavat, että koulutus on hankittu entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella ja kyseinen koulutus ei vastaa direktiivin 75/363/ETY 2 - 5 artiklassa säädettyjä koulutuksen vähimmäisvaatimuksia, muiden jäsenvaltioiden kuin Saksan on tunnustettava kyseiset tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat riittäväksi todisteeksi, jos ne

- on annettu koulutuksesta, joka on alkanut ennen direktiivin 75/363/ETY 9 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetyn määräajan loppumista, ja
- antavat mahdollisuuden harjoittaa toimintaa erikoislääkärinä koko Saksan alueella samoin edellytyksin kuin Saksan toimivaltaisten viranomaisten antamat ja 5 ja 7 artiklassa tarkoitetut asiakirjat.

Jäsenvaltiot voivat kuitenkin vaatia, että näiden tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen liitteenä on Saksan toimivaltaisen viranomaisen tai toimielimen antama todistus, jonka mukaan niiden haltijat ovat harjoittaneet kyseistä toimintaa erikoislääkäreinä vähintään kaksi kertaa sen ajan, joka on Saksan alueella saadun erikoiskoulutuksen ja direktiivissä 75/363/ETY tarkoitetun vähimmäiskoulutusajan erotus silloin, kun ne eivät täytä direktiivin 75/363/ETY 4 ja 5 artiklassa säädettyjä koulutuksen kestoa koskevia vähimmäisvaatimuksia."

2 artikla

Lisätään direktiivin 75/363/ETY 9 artiklan 1 kohtaan toinen alakohta seuraavasti:

"Entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella Saksan on kuitenkin toteutettava 2 - 5 artiklan noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 18 kuukauden kuluessa yhdistymisestä."

3 artikla

Muutetaan direktiiviä 77/452/ETY seuraavasti:

1. Poistetaan direktiivin 3 artiklan a alakohdan toinen luetelmakohta "Saksassa".

2. Lisätään artikla seuraavasti:

"4 a artikla

Jos jäsenvaltioiden kansalaisten yleissairaanhoidosta vastaavien sairaanhoitajien tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat todistavat, että koulutus on hankittu entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella ja kyseinen koulutus ei vastaa kaikkia direktiivin 77/453/ETY 1 artiklassa säädettyjä koulutuksen vähimmäisvaatimuksia, muiden jäsenvaltioiden kuin Saksan on tunnustettava kyseiset tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat riittäväksi todisteeksi, jos

- ne on annettu koulutuksesta, joka on alkanut ennen Saksan yhdistymistä,
- ne antavat haltijalleen oikeuden harjoittaa yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan toimintaa koko Saksan alueella samoin edellytyksin kuin Saksan toimivaltaisten viranomaisten antamat ja 3 artiklan a alakohdassa tarkoitetut asiakirjat, ja
- niiden liitteenä on Saksan toimivaltaisen viranomaisen antama todistus, jonka mukaan kyseiset kansalaiset ovat tosiasiallisesti ja luvallisesti harjoittaneet yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan toimintaa Saksassa vähintään kolmen vuoden ajan todistuksen antamista edeltäneiden viiden vuoden aikana. Kyseisten toiminnan on tullut sisältää täysi vastuu potilaan hoidon suunnittelusta, järjestämisestä ja toteuttamisesta."

4 artikla

Muutetaan direktiiviä 78/686/ETY seuraavasti:

1. Poistetaan direktiivin 3 artiklan a alakohdasta 'Saksassa',
- kahden numeroidun alakohdan muodossa oleva esitys,
 - 2 alakohdan teksti;

2. Lisätään artikla seuraavasti:

"7 a artikla

1. Jos jäsenvaltioiden kansalaisten hammaslääkärin tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat todistavat, että koulutus on hankittu entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella ja kyseinen koulutus ei vastaa kaikkia direktiivin 78/687/ETY 1 artiklassa säädettyjä koulutuksen vähimmäisvaatimuksia, muiden jäsenvaltioiden kuin Saksan on tunnustettava kyseiset tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat riittäväksi todisteeksi, jos

- ne on annettu koulutuksesta, joka on alkanut ennen Saksan yhdistymistä,
- ne antavat haltijalleen oikeuden harjoittaa hammaslääkärintointa koko Saksan alueella samoin edellytyksin kuin Saksan toimivaltaisten viranomaisten antamat ja 3 artiklan a alakohdassa tarkoitetut asiakirjat, ja
- niiden liitteenä on Saksan toimivaltaisen viranomaisen antama todistus, jonka mukaan kyseiset kansalaiset ovat tosiasiallisesti ja luvallisesti harjoittaneet kyseistä toimintaa Saksassa vähintään kolme peräkkäistä vuotta todistuksen antamista edeltäneiden viiden vuoden aikana.

2. Jos jäsenvaltioiden kansalaisten erikoishammaslääkärin tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat todistavat, että koulutus on hankittu entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella ja kyseinen koulutus ei vastaa direktiivin 78/687/ETY 2 ja 3 artiklassa säädettyjä koulutuksen vähimmäisvaatimuksia, muiden jäsenvaltioiden kuin Saksan on tunnustettava kyseiset tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat riittäväksi todisteeksi, jos ne

- on annettu koulutuksesta, joka on alkanut ennen Saksan yhdistymistä, ja
- antavat haltijalleen oikeuden harjoittaa kyseistä toimintaa erikoishammaslääkärinä koko Saksan alueella samoin edellytyksin kuin Saksan toimivaltaisten viranomaisten antamat ja 5 artiklan 1 ja 2 alakohdassa tarkoitetut asiakirjat.

Jäsenvaltiot voivat kuitenkin vaatia, että kyseisten tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen liitteenä on Saksan toimivaltaisen viranomaisen tai toimielimen antama todistus, jonka mukaan haltija on harjoittanut erikoishammaslääkärinä kyseistä toimintaa vähintään kaksi kertaa sen ajan, joka on Saksan alueella saadun erikoiskoulutuksen ja direktiivissä 78/687/ETY tarkoitetun vähimmäiskoulutusajan erotus silloin, kun ne eivät täytä direktiivin 78/687/ETY 2 artiklassa säädettyjä koulutuksen kestoa koskevia vähimmäisvaatimuksia."

5 artikla

Muutetaan direktiiviä 78/1026/ETY seuraavasti:

1. Poistetaan 3 artiklan a alakohdasta 'Saksassa'

- kahden numeroidun alakohdan muodossa oleva esitys,
- 2 alakohdan teksti.

2. Lisätään artikla seuraavasti:

"4 a artikla

Jos jäsenvaltioiden kansalaisten eläinlääkärin tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat todistavat, että koulutus on hankittu entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella ja kyseinen koulutus ei vastaa kaikkia direktiivin 78/1027/ETY 1 artiklassa säädettyjä koulutuksen vähimmäisvaatimuksia, muiden jäsenvaltioiden kuin Saksan on tunnustettava kyseiset tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat riittäväksi todisteeksi, jos

- ne on annettu koulutuksesta, joka on alkanut ennen Saksan yhdistymistä,
- ne antavat haltijalleen oikeuden harjoittaa eläinlääkärintointa koko Saksan alueella samoin edellytyksin kuin Saksan toimivaltaisten viranomaisten antamat ja 3 artiklan a alakohdassa tarkoitetut asiakirjat, ja
- niiden liitteenä on Saksan toimivaltaisen viranomaisen antama todistus, jonka mukaan kyseiset kansalaiset ovat tosiasiallisesti ja luvallisesti harjoittaneet kyseistä toimintaa Saksassa vähintään kolme peräkkäistä vuotta todistuksen antamista edeltäneiden viiden vuoden aikana."

6 artikla

Muutetaan direktiiviä 80/154/ETY seuraavasti:

1. Poistetaan 3 artiklan a alakohdasta 'Saksassa'

- kahden luettelakohdan muodossa oleva esitys,
- toisen luettelakohdan teksti.

2. Lisätään artikla seuraavasti:

"5 a artikla

1. Jos jäsenvaltioiden kansalaisten kättilön tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat todistavat, että koulutus on hankittu entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella ja kyseinen koulutus ei vastaa kaikkia direktiivin 80/155/ETY 1 artiklassa säädettyjä koulutuksen vähimmäisvaatimuksia, muiden jäsenvaltioiden kuin Saksan on tunnustettava kyseiset tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat riittäväksi todisteeksi, jos

- ne koskevat koulutusta, joka on alkanut ennen Saksan yhdistymistä,
- ne antavat haltijalleen oikeuden harjoittaa kättilöntointa koko Saksan alueella samoin edellytyksin kuin Saksan toimivaltaisten viranomaisten antamat ja 3 artiklan a alakohdassa tarkoitetut asiakirjat, ja

- niiden liitteenä on Saksan toimivaltaisen viranomaisen antama todistus, jonka mukaan kyseiset kansalaiset ovat tosiasiallisesti ja luvallisesti harjoittaneet kyseistä toimintaa Saksassa vähintään kolme vuotta todistuksen antamista edeltäneiden viiden vuoden aikana.

2. Jos jäsenvaltioiden kansalaisten kättilön tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat todistavat, että koulutus on hankittu entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella ja kyseinen koulutus vastaa kaikkia direktiivin 80/155/ETY 1 artiklassa säädettyjä koulutuksen vähimmäisvaatimuksia, mutta joka 2 artiklan mukaisesti on tunnustettava vain, jos sitä täydennetään 4 artiklassa tarkoitetulla ammatillisella harjoittelulla, muiden jäsenvaltioiden kuin Saksan on tunnustettava kyseiset tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat riittäviksi, jos

- ne koskevat koulutusta, joka on alkanut ennen Saksan yhdistymistä ja
- niiden liitteenä on todistus, jonka mukaan kyseiset kansalaiset ovat tosiasiallisesti ja luvallisesti harjoittaneet kyseistä toimintaa Saksassa vähintään kaksi vuotta todistuksen antamista edeltäneiden viiden vuoden aikana."

7 artikla

Muutetaan direktiiviä 85/433/ETY seuraavasti:

1. Poistetaan 4 artiklan c alakohdasta 'Saksassa'

- kahden numeroidun alakohdan muodossa oleva esitys,
- 2 alakohdan teksti.

2. Direktiivin 6 artiklassa

- nykyisestä tekstistä tulee 1 kohta,
- lisätään 2 kohta seuraavasti:

"Farmasian tutkintotodistuksia, todistuksia ja muita korkeakouluopintoja tai vastaavaa kelpoisuutta osoittavia asiakirjoja, jotka jäsenvaltiot ovat antaneet jäsenvaltioiden kansalaisille ja jotka vastaavat kaikkia direktiivin 85/432/ETY 2 artiklassa säädettyjä koulutuksen vähimmäisvaatimuksia, mutta jotka eivät ole yhdenmukaisia niiden nimikkeiden kanssa, joista säädetään 4 artiklassa, pidetään tätä direktiiviä sovellettaessa sellaisina kuin tuossa artiklassa säädetään, jos niihin liittyy todistus, jonka mukaan ne ovat todisteena koulutuksesta, joka vastaa tämän direktiivin 2 artiklassa tarkoitetun direktiivin 85/432/ETY säännöksiä, ja niiden jäsenvaltioiden, jotka ovat nämä asiakirjat antaneet, on pidettävä niitä tämän direktiivin 4 artiklassa säädettyjä nimikkeitä vastaavina."

3. Lisätään artikla seuraavasti:

"6 a artikla

Farmasian tutkintotodistuksia, todistuksia ja muita korkeakouluopintoja tai vastaavaa kelpoisuutta osoittavia asiakirjoja, jotka todistavat jäsenvaltioiden kansalaisten hankkineen koulutuksen entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella ja jotka eivät vastaa kaikkia direktiivin 85/432/ETY 2 artiklassa säädettyjä koulutuksen vähimmäisvaatimuksia, pidetään nämä vaatimukset täyttäviä tutkintotodistuksia vastaavina, jos

- ne koskevat koulutusta, joka on alkanut ennen Saksan yhdistymistä,
- ne antavat haltijalleen oikeuden harjoittaa proviisorintointia koko Saksan alueella samoin edellytyksin kuin Saksan toimivaltaisten viranomaisten antamat ja 4 artiklan c alakohdassa tarkoitetut asiakirjat, ja
- niiden liitteenä on todistus, jonka mukaan niiden haltijat ovat tosiasiallisesti ja luvallisesti hajoittaneet Saksassa yhtä direktiivin 85/432/ETY 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua toimintaa vähintään kolme peräkkäistä vuotta todistuksen antamista edeltäneiden viiden vuoden aikana, edellyttäen, että tämä toiminta on kyseisessä jäsenvaltiossa säänneltyä.

8 artikla

Poistetaan direktiivin 85/384/ETY 6 artikla.

9 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 1991. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Kun jäsenvaltiot toteuttavat nämä toimenpiteet, niissä tulee olla viittaus tähän direktiiviin tai niihin tulee liittää tällainen viittaus kun ne julkaistaan virallisesti. Jäsenvaltiot päättävät, miten viittaus tehdään.

10 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 4 päivänä joulukuuta 1990.

Newoston puolesta

Puheenjohtaja

G. DE MICHELIS

Jäsenvaltioiden vastavuoroisesti tunnustettavat tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta arkkitehtuurin alalla osoittavat asiakirjat

(89/C 205/06)

(Muutoksia 19 päivänä lokakuuta 1988 annettuun tiedonantoon 88/C 270/03⁽¹⁾)

Jäljempänä esitetty tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta arkkitehtuurin alalla osoittavien asiakirjojen luettelo on laadittu 10 päivänä kesäkuuta 1985 tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta arkkitehtuurin alalla sekä toimenpiteistä sijoittautumisoikeuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi annetun neuvoston direktiivin 85/384/ETY⁽²⁾ 7 artiklan mukaisesti.

Yhteisön jäsenvaltioiden on tunnustettava jäljempänä luetelluiden tutkinnot, jos opiskelija on aloittanut arkkitehtuuriopintonsa lukuvuonna 1988–89. Jos arkkitehtuuriopinnot on aloitettu ennen lukuvuotta 1988–89, tunnustettavat tutkinnot on lueteltu

- muiden jäsenvaltioiden kuin Espanjan ja Portugalin osalta 10 päivänä kesäkuuta 1985 annetun direktiivin 85/384/ETY 11 artiklassa,
- Espanjan ja Portugalin osalta 20 päivänä joulukuuta 1985 annetun direktiivin 85/614/ETY 1 artiklassa⁽³⁾,
- ja yksinomaan Portugalin osalta 27 päivänä tammikuuta 1986 annetun direktiivin 86/17/ETY 1 artiklassa⁽⁴⁾, jonka muutos on julkaistu 2 päivänä huhtikuuta 1986 *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* N:o L 87.

Direktiivissä 85/384/ETY säädetään myös muiden kelpoisuutta arkkitehtuurin alalla osoittavien tutkintotodistusten ja asiakirjojen tunnustamisesta. Nämä on lueteltu direktiivin 5, 6, 12 ja 14 artiklassa.

Direktiivin 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti komissio julkaisee määrääjain tähän luetteloon tehdyt muutokset.

BELGIA

- valtakunnallisissa arkkitehtikorkeakouluissa tai -instituuteissa suoritettavat tutkinnot (architecte – architect),
- Hasseltin maakunnallisissa arkkitehtikorkeakouluissa suoritettavat tutkinnot (architect),
- kuninkaallisissa taideakatemoissa suoritettavat tutkinnot (architecte – architect),

- École Saint-Luc –oppilaitoksissa suoritettavat tutkinnot (architecte – architect),
- yliopistojen soveltavien luonnontieteiden tiedekunnissa ja Monsin teknillisessä tiedekunnassa suoritettavat insinöörin / arkkitehdin ja arkkitehdin / insinöörin tutkinnot (ingénieur-architecte, ingénieur-architect).

TANSKA

- Kööpenhaminan taideakatemian arkkitehtuuriolosastossa ja Århusin arkkitehtikoulussa suoritettavat tutkinnot (arkitekt cand.arch).

SAKSA

- yliopistojen arkkitehtuuriolosastossa (Architektur/ Hochbau), teknillisten korkeakoulujen arkkitehtuuriolosastossa (Architektur/ Hochbau), Gesamthochschule-oppilaitosten arkkitehtuuriolosastossa (Architektur/ Hochbau) ja taidekorkeakouluissa suoritettavat tutkinnot (Diplom-Ingenieur, Diplom-Ingenieur Univ.),
- ammattikorkeakoulujen arkkitehtuuriolosastossa (Architektur/ Hochbau) ja Gesamthochschule-oppilaitosten arkkitehtuuri-olosastossa (Architektur/ Hochbau) suoritettavat tutkinnot, jos koulutus vastaa ammattikorkeakouluissa annettua koulutusta⁽⁵⁾.

KREIKKA

- Ethnikon Metsovion Polytechnion –korkeakoulun (EMP) insinööri-arkkitehtuuriolosastossa suoritettavat insinöörin/ arkkitehdin tutkinnot, joiden lisäksi vaaditaan Kreikan tekniikkakamarin (TEE) antama todistus oikeudesta toimintaan arkkitehtuurin alalla,
- Thessalonikin Aristotelion Panepistimion –korkeakoulun (APT) insinööri-arkkitehtuuriolosastossa suoritettavat insinöörin/ arkkitehdin tutkinnot, joiden lisäksi vaaditaan Kreikan tekniikkakamarin (TEE) antama todistus oikeudesta toimintaan arkkitehtuurin alalla.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 270, 19.10.1988

⁽²⁾ EYVL N:o L 223, 21.8.1985

⁽³⁾ EYVL N:o L 376, 31.12.1985

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 27, 1.2.1986

⁽⁵⁾ Nämä tutkinnot tunnustetaan direktiivin 85/384/ETY 4 artiklan 1 kohdassa säädetyn ehdoin joko ensimmäisen tai toisen luettelakohdan mukaan kyseisen koulutuksen pituudesta riippuen.

ESPANJA

Seuraavien oppilaitosten rehtorien antamat viralliset arkkitehdin arvot (título oficial de Arquitecto):

- Katalonian teknillinen korkeakoulu, Barcelonan ja Del Vallésin arkkitehtikorkeakoulut,
- Madridin teknillinen korkeakoulu, Madridin arkkitehtikorkeakoulu,
- Las Palmasin teknillinen korkeakoulu, Las Palmasin arkkitehtikorkeakoulu,
- Valencian teknillinen korkeakoulu, Valencian arkkitehtikorkeakoulu,
- Sevillan yliopisto, Sevillan arkkitehtikorkeakoulu,
- Valladolidin yliopisto, Valladolidin arkkitehti-korkeakoulu,
- Santiago de Compostelan yliopisto, La Coruñan arkkitehtikorkeakoulu,
- Baskimaan yliopisto, San Sebastianin arkkitehti-korkeakoulu,
- Navarran yliopisto, Pamplonan arkkitehtikorkeakoulu.

RANSKA

- arkkitehtuurista vastaavan ministerin antamat valtion todistukset arkkitehdin tutkinnosta (diplôme d'architecte DPLG),
- Pariisin arkkitehtikoulussa suoritettut tutkinnot (diplôme d'architecte ESA),
- Strasbourg'n taideteollisen korkeakoulun arkkitehtuuri-osastossa suoritettut tutkinnot (diplôme d'architecte EN-SAIS).

IRLANTI

- Irlannin valtionyliopiston Bachelor of Architecture -tutkinto (B. Arch. NUI), jota edeltää Dublinin University Collegessa suoritettu arkkitehtitutkinto,
- College of Technology, Bolton Street, Dublin -oppilaitoksessa suoritettu korkeakoulututkinnon tasoinen arkkitehtitutkinto (Dip. Arch.),
- todistus Irlannin Kuninkaallisen Arkkitehti-instituutin ulkojäsenyydestä (ARIAI),
- todistus Irlannin Kuninkaallisen Arkkitehti-instituutin jäsenyydestä (MRIA).

ITALIA

- Chietin, Firenzen, Genovan, Napolin, Palermon, Reggio Calabrian ja Rooman La Sapienza -yliopistossa, Milanon ja Torinon teknillisessä korkeakoulussa Venetsian arkkitehtikorkeakoulussa suoritettu arkkitehdin tutkinto (laurea in architettura).

Kaikkiin näihin tutkintotodistuksiin on liitettävä todistus oikeudesta itsenäiseen ammatinharjoittamiseen, jonka todistuksen antaa opetusministeriö sen jälkeen, kun hakija on suorittanut toimivaltaisen tutkintolautakunnan järjestämän valtiontutkinnon.

ALANKOMAAT

- todistus Delftin teknillisen korkeakoulun arkkitehtuuri-osastossa (studierichting bouwkunde, afstudeerichting architectuur) menestyksellisesti suoritetusta arkkitehdin tutkinnosta,
- todistus Eindhovenin teknillisen korkeakoulun arkkitehtuuri- ja kaupunkisuunnitteluosastossa menestyksellisesti suoritetusta arkkitehdin tutkinnosta (studierichting bouwkunde, differentiatie architectuur en urbanistiek),
- todistus ammatillisesta korkea-asteen tutkinnosta, jota varten asianomainen on menestyksellisesti suorittanut valtion tutkintolautakunnan järjestämän kokeen arkkitehtuurialan ylempien ammattiopintojen kurssin jälkeen seuraavissa oppilaitoksissa:
 - Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten in Amsterdam,
 - Hogeschool Rotterdam en omstreken in Rotterdam,
 - Hogeschool Katholieke Leergangen in Tilburg,
 - Hogeschool voor de Kunsten in Arnhem,
 - Rijkshogeschool Groningen in Groningen,
 - Rijkshogeschool Maastricht in Maastricht.

Useisiin todistuksiin on liitettävä arkkitehtirekisterin (Stichting Bureau Architectenregister) todistus siitä, että koulutus vastaa direktiivin 85/384/ETY 3 ja 4 artiklan vaatimuksia.

PORTUGALI

- Lissabonin teknillisen korkeakoulun ja Porton yliopiston arkkitehtuuri-osastossa suoritettu arkkitehdin tutkinto (carta de curso de licenciatura em Arquitectura).

YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

- Seuraavissa oppilaitoksissa suoritettavat arkkitehdin tutkinnot: Polytechnic of Central London, Polytechnic of North London, Polytechnic of North East London, Polytechnic of the South Bank, Polytechnic of Thames, Polytechnic of Birmingham, Polytechnic of Brighton, Polytechnic of Huddersfield, Polytechnic of Kingston, Polytechnic of Leeds, Polytechnic of Leicester, Polytechnic of Liverpool, Polytechnic of Manchester, Polytechnic of Oxford, Polytechnic of Plymouth ja Polytechnic of Portsmouth; Lontoon, Cambridgen, Sheffieldin, Heriot-Wattin, Edinburghin, Belfastin, Aberdeenin ja Glasgowin yliopisto, Canterbury College of Art, Humberside College of Higher Education, Robert Gordon's Institute of Technology ja Glasgow School of Art; sekä
- Bathin, Liverpoolin, Manchesterin, Newcastleen, Nottinghamin, Walesin, Dundeen, Strathclyden ja Glasgowin

yliopistossa suoritettavat arkkitehdin tutkinnot; Arkkitehtiiliiton päättötutkinto; ja Kuninkaallisen taidekoulun arkkitehtuuritutkinto, tai

- Royal Institute of British Architects -oppilaitoksen tutkinnon 2. osa;

kaikissa tapauksissa täytyy ensin suorittaa joko arkkitehdin perustutkinto (joka käsittää vähintään kolme vuotta päätoimista tai neljä vuotta osa-aikaista opiskelua)⁽¹⁾ jossakin edellä mainitussa teknillisessä korkeakoulussa, yliopistossa tai muussa oppilaitoksessa, tai Arkkitehtiiliiton välitutkinto taikka Royal Institute of British Architects -oppilaitoksen tutkinnon 1. osa.

⁽¹⁾ Jos perustutkinto-opinnot käsittävät neljä vuotta osa-aikaista opiskelua, sitä seuraavien arkkitehdin pätevyyteen johtavien osa-aikaisten tai päätoimisten opintojen tulee kestoltaan olla vähintään kolme vuotta.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 25 päivänä helmikuuta 1964,
tukkukauppatoimintaan sekä välittäjien toimintaan kaupan, teollisuuden ja pienteollisuuden
alalla sovellettavista, siirtymätoimenpiteitä koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä**

(64/222/ETY)

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN NEUVOSTO, joka

sekä katsoo, että

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 kohdan, 63 artiklan 2 kohdan ja 66 artiklan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen V osaston 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽²⁾ ja erityisesti sen VI osaston 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

sen lisäksi, että yleisissä toimintaohjelmissä määrätään rajoitusten poistamisesta, niissä edellytetään selvitettäväksi tulisiko tällaista poistamista edeltää, siihen liittyä tai sitä seurata tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroinen tunnustaminen sekä kyseiseen toimintaan ryhtymistä ja harjoittamista koskevien lakien ja asetusten säännösten tai hallinnollisten määräysten yhteensovittaminen sekä tuleeko tarvittaessa ottaa käyttöön siirtymätoimenpiteitä kunnes tällainen tunnustaminen tai yhteensovittaminen on toteutettu,

kaikki jäsenvaltiot eivät aseta vaatimuksia tukkukaupan toiminnan tai kaupan, teollisuuden ja pienteollisuuden välittäjien toiminnan aloittamiselle ja harjoittamiselle; niissä maissa, joissa tällaisia vaatimuksia asetetaan, ne koostuvat rajoitetuista vaatimuksista, että asianomaisella on oltava asianmukaisten lakien ja asetusten säännösten tai hallinnollisten määräysten mukaisesti annettu ammatillista pätevyyttä osoittava todistus tai vastaava tutkintotodistus,

sen vuoksi, että joissakin jäsenvaltioissa säännösten soveltamisala on rajattu ja toisissa jäsenvaltioissa säännöksiä ei ole annettu, ei ole ollut mahdollista toteuttaa edellytettyä yhteen-

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62

⁽³⁾ EYVL N:o 84, 4.6.1963, s. 1578/63

⁽⁴⁾ EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 862/64

sovittamista samanaikaisesti syrjinnän poistamisen kanssa; tällainen yhteensovittaminen on toteutettava myöhemmin,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

vaikka välitöntä yhteensovittamista ei olekaan suoritettu, on kuitenkin suotavaa helpottaa kyseisten toiminnan alojen sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden saavuttamista ottamalla käyttöön yleisissä toimintaohjelmissä edellytetyn kaltaisia siirtymätoimenpiteitä; tämä tulisi tehdä etupäässä sen välttämiseksi, että aiheutettaisiin poikkeuksellisia vaikeuksia niiden jäsenvaltioiden kansalaisille, joissa sellaisen toiminnan aloittamiselle ei aseteta minkäänlaisia vaatimuksia,

jotta vältettäisiin tällaisten vaikeuksien muodostuminen, siirtymätoimenpiteillä tulee pääasiassa pyrkiä siihen, että niissä vastaanottavissa jäsenvaltioissa, joissa on määräyksiä tällaisen toiminnan aloittamisesta, hyväksytään riittäväksi todisteeksi kyseisen toiminnan aloittamiselle asetettujen kelpoisuusehtojen täyttämisestä toiminnan harjoittaminen jäsenvaltioissa, josta ulkomaalainen tulee, kohtuullisen ja niin äskettäisen ajan, että se riittää varmistamaan, että asianomaisen henkilön ammattitaito vastaa vastaanottajavaltion omilta kansalaisilta vaatimaa ammattitaitoa,

jotta vältettäisiin sellaisten henkilöiden, jotka eivät kykene täyttämään tällaisen toiminnan aloittamiselle ja harjoittamiselle asetettuja edellytyksiä siinä valtiossa, josta he tulevat, siirtymisen suhteettoman runsaasti valtioihin, joissa kyseisen toiminnan aloittamiselle ei ole asetettu minkäänlaisia ehtoja, tulisi antaa säännöksiä, että tällaisilla valtioilla on oikeus vaatia tarvittaessa ja yhden tai useamman toiminnan osalta, muiden jäsenvaltioiden kansalaisia osoittamaan kelpoisuutensa kyseisen toiminnan harjoittamiseen siinä valtiossa, josta he tulevat,

kuitenkin tällaisten oikeuksien myöntämisessä on syytä noudattaa erityistä varovaisuutta, sillä niiden liian yleinen soveltaminen saattaa muodostua vapaan liikkuvuuden esteeksi; tämän vuoksi niiden tulisi olla rajoitettuja sekä kestoaltaan että laajuudeltaan ja, kuten perustamissopimuksessa yleisesti edellytetään suojaamistoimenpiteiden määräämisen osalta, tällaisten oikeuksien myöntäminen kuuluu komissiolle, ja

tässä direktiivissä toimenpiteiden pääasiallinen tarkoitus tulee häviämään kyseisen toiminnan aloittamiselle ja harjoittamiselle asetettujen ehtojen yhteensovittamisen ja tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisen tunnustamisen myötä,

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava jäljempänä säädettyjen edellytysten mukaisesti toimenpiteet siltä osin kun on kysymys yleisten toimintaohjelmien I osastossa tarkoitettujen luonnollisten henkilöiden ja yhteisöjen, jotka aikovat harjoittaa toimintaa tukkukaupan tai kaupan, teollisuuden tai pienteollisuuden välittäjien toiminnan alalla, sijoittautumisesta tai palvelujen tarjoamisesta niiden alueella.

2. Kyseinen toiminta on toimintaa, jota tarkoitetaan sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamiseksi tukkukauppatoiminnassa 25 päivänä helmikuuta 1964 annetussa neuvoston direktiivissä ja sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta kaupan, teollisuuden ja pienteollisuuden välittäjien toiminnassa 25 päivänä helmikuuta 1964 annetussa neuvoston direktiivissä.

2 artikla

Jos jonkin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen toiminnan aloittamista tai sen harjoittamista varten on jäsenvaltiossa edellytyksenä, että asianomaiselle on yleiset, kaupalliset tai ammatilliset tiedot, on tämän jäsenvaltion hyväksyttävä riittäväksi todisteeksi tällaisista tiedoista kyseisen toiminnan harjoittaminen toisessa jäsenvaltiossa yhtäjaksoisesti kolmen vuoden ajan joko itsenäisesti tai yrityksen johtajana edellyttäen, ettei kyseinen toiminta ole päätynyt yli kahta vuotta ennen sitä päivää, jolloin 4 artiklan 2 kohdassa säädetty hakemus tehdään.

3 artikla

1. Jos vastaanottavassa jäsenvaltiossa ei edellytetä minkään 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen toiminnan aloittamista tai sen harjoittamista varten, että asianomaisella on yleiset, kaupalliset tai ammatilliset tiedot, valtio voi, jos 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua 25 päivänä helmikuuta 1964 annettua neuvoston direktiivin soveltamisesta on vakavasti vahingollisia seurauksia, pyytää komissiolta oikeutta, rajoitetuksi ajaksi ja yhden tai useamman toiminnan osalta, vaatia sen alueella tällaista toimintaa aloittamaan pyrkiviä muiden jäsenvaltioiden kansalaisia osoittamaan, että heillä on kelpoisuus harjoittaa tällaista toimintaa joko itsenäisesti tai yrityksen johtajana siinä maassa, josta he tulevat.

Tätä oikeutta ei saa käyttää sellaisen henkilön osalta, joka tulee valtiosta, jossa kyseisen toiminnan aloittamista varten ei edellytetä todistetta erityisistä tiedoista, eikä sellaisen henkilön osalta, joka on asunut vastaanottajavaltiossa vähintään viisi vuotta.

2. Vastaanotettuaan asianomaisen jäsenvaltion hakemuksen perusteluineen komission vahvistaa välittömästi tämän artiklan 1 kohdan mukaisen oikeuden myöntämisen edellytykset ja yksityiskohtaiset määräykset sen soveltamiseksi.

4 artikla

1. Henkilön on katsottava harjoittaneen toimintaa 2 ja 3 artiklan tarkoitamana yrityksen johtajana, milloin hän on harjoittanut asianomaista toimintaa teollisessa tai kaupallisessa yrityksessä kyseisellä toimialalla:

- a) yrityksen johtajana tai yrityksen sivuliikkeen johtajana; tai
- b) yrityksen omistajan tai johtajan sijaisena, milloin tällaiseen asemaan sisältyy omistajan tai johtajan vastuuseen verrattava vastuu.

2. Edellä 2 artiklassa tai 3 artiklan 1 kohdassa asetettujen edellytysten täytyminen on osoitettava sen valtion, josta asianomainen henkilö tulee, toimivaltaisen viranomaisen tai toimielimen antamilla todistuksilla, jotka asianomaisen on toimitettava lupahakemuksensa tueksi, joka koskee yhden tai useamman kyseisen toiminnan harjoittamista vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

3. Jäsenvaltioiden on 6 artiklassa asetetussa määräajassa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan näitä todistuksia, sekä ilmoitettava tästä muille jäsenvaltioille ja komissiolle viipymättä.

5 artikla

Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan siihen asti, kunnes säännökset kyseiseen toimintaan ryhtymistä ja niiden harjoittamista koskevien kansallisten määräysten yhteensovittamisesta tulevat voimaan.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että ne toimittavat tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

8 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 25 päivänä helmikuuta 1964.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H. FAYAT

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 25 päivänä helmikuuta 1964,
sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta
tukkukauppatoiminnassa**

(64/223/ETY)

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 ja 3 kohdan sekä 63 artiklan 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen IV osaston A jakson,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽²⁾ ja erityisesti sen V osaston C jakson,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

sekä katsoo, että

yleisissä toimintaohjelmissä edellytetään kaiken sijoittautumiseen ja palvelujen tarjoamiseen liittyvän kansallisuuteen perus-

tuvan syrjinnän poistamista tukkukaupassa toisen vaiheen toisen vuoden loppuun mennessä,

tämän direktiivin säännökset eivät koske lääke- ja farmaseuttisten tuotteiden tukkukauppaa eivätkä hiilen tukkukauppaa; yleisten toimintaohjelmien mukaisesti nämä toiminnan alat vapautetaan myöhemmin,

tätä direktiiviä ei sovelleta myöskään myrkyllisten tuotteiden tai patogeenien tukkukauppaan; on ilmeistä, että tämän toiminnan osalta muodostuu erityisiä kansanterveyden turvaamiseen liittyviä ongelmia jäsenvaltioissa ottaen huomioon voimassa olevien lakien ja asetusten säännökset tai hallinnolliset määräykset,

sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetussa yleisessä toimintaohjelmassa edellytetään, että poistetaan rajoitukset, jotka koskevat oikeutta liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin, jos kyseisen henkilön ammatinharjoittaminen välttämättä edellyttää tämän oikeuden käyttämistä,

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62

⁽³⁾ EYVL N:o 33, 4.3.1963, s. 466/63

⁽⁴⁾ EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 868/64

palveluja tarjoavan tai hänen puolestaan toimivan henkilön mukana seuraavien palkattujen työntekijöiden asemasta sääde-

tään perustamissopimuksen 48 ja 49 artiklan mukaisesti annetuilla säännöksillä,

myöhemmin annetaan erillisiä, kaikkeen itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaan soveltuvia edunsaajien saapumisesta ja oleskelusta annettuja määräyksiä koskevia direktiivejä ja tarvittaessa direktiivejä jäsenvaltioiden yhtiöiltä niin yhtiöiden jäsenten kuin ulkopuolisten henkilöiden etujen suojelemiseksi vaatimien takeiden yhteensovittamiseksi,

sijoittautumisoikeutta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevia toimenpiteitä sovellettaessa yhtiöitä on kohdeltava samoin kuin luonnollisia henkilöitä, jotka ovat jäsenvaltioiden kansalaisia, vain 58 artiklassa asetettujen edellytysten mukaisesti ja tarvittaessa edellyttäen todellista ja jatkuvaa yhteyttä jäsenvaltion talouteen; tästä syystä ei milteään yhtiöltä saa vaatia minkään lisäehdon täyttämistä tällaisten toimenpiteiden edullisuuden saavuttamiseksi eikä mitään yhtiötä saa vaatia hankkimaan mitään erityislupaa, jota ei vaadita tietyn toiminnan harjoittamista varten kotimaiselta yhtiöltä; tällaisen kohtelun yhdenmukaisuus ei kuitenkaan saa estää jäsenvaltioita vaatimasta, että osakepääoman omaavan yhtiön tulee toimia jäsenvaltioissa sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jonka mukaan se on perustettu, ja sen tulisi ilmoittaa nimiinsä merkityn pääoman määrä niissä yrityspapereissa, joita se käyttää vastaanottavassa jäsenvaltiossa, ja

lisäksi joissakin jäsenvaltioissa tiettyjen tuotteiden tukkukauppaa koskevat tämän kaupan harjoittamisen aloittamiseen liittyvät säännökset, kun taas toiset valtiot antavat tarpeen vaatiessa sellaisia säännöksiä; tästä syystä toisten jäsenvaltioiden kansalaisten toiminnan aloittamista ja harjoittamista tukkukaupassa helpottavista siirtymätoimenpiteistä annetaan eri direktiivi,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on poistettava sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annettujen yleisten toimintaohjelmien I osastossa tarkoituilta luonnollisilta henkilöiltä ja yhtiöiltä, jäljempänä 'edunsaajat', kyseisten yleisten toimintaohjelmien III osastossa mainitut rajoitukset, jotka koskevat oikeutta alkaa harjoittaa tämän direktiivin 2 artiklassa määriteltyä toimintaa ja harjoittaa sitä.

2 artikla

1. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaan tukkukaupassa lukuun ottamatta lääke- ja farmaseuttisten tuotteiden, myrkyllisten tuotteiden ja patogeeniin sekä hiilen tukkukauppaa (ryhmästä 611).

2. Tässä direktiivissä 'tukkukauppatoiminnalla' tarkoitetaan minkä tahansa sellaisen luonnollisen henkilön tai yhtiön toimintaa, joka säännöllisesti kaupaa käymällä ostaa hyödykkeitä omiin nimiinsä ja omaan laskuunsa sekä jälleenmyyjä nämä tavarat toisille tukkukauppiaille, jälleenmyyjille, jaloittajille tai ammatillisille-, kaupallisille- tai suurkäyttäjille.

Hyödykkeet voidaan jälleenmyydä joko sellaisenaan tai tukkukaupalle tavanomaisen myyntiä varten toimitettavan jalostamisen, käsittelyn tai muokkaamisen jälkeen.

Tukkukauppatoimintaa voidaan harjoittaa kotimaan-, vienti-, tuonti- tai kauttakulkukauppana.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on erityisesti poistettava rajoitukset, jotka:

- a) estävät edunsaajia perustamasta liikettä tai jotka estävät heitä tarjoamasta palveluja vastaanottavassa valtiossa samoin edellytyksin ja samoin oikeuksin kuin tuon valtion omat kansalaiset;
- b) johtuvat hallintokäytännöstä, joka edunsaajiin sovellettuna johtaa syrjivään kohteluun verrattuna maan omiin kansalaisiin.

2. Poistettaviin rajoituksiin sisältyvät erityisesti sellaiset, joilla edunsaajien sijoittautumista tai palvelujen tarjoamista estetään tai rajoitetaan seuraavasti:

a) Saksassa

- vaatimus, että voidakseen henkilökohtaisesti harjoittaa kauppaa toisten henkilöiden liiketoimiin liittyvän asiakaspiirin kanssa, henkilön on pidettävä hallussaan liikuvan kaupan harjoittajan lupakortti ("Reisegewerbekarte") (5 päivänä helmikuuta 1960 annettu "Gewerbeordnung" -nimisen säädöksen 55 d pykälä ["Bundesgesetzblatt" I osa, s. 61, oikaisu, s. 92]; 30 päivänä marraskuuta 1960 annettu laki ["Bundesgesetzblatt", I osa, s. 871]);
- vaatimus, että jokaisen liittotasavallan alueella ammatti- tai liiketoimintaa harjoittamaan haluk-

lukkaan oikeushenkilön on hankittava erityislupa ("Gewerbeordnung" -nimisen säädöksen 12 kohta ja "Aktiengesetz" -nimisen säädöksen 292 pykälä);

b) *Belgiassa*

- velvoite pitää hallussaan "carte professionnelle" -asiakirja (16 päivänä marraskuuta 1939 annettu "Arrêté royal" -säädös n:o 62, 17 päivänä joulukuuta 1945 annettu "Arrêté-loi" -säädös, 9 päivänä heinäkuuta 1954 annettu "Arrêté ministériel" -säädös).

c) *Ranskassa*

- velvoite pitää hallussaan "carte d'identité d'étranger commerçant" -asiakirja (12 päivänä marraskuuta 1938 annettu "décret-loi" -säädös, 9 päivänä heinäkuuta 1959 annettu "décret" -säädös n:o 59-852).

d) *Luxemburgissa*

- rajoitettu ulkomaalaisille myönnettyjen lupien voimassaoloaika noudattaen 2 päivänä kesäkuuta 1962 annettua Luxemburgin lain 21 artiklaa (19 päivänä kesäkuuta 1962 annettu "Mémorial A" -asiakirja n:o 31).

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että tämän direktiivin edunsaajilla on oikeus liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin samoin edellytyksin ja samoin oikeuksin ja velvollisuuksin kuin niiden omilla kansalaisilla.

2. Sijoittautumisen yhteydessä oikeus liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin käsittää sekä vaalikelpoisuuden että kelpoisuuden tulla valituksi tällaisten järjestöjen johtaviin tehtäviin. Tällaiset tehtävät voidaan kuitenkin varata kyseisen maan omille kansalaisille, jos asianomaisen järjestön toimintaan sisältyy lakien ja asetusten säännösten mukaan julkisen vallan käyttämistä.

3. Luxemburgin suurherttuakunnassa "Chambre de commerce" -yhteisön jäsenyys ei anna tässä direktiivissä tarkoitetuille edunsaajille oikeutta osallistua tämän yhteisön hallinnollisten elinten valitsemiseen.

5 artikla

Jäsenvaltio ei saa myöntää toiseen jäsenvaltioon jonkin 2 artiklassa tarkoitetun toiminnan harjoittamista varten lähtevälle kansalaiselleen mitään sellaista tukea, joka saattaa väärin sijoittautumisen edellytyksiä.

Tehty Brysselissä 25 päivänä helmikuuta 1964.

6 artikla

1. Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii jonkin 2 artiklassa tarkoitetun toiminnan aloittamista tai harjoittamista varten kansalaisiltaan todisteen hyvästä maineesta ja todisteen siitä, etteivät he ole olleet konkurssissa, tai jommankumman näistä todisteista, tämän valtion on hyväksyttävä muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta riittäväksi todisteeksi esitetty ote rikosrekisteristä tai, jos tällaista ei ole, näiden vaatimusten täyttymistä osoittava asiakirja, jonka on antanut sen maan toimivaltainen oikeus- tai hallintoviranomainen, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee.

2. Jos se valtio, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, ei anna sellaista asiakirjaa, jossa todistetaan, ettei aikaisempia konkurssseja ole ollut, voidaan tällaisen asiakirjan sijasta antaa siinä valtiossa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee valahtoinen ilmoitus, jonka asianomainen antaa oikeus- tai hallintoviranomaiselle, notaarille tai toimivaltaiselle ammatilliselle tai toimialayhteisön toimielimelle.

3. Edellä 1 ja 2 kohdan mukaisesti annetut asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

4. Jäsenvaltioiden on 7 artiklassa asetetussa määräajassa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan näitä asiakirjoja, sekä ilmoitettava tästä muille jäsenvaltioille ja komissiolle viipymättä.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

8 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H. FAYAT

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 25 päivänä helmikuuta 1964,
sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta kaupan,
teollisuuden ja pienteollisuuden välittäjien toiminnassa**

(64/224/ETY)

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 ja 3 kohdan sekä 63 artiklan 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen IV osaston A jakson,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽²⁾ ja erityisesti sen V osaston C jakson,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

sekä katsoo, että

yleisissä toimintaohjelmissä määrätään kaiken sijoittautumiseen ja palvelujen tarjoamiseen liittyvän kansallisuuteen perustuvan syrjinnän poistamisesta kaupan, teollisuuden ja pienteollisuuden välittäjien toiminnasta toisen vaiheen toisen vuoden loppuun mennessä,

tietty välittäjien toiminta ei kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan joko siksi, että se kuuluu sellaisen toiminnan alaan, josta annetaan erilliset direktiivit, tai siksi, että yleisten toimintaohjelmien mukaisesti tämä vapautetaan myöhempänä ajankohtana,

tätä direktiiviä ei sovelleta liioin myrkyllisten tuotteiden eikä patogeenien tukkukaupan, teollisuuden tai pienteollisuuden välittäjien toimintaan; on ilmeistä, että tähän toimintaan liittyy kansanterveyden alaan kuuluvia ongelmia, kun otetaan huomioon jäsenvaltioissa voimassa olevien lakien ja asetusten säännökset tai hallinnolliset määräykset,

sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetussa yleisessä toimintaohjelmassa määrätään poistettavaksi ammatillisiin tai toimialajärjestöihin liittymisoikeuden rajoitukset, jos kyseisen henkilön ammatinharjoittaminen välttämättä edellyttää tämän oikeuden käyttämistä,

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62

⁽³⁾ EYVL N:o 33, 4.3.1963, s. 468/63

⁽⁴⁾ EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 876/64

palveluja tarjoavan tai hänen puolestaan toimivan henkilön mukana seuraavien palkattujen työntekijöiden asemasta säädetään perustamissopimuksen 48 ja 49 artiklan mukaisesti annetuilla säännöksillä,

tässä direktiivissä on kuitenkin tarkoituksenmukaista säätää palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamisesta, joka koskee yhden tai useamman teollisen, kaupallisen tai pienteollisuuden yrityksen palveluksessa olevien välittäjien toimintaa; joskus on vaikeaa erottaa toisistaan palkattujen välittäjien ja itsenäisten edustajien toiminta, koska näiden kahden välinen ero ei ole kaikkien kuuden jäsenvaltion lainsäädännössä sama; tästä syystä palkattujen välittäjien toiminta kuuluu samaan taloudelliseen ryhmään itsenäisten edustajien toiminnan kanssa eikä myöskään olisi tarkoituksenmukaista eikä käytännöllistä jakaa tämän hyvin erityisen palvelujen tarjoamismuodon vapautumista sarjaksi osittaisia vapauttamistoimenpiteitä, jotka pantaisiin täytäntöön samalla tavalla ja samaan aikaan työntantajien toiminnan vapauttamisen kanssa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on poistettava sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annettujen yleisten toimintaohjelmien I osastossa tarkoitetuilta luonnollisilta henkilöiltä ja yhtiöiltä, jäljempänä 'edunsaajat', kyseisten yleisten toimintaohjelmien III osastossa mainitut rajoitukset, jotka vaikuttavat oikeuteen aloittaa tämän direktiivin 2 ja 3 artiklassa määritelty toiminta ja harjoittaa sitä.

2 artikla

Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan:

1. Seuraavaan itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaan:

- a) sellaisen välittäjän ammatilliseen toimintaan, jolla on valtuudet ja ohjeet yhdeltä tai useammalta henkilöltä neuvotella tai ryhtyä liiketoimiin näiden henkilöiden nimissä ja heidän puolestaan;
- b) sellaisen välittäjän ammatilliseen toimintaan, joka, vaikka hänellä ei ole sellaisia pysyviä ohjeita, saattaa yhteen henkilöitä, jotka haluavat tehdä sopimuksen suoraan keskenään, tai järjestää heidän liiketoimensa tai avustaa niiden toteuttamisessa;
- c) sellaisen välittäjän ammatilliseen toimintaan, joka ryhtyy liiketoimiin omissa nimissään toisten henkilöiden puolesta;
- d) sellaisen välittäjän ammatilliseen toimintaan, joka harjoittaa tukkukauppamyyntiä huutokaupan muodossa toisten puolesta.

2. Palvelujen tarjoamiseen sellaisen välittäjän ammatillisen toiminnan kautta, joka on yhden tai useamman kaupallisen, teollisen tai pienteollisen yrityksen palveluksessa. Tällaisen välittäjä ja hänet palkanneiden yritysten asuinpaikan tai sijoittautumispaikan on oltava muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa palveluja annetaan.

Edellä 1 kohdassa tarkoitettuun toimintaan sisältyy niiden välittäjien toiminta, jotka kulkevat ovelta ovelle tilauksia hankkimassa.

3 artikla

Edellä 2 artiklassa mainittua toimintaa koskevat rajoitukset tulee poistaa riippumatta siitä, mitä määritelmää tätä toimintaa harjoitaviin henkilöihin sovelletaan.

Jäsenvaltiossa käytettävät tavalliset nimitykset ovat nykyisin:

myöhemmin annetaan erillisiä, kaikkeen itsenäisten elinkeinonharjoittajien toimintaan soveltuvia edunsaajien liikkumisesta ja oleskelusta annettuihin määräyksiin liittyviä direktiivejä ja, milloin tarpeellista, direktiivejä jäsenvaltioiden yhtiöiltä niin yhtiön jäsenten kuin ulkopuolisten henkilöiden etujen suojelemiseksi vaatimien takeiden yhteensovittamisesta,

sijoittautumisoikeutta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien toimenpiteiden soveltamiseksi yhtiöitä on kohdeltava samoin kuin jäsenvaltioiden kansalaisina olevia luonnollisia henkilöitä siten, että ne ovat vain 58 artiklassa määrättyjen edellytysten alaisia ja, tarvittaessa edellytetään, että niillä on todellinen ja jatkuva yhteys jäsenvaltion talouteen; tästä syystä ei miltään yhtiöltä saa vaatia minkään lisäehdon täyttämistä saadakseen edun näistä toimenpiteistä eikä mitään yhtiötä saa vaatia hankkimaan mitään erityislupaa, jota ei vaadita tiettyä taloudellista toimintaa harjoittamaan halukkaalta kotimaiselta yhtiöltä; tällaisen kohtelun yhdenmukaisuuden ei tule kuitenkaan estää jäsenvaltioita vaatimasta, että osakepääoman omaavan yhtiön tulee toimia jäsenvaltiossa siinä jäsenvaltiossa voimassaolevien säännösten mukaisesti, jonka mukaan se on perustettu, ja sen tulisi ilmoittaa nimiinsä merkityn pääoman määrä niissä yritysasiakirjoissa, joita se käyttää vastaanottavassa jäsenvaltiossa, ja

lisäksi joissakin jäsenvaltiossa kaupan, teollisuuden ja pienteollisuuden välittäjien toimintaa koskevat tämän toiminnan harjoittamisen aloittamiseen liittyvät määräykset, kun taas toiset jäsenvaltiot antavat tarpeen vaatiessa sellaisia määräyksiä; tästä syystä toisten jäsenvaltioiden kansalaisten tämän toiminnan aloittamista ja harjoittamista helpottavista siirtymätoimenpiteistä annetaan eri direktiivi,

	Itsenäiset ammatinharjoittajat	Palkatut työntekijät
<i>Belgia</i>	Agent commercial Représentant autonome Courtier Commissionnaire Organisateur de ventes aux enchères en gros Handelsagent Handelsvertegenwoordiger Makelaar Commissionair Veilinghouder-groothandel	Commis-voyager Voyageur de commerce Représentant de commerce Handelsreiziger Handelsvertegenwoordiger
<i>Saksa</i>	Handelsvertreter Handelsmakler Kommissionär Großhandelsversteigerer	Handlungsgehilfe (Handelsreisender)
<i>Ranska</i>	Agent commercial (ou repré- sant mandataire) Courtier libre Courtier inscrit et assermenté Commissionnaire	Représentant de commerce Voyager de commerce (ou commis-voyager) Placier
<i>Italia</i>	Agente di commercio Rappresentante Mediatore Commissionario Astatore	Agente Viaggiatore di commercio Piazzista
<i>Luxemburg</i>	Représentant de commerce autonome Courtier Commissionnaire	Commis-voyager Représentant de commerce
<i>Alankomaat</i>	Handelsagent Makelaar in roerende goederen Commissionair Veilinghouder-groothandel	Handelsreiziger

4 artikla

1. Välittäjien toiminta seuraavilla aloilla on kaikissa jäsenvaltioissa jätettävä tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle:

- kaikenlainen vakuustointi (erityisesti vakuutusasiamiehet, välittäjät ja arviomiehet);
- pankit ja muut rahalaitokset (erityisesti ulkomaan valuutan rahanvaihtajat, pörssivälittäjät, kiinnitysten välittäjät ja näihin verrattavat);
- kiinteää omaisuutta koskevat asiat (erityisesti kiinteistövälittäjät ja kiinteistökaupanvälittäjät);
- kuljetusyritykset (erityisesti laivakaupanvälittäjät, mukaan lukien "courtiers interprètes" ja "conducteurs de navires", huolitsijat, tulliasiamiehet ja matkatoimistot);

- myrkylliset tuotteet ja patogeenit;
- lääke- ja farmaseuttiset tuotteet;
- hiili.

2. Tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jätetään myös asianomaisessa jäsenvaltiossa toiminta, johon tässä valtiossa sisältyy julkisen vallan käyttöä. Toiminnan alat ovat seuraavia:

Ranskassa: kauppatavaroiden ja muiden irtainta omaisuutta olevien tavaroiden myyminen huutokaupalla "officiers publics" tai "officiers ministériels" -toimihenkilöiden välityksellä;

Italiassa: tavaroiden myyminen huutokaupalla "pubblici mediatori" -toimihenkilöiden välityksellä;

Saksassa, Belgiassa, Luxemburgissa ja Alankomaissa: oikeudenpalvelijoiden ja notaarien osallistuminen huutokauppatalaisuuksiin;

Luxemburgissa: "commissionnaire" -toimihenkilön toiminta koskien teuraskarjan kauppaa.

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on erityisesti poistettava rajoitukset, jotka:

- a) estävät edunsaajia sijoittautumasta vastaanottajavaltioon tai tarjoamasta palveluja siellä samoin edellytyksin ja samoin oikeuksin kuin maan omat kansalaiset;
- b) johtuvat hallintokäytännöstä, joka edunsaajiin sovellettuna johtaa syrjivään kohteluun verrattuna maan omiin kansalaisiin.

2. Poistettaviin rajoituksiin tulee sisältyä erityisesti sellaiset toimenpiteet, joilla edunsaajien sijoittautumista tai palvelujen tarjoamista estetään tai rajoitetaan seuraavasti:

a) Saksassa:

- vaatimus, että voidakseen henkilökohtaisesti harjoittaa kauppaa toisten henkilöiden liiketoimiin liittyvän asiakaspiirin kanssa, henkilöllä on liikkuvan kaupan harjoittamisen lupakirja ("Reisegewerbekarte") ("Gewerbeordnung"-säädöksen 55 d pykälä, 5 päivänä helmikuuta 1960 annettu sanamuoto; 30 päivänä marraskuuta 1960 annettu "Verordnung");
- vaatimus, että saadakseen tällaisen toisten henkilöiden liiketoimiin liittyvän asiakaspiirin kanssa kaupankäynnin sallivan liikkuvan kaupan lupakirjan antamisen on edellytettävä taloudellisen tarpeen tutkimusta ("Bedürfnisprüfung"); ja sen alueen rajoittaminen, jolla tällainen asiakirja on voimassa ("Gewerbeordnung"-säädöksen 55 d pykälä, 5 päivänä helmikuuta 1960 annettu sanamuoto; Bundesgesetzblatt I, s. 61, "Corrigendum", s. 92; 30 päivänä marraskuuta 1960 annettu "Verordnung");
- vaatimus, että ulkomaisella oikeushenkilöllä, joka haluaa harjoittaa ammatillista tai kaupallista toimintaa liittotasavallan alueella, on oltava erityislupa ("Gewerbeordnung"-säädöksen 12 pykälä ja "Aktiengesetz"-säädöksen 292 pykälä);

b) Belgiassa:

- vaatimus pitää hallussaan "carte professionnelle" -asiakirjaa (16 päivänä marraskuuta 1939 annettu "Arrêté royal" n:o 62, 17 päivänä joulukuuta 1945 annettu "Arrêté ministériel" ja 11 päivänä maaliskuuta 1954 annettu "Arrêté ministériel");

c) Ranskassa:

- vaatimus pitää hallussaan "carte d'identité d'étranger commerçant" -asiakirjaa (12 päivänä marraskuuta 1938

annettu "Décret-loi", 2 päivänä helmikuuta 1939 annettu "Décret", 8 päivänä lokakuuta 1940 annettu laki, 10 päivänä huhtikuuta 1954 annettu laki, 9 päivänä heinäkuuta 1959 annettu "Décret" n:o 59-852);

- vaatimus, että jokaisen, joka ryhtyy harjoittamaan toimintaa nimikkeellä "Mandataire et Approvisionneur aux Halles de Paris" on oltava Ranskan kansalainen (30 päivänä syyskuuta 1953 annettu "Décret", 2 päivänä joulukuuta 1960 annettun "Décret"-säädöksen 9 artikla);

d) Italiassa

- velvoite pitää hallussaan lupa, jonka "questore"-viranomaisen myöntää seuraaville: "agenti", "rappresentanti", "commessi viaggiatori" ja "piazzisti" (18 päivänä kesäkuuta 1931 annettun "Regio Decreto" -säädöksellä n:o 773 hyväksytyn "Leggi di Pubblica Sicurezza"-säädösten konsolidoidun tekstin 127 artikla ja 6 päivänä toukokuuta 1940 annettun "regio Decreto" -säädöksellä n:o 635 hyväksytyn konsolidoidun tekstin täytäntöön panevan "Regolamenton" 243 artikla);
- vaatimus, että ollakseen kelpoinen merkittäväksi "Ruolo dei mediatori" -luettelon henkilön on oltava Italian kansalainen (21 päivänä maaliskuuta 1959 annettu laki n:o 253);

e) Luxemburgissa:

- rajoitettu ulkomaan kansalaiselle myönnettujen lupien voimassaoloaika 2 päivänä heinäkuuta 1962 annettun Luxemburgin lain 21 artiklan mukaisesti (19 päivänä kesäkuuta 1962 annettu "Memorial" A n:o 31).

6 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että tämän direktiivin edunsaajilla on oikeus liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin samoin edellytyksin ja oikeuksin ja velvollisuuksin kuin niiden omat kansalaiset.

2. Sijoittautumisen yhteydessä oikeus liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin käsittää sekä vaalikelpoisuuden että kelpoisuuden tulla valituksi tällaisten järjestöjen johtaviin tehtäviin. Tällaiset tehtävät voidaan kuitenkin varata omille kansalaisille, kun asianomaisen järjestön toimintaan sisältyy lain tai asetusten säännösten mukaisesti julkisen vallan käyttämistä.

3. Luxemburgin suurherttuakunnassa "Chambre de commerce" -yhteisön tai "Chambre des employés privés" -yhteisön jäsenyys ei anna edunsaajille oikeutta ottaa osaa näiden kamarien hallinnollisten elinten vaaliin.

7 artikla

Jäsenvaltio ei saa myöntää kansalaiselleen, joka lähtee toiseen jäsenmaahan tarkoituksenaan harjoittaa jotain 2 artiklassa

mainittua toimintaa, mitään sellaista tukea, joka saattaa vääristää sijoittautumisen perustamisen edellytyksiä.

8 artikla

1. Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii johonkin 2 artiklassa tarkoitettua toimintaa aloittavalta tai sitä harjoittavalta kansalaiseltaan todisteen hyvästä maineesta ja todisteen siitä, etteivät he ole olleet konkurssissa, tai jommankumman näistä todisteista, tämän valtion on hyväksyttävä muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta riittäväksi todisteeksi esitetty ote rikosrekisteristä tai, jos tällaista ei ole, näiden vaatimusten täyttymistä osoittava asiakirja, jonka on antanut sen maan toimivaltainen oikeus- tai hallintoviranomainen, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

Ovelta ovelle tilauksia hankkimassa kulkevien välittäjien osalta voidaan ottaa huomioon muitakin seikkoja kuin ne, jotka käyvät ilmi ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetusta asiakirjasta, milloin sellaiset seikat ovat virallisesti vahvistettuja ja osoittavat selvästi, ettei asianomainen henkilö täytä kaikkia niitä hyvään maineeseen liittyviä edellytyksiä, jotka tuota toimintaa harjoittavan henkilön vaaditaan täyttävän. Todentaminen ei kuitenkaan saa kuulua tavanomaiseen toimintaan.

2. Jos se maa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, ei anna tällaista todistusta, josta käy ilmi hyvä maine tai jossa todistetaan, ettei konkurssseja ole ollut, voidaan tällaisen todistuksen sijasta antaa valahtoinen ilmoitus siinä valtiossa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, jonka asianomainen antaa oikeus- tai hallintoviranomai-

selle, notaarille tai toimivaltaiselle ammatilliselle tai toimialayhteisön toimielimelle.

3. Edellä 1 ja 2 kohdan mukaisesti annetut asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

4. Jäsenvaltioiden on 10 artiklassa asetetussa määräajassa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan näitä asiakirjoja, sekä ilmoitettava tästä muille jäsenvaltioille ja komissiolle viipymättä.

9 artikla

Jäsenvaltioiden, joissa kyseiseen toimintaan ryhtyminen edellyttää valan vannomista, on varmistettava, että käytetty valan muoto on sellainen, että sen voivat vannota myös ulkomaalaiset. Milloin näin ei ole, jäsenvaltioiden on säädettävä soveltuva muoto, jolla on sama merkitys.

10 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

11 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 25 päivänä helmikuuta 1964.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H. FAYAT

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 15 päivänä lokakuuta 1968,
sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten
ammattinharjoittajien vähittäiskauppatoiminnassa (ISIC ryhmästä 612)**

(68/363/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 ja 3 kohdan sekä 63 artiklan 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen IV osaston C jakson,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽²⁾ ja erityisesti sen V osaston C jakson,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

sekä katsoo, että

yleisissä toimintaohjelmissä määrätään kaiken sijoittautumiseen ja palvelujen tarjoamiseen liittyvän kansallisuuteen perustuvan syrjinnän poistamisesta vähittäiskaupan osalta siirtymäkauden toisen vaiheen toisen vuoden päätyttyä ja ennen toisen vaiheen päättymistä,

jäsenvaltioiden lainsäädännön vähittäiskauppaa koskevien eroavuuksien johdosta on suotavaa määrittellä mahdollisimman

tarkasti ne toiminnot, joihin tätä direktiiviä sovelletaan,

liikkuvaa kauppaa harjoittavien ja katukauppiaiden tai kaupustelijoiden kaupallinen toiminta, mukaan lukien torilla toimivat ja kauppahalleissa muista kuin kiinteästi asennetuista rakennelmista myyntiä harjoittavat vapautetaan myöhemmin annettavalla direktiivillä,

hyödykkeiden vuokraamiseen liittyvä toiminta, joka ei kuulu muiden direktiivien piiriin, kuuluu tämän direktiivin soveltamisalaan,

hyödykkeitä voidaan jälleenmyydä tai antaa vuokralle, ei ainoastaan yksityishenkilöille tai kotitalouksille yksityiskäyttöön, vaan myös pienkäyttäjille liike- tai ammattikäyttöön, jos tällainen jälleenmyynti tai vuokraus on toissijaista vähittäiskauppiaan kokonaistoimintaan nähden,

tätä direktiiviä sovelletaan myös sellaisten hyödykkeiden jälleenmyyntiin tai vuokraukseen, jotka on työstetty, käsitelty tai valmisteltu myyntiä varten, milloin tällaiset toimenpiteet ovat tavanomaisia kyseisellä elinkeinon alalla,

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62

⁽³⁾ EYVL N:o 187, 9.11.1965, s. /2914/65

⁽⁴⁾ EYVL N:o 199, 20.11.1965, s. 3009/65

sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden saavuttamisesta itsenäisten ammattinharjoittajien toiminnassa kaivos- ja louhintatyössä (ISIC pääryhmät 11-19) 7 päivänä

heinäkuuta 1964 annetun neuvoston direktiivin⁽⁵⁾ 2 artiklan 3 kohdalla sekä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden saavuttamiseksi itsenäisten ammatinharjoittajien ISIC-pääryhmiin 23-40 (teollisuus ja pienteollisuus) kuuluvassa teollisessa tuotanto- ja jalostustoiminnassa 7 päivänä heinäkuuta 1964 annetun neuvoston direktiivin⁽⁶⁾ 2 artiklan 2 kohdalla rajoitetaan tuottajana toiseen jäsenvaltioon liikkeensä perustavan ja omia tuotteitaan tuossa valtiossa myyvän tuottajan oikeudet yhdestä liikkeestä tuotantovaltiossa tapahtuvaan myyntiin siihen asti, kunnes kyseisten tuotteiden kauppa on vapautettu muilla direktiiveillä,

tämän direktiivin voimaantulon vaikutuksesta monien tuotteiden vähittäiskauppa vapautuu; vapautettujen tuotteiden osalta rajoitusta yhdestä liikkeestä tuotantovaltiossa tapahtuvaan myyntiin ei vastaavasti enää sovelleta; siksi edellä mainittujen neuvoston 7 päivänä heinäkuuta 1964 antamien direktiivien mukaisesti toiseen jäsenvaltioon sijoittautuva tuottaja on, näiden samojen direktiivien mukaisesti ja siinä määrin kuin kyseisten tuotteiden kauppa on vapautettu, oikeutettu myymään tuotteitaan tuossa jäsenvaltiossa useammasta kuin yhdestä liikkeestä,

tämän direktiivin vaikutuksesta tulisi tulee myös teollisuus- tai pienteollisuustuottajien saada sijoittautua toiseen jäsenvaltioon, ei tuottajien ominaisuudessa, vaan myydäkseen omia tuotteitaan suoraan kuluttajille yhdestä tai useammasta liikkeestä, sikäli kuin kyseisten tuotteiden vähittäiskauppa vapautuu tämän direktiivin vaikutuksesta,

tämän direktiivin soveltamisalaa kuuluu myös huutokaupoin tapahtuva hyödykkeiden vähittäismyyntitoiminta,

tätä direktiiviä ei sovelleta lääke- ja apteekkituotteiden vähittäiskauppaan; tämä toiminta vapautetaan yleisten toimintaohjelmien mukaisesti,

ottaen huomioon, että tupakan ja suolan vähittäiskauppa on järjestetty jäsenvaltioissa eri tavoin, tämä toiminta tulisi sulkea tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle,

tätä direktiiviä ei sovelleta myrkyllisten tuotteiden tai patogeennien vähittäiskauppaan; on ilmeistä jäsenvaltioissa voimassa olevien lakien ja asetusten säännökset tai hallinnolliset mää-

räykset huomioon ottaen, että tämän toiminnan osalta muodostuu erityisiä kansanterveyden turvaamiseen liittyviä ongelmia,

sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetussa yleisessä toimintaohjelmassa edellytetään, että poistetaan rajoitukset, jotka koskevat oikeutta liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin, milloin asianomaisen henkilön ammatinharjoittaminen välttämättä edellyttää tämän oikeuden käyttämistä,

palveluja tarjoavan tai hänen puolestaan toimivan henkilön mukana seuraavien palkattujen työntekijöiden asemasta säädetään perustamissopimuksen 48 ja 49 artiklan mukaisesti annetuilla säännöksillä,

erillisiä, kaikkeen itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaan soveltuvia työntekijöiden liikkumisesta ja oleskelusta annettuihin säännöksiin liittyviä direktiivejä ja tarvittaessa direktiivejä jäsenvaltioiden yhtiöiltä niin yhtiön jäsenten kuin ulkopuolisten henkilöiden etujen suojelemiseksi vaatimien takeiden yhteensovittamiseksi, on annettu tai annetaan, ja

lisäksi joissakin jäsenvaltioissa tiettyjen tuotteiden vähittäiskauppa koskevat tämän kaupan aloittamiseen liittyvät säännökset, kun taas toiset valtiot antavat sellaisia säännöksiä tarvittaessa; tästä johtuen toisten jäsenvaltioiden kansalaisten toiminnan aloittamista ja harjoittamista vähittäiskaupassa helpottavista siirtymätoimenpiteistä annetaan erillinen direktiivi,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on poistettava sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annettujen yleisten toimintaohjelmien I osastossa tarkoituilta luonnollisilta henkilöiltä ja yhtiöiltä, jäljempänä 'edunsaajat', kyseisten yleisten toimintaohjelmien III osastossa mainitut rajoitukset, jotka vaikuttavat oikeuteen ryhtyä harjoittamaan jotain 2 ja 3 artiklassa määriteltyä toimintaa ja harjoittaa sitä.

2 artikla

1. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaan vähittäiskaupassa (ISIC

⁽⁵⁾ EYVL N:o 117, 23.7.1964, s. 1871/64

⁽⁶⁾ EYVL N:o 117, 23.7.1964, s. 1880/64

ryhmästä 612)⁽¹⁾ lukuun ottamatta lääke- ja apteekkituotteiden, myrkyllisten tuotteiden ja patogeneenien, tupakan ja suolan vähittäiskauppaa.

Tämän direktiivin säännöksiä ei sovelleta liikkuvan kaupan harjoittajien, katukauppioiden tai kaupustelijoiden kaupalliseen toimintaan. Niitä ei sovelleta myöskään toreilla toimiviin tai kauppahalleissa muista kuin kiinteistä rakennelmista myyntiä harjoittaviin henkilöihin, vaikkei kansallisessa liikkuvaa kauppaa, katukauppiaita tai kaupustelijoita koskevassa lainsäädännössä olisikaan määräyksiä tällaisesta toiminnasta.

Tätä direktiiviä ei sovelleta näkö- tai kuuloelinten, tai muiden elinten tai ruumiinosien sellaiseen tutkimiseen, joka on toimitettu näön tai kuulon korjausvälineiden tai ortopedisten apuneuvojen asentamiseksi, sovittamiseksi tai myymiseksi.

2. Tässä direktiivissä 'vähittäiskauppatoiminnalla' tarkoitetaan minkä tahansa sellaisen luonnollisen henkilön tai yhtiön toimintaa, joka säännöllisesti kauppaa käymällä ostaa hyödykkeitä omista nimissään ja omaan lukuunsa sekä myy nämä hyödykkeet jälleen suoraan kuluttajalle.

Hyödykkeet voidaan myydä jälleen joko sellaisenaan tai vähittäiskaupassa tavanomaisen myyntiä varten toimitettavan työstämisen, käsittelyn tai valmistelun jälkeen.

3. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan myös sellaisten tuottajien vähittäismyynntoimintaan, jotka tuotantoliikettä vastaanottajavaltiossa perustamatta myyvät itse tuotteitaan tuossa maassa kuluttajille.

4. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan samalla tavoin kuin niitä sovelletaan 1 - 3 kohdassa mainittuun myyntitoimintaan myös hyödykkeiden vuokraamistoimintaan siinä laajuudessa kuin sellainen toiminta ei kuulu muiden direktiivien soveltamisalaan. Toiminnan lajit, jotka tällä tavoin on suljettu tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, on lueteltu tämän direktiivin liitteessä.

3 artikla

Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan myös sellaisiin itsenäisiin ammatinharjoittajiin toimiviin välittäjiin, jotka

säännöllisesti kauppaa käymällä harjoittavat vähittäismyynntiä järjestämällä huutokauppoja toisten puolesta.

4 artikla

Toiminta, johon jäsenvaltioissa liittyy julkisen vallan käyttämistä, ei kyseisessä jäsenvaltiossa kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan. Tämä toiminta on seuraavaa:

Ranskassa:

hyödykkeiden ja muun irtaimen omaisuuden myynti huutokaupoin, jonka toimittavat "officiers publics" - tai "officiers ministériels" -toimihenkilöt;

Italiassa:

hyödykkeiden myynti huutokaupoin, jonka toimittavat "mediatori"-toimihenkilöt, heidän täyttäänsä virkavelvollisuuksiaan;

Saksassa, Belgiassa, Luxemburgissa ja Alankomaissa:

oikeudenpalvelijoiden ja notaarien osanotto huutokauppoihin.

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on poistettava erityisesti rajoitukset, jotka:

a) estävät edunsaajia sijoittautumasta tai estävät heitä tarjoamasta palveluja vastaanottajavaltiossa samoin ehdoin ja samoin oikeuksin kuin tuon maan omat kansalaiset;

b) johtuvat hallintokäytännöstä, joka edunsaajiin sovellettuna johtaa syrjivään kohteluun verrattuna maan omiin kansalaisiin.

2. Poistettaviin rajoituksiin kuuluvat etenkin sellaiset, joilla edunsaajien sijoittautumista tai palvelujen tarjoamista estetään tai rajoitetaan seuraavasti:

a) Belgiassa:

- vaatimus siitä, että henkilöllä on oltava "carte professionnelle" -asiakirja 19 päivänä helmikuuta 1965 annetun lain 1 artikla);

b) Saksassa:

- se seikka, että tietyissä osavaltioissa ("Länder") räjäheteiden vähittäismyynntiluvan myöntämisen edellytykseksi on ulkomaalaisille asetettu taloudellisen tarpeen osoittaminen ("Bedürfnisprüfung") ja, että toisissa osavaltioissa ("Länder") edellytetään vähintään kolmen vuoden aikaisempaa oleskelua Saksan liittotasavallassa;

- vaatimus siitä, että 18 päivänä maaliskuuta 1938 annetussa "Waffengesetz" - nimisessä säädöksessä

⁽¹⁾ YK:n toimialaluokitus (Yhdistyneiden Kansakuntien tilastotoimisto, Statistical Papers, M Serie, N:o 4, Rev. 1, New York 1958).

tarkoitettua aseiden ja ammusten vähittäismyyntiä harjoittamaan halukkaiden luonnollisten henkilöiden on oltava Saksan kansalaisia ("Waffengesetz", 7 pykälän 2 momentti ja 3 pykälän 2 momentti);

- määräys, joka kieltää myöntämästä aseiden ja ammusten vähittäiskauppaa millegään ulkomaiselle oikeushenkilölle tai millegään sellaiselle kotimaiselle oikeushenkilölle, jonka osake-enemmistö on ulkomalaisomistuksessa ("Waffengesetz" -nimisen säädöksen täytäntöpanosta 19 maaliskuuta päivänä 1938 annettu "Verordnung"-säädöksen 10 pykälä);

c) *Ranskassa:*

- vaatimus siitä, että henkilöllä on oltava "carte d'identité d'étranger commerçant" -asiakirja (12 päivänä marraskuuta 1938 annettu "décret-loi", 8 päivänä lokakuuta 1940 annettu laki);
- kaupallisten vuokrasopimusten uusimisoikeuden epäminen (30 päivänä syyskuuta 1953 annettu "décret"-säädöksen 38 artikla);
- kirjekyyhkykaupan harjoittamiseen halukkailta ulkomaalaisilta edellytetty vastavuoroisuus (27 päivänä kesäkuuta 1957 annettu laki, 22 päivänä huhtikuuta 1958 annettu "décret"-säädös);
- määräys, jonka mukaan henkilöiden, joille voidaan myöntää lupia puolustautumiseen tarkoitettujen tuliaseiden sekä ammusten kauppaan, on oltava Ranskan kansalaisia (tai yhtiöiden kyseessä ollessa, että Ranskan kansalaisuus tulee osoittaa liikkeiden ("sociétés de personnes") jäsenten ("associés en nom"), varsinaisten ja äänettömien yhtiömiesten ("commandités" ja "commanditaires") ja johtajien ("gerants") osalta sekä osakeomistukseltaan rajoitettujen yhtiöiden ("sociétés par actions") hallinnollisten johtajien ("administrateurs") ja pääjohtajien ("directeurs centraux") osalta, huhtikuun 18 päivänä 1939 annettu "décret-loi" -säädöksen 2 artikla, 14 päivänä elokuuta 1939 annettu "décret" A -säädöksen 1 artikla, 14 päivänä elokuuta 1939 annettu "décret" B -säädöksen 9 ja 6 artikla);
- vaatimus niiden yhtiöiden, joilla on erityislupia raakaöljytuotteiden maahantuontiin ja markkinointiin, osalta siitä, että johtokunnan puheenjohtajan ("conseil d'administration"), pääjohtajan ("président-directeur general") sekä johtokunnan jäsenten enemmistön on oltava Ranskan kansalaisia, ja vaatimus siitä, että tällaisen luvan haltijan on varattava yhtiön teknisestä, hallinnollisesta ja kaupallisesta johdosta tietty määrä toimia ranskalaiselle henkilökunnalle (26 päivänä helmikuuta 1965 annettu "décret"-säädös N:o 65-144);

d) *Italiassa:*

- vaatimus siitä, että kirjekyyhkykauppaan ryhtymiseksi ja sen harjoittamiseksi ulkomaan kansalaisten on hankittava erikoislupa (13 päivänä joulukuuta 1928 annettu laki N:o 3086);

e) *Luxemburgissa:*

- ulkomaan kansalaisille myönnettyjen toimilupien määräaikaisuus (2 päivänä kesäkuuta 1962 annettu lain 21 artikla).

6 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että edunsaajilla on oikeus liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin samoin edellytyksin ja samoin oikeuksin ja velvollisuuksin kuin niiden omilla kansalaisilla.

2. Sijoittautumisen yhteydessä oikeus liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin käsittää sekä vaalikelpoisuuden näissä järjestöissä että kelpoisuuden tulla valituksi tällaisten järjestöjen johtaviin tehtäviin. Tällaiset tehtävät voidaan kuitenkin varata omille kansalaisille, jos asianomaisen järjestön toimintaan sisältyy lain tai asetuksen säännösten mukaisesti julkisen vallan käyttämistä.

3. Luxemburgin suurherttuakunnassa "Chambre de Commerce" - tai "Chambre des métiers" -yhteisön jäsenyys ei anna edunsaajille oikeutta ottaa osaa näiden kamarien hallinnollisten elinten vaaliin.

7 artikla

Jäsenvaltio ei saa myöntää toiseen jäsenvaltioon jonkun 2 tai 3 artiklassa tarkoitetun toiminnan harjoittamista varten lähevälle kansalaiselleen mitään sellaista tukea, joka saattaa vääristää sijoittautumisen edellytyksiä.

8 artikla

1. Jos vastaanottajavaltio vaatii johonkin 2 tai 3 artiklassa tarkoitetun toiminnan aloittamista tai sen harjoittamista varten omilta kansalaisiltaan todisteen hyvästä maineesta ja siitä, etteivät he ole olleet konkurssissa, tai jommankumman näistä todisteista, tämän valtion tulee hyväksyä toisen jäsenvaltion kansalaisia koskevaksi riittäväksi todisteeksi esitetty ote rikosrekisteristä tai, jos tällaista ei ole, näiden vaatimusten täyttymistä osoittava vastaava asiakirja, jonka on antanut sen maan toimivaltainen oikeus- tai hallintoviranomainen, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee.

Jos se maa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, ei anna sellaista asiakirjaa, jossa todistetaan, ettei hän ole ollut konkurssissa, sen sijasta voidaan antaa valahtoi-

nen ilmoitus, jonka asianomainen antaa sen maan, josta hän on peräisin tai josta hän tulee toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle, notaarille tai toimivaltaiselle ammatilliselle tai toimialayhteisön toimielimelle.

2. Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii omilta, aseiden, ammusten tai räjähteiden vähittäiskaupan tai alkoholijuomien tai irtomaidon vähittäismyynnin aloittamista aikovilta kansalaisiltaan erityisten nuhteettomuutta tai hyvää mainetta koskevien edellytysten täyttämistä eikä todistetta tällaisten edellytysten täyttymisestä voida saada 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa mainituista asiakirjoista, tämän valtion tulee hyväksyä muiden jäsenvaltioiden kansalaisia koskevaksi riittäväksi todisteeksi mainittujen vaatimusten täyttymistä osoittava todistus, jonka on antanut sen maan toimivaltainen oikeus- tai hallintoviranomainen, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee. Tällaisen todistuksen tulee koskea niitä erityisiä seikkoja, joita vastaanottava valtio pitää asiaan vaikuttavina.

3. Tämän artiklan 1 ja 2 kohtien mukaisesti annetut asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

4. Jäsenvaltioiden on 9 artiklassa asetetussa määräajassa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimival-

taisia antamaan näitä asiakirjoja, sekä ilmoitettava tästä muille jäsenvaltioille ja komissiolle viipymättä.

5. Jos vastaanottavassa jäsenvaltiossa vaaditaan todistus vakavaraisuudesta, tämän valtion on pidettävä siinä valtiossa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, toimivien pankkien antamia todistuksia omassa maassa annettuja todistuksia vastaavina.

9 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

10 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 15 päivänä lokakuuta 1968.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. SEDATI

LIITE

Toiminta, joka ei kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan

(Edellä 2 artiklan 4 kohdan toinen virke)

ISIC ryhmästä	Poissuljetut toiminnot
012	Maatalouskoneiden vuokraus
640	Kiinteä omaisuus, omaisuuden vuokraus
713	Autojen, vaunujen ja hevosten vuokraus
718	Matkustaja- ja tavarajunanvaunujen vuokraus
839	Koneiden vuokraus kaupallisille yrityksille
841	Elokuvalippujen varaus ja elokuvien vuokraus
842	Teatterilippujen varaus ja teatterivälleineistön vuokraus
843	Veneiden, polkupyörien, kolikoilla toimivien taito- ja ajanvietepeliautomaattien vuokraus
853	Kalustettujen huoneiden vuokraus
854	Silitettyjen liinavaatteiden vuokraus
859	Pukujen vuokraus

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu lokakuun 15 päivänä 1968,
siirtymätoimenpiteitä koskevasta menettelystä itsenäisten ammatinharjoittajien vähittäiskaupan
alan toiminnassa (ISIC ryhmästä 612)**

(68/364/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 kohdan, 57 artiklan, 63 artiklan 2 kohdan sekä 66 artiklan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen V osaston 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽²⁾ ja erityisesti sen VI osaston 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

sekä katsoo, että

sen lisäksi, että yleisissä toimintaohjelmissä määrätään rajoitusten poistamisesta, niissä edellytetään selvitettäväksi tulisiko tällaista poistamista edeltää, siihen liittyä tai sitä seurata tutkitodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroinen tunnustaminen sekä kyseiseen toimintaan ryhtymistä ja harjoittamista koskevien lakien ja asetusten säännösten tai hallinnollisten määräysten yhteensovittaminen, sekä tulisiko tarvittaessa ottaa käyttöön siirtymätoimenpiteitä, kunnes tällainen tunnustaminen tai yhteensovittaminen on toteutettu,

kaikki jäsenvaltiot eivät aseta ehtoja vähittäiskaupan alan toiminnan aloittamiselle tai niiden harjoittamiselle; eräissä tapauksissa tällaisen toiminnan aloittaminen ja harjoittaminen on vapaata, toisissa tapauksissa on asetettu tiukempia ehtoja, joissa toiminnan aloittamisen ja harjoittamisen edellytyksenä on muodollisten kelpoisuusehtojen täyttäminen,

yleisiä toimintaohjelmia hyväksyessään neuvosto havaitsi, että vähittäiskauppaan liittyvästä yhteensovittamisesta ja tunnusta-

misesta aiheutuu ongelmia, joiden ratkaiseminen edellyttää yksityiskohtaista valmistelua,

tästä johtuen ei ole mahdollista toteuttaa edellytettyä yhteensovittamista samanaikaisesti rajoitusten poistamisen kanssa; tällainen yhteensovittaminen täytyy toteuttaa myöhemmin;

välttömän yhteensovittamisen puuttuessa on kuitenkin suotavaa helpottaa sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamista kyseisen toiminnan osalta toimeenpanemalla yleisissä toimintaohjelmissä ennakoitua kaltaisia siirtymätoimenpiteitä; tämä tulisi tehdä ensisijaisesti, jotta vällyttäisiin aiheuttamasta erityisiä vaikeuksia sellaisten jäsenvaltioiden kansalaisille, joissa ei ole asetettu tällaisen toiminnan aloittamiselle mitään ehtoja,

tällaisten vaikeuksien aiheutumisen ehkäisemiseksi siirtymätoimenpiteiden pääasiallisena kohteena tulee olla, että niissä vastaanottajavaltioissa, joissa on määryäksiä tällaisen toiminnan aloittamisesta, hyväksytään riittäväksi todisteksi kyseisen toiminnan aloittamista varten, että toimintaa on harjoitettu muussa yhteisön maassa kuin vastaanottajamaassa kohtuullisen ajan ja, jos aikaisempaa koulutusta ei vaadita, niin äskettäin, että se riittää varmistamaan asianomaisen henkilön ammattitaidon vastaavan vastaanottajavaltion omilta kansalaisilta vaadittavaa ammattitaitoa,

vastaanottajavaltion säännöksiä sovelletaan tämän direktiivin 4 artiklan 1 kohdan viimeisessä alakohdassa tarkoitettuun elinkeinonalan määrittelyyn,

jo toimeenpannut siirtymätoimenpiteet kattavat muun muassa tukkumyyntiä huutokauppoja toisten puolesta toimeenpanemalla harjoittavien välittäjien ammatillisen toiminnan; ja noita siirtymätoimenpiteitä koskevat säännökset voidaan tehdä soveltuviksi myös huutokaupoin tapahtuvaan vähittäismyyntiin,

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62

⁽³⁾ EYVL N:o 187, 9.11.1965, s. 2919/65

⁽⁴⁾ EYVL N:o 199, 20.11.1965, s. 3014/65

tässä direktiivissä tarkoitettuja siirtymätoimenpiteitä sovelletaan sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien vähittäiskaup-

patoiminnassa (ISIC ryhmästä 612) 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston direktiivin⁽¹⁾ 2 artiklassa tarkoitettuun itsenäisten ammatinharjoittajien vähittäiskauppatoimintaan,

eri jäsenvaltioiden erilaisten näkemysten takia tiettyä toimintaa, jota yhdessä valtiossa pidetään vähittäiskauppana, voidaan toisessa valtiossa pitää elintarvike- ja juomateollisuuden alaan kuuluvana; tällaisista eroista aiheutuvien vaikeuksien ratkaisemiseksi tulisi kussakin tapauksessa ottaa huomioon vastaanottajavaltion lakeihin sisältyvät määritelmät tapaukseen soveltu- van siirtymätoimenpiteistä annetun direktiivin löytämiseksi,

jotta vältettäisiin sellaisten henkilöiden, jotka eivät kykene täyttämään tällaisen toiminnan aloittamiselle ja harjoittamiselle siinä valtiossa, josta he tulevat, asetettuja edellytyksiä, siirtyminen suhteettoman runsaasti valtioihin, joissa kyseisen toiminnan aloittamiselle ei ole asetettu minkäänlaisia ehtoja, tulisi antaa säännöksiä, että tällaisilla valtioilla on oikeus vaatia tarvittaessa ja yhden tai useamman toiminnan alan osalta, muiden jäsenvaltioiden kansalaisia osoittamaan pätevyytensä kyseisen toiminnan harjoittamiseen siinä valtiossa, josta he tulevat,

kuitenkin tällaisten oikeuksien myöntämisessä on syytä noudattaa erityistä varovaisuutta, sillä niiden liian yleinen soveltaminen saattaa muodostua liikkumisvapauden esteeksi; tästä johtuen niiden tulisi olla rajattuja sekä kestoaltaan että laajuudeltaan ja, kuten perustamissopimuksessa yleisesti edellytetään suojaamistoimenpiteiden määrittämisen osalta, tällaisten oikeuksien myöntäminen kuuluu komissiolle, ja

tässä direktiivissä edellytettyjen toimenpiteiden pääasiallinen tarkoitus tulee häviämään kyseisen toiminnan aloittamiselle ja harjoittamiselle asetettujen edellytysten yhteensovittamisen ja tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoi- suutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisen tunnustamisen myötä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava jäljempänä säädettyjen edellytysten mukaisesti seuraavat siirtymätoimenpiteet siltä

osin kun on kysymys yleisten toimintaohjelmien I osastossa tarkoitettujen luonnollisten henkilöiden tai yhteisöjen, jäljem- pänä 'edunsaajat', sijoittautumisesta tai palvelujen tarjoamisesta niiden alueella 2 artiklassa tarkoitettussa toiminnassa.

2. Kyseinen toiminta on sitä, jota tarkoitetaan sijoittautu- misvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttami- sesta itsenäisten ammatinharjoittajien vähittäiskauppatoimin- nassa (ISIC ryhmästä 612) 15 päivänä lokakuuta 1968 anne- tussa neuvoston direktiivissä lukuun ottamatta vähittäismyyntiä toisten puolesta huutokauppoja toimeenpanemalla harjoittavien välittäjien toimintaa.

3. Toisten puolesta vähittäismyyntiä huutokauppoja toimeen- panemalla harjoittavien välittäjien ammatillista toimintaa säädel- lään siirtymätoimenpiteiden osalta siirtymätoimenpiteitä koskevasta menettelystä tukkukauppatoiminnassa sekä välittä- jien toiminnassa kaupan, teollisuuden ja pienteollisuuden alalla 25 päivänä helmikuuta 1964 annetun neuvoston direktiivin⁽¹⁾ 2 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa.

2 artikla

Jos jäsenvaltion lakien mukaisesti tietty toiminta ei kuulu vähittäiskaupan vaan pikemminkin elintarvike- tai juomateol- lisuuden piiriin, sovelletaan jäsenvaltiossa tällaiseen toimintaan asianmukaista direktiiviä yksityiskohtaisista säännöksistä siir- tymätoimenpiteistä kyseisellä toimialalla.

3 artikla

Jäsenvaltioiden, joissa jonkin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu toiminnan aloittamista tai harjoittamista varten vaaditaan, että edunsaajalla on tietty kelpoisuus, on huolehdittava, että kaikille tällaisen toiminnan aloittamista hakeville edunsaajille annetaan tieto niistä määräyksistä, jotka koskevat toimintaa, jota edunsaaja aikoo ryhtyä harjoittamaan, ennen kuin asianomai- nen edunsaaja perustaa liikkeen tai ennen kuin hän ryhtyy väliaikaisesti harjoittamaan kyseistä toimintaa.

4 artikla

1. Jos jonkin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua toiminnan aloittamista tai harjoittamista varten jäsenvaltiossa edellytetään, että asianomaisella on yleiset, kaupalliset tai ammatilliset tiedot

⁽¹⁾ EYVL N:o L 260, 22.10.1968, s. 1

⁽¹⁾ EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 857/64

ja taidot, on tämän jäsenvaltion hyväksyttävä riittäväksi todisteeksi tällaisista tiedoista ja taidosta, että asianomainen on harjoittanut kyseistä ammattia toisessa jäsenvaltiossa:

- a) yhtäjaksoisesti kolme vuotta joko itsenäisesti tai yrityksen johtajana;
- b) yhtäjaksoisesti kaksi vuotta joko itsenäisesti tai yrityksen johtajana, milloin edunsaaja osoittaa saaneensa kyseiseen toimeen aikaisempaa koulutusta, josta on todisteena valtion hyväksymä todistus tai jonka toimivaltainen ammatillinen tai toimialayhteisön toimielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa edellytykset; tai
- c) yhtäjaksoisesti kaksi vuotta itsenäisesti tai yrityksen johtajana, milloin edunsaaja osoittaa harjoittaneensa kyseistä toimintaa vähintään kolmen vuoden ajan muutoin kuin itsenäisessä asemassa; taikka
- d) yhtäjaksoisesti kolme vuotta muutoin kuin itsenäisessä asemassa, milloin edunsaaja osoittaa saaneensa kyseiseen toimeen aikaisempaa koulutusta, josta on todisteena valtion hyväksymä todistus tai jonka toimivaltainen ammatillinen tai toimialayhteisön toimielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa edellytykset.

Vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta, sikäli kuin se vaatii tätä omilta kansalaisiltaan, että kyseistä toimintaa on harjoitettu ja ammatillinen koulutus hankittu sillä elinkeinoalalla (tai siihen liittyvällä elinkeinoalalla), jolla edunsaaja aikoo ryhtyä ammattiaan harjoittamaan vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

2. Edellä 1 kohdan a ja c alakohdan alaan kuuluvissa tapauksissa toiminnan harjoittamisen päättymisestä ei ole saanut kuluu kymmentä vuotta enempää ennen 6 artiklan 2 kohdassa edellytetyn hakemuksen jättöpäivää. Jos jäsenvaltiossa on asetettu omia kansalaisia koskeva lyhyempi määräaika, voidaan tätä määräaika soveltaa myös edunsaajiin.

5 artikla

1. Jos jäsenvaltiossa ei vaadita minkään 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun toiminnan aloittamista tai harjoittamista varten, että asianomaisella on yleiset, kaupalliset tai ammatilliset tiedot ja taidot, valtio voi, milloin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun neuvoston antaman direktiivin soveltamisesta aiheutuu vakavia vaikeuksia, hakea komissiolta oikeutta, rajoitetuksi ajaksi ja yhden tai useamman erityisen toiminnanalan osalta, vaatia

muiden jäsenvaltioiden kansalaisia, jotka aikovat alkaa harjoittaa kyseistä toimintaa, osoittamaan, että heillä on kelpoisuus sellaisen toiminnan harjoittamiseen joko itsenäisesti tai yrityksen johtajana siinä maassa, josta he tulevat.

Tätä oikeutta ei saa käyttää henkilöön, joka tulee maasta, jossa kyseisen toiminnan aloittaminen ei edellytä todistetta erityisistä tiedoista, eikä henkilöön, joka on asunut vastaanottajavaltiossa vähintään viisi vuotta.

2. Vastaanotettuaan asianomaisen jäsenvaltion hakemuksen perusteluineen komissio vahvistaa viipymättä tämän artiklan 1 kohdan mukaisen oikeuden myöntämisen edellytykset ja määräykset menettelystä sen toimeenpanemiseksi.

6 artikla

1. Henkilön on katsottava harjoittaneen toimintaa 4 ja 5 artiklassa tarkoitettuna yrityksen johtajana, jos hän on harjoittanut asianomaista toimintaa teollisessa tai kaupallisessa yrityksessä kyseisellä toimialalla:

- a) yrityksen johtajana tai yrityksen sivuliikkeen johtajana; tai
- b) yrityksen omistajan tai johtajan sijaisena, milloin tällaiseen asemaan sisältyy omistajan tai johtajan vastuuseen verrattava vastuu; taikka
- c) johtajana, jonka tehtävät ovat kaupallisuusluonteisia ja jonka vastuulla on ainakin yksi yrityksen osasto.

2. Edellä 4 artiklan 1 kohdassa tai 5 artiklan 1 kohdassa asetettujen edellytysten täytyminen osoitetaan sen valtion, josta asianomainen tulee, toimivaltaisen viranomaisen tai toimielimen antamalla todistuksilla, jotka asianomaisen on toimitettava lupahakemuksensa tueksi, joka koskee yhden tai useamman kyseisen toiminnan harjoittamista vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

3. Jäsenvaltioiden on 8 artiklassa asetetussa määräajassa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan näitä todistuksia, sekä ilmoitettava tästä muille jäsenvaltioille ja komissiolle viipymättä.

7 artikla

Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan, kunnes säännökset kyseisen toiminnan aloittamista ja harjoittamista koskevien kansallisten määräysten yhteensovittamisesta tulevat voimaan.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

9 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuihin kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset

kirjallisina komissiolle.

10 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 15 päivänä lokakuuta 1968.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. SEDATI

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 30 päivänä marraskuuta 1970,
sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten
ammattinharjoittajien harjoittamassa hiilen tukkukaupassa ja hiilikaupan välittäjien
toiminnassa (ISIC ryhmästä 6112)**

(70/522/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 ja 3 kohdan sekä 63 artiklan 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen IV osaston D jakson,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽²⁾ ja erityisesti sen V osaston C jakson,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

sekä katsoo, että

Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimus ei sisällä määräyksiä sijoittautumisvapaudesta eikä palvelujen tarjoamisen vapaudesta; sen vuoksi tämän direktiivin kattamien toimintojen vapauttaminen tapahtuu yksinomaan Euroopan talusyhteisön perustamissopimuksen nojalla,

toimintoja tukkukaupan alalla sekä välittäjien toimintaa kaupan, teollisuuden ja pienteollisuuden aloilla säänteleo jo

kaksi 25 päivänä helmikuuta 1964⁽⁵⁾ annettua direktiiviä; hiilikauppa on suljettu näiden direktiivien soveltamisalan ulkopuolelle; tällä direktiivillä pyritään vapauttamaan kaupan toiminnot tällä toimialalla,

tällä direktiivillä vaikutetaan myös tuottajien myyntitoimintoihin, sillä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden saavuttamisesta itsenäisten ammattinharjoittajien toiminnassa kaivos- ja louhintatyössä (ISIC pääryhmät 11-19) 7 päivänä heinäkuuta 1964⁽⁶⁾ annetun direktiivin 2 artiklan 3 kohdalla rajoitetaan tuottajana toiseen jäsenvaltioon liikkeensä perustavan ja omia tuotteitaan tuossa valtiossa myyvän tuottajan oikeudet yhdestä liikkeestä tuotantovaltiossa tapahtuvaan myyntiin, kunnes kyseisten tuotteiden kauppa on vapautettu muilla direktiiveillä,

tällä direktiivillä vapautetaan hiilen tukkukauppa; jälleenmyynti on jo vapautettu 15 päivänä lokakuuta 1968⁽⁷⁾ annetulla neuvoston direktiivillä; sen vuoksi rajoitus tuotantovaltiossa yhden yrityksen kautta tapahtuvasta myynnistä ei enää sovellu tällaisiin tuotteisiin, tuottajana toisessa jäsenvaltiossa toiminnan harjoittamiseen edellä mainitun 7 päivänä heinäkuuta 1964 annetun direktiivin perusteella ryhtyvä tuottaja on täten tuon

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62

⁽³⁾ EYVL N:o C 51, 29.4.1970, s. 4

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 108, 26.8.1970, s. 20

⁽⁵⁾ EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 863/64 ja 869/64

⁽⁶⁾ EYVL N:o 117, 23.7.1964, s. 1871/64

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 260, 22.10.1968, s. 1

direktiivin nojalla oikeutettu myymään omia tuotteitaan tuossa jäsenvaltiossa yhdessä tai useammassa yrityksessä,

tällä direktiivillä tulisi myös luoda tuottajalle mahdollisuus ryhtyä toiminnan harjoittamiseen toisessa jäsenvaltiossa eikä vain tuottajana vaan myös myydäkseen tuotteitaan tuossa valtiossa tukkukaupan luontoisesti yhdessä tai useammassa yrityksessä,

yhden tai useamman teollisen tai kaupallisen yrityksen palveluksessa toimivien välittäjien palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitukset tulee poistaa tämän direktiivin mukaisesti; toisinaan on vaikea tehdä eroa palkattujen välittäjien ja itsenäisten asiamiesten toimintojen välillä, koska oikeudellinen ero näiden kahden välillä ei ole sama kaikissa kuudessa maassa; palkattujen välittäjien toiminnot kuuluvat samaan taloudelliseen ryhmään kuin itsenäisten asiamiesten toiminnot eikä olisi tarkoituksenmukaista eikä hyödyllistä hajottaa tämän hyvin erityisen palvelujen tarjoamismuodon vapauttamista osittaisten vapauttamistoimenpiteiden sarjaksi, mikä seuraisi siitä, että työnantajien toiminnot vapautetaan,

sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetussa yleisessä toimintaohjelmassa määrätään, että ammatillisiin tai toimialajärjestöihin liittymisoikeutta koskevat rajoitukset on poistettava, milloin asianomaisen henkilön ammatilliset toiminnot välttämättä edellyttävät tämän oikeuden käyttämistä,

palveluja tarjoavan tai hänen puolestaan toimivan henkilön mukana seuraavien palkattujen työntekijöiden asemasta säädetään perustamissopimuksen 48 ja 49 artiklan mukaisesti annetuilla säännöksillä,

erillisiä, kaikkiin itsenäisten ammatinharjoittajien toimintoihin soveltuvia, edunsaajien liikkumisesta ja oleskelusta annettuihin säännöksiin liittyviä direktiivejä ja tarvittaessa direktiivejä jäsenvaltioiden vaatimien takeiden yhteensovittamiseksi yhtiöiltä niin yhtiön jäsenten kuin ulkopuolisten henkilöiden etujen suojaamiseksi on annettu tai annetaan, ja

lisäksi joissakin jäsenvaltioissa hiilen tukkukauppaa on säännelty tämän kaupan aloittamiseen liittyvillä säännöksillä; tästä johtuen tietyistä siirtymätoimenpiteistä, joiden tarkoituksena on helpottaa toisten jäsenvaltioiden kansalaisten hiilen tukkukauppaan ryhtymistä ja sen harjoittamista, annetaan erillinen direktiivi,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on poistettava sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annettujen yleisten toimintaohjelmien I osastossa tarkoitettuilta luonnollisilta henkilöiltä ja yhtiöiltä, jäljempänä 'edunsaajat', kyseisten yleisten toimintaohjelmien III osastossa mainitut rajoitukset, jotka vaikuttavat oikeuteen aloittaa tämän direktiivin 2 ja 3 artiklassa määritelty toiminta ja tällaisen toiminnan harjoittamiseen.

2 artikla

1. Tämän direktiivin säännökset koskevat itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaa hiilen tukkukaupassa (ISIC ryhmässä 6112)⁽¹⁾.

2. Tämän direktiivin säännöksiä sovellettaessa 'hiilen tukkukaupan toiminnolla' tarkoitetaan minkä tahansa sellaisen luonnollisen henkilön tai yhtiön toimintoja, joka säännöllisesti kaupaa käymällä ostaa hiiltä omista nimissään ja omaan lukuunsa sekä jälleenmyy tämän hiilen muille tukku- tai vähittäiskauppiaille tai käsittelijöille tai ammattimaisille kaupallisille- tai suurkäyttäjille.

Hiili voidaan myydä joko jalostamattomana tai tukkukaupassa tavanomaisen jalostuksen, käsittelyn tai valmistelun jälkeen.

Hiilen tukkukaupan toimintoja voidaan harjoittaa kotimaan kauppana, vientinä, tuontina tai kauttakulkukauppana.

3. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan myös hiilentuotajayritysten tukkukauppaan.

3 artikla

Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan myös seuraaviin hiiliikaupan toimintoihin:

- itsenäisten ammatinharjoittajien seuraavaan toimintaan:
 - sellaisen välittäjän ammatilliseen toimintaan, jolla on valtuudet ja ohjeet yhdeltä tai useammalta henkilöltä neuvotella tai ryhtyä liiketoimiin näiden henkilöiden nimissä ja heidän puolestaan,
 - sellaisen välittäjän ammatilliseen toimintaan, joka, vaikka hänellä ei olisi sellaisia pysyviä ohjeita tähän, saattaa henkilöitä, jotka haluavat tehdä sopimuksen

⁽¹⁾ YK:n toimialaluokitus (Yhdistyneiden Kansakuntien tilastotoimisto, Statistical Papers, M Serie, N:o 4, Rev. 1, New York 1958).

suoraan keskenään tai järjestää heidän liiketoimensa taikka avustaa niiden toteuttamisessa,

- c) sellaisen välittäjän ammatilliseen toimintaan, joka ryhtyy liiketoimiin omilla nimissään toisten lukuun;

2. palvelujen tarjoamiseen ammattia harjoittamalla, toimimalla välittäjänä yhden tai useamman kaupallisen, teollisen tai pienteollisuuden yrityksen palveluksessa. Tällaisella välittäjällä on oltava asuinpaikka ja hänet palkanneilla yrityksillä on oltava toimipaikka muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa palvelutoimintaa harjoitetaan.

Edellä 1 kohdassa tarkoitettuun toimintaan kuuluu myös sellaisten välittäjien toiminta, jotka kulkevat ovelta ovelle tilauksia hankkimassa.

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on poistettava erityisesti rajoitukset, jotka:

- a) estävät edunsaajia ryhtymästä ammatinharjoittamiseen tai estävät heitä tarjoamasta palveluja vastaanottajavaltiossa samoin edellytyksin ja samoin oikeuksin kuin tuon valtion omat kansalaiset;
- b) johtuvat hallintokäytännöstä, joka edunsaajiin sovellettuna johtaa syrjivään kohteluun verrattuna omiin kansalaisiin.

2. Poistettaviin rajoituksiin kuuluvat etenkin sellaiset, joilla edunsaajien sijoittautumista tai palvelujen tarjoamista estetään tai rajoitetaan seuraavasti:

a) Belgiassa

- vaatimus siitä, että henkilöllä on oltava "carte professionnelle" –asiakirja (19 päivänä helmikuuta 1965 annettun lain 1 artikla);

b) Ranskassa

- vaatimus siitä, että henkilöllä on oltava "carte d'identité d'étranger commerçant" –asiakirja (12 päivänä marraskuuta 1938 annettu "décret-loi", 2 päivänä helmikuuta 1939 annettu "décret" muutettuna 27 päivänä lokakuuta 1969 annetulla "décret" –säädöksellä, 8 päivänä lokakuuta 1940 annettu laki, 10 päivänä huhtikuuta 1954 annettu laki, 9 päivänä heinäkuuta 1959 annettu "décret" N:o 59–852);
- kaupallisten vuokrasopimusten uudistamisen epäpäminen (30 päivänä syyskuuta 1953 annettun "décret" –säädöksen 38 artikla);

c) Luxemburgissa

- ulkomaalaisille myönnettyjen toimilupien määräaikaisuus (2 päivänä kesäkuuta 1962 annetun lain 21 artikla).

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että edunsaajilla on oikeus liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin samoin edellytyksin ja samoin oikeuksin ja velvollisuuksin kuin niiden omat kansalaiset.

2. Sijoittautumisen yhteydessä oikeus liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin käsittää sekä vaalikelpoisuuden näissä järjestöissä että kelpoisuuden tulla valituksi tällaisten järjestöjen johtaviin tehtäviin. Tällaiset tehtävät voidaan kuitenkin varata omille kansalaisille, milloin asianomaisen järjestön toimintaan sisältyy lain tai asetuksen säännösten mukaisesti julkisen vallan käyttämistä.

3. Luxemburgin suurherttuakunnassa "Chambre de commerce"– tai "Chambre des métiers" –yhteisön jäsenyys ei luo edunsaajille oikeutta ottaa osaa näiden kamarien hallinnollisten elinten valintaan.

6 artikla

Jäsenvaltio ei saa myöntää toiseen jäsenvaltioon jonkun 2 tai 3 artiklassa tarkoitettun toiminnan harjoittamista varten lähtevälle kansalaiselleen mitään sellaista tukea, joka saattaa vääristää sijoittautumisen edellytyksiä.

7 artikla

1. Jos vastaanottajavaltio vaatii johonkin 2 tai 3 artiklassa tarkoitettuun toimintaan ryhtyviltä omilta kansalaisiltaan todisteen hyvästä maineesta ja todisteen siitä, etteivät he ole olleet konkurssissa, tai jommankumman näistä todisteista, tämän valtion tulee hyväksyä muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta riittäväksi todisteeksi esitetty ote rikosrekisteristä tai, jos tällaista ei ole, sen valtion, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, toimivaltaisen oikeus- tai hallintoviranomaisen antama vastaava asiakirja, joka osoittaa näiden vaatimusten täyttyvän.

Kuitenkin ovelta ovelle tilauksia hankkivien välittäjien osalta voidaan myös muita kuin edellisessä kappaleessa viitatuista asiakirjoista ilmikäyviä seikkoja ottaa huomioon, milloin tällaiset seikat on virallisesti vahvistettu ja selvästi osoittavat, ettei asianomainen henkilö täytä kaikkia sellaisia edellytyksiä hyvämaineisuudesta, jotka tällaista toimintaa harjoittavien henkilöiden edellytetään täyttävän. Kuitenkaan tällaisen tarkastuksen suorittaminen ei saa kuulua säännölliseen tavanomaiseen menettelyyn.

2. Jos se valtio, josta ulkomaalainen on peräisin tai josta hän tulee, ei anna asiakirjaa, jossa todistetaan, ettei aikaisempia konkursseja ole ollut, voidaan tällaisen asiakirjan sijasta antaa valtiossa, josta asianomainen on peräisin tai, josta hän tulee, valahtoinen ilmoitus, jonka asianomainen henkilökohtaisesti antaa toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle, notaarille tai toimivaltaiselle ammatilliselle tai toimialayhteisön toimielimelle.

3. Tämän artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti annetut asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

4. Jäsenvaltioiden on 9 artiklassa asetetussa määräajassa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan näitä asiakirjoja, sekä ilmoitettava tästä muille jäsenvaltioille ja komissiolle viipymättä.

8 artikla

Jäsenvaltioiden, joissa elinkeinotoimintaan tai ammatinharjoittamiseen ryhtymisen edellytyksenä on valan vannominen,

on varmistettava, että käytetty valan muoto on sellainen, että myös ulkomaalaiset voivat sen vannon. Milloin asianlaita ei ole näin, jäsenvaltioiden on säädettävä vastaava sopiva muoto.

9 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

10 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 30 päivänä marraskuuta 1970.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H. D. GRIESAU

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 30 päivänä marraskuuta 1970,
itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaan hiilen tukkukaupassa ja välittäjien toimintaan
hiilikaupan alalla (ISIC ryhmästä 6112) sovellettavista, siirtymätoimenpiteitä
koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä**

(70/523/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 kohdan, 57 artiklan, 63 artiklan 2 kohdan sekä 66 artiklan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen V osaston 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽²⁾ ja erityisesti sen IV osaston 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

sekä katsoo, että

yleisissä toimintaohjelmissä edellytetään rajoitusten poistamisen ohella selvitetäväksi tulisiko tällaista poistamista edeltää, siihen liittyä tai sitä seurata tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroinen tunnustaminen sekä kyseisen toiminnan aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien ja asetusten säännösten tai hallinnollisten määräysten yhteensovittaminen sekä tuleeko tarvittaessa ottaa käyttöön siirtymätoimenpiteitä, kunnes tällainen tunnustaminen tai yhteensovittaminen on toteutettu,

kaikki jäsenvaltiot eivät aseta ehtoja hiilen tukkukaupan toiminnan aloittamiselle ja harjoittamiselle; toisinaan on

- vapaus sellaisen toiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen;
- rajoittavia määräyksiä, jotka joko rajoittavat vapautta tuoda maahan hiiltä toisesta jäsenvaltiosta kauppiaille, jotka voivat osoittaa jo myyneensä edellytetyn vähimmäismäärän

hiiltä tai joissa asetetaan lakimääräisiä edellytyksiä ammatillisille kelpoisuusvaatimuksille kuten, että on oltava todistus ammatillisesta kelpoisuudesta tai vastaava tutkintotodistus,

tästä johtuen ei ole mahdollista toteuttaa edellytettyä yhteensovittamista samanaikaisesti rajoitusten poistamisen kanssa; tällainen yhdenmukaistaminen on toteutettava myöhemmin,

vaikka välitöntä yhteensovittamista ei olekaan suoritettu, on kuitenkin suotavaa helpottaa sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamista kyseisen toiminnan osalta toteuttamalla yleisissä toimintaohjelmissä edellytettyjä siirtymätoimenpiteitä; tämä tulisi tehdä ensisijaisesti, jotta ei aiheutettaisi poikkeuksellisia vaikeuksia sellaisten jäsenvaltioiden kansalaisille, joissa ei ole asetettu tällaisen toiminnan aloittamiselle mitään ehtoja,

jotta vältettäisiin tällaisten vaikeuksien muodostuminen siirtymätoimenpiteiden pääasiallisena kohteena tulee olla, että niissä vastaanottajavaltioissa, joissa on säännöksiä tällaisen toiminnan aloittamisesta, hyväksytään riittäväksi todisteeksi kyseisen toiminnan aloittamista varten asetettujen kelpoisuusehtojen täyttämistä seuraavaa:

- a) verrattavissa olevan määrän myyminen vastaavana ajanjaksona valtiossa, josta asianomainen on peräisin tai josta hän tulee;
- b) ammatin harjoittaminen kohtuullisen ajan valtiossa, josta asianomainen henkilö tulee ja niin askettäin, että se riittää varmistamaan kyseisen henkilön ammattitaidon vastaavan vastaanottajavaltion omilta kansalaisiltaan vaatimaa ammattitaitoa, ja

tässä direktiivissä edellytettyjen toimenpiteiden pääasiallinen tarkoitus tulee häviämään kyseisiin toimintoihin ryhtymiselle ja harjoittamiselle asetettujen ehtojen yhteensovittamisen ja tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroinen tunnustaminen myötä,

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62

⁽³⁾ EYVL N:o C 51, 29.4.1970, s. 4

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 108, 26.8.1970, s. 20

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava jäljempänä säädettyjen edellytysten mukaisesti seuraavat siirtymätoimenpiteet siltä osin kuin on kyse yleisten toimintaohjelmien I osastossa tarkoitettujen luonnollisten henkilöiden tai yhtiöiden, jäljempänä 'edunsaajat', sijoittautumisesta tai palvelujen tarjoamisesta 2 kohdassa tarkoitetuilla itsenäisten ammatinharjoittajien toimialoilla.

2. Kyseisellä toiminnalla tarkoitetaan sitä toimintaa, josta on säädetty sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien harjoittamassa hiilen tukkukaupassa ja hiilikaupan välittäjien toiminnassa (ISIC ryhmästä 6112) 30 päivänä marraskuuta 1970 annetussa neuvoston direktiivissä⁽¹⁾.

2 artikla

Jos jäsenvaltiossa vaaditaan toisesta jäsenvaltiosta tapahtuvan hiilentuonnin aloittamista varten, että hakija on tietyn ajan kuluessa myynyt minimimäärän hiiltä vastaanottajajäsenvaltion alueella, on tuon jäsenvaltion hyväksyttävä riittäväksi kelpoiseudeksi, että asianomainen henkilö on vastaavana ajanjaksona joko itsenäisesti tai yrityksen johtajana myynyt vastaavan määrän hiiltä valtiossa, josta hän on peräisin tai josta hän tulee.

3 artikla

Jos jäsenvaltiossa jonkin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun toiminnan aloittamista tai harjoittamista varten edellytetään, että asianomaisella on yleiset, kaupalliset tai ammatilliset tiedot ja taidot, tämän jäsenvaltion tulee hyväksyä riittäväksi näytöksi tällaisista tiedoista ja taidoista, että asianomainen on harjoittanut kyseistä toimintaa toisessa jäsenvaltiossa kolme vuotta joko itsenäisesti tai yrityksen johtajana edellyttäen, että tällainen toiminta ei ole päätynyt enemmän kuin kaksi vuotta ennen 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun hakemuksen tekemistä, ellei vastaanottava jäsenvaltio salli omille kansalaisilleen pidempää ammatillisen toiminnan keskeytymistä.

4 artikla

1. Henkilön on katsottava harjoittaneen toimintaa 2 ja 3 artiklassa tarkoitettuna yrityksen johtajana harjoitettuaan

tällaista toimintaa yrityksessä kyseisellä toimialalla:

- a) yrityksen johtajana tai sivuliikkeen johtajana;
- b) yrityksen omistajan tai johtajan sijaisena, milloin tällaiseen asemaan sisältyy omistajan tai johtajan vastuuseen verrattava vastuu; taikka
- c) johtajana, jonka tehtävät ovat kaupallisuonteisia ja jonka vastuulla on ainakin yksi yrityksen osasto.

2. Edellä 2 tai 3 artiklassa mainittujen edellytysten olemassaolo osoitetaan sen valtion, josta asianomainen on peräisin, toimivaltaisen viranomaisen tai toimielimen antamalla todistuksella, jotka asianomaisen on toimitettava lupahakemuksensa tueksi, joka koskee kyseisen toiminnan harjoittamista vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

3. Jäsenvaltioiden on 6 artiklassa asetetussa määräajassa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan 2 kohdassa mainittuja todistuksia, sekä ilmoitettava tästä välittömästi muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

5 artikla

Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan siihen asti, kunnes säännökset kyseisiin toimintoihin ryhtymistä ja harjoittamista koskevien kansallisten määräysten yhtenäistämisestä tulevat voimaan.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että ne toimittavat tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

8 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 30 päivänä marraskuuta 1970.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H. D. GRIESAU

⁽¹⁾ EYVL N:o L 267, 10.12.1970, s. 14

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 4 päivänä kesäkuuta 1974,
myrkyllisiin tuotteisiin, niiden maahantuontiin ja jakeluun sekä tällaisten tuotteiden
ammattimaiseen käyttöön liittyvään toimintaan, mukaan lukien välittäjien toiminta,
sovellettavista, siirtymätoimenpiteitä koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä

(74/556/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen, ja erityisesti sen 49 artiklan, 54 artiklan 2 kohdan, 57 artiklan, 63 artiklan 2 kohdan ja 66 sekä 235 artiklan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen V osaston 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽²⁾ ja erityisesti sen VI osaston 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

sekä katsoo, että

yleisissä toimintaohjelmissä edellytetään rajoitusten poistamisen ohella selvittäväksi tulisiko tällaista poistamista edeltää, siihen liittyä tai sitä seurata tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroinen tunnustaminen sekä kyseisen toiminnan aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten säännösten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittaminen, sekä tuleeko

tarvittaessa ottaa käyttöön siirtymätoimenpiteitä, kunnes tällainen tunnustaminen tai yhteensovittaminen on toteutettu; lisäksi tietyissä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden saavuttamiseksi annetuissa neuvoston direktiiveissä edellytetään direktiivien antamista vastavuoroisesta tunnustamisesta myrkyllisten tuotteiden maahantuontia, jakelua ja tällaisten tuotteiden ammattimaista käyttöä koskevasta toiminnasta,

erityisesti siirtymätoimenpiteitä koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä ammatinharjoittajien toiminnassa ISIC pääryhmiin 23 - 40 (teollisuus ja pienteollisuus) kuuluvassa tuotanto- ja jalostusteollisuudessa 7 päivänä heinäkuuta 1964 annetussa neuvoston direktiivissä 64/427/ETY⁽⁵⁾ ja siirtymätoimenpiteitä koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnassa elintarvike- ja juomateollisuudessa (ISIC pääryhmät 20 ja 21) 15 päivänä lokakuuta 1968 annetussa neuvoston direktiivissä 68/336/ETY⁽⁶⁾ ei suljeta pois myrkyllisten tuotteiden käyttöä niiden soveltamisalaa kuuluvan toiminnan harjoittamisessa; näissä direktiiveissä edellytetyt siirtymätoimenpiteet ovat näiden toiminnan lajien harjoittamisen sitä edellyttäessä vastaavasti sovellettavissa tällaisten tuotteiden käyttöön,

myrkyllisten tuotteiden maahantuontiin ja jakeluun liittyvän toiminnan sekä tällaisten tuotteiden ammattimaista käyttöä sisältävän toiminnan osalta, välittäjien toiminta mukaan lukien,

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62

⁽³⁾ EYVL N:o C 63, 28.5.1969, s. 21

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 10, 27.1.1970, s. 23

⁽⁵⁾ EYVL N:o 117, 23.7.1964, s. 1863/64

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 260, 22.10.1968, s. 12

erää jäsenvaltiot vaativat joskus johonkin tällaiseen toimintaan osallistuvilta henkilöiltä, että heillä on oltava pätevyystodistuksin tai tutkintotodistuksin osoitetut tiedot ja taidot, kun taas toiset jäsenvaltiot eivät aseta mitään erityisiä edellytyksiä, vaan asettavat myrkyllisten tuotteiden käsittelylle ja varastoinnille tiettyjä erityisehtoja; tästä johtuen ei ole mahdollista toteuttaa edellytettyä yhteensovittamista samanaikaisesti syrjinnän poistamisen kanssa ja, että tämä yhteensovittaminen on toteutettava myöhemmin,

vaikka välitöntä yhteensovittamista ei olekaan suoritettu, on kuitenkin suotavaa helpottaa sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden saavuttamista kyseisen toiminnan osalta toimeenpanemalla yleisissä toimintaohjelmissa edellytetyjä siirtymätoimenpiteitä ja, etenkin jotta välttyttäisiin aiheuttamasta erityisiä vaikeuksia sellaisten jäsenvaltioiden kansalaisille, joissa ei ole asetettu tällaiseen toimintaan ryhtymiselle mitään vaatimuksia,

jotta vältettäisiin tällaisten vaikeuksien muodostuminen, siirtymätoimenpiteiden pääasiallisena kohteena tulee olla, että niissä vastaanottavissa jäsenvaltioissa, joissa on määräyksiä tällaiseen toimintaan ryhtymisestä, hyväksytään riittäväksi todisteeksi kyseisen toiminnan aloittamista varten, että ammatia on harjoitettu kohtuullinen aika muussa yhteisön maassa kuin vastaanottajamaassa ja niin äskettäin, että se riittää varmistamaan, että kyseisen henkilön ammattitaito vastaa sitä ammattitaitoa, jota vastaanottavassa jäsenvaltiossa edellytetään omilta kansalaisilta niiden vaarallisten vaikutusten vuoksi, joita myrkyllisistä tuotteista saattaa aiheutua joko suoraan tai välillisesti ympäristön kautta ihmisten, eläinten tai kasvien terveydelle,

ottaen huomioon myrkyllisten tuotteiden erilainen laatu ja myrkyllisyysaste ihmisiin, eläimiin ja kasveihin nähden, tietoa jonkin tällaisen tuotteen vaikutuksista tai kokemusta sen käsittelystä ei voida kohtuudella pitää todisteena vastaavasta pätevydestä muiden tai kaikkien tällaisten tuotteiden jakeluun tai ammattimaiseen käyttöön; tästä johtuen vastaanottavalla jäsenvaltiolla on oltava oikeus rajoittaa siirtymätoimenpiteet koskemaan tuotteita, jotka koostuvat samoista vaikutusaineista tai, joilla on samankaltaisia vaikutuksia, joko suoraan tai välillisesti ympäristön kautta, ihmisten, eläinten tai kasvien terveydelle,

sikäli kun kyseisen toiminnan aloittaminen tai sen harjoittaminen jäsenvaltioissa palkattujen työntekijöiden osalta edellyttää myös yleistä tai erityistä ammattitaitoa, tätä direktiiviä tulisi soveltaa myös tähän henkilöryhmään työvoiman

vapaan liikkuvuuden esteen poistamiseksi täydentäen siten neuvoston työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 1612/68 hyväksytyjä toimenpiteitä⁽¹⁾,

samoin perustein olisi hyvän maineen osoittamisesta tai sen todistamisesta, ettei ole ollut konkurssissa, vahvistettuja säännöksiä sovellettava myös palkattuihin työntekijöihin, ja

tässä direktiivissä edellytetyjen toimenpiteiden pääasiallinen tarkoitus tulee häviämään kyseisen toiminnan aloittamiselle ja niiden harjoittamiselle asetettujen edellytysten yhteensovittamisen ja tutkintotodistusten, todistusten ja muiden kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisen tunnustamisen myötä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tässä direktiivissä säädetyt siirtymätoimenpiteet siltä osin kun on kysymys yleisten toimintaohjelmien I osastossa tarkoitettujen luonnollisten henkilöiden ja yhteisöjen, jäljempänä 'edunsaajat', sijoittautumisesta tai palvelujen tarjoamisesta 2 kohdassa tarkoitettuna toiminnan osalta.

2. Kyseessä oleva toiminta käsittää sen toiminnan, jota tarkoitetaan sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien ja välittäjien toiminnassa myrkyllisten tuotteiden kaupassa ja jakelussa 4 päivänä kesäkuuta 1974 annetussa neuvoston direktiivissä 74/557/ETY⁽²⁾.

Tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluu myös myrkyllisten tuotteiden ammattimaiseen käyttöön liittyvä toiminta niiltä osin kuin sellainen toiminta on vapautettu tai vapautetaan seuraavilla direktiiveillä:

- palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamiseksi maataloudessa ja puutarhataloudessa 14 päivänä joulukuuta 1964 annettu neuvoston direktiivi 65/1/ETY⁽³⁾,
- yksityiskohtaisista säännöksistä itsenäisten ammatinharjoittajien sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamiseksi metsänhoidossa ja metsänhakuksessa 24 päivänä lokakuuta 1967 annettu neuvoston direktiivi 67/654/ETY⁽⁴⁾,

⁽¹⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 2

⁽²⁾ EYVL N:o L 307, 18.11.1974, s. 5

⁽³⁾ EYVL N:o 1, 8.1.1965, s. 1/65

⁽⁴⁾ EYVL N:o 263, 30.10.1967, s. 6

– yksityiskohtaisista säännöksistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamiseksi maatalouden ja puutarhatalouden palveluja tarjoavien itsenäisten ammatinharjoittajien osalta 16 päivänä joulukuuta 1970 annettu neuvoston direktiivi 71/18/ETY⁰⁾,

– sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamiseksi itsenäisten ammatinharjoittajien erinäisissä toiminnoissa (ISIC pääryhmistä 01 – 85) niiden toimintojen osalta, jotka kuuluvat ISIC ryhmää 859 koskevan direktiivin soveltamisalaan ja joihin liittyy myrkyllisten tuotteiden käyttöä ...päivänä ...kuuta ... annettu neuvoston direktiivi .../.../ETY.

3. Siirtymätoimenpiteitä sovelletaan myös toisen palvelukseen palkattuina 2 artiklassa tarkoitettua toimintaa harjoittaviin työntekijöihin, kuten myös neuvoston direktiivin 74/557/ETY 7 artiklan 1 – 4 kohtaa.

2 artikla

Jos 1 artiklan 2 kohdan 1 alakohdassa tarkoitettujen toiminnan aloittamista tai harjoittamista varten jäsenvaltiossa edellytetään, että asianomaisella on yleinen tai erityinen ammattitaito, tulee tämän jäsenvaltion hyväksyä riittäväksi todisteeksi tällaisesta ammattitaidosta, että kyseistä toimintaa on harjoitettu toisessa jäsenvaltiossa:

- a) yhtäjaksoisesti viisi vuotta itsenäisesti tai yrityksen johtajana, jos tällaisen toiminnan päättymisestä ei ole kulunut kahta vuotta enempää 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua hakemuksen jättöajankohtana; tai
- b) yhtäjaksoisesti kaksi vuotta itsenäisesti tai yrityksen johtajana, kun edunsaajalla on todistus kyseiseen toimintaan vaadittavasta taidosta ja kyvystä, joka oikeuttaa hänet harjoittamaan myrkyllisten tuotteiden maahantuontia ja jakelua siinä valtiossa, josta hän on peräisin tai josta hän tulee; tai
- c) yhtäjaksoisesti kolme vuotta itsenäisesti tai yrityksen johtajana, kun edunsaaja osoittaa saaneensa kyseiseen toimintaan edeltävän koulutuksen, mistä on todisteena valtion hyväksymä todistus tai, jonka toimivaltainen ammatillinen tai toimialayhteisön toimielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa edellytykset; tai
- d) yhtäjaksoisesti kolme vuotta muutoin kuin itsenäisessä asemassa, kun edunsaajalla on todistus kyseiseen toimintaan

taan vaadittavasta taidosta ja kyvystä, joka oikeuttaa hänet harjoittamaan myrkyllisten tuotteiden maahantuontia ja jakelua siinä valtiossa, josta hän on peräisin tai josta hän tulee; tai

e) yhtäjaksoisesti neljä vuotta muutoin kuin itsenäisessä asemassa, kun edunsaaja osoittaa saaneensa kyseistä toimintaa varten edeltävän koulutuksen, mistä on todisteena valtion hyväksymä todistus tai, jonka toimivaltainen ammatillinen tai toimialayhteisön toimielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa edellytykset.

Tässä artiklassa tarkoitetaan vain käyttäjille alkuperäispakkausissa toimitettaviksi tarkoitettuja pakattuja myrkyllisiä tuotteita.

3 artikla

Jos 1 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettua toiminnan aloittamista tai harjoittamista varten jäsenvaltiossa edellytetään, että asianomaisella on yleinen tai erityinen ammattitaito, on tämän jäsenvaltion hyväksyttävä riittäväksi todisteeksi tällaisesta ammattitaidosta, että kyseistä toimintaa on harjoitettu toisessa jäsenvaltiossa:

- a) yhtäjaksoisesti kuusi vuotta itsenäisesti tai yrityksen johtajana, jos tällaisen toiminnan loppumisesta ei ole kulunut kahta vuotta enempää 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua hakemuksen jättöajankohtana; tai
- b) yhtäjaksoisesti kolme vuotta itsenäisesti tai yrityksen johtajana, jos edunsaajalla on todistus kyseiseen toimintaan vaadittavasta taidosta ja kyvystä, joka valtuuttaa hänet harjoittamaan myrkyllisten tuotteiden maahantuontia ja jakelua siinä valtiossa, josta hän on peräisin tai josta hän tulee; tai
- c) yhtäjaksoisesti neljä vuotta itsenäisesti tai yrityksen johtajana, jos edunsaaja osoittaa saaneensa kyseistä toimintaa varten edeltävää koulutusta, mistä on todisteena valtion hyväksymä todistus tai, jonka toimivaltainen ammatillinen tai toimialayhteisön toimielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa edellytykset; tai
- d) yhtäjaksoisesti neljä vuotta muutoin kuin itsenäisessä asemassa, jos edunsaajalla on todistus kyseiseen toimintaan vaadittavasta taidosta ja kyvystä, joka oikeuttaa hänet harjoittamaan myrkyllisten tuotteiden maahantuontia ja

⁰⁾ EYVL N:o L 8, 11.1.1971, s. 24

jakelua siinä valtiossa, josta hän on peräisin tai josta hän tulee; tai

- e) yhtäjaksoisesti viisi vuotta muutoin kuin itsenäisessä asemassa, jos edunsaaja osoittaa saaneensa kyseiseen toimintaan edeltävää koulutusta, mistä on todisteena valtion hyväksymä todistus tai, jonka toimivaltainen ammatillinen tai toimialayhteisön toimielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa edellytykset.

Jäljempänä lueteltujen erittäin myrkyllisten tuotteiden ammattimaiseen käyttöön liittyvään toimintaan ei sovelleta a, c, ja e kohdan säännöksiä:

- syaanivetyhappo ja sen liukenevat suolat;
- fluorihappo ja sen liukenevat suolat;
- akrylonitrili;
- nestemäinen tiivistetty ammonium;
- metyylibromidi;
- klooripikriini;
- vetyfosfiini ja tuotteet joista sitä saattaa vapautua;
- etyleenioksidi;
- hiilidisulfidi;
- hiilitetrakloridi;
- triklooriasetonitrili.

Sovellettaessa b ja d kohtaa näihin erittäin myrkyllisiin tuotteisiin on taidosta ja kyvystä annetussa todistuksessa oltava maininta tuotteesta tai tuotteista, joita edunsaaja on oikeutettu käyttämään siinä valtiossa, josta hän on peräisin tai josta hän tulee.

Tässä tapauksessa edunsaajan toiminnan päättymisestä ei saa olla kulunut kahta vuotta enempää 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua hakemuksen jättämisaikana.

4 artikla

1. Henkilön on katsottava harjoittaneen toimintaa 2 ja 3 artiklassa yrityksen johtajana, jos hän on harjoittanut tällaista toimintaa teollisessa tai kaupallisessa yrityksessä kyseisellä toimialalla:

- a) yrityksen johtajana tai yrityksen sivuliikkeen johtajana; tai
- b) yrityksen omistajan tai johtajan sijaisena, kun tällaiseen asemaan sisältyy omistajan tai johtajan vastuuseen verrattava vastuu; taikka
- c) johtajana, jonka tehtävät liittyvät myrkyllisten tuotteiden maahantuontiin tai jakeluun ja, jonka vastuulla on ainakin yksi yrityksen osasto tai, johtajana jonka vastuuseen kuuluu mainittujen tuotteiden käyttö.

2. Edellä 2 ja 3 artiklassa mainittujen edellytysten täyttyminen on osoitettava sen valtion, josta asianomainen on peräisin tai josta hän tulee, toimivaltaisen viranomaisen tai toimielimen vahvistamalla todistuksella, joka asianomaisen on toimitettava

lupahakemuksen tueksi, joka koskee yhden tai useamman kyseisen toiminnan harjoittamista vastaanottavassa jäsenvaltiossa. Tällaisessa todistuksessa on oltava asianmukainen maininta siitä, rajoittuuko lupa siinä valtiossa, josta asianomainen on peräisin tai josta hän tulee, myrkyllisten tuotteiden jakeluun liittyvän toiminnan aloittamiseen vai tällaisten tuotteiden ammattimaiseen käyttöön liittyvään toimintaan tai, onko tietyt myrkylliset tuotteet suljettu pois tällaisesta toiminnasta.

3. Jäsenvaltioiden on 7 artiklassa säädettyssä määräajassa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan 2 kohdassa tarkoitettuja todistuksia sekä ilmoitettava tästä välittömästi muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

5 artikla

Jos 2 ja 3 artiklassa tarkoitettu muodollinen kelpoisuus tai 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu todistus siinä valtiossa, josta asianomainen henkilö on peräisin tai josta hän tulee, oikeuttaa aloittamaan vain myrkyllisten tuotteiden jakeluun tai tällaisten tuotteiden ammattimaiseen käyttöön liittyvän toiminnan taikka sulkee tietyt myrkylliset tuotteet viimeksi mainitun toiminnan ulkopuolelle, vastaanottava jäsenvaltio voi soveltaa samoja rajoituksia omalla alueellaan ja myös sulkea pois myrkyllisten tuotteiden ammattimaiseen käyttöön liittyvästä toiminnasta ne tuotteet, jotka koostuvat samoista vaikuttavista ainesosista kuin kelpoisuusvaatimuksissa tai todistuksissa poissuljetut tuotteet tai, joista aiheutuu samankaltainen vaara joko suoraan tai välillisesti ympäristön kautta ihmisten, eläinten tai kasvien terveydelle.

6 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan siihen asti, kunnes säännökset kyseisen toiminnan aloittamista ja harjoittamista koskevien kansallisten määräysten yhteensovittamisesta tulevat voimaan.

7 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle. Komission on ilmoitettava niistä muille jäsenvaltioille.

8 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 4 päivänä kesäkuuta 1974.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. ERTL

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 4 päivänä kesäkuuta 1974,
sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten
ammattinharjoittajien ja välittäjien toiminnassa myrkyllisten tuotteiden kaupassa ja jakelussa**

(74/557/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO,

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 ja 3 kohdan sekä 63 artiklan 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen IV osaston A ja C jakson,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽²⁾ ja erityisesti sen V osaston C jakson,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta tukkukauppatoiminnassa 25 päivänä helmikuuta 1964 annetun neuvoston direktiivin 64/233/ETY⁽³⁾,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta kaupan, teollisuuden ja pieneollisuuden välittäjien toiminnassa 25 päivänä helmikuuta 1964 annetun neuvoston direktiivin 64/224/ETY⁽⁴⁾,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten elinkeinonharjoittajien vähittäiskauppatoiminnassa 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston direktiivin 68/363/ETY⁽⁵⁾,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽⁶⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁷⁾,

sekä katsoo, että

yleisissä toimintaohjelmissä edellytetään kaiken sijoittautumisen ja palvelujen tarjoamiseen liittyvän kansallisuuteen perustuvan syrjinnän poistamista

- välittäjien tukkumyyntitoiminnassa kaupan, teollisuuden ja pieneollisuuden alalla toisen vaiheen toisen vuoden loppuun mennessä,
- vähittäismyyntitoiminnassa siirtymäkauden toisen vaiheen toisen vuoden loputtua ja toisen vaiheen loppuun mennessä,

direktiivit 64/223/ETY ja 64/224/ETY sekä 68/363/ETY eivät ole sovellettavissa myrkyllisiin tuotteisiin, joita säädellään jäsenvaltioissa kansanterveyden suojelemiseen liittyvien erityisten ongelmien vuoksi laeilla, asetuksilla ja hallinnollisilla määräyksillä,

edellä mainitut direktiivit 64/223/ETY ja 68/363/ETY eivät ole sovellettavissa myöskään patogeenien tukkukauppaan, välittäjiin ja patogeenien vähittäiskauppaan; kuitenkin laeissa, asetuksissa tai hallinnollisissa määräyksissä vahvistettuja lääkevalmisteita koskevien säännösten lähentämisestä 26 päivänä tammikuuta 1965 annetussa neuvoston direktiivissä 65/65/ETY⁽⁸⁾, sellaisena kun se on muutettuna direktiivillä 66/454/ETY⁽⁹⁾, tarkoitettujen ihmisille tai eläimille tarkoitetuiksi lääkevalmisteiksi määriteltujen patogeenien lisäksi vain "maalouskäyttöön tarkoitetuksi biologisiksi torjunta-aineiksi" kutsutut patogeenit kuuluvat mainitun toiminnan piiriin; tämän takia palvelujen tarjoamisen vapauden ja sijoittautumisvapauden rajoitusten poistaminen voidaan patogeenien osalta rajoittaa koskemaan vain tällaisten torjunta-aineiden kauppaa ja jakelua,

näyttää suotavalta ja ajankohtaiselta ryhtyä toimenpiteisiin kahdessa edellisessä kappaleessa tarkoitettujen toiminnan säätelämiseksi yhteisön tasolla, kun otetaan huomioon ne vaaralliset vaikutukset, joita myrkyllisillä tuotteilla voi olla joko suoraan tai välillisesti ympäristön kautta ihmisten, eläinten ja kasvien terveydelle,

välittäjien toiminnasta kaupan, teollisuuden ja pieneollisuuden alalla on annettu direktiivit 64/224/ETY ja 68/363/ETY; välittäjien myrkyllisiin tuotteisiin liittyvä toiminta ei kuulu

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62

⁽³⁾ EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 863/64

⁽⁴⁾ EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 869/64

⁽⁵⁾ EYVL N:o 260, 22.10.1968, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o C 63, 28.5.1969, s. 21

⁽⁷⁾ EYVL N:o C 10, 27.1.1970, s. 23

⁽⁸⁾ EYVL N:o 22, 9.2.1965, s. 369/65

⁽⁹⁾ EYVL N:o 144, 5.8.1966, s. 2658/66

näiden direktiivien soveltamisalaan; tämän direktiivin tarkoituksena on myös vapauttaa välittäjien toiminta; vastaavasti tämän direktiivin käsitteisiin 'kauppa ja jakelu' sisältyy myös välittäjien toiminta näillä aloilla,

sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annettujen yleisten toimintaohjelmien mukaisesti on poistettava rajoitukset, jotka koskevat oikeutta liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin, kun asianomaisen henkilön ammatinharjoittaminen edellyttää tämän oikeuden käyttämistä,

palveluja tarjoavan tai hänen puolestaan toimivan henkilön mukana seuraavien palkattujen työntekijöiden asemasta säädetään perustamissopimuksen 48 ja 49 artiklan mukaisesti annetuilla säännöksillä,

erillisiä kaikkeen itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaan soveltuvia direktiivejä edunsaajien liikkumisesta ja oleskelusta, ja tarvittaessa direktiivejä jäsenvaltioiden yhtiöiltä niin yhtiön jäsenten kuin ulkopuolisten henkilöiden suojelemiseksi vaatimien takeiden yhteensovittamiseksi, on annettu tai annetaan, ja

joissakin jäsenvaltioissa myrkyllisten tuotteiden kauppaa, jakelua ja ammattimaista käyttöä säädelään tuon ammatinharjoittamisen aloittamista koskevilla säännöksillä, kun taas toiset valtiot saattavat voimaan tällaisia säännöksiä tarvittaessa ja, että tästä johtuen tietyistä erityisistä siirtymätoimenpiteistä, joiden tarkoituksena on helpottaa muiden jäsenvaltioiden kansalaisten myrkyllisten tuotteiden kaupan toimintoihin ryhtymistä ja niiden harjoittamista, annetaan erillinen direktiivi,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on poistettava sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annettujen yleisten toimintaohjelmien I osastossa tarkoitetuilta luonnollisilta henkilöiltä ja yhteisöiltä, jäljempänä 'edunsaajat', mainittujen yleisten toimintaohjelmien III osastossa mainitut rajoitukset, jotka koskevat 2 artiklassa tarkoitettua toiminnan aloittamista ja harjoittamista.

2 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaan myrkyllisten tuotteiden (aineet ja valmisteet) sekä sellaisten maatalouskäyttöön tarkoitettujen biologisten torjunta-aineiden kauppaan ja jakeluun, jotka eivät kuulu direktiivin

64/223/ETY 2 artiklan 1 kohdan, direktiivin 64/224/ETY 4 artiklan 1 kohdan ja direktiivin 68/363/ETY 2 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan.

2. Niiden vaarallisten vaikutusten vuoksi, joita tuotteilla voi olla ihmisten, kasvien ja eläinten terveydelle, 1 kohdassa tarkoitetuista tuotteista annetaan jäsenvaltioiden lakien mukaisesti eri säännöksiä (kyseessä olevat tuotteet on luettu liitteessä). Jäsenvaltion näihin luetteloihin tekemät muutokset on ilmoitettava komissiolle, joka antaa ne tiedoksi muille jäsenvaltioille.

3. Tätä direktiiviä ei sovelleta direktiivissä 65/65/ETY määriteltyihin lääkevalmisteisiin, eikä kulkukauppioiden, katukauppioiden tai kaupustelijoiden kaupallisiin toimintaan.

3 artikla

1. Rajoitukset on poistettava 2 artiklassa lueteltujen toiminnan lajien osalta riippumatta siitä, mitä määritelmää jotakin tällaista toimintaa harjoittavaan henkilöön sovelletaan.

2. Kaupan välittäjän toimintaa harjoittavien henkilöiden määrittelemiseksi jäsenvaltioissa käytetyt tavanomaiset nimikkeet sisältyvät neuvoston direktiivin 64/224/ETY 3 artiklaan.

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on poistettava erityisesti rajoitukset, jotka:

- estävät edunsaajia sijoittautumasta tai tarjoamasta palveluja vastaanottavassa jäsenvaltiossa samoin edellytyksin ja samoin oikeuksin kuin tuon valtion omat kansalaiset;
- johtuvat hallintokäytännöstä, joka edunsaajiin sovellettuna johtaa syrjivään kohteluun verrattuna valtion omiin kansalaisiin.

2. Poistettaviin rajoituksiin kuuluvat etenkin sellaiset, joilla estetään tai rajoitetaan edunsaajia sijoittautumasta tai tarjoamasta palveluja seuraavasti:

a) *Belgiassa*

- vaatimus siitä, että henkilöllä on oltava "carte professionnelle" -asiakirja (19 päivänä helmikuuta 1965 annetun lain 1 artikla),

b) *Ranskassa*

- vaatimus siitä, että henkilöllä on oltava "carte d'identité d'étranger commerçant" -asiakirja (12 päivänä marraskuuta 1938 annettu "décret-loi"-säädös, 2 päivänä helmikuuta 1939 annettu "décret"-säädös, 8 päivänä lokakuuta 1940 annettu laki, 10 päivänä huhtikuuta 1954 annettu laki, 9 päivänä heinäkuuta 1959 annetut "décret"-säädös n:o 59 - 852),
- kaupallisten vuokrasopimusten uusimisoikeuden epääminen (30 päivänä syyskuuta 1953 annetun "décret"-säädöksen 38 artikla),

c) *Luxemburgissa*

- ulkomaan kansalaisille myönnettyjen toimilupien määräaikaisuus (2 päivänä kesäkuuta 1962 annetun lain 21 artikla).

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että edunsaajilla on oikeus liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin samoin edellytyksin ja samoin oikeuksin ja velvollisuuksin kuin niiden omilla kansalaisilla.

2. Sijoittautumisen yhteydessä oikeuteen liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin on kuuluttava sekä vaalikelpoisuus näissä järjestöissä että kelpoisuus tulla valituksi tällaisten järjestöjen johtaviin tehtäviin. Tällaiset tehtävät voidaan kuitenkin varata omille kansalaisille, jos asianomaisen järjestön toimintaan kuuluu lain tai asetuksen säännösten mukaisesti julkisen vallan käyttämistä.

3. Luxemburgin suurherttuakunnassa "Chambre de Commerce" -yhteisön tai "Chambre des métiers" -yhteisön jäsenyys ei anna edunsaajille oikeutta ottaa osaa näiden kamarien hallinnollisten elinten vaaliin.

6 artikla

Jäsenvaltio ei saa myöntää toiseen jäsenvaltioon 2 artiklassa tarkoitettua toiminnan harjoittamista varten lähteville kansalaisilleen mitään sellaista tukea, joka saattaa vääristää sijoittautumisen edellytyksiä.

7 artikla

1. Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii jonkin 2 artiklassa tarkoitettua toiminnan aloittamista tai harjoittamista varten kansalaisiltaan todisteen hyvästä maineesta ja todisteen siitä, etteivät he ole olleet konkurssissa, tai jommankumman näistä todisteista, tämän valtion on hyväksyttävä muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta riittäväksi todisteeksi ote rikosrekisteristä tai, jos tällaista ei ole, näiden vaatimusten täyttymistä osoittava asiakirja, jonka on antanut sen maan toimivaltainen oikeus- tai hallintoviranomainen, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee.

2. Jos vastaanottava jäsenvaltio asettaa 2 artiklassa tarkoitettua toiminnan aloittamista varten kansalaisilleen erityisiä edellytyksiä hyvästä maineesta, eikä todistetta tällaisten edellytysten täyttymisestä voida saada 1 kohdassa tarkoitettua asiakirjasta, tämän valtion tulee hyväksyä muiden jäsenvaltioiden kansalaisia koskevaksi riittäväksi todisteeksi mainittujen vaatimusten täyttymistä osoittava todistus, jonka on antanut sen maan, toimivaltainen oikeus- tai hallintoviranomainen, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee. Tällaisen todistuksen tulee koskea niitä erityisiä seikkoja, joita vastaanottava valtio pitää asiaan vaikuttavina.

3. Jos siinä valtiossa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, ei anneta 1 kohdassa tarkoitettua asiakirjaa tai 2 kohdassa tarkoitettua todistusta, josta käy ilmi hyvä maine tai jossa todistetaan, ettei aikaisempia konkurssseja ole ollut, sen sijasta voidaan antaa valahtoinen ilmoitus tai, jollei valtioissa käytetä valahtoisista ilmoitusta, valan sijasta voidaan antaa juhlallinen vakuutus, jonka asianomainen antaa sen maan, josta hän on peräisin tai josta hän tulee, toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle, tai tarvittaessa notaarille; tällainen viranomainen tai notaari antaa todistuksen, jolla vahvistetaan valahtoinen ilmoitus tai juhlallinen vakuutus oikeaksi. Vakuutus siitä, ettei aikaisempia konkurssseja ole ollut, voidaan mainitussa maassa antaa myös toimivaltaiselle ammatilliselle tai toimialayhteisön toimielimelle.

4. Tämän artiklan 1 tai 2 kohdan mukaisesti annetut asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

5. Jäsenvaltioiden on 8 artiklassa asetetussa määräajassa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuja asiakirjoja, sekä ilmoitettava tästä muille jäsenvaltioille ja komissiolle viipymättä.

6. Jos vastaanottavassa jäsenvaltiossa vaaditaan todiste vakavaraisuudesta, tämän valtion on pidettävä siinä valtiossa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, toimivien pankkien antamia todistuksia omassa maassa annettuja todistuksia vastaavina.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

9 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 4 päivänä kesäkuuta 1974.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. ERTL

LIITE

Seuraavia 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja tuoteryhmiä koskevat jäsenvaltioissa 4 päivä kesäkuuta 1974 erityisjärjestelyt:

- *Belgia:*

myrkylliset aineet ja valmisteet, jotka on

1. lueteltu vahingollisten ja myrkyllisten aineiden säilyttämisestä ja toimittamisesta (24 päivänä helmikuuta 1921 annetun lain täytäntöön panemiseksi) 6 päivänä helmikuuta 1946 annetussa "l'arrêté du Régent" -säädöksessä (muutoksineen);
2. luokiteltu 1 ja 2 luokkiin torjunta- ja kasvinsuojeluaineiden säilyttämisestä, kaupasta ja käyttämisestä 31 päivänä toukokuuta 1958 annetussa "l'arrêté royal" -säädöksessä.

- *Tanska:*

1. a) Myrkylliset aineet ja vaaralliset tuotteet, joita tarkoitetaan 3 päivänä toukokuuta 1961 annetun lain n:o 119 liitteessä ja 9 päivänä lokakuuta 1961 annetussa asetuksessa ("bekendtgørelse") n:o 305 (edellisen toimeenpanemiseksi), joissa vahvistetaan säännökset näiden myrkyjen ja vaarallisten tuotteiden valmistamisesta, vastaanottamisesta, varastoinnista ja jakelusta;

- b) Myrkylliset aineet ja vaaralliset tuotteet, jotka on lueteltu 9 päivänä lokakuuta 1961 annetussa asetuksessa ("bekendtgørelse") n:o 304, jossa vahvistetaan säännökset näiden myrkyjen ja tuotteiden käyttämisestä.

2. Tuotteet (kasvinsuojeluaineet, rikkaruohomyrkyt, torjunta-aineet, kasvunsäätelyaineet), jotka on lueteltu 3 päivänä toukokuuta 1961 annetussa laissa n:o 118 ja, joita tarkoitetaan asetuksissa ("bekendtgørelser") tuon lain soveltamiseksi, joissa säädetään, ettei näitä tuotteita saa pitää kaupan tai käyttää elinkeinotoiminnassa, ellei myrkylläutakunta ("giftnævnet") ole hyväksynyt ja luokitellut niitä ja joissa on myös yksityiskohtaisia määräyksiä näiden tuotteiden vastaanottamisesta, varastoinnista, pakkaamisesta, merkitsemisestä jne.

3. Tuotteet (kasvinsuojeluaineet, rikkaruohomyrkyt, torjunta-aineet, kasvunsäätelyaineet), joita tarkoitetaan 25 päivänä syyskuuta 1961 annetussa asetuksessa ("bekendtgørelse"), ja jossa säädetään X -merkinnällä varustettujen tuotteiden käyttöluvan saamisen edellyttävän yleensä sitä, että käyttäjä on osallistunut myrkylläutakunnan ("giftnævnet") järjestämiin kurssille.

- *Saksa:*

Osavaltioiden ("Länder") myrkyllisten kasvinsuojeluaineiden ja kasveille myrkyllisten aineiden maahantuontia ja jakelua koskevis-
sa laeissa ja asetuksissa sekä 15 päivänä helmikuuta 1963 annetun kauppalaian ("Gewerbeordnung") 34 pykälän 5 momentissa ryhmiin 1, 2 ja 3 luokitellut myrkylliset aineet ja valmisteet.

- *Ranska:*

1. Myrkylliset aineet, jotka on lueteltu 26 päivänä marraskuuta 1956 annetun "décret" -säädöksen 56 - 1197 ("Code de la santé publique", V kirja, 2 osa, III osasto, 1 luku, I ja II jakso, 5149 - 5168 artiklat) I jakson A (myrkylliset tuotteet) ja C (vaaralliset tuotteet) taulukoissa.
2. Teolliseen käyttöön tarkoitettua "code du travail" -nimisen säädöksen II kirjan, II osaston 67 artiklan 2 kohdassa, 78, 79 ja 80 artiklassa sekä näiden säädösten toimeenpanemiseksi annetuissa asetuksissa ja päätöksissä määritellyt vaaralliset tuotteet.
3. Haitalliset tuotteet, jotka on määritelty 19 päivänä joulukuuta 1917 annetun lain 5 ja 7 artiklan nojalla laaditussa luettelossa vaarallisista, epäterveellisistä ja kelvottomista tiloista.
4. Maatalouskäyttöön tarkoitettua tuhoalaistorjuntatuotteet (2 päivänä marraskuuta annettu laki sellaisena kuin se on muutettuna 30 päivänä heinäkuuta annetulla lailla; 6 päivänä syyskuuta 1954 maatalouskäyttöön tarkoitettujen tuhoalaistorjuntaan käytettävien merkkituotteiden hyväksymisestä annettu "arrêté" -säädos, lisätynä 6 päivänä helmikuuta 1962 annetulla "arrêté" -säädöksellä).

- *Irlanti:*

Toistaiseksi vuoden 1961 myrkylläin säännöksissä luettelut myrkyt, joiden myynti on kielletty lukuun ottamatta tiettyä siihen valtuutettuja henkilöitä.

- *Italia:*

1. Myrkykaasut (58 artikla - erillinen kuninkaallisella asetuksella n:o 773 18 päivänä kesäkuuta 1931 hyväksytty yleistä turvallisuutta koskevien lakien teksti; 9 päivänä tammikuuta 1927 annettu kuninkaallinen asetus n:o 147; 6 päivänä helmikuuta 1935 annettuun ministeriön asetukseen liitetyt taulukot myrkyllisistä kaasuista niihin tehtyine myöhempine muutoksineen).
2. Teolliseen käyttöön tarkoitettua myrkylliset aineet (147 artikla - erillinen kuninkaallisella asetuksella n:o 1265 27 päivänä heinäkuuta 1934 hyväksytty terveyslakien teksti).
3. Kirurgis-lääketieteelliset tuotteet (bakteereja ja mikrobeja tappavat sekä desinfiovat aineet) (6 päivänä joulukuuta 1928 annettu kuninkaallinen asetus n:o 3112 sekä 6 päivänä joulukuuta 1928 annetulla kuninkaallisella asetuksella n:o 3112 hyväksytty 23 päivänä kesäkuuta 1927 annetun lain n:o 1070 soveltamismääräys) ja lääkevalmisteet (kasvinsuojeluaineet sekä ravinnon säilöntäaineina käytettäväksi tarkoitettua tuotteet) (30 päivänä huhtikuuta 1962 annetun lain n:o 283 6 artikla sellaisena kuin se on muutettuna 26 päivänä helmikuuta 1963 annetun lain n:o 441 4 artiklalla sekä 3 päivänä elokuuta 1968 annetulla tasavallan presidentin asetuksella n:o 1095 hyväksytyt säännökset kasvinsuojeluaineiden ja ravinnon säilöntäaineina käytettäväksi tarkoitettujen tuotteiden valmistamisesta, maahantuonnista ja myynnistä).

4. Lyijyvalkoinen (19 päivänä heinäkuuta 1961 annettu laki n:o 706).
 5. Bentsoli (5 päivänä maaliskuuta 1963 annettu laki n:o 245).
 6. Myrkyllisiä aineita sisältävät kosmeettiset tuotteet ja väriaineet (30 päivänä lokakuuta 1924 annetun kuninkaallisen asetuksen n:o 1938 7 artikla).
- *Luxemburg:*
1. Erinäisten tuotteiden maahantuonti ja jakelu (25 päivänä syyskuuta 1953 annettu laki - 10 päivänä lokakuuta 1953 "mémorial" n:o 62).
 2. Kasvinsuojeluainesten maahantuonti ja käyttö (maatalouskäyttöön tarkoitetut torjunta-aineet, kasvunsäätelyaineet, säilöntäaineet, rikkaruohomyrkyt, loistorjuntaan käytetyt mikro-organismit ja virukset) (20 päivänä helmikuuta 1968 annettu laki, 12 päivänä maaliskuuta 1968 "mémorial" n:o 9, 29 päivänä toukokuuta 1970 annettu suuriruhtinaan määräys, 15 päivänä kesäkuuta 1970 "mémorial" n:o 33).
- _____
- *Alankomaat:*
- Myrkylliset aineet ja valmisteet (vuoden 1962 "Bestrijdingsmiddelenwet" -niminen laki).
- *Yhdistynyt kuningaskunta:*
1. Myrkyt, jotka on tällä hetkellä luettelu myrkkyluettelopäätöksessä ja joihin sovelletaan vuoden 1933 apteekki- ja myrkkylakia sekä myrkkymääräyksiä tai, myrkkytaulukon myrkkyyhin, joihin sovelletaan vuosien 1925 - 1967 apteekki- ja myrkkylakeja (Pohjois-Irlanti) sekä myrkkyyasetuksia (Pohjois-Irlanti).
 2. Aineet, jotka sisältyvät vuoden 1967 maatalo- ja puutarhakeemikaalilakiin sekä asetuksiin.
 3. Aineet, jotka sisältyvät vuoden 1952 maataloutta (myrkylliset aineet) koskevaan lakiin ja asetuksiin ("Agriculture, Poisonous Substances Act 1952 and Regulations").

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 16 päivänä kesäkuuta 1975,
toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen
helpottamiseksi liikkuvan kaupan toiminnassa ja erityisesti tätä toimintaa koskevista
siirtymätolmenpiteistä**

(75/369/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49, 57, 66 sekä 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen mukaisesti kaikki kansallisuuteen perustuva syrjintä liikettä perustettaessa ja palvelutoimintaa harjoitettaessa on siirtymäkauden päätyttyä kiellettyä; näin toteutettu kansallisen kohtelun periaate koskee erityisesti oikeutta liittyä ammatillisiin järjestöihin, jos asianomaisen henkilön ammatinharjoittaminen välttämättä edellyttää tämän oikeuden käyttämistä,

lisäksi perustamissopimuksen 57 artiklassa määrätään, että itsenäiseen ammattiin ryhtymistä ja sen harjoittamista helpotetaan antamalla direktiivejä tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä jäsenvaltioiden lakien ja asetusten säännösten tai hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta,

tutkintotodistusten keskinäisen tunnustamisen tai välittömän yhteensovittamisen puuttuessa on kuitenkin suotavaa helpottaa sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamista kyseisen toiminnan osalta erityisesti toteuttamalla yleisissä toimintaohjelmissa⁽³⁾ edellytettyjen kaltaisia siirtymätolmenpiteitä, jotta välttyttäisiin aiheuttamasta poikkeuksellisia vaikeuksia sellaisten jäsenvaltioiden kansalaisille, joissa ei ole asetettu mitään edellytyksiä tällaisen toiminnan aloittamiselle,

jotta vältettäisiin tällaisten vaikeuksien muodostuminen, siirtymätolmenpiteillä tulee pääasiassa pyrkiä siihen, että niissä vastaanottavissa jäsenvaltioissa, joissa on määräyksiä tällaisen toiminnan aloittamisesta, hyväksytään riittäväksi todisteeksi kyseisen toiminnan aloittamiselle asetettujen kelpoisuusehtojen täyttämistä toiminnan harjoittaminen jäsenvaltiossa, josta ulkomaalainen tulee, kohtuullisen ja niin äskettäisen ajan, että se riittää varmistamaan kyseisen henkilön ammattitaidon vastaavan vastaanottavan jäsenvaltion omilta kansalaisiltaan vaatimaa ammattitaitoa,

vakituksella liikepaikalla tapahtuvaa vähittäiskauppaa sekä hyödykkeiden myymistä kauppahalleissa kiinteästi asennetuista rakennelmista käsin koskevat vähittäiskaupasta annetut direktiivit 68/363/ETY ja 68/364/ETY⁽⁴⁾; vastaavasti myynti kauppapaikoilla muista kuin kiinteästi asennetuista rakennelmista käsin sekä torimyynti kuuluvat tämän direktiivin piiriin,

lisäksi neuvoston direktiivejä 64/222/ETY ja 64/224/ETY⁽⁵⁾ välittäjien toiminnasta kaupassa, teollisuudessa ja pienteollisuudessa sovelletaan ovelta ovelle tilauksia hankkivien välittäjien toimintaan,

tämä direktiivi ei käsitä ainoastaan liikkuvan kaupan toimintaa, vaan myös muun taloudellisen toiminnan, jonka harjoittaminen perustuu paikasta toiseen kiertämiseen, milloin tällaiseen toimintaan ei sovelleta aikaisemmin annettuja direktiivejä,

tätä direktiiviä ei sovelleta missään jäsenvaltiossa tuossa jäsenvaltiossa kiellettyyn liikkuvan kaupan toimintaan,

markkinapaikan pitäjäiden toiminta, milloin se on luonteeltaan liikkuvaa, kuuluu tämän direktiivin soveltamisalaan,

tässä direktiivissä edellytettyjen siirtymätolmenpiteiden tarkoitus tulee häviämään kyseisen toiminnan aloittamiselle ja harjoittamiselle asetettujen edellytysten yhteensovittamisen ja

⁽¹⁾ EYVL N:o C 11, 5.2.1971, s. 43

⁽²⁾ EYVL N:o C 42, 30.4.1971, s. 10

⁽³⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62 ja 36/62

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 260, 22.10.1968, s. 1 ja 6

⁽⁵⁾ EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 857/64 ja 869/64

tutkintotodistusten, todistusten, ja muiden kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisen tunnustamisen myötä,

tällä direktiivillä ei vaikuteta jäsenvaltioiden lakeihin ja asetuksiin tai hallinnollisiin määräyksiin, joissa kielletään yhtiöiltä liikkuvan kaupan harjoittaminen tai joissa asetetaan tiettyjä vaatimuksia sellaisen toiminnan harjoittamiselle,

sikäli kuin tässä direktiivissä tarkoitetun toiminnan aloittamista tai sen harjoittamista varten myös toisen palveluksessa jäsenvaltioissa edellytetään ammatillista tietoa ja taitoa, tätä direktiiviä tulisi soveltaa myös tähän henkilöryhmään työvoiman vapaan liikkuvuuden esteen poistamiseksi täydentäen siten työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 1612/68⁽¹⁾ toteutettuja toimenpiteitä,

samasta syystä säännöksiä, jotka koskevat todistusta hyvästä maineesta ja todistusta, ettei asianomainen ole ollut konkurssissa tulisi soveltaa myös toisen palveluksessa oleviin henkilöihin, ja

kyseistä toimintaa tulee olla harjoitettu ja ammatillinen koulutus saatu sillä elinkeinon alalla, jota harjoitukseen edunsaaja aikoo sijoittautua vastaanottavaan jäsenvaltioon, jos vastaanottava jäsenvaltio asettaa tällaisen vaatimuksen omille kansalaisilleen,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tässä direktiivissä säädetyt toimenpiteet yleisten toimintaohjelmien I osastossa tarkoitettujen henkilöiden ja yhteisöjen, jäljempänä 'edunsaajat', niiden alueelle tapahtuvan sijoittautumisen sekä palvelujen tarjoamisen osalta 2 artiklassa tarkoitettussa toiminnassa.

2. Tätä direktiiviä sovelletaan myös niihin jäsenvaltioiden kansalaisiin, jotka asetuksen (ETY) N:o 1612/68 nojalla haluavat toisen palveluksessa työskennellen toimia tämän direktiivin 2 artiklan alaan kuuluvilla toimialoilla.

2 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan seuraavaan liikkuvan kaupan toimintaan:

a) tavaroiden ostamiseen ja myymiseen:

- kun sitä harjoittavat kulkukauppiat, katukauppiat tai kaupustelijat (ISIC ryhmästä 612);

- kun sitä harjoitetaan kauppahalleissa muissa kuin kiinteissä rakennelmissa sekä toreilla;

b) sellaisten jo toteutettujen siirtymätoimenpiteiden alaan kuuluvaan toimintaan, joissa nimenomaan suljetaan pois tai ei mainita kyseisen toiminnan harjoittamista paikasta toiseen kiertämällä.

3 artikla

1. Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii jonkin 2 artiklassa tarkoitetun toiminnan aloittamista varten omilta kansalaisiltaan todisteen hyvästä maineesta ja todisteen siitä, etteivät he ole olleet konkurssissa, tai jommankumman näistä todisteista, tämän valtion on hyväksyttävä jäsenvaltioiden kansalaisilta riittäväksi todisteeksi esitetty ote rikosrekisteristä tai, jos tällaista ei ole, näiden vaatimusten täyttymistä osoittava asiakirja, jonka on antanut sen maan toimivaltainen oikeus- tai hallintoviranomainen, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee.

2. Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan jonkin 2 artiklassa mainitun toiminnan harjoittamista varten erityisten hyvää mainetta koskevien edellytysten täyttämistä eikä todistetta sellaisten edellytysten täyttämisestä voida esittää 1 kohdassa mainitulla asiakirjalla, tämän valtion on hyväksyttävä jäsenvaltioiden kansalaisilta riittäväksi todisteeksi valtion, josta ulkomaalainen on peräisin tai josta hän tulee, toimivaltaisen oikeus- tai hallintoviranomaisen antama todistus, josta käy ilmi kyseisten edellytysten tulevan täytetyiksi. Tällaisen todistuksen tulee koskea niihin erityisiin seikkoja, joita vastaanottava valtio pitää asiaan vaikuttavina.

3. Jos se valtio, josta ulkomaalainen on peräisin tai josta hän tulee, ei anna 1 kohdassa mainittua asiakirjaa tai 2 kohdassa mainittua todistusta hyvästä maineesta tai todistusta siitä, ettei asianomainen ole ollut konkurssissa, sen sijasta voidaan antaa valahtoinen ilmoitus tai, jollei asianomaisessa valtiossa käytetä valahtoista ilmoitusta, juhlallinen vakuutus, jonka asianomainen antaa sen maan toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle tai tarvittaessa notaarille; edellä mainitun viranomaisen tai notaarin on annettava todistus, jolla vahvistetaan valahtoinen ilmoitus tai juhlallinen vakuutus oikeaksi. Vakuutus siitä, ettei asianomainen ole ollut konkurssissa, voidaan antaa myös kyseisen maan toimivaltaiselle ammatilliselle tai toimialayhteisön toimielimelle.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 2

4. Tämän artiklan 1, 2 ja 3 kohdan mukaisesti annetut asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

5. Jäsenvaltioiden on 12 artiklassa asetetussa määräajassa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan näitä asiakirjoja, sekä ilmoitettava tästä välittömästi muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

6. Jos vastaanottavassa jäsenvaltiossa vaaditaan todistus vakavaraisuudesta, tämän valtion tulee pitää jäsenvaltiossa, josta asianomainen on peräisin, tai josta hän tulee, toimivien pankkien antamia todistuksia omassa maassa annettuja todistuksia vastaavina.

4 artikla

Niiden jäsenvaltioiden, joissa jonkin 2 artiklassa mainitun toiminnan aloittamiselle tai tällaisen toiminnan harjoittamiselle on asetettu erityisiä edellytyksiä, on huolehdittava, että kaikille tällaisen toiminnan aloittamista hakeville edunsaajille annetaan tieto sitä toimintaa sääntelevästä säännöstöstä, jota edunsaaja aikoo ryhtyä harjoittamaan, ennenkuin asianomainen edunsaaja sijoittautuu tai ryhtyy väliaikaisesti harjoittamaan kyseistä toimintaa.

5 artikla

1. Jos jäsenvaltiossa jonkin 2 artiklan piiriin kuuluvan toiminnan aloittamista tai sen harjoittamista varten edellytetään yleisiä, kaupallisia tai ammatillisia tietoja ja taitoja, tämän jäsenvaltion, jollei 6 artiklasta muuta johdu, on hyväksyttävä riittäväksi todisteeksi tällaisista tiedoista ja taidoista, että kyseistä toimintaa on harjoitettu toisessa jäsenvaltiossa:

- a) yhtäjaksoisesti kolme vuotta joko itsenäisesti tai yrityksen johtajana; tai
- b) yhtäjaksoisesti kaksi vuotta itsenäisesti tai yrityksen johtajana, jos edunsaaja osoittaa saaneensa kyseiseen toimintaan aikaisempaa koulutusta, josta on todisteena valtion hyväksymä todistus tai jonka toimivaltainen ammatillinen tai toimialan toimielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa edellytykset; tai
- c) yhtäjaksoisesti kaksi vuotta itsenäisesti tai yrityksen johtajana, jos edunsaaja osoittaa harjoittaneensa kyseistä toimintaa vähintään kolmen vuoden ajan muutoin kuin itsenäisessä asemassa; taikka
- d) yhtäjaksoisesti kolme vuotta muutoin kuin itsenäisessä asemassa, jos edunsaaja osoittaa saaneensa kyseiseen toimintaan aikaisempaa koulutusta, josta on todisteena

valtion hyväksymä todistus tai jonka toimivaltainen ammatillinen tai toimialayhteisön toimielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa edellytykset.

Vastaanottava jäsenvaltio voi edellyttää muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta, sikäli kuin se edellyttää tätä omilta kansalaisiltaan, että kyseistä toimintaa on harjoitettu ja ammatillinen koulutus hankittu sillä elinkeinon alalla (tai siihen liittyvällä elinkeinon alalla), jota harjoitatakseen edunsaaja aikoo sijoittautua vastaanottavaan jäsenvaltioon.

2. Toiminnan harjoittamisen päättymisestä 1 kohdan a ja c alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa on saanut kulua enintään kymmenen vuotta ennen 8 artiklassa edellytetyn hakemuksen jättöpäivää. Jos jäsenvaltiossa on vahvistettu omia kansalaisia koskeva lyhyempi määräaika, voidaan tätä määräaikaa soveltaa myös edunsaajiin.

6 artikla

1. Edellä 5 artiklan estämättä, jos jäsenvaltiossa pidetään jotain 2 artiklassa tarkoitettua toimintaa teollisuus- tai pieneollisuusluonteisena ja jos sellaisen toiminnan aloittamista tai sen toiminnan harjoittamista varten edellytetään yleisiä, kaupallisia tai ammatillisia tietoja ja taitoja, jäsenvaltion on hyväksyttävä riittäväksi todisteeksi tällaisista tiedoista ja taidoista, että kyseistä toimintaa on harjoitettu toisessa jäsenvaltiossa:

- a) yhtäjaksoisesti kuusi vuotta joko itsenäisesti tai yrityksen johtajana; tai
- b) yhtäjaksoisesti kolme vuotta joko itsenäisesti tai yrityksen johtajana, jos edunsaaja osoittaa saaneensa kyseiseen toimintaan aikaisempaa koulutusta vähintään kolmen vuoden ajan, josta on todisteena valtion hyväksymä todistus tai jonka toimivaltainen ammatillinen tai toimialayhteisön toimielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa edellytykset; tai
- c) yhtäjaksoisesti kolme vuotta itsenäisesti, jos edunsaaja osoittaa harjoittaneensa kyseistä toimintaa vähintään viisi vuotta muutoin kuin itsenäisesti; taikka
- d) yhtäjaksoisesti viisi vuotta johtajana, joista vähintään kolme vuotta teknisissä asiantuntijatehtävissä vastuullaan yksi tai useampia yrityksen osastoista, jos edunsaaja osoittaa saaneensa kyseiseen toimintaan aikaisempaa koulutusta vähintään kolmen vuoden ajan, josta on todisteena valtion hyväksymä todistus tai jonka toimivaltainen

ammattillinen tai toimialayhteisön toimielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa edellytykset.

2. Toiminnan harjoittamisen päättymisestä ei 1 kohdan a ja c alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ole saanut kuluu yli kymmentä vuotta ennen 8 artiklassa edellytetyn hakemuksen jättöpäivää. Milloin jäsenvaltiossa on vahvistettu omia kansallisia koskeva lyhyempi määräaika, voidaan tätä aikaa soveltaa myös edunsaajiin.

7 artikla

Henkilön on katsottava harjoittaneen toimintaa 5 ja 6 artiklassa tarkoitettulla tavalla johtajana, jos hän on harjoittanut tällaista toimintaa teollisessa tai kaupallisessa yrityksessä kyseisellä toimialalla:

- a) yrityksen johtajana tai yrityksen sivuliikkeen johtajana; tai
- b) yrityksen omistajan tai johtajan sijaisena, jos tällaiseen asemaan sisältyy omistajan tai johtajan vastuuseen verrattava vastuu; taikka
- c) johtavassa, kaupallisista tehtävissä vastuullisessa asemassa, jossa on vastuu ainakin yhdestä yrityksen osastosta.

8 artikla

Edellä 5 ja 6 artiklassa säädettyjen edellytysten täytyminen osoitetaan jäsenvaltion, josta asianomainen on peräisin, tai josta hän tulee, toimivaltaisen viranomaisen tai toimielimen antamalla todistuksella, joka asianomaisen on toimitettava lupahakemuksensa tueksi, joka koskee yhden tai useamman kyseisen toiminnan lajin harjoittamista vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

9 artikla

Edellä 6 artiklan soveltamiseksi ja jos se on tarpeen:

1. niiden jäsenvaltioiden, joissa jonkin 2 artiklassa tarkoitettun toiminnan aloittamiseksi tai sen harjoittamiseksi edellytetään yleisiä, kaupallisia tai ammatillisia tietoja ja taitoja, on komission avulla ilmoitettava muille jäsenvaltioille tällaisen toiminnan päätunnuksimerkit;
2. jäsenvaltion, josta edunsaaja on peräisin, tai josta hän tulee, tähän tarkoitukseen nimeämän toimivaltaisen viran-

omaisen on vahvistettava mitä ammattia tai kaupallista toimintaa edunsaaja on tosiasiaassa harjoittanut sekä miten kauan hän on sitä harjoittanut. Todistuksen laatii ammattitoimintaa koskevana monografiana se jäsenvaltio, jossa edunsaaja aikoo ryhtyä harjoittamaan ammattia vakituisesti tai väliaikaisesti;

3. vastaanottavan jäsenvaltion on myönnettävä asianomaisen hakemuksesta lupa kyseisen toiminnan harjoittamiseen edellyttäen, että toiminta, josta todistus on toimitettu, vastaa 1 kohdan mukaisesti ilmoitettua toiminnan kuvausta sekä, että tuon valtion joissakin muissa säännöksissä asetetut edellytykset tulevat täytetyiksi.

10 artikla

Jäsenvaltioiden on 12 artiklassa asetetussa määräajassa nimettävä viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan 8 ja 9 artiklassa tarkoitettuja todistuksia, sekä ilmoitettava tästä muille jäsenvaltioille ja komissiolle viipymättä.

11 artikla

Tässä direktiivissä asetettuja siirtymäsäännöksiä sovelletaan, kunnes säännökset kyseisen toiminnan aloittamista ja harjoittamista koskevien kansallisten määräysten yhteensovittamisesta tulevat voimaan.

12 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kahdenkymmen kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

13 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

14 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 16 päivänä kesäkuuta 1975.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. RYAN

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 18 päivänä joulukuuta 1986,
jäsenvaltioiden itsenäisiä kauppaedustajia koskevan lainsäädännön yhteensovittamisesta

(86/653/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan ja 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

kaupan, teollisuuden ja pienteollisuuden alalla toimivien välittäjien sijoittautumisvapautta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevat rajoitukset on poistettu direktiivillä 64/224/ETY⁽⁴⁾,

kaupallista edustusta koskevien kansallisten säännösten erot vaikuttavat oleellisesti kilpailun edellytyksiin ja kyseisen toiminnan harjoittamiseen yhteisössä ja ovat haitallisia sekä kauppaedustajan oikeuspuolelle suhteessa tämän päämieheen että kaupallisten sopimusten varmuudelle; lisäksi nämä erot haittaavat oleellisesti edustussopimusten tekemistä ja toimintaa, jos päämies ja kauppaedustaja ovat eri jäsenvaltioista,

jäsenvaltioiden välistä tavarakauppaa tulisi harjoittaa yhtenäismarkkinoille ominaisin ehdoin, mikä edellyttää jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämistä yhteismarkkinoiden asianmukaisen toiminnan kannalta välttämättömässä laajuudessa; lainvalintasäännöt eivät kauppaedustuksen osalta poista edellä tarkoitettuja ristiriitaisuuksia edes siinä tapauksessa, että ne olisivat yhdenmukaisia, joten ehdotettu yhdenmukaistaminen on tarpeen lainvalintasäännöistä huolimatta,

tässä suhteessa on annettava etusija kauppaedustajan ja päämiehen väliselle oikeussuhteelle,

on aiheellista noudattaa perustamissopimuksen 117 artiklan periaatteita ja pysyttävä toteutetut parannukset yhden-

mukaistettaessa kauppaedustajia koskevia jäsenvaltioiden lakeja, ja

pidennetty siirtymäkausi tulisi sallia niille jäsenvaltioille, joille erityisesti päämiehen ja kauppaedustajan välisen sopimuksen lakkaamisesta suoritettavaa hyvitystä koskevien säännösten mukauttaminen tämän direktiivin vaatimusten mukaisiksi tuottaa erityisiä vaikeuksia,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

Soveltamisala

1 artikla

1. Tässä direktiivissä säädettyjä yhdenmukaistamistoimenpiteitä sovelletaan niihin jäsenvaltioiden lakeihin, asetuksiin ja hallinnollisiin määräyksiin, jotka koskevat kauppaedustajan ja tämän päämiehen välistä suhdetta.

2. Tässä direktiivissä 'kauppaedustajalla' tarkoitetaan itsenäistä välittäjää, jolla on pysyvä valtuutus neuvotella tavaroiden myynnistä ja ostosta toisen henkilön puolesta, jäljempänä 'päämies', tai neuvotella ja tehdä sopimuksia tällaisista liiketoimista päämiehen nimissä ja lukuun.

3. Kauppaedustajana ei tässä direktiivissä pidetä:

- sitä, jolla on asemansa nojalla kelpoisuus tehdä sitoumuksia yhtiön tai yhdistyksen puolesta;
- yhtiömiestä, jolla on lain nojalla oikeus tehdä toisia yhtiömiehiä velvoittavia sitoumuksia;
- konkurssipesän väliaikaista pesänhoitajaa, uskottua miestä tai toimitsijamiestä.

2 artikla

1. Tätä direktiiviä ei sovelleta:

- kauppaedustajiin, jotka eivät saa palkkiota toiminnastaan;

⁽¹⁾ EYVL N:o C 13, 18.1.1977, s. 2;

EYVL N:o C 56, 2.3.1979, s. 5

⁽²⁾ EYVL N:o C 239, 9.10.1978, s. 17

⁽³⁾ EYVL N:o C 59, 8.3.1978, s. 31

⁽⁴⁾ EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 869/64

- kauppaedustajiin, jotka toimivat tavarapörsseissä tai raaka-ainemarkkinoilla; eikä
 - Yhdistyneen kuningaskunnan vuonna 1979 annetun "Crown Agents Act" -nimisen lain nojalla perustettuun "Crown Agents for Overseas Governments and Administrations" -nimiseen laitokseen tai sen tytäryhtiöön.
2. Jäsenvaltio voi säätää, että direktiiviä ei sovelleta siihen, jonka toimintaa kauppaedustajana pidetään kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan sivutoimena.

II LUKU

Oikeudet ja velvollisuudet

3 artikla

1. Kauppaedustajan tulee tehtävänsä hoitaessaan huolehtia päämiehen edusta ja toimia velvollisuudentuntoisesti ja rehellisesti.
2. Kauppaedustajan tulee erityisesti:
 - a) pyrkiä sopivalla tavalla neuvottelemaan ja tarvittaessa päättää liiketoimista, jotka on annettu hänen tehtäväkseen;
 - b) antaa päämiehelle kaikki hallussaan olevat tarpeelliset tiedot;
 - c) noudattaa päämiehen antamia kohtuullisia ohjeita.

4 artikla

1. Päämiehen tulee toimia velvollisuudentuntoisesti ja rehellisesti suhteessa kauppaedustajaan.
2. Päämiehen tulee erityisesti:
 - a) toimittaa kauppaedustajalle kyseisiä tavaroita koskeva tarpeellinen aineisto;
 - b) hankkia kauppaedustajalle edustusopimuksen täyttämistä varten tarpeelliset tiedot ja, jos päämiehellä on aihetta otaksua, että toiminta tulee olemaan merkittävästi suppeampaa kuin kauppaedustajalla yleensä olisi ollut aihetta olettaa, ilmoittaa tästä kauppaedustajalle kohtuullisessa ajassa.
3. Päämiehen tulee lisäksi ilmoittaa kauppaedustajalle kohtuullisessa ajassa tämän hänelle välittämän liiketoimen hyväksymisestä, hylkäämisestä tai täyttämättä jättämisestä.

5 artikla

Osapuolet eivät saa poiketa 3 ja 4 artiklan säännöksistä.

III LUKU

Palkkio

6 artikla

1. Jos osapuolet eivät ole sopineet palkkiosta, kauppaedustajalla on oikeus palkkioon, joka vastaavia tavaroita edustaville kauppaedustajille yleensä maksetaan siellä, missä hän harjoittaa liiketoimintaansa, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta palkkion määrää koskevien jäsenvaltion pakottavien säännösten soveltamista. Jollei tällaista yleistä käytäntöä ole, kauppaedustajalla on oikeus kaikkiin liiketoimeen liittyvät seikat huomioon ottaen kohtuulliseen palkkioon.

2. Jokaista liiketoimien määrän tai arvon mukaan vaihtelevaa palkkion osaa pidetään tämän direktiivin mukaan provisiona.

3. Direktiivin 7 - 12 artiklaa ei sovelleta, ellei kauppaedustaja saa korvaustaan kokonaan tai osittain provisiona.

7 artikla

1. Kauppaedustajalla on oikeus saada provisio edustusopimuksen voimassaoloaikana päätetystä liiketoimesta:

- a) jos se on päätetty hänen myötävaikutuksestaan; tai
- b) jos se on päätetty sellaisen kolmannen henkilön kanssa, jonka hän on aikaisemmin hankkinut asiakkaaksi vastaavia liiketoimia varten.

2. Kauppaedustajalla on oikeus provisioon edustusopimuksen voimassaoloaikana päätetystä liiketoimesta myös,

- jos hänelle on osoitettu tietty maantieteellinen alue tai tietty asiakaspiiri, taikka
- jos hänellä on yksinoikeus tiettyyn maantieteelliseen alueeseen tai tiettyyn asiakaspiiriin,

ja liiketoimi on päätetty tältä alueelta olevan tai tähän asiakaspiiriin kuuluvan asiakkaan kanssa.

Jäsenvaltioiden on otettava lainsäädäntöönsä jompikumpi edellä olevissa luetelmakohdissa tarkoitetuista vaihtoehdoista.

8 artikla

Kauppaedustajalla on oikeus saada provisio edustusopimuksen lakkaamisen jälkeen päätetystä liiketoimesta:

- a) jos liiketoimi johtuu pääasiallisesti kauppaedustajan toiminnasta edustusopimuksen voimassaoloaikana ja

siitä on päätetty kohtuullisessa ajassa edustusopimuksen lakkaamisen jälkeen; tai

- b) jos 7 artiklassa säädetyt edellytykset ovat olemassa ja kolmannen henkilön tarjous on saapunut päämiehelle tai kauppaedustajalle ennen edustusopimuksen lakkaamista.

9 artikla

Kauppaedustajalla ei ole oikeutta 7 artiklassa tarkoitettuun provisioon, jos provisio 8 artiklan mukaan kuuluu aikaisemmalle kauppaedustajalle eikä provisiota ole olosuhteet huomioon ottaen kohtuullista jakaa kauppaedustajien kesken.

10 artikla

Oikeus provisioon syntyy niin pian ja siinä laajuudessa kuin jokin seuraavista edellytyksistä on toteutunut:

- päämies on täyttänyt sopimuksen; tai
 - päämiehen olisi hänen ja kolmannen henkilön välisen sopimuksen mukaan pitänyt täyttää sopimus; tai
 - kolmas henkilö on täyttänyt sopimuksen.
2. Oikeus provisioon syntyy viimeistään, kun kolmas henkilö on täyttänyt suoritusvelvollisuutensa tai kun hänen olisi pitänyt täyttää se, jos päämies olisi täyttänyt oman suoritusvelvollisuutensa sopimuksen mukaisesti.
3. Provisio on maksettava viimeistään sitä kalenterivuosi-neljännestä seuraavan kuukauden viimeisenä päivänä, jonka aikana oikeus provisioon syntyy.
4. Sopimuksella ei saa poiketa kauppaedustajan vahingoksi siitä, mitä 2 ja 3 kohdassa säädetään.

11 artikla

1. Oikeus provisioon menetetään vain, jos ja siinä laajuudessa kuin:

- todetaan, ettei kolmannen henkilön ja päämiehen välisistä sopimusta täytetä; ja
- sopimuksen täyttämättä jättäminen ei johdu päämiehen syyksi luettavasta seikasta.

2. Kauppaedustajan tulee suorittaa jo saamansa provisio takaisin, jos oikeus siihen on menetetty.

3. Sopimuksella ei saa poiketa kauppaedustajan vahingoksi siitä, mitä 1 kohdassa säädetään.

12 artikla

1. Päämiehen tulee toimittaa kauppaedustajalle laskelma maksettavasta provisiosta viimeistään sitä kalenterivuosi-

neljännestä seuraavan kuukauden viimeisenä päivänä, jonka aikana oikeus provisioon on syntynyt. Tästä laskelmasta tulee ilmetä tärkeimmät provision määrän laskemiseen vaikuttavat perusteet.

2. Kauppaedustajalla on oikeus vaatia, että hänelle annetaan kaikki päämiehen hallussa olevat tiedot, jotka ovat tarpeen hänelle maksettavan provision määrän tarkastamiseksi, erityisesti ote kirjanpidosta.

3. Sopimuksella ei saa poiketa kauppaedustajan vahingoksi siitä, mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään.

4. Mitä tässä direktiivissä säädetään, ei estä soveltamasta niitä jäsenvaltioissa voimassa olevia säännöksiä, joiden mukaan kauppaedustajalla on oikeus tarkastaa päämiehen kirjanpitoa.

IV LUKU

Edustusopimuksen tekeminen ja lakkaaminen

13 artikla

1. Edustusopimuksen osapuolella on oikeus pyynnöstä saada toiselta osapuolelta tämän allekirjoittama asiakirja, jossa ovat sopimusehdot niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen. Sopimusehto, jolla luovutaan tästä oikeudesta, ei ole sallittu.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltio voi säätää, että edustusopimus ei ole pätevä, ellei sitä ole laadittu kirjallisesti.

14 artikla

Määräaikaista edustusopimusta, jonka noudattamista molemmat osapuolet ovat jatkaneet sen voimassaoloajan päätyttyä, pidetään toistaiseksi voimassa olevana edustusopimuksena.

15 artikla

1. Kumpikin osapuoli voi sanoa irti edustusopimuksen, joka on tehty olemaan voimassa toistaiseksi.

2. Irtisanomisaika on sopimuksen voimassaoloajan ensimmäisen vuoden aikana kuukausi, toisen vuoden aikana kaksi kuukautta sekä kolmannen ja sitä seuraavien vuosien aikana kolme kuukautta. Osapuolet eivät saa sopia lyhyemmästä irtisanomisajasta.

3. Jäsenvaltiot voivat vahvistaa irtisanomisajan pituudeksi sopimuksen voimassaoloajan neljännen vuoden aikana neljä kuukautta, viidennen vuoden aikana viisi kuukautta sekä kuudennen ja sitä seuraavien vuosien aikana kuusi kuukautta. Ne voivat säätää, että osapuolet eivät saa sopia lyhyemmästä irtisanomisajasta.

4. Jos osapuolet sopivat 2 tai 3 kohdassa mainittua pitemmästä irtisanomisajasta, päämiehen irtisanomisaika ei saa olla lyhyempi kuin kauppaedustajan.

5. Jos osapuolet eivät sovi toisin, irtisanomisaika päättyy kalenterikuukauden lopussa.

6. Jos määräaikainen edustus sopimus on 14 artiklan mukaan muuttunut toistaiseksi voimassa olevaksi, siihen sovelletaan tämän artiklan säännöksiä siten, että kulunut määräaika otetaan huomioon irtisanomisaikaa laskettaessa.

16 artikla

Tämän direktiivin säännöksillä ei vaikuteta jäsenvaltion sellaisten säännösten soveltamiseen, joiden mukaan edustus sopimus voidaan purkaa heti:

- a) jos osapuoli jättää kokonaan tai osittain sitoumuksensa täyttämättä;
- b) jos olosuhteet ovat poikkeukselliset.

17 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kauppaedustajalle suoritetaan edustus sopimuksen lakattua 2 kohdassa tarkoitettu hyvitys tai 3 kohdassa tarkoitettu korvaus.

2. a) Kauppaedustajalla on oikeus hyvitykseen, jos ja siinä laajuudessa kuin:

- hän on hankkinut päämiehelle uusia asiakkaita tai merkittävästi laajentanut liikesuhteita aikaisempien asiakkaiden kanssa ja päämiehelle koituu jatkuvasti merkittävää etua liikesuhteista tällaisten asiakkaiden kanssa; ja
- tämän hyvityksen maksaminen on kaikki asiaan vaikuttavat seikat ja erityisesti kauppaedustajan näiden asiakkaiden kanssa päätettävistä liiketoimista menettämät provisiot huomioon ottaen kohtuullista. Jäsenvaltiot voivat säätää, että tällaiseksi seikaksi katsotaan myös 20 artiklassa tarkoitettuun kilpailunrajoitusehdon käyttäminen;

b) Hyvityksenä suoritetaan korkeintaan määrä, joka vastaa kauppaedustajan yhden vuoden palkkiota viiden viimeksi kuluneen vuoden palkkioiden keskimäärän mukaan laskettuna tai, jos edustus sopimus on ollut voimassa viittä vuotta lyhyemmän ajan, hyvitys lasketaan sopimuksen koko voimassaoloaikana maksettujen palkkioiden keskimäärän mukaan;

c) Tällaisen hyvityksen saaminen ei vähennä kauppaedustajan oikeutta vaatia vahingonkorvausta.

3. Kauppaedustajalla on oikeus korvaukseen vahingosta, jonka hänen ja päämiehen välisen suhteen lakkaaminen hänelle aiheuttaa.

Tällaista vahinkoa katsotaan syntyvän erityisesti, jos sopimus lakkaa olosuhteissa, joissa:

- kauppaedustaja menettää provision, jonka hän olisi saanut, jos edustus sopimus olisi täytetty asianmukaisesti, ja kun päämies saa merkittävää etua kauppaedustajan toiminnasta; tai
- kauppaedustaja ei ole voinut kattaa kustannuksia ja menoja toimenpiteistä, joihin hän on ryhtynyt edustus sopimuksen täyttämiseksi päämiehen neuvojen mukaisesti.

4. Oikeus 2 kohdassa tarkoitettuun hyvitykseen tai 3 kohdassa tarkoitettuun korvaukseen on olemassa myös silloin, kun edustus sopimus lakkaa kauppaedustajan kuoleman johdosta.

5. Kauppaedustaja menettää oikeutensa hyvitykseen 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ja korvaukseen 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, jollei hän vuoden kuluessa edustus sopimuksen lakkaamisesta ilmoita päämiehelle aikovansa vaatia sanotun oikeutensa täyttämistä.

6. Kahdeksan vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta komissio antaa neuvostolle kertomuksen tämän artiklan täytäntöönpanosta ja tekee tarvittaessa ehdotukset muutoksiksi.

18 artikla

Edellä 17 artiklassa tarkoitettua hyvitystä tai korvausta ei tarvitse maksaa:

- a) jos päämies on sanonut irti edustus sopimuksen sellaisen kauppaedustajan syyksi luettavan sopimusrikkomuksen perusteella, joka oikeuttaisi kansallisen lainsäädännön mukaan heti purkamaan sopimuksen;
- b) jos kauppaedustaja on sanonut irti sopimuksen, eikä tähän ole päämiehestä johtuvan seikan taikka kauppaedustajan iän, heikentyneen terveydentilan tai sairauden takia sellaista perustetta, ettei hänen kohtuudella voida edellyttää jatkavan toimintaansa;
- c) jos kauppaedustaja on siirtänyt päämiehen suostumuksella edustus sopimuksesta johtuvat oikeutensa ja velvollisuutensa toiselle henkilölle.

19 artikla

Osapuolet eivät ennen edustus sopimuksen lakkaamista saa poiketa 17 ja 18 artiklan säännöksistä kauppaedustajan vahingoksi.

20 artikla

1. Jäljempänä tässä direktiivissä 'kilpailunrajoitusehdolla' tarkoitetaan sopimusta, jolla rajoitetaan kauppaedustajan elinkeinotoimintaa edustus sopimuksen lakkaamisen jälkeen.

2. Kilpailunrajoitusehto on pätevä vain, jos ja siinä laajuudessa kuin:

a) se on tehty kirjallisesti; ja

b) se koskee kauppaedustajalle osoitettua maantieteellistä aluetta tai hänelle osoitettua asiakaspiiriä ja maantieteellistä aluetta sekä vastaavia tavaroita kuin edustus sopimus.

3. Kilpailunrajoitusehto on voimassa enintään kaksi vuotta edustus sopimuksen lakkaamisesta.

4. Tällä artiklalla ei vaikuteta niiden kansallisten säännösten soveltamiseen, joissa säädetään muita kilpailunrajoitusehdon pätevyuden tai täytäntöönpanokelpoisuuden rajoituksia tai joiden nojalla tuomioistuimien voi lieventää osapuolten tällaisen sopimuksen mukaisia velvoitteita.

V LUKU

Yleiset säännökset ja loppusäännökset

21 artikla

Tämän direktiivin mitkään säännökset eivät velvoita jäsenvaltiota vaatimaan tiedon julkistamista, jos julkistaminen olisi yleisen edun vastaista.

22 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät säännökset voimaan 1 päivään tammikuuta 1990 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä. Näitä säännöksiä sovelletaan ainakin niiden voimaantulon jälkeen tehtyihin sopimuksiin. Voimassa oleviin sopimuksiin niitä sovelletaan viimeistään 1 päivästä tammikuuta 1994 alkaen.

2. Tämän direktiivin tiedoksi antamisesta lukien jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kirjallisina komissiolle.

3. Irlannin ja Yhdistyneen kuningaskunnan osalta 1 kohdassa mainittu määräpäivä on 1 päivän tammikuuta 1990 sijasta kuitenkin 1 päivä tammikuuta 1994.

Italian osalta määräpäivä on 1 päivän tammikuuta 1990 sijasta 1 päivä tammikuuta 1993 edellä 17 artiklassa tarkoitettuihin velvoitteisiin nähden.

23 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 18 päivänä joulukuuta 1986.

Newoston puolesta

Puheenjohtaja

M. JOPLING

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 7 päivänä heinäkuuta 1964,
itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaan ISIC pääryhmiin 23 - 40 (teollisuus ja pienteollisuus)
kuuluvassa tuotanto- ja jalostusteollisuudessa sovellettavista, siirtymätoimenpiteitä koskevista
yksityiskohtaisista säännöksistä**

(64/427/ETY)

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 kohdan, 57 artiklan, 63 artiklan 2 kohdan ja 66 artiklan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen V osaston toisen ja kolmannen alakohdan,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽²⁾ ja erityisesti sen VI osaston toisen ja kolmannen alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

sekä katsoo, että

sen lisäksi, että yleisissä toimintaohjelmissä määrätään rajoitusten poistamisesta, niissä edellytetään selvitettäväksi tulisiko tällaista poistamista edeltää, siihen liittyä tai sitä seurata tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroinen tunnustaminen sekä kyseisen toiminnan aloittamista ja sen harjoittamista koskevien lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten yhteensovittaminen sekä tuleeko tarvittaessa päättää siirtymätoimenpiteistä kunnes tällainen tunnustaminen tai yhteensovittaminen on toteutettu,

kaikki jäsenvaltiot eivät aseta edellytyksiä teollisuuden ja pienteollisuuden toiminnan aloittamiselle ja sen harjoittamiselle tuotanto- ja jalostusteollisuudessa; pienteollisuuden määritelmä ja siten jako pienteollisuuden toimintaan ja teollisuuden toimintaan vaihtelee jäsenvaltiosta toiseen; lisäksi, joissakin

tapauksissa on vapaus aloittaa ja harjoittaa pienteollisuustoimintaa, toisissa tapauksissa on ankarampia säännöksiä, jotka edellyttävät tämän toiminnan aloittamiseksi ja sen harjoittamiseksi muodollista pätevyyttä,

yleisiä toimintaohjelmia hyväksyessään neuvosto havaitsi pienteollisuuden yhteydessä yhteensovittamisen ja tunnustamisen aiheuttavan ongelmia, joiden ratkaiseminen edellyttää huolellista valmistelua,

tästä johtuen ei ole mahdollista toteuttaa säädettyä yhteensovittamista samanaikaisesti rajoitusten poistamisen kanssa; tällainen yhteensovittaminen täytyy toteuttaa myöhemmin,

vaikka yhteensovittamista ei välittömästi ole suoritettu on kuitenkin suotavaa helpottaa sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden saavuttamista kyseisen toiminnan osalta päättämällä yleisissä toimintaohjelmissä tarkoitetuista ennakoidun kaltaisista siirtymätoimenpiteistä; tämä tulisi tehdä ensisijaisesti, että vältettäisiin erityisten vaikeuksien muodostumista sellaisten jäsenvaltioiden kansalaisille, joissa ei ole asetettu tällaisen toiminnan aloittamiselle mitään edellytyksiä,

tällaisten vaikeuksien ehkäisemiseksi siirtymätoimenpiteiden pääasiallisena kohteena tulee olla, että niissä vastaanottavissa valtioissa, joissa on määräyksiä tällaisen toiminnan aloittamiselle, hyväksytään riittäväksi todisteeksi pätevyydestä kyseisen toiminnan aloittamiselle toiminnan harjoittaminen kohtuullisen ajan jäsenvaltiossa, josta henkilö tulee, niin, että aika, milloin aikaisempaa koulutusta ei vaadita, on ollut riittävän äskettäin sen varmistamiseksi, että asianomaisella on vastaanottavan maan omilta kansalaisiltaan vaatimat ammatilliset tiedot,

jotta vältettäisiin sellaisten henkilöiden, jotka eivät kykene täyttämään tällaisen toiminnan aloittamiselle ja sen harjoittamiselle siinä valtiossa asetettuja edellytyksiä, josta he tulevat, siirtyminen suhteettomassa määrin valtioihin, joissa kyseisen toiminnan aloittamiselle ei ole asetettu minkäänlaisia edelly-

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62

⁽³⁾ EYVL N:o 182, 12.12.1963, s. 2895/63

⁽⁴⁾ EYVL N:o 117, 23.7.1964, s. 1869/64

tyksiä, tulisi antaa säännökset siitä, että tällaisilla valtioilla on oikeus vaatia, milloin se on asianmukaista ja yhden tai useamman toiminnan osalta, muiden jäsenvaltioiden kansalaisia osoittamaan kelpoisuutensa kyseisen toiminnan harjoittamiseen siinä valtiossa, josta he tulevat,

kuitenkin tällaisen oikeuden myöntämisessä on syytä noudattaa erityistä varovaisuutta, sillä niiden liian yleinen soveltaminen saattaa muodostua esteeksi liikkumisvapaudelle; tämän vuoksi niiden tulisi olla rajattuja sekä kestoaltaan että laajuudeltaan ja, kuten perustamissopimuksessa yleisesti määrätään oikeuden myöntämisestä suojatoimenpiteiden antamiseen, tällaisen oikeuden myöntäminen kuuluu komissiolle, ja

tässä direktiivissä säädettyjen toimenpiteiden pääasiallinen tarkoitus häviää kyseisen toiminnan aloittamiselle ja sen harjoittamiselle asetettujen edellytysten yhteensovittamisen ja tutkintotodistusten, todistusten ja muiden kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisen tunnustamisen myötä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava jäljempänä olevien säännösten mukaisesti seuraavat siirtymätoimenpiteet itsenäisenä ammatinharjoittajana tuotanto- ja jalostusteollisuuden toimintaa harjoittamaan aikovien, yleisten toimintaohjelmien I osastossa tarkoitettujen luonnollisten henkilöiden tai yhtiöiden, jäljempänä 'edunsaajat', alueellaan tapahtuvan sijoittautumisen tai palvelujen tarjoamisen osalta.

2. Kyseistä toimintaa on se, jota tarkoitetaan sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden saavuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnassa ISIC pääryhmiin 23 - 40 (teollisuus ja pienteollisuus) kuuluvassa tuotanto- ja jalostustoiminnassa 7 päivänä heinäkuuta 1964 annetussa neuvoston direktiivissä.

2 artikla

Jäsenvaltioiden, joissa johonkin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua toiminnan aloittaminen tai sen harjoittaminen edellyttää tiettyä pätevyystodistusta, on huolehdittava, että jokainen tähän

elinkeinoon hakeutuva edunsaaja saa tiedot säännöksistä, jotka koskevat sen ammatin harjoittamista, jota hän aikoo harjoittaa, ennen kuin hän sijoittautuu tai alkaa harjoittaa toimintaa väliaikaisesti.

3 artikla

Kun jäsenvaltiossa johonkin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua toiminnan aloittamista tai sen harjoittamista varten edellytetään yleisiä, kaupallisia tai ammatillisia tietoja ja taitoja, tulee tämän jäsenvaltion hyväksyä riittäväksi näytöksi tällaisista tiedoista ja taidoista, että kyseistä toimintaa on harjoitettu toisessa jäsenvaltiossa jokin seuraavista ajanjaksoista:

- a) kuusi peräkkäistä vuotta joko itsenäisesti tai yrityksen toiminnasta vastaavan johtajan asemassa,
- b) kolme peräkkäistä vuotta joko itsenäisesti tai yrityksen toiminnasta vastaavan johtajan asemassa, jos edunsaaja osoittaa saaneensa kyseiseen toimintaan aikaisemman vähintään kolmivuotisen koulutuksen, josta on todisteena valtion hyväksymä todistus tai todistus, jonka toimivaltainen ammatillinen toimielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa vaatimukset,
- c) kolme peräkkäistä vuotta itsenäisesti, jos edunsaaja osoittaa harjoittaneensa kyseistä toimintaa ainakin viisi vuotta muutoin kuin itsenäisesti, tai
- d) viisi peräkkäistä vuotta johtajana, joista vähintään kolme vuotta teknisissä tehtävissä vastuullaan yksi tai useampi yrityksen osasto, jos edunsaaja osoittaa saaneensa kyseiseen toimintaan aikaisemman vähintään kolmivuotisen koulutuksen, josta on todisteena valtion hyväksymä todistus tai todistus, jonka toimivaltainen ammatillinen toimielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa vaatimukset.

Edellä a ja c alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa toiminnan harjoittamisen päättymisestä ei ole saanut kuluua enempää kuin kymmenen vuotta ennen 4 artiklan 3 kohdassa säädetyn hakemuksen jättöpäivää.

4 artikla

Edellä 3 artiklaa sovellettaessa:

1. Jos jäsenvaltiossa johonkin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua ammatin aloittamista tai sen harjoittamista varten

edellytetään yleisiä, kaupallisia tai ammatillisia tietoja ja taitoja, kyseisen valtion on komission avustuksella tiedotettava muille jäsenvaltioille tälle ammatille ominaiset piirteet (ammattiin sisältyvä toiminnan kuvaus).

2. Sen maan, josta edunsaaja tulee, tähän tarkoitukseen nimeämän toimivaltaisen viranomaisen on todistettava edunsaajan tosiasiallisesti harjoittaman ammattitoiminnan laatu ja kesto. Todistukset on laadittava ottaen huomioon sen jäsenvaltion toimittama virallinen kuvaus kyseisestä ammatista, jossa edunsaaja haluaa harjoittaa kyseistä ammattia pysyvästi tai väliaikaisesti.

3. Vastaanottavan jäsenvaltion on myönnettävä lupa harjoittaa kyseistä toimintaa asianomaisen henkilön hakemuksesta edellyttäen, että todistuksen mukainen toiminta on yhdenmukaista 1 kohdan mukaisesti ilmoitetun toiminnan kuvauksen pääpiirteiden kanssa, ja edellyttäen, että tämän valtion säännöksissä ja määräyksissä asetetut kaikki muut edellytykset täyttyvät.

5 artikla

1. Jos jäsenvaltiossa ei edellytetä 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun toiminnan aloittamista tai sen harjoittamista varten yleisiä, kaupallisia tai ammatillisia tietoja ja taitoja, valtio voi, jos 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun neuvoston direktiivin soveltamisesta aiheutuu vakavia vaikeuksia, pyytää komissiolta rajoitetuksi ajaksi ja yhden tai useamman määrätyn toiminnan osalta, oikeutta vaatia sen alueella tätä toimintaa harjoittamaan aikovia muiden jäsenvaltioiden kansalaisia osoittamaan, että heillä on siinä maassa, josta he tulevat, tällaiseen toimintaan vaadittava pätevyys. Tätä oikeutta ei tule käyttää sellaisen henkilön suhteen, joka tulee valtiosta, jossa kyseisen toiminnan aloittamiseksi ei edellytetä todistetta erityisistä tiedoista, eikä sellaisen henkilön suhteen, joka on asunut vastaanottavassa valtiossa vähintään viisi vuotta.

2. Komissio määrittelee asianomaisen jäsenvaltion asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä edellytykset, joilla tämän

Tehty Brysselissä 7 päivänä heinäkuuta 1964.

artiklan 1 kohdan mukainen oikeus myönnetään, sekä antaa yksityiskohtaiset määräykset sen soveltamisesta.

3. Jos 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun neuvoston direktiivin soveltamisesta aiheutuu vakavia vaikeuksia, komissio voi antaa Luxemburgin suurherttuakunnalle oikeuden lykätä komission määräämäksi ajaksi ja sen asettamin edellytyksin tämän direktiivin 3 artiklan säännösten soveltamista yhden tai useamman tietyn toiminnan osalta.

6 artikla

Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan kunnes kyseisen toiminnan aloittamista ja sen harjoittamista koskevien kansallisten säännösten yhteensovittamisesta annetut säännökset tulevat voimaan.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on 8 artiklassa asetetussa määräajassa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan edellä mainitut todistukset, sekä ilmoittaa tästä välittömästi muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä viipymättä komissiolle.

9 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

10 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

KURT SCHMÜCKER

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 4 päivänä maaliskuuta 1969,
itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaan ISIC pääryhmiin 23 - 40 (teollisuus ja
pienteollisuus) kuuluvassa tuotanto- ja jalostusteollisuudessa sovellettavista,
siirtymätoimenpiteitä koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä 7 päivänä
heinäkuuta 1964 annetun neuvoston direktiivin muuttamisesta

(69/77/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 kohdan, 57 artiklan, 63 artiklan 2 kohdan ja 66 artiklan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen V osaston toisen ja kolmannen alakohdan,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽²⁾ ja erityisesti sen VI osaston toisen ja kolmannen alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

sekä katsoo, että

optikkojen toiminta näön testaamisen yhteydessä tarkoitukseen linssien valmistaminen silmälaseihin, ei kuulu sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnassa ISIC pääryhmiin 23 - 40 (teollisuus ja pienteollisuus) kuuluvassa

tuotanto- ja jalostusteollisuudessa 7 päivänä heinäkuuta 1964 annetun neuvoston direktiivin⁽⁵⁾ soveltamisalaan; tämän vuoksi tällaiseen toimintaan sovellettavista, siirtymätoimenpiteitä koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä annettua direktiiviä⁽⁶⁾ ei liioin ole sovellettava edellä mainittuun toimintaan,

näkö- tai kuuloelinten tai muiden elinten tai ruumiinosien tutkimiseen liittyvä toiminta, joka suoritetaan näkö- tai kuulovi-koja korjaavien laitteiden tai ortopedisten laitteiden asentamista tai myymistä varten, eivät kuulu sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden saavuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnassa vähittäiskaupassa (ISIC ryhmästä 612) 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston direktiivin⁽⁷⁾ ja siirtymätoimenpiteitä koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä kyseisten toimintojen osalta annetun direktiivin⁽⁸⁾ soveltamisalaan; joissakin jäsenmaissa voimassa olevista laeista, asetuksista ja hallinnollisista määräyksistä aiheutuu tässä yhteydessä erityisiä ongelmia kansanterveyden suojelun suhteen;

koska soveltamisalojen erot vähittäiskaupan siirtymätoimenpiteiden sekä teollisuuden ja pienteollisuuden siirtymätoimenpi-

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62

⁽³⁾ EYVL N:o C 17, 12.2.1969, s. 12

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 4, 14.1.1969, s. 6

⁽⁵⁾ EYVL N:o 117, 23.7.1964, s. 1880/64

⁽⁶⁾ EYVL N:o 117, 23.7.1964, s. 1863/64

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 260, 22.10.1968, s. 1

⁽⁸⁾ EYVL N:o L 260, 22.10.1968, s. 6

teiden osalta aiheuttaisivat käytännön ongelmia direktiiviejä sovellettaessa, teollisuuden ja pienteollisuuden siirtymätoimenpiteistä annettu direktiivi tulisi mukauttaa vähittäiskaupan siirtymätoimenpiteistä annettuun direktiiviin; teollisuuden ja pienteollisuuden siirtymätoimenpiteistä annetussa direktiivissä tarkoitettujen edunsaajien oikeudet tulisi kuitenkin turvata; tällä direktiivillä ei vaikuteta näihin oikeuksiin, ja näiden direktiivien soveltamisalan ulkopuolelle jäävän toiminnan osalta annetaan eri direktiivit jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamiseksi,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Lisätään itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaan ISIC pääryhmiin 23 - 40 (teollisuus ja pienteollisuus) kuuluvassa tuotanto- ja jalostusteollisuudessa sovellettavista, siirtymätoimenpiteitä koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä 7 päivänä heinäkuuta 1964 annetun neuvoston direktiivin 1 artiklaan 3 kohta seuraavasti:

"3. Tätä direktiiviä ei sovelleta näkö- tai kuulolinten tai muiden elinten tai ruumiinosien tutkimiseen liittyvään toimintaan, joka suoritetaan näkö- tai kuulovikoja korjaavien laitteiden tai ortopedisten laitteiden valmistamista, soveltamista, asentamista tai myyntiä varten."

2 artikla

Tällä direktiivillä ei vaikuteta edunsaajien saavutettuihin oikeuksiin, jotka on saatu 1 artiklassa mainitun direktiivin mukaisesti.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 4 päivänä maaliskuuta 1969.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. THORN

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 7 päivänä heinäkuuta 1964,
sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten
ammattinharjoittajien toiminnassa ISIC pääryhmiin 23 - 40 (teollisuus ja pienteollisuus)
kuuluvassa tuotanto- ja jalostusteollisuudessa

(64/429/ETY)

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN NEUVOSTO, joka

sekä katsoo, että

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 ja 3 kohdan sekä 63 artiklan 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen IV osaston A jakson,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽²⁾ ja erityisesti sen V osaston C jakson,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62

⁽³⁾ EYVL N:o 182, 12.12.1963, s. 2891/63

⁽⁴⁾ EYVL N:o 117, 23.7.1964, s. 1890/64

yleisissä toimintaohjelmissä määrätään poistettavaksi monesta tuotanto- ja jalostusteollisuuden toiminnasta kaikki sijoittautumiseen ja palvelujen tarjoamiseen liittyvä kansalaisuuteen perustuva syrjintä ennen toisen vaiheen toisen vuoden loppua; tässä suhteessa ohjelmissä ei tehdä eroa teollisuusyritysten ja pienteollisuuden välillä vapauttamisen ajankohtaan nähden; tosiasiaassa onkin mahdollonta määrätä myöhempää ajankohtaa pienteollisuuden yritysten vapauttamiselle, koska pienteollisuuden oikeudellinen määritelmä vaihtelee suuresti maittain ja jos sellaisten yritysten vapauttaminen, joilla on samanlainen taloudellinen rakenne, tapahtuisi eri ajankohtina, saattaisi ilmetä vääristymiä; lisäksi pienteollisuutta koskevan lainsäädännön yhteensovittaminen edellyttää laajaa valmistelutyötä, joka ainoastaan viivästyttäisi vapauttamistoimenpiteiden soveltamista; kuitenkin ulkomaalaisia koskevien rajoitusten poistamiseen tulee liittyä siirtymätoimenpiteitä, jotka on suunniteltu lieventämään kansallisten lainsäädäntöjen eroavuuksien vaikutuksia, tällaisia toimenpiteitä käsitellään erillisessä direktiivissä,

lääkkeiden ja farmaseuttisten tuotteiden valmistamista ja tiettyjen kuljetuskalustojen rakentamista ei käsitellä tämän direktiivin säännöksissä; yleisten toimintaohjelmien mukaisesti tämä toiminta vapautetaan myöhemmän ajankohtana,

tätä direktiiviä ei sovelleta myöskään optikkojen suorittamaan näkötestaukseen; tämän toiminnan osalta on ilmeistä, että jäsenvaltioissa voimassa olevat lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset huomioon ottaen, että erityisiä vaikeuksia aiheutuu kansanterveyden turvaamisen osalta; tämän toiminnan poissulkeminen ei estä optikon ammattitoiminnan alan yhteensovittamista,

yleisten toimintaohjelmien antamisen jälkeen on laadittu ETY:n teollisten toimialojen nimikkeistö, jonka nimi on "Euroopan yhteisöjen teollisuusnimikkeistö" (NICE); tämä nimikkeistö, johon sisältyy viittauksia kansallisiin nimikkeistöihin, soveltuu jäsenvaltioiden tarpeisiin paremmin kuin ISIC-nimikkeistö ("Kansainvälinen kaikkien taloudellisten toimialojen teollinen standardiluokitus") vaikka niissä noudatetaan samaa luokitusjärjestelmää; tämän vuoksi NICE-nimikkeistöä tulisi käyttää vapautettavan toiminnan luokittelussa silloin, kun direktiivin alaan kuuluu lukuisia toiminnan aloja ja kyseisen direktiivin toimeenpanemisen helpottamiseksi on välttämätöntä luetella sellaiset toiminnan alat yksityiskohtaisesti edellyttäen, ettei käyttäminen aiheuta muutoksia yleisissä toimintaohjelmissä vahvistettuun alkatauluun, joka laadittiin ISIC-nimikkeistön perustuen; tässä tapauksessa NICE-nimikkeistön soveltamisella ei voi olla sellaista vaikutusta,

kaikkean itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaan soveltuvia, edunsaajien liikkumisesta ja oleskelusta annettuihin säännöksiin liittyviä erillisiä direktiivejä ja tarvittaessa osakkaiden ja muiden ulkopuolisten etujen suojelemiseksi jäsenvaltioiden yhtiöiltä vaatimien vakuuksien yhteensovittamisesta, on annettu tai annetaan direktiivit,

sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetussa yleisessä toimintaohjelmassa määrätään ammatillisiin tai toimialajärjestöihin liittymisoikeutta koskevien rajoitusten poistamisesta, jos kyseisen henkilön ammattitoiminta välttämättä edellyttää tämän oikeuden käyttämistä,

Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimus ei sisällä sijoittautumisvapautta ja palvelujen tarjoamisen vapautta kos-

kevia määräyksiä; tämän direktiivin tarkoittaman toiminnan vapauttaminen kuuluu siksi kokonaan Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen määräysten alaan,

sijoittautumisvapautta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevia säännöksiä ja määräyksiä sovellettaessa yhtiöitä on kohdeltava samoin kuin luonnollisia henkilöitä, jotka ovat jäsenvaltioiden kansalaisia, siten, että ne ovat ainoastaan 58 artiklassa määrättyjen edellytysten alaisia ja, milloin se on tarpeen, edellytyksellä todellisesta ja jatkuvasta yhteydestä jäsenvaltion talouteen; tästä syystä ei miltei yhtiöltä saa vaatia minkään lisäedellytyksen täyttämistä, jotta se voisi hyötyä tällaisista toimenpiteistä eikä miltei yhtiöltä saa vaatia sellaisen erityisluvan hankkimista, jota ei vaadita tiettyä taloudellista toimintaa harjoittamaan pyrkivältä kotimaiselta yhtiöltä; tällaisen yhdenvertaisen kohtelun ei tule kuitenkaan estää jäsenvaltioita vaatimasta, että yhtiön, jolla on osakepääoma, tulisi toimia näissä valtioissa käyttäen sitä nimitystä, jonka perusteella se tunnetaan sen jäsenvaltion laissa, jonka alaisena se on perustettu, ja sen tulisi ilmoittaa merkityn pääoman määrä liikeasiakirjoissa, joita se käyttää vastaanottavassa jäsenvaltiossa,

palveluja tarjoavan tai hänen puolestaan toimivan henkilön mukana seuraavien palkattujen työntekijöiden asemasta säädetään perustamissopimuksen 48 ja 49 artiklan mukaisesti annetuilla säännöksillä, ja

tässä direktiivissä tarkoitettujen toiminnan tehokas vapauttaminen edellyttää kyseisten tuottajien tuotteiden myynnin vapauttamista, vähittäiskauppa mukaan luettuna, kuitenkin siten, että vältetään aiheuttamasta häiriötä myöhemmällä direktiivillä vapautettavan vähittäiskaupan kilpailuolosuhteissa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on poistettava sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annettujen yleisten toimintaohjelmien I osastossa tarkoituilta luonnollisilta henkilöiltä ja yhtiöiltä, jäljempänä 'edunsaajat', kyseisten yleisten toimintaohjelmien III osastossa tarkoitettujen

rajoitukset, jotka vaikuttavat oikeuteen alkaa harjoittaa tämän direktiivin 2 artiklassa määriteltyä toimintaa ja harjoittaa sitä.

2 artikla

1. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman I liitteen pääryhmissä 23 - 40 lueteltuihin itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaan tuotanto- ja jalostusteollisuudessa. Tämä toiminta vastaa Euroopan yhteisöjen teollisuusnimikkeistön (NICE) pääryhmiin 23 - 40 kuuluvia toimintoja; nimikkeistössä otetaan huomioon Euroopan tuotanto- ja jalostusteollisuuden erityisrakenne; kyseiset toiminnot toistetaan tämän direktiivin liitteessä.

2. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan myös tuottajien tuotteiden tukku- tai vähittäiskaupan muodossa tapahtuvaan myyntiin. Milloin kyseisten tuotteiden myyntiin liittyyvää itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaa ei ole vapautettu muilla direktiiveillä, tällaisen toiminnan tulee rajoittua myyntiin yhdestä ainoasta liikkeestä tuotantomaassa.

3 artikla

1. Seuraavien alojen toiminta jää kaikissa jäsenvaltioissa tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle:

- a) kemian teollisuus:
- lääkkeiden ja farmaseuttisten tuotteiden valmistaminen;
- b) kuljetuskaluston valmistaminen:
- laivanrakennus ja -korjaus;
 - vetureiden ja raitiovetureiden ja rautateiden liikkuvan kaluston ja sen osien valmistaminen;
 - lentokoneiden valmistus (avaruudessa käytettäväksi tarkoitettut laitteet mukaan lukien).

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta optikkojen silmälasien valmistusta varten suorittamaan näön testaukseen.

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on poistettava erityisesti rajoitukset, jotka:

- a) estävät edunsaajia sijoittautumasta tai tarjoamasta palveluja vastaanottajavaliossa samoin edellytyksin ja oikeuksin kuin tämän maan omat kansalaiset;
- b) johtuvat hallintokäytännöstä ja jotka edunsaajiin sovellettuina johtavat maan omiin kansalaisiin verrattuna syrjivään kohteluun.

2. Poistettaviin rajoituksiin on kuuluttava erityisesti ne, jotka johtuvat toimenpiteistä, joilla estetään edunsaajia sijoittautumasta tai tarjoamasta palveluja taikka rajoitetaan tätä seuraavin tavoin:

a) *Saksan liittotasavallassa*

- vaatimus, jonka mukaan voidaan henkilökohtaisesti harjoittaa kauppaan toisten henkilöiden liiketoimiin liittyvän asiakaspiirin kanssa henkilöllä on oltava liikkuvan kaupan harjoittajan lupakirjaa ("Reisegewerbeakte") ("Gewerbeordnung"-sääädös 55d pykälä; 30 päivänä marraskuuta 1960 annettu "Verordnung"-sääädös);
- vaatimus, jonka mukaan jokaisen ulkomaisen oikeushenkilön, joka haluaa harjoittaa ammatillista tai kaupallista toimintaa liittovaltion alueella, on hankittava erityinen toimilupa ("Gewerbeordnung"-sääädös 12 pykälä; "Aktiengesetz"-sääädös 292 pykälä);

b) *Belgiassa*

- velvollisuus hankkia "carte professionnelle" (16 päivänä marraskuuta 1939 annettu "Arrêté royal"-sääädös n:o 62; 17 päivänä joulukuuta 1945 annettu "Arrêté ministériel" ja 11 päivänä maaliskuuta 1954 annettu "Arrêté ministériel" -sääädös);

c) *Ranskassa*

- velvollisuus hankkia "carte spéciale d'étranger" -asiakirja (12 päivänä marraskuuta 1938 annettu "Décret-loi" -sääädös, 8 päivänä lokakuuta 1940 annettu laki);
- vaatimus, joka koskee sellaisia raakaöljyn jalostusyhtiöitä, joilla on hallussaan erityinen toimilupa tuoda maahan raakaöljyä, raakaöljytuotteita ja kiinteämpää tuotantojätettä, jonka mukaan hallituksen puheenjohtajan ("Conseil d'Administration"), toimitusjohtajan ja toimeenpanevan johtajan ("Président-directeur général") ja enemmistön hallituksen jäsenistä on oltava Ranskan kansalaisia sekä vaatimus, että tällaisen toimiluvan haltijan on varattava tietty määrä paikkoja

yrittäjien hallinnollisissa, teknillisissä ja kaupallisissa johtoportaatissa työntekijöille, jotka ovat Ranskan kansalaisia (27 päivänä helmikuuta 1963 annettujen "Décret"-säädösten N:oista 53-198 N:oihin 63-207 16 artikla ja "Décret"-säädösten N:oista 63-199 N:oihin 63-204 17 artikla);

d) *Italiassa*

- määräys, jonka mukaan ulkomaan kansalaisilla, jotka haluavat hankkia tiettyjen tuotteiden kohdalla vaadittavan erityisen toimiluvan "questore"-viranomaiselta, on oltava konsulaatin myöntämä viisumi ("Leggi di Pubblica Sicurezza", yhdistetyn tekstin 127 artiklan 5 kohdan viimeinen virke);

e) *Luxemburgissa*

- ulkomaalaisille myönnettujen toimilupien rajoitettu voimassaoloaika 2 päivänä kesäkuuta 1962 annetun Luxemburgin lain 21 artiklan mukaisesti (19 päivänä kesäkuuta 1962 annettu "Memorial A" -säädöksen n:o 31).

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että tämän direktiivin edunsaajilla on oikeus liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin samoin edellytyksin, oikeuksin ja velvollisuuksin kuin niiden omilla kansalaisilla.

2. Sijoittautumisen yhteydessä oikeus liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin käsittää sekä vaalikelpoisuuden että kelpoisuuden tulla nimitetyksi tällaisten järjestöjen ylempiin toimiiin. Tällaiset tehtävät voidaan kuitenkin rajata kyseisen maan omille kansalaisille, milloin asianomaisen järjestön toimintaan sisältyy lakien tai asetusten mukaisesti julkisen vallan käyttämistä.

3. Luxemburgin suurherttuakunnassa "Chambre de commerce"- tai "Chambre des métiers"-järjestön jäsenyys ei anna edunsaajille oikeutta osallistua näiden yhteisöjen hallinnollisten toimielinten valintaan.

6 artikla

Jäsenvaltio ei saa myöntää kenellekään toiseen jäsenvaltioon jotakin 2 artiklassa tarkoitettua toimintaa harjoittamaan lähtevälle kansalaiselleen mitään avustusta, joka olisi omiaan vääristämään sijoittautumisen edellytyksiä.

Tehty Brysselissä 7 päivänä heinäkuuta 1964.

7 artikla

1. Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka haluavat ryhtyä harjoittamaan jotakin 2 artiklassa tarkoitettua toimintaa, todisteen hyvästä maineesta tai nuhteettomuudesta ja todisteen siitä, että he eivät ole aikaisemmin olleet konkurssissa, tai jommankumman näistä todisteista, tämän valtion tulee hyväksyä muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta riittäväksi todisteeksi esitetty ote rikosrekisteristä tai, jos tällaista ei ole, näiden vaatimusten täyttymistä osoittava vastaava asiakirja, jonka on antanut sen maan toimivaltainen oikeus- tai hallintoviranomainen, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee.

2. Jos maa, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee, ei anna asiakirjaa todisteeksi siitä, että henkilö ei ole aikaisemmin ollut konkurssissa, sen sijasta voidaan antaa valahtoinen ilmoitus, jonka asianomainen antaa sen jäsenvaltion oikeus- tai hallintoviranomaiselle, notaarille tai toimivaltaiselle ammatilliselle tai toimialayhteisön toimielimelle, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee.

3. Edellä 1 ja 2 kohdan mukaisesti annetut asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

4. Jäsenvaltioiden tulee 8 artiklassa asetetussa määräajassa nimetä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan näitä asiakirjoja, sekä ilmoittaa tästä välittömästi muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

5. Jos vastaanottavassa valtiossa vaaditaan todistus vakavaraisuudesta, tämän valtion tulee pitää toisen jäsenvaltion kansalaisen osalta sen jäsenvaltion pankkien, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, antamia todistuksia omissa maassa annettuja todistuksia vastaavina.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä välittömästi komissiolle.

9 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

Kurt SCHMÜCKER

LIITE

Luettelo tässä direktiivissä tarkoitettusta toiminnasta, joka perustuu Euroopan yhteisöjen teollisuusnimikkeistöön (NICE)⁽¹⁾

<i>Ryhmä</i>	
<i>Pääryhmä 23</i>	<i>Tekstiilien valmistus</i>
232	Tekstiilimateriaalien valmistus ja jalostus villan käsittely- ja jalostuskoneilla
233	Tekstiilimateriaalien valmistus ja jalostus puuvillan käsittely- ja jalostuskoneilla
234	Tekstiilimateriaalien valmistus ja jalostus silkin käsittely- ja jalostuskoneilla
235	Tekstiilimateriaalien valmistus ja jalostus pellavan ja hampun käsittely- ja jalostuskoneilla
236	Muu tekstiilikuituteollisuus (juutti, kovat kuidut, jne), köydet
237	Neulottujen ja virkattujen tuotteiden valmistus
238	Tekstiilien viimeistely
239	Muu tekstiiliteollisuus
<i>Pääryhmä 24</i>	<i>Jalkineiden, päällysvaatteiden ja vuodevaatteiden valmistus</i>
241	Jalkineiden sarjavalmistus muista materiaaleista kuin kumista tai puusta
242	Jalkineiden valmistaminen tai korjaaminen
243	Muiden päällysvaatteiden kuin turkkien valmistaminen
244	Patjojen ja vuodevaatteiden valmistaminen
245	Nahka- ja turkkiteollisuus
<i>Pääryhmä 25</i>	<i>Puu- ja korkkiteollisuus (lukuun ottamatta huonekalujen valmistusta)</i>
251	Puun sahaus ja työstäminen
252	Puolivalmisteiden valmistus puusta
253	Rakennuselementtien sarjavalmistus sisältäen lattiapäällysteiden valmistuksen
254	Puupakkausten valmistus
255	Muiden puutuotteiden kuin huonekalujen valmistus
259	Olki-, korkki- ja punostuotteiden valmistus; harjojen valmistus
<i>Pääryhmä 26</i>	<i>260 Huonekalujen valmistus puusta</i>
<i>Pääryhmä 27</i>	<i>Paperin ja paperituotteiden valmistus</i>
271	Massan, paperin ja kartongin valmistus
272	Paperin ja kartongin jalostus, tuotteiden valmistus massasta
<i>Pääryhmä 28</i>	<i>280 Painaminen, kustantaminen ja niihin liittyvät palvelut</i>

⁽¹⁾ Tämä luettelo on koottu yhteisön kielillä Euroopan yhteisöjen teollisuusnimikkeistön (NICE) pohjalta - Liitenumero sarjassa "Teollisuuden tilastot", Euroopan yhteisöjen tilastotoimisto, Bryssel, kesäkuu 1963.

	<i>Ryhmä</i>	
<i>Pääryhmä 29</i>		<i>Nahkateollisuus</i>
	291	Nahan parkitus ja muokkaus
	292	Nahkatuotteiden valmistus
<i>Pääryhmästä 30</i>		<i>Kumi- ja muovituotteiden, tekokuitujen ja tärkkelystuotteiden valmistus</i>
	301	Kumin ja asbestin jalostaminen
	302	Muovin jalostaminen
	303	Tekokuitujen valmistus
<i>Pääryhmästä 31</i>		<i>Kemianteollisuus</i>
	311	Peruskemikaalien valmistus ja niiden jatkojalostus
	312	Teollisuus- ja maatalouskemikaalien erikoisvalmistus (sisältäen ISIC ryhmään 312 kuuluvaan teollisuustarkoitukseen menevän kasvis- tai eläinrasvan ja -öljyn valmistuksen) ⁽¹⁾
	313	Kotitalous- ja toimistokemikaalien erikoisvalmistus (lukuun ottamatta lääkkeiden ja farmaseuttisten tuotteiden valmistusta (ISIC ryhmästä 319))
<i>Pääryhmä 32</i>	320	<i>Öljyteollisuus</i>
<i>Pääryhmä 33</i>		<i>Ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus</i>
	331	Muotoiltujen savituotteiden valmistus
	332	Lasin ja lasituotteiden valmistus
	333	Keraamisten tuotteiden valmistus mukaan lukien tulenkestävät tuotteet
	334	Sementin, kalkin ja kipsilaastin valmistus
	335	Betoni- ja sementti- ja kipsituotteiden valmistus rakennustarkoituksiin
	339	Kivityö ja muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus
<i>Pääryhmä 34</i>		<i>Rautamalmin ja muun kuin rautamalmin tuotanto ja alkujalostus</i>
	341	Rauta- ja terästeollisuus (EHTY-sopimuksen luokittelun mukaisesti sisältäen terästehtaan yhteydessä harjoitettavan koksinkäyttölaitteistot)
	342	Teräsputken valmistus
	343	Langanvetäminen, kylmänä vetämällä valmistus, kapean vanneteräksen kylmävalssaus, kylmämuovaus
	344	Muiden kuin rautametallien tuotanto ja alkujalostus
	345	Metallien valu
<i>Pääryhmä 35</i>		<i>Metallituotteiden valmistus (lukuun ottamatta koneita, laitteita ja kuljetuskalusta)</i>
	351	Takominen, rullamuovaus ja puristaminen
	352	Toissijainen muovaus ja pintakäsittely

⁽¹⁾ Margariinin ja ruokarasvojen valmistaminen kuuluu sekä NICE:n (ryhmä 200) että ISICin (ryhmästä 209) mukaan elintarviketeollisuuteen (yleisohjelmien II liite).

Ryhmä

353	Metallirakenteet
354	Höyrykattiloiden valmistus, teollisuussäiliöiden valmistus
355	Hienotaosten, työkalujen ja rautatavaran valmistus lukuun ottamatta sähkölaitteiden valmistusta
359	Muualla luokittelemattomien metallituotteiden valmistus

*Pääryhmä 36**Muiden laitteiden ja koneiden kuin sähkölaitteiden ja koneiden valmistus*

361	Maatalouskoneiden ja traktoreiden valmistus
362	Konttorikoneiden valmistus
363	Metallinjalostus- ja muiden koneiden sekä näihin ja muihin moottorikäyttöisiin koneisiin tulevien sovitteiden ja sovellutusten valmistus
364	Tekstiilien tuotannossa tarvittavien koneiden ja sovellutusten valmistus, kutomakoneiden valmistus
365	Elintarvikkeiden ja juomien valmistuksessa ja kemianteollisuudessa sekä siihen liittyvässä teollisuudessa tarvittavien koneiden ja laitteiden valmistus
366	Kaivos-, ja rauta- ja teräsvalimo- sekä rakennuskoneiden valmistus; koneellisessa käsittelyssä tarvittavien laitteiden valmistus
367	Voimansiirtolaitteiden valmistus
368	Koneiden valmistus muihin teollisuustarkoituksiin
369	Muiden ei-sähköisten koneiden ja laitteiden valmistus

*Pääryhmä 37**Sähkötekniikka*

371	Johtimien ja kaapelien valmistus
372	Sähkömoottoreiden, generaattoreiden, muuntajien ja muiden vastaavien sähkönjakelulaitteiden valmistus
373	Teollisten sähkölaitteiden valmistus
374	Tietoliikennevälineiden, mittareiden ja muiden sovellutusten sekä lääketieteessä käytettävien elektronisten laitteiden valmistus
375	Televisio- ja radiovastaanottimien, ääni- ja kuvatalennus- ja jäljennöslaitteiden yms. tuotteiden valmistus
376	Kodinkoneiden valmistus
377	Valaistuslaitteiden ja sähkölampujen valmistus
378	Pattereiden ja akkujen valmistus
379	Elektronisten laitteiden korjaus, asennus ja erikoisasennus ⁽¹⁾

*Pääryhmästä 38**Kulkuneuvojen valmistus*

383	Moottoriajoneuvojen ja niiden osien valmistus
384	Moottoriajoneuvojen, moottoripyörien ja polkupyörien korjaaminen
385	Moottoripyörien, polkupyörien ja niiden osien valmistaminen
389	Muualla luokittelemattomien kuljetusvälineiden valmistus

⁽¹⁾ Rakennuksiin tehtävät sähköasennukset luokitellaan ryhmään 403 kuuluvaksi.

*Ryhmä**Pääryhmä 39**Muu teollinen valmistus*

- 391 Tarkkuuskojeiden, mittaus- ja valvontalaitteiden valmistus
- 392 Lääkärin ja kirurgin välineiden ja laitteiden sekä ortopedisten sovellutusten (muiden kuin ortopedisten jalkineiden) valmistus
- 393 Valokuvaus- ja optiikkavälineiden valmistus
- 394 Kellojen valmistus ja korjaus
- 395 Jalokivikorujen ja kultasepäntuotteiden valmistus
- 396 Soitinten valmistus ja korjaus
- 397 Urheiluvälineiden valmistus
- 399 Muu teollinen valmistus

*Pääryhmä 40**Rakentaminen*

- 400 Yksilöimätön rakentaminen, purkaminen
 - 401 Rakennusten rakentaminen (asuntojen tai muiden)
 - 402 Yleinen rakentaminen, teiden, siltojen, rautateiden jne. rakentaminen
 - 403 Asennustyöt
 - 404 Rakennusten viimeistely
-

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 7 päivänä heinäkuuta 1964,
sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta
itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnassa kaivos- ja louhostyössä
(ISIC pääryhmät 11 - 19)**

(64/428/ETY)

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN NEUVOSTO, joka

toistaiseksi jätetty vapauttamatta,

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 ja 3 kohdan sekä 63 artiklan 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen IV osaston A jakson,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽²⁾ ja erityisesti sen V osaston C jakson;

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

sekä katsoo, että

yleisissä toimintaohjelmissä määrätään sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta kaivos- ja louhostyössä toisen vaiheen toisen vuoden loppuun mennessä; tähän sisältyy oikeus aloittaa mineraalien tuotantoon liittyvä toiminta ja harjoittaa sitä; tässä direktiivissä tarkoitettu toiminnan tehokas vapauttaminen edellyttää kyseisen teollisuuden tuotteiden myynnin vapauttamista vähittäiskauppa mukaan lukien kuitenkin välttämättä aiheuttamasta häiriötä myöhemmin annettavalla direktiivillä vapautettavan vähittäiskaupan kilpailuolosuhteisiin,

tällaisten tuotteiden tukkukauppa on vapautettu toisella direktiivillä poikkeuksena kuitenkin hiilen tukkukauppa, joka on

yleisten toimintaohjelmien antamisen jälkeen on laadittu ETY:n teollisten toimialojen nimikkeistö, jonka nimi on "Euroopan yhteisöjen teollisuusnimikkeistö" (NICE); tämä nimikkeistö, johon sisältyy viittauksia kansallisiin nimikkeistöihin, soveltuu jäsenvaltioiden tarpeisiin paremmin kuin ISIC-nimikkeistö ("Kansainvälinen kaikkien taloudellisten toimialojen teollinen standardiluokitus") vaikka niissä noudatetaan samaa luokitusjärjestelmää; tämän vuoksi NICE-nimikkeistöä tulisi käyttää vapautettavan toiminnan luokittelussa silloin, kun direktiivin alaan kuuluu lukuisia toimintoja ja kyseisen direktiivin täytäntöönpanemisen helpottamiseksi on välttämätöntä luetella sellaiset toiminnot yksityiskohtaisesti edellyttäen, ettei käyttäminen aiheuta yleisissä toimintaohjelmissä vahvistetun aikataulun, joka laadittiin ISIC-nimikkeistöön perustuen, muuttumista; nyt kyseessä olevassa tapauksessa NICE-nimikkeistön soveltamisella ei voi olla sellaista vaikutusta,

Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksessa ei ole sijoittautumisvapautta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevia määräyksiä; tässä direktiivissä tarkoitetun toiminnan vapauttaminen kuuluu siksi kokonaan Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen määräysten alaisuuteen,

sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetussa yleisessä toimintaohjelmassa määrätään ammatillisiin tai toimialajärjestöihin liittymisoikeutta koskevien rajoitusten poistamisesta, jos kyseisen henkilön ammattitoiminta välttämättä edellyttää tämän oikeuden käyttämistä,

sijoittautumisvapautta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien toimenpiteiden soveltamiseksi yhtiöitä on kohdeltava samoin kuin luonnollisia henkilöitä, jotka ovat jäsenvaltioiden kansalaisia, siten, että ne ovat ainoastaan 58 artiklassa määrättyjen edellytysten alaisia ja, milloin se on tarpeen, edellyttäen

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62

⁽³⁾ EYVL N:o 182, 12.12.1963, s. 2898/63

⁽⁴⁾ EYVL N:o 117, 23.7.1964, s. 1878/64

todellista ja jatkuvaa yhteyttä jäsenvaltion talouteen; tästä syystä ei milteään yhtiöltä saa vaatia minkään lisäedellytyksen täyttämistä, jotta se voisi hyötyä tällaisista toimenpiteistä eikä milteään yhtiöltä saa vaatia sellaisen erityisluvan hankkimista, jota ei vaadita tiettyä taloudellista toimintaa harjoittamaan pyrkivältä kotimaiselta yhtiöltä; tällaisen yhdenvertaisen kohtelun ei tule kuitenkaan estää jäsenvaltioita vaatimasta, että yhtiön, jolla on osakepääoma, tulisi toimia näissä valtioissa käyttäen sitä nimitystä, jonka perusteella se tunnetaan sen jäsenvaltion laissa, jonka alaisena se on perustettu, ja sen tulisi ilmoittaa merkityn pääoman määrä liikeasiakirjoissa, joita se käyttää vastaanottavassa jäsenvaltiossa, ja

palveluja tarjoavan tai hänen puolestaan toimivan henkilön mukana seuraavien palkattujen työntekijöiden asemasta säädetään perustamissopimuksen 48 ja 49 artiklan mukaisesti annetuilla säännöksillä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on poistettava sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annettujen yleisten toimintaohjelmien I osastossa tarkoitettuilta luonnollisilta henkilöiltä ja yhtiöiltä, jäljempänä 'edunsaajat', kyseisten yleisten toimintaohjelmien III osastossa tarkoitettujen rajoitukset, jotka koskevat oikeutta alkaa harjoittaa tämän direktiivin 2 artiklassa määriteltyä toimintaa ja harjoittaa sitä.

2 artikla

1. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman liitteen I pääryhmissä 11 - 19 lueteltuihin itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaan kaivos- ja louhosteollisuudessa.

Tämä toiminta vastaa Euroopan yhteisöjen teollisuusnimikkeistön (NICE) pääryhmissä 11 - 19 lueteltua toimintaa; nimikkeistössä otetaan huomioon Euroopan kaivos- ja louhosteollisuuden erityisrakenne; kyseiset toiminnan alat on lueteltu tämän direktiivin liitteessä.

2. Kyseisen toiminnan tarkoituksena on luonnossa kiinteinä, nesteinä tai kaasuina esiintyvien mineraalien hyödyntäminen.

Niihin sisältyvät maanalaisten- ja avokaivosten, louhosten ja öljylähteiden toiminta sekä kaikki malmin ja muiden raaka-mineraalien käsittelyyn ja rikastamiseen liittyvät tarvittavat työvaiheet kuten louhinta, murskaaminen, peseminen, puhdistus ja lajittelu, milloin tällaiset työvaiheet suorittaa yritys, jonka päätoimintana on mineraalien hyödyntäminen. Mineraalien tutkiminen ja kaivausta tai porausta edeltävät alueiden valmistelyt sisältyvät tällaiseen toimintaan.

3. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan myös tuottajien tuotteiden tukku- tai vähittäiskaupan muodossa tapahtuvaan myyntiin. Milloin kyseisten tuotteiden myyntiin liittyyvää itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaa ei ole vapautettu muilla direktiiveillä, tällaisen toiminnan tulee rajoittua myyntiin yhdestä ainoasta liikkeestä tuotantomaaissa.

3 artikla

Yleisten toimintaohjelmien mukaisesti tämän direktiivin säännöksiä ei sovelleta raakaöljyn ja maakaasun koeporausta- ja poraustoimintaan, ellei toimintaa suoriteta tuotantoluvan haltija.

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on poistettava erityisesti rajoitukset, jotka:

- a) estävät edunsaajia sijoittautumasta vastaanottajavaltioon tai tarjoamasta palveluja siellä samoin edellytyksin ja oikueksin kuin tämän maan omat kansalaiset;
- b) johtuvat hallintokäytännöstä ja jotka edunsaajiin sovellettuna johtavat maan omiin kansalaisiin verrattuna syrjivään kohteluun;
- c) johtuvat säännöksistä tai käytännöstä ja estävät lupien tai toimilupien myöntämisen edunsaajille tai asettavat edunsaajille rajoituksia tai edellytyksiä, jotka kohdistuvat ainoastaan heihin;
- d) estävät edunsaajia toimimasta ammatillisessa tai toimialajärjestössä.

2. Poistettaviin rajoituksiin on kuuluttava erityisesti ne, jotka johtuvat toimenpiteistä, joilla estetään edunsaajia sijoittautu-

masta tai tarjoamasta palveluja taikka rajoitetaan tätä seuraavin tavoin:

a) *Saksan liittotasavallassa*

- vaatimus, jonka mukaan voidakseen henkilökohtaisesti harjoittaa kauppaa toisten henkilöiden liiketoimiin liittyvän asiakaspiirin kanssa henkilöillä on oltava liikkuvan kaupan harjoittajan lupakirjaa ("Reisegewerbekarte") ("Gewerbeordnung" 55d pykälä; 30 päivänä marraskuuta 1960 annettu "Verordnung"-säädos);
- vaatimus, jonka mukaan jokaisen ulkomaisen oikeushenkilön, joka haluaa harjoittaa ammatillista tai kaupallista toimintaa liittovaltion alueella, on hankittava erityinen toimilupa ("Gewerbeordnung" 12 pykälä; "Aktengesetz" 292 pykälä);

b) *Belgiassa*

- velvollisuus hankkia "carte professionnelle" -asiakirja (16 päivänä marraskuuta 1939 annettu "Arrêté royal" -säädos n:o 62 ja 17 päivänä joulukuuta 1945 annettu "Arrêté ministériel" -säädos);

c) *Ranskassa*

- vaatimus, jonka mukaan jokaisen vuoriteollisuustoimintaa harjoittamaan pyrkivällä tulee olla "carte d'identité d'étranger commerçant" -asiakirja (12 päivänä marraskuuta 1938 annettu "Décret-loi" -säädos, 2 päivänä helmikuuta 1939 annettu "Décret"-säädos);
- vaatimus, jonka mukaan myönnettäessä kaivoslupa muita aineita kuin kiinteitä mineraalipolttoaineita ja kaliumsuoloja varten, seuraavien henkilöiden on oltava Ranskan kansalaisia:
 - i) hallituksen puheenjohtaja ("Conseil d'administration"), toimitusjohtaja ("Directeur général"), tilintarkastajat ("Commissaires aux comptes") ja ainakin kaksi kolmasosaa hallituksen jäsenistä, kun kyseessä on "société anonyme" -yhteisö,
 - ii) johtajat ("gérants") ja kaksi kolmasosaa hallintoneuvoston jäsenistä ("Conseil de surveillance"), kun kyseessä on "société en commandite par actions" -yhteisö,
 - iii) johtajat ("gérants") ja ne jäsenet, jotka ovat henkilökohtaisessa vastuussa liikkeenjohdosta ("associés en nom"), kun kyseessä on "société en commandite simple" -yhteisö,
 - iv) kaikki jäsenet, kun kyseessä on "société en nom collectif" -yhteisö,
 - v) jäsenjohtajat ("associés-gérants") ja ainakin kaksi kolmasosaa hallintoneuvoston jäsenistä ("Conseil de surveillance"), kun kyseessä on "société a responsabilité limitée" -yhteisö; kaikki jäsenet silloin kun ei ole hallintoneuvostoa;

- vaatimus, jonka mukaan henkilöiden, joilla on nimenkirjoitusoikeus edellä mainituissa yhtiöissä, on oltava Ranskan kansalaisia;

- vaatimus, josta voidaan poiketa vain "décret"-säädöksen valtuuttamana, jonka mukaan yhtiö, jolla on lupa tai alalupa, on täytynyt perustaa Ranskan lain mukaan (6 päivänä lokakuuta 1955 annettu "Décret" n:o 55-1349; 17 päivänä heinäkuuta 1956 annettu "Décret" n:o 56-715, "Code minier" -niminen säädos 25 artikla ja sitä seuraavat artiklat);

d) *Italiassa*

- vaatimus, jonka mukaan henkilöiden, jotka haluavat avoimessa kilpailussa öljyn tai maakaasun hyödyntämisoikeuksien saamisesta tehdä tarjouksia, on luonnollisten henkilöiden osalta oltava Italian kansalaisia tai yhtiöiden osalta, että niiden kotipaikka on Italiassa (11 päivänä tammikuuta 1957 annettu laki n:o 6, 2 artikla).

5 artikla

Jäsenvaltio ei saa myöntää kenellekään toiseen jäsenvaltioon jotakin 2 artiklassa tarkoitettua toimintaa harjoittamaan lähtevälle kansalaiselleen mitään avustusta, joka olisi omiaan vääristämään sijoittautumisen edellytyksiä.

6 artikla

1. Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka aikovat aloittaa jonkin 2 artiklassa tarkoitettujen toiminnan harjoittamisen, todisteen hyvästä maineesta tai nuhteettomuudesta ja todisteen siitä, että he eivät ole aikaisemmin olleet konkurssissa, tai jommankumman näistä todisteista, tämän valtion tulee hyväksyä muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta riittäväksi todisteeksi esitetty ote rikosrekisteristä tai, jos tällaista ei ole, näiden vaatimusten täyttymistä osoittava vastaava asiakirja, jonka on antanut sen maan toimivaltainen oikeus- tai hallintoviranomainen, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee.

2. Jos valtio, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee, ei anna asiakirjaa todisteeksi siitä, että henkilö ei ole aikaisemmin ollut konkurssissa, sen sijasta voidaan antaa valahtoinen ilmoitus, jonka asianomainen antaa sen jäsenvaltion oikeus- tai hallintoviranomaiselle, notaarille tai toimivaltaiselle ammatilliselle tai toimialan toimielimelle, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee.

3. Edellä 1 ja 2 kohdan mukaisesti annetut asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

4. Jäsenvaltioiden on 7 artiklassa asetetussa määräajassa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan näitä asiakirjoja, sekä ilmoitettava tästä välittömästi muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

5. Jos jonkin toimiluvan myöntäminen edellyttää teknisen pätevyyden osoittamista, kyseisen vastaanottavan jäsenvaltion on otettava huomioon sen alueen rajojen ulkopuolella suoritettu työ omalla alueella suoritettun työn arvoisena.

Samoin, jos vastaanottavassa valtiossa vaaditaan todiste vakavaraisuudesta, tämän valtion on pidettävä toisen jäsenvaltion kansalaisen osalta sen jäsenvaltion pankkien, josta

ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, antamia todistuksia omassa maassa annettuja todistuksia vastaavina.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä välittömästi komissiolle.

8 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 7 päivänä heinäkuuta 1964.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

Kurt SCHMÜCKER

LIITE

Luettelo tässä direktiivissä tarkoitetusta toiminnasta, perustuu Euroopan yhteisöjen teollisuusnimikkeistön (NICE)⁰⁾

Pääryhmä	Ryhmä	
11		Kiinteiden polttoaineiden louhinta ja valmistus
	111	Hiilen louhinta ja valmistus
	112	Ruskohiilen louhinta ja valmistus
12		Metallimalmien louhinta
	121	Rautamalmin louhinta
	122	Ei-rautapitoisten metallimalmien louhinta ja siihen liittyvä toiminta
ex 13	ex 130	Raakaöljyn ja maakaasun hyödyntäminen (jukuun ottamatta koeporausta ja porausta)
14	140	Rakennusmateriaalien ja tulenkestävän saven hyödyntäminen
19	190	Muiden mineraalien ja turpeen hyödyntäminen

⁰⁾ Tämä luettelo on laadittu yhteisön kielillä Euroopan yhteisöjen teollisuusnimikkeistön (NICE) pohjalta - Lisänumero "Teollisuuden tilastot" -sarjassa, Euroopan yhteisöjen tilastotoimisto, Bryssel, kesäkuu 1963.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 28 päivänä helmikuuta 1966,
sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten
ammattinharjoittajien toiminnassa sähkön-, kaasun- ja vedenjakelussa sekä
puhtaanapitopalveluissa (ISIC osasto 5)**

(66/162/ETY)

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 ja 3 kohdan sekä 63 artiklan 2 ja 3 kohdan,

sekä katsoo, että

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen IV osaston A jakson,

yleisissä toimintaohjelmissä määrätään poistettavaksi sähkö-, kaasun-, höyry-, vesi-, ja puhtaanapitopalvelujen aloilla kaikki kansalaisuuteen perustuva syrjintä sijoittautumisen ja palvelujen tarjoamisen yhteydessä ennen toisen vaiheen toisen vuoden loppua,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽²⁾ ja erityisesti sen V osaston C jakson,

tätä direktiiviä sovelletaan myös toimintaan, jonka tarkoituksena on yleisten taloudellisten etujen palveleminen rajoittamatta kuitenkaan perustamissopimuksen 90 artiklan soveltamista yrityksiin, joille on uskottu sellaisten palvelujen hoitaminen,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

tämän direktiivin oikean soveltamisen varmistamiseksi on tarpeen määritellä sen soveltamisala täsmentämällä, mitä tarkoi-

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62

⁽³⁾ EYVL N:o 96, 2.6.1965, s. 1682/65

⁽⁴⁾ EYVL N:o 103, 12.6.1965, s. 1798/65

tetaan itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnalla kyseisillä aloilla,

tuotanto ja jakelu sisältävät kaiken toiminnan, jonka tarkoituksena on välittää kaasua, sähköä tai vettä kuluttajan saataville käyttökelpoisessa muodossa; vastaavasti kaikki käsittely- tai muuntamistoimet, jotka suoritetaan tuotannon, vedenkeruun, siirtämisen tai kuljetuksen ja jakelun yhteydessä kuuluvat tämän direktiivin soveltamisalaan,

tätä direktiiviä sovellettaessa on otettava huomioon erilaiset nykyaikaiset menetelmät, joiden yhteisenä nimikkeenä on 'kaasulaitos' sen laajimmassa merkityksessä, ja toisaalta höyryn tuotanto ja jakelu sisältävät myös kuuman veden tuotannon ja jakelun lämmitystarkoituksiin,

puhtaanapalveluihin liittyvä ryhmä käsittää erityisesti katu- ja puhtaanapitotoimet, teollisuus- tai kotitalousjätteiden hävittämisen sekä likaveden poiston, muttei sisällä ISIC ryhmään 822 kuuluvia avustavia terveydenhuoltopalveluja,

tietty yleisen energian- ja vedenjakelun alaan kuuluva toiminta ei sisälly tähän direktiiviin, vaan kuuluu muihin sen nimikkeistön ryhmiin, jota käytettiin perustana laadittaessa yleiseen toimintaohjelmaan sisältyvää vapauttamisen aikataulua; kyseinen toiminta sisältää erityisesti maakaasulähteiden hyväksikäytön, kaasuntuotannon koksiumeissa, sikäli kuin tämä jälkimmäinen ei kuulu ISIC ryhmään 512, sekä kaasuntuotannon öljynjalostamoissa; yleisessä toimintaohjelmassa asetettu määräaika kaiken tämän toiminnan vapauttamiselle on sama; asioiden edetessä normaalisissa järjestyksessä kaiken teollisesti valmistetun kaasun tuotantoon liittyvän toiminnan tulisi vapautua samana päivänä,

"Kansainvälinen kaikkien taloudellisten toimialojen teollinen standardiluokituksessa (ISIC), Yhdistyneiden Kansakuntien tilastotoimisto, Tilastotutkimukset, sarja M N:o 4, aikakauskirja 1, New York, 1958" jätetään energianjakeluun liittyvän toiminnan (pääryhmä 51) ulkopuolelle itsenäiseksi palveluksi maakaasun kuljettaminen luokittelemalla tämä toiminta 'Muualla luokittelemattomaksi kuljetukseksi' luokkaan sisältyväksi (ryhmä 719); kuitenkin maakaasun siirto, kuten minkä

tahansa kaasun siirto, on läheisessä yhteydessä ISIC ryhmään 512 kuuluvaan toimintaan, jonka tarkoitus kuuluu tämän direktiivin alaan; tällainen siirto tulisi siksi sisällyttää tähän direktiiviin ja sen vapautumisen vaiheen tulisi pysyä yleisen toimintaohjelman aikataulun mukaisena,

sähkönsiirtoon ja putkien avulla tapahtuvaan kaasun ja veden siirtoon tätä direktiiviä tulee soveltaa vain sijoittautumisvapauden osalta,

erityisdirektiivit on annettu tai annetaan kaikkeen itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaan soveltuena, edunsaajien liikkuamista ja oleskelua koskeviksi säännöksiksi⁽¹⁾ ja, sikäli kun on tarpeen, jäsenvaltioiden yhtiöiltä osakkaiden ja ulkopuolisten etujen suojelemiseksi vaatimien vakuuksien yhteensovittamiseksi,

sijoittautumisvapautta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien toimenpiteiden soveltamiseksi yhtiöitä on kohdeltava samoin kuin luonnollisia henkilöitä, jotka ovat jäsenvaltioiden kansalaisia, siten, että ne ovat ainoastaan 58 artiklassa määrättyjen edellytysten alaisia ja tarvittaessa edellyttäen todellista ja jatkuvaa yhteyttä jäsenvaltion talouteen; tästä syystä ei miltään yhtiöltä saa vaatia minkään lisäedellytyksen täyttämistä, jotta se voisi hyötyä tällaisista toimenpiteistä eikä miltään yhtiöltä saa vaatia sellaisen erityisluvan hankkimista, jota ei vaadita tiettyä taloudellista toimintaa harjoittamaan pyrkivältä kotimaiselta yhtiöltä; tällaisen yhdenvertaisen kohtelun ei tule kuitenkaan estää jäsenvaltiota vaatimasta, että yhtiön, jolla on osakepääoma, tulisi toimia näissä valtioissa käyttäen sitä nimitystä, jolla se tunnetaan sen jäsenvaltion laissa, jonka mukaisesti se on perustettu, ja sen tulisi ilmoittaa merkityn pääoman määrä liikeasiakirjoissa, joita se käyttää vastaanottavassa jäsenvaltiossa,

sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetussa yleisessä toimintaohjelmassa määrätään ammatillisiin tai toimialajärjestöihin liittymisoikeutta koskevien rajoitusten poistamisesta, jos kyseisen henkilön ammatillitoiminta välttämättä edellyttää tämän oikeuden käyttämistä,

⁽¹⁾ EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 845/64

palveluja tarjoavan tai hänen puolestaan toimivan henkilön mukana seuraavien palkattujen työntekijöiden asemasta säädetään perustamissopimuksen 48 ja 49 artiklan soveltamiseksi annetuilla säännöksillä, ja

kyseisten rajoitusten poistamista ei tarvitse edeltää eikä seurata toimenpiteitä tämän toiminnan alan lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten yhteensovittamiseksi eikä tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroista tunnustamiseksi,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on poistettava sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annettujen yleisten toimintaohjelmien I osastossa tarkoitettuilta luonnollisilta henkilöiltä ja yhtiöiltä, jäljempänä 'edunsaajat', kyseisten yleisten toimintaohjelmien III osastossa tarkoitettut, tämän direktiivin 2 artiklassa mainitun toiminnan aloittamista ja harjoittamista koskevat rajoitukset. Sähkön siirron sekä putkea pitkin tapahtuvan kaasun-, höyryn- ja vedensiirron osalta tätä direktiiviä sovelletaan ainoastaan sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamisen osalta.

2 artikla

1. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman I liitteen pääryhmissä 51–52 tai saman yleisen toimintaohjelman III liitteen ryhmässä 719 lueteltuun itsenäisten ammattinharjoittajien toimintaan, nimittäin sähkön, kaasun, veden ja höyryn tuotantoon, jakeluun ja siirtoon tai kuljettamiseen sekä puhtaanapitopalvelujen tarjoamiseen.

2. Tämän toiminnan tarkoituksena on:

- a) sähkön kehittäminen, siirto ja jakelu;
- b) kaasun tuottaminen kaasulaitoksissa ja kaikentyyppinen kaasun jakelu kuluttajille, mukaan lukien itsenäisenä palveluna suoritettava kaiken tyyppinen putkea pitkin tapahtuva kaasunsiirto;
- c) höyryn tuotanto ja jakelu lämmitys- ja voimakäyttöön;

- d) veteen liittyvät palvelut, eli juoksuttaminen, puhdistaminen ja jakelu kuluttajille;
- e) jätteiden hävittäminen ja likaveden poisto (puhtaanapitopalvelut).

3 artikla

Yleisten toimintaohjelmien mukaisesti tätä direktiiviä ei sovelleta:

- a) maakaasulähteiden hyödyntämiseen (mukaan lukien koeporaukset ja poraus);
- b) yksityisen yrityksen tai julkisten viranomaisten suorittamaan rakennustyöhön, erityisesti sähkö- tai kaasulaitoksen rakentamiseen; vedenkeruualtaan, keinokastelun ja vesiväylien säätelyyn liittyvään rakentamiseen; puhtaanapitopalvelujen asentamiseen ja johtojen asentamiseen sähkön-siirtoa varten ja pääputkien ja putkien rakentamiseen kaasua, vettä jne. varten.

4 artikla

Jäsenvaltioiden on poistettava etenkin rajoitukset, jotka:

- a) estävät edunsaajia sijoittautumasta tai tarjoamasta palveluja vastaanottajavaltiossa samoin edellytyksin ja oikeuksin kuin tämän maan omat kansalaiset;
- b) johtuvat hallinnollisesta käytännöstä ja jotka edunsaajiin sovellettuna johtavat syrjintään maan omiin kansalaisiin nähden;
- c) säännöksistä tai käytännöistä johtuen merkitsevät, että edunsaajat eivät saa lupia tai toimilupia tai edunsaajille asetetaan rajoituksia tai edellytyksiä, jotka kohdistuvat ainoastaan heihin.

2. Poistettaviin rajoituksiin tulee kuulua erityisesti ne, jotka johtuvat toimenpiteistä, joilla estetään edunsaajien sijoittautuminen tai palvelujen tarjoaminen taikka rajoitetaan sitä seuraavin tavoin:

- a) *Belgiassa*
 - velvollisuus hankkia "carte professionnelle" (19 päivänä helmikuuta 1965 annetun lain 1 artikla);

b) *Ranskassa*

- velvollisuus hankkia "carte d'identité d'étranger commerçant" (12 päivänä marraskuuta 1938 annettu "Décret-loi"-säädos, 2 päivänä helmikuuta 1939 annettu "Décret"-säädos, 8 päivänä lokakuuta 1940 annettu laki);
- vaatimus, että seuraavien tulee olla Ranskan kansalaisia:

henkilöt, joilla on hallussaan lupa hyödyntää vesivoimaa (16 päivänä lokakuuta annetun lain 26 artikla) tai lämpöenergiaa (30 päivänä heinäkuuta 1935 annettu "Décret"-säädos); henkilöt, joilla on lupa tarjota tiettyjä julkisia palveluja (12 päivänä marraskuuta 1938 annettu "Décret-loi"-säädos); yhtiöiden ollessa kyseessä, hallituksen puheenjohtaja, toimeenpanevat johtajat, toimitusjohtaja, yhtiön nimenkirjoittajat, tilintarkastajat, ja kaksi kolmasosaa liikeyrityksen jäsenistä, tai hallituksen jäsenistä tai johtoryhmän jäsenistä tai hallintoneuvostosta;

- vaatimus, ellei "Décret"-säädoksessä säädetä poikkeusta, jonka mukaan jokainen yhtiö, jolla on sellainen lupa, on täytynyt perustaa Ranskan lain mukaan (16 päivänä lokakuuta 1919 annetun lain 26 artikla);

c) *Italiassa*

- vaatimus, jonka mukaan henkilön tulee olla Italian kansalainen, jotta hänet voitaisiin merkitä yritysrekisteriin "Raccolta, trasporto e smaltimento dei rifiuti solidi urbani" (20 päivänä maaliskuuta 1941 annetun lain n:o 366 31 artikla);

d) *Luxemburgissa*

- ulkomaan kansalaisille myönnettyjen toimilupien rajoitettu voimassaoloaika 2 päivänä kesäkuuta 1962 annetun Luxemburgin lain 21 artiklan mukaisesti (19 päivänä kesäkuuta 1962 annettu "Memorial A" N:o 31).

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että tämän direktiivin edunsaajilla on oikeus liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin samoin ehdoin, oikeuksin ja velvollisuuksin kuin niiden omilla kansalaisilla.

2. Sijoittautumisen yhteydessä oikeus liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin käsittää sekä vaalikelpoisuuden että kelpoisuuden tulla valituksi tällaisten järjestöjen johtaviin tehtäviin. Tällaiset tehtävät voidaan kuitenkin varata kysyksen

maan omille kansalaisille, kun asianomaisen järjestön toimintaan sisältyy lakien tai asetusten mukaisesti julkisen vallan käyttämistä.

3. Luxemburgin suurherttuakunnassa "Chambre de commerce"- tai "Chambre des métiers" -järjestön jäsenyys ei anna edunsaajille oikeutta osallistua näiden kamarien hallinnollisten toimielinten vaaliin.

6 artikla

Jäsenvaltio ei saa myöntää kenellekään toiseen jäsenvaltioon jotakin 2 artiklassa tarkoitettua toimintaa harjoittamaan lähtevälle kansalaiselleen mitään avustusta, joka olisi omiaan vääristämään liikkeenperustamisen edellytyksiä.

7 artikla

1. Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka aikovat ryhtyä harjoittamaan jotakin 2 artiklassa tarkoitettua toimintaa, todisteen hyvästä maineesta tai nuhteettomuudesta ja todisteen siitä, että he eivät ole olleet konkurssissa, tai jommankumman näistä todisteista, tämän valtion tulee hyväksyä muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta riittäväksi todisteeksi esitetty ote rikosrekisteristä tai, jos tällaista ei ole, näiden vaatimusten täyttymistä osoittava vastaava asiakirja, jonka on antanut sen maan toimivaltainen oikeus- tai hallintoviranomainen, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee.

2. Jos se maa, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee, ei anna asiakirjaa todisteeksi siitä, että henkilö ei ole ollut konkurssissa, sen sijasta voidaan antaa valahtoinen ilmoitus, jonka asianomainen antaa sen jäsenvaltion oikeus- tai hallintoviranomaiselle, notaarille tai toimivaltaiselle ammatilliselle tai toimialan toimielimelle, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee.

3. Edellä 1 ja 2 kohdan mukaisesti annetut asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

4. Jäsenvaltioiden on 8 artiklassa asetetussa määräajassa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan näitä asiakirjoja, sekä ilmoitettava tästä viipymättä muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

5. Jos vastaanottavassa valtiossa vaaditaan todiste taloudellisesta asemasta, tämän valtion tulee pitää toisen jäsenvaltion kansalaisen osalta sen jäsenvaltion pankkien, josta ulkomaan

kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, antamia todistuksia omassa maassa annettuja todistuksia vastaavina.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kuuden kuukauden kuluessa

sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

9 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 28 päivänä helmikuuta 1966.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. WERNER

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 15 päivänä lokakuuta 1968,
sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten
ammattinharjoittajien toiminnassa elintarvike- ja juomateollisuudessa
(ISIC pääryhmät 20 ja 21)

(68/365/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 ja 3 kohdan sekä 63 artiklan 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen IV osaston C jakson,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽²⁾ ja erityisesti sen V osaston C jakson,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

sekä katsoo, että

yleisissä toimintaohjelmissä määrätään poistettavaksi elintarvike- ja juomateollisuudessa kaikki sijoittautumiseen ja palvelujen tarjoamiseen liittyvä kansalaisuuteen perustuva syrjintä toisen vaiheen loppuun mennessä; tässä suhteessa ohjelmissä ei tehdä eroa teollisuusyritysten ja pieneollisuuden välillä vapauttamisen ajankohtaan nähden; tosiasiallisesti onkin mahdollista määrätä myöhempää ajankohtaa pieneollisuuden yritysten vapauttamiselle, koska pieneollisuuden oikeudellinen määrittely vaihtelee suuresti eri maissa ja mikäli sellaisten

yritysten vapauttaminen, joilla on samanlainen taloudellinen rakenne, tapahtuisi eri ajankohtina, saattaisi ilmetä vääristymiä; lisäksi pieneollisuutta koskevan lainsäädännön yhteensovittaminen edellyttää laajaa valmistelutyötä, joka ainoastaan viivästyttäisi vapauttamistoimenpiteiden soveltamista; kuitenkin ulkomaalaisia koskevien rajoitusten poistamiseen tulee liittyä siirtymätoimenpiteitä, joilla pyritään lieventämään kansallisten lainsäädäntöjen erojen vaikutuksia; tällaisia toimenpiteitä käsitellään erillisessä direktiivissä,

tätä direktiiviä ei sovelleta sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden saavuttamisesta itsenäisten ammattinharjoittajien vähittäiskauppatoiminnassa (ISIC ryhmästä 612) 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston direktiivin⁽⁵⁾ 2 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa määriteltyyn liikkuvaan kauppaan eli katukauppiaiden tai kaupustelijoiden kaupalliseen toimintaan ja toreilla myyntiä harjoittavien toimintaan sekä kauppahalleissa muista kuin kiinteästi asennetuista laitteista myyntiä harjoittavien toimintaan,

sitä ei sovelleta elintarvikkeiden ja juomien maataloudessa tapahtuvaan alkutuotantoon viininviljely mukaan lukien, tai

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62

⁽³⁾ EYVL N:o 23, 5.2.1966, s. 345/66

⁽⁴⁾ EYVL N:o 14, 25.1.1966, s. 211/66

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 260, 22.10.1968, s. 1

metsätalouteen, metsästyksen tai kalastukseen eikä kalastusluksissa tai tehdaslaivoissa tapahtuvaan kalankäsittelyyn; nämä toiminnot vapautetaan muilla direktiiveillä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

yleisten toimintaohjelmien antamisen jälkeen on laadittu Euroopan yhteisöjen teollisten toimialojen nimikkeistö, jonka nimi on "Euroopan yhteisöjen teollisuusnimikkeistö" (NICE); tämä nimikkeistö, johon sisältyy viittaukset kansallisiin nimikkeistöihin, soveltuu jäsenvaltioiden tarpeisiin paremmin kuin ISIC-nimikkeistö ("Kansainvälinen kaikkien taloudellisten toimialojen teollinen standardiluokitus") vaikka niissä noudatetaan samaa luokitusjärjestelmää; tämän vuoksi NICE-nimikkeistöä tulisi käyttää vapautettavan toiminnan luokittelussa silloin, kun direktiivin alaan kuuluu lukuisia toiminnan lajeja ja kyseisen direktiivin toimeenpanemisen helpottamiseksi on välttämätöntä luetella sellaiset toiminnan lajit yksityiskohtaisesti edellyttäen, ettei käyttäminen aiheuta muutoksia yleisissä toimintaohjelmissä vahvistettuun aikatauluun, joka laadittiin ISIC-nimikkeistön perustuen; tässä tapauksessa NICE-nimikkeistön soveltamisella ei voi olla sellaista vaikutusta,

kaikkeen itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaan soveltuvia edunsaajien liikkumisesta ja oleskelusta annettuihin säännöksiin liittyviä erillisiä direktiivejä ja, tarvittaessa osakkaiden ja ulkopuolisten etujen suojelemiseksi jäsenvaltioiden yhtiöiltä vaatimien vakuuksien yhteensovittamisesta, on annettu tai annetaan direktiivit,

sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetussa yleisessä toimintaohjelmassa määrätään ammatillisiin tai toimialajärjestöihin liittymisoikeutta koskevien rajoitusten poistamisesta, jos kyseisen henkilön ammattitoiminta välttämättä edellyttää tämän oikeuden käyttämistä,

palveluja tarjoavan tai hänen puolestaan toimivan henkilön mukana seuraavien palkattujen työntekijöiden asemasta säädetään perustamissopimuksen 48 ja 49 artiklan mukaisesti annetuilla säännöksillä, ja

sellaisten valmistajien vähittäismyyntitoimintaa, joka, ilman, että olisivat sijoittautuneet tuottajina vastaanottajavaltioon, myyvät tuossa valtiossa itse tuotteitaan suoraan kuluttajille, säätelevät sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden saavuttamista itsenäisten ammatinharjoittajien vähittäiskauppatoiminnassa (ISIC ryhmästä 612) 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston direktiivin säännökset; tämän vuoksi tätä direktiiviä ei sovelleta sellaiseen toimintaan,

1 artikla

Jäsenvaltioiden on poistettava sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annettujen yleisten toimintaohjelmien I osastossa tarkoitettuilta luonnollisilta henkilöiltä ja yhtiöiltä, jäljempänä 'edunsaajat', kyseisten yleisten toimintaohjelmien III osastossa tarkoitettujen rajoitukset, jotka koskevat oikeutta aloittaa tämän direktiivin 2 artiklassa määritellyn toiminnan harjoittaminen ja harjoittaa sitä.

2 artikla

1. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman II liitteen pääryhmissä 20 ja 21 lueteltuihin itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaan elintarvike- ja juomateollisuudessa, lukuun ottamatta lääkkeiden ja farmaseuttisten tuotteiden valmistusta.

Tämä toiminta vastaa Euroopan yhteisöjen teollisuusnimikkeistön (NICE) pääryhmiin 20 A, 20 B ja ryhmään 304 kuuluvaa toimintaa; nimikkeistössä otetaan huomioon Euroopan tehdasteollisuuden erityisrakenne; kyseiset toiminnan lajit ovat tämän direktiivin liitteessä.

2. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan myös vastaanottavassa valtiossa teollisuustuottajina toimipaikan perustaneisiin omien tuotteidensa tukku- tai vähittäismyyntiä harjoittaviin valmistajiin.

3. Tämän direktiivin säännöksiä ei sovelleta liikkuvaan kauppaan.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on poistettava erityisesti rajoitukset, jotka:

- estävät edunsaajia sijoittautumasta vastaanottajavaltioon tai tarjoamasta palveluja siellä samoin edellytyksin ja oikeuksin kuin tämän maan omat kansalaiset;
- johtuvat hallintokäytännöstä ja jotka edunsaajiin sovellettuna johtavat maan omiin kansalaisiin verrattuna syrjivään kohteluun.

2. Poistettaviin rajoituksiin on kuuluttava etenkin ne, jotka johtuvat toimenpiteistä, joilla estetään edunsaajia sijoittautumasta tai tarjoamasta palveluja taikka rajoitetaan tätä seuraavinta tavoin:

a) *Belgiassa:*

- velvollisuus hankkia "carte professionnelle" –asiakirja (helmikuun 19 päivänä 1965 annetun lain 1 artikla);

b) *Ranskassa:*

- velvollisuus hankkia "carte d'identité d'étranger commerçant" (marraskuun 12 päivänä 1938 annettu "décret-loi" –säädos; lokakuun 8 päivänä 1940 annettu laki);
- kaupallisten vuokrasopimusten uudistamisoikeuden epäminen (syyskuun 30 päivänä 1953 annettu "décret" –säädos, 38 artikla);

c) *Luxemburgissa:*

- ulkomaalaisille myönnettyjen toimilupien määräaikaisuus (kesäkuun 2 päivänä 1962 annetun lain 21 artikla);

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että tämän direktiivin edunsaajilla on oikeus liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin samoin edellytyksin, oikeuksin ja velvollisuuksin kuin niiden omat kansalaiset. Erityisesti Ranskan tasavallan tulee taata edunsaajille oikeus liittyä "Confédération des industries de traitement des produits de la pêche maritime" –nimiseen järjestöön.

2. Sijoittautumisen yhteydessä oikeus liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin käsittää sekä vaalikelpoisuuden että kelpoisuuden tulla nimitetyksi tällaisten järjestöjen johtaviin tehtäviin. Tällaiset tehtävät voidaan kuitenkin varata kyseisen maan omille kansalaisille, milloin asianomaisen järjestön toimintaan sisältyy lakien tai asetusten mukaisesti julkisen vallan käyttämistä.

3. Luxemburgin suurherttuakunnassa "Chambre de commerce" – tai "Chambre des métiers" –järjestön jäsenyys ei anna edunsaajille oikeutta osallistua näiden yhteisöjen hallinnollisten toimielinten valintaan.

5 artikla

Jäsenvaltio ei saa myöntää toiseen jäsenvaltioon jotakin 2 artiklassa tarkoitettua toimintaa harjoittamaan lähtevälle kansalaiselleen avustusta, joka olisi omiaan vääristämään sijoittautumisen edellytyksiä.

6 artikla

1. Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka aikovat aloittaa jonkin 2 artiklassa tarkoitetun toiminnan harjoittamisen, todisteen hyvästä maineesta tai nuhteettomuudesta ja todisteen siitä, että he eivät ole aikaisemmin olleet konkurssissa, tai jommankumman näistä todisteista, tämän valtion on hyväksyttävä muiden jäsenvaltioiden riittäväksi

todisteeksi esitetty ote rikosrekisteristä tai, jos tällaista ei ole, näiden vaatimusten täyttymistä osoittava vastaava asiakirja, jonka on antanut sen maan toimivaltainen oikeus- tai hallintoviranomainen, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee.

Jos maa, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee, ei anna asiakirjaa todisteeksi siitä, että henkilö ei ole aikaisemmin ollut konkurssissa, sen sijasta voidaan antaa valahtoinen ilmoitus, jonka asianomainen antaa sen jäsenvaltion oikeus- tai hallintoviranomaiselle, notaarille tai toimivaltaiselle ammatilliselle tai toimialayhteisön toimielimelle, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee.

2. Jos vastaanottava jäsenvaltio asettaa omille maito- ja maitotalosteollisuustoimintaa (NICE ryhmä 202) harjoittamaan aikoville kansalaisilleen erityisiä edellytyksiä nuhteettomuudesta tai hyvästä maineesta eikä todistetta tällaisten edellytysten täyttymisestä voida saada 1 kohdan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetuista asiakirjoista, tämän valtion tulee hyväksyä toisen jäsenvaltion kansalaisilta riittäväksi todisteeksi tässä suhteessa sen jäsenvaltion toimivaltaisen oikeus- tai hallintoviranomaisen, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, antama todistus, josta kyseisten edellytysten täytyminen käy ilmi. Tällaisen todistuksen tulee liittyä niihin erityisiin seikkoihin, joita vastaanottava maa pitää asiaan vaikuttavina.

3. Edellä 1 ja 2 kohdan mukaisesti annetut asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

4. Jäsenvaltioiden tulee 7 artiklassa asetetussa määräajassa nimetä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan näitä asiakirjoja, sekä ilmoittaa tästä välittömästi muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

5. Jos vastaanottavassa valtiossa vaaditaan todiste vakavaraisuudesta, tämän valtion tulee pitää toisen jäsenvaltion kansalaisen osalta sen jäsenvaltion pankkien, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, antamia todistuksia sen omalla alueella annettuja todistuksia vastaavina.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä välittömästi komissiolle.

8 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 15 päivänä lokakuuta 1968.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. SEDATI

LIITE

Luettelo tämän direktiivin tarkoittamista toiminnan aloista, joka perustuu Euroopan yhteisöjen teollisuusunikkeistöön (NICE)⁽¹⁾

Pääryhmä	Ryhmä	
20 A	200	<i>Eläin- ja kasvisrasvoja ja öljyjä valmistava teollisuus</i>
20 B		<i>Elintarviketeollisuus (lukuun ottamatta juomateollisuutta)</i>
	201	Teurastus, lihan käsittely ja säilöntä
	202	Maito- ja maitojalosteteollisuus
	203	Hedelmien ja vihannesten purkitus ja säilöntä
	204	Kalan ja muiden merituotteiden purkitus ja säilöntä
	205	Myllytuotteiden valmistus
	206	Leipomotuotteiden, mukaan lukien korppujen ja keksien valmistus
	207	Sokeriteollisuus
	208	Kaakao-, suklaa- ja sokerimakeisten valmistus
	209	Muunlaiset elintarviketeollisuuden tuotteet
21		<i>Juomateollisuus</i>
	211	Etyylialkoholin valmistus käyttämällä, hiivojen ja tisleiden valmistus
	212	Viinien ja muiden mallastamattomien alkoholijuomien valmistus
	213	Juomien pano ja mallastus
	214	Virvoitusjuoma- ja hiilihappovesiteollisuus
ex 30		<i>Kumituotteiden, muovimateriaalien, keinotekoisten ja synteettisten kuitujen sekä tärkkelystuotteiden valmistus</i>
	304	Tärkkelystuotteiden valmistus

⁽¹⁾ Tämä luettelo on laadittu yhteisön kielillä "Euroopan yhteisöjen teollisuusunikkeistöön" (NICE) pohjalta - "Teollisuustilastoja" -julkaisusarjan lisänumero, Euroopan yhteisöjen tilastotoimisto, Bryssel, kesäkuu 1963.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 15 päivänä lokakuuta 1968,
itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaan elintarvike- ja juomateollisuudessa
(ISIC pääryhmät 20 ja 21) sovellettavista, siirtymätoimenpiteitä koskevista
yksityiskohtaisista säännöksistä**

(68/366/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 kohdan, 57 artiklan, 63 artiklan 2 kohdan ja 66 artiklan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen V osaston toisen ja kolmannen alakohdan,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽²⁾ ja erityisesti sen VI osaston toisen ja kolmannen alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, 32/62

⁽³⁾ EYVL N:o 23, 5.2.1966, s. 349/66

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽¹⁾,

sekä katsoo, että

yleisissä toimintaohjelmissä määrätään rajoitusten poistamisesta ja edellytetään selvitettäväksi tulisiko tällaista poistamista edeltää, siihen liittyä tai sitä seurata tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroinen tunnustaminen sekä kyseisen toiminnan aloittamista ja sen harjoittamista koskevien lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten yhteensovittaminen sekä tuleeko tarvittaessa päättää siirtymätoimenpiteistä kunnes tällainen tunnustaminen tai yhteensovittaminen on toteutettu,

kaikki jäsenvaltiot eivät aseta edellytyksiä elintarvike- ja juomateollisuuden aloittamiselle ja sen harjoittamiselle; pienteollisuuden määritelmä ja siten jako pienteollisuuden toiminnan ja teollisuuden toiminnan välillä vaihtelee jäsenvaltiosta toiseen; lisäksi, joissakin tapauksissa on vapaus ryhtyä harjoittamaan ja harjoittaa pienteollisuuden toimintaa, toisissa tapauksissa on ankarampia säännöksiä, joissa edellytetään toiminnan aloittamista ja sen harjoittamista varten muodollista pätevyyttä,

yleisiä toimintaohjelmia hyväksyessään neuvosto havaitsi pienteollisuuden yhteydessä yhteensovittamisen ja tunnustamisen aiheuttavan ongelmia, joiden ratkaiseminen vaatii yksityiskohtaista valmistelua,

tästä johtuen ei ole mahdollista toteuttaa säädettyä yhteensovittamista samanaikaisesti rajoitusten poistamisen kanssa; tällainen yhteensovittaminen täytyy toteuttaa myöhemmin,

vaikka yhteensovittamista ei ole suoritettu välittömästi, on kuitenkin suotavaa helpottaa sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden saavuttamista kyseisen toiminnan osalta päättämällä yleisissä toimintaohjelmissä ennakoitujen kaltaisista siirtymätoimenpiteistä; tämä tulisi tehdä ensisijaisesti, että voitaisiin välttää erityisen vaikeuksien syntyminen niiden jäsenvaltioiden kansalaisille, joissa ei ole asetettu tällaisen toiminnan aloittamiselle mitään edellytyksiä,

tällaisten vaikeuksien ehkäisemiseksi siirtymätoimenpiteiden pääasiallisena sisältönä tulee olla, että niissä vastaanottavissa valtioissa, joissa on määräyksiä tällaisen toiminnan aloittamisesta, hyväksytään riittäväksi todisteeksi pätevydestä kyseisen toiminnan aloittamista varten, että toimintaa on harjoitettu riittävän kauan jäsenvaltiossa, josta henkilö tulee, ja siten, että

aika, milloin aikaisempaa koulutusta ei vaadita, on ollut riittävän askettain sen varmistamiseksi, että asianomaisella on vastaanottavan maan omilta kansalaisiltaan vaatimat ammatilliset tiedot; nimenomaisesti määriteltyyn toimintaan sovellettavissa siirtymätoimenpiteissä voidaan samalla säätää, että jäsenvaltiot tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroista tunnustamista valmisteltaessa hyväksyvät vastedes toisen jäsenvaltion ammatilliseen rekisteriin kirjoittautumisen riittäväksi todisteeksi siitä, että asianomaisella on riittävät tiedot ja taidot,

ISIC pääryhmiin 23 - 40 (teollisuus ja pienteollisuus) kuuluvien itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnan osalta neuvosto on jo antanut direktiivin siirtymätoimenpiteistä⁽²⁾ ja tämä direktiivi on yhdenmukaistettava mainittujen siirtymätoimenpiteiden kanssa,

koska eri jäsenvaltioissa määritellään eri tavoin sellainen elinkeinotoiminta, jota sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden saavuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnassa elintarvike- ja juomateollisuudessa (ISIC pääryhmät 20 ja 21) 15 päivänä lokakuuta 1968 annettu neuvoston direktiivi⁽³⁾ koskee, voidaan toimintaa, jota yhdessä valtiossa pidetään elintarvike- tai juomateollisuuteen kuuluvana, pitää toisessa valtiossa vähittäiskaupan tai henkilöasiakaspalvelualan toiminnan alaan kuuluvana; kaikkien tällaisista eroavuuksista aiheutuvien vaikeuksien ratkaisemiseksi tulisi kussakin tapauksessa ottaa huomioon vastaanottavan maan lainsäädäntöön sisältyvät määritelmät tapaukseen soveltuvan siirtymätoimenpiteistä annetun direktiivin määrittämiseksi,

sen välttämiseksi, että henkilöt, jotka eivät täytä niitä edellytyksiä, jotka tämän toiminnan aloittamiselle ja sen harjoittamiselle on asetettu siinä valtiossa, josta he tulevat, siirtyvät suhteettomassa määrin valtioihin, joissa kyseisen toiminnan aloittamiselle ei ole asetettu minkäänlaisia edellytyksiä, olisi säädettävä, että tällaisilla valtioilla on oikeus vaatia tarvittaessa yhden tai useamman toiminnan osalta, että muiden jäsenvaltioiden kansalaiset osoittavat kelpoisuutensa harjoittaa kyseistä toimintaa siinä valtiossa, josta he tulevat,

⁽¹⁾ EYVL N:o 14, 25.1.1966, s. 206/66

⁽²⁾ EYVL N:o 117, 23.7.1964, s. 1863/64

⁽³⁾ EYVL N:o L 260, 22.10.1968, s. 9

kuitenkin tällaisia oikeuksia on syytä myöntää erityisen varovaisesti, sillä niiden liian yleinen soveltaminen saattaa olla esteenä liikkumisvapaudelle; tämän vuoksi niiden tulisi olla rajattuja sekä kestoaltaan että laajuudeltaan ja, kuten perustamissopimuksessa yleisesti määrätään suojatoimenpiteiden myöntämisestä, tällaisen oikeuden myöntäminen kuuluu komissiolle, ja

tässä direktiivissä säädettyjen toimenpiteiden pääasiallinen tarkoitus häviää kyseiseen toimintaan ryhtymiselle ja sen harjoittamiselle asetettujen edellytysten yhteensovittamisen ja tutkintotodistusten, todistusten ja muiden kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisen tunnustamisen myötä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava jäljempänä olevien säännösten mukaisesti seuraavat siirtymätoimenpiteet itsenäisenä ammatinharjoittajana elintarvike- ja juomateollisuuden toiminnan aloittamista alkovien, yleisten toimintaohjelmien I osastossa tarkoitettujen luonnollisten henkilöiden tai yhtiöiden, jäljempänä 'edunsaajat', sijoittautumisen tai palvelujen tarjoamisen osalta alueellaan.

2. Kyseinen toiminta on sitä toimintaa, jota tarkoitetaan sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden saavuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnassa elintarvike- ja juomateollisuudessa (ISIC pääryhmät 20 ja 21) 15 päivänä lokakuuta 1968 annetussa neuvoston direktiivissä.

2 artikla

Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti tietty toiminta ei kuulu elintarvike- tai juomateollisuuden vaan pikemminkin vähittäiskaupan tai henkilöasiakaspalvelutoimintaan, sovelletaan tähän toimintaan tuossa jäsenvaltiossa asianmukaista kyseisen toiminnan yksityiskohtaiset siirtymäsäännökset sisältävää direktiiviä.

3 artikla

Jäsenvaltioiden, joissa jonkin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen toiminnan aloittamiseksi tai sen harjoittamiseksi edellytetään tiettyä pätevyystodistusta, on huolehdittava, että jokainen tähän elinkeinon hakeutuva edunsaaja saa tiedot säännöksistä, jotka

koskevat sen elinkeinon harjoittamista, jota hän aikoo harjoittaa, ennen kuin hän sijoittautuu tai alkaa harjoittaa toimintaa väliaikaisesti.

4 artikla

1. Jos jäsenvaltiossa johonkin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen toiminnan aloittamiseksi tai sen harjoittamiseksi edellytetään yleisiä, kaupallisia tai ammatillisia tietoja ja taitoja, tulee tämän jäsenvaltion hyväksyä, ellei tämän artiklan 2 ja 3 kohdassa toisin säädetä, riittäväksi näytöksiksi tällaisista tiedoista ja taidoista, että kyseistä toimintaa on harjoitettu toisessa jäsenvaltiossa jokin seuraavista ajanjaksoista:

- a) kuusi peräkkäistä vuotta joko itsenäisesti tai yrityksen toiminnasta vastaavana johtajana,
- b) kolme peräkkäistä vuotta joko itsenäisesti tai yrityksen toiminnasta vastaavana johtajana, jos edunsaaja osoittaa saaneensa kyseiseen toimintaan aikaisemman vähintään kolmivuotisen koulutuksen, josta todisteena on valtion hyväksymä todistus tai todistus, jonka toimivaltainen ammatillinen tai toimialayhteisön toimielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa vaatimukset,
- c) kolme peräkkäistä vuotta itsenäisesti, jos edunsaaja osoittaa harjoittaneensa kyseistä toimintaa ainakin viisi vuotta muutoin kuin itsenäisesti, tai
- d) viisi peräkkäistä vuotta johtajana, joista vähintään kolme vuotta teknisissä tehtävissä vastuullaan yksi tai useampia yrityksen osastoja, jos edunsaaja osoittaa saaneensa kyseiseen toimintaan aikaisemman vähintään kolmivuotisen koulutuksen, josta on todisteena valtion hyväksymä todistus tai todistus, jonka toimivaltainen ammatillinen toimielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa vaatimukset.

Edellä a ja c alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa toiminnan harjoittamisen päättymisestä ei ole saanut kuluu kymmentä vuotta enempää ennen 5 artiklan 3 kohdassa säädetyn hakeutumisen jättöpäivää. Milloin jäsenvaltiossa on kuitenkin säädetty omia kansalaisia koskeva lyhyempi määräaika, voidaan tätä määräaika soveltaa myös edunsaajiin.

2. Saksan liittotasavallan on hyväksyttävä meijerin tai maidonjalostusyrityksen teknisen johtajan toiminnan aloittamisen ja harjoittamisen osalta riittäväksi näytöksiksi kyseisen toiminnan harjoittaminen toisessa jäsenvaltiossa jokin seuraavista ajanjaksoista:

a) kahdeksan peräkkäistä vuotta joko itsenäisesti tai yrityksen johtamisesta vastuullisena edellyttäen, ettei kyseisen toiminnan harjoittamisen päättymisestä ole kulunut enempää kuin kymmenen vuotta ennen 5 artiklan 3 kohdassa säädetyn hakemuksen jättöpäivää; tai

b) neljä peräkkäistä vuotta joko itsenäisesti tai yrityksen johtamisesta vastuullisena tai kuusi peräkkäistä vuotta johtajana, joista vähintään kolme vuotta teknisissä asiantuntijatehtävissä vastuullaan yksi tai useampia yrityksen osastoista, edunsaajan osoittaessa saaneensa kyseiseen toimintaan aikaisempaa koulutusta vähintään kolmen vuoden ajan, josta on todisteena valtion hyväksymä todistus tai todistus, jonka toimivaltainen ammatillinen toimielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa vaatimukset.

3. Vauvojen ja lasten erikoisruokia tai dieettiruokia valmistavan yrityksen teknisen johtajan toimeen tarvittavan ammattipätevyyden voi asianomainen henkilö Italiassa osoittaa toisessa jäsenvaltiossa annetulla tutkintotodistuksella, joka siltä osin kun on kyse sen saavuttamiseksi vaadittavasta tasosta ja ammatillisesta koulutuksesta, vastaa Italian lainsäädännön mukaan vaadittavaa tutkintotodistusta ja antaa asianomaiselle luvan rekisteröityä erityiseen ammatilliseen rekisteriin vain kyseistä toimintaa varten. Asianomaisen tulee samalla osoittaa harjoittaneensa toimintaa kyseisellä toimialalla toisessa jäsenvaltiossa itsenäisesti, yrityksen johtamisesta vastaavana tai teknisenä johtajana vähintään kolme peräkkäistä vuotta.

5 artikla

Edellä 4 artiklaa sovellettaessa:

1. Jos jäsenvaltiossa jonkin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ammatin harjoittamisen aloittaminen tai sen harjoittaminen edellyttää yleisiä, kaupallisia tai ammatillisia tietoja tai taitoja, kyseisen valtion on komission avustuksella tiedotettava muille jäsenvaltioille tälle ammatille ominaiset piirteet (ammattiin sisältyvän toiminnan kuvaus).

2. Sen maan, josta edunsaaja tulee, tähän tarkoitukseen nimeämän toimivaltaisen viranomaisen on todistettava edunsaajan tosiasiallisesti harjoittaman ammattitoiminnan laatu ja kesto. Todistukset on laadittava ottaen huomioon sen jäsenvaltion toimittama virallinen kuvaus kyseisestä ammatista, jossa edunsaaja haluaa harjoittaa kyseistä ammattia pysyvästi tai väliaikaisesti.

3. Vastaanottavan jäsenvaltion on myönnettävä lupa harjoittaa kyseistä toimintaa asianomaisen henkilön hakemuksesta edellyttäen, että todistuksen mukainen toiminta on yhdenmukaista 1 kohdan mukaisesti ilmoitetun toiminnan kuvauksen pääpiirteiden kanssa, ja edellyttäen, että tämän valtion määräyksissä asetetut kaikki muut edellytykset täyttyvät.

6 artikla

1. Jos jäsenvaltiossa ei edellytetä 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun toiminnan aloittamista tai sen harjoittamista varten yleisiä, kaupallisia tai ammatillisia tietoja tai taitoja, valtio voi, milloin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun neuvoston direktiivin soveltamisesta aiheutuu vakavia vaikeuksia, pyytää komissiolta rajoitetuksi ajaksi ja koskien yhtä tai useampaa määrättyä toimintaa oikeutta vaatia sen alueella tätä toimintaa harjoittamaan aikovia muiden jäsenvaltioiden kansalaisia osoittamaan, että heillä on siinä maassa, josta he tulevat, tällaiseen toimintaan vaadittava pätevyys. Tätä oikeutta ei tule käyttää sellaisen henkilön suhteen, joka tulee valtiosta, jossa kyseisen toiminnan aloittamiseksi ei edellytetä todistetta erityisistä tiedoista, eikä sellaisen henkilön suhteen, joka on asunut vastaanottavassa valtiossa vähintään viisi vuotta.

2. Komissio määrittelee asianomaisen asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä edellytykset, joilla tämän artiklan 1 kohdan mukainen oikeus myönnetään, sekä annettava yksityiskohtaiset säännöt sen soveltamisesta.

3. Mikäli 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun neuvoston direktiivin soveltamisesta aiheutuu vakavia vaikeuksia, komissio voi antaa Luxemburgin suurherttuakunnalle oikeuden lykätä komission määräämäksi ajaksi ja sen asettamin edellytyksin tämän direktiivin 3 artiklan säännösten soveltamista yhden tai useamman tietyn toiminnan osalta.

7 artikla

Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan kunnes kyseiseen toimintaan ryhtymistä ja sen harjoittamista koskevien kansallisten säännösten yhteensovittamisesta annetut säännökset tulevat voimaan.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on 9 artiklassa asetetussa määräajassa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan edellä mainitut todistukset, sekä ilmoitettava tästä välittömästi muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

9 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta saamisesta ja ilmoitettava tästä viipymättä komissiolle.

10 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset

kirjallisina komissiolle.

11 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa lokakuun 15 päivänä 1968.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. SEDATI

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 13 päivänä maaliskuuta 1969,
sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten
ammattinharjoittajien toiminnassa öljyn ja maakaasun etsinnässä (koeporaus ja poraus)
(ISIC pääryhmästä 13)**

(69/82/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 ja 3 kohdan sekä 63 artiklan 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen IV osaston D jakson,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽²⁾ ja erityisesti sen V osaston C jakson;

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

sekä katsoo, että

yleisissä toimintaohjelmissä määrätään sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten ammattinharjoittajien harjoittamassa öljyn ja maakaasun etsinnässä (koeporaus ja poraus) kolmannen vaiheen alun ja kolmannen vaiheen toisen vuoden lopun välisenä aikana; tämä toiminta käsittää öljy- ja maakaasuesiintymien etsinnän kaikin tarkoituksenmukaisin keinoin ja kaikki hyödyntämistä edeltävät työvaiheet aluetta koskevat valmistelut mukaan luettuna,

yleisten toimintaohjelmien antamisen jälkeen on laadittu Euroopan talousyhteisön teollisten toimialojen nimikkeistö, jonka nimi on "Euroopan yhteisöjen teollisuusnimikkeistö" (NICE); tämä nimikkeistö, jossa viitataan kansallisiin nimikkeistöihin, soveltuu jäsenvaltioiden tarpeisiin paremmin kuin ISIC-nimikkeistö ("Kansainvälinen kaikkien taloudellisten toimialojen teollinen standardiluokitus") vaikka niissä noudatetaan samaa luokitusjärjestelmää,

sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten ammattinharjoittajien toiminnassa

kaivos- ja louhostyössä (ISIC pääryhmät 11 - 19) 7 päivänä heinäkuuta 1964 annetulla neuvoston direktiivillä⁽⁵⁾ on poistettu olemassa olevat öljyn ja maakaasun koeporaus ja poraus koskevat rajoitukset ainoastaan jos tällaista toimintaa harjoittaa tuotantoluvan haltija; tämä direktiivi koskee sekä etsintäluvan (koeporaus ja poraus) haltijoita että yrityksiä, jotka harjoittavat öljyn ja maakaasun etsintää etsintäluvan nojalla tai etsintäluvan haltijan puolesta (sopimuksen nojalla toimivat yritykset) tai suorittavat tällaista toimintaa omaan lukuunsa,

tätä direktiiviä sovelletaan samaan maantieteelliseen alueeseen kuin edellä mainittua direktiiviä,

tiettyjen ammattien harjoittaminen (insinööri, geologi, geofyysikko) liittyy usein läheisesti teknisellä alalla öljyn ja maakaasun etsintään (koeporaus ja poraus); näiden ammattien vapauttamisesta ja niihin liittyvä tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta annetaan erilliset, teknisiä ammatteja yleensä koskevat direktiivit,

sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetussa yleisessä toimintaohjelmassa määrätään poistettavaksi ammatillisiin tai toimialajärjestöihin liittymisoikeuden rajoitukset, jos kyseisen henkilön ammattitoiminta välttämättä edellyttää tämän oikeuden käyttämistä, ja

palveluja tarjoavan tai hänen puolestaan toimivan henkilön mukana seuraavien palkattujen työntekijöiden asemasta säädetään perustamissopimuksen 48 ja 49 artiklan mukaisesti annetuilla säännöksillä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on poistettava sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annet-

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62

⁽³⁾ EYVL N:o 268, 6.11.1967, s. 3

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 1, 12.1.1968, s. 8

⁽⁵⁾ EYVL N:o 117, 23.7.1964, s. 1871/64

tujen yleisten toimintaohjelmien I osastossa tarkoitetuilta luonnollisilta henkilöiltä ja yhtiöiltä, jäljempänä 'edunsaajat', kyseisten yleisten toimintaohjelmien III osastossa tarkoitettujen rajoitukset, jotka koskevat oikeutta tämän direktiivin 2 artiklassa mainitun toiminnan aloittamista ja harjoittamista.

2 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman liitteessä III lueteltuihin itsenäisten ammattinharjoittajien toimintaan öljyn ja maakaasun etsinnässä (koeporaus ja poraus) (ISIC pääryhmästä 13).

Tämä toiminta vastaa Euroopan yhteisöjen teollisuusnimikkeistön (NICE) ryhmään 130 kuuluvaa toimintaa, jossa otetaan huomioon Euroopan kaivos- ja louhusteollisuuden rakenteen erityispiirteet.

2. Kyseinen toiminta käsittää öljy- ja maakaasuesiintymien etsinnän kaikilla tarkoituksenmukaisilla keinoilla sekä kaikki hyödyntämistoimintaa edeltävät toimet, mukaan lukien aluetta koskevat valmistelut.

3. Tätä toimintaa saavat harjoittaa:

- yritykset, jotka harjoittavat etsintätoimintaa omaan lukuunsa, mutta joilla ei ole tuotantolupaa; tai
- yritykset, jotka harjoittavat etsintätoimintaa toisten lukuun.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on poistettava erityisesti rajoitukset, jotka:

- a) estävät edunsaajia sijoittautumasta vastaanottajavaltioon tai tarjoamasta palveluja siellä samoin edellytyksin ja oikeuksin kuin tämän maan omat kansalaiset;
- b) johtuvat hallintokäytännöstä ja jotka edunsaajiin sovellettuna johtavat maan omiin kansalaisiin verrattuna syrjivään kohteluun;
- c) johtuvat säännöksistä tai käytännöstä, joilla estetään lupien tai toimilupien myöntäminen edunsaajille tai asetetaan edunsaajille rajoituksia tai edellytyksiä, jotka kohdistuvat ainoastaan heihin;
- d) estävät edunsaajia toimimasta ammatillisessa tai toimialajärjestössä.

2. Poistettaviin rajoituksiin on kuuluttava erityisesti ne, jotka johtuvat toimenpiteistä, joilla estetään edunsaajia sijoittautumasta tai tarjoamasta palveluja taikka rajoitetaan tätä seuraavinta tavoin:

a) *Belgiassa:*

- velvollisuus hankkia "carte professionnelle" -asiakirja (19 päivänä helmikuuta 1965 annetun lain 1 artikla);

b) *Ranskassa:*

- velvollisuus hankkia "carte d'identité d'étranger commerçant" (12 päivänä marraskuuta 1938 annettu "Decret-loi" -säädös, 2 päivänä helmikuuta 1939 annettu "Decret"-säädös, 8 päivänä lokakuuta 1940 annettu laki);

c) *Italiassa:*

- öljyn ja maakaasun etsintälupien (koeporaus ja poraus) myöntämiseen liittyvä vaatimus, jonka mukaan henkilön on oltava Italian kansalainen, tai yhtiön ollessa kyseessä, sillä on oltava kotipaikka Italiassa tai että asiasta on olemassa vastavuoroiset järjestelyt (21 päivänä heinäkuuta 1967 annettu laki n:o 613, 21 päivänä marraskuuta 1958 annettu Trentino-Alto Adigen alueen laki n:o 28, 8 päivänä marraskuuta 1968 annettu Sardinian alueen laki n:o 45).

4 artikla

Jäsenvaltio ei saa myöntää kenellekään toiseen jäsenvaltioon jotakin 2 artiklassa tarkoitettua toimintaa harjoittamaan lähtevälle kansalaiselleen avustusta, joka olisi omiaan vääristämään sijoittautumisen edellytyksiä.

5 artikla

1. Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka aikovat ryhtyä harjoittamaan jotakin 2 artiklassa tarkoitettua toimintaa, todisteen hyvästä maineesta tai nuhteettomuudesta ja todisteen siitä, että he eivät ole aikaisemmin olleet konkurssissa, tai jommankumman näistä todisteista, tämän valtion tulee hyväksyä muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta riittäväksi todisteeksi esitetty ote rikosrekisteristä tai, jos tällaista ei ole, näiden vaatimusten täytymistä osoittava vastaava asiakirja, jonka on antanut sen maan toimivaltainen oikeus- tai hallintoviranomainen, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee.

2. Jos maa, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee, ei anna asiakirjaa todisteeksi siitä, että henkilö ei ole aikaisemmin ollut konkurssissa, sen sijasta voidaan antaa valahtoinen ilmoitus, jonka asianomainen antaa sen jäsenvaltion oikeus- tai hallintoviranomaiselle, notaarille tai toimivaltaiselle ammatilliselle tai toimialayhteisön toimielimelle, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee.

3. Edellä 1 ja 2 kohdan mukaisesti annetut asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

4. Jäsenvaltioiden tulee 6 artiklassa asetetussa määräajassa nimetä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan näitä asiakirjoja, sekä ilmoittaa tästä välittömästi muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

5. Jos jonkin toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on teknisen pätevyuden osoittaminen, kyseisen vastaanottavan jäsenvaltion tulee ottaa huomioon sen alueen ulkopuolella suoritettu työ samanarvoisena kuin sen omalla alueella suoritettu työ.

Samoin, jos vastaanottavassa jäsenvaltiossa vaaditaan todiste vakavaraisuudesta, tämän valtion tulee pitää toisen jäsenvaltion kansalaisen osalta sen jäsenvaltion pankkien, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, antamia todistuksia sen omalla alueella annettuja todistuksia vastaavina.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä välittömästi komissiolle.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

8 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 13 päivänä maaliskuuta 1969.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. DUPONG

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 29 päivänä kesäkuuta 1982,
toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen
helpottamiseksi itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnassa tietyissä kuljetus- ja
matkatoimistoalan (ISIC ryhmä 718) oheispalveluissa sekä säilytys- ja
varastointipalveluissa (ISIC ryhmä 720)

(82/470/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49, 57 ja 66 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen mukaisesti kaikki kansalaisuuteen perustuva syrjintä sijoittautumisen ja palvelujen tarjoamisen yhteydessä on kiellettyä siirtymäkauden päätyttyä; kansalaisuuteen perustuvan kohtelun periaatetta sovelletaan erityisesti oikeuteen liittyä ammatillisiin järjestöihin, jos kyseisen henkilön ammatillinen toiminta välttämättä edellyttää tämän oikeuden käyttämistä,

lisäksi perustamissopimuksen 57 artiklassa määrätään, että henkilöiden itsenäiseksi ammatinharjoittajiksi ryhtymisen

ja sellaisina toimimisen helpottamiseksi annetaan direktiivejä tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta,

tutkintotodistusten vastavuoroista tunnustamista ja välitöntä yhteensovittamista ei ole toteutettu, mutta näyttää kuitenkin olevan tarpeen helpottaa ISIC ryhmiin 718 ja 720 kuuluvan toiminnan osalta sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden saavuttamista toteuttamalla toimenpiteet, joiden ensisijaisena tarkoituksena on välttää poikkeuksellisten vaikeuksien aiheutuminen niiden jäsenmaiden kansalaisille, joissa kyseisen toiminnan aloittamiselle ei aseteta minkäänlaisia edellytyksiä,

tällaisten vaikeuksien syntymisen ehkäisemiseksi toimenpiteiden pääasiallisena tarkoituksena tulisi olla, että vastaanottavissa jäsenvaltioissa, joissa on säännöksiä kyseisen toiminnan aloittamisesta, hyväksytään, lukuun ottamatta varsinaista kuljetustoimintaa, riittäväksi edellytykseksi tällaisen toiminnan aloittamiselle, että toimintaa on harjoitettu kohtuullinen aika lähtömaassa, ja, jos aikaisempaa koulutusta ei vaadita, tämä aika on riittävän äskettäinen sen varmistamiseksi, että asianomaisen henkilön ammatilliset tiedot vastaavat vastaanottavan valtion omilta kansalaisiltaan vaatimia ammatillisia tietoja,

⁽¹⁾ EYVL N:o 73, 23.4.1966, s. 1099/66

⁽²⁾ EYVL N:o 201, 5.11.1966, s. 3475/66

⁽³⁾ EYVL N:o 17, 28.1.1967, s. 284/67

kyseistä toimintaa on täytynyt harjoittaa ja mahdollinen ammatillinen koulutus hankkia samalla klinkeinonalalla, jolla edunsaaja haluaa sijoittautua vastaanottavaan jäsenvaltioon, jos viimeksi mainittu valtio vaatii tätä omilta kansalaisiltaan,

perustamissopimuksessa määrättyjen yhdenvertaista kohtelua koskevien yleisperiaatteiden ja yhteisön tuomioistuimen asiasta antamien tuomioiden mukaisesti vapautta tarjota palveluja sovelletaan jäsenvaltioissa samoin edellytyksin kuin ne, joita valtio asettaa laeissaan ja asetuksissaan omille toimintaan ryhtyville kansalaisilleen; toteuttaessaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämiä toimenpiteitä jäsenvaltioiden velvollisuutena on taata omille kansalaisilleen asetettujen ja muiden jäsenvaltioiden kansalaisille asetettujen asianomaisen toiminnan harjoittamisen edellytysten yhdenvertaisuus erityisesti toiminnan harjoittamisen edellytysten ja vaadittavien taloudellisten vakuuksien osalta,

jos tässä direktiivissä tarkoitettua toiminnan aloittamisen tai sen harjoittamisen edellytyksenä jäsenvaltioissa on toisen palveluksessa olevien henkilöiden osalta, että heillä on yleiset, ammatilliset tiedot ja taidot, tätä direktiiviä tulisi soveltaa myös tähän henkilöryhmään niin, että poistettaisiin este työvoiman vapaalta liikkuvuudelta ja siten täydennettäisiin työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 1612/68⁽¹⁾ toteutettuja toimenpiteitä, ja

samasta syystä säännöksiä, jotka koskevat todistusta hyvästä maineesta ja todistusta, ettei ole konkurssissa, tulisi soveltaa myös toisen palveluksessa oleviin henkilöihin,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava alueellaan tässä direktiivissä säädetyt toimenpiteet yleisten toimintaohjelmien⁽²⁾ I osastossa tarkoitettujen luonnollisten henkilöiden ja yhtiöiden, jäljempänä 'edunsaajat', sijoittautumisen ja palvelujen tarjoamisen osalta 2 artiklassa tarkoitetuilla toimialoilla.

2. Tätä direktiiviä sovelletaan myös niihin jäsenvaltioiden kansalaisiin, jotka asetuksen (ETY) N:o 1612/68 nojalla aikovat harjoittaa tämän direktiivin 2 artiklassa tarkoitettua toimintaa toisen palveluksessa.

2 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman liitteessä I tarkoitettuun toimintaan ISIC ryhmissä 718 ja 720.

Tällaista toimintaa on etenkin:

- A. a) toimiminen välittäjänä eri kuljetusmuotojen toimeksisaajien ja tavarantoimittajien tai -vastaanottajien välillä suorittaen erilaisia tähän liittyviä toimia:
- aa) tekemällä päämiestensä puolesta sopimuksia kuljetusten toimeksisaajien kanssa;
 - bb) valitsemalla päämiehelleen kannattavimpana pidettävä kuljetustapa, -yhtiö ja -reitti;
 - cc) huolehtimalla kuljetuksen teknisistä järjestelyistä (esimerkiksi kuljetuksen vaatimasta pakkaamisesta), suorittamalla kuljetukseen liittyviä erilaisia toimenpiteitä (esimerkiksi jäiden toimittaminen jäähdytettyihin tavaravaunuihin);
 - dd) hoitamalla kuljetukseen liittyviä muodollisuuksia kuten rahtikirjojen laatimista; lastaamalla ja purkamalla lähetyksiä;
 - ee) sovittamalla yhteen kuljetuksen eri vaiheita, huolehtimalla lähetyksen kauttakulusta, jällelähettämisestä, uudelleenlastauksesta ja muista terminaalitoiminnoista;
 - ff) huolehtimalla sekä rahdista että kuljetuksen järjestämisestä ja kuljetusvälineiden hankkimisesta tavarantoimittajien tai -vastaanottajien lukuun;
- b) kuljetuskustannusten hinnoittelu ja yksittäisten tilitysten tarkistaminen;
- c) junanvaunujen vuokraaminen henkilö- tai tavaraliikenteeseen;

⁽¹⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 2

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62 ja 36/62

- d) suorittamalla väliaikaisia tai pysyviä toimenpiteitä laivanisännän tai merikuljetuksen rahdinottajan nimissä ja tämän lukuun (satamaviranomaisten, laivantarvike-kauppiaiden yms. kanssa);
- e) toimiminen välittäjänä laivojen myynnissä, ostossa tai vuokraamisessa;
- B. a) matkustamisen tarkoituksesta riippumatta kaikenlainen matkojen ja matkakohteessa oleskelujen järjestäminen, myytäväksi tarjoaminen ja myyminen, suoraan tai välittäjänä, yksittäin tai suoritusten kokonaisuuksina (kuljetus, ateriat, majoitus, retket yms.);
- b) sopimusten valmistelemine, neuvottelemine ja solmimine maastamuuttajien kuljettamiseksi;
- C. a) kaikkien esineiden ja tavaroiden tullivalvonnassa tai ilman sitä tapahtuva vastaanottaminen tallettajan lukuun varastoon, säilytystilaan, irtaimistovarastoon, kylmävarastoon, säiliötoimiin tai vastaavaan;
- b) talletustodistusten antaminen tallettajalle hänen tallettamistaan esineistä tai tavaroista;
- c) karsinoiden, rehun ja myyntialtausten järjestäminen karjalle, joka on hallussa myyntiä tai myyntipaikalle vientiä tai sieltä tuontia varten tilapäisesti majoitettuna;
- D. a) moottoriajoneuvojen tarkastaminen tai teknisen arvioinnin suorittaminen;
- b) tavaroiden mittaaminen, punnitseminen ja vaa'itus.

3 artikla

Jäsenvaltioissa tavallisesti käytettävät 2 artiklassa lueteltuun toimintaan liittyvät nimikkeet ovat, ohjeellisina, seuraavat:

Belgia

- A. Commissionnaire de transport
Vervoercommissionair
Courtier de transport
Vervoermakelaar
Commissionnaire-expéditeur au transport
Commissionnaire-expéditeur bij het vervoer
Commissionnaire affréteur
Commissionnaire-bevrachter
Commissionnaire-affréteur routier
Commissionnaire-wegbevrachter

Affréteur routier
Wegbevrachter
Affréteur fluvial
Binnenvaartbevrachter of rivierbevrachter
Affréteur maritime
Scheepsbevrachter
Agent maritime
Scheepsagent
Courtier de navires
Scheepsmakelaar

- B. Agent de voyages
Reiseagent
Agent d'émigration
Emigratieagent
- C. Entrepoteitaire
Depothouder
- D. Expert en automobiles
Deskundige inzake auto's
Peseur - mesureur - jaugeur juré
Beëdigde wegers, meters en ijkers

Saksa

- A. Spediteur
Abfertigungsspediteur
Güterkraftverkehrsvermittler
Schiffsmakler
Vermieter von Eisenbahnwagen und Eisenbahnwaggons
- B. Reisebürounternehmer
Auswanderungsagent
- C. Lagerhalter
- D. Kraftfahrzeugsachverständiger
Wäger

Tanska

- A. Speditør
Skibsagent
- B. Rejsebureau
- C. Opbevaring
- D. Vejer og måler
Bilinspektør og bilassistent

Ranska

- A. Commissionnaire de transport
Courtier de fret routier
Dépositaire de colis
Courtier de fret de navigation intérieure
Agent maritime
Agent consignataire de navires
- B. Agent de voyage
- C. Entrepoteitaire
Exploitant de magasin général
- D. Expert en automobiles
Peseur - mesurer juré

Kreikka

- A. Πράκτορας μεταφορών
Ναυτικός πράκτορας
Εφοδιαστής πλοίων
Ναυλομεσίτης επαγγελματικών τουριστικών
πλοίων και πλοιαρίων
Ναυλομεσίτες πλοίων
- B. Πράκτορας για έπιβατικά άκτοπλοϊκά πλοία
Τουριστικά γραφεία:
1. Γενικού τουρισμού
2. Έσωτερικού τουρισμού
3. Tour operator
Πράκτορες μεταναστεύσεως και αντιπρόσωποι
τους
- Γ. Γενικές απόθηκες
- Δ. Πραγματογνώμονες επί τροχαίων άτυχημάτων

Irlanti

- A. Forwarding agent
Shipping and forwarding agent
Shipbroker
Freight agent
Shipping agent
Air freight agent
Road haulage broker
- B. Travel agent
Tour operator
Air broker
Air travel organiser
- C. Bonder
Warehousekeeper
Market or lairage operator
- D. Motor vehicle examiner

Italia

- A. Spedizioniere (commissionario)
Mediatore
Agente marittimo raccomandatario
Mediatore marittimo
- B. Agente di viaggio e turismo
Mandatario di vettore di emigrante
- C. Esercenti depositi in magazzini doganali di proprietà
privata
Esercenti magazzini generali
Esercenti depositi franchi
- D. Stimatore e pesatore pubblico

Luxemburg

- A. Commissionnaire de transport
Commissionnaire expéditeur au transport
- B. Agent de voyage
Agent d'émigration

- C. Entrepoteiraire
- D. Expert en automobiles
Peseur

Atankomaat

- A. Expeditieur
Bevrachter
Scheepsmakelaar
Scheepsagent
Verhuren van spoorrijtuigen en spoorwagens
- B. Reisbureaubedrijf
Reisagentschap
Emigratie-agent
- C. Douane-entrepot (publiek, particulier, fictief)
Gewone opslagplaatsen
- D. Technische inspectie van motorrijtuigen
Meter, wagen en ijken

Yhdistynyt kuningaskunta

- A. Freight forwarder
Shipbroker
Air cargo agent
Shipping and forwarding agent
- B. Tour operator
Travel agent
Air broker
Air travel organiser
- C. Storekeeper
Livestock dealer
Market or lairage operator
Warehousekeeper
Wharfinger
- D. Motor vehicle examiner
Master porter
Cargo superintendent

4 artikla

1. Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka haluavat ryhtyä harjoittamaan jotakin 2 artiklassa tarkoitettua toimintaa, todistuksen hyvästä maineesta ja todistuksen siitä, etteivät he ole olleet konkurssissa, tai jommankumman näistä todistuksista, tämän valtion on hyväksyttävä muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta riittäväksi todistukseksi esitetty ote rikosrekisteristä tai, jos tällaista ei ole, näiden vaatimusten täyttymistä osoittava vastaava asiakirja, jonka on antanut sen maan toimivaltainen oikeus- tai hallintoviranomainen, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee.
2. Jos vastaanottava jäsenvaltio asettaa omille kansalaisilleen, jotka haluavat ryhtyä harjoittamaan 2 artiklan B alakohdassa

tarkoitettua toimintaa, tiettyjä vaatimuksia hyvästä maineesta, eikä todistetta tällaisten vaatimusten täyttämistä voida esittää 1 kohdassa mainitulla asiakirjalla, tämän valtion on hyväksyttävä muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta riittäväksi todisteeksi mainittujen vaatimusten täyttymistä osoittava todistus, jonka on antanut sen maan toimivaltainen oikeus- tai hallintoviranomainen, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee. Tällaisen todistuksen tulee koskea niitä erityisiä seikkoja, joita vastaanottava maa pitää asiaan vaikuttavina.

3. Jos maa, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee, ei anna 1 kohdassa tarkoitettua asiakirjaa tai 2 kohdassa tarkoitettua todistusta, josta hyvämaineisuus ilmenee tai jossa todistetaan, että hän ei ole ollut konkurssissa, sen sijasta voidaan antaa valahtoinen ilmoitus - tai jollei valtiossa käytetä valahtoista ilmoitusta, valan sijasta voidaan antaa juhlallinen vakuutus - jonka asianomainen antaa sen maan toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle tai tarvittaessa notaarille, josta hän on peräisin tai josta hän tulee; mainitun viranomaisen tai notaarin on todistettava valahtoinen ilmoitus tai juhlallisen vakuutuksen muodossa annettu ilmoitus oikeaksi. Ilmoitus siitä, ettei ole ollut konkurssissa, voidaan mainitussa valtiossa antaa myös toimivaltaiselle ammatilliselle tai toimialayhteisön toimielimelle.

Sen estämättä, mitä edellä säädetään, vastaanottava jäsenvaltio voi ottaa huomioon myös muutoin asiassa hankkimansa tiedot.

4. Jos vastaanottavassa jäsenvaltiossa vaaditaan todistus vakavaraisuudesta, tämän valtion on pidettävä muissa valtioissa toimivien pankkien antamia todistuksia omassa valtiossa annettujen todistuksia vastaavina.

5. Edellä 1, 2, 3 ja 4 kohdassa mainitut asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

6. Jäsenvaltioiden on 8 artiklassa säädettyssä määräajassa nimettävä ne viranomaiset ja yhteisöt, jotka ovat toimivaltaisia antamaan edellä tarkoitettuja asiakirjoja, sekä ilmoitettava tästä viipymättä muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

5 artikla

Jäsenvaltioiden, joissa 2 artiklassa tarkoitettujen toiminnan aloittamista tai tällaisen toiminnan harjoittamista varten on asetettu tiettyjä pätevyysvaatimuksia, tulee huolehtia siitä, että kaikille tällaisen toiminnan aloittamista hakeville edunsaajille annetaan tieto sitä toimintaa koskevista määräyksistä, jota edunsaaja aikoo ryhtyä harjoittamaan, ennen kuin edunsaaja sijoittautuu tai ryhtyy väliaikaisesti harjoittamaan kyseistä toimintaa.

6 artikla

1. Jos jäsenvaltiossa 2 artiklan A alakohdan a, b tai d alakohdassa tarkoitettujen toiminnan aloittamisen tai sen harjoittamisen edellytyksenä on, että asianomaisella on yleiset, kaupalliset tai ammatilliset tiedot ja taidot, tämän jäsenvaltion tulee hyväksyä riittäväksi todisteeksi tällaisista tiedoista ja taidoista, että kyseistä toimintaa on harjoitettu toisessa jäsenvaltiossa seuraavissa tapauksissa:

a) yhtäjaksoisesti viisi vuotta itsenäisesti tai yrityksen johtajana; tai

b) joko:

- yhtäjaksoisesti kaksi vuotta itsenäisesti tai johtajana, jos edunsaaja osoittaa saaneensa kyseiseen toimintaan aikaisempaa koulutusta vähintään kolmen vuoden ajan, mistä on todisteena valtion hyväksymä todistus tai minkä toimivaltainen ammatillinen tai toimialayhteisön toimielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa edellytykset, tai

- yhtäjaksoisesti kolme vuotta joko itsenäisesti tai johtajana, jos edunsaaja osoittaa saaneensa kyseiseen toimintaan aikaisempaa koulutusta vähintään kahden vuoden ajan, mistä on todisteena valtion hyväksymä todistus tai minkä toimivaltainen ammatillinen tai toimialayhteisön toimielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa edellytykset; tai

c) yhtäjaksoisesti kaksi vuotta itsenäisesti tai yrityksen johtajana, jos edunsaaja osoittaa harjoittaneensa kyseistä toimintaa vähintään kolmen vuoden ajan muutoin kuin itsenäisesti; tai

d) yhtäjaksoisesti kolme vuotta muutoin kuin itsenäisesti, jos edunsaaja osoittaa saaneensa kyseiseen toimintaan aikaisempaa koulutusta vähintään kahden vuoden ajan, mistä on todisteena valtion hyväksymä todistus tai minkä toimivaltainen ammatillinen tai toimialayhteisön toimielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa edellytykset.

2. Jos jäsenvaltiossa 2 artiklan A alakohdan c tai e alakohdassa, B alakohdan b alakohdassa, C tai D alakohdassa tarkoitettujen toiminnan aloittamisen tai sen harjoittamisen edellytyksenä on, että asianomaisella on yleiset, kaupalliset tai ammatilliset tiedot ja taidot, tämän jäsenvaltion on hyväksyttävä riittäväksi todisteeksi tällaisista tiedoista ja taidoista kyseisen toiminnan harjoittaminen toisessa jäsenvaltiossa seuraavissa tapauksissa:

a) yhtäjaksoisesti kolme vuotta itsenäisesti tai yrityksen johtajana; tai

b) yhtäjaksoisesti kaksi vuotta joko itsenäisesti tai yrityksen johtajana; jos edunsaaja osoittaa saaneensa kyseiseen

toimintaan aikaisempaa koulutusta, mistä on todisteena valtion hyväksymä todistus tai minkä toimivaltainen ammatillinen tai toimialayhteisön toimitielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa edellytykset; tai

c) yhtäjaksoisesti kaksi vuotta itsenäisesti tai yrityksen johtajana, jos edunsaaja osoittaa harjoittaneensa kyseistä toimintaa vähintään kolme vuotta muutoin kuin itsenäisesti; tai

d) yhtäjaksoisesti kolme vuotta muutoin kuin itsenäisesti, jos edunsaaja osoittaa saaneensa kyseiseen toimintaan aikaisempaa koulutusta, mistä on todisteena valtion hyväksymä todistus tai minkä toimivaltainen ammatillinen tai toimialayhteisön toimitielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa edellytykset.

3. Jos jäsenvaltiossa 2 artiklan B alakohdan a alakohdassa tarkoitetun toiminnan aloittamisen tai sen harjoittamisen edellytyksenä on, että asianomaisella on yleiset, kaupalliset tai ammatilliset tiedot ja taidot, tämän jäsenvaltion on hyväksyttävä riittäväksi todisteeksi tällaisista tiedoista ja taidoista kyseisen toiminnan harjoittaminen seuraavissa tapauksissa:

a) yhtäjaksoisesti kuusi vuotta itsenäisesti tai yrityksen johtajana; tai

b) joko:

- yhtäjaksoisesti kolme vuotta joko itsenäisesti tai yrityksen johtajana, jos edunsaaja osoittaa saaneensa kyseiseen toimintaan aikaisempaa koulutusta vähintään kolmen vuoden ajan, mistä on todisteena valtion hyväksymä todistus tai minkä toimivaltainen ammatillinen tai toimialayhteisön toimitielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa edellytykset, tai

- yhtäjaksoisesti neljä vuotta joko itsenäisesti tai yrityksen johtajana, jos edunsaaja osoittaa saaneensa kyseiseen toimintaan aikaisempaa koulutusta vähintään kahden vuoden ajan, mistä on todisteena valtion hyväksymä todistus tai minkä toimivaltainen ammatillinen tai toimialayhteisön toimitielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa edellytykset; tai

c) yhtäjaksoisesti kolme vuotta itsenäisesti tai yrityksen johtajana, jos edunsaaja osoittaa harjoittaneensa kyseistä toimintaa vähintään viiden vuoden ajan muutoin kuin itsenäisesti; tai

d) joko:

- yhtäjaksoisesti viisi vuotta muutoin kuin itsenäisesti, jos edunsaaja osoittaa saaneensa kyseiseen toimintaan

aikaisempaa koulutusta vähintään kolmen vuoden ajan, mistä on todisteena valtion hyväksymä todistus tai minkä toimivaltainen ammatillinen tai toimialayhteisön toimitielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa vaatimukset, tai

- yhtäjaksoisesti kuusi vuotta muutoin kuin itsenäisesti, jos edunsaaja osoittaa saaneensa kyseisen toiminnan harjoittamiseen aikaisempaa koulutusta vähintään kahden vuoden ajan, mistä on todisteena valtion hyväksymä todistus tai minkä toimivaltainen ammatillinen tai toimialayhteisön toimitielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa vaatimukset.

4. Vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta, jos se vaatii omilta kansalaisiltaan, että kyseistä toimintaa on harjoitettu ja ammatillinen koulutus on saatu samalla elinkeinonalalla, jolla edunsaaja haluaa sijoittautua vastaanottavaan jäsenvaltioon.

5. Edellä 1 kohdan a ja c alakohdassa, 2 kohdan a ja c alakohdassa sekä 3 kohdan a ja c alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa toiminnan harjoittamisen päättymisestä ei ole saanut kuluu enempää kuin kymmenen vuotta ennen sitä päivää, jona 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu hakemus on tehty. Jos jäsenvaltiossa on kuitenkin vahvistettu omia kansalaisia koskeva lyhyempi määräaika, voidaan tätä aikaa soveltaa myös edunsaajiin.

7 artikla

1. Henkilön on katsottava harjoittaneen toimintaa 6 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuna johtajana, jos hän on harjoittanut tällaista toimintaa yrityksessä kyseisellä ammattialalla:

a) yrityksen johtajana tai yrityksen sivuliikkeen johtajana; tai

b) yrityksen omistajan tai johtajan sijaisena, jos tällaiseen asemaan sisältyy omistajan tai johtajan vastuuseen verrattava vastuu; tai

c) kaupallisiin tehtäviin liittyvässä johtavassa asemassa ja johon kuuluu vastuu ainakin yhdestä yrityksen osastosta.

2. Henkilön on katsottava harjoittaneen toimintaa 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuna johtajana, jos hän on harjoittanut tällaista toimintaa yrityksessä kyseisellä ammattialalla:

a) yrityksen johtajana; tai

8 artikla

b) yrityksen omistajan tai johtajan sijaisena tai yrityksen sivuliikkeen johtajana, jos tällaiseen asemaan sisältyy omistajan tai johtajan vastuuseen verrattava vastuu; tai

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 18 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

c) kaupallisiin tehtäviin liittyvässä johtavassa asemassa ja johon kuuluu vastuu ainakin yhdestä yrityksen osastosta.

9 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

3. Edellä 6 artiklassa säädettyjen edellytysten täyttyminen osoitetaan sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen tai toimielimen antamalla todistuksella, josta asianomainen on peräisin tai josta hän tulee, ja asianomaisen on liitettävä tämä todistus tueksi hakemukseensa saadakseen luvan harjoittaa kyseistä toimintaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

10 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 29 päivänä kesäkuuta 1982.

4. Jäsenvaltioiden on 8 artiklassa asetetussa määräajassa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan 3 kohdassa tarkoitettuja todistuksia, sekä ilmoitettava tästä viipymättä muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. de KEERSMAEKER

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 15 päivänä lokakuuta 1963,
palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman
määräysten täytäntöönpanosta elokuvateollisuudessa**

(63/607/ETY)

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 63 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen V osaston C jakson c kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

elokuvien vaihto jäsenvaltioiden välillä kuuluu jakelun ja taloudellisen hyödyntämisen osalta palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman määräysten alaan,

elokuvateollisuuden yhteismarkkinoiden toteuttaminen aiheuttaa useita ongelmia, jotka on ratkaistava asteittain siirtymäkauden aikana, ja elokuvien tuontia koskevien rajoitusten poistaminen on vain eräs osa elokuvateollisuuden koko ongelmakentästä,

yleisen toimintaohjelman V osaston C jakson c kohdan toisessa kappaleessa todetaan elokuvateollisuuden osalta, että sellaisia kahdenvälisiä kiintiöitä, joista on sovittu jäsenvaltioiden kesken, silloin kun perustamissopimus tuli voimaan, kasvatetaan kolmanneksella niissä valtioissa, joissa on rajoitettu valotettujen ja kehitettyjen filmien levitystä ja kaupallista hyödyntämistä varten tarkoitettua tuontia,

tämän direktiivin oikean soveltamisen varmistamiseksi on syytä määrittellä käsite elokuva, ja laatia yhteiset arviointiperusteet elokuvan määrittelemiseksi alkuperältään jossakin jäsenvaltiossa tehdyksi, ja

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62

⁽²⁾ EYVL N:o 33, 4.3.1963, s. 476/63

⁽³⁾ EYVL N:o 159, 2.11.1963, s. 2667/63

on tarpeen lujittaa saavutettua vapautumisen astetta niiden elokuvien levityksessä, kaupallisessa hyödyntämisessä ja vaihdossa, jotka eivät ole kahdenvälisten vaihtokiintiöiden piirissä,

a) elokuvan on tuottanut yritys, joka täyttää palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman I osastossa asetetut edellytykset;

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tämän direktiivin soveltamiseksi suoritettavat toimenpiteet koskevat edunsaajia, jotka on määritelty palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman I osastossa.

b) studiokuvaukset on toteutettu yhteisön alueella sijaitsevilla studioilla. Jos elokuvan aihe kuitenkin edellyttää ulkokoh- tausten kuvausta jossakin kolmannessa maassa, voidaan enintään 30 prosenttia studioissa kuvatuista kohtauksista kuvata kolmannen maan alueella;

Tässä direktiivissä tarkoitettuja elokuvia ovat 2 artiklassa säädettyjen edellytysten mukaiset elokuvat, joiden katsotaan, ottaen huomioon 3 ja 4 artiklan säännökset, olevan alkuperäl- tään jostakin jäsenvaltiosta.

c) alkuperäinen toisinto on oltava äänitetty kyseisen jäsenval- tion kielellä tai yhdellä sen kielistä, lukuun ottamatta niitä vuoropuhelun osia, jotka käsikirjoituksen mukaisesti edellyttävät jonkin toisen kielen käyttämistä, ja mikäli elokuva toteutetaan useana versiona, tulee yksi näistä versioista tehdä kyseisen jäsenvaltion kielellä tai yhdellä sen kielistä;

2 artikla

Tässä direktiivissä 'elokuvalla' tarkoitetaan valmistuneen, julkiseen tai yksityiseen esitykseen tarkoitetun elokuvateoksen jokaista kopiota, joka vastaa alkuperäistä elokuvateosta, ja johon liittyvät kaikki oikeudet, jotka sallivat sen kaupallisen käytön ja jotka perustuvat kansainvälisiin yleissopimuksiin ja muihin kansainvälisiin määräyksiin.

d) käsikirjoituksen, sovituksen, vuoropuhelun ja erityisesti kyseistä elokuvaa varten sävelletyn musiikin tekijät ovat kyseisen jäsenvaltion kansalaisia tai kuuluvat sen kulttuuri- piiriin;

Elokuvat luokitellaan seuraavasti:

e) ohjaaja on kyseisen jäsenvaltion kansalainen tai kuuluu sen kulttuuripiiriin;

a) pitkä elokuva: 35 mm elokuva, jonka pituus 1 600 m tai enemmän;

f) elokuvan toteutuksesta vastaavista, toisin sanoen pääosien esittäjistä, tuotantopäälliköistä, kuvauspäälliköistä, äänit- täjistä, leikkaajista, lavastajista sekä puvustajista enemmis- tö on kyseisen jäsenvaltion kansalaisia tai sen kulttuuripiiriin kuuluvia henkilöitä.

b) lyhytelokuva: 35 mm elokuva, joka on lyhyempi kuin 1 600 m;

c) uutiselokuva: 35 mm elokuva, jonka pituus on keskimäärin 200 m tai enemmän ja jonka tarkoituksena on välittää säännöllisiä selostuksia sekä ajankohtaiskatsauksia, värillinen uutiselokuva voi olla lyhyempi kuin 200 m.

Leveydeltään muunlaisten elokuvien pituuden on oltava sellai- nen, että esityksen kestoaika vastaa edellä a, b ja c kohdassa määriteltyjen elokuvien kestoajoja.

3 artikla

Tässä direktiivissä elokuvan katsotaan olevan alkuperältään jostakin jäsenvaltiosta, jos se täyttää seuraavat edellytykset:

Muiden jäsenvaltioiden kansalaisten tai jonkin jäsenvaltion kulttuuripiiriin kuuluvien henkilöiden osallistuminen d, e ja f alakohdassa tarkoitettuun toimintaan ei estä tunnustamasta elokuvan alkuperämaaksi jäsenvaltiota, jos kyseinen jäsenvaltio on sille sen ominaisuuden antanut. Jäsenvaltioiden kulttuuripiiriin kuulumattomien kolmansien maiden kansalaisten osallistu- minen d ja f kohdassa tarkoitettuun toimintaan enintään kahdella viidesosalla kaikista osallistujista ei liioin estä tunnustamasta elokuvan alkuperämaaksi jäsenvaltiota, jos kyseinen jäsenvaltio on sille sen ominaisuuden antanut. Tämä koskee myös tapauksia, jossa e alakohdassa tarkoitettua toimintaa hoitava kolmannen maan kansalainen ei kuulu min-

kään jäsenvaltion kulttuuripiiriin, edellyttäen, että kaikkea d alakohdassa tarkoitettua toimintaa sekä vähintään neljää viidesosaa f alakohdassa tarkoitetuista tehtävistä hoitavat jäsenvaltioiden kansalaiset.

4 artikla

Poiketen 3 artiklan säännöksistä katsotaan sellaisten elokuvien olevan alkuperältään jostakin jäsenvaltiosta, joita jäsenvaltioiden tuottajat ovat tuottaneet yhteistuotantona tai yhteistyössä yhteisöön kuulumattomien maiden tuottajien kanssa.

Yhteistuotantoelovakiksi katsotaan sellaiset elokuvat, jotka on valmistettu vastavuoroisten kansainvälisten sopimusten perusteella.

Yhteistyönä tuotetuiksi elokuviksi katsotaan ne, jotka yhden tai useamman jäsenvaltion tuottajat ja yhden tai useamman kolmannen maan tuottajat ovat yhdessä valmistaneet kansallisen lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Sekä yhteistuotantoelokuvien että yhteistyönä tuotettujen elokuvienkin kohdalla jäsenvaltiosta tai -valtioista tulevan taiteellisen ja teknisen osuuden on oltava vähintään 30 prosenttia.

Tässä artiklassa tarkoitettujen elokuvat voivat levitykseen ja kaupalliseen hyödyntämiseen tarkoitettuina liikkua vapaasti kaikkien jäsenvaltioiden välillä.

5 artikla

Jäsenvaltiot eivät millään tavoin saa rajoittaa seuraavien elokuvien tuontia, levitystä ja kaupallista hyödyntämistä:

- a) lyhytelokuvat;
- b) uutiselokuvat, edellyttäen että siirtymäkauden loppuun saakka voidaan säilyttää niiden uutiselokuvien levitystä ja kaupallista hyödyntämistä koskevat voimassa olevat rajoitukset, jotka sisältävät vain yhdessä maassa esitettäväksi tarkoitettuja aiheita;
- c) pitkät elokuvat, joilla on dokumentaarista arvoa, kuten kulttuuria, tiedettä, tekniikkaa tai teollisuutta käsittelevät elokuvat sekä nuorille tarkoitettujen opetus- ja kasvatuselokuvat tai Euroopan yhteisön tavoitteita edistävät elokuvat.

6 artikla

Minkäänlaisia rajoituksia ei saa kohdistaa sellaisten toisessa jäsenvaltiossa tuotettujen pitkien elokuvien tuontiin toiseen jäsenvaltioon tai niiden levitykseen ja kaupalliseen hyödyntä-

miseen tässä valtiossa, jotka esitetään alkukielisenä toisintona ilman tekstitystä tai tekstitetynä sen valtion kielellä tai yhdellä sen valtion kielistä, jossa elokuvaa kaupallisesti hyödynnetään.

7 artikla

1. Mikäli jäsenvaltioiden kesken on sovittu kiintiöistä, kyseisten valtioiden on vastavuoroisesti sallittava maahantuonti, levitys ja kaupallinen hyödyntäminen niille toisen valtion elokuville, jotka on jälkiäänitetty esityksensä kielellä voimassa olevien kiintiöiden mukaisesti. Tämän direktiivin täytäntöönpanojankohdasta lukien tulee näiden kiintiöiden nousta vähintään 70 elokuvaan vuodessa.

2. Uusina kopioina levitykseen tulevien elokuvien kaupallisesta hyödyntämisestä on sovittava niiden jäsenvaltioiden, joita asia koskee, toimivaltaisten viranomaisten kesken.

3. Jäsenvaltiot eivät saa asettaa kiintiöitä millekään sellaisista jäsenvaltioista tuleville elokuville, joiden kanssa ei ole voimassa kiintiörajoituksia.

8 artikla

Edellä olevien artiklojen mukaisesti myönnettyt luvat oikeuttavat tuomaan rajoituksetta kopioita, negatiiveja ja mainosainestoa.

9 artikla

Tämän direktiivin säännökset eivät vaikuta jäsenvaltioiden lainsäädäntöön, kansallisten tai niihin rinnastettavien elokuvien esittämisestä.

10 artikla

Elokuvien, joiden alkuperämaa on jäsenvaltio, tuonti-, levitys- ja hyödyntämisluvien myöntämiseen ei saa liittää mitään veroja tai vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä, joiden soveltaminen tai joista vapauttaminen vaikuttaisi syrjivästi.

11 artikla

Maahantuovien jäsenvaltioiden viranomaiset eivät tämän direktiivin perusteella ole velvollisia antamaan omalla alueellaan tuonti- ja hyödyntämislupia elokuville, joiden mukana ei seuraa viejänä toimivan jäsenvaltion antamaa todistusta, jolla osoitetaan kyseisten elokuvien alkuperämaa 3 ja 4 artiklan mukaisesti.

12 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

13 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 15 päivänä lokakuuta 1963.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

L. de BLOCK

**TOINEN NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 13 päivänä toukokuuta 1965,
sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annettujen
yleisten toimintaohjelmien määräysten täytäntöönpanosta elokuvateollisuudessa**

(65/264/ETY)

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 ja 3 kohdan ja 63 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman ja erityisesti sen IV osaston A jakson⁽¹⁾,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman ja erityisesti sen V osaston C jakson c kohdan⁽²⁾,

ottaa huomioon 15 päivänä lokakuuta 1963 annetun ensimmäisen elokuvateollisuutta koskevan neuvoston direktiivin⁽³⁾,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽⁴⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁵⁾,

sekä katsoo, että

sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman IV osaston A jakson mukaisesti yksinomaan ulkomaisten, alkuperämaan kielellä esitettävien

elokuvien esittämiseen erikoistuneiden elokuvateattereiden avaamista koskevat rajoitukset on poistettava siirtymäkauden toisen vaiheen toisen vuoden loppuun mennessä,

palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman V osaston C jakson c kohdan mukaisesti elokuva-alan yhteismarkkinoiden toteuttamisesta aiheutuvat ongelmat on ratkaistava asteittain siirtymäkauden loppuun mennessä, yhteismarkkinoiden toteuttamiseksi; ottaen huomioon siirtymäkaudesta jo kuluneen ajan, on välttämätöntä ryhtyä poistamaan eräitä rajoituksia, jotka ovat jäljellä 15 päivänä lokakuuta 1963 annetun neuvoston direktiivin hyväksymisen jälkeen; kyseisistä rajoituksista ne, jotka koskevat elokuvien tuontia ja esittämistä, rajoittavat huomattavasti elokuvien liikkuvuutta yhteisössä, ja on tarkoituksenmukaista poistaa ne samanaikaisesti, koska ne vaikuttavat liikkuvuuteen samalla tavalla,

elokuvien jälkiäänityksestä voidaan huolehtia tyydyttävästi viejämäassa ja sen vuoksi vaatimus, että alkuperältään jäsenvaltiosta oleva elokuva jälkiäänitetään esityksensä, ei ole enää oikeutettu, ja

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62

⁽³⁾ EYVL N:o 159, 2.11.1963, s. 2661/63

⁽⁴⁾ EYVL N:o 20, 6.2.1965, s. 265/65

⁽⁵⁾ EYVL N:o 194, 27.11.1964, s. 3243/64

sijoittautumisen edellytyksiä ei saa vääristää sen jäsenvaltion myöntämin avustuksin, josta edunsaaja on peräisin,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on poistettava sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annettujen yleisten toimintaohjelmien I osastossa mainituilta luonnollisilta henkilöiltä ja yhtiöiltä, jäljempänä 'edunsaajat', mainittujen ohjelmien III osastossa tarkoitetut rajoitukset, jotka elokuvateollisuuden alalla koskevat:

- a) sellaisten elokuvateattereiden avaamista, joissa esitetään yksinomaan ulkomaalaisia elokuvia alkuperämaan kielellä, tekstitettyinä tai ilman tekstitystä;
- b) tuontikiintiöitä ja elokuvien esityskiintiöitä;
- c) elokuvien jälkiäänitystä.

2 artikla

Tässä direktiivissä elokuvan katsotaan olevan alkuperältään yhdestä tai useammasta jäsenvaltiosta, jos se täyttää ensimmäisen elokuvateollisuutta koskevan 15 päivänä lokakuuta 1963 annetun neuvoston direktiivin 3 ja 4 artiklassa säädetyt edellytykset.

3 artikla

Edellä 1 artiklan a alakohtaa ei sovelleta jäsenvaltioissa, joissa elokuvat yleensä esitetään alkuperämaan kielellä.

4 artikla

Erikoistuneen elokuvateatterin avaamisesta jossakin jäsenvaltiossa ei saa seurata, että toinen jäsenvaltio myöntää suoraa tai epäsuoraa, taloudellista tai muuta avustusta, joka olisi omiaan vääristämään sijoittautumisen edellytyksiä.

Tällaista tukea ei tule myöntää varsinkaan:

- elokuvateattereiden rakentamiseen, peruskorjaamiseen, nykyaikaistamiseen;
- turvallisuutta ja hygieniää edistäviin korjaustöihin tai teknisiin parannuksiin;
- laitteiden ostoon;
- pitkien elokuvien vuokriin;
- riskien tai tappioiden kattamiseen.

Jäsenvaltiossa käytössä olevien, erikoistuneiden elokuvateattereiden avaamiseen tarkoitettujen, minkä tahansa muotoisten tu-

kien myöntämisessä ei saa syrjiä elokuvateatterin omistajia, jotka ovat yhteisön muiden jäsenvaltioiden kansalaisia.

Jäsenvaltioiden edunsaajien kohtelu ei missään olosuhteissa saa poiketa kolmansiin maiden luonnollisten henkilöiden tai yhtiöiden kohtelusta.

5 artikla

Jäsenvaltioiden, jotka silloin kun tämä direktiivi annetaan tiedoksi, määräävät elokuvateattereille kalenterivuotta kohti niiden esityspäivien vähimmäismäärän, joina on esitettävä kotimaisia elokuvia (elokuvien esityskiintiöjärjestelmä), on viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1966 hyväksyttävä kyseeseen kiintiöön alkuperältään yhtä tai useampaa jäsenvaltiota edustavat elokuvat samoilla edellytyksillä kuin kotimaisetkin elokuvat. Nämä valtiot voivat lisätä elokuvien esityskiintiön päivien lukumäärää ottaen huomioon kiintiön lisäämisen muiden maiden elokuvilla.

Jäsenvaltiot, joissa ei silloin kun tämä direktiivi annetaan tiedoksi ole elokuvien esityskiintiöitä, voivat ottaa niitä käyttöön edellyttäen, että kyseisiä kiintiöitä voidaan soveltaa alkuperältään muista jäsenvaltioista oleviin elokuviin.

Elokuvien esityskiintiöitä ei sovelleta 1 artiklan a alakohtassa tarkoitettuihin erikoistuneisiin elokuvateattereihin.

6 artikla

Neuvosto voi komission ehdotuksesta ja jonkin jäsenvaltion pyynnöstä päättää määränemmistöllä antaa tietyille valtiolle luvan määrätä rajoituksia sellaisten erikoistuneissa tai ei-erikoistuneissa elokuvateattereissa esitettävien ulkomaalaisten elokuvien esittämiseksi, jotka ovat alkuperämaan kielisiä, mikäli kyseinen kieli on elokuvateatterin sijaintialueen kieli.

7 artikla

Alkuperältään yhtä tai useampaa jäsenvaltiota edustavien elokuvien tuontikiintiöt on poistettava viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1966.

Saksan liittotasavalta saa kuitenkin säilyttää siirtymäkauden ajan oikeuden rajoittaa sellaisten elokuvien tuontia, jotka edustavat alkuperältään yhtä tai useampaa jäsenvaltiota ja joille on annettu kansallisten elokuvatar kastusviranomaisten todistus aikaisemmin kuin neljä vuotta ennen toimivaltaisille viranomaisille esitetyn tuontihakemuksen päivämäärää.

Kiintiöiden poistaminen käsittää kopioiden, negatiivien ja mainosmateriaalin rajoittamattoman tuontioikeuden.

8 artikla

Säännökset, joilla veloitetaan jälkiäänittämään elokuvat tuojamaassa, on poistettava viimeistään 31 päivänä joulukuuta

1966 alkuperältään yhtä tai useampaa jäsenvaltiota edustavien elokuvien osalta.

9 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

10 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 13 päivänä toukokuuta 1965.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. COUVE DE MURVILLE

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 15 päivänä lokakuuta 1968,
sijoittautumisvapauden toteuttamisesta itsenäisten ammatinharjoittajien
toiminnassa elokuvien levityksessä**

(68/369/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen IV osaston,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman määräysten täytäntöönpanemisesta elokuvateollisuudessa 15 päivänä lokakuuta 1963 annetun neuvoston direktiivin⁽²⁾ sekä toisen sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden

rajoitusten poistamiseksi annettujen yleisten toimintaohjelmien säännösten täytäntöönpanemisesta elokuvateollisuudessa 13 päivänä toukokuuta 1965 annetun neuvoston direktiivin⁽³⁾,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽⁴⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁵⁾,

sekä katsoo, että

sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman IV osaston E jakson mukaisesti

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 159, 2.11.1963, s. 2661/63

⁽³⁾ EYVL N:o 85, 19.5.1965, s. 1437/65

⁽⁴⁾ EYVL N:o 307, 18.12.1967, s. 27

⁽⁵⁾ EYVL N:o 302, 13.12.1967, s. 10

elokuvateollisuuden yhteismarkkinat on toteutettava siirtymäkauden loppuun mennessä,

sen tavoitteen saavuttamiseksi, että sijoittautumisvapaus toteutetaan asteittain elokuvateollisuuden osalta, on tarpeen, että neuvoston kahta jo antamaa direktiiviä seuraa uusi direktiivi itsenäisestä ammatinharjoittamisesta elokuvien levityksessä,

tämän direktiivin oikean soveltamisen varmistamiseksi on syytä täsmentää sen soveltamisala määrittelemällä, mitä tarkoitetaan itsenäisellä ammatinharjoittamisella elokuvien levityksessä,

palvelujen tarjoamisen osalta 15 päivänä lokakuuta 1963 annetulla direktiivillä kumottiin elokuvan tuontia koskevat säännöt, mutta sillä ei poistettu jakelijan palvelujen tarjoamiseen kohdistuvia rajoituksia palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttaminen aiheuttaa jäsenvaltioissa eräitä taloudellisia vaikeuksia; niiden poistamiseksi tehdään parhaillaan selvitystä siitä, voitaisiinko luottotakuita koskevat säännökset sovittaa yhteen perustamalla elokuvarekistereitä; siksi on syytä toistaiseksi lykätä palvelujen tarjoamisen vapauttamista ja tyytyä tässä direktiivissä kyseisen toiminnan osalta sijoittautumisvapauden toteuttamiseen,

sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetussa yleisessä toimintaohjelmassa määrätään poistettavaksi ammatillisiin tai toimialajärjestöihin liittymisoikeutta koskevat rajoitukset, jos kyseisen henkilön ammattitoiminta välttämättä edellyttää tämän oikeuden käyttämistä, ja

kaikkean itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaa soveltuvia, edunsaajien liikkumisesta ja oleskelusta annettuihin säännöksiin liittyviä erillisiä direktiivejä ja, mikäli sen on tarpeen, direktiivejä osakkaiden ja ulkopuolisten etujen suojelemiseksi jäsenvaltioiden yhtiöiltä vaatimien vakuuksien yhteensovittamiseksi on annettu tai annetaan,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on poistettava 2 artiklassa tarkoitetun toiminnan aloittamista tai harjoittamista aikovien, sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman I osastossa tarkoitettujen luonnollisten henkilöiden tai

yhtiöiden, jäljempänä 'edunsaajat', osalta mainitun ohjelman III osastossa tarkoitettuja rajoituksia.

2 artikla

1. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman liitteessä IV tarkoitettujen itsenäiseen ammatinharjoittamiseen elokuvan levityksessä, luokasta 841, ryhmästä 84.

Levitykseen sisältyy elokuvien vuokraustoiminta.

2. Elokuvien levitys- ja vuokraustoiminnaksi katsotaan kaikki sellainen toiminta, johon sisältyy elokuvan taloudellisen hyödyntämisen oikeudet sen kaupalliseksi levittämiseksi määrättyillä markkinoilla sekä julkisten esitysoikeuksien siirtäminen tilapäisesti jokaiselle, joka itse järjestää tällaisia esityksiä vastaanottavassa maassa.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on poistettava rajoitukset, jotka erityisesti:

- a) estävät edunsaajia sijoittautumasta vastaanottavassa maassa samoin edellytyksin ja oikeuksin kuin asianomaisen maan kansalaiset;
 - b) ovat seurausta hallintokäytännöstä, jonka vaikutuksesta edunsaajia kohdellaan syrjivästi verrattuna maan omin kansalaisiin.
2. Poistettaviin rajoituksiin on kuuluttava erityisesti sellaiset, joilla estetään tai rajoitetaan edunsaajien sijoittautumista seuraavasti:

a) *Belgiassa:*

- velvollisuus hankkia "carte professionnelle" -asiakirja (19 päivänä helmikuuta 1965 annetun lain 1 artikla);

b) *Ranskassa:*

- velvollisuus hankkia "carte d'identité d'étranger commerçant" -asiakirja (12 päivänä marraskuuta 1938 annettu asetus "décret-loi" -säädos, 2 päivänä helmikuuta 1939 annettu määräys "décret"-säädos, 8 päivänä lokakuuta 1940 annettu laki, 14 päivänä huhtikuuta 1954 annettu laki, 9 päivänä heinäkuuta 1959 annettu määräys "décret"-säädos N:o 59-852);

c) *Luxemburgissa:*

- ulkomaalaisille myönnettyjen lupien kestoja koskeva rajoitus (2 päivänä kesäkuuta 1962 annetun lain 21 artikla)

4 artikla

1. Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii kansalaisiltaan, jotka aikovat ryhtyä harjoittamaan jotakin 2 artiklassa tarkoitettua toimintaa, todisteen hyvästä maineesta sekä todisteen siitä, etteivät he ole olleet konkurssissa, tai jommankumman mainituista todisteista, tuon valtion tulee hyväksyä muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta riittäväksi todisteeksi ote rikosrekisteristä tai jollei tällaista ole, sen maan, josta asianomainen on peräisin tai josta hän tulee, toimivaltaisen oikeus- tai hallintoviranomaisen antama muu vastaava todistus siitä, että kyseiset vaatimukset täytetään.

Jos se maa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, ei anna asiakirjaa siitä, ettei asianomainen ole ollut konkurssissa, sen sijasta voidaan antaa valahtoinen ilmoitus, jonka asianomainen antaa sen maan, josta hän on peräisin tai josta hän tulee, oikeus- tai hallintoviranomaiselle, notaarille tai toimivaltaiselle ammatilliselle tai toimialayhteisön toimielimelle.

2. Edellä 1 kohdan mukaisesti annetut asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

3. Jäsenvaltioiden on nimettävä 7 artiklassa asetetussa määräajassa viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan edellä tarkoitettuja asiakirjoja sekä ilmoitettava tästä viipymättä muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

4. Jos vastaanottavassa jäsenvaltiossa vaaditaan todiste vakavaraisuudesta, tämän valtion tulee pitää toisen jäsenvaltion kansalaisen osalta sen jäsenvaltion pankkien, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, antamia todistuksia sen omalla alueella annettuja todistuksia vastaavina.

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että edunsaajilla on oikeus liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin samoin

edellytyksin, oikeuksin ja velvollisuuksin kuin oman maan kansalaisilla.

2. Oikeuden liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin on käsitettävä sekä vaalikelpoisuuden että kelpoisuuden tulla valituksi tällaisten järjestöjen ylempiin toimiin. Tällaiset tehtävät voidaan kuitenkin varata kyseisen maan omille kansalaisille, jos asianomaisen järjestön toimintaan sisältyy lakien tai asetusten mukaisesti julkisen vallan käyttämistä.

3. Luxemburgin suurherttuakunnassa "Chambre de commerce" - tai "Chambre des métiers" -järjestön jäsenyys ei luo edunsaajille oikeutta osallistua näiden yhteisöjen hallinnollisten toimielinten valintaan.

6 artikla

Jäsenvaltio ei saa myöntää kenellekään toiseen jäsenvaltioon jotakin 2 artiklassa tarkoitettua toimintaa harjoittamaan siirtyvälle kansalaiselleen avustusta, joka olisi omiaan vääristämään sijoittautumisen edellytyksiä.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

8 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 15 päivänä lokakuuta 1968.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. SEDATI

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 29 päivänä syyskuuta 1970,
sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta
elokuvaluotannon itsenäisenä ammatinharjoittajana**

(70/451/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 ja 3 kohdan sekä 63 artiklan 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen III ja IV osaston,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽²⁾ ja erityisesti sen III ja V osaston,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

sekä katsoo, että

tämä direktiivi koskee elokuvaluotannon itsenäistä ammatinharjoittamista ISIC-ryhmässä 841 luetelluissa elinkeinoissa; tuottajalle palveluja toimittavien studioiden tai yritysten toimintaa samoin kuin elokuvan tuotantoon suoraan tuottajan alaisuudessa osallistuvien henkilöiden toimintaa säädellään erityisissä laeissa; tästä syystä niitä käsitellään toisissa direktiiveissä,

sen jäsenvaltion myöntämä tuki, josta tämän direktiivin tarkoittama edunsaaja on peräisin, ei perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan h alakohdan mukaan saa vääristää sijoittautumisen edellytyksiä, ja

sijoittautumisvapautta koskevien rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman määräysten mukaisesti sellaiset rajoitukset, jotka koskevat oikeutta liittyä ammatillisiin ja toimialajärjestöihin, on poistettava, jos tämän oikeuden käyttäminen välttämättä kuuluu ammatin harjoittamiseen,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on poistettava 2 artiklassa mainittuun toiminnan aloittamiseen ja sen harjoittamiseen kohdistuvat sijoittautu-

tumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annettujen yleisten toimintaohjelmien II osastossa tarkoitettujen rajoitukset mainittujen ohjelmien I osastossa tarkoitettujen luonnollisten henkilöiden tai yhtiöiden, jäljempänä 'edunsaajat', osalta.

2 artikla

Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman liitteessä IV tarkoitettusta toiminnasta (luokasta 841 ryhmästä 84) elokuvaluotannon itsenäiseen ammatinharjoittajaan.

Säännöksiä ei sovelleta elokuvan tuotantoon suoraan tuottajan kanssa osallistuvien henkilöiden toimintaan.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on poistettava erityisesti rajoitukset, jotka:

- a) estävät edunsaajia sijoittautumasta tai tarjoamasta palveluja vastaanottavassa maassa samoin edellytyksin ja oikeuksin kuin tuon valtion kansalaiset;
- b) ovat seurausta hallintokäytännöstä, jonka vaikutuksesta edunsaajia kohdellaan syrjivästi verrattuna kyseisen maan kansalaisiin.

2. Erityisesti on poistettava rajoitukset, joilla estetään tai rajoitetaan edunsaajien mahdollisuutta sijoittautua tai tarjota palveluja seuraavasti:

a) *Belgiassa:*

– vaatimus pitää hallussaan "carte professionnelle" -asiakirjaa (19 päivänä helmikuuta 1965 annetun lain 1 artikla);

– edellytys, että elokuvien tuottajat, luonnolliset tai oikeushenkilöt, ovat Belgian kansalaisia tai että on olemassa vastavuoroisia sopimuksia (23 päivänä lokakuuta 1963 annettu "Arrêté royal", 3 artiklan 1 kohdan a alakohta), ja edellytys, että uutiselokuvien tuottajat, luonnolliset tai oikeushenkilöt, ovat Belgian kansalaisia (23 päivänä lokakuuta 1963 annettu "Arrêté royal", 3 artiklan 2 kohdan a alakohta);

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽³⁾ EYVL N:o C 65, 5.6.1970, s. 11

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 28, 9.3.1970, s. 5

b) *Ranskassa:*

- vaatimus pitää hallussaan "carte d'identité d'étranger commerçant" -asiakirjaa (12 päivänä marraskuuta 1938 annettu "décret-loi", 8 päivänä lokakuuta 1940 annettu laki, 14 päivänä huhtikuuta 1954 annettu laki, 9 päivänä heinäkuuta 1959 annettu "décret" N:o 59-852);
- edellytys, että tuotantotukea haluavan henkilön on oltava Ranskan kansalainen (30 päivänä joulukuuta 1959 annetun "décret" -säädöksen n:o 59-1512 14 artikla);
- rajoitus, jolla estetään oikeus uusia kaupallinen vuokrasopimus (30 päivänä syyskuuta 1953 annetun "décret" -säädöksen 38 artikla);

c) *Italiassa:*

- edellytys, että tuottajat, luonnolliset tai oikeushenkilöt ovat Italian kansalaisia (4 päivänä marraskuuta 1965 annettu laki N:o 1213);

d) *Luxemburgissa:*

- rajoitettu ulkomaalaisille myönnettyjen lupien voimassaoloaika (2 päivänä kesäkuuta 1962 annetun lain 21 artikla);

4 artikla

Jäsenvaltiot eivät saa myöntää kansalaisilleen, jotka siirtyvät johonkin toiseen jäsenvaltioon harjoittaakseen jotakin 2 artiklassa tarkoitettua toimintaa, sellaista tukea, joka vääristäisi sijoittautumisen edellytyksiä.

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että edunsaajilla on oikeus liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin samoin edellytyksin, oikeuksin ja velvollisuuksin kuin oman maan kansalaisilla.

2. Oikeuteen liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin kuuluttava vaalikelpoisuus ja oikeus tulla valituksi johtaviin tehtäviin yhteisössä. Nämä tehtävät voidaan kuitenkin varata oman maan kansalaisille, jos kyseisellä yhteisöllä on lain tai asetuksen nojalla julkisia tehtäviä.

3. Luxemburgin suurherttuakunnassa "Chambre de commerce" -yhteisön tai "Chambre des métiers" -yhteisön jäsenyys ei oikeuta edunsaajia osallistumaan niiden hallintoelinten vaaliin.

6 artikla

1. Jos vastaanottava jäsenvaltio edellyttää kansalaisiltaan 2 artiklassa tarkoitettua toiminnan aloittamista tai harjoittamista

varten todistusta hyvästä maineesta sekä siitä, etteivät he ole olleet konkurssissa, tai jommankumman mainituista todistuksista, tuon valtion on hyväksyttävä muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta riittäväksi todisteeksi ote rikosrekisteristä tai ellei tällaista ole, sen maan, josta asianomainen on peräisin tai josta hän tulee, toimivaltaisten oikeus- tai hallintoviranomaisten antama muu vastaava todistus siitä, että kyseiset vaatimukset täyttyvät.

Jos se maa, josta asianomainen on peräisin tai josta hän tulee, ei anna todistusta, ettei asianomainen ole ollut konkurssissa, sen sijasta voidaan antaa valaehdotin ilmoitus, jonka asianomainen antaa sen maan, josta hän on peräisin tai josta hän tulee, oikeus- tai hallintoviranomaiselle, notaarille tai toimivaltaiselle ammatilliselle tai toimialayhteisön toimielimelle.

2. Edellä 1 kohdan mukaisesti annetut asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

3. Jäsenvaltioiden on 7 artiklassa asetetussa määräajassa nimettävä ne toimivaltaiset toimielimet ja viranomaiset, jotka ovat oikeutettuja antamaan näitä asiakirjoja, ja ilmoitettava tästä muille jäsenvaltioille ja komissiolle välittömästi.

4. Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii todistuksen vakavaraisuudesta, kyseisen valtion on katsottava valtion, josta asianomainen on peräisin tai josta hän tulee, pankkien antamien todistusten vastaavan sen omalla alueella annettuja todistuksia.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

8 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 29 päivänä syyskuuta 1970.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

S. von BRAUN

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 12 päivänä tammikuuta 1967,
sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten
ammattinharjoittajien toiminnassa:**

1. 'kiinteään omaisuuteen liittyvässä toiminnassa (lukuun ottamatta 6401)' (ISIC ryhmästä 640)
2. tiettyjen 'muualla luokittelemattomien yrityspalvelujen tarjoaminen' (ISIC ryhmä 839)

(67/43/ETY)

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 ja 3 kohdan sekä 63 artiklan 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen IV osaston A jakson,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽²⁾ ja erityisesti sen V osaston C jakson;

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

sekä katsoo, että

yleisissä toimintaohjelmissä määrätään kaiken sijoittautumista ja palvelujen tarjoamista koskevan kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän poistamisesta kiinteään omaisuuteen liittyvässä toiminnassa ja muualla luokittelemattomissa yrityspalveluissa ennen toisen vaiheen toisen vuoden päättymistä,

on mahdollista yksinkertaistaa menettelyä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden saavuttamiseksi yhdistämällä nämä kaksi toimialaa yhteen direktiiviin,

tämä direktiivi ei koske tiettyä kiinteään omaisuuteen liittyviin asioihin tai muualla luokittelemattomiin yrityspalveluihin kuuluvaa toimintaa joko siksi, että se kuuluu sellaisiin toiminnan haaroihin, joista säädetään erillisillä direktiiveillä, tai koska yleisten toimintaohjelmien mukaisesti se vapautetaan myöhemmin,

toiminnasta, joka taloudellisesti liittyy tämän direktiivin alaan kuuluvaan toimintaan, mutta joka kuuluu toisiin ISIC-nimikkeistön ryhmiin, on säädetty tai säädetään erillisissä direktiiveissä,

tämän direktiivin työnvälitystoimistoja koskevat säännökset eivät koske julkisia työnvälitysviranomaisia,

kaikkean itsenäisten ammattinharjoittajien toimintaan soveltuvia edunsaajien liikkumisesta ja oleskelusta annettuihin säännöksiin liittyviä erillisiä direktiivejä ja, jos se on tarpeellista, osakkaiden ja ulkopuolisten etujen suojelemiseksi jäsenvaltioiden yhtiöiltä vaatimien vakuuksien yhteensovittamisesta, on annettu tai annetaan direktiivi⁽⁵⁾,

sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetussa yleisessä toimintaohjelmassa määrätään ammatillisiin tai toimialajärjestöihin liittymisoikeutta koskevien rajoitusten poistamisesta, jos kyseisen henkilön ammattitoiminta välttämättä edellyttää tämän oikeuden käyttämistä,

palveluja tarjoavan tai hänen puolestaan toimivan henkilön mukana seuraavien palkattujen työntekijöiden asemasta säädetään perustamissopimuksen 48 ja 49 artiklan mukaisesti annetuilla säännöksillä, ja

tässä direktiivissä tarkoitettuihin kysymyksiin liittyen ei tässä vaiheessa näytä tarpeelliselta ryhtyä toimenpiteisiin tutkintotoimistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen tunnustamiseksi ja säännösten yhteensovittamiseksi, mutta siirtymätoimenpiteitä voidaan ottaa käyttöön tarvittaessa,

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62

⁽³⁾ EYVL N:o 96, 2.6.1965, s. 1704/65

⁽⁴⁾ EYVL N:o 33, 1.3.1965, s. 507/65

⁽⁵⁾ Neuvoston direktiivi 64/220/ETY, 25.2.1964, EYVL N:o 56, 4.4.1964, 2. 845/64

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on poistettava sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annettujen yleisten toimintaohjelmien I osastossa tarkoitetuilta luonnollisilta henkilöiltä ja yhtiöiltä, jäljempänä 'edunsaajat', kyseisten yleisten toimintaohjelmien III osastossa tarkoitetut rajoitukset, jotka koskevat oikeutta alkaa harjoittaa tämän direktiivin 2 ja 3 artiklassa määriteltyä toimintaa ja harjoittaa sitä.

2 artikla

(Kiinteä omaisuus)

1. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaan sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annettun yleisen toimintaohjelman liitteessä I (ryhmästä 640, lukuun ottamatta maanmittarin toimintaa) tarkoitetuissa kiinteään omaisuuteen liittyvässä toiminnassa.

2. Tähän ryhmään kuuluvat kaikkien niiden yksityisten henkilöiden tai yhtiöiden kiinteään omaisuuteen liittyvä toiminta, jotka kaupaa käydessään tai ammatiaan harjoittaessaan saavat tuloa:

- ostaessaan, myydessään, vuokratessaan tai hallitessaan:
 - rakennettua tai rakentamatonta kiinteätä omaisuutta etenkin teollisiin, kaupallisiin tai muihin elinkeinon- tai ammatinharjoittamistarkoituksiin taikka asumistarkoituksiin käytettäviä kiinteistöjä; tai
 - tällaiseen omaisuuteen liittyviä oikeuksia; tai
- toimiessaan asiantuntijana tai välittäjänä tällaisen omaisuuden tai siihen liittyvien oikeuksien siirroissa.

3. Tällaiseen ammatin- tai elinkeinonharjoittamiseen vaikuttavat rajoitukset on poistettava riippumatta siitä, mitkä nimikkeet soveltuvat kyseistä toimintaa harjoittaviin henkilöihin.

Tällä hetkellä jäsenvaltioissa käytettävät tavanomaiset nimikkeet ovat:

Belgiassa:

- agents immobiliers, marchands de biens, conceils immobiliers, makelaars-handelaars in onroerende goederen, raadgevers in onroerende zaken,
- lotisseurs, verkavelaars,
- administrateurs de biens, gérants et régisseurs d'immeubles, beheerders van onroerende goederen,
- syndics de copropriété, syndici van medeëigendom,

- agences de location, verhuuragentschappen,
- promoteurs d'opérations de construction, promotoren van bouwverrichtingen,
- sociétés immobilières sous leurs diverses formes, vennootschappen in onroerende goederen onder hun verschillende vormen,
- experts immobiliers, deskundigen inzake onroerende goederen;

Saksassa:

- Immobilien-, Hypotheken- und Finanzmakler,
- Immobilientaxatoren, Immobilienschätzer, Immobilienfachverständige,
- Immobilienhändler, Grundstücksverwertungsgesellschaften,
- Baubetreuer,
- Immobilien-, Haus- und Vermögensverwalter;

Ranskassa:

- marchands de biens et agents immobiliers,
- lotisseurs,
- administrateurs de biens, gérants et régisseurs d'immeubles,
- syndics de copropriété
- syndics de location,
- promoteurs d'opérations de construction,
- sociétés immobilières sous leurs diverses formes,
- experts immobiliers et fonciers;

Italiassa:

- intermediari nell'acquisto, nella vendita o nell'affitto o nella locazione di terreni urbani e fondi rustici,
- intermediari nell'acquisto, nella vendita o locazione di fabbricati ad uso di abitazione, albergo, pensione, autorimessa o ad uso commerciale, industriale o professionale,
- agenzie od imprese per la compra-vendita di immobili per gli usi predetti,
- agenzie od imprese di riscossione di canoni di affitto, di fondi rustici o di locazione di immobili urbani,
- amministratori e gerenti di immobili;

Luxemburgissa:

- agences immobilières,
- gérances d'immeubles,
- sociétés immobilières,
- experts immobiliers et fonciers;

Alankomaissa:

- makelaars in onroerende goederen, tussenpersonen in onroerende goederen (niet zijnde makelaars), taxateurs in onroerende goederen,
- woningbureaus, woningruilcentrales, bouw- en bemiddelingsbureaus, administratiekantoren van onroerende goederen, bouw- en exploitatiemaatschappijen (waaronder begrepen bouwfondsen, bouwkasen en woningbouwcoöperaties).

3 artikla

(Muualla luokittelemattomat yrityspalvelut)

1. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan myös sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman liitteessä I tarkoitettujen muualla luokittelemattomia yrityspalveluja tarjoavien itsenäisten ammattiharjoittajien toimintaan (ISIC ryhmä 839 lukuun ottamatta seuraavaa toimintaa):

- lehtimiestoiminta;
- tullauksesta huolehtivien edustajien toiminta;
- taloudellinen, raha-asioiden, kaupallinen, tilastollinen sekä työ- ja työllisyysneuvonta;
- perintätoiminta.

2. Tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti seuraavat toiminnan ryhmät kuuluvat tämän direktiivin soveltamisalaan:

- a) yksityiset työnvälitystoimistot;
- b) etsivätoimistot, turvallisuuspalvelut;
- c) PR-toiminta, mainostoimistot;
- d) yksityisten elinkeinotoimintaan liittyvien tapahtumien järjestäminen (kuten erityisesti messujen, näyttelyiden, markkinointipäivien);
- e) toimistopalveluihin erikoistuneet agentuuriliikkeet, mukaan lukien mekaanisten ja elektronisten laitteiden vuokraus sekä käännöspalvelut;
- f) liiketoiminnan järjestämistä ja toimintatapoja koskeva neuvonta,
- g) kirjallinen ja taiteellinen toiminta;
- h) arvioimistoiminta, lukuun ottamatta vakuutustoimintaa;
- i) tulkkauspalvelut;
- j) sanomalehtileikepalvelut.

4 artikla

Tämän direktiivin säännöksiä ei sovelleta jäsenvaltiossa toimintaan, johon kyseisessä jäsenvaltiossa sisältyy julkisen

vallan käyttämistä (perustamissopimuksen 55 artiklan ensimmäinen alakohta)

- a) kaikkien jäsenvaltioiden osalta: maaseudulla toimivan poliisin, metsänvartijan, riistanvartijan ja vesialueen hoitajan ammatin harjoittamiseen;
- b) Italiassa: valantehneen vartiomiehen ("guardia giurata") ammatin harjoittamiseen.

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on poistettava erityisesti rajoitukset, jotka:

- a) estävät edunsaajia sijoittautumasta vastaanottajavaltioon tai tarjoamasta palveluja siellä samoin edellytyksin ja oikeuksin kuin tämän maan omat kansalaiset;
- b) johtuvat hallintokäytännöstä ja jotka edunsaajiin sovellettuna johtavat maan omiin kansalaisiin verrattuna syrjivään kohteluun.

2. Poistettaviin rajoituksiin on kuuluttava erityisesti ne, jotka johtuvat toimenpiteistä, joilla estetään tai rajoitetaan edunsaajien sijoittautumista tai palvelujen tarjoamista seuraavin tavoin:

- a) *Belgiassa*: velvollisuus hankkia "carte professionnelle" -asiakirja (19 päivänä helmikuuta 1965 annetun lain 1 artikla);
- b) *Ranskassa*: velvollisuus hankkia "carte d'identité d'étranger commerçant" -asiakirja (12 päivänä marraskuuta 1938 annettu "Décret-loi" -säädös, 2 päivänä helmikuuta 1939 annettu "Décret" -säädös, 8 päivänä lokakuuta 1940 annettu laki, 10 päivänä huhtikuuta 1954 annettu laki, 9 päivänä heinäkuuta 1959 annettu "Décret" -säädös n:o 58-852);
- c) *Italiassa*: vaatimus Italian kansalaisuudesta,
 - arvioijan ("stimatore pubblico") ja asiantuntijan ("perito ed esperto") ammatin harjoittamiseen (20 päivänä syyskuuta 1934 annettu "Regio Decreto" -säädös n:o 2011 32 artikla, n:o 3);
 - kelpoisuudelle kirjoittautua "Ruolo dei mediatori" -rekisteriin (21 päivänä maaliskuuta 1958 annettu laki n:o 253);
 - tulkin ammatin harjoittamiseen ("interprete indipendente") ("Leggi di Pubblica Sicurezza" -nimisen säädöksen yhdistetyn tekstin 123 artikla, hyväksytty 18 päivänä kesäkuuta 1931 annetun "Regio Decreto" -säädöksessä n:o 773, 6 päivänä toukokuuta 1940 annetun "Regio Decreto" n:o 635 yhdistetty teksti, joka pannaan täytäntöön "Regolamento" -säädöksen 234, 236 ja 239 artiklalla);

- kaupallista tietoa yksityishenkilöille toimittavan liikkeen harjoittamiseen ("Leggi di Pubblica Sicurezza" -säädöksen yhdistetty teksti 134 artikla);

d) *Luxemburgissa*: ulkomaalaisille myönnettyjen toimilupien rajoitettu kelpoisuusajka 2 päivänä kesäkuuta 1962 annetun Luxemburgin lain 21 artiklan mukaisesti (19 päivänä kesäkuuta 1962 annettu "Mémorial A" -säädös n:o 31).

6 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että tämän direktiivin edunsaajilla on oikeus liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin yhtäläisin edellytyksin, oikeuksin ja velvollisuuksin kuin niiden omilla kansalaisilla.

2. Sijoittautumisen yhteydessä oikeus liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin käsittää sekä vaalikelpoisuuden että kelpoisuuden tulla nimitetyksi tällaisten järjestöjen johtaviin tehtäviin. Tällaiset tehtävät voidaan kuitenkin varata kyseisen maan omille kansalaisille, jos asianomaisen järjestön toimintaan sisältyy lakien tai asetusten mukaisesti julkisen vallan käyttämistä.

3. Luxemburgin suurherttuakunnassa "Chambre de commerce"- tai "Chambre des métiers" -järjestön jäsenyys ei luo edunsaajille oikeutta osallistua näiden yhteisöjen hallinnollisten toimielinten valintaan.

7 artikla

Jäsenvaltio ei saa myöntää toiseen jäsenvaltioon jotakin 2 ja 3 artiklassa tarkoitettua toimintaa harjoittamaan lähtevälle kansalaiselleen mitään avustusta, joka olisi omiaan vääristämään sijoittautumisen edellytyksiä.

8 artikla

1. Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka aikovat ryhtyä harjoittamaan jotakin 2 tai 3 artiklassa tarkoitettua toimintaa, todisteen hyvästä maineesta tai nuhteettomuudesta ja todisteen siitä, että he eivät ole aikaisemmin olleet konkurssissa, tai jommankumman näistä todisteista, tämän valtion tulee hyväksyä muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta riittäväksi todisteeksi esitetty ote rikosrekisteristä tai, jos tällaista ei ole, näiden vaatimusten täyttymistä osoittava vastaava asiakirja, jonka on antanut sen maan toimivaltainen oikeus- tai hallintoviranomainen, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee.

2. Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka haluavat ryhtyä harjoittamaan tai harjoittaa jotakin 2 tai 3 artiklassa tarkoitettua toimintaa, todistuksen etteivät he ole olleet ammatillisten tai hallinnollisten kurinpitotoimien kohteena (esimerkiksi menettäneet oikeuttaan hoitaa tiettyjä toimia tai virkoja, olleet toimintakiellossa tai heidän toimilupansa on peruutettu), tämän valtion tulee hyväksyä muiden jäsenvaltioi-

den kansalaisilta riittäväksi todisteeksi asiakirja, jonka on antanut sen maan toimivaltainen oikeus- tai hallintoviranomainen, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee, ja joka osoittaa näiden edellytysten tulevan täytetyksi.

3. Jos maa, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee, ei anna 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua asiakirjaa todisteeksi siitä, että henkilö ei ole aikaisemmin ollut konkurssissa tai kurinpitotoimien kohteena, sen sijasta voidaan antaa valahtoinen ilmoitus, jonka asianomainen antaa sen jäsenvaltion oikeus- tai hallintoviranomaiselle, notaarille tai toimivaltaiselle ammatilliselle tai toimialan toimielimelle, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee.

4. Edellä 1 ja 2 kohdan mukaisesti annetut asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

5. Jäsenvaltioiden tulee 10 artiklassa asetetussa määräajassa nimetä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan näitä asiakirjoja, sekä ilmoittaa tästä välittömästi muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

6. Jos vastaanottavassa jäsenvaltiossa vaaditaan todistus vakavaraisuudesta, tämän valtion tulee pitää toisen jäsenvaltion kansalaisen osalta sen jäsenvaltion pankkien, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, antamia todistuksia sen omalla alueella annettuja todistuksia vastaavina.

9 artikla

Niiden jäsenvaltioiden, joissa elinkeinotoiminnan tai ammattiharjoittamisen aloittamiseksi edellytetään valan vannomista, on varmistettava, että käytetty valan kaava on sellainen, että sen voivat vannota myös ulkomaalaiset. Jos näin ei ole, jäsenvaltioiden on vahvistettava sopiva ja vastaava kaava.

10 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä välittömästi komissiolle.

11 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 12 päivänä tammikuuta 1967.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. VAN ELSLANDE

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 15 päivänä lokakuuta 1968,
sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten
ammattinharjoittajien henkilöasiakaspalvelualan toiminnassa (ISIC pääryhmästä 85);
1. Ravintolat, kahvilat, baarit ja muut anniskelu- ja ruokailupaikat (ISIC ryhmä 852)
2. Hotellit, majatalot, leirintäalueet ja muut majoituspaikat (ISIC ryhmä 853)**

(68/367/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 ja 3 kohdan sekä 63 artiklan 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen IV osaston C jakson,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽²⁾ ja erityisesti sen IV osaston C jakson,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

sekä katsoo, että

yleisissä toimintaohjelmissä määrätään kaiken sijoittautumiseen ja palvelujen tarjoamiseen liittyvän kansallisuuteen perustuvan syrjinnän poistamista itsenäisten ammattinharjoittajien toiminnan osalta ravintoloiden, kahviloiden, baarien ja muiden anniskelu- ja ruokailupaikkojen sekä hotellien, majatalojen,

leirintäalueiden ja muiden majoituspaikkojen osalta siirtymäkauden toisen vaiheen toisen vuoden päätyttyä ja ennen toisen vaiheen päättymistä,

tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa voidaan harjoittaa pysyväis-, tilapäis- tai kausiluonteisesti,

vain säännöllisesti kaupaa käymällä harjoitettava taloudellinen toiminta kuuluu tämän direktiivin soveltamisalaan riippumatta siitä, onko niiden harjoittaminen avoimna kaikille tai vain tietyille henkilöryhmälle tai tietyille henkilöryhmille,

tämä direktiivi ei koske kalustettujen tai kalustamattomien huoneistojen vuokrausta, ellei tällaiseen vuokraukseen sisälly palvelujen tarjoamista,

tätä direktiiviä ei sovelleta sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta itsenäisten ammattinharjoittajien vähittäiskauppatoinnassa (ISIC ryhmästä 612) 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston direktiivin⁽⁵⁾ 2 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa määriteltyyn liikkuvaan kauppaan,

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62

⁽³⁾ EYVL N:o 23, 5.2.1966, s. 354/66

⁽⁴⁾ EYVL N:o 205, 7.12.1965, s. 3069/65

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 260, 22.10.1968, s. 1

sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetussa yleisessä toimintaohjelmassa edellytetään, että poistetaan rajoitukset, jotka koskevat oikeutta liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin, milloin asianomaisen henkilön ammatinharjoittaminen välttämättä edellyttää tämän oikeuden käyttämistä,

todistus hyvästä maineesta, jonka esittämistä voidaan vaatia asianomaiselta henkilöltä, on erityisen tärkeä tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvan toiminnan osalta; eräät jäsenvaltiot eivät vaadi tällaista todistusta ainoastaan suoranaisesti asianomaiselta henkilöltä vaan myös kaikilta hänen kanssaan asuvilta tai hänen yrityksessään työskenteleviltä perheenjäseniltä; tämän direktiivin tulee luoda mahdollisuudet tehdä todistusten hankkiminen helpommaksi kaikille niille, joilta sellaisen esittämistä voidaan edellyttää; hyvän maineen käsitteen keskeisestä merkityksestä kyseisen liikkeen tai ammatin harjoittamisessa jotkut jäsenvaltiot edellyttävät omilta kansalaisiltaan muunlaista näyttöä hyvästä nimestä ja maineesta kuin mitä käy ilmi rikosrekisterin oteesta; nämä jäsenvaltiot voivat asettaa samankaltaisia edellytyksiä myös muiden jäsenvaltioiden kansalaisille,

palveluja tarjoavan tai hänen puolestaan toimivan henkilön mukana seuraavien palkattujen työntekijöiden asemasta annetaan myöhemmin perustamissopimuksen 48 ja 49 artiklan mukaisesti erillisiä, kaikkeen itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaan soveltuvia, edunsaajien liikkumisesta ja oleskelusta annettuihin säännöksiin liittyviä direktiivejä, ja, milloin tarpeellista, direktiivejä jäsenvaltioiden yhtiöiltä yhtiöiden jäsenten ja ulkopuolisten henkilöiden etujen suojelemiseksi vaatimien takeiden yhteensovittamiseksi, on annettu tai annetaan, ja

lisäksi joissakin jäsenvaltioissa tämän direktiivin alaan kuuluvan toiminnan harjoittamista säädellään pääosin tällaisen toiminnan aloittamiseen liittyvissä säännöksissä, kun taas toiset jäsenvaltiot antavat sellaisia säännöksiä tarvittaessa; tästä johtuen toisten jäsenvaltioiden kansalaisten kyseisen toiminnan aloittamista ja harjoittamista helpottavat siirtymätoimenpiteet tulevat olemaan erillisen direktiivin aiheena,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on poistettava sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annettujen yleisten toimintaohjelmien I osastossa tarkoitettuilta luonnollisilta henkilöiltä ja yhtiöiltä, jäljempänä 'edunsaajat',

kyseisten yleisohjelmien III osastossa mainitut rajoitukset, jotka koskevat oikeutta aloittaa tämän direktiivin 2 artiklassa määritelty toiminta ja tämän toiminnan harjoittamiseen.

2 artikla

1. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman liitteessä II määriteltyjen henkilöasiakkaiden palvelutoiminnan alaan (ISIC ryhmät 852 ja 853)⁽¹⁾ kuuluvaan itsenäisten ammatinharjoittajien toimintaan.

2. Tämän direktiivin säännöksiä sovellettaessa 'ryhmään 852 kuuluvalla toiminnalla (ravintolat, kahvilat, baarit sekä muut anniskelu- ja ruokailupaikat)' tarkoitetaan toimintaa, jossa luonnollinen henkilö tai yhtiö säännöllisesti kaupaa käymällä omilla nimissään ja omaan lukuunsa tarjoaa valmistettua ruokaa tai juomia nautittavaksi siinä liikehuoneistossa tai niissä liikehuoneistoissa, joissa kyseistä toimintaa harjoitetaan.

Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan myös muualla kuin valmistamispaikassa nautittavaksi tarkoitettujen aterioiden tarjoamiseen.

3. Tämän direktiivin säännöksiä ei sovelleta välittömästi nautittavaksi tarkoitettujen valmistettujen aterioiden tai juomien tarjoamiseen, milloin tällainen tarjoaminen suoritetaan liikkuvan kaupan luonteisesti.

4. Tässä direktiivissä 'ryhmään 853 kuuluvalla toiminnalla (hotellit, majatalot, leirintäalueet ja muut majoituspaikat)' tarkoitetaan toimintaa, jota luonnollinen henkilö tai yhtiö vakinaisesti omilla nimissään ja omaan lukuunsa kaupaa käymällä harjoittaa tarjoamalla:

- toiminnan harjoittajan liikehuoneistossa tai -huoneistoissa kalustettuja asuntoja tai huoneita; tai
- lyhytaikaiseen oleskeluun tarkoitettuja erityisesti varustettuja leirintäpaikkoja;

ja joka kussakin tapauksessa toimittaa myös tavanomaisesti asiaankuuluvat palvelut.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on poistettava erityisesti rajoitukset, jotka:

⁽¹⁾ YK:n toimialaluokitus (Yhdistyneiden Kansakuntien tilastotoimisto, Statistical Papers, M Serie, N:o 4, Rev. 1, New York 1958).

a) estävät edunsaajia sijoittautumasta vastaanottajavaltioon tai tarjoamasta siellä palveluja samoin edellytyksin ja samoin oikeuksin kuin tuon maan omat kansalaiset;

b) johtuvat hallintokäytännöstä, joka edunsaajiin sovellettuna johtaa syrjivään kohteluun maan omiin kansalaisiin verrattuna.

2. Poistettaviin rajoituksiin on kuuluttava etenkin sellaiset, joilla edunsaajia estetään tai rajoitetaan sijoittautumasta tai tarjoamasta palveluja seuraavasti:

a) *Belgiassa*

- vaatimus siitä, että henkilöllä on oltava "carte professionnelle" -asiakirja (19 päivänä helmikuuta 1965 annetun lain 1 artikla);

b) *Saksassa*

- vaatimus siitä, että ulkomaan kansalaiselle ravintolan tai hotellin avaamiseen myönnettävän luvan edellytyksenä on taloudellisen tarpeen osoittaminen ("Nachweis eines Bedürfnisses") (28 päivänä huhtikuuta 1930 annetun "Gaststättengesetz" 1 pykälän 2 momentti);

c) *Ranskassa*

- vaatimus siitä, että henkilöllä on oltava "carte d'identité d'étranger commerçant" -asiakirja (12 päivänä marraskuuta 1938 annettu "décret-loi", 2 päivänä helmikuuta 1939 annettu "décret", 8 päivänä lokakuuta 1940 annettu laki);

- kaupallisten vuokrasopimusten uusimisoikeuden epäminen (30 päivänä syyskuuta 1953 annetun "décret"-säädöksen 38 artikla);

- määräys, jolla kielletään ulkomaalaisia harjoittamasta juomien vähittäismyyjän ammattia anniskelupaikalla tapahtuvaa nauttimista varten ("Code des débits de boissons et des mesures contre l'alcoolisme", artikla L 31, 8 päivänä helmikuuta 1955 annettu "décret" 55-222, 7 päivänä tammikuuta 1959 annettu "ordonnance" n:o 59-107);

d) *Italiassa*

- sääntö, jonka mukaan vain Italian kansalaiset voivat harjoittaa vuoristomajojen johtajan ("Gestore di rifugi alpini") ammattia (28 päivänä lokakuuta 1955 annetun "Decreto del Commissario per il Turismo" -säädöksen 13 artikla);

e) *Luxemburgissa*

- ulkomaan kansalaisille myönnettyjen toimilupien määräaikaisuus (2 päivänä kesäkuuta 1962 annetun lain 21 artikla);

- vaatimus siitä, että jokaisen majatalon ("auberge"), baarin ("cabaret") tai muun alkoholijuomien anniskeluun ja nauttimiseen tarkoitetun paikan avaamista aikovan henkilön tulee olla asunut vakituisesti suurherttuakunnassa yhtäjaksoisesti vähintään viiden vuoden ajan (12 päivänä elokuuta 1927 annetun lain 1 artikla).

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että edunsaajilla on oikeus liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin samoin edellytyksin ja samoin oikeuksin ja velvollisuuksin kuin niiden omilla kansalaisilla.

2. Sijoittautumisen yhteydessä oikeus liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin käsittää sekä vaalikelpoisuuden näissä järjestöissä että kelpoisuuden tulla valituksi tällaisten järjestöjen johtaviin tehtäviin. Tällaiset tehtävät voidaan kuitenkin varata omille kansalaisille, jos asianomaisen järjestön toimintaan sisältyy lain tai asetuksen säännösten mukaisesti julkisen vallan käyttämistä.

3. Luxemburgin suurherttuakunnassa "Chambre de Commerce" -yhteisön tai "Chambre des métiers" -yhteisön jäsenyys ei luo edunsaajille oikeutta ottaa osaa näiden yhteisöjen hallinnollisten elinten valintaan.

5 artikla

Jäsenvaltio ei saa myöntää toiseen jäsenvaltioon minkään 2 artiklassa tarkoitetun toiminnan harjoittamista varten lähtevälle kansalaiselleen mitään sellaista tukea, joka saattaa vääristää sijoittautumisen edellytyksiä.

6 artikla

1. Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii jonkin 2 artiklassa tarkoitetun toiminnan aloittamista varten kansalaisiltaan todisteen hyvästä maineesta ja todisteen siitä, etteivät he ole olleet konkurssissa, tai jommankumman näistä todisteista, tämän valtion on hyväksyttävä muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta riittäväksi todisteeksi ote rikosrekisteristä tai, jos tällaista ei ole, näiden vaatimusten täyttymistä osoittava asiakirja, jonka on antanut sen maan toimivaltainen oikeus- tai hallintoviranomainen, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee.

Jos se maa, josta ulkomaalainen on peräisin tai josta hän tulee, ei anna sellaista asiakirjaa, jossa todistetaan, ettei aikaisempia konkurssseja ole ollut, voidaan tällaisen todistuksen sijasta antaa siinä valtiossa, josta asianomainen on peräisin tai josta hän tulee, valahtoinen ilmoitus, jonka asianomainen henkilö antaa toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle, notaarille tai toimivaltaiselle ammatilliselle tai toimialayhteisön toimielimelle.

2. Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii jonkin 2 artiklassa tarkoitetun toiminnan aloittamista varten kansalaisiltaan todisteen kaikkien tai joidenkin hänen kanssaan asuvien perheenjäsenten hyvästä maineesta tai kunniallisuudesta, eikä todistus sisälly 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuun asia-

kirjaan, tämän valtion tulee hyväksyä toisen jäsenvaltion kansalaisia koskevaksi riittäväksi todisteeksi tässä suhteessa ote rikosrekisteristä tai, ellei tällaista ole, valtion, josta asianomainen on peräisin tai josta hän tulee, toimivaltaisen oikeus- tai hallintoviranomaisen antama vastaava asiakirja, joka osoittaa näiden edellytysten tulevan täytetyiksi.

3. Tämän artiklan 1 tai 2 kohtien mukaisesti annetut asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

4. Jäsenvaltioiden on 7 artiklassa asetetussa määräajassa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan näitä asiakirjoja, sekä ilmoitettava tästä välittömästi muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

5. Jos vastaanottavassa jäsenvaltiossa vaaditaan todistus vakavaraisuudesta, tämän valtion on pidettävä siinä valtiossa,

josta ulkomaalainen on peräisin tai josta hän tulee, toimivien pankkien antamia todistuksia omassa maassa annettuja todistuksia vastaavina.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

8 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 15 päivänä lokakuuta 1968.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. SEDATI

NEUVOSTON DIREKTIIVI,

annettu 15 päivänä lokakuuta 1968,

itsenäisten ammatinharjoittajien henkilöasiakaspalvelualan toimintaan (ISIC pääryhmästä 85);

1. Ravintolat, kahvilat, baarit sekä muut anniskelu- ja ruokailupaikat (ISIC ryhmä 852)
2. Hotellit, majatalot, leirintäalueet ja muut majoituspaikat (ISIC ryhmä 853) sovellettavista, siirtymätoimenpiteitä koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä

(68/368/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen sekä erityisesti sen 54 artiklan 2 kohdan, 57 artiklan, 63 artiklan 2 kohdan ja 66 artiklan,

sekä katsoo, että

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen V osaston toisen ja kolmannen alakohdan,

yleisissä toimintaohjelmissä määrätään rajoitusten poistamisesta ja edellytetään selvitettäväksi tulisiko tällaista poistamista edeltää, siihen liittyä tai sitä seurata tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroinen tunnustaminen sekä kyseisen toiminnan aloittamista ja sen harjoittamista koskevien lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten yhteensovittaminen sekä tuleeko tarvittaessa päättää siirtymätoimenpiteistä kunnos tällainen tunnustaminen tai yhteensovittaminen on toteutettu,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62⁽³⁾ EYVL N:o 23, 5.2.1966, s. 357/66⁽⁴⁾ EYVL N:o 205, 7.12.1965, s. 3074/65

kaikki jäsenvaltiot eivät aseta edellytyksiä anniskelu- ja ruokapaikkatoiminnan tai majoituspaikkatoiminnan aloittamiselle ja sen harjoittamiselle; joissakin tapauksissa on vapaus ryhtyä harjoittamaan ja harjoittaa tällaista toimintaa, toisissa tapauksissa on ankarampia säännöksiä, joissa edellytetään tämän toiminnan aloittamista ja harjoittamista varten muodollista pätevyyttä,

ottaen huomioon, että tietyissä jäsenvaltioissa on säännöksiä ja toisista jäsenvaltioista ne puuttuvat, ei ole mahdollista toteuttaa säädettyä yhteensovittamista samanaikaisesti rajoitusten poistamisen kanssa; tällainen yhteensovittaminen täytyy toteuttaa myöhemmin,

vaikka yhteensovittamista ei ole suoritettu välittömästi on kuitenkin suotavaa helpottaa sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden saavuttamista kyseisen toiminnan osalta päättämällä yleisissä toimintaohjelmissa ennakoidun kaltaisista siirtymätoimenpiteistä; tämä tulisi tehdä ensisijaisesti, että vältettäisiin erityisten vaikeuksien syntyminen niiden jäsenvaltioiden kansalaisille, joissa ei ole asetettu tällaiseen toimintaan ryhtymiselle mitään edellytyksiä,

tällaisten vaikeuksien ehkäisemiseksi siirtymätoimenpiteiden pääasiallisena sisältönä tulee olla, että niissä vastaanottavissa valtioissa, joissa on määräyksiä tällaisen toiminnan aloittamisesta, hyväksytään riittäväksi todisteeksi pätevydestä kyseisen toiminnan aloittamiselle, että toimintaa on harjoitettu riittävän kauan jäsenvaltiossa, josta henkilö tulee, siten että aika, jos aikaisempaa koulutusta ei vaadita, on ollut riittävän äskettäin sen varmistamiseksi, että asianomaisella on vastaanottavan maan omilta kansalaisiltaan vaatimat ammatilliset tiedot,

koska eri jäsenvaltioissa määritellään eri tavoin sellainen elinkeinotoiminta, jota sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden saavuttamisesta itsenäisten ammattiharjoittajien henkilöasiakaspalvelualan toiminnassa (ISIC pääryhmästä 85); 1. Ravintolat, kahvilat, baarit sekä muut anniskelu- ja ruokailupaikat (ISIC ryhmä 852); 2. Hotellit, majatalot, leirintäalueet ja muut majoituspaikat (ISIC ryhmä 853) 15 päivänä lokakuuta 1968⁽¹⁾ annettu neuvoston direktiivi koskee toimintaa, jota yhdessä valtiossa pidetään henkilöasiakaspalvelualueen kuuluvana, toisessa valtiossa pitää elintarvikke- ja juomateollisuuden alaan kuuluvana; kaikkien tällaisista eroavaisuuksista aiheutuvien vaikeuksien ratkaisemiseksi tulisi

kussakin tapauksessa ottaa huomioon vastaanottavan maan lainsäädäntöön sisältyvät määritelmät tapaukseen soveltuvan siirtymätoimenpiteistä annetun direktiivin määrittämiseksi,

sen välttämiseksi, että henkilöt, jotka eivät täytä niitä edellytyksiä, jotka tällaisen toiminnan aloittamiselle ja sen harjoittamiselle on asetettu siinä valtiossa, josta he tulevat, siirtyvät suhteettomassa määrin valtioihin, joissa kyseisen toiminnan aloittamiselle ei ole asetettu minkäänlaisia edellytyksiä, olisi säädettävä, että tällaisilla valtioilla on oikeus vaatia, tarvittaessa yhden tai useamman toiminnan osalta, että muiden jäsenvaltioiden kansalaiset osoittavat kelpoisuutensa harjoittaa kyseistä toimintaa valtiossa, josta he tulevat,

kuitenkin tällaisia oikeuksia on syytä myöntää noudattaen erityisen varovaisesti, sillä niiden liian yleinen soveltaminen saattaa olla esteenä liikkumisvapaudelle; tämän vuoksi niiden tulisi olla rajattuja sekä kestoaltaan että laajuudeltaan ja, kuten perustamissopimuksessa yleisesti määrätään suojatoimenpiteiden myöntämisestä, tällaisen oikeuden myöntäminen kuuluu komissiolle, ja

tässä direktiivissä säädettyjen toimenpiteiden pääasiallinen tarkoitus häviää kyseisen toiminnan aloittamiselle ja sen harjoittamiselle asetettujen edellytysten yhteensovittamisen ja tutkintotodistusten, todistusten ja muiden kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisen tunnustamisen myötä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava jäljempänä olevien säännösten mukaisesti seuraavat siirtymätoimenpiteet itsenäisenä ammattiharjoittajana 2 artiklassa tarkoitetun toiminnan aloittamista aikovien, yleisten toimintaohjelmien I osastossa tarkoitettujen luonnollisten henkilöiden tai yhtiöiden, jäljempänä 'edunsaajat', sijoittautumisen tai palvelujen tarjoamisen osalta alueellaan.

2. Kyseinen toiminta käsittää sen toiminnan, jota tarkoitetaan sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden saavuttamisesta itsenäisten ammattiharjoittajien henkilöasiakaspalvelualan toiminnassa (ISIC pääryhmästä 85); 1. Ravintolat, kahvilat, baarit ja muut anniskelu- sekä ruokailu

⁽¹⁾ EYVL N:o L 260, 22.10.1968, s. 9

paikat (ISIC ryhmä 852); 2. Hotellit, majatalot, leirintäalueet ja muut majoituspaikat (ISIC ryhmä 853) 15 päivänä lokakuuta 1968 annetussa neuvoston direktiivissä.

2 artikla

Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti tietty toiminta ei kuulu henkilöasiakaspalvelujen vaan pikemminkin elintarvike- ja juomateollisuuden alaan, sovelletaan tähän toimintaan tuossa jäsenvaltiossa asianmukaista kyseisen toiminnan yksityiskohdaiset siirtymäsäännökset sisältävää direktiiviä.

3 artikla

Jäsenvaltioiden, joissa jonkin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun toiminnan aloittamista tai sen harjoittamista varten edellytetään tiettyä pätevyystodistusta, on huolehdittava, että jokainen tähän elinkeinon hakeutuva edunsaaja saa tiedot säännöksistä, jotka koskevat sen elinkeinon harjoittamista, jota hän aikoo harjoittaa, ennen kuin hän sijoittautuu tai alkaa harjoittaa toimintaa väliaikaisesti.

4 artikla

1. Kun jäsenvaltiossa johonkin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua toiminnan aloittamista tai sen harjoittamista varten edellytetään yleisiä, kaupallisia tai ammatillisia tietoja ja taitoja, tämän jäsenvaltion on hyväksyttävä riittäväksi todisteeksi tällaisista tiedoista ja taidoista, että kyseistä toimintaa on harjoitettu toisessa jäsenvaltiossa jokin seuraavista jaksoista:

- a) kolme peräkkäistä vuotta joko itsenäisesti tai yrityksen johtajana,
- b) kaksi peräkkäistä vuotta joko itsenäisesti tai yrityksen johtajana, jos edunsaaja osoittaa saaneensa kyseiseen ammattiin aikaisemman koulutuksen, josta todisteena on valtion hyväksymä todistus tai todistus, jonka toimivaltainen ammatillinen tai toimialayhteisön toimitin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa vaatimukset,
- c) kaksi peräkkäistä vuotta itsenäisesti tai yrityksen johtajana, jos edunsaaja osoittaa harjoittaneensa kyseistä ammattia ainakin kolme vuotta muutoin kuin itsenäisesti, tai
- d) kolme peräkkäistä vuotta muutoin kuin itsenäisesti, jos edunsaaja osoittaa saaneensa kyseiseen ammattiin aikaisemman koulutuksen, josta on todisteena valtion hyväksymä todistus tai todistus, jonka toimivaltainen ammatilli-

nen tai toimialayhteisön toimitin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa vaatimukset.

Vastaanottava jäsenvaltio voi edellyttää muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta, jos se edellyttää tätä myös omilta kansalaisiltaan, että kyseistä toimintaa on harjoitettu ja ammatillinen koulutus hankittu sillä toimialalla, jolle edunsaaja aikoo sijoittautua vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

2. Edellä 1 kohdan a ja c alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa toiminnan harjoittamisen päättymisestä ei ole saanut kuluu enempää kuin kymmenen vuotta ennen 6 artiklan 2 kohdassa säädetyn hakemuksen jättöpäivää. Jos jäsenvaltiossa on kuitenkin säädetty omia kansalaisia koskeva lyhyempi määräaika, voidaan tätä määräaika soveltaa myös edunsaajin.

5 artikla

1. Jos jäsenvaltiossa ei edellytetä 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun toiminnan aloittamista tai sen harjoittamista varten yleisiä, kaupallisia tai ammatillisia tietoja tai taitoja, valtio voi, jos 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun neuvoston direktiivin soveltamisesta aiheutuu vakavia vaikeuksia, pyytää komissiolta yhden tai useamman toiminnan osalta rajoitetuksi ajaksi oikeutta vaatia sen alueella tämän toiminnan aloittamista aikovia muiden jäsenvaltioiden kansalaisia osoittamaan, että heillä on tällaiseen toimintaan vaadittava pätevyys siinä maassa, josta he tulevat.

Tätä oikeutta ei saa käyttää sellaisen henkilön suhteen, joka tulee valtiosta, jossa kyseisen toiminnan aloittamista varten ei edellytetä todistetta erityisistä tiedoista, eikä sellaisen henkilön suhteen, joka on asunut vastaanottajavaltiossa vähintään viisi vuotta.

2. Komissio vahvistaa edellytykset 1 kohdassa tarkoitetun oikeuden myöntämiselle asianomaisen jäsenvaltion asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä sekä menettelyä koskevat määräykset.

6 artikla

1. Edellä 4 ja 5 artiklaa sovellettaessa henkilön on katsottava harjoittaneen toimintaa johtavassa asemassa, jos hän on harjoittanut tällaista toimintaa teollisessa tai kaupallisessa yrityksessä kyseessä olevalla toimialalla:

- a) yrityksen johtajana tai yrityksen sivuliikkeen johtajana; tai

b) yrityksen omistajan tai johtajan sijaisena, jos tällaiseen tehtävään sisältyy omistajan tai johtajan vastuuseen verrattava vastuu; tai

c) johtavassa asemassa silloin kun velvollisuudet ovat sellaisia, jotka tavallisesti kuuluvat kyseessä olevaan ammattiin ja jossa on vastuu ainakin yhdestä yrityksen osastosta.

2. Edellä 4 artiklan 1 kohdassa tai 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen edellytysten täyttyminen on osoitettava sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen tai toimielimen, josta asianomainen tulee, antamalla todistuksilla, jotka kyseisen henkilön on toimitettava kyseisen toiminnan tai toiminnan lajien harjoittamista varten tekemänsä toimilupahakemuksen tueksi vastaanottavassa valtiossa.

3. Jäsenvaltioiden on 8 artiklassa säädetystä määräajassa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan näitä todistuksia, sekä ilmoitettava tästä välittömästi muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

7 artikla

Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan kunnes kyseisen toiminnan aloittamista ja sen harjoittamista koskevien kansal-

listen säännösten yhteensovittamisesta annetut säännökset tulevat voimaan.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä viipymättä komissiolle.

9 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

10 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 15 päivänä lokakuuta 1968.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. SEDATI

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 16 päivänä kesäkuuta 1975,
toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen
helpottamiseksi itsenäisten ammatinharjoittajien eri toiminta-aloilla (ISIC osastosta 01 - 85)
ja erityisesti tällaista toimintaa koskevista siirtymätoimenpiteistä**

(75/368/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49, 57, 66 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen mukaisesti kaikki sijoittautumiseen ja palvelujen tarjoamiseen liittyvä kansalaisuuteen perustuva syrjintä on kiellettyä siirtymäkauden päätyttyä; näin toteutettu kansalaisuuteen perustuvan kohtelun periaate koskee erityisesti oikeutta liittyä ammatillisiin järjestöihin, jos asianomaisen henkilön ammattitoiminta välttämättä edellyttää tämän oikeuden käyttämistä,

lisäksi perustamissopimuksen 57 artiklassa määrätään, että henkilöiden itsenäiseksi ammatinharjoittajiksi ryhtymisen ja sellaisina toimimisen helpottamiseksi annetaan direktiivejä tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta soittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta,

vaikka yhteensovittamista ja tutkintotodistusten vastavuoroista tunnustamista ei ole suoritettu välittömästi, on kuitenkin suotavaa helpottaa sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamista kyseisen toiminnan osalta päättämällä yleisissä toimintaohjelmissa⁽³⁾ ennakoitun kaltaisista siirtymätoimenpiteistä; tämä tulisi tehdä ensisijaisesti, että vältettäisiin erityisten vaikeuksien syntyminen niiden jäsenvaltioiden kansalaisille, joissa ei ole asetettu tällaiseen toimintaan ryhtymiselle mitään edellytyksiä,

tällaisten vaikeuksien ehkäisemiseksi siirtymätoimenpiteiden pääasiallisena sisältönä tulee olla, että niissä vastaanottavissa valtioissa, joissa on määräyksiä tällaisen toiminnan aloittamisesta, hyväksytään riittäväksi todisteeksi pätevydestä toiminnan aloittamiselle, että toimintaa on harjoitettu riittävän kauan jäsenvaltiossa, josta henkilö tulee, niin, että aika, milloin aikaisempaa koulutusta ei vaadita, on ollut riittävän äskettäin sen varmistamiseksi, että asianomaisella on vastaanottavan maan omilta kansalaisiltaan vaatimat ammatilliset tiedot,

tämä direktiivi käsittää kaksi toimintaluokkaa:

- toiminta, jota voidaan harjoittaa vasta melko laajan ammatillisen koulutuksen jälkeen ja joka tästä syystä on ankaran sääntelyn alainen yhteisön eri jäsenvaltioissa;
- toiminta, jonka harjoittaminen ei vaadi laajaa ammatillista koulutusta;

ja tämän vuoksi olisi säädettävä näitä kahta tyyppiä varten kummallekin omat siirtymätoimenpiteet,

patentteja ostavien ja lisensioivien yhtiöiden toimintaa harjoitetaan osana keksintöjen hyväksikäyttöä ja se eroaa pankkien ja muiden rahoituslaitosten toiminnasta; tämä toiminta, vaikka se kuuluu ISIC-nimikkeistössä ryhmään 620, ei kuulu itsenäistä toimintaa harjoittavia pankkeja ja muita rahoituslaitoksia koskevien, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamisesta 28 päivänä kesäkuuta 1973 annetun neuvoston direktiivin 73/183/ETY⁽⁴⁾ soveltamisalaan,

tämän direktiivi ei koske neuvottelevien insinöörien toimintaa (ISIC ryhmä 833) eikä teollisuuden varainkäytön konsulttien tai patenttiasiamiesten toimintaa (ISIC ryhmä 831),

⁽¹⁾ EYVL N:o C 45, 10.5.1971, s. 12

⁽²⁾ EYVL N:o C 93, 21.9.1971, s. 19

⁽³⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62 ja 36/62

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 194, 16.7.1973, s. 1

koska ISIC pääryhmän 73 toiminta (viestintä) tavallisesti kuuluu julkisen posti- ja telepalvelun alaan, useimmat tuon pääryhmän toiminnan lajit eivät kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan; kuitenkin jotakin näistä ISIC pääryhmän 73 toiminnan lajeista saatetaan hoitaa yksityisesti ja siksi se tulisi sisällyttää tähän direktiiviin,

perustamissopimuksen kuljetusta koskevat määräykset säätelevät matkustaja- ja tavarankuljetusalan palveluja; tämä direktiivi ei koske siinä lueteltuun kuljetustoimintaan liittyvien palvelujen tarjoamista,

kunnes on annettu asiaa koskevat yhteisön säännökset, olemassa olevat säännökset jaosta sisävesi-, rannikko- ja merikuljetukseen pysyvät voimassa,

kasvojen kauneushieronta on ISIC ryhmästä 859 ainoa hierontatoiminnan laji, johon tätä direktiiviä sovelletaan, koska toimintaa 'masseurkinesitherapist' -nimikkeellä (hieronta lääketieteen ja urheilun tarkoituksiin) koskee toinen direktiivi,

arpajaiset ja senkaltainen ISIC ryhmän 859 toiminta kuuluu usein joko suoraan tai julkisten toimielinten välityksellä julkisten palvelujen alaan tai on kielletty; muu tämän toiminnan alaan kuuluva toiminta ei sen vuoksi kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan; tietyissä jäsenvaltioissa yksityiset henkilöt voivat kuitenkin harjoittaa sellaista toimintaa ja tällöin se tulisi sisällyttää tähän direktiiviin,

tietyä ISIC ryhmän 859 toimintaa, jossa on käytettävä myrkyllisiä tuotteita, kuten tuhoeläinten hävittämistä, koskee siirtymätoimenpiteitä koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä myrkyllisiä tuotteisiin liittyvässä toiminnassa, niiden maahantuonnissa ja jakelussa sekä toiminnassa, johon liittyy tällaisten tuotteiden ammattimainen käyttö, mukaan lukien välittäjien toiminta, 4 päivänä kesäkuuta 1974 annettu neuvoston direktiivi 74/556/ETY⁽¹⁾,

turistioppaiden toimintaa harjoitetaan tietyissä jäsenvaltioissa määrätyillä rajatuilla alueilla ja sitä säädellään yksityiskohtaisesti; ne tulisi siksi jättää matkaoppaiden ja tulkkioppaiden toimintaa lukuun ottamatta tämän direktiivin ulkopuolelle,

tässä direktiivissä säädettyjen siirtymätoimenpiteiden pääasiallinen tarkoitus häviää kyseiseen toimintaan ryhtymiselle ja sen harjoittamiselle asetettujen edellytysten yhteensovittamisen ja tutkintotodistusten, todistusten ja muiden kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisen tunnustamisen myötä,

sikäli kuin jäsenvaltioissa vaaditaan tässä direktiivissä tarkoitettun toiminnan aloittamiseksi ja sen harjoittamiseksi myös palkattujen työntekijöiden osalta ammatillisia tietoja ja taitoja, tätä direktiiviä tulisi soveltaa myös tähän henkilöryhmään työntekijöiden vapaan liikkuvuuden esteiden poistamiseksi ja siten täydentää työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 1612/68⁽²⁾ toteutettuja toimenpiteitä,

samasta syystä säännösten, jotka koskevat todistetta hyvästä maineesta ja siitä, että henkilö ei ole aikaisemmin ollut konkurssissa, tulisi olla sovellettavissa myös palkattuihin työntekijöihin, ja

kyseistä toimintaa on tullut harjoittaa ja ammatillinen koulutus on tullut saada samalla toimialalla, jolle edunsaaja aikoo sijoittautua vastaanottavaan jäsenvaltioon, silloin kun jäsenvaltio edellyttää samaa oman maansa kansalaisilta,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava alueellaan tässä direktiivissä säädetty toimenpiteet yleisten toimintaohjelmien I osastossa tarkoitettujen luonnollisten henkilöiden tai yhtiöiden, jäljempänä 'edunsaajat', sijoittautumisen tai palvelujen tarjoamisen osalta 2 artiklassa tarkoitetuilla aloilla.

2. Tätä direktiiviä sovelletaan myös niihin jäsenvaltioiden kansalaisiin, jotka asetuksen (ETY) N:o 1612/68 nojalla alkavat palkattuina työntekijöinä harjoittaa 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua toimintaa.

2 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan liitteessä lueteltuihin toiminnan lajeihin.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 307, 18.11.1974, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 2

2. ISIC ryhmään 859 kuuluvaa myrkyllisten tuotteiden käyttöä koskevaa toimintaa koskee direktiivi 74/556/ETY ja 74/557/ETY⁽¹⁾.

3. Tätä direktiiviä ei sovelleta liitteessä pääryhmään 71 kuuluvien kuljetustoimintaan liittyvien palvelujen tarjoamisen vapauteen.

4. Tätä direktiiviä ei sovelleta liikkuvaan kauppaan.

5. Tätä direktiiviä ei sovelleta turistioppaiden toimintaan (ISIC ryhmästä 859) lukuun ottamatta liitteessä lueteltua matkaoppaiden ja tulkkioppaiden toimintaa.

3 artikla

1. Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka aikovat ryhtyä harjoittamaan jotakin 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua toimintaa, todisteen hyvästä maineesta tai nuhteettomuudesta ja todisteen siitä, että he eivät ole aikaisemmin olleet konkurssissa, tai jommankumman näistä todisteista, tämän valtion tulee hyväksyä muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta riittäväksi todisteeksi esitetty ote rikosrekisteristä tai, jos tällaista ei ole, näiden vaatimusten täyttymistä osoittava vastaava asiakirja, jonka on antanut sen maan toimivaltainen oikeus- tai hallintoviranomainen, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee.

2. Jos vastaanottava jäsenvaltio asettaa omille tiettyä ISIC ryhmien 843 ja 859 toimintaa, erityisesti pelitoimintaa aloittamaan aikoville kansalaisille erityisiä vaatimuksia nuhteettomuudesta tai hyvästä maineesta eikä todistetta tällaisten edellytysten täyttämistä voida saada 1 kohdassa tarkoitetuista asiakirjoista, tämän valtion tulee hyväksyä toisen jäsenvaltion kansalaisilta riittäväksi todisteeksi tässä suhteessa sen jäsenvaltion toimivaltaisen oikeus- tai hallintoviranomaisen, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, antama todistus, josta käy ilmi, että kyseiset edellytykset täyttyvät. Tällaisen todistuksen tulee liittyä niihin erityisiin seikkoihin, joita vastaanottava maa pitää asiaan vaikuttavina.

3. Jos se jäsenvaltio, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, ei anna 1 kohdassa tarkoitettua asiakirjaa tai 2 kohdassa tarkoitettua todistusta, josta hyvä maine tai se, ettei henkilö ole aikaisemmin ollut konkurssissa, käy ilmi, niiden sijasta voidaan antaa valahtoinen ilmoitus - tai jollei valtiossa käytetä valahtoista ilmoitusta, valan sijasta voidaan antaa juhlallinen vakuutus - jonka asianomainen antaa toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle tai tarvittaessa sen

jäsenvaltion, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee, notaarille; mainitun viranomaisen tai notaarin on todistettava valahtoinen ilmoitus tai juhlallisen vakuutuksen muodossa annettu ilmoitus oikeaksi. Ilmoitus siitä, että henkilö ei ole aikaisemmin ollut konkurssissa, voidaan mainitussa maassa antaa myös toimivaltaiselle ammatilliselle tai toimialayhteisön toimielimelle.

4. Poiketen siitä, mitä 1, 2 ja 3 kohdassa säädetään, jäsenvaltiolla on oikeus ISIC ryhmiin 843 ja 859 kuuluvan pelitoiminnan aloittamisen osalta tehdä lopullinen arviointi kaikista asiaankuuluvista seikoista, edellyttäen, että arviointiperuste ei vaihtelee sen mukaan, onko kyseessä tämän valtion kansalainen vai toisen jäsenvaltion kansalainen.

5. Edellä 1, 2 ja 3 kohdan mukaisesti annetut asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

6. Jäsenvaltioiden on 12 artiklassa asetetussa määräajassa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan tämän artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja asiakirjoja, sekä ilmoitettava tästä välittömästi muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

7. Jos vastaanottavassa jäsenvaltiossa vaaditaan todiste vakavaraisuudesta, tämän valtion on pidettävä toisen jäsenvaltion kansalaisen osalta sen jäsenvaltion pankkien, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, antamia todistuksia sen omalla alueella annettuja todistuksia vastaavina.

4 artikla

Jäsenvaltioiden, joissa jonkin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun toiminnan aloittamiseksi tai sen harjoittamiseksi edellytetään tiettyä pätevyystodistusta, on huolehdittava, että jokainen tähän elinkeinon hakeutuva edunsaaja saa tiedot sen elinkeinon harjoittamista koskevista säännöksistä, jota hän aikoo harjoittaa, ennen kuin hän sijoittautuu tai alkaa harjoittaa toimintaa väliaikaisesti.

5 artikla

1. Jos liitteessä luetellun ja jäljempänä mainitun toiminnan aloittamiseksi tai sen harjoittamiseksi jäsenvaltiossa:

⁽¹⁾ EYVL N:o L 307, 18.11.1974, s. 1 ja 5

<i>Pääryhmä</i>	<i>Ryhmä</i>
04:stä Kalastus	043
38:sta Kuljetusvälineiden valmistus	381 382 386
71:stä Kuljetukseen liittyvä toiminta ja muu kuin kuljetus-toiminta	711:stä 712:sta 713:sta 714:stä 716:sta
73 Viestintä: postipalvelut ja televiestintä	
85:stä Henkilökohtaiset palvelut	854 856:sta 859:stä (rakennus-ten tai asunnon kunnossapito ja puhdistus)

edellytetään yleisiä, kaupallisia tai ammatillisia tietoja ja taitoja, tulee tämän jäsenvaltion hyväksyä riittäväksi näytöksi tällaisista tiedoista ja taidoista, että kyseistä toimintaa on harjoitettu toisessa jäsenvaltiossa jokin seuraavista ajanjaksoista:

- kuusi peräkkäistä vuotta joko itsenäisesti tai yrityksen johtajana,
- kolme peräkkäistä vuotta joko itsenäisesti tai yrityksen johtajana, jos edunsaaja osoittaa saaneensa kyseiseen ammattiin vähintään kolmivuotisen aikaisemman koulutuksen, josta todisteena on valtion hyväksymä tutkintotodistus tai todistus, jonka toimivaltainen ammatillinen tai toimialayhteisön toimielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa vaatimukset,
- kolme peräkkäistä vuotta itsenäisesti, jos edunsaaja osoittaa harjoittaneensa kyseistä ammattia ainakin viisi vuotta muutoin kuin itsenäisesti, tai
- viisi peräkkäistä vuotta yrityksen johtajana, joista vähintään kolme vuotta teknisissä tehtävissä vastuullisena vähintään yhdestä yrityksen osastosta, jos edunsaaja osoittaa saaneensa kyseiseen ammattiin vähintään kolmivuotisen aikaisemman koulutuksen, josta on todisteena valtion hyväksymä tutkintotodistus tai todistus, jonka toimivaltainen ammatillinen tai toimialayhteisön toimielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa vaatimukset.

2. Edellä 1 kohdan a ja c alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa toiminnan harjoittamisen päättymisestä ei ole saanut

kulua enempää kuin kymmenen vuotta ennen 9 artiklassa säädetyn hakemuksen jättöpäivää. Mikäli jäsenvaltiossa on kuitenkin säädetty omia kansalaisia koskeva lyhyempi määräaika, voidaan tätä määräaikaa soveltaa myös edunsaajiin.

6 artikla

Edellä 5 artiklaa sovellettaessa:

- Jos jäsenvaltiossa jonkin 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun toiminnan aloittamiseksi tai sen harjoittamiseksi edellytetään yleisiä, kaupallisia tai ammatillisia tietoja tai taitoja, kyseisen valtion on komission avustuksella tiedotettava muille jäsenvaltioille tälle ammatille ominaiset piirteet.
- Sen maan, josta edunsaaja tulee, tähän tarkoitukseen nimeämän toimivaltaisen viranomaisen on todistettava edunsaajan varsinaisesti harjoittaman ammattitoiminnan laatu ja kesto. Todistukset laaditaan ottaen huomioon sen jäsenvaltion toimittama virallinen kuvaus kyseisestä ammatista, jossa edunsaaja aikoo harjoittaa kyseistä ammattia pysyvästi tai väliaikaisesti.
- Vastaanottava jäsenvaltion on myönnettävä lupa harjoittaa kyseistä toimintaa asianomaisen henkilön hakemuksesta edellyttäen, että toiminta, jota todistus koskee vastaa 1 kohdan mukaisesti ilmoitettuja ammatille ominaisia piirteitä, ja edellyttäen, että tämän valtion kansallisissa säännöksissä asetetut kaikki muut vaatimukset tulevat täytetyiksi.

7 artikla

1. Jos jäsenvaltiossa jonkin 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun toiminnan, jota ei ole mainittu 5 artiklassa, aloittamiseksi tai sen harjoittamiseksi edellytetään yleisiä, kaupallisia tai ammatillisia tietoja ja taitoja, tulee tämän jäsenvaltion hyväksyä riittäväksi näytöksi tällaisista tiedoista ja taidoista, että kyseistä toimintaa on harjoitettu toisessa jäsenvaltiossa jokin seuraavista ajanjaksoista:

- kolme peräkkäistä vuotta joko itsenäisesti tai yrityksen johtajana,
- kaksi peräkkäistä vuotta joko itsenäisesti tai yrityksen johtajana, jos edunsaaja osoittaa saaneensa kyseiseen ammattiin aikaisemman koulutuksen, josta todisteena on valtion hyväksymä todistus tai todistus, jonka toimivaltainen ammatillinen tai toimialayhteisön toimielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa vaatimukset,

- c) kaksi peräkkäistä vuotta itsenäisesti tai yrityksen johtajana, jos edunsaaja osoittaa harjoittaneensa kyseistä ammattia vähintään kolme vuotta muutoin kuin itsenäisesti, tai
- d) kolme peräkkäistä vuotta muutoin kuin itsenäisesti, jos edunsaaja osoittaa saaneensa kyseiseen ammattiin aikaisemman koulutuksen, josta on todistena valtion hyväksymä todistus tai todistus, jonka toimivaltainen ammatillinen tai toimialayhteisön toimielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa vaatimuksen.

Vastaanottava jäsenvaltio voi edellyttää muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta, mikäli se edellyttää tätä myös omilta kansalaisiltaan, että kyseistä toimintaa on harjoitettu ja ammatillinen koulutus hankittu sillä toimialalla tai siihen liittyvällä toimialalla, jolla edunsaaja aikoo harjoittaa liiketoimintaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

2. Edellä 1 kohdan a ja c alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa toiminnan harjoittamisen päättymisestä ei ole saanut kuluu enempiä kuin kymmenen vuotta ennen 9 artiklassa säädetyn hakemuksen jättöpäivää. Jos jäsenvaltiossa on kuitenkin säädetty omia kansalaisia koskeva lyhyempi määräaika, voidaan tätä määräaika soveltaa myös edunsaajiin.

3. ISIC ryhmiin 843 ja 859 kuuluvan rahapeli-toiminnan aloittamisen osalta, kolikkoautomaatteihin liittyvää toimintaa lukuun ottamatta, vastaanottavalla jäsenvaltiolla on 1 kohdasta poiketen oikeus tehdä lopullinen arviointi hakijoiden ammatillisista kyvyistä edellyttäen, että arviointiperusteet eivät vaihtelee sen mukaan, ovatko kyseessä tämän maan kansalaiset vai toisen jäsenvaltion kansalaiset.

8 artikla

Edellä 5 ja 7 artiklaa sovellettaessa henkilön on katsottava harjoittaneen toimintaa yrityksen johtajana, jos hän on harjoittanut tällaista toimintaa teollisessa tai kaupallisessa yrityksessä kyseessä olevalla toimialalla:

- a) yrityksen johtajana tai yrityksen sivuliikkeen johtajana; tai
- b) yrityksen omistajan tai johtajan sijaisena, jos tällaiseen tehtävään sisältyy omistajan tai johtajan vastuuseen verrattava vastuu; tai
- c) johtavassa asemassa silloin kun velvollisuudet ovat sellaisia, jotka tavallisesti kuuluvat kyseessä olevaan ammattiin ja jossa on vastuu ainakin yhdestä yrityksen osastosta.

9 artikla

Edellä 5 artiklassa tai 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen edellytysten täyttyminen vahvistetaan sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen tai toimielimen, josta asianomainen on peräisin tai josta hän tulee, antamalla todistuksilla, jotka kyseisen henkilön tulee toimittaa kyseisen toiminnan tai toiminnan harjoittamista varten tekemänsä toimilupahakemuksen tueksi vastaanottavassa valtiossa.

10 artikla

Jäsenvaltioiden on 12 artiklassa säädettyssä määräajassa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan 6 ja 9 artiklassa tarkoitettuja todistuksia, sekä ilmoitettava tästä välittömästi muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

11 artikla

Tämän direktiivin siirtymäsäännöksiä sovelletaan kunnes kyseiseen toimintaan ryhtymistä ja sen harjoittamista koskevien kansallisten säännösten yhteensovittamisesta annetut säännökset tulevat voimaan.

12 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kahdenkymmenen kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä viipymättä komissiolle.

13 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

14 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 16 päivänä kesäkuuta 1975.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. RYAN

LIITE

Toiminta, jota tarkoitetaan 2 artiklan 1 kohdassa

Pääryhmä (*)	Ryhmä (*)	
04:stä		Kalastus
	043	Sisävesikalastus
38:sta		Kuljetusvälineiden valmistus
	381	Laivanrakennus ja -korjaus
	382	Rautatielaitteiden valmistus
	386	Lentoalusten valmistus (mukaan lukien avaruuslaitteet)
62:sta		Pankit ja muut rahoituslaitokset
	620:stä	Patenttia ostavat ja lisensoivat yhtiöt
71:stä		Kuljetukseen liittyvä toiminta ja seuraaviin kuuluvat muu kuin kuljetustoiminta
	711:stä	Makuu- ja ravintolavaunupalvelut; rautatiekaluston kunnossapito korjaamoilla; vaunujen puhtaanapito
	712:sta	Kaupunkien, esikaupunkien ja kaupunkien välisen henkilöliikenteen kaluston kunnossapito
	713:sta	Muun maanteiden henkilöliikenteen kaluston kunnossapito (kuten autot, linja-autot, taksit)
	714:stä	Maantiekuljetusta tukevien palvelujen toiminta ja ylläpito (kuten tiet, tunnelit ja tullisillat, tavaravarikot, autojen pysäköintialueet, linja-auto- ja raitiotievaunubarikat)
	716:sta	Sisävesikuljetukseen liittyvä toiminta (kuten vesiteiden, satamien ja muiden sisävesikuljetukseen kuuluvien vastaavien järjestelyjen toiminta ja ylläpito; hinaus- ja luotsipalvelut satamissa, poijujen asettaminen, alusten lastaaminen ja purkaminen ja muu samankaltainen toiminta kuten alusten meripelastus, hinaus ja venetalojen toiminta)
71:stä		Kuljetukset
	713:sta	Maanteiden henkilöliikenne lukuun ottamatta moottoriajoneuvoilla tapahtuvaa
	719:stä	Nestemäisten hiilivetyjen ja muiden nestemäisten kemiallisten tuotteiden kuljetus putkistoissa
73		Viestintä: postipalvelut ja televiestintä
82:sta		Yhteisöpalvelut
	827	Kirjastot, museot, kasvitieteelliset ja eläintieteelliset puutarhat
84:stä		Virkistyspalvelut
	843:sta	Virkistyspalvelut, joita ei ole mainittu muussa kohdassa: <ul style="list-style-type: none"> - urheilutoiminta (urheilualueet, urheilukilpailujen järjestäminen jne.) lukuun ottamatta urheiluharjoittelun toimintaa - pelit (ravittailit, pelialueet, kilparadat jne.) - muu virkistystoiminta (sirkukset, huvipuistot ja muut huvitukset)

(*) Kansainvälinen kaikkien taloudellisten toimialojen teollinen standardiluokitus (ISIC) (Yhdistyneiden Kansakuntien tilastotoimisto, Statistical Papers, Series M N:o 4, rev. 1, New York, 1958.)

<i>Pääryhmä (*)</i>	<i>Ryhmä (*)</i>	
85:stä		Henkilöasiakaspalvelut
	851:stä	Kotipalvelut
	854	Pesulat ja pesulapalvelut, kuivapesu ja värjäys
	855:stä	Kauneussalongit ja manikyristien palvelut, lukuun ottamatta jalkojen hoitajien sekä ammattimaisten kosmetologi- ja kampaajakoulujen palveluja
	856:sta	Valokuvausstudiot: muotokuva- ja kaupallinen valokuvaus, lukuun ottamatta lehtivalokuvaajia
	859:stä	Henkilöasiakaspalvelut, joita ei ole luokiteltu muualla, lukuun ottamatta hierontaa urheilun ja lääketieteen tarkoituksiin, jaettuna seuraaviin ryhmiin: <ul style="list-style-type: none">- rakennusten tai asunnon kunnossapito ja puhdistus- desinfiointi ja tuhoeläintorjunta- vaatteiden ja säilytyspalvelujen vuokraaminen- avioliittotoimistot ja vastaavat palvelut- astrologia, tulevaisuuden ennustaminen ja muu sen kaltainen- terveydenhoitopalvelut ja niihin liittyvä toiminta- hautausurakointi ja hautausmaan kunnossapito- matkaoppaat ja tulkkioppaat

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 19 päivänä heinäkuuta 1982,
toimenpiteistä sijoittautumisoikeuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan
käyttämisen helpottamiseksi kampaamoalalla**

(82/489/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49, 57 sekä 66 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen mukaisesti kaikki kansallisuuteen perustuva syrjintä sijoittautumisen ja palvelujen tarjoamisen yhteydessä on siirtymäkauden päätyttyä kiellettyä; tällainen kansallisuuteen perustuvan kohtelun periaate koskee erityisesti kaikenlaisten kampaamoalalla toimimista varten edellytettyjen toimilupien myöntämistä ja ammatillisiin järjestöihin tai toimielimiin rekisteröitymistä tai niiden jäsenyyttä,

kuitenkin on suotavaa antaa säännöksiä, joilla helpotettaisiin sijoittautumisoikeuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä kampaamoalalla,

kampaajan toiminnan aloittamista tai harjoittamista varten ei kaikissa jäsenvaltioissa ole asetettu kelpoisuusehtoja;

eräissä jäsenvaltioissa kampaajan toiminnan aloittamiseksi tai harjoittamiseksi vaaditaan, että asianomaisella on ammattiin pääsyä osoittava asiakirja,

tässä vaiheessa ei näytä mahdolliselta toteuttaa asian osalta yhteensovittamistoimenpiteitä; tällainen yhteensovittaminen on tavoite, joka on syytä saavuttaa mahdollisimman pian,

siihen asti kunnes tällainen yhteensovittaminen on toteutettu on kuitenkin suotavaa ja mahdollista helpottaa kampaajien liikkuvuutta yhteisössä hyväksymällä niissä vastaanottavissa jäsenvaltioissa, joissa on määräyksiä tällaisen toiminnan aloittamisesta, riittäväksi todisteeksi kyseisen toiminnan aloittamista varten asetettujen kelpoisuusehtojen täyttämisestä toiminnan harjoittaminen jäsenvaltiossa, josta ulkomaalainen tulee, itsenäisenä ammatinharjoittajana tai yrityksen johtajana kohtuullisen ja riittävän äskettäisen ajan sen varmistamiseksi, että kyseisen henkilön ammattitaito vastaa vastaanottavan jäsenvaltion omilta kansalaisiltaan vaatimaa ammattitaitoa,

sikäli kuin kampaamoalan toiminnan aloittamista tai harjoittamista varten jäsenvaltioissa edellytetään myös toisen palveluksessa olevien osalta ammatillisia tietoja ja taitoja, tätä direktiiviä sovelletaan myös tähän henkilöryhmään työvoiman vapaan liikkuvuuden esteen poistamiseksi täydentäen siten työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1612/68⁽⁴⁾, ja

⁽¹⁾ EYVL N:o C 106, 23.10.1971, s. 6

⁽²⁾ EYVL N:o C 103, 5.10.1972, s. 14

⁽³⁾ EYVL N:o C 89, 28.8.1972, s. 9

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 2

kyseistä toimintaa tulisi olla harjoitettu ja ammatillinen koulutus saatu elinkeinoalalla, jolle edunsaaja aikoo vastaanottavassa jäsenvaltiossa sijoittautua, jos vastaanottava jäsenvaltio asettaa tällaisen vaatimuksen omalla alueellaan,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan ISIC ryhmän 855 toiminnan lajeista kampaamoalan toimintaan.

2 artikla

1. Jos jäsenvaltiossa 1 artiklassa tarkoitetun toiminnan aloittamiseksi tai harjoittamiseksi edellytetään yleisiä, kaupallisia ja ammatillisia tietoja ja taitoja, on tämän jäsenvaltion hyväksyttävä riittäväksi todisteeksi tällaisista tiedoista ja taidoista, että kyseinen henkilö on harjoittanut sitä toimintaa toisessa jäsenvaltiossa laillisesti:

- yhtäjaksoisesti kuusi vuotta joko itsenäisesti tai yrityksen johtajana;
- yhtäjaksoisesti kolme vuotta joko itsenäisesti tai yrityksen johtajana, jos edunsaaja osoittaa saaneensa kyseiseen toimeen aikaisempaa koulutusta vähintään kolmen vuoden ajan, josta on todisteena valtion hyväksymä todistus tai jonka toimivaltainen ammatillinen tai toimialayhteisön toimielin katsoo täysin täyttävän sille asettamansa vaatimukset; taikka
- yhtäjaksoisesti kolme vuotta itsenäisesti, jos edunsaaja osoittaa harjoittaneensa kyseistä ammattia vähintään viisi vuotta työntekijänä.

Vastaanottava jäsenvaltio voi edellyttää, jos se asettaa erilaisia kelpoisuusehtoja toisaalta parturitoiminnan ja toisaalta kampaamotoiminnan harjoittamiselle, että kyseistä toimintaa on harjoitettu ja ammatillinen koulutus saatu sillä elinkeinonalalla, johon edunsaaja aikoo vastaanottavassa jäsenvaltiossa perustaa liikkeen.

2. Edellä 1 kohdan a ja c alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa toiminnan harjoittamisen päättymisestä ei ole saanut kuluu enempää kuin kymmenen vuotta ennen 3 artiklassa säädetyn hakemuksen jättöpäivää. Toimintaa 1 kohdan a ja c alakohdassa tarkoitettuna itsenäisenä ammatinharjoittajana tai yrityksen johtajana tulee olla harjoitettu asianomaisen täytettyä kaksikymmentä vuotta.

3 artikla

Edellä 2 artiklassa säädettyjen edellytysten olemassaolo on osoitettava sen jäsenvaltion, josta henkilö on peräisin, tai josta hän tulee, toimivaltaisen viranomaisen tai toimielimen

antamalla todistuksella, joka tällaisen henkilön tulee toimittaa kyseisen toiminnan harjoittamista varten vastaanottavassa jäsenvaltiossa koskevan lupahakemuksen tueksi.

4 artikla

1. Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii jonkin 1 artiklassa tarkoitetun toiminnan aloittamista tai harjoittamista aikovilta kansalaisiltaan todisteen hyvästä maineesta ja todisteen siitä, etteivät he ole olleet konkurssissa tai jommankumman näistä todisteista, sen on hyväksyttävä muiden jäsenvaltioiden kansalaisia koskevaksi riittäväksi todisteeksi esitetty ote rikosrekisteristä, tai jos tällaista ei ole, näiden vaatimusten täyttymistä osoittava asiakirja, jonka on antanut sen maan toimivaltainen oikeus- tai hallintoviranomainen, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee.

2. Jos maa, josta asianomainen on peräisin tai josta hän tulee, ei anna 1 kohdassa tarkoitettua asiakirjaa hyvästä maineesta tai asiakirjaa, jossa todistetaan, ettei asianomainen ole ollut konkurssissa, voidaan tällaisen asiakirjan sijasta valtiossa, josta asianomainen on peräisin tai, josta hän tulee, antaa valaeh-toinen ilmoitus tai, jollei asianomaisissa valtioissa käytetä valaa, juhlallinen vakuutus, jonka asianomainen henkilö antaa toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle tai, tarvittaessa, notaarille; edellä mainitun viranomaisen tai notaarin on todistettava oikeaksi valaeh-toinen ilmoitus tai juhlallisen vakuutuksen muodossa annettu ilmoitus. Vakuutus siitä, ettei aikaisempia konkurssseja ole ollut, voidaan mainitussa maassa antaa myös toimivaltaiselle ammatilliselle tai toimialayhteisön toimielimelle.

3. Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii todisteen vakavaraisuudesta, tämän valtion on pidettävä muissa jäsenvaltioissa toimivien pankkien antamia todistuksia sen omalla alueella annettuja todistuksia vastaavina.

4. Tämän artiklan 1, 2 ja 3 kohdan mukaisesti annetut asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on 8 artiklassa asetetussa määräajassa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan edellä mainittuja asiakirjoja, sekä ilmoitettava tästä välittömästi muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

6 artikla

Komissio tekee neuvostolle viimeistään kolmen vuoden kuluttua 8 artiklassa mainitun määräajan päättymisestä aiheelliset ehdotukset kampaajien koulutusvaatimusten yhteensovittamiseksi. Neuvosto tutkii nämä ehdotukset vuoden kuluessa.

7 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan myös niihin jäsenvaltioiden kansalaisiin, jotka asetuksen (ETY) N:o 1612/68 mukaisesti harjoittavat tai aikovat harjoittaa toisen palveluksessa työskennellen jotakin 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 18 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

9 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

10 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 19 päivänä heinäkuuta 1982.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

K. OLESEN

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 2 päivänä huhtikuuta 1963,
yksityiskohtaisista säännöksistä sijoittautumisvapauden toteuttamiseksi maataloudessa jäsenvaltion
alueella keskeytymättä kahden vuoden ajan palkattuina maataloustyöntekijöinä työskennelleiden
muiden jäsenvaltioiden kansalaisten osalta**

(63/261/ETY)

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen IV osaston F jakson 2 alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon,

sekä katsoo, että

sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annettuun yleiseen toimintaohjelmaan sisältyvä erityinen aikataulu tämän vapauden saavuttamiseksi maataloudessa, jossa otetaan huomioon maataloustoiminnan erityisluonne; toinen tämän aikataulun mukaisista toimenpiteistä on, että jäsenvaltiot poistavat siirtymäkauden ensimmäisen vaiheen loppuun men-

nessä maatalouden sijoittautumisvapauden rajoitukset sellaisten toisten jäsenvaltioiden kansalaisten osalta, jotka ovat olleet niiden alueella työssä palkattuina maataloustyöntekijöinä yhtäjaksoisesti kaksi vuotta,

jotta varmistetaan tämän direktiivin oikeasta soveltamisesta, on välttämätöntä määritellä, mitä tarkoitetaan palkatulla maataloustyöntekijällä, joka on ollut tässä ominaisuudessa työssä vastaanottajavaltiossa keskeytymättä kahden vuoden ajan,

vahvistettaessa vähimmäisaikaa, joka henkilön on pitänyt tosiasiallisesti tehdä työtä tuon kahden vuoden aikana voidakseen vaatia tässä direktiivissä säädettyjä oikeuksia, olisi otettava huomioon maataloustoiminnan erityispiirteet,

yleiseen toimintaohjelmaan sisältyvän aikataulun mukaisesti maataloustoiminnan sijoittautumisvapauden rajoitukset poistetaan vaiheittain, minkä vuoksi tässä direktiivissä tarkoitetuille edunsaajille olisi annettava asiakirja, jolla vahvistetaan oikeuksien laajuus vastaanottavassa valtiossa, ja

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 134, 14.12.1962, s. 2867/62

sijoittautumisen edellytyksiä ei tulisi vääristää avustuksilla, joita jäsenvaltio, josta henkilö on peräisin, on myöntänyt;

palkatuille maataloustyöntekijälle myönnettyä avustusta perheensä, henkilökohtaisen omaisuutensa, huonekalujensa, karjansa ja maataloustyökalujensa siirtämiseksi ei tulisi katsoa tällaiseksi avustukseksi,

toimialaluokituksen pääryhmästä 01 maatalous, YK:n tilasto-toimisto, Statistical Papers, Series M, n:o 4, Rev. 1, New York, 1958) ja erityisesti:

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden tulee jäljempänä säädetyllä tavalla poistaa kaikki rajoitukset, jotka koskevat niiden alueella kahden vuoden yhtäjaksoisen ajan palkattuina maataloustyöntekijöinä työssä olleiden toisten jäsenvaltioiden kansalaisten, jäljempänä 'edunsaajat', oikeutta ryhtyä harjoittamaan ja harjoittaa maataloutta itsenäisinä ammatinharjoittajina.

2 artikla

1. Tässä direktiivissä 'palkatulla maataloustyöntekijällä' tarkoitetaan jokaista johonkin 3 artiklassa tarkoitettuun toimintaan työsopimuksella palkattua henkilöä, joka tosiasiaa suorittaa tällaiseen toimintaan kuuluvaa työtä.

2. Tässä direktiivissä palkatun maataloustyöntekijän katsotaan olleen työssä kahden vuoden keskeytymättömän ajan, jos hän on ollut palveluksessa palkattuna maataloustyöntekijänä kaksi peräkkäistä kahdentoista kuukauden jaksoa, joiden kummankin aikana hän on ollut tehokkaassa työssä vähintään kahdeksan kuukautta.

Yleiset vapaapäivät sekä kunkin vuoden aikana yhteensä enintään neljäkymmenen päivän poissaolot, jotka ovat aiheutuneet sairaudesta, työtaturmasta tai ammattitaudista ja äitiysloman aiheuttama poissaolo tulee rinnastaa varsinaiseen työntekoon.

3. Sovellettaessa 1 ja 2 kohdan säännöksiä ei tule ottaa huomioon sitä, että tällaisen kahden vuoden keskeytymättömän ajan kuluessa palkattu maataloustyöntekijänä on säilyttänyt asuinpaikkansa vastaanottavan jäsenvaltion ulkopuolella, että hänen perheensä ei ole seurannut häntä tuohon jäsenvaltioon taikka, että hän on työskennellyt useamman kuin yhden työnantajan palveluksessa tai useamman kuin yhden 3 artiklan alaan kuuluvan toiminnan parissa.

3 artikla

Tässä direktiivissä 'maataloustoiminnalla' tarkoitetaan yleisen toimintaohjelman V liitteen alaan kuuluvaa toimintaa (YK:n

a) yleismaanviljelyä, mukaan lukien viininviljely, hedelmien, pähkinöiden, siementen, vihannesten, kukkien sekä koristekasvien viljelyä, myös kasvihuoneessa, mukaan lukien puutarhanhoito;

b) karjan, siipikarjan, kanien, turkis- tai muiden eläinten, mehiläisten kasvatamista, ja lihan, maidon, villan, nahkojen ja turkisten, munien, hunajan tuotantoa,

c) maanviljely-, karjanhoito- ja puutarhanhoitopalveluja palkkio- tai sopimuspohjalta.

Metsänhakuuta, metsämaiden kaupallista hyväksikäyttöä, metsänistutusta ja uudelleenmetsitystä voidaan harjoittaa aputoimintana tässä direktiivissä tarkoitetuilla haltuun otetuilla tai perustetuilla tiloilla, mikäli sellainen toiminta on yhdenmukaista jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön ja erityisesti maan hyväksikäyttöä koskevien suunnitelmien kanssa.

4 artikla

Poistettavat rajoitukset on esitetty yleisen toimintaohjelman III osastossa.

Jäsenvaltion tulee erityisesti huolehtia, että tässä direktiivissä tarkoitetuilla edunsaajilla on oikeus samoin edellytyksin, oikeuksin ja velvollisuuksin kuin sen omilla kansalaisilla:

a) laillisesti hankkia, vuokrata, saada käyttöönsä luvan nojalla, maatila, jolla on mahdollista harjoittaa 3 artiklassa tarkoitettua toimintaa, käyttää tai hyödyntää sitä, käyttää etuosto-oikeutta hyödynnettävään olevan maatilan tai sen osan myynnin yhteydessä, siirtää toimintansa toiselle tilalle;

b) saada yleistä tai erityistä 3 artiklassa tarkoitettuun toimintaan ryhtymistä tai niiden harjoittamista varten tarkoitettua luoton, avustuksen tai tuen muotoa, erityisesti mukaan lukien toimenpiteet, joilla helpotetaan palkatun maataloustyöntekijän ryhtymistä toimimaan maanviljelijänä;

c) olla jäsenenä osuuskunnissa tai johtotehtävissä tehtävistä riippumatta taikka olla jäsenenä missä tahansa yhteistä etua varten perustetussa maatalousyhdistyksessä sekä muodostaa tällaisia yhdistyksiä, joiden tulee yhtäläisesti olla avoimia vastaanottavan valtion kansalaisille.

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden tulee huolehtia, että tässä direktiivissä tarkoitetut edunsaajat voivat oikeutensa nojalla ryhtyä harjoittamaan ja harjoittaa itsenäisinä ammatinharjoittajina 3 artiklassa tarkoitettua toimintaa samoin edellytyksin kuin niiden omat kansalaiset pelkästään ilmoituksen perusteella ja ilman edeltäkäsän hankittavaa lupaa.

2. Jokainen toimivaltaisen viranomaisen esittämä väite sillä perusteella, ettei yksi tai useampi 1, 2 ja 3 artiklan säännöksessä tarkoitettu edellytys täyty, on, jotta se olisi oikeudellisesti pätevä, saatettava asianomaisen henkilön tietoon kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen on ilmoittanut toimivaltaiselle viranomaiselle aikomuksestaan tässä direktiivissä tarkoitettuna edunsaajana ryhtyä harjoittamaan ammattia, paitsi, jos kysessä on petoksellinen toiminta.

3. Jäsenvaltioiden tulee varmistaa tässä direktiivissä tarkoitetuille edunsaajille mahdollisuus hakea muutosta jokaiseen päätökseen, jolla toimivaltainen viranomainen vastustaa heidän aikomaansa sijoittautumista.

4. Niiden jäsenvaltioiden, joissa yleisesti edellytetään, että toisen jäsenvaltion kansalainen, joka ryhtyy harjoittamaan 3 artiklassa tarkoitettua toimintaa, hankkii sitä varten erityisen ulkomaalaisille tarkoitettua toimiluvan, tulee antaa tässä direktiivissä tarkoitetuille edunsaajille heidän anomuksestaan ja veloituksetta 2 kohdassa säädetyn määräajan päätyttyä erillinen todistus, jossa todetaan heidän erityisolosuhteensa ja

4 artiklan mukainen oikeutensa yhtäläiseen kohteluun valtion omiin kansalaisiin nähden.

6 artikla

1. Jäsenvaltio ei saa myöntää kansalaisilleen, jotka lähtevät maasta sijoittautuakseen tässä direktiivissä tarkoitettulla tavalla, maastamuuttoa varten tai siitä johtuen, suoraa tai välillistä rahallista tai muunlaista avustusta, joka voisi johtaa sijoittautumisen edellytysten vääristymiseen vastaanottavassa valtiossa.

2. Sen jäsenvaltion, josta palkattu maataloustyöntekijä on peräisin, antamaa rahallista tai käytännön tukea, jolla avustetaan häntä kuljettamaan perheensä, henkilökohtaisen omaisuutensa, huonekalunsa, karjansa ja maataloustyökalunsa vastaanottavan valtion rajalle asti, ei tule pitää sijoittautumisen edellytyksiä vääristävänä avustuksena.

7 artikla

1. Jäsenvaltioiden on viimeistään kuukauden kuluttua tämän direktiivin tiedoksi antamisesta ilmoitettava komissiolle kaikki lait, asetukset tai hallinnolliset määräykset sekä kaikki hallinnolliset käytännöt, jotka koskevat erityisesti niiden alueella palkattuja maataloustyöntekijöitä, jotka ryhtyvät harjoittamaan itsenäisinä ammatinharjoittajina 3 artiklassa tarkoitettua toimintaa.

2. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

8 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 2 päivänä huhtikuuta 1963.

Newoston puolesta

Puheenjohtaja

Eugène SCHAUS

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 2 päivänä huhtikuuta 1963,
yksityiskohtaisista säännöksistä vapauden saavuttamiseksi sijoitettavaa hylätyille
tai yli kahden vuoden ajan viljelemättömille maataloille**

(63/262/ETY)

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen IV osaston F jakson 1 alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon,

sekä katsoo, että

sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annettuun yleiseen toimintaohjelmaan sisältyy erityinen aikataulu tämän vapauden saavuttamiseksi maataloudessa; siinä otetaan huomioon maataloustoiminnan erityisluonne; ensimmäinen tämän aikataulun mukaisista toimenpiteistä on kaikkien sijoittautumisvapauden rajoitusten poistaminen heti hylättyjen tai yli kahdeksi vuodeksi viljelemättömäksi jätettyjen maatilojen osalta; rajoitukset, jotka koskevat oikeutta siirtyä tilalta toiselle jäävät kuitenkin edelleen voimaan,

jotta varmistettaisiin tämän direktiivin asianmukainen soveltaminen, on välttämätöntä määritellä mitä tarkoitetaan hylätyillä tai yli kahden vuoden ajan viljelemättömällä maatalolla,

yleiseen toimintaohjelmaan sisältyvän aikataulun mukaisesti maataloustoiminnan sijoittautumisvapauden rajoitukset poistetaan vaiheittain, minkä vuoksi tässä direktiivissä tarkoitetuille edunsaajille olisi annettava asiakirja, jolla vahvistetaan oikeuksien laajuus vastaanottavassa valtiossa, ja

se jäsenvaltio, josta asianomainen tulee, ei saisi myöntää sijoittautumisen edellytyksiä vääristäviä avustuksia; erityis-

avustuksen, jota nykyisin usein annetaan sijoittautumisen valmistelua ja toteuttamista varten, ei tulisi katsoa muodon tavan tällaista avustusta,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden tulee jäljempänä säädetyllä tavalla poistaa kaikki sellaiset rajoitukset sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman I osastossa tarkoitetuilta henkilöiltä, jäljempänä 'edunsaajat', jotka koskevat heidän oikeuttaan ryhtyä harjoittamaan tai harjoittaa maatalouden toimintaa itsenäisinä ammatinharjoittajina hylätyillä tai yli kahden vuoden ajan viljelemättömillä maataloilla.

2 artikla

Tämän direktiivin säännöksiä sovellettaessa 'hylätyillä tai yli kahden vuoden ajan viljelemättömällä maataloilla' tarkoitetaan jokaista viljelykelpoista maapalstaa tai viljelykelpoisten maapalstojen ryhmää, joka on ollut kesannolla yli kaksi vuotta ja täyttää kyseisen jäsenvaltion kansalaisiin sovellettavat vaatimukset, erityisesti maatalon pinta-alan vähimmäisvaatimusten osalta.

Määritelmä ei koske vuoroviljelymenetelmän vuoksi kesannolla olevaa maata.

Sitä, onko jollakin ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettulla maapalstalla tai maapalstojen ryhmällä maataloustarkoitukseen käytettäviä tai siihen tarkoitukseen käytettäväksi aiottuja rakennuksia, ei oteta huomioon tätä määritelmää sovellettaessa.

3 artikla

Tässä direktiivissä 'maataloustoiminnalla' tarkoitetaan yleisen toimintaohjelman liitteeseen V sisältyvää toimintaa (YK:n

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 134, 14.12.1962, s. 2864/62

toimialaluokituksen pääryhmästä 01 maatalous, YK:n tilasto-toimisto, Statistical Papers, Series M, n:o 4, Rev. 1, New York, 1958) ja erityisesti:

- a) yleismaanviljelyä mukaan lukien peltokasvien- ja viininviljely; hedelmien, pähkinöiden, siementen, vihannesten, kukkien ja koristekasvien viljelyä sekä avomaalla että kasvihuoneessa,
- b) karjan, siipikarjan, kanien, turkis- tai muiden eläinten, mehiläisten kasvattamista ja lihan, maidon, villan, nahkojen ja turkisten, munien, hunajan tuotantoa.

Metsänhakuuta, metsämaiden kaupallista hyväksikäyttöä sekä metsänistutusta ja uudelleenmetsitystä voidaan harjoittaa 2 artiklassa määritellyillä maapalstoilla aputoimintana, mikäli tällainen toiminta on yhdenmukainen jäsenvaltion sisäisen lainsäädännön ja erityisesti maaperän hyväksikäyttöä koskevien suunnitelmien kanssa.

4 artikla

1. Poistettavat rajoitukset on esitetty yleisen toimintaohjelman III osastossa.

Jokaisen jäsenvaltion on erityisesti huolehdittava, että tässä direktiivissä tarkoitetuilla edunsaajilla on oikeus samoin edellytyksin sekä oikeuksin ja velvollisuuksin kuin sen omilla kansalaisilla:

- a) laillisesti sekä hankkia, vuokrata tai saada käyttöönsä luvan nojalla mikä tahansa 2 artiklan säännökset täyttävä tila tai käyttää tai hyödyntää sitä taikka käyttää etuosto-oikeutta koko tilan tai sen osan myynnin yhteydessä;
- b) saada kaikkia 2 artiklan säännökset täyttävien tilojen ostamista, hyödyntämistä tai hoitoa varten tarjolla olevia yleisiä tai erityisiä luotto-, avustus- tai tukimuotoja mukaan luettuina ohjelmien mukaiset toimenpiteet maatilatalouden rakenteen parantamiseksi;
- c) olla jäsenenä osuuskunnissa tai johtotehtävissä tehtävistä riippumatta tai olla jäsenenä missä tahansa yhteistä etua varten perustetuissa maatalousyhdistyksissä tai muodostaa tällaisia yhdistyksiä, joiden tulee yhtäläisesti olla avoimia vastaanottajavaltion kansalaisille.

2. Poiketen 1 kohdan säännöksistä ja kunnes yleisen toimintaohjelman IV osaston F jakson 3 alakohdan toisen virkkeen

säännökset on pantu täytäntöön, jäsenvaltioilla, jotka perustamissopimuksen tullessa voimaan sovelsivat tällaista rajoitusta, tulee säilyä oikeus vaatia tässä direktiivissä tarkoitettuja edunsaajia hankkimaan lupa ennen siirtymistään tilalle, joka ei täytä 2 artiklassa säädettyjä edellytyksiä.

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että tässä direktiivissä tarkoitettujen edunsaajien voivat oikeutensa nojalla sijoittautua hylätyille tai viljelemättömille maatilalle samoin edellytyksin kuin niiden omat kansalaiset pelkästään ilmoituksen perusteella ja ilman edeltäkäs hankittavaa lupaa.

2. Jokainen toimivaltaisen viranomaisen esittämä väite, jonka mukaan yksi tai useampi 1, 2 ja 3 artiklan säännöksessä tarkoitettu edellytys ei täyty, on, jotta se olisi oikeudellisesti pätevä, saatettava asianomaisen henkilön tietoon kahden kuukauden kuluessa siitä, kun henkilö on ilmoittanut toimivaltaiselle viranomaiselle aikomuksestaan sijoittautua tässä direktiivissä tarkoitettuna edunsaajana, paitsi jos kyseessä on petokellinen toiminta.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava tässä direktiivissä tarkoitetuille edunsaajille mahdollisuus hakea muutosta päätökseen, jossa toimivaltainen viranomainen vastustaa heidän aikomaansa sijoittautumista.

4. Niiden jäsenvaltioiden, joissa yleisesti edellytetään, että toisen jäsenvaltion kansalainen, joka ryhtyy harjoittamaan 3 artiklassa tarkoitettua toimintaa, hankkii sitä varten erityisen ulkomaalaisille tarkoitettua toimiluvan, on annettava tässä direktiivissä tarkoitetuille edunsaajille heidän anomuksestaan ja veloituksetta 2 kohdassa säädetyn määräajan päätyttyä erillinen todistus, jossa todetaan heidän erityisolosuhteensa ja 4 artiklan mukainen oikeutensa yhtäläiseen kohteluun valtion omiin kansalaisiin nähden.

6 artikla

1. Jäsenvaltio ei saa myöntää kansalaisilleen, jotka lähtevät maasta sijoittautuakseen tämän direktiivin mukaisesti, maastamuuttoa varten tai siitä johtuen, suoraa tai välillistä rahallista tai muunlaista avustusta, joka saattaisi johtaa sijoittautumisen edellytysten vääristymiseen vastaanottavassa valtiossa.

2. Seuraavia ei tule pitää sijoittautumisen edellytyksiä vääristävinä avustuksina:

- a) hallinnollinen, tekninen tai sosiaalinen sijoittautumiseen liittyvä avustaminen, jota annetaan tässä direktiivissä tarkoitetuille edunsaajille sen jäsenvaltion, josta hän tulee, ja vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten valtuuttamien ja valvomien yksiköiden ja toimielinten yhteistyön puitteissa;
- b) rahallinen tai aineellinen avustaminen, jonka se jäsenvaltio, josta edunsaaja tulee, antaa avustaakseen edunsaajaa kuljettamaan itsensä, perheensä, henkilökohtaisen omaisuutensa, tarvikkeensa, karjansa ja maataloustyökalunsa vastaanottavan valtion rajalle asti.

7 artikla

1. Jäsenvaltioiden on viimeistään kuukauden kuluttua tämän direktiivin tiedoksi antamisesta ilmoitettava komissiolle kaikki lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten säännökset ja

Tehty Brysselissä 2 päivänä huhtikuuta 1963.

hallinnolliset käytännöt, jotka valtioiden alueella koskevat erityisesti hylättyjen tai viljelemättömien maatilojen hankkimista, vuokraamista, viljelemistä sopimuksen tai erityisluvan perusteella, hyödyntämistä ja hoitamista.

2. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava siitä viipymättä komissiolle.

8 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

Eugène SCHAUS

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 14 päivänä joulukuuta 1964,
yksityiskohtaisista säännöksistä palvelujen tarjoamisen vapauden
toteuttamiseksi maataloudessa ja puutarhataloudessa**

(65/1/ETY)

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 63 artiklan 2 ja 3 kohdan sekä 227 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi⁽¹⁾ annetun yleisen toimintaohjelman ja erityisesti sen V osaston C jakson d kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

yleinen toimintaohjelma sisältää erityisen aikataulun maa- ja puutarhataloutta koskevien rajoitusten poistamiseksi; tällaiset rajoitukset tulee poistaa ensimmäisen palveluryhmän osalta 31 joulukuuta 1963 mennessä, toisen palveluryhmän osalta siirtymäkauden toisen vaiheen loppuun mennessä ja muiden palvelujen osalta siirtymäkauden kolmannen vaiheen loppuun mennessä,

tällaiset palvelut sekä vaikuttavat välittömästi maatalouden ja puutarhatalouden tuotantokustannuksiin että edistävät tekniikan

kehitystä; siksi perustamissopimuksen 63 artiklan 3 kohdan ja yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteiden mukaisesti tällaisten palvelujen vapauttaminen tulee saavuttaa mahdollisimman pian,

tämän direktiivin alaan kuuluvan toiminnan sijoittautumisvapautta koskeva on aikataulu on tehty ainoastaan siirtymäkauden⁽⁴⁾ loppuun asti, lukuun ottamatta 2 päivänä huhtikuuta 1963 annetun neuvoston direktiivin alaan kuuluvia palkattuja maataloustyöntekijöitä⁽⁵⁾; lisäksi palvelujen tarjoamisen vapaudesta seuraa, että mikäli palvelu suoritetaan palvelun vastaanottajan valtiossa, palveluja tarjoavaa henkilöä ei tule velvoittaa täyttämään vaatimuksia, jotka tuohon valtioon sijoittautuneiden henkilöiden on täytettävä, yksinomaan siitä syystä, että sijoittautuneiden henkilöiden toiminta on luonteeltaan vakiintunutta ja pysyvää, kuten asia voi tietyissä olosuhteissa joissakin jäsenvaltioissa olla kaupparekisteriin merkitsemisen tai tiettyjen ammatillisten tai elinkeinoalan järjestöjen jäsenyyden osalta,

koska on olemassa ajoitusta ja järjestelyjä koskeva ero sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden välillä, tässä direktiivissä on tarpeen määrittellä, mitä käsitteellä

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62

⁽²⁾ EYVL N:o 109, 9.7.1964, s. 1739/64

⁽³⁾ EYVL N:o 174, 4.11.1964, s. 2772/64

⁽⁴⁾ Yleisohjelma sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi (EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62) IV F 6 osasto ja liite V, ryhmästä 012

⁽⁵⁾ EYVL N:o 62, 20.4.1963, s. 1323/63

'palvelujen tarjoaminen' tarkoitetaan vastaanottajan kotimaassa suoritettujen palvelujen osalta ja tässä yhteydessä, antaa tälle käsitteelle laajin mahdollinen merkitys,

palvelujen tarjoamisen vapaus veden keräämis-, keinokastelu- ja veden juoksuttamisrakennelmien rakentamisessa sekä maankuivaus- ja -parannustoimissa - tämän direktiivin soveltamisalaa kuuluvaan tiettyyn maa- ja puutarhatalouden toimintaan usein liittyviä toimintoja - tulee toteuttaa sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamiseksi itsenäisten elinkeinonharjoittajien ISIC-pääryhmiin 23-40 (teollisuus- ja pienteollisuus) kuuluvassa tuotanto- ja jalostusteollisuudessa 7 päivänä heinäkuuta 1964 annetun neuvoston direktiivin ja siirtymätoimenpiteitä itsenäisten elinkeinonharjoittajien toiminnossa ISIC-pääryhmiin 23-40 (teollisuus- ja pienteollisuus) kuuluvassa tuotanto- ja jalostusteollisuudessa samana päivänä annetun neuvoston direktiivin⁽¹⁾ mukaisesti sekä sen direktiivin mukaisesti, joka myöhemmin annetaan julkisista rakennusurakoista; yleisohjelman mukaisesti käsitellään myöhemmissä direktiiveissä metsänhoito ja -hakkuupalvelujen tarjoaminen ja palvelujen tarjoaminen tiettyjen itsenäisten ammattien osalta, jotka saattavat satunnaisesti liittyä maatalouteen,

palveluja tarjoavan tai hänen nimissään toimivan henkilön mukana seuraavien palkattujen työntekijöiden asema tulee määrätymään perustamissopimuksen 48 ja 49 artiklan soveltamiseksi annettujen määräyksien mukaisesti,

sijoittautumisvapautta ja palvelujen tarjoamisen vapautta nauttivien henkilöiden liikkumisen ja asumisen edellytyksistä on annettu kaksi neuvoston 25 päivänä helmikuuta 1964 antamaa direktiiviä⁽²⁾,

komission 8 päivänä marraskuuta 1962 jäsenvaltioille osoittama suositus⁽³⁾, jonka mukaan "työkalut, välineet tai laitteet ... jotka tuodaan väliaikaisesti toisesta jäsenvaltiosta toiseen jäsenvaltioon käytettäväksi millaisen tahansa työn suorittamiseen siinä jäsenvaltiossa, johon ne tuodaan, tulisi sisällyttää väliaikaista maahantuontia koskevien säännösten alaan edellyttäen, etteivät ne jää jäsenvaltioon, johon ne tuodaan, kuutta kuukautta pidemmäksi ajaksi", on erityisen tärkeä maa- ja puutarhatalouden palvelujen tarjoamisen vapauden kannalta, ja

lopuksi, palvelujen tarjoamisen vapautta maa- ja puutarhataloudessa tullaan helpottamaan, erityisesti teknisen avustamisen

ja myrkyllisten tai muuten vaarallisten tuotteiden osalta, tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen vastavuoroisella tunnustamisella ja tiettyjen kansallisten säännösten yhtenäistämällä; tätä varten on annettava direktiivit,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltiot poistavat palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman I osastossa tarkoituilta luonnollisilta henkilöiltä ja yhtiöiltä tai liikkeiltä, jäljempänä 'edunsaajat', kyseisen toimintaohjelman III osastossa mainitut, 2 artiklassa määriteltujen palvelujen tarjoamiseen vaikuttavat rajoitukset.

2 artikla

1. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan yleisen toimintaohjelman V osaston C jaksossa d kohdassa esitettyihin maatalous- ja puutarhatalouspalveluihin, joita ovat:

- a) tekninen avustaminen;
- b) ruiskutus, rikkaruohojen ja tuholaisten torjunta;
- c) karsiminen;
- d) poiminta, pakkaus ja jakelu;
- e) kastelujärjestelmien käyttö;
- f) maatalouskoneiden vuokraus;
- g) maaperän viljely ja muokkaus;
- h) niitto, sadonkorjuu, puinti, paalaus ja kokoaminen joko mekaanisilla menetelmillä tai ilman;
- i) toiminta, jota ei ole lueltu edellä.

2. Tässä direktiivissä käsitteellä 'maatalous ja puutarhatalous' tarkoitetaan kaikkia YK:n toimialaluokituksen ryhmässä 011 mainittuja toimintoja (YK:n tilastotoimisto, Statistical Papers, Series M, N:o 4, Rev. 1, New York, 1958) ja erityisesti:

- a) yleismaanviljelyä mukaan lukien viininviljely, trooppisten tuotteiden kasvattamista, hedelmien, pähkinöiden, siemenien, vihannesten, kukkien ja koristekasvien viljelyä, myös kasvihuoneessa, mukaanlukien puutarhanhoito;

⁽¹⁾ EYVL N:o 117, 23.7.1964, s. 1880/64 ja s. 1863/64

⁽²⁾ EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 845/64 ja s. 850/64

⁽³⁾ EYVL N:o 125, 30.11.1962, s. 2767/62

b) karjan, siipikarjan, kanien, turkis- tai muiden eläinten kasvatusta, mehiläisten kasvatusta sekä lihan, maidon, villan, nahkojen ja turkisten, munien ja hunajan tuotantoa.

3. Yksityiskohtainen luettelo 1 kohdan kuhunkin otsakkeeseen sisällytävistä palveluista on tämän direktiivin liitteenä.

3 artikla

1. Palvelujen tarjoamisen vapautteen kuuluu tässä direktiivissä tarkoitettujen edunsaajien oikeus suorittaa erilaisia heidän toimintansa kannalta välttämättömiä valmistelevia toimenpiteitä muiden jäsenvaltioiden alueella kuin sen, johon he ovat sijoittautuneet, erityisesti asiakkaiden hankkimista mainostamalla, hankkimalla tilauksia ja tekemällä sopimuksia.

2. Tarjotessaan palveluja vastaanottajan maassa, edunsaajien toiminnan tulee olla tilapäisluonteista ilman, että se käsittäisi sijoittautumista kyseiseen maahan ja toimintaa tulee harjoittaa sen luonteeseen kuuluva aika, toiminnan keskuspaikan pysyessä kiinteästi toisessa jäsenvaltiossa.

Palvelujen tarjoaja on kuitenkin oikeutettu vastaanottajavaltiossa hankkimaan, vuokraamaan, käyttämään tai hallitsemaan samoin edellytyksin kuin kyseisen maan omat kansalaiset mitä tahansa irtainta tai kiinteää omaisuutta, jota hän tarvitsee tarjoamiensa palvelujen suorittamiseksi edellyttäen, ettei kyseinen omaisuus kokonaisuutena muodosta sivuliikkeen tai edustuston muodossa kiinteää ja pysyvää toimipaikkaa.

3. Kun palveluja tarjotaan 2 kohdassa tarkoitettuun tavoin, voi se jäsenvaltio, jossa palveluja tarjotaan, jos kyseisten palvelujen tarjoaminen edellyttää henkilöiden liikkumista, vaatia palveluja tarjoavaa henkilöä esittämään asiakirjan tai muun todisteen päivämäärästä, josta alkaen hän on harjoittanut toimintaansa tuon valtion alueella. Mikäli kyseinen henkilö tarjoaa palveluja useille vastaanottajille, jokainen palvelu tai palveluryhmä on ilmoitettava erikseen.

4 artikla

1. Jos jonkin 2 artiklassa tarkoitettujen toiminnan harjoittaminen tai niihin liittyvän oikeuden tai valtuuden nauttiminen edellyttää siinä jäsenmaassa, jossa palvelut suoritetaan, joko rekisteröintiä kaupparekisteriin tai jäsenyyttä toimialajärjestössä tai vastaavassa toimielimessä, ovat tässä direktiivissä tarkoitettujen

edunsaajat velvoitettuja täyttämään kyseisen edellytyksen ainoastaan, jos heidän tarjoamansa palvelu tai palvelujen sarja kestää yli 90 päivää kalenterivuoden aikana.

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että tässä direktiivissä tarkoitetuilla edunsaajilla on oikeus kirjoittautua edellä mainittuun rekisteriin tai liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin tavanomaisessa ajassa samoin edellytyksin ja oikeuksin kuin vastaanottajavaltion kansalaiset, ottaen huomioon tällaisten edunsaajien erityinen tilanne.

3. Tässä direktiivissä tarkoitettujen edunsaajien oikeuteen liittyä tällaisiin organisaatioihin ei välttämättä tule kuulua oikeutta tulla valituksi järjestön johtaviin tehtäviin. Luxemburgin suurherttuakunnassa "Chambre de commerce" -yhteisön jäsenyys ei anna edunsaajille oikeutta ottaa osaa järjestön hallintoelinten vaaliin.

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden tulee erityisesti poistaa rajoitukset, jotka:

- estävät oikeudenhaltijoita tarjoamasta palveluja samoin edellytyksin ja oikeuksin kuin jäsenvaltion omat kansalaiset;
- hallinnollisista käytännöistä johtuen merkitsevät, että edunsaajien kohtelu on syrjivää omien kansalaisten kohteluun verrattuna.

2. Poistettaviin rajoituksiin tulee kuulua erityisesti seuraavilla tavoilla edunsaajien palvelujen tarjoamista estävät tai rajoittavat toimenpiteet:

a) Saksan liittotasavallassa

- vaatimus, että voidakseen henkilökohtaisesti harjoittaa kauppaa toisten henkilöiden liiketoimin liittyvän asiakaspiirin kanssa, henkilö on pidettävä hallussaan liikkuvan kaupan harjoittajan lupakirjaa ("Reisegewerbekarte") ("Gewerbeordnung" 55d pykälä, 5 päivänä helmikuuta 1960 annettu toisinto; "Verordnung"-säädos annettu 30 marraskuuta 1960),
- ehto, että tällaisen lupakirjan myöntämiseksi on taloudellinen välttämättömyys tutkittava ("Bedürfnisprüfung"); ja sen alueen rajoittaminen, jolla tällainen asiakirja on voimassa ("Gewerbeordnung" 55d pykälä, 5 päivänä helmikuuta 1960 annettu versio; "Verordnung"-säädos annettu 30 marraskuuta 1960),

b) *Belgiassa*

- velvollisuus pitää hallussaan "carte professionnelle" -asiakirja ("Arrêté royal" N:o 62 annettu 16 päivänä marraskuuta 1939, "Arrêté ministériel" -säädös annettu 17 päivänä joulukuuta 1945 ja "Arrêté ministériel" -säädös annettu 11 maaliskuuta 1954),

c) *Ranskassa*

- velvollisuus pitää hallussaan "carte spécial d'étranger"-asiakirja ("Décret-loi" -säädös annettu 12 marraskuuta 1938, 8 päivänä lokakuuta 1940 annettu laki) ja
- ehto, että saadakseen luvan keinosiemennyksen suorittamiseen, henkilön tulee olla Ranskan kansalainen ("Arrêté"-säädös annettu 24 huhtikuuta 1948, 17 artikla).

3. Jäsenvaltioiden on erityisesti huolehdittava, että:

a) toimiessaan niiden alueella edunsaajat nauttivat samoja oikeuksia kuin maan omat kansalaiset:

- laissa edellytettyjen erimuotoisten lainojen, tukien ja avustusten saamisessa,
- tavanomaisten verohelpotusten saamisessa, erityisesti niiden, jotka liittyvät kyseisessä suoritettavassa palvelussa käytettävän moottoripolttoaineen hankkimiseen;

b) edunsaajilla ammatillista toimintaa harjoittaessaan on samat oikeudet kuin niiden omilla kansalaisilla tehdä julkis- tai yksityisoikeuden alaan kuuluvia sopimuksia etenkin maatalouden rakenteen parannusohjelmien alaan kuuluvista työurakoista, mukaan lukien tässä yhteydessä annettujen urakkatarjousten tekeminen sekä urakan suorittaminen urakoitsijana tai aliurakoitsijana;

c) kun niiden alueella voimassa olevien säännösten mukaan tietyn työn suorittamiseen halukkailta henkilöiltä vaaditaan erityislupa hankkimista etenkin, milloin työn suorittamiseen liittyy myrkyllisten tai vaarallisten valmisteiden käyttöä, edunsaajilla on mahdollisuus anoa ja saada kyseinen lupa samoin edellytyksin kuin sen omat kansalaiset.

6 artikla

1. Jos jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan jonkin 2 artiklassa mainitun toiminnan harjoittamista varten todisteen hyvästä maineesta ja todisteen siitä, etteivät he aiemmin ole olleet konkurssissa, tai jommankumman näistä todistuksista,

tuon valtion tulee hyväksyä edunsaajilta riittäväksi todisteeksi ote rikosrekisteristä tai, mikäli tällaista ei ole, sen valtion, josta asianomainen on peräisin tai josta hän tulee, toimivaltaisen oikeus- tai hallintoviranomaisen antama vastaava asiakirja, joka osoittaa näiden edellytysten tulevan täytetyksi.

2. Jos se valtio, josta edunsaaja on peräisin tai josta hän tulee, ei anna todistusta siitä, ettei asianomainen ole aiemmin ollut konkurssissa, sellaisen todistuksen sijasta voidaan antaa valahtoinen ilmoitus, jonka asianomainen antaa toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle, notaarille tai toimivaltaiselle ammatilliselle toimielimelle siinä valtiossa, josta asianomainen on peräisin tai josta hän tulee.

3. Edellä 1 ja 2 kohdan mukaisesti annetut asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

4. Jäsenvaltioiden on 7 artiklan 1 kohdan a alakohdassa asetetun määräajan kuluessa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan edellä tarkoitettuja asiakirjoja sekä ilmoitettava ne välittömästi muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

7 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan seuraavien määräaikojen kuluessa:

- a) edellä 2 artiklan 1 kohdan a - h alakohtaan sisältyvät palvelut: kuuden kuukauden kuluessa direktiivin tiedoksi antamisesta;

- b) edellä 2 artiklan 1 kohdan i alakohtaan sisältyvät palvelut; siirtymiskauden kolmannen vaiheen ensimmäisen vuoden loppuun mennessä.

2. Jäsenvaltioiden on heti ilmoitettava komissiolle tällaisista toimenpiteistä.

8 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 14 joulukuuta 1964.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

K. SCHMÜCKER

LIITE

Edellä 2 artiklan 1 kohdan a - i otsakkeiden alaan kuuluvat toiminnota) *'Tekninen avustaminen':*

Neuvojen ja tietojen antaminen kaikilla maa- ja puutarhatalouden osa-alueilla joko yksilöllisesti tai yhteisesti, liittyen etenkin:

- maa- ja puutarhatalouden tuotantomenetelmiin;
- maa- ja puutarhataloustuotteiden valmistus-, käsittely- ja myyntimenetelmiin, (tilakohtaisesti);
- tuotantovälineiden hankintaan, asennukseen ja käyttöön;
- pääomahyödykkeiden hankintaan, asennukseen ja käyttöön;
- tilanpitoon ja töiden järjestelyyn, maatalouskirjanpitoon ja hallintoon yleisesti;
- kotitalouteen;
- henkilökunnan koulutukseen;
- maatalouden yhteishankkeisiin (osuuskunnat), toimialakohtaiseen yhteistyöhön ja eri toimintatasojen yhdentymiseen;
- maanparannukseen ja rakenteellisiin parannuksiin (esimerkiksi eroosion rajoittaminen, kuivatus ja keinokastelu, tilojen yhdistäminen, tilusten laajentaminen ja uudelleenjärjestely, pellonraivaus);

b) *'Ruiskutukset, rikkaruohojen ja tuholaisten torjunta':*

Kaikki käsin tai mekaanisin keinoin suoritettu työ mukaan lukien ajoneuvot, vesialuksen ja lentokoneen, jonka tarkoituksena on estää tai tuhota fyysikaalisella, kemiallisella tai biologisella käsittelyllä rikkaruohot ja kaikenlaiset kasvustolle, karjalle tai niiden tuotteille haitalliset tuhohyönteiset, joihin kuuluvat tuhohyönteiset maaperässä, vedessä, ilmassa ja rakennuksissa ja varastoiduissa tuotteissa;

c) *'Karsiminen':*

Käsin tai mekaanisin menetelmin suoritettu puiden, pensaiden ja vastaavien kasvien (esimerkiksi viiniköynnökset ja koripajut) karsiminen;

d) *'Paiminta, pakkaus ja jakelu':*

Käsin tai mekaanisin menetelmin suoritettu:

- hedelmien, vihannesten ja muiden puutarhatuotteiden ja erikoiskasvien (esimerkiksi viinirypäleet, humalakasvit, tupakka, oliivit, kukkaspulit, lääketieteeseen tai maustamiseen tarkoitetut kasvit ja yrtit) korjuu;
- tällaisten tuotteiden lajittelu, puhdistus, kuivaus, varastointi, pakkaaminen ja merkintä;

e) *'Kastelujärjestelmän toiminta':*

Kaikki sellainen laitteiston käyttö, johon kuuluu veden sulhuttamista, kastelua ja muuta veden toimittamista maa- ja puutarhatalouden tuotantoon;

f) *'Maatalouskoneiden vuokralle antaminen':*

Kaikenlaisten maataloudessa ja puutarhataloudessa ennen tuotantovaihetta, sen kuluessa tai jälkeen käytettävien työkalujen tai koneiden, sopimusperusteinen, vastikkeellinen, lyhyt tai pitkäaikainen saatavilla pito, mukaanlukien maatalouskäyttöön tarkoitetut traktorit ja perävaunut;

g) *'Maaperän viljely ja muokkaus':*

Kaikki maanraivaukseen ja -parannukseen sekä viljelyyn ja muokkaukseen ennen kasvukautta, sen aikana tai jälkeen liittyvä käsin tai mekaanisin menetelmin suoritettu työ ja etenkin:

- juurien poistaminen, joutomaan, kesantomaan tai laitumen kyntäminen, jankkuroiminen, pengerrys, tasoittaminen, kivien raivaaminen, ojittaminen;
- kyntäminen, syväauraus ja jyrsiminen;
- väkilannoitteen, lannoitteen ja kaikkien muunlaisten maanparannusaineiden levitys tai ruiskutus;
- pintamaan valmistelu kylvämistä ja istuttamista varten; kylväminen ja istuttaminen;
- kittäminen, kuokkiminen, multaaminen, kumpuaminen;

h) *'Käsin tai mekaanisin menetelmin suoritettu niitto ja sadonkorjuu, puinti, paalaus ja kokoaminen':*

Kaikki käsin tai mekaanisin keinoin suoritettu sadonkorjuuseen ja tilalla tapahtuvaan viljely- sekä laidunmaan tuotteiden käsittelyyn liittyvä työ (hedelmien, vihannesten ja puutarhatuotteiden sekä erikoiskasvien korjuu kuuluvat d kohtaan) ja erityisesti:

- heinäkasvien (heinät ja viljakasvit), palkokasvien (palkohedelmät, vurnat ja apilat) ja ristikkukaisten sadonkorjuu ja puinti (leikkuupuimurilla, paikanpäällä tai riihessä puinti);
- juurikkaiden nosto ja kokoaminen, pellavan poiminta ja käsittely;
- olkien leikkaaminen, kerääminen ja paalaus;
- kaikki tuore-, väki- ja karkearehun valmistukseen ja säilytykseen liittyvä työ, kuten rehun leikkaaminen, hienontaminen ja kokoaminen, kuivaaminen pellolla, telineissä tai keinotekoisesti; kuivaaminen kuivurissa tai painorehun valmistaminen siloissa;
- kaikki paineilmalla tai mekaanisesti toimivilla hisseillä, lastaajilla ja lastinpurkajilla aikaansaadut toiminnot;
- tällaisten tuotteiden lajittelu, puhdistus, kuivaus, varastointi, pakkaus ja nimilapuilla varustaminen;

i) *'Toiminta, jota ei ole lueteltu edellä':*

Käsin tai mekaanisin menetelmin suoritettavat maatalouden ja puutarhanhoidon muualla yksilöimättömät palvelut ja erityisesti:

- karjankasvatukseen liittyvä työ, kuten keinosiemennys, lypsäminen, karjasuojien ja tallien puhdistus, lampaiden keritseminen;
- tietyt erikoistyöt kuten kasvihuoneen ja kasvilavan hoito.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 25 päivänä heinäkuuta 1967,
toisen jäsenvaltion alueelle maanviljelijöiksi sijoittautuneiden jäsenvaltion
kansalaisten vapaudesta siirtyä maatilalta toiselle**

(67/530/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen IV osaston F jakson 3 alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annettu yleinen toimintaohjelma sisältää erityisen aikataulun tällaisen vapauden saavuttamiseksi maataloudessa, ja siinä otetaan huomioon maataloustoiminnan erikoislaatu; tämän aikataulun kolmanteen toimenpiteiden sarjaan kuuluu, että toisen vaiheen

kolmannen vuoden alussa jokaisen jäsenvaltion tulee antaa alueellaan yli kaksi vuotta asuneille maanviljelijöille, jotka ovat toisen jäsenvaltion kansalaisia, oikeus siirtyä maatilalta toiselle,

siirtymisoikeus, jota tämä direktiivi koskee, on riippumaton maatilaa hyödyntämisen oikeudellisesta muodosta; tällaisen siirtymisen ei tule vähentää kyseisen henkilön oikeuksia ulkomaalaisena,

edunsaajat, joita tarkoitetaan yksityiskohtaisista säännöksistä sijoittautumisvapauden toteuttamiseksi maataloudessa jäsenvaltion alueella keskeytymättä kahden vuoden ajan palkattuina maataloustyöntekijöinä työskennelleiden jäsenvaltioiden kansalaisten osalta 2 päivänä huhtikuuta 1963 annetussa neuvoston direktiivissä (63/261/EY)⁽⁴⁾, saavat jo samat oikeudet kuin kyseisen jäsenvaltion omat kansalaiset siirtyä maatilalta toiselle,

mikäli tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi tarvitaan maatilaa käsitteen määrittelemistä, se on kyseisen jäsenvaltion

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 23, 5.2.1966, s. 386/66

⁽³⁾ EYVL N:o 146, 23.8.1965, s. 2465/65

⁽⁴⁾ EYVL N:o 62, 20.4.1963, s. 1323/63

tehtävä, ja

yksityiskohtaisista säännöksistä vapauden saavuttamiseksi sijoitautua hylätyille tai yli kahden vuoden ajan viljelemättömille maatiloille 2 päivänä huhtikuuta 1963 annetun neuvoston direktiivin (63/262/ETY)⁽¹⁾, 4 artiklan 2 kohdan mukaan siirtymisoikeuden myöntäminen jää nimenomaisesti avoimeksi odottamaan tämän direktiivin täytäntöönpanoa,

b) karjan, siipikarjan, kanien, turkis- tai muiden eläinten, mehiläisten kasvattamista, lihan, maidon, villan, nahkojen ja turkisten, munien, hunajan tuotantoa,

- metsänhakkua, metsämaiden kaupallista hyväksikäyttöä ja metsänistutusta ja uudelleenmetsitystä, milloin tällaisia toimenpiteitä suoritetaan aputoimintana eivätkä ne ole ristiriidassa jäsenmaan sisäisen lainsäädännön ja erityisesti maan hyväksikäyttöä koskevien suunnitelmien kanssa.

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

3 artikla

1 artikla

Jäsenvaltioiden tulee seuraavien säännösten mukaisesti poistaa alueellaan itsenäisinä maataloudenharjoittajina yli kaksi vuotta toimineiden muiden jäsenvaltioiden kansalaisten ja yhteisöjen, jäljempänä 'edunsaajat', osalta kaikki rajoitukset, joilla estetään tai rajoitetaan heidän oikeuttaan siirtyä tilalta toiselle.

2 artikla

1. Tässä direktiivissä 'siirtymisoikeudella' tarkoitetaan edunsaajien oikeutta siirtyä vapaasti, valintansa mukaan yhdeltä tilalta toiselle valtiossa, johon he ovat sijoittautuneet, samoin edellytyksin kuin kyseisen valtion kansalaiset.

Siirtyminen tulee sallia riippumatta siitä, missä oikeudellisessa muodossa uutta tai vanhaa tilaa hyödynnetään.

2. Tässä direktiivissä 'maataloustoiminnalla' tarkoitetaan:

- sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman liitteessä V lueteltua toimintaa (YK:n toimialaluokituksen pääryhmästä 01 maatalous)⁽²⁾ ja erityisesti:

a) yleismaanviljelyä, mukaan lukien viininviljely, hedelmien, pähkinöiden, siementen, vihannesten, kukkien ja koristekasvien viljelyä sekä avomaalla että kasvihuoneessa,

1. Jäsenvaltioiden tulee poistaa rajoitukset, jotka:

- lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten mukaisesti estävät edunsaajia siirtymästä tilalta toiselle tai asettavat siirtymiselle ehtoja, jotka tekevät sen vaikeammaksi tai kalliimmaksi;
- hallinnollisista käytännöistä johtuen merkitsevät, että edunsaajiin sovelletaan siirtymisoikeuteen nähden syrjivää kohtelua omiin kansalaisiin verrattuna.

2. Poistettaviin rajoituksiin tulee sisältyä erityisesti ne, joilla seuraavin tavoin estetään tai rajoitetaan edunsaajien oikeutta siirtyä tilalta toiselle samoin edellytyksin kuin jäsenmaan kansalaiset:

Belgiassa:

- valta 19 päivänä helmikuuta 1965 annetun lain 3 artiklan nojalla vaatia ulkomaalaisilta, jotka harjoittavat toimintoja itsenäisenä ammatinharjoittajana, maataloustoiminnan harjoittamista määrättyssä paikassa;

Ranskassa:

- vaatimus, että ulkomaalaisten, jotka ovat 2 päivänä huhtikuuta 1963 annetussa neuvoston direktiivissä (63/262/ETY) tarkoitettuja edunsaajia, on anottava lupa halutessaan asettua joillekin muille kuin hylätyille tai viljelemättömille maatiloille (10 päivänä lokakuuta 1963 annetun "décret" -säädöksen n:o 63-1019 3 artikla);

- vaatimus, että tilalta toiselle siirtymään halukkaiden ulkomaalaisten on hankittava "carte professionnelle d'exploitant agricole" -asiakirja tai "autorisation d'exploiter" -asiakirja (20 tammikuuta 1954 annetun

⁽¹⁾ EYVL N:o 62, 20.4.1963, s. 1326/63

⁽²⁾ YK:n tilastotoimisto, Statistical Papers, Series M, Rev. 1, New York 1958

"décret" -säädöksen n:o 5472 4 artiklan ja 30 maaliskuuta 1955 annetun "arrêté ministériel" -säädöksen 4 artikla).

3. Kun edunsaajat, joita tarkoitetaan 2 päivänä huhtikuuta 1963 annetussa neuvoston direktiivissä (63/262/ETY), käyttävät siirtymisoikeuttaan, he säilyttävät tuon direktiivin mukaisesti heille myönnetty oikeudet.

4 artikla

1. Niiden jäsenvaltioiden, joissa muiden jäsenvaltioiden tiettyjen kansalaisten ryhtyminen maanviljelijäksi edellyttää yhä erityisen ulkomaalaisluvan hankkimista, tulee antaa edunsaajille heidän anomuksestaan ja veloituksetta erillinen

Tehty Brysselissä 25 päivänä heinäkuuta 1967.

todistus, jossa heidän erityisolosuhteensa suhteessa ulkomaalaisten sijoittautumista koskeviin sääntöihin todetaan.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että edunsaajilla on oikeus hakea muutosta päätökseen, jolla toimivaltainen viranomainen vastustaa heidän siirtymistään.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä viipymättä komissiolle.

6 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

Fr. NEEF

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 25 päivänä heinäkuuta 1967,
maatalousmaan vuokrasopimuksia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön soveltamisesta
maanviljelijöihin, jotka ovat toisten jäsenvaltion kansalaisia**

(67/531/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen IV osaston F jakson 3 alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annettu yleinen toimintaohjelma sisältää erityisen aikataulun tällaisen vapauden toteuttamiseksi maataloudessa, ja siinä otetaan huomioon maataloustoiminnan erityislaatu; tämän aikataulun mukaiseen kolmanteen toimenpiteiden sarjaan kuuluu, että toisen vaiheen kolmannen vuoden alussa jokaisen jäsenvaltion maatalousmaan vuokrasopimuksia koskevaa lainsäädäntöä on muutettava siten, että asianmukaisia säännöksiä voidaan soveltaa yhtäläisesti sekä näiden säännösten alaisuudessa toimiviin maanviljelijöihin, jotka ovat toisten jäsenvaltioiden kansalaisia että kyseisen jäsenvaltion omiin maanviljelijöihin,

edunsaajat, joita tarkoitetaan yksityiskohtaisista säännöksistä sijoittautumisvapauden toteuttamiseksi maataloudessa jäsenvaltion alueella keskeytymättä kahden vuoden ajan palkattuina

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 23, 5.2.1966, s. 384/66

⁽³⁾ EYVL N:o 146, 23.8.1965, s. 2461/65

maataloustyöntekijöinä työskennelleiden muiden jäsenvaltioiden kansalaisten osalta 2 päivänä huhtikuuta 1963 annetussa neuvoston direktiivissä (63/261/ETY)⁽¹⁾, ja edunsaajat, joita tarkoitetaan yksityiskohtaisista säännöksistä vapauden saavuttamisesta sijoittautua hylätyille tai yli kahden vuoden ajan viljelemättömille maataloille (63/262/ETY)⁽²⁾, saavat jo saman kohtelun kuin kyseisen jäsenvaltion kansalaiset maatalousmaan vuokrasopimuksia koskevassa lainsäädännössä, ja

yleisen toimintaohjelman III osaston A jakson mukaisesti poistettaviin rajoituksiin kuuluvat ne säännökset ja menettelyt, jotka vain ulkomaalaisia koskevat, rajoittavat tai tekevät ehdolliseksi maatalousmaan vuokrasopimuksiin perustuvien oikeuksien nauttimisen,

a) yleismaanviljelyä, mukaan lukien viininviljely, hedelmien, pähkinöiden, siementen, vihannesten, kukkien ja koristekasvien viljelyä, sekä avomaalla että kasvihuoneessa,

b) karjan, siipikarjan, kanien, turkis- tai muiden eläinten, mehiläisten kasvattamista, lihan, maidon, villan, nahkojen ja turkisten, munien, hunajan tuotantoa;

- metsänhakuuta, metsämaiden kaupallista hyväksikäyttöä ja metsänistutusta ja uudelleenmetsitystä, milloin tällaisia toimenpiteitä suoritetaan aputoimintana eivätkä ne ole ristiriidassa jäsenmaan sisäisen lainsäädännön ja erityisesti maan hyväksikäyttöä koskevien suunnitelmien kanssa.

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on poistettava jäljempänä olevien säännösten mukaisesti alueellaan itsenäisinä maataloudenharjoittajina toimivien tai tällaista toimintaa aloittamassa olevien muiden jäsenvaltioiden kansalaisten ja yhtiöiden tai yritysten, jäljempänä 'edunsaajat', osalta kaikki maatalousmaan vuokrasopimuksia koskevien säännösten soveltamiseen perustuvat rajoitukset.

2 artikla

1. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan maatalousmaan vuokrasopimuksiin ja vuokraviljelijälle sopimuksesta johtuvien oikeuksien käyttämiseen ja nauttimiseen, kuten etuosto-oikeuteen, milloin koko tila tai osa vuokralla olevasta tilasta on myytävänä.

2. Tässä direktiivissä 'maataloustoiminnalla' tarkoitetaan:

- sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman liitteeseen V kuuluvia toimintoja (YK:n toimialaluokituksen⁽³⁾ pääryhmästä 01 maatalous) ja erityisesti:

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on poistettava rajoitukset, jotka:

- lain, asetuksen tai hallinnollisen määräyksen mukaisesti estävät edunsaajia tekemästä maatalousmaan vuokrasopimuksia, asettavat heille erityisehtoja tällaisten vuokrasopimusten solmimiseksi tai täytäntöön panemiseksi taikka rajoittavat heidän oikeuttaan käyttää sopimuksesta johtuvia oikeuksia;

- hallinnollisesta käytännöstä johtuen merkitsevät, että edunsaajiin sovelletaan maatalousmaan vuokrasopimuksien osalta syrjivää kohtelua omiin kansalaisiin verrattuna.

2. Poistettaviin rajoituksiin on kuuluttava erityisesti ne, joilla seuraavin tavoin estetään tai rajoitetaan maatalousmaan vuokrasopimuksia koskevan lain soveltamista edunsaajiin samoin edellytyksin kuin kyseisen jäsenmaan kansalaisiin:

Belgiassa:

- valta (19 päivänä helmikuuta 1965 annetun lain 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti koskien ulkomaalaisten oikeutta harjoittaa toimintaa itsenäisinä ammatinharjoittajina) kieltäytyä pidentämästä tai uusimasta umpeenmenevän "carte professionnelle d'étranger" -asiakirjan voimassaoloa,

⁽¹⁾ EYVL N:o 62, 20.4.1963, s. 1323/63

⁽²⁾ EYVL N:o 62, 20.4.1963, s. 1326/63

⁽³⁾ YK:n tilastotoimisto, Statistical Papers, Series M, n:o 4, Rev. 1 (New York 1958).

milloin sen haltijan maanvuokrankausi jatkuu "carte professionnelle d'étranger"-asiakirjan voimassaolon päättymisen jälkeen;

Ranskassa:

- ulkomaalaisten maanviljelijöiden poissulkeminen maatalousmaan vuokrasopimuksia koskevan lain säännösten soveltamisalasta ("Code rural" -säädöksen 869 artikla);
- maatalousmaan vuokrasopimusten yhteistuomioistuinten lisäjäseniä nimitettäessä ulkomaalaisten poissulkeminen äänioikeutettujen luettelosta ("tribunaux paritaires de baux ruraux") (22 päivänä joulukuuta 1958 annetun "Décret"-säädöksen n:o 58-1293 4 artikla).

Tehty Brysselissä 25 päivänä heinäkuuta 1967.

4 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava siitä viipymättä komissiolle.

5 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

Fr. NEEF

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 25 päivänä heinäkuuta 1967,
toiseen jäsenvaltioon maanviljelijöiksi sijoittautuneiden jäsenvaltion kansalaisten
oikeudesta liittyä osuuskuntiin**

(67/532/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen IV osaston F jakson 4 alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annettu yleinen toimintaohjelma sisältää erityisen aikataulun tällaisen vapauden toteuttamiseksi maataloudessa, ja siinä otetaan

huomioon maataloustoiminnan erikoislaatu; tämän aikataulun neljänteen toimenpiteiden sarjaan kuuluu, että kolmannen vaiheen alussa jokainen jäsenvaltio huolehtii, että osuuskuntiin liittymisen edellytykset ovat maanviljelijöille, jotka ovat toisen jäsenvaltion kansalaisia, samat kuin sen omilla kansalaisilla,

tämän direktiivin alaan kuuluvat vain ne itsenäiset kokonaisuudet, joilla on osuuskunnan oikeudellinen asema, mutta eivät muut yhteiseksi hyödyksi hoidettavat yhdistykset tai ryhmät; osuuskuntien määrittäminen kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan, ja

edunsaajat, joita tarkoitetaan yksityiskohtaisista säännöksistä sijoittautumisvapauden toteuttamiseksi maataloudessa jäsenvaltion alueella keskeytyttä kahden vuoden ajan palkattuina maataloustyöntekijöinä työskennelleiden muiden jäsenvaltioiden kansalaisten osalta 2 päivänä huhtikuuta 1963 annetussa

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 201, 5.11.1966, s. 3473/66

⁽³⁾ EYVL N:o 17, 28.1.1967, s. 280/67

neuvoston direktiivissä (63/261/ETY)⁽¹⁾, ja edunsaajat, joita tarkoitetaan yksityiskohtaisista säännöksistä vapauden saavuttamiseksi sijoitautua hylätyille tai yli kahden vuoden ajan viljelemättömille maataloilille 2 päivänä huhtikuuta 1963 annetussa neuvoston direktiivissä (63/262/ETY)⁽²⁾, saavat jo samat osuuskuntien jäsenyyttä koskevat oikeudet kuin kyseisen jäsenvaltion kansalaiset,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on jäljempänä olevien säännösten mukaisesti poistettava alueellaan itsenäisinä ammatinharjoittajina maataloutta harjoittavien tai tällaista toimintaa varten sinne sijoittautuneiden muiden jäsenvaltioiden kansalaisten ja yhtiöiden tai yritysten, jäljempänä 'edunsaajat', osalta kaikki osuuskuntiin liittymistä koskevat rajoitukset.

2 artikla

1. a) Tässä direktiivissä 'osuuskuntiin liittymisellä' tarkoitetaan edunsaajien oikeutta sen maan lainsäädännön vaatimusten mukaisesti, johon he ovat sijoittautuneet, päästä jäseniksi osuuskuntiin, olla perustamassa osuuskuntia ja tulla valituksi niiden hallintoelimiin, valvontaelimiin, johtokuntiin tai jäseneksi mihin tahansa muuhun vastaavanlaiseen osuuskunnan toimielimeen.
- b) Tässä direktiivissä 'osuuskunnalla' tarkoitetaan kussakin jäsenmaassa sellaiseksi kutsuttuja yhteisöjä tai, vaikka niitä ei sillä nimellä kutsuttaisikaan, osuustoiminnallisille periaatteille perustuvia yhteisöjä. Nykyään käytössä olevat nimitykset ovat seuraavia:

Belgiassa:

"Société cooperative / samenwerkende vennootschap" ("Code de commerce / Wetboek van Koophandel", 1 kirja, IX osasto, VII kappale);

Saksassa:

"Eingetragene Genossenschaft mit beschränkter Haftpflicht" ja "Eingetragene Genossenschaft mit unbeschränkter Haftpflicht" (1 päivänä toukokuuta 1889 annetun lain 20 päivänä toukokuuta 1898 annettu toisinto);

Ranskassa:

"Société coopérative" ("Code civil", III kirja, IX osasto; muutettu 10 päivänä syyskuuta 1947 annetulla lailla osuuskuntien perustamisesta; muutettu 4 päivänä helmikuuta 1959 annetulla "décret" -säädöksellä n:o 59-286; muutettu 24 päivänä heinäkuuta 1867 annetulla lailla yhteisöistä ("sociétés") III osasto; "Code rural", IV kirja, II osa);

Italiassa:

"Società cooperativa" ("Codice civile", V kirja, VI osasto; muutettuna 14 päivänä joulukuuta 1947 osuuskunnista annetulla lailla N:o 1577);

Luxemburgissa:

"Association agricole" ("Arrêté grand-ducal" -säädös, annettu 17 päivänä syyskuuta 1945),

"Société coopérative" (10 päivänä elokuuta 1915 annetun lain VI kappale);

Alankomaissa:

"Coöperatieve vereniging" (28 päivänä toukokuuta 1925 annettu laki).

2. Tässä direktiivissä 'maataloustoiminnalla' tarkoitetaan:

- sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman liitteeseen V sisältyvää toimintaa (YK:n toimialaluokituksen pääryhmästä 01, maatalous)⁽³⁾ ja erityisesti:
 - a) yleismaanviljelyä, mukaan lukien viininviljely, hedelmien, pähkinöiden, siementen, vihannesten, kukkien ja koristekasvien viljelyä sekä avomaalla että kasvi-huoneissa,
 - b) karjan, siipikarjan, kanien, turkis- tai muiden eläinten, mehiläisten kasvattamista, lihan, maidon, villan, nahkojen ja turkisten, munien, hunajan tuotantoa,
- metsänhakkua, metsämaiden kaupallista hyväksikäyttöä ja metsänistutusta ja uudelleenmetsitystä, milloin tällaisia toimenpiteitä suoritetaan aputoimintana ja ne ovat yhdenmukaisia jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön ja erityisesti maan hyväksikäyttöä koskevien suunnitelmien kanssa.

⁽¹⁾ EYVL N:o 62, 20.4.1963, s. 1323/63

⁽²⁾ EYVL N:o 62, 20.4.1963, s. 1326/63

⁽³⁾ YK:n tilastotoimisto, Statistical Papers, series M, Rev. 1, (New York 1958)

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on poistettava rajoitukset, jotka:
- lain, asetuksen tai hallinnollisen määräyksen säännösten mukaisesti estävät edunsaajaa liittymästä osuuskuntiin tai asettavat liittymiselle erityisehtoja;
 - hallinnollisesta käytännöstä johtuen merkitsevät, että edunsaajia kohdellaan liittymisen suhteen syrjivästi omiin kansalaisiin verrattuna.
2. Poistettaviin rajoituksiin on kuuluttava erityisesti ne, joilla seuraavilla tavoilla estetään tai rajoitetaan edunsaajien liittymistä osuuskuntiin samoin edellytyksin kuin kyseisen jäsenvaltion kansalaiset:

Ranskassa:

vaatimus, että voidakseen tulla seuraaviin toimiin valituksi, henkilön on oltava Ranskan kansalainen:

- "administrateur" -toimihenkilö maatalousosuuskunnassa ("Code rural" -säädöksen 550 artikla; 4 päivänä helmi-

kuuta 1959 annetun "décret" -säädöksen n:o 59-286 maatalousosuuskuntien perustamisesta 20 artikla kuten se on muutettuna 5 päivänä elokuuta 1961 annetussa "décret" -säädöksessä n:o 61-867),

- maatalousosuuskunnan edustaja ("mandataire) maatalousosuuskuntien liiton hallituksessa ("Code rural" -säädöksen 550 artikla) ja
- maatalousosuuskunnan tai maatalousosuuskuntien liiton tilintarkastaja ("Code rural" -säädöksen 550 ja 552 artikla; 4 päivänä helmikuuta 1959 annettu "décret" -säädöksen n:o 59-286, 28 artikla).

4 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä viipymättä komissiolle.

5 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 25 päivänä heinäkuuta 1967.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

Fr. NEEF

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 25 päivänä lokakuuta 1967,
yksityiskohtaisista säännöksistä metsänhoidon ja metsänhakuun itsenäisten ammatinharjoittajien
sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamiseksi**

(67/654/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 ja 3 kohdan sekä 63 artiklan 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen IV osaston E jakson,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽²⁾ ja erityisesti sen V osaston C jakson,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

sekä katsoo, että

yleisten toimintaohjelmien aikataulussa edellytetään kaiken kansallisuuteen perustuvan syrjivän kohtelun lopettamista metsänhoidossa ja metsänhakuussa (ISIC pääryhmä 02)⁽⁵⁾ kolmannen vaiheen toisen vuoden ja siirtymäkauden päättymisen välisenä aikana,

metsänhoito- ja metsänhakuutoimintaan kuuluu se, että toiminnan harjoittaja myy tuotteitaan; kuitenkin tätä direktiiviä ei sovelleta liikkuvaan kauppaan eikä sellaisten tuottajien, jotka eivät ole sijoittautuneet vastaanottajavaltioon, harjoittamaan jälleenmyyntiin,

metsänhoidossa työskentelevien henkilöiden tiettyä metsänhoitoon liittyvää toimintaa, ja tiettyä muuta siihen liittyvää aputoimintaa ei ole sisällytetty tämän direktiivin alaan, koska sellainen toiminta kuuluu muihin ISIC-ryhmiin ja sitä käsitellään muissa neuvoston direktiiveissä,

kuitenkin ISIC-ryhmän 400 määritelmästä seuraa, että milloin yritys, jonka toiminta luokitellaan toiseen ryhmään kuuluvaksi, harjoittaa omaan tarpeeseensa ja aputoimintana rakennus-, korjaus- tai purkutyötä, tällaista toimintaa ei luokitella ryhmään 400, vaan päätoiminnan luokituksen mukaiseen ryhmään kuuluvaksi,

sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman mukaisesti on poistettava myös rajoitukset, jotka koskevat oikeutta liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin, jos asianomaisen henkilön ammatinharjoittaminen välttämättä edellyttää tämän oikeuden käyttämistä,

jos palvelutoimintaa harjoitetaan palvelujen vastaanottajan valtiossa, palvelujen tarjoamisen vapaudesta ei saa seurata palvelujen tarjoajalle velvollisuutta täyttää niitä veloitteita, jotka tuohon valtioon sijoittautuneiden henkilöiden on täytettävä, yksinomaan siitä syystä, että heidän toimintansa tuossa valtiossa on luonteeltaan vakiintunutta ja pysyvää, kuten asia voi tietyissä olosuhteissa joissakin jäsenvaltioissa olla kaupparekisteriin merkitsemisen tai tiettyjen ammatillisten tai toimialajärjestöjen jäsenyyden osalta,

palveluja tarjoavan tai hänen puolestaan toimivan henkilön mukana seuraavien palkattujen työntekijöiden asemasta säädetään perustamissopimuksen 48 ja 49 artiklan mukaisesti annetuilla määräyksillä,

kaikkien sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden oikeutettujen henkilöiden liikkumiseen ja oleskeluun

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62

⁽³⁾ EYVL N:o 96, 28.5.1966, s. 1509/66

⁽⁴⁾ EYVL N:o 205, 7.12.1965, s. 3064/65

⁽⁵⁾ YK:n toimialaluokitus, Yhdistyneiden Kansakuntien tilastotoimisto, Statistical Papers, Series M, No 4, Rev. 1, New York, 1958

liittyvät edellytykset on säännelty neuvoston 25 päivänä helmikuuta 1964⁽¹⁾ antamassa kahdessa direktiivissä,

komission 8 päivänä marraskuuta 1962⁽²⁾ jäsenvaltioille osoittama suositus, että "työkalut, välineet tai laitteet..., jotka tuodaan väliaikaisesti jäsenvaltiosta toiseen käytettäväksi millaisen tahansa työn suorittamiseen siinä jäsenvaltiossa, johon ne tuodaan, tulisi sisällyttää väliaikaista maahantuontia koskevien määräysten alaan edellyttäen, etteivät ne jää jäsenvaltioon, johon ne tuodaan, kuutta kuukautta pidemmäksi ajaksi", on erityisen tärkeä palvelujen tarjoamisen vapauden kannalta metsänhoidossa ja metsänhakuussa, ja

lopuksi, sijoittautumisvapautta ja palvelujen tarjoamisen vapautta metsänhoidon tehtävissä tullaan, erityisesti teknisiin apuneuvoihin ja myrkkujen tai muutoin vaarallisten tuotteiden käyttöön liittyen, helpottamaan tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisella tunnustamisella ja eräiden kansallisten normien yhteensovittamisella; tätä tarkoitusta varten annetaan myöhemmin direktiivit,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on poistettava sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annettujen yleisten toimintaohjelmien I osastossa tarkoitetuilta luonnollisilta henkilöiltä ja yhtiöiltä tai liikkeiltä, jäljempänä 'edunsaajat', kyseisten yleisohjelmien III osastossa mainitut rajoitukset, jotka koskevat oikeutta aloittaa 2 artiklassa mainittu toiminta ja harjoittaa sitä.

2 artikla

1. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan metsänhoidon ja metsänhakuun itsenäisiin ammatinharjoittajiin, joita tarkoitetaan sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annettun yleisen toimintaohjelman liitteessä IV, ja jotka muodostavat YK:n toimialaluokituksessa pääryhmän 02, ryhmät 021 ja 022⁽³⁾.

⁽¹⁾ EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 845/64 ja 850/64

⁽²⁾ EYVL N:o 125, 30.11.1962, s. 2767/62

⁽³⁾ YK:n tilastotoimisto, Statistical Papers, Series M, n:o 4, Rev. 1, New York, 1958

2. Tämän direktiivin liitteenä on yksityiskohtainen luettelo 1 kohdassa tarkoitettuihin ryhmiin kuuluvasta toiminnasta.

3. Näihin toiminnan alojen ryhmiin luetaan myös aputoimintana harjoitettu, pääasiallisen toiminnan harjoittamisen kannalta välttämätön rakennus-, korjaus- ja purkutyö sekä erityisesti: laskurännien rakentaminen, köysiratojen asennus, metsäauto-ten ja ajoväylien rakentaminen ja ylläpito sekä metsätyöntekijöille tarkoitettujen suojien ja majoitustilojen rakentaminen.

4. Tämän direktiivin säännöksiä ei sovelleta edunsaajien harjoittamaan liikkuvaan kauppaan.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on poistettava etenkin rajoitukset, jotka:

- a) estävät edunsaajia sijoittautumasta vastaanottajavaltioon tai tarjoamasta palveluja siellä samoin edellytyksin ja samoin oikeuksin kuin tuon maan omat kansalaiset;
- b) hallinnollisista käytännöistä johtuen edunsaajiin sovellettuina merkitsevät syrjivää kohtelua oman maan kansalaisiin verrattuna.

2. Poistettaviin rajoituksiin on kuuluttava etenkin ne, joilla seuraavilla tavoilla estetään tai rajoitetaan edunsaajia perustamasta liikettä tai tarjoamasta palveluja;

a) *Belgiassa:*

- vaatimus siitä, että henkilöllä on oltava "carte professionnelle" (19 päivänä helmikuuta 1965 annetun lain 1 artikla),

- vaatimus, että tullakseen tunnustetuksi hyväksyttynä urakoitsijana ja näin ollen saadakseen luvan suorittaa valtion tukemia töitä valtion, kuntien tai julkisyhteisöjen hallinnassa olevissa metsissä, henkilön on oltava Belgian kansalainen tai yhtiön tai liikkeen kyseessä ollen, sen pääomasta vähintään kaksi kolmasosaa on oltava belgialaisomistuksessa (3 päivänä helmikuuta 1947 annettu "Arrêté-loi"; 29 päivänä maaliskuuta 1947 annettu "Arrêté du Régent"; 21 päivänä maaliskuuta 1947 annettu "Arrêté ministériel"),

b) *Ranskassa:*

- vaatimus siitä, että ulkomaan kansalaisten on hankittava "carte professionnelle d'exploitant agricole" -asiakirja tai

"autorisation d'exploiter" –asiakirja (20 päivänä tammikuuta 1954 annettu "Décret" –säädos No 54–72; 30 päivänä maaliskuuta 1955 annettu "Arrêté" –säädos),

- vaatimus siitä, että henkilöllä on oltava "carte spéciale d'étranger" –asiakirja (12 päivänä marraskuuta 1938 annettu "Décret-loi" –säädos; 8 päivänä lokakuuta 1940 annettu laki) ja

c) *Luxemburgissa:*

- ulkomaan kansalaisille myönnettyjen toimilupien määrääkisyys (2 päivänä kesäkuuta 1962 annetun lain 21 artikla).

4 artikla

1. Palvelujen tarjoamisen vapauteen kuuluu, että edunsaajilla on oikeus suorittaa erilaisia heidän toimintansa kannalta välttämättömiä valmistelevia toimenpiteitä ja erityisesti asiakkaiden hankkimista mainostamalla, asiakaskäynnein ja sopimuksia tekemällä.

2. Tarjotessaan palveluja vastaanottajan maassa edunsaajan toiminnan tulee olla tilapäisluonteista, eikä siihen saa sisältyä pysyvää sijoittautumista kyseiseen maahan ja se saa kestää ainoastaan palvelujen laadusta johtuvan ajan toiminnan keskuspaikan pysyessä kiinteästi toisessa jäsenvaltiossa.

Palvelujen tarjoaja on kuitenkin oikeutettu vastaanottajavaltiossa hankkimaan, vuokraamaan, käyttämään tai hallitsemaan toimintansa harjoittamiseksi tarpeellista irtainta tai kiinteää omaisuutta samoin ehdoin kuin tuon maan omat kansalaiset edellyttäen, ettei tällainen omaisuus kokonaisuutena muodosta kiinteää ja pysyvää toimipaikkaa sivuliikkeenä tai asioimistona.

3. Tarjottaessa palveluja 1 ja 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla, voi jäsenvaltio, jossa palveluja suoritetaan, vaatia, jos kyseisten palvelujen tarjoaminen edellyttää henkilöiden liikkumista, palvelun tarjoajaa esittämään asiakirjan tai muun todisteen päivämäärästä, josta alkaen hän on toimintaansa harjoittanut tuon valtion alueella. Mikäli asianomainen henkilö suorittaa palveluja useille vastaanottajille, jokainen palvelu tai palvelujen ryhmä on ilmoitettava erikseen.

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että edunsaajilla on oikeus liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin ja oikeus tulla merkityksi kaupparekisteriin vastaavin edellytyksin ja samoin oikeuksin ja velvollisuuksin kuin niiden omilla kansalaisilla.

2. Sijoittautumisen yhteydessä oikeuteen liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin on kuuluttava sekä vaalikelpoisuus näissä järjestöissä että kelpoisuus tulla valituksi tällaisten järjestöjen johtaviin tehtäviin. Tällaiset toimet voidaan kuitenkin varata omille kansalaisille, jos asianomainen järjestö lain tai asetuksen säännösten mukaisesti käyttää julkista valtaa.

3. Luxemburgin suurherttuakunnassa "Chambre de commerce" –yhteisön tai "Chambre des métiers" –yhteisön jäsenyys ei anna edunsaajille oikeutta ottaa osaa näiden kamarien hallin-toelinten vaaliin.

4. Palvelujen tarjoamisen osalta voidaan edunsaajilta vaatia 1 kohdassa tarkoitettua jäsenyyttä tai rekisteröitymistä vain, jos palvelua tai palvelujen sarjaa tarjotaan kalenterivuoden aikana pidempään kuin yhdeksänkymmenen päivän ajan.

6 artikla

1. Jos vastaanottava jäsenvaltio edellyttää kansalaisiltaan, jotka alkavat harjoittaa jotakin 2 artiklassa tarkoitettua toimintaa, todistuksen hyvästä maineesta ja nuhteettomuudesta ja todistuksen siitä, ettei heitä ole aiemmin julistettu konkurssiin, tai jommankumman näistä todistuksista, valtion tulee hyväksyä toisen jäsenvaltion kansalaisilta riittäväksi todisteeksi oikeusrekisteristä, tai, ellei tällaista ole, sen valtion oikeus- tai hallintoviranomaisen, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee, antama vastaava asiakirja, jolla osoitetaan edellä mainittujen vaatimusten toteutuminen.

2. Jos se valtio, josta asianomainen on peräisin tai josta hän tulee, ei anna asiakirjaa, jossa todistetaan, ettei asianomainen ole aikaisemmin ollut konkurssissa, voidaan tällaisen todistuksen sijasta antaa siinä valtiossa, josta asianomainen on peräisin tai josta hän tulee, valahtoinen ilmoitus, jonka asianomainen antaa toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle, notaarille tai toimivaltaiselle ammatilliselle toimielimelle.

3. Edellä 1 ja 2 kohdan mukaisesti annetut asiakirjat eivät niitä esitettäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

4. Jäsenvaltioiden on 8 artiklassa asetetussa määräajassa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan näitä asiakirjoja, sekä ilmoitettava tästä välittömästi muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

7 artikla

Jäsenvaltio ei saa myöntää toiseen jäsenvaltioon jonkin 2 artiklassa tarkoitetun toiminnan harjoittamista varten siirtyvälle kansalaiselleen mitään sellaista avustusta, joka saattaa vääristää sijoittautumisen edellytyksiä.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kuuden kuukauden kuluessa sen tie-

doksi antamisesta ja ilmoitettava tästä välittömästi komissiolle.

9 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 24 päivänä lokakuuta 1967.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

K. SCHILLER

LIITE

Edellä 2 artiklassa tarkoitettuihin ryhmiin kuuluva toiminta¹⁾

- a) Metsämaiden ja metsitysmaiden hankkiminen, hallinta ja hyväksikäyttö mukaan lukien metsätalouskäyttöön tarkoitetut majoitus- ja työskentelytilat sekä muut laitokset.

- b) Hedelmien, siementen ja pistokkaiden korjuu, myyntiin valmistelu ja myynti:

kaikki käsin tai mekaanisin menetelmin suoritettu hedelmien, siementen tai puuntuotantoa varten irrotettujen puulajien pistokkaiden korjuuseen ja käsittelyyn liittyvä työ aina kaupan pitämiseen saakka.

- c) Istutustaimien hoito, myyntiin valmistelu ja myynti:

kaikki käsin tai mekaanisin menetelmin suoritettu metsänistutukseen tarkoitettujen puuntaimien viljelyyn liittyvä työ aina kaupan pitämiseen saakka.

- d) Istutustyö:

kaikki käsin, mekaanisin- tai kemiallisin menetelmin suoritettu maaperän luontaisen uudistamisen valmisteluun, metsässä tai sen ulkopuolella tapahtuvaan kylvämiseen tai istuttamiseen liittyvä työ;

kaikki käsin tai mekaanisin menetelmin suoritettu metsässä tai sen ulkopuolella tapahtuvaan kylvämiseen tai istukkaiden istuttamiseen liittyvä työ;

kaikki käsin, mekaanisin- tai kemiallisin menetelmin metsässä tai sen ulkopuolella suoritettu varhaisvaiheessa oleviin kylvöihin tai istutuksiin liittyvä työ.

- e) Metsänhoito ja suojele:

kaikki tavanomainen metsien ylläpitotyö ja erityisesti: kulku-urien raivaaminen, aluskasvillisuuden ja pensaikkojen sekä kitukasvuisten puiden raivaaminen, harvennushakkuu sekä myytäväksi kelpaamattomien tuotteiden poistaminen, karsinta;

kaikki kasvinsuojeluaineiden levitys käsin tai mekaanisin menetelmien suoritettuna mukaan lukien ajoneuvojen, vesikulkuneuvojen tai ilma-alusten käyttö tarkoituksena siemenille, taimille, puille tai muulle metsäkasvillisuudelle vahingollisten tuholaisten torjunta käsitäten tuholaiset maaperässä, vedessä, ilmassa ja metsätalouden työskentelytiloissa sekä varastoiduissa metsätaloustuotteissa, ja tällaisten tuholaisten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisy;

kaikki käsin tai mekaanisin menetelmin ajoneuvoja, vesikulkuneuvoja tai ilma-aluksia hyväksikäyttäen metsäpalojen torjumiseksi tai sammuttamiseksi suoritettu työ;

¹⁾ Toiminta, jota ei erikseen ole mainittu tässä luokituksessa, tulisi sisällyttää niiden otsakkeiden alle, jotka sisältävät siihen läheisimmin liittyvää toimintaa, ottaen huomioon Euroopan talousyhteisön teollisuudessa vallitsevat olosuhteet, sekä etenkin tekniikan kehitys.

kaikki käsin tai mekaanisin menetelmin suoritettu metsän varjeleminen ihmisten tai eläinten aiheuttamilta vahingoilta ja erityisesti: aitojen ja varoituskilpien pystyttäminen ja ylläpito.

- f) Muun metsätuotannon kuin varsinaisen puutavaran tai siementen ja istutustaimien korjuu, myyntiin valmistelu ja myynti:

kaikki käsin tai mekaanisin menetelmin suoritettu muun metsäntuotannon kuin varsinaisen puutavaran tai siementen ja istutustaimien, ja erityisesti pihkan, korkin, metsäkasvuston ja sienien, koristeellisten puunhaarakkeiden, käpyjen, hedelmien ja sammaleen, pahnoiden, saniaisten, kanervien, pajunvitsojen korjuu, varastointi, myyntiin valmistelu ja myynti.

- g) Puuhiilen valmistaminen metsässä, kaivannossa tahi uunissa, lajittelu, pilkkominen, pakkaus, lastaus ja pitäminen kaupan.

- h) Puutavaran korjuu, myyntivalmistelu ja myynti:

kaikki käsin tai mekaanisin menetelmin suoritettu puutavaran korjuuseen, myyntiin valmisteluun ja myymiseen liittyvä työ ja erityisesti:

- leimaus;
- pystymetsän mittaaminen, arviointi ja myyntivalmiiksi saattaminen;
- kaataminen, karsiminen ja kuoriminen;
- puutavaran kiertävä mittaaminen ja myynti;
- puunhakkuu ja pinoaminen puukuutioittain, vaneritukkien valmistelu, tolppien, paalujen, rata- ja kaivospölkkyjen muotoilu;
- mittaaminen, luokittelu, hevosten, traktorien, köysiradan tai rekiä avulla hilaaminen, uittaminen, käsittelmättömän puun myynti, olkoon luokiteltua tai luokittelematonta;
- lastaus, varastointi ja lähettäminen;
- joulukuusien keräys, lajittelu ja myynti.

- i) Tekninen avustaminen ja metsäalan asiantuntijana neuvonta, joka liittyy erityisesti:

- metsäteknologiaan ja metsien hyödyntämiseen;
- metsien ja metsäyrittysten johtamiseen, työsuunnitelmien ja metsäal karttojen laatimiseen;
- metsä tuotteiden hyödyntämiseen ja niiden myyntiin valmisteluun;
- työn järjestämiseen, metsäkirjanpitoon;
- tilojen vakauttamiseen, yhtymien, yhdistysten ja osuustilojen muodostamiseen,
- erinäisiä seikkoja koskevaan asiantuntijaneuvontaan (toimintatavat, puunhakkuu- ja vahingonkorjausmenetelmät jne.).

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 5 päivänä huhtikuuta 1968,
toisen jäsenvaltion alueelle sijoittautuneiden maanviljelijöiden, jotka ovat toisen
jäsenvaltion kansalaisia, oikeudesta saada erimuotoisia luottoja

(68/192/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen IV osaston F jakson 4 alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annettuun yleiseen toimintaohjelmaan sisältyy erityinen aikataulu tämän vapauden saavuttamiseksi maataloustaloudessa, ja siinä otetaan huomioon maataloustoimintojen erityisluonne; tämän aikataulun neljänteen toimenpiteiden sarjaan kuuluu, että kolmannen vaiheen alussa jokaisen jäsenvaltion on huolehdittava, että maanviljelijöillä, jotka ovat toisen jäsenvaltion kansalaisia, on mahdollisuus saada erimuotoisia luottoja samoin ehdoin kuin omilla kansalaisilla,

tämä direktiivi koskee ainoastaan luottoja, toisin sanoen takaisin maksettavia lainoja eikä avustuksia tai rahallisia tukia,

joita ei tarvitse maksaa takaisin täysimääräisinä, koska näiden vapauttaminen tapahtuu yleisohjelman mukaisesti myöhemmin,

korkotuen sisältyessä lainaan on kuitenkin käytännössä vaikea erottaa itse lainaa ja korkotukea toisistaan ja tämä luottomuoto on siten sisällytettävä tämän direktiivin alaan,

edunsaajat, joita tarkoitetaan yksityiskohtaisista säännöksistä sijoittautumisvapauden saavuttamiseksi maataloudessa jäsenvaltion alueella keskeytymättä kahden vuoden ajan palkattuina maataloustyöntekijöinä työskennelleiden muiden jäsenvaltion kansalaisten osalta 2 päivänä huhtikuuta 1963 annetussa neuvoston direktiivissä⁽⁴⁾, ja edunsaajat, joita tarkoitetaan yksityiskohtaisista säännöksistä vapauden saavuttamiseksi sijoittautua hylätyille tai yli kahden vuoden ajan viljelemättömille tiloille 2 päivänä huhtikuuta 1963 annetussa neuvoston direktiivissä⁽⁵⁾, saavat jo saman kohtelun luoton saatavuuden osalta kuin kyseisen jäsenmaan kansalaiset;

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on jäljempänä olevien säännösten mukaisesti poistettava itsenäisinä maataloudenharjoittajina toimivien tai

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 201, 5.11.1966, s. 3474/66

⁽³⁾ EYVL N:o 17, 28.1.1967, s. 279/67

⁽⁴⁾ EYVL N:o 62, 20.4.1963, s. 1323/63

⁽⁵⁾ EYVL N:o 62, 20.4.1963, s. 1326/63

tällaista toimintaa varten sinne sijoittautuneiden muiden jäsenvaltioiden kansalaisten ja yhtiöiden tai yritysten, jäljempänä 'edunsaajat', osalta kaikki erilaisten luottomuotojen saatavuutta koskevat rajoitukset.

2 artikla

1. Tämän direktiivin säännöksiä sovellettaessa 'luoton saatavuudella' tarkoitetaan edunsaajien oikeutta saada takaisinmaksettavia lainoja, mukaan lukien kaikki korkotuetut lainat, samoin ehdoin kuin sen valtion kansalaiset, johon he ovat asettuneet, erityisesti määrän, korkoprosentin ja laina-ajan ja luotonantajan vaatiman vakuuden suhteen.

2. Tässä direktiivissä 'maataloustoiminnalla' tarkoitetaan:

- sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman liitteeseen V sisältyviä toimintoja (YK:n toimialaluokituksen⁽¹⁾ pääryhmästä 01 maatalous) ja erityisesti:
 - a) yleismaanviljelyä mukaan lukien viininviljely, hedelmien, pähkinöiden, siementen, vihannesten ja kukkien ja koristekasvien viljelyä, sekä avomaalla että kasvi-huoneessa,
 - b) karjan, siipikarjan, kanien, turkis- tai muiden eläinten ja mehiläisten kasvattamista, lihan, maidon, villan, nahkojen ja turkisten, munien, hunajan tuotantoa sekä
- metsänhakkua, metsämaiden kaupallista hyväksikäyttöä ja metsänistutusta ja uudelleenmetsitystä, milloin tällaisia toimenpiteitä suoritetaan aputoimintana, eivätkä ne ole ristiriidassa jäsenvaltion sisäisen lainsäädännön ja erityisesti maaperän hyväksikäyttöä koskevien suunnitelmien kanssa.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on poistettava etenkin rajoitukset, jotka:
- lain, asetuksen tai hallinnollisen määräyksen säännöksiin perustuen estävät edunsaajaa saamasta erimuotoisia luottoja tai asettavat sellaiselle erityisehtoja ja
 - hallinnollisista käytännöistä johtuen merkitsevät, että edunsaajia syrjitään erimuotoisten luottojen saamisessa

omiin kansalaisiin verrattuna.

Jäsenvaltioiden tulee lisäksi kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti vastata siitä, että luotonantajan ominaisuuksista riippumatta edunsaajien syrjintä vältetään.

2. Poistettaviin rajoituksiin on kuuluttava etenkin sellaiset, joilla seuraavilla tavoilla estetään tai rajoitetaan edunsaajia saamasta erimuotoisia lainoja samoin ehdoin kuin jäsenvaltion omat kansalaiset:

Ranskassa:

- määräys, jonka mukaan lainaa tilanperustamista varten voidaan myöntää vain Ranskan kansalaisille (15 päivänä heinäkuuta 1965 annetun "décret"-säädöksen n:o 65-576 11 artikla),
- määräys, jonka mukaan lainaa nuorille viljelijöille voidaan myöntää vain Ranskan kansalaisille ("Code rural" -nimisen säädöksen 666 artikla ja 15 heinäkuuta 1965 annetun "décret"-säädöksen n:o 65-577 2 artiklan 2 kohdan a alakohta) ja
- rajoitukset, jotka voivat johtua "Caisse nationale du crédit agricole" -nimisissä ohjeissa annetuista "Code rural" -nimisen säädöksen 686 artiklassa tarkoitettujen lainojen myöntämistä koskevista määräyksistä.

4 artikla

Jäsenvaltio ei saa myöntää toiseen jäsenvaltioon sijoittautumista varten tai siitä johtuen kansalaisilleen suoraa tai välillistä avustusta, mukaan lukien erityisesti jokainen lainan muodossa annettava avustus, joka saattaisi aiheuttaa sijoittautumisen edellytysten vääristymistä vastaanottajavaltiossa.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä viipymättä komissiolle.

6 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 5 päivänä huhtikuuta 1968.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. COUVE de MURVILLE

⁽¹⁾ YK:n tilastotoimisto Statistical Papers, Series M, No 4, Rev 1, (New York 1958)

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 20 päivänä joulukuuta 1968,
maanviljelijöiksi toisen jäsenvaltion alueelle sijoittautuneiden jäsenvaltion kansalaisten
oikeudesta saada erimuotoisia avustuksia**

(68/415/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen IV osaston F jakson 5 alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annettu yleinen toimintaohjelma sisältää erityisen aikataulun tämän vapauden toteuttamiseksi maataloudessa, ja siinä otetaan huomioon maataloustoiminnan erikoislaatu; tämän aikataulun viidenteen toimenpidejaksoon kuuluu, että kolmannen vaiheen alussa jokaisen jäsenvaltion on huolehdittava, että maanviljelijöillä, jotka ovat toisen jäsenvaltion kansalaisia on mahdollisuus saada erimuotoisia avustuksia samoin edellytyksin kuin omat kansalaiset,

yleisen toimintaohjelman määräyksissä tarkoitetaan kaikenlaisia avustusmuotoja, joita myönnetään vastaanottajamaahan sijoittautuneelle maanviljelijälle itselleen, hänen hyödyntämälleen omaisuudelle, käyttämilleen menetelmille tai tuottamilleen tavaroille; sosiaaliturva- ja sosiaalivakuutusjärjestelmistä saadut avustukset, joista yleisessä toimintaohjelmassa säädetyn aikataulun mukaisesti säädetään siirtymäkauden lopussa annettavissa säädöksissä, tulisi jättää kuitenkin tämän direktiivin ulkopuolelle,

edunsaajat, joita tarkoitetaan menettelystä sijoittautumisvapauden toteuttamiseksi maataloudessa jäsenvaltion alueella kes-

keytymättä kahden vuoden ajan palkattuina maataloustyöntekijöinä työskennelleiden muiden jäsenvaltion kansalaisten osalta 2 päivänä huhtikuuta 1963 annetussa neuvoston direktiivissä⁽⁴⁾, ja edunsaajat, joita tarkoitetaan yksityiskohtaisista säännöksistä vapauden toteuttamiseksi sijoittautua hylätyille tai yli kahden vuoden ajan viljelemättömille maatiloille 2 päivänä huhtikuuta 1963 annetussa neuvoston direktiivissä⁽⁵⁾, nauttivat jo erimuotoisten tukien saamisen suhteen samanlaista kohtelua kuin kyseisen jäsenvaltion kansalaiset, ja

edunsaajien oikeus saada takaisinmaksettavia lainoja, mukaan lukien kaikki korkotuetut lainat, on jo tunnustettu toisen jäsenvaltion alueella maanviljelijöinä toimivien jäsenvaltion kansalaisten oikeudesta saada erimuotoisia luottoja 5 päivänä huhtikuuta 1968 annetussa neuvoston direktiivissä⁽⁶⁾,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on seuraavien säännösten mukaisesti poistettava itsenäisinä maataloudenharjoittajina toimivien tai tällaista toimintaa varten sinne sijoittautuneiden muiden jäsenvaltioiden kansalaisten ja yhtiöiden tai yritysten, jäljempänä 'edunsaajat', osalta kaikki erimuotoisten avustusten saamista koskevat rajoitukset.

2 artikla

1. Tässä direktiivissä 'erimuotoisten avustusten saamisella' tarkoitetaan edunsaajan oikeutta saada samoin edellytyksin kuin sen valtion kansalaiset, johon edunsaaja on sijoittautunut, niin rahana kuin luontoissuorituksena myönnettäviä avustuksia

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o C 55, 5.6. 1968, s. 16

⁽³⁾ EYVL N:o 158, 18.7.1967, s. 7

⁽⁴⁾ EYVL N:o 62, 20.4.1963, s. 1323/63

⁽⁵⁾ EYVL N:o 62, 20.4.1963, s. 1326/63

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 93, 17.4.1968, s. 13

missä tahansa muodossa, erityisesti tukina, lainojen takauksina, korkotukena ja verohelpotuksina, ei kuitenkaan sosiaaliturva- ja sosiaalivakuutusohjelmien mukaisia avustuksia.

2. Tässä direktiivissä 'maataloustoiminnalla' tarkoitetaan:

- sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman liitteessä V mainittua toimintaa (YK:n toimialaluokituksen⁽¹⁾ pääryhmästä 01 maatalous) ja erityisesti:
 - a) yleismaanviljelyä, mukaan lukien viininviljely, hedelmien, pähkinöiden, siementen, vihannesten, kukkien ja koristekasvien viljelyä, sekä avomaalla että kasvi-huoneessa,
 - b) karjan, siipikarjan, kanien, turkis- ja muiden eläinten, mehiläisten kasvattamista, lihan, maidon, villan, nahkojen ja turkisten, munien, hunajan tuotantoa;
- metsänhakuuta, metsämaiden kaupallista hyväksikäyttöä ja metsänistutusta ja uudelleenmetsitystä, mikäli tällaisia toimenpiteitä suoritetaan aputoimintoina, eivätkä ne ole ristiriidassa jäsenmaan sisäisen lainsäädännön ja erityisesti maan hyväksikäyttöä koskevien suunnitelmien kanssa.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on poistettava rajoitukset, jotka:

- lain, asetuksen tai hallinnollisen määräyksen säännöksiin perustuen estävät edunsaajia saamasta erimuotoisia avustuksia tai asettavat saamiselle erityisehtoja;

- hallinnollisista menettelyistä johtuen merkitsevät, että edunsaajia kohdellaan erimuotoisten avustusten saamisen suhteen syrjivästi omiin kansalaisiin verrattuna.

Jäsenvaltioiden on lisäksi huolehdittava, että tässä direktiivissä tarkoitettuja avustuksia myöntävän luotonantajan ominaisuuksista riippumatta edunsaajia ei syrjitä.

4 artikla

Jäsenvaltio ei saa myöntää kansalaisilleen toiseen jäsenmaahan sijoittautumista varten tai siitä johtuen suoraa tai välillistä avustusta, joka saattaisi aiheuttaa sijoittautumisen edellytysten vääristymistä vastaanottajavaltiossa, mukaan lukien erityisesti jokainen lainan muodossa annettava avustus.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä viipymättä komissiolle.

6 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 20 päivänä joulukuuta 1968.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

V. LATTANZIO

⁽¹⁾ YK:n tilastotoimisto, Statistical Papers, Series M, No 4, Rev. 1, (New York 1958)

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 16 päivänä joulukuuta 1970,
yksityiskohtaisista säännöksistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden
toteuttamiseksi maatalouden ja puutarhatalouden palveluja tarjoavien itsenäisten
ammattinharjoittajien osalta**

(71/18/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen IV osaston C jakson 6 alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetussa yleisessä toimintaohjelmassa asetetaan aikataulu sijoittautumisvapauden saavuttamiseksi 'maatalouden palveluihin'; tämä eroaa vastaavasta tällaisten palvelujen tarjoamisen vapaudesta laaditusta aikataulusta; tämän jälkimmäisen aikataulun mukaisesti neuvosto on 14 päivänä joulukuuta 1964 antanut direktiivin yksityiskohtaisista säännöksistä palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta maatalouden ja puutarhatalouden osalta; sijoittautumisvapaus maataloudessa ja puutarhataloudessa edellytetään toteutettavaksi siirtymäkauden loppuun mennessä,

tietyt toiminta-ohjelmat on yhteisiä sekä maatalouden että metsänhoidon palveluille, etenkin kyntäminen; sijoittautumisvapaus metsänhoidon osalta on toteutettu sijoittautumisvapaudesta ja palvelujen tarjoamisen vapaudesta metsänhoidon ja metsänhakuun palvelujen osalta 24 päivänä lokakuuta 1967 annetulla neuvoston direktiivillä⁽⁴⁾; kyseistä direktiiviä sovelletaan metsänhoidolle ja maataloudelle yhteisten töiden yhteydessä suoritettuihin maatalouden palveluihin,

agronomien ja eläinlääkäreiden sekä eläinlääkäreiden toiminnan osalta annetaan erilliset direktiivit,

sijoittautumisvapaus veden keräämis-, keinokastelu- ja veden juoksu- ja rakennelmien rakentamisen sekä maankuivatus- ja maanparannustoimien osalta, jotka ovat tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluviin tiettyihin maatalouspalveluihin usein liittyviä toiminnan aloja, on toteutettu itsenäisten ammattinharjoittajien sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden saavuttamisesta ISIC pääryhmiin 23-40 (teollisuus ja pieneollisuus) kuuluvan tuotanto- ja jalostusteollisuuden toiminnan osalta 7 päivänä heinäkuuta 1964 annetun neuvoston direktiivin täytäntöön panemisella sekä siirtymätoimenpiteistä itsenäisten ammattinharjoittajien ISIC pääryhmiin 23-40 (teollisuus ja pieneollisuus) kuuluvan tuotanto- ja jalostusteollisuuden toiminnan osalta samana päivänä annetulla neuvoston direktiivillä⁽⁵⁾,

yleisen toimintaohjelman mukaisesti tulisi poistaa rajoitukset, jotka koskevat oikeutta liittyä jäseneksi ammatillisiin tai toimialajärjestöihin, mikäli asianomaisen henkilön ammattinharjoittaminen välttämättä edellyttää tämän oikeuden käyttämistä,

kaikkien sijoittautumisvapauteen oikeutettujen henkilöiden liikkumista ja oleskelua koskevat edellytykset on säännelty kahdessa 25 päivänä helmikuuta 1964 annetussa neuvoston direktiivissä⁽⁶⁾, ja

jäsenvaltioiden yhtiöiltä tai liikkeiltä jäsenten ja ulkopuolisten etujen suojelemiseksi vaatimien vakuuksien yhteensovittamisesta on annettu tai annetaan tarvittavat direktiivit,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on poistettava sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman I osastossa

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o C 139, 28.10.1969, s. 20

⁽³⁾ EYVL N:o C 10, 27.1.1970, s. 19

⁽⁴⁾ EYVL N:o 263, 30.10.1967, s. 6

⁽⁵⁾ EYVL N:o 117, 23.7.1964, ss. 1880/64 ja 1863/64

⁽⁶⁾ EYVL N:o 56, 4.4.1964, ss. 845/64 ja 850/64

tarkoitetuilta luonnollisilta henkilöiltä ja yhtiöiltä tai liikkeiltä, jäljempänä 'edunsaajat', kyseisen yleisohjelman III osastossa tarkoitettujen rajoitukset, jotka vaikuttavat oikeuteen asettumista harjoittamaan itsenäisenä ammatinharjoittajana 2 artiklassa lueteltua toimintaa.

2 artikla

1. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan yleisen toiminta-ohjelman liitteessä V lueteltuihin maatalouden ja puutarhatalouden palveluihin, joita ovat:

- a) tekninen avustaminen;
- b) ruiskutus, rikkaruohojen ja tuholaisten torjunta;
- c) karsiminen;
- d) poiminta, pakkaus ja jakelu;
- e) kastelujärjestelmien käyttö;
- f) maatalouskoneiden vuokralleanto;
- g) maaperän viljely ja muokkaus;
- h) mekaanisin tai muin kuin mekaanisin menetelmin suoritettu niitto, sadonkorjuu, puinti, paalitus ja kokoaminen;
- i) toiminta, jota ei ole lueteltu edellä.

2. Tässä direktiivissä 'maatalouden ja puutarhatalouden palveluilla' tarkoitetaan kaikkea YK:n toimialaluokituksen ryhmään 011 (YK:n tilastotoimisto, Statistical Papers, Series M, No 4, Rev. 1, New York 1958) kuuluvaa toimintaa ja erityisesti:

- a) yleismaanviljelyä, mukaan lukien viininviljely ja trooppisten tuotteiden kasvattaminen, hedelmien, siementen, vihannesten, kukkien ja koristekasvien viljelyä, myös kasvihuoneissa, mukaan lukien puutarhanhoito;
- b) karjan, siipikarjan, kaniin, turkis- tai muiden eläinten ja mehiläisten kasvattamista, sekä lihan, maidon, villan, nahkojen ja turkisten, munien- ja hunajan tuotantoa.

3. Yksityiskohtainen luettelo 1 kohdan kuhunkin otsakkeeseen sisältyvistä palveluista on tämän direktiivin liitteenä.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on poistettava etenkin rajoitukset, jotka:

- a) lain, asetuksen tai hallinnollisen määräyksen säännöksiin perustuen estävät edunsaajia sijoittautumasta vastaanottajavaltioon samoin edellytyksin ja oikeuksin kuin tuon maan omat kansalaiset;

- b) hallinnollisista käytännöistä johtuen merkitsevät, että edunsaajia kohdellaan syrjivästi oman maan kansalaisiin verrattuna.

2. Poistettaviin rajoituksiin kuuluvat etenkin sellaiset, jotka sisältyvät säännöksiin, joilla edunsaajien sijoittautuminen kielletään tai sitä rajoitetaan seuraavin tavoin:

a) *Belgiassa:*

- vaatimus siitä, että henkilöllä on oltava "carte professionnelle" -asiakirja (19 päivänä helmikuuta 1965 annetun lain 1 artikla);

b) *Luxemburgissa:*

- ulkomaan kansalaisille myönnettyjen toimilupien määräaikaisuus (2 päivänä kesäkuuta 1962 annetun lain 21 artikla).

4 artikla

Jäsenvaltioiden on erityisesti huolehdittava:

- a) että edunsaajilla on niiden alueella toimintaa harjoittaessaan samat oikeudet kuin valtion omilla kansalaisilla:
 - saada laissa edellytetyt erimuotoisia lainoja, tukia ja avustuksia,
 - saada hyväkseen tavanomaiset verovähennykset, erityisesti kyseisessä palvelussa käytettävän moottoripolttoaineen käytöstä tehtävä vähennys;
- b) että edunsaajilla ammatillista toimintaa harjoittaessaan on samat oikeudet kuin niiden omilla kansalaisilla tehdä julkis- tai yksityisoikeudellisia sopimuksia, etenkin maatalouden rakenteen parannusohjelmien alaan kuuluvista työurakoista sekä tehdä urakkatarjous ja osallistua urakan suorittamiseen urakoitsijana tai alurakoitsijana;
- c) että silloin, kun niiden alueilla voimassa olevien säännösten mukaisesti tietyn työn suorittamiseen halukkaita henkilöitä vaaditaan erityisluvan hankkimista etenkin, milloin työn suorittamiseen liittyy myrkyllisten tai vaarallisten valmisteiden käyttöä, edunsaajilla on mahdollisuus anoa ja saada kyseinen lupa samalla tavalla kuin tuon jäsenvaltion omilla kansalaisilla.

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että edunsaajilla on oikeus liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin samoin edellytyksin sekä oikeuksin ja velvollisuuksin kuin niiden omilla kansalaisilla.

2. Oikeus liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin käsittää sekä vaalikelpoisuuden näissä järjestöissä että kelpoisuuden tulla valituksi tällaisten järjestöjen johtaviin tehtäviin. Tällaisiin tehtäviin valitseminen voidaan kuitenkin rajoittaa koskemaan omia kansalaisia, jos asianomaisen järjestön toimintaan sisältyy lain tai asetuksen säännösten mukaisesti julkisen vallan käyttämistä.

3. Luxemburgin suurherttuakunnassa "Chambre de commerce"-, "Chambre des métiers" - tai "Chambre de l'agriculture" -järjestön jäsenyys ei anna edunsaajalle oikeutta ottaa osaa näiden järjestöjen johtoelinten vaaliin.

6 artikla

Jäsenvaltio ei saa myöntää toiseen jäsenvaltioon jotakin 2 artiklassa tarkoitettua toimintaa harjoittaakseen läheville kansalaiselleen mitään sellaista avustusta, joka saattaa vääristää sijoittautumisen edellytyksiä.

7 artikla

1. Jos jäsenvaltio vaatii jonkin 2 artiklassa tarkoitetun toiminnan aloittamista varten kansalaisiltaan todisteen hyvästä maineesta ja nuhteettomuudesta sekä siitä, ettei heitä ole aiemmin julistettu konkurssiin, tai jommankumman näistä todisteista, tämän valtion tulee hyväksyä toisen jäsenvaltion kansalaisilta riittäväksi todisteeksi edellä mainittujen vaatimusten täyttymistä osoittava ote rikosrekisteristä tai, jollei tällaista ole, sen valtion, josta edunsaaja on peräisin tai josta hän tulee, toimivaltaisen oikeus- tai hallintoviranomaisen antama vastaava asiakirja.

2. Jos siinä valtiossa, josta edunsaaja on peräisin tai josta hän tulee, ei anneta asiakirjaa, jossa todistetaan, ettei aikaisempia konkurssseja ole ollut, voidaan sen sijasta antaa valahtoinen ilmoitus, jonka asianomainen antaa toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle, notaarille tai toimivaltaiselle ammatilliselle tai toimialan toimielimelle siinä valtiossa, josta hän on peräisin tai josta hän tulee.

3. Jos jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka aikovat ryhtyä harjoittamaan toimintaa, johon liittyy erinäisten kasvin- suojeleaineiden tai myrkyllisten tuotteiden käyttämistä todistuksen hyvästä maineesta ja nuhteettomuudesta, eikä todistusta tällaisten edellytysten täyttymisestä voida saada 1 kohdassa mainituista asiakirjoista, valtion tulee hyväksyä riittäväksi todisteeksi sen valtion, josta ulkomaalainen on peräisin tai josta hän tulee, toimivaltaisen oikeus- tai hallintoviranomaisen antama todistus, josta kyseisten edellytysten täytyminen käy ilmi. Tällaisten todistusten tulee koskea niitä erityisiä seikkoja, joita vastaanottava valtio pitää asiaan vaikuttavina.

4. Edellä 1 ja 2 kohdan mukaisesti annetut asiakirjat eivät niitä esittäessä saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

5. Jäsenvaltioiden on 8 artiklassa säädetyssä määräraajassa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan näitä asiakirjoja, sekä ilmoitettava tästä viipymättä muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta. Niiden on ilmoitettava tästä viipymättä komissiolle.

9 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 16 päivänä joulukuuta 1970.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H. LEUSSINK

LIITE

Toiminta, joka kuuluu 2 artiklan 1 kohdan a - i alakohtaan

a) *Tekninen avustaminen:*

Neuvonta ja tietojen antaminen kaikilla maatalouden ja puutarhatalouden osa-alueilla joko yksilöllisesti tai yleisesti, etenkin seuraavilla aloilla:

- maatalouden ja puutarhatalouden tuotantomenetelmät;
- maatalous- ja puutarhataloustuotteiden valmistelu-, käsittely- ja myyntimenetelmät, (tilakohtaisesti);
- tuotantovälineiden hankkiminen, asentaminen ja käyttö;
- pääomahyödykkeiden hankkiminen, asentaminen ja käyttö;
- tilanhoito ja töiden järjestely, maatalouskirjanpito ja yrityksen johto yleensä;
- kotitalous;
- henkilökunnan koulutus;
- maatalouden yhteishankkeet (osuuskunnat), toimialakohtainen yhteistyö ja eri toimintatasojen yhdyntyminen;
- maanparannus ja rakenteelliset parannukset (esim. eroosion rajoittaminen, kuivatus ja keinokastelu, tilojen yhdistäminen, tilusten laajentaminen ja uudelleenjärjestely, pellonraivaus);

b) *'Ruiskutukset, rikkaruohojen ja tuholaisien torjunta:*

Kaikki käsin tai mekaanisin menetelmin suoritettu työ mukaan lukien ajoneuvojen, vesikulkuneuvojen ja ilma-kulkuneuvojen käyttö, tarkoituksena estää tai tuhota fyysikaalisella, kemiallisella tai biologisella käsittelyllä rikkaruohot ja kaikenlaiset sadolle, karjalle tai niiden tuotteille vahingolliset tuohyönteiset, joihin kuuluvat tuohyönteiset maaperässä, vedessä, ilmassa ja rakennuksissa sekä varastoiduissa tuotteissa;

c) *'Karsiminen:*

Käsin tai mekaanisin menetelmin suoritettu puiden, pensaiden ja vastaavien kasvien (esim. viiniköynnökset, koripajut) karsiminen;

d) *'Poiminta, pakkaus ja jakelu:*

Kaikki käsin tai mekaanisin menetelmin suoritettu:

- hedelmien, vihannesten ja muiden puutarhaviljelytuotteiden ja erikoiskasvien (esim. viinirypäleet, humala, tupakka, oliivit, kukkasipulit, lääke- tai maustekasvit tai -yrtit) korjuu;
- tällaisten tuotteiden lajittelu, puhdistus, kuivaus, varastointi, pakkaaminen ja nimilapulla varustaminen;

e) *'Kastelujärjestelmien toiminta:*

Kaikki sellainen koneiden käyttö, johon sisältyy veden suihkuttamista, kastelua ja muuta veden toimittamista maatalous- ja puutarhaviljelytuotantoon;

f) *'Maatalouskoneiden vuokraus:*

Kaikenlaisten maataloudessa ja puutarhaviljelyssä ennen tuotantovaihetta, sen kuluessa tai jälkeen käytettävien työkalujen tai koneiden, mukaan lukien maatalouskäyttöön tarkoitettuja traktoreita ja perävaunuita, sopimusperusteinen vastikkeellinen lyhyt tai pitkäaikainen saatavilla pito;

g) *'Maaperän viljely ja muokkaus':*

Kaikki maanraivaukseen ja -parannukseen sekä viljelyyn ja muokkaukseen ennen kasvukautta, sen aikana tai jälkeen liittyvä käsin tai mekaanisin menetelmin suoritettu työ ja etenkin:

- juurien poistaminen, joutomaan, kesantomaan tai laidunmaan kyntäminen, jankkuroiminen, pengerrys, tasoittaminen, kivien raivaus, ojittaminen;
- syväauraus, kyntäminen, jyräminen;
- väkilannoitteiden, lannoitteiden tai muiden maanparannusainesten levitys tai ruiskutus;
- pintamaan valmistelu kylvämisestä tai istuttamista varten; kylväminen tai istuttaminen;
- kitkeminen, kuokkiminen, mullittaminen, kumpuaminen;

h) *'Käsin tai mekaanisin menetelmin suoritettu niitto ja sadonkorjuu, puinti, paalaus ja kokoaminen':*

Kaikki käsin tai mekaanisin menetelmin suoritettu sadonkorjuuseen ja tilalla tapahtuvaan viljely- sekä laidunmaan tuotteiden käsittelyyn liittyvä työ (hedelmien, vihannesten, puutarhaviljelytuotteiden sekä erikoiskasvien korjuu kuuluu otsakkeeseen) ja etenkin:

- heinäkasvien (heinät ja viljakasvit), palkokasvien (palkohedelmät, vurnat ja apilat) ja ristikkukaisten (ristikkukaiset) sadonkorjuu ja puinti (leikkuupuumurilla puinti, paikan päällä puinti tai riieissä puinti);
- juurikkaiden nosto ja kokoaminen, pellavan poiminta ja käsittely;
- olkien leikkaaminen, kokoaminen ja paalaus;
- kaikki tuore-, kypsä- tai raakarehun valmistamiseen tai säilömiseen liittyvä työ, kuten rehun leikkaaminen, hienontaminen, repiminen ja kokoaminen, pellolla, telineissä tai keinotekoisin menetelmin kuivattaminen; kuivurissa kuivattaminen tai painorehun valmistus silossa;
- kaikki paineilmalla tai mekaanisesti toimivilla hisseillä, lastaajilla ja lastinpurkajilla suoritettavat toimenpiteet;
- tällaisten tuotteiden lajittelu, puhdistus, kuivaaminen, varastointi, pakkaaminen ja merkitseminen;

i) *'Toiminta, jota ei ole lueteltu edellä':*

Käsin tai mekaanisin menetelmin suoritettavat maatalouden tai puutarhatalouden muualla yksilöimättömät palvelut ja etenkin:

- karjankasvatukseen liittyvä työ, kuten keinosiemennys, lypsäminen, karjasuojien ja tallien puhdistus, lampaiden keritseminen;
- tietyt erikoistyöt, kuten kasvihuoneiden ja kasvukehikkojen huolto.

**NEUVOSTON PÄÄTÖS,
tehty 16 päivänä heinäkuuta 1985,
Euroopan yhteisön jäsenvaltioiden ammatillisen koulutuksen todistusten vastaavuudesta**

(85/368/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 128 artiklan,

ottaa huomioon yhteisen ammatillista koulutusta koskevan politiikan toteuttamisen yleisperiaatteista 2 päivänä huhtikuuta 1963 annetun neuvoston päätöksen 63/266/ETY⁽¹⁾ ja erityisesti sen kahdeksannen periaatteen,

ottaa huomioon komission ehdotuksen, sellaisena kuin se on muutettuna 17 päivänä heinäkuuta 1984,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

päätöksen 63/266/ETY kahdeksannen periaatteen tarkoituksena on tehdä ammatillisen koulutuksen suorittamista osoittavien todistusten ja muiden asiakirjojen vastavuoroinen tunnustaminen mahdolliseksi,

tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta 6 päivänä kesäkuuta 1974 annetussa neuvoston päätöslauselmassa⁽⁴⁾ edellytetään luetteloiden laatimista näistä vastaaviksi tunnustetuista kelpoisuuksista,

mainitun vastavuoroisen tunnustamisen puuttuminen on esteenä työntekijöiden vapaalle liikkuvuudelle yhteisössä siltä osin kuin se rajoittaa jossakin jäsenvaltiossa työtä hakevien työntekijöiden mahdollisuutta tukeutua toisessa jäsenvaltiossa hankittuun ammatilliseen pätevytyteen,

amatilliset koulutusjärjestelmät vaihtelevat huomattavasti yhteisössä; näitä järjestelmiä on jatkuvasti mukautettava uusiin olosuhteisiin, jotka johtuvat tekniikan kehityksen vaikutuksista työhön ja tehtävien sisältöön,

Euroopan yhteisön 1980-luvun ammatillista koulutusta koskevasta politiikasta 11 päivänä heinäkuuta 1983 annetussa

päätöslauselmassa⁽⁵⁾ vahvistetaan ammatillista koulutusta koskevien toimintaperiaatteiden lähentämisen tarve sekä tunnustetaan jäsenvaltioiden koulutusjärjestelmien erilaisuus sekä ja yhteisön joustavan toiminnan tarve,

komissio on voinut ammatillista koulutusta käsittelevän neuvoo-antavan komitean avustamana laatia vertailuaineistoksi koulutustasoluokituksen, joka on ensimmäinen askel päätöksen 63/266/ETY kahdeksannessa periaatteessa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi, mutta tämä luokitus ei kuvaa kaikkia jäsenvaltioissa kehitettyjä koulutusjärjestelmiä,

tämän luokituksen osalta on ollut mahdollista laatia ammattitaitoisten työntekijöiden ja etusijalle asetettujen ammattiryhmien osalta kuvaukset käytännön ammatillisista vaatimuksista sekä yksilöidä niitä vastaavat ammatillisen koulutuksen antamat kelpoisuudet eri jäsenvaltiossa.

niiden ammattialojen kuuleminen, joita asia koskee, on osoittanut, että nämä tulokset ovat omiaan antamaan yrityksille, työntekijöille ja viranomaisille arvokasta tietoa ammatillisen koulutuksen antaman kelpoisuuden vertailtavuudesta,

samaa perusmenetelmää voitaisiin soveltaa muihin ammatteihin tai ammattiryhmiin ammatillista koulutusta käsittelevän neuvoo-antavan komitean lausunnon mukaisesti ja yhteistyössä niiden ammattialojen työnantajien, työntekijöiden ja viranomaisten kanssa, joita asia koskee,

siksi on tärkeää edistyä nopeasti kaikkien ammattitaitoisten työntekijöiden ammatillisen koulutuksen antaman kelpoisuuden vertailtavuudessa ja ulottaa työ mahdollisimman nopeasti muille koulutuksen tasoille,

on suositeltavaa hankkia kaikki tarpeelliset lausunnot, erityisesti ammatillista koulutusta käsittelevän neuvoo-antavan komitean lausunto, sekä teknistä apua Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämisskeskukselta sekä antaa jäsenvaltioille ja komissiolle mahdollisuus toimia nykyisen käytännön mukaisesti,

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 193, 20.7.1983, s. 2

⁽¹⁾ EYVL N:o 63, 20.4.1963, s. 1338/63

⁽²⁾ EYVL N:o C 77, 19.3.1984, s. 11

⁽³⁾ EYVL N:o C 35, 9.2.1984, s. 12

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 98, 20.8.1974, s. 1

ammattillista koulutusta käsittelevä neuvoo-antava komitea on kokouksessaan 18 ja 19 päivänä tammikuuta 1983 antanut lausunnon, ja

Kansalaisten Eurooppa -komitean 29 ja 30 päivänä maaliskuuta 1985 antaman kertomuksen 21 kohta olisi otettava huomioon,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Tavoite, jonka mukaan työntekijöiden on voitava paremmin käyttää hyväkseen kelpoisuuttaan, erityisesti hankkiakseen sopivaa työtä toisessa jäsenvaltiossa, edellyttää jäsenvaltioiden ja komission ripeää yhteistoimintaa niiden käytännön ammattitaitovaatimusten tekijöiden osalta, jotka jäsenvaltiot vahvistavat työntekijöille perustamissopimuksen 128 artiklan mukaisesti yhteisellä sopimuksella, yhteisössä saadun ammattillisen koulutuksen antaman kelpoisuuden vertailtavuuden aikaansaamiseksi sekä asiasta tiedottamisen kehittämiseksi.

2 artikla

1. Komissio aloittaa kiinteässä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa työt täyttääkseen 1 artiklan mukaiset erityisiä ammatteja tai ammattiryhmiä koskevat tavoitteet eri jäsenvaltioiden ammattillisen koulutuksen antaman kelpoisuuden vertailtavuudesta.

2. Työssä voidaan käyttää lähtökohtana komission ammattillista koulutusta käsittelevän neuvoo-antavan komitean avustamana laatimaa koulutustasojärjestelmää.

Mainittu järjestelmä annetaan tiedoksi tämän päätöksen liitteessä.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu työ keskittyy ensisijassa yhteisesti sovittujen ammattien tai ammattiryhmien ammattityöntekijöiden ammattilliseen kelpoisuuteen.

4. Tämän päätöksen soveltamisalaa voidaan myöhemmin laajentaa, jotta työ voidaan komission ehdotuksesta aloittaa muilla koulutustasoilla.

5. Euroopan avoimien työpaikkojen ja työpaikkahakemusten kansainvälisen välitysjärjestelmän yhteydessä käytettävää SEDOC-rekisteriä on mahdollisuuksien mukaan käytettävä ammattillisten luokitusten yhteisenä lähtökohtana.

3 artikla

Komissio käyttää ammattillisen koulutuksen antaman kelpoisuuden vertailtavuuden aikaansaamiseksi, läheisessä yhteistyössä jäsenvaltioiden sekä yhteisön tasolla työmarkkina-

osapuolten kanssa, seuraavaa menettelyä:

- kyseeseen tulevien ammattien tai ammattiryhmien valinta jäsenvaltioiden tai yhteisön tasolla toimivaltaisten työnantaja- tai työntekijäjärjestöjen ehdotuksesta;
- ensimmäisessä luettelakohdassa tarkoitettuja ammatteja tai ammattiryhmiä koskevien, yhteisön tasolla yhteisesti sovittujen työtä koskevien kuvausten laatiminen;
- eri jäsenvaltioissa tunnustettujen ammattillisen koulutuksen antamien kelpoisuuksien yhteensovittaminen toisessa luettelakohdassa tarkoitettujen ammattillisia vaatimuksia koskevien kuvausten kanssa;
- seuraavia tietoja sisältävien taulukoiden laatiminen:
 - a) SEDOC-rekisterin ja kansallisen luokituksen koodit;
 - b) ammattillisen koulutuksen taso;
 - c) ammattinimike ja vastaava ammattillinen koulutus jokaisessa jäsenvaltiossa;
 - d) ammattillisen koulutuksen antamisesta vastuussa olevat järjestöt ja laitokset;
 - e) toimivaltaiset viranomaiset ja järjestöt, joilla on oikeus myöntää tai vahvistaa tutkintotodistuksia, todistuksia tai muita ammattillista koulutusta osoittavia asiakirjoja;
- yhteisön tasolla yhteisesti sovittujen työtä koskevien kuvausten ja vertailutaulukoiden julkaiseminen *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*;
- tiedotuslomakkeen mallin laatiminen jokaisesta ammatista tai ammattiryhmästä 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla julkaistavaksi *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*;
- valmiita vertailuja koskeva tiedottaminen kaikille asianomaisille kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason elimille sekä niiden ammattialojen keskuuteen, joita asia koskee.

Kyseistä toimintaa voidaan tukea toteuttamalla yhteisön laajuinen tietokanta, mikäli käytäntö osoittaa siihen olevan tarvetta.

4 artikla

1. Jokaisen jäsenvaltion on nimettävä yhteensovittamista varten toimielin, joka liittyy, mikäli mahdollista, olemassa oleviin rakenteisiin ja jonka tehtävänä on vastata - yhdessä työmarkkinaosapuolten ja niiden ammattialojen kanssa, joita asia koskee - tiedottamisesta kaikille asiasta kiinnostuneille ryhmille. Jäsenvaltioiden on samoin nimettävä toimielin, joka vastaa yhteydenpidosta toisten jäsenvaltioiden yhteensovittamisesta huolehtiviin toimielimiin ja komissioon.

2. Yhteensovittamisesta vastaavilla jäsenvaltioiden toimielimillä on oltava toimivalta laatia asianmukainen suunnitelma ammatilliseen koulutukseen liittyvästä tiedottamisesta vahvistettujen ammatillisten kelpoisuuksien vertailtavuudesta toimivaltaisille kansallisille, alueellisille ja paikallisille toimielimille sekä omille kansalaisilleen, jotka haluavat työskennellä muissa jäsenvaltioissa ja työntekijöille, jotka ovat toisten jäsenvaltioiden kansalaisia.

3. Edellä 2 kohdassa mainitut toimielimet voivat pyynnöstä laatia kaikissa jäsenvaltioissa 3 artiklan kuudennessa luetelmakohdassa tarkoitetun mallin mukaisen tiedotuslomakkeen, jonka työntekijä voi esittää työnantajalle kansallisen todistuksensa kanssa.

4. Komission tehtävänä on tehdä selvitys Kansalaisten Eurooppa -komitean 29 ja 30 päivänä maaliskuuta 1985 antaman kertomuksen 21 kohdassa esitettyä Euroopan ammatikoulutuspassin käyttöönotosta.

5. Komissio antaa pyynnöstä kaikkea tarpeellista apua ja neuvoja 2 kohdassa tarkoitetuille toimielimille 2 kohdassa edellytettyjen järjestelyjen valmistelussa ja toimeenpanossa, mukaan lukien asiaa koskevien teknisten asiakirjojen soveltaminen ja tarkastaminen.

5 artikla

Komissio kiinteässä yhteistyössä jäsenvaltioiden nimeämien kansallisten yhteensovittamisesta vastaavien toimielinten kanssa:

- tarkastaa sopivin ja säännöllisin määräajoin, kiinteässä yhteistyössä jäsenvaltioiden ja yhteisön tason työmarkkinaosapuolten kanssa, yhteisössä yhteisesti sovittuja käytännön ammatillisia vaatimuksia ja niitä vastaavia

vertailutaulukoita ammatillisen koulutuksen antamasta kelpoisuudesta, sekä pitää niitä ajan tasalla;

- laatii tarvittaessa ehdotuksia järjestelmän toiminnan tehostamiseksi, mukaan lukien muut mahdolliset toimenpiteet, joilla voidaan parantaa ammatillisen koulutuksen antaman kelpoisuuden vertailtavuutta;
- avustaa tarvittaessa teknisissä vaikeuksissa kansallisia viranomaisia tai niitä erityistoimielimiä, joita asia koskee.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava ensimmäisen kerran kahden vuoden kuluttua tämän päätöksen antamisesta ja sen jälkeen joka neljäs vuosi komissiolle kertomus tämän päätöksen soveltamisesta ja saavutetuista tuloksista.

Komissio antaa sopivin määräajoin kertomuksen omasta työstään ja tämän päätöksen soveltamisesta jäsenvaltioissa.

7 artikla

Tämä päätös on osoitettu kaikille jäsenvaltioille ja komissiolle.

Tehty Brysselissä 16 päivänä heinäkuuta 1985.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. FISCHBACH

LIITE

Koulustustasojärjestelmä, jota tarkoitetaan 2 artiklan 2 kohdassa

1 TASO

Tason edellyttämä koulutus: oppivelvollisuuskoulu ja ammattiin perehtyminen

Tämä ammattiin perehtyminen hankitaan oppilaitoksessa, koulun ulkopuolisessa koulutuksessa tai työssä. Edellyttää hyvin vähän teoreettista tietoa ja käytännön taitoja.

Tällä koulutuksella on kyettävä suoriutumaan suhteellisen yksinkertaisesta työstä ja sen voi hankkia melko nopeasti.

2 TASO

**Tason edellyttämä koulutus: oppivelvollisuuskoulu ja ammatillinen koulutus
(mukaan lukien etenkin oppisopimukset)**

Tämä taso vastaa tasoa, jolla henkilö on täysin kelpoinen erikseen määriteltyyn työhön ja pystyy käyttämään siinä tarvittavia työvälineitä ja -menetelmiä.

Toiminta sisältää pääasiassa työsuorituksia, jotka voivat olla itsenäisiä suoritukseen liittyvien työmenetelmien rajoissa.

3 TASO

**Tason edellyttämä koulutus: oppivelvollisuuskoulu ja/tai ammatillinen koulutus ja teknillinen
lisäkoulutus tai teknillinen koulutus tai muu keskiasteen koulutus**

Tähän koulutukseen sisältyy enemmän teoreettista tietoa kuin 2 tasolla. Toiminta sisältää pääasiassa teknistä työtä, joka voi olla itsenäistä ja/tai sisältää toimeenpanevia ja yhteensovittavia tehtäviä.

4 TASO

**Tason edellyttämä koulutus: keskiasteen (yleissivistävä tai ammatillinen) koulutus sekä
keskiasteen jälkeinen teknillinen koulutus**

Tämä koulutus sisältää korkea-asteen teknillisen koulutuksen, joka on hankittu oppilaitoksissa tai niiden ulkopuolella. Näin saatu kelpoisuus käsittää korkea-asteen koulutukseen sisältyvän tiedon ja taidon tason. Se ei yleensä edellytä asianomaisten eri alojen tieteellisten perusteiden hallintaa. Näiden taitojen ja tietojen perusteella on mahdollista yleensä toimia itsenäisesti suunnittelu- ja/tai johto- ja/tai hallintotehtävissä.

5 TASO

**Tason edellyttämä koulutus: keskiasteen (yleissivistävä tai ammatillinen) koulutus sekä
korkeakoulussa saatu koulutus**

Tämä koulutus johtaa yleensä ammatin harjoittamisessa itsenäiseen asemaan (palkattuna tai itsenäisenä ammatinharjoittajana) ja edellyttää ammatin tieteellisten perusteiden hallintaa. Ammatinharjoittamisen edellyttämä kelpoisuus voidaan yhdistää tähän koulutukseen näillä eri tasoilla.

LIITE VIII

SJOITTAUTUMISOIKEUS

Luettelo, josta määrätään 31 artiklassa

	Sivu.	
JOHDANTO	3	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN
ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET	3	361 X 1201 P 0032/62
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3	361 X 1202 P 0036/62
		373 L 0148
		375 L 0034
		375 L 0035
		390 L 0364
		390 L 0365
		390 L 0366

LIITE VIII

SIJOITTAUTUMISOIKEUS

Luettelo, josta määrätään 31 artiklassa

JOHDANTO

Jos säädöksissä, joihin tässä liitteessä viitataan, on yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisia käsitteitä tai jos niissä viitataan yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisiin menettelyihin, kuten

- johdanto-osat,
- ne, joille yhteisön säädökset on osoitettu,
- viittaukset EY:n alueisiin tai kieliin,
- viittaukset EY:n jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, EY:n jäsenvaltioiden julkisiin yksiköihin, yrityksiin tai yksilöihin suhteessa toisiinsa sekä
- viittaukset tietojenanto- ja ilmoitusmenettelyihin,

noudatetaan, mitä laaja-alaisista mukautuksista tehdyssä pöytäkirjassa I määrätään, jollei tässä liitteessä toisin määrätä.

ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET

Tätä liitettä sovellettaessa ja pöytäkirjassa I olevien määräysten estämättä niissä säädöksissä, joihin viitataan, ilmaisiin ”jäsenvaltio(t)” katsotaan tarkoitettavan sillä asianomaisissa EY:n säädöksissä olevan merkityksen lisäksi Islantia, Itävaltaa, Liechtensteinia, Norjaa, Ruotsia, Suomea ja Sveitsiä.

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. 361 X 1201 P 0032/62: Yleinen toimintaohjelma palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi (EYVL N:o 002, 15.1.1962, s. 32)

Tätä sopimusta sovellettaessa yleisen toimintaohjelman määräyksiä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) Korvataan III osaston ensimmäisen kohdan ensimmäisen luetelmakohdan viittaus ETY:n perustamissopimuksen 55 artiklaan viittauksella tämän sopimuksen 32 artiklaan.
- b) Korvataan III osaston ensimmäisen kohdan toisen luetelmakohdan viittaus ETY:n perustamissopimuksen 56 artiklaan viittauksella tämän sopimuksen 33 artiklaan.
- c) Korvataan III osaston ensimmäisen kohdan kolmannen luetelmakohdan viittaus ETY:n perustamissopimuksen 61 artiklaan viittauksella tämän sopimuksen 38 artiklaan.
- d) Korvataan IV osaston ensimmäisen kohdan viittaus ETY:n perustamissopimuksen 57 artiklan 3 kohtaan viittauksella tämän sopimuksen 30 artiklaan.

2. 361 X 1202 P 0036/62: Yleinen toimintaohjelma sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi (EYVL N:o 002, 15.1.1962, s. 36)

Tätä sopimusta sovellettaessa yleisen toimintaohjelman määräyksiä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) I osaston ensimmäisen kohdan ensimmäistä virkettä ei sovelleta ilmaisuun ”tämän perustamissopimuksen voimaantulon jälkeen saavutettu itsenäisyys” saakka.
- b) Lisätään I osastoon kohta seuraavasti: ”Viittaukset merentakaisiin maihin ja alueisiin on tulkittava ETA-sopimuksen 132 artiklan mukaisesti”.
- c) Korvataan V osaston ensimmäisen kohdan viittaus ETY:n perustamissopimuksen 57 artiklan 3 kohtaan viittauksella ETA-sopimuksen 30 artiklaan.
- d) Korvataan VII osaston viittaus ETY:n perustamissopimuksen 92 artiklaan ja sitä

seuraavat artikkelit viittauksella ETA-sopimuksen 61 artiklaan ja sitä seuraaviin artikloihin.

3. 373 L 0148: Neuvoston direktiivi 73/148/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1973, sijoittautumiseen ja palvelujen tarjoamiseen liittyvää jäsenvaltioiden kansalaisten liikkumista ja oleskelua yhteisön alueella koskevien rajoitusten poistamisesta (EYVL N:o L 172, 28.6.1973, s. 14)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) Korvataan 4 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa sanat "Euroopan yhteisöjen jäsenvaltion kansalaisen oleskelulupa" sanalla "oleskelulupa".
- b) Direktiivin 10 artiklaa ei sovelleta.

4. 375 L 0034: Neuvoston direktiivi 75/34/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1974, jäsenvaltion kansalaisten oikeudesta jäädä toisen jäsenvaltion alueelle toimittuaan siellä itsenäisinä ammatinharjoittajina (EYVL N:o L 14, 20.1.1975, s. 10)

5. 375 L 0035: Neuvoston direktiivi 75/35/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1974, ulkomaalaisten liikkumista ja oleskelua koskevien yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä kansanterveyteen perustuvien erityistoimenpiteiden yhteensovittamisesta annetun direktiivin 64/221/ETY soveltamisalan laajentamisesta koskemaan niitä jäsenvaltion kansalaisia, jotka käyttävät oikeuttaan jäädä toisen jäsenvaltion alueelle toimittuaan siellä itsenäisinä ammatinharjoittajina (EYVL N:o L 14, 20.1.1975, s. 14)

6. 390 L 0364: Neuvoston direktiivi 90/364/ETY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1990, oleskeluoikeudesta (EYVL N:o L 180, 13.7.1990, s. 26)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä kos-

kee seuraava mukautus:

Korvataan 2 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa sanat "ETY:n jäsenvaltion kansalaisen oleskelulupa" sanalla "oleskelulupa".

7. 390 L 0365: Neuvoston direktiivi 90/365/ETY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1990, ammattitoimintansa lopettaneiden työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien oleskeluoikeudesta (EYVL N:o L 180, 13.7.90, s. 28)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Korvataan 2 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa sanat "ETY:n jäsenvaltion kansalaisen oleskelulupa" sanalla "oleskelulupa".

8. 390 L 0366: Neuvoston direktiivi 90/366/ETY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1990, opiskelijoiden oleskeluoikeudesta (EYVL N:o L 180, 13.7.90, s. 30)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Korvataan 2 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa sanat "ETY:n jäsenvaltion kansalaisen oleskelulupa" sanalla "oleskelulupa".

9. Sen estämättä, mitä sopimuksen 31—35 artiklassa ja tässä liitteessä määrätään, Islanti saa edelleen soveltaa sopimuksen allekirjoituspäivänä olemassa olevia ulkomaalaisten tai ulkomailla asuvien omistusoikeuden rajoituksia kalastuksen ja kalanjalostusteollisuuden alalla.

10. Sen estämättä, mitä sopimuksen 31—35 artiklassa ja tässä liitteessä määrätään, Norja saa edelleen soveltaa sopimuksen allekirjoituspäivänä olemassa olevia rajoituksia, jotka koskevat Norjan kansalaisuutta vailla olevien kalastustoimintaa tai yhtiöitä, jotka omistavat tai harjoittavat kalastusta kalastusaluksilla.

YLEINEN TOIMINTAOHJELMA

palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon perustamissopimuksen ja erityisesti sen 63 ja 106 artiklan sekä 227 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon,

on antanut tämän yleisen toimintaohjelman palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi Euroopan talousyhteisössä:

I Osasto: Edunsaajat

Tässä yleisessä toimintaohjelmassa tarkoitettujen palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitukset poistetaan seuraavien edunsaajien hyväksi:

- yhteisön alueelle sijoittautuneet jäsenvaltioiden kansalaiset;
- yhtiöt, jotka on perustettu jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja joiden sääntömääräinen kotipaikka, hallinnollinen päätoimipaikka tai pääasiallinen toimipaikka on yhteisössä edellyttäen, että jos ainoastaan kotipaikka on yhteisössä, sen toiminnan on oltava tosiasiaa ja jatkuvasti sidoksissa jonkin jäsenvaltion talouteen siten, että sidonnaisuus ei riipu kansalaisuudesta ei etenkään yhtiön jäsenten, johto- tai valvontaelinten jäsenten tai peruspääoman haltijoiden kansalaisuudesta;

jos palveluja antaa joko sen tarjoamiseen sitoutunut henkilö tai hänen yhteisöön sijoittautunut liikkeensä tai sivuliikkeensä.

II Osasto: Maahantulo, lähtö ja oleskelu

Ennen siirtymäkauden toisen vaiheen toisen vuoden päättymistä muutetaan, etenkin kumoamalla taloudellisiin tavoitteisiin liittyvät säännökset, ne lait ja asetukset tai hallinnolliset määräykset, jotka sääntelevät kussakin jäsenvaltiossa muiden jäsenvaltioiden kansalaisten maahantuloa, maastalähtöä ja oleskelua, sikäli kun ne eivät perustu yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen tai kansanterveyden asettamiin

vaatimuksiin ja niillä vaikeutetaan kyseisten kansalaisten tai erikoistuneen henkilökunnan tai sellaisen vastuullisessa asemassa olevan henkilökunnan, joka toimii palvelujen tarjoajan kanssa tai joka toteuttaa palveluja itsenäisesti, palvelujen tarjoamista.

III Osasto: Rajoitukset

Jollei perustamissopimuksessa määrätystä poikkeuksista tai erityismääräyksistä, etenkin perustamissopimuksen:

- 55 artiklasta, joka koskee julkisen vallan käyttöä jäsenvaltiossa;
- 56 artiklasta, joka koskee ulkomaalaisiin sovellettavaa erityissääntelyä yleisen järjestyksen, yleisen turvallisuuden tai kansanterveyden perusteella;
- 61 artiklasta, jossa määrätään, että palvelujen tarjoamisen vapaus liikenteessä määräytyy liikennettä koskevan osaston määräysten mukaisesti;
- määräyksistä, jotka koskevat tavaroiden, pääomien ja henkilöiden vapaata liikkuvuutta sekä verojärjestelmiä koskevilla määräyksillä;

muuta johdu, seuraavat rajoitukset on poistettava V osastossa määrätyn aikataulun mukaisesti, jos kyseiset rajoitukset

koskevat joko suoraan palvelun tarjoajaa tai välillisesti palvelun vastaanottajan tai itse palvelun kautta:

A. Kaikki palvelujen tarjoajan itsenäisen ammatin harjoittamiseen kohdistuvat kiellot tai esteet, joissa on kyse valtion omiin kansalaisiin verrattuna erilaisesta kohtelusta, joka johtuu jäsenvaltion lainsäädännöstä tai hallinnollisista määräyksistä tai joka seuraa tällaisen säännöksen tai hallinnollisen käytännön soveltamisesta.

Tällaisia rajoittavia säännöksiä ja käytäntöjä ovat erityisesti ne, joilla yksinomaan ulkomaalaisten osalta:

- a) kielletään palvelujen tarjoaminen;
- b) tehdään palvelujen tarjoaminen luvanvaraiseksi tai jostakin asiakirjasta, kuten ulkomaalaisen ammatinharjoittajan lupakirjasta taikka muusta luvasta riippuvaksi;
- c) asetetaan jonkin palvelujen tarjoamiseen vaadittavan luvan myöntämiseksi lisäehtoja;
- d) edellytetään, että voidakseen tarjota palveluja asianomaisen henkilön on ensin oleskeltava tai suoritettava harjoittelu vastaanottavassa valtiossa;
- e) vaikutetaan taloudellisesti palvelujen tarjoamiseen määrämällä vastaanottavassa valtiossa suoritettavaksi veroja tai muita maksuja, kuten talletuksen tai takuusumman;
- f) rajoitetaan tai estetään näitä mahdollisuuksia hankintaan tai myyntiin vaikeuttamalla näitä taloudellisesti;
- g) estetään sosiaaliturvan ja erityisesti sairaus-, tapaturma-, invaliditeetti- ja vanhuusvakuutuksen tai lapsilisien saaminen;
- h) kohdellaan epäedullisemmin kansallistamisen, pakkolunastuksen tai pakkoluovutuksen yhteydessä.

Sama koskee säännöksiä ja käytäntöjä, joilla yksinomaan ulkomaalaisten osalta evätään oikeuksia, rajoitetaan niitä tai asetetaan niille ehtoja, jotka tavallisesti liittyvät palvelujen tarjoamiseen, etenkin mitä tulee oikeuteen:

- a) tehdä sopimuksia ja nimenomaan yritystoiminta-, maa-aluetta koskevia vuokrasopimuksia, työsopimuksia samoin kuin nauttia kaikista tällaisten sopimusten tarjoamista oikeuksista;

- b) tehdä tarjouksia tai osallistua sopijapuolena tai aliurakoitsijana valtion tai muun julkisoikeudellisen yhteisön markkinoilla;

- c) hankkia valtion tai minkä tahansa muun julkisoikeudellisen oikeushenkilön myöntämiä lupakirjoja tai toimilupia;

- d) hankkia, hyödyntää tai luovuttaa irtainta tai kiinteää omaisuutta tai niihin liittyviä oikeuksia;

- e) hankkia, hyödyntää tai luovuttaa henkistä omaisuutta ja siihen liittyviä oikeuksia;

- f) lainata ja erityisesti päästä osalliseksi eri luottomuodoista;

- g) päästä osalliseksi valtion myöntämistä suorista tai välillisistä avustuksista;

- h) olla oikeudenkäynnissä tai hallinnollisessa viranomaisessa asianosaisena;

milloin asianomaisen henkilön ammatin harjoittaminen edellyttää kyseisen oikeuden käyttämistä.

Palvelujen tarjoamisen rajoituksia ovat myös sellaiset lait, asetukset tai hallinnolliset määräykset tai hallinnollisen käytännön seurauksena syntyneet vaatimukset, joilla, vaikka niitä sovelletaan kansalaisuudesta riippumatta, vaikeutetaan yksinomaan tai pääasiassa ulkomaalaisten palvelujen tarjoamista.

B. Kaikki kiellot tai esteet, jotka kohdistuvat palvelun antamisen kuluessa syntyvien suoritteiden tai siihen tarvittavan materiaalin tai siihen käytettävien välineiden, koneiden, laitteiden ja muiden apukeinojen liikkuvuuteen.

C. Kaikki kiellot tai esteet, jotka kohdistuvat palvelun antamiseen tarvittavien varojen siirtämiseen.

D. Kaikki kiellot tai esteet, jotka kohdistuvat palvelujen maksamiseen, kun jäsenvaltioiden välistä palvelujen vaihtoa rajoittavat ainoastaan niihin liittyvien maksujen rajoitukset.

Kuitenkin C ja D kohdassa tarkoitettujen säännösten ja määräysten osalta jäsenvaltioilla on edelleen oikeus todentaa varojen siirtojen ja maksujen laatu ja aitous sekä toteuttaa kaikki välttämättömät toimenpiteet estääkseen lainsäädäntönsä kohdistuvat rikkomukset, erityisesti valuutan myöntämisen yhteydessä matkailijoille.

IV Osasto: Jäsenvaltioiden kansalaisten tasapuolinen kohtelu

Kunnes rajoitukset on poistettu, jäsenvaltioiden on sovellettava niitä kansalaisuudesta tai oleskelusta riippumatta, kaikkiin I osastossa määriteltyihin edunsaajiin yleisen käytännön ja kahden- tai monenvälisten sopimusten mukaisen edullisemman kohtelun perusteella, lukuun ottamatta Belgian, Luxemburgin ja Alankomaiden välisiä alueellisia liittoja muodostavia sopimuksia.

V Osasto: Aikataulu

Palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi käytännössä noudatetaan seuraavaa aikataulua:

A. PALVELUN SUORITE, SUORITETTA TUKEVAT MATERIAALIT TAI PALVELUN TARJOAMISESSA KÄYTETTÄVÄT VÄLINEET

Edellä III osaston B kohdassa määriteltyt rajoitukset poistetaan ennen ensimmäisen vaiheen päättymistä.

B. VAROJEN SIIRTO, MAKSUT

Edellä III osaston C ja D kohdassa määriteltyt rajoitukset poistetaan ennen ensimmäisen vaiheen päättymistä.

Kuitenkin matkailijoiden vaihtamaa valuuttaa koskevat rajoitukset voidaan tarvittaessa pitää voimassa siirtymäkauden aikana, mutta valuutan määrää on asteittain lisättävä ensimmäisen vaiheen päättymisestä alkaen.

C. MUUT RAJOITUKSET

Edellä III osastossa määriteltyt muut palvelujen tarjoamisen vapautta koskevat rajoitukset on poistettava viimeistään sijoittamisvapauden toteuttamiselle asetetun aikataulun kuluessa. Kuitenkin on poistettava seuraavat rajoitukset:

a) Suorat vakuutukset

1. Poistetaan vakuutusyhtiöitä koskevat rajoitukset edellyttäen, että sijoittautumisvapaus on toteutunut kyseisellä vakuutusosalalla, kyseisellä vakuutushaaralla, vakuutusopimuksia koskeva lainsäädäntö tai hallinnolliset määräykset on sovitettu yhteen, sikäli kuin kyseisten sanamuotojen erot ovat vakuutuksenottajien tai kolmannen osapuolen kannalta vahingollisia ja päätösten vastavuoroista tunnustamista ja toimeenpanoa koskevat muodollisuudet yksinkertaistetaan, seuraavasti:

- muiden suorien vakuutusten paitsi henkivakuutusten osalta ennen kolmannen vaiheen toisen vuoden päättymistä;
 - henkivakuutusten osalta ennen kolmannen vaiheen päättymistä;
2. Poistetaan edellä mainituilla vakuutusaloilla toimivia itsenäisiä välittäjiä koskevat rajoitukset:
 - kun vakuutusyhtiöille myönnetään palvelujen tarjoamisen vapaus;

b) Pankkitoiminta

1. Muita paitsi pääoman liikkeisiin liittyviä palveluja koskevat rajoitukset poistetaan ennen toisen vaiheen toisen vuoden päättymistä;
2. Pääoman liikkeisiin liittyviä palveluja koskevat rajoitukset poistetaan samanaikaisesti pääoman liikkeiden vapauttamisen kanssa;

c) Elokuvateollisuus

Rajoitukset poistetaan ennen kolmannen vaiheen päättymistä.

Kuitenkin sellaisissa valtioissa, joissa voimassa olevat säännöt rajoittavat valotettujen ja kehitettyjen filmien vientiä perustamissopimuksen voimaantulon hetkellä, jäsenvaltioiden välillä vallitsevia kahdenvälisiä kiintiöitä on ennen ensimmäisen vaiheen päättymistä lisättävä kolmanneksella.

d) Maatalous ja puutarhatalous

1. Rajoitukset poistetaan ennen toisen vaiheen toisen vuoden päättymistä seuraavilta:
 - tekninen avustaminen;
 - ruiskutus, rikkaruohojen ja tuholaisten torjunta; kasvien ja maaperän sumuttaminen; karsinta, poiminta ja pakkaaminen; keinokastelulaitteiden käyttö sekä maatalouskoneiden vuokraus;
2. Rajoitukset poistetaan ennen toisen vaiheen päättymistä viljelytoimien ja muokkauksen osalta sekä koneellisesti tai ilman koneita tapahtuvan niittämisen ja sadonkorjuun, puinnin, paalauksen ja poiminnan osalta;
3. Niiden palvelujen osalta, joita ei ole mainittu edellä, rajoitukset poistetaan ennen kolmannen vaiheen päättymistä;

e) Sopimukset julkisista rakennusurakoista

1. Milloin jäsenvaltioiden kansalaiset, yhtiöt tai liikkeet suorittavat palveluja toisen valtion tai sen alueellisten

viranomaisten kuten osavaltioiden (Länder), maakuntien, läänien, kuntien ja muiden vielä määrittelemättömien julkisoikeudellisten oikeushenkilöiden kanssa solmitun julkista rakennusurakkaa koskevan sopimuksen perusteella, rajoitukset poistetaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1963, kuitenkin ottaen huomioon alempana esitettävät määräykset, jotka ottavat huomioon kyseisen alan erityislaadun ja vaatimukset sekä huolehtien, että rajoitukset poistetaan asteittain ja tasapainoisesti, ja että rajoitusten poistamista täydennetään tarvittavilla toimenpiteillä menettelytapojen yhteensovittamiseksi:

- a) Kun jossakin jäsenvaltiossa tämän valtion, sen alueellisten viranomaisten ja muiden edellä määriteltyjen julkisoikeudellisten oikeushenkilöiden muiden jäsenvaltioiden kansalaisten tai yhtiöiden tai liikkeiden kanssa solmimien julkisia rakennusurakoita koskevien sopimusten arvo ylittää määrätyn osuuden, kyseisellä valtiolla on oikeus määrätä, ettei kyseisten kansalaisten tai yhtiöiden kanssa enää sen vuoden aikana solmita lisäsopimuksia.

Tämän osuuden on vastattava kahden edeltävän vuoden kuluessa solmittujen julkisia rakennusurakoita koskevien sopimusten arvon keskiarvon tiettyä prosenttimäärää, joka on periaatteessa sama kaikille jäsenvaltioille ja joka nousee joka toinen vuosi 31 päivästä joulukuuta 1963 alkaen 31 päivään joulukuuta 1969 saakka.

Lisäksi otetaan huomioon, jollei poikkeamiseen ole perusteltua syytä, julkisia rakennusurakoita koskevat sopimukset, jotka jonkin jäsenvaltion kansalaiset ja yhtiöt tai liikkeet, jotka ovat asettuneet tähän valtioon, hankkivat muista jäsenvaltioista.

- b) Jäsenvaltiossa tehdyllä julkisia rakennusurakoita koskevalla sopimuksella, jossa on osapuolena toisen jäsenvaltion kansalaisia tai yhtiöitä tarkoitetaan:

- sopimuksia, jotka on tehty suoraan kyseisten toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneiden kansalaisten ja yhtiöiden kanssa; sekä

- sopimuksia, jotka on solmittu kyseisten kansalaisten ja yhtiöiden kanssa niiden kyseiseen jäsenvaltioon sijoittautuneiden edustustojen tai sivuliikkeiden kanssa.

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet voidakseen määritellä ja säännöllisesti julkaista muiden jäsenvaltioiden kansalaisille ja yhtiöille tai liikkeille annettujen julkisten rakennusurakkasopimusten arvon.

2. Siirtymäkauden loppuun mennessä poistetaan rajoitukset, jotka koskevat julkisen urakkasopimuksen mukaisten palvelujen tarjontaa, josta päätöksen on tehnyt sellainen julkisoikeudellinen oikeushenkilö, jota ei viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1963 ole sisällytetty 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuihin oikeushenkilöihin.

VI Osasto: Tutkintodistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroinen tunnustaminen - yhteensovittaminen

Jollei perustamissopimuksen 57 artiklan 3 kohdasta ja tämän yleisen toimintaohjelman V osastosta muuta johdu, valmisteltaessa direktiivejä toiminta-ohjelman täytäntöönpanemiseksi kunkin palvelujen ryhmän osalta, tutkitaan samalla, tulisiko rajoitusten poistamista edeltää, siihen liittyä tai sitä seurata todistusten ja muodollisten kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroinen tunnustaminen tai tämän toiminnan aloittamista tai sen harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten sovittaminen yhteen.

Siihen asti kunnes todistukset on vastavuoroisesti tunnustettu tai mainittu lainsäädäntö sovitettu yhteen voidaan soveltaa siirtymäajan järjestelyä, johon sisältyy, että tarvittaessa on todistus toiminnan harjoittamisesta siinä maassa, josta asianomainen tulee, laillisesti ja käytännössä, jotta helpotettaisiin palvelujen tarjoamista ja vältettäisiin.

Tämän siirtymäajan järjestelyn kesto ja edellytykset vahvistetaan direktiivejä valmisteltaessa.

Tehty Brysselissä 18 päivänä joulukuuta 1961.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

Ludwig ERHARD

YLEINEN TOIMINTAOHJELMA

sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan ja 132 artiklan 5 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon,

on antanut tämän "yleisen toimintaohjelman sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi Euroopan talousyhteisössä".

I osasto: Edunsaajat

Tässä yleisessä toimintaohjelmassa tarkoitettujen sijoittautumisvapauden rajoitusten poistaminen toteutetaan, jollei neuvoston perustamissopimuksen 227 artiklan 2 kohdan 2 alakohdan nojalla tekemästä päätöksestä muuta johdu ja sanotun kuitenkin rajoittamatta myöhemmin annettavien, perustamissopimuksen voimaantulon jälkeen itsenäistyneiden merentakaisien maiden ja alueiden sekä Euroopan talousyhteisön välisten assosiaatiosopimusten määräysten noudattamista, seuraavien edunsaajien hyväksi:

- jäsenvaltioiden ja merentakaisien maiden ja alueiden kansalaiset,
- yhtiöt, jotka on perustettu jäsenvaltion tai merentakaisen maan tai alueen lainsäädännön mukaisesti ja joiden sääntömääräinen kotipaikka, hallinnollinen päätoimipaikka tai pääasiallinen toimipaikka on yhteisössä taikka merentakaisessa maassa tai alueella,

jotta mainitut kansalaiset ja yhtiöt voivat sijoittautua harjoittamaan toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana jäsenvaltion alueelle;

- jäsenvaltioiden ja merentakaisien maiden tai alueiden kansalaiset, jotka ovat sijoittuneet jäsenvaltioon tai merentakaiseen maahan tai alueelle,
- edellä tarkoitettut yhtiöt, kuitenkin edellyttäen, että jos ainoastaan kotipaikka on yhteisössä taikka merentakaisessa maassa tai alueella, toiminnan on oltava käytännössä ja jatkuvasti sidoksissa jäsenvaltion tai merentakaisen maan tai alueen talouteen siten, että sidonnaisuus ei riipu kan-

salaisuudesta, ei etenään yhtiön jäsenten tai johto- tai valvontaelinten jäsenten eikä peruspääoman haltijoiden kansalaisuudesta;

jotta mainitut kansalaiset tai yhtiöt voivat perustaa jäsenvaltion alueelle kauppaedustajan liikkeitä, sivuliikkeitä tai tytäryhtiöitä.

II osasto: Maahantulo ja oleskelu

Siirtymäkauden toisen vaiheen toisen vuoden loppuun mennessä säädetään:

A. Muutetaan muiden jäsenvaltioiden kansalaisten maahanmuuttoa ja maassa oleskelua sääntelevät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, sikäli kuin ne eivät perustu yleisen järjestyksen ja yleisen turvallisuuden ylläpitämiseen ja kansanterveyden asettamiin vaatimuksiin ja niillä vaikutetaan näiden kansalaisten itsenäisen ammatin harjoittamisen aloittamista tai harjoittamista, etenkin kumoamalla jäsenvaltioissa taloudellisiin tavoitteisiin liittyvät säännökset.

B. Poistetaan lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, joilla kielletään jäsenvaltiossa oleskelu ja itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtyminen sellaisilta palkatuilta työntekijöiltä, jotka on otettu työhön kyseisen jäsenvaltion alueelle toisen jäsenvaltion kansalaisten joukosta ja jotka täyttävät ne edellytykset, joita heihin nähden sovellettaisiin, jos he tulisivat kyseiseen valtioon ryhtyäkseen välittömästi harjoittamaan mainittua itsenäistä ammatin harjoittamistoimintaa.

III osasto: Rajoitukset

Jollei perustamissopimuksessa määrätystä poikkeuksista tai erityismääräyksistä, etenkin perustamissopimuksen

- 55 artiklasta, joka koskee julkisen vallan käyttöä jäsenvaltioissa;
- 56 artiklasta, joka koskee ulkomaalaisiin sovellettavaa erityissääntelyä yleisen järjestyksen, turvallisuuden tai kansanterveyden perusteella,

muuta johdu, seuraavat rajoitukset on poistettava IV osastossa määrätyn aikataulun mukaisesti:

A. Kaikki kiellot ja esteet, jotka kohdistuvat muiden jäsenvaltioiden kansalaisten toimintaan itsenäisenä ammatinharjoittajana, joissa on kyse valtion omiin kansalaisiin verrattuna muiden jäsenvaltioiden kansalaisten erilaisesta kohtelusta ja jotka johtuvat laeista, asetuksista tai hallinnollisista määräyksistä jäsenvaltiossa tai jotka seuraavat tällaisen säädöksen tai hallinnollisen menettelyn soveltamisesta.

Tällaisia rajoitettavia säännöksiä ja käytäntöjä ovat erityisesti ne, joilla yksinomaan ulkomaalaisten osalta:

- a) kielletään toiminnan aloittaminen tai harjoittaminen itsenäisenä ammatinharjoittajana;
- b) tehdään toiminnan aloittaminen tai harjoittaminen itsenäisenä ammatinharjoittajana ulkomaalaisen ammatinharjoittajan lupakirjasta taikka muusta luvasta tai asiakirjasta riippuvaksi;
- c) asetetaan toiminnan aloittamista tai harjoittamista itsenäisenä ammatinharjoittajana varten tarvittavan luvan myöntämiseksi lisäehtoja;
- d) edellytetään, että voidakseen aloittaa tai harjoittaa toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana asianomaisen henkilön on ensin oleskeltava tai suoritettava harjoittelu vastaanotavassa maassa;
- e) vaikutetaan taloudellisesti toiminnan aloittamiseen tai harjoittamiseen itsenäisenä ammatinharjoittajana määräämällä vastaanotavassa maassa suoritettavaksi veroja tai muita maksuja, kuten talletuksen tai takuusunnan;
- f) rajoitetaan tai estetään mahdollisuuksia hankintaan tai myyntiin vaikeuttamalla sitä taloudellisesti tai muulla tavoin;

- g) kielletään pääsy itsenäisen ammatin harjoittamiseksi tarpeelliseen tai hyödylliseen ammattikoulutukseen tai vaikeutetaan sitä;
- h) estetään tai rajoitetaan osallistumista yhtiöiden toimintaan, erityisesti toimintaan yhtiön jäsenenä;
- i) estetään tai rajoitetaan sosiaaliturvan ja erityisesti sairaus-, tapaturma-, invalideetti- tai vanhuusvakuutuksen taikka lapsilisien saamista;
- j) kohdellaan epäedullisemmin kansallistamisen, pakkolunastamisen tai pakkoluovutuksen yhteydessä.

Sama koskee säännöksiä ja käytäntöjä, joilla yksinomaan ulkomaalaisten osalta evätään oikeuksia, rajoitetaan niitä tai asetetaan niille ehtoja, jotka tavallisesti liittyvät itsenäiseen ammatinharjoittamiseen, etenkin mitä tulee oikeuteen:

- a) tehdä sopimuksia ja nimenomaan yritystoimintaa taikka kauppa- alusta tai maa- aluetta koskevia tai muita sellaisia vuokrasopimuksia ja työsopimuksia sekä nauttia kaikista tällaisten sopimusten tarjoamista oikeuksista;
- b) tehdä tarjouksia tai osallistua sopijapuolena tai alihankkijana valtion tai muun julkisoikeudellisen yhteisön markkinoilla;
- c) käyttää hyväksi valtion tai muun julkisoikeudellisen oikeushenkilön myöntämää toimilupaa tai valtuutusta;
- d) hankkia, hyödyntää tai luovuttaa sekä irtainta ja kiinteää omaisuutta ja niihin liittyviä oikeuksia;
- e) hankkia, hyödyntää tai luovuttaa henkistä omaisuutta ja siihen liittyviä oikeuksia;
- f) lainata ja erityisesti päästä osalliseksi eri luottomuodoista;
- g) päästä osalliseksi valtion myöntämistä suorista tai epäsuorista avustuksista;
- h) olla oikeudenkäynnissä tai hallinnollisessa viranomaisessa asianosaisena;
- i) liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin.

milloin kyseinen ammatin harjoittaminen edellyttää kyseisen oikeuden käyttämistä.

Mainittuihin säädöksiin ja käytäntöihin luetaan myös ne, joilla rajoitetaan tai estetään jäsenmaassa sijaitsevan päätoimipaikan henkilökunnan osallistumista edustojen, sivuliikkeiden tai tytäryritysten toisessa jäsenmaassa toimiviin johto- tai valvontaelimiin.

B. Edellytykset, joita lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten taikka hallinnollisen käytännön perusteella kohdistuu toiminnan aloittamiseen tai harjoittamiseen itsenäisenä ammatinharjoittajana ja joilla, vaikkakin niitä voidaan soveltaa kansalaisuudesta riippumatta, vaikeutetaan yksinomaan tai pääasiallisesti ulkomaalaisten osalta mainittu toiminnan aloittamista tai sen harjoittamista.

IV osasto: Aikataulu

Sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi käytännössä noudatetaan seuraavaa aikataulua:

A. Liitteessä I mainitun toiminnan osalta siirtymäkauden toisen vaiheen toisen vuoden loppuun mennessä, jollei B kohdasta muuta johdu;

B. Tämän yleisohjelman liitteen I kohdassa 400 "Rakentaminen ja yleiset työt" mainitun toiminnan osalta, joka suoritetaan julkisten rakennusurakoiden markkinoilla, joulukuun 31 päivään 1963 mennessä.

Kuitenkin, sen vuoksi, että on otettava huomioon tämän alan erityispiirteet ja vaatimukset sekä tarve turvata rajoitusten asteittainen ja tasapainoinen poistaminen ja samalla toimenpiteet menettelyjen yhteensovittamiseksi;

1. Valtion tai sen alueyksikköjen kuten osavaltioiden (Länder), vyöhykkeiden, läänien, departementtien, kuntien ynnä muiden tarkemmin määriteltävien julkisoikeudellisten yhteisöjen suorittama julkisten urakkamarkkinoiden jako muiden jäsenvaltioiden kansalaisille tai yhtiöille niiden tuohon valtioon perustettujen edustustojen tai sivuliikkeiden kautta voidaan lykätä kyseisissä valtioissa kulumassa olevan vuoden loppuun saakka, alkaen ajankohdasta, jona kyseisen valtion muiden jäsenvaltioiden kansalaisille ja yhtiöille jakama julkisten urakkamarkkinoiden määrä ylittää palvelujen tarjoamisen vapautta koskevan yleisen toimintaohjelman V osaston C jakson e kohdan 1 alakohdan a alakohdassa tarkoitettu kiintiön;
2. Julkisten urakkamarkkinoiden jaossa mainituille edustustoilta ja sivuliikkeille sellaisten julkisoikeudellisten yhteis-

söjen toimesta, jotka eivät vielä 31 päivänä joulukuuta 1963 kuulu 1 kohdassa tarkoitettuihin yhteisöihin, rajoitukset on poistettava ennen siirtymäkauden päättymistä.

C. Edellä A jaksossa mainitun määräajan ja siirtymäkauden toisen vaiheen päättymisen välisenä aikana:

- liitteessä II lueteltu toiminta ja
- muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskeva toiminta. Edustustojen ja sivuliikkeiden perustamista koskevien rajoitusten poistaminen edellyttää kuitenkin toiminnan aloittamista ja harjoittamista koskevien edellytysten yhteensovittamista.

D. Kolmannen vaiheen alkamisen ja kolmannen vaiheen toisen vuoden päättymisen välisenä aikana:

- liitteessä III lueteltu toiminta ja
- henkivakuutusliikkeen toiminta. Rajoitusten poistaminen edustustojen tai sivuliikkeiden perustamisesta edellyttää kuitenkin toiminnan aloittamista ja harjoittamista koskevien edellytysten yhteensovittamista. Kuitenkin ennen toisen vaiheen päättymistä ja kunnes yhteensovittaminen toteutuu, on rajattava tällaisille sivuliikkeille tai edustustoille vahvistettavat aloittamista ja toiminnan harjoittamista koskevat edellytykset.

E. Edellä D jaksossa mainitun määräpäivän ja siirtymäkauden päättymisen välisenä aikana liitteessä IV lueteltu toiminta.

F. Maatalouden alalla liitteessä V lueteltu toiminta; tästä sijoittautumisvapauden rajoitukset poistetaan seuraavin edellytyksin:

1. Heti yleisen toimintaohjelman tultua hyväksytyksi poistetaan sijoittautumisen rajoitukset yli kaksi vuotta hylättyinä tai viljelemättöminä olleilta tiloilta, kuitenkin niin, ettei tällaisesta sijoittautumisesta seuraa oikeutta tilan vaihtamiseen;
2. Ensimmäisen vaiheen lopussa poistetaan sijoittautumisen rajoitukset maataloudessa muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta, jotka ovat työskennelleet palkattuina maataloustyöntekijöinä vastaanottavassa maassa keskeytyksettä kahden vuoden ajan;
3. Toisen vaiheen kolmannen vuoden alussa muutetaan maanvuokrajärjestelmä sellaiseksi, että alan lainsäädäntö ulottuu myös maanviljelijöihin, jotka ovat toisen jäsenval-

tion kansalaisia ja jotka saavat harjoittaa työtään näiden säädösten nojalla samoin edellytyksin kuin oman maan kansalaiset; samana päivänä tilanvaihto-oikeudesta pääsevät osallisiksi sellaiset muiden jäsenvaltioiden kansalaiset, jotka ovat toimineet paikalla yli kaksi vuotta;

4. Kolmannen vaiheen alussa taataan muiden jäsenmaiden kansalaisuutta oleville maanviljelijöille mahdollisuus päästä osalliseksi eri luottomuodoista sekä osuustoiminnasta samoin edellytyksin, kuin oman maan kansalaiset;
 5. Kolmannen vaiheen kolmannen vuoden alussa taataan muiden jäsenmaiden kansalaisuutta oleville maanviljelijöille mahdollisuus päästä osalliseksi eri avustusmuodoista samoin edellytyksin kuin oman maan kansalaiset;
 6. Siirtymäkauden päättyessä poistetaan kaikki vielä jäljellä olevat rajoitukset, jotka koskevat edellä tarkoitettua toiminnan aloittamista ja harjoittamista.
- G. 1. Rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteen osalta rajoitukset poistetaan yleisen toimintaohjelman aikataulun mukaisesti ja jäsenvaltiot toteuttavat ammatin aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamiseksi tarvittavat toimenpiteet, jotta vältettäisiin rajoitusten poistamisesta mahdollisesti aiheutuvat vääristymät. Yhteensovittaminen on osa yhteistä liikennepoliittikkaa.
2. Neuvosto päättää yksimielisesti merenkulkua ja lentoliikennettä koskevasta yleisohjelmasta.

V. osasto: Tutkintotodistusten ja todistusten vastavuoroisen tunnustaminen ja lainsäädännön yhteensovittaminen

Jollei perustamissopimuksen 57 artiklan 3 kohdasta ja tämän yleisohjelman IV osastosta muuta johdu, valmisteltaessa direk-

tiivejä toimintaohjelman täytäntöön panemiseksi kunkin itsenäisen ammatinharjoittamisen toiminta-alan osalta tutkitaan samalla, tulisiko rajoitusten poistamista edeltää, siihen liittyä tai sitä seurata tutkintotodistusten, todistusten ja muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroinen tunnustaminen tai tämän toiminnan aloittamista tai harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittaminen.

Siihen asti kunnes todistukset on vastavuoroisesti tunnustettu tai mainittu lainsäädäntö sovitettu yhteen voidaan soveltaa siirtymäajan järjestelyä, johon sisältyy, että tarvittaessa on annettava todistus toiminnan harjoittamisesta siinä maassa, josta asianomainen tulee, laillisesti ja käytännössä, jotta helpotettaisiin toiminnan aloittamista itsenäisenä ammatinharjoittajana ja vältettäisiin vääristymistä.

Tämän siirtymäajan järjestelyn kesto ja edellytykset vahvistetaan direktiivejä valmisteltaessa.

VI osasto: Yhtiöiltä vaadittavien takeiden yhteensovittaminen

Jäsenvaltioissa yhtiöiltä niin yhtiön jäsenten kuin ulkopuolisten henkilöiden etujen suojelemiseksi vaadittavat takeet on tarkoitettu sovittoa yhteen tarvittavassa laajuudessa ja takeiden samanvertaisuuden turvaamiseksi ennen siirtymäkauden toisen vaiheen toisen vuoden päättymistä.

VII osasto: Tuet

Jäsenvaltioiden myöntämä tuki, joka saattaa vääristää sijoittautumisen edellytyksiä, on tarkoitus poistaa viimeistään kun sijoittautumisvapautta koskevat rajoitukset poistetaan itsenäisiltä ammatinharjoittajilta, joiden sijoittautumisen ehdot ovat vääristyneet, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta perustamissopimuksen 92 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen soveltamista.

Tehty Brysselissä 18 päivänä joulukuuta 1961.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

Ludwig ERHARD

LIITE I ⁽¹⁾

Toisen vaiheen toisen vuoden loppuun mennessä

Luokka	Ryhmä	
11	110	<i>Hiilen louhinta</i>
12		<i>Metallimalmien louhinta</i>
	121	<i>Rautamalmien louhinta</i>
	122	<i>Muiden kuin rautamalmien louhinta</i>
ex 13 ex	130	<i>Raakaöljyn ja luonnonkaasun tuotanto, lukuun ottamatta maaperätutkimusta</i>
14	140	<i>Rakennuskiven louhinta sekä saven ja hiekan otto</i>
19		<i>Muiden kuin metallimineraalien louhinta</i>
	191	<i>Suolan (natriumkloridin) louhinta</i>
	192	<i>Kemiallisten ja lannoitemineraalien louhinta</i>
	199	<i>Muiden kuin metallimineraalien louhinta, muualla luokittelematon</i>
23		<i>Tekstiilien valmistus</i>
	231	<i>Tekstiilien kehrääminen, kutominen ja viimeistely</i>
	232	<i>Neuletuotteiden valmistus</i>
	233	<i>Köysien ja narujen valmistus, ompelulangan valmistus</i>
	239	<i>Muualla luokittelemattomien tekstiilituotteiden valmistus</i>
24		<i>Jalkineiden sekä vaatteiden ja erilaisten tekstiiliasusteiden valmistus</i>
	241	<i>Jalkineiden valmistus</i>
	242	<i>Jalkineiden korjaus</i>
	243	<i>Vaatteiden valmistus, lukuun ottamatta jalkineita</i>
	244	<i>Erialaisten tekstiiliasusteiden valmistus, lukuun ottamatta vaatteita</i>
25		<i>Puu- ja korkkituotteiden valmistus, lukuun ottamatta huonekaluja</i>
	251	<i>Puun sahaus ja muu puun mekaaninen työstäminen</i>
	252	<i>Puu- ja punontapakkausten sekä muiden punontaesineiden valmistus</i>
	259	<i>Korkkituotteiden ja muualla luokittelemattomien puutuotteiden valmistus</i>
26		<i>Huonekalujen valmistus</i>
27		<i>Paperin ja paperituotteiden valmistus</i>
	271	<i>Massan, paperin ja kartongin valmistus</i>
	272	<i>Paperimassa-, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus</i>
28		<i>Painaminen, kustantaminen ja niihin liittyvät toiminnot</i>
29		<i>Nahan ja turkisten muokkaus ja nahka- ja turkistuotteiden valmistus, lukuun ottamatta jalkineita ja muita vaatteita ja asusteita</i>
	291	<i>Nahan parkitus ja muokkaus</i>
	292	<i>Turkistuotteiden valmistus, lukuun ottamatta vaatteita ja asusteita</i>
	293	<i>Nahkatuotteiden valmistus, lukuun ottamatta jalkineita ja muita vaatteita ja asusteita</i>
30	300	<i>Kumin ja kumituotteiden valmistus</i>
ex 31		<i>Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus</i>
	311	<i>Peruskemikaalien valmistus, lukuun ottamatta lannoitteita</i>
	312	<i>Kasvin- ja eläinrasvojen valmistus</i>

⁽¹⁾ Tämän liitteen pohjana on Kansainvälinen toimialaluokitusstandardi (ISIC), jonka Yhdistyneiden Kansakuntien tilastotoimisto on esittänyt julkaisussa "Études statistiques, série M, no 4, Rev. 1", New York 1958.

Tämä luokittelu tarkentavine selityksineen on otettava perustaksi luokiteltaessa eri toiminnan aloja ryhmiin ja alaryhmiin. Nimenomaan tähän luokitteluun sisällymätön toiminta on lisättävä ryhmään, joka sisältää lähinnä samankaltaista toimintaa, Euroopan talousyhteisön taloudelliset tiedot ja etenkin tekninen kehitys huomioon otettuina.

Tehdaslaitokset on luokiteltu harjoittamansa taloudellisen toiminnan lajin mukaan, riippumatta siitä, onko työ suoritettu teollisesti vai käsityönä.

<i>Luokka</i>	<i>Ryhmä</i>	
	313	Maalin, lakan yms. päällysteiden valmistus
ex	319	Kemiallisten tuotteiden valmistus, muualla luokittelematon (lukuun ottamatta lääke- ja farmaseuttisia tuotteita)
32		<i>Raakaöljy- ja hiilituotanto</i>
	321	Öljynjalostus
	329	Raakaöljy- ja hiilivalmisteiden valmistus, muualla luokittelematon
33		<i>Muiden kuin metallisten mineraalituotteiden valmistus, lukuun ottamatta raakaöljy- ja hiilivalmisteita</i>
	331	Poltettujen tiilien ja rakennustarvikkeiden valmistus
	332	Lasi- ja lasituotteiden valmistus
	333	Keraamisten laattojen, posliinin ja fajanssin valmistus
	334	Sementin, kalkin ja kipsilaastin (vesiliukoisten sideainesten) valmistus
	339	Ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus, muualla luokittelematon
34		<i>Perusmetallien valmistus</i>
	341	Raudan, teräksen ja rautaseosten valmistus
	342	Muiden metallien kuin raudan tuotanto ja esijalostus
35		<i>Metallituotteiden valmistus, lukuun ottamatta koneita ja kulkuneuvoja</i>
36	360	<i>Koneiden valmistus, lukuun ottamatta sähkökoneita</i>
37	370	<i>Sähkökoneiden, -laitteiden ja -tarvikkeiden valmistus</i>
ex	38	<i>Kulkuneuvojen valmistus</i>
	383	Moottoriajoneuvojen valmistus
	384	Moottoriajoneuvojen korjaus
	385	Moottori- ja polkupyörien valmistus
	389	Kulkuneuvojen valmistus, muualla luokittelematon
39		<i>Sekalaisten teollisten tuotteiden valmistus</i>
	391	Lääkärin ja kirurgin välineiden ja ortopedialaitteiden sekä mittaus-, tarkastus- yms. kojeiden ja laitteiden valmistus
	392	Optiikka- ja valokuvausvälineiden valmistus
	393	Kellojen valmistus
	394	Jalokivikorujen yms. kultasepäntuotteiden valmistus
	395	Soitinten valmistus
	399	Teollinen valmistus, muualla luokittelematon
40	400	<i>Rakentaminen ja yleiset työt⁽¹⁾</i>
51		<i>Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto</i>
52		<i>Vesihuolto</i>
	521	Julkinen vedenjakelu
	522	Jätevesihuolto ⁽²⁾
ex	61	<i>Tukku- ja vähittäiskauppa</i>
ex	611	Tukkukauppa, mukaan lukien esimerkiksi itsenäinen kaupallinen välitystoiminta ja kauppaedustus (mukaan lukien oikeus yksityisasiakkaiden hankintaan)
	6111	Maatalousraaka-aineiden tukkukauppa
ex	6112	Teollisuusmineraalien ja kemian tuotteiden tukkukauppa, lukuun ottamatta hiiltä
	6113	Puutavaran ja rakennusmateriaalien tukkukauppa
	6114	Koneiden ja teollisuuslaitteiden tukkukauppa kaupalle ja maataloudelle; moottorikulkuneuvojen tukkukauppa
	6115	Rautatavaran ja sähkölaitteiden tukkukauppa
	6116	Huonekalujen ja kalusteiden tukkukauppa
	6117	Tekstiilien ja vaatteiden tukkukauppa
	6118	Elintarvikkeiden, juomien ja tupakan tukkukauppa
ex	6119	Tukkukauppa ja agentuuritoiminta, muualla luokittelematon, lukuun ottamatta farmaseuttisia tuotteita

⁽¹⁾ 'Yleisillä töillä' tarkoitetaan tässä erilaisesta toiminnasta koostuvaa kokonaisuutta, johon kuuluu tunnelien, siltojen, teiden yms. rakentaminen riippumatta toimintojen edustamasta kaupallisesta kuljetustavasta.

⁽²⁾ Tähän ryhmään kuuluvat etenkin jäte- ja likaveden puhdistaminen tai käyttö.

<i>Luokka</i>	<i>Ryhmä</i>	
62	620	<i>Rahoituspalvelut</i>
ex 63	630	<i>Vakuutustoiminta</i> Jälleenvakuutustoiminta
ex 64	ex 640	<i>Kiinteistöpalvelut</i> (paitsi 6401)
ex 71		<i>Kuljetus</i>
	718	Kuljetuksen aputoiminnot
	72	729 <i>Varastointi</i>
	73	730 <i>Tietoliikenne</i>
ex 83		<i>Yrityspalvelutoiminta</i>
	839	Yrityspalvelutoiminta, muualla luokittelematon
ex 84		<i>Virkistyspalvelut</i>
	841	Elokuvien tuotanto, jakelu ja esittäminen: erityisten huonetilojen käyttöönotto yksinomaan elokuvien esittämiseksi alkuperämaan kielellä

 LIITE II ⁽¹⁾

Yleisen toimintaohjelman IV osaston A jaksossa mainitun, rajoitusten poistamista koskevan määräpäivän ja toisen vaiheen päättymisen välisenä aikana

<i>Luokka</i>	<i>Ryhmä</i>	
ex 01		<i>Maatalous</i>
	ex 012	Maataloutta palveleva toiminta 0121 Maatalouden tutkimustoiminta (ISIC-alaryhmän laajennos)
20		<i>Elintarvikkeiden valmistus, lukuun ottamatta juomia</i>
	201	Lihan ja lihatuotteiden tuotanto, jalostus ja säilöntä
	202	Meijerituotteiden valmistus
	203	Hedelmien ja vihannesten säilöntä
	204	Kalan ja muiden merentuotteiden säilöntä
	205	Myllytuotteiden valmistus
	206	Leivän, leivonnaisten ja kakkujen valmistus
	207	Sokerin valmistus
	208	Kaakaon, suklaan ja sokerituotteiden valmistus
	209	Muiden elintarvikkeiden valmistus
21		<i>Juomien valmistus</i>
	211	Tislattujen alkoholijuomien valmistus
	212	Viinien ja muiden alkoholijuomien valmistus, lukuun ottamatta mallasjuomia
	213	Oluen ja maltojen valmistus
	214	Mineraali- ja virvoitusjuomien valmistus
ex 31		<i>Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus</i>
	ex 319	Kemiallisten tuotteiden valmistus, muualla luokittelematon: lääke- ja farmaseuttiset tuotteet

⁽¹⁾ Tämän liitteen pohjana on Kansainvälinen toimialaluokitusstandardi (ISIC), jonka Yhdistyneiden Kansakuntien tilastotoimisto on esittänyt julkaisussa "Études statistiques, série M, no 4, Rev. 1", New York 1958.

Tämä luokittelu tarkentavine selityksineen tulee ottaa perustaksi luokiteltaessa eri toiminnan aloja ryhmiin ja alaryhmiin. Nimenomaan tähän luokitteluun sisällymätön toiminta on lisättävä ryhmään, joka sisältää lähinnä samankaltaista toimintaa, Euroopan talousyhteisön taloudelliset tiedot ja etenkin tekninen kehitys huomioon otettuina.

Tehdaslaitokset on luokiteltu harjoittamansa taloudellisen toiminnan lajin mukaan, riippumatta siitä, onko työ suoritettu teollisesti vai käsityönä.

<i>Luokka</i>	<i>Ryhmä</i>	
ex 61		<i>Tukku- ja vähittäiskauppa</i>
	ex 611	Tukkukauppa
	ex 6119	Tukkukauppa, muualla luokittelematon: lääke- ja farmaseuttiset tuotteet
	ex 612	Vähittäiskauppa (paitsi 6122: lääkkeiden ja farmaseuttisten tuotteiden vähittäiskauppa sekä apteekkitavaroiden vähittäiskauppa, lukuun ottamatta kuitenkaan kulku- ja kiertokauppa)
ex 63	ex 630	<i>Vakuustointiminta: Suorat vakuutukset, lukuun ottamatta henkivakuutuksia⁽¹⁾</i>
ex 64		<i>Kiinteistöpalvelut</i>
	6401	Maanmittaus (ISIC-alaryhmän laajennus)
ex 83		<i>Yrityspalvelutoiminta</i>
	ex 831	Lakiasianpalvelut: veroneuvonta
	832	Kirjanpito- ja tilintarkastuspalvelut (tämä ryhmä käsittää kaikki kirjanpitoalan tehtävät tehtävän nimikkeestä riippumatta)
	833	Tekniset palvelut ⁽²⁾
ex 84		<i>Virkistystoiminta</i>
	843	Virkistyspalvelut, muualla luokittelematon (tämä ryhmä sisältää eri urheilulajien, etenkin judon, hiihdon, uinnin ja vuorikiipeilyn ohjauksen)
ex 85		<i>Henkilökohtaiset palvelut</i>
	852	Ravintola- ja anniskelutoiminta
	853	Hotelli- yms. majoitustoiminta, leirintäalueet

 LIITE III⁽³⁾

Kolmannen vaiheen alun ja kolmannen vaiheen toisen vuoden päättymisen välisenä aikana

<i>Luokka</i>	<i>Ryhmä</i>	
ex 01		<i>Maatalous</i>
	ex 012	Maataloutta palveleva toiminta
	0122	Eläinlääkintä, eläinten sairaalat ja hoitokeskukset (ISIC-alaryhmän laajennos)
04		<i>Kalastus</i>
	041	Avomerenkalaistus, lukuun ottamatta uivia kalankäsittelylaitoksia
	042	Aluevesikalastus (ISIC-alaryhmän laajennos)
	043	Sisävesikalastus
ex 13	ex 130	<i>Raakaöljyn ja luonnonkaasun tuotanto: maaperätutkimus</i>
	22	<i>Tupakkatuotteiden valmistus</i>
ex 61		<i>Tukku- ja vähittäiskauppa</i>
	ex 611	Tukkukauppa
	ex 6112	Mineraalien ja kemiallisten tuotteiden tukkukauppa: hiili

⁽¹⁾ Katso yleisen toiminta ohjelman IV osaston C jakso.

⁽²⁾ Tämä ryhmä sisältää etenkin esimerkiksi insinöörien, arkkitehtien, fyysikon, kemistin ja geologin itsenäisen ammatin harjoittamisen.

⁽³⁾ Tämän liitteen pohjana on Kansainvälinen toimialaluokitusstandardi (ISIC), jonka Yhdistyneiden Kansakuntien tilastotoimisto on esittänyt julkaisussa "Études statistiques, série M, no 4, Rev. 1", New York 1958.

Tämä luokittelu tarkentavine selityksineen on otettava perustaksi luokiteltaessa eri toiminnan aloja ryhmiin ja alaryhmiin. Nimenomaan tähän luokitteluun sisällymätön toiminta on lisättävä ryhmään, joka sisältää lähinnä samankaltaista toimintaa, Euroopan talousyhteisön taloudelliset tiedot ja etenkin tekninen kehitys huomioon otettuina.

Tehdaslaitokset on luokiteltu harjoittamansa taloudellisen toiminnan lajin mukaan, riippumatta siitä, onko työ suoritettu teollisesti tai käsityönä.

<i>Luokka</i>	<i>Ryhmä</i>	
ex 612	Vähittäiskauppa	
	ex 6122	Farmaseuttisten, lääke- ja apteekkitavaroiden vähittäiskauppa
ex 63	ex 630	<i>Vakuutus toiminta</i> ⁽¹⁾
		Henkivakuutus toiminta
		Vakuutusasiamiespalvelut ja vakuutusten välittäminen
ex 71		<i>Liikenne</i> ⁽²⁾
	711	Rautatieliikenne
	712	Raitiotie- ja linja-autoliikenne
	713	Maanteiden henkilöliikenne, lukuun ottamatta linja-autoliikennettä
	714	Maantieliikenne, muualla luokittelematon
	715	Meriliikenne, lukuun ottamatta rannikkoliikennettä
	716	Vesiliikenne, lukuun ottamatta kaukoliikennettä
	717	Lentoliikenne
	719	Muualla luokittelematon liikenne
ex 82		<i>Yhteiskuntapalvelut</i>
	822	Terveyspalvelut
	823	Tieteenharjoitus ja tutkimuslaitokset ⁽³⁾
ex 85		<i>Henkilökohtaiset palvelut</i>
	851	Kotitalouspalvelut
	854	Tekstiilien ja turkisten pesu- ja värjäyspalvelut
	855	Kampaamo- ja kauneudenhoitopalvelut
	856	Valokuvaamotoiminta. Kaupallinen ja taidevalokuvaus
	859	Henkilökohtaiset palvelut, muualla luokittelematon

LIITE IV ⁽⁴⁾

Yleisen toimintaohjelman poistamista koskevan IV osastossa E jaksossa mainitun, rajoitusten määräpäivän ja siirtymäkauden lopun välisenä aikana

<i>Luokka</i>	<i>Ryhmä</i>	
	02	Metsätalous, metsänhoito ja puunkorjuu
	021	Metsätalous
	022	Metsänhoito ja puunkorjuu
	03	030 <i>Metsästys, ansapyynti ja riistanhoito</i>
ex 38		<i>Kulkuneuvojen valmistus</i>
	381	Laivojen ja veneiden rakennus ja korjaus
	382	Rautatiekaluston valmistus
	386	Lentokoneiden valmistus ⁽⁵⁾

⁽¹⁾ Katso yleisen toimintaohjelman IV osaston D jakso.

⁽²⁾ Katso yleisen toimintaohjelman IV osaston G jakson 1 ja 2 kohta.

⁽³⁾ Tähän ryhmään kuuluu lisäksi elintarvikkeita tarkastavat lääketieteelliset ja eläinlääketieteelliset tutkimuslaitokset.

⁽⁴⁾ Tämän liitteen pohjana on Kansainvälinen toimialasuositusstandardi (ISIC), jonka Yhdistyneiden Kansakuntien tilastotoimisto on esittänyt julkaisussa "Études statistiques, série M, no 4, Rev. 1", New York 1959.

Tämä luokittelu tarkentavine selityksineen on otettava perustaksi luokiteltaessa eri toiminnan aloja ryhmiin ja alaryhmiin. Nimenomaan tähän luokitteluun sisällytettävien toimintojen lisäksi ryhmään, joka sisältää lähinnä samankaltaista toimintaa, Euroopan talousyhteisön taloudelliset tiedot ja etenkin tekninen kehitys huomioon otettuina.

Tehdaslaitokset on luokiteltu harjoittamansa taloudellisen toiminnan lajin mukaan, riippumatta siitä, onko työ suoritettu teollisesti tai käsityönä.

⁽⁵⁾ Tähän ryhmään kuuluu avaruusteollisuus.

<i>Luokka</i>	<i>Ryhmä</i>	
ex 61		<i>Tukku- ja vähittäiskauppa</i>
	ex 612	<i>Vähittäiskauppa</i>
		<i>Kulku- ja kiertokauppa</i>
ex 82		<i>Yhteiskunta</i>
	821	<i>Koulutus</i>
ex 83		<i>Palvelut liike-elämälle</i>
	ex 831	<i>Lakiasiaimpanpalvelut, muut kuin liitteessä II mainitut. Tämä ryhmä sisältää patenttiasiamiehet</i>
ex 84		<i>Virkistyspalvelut</i>
	ex 841	<i>Elokuvien tuotanto, jakelu ja esittäminen (lukuun ottamatta liitteessä I mainittuja)</i>
	842	<i>Teatterit ja niitä palvelevat toiminnot</i>
90	900	<i>Toiminnot, jotka eivät sisälly muihin liitteisiin</i>

 LIITE V⁽¹⁾

<i>Luokka</i>	<i>Ryhmä</i>	
ex 01		<i>Maatalous</i>
	011	<i>Maatalous ja karjanhoito</i>
	ex 012	<i>Maataloutta palveleva toiminta</i>
		<i>- (paitsi 0121: II liite</i>
		<i>0122: III liite)</i>

⁽¹⁾ Tämän liitteen pohjana on Kansainvälinen toimialaluokitusstandardi (ISIC), jonka Yhdistyneiden Kansakuntien tilastotoimisto on esittänyt julkaisussa "Études statistiques, série M, no 4, Rev. 1", New York 1958.

Tämä luokittelu tarkentavine selityksineen on otettava perustaksi luokiteltaessa eri toiminnan aloja ryhmiin ja alaryhmiin. Nimenomaan tähän luokitteluun sisältymätön toiminta on lisättävä ryhmään, joka sisältää lähinnä samankaltaista toimintaa, Euroopan talousyhteisön taloudelliset tiedot ja etenkin tekninen kehitys huomioon otettuina.

Tehdaslaitokset on luokiteltu harjoittamansa taloudellisen toiminnan lajin mukaan, riippumatta siitä, onko työ suoritettu teollisesti vai käsityönä.

Neuvoston päätös yleisen toimintaohjelman toteuttamisen nopeuttamisesta

Neuvosto, joka

ottaa huomioon "Yleisen toimintaohjelman sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi yhteisössä" ja etenkin sen IV osaston,

ottaa huomioon aiejulistuksen, jonka neuvostoon kokoontuneet Euroopan talousyhteisön jäsenvaltioiden hallitusten edustajat hyväksyivät 12 päivänä toukokuuta 1960 yhteisön sisäisen kehityksen nopeuttamisesta sen jälkeen, kun oli hyväksytty päätös perustamissopimuksen tavoitteiden toteuttamisen aikataulun nopeuttamisesta,

kuultuaan komissiota,

- a) pyytää tältä jokaisen vaiheen toteuttamiseksi perustamissopimuksen 54 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetun hyväksytyt aikataulun mukaisesti sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi neuvostolle viipymättä ehdotuksia 54 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuiksi direktiiviksi, joiden tavoitteena on sijoittautumisvapauden toteuttamisen nopeuttaminen, etenkin mitä tulee toimintoihin, joissa tämä vapaus on erityisen hyödyllinen tuotannon ja kaupan kehitykselle,
- b) pyytää komissiolta sellaisia muutosehdotuksia yleisen toimintaohjelmaan, joiden tarkoituksena on kulloistenkin toiminnan siirtäminen siitä liitteestä, jossa ne ovat, edelliseen liitteeseen aina kun se tuntuu tarkoituksenmukaiselta ja siihen näyttää olevan mahdollisuuksia.

Tehty Brysselissä 18 päivänä joulukuuta 1961.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

Ludwig ERHARD

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 21 päivänä toukokuuta 1973,
sijoittautumiseen ja palvelujen tarjoamiseen liittyvää jäsenvaltioiden kansalaisten liikkumista ja
oleskelua yhteisön alueella koskevien rajoitusten poistamisesta**

(73/148/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 kohdan ja 63 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetut yleiset toimintaohjelmat⁽¹⁾ ja erityisesti niiden II osaston,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksessa sekä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetuissa yleisissä toimintaohjelmissa tarkoitettu henkilöiden vapaa liikkuvuus edellyttää, että liikkumista ja oleskelua yhteisössä koskevat rajoitukset poistetaan jäsenvaltioiden kansalaisilta, jotka haluavat sijoittautua toisen jäsenvaltion alueelle tai tarjota palveluja toisen jäsenvaltion alueella,

sijoittautumisvapaus voidaan täysin saavuttaa vain, jos sitä haluaville henkilöille myönnetään pysyvä oleskeluoikeus; palvelujen tarjoamisen vapaus edellyttää, että näitä palveluja tarjoavilla ja niitä vastaanottavilla henkilöillä on oleskeluoikeus ajaksi, jona palveluja tarjotaan,

sijoittautumiseen ja palvelujen tarjoamiseen liittyvää jäsenvaltioiden kansalaisten liikkumista ja oleskelua koskevien rajoitusten poistamisesta 25 päivänä helmikuuta 1964 annetulla neuvoston direktiivillä⁽⁴⁾ on annettu tätä asiaa koskevat itsenäisiin ammatinharjoittajiin sovellettavat säännökset,

jäsenvaltioiden työntekijöiden ja heidän perheidensä liikkumista ja oleskelua yhteisön alueella koskevien rajoitusten poistamisesta 15 päivänä lokakuuta 1968 annetulla neuvoston direktiivillä⁽⁵⁾, joka on korvannut 25 päivänä maaliskuuta 1964⁽⁶⁾ annetun samannimisen direktiivin, on sen jälkeen muutettu palkatussa työssä olevia henkilöitä koskevia säännöksiä,

itsenäisen ammatin harjoittajien ja heidän perheidensä liikkumista ja oleskelua yhteisössä koskevia säännöksiä olisi samoin parannettava, ja

ulkomaalaisten liikkumista ja oleskelua koskevien yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä kansanterveyteen perustuvien erityistoimenpiteiden yhteensovittamisesta on jo annettu neuvoston direktiivi 25 päivänä helmikuuta 1964⁽⁷⁾,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on poistettava tämän direktiivin mukaisesti liikkumista ja oleskelua koskevat rajoitukset:

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62 ja 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o C 19, 28.2.1972, s. 5

⁽³⁾ EYVL N:o C 67, 24.6.1972, s. 7

⁽⁴⁾ EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 845/64

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 13

⁽⁶⁾ EYVL N:o 62, 17.4.1964, s. 981/64

⁽⁷⁾ EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 850/64

- a) jäsenvaltioiden kansalaisilta, jotka ovat sijoittautuneet tai haluavat sijoittautua toiseen jäsenvaltioon toimiakseen itsenäisinä ammatinharjoittajina tai jotka haluavat tarjota palveluja toisessa jäsenvaltiossa
- b) jäsenvaltioiden kansalaisilta, jotka haluavat mennä toiseen jäsenvaltioon vastaanottaakseen palveluja
- c) tällaisten kansalaisten puolisoilta ja alle 21-vuotiailta lapsilta heidän kansalaisuudestaan riippumatta
- d) tällaisten kansalaisten tai heidän puolisoidensa suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa olevilta ja heidän huollettavinaan olevilta sukulaisilta heidän kansalaisuudestaan riippumatta.

2. Jäsenvaltioiden on helpotettava edellä 1 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettua kansalaista tai hänen puolisonsa muun perheenjäsenen maahanpääsyä, jos perheenjäsen on mainittu kansalaisten tai tämän puolison huollettavana tai jos hän siinä maassa, josta hän on peräisin, asui samassa taloudessa heidän kanssaan.

2 artikla

- Jäsenvaltioiden on myönnettävä 1 artiklassa tarkoitetuille henkilöille oikeus lähteä alueeltaan. Tätä oikeutta käytetään yksinkertaisesti esittämällä voimassa oleva henkilötodistus tai passi. Perheenjäsenillä on oltava sama oikeus kuin jäsenvaltion kansalaisella, jonka huollettavana he ovat.
- Jäsenvaltioiden on myönnettävä tai uudistettava lainsäädäntönsä mukaisesti kansalaisilleen henkilötodistus tai passi, jossa erityisesti mainitaan haltijan kansalaisuus.
- Passin on oltava voimassa ainakin kaikissa jäsenvaltioissa sekä niissä maissa, joiden kautta sen haltijan on kuljettava matkustaessaan toiseen jäsenvaltioon. Jos passi on ainoa asiakirja, jonka avulla henkilö saa laillisesti poistua maasta, passin voimassaoloajan on oltava vähintään viisi vuotta.
- Jäsenvaltiot eivät saa vaatia 1 artiklassa tarkoitettuilta henkilöiltä maastapoistumisviisumia tai asettaa vastaavaa vaatimusta.

3 artikla

- Jäsenvaltioiden on sallittava 1 artiklassa tarkoitettujen henkilöiden maahan pääsy vain voimassa oleva henkilötodistus tai passi esittämällä.
- Maahantuloviisumia tai vastaavaa asiakirjaa ei vaadita, lukuun ottamatta niitä perheenjäseniä, jotka eivät ole

jonkin jäsenvaltion kansalaisia. Jäsenvaltioiden on kaikin tavoin helpotettava näille henkilöille välttämättömien viisumien saantia.

4 artikla

1. Kunkin jäsenvaltion on myönnettävä pysyvä oleskeluoikeus niille toisen jäsenvaltion kansalaisille, jotka haluavat sijoittautua jäsenvaltion alueelle toimiakseen siellä itsenäisen ammatin harjoittajina, kun tätä toimintaa koskevat rajoitukset on perustamissopimuksen mukaisesti poistettu.

Todisteeksi oleskeluoikeudesta on annettava asiakirja nimeltä "Euroopan yhteisöjen jäsenvaltion kansalaisten oleskelulupa". Asiakirjan on oltava voimassa vähintään viisi vuotta myöntämispäivästä ja sen on oltava uudistettavissa automaattisesti.

Kuutta perättäistä kuukautta lyhyemmät muualla asumisen jaksot sekä asevelvollisuuden suorittamisesta johtuva poissaolo eivät saa vaikuttaa oleskeluluvan voimassaoloon.

Voimassa olevaa oleskelulupaa ei saa peruuttaa 1 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua henkilöä pelkästään siitä syystä, että hän sairaudesta tai tapaturmasta johtuvan tilapäisen työkyvyttömyyden vuoksi ei enää ole työssä.

Kaikkille niille jäsenvaltioiden kansalaisille, joita ei tarkoiteta ensimmäisessä alakohdassa, mutta joilla on toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukainen toimilupa toimia tuon jäsenvaltion alueella, tulee myöntää määräaikainen oleskelulupa vähintään yhtä pitkäksi ajaksi kuin toimilupa kyseiseen toimintaan on myönnetty.

Kuitenkin kaikki sellaiset ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettut kansalaiset, joihin sovelletaan edellisen alakohdan säännöksiä työn vaihtumisen vuoksi, säilyttävät oleskelulupansa sen viimeiseen voimassaolopäivään saakka.

2. Palveluja tarjoavien ja niitä vastaanottavien henkilöiden oleskeluoikeuden on oltava yhtä pitkä kuin aika, jona palveluja tarjotaan.

Jos tämä aika on kolme kuukautta pidempi, on sen jäsenvaltion, jonka alueella palveluja tarjotaan, annettava oleskeluoikeuden todisteeksi määräaikainen oleskelulupa.

Jos tämä aika on enintään kolme kuukautta, henkilötodistus tai passi, jonka avulla henkilö on tullut maahan, on riittävä oleskelua varten. Jäsenvaltio voi kuitenkin vaatia henkilöä

tekemään ilmoituksen maahantulostaan.

3. Perheenjäsenelle, joka ei ole minkään jäsenvaltion kansalainen, on annettava oleskeluun oikeuttava asiakirja, jonka on oltava yhtäläisesti voimassa kuin häntä huoltavalle kansalaiselle annettu asiakirja.

5 artikla

Oleskeluoikeuden on oltava voimassa kyseisen jäsenvaltion koko alueella.

6 artikla

Jäsenvaltio saa vaatia oleskeluluvan tai määräaikaisen oleskeluluvan hakijalta ainoastaan seuraavat asiakirjat:

- a) henkilötodistus tai passi, jolla tämä tuli jäsenvaltion alueelle,
- b) todistus siitä, että hän kuuluu johonkin 1 ja 4 artiklassa tarkoitettuun henkilöryhmään.

7 artikla

1. Jäsenvaltioiden kansalaisille oleskelua varten annettavat asiakirjat annetaan ja uudistetaan maksutta tai hintaan, joka ei ylitä kansalaisille myönnettävistä henkilötodistuksista perittäviä maksuja ja veroja. Näitä säännöksiä sovelletaan myös tällaisten oleskeluasiakirjojen antamiseksi tai uudistamiseksi vaadittaviin asiakirjoihin ja todistuksiin.

2. Edellä 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettut viisumit ovat maksuttomia.

3. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet yksinkertaistaakseen kaikki mahdollisin tavoin 1 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen saantia koskevia muodollisuuksia ja menettelyjä.

8 artikla

Jäsenvaltiot eivät saa poiketa tämän direktiivin säännöksistä muutoin kuin yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sekä kansanterveyden perusteella.

9 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Niiden on annettava komissiolle tiedoksi lakeihin, asetuksiin tai hallinnollisiin määräyksiin tehdyt muutokset, joilla on sijoittautumisen ja palvelujen tarjoamisen osalta pyritty yksinkertaistamaan 1 artiklassa tarkoitettujen henkilöiden liikkumista ja oleskelua varten edelleen vaadittavien asiakirjojen myöntämiseen liittyviä muodollisuuksia ja menettelyjä.

10 artikla

1. Sijoittautumiseen ja palvelujen tarjoamiseen liittyvää jäsenvaltioiden kansalaisten liikkumista ja oleskelua yhteisön alueella koskevien rajoitusten poistamisesta 25 päivänä helmikuuta 1964 annettua neuvoston direktiiviä sovelletaan kunnes jäsenvaltiot ovat panneet täytäntöön tämän direktiivin.

2. Edellä 1 kohdassa mainitun direktiivin mukaisesti myönnettyt oleskeluluvat ovat voimassa siihen päivään saakka, jona niiden voimassaolo seuraavaksi päättyy.

11 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 21 päivänä toukokuuta 1973.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

E. GLINNE

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 17 päivänä joulukuuta 1974,
jäsenvaltion kansalaisten oikeudesta jäädä toisen jäsenvaltion alueelle toimittuaan
siellä itsenäisinä ammatinharjoittajina**

(75/34/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 235 artiklan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen II osaston,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

sijoittautumiseen ja palvelujen tarjoamiseen liittyvää jäsenvaltioiden kansalaisten liikkumista ja oleskelua yhteisön alueella koskevien rajoitusten poistamisesta 21 päivänä toukokuuta 1973 annetun neuvoston direktiivin 73/148/ETY⁽⁴⁾ mukaisesti kukin jäsenvaltio myöntää pysyvän oleskeluoikeuden niille toisen jäsenvaltion kansalaisille, jotka sijoittautuvat sen alueelle toimiakseen itsenäisinä ammatinharjoittajina, kun tätä toimintaa koskevat rajoitukset on perustamissopimuksen mukaisesti poistettu,

on tavallista, että henkilö jatkaa pysyvää oleskelua jäsenvaltion alueella jäämällä sinne oltuaan siellä ammatinharjoittajana; sijoittautumisvapauden toteutumiseksi muodostuu este, jos tällaisissa tapauksissa ei ole oikeutta jäädä jäsenvaltion alueelle; palkatussa työssä olevien osalta ne edellytykset, joissa

tätä oikeutta voi käyttää, on jo säännelty asetuksella (ETY) N:o 1251/70⁽⁵⁾,

perustamissopimuksen 48 artiklan 3 kohdan d alakohdassa tunnustetaan työntekijöiden oikeus jäädä jäsenvaltion alueelle työskennelyään siinä jäsenvaltiossa; 54 artiklan 2 kohdassa ei nimenomaisesti määrätä itsenäisten ammatinharjoittajien vastaavasta oikeudesta; sijoittautumisen laadusta ja siinä maassa muodostuneista siteistä, jossa toimintaa on harjoitettu, johtuu kuitenkin, että näiden henkilöiden edun mukaista on, että heillä on samanlainen oikeus jäädä kyseiseen jäsenvaltioon kuin työntekijöillä; tämän toimenpiteen perustaksi olisi otettava perustamissopimuksen määräys, jossa annetaan lupa sen toteuttamiseen,

sijoittautumisvapauteen yhteisössä kuuluu, että jäsenvaltioiden kansalaiset voivat toimia itsenäisinä ammatinharjoittajina useissa jäsenvaltioissa perättäin ilman, että siitä koituu heille haittaa,

toisen jäsenvaltion alueella asuvalle jäsenvaltion kansalaiselle olisi taattava oikeus jäädä tuon jäsenvaltion alueelle, kun hän lopettaa toimintansa itsenäisenä ammatinharjoittajana tuossa jäsenvaltiossa saavutettuaan eläkeiän tai tultuaan pysyvästi työkyvyttömäksi; tämä oikeus olisi taattava myös sellaiselle jäsenvaltion kansalaiselle, joka toimittuaan itsenäisenä ammatinharjoittajana ja asuttuaan toisessa jäsenvaltiossa alkaa toimia kolmannessa jäsenvaltiossa, mutta samalla jatkaa asumistaan toisessa jäsenvaltiossa,

määriteltäessä niitä edellytyksiä, joiden perusteella syntyy oikeus jäädä maahan, olisi otettava huomioon seikat, joiden vuoksi toiminta kyseisessä jäsenvaltiossa päättyy, sekä erityisesti eläkkeelle jäämisen eli tavallisen ja ennakoitavissa olevan työelämästä pois siirtymisen sekä toisaalta pysyvän työkyvyttömyyden välillä, joka aiheuttaa toiminnan ennenaikaisen ja ennakoimattoman päättymisen; olisi asetettava eri-

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o C 14, 27.3.1973, s. 20

⁽³⁾ EYVL N:o C 142, 31.12.1972, s. 12

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 172, 28.6.1973, s. 14

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 142, 30.6.1970, s. 24

tyisedellytyksiä sellaisia tapauksia varten, joissa kyseisen henkilön puoliso on tai on ollut kyseisen jäsenvaltion kansalainen tai joissa toiminnan päättymisen johtuu työtapaturmasta tai ammattitaidusta,

jäsenvaltion kansalaisella, joka toimittuaan itsenäisenä ammatinharjoittajana toisessa jäsenvaltiossa siirtyy pois työelämästä, on oltava riittävästi aikaa päättääkseen, missä hän haluaa lopullisen asuinpaikkansa olevan,

itsenäisenä ammatinharjoittajana toimineen jäsenvaltion kansalaisen käyttäessä oikeuttaan jäädä toisen jäsenvaltion alueelle on välttämätöntä myöntää tämä oikeus myös hänen perheenjäsenilleen; siinä tapauksessa, että itsenäisenä ammatinharjoittajana toimiva jäsenvaltion kansalainen kuolee ollessaan työelämässä, hänen perheenjäsentensä oleskeluoikeuden jatkuminen on myös tunnustettava ja erityisedellytysten on koskettava sitä, ja

henkilöiden, joilla on oikeus jäädä maahan, olisi nautittava työelämästä pois siirtyneiden kansalaisten kanssa yhdenvertaista kohtelua,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on tässä direktiivissä säädetyin edellytyksin poistettava rajoitukset, jotka koskevat oikeutta jäädä niiden alueelle, toisen jäsenvaltion kansalaisilta, jotka ovat toimineet itsenäisinä ammatinharjoittajina niiden alueella, sekä heidän direktiivin 73/148/ETY 1 artiklassa määritellyiltä perheenjäseniltään.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on myönnettävä oikeus jäädä pysyvästi jäsenvaltion alueelle:

- a) jokaiselle henkilölle, joka toimintansa päättyessä on saavuttanut kyseisen jäsenvaltion lainsäädännössä säädetyin vanhuuseläkkeeseen oikeuttavan iän ja joka on toiminut itsenäisenä ammatinharjoittajana kyseisessä jäsenvaltiossa vähintään edeltävät 12 kuukautta ja asunut siellä yhtäjaksoisesti pitempään kuin kolme vuotta.

Jos tuon jäsenvaltion laki ei myönnä oikeutta vanhuuseläkkeeseen tietyille itsenäisten ammatinharjoittajien ryhmille, ikää koskeva vaatimus katsotaan täytetyksi, kun edunsaaja on täyttänyt 65 vuotta;

- b) jokaiselle, joka asuttuaan valtion alueella yhtäjaksoisesti yli kaksi vuotta lopettaa siellä itsenäisenä ammatinharjoittajana toimimisen pysyvän työkyvyttömyyden vuoksi.

Jos työkyvyttömyys johtuu työtapaturmasta tai ammattitaidusta, joka oikeuttaa hänet eläkkeeseen, josta tuon valtion jokin laitos vastaa kokonaan tai osaksi, asumisen pituudelle ei aseteta mitään edellytyksiä;

- c) jokaiselle, joka toimittuaan kyseisessä jäsenvaltiossa yhtäjaksoisesti itsenäisenä ammatinharjoittajana ja asuttuaan siellä kolme vuotta toimii toisessa jäsenvaltiossa ja jatkaa samalla asumistaan ensin mainitussa jäsenvaltiossa, jonne hän säännönmukaisesti palaa päivittäin tai vähintään kerran viikossa.

Edellä a ja b alakohdassa tarkoitettujen oikeuksien saamiseksi ne toiminnan jaksot, jotka ovat täyttyneet toisen jäsenvaltion alueella, katsotaan täyttyneiksi asuinvaltion alueella.

2. Asumisen ja toiminnan kestoajalle 1 kohdan a alakohdassa asetettuja edellytyksiä ja asumisen pituudelle 1 kohdan b alakohdassa asetettuja edellytyksiä ei sovelleta, jos itsenäisen ammatinharjoittajan puoliso on kyseisen jäsenvaltion kansalainen tai on menettänyt tuon valtion kansalaisuuden mennessään naimisiin kyseisen henkilön kanssa.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on myönnettävä 1 artiklassa tarkoitetuille itsenäisen ammatinharjoittajan perheenjäsenille, jotka asuvat hänen kanssaan jäsenvaltion alueella, oikeus oleskella siellä pysyvästi, jos kyseinen henkilö on saanut oikeuden jäädä tuon valtion alueelle 2 artiklan mukaisesti, ja jatkaa oleskeluaan vielä tämän kuoleman jälkeen.

2. Jos itsenäinen ammatinharjoittaja kuitenkin kuolee ollessaan työelämässä ennen kuin hän on saanut oikeuden jäädä kyseisen valtion alueelle, hänen perheenjäsenillään on oikeus jäädä sinne pysyvästi edellyttäen, että:

- kyseinen henkilö oli kuolinpäivänään asunut tuon jäsenvaltion alueella yhtäjaksoisesti vähintään kaksi vuotta; tai
- hänen kuolemansa aiheutui työtapaturmasta tai ammatitautista; tai
- jälkeenjäävä puoliso on asuinvaltion kansalainen tai on menettänyt tuon valtion kansalaisuuden mennessään naimisiin kyseisen henkilön kanssa.

4 artikla

1. Edellä 2 artiklan 1 kohdassa ja 3 artiklan 2 kohdassa säädetty asumisen jatkuvuus voidaan osoittaa millä tahansa asuinmaassa käytössä olevalla todistustavalla. Jatkuvuuteen eivät vaikuta väliaikaiset poissaolot, jotka eivät yhteensä ole enempää kuin kolme kuukautta vuodessa eivätkä asevelvollisuuden suorittamisesta johtuvat pidemmät poissaolot.

2. Ammatinharjoittamisen katkaisseet jaksot, jotka ovat aiheutuneet muista kuin kyseisestä henkilöstä johtuvista syistä tai jotka ovat johtuneet sairaudesta tai tapaturmasta, luetaan 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi ammatinharjoittamisjaksoiksi.

5 artikla

1. Henkilö, jolla on oikeus jäädä jäsenvaltioon, voi ryhtyä käyttämään sitä kahden vuoden kuluessa siitä, kun hän on saanut tuon oikeuden 2 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdan sekä 3 artiklan mukaisesti. Tänä aikana hän voi poistua jäsenvaltion alueelta ilman, että sillä on vaikutusta tähän oikeuteen.

2. Maahanjäämisoikeuden käyttämiseksi henkilöltä ei saa edellyttää minkään muodollisuuksien täyttämistä.

6 artikla

1. Jäsenvaltioiden on tunnustettava, että henkilöillä, joilla on oikeus jäädä niiden alueelle, on oikeus oleskelulupaun, joka:

- a) myönnetään ja uudistetaan maksutta tai hintaan, joka ei ylitä kansalaisille myönnettävistä henkilötodistuksista tai niiden uudistamisesta perittäviä maksuja ja veroja;
- b) on voimassa sen myöntävän jäsenvaltion koko alueella;
- c) on voimassa vähintään viisi vuotta ja on automaattisesti uudistettavissa.

2. Muualla asumisen jaksot, jotka eivät ole kuutta kuukautta pidempiä, tai asevelvollisuuden suorittamisesta johtuvat pidemmät poissaolot eivät vaikuta oleskeluluvan voimassaoloon.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on sovellettava niihin henkilöihin, joilla on oikeus jäädä jäsenvaltion alueelle, oikeutta yhdenvertaiseen kohteluun, joka on tunnustettu sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetuissa, tätä koskevan yleisen toimintaohjelman III osaston mukaisissa neuvoston direktiiveissä.

8 artikla

1. Tällä direktiivillä ei vaikuteta mihinkään jäsenvaltion lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten säännökseen, joka olisi muiden jäsenvaltioiden kansalaisten kannalta edullisempi.

2. Jäsenvaltioiden on helpotettava sellaisten alueeltaan poistuneiden itsenäisten ammatinharjoittajien paluuta alueelleen, jotka ovat asuneet siellä pysyvästi pitkän ajan ja toimineet siellä ja haluavat palata sinne saavutettuaan 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa määritellyn eläkeiän tai tultuaan pysyvästi työkyvyttömiksi.

9 artikla

Jäsenvaltiot saavat poiketa tästä direktiivistä ainoastaan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sekä kansanterveyden perusteella.

10 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 12 kuukauden

kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Kun tämä direktiivi on annettu tiedoksi, jäsenvaltioiden on lisäksi huolehdittava, että ne toimittavat komissiolle kaikki niiden valmisteleamat tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksiä koskevat ehdotukset laeiksi, asetuksiksi tai hallinnollisiksi määräyksiksi riittävän ajoissa, jotta komissio voi antaa niistä lausuntonsa.

11 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 17 päivänä joulukuuta 1974.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. DURAFOUR

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 17 päivänä joulukuuta 1974,
ulkomaalaisten liikkumista ja oleskelua koskevien yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä
kansanterveyteen perustuvien erityistoimenpiteiden yhteensovittamisesta annetun direktiivin
64/221/ETY soveltamisalan laajentamisesta koskemaan niitä jäsenvaltion kansalaisia, jotka
käyttävät oikeuttaan jäädä toisen jäsenvaltion alueelle toimittuaan siellä
itsenäisinä ammatinharjoittajina

(75/35/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 56 artiklan 2 kohdan ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

direktiivillä 64/221/ETY⁽³⁾ on sovitettu yhteen ulkomaalaisten liikkumista ja oleskelua koskevat yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä kansanterveyteen perustuvat erityistoimenpiteet ja direktiivillä 75/34/ETY⁽⁴⁾ säädettiin niistä edellytyksistä, joiden mukaisesti jäsenvaltion kansalaiset voivat käyttää oikeuttaan jäädä toisen jäsenvaltion alueelle toimittuaan siellä itsenäisenä ammatinharjoittajana, ja

direktiiviä 64/221/ETY tulisi sen vuoksi soveltaa niihin henkilöihin, joita direktiivin 75/34/ETY säännökset soveltuvat,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Direktiiviä 64/221/ETY on sovellettava jäsenvaltioiden kansalaisiin ja heidän perheenjäseniinsä, joilla direktiivin 75/34/ETY mukaisesti on oikeus jäädä jäsenvaltion alueelle.

2 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 12 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 17 päivänä joulukuuta 1974.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. DURAFOUR

⁽¹⁾ EYVL N:o C 14, 27.3.1973, s. 21

⁽²⁾ EYVL N:o C 142, 31.12.1972, s. 10

⁽³⁾ EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 850/64

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 14, 20.1.1975, s. 10

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 28 päivänä kesäkuuta 1990,
oleskeluoikeudesta**

(90/364/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 3 artiklan c alakohdassa määrätään, että yhteisön toiminta sisältää sen, että perustamissopimuksessa määritellyin edellytyksin jäsenvaltioiden väliltä poistetaan henkilöiden vapaata liikkuvuutta rajoittavat esteet,

perustamissopimuksen 8 a artiklassa määrätään, että sisämarkkinat toteutetaan 31 päivään joulukuuta 1992 mennessä; sisämarkkinat käsittävät alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus taataan perustamissopimuksen määräysten mukaisesti,

kansalliset säännökset jäsenvaltioiden kansalaisten oikeudesta asua toisessa jäsenvaltiossa olisi yhdenmukaistettava tämän liikkumisvapauden turvaamiseksi,

oleskeluoikeuden saaneista ei tule aiheutua kohtuutonta rasitusta vastaanottavan jäsenvaltion julkiselle taloudelle,

tämä oikeus voi todella toteutua vain, jos se myönnetään myös perheenjäsenille,

direktiiveissä 68/360/ETY⁽⁴⁾ ja 64/221/ETY⁽⁵⁾ säädettyjen kaltaisten hallinnollisten järjestelyjen tulisi koskea myös tämän direktiivin edunsaajia, ja

perustamissopimuksessa ei ole muuta tämän direktiivin antamiseen valtuuttavaa määräystä kuin 235 artikla,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on myönnettävä oleskeluoikeus sellaisille jäsenvaltioiden kansalaisille, joilla ei tätä oikeutta ole yhteisön oikeuden muiden säännösten perusteella, sekä heidän 2 kohdassa tarkoitetuille perheenjäsenilleen, edellyttäen että he itse ja heidän perheenjäsenensä kuuluvat sairausvakuutuksen piiriin kaikkien riskien varalta vastaanottavassa jäsenvaltiossa ja että heillä on riittävästi tuloja ja varoja, niin, että he eivät oleskeluaikanaan joudu turvautumaan vastaanottavan maan sosiaalihuoltojärjestelmään.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettut tulot ja varat katsotaan riittäviksi, jos ne ylittävät vastaanottavan jäsenvaltion omille kansalaisille annettavan sosiaalihuollon tulo- ja varallisuusrajan ottaen huomioon oleskeluluvan hakijan ja tarvittaessa 2 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden henkilökohtaiset olosuhteet.

Jos toisen alakohdan määritelmää ei voida jossain jäsenvaltiossa soveltaa, oleskelulupaa hakevan henkilön tulot ja varat katsotaan riittäviksi, jos ne ylittävät vastaanottavan maan vähimmäiseläkkeen määrän.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 191, 28.7.1989, s. 5 ja

EYVL N:o C 26, 3.2.1990, s. 22

⁽²⁾ 13 päivänä kesäkuuta 1990 annettu lausunto (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL N:o C 329, 30.12.1989, s. 25

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 13

⁽⁵⁾ EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 850/64

2. Kansalaisuudesta riippumatta oikeus asettua toiseen jäsenvaltioon oleskeluoikeuden saajan kanssa on:

- a) puolisollla ja puolisoitten huollettavina olevilla jälkeläisillä;
- b) oleskeluoikeuden saajan ja hänen puolisonsa huollettavina olevilla sukulaisilla ylenevässä polvessa.

2 artikla

1. Oleskeluoikeus on vahvistettava myöntämällä asiakirja nimeltä "ETY:n jäsenvaltion kansalaisen oleskelulupa", jonka voimassaoloaika voidaan rajoittaa viideksi vuodeksi ja joka voidaan uudistaa. Jäsenvaltiot voivat, jos ne pitävät sitä tarpeellisenä, kuitenkin vaatia luvan uudistamista kahden ensimmäisen vuoden oleskelun jälkeen. Jos perheenjäsen ei ole jäsenvaltion kansalainen, hänelle on annettava oleskeluun oikeuttava asiakirja, jonka on oltava yhtäläisesti voimassa kuin häntä huoltavalle kansalaiselle annettu asiakirja.

Oleskeluluvan tai vastaavan asiakirjan antamista varten jäsenvaltio saa vaatia luvan hakijalta vain voimassaolevan henkilötodistuksen tai passin sekä todistuksen siitä, että hän täyttää 1 artiklan mukaiset edellytykset.

2. Direktiivin 68/360/ETY 2 ja 3 artiklaa ja 6 artiklan 1 kohdan a alakohdtaa ja 2 kohtaa sekä 9 artiklaa sovelletaan soveltuvin osin tämän direktiivin edunsaajiin.

Jäsenvaltion kansalaisen puolisollla ja huollettavina olevilla lapsilla, joilla on oleskeluoikeus jonkin jäsenvaltion alueella, on oikeus ryhtyä palkattuun työhön tai toimia itsenäisinä ammatinharjoittajina koko kyseisen jäsenvaltion alueella, myös siinä tapauksessa, että he eivät ole minkään jäsenvaltion kansalaisia.

Jäsenvaltiot saavat poiketa tämän direktiivin säännöksistä ainoastaan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sekä kansanterveyden perusteella. Tällöin on sovellettava direktiiviä 64/221/ETY.

3. Tämä direktiivi ei vaikuta voimassa olevaan toisen asunnon hankintaa koskevaan lainsäädäntöön.

3 artikla

Oleskeluoikeuden on oltava voimassa niin kauan kuin edunsaaja täyttää 1 artiklassa olevat edellytykset.

4 artikla

Komissio laatii viimeistään kolmen vuoden kuluttua tämän direktiivin täytäntöönpanosta, ja sen jälkeen joka kolmas vuosi, kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta ja toimittaa sen Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 1992. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

6 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 28 päivänä kesäkuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. GEOGHEGAN-QUINN

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 28 päivänä kesäkuuta 1990,
ammattitoimintansa lopettaneiden työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien
oleskeluoikeudesta**

(90/365/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 3 artiklan c alakohdassa määrätään, että yhteisön toiminta sisältää sen, että perustamissopimuksessa määritellyin edellytyksin jäsenvaltioiden väliltä poistetaan henkilöiden vapaata liikkuvuutta rajoittavat esteet,

perustamissopimuksen 8 a artiklassa määrätään, että sisämarkkinat toteutetaan 31 päivään joulukuuta 1992 mennessä; sisämarkkinat käsittävät alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus taataan perustamissopimuksen määräysten mukaisesti,

perustamissopimuksen 48 ja 52 artiklassa määrätään työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien vapaasta liikkuvuudesta, mikä edellyttää oleskeluoikeutta siinä jäsenvaltiossa, jossa ammattia harjoitetaan; on toivottavaa, että oleskeluoikeus myönnetään myös niille henkilöille, jotka ovat lopettaneet ammattitoimintansa, vaikka he eivät olisikaan käyttäneet liikkumisvapauttaan ollessaan työelämässä,

oleskeluoikeuden saaneista ei tule aiheutua kohtuutonta rasitusta vastaanottavan jäsenvaltion julkiselle taloudelle,

asetuksen (ETY) N:o 1408/71⁽⁴⁾ 10 artiklan mukaisesti, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (ETY) N:o 1390/81⁽⁵⁾, työkyvyttömyys- tai vanhuusetuuskien tai työtapa-turma- tai ammattitautieläkkeen saajat ovat oikeutettuja näihin etuuksiin silloinkin, kun he eivät asu sen jäsenvaltion alueella, jossa maksamisesta vastuussa oleva vakuutuslaitos sijaitsee,

tämä oikeus voi todella toteutua vain, jos se on myönnettään myös perheenjäsenille,

direktiiveissä 68/360/ETY⁽⁶⁾ ja 64/221/ETY⁽⁷⁾ säädettyjen kaltaisten hallinnollisten järjestelyjen tulisi koskea myös tämän direktiivin edunsaajia, ja

perustamissopimuksessa ei ole muuta tämän direktiivin antamiseen valtuuttavaa määrystä kuin 235 artikla,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on myönnettävä oleskeluoikeus sellaisille jäsenvaltioiden kansalaisille, jotka ovat olleet palkatussa työssä tai toimineet itsenäisinä ammatinharjoittajina, sekä heidän 2 kohdassa tarkoitetuille perheenjäsenilleen, edellyttäen että he saavat työkyvyttömyys- tai varhaiseläkettä tai vanhuusetuutta taikka työtapa-turma- tai ammattitautieläkettä, joka on suuruudeltaan siinä määrin riittävä, että he eivät oleskeluaikanaan joudu turvautumaan vastaanottavan jäsenvaltion sosiaaliturva-järjestelmään, ja edellyttäen myös, että he kuuluvat sairausva-kuutuksen piiriin kaikkien riskien varalta vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

Oleskeluluvan hakijan tulot ja varat katsotaan riittäviksi, jos ne ylittävät vastaanottavan jäsenvaltion omille kansalaisille annettavan sosiaalihuollon tulo- ja varallisuusrajan ottaen huomioon 2 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden henkilökohtaiset olosuhteet.

Jos toisen alakohdan määritelmää ei voida jossain jäsenvaltiossa soveltaa, oleskelulupaa hakevan henkilön tulot ja varat katsotaan riittäviksi, jos ne ylittävät vastaanottavan maan vähimmäiseläkkeen määrän.

2. Kansalaisuudesta riippumatta oikeus asettua toiseen jäsenvaltioon oleskeluoikeuden saajan kanssa on:

- a) puolisoilla ja puolisoitten huollettavina olevilla jälkeläisillä;
- b) oleskeluoikeuden saajan ja hänen puolisonsa huollettavina olevilla sukulaisilla ylenevässä polvessa.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 191, 28.7.1989, s. 3 ja EYVL N:o C 26, 3.2.1990, s. 19

⁽²⁾ 13 päivänä kesäkuuta 1990 annettu lausunto (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL N:o C 329, 30.12.1989, s. 25

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 149, 5.7.1971, s. 2

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 143, 29.5.1981, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 13

⁽⁷⁾ EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 850/64

2 artikla

1. Oleskeluoikeus on vahvistettava myöntämällä asiakirja nimeltä "ETY:n jäsenvaltion kansalaisen oleskelulupa", jonka voimassaoloaika voidaan rajoittaa viideksi vuodeksi ja joka voidaan uudistaa. Jäsenvaltiot voivat, jos ne pitävät sitä tarpeellisena, kuitenkin vaatia luvan uudistamista kahden ensimmäisen vuoden oleskelun jälkeen. Jos perheenjäsen ei ole jäsenvaltion kansalainen, hänelle on annettava oleskeluun oikeuttava asiakirja, jonka on oltava yhtäläisesti voimassa kuin häntä huoltavalle kansalaiselle annettu asiakirja.

Oleskeluluvan tai vastaavan asiakirjan antamista varten jäsenvaltio saa vaatia luvan hakijalta vain voimassaolevan henkilötodistuksen tai passin sekä todistuksen siitä, että hän täyttää 1 artiklan mukaiset edellytykset.

2. Direktiivin 68/360/ETY 2 ja 3 artiklaa ja 6 artiklan 1 kohdan a alakohtaa ja 2 kohtaa sekä 9 artiklaa sovelletaan soveltuvin osin tämän direktiivin edunsaajiin.

Jäsenvaltion kansalaisen puolisoilla ja huollettavilla lapsilla, joilla on oleskeluoikeus jonkin jäsenvaltion alueella, on oikeus ryhtyä palkattuun työhön tai toimia itsenäisinä ammatinharjoittajina koko kyseisen jäsenvaltion alueella, myös siinä tapauksessa, että he eivät ole minkään jäsenvaltion kansalaisia.

Jäsenvaltiot saavat poiketa tämän direktiivin säännöksistä ainoastaan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sekä kansanterveyden perusteella. Tällöin on sovellettava direktiiviä 64/221/ETY.

3. Tämä direktiivi ei vaikuta voimassa olevaan toisen asunnon hankintaa koskevaan lainsäädäntöön.

3 artikla

Oleskeluoikeuden on oltava voimassa niin kauan kuin edunsaaja täyttää 1 artiklassa olevat edellytykset.

4 artikla

Komissio laatii viimeistään kolmen vuoden kuluttua tämän direktiivin täytäntöönpanosta, ja sen jälkeen joka kolmas vuosi, kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta ja toimittaa sen Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 1992. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

6 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 28 päivänä kesäkuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. GEOGHEGAN-QUINN

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 28 päivänä kesäkuuta 1990,
opiskelijoiden oleskeluoikeudesta**

(90/366/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 3 artiklan c alakohdassa määrätään, että yhteisön toiminta sisältää sen, että perustamissopimuksessa määritellyin edellytyksin jäsenvaltioiden väliltä poistetaan henkilöiden vapaata liikkuvuutta rajoittavat esteet,

perustamissopimuksen 8 a artiklassa määrätään, että sisämarkkinat toteutetaan 31 päivään joulukuuta 1992 mennessä; sisämarkkinat käsittävät alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus taataan perustamissopimuksen määräysten mukaisesti,

yhteisön tuomioistuimen ratkaisun mukaan perustamissopimuksen 128 ja 7 artiklalla kielletään jäsenvaltioiden kansalaisien syrjintä otettaessa opiskelijoita ammatilliseen koulutukseen yhteisössä,

opiskelijoiden oleskeluoikeus kuuluu niihin toisiinsa liittyviin toimenpiteisiin, joilla edistetään ammatillista koulutusta,

oleskeluoikeuden saaneista ei tule aiheutua kohtuutonta rasitusta vastaanottavan jäsenvaltion julkiselle taloudelle,

opiskelijoilta myönnettävä avustus ei nykyisessä yhteisön oikeudessa kuulu yhteisön tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen soveltamisalaan sen 7 artiklan mukaisesti,

jäsenvaltioiden tulee toteuttaa hallinnollisia toimenpiteitä mahdollistaakseen oleskelun ilman syrjintää,

oleskeluoikeus voi todella toteutua vain, jos se on myönnettävä myös puolisolille ja puolisoitten huollettavina oleville lapsille,

direktiiveissä 68/360/ETY⁽⁴⁾ ja 64/221/ETY⁽⁵⁾ säädetyjen kaltaisten hallinnollisten järjestelyjen tulisi koskea myös

tämän direktiivin edunsaajia,

tätä direktiiviä ei sovelleta opiskelijoihin, joilla on oleskeluoikeus sen perusteella, että he harjoittavat tai ovat harjoittaneet taloudellista toimintaa tai ovat siirtotyöläisen perheen jäseniä, ja

perustamissopimuksessa ei ole muuta tämän direktiivin antamiseen valtuuttavaa määräystä kuin 235 artikla,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Helpottaakseen ammatilliseen koulutukseen pääsyä jäsenvaltion on myönnettävä oleskeluoikeus jokaiselle opiskelijalle, joka on jäsenvaltion kansalainen ja jolla ei ole tätä oikeutta yhteisön oikeuden muiden säännösten nojalla, sekä opiskelijan puolisoille ja huollettaville lapsille, kun opiskelija osoittaa asianomaiselle kansalliselle viranomaiselle ilmoittamalla tai muulla vähintään vastaavalla opiskelijan valitsemalla tavalla, että hänellä on riittävät tulot ja varat, niin että hän ei joudu oleskelaikanaan turvautumaan vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmään, edellyttäen että opiskelija on kirjoittautunut hyväksytyyn oppilaitokseen osallistuakseen ammatilliseen koulutukseen ja että hän kuuluu vastaanottavassa jäsenvaltiossa kaikkien riskien varalta annetun sairausvakuutuksen piiriin.

2 artikla

1. Oleskeluoikeus koskee ainoastaan aikaa, jonka kyseiset opinnot kestävät.

Oleskeluoikeus on vahvistettava myöntämällä asiakirja nimeltä "ETY:n jäsenvaltion kansalaisen oleskelulupa", jonka voimassaoloaika voidaan rajoittaa opintojen kestoajaksi, tai yhteen vuoteen, jos opinnot kestävät yli vuoden, jolloin oleskelulupa tulee uudistaa vuosittain. Jos perheenjäsen ei ole jäsenvaltion kansalainen, hänelle on annettava oleskeluun oikeuttava asiakirja, jonka on oltava yhtäläisesti voimassa kuin häntä huoltavalle kansalaiselle annettu asiakirja.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 191, 28.7.1989, s. 2 ja EYVL N:o C 26, 3.2.1990, s. 15

⁽²⁾ Lausunto on annettu 13 päivänä kesäkuuta 1990 (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL N:o C 329, 30.12.1989, s. 25

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 13

⁽⁵⁾ EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 850/64

Oleskeluluvan tai vastaavan asiakirjan antamiseksi jäsenvaltio saa vaatia ainoastaan, että luvan hakija esittää voimassaolevan henkilötodistuksen tai passin sekä todistuksen siitä, että hän täyttää 1 artiklan mukaiset edellytykset.

2. Direktiivin 68/360/ETY 2, 3 ja 9 artiklaa sovelletaan soveltuvin osin tämän direktiivin edunsaajiin.

Jäsenvaltion kansalaisen puolisoilla ja huollettavilla lapsilla, joilla on oleskeluoikeus jonkin jäsenvaltion alueella, on oikeus ryhtyä palkattuun työhön tai toimia itsenäisinä ammattinharjoittajina koko kyseisen jäsenvaltion alueella, myös siinä tapauksessa, että he eivät ole minkään jäsenvaltion kansalaisia.

Jäsenvaltiot saavat poiketa tämän direktiivin säännöksistä ainoastaan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sekä kansanterveyden perusteella; tällaisessa tapauksessa sovelletaan direktiivin 64/221/ETY 2 – 9 artiklaa.

3 artikla

Tällä direktiivillä ei oleskeluluvan saaneelle opiskelijalle anneta oikeutta vastaanottavan jäsenvaltion antamaan toimeentuloturvaan.

4 artikla

Oleskeluoikeus on voimassa niin kauan kuin edunsaaja täyttää 1 artiklassa olevat edellytykset.

5 artikla

Komissio laatii viimeistään kolmen vuoden kuluttua tämän direktiivin täytäntöönpanosta, ja sen jälkeen joka kolmas vuosi,

kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta ja toimittaa sen Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

Komissio kiinnittää erityistä huomiota niihin vaikeuksiin, joita 1 artiklan täytäntöönpanoon saattaa jäsenvaltioissa liittyä, ja tekee tarvittaessa neuvostolle ehdotuksia näiden vaikeuksien ratkaisemiseksi.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 1992. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

7 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 28 päivänä kesäkuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. GEOGHEGAN-QUINN

1992 vp — HE 95

Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvien sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä

NIDE VIII

Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen liite VI

Liite VI Sosiaaliturva

LIITE VI
SOSIAALITURVA

Luettelo, josta määrätään 29 artiklassa

	Sivu	
JOHDANTO	3	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN
ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET	3	(383 R 2001)
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3	(385 R 1660)
SÄÄDÖKSET, JOTKA SOPIMUSPUOLTEN		(385 R 1661)
ON OTETTAVA AIHEELLISELLA TAVALLA		(1 85 I)
HUOMIOON	29	(386 R 3811)
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN		(389 R 1305)
ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	33	(389 R 2332)
SOPIMUKSEN 101 ARTIKLAN 1 KOHDAN		(389 R 3427)
MUKAISESTA EFTA-VALTIOIDEN OSAL-		(391 R 2195)
LISTUMISESTA SIIRTOTYÖLÄISTEN SOSI-		383 R 2001
AALITURVAN HALLINTOTOIMIKUNTAAN		385 R 1660
SEKÄ KYSEISEN TOIMIKUNNAN YHTEY-		385 R 1661
DESSÄ OLEVAAN TILINTARKASTUSLAU-		(1 85 I)
TAKUNTAAN	34	386 R 0513
		386 R 3811
		389 R 1305
		389 R 2332
		389 R 3427
		391 R 2195

LIITE VI

SOSIAALITURVA

Luettelo, josta määrätään 29 artiklassa

JOHDANTO

Jos säädöksissä, joihin tässä liitteessä viitataan, on yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisia käsitteitä tai jos niissä viitataan yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisiin menettelyihin, kuten

- johdanto-osat,
- ne, joille yhteisön säädökset on osoitettu,
- viittaukset EY:n alueisiin tai kieliin,
- viittaukset EY:n jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, EY:n jäsenvaltioiden julkisiin yksiköihin, yrityksiin tai yksilöihin suhteessa toisiinsa sekä
- viittaukset tietojenanto- ja ilmoitusmenettelyihin,

noudatetaan, mitä laaja-alaisista mukautuksista tehdyssä pöytäkirjassa I määrätään, jollei tässä liitteessä toisin määrätä.

ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET

I. Tätä liitettä sovellettaessa ja pöytäkirjassa I olevien määräysten estämättä niissä säädöksissä, joihin viitataan, ilmaisun ”jäsenvaltio(t)” katsotaan tarkoittavan sillä asianomaisissa EY:n säädöksissä olevan merkityksen lisäksi Islantia, Itävaltaa, Liechtensteinia, Norjaa, Ruotsia, Suomea ja Sveitsiä.

II. Sovellettaessa säädöksiä, joihin tässä liitteessä viitataan, tämän sopimuksen soveltamiseksi Euroopan yhteisöjen komission yhteydessä toimivalle siirtotyöläisten sosiaaliturvan hallintotoimikunnalle annetut oikeudet ja velvollisuudet sekä edellä mainitun hallintotoimikunnan yhteydessä toimivalle tilintarkastuslautakunnalle annetut oikeudet ja velvollisuudet

kuuluvat sopimuksen VII osan määräysten mukaisesti ETA:n sekakomitealle.

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. Neuvoston asetus (ETY) N:o 1408/71, annettu 14 päivänä kesäkuuta 1971, sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä,

sellaisena kuin se on ajan tasalle saatettuna seuraavalla:

— **383 R 2001:** neuvoston asetus (ETY) N:o 2001/83, annettu 2 päivänä kesäkuuta 1983 (EYVL N:o L 230, 22.8.1983, s. 6)

ja myöhemmin muutettuna seuraavilla:

— **385 R 1660:** neuvoston asetus (ETY) N:o 1660/85, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1985 (EYVL N:o L 160, 20.6.1985, s. 1)

— **385 R 1661:** neuvoston asetus (ETY) N:o 1661/85, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1985 (EYVL N:o L 160, 20.6.1985, s. 7)

— **1 85 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.85, s. 170)

— **386 R 3811:** neuvoston asetus (ETY) N:o 3811/86, annettu 11 päivänä joulukuuta 1986 (EYVL N:o L 355, 16.12.1986, s. 5)

— **389 R 1305:** neuvoston asetus (ETY) N:o 1305/89, annettu 11 päivänä toukokuuta 1989 (EYVL N:o L 131, 13.5.1989, s. 1)

— **389 R 2332:** neuvoston asetus (ETY) N:o 2332/89, annettu 18 päivänä heinäkuuta 1989 (EYVL N:o L 224, 2.8.1989, s. 1)

— **389 R 3427:** neuvoston asetus (ETY) N:o 3427/89, annettu 30 päivänä lokakuuta 1989 (EYVL N:o L 331, 16.11.1989, s. 1)

— **391 R 2195:** neuvoston asetus (ETY) N:o 2195/91, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1991 (EYVL N:o L 206, 29.7.1991, s. 2)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskevat seuraavat mukautukset:

a) Asetuksen 1 artiklan j alakohdan kolmatta alakohtaa ei sovelleta.

b) Asetuksen 10 artiklan 1 kohdan ensimmäistä alakohtaa ei sovelleta Sveitsin valtakunnalliseen lakiin vanhuus-, jälkeenjäneiden ja työkyvyttömyysvakuutuksen lisäetuksista 1 päivään tammikuuta 1996 asti.

c) Korvataan 88 artiklassa oleva ilmaisu ”perustamissopimuksen 106 artiklan” ilmaisulla ”ETA-sopimuksen 41 artiklan”.

d) Asetuksen 94 artiklan 9 kohtaa ei sovelleta.

e) Asetuksen 96 artiklaa ei sovelleta.

f) Asetuksen 100 artiklaa ei sovelleta.

g) Lisätään liitteessä I olevaan I osaan seuraava:

”M. ITÄVALTA

Ei mitään.

N. SUOMI

Henkilöä, joka on työeläkejärjestelmää koskevassa lainsäädännössä tarkoitettu palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, pidetään vastaavasti asetuksen 1 artiklan a alakohdan ii alakohdassa tarkoitettuna palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana.

O. ISLANTI

Henkilöä, joka on sosiaaliturvalain työtapaturvavakuutusta koskevilla säännöksissä tarkoitettu palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, pidetään vastaavasti asetuksen 1 artiklan a alakohdan ii alakohdassa tarkoitettuna palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana.

P. LIECHTENSTEIN

Ei mitään.

Q. NORJA

Henkilöä, joka on kansallisessa vakuutuslaisa tarkoitettu palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, pidetään vastaavasti asetuksen 1 artiklan a alakohdan ii alakohdassa

tarkoitettuna palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana.

R. RUOTSI

Henkilöä, joka on työtapaturvavakuutuslainsäädännössä tarkoitettu palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, pidetään vastaavasti asetuksen 1 artiklan a alakohdan ii alakohdassa tarkoitettuna palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana.

S. SVEITSI

Ei mitään.”

h) Lisätään liitteessä I olevaan II osaan seuraava:

”M. ITÄVALTA

Ei mitään.

N. SUOMI

Määrättäessä oikeudesta luontoisetuksiin asetuksen III osaston 1 luvun säännösten nojalla ’perheenjäsenellä’ tarkoitetaan puolisoa tai lasta siten, kuin sairausvakuutuslaissa on määritetty.

O. ISLANTI

Määrättäessä oikeudesta luontoisetuksiin asetuksen III osaston 1 luvun säännösten nojalla ’perheenjäsenellä’ tarkoitetaan puolisoa tai alle 25-vuotiasta lasta.

P. LIECHTENSTEIN

Määrättäessä oikeudesta luontoisetuksiin asetuksen III osaston 1 luvun säännösten nojalla ’perheenjäsenellä’ tarkoitetaan puolisoa tai alle 25-vuotiasta huollettavaa lasta.

Q. NORJA

Määrättäessä oikeudesta luontoisetuksiin asetuksen III osaston 1 luvun säännösten nojalla ’perheenjäsenellä’ tarkoitetaan puolisoa tai alle 25-vuotiasta lasta.

R. RUOTSI

Määrättäessä oikeudesta luontoisetuksiin asetuksen III osaston 1 luvun säännösten nojalla ’perheenjäsenellä’ tarkoitetaan puolisoa tai alle 18-vuotiasta lasta.

S. SVEITSI

’Perheenjäsenellä’ tarkoitetaan perheenjäsentä siten, kuin toimivaltaisen valtion lainsäädännössä on määritetty. Kuitenkin oikeudesta luontoisetuksiin asetuksen 22 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 31 artiklan nojalla määrättäessä ’perheenjäsenellä’ tarkoitetaan puolisoa tai alle 25-vuotiasta huollettavaa lasta.”

i) Lisätään liitteessä II olevaan I osaan seuraava:

”M. ITÄVALTA

Ei mitään.

N. SUOMI

Ei mitään.

O. ISLANTI

Ei mitään.

P. LIECHTENSTEIN

Ei mitään.

Q. NORJA

Ei mitään.

R. RUOTSI

Ei mitään.

S. SVEITSI

Ei mitään.”

j) Lisätään liitteessä II olevaan II osaan seuraava:

”M. ITÄVALTA

Synnytysavustuksen yleinen osa.

N. SUOMI

Äitiyspakkaus tai kertasuoritteinen äitiysavustus äitiysavustuslain nojalla.

O. ISLANTI

Ei mitään.

P. LIECHTENSTEIN

Ei mitään.

Q. NORJA

Kertasuoritteiset avustukset, jotka kansallisen vakuutuslain nojalla maksetaan synnytyksen yhteydessä.

R. RUOTSI

Ei mitään.

S. SVEITSI

Synnytysavustukset asianomaisen kantonin perhe-etuuksia koskevan lainsäädännön nojalla (Fribourg, Genève, Jura, Luzern, Neuchâtel, Schaffhausen, Schwyz, Solothurn, Uri, Valais, Vaud).”

k) Lisätään liitteessä III olevaan A osaan seuraava:

”67. ITÄVALTA — BELGIA

a) Sosiaaliturvasta 4 päivänä huhtikuuta 1977 tehdyn sopimuksen 4 artikla kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

b) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan III kohta kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

68. ITÄVALTA — TANSKA

a) Sosiaaliturvasta 16 päivänä kesäkuuta 1987 tehdyn sopimuksen 4 artikla kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

b) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan I kohta kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

69. ITÄVALTA — SAKSA

a) Sosiaaliturvasta 22 päivänä joulukuuta 1966 tehdyn sopimuksen 41 artikla, sellaisena kuin se on muutettuna 10 päivänä huhtikuuta 1969 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 1, 29 päivänä maaliskuuta 1974 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 2 ja 29 päivänä elokuuta 1980 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 3.

b) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan 3 kohdan c alakohta, 3 kohdan d alakohta, 17 kohta, 20 kohdan a alakohta ja 21 kohta.

c) Mainitun sopimuksen 3 artikla kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

d) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan 3 kohdan g alakohta kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

e) Sopimuksen 4 artiklan 1 kohta Saksan lainsäädännön osalta, jonka mukaan tapaturmat (ja ammattitaudit), jotka tapahtuvat Saksan liittotasavallan alueen ulkopuolella, ja kaudet, jotka ovat täyttyneet kyseisen alueen ulkopuolella, eivät johda etuuksien maksamiseen tai johtavat etuuksien maksamiseen vain tietyin edellytyksin, kun niihin oikeutetut asuvat Saksan liittotasavallan alueen ulkopuolella tapauksissa, joissa:

i) etuus on jo myönnetty tai voitaisiin myöntää sopimuksen voimaantulopäivänä;

ii) asianomainen henkilö on muuttanut vakituisesti asumaan Itävaltaan ennen sopimuksen voimaantuloa ja eläke- ja tapaturmavakuutuksen eläkkeiden myöntäminen alkoi vuoden kuluessa sopimuksen voimaantuloa.

f) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan 19 kohdan b alakohta. Sovellettaessa tämän määräyksen 3 kohdan c alakohtaa toimivaltaisen laitoksen huomioon ottaman määrän ei tule ylittää määrää, joka on maksettava niiden vastaavien kausien osalta, jotka kyseisen laitoksen on korvattava.

g) Mainitun sopimuksen 10 päivänä huhtikuuta 1969 tehdyssä lisäsopimuksessa N:o 1 oleva 2 artikla.

h) Työttömyysvakuutuksesta 19 päivänä

heinäkuuta 1978 tehdyn sopimuksen 1 artiklan 5 kohta ja 8 artikla.

i) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan 10 kohta.

70. ITÄVALTA — ESPANJA

a) Sosiaaliturvasta 6 päivänä marraskuuta 1981 tehdyn sopimuksen 4 artikla kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

b) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan II kohta kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

71. ITÄVALTA — RANSKA

Ei mitään.

72. ITÄVALTA — KREIKKA

a) Sosiaaliturvasta 14 päivänä joulukuuta 1979 tehdyn sopimuksen 4 artikla, sellaisena kuin se on muutettuna 21 päivänä toukokuuta 1986 tehdyllä lisäsopimuksella, kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

b) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan II kohta kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

73. ITÄVALTA — IRLANTI

Sosiaaliturvasta 30 päivänä syyskuuta 1988 tehdyn sopimuksen 4 artikla kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

74. ITÄVALTA — ITALIA

a) Sosiaaliturvasta 21 päivänä tammikuuta 1981 tehdyn sopimuksen 5 artiklan 3 kohta ja 9 artiklan 2 kohta.

b) Mainitun sopimuksen 4 artikla kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

c) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan 2 kohta kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

75. ITÄVALTA — LUXEMBURG

a) Sosiaaliturvasta 21 päivänä joulukuuta 1971 tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna 16 päivänä toukokuuta 1973 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 1 ja 9 päivänä lokakuuta 1978 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 2.

b) Mainitun sopimuksen 3 artiklan 2 kohta kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

c) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan III kohta kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

76. ITÄVALTA — ALANKOMAAT

a) Sosiaaliturvasta 7 päivänä maaliskuuta 1974 tehdyn sopimuksen 3 artikla, sellaisena kuin se on muutettuna 5 päivänä marraskuuta 1980 tehdyllä lisäsopimuksella, kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

b) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan

II kohta kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

77. ITÄVALTA — PORTUGALI

Ei mitään.

78. ITÄVALTA — YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

a) Sosiaaliturvasta 22 päivänä heinäkuuta 1980 tehdyn sopimuksen 3 artikla, sellaisena kuin se on muutettuna 9 päivänä joulukuuta 1985 tehdyllä lisäsopimuksella, kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

b) Mainitun sopimuksen luontoisuuksia koskeva pöytäkirja lukuun ottamatta 2 artiklan 3 kohtaa niiden henkilöiden osalta, jotka eivät voi hakea hoitoa asetuksen III osaston 1 luvun mukaisesti.

79. ITÄVALTA — SUOMI

a) Sosiaaliturvasta 11 päivänä joulukuuta 1985 tehdyn sopimuksen 4 artikla kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

b) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan II kohta kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

80. ITÄVALTA — ISLANTI

Ei sopimusta.

81. ITÄVALTA — LIECHTENSTEIN

Sosiaaliturvasta 26 päivänä syyskuuta 1968 tehdyn sopimuksen 4 artikla, sellaisena kuin se on muutettuna 16 päivänä toukokuuta 1977 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 1 ja 22 päivänä lokakuuta 1987 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 2, rahaetuksien maksamisen osalta kolmannessa valtiossa asuville.

82. ITÄVALTA — NORJA

a) Sosiaaliturvasta 27 päivänä elokuuta 1985 tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohta.

b) Mainitun sopimuksen 4 artikla kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

c) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan II kohta kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

83. ITÄVALTA — RUOTSI

a) Sosiaaliturvasta 11 päivänä marraskuuta 1975 tehdyn sopimuksen 4 artikla ja 24 artiklan 1 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna 21 päivänä lokakuuta 1982 tehdyllä lisäsopimuksella, kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

b) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan II kohta kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

84. ITÄVALTA — SVEITSI

Sosiaaliturvasta 15 päivänä marraskuuta 1967 tehdyn sopimuksen 4 artikla, sellaisena kuin se on muutettuna 17 päivänä toukokuuta

1973 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 1, 30 päivänä marraskuuta 1977 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 2 ja 14 päivänä joulukuuta 1987 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 3, rahaetuksien maksamisen osalta kolmannessa valtiossa asuville henkilöille.

85. SUOMI — BELGIA

Ei sopimusta.

86. SUOMI — TANSKA

Sosiaaliturvasta 5 päivänä maaliskuuta 1981 tehdyn pohjoismaisen sopimuksen 14 artiklan 4 kohta.

87. SUOMI — SAKSA

a) Sosiaaliturvasta 23 päivänä huhtikuuta 1979 tehdyn sopimuksen 4 artikla.

b) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan 9 kohdan a alakohta.

88. SUOMI — ESPANJA

Sosiaaliturvasta 19 päivänä joulukuuta 1985 tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohta.

89. SUOMI — RANSKA

Ei sopimusta.

90. SUOMI — KREIKKA

Sosiaaliturvasta 11 päivänä maaliskuuta 1988 tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohta ja 21 artikla.

91. SUOMI — IRLANTI

Ei sopimusta.

92. SUOMI — ITALIA

Ei sopimusta.

93. SUOMI — LUXEMBURG

Sosiaaliturvasta 15 päivänä syyskuuta 1988 tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohta.

94. SUOMI — ALANKOMAAT

Ei sopimusta.

95. SUOMI — PORTUGALI

Ei sopimusta.

96. SUOMI — YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Ei mitään.

97. SUOMI — ISLANTI

Sosiaaliturvasta 5 päivänä maaliskuuta 1981 tehdyn pohjoismaisen sopimuksen 14 artiklan 4 kohta.

98. SUOMI — LIECHTENSTEIN

Ei sopimusta.

99. SUOMI — NORJA

Sosiaaliturvasta 5 päivänä maaliskuuta 1981 tehdyn pohjoismaisen sopimuksen 14 artiklan 4 kohta.

100. SUOMI — RUOTSI

Sosiaaliturvasta 5 päivänä maaliskuuta 1981 tehdyn pohjoismaisen sopimuksen 14 artiklan 4 kohta.

101. SUOMI — SVEITSI

Sosiaaliturvasta 28 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohta.

102. ISLANTI — BELGIA

Ei sopimusta.

103. ISLANTI — TANSKA

Sosiaaliturvasta 5 päivänä maaliskuuta 1981 tehdyn pohjoismaisen sopimuksen 14 artiklan 4 kohta.

104. ISLANTI — SAKSA

Ei sopimusta.

105. ISLANTI — ESPANJA

Ei sopimusta.

106. ISLANTI — RANSKA

Ei sopimusta.

107. ISLANTI — KREIKKA

Ei sopimusta.

108. ISLANTI — IRLANTI

Ei sopimusta.

109. ISLANTI — ITALIA

Ei sopimusta.

110. ISLANTI — LUXEMBURG

Ei sopimusta.

111. ISLANTI — ALANKOMAAT

Ei sopimusta.

112. ISLANTI — PORTUGALI

Ei sopimusta.

113. ISLANTI — YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Ei mitään.

114. ISLANTI — LIECHTENSTEIN

Ei sopimusta.

115. ISLANTI — NORJA

Sosiaaliturvasta 5 päivänä maaliskuuta 1981 tehdyn pohjoismaisen sopimuksen 14 artiklan 4 kohta.

116. ISLANTI — RUOTSI
Sosiaaliturvasta 5 päivänä maaliskuuta 1981
tehdyn pohjoismaisen sopimuksen 14 artiklan 4
kohta.

117. ISLANTI — SVEITSI
Ei sopimusta.

118. LIECHTENSTEIN — BELGIA
Ei sopimusta.

119. LIECHTENSTEIN — TANSKA
Ei sopimusta.

120. LIECHTENSTEIN — SAKSA
Sosiaaliturvasta 7 päivänä huhtikuuta 1977
tehdyn sopimuksen 4 artiklan 2 kohta, sellai-
sena kuin se on muutettuna 11 päivänä elo-
kuuta 1989 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 1,
rahaetuksien maksamisen osalta kolmannessa
valtiossa asuville.

121. LIECHTENSTEIN — ESPANJA
Ei sopimusta.

122. LIECHTENSTEIN — RANSKA
Ei sopimusta.

123. LIECHTENSTEIN — KREIKKA
Ei sopimusta.

124. LIECHTENSTEIN — IRLANTI
Ei sopimusta.

125. LIECHTENSTEIN — ITALIA
Sosiaaliturvasta 11 päivänä marraskuuta
1976 tehdyn sopimuksen 5 artiklan toinen virke
rahaetuksien maksamisen osalta kolmannessa
valtiossa asuville.

126. LIECHTENSTEIN — LUXEMBURG
Ei sopimusta.

127. LIECHTENSTEIN — ALANKO-
MAAT
Ei sopimusta.

128. LIECHTENSTEIN — PORTUGALI
Ei sopimusta.

129. LIECHTENSTEIN — YHDISTYNYT
KUNINGASKUNTA
Ei sopimusta.

130. LIECHTENSTEIN — NORJA
Ei sopimusta.

131. LIECHTENSTEIN — RUOTSI
Ei sopimusta.

132. LIECHTENSTEIN — SVEITSI
Sosiaaliturvasta 8 päivänä maaliskuuta 1989

tehdyn sopimuksen 4 artikla rahaetuksien
maksamisen osalta kolmannessa valtiossa asu-
ville.

133. NORJA — BELGIA
Ei sopimusta.

134. NORJA — TANSKA
Sosiaaliturvasta 5 päivänä maaliskuuta 1981
tehdyn pohjoismaisen sopimuksen 14 artiklan 4
kohta.

135. NORJA — SAKSA
Ei sopimusta.

136. NORJA — ESPANJA
Ei sopimusta.

137. NORJA — RANSKA
Ei mitään.

138. NORJA — KREIKKA
Sosiaaliturvasta 12 päivänä kesäkuuta 1980
tehdyn sopimuksen 16 artiklan 5 kohta.

139. NORJA — IRLANTI
Ei sopimusta.

140. NORJA — ITALIA
Ei mitään.

141. NORJA — LUXEMBURG
Ei sopimusta.

142. NORJA — ALANKOMAAT
Sosiaaliturvasta 13 päivänä huhtikuuta 1989
tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohta.

143. NORJA — PORTUGALI
Sosiaaliturvasta 5 päivänä kesäkuuta 1980
tehdyn sopimuksen 6 artikla.

144. NORJA — YHDISTYNYT KUNIN-
GASKUNTA
Ei mitään.

145. NORJA — RUOTSI
Sosiaaliturvasta 5 päivänä maaliskuuta 1981
tehdyn pohjoismaisen sopimuksen 14 artiklan 4
kohta.

146. NORJA — SVEITSI
Sosiaaliturvasta 21 päivänä helmikuuta 1979
tehdyn sopimuksen 6 artiklan 2 kohta.

147. RUOTSI — BELGIA
Ei sopimusta.

148. RUOTSI — TANSKA
Sosiaaliturvasta 5 päivänä maaliskuuta 1981
tehdyn pohjoismaisen sopimuksen 14 artiklan 4
kohta.

149. RUOTSI — SAKSA
 a) Sosiaaliturvasta 27 päivänä helmikuuta 1976 tehdyn sopimuksen 4 artiklan 2 kohta.
 b) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan 8 kohdan a alakohta.
150. RUOTSI — ESPANJA
 Sosiaaliturvasta 29 päivänä kesäkuuta 1987 tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohta ja 16 artikla.
151. RUOTSI — RANSKA
 Ei mitään.
152. RUOTSI — KREIKKA
 Sosiaaliturvasta 5 päivänä toukokuuta 1978 tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohta ja 23 artikla, sellaisena kuin se on muutettuna 14 päivänä syyskuuta 1984 tehdyllä lisäsopimuksella.
153. RUOTSI — IRLANTI
 Ei sopimusta.
154. RUOTSI — ITALIA
 Sosiaaliturvasta 25 päivänä syyskuuta 1979 tehdyn sopimuksen 20 artikla.
155. RUOTSI — LUXEMBURG
 a) Sosiaaliturvasta 21 päivänä helmikuuta 1985 tehdyn sopimuksen 4 artikla ja 29 artiklan 1 kohta kolmannessa valtiossa asuvien osalta.
 b) Mainitun sopimuksen 30 artikla.
156. RUOTSI — ALANKOMAAT
 Sosiaaliturvasta 2 päivänä heinäkuuta 1976 tehdyn sopimuksen 4 artikla ja 24 artiklan 3 kohta kolmannessa valtiossa asuvien osalta.
157. RUOTSI — PORTUGALI
 Sosiaaliturvasta 25 päivänä lokakuuta 1978 tehdyn sopimuksen 6 artikla.
158. RUOTSI — YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
 Sosiaaliturvasta 29 päivänä kesäkuuta 1987 tehdyn sopimuksen 4 artiklan 3 kohta.
159. RUOTSI — SVEITSI
 Sosiaaliturvasta 20 päivänä lokakuuta 1978 tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohta.
160. SVEITSI — BELGIA
 a) Sosiaaliturvasta 24 päivänä syyskuuta 1975 tehdyn sopimuksen 3 artiklan 1 kohta rahaetuuksien maksamisen osalta kolmannessa valtiossa asuville.
 b) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan 4 kohta rahaetuuksien maksamisen osalta kolmannessa valtiossa asuville.
161. SVEITSI — TANSKA
 Ei mitään.
162. SVEITSI — SAKSA
 Sosiaaliturvasta 25 päivänä helmikuuta 1964 tehdyn sopimuksen 4 artiklan 2 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna 9 päivänä syyskuuta 1975 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 1 ja 2 päivänä maaliskuuta 1989 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 2, rahaetuuksien maksamisen osalta kolmannessa valtiossa asuville.
163. SVEITSI — ESPANJA
 Sosiaaliturvasta 13 päivänä lokakuuta 1969 tehdyn sopimuksen 2 artikla, sellaisena kuin se on muutettuna 11 päivänä kesäkuuta 1982 tehdyllä lisäsopimuksella, rahaetuuksien maksamisen osalta kolmannessa valtiossa asuville.
164. SVEITSI — RANSKA
 Ei mitään.
165. SVEITSI — KREIKKA
 Sosiaaliturvasta 1 päivänä kesäkuuta 1973 tehdyn sopimuksen 4 artikla rahaetuuksien maksamisen osalta kolmannessa valtiossa asuville.
166. SVEITSI — IRLANTI
 Ei sopimusta.
167. SVEITSI — ITALIA
 a) Sosiaaliturvasta 14 päivänä joulukuuta 1962 tehdyn sopimuksen 3 artiklan toinen virke, sellaisena kuin se on muutettuna 18 päivänä joulukuuta 1963 tehdyllä lisäsopimuksella, 4 päivänä heinäkuuta 1969 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 1, 25 päivänä helmikuuta 1974 tehdyllä lisäpöytäkirjalla ja 2 päivänä huhtikuuta 1980 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 2, rahaetuuksien maksamisen osalta kolmannessa valtiossa asuville.
 b) Mainitun sopimuksen 9 artiklan 1 kohta.
168. SVEITSI — LUXEMBURG
 Sosiaaliturvasta 3 päivänä kesäkuuta 1967 tehdyn sopimuksen 4 artiklan 2 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna 26 päivänä maaliskuuta 1976 tehdyllä lisäsopimuksella.
169. SVEITSI — ALANKOMAAT
 Sosiaaliturvasta 27 päivänä toukokuuta 1970 tehdyn sopimuksen 4 artiklan toinen virke.
170. SVEITSI — PORTUGALI
 Sosiaaliturvasta 11 päivänä syyskuuta 1975 tehdyn sopimuksen 3 artiklan toinen virke rahaetuuksien maksamisen osalta kolmannessa valtiossa asuville.

171. SVEITSI — YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Sosiaaliturvasta 21 päivänä helmikuuta 1968 tehdyn sopimuksen 3 artiklan 1 ja 2 kohta rahaetuksien maksamisen osalta kolmannessa valtiossa asuville.”

l) Lisätään liitteessä III olevaan B osaan seuraava:

”67. ITÄVALTA — BELGIA

a) Sosiaaliturvasta 4 päivänä huhtikuuta 1977 tehdyn sopimuksen 4 artikla kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

b) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan III kohta kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

68. ITÄVALTA — TANSKA

a) Sosiaaliturvasta 16 päivänä kesäkuuta 1987 tehdyn sopimuksen 4 artikla kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

b) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan I kohta kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

69. ITÄVALTA — SAKSA

a) Sosiaaliturvasta 22 päivänä joulukuuta 1966 tehdyn sopimuksen 41 artikla, sellaisena kuin se on muutettuna 10 päivänä huhtikuuta 1969 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 1, 29 päivänä maaliskuuta 1974 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 2 ja 29 päivänä elokuuta 1980 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 3.

b) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan 20 kohdan a alakohta.

c) Mainitun sopimuksen 3 artikla kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

d) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan 3 kohdan g alakohta.

e) Sopimuksen 4 artiklan 1 kohta Saksan lainsäädännön osalta, jonka mukaan tapaturmat (ja ammattitaudit), jotka tapahtuvat Saksan liittotasavallan alueen ulkopuolella, ja kaudet, jotka ovat täyttyneet kyseisen alueen ulkopuolella, eivät johda etuuksien maksamiseen tai johtavat etuuksien maksamiseen vain tietyin edellytyksin, kun niihin oikeutetut asuvat Saksan liittotasavallan alueen ulkopuolella tapauksissa, joissa:

i) etuus on jo myönnetty tai voitaisiin myöntää sopimuksen voimaantulopäivänä;

ii) asianomainen henkilö on muuttanut vakituisesti asumaan Itävaltaan ennen sopimuksen voimaantuloa ja eläke- ja tapaturmavakuutuksen eläkkeiden myöntäminen alkoi vuoden kuluessa sopimuksen voimaantulosta.

f) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan 19 kohdan b alakohta. Sovellettaessa tämän määräyksen 3 kohdan c alakohtaa toimivaltaisen laitoksen huomioon ottama määrä ei saa ylittää määrää, joka on maksettava niiden vastaavien kausien osalta, jotka kyseisen laitoksen on korvattava.

70. ITÄVALTA — ESPANJA

a) Sosiaaliturvasta 6 päivänä marraskuuta 1981 tehdyn sopimuksen 4 artikla kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

b) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan II kohta kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

71. ITÄVALTA — RANSKA

Ei mitään.

72. ITÄVALTA — KREIKKA

a) Sosiaaliturvasta 14 päivänä joulukuuta 1979 tehdyn sopimuksen 4 artikla, sellaisena kuin se on muutettuna 21 päivänä toukokuuta 1986 tehdyllä lisäsopimuksella, kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

b) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan II kohta kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

73. ITÄVALTA — IRLANTI

Sosiaaliturvasta 30 päivänä syyskuuta 1988 tehdyn sopimuksen 4 artikla kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

74. ITÄVALTA — ITALIA

a) Sosiaaliturvasta 21 päivänä tammikuuta 1981 tehdyn sopimuksen 5 artiklan 3 kohta ja 9 artiklan 2 kohta.

b) Mainitun sopimuksen 4 artikla kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

c) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan 2 kohta kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

75. ITÄVALTA — LUXEMBURG

a) Sosiaaliturvasta 21 päivänä joulukuuta 1971 tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna 16 päivänä toukokuuta 1973 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 1 ja 9 päivänä lokakuuta 1978 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 2.

b) Mainitun sopimuksen 3 artiklan 2 kohta kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

c) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan III kohta kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

76. ITÄVALTA — ALANKOMAAT

a) Sosiaaliturvasta 7 päivänä maaliskuuta 1974 tehdyn sopimuksen 3 artikla, sellaisena kuin se on muutettuna 5 päivänä marraskuuta

1980 tehdyllä lisäsopimuksella, kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

b) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan II kohta kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

77. ITÄVALTA — PORTUGALI

Ei mitään.

78. ITÄVALTA — YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

a) Sosiaaliturvasta 22 päivänä heinäkuuta 1980 tehdyn sopimuksen 3 artikla, sellaisena kuin se on muutettuna 9 päivänä joulukuuta 1985 tehdyllä lisäsopimuksella, kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

b) Mainitun sopimuksen luontoisetuksia koskeva pöytäkirja lukuun ottamatta 2 artiklan 3 kohtaa niiden henkilöiden osalta, jotka eivät voi hakea hoitoa asetuksen III osaston 1 luvun mukaisesti.

79. ITÄVALTA — SUOMI

a) Sosiaaliturvasta 11 päivänä joulukuuta 1985 tehdyn sopimuksen 4 artikla kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

b) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan II kohta kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

80. ITÄVALTA — ISLANTI

Ei sopimusta.

81. ITÄVALTA — LIECHTENSTEIN

Sosiaaliturvasta 26 päivänä syyskuuta 1968 tehdyn sopimuksen 4 artikla, sellaisena kuin se on muutettuna 16 päivänä toukokuuta 1977 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 1 ja 22 päivänä lokakuuta 1987 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 2, rahaetuksien maksamisen osalta kolmannessa valtiossa asuville.

82. ITÄVALTA — NORJA

a) Sosiaaliturvasta 27 päivänä elokuuta 1985 tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohta.

b) Mainitun sopimuksen 4 artikla kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

c) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan II kohta kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

83. ITÄVALTA — RUOTSI

a) Sosiaaliturvasta 11 päivänä marraskuuta 1975 tehdyn sopimuksen 4 artikla ja 24 artiklan 1 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna 21 päivänä lokakuuta 1982 tehdyllä lisäsopimuksella, kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

b) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan II kohta kolmannessa valtiossa asuvien osalta.

84. ITÄVALTA — SVEITSI

Sosiaaliturvasta 15 päivänä marraskuuta 1967 tehdyn sopimuksen 4 artikla, sellaisena kuin se on muutettuna 17 päivänä toukokuuta 1973 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 1, 30 päivänä marraskuuta 1977 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 2 ja 14 päivänä joulukuuta 1987 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 3, rahaetuksien maksamisen osalta kolmannessa valtiossa asuville.

85. SUOMI — BELGIA

Ei sopimusta.

86. SUOMI — TANSKA

Ei mitään.

87. SUOMI — SAKSA

Sosiaaliturvasta 23 päivänä huhtikuuta 1979 tehdyn sopimuksen 4 artikla.

88. SUOMI — ESPANJA

Sosiaaliturvasta 19 päivänä joulukuuta 1985 tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohta.

89. SUOMI — RANSKA

Ei sopimusta.

90. SUOMI — KREIKKA

Sosiaaliturvasta 11 päivänä maaliskuuta 1988 tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohta.

91. SUOMI — IRLANTI

Ei sopimusta.

92. SUOMI — ITALIA

Ei sopimusta.

93. SUOMI — LUXEMBURG

Sosiaaliturvasta 15 päivänä syyskuuta 1988 tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohta.

94. SUOMI — ALANKOMAAT

Ei sopimusta.

95. SUOMI — PORTUGALI

Ei sopimusta.

96. SUOMI — YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Ei mitään.

97. SUOMI — ISLANTI

Ei mitään.

98. SUOMI — LIECHTENSTEIN

Ei sopimusta.

99. SUOMI — NORJA

Ei mitään.

100. SUOMI — RUOTSI

Ei mitään.

101. SUOMI — SVEITSI
Sosiaaliturvasta 28 päivänä kesäkuuta 1985
tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohta.

102. ISLANTI — BELGIA
Ei sopimusta.

103. ISLANTI — TANSKA
Ei mitään.

104. ISLANTI — SAKSA
Ei sopimusta.

105. ISLANTI — ESPANJA
Ei sopimusta.

106. ISLANTI — RANSKA
Ei sopimusta.

107. ISLANTI — KREIKKA
Ei sopimusta.

108. ISLANTI — IRLANTI
Ei sopimusta.

109. ISLANTI — ITALIA
Ei sopimusta.

110. ISLANTI — LUXEMBURG
Ei sopimusta.

111. ISLANTI — ALANKOMAAT
Ei sopimusta.

112. ISLANTI — PORTUGALI
Ei sopimusta.

113. ISLANTI — YHDISTYNYT KUNIN-
GASKUNTA
Ei mitään.

114. ISLANTI — LIECHTENSTEIN
Ei sopimusta.

115. ISLANTI — NORJA
Ei mitään.

116. ISLANTI — RUOTSI
Ei mitään.

117. ISLANTI — SVEITSI
Ei sopimusta.

118. LIECHTENSTEIN — BELGIA
Ei sopimusta.

119. LIECHTENSTEIN — TANSKA
Ei sopimusta.

120. LIECHTENSTEIN — SAKSA
Sosiaaliturvasta 7 päivänä huhtikuuta 1977
tehdyn sopimuksen 4 artiklan 2 kohta, sellai-
sena kuin se on muutettuna 11 päivänä elo-
kuuta 1989 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 1,

rahaetuuksien maksamisen osalta kolmannessa
valtiossa asuville.

121. LIECHTENSTEIN — ESPANJA
Ei sopimusta.

122. LIECHTENSTEIN — RANSKA
Ei sopimusta.

123. LIECHTENSTEIN — KREIKKA
Ei sopimusta.

124. LIECHTENSTEIN — IRLANTI
Ei sopimusta.

125. LIECHTENSTEIN — ITALIA
Sosiaaliturvasta 11 päivänä marraskuuta
1976 tehdyn sopimuksen 5 artiklan toinen virke
rahaetuuksien maksamisen osalta kolmannessa
valtiossa asuville.

126. LIECHTENSTEIN — LUXEMBURG
Ei sopimusta.

127. LIECHTENSTEIN — ALANKO-
MAAT
Ei sopimusta.

128. LIECHTENSTEIN — PORTUGALI
Ei sopimusta.

129. LIECHTENSTEIN — YHDISTYNYT
KUNINGASKUNTA
Ei sopimusta.

130. LIECHTENSTEIN — NORJA
Ei sopimusta.

131. LIECHTENSTEIN — RUOTSI
Ei sopimusta.

132. LIECHTENSTEIN — SVEITSI
Sosiaaliturvasta 8 päivänä maaliskuuta 1989
tehdyn sopimuksen 4 artikla rahaetuuksien
maksamisen osalta kolmannessa valtiossa asu-
ville.

133. NORJA — BELGIA
Ei sopimusta.

134. NORJA — TANSKA
Ei mitään.

135. NORJA — SAKSA
Ei sopimusta.

136. NORJA — ESPANJA
Ei sopimusta.

137. NORJA — RANSKA
Ei mitään.

138. NORJA — KREIKKA
Ei mitään.

139. NORJA — IRLANTI
Ei sopimusta.
140. NORJA — ITALIA
Ei mitään.
141. NORJA — LUXEMBURG
Ei sopimusta.
142. NORJA — ALANKOMAAT
Sosiaaliturvasta 13 päivänä huhtikuuta 1989
tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohta.
143. NORJA — PORTUGALI
Ei mitään.
144. NORJA — YHDISTYNYT KUNIN-
GASKUNTA
Ei mitään.
145. NORJA — RUOTSI
Ei mitään.
146. NORJA — SVEITSI
Sosiaaliturvasta 21 päivänä helmikuuta 1979
tehdyn sopimuksen 6 artiklan 2 kohta.
147. RUOTSI — BELGIA
Ei sopimusta.
148. RUOTSI — TANSKA
Ei mitään.
149. RUOTSI — SAKSA
Sosiaaliturvasta 27 päivänä helmikuuta 1976
tehdyn sopimuksen 4 artiklan 2 kohta.
150. RUOTSI — ESPANJA
Sosiaaliturvasta 29 päivänä kesäkuuta 1987
tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohta ja 16
artikla.
151. RUOTSI — RANSKA
Ei mitään.
152. RUOTSI — KREIKKA
Sosiaaliturvasta 5 päivänä toukokuuta 1978
tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohta, sellai-
sena kuin se on muutettuna 14 päivänä syys-
kuuta 1984 tehdyllä lisäsopimuksella.
153. RUOTSI — IRLANTI
Ei sopimusta.
154. RUOTSI — ITALIA
Sosiaaliturvasta 25 päivänä syyskuuta 1979
tehdyn sopimuksen 20 artikla.
155. RUOTSI — LUXEMBURG
Sosiaaliturvasta 21 päivänä helmikuuta 1985
tehdyn sopimuksen 4 artikla ja 29 artiklan 1
kohta kolmannessa valtiossa asuvien osalta.
156. RUOTSI — ALANKOMAAT
Sosiaaliturvasta 2 päivänä heinäkuuta 1976
tehdyn sopimuksen 4 artikla ja 24 artiklan 3
kohta kolmannessa valtiossa asuvien osalta.
157. RUOTSI — PORTUGALI
Sosiaaliturvasta 25 päivänä lokakuuta 1978
tehdyn sopimuksen 6 artikla.
158. RUOTSI — YHDISTYNYT KUNIN-
GASKUNTA
Sosiaaliturvasta 29 päivänä kesäkuuta 1987
tehdyn sopimuksen 4 artiklan 3 kohta.
159. RUOTSI — SVEITSI
Sosiaaliturvasta 20 päivänä lokakuuta 1978
tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohta.
160. SVEITSI — BELGIA
a) Sosiaaliturvasta 24 päivänä syyskuuta
1975 tehdyn sopimuksen 3 artiklan 1 kohta
rahaetuksien maksamisen osalta kolmannessa
valtiossa asuville.
b) Mainitun sopimuksen päätöspöytäkirjan
4 kohta rahaetuksien maksamisen osalta kol-
mannessa valtiossa asuville.
161. SVEITSI — TANSKA
Ei mitään.
162. SVEITSI — SAKSA
Sosiaaliturvasta 25 päivänä helmikuuta 1964
tehdyn sopimuksen 4 artiklan 2 kohta, sellai-
sena kuin se on muutettuna 9 päivänä syys-
kuuta 1975 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 1 ja 2
päivänä maaliskuuta 1989 tehdyllä lisäso-
pimuksella N:o 2, rahaetuksien maksamisen
osalta kolmannessa valtiossa asuville.
163. SVEITSI — ESPANJA
Sosiaaliturvasta 13 päivänä lokakuuta 1969
tehdyn sopimuksen 2 artikla, sellaisena kuin
se on muutettuna 11 päivänä kesäkuuta 1982
tehdyllä lisäsopimuksella, rahaetuksien mak-
samisen osalta kolmannessa valtiossa asuville.
164. SVEITSI — RANSKA
Ei mitään.
165. SVEITSI — KREIKKA
Sosiaaliturvasta 1 päivänä kesäkuuta 1973
tehdyn sopimuksen 4 artikla rahaetuksien
maksamisen osalta kolmannessa valtiossa asu-
ville.
166. SVEITSI — IRLANTI
Ei sopimusta.

167. SVEITSI — ITALIA

a) Sosiaaliturvasta 14 päivänä joulukuuta 1962 tehdyn sopimuksen 3 artiklan toinen virke, sellaisena kuin se on muutettuna 18 päivänä joulukuuta 1963 tehdyllä lisäsopimuksella, 4 päivänä heinäkuuta 1969 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 1, 25 päivänä helmikuuta 1974 tehdyllä lisäpöytäkirjalla ja 2 päivänä huhtikuuta 1980 tehdyllä lisäsopimuksella N:o 2, rahaetuuksien maksamisen osalta kolmannessa valtiossa asuville.

b) Mainitun sopimuksen 9 artiklan 1 kohta.

168. SVEITSI — LUXEMBURG

Sosiaaliturvasta 3 päivänä kesäkuuta 1967 tehdyn sopimuksen 4 artiklan 2 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna 26 päivänä maaliskuuta 1976 tehdyllä lisäsopimuksella.

169. SVEITSI — ALANKOMAAT

Sosiaaliturvasta 27 päivänä toukokuuta 1970 tehdyn sopimuksen 4 artiklan toinen virke.

170. SVEITSI — PORTUGALI

Sosiaaliturvasta 11 päivänä syyskuuta 1975 tehdyn sopimuksen 3 artiklan toinen virke rahaetuuksien maksamisen osalta kolmannessa valtiossa asuville.

171. SVEITSI — YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Sosiaaliturvasta 21 päivänä helmikuuta 1968 tehdyn sopimuksen 3 artiklan 1 ja 2 kohta rahaetuuksien maksamisen osalta kolmannessa valtiossa asuville.”

m) Lisätään liitteeseen IV seuraava:

”M. ITÄVALTA

Ei mitään.

N. SUOMI

Ei mitään.

O. ISLANTI

Ei mitään.

P. LIECHTENSTEIN

Ei mitään.

Q. NORJA

Ei mitään.

R. RUOTSI

Ei mitään.

S. SVEITSI

Ei mitään.”

n) Lisätään liitteeseen VI seuraava:

”M. ITÄVALTA

1. Sovelletaessa asetuksen III osaston 1 luvun säännöksiä virkamieseläkettä saavaa henkilöä pidetään eläkeläisenä.

2. Sovelletaessa asetuksen 46 artiklan 2 kohdan säännöksiä ei Itävallan lainsäädännön mukaisia maksujen korotuksia lisävakuutusta ja kaivostyöntekijöiden lisäetuutta varten oteta huomioon. Näissä tapauksissa asetuksen 46 artiklan 2 kohdan mukaisesti laskettua määrää korotetaan lisävakuutuksen ja kaivostyöntekijöiden lisäetuuden maksujen korotuksilla.

3. Sovelletaessa asetuksen 46 artiklan 2 kohdan säännöksiä pidetään Itävallan lainsäädäntöä sovelletaessa eläkkeen kannalta olennaista päivää (Stichtag) päivänä, jolloin riski toteutuu.

4. Asetuksen säännösten soveltaminen ei vähennä mitään Itävallan lainsäädännön nojalla annettavaa etuutta koskevaa oikeutta sellaisen henkilöiden osalta, joiden sosiaaliturvialanne on kärsinyt poliittisten tai uskonnollisten syiden tai heidän syntyperänsä koskevien syiden vuoksi.

N. SUOMI

1. Sen määräämiseksi, olisiko eläketapahtuman sattumisen ja eläkeiän välinen kausi (tuleva aika) otettava huomioon laskettaessa suomalaisen työeläkkeen määrää, otetaan sellaisen toisen valtion lainsäädännön mukaiset vakuutus- tai asumiskaudet, johon tätä asetusta sovelletaan, huomioon Suomessa asumista koskevaa edellytystä varten.

2. Jos palkattu työskentely tai itsenäinen ammatin harjoittaminen Suomessa on lakannut ja vakuutustapahtuma sattuu palkatun työskentelyn tai itsenäisen ammatin harjoittamisen aikana sellaisessa toisessa valtiossa, johon tätä sopimusta sovelletaan, ja jos eläke ei Suomen työeläkelainsäädännön mukaan enää käsitä vakuutustapahtuman sattumisen ja eläkeiän välistä kautta (tuleva aika), otetaan sellaisen toisen valtion lainsäädännön mukaiset vakuutuskaudet, johon tätä asetusta sovelletaan, huomioon tulevan ajan vaatimusta varten niin kuin ne olisivat vakuutuskausia Suomessa.

3. Kun Suomessa oleva laitos Suomen lainsäädännön mukaisesti maksaa korotuksen etuutta koskevan hakemuksen käsittelyn viivästyksen vuoksi, katsotaan hakemus, joka on kyseistä korotusta koskevan suomalaisen lainsäädännön soveltamista varten jätetty laitoksel-

le sellaisessa toisessa valtiossa, johon tätä asetusta sovelletaan, jätetyksi päivänä, jolloin kyseinen hakemus tarvittavine liitteineen saapuu Suomessa olevalle toimivaltaiselle laitokselle.

O. ISLANTI

Jos palkattu työskentely tai itsenäinen ammatin harjoittaminen Islannissa on lakannut ja vakuutustapahtuma sattuu palkatun työskentelyn tai itsenäisen ammatin harjoittamisen aikana sellaisessa toisessa valtiossa, johon tätä asetusta sovelletaan, ja jos sekä sosiaaliturvattä lisäeläkejärjestelmän (eläkekassat) työkyvyttömyyseläke Islannissa ei enää käsitä vakuutustapahtuman ja eläkeiän välistä kautta (tuleva aika), otetaan sellaisen toisen valtion lainsäädännön mukaiset vakuutuskaudet, johon tätä asetusta sovelletaan, huomioon tulevan ajan vaatimusta varten niin kuin ne olisivat vakuutuskausia Islannissa.

P. LIECHTENSTEIN

Jokaista palkattua työntekijää tai itsenäistä ammatinharjoittajaa, johon ei enää sovelleta Liechtensteinin työkyvyttömyysvakuutusta koskevaa lainsäädäntöä, pidetään asetuksen III osaston 3 luvun säännöksiä sovellettaessa vakuutettuna tämän vakuutuksen mukaisesti tavallisen työkyvyttömyyseläkkeen myöntämiseksi, jos:

- a) päivänä, jolloin vakuutusriski Liechtensteinin työkyvyttömyysvakuutusta koskevan lainsäädännön säännösten mukaisesti toteutuu:
- i) hän saa hyväkseen Liechtensteinin työkyvyttömyysvakuutuksen mukaisesti annettavia kuntoutustoimenpiteitä; tai
 - ii) hän on vakuutettu sellaisen toisen valtion vanhuus-, jälkeenjääneiden tai työkyvyttömyysvakuutuksen mukaisesti, johon tätä asetusta sovelletaan; tai
 - iii) hän voi hakea eläkkeitä sellaisen toisen valtion työkyvyttömyys- tai vanhuusvakuutuksen mukaisesti, johon tätä asetusta sovelletaan, tai jos hän saa kyseistä eläkettä; tai
 - iv) hän on kykenemätön työhön sellaisen toisen valtion lainsäädännön mukaan, johon tätä asetusta sovelletaan, ja voi hakea etuuksia kyseisen valtion sairaus- tai tapaturmavakuutuksesta tai jos hän saa tällaista etuutta; tai
 - v) hän voi työttömyyden perusteella hakea rahaetuuksia sellaisen toisen valtion työttömyysvakuutuksesta, johon tätä asetusta sovelletaan, tai hän saa tällaista etuutta;

b) tai jos hän työskenteli Liechtensteinissa rajatyöntekijänä ja suoritti kolmen vuoden aikana välittömästi ennen riskin toteutumista Liechtensteinin lainsäädännön mukaan, maksuja kyseisen lainsäädännön mukaan vähintään 12 kuukaudelta; tai

c) niin kauan kuin hän on oleskelee Liechtensteinissa, jos hänen on luovuttava palkatusta työskentelystä tai itsenäisestä ammatin harjoittamisesta Liechtensteinissa tapaturman tai sairauden seurauksena; hänen on suoritettava maksuja samalla perusteella kuin henkilön, joka ei harjoita ansiotoimintaa.

Q. NORJA

1. Ennen vuotta 1937 syntyneitä henkilöitä koskevia Norjan lainsäädännön siirtymäsäännöksiä täyttää lisäeläkettä varten vaadittavan vakuutuskauden vähentämiseksi sovelletaan asetuksen soveltamisalaan kuuluviin henkilöihin, jos he ovat asuneet Norjassa tai harjoittaneet ansiotoimintaa palkattuina työntekijöinä tai itsenäisinä ammatinharjoittajina Norjassa vaadittavan ajan 16. syntymäpäivänsä jälkeen ja ennen 1 päivää tammikuuta 1967. Tämä vaatimus on yksi vuosi kutakin vuotta kohti, jonka verran asianomaisen henkilön syntymävuosi on ennen vuotta 1937.

2. Kansallisen vakuutuslain mukaisesti vakuutettu henkilö, joka huolehtii hoidon tarpeessa olevista vanhoista, vammaisista tai sairaista vakuutetuista, saa säädettyjen edellytysten mukaisesti lukea hyväkseen eläkepisteitä kyseisiltä kausilta. Vastaavasti henkilö, joka huolehtii pienistä lapsista, saa lukea hyväkseen eläkepisteitä oleskellessaan sellaisessa toisessa valtiossa kuin Norjassa, johon tätä asetusta sovelletaan, jos asianomainen henkilö on vanhempainlomalla Norjan työlain mukaan.

R. RUOTSI

1. Sovellettaessa 18 artiklan 1 kohdan säännöksiä henkilön oikeuden vanhempainetuuksiin vahvistamiseksi katsotaan sellaisen toisen valtion kuin Ruotsin lainsäädännön mukaan täyttyneiden vakuutuskausien, johon tätä asetusta sovelletaan, perustuvan samoille keskimääräisille ansioille kuin ne ruotsalaiset vakuutuskaudet, joiden kanssa ne lasketaan yhteen.

2. Asetuksen säännöksiä vakuutus- tai asumiskausien yhteenlaskemisesta ei sovelleta Ruotsin lainsäädännön siirtymäsäännöksiin, jotka koskevat sellaisten henkilöiden oikeutta edullisempaan peruseläkkeen laskemiseen, jotka

ovat asuneet Ruotsissa tietyn ajan ennen hakemuksen jättämispäivää.

3. Päätettäessä oikeudesta sellaiseen työkyvyttömyys- tai jälkeenjääneen eläkkeeseen, joka perustuu osittain tuleviin oletettuihin vakuutuskausiiin, henkilön katsotaan täyttävän Ruotsin lainsäädännön vakuutus- ja tulovaatimukset, jos hän kuuluu palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana sellaisen toisen valtion vakuutus- tai asumisjärjestelmän soveltamisalaan, johon tätä asetusta sovelletaan.

4. Pienten lasten hoitamisvuosia pidetään Ruotsin lainsäädännössä säädettyjen edellytysten mukaisesti vakuutuskausiina lisäeläkettä varten, vaikka asianomainen lapsi ja henkilö asuvat sellaisessa toisessa valtiossa, johon tätä asetusta sovelletaan, jos lapsesta huolehtiva henkilö on vanhempainlomalla lain oikeudesta lapsen hoitovapaaseen mukaan.

S. SVEITSI

1. Jos henkilöllä on asetuksen säännösten mukaisesti oikeus hakea sveitsiläisen tunnustetun sairauskassan jäsenyyttä, on myös hänen perheenjäsenillään, jotka asuvat sellaisen toisen valtion alueella, johon tätä asetusta sovelletaan, oikeus hakea saman sairauskassan jäsenyyttä.

2. Sovellettaessa asetuksen 9 artiklan 2 kohdan ja 18 artiklan 1 kohdan säännöksiä otetaan sellaisen toisen valtion lainsäädännön mukaan täytyneet vakuutuskaudet, johon tätä asetusta sovelletaan, huomioon niin kuin asianomainen henkilö olisi ”Züger - passante” (muuttaja) Sveitsin lainsäädännön mukaan. Vakuutus tai oikeus perheenjäsenenä rinnastetaan henkilökohtaiseen vakuutukseen.

3. Jokaista palkattua työntekijää tai itsenäistä ammatinharjoittajaa, johon ei enää sovelleta Sveitsin työkyvyttömyysvakuutusta koskevaa lainsäädäntöä, pidetään asetuksen III osaston 3 lukua sovellettaessa vakuutettuna kyseisen vakuutuksen mukaisesti tavallisen työkyvyttömyyseläkkeen myöntämiseksi, jos:

a) päivänä, jolloin vakuutusriski Sveitsin työkyvyttömyysvakuutusta koskevan lainsäädännön säännösten mukaisesti toteutuu:

i) hän saa hyväkseen Sveitsin työkyvyttömyysvakuutuksen mukaisesti annettavia kuntoutustoimenpiteitä; tai

ii) hän on vakuutettu sellaisen toisen valtion vanhuus-, jälkeenjääneiden- tai työkyvyttömyysvakuutuksen mukaisesti, johon tätä asetusta sovelletaan; tai

iii) hän voi hakea eläkkeitä sellaisen toisen valtion työkyvyttömyys- tai vanhuusvakuutuksen mukaisesti, johon tätä asetusta sovelletaan, tai jos hän saa kyseistä eläkettä; tai

iv) hän on kykenemätön työhön sellaisen toisen valtion lainsäädännön mukaan, johon tätä asetusta sovelletaan, ja voi hakea etuusia kyseisen valtion sairaus- tai tapaturmavakuutuksesta tai jos hän saa tällaista etuutta; tai

v) hän voi työttömyyden perusteella hakea rahaetuuksia sellaisen toisen valtion työttömyysvakuutuksesta, johon tätä asetusta sovelletaan, tai hän saa tällaista etuutta; tai

b) jos hän työskenteli Sveitsissä rajatyöntekijänä ja suoritti kolmen vuoden aikana välittömästi ennen riskin toteutumista Sveitsin lainsäädännön mukaan, maksuja kyseisen lainsäädännön mukaan vähintään 12 kuukaudelta; taikka

c) niin kauan kuin hän oleskelee Sveitsissä, jos hänen on luovuttava palkatusta työstä tai itsenäisestä ammatin harjoittamisesta Sveitsissä tapaturman tai sairauden seurauksena; hänen on suoritettava maksuja samalla perusteella kuin henkilön, joka ei harjoita ansiotoimintaa.”

o) Lisätään liitteeseen VII seuraava:

”10. Jos henkilö on itsenäinen ammatinharjoittaja Itävallassa ja palkattu työntekijä missä tahansa muussa valtiossa, johon tätä asetusta sovelletaan.

11. Jos Suomessa asuva henkilö on itsenäinen ammatinharjoittaja Suomessa ja palkattu työntekijä missä tahansa muussa valtiossa, johon tätä asetusta sovelletaan.

12. Jos Islannissa asuva henkilö on itsenäinen ammatinharjoittaja Islannissa ja palkattu työntekijä missä tahansa muussa valtiossa, johon tätä asetusta sovelletaan.

13. Jos henkilö on itsenäinen ammatinharjoittaja Liechtensteinissa ja palkattu työntekijä missä tahansa muussa valtiossa, johon tätä asetusta sovelletaan.

14. Jos Norjassa asuva henkilö on itsenäinen ammatinharjoittaja Norjassa ja palkattu työntekijä missä tahansa muussa valtiossa, johon tätä asetusta sovelletaan.

15. Jos Ruotsissa asuva henkilö on itsenäinen ammatinharjoittaja Ruotsissa ja palkattu työntekijä missä tahansa muussa valtiossa, johon tätä asetusta sovelletaan.

16. Jos henkilö on itsenäinen ammatinhar-

joittaja Sveitsissä ja palkattu työntekijä missä tahansa muussa valtiossa, johon tätä asetusta sovelletaan.”

2. Neuvoston asetus (ETY) N:o 574/72, annettu 21 päivänä maaliskuuta 1972, sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä, sellaisena kuin se on ajan tasalle saatettuna seuraavalla:

— **383 R 2001:** neuvoston asetus (ETY) N:o 2001/83, annettu 2 päivänä kesäkuuta 1983 (EYVL N:o L 230, 22.8.1983, s. 6)

ja myöhemmin muutettuna seuraavilla:

— **385 R 1660:** neuvoston asetus (ETY) N:o 1660/85, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1985 (EYVL N:o L 160, 20.6.1985, s. 1)

— **385 R 1661:** neuvoston asetus (ETY) N:o 1661/85, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1985 (EYVL N:o L 160, 20.6.1985, s. 7)

— **1 85 I:** liittämishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 188)

— **386 R 0513:** neuvoston asetus (ETY) N:o 513/86, annettu 26 päivänä helmikuuta 1986 (EYVL N:o L 51, 28.2.1986, s. 44)

— **386 R 3811:** neuvoston asetus (ETY) N:o 3811/86, annettu 11 päivänä joulukuuta 1986 (EYVL N:o L 355, 16.12.1986, s. 5)

— **389 R 1305:** neuvoston asetus (ETY) N:o 1305/89, annettu 11 päivänä toukokuuta 1989 (EYVL N:o L 131, 13.5.1989, s. 1)

— **389 R 2332:** neuvoston asetus (ETY) N:o 2332/89, annettu 18 päivänä heinäkuuta 1989 (EYVL N:o L 224, 2.8.1989, s. 1)

— **389 R 3427:** neuvoston asetus (ETY) N:o 3427/89, annettu 30 päivänä lokakuuta 1989 (EYVL N:o L 331, 16.11.1989, s. 1)

— **391 R 2195:** neuvoston asetus (ETY) N:o 2195/91, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1991 (EYVL N:o L 206, 29.7.1991, s. 2)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään liitteeseen 1 seuraava:

”M. ITÄVALTA

1. Bundesminister für Arbeit und Soziales (Liittovaltion työ- ja sosiaaliasiain ministeri), Wien.

2. Bundesminister für Umwelt, Jugend und Familie (Liittovaltion ympäristö-, nuoriso- ja perheministeri), Wien.

N. SUOMI

Sosiaali- ja terveysministeriö — Social- och hälsovårdsministeriet, Helsinki.

O. ISLANTI

1. Heilbrigðis- og tryggingamálaráðherra (terveys- ja sosiaaliturvaministeri), Reykjavik.

2. Félagsmálaráðherra (sosiaaliministeri), Reykjavik.

3. Fjármálaráðherra (valtiovarainministeri), Reykjavik.

P. LIECHTENSTEIN

Die Regierung des Fürstentums Liechtenstein (Liechtensteinin ruhtinaskunnan hallitus), Vaduz.

Q. NORJA

1. Sosialdepartementet (sosiaali- ja terveysministeriö), Oslo.

2. Arbeids- og administrasjonsdepartementet (työ- ja hallintoministeriö), Oslo.

3. Barne- og familiedepartementet (lapsi- ja perheasiainministeriö), Oslo.

R. RUOTSI

Regeringen (Socialdepartementet) (hallitus (terveys- ja sosiaaliministeriö)), Tukholma.

S. SVEITSI

1. Bundesamt für Sozialversicherung, Bern — Office fédéral des assurances sociales, Berne — Ufficio federale delle assicurazioni sociali, Berna — (Liittovaltion sosiaalivakuutusvirasto, Bern).

2. Bundesamt für Industrie, Gewerbe und Arbeit, Bern — Office fédéral de l'industrie, des arts et métiers et du travail, Berne — Ufficio federale dell'industria, delle arti e mestieri e del lavoro, Berna — (Liittovaltion teollisuus- ja työvirasto, Bern).”

b) Lisätään liitteeseen 2 seuraava:

”M. ITÄVALTA

Itävaltalaisten laitosten toimivaltaisuudesta säädetään Itävallan lainsäädännön säännöksissä, ellei jäljempänä toisin mainita:

1. Sairausvakuutus:

a) Jos asianomainen henkilö asuu sellaisen toisen valtion alueella, johon tätä asetusta sovelletaan, ja Gebietskrankenkasse (alueellinen sairausvakuutuskassa) on toimivaltainen

vakuutuksen osalta ja Itävallan lainsäädännön mukaan paikallisesta toimivaltaisuudesta ei voida päättää, paikallinen toimivaltaisuus määrätään seuraavasti:

— Gebietskrankenkasse (alueellinen sairausvakuutuskassa), joka oli toimivaltainen viimeisen työskentelyn osalta Itävallassa, tai

— Gebietskrankenkasse (alueellinen sairausvakuutuskassa), joka oli toimivaltainen viimeisen asumisen osalta Itävallassa, tai

— Wiener Gebietskrankenkasse (Wienin alueellinen sairausvakuutuskassa), Wien, jos sellaista työskentelyä ei ole ollut, jonka osalta Gebietskrankenkasse (alueellinen sairausvakuutuskassa) olisi toimivaltainen, tai jos henkilö ei ole koskaan asunut Itävallassa.

b) Sovellettaessa asetuksen III osan 1 luvun 4 ja 5 jakson säännöksiä yhdessä täytäntöönpanoasetuksen 95 artiklan säännösten kanssa eläkkeeseen ASVG:n mukaan (yleinen sosiaalivakuutuslaki) oikeutetuille henkilöille annettujen etuuksien kustannusten korvaamisen osalta:

Hauptverband der österreichischen Sozialversicherungsträger (Itävallan sosiaalivakuutuslaitosten keskusliitto), Wien, siten, että kustannukset korvataan edellä mainitun keskusliiton saamista eläkeläisten sairausvakuutusmaksuista.

2. Eläkevakuutus:

Etuuden maksamisesta vastuussa olevaa laitosta määrättäessä otetaan huomioon vain Itävallan lainsäädännön mukaiset vakuutuskaudet.

3. Työttömyysvakuutus:

a) Työttömyyttä koskevan ilmoituksen tekemistä varten:

Asianomaisen henkilön asuin- tai oleskelupaikan toimivaltainen Arbeitsamt (työvoimatoimisto).

b) Lomakkeiden N:o E 301, E 302 ja E 303 antamista varten:

Asianomaisen henkilön työskentelypaikan toimivaltainen Arbeitsamt (työvoimatoimisto).

4. Perhe-etuudet:

a) Perhe-etuudet Karenzurlaubsgeld'ia (erityisäitiyspäivärahaa) lukuun ottamatta:

Finanzamt (raha-asiantuntijatoimisto).

b) Karenzurlaubsgeld (erityisäitiyspäiväraha):

Asianomaisen henkilön asuin- tai oleskelupaikan toimivaltainen Arbeitsamt (työvoimatoimisto).

N. SUOMI

1. Sairaus ja äitiys:

a) Rahaetuudet:

— Kansaneläkelaitos — Folkpensionsanstalten paikallistoimistoineen tai sairauskassat.

b) Luontoisetuudet:

i) sairausvakuutuskorvaukset:

— Kansaneläkelaitos — Folkpensionsanstalten paikallistoimistoineen tai sairauskassat,

ii) julkiset terveys- ja sairaalapalvelut: järjestelmän palveluja antavat paikalliset yksiköt.

2. Vanhuus, työkyvyttömyys, kuolema (eläkkeet):

a) Kansaneläkkeet:

Kansaneläkelaitos — Folkpensionsanstalten.

b) Työeläkkeet:

eläkkeet myöntävä ja maksava työeläkelaitos.

3. Työtapaturmat, ammattitaudit:

Tapaturmavakuutuslaitosten Liitto — Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund sairaanhoidon tapauksessa ja muissa tapauksissa etuudet myöntävä ja maksava laitos.

4. Hautausavustukset:

— Kansaneläkelaitos — Folkpensionsanstalten tai

— tapaturmavakuutuksen tapauksessa etuudet myöntävä ja maksava laitos.

5. Työttömyys:

a) Perusturvajärjestelmä:

Kansaneläkelaitos — Folkpensionsanstalten paikallistoimistoineen.

b) Lisäturvajärjestelmä:

toimivaltainen työttömyyskassa.

6. Perhe-etuudet:

a) Lapsilisä:

etuudensaajan asuinkunnan paikallinen sosiaalitoimisto.

b) Lapsen kotihoidon tuki:

Kansaneläkelaitos — Folkpensionsanstalten paikallistoimistoineen.

O. ISLANTI

1. Kaikkia vakuutustapahtumia varten, lukuun ottamatta työttömyysetuuksia ja perhe-etuuksia:

Tryggingastofnun ríkisins (valtion sosiaaliturvalaitos), Reykjavik

2. Työttömyysetuuksia varten:
Tryggingastofnun ríkisins,
Atvinnuleysistryggingasjóður (valtion sosiaaliturvalaitos, työttömyysvakuutuskassa), Reykjavik.

3. Perhe-etuuksia varten:
a) Perhe-etuudet, lukuun ottamatta lasten etuuksia ja lasten lisäetuksia:
Tryggingastofnun ríkisins (valtion sosiaaliturvalaitos), Reykjavik.
b) Lasten etuudet ja lasten lisäetuudet:
Ríkisskattstjóri (sisäisen verotuksen johtaja), Reykjavik.

P. LIECHTENSTEIN

1. Sairaus ja äitiys:
— tunnustettu sairausvakuutuskassa, jossa asianomainen henkilö on vakuutettu; tai
— Amt für Volkswirtschaft (kansallisen talouden virasto).

2. Työkyvyttömyys:
a) Työkyvyttömyysvakuutus:
Liechtensteinische Invalidenversicherung (Liechtensteinin työkyvyttömyysvakuutus).
b) Ammatillinen järjestelmä:
eläkekassa, johon viimeinen työnantaja kuuluu.

3. Vanhuus ja kuolema (eläkkeet):
a) Vanhuus- ja jälkeenjääneiden vakuutus:
Liechtensteinische Alters- und Hinterlassenenversicherung (Liechtensteinin vanhuus- ja jälkeenjääneiden vakuutus).
b) Ammatillinen järjestelmä:
eläkekassa, johon viimeinen työnantaja kuuluu.

4. Työtaturmat ja ammattitaudit:
— tapaturmavakuutuskassa, jossa asianomainen henkilö on vakuutettu, tai
— Amt für Volkswirtschaft (kansallisen talouden virasto).

5. Työttömyys:
Amt für Volkswirtschaft (kansallisen talouden virasto).

6. Perhe-etuudet:
Liechtensteinische Familienausgleichskasse (Liechtensteinin perhekorvauskassa).

Q. NORJA

1. Työttömyysetuudet:
Arbeidsdirektoratet, Oslo, fylkesarbeidskontorene og de lokale arbeidskontor på bostedet eller oppholdsstedet (työvoimadirektoraatti,

Oslo, alueelliset työvoimatoimistot ja asuin- tai oleskelupaikan paikalliset työvoimatoimistot).

2. Kaikki muut Norjan kansallisen vakuutuslain mukaiset etuudet:

Rikstrygdeverket, Oslo, fylkestrygdekontorene og de lokale trygdekontor på bostedet eller oppholdsstedet (kansallinen vakuutushallinto, Oslo, alueelliset vakuutustoimistot ja asuin- tai oleskelupaikan paikalliset vakuutustoimistot).

3. Perhevastuudet:

Rikstrygdeverket, Oslo, og de lokale trygdekontor på bostedet eller oppholdsstedet (kansallinen vakuutushallinto, Oslo, ja asuin- tai oleskelupaikan paikalliset vakuutustoimistot).

4. Merenkulkijoiden eläkevakuutusjärjestelmä:

Pensjonstrygden for sjømenn (merenkulkijoiden eläkevakuutus), Oslo.

S. RUOTSI

1. Kaikkia vakuutustapahtumia varten, lukuun ottamatta työttömyysetuuksia:

a) Pääsääntöisesti:
sosiaalivakuutustoimisto, jossa asianomainen henkilö on vakuutettu.

b) Niitä merimiehiä varten, jotka eivät asu Ruotsissa:

Göteborgs allmänna försäkringskassa, Sjöfartskontoret (Göteborgin sosiaalivakuutustoimisto, merimiesten osasto).

c) Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 35 — 59 artiklan säännöksiä sellaisten henkilöiden osalta, jotka eivät asu Ruotsissa:

Stockholms läns allmänna försäkringskassa, utlandsavdelningen (Tukholman sosiaalivakuutustoimisto, ulkomaanosasto).

d) Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 60 — 77 artiklan säännöksiä sellaisten henkilöiden osalta, jotka eivät asu Ruotsissa, lukuun ottamatta merimiehiä:

— työtaturman tai ammattitaudin sattumis- tai ilmenemispaikan sosiaalivakuutustoimisto, tai

— Stockholms läns allmänna försäkringskassa (Tukholman sosiaalivakuutustoimisto, ulkomaanosasto).

2. Työttömyysetuuksien osalta:
Arbetsmarknadsstyrelsen (Kansallinen työmarkkinahallitus).

S. SVEITSI

1. Sairaus ja äitiys:
Anerkannte Krankenkasse — Caisse-maladie

reconnue — Cassa malati riconosciuta — (tunnustettu sairauskassa), jossa asianomainen henkilö on vakuutettu.

2. Työkyvyttömyys:

a) Työkyvyttömyysvakuutus:

i) Sveitsissä asuvat henkilöt:

Asuinkantonin Invalidenversicherungs kommission — Commission de l'assurance invalidité — Commissione dell'assicurazione invalidità — (työkyvyttömyysvakuutuskomissio).

ii) Sveitsin ulkopuolella asuvat henkilöt:

Schweizerische Ausgleichskasse, Genf — Caisse suisse de compensation, Genève — Cassa svizzera di compensazione, Ginevra — (Sveitsin korvauskassa), Geneve.

b) Ammatillinen järjestelmä:

eläkekassa, johon viimeinen työnantaja kuuluu.

3. Vanhuus ja kuolema:

a) Vanhuus- ja jälkeenjääneiden vakuutus:

i) Sveitsissä asuvat henkilöt:

Ausgleichskasse — Caisse de compensation - Cassa di compensazione — (korvauskassa), johon maksut viimeksi suoritettiin.

ii) Sveitsin ulkopuolella asuvat henkilöt:

Schweizerische Ausgleichskasse, Genf — Caisse suisse de compensation, Genève — Cassa svizzera di compensazione, Ginevra — (Sveitsin korvauskassa, Geneve).

b) Ammatillinen järjestelmä:

eläkekassa, johon viimeinen työnantaja kuuluu.

4. Työtapaturmat ja ammattitaudit:

a) Palkatut työntekijät:

tapaturmavakuuttaja, jossa työnantaja on vakuutettu.

b) Itsenäiset ammatinharjoittajat:

tapaturmavakuuttaja, jossa henkilö on vapaaehtoisesti vakuutettu.

5. Työttömyys:

a) Täydellisen työttömyyden tapauksessa: palkatun työntekijän valitsema työttömyysvakuutus-kassa.

b) Osittaisen työttömyyden tapauksessa: työnantajan valitsema työttömyysvakuutus-kassa.

6. Perhe-etuudet:

a) Valtakunnallinen järjestelmä:

i) palkatut työntekijät:

Kantonale Ausgleichskasse — Caisse can-

tonale de compensation — Cassa cantonale di compensazione (kantonin korvauskassa), johon työnantaja kuuluu.

ii) itsenäiset ammatinharjoittajat:

Kantonale Ausgleichskasse — Caisse cantonale de compensation — Cassa cantonale di compensazione (asuinkantonin korvauskassa).

b) Kantonien järjestelmät:

i) palkatut työntekijät:

Familienausgleichskasse — Caisse de compensation familiale — Cassa di compensazione familiare — (perhekorvauskassa), johon työnantaja kuuluu, tai työnantaja.

ii) itsenäiset ammatinharjoittajat:

Kantonale Ausgleichskasse — Caisse cantonale de compensation — Cassa cantonale di compensazione (kantonin korvauskassa), johon henkilö kuuluu.”

c) Lisätään liitteen 3 loppuun seuraava:

”M. ITÄVALTA

1. Sairausvakuutus:

a) Kaikissa tapauksissa, lukuun ottamatta asetuksen 27 ja 29 artiklan ja täytäntöönpanoasetuksen 30 ja 31 artiklan soveltamista asetuksen 27 artiklassa mainitun eläkeläisen asuinpaikan laitoksen osalta:

Asianomaisen henkilön asuin- tai oleskelupaikan toimivaltainen Gebietskrankenkasse (alueellinen sairausvakuutus-kassa).

b) Asetuksen 27 ja 29 artiklan ja täytäntöönpanoasetuksen 30 ja 31 artiklan soveltamista varten asetuksen 27 artiklassa mainitun eläkeläisen asuinpaikan laitoksen osalta: toimivaltainen laitos.

2. Eläkevakuutus:

a) Jos asianomaiseen henkilöön on sovellettu Itävallan lainsäädäntöä, lukuun ottamatta täytäntöönpanoasetuksen 53 artiklan soveltamista:

toimivaltainen laitos.

b) Kaikissa muissa tapauksissa, lukuun ottamatta täytäntöönpanoasetuksen 53 artiklan soveltamista:

Pensionsversicherungsanstalt der Angestellten (toimihenkilöiden eläkevakuutuslaitos), Wien.

c) Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 53 artiklan säännöksiä:

Hauptverband der österreichischen Sozialversicherungsträger (Itävaltalaisten sosiaalivakuutuslaitosten keskusliitto), Wien.

3. Tapaturmavakuutus:

a) Luontoisetuudet:

— asianomaisen henkilön asuin- tai oleskelupaikan toimivaltainen Gebietskrankenkasse (alueellinen sairausvakuutuslaitos);

— tai Allgemeine Unfallversicherungsanstalt (yleinen tapaturmavakuutuslaitos), Wien, voi myöntää etuudet.

b) Rahaetuudet:

i) kaikissa tapauksissa, lukuun ottamatta täytäntöönpanoasetuksen 53 artiklan soveltamista yhdessä sen 77 artiklan kanssa:

Allgemeine Unfallversicherungsanstalt (yleinen tapaturmavakuutuslaitos), Wien.

ii) sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 53 artiklan säännöksiä yhdessä sen 77 artiklan säännösten kanssa:

Hauptverband der österreichischen Sozialversicherungsträger (Itävallan sosiaalivakuutuslaitosten keskusliitto), Wien.

4. Työttömyysvakuutus:

Asianomaisen henkilön asuin- tai oleskelupaikan toimivaltainen Arbeitsamt (työvoimatoimisto).

5. Perhe-etuudet:

a) Perhe-etuudet Karenzurlaubsgeld'ia (erityisäitiyspäivärahaa) lukuun ottamatta:

Etuudensaajan asuin- tai oleskelupaikan toimivaltainen Finanzamt (raha-asiaintoimisto).

b) Karenzurlaubsgeld (erityisäitiyspäiväraha):

Asianomaisen henkilön asuin- tai oleskelupaikan toimivaltainen Arbeitsamt (työvoimatoimisto).

N. SUOMI

1. Sairaus ja äitiys:

a) rahaetuudet:

— Kansaneläkelaitos — Folkpensionsanstalten paikallistoimistoineen tai — sairauskassat.

b) luontoisetuudet:

i) sairausvakuutuskorvaukset:

— Kansaneläkelaitos — Folkpensionsanstalten paikallistoimistoineen tai — sairauskassat.

ii) julkiset terveys- ja sairaalapalvelut: järjestelmän palveluja antavat paikallisyksiköt.

2. Vanhuus, työkyvyttömyys, kuolema (eläkkeet):

Kansaneläkkeet:

Kansaneläkelaitos — Folkpensionsanstalten paikallistoimistoineen.

3. Hautausavustukset:

Yleinen hautausavustus:

Kansaneläkelaitos — Folkpensionsanstalten paikallistoimistoineen.

4. Työttömyys:

Perusturvajärjestelmä:

Kansaneläkelaitos — Folkpensionsanstalten paikallistoimistoineen.

5. Perhe-etuudet:

a) Lapsilisä:

etuudensaajan asuinkunnan paikallinen sosiaalitoimisto.

b) Lasten kotihoidon tuki:

Kansaneläkelaitos — Folkpensionsanstalten paikallistoimistoineen.

O. ISLANTI

1. Sairaus, äitiys, työkyvyttömyys, vanhuus, kuolema, työtapaturmat ja ammattitaudit:

Tryggingastofnun ríkisins, (valtion sosiaaliturvalaitos), Reykjavik.

2. Työttömyys:

Tryggingastofnun ríkisins,

Atvinnuleysistryggingasjóður (valtion sosiaaliturvalaitos, työttömyysvakuutuslaitos), Reykjavik.

3. Perhe-etuudet:

a) Perhe-etuudet, lukuun ottamatta lasten etuuksia ja lasten lisäetuksia:

Tryggingastofnun ríkisins (valtion sosiaaliturvalaitos), Reykjavik.

b) Lasten etuudet ja lasten lisäetuudet:

Ríkisskattstjóri (sisäisen verotuksen johtaja), Reykjavik.

P. LIECHTENSTEIN

1. Sairaus, äitiys, työtapaturmat ja ammattitaudit, työttömyys:

Amt für Volkswirtschaft (kansallisen talouden virasto).

2. Vanhuus ja kuolema:

a) Vanhuus- ja jälkeenjääneiden vakuutus: Liechtensteinische Alters- und Hinterlassenenversicherung (Liechtensteinin vanhuus- ja jälkeenjääneiden vakuutus).

b) Ammatillinen järjestelmä:

Amt für Volkswirtschaft (kansallisen talouden virasto).

3. Työkyvyttömyys:

a) Työkyvyttömyysvakuutus:

Liechtensteinische Invalidenversicherung (Liechtensteinin työkyvyttömyysvakuutus).

b) Ammatillinen järjestelmä:

Amt für Volkswirtschaft (kansallisen talouden virasto).

4. Perhe-etuudet:

Liechtensteinische Familienausgleichskasse (Liechtensteinin perhekorvauskassa).

Q. NORJA

De lokale arbeidskontor og trygdekontor på bostedet eller oppholdsstedet (asuin- tai oleskelupaikan paikalliset työvoima- ja vakuutus-toimistot).

R. RUOTSI

1. Kaikkia vakuutustapahtumia varten, lukuun ottamatta työttömyysetuuksia: asuin- tai oleskelupaikan sosiaalivakuutus-toimisto.

2. Työttömyysetuuksia varten:

asuin- tai oleskelupaikan työvoimatoimisto.

S. SVEITSI

1. Työkyvyttömyys:

a) Työkyvyttömyysvakuutus:

Schweizerische Ausgleichskasse, Genf —
Caisse suisse de compensation, Genève —
Cassa svizzera di compensazione, Ginevra —
(Sveitsin korvauskassa), Geneve.

2. Vanhuus ja kuolema:

Vanhuus- ja jälkeenjäneiden vakuutus:

Schweizerische Ausgleichskasse, Genf —
Caisse suisse de compensation, Genève —
Cassa svizzera di compensazione, Ginevra —
(Sveitsin korvauskassa), Geneve.

3. Työtaturmat ja ammattitaudit:

Schweizerische Unfallversicherungsanstalt,
Luzern — Caisse nationale suisse d'assurance
en cas d'accidents, Lucerne — Cassa nazionale
svizzera di assicurazione contro gli
incidenti, Lucerna — (Sveitsin kansallinen ta-
paturmavakuutuskassa), Luzern.

4. Työttömyys:

a) täydellisen työttömyyden tapauksessa:

työntekijän valitsema työttömyysvakuutus-
kassa

b) osittaisen työttömyyden tapauksessa:

työnantajan valitsema työttömyysvakuutus-
kassa.”

d) Lisätään liitteeseen 4 seuraava:

”M. ITÄVALTA

1. Sairaus-, tapaturma- ja eläkevakuutus:

Hauptverband der österreichischen Sozial-
versicherungsträger (Itävallan sosiaali- vakuu-
tuslaitosten keskusliitto), Wien.

2. Työttömyysvakuutus:

a) Asioissa Liechtensteinin ja Sveitsin kans-
sa:

Landesarbeitsamt Vorarlberg (Vorarlbergin
alueellinen työvoimatoimisto), Bregenz.

b) Asioissa Saksan kanssa:

Landesarbeitsamt Salzburg (Salzburgin alu-
eellinen työvoimatoimisto), Salzburg.

c) Kaikissa muissa tapauksissa:

Landesarbeitsamt Wien (Wienin alueellinen
työvoimatoimisto), Wien.

3. Perhe-etuudet:

a) Perhe-etuudet Karenzurlaubsgeld'ia (eri-
tyisäitiyspäivärahaa) lukuun ottamatta:

Bundesministerium für Umwelt, Jugend und
Familie (Liittovaltion ympäristö-, nuoriso- ja
perheministeriö), Wien.

b) Karenzurlaubsgeld (erityisäitiyspäivära-
ha):

Landesarbeitsamt Wien (Wienin alueellinen
työvoimatoimisto), Wien.

N. SUOMI

1. Sairaus- ja äitiysvakuutus, kansaneläkkeet:
Kansaneläkelaitos — Folkpensionsanstalten,
Helsinki.

2. Työeläkkeet:

Eläketurvakeskus — Pensionsskyddscentra-
len, Helsinki.

3. Työtaturmat, ammattitaudit:

Tapaturmavakuutuslaitosten Liitto —
Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund,
Helsinki.

4. Muut tapaukset:

Sosiaali- ja terveystministeriö — Social- och
hälsovårdsministeriet, Helsinki.

O. ISLANTI

1. Sairaus, äitiys, työkyvyttömyys, vanhuus,
kuolema, työtaturmat ja ammattitaudit:

Tryggingastofnun ríkisins (valtion sosiaali-
turvalaitos), Reykjavik.

2. Työttömyys:

Tryggingastofnun ríkisins,
Atvinnuleysisstryggingasjóður (valtion sosiaali-
turvalaitos, työttömyysvakuutuskassa), Reyk-
javik.

3. Perhe-etuudet:

a) Perhe-etuudet, lukuun ottamatta lasten
etuuksia ja lasten lisäetuuksia:

Tryggingastofnun ríkisins (valtion sosiaali-
turvalaitos), Reykjavik.

b) Lasten etuudet ja lasten lisäetuudet:
Ríkisskattstjóri (sisäisen verotuksen johtaja),
Reykjavik.

P. LIECHTENSTEIN

1. Sairaus, äitiys, työtaturmat ja ammattitaudit, työttömyys:

Amt für Volkswirtschaft (kansallisen talouden virasto).

2. Vanhuus ja kuolema:

a) Vanhuus- ja jälkeenjääneiden vakuutus:
Liechtensteinische Alters- und Hinterlassenenversicherung (Liechtensteinin vanhuus- ja jälkeenjääneiden vakuutus).

b) Ammatillinen järjestelmä:

Amt für Volkswirtschaft (kansallisen talouden virasto).

3. Työkyvyttömyys:

a) Työkyvyttömyysvakuutus:
Liechtensteinische Invalidenversicherung (Liechtensteinin työkyvyttömyysvakuutus).

b) Ammatillinen järjestelmä:

Amt für Volkswirtschaft (kansallisen talouden virasto).

4. Perhe-etuudet:

Liechtensteinische Familienausgleichskasse (Liechtensteinin perhekorvauskassa).

Q. NORJA

1. Työttömyysetuudet:

Arbeidsdirektoratet (työvoimadirektoraatti),
Oslo

2. Kaikissa muissa tapauksissa:

Rikstrygdeverket (kansallinen vakuutushallinto), Oslo

R. RUOTSI

1. Kaikkia vakuutustapahtumia varten, lukuun ottamatta työttömyysetuuksia:

Riksförsäkringsverket (kansallinen sosiaalivakuutuslaitos).

2. Työttömyysetuuksia varten:

Arbetsmarknadsstyrelsen (kansallinen työmarkkinahallitus).

S. SVEITSI

1. Sairaus ja äitiys:

Bundesamt für Sozialversicherung, Bern —
Office fédéral des assurances sociales, Berne —
Ufficio federale degli assicurazioni sociali, Berna — (Liittovaltion sosiaalivakuutustoimisto), Bern.

2. Työkyvyttömyys:

Työkyvyttömyysvakuutus:
Schweizerische Ausgleichskasse, Genf —
Caisse suisse de compensation, Genève —
Cassa svizzera di compensazione, Ginevra —
(Sveitsin korvauskassa), Geneve.

3. Vanhuus ja kuolema:

Vanhuus- ja jälkeenjääneiden vakuutus:
Schweizerische Ausgleichskasse, Genf —
Caisse suisse de compensation, Genève —
Cassa svizzera di compensazione, Ginevra —
(Sveitsin korvauskassa), Geneve.

4. Työtaturmat ja ammattitaudit:

Schweizerische Unfallversicherungsanstalt, Luzern — Caisse nationale suisse d'assurance en cas d'accidents, Lucerne — Cassa nazionale svizzera di assicurazione contro gli incidenti, Lucerna — (Sveitsin kansallinen tapaturmavakuutuskassa), Luzern.

5. Työttömyys:

Bundesamt für Industrie, Gewerbe und Arbeit, Bern — Office fédéral de l'industrie, des arts et métiers et du travail, Berne — Ufficio federale dell'industria, delle arti e mestieri e del lavoro, Berna — (Liittovaltion teollisuus- ja työvoimavirasto), Bern.

6. Perhe-etuudet:

Bundesamt für Sozialversicherung, Bern — Office fédéral des assurances sociales, Berne — Ufficio federale degli assicurazioni sociali, Berna — (Liittovaltion sosiaalivakuutustoimisto), Bern."

e) Lisätään liitteeseen 6 seuraava:

"M. ITÄVALTA

Suora maksu.

N. SUOMI

Suora maksu.

O. ISLANTI

Suora maksu.

P. LIECHTENSTEIN

Suora maksu.

Q. NORJA

Suora maksu.

R. RUOTSI

Suora maksu.

S. SVEITSI

Suora maksu."

f) Lisätään liitteeseen 7 seuraava:

”M. ITÄVALTA

Österreichische Nationalbank (Itävallan kansallinen pankki), Wien.

N. SUOMI

Postipankki Oy, Helsinki — Postbanken Ab, Helsingfors.

O. ISLANTI

Seðlabanki Íslands (Islannin keskuspankki), Reykjavik.

P. LIECHTENSTEIN

Liechtensteinische Landesbank (Liechtensteinin kansallinen pankki), Vaduz.

Q. NORJA

Sparebanken Nor (Norjan yhdistynyt pankki), Oslo.

R. RUOTSI

Ei mitään.

S. SVEITSI

Schweizerische Nationalbank, Zürich — Banque nationale suisse, Zurich — Banca nazionale svizzera, Zurigo — (Sveitsin kansallinen pankki), Zürich.”

g) Lisätään liitteeseen 9 seuraava:

”M. ITÄVALTA

Seuraavat laitokset otetaan huomioon laskettaessa luontoisetuuksien keskimääräistä vuosittaista kustannusta:

a) Gebietskrankenkassen (sairausvakuutuksen alueelliset kassat) ja

b) Betriebskrankenkassen (yritysten sairauskassat).

N. SUOMI

Luontoisetuuksien keskimääräinen vuosittainen kustannus lasketaan ottamalla huomioon julkiset terveyst- ja sairaalapalvelujärjestelmät ja sairausvakuutuskorvaukset.

O. ISLANTI

Luontoisetuuksien keskimääräinen vuosittainen kustannus lasketaan ottamalla huomioon Islannin sosiaaliturvajärjestelmien mukaisesti annetut etuudet.

P. LIECHTENSTEIN

Luontoisetuuksien keskimääräinen vuosittainen kustannus lasketaan ottamalla huomioon tunnustettujen sairauskassojen sairausvakuutusta koskevan kansallisen lainsäädännön säännösten mukaisesti myöntämät etuudet.

Q. NORJA

Luontoisetuuksien keskimääräinen vuosittainen kustannus lasketaan ottamalla huomioon 17 päivänä kesäkuuta 1966 annetun kansallisen vakuutuslain 2 luvun, 19 päivänä marraskuuta 1982 kunnallisesta terveydenhuollosta annetun lain, 19 päivänä kesäkuuta 1969 sairaaloista annetun lain ja 28 päivänä huhtikuuta 1961 mielisairaanhoidosta annetun lain mukaisesti annetut etuudet.

R. RUOTSI

Luontoisetuuksien keskimääräinen vuosittainen kustannus lasketaan ottamalla huomioon kansallisen sosiaalivakuutusjärjestelmän mukaisesti annetut etuudet.

S. SVEITSI

Luontoisetuuksien keskimääräinen vuosittainen kustannus lasketaan ottamalla huomioon tunnustettujen sairauskassojen sairausvakuutusta koskevan valtakunnallisen lainsäädännön säännösten mukaisesti antamat etuudet.”

h) Lisätään liitteeseen 10 seuraava:

”M. ITÄVALTA

1. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 6 artiklan 1 kohdan säännöksiä ASVG:n (yleinen sosiaalivakuutuslaki) 16 pykälän mukaisen it-sevakuutuksen osalta Itävallan alueen ulkopuolella asuvia henkilöitä varten:

Wiener Gebietskrankenkasse (Wienin alueellinen sairausvakuutuskassa), Wien.

2. Sovellettaessa asetuksen 14 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 17 artiklan säännöksiä:

Bundesminister für Arbeit und Soziales (Liittovaltion työvoima- ja sosiaaliasiain ministeri), Wien, yhteistoiminnassa Bundesminister für Umwelt, Jugend und Familie (Liittovaltion ympäristö-, nuoriso- ja perheministerin), Wien, kanssa.

3. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 11, 11 a, 12 a, 13 ja 14 artiklan säännöksiä:

a) Kun asianomaiseen henkilöön sovelletaan Itävallan lainsäädäntöä ja hän on vakuutettu sairausvakuutuksella:

toimivaltainen sairausvakuutuslaitos.

b) Kun asianomaiseen henkilöön sovelletaan Itävallan lainsäädäntöä, mutta hän ei ole vakuutettu sairausvakuutuksella:

toimivaltainen tapaturmavakuutuslaitos.

c) Kaikissa muissa tapauksissa:

Hauptverband der österreichischen Sozial-

versicherungsträger (Itävallan sosiaalivakuutuslaitosten keskusliitto), Wien.

4. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 38 artiklan 1 kohdan ja 70 artiklan 1 kohdan säännöksiä:

perheenjäsenten asuinpaikan toimivaltainen Gebietskrankenkasse (alueellinen sairausvakuutuskassa).

5. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 80 artiklan 2 kohdan, 81 artiklan ja 82 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

palkatun työntekijän viimeisen asuin- tai oleskelupaikan tai viimeisen työskentelypaikan toimivaltainen Arbeitsamt (työvoimatoimisto).

6. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 85 artiklan 2 kohdan ja 86 artiklan 2 kohdan säännöksiä

Karenzurlaubsgeld'in (erityisäitiyspäiväraha) osalta:

palkatun työntekijän viimeisen asuin- tai oleskelupaikan tai viimeisen työskentelypaikan toimivaltainen Arbeitsamt (työvoimatoimisto).

7. Sovellettaessa:

a) Täytäntöönpanoasetuksen 102 artiklan 2 kohdan säännöksiä asetuksen 36 ja 63 artiklan säännösten osalta:

Hauptverband der österreichischen Sozialversicherungsträger (Itävallan sosiaalivakuutuslaitosten keskusliitto), Wien.

b) Täytäntöönpanoasetuksen 102 artiklan 2 kohdan säännöksiä asetuksen 70 artiklan osalta:

Landesarbeitsamt Wien (Wienin alueellinen työvoimavirasto), Wien.

8. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 110 artiklan säännöksiä:

— toimivaltainen laitos tai

— jos itävaltalaista toimivaltaista laitosta ei ole, asuinpaikan laitos.

9. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 113 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

Hauptverband der österreichischen Sozialversicherungsträger (Itävallan sosiaalivakuutuslaitosten keskusliitto), Wien, siten, että luontoisetuuskustannukset korvataan edellä mainitun keskusliiton saamista eläkeläisten sairausvakuutusmaksuista.

N. SUOMI

1. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 11 artiklan 1 kohdan, 11 a artiklan 1 kohdan,

12 a artiklan, 13 artiklan ja 14 artiklan säännöksiä:

Eläketurvakeskus — Pensionsskyddscentralen, Helsinki.

2. Sovellettaessa:

a) Täytäntöönpanoasetuksen 36 artiklan 1 kohdan, 36 artiklan 3 kohdan ja 90 artiklan 1 kohdan säännöksiä:

— Kansaneläkelaitos — Folkpensionsanstalten, Helsinki, paikallistoimistoinen; ja
— työeläkelaitokset ja Eläketurvakeskus — Pensionskyddscentralen, Helsinki.

b) Täytäntöönpanoasetuksen 36 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen, 36 artiklan 2 kohdan ja 90 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

— Kansaneläkelaitos — Folkpensionsanstalten, Helsinki.

— Eläketurvakeskus — Pensionskyddscentralen, Helsinki, asuinpaikan laitoksena.

3. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 37 b artiklan, 38 artiklan 1 kohdan, 70 artiklan 1 kohdan, 82 artiklan 2 kohdan ja 86 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

— Kansaneläkelaitos — Folkpensionsanstalten, Helsinki, paikallistoimistoinen.

4. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 41 — 59 artiklan säännöksiä:

a) Kansaneläkkeet:

Kansaneläkelaitos — Folkpensionsanstalten, Helsinki.

b) Työeläkkeet:

Eläketurvakeskus — Pensionskyddscentralen, Helsinki.

5. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 60 — 67 artiklan, 71 ja 75 artiklan säännöksiä:

Tapaturmavakuutuslaitosten Liitto — Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund, Helsinki, asuinpaikan laitoksena.

6. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 68 ja 69 artiklan säännöksiä:

asianomaisessa tapauksessa tapaturmavakuutuksesta vastuussa oleva laitos.

7. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 76 ja 78 artiklan säännöksiä:

Tapaturmavakuutuslaitosten Liitto — Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund, Helsinki, tapaturmavakuutuksen tapauksessa.

8. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 80 artiklan, 81 artiklan ja 85 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

Eläketurvakeskus — Pensionskyddscentra-
len, Helsinki.

9. Sovellettaessa täytöntöönpanoasetuksen
96 ja 113 artiklan säännöksiä:

Tapaturmavakuutuslaitosten Liitto —
Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund,
Helsinki, tapaturmavakuutuksen tapauksessa.

10. Sovellettaessa täytöntöönpanoasetuksen
110 artiklan säännöksiä:

a) Saira- ja äitiysvakuutus, kansaneläk-
keet:

Kansaneläkelaitos — Folkpensionsanstalten,
Helsinki.

b) Työeläkkeet:

Eläketurvakeskus — Pensionskyddscentra-
len, Helsinki.

c) Työtapaturmat, ammattitaudit:

Tapaturmavakuutuslaitosten Liitto —
Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund,
Helsinki.

d) Muut tapaukset:

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö — Social- och
hälsovårdsministeriet, Helsinki.

O. ISLANTI

Kaikkia vakuutustapahtumia varten, lukuun
ottamatta asetuksen 17 artiklan ja täytöntöön-
panoasetuksen 102 artiklan 2 kohdan säännök-
siä:

Tryggingastofnun ríkisins (Valtion sosiaaliturvalaitos), Reykjavik.

P. LIECHTENSTEIN

1. Sovellettaessa täytöntöönpanoasetuksen
11 artiklan 1 kohdan säännöksiä:

a) asetuksen 14 artiklan 1 kohdan ja 14 b
artiklan 1 kohdan säännösten osalta:

Liechtensteinische Alters-, Hinterlassenen-
und Invalidenversicherung (Liechtensteinin
vanhuus-, jälkeenjääneiden ja työkyvyttömyys-
vakuutus).

b) asetuksen 17 artiklan säännösten osalta:

Amt für Volkswirtschaft (kansallisen talou-
den virasto).

2. Sovellettaessa täytöntöönpanoasetuksen
11 a artiklan 1 kohdan säännöksiä:

a) asetuksen 14 a artiklan 1 kohdan ja 14 b
artiklan 2 kohdan säännösten osalta:

Liechtensteinische Alters-, Hinterlassenen-
und Invalidenversicherung (Liechtensteinin
vanhuus-, jälkeenjääneiden ja työkyvyttömyys-
vakuutus).

b) asetuksen 17 artiklan osalta:

Amt für Volkswirtschaft (kansallisen talou-
den virasto).

3. Sovellettaessa täytöntöönpanoasetuksen
13 artiklan 2 ja 3 kohdan sekä 14 artiklan 1 ja
2 kohdan säännöksiä:

Amt für Volkswirtschaft und Liechtensteini-
sche Alters-, Hinterlassenen- und Invalidenver-
sicherung (kansallisen talouden virasto ja
Liechtensteinin vanhuus- jälkeenjääneiden ja
työkyvyttömyysvakuutus).

4. Sovellettaessa 38 artiklan 1 kohdan, 70
artiklan 1 kohdan, 82 artiklan 2 kohdan ja 86
artiklan 2 kohdan säännöksiä:

Asuinpaikan Gemeindeverwaltung (kunnalli-
nen hallinto).

5. Sovellettaessa 80 artiklan 2 kohdan ja 81
artiklan säännöksiä:

Amt für Volkswirtschaft (kansallisen talou-
den virasto).

6. Sovellettaessa täytöntöönpanoasetuksen
102 artiklan 2 kohdan säännöksiä asetuksen
36, 63 ja 70 artiklan osalta:

Amt für Volkswirtschaft (kansallisen talou-
den virasto).

7. Sovellettaessa täytöntöönpanoasetuksen
113 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

Amt für Volkswirtschaft (kansallisen talou-
den virasto).

Q. NORJA

1. Sovellettaessa asetuksen 14 artiklan 1
kohdan a ja b alakohdan sekä täytöntöön-
panoasetuksen 11 artiklan 1 kohdan a alakoh-
dan ja 2 kohdan säännöksiä, kun työskentely
tapahtuu Norjan ulkopuolella, sekä 14 a artik-
lan 1 kohdan b alakohdan säännöksiä:

Folketrygdekontoret for utenlandssaker (kan-
sallinen vakuutustoimisto, ulkomaanosasto),
Oslo.

2. Sovellettaessa 14 a artiklan 1 kohdan a
alakohdan säännöksiä, jos työskentely tapah-
tuu Norjassa:

asianomaisen henkilön asuinkunnan paikal-
linen vakuutustoimisto.

3. Sovellettaessa asetuksen 14 artiklan 1
kohdan a alakohdan säännöksiä, jos asian-
omainen henkilö on lähetetty Norjaan komen-
nukselle:

työnantajan Norjassa olevan edustajan koti-
paikan sijaintikunnan paikallinen vakuutustoi-
misto ja jos työnantajalla ei ole edustajaa

Norjassa, työskentelykunnan paikallinen vakuutustoimisto.

4. Sovellettaessa 14 artiklan 2 kohdan ja 14 artiklan 3 kohdan säännöksiä:

asianomaisen henkilön asuinkunnan paikallinen vakuutustoimisto.

5. Sovellettaessa 14 a artiklan 2 kohdan säännöksiä:

työskentelykunnan paikallinen vakuutustoimisto.

6. Sovellettaessa 14 b artiklan 1 ja 2 kohdan säännöksiä:

Folketrygdekontoret for utenlandssaker (kansallinen vakuutustoimisto, ulkomaanosasto), Oslo.

7. Sovellettaessa asetuksen III osaston 1, 2, 3, 4, 5, ja 8 luvun säännöksiä sekä kyseisiin säännöksiin liittyvien täytäntöönpanoasetuksen säännöksiä:

Rikstrygdeverket (kansallinen vakuutushallinto), Oslo ja sen nimeämät elimet (alueelliset elimet ja paikalliset vakuutustoimistot).

8. Sovellettaessa asetuksen III osaston 6 luvun säännöksiä sekä kyseisiin säännöksiin liittyviä täytäntöönpanoasetuksen säännöksiä:

Arbeidsdirektoratet (työvoimadirektoraatti), Oslo ja sen nimeämät elimet.

9. Merenkulkijoiden eläkevakuutusjärjestelmää varten:

a) asuinpaikan paikallinen vakuutustoimisto, jos asianomainen henkilö asuu Norjassa.

b) Folketrygdekontoret for utenlandssaker (kansallinen vakuutustoimisto, ulkomaanosasto), Oslo, järjestelmän mukaisten etuuksien maksamisen osalta ulkomailla asuville henkilöille.

10. Perhe-etuuksia varten:

Rikstrygdeverket (kansallinen vakuutushallinto), Oslo ja sen nimeämät elimet (paikalliset vakuutustoimistot).

R. RUOTSI

1. Sovellettaessa asetuksen 14 artiklan 1 kohdan, 14 a artiklan 1 kohdan, 14 b artiklan 1 ja 2 kohdan säännöksiä sekä täytäntöönpanoasetuksen 11 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 11 a artiklan 1 kohdan säännöksiä:

sosiaalivakuutustoimisto, jossa asianomainen henkilö on vakuutettu.

2. Sovellettaessa 14 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 14 a artiklan 1 kohdan b alakohdan säännöksiä tapauksissa, joissa henkilö on lähetetty Ruotsiin komennukselle:

työskentelypaikan sosiaalivakuutustoimisto.

3. Sovellettaessa 14 b artiklan 1 ja 2 kohdan säännöksiä tapauksissa, joissa henkilö on lähetetty Ruotsiin komennukselle 12 kuukautta pidemmäksi ajaksi:

Göteborgs allmänna försäkringskassa, Sjöfartskontoret (Göteborgin sosiaalivakuutustoimisto, merenkulkijoiden jaosto).

4. Sovellettaessa asetuksen 14 artiklan 2 ja 3 kohdan sekä 14 a artiklan 2 ja 3 kohdan säännöksiä:

asuinpaikan sosiaalivakuutustoimisto.

5. Sovellettaessa asetuksen 14 a artiklan 4 kohdan sekä täytäntöönpanoasetuksen 11 artiklan 1 kohdan b alakohdan, 11 a artiklan 1 kohdan b alakohdan, 12 a artiklan 5 kohdan 6 alakohdan ja 6 kohdan a alakohdan säännöksiä:

työskentelypaikan sosiaalivakuutustoimisto.

6. Sovellettaessa asetuksen 17 artiklan säännöksiä:

a) Sen paikan sosiaalivakuutustoimisto, jossa työ tehdään tai tullaan tekemään, ja

b) Riksförsäkringsverket (kansallinen sosiaalivakuutushallitus) palkattujen työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien ryhmien osalta.

7. Sovellettaessa 102 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

a) Riksförsäkringsverket (kansallinen sosiaalivakuutushallitus),

b) Arbetsmarknadsstyrelsen (kansallinen työmarkkinahallitus) työttömyysetuuksia varten.

S. SVEITSI

1. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 11 artiklan 1 kohdan säännöksiä:

a) Asetuksen 14 artiklan 1 kohdan ja 14 b artiklan 1 kohdan osalta:

toimivaltainen Ausgleichskasse der Alters-, Hinterlassenen- und Invalidenversicherung — Caisse de compensation de l'assurance vieillesse, survivants et invalidité — Cassa di compensazione dell'assicurazione vecchiaia, superstiti et invalidità — (vanhuus-, jälkeenjääneiden ja työkyvyttömyysvakuutuksen korvauskassa) ja toimivaltainen tapaturmavakuuttaja.

b) Asetuksen 17 artiklan osalta:

Bundesamt für Sozialversicherung, Bern — Office fédéral des assurances sociales, Berne — Ufficio federale degli assicurazioni sociali, Berna — (Liittovaltion sosiaalivakuutusvirasto), Bern.

2. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 11 a artiklan 1 kohdan säännöksiä:

a) asetuksen 14 a artiklan 1 kohdan ja 14 b artiklan 2 kohdan osalta:

toimivaltainen Ausgleichskasse der Alters-, Hinterlassenen- und Invalidenversicherung — Caisse de compensation de l'assurance vieillesse, survivants et invalidité — Cassa di compensazione dell'assicurazione vecchiaia, superstiti et invalidità — (vanhuus-, jälkeenjääneiden ja työkyvyttömyysvakuutuksen korvauskassa).

b) asetuksen 17 artiklan osalta:

Bundesamt für Sozialversicherung, Bern — Office fédéral des assurances sociales, Berne — Ufficio federale degli assicurazioni sociali, Berna — (Liittovaltion sosiaalivakuutusvirasto), Bern.

3. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 12 a artiklan säännöksiä:

a) Sveitsissä asuvat henkilöt:

asuinkantonin Kantonale Ausgleichskasse — Caisse cantonale de compensation — Cassa cantonale di compensazione (kantonin korvauskassa).

b) Sveitsin ulkopuolella asuvat henkilöt:

työnantajan toimipaikan toimivaltainen Kantonale Ausgleichskasse — Caisse cantonale de compensation — Cassa cantonale di compensazione (kantonin korvauskassa).

4. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 13 artiklan 2 ja 3 kohdan sekä 14 artiklan 1 ja 2 kohdan säännöksiä:

Eidgenössische Ausgleichskasse, Bern — Caisse fédérale de compensation, Berne — Cassa federale di compensazione, Berna — (Liittovaltion korvauskassa), Bern ja Schweizerische Unfallversicherungsanstalt, Kreisagentur Bern, Bern — Caisse nationale suisse d'assurance en cas d'accidents, agence d'arrondissement de Berne, Berne — Istituto nazionale svizzero di assicurazione contro gli infortuni, agenzia circondariale di Berna, Berna — (Sveitsin kansallinen tapaturmavakuutuskassa, Bernin aluetoimisto), Bern.

5. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 38 artiklan 1 kohdan, 70 artiklan 1 kohdan, 82

artiklan 2 kohdan ja 86 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

asuipaikan Gemeindeverwaltung — Administration communale — Amministrazione comunale — (kunnallinen hallinto).

6. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 80 artiklan 2 kohdan ja 81 artiklan säännöksiä:

Bundesamt für Industrie, Gewerbe und Arbeit, Bern - Office fédéral de l'industrie, des arts et métiers et du travail, Berne — Ufficio federale dell'industria, delle arti e mestieri e del lavoro, Berna — (Liittovaltion teollisuus- ja työvoimavirasto), Bern.

7. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 102 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

a) Asetuksen 63 artiklan osalta:

Schweizersche Unfallversicherungsanstalt, Luzern — Caisse nationale suisse d'assurance en cas d'accidents, Lucerne — Cassa nazionale svizzera di assicurazione contro gli incidenti, Lucerna — (Sveitsin kansallinen tapaturmavakuutuskassa), Luzern.

b) Asetuksen 70 artiklan osalta:

Bundesamt für Industrie, Gewerbe und Arbeit, Bern — Office fédéral de l'industrie, des arts et métiers et du travail, Berne — Ufficio federale dell'industria, delle arti e mestieri e del lavoro, Berna — (Liittovaltion teollisuus- ja työvoimavirasto), Bern.

8. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 113 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

Täytäntöönpanoasetuksen 62 artiklan 1 kohdan osalta:

Schweizerische Unfallversicherungsanstalt, Luzern — Caisse nationale suisse d'assurance en cas d'accidents, Lucerne — Cassa nazionale svizzera di assicurazione contro gli incidenti, Lucerna — (Sveitsin kansallinen tapaturmavakuutuskassa), Luzern"

k) Lisätään liitteeseen 11 seuraava:

”M. ITÄVALTA

Ei mitään.

N. SUOMI

Ei mitään.

O. ISLANTI

Ei mitään.

P. LIECHTENSTEIN

Ei mitään.

Q. NORJA
Ei mitään.

R. RUOTSI
Ei mitään.

S. SVEITSI
Ei mitään.”

**SÄÄDÖKSET, JOTKA SOPIMUSPUOLTEN
ON OTETTAVA AIHEELLISELLA TAVALLA
HUOMIOON**

3. **373 Y 0919(02)**: Päätös N:o 74, tehty 22 päivänä helmikuuta 1973, terveydenhoidon antamisesta tilapäisen oleskelun tapauksissa neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 22 artiklan 1 kohdan a alakohdan i alakohdan ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72 21 artiklan mukaan (EYVL N:o C 75, 19.9.1973, s. 4)

4. **373 Y 0919(03)**: Päätös N:o 75, tehty 22 päivänä helmikuuta 1973, työkyvyttömyyseläkkettä saavien henkilöiden tekemien, tarkistamista koskevien hakemusten käsittelemisestä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 94 artiklan 5 kohdan mukaan (EYVL N:o C 75, 19.9.1973, s. 5)

5. **373 Y 0919(06)**: Päätös N:o 78, tehty 22 päivänä helmikuuta 1973, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72 pienentämistä ja keskeyttämistä koskevien säännösten täytäntöönpanomenettelyjä koskevan 7 artiklan 1 kohdan a alakohdan tulkinnasta (EYVL N:o C 75, 19.9.1973, s. 8)

6. **373 Y 0919 (07)**: Päätös N:o 79, tehty 22 päivänä helmikuuta 1973, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 vakuutuskausien ja sellaisina kohdeltavien kausien yhteenlaskemista työkyvyttömyyden, vanhuuden ja kuoleman tapauksen osalta koskevan 48 artiklan 2 kohdan tulkinnasta (EYVL N:o C 75, 19.9.1973, s. 9)

7. **373 Y 0919(09)**: Päätös N:o 81, tehty 22 päivänä helmikuuta 1973, tietyissä ammateissa täyttneiden vakuutuskausien yhteenlaskemisesta neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 45 artiklan 2 kohtaa sovellettaessa (EYVL N:o C 75, 19.9.1973, s. 11)

8. **373 Y 0919(11)**: Päätös N:o 83, tehty 22

päivänä helmikuuta 1973, työttömyysetuuteen huollettavia perheenjäseniä varten tehtäviä korotuksia koskevien, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 68 artiklan 2 kohdan ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72 82 artiklan tulkinnasta (EYVL N:o C 75, 19.9.1973, s. 14)

9. **373 Y 0919(13)**: Päätös N:o 85, tehty 22 päivänä helmikuuta 1973, ammattitauteja koskevia etuuksia myönnettäessä sovellettavan lainsäädännön ja toimivaltaisen laitoksen määräämistä koskevien, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 57 artiklan 1 kohdan ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72 67 artiklan 3 kohdan tulkinnasta (EYVL N:o C 75, 19.9.1973, s. 17)

10. **373 Y 1113(02)**: Päätös N:o 86, tehty 24 päivänä syyskuuta 1973, Euroopan yhteisöjen siirtotyöläisten sosiaaliturvan hallintotoimikunnan tilintarkastuslautakunnan toimintatavoista ja kokoonpanosta (EYVL N:o C 96, 13.11.1973, s. 2), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **376 Y 0813(02)**: päätös N:o 106, tehty 8 päivänä heinäkuuta 1976 (EYVL N:o C 190, 13.8.1976, s. 2)

11. **374 Y 0720(06)**: Päätös N:o 89, tehty 20 päivänä maaliskuuta 1973, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 diplomaattisten tai konsuliedustustojen palveluksessa olevia henkilöitä koskevan 16 artiklan 1 ja 2 kohdan tulkinnasta (EYVL N:o C 86, 20.7.1974, s. 7)

12. **374 Y 0720(07)**: Päätös N:o 91, tehty 12 päivänä heinäkuuta 1973, etuuksien myöntämistä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 46 artiklan 1 kohdan mukaan koskevan, edellä mainitun artiklan 3 kohdan tulkinnasta (EYVL N:o C 86, 20.7.1974, s. 8)

13. **374 Y 0823(04)**: Päätös N:o 95, tehty 24 päivänä tammikuuta 1974, asetuksen (ETY) N:o 1408/71 eläkkeiden laskemista pro rata tempori koskevan 46 artiklan 2 kohdan tulkinnasta (EYVL N:o C 99, 23.8.1974, s. 5)

14. **374 Y 1017(03)**: Päätös N:o 96, tehty 15 päivänä maaliskuuta 1974, etuutta koskevan oikeuden tarkistamisesta neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 49 artiklan 2 kohdan nojalla (EYVL N:o C 126, 17.10.1974, s. 23)

15. **375 Y 0705(02)**: Päätös N:o 99, tehty 13 päivänä maaliskuuta 1975, neuvoston asetuk-

sen (ETY) N:o 574/72 107 artiklan 1 kohdan tulkinnasta voimassa olevien etuuksien uudelleen laskemista koskevan velvoitteen osalta (EYVL N:o C 150, 5.7.1975, s. 2)

16. **375 Y 0705(03)**: Päätös N:o 100, tehty 23 päivänä tammikuuta 1975, oleskelu- tai asuinpaikan laitoksen toimivaltaisen laitoksen puolesta antamien rahaetuuksien korvaamisesta ja näiden etuuksien korvaamisen yksityiskohdista (EYVL N:o C 150, 5.7.1975, s. 3)

17. **376 Y 0526(03)**: Päätös N:o 105, tehty 19 päivänä joulukuuta 1975, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 50 artiklan täytäntöönpanosta (EYVL N:o C 117, 26.5.1976, s. 3)

18. **378 Y 0530(02)**: Päätös N:o 109, tehty 18 päivänä marraskuuta 1977, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 19 artiklan 1 ja 2 kohdassa, 22 artiklassa, 25 artiklan 1, 3 ja 4 kohdassa, 26 artiklassa, 28 artiklan 1 kohdassa ja 28 a artiklassa, 29 artiklassa ja 31 artiklassa tarkoitettua sairaus- ja äitiysvakuutuksen luontoisuuksien käsitettä sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72 93, 94 ja 95 artiklan mukaan korvattavia määriä ja saman asetuksen 102 artiklan 4 kohdan nojalla maksettavia ennakkoja koskevan, 22 päivänä marraskuuta 1973 tehdyn päätöksen N:o 92 muuttamisesta (EYVL N:o C 125, 30.5. 1978, s. 2)

19. **383 Y 0115**: Päätös N:o 115, tehty 15 päivänä joulukuuta 1982, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 24 artiklan 2 kohdassa säädettyjen proteesien, merkittävien apuvälineiden ja muiden merkittävien luontoisuuksien myöntämisestä (EYVL N:o C 193, 20.7.1983, s. 7)

20. **383 Y 0117**: Päätös N:o 117, tehty 7 päivänä heinäkuuta 1982, 21 päivänä maaliskuuta 1972 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72 50 artiklan 1 kohdan a alakohdan täytäntöönpanon edellytyksistä (EYVL N:o C 238, 7.9.1983, s. 3)

Tätä sopimusta sovellettaessa päätöstä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään 2 artiklan 2 kohtaan seuraava:

”Itävalta

Hauptverband der österreichischen Sozialversicherungsträger (Itävallan sosiaalivakuutuslaitosten keskusliitto), Wien.

Suomi

Eläketurvakeskus — Pensionsskyddscentrallen, Helsinki.

Islanti

Tryggingastofnun ríkisins (valtion sosiaaliturvalaitos), Reykjavik.

Liechtenstein

Liechtensteinische Alters-, Hinterlassenen- und Invalidenversicherung (Liechtensteinin vanhuus-, jälkeenjääneiden ja työkyvyttömyysvakuutus), Vaduz.

Norja

Rikstrygdeverket (kansallinen vakuutushallinto), Oslo.

Ruotsi

Riksförsäkringsverket (kansallinen sosiaalivakuutushallitus), Tukholma.

Sveitsi

Schweizerische Ausgleichskasse, Genf — Caisse suisse de compensation, Genève — Cassa svizzera di compensazione, Ginevra — (Sveitsin korvauskassa), Geneve.”

21. **383 Y 1112(02)**: Päätös N:o 118, tehty 20 päivänä huhtikuuta 1983, 21 päivänä maaliskuuta 1972 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72 50 artiklan 1 kohdan b alakohdan täytäntöönpanon edellytyksistä (EYVL N:o C 306, 12.11.1983, s. 2)

Tätä sopimusta sovellettaessa päätöstä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään 2 artiklan 4 kohtaan seuraava:

”Itävalta

Hauptverband der österreichischen Sozialversicherungsträger (Itävallan sosiaalivakuutuslaitosten keskusliitto), Wien.

Suomi

Eläketurvakeskus — Pensionsskyddscentrallen, Helsinki.

Islanti

Tryggingastofnun ríkisins (valtion sosiaaliturvalaitos), Reykjavik.

Liechtenstein

Liechtensteinische Alters-, Hinterlassenen- und Invalidenversicherung (Liechtensteinin vanhuus-, jälkeenjääneiden ja työkyvyttömyysvakuutus), Vaduz.

Norja

Rikstrygdeverket (kansallinen vakuutushal-
linto), Oslo.

Ruotsi

Riksförsäkringsverket (kansallinen sosiaali-
vakuutushallitus), Tukholma.

Sveitsi

Schweizerische Ausgleichskasse, Genf —
Caisse suisse de compensation, Genève —
Cassa svizzera di compensazione, Ginevra —
(Sveitsin korvauskassa), Geneve.”

22. **383 Y 1102(03)**: Päätös N:o 119, tehty 24 päivänä helmikuuta 1983, päällekkäisiä perhe-
etuuksia ja -avustuksia koskevan, neuvoston
asetuksen (ETY) N:o 1408/71 76 artiklan 3
kohdan ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o
574/72 10 artiklan 1 kohdan tulkinnasta
(EYVL N:o C 295, 2.11.1983, s. 3)

23. **383 Y 0121**: Päätös N:o 121, tehty 21
päivänä huhtikuuta 1983, neuvoston asetuksen
(ETY) N:o 574/72 proteesien, merkittävien
apuvälineiden ja muiden merkittävien luon-
toisuuksien myöntämistä koskevan 17 artik-
lan 7 kohdan tulkinnasta (EYVL N:o C 193,
20.7.1983, s. 10)

24. **384 Y 0802(32)**: Päätös N:o 123, tehty 24
päivänä helmikuuta 1984, neuvoston asetuksen
(ETY) N:o 1408/71 22 artiklan 1 kohdan a
alakohdan tulkinnasta dialyysihoidon saavien
henkilöiden osalta (EYVL N:o C 203, 2.8.1984,
s. 13)

25. **386 Y 0125**: Päätös N:o 125, tehty 17
päivänä lokakuuta 1985, sovellettavaa lainsää-
däntöä koskevan todistuksen (lomake E 101)
käytöstä, kun komennus on lyhyempi kuin
kolme kuukautta (EYVL N:o C 141, 7.6.1986,
s. 3)

26. **386 Y 0126**: Päätös N:o 126, tehty 17
päivänä lokakuuta 1985, neuvoston asetuksen
(ETY) N:o 1408/71 14 artiklan 1 kohdan a
alakohdan, 14 a artiklan 1 kohdan a alakoh-
dan, 14 b artiklan 1 ja 2 kohdan soveltamisesta
(EYVL N:o C 141, 7.6.1986, s. 3)

27. **386 Y 0128**: Päätös N:o 128, tehty 17
päivänä lokakuuta 1985, neuvoston asetuksen
(ETY) N:o 1408/71 komennuksella oleviin
työntekijöihin sovellettavaa lainsäädäntöä kos-
kevan 14 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 14
b artiklan 1 kohdan soveltamisesta (EYVL N:o
C 141, 7.6.1986, s. 6)

28. **386 Y 0129**: Päätös N:o 129, tehty 17
päivänä lokakuuta 1985, neuvoston asetuksen
(ETY) N:o 1408/71 77 artiklan, 78 artiklan ja
79 artiklan 3 kohdan sekä neuvoston asetuksen
(ETY) N:o 574/72 10 artiklan 1 kohdan b
alakohdan ii alakohdan soveltamisesta (EYVL
N:o C 141, 7.6.1986, s. 7)

29. **386 X 0130**: Päätös N:o 130, tehty 17
päivänä lokakuuta 1985, neuvoston asetuksen
(ETY) N:o 1408/71 ja (ETY) N:o 574/72
soveltamisessa tarvittavista mallilomakkeista
(E 001, E 101 — 127, E 201 — 215, E 301 —
303, E 401 - 411) (86/303/ETY) (EYVL N:o L
192, 15.7.1986, s. 1), sellaisena kuin se on
muutettuna seuraavalla:

— **391 X 0140**: päätös N:o 144, tehty 9
päivänä huhtikuuta 1990 (E 401 — E 410 F)
(EYVL N:o L 71, 18.3.1991, s. 1).

30. **386 Y 0131**: Päätös N:o 131, tehty 3
päivänä joulukuuta 1985, neuvoston asetuksen
(ETY) N:o 1408/71 71 artiklan 1 kohdan b
alakohdan ii alakohdan soveltamisalasta, joka
koskee sellaisten muiden työntekijöiden kuin
rajatyöntekijöiden oikeutta työttömyysetuuk-
siin, jotka viimeisen työskentelynsä aikana
asuvat toisen jäsenvaltion kuin toimivaltaisen
valtion alueella (EYVL N:o C 141, 7.6.1986, s.
10)

31. **C/271/87/s. 3**: Päätös N:o 132, tehty 23
päivänä huhtikuuta 1987, 14 päivänä kesäkuu-
ta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY)
N:o 1408/71 40 artiklan 3 kohdan a alakohdan
ii alakohdan tulkinnasta (EYVL N:o C 271,
9.10.1987, s. 3)

32. **C/284/87/s. 3**: Päätös N:o 133, tehty 2
päivänä heinäkuuta 1987, neuvoston asetuksen
(ETY) N:o 574/72 17 artiklan 7 kohdan ja 60
artiklan 6 kohdan soveltamisesta (EYVL N:o C
284, 22.10.1987, s. 3)

33. **C/64/88/s. 4**: Päätös N:o 134, tehty 1
päivänä heinäkuuta 1987, neuvoston asetuksen
(ETY) N:o 1408/71 yhdessä tai useamman
jäsenvaltiossa erityisjärjestelmään kuuluvassa
ammattissa täyttyneiden vakuutuskausien yh-
teenlaskemista koskevan 45 artiklan 2 kohdan
tulkinnasta (EYVL N:o C 64, 9.3. 1988, s. 4)

34. **C/281/88/s. 7**: Päätös N:o 135, tehty 1
päivänä heinäkuuta 1987, neuvoston asetuksen
(ETY) N:o 574/72 17 artiklan 7 kohdassa ja 60
artiklan 6 kohdassa säädettyjen luontoisuuksien
myöntämisestä sekä neuvoston asetuksen

(ETY) N:o 1408/71 20 artiklassa tarkoitetusta kiireellisen käsitteestä ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72 17 artiklan 7 kohdassa ja 60 artiklan 6 kohdassa tarkoitetusta äärimmäisen kiireen käsitteestä (EYVL N:o C 281, 9.3.1988, s. 7)

Tätä sopimusta sovellettaessa päätöstä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) Lisätään 2 artiklan 2 kohtaan seuraava:
”i) ATS 7 000 Itävallassa olevaa asuinpaikan laitosta varten,
- j) FIM 3 000 Suomessa olevaa asuinpaikan laitosta varten,
- k) ISK 35 000 Islannissa olevaa asuinpaikan laitosta varten,
- l) CHF 800 Liechtensteinissa olevaa asuinpaikan laitosta varten,
- m) NOK 3 600 Norjassa olevaa asuinpaikan laitosta varten,
- n) SEK 3 600 Ruotsissa olevaa asuinpaikan laitosta varten,
- o) CHF 800 Sveitsissä olevaa asuinpaikan laitosta varten.”

35. C/64/88/s. 7: Päätös N:o 136, tehty 1 päivänä heinäkuuta 1987, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 45 artiklan 1, 2 ja 3 kohdan tulkinnasta, sellaisten vakuutuskausien huomioon ottamisen osalta etuutta koskevan oikeuden saavuttamista, säilyttämistä tai takaisinsaamista varten, jotka ovat täyttyneet toisten jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan (EYVL N:o C 64, 9.3.1988, s. 7)

Tätä sopimusta sovellettaessa päätöstä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) Lisätään liitteeseen seuraava:

”M. ITÄVALTA

Ei mitään.

N. SUOMI

Ei mitään.

O. ISLANTI

Ei mitään.

P. LIECHTENSTEIN

Ei mitään.

Q. NORJA

Ei mitään.

R. RUOTSI

Ei mitään.

S. SVEITSI

Ei mitään.”

36. C/140/89/s. 3: Päätös N:o 137, tehty 15 päivänä joulukuuta 1988, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72 15 artiklan 3 kohdan soveltamisesta (EYVL N:o C 140, 6.6.1989, s. 3)

37. C/287/89/s. 3: Päätös N:o 138, tehty 17 päivänä helmikuuta 1989, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 22 artiklan 1 kohdan c alakohdan i alakohdan tulkinnasta elinsiirtojen tai muiden biologisten näytteiden testausta vaativan kirurgian osalta, kun asianomainen henkilö ei ole läsnä siinä jäsenvaltiossa, jossa testit tehdään (EYVL N:o C 287, 15. 11.1989, s. 3)

38. C/94/90/s. 3: Päätös N:o 139, tehty 30 päivänä kesäkuuta 1989, päivästä, joka otetaan huomioon määrättäessä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72 107 artiklassa tarkoitetuista, tiettyjä etuuksia ja maksuja laskettaessa sovellettavista muuntokursseista (EYVL N:o C 94, 12.4.1990, s. 3)

39. C/94/90/S. 4: Päätös N:o 140, tehty 17 päivänä lokakuuta 1989, täysin työttömän rajatyöntekijän asuinpaikan laitoksen työntekijän toimivaltaisesta valtiosta viimeksi saamaan palkkaan soveltamasta muuntokursista (EYVL N:o C 94, 12.4.1990, s. 4)

40. C/94/90/s. 5: Päätös N:o 141, tehty 17 päivänä lokakuuta 1989, 21 päivänä maaliskuuta 1972 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72 94 artiklan 4 kohdassa ja 95 artiklan 4 kohdassa säädettyjen luetteloiden laatimista koskevan, 17 päivänä lokakuuta 1985 tehdyn päätöksen N:o 127 muuttamisesta (EYVL N:o C 94, 12.4.1990, s. 5)

41. C/80/90/s. 7: Päätös N:o 142, tehty 13 päivänä helmikuuta 1990, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 73, 74 ja 75 artiklan soveltamisesta (EYVL N:o C 80, 30.3.1990, s. 7)

Tätä sopimusta sovellettaessa päätöstä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) päätöksen 1 kohtaa ei sovelleta.
- b) päätöksen 3 kohtaa ei sovelleta.

42. 391 D 0425: Päätös N:o 147, tehty 11 päivänä lokakuuta 1990, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 76 artiklan soveltamisesta (EYVL N:o L 235, 23.8.1991, s. 21)

**SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOL-
TEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA**

Sopimuspuolet kiinnittävät huomiota seuraavien säädösten sisältöön:

43. Suositus N:o 14, annettu 23 päivänä tammikuuta 1975, lomakkeen E 111 antamisesta ulkomaille komennukselle lähetetyille työntekijöille (hallintotoimikunta antoi suosituksen 23 päivänä tammikuuta 1975 pidetyssä 139. istunnossaan)

44. Suositus N:o 15, annettu 19 päivänä joulukuuta 1980, asetusten N:o 1408/71/ETY ja N:o 574/72/ETY soveltamisessa tarvittavien lomakkeiden laatimiskielestä (hallintotoimikunta antoi suosituksen 19 päivänä joulukuuta 1975 pidetyssä 176. istunnossaan)

45. **385 Y 0016:** Suositus N:o 16, annettu 12 päivänä joulukuuta 1984, asetuksen (ETY) N:o 1408/71 17 artiklan nojalla tehtävien sopimusten tekemisestä (EYVL N:o C 273, 24.10.1985, s. 3)

46. **385 Y 0017:** Suositus N:o 17, annettu 12 päivänä joulukuuta 1984, hallintotoimikunnan kertomusten laatimista varten vuosittain toimitettavista tilastotiedoista (EYVL N:o C 273, 24.10.1985, s. 3)

47. **385 Y 0028:** Suositus N:o 18, annettu 28 päivänä helmikuuta 1986, toisessa jäsenvaltiossa kuin asuinvaltiossa osa-aikatyössä oleviin työttömiin sovellettavasta lainsäädännöstä (EYVL N:o C 284, 11.11.1986, s. 4)

48. **380 Y 0609(03):** Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 5 artiklassa tarkoitettujen jäsenvaltioiden julistusten ajan tasalle saattaminen (EYVL N:o C 139, 9.6.1980, s. 1)

49. **381 Y 0613(01):** Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 5 artiklassa tarkoitettujen jäsenvaltioiden julistusten ajan tasalle saattaminen (EYVL N:o C 143, 13.6.1981, s. 1)

50. **383 Y 1224(01):** Muutokset sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 5 artiklassa tarkoitettuun Saksan liittotasavallan julistukseen (EYVL N:o C 351, 24.12.1983, s. 1)

51. **C/338/86/s. 1:** Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 5 artiklassa tarkoitettujen jäsenvaltioiden julistusten ajan tasalle saattaminen (EYVL N:o C 338, 31.12.1986, s. 1)

52. **C/107/87/s. 1:** Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 5 artiklassa tarkoitettujen jäsenvaltioiden julistukset (EYVL N:o C 107, 22.4.1987, s. 1)

d 53. **C/323/80/s. 1:** Saksan liittotasavallan ja Luxemburgin suurherttuakunnan hallitusten julistus neuvostolle sopimuksen tekemisestä näiden kahden hallituksen välillä erilaisista sosiaaliturvakysymyksistä sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 8 artiklan 2 kohdan ja 96 artiklan nojalla (EYVL N:o L 323, 11.12.1980, s. 1)

54. **L/90/87/s. 39:** Ranskan tasavallan hallituksen julistus sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 1 artiklan j kohdan nojalla annetusta julistuksesta (EYVL N:o L 90, 2.4.1987, s. 39)

*SOPIMUKSEN 101 ARTIKLAN 1 KOHDAN
MUKAISESTA EFTA-VALTIOIDEN OSAL-
LISTUMISESTA SIIRTOTYÖLÄISTEN SO-
SIAALITURVAN HALLINTOTOIMIKUN-
TAAN SEKÄ KYSEISEN TOIMIKUNNAN
YHTEYDESSÄ OLEVAAN TILINTARKAS-
TUSLAUTAKUNTAAN*

Islanti, Itävalta, Liechtenstein, Norja, Ruot-
si, Suomi ja Sveitsi saavat kukin lähettää

neuvoa-antavan edustajan (tarkkailijan) Eu-
roopan yhteisöjen komission yhteydessä toimi-
van siirtotyöläisten sosiaaliturvan hallintotoi-
mikunnan kokouksiin ja mainitun toimikunnan
yhteydessä olevan tilintarkastuslautakunnan
kokouksiin.

NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 2001/83,

annettu 2 päivänä kesäkuuta 1983,

sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annettun asetuksen (ETY) N:o 1408/71 sekä asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä annetun asetuksen (ETY) N:o 574/72 muuttamisesta ja ajan tasalle saattamisesta

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 2, 7, 51 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

asetuksella (ETY) N:o 1390/81⁽³⁾ laajennettiin sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä annettua asetusta (ETY) N:o 1408/71⁽⁴⁾ itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä,

asetuksella (ETY) no 3795/81⁽⁵⁾ laajennettiin asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä annettua asetusta (ETY) N:o 574/72⁽⁶⁾ itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä,

nämä laajennukset ovat tulleet voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1982; asetuksen (ETY) N:o 1390/81 antamisen ja 1 päivän heinäkuuta 1982 välillä asetuksella (ETY) N:o 2793/81⁽⁷⁾ myös muutettiin asetuksia (ETY) N:o 1408/71 ja (ETY) N:o 574/72,

nämä muutokset on otettu asetuksen (ETY) N:o 1408/71 tekstiin sellaisena kuin se oli voimassa niiden antamispäivänä ja tästä syystä huomioon ei ole otettu huomioon muutoksia, jotka sisältyvät asetukseen (ETY) N:o 1390/81,

erityisesti seurauksena asetuksen (ETY) N:o 1390/81 voimaantulosta asetuksessa (ETY) N:o 1408/71 on uusi liite I; tämän

vuoksi muut liitteet on numeroitu uudelleen; tämä olisi otettava huomioon viittaamalla muutoksiin, jotka on tehty asetuksella (ETY) N:o 2793/81; lisäksi on täsmennettävä, koskevatko nämä muutokset myös itsenäisiä ammatinharjoittajia vai eivät; tämä on tilanne niiden säännösten kohdalla, joita tarkoitetaan asetuksen (ETY) N:o 2739/81 1 artiklan 2 kohdan 6 alakohdan b alakohdan toisessa luetelmakohdassa ja 6 alakohdan g alakohdan toisessa luetelmakohdassa,

asetusten (ETY) N:o 1408/71 ja N:o 574/72 italiansäätelyissä toisoinnoissa on asianmukaisempaa käyttää ilmaisua "lavoratori subordinati" kuin "lavoratori salariati" ja ilmaisua "lavoratori autonomi" kuin "lavoratori non salariati",

tämän vuoksi olisi tehtävä tarpeelliset muutokset asetuksiin (ETY) N:o 1408/71 ja (ETY) N:o 574/72,

on tarpeellista tehdä muutoksia asetuksen (ETY) N:o 574/72 liitteessä 2 olevan C jakson 1 kohtaan ja liitteessä 10 olevan C jakson 2 ja 3 kohtaan,

selvyyden vuoksi on tarpeellista saattaa ajan tasalle asetukset (ETY) N:o 1408/71 ja (ETY) N:o 574/72, sellaisina kuin ne ovat viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 2000/83⁽⁸⁾, kokonaisuudessaan; tämän vuoksi ei vain nämä jaksot, jotka on muutettu 1 päivästä heinäkuuta 1982, mutta myös jaksot, jotka jo on muutettu sekä muuttamattomat jaksot, olisi otettava yhtenäiseen tekstiin,

asetuksen (ETY) N:o 574/72 liitteet I, IV, V, VI, VII ja VIII on saatettu ajan tasalle asetuksilla (ETY) N:o 2474/82⁽⁹⁾ ja (ETY) N:o 799/83⁽¹⁰⁾; nämä ajan tasalle saatetut liitteet olisi käytännöllisistä syistä otettava kaikkiin asetusten (ETY) N:o 1408/71 ja N:o 574/72 säännöksiin yhtenäisen tekstin, joka on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1982, ja

⁽¹⁾ EYVL N:o C 27, 2.2.1983, s. 3

⁽²⁾ EYVL N:o C 161, 20.6.1983, s. 17

⁽³⁾ EYVL N:o L 143, 29.5.1981, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 149, 5.7.1971, s. 2

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 378, 31.12.1981, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 74, 27.3.1972, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 275, 29.9.1981, s. 1

⁽⁸⁾ EYVL N:o L 230, 22.8.1983, s. 1

⁽⁹⁾ EYVL N:o L 266, 15.9.1982, s. 1

⁽¹⁰⁾ EYVL N:o L 89, 7.4.1983, s. 15

lopuksi on tarpeellista käytännöllisistä syistä muuttaa yksityis-kohtaisia säännöksiä, joilla laajennetaan asetuksen (ETY) N:o 1390/81 3 artiklassa tarkoitettuja sopimuksia itsenäisiin ammatinharjoittajiin,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Korvataan asetuksen (ETY) N:o 1408/71 otsikko, sisältö ja säännökset liitteessä I olevalla tekstillä.

2 artikla

Korvataan asetuksen (ETY) N:o 574/72 otsikko, sisältö ja säännökset liitteessä II olevalla tekstillä.

3 artikla

Tämä asetus tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä heinäkuuta 1982 alkaen.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Luxemburgissa 2 päivänä kesäkuuta 1983.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

N. BLÜM

LIITE I

Neuvoston asetus (ETY) N:o 1408/71 sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä

Sivu

I OSASTO	YLEISIÄ SÄÄNNÖKSIÄ (1 - 12 artikla)	11
II OSASTO	SOVELLETTAVA LAINSÄÄDÄNTÖ (13 - 17 artikla)	16
III OSASTO	ERI ETUUKSIEN RYHMÄ KOSKEVIA ERITYISSÄÄNNÖKSIÄ	19
	1 luku: Sairaus ja äitiys	
	1 jakso: Yhteisiä säännöksiä (18 artikla)	19
	2 jakso: Palkatut työntekijät tai itsenäiset ammatinharjoittajat ja heidän perheenjäsenensä (19 - 24 artikla)	20
	3 jakso: Työttömät ja heidän perheenjäsenensä (25 artikla)	22
	4 jakso: Eläkkeenhakijat ja heidän perheenjäsenensä (26 artikla)	22
	5 jakso: Eläkeläiset ja heidän perheenjäsenensä (27 - 34 artikla)	23
	6 jakso: Erinäisiä säännöksiä (35 artikla)	25
	7 jakso: Laitosten väliset korvaukset (36 artikla)	26
	2 luku: Työkyvyttömyys	
	1 jakso: Palkatut työntekijät ja itsenäiset ammatinharjoittajat, joihin sovelletaan yksinomaan sellaista lainsäädäntöä, jonka mukaan työkyvyttömyysetuuskien määrä on riippumaton vakuutuskausien kestosta (37 - 39 artikla)	26
	2 jakso: Palkatut työntekijät tai itsenäiset ammatinharjoittajat, joihin sovelletaan joko yksinomaan sellaista lainsäädäntöä, jonka mukaan työkyvyttömyysetuuden määrä riippuu vakuutus- tai asumiskausien kestosta, tai tällaista ja 1 jaksossa tarkoitettua lainsäädäntöä (40 artikla)	27
	3 jakso: Työkyvyttömyyden paheneminen (41 artikla)	28
	4 jakso: Etuuksien antamisen jatkaminen keskeyttämisen tai peruuttamisen jälkeen - Työkyvyttömyysetuuskien muuttaminen vanhuusetuuskiksi (42 ja 43 artikla)	28
	3 luku: Vanhuus ja kuolema (eläkkeet) (44 - 51 artikla)	29
	4 luku: Työtapaturmat ja ammattitaudit	
	1 jakso: Oikeus etuuksiin (52 - 59 artikla)	33
	2 jakso: Sellaisen ammattitaudin paheneminen, jonka vuoksi etuus on myönnetty (60 artikla)	35
	3 jakso: Erinäisiä säännöksiä (61 ja 62 artikla)	36

Sivu

4 jakso:	Laitosten väliset korvaukset (63 artikla)	37
5 luku:	Kuolemantapauksen johdosta annettavat avustukset	37
6 luku:	Työttömyysetuudet	
1 jakso:	Yhteisiä säännöksiä (67 ja 68 artikla)	38
2 jakso:	Muuhun jäsenvaltioon kuin toimivaltaiseen valtioon lähtevät työttömät (69 ja 70 artikla)	38
3 jakso:	Työttömät, jotka viimeisen työskentelynsä aikana asuivat muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa (71 artikla)	39
7 luku:	Perheetuudet ja perheavustukset	
1 jakso:	Palkattujen työntekijöiden, itsenäisten ammatinharjoittajien ja työttömien etuuksia koskevia yhteisiä säännöksiä (72 artikla)	40
2 jakso:	Palkatut työntekijät ja työttömät, joiden perheet asuvat muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa (73 - 76 artikla)	40
8 luku:	Etuudet eläkeläisten huollettaville lapsille ja orvoille	41
IV OSASTO:	SIIRTOTYÖLÄISTEN SOSIAALITURVAN HALLINTOTOIMIKUNTA (80 ja 81 artikla)	43
V OSASTO:	SIIRTOTYÖLÄISTEN SOSIAALITURVAN NEUVOA-ANTAVA KOMITEA (82 ja 83 artikla)	44
VI OSASTO:	ERINÄISIÄ SÄÄNNÖKSIÄ (84 - 93 artikla)	45
VII OSASTO:	SIIRTYMÄ- JA LOPPUSÄÄNNÖKSIÄ (94 - 100 artikla)	47
LIITTEET		
Liite I:	Asetuksen henkilöllinen ulottuvuus	49
Liite II:	Sellaisia itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevat erityisjärjestelmät, jotka on suljettu asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle 1 artiklan j kohdan 4 alakohdan nojalla - Erityiset synnytysavustukset, jotka on suljettu asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle 1 artiklan u kohdan nojalla	52
Liite III:	Sellaisten sosiaaliturvasopimusten määräykset, jotka jäävät sovellettaviksi sen estämättä, mitä asetuksen 6 artiklassa säädetään - Sellaisten sosiaaliturvasopimusten määräykset, joita ei sovelleta kaikkiin henkilöihin, joihin asetusta sovelletaan	54
Liite IV:	Asetuksen 37 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu lainsäädäntö, jonka mukaan työkyvyttömyysetuuksien määrä on riippumaton vakuutuskausien pituudesta	63

	Sivu
Liite V: Jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen vastaavuus työkyvyttömyyden astetta koskevien edellytysten suhteen	65
Liite VI: Erityiset menettelyt tiettyjen jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen soveltamiseksi	69
Liite VII: Tapaukset, joissa henkilöön sovelletaan samanaikaisesti kahden jäsenvaltion lainsäädäntöä	85

I OSASTO

YLEISIÄ SÄÄNNÖKSIÄ

1 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa:

a) 'palkatulla työntekijällä' ja 'itsenäisellä ammatinharjoittajalla' tarkoitetaan:

i) henkilöä, joka on pakollisen tai valinnaisen jatkuvan vakuutuksen perusteella vakuutettu yhden tai useamman palkattujen työntekijöiden tai itsenäisten ammatinharjoittajien sosiaaliturvajärjestelmän alan kattaman vakuutustapahtuman varalta;

ii) henkilöä, joka on pakollisesti vakuutettu yhden tai useamman tässä asetuksessa tarkoitetun sosiaaliturvan alan kattaman vakuutustapahtuman varalta sosiaaliturvajärjestelmässä, joka koskee kaikkia asukkaita tai koko työssäolevaa väestöä, jos tällainen henkilö:

- voidaan määrittää palkatuksi työntekijäksi tai itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi sen perusteella, kuinka tällainen järjestelmä on hallinnollisesti järjestetty tai rahoitettu, tai

- jollei tällaista perustetta ole, on vakuutettu joidenkin muiden liitteessä I eriteltyjen vakuutustapahtumien varalta palkattujen työntekijöiden tai itsenäisten ammatinharjoittajien järjestelmässä, tai iii alakohdassa tarkoitetussa järjestelmässä joko pakollisen tai valinnaisen jatkuvan vakuutuksen perusteella, tai, jollei kyseisessä jäsenvaltiossa ole sellaista järjestelmää, vastaa liitteessä I olevaa määritelmää;

iii) henkilöä, joka on pakollisesti vakuutettu tässä asetuksessa tarkoitettujen alojen kattaman useamman vakuutustapahtuman varalta tavallisessa sosiaaliturvajärjestelmässä, joka kattaa koko maaseutuväestön liitteessä I säädettyjen perusteiden mukaisesti;

iv) henkilöä, joka on vapaaehtoisesti vakuutettu yhden tai useamman tässä asetuksessa tarkoitetun alan kattaman vakuutustapahtuman varalta jäsenvaltion palkattuja työntekijöitä tai itsenäisiä ammatinharjoittajia tai kaikkia asukkaita tai tiettyjä asukasryhmiä koskevassa sosiaaliturvajärjestelmässä:

- jos tällainen henkilö toimii palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana, tai

- jos tällainen henkilö on aiemmin ollut pakollisesti vakuutettu saman vakuutustapahtuman varalta saman jäsenvaltion palkattuja työntekijöitä tai itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevassa järjestelmässä;

b) 'rajatyöntekijällä' tarkoitetaan palkattua työntekijää tai itsenäistä ammatinharjoittajaa, joka harjoittaa ammattiaan jäsenvaltion alueella ja asuu toisen jäsenvaltion alueella, johon hän palaa säännönmukaisesti päivittäin tai vähintään kerran viikossa; kuitenkin rajatyöntekijä, jonka se yritys, jossa hän tavallisesti toimii tai joka tarjoaa palveluita muualla saman tai toisen jäsenvaltion alueella, on lähettänyt muualle saman tai toisen jäsenvaltion alueella, säilyttää rajatyöntekijän aseman sen ajan, joka on enintään neljää kuukautta, vaikka hän ei voi tänä aikana palata päivittäin tai vähintään kerran viikossa asuinpaikalleen;

c) 'kausityöntekijällä' tarkoitetaan palkattua työntekijää, joka menee muun kuin sen jäsenvaltion alueelle, jossa hän asuu, työskennelläkseen siellä kausiluontoisesti tämän valtion yrityksen tai työnantajan palveluksessa ajan, joka ei missään tapauksessa saa ylittää kahdeksaa kuukautta, ja joka oleskelee sanotun valtion alueella työskentelynsä ajan; kausiluontoisella työllä tarkoitetaan työtä, joka on riippuvainen kausien peräkkäisyydestä ja toistuu itsestään joka vuosi;

d) 'pakolaisella' tarkoitetaan Genevessä 28 päivänä heinäkuuta 1951 allekirjoitetun pakolaisten oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen 1 artiklassa tarkoitettua henkilöä;

e) 'valtiottomalla henkilöllä' tarkoitetaan New Yorkissa 28 päivänä syyskuuta 1954 allekirjoitetun valtiottomien henkilöiden oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen 1 artiklassa tarkoitettua henkilöä;

f) 'perheenjäsenellä' tarkoitetaan henkilöä, joka määritellään tai tunnustetaan perheenjäseneksi tai osoitetaan talouteen kuuluvaksi jäseneksi lainsäädännössä, jonka perusteella etuudet annetaan, tai tapauksissa, joita tarkoitetaan 22 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja 31 artiklassa, sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jonka alueella tällainen henkilö asuu; kuitenkin jos sanotussa lainsäädännössä perheenjäseneksi tai talouteen kuuluvaksi henkilöksi katsotaan

vain henkilö, joka asuu samassa taloudessa kuin palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, tämä edellytys katsotaan täytetyksi, jos se, jonka etua asia koskee, on pääasiallisesti riippuvainen tästä henkilöstä. Jos sairauden tai äitiyden perusteella annettavia luontoisetuuksia koskeva jäsenvaltion lainsäädäntö ei anna mahdollisuutta perheenjäsenen erottamiseen muista henkilöistä, joihin sitä sovelletaan, käsitteellä 'perheenjäsen' on merkitys, joka sille annetaan liitteessä I;

- g) 'jälkeenjääneellä' tarkoitetaan sen lainsäädännön mukaan jälkeenjääneeksi määriteltyä tai tunnustettua henkilöä, jonka perusteella etuudet myönnetään; jos kuitenkin sanotussa lainsäädännössä jälkeenjääneeksi katsotaan vain henkilö, joka asui samassa taloudessa vainajan kanssa, tämä edellytys katsotaan täytetyksi, jos tällainen henkilö oli pääasiallisesti riippuvainen vainajasta;
- h) 'asumisella' tarkoitetaan vakinaista oleskelua;
- i) 'oleskelulla' tarkoitetaan määräaikaista oleskelua;
- j) 'lainsäädännöllä' tarkoitetaan jokaisen jäsenvaltion osalta lakeja, asetuksia ja muita määräyksiä sekä kaikkia muita täytäntöönpanotoimenpiteitä, nykyisiä tai tulevia, jotka liittyvät 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuihin sosiaaliturvan aloihin tai järjestelmiin.

Käsitteeseen ei sisälly nykyiset tai tulevat työmarkkinasopimusten määräykset riippumatta siitä, onko ne saatettu voimaan viranomaisten päätöksillä, jotka tekevät niistä pakollisia tai laajentavat niiden soveltamisalaa. Kuitenkin jos tällaisilla määräyksillä:

- i) vaikutetaan edellisessä alakohdassa tarkoitettuihin lakeihin tai asetuksiin perustuvan pakollisen vakuutuksen voimaan saattamiseen; tai
- ii) muodostetaan järjestelmä, jonka hallinnosta vastaa sama laitos kuin se, joka vastaa edellisessä alakohdassa tarkoitetuilla laeilla ja asetuksilla muodostettujen järjestelmien hallinnosta,

käsitteen rajoitus voidaan milloin tahansa poistaa kyseisen jäsenvaltion julistuksella, jossa eritellään tämänkaltaiset järjestelmät, joihin tätä asetusta sovelletaan. Tällainen julistus annetaan tiedoksi ja julkaistaan 97 artiklan säännösten mukaisesti.

Edellisen alakohdan säännöksistä ei seuraa, että sellaiset järjestelmät, joihin sovelletaan asetusta N:o 3, suljettaisiin tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolella.

Käsitteen 'lainsäädäntö' alaan eivät myöskään kuulu sellaisia itsenäisten ammatinharjoittajien erityisjärjestelmiä koskevat säännökset, joiden muodostaminen on jätetty asianomaisten henkilöiden oman aloitteen varaan tai joita sovelletaan vain osassa kyseisen jäsenvaltion aluetta, riippumatta siitä, ovatko viranomaiset päättäneet tehdä ne pakollisiksi tai laajentaa niiden soveltamisalaa. Kyseiset erityisjärjestelmät eritellään liitteessä II;

- k) 'sosiaaliturvasopimuksella' tarkoitetaan kaikkia kahden- tai monenvälisiä järjestelyjä, jotka sitovat tai tulevat sitomaan kahta tai useampaa jäsenvaltiota yksinomaisesti ja kaikkia muita monenvälisiä järjestelyjä, jotka sitovat tai tulevat sitomaan ainakin kahta jäsenvaltiota ja yhtä tai useampia muita valtioita sosiaaliturvan alalla kaikkien 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa määriteltyjen alojen ja järjestelmien tai sellaisen osan suhteen, yhdessä kaikenlaisten sopimusten kanssa, jotka on tehty mainittujen järjestelyjen perusteella;
- l) 'toimivaltaisella viranomaisella' tarkoitetaan kunkin jäsenvaltion osalta ministeriä, ministereitä tai muuta vastaavaa viranomaista, joka on vastuussa sosiaaliturvajärjestelmistä koko kyseisen valtion alueella tai osassa sitä;
- m) 'hallintotoimikunnalla' tarkoitetaan 80 artiklassa tarkoitettua toimikuntaa;
- n) 'laitoksella' tarkoitetaan kunkin jäsenvaltion osalta toimielintä tai viranomaista, joka on vastuussa koko lainsäädännön tai sen osan hallinnosta;
- o) 'toimivaltaisella laitoksella' tarkoitetaan:
- i) laitosta, jossa se, jonka etua asia koskee, on vakuutettu hakiessaan etuutta;
- ii) laitosta, josta sillä, jonka etua asia koskee, on oikeus tai olisi oikeus etuuksiin, jos hän tai hänen perheenjäsenensä asuisivat sen jäsenvaltion alueella, jossa laitos sijaitsee;
- iii) laitosta, jonka kysymyksessä olevan jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen nimeää; tai

- iv) sellaisten järjestelmien kohdalla, joissa on kysymys työnantajan vastuusta 4 artiklan 1 kohdan etuuksiin nähden, joko työnantajaa tai asiaan liittyvää vakuuttajaa, tai jos sellaista ei ole, kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämää toimielintä tai viranomaista;
- p) 'asuinpaikan laitoksella' ja 'oleskelupaikan laitoksella' tarkoitetaan vastaavasti laitosta, joka on toimivaltainen antamaan etuudet paikassa, jossa se, jonka etua asia koskee, asuu, ja laitosta, joka on toimivaltainen antamaan etuudet paikassa, jossa se, jonka etua asia koskee, oleskelee, tämän laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaisesti, tai jos tällaista laitosta ei ole, laitosta, jonka kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen nimeää;
- q) 'toimivaltaisella valtiolla' tarkoitetaan jäsenvaltiota, jonka alueella toimivaltainen laitos sijaitsee;
- r) 'vakuutuskausilla' tarkoitetaan maksukausia tai työskentelykausia tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kausia, sen mukaan kuin ne on määritelty tai tunnustettu vakuutuskausiksi siinä lainsäädännössä, jonka mukaan ne on täytetty tai niitä pidetään täytettyinä, ja kaikkia kausia, joita käsitellään sellaisina, jos niitä pidetään sanotun lainsäädännön mukaan vakuutuskausia vastaavina;
- s) 'työskentelykausilla' ja 'itsenäisen ammatinharjoittamisen kausilla' tarkoitetaan kausia, jotka on sellaisiksi määritelty tai tunnustettu siinä lainsäädännössä, jonka mukaan ne on täytetty, ja kaikkia kausia, joita käsitellään sellaisina, jos niitä pidetään sanotun lainsäädännön mukaan työskentely- tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kausia vastaavina;
- a) 'asumiskausilla' tarkoitetaan kausia, jotka on määritelty tai tunnustettu sellaisiksi siinä lainsäädännössä, jonka mukaan ne ovat täytyneet tai niitä pidetään täytyneinä;
- t) 'etuuksilla' ja 'eläkkeellä' tarkoitetaan kaikkia etuuksia ja eläkkeitä, mukaan lukien kaikki niiden osat, jotka maksetaan julkisista varoista, arvon säilyttäviä korotuksia ja lisäavustuksia, joihin sovelletaan III osaston säännöksiä, kuten myös kertosuoritteisia etuuksia, jotka maksetaan eläkkeiden yhteydessä, ja maksujen palauttamisen muodossa annettavia rahasuorituksia;
- u) i) 'perhe-etuuksilla' tarkoitetaan kaikkia luontois- tai rahaetuksia, jotka on tarkoitettu perhekustannuksia varten 4 artiklan 1 kohdan h alakohdassa tarkoitettun lainsäädännön mukaisesti, lukuun ottamatta liitteessä II mainittuja erityisiä synnytysavustuksia;
- ii) 'perheavustuksilla' tarkoitetaan yksinomaan perheenjäsenten lukumäärän ja tapauksen mukaan iän perusteella määrääjain suoritettavia rahaetuksia;
- v) 'kuolemantapauksen johdosta annettavilla avustuksilla' tarkoitetaan kaikkia kertosuorituksia kuolemantapauksen yhteydessä, lukuun ottamatta kertosuoritteisia etuuksia, joita tarkoitetaan t alakohdassa.

2 artikla

Henkilöllinen ulottuvuus

1. Tätä asetusta sovelletaan palkattuihin työntekijöihin tai itsenäisiin ammatinharjoittajiin, joihin sovelletaan yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädäntöä ja jotka ovat jäsenvaltion kansalaisia tai jotka ovat valtiottomia henkilöitä tai pakolaisia, jotka asuvat jäsenvaltion alueella sekä heidän perheenjäseniinsä ja jälkeensä.

2. Lisäksi tätä asetusta sovelletaan palkattujen työntekijöiden tai itsenäisten ammatinharjoittajien jälkeensäjääneisiin, joihin sovelletaan yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädäntöä, riippumatta tällaisen palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan kansalaisuudesta, jos heidän jälkeensäjääneensä ovat jäsenvaltion kansalaisia taikka valtiottomia henkilöitä tai pakolaisia, jotka asuvat jäsenvaltion alueella.

3. Tätä asetusta sovelletaan virkamiehiin ja henkilöihin, joita sovellettavan lainsäädännön mukaan pidetään sellaisina, jos heihin sovelletaan tai on sovellettu sellaisen jäsenvaltion lainsäädäntöä, johon tätä asetusta sovelletaan.

3 artikla

Yhdenvertainen kohtelu

1. Jollei tämän asetuksen erityisistä säännöksistä muuta johdu, jäsenvaltion alueella asuvat henkilöt, joihin tätä asetusta sovelletaan, ovat jäsenvaltion lainsäädännön mukaan samojen velvoitteiden alaisia ja nauttivat samoja etuja kuin tämän valtion kansalaiset.

2. Edellä 1 kohdan säännöksiä sovelletaan oikeuteen valita sosiaaliturvalaitosten toimielinten jäsenet tai osallistua heidän nimittämiseensä, mutta niillä ei ole vaikutusta jäsenvaltion säännöksiin, jotka koskevat asianomaisten henkilöiden kelpoisuutta tai nimitystapaa näihin toimielimiin.

3. Jollei liitteen III säännöksistä muuta johdu, 7 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisesti voimaan jäävien sosiaaliturvasopimusten määräyksiä ja 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti tehtyjen sopimusten määräyksiä sovelletaan kaikkiin henkilöihin, joihin tätä asetusta sovelletaan.

4 artikla

Asiallinen ulottuvuus

1. Tätä asetusta sovelletaan kaikkeen lainsäädäntöön, joka koskee seuraavia sosiaaliturvan aloja:

- a) sairaus- ja äitiysetuuksia;
- b) työkyvyttömyysetuuksia, mukaan lukien ne, joiden tarkoituksena on ansiokyvyn ylläpitäminen tai parantaminen;
- c) vanhuusetuuksia;
- d) jälkeenjääneiden etuuksia;
- e) työtaturma- ja ammattitautietuuksia;
- f) kuolemantapauksen johdosta annettavia avustuksia;
- g) työttömyysetuuksia; ja
- h) perhe-etuksia.

2. Tätä asetusta sovelletaan kaikkiin yleisiin ja erityisiin sosiaaliturvajärjestelmiin riippumatta siitä, ovatko ne maksuihin perustuvia vai maksuihin perustumattomia, sekä järjestelmiin, jotka koskevat työnantajan tai laivanvarustajan vastuuta, kun kysymys on 1 kohdassa tarkoitetuista etuuksista.

3. Tämän asetuksen III osaston säännökset eivät kuitenkaan vaikuta jäsenvaltion säännöksiin, jotka koskevat laivanvarustajan vastuuta.

4. Tätä asetusta ei sovelleta sosiaalihuoltoon ja lääkinnälliseen huoltoon, sodan tai sen seurauksien uhrien etuusjärjestelmiin eikä virkamiesten ja sellaisina pidettävien henkilöiden erityisjärjestelmiin.

5 artikla

Jäsenvaltioiden julistukset tämän asetuksen soveltamisalasta

Jäsenvaltioiden on täsmennettävä 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu lainsäädäntö ja järjestelmät, 50 artiklassa tarkoitettut vähimmäisetuudet ja 77 ja 78 artiklassa tarkoitettut etuudet julistuksilla, jotka annetaan tiedoksi ja julkaistaan 97 artiklan mukaisesti.

6 artikla

Tämän asetuksen korvaamat sosiaaliturvasopimukset

Jollei 7, 8 artiklan ja 46 artiklan 4 kohdan säännöksistä muuta johdu, tällä asetuksella korvataan sen soveltamisalaan kuuluvien henkilöiden ja asioiden osalta kaikkien sosiaaliturvasopimusten määräykset, jotka sitovat:

- a) yksinomaan kahta tai useampaa jäsenvaltiota; tai
- b) ainakin kahta jäsenvaltiota ja yhtä tai useampaa muuta valtiota, jos kysymyksessä olevien tapausten ratkaiseminen ei koske viimeksi mainittujen valtioiden laitoksia.

7 artikla

Kansainväliset määräykset, joihin tämä asetus ei vaikuta

1. Tällä asetuksella ei vaikuteta velvoitteisiin, jotka syntyvät:

- a) kansainvälisen työjärjestön sopimuksista, jotka yhden tai useamman jäsenvaltion ratifioitua ne ovat tulleet voimaan; ja
- b) Euroopan neuvoston jäsenvaltioiden 11 päivänä joulukuuta 1953 tekemistä Euroopan väliaikaisista sosiaaliturvasopimuksista.

2. Sen estämättä, mitä 6 artiklassa säädetään, sovelletaan edelleen:

- a) (ks. 389R2337)
- b) kansainvälisen kuljetusliikenteen työntekijöiden sosiaaliturvaa koskevan 9 päivänä heinäkuuta 1956 tehdyn Euroopan sopimuksen määräyksiä; ja
- c) liitteessä III lueteltujen sosiaaliturvasopimusten määräyksiä.

8 artikla

jälkeenjääneen puolison avioituessa uudelleen.

Sopimusten tekeminen jäsenvaltioiden välillä

1. Kaksi jäsenvaltiota tai useampi jäsenvaltio voivat tarpeen mukaan tehdä toistensa kanssa sopimuksia, jotka ovat tämän asetuksen periaatteiden ja hengen mukaisia.

2. Kukin jäsenvaltio antaa 97 artiklan 1 kohdan säännösten mukaisesti tiedoksi kaikki toisen jäsenvaltion kanssa 1 kohdan säännösten mukaisesti tehdyt sopimukset.

9 artikla**Vapaaehtoinen tai valinnainen jatkuva vakuutus**

1. Jäsenvaltion säännöksiä, joiden mukaan vapaaehtoisen tai valinnaisen jatkuvan vakuutuksen edellytyksenä on asuminen tämän valtion alueella, ei sovelleta henkilöihin, jotka asuvat toisen jäsenvaltion alueella, edellyttäen, että he ovat joskus heidän ollessaan aiemmin työelämässä olleet palkattuina työntekijöinä tai itsenäisinä ammatinharjoittajina ensiksi mainitun valtion lainsäädännön alaisia.

2. Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan vapaaehtoisen tai valinnaisen jatkuvan vakuutuksen edellytyksenä on vakuutuskausien täyttyminen, vakuutus- tai asumiskaudet, jotka ovat täyttyneet toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, on otettava huomioon tarvittavassa määrin ikään kuin ne olisi täyttetty ensiksi mainitun valtion lainsäädännön mukaan.

10 artikla**Asumista koskevasta edellytyksestä luopuminen - Pakollisen vakuutuksen vaikutus maksujen palauttamiseen**

1. Jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, työkyvyttömyys-, vanhuus- tai jälkeenjääneiden rahaetuksia, työtapaturma- tai ammattitautieläkkeitä ja kuolemantapauksen johdosta annettavia avustuksia, joihin on saavutettu oikeus yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, ei saa vähentää, muuttaa, keskeyttää, peruuttaa tai takavarikoida sen vuoksi, että etuuden saaja asuu muun jäsenvaltion alueella kuin sen, jossa maksamisesta vastuussa oleva laitos sijaitsee.

Edellä olevaa alakohtaa sovelletaan myös kertosuoritteisiin etuuksiin, jotka myönnetään leskeneläkkeeseen oikeutetun

11 artikla**Etuuksien arvon säilyttäminen**

Jäsenvaltion lainsäädännössä määrättyjä arvon säilyttämistä koskevia sääntöjä sovelletaan tämän lainsäädännön mukaan suoritettaviin etuuksiin ottaen huomioon tämän asetuksen säännökset.

12 artikla**Etuuksien päällekkäisyyden estäminen**

1. Tällä asetuksella ei anneta eikä pysytetä oikeutta useisiin samanlaisiin etuuksiin yhden ja saman pakollisen vakuutuskauden perusteella. Tätä säännöstä ei kuitenkaan sovelleta työkyvyttömyyden, vanhuuden, kuoleman (eläkkeet) eikä ammattitaudin perusteella suoritettuihin etuuksiin, jotka kahden tai useamman jäsenvaltion laitokset ovat myöntäneet 41 artiklan, 43 artiklan 2 ja 3 kohdan, 46, 50 ja 51 artiklan tai 60 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti.

2. Jäsenvaltion säännöksiä etuuden vähentämiseksi, keskeyttämiseksi tai peruuttamiseksi tapauksissa, joissa ne menevät päällekkäin muiden sosiaaliturvatuksien tai muun tulon kanssa, voidaan soveltaa, vaikka oikeus sellaisiin etuuksiin on saavutettu toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti tai tällainen tulo syntyi toisen jäsenvaltion alueella. Kuitenkaan tätä säännöstä ei sovelleta, kun se, jonka etua asia koskee saa samanlaisia etuuksia työkyvyttömyyden, vanhuuden, kuoleman (eläkkeet) tai ammattitaudin perusteella, jotka on myönnetty 46, 50 ja 51 artiklan tai 60 artiklan 1 kohdan b alakohdan säännösten mukaisesti kahden tai useamman jäsenvaltion laitoksesta.

3. Jäsenvaltion säännöksiä etuuden vähentämiseksi, keskeyttämiseksi tai peruuttamiseksi tapauksessa, jossa henkilö saa työkyvyttömyysetuuksia tai ennenaikaisia vanhuusetuuksia ammatillisen tai kaupallisen toiminnan harjoittamisen perusteella, voidaan soveltaa tällaisen henkilön vahingoksi, vaikka

hän harjoittaa toimintaansa toisen jäsenvaltion alueella.

4. Alankomaiden lainsäädännön mukaan maksettavaa työ-
kyyvyttömyyseläkettä voidaan sellaisessa tapauksessa, jossa
alankomaalainen laitos on velvollinen 57 artiklan 3 kohdan c

alakohdan tai 60 artiklan 2 kohdan b alakohdan säännösten
mukaan osallistumaan myös toisen jäsenvaltion lainsäädännön
mukaisesti myönnettyjen ammattitaidin korvausten kustannus-
ten korvaamiseen, vähentää sellaisen toisen jäsenvaltion lai-
toksen maksamalla määrällä, joka on vastuussa ammattitaidin
korvauksen myöntämisestä.

II OSASTO

SOVELLETTAVA LAINSÄÄDÄNTÖ

13 artikla

Yleiset säännöt

1. Jollei 14 artiklan c alakohdasta muuta johdu, henkilöt,
joihin tätä asetusta sovelletaan, ovat vain yhden jäsenvaltion
lainsäädännön alaisia. Tämä lainsäädäntö määrätään tämän
osaston säännösten mukaisesti.

2. Jollei 14 – 17 artiklasta muuta johdu:

- a) jäsenvaltion alueella työskentelevä henkilö on tämän
valtion lainsäädännön alainen, vaikka hän asuu toisen
jäsenvaltion alueella tai jos hänen työnantajanaan toimivan
yrityksen tai yksityisen henkilön kotipaikka on toisen
jäsenvaltion alueella;
- b) jäsenvaltion alueella itsenäisenä ammatinharjoittajana
toimiva henkilö on tämän jäsenvaltion lainsäädännön
alainen, vaikka hän asuu toisen jäsenvaltion alueella;
- c) jäsenvaltion lipun alla purjehtivalla aluksella työskentelevä
henkilö on tämän valtion lainsäädännön alainen;
- d) virkamiehet ja sellaisina pidettävät henkilöt ovat sen
jäsenvaltion lainsäädännön alaisia, johon heidän työn-
antajanaan toimiva hallinto kuuluu;
- e) jäsenvaltion asevoimien palvelukseen tai siviilipalvelukseen
kutsuttu tai uudelleen kutsuttu henkilö on tämän valtion
lainsäädännön alainen. Jos tämän lainsäädännön mukaan
oikeus riippuu vakuutuskausien täyttymisestä ennen tällai-
seen ase- tai siviilipalvelukseen astumista tai siitä vapau-
tumisen jälkeen, minkä tahansa muun jäsenvaltion lainsää-

dännön mukaan täyttyneet vakuutuskaudet otetaan huomi-
oon tarpeellisessa määrin, samalla tavoin, kuin jos ne
olisivat ensiksi mainitun valtion lainsäädännön mukaan
täyttyneitä vakuutuskausia. Asevoimien palvelukseen tai
siviilipalvelukseen kutsuttu tai uudelleen kutsuttu palkattu
työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja säilyttää
palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan
aseman.

14 artikla

Muihin palkatussa työssä oleviin muihin henkilöihin kuin merimiehiin sovellettavat erityissäännöt

Edellä 13 artiklan 2 kohdan a alakohdassa olevaa sääntöä
sovelletaan ottaen huomioon seuraavat poikkeukset ja olot:

1. a) Jäsenvaltion alueella toimivan yrityksen palveluksessa
tavallisesti työskentelevään henkilöön, jonka tämä
yritys lähettää toisen jäsenvaltion alueelle suorittamaan
siellä työtä tämän yrityksen palveluksessa, sovelletaan
edelleen ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädäntöä
edellyttäen, että tämän työskentelyn arvioitu kesto ei
ole enempää kuin 12 kuukautta ja että häntä ei lähetetä
korvaamaan toista työntekijää, jonka komennus on
päättynyt.
- b) Jos tehtävän työn kesto ennalta arvaamattomista syistä
on aluperin arvioitua pidempi ja on pidempi kuin 12
kuukautta, ensiksi mainitun valtion lainsäädäntöä
sovelletaan edelleen työn päättymiseen saakka edel-
lyttäen, että sen jäsenvaltion toimivaltainen viran-
omainen, jonka alueelle kysymyksessä oleva henkilö
on lähetetty tai tämän viranomaisen nimeämällä toimielin,
antaa siihen suostumuksensa; tällaista suostumusta on
pyydettyä ennen alkuperäisen 12 kuukauden kauden
päättymistä. Tällaista suostumusta ei kuitenkaan voida
antaa kaudeksi, joka on pidempi kuin 12 kuukautta.

2. Kahden tai useamman jäsenvaltion alueella tavallisesti työskentelevään henkilöön sovelletaan seuraavalla tavalla määrättyä lainsäädäntöä:

- a) Matkustavan tai lentävän henkilökunnan jäsen yrityksessä, joka toisen lukuun tai omaan lukuunsa harjoittaa kansainvälistä liikennettä kuljettaen matkustajia tai tavaraa rautateitse, maanteitse, lentoteitse tai sisävesitse ja jolla on kotipaikka jäsenvaltion alueella, on viimeksi mainitun valtion lainsäädännön alainen seuraavin rajoituksin:
 - i) jos kysymyksessä olevalla yrityksellä on sivutoimipaikka tai pysyvä edustusto muun jäsenvaltion alueella kuin sen, missä sillä on kotipaikka, tällaisen sivutoimipaikan tai pysyvän edustuston palveluksessa oleva henkilö on sen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jonka alueella tällainen sivutoimipaikka tai pysyvä edustusto sijaitsee; tai
 - ii) jos henkilö pääasiallisesti työskentelee sen jäsenvaltion alueella, jossa hän asuu, hän on tämän valtion lainsäädännön alainen, vaikka yrityksen, jonka palveluksessa hän on, kotipaikka ei ole tällä alueella eikä sillä ole siellä sivutoimipaikkaa eikä pysyvää edustustoa;
 - b) Muu kuin a alakohdassa tarkoitettu henkilö on
 - i) sen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jonka alueella hän asuu, jos hän harjoittaa toimintaansa osittain tällä alueella tai jos hän työskentelee useille yrityksille tai useille työnantajille, joiden kotipaikat ovat eri jäsenvaltioiden alueella; tai
 - ii) sen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jonka alueella hänet työllistävän yrityksen tai henkilön kotipaikka sijaitsee, jos hän ei asu minkään sellaisen jäsenvaltion alueella, joissa hän harjoittaa toimintaansa.
3. Henkilöön, joka työskentelee jäsenvaltion alueella sellaisessa yrityksessä, jonka kotipaikka on toisen jäsenvaltion alueella ja joka toimii näiden valtioiden yhteisen rajan kummallakin puolella, sovelletaan sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jonka alueella yrityksen kotipaikka on.

14 a artikla

Muita itsenäisiä ammatinharjoittajia kuin merenkulkijoita koskevat erityissäännöt

Edellä 13 artiklan 2 kohdan b alakohdtaa sovelletaan ottaen huomioon seuraavat poikkeukset ja olot:

1. a) Jäsenvaltion alueella tavallisesti toimivaan itsenäiseen ammatinharjoittajaan, joka suorittaa työnsä toisen jäsenvaltion alueella, sovelletaan edelleen ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädäntöä edellyttäen, että työn arvioitu kesto ei ole enempää kuin 12 kuukautta.
 - b) Jos tehtävän työn kesto ennalta arvaamattomista syistä on alunperin arvioitua pidempi ja on pidempi kuin 12 kuukautta, ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädäntöä sovelletaan edelleen tällaisen työn päättymiseen saakka edellyttäen, että sen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen, jonka alueelle se, jonka etua asia koskee, on tullut kysymyksessä olevaa työtä tekemään, tai tämän viranomaisen nimeämä toimielin, antaa siihen suostumuksensa; tällaista suostumusta on pyydetävä ennen alkuperäisen 12 kuukauden kauden päättymistä. Tällaista suostumusta ei kuitenkaan voida antaa kaudeksi, joka on pidempi kuin 12 kuukautta.
2. Tavallisesti kahden tai useamman jäsenvaltion alueella toimiva itsenäinen ammatinharjoittaja on sen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jonka alueella hän asuu, jos hän harjoittaa osaa toiminnastaan tämän jäsenvaltion alueella. Jos hän ei harjoita toimintaansa lainkaan sen jäsenvaltion alueella, jossa hän asuu, hän on sen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jonka alueella hän harjoittaa pääosaa toiminnastaan. Perusteet pääasiallisen toiminnan määrittämiseksi säädetään 98 artiklassa tarkoitettussa asetuksessa.
3. Henkilö, joka toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana yrityksessä, jonka kotipaikka on jäsenvaltion alueella ja joka toimii kummallakin puolella kahden jäsenvaltion välistä rajaa, on sen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jonka alueella yrityksellä on kotipaikka.
4. Jollei sen lainsäädännön mukaan, jonka alainen henkilö on pitäisi 2 tai 3 kohdan mukaisesti olla, tällaisella henkilöllä

ei ole mahdollisuutta edes vapaaehtoisella perusteella liittyä eläkejärjestelmään, se, jonka etua asia koskee, on sellaisen toisen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jota sovellettaisiin häneen riippumatta näistä nimenomaisista säännöksistä tai määräyksistä tai jos tällä tavalla häneen sovellettaisiin kahta tai useampaa lainsäädäntöä, sen lainsäädännön alainen, joka määräytyy kyseisten jäsenvaltioiden tai niiden toimivaltaisten viranomaisten yhteisellä sopimuksella.

14 b artikla

Merenkulkijoihin sovellettavat erityissäännöt

Edellä 13 artiklan 2 kohdan c alakohdassa olevaa sääntöä sovelletaan ottaen huomioon seuraavat poikkeukset ja seikat:

1. Jäsenvaltion alueella toimivassa yrityksessä tai jäsenvaltion lippua käyttävällä aluksella tavallisesti työskentelevä henkilö, jonka tämä yritys on lähettänyt toisen valtion lippua käyttävälle alukselle suorittamaan siellä työtä tälle yritykselle, on 14 artiklan 1 kohdassa säädetyn edellytyksien edelleen ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännön alainen.
2. Henkilö, joka tavallisesti toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana joko jäsenvaltion alueella tai jäsenvaltion lippua käyttävällä aluksella ja joka harjoittaa toimintaa omaan lukuunsa toisen jäsenvaltion lippua käyttävällä aluksella, on 14 a artiklan 1 kohdassa säädetyn edellytyksien edelleen ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännön alainen.
3. Henkilö, joka ei normaalisti työskentele merellä ja joka työskentelee jäsenvaltion aluevesillä tai satamassa toisen jäsenvaltion lippua näillä aluevesillä tai tässä satamassa käyttävällä aluksella, mutta ei ole tämän aluksen miehistön jäsen, on ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännön alainen.
4. Jäsenvaltion lippua käyttävällä aluksella työskentelevä henkilö, jonka työstä maksaa korvauksen yritys tai henkilö, jonka kotipaikka on toisen jäsenvaltion alueella, on viimeksi mainitun valtion lainsäädännön alainen, jos hän asuu tämän valtion alueella; korvauksen maksava yritys tai henkilö katsotaan työnantajaksi mainittua lainsäädäntöä sovellettaessa.

14 c artikla

(ks. 386R3811)

14 d artikla

Erinäisiä säännöksiä

1. Edellä 14 artiklan 2 ja 3 kohdassa, 14 a artiklan 2, 3 ja 4 kohdassa ja 14 c artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua henkilöä kohdellaan sen lainsäädännön soveltamisen osalta, joka määräytyy näiden säännösten mukaisesti, niin kuin hän harjoittaisi kaikkea ammatillista toimintaansa kyseisen jäsenvaltion alueella.
2. Sen jäsenvaltion säännöksiä, jonka mukaan ammatillista toimintaa harjoittava eläkkeen saaja ei ole pakollisesti vakuutettu tällaisen toiminnan osalta, sovelletaan myös eläkkeen saajaan, jonka oikeus eläkkeeseen on saavutettu toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jollei se, jonka etua asia koskee, nimenomaisesti pyydä saada kuulua järjestelmään tekemällä hakemuksen ensiksi mainitun jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämälle ja 98 artiklassa tarkoitetun asetuksen liitteessä 10 mainitulle laitokselle.

15 artikla

Vapaaehtoista tai valinnaista jatkuvaa vakuutusta koskevat säännöt

1. Edellä 13 - 14 d artiklaa ei sovelleta vapaaehtoiseen vakuutukseen tai valinnaiseen jatkuvaan vakuutukseen, jollei

jonkin 4 artiklassa tarkoitetun alan osalta jossakin jäsenvaltiossa ole ainoastaan vapaaehtoinen vakuutusjärjestelmä.

2. Jos kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön soveltamisesta seuraa vakuutuksen päällekkäisyys:

- pakollisen vakuutusjärjestelmän ja yhden tai useamman vapaaehtoisen tai valinnaisen jatkuvan vakuutusjärjestelmän välillä, se, jonka etua asia koskee, kuuluu yksinomaan pakolliseen vakuutusjärjestelmään, tai
- kahden tai useamman vapaaehtoisen tai valinnaisen jatkuvan vakuutusjärjestelmän välillä, se, jonka etua asia koskee, voi liittyä vain vapaaehtoiseen tai valinnaiseen jatkuvaan vakuutusjärjestelmään, jonka hän on valinnut.

3. Kuitenkin kun kysymys on työkyvyttömyydestä, vanhuudesta ja kuolemantapauksesta (eläkkeet), se, jonka etua asia koskee, voi liittyä jäsenvaltion vapaaehtoiseen tai valinnaiseen jatkuvaan vakuutusjärjestelmään, vaikka häneen sovelletaan pakollisesti toisen jäsenvaltion lainsäädäntöä, niiltä osin kuin ensiksi mainittu jäsenvaltio nimenomaisesti tai epäsuorasti hyväksyy tällaisen päällekkäisyyden.

16 artikla

Diplomaattisten tai konsuliedustustojen palveluksessa olevia henkilöitä ja Euroopan yhteisöjen avustavaa henkilökuntaa koskevat erityissäännöt

1. Edellä 13 artiklan 2 kohdan a alakohdan säännöksiä sovelletaan henkilöihin, jotka työskentelevät diplomaattisissa

tai konsuliedustustoissa ja tällaisen edustuston virkamiesten henkilökohtaisina palvelijoina.

2. Kuitenkin sellaiset 1 kohdassa tarkoitetut työntekijät, jotka ovat valtuuttavan tai lähettävän jäsenvaltion kansalaisia voivat valita sovelletaanko heihin tämän valtion lainsäädäntöä. Tällainen valintaoikeus voidaan uudistaa jokaisen kalenterivuoden päätyttyä, eikä sillä ole takautuvaa vaikutusta.

3. Euroopan yhteisöjen avustava henkilökunta voi valita sovelletaanko heihin sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jonka alueella he työskentelevät, sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jota heihin viimeksi sovellettiin, tai sen valtion lainsäädäntöä, jonka kansalaisia he ovat, kun kysymys on muista kuin sellaisiin perheavustuksiin liittyvistä säännöksistä, joiden myöntäminen määräytyy tällaiseen henkilökuntaan sovellettavien työskentelehtöjen mukaisesti. Tämä valintaoikeus, jota voidaan käyttää vain kerran, tulee voimaan työsuhteen alkamispäivästä.

17 artikla

Poikkeukset 13 – 16 artiklaan

Kaksi jäsenvaltiota tai useampi jäsenvaltio, näiden valtioiden toimivaltaiset viranomaiset tai näiden viranomaisten nimeämät toimielimet voivat yhteisellä sopimuksella tehdä poikkeuksia 13 – 16 artiklan säännöksistä tiettyjen palkattujen työntekijöiden tai itsenäisten ammattinharjoittajien ryhmän tai määrättyjen henkilöiden eduksi.

III OSASTO

ERI ETUUSRYHMIÄ KOSKEVIA ERITYISSÄÄNNÖKSIÄ

1 LUKU

SAIRAUS JA ÄITIYS

1 jakso

Yhteisiä säännöksiä

18 artikla

Vakuutus-, työskentely- tai asumiskausien yhteenlaskeminen

1. Sen jäsenvaltion toimivaltainen laitos, jonka lainsäädännön mukaan etuuksia koskevan oikeuden saavuttamiseksi, säilyttä-

miseksi tai takaisinsaamiseksi edellytetään vakuutus-, työskentely- tai asumiskausien täyttymistä, ottaa tarpeellisessa määrin huomioon vakuutus-, työskentely- tai asumiskaudet, jotka ovat täytyneet toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, ikään kuin nämä kaudet olisivat täytyneet sen soveltaman lainsäädännön mukaan.

2. Edellä 1 kohdan säännöksiä sovelletaan kausityöntekijöihin myös sellaisten ennen vakuutuksen katkamista olevien kausien osalta, jotka ylittävät toimivaltaisen valtion lainsäädännön salliman kauden, edellyttäen kuitenkin, että se, jonka etua asia koskee, ei ole lakannut olemasta vakuutettu yli neljän kuukauden ajaksi.

2 j a k s o

Palkatut työntekijät ja itsenäiset ammatinharjoittajat sekä heidän perheenjäsenensä

19 artikla

Asuminen muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa - Yleisiä sääntöjä

1. Palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, joka asuu muun jäsenvaltion kuin toimivaltaisen valtion alueella ja joka täyttää toimivaltaisen valtion lainsäädännössä asetetut edellytykset etuuskien saamiseksi ottaen tarpeen mukaan huomioon 18 artiklan säännökset, saa asuinvaltiossaan:

- a) toimivaltaisen laitoksen puolesta luontoisetuudet asuinpaikan laitoksesta tämän laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaisesti ikään kuin hänet olisi vakuutettu siinä; ja
- b) rahaetuudet toimivaltaisesta laitoksesta sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti. Kuitenkin toimivaltaisen laitoksen ja asuinpaikan laitoksen välisellä sopimuksella tällaiset etuudet voidaan maksaa viimeksi mainitusta laitoksesta ensiksi mainitun puolesta, toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaisesti.

2. Edellä 1 kohdan säännöksiä sovelletaan vastaavasti perheenjäseniin, jotka asuvat muun jäsenvaltion kuin toimivaltaisen valtion alueella, sikäli kuin heillä ei ole oikeutta tällaisiin etuuksiin sen valtion lainsäädännön mukaan, jonka alueella he asuvat.

Jos perheenjäsenet asuvat sellaisen jäsenvaltion alueella, jonka lainsäädännön mukaan oikeus saada luontoisetuuksia ei edellytä vakuutusta tai työskentelyä, heidän saamiaan luontoisetuuksia pidetään sen laitoksen puolesta suoritettuina, jossa palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on vakuutettu, paitsi jos puoliso tai lapsista huolehtiva henkilö harjoittaa ammattia mainitun jäsenvaltion alueella.

20 artikla

Rajatyöntekijät ja heidän perheenjäsenensä - Erityissääntöjä

Rajatyöntekijä voi myös saada etuuksia toimivaltaisen valtion alueella. Tällaiset etuudet antaa toimivaltainen laitos tämän

valtion lainsäädännön mukaisesti, niin kuin se, jonka etua asia koskee, asuisi tässä valtiossa. Hänen perheenjäsenensä voivat saada etuuksia samoin edellytyksin; kuitenkin tällaisten etuuskien saaminen, kiireellisiä tapauksia lukuun ottamatta, edellyttää kyseisten valtioiden tai näiden valtioiden toimivaltaisten viranomaisten välistä sopimusta tai, jollei sellaista ole, toimivaltaisen laitoksen etukäteen antamaa valtuutusta.

21 artikla

Toimivaltaisessa valtiossa oleskelu tai asuinpaikan muuttaminen sinne

1. Edellä 19 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, joka oleskelee toimivaltaisen valtion alueella, saa etuudet tämän valtion lainsäädännön mukaisesti ikään kuin hän asuisi siellä, vaikka hän on jo saanut etuuksia samasta sairaus- tai äitiystapauksesta ennen oleskeluaan.

2. Edellä 1 kohtaa sovelletaan vastaavasti 19 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin perheenjäseniin.

Kuitenkin jos viimeksi mainitut henkilöt asuvat muun jäsenvaltion alueella kuin sen, jonka alueella palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja asuu, luontoisetuudet antaa oleskelupaikan laitos niiden, joiden etua asia koskee, asuinpaikan laitoksen puolesta.

3. Edellä 1 ja 2 kohtaa ei sovelleta rajatyöntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä.

4. Palkattu työntekijä ja itsenäinen ammatinharjoittaja sekä hänen 19 artiklassa tarkoitetut perheenjäsenensä, jotka muuttavat toimivaltaisen valtion alueelle asumaan, saavat etuudet tämän valtion lainsäädännön mukaan, vaikka he ovat jo saaneet etuuksia samasta sairaus- tai äitiystapauksesta ennen asuinpaikan muuttamista.

22 artikla

Oleskelu toimivaltaisen valtion ulkopuolella - Paluu tai asuinpaikan muuttaminen toiseen jäsenvaltioon sairauden tai äitiyden aikana - Tarve mennä toiseen jäsenvaltioon tarkoituksena saada asianmukaista hoitoa

1. Palkatulla työntekijällä tai itsenäisellä ammatinharjoittajalla, joka täyttää toimivaltaisen valtion lainsäädännössä asetetut edellytykset oikeuden saamiseksi etuuksiin, ottaen tarpeen mukaan huomioon 18 artiklan säännökset, ja:

- a) jonka tila tekee välttämättömäksi välittömät etuudet toisen jäsenvaltion alueella oleskelun aikana;
- b) joka, sen jälkeen kun hän on saanut oikeuden toimivaltaiselta laitokselta veloitettaisiin etuuksiin, on saanut tältä laitokselta luvan palata sen jäsenvaltion alueelle, jossa hän asuu, tai muuttaa asuinpaikkansa toisen jäsenvaltion alueelle; taikka
- c) jolle toimivaltainen laitos on antanut luvan mennä toisen jäsenvaltion alueelle saamaan siellä hänen tilansa kannalta aiheellista hoitoa,

on oikeus:

- i) toimivaltaisen laitoksen puolesta annettaviin luontoisetuuksiin oleskelu- tai asuinpaikan laitoksesta, sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti, ikään kuin hänet olisi vakuutettu siinä; sen kauden pituus, jonka aikana etuuksia annetaan, määrätään kuitenkin toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaisesti;
- ii) rahaetuuksiin toimivaltaisesta laitoksesta sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti. Kuitenkin toimivaltaisen laitoksen ja oleskelu- tai asuinpaikan laitoksen välisellä sopimuksella tällaiset etuudet voidaan antaa viimeksi mainitusta laitoksesta ensiksi mainitun puolesta toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaisesti.

2. Edellä 1 kohdan b alakohdan mukaisesti vaadittu lupa voidaan evätä vain, jos osoitetaan, että sen, jonka etua asia koskee, liikkuminen olisi hänen terveydentilansa tai sairaanhoidon saamisen kannalta vahingollista.

Edellä 1 kohdan c alakohdan mukaisesti vaadittua lupaa ei voida evätä, jos kysymyksessä oleva hoito kuuluu sen jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyjen etuuksien joukkoon, jonka alueella se, jonka etua asia koskee, asuu, ja jos hänelle ei ole voitu antaa tällaista hoitoa siinä ajassa kuin on tavallisesti välttämätöntä kyseisen hoidon saamiseksi jäsenvaltiossa, jossa hän asuu, ottaen huomioon hänen senhetkinen terveydentilansa ja todennäköinen taudinkulku.

3. Edellä 1 ja 2 kohdan säännöksiä sovelletaan vastaavasti palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan perheenjäseniin.

Kuitenkin, kun 1 kohdan a ja c alakohdan i alakohtaa sovelletaan 19 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin perheenjäseniin, jotka asuvat muun jäsenvaltion alueella kuin sen, jonka alueella palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja asuu:

- a) luontoisetuudet annetaan sen jäsenvaltion laitoksen puolesta, jossa perhe asuu, oleskelupaikan laitoksesta sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti, niin kuin työntekijä tai yrittäjä olisi vakuutettu siinä. Kausi, jolta etuuksia annetaan, määrätään kuitenkin sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jonka alueella perheenjäsenet asuvat; ja

- b) edellä 1 kohdan c alakohdassa vaadittu lupa annetaan sen jäsenvaltion laitoksesta, jonka alueella perheenjäsenet asuvat.

4. Se, että 1 kohdan säännöksiä sovelletaan palkattuun työntekijään tai itsenäiseen ammatinharjoittajaan ei vaikuta hänen perheenjäsentensä oikeuteen saada etuuksia.

23 artikla

Rahaetuuksien laskeminen

1. (ks. 1 85 I)

2. Sen jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen, jonka lainsäädännön mukaan edellytetään, että rahaetuuksien laskemisen on perustuttava vakioansiöihin, on otettava huomioon yksinomaan vakioansiöt tai tarpeen mukaan vakioansiöiden keskimäärän niiltä kausilta, jotka on täytetty sanotun lainsäädännön mukaan.

3. Sen jäsenvaltion toimivaltainen laitos, jonka lainsäädännön mukaan rahaetuuksien määrä vaihtelee perheenjäsenten lukumäärän mukaan, ottaa myös huomioon asianomaisen henkilön perheenjäsenet, jotka asuvat toisen jäsenvaltion alueella, niin kuin he asuisivat toimivaltaisen valtion alueella.

24 artikla

Merkittävät luontoisetuudet

1. Jos jäsenvaltion laitos on tunnustanut palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan tai heidän perheenjäsenensä oikeuden proteeseihin, merkittäviin apuvälineisiin tai muihin merkittäviin luontoisetuksiin ennen kuin hänet vakuutetaan toisen jäsenvaltion laitoksessa, asianomainen palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja saa tällaiset etuudet ensiksi mainitun laitoksen kustannuksella, vaikka ne myönnetään sen jälkeen kun hänet vakuutetaan toisessa laitoksessa.
2. Hallintotoimikunta laatii luettelon etuuksista, joihin 1 kohdan säännöksiä sovelletaan.

3 j a k s o

Työttömät ja heidän perheenjäsenensä

25 artikla

1. Työtön, joka aikaisemmin oli palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja ja johon 69 artiklan 1 kohdan tai 71 artiklan 1 kohdan b alakohdan ii alakohdan toisen virkkeen säännöksiä sovelletaan ja joka täyttää toimivaltaisen valtion lainsäädännössä asetetut edellytykset oikeuden saamiseksi luontois- ja rahaetuksiin, ottaen tarvittaessa huomioon 18 artiklan säännökset, saa 69 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetyn ajan:

- a) luontoisetuksia, jotka toimivaltaisen laitoksen puolesta antaa laitos siinä jäsenvaltiossa, jossa hän etsii työtä, sen lainsäädännön mukaisesti, jota viimeksi mainittu laitos soveltaa, niin kuin hänet olisi vakuutettu siinä; ja
- b) rahaetuksia, jotka toimivaltaisen laitoksen myöntää siihen sovelletun lainsäädännön mukaisesti. Kuitenkin toimivaltaisen laitoksen ja sen jäsenvaltion laitoksen, jossa työtön hakee työtä, välisellä sopimuksella etuudet voidaan antaa viimeksi mainitusta laitoksesta ensiksi mainitun laitoksen puolesta toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaisesti. Työttömyysetuuksia 69 artiklan 1 kohdan mukaisesti ei myönnetä ajalta, jolta suoritetaan rahaetuksia.

2. Kokonaan työtön, joka aikaisemmin oli työssä ja johon 71 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohdan tai 71 artiklan 1 kohdan b alakohdan ii alakohdan ensimmäisen virkkeen säännöksiä sovelletaan, saa luontois- ja raha-etuudet sen

jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jonka alueella hän asuu, niin kuin hän olisi ollut tämän lainsäädännön alainen hänen viimeisen työskentelynsä aikana ottaen tarvittaessa huomioon 18 artiklan säännökset; tällaisten etuuksien kustannuksista vastaa asuinvaltion laitos.

3. Jos työtön täyttää sen jäsenvaltion lainsäädännössä asetetut edellytykset, joka on vastuussa työttömyysetuuksien kustannuksista, sairaus- ja äitiysetuusia koskevan oikeuden osalta ottaen tarvittaessa huomioon 18 artiklan säännökset, hänen perheenjäsenensä saavat nämä etuudet riippumatta siitä, minkä jäsenvaltion alueella he asuvat tai oleskelevat. Tällaiset etuudet myönnetään:

- i) kun kysymys on luontoisetuksista, asuin- tai oleskelupaikkakunnan laitoksesta sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti sen jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen puolesta, joka on vastuussa työttömyysetuuksien kustannuksista; tai
- ii) kun kysymys on rahaetuksista, sen jäsenvaltion toimivaltaiselta laitoksesta, joka on vastuussa työttömyysetuuksien kustannuksista, sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti.

4. Ylivoimaisen esteen sattuessa toimivaltaisen laitoksen voi pidentää 1 kohdassa vahvistettua määräaikaakaan tämän laitoksen soveltamassa lainsäädännössä vahvistetuilla rajoituksilla, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta sen jäsenvaltion lainsäädännön soveltamista, jossa sallitaan sairausetuuksien suorittaminen pidemmältä kaudelta.

4 j a k s o

Eläkkeenhakijat ja heidän perheenjäsenensä

26 artikla

Oikeus luontoisetuksiin tapauksissa, joissa oikeus viimeksi toimivaltaisena olleesta laitoksesta saataviin etuuksiin lakkaa

1. Palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, hänen perheenjäsenensä tai hänen jälkeensä, jonka oikeus luontoisetuksiin viimeksi toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan lakkaa eläkehakemuksen käsittelyn aikana, saa siitä huolimatta tällaiset etuudet seuraavin edellytyksin: luontoisetuudet annetaan sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jonka alueella ne, joiden etua asia koskee, asuvat, edellyttäen, että heillä on oikeus tällaisiin etuuksiin tämän lainsäädännön mukaan tai olisi oikeus niihin toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jos he asuisivat tuon valtion alueella,

ottaen tarvittaessa huomioon 18 artiklan säännökset.

2. Eläkkeenhakijan, jolla on oikeus luontoisetuuksiin sellaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, joka velvoittaa asianomaisen henkilön maksamaan sairausvakuutusmaksuja eläkehakemuksen käsittelyn aikana, oikeus luontoisetuuksiin lakkaa sitä kuukautta seuraavan toisen kuukauden päätyttyä, jolta hän ei ole maksanut maksuja.

3. Edellä 1 kohdan säännösten mukaisesti annetut luontoisetuudet kustantaa se laitos, joka on kerännyt maksut 2 kohdan säännösten mukaisesti; jos 2 kohdan säännösten mukaan mitään maksuja ei tarvitse maksaa, laitos, joka on vastuussa luontoisetuuksien kustannuksista eläkkeen myöntämisen jälkeen 28 artiklan säännösten mukaisesti, palauttaa myönnettyjen etuuksien määrän asuinpaikan laitokselle.

5 jakso

Eläkeläiset ja heidän perheenjäsenensä

27 artikla

Usean valtion lainsäädännön mukaan maksettavat eläkkeet, jos oikeus etuuksiin on asuinmaassa

Eläkeläinen, jolla on oikeus eläkkeisiin kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, joista yhden jäsenvaltion alueella hän asuu, ja jolla on oikeus etuuksiin viimeksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ottaen tarvittaessa huomioon 18 artiklan säännökset ja liitteen VI määräykset, saa yhdessä perheenjäsentensä kanssa tällaiset etuudet asuinpaikan laitoksesta ja tämän laitoksen kustannuksella, niin kuin se, jonka etua asia koskee, olisi eläkeläinen, jonka eläke maksettaisiin yksinomaan viimeksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan.

28 artikla

Yhden tai useamman valtion lainsäädännön mukaan maksettavat eläkkeet tapauksissa, joissa ei ole oikeutta etuuksiin asuinmaassa

1. Eläkeläinen, jolla on oikeus eläkkeeseen yhden jäsenvaltion lainsäädännön mukaan tai eläkkeeseen kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ja jolla ei ole oikeutta

etuuksiin sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jonka alueella hän asuu, saa siitä huolimatta sellaiset etuudet itselleen ja perheenjäsenilleen sikäli kuin hänellä olisi, ottaen tarvittaessa huomioon 18 artiklan säännökset ja liitteen VI määräykset, ollut oikeus niihin sen jäsenvaltion tai ainakin yhden eläkkeiden suhteen toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jos hän asui sellaisen valtion alueella. Etuudet annetaan seuraavien edellytysten mukaan:

- a) luontoisetuudet annetaan 2 kohdassa tarkoitetun laitoksen puolesta asuinvaltion laitoksesta, niin kuin kysymyksessä oleva henkilö olisi eläkeläinen sen valtion lainsäädännön mukaan, jonka alueella hän asuu, ja hänellä olisi oikeus sellaisiin etuuksiin;
- b) rahaetuudet annetaan tarvittaessa 2 kohdan sääntöjen mukaisesti määrätystä toimivaltaisesta laitoksesta sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti. Kuitenkin toimivaltaisen laitoksen ja asuinpaikan laitoksen välisellä sopimuksella tällaiset etuudet voidaan antaa viimeksi mainitusta laitoksesta ensiksi mainitun puolesta toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaisesti.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa luontoisetuuksien kustannuksista vastaa laitos, joka määrätään seuraavien sääntöjen mukaisesti:

- a) jos eläkeläisellä on oikeus mainittuihin etuuksiin yhden ainoan jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, kustannuksista vastaa tämän valtion toimivaltainen laitos, tai
- b) jos eläkeläisellä on oikeus mainittuihin etuuksiin kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, niitä koskevat kustannukset kuuluvat sen jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen vastattavaksi, jonka lainsäädännön alainen eläkeläinen on ollut pisimmän ajan; jos tämän säännön soveltaminen johtaa siihen, että useampi laitos olisi vastuussa etuuksien kustannuksista, kustannuksista vastaa se laitos, joka soveltaa sitä lainsäädäntöä, jonka alainen eläkeläinen on viimeksi ollut.

28 a artikla

Yhden tai useamman muun jäsenvaltion kuin asuinvaltion lainsäädännön mukaan maksettavat eläkkeet, kun oikeus etuuksiin on viimeksi mainitussa maassa

Niissä tapauksissa, joissa eläkkeensaaja, jolla on oikeus eläkkeeseen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan tai eläkkeisiin kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, asuu

sellaisen jäsenvaltion alueella, jonka lainsäädännön mukaan oikeus saada luontoisetuksia ei edellytä vakuuttamista tai työskentelyä, eikä oikeutta eläkkeeseen ole, hänelle tai hänen perheenjäsenilleen annettujen luontoisetuksien kustannuksista vastaa yhden sellaisen jäsenvaltion laitos, joka on toimivaltainen eläkkeiden osalta ja joka määrätään 28 artiklan 2 kohdassa vahvistettujen sääntöjen mukaisesti, siihen määrään asti, johon eläkeläisellä ja hänen perheenjäsenillään olisi ollut oikeus tällaisiin etuuksiin sanotun laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan, jos he asuisivat sen jäsenvaltion alueella, jossa tämä laitos sijaitsee.

29 artikla

Perheenjäsenten asuminen muussa kuin siinä valtiossa, jossa eläkeläinen asuu – Asuinpaikan muuttaminen valtioon, jossa eläkeläinen asuu

1. Jos sellaisen eläkeläisen perheenjäsenet, jolla on oikeus eläkkeeseen yhden jäsenvaltion lainsäädännön mukaan tai eläkkeisiin kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, asuvat muun kuin sen jäsenvaltion alueella, jossa eläkeläinen asuu, he saavat, jos eläkeläisellä on oikeus etuuksiin yhden jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, etuudet niin kuin eläkeläinen asuisi samalla alueella kuin he. Etuudet annetaan seuraavin edellytyksin:

- a) luontoisetuudet antaa perheenjäsenten asuinpaikan laitos tämän laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaisesti ja kustannuksista vastaa eläkeläisen asuinpaikan laitos;
- b) rahaetuudet antaa tarvittaessa toimivaltainen laitos, joka määräytyy 27 artiklan tai 28 artiklan 2 kohdan säännösten mukaisesti, sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti. Kuitenkin toimivaltaisen laitoksen ja perheenjäsenten asuinpaikan laitoksen välisellä sopimuksella tällaiset etuudet voidaan antaa viimeksi mainitusta laitoksesta ensiksi mainitun puolesta toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaisesti.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut perheenjäsenet, jotka muuttavat asuinpaikkansa jäsenvaltioon, jossa eläkeläinen asuu, saavat:

- a) luontoisetuudet tämän valtion lainsäädännön mukaisesti, vaikka he olisivat jo saaneet etuuksia saman sairaus- tai äitiystapauksen perusteella ennen muuttamistaan;

- b) tarvittaessa rahaetuudet toimivaltaisesta laitoksesta, joka määräytyy 27 artiklan tai 28 artiklan 2 kohdan säännösten mukaisesti, sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti. Kuitenkin toimivaltaisen laitoksen ja eläkeläisen asuinpaikan laitoksen välisellä sopimuksella tällaiset etuudet voidaan antaa viimeksi mainitusta laitoksesta ensiksi mainitun puolesta toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaisesti.

30 artikla

Merkittävät luontoisetuudet

Edellä 24 artiklan säännöksiä sovelletaan vastaavasti eläkeläisiin.

31 artikla

Eläkeläisen tai perheenjäsenten oleskelu muussa kuin siinä valtiossa, jossa he asuvat

Eläkeläinen, jolla on oikeus eläkkeeseen tai eläkkeisiin yhden valtion lainsäädännön mukaan tai eläkkeisiin kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ja jolla on oikeus etuuksiin yhden tällaisen valtion lainsäädännön mukaan, saa yhdessä perheenjäsentensä kanssa oleskellessaan muun kuin sen jäsenvaltion alueella, jossa he asuvat:

- a) luontoisetuudet oleskelupaikan laitoksesta sen soveltaman lainsäädännön määräysten mukaisesti eläkeläisen asuinpaikan laitoksen kustannuksella;
- b) tarvittaessa rahaetuudet toimivaltaisesta laitoksesta, joka määräytyy 27 artiklan tai 28 artiklan 2 kohdan säännösten mukaisesti, sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti. Kuitenkin toimivaltaisen laitoksen ja oleskelupaikan laitoksen välisen sopimuksen perusteella nämä etuudet voidaan antaa viimeksi mainitusta laitoksesta ensiksi mainitun puolesta toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaisesti.

32 artikla

Erityisiä säännöksiä, jotka koskevat entisille rajatyöntekijöille, heidän perheenjäsenilleen tai heidän jälkeenjääneilleen annettujen etuuksien kustannuksista vastaamista

Edellä 27 tai 31 artiklan säännösten mukaisesti 27 artiklassa tarkoitettulle eläkeläiselle, joka on entinen rajatyöntekijä tai rajatyöntekijän jälkeenjäänyt, sekä perheenjäsenille, annettujen

etuuksien kustannukset jaetaan tasan eläkeläisen asuinpaikan laitoksen ja sen laitoksen välillä, jossa hän viimeksi oli vakuutettu, jos rajatyöntekijä työskenteli rajatyöntekijänä eläkkeen maksupäivää tai kuolinpäiväänsä kolme välittömästi edeltävää kuukautta.

33 artikla

Eläkeläisten maksamat maksut

Jäsenvaltion laitoksella, joka on vastuussa eläkkeen maksamisesta ja joka soveltaa lainsäädäntöä, jonka mukaan eläkkeitä vähennetään sairauden ja äitiyden vuoksi perittävien maksujen osalta, on oikeus tehdä tällaiset vähennykset laskettuina kyseisen lainsäädännön mukaan tällaisesta laitoksesta maksettavasta eläkkeestä siihen määrään saakka, johon etuuksia koskevat kustannukset ovat 27, 28, 28 a, 29, 31 ja 32 artiklan mukaisesti sanotun jäsenvaltion laitoksen vastuulla.

34 artikla

Yleisiä säännöksiä

1. Edellä 28, 28 a, 29 ja 31 artiklaa sovellettaessa eläkeläinen, joka saa kahta tai useampaa eläkettä yhden ainoan jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, katsotaan näiden säännösten mukaisesti eläkeläiseksi, jolla on oikeus saada eläkettä yhden jäsenvaltion lainsäädännön mukaan.

2. Edellä 27 – 33 artiklaa ei sovelleta eläkeläiseen tai hänen perheenjäseniinsä, joilla on oikeus etuuksiin jäsenvaltion lainsäädännön mukaan sen perusteella, että he harjoittavat ammatillista toimintaa. Tällaisessa tapauksessa se, jonka etua asia koskee, täytöntöönpannassa tätä lukua, katsotaan palkatuksi työntekijäksi tai itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi tai sellaisen perheenjäseneksi.

6 j a k s o

Erinäisiä säännöksiä

35 artikla

Järjestelmä, jota sovelletaan, kun oleskelu- tai asuinmaassa on useita järjestelmiä - Aikaisempi sairaus - Enimmäisaika, jolta etuuksia myönnetään

1. Jollei 2 kohdasta muuta johdu ja jos oleskelu- tai asuinvaltion lainsäädännössä on useita sairaus- tai äitiysvakuutus-

järjestelmiä, 19 artiklan, 21 artiklan 1 kohdan, 22, 25 ja 26 artiklan, 28 artiklan 1 kohdan, 29 artiklan 1 kohdan tai 31 artiklan nojalla sovellettavat säännökset ovat niitä järjestelmä koskevia säännöksiä, jotka koskevat ruumiillisen työn tekijöitä terästeollisuudessa. Jos kuitenkin mainitussa lainsäädännössä on erityisjärjestelmä kaivoksissa ja vastaavanlaisissa yrityksissä työskenteleville, tällaisen järjestelmän säännöksiä sovelletaan tähän työntekijäryhmään ja heidän perheenjäseniinsä edellyttäen, että oleskelu- tai asuinpaikan laitos, johon hakemus tehdään, on toimivaltainen tällaisen järjestelmän soveltamisessa.

2. Jos oleskelu- tai asuinpaikan lainsäädännössä on yksi tai useampia erityisjärjestelmiä, jotka kattavat kaikki tai useimmat itsenäisten ammatinharjoittajien ammattiryhmät ja jotka myöntävät pienempiä luontoisuuksia kuin palkatuille työntekijöille myönnettävät, on niihin, joiden etua asia koskee, ja heidän perheenjäseniinsä 19 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja 2 kohdassa, 22 artiklan 1 kohdan i alakohdassa ja 3 kohdassa, 28 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja 31 artiklan a alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa sovellettava niitä säännöksiä, jotka kuuluvat 98 artiklassa tarkoitettua täytöntöönpanoasetuksessa määrättyyn järjestelmään tai järjestelmiin:

- a) jos se, jonka etua asia koskee, on toimivaltaisessa valtiossa vakuutettu itsenäisten ammatinharjoittajien erityisjärjestelmässä, joka myös myöntää pienempiä luontoisuuksia kuin ne, jotka myönnetään palkatuille työntekijöille, tai
- b) jos yhtä tai useampaa eläkettä saavalla henkilöllä on toimivaltaisen jäsenvaltion tai jäsenvaltioiden eläkelainsäädännön mukaan oikeus vain luontoisuuksiin, jotka annetaan itsenäisten ammatinharjoittajien erityisjärjestelmästä, joka myös antaa pienempiä luontoisuuksia kuin ne, jotka myönnetään palkatuille työntekijöille.

3. Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan myönnettävät etuudet riippuvat sairauden alkuperästä, tätä edellytystä ei sovelleta palkattuihin työntekijöihin eikä itsenäisiin ammatinharjoittajiin eikä heidän perheenjäseniinsä, joihin tätä asetusta sovelletaan, riippumatta jäsenvaltiosta, jonka alueella he asuvat.

4. Jos jäsenvaltion lainsäädännössä on etuuksien myöntämiselle vahvistettu enimmäiskausi, tätä lainsäädäntöä soveltava laitos voi tarvittaessa ottaa huomioon kaudet, joilta etuuksia on jo annettu toisen jäsenvaltion laitoksesta saman sairauden tai äitiyden vuoksi.

7 jaks o

38 artikla

Korvaukset laitosten kesken

36 artikla

1. Jäsenvaltion laitoksen tämän luvun säännösten nojalla toisen jäsenvaltion laitoksen puolesta antamat luotoisetuudet korvataan täysimääräisesti, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 32 artiklan soveltamista.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut korvaukset määrätään ja suoritetaan 98 artiklassa tarkoitetussa täytäntöönpanoasetuksessa säädetyn menettelyn mukaisesti, joko osoittamalla todelliset kustannukset tai kertasuorituksiin pohjautuen.

Viimeksi mainitussa tapauksessa kertasuoritusten on oltava sellaisia, että kustannusten korvaus on niin lähellä todellisia kustannuksia kuin mahdollista.

3. Kaksi jäsenvaltiota tai useampi jäsenvaltio tai näiden valtioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia muista tavoista kustannusten korvaamiseksi tai voivat luopua kaikesta korvaamisesta niiden toimivaltaan kuuluvien laitosten välillä.

2 LUKU

TYÖKYVYTTÖMYYS

1 jaks o

Palkatut työntekijät tai itsenäiset ammatinharjoittajat, joihin sovelletaan yksinomaan sellaista lainsäädäntöä, jonka mukaan työkyvyttömyysetuuksien määrä on riippumaton vakuutuskausien pituudesta

37 artikla

Yleisiä säännöksiä

1. Palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, johon on sovellettu peräkkäin tai vuorottain kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädäntöä ja joka on täyttänyt vakuutuskausia yksinomaan sellaisen lainsäädännön mukaan, jossa työkyvyttömyysetuuksien määrä on riippumaton vakuutuskausien pituudesta, saa etuudet 39 artiklan säännösten mukaisesti. Tämä artikla ei vaikuta lasten perusteella eläkkeeseen maksettaviin korotuksiin tai lisiin, jotka myönnetään 8 luvun säännösten mukaisesti.

2. Liitteessä IV luetellaan jokaisen jäsenvaltion osalta niiden alueella voimassa olevat, 1 kohdassa tarkoitetun tyyppiset lainsäädännöt.

Vakuutuskausien yhteenlaskeminen

1. Sellaisen jäsenvaltion toimivaltainen laitos, jonka lainsäädännön mukaan edellytetään etuutta koskevan oikeuden saavuttamiseksi, säilyttämiseksi tai takaisinsaamiseksi, että vakuutuskaudet täyttyvät, on otettava huomioon tarpeellisessa määrin muiden jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan täyttyneet vakuutuskaudet, niin kuin ne olisivat sen soveltaman lainsäädännön mukaan täyttyneitä kausia.

2. Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan edellytetään tiettyjen etuuksien myöntämiseksi, että vakuutuskaudet täyttyvät vain ammatissa, joka kuuluu palkattujen työntekijöiden erityisjärjestelmän piiriin tai tapauksen mukaan erityisen työn piiriin, muiden jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen mukaan täyttyneet kaudet otetaan huomioon näitä etuuksia myönnettäessä vain, jos ne ovat täyttyneet vastaavassa järjestelmässä tai, jollei tällaista ole, samassa ammatissa tai tapauksen mukaan samassa työssä. Jos, sen jälkeen kun näin täyttyneet kaudet on otettu huomioon, se, jonka etua asia koskee, ei täytä näiden etuuksien saamiseksi asetettuja edellytyksiä, nämä kaudet otetaan huomioon myönnettäessä etuuksia yleisestä järjestelmästä tai, jos tällaista ei ole, järjestelmästä, jota sovelletaan ruumiillisen työn tekijään tai toimihenkilöön, tapauksen mukaan.

3. Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan tiettyjen etuuksien myöntäminen riippuu siitä, että vakuutuskaudet ovat täyttyneet vain ammatissa, joka kuuluu itsenäisten ammatinharjoittajien erityisjärjestelmään, muiden jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan täyttyneet kaudet otetaan huomioon myönnettäessä tällaisia etuuksia vain, jos ne ovat täyttyneet vastaavassa järjestelmässä tai, jollei tällaista ole, samassa ammatissa.

Jos, sen jälkeen kun näin täyttyneet kaudet on otettu huomioon, se, jonka etua asia koskee, ei täytä näiden etuuksien saamiseksi asetettuja edellytyksiä, nämä kaudet otetaan huomioon myönnettäessä etuuksia yleisestä järjestelmästä tai, jollei tällaista ole, järjestelmästä, jota sovelletaan ruumiillisen työn tekijöihin tai toimihenkilöihin, tarvittaessa niiltä osin kuin ne ovat täyttyneet muussa järjestelmässä kuin edellä mainitussa vastaavassa järjestelmässä ja edellyttäen, että asianomainen henkilö on myös ollut vakuutettu yleisessä järjestelmässä tai, jollei tällaista ole, järjestelmässä, jota sovelletaan ruumiillisen työn tekijöihin tai toimihenkilöihin, tapauksen mukaan.

39 artikla

Etuuksien myöntäminen

1. Sen jäsenvaltion vakuutuslaitos, jonka lainsäädäntöä sovellettiin silloin, kun työkyvyttömyyteen johtanut kykenemättömyys tehdä työtä ilmaantui, määrää tämän lainsäädännön mukaisesti, täyttääkö asianomainen henkilö etuuksia koskevan oikeuden saamiselle asetetut edellytykset, ottaen tarvittaessa huomioon 38 artiklan säännökset.

2. Henkilö, joka täyttää 1 kohdassa tarkoitettuja edellytyksiä, saa etuudet yksinomaan mainitusta laitoksesta sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti.

3. Henkilö, jolla ei 1 kohdan mukaan ole oikeutta etuuksiin, saa etuudet, joihin hänellä vielä on oikeus toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ottaen tarvittaessa huomioon 38 artiklan säännökset.

4. Jos 2 tai 3 kohdan mukaisesti sovellettavan lainsäädännön mukaan edellytetään, että etuuksien määrää määrättäessä on otettava huomioon muut perheenjäsenet kuin lapset, toimivaltaisen laitoksen on otettava myös huomioon asianomaisen henkilön perheenjäsenet, jotka asuvat toisen jäsenvaltion alueella, niin kuin he asuisivat toimivaltaisen valtion alueella.

5. Kokonaan työtön työntekijä, johon sovelletaan 71 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohdan ja 71 artiklan 1 kohdan b alakohdan ii alakohdan ensimmäisen virkkeen säännöksiä, saa työkyvyttömyysetuudet sen jäsenvaltion toimivaltaisesta laitoksesta, jonka alueella hän asuu ja sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti, niin kuin hän olisi ollut tämän lainsäädännön alainen hänen viimeisen työskentelynsä aikana, ottaen tarvittaessa huomioon 38 artiklan tai 25 artiklan 2 kohdan säännökset. Asuinmaan laitos vastaa näiden etuuksien maksamisesta.

2 jakso

Palkatut työntekijät ja itsenäiset ammatinharjoittajat, joihin sovelletaan joko yksinomaan sellaista lainsäädäntöä, jonka mukaan työkyvyttömyysetuuden määrä riippuu vakuutus- tai asumiskausien kestosta, tai tällaista ja 1 jaksossa tarkoitettua lainsäädäntöä.

40 artikla

Yleisiä säännöksiä

1. Palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, joka on peräkkäin tai vuorottain ollut kahden tai useamman jäsen-

valtion sellaisen lainsäädännön alainen, joista ainakin yksi ei ole 37 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tyyppiä, saa etuudet 3 luvun säännösten mukaan, joita sovelletaan vastaavasti ottaen huomioon 4 kohdan säännökset.

2. Kuitenkin palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, joka on työkyvyttömyyden seurauksena kykenemätön työhön, ja hän on liitteessä IV luetellun lainsäädännön alainen, saa etuudet 37 artiklan 1 kohdan säännösten mukaisesti kahdella edellytyksellä:

- hän täyttää, ottaen tarvittaessa huomioon 38 artiklan säännökset, tässä lainsäädännössä tai muissa samaa tyyppiä olevissa lainsäädännöissä asetetut edellytykset ilman, että sellaisten lainsäädäntöjen mukaan täytyneitä vakuutuskausia, joita ei ole lueteltu liitteessä IV, otetaan huomioon, ja

- hän ei täyty edellytyksiä oikeudesta etuuksiin sellaisen lainsäädännön mukaan, jota ei ole lueteltu liitteessä IV.

3. a) Oikeuden määräämiseksi etuuksiin liitteessä IV luetellun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jonka mukaan edellytetään työkyvyttömyysetuuksien myöntämiseksi, että se, jonka etua asia koskee, on tietynä aikana sairauden perusteella saanut rahaetuuksia tai ollut kykenemätön työhön, ja jos palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, johon on sovellettu tätä lainsäädäntöä, kärsii kykenemättömyydestä työhön, joka on seurausta työkyvyttömyydestä kun häneen sovellettiin toisen jäsenvaltion lainsäädäntöä, on otettava huomioon, rajoittamatta kuitenkaan 37 artiklan 1 kohdan noudattamista:

- i) jokainen kausi, jonka aikana hän on tämän työhön kykenemättömyyden osalta toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan saanut sairauden perusteella rahaetuuksia tai niiden sijasta edelleen saanut palkkaansa;

- ii) jokainen kausi, jonka aikana hän on saanut sen työkyvyttömyyden osalta, joka seurasi tätä kykenemättömyyttä työhön, työkyvyttömyysetuutta toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan.

niin kuin se olisi kausi, jonka aikana sairauden perusteella annettavia rahaetuuksia olisi maksettu hänelle ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan tai jonka aikana hän oli kykenemätön työhön tämän lainsäädännön mukaan.

- b) oikeus työkyvyttömyysetuuksiin ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan on oltava saavu-

tettu joko tämän lainsäädännön vaatiman alkuperäisen sairauskorvauksen kauden päättymisen jälkeen tai tämän lainsäädännön vaatiman alkuperäisen työkyvyttömyyden kauden päättymisen jälkeen ja aikaisintaan:

- i) päivänä, jolloin oikeus työkyvyttömyysetuuksiin saavutetaan toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan; tai
- ii) päivänä, joka seuraa viimeistä päivää, jolta sillä, jonka etua asia koskee, on sairauden perusteella oikeus rahaetuuteen toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan.

4. Jäsenvaltion laitoksen tekemä päätös, joka koskee hakijan työkyvyttömyyden astetta, sitoo kyseisen toisen jäsenvaltion laitosta edellyttäen, että näiden valtioiden lainsäädäntöjen keskinäinen vastaavuus työkyvyttömyysasteen edellytysten osalta on tunnustettu liitteessä V.

3 j a k s o

Työkyvyttömyyden paheneminen

41 artikla

1. Sellaisen työkyvyttömyyden pahentuessa, josta palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja saa etuuksia yhden ainoan jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, sovelletaan seuraavia säännöksiä:

- a) jos se, jonka etua asia koskee, ei ole ollut toisen jäsenvaltion lainsäädännön alainen sinä aikana, kun hän on saanut etuuksia, ensiksi mainitun valtion toimivaltainen laitos myöntää etuudet sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti ottaen pahenemisen huomioon;
- b) jos se, jonka etua asia koskee, on ollut yhden tai useamman muun jäsenvaltion lainsäädännön alainen sinä aikana, kun hän on saanut etuuksia, etuudet myönnetään hänelle ottaen paheneminen huomioon 37 artiklan 1 kohdassa tai 40 artiklan 1 tai 2 kohdassa tarkoitettujen säännösten mukaisesti, tapauksen mukaan;
- c) jos b alakohdan säännösten mukaan maksettavan etuuden tai maksettavien etuuksien kokonaismäärä on pienempi kuin sen etuuden määrä, jonka asianomainen henkilö sai aikaisemmin suorituksista vastanneen laitoksen kustannuksella, tämä laitos maksaa hänelle lisän, joka on suuruudeltaan sanottujen määrien välinen erotus;

d) jos b alakohdassa tarkoitettussa tapauksessa alkuperäisestä työkyvyttömyydestä vastuussa oleva laitos on Alankomaiden laitos ja jos:

- i) sairaus, joka aiheutti pahenemisen, on sama, joka aiheutti etuuksien myöntämisen Alankomaiden lainsäädännön mukaan;
- ii) tämä sairaus on ammattitaitu sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jonka lainsäädännön alainen hän viimeksi oli, ja joka antaa hänelle oikeuden 60 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua lisän maksamiseen; ja
- iii) lainsäädäntö, jonka tai lainsäädännöt, joiden alainen se, jonka etua asia koskee, oli sinä aikana, jona hän on saanut etuuksia, on jokin liitteessä IV lueteltu lainsäädäntö,

Alankomaiden laitos jatkaa alkuperäisen etuuden suorittamista sen jälkeen kun paheneminen ilmenee, ja viimeisen sellaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukainen etuus, jonka alainen se, jonka etua asia koskee, oli, vähennetään Alankomaiden etuuden määrällä;

e) jos b alakohdassa tarkoitettussa tapauksessa sillä, jonka etua asia koskee, ei ole oikeutta etuuksiin toisen jäsenvaltion laitoksen kustannuksella, ensiksi mainitun valtion toimivaltainen laitos myöntää etuudet tämän valtion lainsäädännön mukaisesti ottaen huomioon pahenemisen ja tarpeen mukaan 38 artiklan säännökset.

2. Niissä tapauksissa, joissa työkyvyttömyys, josta palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja saa etuuksia kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, pahenee, etuudet myönnetään hänelle, ottaen paheneminen huomioon, 40 artiklan 1 kohdan säännösten mukaisesti.

4 j a k s o

Etuuksien antamisen jatkaminen keskeyttämisen tai peruuttamisen jälkeen - Työkyvyttömyysetuuksien muuttaminen vanhuusetuuksiksi

42 artikla

Vastuussa olevan laitoksen määrääminen etuuksien suorittamiseksi, kun työkyvyttömyysetuuksia aletaan suorittaa uudelleen

1. Jos etuuksien antaminen on aloitettava uudelleen niiden keskeyttämisen jälkeen, siitä on vastuussa se laitos tai ne

laitokset, joka oli tai jotka olivat vastuussa etuuksien suorittamisesta niiden keskeyttämisen aikana, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 43 artiklan soveltamista.

2. Jos etuuksien peruuttamisen jälkeen sen, jonka etua asia koskee, tila oikeuttaa etuuksien myöntämiseen uudelleen, ne myönnetään tapauksen mukaan 37 artiklan 1 kohdassa tai 40 artiklan 1 tai 2 kohdassa tarkoitettujen säännösten mukaan.

43 artikla

Työkyvyttömyysetuuksien muuttaminen vanhuusetuuksiksi

1. Työkyvyttömyysetuudet muutetaan tarvittaessa vanhuusetuuksiksi siinä lainsäädännössä tai lainsäädännössä säädetyin edellytyksin, jonka tai joiden mukaan ne on myönnetty ja 3 luvun säännösten mukaisesti.

2. Jäsenvaltion työkyvyttömyysetuuksien suorittamisesta vastaava laitos jatkaa sellaisten työkyvyttömyysetuuksien suorittamista työkyvyttömyysetuutta saavalle henkilölle, joihin tällä on oikeus sen soveltaman lainsäädännön mukaan, jos tämä voi 49 artiklan säännösten mukaisesti hakea vanhuusetuutta toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, kunnes 1 kohdan säännökset tulevat sovellettaviksi tämän laitoksen osalta.

3. Kuitenkin jos 2 kohdassa tarkoitettua tapauksessa työkyvyttömyysetuudet on myönnetty 39 artiklan säännösten mukaisesti, näiden etuuksien suorittamisesta vastuuseen jäävä laitos voi soveltaa 49 artiklan 1 kohdan a alakohdan säännöksiä, niin kuin mainittujen etuuksien saaja täyttäisi kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön edellytykset, jotka koskevat oikeutta vanhuusetuuksiin, korvaamalla 46 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettu teoreettinen määrä mainitun laitoksen suorittaman työkyvyttömyysetuuden määrällä.

3 LUKU

VANHUUS JA KUOLEMA (ELÄKKEET)

44 artikla

Yleisiä säännöksiä etuuksien myöntämisestä, kun palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on ollut kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön alainen

1. Palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan, joka on ollut kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön

alainen, tai hänen jälkeensä, oikeudet etuuksiin muodostuvat tämän luvun säännösten mukaisesti.

2. Jollei 49 artiklan määräyksistä muuta johdu ja kun etuuden myöntämistä koskeva hakemus on toimitettu, sen myöntämisessä on otettava huomioon kaikki lainsäädännöt, joiden alainen palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on ollut. Tästä säännöstä poiketaan, jos se, jonka etua asia koskee, nimenomaisesti pyytää sellaisen vanhuuseläkkeen myöntämisen siirtämistä, johon hänellä olisi oikeus yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan.

3. Tätä lukua ei sovelleta sellaisiin lasten osalta suoritettaviin eläkkeiden korotuksiin tai lisiin eikä orvoneläkkeisiin, jotka myönnetään 8 luvun säännösten mukaisesti.

45 artikla

Sellaisten lainsäädäntöjen mukaan täytettyjen vakuutus- tai asumiskausien huomioon ottaminen etuuksia koskevien oikeuksien saavuttamiseksi, säilyttämiseksi tai takaisin- saamiseksi, joiden alainen palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on ollut

1. Sellaisen jäsenvaltion toimivaltainen laitos, jonka lainsäädännön mukaan etuuksia koskevan oikeuden saavuttaminen, säilyttäminen tai takaisin saamisen edellytyksenä on vakuutus- tai asumiskausien täytyminen, on otettava huomioon tarpeellisessa määrin muiden jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan täytyneet vakuutus- tai asumiskaudet, niin kuin ne olisivat sen soveltaman lainsäädännön mukaan täytyneitä kausia.

2. Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan tiettyjen etuuksien myöntäminen riippuu siitä, että vakuutuskaudet ovat täytyneet vain palkattujen työntekijöiden erityisjärjestelmään kuuluvassa ammatissa tai, tapauksesta riippuen, tiettyssä työssä, muiden jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen mukaan täytyneet kaudet otetaan huomioon myönnettäessä tällaisia etuuksia vain, jos ne ovat täytyneet vastaavassa järjestelmässä tai, jos tällaista ei ole, samassa ammatissa tai tarvittaessa samassa työssä. Jos näin täytyneet kaudet huomioon ottaen se, jonka etua asia koskee, ei täytä näiden etuuksien saamiseksi asetettuja edellytyksiä, nämä kaudet otetaan huomioon myönnettäessä etuuksia yleisestä järjestelmästä tai, jollei tällaista ole, tapauksen mukaan ruumiillisen työn tekijöihin tai toimihenkilöihin sovellettavasta järjestelmästä.

3. Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan tiettyjen etuuksien myöntämisen edellytyksenä on, että vakuutuskaudet ovat täyttyneet vain itsenäisten ammatinharjoittajien erityisjärjestelmään kuuluvassa ammatissa, toisten jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen mukaan täyttyneet kaudet otetaan huomioon myönnettäessä tällaisia etuuksia vain, jos ne ovat täyttyneet vastaavassa järjestelmässä tai, jollei sellaista ole, samassa ammatissa.

Jos näin täyttyneet kaudet huomioon ottaen se, jonka etua asia koskee, ei täytä näiden etuuksien saamiseksi asetettuja edellytyksiä, nämä kaudet otetaan huomioon myönnettäessä etuuksia yleisestä järjestelmästä tai, jollei sellaista ole, tapauksen mukaan ruumiillisen työn tekijöihin tai toimihenkilöihin sovellettavasta järjestelmästä, sikäli kuin ne ovat täyttyneet muussa järjestelmässä kuin edellä mainitussa vastaavassa järjestelmässä ja edellyttäen, että asianomainen henkilö on myös ollut vakuutettu tässä yleisessä järjestelmässä ja, jollei sellaista ole, tapauksen mukaan ruumiillisen työn -tekijöihin tai toimihenkilöihin sovellettavassa järjestelmässä.

4. Jos sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jonka mukaan etuuden myöntämisen edellytyksenä on, että palkattu työntekijä on sen lainsäädännön alainen, ei ole vaatimuksia vakuutuskausien pituudesta etuutta koskevan oikeuden tai etuuden laskemisen suhteen, katsotaan tämän luvun säännöksiä sovellettaessa, että palkattu työntekijä, joka ei enää ole tämän lainsäädännön alainen, on edelleen tämän lainsäädännön alainen riskin toteuttamisajankohtana, jos hän tällöin on toisen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, tai jollei näin ole, hän voi tehdä etuutta koskevan hakemuksen toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan. Kuitenkin tämä viimeksi mainittu edellytys katsotaan täytetyksi 48 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

5. Edellä 4 kohtaa sovelletaan itsenäisiin ammatinharjoittajiin määrättäessä, täytyvätkö edellytykset jälkeensä jääneiden etuuksia koskevien oikeuksien osalta.

6. Jos sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jonka mukaan työkyvyttömyysetuuksien myöntämisen edellytyksenä on, että se, jonka etua asia koskee, on tämän lainsäädännön alainen riskin toteuttamisajankohtana, ei ole vaatimuksia vakuutuskausien pituudesta etuutta koskevan oikeuden eikä etuuden laskemisen suhteen, katsotaan tämän luvun säännöksiä sovellettaessa, että itsenäinen ammatinharjoittaja, joka ei enää

ole tämän lainsäädännön alainen, on edelleen tämän lainsäädännön alainen riskin toteuttamisajankohtana, jos hän tällöin on toisen jäsenvaltion lainsäädännön alainen.

46 artikla

Etuuksien myöntäminen

1. Jos palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on jäsenvaltion lainsäädännön alainen ja jos edellytykset etuutta koskevan oikeuden saamiseksi on täytetty ilman, että 45 artiklan tai 40 artiklan 3 kohdan säännösten soveltaminen on välttämätöntä, tämän jäsenvaltion toimivaltainen laitos määrää sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti etuuden suuruuden tämän lainsäädännön mukaisesti huomioon otettavien vakuutus- tai asumiskausien kokonaispituutta vastaavasti.

Tämä laitos laskee myös etuuden määrän, joka olisi saatu soveltaen 2 kohdan a ja b alakohdassa säädetyjä sääntöjä. Vain korkeampi näistä kahdesta määrästä otetaan huomioon.

2. Jos palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on jäsenvaltion lainsäädännön alainen ja jos edellytykset oikeudesta etuuksiin eivät täyty ellei oteta huomioon 45 artiklan tai 40 artiklan 3 kohdan säännöksiä, tämän jäsenvaltion toimivaltainen laitos soveltaa seuraavia sääntöjä:

a) laitos laskee sen etuuden teoreettisen määrän, jota kysymyksessä oleva henkilö voisi hakea, jos kaikki vakuutus- tai asumiskaudet, jotka ovat täyttyneet jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen mukaan, jonka alainen palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on, olisivat täyttyneet kyseisessä jäsenvaltiossa ja sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti sillä hetkellä, jolloin etuus myönnetään. Jos tämän lainsäädännön mukaan etuuden määrä ei riipu täyttyneiden vakuutuskausien pituudesta, määrä otetaan teoreettiseksi määräksi, jota tarkoitetaan tässä alakohdassa;

b) laitos määrää sen jälkeen etuuden todellisen määrän edellisessä alakohdassa tarkoitetun teoreettisen määrän perusteella ja tämän laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan ennen riskin toteutumista täyttyneiden vakuutus- tai asuinkausien pituuden suhteessa kaikissa kyseisissä jäsenvaltioissa ennen riskin toteutumista täyttyneiden

vakuutus- tai asumiskausien kokonaispituuteen;

c) jos kaikkien kyseeseen tulevien jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen mukaan ennen riskin toteutumista täytettyneiden vakuutus- tai asumiskausien kokonaispituus on pitempi kuin jonkin tällaisen valtion lainsäädännössä vaadittu enimmäiskausi täyden etuuden saamiseksi, tämän valtion toimivaltainen laitos ottaa soveltaessaan tämän kohdan säännöksiä huomioon täyttyneiden kausien kokonaispituuden sijasta tämän enimmäiskauden; tämä laskutapa ei saa johtaa siihen, että tämä laitos myöntää kustannuksiltaan suuremman etuuden kuin sen soveltamassa lainsäädännössä säädetty täysi etuus;

d) kun tässä kappaleessa säädettyjen laskusääntöjen soveltamisessa noudatettavasta menettelystä päällekkäisten kausien huomioon ottamiseksi säädetään 98 artiklassa tarkoitettussa täytäntöpanoasetuksessa.

3. Sillä, jonka etua asia koskee, on oikeus 1 ja 2 kohdan säännösten mukaisesti laskettujen etuuksien kokonaismäärään 2 kohdan a alakohdan mukaisesti laskettujen etuuksien korkeimman teoreettisen määrän rajoissa.

Mikäli edellisessä alakohdassa tarkoitettu määrä ylitetään, kaikki 1 kohdan säännöksiä soveltavat laitokset sovittavat etuutensa määrän vastaamaan suhdetta, joka kyseisen etuuden määrällä on 1 kohdan säännösten mukaisesti määrättyyn etuuksien kokonaismäärään.

4. Jos työkyvyttömyys-, vanhuus- tai jälkeenjääneiden eläkkeiden kohdalla kahden tai useamman jäsenvaltion maksettavien etuuksien kokonaismäärä 6 artiklan b alakohdassa tarkoitettujen monenvälisten sosiaaliturvasopimusten määräysten mukaisesti on pienempi kuin se kokonaismäärä, joka maksettaisiin 1 ja 3 kohdan mukaan tällaisista jäsenvaltioista, asianomaisen henkilön eduksi sovelletaan tämän luvun säännöksiä.

47 artikla

Täydentäviä säännöksiä etuuksien laskemiseksi

1. Edellä 46 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua teoreettisen määrän laskemiseksi sovelletaan seuraavia sääntöjä:

a) jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan etuudet lasketaan keskimääräisten ansioiden, keskimääräisten maksujen tai

keskimääräisen korotuksen perusteella tai perustuen siihen suhteeseen, joka oli vakuutuskausien aikana hakijan bruttoansioiden ja keskimääräisten kaikkien muiden vakuutettujen henkilöiden kuin oppisopimuksen perusteella työskentelevien henkilöiden bruttoansioiden välillä, tällaiset keskimääräiset luvut tai suhteet määrää tämän valtion toimivaltainen laitos yksinomaan sanotun valtion lainsäädännön mukaan täyttyneiden vakuutuskausien perusteella tai ainoastaan asianomaisen henkilön näiden kausien aikana saamien bruttoansioiden perusteella;

b) jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan etuudet lasketaan ansioiden, maksujen tai korotusten määrän perusteella, tämän valtion toimivaltainen laitos määrää ansiot, maksut ja korotukset, jotka on otettava huomioon toisen valtion lainsäädännön mukaan täyttyneiden vakuutus- tai asumiskausien osalta sellaisten keskimääräisten ansioiden, maksujen tai korotusten perusteella, jotka on rekisteröity sen soveltaman lainsäädännön mukaan täyttyneiden vakuutuskausien osalta;

c) jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan etuudet lasketaan vakioansioiden tai kiinteän määrän perusteella, tämän valtion toimivaltainen laitos pitää vakioansioita tai kiinteää määrää, joka sen on otettava huomioon toisten jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen mukaan täyttyneiden vakuutus- tai asumiskausien osalta yhtäläisinä niiden vakioansioiden tai kiinteiden määrien tai tapauksen mukaan vakioansioiden tai kiinteiden määrien keskiarvon kanssa, jotka vastaavat sen soveltaman lainsäädännön mukaan täyttyneitä vakuutuskausia;

d) jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan etuudet lasketaan joidenkin kausien osalta ansioiden määrän perusteella ja toisten kausien osalta vakioansioiden tai kiinteiden määrien perusteella, tämän valtion toimivaltainen laitos ottaa toisten jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen mukaan täyttyneiden vakuutus- tai asumiskausien osalta huomioon ansiot tai kiinteät määrät, jotka määrätään edellä olevien b tai c alakohdan säännösten mukaisesti, tai tarvittaessa näiden ansioiden tai kiinteiden määrien keskiarvon; jos etuudet lasketaan vakioansioiden tai kiinteiden määrien perusteella kaikkien sen soveltaman lainsäädännön mukaan täyttyneiden kausien osalta, toimivaltainen laitos pitää ansioita, jotka sen on otettava huomioon muiden jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen mukaan täyttyneiden vakuutus- tai asumiskausien osalta yhtäläisinä sellaisten laskennallisten

ansioiden kanssa, jotka vastaavat vakioansioita tai kiinteää määrää.

2. Jäsenvaltion lainsäädännön säännöksiä, jotka koskevat etuuskien laskemisessa huomioon otettavien rahanarvon säilyttämisen tekijöitä, sovelletaan 1 kohdan säännösten mukaisesti tietyissä tapauksissa tekijöihin, jotka tämän valtion toimivaltaisen laitoksen tulee ottaa huomioon, kun kysymys on muiden jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan täyttyneistä vakuutus- tai asumiskausista.

3. Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan etuuskien määrä määrätään ottaen huomioon muut perheenjäsenet kuin lapset, tämän valtion toimivaltaisen laitoksen tulee myös huomioon asianomaisen henkilön ne perheenjäsenet, jotka asuvat toisen jäsenvaltion alueella, niin kuin he asuisivat toimivaltaisen valtion alueella.

48 artikla

Alle vuoden pituiset vakuutus- tai asumiskaudet

1. Sen estämättä, mitä 46 artiklan 2 kohdassa säädetään, jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan täyttyneiden vakuutus- tai asumiskausien kokonaispituus ei ole yhtä vuotta ja jos tämän lainsäädännön mukaan oikeutta etuuteen ei saavuteta vain näiden kausien perusteella, tämän valtion laitos ei ole velvollinen myöntämään etuuksia näiden kausien perusteella.

2. Jokaisen muun jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen tulee ottaa huomioon 1 kohdassa tarkoitetut kaudet soveltaessaan 46 artiklan 2 kohdan säännöksiä, lukuun ottamatta b alakohdan säännöksiä.

3. Jos 1 kohdan säännösten soveltamisen tuloksena olisi vapautus kaikille kyseisten jäsenvaltioiden laitoksille velvoitteistaan, etuudet myönnetään yksinomaan viimeisen sellaisen valtion lainsäädännön mukaan, jonka mukaiset edellytykset täyttyvät, niin kuin kaikki täyttyneet ja 45 artiklan 1 ja 2 kohdan säännösten mukaan huomioon otetut vakuutus- ja asumiskaudet olisivat täyttyneet tämän valtion lainsäädännön mukaan.

49 artikla

Etuuksien laskeminen, kun se, jonka etua asia koskee, ei samanaikaisesti täytä kaikkien niiden lainsäädäntöjen edellytyksiä, joiden mukaan vakuutus- tai asumiskaudet ovat täyttyneet

1. Jos se, jonka etua asia koskee, ei tietyinä hetkenä täytä kaikkien jäsenvaltioiden sellaisten lainsäädäntöjen mukaisia etuuden myöntämisen edellytyksiä, joiden alainen hän on ollut, ottaen tarvittaessa huomioon 45 artiklan säännökset, vaan täyttää näistä vain yhden tai useamman lainsäädännön edellytykset, sovelletaan seuraavia säännöksiä:

a) jokainen sellaista lainsäädäntöä soveltavista toimivaltaisista laitoksista, jonka mukaiset edellytykset täytetään, laskee sen maksettavaksi kuuluvan etuuden määrän 46 artiklan säännösten mukaisesti;

b) kuitenkin:

i) jos se, jonka etua asia koskee, täyttää ainakin kahden lainsäädännön edellytykset ottamatta huomioon sellaisen lainsäädäntöjen mukaisesti täyttyneitä vakuutus- tai asumiskausia, joiden edellytyksiä ei täydetä, näitä kausia ei oteta huomioon 46 artiklan 2 kohdan säännöksiä sovellettaessa;

ii) jos se, jonka etua asia koskee, täyttää vain yhden lainsäädännön edellytykset ottamatta huomioon sellaisen lainsäädäntöjen mukaisesti täyttyneitä vakuutus- tai asumiskausia, joiden edellytyksiä ei täydetä, maksettavan etuuden määrä lasketaan vain sen lainsäädännön mukaisesti, jonka edellytykset täytetään, ottaen huomioon vain tämän lainsäädännön mukaan täyttyneet kaudet.

2. Etuus tai etuudet, jotka on myönnetty yhden tai useamman kyseeseen tulevan lainsäädännön mukaan 1 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa, lasketaan automaattisesti uudelleen 46 artiklan säännösten mukaisesti, sikäli kun yhden tai useamman muun sellaisen lainsäädännön asettamat edellytykset, jonka alainen henkilö on ollut, täytetään, ja siten kuin ne olisi täytetty, ottaen huomioon tarpeen mukaan 45 artiklan säännökset.

3. Uudelleen laskeminen tehdään automaattisesti 1 kohdan säännösten mukaisesti ja noudattaen, mitä 40 artiklan 2 kohdassa säädetään, kun yhden tai useamman kyseeseen tulevan lainsäädännön asettamat edellytykset eivät enää täyty.

50 artikla

Lisän myöntäminen, kun eri jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen mukaan maksettavien etuuskien kokonaismäärä ei yllä vähimmäismäärään sen valtion lainsäädännön mukaisesti, jonka alueella etuuden saaja asuu

Sellaiselle etuuskien saajalle, johon tätä lukua sovelletaan, ei voida siinä valtiossa, jonka alueella hän asuu ja jonka lainsäädännön mukaista etuutta hänelle maksetaan, myöntää etuutta, joka on pienempi kuin sanotun lainsäädännön mukainen vähimmäisetuus sellaiselta vakuutus- tai asumiskaudelta, joka on yhtä pitkä kuin kaikki suoritusta varten huomioon otetut vakuutuskaudet edeltävien artiklojen säännösten mukaisesti. Tämän valtion toimivaltainen laitos maksaa hänelle tarvittaessa koko hänen asuinaikansa ajan sen alueella lisän, joka on yhtä suuri kuin tämän luvun mukaisesti maksettavien etuuskien kokonaismäärän ja vähimmäisetuuden määrän erotus.

51 artikla

Etuuksien arvon säilyttäminen ja uudelleen laskeminen

1. Jos elinkustannusten nousun tai ansiotason muutosten tai muiden tarkistusta vaativien seikkojen vuoksi kyseeseen tulevien valtioiden etuuksia muutetaan kiinteällä prosenttimäärällä tai muulla määrällä, tällaista prosenttimäärää tai määrää on sovellettava sellaisenaan etuuksiin, jotka on määrättyvät 46 artiklan säännösten mukaisesti ilman, että uudelleenlaskemista tuon artiklan säännösten mukaisesti tarvitaan.

2. Toisaalta, jos etuuskien määräytymistapaa tai laskemissääntöjä muutettaisiin, uudelleenlaskeminen tehdään 46 artiklan säännösten mukaisesti.

4 LUKU

TYÖTAPATURMAT JA AMMATTITAUDIT

1 jakso

Oikeus etuuksiin

52 artikla

Asuminen muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa - Yleisiä sääntöjä

Palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, jolle sattuu työtapaturma tai joka saa ammattitaudin ja joka asuu

muun jäsenvaltion kuin toimivaltaisen valtion alueella, saa siinä valtiossa, jossa hän asuu:

- luontoisetuudet, jotka annetaan toimivaltaisen laitoksen puolesta asuinpaikan laitoksesta sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti, niin kuin hänet olisi vakuutettu siinä; ja
- rahaetuudet, jotka myöntää toimivaltainen laitos soveltamansa lainsäädännön mukaisesti. Kuitenkin toimivaltaisen laitoksen ja asuinpaikan laitoksen välisellä sopimuksella nämä etuudet voidaan antaa viimeksi mainitusta laitoksesta ensiksi mainitun laitoksen puolesta toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaisesti.

53 artikla

Rajatyöntekijät - Erityissääntö

Rajatyöntekijä voi myös saada etuuksia toimivaltaisen valtion alueella. Tällaiset etuudet antaa toimivaltainen laitos tämän valtion lainsäädännön mukaisesti niin kuin se, jonka etua asia koskee, asuisi siellä.

54 artikla

Oleskelu toimivaltaisessa valtiossa tai asuinpaikan muuttaminen sinne

1. Edellä 52 artiklassa tarkoitettu palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, joka oleskelee toimivaltaisen valtion alueella, saa etuuksia tämän valtion lainsäädännön mukaisesti, vaikka hän on jo saanut etuuksia ennen oleskeluaan. Tätä säännöstä ei kuitenkaan sovelleta rajatyöntekijään.

2. Edellä 52 artiklassa tarkoitettu palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, joka muuttaa asuinpaikkansa toimivaltaisen valtion alueelle, saa etuuksia tämän valtion lainsäädännön mukaisesti, vaikka hän on jo saanut etuuksia ennen asuinpaikkansa muuttoa.

55 artikla

Oleskelu toimivaltaisen valtion ulkopuolella - Paluu tai asuinpaikan muuttaminen toiseen jäsenvaltioon tapaturman sattumisen tai ammattitaudin saamisen jälkeen - Tarve mennä toiseen jäsenvaltioon tarkoituksena saada asianmukaista hoitoa

1. Palkatulla työntekijällä tai itsenäisellä ammatinharjoittajalla, jolle sattuu työtapaturma tai joka saa ammattitaudin ja:

- a) joka oleskelee muun jäsenvaltion kuin toimivaltaisen valti-
on alueella;
- b) joka sen jälkeen, kun on saanut oikeuden etuuksiin
toimivaltaisen laitoksen kustannuksella, saa tältä laitokselta
luvan palata sen jäsenvaltion alueelle, jossa hän asuu, tai
muuttaa asuinpaikkansa toisen jäsenvaltion alueelle; tai
- c) joka saa toimivaltaiselta laitokselta luvan mennä toisen
jäsenvaltion alueelle tarkoituksenaan saada siellä tilansa
vaatimaa hoitoa,

57 artikla

(ks. 389R2332)

on oikeus:

- i) luontoisetuksiin, jotka antaa toimivaltaisen laitoksen
puolesta oleskelu- tai asuinpaikan laitos tämän laitoksen
soveltaman lainsäädännön mukaisesti, niin kuin hänet olisi
vakuutettu siinä; aika, jolta etuudet annetaan, määrätään
kuitenkin toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaan;
- ii) rahaetuksiin, jotka antaa toimivaltainen laitos sen sovel-
taman lainsäädännön mukaisesti. Kuitenkin toimivaltaisen
laitoksen ja oleskelu- tai asuinpaikan laitoksen välisellä
sopimuksella nämä etuudet voidaan myöntää viimeksi
mainitusta laitoksesta ensiksi mainitun laitoksen puolesta
toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaisesti.

2. Edellä 1 kohdan b alakohdan mukaan vaadittava lupa
voidaan evätä vain, jos todetaan, että sen, jonka etua asia
koskee, liikkuminen olisi haitallista hänen terveydentilansa tai
annettavan sairaanhoidon kannalta.

Edellä 1 kohdan c alakohdan mukaan vaadittavaa lupaa ei saa
evätä, jos kyseistä hoitoa ei voida antaa sille, jonka etua asia
koskee, sen jäsenvaltion alueella, jossa hän asuu.

56 artikla

Tapaturmat matkan aikana

Tapaturma matkan aikana, joka sattuu muun jäsenvaltion kuin
toimivaltaisen valtion alueella, katsotaan tapahtuneeksi
toimivaltaisen valtion alueella.

ruumiin kuljettamisesta hautauspaikalle aiheutuneiden kustannusten korvaamisesta, vastaa sen soveltaman lainsäädännön mukaan tällaisista kuljetuskustannuksista vastaavaan paikkaan sen toisen jäsenvaltion alueella, jossa henkilö asui tapaturman sattuessa.

2 j a k s o

Sellaisen ammattitaudin paheneminen, josta etuutta on myönnetty

58 artikla

Rahaetuksien laskeminen

1. Sellaisen jäsenvaltion toimivaltainen laitos, jonka lainsäädännön mukaan edellytetään, että rahaetuksien laskeminen perustuu keskimääräisiin ansioihin, määrää tällaisen keskimääräisen ansion yksinomaan ottaen huomioon ansiot, jotka on vahvistettu maksetuiksi sanotun lainsäädännön mukaan täyttyneiden kausien aikana.

2. Sellaisen jäsenvaltion toimivaltainen laitos, jonka lainsäädännön mukaan edellytetään, että rahaetuksien laskeminen perustuu vakioansioihin, ottaa huomioon yksinomaan vakioansiot tai tietyissä tapauksissa keskimääräiset vakioansiot sanotun lainsäädännön mukaisesti täyttyneiltä kausilta.

3. Sellaisen jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen, jonka lainsäädännön mukaan edellytetään, että rahaetuksien määrä vaihtelee perheenjäsenten lukumäärän mukaan, on otettava huomioon myös sen, jonka etua asia koskee, perheenjäsenet, jotka asuvat toisen jäsenvaltion alueella, niin kuin he asuisivat toimivaltaisen valtion alueella.

59 artikla

Sellaisen henkilön kuljetuskustannukset, jolle on sattunut tapaturma tai joka kärsii ammattitaudista

1. Sellaisen jäsenvaltion toimivaltainen laitos, jonka lainsäädännössä säädetään sellaisen henkilön, jolle on sattunut työtapaturma tai joka kärsii ammattitaudista, kuljettamisesta joko hänen asuinpaikkaansa tai sairaalaan aiheutuneiden kustannusten korvaamisesta, vastaa tällaisista kuljetuskustannuksista vastaavaan paikkaan sen toisen jäsenvaltion alueella, jossa henkilö asuu, edellyttäen, että tämä laitos antaa ennakkolta luvan sellaiseen kuljettamiseen ottaen asianmukaisesti huomioon syyt, joiden vuoksi se on perusteltua. Tällaista lupaa ei vaadita rajatyöntekijän kohdalla.

2. Sellaisen jäsenvaltion toimivaltainen laitos, jonka lainsäädännössä säädetään työtapaturmassa kuolleen henkilön

60 artikla

1. Mikäli sellainen ammattitauti, josta palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on saanut tai saa etuutta jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, pahenee, sovelletaan seuraavia sääntöjä:

a) jos se, jonka etua asia koskee, ei etuuksien saamisen aikana ole työskennellyt toisen jäsenvaltion alueella ammatissa, joka saattaisi aiheuttaa tai pahentaa kyseistä tautia, ensiksi mainitun jäsenvaltion toimivaltainen laitos vastaa etuuksien kustannuksista soveltamansa lainsäädännön mukaisesti ottaen pahenemisen huomioon;

b) jos se, jonka etua asia koskee, etuuksien saamisen aikana on harjoittanut sellaista toimintaa toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, ensiksi mainitun jäsenvaltion toimivaltainen laitos vastaa etuuksien kustannuksista soveltamansa lainsäädännön mukaisesti ottamatta pahenemista huomioon. Toisen jäsenvaltion toimivaltainen laitos myöntää sille, jonka etua asia koskee, lisän, joka vastaa pahenemisen jälkeen maksettavan etuuden määrän ja sen etuuden määrän, jollaisena etuus olisi katsottu asianmukaiseksi ennen pahenemista, välistä erotusta, soveltamansa lainsäädännön mukaisesti, niin kuin kysymyksessä oleva tauti olisi puhjennut tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaan;

c) jos b alakohdassa tarkoitettussa tapauksessa palkatulla työntekijällä tai itsenäisellä ammatinharjoittajalla, joka kärsii sklerogeenisestä pneumokonioosista tai 57 artiklan 4 kohdan mukaisesti määrätystä taudista, ei ole oikeutta etuuksiin toiseksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, ensiksi mainitun jäsenvaltion toimivaltainen laitos vastaa etuuksien antamisesta sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti ottaen huomioon taudin pahenemisen. Toiseksi mainitun jäsenvaltion toimivaltainen laitos vastaa kuitenkin kustannuksista sen erotuksen osalta, joka on ensiksi mainitun jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen maksettavien rahaetuksien määrän, mukaan lukien eläkkeet ja ottaen

huomioon taudin paheneminen, ja sen määrän välillä, joka vastaa etuuksia, jotka olisivat olleet asianmukaisia ennen taudin pahenemista.

2. Niissä tapauksissa, joissa ammattitauti, joka antaa aiheen 57 artiklan 3 kohdan c alakohdan säännösten soveltamiseen, pahenee, sovelletaan seuraavia säännöksiä:

- a) toimivaltainen laitos, joka on myöntänyt etuudet 57 artiklan 1 kohdan säännösten mukaisesti, vastaa etuuksien suorittamisesta soveltamansa lainsäädännön mukaan ottaen taudin pahenemisen huomioon; ja
- b) rahaetuksien, mukaan lukien eläkkeet, kustannukset jaetaan edelleen niiden laitosten välillä, jotka ovat jakaneet aiempien etuuksien kustannukset 57 artiklan 3 kohdan c alakohdan säännösten mukaisesti. Jos henkilö on kuitenkin jälleen harjoittanut toimintaa, joka on saattanut aiheuttaa tai pahentaa kyseistä ammattitautia joko sellaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa hän oli jo harjoittanut samantyyppistä toimintaa tai toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, sellaisen valtion toimivaltainen laitos vastaa sen etuuksien määrän, jossa on otettu huomioon taudin paheneminen, ja ennen pahenemista maksettavan etuuksien määrän välisestä kustannusten määrän erotuksesta.

3 j a k s o

Erinäisiä säännöksiä

61 artikla

Säännöt, joiden mukaan otetaan huomioon tiettyjen lainsäädäntöjen erityispiirteet

1. Jos sellaisen jäsenvaltion alueella, jossa se, jonka etua asia koskee, sattuu olemaan, ei ole vakuutusta työtaturmien tai ammattitautien varalta, tai jos tällainen vakuutus on olemassa mutta ei ole luontoisuuksien antamisesta vastuussa olevaa laitosta, nämä etuudet antaa oleskelu- tai asuinpaikan laitos, joka on vastuussa luontoisuuksien antamisesta sairaustapauksissa.
2. Jos toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaan edellytetään täysin ilmaisten luontoisuuksien antamiseksi, että on

käytettävä työnantajan järjestämiä sairaanhoitopalveluja, luontoisuuudet, jotka annetaan 52 artiklassa ja 55 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, katsotaan annetuiksi tällaisista sairaanhoitopalveluista.

3. Jos toimivaltaisen valtion lainsäädäntöön kuuluu työnantajan velvollisuuksia koskeva järjestelmä, luontoisuuudet, jotka annetaan 52 artiklassa ja 55 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, katsotaan annetuiksi toimivaltaisen laitoksen pyynnöstä.

4. Jos toimivaltaisen valtion järjestelmä työtaturmien korvaamisessa ei ole luonteeltaan pakollista vakuutusta, luontoisuuudet antaa suoraan työnantaja tai kyseinen vakuuttaja.

5. Jos jäsenvaltion lainsäädännössä edellytetään nimenomaisesti tai muutoin, että työtaturmat tai ammattitaudit, jotka ovat sattuneet tai todettu aiemmin, otetaan huomioon arvioitaessa työkyvyttömyyden astetta vahvistettaessa oikeutta etuuteen tai määrättäessä etuuden määrää, tämän jäsenvaltion toimivaltainen laitos ottaa myös huomioon työtaturmat ja ammattitaudit, jotka ovat sattuneet tai todettu aiemmin toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, niin kuin ne olisivat sattuneet tai todettu sen soveltaman lainsäädännön mukaan.

6. Jos jäsenvaltion lainsäädännössä edellytetään nimenomaisesti tai muutoin, että työtaturmat tai ammattitaudit, jotka ovat sattuneet tai todettu peräkkäisesti, otetaan huomioon arvioitaessa työkyvyttömyyden astetta vahvistettaessa oikeutta etuuteen tai määrättäessä tällaisen etuuden määrää, tämän jäsenvaltion toimivaltainen laitos ottaa huomioon myös työtaturmat tai ammattitaudit, jotka ovat sattuneet tai todettu peräkkäisesti toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, niin kuin ne olisivat sattuneet tai todettu sen soveltaman lainsäädännön mukaan, mutta vain jos:

- 1) mitään korvausta ei ole suoritettu sellaisen työtaturman tai ammattitaudin osalta, joka oli sattunut tai todettu aikaisemmin sen soveltaman lainsäädännön mukaan; ja
- 2) mitään korvausta ei ole suoritettu sellaisen toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa tapaturma tai ammattitauti sattui tai todettiin peräkkäisesti, kun on otettu huomioon 5 kohdan säännökset tämän työtaturman tai ammattitaudin osalta.

*62 artikla***Sovellettava järjestelmä, jos oleskelu- tai asuinmaassa on useita järjestelmiä - Etuuksien enimmäiskesto**

1. Jos oleskelu- tai asuinmaan lainsäädännössä on useita vakuutusjärjestelmiä, 52 artiklan tai 55 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin palkattuihin työntekijöihin tai itsenäisiin ammatinharjoittajiin sovelletaan terästeollisuuden ruumiillisen työn tekijöiden järjestelmän säännöksiä. Kuitenkin jos tuohon lainsäädäntöön kuuluu erityisjärjestelmä kaivostyöntekijöille tai vastaavien yritysten työntekijöille, tämän järjestelmän säännöksiä sovelletaan tähän työntekijäryhmään, jos oleskelu- tai asuinpaikan laitos, johon he toimittavat hakemuksensa, on toimivaltainen soveltamaan tätä järjestelmää.

2. Jos jäsenvaltion lainsäädännössä säädetään enimmäisaika, jolta etuuksia voidaan myöntää, tätä lainsäädäntöä soveltava laitos saa ottaa huomioon ajan, jolta etuuksia on jo suoritettu toisen jäsenvaltion laitoksesta.

4 j a k s o

Laitosten väliset korvaukset*63 artikla*

1. Toimivaltaisen laitoksen on korvattava niiden luontoisetuuksien määrä, jotka on sen puolesta annettu 52 artiklan ja 55 artiklan 1 kohdan säännösten mukaisesti.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut korvaukset määrätään ja suoritetaan 98 artiklassa tarkoitetussa täytäntöönpanoasetuksessa säädetyn menettelyn mukaisesti todellisten kustannusten mukaan.

3. Kaksi jäsenvaltiota tai useampi jäsenvaltio tai tällaisten valtioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia muista korvaustavoista tai luopua korvauksista jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvien laitosten välillä.

5 LUKU

KUOLEMANTAPAUKSEN JOHDOSTA ANNETTAVAT AVUSTUKSET*64 artikla***Vakuutus- tai asumiskausien yhteenlaskeminen**

Toimivaltaisen laitoksen siinä jäsenvaltiossa, jonka lainsäädännön mukaan edellytetään kuolemantapauksen johdosta

annettavaa avustusta koskevan oikeuden saamiseksi, säilyttämiseksi tai takaisinsaamiseksi vakuutus- tai asumiskausien täyttymistä, on otettava huomioon tarpeellisessa määrin vakuutus- ja asumiskaudet, jotka ovat täyttyneet muiden jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan, niin kuin ne olisivat täyttyneet sen soveltaman lainsäädännön mukaan.

*65 artikla***Oikeus avustuksiin kuoleman tapahtuessa tai jos etuuteen oikeutettu henkilö asuu muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa**

1. Jos palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, eläkeläinen tai eläkkeenhakija tai hänen perheenjäsenensä kuolee muun jäsenvaltion kuin toimivaltaisen valtion alueella, kuoleman katsotaan tapahtuneen toimivaltaisen valtion alueella.

2. Toimivaltainen laitos on velvollinen myöntämään soveltamansa lainsäädännön mukaan maksettavat kuolemantapauksen johdosta annettavat avustukset vaikka edunsaaja asuu muun jäsenvaltion kuin toimivaltaisen valtion alueella.

3. Edellä 1 ja 2 kohdan säännöksiä sovelletaan myös kun kuolema aiheutuu työtapaturmasta tai ammattitaudista.

*66 artikla***Etuuksien antaminen sellaisen eläkeläisen kuollessa, joka oli asunut muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jonka laitos oli vastuussa luontoisetuuksien antamisesta**

1. Jos eläkeläinen, jolla oli oikeus eläkkeeseen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan tai eläkkeisiin kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, kuollessaan asui muun jäsenvaltion alueella kuin sen, jonka laitos oli velvollinen antamaan hänelle luontoisetuudet 28 artiklan säännösten mukaan, tämän laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan maksettavat kuolemantapauksen johdosta annettavat avustukset annetaan tästä laitoksesta sen omalla kustannuksella, niin kuin eläkeläinen olisi asunut tämän laitoksen jäsenvaltion alueella kuolinhetkellään.

Edellä olevan alakohdan säännöksiä sovelletaan vastaavasti eläkeläisen perheenjäseniin.

6 LUKU

TYÖTTÖMYYSETUUKSET

1 j a k s o

Yhteisiä säännöksiä

67 artikla

Vakuutus- tai työskentelykausien yhteenlaskeminen

1. Sellaisen jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen, jonka lainsäädännön mukaan edellytetään etuuksia koskevan oikeuden saamiseksi, säilyttämiseksi tai takaisinsaamiseksi vakuutuskausien täyttymistä, on otettava huomioon tarpeellisissa määrin vakuutus- tai työskentelykaudet, jotka ovat täyttyneet palkattuna työntekijänä toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, niin kuin ne olisivat sen soveltaman lainsäädännön mukaan täyttyneitä vakuutuskausia edellyttäen kuitenkin, että työskentelykaudet olisi laskettu vakuutuskausiksi, jos ne olisivat täyttyneet tämän lainsäädännön mukaan.

2. Sellaisen jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen, jonka lainsäädännön mukaan edellytetään etuuksia koskevan oikeuden saamiseksi, säilyttämiseksi tai takaisinsaamiseksi työskentelykausien täyttymistä, on otettava huomioon tarpeellisissa määrin vakuutus- tai työskentelykaudet, jotka ovat täyttyneet palkattuna työntekijänä toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, niin kuin ne olisivat sen soveltaman lainsäädännön mukaan täyttyneitä työskentelykausia.

3. Lukuun ottamatta 71 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohdassa ja b alakohdan ii alakohdassa tarkoitettuja tapauksia, 1 ja 2 kohdan säännösten soveltaminen edellyttää, että sen osalta, jonka etua asia koskee, olisi viimeksi täyttynyt:

- 1 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa vakuutuskaudet ja
- 2 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa työskentelykaudet

sen lainsäädännön mukaisesti, jonka mukaan etuuksia haetaan.

4. Jos sen kauden pituus, joksi ajaksi etuuksia voidaan myöntää, riippuu vakuutus- tai työskentelykausien pituudesta, 1 tai 2 kohdan säännöksiä sovelletaan kunkin tapauksen mukaisesti.

68 artikla

Etuuksien laskeminen

1. Sellaisen jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen, jonka lainsäädännön mukaan edellytetään, että etuuksien laskemisen on

perustuttava aiempien ansioiden määrään, on otettava huomioon yksinomaan ansiot, jotka se, jonka etua asia koskee, on saanut viimeisestä työskentelystään tämän valtion alueella. Kuitenkin jos se, jonka etua asia koskee, on työskennellyt viimeksi tällä alueella vähemmän kuin neljä viikkoa, etuudet lasketaan sellaisten normaaliansioiden perusteella, jotka vastaavat ansioita työttömän asuin- tai oleskelupaikalla vastaavassa tai samanlaisessa työssä kuin hänen viimeinen työnsä toisen jäsenvaltion alueella.

2. Sellaisen jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen, jonka lainsäädännön mukaan edellytetään, että etuuksien määrä vaihtelee perheenjäsenien lukumäärän mukaan, on otettava huomioon myös sen, jonka etua asia koskee, perheenjäsenet, jotka asuvat toisen jäsenvaltion alueella, niin kuin he asuisivat toimivaltaisen valtion alueella. Tätä säännöstä ei sovelleta, jos perheenjäsenien asuinmaassa toisella henkilöllä on oikeus työttömyysetuuksiin, joiden laskemisessa perheenjäsenet otetaan huomioon.

2 j a k s o

Muuhun jäsenvaltioon kuin toimivaltaiseen valtioon lähtevät työttömät

69 artikla

Etuutta koskevan oikeuden säilyttämisen edellytykset ja rajoitukset

1. Palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, joka on kokonaan työttömä ja täyttää jäsenvaltion lainsäädännön mukaiset edellytykset oikeudesta etuuksiin ja joka lähtee yhteen tai useampaan muuhun jäsenvaltioon hakeakseen siellä työtä, säilyttää oikeutensa tällaisiin etuuksiin seuraavin edellytyksin ja rajoituksin:

a) ennen lähtöään hänet on täytynyt rekisteröidä työn hakijana, ja hänen täytyy pysyä toimivaltaisen valtion työvoimaviranomaisten käytettävänä vähintään neljän viikon ajan työttömäksi tulemisen jälkeen. Kuitenkin toimivaltaiset viranomaiset tai laitokset voivat antaa luvan hänen lähtönsä ennen tällaisen ajan päättymistä;

b) hänen täytyy rekisteröityä työn hakijana jokaisen sellaisen jäsenvaltion työvoimaviranomaisissa, joihin hän lähtee, ja kuulua niiden valvontamenettelyn alaisuuteen. Tämä edellytys katsotaan täytetyksi ajalta ennen rekisteröitymistä, jos se, jonka etua asia koskee, rekisteröityy seitsemän päivän kuluessa siitä päivästä, jolloin hän lakkasi olemasta

työvoimaviranomaisten käytettävissä valtiossa, josta hän lähti. Poikkeuksellisissa tapauksissa toimivaltaiset viranomaiset tai laitokset voivat jatkaa tätä aikaa;

- c) oikeus etuuksiin jatkuu kolmen kuukauden enimmäisajan siitä päivästä, jona se, jonka etua asia koskee, lakkasi olemasta lähtövaltionsa työvoimaviranomaisten käytettävissä edellyttäen, että etuuksien kokonaiskesto ei ylitä niiden etuuksien kestoja, joihin hänellä oli oikeus tämän valtion lainsäädännön mukaan. Kausityöntekijän kohdalla tämä kesto voidaan kuitenkin rajoittaa sen kauden jäljellä olevaan aikaan, jona hän työskentelee.

2. Jos se, jonka etua asia koskee, palaa toimivaltaiseen valtioon ennen sen kauden loppumista, jonka aikana hänellä on oikeus etuuksiin 1 kohdan c alakohdan säännösten mukaisesti, hänellä on edelleen oikeus etuuksiin tämän valtion lainsäädännön mukaan; hän menettää kaikki oikeudet etuuksiin toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaan, jos hän ei palaa sinne ennen tämän kauden päättymistä. Poikkeuksellisissa tapauksissa toimivaltaiset viranomaiset tai laitokset voivat jatkaa tätä määräaika.

3. Edellä 1 kohdan säännöksiä voidaan soveltaa vain kerran kahden työskentelykauden välissä.

4. Jos toimivaltainen valtio on Belgia, työtön, joka palaa sinne 1 kohdan c alakohdassa säädetyn kolmen kuukauden määräajan päättymisen jälkeen, ei saa uudelleen oikeutta etuuksiin tässä maassa ennen kuin hän on työskennellyt siellä vähintään kolme kuukautta.

70 artikla

Etuuksien ja korvausten suorittaminen

1. Edellä 69 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa etuudet antaa kunkin sellaisen valtion laitos, johon työtön lähtee hakeakseen työtä.

Sellaisen jäsenvaltion toimivaltainen laitos, jonka lainsäädäntöä palkattuun työntekijään tai itsenäiseen ammatinharjoittajaan sovellettiin hänen viimeisen työskentelynsä aikana, on velvollinen korvaamaan tällaisten etuuksien määrän.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut korvaukset määrätään ja suoritetaan 98 artiklassa tarkoitettussa täytäntöpanoasetuk-

ssa säädetyn menettelyn mukaisesti todellisten kustannusten mukaan tai kertasuorituksina.

3. Kaksi jäsenvaltiota tai useampi jäsenvaltio tai näiden valtioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia muista korvausten tai suoritusten tavoista tai voivat luopua kaikista niiden toimivaltaan kuuluvien laitosten välillä suoritettavista korvauksista.

3 j a k s o

Työttömät, jotka viimeisen työskentelynsä aikana asuivat muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa

71 artikla

1. Työtön, joka aiemmin oli työssä ja joka viimeisen työskentelynsä aikana asui muun jäsenvaltion kuin toimivaltaisen valtion alueella, saa etuudet seuraavien säännösten mukaisesti:

- a) i) rajatyöntekijä, joka on osittain tai ajoittain työttömänä hänet työllistävästä yrityksestä, saa etuudet toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaisesti, niin kuin hän asuisi tämän valtion alueella; nämä etuudet antaa toimivaltainen laitos;
- ii) rajatyöntekijä, joka on kokonaan työtön, saa etuudet sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jonka alueella hän asuu, niin kuin hän olisi ollut tämän lainsäädännön alainen viimeksi työskennellessään; nämä etuudet antaa asuinpaikan laitos omalla kustannuksellaan; sekä
- b) i) muu palkattu työntekijä kuin rajatyöntekijä, joka on osittain, ajoittain tai kokonaan työtön ja joka asettuu työnantajansa tai työvoimaviranomaisten käytettäväksi toimivaltaisen valtion alueella, saa etuudet tämän valtion lainsäädännön mukaisesti, niin kuin hän asuisi sen alueella; nämä etuudet antaa toimivaltainen laitos;
- ii) muu palkattu työntekijä kuin rajatyöntekijä, joka on kokonaan työtön ja joka asettuu työvoimaviranomaisten käytettäväksi työnsaantia varten sen jäsenvaltion alueella, jossa hän asuu, tai joka palaa tälle alueelle, saa etuudet tämän valtion lainsäädännön mukaisesti, niin kuin hän olisi viimeksi työskennellyt siellä; asuinpaikan laitos antaa tällaiset etuudet omalla kustannuksellaan. Kuitenkin jos tällainen palkattu työntekijä

on saanut oikeuden etuuksiin sen jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen kustannuksella, jonka lainsäädännön alainen hän viimeksi oli, hän saa etuudet 69 artiklan säännösten mukaan. Etuuksien saaminen sen valtion lainsäädännön mukaan, jossa hän asuu, keskeytetään siksi ajaksi, jona työtön voi 69 artiklan säännösten mukaan hakea etuuksia sen lainsäädännön mukaan, jonka alainen hän viimeksi oli.

2. Työtön ei saa hakea etuuksia sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jonka alueella hän asuu, siltä ajalta, jolta hänellä on oikeus etuuksiin 1 kohdan a alakohdan i alakohdan tai b alakohdan i alakohdan säännösten mukaan.

7 LUKU

(ks. 389R3427)

8 LUKU

ETUDET ELÄKELÄISTEN HUOLLETTAVILLE
LAPSILLE JA ORVOILLE

77 artikla

Eläkeläisten huollettavat lapset

1. Ilmaisulla 'etuudet' tarkoitetaan tässä artikkelissa perheavustuksia henkilöille, jotka saavat vanhuus-, työkyvyttömyys- tai tapaturma- tai ammattitautieläkettä ja tällaisiin eläkkeisiin maksettavia korotuksia tai lisiä tällaisten eläkeläisten lasten suhteen, poikkeuksena lisät, jotka myönnetään työtapaturma- ja ammattitautivakuutusjärjestelmistä.

2. Etuudet myönnetään seuraavien sääntöjen mukaisesti riippumatta jäsenvaltiosta, jonka alueella eläkeläinen tai lapset asuvat:

a) eläkeläiselle, joka saa eläkettä vain yhden jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, joka on vastuussa eläkkeestä;

b) eläkeläiselle, joka saa eläkettä useamman kuin yhden jäsenvaltion lainsäädännön mukaan:

i) sen valtion lainsäädännön mukaisesti, jonka alueella hän asuu, edellyttäen, että tarvittaessa huomioon ottaen 79 artiklan 1 kohdan a alakohdan säännökset oikeus yhteen 1 kohdassa tarkoitetuista etuuksista on saavutettu tämän valtion lainsäädännön mukaan; tai

ii) muissa tapauksissa sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jonka alainen hän on ollut pisimmän ajan, edellyttäen, että tarvittaessa huomioon ottaen 79 artiklan 1 kohdan a alakohdan säännökset, oikeus yhteen 1 kohdassa tarkoitetuista etuuksista on saavutettu tämän lainsäädännön mukaan; jos mitään oikeutta etuuteen ei ole saavutettu tämän lainsäädännön mukaan, edellytykset tällaisen oikeuden saamiseksi muiden kysymyksessä olevien jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen mukaan tutkitaan alenevassa järjestyksessä sellaisten vakuutus- tai asumiskausien pituuden mukaan, jotka ovat täyttyneet näiden jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaisesti.

78 artikla

Orvot

1. Ilmaisulla 'etuudet' tarkoitetaan tässä artiklassa perheavustuksia ja tietyissä tapauksissa lisä- tai erityisavustuksia orvoille sekä orvon eläkkeitä paitsi niitä, jotka myönnetään työtapaturma- ja ammattitautivakuutusjärjestelmistä.

2. Orvon etuudet myönnetään seuraavien sääntöjen mukaisesti riippumatta jäsenvaltiosta, jonka alueella orpo tai hänestä tosiasiallisesti huolehtiva luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö asuu;

- a) sellaisen kuolleen palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan orvolle, joka on vain yhden jäsenvaltion lainsäädännön alainen, tämän valtion lainsäädännön mukaisesti;
- b) sellaisen kuolleen palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan orvolle, joka on usean jäsenvaltion lainsäädännön alainen;
 - i) sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jonka alueella orpo asuu, edellyttäen, että ottaen tarvittaessa huomioon 79 artiklan 1 kohdan a alakohdan säännökset oikeus yhteen 1 kohdassa tarkoitetuista etuuksista on saavutettu tämän valtion lainsäädännön mukaan; tai
 - ii) muissa tapauksissa sen valtion lainsäädännön mukaisesti, jonka alainen vainaja oli pisimmän ajan, edellyttäen, että ottaen tarvittaessa huomioon 79 artiklan 1 kohdan a alakohdan säännökset oikeus yhteen 1 kohdassa tarkoitetuista etuuksista on saavutettu tämän lainsäädännön mukaan; jos mitään oikeutta ei ole saavutettu tämän lainsäädännön mukaan, edellytykset tällaisen oikeuden saavuttamiselle muiden jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen mukaan tutkitaan alenevassa järjestyksessä sellaisten vakuutus- tai asumiskausien pituuden mukaan, jotka ovat täytyneet näiden jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaisesti.

Kuitenkin sen jäsenvaltion lainsäädäntö, jota sovelletaan 77 artiklassa tarkoitettujen etuuksien suorittamiseen eläkeläisen lapselle, jää sovellettavaksi mainitun eläkeläisen kuoleman

jälkeen hänen orvoilleen suoritettavien etuuksien suorittamisen osalta.

79 artikla

Eläkeläisten huollettavien lapsien ja orpojen etuuksia koskevia yhteisiä säännöksiä

1. Edellä 77 ja 78 artiklassa tarkoitettujen etuudet annetaan sen lainsäädännön mukaisesti, joka määräytyy noiden artiklojen säännöksiä soveltamalla, laitoksesta, joka on vastuussa tämän lainsäädännön soveltamisesta, ja sen kustannuksella, niin kuin eläkeläiseen tai vainajaan olisi sovellettu vain toimivaltaisen valtion lainsäädäntöä.

Kuitenkin:

- a) jos tämän lainsäädännön mukaisesti edellytetään, että etuuksia koskevan oikeuden saaminen, säilyttäminen tai takaisinsaaminen riippuu vakuutus-, työskentely-, itsenäisen ammatinharjoittamisen tai asumiskausien pituudesta, tällainen pituus määrätään ottaen tarvittaessa huomioon 45 artiklan säännökset tai 72 artiklan säännökset;
- b) jos tämän lainsäädännön mukaan edellytetään, että etuuksien määrä on laskettava eläkkeen määrän perusteella tai että se riippuu vakuutuskausien pituudesta, näiden etuuksien määrä lasketaan teoreettisen määrän perusteella, joka määrätään 46 artiklan 2 kohdan säännösten mukaisesti.

2. Tapauksessa, jossa 77 artiklan 2 kohdan b alakohdan ii alakohdassa ja 78 artiklan 2 kohdan b alakohdan ii alakohdassa vahvistettujen sääntöjen soveltamisesta seuraisi, että useampi jäsenvaltio olisi toimivaltainen kausien pituuden ollessa sama, 77 tai 78 artiklassa tarkoitettujen etuudet myönnetään kussakin tapauksessa sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jota eläkeläiseen tai vainajaan viimeksi sovellettiin.

3. Oikeus etuuksiin 2 kohdan ja 77 ja 78 artiklan säännösten perusteella keskeytetään, jos lapset saavat oikeuden perhe-etuuksiin tai perheavustuksiin jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ammatillisen tai kaupallisen toiminnan harjoittamisen vuoksi. Tällaisessa tapauksessa niitä, joiden etua asia koskee, pidetään palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan perheenjäseninä.

IV OSASTO:

SIIRTOTYÖLÄISTEN SOSIAALITURVAN HALLINTOTOIMIKUNTA

*80 artikla***Kokoonpano ja toiminta**

1. Euroopan yhteisöjen komission yhteyteen perustetaan siirtotyöläisten sosiaaliturvan hallintotoimikunta, jäljempänä 'hallintotoimikunta', jossa on jäsenvaltioiden hallitusten edustajat tarvittaessa asiaa tuntevien neuvonantajien avustamana. Euroopan yhteisöjen komission edustaja osallistuu hallintotoimikunnan kokouksiin neuvoa-antavassa ominaisuudessa.

2. Hallintotoimikuntaa avustaa teknisisä kysymyksissä Kansainvälinen työjärjestö, Euroopan talousyhteisön ja Kansainvälisen työjärjestön välillä tätä varten tehtyjen sopimusten mukaisesti.

3. Hallintotoimikunnan jäsenet sopivat yhdessä toimikunnan säännöistä.

Jäljempänä 81 artiklan a alakohdassa tarkoitetut tulkintakysymyksiä koskevat päätökset tehdään yksimielisesti. Päätökset on julkistettava tarvittavalla tavalla.

4. Euroopan yhteisöjen komissio huolehtii hallintotoimikunnan sihteeristötehtävistä.

*81 artikla***Hallintotoimikunnan tehtävät**

Hallintotoimikunnan tehtävänä on:

a) käsitellä kaikkia hallinnollisia kysymyksiä ja tulkintakysymyksiä, jotka johtuvat tämän asetuksen ja myöhempien asetusten säännöksistä tai mistä tahansa sopimuksesta,

joka on tehty näiden alalta, tämän rajoittamatta kyseisten viranomaisten, laitosten tai henkilöiden oikeutta turvautua kansallisessa lainsäädännössä, tässä asetuksessa ja perustamissopimuksessa säädettyyn tai määrättyyn menettelyyn tai tuomiovaltaan;

b) huolehtia jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten, laitosten ja tuomioistuimien pyynnöstä tämän asetuksen soveltamiseen liittyvien kaikkien asiakirjojen kääntämisestä sekä erityisesti sellaisten hakemusten kääntämisestä, joita ovat toimittaneet henkilöt, joilla saattaa olla oikeus etuuksiin tämän asetuksen säännösten mukaan;

c) edistää ja kehittää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä sosiaaliturva-asioissa, erityisesti kun kysymyksessä on yhteisten etujen mukaiset terveydelliset ja sosiaaliset toimenpiteet;

d) edistää ja kehittää jäsenvaltioiden yhteistyötä tavoitteena jouduttaa, ottaen huomioon hallinnollisissa johtamistekniikoissa tapahtunut kehitys, etuuskien myöntämistä, erityisesti niiden etuuskien myöntämistä, jotka on maksettava tämän asetuksen työkyvyttömyyttä, vanhuutta ja kuolemaa (eläkkeet) koskevien säännösten mukaisesti;

e) kerätä tilitystä laadittaessa huomioon otettavat tiedot jäsenvaltioiden laitoksille syntyneistä tämän asetuksen säännösten mukaisista kustannuksista ja hyväksyä sanotujen vakuutuslaitosten välinen vuosittainen tilitys;

f) ryhtyä kaikkiin muihin toimiin, jotka ovat sen toimivallassa tämän asetuksen ja myöhempien asetusten säännösten tai minkä tahansa niiden mukaisesti tehdyn sopimuksen määräysten mukaan;

g) tehdä ehdotuksia Euroopan talousyhteisön komissiolle muiden asetusten valmistelemiseksi ja tämän asetuksen ja muiden asetusten uudistamiseksi.

V OSASTO:

SIIRTOTYÖLÄISTEN SOSIAALITURVAN NEUVOA-ANTAVA KOMITEA

82 artikla

Perustaminen, kokoonpano ja toiminta

1. Perustetaan siirtotyöläisten sosiaaliturvan neuvoa-antava komitea, jäljempänä 'neuvoa-antava komitea', jossa on 60 jäsentä kaikista jäsenvaltioista:

- a) kaksi hallituksen edustajaa, joista ainakin toisen on oltava hallintotoimikunnan jäsen;
- b) kaksi työntekijäjärjestöjen edustajaa;
- c) kaksi työnantajajärjestöjen edustajaa.

Kutakin edellä mainittua ryhmää varten nimitetään varajäsen jokaisesta jäsenvaltiosta.

2. Neuvoa-antavan komitean jäsenet ja heidän varajäsenensä nimittää neuvosto, joka pyrkii työntekijäjärjestöjen ja työnantajajärjestöjen edustajia valitessaan saamaan komiteaan tasapuolisen edustuksen niiltä eri aloilta, joiden edusta on kysymys.

Neuvosto julkaisee luettelon jäsenistä ja heidän varajäsenistään *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

3. Jäsenten ja heidän varajäsentensä toimikausi on kaksi vuotta. Heidät voidaan nimittää uudelleen. Heidän toimikautensa päätyttyä jäsenet ja varajäsenet hoitavat tehtäviään kunnes heidän tilalleen on nimitetty uudet henkilöt tai heidät on nimitetty uudelleen.

4. Neuvoa-antavan komitean puheenjohtajana toimii komission jäsen tai hänen edustajansa. Puheenjohtaja ei osallistu äänestyksiin.

5. Neuvoa-antava komitea kokoontuu joka vuosi vähintään kerran. Sen kutsuu koolle puheenjohtaja joko omasta

aloitteestaan tai kirjallisesta hakemuksesta, jonka on tehnyt vähintään kolmasosa jäsenistä. Tällaiseen hakemukseen on sisällyttävä täsmällinen ehdotus asialistaksi.

6. Puheenjohtajansa ehdotuksesta neuvoa-antava komitea voi poikkeuksellisesti päättää, kuulla keitä tahansa sellaisia henkilöitä tai järjestöjen edustajia, joilla on laaja kokemus sosiaaliturva-asioista. Lisäksi komitea saa teknistä apua Kansainväliseltä työjärjestöltä samoin edellytyksin kuin hallinto toimikunta sen sopimuksen mukaisesti, joka on tehty Euroopan talousyhteisön ja Kansainvälisen työjärjestön välillä.

7. Neuvoa-antavan komitean lausunnot ja ehdotukset on perusteltava. Niistä päätetään ehdottomalla enemmistöllä annetuista äänistä.

Komitea laatii enemmistöpäätöksellä työjärjestyksensä, jonka neuvosto hyväksyy komission lausunnon perusteella.

8. Euroopan yhteisöjen komissio huolehtii neuvoa-antavan komitean sihteeristötehtävistä.

83 artikla

Neuvoa-antavan komitean tehtävät

Neuvoa-antavan komitean toimivaltaan kuuluu Euroopan yhteisöjen komission tai hallintotoimikunnan pyynnöstä tai omasta aloitteestaan:

- a) tarkastella yleisiä kysymyksiä tai periaatteellisia kysymyksiä ja ongelmia, jotka johtuvat perustamissopimuksen 51 artiklan määräysten mukaisesti annettujen asetusten soveltamisesta;
- b) laatia lausuntoja hallintotoimikunnalle ja ehdotuksia asetusten muuttamiseksi.

VI OSASTO:

ERINÄISIÄ SÄÄNNÖKSIÄ

84 artikla

Toimivaltaisten viranomaisten yhteistyö

1. Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset toimittavat toisilleen kaikkea tietoa, joka koskee:

- a) tämän asetuksen täytäntöön panemiseksi toteutettuja toimenpiteitä;
- b) sellaisia muutoksia jäsenvaltioiden lainsäädäntöön, jotka saattavat vaikuttaa tämän asetuksen täytäntöönpanoon

2. Tämän asetuksen täytäntöön panemiseksi jäsenvaltioiden viranomaiset ja laitokset antavat apuaan niin kuin ne panisivat täytäntöön oman valtionsa lainsäädäntöä. Mainittujen viranomaisten ja laitosten antama hallinnollinen apu on pääsääntöisesti maksutonta. Kuitenkin jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia, että tietyt kustannukset korvataan.

3. Jäsenvaltioiden viranomaiset ja laitokset voivat tätä asetusta täytäntöön pantaessa olla suoraan yhteydessä toisiinsa ja niihin, joiden etua asia koskee, tai heidän edustajiinsa.

4. Jäsenvaltion viranomaiset, laitokset ja tuomioistuimet eivät saa jättää tutkimatta niille toimitettuja hakemuksia tai muita asiakirjoja sillä perusteella, että ne on kirjoitettu toisen jäsenvaltion virallisella kielellä. Niiden on tarpeen mukaan nojaututtava 81 artiklan b alakohdan säännöksiin.

85 artikla

Veroista vapauttaminen tai niiden alentaminen – Oikeaksi todistamisesta vapauttaminen

1. Kaikki jäsenvaltion lainsäädännössä säädetyt vapautukset veroista, leimaverosta, notariaatti- tai rekisteröintimaksuista tai niiden alentaminen tämän valtion lainsäädännön soveltamiseksi tarvittavien todistusten tai asiakirjojen osalta, on ulotettava samanlaisiin asiakirjoihin, jotka vaaditaan toisen jäsenvaltion lainsäädännön tai tämän asetuksen soveltamiseksi.

2. Selvitykset, asiakirjat ja todistukset, joita vaaditaan tämän asetuksen soveltamiseksi, vapautetaan velvoitteesta, jonka mukaan diplomaattisten tai konsuliviranomaisten on todistettava ne oikeaksi.

86 artikla

Hakemukset, ilmoitukset tai valitukset, jotka on toimitettu muun jäsenvaltion kuin toimivaltaisen valtion viranomaiselle, laitokselle tai tuomioistuimelle

Hakemukset, ilmoitukset tai valitukset, jotka on toimitettava jäsenvaltion lainsäädännön vaatimusten mukaan tietyssä ajassa tämän valtion viranomaiselle, laitokselle tai tuomioistuimelle, katsotaan jätetyksi määräajan kuluessa, jos ne on toimitettu samassa ajassa toisen jäsenvaltion vastaavalle viranomaiselle, laitokselle tai tuomioistuimelle. Tällaisessa tapauksessa viranomainen, laitos tai tuomioistuin, joka vastaanottaa hakemuksen, ilmoituksen tai valituksen, toimittaa sen viipymättä ensiksi mainitun valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, laitokselle tai tuomioistuimelle joko suoraan tai kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten kautta. Päivämäärä, jona tällaiset hakemukset, ilmoitukset tai valitukset on toimitettu toisen valtion viranomaiselle, laitokselle tai tuomioistuimelle, katsotaan päivämääräksi, jolloin ne on toimitettu toimivaltaiselle viranomaiselle, laitokselle tai tuomioistuimelle.

87 artikla

Lääkärintarkastukset

1. Jäsenvaltion lainsäädännön mukaan edellytetyt lääkärintarkastukset, voi tehdä toimivaltaisen laitoksen pyynnöstä toisen jäsenvaltion alueella sen henkilön oleskelu- tai asuinpaikan laitos, jolla on oikeus etuuksiin, edellyksin, joista on säädetty 98 artiklassa tarkoitettussa täytäntöönpanoasetuksessa tai, jos tällaisia ei ole, edellytyksin, joista on sovittu kyseisten jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä.

2. Lääkärintarkastukset, jotka tehdään 1 kohdassa säädetyin edellytyksin, katsotaan tehdyiksi toimivaltaisen valtion alueella.

88 artikla

Jäsenvaltiosta toiseen tämän asetuksen perusteella maksettavien rahasummien siirtäminen

Jollei perustamissopimuksen 106 artiklan määräyksistä muuta johdu, rahansiirrot, jotka tehdään tämän asetuksen mukaisesti,

toteutetaan kyseisten valtioiden välillä siirron ajankohtana voimassa olevien asiaan kuuluvien sopimusten mukaisesti. Jollei sellaisia sopimuksia kahden jäsenvaltion välillä ole voimassa, sanottujen valtioiden toimivaltaiset viranomaiset tai kansainvälisistä maksusuorituksista vastuussa olevat viranomaiset määräävät keskinäisellä sopimuksella tarvittavista toimenpiteistä tällaisten siirtojen suorittamiseksi.

89 artikla

Erityismääräykset tiettyjen lainsäädäntöjen täytäntöönpanemiseksi

Erityismääräykset tiettyjen jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen täytäntöönpanemiseksi ovat liitteessä VI.

90 artikla

(ks. 389R342)

91 artikla

Sellaisilta työnantajilta tai yrityksiltä perittävät maksut, jotka eivät ole sijoittautuneet toimivaltaiseen valtioon

Työnantaja ei ole velvollinen maksamaan korotettuja maksuja sen vuoksi, että hänen kotipaikkansa tai yrityksen kotipaikka on muun jäsenvaltion kuin toimivaltaisen jäsenvaltion alueella.

92 artikla

Maksujen periminen

1. Jäsenvaltion laitokselle maksettavat maksut voidaan periä toisen jäsenvaltion alueella viimeksi mainitun valtion vastaavalle laitokselle maksettavien maksujen perimisessä noudatettavien hallinnollisten menettelyjen ja sovellettavien taksuiden ja etuoikeuksien mukaisesti.

2. Yksityiskohtaiset säännökset 1 kohdan säännösten täytäntöönpanemiseksi annetaan tarvittaessa 98 artiklassa

tarkoitettua täytäntöönpanoasetuksessa tai jäsenvaltioiden välisellä sopimuksella. Tällainen täytäntöönpanomenettely voi myös kattaa maksun pakkoperintämenettelyyn.

93 artikla

Etuuksista vastuussa olevien vakuutuslaitosten oikeudet vastuussa olevia kolmansia osapuolia kohtaan

1. Jos henkilö saa etuuksia jäsenvaltion lainsäädännön mukaan tapaturmasta, joka oli seurausta toisen valtion alueella sattuneesta tapahtumasta, kaikki etuuksista vastuussa olevan laitoksen oikeudet kolmatta osapuolta vastaan, joka joutuu suorittamaan korvausta tapaturmasta, määrätään seuraavien sääntöjen mukaisesti:

- a) jos etuuksista vastuussa oleva laitos sai sen soveltaman lainsäädännön perusteella oikeudet, jotka etuuden saajalla on kolmatta osapuolta vastaan, tällainen takautumisoikeus tunnustetaan kaikissa jäsenvaltioissa;
- b) jos mainitulla laitoksella on välittömiä oikeuksia kolmatta osapuolta vastaan, kaikki jäsenvaltiot tunnustavat tällaiset oikeudet.

2. Jos henkilö saa etuuksia jäsenvaltion lainsäädännön mukaan toisen jäsenvaltion alueella sattuneesta tapaturmasta, mainitun lainsäädännön säännöksiä, jotka määrittävät, missä tapauksissa työnantajat tai heidän palveluksessaan olevat henkilöt vapautuvat vahingonkorvausvastuusta, sovelletaan mainittuun henkilöön tai toimivaltaiseen laitokseen.

Edellä 1 kohdan säännöksiä sovelletaan myös etuudesta vastuussa olevan laitoksen kaikkiin oikeuksiin työnantajaan tai hänen palveluksessaan oleviin henkilöihin näiden niissä tapauksissa, joissa heitä ei ole vapautettu vastuusta.

3. Jos 36 artiklan 3 kohdan tai 63 artiklan 3 kohdan säännösten mukaisesti kaksi jäsenvaltiota tai useampi jäsenvaltio taikka näiden valtioiden toimivaltaiset viranomaiset ovat tehneet sopimuksen lainsäädäntönsä alaisten laitosten välisistä korvauksista luopumiseksi, kaikki oikeudet, jotka syntyvät vastuussa olevaa kolmatta osapuolta vastaan, määrätään seuraavien sääntöjen mukaisesti:

- a) jos oleskelu- tai asuinpaikan jäsenvaltion laitos myöntää etuuksia henkilölle sen alueella sattuneen tapaturman johdosta, tämän jäsenvaltion sanotun laitoksen on huolehdittava jäsenvaltion soveltaman lainsäädännön mukaisesti takautumisoikeudesta tai suorista toimenpiteistä kolmatta

- osapuolta vastaan, joka on vastuussa tapaturmaa koskevan korvauksen maksamisesta;
- b) edellä a alakohtaa sovellettaessa:
- i) etuuksia saava henkilö katsotaan vakuutetuksi oleskelu- tai asuinpaikan vakuutuslaitoksessa, ja
- ii) tämä laitos katsotaan velallisenä olevaksi laitokseksi;
- c) edellä 1 ja 2 kohdan säännöksiä sovellettavuus jatkuu kaikkien sellaisten etuuksien osalta, joita tässä kohdassa tarkoitettu korvauksista luopumista koskeva sopimus ei koske.

VII OSASTO

SIIRTYMÄ JA LOPPUSÄÄNNÖKSET

94 artikla

Palkattuja työntekijöitä koskevia siirtymäsäännöksiä

1. Tämän asetuksen mukaan ei saavuteta oikeuksia ajalta ennen 1 päivää lokakuuta 1972 tai ennen päivää, jolloin sitä alettiin soveltaa sen jäsenvaltion alueella, jota asia koskee.

2. Kaikki vakuutuskaudet ja tapauksesta riippuen kaikki työs-kentely- tai asumiskaudet, jotka on täytetty jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ennen 1 päivää lokakuuta 1972 tai ennen päivää, jolloin asetusta alettiin soveltaa tämän jäsenvaltion alueella, otetaan huomioon määrättäessä saavutettuja oikeuksia tämän asetuksen säännösten mukaisesti.

3. Jollei 1 kohdan säännöksistä muuta johdu, oikeus saavute-taan tämän asetuksen mukaan, vaikka se liittyy tapahtumaan, joka on sattunut ennen 1 päivää lokakuuta 1972 tai ennen päivää, jolloin asetusta alettiin soveltaa sen jäsenvaltion alueella, jota asia koskee.

4. Kaikki etuudet, joita ei ollut myönnetty tai joiden suoritta-minen oli keskeytetty asianomaisen henkilön kansalaisuuden tai asuinpaikan vuoksi, myönnetään tai palautetaan asianomaisen henkilön hakemuksesta 1 päivästä lokakuuta 1972 alkaen tai siitä päivästä alkaen, jolloin sen jäsenvaltion alueella, jota asia koskee, asetusta alettiin soveltaa edellyttäen, että aiemmin määrätty oikeudet eivät johtaneet kertasuoritukseen.

5. Sellaisen henkilön oikeuksia, jolle myönnettiin eläke ennen 1 päivää lokakuuta 1972 tai ennen päivää, jolloin sen jäsen-valtion alueella, jota asia koskee, asetusta alettiin soveltaa, voidaan asianomaisen henkilön hakemuksesta muuttaa ottaen huomioon tämän asetuksen säännökset. Tätä säännöstä sovel-letaan myös muihin 78 artiklassa tarkoitettuihin etuuksiin.

6. Jos 4 tai 5 kohdassa tarkoitettu hakemus tehdään kahden vuoden kuluessa 1 päivästä lokakuuta 1972 tai siitä päivästä, jona tätä asetusta alettiin soveltaa sen jäsenvaltion alueella,

jota asia koskee, asetuksen mukaan saavutetut oikeudet tulevat voimaan siitä alkaen, eikä jäsenvaltion oikeuksien menettämis-tä tai rajoittamista koskevia säännöksiä sovelleta henkilöön, jonka etua asia koskee.

7. Jos 4 tai 5 kohdassa tarkoitettu hakemus tehdään sen jälkeen, kun kaksi vuotta on kulunut 1 päivästä lokakuuta 1972 tai siitä päivästä, jolloin sen jäsenvaltion alueella, jota asia koskee, tätä asetusta alettiin soveltaa, oikeudet, joita ei ole lakkautettu tai jotka eivät ole aikaan sidottuja, tulevat voimaan sinä päivänä, jona hakemus tehtiin, paitsi jos jäsenvaltion lain-säädännön soveltaminen on asianomaiselle edullisempaa.

8. Sklerogeenisen pneumokonioosin kohdalla 57 artiklan 3 kohdan c alakohdan säännöksiä sovelletaan rahaetuuksiin sellaisen ammattitaudin osalta, jonka kustannuksia ei voida jakaa niiden laitosten kesken, joita asia koskee, ennen 1 päivää lokakuuta 1972, sen vuoksi ettei laitosten kesken ole tehty sopimusta.

9. (ks. 389R3427)

95 artikla

(ks. 389R1305)

*97 artikla***Tiedoksi antaminen tiettyjen määräysten mukaisesti**

1. Edellä 1 artiklan j alakohdassa, 5 artiklassa ja 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut tiedoksiannot osoitetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston puheenjohtajalle. Niissä on mainittava kysymyksessä olevien lakien ja järjestelmien voimaantulopäivä tai 1 artiklan j alakohdassa tarkoitettujen tiedoksiantojen osalta päivä, josta alkaen tätä asetusta sovelletaan jäsenvaltioiden ilmoituksissa mainittuihin järjestelmiin.

2. Edellä 1 kohdan määräysten mukaisesti vastaanotetut tiedoksiannot julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

*98 artikla***Täytäntöönpanoasetus**

Tämän asetuksen täytäntöön panemisessa noudatettavat menettelyt vahvistetaan toisessa asetuksessa.

99 artikla

(ks. 389R3427)

*96 artikla***Laitosten välisiä korvauksia koskevat sopimukset**

Edellä 36 artiklan 3 kohdan, 63 artiklan 3 kohdan ja 70 artiklan 3 kohdan mukaisesti ennen 1 päivää heinäkuuta 1982 tehtyjä sopimuksia sovelletaan vastaavasti henkilöihin, joihin tämän asetuksen soveltamisalaa laajennettiin mainittuna päivänä, paitsi jos sopimuspuolena oleva jäsenvaltio vastustaa sitä.

Tämä vastustus otetaan huomioon vain, jos tämän jäsenvaltion toimivaltainen viranomaisella toimittaa siitä kirjallisen ilmoituksen sen toisen jäsenvaltion, jota asia koskee, tai jäsenvaltioiden toimivaltaiselle viranomaiselle ennen 1 päivää lokakuuta 1983. Jäljennös tästä ilmoituksesta on toimitettava hallintotoimikunnalle.

*100 artikla***Aiempien asetusten kumoaminen**

Tällä asetuksella ja täytäntöönpanoasetuksella kumotaan seuraavat asetukset:

- siirtotyöläisten sosiaaliturvasta annettu neuvoston asetus N:o 3⁽¹⁾,
- asetuksen N:o 3 täytäntöön panemisesta ja sen säännösten täydentämisestä annettu neuvoston asetus N:o 4⁽¹⁾, ja
- rajatyöntekijöiden sosiaaliturvasta 2 päivänä huhtikuuta 1963 annettu neuvoston asetus N:o 36/63/ETY⁽²⁾.

⁽¹⁾ EYVL N:o 30, 16.12.1958, s. 561/58 ja 597/58

⁽²⁾ EYVL N:o 62, 20.4.1963, s. 1314/63

LIITE I

ASETUKSEN HENKILÖLLINEN ULOTTUVUUS

(ks. 1 85 I)

LIITE II

(ks. 1 85 I)

LIITE III

(ks. 1 85 I)

LIITE IV

(ks. 1 85 I)

LIITE V

(Asetuksen 40 artiklan 4 kohta)

Jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen vastaavuus työkyvyttömyyden astetta koskevien edellytysten suhteen

BELGIA

Jäsenvaltiot	Jäsenvaltioiden sellaisten laitosten soveltamat järjestelmät, jotka ovat tehneet työkyvyttömyyden astetta koskevan päätöksen	Belgian laitosten soveltamat valtiot järjestelmät, joita vastaavuustapauksissa päätös sitoo			
		Yleinen järjestelmä	Kaivostyöntekijäin järjestelmä		Merenkulkijoiden järjestelmä
			Yleinen työkyvyttömyys	Ammatillinen työkyvyttömyys	
RANSKA	1. Yleinen järjestelmä - Ryhmä III (pysyvä huolenpito) - Ryhmä II - Ryhmä I	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus
	2. Maatalouden järjestelmä - täysi yleinen työkyvyttömyys - kahden kolmasosan yleinen työkyvyttömyys - huolenpitotapaukset	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus
	3. Kaivostyöntekijöiden järjestelmä - osittainen, yleinen työkyvyttömyys - huolenpitotapaukset - ammatillinen työkyvyttömyys	Vastaavuus Ei vastaavuutta	Vastaavuus Ei vastaavuutta	Vastaavuus Ei vastaavuutta	Vastaavuus Ei vastaavuutta
	4. Merenkulkijoiden järjestelmä - yleinen työkyvyttömyys - huolenpitotapaukset - ammatillinen työkyvyttömyys	Vastaavuus Ei vastaavuutta	Vastaavuus Ei vastaavuutta	Vastaavuus Ei vastaavuutta	Vastaavuus Ei vastaavuutta
ITALIA	1. Yleinen järjestelmä - työkyvyttömyys - ruumiillisen työn tekijät - työkyvyttömyys - toimihenkilöt	Ei vastaavuutta	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus
	2. Merenkulkijoiden järjestelmä - sopimattomuus merenkulkuun	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta
LUXEMBURG	Työkyvyttömyys - ruumiillisen työn tekijät Työkyvyttömyys - toimihenkilöt	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus

RANSKA

Jäsenvaltiot	Jäsenvaltioiden sellaisten laitosten soveltamat järjestelmät, jotka ovat tehneet työkyvyttömyyden astetta koskevan päätöksen	Ranskan laitosten soveltamat järjestelmät, joita vastaavuustapauksissa päätös sitoo											
		Yleinen järjestelmä			Maatalouden järjestelmä			Kaivostyöntekijäin järjestelmä			Merenkulkijoiden järjestelmä		
		Ryhmä I	Ryhmä II	Ryhmä III (huolenpitotapaukset)	2/3 työkyvyttömyys	Täysi työkyvyttömyys	Huolenpitotapaukset	2/3 Yleinen työkyvyttömyys	Huolenpitotapaukset	Ammatillinen työkyvyttömyys	2/3 Yleinen työkyvyttömyys	Täysi ammatillinen työkyvyttömyys	Huolenpitotapaukset
B E L G I A	1. Yleinen järjestelmä	Vastaavuus	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Vastaavuus	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Vastaavuus	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta
	2. Kaivostyöntekijäin järjestelmä - osittainen yleinen työkyvyttömyys	Vastaavuus	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Vastaavuus	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Vastaavuus	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta
	- ammatillinen työkyvyttömyys	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta ⁽¹⁾			
	3. Merenkulkijoiden järjestelmä	Vastaavuus ⁽¹⁾	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Vastaavuus ⁽¹⁾	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Vastaavuus ⁽¹⁾	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta
I T A L I A	1. Yleinen järjestelmä - työkyvyttömyys - ruumiillisen työn tekijät	Vastaavuus	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Vastaavuus	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Vastaavuus	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta
	- työkyvyttömyys - toimihenkilöt	Vastaavuus	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Vastaavuus	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Vastaavuus	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta
	2. Merenkulkijoiden järjestelmä - sopimattomuus merenkulkuun	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta
LUXEM-BURG	Työkyvyttömyys - ruumiillisen työn tekijät	Vastaavuus	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Vastaavuus	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Vastaavuus	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta
	Työkyvyttömyys - toimihenkilöt	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta

⁽¹⁾ Siltä osin kuin belgialaisen laitoksen toteama työkyvyttömyys on yleistä työkyvyttömyyttä⁽²⁾ Ainoastaan jos belgialainen laitos on todennut, että työntekijä on sopimaton työhön maan alla tai maan päällä

ITALIA

Jäsenvaltiot	Jäsenvaltioiden sellaisten laitosten soveltamat järjestelmät, jotka ovat tehneet työkyvyttömyyden astetta koskevan päätöksen	Italian laitosten soveltamat järjestelmät, joita päätös sitoo vastaavuustapauksessa		
		Yleinen järjestelmä		Merenkulkijoiden järjestelmä Sopimattomuus merenkulkuun
		Ruumiillisen työntekijät	Toimihenkilöt	
BELGIA	1. Yleinen järjestelmä	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta
	2. Kaivostyöntekijöiden järjestelmä			
	- osittainen yleinen työkyvyttömyys	Vastaavuus	Vastaavuus	Ei vastaavuutta
	- ammatillinen työkyvyttömyys	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta
3. Merenkulkijoiden järjestelmä	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	
RANSKA	1. Yleinen järjestelmä			
	- ryhmä III (huolenpitotapakset)			
	- ryhmä II	Vastaavuus	Vastaavuus	Ei vastaavuutta
	- ryhmä I			
	2. Maatalouden järjestelmä			
	- täysi yleinen työkyvyttömyys			
	- osittainen yleinen työkyvyttömyys	Vastaavuus	Vastaavuus	Ei vastaavuutta
	- huolenpitotapakset			
	3. Kaivostyöntekijöiden järjestelmä			
	- osittainen yleinen työkyvyttömyys			
	- huolenpitotapakset			
	- ammatillinen työkyvyttömyys	Vastaavuus Ei vastaavuutta	Vastaavuus Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta Ei vastaavuutta
4. Merenkulkijoiden järjestelmä				
- osittainen yleinen työkyvyttömyys				
- huolenpitotapakset				
- ammatillinen työkyvyttömyys	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	

LUXEMBURG

Jäsenvaltiot	Jäsenvaltioiden sellaisten laitosten soveltamat järjestelmät, jotka ovat tehneet työkyvyttömyyden astetta koskevan päätöksen	Luxemburgin laitosten soveltamat järjestelmät, joita vastaavuustapauksessa päätös sitoo	
		Työkyvyttömyys ruumiillisen työn tekijät	Työkyvyttömyys toimihenkilöt
BELGIA	1. Yleinen järjestelmä	Vastaavuus	Vastaavuus
	2. Kaivostyöntekijöiden järjestelmä - osittainen yleinen työkyvyttömyys - ammatillinen työkyvyttömyys	Ei vastaavuutta Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta Ei vastaavuutta
	3. Merenkulkijoiden järjestelmä	Vastaavuus ⁽¹⁾	Vastaavuus ⁽¹⁾
RANSKA	1. Yleinen järjestelmä - Ryhmä III (huolenpitotapaukset) - Ryhmä II - Ryhmä I	Vastaavuus	Vastaavuus
	2. Maatalouden järjestelmä - täysi yleinen työkyvyttömyys - 2/3 yleinen työkyvyttömyys - huolenpitotapaukset	Vastaavuus	Vastaavuus
	3. Kaivostyöntekijöiden järjestelmä - 2/3 yleinen työkyvyttömyys - huolenpitotapaukset - ammatillinen työkyvyttömyys	Vastaavuus Ei vastaavuutta	Vastaavuus Ei vastaavuutta
	4. Merenkulkijoiden järjestelmä - osittainen yleinen työkyvyttömyys - huolenpitotapaukset - ammatillinen työkyvyttömyys	Vastaavuus Ei vastaavuutta	Vastaavuus Ei vastaavuutta

⁽¹⁾ Siltä osin kuin belgialaisen laitoksen toteama työkyvyttömyys on yleistä työkyvyttömyyttä

LIITE VI

(Asetuksen 89 artikla)

Erityismääräykset tiettyjen jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen soveltamiseksi

A. BELGIA

1. Henkilöt, joiden oikeus sairausvakuutuksen luontoisuuksiin perustuu Belgian itsenäisten ammatinharjoittajien pakollisen sairaus- ja työkyvyttömyysvakuutusjärjestelmän säännöksiin tai määräyksiin, saavat oikeudet asetuksen III osaston 1 luvun säännösten mukaisesti, mukaan lukien 35 artiklan 1 kohta, seuraavin edellytyksin:
 - a) Niissä tapauksissa, joissa se, jonka etua asia koskee, asuu tilapäisesti muun jäsenvaltion kuin Belgian alueella, hänellä on oikeus:
 - i) luontoisuuksiin, joista säädetään tilapäisen asuinpaikan jäsenvaltion lainsäädännössä, kun kysymys on sairaalahoidosta;
 - ii) korvauksiin muista luontoisuuksista, joista säädetään Belgian järjestelmän mukaan, toimivaltaisesta belgialaisesta laitoksesta, siihen määrään saakka kuin tilapäisen asuinpaikan jäsenvaltion lainsäädännössä säädetään;
 - b) Niissä tapauksissa, joissa se, jonka etua asia koskee, asuu vakinaisesti muun jäsenvaltion kuin Belgian alueella, hänellä on oikeus luontoisuuksiin, joista säädetään sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jonka alueella hän asuu edellyttäen, että hän maksaa asianomaiselle belgialaiselle laitokselle asiaankuuluvan Belgian säännöksissä säädetyn lisämaksun.
2. Belgian toimivaltaisen laitoksen soveltaessa asetuksen III osaston 7 ja 8 luvun säännöksiä lasta pidetään kasvatettuna siinä jäsenvaltiossa, jonka alueella hän asuu.
3. Asetuksen 46 artiklan 2 kohdan säännöksiä sovellettaessa Belgian lainsäädännön mukaan ennen 1 päivää tammikuuta 1945 täytettyjä vanhuusvakuutuskausia pidetään myös yleisessä työkyvyttömyysjärjestelmässä ja merimiesten järjestelmässä Belgian lainsäädännön mukaan täytettyinä vakuutuskausina.
4. Asetuksen 40 artiklan 3 kohdan a alakohdan ii alakohdan säännöksiä sovellettaessa otetaan huomioon vain kaudet, joina palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on ollut Belgian lainsäädännön mukaan työkyvytön.
5. Asetuksen 46 artiklan 2 kohdan säännöksiä sovellettaessa Belgian lainsäädännön mukaan ennen itsenäisten ammatinharjoittajien työkyvyttömyyslainsäädännön voimaantuloa itsenäisenä ammatinharjoittajana täytetyt vanhuusvakuutuskaudet katsotaan viimeksi mainitun lainsäädännön mukaan täytyneiksi kausiksi.
6. Määrätessä täyttyvätkö Belgian lainsäädännön vaatimukset työttömyysetuuksia koskevan oikeuden osalta otetaan huomioon päivät, jotka on hyväksytty vastaaviksi sanotun lainsäädännön mukaan vain siltä osin kuin niitä edeltävät työskentelypäivät olivat päiviä palkatussa työssä.
7. Asetuksen 72 artiklan ja 79 artiklan 1 kohdan a alakohdan säännöksiä sovellettaessa otetaan huomioon työskentelykaudet tai vakuutuskaudet, jotka ovat täytyneet toisen jäsenvaltion

lainsäädännön mukaan, jos oikeus etuuksiin Belgian lainsäädännön mukaan edellyttää tietyn aiemman kauden osalta että, edellytykset oikeudesta perhe-etuuksiin palkattujen työntekijöiden järjestelmässä täyttyvät.

B. TANSKA

1. Muussa jäsenvaltiossa kuin Tanskassa täyttyneet vakuutus-, työskentely- tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kaudet otetaan huomioon hyväksytyyn työttömyysvakuutuskassan jäseneksi pääsemiseksi samalla tavoin kuin ne olisivat Tanskassa täyttyneitä työskentely- tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kausia.
2. Palkatuilla työntekijöillä tai itsenäisillä ammatinharjoittajilla, eläkkeenhakijoilla ja eläkeläisillä sekä heidän perheenjäsenillään, joita tarkoitetaan asetuksen 19 artiklassa, 22 artiklan 1 ja 3 kohdassa, 25 artiklan 1 ja 3 kohdassa, 26 artiklan 1 kohdassa, 28 a, 29 ja 31 artiklassa ja jotka asuvat tai oleskelevat Tanskassa, on oikeus luontoisetuuksiin samoin edellytyksin kuin Tanskan sairausvakuutuslaissa ("lov om offentlig sygesikring") on säädetty 1 luokkaan kuuluvien henkilöiden osalta.
3. ja 4. (ks. 385R1660)
5. Tämän asetuksen säännökset eivät vaikuta Tanskan lain 7 päivänä kesäkuuta 1972 annettujen siirtymäsäännösten soveltamiseen, jotka koskevat Tanskan sellaisten kansalaisten eläke-oikeuksia, jotka ovat toisiasiallisesti asuneet välittömästi ennen hakemuksen jättöpäivää Tanskassa tietyn ajan. Kuitenkin eläke myönnetään sellaisille jäsenvaltioiden kansalaisille, jotka ovat toisiasiallisesti asuneet Tanskassa vuoden ajan välittömästi ennen hakemuksen jättöpäivää samoin edellytyksin, jotka koskevat Tanskan kansalaisia.
6. a) Kaudet, joina muun jäsenvaltion kuin Tanskan alueella asuva rajatyöntekijä on harjoittanut ammatillisista tai kaupallista toimintaa Tanskassa, katsotaan Tanskan lainsäädäntöä sovellettaessa asumiskausiksi. Samaa sovelletaan kausiin, joina rajatyöntekijä on komennettu muuhun jäsenvaltioon kuin Tanskaan tai tarjoaa siellä palveluja.
b) Kaudet, joina muun jäsenvaltion kuin Tanskan alueella asuva kausityöntekijä on harjoittanut ammattiaan Tanskassa, katsotaan Tanskan lainsäädäntöä sovellettaessa asumiskausiksi. Samaa sovelletaan kausiin, joina kausityöntekijä on komennettu toisen jäsenvaltion kuin Tanskan alueelle.
7. Määrättäessä täyttyvätkö 12 luvun mukaiset edellytykset oikeudesta äitiysetuuksiin sairaus- tai äitiyspäivärahaetuuksista annetun lain mukaan sellaisissa tapauksissa, joissa asianomaiseen henkilöön ei ole sovellettu Tanskan lainsäädäntöä koko sitä kautta, jota tarkoitetaan edellä mainitun lain 34 pykälän 1 tai 2 kohdassa:
 - a) otetaan huomioon tarvittaessa muun jäsenvaltion kuin Tanskan lainsäädännön mukaan täyttyneet vakuutuskaudet sanotun tarkastelujakson kuluessa, jona asianomainen henkilö

ei ole ollut Tanskan lainsäädännön alainen, niin kuin nuo kaudet olisivat täyttyneet viimeksi mainitun lainsäädännön mukaan;

ja

- b) asianomaisen henkilön katsotaan saaneen huomioon otettujen kausien aikana sellaisen keskimääräisen ansiotulon, joka vastaa suuruudeltaan Tanskan lainsäädännön mukaan täyttyneiden kausien aikana mainitulta tarkasteluajalta todettujen ansioiden keskimäärää.

8. Asetuksen 12 artiklan 2 kohdan säännöksiä sovellettaessa Tanskan lainsäädäntöön työkyvyttömyys-, vanhuus- ja leskeneläkkeet katsotaan samanlaisiksi etuuksiksi.
9. Asetuksen 67 artiklan säännöksiä sovellettaessa Tanskassa vakuutettujen itsenäisten ammatinharjoittajien työttömyysetuudet lasketaan Tanskan lainsäädännön mukaisesti.
10. Jos Tanskan lainsäädännön mukaisesti tanskalainen eläke lasketaan muiden henkilöiden osalta täyttyneiden asumiskausien perusteella kuin sen, jonka osalta ne asumiskaudet, jotka yksi tai useampi jäsenvaltio ottaa asetuksen III osaston 3 luvun säännösten mukaisesti huomioon ovat täyttyneet, asetuksen 46 artiklan 2 kohdan mukaisesti laskettu Tanskan teoreettinen määrä ja pro rata -eläkkeen määrä perustuvat viimeksi mainitun henkilön osalta täyttyneisiin asumis- ja vakuutuskausiin.

C. SAKSA

1. a) Sikäli kuin Saksan lainsäädännössä ei ole vielä säädetty tapaturmavakuutuksesta, Saksan -laitokset suorittavat myös korvauksen tämän lainsäädännön mukaan Elsass-Lothringenissa ennen 1 päivää tammikuuta 1919 sattuneista työtapaturmista (ja ammattitaudeista), joista aiheutuneista kustannuksista Ranskan laitokset eivät vastaa Kansainliiton neuvoston 21 päivänä kesäkuuta 1921 tekemän päätöksen perusteella (Reichsgesetzblatt, s. 1289), jos asianomainen henkilö tai hänen jälkeensä asuvat jäsenvaltioissa.
- b) Asetuksen 10 artiklan säännökset eivät vaikuta säännöksiin, joiden mukaan tapaturmat (ja ammattitaudit), jotka sattuvat Saksan liittotasavallan alueen ulkopuolella, ja kaudet, jotka ovat täyttyneet tämän alueen ulkopuolella, eivät anna aihetta etuuksien maksamiseen tai antavat aiheen etuuksien maksamiseen vain tietyin edellytyksin, jos niihin oikeutetut asuvat Saksan liittotasavallan alueen ulkopuolella.
2. a) Sen määrittämiseksi, tulisiko Saksan lainsäädännön mukaan keskeytetyiksi kausiksi ("Ausfallzeiten") tai lisäkausiksi ("Zurechnungszeiten") katsottavat kaudet ottaa huomioon sellaisina, pakolliset maksut, jotka on maksettu toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ja vakuutuksena toisen jäsenvaltion vakuutusjärjestelmässä, pidetään pakollisina maksuina, jotka on maksettu Saksan lainsäädännön mukaan ja vakuutuksena Saksan eläke-vakuutusjärjestelmässä. Tätä säännöstä ei sovelleta Saksan maanviljelijöiden vanhuusvakuutuksiin eikä vastaaviin muiden jäsenvaltioiden erityisjärjestelmiin.

Laskettaessa niiden kalenterikuukausien lukumäärää, jotka ovat kuluneet vakuutusjärjestelmään tuleminen päivämäärän ja riskin toteutumisen välillä ei oteta huomioon toisen

- jäsenvaltion lainsäädännön mukaan huomioon otettuja kausia, jotka asettuvat näiden kahden päivämäärän välille, eikä kausia, joina se, jonka etua asia koskee, on saanut eläkettä.
- b) Edellä a alakohdan säännöksiä ei sovelleta tyyppikeskeytettyihin kausiin ("pauschale Ausfallzeit"). Tämä määrätään yksinomaan Saksan vakuutuskausien perusteella.
- c) Otettaessa huomioon lisäkautta ("Zurechnungszeit") Saksan kaivostyöntekijöiden eläkevakuutuslainsäädännön mukaan edellytetään lisäksi, että viimeinen Saksan lainsäädännön mukaan maksettu maksu maksettiin kaivostyöntekijöiden eläkevakuutukseen.
- d) Otettaessa huomioon Saksan korvaavia aikoja ("Ersatzzeiten") sovelletaan vain Saksan kansallista lainsäädäntöä.
- e) Poiketen d alakohdan säännöksistä seuraavaa säännöstä sovelletaan Saksan eläkevakuutusjärjestelmässä vakuutettuihin henkilöihin, jotka asuivat Saksan alueella Alankomaiden hallinnon alaisina 1 päivästä tammikuuta 1948 alkaen 31 päivään heinäkuuta 1963 saakka: otettaessa huomioon Saksan korvaavia aikoja ("Ersatzzeiten") Saksan sosiaaliturvalain (RVO) 1251 artiklan 2 kohdan tai vastaavien säännösten mukaan, maksujen maksamista tuona aikana Alankomaiden vakuutusjärjestelmään pidetään samanlaisena kuin työskentelyä tai itsenäistä ammatinharjoittamista, joka kuuluu Saksan lainsäädännön mukaan pakolliseen vakuutukseen.
3. Sikäli kuin kysymys on maksujen suorittamisesta saksalaiseen sairausvakuutuskassaan, asetuksen 26 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen maksujen pakollinen suorittaminen keskeytetään, kunnes eläkkeen hakemista koskeva päätös on tehty.
4. Määrätessä, saako lapsi orvoneläkettä, 78 artiklassa tarkoitettujen etuuksien saamista tai Ranskan lainsäädännön mukaan myönnetyn muun perhe-etuuden saamista Ranskassa asuvan alaikäisen osalta pidetään Saksan lainsäädännön mukaisen orvoneläkkeen saamisena.
5. Jos tämän asetuksen tai myöhempien sosiaaliturva-asetusten soveltaminen aiheuttaa poikkeuksellisia kustannuksia tietyille sairausvakuutuslaitoksille, tällaiset kustannukset korvataan osittain tai kokonaan. Paikallisten sairauskassojen kansallinen liitto ("Bundesverband der Ortskrankenassen") toimiessaan yhteyselimenä (sairausvakuutus) päättää tällaisista korvauksista yhteisellä päätöksellä muiden sairauskassojen keskusjärjestöjen kanssa. Varat, jotka tarvitaan tällaisiin korvauksiin, hankitaan veroilla, jotka kohdistuvat kaikkiin sairausvakuutuslaitoksiin, suhteessa keskimääräiseen jäsenmäärään edellisenä vuonna lukuun ottamatta eläkkeelle siirtyneitä henkilöitä.
6. Tässä asetuksessa kerta-suorituksia, jotka annetaan Saksan lainsäädännön perusteella myönnetystä sairaanhoidosta synnytyksen yhteydessä naispuoliselle vakuutetulle ja vakuutettujen perheenjäsenille, pidetään luontoisuuksina.
7. Sosiaalivakuutuslain (RVO) 1233 artiklaa ja toimihenkilöiden sosiaalivakuutuslain (AVG) 10 artiklaa, sellaisina kuin ne ovat muutettuna 16 päivänä lokakuuta 1972 annetulla eläkeuudistuslailla, jotka säätävät vapaaehtoisesta vakuutuksesta Saksan eläkevakuutusjärjestelmissä, sovelletaan muiden jäsenvaltioiden kansalaisiin ja valtiottomiin henkilöihin ja pakolaisiin, jotka asuvat muiden jäsenvaltioiden alueella, seuraavien menettelysääntöjen mukaisesti:

Jos yleiset edellytykset täytetään, vapaaehtoiset maksut voidaan maksaa Saksan eläkevaikutusjärjestelmään:

- a) jos asianomaisella henkilöllä on koti- tai asuinpaikka Saksan liittotasavallan alueella;
 - b) jos asianomaisella henkilöllä on koti- tai asuinpaikka toisen jäsenvaltion alueella ja hän on milloin tahansa aikaisemmin kuulunut pakollisesti tai vapaaehtoisesti Saksan eläkevakuutusjärjestelmään;
 - c) jos asianomainen henkilö on toisen jäsenvaltion kansalainen ja hänellä on koti- tai asuinpaikka kolmannen valtion alueella ja hän on maksanut maksuja Saksan eläkevakuutukseen vähintään 60 kuukautta tai hänellä oli oikeus vapaaehtoiseen vakuutukseen aikaisemmin voimassa olleiden siirtymäsäännösten perusteella, eikä ole pakollisesti tai vapaaehtoisesti vakuutettu muun jäsenvaltion alueella.
8. Asetuksella ei vaikuteta työntekijöiden eläkeuudistuslain (AnVNG) 51 a artiklan 2 kohtaan eikä toimihenkilöiden eläkeuudistuslain (AnVNG) 49 a artiklan 2 kohtaan, sellaisina kuin ne ovat muutettuna 16 päivänä lokakuuta 1972 annetulla eläkeuudistussalilla. Henkilöt, jotka 7 artiklan b ja c alakohdan mukaan voivat liittyä vapaaehtoiseen vakuutukseen, voivat maksaa maksut vain niiden kausien osalta, joilta he eivät ole vielä maksaneet maksuja toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan.
9. Jos sellaisten luontoisetuuksien kustannukset, jotka muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisessa laitoksessa vakuutettujen eläkeläisten tai heidän perheenjäsentensä asuinpaikan saksalainen laitos on myöntänyt, korvataan kuukausittaisten kertosuoritusten perusteella, tällaisia eläkeläisten sairausvakuutuksen kustannuksia käsitellään kustannusten taloudelliseksi tasaamiseksi laitosten kesken Saksan sairausvakuutusjärjestelmän kustannuksina eläkeläisille. Kertosuorituksia, jotka on korvattu saksalaisille asuinpaikan laitoksille muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisista laitoksista, pidetään saatavina, jotka on otettava huomioon edellä mainituissa taloudellisissa tasaamisissa.
10. Itsenäisten ammatinharjoittajien työttömyyskorvauksen ("Arbeitslosenhilfe") myöntämistä varten edellytetään, että asianomainen henkilö on ennen ilmoittautumistaan työttömäksi työskennellyt ainakin vuoden pääasiallisesti itsenäisenä ammatinharjoittajana Saksan liittotasavallan alueella eikä ole vain lähtenyt tästä työstä tilapäisesti.
11. Toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan täyttyneet vakuutuskaudet maanviljelijöiden erityisessä vanhuuseläkevakuutusjärjestelmässä tai, jos tällaista järjestelmää ei ole, maanviljelijöinä yleisessä järjestelmässä, otetaan huomioon täytettäessä edellytyksiä vaaditun vakuutuksen vähimmäispituuden osalta henkilöllä, joka osallistuu maksujen maksamiseen maanviljelijöiden vanhuusvakuutuslain ("Gesetz über die Altershilfe der Landwirte - GAL") 27 artiklan mukaan, edellyttäen aina, että:
- a) ilmoitus, johon velvollisuus maksujen maksamisesta perustuu, on jätetty määrätyssä ajassa;
- ja
- b) ennen ilmoituksen jättämistä se, jonka etua asia koskee, on viimeksi maksanut maksuja Saksan liittotasavallan alueella maanviljelijöiden vanhuuseläkejärjestelmälle.
12. Toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan täytetyt pakollisen vakuutuksen kaudet joko käsityläisten erityisjärjestelmässä tai, jollei tällaista järjestelmää ole, itsenäisten ammatin-

harjoittajien erityisjärjestelmässä tai yleisessä järjestelmässä, lasketaan mukaan täytettävissä vaadittavaa pakollisen vakuutuksen 216 kuukautta, jotta saataisiin oikeus vapaaehtoiseen vetäytymiseen käsityöläisten eläkevakuutusjärjestelmästä.

13. Saksan lainsäädäntöä sovellettaessa eläkeläisten pakollisen vakuutuksen osalta, kun kysymys on sairausvakuutuksesta, josta säädetään Saksan sosiaalivakuutuslain ("Reichsversicherungsordnung, RVO") 165 artiklan 1 kohdan 3 alakohdassa, vakuutus- tai asumiskaudet, jotka ovat täyttyneet minkä tahansa muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ja joiden aikana asianomaisella henkilöllä oli oikeus luontoisetuuksiin sairautapauksessa, otetaan huomioon tarpeellisessa määrin vakuutuskausina, jotka ovat täyttyneet Saksan lainsäädännön mukaan niiltä osin kuin ne eivät ole päällekkäisiä tämän lainsäädännön mukaan täyttyneiden vakuutuskausien kanssa.
14. Myönnettäessä rahaetuksia Saksan sosiaalivakuutuslain (RVO) 182 artiklan 4 kohdan, 200 artiklan 2 kohdan ja 561 artiklan 1 kohdan perusteella toisessa jäsenvaltiossa asuville vakuutetuille Saksan laitokset laskevat maksettavia etuuksia määrättäessä huomioon otettavat nettoansiot, niin kuin he asuisivat Saksan liittotasavallassa.
15. Jos Saksan lainsäädännön mukaan on otettava huomioon henkilöön siihen mennessä harjoittama ammatti määrättäessä hänen oikeudestaan eläkkeeseen, kun kysymys on ammatillisesta työkyvyttömyydestä tai kykenemättömyydestä työhön, tai kaivostyöntekijän eläkkeestä hänen työkykynsä vähenemisen vuoksi kaivostyöntekijänä tai kaivostyöntekijän eläkkeeseen ammatillisen työkyvyttömyyden tai työhönkykenemättömyyden osalta, tämä ammatti määrätään ottaen huomioon vain ne toiminnan lajit, jotka kuuluvat Saksan lainsäädännön mukaan pakollisen vakuutuksen alaan.

D. RANSKA

1. a) Avustus vanhemmille palkatuille työntekijöille ja avustus vanhemmille itsenäisille ammatinharjoittajille sekä maatalouden vanhuusavustus myönnetään Ranskan lainsäädännön mukaan ranskalaisille työntekijöille asetettujen edellytysten mukaisesti kaikille palkatuille työntekijöille tai itsenäisille ammatinharjoittajille, jotka ovat muiden jäsenvaltioiden kansalaisia ja jotka hakemuksensa tekemisen aikana asuvat Ranskan alueella.
 - b) Samaa sovelletaan pakolaisiin ja valtiottomiin henkilöihin.
 - c) Asetuksen säännöksillä ei vaikuteta Ranskan lainsäädännön säännöksiin, joiden mukaan vain työskentelykaudet palkattuna työntekijänä, tai kaudet, joita pidetään sellaisina, tai taspauksen mukaan työskentelykaudet itsenäisenä ammatinharjoittajana Ranskan tasavallan Euroopassa olevilla alueilla ja merentakaisilla alueilla (Guadeloupe, Guyana, Martinique ja Reunion), otetaan huomioon tarkasteltaessa vanhemmille työntekijöille annettavaa avustusta koskevan oikeuden saavuttamista.
2. Erityisavustus ja kasautuva korvaus, jotka annetaan kaivosten sosiaaliturvaa koskevan erityisen lainsäädännön mukaan, annetaan vain työntekijöille, jotka työskentelevät Ranskan kaivoksissa.
 3. Lakia 10 päivältä heinäkuuta 1965 N:o 65-555, jolla myönnetään Ranskan kansalaisille ulkomailla ammatillista tai kaupallista toimintaa harjoittaville tai harjoittaneille oikeuden

liittyä vapaaehtoiseen vanhuusvakuutusjärjestelmään, sovelletaan toisten jäsenvaltioiden kansalaisiin seuraavin edellytyksin:

- ammatillista toimintaa, joka antaa perusteen vapaaehtoiseen vakuutukseen Ranskan järjestelmässä, ei voida eikä ole voitu harjoittaa Ranskan alueella tai sen jäsenvaltion alueella, jonka kansalainen palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on,
- palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan on hakemusta tehdessään joko osoitettava, että hän on asunut Ranskassa vähintään 10 vuotta yhdenjaksoisesti, tai, että hän on jatkuvasti ollut samanpituisen ajan Ranskan lainsäädännön alainen pakollisesti tai valinnaisella pohjalla.

4. Asetuksen 73 artiklan 3 kohdan mukainen ilmaisu "perhe-etuus" sisältää:

- a) sosiaaliturvalain L 516 artiklassa säädetyt syntymää edeltävät avustukset;
- b) sosiaaliturvalain L 524 ja L 531 artiklassa säädetyt perheavustukset;
- c) sosiaaliturvalain L 532 artiklassa säädetyt korvaavan avustuksen merkityistä veroista.

Kuitenkin tämä etuus voidaan maksaa vain, jos työskentelyn aikana saatu palkka on Ranskassa verotettavaa tuloa;

- d) sosiaaliturvalain L 533 artiklassa säädetyt yhden palkan avustuksen.

5. Laskettaessa asetuksen 46 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua teoreettista määrää järjestelmissä, joissa vanhuuseläkkeet lasketaan eläkepisteiden perusteella, toimivaltainen laitos ottaa huomioon muiden jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan täyttyneen jokaisen vakuutusvuoden osalta saatujen eläkepisteiden lukumäärän jakamalla sen soveltaman lainsäädännön mukaan saavutettujen eläkepisteiden lukumäärän vuosien lukumäärällä, joka vastaa näitä pisteitä.

6. a) Rajatyöntekijällä, joka harjoittaa toimintaa palkattuna työntekijänä muun jäsenvaltion kuin Ranskan alueella ja joka asuu Ranskan Haut-Rhinin, Bas-Rhinin ja Mosellen alueilla, on oikeus näillä alueilla luontoisetuksiin, jotka myönnetään paikallisesta Alsace-Lorrainein järjestelmästä 12 päivänä kesäkuuta 1946 annetun lain no 46-1428 ja 25 päivänä syyskuuta 1967 annetun lain no 67-814 perusteella asetuksen 19 artiklan mukaisesti.

- b) Näitä säännöksiä sovelletaan vastaavasti henkilöihin, jotka saavat oikeuden etuuksiin asetuksen 25 artiklan 2 ja 3 kohdan ja 28 ja 29 artiklan mukaan.

E. KREIKKA

1. Sen estämättä, mitä liitteen I I jakson E osan 1 kohdassa säädetään, asetuksen 22 artiklan 1 kohdan a alakohtaa sovelletaan OGA-vakuutettuun henkilöön, jonka terveydentila edellyttää välitöntä hoitoa ennen kuin hän aloittaa työskentelyn, jota varten hän on tullut muuhun jäsenvaltioon kuin Kreikkaan.

2. Asetuksen 10 artiklan 1 kohta ei vaikuta lain N:o 4577/66 2 artiklan 4 kohdan säännöksiin, joiden mukaan IKA:n myöntämän eläkkeen maksaminen kreikkalaisille tai kreikkalaisia

alkuperää oleville henkilöille tai henkilöille, jotka tulevat Egyptistä tai Turkista keskeytetään, jos eläkkeen saaja asuu ulkomailla ilman pätevää syytä yli kuuden kuukauden ajan.

F. IRLANTI

1. Irlannissa asuvilla tai oleskelevilla palkatuilla työntekijöillä tai itsenäisillä ammatinharjoittajilla, työttömillä, eläkkeenhakijoilla ja eläkeläisillä yhdessä heidän perheenjäsentensä kanssa, joita tarkoitetaan asetuksen 19 artiklan 1 kohdassa, 22 artiklan 1 ja 3 kohdassa, 25 artiklan 1 ja 3 kohdassa, 26 artiklan 1 kohdassa, 28 a, 29 ja 31 artiklassa, on oikeus saada ilmaiseksi kaikkea sairaanhoitoa, josta säädetään Irlannin lainsäädännössä, jos tämän hoidon kustannukset maksetaan muun jäsenvaltion kuin Irlannin laitoksesta.
2. Irlannissa asuvan tai oleskelevan palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan perheenjäsenillä, jotka kuuluvat muun jäsenvaltion kuin Irlannin lainsäädännön piiriin ja jotka täyttävät tämän lainsäädännön mukaiset edellytykset oikeudesta etuuksiin, kun huomioon on otettu tarpeen mukaan asetuksen 18 artikla, on oikeus saada ilmaiseksi kaikkea sairaanhoitoa, josta säädetään Irlannin lainsäädännössä.

Tällaisten etuuksien kustannukset maksetaan laitoksesta, jossa palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on vakuutettu.

Kuitenkin jos palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan puoliso tai henkilö, joka huolehtii lapsista, harjoittaa ammatillista toimintaa Irlannissa, perheenjäsenten etuudet jäävät Irlannin laitoksen maksettaviksi siinä laajuudessa kuin oikeus tällaisiin etuuksiin myönnetään yksinomaan Irlannin lainsäädännön mukaan.

3. Jos palkattu työntekijä, johon sovelletaan Irlannin lainsäädäntöä, on työskentelynsä kuluessa lähtenyt jäsenvaltion alueelta mennäkseen toisen jäsenvaltion alueelle ja jolle sattuu tapaturma ennen sinne saapumistaan, hänen oikeutensa etuuksiin sanotun tapaturman osalta määrätään:
 - a) niin kuin tämä tapaturma olisi sattunut Irlannin alueella; ja
 - b) ottamatta huomioon hänen poissaoloaan Irlannin alueelta määrättäessä siitä, oliko hän työskentelynsä perusteella vakuutettu sanotun lainsäädännön mukaan.
4. Sovellettaessa asetuksen 12 artiklan 2 kohtaa Irlannin lainsäädäntöön työkyvyttömyys-, vanhuus- ja leskeneläkkeet katsotaan samanlaisiksi etuuksiksi.
5. Laskettaessa ansioita silmällä pitäen ansioihin suhteutetun etuuden myöntämistä Irlannin lainsäädännön mukaan sairaus-, äitiys- ja työttömyysetuuksien osalta, otetaan asetuksen 23 artiklan 1 kohdasta ja 68 artiklan 1 kohdasta poiketen, palkatun työntekijän osalta jokaiselta työskentelyviikolta, jonka hän on täyttänyt palkattuna työntekijänä toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan asianomaisena tuloverotusvuonna huomioon määrä, joka vastaa mies- tai naispuolisen työntekijän keskimääräistä viikkoansiota tuona vuonna.

6. Sovelletaessa 40 artiklan 3 kohdan a alakohdan ii alakohdan säännöksiä otetaan huomioon ainoastaan kaudet, joiden aikana palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja oli kykenemätön työhön Irlannin lainsäädännön mukaan.
7. Asetuksen 44 artiklan 2 kohdan säännöksiä sovellettaessa palkatun työntekijän katsotaan nimenomaisesti pyytäneen lykkäystä vanhuuseläkkeen myöntämiseen, johon hänellä olisi oikeus Irlannin lainsäädännön mukaan, jos eläkkeelle siirtymisen ollessa edellytyksenä vanhuuseläkkeen saamiseksi, hän ei ole siirtynyt eläkkeelle.
8. Sovelletaessa 31 päivään joulukuuta 1983 saakka Irlannin lainsäädäntöä, joka koskee muita etuuksia kuin perhe-etuksia ja sairauden ja äitiyden vuoksi annettavia luontoisuuksia, mukaan ei lueta muita kausia kuin palkattuna työntekijänä täytetyt kaudet.

G. ITALIA

Ei mitään.

H. LUXEMBURG

1. Poiketen asetuksen 94 artiklan 2 kohdasta vakuutuskaudet tai sellaisina pidettävät kaudet, jotka ovat täytyneet ennen 1 päivää tammikuuta 1946 Luxemburgin lainsäädännön mukaan työkyvyttömyys-, vanhuus- tai kuolemantapauksen eläkevakuutusta varten, otetaan huomioon tätä lainsäädäntöä sovellettaessa vain siinä laajuudessa kuin parhaillaan saavutettavat oikeudet säilytetään 1 päivään tammikuuta 1959 saakka tai myöhemmin korvataan yksinomaan tämän lainsäädännön mukaisesti tai voimassa olevien tai solmittavien kahdenvälisten sopimusten mukaisesti. Jos useampaa kahdenvälistä sopimusta sovelletaan, vakuutuskaudet tai sellaisina pidettävät kaudet, jotka menevät pisimmälle taaksepäin, otetaan huomioon.
2. Sellaisten palkattujen työntekijöiden tai itsenäisten ammatinharjoittajien osalta, jotka eivät asu Luxemburgin alueella, Luxemburgin lainsäädännön mukaan täytettyjä vakuutuskausia pidetään 1 päivästä lokakuuta 1972 alkaen asumiskausina myönnettäessä Luxemburgin eläkkeiden kiinteää osaa.
3. Asetuksen 22 artiklan 2 kohdan toinen alakohta ei vaikuta Luxemburgin lainsäädännön säännöksiin, jotka koskevat sairauskassan antamaa lupaa, jonka mukaan hoidon antamista ulkomailta ei voida evätä, jos vaadittua hoitoa ei voida antaa Luxemburgissa.

I. ALANKOMAAT

1. *Vakuutus sairaanhoitokustannuksia varten*

- a) Sikäli kuin kysymys on oikeudesta luontoisuuksiin, asetuksen III osaston 1 lukua sovelletaan vain henkilöihin, joilla on oikeus luontoisuuksiin pakollisen vakuutuksen, vapaaehtoisen vakuutuksen tai vanhuksien vakuutuksen perusteella, joihin vakuutusjärjestelmiin sovelletaan sairausvakuutuskassoja koskevaa lakia ("Ziekenfondswet").
- b) Henkilöllä, joka saa vanhuuseläkettä Alankomaiden lainsäädännön mukaan ja eläkettä toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, katsotaan 27 tai 28 artiklaa sovellettaessa olevan oikeus luontoisuuksiin, jos hän, tarpeen mukaan ottaen huomioon 9 artiklan säännökset, täyttää edellytykset, jotka vaaditaan vanhuksilta sairausvakuutusjärjestelmiin pääsemiseksi tai vapaaehtoisten vakuutusjärjestelmiin pääsemiseksi siten kuin on säädetty sairausvakuutuskassoja koskevassa laissa ("Ziekenfondswet").

Tätä säännöstä sovelletaan myös avioliitossa olevaan naiseen, jonka aviomies saa Alankomaiden lainsäädännön mukaista avioliitossa oleville henkilöille tarkoitettua vanhuuseläkettä ja täyttää vanhuksien sairausvakuutusjärjestelmien tai vapaaehtoisten vakuutusjärjestelmien piiriin pääsemiseksi vaadittavat edellytykset siten kuin on säädetty sairausvakuutuskassoja koskevassa laissa.

- c) Alankomaiden lainsäädännön mukaan vanhuuseläkkeitä saavilla henkilöillä, jotka asuvat toisen jäsenvaltion alueella, on velvollisuus, ollessaan vakuutettuina sairausvakuutuskassoja koskevassa laissa tarkoitettujen vanhuksien sairausvakuutuksen tai vapaaehtoisen vakuutuksen mukaan, maksaa maksuja omasta puolestaan ja tarpeen mukaan perheenjäsentensä puolesta. Maksun määrän ja tarvittaessa tätä vakuutusta koskevat yksityiskohtaisemmat määräykset vahvistaa toimivaltainen ministeri.
- d) Henkilöllä, jolla ei ole oikeutta vanhuuseläkkeeseen Alankomaiden lainsäädännön mukaan ja jos hän on avioliitossa, jonka puoliso ei saa avioliitossa oleville henkilöille tarkoitettua vanhuuseläkettä saman lainsäädännön mukaan, on velvollisuus, maksaa vakuutusmaksuja omasta puolestaan ja tarpeen mukaan jokaisesta perheenjäsenestään, joka on yli 16-vuotias, asuessaan toisen jäsenvaltion alueella ja kuullessaan sellaisen vapaaehtoisen vakuutuksen piiriin, jota tarkoitetaan sairausvakuutuskassoja koskevassa laissa. Maksun määrän ja tarvittaessa tätä vakuutusta koskevat yksityiskohtaisemmat määräykset vahvistaa toimivaltainen ministeri.

2. Alankomaiden yleistä vanhuusvakuutusta koskevan lainsäädännön soveltaminen

- a) Vakuutuskausia ennen 1 päivää tammikuuta 1957, joiden aikana edunsaaja asui Alankomaiden alueella 15 vuotta täytettyään tai jona aikana asuessaan toisen jäsenvaltion alueella hän harjoitti toimintaa palkattuna työntekijänä Alankomaissa sinne sijoittautuneen työnantajan palveluksessa, pidetään myös sovellettaessa Alankomaiden yleistä vanhuusvakuutuslainsäädäntöä täyttyneinä vakuutuskausina, huolimatta siitä, että edunsaaja ei täytä edellytyksiä, joiden mukaan hänen osaltaan tällaisia kausia sallittaisiin käsiteltävän vakuutuskausina.
- b) Kausia, jotka otetaan huomioon sovellettaessa edellä olevaa alakohdtaa, ei oteta huomioon, jos ne ovat päällekkäisiä sellaisten kausien kanssa, jotka on otettu huomioon laskettaessa toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan maksettavaa eläkettä vanhuusvakuutuksen osalta.
- c) Kun kysymys on avioliitossa olevasta naisesta, jonka aviomiehellä on oikeus Alankomaiden yleistä vanhuusvakuutusta koskevan lainsäädännön mukaiseen eläkkeeseen, avioliittokaudet, jotka edeltävät sitä päivää, jolloin nainen täytti 65 vuotta ja joiden aikana hän asui yhden tai useamman jäsenvaltion alueella, otetaan myös huomioon vakuutuskausina niiltä osin kuin nuo kaudet ovat päällekkäisiä hänen aviomiehensä täyttämien vakuutuskausien kanssa tämän lainsäädännön mukaan ja niiden kausien kanssa, jotka otetaan huomioon a alakohdan mukaan.
- d) Kausia ei oteta huomioon c alakohdan mukaan, jos ne ovat päällekkäisiä sellaisten kausien kanssa, jotka on otettu huomioon kyseiselle avioliitossa olevalle naiselle maksettavan eläkkeen osalta toisen jäsenvaltion lainsäädännön vanhuusvakuutuksen mukaan tai kausien kanssa, joiden aikana hän sai vanhuuseläkettä tällaisen lainsäädännön mukaan.
- e) Sikäli kuin kysymys on naisesta, joka on ollut avioliitossa ja jonka aviopuoliso on ollut Alankomaiden vanhuusvakuutusta koskevan lainsäädännön alainen tai katsotaan täyttäneen vakuutuskausia a alakohdan mukaan, kahden edellä olevan alakohdan määräyksiä sovelletaan soveltuvin osin.

f) Edellä a ja c alakohdassa tarkoitetut kaudet otetaan vanhuuseläkettä laskettaessa huomioon vain, jos se, jonka etua asia koskee, on asunut kuusi vuotta yhden tai useamman jäsenvaltion alueella sen jälkeen, kun hän täytti 59 vuotta ja yhtä kauan kuin tämä henkilö asuu yhdessä noista jäsenvaltioista.

3. *Alankomaiden yleistä vakuutusta leskille ja orvoille koskevan lainsäädännön soveltaminen*

a) Asetuksen 46 artiklan 2 kohdan säännöksiä sovellettaessa kaudet ennen 1 päivää lokakuuta 1959, joiden aikana palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja asui Alankomaiden alueella 15 vuotta täytettyään tai jona aikana, asuessaan toisen jäsenvaltion alueella, hän harjoitti toimintaa palkattuna työntekijänä Alankomaissa sellaisen työnantajan palveluksessa, jolla oli toimipaikka tässä valtiossa, otetaan myös huomioon vakuutuskausina, jotka ovat täyttäneet Alankomaiden yleistä vakuutusta leskille ja orvoille koskevan lainsäädännön mukaan.

b) Kausia, jotka otetaan huomioon a alakohdan määräysten mukaan, ei oteta huomioon, jos ne ovat päällekkäisiä sellaisten vakuutuskausien kanssa, jotka ovat täyttäneet toisen valtion lainsäädännön mukaan jälkeensä jääneiden eläkkeiden osalta.

4. *Alankomaiden työkyvyttömyysvakuutusta koskevan lainsäädännön soveltaminen*

Asetuksen 46 artiklan 2 kohtaa sovellettaessa Alankomaiden laitokset noudattavat seuraavia säännöksiä:

a) jos henkilö silloin, kun kykenemättömyys työhön tai sen seurauksena oleva työkyvyttömyys ilmeni, oli palkattu työntekijä asetuksen 1 artiklan a alakohdan mukaan, toimivaltainen laitos määrää rahaetuuksien määrän 18 päivänä helmikuuta 1966 annetun työkyvyttömyysvakuutuslain (WAO) säännösten mukaisesti ottaen huomioon:

– vakuutuskaudet, jotka ovat täyttäneet edellä mainitun 18 päivänä helmikuuta 1966 annetun lain (WAO) mukaan,

– vakuutuskaudet, jotka ovat täyttäneet sen jälkeen kun 15 vuoden ikä on saavutettu 11 päivänä joulukuuta 1975 annetun työkyvyttömyysvakuutuslain (AAW) mukaan edellyttäen, etteivät ne ole päällekkäisiä niiden vakuutuskausien kanssa, jotka asianomainen henkilö on täyttänyt edellä mainitun 18 päivänä helmikuuta 1966 annetun lain (WAO) mukaan,

ja

– ansiotyön kaudet tai vastaavat kaudet, jotka ovat täyttäneet Alankomaissa ennen 1 päivää heinäkuuta 1967;

b) jos henkilö silloin, kun kykenemättömyys työhön tai sen seurauksena oleva työkyvyttömyys ilmeni, ei ollut palkattu työntekijä asetuksen 1 artiklan a alakohdan mukaan, toimivaltainen laitos määrää rahaetuuksien määrän 11 päivänä joulukuuta 1975 annetun työkyvyttömyyslain (AAW) säännösten mukaisesti, ottaen huomioon:

– vakuutuskaudet, jotka asianomaisen henkilön osalta ovat täyttäneet sen jälkeen kun hän on saavuttanut 15 vuoden iän edellä mainitun 11 päivänä joulukuuta 1975 annetun lain (AAW) mukaan,

– vakuutuskaudet, jotka ovat täyttäneet 18 päivänä helmikuuta 1966 annetun työkyvyttömyysvakuutuslain (WAO) mukaan edellyttäen, etteivät ne ole päällekkäisiä niiden vakuutuskausien kanssa, jotka ovat täyttäneet edellä mainitun 11 päivänä joulukuuta 1975 annetun lain (AAW) mukaan,

ja

– ansiotyön kaudet ja vastaavat kaudet, jotka ovat täyttäneet Alankomaissa ennen 1 päivää heinäkuuta 1967.

5. Alankomaiden perhevastuksia koskevan lainsäädännön soveltaminen

- a) Palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, johon Alankomaiden perhe-etuuksia koskevaa lainsäädäntöä sovelletaan vuosineljänneksen ajan ja joka oli tämän vuosineljänneksen ensimmäisenä päivänä toisen jäsenvaltion vastaavan lainsäädännön alainen, katsotaan vakuutetuksi tästä ensimmäisestä päivästä Alankomaiden lain mukaan.
- b) Perhe-etuuksien määrä, jota sellainen työntekijä tai yrittäjä voi hakea, jonka katsotaan a alakohdan mukaisesti olevan vakuutettu Alankomaiden perhe-etuuksia koskevan lainsäädännön mukaan, vahvistetaan niiden yksityiskohtaisten säännösten mukaisesti, joista on säädetty asetuksen 98 artiklassa tarkoitetussa täytäntönpäytämissä.

6. Tiettyjen siirtymäsäännösten soveltaminen

Edellä 45 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta, kun arvioidaan oikeuden saamista etuuksiin siirtymäsäännösten mukaan yleistä vanhuusvakuutusta (46 artikla), yleistä leskien ja orpojen vakuutusta ja yleistä työkyvyttömyysvakuutusta koskevassa lainsäädännössä.

J. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

1. Jos henkilö, joka pysyvästi asuu Gibraltarilla tai jota on vaadittu sen jälkeen, kun hän viimeksi saapui Gibraltarille, maksamaan maksuja Gibraltarin lainsäädännön mukaan palkattuna työntekijänä, hakee työkyvyttömyyden, äitiyden tai työttömyyden johdosta vapautusta maksujen maksamisesta tietyltä ajalta ja pyytää maksujen hyvittämistä hänelle tuolta ajalta, pidetään hänen hakemustaan varten kaikkia kausia, joina tämä henkilö on työskennellyt muun jäsenvaltion kuin Yhdistyneen kuningaskunnan alueella kautena, jona hän on työskennellyt Gibraltarilla ja jolta hän on maksanut vakuutusmaksuja palkattuna työntekijänä Gibraltarin lainsäädännön mukaan.
2. (ks. 385R1660)
3. a) Jos Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan annettava työttömyysetuus maksetaan henkilöille asetuksen 71 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohdan tai b alakohdan ii alakohdan mukaisesti, täytettäessä Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön asettamia edellytyksiä lapsietuuteen ("child benefit") Isossa-Britanniassa tai tapauksen mukaan Pohjois-Irlandissa olon ajalta, vakuutus-, työskentely- tai itsenäisen ammatinharjoittamisen - kaudet, jotka tämän henkilön osalta ovat täyttyneet toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, katsotaan Isossa-Britanniassa tai tapauksesta riippuen Pohjois-Irlandissa olon kausiksi.

- b) Jos asetuksen II osaston mukaisesti Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntöä sovelletaan palkattuun työntekijään tai itsenäiseen ammatinharjoittajaan, joka ei täytä Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön asettamia edellytyksiä lapsietuuteen ("child benefit") kun on kysymys:
- i) oleskelusta Isossa-Britanniassa tai tapauksen mukaan Pohjois-Irlannissa, hänen katsotaan tällaisen edellytyksen täyttämiseksi olleen tällä tavoin siellä;
 - ii) vakuutus-, työskentely- tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kaudet Isossa-Britanniassa tai tapauksen mukaan Pohjois-Irlannissa, jotka sanottu työntekijä on täyttänyt toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, katsotaan tällaisen edellytyksen täyttämiseksi Isossa-Britanniassa tai tapauksen mukaan Pohjois-Irlannissa olon kausiksi.
- c) perhevastuksia ("family allowances") koskevien Gibraltarin lainsäädännön mukaisten hakemusten osalta edellä olevia a ja b alakohdan määräyksiä sovelletaan vastaavasti.
4. 1) Kun kysymys on oikeudesta äitiysavustukseen ("maternity grant"), vakuutus-, työskentely- tai ammatinharjoittamiskaudet, jotka ovat täyttyneet toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, katsotaan Isossa-Britanniassa tai tapauksen mukaan Pohjois-Irlannissa olon kausiksi, ja tällaisessa tapauksessa asetuksen 18 artiklan 1 kohdan säännöksiä sovelletaan ikään kuin viittaus asumiskausiin olisi viittaus olon kausiin.

Jos nainen on Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön alainen asetuksen II osaston säännösten mukaisesti eikä täytä hakemuspäivänä tai synnytyspäivänä tämän lainsäädännön asettamia edellytyksiä, jotka koskevat Isossa-Britanniassa tai tapauksen mukaan Pohjois-Irlannissa olemista, hänen katsotaan täyttäneen tällaiset edellytykset, jos hän oli kyseisenä päivänä toisessa jäsenvaltiossa.

- 2) Jos nainen, jonka aviomies on tai on viimeksi ollut palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana, Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön alainen asetuksen II osaston säännösten mukaisesti, ei täytä sellaisia Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön asettamia edellytyksiä äitiysetuuden osalta, jotka koskevat
- a) Isossa-Britanniassa tai tietyissä tapauksissa Pohjois-Irlannissa olon aikaa hakemuksen tekopäivänä tai synnytyksen hetkellä, hänen katsotaan täyttäneen tällaiset olon edellytykset, jos hän on ollut aviomiehensä kanssa kyseisellä hetkellä toisessa jäsenvaltiossa, tai jos hän asui aviopuolionsa kanssa toisessa jäsenvaltiossa tämän kuoleman aikana, jos hänen aviomiehensä kuolema tapahtui kuusi kuukautta ennen kyseistä päivämäärää;
 - b) Isossa-Britanniassa tai tietyissä tapauksissa Pohjois-Irlannissa olon aikaa, joka ylittää 182 päivää laskettua synnytysviikkoa tai tietyissä tapauksissa synnytyspäivää edeltävän 52 viikon ajalta, vakuutus-, työskentely tai ammatinharjoittamiskaudet, jotka naisen aviomiehen osalta ovat täyttyneet toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan naisen asuessa aviopuolion kanssa näiden kausien aikana, katsotaan Isossa-Britanniassa tai tietyissä tapauksissa Pohjois-Irlannissa olon kausiksi.

5. Palkattuja työntekijöitä ja itsenäisiä ammatinharjoittajia, joihin sovelletaan Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntöä asetuksen II osaston mukaisesti, kohdellaan, kun kysymys on oikeudesta hoitoavustukseen, niin kuin he olisivat pysyvästi Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvia ja olisivat siellä myös vakuutus- tai työskentelykauden aikana, jotka heidän osaltaan ovat täyttyneet toisen jäsenvaltion alueella tai lainsäädännön mukaan.

6. Jos palkattu työntekijä, joka on Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön alainen, joutuu tapaturman uhriksi matkan aikana lähdettyään työskentelynsä kuluessa jäsenvaltion alueelta toisen jäsenvaltion alueelle mutta ennen sinne saapumistaan, hänen oikeutensa etuuksiin tämän tapaturman osalta määrätään:
 - a) niin kuin tapaturma olisi sattunut Yhdistyneen kuningaskunnan alueella;

 - ja

 - b) määrättäessä oliko hän palkatussa työssä oleva ("employed earner") Ison-Britannian lainsäädännön tai Pohjois-Irlannin lainsäädännön mukaan vai palkattu työntekijä ("employed person") Gibraltarin lainsäädännön mukaan, ottamatta huomioon hänen poissaoloaan noilta alueilta.

7. Asetusta ei sovelleta niihin Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön säännöksiin, joiden tarkoituksena on saattaa voimaan mikä tahansa sosiaaliturvasopimus, joka on tehty Yhdistyneen kuningaskunnan ja kolmannen valtion välillä.

8. Sovellettaessa asetuksen III osaston 3 luvun säännöksiä huomioon ei oteta portaittaisia maksuja, jotka vakuutettu henkilö on maksanut Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan eikä portaittaisia vanhuusetuuksia, jotka maksetaan tämän lainsäädännön mukaan. Portaittaisten etuuksien määrä lisätään Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaisen etuuden määrään siten kuin ne on määrätty sanotun luvun mukaisesti. Näiden kahden määrän kokonaismäärä muodostaa etuuden, jonka asianomainen henkilö saa.

9. Sovellettaessa asetuksen 12 artiklan 2 kohdan säännöksiä Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntöön pidetään työkyvyttömyys-, vanhuus- ja leskeneläkkeitä samanlaisina etuuksina.

10. Sovellettaessamaksuihinperustumatontasosiaalivakuutusetuus- jatyöttömyysvakuutusasetusta (Gibraltar) katsotaan henkilöiden, joihin tätä asetusta sovelletaan, olevan Gibraltarilla vakinaisesti asuvia, jos he asuvat jäsenvaltion alueella.

11. Sovellettaessa asetuksen 10, 27, 28, 28a, 29, 30 ja 31 artiklan säännöksiä Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan palkatuille työntekijöille tai itsenäisille ammatinharjoittajille myönnettävää hoitoavustusta pidetään työkyvyttömyysetuutena.

12. Asetuksen 10 artiklan 1 kohdan säännöksiä sovellettaessa Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaisia edunsaajia, jotka oleskelevat toisen jäsenvaltion alueella, kohdellaan tämän oleskelun aikana niin kuin he asuisivat tämän toisen jäsenvaltion alueella.

13. 1) Laskettaessa ansiotekijää ("earnings factor") silmällä pitäen oikeuden määräämistä etuuteen Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan ja jollei kohdasta 15 muuta johdu, jokainen viikko, jonka aikana palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on ollut toisen jäsenvaltion lainsäädännön alainen ja joka alkoi asianomaisen tuloverotusvuoden aikana Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan, otetaan huomioon seuraavalla tavalla:
- a) i) jokaiselta vakuutus-, työskentely- tai asumisviikolta palkattuna työntekijänä sen, jonka etua asia koskee, katsotaan maksaneen maksut palkattuna työntekijänä ("employed earner") ansaitsevana sellaisten ansioiden perusteella, joiden määrä on kaksi kolmasosaa kyseisen vuoden ylimmästä ansiorajasta.
 - ii) jokaiselta vakuutus-, itsenäisen ammatinharjoittamisen tai asumisviikolta itsenäisenä ammatinharjoittajana asianomaisen henkilön katsotaan maksaneen 2 luokan vakuutusmaksuja itsenäisenä ammatinharjoittajana.
 - b) jokaiselta täydeltä viikolta, jonka aikana hän on täyttänyt kauden, jota pidetään vakuutus-, työskentely-, itsenäisen ammatinharjoittamisen tai asumiskauteen verrattuna, asianomaisen henkilön katsotaan saaneen maksuja hyväkseen mutta vain siinä määrin kuin tarvitaan siihen, että hänen kokonaisansiotekijänsä tuona vuonna saataisiin vaaditulle tasolle, jotta kyseessä olevasta vuodesta tulisi vakuutusmaksujen hyväksilukemisessa mukaan laskettava vuosi ("reckonable year") Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan.
- 2) Muutettaessa ansiotekijä vakuutuskaudeksi jaetaan saavutettu ansiotekijä kyseisenä tuloverotusvuonna Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan tämän vuoden alemmalla ansiorajalla. Tulos ilmaistaan kokonaislukuna ja kaikki jäljelle jäävät osat jäävät huomiotta. Näin lasketun luvun katsotaan osoittavan niiden vakuutusviikkojen määrän, jotka ovat täytetyt Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan tuon vuoden aikana edellyttäen, että tällainen luku ei ole suurempi kuin niiden viikkojen määrä, joiden aikana se, jonka etua asia koskee, tuona vuonna kuului tämän lainsäädännön piiriin.
14. Sovellettaessa 40 artiklan 3 kohdan a alakohdan ii alakohdan säännöksiä huomioon otetaan vain kaudet, joiden aikana palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on ollut kykenemätön työhön Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan.
15. 1) Laskettaessa asetuksen 46 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan teoreettista määrää sen eläkkeen osan osalta, joka sisältää Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaisen lisäosan:
- a) ilmauksella "ansiot", "maksut" tai "korotukset" asetuksen 47 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetaan ansiotekijöiden ylimääriä siten kuin on säädetty vuoden 1975 sosiaaliturvaeläkelaisissa (Social Security Pensions Act 1975) tai tietyissä tapauksissa vuoden 1975 sosiaaliturvaeläkesäännössä (Pohjois-Irlanti) (Social Security Pensions (Northern Ireland) Order 1975);
 - b) ylimäärien keskimäärä ansiotekijässä lasketaan asetuksen 47 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti kuten on edellä a alakohdassa säädetty jakamalla Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan kertyneet kasautuneet ylimäärät tuloverotusvuosien lukumäärällä Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan (mukaan

lukien osittaiset tuloverotusvuodet), jotka ovat täyttyneet tämän lainsäädännön mukaan 6 päivän huhtikuuta 1978 jälkeen ja jotka ovat sattuneet kysymyksessä olevan vakuutuskauden aikana.

- 2) Ilmauksella "vakuutus- tai asumiskaudet" asetuksen 46 artiklan 2 kohdassa tarkoitetaan määrättäessä sitä osaa eläkkeestä, joka sisältää Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaisen lisäosan, sellaista vakuutus- tai asumiskautta, joka on täyttynyt 6 päivän huhtikuuta 1978 jälkeen.
-

LIITE VII

(ks. 1 85 I)

LIITE II

Neuvoston asetus (ETY) N:o 574/72 sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella
liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammattinharjoittajiin ja heidän
perheenjäseniinsä annetun asetuksen (ETY) N:o 1408/71
täytäntöönpanomenettelystä

Sivu

I OSASTO	YLEISIÄ SÄÄNNÖKSIÄ (1 – 4 artikla)	87
II OSASTO	ASETUksen YLEISTEN SÄÄNNÖSTEN TÄYTÄNTÖÖNPANO (5 – 10 artikla)	88
III OSASTO	SOVELLETTAVAN LAINSÄÄDÄNNÖN MÄÄRÄÄMISTÄ KOSKEVIEN ASETUksen SÄÄNNÖSTEN TÄYTÄNTÖÖNPANO	91
IV OSASTO	ERI ETUUSRYHMIÄ KOSKEVIEN ASETUksen ERITYISSÄÄNNÖSTEN TÄYTÄNTÖÖNPANO	
	1 luku: Yleiset säännöt kausien yhteenlaskemista varten (15 artikla)	94
	2 luku: Sairaus ja äitiys (16 – 34 artikla)	96
	3 luku: Työkyvyttömyys, vanhuus ja kuolema (eläkkeet) (35–59 artikla)	103
	4 luku: Työtapaturmat ja ammattitaudit (60 – 77 artikla)	110
	5 luku: Kuolemantapauksen johdosta annettavat avustukset (78 ja 79 artikla)	117
	6 luku: Työttömyysetuudet (80 – 84 artikla)	117
	7 luku: Perhe-etuudet ja perheavustukset (85 – 89 artikla)	119
	8 luku: Etuudet eläkeläisten huollettaville lapsille ja orvoille (90 – 92 artikla)	121
V OSASTO	TALOUDELLISIA SÄÄNNÖKSIÄ (93 – 107 artikla)	122
VI OSASTO	ERINÄISIÄ SÄÄNNÖKSIÄ (108 – 117 artikla)	127
VII OSASTO	SIIRTYMÄ- JA LOPPUSÄÄNNÖKSIÄ (118 – 122 artikla)	129

LIITTEET

Liite 1:	Toimivaltaiset viranomaiset	131
Liite 2:	Toimivaltaiset laitokset	133
Liite 3:	Asuinpaikan laitokset ja oleskelupaikan laitokset	156
Liite 4:	Yhteyselimet	172
Liite 5:	Kahdenvälisen sosiaaliturvasopimusten täytäntöönpanomääräykset, jotka jäävät voimaan	179
Liite 6:	Etuuksien maksamismenettely	188
Liite 7:	Pankit	191
Liite 8:	Perhe-etuuksien myöntäminen	192
Liite 9:	Luontoisetuuksien keskimääräisen vuosittaisen kustannuksen laskeminen	193
Liite 10:	Toimivaltaisten viranomaisten nimeämät laitokset ja toimitukset	195
Liite 11:	Asetuksen 35 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut järjestelmät	209

I OSASTO:

YLEISIÄ SÄÄNNÖKSIÄ

1 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa:

- a) 'asetuksella' tarkoitetaan asetusta (ETY) N:o 1408/71;
- b) 'täytäntöönpanoasetuksella' tarkoitetaan tätä asetusta;
- c) asetuksen 1 artiklan määritelmillä on merkitys, joka niille on annettu mainitussa artiklassa.

2 artikla

Painetut mallilomakkeet – Tietoja lainsäädännöstä – Opaskirjat

1. Hallintotoimikunta valmistaa asetuksen ja täytäntöönpanoasetuksen soveltamisessa tarvittavien todistusten, ilmoitusten, hakemusten ja muiden tarvittavien asiakirjojen mallit.

Kaksi jäsenvaltiota tai niiden toimivaltaiset viranomaiset voivat keskinäisellä sopimuksella ja hallintotoimikunnan annettua asiasta lausuntonsa, ottaa yksinkertaistettuja lomakkeita keskinäiseen käyttöönsä.

2. Hallintotoimikunta voi kerätä tietoja asetuksen soveltamisalaa kuuluvien kansallisten lainsäädäntöjen säännöksistä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten käyttöön.

3. Hallintotoimikunta valmistaa opaskirjoja tietojen antamiseksi niille, joiden etua asia koskee, heidän oikeuksistaan ja hallinnollisista muodollisuuksista, jotka on täytettävä näiden oikeuksien käyttämiseksi.

Neuvoa-antavaa komiteaa kuullaan ennen tällaisten opaskirjojen tekemistä.

3 artikla

Yhteyselimet – Yhteydenpito laitosten välillä sekä edunsaajien ja laitosten välillä

1. Toimivaltaiset viranomaiset voivat nimetä yhteyselimiä, jotka voivat olla suoraan yhteydessä toistensa kanssa.

2. Jäsenvaltion laitokset ja jäsenvaltion alueella asuvat tai oleskelevat henkilöt voivat tehdä hakemuksen toisen jäsenvaltion laitokselle joko suoraan tai yhteyselinten kautta.

4 artikla

Liitteet

1. Kunkin jäsenvaltion viranomaiset luetaan liitteessä 1.
2. Kunkin jäsenvaltion toimivaltaiset laitokset luetaan liitteessä 2.
3. Kunkin jäsenvaltion asuinpaikan laitokset ja oleskelupaikan laitokset luetaan liitteessä 3.
4. Täytäntöönpanoasetuksen 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti nimetyt yhteyselimet luetaan liitteessä 4.
5. Täytäntöönpanoasetuksen 5 artiklassa, 53 artiklan 3 kohdassa, 104 artiklassa, 105 artiklan 2 kohdassa, 116 ja 121 artiklassa tarkoitetut säännökset luetaan liitteessä 5.
6. Täytäntöönpanoasetuksen 53 artiklan 1 kohdan mukaan kunkin jäsenvaltion maksamisesta vastuussa olevien laitosten valitsemat etuuksien maksamismenettelyt luetaan liitteessä 6.
7. Täytäntöönpanoasetuksen 55 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen pankkien nimet ja rekisteröidyt toimistot tai kotipaikat luetaan liitteessä 7.
8. Jäsenvaltiot, joihin täytäntöönpanoasetuksen 10 a artiklan 1 kohdan d alakohdan säännöksiä sovelletaan niiden asioidessa toistensa kanssa, luetaan liitteessä 8.
9. Järjestelmät, jotka otetaan huomioon kun lasketaan luontoisuuksien keskimääräistä vuosikustannusta täytäntöönpanoasetuksen 94 artiklan 3 kohdan a alakohdan ja 95 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisesti, luetaan liitteessä 9.

10. Liitteessä 10 luetellaan laitokset tai toimielimet, jotka toimivaltaiset viranomaiset ovat nimenneet erityisesti seuraavien säännösten mukaisesti:

- a) asetus: 14 d artiklan 2 kohta ja 17 artikla;
- b) täytäntöönpanoasetus: 6 artiklan 1 kohta, 11 artiklan 1 kohta, 11 a artiklan 1 kohta, 12 a artikla, 13 artiklan 2 ja

3 kohta, 14 artiklan 1, 2 ja 3 kohta, 38 artiklan 1 kohta, 70 artiklan 1 kohta, 80 artiklan 2 kohta, 81 artikla, 82 artiklan 2 kohta, 85 artiklan 2 kohta, 86 artiklan 2 kohta, 89 artiklan 1 kohta, 91 artiklan 2 kohta, 102 artiklan 2 kohta, 109 artikla, 110 artikla ja 113 artiklan 2 kohta.

11. Liitteessä 11 selostetaan asetuksen 35 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut järjestelmät.

II OSASTO

ASETUKSEN YLEISTEN SÄÄNNÖSTEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Asetuksen 6 ja 7 artiklan täytäntöönpano

5 artikla

Sopimusten täytäntöönpanojärjestelyjen korvaaminen täytäntöönpanoasetuksella

Täytäntöönpanoasetuksen säännökset korvaavat asetuksen 6 artiklassa tarkoitettujen sopimusten täytäntöönpanojärjestelyjen säännökset; ne korvaavat myös asetuksen 7 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen sopimusten määräysten täytäntöönpanoon liittyvät säännökset niiltä osin kuin niitä ei ole lueteltu liitteessä 5.

Asetuksen 9 artiklan täytäntöönpano

6 artikla

Vapaaehtoinen tai valinnainen jatkuva vakuutus

1. Jos henkilö täyttää asetuksen 9 ja 15 artiklan 3 kohdan perusteella vapaaehtoisen tai valinnaisen jatkuvan vakuutuksen edellytykset useissa järjestelmissä yhden jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, kun kysymys on työkyvyttömyydestä, vanhuudesta ja kuolemasta (eläkkeet), ja jos häntä ei ole pakollisesti vakuutettu yhdessä noista järjestelmistä viimeisen palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana toimimisen perusteella, hän voi mainittujen artiklojen mukaan liittyä vapaaehtoiseen tai valinnaiseen jatkuvaan vakuutusjärjestelmään, josta säädetään jäsenvaltion lainsäädännössä, tai jollei tällaista ole, valintansa mukaiseen järjestelmään.

2. Sovelletaessa asetuksen 9 artiklan 2 kohdan säännöksiä sen, jonka etua asia koskee, on toimitettava kyseisen jäsenvaltion laitokselle todistus muiden jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen mukaan täyttyneistä vakuutuskausista tai asumiskausista.

Tällaisen todistuksen antaa asianomaisen henkilön pyynnöstä sitä lainsäädäntöä soveltava laitos tai laitokset, jonka mukaan hänen osaltaan nuo kaudet ovat täyttyneet.

Asetuksen 12 artiklan täytäntöönpano

7 artikla

Yleisiä sääntöjä etuuksien päällekkäisyyden estämistä koskevien säännösten täytäntöönpanemiseksi – Näiden säännösten soveltaminen etuuksiin, jotka liittyvät työkyvyttömyyteen, vanhuuteen ja kuolemaan (eläkkeet)

1. Jos henkilöllä, jolla on oikeus etuuteen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, on myös oikeus etuuksiin yhden tai useamman muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, sovelletaan seuraavia sääntöjä:

a) jos asetuksen 12 artiklan 2 tai 3 kohdan säännösten soveltamisesta seuraa näiden etuuksien pieneminen tai samanaikainen keskeyttäminen, mitään niistä ei voi pienentää tai keskeyttää suuremmalla määrällä kuin on se määrä, joka saadaan kun se summa, joka on pienentämisen tai keskeyttämisen kohteena sen lainsäädännön mukaan, jonka perusteella se maksetaan, jaetaan pienentämisen tai lakkauttamisen alaisten sellaisten etuuksien lukumäärällä, joihin kysymyksessä olevalla henkilöllä on oikeus;

b) kun kysymys on asetuksen 46 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltion laitoksen työkyvyttömyyden, vanhuuden tai kuoleman (eläkkeet) vuoksi myöntämistä etuuksista, tämän laitoksen on otettava huomioon kaikki erilaiset etuudet ja kaikki tulot tai korvaukset, jotka saattavat johtaa tälle laitokselle maksettavaksi kuuluvan etuuden vähentämiseen tai keskeyttämiseen, ei kuitenkaan asetuksen 46 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua teoreettisen määrän laskemiseksi, vaan yksinomaan asetuksen 46 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua määrän vähentämiseksi

tai keskeyttämiseksi. Kuitenkin vain tällaisen etuuden tulon tai korvauksen kokonaismäärän osa otetaan huomioon ja tämä osa määrätään suhteessa täytettyjen vakuutuskausien keston asetuksen 46 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti;

- c) kun kysymys on asetuksen 46 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltion laitoksen työkyvyttömyyden, vanhuuden tai kuoleman (eläkkeet) vuoksi myöntämistä etuuksista, tämän laitoksen on otettava huomioon, niissä tapauksissa, joissa asetuksen 46 artiklan 3 kohdan säännökset tulevat sovellettaviksi, kaikki erilaiset etuudet ja kaikki tulot tai korvaukset, jotka saattavat johtaa tälle laitokselle maksettavaksi kuuluvan etuuden vähentämiseen tai keskeyttämiseen, ei kuitenkaan asetuksen 46 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua määrää laskemiseksi, vaan yksinomaan etuuksien, tulojen tai korvauksien määrää vähentämiseksi tai keskeyttämiseksi, joka seuraa asetuksen 46 artiklan 3 kohdan säännösten soveltamisesta. Kuitenkin vain tällaisen etuuden, tulon tai korvauksen määrän osa otetaan huomioon; tällainen osa saadaan soveltamalla tähän määrään kerrointa, joka on samansuuruinen kuin suhde sen etuuden määrään, joka saadaan asetuksen 46 artiklan 3 kohtaa soveltamalla, ja sen määrään, joka saadaan asetuksen 46 artiklan 1 kohdan ensimmäistä alakohtaa soveltamalla, välillä.

2. Soveltaessaan asetuksen 12 artiklan 2, 3 ja 4 kohtaa kyseiset toimivaltaiset laitokset toimittavat pyynnöstä kaikki tarvittavat tiedot.

8 artikla

Sovellettavat säännöt tapauksessa, jossa oikeudet sairaus- tai äitiysetuuksiin usean jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ovat päällekkäisiä

1. Jos palkatulla työntekijällä tai itsenäisellä ammatinharjoittajalla tai hänen perheenjäsenellään on oikeus hakea äitiysetuuksia kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, nuo etuudet annetaan yksinomaan sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jonka alueella synnytys tapahtui tai, jos synnytys ei tapahtunut minkään tällaisen jäsenvaltion alueella, yksinomaan sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jonka alainen työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja viimeksi oli.

2. Jos palkatulla työntekijällä tai itsenäisellä ammatinharjoittajalla on oikeus hakea sairausetuuksia Irlannin ja Yhdistyneen

kuningaskunnan lainsäädännön mukaan samalta työkyvyttömyysajalta, nuo etuudet myönnetään yksinomaan sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jonka alainen se, jonka etua asia koskee, viimeksi oli.

8 a artikla

Säännöt, joita sovelletaan tapauksessa, jossa oikeudet sairausetuuksiin tai etuuksiin työtapaturoman tai ammattitaudin vuoksi ovat päällekkäisiä Kreikan lainsäädännön ja yhden tai useamman muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan

Jos palkatulla työntekijällä tai itsenäisellä ammatinharjoittajalla tai hänen perheenjäsenellään on saman kauden aikana oikeus hakea sairausetuuksia tai etuuksia työtapaturoman tai ammattitaudin vuoksi Kreikan lainsäädännön mukaan ja yhden tai useamman muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, nämä etuudet annetaan yksinomaan sen lainsäädännön mukaan, jonka alainen se, jonka etua asia koskee, viimeksi oli.

9 artikla

Säännöt, joita sovelletaan tapauksessa, jossa oikeudet kuolemantapauksen johdosta annettaviin avustuksiin ovat usean jäsenvaltion lainsäädännön mukaan päällekkäisiä

1. Jos kuolema tapahtuu jäsenvaltion alueella, yksinomaan tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaan saavutettu oikeus kuolemantapauksen johdosta annettavaan avustukseen säilyy ja muiden jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan saavutettu oikeus lakkaa.

2. Jos kuolema tapahtuu jäsenvaltion alueella, kun oikeus kuolemantapauksen johdosta annettavaan avustukseen on saavutettu kahden tai useamman muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, tai jos kuolema tapahtuu jäsenvaltioiden alueen ulkopuolella ja mainittu oikeus on saavutettu kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, vain sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ansaittu oikeus säilyy, jonka alainen vainaja viimeksi oli, ja muiden jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan saavutettu oikeus lakkaa.

9 a artikla

Säännöt, joita sovelletaan tapauksessa, jossa työttömyysetuuksia koskevat oikeudet ovat päällekkäisiä

Jos palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, jolla on oikeus työttömyysetuuksiin asetuksen 69 artiklan mukaisesti sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jonka alainen hän oli viimeisen työskentelynsä tai ammatinharjoittamisensa aikana,

alkana, lähtee Kreikkaan, jossa hänellä myös on oikeus työttömyysetuuksiin sellaisten vakuutus-, työskentely- tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kausien perusteella, jotka aiemmin on täytetty Kreikan lainsäädännön mukaan, oikeus etuuksiin Kreikan lainsäädännön mukaan keskeytetään asetuksen 69 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetyltä kaudelta.

työskentelykausien perusteella, jotka ovat aiemmin täyttyneet Kreikan lainsäädännön mukaan, tämä oikeus keskeytyy, jos samalta ajalta sama perheenjäsen saa perhe-etuudet tai avustukset ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan asetuksen 73 ja 74 artiklan mukaisesti.

10 artikla

Säännöt, joita sovelletaan tapauksessa, jossa oikeudet perhe-etuuksiin tai perheavustuksiin palkatulle työntekijälle tai itsenäiselle ammatinharjoittajalle ovat päällekkäisiä

10 a artikla

(ks. 389R3427)

1. (ks. 385R1660)

2. Jos palkatulla työntekijällä, joka on jäsenvaltion lainsäädännön alainen, on oikeus perheavustuksiin vakuutus- tai

III OSASTO

SOVELLETTAVAN LAINSÄÄDÄNNÖN MÄÄRÄÄMISTÄ KOSKEVIEN ASETUKSEN SÄÄNNÖSTEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Asetuksen 13 – 17 artiklan täytäntöönpano

11 artikla

Muodollisuudet lähetettäessä työntekijää muualle asetuksen 14 artiklan 1 kohdan ja 14 b artiklan 1 kohdan mukaisesti sekä asetuksen 17 artiklan mukaan tehtyjen sopimusten mukaisesti

1. Sellaisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämän laitoksen, jonka lainsäädäntöä sovelletaan, on annettava todistus siitä, että työntekijään sovelletaan tätä lainsäädäntöä määrättyyn päivään asti:

- a) työntekijän tai hänen työnantajansa pyynnöstä asetuksen 14 artiklan 1 kohdassa ja 14 b artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin tapauksissa;
- b) tapauksissa, joissa sovelletaan asetuksen 17 artiklan säännöksiä.

2. Suostumuksen, josta säädetään asetuksen 14 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja 14 b artiklassa tarkoitettuja tapauksia varten, pyytää työnantaja.

11 a artikla

Muodollisuudet asetuksen 14 a artiklan 1 kohdan ja 14 b artiklan 2 kohdan mukaisesti sekä asetuksen 17 artiklan mukaan tehtyjen sopimusten mukaisesti, kun työ tehdään muun jäsenvaltion alueella kuin sen, jossa se, jonka etua asia koskee, tavallisesti toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana

1. Sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämän laitoksen, jonka lainsäädäntö jää sovellettavaksi, on annettava

todistus siitä, että itsenäiseen ammatinharjoittajaan sovelletaan tätä lainsäädäntöä määrättyyn päivään asti:

- a) itsenäisen ammatinharjoittajan pyynnöstä tapauksissa, joita tarkoitetaan asetuksen 14 a artiklan 1 kohdassa ja 14 b artiklan 2 kohdassa;
- b) tapauksissa, joissa sovelletaan asetuksen 17 artiklan säännöksiä.

2. Suostumuksen, josta säädetään asetuksen 14 a artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 14 b artiklan 2 kohdan tarkoittamissa tapauksissa, pyytää itsenäinen ammatinharjoittaja.

12 artikla

Erityismääräyksiä palkattujen työntekijöiden vakuuttamisesta Saksan sosiaaliturvajärjestelmässä

Jos asetuksen 13 artiklan 2 kohdan a alakohdan, 14 artiklan 1 ja 2 kohdan tai 14 b artiklan 1 kohdan mukaan tai asetuksen 17 artiklan mukaisesti tehdyn sopimuksen mukaan Saksan lainsäädäntöä sovelletaan palkattuun työntekijään, joka on sellaisen yrityksen tai työnantajan palveluksessa, jonka kotipaikka tai toimipaikka ei sijaitse Saksan alueella eikä sillä, jonka etua asia koskee, ole kiinteää työtä Saksan alueella, sovelletaan tätä lainsäädäntöä niin kuin työntekijä työskentelisi asuinpaikallaan Saksan alueella.

Jos työntekijällä ei ole asuinpaikkaa Saksan alueella, Saksan lainsäädäntöä sovelletaan niin kuin hän työskentelisi paikassa, jossa Allgemeine Ortskrankenkasse Bonn (Bonnin yleinen paikallinen sairausvakuutuskaassa) on toimivaltaisen.

12 a artikla

Sellaisiin henkilöihin sovellettavat säännöt, joita tarkoitetaan asetuksen 14 artiklan 2 kohdan b alakohdassa, 14 artiklan 3 kohdassa, 14 a artiklan 2 - 4 kohdassa ja 14 c artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja jotka normaalisti tekevät työtä tai harjoittavat itsenäisesti ammattia kahden tai useamman jäsenvaltion alueella

Asetuksen 14 artiklan 2 kohdan b alakohdassa, 14 artiklan 3 kohdassa, 14 a artiklan 2 - 4 kohdassa ja 14 c artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa sovelletaan seuraavia sääntöjä:

1. a) Henkilö, joka normaalisti harjoittaa toimintaansa kahden tai useamman jäsenvaltion alueella tai yrityksessä, jolla on kotipaikka tai toimipaikka yhden jäsenvaltion alueella ja joka ulottaa toimintansa kahden jäsenvaltion yhteisen rajan molemmille puolille, tai joka työskentelee samanaikaisesti yhden jäsenvaltion alueella ja toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana toisen jäsenvaltion alueella, antaa tästä tilanteesta tiedon sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämälle laitokselle, jonka alueella hän asuu.
- b) Jos henkilöön ei sovelleta sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jossa hänen asuinpaikkansa on, tämän jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämä laitos vuorostaan antaa tilanteesta tiedon sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämälle laitokselle, jonka lainsäädäntöä sovelletaan.
2. a) Jos asetuksen 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan i alakohdan tai 14 a artiklan 2 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaisesti henkilö, joka tavallisesti on palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja kahden tai useamman jäsenvaltion alueella ja joka harjoittaa osaa tästä toiminnasta asuinpaikkansa jäsenvaltiossa, on tämän jäsenvaltion lainsäädännön alainen, tämän jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämän laitoksen on annettava asianomaiselle henkilölle todistus siitä, että hän on sen lainsäädännön alainen sekä lähetettävä todistuksesta jäljennös muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisen viranomaisen nimeämille laitoksille;
 - i) alueella, jossa asianomainen henkilö harjoittaa osaa toiminnastaan; tai
 - ii) jos hän on palkattu työntekijä, alueella, jossa sillä yrityksellä tai työnantajalla, jonka palveluksessa hän on, on kotipaikka tai toimipaikka.
- b) Viimeksi mainitun laitoksen on tarvittaessa lähetettävä sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämälle laitokselle, jonka lainsäädäntöä sovelletaan, tarpeelliset tiedot niiden maksujen määräämiseksi, jotka työnantajalla tai työnantajilla taikka sillä, jonka etu asia koskee, on velvollisuus suorittaa tämän lainsäädännön perusteella.
3. a) Jos asetuksen 14 artiklan 3 kohdan tai 14 a artiklan 3 kohdan mukaisesti henkilö, joka työskentelee jäsenvaltion alueella yrityksessä, jonka kotipaikka on toisen jäsenvaltion alueella ja joka ulottaa toimintansa noiden valtioiden yhteisen rajan molemmille puolille, tai joka on itsenäinen ammatinharjoittaja tällaisessa yrityksessä, on sen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jonka alueella yrityksellä on kotipaikka tai toimipaikka, viimeksi mainitun jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämän laitoksen on annettava asianomaiselle henkilölle todistus siitä, että hän on sen lainsäädännön alainen sekä lähetettävä jäljennös todistuksesta muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten nimeämille laitoksille;
 - i) alueella, jossa asianomainen henkilö työskentelee tai toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana;
 - ii) alueella, jossa asianomainen henkilö asuu.
- b) Edellä 2 kohdan b alakohtaa sovelletaan vastaavasti.
4. a) Jos asetuksen 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan ii alakohdan mukaisesti työntekijä, joka ei asu minkään sellaisen jäsenvaltion alueella, jossa hän harjoittaa toimintaansa, on sen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jonka alueella yrityksellä tai työnantajalla, jonka palveluksessa hän on, on kotipaikka tai toimipaikka, viimeksi mainitun jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämän laitoksen on annettava työntekijälle todistus siitä, että häneen sovelletaan sen lainsäädäntöä sekä lähetettävä todistuksesta jäljennös muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisen viranomaisen nimeämälle laitokselle;
 - i) alueella, jossa asianomainen työntekijä harjoittaa osaa toiminnastaan;
 - ii) alueella, jossa työntekijä asuu.

- b) Edellä 2 kohdan b alakohtaa sovelletaan vastaavasti.
5. a) Jos asetuksen 14 a artiklan 2 kohdan toisen virkkeen säännösten mukaisesti henkilö, joka tavallisesti on itsenäinen ammatinharjoittaja kahden tai useamman jäsenvaltion alueella mutta joka ei harjoita mitään osaa toiminnastaan asuinpaikkansa jäsenvaltion alueella, on sen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jonka alueella hän pääasiallisesti harjoittaa toimintaansa, hänen asuinpaikkansa jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämän laitoksen on annettava viipymättä tilanteesta tieto kyseisen toisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämälle laitokselle.
- b) Kyseisten jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset tai näiden toimivaltaisten viranomaisten nimeämät laitokset määräävät yhteisellä sopimuksella siihen, jonka etua asia koskee, sovellettavan lainsäädännön ottaen huomioon d alakohdan säännökset ja tarpeen mukaan asetuksen 14 a artiklan 4 kohdan säännökset, määräjasssa, joka ei saa olla kuutta kuukautta pidempi laskettuna päivästä, jolloin asianomaisen henkilön tilanteesta annettiin tieto yhdelle kyseisistä laitoksista.
- c) Laitoksen, joka soveltaa siihen, jonka etua asia koskee, sovellettavaksi määrättyä lainsäädäntöä, on annettava henkilölle todistus siitä, että hän on tämän lainsäädännön alainen sekä lähetettävä todistuksesta jäljennös muille kyseisille laitoksille.
- d) Määrättäessä asetuksen 14 a artiklan 2 kohdan kolmannen virkkeen mukaisesti sen henkilön pääasiallista toimintaa, jonka etua asia koskee, huomioon otetaan ensiksi ja ensisijaisesti paikka, jossa sijaitsevat kiinteät ja pysyvät tilat, josta käsin asianomainen henkilö harjoittaa toimintaansa. Jollei tällaista ole, otetaan huomioon sellaisia arviointiperusteita kuin harjoitetun toiminnan tavallinen luonne tai kesto, annettujen palvelujen määrä ja tuosta toiminnasta saatavat tulot.
- e) Asianomaiset laitokset toimittavat toisilleen kaiken tarpeellisen tiedon määrätäkseen sekä sen henkilön pääasiallisen toiminnan, jonka etua asia koskee, että sen lainsäädännön mukaan maksettavat maksut, joka on määrätty sovellettavaksi häneen.
6. a) Jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämä laitos, jonka lainsäädäntöä olisi sovellettava asetuksen 14 a artiklan 2 tai 3 kohdan perusteella, määrää, että sanotun artiklan 4 kohdan säännöksiä sovelletaan asianomaiseen henkilöön, sen on annettava asiasta tieto muiden kyseisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille tai näiden viranomaisten nimittämille laitoksille, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 5 kohdan ja erityisesti sen b alakohdan soveltamista; tarvittaessa asianomaiseen henkilöön sovellettava lainsäädäntö päätetään yhteisellä sopimuksella.
- b) Edellä 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettu tieto toimitetaan kyseisistä muista laitoksista sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämälle laitokselle, jonka lainsäädäntöä on määrätty sovellettavaksi.
7. a) Jos asetuksen 14 c artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti henkilö, joka samanaikaisesti työskentelee yhden jäsenvaltion alueella ja on itsenäinen ammatinharjoittaja toisen jäsenvaltion alueella, on sen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jonka alueella hän tekee palkattua työtä, viimeksi mainitun jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämän laitoksen on annettava työntekijälle todistus siitä, että hän on sen lainsäädännön alainen sekä lähetettävä todistuksesta jäljennös muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten nimeämille laitoksille:
- i) alueella, jossa tämä henkilö toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana;
- ii) alueella, jossa tämä henkilö asuu.
- b) Edellä 2 kohdan b alakohtaa sovelletaan vastaavasti.

13 artikla

Diplomaattisten tai konsuliedustustojen palveluksessa olevien henkilöiden valintaoikeuden käyttäminen

1. Asetuksen 16 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valintaoikeutta on käytettävä ensimmäisen kerran kolmen kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona työntekijä otettiin kyseisen diplomaattisen tai konsuliedustuston palvelukseen tai jona hän saapui tällaisen edustuston edustajan henkilökohtaiseen palvelukseen. Valinta tulee voimaan palvelukseenastumispäivästä alkaen.

Jos se, jonka etua asia koskee, uudistaa valintaoikeutensa kalenterivuoden lopussa, valinta tulee voimaan seuraavan kalenterivuoden ensimmäisenä päivänä.

2. Henkilön, joka käyttää valintaoikeuttaan, on annettava tieto sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämälle laitokselle, jonka lainsäädännön soveltamisen hän on valinnut ja annettava tästä tieto samaan aikaan työnantajalleen. Sanotun laitoksen on tarvittaessa ilmoitettava tästä edelleen kaikille saman jäsenvaltion muille laitoksille jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen antamien ohjeiden mukaisesti.

3. Sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämän laitoksen, jonka lainsäädännön soveltamisen se, jonka etua asia koskee, on valinnut, on annettava hänelle todistus siitä, että hän on tämän jäsenvaltion lainsäädännön alainen sen ajan, jonka hän työskentelee kyseisen diplomaattisen tai konsulliedustuston palveluksessa tai tällaisen edustuston edustajan henkilökohtaisessa palveluksessa.

4. Jos se, jonka etua asia koskee, on valinnut sovellettavaksi Saksan lainsäädännön, tämän lainsäädännön säännöksiä sovelletaan niin kuin hän työskentelisi paikassa, jossa Saksan hallitus on. Toimivaltainen viranomaisen nimeää toimivaltaisen sairausvakuutuslaitoksen.

14 artikla

Euroopan yhteisöjen avustavan henkilökunnan valintaoikeuden käyttäminen

1. Asetuksen 16 artiklan 3 kohdassa säädettyä valintaoikeutta on käytettävä työsopimuksen tekoheikellä. Viranomaisen, jolla

on toimivalta tehdä tällainen sopimus, on ilmoitettava sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämälle laitokselle, jonka lainsäädännön soveltamisen avustavan henkilökunnan jäsen on valinnut. Sanotun laitoksen on ilmoitettava tarvittaessa tästä edelleen muille saman jäsenvaltion laitoksille.

2. Sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämän laitoksen, jonka lainsäädännön soveltamisen avustavan henkilökunnan jäsen on valinnut, on annettava hänelle todistus siitä, että hän on tämän jäsenvaltion lainsäädännön alainen sen ajan, jonka hän työskentelee Euroopan yhteisöjen avustavan henkilökunnan jäsenenä.

3. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on tarvittaessa nimettävä toimivaltaiset laitokset Euroopan yhteisöjen avustavan henkilökunnan jäsenien osalta.

4. Jos avustavan henkilökunnan jäsen, joka työskentelee muun jäsenvaltion kuin Saksan alueella, on valinnut sovellettavaksi Saksan lainsäädännön, tämän lainsäädännön säännöksiä sovelletaan ikään kuin tämä avustavan henkilökunnan jäsen työskentelisi paikassa, jossa Saksan hallitus on. Toimivaltainen viranomaisen nimeää toimivaltaisen sairausvakuutuslaitoksen.

IV OSASTO

ERI ETUUSRYHMIÄ KOSKEVIEN ASETUKSEN ERITYISSÄÄNNÖSTEN TÄYTÄNTÖÖN PANEMINEN

1 LUKU

YLEISET SÄÄNNÖT KAUSIEN YHTEENLASKEMISEKSI

15 artikla

1. Asetuksen 18 artiklan 1 kohdassa, 38 artiklassa, 45 artiklan 1 – 3 kohdassa, 64 artiklassa ja 67 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa kausien yhteenlaskeminen tapahtuu seuraavien sääntöjen mukaisesti:

a) yhden jäsenvaltion lainsäädännön mukaan täyttyneisiin vakuutus- tai asumiskausiin lisätään minkä tahansa muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan täyttyneet vakuutus- tai asumiskaudet sikäli kuin niihin turvautuminen on

tarpeellista, jotta täydennettäisiin ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan täyttyneitä vakuutus- tai asumiskausia etuusia koskevien oikeuksien saavuttamiseksi, säilyttämiseksi tai takaisinsaamiseksi, edellyttäen, että tällaiset vakuutus- tai asumiskaudet eivät ole päällekkäisiä. Jos työkyvyttömyys-, vanhuus- tai kuolemantapausten (eläkkeet) vuoksi annettavat etuudet tulevat myönnettäviksi kahden tai useamman jäsenvaltion laitoksesta asetuksen 46 artiklan 2 kohdan säännösten mukaisesti, jokainen kyseessä olevista laitoksista tekee erillisen yhteenlaskun ottaen huomioon palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan osalta täyttyneet vakuutus- tai asumiskaudet kokonaisuudessaan kaikkien niiden jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan, jonka alainen hän on ollut, tämän rajoittamatta tarvittaessa asetuksen 45 artiklan 2 ja 3 kohdan ja 46 artiklan 2 kohdan c alakohdan säännösten soveltamista.

b) kun vakuutus- tai asumiskausi, joka on täyttynyt pakollisessa vakuutuksessa yhden jäsenvaltion lainsäädännön

mukaan, on päällekkäinen toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan vapaaehtoisessa tai valinnaisessa jatkuvassa vakuutuksessa täyttyneen vakuutuskauden kanssa, otetaan vain pakollisen vakuutuksen osalta täyttynyt kausi huomioon;

- c) kun vakuutus- tai asumiskausi, joka on muu kuin yhden jäsenvaltion lainsäädännön mukaan täyttyneenä kantana pidettävä kausi, on päällekkäinen sellaisena pidettävän kauden kanssa toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, vain kausi, joka ei ole sellaisena pidettävä kausi, otetaan huomioon;
- d) vain sen jäsenvaltion laitos ottaa huomioon kaikki kaudet, joita pidetään sellaisina kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jonka lainsäädännön mukaan vakuutettu henkilö viimeksi oli pakollisesti vakuutettuna ennen sanottua kautta; jos vakuutettu henkilö ei ollut pakollisesti vakuutettu jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ennen sanottua kautta, viimeksi mainitun ottaa huomioon sen jäsenvaltion laitos, jonka lainsäädännön mukaan hän oli pakollisesti vakuutettu ensimmäisen kerran sanotun kauden jälkeen;
- e) jos ei ole mahdollista määrätä täsmällisesti aikaa, jona tietyt vakuutus- tai asumiskaudet ovat täyttyneet yhden jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, tällaisista kausista oletetaan, etteivät ne ole päällekkäisiä sellaisten vakuutus- tai asumiskausien kanssa, jotka ovat täyttyneet toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, ja ne otetaan huomioon, milloin se on edullista;
- f) jos yhden jäsenvaltion lainsäädännön mukaan tietyt vakuutus- tai asumiskaudet otetaan huomioon vain, jos ne ovat täyttyneet tietyn ajan kuluessa, tällaista lainsäädäntöä soveltava laitos:
- i) ottaa vakuutus- tai asumiskaudet, jotka ovat täyttyneet toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan huomioon vain, jos ne ovat täyttyneet saman ajan kuluessa; tai
 - ii) laajentaa tällaista määräaikaista sellaisten vakuutus- tai asumiskausien keston, jotka ovat täyttyneet kokonaan tai osittain sanotun ajan kuluessa toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jos vakuutus- tai asumiskaudet, jotka otetaan huomioon toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, antavat vain lykkäystä määräaikaan, jonka kuluessa vakuutus- tai asumiskausien on täyttyvä.
2. Vakuutus- tai asumiskaudet, jotka ovat täyttyneet sellaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, johon asetusta ei sovelleta,

mutta jotka otetaan huomioon sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, johon asetusta sovelletaan, katsotaan vakuutus- tai asumiskausiksi, jotka otetaan huomioon yhteenlaskussa.

3. Jos vakuutus- tai asumiskaudet, jotka ovat täyttyneet yhden jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, ilmaistaan yksiköinä, jotka ovat erilaisia kuin toisen jäsenvaltion lainsäädännössä käytetyt, niiden yhteenlaskua varten tarvittava muuntaminen tehdään seuraavien sääntöjen mukaisesti:

- a) Jos kyseessä on kuusipäiväistä työviikkoa tekevä palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja:
 - i) yksi päivä on yhtä kuin kahdeksan tuntia ja päivävastoin;
 - ii) kuusi päivää on yhtä kuin yksi viikko ja päivävastoin;
 - iii) 26 päivää on yhtä kuin yksi kuukausi ja päivävastoin;
 - iv) kolme kuukautta tai 13 viikkoa tai 78 päivää ovat yhtä kuin neljännesvuosi ja päivävastoin;
 - v) muunnettaessa viikkoja kuukausiksi ja päivävastoin viikot ja kuukaudet muunnetaan päiviksi;
 - vi) edellä olevien sääntöjen soveltaminen ei saa johtaa siihen, että tuotetaan yhden vuoden aikana täyttyneiden vakuutuskausien kokonaismääräksi kokonaismäärä, joka on enemmän kuin 312 päivää tai 52 viikkoa tai 12 kuukautta tai neljä neljännesvuotta.
- b) Jos kyseessä on viisipäiväistä työviikkoa tehnyt palkattu työntekijä:
 - i) yksi päivä on yhtä kuin yhdeksän tuntia ja päivävastoin;
 - ii) viisi päivää on yhtä kuin yksi viikko ja päivävastoin;
 - iii) 22 päivää on yhtä kuin yksi kuukausi ja päivävastoin;
 - iv) kolme kuukautta tai 13 viikkoa tai 66 päivää ovat yhtä kuin neljännesvuosi ja päivävastoin;
 - v) muunnettaessa viikkoja kuukausiksi ja päivävastoin viikot ja kuukaudet muunnetaan päiviksi;
 - vi) edellä olevien sääntöjen soveltaminen ei saa johtaa siihen, että tuotetaan yhden vuoden aikana täyttyneiden vakuutuskausien kokonaismääräksi kokonaismäärä, joka on enemmän kuin 264 päivää tai 52 viikkoa tai 12 kuukautta tai neljä neljännesvuotta.

2 LUKU

SAIRAUS JA ÄITIYS

Asetuksen 18 artiklan täytäntöönpano

16 artikla

Vakuutuskausien todistaminen

1. Vedottaessa asetuksen 18 artiklan säännöksiin palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan on toimitettava toimivaltaiselle laitokselle todistus, josta käyvät ilmi sen lainsäädännön mukaan täyttyneet vakuutuskaudet, jonka alaisena hän viimeksi oli.

2. Sen jäsenvaltion laitoksen tai laitosten, jonka lainsäädännön alainen hän viimeksi oli, on annettava tämä todistus palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan pyynnöstä. Jos hän ei toimita sanottua todistusta, toimivaltainen viranomainen saa sen kyseiseltä laitokselta tai laitoksilta.

3. Edellä 1 ja 2 kohdan säännöksiä sovelletaan vastaavasti, jos on tarpeen ottaa huomioon vakuutuskaudet, jotka ovat aiemmin täyttyneet muiden jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan, jotta täytettäisiin toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaiset edellytykset.

Asetuksen 19 artiklan täytäntöönpano

17 artikla

Luontoisetuudet asuttaessa muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa

1. Saadakseen luontoisetuudet asetuksen 19 artiklan mukaan palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan on rekisteröitävä itsensä ja perheenjäsenensä asuinpaikkansa laitoksessa esittämällä todistus, joka osoittaa, että hänellä ja hänen perheenjäsenillään on oikeus sanottuihin etuuksiin. Toimivaltaisen laitoksen on annettava tämä todistus, joka perustuu tarpeen mukaan työnantajan toimittamiin tietoihin. Jos palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja tai hänen perheenjäsenensä eivät esitä sanottua todistusta, asuinpaikan laitos saa sen toimivaltaisilta laitoksilta.

2. Tämä todistus on voimassa, kunnes asuinpaikan laitos saa tiedon sen peruuttamisesta. Kuitenkin, jos sanotun todistuksen

on antanut Ranskan laitos, se pysyy voimassa vain vuoden sen antamispäivästä ja se on uudistettava joka vuosi.

3. Jos kyseessä on kausityöntekijä, 1 kohdassa tarkoitettu todistus on voimassa koko kausityön odotetun keston ajan, paitsi jos tänä aikana toimivaltainen laitos ilmoittaa asuinpaikan laitokselle sen peruuttamisesta.

4. Asuinpaikan laitos ilmoittaa toimivaltaiselle laitokselle jokaisesta rekisteröinnistä, joka on tapahtunut 1 kohdan säännösten mukaisesti.

5. Sen, jonka etua asia koskee, on aina luontoisetuuksia hakiessaan annettava sen jäsenvaltion, jonka alueella hän asuu, lainsäädännön mukaan luontoisetuuksien myöntämisen tueksi vaadittavat asiakirjat.

6. Kun kysymys on sairaalahoidosta, asuinpaikan laitoksen on annettava tiedoksi kolmen päivän kuluessa siitä, kun se sai tiedon asiasta, toimivaltaiselle laitokselle sairaalaan ottamisen päivämäärä, todennäköisen sairaalahoidon kesto ja sairaalasta lähdön päivämäärä. Tiedoksi antaminen ei kuitenkaan ole tarpeellista, jos luontoisetuuksien kustannukset maksetaan kertosuorituksena asuinpaikan laitokselle.

7. Asuinpaikan laitoksen on ilmoitettava toimivaltaiselle laitokselle etukäteen kaikista päätöksistä, jotka liittyvät luontoisetuuksien myöntämiseen, jos todennäköiset tai todelliset kustannukset ylittävät kertosuorituksen, jonka hallintotoimikunta määrää ja määräajoin tarkistaa. Toimivaltaisen laitoksen on tarvittaessa esitettävä perusteltu vastalauseensa 15 päivän kuluessa siitä päivästä, jona tällainen tieto lähetettiin; jos tämän ajan kuluessa ei tällaista vastalauseita ole esitetty, asuinpaikan laitos myöntää luontoisetuudet viipymättä. Jos tällaiset etuudet on myönnettävä erityisen kiireellisesti, asuinpaikan laitos ilmoittaa siitä heti toimivaltaiselle laitokselle. Kuitenkin perustellun vastalauseen antaminen tiedoksi on tarpeellista, jos luontoisetuuksien kustannukset korvataan kertosuorituksena asuinpaikan laitokselle.

8. Palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan taikka tämän perheenjäsenen on ilmoitettava asuinpaikan laitokselle kaikista tilanteestaan tapahtuvista muutoksista, jotka todennäköisesti muuttavat heidän oikeuttaan luontoisetuuksiin, erityisesti kaikista lakkaamisista tai muutoksista sen, jonka etua asia koskee, palkatussa työssä tai itsenäisen ammatin harjoittamisessa, tai palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan tai hänen perheenjäsentensä asuin- tai oleskelupaikan muuttamisesta. Samoin jos palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja lakkaa olemasta vakuutettu tai lakkaa

olemasta oikeutettu luontoisuuksiin, toimivaltaisen laitoksen on ilmoitettava asuinpaikan laitokselle vastaavasti. Asuinpaikan laitos voi milloin tahansa pyytää toimivaltaiselta laitokselta tietoja, jotka koskevat palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan vakuutusta tai hänen oikeuttaan luontoisuuksiin.

9. Kaksi jäsenvaltiota tai useampi jäsenvaltio tai näiden valtioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat hallintotoimikunnan annettua lausuntonsa sopia muista täytäntöönpanoa koskevista menettelyistä.

18 artikla

Rahaetuudet asuttaessa muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa

1. Saadaksesen rahaetuksia asetuksen 19 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan on kolmen päivän kuluessa työkyvyttömyyden alkamisesta käännettävä asuinpaikan laitoksen puoleen antamalla ilmoitus työskentelyn lopettamisesta tai, jos toimivaltaisen laitoksen tai asuinpaikan laitoksen soveltamassa lainsäädännössä niin säädetään, työkyvyttömyyttä koskeva todistus, jonka hoitoa antava lääkäri antaa asianomaiselle henkilölle.

2. Jos asuinvaltiossa hoitoa antavat lääkärit eivät anna todistuksia työkyvyttömyydestä, sen, jonka etua asia koskee, on käännettävä suoraan asuinpaikan laitoksen puoleen sen soveltamassa lainsäädännössä säädetyn ajan kuluessa.

Tämän laitoksen on saatettava heti työkyvyttömyys lääketieteellisesti todettavaksi ja 1 kohdassa tarkoitetun todistuksen laadittavaksi. Tällaisen todistuksen tulee osoittaa työkyvyttömyyden todennäköinen kesto ja se on toimitettava viipymättä toimivaltaiselle laitokselle.

3. Tapauksissa, joissa 2 kohtaa ei sovelleta, asuinpaikan laitoksen on suoritettava, niin pian kuin mahdollista ja joka tapauksessa kolmen päivän kuluessa päivästä, jona asianomainen henkilö kääntyi sen puoleen, henkilön lääkärintarkastus niin kuin hänet olisi vakuutettu tässä laitoksessa. Tutkimuksen tekvän lääkärin todistus osoittaa erityisesti työkyvyttömyyden todennäköisen keston ja se toimitetaan asuinpaikan laitokselta toimivaltaiselle laitokselle kolmen päivän kuluessa tutkimuksesta.

4. Asuinpaikan laitoksen on tehtävä myöhemmin kaikki tarpeelliset hallinnolliset tarkastukset tai lääkärintarkastukset asianomaisesta henkilöstä, niin kuin hänet olisi vakuutettu tässä laitoksessa. Niin pian kuin se toteaa, että asianomainen henkilö kykenee palaamaan työhön, se ilmoittaa tästä viipymättä

hänelle ja vastaavasti toimivaltaiselle laitokselle sekä toteaa päivän, jona tämän työkyvyttömyys lakkasi. Noudattaen, mitä 6 kohdassa säädetään, sille, jonka etua asia koskee, annettava tiedoksianto pidetään päätöksenä toimivaltaisen laitoksen puolesta.

5. Toimivaltaisella laitoksella säilyy kaikissa tapauksissa oikeus saada itse valita lääkäri asianomaisen henkilön tutkimiseen.

6. Jos toimivaltainen laitos päättää evätä rahaetuudet, koska asianomainen henkilö ei ole täyttänyt asuinmaan lainsäädännön mukaisia muodollisuuksia, tai jos se toteaa, että asianomainen henkilö kykenee palaamaan työhön, sen on annettava asianomaiselle henkilölle tiedon päätöksestään ja lähettää samanaikaisesti jäljennöksen tällaisesta päätöksestä asuinpaikan laitokselle.

7. Kun henkilö, jonka etua asia koskee, palaa työhön, hänen on annettava tieto vastaavasti toimivaltaiselle laitokselle, jos tällaista tiedoksianto vaaditaan tämän laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan.

8. Toimivaltaisen laitoksen on maksettava rahaetuudet sopivalla tavalla, ensisijaisesti kansainvälisellä maksumääräyksellä, ja ilmoitettava asuinpaikan laitokselle ja sille, jonka etua asia koskee, vastaavasti. Jos rahaetuudet maksetaan asuinpaikan laitoksesta toimivaltaisen laitoksen puolesta, viimeksi mainittu ilmoittaa sille, jonka etua asia koskee, hänen oikeuksistaan ja antaa asuinpaikan laitokselle tiedon rahaetuuksien määrästä, maksupäivästä ja cnimmäisajasta, jolta ne tulisi myöntää toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaisesti.

9. Kaksi jäsenvaltiota tai useampi jäsenvaltio tai näiden valtioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat, saatuaan hallintotoimikunnan lausunnon, sopia muista täytäntöönpanoa koskevista menettelyistä.

Asetuksen 20 artiklan täytäntöönpano

19 artikla

Erityissäännökset rajatyöntekijöitä ja heidän perheenjäseniään varten

Rajatyöntekijälle tai hänen perheenjäsenelleen voidaan lääke- tuotteet, siteet, silmälasit ja pienet apuvälineet antaa ja laboratoriotutkimukset ja testit suorittaa vain sen jäsenvaltion alueella, jossa ne on määrätty, ja tämän jäsenvaltion

lainsäädännön mukaisesti, paitsi jos toimivaltaisen laitoksen soveltama lainsäädäntö tai kyseisten jäsenvaltioiden tai näiden valtioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä tehty sopimus on edullisempi.

Asetuksen 22 artiklan täytäntöönpano

20 artikla

Luontoisetuudet oleskeltaessa muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa - Erityistapaus, joka koskee kansainvälisessä kuljetusliikenteessä työskenteleviä henkilöitä ja heidän perheenjäseniään

1. Saadakseen luontoisetuudet itselleen tai mukanaan seuraaville perheenjäsenilleen kansainvälisessä kuljetusliikenteessä työskentelevä henkilö, jota asetuksen 14 artiklan 2 kohdan a alakohdan säännökset koskevat ja joka työskentelynsä kuluessa lähtee muun jäsenvaltion kuin toimivaltaisen valtion alueelle, toimittaa niin pian kuin mahdollista oleskelupaikan laitokselle erityisen todistuksen, jonka on antanut työnantaja tai hänen edustajansa kuluvan kalenterikuukauden aikana tai kahden kuukauden aikana ennen sen toimittamista. Tällaisen todistuksen on osoitettava erityisesti päivämäärä, josta alkaen se, jonka etua asia koskee, on ollut sanotun työnantajan palveluksessa sekä toimivaltaisen laitoksen nimi ja osoite; jos kuitenkin toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaan työnantajan ei tarvitse tietää toimivaltaista laitosta, asianomainen henkilö kirjoittaa tämän laitoksen nimen ja osoitteen tehdessään hakemustaan oleskelupaikan laitokselle. Henkilön, joka on toimittanut tällaisen todistuksen, oletetaan täyttäneen edellytykset luontoisetuuksia koskevan oikeuden saamiseksi. Jos henkilö ei voi ottaa yhteyttä oleskelupaikan laitokseen ennen sairaanhoidon saamista, hän saa siitä huolimatta tällaista hoitoa esittäessään sanotun todistuksen, niin kuin hänet olisi vakuutettu tässä laitoksessa.

2. Oleskelupaikan laitos tiedustelee kolmen päivän kuluessa toimivaltaiselta laitokselta, täyttääkö asianomainen henkilö edellytykset luontoisetuuksia koskevan oikeuden saamiseksi. Oleskelupaikan laitos antaa luontoisetuudet, kunnes se saa vastauksen toimivaltaiselta viranomaiselta, mutta ei kuitenkaan enempää kuin 30 päivän ajan.

3. Toimivaltaisen laitoksen on lähetettävä vastauksensa oleskelupaikan laitokselle 10 päivän kuluessa siitä, kun se sai tiedustelun tältä laitokselta. Jos vastaus on myönteinen, toimivaltainen laitos ilmoittaa tarvittaessa enimmäisajan, jolta luontoisetuuksia voidaan sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti myöntää, ja oleskelupaikan laitos jatkaa sanottujen etuuksien antamista.

4. Edellä 1 kohdassa määrätyn todistuksen sijasta tässä kohdassa tarkoitettu palkattu työntekijä voi toimittaa oleskelupaikan laitokselle todistuksen, joka osoittaa, että edellytykset luontoisetuuksia koskevan oikeuden saamiseksi ovat täytetyt. Tämä todistus, jonka toimivaltainen laitos antaa, osoittaa tarvittaessa erityisesti enimmäisajan, jolta luontoisetuuksia voidaan toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaisesti myöntää. Tällaisessa tapauksessa 1, 2 ja 3 kohtaa ei sovelleta.

5. Täytäntöönpanoasetuksen 17 artiklan 6, 7 ja 9 kohdan säännöksiä sovelletaan vastaavasti.

6. Edellä 1 kohdassa tehdyn oletuksen perusteella annetut luontoisetuudet korvataan kuten asetuksen 36 artiklan 1 kohdassa on säädetty.

21 artikla

Luontoisetuudet oleskeltaessa muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa - Muut palkatut työntekijät kuin ne, joihin sovelletaan täytäntöönpanoasetuksen 20 artiklan säännöksiä, tai itsenäiset ammatinharjoittajat

1. Saadakseen luontoisetuuksia asetuksen 22 artiklan 1 kohdan a alakohdan i alakohdan mukaan, paitsi täytäntöönpanoasetuksen 20 artiklassa tarkoitettua tapauksessa, palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan on annettava oleskelupaikan laitokselle todistus, joka osoittaa hänen oikeutensa luontoisetuksiin. Tällainen todistus, jonka toimivaltainen laitos antaa asianomaisen henkilön pyynnöstä, jos mahdollista ennen kuin hän lähtee asuinpaikkansa jäsenvaltion alueelta, osoittaa tarvittaessa erityisesti enimmäiskauden, jolta luontoisetuuksia voidaan myöntää toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaisesti. Jos asianomainen henkilö ei toimita sanottua todistusta, oleskelupaikan laitos saa sen toimivaltaiselta laitokselta.
2. Täytäntöönpanoasetuksen 17 artiklan 6, 7 ja 9 kohdan säännöksiä sovelletaan vastaavasti.

22 artikla

Luontoisetuudet palkatuille työntekijöille tai itsenäisille ammatinharjoittajille, jotka muuttavat tai palaavat asuinvaltioonsa, sekä palkatuille työntekijöille ja itsenäisille ammatinharjoittajille, joille on annettu lupa lähteä toiseen jäsenvaltioon saamaan sairaanhoitoa

1. Saadakseen luontoisetuudet asetuksen 22 artiklan 1 kohdan b alakohdan i alakohdan mukaan palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan on toimitettava asuinpaikan laitokselle todistus, joka osoittaa, että hänellä on edelleen oikeus saada sanottuja etuuksia. Tämä todistus, jonka toimivaltainen laitos antaa, osoittaa tarvittaessa erityisesti enimmäisajan, jolta tällaisia etuuksia voidaan edelleen antaa toimi-

valtaisen valtion lainsäädännön mukaisesti. Todistus voidaan asianomaisen henkilön pyynnöstä antaa hänen lähtönsä jälkeen, jos ylivoimaisen esteen vuoksi sitä ei voitu toimittaa etukäteen.

2. Täytäntöönpanoasetuksen 17 artiklan 6, 7 ja 9 kohdan säännöksiä sovelletaan vastaavasti.

3. Edellä 1 ja 2 kohtia sovelletaan vastaavasti, kun kysymys on luontoisetuksien antamisesta asetuksen 22 artiklan 1 kohdan c alakohdan i alakohdassa tarkoitettussa tapauksessa.

23 artikla

Luontoisetuudet perheenjäsenille

Täytäntöönpanoasetuksen 21 tai 22 artiklan säännöksiä sovelletaan tapauksen mukaan vastaavasti, kun kysymys on luontoisetuksien myöntämisestä perheenjäsenille asetuksen 22 artiklan 3 kohdan säännösten mukaisesti.

Kuitenkin tapauksissa, joita tarkoitetaan asetuksen 22 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa, asuinpaikan laitosta ja perheenjäsenien asuinmaan lainsäädäntöä pidetään tapauksen mukaan toimivaltaisena laitoksena ja toimivaltaisen valtion lainsäädäntönä täytäntöönpanoasetuksen 17 artiklan 6, 7 ja 9 kohtaa, 21 artiklaa ja 22 artiklaa sovellettaessa.

24 artikla

Rahaetuudet palkatuille työntekijöille tai itsenäisille ammatinharjoittajille oleskeltaessa muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa

Täytäntöönpanoasetuksen 18 artiklan säännöksiä sovelletaan vastaavasti, kun kysymys on rahaetuuksien saamisesta asetuksen 22 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohdan mukaan. Noudattaen, mitä työkyvyttömyystodistuksen toimittamisvelvollisuudesta on säädetty, jäsenvaltion alueella oleskelevalta palkatulta työntekijältä tai itsenäiseltä ammatinharjoittajalta, joka ei työskentele tai harjoita siellä ammattitoimintaa, ei vaadita antamaan työskentelyn lakkaamista koskevaa tiedoksiantoa, jota tarkoitetaan täytäntöönpanoasetuksen 18 artiklan 1 kohdassa.

Asetuksen 23 artiklan 3 kohdan täytäntöönpano

25 artikla

Rahaetuuksien laskemisessa huomioon otettavia perheenjäseniä koskeva todistus

1. Saadakseen etuuksia asetuksen 23 artiklan 3 kohdan säännösten mukaisesti palkattu työntekijä tai itsenäinen

ammattiharjoittaja toimittaa muun jäsenvaltion kuin laitoksen sijaintipaikan jäsenvaltion alueella asuvia perheenjäseniään koskevan todistuksen toimivaltaiselle laitokselle.

2. Tämän todistuksen antaa perheenjäsenen asuinpaikan laitos.

Se on voimassa 12 kuukautta antopäivästä. Se voidaan uudistaa; tällaisessa tapauksessa se on voimassa uudistamispäivästä alkaen.

Sen, jonka etua asia koskee, on annettava välittömästi toimivaltaiselle laitokselle tieto kaikista tapahtumista, jotka tekevät tarpeelliseksi sanotun todistuksen muuttamisen. Tällainen muutos tulee voimaan tuollaisen tapahtuman päivänä.

3. Edellä 1 kohdassa säädetyn todistuksen sijasta toimivaltaisen laitoksen voi vaatia sitä, jonka etua asia koskee, toimittamaan muun jäsenvaltion kuin laitoksen sijaintipaikan jäsenvaltion alueella asuvista perheenjäsenistään askettain annetut henkilötiedot koskevat asiakirjat.

Asetuksen 25 artiklan 1 kohdan täytäntöönpano

26 artikla

Etudet työttömille, jotka lähtevät muuhun jäsenvaltioon kuin toimivaltaiseen valtioon tarkoituksenaan hakea siellä työtä

1. Saadakseen raha- ja luontoisetuudet asetuksen 25 artiklan 1 kohdan mukaan itselleen ja perheenjäsenilleen työttömän on toimitettava toimivaltaiselta sairausvakuutuksen laitokselta ennen lähtöään hakemansa todistus sairausvakuutuslaitokselle paikassa, johon hän on lähtenyt. Jos työtön ei toimita sanottua todistusta, sen paikan laitos, johon hän on lähtenyt, saa sen toimivaltaiselta laitokselta.

Tässä todistuksessa on todistettava oikeus sanottuihin etuuksiin asetuksen 69 artiklan 1 kohdan a alakohdassa asetettujen edellytysten mukaan; siinä on osoitettava tällaisen oikeuden kesto ottaen huomioon asetuksen 69 artiklan 1 kohdan c alakohdan säännökset, ja siinä on osoitettava sairausvakuutuksen kautta annettavien rahaetuuksien määrä edellä mainittuna aikana, työkyvyttömyyden tai tarvittaessa sairaalahoidon yhteydessä.

2. Sen paikan työttömyysvakuutuslaitos, johon työtön on lähtenyt, tarkistaa täytäntöönpanoasetuksen 83 artiklassa tarkoitettua todistuksen jäljennöksestä, joka lähetetään saman paikan sairausvakuutuslaitokselle, että asetuksen 69 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetty edellytykset ovat täyttyneet ja määrittää päivämäärän, jolloin ne ovat täyttyneet ja päivämäärän, josta lähtien työtön saa työttömyysvakuutusetuksia toimivaltaisen laitoksen kustannuksella.

Tämä todistus on voimassa asetuksen 69 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetyn ajan niin kauan kuin edellytykset täyttyvät. Sen paikan työttömyysvakuutuslaitoksen, johon työtön on lähtenyt, on kolmen päivän kuluessa ilmoitettava sanotulle sairausvakuutuslaitokselle, jos edellytykset eivät enää täyty.

3. Täytäntöönpanoasetuksen 17 artiklan 6, 7 ja 9 kohdan säännöksiä sovelletaan vastaavasti.

4. Saadaksean rahaetuksia, joista säädetään toimivaltaisen valtion lainsäädännössä, työttömän on kolmen päivän kuluessa esitettävä työkyvyttömyyttä koskeva todistus, jonka on antanut häntä hoitanut lääkäri, sen paikan sairausvakuutuslaitokselle, johon hän on lähtenyt. Hänen on ilmoitettava myös päivämäärä, johon saakka hän on saanut sairausvakuutusetuksia, ja osoitteensa siinä maassa, jossa hän on.

5. Sen paikan sairausvakuutuslaitos, johon työtön on lähtenyt, antaa kolmen päivän kuluessa tiedoksi päivämäärän, jolloin työkyvyttömyys alkoi ja päättyi, toimivaltaiselle sairausvakuutuslaitokselle ja toimivaltaiselle työttömyysvakuutuslaitokselle sekä laitokselle, jossa työtön on rekisteröity työnhakijana.

6. Sen paikan asetuksen 25 artiklan 4 kohdassa määritellyissä tapauksissa sairausvakuutuslaitoksen, johon työtön on lähtenyt, on ilmoitettava toimivaltaiselle sairausvakuutuslaitokselle ja toimivaltaiselle työttömyysvakuutuslaitokselle katsovansa, että edellytykset sen kauden pidentämiselle, jolta raha- ja luontoisetuusia voidaan myöntää, ovat täyttyneet sekä ilmoitettava perusteet käsitykselleen ja liitettävä ilmoitukseen, jonka se lähettää toimivaltaiselle sairausvakuutuslaitokselle, tutkineelta lääkäriltä potilaan tilasta saatu yksityiskohtainen lausunto, joka osoittaa todennäköisen kauden, jonka aikana asetuksen 25 artiklan 4 kohdan soveltamisen edellytykset ovat olemassa.

Toimivaltainen sairausvakuutuslaitos tekee sen jälkeen päätöksen sen kauden jatkamisesta, jolta etuusia voidaan myöntää sairaalle työttömälle.

7. Täytäntöönpanoasetuksen 18 artiklan 2, 3, 4, 5, 6, 8 ja 9 kohdan säännöksiä sovelletaan vastaavasti.

Asetuksen 25 artiklan 3 kohdan täytäntöönpano

27 artikla

Luontoisetuudet työttömän perheenjäsenille asuttaessa muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa

Täytäntöönpanoasetuksen 17 artiklan säännöksiä sovelletaan vastaavasti, kun kysymys on luontoisetuusten myöntämisestä työttömän perheenjäsenille ja tällaiset perheenjäsenet asuvat muun jäsenvaltion kuin toimivaltaisen valtion alueella. Täytäntöönpanoasetuksen 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu todistettu selvitys on esitettävä, kun asetuksen 69 artiklan 1 kohdan säännösten mukaan etuusia saavan palkatun työntekijän perheenjäsenet rekisteröityvät. Tämä todistus on voimassa ajan, jolta etuusia voidaan myöntää asetuksen 69 artiklan 1 kohdan mukaan.

Asetuksen 26 artiklan täytäntöönpano

28 artikla

Luontoisetuudet eläkkeenhakijoille ja heidän perheenjäsenilleen

1. Saadaksean luontoisetuusia asetuksen 26 artiklan 1 kohdan mukaan asuinvaltionsa alueella, hakijan ja hänen perheenjäsenensä on rekisteröidyttävä asuinpaikan laitoksessa toimittamalla todistus, josta ilmenee, että hänellä on toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan oikeus sanottuihin etuuksiin itselleen ja perheenjäsenilleen. Tämän todistuksen antaa sen toisen jäsenvaltion laitos, joka on vastuussa luontoisetuusten suorittamisesta.

2. Asuinpaikan laitos ilmoittaa todistuksen antaneelle laitokselle jokaisesta rekisteröinnistä, joka on tapahtunut 1 kohdan mukaisesti.

Asetuksen 28 ja 28 a artiklan täytäntöönpano**29 artikla**

Luontoisetuudet eläkeläisille ja heidän perheenjäsenilleen, jotka eivät asu siinä jäsenvaltiossa, jonka lainsäädännön mukaan he saavat eläkettä ja heillä on oikeus etuuksiin

1. Saadakseen luontoisetuuksia asetuksen 28 artiklan 1 kohdan ja 28 a artiklan mukaan asuinvaltionsa alueella, eläkeläisen ja hänen perheenjäsenensä on rekisteröidyttävä asuinpaikan laitoksessa toimittamalla todistus, josta ilmenee, että hänellä on oikeus sanottuihin etuuksiin itselleen ja perheenjäsenilleen sen lainsäädännön mukaan tai jonkin sellaisen lainsäädännön mukaan, jonka mukaan eläke maksetaan.

2. Tämän todistuksen antaa eläkeläisen pyynnöstä laitos tai yksi laitoksista, jotka vastaavat eläkkeen maksamisesta tai tarvittaessa laitos, jolla on toimivalta määrätä oikeudesta luontoisetuuksiin, niin pian kuin eläkeläinen täyttää tällaisia etuuksia koskevan oikeuden saamiseksi asetetut edellytykset. Jos eläkeläinen ei toimita todistusta, asuinpaikan laitos saa sen laitokselta tai laitoksilta, jotka vastaavat eläkkeen maksamisesta tai tarvittaessa laitokselta, joka on toimivaltainen antamaan tällaisen todistuksen. Odottaessaan todistuksen saamista, asuinpaikan laitos voi hyväksymänsä kirjallisen aineiston perusteella rekisteröidä eläkeläisen ja hänen perheenjäsenensä väliaikaisesti. Tämä rekisteröinti velvoittaa luontoisetuuksien maksamisesta vastaavaa laitosta vain, jos tämä viimeksi mainittu laitos on antanut todistuksen, josta säädetään 1 kohdassa.

3. Asuinpaikan laitos ilmoittaa laitokselle, joka on antanut 1 kohdassa edellytetyn todistuksen, jokaisesta rekisteröinnistä, joka on tehty sanotun kohdan säännösten mukaisesti.

4. Tehtäessä luontoisetuuksia koskeva hakemus asuinpaikan laitokselle on esittämällä kuitti tai kantalipuke viimeisestä rahasuorituksesta todistettava, että eläkeläisellä on vielä oikeus eläkkeeseen.

5. Eläkeläisen tai hänen perheenjäsenensä on ilmoitettava asuinpaikan laitokselle kaikista tilanteestaan tapahtuvista muutoksista, jotka saattavat muuttaa heidän oikeuttaan luontoisetuuksiin, erityisesti kaikista eläkkeen keskeytyksistä

tai peruutuksista tai asuinpaikkansa muuttumisesta. Eläkkeestä vastaava laitos ilmoittaa myös eläkeläisen asuinpaikan laitokselle kaikista tällaisista muutoksista.

6. Hallintotoimikunta määrää, sikäli kuin on tarpeen, menettelyyn, jolla luontoisetuuksien maksamisen kustannuksista vastaava laitos määrätään asetuksen 28 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetuissa tapauksessa.

Asetuksen 29 artiklan täytäntöönpano**30 artikla**

Luontoisetuudet perheenjäsenille, jotka asuvat muussa jäsenvaltiossa kuin valtiossa, jossa eläkeläinen asuu

1. Saadakseen luontoisetuuksia asetuksen 29 artiklan 1 kohdan mukaisesti asuinvaltion alueella, perheenjäsenen on rekisteröidyttävä asuinpaikan laitoksessa toimittamalla tämän laitoksen soveltaman lainsäädännön vaatima kirjallinen näyttö tällaisten etuuksien myöntämiseksi eläkeläisen perheenjäsenille sekä todistus, josta ilmenee, että eläkeläisellä on oikeus saada luontoisetuuksia itselleen ja perheenjäsenilleen. Tämä todistus, jonka antaa eläkeläisen asuinpaikan laitos, on voimassa niin kauan kuin perheenjäsenen asuinpaikan laitokselle ei anneta tiedoksi sen peruuttamista. Jos kuitenkin Ranskan laitos on antanut sanotun todistuksen, se pysyy voimassa vain 12 kuukautta antamispäivästä ja se on uudistettava vuosittain.

2. Tehdessään luontoisetuuksia koskevaa hakemusta, perheenjäsenen on toimitettava asuinpaikkansa laitokselle 1 kohdassa tarkoitettu todistus, jos tämän laitoksen soveltama lainsäädäntö edellyttää, että tällaisen hakemuksen mukana on oltava näyttö oikeudesta eläkkeeseen.

3. Eläkeläisen asuinpaikan laitos ilmoittaa perheenjäsenen asuinpaikan laitokselle eläkkeen keskeyttämisestä tai peruuttamisesta ja kaikista eläkeläisen asuinpaikan muutoksista. Perheenjäsenen asuinpaikan laitos voi milloin tahansa pyytää eläkeläisen asuinpaikan laitokselta mitä tahansa tietoa, joka koskee oikeutta luontoisetuuksiin.

4. Perheenjäsenten on ilmoitettava asuinpaikkansa laitoksille kaikista tilanteestaan tapahtuneista muutoksista, jotka saattavat muuttaa heidän oikeuttaan luontoisuuksiin, erityisesti asuinpaikan muuttamisesta.

Asetuksen 31 artiklan täytäntöönpano

31 artikla

Luontoisetuudet eläkeläisille ja heidän perheenjäsenilleen, jotka oleskelevat muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa on heidän asuinpaikkansa

1. Saadakseen luontoisuuksia asetuksen 31 artiklan mukaisesti eläkeläisen on toimitettava oleskelupaikan laitokselle todistus, josta ilmenee, että hänellä on oikeus sanottuihin etuuksiin. Tässä todistuksessa, jonka antaa eläkeläisen asuinpaikan laitos, jos mahdollista ennen kuin hän lähtee sen jäsenvaltion alueelta, jossa hän asuu, on osoitettava tarvittaessa erityisesti enimmäisaika, jolta luontoisuuksia voidaan myöntää sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti. Jos eläkeläinen ei toimita sanottua todistusta, oleskelupaikan laitos saa sen asuinpaikan laitokselta.

2. Täytäntöönpanoasetuksen 17 artiklan 6, 7 ja 9 alakohdan säännöksiä sovelletaan vastaavasti. Tällaisessa tapauksessa eläkeläisen asuinpaikan laitosta pidetään toimivaltaisena laitoksena.

3. Edellä 1 ja 2 kohdan säännöksiä sovelletaan vastaavasti, kun kysymys on luontoisuuksien myöntämisestä asetuksen 31 artiklassa tarkoitetuille perheenjäsenille.

Asetuksen 35 artiklan 1 kohdan täytäntöönpano

32 artikla

Laitos, johon kaivostyöntekijät ja vastaavien yritysten työntekijät ja heidän perheenjäsenensä voivat toimittaa hakemuksen oleskellessaan tai asuessaan muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa

1. Asetuksen 35 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ja jos oleskelu- tai asuinmaassa sairaus- tai äitiysvakuutusjärjestelmän mukaan annettavat etuudet, jotka koskevat ruumiillisen työn tekijöitä terästeollisuudessa, vastaavat kaivostyöntekijöille ja samanlaisissa yrityksissä työskenteleville työntekijöille tarkoitusta erityisjärjestelmästä annettavia etuuksia, viimeksi

mainittuun ryhmään kuuluvat työntekijät ja heidän perheenjäsenensä voivat toimittaa hakemuksensa lähimpään laitokseen sen jäsenvaltion alueella, jossa he oleskelevat tai asuvat, täsmennettynä täytäntöönpanoasetuksen liitteessä III, vaikka viimeksi mainittu on terästeollisuuden ruumiillisen työntekijöihin sovellettavan järjestelmän laitos, joka silloin on velvollinen suorittamaan tällaiset etuudet.

2. Jos kaivostyöntekijöiden ja samanlaisissa yrityksissä työskentelevien työntekijöiden erityisjärjestelmistä annettavat etuudet ovat edullisempia, tällaiset työntekijät tai heidän perheenjäsenensä saavat valita, toimittavatko he hakemuksensa tämän järjestelmän hallinnosta vastaavalle laitokselle tai lähimmälle sellaiselle laitokselle, joka heidän oleskelu- tai asuinpaikkansa jäsenvaltion alueella soveltaa terästeollisuuden ruumiillisen työn tekijöiden järjestelmää. Viimeksi mainitussa tapauksessa kyseisen laitoksen on kiinnitettävä sen henkilön huomio, jonka etua asia koskee, siihen seikkaan, että kääntymällä edellä mainitun erityisjärjestelmän hallinnosta vastaavan laitoksen puoleen hän saa edullisemmat etuudet; sen täytyy edelleen ilmoittaa hänelle tällaisen laitoksen nimi ja osoite.

Asetuksen 35 artiklan 2 kohdan täytäntöönpano

32 a artikla

Tiettyihin itsenäisiin ammatinharjoittajiin sovellettavat erityisjärjestelmät

Liitteessä II luetellaan järjestelmä tai järjestelmät, joita tarkoitetaan asetuksen 35 artiklan 2 kohdassa.

Asetuksen 35 artiklan 4 kohdan täytäntöönpano

33 artikla

Sen kauden huomioon ottaminen, jolta etuuksia on jo annettu toisen jäsenvaltion laitoksesta

Sovellettaessa asetuksen 35 artiklan 4 kohtaa jäsenvaltion laitos, jonka tulee antaa etuudet, voi pyytää toisen jäsenvaltion laitosta antamaan sille tietoja kaudesta, jolta viimeksi mainittu laitos on jo antanut etuuksia saman sairaus- tai äitiystapauksen vuoksi.

Jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen korvaamat kustannukset, jotka ovat syntyneet toisessa jäsenvaltiossa oleskelun aikana

34 artikla

1. Jos palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan oleskelun aikana muun jäsenvaltion kuin toimivaltaisen valtion

alueella ei ole mahdollista täyttää täytäntöönpanoasetuksen 20 artiklan 1 ja 4 kohdassa ja 21, 23 ja 31 artiklassa säädettyjä muodollisuuksia, hänen kustannuksensa korvataan toimivaltaisesta laitoksesta hänen hakemuksestaan oleskelupaikan laitoksen soveltamien korvausmäärien mukaisesti.

2. Oleskelupaikan laitoksen on annettava toimivaltaisen laitoksen pyynnöstä välttämättömät tiedot näistä määristä.

Jos oleskelupaikan laitos ja toimivaltainen laitos ovat sitoutuneet sopimukseen, joka edellyttää, että joko korvauksia ei suoriteta lainkaan tai että etuuksien korvaaminen tapahtuu kertaosoituksena asetuksen 22 artiklan 1 kohdan a alakohdan i alakohdan ja 31 artiklan mukaisesti, oleskelupaikan laitos on lisäksi velvollinen siirtämään toimivaltaiselle laitokselle sille, jonka etua asia koskee, korvattava määrä 1 kohdan säännösten mukaisesti.

3. Jos kysymys on suurista kustannuksista, toimivaltainen laitos voi maksaa sille, jonka etua asia koskee, asianmukaisen ennakon niin pian kuin tämä henkilö toimittaa sanotulle laitokselle korvausta koskevan hakemuksen.

3 LUKU

TYÖKYVYTTÖMYYS, VANHUUS JA KUOLEMA (ELÄKKEET)

Etuuksia koskevien hakemusten toimittaminen ja käsittely

35 artikla

Työkyvyttömyysetuuksia koskevat hakemukset, jos palkattuun työntekijään tai itsenäiseen ammatinharjoittajaan on sovellettu yksinomaan asetuksen liitteessä IV mainittua lainsäädäntöä ja tapauksessa, jota tarkoitetaan asetuksen 40 artiklan 2 kohdassa

1. Saadaksean etuuksia asetuksen 37, 38 ja 39 artiklan mukaan, asetuksen 40 artiklan 2 kohdassa, 41 artiklan 1 kohdassa ja 42 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut tapaukset mukaan lukien, palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan on toimitettava hakemus joko sen jäsenvaltion laitokselle, jonka lainsäädännön alainen hän oli sen tapahtuman aikana, jolloin kyvyttömyys työhön ja sitä seuraava työkyvyttömyys tai tällaisen työkyvyttömyyden paheneminen tapahtui, tai asuinpaikan laitokselle, joka toimittaa hakemuksen edelleen ensiksi mainitulle laitokselle ilmoittaen päivämäärän, jona se toimitettiin; tätä päivämäärää pidetään hakemuksen toimituspäivänä ensiksi mainitulle laitokselle. Kuitenkin jos sairausvakuutuksen rahaetuksia on myönnetty, on päivä, jolloin

tällaisten rahaetuksien suorittaminen lakkaa, pidettävä tarvittaessa päivänä, jolloin eläkehakemus on esitetty.

2. Asetuksen 41 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettussa tapauksessa se laitos, jossa palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja viimeksi oli vakuutettu, antaa sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti sille maksettavaksi kuuluvien etuuksien määrästä ja suorituspäivästä tiedon laitokselle, joka alunperin oli vastuussa etuuksien maksamisesta. Tästä päivästä alkaen työkyvyttömyyden pahenemista edeltävät etuudet peruutetaan tai vähennetään määrään, joka ei ole suurempi kuin asetuksen 41 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu lisä.

3. Edellä 2 kohdan säännöksiä ei sovelleta asetuksen 41 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettussa tapauksessa. Tässä tapauksessa se laitos, jossa hakija viimeksi oli vakuutettu kääntyy Alankomaiden laitoksen puoleen varmistaa tälle laitokselle maksettavaksi kuuluvan määrän.

36 artikla

Vanhuus- ja jälkeenjääneiden etuuksia (orvonetuuksia lukuun ottamatta) ja työkyvyttömyysetuuksia koskevat hakemukset tapauksissa, joita ei tarkoiteta täytäntöönpanoasetuksen 35 artiklassa

1. Saadaksean etuuksia asetuksen 40 – 51 artiklan mukaan, lukuun ottamatta täytäntöönpanoasetuksen 35 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa, sen, jonka etua asia koskee, on toimitettava hakemus asuinpaikan laitokselle sen menettelyn mukaisesti, josta tämän laitoksen soveltamassa lainsäädännössä säädetään. Jos palkattuun työntekijään tai itsenäiseen ammatinharjoittajaan ei ole sovellettu tätä lainsäädäntöä, asuinpaikan laitos toimittaa hakemuksen sen jäsenvaltion laitokselle, jonka lainsäädännön alainen hän viimeksi oli ja ilmoittaa päivän, jona hakemus toimitettiin. Tämä päivämäärä katsotaan päiväksi, jona hakemus toimitettiin viimeksi mainitulle laitokselle.

2. Jos hakija asuu sellaisen jäsenvaltion alueella, jonka lainsäädäntöä ei ole sovellettu palkattuun työntekijään tai itsenäiseen ammatinharjoittajaan, hän voi toimittaa hakemuksensa sen jäsenvaltion laitokselle, jonka lainsäädännön alainen palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja viimeksi oli.

3. Jos hakija asuu muun kuin jäsenvaltion alueella, hänen on toimitettava hakemuksensa sen jäsenvaltion toimivaltaiselle laitokselle, jonka lainsäädännön alainen palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja viimeksi oli.

Jos hakija toimittaa hakemuksensa sen jäsenvaltion laitokselle, jonka kansalainen hän on, viimeksi mainittu toimittaa tällaisen hakemuksen edelleen toimivaltaiselle laitokselle.

4. Etuuksia koskeva hakemus, joka on lähetetty yhden jäsenvaltion laitokselle, koskee automaattisesti samanaikaista etuuden myöntämistä muiden kyseisten sellaisten jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan, joissa säädetty edellytykset hakija täyttää, paitsi jos hakija pyytää asetuksen 44 artiklan 2 kohdan mukaan sellaisen vanhuusetuuden lykkäämistä, johon hänellä olisi oikeus yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan.

37 artikla

Asiakirjat ja tiedot, jotka on liitettävä täytäntöönpanoasetuksen 36 artiklassa tarkoitettuja etuuksia koskevaan hakemukseen

Täytäntöönpanoasetuksen 36 artiklassa tarkoitettujen hakemusten toimittamista koskevat seuraavat säännöt:

- a) Hakemuksen tueksi on liitettävä vaaditut asiakirjat ja se on tehtävä lomakkeelle, josta säädetään:
 - i) sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jonka alueella hakija asuu, 36 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tapauksessa;
 - ii) sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jonka alainen palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja viimeksi oli, 36 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa;
- b) hakijan antamat tiedot on osoitettava oikeiksi virallisin asiakirjoin, jotka on liitetty hakemuslomakkeeseen tai jotka sen jäsenvaltion toimivaltainen toimielin on todistanut oikeaksi, jonka alueella hakija asuu;
- c) hakijan on ilmoitettava sikäli kuin mahdollista joko laitostai laitokset, jotka soveltavat kyseistä työkyvyttömyyden, vanhuuden tai kuolemantapauksen (eläkkeet) varalta olevaa vakuutusta jäsenvaltioissa, joissa palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on ollut vakuutettu, tai kun on kysymys palkatusta työntekijästä, se työnantaja tai ne työnantajat, joiden palveluksessa hän on työskennellyt jäsenvaltioiden alueella, esittämällä kaikki työtä koskevat todistukset, jotka hänellä ehkä on hallussaan;
- d) jos asetuksen 44 artiklan 2 kohdan mukaan hakija pyytää sellaisen vanhuusetuuden myöntämisen lykkäämistä, johon hänellä olisi oikeus yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, hänen on ilmoitettava lainsäädäntö, jonka mukaan hän hakee etuuksia.

38 artikla

Todistukset, jotka koskevat etuuden määrää määrättäessä huomioon otettavia perheenjäseniä

1. Saadakseen etuuksia asetuksen 39 artiklan 4 kohdan tai 47 artiklan 3 kohdan säännösten mukaan hakijan on toimitettava todistus perheenjäsenistään, jotka asuvat muun jäsenvaltion alueella kuin sen, missä etuuksien myöntämisestä vastuussa oleva laitos sijaitsee, lukuun ottamatta hänen lapsiaan.

Tämän todistuksen antaa perheenjäsenien asuinpaikan sairausvakuutuslaitos tai sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämä muu laitos, jonka alueella he asuvat. Täytäntöönpanoasetuksen 25 artiklan 2 kohdan toisen ja kolmannen alakohdan säännöksiä sovelletaan vastaavasti.

Edellä 1 alakohdassa säädetyn todistuksen sijasta etuuksien myöntämisestä vastaava laitos voi vaatia hakijaa toimittamaan äskettäin annetut asiakirjat muun jäsenvaltion kuin sanotun laitoksen sijaintipaikan jäsenvaltion alueella asuvien perheenjäsentensä henkilötiedoista, lukuun ottamatta hänen lapsiaan.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua tapauksessa, jos kyseisen laitoksen soveltama lainsäädäntö edellyttää, että perheenjäsenen tulisi elää eläkeläisen kanssa samassa taloudessa, on sellaisten perheenjäsenien osalta, jotka eivät täytä tätä edellytystä, osoitettava asiakirjoilla, jotka todistavat hakijan ansioiden osan säännöllisestä siirtämisestä, että he ovat kuitenkin pääasiallisesti riippuvaisia hakijasta.

39 artikla

Työkyvyttömyysetuuksia koskevien hakemusten käsittely tapauksessa, jossa palkattuun työntekijään tai itsenäiseen ammatinharjoittajaan on sovellettu yksinomaan asetuksen liitteessä IV eriteltyä lainsäädäntöä

1. Jos palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on toimittanut työkyvyttömyysetuuksia koskevan hakemuksen ja laitos toteaa, että asetuksen 37 artiklan 1 kohdan säännöksiä sovelletaan, tämä laitos saa siitä laitoksesta, jossa se, jonka etua asia koskee, oli viimeksi vakuutettu, jos tarpeellista, todistuksen hänen viimeksi mainitun laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan täyttämistään vakuutuskaudesta.

2. Vastaavasti sovelletaan 1 kohdan säännöksiä, jos on tarpeellista ottaa huomioon vakuutuskausia, jotka on aiemmin täytetty jonkin muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jotta

täytettäisiin toimivaltaisen valtion lainsäädännössä asetetut edellytykset.

3. Asetuksen 39 artiklan 3 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa laitos, joka on käsitellyt hakijan tapausta, toimittaa tätä koskevat asiakirjat laitokselle, jossa se, jonka etua asia koskee, oli viimeksi vakuutettu.

4. Täytäntöönpanoasetuksen 41 – 50 artiklaa ei sovelleta 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuun hakemusten käsittelyyn.

40 artikla

Työkyvyttömyyden asteen määrittäminen

Työkyvyttömyyden astetta määrittäessä jäsenvaltion laitoksen on otettava huomioon asiakirjat, lääkärinlausunnot ja hallinnolliset tiedot, jotka se on saanut muiden jäsenvaltioiden laitoksilta. Jokaisella laitoksella säilyy kuitenkin oikeus saattaa hakija oman valintansa mukaisen lääkärin tutkittavaksi, paitsi niissä tapauksissa, joissa sovelletaan asetuksen 40 artiklan 4 kohdan säännöksiä.

Työkyvyttömyys-, vanhuus- ja jälkeenjääneiden etuuksia koskevien hakemusten käsittely täytäntöönpanoasetuksen 36 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa

41 artikla

Käsittelyä koskevan laitoksen määrittäminen

1. Etuutta koskevat hakemukset käsitellään laitoksessa, johon ne on lähetetty tai toimitettu edelleen täytäntöönpanoasetuksen 36 artiklan säännösten mukaisesti. Tätä laitosta kutsutaan jäljempänä 'käsittelylaitokseksi'.

2. Käsittelylaitos antaa viipymättä etuuksia koskevista hakemuksista tiedon kaikille kyseisille laitoksille erityisellä lomakkeella niin, että hakemuksia voidaan käsitellä samankaltaisesti ja viivytyksettä kaikissa näissä laitoksissa.

42 artikla

Lomakkeet, joita käytetään etuuksia koskevien hakemusten käsittelyssä

1. Käsiteltävässä etuuksia koskevia hakemuksia käsittelevän laitoksen on käytettävä lomaketta, joka sisältää erityisesti selvityksen ja yhteenvedon vakuutus- tai asumiskausista, jotka palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan osalta

ovat täyttyneet kyseisten jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan.

2. Näiden lomakkeiden toimittamisella edelleen muiden jäsenvaltioiden laitoksille korvataan hakemuksen perusteluksi liitettävät asiakirjat.

43 artikla

Menettely, jota kyseiset laitokset noudattavat hakemuksen käsittelyssä

1. Käsittelevä laitos ilmoittaa lomakkeessa, josta säädetään täytäntöönpanoasetuksen 42 artiklan 1 kohdassa, vakuutus- tai asumiskaudet, jotka ovat täyttyneet sen soveltaman lainsäädännön mukaan, ja toimittaa edelleen jäljennöksen tästä lomakkeesta laitoksille, jotka huolehtivat työkyvyttömyyden, vanhuuden tai kuoleman (eläkkeet) varalta olevan vakuutuksen hallinnosta kaikissa jäsenvaltioissa, joissa palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on ollut vakuutettu, ja liittää siihen tarpeen mukaan työtodistukset, jotka hakija on esittänyt.

2. Jos vain yksi muu laitos on osallisena, tämä laitos täyttää sanotun lomakkeen ilmoittaen:

- vakuutus- tai asumiskaudet, jotka ovat täyttyneet sen soveltaman lainsäädännön mukaan;
- sen etuuden määrän, jonka hakija voisi saada yksinomaan näiden vakuutus- tai asumiskausien osalta;
- teoreettisen määrän tai niiden etuuksien todellisen määrän, jotka on laskettu asetuksen 46 artiklan 2 kohdan säännösten mukaisesti.

Lomake palautetaan näin täytettynä käsittelevälle laitokselle.

Jos oikeus etuuksiin saavutetaan ottaen huomioon vain vakuutus- tai asumiskaudet, jotka ovat täyttyneet viimeksi mainitun laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan, ja jos etuuksien määrä, joka vastaa noita kausia, voidaan määrittää viivytyksettä, kun taas laskentamenettely, jota tarkoitetaan c alakohdassa, vaatii arvion mukaan pitemmän ajan, lomake palautetaan käsittelevälle laitokselle varustettuna a ja b alakohdassa tarkoitettuun tietoon; c alakohdassa tarkoitettujen tietojen toimitetaan edelleen käsittelevälle laitokselle niin pian kuin mahdollista.

3. Jos kaksi tai useampia muita laitoksia on osallisena, on jokaisen näistä laitoksista täytettävä sanottu lomake ja ilmoitettava vakuutus- tai asumiskaudet, jotka ovat täyttyneet sen

soveltaman lainsäädännön mukaan sekä palautettava sen käsittelevälle laitokselle.

Jos oikeus etuuksiin on savutettu ottamalla huomioon vain vakuutus- tai asumiskaudet, jotka ovat täytyneet yhden tai useamman tällaisen laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan, ja jos noita kausia vastaava etuuden määrä voidaan määrätä viivytyksettä, käsittelevälle laitokselle annetaan tiedoksi samanaikaisesti tämä määrä ja vakuutus- tai asumiskaudet; jos sanotun määrän määrääminen viivästyy, käsittelevälle laitokselle annetaan tästä määrästä tieto niin pian kuin se on määrätty.

Sen jälkeen kun on saatu kaikki lomakkeet, joissa on tietoja vakuutus- tai asumiskausista ja, tapauksen mukaan, määrästä tai määristä, jotka on maksettava yhden tai useamman kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, käsittelevä laitos toimittaa jäljennöksen näistä lomakkeista täten täytettynä jokaiselle kyseessä olevalle laitokselle, joka täsmentää niihin teoreettisen määrän ja etuuksien todellisen määrän laskettuna asetuksen 46 artiklan 2 kohdan säännösten mukaisesti ja palauttaa lomakkeen käsittelevälle laitokselle.

4. Niin pian kuin käsittelevä laitos, saatuaan 2 tai 3 kohdassa tarkoitettut tiedot, toteaa, että asetuksen 40 artiklan 2 kohdan tai 48 artiklan 2 tai 3 kohdan säännöksiä olisi sovellettava, se ilmoittaa muille kyseessä oleville laitoksille vastaavasti.

5. Täytäntöönpanoasetuksen 37 artiklan d kohdassa säädettyssä tapauksessa niiden jäsenvaltioiden laitokset, joiden lainsäädännön alainen hakija on ollut, mutta joiden osalta hän on hakenut etuuksien myöntämisen lykkäämistä, ilmoittavat täytäntöönpanoasetuksen 42 artiklan 1 kohdassa säädettyssä lomakkeessa vain ne vakuutus- tai asumiskaudet, jotka hakijan osalta ovat täytyneet niiden soveltaman lainsäädännön mukaan.

44 artikla

Laitos, joka on toimivaltainen päättämään työkyvyttömyyden asteesta

1. Jollei 2 ja 3 kohdan säännöksistä muuta johdu, vain käsittelevällä laitoksella on toimivalta tehdä asetuksen 40 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu päätös, joka koskee hakijan työkyvyttömyyden astetta. Se tekee tällaisen päätöksen niin pian kuin on siinä asemassa, että se voi päättää, ottaen tapauksen mukaan huomioon asetuksen 45 artiklan säännökset, ovatko oikeutta koskevat edellytykset sen soveltaman lainsäädännön mukaan täytetyt. Se antaa tästä päätöksestä tiedon viipymättä muille kyseisille laitoksille.

2. Jos, ottaen huomioon asetuksen 45 artiklan säännökset, muut oikeutta koskevat kuin työkyvyttömyyden asteeseen liittyvät edellytykset, jotka on vahvistettu käsittelevän laitoksen soveltamassa lainsäädännössä, eivät täyty, tämä laitos antaa tästä välittömästi tiedon työkyvyttömyyden osalta toimivaltaiselle laitokselle toisessa jäsenvaltiossa, jonka lainsäädännön alainen palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja viimeksi oli. Tällä laitoksella on toimivalta päättää hakijan työkyvyttömyyden asteesta, jos sen soveltaman lainsäädännössä asetetut edellytykset oikeuden saamiseksi täytetään; se antaa viipymättä tästä päätöksestä tiedon muille kyseisille laitoksille.

3. Tietyissä tapauksissa asia saatetaan joutua toimittamaan takaisin, samojen edellytysten mukaisesti, työkyvyttömyyden osalta toimivaltaiselle laitokselle siitä jäsenvaltiosta, jonka lainsäädäntöä palkattuun työntekijään tai itsenäiseen ammatinharjoittajaan ensiksi sovellettiin.

45 artikla

Etuuksien väliaikainen maksaminen ja etuuksien ennakon maksaminen

1. Jos käsittelevä laitos toteaa, että hakijalla on oikeus etuuksiin sen soveltaman lainsäädännön mukaan turvautumatta toisten jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan täytyneisiin vakuutus- tai asumiskausiin, se maksaa tällaiset etuudet välittömästi väliaikaisesti.

2. Jos hakijalla ei ole oikeutta etuuksiin 1 kohdan mukaan, mutta täytäntöönpanoasetuksen 43 artiklan 2 tai 3 kohdan mukaisesti käsittelevälle laitokselle toimitetun tiedon perusteella ilmenee, että oikeus etuuksiin on saavutettu toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ottaen huomioon vain vakuutus- tai asumiskaudet, jotka ovat täytyneet tämän lainsäädännön mukaan, laitos, joka soveltaa sanottua lainsäädäntöä, maksaa tällaiset etuudet väliaikaisesti niin pian kuin käsittelevä laitos on ilmoittanut sille sen velvollisuudesta tehdä niin.

3. Jos 2 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa oikeus etuuksiin saavutetaan useamman kuin yhden jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ottaen huomioon vain ne vakuutus- tai asumiskaudet, jotka ovat täytyneet kunkin lainsäädännön mukaan, etuuksien maksaminen väliaikaisesti on sen laitoksen vastuulla, joka

ensiksi ilmoitti käsittelevälle laitokselle, että tällainen oikeus on; käsittelevän laitoksen velvollisuus on ilmoittaa asiasta muille kyseisille laitoksille.

4. Laitos, jonka velvollisuutena on maksaa etuudet 1, 2 tai 3 kohdan mukaan, ilmoittaa viipymättä asiasta hakijalle ja kiinnittää hänen huomiotaan nimenomaisesti toimenpiteen väliaikaiseen luonteeseen ja seikkaan, että siitä ei voi hakea muutosta.

5. Jos 1, 2 tai 3 kohdan mukaan hakijalle ei makseta mitään etuutta väliaikaisesti, mutta tiedoista käy ilmi, että oikeus on saavutettu asetuksen 46 artiklan 2 kohdan mukaan, käsittelevä laitos maksaa hänelle asianmukaisen korvattavan ennakon, jonka määrä on niin lähellä kuin mahdollista sitä määrää, joka hänelle todennäköisesti myönnetään asetuksen 46 artiklan 2 kohdan mukaan.

6. Kaksi jäsenvaltiota tai näiden valtioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia sovellettavaksi muita etuuksien maksamistapoja väliaikaisesti tapauksissa, joissa on kysymys vain näiden valtioiden laitoksista. Kaikista tällaisista tästä asiasta tehdyistä sopimuksista on toimitettava tieto hallintotoimikunnalle.

46 artikla

Etuuksien laskeminen, jos kaudet ovat päällekkäisiä

1. Etuuden teoreettisen ja todellisen määrän laskemiseksi asetuksen 46 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdan mukaisesti, sovelletaan täytäntöönpanoasetuksen 15 artiklan 1 kohdan b, c ja d alakohdassa säädettyjä sääntöjä.

Näin määrättyä todellista määrää korotetaan määrällä, joka vastaa vapaaehtoisen tai valinnaisen jatkuvan vakuutuksen kausia ja se määrätään sen lainsäädännön mukaisesti, jonka mukaan nämä vakuutuskaudet ovat täytyneet.

2. Sovellettaessa asetuksen 46 artiklan 3 kohdan säännöksiä etuuksien määriä, jotka vastaavat vapaaehtoisen tai valinnaisen jatkuvan vakuutuksen kausia, ei oteta huomioon.

47 artikla

Asetuksen 46 artiklan 3 kohdan säännöksiä soveltavien laitosten maksettavien etuuksien määrien lopullinen laskeminen

Asetuksen 46 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettussa tapauksessa käsittelevä laitos laskee ja antaa tiedoksi

kaikille kyseisille laitoksille niiden etuuksien lopullisen määrän, jotka kunkin laitoksen on myönnettävä.

48 artikla

Laitosten päätösten antaminen tiedoksi hakijalle

1. Lopulliset päätökset, jotka jokainen kyseeseen tuleva laitos on tehnyt, – ottaen tarvittaessa huomioon täytäntöönpanoasetuksen 47 artiklassa tarkoitettu tiedoksianto – toimitetaan edelleen käsittelevälle laitokselle. Jokaisessa päätöksessä on eriteltävä oikeussuojakeinot ja määräajat, jotka kyseisessä lainsäädännössä on säädetty muutoksenhauille. Saadessaan kaikki tällaiset päätökset käsittelevä laitos antaa ne tiedoksi hakijalle tämän omalla kielellä yhteenvetona esitetyssä selvityksessä, johon mainitut päätökset liitetään. Määräajat muutoksenhakua varten alkavat vasta päivästä, jolloin hakija saa yhteenvetona esitetyn selvityksen.

2. Samalla kun käsittelevä laitos toimittaa hakijalle 1 kohdassa säädetyn yhteenvetona esitetyn selvityksen, toimittaa se jäljennöksen jokaiselle kyseeseen tulevalle laitokselle liittäen siihen mukaan jäljennöksen muiden laitosten päätöksistä.

49 artikla

Etuuksien uudelleen laskeminen

1. Asetuksen 49 artiklan 2 ja 3 kohdan ja 51 artiklan 2 kohdan säännöksiä täytäntöön pantaessa sovelletaan täytäntöönpanoasetuksen 45 ja 47 artiklan säännöksiä vastaavasti.

2. Niissä tapauksissa kun on kysymys etuuden uudelleen laskemisesta, peruuttamisesta tai keskeyttämisestä, tällaisen päätöksen tehnyt laitos antaa asiasta viipymättä tiedon sille, jonka etua asia koskee, ja jokaiselle laitokselle, josta sanotulla henkilöllä on vahvistettu oikeus etuuteen, jos on tarpeellista, käsittelevän laitoksen välityksellä. Päätöksestä on eriteltävä oikeussuojakeinot ja määräajat, jotka kyseisessä lainsäädännössä on säädetty muutoksenhauille. Määräajat muutoksenhakua varten alkavat vasta päivästä, jolloin se, jonka etua asia koskee, saa päätöksen.

50 artikla

Toimenpiteet etuuksien myöntämisen nopeuttamiseksi

1. a) i) Jos palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, joka on jäsenvaltion kansalainen, on toisen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, eläkkeiden

osalta toimivaltainen laitos viimeksi mainitussa jäsenvaltiossa toimittaa rekisteröinnin hetkellä kaikkia käytössään olevia keinoja käyttäen saman jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen määräämälle toimielimelle kaiken tiedon, joka koskee sen, jonka etua asia koskee, tunnistamista sekä sanotun toimivaltaisen laitoksen nimen ja viimeksi mainitun antaman vakuutusnumeron.

- ii) Lisäksi i alakohdassa tarkoitettu toimivaltainen laitos toimittaa myös sikäli kuin se on mahdollista i alakohdan säännösten mukaan määrätyle toimielimelle kaiken muun tiedon, joka saattaa helpottaa ja nopeuttaa eläkkeiden myöntämistä.
- iii) Tällainen tieto toimitetaan hallintotoimikunnan vahvistamin edellytyksin kyseisen toimivaltaisen viranomaisen nimeämille toimielimelle.
- iv) Pantaessa i, ii ja iii alakohdan säännöksiä täyttämään, valtiottomia henkilöitä ja pakolaisia pidetään sen jäsenvaltion kansalaisina, jonka lainsäädännön alaisia he ensiksi olivat.
- b) Kyseeseen tulevat laitokset laativat sen, jonka etua asia koskee, tai sen laitoksen, jossa hän on parhaillaan vakuutettu, pyynnöstä hänen vakuutushistoriansa alkaen päivästä, joka on viimeistään yksi vuosi ennen päivää, jona hän saavuttaa eläkeiän.

2. Hallintotoimikunta määrää 1 kohdan säännösten täyttämönpanotavoista.

Hallinnolliset tarkastukset ja lääkärintarkastukset

51 artikla

1. Kun etuuksia saava henkilö, joka saa erityisesti:
- a) työkyvyttömyysetuuksia;
- b) vanhuusetuuksia, jotka on myönnetty työhön soveltumattomuuden vuoksi;
- c) vanhuusetuuksia, jotka on myönnetty vanhemmille työttömille henkilöille;
- d) vanhuusetuuksia, jotka on myönnetty ammatillisen tai kaupallisen toiminnan lopettamisen vuoksi;
- e) jälkeenjääneiden etuuksia, jotka on myönnetty työkyvyttömyyden tai työhön soveltumattomuuden vuoksi;

f) etuuksia, jotka on myönnetty sillä edellytyksellä, että saajan varat eivät ylitä määrättyä rajaa,

oleskelee tai asuu muun jäsenvaltion alueella kuin sen valtion alueella, jossa maksamisesta vastaava laitos sijaitsee, hallinnolliset tarkastukset ja lääkärintarkastukset tekee tämän laitoksen pyynnöstä etuuden saajan oleskelu- tai asuinpaikan laitos viimeksi mainitun laitoksen soveltamassa lainsäädännössä säädetyn menettelyn mukaisesti. Maksamisesta vastaavalla laitoksella säilyy kuitenkin oikeus tarkastuttaa edunsaaja itse valitsemallaan lääkärillä.

2. Jos todetaan, että 1 kohdassa tarkoitettu edunsaaja on palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja tai että hänellä etuuksia saadessaan on varoja, jotka ylittävät määrätyn rajan, oleskelu- tai asuinpaikan laitos lähettää maksamisesta vastaavalle tarkistusta tai tutkimusta pyytäneelle laitokselle kertomuksen. Tässä kertomuksessa osoitetaan erityisesti sen, jonka etua asia koskee, palkatun työskentelyn tai itsenäisen ammatinharjoittamisen luonne, niiden ansioiden tai varojen määrä, jotka hänellä on ollut viimeksi täyttyneen neljänneksen aikana, tavanomaiset ansiot, jotka saadaan samalla tasolla samassa palkatussa työssä tai itsenäisessä ammattitoiminnassa kuin missä se, jonka etua asia koskee, toimi ennen työkyvyttömäksi tulemistaan tarkastelukautena, jonka maksamisesta vastaava laitos määrää, ja tapauksen mukaan, lääketieteellisen asiantuntijan käsitys sen, jonka etua asia koskee, terveydentilasta.

52 artikla

Jos sen jälkeen, kun etuuskien saaminen on keskeytetty, se, jonka etua asia koskee, saa takaisin oikeutensa etuuksiin asuessaan toisen jäsenvaltion kuin toimivaltaisen valtion alueella, kyseiset laitokset vaihtavat kaikkea sanottujen etuuskien uudelleen suorittamisen kannalta asiaankuuluva tietoa.

Etuuskien maksaminen

53 artikla

Etuuskien maksamistapa

1. Jos maksamisesta vastaava jäsenvaltion laitos ei maksa toisen jäsenvaltion alueella asuville henkilöille, joilla on oikeus etuuksiin, heille kuuluvia etuuksia suoraan, tällaiset etuudet maksaa maksamisesta vastaavan laitoksen pyynnöstä viimeksi

mainitun jäsenvaltion yhteyselin tai sanotun edunsaajan asuinpaikan laitos sellaisen menettelyn mukaan, josta säädetään täytäntöönpanoasetuksen 54 – 58 artiklassa; jos maksamisesta vastaava laitos maksaa etuudet suoraan henkilölle, joilla on oikeus niihin, se antaa tästä seikasta tiedon asuinpaikan laitokselle. Jäsenvaltion laitoksen soveltamat maksamismenettelyt luetellaan liitteessä 6.

2. Kaksi tai useampi jäsenvaltiota tai näiden valtioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia muista menettelyistä etuuksien maksamiseksi tapauksissa, joissa noiden jäsenvaltioiden toimivaltaiset laitokset ovat ainoat kyseeseen tulevat laitokset. Kaikista sopimuksista, jotka on tehty tästä asiasta, annetaan tieto hallintotoimikunnalle.

3. Sellaisten etuuksien maksamista koskevien sopimusten määräyksiä, joita sovelletaan asetuksen voimaantuloa edeltävänä päivänä, sovelletaan edelleen edellyttäen, että ne on lueteltu liitteessä 5.

54 artikla

Tiedoksianto suoritettavien maksujen yksityiskohtaisesta aikataulusta maksavalle toimielimelle

Etuuksien maksamisesta vastaava laitos lähettää sen jäsenvaltion yhteyselimelle, jonka alueella edunsaaja asuu tai asuinpaikan laitokselle, joista käytetään jäljempänä nimitystä 'maksava toimielin', kahtena kappaleena suoritettavien maksujen yksityiskohtaisen aikataulun, jonka tulee saapua maksavalle toimielimelle viimeistään 20 päivää ennen päivämäärää, jona nuo etuudet tulevat maksettaviksi.

55 artikla

Eräntyneiden määrien maksaminen maksavan toimielimen tilille

1. Maksamisesta vastuussa oleva laitos maksaa 10 päivää ennen kuin etuudet suoritetaan sijaintipaikkansa jäsenvaltion valuutassa niihin maksuihin välttämättömän summan, jotka on määritetty täytäntöönpanoasetuksen 54 artiklassa säädettyssä aikataulussa. Maksu suoritetaan maksamisesta vastuussa olevan laitoksen sijaintipaikan jäsenvaltion keskuspankin tai muun pankin kautta tilille, joka on avattu maksavan toimielimen sijaintipaikan jäsenvaltion keskuspankin tai muun pankin nimiin, tämän toimielimen hyväksi. Maksaminen vapauttaa

kaikesta vastuusta. Maksamisesta vastuussa oleva laitos antaa samaan aikaan tiedon maksusta maksavalle toimielimelle.

2. Pankki, jonka tilille maksu on suoritettu, hyvittää maksavaa toimielintä tämän toimielimen sijaintipaikan jäsenvaltion valuutassa suorituksen vasta-arvon mukaisesti.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen pankkien nimet ja kotipaikat luetellaan liitteessä 7.

56 artikla

Eräntyneiden määrien maksaminen maksavasta toimielimestä edunsaajalle

1. Maksut, jotka on määritetty täytäntöönpanosopimuksen 54 artiklassa säädettyssä aikataulussa maksetaan edunsaajalle maksavasta toimielimestä maksamisesta vastuussa olevan laitoksen puolesta. Tällaiset maksut suoritetaan maksavan toimielimen soveltamassa lainsäädännössä säädetyn menettelyn mukaisesti.

2. Maksavan toimielimen tai mikä tahansa muun sen nimeämän toimielimen saatua tiedon oloista, jotka muodostavat perusteen etuuksien keskeyttämiseen tai peruuttamiseen, se keskeyttää kaikki maksut. Samoin on toimittava, jos edunsaaja muuttaa asuinpaikkansa toisen jäsenvaltion alueelle.

3. Maksava toimielin ilmoittaa etuuksien maksamisesta vastuussa olevalle laitokselle perusteen maksamatta jättämiselle. Edunsaajan tai hänen puolisonsa kuollessa tai lesken avioitussa uudelleen maksava toimielin antaa sanotulle laitokselle tiedoksi tämän päivämäärän.

57 artikla

Tilien selvittäminen täytäntöönpanoasetuksen 56 artiklassa tarkoitettujen maksujen osalta

1. Täytäntöönpanoasetuksen 56 artiklassa tarkoitettuja maksuja koskevat tilit selvitetään jokaisen maksukauden lopussa edunsaajille tai heidän laillisille tai valtuutetuille edustajilleen tosiasiallisesti maksettavien määrien sekä maksamattomien määrien määrittämiseksi.

2. Kokonaismäärän, joka on ilmaistu lukuina ja kirjaimina maksamisesta vastuussa olevan laitoksen sijaintipaikan

jäsenvaltion valuutassa, todistetaan vastaavan maksuja, jotka maksava toimielin on suorittanut, ja se vahvistetaan tämän toimielimen edustajan allekirjoituksella.

3. Maksava toimielin takaa, että näin määrätyt maksut ovat oikein suoritettut.

4. Ero niiden summien, jotka maksamisesta vastuussa oleva laitos on maksanut ilmaistuna laitoksen sijaintipaikan jäsenvaltion valuutassa ja niiden maksujen arvon välillä, ilmaistuna samassa valuutassa, jotka maksava toimielin on hyväksynyt, vähennetään summista, jotka maksuista vastuussa olevan laitoksen on maksettava myöhemmin samalla perusteella.

58 artikla

Etuuksien maksamisessa syntyneiden kustannusten kattaminen

Kustannukset, jotka syntyvät etuuksien maksamisesta, erityisesti posti- ja pankkikulut, voi maksava toimielin periä etuuden saajilta tämän toimielimen soveltamassa lainsäädännössä säädetyin edellytyksin.

59 artikla

Tiedoksianto edunsaajan asuinpaikan muuttamisesta

Kun yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan suoritettavien etuuksien saaja muuttaa asuinpaikkansa yhden valtion alueelta toisen valtion alueelle, hänen on annettava tästä tieto laitokselle tai laitoksille, jotka ovat vastuussa tällaisten etuuksien maksamisesta, ja maksavalle toimielimelle.

4 LUKU

TYÖTAPATURMAT JA AMMATTITAUDIT

Asetuksen 52 ja 53 artiklan täytäntöönpano

60 artikla

Luontoisetuudet asuttaessa muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa

1. Saadakseen luontoisetuuksia asetuksen 52 artiklan a kohdan mukaan palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan

on toimitettava asuinpaikan laitokselle todistus, jolla osoitetaan, että hänellä on oikeus tällaisiin luontoisetuuksiin. Tämän todistuksen antaa toimivaltainen laitos tarvittaessa työnantajan toimittamien tietojen perusteella. Sen lisäksi, jos toimivaltaisen valtion lainsäädännössä niin edellytetään, palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja toimittaa asuinpaikan laitokselle kuitenkin toimivaltaiselta laitokselta työtapaturmaa tai ammattitautia koskevan tiedonannon vastaanottamisesta. Jos se, jonka etua asia koskee, ei toimita tällaisia asiakirjoja, asuinpaikan laitos saa ne toimivaltaiselta laitokselta ja sitä ennen, se myöntää hänelle luontoisetuudet sairausvakuutuksen mukaan edellyttäen, että hän täyttää edellytykset niitä koskevan oikeuden saamiseksi.

2. Tämä todistus on voimassa, kunnes asuinpaikan laitos saa tiedon sen peruuttamisesta. Kuitenkin jos Ranskan laitos on antanut sanotun todistuksen, se on voimassa vain vuoden sen antamispäivästä alkaen, ja se on uudistettava joka vuosi.

3. Jos se, jonka etua asia koskee, on kausityöntekijä, 1 kohdassa tarkoitettu todistus on voimassa koko kausityön odotetun keston ajan, paitsi jos tänä aikana toimivaltainen laitos antaa asuinpaikan laitokselle tiedon sen peruuttamisesta.

4. Kaikkia luontoisetuusia koskevien hakemusten osalta sen, jonka etua asia koskee, on toimitettava hakemusta tukevia asiakirjoja, joita vaaditaan luontoisetuuksien myöntämiseksi hänen asuinpaikkansa jäsenvaltion lainsäädännön mukaan.

5. Sairaalahoidon osalta asuinpaikan laitos antaa toimivaltaiselle laitokselle tiedoksi sairaalaan sisäänottopäivämäärän, todennäköisen sairaalassaolon keston ja sairaalasta lähtöpäivän kolmen päivän kuluessa tultuaan asiasta tietoiseksi.

6. Asuinpaikan laitos antaa toimivaltaiselle laitokselle etukäteen tiedon kaikista päätöksistä, jotka koskevat luontoisetuuksien myöntämistä, jos todennäköiset tai todelliset kustannukset ylittävät sen kertasuorituksen, jonka hallintotoimikunta määrää ja määrääjain tarkistaa.

Toimivaltaiselle laitoksella on 15 päivän määräaika tiedon lähettämispäivästä alkaen tarvittaessa esittää vastustuksensa ja seikat, joihin tällainen vastustus perustuu; jos tämän määräajan kuluessa tällaista vastustusta ei ole ilmaistu, asuinpaikan laitos myöntää luontoisetuudet. Jos tällaiset luontoisetuudet on myönnettävä erittäin kiireellisesti, asuinpaikan laitos ilmoittaa siitä viipymättä toimivaltaiselle laitokselle.

7. Sen, jonka etua asia koskee, on ilmoitettava asuinpaikan laitokselle tilassaan tapahtuvista kaikista muutoksista, jotka todennäköisesti vaikuttaisivat hänen oikeuteensa saada luontoisetuuksia, erityisesti kaikesta palkatun työn tai itsenäisen ammatinharjoittamisen lakkaamisesta tai muutoksesta tai asuin- tai oleskelupaikan muuttumisesta. Samoin, jos se, jonka etua asia koskee, lakkaa olemasta vakuutettu tai jos hänen oikeutensa luontoisetuksiin lakkaa, toimivaltainen laitos ilmoittaa asuinpaikan laitokselle vastaavasti. Asuinpaikan laitos voi milloin tahansa pyytää toimivaltaiselta laitokselta mitä tahansa tietoa, joka liittyy sen, jonka etua asia koskee, vakuutukseen tai hänen oikeuteensa saada luontoisetuuksia.

8. Kun kyse on rajatyöntekijöistä, lääketuotteet, siteet, silmälasit ja pienet apuvälineet voidaan antaa ja laboratoriotutkimukset ja kokeet suorittaa vain sen jäsenvaltion alueella, jossa ne on määrätty tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti.

9. Kaksi jäsenvaltiota tai useampi jäsenvaltio tai näiden jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat, saatuaan hallintotoimikunnan lausunnon, sopia muista täytäntöönpanoa koskevista menettelyistä.

61 artikla

Muut rahaetuudet kuin eläkkeet asuttaessa muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa

1. Saadakseen muita rahaetuuksia kuin eläkkeitä asetuksen 52 artiklan b kohdan mukaan palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan on tehtävä hakemus kolmen päivän kuluessa työkyvyttömyyden alkamisesta asuinpaikan laitokselle ja toimitettava ilmoitus työskentelyn lopettamisesta tai, jos toimivaltaisen laitoksen tai asuinpaikan laitoksen soveltamassa lainsäädännössä niin edellytetään, työkyvyttömyyttä koskeva todistus, jonka on antanut sille, jonka etua asia koskee, hoitoa antanut lääkäri.

2. Jos hoitoa asuinmaassa antavat lääkärit eivät anna todistuksia työkyvyttömyydestä, sen, jonka etua asia koskee, on tehtävä hakemus suoraan asuinpaikan laitokselle sen soveltamassa lainsäädännössä asetetussa määräajassa.

Tämä laitos vahvistuttaa välittömästi työkyvyttömyyden lääketieteellisesti ja huolehtii siitä, että 1 kohdassa tarkoitettu todistus laaditaan. Tällaisessa todistuksessa ilmoitetaan työkyvyttömyyden todennäköinen kesto ja se toimitetaan edelleen toimivaltaiselle laitokselle viipymättä.

3. Niissä tapauksissa, joissa 2 kohtaa ei sovelleta, asuinpaikan laitos huolehtii siitä, että niin pian kuin mahdollista ja joka tapauksessa kolmen päivän kuluessa siitä päivästä, jona se, jonka etua asia koskee, teki sille hakemuksen, häntä koskeva lääketieteellinen tutkimus suoritetaan ikään kuin hänet olisi vakuutettu tässä laitoksessa. Tutkivan lääkärin lausunnossa ilmoitetaan erityisesti työkyvyttömyyden todennäköinen kesto, ja se toimitetaan edelleen asuinpaikan toimivaltaiselle laitokselle kolmen päivän kuluessa tämän tutkimuksen suorittamisesta.

4. Asuinpaikan laitos suorittaa tämän jälkeen lisäksi tarvittavat hallinnolliset tarkastukset tai lääkärintarkastukset sen, jonka etua asia koskee, osalta niin kuin hänet olisi vakuutettu tässä laitoksessa. Heti, jos todetaan, että se, jonka etua asia koskee, kykenee palaamaan työhön, se antaa viipymättä asianomaiselle ja vastaavasti toimivaltaiselle laitokselle tiedon asiasta sekä ilmoittaa päivän, jona kyvyttömyys työhön lakkasi. Rajoittamatta 6 kohdan soveltamista, tiedoksiantoa sille, jonka etua asia koskee, pidetään päätöksenä, joka on tehty toimivaltaisen laitoksen puolesta.

5. Toimivaltaisella laitoksella säilyy oikeus saattaa se, jonka etua asia koskee, itse välitsemansa lääkärin tarkastettavaksi.

6. Jos toimivaltainen laitos päättää evätä rahaetuudet, sen vuoksi, että se, jonka etua asia koskee, ei ole täyttänyt asuinvaltion lainsäädännössä säädettyjä muodollisuuksia tai jos se toteaa, että se, jonka etua asia koskee, kykenee palaamaan työhön, se antaa tälle tiedon päätöksestään ja lähettää samankaltaisesti jäljennöksen päätöksestä asuinpaikan laitokselle.

7. Kun se, jonka etua asia koskee, palaa työhön, hänen on annettava toimivaltaiselle laitokselle vastaavasti tieto, jos tällainen tiedoksianto vaaditaan tämän laitoksen soveltamassa lainsäädännössä.

8. Toimivaltainen laitos maksaa rahaetuudet sopivalla tavalla, etenkin kansainvälisellä maksumääräyksellä, ja se ilmoittaa asiasta asuinpaikan laitokselle ja vastaavasti sille, jonka etua asia koskee. Jos rahaetuudet maksetaan asuinpaikan laitoksesta toimivaltaisen laitoksen puolesta, viimeksi mainittu ilmoittaa sille, jonka etua asia koskee, hänen oikeuksistaan ja antaa asuinpaikan laitokselle tiedon rahaetuuksien määrästä, maksupäivistä ja enimmäisajasta, jolta ne suoritettaisiin, toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaisesti.

9. Kaksi jäsenvaltiota tai useampi jäsenvaltio tai näiden jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat, saatuaan hallintotoimikunnan lausunnon, sopia muista täytäntöönpanoa koskevista menettelyistä.

Asetuksen 55 artiklan täytäntöönpano*62 artikla***Luontoisetuudet oleskeltaessa muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa**

1. Luontoisetuusia saadakse henkilön, joka työskentelee asetuksen 14 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetussa kansainvälisessä kuljetusliikenteessä ja joka työskentelynsä kuluessa lähtee muun jäsenvaltion kuin toimivaltaisen valtion alueelle, on toimitettava niin pian kuin mahdollista oleskelupaikan laitokselle erityinen todistus, jonka on antanut työnantaja tai hänen edustajansa kuluva kalenterikuukauden aikana tai kahden kalenterikuukauden aikana, jotka edeltävät sen toimittamista. Tällaisesta todistuksesta tulee ilmetä erityisesti päivä, josta alkaen se, jonka etua asia koskee, on työskennellyt sanotun työnantajan palveluksessa, sekä toimivaltaisen laitoksen nimi ja osoite. Jos se, jonka etua asia koskee, on toimittanut tällaisen todistuksen, hänen oletetaan täyttäneen edellytykset luontoisetuusia koskevan oikeuden saavuttamiseksi. Jos se, jonka etua asia koskee, on kykenemätön ottamaan yhteyttä oleskelupaikan laitokseen ennen sairaanhoidon saamista, hän saa siitä huolimatta tällaista hoitoa esittämällä sanotun todistuksen, niin kuin hänet olisi vakuutettu tässä laitoksessa.

2. Oleskelupaikan laitos tiedustelee kolmen päivän kuluessa toimivaltaiselta laitokselta, täyttääkö se, jonka etua asia koskee, edellytykset luontoisetuusia koskevan oikeuden saavuttamiseksi. Oleskelupaikan laitos antaa luontoisetuusia, kunnes se saa vastauksen toimivaltaiselta laitokselta, mutta ei kauemmin kuin 30 päivän ajan.

3. Toimivaltainen laitos lähettää vastauksensa oleskelupaikan laitokselle 10 päivän kuluessa siitä, kun se vastaanotti tämän laitoksen pyynnön. Jos vastaus on myönteinen, toimivaltainen laitos ilmoittaa tarvittaessa enimmäisajan, jolta luontoisetuusia voidaan myöntää sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti, ja oleskelupaikan laitos jatkaa sanottujen etuuksien antamista.

4. Luontoisetuudet, jotka annetaan 1 kohdassa tehdyn oletuksen perusteella, korvataan kuten asetuksen 36 artiklan 1 kohdassa on säädetty.

5. Edellä 1 kohdassa säädetyn todistuksen sijasta, tuossa kohdassa tarkoitettu palkattu työntekijä voi toimittaa oleskelupaikan laitokselle todistuksen, josta säädetään 6 kohdassa.

6. Saadakse luontoisetuusia asetuksen 55 artiklan 1 kohdan a alakohdan i alakohdan mukaan, 1 kohdassa tehtyä

oletusta lukuun ottamatta, palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan on toimitettava oleskelupaikan laitokselle todistus siitä, että hänellä on oikeus luontoisetuuksiin. Tällaisesta todistuksesta, jonka toimivaltainen laitos antaa, jos mahdollista ennen kuin henkilö lähtee asuinpaikkansa jäsenvaltion alueelta, tulee tarvittaessa erityisesti ilmetä enimmäisaika, jolta luontoisetuusia voidaan myöntää toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaisesti. Jos se, jonka etua asia koskee, ei toimita sanottua todistusta, oleskelupaikan laitos saa sen toimivaltaiselta laitokselta.

7. Täytäntöönpanoasetuksen 60 artiklan 5, 6 ja 9 kohdan säännöksiä sovelletaan vastaavasti.

63 artikla

Luontoisetuudet palkatuille työntekijöille tai itsenäisille ammatinharjoittajille, jotka muuttavat asuinpaikkansa tai palaavat asuinmaahansa sekä palkatuille työntekijöille tai itsenäisille ammatinharjoittajille, joille on annettu lupa lähteä toisen jäsenvaltion alueelle saamaan sairaanhoitoa

1. Saadakse luontoisetuusia asetuksen 55 artiklan 1 kohdan b alakohdan i alakohdan mukaan palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan on toimitettava asuinpaikan laitokselle todistus, josta ilmenee, että hänellä on oikeus edelleen saada sanottuja etuuksia. Tästä toimivaltaisen laitoksen antamasta todistuksesta tulee erityisesti tarvittaessa ilmetä enimmäisaika, jolta tällaisia etuuksia voidaan edelleen antaa toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaisesti. Todistus voidaan sen pyynnöstä, jonka etua asia koskee, antaa hänen lähtönsä jälkeen, jos ylivoimaisen esteen vuoksi sitä ei voitu tehdä etukäteen.

2. Täytäntöönpanoasetuksen 60 artiklan 5, 6 ja 9 kohdan säännöksiä sovelletaan vastaavasti.

3. Edellä 1 ja 2 kohtaa sovelletaan vastaavasti, kun kysymys on luontoisetuuksien antamisesta tapauksessa, jota tarkoitetaan asetuksen 55 artiklan 1 kohdan c alakohdan i alakohdassa.

64 artikla

Muut rahaetuudet kuin eläkkeet oleskeltaessa muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa

Täytäntöönpanoasetuksen 61 artiklan säännöksiä sovelletaan vastaavasti, kun kysymys on muiden rahaetuuksien kuin eläkkeiden saamisesta asetuksen 55 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohdan mukaan. Ottaen huomioon velvollisuus jättää työkyvyttömyyttä koskeva todistus, palkattua työntekijää

tai itsenäistä ammatinharjoittajaa, joka oleskelee jäsenvaltion alueella harjoittamatta ammatillista tai kaupallista toimintaa siellä, ei vaadita toimittamaan työskentelyn lopettamista koskevaa tiedonantoa, jota tarkoitetaan täytäntöönpanoasetuksen 61 artiklan 1 kohdassa.

Asetuksen 52 - 56 artiklan täytäntöönpano

65 artikla

Ilmoitukset, tutkimukset ja tietojen vaihto laitosten välillä, kun kysymys on muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa jäsenvaltiossa sattuneesta tapaturmasta tai saadusta ammattitaidusta

1. Jos tapaturma on sattunut tai ammattitauti on todettu ensimmäistä kertaa muun jäsenvaltion kuin toimivaltaisen valtion alueella, ilmoitus tapaturmasta tai ammattitaidusta on tehtävä toimivaltaisen valtion lainsäädännön säännösten mukaisesti, sanotun kuitenkin rajoittamatta sen jäsenvaltion alueella voimassa olevien säännösten soveltamista, jossa tapaturma sattui tai ammattitauti ensimmäistä kertaa todettiin, ja jotka tällaisessa tapauksessa jäävät sovellettaviksi. Tämä ilmoitus lähetetään toimivaltaiselle laitokselle ja jäljennös lähetetään asuinpaikan laitokselle tai oleskelupaikan laitokselle.

2. Sen jäsenvaltion laitos, jonka alueella työtapaturma sattui tai jossa ammattitauti ensimmäistä kertaa todettiin, toimittaa edelleen toimivaltaiselle laitokselle kahtena kappaleena tällä alueella tehdyn lääkärintodistuksen ja kaiken asiaan kuuluvan tiedon, jota viimeksi mainittu laitos pyytää.

3. Jos sellaisesta tapaturmasta, joka on sattunut matkustettaessa muun jäsenvaltion kuin toimivaltaisen valtion alueella, on aihetta tehdä tutkimus ensiksi mainitun jäsenvaltion alueella, toimivaltainen laitos voi nimetä tätä tehtävää varten tutkijan ja ilmoittaa tästä tuon jäsenvaltion viranomaisille. Nämä viranomaiset avustavat sanottua tutkijaa, erityisesti nimeämällä henkilön avustamaan häntä tutkittaessa virallisia kertomuksia ja muita tapaturmaan liittyviä asiakirjoja.

4. Hoidon päättyessä yksityiskohtainen kertomus toimitetaan edelleen toimivaltaiselle laitokselle yhdessä niiden lääkärintodistusten kanssa, jotka koskevat tapaturman tai taudin pysyviä seurauksia sekä erityisesti sen, jonka etua asia koskee, nykyistä

tilaa sekä toipumista vammoista ja niiden parantumista. Asiamukaiset maksut maksaa asuinpaikan laitos tai oleskelupaikan laitos, tapauksen mukaan, laitoksen soveltaman taksan mukaisesti ja toimivaltaisen laitoksen kustannuksella.

5. Toimivaltainen laitos antaa pyynnöstä tiedon, tapauksen mukaan, asuinpaikan laitokselle tai oleskelupaikan laitokselle päätöksestä, jossa määritellään päivä, jona vammoista on toivuttu tai ne ovat parantuneet, sekä tarpeen mukaan eläkkeen myöntämistä koskevasta päätöksestä.

66 artikla

Tapaturman tai taudin ammatillista luonnetta koskevat riidat

1. Jos asetuksen 52 artiklassa tai 55 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa toimivaltainen laitos kiistää sellaisen lainsäädännön soveltamisen, joka koskee työtapaturmaa tai ammattitauetta, sen on annettava viipymättä asiasta tieto asuinpaikan laitokselle tai oleskelupaikan laitokselle, joka antaa luontoisetuuksia; näiden etuuksien katsotaan sen jälkeen tulevan sairausvakuutuksesta ja niiden antamista jatketaan siten, edellyttäen, että täytäntöönpanoasetuksen 20 ja 21 artiklassa tarkoitettujen todistukset esitetään.

2. Mikäli asiassa on tehty lopullinen päätös, toimivaltainen laitos antaa viipymättä asiasta tiedon asuinpaikan laitokselle tai oleskelupaikan laitokselle, joka on suorittanut luontoisetuudet. Jos kysymyksessä ei ole työtapaturma tai ammattitauti, tämä laitos jatkaa sanottujen luontoisetuuksien antamista sairausvakuutuksesta, jos palkatulla työntekijällä tai itsenäisellä ammatinharjoittajalla on niihin oikeus. Muissa tapauksissa sen, jonka etua asia koskee, sairausvakuutuksesta saamia luontoisetuuksia pidetään työtapaturma- tai ammattitautietuuksina.

Asetuksen 57 artiklan täytäntöönpano

67 artikla

Menettely tapauksessa, jossa altistus ammattitautiin on tapahtunut useassa jäsenvaltiossa

1. Asetuksen 57 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tapauksessa ilmoitus ammattitaidusta toimitetaan edelleen ammattitautiin osalta joko sen jäsenvaltion toimivaltaiselle laitokselle, jonka lainsäädännön mukaan taudista kärsivä henkilö viimeksi harjoitti kyseisen taudin mahdollisesti aiheuttanutta toimintaa,

tai asuinpaikan laitokselle, joka toimittaa ilmoituksen edelleen sanotulle toimivaltaiselle laitokselle.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen laitos osoittaa, että toimintaa, joka saattoi aiheuttaa kyseisen ammattitaidin, harjoitettiin viimeksi toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, sen on toimitettava selvitys edelleen liitteenä olevine asiakirjoineen tämän jäsenvaltion vastaavalle laitokselle.

3. Jos sen jäsenvaltion laitos, jonka lainsäädännön mukaan taudista kärsivä henkilö viimeksi harjoitti kyseisen ammattitaidin mahdollisesti aiheuttanutta toimintaa, osoittaa, että tällainen henkilö tai hänen jälkeensä ei täytä tämän lainsäädännön edellytyksiä ottaen huomioon asetuksen 57 artiklan 2 kohdan ja 57 artiklan 3 kohdan a ja b alakohdan säännökset, sanottu laitos:

a) toimittaa viipymättä tiedoksiannon sen jäsenvaltion laitokselle, jonka lainsäädännön mukaan taudista kärsivä henkilö aikaisemmin harjoitti kyseisen taudin mahdollisesti aiheuttanutta toimintaa, kaikkine mukaan liitettävine asiakirjoineen samoin kuin havainnot ja kertomukset lääkärintarkastuksista, jotka ensiksi mainittu laitos järjesti, sekä jäljennöksen b alakohdassa tarkoitettua päätöksestä;

b) antaa samanaikaisesti tiedon sille, jonka etua asia koskee, päätöksestään, jossa erityisesti osoitetaan perusteet etuukseen epäämiseen, valitusperusteet ja määrääjat muutokset hakemiselle sekä päivämäärä, jona asiakirjat toimitettiin edelleen a alakohdassa tarkoitettulle laitokselle.

4. Tapaus palautetaan tarvittaessa saman menettelyn mukaisesti takaisin vastaavalle sen jäsenvaltion laitokselle, jonka lainsäädännön mukaan taudista kärsivä henkilö ensiksi harjoitti kyseisen ammattitaidin mahdollisesti aiheuttanutta toimintaa.

68 artikla

Laitosten välinen tietojen vaihto tapauksessa, jossa haetaan muutosta päätöksistä, joilla hakemukset on hylätty – Ennakoiden maksaminen tällaisen muutoksenhaun yhteydessä

1. Jos on haettu muutosta päätökseen, jolla hakemus on hylätty, ja jonka on tehnyt sen jäsenvaltion laitos, jonka lainsäädännön mukaan taudista kärsivä henkilö harjoitti toimintaa, joka saattoi aiheuttaa kyseisen ammattitaidin, tämä laitos ilmoittaa asiasta laitokselle, jolle päätöksestä on annettu tieto täytäntöönpanoasetuksen 67 artiklan 3 kohdassa säädetyn

menettelyn mukaisesti, sekä antaa sille tiedon myöhemmin tehdystä lopullisesta päätöksestä.

2. Jos oikeus etuuksiin saavutettiin viimeksi mainitun laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan ottaen huomioon asetuksen 57 artiklan 2 kohdan ja 3 kohdan a ja b alakohdan säännökset, tämä laitos maksaa ennakkoa määrän, joka määrätään tarvittaessa sen jälkeen kun on kuultu laitosta, jonka päätöksestä on haettu muutosta. Viimeksi mainittu laitos korvaa maksetun ennakon määrän, jos muutoksenhaun seurauksena sen on annettava etuudet. Tämä määrä vähennetään etuukseen kokonaismäärästä, jonka se, jonka etua asia koskee, saa.

69 artikla

(ks. 389R2332)

Asetuksen 57 artiklan 3 kohdan c alakohdan panemisessa täytäntöön sovelletaan seuraavia sääntöjä:

a) sen jäsenvaltion toimivaltainen laitos, jonka lainsäädännön mukaan rahaetuudet on asetuksen 57 artiklan 1 kohdan perusteella myönnetty, jäljempänä 'rahaetuukseen maksamisesta vastaava laitos', käyttää lomaketta, joka sisältää erityisesti selvityksen ja tiivistelmän kaikista vakuutuskausista (vanhuusvakuutus) tai asumiskausista, jotka taudista kärsivä henkilö on täyttänyt kunkin kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan;

b) rahaetuukseen maksamisesta vastaava laitos toimittaa tämän lomakkeen edelleen kaikille vanhuusvakuutuslaitoksille niissä jäsenvaltioissa, joissa sairaudesta kärsivä henkilö oli vakuutettu; kukin sanotuista laitoksista täyttää lomakkeeseen vakuutuskaudet (vanhuusvakuutus) tai asumiskaudet, jotka on täytetty sen soveltaman lainsäädännön mukaan, ja palauttaa lomakkeen rahaetuukseen maksamisesta vastaavalle laitokselle;

c) rahaetuukseen maksamisesta vastaava laitos osittaa sitten kustannukset itsensä ja muiden kyseeseen tulevien toimivaltaisten laitosten välillä; se antaa viimeksi mainituille näiden hyväksyttäväksi tiedon tällaisesta osittamisesta sekä aiheelliset lisänäytöt, erityisesti kun kysymys on myönnettyjen rahaetuukseen kokonaismäärästä ja osittamisprosenttien laskemisesta;

d) jokaisen kalenterivuoden lopussa rahaetuukseen maksamisesta vastaava laitos toimittaa jokaiselle muulle kyseeseen tulevalle toimivaltaiselle laitokselle kyseisen tilivuoden aikana maksetuista rahaetuuksista selvityksen, jossa osoitetaan a alakohdassa säädetyn osituksen mukaisesti

kullekin kuuluva määrä; kukin näistä laitoksista korvaa sille kuuluvan määrän rahaetuuksien maksamisesta vastaavalle laitokselle niin pian kuin mahdollista ja viimeistään kolmen kuukauden kuluessa.

Asetuksen 58 artiklan 3 kohdan täytäntöönpano

70 artikla

Huomioon otettavia perheenjäseniä koskeva todistus laskettaessa rahaetuuksia, mukaan lukien eläkkeet

1. Saadaksesen etuusia asetuksen 58 artiklan 3 kohdan säännösten mukaan hakija toimittaa todistuksen, joka koskee hänen muun kuin sen jäsenvaltion, jossa rahaetuuksien maksamisesta vastaava laitos sijaitsee, alueella asuvia perheenjäseniään.

Tämän todistuksen antaa perheenjäsenten asuinpaikan sairausvakuutuslaitos tai muu laitos, jonka heidän asuinvaltionsa toimivaltainen viranomais on nimittänyt. Täytäntöönpanoasetuksen 25 artiklan 2 kohdan toisen ja kolmannen alakohdan säännöksiä sovelletaan vastaavasti.

Ensimmäisessä alakohdassa säädetyin todistuksen sijasta rahaetuuksien maksamisesta vastaava laitos voi vaatia hakijaa toimittamaan äskettäin annetut asiakirjat muun jäsenvaltion kuin sanotun laitoksen sijaintivaltion alueella asuvien perheenjäsentensä henkilötiedoista.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa, jos kyseisen laitoksen soveltamassa lainsäädännössä edellytetään, että perheenjäsenen tulee asua hakijan kanssa samassa taloudessa, on sellaisten perheenjäsenten osalta, jotka eivät täytä tätä edellytystä, osoitettava asiakirjoilla, joilla todistetaan hakijan ansioiden osan säännöllisen siirtämisen perusteella, että ne ovat kuitenkin pääasiallisesti riippuvaisia hakijasta.

Asetuksen 60 artiklan täytäntöönpano

71 artikla

Ammattitautin paheneminen

1. Asetuksen 60 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa hakijan on toimitettava kaikki tieto, joka koskee kyseisen ammattitautin osalta myönnettyjä aiempia etuusia, sen jäsenvaltion laitokselle, josta hän hakee oikeutta etuuksiin.

Tämä laitos voi kääntyä minkä tahansa muun aiemmin asianosaisena olleen laitoksen puoleen saadakseen tietoja, joita se pitää tarpeellisina.

2. Asetuksen 60 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa toimivaltainen laitos, jota on vaadittu maksamaan rahaetuudet, antaa toiselle kyseeseen tulevalle laitokselle hyväksymisen saamista varten tiedon niiden kustannusten määrästä, joka on viimeksi mainitun laitoksen vastuulla taudin pahenemisen vuoksi, yhdessä asianmukaisen lisäaineiston kanssa. Jokaisen kalenterivuoden lopussa ensiksi mainittu laitos lähettää viimeksi mainitulle laitokselle selvityksen rahaetuuksista, jotka on maksettu kyseisen tilivuoden aikana, ja josta ilmenee viimeksi mainitulle laitokselle maksettavaksi kuuluva määrä; tämä korvaa sen ensiksi mainitulle laitokselle niin pian kuin mahdollista ja viimeistään kolmen kuukauden määräajan kuluessa.

3. Asetuksen 60 artiklan 2 kohdan b alakohdan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettussa tapauksessa rahaetuuksien maksamisesta vastaava laitos antaa kyseisille toimivaltaisille laitoksille niiden hyväksymisen saamista varten tiedon muutoksista, jotka on tehty aiempaan kustannusten osittamiseen, yhdessä aiheellisten perustelujen kanssa.

4. Asetuksen 60 artiklan 2 kohdan b alakohdan toisessa virkkeessä tarkoitettussa tapauksessa sovelletaan 2 kohdan säännöksiä vastaavasti.

Asetuksen 61 artiklan 5 ja 6 kohdan täytäntöönpano

72 artikla

Työkyvyttömyyden asteen määrittäminen aiemmin tai myöhemmin sattuneessa työtapaturmassa tai aiemmin tai myöhemmin todetussa ammattitaudissa

1. Työkyvyttömyyden asteen määrittämiseksi, jotta vahvistettaisiin oikeus etuuteen tai määrättäisiin tällaisen etuuden määrästä asetuksen 61 artiklan 5 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, hakijan on toimitettava sen jäsenvaltion toimivaltaiselle laitokselle, jonka lainsäädännön alainen hän oli silloin, kun työtapaturma sattui tai ammattitauti ensimmäistä kertaa todettiin, kaikki tiedot sitä ennen tai sen jälkeen sattuneista työtapaturmista tai hänen saamistaan ammattitaukeista, kun hän oli minkä tahansa muun jäsenvaltion lainsäädännön alainen, riippumatta työkyvyttömyyden asteesta, joka aiheutui noista aiemmista tai myöhemmistä tapauksista.

2. Etuutta koskevan oikeuden saavuttamiseksi ja etuuden määrän määrittämiseksi toimivaltainen laitos ottaa soveltamansa lainsäädännön mukaisesti huomioon sen työkyvyttömyyden asteen, joka on aiheutunut noista aiemmin tai myöhemmin sattuneista tapauksista.

3. Toimivaltainen laitos voi kääntyä minkä tahansa muun laitoksen puoleen, joka aiemmin tai myöhemmin oli toimivaltainen, saadakseen kaiken tiedon, jota se pitää välttämättömänä.

Kun aiempi tai myöhempi työkyvyttömyys aiheutui tapaturmasta, joka sattui, kun se, jonka etua asia koskee, oli sellaisen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jossa ei tehdä eroa työkyvyttömyyden alkuperän suhteen, aiemman tai myöhemmän työkyvyttömyyden osalta toimivaltainen laitos tai kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämä toimielin toimittaa toisen jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen pyynnöstä tietoja aiemman tai myöhemmän työkyvyttömyyden asteesta ja mahdollisuuksien mukaan kaiken tiedon, joka tekisi mahdolliseksi määrittää, oliko työkyvyttömyys seurausta tapaturmasta viimeksi mainitun jäsenvaltion laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan. Jos näin on, 2 kohdan säännöksiä sovelletaan vastaavasti.

Asetuksen 62 artiklan 1 kohdan täytäntöönpano

73 artikla

Laitokset, joiden puoleen kaivostyöntekijät ja vastaavien yritysten työntekijät voivat kääntyä oleskellessaan tai asuessaan muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa

1. Asetuksen 62 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, ja jos etuudet, jotka annetaan terästeollisuuden ruumiillisen työn tekijöiden työtapaturmia tai ammattitauteja koskevan vakuutusjärjestelmän mukaan, vastaavat oleskelu- tai asuinmaassa niitä etuuksia, joita annetaan kaivostyöntekijäin ja vastaavien yritysten työntekijöiden erityisjärjestelmästä, viimeksi mainittuun ryhmään kuuluvat voivat kääntyä lähimmän täytäntöönpanoasetuksen liitteessä 3 määritetyn laitoksen puoleen oleskelu- tai asuinpaikkansa jäsenvaltion alueella, vaikka viimeksi mainittu on terästeollisuuden ruumiillisen työn tekijöiden järjestelmää soveltava laitos; tämä laitos antaa etuudet.

2. Jos kaivostyöntekijöiden ja vastaavien yritysten työntekijöiden erityisjärjestelmän antamat etuudet ovat edullisempia, tällaiset työntekijät voivat valita, kääntyvätkö he tämän järjestelmän soveltamisesta vastuussa olevan laitoksen puoleen vai oleskelu- tai asuinpaikkansa jäsenvaltion alueella lähimmän laitoksen puoleen, joka soveltaa terästeollisuuden ruumiillisen työn tekijöiden järjestelmää. Viimeksi mainitussa tapauksessa kyseisen laitoksen on kiinnitettävä sen, jonka etua asia koskee, huomiota siihen, että kääntyessään edellä mainitun erityisjärjestelmän soveltamisesta vastaavan laitoksen puoleen, hän saa

edullisempia etuuksia; sen on edelleen ilmoitettava hänelle tällaisen laitoksen nimi ja osoite.

Asetuksen 62 artiklan 2 kohdan täytäntöönpano

74 artikla

Sen kauden huomioon ottaminen, jolta etuudet on jo annettu toisen jäsenvaltion laitoksesta

Sovellettaessa asetuksen 62 artiklan 2 kohdan säännöksiä jäsenvaltion laitos, joka on määrätty antamaan etuudet, voi pyytää toisen jäsenvaltion laitosta toimittamaan sille tietoja ajalta, jolta viimeksi mainittu laitos on jo antanut etuuksia saman työtapaturman tai ammattitaudin osalta.

Eläkehakemusten toimittaminen ja tutkiminen, lukuun ottamatta eläkkeitä asetuksen 57 artiklassa tarkoitettujen ammattitautien osalta

75 artikla

1. Saadakseen eläkkeen tai lisävastuksen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan tai hänen jälkeensä, joka asuu toisen jäsenvaltion alueella, on esitettävä hakemus joko toimivaltaiselle laitokselle tai asuinpaikan laitokselle, joka toimittaa tällaisen hakemuksen edelleen toimivaltaiselle laitokselle. Hakemuksen toimittamisessa tulee noudattaa seuraavia sääntöjä:

- hakemukseen tulee liittää perusteluiksi vaaditut asiakirjat ja se tulee tehdä toimivaltaisen laitoksen soveltamassa lainsäädännössä säädetyllä lomakkeella;
- hakijan toimittamat tiedot on osoitettava oikeiksi virallisilla asiakirjoilla, jotka on liitetty hakemuslomakkeeseen, tai hakijan asuinpaikan jäsenvaltion toimivaltaisen toimielinten on vahvistettava ne.

2. Toimivaltainen laitos ilmoittaa hakijalle päätöksestään joko suoraan tai toimivaltaisen valtion yhteyselimen välityksellä; se lähettää jäljennöksen tästä päätöksestä hakijan asuinpaikan jäsenvaltion yhteyselimelle.

Hallinnolliset tarkastukset ja lääkärintarkastukset*76 artikla*

1. Toimivaltaisen laitoksen pyynnöstä sen jäsenvaltion laitos, jonka alueella edunsaaja on, tekee hallinnolliset tarkastukset ja lääkärintarkastukset sekä eläkkeiden muuttamista varten säädetyt lääkärintarkastukset, viimeksi mainitun laitoksen soveltamassa lainsäädännössä säädettyjen menettelyjen mukaisesti. Toimivaltaisella laitoksella kuitenkin säilyy oikeus tutkituttaa edunsaaja valitsemallaan lääkäriä.

2. Itselleen tai orvon puolesta eläkettä saavien henkilöiden on ilmoitettava maksamisesta vastaavalle laitokselle kaikista sellaisista muutoksista tilanteessaan tai orvon tilanteessa, jotka saattavat muuttaa eläkeoikeuksia.

Eläkkeiden maksaminen*77 artikla*

Jäsenvaltion laitoksen maksettavaksi kuuluvien eläkkeiden maksaminen toisen jäsenvaltion alueella asuville eläkeläisille suoritetaan täytäntöönpanoasetuksen 53 – 58 artiklan säännösten mukaisesti.

5 LUKU**KUOLEMANTAPAUKSEN JOHDOSTA
ANNETTAVAT AVUSTUKSET****Asetuksen 64, 65 ja 66 artiklan täytäntöönpano***78 artikla***Avustushakemuksen toimittaminen**

Saadakseen kuolemantapauksen johdosta annettavan avustuksen muun kuin asuinpaikkansa jäsenvaltion lainsäädännön mukaan hakija toimittaa hakemuksensa joko toimivaltaiselle laitokselle tai asuinpaikan laitokselle.

Hakemukseen tulee liittää sen perusteena olevat asiakirjat, joita toimivaltaisen laitoksen soveltamassa lainsäädännössä vaaditaan.

Hakijan toimittamien tietojen oikeellisuus on osoitettava hakemukseen liitetyillä virallisilla asiakirjoilla tai hakijan

asuinpaikan jäsenvaltion toimivaltaisten toimielinten on ne vahvistettava.

*79 artikla***Kausia koskevat todistukset**

1. Sovellettaessa asetuksen 64 artiklan säännöksiä, hakijan on toimitettava toimivaltaiselle laitokselle todistus, josta käyvät ilmi palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan osalta täyttyneet vakuutuskaudet tai asumiskaudet sen lainsäädännön mukaan, jonka alainen hän viimeksi oli.

2. Tämän todistuksen antaa hakijan pyynnöstä tarvittaessa se sairausvakuutus- tai vanhuusvakuutuslaitos, jossa palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja oli viimeksi vakuutettu. Jos hakija ei toimita sanottua todistusta, toimivaltainen laitos saa sen jommasta kummasta edellä mainitusta laitoksesta.

3. Edellä 1 ja 2 kohdan säännöksiä sovelletaan vastaavasti, jos toimivaltaisen valtion lainsäädännön edellytyksiä täytettäessä on välttämätöntä ottaa huomioon vakuutus- tai asumiskaudet, jotka ovat aiemmin täyttyneet muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan.

6 LUKU**TYÖTTÖMYYSETUUKSET****Asetuksen 67 artiklan täytäntöönpano***80 artikla***Vakuutus- tai työskentelykausia koskeva todistus**

1. Sovellettaessa asetuksen 67 artiklan 1, 2 tai 4 kohdan säännöksiä sen, jonka etua asia koskee, on toimitettava toimivaltaiselle laitokselle todistus, jolla osoitetaan aiemmin palkattuna työntekijänä täyttyneet vakuutus- tai työskentelykaudet sen lainsäädännön mukaan, jonka alainen hän viimeksi oli, yhdessä kaiken tämän laitoksen soveltamassa lainsäädännössä vaaditun lisätiedon kanssa.

2. Tämän todistuksen antaa sen, jonka etua asia koskee, pyynnöstä työttömyyden osalta joko sen jäsenvaltion toimivaltainen laitos, jonka lainsäädännön alainen hän viimeksi oli, tai mikä tahansa muu laitos, jonka sanotun jäsenvaltion

toimivaltainen viranomaisena on nimennyt. Jos hän ei toimita sanottua todistusta, toimivaltainen laitos saa sen muulta edellä mainitulta laitokselta.

3. Edellä 1 ja 2 kohdan säännöksiä sovelletaan vastaavasti, jos toimivaltaisen valtion lainsäädännön asettamia edellytyksiä täytettäessä on välttämätöntä ottaa huomioon vakuutus- tai työskentelykaudet, jotka on aiemmin täytetty palkattuna työntekijänä minkä tahansa muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan.

Asetuksen 68 artiklan täytäntöönpano

81 artikla

Todistus etuuksien laskemiseksi

Jos etuuksien laskeminen jää asetuksen 68 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun laitoksen vastuulle ja jos henkilö ei ole viimeiseksi työskennellyt vähintään neljää viikkoa sen jäsenvaltion alueella, jossa tämä laitos sijaitsee, hänen on toimitettava sanotulle laitokselle todistus, jolla osoitetaan viimeisen neljä viikkoa kestäneen työskentelyn luonne toisen jäsenvaltion alueella ja talouselämän ala, jolla työ suoritettiin. Jos se, jonka etua asia koskee, ei toimita tätä todistusta, sanottu laitos saa sen työttömyyden osalta joko sellaisen viimeksi mainitun jäsenvaltion toimivaltaiselta laitokselta, jossa henkilö oli viimeksi vakuutettu, tai miltä tahansa muulta tämän jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämältä laitokselta.

82 artikla

Etuuksien laskemisessa huomioon otettavia perheenjäseniä koskeva todistus

1. Sovelletaessa asetuksen 68 artiklan 2 kohdan säännöksiä, sen, jonka etua asia koskee, on toimitettava toimivaltaiselle laitokselle todistus hänen muun kuin laitoksen sijaintipaikan jäsenvaltion alueella asuvista perheenjäsenistään.

2. Tämän todistuksen antaa perheenjäsenten asuinpaikan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämä laitos. Siinä tulee osoittaa, että perheenjäseniä ei oteta huomioon laskettaessa muulle henkilölle maksettavia työttömyysetuuksia sanotun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan.

Todistus on voimassa 12 kuukauden ajan siitä päivästä, jona se annettiin. Se voidaan uudistaa; tällaisessa tapauksessa se on voimassa uudistamispäivästä alkaen. Se, jonka etua asia koskee, antaa välittömästi toimivaltaiselle laitokselle tiedon kaikista tapahtumista, jotka tekevät välttämättömäksi sanotun todistuksen muuttamisen. Tällainen muutos tulee voimaan tapahtuman päivästä.

3. Jos 1 kohdassa tarkoitetun todistuksen antava laitos ei voi osoittaa, että perheenjäseniä ei oteta huomioon laskettaessa toiselle henkilölle maksettavia työttömyysetuuksia heidän asuinpaikkansa jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, sen, jonka etua asia koskee, on lisättävä sanottuun todistukseen ilmoitus tästä seikasta toimittaessaan todistuksen toimivaltaiselle laitokselle.

Toisen kohdan toisen alakohdan säännöksiä sovelletaan vastaavasti tähän ilmoitukseen.

Asetuksen 69 artiklan täytäntöönpano

83 artikla

Edellytykset ja rajoitukset etuuksia koskevan oikeuden säilyttämiseksi, kun työtön lähtee toiseen jäsenvaltioon

1. Säilyttääkseen oikeutensa etuuksiin asetuksen 69 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun työttömän on toimitettava sen paikan laitokselle, johon hän on lähtenyt, todistus, jossa toimivaltainen laitos osoittaa, että hänellä on vielä oikeus etuuksiin sanotun artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetyn edellytyksin. Toimivaltainen laitos täsmentää tässä todistuksessa erityisesti:

- a) toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaan työttömälle maksettavan etuuden määrän;
- b) päivän, jona työtön lakkasi olemasta toimivaltaisen valtion työvoimaviranomaisten käytettävissä;
- c) asetuksen 69 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisen määräajan rekisteröityä työtä hakevaksi henkilöksi siinä jäsenvaltiossa, johon työtön on lähtenyt;
- d) enimmäisajan, johon saakka asetuksen 69 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan oikeus etuuteen voidaan säilyttää;
- e) seikat, jotka saattavat muuttaa oikeutta etuuteen.

2. Työtön, joka aikoo lähteä toiseen jäsenvaltioon etsiäkseen siellä työtä, hakee ennen lähtöään 1 kohdassa tarkoitettua todistusta. Jos työtön ei toimita sanottua todistusta, sen paikan laitos, johon työtön on lähtenyt, saa sen toimivaltaiselta laitokselta. Toimivaltaisen valtion työvoimaviranomaisten on varmistettava, että työttömälle on ilmoitettu hänen asetuksen 69 artiklan mukaisista ja tämän artiklan mukaisista velvollisuuksistaan.

3. Sen paikan laitos, johon työtön on lähtenyt, antaa toimivaltaiselle laitokselle tiedoksi päivämäärän, jona työtön rekisteröityi ja päivämäärän, jona etuuden maksaminen alkoi, sekä maksaa toimivaltaisen valtion etuudet sen jäsenvaltion lainsäädännössä, johon työtön on lähtenyt, säädetyn menettelyn mukaisesti.

Sen paikan laitos, johon työtön on lähtenyt, huolehtii tarkistuksista tai järjestää tarkistukset niin kuin kysymys olisi työttömästä, jolla on oikeus etuuksiin sen soveltaman lainsäädännön mukaan. Se ilmoittaa toimivaltaiselle laitokselle kaikista tapahtumista, jotka ilmenevät edellä 1 kohdan a alakohdan mukaisesti niin pian kuin ne tulevat sen tietoon, sekä tapauksissa, joissa etuus on keskeytettävä tai peruutettava, se keskeyttää välittömästi etuuden maksamisen. Toimivaltainen laitos ilmoittaa viipymättä, missä määrin ja mistä päivämäärästä työttömän oikeus etuuteen muuttuu tämän seikan johdosta. Etuuksien maksaminen voidaan tarvittaessa aloittaa uudestaan vain tällaisen tiedon saamisen jälkeen. Jos etuutta on vähennettävä, sen paikan laitos, johon työtön on mennyt, jatkaa etuuden vähennyksen määrän maksamista hänelle tarkistuksen jälkeen, sitten kun se on saanut vastauksen toimivaltaiselta laitokselta.

4. Kaksi tai useampi jäsenvaltiota tai näiden valtioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat, saatuaan hallintotoimikunnan lausunnon, sopia muista täytäntöönpanoa koskevista menettelyistä.

Asetuksen 71 artiklan täytäntöönpano

84 artikla

Työttömät, jotka aiemmin olivat työssä ja jotka viimeisen työskentelynsä aikana asuivat muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa

1. Asetuksen 71 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohdan ja 71 artiklan 1 kohdan b alakohdan ii alakohdan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitetuissa tapauksissa asuinpaikan

laitosta pidetään toimivaltaisena laitoksena täytäntöönpanoasetuksen 80 artiklan säännöksiä täytäntöönpanossa.

2. Haettaessa etuuksia asetuksen 71 artiklan 1 kohdan b alakohdan ii alakohdan säännösten mukaan aiemmin työssä olevan työttömän on toimitettava asuinpaikan laitokselle täytäntöönpanoasetuksen 80 artiklassa säädetyn todistuksen lisäksi sen jäsenvaltion laitoksen, jonka lainsäädännön alainen hän on viimeksi ollut, antama todistus, joka osoittaa, että hänellä ei ole oikeutta etuuksiin asetuksen 69 artiklan mukaan.

3. Asetuksen 71 artiklan 2 kohdan säännöksiä täytäntöönpanossa asuinpaikan laitos pyytää toimivaltaiselta laitokselta tietoja aiemmin työssä olleen työttömän oikeuksista.

7 LUKU

(ks. 389R3427)

Asetuksen 72 artiklan täytäntöönpano

85 artikla

Todistus työskentely- ja ammatinharjoittamiskausista

1. (ks. 1 85 I)

2. Tämän todistuksen antaa sen pyynnöstä, jonka etua asia koskee, joko perhe-etuuksien osalta toimivaltainen laitos jäsenvaltiossa, jossa hänet viimeksi oli vakuutettu, tai muu laitos, jonka sanotun jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen on nimittänyt. Jos hän ei toimita sanottua todistusta, toimivaltainen laitos saa sen joltakin edellä mainituista laitoksista, paitsi jos sairausvakuutuslaitos voi toimittaa hänelle jäljennöksen täytäntöönpanoasetuksen 16 artiklan 1 kohdassa säädetystä todistuksesta.

3. (ks. 1 85 I)

(ks. 389R3427)

sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jonka alueella perheenjäsenet asuvat.

86 artikla

(ks. 389R3427)

(ks. 389R3427)

87 artikla

1. Saadakseen perhe-etuuksia asetuksen 73 artiklan 1 kohdan mukaan palkatun työntekijän on toimitettava hakemus toimivaltaiselle laitokselle, jos on tarpeellista, työnantajansa kautta.

(ks. 389R3427)

2. Hakemuksensa tueksi palkatun työntekijän on toimitettava todistus muun jäsenvaltion kuin laitoksen sijaintipaikan jäsenvaltion alueella asuvista perheenjäsenistään. Tällaisen todistuksen antaa joko näiden perheenjäsenten asuinmaan viranomaisen, joka on toimivaltainen väestökirjanpitoa koskevissa asioissa, tai näiden perheenjäsenten asuinpaikan sairausvakuutuksen osalta toimivaltainen laitos tai sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämä muu laitos, jonka alueella nuo perheenjäsenet asuvat. Tällainen todistus on uudistettava joka vuosi.

3. Jos toimivaltaisen valtion lainsäädännössä edellytetään, että perhe-etuuksia voidaan maksaa tai on maksettava muulle henkilölle kuin palkatulle työntekijälle, viimeksi mainitun on toimitettava lisäksi hakemuksensa tueksi tietoja henkilöstä, jolle perhe-etuuksia on maksettava asuinmaassa (nimi, etunimi, täydellinen osoite).

4. (ks. 389R3427)

5. Palkattu työntekijä ilmoittaa toimivaltaiselle laitokselle, jos tarpeellista, työnantajansa kautta:

- kaikista sellaisista perheenjäsentensä tilanteessa tapahtuneista muutoksista, jotka saattavat muuttaa oikeutta perhe-etuuksiin.
- kaikista niiden hänen perheenjäsentensä määrän muutoksista, joille perhe-etuudet tulee maksaa,
- kaikista tällaisten perheenjäsenten asuin- tai oleskelupaikan muutoksista,
- kaikista ammatillisen tai kaupallisen toiminnan harjoittamisesta, jonka perusteella on myös oikeus perhe-etuuksiin

8 LUKU

ETUDET ELÄKELÄISTEN HUOLLETTAVILLE
LAPSILLE JA ORVOILLE

(ks. 389R3427)

88 artikla

Asetuksen 77, 78 ja 79 artiklan täytäntöönpano

(ks. 389R3427)

90 artikla

(ks. 389R3427)

89 artikla

(ks. 389R3427)

1. Saadakseen etuusia asetuksen 77 tai 78 artiklan mukaan hakijan on toimitettava hakemus asuinpaikkansa laitokselle tämän laitoksen soveltaman lainsäädännössä säädetyin menettelyin mukaisesti.

2. Jos hakija ei kuitenkaan asu sen jäsenvaltion alueella, jossa toimivaltainen laitos sijaitsee, hän voi toimittaa hakemuksensa joko toimivaltaiselle laitokselle tai asuinpaikkansa laitokselle, joka siinä tapauksessa toimittaa hakemuksen edelleen toimivaltaiselle laitokselle ja ilmoittaa päivämäärän, jona se toimitettiin. Päivämäärää pidetään hakemuksen toimituspäivänä toimivaltaiselle laitokselle.

3. Jos 2 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen laitos huomaa, että oikeutta ei sen soveltaman lainsäädännön mukaan ole, se toimittaa viipymättä hakemuksen kaikkine tarpeellisine asiakirjoineen ja tietoineen edelleen sen jäsenvaltion laitokselle, jonka lainsäädännön alainen palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on ollut pisimmän ajan.

Tietyissä tapauksissa asia voidaan joutua lähettämään takaisin samoin edellytyksin sen jäsenvaltion laitokselle, jonka lainsäädännön mukaan sen osalta, jonka etua asia koskee, lyhin vakuutus- tai asumiskausi on täyttynyt.

4. Hallintotoimikunta voi tarvittaessa antaa täydentäviä määräyksiä etuuksia koskevien hakemusten toimitamisessa noudatettavasta menettelystä.

91 artikla

1. Asetuksen 77 tai 78 artiklan mukaan maksettavat etuudet suoritetaan täytäntöönpanoasetuksen 53 – 58 artiklan säännösten mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset nimeävät tarvittaessa laitoksen, joka on toimivaltainen maksamaan asetuksen 77 tai 78 artiklan mukaan suoritettavia etuuksia.

92 artikla

Henkilöiden, joille maksetaan etuuksia asetuksen 77 tai 78 artiklan mukaan eläkeläisen lapsien tai orpojen puolesta,

on ilmoitettava tällaisten etuuksien maksamisesta vastaavalle laitokselle:

- kaikista lasten tai orpojen tilanteesta tapahtuneista muutoksista, jotka saattavat muuttaa oikeutta etuuksiin,
- kaikista niiden lasten tai orpojen lukumäärän muutoksista, joiden osalta etuuksia maksetaan,
- kaikista lapsien tai orpojen asuinpaikan muutoksista,
- kaikesta ammatillisen tai kaupallisen toiminnan harjoittamisesta, joka antaa oikeuden perhe-etuuksiin tai perhevastuksiin tällaisille lapsille tai orvoille.

V OSASTO

TALOUDELLISIA SÄÄNNÖKSIÄ

93 artikla

Muiden sairaus- ja äitiysvakuutusetuuksien korvaaminen kuin niiden, joista säädetään täytäntöönpanoasetuksen 94 ja 95 artiklassa

1. Asetuksen 19 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan palkatuille työntekijöille ja itsenäisille ammatinharjoittajille ja heidän perheenjäsenilleen, jotka asuvat saman jäsenvaltion alueella, annettujen luontoisetuuksien todellinen määrä ja asetuksen 21 artiklan 2 kohdan, 22 artiklan, 25 artiklan 1, 3 ja 4 kohdan, 26 artiklan, 29 artiklan 1 kohdan tai 31 artiklan mukaan annetut luontoisetuudet korvataan toimivaltaisesta laitoksesta laitokselle, joka suoritti sanotut etuudet, siten kuin tämän laitoksen tileistä ilmenee.

2. Asetuksen 21 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa, 22 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa ja 29 artiklan 1 kohdassa ja 31 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa ja sovellettaessa 1 kohdan säännöksiä, pidetään perheenjäsenten tai eläkeläisen asuinpaikan laitosta tarvittaessa toimivaltaisena laitoksena.

3. Jos 1 kohdassa tarkoitettujen etuuksien todellinen määrä ei käy ilmi sen laitoksen tileistä, joka ne on antanut, eikä sopimusta ole tehty 6 kohdan mukaan, korvattava määrä määritetään kertasuoritusperusteisesti laskemalla se kaikesta asianmukaisesta tiedosta, jota on saatu käytettävissä olevista

lähteistä. Hallintotoimikunta määrää perusteet, joita käytetään kertasuoritusten laskemisessa, ja vahvistaa niiden määrät.

4. Korvauksessa ei voida ottaa huomioon korkeampia taksoja kuin ne, joita sovelletaan sellaisille palkatuille työntekijöille ja itsenäisille ammatinharjoittajille annettuihin luontoisetuuksiin, jotka ovat 1 kohdassa tarkoitetut etuudet antaneen laitoksen soveltaman lainsäädännön alaisia.

5. Edellä 1 ja 2 kohdan säännöksiä sovelletaan vastaavasti korvattaessa rahaetuuksia, jotka on maksettu täytäntöönpanoasetuksen 18 artiklan 8 kohdan toisen virkkeen säännösten mukaisesti.

6. Kaksi jäsenvaltiota tai useampi jäsenvaltio tai näiden jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat hallintotoimikunnan lausunnon saatuaan sopia muista tavoista määrätä korvattavat määrät, erityisesti kertasuoritusten perusteella.

94 artikla

Sellaisten luontoisetuuksien korvaaminen, jotka on annettu sairaus- ja äitiysvakuutuksesta palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan perheenjäsenille, jotka eivät asu saman jäsenvaltion alueella

1. Asetuksen 19 artiklan 2 kohdan mukaan palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan perheenjäsenille, jotka

eivät asu sen, jonka etua asia koskee, kanssa saman jäsenvaltion alueella, annettujen luontoisetuuksien määrä korvataan toimivaltaisista laitoksista kertosuoritusperusteisesti laitoksille, jotka antoivat sanotut etuudet, jokaisen kalenterivuoden osalta mahdollisimman tarkoin syntyneitä todellisia kustannuksia vastaavasti.

2. Kertasuoritus määrätään kertomalla keskimääräinen vuosikustannus perhettä kohden keskimääräisellä vuosittaisella huomioon otettavien perheiden lukumäärällä ja vähentämällä tulokseksi saatua määrää 20 prosentilla.

3. Välttämättömät tekijät sanotun kertasuorituksen laskemiseksi määrätään seuraavasti:

a) keskimääräinen vuosittainen kustannus perhettä kohden saadaan jokaista jäsenvaltiota varten, kun kaikille sellaisen palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan perheenjäsenille, joihin sovelletaan sanotun jäsenvaltion lainsäädäntöä, kaikkien tämän valtion laitosten huomioon otettavien sosiaaliturvajärjestelmien mukaan antamien luontoisetuuksien vuosittainen kustannus jaetaan sellaisten palkattujen työntekijöiden tai itsenäisten ammatinharjoittajien, joilla on perheenjäseniä, keskimääräisellä vuosittaisella lukumäärällä; sosiaaliturvajärjestelmät, jotka otetaan huomioon tätä tarkoitusta varten, eritellään täytäntöönpanoasetuksen liitteessä 9;

b) kahden jäsenvaltion laitosten välillä on keskimääräisen vuosittaisen huomioon otettavien perheiden määrän oltava sama kuin keskimääräinen vuosittainen sellaisten palkattujen työntekijöiden tai itsenäisten ammatinharjoittajien lukumäärä, jotka ovat jommankumman jäsenvaltion lainsäädännön alaisia ja joiden perheenjäsenillä on oikeus toisen jäsenvaltion laitoksen antamiin luontoisetuuksiin.

4. Edellä 3 kohdan b alakohdan säännösten mukaisesti huomioon otettavien perheiden määrä määrätään luettelon avulla, jota pidetään tätä tarkoitusta varten asuinpaikan laitoksessa ja joka perustuu toimivaltaisen laitoksen antamiin asiakirjoihin, joilla osoitetaan niiden, joiden etua asia koskee, oikeudet. Jos erimielisyyttä ilmenee, asiaan liittyvien laitosten huomautukset toimitetaan tilintarkastuslautakunnalle, josta säädetään täytäntöönpanoasetuksen 101 artiklan 3 kohdassa.

5. Hallintotoimikunta vahvistaa tavat ja menettelyt, joilla määrätään 3 ja 4 kohdissa tarkoitetut laskennassa huomioon otettavat tekijät.

6. Kaksi jäsenvaltiota tai useampi jäsenvaltio tai näiden jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat, saatuaan hallintotoimikunnan lausunnon, sopia muista tavoista määrätä korvattavat määrät.

95 artikla

Sellaisille eläkeläisille ja heidän perheenjäsenilleen, jotka eivät asu siinä jäsenvaltiossa, jonka lainsäädännön mukaan he saavat eläkettä ja heillä on oikeus etuuksiin, sairaus- ja äitiysvakuutuksesta myönnettyn luontoisetuuksien korvaaminen

1. Asetuksen 28 artiklan 1 kohdan ja 28 a artiklan mukaan annettujen luontoisetuuksien määrä korvataan toimivaltaisesta laitoksesta sanotut etuudet antaneille laitoksille kertosuoritusperusteisesti ja sen määrä on niin lähellä kuin mahdollista todellisia syntyneitä kustannuksia.

2. Kertasuoritus määrätään kertomalla keskimääräinen vuosittainen kustannus eläkeläistä kohden keskimääräisellä vuosittaisella huomioon otettavien eläkeläisten lukumäärällä ja vähentämällä tulokseksi saatua määrää 20 prosentilla.

3. Välttämättömät tekijät sanotun kertasuorituksen laskemiseksi määrätään seuraavien sääntöjen mukaisesti:

a) keskimääräinen vuosittainen kustannus eläkeläistä kohden saadaan jokaista jäsenvaltiota varten, kun kaikille eläkeläisille, joiden eläkkeet maksetaan tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, ja heidän perheenjäsenilleen, kaikkien tämän valtion laitosten huomioon otettavien sosiaaliturvajärjestelmien mukaan antamien luontoisetuuksien vuosittainen kustannus jaetaan eläkeläisten keskimääräisellä vuosittaisella lukumäärällä; sosiaaliturvajärjestelmät, jotka otetaan huomioon tätä tarkoitusta varten, eritellään täytäntöönpanoasetuksen liitteessä 9;

b) kahden jäsenvaltion laitosten välisissä asioissa, keskimääräisen vuosittain huomioon otettavien eläkeläisten lukumäärän on oltava vastaava kuin keskimääräinen vuosittainen sellaisten asetuksen 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen eläkeläisten lukumäärä, joilla asuessaan jäsenvaltion alueella on oikeus luontoisetuuksiin toisen jäsenvaltion laitoksen kustannuksella.

4. Edellä 3 kohdan b alakohdan säännösten mukaan huomioon otettavien eläkeläisten lukumäärä määrätään sellaisen luettelon avulla, jota pidetään tätä tarkoitusta varten asuinpaikan laitoksessa ja joka perustuu toimivaltaisen laitoksen antamiin asiakirjoihin, joilla osoitetaan niiden, joiden etua asia koskee, oikeudet. Jos erimielisyyttä ilmenee, asiaan liittyvien laitosten huomautukset toimitetaan tilintarkastuslautakunnalle, josta säädetään täytäntöönpanoasetuksen 101 artiklan 3 kohdassa.

5. Hallintotoimikunta vahvistaa tavat ja menettelyt, joilla määrätään 3 ja 4 kohdissa tarkoitetut laskennassa huomioon otettavat tekijät.

6. Kaksi jäsenvaltiota tai useampi jäsenvaltio tai näiden jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat, saatuaan hallintotoimikunnan lausunnon, sopia muista tavoista määrätä korvattavat määrät.

Asetuksen 63 artiklan 2 kohdan täytäntöönpano

96 artikla

Sellaisten luontoisetuuksien korvaaminen, jotka on annettu työtapaturma- ja ammattitautivakuutusjärjestelmästä yhden jäsenvaltion laitoksesta toisen jäsenvaltion laitoksen puolesta

Sovellettaessa asetuksen 63 artiklan 2 kohdan säännöksiä täytäntöönpanoasetuksen 93 artiklan säännöksiä sovelletaan vastaavasti.

Asetuksen 70 artiklan 2 kohdan täytäntöönpano

97 artikla

Toiseen valtioon työtä hakemaan meneville työttömille maksettujen työttömyysetuuksien korvaaminen

1. Asetuksen 69 artiklan mukaan maksettujen etuuksien määrä korvataan toimivaltaisesta laitoksesta laitokselle, joka on maksanut sanotut etuudet, siten kuin viimeksi mainitun laitoksen tileistä ilmenee.

2. Kaksi jäsenvaltiota tai useampi jäsenvaltio tai näiden valtioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat:

- saatuaan hallintotoimikunnan lausunnon, sopia muista tavoista määrätä korvattavat määrät, erityisesti kertosuoritukset, tai muista maksutavoista, tai
- luopua kaikista korvauksista laitosten välillä.

Korvauksia koskevia yleisiä säännöksiä

(ks. 389R3427)

99 artikla

98 artikla

Hallintokustannukset

(ks. 389R3427)

Kaksi jäsenvaltiota tai useampi jäsenvaltio tai näiden jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat asetuksen 84 artiklan

2 kohdan kolmannen virkkeen säännösten mukaisesti sopia täytäntöönpanoasetuksen 93 - 98 artiklassa tarkoitettujen etuuksien määrien korottamisesta tietyllä prosenttimäärällä hallintokustannusten huomioon ottamiseksi. Tämä prosenttimäärä voi vaihdella kyseeseen tulevien etuuksien mukaisesti.

100 artikla

Myöhästyneet hakemukset

1. Maksamisesta vastaava laitos voi jättää huomioon ottamatta jäsenvaltioiden laitosten välisiä tilejä selvitetäessä yhdysliemelle tai toimivaltaisen valtion maksamisesta vastaavalle laitokselle toimitetut hakemukset korvauksista, jotka koskevat etuuksia, jotka on suoritettu kalenterivuonna, joka on päättynyt vähintään kolme vuotta ennen hakemuksen toimittamista.

2. Kertasuorituskorvauksiin liittyviä hakemuksia varten kolmevuotiskausi alkaa päivästä, jolloin *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* julkaistiin täytäntöönpanoasetuksen 94 - 95 artiklan mukaisesti määrätty luontoisetuuksien kustannukset.

101 artikla

Hakemuksia koskeva selvitys

1. (ks. 389R3427)

2. Hallintotoimikunta voi suorittaa asianmukaiset varmistukset tilastollisten ja tilinpidollisten tietojen tarkastamiseksi, joita tarvitaan 1 kohdassa säädetyn hakemuksia koskevan selvityksen tekemiseksi erityisesti varmistaakseen, että ne noudattavat tässä osastossa säädettyjä sääntöjä.

3. Hallintotoimikunta tekee tässä artiklassa tarkoitettuja päätökset tilintarkastuslautakunnan kertomuksen perusteella, johon lautakunta liittää perustellun lausunnon. Hallintotoimikunta määrää tilintarkastuslautakunnan toimintatavoista ja kokoonpanosta.

102 artikla

Tilintarkastuslautakunnan tehtävät - Korvausmenettely

1. Tilintarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- a) kerätä välttämättömät tiedot ja huolehtia tämän osaston säännösten täytäntöönpanemiseksi tarvittavista laskelmista;
- b) antaa hallintotoimikunnalle määräajoin tarkastuskertomukset asetusten täytäntöönpanosta erityisesti, kun kysymys on taloudellisista seikoista;
- c) tehdä hallintotoimikunnalle ehdotuksia a ja b alakohdan säännöksiin liittyen erityishavaintojen perusteella;
- d) tehdä hallintotoimikunnalle ehdotuksia täytäntöönpanoasetuksen 94 artiklan 4 kohdan ja 95 artiklan 4 kohdan mukaan sille annetuista huomautuksista;
- e) tehdä hallintotoimikunnalle täytäntöönpanoasetuksen 101 artiklan täytäntöönpanoa koskevia ehdotuksia;
- f) suorittaa kaikki tehtävät, tutkimukset tai toimeksiannot asioista, jotka hallintotoimikunta sille osoittaa.

2. (ks. 389R3427)

3. Kun korvaukset määrätään laitosten tileistä ilmenevällä tavalla, annettujen etuuksien todellisten kustannusten perusteella ne suoritetaan jokaisen kalenterivuosisuoliskon osalta seuraavan kalenterivuosisuoliskon aikana.

4. Kun korvaukset määrätään kertasuoritusperusteisesti, ne suoritetaan joka kalenterivuosi; tällaisessa tapauksessa toimivaltaiset laitokset maksavat ennakkoja velkojana oleville laitosille jokaisen kalenterivuosisuoliskon ensimmäisenä päivänä hallintotoimikunnan määräämien menettelyjen mukaisesti.

5. Kahden tai useamman jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia muista määräajoista korvauksia varten tai muista menettelyistä ennakoiden maksamiseksi.

103 artikla**Tilastollisten ja tilinpidollisten tietojen kokoaminen**

Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet tämän osaston säännösten täytäntöönpanemiseksi, erityisesti niiden, jotka edellyttävät tilastollisen ja tilinpidollisen tiedon kokoamista.

104 artikla

Jäsenvaltioiden tai jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisiä korvauksia koskevien sopimusten merkitseminen liitteeseen 5

1. Säännöksiä, jotka ovat samanlaisia kuin asetuksen 36 artiklan 3 kohdan, 63 artiklan 3 kohdan ja 70 artiklan 3 kohdan ja täytäntöönpanoasetuksen 93 artiklan 6 kohdan, 94 artiklan 6 kohdan ja 95 artiklan 6 kohdan säännökset ja jotka ovat voimassa asetuksen voimaantulopäivää edeltävänä päivänä, sovelletaan edelleen edellyttäen, että ne ovat merkityt täytäntöönpanoasetuksen liitteeseen 5.

2. (ks. 389R3427)

Hallinnollisten tarkastusten ja lääkärintarkastusten kustannukset**105 artikla**

1. Kustannukset, jotka johtuvat hallinnollisista tarkastuksista ja lääkärintarkastuksista, huomautuksista, lääkärikäynneistä ja kaikenlaisista etuuksien myöntämisen, suorittamisen tai muuttamisen kannalta välttämättömistä varmistuksista, korvataan laitoksesta, jonka puolesta ne on tehty, niistä vastuussa olleelle laitokselle viimeksi mainitun laitoksen soveltamien taksojen perusteella.

2. Kuitenkin kaksi jäsenvaltiota tai useampi jäsenvaltio tai tällaisten jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia muista korvaustavoista erityisesti kertosuoritusperusteisesti tai ne voivat luopua korvauksista laitosten välillä.

Tällaiset sopimukset merkitään täytäntöönpanoasetuksen liitteeseen 5. Asetuksen voimaantulopäivää edeltävänä päivänä

voimassa olevia sopimuksia sovelletaan edelleen edellyttäen, että ne on merkitty mainittuun liitteeseen.

Yhteisiä säännöksiä rahaetuuksien maksamisesta**106 artikla**

Kunkin jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on annettava hallintotoimikunnalle tiedoksi tämän toimikunnan asettamassa määräjassa ja sen määräämien menettelyjen mukaisesti rahaetuuksien määrä, jonka sen toimivaltaan kuuluvat laitokset ovat maksaneet muiden jäsenvaltioiden alueella asuville tai oleskeleville etuuden saajille.

107 artikla**Valuutan muuntaminen**

1. Seuraavia säännöksiä täytäntöönpanessa:

a) asetus: 12 artiklan 2, 3 ja 4 kohta, 19 artiklan 1 kohdan a alakohdan viimeinen virke, 22 artiklan 1 kohdan ii alakohdan viimeinen virke, 25 artiklan 1 kohdan b alakohdan viimeistä edellinen virke, 41 artiklan 1 kohdan c ja d alakohta, 46 artiklan 3 ja 4 kohta, 50 artikla, 52 artiklan b kohdan viimeinen virke, 55 artiklan 1 kohdan ii alakohdan viimeinen virke, 70 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta ja 71 artiklan 1 kohdan b alakohdan ii alakohdan viimeistä edellinen virke;

b) täytäntöönpanoasetus: 34 artiklan 1 kohta ja 120 artiklan 2 kohta;

toisessa kansallisessa valuutassa osoitettujen määrien muuntaminen kansalliseksi valuutaksi tapahtuu komission laskemalla kurssilla ja perustuu 2 kohdassa määritellyn viitekauden aikaiseen kuukausittaiseen keskimäärään näiden valuuttojen vaihtokurssissa, joka annetaan komissiolle tiedoksi Euroopan valuuttajärjestelmää varten.

2. Viitekausi on:

– tammikuu muuntokursseille, joita sovelletaan 1 päivästä huhtikuuta alkaen,

– huhtikuu muuntokursseille, joita sovelletaan 1 päivästä heinäkuuta alkaen,

– heinäkuu muuntokursseille, joita sovelletaan 1 päivästä lokakuuta alkaen,

– lokakuu muuntokursseille, joita sovelletaan 1 päivästä tammikuuta alkaen.

3. Edellä 1 kohdassa käytetyt vaihtokurssit ovat kursseja, jotka keskuspankin antavat komissiolle samanaikaisesti tiedoksi keskuspankeista ECU:n laskemiseksi Euroopan valuuttajärjestelmässä.

4. Muuntokursseja, joita sovelletaan 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, määrättäessä huomioon otettavan päivämäärän määrää hallintotoimikunta tilintarkastuslautakunnan ehdotuksesta.

5. Muuntokurssit, joita sovelletaan 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* viimeistä edeltävän kuukauden kuluessa sen kuukauden ensimmäisestä päivästä, josta niitä sovelletaan.

6. Tapauksissa, joita 1 kohta ei koske, muuntaminen tehdään maksupäivän virallisen vaihtokurssin mukaan sekä etuuksien maksamista että korvaamista varten.

VI OSASTO

ERINÄISIÄ SÄÄNNÖKSIÄ

108 artikla

Kausityöntekijän aseman osoittaminen

Sen osoittamiseksi, että henkilö on kausityöntekijä, asetuksen 1 artiklan c kohdan tarkoittaman työntekijän on toimitettava työsopimuksensa, jonka sen jäsenvaltion työvoimaviranomainen on leimannut, jonka alueelle hän on lähtenyt työhön tai jonka alueella hän on työskennellyt. Jos kausityötä koskevaa sopimusta ei ole tehty tässä jäsenvaltiossa, työskentelyvaltion laitos antaa, tarpeen mukaan, etuuksia koskevan hakemuksen johdosta todistuksen, joka osoittaa, että sen, jonka etua asia koskee, antamien tietojen perusteella hänen tekemänsä työ on luonteeltaan kausityötä.

109 artikla

Maksujen maksamisen järjestäminen

Työnantaja, jolla ei ole toimipaikkaa siinä jäsenvaltiossa, jonka alueella työntekijä työskentelee, voi sopia viimeksi mainitun kanssa, että tämä huolehtii maksujen maksamista koskevista työnantajan velvollisuuksista.

Työnantaja antaa toimivaltaiselle laitokselle tai, jos tarpeellista, mainitun jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämälle laitokselle tiedon kaikista tällaisista järjestelyistä.

110 artikla

Keskinäinen hallinnollinen apu, joka koskee aiheetta maksettujen etuuksien takaisinperimistä

Jos jäsenvaltion laitos, joka on suorittanut etuuksia, haluaa ryhtyä toimiin henkilöä vastaan, joka on saanut hänelle

kuulumattomia etuuksia, tällaisen henkilön asuinpaikan laitos tai henkilön asuinpaikan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämä laitos antaa apuaan ensiksi mainitulle laitokselle.

111 artikla

Sosiaaliturvalaitosten suorittama aiheettomien suoritusten takaisinperiminen ja avustavien toimielinten hakemukset

1. Jos myönnettäessä tai muutettaessa etuuksia työkyvyttömyyden, vanhuuden tai kuoleman (eläkkeet) suhteen asetuksen III osaston 3 luvun mukaisesti, jäsenvaltion laitos on maksanut etuuden saajalle suuremman summan kuin mihin tällä oli oikeus, tämä laitos voi pyytää minkä tahansa muun valtion laitosta, joka vastaa vastaavien etuuksien suorittamisesta tälle etuuden saajalle, vähentämään liikaa maksetun määrän mainitulle etuuden saajalle maksamastaan suorituksesta. Viimeksi mainittu laitos siirtää vähennetyt määrät velkojana olevalle laitokselle. Jos liikaa maksettua määrää ei voida vähentää suorituksista, sovelletaan 2 kohdan säännöksiä.

2. Jos jäsenvaltion laitos on maksanut etuuden saajalle suuremman summan kuin mihin tällä on oikeus, tämä laitos voi sen soveltamassa lainsäädännössä säädetyin edellytyksin ja rajoituksin pyytää minkä tahansa muun jäsenvaltion laitosta, joka on vastuussa etuuksien suorittamisesta tälle etuuden saajalle, vähentämään liikaa maksetun määrän mainitulle etuuden saajalle maksamastaan määrästä. Viimeksi mainittu laitos tekee vähentämisen sen soveltamassa lainsäädännössä tällaiselle vähentämiselle säädetyin edellytyksin ja rajoituksin ikään kuin se itse olisi maksanut liikaa etuutta ja siirtää vähennetyt määrät velkojana olevalle laitokselle.

3. Jos henkilö, johon asetusta sovelletaan, on saanut apua jäsenvaltion alueella aikana, jolloin hänellä oli oikeus etuuksiin toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, apua antanut toimielin voi, jos sillä on laillinen oikeus vaatia mainitulle henkilölle suoritettuja etuuksia takaisin, pyytää minkä tahansa muun jäsenvaltion laitosta, joka vastaa etuuden suorittamisesta tämän henkilön hyväksi, vähentämään maksetun avun määrää, jonka viimeksi mainittu maksaa mainitulle henkilölle.

Jos sellaisen henkilön perheenjäsen, johon asetusta sovelletaan, on saanut apua jäsenvaltion alueella aikana, jolloin sillä, jonka etua asia koskee, oli oikeus etuuksiin toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan sen, jonka etua asia koskee, perheenjäsenen osalta, apua antanut toimielin voi, jos sillä on laillinen oikeus vaatia takaisin sille, jonka etua asia koskee, suoritettuja etuuksia asianomaisen perheenjäsenen osalta, pyytää minkä tahansa muun jäsenvaltion laitosta, joka vastaa tällaisten etuuksien suorittamisesta tämän henkilön hyväksi, vähentämään maksetun avun määrää, jonka viimeksi mainittu maksaa mainitulle henkilölle asianomaisten perheenjäsenten osalta.

Maksamisesta vastaava laitos tekee vähennyksen sen soveltamassa lainsäädännössä säädetyin edellytyksin ja rajoituksin ja siirtää vähennetyn määrän velkojana olevalle toimielimelle.

112 artikla

Kun laitos on suorittanut sille maksettavaksi kuulumattomia maksuja joko suoraan tai toisen laitoksen kautta ja kun niiden takaisinperiminen on tullut mahdolliseksi, kysymyksessä olevat määrät jäävät lopullisesti ensiksi mainitun laitoksen vastattaviksi, jollei aiheeton maksu ole johtunut vilpistä.

113 artikla

Kansainvälisessä kuljetusliikenteessä työskenteleville henkilöille annettujen, helle kuulumattomien luontoisetuuksien takaisinperiminen

1. Jos toimivaltainen laitos ei tunnusta oikeutta luontoisetuuksiin, kansainvälisen kuljetusliikenteen palveluksessa työskentelevälle henkilölle oleskelupaikan laitoksesta täytäntönpäätöksen 20 artiklan 1 kohdan tai 62 artiklan 1 kohdan tarkoittaman oletuksen perusteella annetut luontoisetuudet korvataan toimivaltaisesta laitoksesta.

2. Kustannukset, jotka ovat syntyneet oleskelupaikan laitokselle kansainvälisen kuljetusliikenteen palveluksessa

työskentelevän henkilön osalta, joka ei ole aikaisemmin kääntynyt oleskelupaikan laitoksen puoleen ja jolla ei ole oikeutta luontoisetuuksiin, mutta on siitä huolimatta saanut luontoisetuuksia esittämällä täytäntönpäätöksen 20 artiklan 1 kohdassa tai 62 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua todistuksen, korvataan mainitun todistuksen mukaan toimivaltaisena pidetystä laitoksesta tai mistä tahansa muusta laitoksesta, jonka kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen on tätä tarkoitusta varten nimennyt.

3. Toimivaltainen laitos tai 2 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa toimivaltaisena pidetty laitos tai tätä varten nimetty laitos perii etuuksien saajalta niiden luontoisetuuksien arvon, jotka hänelle annettiin ilman, että hänellä oli niihin oikeutta. Mainittu laitos antaa perinnästä tiedon täytäntönpäätöksen 101 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulle tilintarkastuslautakunnalle, joka tekee niistä selvityksen.

114 artikla

Etuuksien väliaikaiset maksamiset tilanteessa, jossa on syntynyt erimielisyys sovellettavasta lainsäädännöstä tai etuudet antavasta laitoksesta

Tapauksissa, joissa on erimielisyyttä kahden tai useamman jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen tai laitoksen välillä joko siitä, mitä lainsäädäntöä olisi sovellettava asetuksen II osaston mukaan tai siitä, minkä laitoksen olisi annettava etuudet, se, jonka etua asia koskee ja joka voisi hakea etuuksia ilman erimielisyyttä, saa etuudet väliaikaisesti sen lainsäädännön mukaisesti, jota asuinpaikan laitos soveltaa tai jos se, jonka etua asia koskee, ei asu minkään kyseisen jäsenvaltion alueella, etuudet annetaan sen laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan, johon hänen hakemuksensa toimitettiin ensiksi.

115 artikla

Menettelyt muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa suoritettuja lääkitarkastuksia varten

Oleskelu- tai asuinpaikan laitos, jota on asetuksen 87 artiklan mukaan pyydetty suorittamaan lääkitarkastus, on meneteltävä soveltamassaan lainsäädännössä säädettyjen menettelyjen mukaisesti.

Tällaisten menettelyjen puuttuessa se kääntyy toimivaltaisen laitoksen puoleen saadakseen tietoja sovellettavista menettelyistä.

116 artikla

Maksujen takaisinperimistä koskevat sopimukset

1. Asetuksen 92 artiklan 2 kohdan mukaan tehdyt sopimukset sisällytetään täytäntönpäätöksen liitteeseen 5.

2. Asetuksen N:o 3 51 artiklan täytäntöönpanemiseksi tehtyjä sopimuksia sovelletaan edelleen edellyttäen, että ne on sisällytetty täytäntöönpanoasetuksen liitteeseen 5.

mukauttaa todistusten, todistettujen ilmoitusten, hakemusten ja muiden asiakirjojen mallit sekä asetuksessa ja täytäntöönpanoasetuksessa säädettyjen tietojen siirron ja käsittelyn automaattiseen tietojenkäsittelyyn.

117 artikla

Tietojenkäsittely

1. Yksi tai useampi jäsenvaltio tai niiden toimivaltaiset viranomaiset voivat, saatuaan hallintotoimikunnan lausunnon,

2. Hallintotoimikunta tekee tutkimuksia, joita tarvitaan 1 kohdan säännösten soveltamisesta johtuvien mukauttamistapojen yhtenäistämiseksi ja tuomiseksi yleiseen käyttöön, kun jäsenvaltioiden tietojenkäsittelyn kehittyminen tekee sen mahdolliseksi.

VII OSASTO

SIIRTYMÄ- JA LOPPUSÄÄNNÖKSIÄ

118 artikla

(ks. 389R1305)

120 artikla

Siirtymäsäännöksiä, jotka koskevat perhe-etuuksia

1. (ks. 1 85 I)

119 artikla

(ks. 389R1305)

*121 artikla***Täytäntöönpanoa koskevat lisäsopimukset**

2. Sikäli kuin 1 kohdassa tarkoitettujen perhe-etuuksien määrä on suurempi kuin niiden perheavustusten määrä, jotka tulisivat kysymykseen asetuksen 73 artiklan 2 kohdan mukaan, Ranskan toimivaltaisen laitoksen vastuulla on varmistaa niiden maksaminen palkatulle työntekijälle tai suoraan hänen perheenjäsenilleen heidän asuinpaikallaan niiden lasten osalta, joiden suhteen saavutetaan oikeus tällaisiin etuuksiin.

3. Jos perhe-etuuksia on maksettava asetuksen 73 artiklan 2 kohdan mukaan, perheenjäsenten asuinpaikan laitos huolehtii perheavustusten maksamisesta sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti, ja Ranskan laitos korvaa ne.

4. Kyseisten jäsenvaltioiden kahdenvälisissä suhteissa tämän artiklan täytäntöönpanomenettelyä määräävät nämä jäsenvaltiot tai niiden toimivaltaiset viranomaiset.

1. Kaksi jäsenvaltiota tai useampi jäsenvaltio tai näiden jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat tarvittaessa tehdä sopimuksia tarkoituksenaan täydentää asetuksen hallinnollista täytäntöönpanomenettelyä. Tällaiset sopimukset merkitään täytäntöönpanoasetuksen liitteeseen 5.

2. Samanlaisia sopimuksia kuin ne, joita tarkoitetaan 1 kohdassa, jotka ovat voimassa 1 päivää lokakuuta 1972 edeltävänä päivänä, sovelletaan edelleen edellyttäen, että ne on sisällytetty täytäntöönpanoasetuksen liitteeseen 5.

*122 artikla***Tiettyjen liitteiden muuttamista koskevia erityissäännöksiä**

Täytäntöönpanoasetuksen liitteitä 1, 4, 5, 6, 7 ja 8 voidaan muuttaa komission asetuksella kyseisen jäsenvaltion tai jäsenvaltioiden tai niiden toimivaltaisten viranomaisten pyynnöstä sen jälkeen, kun on saatu hallintotoimikunnan lausunto.

⁽¹⁾ EYVL N:o 62, 20.4.1963, s. 1314/63

LIITE I

(ks. 1 85 I)

LIITE 2

TOIMIVALTAISET LAITOKSET

(Asetuksen 1 artiklan 0 alakohta ja täytäntöönpanoasetuksen 4 artiklan 2 kohta)

A. BELGIA

1. Salraus ja äitiys:

a) Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 16 – 29 artiklaa:

i) yleisesti:

Vakuustoiimielin, jossa palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on vakuutettu

ii) merenkulkijoita varten:

Caisse de secours et de prévoyance en faveur des marins naviguant sous pavillon belge – Hulp- en voorzorgskas voor zeevarenden onder Belgische vlag – (Belgian lipun alla purjehtivien merenkulkijoiden avustus- ja huoltokassa), Antwerpen

b) Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen V osastoa:

Institut national d'assurance maladie-invalidité, Bruxelles – Rijksinstituut voor ziekte- en invalideitsverzekering, Brussel, (kansallinen sairaus- ja työkyvyttömyysvakuutuslaitos, Bryssel) joka toimii vakuustoiimielinten ja Belgian lipun alla purjehtivien merenkulkijoiden avustus- ja huoltokassan puolesta

2. Työkyvyttömyys:

a) Yleinen työkyvyttömyys (ruumiillisen työn tekijät, toimihenkilöt ja kaivostyöntekijät) ja itsenäisten ammatinharjoittajien työkyvyttömyys:

Institut national d'assurance maladie-invalidité, Bruxelles – Rijksinstituut voor ziekte- en invalideitsverzekering, Brussel, (kansallinen sairaus- ja työkyvyttömyysvakuutuslaitos, Bryssel) yhdessä vakuustoiimielimen kanssa, jossa palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on tai on ollut vakuutettu.

b) Kaivosmiesten erityinen työkyvyttömyysjärjestelmä:

Fonds national de retraite des ouvriers-mineurs, Bruxelles – Nationaal pensioenfonds voor mijnwerkers, Brussel, (kaivosmiesten kansallinen eläkekassa, Bryssel)

c) Merenkulkijoiden työkyvyttömyysjärjestelmä:

Caisse de secours et de prévoyance en faveur des marins naviguant sous pavillon belge – Hulp- en voorzorgskas voor zeevarenden onder Belgische vlag, (Belgian lipun alla purjehtivien merenkulkijoiden avustus- ja huoltokassa), Antwerpen

3. Vanhuus, kuolema (eläkkeet):

Office national des pensions pour travailleurs salariés, Bruxelles – Rijksdienst voor werknemerspensioenen, Brussel, (työntekijöiden kansallinen eläketuimisto, Bryssel)

Institut national d'assurance sociales pour travailleurs indépendants, Bruxelles – Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen, Brussel, (itsenäisten ammatinharjoittajien kansallinen sosiaalivakuutuslaitos, Bryssel)

4. Työtaturmat:

a) Kunnes 10 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa (72 artikla) säädetty tarkastelukausi päättyy:

i) luontoisetuudet:

- proteesien uudistaminen ja ylläpito:
- muut kuin edellä tarkoitetut etuudet:

Fonds des accidents du travail, Bruxelles – Fonds voor arbeidsongevallen, Bryssel, (työtaturmakassa, Bryssel)

Vakuuttaja, jossa työnantaja on vakuutettu

ii) rahaetuudet:

- avustukset:
- lisäetuudet, joista säädetään 21 päivänä joulukuuta 1971 annetussa kuninkaallisessa asetuksessa:

Vakuuttaja, jossa työnantaja on vakuutettu.

Fonds des accidents du travail, Bruxelles – Fonds voor arbeidsongevallen, Bryssel, (työtaturmakassa, Bryssel)

b) Sen jälkeen 10 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa (72 artikla) säädetty tarkastelukausi on päättynyt:

i) luontoisetuudet

Fonds des accidents du travail, Bruxelles – Fonds voor arbeidsongevallen, Bryssel, (työtaturmakassa, Bryssel)

ii) rahaetuudet:

- eläkkeet:
- lisäetuudet:

Eläkkeitä varten asianmukaisesti nimetty toimielin

Fonds des accidents du travail, Bruxelles – Fonds voor arbeidsongevallen, Bryssel, (työtaturmakassa, Bryssel)

c) Merenkulkijoiden ja kalastajien järjestelmä:

Fonds des accidents du travail, Bruxelles – Fonds voor arbeidsongevallen, Bryssel, (työtaturmakassa, Bryssel)

d) Vakuutusettomissa tapauksissa:

Fonds des accidents du travail, Bruxelles – Fonds voor arbeidsongevallen, Bryssel, (työtaturmakassa, Bryssel)

5. Ammattitaudit:

Fonds des maladies professionnelles, Bruxelles – Fonds voor beroepsziekten, Bryssel, (ammattitautikassa, Bryssel)

6. Kuolemantapauksen johdosta annettavat avustukset:

a) Sairaus- ja työkyvyttömyysvakuutus:

i) yleisesti:

Institut national d'assurance maladie-invalidité, Bruxelles – Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering, Brussel, (kansallinen sairaus- ja työkyvyttömyysvakuutuslaitos, Bryssel) yhdessä vakuutustoimielimen kanssa, jossa työntekijä oli vakuutettu

ii) merenkulkijoita varten:

Caisse de secours et de prévoyance en faveur des marins naviguant sous pavillon belge – Hulp- en voorzorgskas voor zeevarenden onder Belgische vlag, (Belgian lipun alla purjehtivien merenkulkijoiden avustus- ja huoltokassa), Antwerpen

b) Työtaturmat:

i) yleisesti:

Vakuuttaja

ii) merenkulkijoita varten:

Fonds des accidents du travail, Bruxelles – Fonds voor arbeidsongevallen, Brussel, (työtaturmakassa, Bryssel)

c) Ammattitaudit:

Fonds des maladies professionnelles, Bruxelles – Fonds voor beroepsziekten, Brussel, (ammattitautikassa, Bryssel)

7. Työttömyys:

i) yleisesti:

Office national de l'emploi, Bruxelles – Rijksdienst voor arbeidsvoorziening, Brussel, (kansallinen työvoimatoimisto, Bryssel)

ii) merenkulkijoita varten:

Pool des marins de la marine marchande – Pool van de zeelieden ter koopvaardij, (kauppalaivastopooli), Antwerpen

8. Perhe-etuudet:

a) Palkatut työntekijät:

Caisse de compensation pour allocations familiales pour travailleurs salariés – Compensatiekas der gezinsvergoedingen voor werknemers, (työntekijöiden perheavustusten korvauskassa), jossa työnantaja on vakuutettu

b) Itsenäiset ammatinharjoittajat:

Institut national d'assurance sociales pour travailleurs indépendants, Bruxelles – Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen, Brussel, (itsenäisten ammatinharjoittajien kansallinen sosiaalivakuutuslaitos, Bryssel)

B. TANSKA

1. (ks. 385R1661)

a) Sairaus ja äitiys:

i) Sairaus:

– luontoisetuudet:

Toimivaltainen amtskommune (aluehallinto). Kööpenhaminan kunnassa: Magistraten (kunnallinen hallinto). Frederiksbergin kunnassa: kunnallinen hallinto

– rahaetuudet:

Sen kunnan sosiaalitoimisto, jossa etuudensaaja asuu. Kööpenhaminan, Odensen, Aalborgin ja Århusin kunnassa: Magistraten (kunnallinen hallinto)

ii) Äitiys:

– luontoisetuudet:

Toimivaltainen amtskommune (aluehallinto). Kööpenhaminan kunnassa: Magistraten (kunnallinen hallinto). Frederiksbergin kunnassa: kunnallinen hallinto.

– rahaetuudet:

Sen kunnan sosiaalitoimisto, jossa etuudensaaja asuu. Kööpenhaminan, Odensen, Aalborgin ja Århusin kunnassa: Magistraten (kunnallinen hallinto).

b) Työkyvyttömyys:

i) Työkyvyttömyyseläkkeitä koskevan lain mukaan myönnetty etuudet:

Sikringsstyrelsen (kansallinen sosiaaliturvatoimisto),
Kööpenhamina

ii) Kuntoutusetuudet:

Sen kunnan sosiaalitoimisto, jossa etuudensaaja asuu. Kööpenhaminan, Odensen, Aalborgin ja Århusin kunnassa: Magistraten (kunnallinen hallinto).

c) Vanhuus ja kuolema (eläkkeet):

i) Vanhuus- ja leskeneläkkeitä koskevan lainsäädännön mukaan myönnetty eläkkeet:

Sikringsstyrelsen (kansallinen sosiaaliturvatoimisto),
Kööpenhamina

ii) Työntekijöiden lisäeläkkeitä koskevan lain mukaan myönnetty eläkkeet ("loven om Arbejdsmarkedets Tillægspension"):

Arbejdsmarkedets Tillægspension (työntekijöiden lisäeläketuimisto), Hillerød

d) Työtapaturmat ja ammattitaudit:

i) Luontoisetuudet ja eläkkeet:

Sikringsstyrelsen (kansallinen sosiaaliturvatoimisto),
Kööpenhamina

ii) Päivärahat:

Sen kunnan sosiaalitoimisto, jossa etuudensaaja asuu. Kööpenhaminan, Odensen, Aalborgin ja Århusin kunnassa: Magistraten (kunnallinen hallinto).

e) Kuolemantapauksen johdosta annettavat avustukset:

Sen kunnan sosiaalitoimisto, jossa etuudensaaja asuu. Kööpenhaminan, Odensen, Aalborgin ja Århusin kunnassa: Magistraten (kunnallinen hallinto).

f) Työttömyys:

Arbejdsdirektoratet (kansallinen työvoimatoimisto),
Kööpenhamina

g) Perhe-etuudet (perheavustukset):

Sen kunnan sosiaalitoimisto, jossa etuudensaaja asuu. Kööpenhaminan, Odensen, Aalborgin ja Århusin kunnassa: Magistraten (kunnallinen hallinto).

2. (ks. 385R1661)

C. SAKSA

Saksan laitosten toimivallasta säädetään Saksan lainsäädännössä, jollei jäljempänä muuta mainita

1. Sairausvakuutus:

Sovellettaessa asetuksen 13 artiklan 2 kohdan e alakohdan säännöksiä:

- a) jos se, jonka etua asia koskee, asuu Saksan liittotasavallan alueella:
- b) jos se, jonka etua asia koskee, asuu muun jäsenvaltion alueella:
- c) jos sen, jonka etua asia koskee, perheenjäsenet olivat, ennen kuin hänet kutsuttiin tai kutsuttiin uudelleen palvelukseen tai siviilipalvelukseen, vakuutettu Saksan laitoksessa täytäntöönpanoasetuksen 17 artiklan 1 kohdan mukaan:

Sovellettaessa asetuksen 25 artiklan 1 kohdan säännöksiä:

Eläkkeenhakijoiden ja eläkeläisten ja heidän perheenjäsentensä sairausvakuutusta varten asetuksen III osaston 1 luvun 4 ja 5 jakson säännösten mukaan:

- i) jos se, jonka etua asia koskee, on vakuutettu paikallisessa yleisessä sairauskassassa (Allgemeine Ortskrankenkasse) tai jos hän ei ollut vakuutettu missään sairausvakuutuksen laitoksessa:
- ii) kaikissa muissa tapauksissa:

Toimivaltainen Allgemeine Ortskrankenkasse (paikallinen yleinen sairauskassa) asianomaisen henkilön asuinpaikassa

Allgemeine Ortskrankenkasse Bonn (paikallinen yleinen sairauskassa Bonn), Bonn

Sairausvakuutuslaitos, jossa nämä perheenjäsenet ovat vakuutettuja

Sairausvakuutuslaitos, jossa työtön oli vakuutettu silloin kun hän poistui Saksan liittotasavallan alueelta

Allgemeine Ortskrankenkasse Bonn (paikallinen yleinen sairauskassa Bonn), Bonn

Sairausvakuutuslaitos, jossa hakija tai eläkeläinen on vakuutettu

2. Ruumillisen työn tekijöiden, toimihenkilöiden ja kaivostyöntekijöiden eläkevakuutus:

Vapaaehtoisen vakuutuksen piiriin pääsemiseksi ja etuuksia koskevien hakemusten määrittämiseksi ja etuuksien myöntämiseksi asetuksen säännösten mukaisesti:

- a) Henkilöille, jotka ovat olleet vakuutettuja tai joita pidetään sellaisina joko yksinomaan Saksan lainsäädännön mukaan tai Saksan lainsäädännön ja yhden tai useamman muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, ja heidän jälkeensä jääneilleen, jos se, jonka etua asia koskee:

- asuu muun jäsenvaltion alueella tai

- on toisen jäsenvaltion kansalainen ja asuu muun valtion kuin jäsenvaltion alueella:

i) Jos viimeinen maksu maksettiin ruumiillisen työn tekijöiden eläkevakuutusjärjestelmään:

- jos se, jonka etua asia koskee, asuu Alankomaissa tai on Alankomaiden kansalainen ja asuu muun valtion kuin jäsenvaltion alueella:

Landesversicherungsanstalt Westfalen (Westfalenin alueellinen vakuutustoimisto), Münster

- jos se, jonka etua asia koskee, asuu Belgiassa tai on Belgian kansalainen ja asuu muun valtion kuin jäsenvaltion alueella:

Landesversicherungsanstalt Rheinprovinz (Reininmaakunnan alueellinen vakuutustoimisto), Düsseldorf

- jos se, jonka etua asia koskee, asuu Italiassa tai on Italian kansalainen ja asuu muun valtion kuin jäsenvaltion alueella:

Landesversicherungsanstalt Schwaben (Schwabenin alueellinen vakuutustoimisto), Augsburg

- jos se, jonka etua asia koskee, asuu Ranskassa tai Luxemburgissa tai on Ranskan tai Luxemburgin kansalainen ja asuu muun valtion kuin jäsenvaltion alueella:

Landesversicherungsanstalt Rheinland-Pfalz (Rheinland-Pfalzin alueellinen vakuutustoimisto), Speyer

- jos se, jonka etua asia koskee, asuu Tanskassa tai on Tanskan kansalainen ja asuu muun valtion kuin jäsenvaltion alueella:

Landesversicherungsanstalt Schleswig-Holstein (Schleswig-Holsteinin alueellinen vakuutustoimisto), Lyypekki

- jos se, jonka etua asia koskee, asuu Irlannissa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa tai on Irlannin tai Yhdistyneen kuningaskunnan kansalainen ja asuu muun valtion kuin jäsenvaltion alueella:

Landesversicherungsanstalt Freie und Hansestadt Hamburg (Hampurin vapaa- ja hansakaupungin alueellinen vakuutustoimisto), Hampuri

- jos se, jonka etua asia koskee, asuu Kreikassa tai on Kreikan kansalainen ja asuu muun valtion kuin jäsenvaltion alueella:

Landesversicherungsanstalt Württemberg (Württembergin alueellinen vakuutustoimisto), Stuttgart

Jos kuitenkin viimeinen maksu maksettiin:

- Landesversicherungsanstalt für das Saarland -nimiselle laitokselle (Saarlandin alueellinen vakuutustoimisto), Saarbrücken, tai Bundesbahnversicherungsanstalt -nimiselle laitokselle (liittotasavallan rautatieliäisten vakuutustoimisto), Frankfurt am Main:

Laitos, johon viimeinen maksu maksettiin

- Seekasse-nimiselle laitokselle (merenkulkijoiden vakuutuskassa), Hamburg tai jos maksut maksettiin vähintään 60 kuukaudelta Seekasse (Rentenversicherung der Arbeiter oder der Angestellten) -nimiselle laitokselle (Merenkulkijoiden vakuutuskassa (ruumiillisen työn tekijöiden tai toimihenkilöiden eläkevakuutusjärjestelmä)), Hampuri:

Seekasse (merenkulkijoiden vakuutuskassa), Hampuri

ii) Jos viimeinen maksu maksettiin toimihenkilöiden eläkevakuutusjärjestelmään:

- jos mitään maksuja ei ole maksettu Seekasse -nimiselle laitokselle (merenkulkijoiden vakuutuskassa), Hamburg:
- jos maksu on maksettu Seekasse Rentenversicherung der Arbeiter ode der Angestellten -nimiselle laitokselle (merenkulkijoiden vakuutuskassa (työntekijöiden tai toimihenkilöiden eläkevakuutusjärjestelmään)), Hampuri:

Bundesversicherungsanstalt für Angestellte (liittotasavallan toimihenkilöiden vakuutuslaitos), Berliini

Seekasse (merenkulkijoiden vakuutuskassa), Hampuri

iii) Jos viimeinen maksu on maksettu kaivostyöntekijöiden eläkevakuutusjärjestelmään tai jos kaivostyöntekijöiden sellaisen eläkkeen saamiseksi vaadittu odotusaika, joka maksetaan sen vuoksi, että kyky harjoittaa toimintaa kaivoksessa (Bergmannsrente) on vähentynyt, on täytetty tai katsotaan täytetyksi:

Bundesknappschaft (liittotasavallan kaivostyöntekijöiden vakuutuskassa), Bochum

b) Henkilöille, jotka ovat olleet vakuutettuja tai joiden katsotaan olleen vakuutettuja Saksan lainsäädännön tai yhden tai useamman muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, ja heidän jälkeenjääneilleen, jos se, jonka etua asia koskee:

- asuu Saksan alueella lukuun ottamatta Saarland, tai
- on Saksan kansalainen ja asuu muun valtion kuin jäsenvaltion alueella:

i) Jos viimeinen maksu Saksan lainsäädännön mukaan on maksettu ruumiillisen työn tekijöiden eläkevakuutusjärjestelmään:

- jos viimeinen maksu toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan on maksettu Alankomaiden eläkevakuutuslaitokselle:
- jos viimeinen maksu toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan on maksettu Belgian eläkevakuutuslaitokselle:
- jos viimeinen maksu toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan on maksettu Italian eläkevakuutuslaitokselle:
- jos viimeinen maksu toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan on maksettu Ranskan tai Luxemburgin eläkevakuutuslaitokselle:
- jos viimeinen maksu toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan on maksettu

Landesversicherungsanstalt Westfalen (Westfalenin alueellinen vakuutustoimisto), Münster

Landesversicherungsanstalt Rheinprovinz (Reininmaakunnan alueellinen vakuutustoimisto), Düsseldorf

Landesversicherungsanstalt Schwaben (Schwabenin alueellinen vakuutustoimisto), Augsburg

Landesversicherungsanstalt Rheinland-Pfalz (Rheinland-Pfalzin alueellinen vakuutustoimisto), Speyer

Tanskan eläkevakuutuslaitokselle:

- jos viimeinen maksu toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan on maksettu Irlannin tai Yhdistyneen kuningaskunnan eläkevakuutuslaitokselle:

Landesversicherungsanstalt Schleswig-Holstein (Schleswig-Holsteinin alueellinen vakuutustoimisto), Lyypekki

- jos viimeinen maksu toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan on maksettu Kreikan eläkevakuutuslaitokselle:

Landesversicherungsanstalt Freie und Hansestadt Hamburg (Hampurin vapaa- ja hansakaupungin alueellinen vakuutustoimisto), Hampuri

Jos kuitenkin se, jonka etua asia koskee, asuu Saksan alueella Saarlandissa tai jos hän on Saksan kansalainen, joka asuu muun valtion kuin jäsenvaltion alueella ja jos viimeinen maksu Saksan lainsäädännön mukaan on maksettu eläkevakuutuslaitokselle, joka sijaitsee Saarlandissa:

Landesversicherungsanstalt Württemberg (Württembergin alueellinen vakuutustoimisto), Stuttgart

Jos kuitenkin viimeinen maksu Saksan lainsäädännön mukaan on maksettu:

- Seekasse -nimiselle laitokselle (merenkulkijoiden vakuutuskassa), Hampuri, tai jos maksut Saksan laivastossa tai muun maan laivastossa työskentelyn perusteella maksettiin vähintään 60 kuukaudelta:

Landesversicherungsanstalt für das Saarland (Saarlandin alueellinen vakuutustoimisto), Saarbrücken

- Bundesbahnversicherungsanstalt -nimiselle laitokselle (liittotasavallan rautateiden vakuutustoimisto), Frankfurt am Main:

Seekasse (merenkulkijoiden vakuutuskassa), Hampuri

Bundesbahnversicherungsanstalt (liittotasavallan rautateiden vakuutustoimisto), Frankfurt am Main

ii) Jos viimeinen maksu Saksan lainsäädännön mukaan on maksettu toimihenkilöiden eläkevakuutusjärjestelmään:

- jos mitään maksuja ei ole maksettu Seekasse -nimiselle laitokselle (merenkulkijoiden vakuutuskassa), Hampuri:

Bundesversicherungsanstalt für Angestellte (liittotasavallan toimihenkilöiden vakuutuslaitos), Berliini

- jos maksu on maksettu Seekasse (Rentenversicherung der Arbeiter oder der Angestellten) -nimiselle laitokselle (merenkulkijoiden vakuutuskassa) (eläkevakuutusjärjestelmä työntekijöille ja toimihenkilöille), Hampuri:

Seekasse (merenkulkijoiden vakuutuskassa), Hampuri

iii) Jos viimeinen maksu Saksan lainsäädännön mukaan on maksettu kaivostyöntekijöiden eläkevakuutusjärjestelmään tai jos odotusaika,

jota vaaditaan kaivostyöntekijöiden eläkeoi-
keuden saamiseksi sillä perusteella, että kyky
harjoittaa toimintaa kaivoksessa (Bergmanns-
rente) on vähentynyt, on tai katsotaan olevan
täytetty:

Bundesknappschaft (liittotasavallan kaivostyöntekijöiden
vakuutuskassa), Bochum

- c) Jos asuinmaa vaihtuu sen jälkeen, kun etuudet on
myönnetty a alakohdan i alakohdassa ja b kohdan i
alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, toimivaltainen
laitos vaihtuu vastaavasti

3. Maanviljelijöiden vanhuusvakuutus:

Landwirtschaftliche Alterskasse Rheinhessen-Pfalz (maata-
louden vanhuuskassa, Rheinhessen-Pfalz), Speyer

**4. Rauta- ja terästeollisuuden työntekijöiden täydennys-
vakuutus:**

Landesversicherungsanstalt für das Saarland (Saarlandin
alueellinen vakuustoitomisto), Saarbrücken

5. Tapaturmavakuutus (työtaturmat ja ammattitaudit):

Laitos, joka vastaa kyseisen tapauksen tapaturmavakuutuksesta

6. Työttömyys ja perhe-etuudet:

Bundesanstalt für Arbeit (liittotasavallan työvirasto),
Nürnberg

D. RANSKA

1. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 93 artiklan 1
kohdan, 94 artiklan ja 95 artiklan säännöksiä:

A. Palkattujen työntekijöiden järjestelmä:

- a) Yleinen järjestelmä:

Caisse nationale de l'assurance maladie (kansallinen sairaus-
vakuutuskassa), Pariisi

- b) Maatalouden järjestelmä:

Caisse centrale de secours mutuels agricoles (maatalouden
keskinäisten etuuskassojen keskus), Pariisi

- c) Kaivostyöntekijöiden järjestelmä:

Caisse autonome nationale de sécurité sociale dans les mines
(kaivostyöntekijöiden kansallinen itsenäinen sosiaaliturvakas-
sa), Pariisi

- d) Merenkulkijoiden järjestelmä:

Établissement national des invalides de la marine (työkyvyttö-
mien merenkulkijoiden kansallinen laitos)

B. Itsenäisten ammatinharjoittajien järjestelmä:

- a) Sellaisten itsenäisten ammatinharjoittajien järjestel-
mä, jotka eivät toimi maataloudessa:

Caisse nationale d'assurance maladie et maternité des travail-
leurs non salariés des professions non agricoles, Saint-Denis
(kansallinen sairaus- ja äitiyskassa yrittäjille, jotka eivät toimi
maataloudessa), Saint-Denis

- b) Maatalouden järjestelmä:

Caisse centrale de secours mutuels agricoles (maatalouden
keskinäisen etuuskassan keskus)

Caisse centrale des mutuelles agricoles (maatalouden sairaus-
vakuutuskassojen keskus)

Fédération française des sociétés d'assurances (Ramex ja Gamex) (Ranskan vakuutusyhdistysten keskusjärjestö)

Fédération nationale de la mutualité française (Ranskan keskinäisten etuusjärjestöjen kansallinen liitto)

2. Sovelletaessa täytäntöönpanoasetuksen 96 artiklan säännöksiä:

a) Yleinen järjestelmä:

Caisse nationale de l'assurance maladie (kansallinen sairausvakuutuskassa), Pariisi

b) Maatalouden järjestelmä:

Caisse de mutualité sociale agricole (maatalouden sosiaalivakuutuksen keskinäinen etuuskassa)

c) Kaivostyöntekijöiden järjestelmä:

Caisse autonome nationale de sécurité sociale dans les mines (kaivostyöntekijöiden kansallinen itsenäinen sosiaaliturvakassa), Pariisi

d) Merenkulkijoiden järjestelmä:

Établissement national des invalides de la marine (työkyvyttömiin merenkulkijoiden kansallinen laitos), Pariisi

3. Sovelletaessa täytäntöönpanoasetuksen 98 artiklan säännöksiä:

a) Yleinen järjestelmä:

Caisse nationale d'allocations familiales (kansallinen perheavustuskassa), Pariisi

b) Maatalouden järjestelmä:

Caisse centrale d'allocations familiales mutuelles agricoles (maatalouden keskinäisen etuuskassan keskus perheavustuksia varten), Pariisi

c) Kaivostyöntekijöiden järjestelmä:

Caisse autonome nationale de sécurité sociale dans les mines (kaivostyöntekijöiden kansallinen itsenäinen sosiaaliturvakassa), Pariisi

d) Merenkulkijoiden järjestelmä:

Caisse nationale d'allocations familiales des marins du commerce (kauppalaivaston merenkulkijoiden kansallinen perheavustuskassa) tai Caisse nationale d'allocations familiales de la pêche maritime (merikalastusteollisuuden kansallinen perheavustusten kassa), tapauksen mukaan

4. Muut toimivaltaiset laitokset ovat ne jotka on määritetty Ranskan lainsäädännön mukaan, nimittäin:

I. RANSKAN EMÄMAA

A. Palkattujen työntekijöiden järjestelmä:

a) Yleinen järjestelmä:

i) sairaus, äitiys, kuolema (avustus):

Caisse primaire d'assurance maladie (paikallinen sairausvakuutuskassa)

ii) työkyvyttömyys:

aa) yleisesti, paitsi Pariisissa ja Pariisin alueella:

Caisse primaire d'assurance maladie (paikallinen sairausvakuutuskassa)

Pariisissa ja Pariisin alueella:

Caisse régionale d'assurance maladie (alueellinen sairausvakuutuskassa)

- bb) erityisjärjestelmä, josta säädetään sosiaaliturvalain L 365 - L 382 artiklassa: Caisse régionale d'assurance maladie (alueellinen sairausvakuutuskassa), Strasbourg
- iii) vanhuus:
- aa) yleisesti, paitsi Pariisissa ja Pariisin alueella: Caisse régionale d'assurance maladie (branche vieillesse) (alueellinen sairausvakuutuskassa (vanhuusjaosto))
- Pariisissa ja Pariisin alueella: Caisse nationale d'assurance vieillesse des travailleurs salariés (palkattujen työntekijöiden kansallinen vanhuusvakuutuskassa), Pariisi
- bb) erityisjärjestelmä, josta säädetään sosiaaliturvalain L 365 - L 382 artiklassa: Caisse régionale d'assurance vieillesse (alueellinen vanhuusvakuutuskassa), Strasbourg
- tai
Caisse régionale d'assurance maladie (alueellinen sairausvakuutuskassa), Strasbourg
- iv) työtaturmat:
- aa) tilapäinen työkyvyttömyys: Caisse primaire d'assurance maladie (paikallinen sairausvakuutuskassa)
- bb) pysyvä työkyvyttömyys:
- eläkkeet:
 - 31 päivän joulukuuta 1946 jälkeen sattuneet tapaturmat: Caisse primaire d'assurance maladie (paikallinen sairausvakuutuskassa)
 - ennen 1 päivää tammikuuta 1947 sattuneet tapaturmat: Työnantaja tai hänen sijastaan toimiva vakuuttaja
 - eläkekorotukset:
 - 31 päivän joulukuuta 1946 jälkeen sattuneet tapaturmat: Caisse primaire d'assurance maladie (paikallinen sairausvakuutuskassa)
 - ennen 1 päivää tammikuuta 1947 sattuneet tapaturmat: Caisse des dépôts et consignations (säästö- ja talletuskassa)
- v) perhe-etuudet: Caisse d'allocations familiales (perheavustusten kassa)
- vi) työttömyys:
- työtä etsivän henkilön rekisteröintiä varten: Paikallinen työvoimatoimisto asianomaisen henkilön asuinpaikalla
 - Lomakkeiden E 301, E 302, E 303 antamista varten: Groupement des Assédic de la région parisienne (GARP) (Assédic-ryhmä Pariisin alueella (GARP)), 90 rue Baudin, F-92537, Levallois-Perret
- b) Maatalouden järjestelmä:
- i) sairaus, äitiys, kuolema (avustus), perhe-etuudet: Caisse de mutualité sociale agricole (maatalouden sosiaalivakuutuksen keskinäinen etuuskassa)

- ii) työkyvyttömyys- ja vanhuusvakuutus ja etuudet jälkeensäjääneelle puolisolle: Caisse centrale de secours mutuels agricoles (maatalouden keskinäisen etuuskassan keskus), Pariisi
- iii) työtapaturmat:
- aa) yleisesti:
- Työnantaja tai hänen sijastaan toimiva vakuuttaja ennen 1 päivää heinäkuuta 1973 sattuneiden tapaturmien osalta
 - Caisse de mutualité sociale agricole (maatalouden sosiaalivakuutuksen keskinäinen etuuskassa) 30 päivän kesäkuuta 1973 jälkeen sattuneiden tapaturmien osalta
- bb) eläkekorotuksia varten:
- Caisse des dépôts et consignations (säästö- ja talletuskassa) ennen 1 päivää heinäkuuta 1973 sattuneiden tapaturmien osalta
 - Caisse de mutualité sociale agricole (maatalouden sosiaalivakuutuksen keskinäinen etuuskassa) 30 päivän kesäkuuta 1973 jälkeen sattuneiden tapaturmien osalta
- iv) työttömyys:
- työtä etsivän henkilön rekisteröintiä varten: Paikallinen työvoimatoimisto asianomaisen henkilön asuinpaikalla
 - lomakkeiden E 301, E302, E303 antamista varten: Groupement des Assédic de la région parisienne (GARP) (Assédic-ryhmä Pariisin alueella (GARP), 90, rue Baudin, F-92537, Levallois-Perret
- c) Kaivostyöntekijöiden järjestelmä:
- i) sairaus, äitiys, kuolema (avustus): Société de secours minière (kaivostyöntekijöiden avustusyhdistys)
- ii) työkyvyttömyys, vanhuus, kuolema (eläkkeet): Caisse autonome nationale de sécurité sociale dans les mines (kaivostyöntekijöiden kansallinen itsenäinen sosiaaliturvakassa), Pariisi
- iii) työtapaturmat:
- aa) tilapäinen työkyvyttömyys: Société de secours minière (kaivostyöntekijöiden avustusyhdistys)
- bb) pysyvä työkyvyttömyys:
- eläkkeet
 - 31 päivän joulukuuta 1946 jälkeen sattuneet tapaturmat: Union régionale des sociétés de secours minières (kaivostyöntekijöiden avustusyhdistysten alueellinen liitto)
 - ennen 1 päivää tammikuuta 1947 sattuneet tapaturmat: Työnantaja tai hänen sijastaan toimiva vakuuttaja
 - eläkekorotukset:
 - 31 päivän joulukuuta 1946 jälkeen sattuneet tapaturmat: Union régionale des sociétés de secours minières (kaivostyöntekijöiden avustusyhdistysten alueellinen liitto)
 - ennen 1 päivää tammikuuta 1947 sattuneet tapaturmat: Caisse des dépôts et consignations (säästö- ja talletuskassa)

- iv) **perhe-etuudet:** Union régionale des sociétés de secours minières (kaivostyöntekijöiden avustusyhdistysten alueellinen liitto)
- v) **työttömyys:**
- **työtä etsivän henkilön rekisteröintiä varten:** Paikallinen työvoimatoimisto asianomaisen henkilön asuinpaikalla
 - **lomakkeiden E 301, E 302, E 303 antamista varten:** Agence nationale pour l'emploi (service spécialisé pour la sécurité sociale des travailleurs migrants) (kansallinen työvoimatoimisto (erityisosasto, joka käsittelee siirtotyöläisten sosiaaliturvaa)), 9, rue Sextius Michel, F-75015, Pariisi
- d) **Merenkulkijoiden järjestelmä:**
- i) **sairaus, äitiys, työkyvyttömyys, työtapaturmat, kuolema (avustus) ja eläkkeet työkyvyttömiä henkilöiden tai sellaisten henkilöiden jälkeensäajaneille, joille on sattunut työtapaturma:** Section "Caisse générale de prévoyance des marins" du quartier des affaires maritimes (merenkulkijoiden yleinen huoltokassa, merenkulkuasianjaoston osasto)
- ii) **vanhuus, kuolema (eläkkeet):** Section "Caisse de retraite des marins" du quartier des affaires maritimes (merenkulkuasianjaoston osaston merenkulkijoiden eläkekassa)
- iii) **perhe-etuudet:** Caisse nationale d'allocations familiales des marins du commerce (kauppalaivaston merenkulkijoiden kansallinen perheavustuskassa) tai Caisse nationale d'allocations familiales de la pêche maritime (merikalastusteollisuuden kansallinen perheavustuskassa), tapauksen mukaan
- iv) **työttömyys:**
- **työtä etsivän henkilön rekisteröintiä varten:** paikallinen työvoimatoimisto asuinpaikalla tai tavanomaisessa laivaannoususatamassa tai Bureau central de la main d'oeuvre maritime (merenkulkijoiden keskustoimisto)
 - **lomakkeiden E 301, E 302, E 303 antamista varten:** Groupement des Assédic de la région parisienne (GARP) (Assédic-ryhmittymä Pariisin alueella (GARP)), 90, rue Baudin, F-92537, Levallois-Perret
- B. Itsenäisten ammatinharjoittajien järjestelmä:**
- a) **Sellaisten itsenäisten ammatinharjoittajien järjestelmä, jotka eivät toimi maataloudessa:**
- i) **sairaus, äitiys:** Caisse mutuelle régionale (alueellinen keskinäinen etuuskassa)
- ii) **vanhuus:**
- aa) **käsityöläisten järjestelmä:** Caisse nationale de l'organisation autonome d'assurance vieillesse des travailleurs non salariés des professions artisanales (Cancava) Pariisi (käsityöläisammattien itsenäisten ammatinharjoittajien kansallinen itsenäinen vanhuusvakuutus-kassa)
- Caisses de base professionnelles ou interprofessionnelles (paikalliset ammatilliset tai ammattienväliset kassat)

- bb) teollisuuden ja kauppiaiden järjestelmä:
Caisse nationale de l'organisation autonome d'assurance vieillesse des travailleurs non salariés des professions industrielles et commerciales (Organic) (teollisuus- tai kauppa-ammattien itsenäisten ammatinharjoittajien kansallinen itsenäinen vanhuusvakuutuskassa)
- Caisses de base professionnelles ou interprofessionnelles (paikalliset ammatilliset tai ammattienväliset kassat)
- cc) vapaiden ammattien järjestelmä:
Caisse nationale d'assurance vieillesse des professions libérales (CNAVPL), sections professionnelles (vapaiden ammattien jäsenten kansallinen vanhuusvakuutuskassa – ammatilliset alat)
- dd) asianajajien järjestelmä:
Caisse nationale des barreaux français (CNBF) (ranskalaisen asianajajakunnan jäsenten kansallinen kassa)
- b) Maatalouden järjestelmä:
- i) sairaus, äitiys, työkyvyttömyys:
Organisme assureur habilité auprès duquel de travailleur non salarié agricole est affilié (valtuutettu vakuutustoimielin, jossa maataloudessa toimiva itsenäinen ammatinharjoittaja on vakuutettu)
- ii) vanhuusvakuutus ja etuudet jälkeenjääneelle puolisolle:
Caisse de mutualité sociale agricole (maatalouden sosiaalivakuutuksen keskinäinen etuuskassa)
- iii) tapaturmat, työtapaturmat ja ammattitaudit:
– Organisme agréé auprès duquel le travailleur non salarié agricole est affilié (nimetty toimielin, jossa maataloudessa toimiva itsenäinen ammatinharjoittaja on vakuutettu)
- Mosellen, Bas-Rhinin ja Haut-Rhinin alueita varten: Caisse d'assurance accidents agricoles (maatalouden tapaturmavakuutuskassa)

II. MERENTAKAISET ALUEET

a) Palkattujen työntekijöiden järjestelmä

(kaikki järjestelmät paitsi merenkulkijoiden järjestelmä ja kaikki riskit paitsi perhe-etuudet):

- i) yleisesti:
Caisse générale de sécurité sociale (yleinen sosiaaliturvakassa)
- ii) eläkekorotuksia varten sellaisten työtapaturmien osalta, jotka ovat sattuneet merentakaisilla alueilla ennen 1 päivää tammikuuta 1952:
Direction départementale de l'enregistrement (rekisteröinnin aluedirektoraatti)

b) Itsenäisten ammatinharjoittajien järjestelmä:

- i) Sairaus, äitiys:
Caisse mutuelle régionale (alueellinen keskinäinen etuuskassa)
- ii) Vanhuus:
– käsityöläisten järjestelmä:
Caisse nationale de l'organisation autonome d'assurance vieillesse des travailleurs non salariés des professions artisanales (Cancava) (käsityöläisammattien itsenäisten ammatinharjoittajien kansallinen itsenäinen vanhuusvakuutuskassa)

- teollisuuden ja kauppiaiden järjestelmä:	Caisse interprofessionnelle d'assurance vieillesse des industriels et commercants d'Algerie et d'outre-mer (Algerian ja merentä-
kaisten alueiden teollisuuden ja kauppiaiden ammattienvälinen
vanhuusvakuutuskassa)
- vapaiden ammattien järjestelmä:	Caisse nationale d'assurance vieillesse des professions libérales
(CNAVPL) - Sections professionnelles (vapaiden ammattien
jäsenten kansallinen vanhuusvakuutuskassa - ammatilliset alat)
- asianajajien järjestelmä:	Caisse nationale des barreaux francais (CNBF) (Ranskan
asianajajakunnan jäsenten kansallinen kassa)
c) Perhe-etuudet:	Caisse d'allocations familiales (perheavustusten kassa)
d) Merenkulkijoiden järjestelmä:	
i) kaikki riskit paitsi vanhuus- ja perhe-etuudet:	Section "Caisse générale de prévoyance des marins" du
quartier des affaires maritimes (merenkulkijoiden yleinen
huoltokassa, merenkulkuasiainjaoston osasto)
ii) vanhuus:	Section "Caisse de retraite des marins" du quartier des affaires
maritimes (merenkulkijoiden eläkekassamerenkulkuasiainjaos-
ton osasto)
iii) perhe-etuudet:	Caisse d'allocations familiales (perheavustusten kassa)

E. KREIKKA

1. Sairaus ja ältiys:

i) yleisesti:	Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ), Αθήνα
(sosiaalivakuutuslaitos), Ateena tai vakuutustoimielin, jossa
työntekijä on tai oli vakuutettu
ii) merenkulkijoita varten:	Οίκος Ναύτου, Πειραιάς (merimiesten koti), Pireus
iii) maatalouden järjestelmä:	Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ), Αθήνα
(kansallinen maatalouden vakuutuslaitos), Ateena

2. Työkyvyttömyys, vanhuus, kuolema (eläkkeet):

i) yleisesti:	Ίδρυμα Κοινωνικών
Ασφαλίσεων (ΙΚΑ), Αθήνα
(sosiaalivakuutuslaitos), Ateena tai vakuutustoimielin, jossa
työntekijä on tai oli vakuutettu
ii) merenkulkijoiden järjestelmä:	Ναυτικό Απομαχικό
Ταμείο (ΝΑΤ), Πειραιάς
(merenkulkijoiden eläkekassa), Pireus
iii) maatalouden järjestelmä:	Οργανισμός Γεωργικών
Ασφαλίσεων (ΟΓΑ), Αθήνα
(kansallinen maatalouden vakuutuslaitos), Ateena

3. Työtapaturmat, ammattitaudit:

- i) yleisesti: Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ), Αθήνα (sosiaalivakuutuslaitos), Ateena tai vakuustoimielin, jossa työntekijä on tai oli vakuutettu
- ii) merenkulkijoiden järjestelmä: Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (ΝΑΤ), Πειραιάς (merenkulkijoiden eläkekassa), Pireus
- iii) maatalouden järjestelmä: Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων, (ΟΓΑ) Αθήνα (kansallinen maatalouden vakuutuslaitos), Ateena

4. Kuolemantapauksen johdosta annettava avustukset (hautauskustannukset):

- i) yleisesti: Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ), Αθήνα (sosiaalivakuutuslaitos), Ateena tai vakuustoimielin, jossa työntekijä on tai oli vakuutettu
- ii) merenkulkijoiden järjestelmä: Οίκος Ναύτου, Πειραιάς (merimiesten koti), Pireus
- iii) maatalouden järjestelmä: Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ), Αθήνα (kansallinen maatalouden vakuutuslaitos), Ateena

5. Perhevastukset:

- i) työntekijöiden järjestelmä, mukaan lukien yritysten järjestelmät: Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), Αθήνα (työntekijöiden työnoimatoimisto), Ateena
- ii) yleinen järjestelmä: Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ), Αθήνα (kansallinen maatalouden vakuutuslaitos), Ateena

6. Työttömyys:

- i) yleisesti: Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), Αθήνα (työntekijöiden työnoimatoimisto), Ateena
- ii) merenkulkijoiden järjestelmä: Οίκος Ναύτου, Πειραιάς (merimiesten koti), Pireus
- iii) sanomalehtiteollisuuden työntekijöiden järjestelmä, jota hoitaa:
1. Ταμείο Ασφαλίσεως Εργατών Τύπου, Αθήνα (lehdistön työntekijöiden vakuutuskassa), Ateena
 2. Ταμείο Συντάξεως Προσωπικού Εφημερίδων Αθηνών – Θεσσαλονίκης, Αθήνα (eläkekassa lehdistön työntekijöille Ateenassa ja Salonikissa), Ateena

F. IRLANTI

1. Luontoisetuudet:

- The Eastern Health Board, Dublin 8
- The Midland Health Board, Tullamore, County Offaly
- The Mid-Western Health Board, Limerick
- The North-Eastern Health Board, Ceanannus Mor, County Meath
- The North-Western Health Board, Manorhamilton, County Leitrim
- The South-Eastern Health Board, Kilkenny
- The Southern Health Board, Cork
- The Western Health Board, Galway

2. Rahaetuudet:

a) Työttömyysetuudet

Department of Social Welfare, Dublin (sosiaalihuoltoministeriö), Dublin, mukaan lukien työttömyysetuuksista vastaavat alueelliset toimistot

b) Muut rahaetuudet

Department of Social Welfare, (sosiaalihuoltoministeriö), Dublin

G. ITALIA

1. Sairaus (mukaan lukien tuberkuloosi) ja äitiys:

A. Palkatut työntekijät:

a) Luontoisetuudet:

i) yleisesti

Unità sanitaria locale (toimivaltainen paikallinen terveysyksikkö, jossa asianomainen henkilö on rekisteröity)

ii) tiettyjä virkamiesten, yksityissektorin työntekijöiden ja sellaisena pidettävien työntekijöiden ryhmiä varten, eläkeläisiä ja heidän perheenjäseniään varten:

Ministero della sanità (terveysministeriö), Rooma

iii) merenkulkijoita ja siviili-ilmailun henkilökuntaa varten:

Ministero della sanità (terveysministeriö), kysymykseen tulevan alueen terveyskeskus kauppalaivastoa tai siviili-ilmailua varten

b) Rahaetuudet:

i) yleisesti: Istituto nazionale della previdenza sociale (kansallinen sosiaalihuollon laitos), maakunnalliset toimistot

ii) merenkulkijoita ja siviili-ilmailuhenkilökuntaa varten: Cassa marittima (merikassa, jossa asianomainen henkilö on rekisteröity)

c) vakuutuskausia koskevat todistukset:

i) yleisesti: Istituto nazionale della previdenza sociale (kansallinen sosiaalihuollon laitos), maakunnalliset toimistot

ii) merenkulkijoita ja siviili-ilmailun henkilökuntaa varten: Cassa marittima (merikassa, jossa asianomainen henkilö on rekisteröity)

B. *Itsenäiset ammatinharjoittajat:*

Luontoisetuudet: Unità sanitaria locale (toimivaltainen paikallinen terveystoimisto, jossa asianomainen henkilö on rekisteröity)

2. Työtapaturmat ja ammattitaudit:

A. *Palkatut työntekijät:*

a) Luontoisetuudet:

i) yleisesti: Unità sanitaria locale (toimivaltainen paikallinen terveystoimisto, jossa asianomainen henkilö on rekisteröity)

ii) merenkulkijoita ja siviili-ilmailun henkilökuntaa varten: Ministero della sanità (terveysministeriö), kysymykseen tulevan alueen terveystoimisto kauppalavastaa tai siviili-ilmailua varten

b) Proteesit ja merkittävät apuvälineet, oikeuslääketieteelliset etuudet ja niihin liittyvät tutkimukset ja todistukset:

i) yleisesti: Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (kansallinen työtapaturmavakuutuslaitos), maakunnalliset toimistot

ii) merenkulkijoita ja siviili-ilmailun henkilökuntaa varten: Cassa marittima (merikassa, jossa henkilö on rekisteröity)

c) Rahaetuudet:

i) yleisesti: Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (kansallinen työtapaturmavakuutuslaitos), maakunnalliset toimistot

ii) merenkulkijoita ja siviili-ilmailun henkilökuntaa varten: Cassa marittima (merikassa, jossa asianomainen henkilö on rekisteröity)

iii) tarvittaessa myös maatalouden ja metsätalouden työntekijöitä varten: Ente nazionale di previdenza e assistenza per gli impiegati agricoli (maatalouden työntekijöiden kansallinen huolto- ja aputoimisto)

B. *Itsenäiset ammatinharjoittajat* (vain röntgenlääkäreitä varten):

a) luontoisetuudet:	Unità sanitaria locale (toimivaltainen paikallinen terveysyksikkö, jossa asianomainen henkilö on rekisteröity)
b) proteesit ja merkittävät apuvälineet, oikeuslääketieteelliset etuudet ja niihin liittyvät tutkimukset ja todistukset:	Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (tapaturmavakuutuksen kansallinen laitos), maakunnalliset toimistot
c) rahaetuudet:	Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (tapaturmavakuutuksen kansallinen laitos), maakunnalliset toimistot

3. Työkyvyttömyys, vanhuus, jälkeenjääneet (eläkkeet):

A. *Palkatut työntekijät:*

a) yleisesti:	Istituto nazionale della previdenza sociale (kansallinen sosiaalihuollon laitos), maakunnalliset toimistot
b) viihdealan työntekijöitä varten:	Ente nazionale di previdenza e assistenza per i lavoratori dello spettacolo (kansallinen huolto- ja avustustoimisto viihdealan työntekijöitä varten), Rooma
c) teollisuusyritysten johtavaa henkilökuntaa varten:	Istituto nazionale di previdenza per i dirigenti di aziende industriali (kansallisen huollon laitos teollisuuden johtavaa henkilökuntaa varten), Rooma
d) lehtimiehiä varten:	Istituto nazionale di previdenza per i giornalisti italiani 'G.Amendola' (G.Amendola kansallinen huollon laitos italialaisia lehtimiehiä varten), Rooma

B. *Itsenäiset ammatinharjoittajat:*

a) lääkäreitä varten:	Ente nazionale di previdenza ed assistenza medici (kansallinen huolto- ja avustustoimisto lääkäreitä varten)
b) apteekkareita varten:	Ente nazionale di previdenza ed assistenza farmacisti (kansallinen huolto- ja avustustoimisto apteekkareita varten)
c) eläinlääkäreitä varten:	Ente nazionale di previdenza ed assistenza veterinari (kansallinen huolto- ja avustustoimisto eläinlääkäreitä varten)
d) kättilöitä varten:	Ente nazionale di previdenza ed assistenza ostetriche (kansallinen huolto- ja avustustoimisto kättilöitä varten)
e) insinöörejä ja arkkitehtejä varten:	Cassa nazionale di previdenza per gli ingegneri ed architetti (kansallinen huoltokassa insinöörejä ja arkkitehtejä varten)
f) maanmittareita varten:	Cassa nazionale di previdenza ed assistenza a favore dei geometri (kansallinen huolto- ja avustuskassa maanmittareita varten)
g) lakimiehiä ja asianajajia varten:	Cassa nazionale di previdenza ed assistenza a favore degli avvocati e dei procuratori (kansallinen huolto- ja avustuskassa lakimiehiä ja asianajajia varten)

- h) taloustieteen tutkinnon suorittaneita varten: Cassa nazionale di previdenza ed assistenza a favore dei dottori commercialisti (kansallinen huolto- ja avustuskassa taloustieteen tutkinnon suorittaneita varten)
- i) tilintarkastajia ja kirjanpitäjiä varten: Cassa nazionale di previdenza ed assistenza a favore dei ragionieri e periti commerciali (kansallinen huolto- ja avustuskassa tilintarkastajia ja kirjanpitäjiä varten)
- j) työvoima-asiantuntijoita varten: Ente nazionale di previdenza ed assistenza per i consulenti del lavoro (kansallinen huolto- ja avustustoimisto työvoima-asiantuntijoita varten)
- k) notaareja varten: Cassa nazionale notariato (kansallinen kassa notaareja varten)
- l) huolitsijoita varten: Fondo di previdenza a favore degli spedizionieri daganali (huoltokassa huolitsijoita varten)
- 4. Kuolemantapauksen johdosta annettavat avustukset:** Istituto nazionale della previdenza sociale (kansallinen sosiaalihuollon laitos), maakunnalliset toimistot
Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (kansallinen laitos tapaturmavakuutusta varten), maakunnalliset toimistot
Cassa marittima (merikassa, jossa asianomainen henkilö on rekisteröity)
- 5. Työttömyys (palkatut työntekijät)**
- a) yleisesti: Istituto nazionale della previdenza sociale (kansallinen sosiaalihuollon laitos), maakunnalliset toimistot
- b) lehtimiehiä varten: Istituto nazionale di previdenza per i giornalisti italiani 'G.Amendola' (G.Amendola kansallinen huollon laitos italialaisia lehtimiehiä varten), Rooma
- 6. Perheavustukset (palkatut työntekijät)**
- a) yleisesti: Istituto nazionale della previdenza sociale (kansallinen sosiaalihuollon laitos), maakunnalliset toimistot
- b) lehtimiehiä varten: Istituto nazionale di previdenza per i giornalisti italiani 'G.Amendola' (G.Amendola kansallinen huollon laitos italialaisille lehtimiehille), Rooma

H. LUXEMBURG

1. Sairaus ja äitiys:

- a) sovellettaessa asetuksen 28 artiklan 2 kohdan säännöksiä: Caisse nationale d'assurance maladie des ouvriers (ruumiillisen työn tekijöiden kansallinen sairausvakuutuskassa), Luxemburg
- b) muissa tapauksissa: Sairauskassa, jossa palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on vakuutettu ammatillisen tai kaupallisen toimintansa vuoksi tai missä hän oli viimeksi vakuutettu

2. Työkyvyttömyys, vanhuus, kuolema (eläkkeet):

a) ruumiillisen työn tekijöitä varten:	Établissement d'assurance contre la vieillesse et l'invalidité (vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutuslaitos), Luxembourg
b) toimihenkilöitä ja vapaiden ammattien harjoittajia varten:	Caisse de pension des employés privés (yksityisen sektorin toimihenkilöiden eläkekassa), Luxembourg
c) käsiteollisuudessa, kaupassa tai teollisuudessa toimivia itsenäisiä ammatinharjoittajia varten:	Caisse de pension des artisans, des commercants et des industriels, Luxembourg (käsiyöläisten, kauppiaiden ja teollisuudenharjoittajien eläkekassa), Luxembourg
d) maataloudessa toimivia itsenäisiä ammatinharjoittajia varten:	Caisse de pension agricole (maatalouden eläkekassa), Luxembourg

3. Työtapaturmat ja ammattitaudit:

a) maataloudessa tai metsätaloudessa toimivia palkattuja työntekijöitä ja itsenäisiä ammatinharjoittajia varten:	Association d'assurance contre les accidents, section agricole et forestière, Luxembourg (tapaturmavakuutuksen yhdistys, maatalous- ja metsätalousosasto), Luxembourg
b) kaikkia muita vakuutustapahtumia varten pakollisella tai valinnaisella perustalla:	Association d'assurance contre les accidents, section industrielle (tapaturmavakuutusten yhdistys, teollisuusosasto), Luxembourg

4. Työttömyys:

Administration de l'emploi (työvoimahallinto), Luxembourg

5. Perhe-etuudet:

a) ruumiillisen työn tekijöitä varten:	Caisse d'allocations familiales des ouvriers près l'Établissement d'assurance contre la vieillesse et l'invalidité, Luxembourg (ruumiillisen työn tekijöiden perheavustuskassa vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutuksen laitoksessa), Luxembourg
b) toimihenkilöitä varten:	Caisse d'allocations familiales des employés près la Caisse de pension des employés privés, Luxembourg (toimihenkilöiden perheavustuskassa yksityisen sektorin toimihenkilöiden eläkekassassa), Luxembourg

6. Kuolemantapauksen johdosta annettavat avustukset:

Sovellettaessa asetuksen 66 artiklan säännöksiä:	Caisse nationale d'assurance maladie des ouvriers (ruumiillisen työn tekijöiden kansallinen sairausvakuutuskassa), Luxembourg

I. ALANKOMAAT**1. Sairaus ja äitiys:**

a) luontoisetuudet:	Ziekenfonds (sairauskassa), jossa asianomainen henkilö on vakuutettu
b) rahaetuudet:	Bedrijfsvereniging (amatillinen ja kauppayhdistys), jossa vakuutetun henkilön työnantaja on vakuutettu

2. Työkyvyttömyys:

a) jos, myös asetusta soveltamatta, oikeus etuuteen on yksinomaan Alankomaiden lainsäädännön mukaan:

– palkattuja työntekijöitä varten:

Bedrijfsvereniging (ammattillinen ja kaupallinen yhdistys), jossa vakuutetun henkilön työnantaja on vakuutettu

– itsenäisiä ammatinharjoittajia varten:

Bedrijfsvereniging (ammattillinen ja kaupallinen yhdistys), jossa vakuutettu henkilö olisi vakuutettu, jos hänellä olisi henkilökuntaa palveluksessaan

b) muissa tapauksissa:

– palkattuja työntekijöitä ja itsenäisiä ammatinharjoittajia varten:

Nieuwe Algemene Bedrijfsvereniging (uusi yleinen ammatillinen ja kaupallinen yhdistys), Amsterdam

3. Vanhuus, kuolema (eläkkeet):

a) yleisesti:

Sociale Verzekeringsbank (sosiaalivakuutuspankki), Amsterdam

b) kaivostyöntekijöitä varten:

Algemeen Mijnwerkersfonds (kaivostyöntekijöiden yleinen kassa), Heerlen

4. Työttömyys:

a) työttömyysvakuutusetuudet:

Bedrijfsvereniging (ammattillinen ja kaupallinen yhdistys), jossa vakuutetun henkilön työnantaja on vakuutettu

b) etuudet julkisilta viranomaisilta:

i) jos asianomainen henkilö asuu Alankomaissa:

Asuinpaikan paikallinen viranomainen

ii) sovellettaessa asetuksen 71 artiklan säännöksiä, jos asianomainen henkilö asuu Alankomaiden ulkopuolella:

Sen paikan paikallinen viranomainen, jonka alueella työnantajalla on kotipaikka

5. Perhe-etuudet:

a) jos etuuksiin oikeutettu henkilö asuu Alankomaissa:

Raad van Arbeid (työneuvosto), jonka alueella hän asuu

b) jos etuuksiin oikeutettu henkilö asuu Alankomaiden ulkopuolella mutta hänen työnantajansa asuu Alankomaissa tai hänellä on siellä toimipaikka:

Raad von Arbeid (työneuvosto), jonka alueella työnantaja asuu tai jonne hän on sijoittautunut

c) muissa tapauksissa:

Sociale Verzekeringsbank (sosiaalivakuutuspankki), Amsterdam

6. Ammattitaudit, joihin sovelletaan asetuksen 57 artiklan 3 kohdan säännöksiä:

Sovellettaessa asetuksen 57 artiklan 3 kohdan c alakohdan säännöksiä:

– jos etuus myönnetään ajalta ennen 1 päivää heinäkuuta 1967:

Sociale Verzekeringsbank (sosiaalivakuutuspankki), Amsterdam

– jos etuus myönnetään 30 päivän kesäkuuta 1967 jälkeiseltä ajalta:

Bedrijfsvereniging voor de Mijnindustrie (ammattillinen ja kauppayhdistys kaivosteollisuutta varten), Heerlen

J. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

1. Luontoisetuudet:

Iso-Britannia ja Pohjois-Irlanti:	Viranomaiset, jotka myöntävät kansallisen terveyspalvelun etuuksia
Gibraltar:	Medical and Public Health Department (lääkintä- ja kansanterveysministeriö), Gibraltar

2. Rahaetuudet:

Iso-Britannia:	Department of Health and Social Security (terveyden ja sosiaaliturvan ministeriö), Lontoo
Pohjois-Irlanti:	Department of Health and Social Services for Northern Ireland (terveyden ja sosiaalipalvelujen ministeriö Pohjois-Irlannissa), Belfast
Gibraltar:	Department of Labour and Social Security (työn ja sosiaaliturvan ministeriö), Gibraltar

LIITE 3

ASUINPAIKAN LAITOKSET JA OLESKELUPAIKAN LAITOKSET

(Asetuksen 1 artiklan p alakohta ja täytäntöönpanoasetuksen 4 artiklan 3 kohta)

A. BELGIA

I. ASUINPAIKAN LAITOKSET

1. Sairaus ja ältiys:

- a) sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 17, 18, 22, 25, 28, 29, 30 ja 32 artiklan säännöksiä:

Vakuutustoimielimet

- b) sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 31 artiklan säännöksiä:

i) yleisesti:

Vakuutustoimielimet

ii) merenkulkijoita varten:

Caisse de secours et de prévoyance en faveur des marins naviguant sous pavillon belge - Hulp- en voorzorgskas voor zeevarenden onder Belgische vlag - (Belgian lipun alla purjehtivien merenkulkijoiden avustus- ja huoltokassa), Antwerpen

tai

Vakuutustoimielimet

2. Työkyvyttömyys:

- a) Yleinen työkyvyttömyys (ruumiillisen työn tekijät, toimihenkilöt, kaivostyöntekijät) ja itsenäisten ammatinharjoittajien työkyvyttömyys:

Institut national d'assurance maladie-invalidité, Bruxelles - Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering, Brussel, (kansallinen sairaus- ja työkyvyttömyysvakuutuslaitos, Bryssel) yhdessä vakuutustoimielinten kanssa

sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 105 artik-
laa:

Institut national d'assurance maladie-invalidité, Bruxelles - Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering, Brussel (kansallinen sairaus- ja työkyvyttömyysvakuutuslaitos, Bryssel)

- b) kaivostyöntekijöiden erityinen työkyvyttömyysjärjestelmä:

Fonds national de retraite des ouvriers-mineurs, Bruxelles - Nationaal Pensioenfonds voor mijnwerkers, Brussel, (kaivos-työntekijöiden kansallinen eläkekassa, Bryssel)

- c) merenkulkijoiden työkyvyttömyysjärjestelmä:

Caisse de secours et de prévoyance en faveur des marins naviguant sous pavillon belge - Hulp- en voorzorgskas voor zeevarenden onder Belgische vlag (Belgian lipun alla purjehtivien merenkulkijoiden avustus- ja huoltokassa), Antwerpen

- 3. Vanhuus, kuolema (eläkkeet):** Office national des pensions pour travailleurs salariés, Bruxelles – Rijksdienst voor werknemerspensioenen, Brussel, (työntekijöiden kansallinen eläketoimisto, Bryssel)
- Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants, Bruxelles – Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen, Brussel, (itsenäisten ammatinharjoittajien kansallinen sosiaalivakuutuslaitos, Bryssel)
- 4. Työtaturmat (luontoisetuudet):** Vakuustustoimielimet
- 5. Ammattitaudit:** Fonds des maladies professionnelles, Bruxelles (ammattitautikassa, Bryssel)
- 6. Kuolemantapauksen johdosta annettavat avustukset:** Vakuustustoimielimet yhdessä Institut national d'assurance maladie-invalidité, Bruxelles – Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering, Brussel (kansallisen sairaus- ja työkyvyttömyysvakuutuslaitos, Bryssel) -nimisen laitoksen kanssa
- 7. Työttömyys:**
- a) yleisesti: Office national de l'emploi, Bruxelles – Rijksdienst voor arbeidsvoorziening, Brussel, (kansallinen työvoimatoimisto, Bryssel)
- b) merenkulkijoita varten: Pool des marins de la marine marchande – Pool van de zeelieden ter koopvaardij, (kauppalaivastopooli), Antwerpen
- 8. Perhe-etuudet:** Office national des allocations familiales pour travailleurs salariés, Bruxelles – Rijksdienst voor kinderbijslag voor werknemers, Brussel, (työntekijöiden kansalliset perheavustustoimistot, Bryssel)
- Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants, Bruxelles – Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen, Brussel, (itsenäisten ammatinharjoittajien kansallinen sosiaalivakuutuslaitos, Bryssel)

II. OLESKELUPAIKAN LAITOKSET

- 1. Sairaus ja äitiys:** Institut national d'assurance maladie-invalidité, Bruxelles – Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering, Brussel, (kansallinen sairaus- ja työkyvyttömyysvakuutuslaitos, Bryssel) vakuustustoimielinten kautta
- 2. Työtaturmat:** Institut national d'assurance maladie-invalidité, Bruxelles – Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering, Brussel, (kansallinen sairaus ja työkyvyttömyysvakuutuslaitos, Bryssel) vakuustustoimielinten kautta
- 3. Ammattitaudit:** Fonds des maladies professionnelles, Bruxelles – Fonds voor beroepsziekten, Brussel, (ammattitautikassa, Bryssel)

B. TANSKA

I. (ks. 385R1661)

1. *Asuinpaikan laitokset:*a) **Sairaus ja äitiys:**

- i) Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 17, 22, 28, 29 ja 30 artiklan säännöksiä:

Toimivaltainen amtskommune (piirihallinto).
Kööpenhaminan kunnassa: Magistraten (kunnallinen hallinto).
Frederiksbergin kunnassa: kunnallinen hallinto

- ii) Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 18 ja 25 artiklan säännöksiä:

Sen kunnan sosiaalitoimisto, jossa etuudensaaja asuu. Kööpenhaminan, Odensen, Aalborgin ja Århusin kunnassa: Magistraten (kunnallinen hallinto)

b) **Työkyvyttömyys (eläkkeet):**

Sikringsstyrelsen (kansallinen sosiaaliturvatoimisto), Kööpenhamina

c) **Vanhuus ja kuolema (eläkkeet):**

- i) Vanhuus- ja leskeneläkkeet kattavan lainsäädännön mukaiset eläkkeet:

Sikringsstyrelsen (kansallinen sosiaaliturvatoimisto)

- ii) Työntekijöiden lisäeläkelain (loven om Arbejdsmarkedets tillægspension) mukaan myönnetyt eläkkeet:

Arbejdsmarkedets tillægspension (työntekijöiden lisäeläketoinimisto), Hillerød

d) **Työtapaturmat ja ammattitaudit:**

- i) Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen IV osaston 4 luvun säännöksiä, lukuunottamatta 61 artiklaa:

Sikringsstyrelsen (kansallinen sosiaaliturvatoimisto), Kööpenhamina

- ii) Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 61 artiklan säännöksiä:

Sen kunnan sosiaalitoimisto, jossa etuudensaaja asuu. Kööpenhaminan, Odensen, Aalborgin ja Århusin kunnassa: Magistraten (kunnallinen hallinto)

e) **Kuolemantapauksen johdosta annettavat avustukset:**

sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 78 artiklan säännöksiä:

Sikringsstyrelsen (kansallinen sosiaaliturvatoimisto), Kööpenhamina

2. *Oleskelupaikan laitokset:*a) **Sairaus ja äitiys:**

- i) Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 20, 21 ja 31 artiklan säännöksiä:

Toimivaltainen amtskommune (piirihallinto). Kööpenhaminan kunnassa: Magistraten (kunnallinen hallinto). Frederiksbergin kunnassa: kunnallinen hallinto

- ii) Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 24 artiklan säännöksiä:

Sen kunnan sosiaalitoimisto, jossa etuudensaaja oleskelee. Kööpenhaminan, Odensen, Aalborgin ja Århusin kunnassa: Magistraten (kunnallinen hallinto)

b) Työtaturmat ja ammattitaudit:

- i) Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen IV osaston 4 luvun säännöksiä, lukuun ottamatta 64 artiklaa:

Sikringsstyrelsen (kansallinen sosiaaliturvatoimisto), Kööpenhamina

- ii) Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 64 artiklan säännöksiä:

Sen kunnan sosiaalitoimisto, jossa etuudensaaja oleskelee. Kööpenhaminan, Odensen, Aalborgin ja Århusin kunnassa: Magistraten (kunnallinen hallinto).

c) Työttömyys:

- i) Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen IV osaston 6 luvun säännöksiä, lukuunottamatta 83 artiklaa:

Toimivaltainen työttömyyskassa

- ii) Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 83 artiklan säännöksiä:

Paikallinen työvoimatoimisto

II. (ks. 385R1661)

C. SAKSA

1. Sairausvakuutus

- a) Kaikissa tapauksissa, paitsi asetuksen 19 artiklan 2 kohdan säännöksiä ja täytäntöönpanoasetuksen 17 artiklan säännöksiä sovellettaessa:

Asianomaisen henkilön asuin- tai oleskelupaikalla toimivaltainen Allgemeine Ortskrankenkasse (paikallinen yleinen sairauskassa)

Kaivostyöntekijöiden järjestelmässä vakuutettujen henkilöiden ja heidän perheenjäsentensä osalta:

Bundesknappschaft (liittotasavallan kaivostyöntekijöiden vakuutuskassa), Bochum

- b) Sovellettaessa asetuksen 19 artiklan 2 kohdan säännöksiä ja täytäntöönpanoasetuksen 17 artiklan säännöksiä:

Laitos, jossa asianomainen henkilö oli viimeksi vakuutettu. Jollei tällaista laitosta ole tai kun vakuutettu henkilö oli viimeksi vakuutettu Allgemeine Ortskrankenkasse -nimisessä laitoksessa, Landwirtschaftliche Krankenkasse -nimisessä laitoksessa (maatalouden sairauskassassa) tai Bundesknappschaft -nimisessä laitoksessa (liittotasavallan kaivostyöntekijöiden vakuutuskassassa): a kohdassa tarkoitetun asianomaisen henkilön asuinpaikan tai oleskelupaikan toimivaltainen laitos.

- c) Tuberkuloosin hoitoa varten hoitokeskuksessa:

Asianomaisen henkilön asuinpaikalla tai oleskelupaikalla toimivaltainen ruumiillisen työn tekijöiden eläkevakuutuslaitos

2. Tapaturmavakuutus

- a) Luontoisetuudet (poikkeuksena terapeuttinen hoito, joka annetaan tapaturmavakuutuksen mukaan ja proteesit ja apuvälineet) ja rahaetuudet (poikkeuksena eläkkeet, pysyvän hoidon korotukset (Pflegegeld) ja kuolemantapauksen johdosta annettavat avustukset):

Asianomaisen henkilön asuinpaikalla tai oleskelupaikalla toimivaltainen Allgemeine Ortskrankenkasse (paikallinen yleinen sairausvakuutuskassa)

Kaivostyöntekijöiden järjestelmässä vakuutettuja henkilöitä ja heidän perheenjäseniään varten:

Bundesknappschaft (liittotasavallan kaivostyöntekijöiden vakuutuskassa), Bochum

- b) Luontoisetuudet ja rahaetuudet, joiden osalta on poikettu a alakohdan ulkopuolelle ja sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 76 artiklan säännöksiä:

Hauptverband der gewerblichen Berufsgenossenschaften (ammattilisten ja kaupallisten yhdistysten liitto teollisuudessa), Bonn

3. Eläkevakuutus:

- a) *Työntekijöiden eläkevakuutus:*

- i) asioissa Belgian kanssa:

Landesversicherungsanstalt Rheinprovinz (Reininmaakunnan alueellinen vakuustoitisto), Düsseldorf

ii)	asioissa Ranskan kanssa:	Landesversicherungsanstalt Rheinland-Pfalz (Rheinland-Pfalzin alueellinen vakuutustoimisto), Speyer tai kuten toimivaltainen laitos liitteessä II, Landesversicherungsanstalt Saarland (Saarlandin alueellinen vakuutustoimisto), Saarbrücken
iii)	asioissa Italian kanssa:	Landesversicherungsanstalt Schwaben (Schwabenin alueellinen vakuutustoimisto), Augsburg
iv)	asioissa Luxemburgin kanssa:	Landesversicherungsanstalt Rheinland-Pfalz (Rheinland-Pfalzin alueellinen vakuutuskassa), Speyer
v)	asioissa Alankomaiden kanssa:	Landesversicherungsanstalt Westfalen (Westfalenin alueellinen vakuutustoimisto), Münster
vi)	asioissa Tanskan kanssa:	Landesversicherungsanstalt Schleswig-Holstein (Schleswig-Holsteinin alueellinen vakuutustoimisto), Lyypekki
vii)	asioissa Irlannin ja Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa:	Landesversicherungsanstalt Freie and Hansestadt Hamburg (Hampurin vapaa- ja hansakaupungin alueellinen vakuutustoimisto), Hampuri
viii)	asioissa Kreikan kanssa:	Landesversicherungsanstalt Württemberg (Württembergin alueellinen vakuutustoimisto), Stuttgart
b)	<i>Toimihenkilöiden eläkevakuutus:</i>	Bundesversicherungsanstalt für Angestellte (liittotasavallan toimihenkilöiden laitos), Berliini
c)	<i>Kaivostyöntekijöiden eläkevakuutus:</i>	Bundesknappschaft (liittotasavallan kaivostyöntekijöiden vakuutuskassa), Bochum
4.	Maanviljelijöiden vanhuusvakuutus:	Landwirtschaftliche Alterskasse Rheinhessen-Pfalz (Rheinhessen-Pfalzin maatalouden vanhuusvakuutuskassa), Speyer
5.	Työttömyysetuudet ja perhe-etuudet:	Asianomaisen henkilön asuinpaikan tai oleskelupaikan toimivaltainen työvoimatoimisto.

D. RANSKA

I. RANSKAN EMÄMAA:

A. Palkattujen työntekijöiden järjestelmä:

1. Muut riskit kuin työttömyys ja perhe-etuudet:

a) yleisesti:

Asuinpaikan tai oleskelupaikan caisse primaire d'assurance maladie (paikallinen sairausvakuutuskassa)

b) asetuksen 19 artiklan 1 ja 2 kohdan ja 35 artiklan 1 kohdan säännösten yhteinen sovelta- minen luontoisetuksien osalta kaivostyönteki- jöiden sairaus-, äitiys-, työkyvyttömyys- ja kuolema (avustukset) vakuutusjärjestelmän mukaan:

Asianomaisen henkilön asuinpaikalla société de secours
minièrè (kaivostyöntekijöiden avustusyhdistys)

- c) sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 35 artiklan säännöksiä:
- i) yleinen järjestelmä:
- aa) yleisesti, paitsi Pariisin ja Pariisin alueen osalta: Caisse primaire d'assurance maladie (paikallinen sairausvakuutuskassa)
- Pariisin ja Pariisin alueen osalta: Caisse régionale d'assurance maladie (alueellinen sairausvakuutuskassa), Pariisi
- bb) sosiaaliturvalain L 365 - L 382 artiklassa säädetty erityisjärjestelmä: Caisse régionale d'assurance maladie (alueellinen sairausvakuutuskassa), Strasbourg
- ii) maatalouden järjestelmä: Caisse de mutualité sociale agricole (maatalouden sosiaalivakuutuksen keskinäinen etuuskassa)
- iii) kaivostyöntekijöiden järjestelmä: Caisse autonome nationale de sécurité sociale dans les mines (kansallinen itsenäinen sosiaaliturvakassa kaivostyöntekijöille), Pariisi
- d) Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 36 artiklan säännöksiä työkyvyttömyyseläkkeiden osalta:
- i) yleisesti, paitsi Pariisin ja Pariisin alueen osalta: Caisse primaire d'assurance maladie (paikallinen sairausvakuutuskassa)
- Pariisin ja Pariisin alueen osalta: Caisse régionale d'assurance maladie (alueellinen sairausvakuutuskassa), Pariisi
- ii) sosiaaliturvalain L 365 - L 382 artiklassa säädetty erityisjärjestelmä: Caisse régionale d'assurance maladie (alueellinen sairausvakuutuskassa), Strasbourg
- e) Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 36 artiklan säännöksiä vanhuuseläkkeiden osalta:
- i) yleinen järjestelmä:
- aa) yleisesti, paitsi Pariisin ja Pariisin alueen osalta: Caisse régionale d'assurance maladie, branche "vieillesse" (alueellinen sairausvakuutuskassa, vanhuusjaosto)
- Pariisin ja Pariisin alueen osalta: Caisse nationale d'assurance vieillesse des travailleurs salariés (kansallinen vanhuusvakuutuskassa palkatuille työntekijöille), Pariisi
- bb) sosiaaliturvalain L 365 - L 382 artiklassa säädetty erityisjärjestelmä: Caisse régionale d'assurance vieillesse (alueellinen vanhuusvakuutuskassa), Strasbourg
- ii) maatalouden järjestelmä: Caisse centrale de secours mutuels agricoles (maatalouden keskinäinen etuuskien keskuskassa), Pariisi

iii) kaivostyöntekijöiden järjestelmä:

Caisse autonome nationale de sécurité sociale les mines (kansallinen itsenäinen sosiaaliturvakassa kaivostyöntekijöille), Pariisi

f) sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 75 artiklan säännöksiä:

Caisse primaire d'assurance maladie (paikallinen sairausvakuutuskassa)

2. Työttömyys:

a) sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 80 artiklan säännöksiä, 81 artiklan säännöksiä ja 82 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

Direction départementale du travail et de la main-d'œuvre (työn ja työvoiman maakunnallinen yksikkö) paikassa, jossa työskentely, jota varten todistus pyydettiin, suoritettiin

Agence nationale pour l'emploi (kansallisen työvoimatoimiston) paikallistoimisto

Perheenjäsenten asuinpaikan kaupungin viranomaiset

b) sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 83 artiklan 1 ja 2 kohdan säännöksiä ja 97 artiklan säännöksiä:

Association pour l'emploi dans l'industrie et le commerce (Assefic) (teollisuuden ja kaupan työvoimayhdistys) asianomaisen henkilön asuinpaikalla

c) sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 84 artiklan säännöksiä:

i) täydellinen työttömyys:

Association pour l'emploi dans l'industrie et le commerce (Assefic) (teollisuuden ja kaupan työvoimayhdistys) asianomaisen henkilön asuinpaikalla

ii) osittainen työttömyys:

Direction départementale du travail et de la main-d'œuvre (työn ja työvoiman maakunnallinen yksikkö) asianomaisen henkilön työskentelypaikalla

d) Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 89 artiklan säännöksiä:

Direction départementale du travail et de la main-d'œuvre (työn ja työvoiman maakunnallinen yksikkö)

B. Itsenäisten ammatinharjoittajien järjestelmä:

1. Sairaus ja äitiys:

Yleisesti:

Organismes conventionnés par les caisses mutuelles régionales (toimielimet, jotka toimivat alueellisten keskinäisten etuuskassojen puolesta)

2. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 35 artiklan säännöksiä maatalouden järjestelmän osalta:

Caisse de mutualité sociale agricole et tout autre organisme assureur dûment habilité (maatalouden sosiaalivakuutuksen keskinäinen etuuskassa ja kaikki muut valtuutetut vakuutuslaitokset)

3. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 36 artiklan säännöksiä vanhuuseläkkeiden osalta:

a) käsityöläisten järjestelmä:

Caisse nationale de l'organisation autonome d'assurance vieillesse des travailleurs non salariés des professions

artisanales (Cancava) (kansallinen itsenäinen vanhuusvakuutus-kassa itsenäisille ammatinharjoittajille käsityöammateissa)

Caisses de base professionnelles (paikalliset ammatilliset kassat)

b) teollisuuden ja kaupan järjestelmä:

Caisse nationale de l'organisation autonome d'assurance vieillesse des travailleurs non salariés des professions industrielles et commerciales (Organic) (kansallinen itsenäinen vanhuusvakuutus-kassa itsenäisille ammatinharjoittajille teollisuuden tai kaupan ammteissa)

Caisses de base professionnelles ou interprofessionnelles (paikalliset ammatilliset tai ammattienväliset kassat)

c) vapaiden ammattien järjestelmä:

Caisse nationale d'assurance vieillesse des professions libérales (CNAVPL), sections professionnelles (kansallinen vanhuusvakuutus-kassa vapaiden ammattien harjoittajille - ammattialueet)

d) asianajajien järjestelmä:

Caisse nationale des barreaux français (CNBF) (kansallinen kassa Ranskan asianajajakunnan jäsenille)

e) maatalouden järjestelmä:

Caisse nationale d'assurance vieillesse mutuelle agricole (kansallinen vanhuusvakuutuksen maatalouden keskinäinen etuuskassa)

C. Merenkulkijoiden järjestelmä:

a) Sovellettaessa asetuksen 27 artiklan säännöksiä merenkulkijoiden järjestelmän osalta:

Section "Caisse générale de prévoyance des marins" du quartier des affaires maritimes (merenkulkijoiden yleinen huoltokassa, merenkulkuasiain jaoston osasto)

b) Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 35 artiklan säännöksiä:

Section "Caisse générale de prévoyance des marins" du quartier des affaires maritimes (merenkulkijoiden yleinen huoltokassa, merenkulkuasiain jaoston osasto)

D. Perhe-etuudet:

Caisse d'allocations familiales (perheavustuskassa) asianomaisen henkilön asuinpaikalla

II. MERENTAKAISET ALUEET

A. Työntekijöiden järjestelmä:

Muut riskit kuin perhe-etuudet:

yleisesti:

Caisse générale de sécurité sociale (yleinen sosiaaliturvakassa)

B. Itsenäisten ammatinharjoittajien järjestelmä:

a) sairaus ja äitiys:

Organismes conventionnés par les caisses mutuelles régionales (toimielimet, jotka toimivat alueellisten keskinäisten etuuskassojen puolesta)

b) vanhuuseläkkeet:

- käsityöläisten järjestelmä:

Caisse nationale de l'organisation autonome d'assurance-vieillesse des travailleurs non salariés des professions artisanales (Cancava) (kansallinen itsenäinen vanhuusvakuutus-kassa itsenäisille ammatinharjoittajille käsityöammateissa)

- teollisuuden ja kaupan järjestelmä: Caisse interprofessionnelle d'assurance-vieillesse des industries et commercants d'Algérie et d'outre-mer (Cavicorg) (ammattienvälinen vanhuusvakuutuskassa teollisuudelle ja kaupalle Algeriassa ja merentakaisilla alueilla)
- vapaiden ammattien järjestelmä: Sections professionnelles (vapaiden ammattien osastot)
- asianajajien järjestelmä: Caisse nationale des barreaux français (CNBF) (kansallinen kassa Ranskan asianajajakunnan jäsenille)

C. Merenkulkijat:

- i) Työkyvyttömyyseläkkeet: Section "Caisse générale de prévoyance des marins" du quartier des affaires maritimes (merenkulkijoiden yleinen huoltokassa, merenkulkuasiain jaoston osasto)
- ii) Vanhuuseläkkeet: Section "Caisse de retraite des marins" du quartier des affaires maritimes (merenkulkijoiden eläkekassa, merenkulkuasiain jaoston osasto)

D. Perhe-etuudet:

Asianomaisen henkilön asuinpaikan caisse d'allocations familiales (perheavustusten kassa)

E. KREIKKA

- 1. Työttömyys, perheavustukset: Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), Αθήνα (työntekijöiden työnoimatoimisto), Ateena
- 2. Muut etuudet: Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ), Αθήνα (sosiaalivakuutuslaitos), Ateena
- 3. Merenkulkijoiden etuudet: Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (ΝΑΤ) ή Οίκος Ναύτου, κατά περίπτωση, Πειραιάς (merenkulkijoiden vanhuuseläkekassa tai merimiesten koti, tapauksen mukaan), Pireus

F. IRLANTI

- 1. Luontoisetuudet:
 - The Eastern Health Board, Dublin 8
 - The Midland Health Board, Tullamore, County Offaly
 - The Mid-Western Health Board, Limerick

- The North-Eastern Health Board, Ceanannus Mor, County Meath
- The North-Western Health Board, Manorhamilton, County Leitrim
- The South-Eastern Health Board, Kilkenny
- The Southern Health Board, Cork
- The Western Health Board, Galway

2. Rahaetuudet:

- a) työttömyysetuudet: Department of Social Welfare (sosiaalihuoltoministeriö), Dublin, mukaan lukien työttömyysetuuksista vastaavat maakunnalliset toimistot
- b) muut rahaetuudet: Department of Social Welfare (sosiaalihuoltoministeriö), Dublin

G. ITALIA

1. Sairausras (mukaan lukien tuberkuloosi) ja äitiys:

A. Palkatut työntekijät:

a) Luontoisetuudet:

- i) yleisesti: Unità sanitaria locale (toimivaltainen paikallinen terveystyöntekijäkeskus)
- ii) merenkulkijoita ja siviili-ilmailun henkilökuntaa varten: Ministero della sanità (terveysministeriö) - kysymykseen tulevan alueen terveystoimisto kauppalaivastoa tai siviili-ilmailua varten

b) Rahaetuudet:

- i) yleisesti: Istituto nazionale della previdenza sociale (kansallinen sosiaalihuollon laitos), maakunnalliset toimistot
- ii) merenkulkijoita ja siviili-ilmailun henkilökuntaa varten: Cassa marittima (kunkin alueen toimivaltainen merenkulun kassa)

B. Itsenäiset ammatinharjoittajat:

Luontoisetuudet:

Unità sanitaria locale (toimivaltainen paikallinen terveystyöntekijäkeskus)

2. Työtapaturmat, ammattitaudit:

A. Palkatut työntekijät

a) Luontoisetuudet:

- i) yleisesti: Unità sanitaria locale (toimivaltainen paikallinen terveystyöntekijäkeskus)

ii) merenkulkijoita ja siviili-ilmailun henkilökuntaa varten:

Ministero della sanità (terveysministeriö) – kysymykseen tulevan alueen terveystoimisto kauppalaivastoa tai siviili-ilmailua varten

b) proteesit ja merkittävät apuvälineet, oikeuslääketieteelliset etuudet, näihin liittyvät tutkimukset ja todistukset ja rahaetuudet:

Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (tapaturmavakuutuksen kansallinen laitos), maakunnalliset toimistot

B. Itsenäiset ammatinharjoittajat (vain röntgenlääkäreitä varten):

a) luontoisetuudet:

Unità sanitaria locale (toimivaltainen paikallinen terveystyksikkö)

b) proteesit ja merkittävät apuvälineet, oikeuslääketieteelliset etuudet ja niihin liittyvät tutkimukset ja todistukset:

Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (tapaturmavakuutuksen kansallinen laitos), maakunnalliset toimistot

c) rahaetuudet:

Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (tapaturmavakuutuksen kansallinen laitos), maakunnalliset toimistot

3. Työkyvyttömyys, vanhuus, jälkeenjääneet (eläkkeet):

A. Palkatut työntekijät:

a) yleisesti:

Istituto nazionale della previdenza sociale (kansallinen sosiaalihuollon laitos), maakunnalliset toimistot

b) näyttämötyöntekijöitä varten:

Ente nazionale di previdenza e assistenza per i lavoratori dello spettacolo (näyttämötyöntekijöiden kansallinen huolto- ja avustustoimisto), Rooma

c) teollisuusyritysten johtavaa henkilökuntaa varten:

Istituto nazionale di previdenza per i dirigenti di aziende industriali (teollisuuden johtavan henkilökunnan kansallinen huollon laitos), Rooma

d) lehtimiehiä varten:

Istituto nazionale di previdenza per i giornalisti italiani 'G.Amendola' (G.Amendola italialaisten lehtimiesten kansallinen huollon laitos), Rooma

B. Itsenäiset ammatinharjoittajat:

a) lääkäreitä varten:

Ente nazionale di previdenza ed assistenza medici (lääkärien kansallinen huolto- ja avustustoimisto)

b) apteekkareita varten:

Ente nazionale di previdenza ed assistenza farmacisti (apteekkareiden kansallinen huolto- ja avustustoimisto)

c) eläinlääkäreitä varten:

Ente nazionale di previdenza ed assistenza veterinari (eläinlääkäreiden kansallinen huolto- ja avustustoimisto)

d) kättilöitä varten:

Ente nazionale di previdenza ed assistenza per le ostetriche (kättilöiden kansallinen huolto- ja avustustoimisto)

e) insinöörejä ja arkkitehtejä varten:	Ente nazionale di previdenza per gli ingegneri ed architetti (insinöörien ja arkkitehtien kansallinen huoltokassa)
f) maanmittareita varten:	Cassa nazionale di previdenza ed assistenza a favore dei geometri (maanmittareiden kansallinen huolto- ja avustuskassa)
g) lakimiehiä ja asianajajia varten:	Cassa nazionale di previdenza ed assistenza a favore degli avvocati e dei procuratori (lakimiesten ja asianajajien kansallinen huolto- ja avustuskassa)
h) taloustieteen tutkinnon suorittaneita varten:	Cassa nazionale di previdenza ed assistenza a favore dei dottori commercialisti (taloustieteen tutkinnon suorittaneiden huolto- ja avustuskassa)
i) tilintarkastajia ja kirjanpitäjiä varten:	Cassa nazionale di previdenza ed assistenza a favore dei ragionieri e periti commerciali (tilintarkastajien ja kirjanpitäjien kansallinen huolto- ja avustuskassa)
j) työvoima-asiantuntijoita varten:	Ente nazionale di previdenza ed assistenza per i consulenti dei lavoro (työvoima-asiantuntijoiden kansallinen huolto- ja avustustoimisto)
k) notaareja varten:	Cassa nazionale notariato (notaarien kansallinen kassa)
l) huolitsijoita varten:	Fondo di previdenza a favore degli spedizioneri doganali (huolitsijoiden huoltokassa)
- 4. Kuolemantapauksen johdosta annettavat avustukset:**
	Istituto nazionale della previdenza sociale (kansallinen sosiaalihuollon laitos), maakunnalliset toimistot
	Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (tapaturmavakuutuksen kansallinen laitos), maakunnalliset toimistot
	Cassa marittima (kunkin alueen toimivaltainen merenkulun kassa)
- 5. Palkattujen työntekijöiden työttömyys:**
a) yleisesti:	Istituto nazionale della previdenza sociale (kansallinen sosiaalihuollon laitos), maakunnalliset toimistot
b) lehtimiehiä varten:	Istituto nazionale di previdenza per i giornalisti italiani 'G.Amendola' (G.Amendola italialaisten lehtimiesten kansallinen huollon laitos), Rooma
- 6. Palkattujen työntekijöiden perhevastukset:**
a) yleisesti:	Istituto nazionale della previdenza sociale (kansallinen sosiaalihuollon laitos), maakunnalliset toimistot
b) lehtimiehiä varten:	Istituto nazionale di previdenza per i giornalisti italiani 'G.Amendola' (G.Amendola italialaisten lehtimiesten kansallinen huollon laitos), Rooma

H. LUXEMBURG

1. Sairausras, äitiys:

- a) Sovellettaessa asetuksen 19 artiklan säännöksiä, 22 artiklan säännöksiä, 28 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 29 artiklan 1 kohdan säännöksiä ja 31 artiklan säännöksiä sekä täytäntöönpanoasetuksen 17, 18, 20, 21, 22, 24, 29, 30 ja 31 artiklan säännöksiä:

Caisse nationale d'assurance maladie des ouvriers (ruumiillisen työn tekijöiden kansallinen sairausvakuutuskassa), Luxemburg

- b) Sovellettaessa asetuksen 27 artiklan säännöksiä:

Sairauskassa, joka Luxemburgin lainsäädännön mukaan on toimivaltainen Luxemburgin osaeläkkeiden osalta

2. Työkyvyttömyys, vanhuus, kuolema (eläkkeet):

- a) ruumiillisen työn tekijöitä varten:

Établissement d'assurance contre la vieillesse et l'invalidité (vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutuslaitos), Luxemburg

- b) toimihenkilöitä varten:

Caisse de pension des employés privés (yksityisen sektorin toimihenkilöiden eläkekassa), Luxemburg

- c) itsenäisiä ammatinharjoittajia varten, jotka toimivat käsityöteollisuuden, kaupan tai teollisuuden alalla:

Caisse de pension des artisans, des commerçants et industriels (käsityöläisten, kauppiaiden ja teollisuudenharjoittajien eläkekassa), Luxemburg

- d) maataloudessa toimivia itsenäisiä ammatinharjoittajia varten:

Caisse de pension agricole (maatalouden eläkekassa), Luxemburg

3. Työtaturmat ja ammattitaudit:

- a) maatalouden tai metsätalouden palkattuja työntekijöitä ja itsenäisiä ammatinharjoittajia varten:

Association d'assurance contre les accidents, section agricole et forestière (tapaturmavakuutuksen liitto, maa- ja metsätalouden osasto), Luxemburg

- b) kaikissa muissa pakollisen tai valinnaisen vakuutuksen tapauksissa:

Association d'assurance contre les accidents, section industrielle (tapaturmavakuutuksen liitto, teollisuuden osasto), Luxemburg

4. Työttömyys:

Administration de l'emploi (työvoimahallinto), Luxemburg

5. Perhe-etuudet:

- a) ruumiillisen työn tekijöitä varten:

Caisse d'allocations familiales des ouvriers près l'Établissement d'assurance contre la vieillesse et l'invalidité (ruumiillisen työn tekijöiden perheavustuskassa vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutuslaitoksessa), Luxemburg

- b) toimihenkilöitä varten:

Caisse d'allocations familiales des employés près la Caisse de pension des employés privés (toimihenkilöiden perheavustuskassa yksityisen sektorin toimihenkilöiden eläkekassassa), Luxemburg

I. ALANKOMAAT

1. Sairaus, äitiys, työtaturmat, ammattitaudit:

a) luontoisetuudet:

i) asuinpaikan laitokset:

yksi asuinpaikan toimivaltaisista sairauskassoista asianomaisen henkilön valinnan mukaan

ii) oleskelupaikan laitokset:

Algemeen Nederlands Onderling Ziekenfonds (Alankomaiden yleinen sairauskassa), Utrecht

b) rahaetuudet:

Nieuwe Algemene Bedrijfsvereniging (uusi yleinen ammatillinen ja kaupallinen yhdistys), Amsterdam

2. Työkyvyttömyys:

a) jos oikeus etuuksiin muodostuu asetusta soveltamatta ja yksin Alankomaiden lainsäädännön mukaan:

Toimivaltainen Bedrijfsvereniging (ammatillinen tai kaupallinen yhdistys)

b) kaikissa muissa tapauksissa:

Nieuwe Algemene Bedrijfsvereniging (uusi yleinen ammatillinen tai kaupallinen yhdistys), Amsterdam

3. Vanhuus ja kuolema (eläkkeet):

Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 36 artiklan säännöksiä:

a) yleisesti:

Sociale Verzekeringsbank (sosiaalivakuutuspankki), Amsterdam

b) asioissa Belgian kanssa:

Bureau voor Belgische Zaken de sociale verzekering betreffende (Belgian sosiaaliturva-asioiden osasto), Breda

c) asioissa Saksan kanssa:

Bureau voor Duitse Zaken van de Vereniging van Raden van Arbeid (työneuvostojen liiton Saksan asioiden osasto), Nijmegen

4. Työttömyys:

a) työttömyysvakuutusetuudet:

Nieuwe Algemene Bedrijfsvereniging (uusi yleinen ammatillinen ja kaupallinen yhdistys), Amsterdam

b) julkisen viranomaisen etuudet:

Asuinpaikan tai oleskelupaikan paikallinen viranomainen

5. Perhevastukset:

Sovellettaessa asetuksen 73 artiklan 2 kohdan säännöksiä ja 74 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

Raad van Arbeid (työneuvosto), jonka alueella perheenjäsenet asuvat

J. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

1. Luontoisetuudet:

Iso-Britannia ja Pohjois-Irlanti:

Viranomaiset, jotka myöntävät kansallisen terveyspalvelun etuuksia

Gibraltar:

Medical and Public Health Department (lääkintä- ja kansanterveysministeriö), Gibraltar

2. Rahaetuudet (paitsi perheavustukset):

Iso-Britannia:	Department of Health and Social Security, Overseas Branch (terveyden ja sosiaaliturvan ministeriö, ulkomaanosasto), Newcastle upon Tyne NE98 1YX
Pohjois-Irlanti:	Department of Health and Social Services, Overseas Branch (terveyden ja sosiaalipalvelujen ministeriö, ulkomaan osasto), Belfast BT4 3HH
Gibraltar:	Department of Labour and Social Security (työn ja sosiaaliturvan ministeriö), Gibraltar

3. Perheavustukset:

Sovellettaessa asetuksen 73 ja 74 artiklan säännöksiä:

Iso-Britannia:	Department of Social Security, Child Benefit Centre (Washington) (terveyden ja sosiaaliturvan ministeriö, lapsietuuksien keskus (Washington)), Newcastle upon Tyne, NE 88 1AA
Pohjois-Irlanti:	Department of Health and Social Services, Overseas Branch (terveyden ja sosiaalipalvelujen ministeriö, ulkomaan osasto), Belfast BT4 3HH
Gibraltar:	Department of Labour and Social Security (työn ja sosiaaliturvan ministeriö), Gibraltar

LIITE 4

YHTEYSELIMET

(Täytäntöönpanoasetuksen 3 artiklan 1 kohta, 4 artiklan 4 kohta ja 122 artikla)

A. BELGIA

1. Sairaus ja äitiys:

- a) yleisesti: Institut national d'assurance maladie-invalidité, Bruxelles - Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering, Brussel, (kansallinen sairaus- ja työkyvyttömyysvakuutuslaitos, Bryssel)
- b) merenkulkijoita varten: Caisse de secours et de prévoyance en faveur des marins naviguant sous pavillon belge - Hulp- en verzorgingskas voor zeevarenden onder Belgische vlag, (Belgian lipun alla purjehtivien merenkulkijoiden avustus- ja huoltokassa), Antwerpen

2. Työkyvyttömyys:

- a) yleinen työkyvyttömyys: Institut national d'assurance maladie-invalidité, Bruxelles - Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering, Brussel, (kansallinen sairaus- ja työkyvyttömyysvakuutuslaitos, Bryssel)
- b) kaivostyöntekijöiden erityinen työkyvyttömyysjärjestelmä: Fonds national de retraite des ouvriers-mineurs, Bruxelles - Nationaal pensioenfonds voor mijnwerkers, Brussel, (kaivos-työntekijöiden kansallinen eläkekassa, Bryssel)
- c) merenkulkijoiden työkyvyttömyysjärjestelmä: Caisse de secours et de prévoyance en faveur des marins naviguant sous pavillon belge - Hulp- en verzorgingskas voor zeevarenden onder Belgische vlag, (Belgian lipun alla purjehtivien merenkulkijoiden avustus- ja huoltokassa), Antwerpen

3. Vanhuus, kuolema (eläkkeet):

- a) Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 41 - 43 artiklan ja 45 - 50 artiklan säännöksiä: Office national des pensions pour travailleurs salariés, Bruxelles - Rijksdienst voor werknemerspensioenen, Brussel, (palkattujen työntekijöiden kansallinen eläketoimisto, Bryssel)
- Institut national d'assurance sociales pour travailleurs indépendants, Bruxelles - Rijksdienst voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen, Brussel, (itsenäisten ammatinharjoittajien kansallinen sosiaalivakuutuslaitos, Bryssel)
- b) Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 45 artiklan (maksava laitos), 53 artiklan 1 kohdan, 110 artiklan sekä 111 artiklan 1 ja 2 kohdan säännöksiä: Caisse nationale des pensions de retraite et de survie, Bruxelles - Rijkskas voor rust- en overlevings- pensioenen, Brussel, (vanhuus- ja jälkeenjääneiden eläkkeiden kansallinen kassa, Bryssel)

- 4. Työtapatuimat ja ammattitaudit:** Ministère de la prévoyance sociale, Bruxelles – Ministerie van sociale voorzorg, Brussel, (sosiaalihuoltoministeriö, Bryssel)
- 5. Kuolemantapauksen johdosta annettavat avustukset:**
- a) yleisesti: Institut national d'assurance maladie-invalidité, Bruxelles – Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering, Brussel, (kansallinen sairaus- ja työkyvyttömyysvakuutuslaitos, Bryssel)
- b) merenkulkijoita varten: Caisse de secours et de prévoyance en faveur des marins naviguant sous pavillon belge – Hulp- en verzorgskas voor zeevarenden onder Belgische vlag, (Belgian lipun alla purjehtivien merenkulkijoiden avustus- ja huoltokassa), Antwerpen
- 6. Työttömyys:**
- a) yleisesti: Office national de l'emploi, Bruxelles – Rijksdienst voor arbeidsvoorziening, Brussel, (kansallinen työvoimatoimisto, Bryssel)
- b) merenkulkijoita varten: Pool des marins de la marine marchande – Pool van de zeelieden ter koopvaardij, (kauppalaivastopooli), Antwerpen
- 7. Perhe-etuudet:**
- Office national d'allocations familiales pour travailleurs salariés, Bruxelles – Rijksdienst voor kinderbijslag voor werknemers, Brussel, (palkattujen työntekijöiden kansallinen perheavustustoimisto, Bryssel)
- Institut national d'assurance sociales pour travailleurs indépendants, Bruxelles – Rijksdienst voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen, Brussel, (itsenäisten ammatinharjoittajien kansallinen sosiaalivakuutuslaitos, Bryssel)

B. TANSKA

I. (ks. 385R1661)

1. Sairaus-, raskaus- ja synnytysetuudet: 2. Eläkkeet vanhuus- ja leskeneläkkeet kattavan lainsäädännön mukaan ja etuudet työkyvyttömyyseläkkeet kattavan lain mukaan: 3. Kuntoutusetuudet: 4. Tapaturma- ja ammattitautietuudet: 5. Perhe-etuudet (perheavustukset): 6. Kuolemantapauksen johdosta annettavat avustukset: 7. Eläkkeet työntekijöiden lisäeläkelain (loven om arbejdsmarkedets tillægspension) mukaan:	}	Sikringsstyrelsen (kansallinen sosiaaliturvatoimisto), Kööpenhamina

8. Työttömyysetuudet:

Arbejdsdirektoratet (kansallinen työllisyystoimisto),
Kööpenhamina

II. (ks. 385R1661)**C. SAKSA****1. Sairausvakuutus:**

Bundesverband der Ortskrankenkassen (kansallinen paikallisten
sairauskassojen liitto), Bonn-Bad Godesberg

2. Tapaturmavakuutus:

Hauptverband der gewerblichen Berufsgenossenschaften
(ammattillisten ja kaupallisten yhdistysten liitto), Bonn

3. Ruumillisen työn tekijöiden eläkevakuutus:

a) Täytöntöönpanoasetuksen 3 artiklan 2 kohdan säännöksiä sovellettaessa:

Verband Deutscher Rentenversicherungsträger (Saksan
eläkevakuutuslaitosten liitto), Frankfurt am Main

b) Täytöntöönpanoasetuksen 51 artiklan ja 53 artiklan 1 kohdan säännöksiä sovellettaessa sekä täytöntöönpanoasetuksen 55 artiklassa tarkoitettu maksava toimielin:

i) asiat Belgian kanssa:

Landesversicherungsanstalt Rheinprovinz (Reininmaakunnan
alueellinen vakuutustoimisto), Düsseldorf

ii) asiat Tanskan kanssa:

Landesversicherungsanstalt Schleswig-Holstein (Schleswig-
Holsteinin alueellinen vakuutustoimisto), Lyypekki

iii) asiat Ranskan kanssa:

Landesversicherungsanstalt Rheinland-Pfalz (Rheinland-
Pfalzin alueellinen vakuutustoimisto), Speyer tai toimivaltaisena
laitoksena liitteen 2 mukaan Landesversicherungsanstalt
Saarland (Saarlandin alueellinen vakuutustoimisto), Saar-
brücken

iv)	asiat Kreikan kanssa:	Landesversicherungsanstalt Württemberg (Württembergin alueellinen vakuutustoimisto), Stuttgart
v)	asiat Italian kanssa:	Landesversicherungsanstalt Schwaben (Schwabenin alueellinen vakuutustoimisto), Augsburg
vi)	asiat Luxemburgin kanssa:	Landesversicherungsanstalt Rheinland-Pfalz (Rheinland-Pfalzin alueellinen vakuutustoimisto), Speyer
vii)	asiat Alankomaiden kanssa:	Landesversicherungsanstalt Westfalen (Westfalenin alueellinen vakuutustoimisto), Münster
viii)	asiat Irlannin ja Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa:	Landesversicherungsanstalt Freie und Hansestadt Hamburg (Hampurin vapaa- ja hansakaupungin alueellinen vakuutustoimisto), Hampuri
-
4.	Toimihenkilöiden eläkevakuutus:	Bundesversicherungsanstalt für Angestellte (Liittotasavallan toimihenkilöiden vakuutustoimisto), Berliini
5.	Kaivostyöntekijöiden eläkevakuutus:	Bundesknappschaft (Liittotasavallan kaivostyöntekijöiden vakuutuskassa), Bochum
6.	Maanviljelijöiden vanhuusvakuutus:	Landwirtschaftliche Alterskasse Rheinhessen-Pfalz (maanviljelijöiden vanhuusvakuutuskassa, Rheinhessen-Pfalz), Speyer
7.	Rauta- ja terästeollisuuden työntekijöiden lisävakuutus:	Landesversicherungsanstalt Saarland, Abteilung Hüttenknappschaftliche Pensionsversicherung (Saarlandin alueellinen vakuutustoimisto, rauta- ja terästeollisuuden työntekijöiden vakuutusosasto), Saarbrücken
8.	Työttömyys ja perhe-etuudet:	Hauptstelle der Bundesanstalt für Arbeit (liittotasavallan työviraston keskuslaitos), Nürnberg

D. RANSKA

1.	Yleisesti:	Centre de sécurité sociale des travailleurs migrants (siirtotyöläisten sosiaaliturvan keskus), Pariisi
2.	Kaivostyöntekijöiden järjestelmää varten (työkyvyttömyys, vanhuus ja kuolema (eläkkeet)):	Caisse autonome nationale de sécurité sociale dans les mines (kaivostyöntekijöiden kansallinen itsenäinen sosiaaliturvakassa), Pariisi

E. KREIKKA

1.	Yleisesti:	Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (IKA), Αθήνα (sosiaalivakuutuslaitos), Ateena

- 2. Työttömyys, perhevastukset:** Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (työntekijöiden työnoimatoimisto), Ateena
- 3. Merenkulkijoita varten:** Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (NAT) περίπτωση, Πειραιάς (merenkulkijoiden eläkekassa), Pireus

F. IRLANTI

- 1. Luontoisetuudet:** Department of Health (terveysministeriö), Dublin
- 2. Rahaetuudet:** Department of Social Welfare (sosiaalihuoltoministeriö), Dublin

G. ITALIA

- 1. Sairaus (mukaan lukien tuberkuloosi), äitiys:**
- A. Palkatut työntekijät:**
- a) luontoisetuudet: Ministero della sanità (terveysministeriö), Rooma
- b) rahaetuudet: Istituto nazionale della previdenza sociale, direzione generale (kansallisen sosiaalihuollon laitoksen päädirektoaraatti), Rooma
- B. Itsenäiset ammatinharjoittajat:**
- Luontoisetuudet: Ministero della sanità (terveysministeriö), Rooma
- 2. Työtaturmat ja ammattitaudit:**
- A. Palkatut työntekijät:**
- a) luontoisetuudet: Ministero della sanità (terveysministeriö), Rooma
- b) proteesit ja merkittävät apuvälineet, oikeuslääketieteelliset etuudet, niihin liittyvät tutkimukset ja todistukset ja rahaetuudet: Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro, direzione generale (tapaturmavakuutuksen kansallisen laitoksen yleinen osasto), Rooma
- B. Itsenäiset ammatinharjoittajat (vain röntgenlääkäreitä varten):**
- a) luontoisetuudet: Ministero della sanità (terveysministeriö), Rooma
- b) proteesit ja merkittävät apuvälineet, oikeuslääketieteelliset etuudet, niihin liittyvät tutkimukset ja todistukset ja rahaetuudet: Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro, direzione generale (tapaturmavakuutuksen kansallisen laitoksen yleinen osasto), Rooma

- c) rahaetuudet: Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro, direzione generale (tapaturmavakuutuksen kansallisen laitoksen yleinen osasto), Rooma
3. Työkyvyttömyys, vanhuus, jälkeenjääneet, työttömyys, perhevastukset: Istituto nazionale della previdenza sociale, direzione generale (kansallisen sosiaalihuollon laitoksen yleinen osasto), Rooma

H. LUXEMBURG

I. ETUUKSIEN MYÖNTÄMISTÄ VARTEN:

1. Sairaus, äitiys: Caisse nationale d'assurance maladie des ouvriers (ruumiillisen työn tekijöiden kansallinen sairausvakuutuskassa), Luxemburg. Tämän osuuden lisäksi tarvittavat varat saadaan muilta sairauskassoilta sellaisen toimintapääoman avulla, joka saadaan asianmukaisista sosiaaliturvan yleisen tarkastuslaitoksen vahvistamista etumaksuista
2. Työkyvyttömyys, vanhuus, kuolema (eläkkeet):
- a) ruumiillisen työn tekijöitä varten: Établissement d'assurance contre la vieillesse et l'invalidité (vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutuslaitos), Luxemburg
- b) toimihenkilöitä ja vapaiden ammattien harjoittajia varten: Caisse de pensions des employés privés (yksityisen sektorin toimihenkilöiden eläkekassa), Luxemburg
- c) itsenäisiä ammatinharjoittajia varten, jotka toimivat käsityöteollisuudessa, kaupassa tai teollisuudessa: Caisse de pension des artisans, des commercants et industriels (käsityöläisten, kauppiaiden ja teollisuuden eläkekassa), Luxemburg
- d) maatalouden itsenäisiä ammatinharjoittajia varten: Caisse de pension agricole (maatalouden eläkekassa), Luxemburg
3. Työtapaturmat ja ammattitaudit:
- a) maatalouden ja metsätalouden itsenäisiä ammatinharjoittajia varten: Association d'assurance contre les accidents, section agricole et forestière (tapaturmavakuutusyhdistys, maa- ja metsätalouden osasto), Luxemburg
- b) kaikkia muita vakuutustapauksia varten pakollisella tai valinnaisella pohjalla: Association d'assurance contre les accidents, section industrielle (tapaturmavakuutusyhdistys, teollisuuden osasto), Luxemburg
4. Työttömyys: Administration de l'emploi (työvoimahallinto), Luxemburg
5. Perhe-etuudet:
(ks. 386R0513)

6. Kuolemantapauksen johdosta annettavat avustukset:

- a) sovellettaessa asetuksen 66 artiklan säännöksiä: Caisse nationale d'assurance maladie des ouvriers (ruumiillisen työn tekijöiden kansallinen sairausvakuutuskaassa), Luxemburg.
- b) muissa tapauksissa: Laitokset, joita tarkoitetaan 1, 2 tai 3 kohdassa sen mukaan mikä vakuutuksen ala vastaa etuuden maksamisesta

II. MUUT TAPAUKSET:

Inspection générale de la sécurité sociale (sosiaaliturvan yleinen tarkastuslaitos), Luxemburg

I. ALANKOMAAT**1. Sairaus, äitiys, työkyvyttömyys, työtaturmat, ammattitaudit ja työttömyys**

- a) luontoisetuudet: Ziekenfondsraad (sairauskassojen neuvosto), Amstelveen
- b) rahaetuudet: Nieuwe Algemene Bedrijfsvereniging (uusi yleinen ammatillinen ja kaupallinen yhdistys), Amsterdam

2. Vanhuus, kuolema (eläkkeet), perhe-etuudet:

- a) yleisesti: Sociale Verzekeringsbank (sosiaalivakuutuspankki), Amsterdam
- b) asiat Belgian kanssa: Bureau voor Belgische Zaken de sociale verzekering betreffende (Belgian sosiaaliturva-asiain osasto), Breda
- c) asiat Saksan kanssa: Bureau voor Duitse Zaken van de Vereniging van Raden van Arbeid (työneuvostojen liiton Saksan asiain osasto), Nijmegen

J. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

- Iso-Britannia: Department of Health and Social Security, Overseas Branch (terveyden ja sosiaaliturvan ministeriö, ulkomaanosasto), Newcastle upon Tyne NE98 1YX
- Pohjois-Irlanti: Department of Health and Social Services for Northern Ireland, Overseas Branch (terveyden ja sosiaalipalvelujen ministeriö Pohjois-Irlantia varten, ulkomaanosasto), UK-Belfast BT4 3HH
- Gibraltar: Department of Health and Social Security, Overseas Branch (terveyden ja sosiaaliturvan ministeriö, ulkomaanosasto), Newcastle upon Tyne NE98 1YX

LIITE 5

KAHDENVÄLISTEN SOPIMUSTEN TÄYTÄNTÖÖNPANOSÄÄNNÖKSET, JOTKA JÄÄVÄT VOIMAAN

(Täytäntöönpanoasetuksen 4 artiklan 5 kohta, 5 artikla, 53 artiklan 3 kohta, 104 artikla, 105 artiklan 2 kohta, 116 artikla, 121 artikla ja 122 artikla)

Yleisiä huomautuksia

- I. Milloin tässä liitteessä olevissa säännöksissä viitataan sopimusten määräyksiin tai asetusten N:o 3, N:o 4 tai N:o 36/63/ETY säännöksiin, nämä viittaukset korvataan viittauksilla vastaaviin asetukseen tai täytäntöönpanoasetuksen säännöksiin, jolloivat sopimusten määräykset jää voimaan sen perusteella, että ne on otettu asetuksen liitteeseen II.
- II. Sellaisen sopimuksen irtisanomislauseke, jonka tietyt määräykset otetaan tähän liitteeseen, jää edelleen voimaan noiden säännösten osalta.

1. BELGIA – TANSKA

Sopimus vastavuoroisesta korvauksista luopumisesta asetuksen 36 artiklan 3 kohdan (sairauden ja äitiyden luontoisetuudet) mukaisesti ja täytäntöönpanoasetuksen 105 artiklan 2 kohdan (hallinnollisten tarkastusten ja lääkärintarkastusten kustannukset) mukaisesti, jotka on tehty 23 päivänä marraskuuta 1978.

2. BELGIA – SAKSA

- a) Hallinnollinen sopimus N:o 2, joka on tehty 7 päivänä joulukuuta 1957 tehdyn yleisen sopimuksen (eläkkeiden maksaminen ajalta ennen sopimuksen voimaantuloa) 20 päivänä heinäkuuta 1965 tehdyn lisäsopimuksen N:o 3 täytäntöönpanosta.
- b) Siirtotyöläisten sosiaaliturvaa koskevien Euroopan talousyhteisön neuvoston asetusten N:o 3 ja N:o 4 täytäntöönpanosta 20 päivänä heinäkuuta 1965 tehdyn sopimuksen 9 artiklan 1 kohta.
- c) Euroopan talousyhteisön neuvoston asetuksen N:o 36/63/ETY 14 artiklan 3 kohdan säännösten ja asetuksen N:o 4 73 artiklan 4 kohdan säännösten täytäntöönpanosta 6 päivänä lokakuuta 1964 tehty sopimus, joka koskee luontoisetuuksien korvaamista eläkeläisille, jotka aiemmin olivat rajatyöntekijöitä.
- d) Sopimus sosiaaliturvamaksujen takaisinsuorittamisesta, tehty 29 päivänä tammikuuta 1969.
- e) Sopimus työttömille annettujen etuuksien määrien korvaamisesta luopumisesta, tehty 4 päivänä joulukuuta 1975.

3. BELGIA – RANSKA

- a) Sopimus 17 päivänä tammikuuta 1948 tehdyn lisäsopimuksen (työntekijät kaivoksissa ja vastaavissa yrityksissä) 23 artiklan täytäntöönpanosta, tehty 22 päivänä joulukuuta 1951.
- b) Hallinnollinen sopimus, joka on tehty 21 päivänä joulukuuta 1959 ja jolla täydennetään 22 päivänä joulukuuta 1951 tehtyä hallinnollista sopimusta, joka on tehty 17 päivänä tammikuuta 1948 tehdyn lisäsopimuksen (työntekijät kaivoksissa ja vastaavissa yrityksissä) 23 artiklan mukaisesti.
- c) Euroopan talousyhteisön neuvoston asetuksen N:o 36/63/ETY 14 artiklan 3 kohdan säännösten ja asetuksen N:o 4 73 artiklan 4 kohdan säännösten täytäntöönpanosta 8 päivänä heinäkuuta 1964 tehty sopimus, joka koskee luontoisetuuksien korvaamista eläkeläisille, jotka aiemmin olivat rajatyöntekijöitä.

- d) (ks. 386R0513)
- e) Erilaisten hallinnollisten tarkastusten ja lääkärintarkastusten kustannusten korvaamisesta luopumisesta täytäntöönpanoasetuksen 105 artiklan 2 kohdan mukaisesti 14 päivänä toukokuuta 1976 tehty sopimus.
- f) Sopimus asetuksen (ETY) N:o 1408/71 92 artiklan täytäntöönpanosta (sosiaaliturvamaksujen takaisinsuorittaminen), tehty 3 päivänä lokakuuta 1977.
- g) Sopimus, joka koskee asetuksen 70 artiklan 3 kohdassa (työttömyysetuuksien kustannukset) säädettyä vastavuoroista korvauskista luopumista, tehty 29 päivänä kesäkuuta 1979.
- h) Hallinnollinen sopimus menettelyistä, joilla 12 päivänä lokakuuta 1972 tehty lisäsopimus sosiaaliturvasta Belgian ja Ranskan välillä pannaan täytäntöön itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevien määräysten osalta, tehty 6 päivänä maaliskuuta 1979.

4. BELGIA – KREIKKA

Ei sopimusta.

5. BELGIA – IRLANTI

Kirjeenvaihto 19 päivästä toukokuuta ja 28 päivästä heinäkuuta 1981, joka koskee asetuksen 36 artiklan 3 kohdan ja 70 artiklan 3 kohdan säännöksiä (luontoisetuuksien ja työttömyysetuuksien kustannusten korvaamisesta luopuminen vastavuoroisesti asetuksen III osaston 1 ja 6 luvun säännösten mukaisesti) sekä täytäntöönpanoasetuksen 105 artiklan 2 kohdan säännöksiä (hallinnollisten tarkastusten ja lääkärintarkastusten kustannusten korvaamisesta luopuminen vastavuoroisesti).

6. BELGIA – ITALIA

- a) Hallinnollisen sopimuksen, joka on tehty 20 päivänä lokakuuta 1950, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19 artikla, 24 artiklan toinen ja kolmas kohta ja 28 artiklan 4 kohta sellaisina kuin ne ovat muutettuna 1. korjauksella 10 päivänä huhtikuuta 1952, 2. korjauksella 9 päivänä joulukuuta 1957 ja 3. korjauksella 21 päivänä helmikuuta 1963.
- b) Sopimuksen, joka on tehty 21 päivänä helmikuuta 1963, 6, 7, 8 ja 9 artikla niiltä osin kuin ne koskevat siirtotyöläisten sosiaaliturvasta annettujen Euroopan talousyhteisön neuvoston asetusten N:o 3 ja N:o 4 täytäntöönpanoa.
- c) Sopimus täytäntöönpanoasetuksen 105 artiklan 2 kohdan täytäntöönpanosta, tehty 12 päivänä tammikuuta 1974.
- d) Sopimus täytäntöönpanoasetuksen 18 artiklan 9 kohdan soveltamisesta, tehty 31 päivänä lokakuuta 1979.

7. BELGIA – LUXEMBURG

- a) Hallinnollinen sopimus 16 päivänä marraskuuta 1959 tehdyn sopimuksen täytäntöönpanosta, sellaisena kuin se on muutettuna 12 päivänä helmikuuta 1964 ja 10 päivänä helmikuuta 1966, poikkeuksena 5 – 9 artikla, tehty 16 päivänä marraskuuta 1959.
- b) Sopimus sellaisille eläkeläisille, jotka aiemmin olivat rajatyöntekijöitä, annettujen luontoisetuuksien korvaamisesta Euroopan talousyhteisön neuvoston asetuksen N:o 36/63/ETY 14 artiklan 3 kohdan säännösten ja asetuksen N:o 4 73 artiklan 4 kohdan säännösten täytäntöönpanemiseksi, tehty 24 päivänä heinäkuuta 1964.
- c) Sopimus sosiaaliturvamaksujen takaisinsuorittamisesta, tehty 28 päivänä tammikuuta 1961.
- d) Sopimus työntekijän perheenjäsenille, jotka eivät asu samassa maassa kuin työntekijä, sairaus- ja äitiysvakuutuksen mukaan annettujen luontoisetuuksien kustannusten korvauksista luopumisesta, josta säädetään 14 päivänä kesäkuuta 1971 annettua neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 36 artiklan 3 kohdassa, tehty 1 päivänä elokuuta 1975.

- e) Täytäntöönpanoasetuksen 105 artiklan 2 kohdan mukaisesti 16 päivänä huhtikuuta 1976 tehty sopimus hallinnollisten tarkastusten ja lääkärintarkastusten kustannusten korvauksista luopumisesta.
- f) Kirjeenvaihto 12 päivältä heinäkuuta 1968, joka koskee itsenäisiin ammatinharjoittajiin sovellettavan lainsäädännön määrittämismenetelmää.

8. BELGIA – ALANKOMAAT

- a) Perhe- ja äitiysavustuksia koskevan sopimuksen, tehty 7 päivänä helmikuuta 1964, 6, 9 – 15 artikla ja 17 artiklan 4 kohta.
- b) Sopimuksen sosiaaliturvamaksujen keräämisestä ja takaisinsuorittamisesta, tehty 21 päivänä maaliskuuta 1968, ja edellä mainitun sopimuksen mukaisesti 25 päivänä marraskuuta 1970 tehty hallinnollinen sopimus.
- c) (ks. 386R0513)
- d) Sopimus sairaus-, äitiys- ja työkyvyttömyysvakuutuksesta, tehty 18 päivänä elokuuta 1982.

9. BELGIA – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

- a) Kirjeenvaihto 4 päivältä toukokuuta ja 14 päivältä kesäkuuta 1976, joka koskee täytäntöönpanoasetuksen 105 artiklan 2 kohdan säännöksiä (hallinnollisten tarkastusten ja lääkärintarkastusten kustannusten korvaamisesta luopuminen).
- b) Kirjeenvaihto 18 päivältä tammikuuta ja 14 päivältä maaliskuuta 1977, joka koskee asetuksen 36 artiklan 3 kohdan säännöksiä (korvausten järjestäminen tai korvaamisesta luopuminen kun kysymys on asetuksen III osaston 1 luvun mukaan annettujen luontoisetuksien kustannuksista), sellaisena kuin se on muutettuna kirjeenvaihdolla 4 päivältä toukokuuta ja 23 päivältä heinäkuuta 1982 (sopimus sellaisten kustannusten korvaamisesta, jotka syntyvät asetuksen 22 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan).

10. TANSKA – SAKSA

- a) Sopimuksen, joka on tehty 4 päivänä kesäkuuta 1954 sellaisen sopimuksen täytäntöönpanemisesta, joka on tehty 14 päivänä elokuuta 1953, 8 – 14 artikla.
- b) Sopimus, joka on tehty 27 päivänä huhtikuuta 1979 ja joka koskee:
 - i) osittaista vastavaroista kustannusten korvaamisesta luopumista, josta on säädetty asetuksen 36 artiklan 3 kohdassa ja 63 artiklan 3 kohdassa sekä vastavaroista korvaamisesta luopumista, josta on säädetty asetuksen 70 artiklan 3 kohdassa ja täytäntöönpanoasetuksen 105 artiklan 2 kohdassa (osittainen luopuminen kustannusten korvaamisesta kun kysymys on sairauden, äitiyden, työtaturman ja ammattitautien vuoksi annetuista luontoisetuksista sekä kustannusten korvaamisesta luopuminen, kun kysymys on työttömyysetuksista ja hallinnollisista tarkastuksista ja lääkärintarkastuksista);
 - ii) täytäntöönpanoasetuksen 93 artiklan 6 kohdan säännöksiä (menetelmä, jolla määrätään korvattava määrä, kun kysymys on sairauden ja äitiyden vuoksi annetuista luontoisetuksista).

11. TANSKA – RANSKA

Sopimus, joka on tehty 29 päivänä kesäkuuta 1979, ja lisäsopimus, joka on tehty 10 päivänä heinäkuuta 1980, jotka koskevat vastavaroista korvaamisesta luopumista 36 artiklan 3 kohdan ja 63 artiklan 3 kohdan mukaisesti (sairauden, äitiyden, tapaturman ja ammattitautien vuoksi annetut luontoisetuudet) sekä sopimus, joka on tehty 29 päivänä kesäkuuta 1979 ja joka koskee vastavaroista korvaamisesta luopumista asetuksen 70 artiklan 3 kohdan mukaisesti (työttömyysetuudet) ja täytäntöönpanoasetuksen 105 artiklan 2 kohdan mukaisesti (hallinnollisten tarkastusten ja lääkärintarkastusten kustannukset).

12. TANSKA – KREIKKA

Ei sopimusta.

13. TANSKA - IRLANTI

Kirjeenvaihto 22 päivästä joulukuuta 1980 ja 11 päivästä helmikuuta 1981 vastavuoroisesta sellaisten luontoisetuuskustannusten korvaamisesta luopumisesta, jotka on myönnetty sairaus-, äitiys-, tapaturma- ja ammattitautivakuutuksen mukaan, sekä työttömyysetuuskustannusten sekä hallinnollisten tarkastusten ja lääkärintarkastusten kustannusten korvaamisesta luopumisesta (asetuksen 36 artiklan 3 kohta, 63 artiklan 3 kohta, 70 artiklan 3 kohta ja täytäntöönpanoasetuksen 105 artiklan 2 kohta).

14. TANSKA - ITALIA

Kirjeenvaihto 12 päivästä marraskuuta 1982 ja 12 päivästä tammikuuta 1983, joka koskee asetuksen 36 artiklan 3 kohdan säännöksiä (vastavuoroinen luopuminen sellaisten luontoisetuuskustannusten korvaamisesta sairauden ja äitiyden vuoksi, jotka on myönnetty asetuksen III osaston 1 luvussa säädettyjen edellytysten mukaan, lukuun ottamatta asetuksen 22 artiklan 1 kohdan c alakohtaa).

15. TANSKA - LUXEMBURG

Sopimus vastavuoroisesta korvauksista luopumisesta, josta on säädetty asetuksen 36 artiklan 3 kohdassa, 63 artiklan 3 kohdassa ja 70 artiklan 3 kohdassa ja täytäntöönpanoasetuksen 105 artiklan 2 kohdassa, tehty 19 päivänä kesäkuuta 1978 (sairauden, äitiyden, työtapaturman ja ammattitautien vuoksi annettujen luontoisetuuskustannukset, työttömyysetuuskustannukset sekä hallinnolliset tarkastukset ja lääkärintarkastusten kustannukset).

16. TANSKA - ALANKOMAAT

Kirjeenvaihto 30 päivästä maaliskuuta ja 25 päivästä huhtikuuta 1979, joka koskee asetuksen 36 artiklan 3 kohdan säännöksiä ja 63 artiklan 3 kohdan säännöksiä (osittainen vastavuoroinen sellaisten luontoisetuuskustannusten korvaamisesta luopuminen, jotka on myönnetty sairauden, äitiyden, tapaturman ja ammattitautien vuoksi)

17. TANSKA - YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Kirjeenvaihto 30 päivästä maaliskuuta ja 19 päivästä huhtikuuta 1977, joka koskee asetuksen 36 artiklan 3 kohdan säännöksiä, 63 artiklan 3 kohdan säännöksiä ja 70 artiklan 3 kohdan säännöksiä ja täytäntöönpanoasetuksen 105 artiklan 2 kohdan säännöksiä ja jonka mukaan luovutaan sellaisten kustannusten korvauksista, jotka koskevat:

- a) luontoisetuuksia, jotka on annettu asetuksen III osaston 1 tai 4 luvun edellytysten mukaan;
- b) etuuksia, jotka on maksettu asetuksen 69 artiklan mukaisesti; ja
- c) hallinnollisia tarkastuksia ja lääkärintarkastuksia, joita tarkoitetaan täytäntöönpanoasetuksen 105 artiklassa.

18. SAKSA - RANSKA

- a) Yleisen sopimuksen, joka on tehty 10 päivänä heinäkuuta 1950, täytäntöönpanemiseksi 31 päivänä tammikuuta 1952 tehdyn hallinnollisen sopimuksen N:o 2 2 - 4 artikla ja 22 - 28 artikla.
- b) Asetuksen N:o 4 74 artiklan 5 kohdan täytäntöönpanemiseksi 27 päivänä kesäkuuta 1963 tehdyn sopimuksen 1 artikla (sellaisten luontoisetuuskustannusten korvaaminen, jotka on annettu vakuutetun henkilön perheenjäsenille).
- c) Sopimus korvauksista luopumisesta, josta säädetään asetuksen 70 artiklan 3 kohdassa, tehty 14 päivänä lokakuuta 1977 (työttömyysetuuskustannukset).
- d) Sopimus, joka koskee asetuksen 36 artiklan 3 kohdan säännöksiä, tehty 26 päivänä toukokuuta 1981 (vastavuoroinen sellaisten luontoisetuuskustannusten korvaamisesta luopuminen, jotka on annettu sairaustapauksessa asetuksen 32 artiklan mukaan eläkeläisille, jotka aiemmin olivat rajatyöntekijöitä, heidän perheenjäsenilleen tai jälkeensäjääneilleen).

- e) Sopimus asetuksen 92 artiklan täytäntöönpanemiseksi, tehty 26 päivänä toukokuuta 1981 (sosiaaliturvamaksujen takaisinsuorittaminen).
- f) Sopimus täytäntöönpanoasetuksen 105 artiklan 2 kohdan säännösten täytäntöönpanosta, tehty 26 päivänä toukokuuta 1981 (hallinnollisten tarkastusten ja lääkärintarkastusten kustannusten korvaamisesta luopuminen).

19. SAKSA – KREIKKA

- a) Hallinnollisen sopimuksen, joka on tehty 19 päivänä lokakuuta 1962, 1 ja 3 – 6 artikla sekä toinen hallinnollinen sopimus, joka on tehty 23 päivänä lokakuuta 1972, jotka koskevat 31 päivänä toukokuuta 1961 työttömyysvakuutuksesta tehtyä sopimusta.
- b) Sopimus perheavustusten korvaamisesta, tehty 11 päivänä toukokuuta 1981.
- c) Sopimus sairauden vuoksi annettujen luontoisetuksien kustannusten korvaamisesta, tehty 11 päivänä maaliskuuta 1982.

20. SAKSA – IRLANTI

Sopimus, joka on tehty 20 päivänä maaliskuuta 1981 ja joka koskee asetuksen 36 artiklan 3 kohdan säännöksiä, 63 artiklan 3 kohdan säännöksiä ja 70 artiklan 3 kohdan säännöksiä (vastavuoroinen sellaisten luontoisetuksien kustannusten korvaamisesta luopuminen, jotka on annettu sairauden, äitiyden, tapaturman ja ammattitautien vuoksi sekä työttömyysetuuksien osalta) ja täytäntöönpanoasetuksen 105 artiklan 2 kohdan säännöksiä (vastavuoroinen hallinnollisten tarkastusten ja lääkärintarkastusten kustannusten korvaamisesta luopuminen).

21. SAKSA – ITALIA

- a) Sopimuksen, joka on tehty 3 päivänä toukokuuta 1953 (eläkkeiden maksaminen), täytäntöönpanemiseksi 6 päivänä joulukuuta 1953 tehdyn sopimuksen 14 artikla, 17 artiklan 1 kohta, 18 artikla, 35 artikla, 38 artiklan 1 kohta, 39 artikla, 42 artikla, 45 artiklan 1 kohta ja 46 artikla.
- b) Asetuksen N:o 4 73 artiklan 4 kohdan ja 74 artiklan 5 kohdan täytäntöönpanemiseksi 27 päivänä kesäkuuta 1963 tehdyn sopimuksen 1 ja 2 artikla (sellaisten luontoisetuksien korvaaminen, jotka on annettu vakuutetun henkilön perheenjäsenille).
- c) Sopimus sellaisten kustannusten korvaamisesta saksalaisista toimivaltaisista laitoksista, jotka ovat syntyneet luontoisetuksien antamisesta Italiassa Italian sairausvakuutuslaitoksesta Saksan liittotasavallassa vakuutettujen italialaisten työntekijöiden perheenjäsenille, tehty 5 päivänä marraskuuta 1968.

22. SAKSA – LUXEMBURG

- a) Asetuksen N:o 4 73 artiklan 4 kohdan ja 74 artiklan 5 kohdan täytäntöönpanemiseksi 27 päivänä kesäkuuta 1963 tehdyn sopimuksen 1 ja 2 artikla (sellaisten luontoisetuksien korvaaminen, jotka on annettu vakuutetun henkilön perheenjäsenille).
- b) Sopimus korvauksista luopumisesta, josta säädetään asetuksen N:o 36/63/ETY 14 artiklan 2 kohdassa, niiden kustannusten osalta, jotka syntyvät luontoisetuksien antamisesta eläkeläiselle, joka on joko entinen rajatyöntekijä tai rajatyöntekijän jälkeensä jäänyt, ja hänen perheenjäsenilleen, tehty 9 päivänä joulukuuta 1969.
- c) Sopimus hallinnollisten tarkastusten ja lääkärintarkastusten kustannusten korvauksista luopumisesta, joka on tehty täytäntöönpanoasetuksen 105 artiklan 2 kohdan mukaisesti, tehty 14 päivänä lokakuuta 1975.
- d) Sopimus sosiaaliturvamaksujen keräämisestä ja takaisinsuorittamisesta, tehty 14 päivänä lokakuuta 1975.
- e) Sopimus vastavuoroisesta kustannusten korvaamisesta, josta on säädetty asetuksen 63 artiklan 3 kohdassa, tehty 20 päivänä heinäkuuta 1978 (vastavuoroinen tapaturmavakuutuksen kustannusten ja ammattitautien luontoisetuksien korvauksista luopuminen)

23. SAKSA - ALANKOMAAT

- a) Sopimusta, joka on tehty 29 päivänä maaliskuuta 1951, koskeva 18 päivänä kesäkuuta 1954 tehty sopimus N:o 1, 9 artikla, 10 artiklan 2-5 kohta, 17 artikla, 18 artikla, 19 artikla ja 21 artikla (sairausvakuutus ja eläkkeiden maksaminen).
- b) Sopimus sellaisten kustannusten korvauksista luopumisesta, jotka ovat syntyneet työkyvyttömyys-, vanhuus- ja jälkeenjääneiden (eläkevakuutus) vakuutusta koskevista lääkärintarkastuksista ja hallinnollisista tarkastuksista, tehty 27 päivänä toukokuuta 1964.
- c) (Ks. 388R0513)
- d) Sopimus sosiaalivakuutusmaksujen takaisinsuorittamisesta, tehty 21 päivänä tammikuuta 1969.
- e) Sopimus korvaamisesta luopumiseksi, josta säädetään asetuksen N:o 36/63/ETY 14 artiklan 2 kohdassa, sellaisten kustannusten osalta, jotka syntyvät luontoisetuksien antamisesta sairaustapauksessa eläkeläiselle, joka on joko entinen rajatyöntekijä tai rajatyöntekijän jälkeenjäänyt, ja hänen perheenjäsenilleen, tehty 3 päivänä syyskuuta 1969.
- f) Sopimus työttömyysetuuksien korvauksista luopumisesta, tehty 22 päivänä heinäkuuta 1976.
- g) Sopimus asetuksen 92 artiklan täytäntöönpanemisesta, tehty 11 päivänä lokakuuta 1979 (vähimmäismäärä, joka on määrätty sosiaaliturvamaksujen takaisinsuorittamista varten).
- h) Sopimus asetuksen 20 artiklan täytäntöönpanemiseksi rajatyöntekijöiden perheenjäsenten osalta, tehty 15 päivänä helmikuuta 1982.

24. SAKSA - YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

- a) Sopimuksen, joka on tehty 20 päivänä huhtikuuta 1960, täytäntöönpanemiseksi 10 päivänä joulukuuta 1964 tehdyn sopimuksen 8, 9, 25 - 27 ja 29 - 32 artikla.
- b) Sopimus sellaisten luontoisetuksien kustannusten korvauksista luopumisesta, jotka on annettu sairauden, äitiyden, tapaturman tai ammattitaudin vuoksi, sekä työttömyysetuuksien kustannusten ja hallinnollisten tarkastusten ja lääkärintarkastusten kustannusten korvauksista luopumisesta, tehty 29 päivänä huhtikuuta 1977.

25. RANSKA - KREIKKA

Ei sopimusta.

26. RANSKA - IRLANTI

Kirjeenvaihto 30 päivältä heinäkuuta ja 26 päivältä syyskuuta 1980, joka koskee sellaisten luontoisetuksien kustannusten korvaamisesta luopumista vastavuoroisesti, jotka on myönnetty sairaus-, äitiys-, tapaturma ja ammattitautivakuutuksen mukaan ja vastavuoroista luopumista työttömyysetuuksien ja hallinnollisten tarkastusten ja lääkärintarkastusten kustannuksien korvaamisesta (asetuksen 36 artiklan 3 kohta, 63 artiklan 3 kohta ja 70 artiklan 3 kohta ja täytäntöönpanoasetuksen 105 artiklan 2 kohta).

27. RANSKA - ITALIA

Yleisen sopimuksen, joka on tehty 31 päivänä maaliskuuta 1948 (ranskalaisten tapaturmaeläkkeiden korottaminen), täytäntöönpanemiseksi 12 päivänä huhtikuuta 1950 tehdyn hallinnollisen sopimuksen 2 - 4 artikla.

28. RANSKA – LUXEMBURG

- a) Asetuksen N:o 3 51 artiklan mukaisesti 24 päivänä helmikuuta 1969 tehty sopimus ja sanotun sopimuksen mukaisesti samana päivänä tehty hallinnollinen sopimus.
- b) Sopimus korvauksista luopumisesta, josta on säädetty 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 36 artiklan 3 kohdassa sellaisten sairaus- tai äitiysvakuutuksen luontoisetuksien kustannuksien osalta, jotka on annettu työntekijän perheenjäsenille, jotka eivät asu samassa maassa kuin työntekijä, tehty 2 päivänä heinäkuuta 1976.
- c) Sopimus korvauksista luopumisesta, josta on säädetty 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 36 artiklan 3 kohdassa sellaisten sairaus- tai äitiysvakuutuksen luontoisetuksien kustannuksien osalta, jotka on annettu aiemmille rajatyöntekijöille, heidän perheenjäsenilleen tai heidän jälkeensä jääneilleen, tehty 2 päivänä heinäkuuta 1976.
- d) Sopimus korvauksista luopumisesta hallinnollisten tarkastusten ja lääkärintarkastusten kustannusten osalta, josta on säädetty 21 päivänä maaliskuuta 1972 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72 105 artiklan 2 kohdassa, tehty 2 päivänä heinäkuuta 1976.

29. RANSKA – ALANKOMAAT

- a) Kirjeenvaihto 5 päivältä toukokuuta ja 21 päivältä kesäkuuta 1960, joka koskee asetuksen N:o 3 23 artiklan 5 kohdan säännöksiä (sellaisten luontoisetuksien korvaamisesta luopuminen, jotka on annettu vakuutetun henkilön perheenjäsenille ja eläkeläisille ja heidän perheenjäsenilleen).
- b) Sopimus sellaisten kustannusten korvauksista luopumisesta, jotka koskevat eläkkeenhakijalle ja hänen perheenjäsenilleen ja eläkeläisten perheenjäsenille asetusten mukaan annettua sairaanhoitoa, tehty 28 päivänä huhtikuuta 1977.
- c) Sopimus hallinnollisten tarkastusten ja lääkärintarkastusten kustannusten korvauksista luopumisesta täytäntöönpanoasetuksen 105 artiklan mukaisesti, tehty 28 päivänä huhtikuuta 1977.

30. RANSKA – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

- a) Kirjeenvaihto 25 päivältä maaliskuuta ja 28 päivältä huhtikuuta 1977, joka koskee asetuksen 36 artiklan 3 kohdan säännöksiä ja 63 artiklan 3 kohdan säännöksiä (korvausten järjestäminen tai korvaamisesta luopuminen, kun kysymys on sellaisten luontoisetuksien kustannuksista, jotka on annettu asetuksen III osaston 1 tai 4 luvussa säädettyjen edellytysten mukaan).
- b) Kirjeenvaihto 25 päivältä syyskuuta 1980 ja 27 päivältä tammikuuta 1981, joka koskee asetuksen 36 artiklan 3 kohdan säännöksiä (vastavuoroinen luopuminen määräämättömäksi ajaksi sellaisten luontoisetuksien korvaamisesta, joista on säädetty asetuksen 28 artiklassa, 28 a artiklassa ja 29 artiklan 1 kohdan a alakohdassa).
- c) Kirjeenvaihto 25 päivältä maaliskuuta ja 28 päivältä huhtikuuta 1977, joka koskee täytäntöönpanoasetuksen 105 artiklan 2 kohdan säännöksiä (hallinnollisten tarkastusten ja lääkärintarkastusten kustannusten korvaamisesta luopuminen).

31. KREIKKA – IRLANTI

Ei sopimusta.

32. KREIKKA – ITALIA

Ei sopimusta.

33. KREIKKA – LUXEMBURG

Ei sopimusta.

34. KREIKKA – ALANKOMAAT

Ei sopimusta.

35. KREIKKA – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Ei sopimusta.

36. IRLANTI – ITALIA

Ei sopimusta.

37. IRLANTI – LUXEMBURG

Kirjeenvaihto 26 päivältä syyskuuta 1975 ja 5 päivältä elokuuta 1976, joka koskee asetuksen 36 artiklan 3 kohdan säännöksiä ja 63 artiklan 3 kohdan säännöksiä sekä täytäntöönpanoasetuksen 105 artiklan 2 kohdan säännöksiä (sellaisten luontoisetuuksien kustannusten korvaamisesta luopuminen, jotka on myönnetty asetuksen III osaston 1 tai 4 luvun säännösten mukaisesti, ja luopuminen täytäntöönpanoasetuksen 105 artiklassa tarkoitettujen hallinnollisten tarkastusten ja lääkärintarkastusten kustannusten korvaamisesta).

38. IRLANTI – ALANKOMAAT

Kirjeenvaihto 28 päivältä heinäkuuta ja 10 päivältä lokakuuta 1978, joka koskee asetuksen 36 artiklan 3 kohdan säännöksiä ja 63 artiklan 3 kohdan säännöksiä (osittainen vastavuoroinen sellaisten luontoisetuuksien kustannusten korvaamisesta luopuminen, jotka on annettu sairauden, äitiyden, tapaturman ja ammattitautien vuoksi)

39. IRLANTI – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Kirjeenvaihto 9 päivältä heinäkuuta 1975, joka koskee asetuksen 36 artiklan 3 kohdan säännöksiä ja 63 artiklan 3 kohdan säännöksiä (korvausten järjestäminen tai sellaisten luontoisetuuksien kustannusten korvaamisesta luopuminen, jotka on annettu asetuksen III osaston 1 tai 4 luvussa säädettyjen edellytysten mukaan) sekä täytäntöönpanoasetuksen 105 artiklan 2 kohdan säännöksiä (hallinnollisten tarkastusten ja lääkärintarkastusten kustannusten korvaamisesta luopuminen).

40. ITALIA – LUXEMBURG

Yleisen sosiaaliturvasopimuksen (sairausvakuutus maatalouden työntekijöille) säännösten yksityiskohtaiseksi täytäntöönpanemiseksi 19 päivänä tammikuuta 1955 tehdyn hallinnollisen sopimuksen 4 artiklan 5 ja 6 kohta.

41. ITALIA – ALANKOMAAT

- a) Yleisen sopimuksen (sairausvakuutus), joka on tehty 28 päivänä lokakuuta 1952, täytäntöönpanemiseksi 11 päivänä helmikuuta 1955 tehdyn hallinnollisen sopimuksen 9 artiklan kolmas kohta ja 11 artiklan kolmas kohta.
- b) Asetuksen N:o 4 75 artiklan 3 kohdan soveltamiseksi 20 päivänä kesäkuuta 1963 tehty sopimus (sellaisten luontoisetuuksien korvaaminen, jotka on myönnetty eläkeläisille ja heidän perheenjäsenilleen).

42. ITALIA – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Ei sopimusta.

43. LUXEMBURG – ALANKOMAAT

- a) Sopimus hallinnollisten tarkastusten ja lääkärintarkastusten kustannusten korvauksista luopumisesta täytäntöönpanoasetuksen 105 artiklan 2 kohdan mukaisesti, tehty 1 päivänä marraskuuta 1976.
- b) Sopimus sellaisten sairaus- tai äitiysvakuutuksen luontoisetuuksien kustannusten korvauksista luopumisesta, jotka on myönnetty 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 19 artiklan 2 kohdan, 26 artiklan, 28 artiklan ja 29 artiklan 1 kohdan mukaisesti, tehty 3 päivänä helmikuuta 1977.

44. LUXEMBURG – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

- a) Kirjeenvaihto 28 päivältä marraskuuta ja 18 päivältä joulukuuta 1975, joka koskee asetuksen 70 artiklan 3 kohdan säännöksiä (sellaisten etuuksien korvaamisesta luopuminen, jotka on maksettu asetuksen 69 artiklan mukaisesti).
- b) Kirjeenvaihto 18 päivältä joulukuuta 1975 ja 20 päivältä tammikuuta 1976, joka koskee asetuksen 36 artiklan 3 kohdan säännöksiä ja 63 artiklan 3 kohdan säännöksiä sekä täytäntöönpanoasetuksen 105 artiklan 2 kohdan säännöksiä (sellaisten luontoisetuuksien kustannusten korvaamisesta luopuminen, jotka on annettu asetuksen III osaston 1 tai 4 luvussa säädettyjen edellytysten mukaan, ja luopuminen myös sellaisten kustannusten korvaamisesta, jotka ovat seurausta täytäntöönpanoasetuksen 105 artiklassa tarkoitusta hallinnollisista tarkastuksista ja lääkärintarkastuksista).

45. ALANKOMAAT – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

- a) Sopimuksen, joka on tehty 11 päivänä elokuuta 1954, täytäntöönpanemiseksi 12 päivänä kesäkuuta 1956 tehdyn hallinnollisen sopimuksen 3 artiklan toinen virke.
- b) Kirjeenvaihto 8 ja 28 päivältä tammikuuta 1976, joka koskee asetuksen 70 artiklan 3 kohdan säännöksiä (sellaisten etuuksien korvaamisesta luopuminen, jotka on annettu asetuksen 69 artiklan mukaisesti).
- c) Kirjeenvaihto 24 päivältä helmikuuta ja 5 päivältä maaliskuuta, joka koskee asetuksen 36 artiklan 3 kohdan ja 63 artiklan 3 kohdan säännöksiä (sellaisten luontoisetuuksien korvaamisesta luopuminen, jotka on annettu asetuksen III osaston 1 tai 4 luvun säännösten mukaisesti).

LIIITE 6

(ks. 1 85 I)

LIITE 7

(ks. 1 85 I)

LIITE 8

(ks. 1 85 I)

LIITE 9

LUONTOISETUUKSIEN KESKIMÄÄRÄISEN VUOSITTAISTEN KUSTANNUSTEN LASKEMINEN

(Täytäntöönpanoasetuksen 4 artiklan 9 kohta, 94 artiklan 3 kohdan a alakohta ja 95 artiklan 3 kohdan a alakohta)

A. BELGIA

Laskettaessa luontoisetuuksien keskimääräistä vuosittaista kustannusta otetaan huomioon yleinen sosiaaliturvajärjestelmä.

B. TANSKA

Luontoisetuuksien keskimääräinen vuosittainen kustannus lasketaan ottamalla huomioon kansanterveyspalvelulaissa, sairaalapalvelulaissa sekä kuntoutuksen kustannusten osalta sosiaalihuoltolaissa säädetyt järjestelmät.

C. SAKSA

Seuraavat laitokset otetaan huomioon laskettaessa luontoisetuuksien keskimääräistä vuosittaista kustannusta.

1. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 94 artiklan 3 kohdan a alakohdan säännöksiä:

- a) Ortskrankenkassen (paikalliset sairauskassat)
- b) Betriebskrankenkassen (yritysten sairauskassat)
- c) Innungskrankenkassen (kauppakiltojen sairauskassat)
- d) Bundesknappschaft (liittotasavallan kaivostyöntekijöiden vakuutuskassa)
- e) Seekasse (merenkulkijoiden vakuutuskassa)
- f) Ersatzkassen für Arbeiter (ruumillisen työn tekijöiden korvauskassat)
- g) Ersatzkassen für Angestellte (toimihenkilöiden korvauskassat)
- h) Landwirtschaftliche Krankenkassen (maatalouden sairauskassat)

etuuksia antavan kassan mukaan.

2. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 95 artiklan 3 kohdan a alakohdan säännöksiä:

- a) Ortskrankenkassen (paikalliset sairauskassat)
- b) Bundesknappschaft (liittotasavallan kaivostyöntekijöiden vakuutuskassa)

etuuksia antavan kassan mukaan.

D. RANSKA

Yleinen sosiaaliturvajärjestelmä otetaan huomioon laskettaessa luontoisetuuksien keskimääräistä vuosittaista kustannusta.

E. KREIKKA

Yleinen sosiaaliturvajärjestelmä, jota hoitaa Ίδρυμα Κοινωνικων Ασφαλίσεων (IKA) (sosiaalivakuutuslaitos), otetaan huomioon laskettaessa luontoisetuuksien keskimääräistä vuosittaista kustannusta.

F. IRLANTI

Luontoisetuuksien keskimääräistä vuosittaista kustannusta laskettaessa otetaan huomioon luontoisetuudet (terveyspalvelut), joita liitteessä 2 mainitut terveyslautakunnat antavat vuosien 1947 - 1970 terveyslakien säännösten mukaisesti.

G. ITALIA

Luontoisetuuksien keskimääräiset vuosittaiset kustannukset lasketaan ottamalla huomioon Italian kansallisen terveyspalvelun myöntämät etuudet.

H. LUXEMBURG

Laskettaessa luontoisetuuksien keskimääräistä vuosittaista kustannusta otetaan huomioon sosiaalivakuutuslain mukaiset sairauskassat.

I. ALANKOMAAT

Laskettaessa luontoisetuuksien keskimääräistä vuosittaista kustannusta otetaan huomioon yleinen sosiaaliturvajärjestelmä.

Kuitenkin tehdään vähennys, jotta otetaan huomioon vaikutukset:

1. työkyvyttömyysvakuutuksesta (arbeidsongeschiktheidsverzekering, WAO)
2. vakuutuksesta erityisiä sairauskustannuksia vastaan (verzekering tegen bijzondere ziektekosten, AWBZ)

J. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Luontoisetuuksien keskimääräinen vuosittainen kustannus lasketaan ottamalla huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan kansallisen terveyspalvelun antamat etuudet.

LIITE 10

TOIMIVALTAISTEN VIRANOMAISTEN NIMEÄMÄT LAITOKSET JA TOIMIELIMET

(Täytäntöönpanoasetuksen 4 artiklan 10 kohta)

A. BELGIA

1. Sovellettaessa asetuksen 14 artiklan säännöksiä ja täytäntöönpanoasetuksen 11 artiklan 1 kohdan a alakohdan säännöksiä ja 2 kohdan säännöksiä ja 12 a, 13 ja 14 artiklan säännöksiä:

Office national de sécurité sociale, Bruxelles – Rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid, Brussel, (kansallinen sosiaaliturvatoimisto, Bryssel)

2. Sovellettaessa asetuksen 14 b artiklan 1 kohdan säännöksiä ja täytäntöönpanoasetuksen 11 artiklan säännöksiä:

Caisse de secours et de prévoyance en faveur des marins naviguant sous pavillon belge – Hulp- en verzorgkas voor zeevarenden onder Belgische vlag, (Belgian lipun alla purjehtivien merenkulkijoiden avustus- ja huoltokassa), Antwerpen

3. Sovellettaessa asetuksen 14 a artiklan säännöksiä ja täytäntöönpanoasetuksen 11 a artiklan 1 kohdan a alakohdan säännöksiä ja 12 a artiklan säännöksiä:

Institut national d'assurance sociales pour travailleurs indépendants, Bruxelles – Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen, Brussel, (itsenäisten ammatinharjoittajien kansallinen sosiaalivakuutuslaitos, Bryssel)

4. Sovellettaessa asetuksen 17 artiklan säännöksiä ja

- täytäntöönpanoasetuksen 11 artiklan 1 kohdan b alakohdan säännöksiä:

Ministère de la prévoyance sociale, secrétariat général, service des relations internationales, Bruxelles – Ministerie van Sociale Voorzorg, Secteriaat-Generaal, Dienst Internationale Betrekkingen, Brussel, (sosiaalihuoltoministeriö, yleinen sihteeristö, kansainvälisten suhteiden osasto, Bryssel)

- täytäntöönpanoasetuksen 11 a artiklan 1 kohdan b alakohdan säännöksiä:

Ministère des classes moyennes – Administration des affaires sociales, Bruxelles – Ministerie van Middenstand, Administratie Sociale Zaken, Brussel, (pienien yhtiöiden ja kauppiaiden ministeriö – sosiaaliasiat, Bryssel)

5. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 80 artiklan 2 kohdan säännöksiä, 81 artiklan säännöksiä, 82 artiklan 2 kohdan säännöksiä ja 88 artiklan säännöksiä:

- a) yleisesti:

Office national de l'emploi, Bruxelles – Rijksdienst voor arbeidsvoorziening, Brussel, (kansallinen työvoimatoimisto, Bryssel)

- b) merenkulkijoita varten:

Pool des marins de la marine marchande – Pool van de zeelieden ter koopvaardij, (kauppalaivastopooli), Antwerpen

6. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 102 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

a) sairaus, äitiys ja työtapaturmat:	Institut national d'assurance maladie-invalidité, Bruxelles – Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering, Brussel, (kansallinen sairaus- ja työkyvyttömyysvakuutuslaitos, Bryssel)
b) ammattitaudit:	Fonds des maladies professionnelles, Bruxelles – Fonds voor beroepsziekten, Brussel, (ammattitautikassa, Bryssel)
c) työttömyys:	
i) yleisesti:	Office national de l'emploi, Bruxelles – Rijksdienst voor arbeidsvoorziening, Brussel, (kansallinen työvoimatoimisto, Bryssel)
ii) merenkulkijoita varten:	Pool des marins de la marine marchande – Pool van de zee-
lieden ter koopvaardij, (kauppalaivastopooli), Antwerpen
d) perhe-etuudet:	Office national des allocations familiales pour travailleurs salariés, Bruxelles – Rijksdienst voor kinderbijslag voor werknemers, Brussel, (työntekijöiden kansallinen perheavustustoimisto, Bryssel)

7. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 113 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

Institut national d'assurance maladie-invalidité, Bruxelles – Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering, Brussel, (kansallinen sairaus- ja työkyvyttömyysvakuutuslaitos, Bryssel)

B. TANSKA

I. (ks. 385R1661)

1. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 11 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 11 a artiklan 1 kohdan säännöksiä, 12 a artiklan säännöksiä, 13 artiklan 2 ja 3 kohdan säännöksiä, 14 artiklan 1, 2 ja 3 kohdan säännöksiä ja 113 artiklan 2 kohdan säännöksiä:	Sikringsstyrelsen (kansallinen sosiaaliturvatoimisto), Kööpenhamina
2. Sovellettaessa asetuksen 14 artiklan 1 kohdan b alakohdan säännöksiä, 14 a artiklan 1 kohdan b alakohdan säännöksiä ja 14 b artiklan 1 ja 2 kohdan säännöksiä:	Sikringsstyrelsen, (kansallinen sosiaalivakuustustoimisto), Kööpenhamina
3. Sovellettaessa asetuksen 17 artiklan säännöksiä:	Sikringsstyrelsen, (kansallinen sosiaaliturvatoimisto), Kööpenhamina
4. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 38 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 70 artiklan 1 kohdan säännöksiä ja 82 artiklan 2 kohdan säännöksiä:	Sen kunnan sosiaalitoimisto, jossa etuudensaaja asuu. Kööpenhaminan, Odensen, Aalborgin ja Århusin kunnassa: Magistraten (kunnallinen hallinto)

5. Sovelletaessa täytäntöönpanoasetuksen 80 artiklan 2 kohdan säännöksiä, 81 artiklan säännöksiä ja 85 artiklan 2 kohdan säännöksiä: Arbejdsdirektoratet (kansallinen työvoimatoimisto), Kööpenhamina
6. Sovelletaessa täytäntöönpanoasetuksen 102 artiklan 2 kohdan säännöksiä:
- a) Korvaukset asetuksen 36 artiklan, 63 artiklan ja 75 artiklan 2 kohdan mukaisesti: Sikringsstyrelsen, (kansallinen sosiaaliturvatoimisto), Kööpenhamina
- b) Korvaukset asetuksen 70 artiklan 2 kohdan mukaisesti: Arbejdsdirektoratet (kansallinen työvoimatoimisto), Kööpenhamina
7. Sovelletaessa täytäntöönpanoasetuksen 110 artiklan säännöksiä:
- a) Etuudet asetuksen III osaston 1 – 5 ja 7 ja 8 luvun mukaisesti: Sikringsstyrelsen, (kansallinen sosiaaliturvatoimisto), Kööpenhamina
- b) Etuudet asetuksen III osaston 6 luvun mukaisesti: Arbejdsdirektoratet (kansallinen työvoimatoimisto), Kööpenhamina

II. (ks. 385R1661)

C. SAKSA

1. Sovelletaessa täytäntöönpanoasetuksen 6 artiklan 1 kohdan säännöksiä:
- a) Viimeksi harjoitetun toiminnan luonteen mukaan: Ruumiillisen työn tekijöiden ja toimihenkilöiden eläkevakuutuslaitokset kuten ne on määriteltä liitteessä 2 eri jäsenvaltioita varten

b) Jollei ole mahdollista määrätä viimeisen toiminnan luonnetta:

Ruumiillisen työn tekijöiden eläkevakuutuslaitos, joka on määritelty liitteessä 2 eri jäsenvaltioita varten

c) Henkilöt, jotka Alankomaiden lainsäädännön mukaisesti ovat olleet vakuutettuja yleisen vanhuusvakuutusjärjestelmän (Algemene Ouderdomswet) mukaan sinä aikana, jolloin he harjoittivat Saksan lainsäädännön pakollisen vakuutuksen piiriin kuulumatonta toimintaa:

Bundesversicherungsanstalt für Angestellte (liittotasavallan toimihenkilöiden vakuutuslaitos), Berliini

2. Sovellettaessa:

- asetuksen 14 artiklan 1 kohdan a alakohdan säännöksiä, 14 b artiklan 1 kohdan säännöksiä sekä asetuksen 17 artiklan mukaisesti tehtyjen sopimusten kohdalla, yhdessä täytäntöönpanoasetuksen 11 artiklan säännösten kanssa

- 14 a artiklan 1 kohdan a alakohdan säännöksiä ja 14 b artiklan 2 kohdan säännöksiä sekä asetuksen 17 artiklan mukaisesti tehtyjen sopimusten kohdalla, yhdessä täytäntöönpanoasetuksen 11 a artiklan säännösten kanssa

- 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan säännöksiä, 14 artiklan 3 kohdan säännöksiä, 14 a artiklan 2 - 4 kohdan säännöksiä ja 14 c artiklan 1 kohdan a alakohdan säännöksiä sekä asetuksen 17 artiklan mukaisesti tehtyjen sopimusten kohdalla, yhdessä täytäntöönpanoasetuksen 12 a artiklan säännösten kanssa:

a) henkilö, joka on sairausvakuutettu:

laitos, jossa hänet on vakuutettu

b) henkilö, joka ei ole sairausvakuutettu:

Bundesversicherungsanstalt für Angestellte (liittotasavallan toimihenkilöiden laitos), Berliini

3. Sovellettaessa asetuksen 14 artiklan 1 kohdan b alakohdan säännöksiä, 14 a artiklan 1 kohdan b alakohdan säännöksiä ja 14 b artiklan 1 kohdan säännöksiä (yhdessä 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan säännösten kanssa), 14 b artiklan 2 kohdan säännöksiä (yhdessä 14 a artiklan 1 kohdan b alakohdan säännösten kanssa) ja 17 artiklan säännöksiä:

Bundesverband der Ortskrankenkassen (paikallisten sairauskassojen kansallinen liitto), Bonn 2

4. Sovellettaessa:

a) Täytäntöönpanoasetuksen 13 artiklan 2 ja 3 kohdan säännöksiä ja 14 artiklan 1, 2 ja 3 kohdan säännöksiä:

Allgemeine Ortskrankenkasse Bonn (paikallinen yleinen sairauskassa Bonn), Bonn

b) täytäntöönpanoasetuksen 13 artiklan 4 kohdan säännöksiä ja 14 artiklan 4 kohdan säännöksiä:

Allgemeine Ortskrankenkasse (paikallinen yleinen sairauskassa Bonn), Bonn, paitsi jos vakuutettu korvauskassassa (Ersatzkasse)

5. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 80 artiklan 2 kohdan säännöksiä, 81 artiklan säännöksiä ja 82 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

Arbeitsamt (työvoimatoimisto) Saksan sillä alueella, jossa työntekijä viimeksi asui tai oleskeli, tai jos työntekijä ei ole asunut eikä oleskellut Saksassa työskennellessään siellä,

6. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 85 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

7. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 91 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

a) (ks. 385R1660)

b) lapsista lakisääteisten eläkevakuutusjärjestelmien mukaan maksettavat eläkelisät:

8. Sovellettaessa:

a) asetuksen 36 ja 63 artiklan säännöksiä ja täytäntöönpanoasetuksen 102 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

b) asetuksen 75 artiklan säännöksiä ja täytäntöönpanoasetuksen 102 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

9. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 113 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

a) sellaisille työntekijöille epäasianmukaisesti annettujen luontoisetuuksien korvaaminen, jotka ovat esittäneet todistuksen, josta säädetään täytäntöönpanoasetuksen 20 artiklan 2 kohdassa:

b) sellaisille työntekijöille epäasianmukaisesti annettujen luontoisetuuksien korvaaminen, jotka ovat esittäneet todistuksen, josta säädetään täytäntöönpanoasetuksen 62 artiklan 2 kohdassa

i) jos toimivaltainen laitos olisi ollut sairausvakuutuslaitos, silloin kun asianomaisella henkilöllä olisi ollut oikeus etuuksiin:

ii) muissa tapauksissa:

työvoimatoimisto Saksan sillä alueella, jossa työntekijä viimeksi työskenteli

Arbeitsamt (työvoimatoimisto) alueella, jossa työntekijä viimeksi työskenteli

Ruumiillisen työn tekijöiden, toimihenkilöiden ja kaivostyöntekijöiden eläkevakuutuslaitokset, jotka on määrätty toimivaltaisiksi laitoksiksi liitteen 2 C jakson 2 kohdassa

Bundesverband der Ortskrankenkassen (paikallisten sairauskassojen kansallinen liitto), Bonn 2

Tapauksissa, joista säädetään täytäntöönpanoasetuksen liitteen 3 C jakson 2 kohdan b alakohdassa:

Hauptverband der gewerblichen Berufsgenossenschaften (ammattillisten ja kaupallisten yhdistysten liitto), Bonn

Bundesanstalt für Arbeit (liittotasavallan työvoimavirasto), Nürnberg

Bundesverband der Ortskrankenkassen (paikallisten sairauskassojen kansallinen liitto), Bonn 2

Asetuksen liitteen VI C jakson 5 kohdassa säädetyn korvaus-
saattiorahaston varoilla.

Bundesverband der Ortskrankenkassen (paikallisten sairauskassojen kansallinen liitto), Bonn 2

Asetuksen liitteen VI C jakson 5 kohdassa säädetyn korvauskassan varoilla.

Hauptverband der gewerblichen Berufsgenossenschaften (ammattillisten ja kaupallisten yhdistysten liitto), Bonn

10. Sovellettaessa asetuksen 14 d artiklan 2 kohdan säännöksiä:
- Laitos, johon eläkevakuutuksen maksut maksetaan, tai jos hakemus tehdään yhdessä eläkehakemuksen kanssa tai sen jälkeen, hakemusta käsittelevä laitos

E. RANSKA

1. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 6 artiklan 1 kohdan säännöksiä:
- Direction régionale de la sécurité sociale (sosiaaliturvan alueellinen yksikkö)
2. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 11 artiklan 1 kohdan a alakohdan säännöksiä ja 12 a artiklan säännöksiä:
- a) *Ranskan emämaa:*
- i) yleisesti: Caisse primaire d'assurance maladie (paikallinen sairausvakuutuskassa)
- ii) maatalouden järjestelmä: Caisse de mutualité sociale agricole (maatalouden sairausvakuutuksen keskinäinen etuuskassa)
- iii) kaivostyöntekijöiden järjestelmä: Société de secours minière (kaivostyöntekijöiden avustusyhistys)
- iv) merenkulkijoiden järjestelmä: Section 'Caisse de retraite des marins' du quartier des affaires maritimes (merenkulkijoiden eläkekassa, merenkulkuasioiden jaoston osasto)
- b) *Merentakaiset alueet:*
- i) yleisesti: Caisse générale de sécurité sociale (yleinen sosiaaliturvakassa)
- ii) merenkulkijoita varten: Section 'Caisse de retraite des marins' du quartier des affaires maritimes (merenkulkijoiden eläkekassa, merenkulkuasioiden jaoston osasto)
3. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 11 a artiklan 1 kohdan säännöksiä ja 12 a artiklan säännöksiä:
- Caisse mutuelles régionales (alueelliset keskinäiset etuuskassat)
4. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 13 artiklan 2 ja 3 kohdan säännöksiä ja 14 artiklan 3 kohdan säännöksiä:
- Caisse primaire d'assurance maladie de la région parisienne (paikallinen Pariisin alueen sairausvakuutuskassa)
5. Sovellettaessa asetuksen 17 artiklan säännöksiä yhdessä 14 artiklan 1 kohdan säännösten kanssa ja 14 a artiklan 1 kohdan säännösten kanssa:
- i) muut kuin maatalouden järjestelmät: Direction régionale des affaires sanitaires et sociales (alueellinen terveys- ja hyvinvointiosasto)
- ii) maatalouden järjestelmät: Ministère de l'agriculture (maalousministeriö), Pariisi

6. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 80 artiklan säännöksiä, 81 artiklan säännöksiä, 82 artiklan 2 kohdan säännöksiä ja 85 artiklan 2 kohdan säännöksiä:
- Direction départementale du travail et de la main-d'œuvre (työn ja työvoiman alueellinen yksikkö) paikassa, jossa työtä, jota varten todistusta pyydetään, harjoitetaan
- Agence nationale pour l'emploi (kansallinen työvoimatoimisto), paikallisosasto
- Perheenjäsenten asuinpaikan kunnalliset viranomaiset
7. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 84 artiklan säännöksiä:
- a) täydellinen työttömyys: Association pour l'emploi dans l'industrie et le commerce (Assédic) (teollisuuden ja kaupan työn yhdistys) asianomaisen henkilön asuinpaikalla
- b) osittainen työttömyys: Direction départementale du travail et de la main-d'œuvre (työn ja työvoiman alueellinen yksikkö) asianomaisen henkilön työskentelypaikalla
8. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 89 artiklan säännöksiä: Direction départementale du travail et de la main-d'œuvre (työn ja työvoiman alueellinen yksikkö)
9. Sovellettaessa asetuksen 36 artiklan säännöksiä, 63 artiklan säännöksiä ja 75 artiklan säännöksiä yhdessä täytäntöönpanoasetuksen 102 artiklan 2 kohdan säännösten kanssa: Centre de sécurité sociale des travailleurs migrants (siirtotyöläisten sosiaaliturvan keskus), Pariisi
- Association pour l'emploi dans l'industrie et le commerce (Assédic) (kaupan ja teollisuuden työn yhdistys)
10. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 113 artiklan 2 kohdan säännöksiä: Centre de sécurité sociale des travailleurs migrants (siirtotyöläisten sosiaaliturvan keskus), Pariisi

E. KREIKKA

1. Sovellettaessa asetuksen 14 a artiklan 1 kohdan säännöksiä ja 14 b artiklan 2 kohdan säännöksiä yhdessä täytäntöönpanoasetuksen 11 a artiklan 1 kohdan a alakohdan säännösten kanssa:
- a) yleisesti: Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ), Αθήνα (sosiaalivakuutuslaitos), Ateena
- b) merenkulkijoita varten: Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (ΝΑΤ), Πειραιάς (merenkulkijoiden vanhuuseläkekassa), Pireus
2. Sovellettaessa asetuksen 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan i alakohdan säännöksiä ja täytäntöönpanoasetuksen 12 a artiklan 1 kohdan säännöksiä: Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ), Αθήνα (sosiaalivakuutuslaitos), Ateena

3. Sovellettaessa asetuksen 14 artiklan 1 kohdan säännöksiä ja 14 b artiklan 2 kohdan säännöksiä yhdessä täytäntöönpanoasetuksen 11 artiklan 1 kohdan a alakohdan säännösten kanssa:
- a) yleisesti: Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ), Αθήνα (sosiaalivakuutuslaitos), Ateena
- b) merenkulkijoita varten: Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (ΝΑΤ), Πειραιάς (merenkulkijoiden vanhuuseläkekassa), Pireus
4. Sovellettaessa asetuksen 14 d artiklan 2 kohdan säännöksiä:
- a) yleisesti: Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ), Αθήνα (sosiaalivakuutuslaitos), Ateena
- b) merenkulkijoita varten: Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (ΝΑΤ), Πειραιάς (merenkulkijoiden vanhuuseläkekassa), Pireus
5. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 13 artiklan 2 ja 3 kohdan säännöksiä ja 14 artiklan 1 ja 2 kohdan säännöksiä: Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ), Αθήνα (sosiaalivakuutuslaitos), Ateena
6. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 80 artiklan 2 kohdan säännöksiä ja 85 artiklan 2 kohdan säännöksiä: Οργανισμός Απασχόλησεως Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), Αθήνα (työntekijöiden työvoimatoimisto), Ateena
7. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 81 artiklan säännöksiä: Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ), Αθήνα (sosiaalivakuutuslaitos), Ateena
8. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 102 artiklan 2 kohdan säännöksiä ja 110 artiklan säännöksiä:
- a) perheavustukset, työttömyys: Οργανισμός Απασχόλησεως Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), Αθήνα (työntekijöiden työvoimatoimisto), Ateena
- b) merenkulkijoita varten: Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (ΝΑΤ), Πειραιάς (merenkulkijoiden vanhuuseläkekassa), Pireus
- c) muut etuudet: Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ), Αθήνα (sosiaalivakuutuslaitos), Ateena
9. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 82 artiklan 2 kohdan säännöksiä: Οργανισμός Απασχόλησεως Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), Αθήνα (työntekijöiden työvoimatoimisto), Ateena
10. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 113 artiklan 2 kohdan säännöksiä:
- a) merenkulkijoiden etuudet: Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (ΝΑΤ), Πειραιάς (merenkulkijoiden vanhuuseläkekassa), Pireus
- b) muut etuudet: Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ), Αθήνα (sosiaalivakuutuslaitos), Ateena

F. IRLANTI

1. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 6 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 11 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 11 a artiklan 1 kohdan säännöksiä, 12 a artiklan säännöksiä, 13 artiklan 2 ja 3 kohdan säännöksiä, 14 artiklan 1, 2 ja 3 kohdan säännöksiä, 38 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 70 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 85 artiklan 2 kohdan säännöksiä, 86 artiklan 2 kohdan säännöksiä ja 91 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

Department of Social Welfare (sosiaalihuoltoministeriö),
Dublin

2. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 80 artiklan 2 kohdan säännöksiä, 81 artiklan säännöksiä ja 82 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

Department of Social Welfare (sosiaalihuoltoministeriö),
Dublin, mukaan lukien aluetoimistot, jotka vastaavat työttömyysetuuksista

3. a) Sovellettaessa asetuksen 36 ja 63 artiklan säännöksiä ja täytäntöönpanoasetuksen 102 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

Department of Health (terveysministeriö), Dublin

b) Sovellettaessa asetuksen 70 artiklan säännöksiä ja 75 artiklan 2 kohdan säännöksiä ja täytäntöönpanoasetuksen 102 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

Department of Social Welfare (sosiaalihuoltoministeriö),
Dublin

4. a) Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 110 artiklan säännöksiä (rahaetuuksia varten):

Department of Social Welfare (sosiaalihuoltoministeriö),
Dublin

b) Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 110 artiklan säännöksiä (luontoisuuksia varten) ja 113 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

- The Eastern Health Board, Dublin 8
- The Midland Health Board, Tullamore, County Offaly
- The Mid-Western Health Board, Limerick
- The North-Eastern Health Board, Ceanannus Mor, County Meath
- The North-Western Health Board, Manorhamilton, County Leitrim
- The South Eastern Health Board, Kilkenny
- The Southern Health Board, Cork
- The Western Health Board, Galway

G. ITALIA

1. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 6 artiklan 1 kohdan säännöksiä:
- Ministero del lavoro e della previdenza sociale (työ- ja sosiaalihuoltoministeriö), Rooma
2. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 11 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 13 artiklan 2 ja 3 kohdan säännöksiä ja 14 artiklan 1, 2 ja 3 kohdan säännöksiä:
- Istituto nazionale della previdenza sociale (kansallinen sosiaalihuollon laitos), maakunnalliset toimistot
3. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 11 a ja 12 a artiklan säännöksiä:
- lääkäreitä varten: Ente nazionale di previdenza ed assistenza medici (kansallinen huolto- ja avustustoimisto lääkäreitä varten)
 - apteekkareita varten: Ente nazionale di previdenza ed assistenza farmacisti (kansallinen huolto- ja avustustoimisto apteekkareita varten)
 - eläinlääkäreitä varten: Ente nazionale di previdenza ed assistenza veterinari (kansallinen huolto- ja avustustoimisto eläinlääkäreitä varten)
 - kätilöitä varten: Ente nazionale di previdenza ed assistenza per le ostetriche (kansallinen huolto- ja avustustoimisto kätilöitä varten)
 - insinöörejä ja arkkitehtejä varten: Cassa nazionale di previdenza per gli ingegneri ed architetti (kansallinen kassa insinöörejä ja arkkitehtejä varten)
 - maanmittareita varten: Cassa nazionale di previdenza ed assistenza a favore dei geometri (kansallinen huolto- ja avustuskassa maanmittareita varten)
 - lakimiehiä ja asianajajia varten: Cassa nazionale di previdenza ed assistenza a favore degli avvocati e dei procuratori (kansallinen huolto- ja avustuskassa lakimiehiä ja asianajajia varten)
 - taloustieteen tutkinnon suorittaneita varten: Cassa nazionale di previdenza ed assistenza a favore dei dottori commercialisti (kansallinen huolto- ja avustuskassa taloustieteen tutkinnon suorittaneita varten)
 - tilintarkastajia ja kirjanpitäjiä varten: Cassa nazionale di previdenza ed assistenza a favore dei ragionieri e periti commerciali (kansallinen huolto- ja avustuskassa tilintarkastajia ja kirjanpitäjiä varten)
 - työvoima-asiantuntijoita varten: Ente nazionale di previdenza ed assistenza per i consulenti del lavoro (kansallinen huolto- ja avustuskassa työvoima-asiantuntijoita varten)
 - notaareja varten: Cassa nazionale notariato (kansallinen kassa notaareja varten)
 - huolitsijoita varten: Fondo di previdenza a favore degli spedizionieri doganali (huoltokassa huolitsijoita varten)

4. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 38 artiklan 1 kohdan säännöksiä: Istituto nazionale della previdenza sociale (kansallinen sosiaalihuollon laitos), maakunnalliset toimistot
5. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 75 artiklan 2 kohdan säännöksiä: Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (kansallinen laitos tapaturmavakuutusta varten), maakunnalliset toimistot
6. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 80 artiklan 2 kohdan säännöksiä, 81 artiklan säännöksiä, 82 artiklan 2 kohdan säännöksiä, 85 artiklan 2 kohdan säännöksiä, 88 artiklan säännöksiä ja 91 artiklan 2 kohdan säännöksiä: Istituto nazionale della previdenza sociale (kansallinen sosiaalihuollon laitos), maakunnalliset toimistot
7. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 102 artiklan 2 kohdan säännöksiä:
- a) Asetuksen 36 artiklan mukaiset korvaukset: Ministero della sanità (terveysministeriö), Rooma
- b) Asetuksen 63 artiklan mukaiset korvaukset:
- i) luontoisetuudet: Ministero della sanità (terveysministeriö), Rooma
- ii) proteesit ja merkittävät apuvälineet: Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (kansallinen tapaturmavakuutuslaitos), Rooma
- c) Asetuksen 70 ja 75 artiklan mukaiset korvaukset: Istituto nazionale della previdenza sociale (kansallinen sosiaalihuollon laitos), Rooma
8. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 113 artiklan 2 kohdan säännöksiä:
- a) Sairaus (mukaan luettuna tuberkuloosi): Ministero della sanità (terveysministeriö), Rooma
- b) Työtapaturmat ja ammattitaudit:
- i) luontoisetuudet: Ministero della sanità (terveysministeriö), Rooma
- ii) proteesit ja merkittävät apuvälineet: Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (kansallinen tapaturmavakuutuslaitos), Rooma

H. LUXEMBURG

1. Sovellettaessa asetuksen 14 d artiklan 2 kohdan säännöksiä: Toimivaltainen viranomainen kysymykseen tulevaa ammattia varten
2. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 6 artiklan 1 kohdan säännöksiä: Toimivaltainen järjestelmä sellaista kysymykseen tulevaa palkattua työtä tai itsenäistä ammatinharjoittamista varten, jota viimeksi harjoitettiin suurherttuakunnassa

3. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 11 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 11 a artiklan säännöksiä, 13 artiklan 2 ja 3 kohdan säännöksiä ja 14 artiklan 1, 2 ja 3 kohdan säännöksiä:
- Inspection générale de la sécurité sociale (yleinen sosiaaliturvan valvonta), Luxemburg
4. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 12 a artiklan säännöksiä:
- Centre d'informatique, d'affiliation et de perception des cotisations, commun aux institutions de sécurité sociale (sosiaalivakuutuslaitosten yhdistetty keskus tietokonetoimintoja, vakuutusrekisteröintejä ja maksujen maksamista varten), Luxemburg
5. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 80 artiklan 2 kohdan säännöksiä, 81 artiklan säännöksiä ja 82 artiklan 2 kohdan säännöksiä:
- Administration de l'emploi (työvoimatoimisto), Luxemburg
6. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 85 artiklan 2 kohdan säännöksiä:
- Sairauskassa, jossa asianomainen henkilö oli viimeksi vakuutettu
7. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 91 artiklan 2 kohdan säännöksiä:
- a) Työkyvyttömyys, vanhuus, kuolema (eläkkeet):**
- i) ruumiillisen työn tekijöitä varten:
- Établissement d'assurance contre la vieillesse et l'invalidité, Luxembourg (vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutuslaitos), Luxembourg
- ii) toimihenkilöitä ja vapaiden ammattien harjoittajia varten:
- Caisse de pension des employés privés, Luxembourg (eläkekassa toimihenkilöitä ja itsenäisiä ammatinharjoittajia varten), Luxembourg
- iii) käsityöteollisuudessa, kaupassa ja teollisuudessa toimivia itsenäisiä ammatinharjoittajia varten:
- Caisse de pension des artisans, des commerçants et industriels, Luxembourg (käsityöläisten, kauppioiden ja teollisuudenharjoittajien eläkekassa), Luxembourg
- iv) maataloudessa toimivia itsenäisiä ammatinharjoittajia varten:
- Caisse de pension agricole, Luxembourg (maatalouden eläkekassa), Luxembourg
- b) Perhe-etuudet:**
- i) ruumiillisen työn tekijöitä varten:
- Caisse d'allocations familiales des ouvriers près l'Établissement d'assurance contre la vieillesse et l'invalidité, Luxembourg (työntekijöiden perhevastuskassa vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutuslaitoksessa), Luxembourg
- ii) toimihenkilöitä varten:
- Caisse d'allocations familiales des employés près la Caisse de pension des employés privés, Luxembourg (toimihenkilöiden perhevastuskassa yksityisen sektorin toimihenkilöiden eläkekassassa), Luxembourg
- iii) itsenäisiä ammatinharjoittajia varten:
- Caisse d'allocations familiales des non-salariés, Luxembourg (itsenäisten ammatinharjoittajien perhevastuskassa), Luxembourg

8. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 102 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

a) sairaus ja äitiys:

Caisse nationale d'assurance maladie des ouvriers (ruumiillisen työn tekijöiden kansallinen sairausvakuutuskassa), Luxemburg

b) työtaturmat:

Association d'assurance contre les accidents, section industrielle (tapaturmavakuutusyhdistys, teollisuusosasto), Luxemburg

c) työttömyys:

Administration de l'emploi (työvoimatoimisto), Luxemburg

d) perhe-etuudet:

Caisse d'allocations familiales des ouvriers près l'Établissement d'assurance contre la vieillesse et l'invalidité (työntekijöiden perheavustuskassa vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutuslaitoksessa), Luxemburg

9. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 113 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

a) sairaus ja äitiys:

Caisse nationale d'assurance maladie des ouvriers (ruumiillisen työn tekijöiden kansallinen sairausvakuutuskassa), Luxemburg

b) työtaturmat:

Association d'assurance contre les accidents, section industrielle (tapaturmavakuutusyhdistys, teollisuusosasto), Luxemburg

I. ALANKOMAAT

1. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 6 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 11 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 11 a artiklan 1 kohdan säännöksiä, 12 a artiklan säännöksiä, 13 artiklan 2 ja 3 kohdan säännöksiä ja 14 artiklan 1 ja 2 kohdan säännöksiä:

Sociale Verzekeringsraad (sosiaalivakuutusneuvosto), Zoetermeer

2. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 14 artiklan 3 kohdan säännöksiä sellaisen Euroopan yhteisöjen avustavan henkilökunnan osalta, joka ei asu Alankomaissa (vain luontoisetuuksia varten):

Algemeen Nederlands Onderling Ziekenfonds (Alankomaiden yleinen sairausetuuskassa), Utrecht

3. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 82 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

Nieuwe Algemene Bedrijfsvereniging (uusi yleinen ammatillinen ja kaupallinen yhdistys), Amsterdam

4. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 102 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

a) Asetuksen 36 ja 63 artiklassa säädetyt korvaukset:

Ziekenfondsraad (sairauskassojen neuvosto), Amstelveen

b) Asetuksen 70 artiklassa säädetyt korvaukset:

Algemeen Werkloosheidsfond (yleinen työttömyyskassa), Zoetermeer

c) Asetuksen 75 artiklassa säädetyt korvaukset:

Sociale Verzekeringsbank (sosiaalivakuutuspankki), Amsterdam

J. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

1. Sovelletaessa täytäntöönpanoasetuksen 11 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 11 a artiklan 1 kohdan säännöksiä, 12 a artiklan säännöksiä, 13 artiklan 2 ja 3 kohdan säännöksiä, 14 artiklan 1, 2 ja 3 kohdan säännöksiä, 38 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 70 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 80 artiklan 2 kohdan säännöksiä, 81 artiklan säännöksiä, 82 artiklan 2 kohdan säännöksiä, 91 artiklan 2 kohdan säännöksiä, 102 artiklan 2 kohdan säännöksiä ja 110 artiklan säännöksiä:

Iso-Britannia:

Department of Health and Social Security, Overseas Branch
(terveyden ja sosiaaliturvan ministeriö, ulkomaanosasto),
Newcastle upon Tyne NE98 1YX

Pohjois-Irlanti:

Department of Health and Social Services, Overseas Branch
(terveyden ja sosiaalipalvelujen ministeriö, ulkomaanosasto),
Belfast BT4 3HH

2. Sovelletaessa täytäntöönpanoasetuksen 85 artiklan 2 kohdan säännöksiä ja 86 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

Iso-Britannia:

Department of Health and Social Security, Child Benefit
Centre (Washington) (terveyden ja sosiaaliturvan ministeriö,
lapsietuuskeskus (Washington)), Newcastle upon Tyne NE98
1YX

Pohjois-Irlanti:

Department of Health and Social Services, Overseas Branch
(terveyden ja sosiaalipalvelujen ministeriö, ulkomaanosasto),
Belfast BT4 3HH

LIIITE 11

(ks. 1 85 I)

NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 1660/85,
annettu 13 päivänä kesäkuuta 1985,
sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin
työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä
annetun asetuksen (ETY) N:o 1408/71 sekä asetuksen (ETY) N:o 1408/71
täytäntöönpanomenettelystä annetun asetuksen (ETY) N:o 574/72 muuttamisesta

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 51 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen, joka sen on tehnyt kuultuaan siirtotyöläisten sosiaaliturvan hallintotoimikuntaa⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

on tarpeen tehdä eräitä muutoksia asetukseen (ETY) N:o 1408/71⁽⁴⁾ ja (ETY) N:o 574/72⁽⁵⁾, sellaisina kuin ne ovat viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 2001/83⁽⁶⁾; näistä muutoksista muutamat liittyvät jäsenvaltioiden sosiaaliturvalainsäädäntöön tehtyihin muutoksiin, muut muutokset ovat luonteeltaan teknisiä ja johtuvat asetusten soveltamisesta saaduista kokemuksista,

muutokset Tanskan sosiaalieläkkeitä koskevassa lainsäädännössä tekevät tarpeelliseksi muuttaa nykyisiä kohtia asetuksen (ETY) N:o 1408/71 liitteessä VI,

on tarpeellista ottaa sanottuun liitteeseen VI määräys, jolla poistetaan edellytys asumisesta Tanskassa, kun kysymys on sellaisten palkattujen työntekijöiden tai itsenäisten ammatinharjoittajien tai heidän jälkeensä jääneiden eläkettä koskevan

oikeuden saavuttamisesta, jotka asuvat muussa jäsenvaltiossa kuin Tanskassa, ja jotta varmistettaisiin, että tietyin edellytyksin otetaan huomioon Tanskassa täyttyneet palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan työskentely- tai ammatinharjoittamiskaudet, laskettaessa jälkeensä jääneen puolison eläkettä,

on tarpeen ottaa säännös sanottuun liitteeseen VI, jotta annettaisiin Saksan laitokselle mahdollisuus korvata maksut, kun kysymys on eläkevakuutuksesta, joita kreikkalaiset opettajat maksavat ollessaan samanaikaisesti vakuutettuja Saksassa ja Kreikassa,

Kreikan uudessa vapaaehtoisia vakuutusjärjestelmiä koskevassa lainsäädännössä edellytetään, että sanottuun liitteeseen VI otetaan säännös, joka koskee erityistä menettelyä tämän lainsäädännön soveltamiseksi ja muiden jäsenvaltioiden kuin Kreikan kansalaisten oikeuksien saamisen edellytyksiä,

sanotun liitteen VI säännös, joka koskee Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntöä, jolla annetaan vaimoille ja entisille vaimoille mahdollisuuden käyttää hyväksi vakuutuskausia, jotka heidän aviomiehensä tai entisten aviomiestensä osalta ovat täyttyneet kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa omaa vakuutusrekisteriään varten, jos tämä on edullisempaa, edellyttää muutoksia, jotta otetaan huomioon tämän hyväksymisen laajennus entisiin aviomiehiin tietyissä tapauksissa kun kysymys on heidän entisten vaimojensa vakuutuskausista, ja korjataan tietyjä epätasällisyyksiä nykyisen tekstin sanamuodossa,

Yhdistyneen kuningaskunnan vanhuuseläkkeiden laskemista koskevan lainsäädännön ja asetuksen (ETY) N:o 1408/71 niiden säännösten välillä, jotka koskevat muissa jäsenvaltioissa täyttyneiden vakuutus-, työskentely- tai asumiskausien

⁽¹⁾ EYVL C 47, 19.2.1985, s. 8

⁽²⁾ EYVL C 141, 10.6.1985

⁽³⁾ Lausunto jaettu 27 päivänä toukokuuta 1985 (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽⁴⁾ EYVL L 149, 5.7.1971, s. 2

⁽⁵⁾ EYVL L 74, 27.3.1972, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL L 230, 22.8.1983, s. 6

yhteenlaskemista, kun nuo kaudet ovat täyttyneet 6 päivän huhtikuuta 1975 jälkeen jäsenvaltiossa, joka on muu kuin Yhdistynyt kuningaskunta, yhteisvaikutuksen seurauksena on poikkeavia ja epätasapainoisia tuloksia yhdessä sanotun liitteen VI erityismääräysten kanssa,

on sen vuoksi tarpeellista lisätä sanottuun liitteeseen VI määräys erityismenettelystä sanottua lainsäädäntöä sovellettaessa edellä mainittujen vaikutusten oikaisemiseksi,

tapaukset, joissa henkilöön sovellettaisiin samanaikaisesti kahden jäsenvaltion lainsäädäntöä poikkeuksena yleisestä säännöstä, olisi rajoitettava määrältään ja soveltamisalaltaan niin vähäisiksi kuin mahdollista,

liitteessä VII olevan 6 kohdan sanamuoto, joka luettelee tällaiset poikkeukset sallivat tapaukset itsenäisen ammatinharjoittamisen osalta Kreikassa, on tarpeettoman laaja ja sen tulisi olla täsmällisempi ilmaistakseen tosiasian, että vain se järjestelmä, johon itsenäiset ammatinharjoittajat Kreikassa pakollisesti kuuluvat kuuluessaan palkattujen työntekijöiden järjestelmään toisessa jäsenvaltiossa, on eläkevakuutusjärjestelmä,

liitteessä VII olevaa 6 kohtaa olisi siten muutettava,

asetuksen (ETY) N:o 1408/71 ja (ETY) N:o 574/72 soveltamisesta saatu kokemus on ilmentänyt tarpeen parantaa asetuksen (ETY) N:o 574/72 säännöksiä, jotka koskevat perhe-etuuksien ja perheavustusten päällekkäisyyttä,

asetuksen (ETY) N:o 574/72 10 artiklan sääntöä, joka säätelee, että oikeus perhe-etuuksiin syntyy sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jonka alueella lapset asuvat, sovelletaan yksinomaan, jos henkilö, joka harjoittaa ensisijaisuuden

synnyttävää ammatillista ja kaupallista toimintaa asuinvaltiostaan, on palkatun työntekijän tai entisen palkatun työntekijän puoliso, riippumatta siitä, onko tällä puolisolilla itsellään oikeus etuuteen,

nämä säännökset johtavat käytännössä epäoikeudenmukaisiin tilanteisiin oloissa, joissa henkilö, jolla on oikeus etuuksiin, harjoittaessaan ammatillista tai kaupallista toimintaa ei ollut tai ei enää ollut palkatun työntekijän tai entisen palkatun työntekijän puoliso; nämä säännökset olisi muutettava, jotta tämä virhe korjattaisiin,

on tarpeen tehdä muutamia tekstimuutoksia asetuksen (ETY) N:o 574/72 liitteisiin II, III ja IV edellä mainittujen Tanskan lainsäädännön muutoksien vuoksi,

on tarpeen muuttaa asetuksen (ETY) N:o 574/72 liitettä 9, jotta otettaisiin huomioon asetuksen (ETY) N:o 1408/71 ja (ETY) N:o 574/72 laajentaminen itsenäisiin ammatinharjoittajiin laskettaessa luontoisetuuskien keskimääräistä vuosittaista kustannusta,

on tarpeen korjata asetuksen (ETY) N:o 574/72 liitettä 10 seurauksena toimivallan muutoksista, kun kysymys on eläkkeisiin maksettavien lisien maksamisesta eläkeläisten huollettavina oleville lapsille Saksassa, ja

on tarpeen ottaa säännös sanottuun liitteeseen 10 asianomaista valinnaista vakuutusjärjestelmää varten Kreikassa, jos edellytykset liittymiselle useampaan kuin yhteen tällaiseen järjestelmään täytyvät,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Muutetaan asetusta (ETY) N:o 1408/71 seuraavasti:

1) Liite VI:

a) Jaksossa B. TANSKA:

i) Korvataan 3 kohta seuraavasti:

- "3. a) Tanskan lainsäädännön sosiaalieläkettä koskevia säännöksiä, joiden mukaan oikeus eläkkeeseen edellyttää hakijan asumista Tanskassa, ei sovelleta palkattuihin työntekijöihin tai itsenäisiin ammatinharjoittajiin tai heidän jälkeensijäneisiinsä, jotka asuvat muun jäsenvaltion kuin Tanskan alueella.

- b) Rajatyöntekijän tai kausityöntekijän osalta Tanskassa täyttyneet työskentely- tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kaudet katsotaan eläkettä laskettaessa jälkeenjääneen puolison osalta Tanskassa täyttyneiksi asumiskausiksi niiltä osin kuin jälkeenjäänyt puoliso oli näiden kausien aikana avioliitossa rajatyöntekijän tai kausityöntekijän kanssa ilman, että he asuivat erillään yhteisestä kodistaan tai tosiasiallisesti erossa yhteensopimattomuuden vuoksi, ja edellyttäen, että näiden kausien aikana puoliso asui toisen jäsenvaltion alueella.
- c) Muun palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan kuin rajatyöntekijän tai kausityöntekijän osalta Tanskassa ennen 1 päivää tammikuuta 1984 täyttyneitä työskentely- tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kausia pidetään eläkettä laskettaessa jälkeenjääneen puolison osalta Tanskassa täyttyneinä asumiskausina niiltä osin kuin jälkeenjäänyt puoliso oli näiden kausien aikana avioliitossa palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan kanssa ilman, että he asuivat erillään yhteisestä kodistaan tai tosiasiallisesti erossa yhteensopimattomuuden vuoksi, ja edellyttäen, että puoliso asui näiden kausien aikana toisen jäsenvaltion alueella.
- d) Edellä b ja c alakohdan mukaan huomioon otettavia kausia ei oteta huomioon, jos ne ovat päällekkäisiä kyseisen henkilön toisen jäsenvaltion pakollista vakuutusta koskevan lainsäädännön mukaan eläkettä laskettaessa huomioon otettujen kausien kanssa tai sellaisten kausien kanssa, joiden aikana kyseinen henkilö sai eläkettä tällaisen lainsäädännön mukaan.

Nämä kaudet otetaan kuitenkin huomioon, jos mainitun eläkkeen vuosittainen määrä on vähemmän kuin puolet sosiaalieläkkeen perusmäärästä.

ii) Poistetaan 4 kohta;

iii) Korvataan 8 kohdassa ilmaus "Työkyvyttömyys-, vanhuus- ja leskeneläkkeet" ilmaisulla "Työkyvyttömyyseläkkeet, varhaiseläkkeet, vanhuuseläkkeet ja leskeneläkkeet";

iv) Numeroidaan uudelleen 5 - 10 kohta.

b) Lisätään jaksoon C. SAKSA kohta seuraavasti:

"16. Kreikkalaiset opettajat, joilla on virkamiehen asema ja jotka Saksan kouluissa työskentelynsä perusteella ovat maksaneet pakollisia maksuja Saksan pakolliselle eläkevakuutukselle kreikkalaisten virkamiesten erityisjärjestelmän maksujen lisäksi ja jotka ovat lakanneet kuulumasta Saksan pakolliseen vakuutuksen 31 päivän joulukuuta 1978 jälkeen, saavat hakemuksesta maksut takaisin näiden pakollisten maksujen osalta vakuutuslain (RVO) 1303 artiklan tai toimihenkilöiden vakuutuslain (AVG) 82 artiklan mukaisesti. Hakemukset maksujen palauttamiseksi on tehtävä vuoden kuluessa tämän säännöksen voimaantulosta. Kyseinen henkilö voi myös käyttää oikeuttaan kahden vuoden kuluessa siitä päivästä, jolloin hän lakkasi kuulumasta pakolliseen vakuutukseen.

Sosiaalivakuutuslain (RVO) 1303 artiklan 7 kohdan ja toimihenkilöiden vakuutuslain (AVG) 82 artiklan 7 kohdan säännöksiä sovelletaan vain sellaisten kausien osalta, joilta on maksettu pakollisia maksuja Saksan eläkevakuutukseen Kreikan virkamiesten erityisjärjestelmän maksujen lisäksi ja sellaisten samanlaisten vakuutuskausien osalta, jotka välittömästi seuraavat tällaisten pakollisten maksujen maksukausia.";

c) Lisätään jaksoon E. KREIKKA kohta seuraavasti:

- "3. Lakia N:o 1469/84, joka koskee Kreikan kansalaisten ja kreikkalaista alkuperää olevien ulkomaiden kansalaisten vapaaehtoista liittymistä eläkevakuutusjärjestelmään, sovelletaan muiden jäsenvaltioiden kansalaisiin, valtiottomiin henkilöihin ja pakolaisiin, jotka asuvat jäsenvaltioiden alueella toisen alakohdan mukaisesti.

Jos tämän lain muut edellytykset on täytetty, maksut voidaan suorittaa:

- a) jos kyseisellä henkilöllä on kotipaikka tai hän asuu jäsenvaltion alueella ja on aikaisemmin kuullut pakollisesti Kreikan eläkevakuutusjärjestelmään; tai
- b) riippumatta koti- tai asuinpaikasta, jos kyseinen henkilö on joko aikaisemmin asunut Kreikassa 10 vuotta, joko yhtäjaksoisesti tai keskeytyksin tai häneen on aikaisemmin sovellettu Kreikan lainsäädäntöä, joko pakollisesti tai vapaaehtoisesti, 1 500 päivän ajan."

d) Jaksossa J. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

i) Korvataan 2 kohta seuraavasti:

- "2. Jos Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan henkilöllä voi olla oikeus vanhuuseläkkeeseen, jos

- a) entisen puolison maksut otetaan huomioon ikään kuin ne olisivat tämän henkilön omia maksuja; tai
- b) tämän henkilön puoliso tai entinen puoliso täyttää asianmukaiset maksuedellytykset,

jolloin kaikissa tapauksissa edellytetään, että puoliso tai entinen puoliso on tai oli palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, johon oli sovellettu kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädäntöä, asetuksen III osaston 3 luvun säännöksiä sovelletaan määrättäessä oikeudesta etuuteen Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan. Tässä tapauksessa viittauksia sanotussa 3 luvussa "vakuutuskausiin" pidetään viittauksina vakuutuskausiin, jotka ovat täytyneet:

- i) puolison tai entisen puolison osalta, jos hakemuksen tekee avioliitossa oleva nainen, mies, joka on jäänyt leskeksi, tai henkilö, jonka avioliitto on päätynyt muutoin kuin puolison kuoleman vuoksi, tai
- ii) entisen puolison osalta, jos hakemuksen tekee leski, joka ei saa jälkeensä jääneen etuutta välittömästi ennen eläkeiän saavuttamista tai joka saa vain ikään suhteutettua leskeneläkettä, joka on laskettu asetuksen 46 artiklan 2 kohdan säännösten mukaisesti."

ii) Lisätään 13 kohdassa 1 kohdan jälkeen kohta seuraavasti:

- "2. Asetuksen 46 artiklan 2 kohdan b alakohdasta sovellettaessa:

- a) jos minä tahansa tuloverovuonna, joka alkaa 6 päivänä huhtikuuta 1975 tai sen jälkeen, palkattu työntekijä on täyttänyt vakuutus-, työskentely- tai asumiskausia yksinomaan muussa jäsenvaltiossa kuin Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja 1 kappaleen a kohdan i alakohdan soveltaminen johtaa siihen, että tuo vuosi lasketaan vaatimukset täyttäväksi vuodeksi Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan sovellettaessa asetuksen 46 artiklan 2 kohdan a alakohdasta, hänen katsotaan olleen vakuutettu 52 viikkoa tuona vuonna toisessa jäsenvaltiossa;

- b) jos mitään tuloverovuotta, joka alkaa 6 päivänä huhtikuuta 1975 tai sen jälkeen, ei lasketa vaatimukset täyttäväksi vuodeksi Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan sovellettaessa asetuksen 46 artiklan 2 kohdan a alakohdtaa, kaikki vakuutus-, työskentely- tai asumiskaudet, jotka ovat täyttyneet tuona vuonna, jätetään ottamatta huomioon."

ja 2 kohta siirtyy 3 kohdaksi.

2) Liitteessä VII korvataan 6 kohta seuraavasti:

"6. Itsenäisten ammatinharjoittajien eläkejärjestelmää varten:

jos hän on itsenäinen ammatinharjoittaja Kreikassa ja palkatussa työssä missä tahansa muussa jäsenvaltiossa."

2 artikla

Muutetaan asetusta (ETY) N:o 574/72 seuraavasti:

1) Korvataan 10 artiklan 1 kohta seuraavasti:

- "1. a) Oikeus sellaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan maksettaviin perhe-etuuksiin tai perheavustuksiin, jossa näitä etuuksia tai avustuksia koskevan oikeuden saavuttaminen ei edellytä vakuutus-, työskentely- tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kausia, keskeytetään, jos samana aikana ja samoille perheenjäsenille annetaan etuudet asetuksen 73, 74, 77 tai 78 artiklan säännösten mukaisesti.
- b) Jos kuitenkin harjoitetaan ammatillista tai kaupallista toimintaa mainitun jäsenvaltion alueella:
- i) niissä tapauksissa, joissa on kysymys asetuksen 73 tai 74 artiklan mukaisesti maksettavista etuuksista, oikeus perhe-etuuksiin tai perheavustuksiin näiden artiklojen perusteella keskeytetään henkilöltä, jolla on oikeus perhe-etuuksiin tai perheavustuksiin, tai henkilöltä, jolle ne maksetaan, ja vain sen jäsenvaltion perhe-etuudet ja perheavustukset, jonka alueella perheenjäsenet asuvat, maksetaan tämän jäsenvaltion kustannuksella.
- ii) niissä tapauksissa, joissa on kysymys asetuksen 77 tai 78 artiklan mukaisesti maksettavista etuuksista, oikeus näihin perhe-etuuksiin tai perheavustuksiin näiden artiklojen perusteella toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan keskeytetään henkilöltä, jolla on oikeus näihin etuuksiin, tai henkilöltä, jolle ne maksetaan; ja jos näin tapahtuu, kyseisellä henkilöllä on oikeus sen jäsenvaltion perhe-etuuksiin tai perheavustuksiin, jonka alueella lapset asuvat, tämän jäsenvaltion kustannuksella ja, tapauksen mukaan, kun kysymys on muista etuuksista kuin asetuksen 77 tai 78 artiklassa tarkoitetuista perheavustuksista, kustannuksista vastaa näiden artiklojen mukaan määrätty toimivaltainen valtio."

2) Muutetaan liitteen 2 jaksoa B. TANSKA seuraavasti:

- a) Korvataan 1 kohdan b alakohdan i alakohdan teksti vasemmanpuoleisessa sarakkeessa seuraavasti:

"i) Sosiaalieläkkeitä koskevan lainsäädännön mukaan myönnetty etuudet:"

- b) Korvataan 1 kohdan c alakohdan i alakohdan teksti vasemmanpuoleisessa sarakkeessa seuraavasti:

"i) Sosiaalieläkkeitä koskevan lainsäädännön mukaan myönnetty eläkkeet:"

3) Muutetaan liitteen 3 jaksoa B. TANSKA seuraavasti:

Korvataan 1 kohdan c alakohdan i alakohdan teksti vasemmanpuoleisessa sarakkeessa seuraavasti:

"i) Sosiaalieläkkeitä koskevan lainsäädännön mukaan myönnetty eläkkeet:"

4) Muutetaan liitteen 4 jaksoa B. TANSKA seuraavasti:

Korvataan I osassa 2 kohdan teksti vasemmanpuoleisessa sarakkeessa seuraavasti:

"2. Sosiaalieläkkeitä koskevan lainsäädännön mukaan myönnetty eläkkeet ja etuudet".

5) Muutetaan liitettä 9 seuraavasti:

a) Lisätään jaksoon A. BELGIA teksti seuraavasti:

"Kuitenkin sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 94 ja 95 artiklaa tapauksissa, joissa asetuksen 35 artiklan 2 kohdan säännöksiä sovelletaan, itsenäisten ammatinharjoittajien pakollinen sairaanhoitovakuutusjärjestelmä otetaan huomioon laskettaessa luontoisetuksien keskimääräistä vuosittaista kustannusta."

b) Lisätään jaksoon D. RANSKA teksti seuraavasti:

"Kuitenkin sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 94 ja 95 artiklaa tapauksissa, joissa asetuksen 35 artiklan 2 kohdan säännöksiä sovelletaan, muissa kuin maatalousammateissa toimivien itsenäisten ammatinharjoittajien sairaus- ja äitiysvakuutusjärjestelmä otetaan huomioon laskettaessa luontoisetuksien keskimääräistä vuosittaista kustannusta."

6) Muutetaan liitettä 10 seuraavasti:

a) Korvataan jaksossa C. SAKSA 7 kohdan a alakohdan teksti vasemmanpuoleisessa sarakkeessa seuraavasti:

"a) Perhevastukset, jotka maksetaan asetuksen 77 ja 78 artiklan mukaisesti."

b) Lisätään jaksoon E. KREIKKA kohta seuraavasti:

"1. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 6 artiklan 1 kohtaa: Ιδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (IKA),
Αθήνα (sosiaalivakuutuslaitos, Ateena)"

ja 1 - 10 kohta numeroidaan uudelleen.

3 artikla

1. Tämä asetus tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.
2. Edellä 1 artiklaa, lukuun ottamatta 1 alakohdan c ja d alakohtaa sekä 2 artiklan 2, 3 ja 4 alakohtaa sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1984 alkaen.
3. Edellä 1 artiklan 1 alakohdan c alakohtaa sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1985 alkaen.
4. Edellä 2 artiklan 5 alakohtaa sovelletaan 1 päivästä heinäkuuta 1982 alkaen.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Luxemburgissa 13 päivänä kesäkuuta 1985.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. DE MICHELIS

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 1661/85,
annettu 13 päivänä kesäkuuta 1985,
yhteisön siirtotyöläisten sosiaaliturvaa koskevien sääntöjen teknisestä mukauttamisesta
Grönlannin osalta**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 51 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen, jonka se on tehnyt kuultuaan siirtotyöläisten sosiaaliturvan hallintotoimikuntaa,

sekä katsoo, että

sopimus, joka muuttaa Grönlannin osalta yhteisöjen perustamissopimuksia⁽¹⁾, tuli voimaan 1 päivänä helmikuuta 1985,

asetuksen (ETY) N:o 574/72⁽²⁾ liitteitä, sellaisina kuin ne ovat viimeksi muutettuina asetuksella (ETY) N:o 1660/85, olisi muutettava, jotta voitaisiin ottaa huomioon asetuksen (ETY) N:o 1408/71⁽³⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 1660/85, uusi perustamissopimusten soveltamisalaa vastaava soveltamisala,

Grönlannissa työskennelleiden jäsenvaltioiden kansalaisten oikeudet, jotka on saavutettu tai joita on ansaittu aikana, jolloin Grönlanti kuului Euroopan yhteisöihin, sekä sellaisten kansalaisten tänä aikana saavuttamat oikeudet, jotka työskentelevät jäsenvaltion alueella ja jotka asuivat Grönlannissa, olisi turvattava, ja

on suotavaa säilyttää sellaisten palkattujen työntekijöiden tai itsenäisten ammatinharjoittajien ja heidän perheenjäsentensä etuutta koskevat oikeudet sairauden ja äitiyden osalta asuttaessa toimivaltaisen valtion ulkopuolella, joiden tila vaatii tällaisten etuuksien välitöntä antamista,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Poistetaan seuraavat jaksot asetuksen (ETY) N:o 574/72 liitteistä:

– liitteessä 1 olevasta B jaksosta:

4 kohta;

– liitteessä 2 olevasta B jaksosta:

otsikko "1. Tanska, poikkeuksena Grönlanti" ja 2 kohta,

– liitteessä 3 olevasta B jaksosta:

otsikko "1. Tanska, poikkeuksena Grönlanti" ja II kohta,

– liitteessä 4 olevasta B jaksosta:

otsikko "1. Tanska, poikkeuksena Grönlanti" ja II kohta,

– liitteessä 10 olevasta B jaksosta:

otsikko "1. Tanska, poikkeuksena Grönlanti" ja II kohta,

2 artikla

Tämä asetus ei vaikuta:

– muiden Grönlannissa työskennelleiden jäsenvaltioiden kansalaisten kuin Tanskan kansalaisten oikeuksiin, jotka on saavutettu tai joita on ansaittu aikana, jona Grönlanti kuului Euroopan yhteisöihin,

– jäsenvaltioiden kansalaisten, jotka ovat työskennelleet muun jäsenvaltion kuin Tanskan alueella ja jotka asuvat Grönlannissa, oikeuksiin, jotka on saavutettu tai joita on ansaittu aikana, jona Grönlanti kuului Euroopan yhteisöihin.

3 artikla

Asetuksen (ETY) N:o 1408/71 22 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 3 kohdan sekä asetuksen (ETY) N:o 574/72 21 ja 23 artiklan säännökset jäävät voimaan jäsenvaltioiden kansalaisten osalta oleskeltaessa Grönlannissa ja täytettäessä muiden jäsenvaltioiden kuin Tanskan lainsäädännön edellytykset.

Sopimus, joka muuttaa Grönlannin osalta Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksia, ei rajoita ensimmäisessä kappaleessa tarkoitettujen säännösten soveltamista, jos Tanskan kansalaiset, jotka asuvat Grönlannissa, oleskelevat muun jäsenvaltion kuin Tanskan alueella.

4 artikla

Tämä asetus tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.

Sitä sovelletaan 1 päivästä helmikuuta 1985 alkaen.

Kuitenkin 3 artiklaa sovelletaan vasta tämän asetuksen voimaantulopäivästä alkaen.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 29, 1.2.1985, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o L 74, 27.3.1972, s. 1

⁽³⁾ EYVL N:o L 160, 20.6.1985, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 149, 5.7.1971, s. 2

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Luxemburgissa 13 päivänä kesäkuuta 1985.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. DE MICHELIS

KOMISSION ASETUS (ETY) N:o 513/86,
annettu 26 päivänä helmikuuta 1986,
sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin
työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun
asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä annetun asetuksen (ETY) N:o
574/72 liitteiden 1, 4, 5 ja 6 muuttamisesta

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 heinäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 1660/85⁽²⁾, ja erityisesti sen 98 artiklan,

ottaa huomioon sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä 21 päivänä maaliskuuta 1972 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72⁽³⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 1660/85, ja erityisesti sen 122 artiklan,

ottaa huomioon siirtotyöläisten sosiaaliturvan hallintotoimikunnan lausunnon,

sekä katsoo, että

on tarpeellista muuttaa asetuksen (ETY) N:o 574/72 liitettä 1, jotta otettaisiin huomioon Italian toimivaltaisen viranomaisen muutos,

on tarpeellista muuttaa sanotun asetuksen liitettä 4, jotta otettaisiin huomioon perhe-etuksia varten olevan Luxemburgin yhteyselimen muutos,

on tarpeellista muuttaa sanotun asetuksen liitteen 5 tiettyjä säännöksiä jäsenvaltioiden välillä tehtyjen muiden sopimusten huomioon ottamiseksi, ja

on tarpeellista myös muuttaa sanotun asetuksen liitettä 6 etuuksien maksamisenetelystä Saksassa tapahtuneen muutoksen vuoksi,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Muutetaan asetusta (ETY) N:o 574/72 seuraavasti:

1) Korvataan liitteen 1 jaksossa "H. ITALIA" olevat kohdat seuraavasti:

"H. ITALIA:

1. Ministro del Lavoro e della Previdenza sociale (työ- ja sosiaalihuoltoministeri), Rooma
2. Ministro della Sanità (terveysministeri), Rooma
3. Ministro di Grazia e Giustizia (oikeusministeri), Rooma
4. Ministro delle Finanze (valtiovarainministeri), Rooma"

2) Korvataan liitteen 4 jaksossa "I. LUXEMBURG" 5 kohta seuraavasti:

"5. Perhe-etuudet: Caisse national des prestations familiales (kansallinen perhe-etuuskassa), Luxemburg."

3) Muutetaan liitettä 5 seuraavasti:

a) korvataan jakson "4. BELGIA - RANSKA" d kohta seuraavasti:

"d) Sopimus sellaisten rajatyöntekijöiden lääkärintutkimuksista, jotka asuvat yhdessä maassa ja työskentelevät toisessa, tehty 4 päivänä heinäkuuta 1984."

b) korvataan jakson "9. BELGIA - ALANKOMAAT" c kohta seuraavasti:

"c) Sopimus sairausvakuutuksesta, tehty 24 päivänä joulukuuta 1980 (terveydenhuolto), sellaisena kuin se on muutettuna 18 päivänä joulukuuta 1984 tehdyllä sopimuksella."

⁽¹⁾ EYVL N:o L 149, 5.7.1971, s. 2

⁽²⁾ EYVL N:o L 160, 20.6.1985, s. 1

⁽³⁾ EYVL N:o L 74, 27.3.1972, s. 1

c) Jaksossa "19. TANSKA – ALANKOMAAT" nykyinen kohta siirtyy a kohdaksi ja lisätään alakohta seuraavasti:

"b) Kirjeenvaihto 30 päivältä maaliskuuta ja 25 päivältä huhtikuuta 1979, joka koskee asetuksen 70 artiklan 3 kohtaa ja täytäntöönpanoasetuksen 105 artiklan 2 kohtaa (sellaisten etuuksien kustannusten korvaamisesta luopuminen, jotka on maksettu asetuksen 69 artiklan mukaisesti, ja luopuminen hallinnollisten tarkastusten ja lääkärintarkastusten kustannusten korvaamisesta)."

d) Jaksossa "21. TANSKA – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA" nykyinen kohta 1 siirtyy kohdaksi ja lisätään kohta seuraavasti:

"2. Kirjeenvaihto 5 päivältä maaliskuuta ja 10 päivältä syyskuuta 1984, joka koskee asioissa Gibraltarin kanssa asetuksen 69 artiklan mukaisesti maksettujen työttömyysetuuksien korvaamisesta luopumista koskevien sopimusten soveltamatta jättämistä itsenäisten ammatinharjoittajien osalta."

e) Jaksossa "28. SAKSA – ALANKOMAAT":

i) poistetaan c kohta;

ii) d, e, f ja g kohdat siirtyvät siten c, d, e ja f kohdaksi;

iii) lisätään f kohdan jälkeen kohta seuraavasti:

"g) Sopimus sellaisten sairaanhoitoetuuksien kustannusten korvaamisesta, joita tarkoitetaan täytäntöönpanoasetuksen 93, 94 ja 95 artiklassa, tehty 1 päivänä lokakuuta 1981."

f) Lisätään jaksoon "30. SAKSA – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA" kohta seuraavasti:

"c) Kirjeenvaihto 18 päivältä heinäkuuta ja 28 päivältä syyskuuta 1983, joka koskee asioissa Gibraltarin kanssa asetuksen 69 artiklan mukaisesti maksettujen työttömyysetuuksien korvaamisesta luopumista koskevien sopimusten soveltamatta jättämistä itsenäisten ammatinharjoittajien osalta."

g) Lisätään jaksoon "61. LUXEMBURG – ALANKOMAAT" kohta seuraavasti:

"c) Sopimus sosiaalivakuutusmaksujen keräämisestä ja takaisinsuorittamisesta, tehty 20 päivänä joulukuuta 1978."

h) Lisätään jaksoon "63. LUXEMBURG – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA" kohta seuraavasti:

"c) Kirjeenvaihto 18 päivältä heinäkuuta ja 27 päivältä lokakuuta 1983, joka koskee a kohdassa mainitun sopimuksen soveltamatta jättämistä Luxemburgin ja Gibraltarin välillä muuttavien itsenäisten ammatinharjoittajien osalta."

i) Lisätään jaksoon "65. ALANKOMAAT – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA" kohta seuraavasti:

"d) Kirjeenvaihto 18 päivältä heinäkuuta ja 18 päivältä lokakuuta 1983, joka koskee b kohdassa mainitun sopimuksen soveltamatta jättämistä Alankomaiden ja Gibraltarin välillä muuttavien itsenäisten ammatinharjoittajien osalta."

4) Muutetaan liitettä 6 seuraavasti.

Korvataan jaksossa "C. SAKSA" 4 kohta seuraavasti:

"4. Tapaturmavakuutus:

a) asiat Espanjan, Kreikan, Italian, Alankomaiden ja Portugalin kanssa:

maksu yhteyselinten kautta (täytäntöönpanoasetuksen 53 – 58 artiklan ja liitteessä 5 olevien säännösten yhteinen täytäntöönpano).

b) asiat Belgian, Tanskan, Ranskan, Irlannin, Luxemburgin ja Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa:

suora maksu jollei erityisissä tapauksissa toisin säädetä."

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Edellä 1 artiklan 3 alakohdan säännöksiä sovelletaan siitä päivästä alkaen, jona siinä tarkoitettut sopimukset tulevat voimaan.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 26 päivänä helmikuuta 1986.

Komission puolesta

Manuel MARIN

Varapuheenjohtaja

NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 3811/86,
annettu 11 päivänä joulukuuta 1986,
sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin
työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun
asetuksen (ETY) N:o 1408/71 sekä asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä
annetun asetuksen (ETY) N:o 574/72 muuttamisesta

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 51 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen, jonka se on tehnyt kuultuaan siirtotyöläisten sosiaaliturvan hallintotoimikuntaa⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

on tarpeellista tehdä eräitä muutoksia neuvoston asetukseen (ETY) N:o 1408/71⁽⁴⁾ ja (ETY) N:o 574/72⁽⁵⁾, sellaisina kuin ne ovat viimeksi muutettuna Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjalla ja komission asetuksella (ETY) N:o 513/86⁽⁶⁾,

asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 c artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään, että henkilöön, joka samanaikaisesti on palkatussa työssä yhden jäsenvaltion alueella ja toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana toisen jäsenvaltion alueella, sovelletaan sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jonka alueella hän on palkatussa työssä; 14 c artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetään, että tapauksissa, joita tarkoitetaan liitteessä VII, henkilöön sovelletaan kunkin kyseisen jäsenvaltion lainsäädäntöä, kun kyse on toiminnasta, jota harjoitetaan niiden alueella,

14 c artikla ei säatele käytännössä ilmenneitä tapauksia, jossa useampaa kuin kahta toimintaa harjoitetaan palkatun työn ja itsenäisen ammatinharjoittamisen yhdistelmänä kahden tai useamman jäsenvaltion alueella; olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin tämän tilanteen korjaamiseksi tekemällä lisäys 14 c artiklaan,

on tarpeellista vahvistaa nykyisen 14 c artiklan 1 kohdan b alakohdan täytäntöönpanotapa kyseisen artiklan 2 kohdan mukaisesti ja täytäntöönpanotapa, jota tarvitaan säatelemään

useamman kuin kahden toiminnan harjoittamista, jos yhtä aikaa harjoitetaan palkattua työtä ja itsenäistä ammattia eri jäsenvaltioiden alueella, ja

tämän vuoksi on tarpeellista muuttaa asetusta (ETY) N:o 574/72 näin täydennetyin 14 c artiklan täytäntöönpanotavan vahvistamiseksi,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Muutetaan asetusta (ETY) N:o 1408/71 seuraavasti:

1. Korvataan 14 c artikla seuraavasti:

"14 c artikla

Samanaikaisesti yhden jäsenvaltion alueella palkatussa työssä olevia ja toisen jäsenvaltion alueella itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivia henkilöitä koskevat erityissäännökset

Henkilö, joka samanaikaisesti on palkatussa työssä jäsenvaltion alueella ja toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana toisen jäsenvaltion alueella, on:

a) jollei b alakohdasta muuta johdu, sen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jonka alueella hän toimii palkatussa työssä tai jos hän harjoittaa tällaista toimintaa kahden tai useamman jäsenvaltion alueella, 14 artiklan 2 tai 3 kohdan säännösten mukaisesti määräytyvän lainsäädännön alainen;

b) liitteessä VII mainituissa tapauksissa:

– sen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jonka alueella hän toimii palkatussa työssä, jolloin tämä lainsäädäntö määräytyy 14 artiklan 2 tai 3 kohdan säännösten mukaisesti, jos hän harjoittaa tällaista toimintaa kahden tai useamman jäsenvaltion alueella, ja

– sen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jonka alueella hän toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana, jolloin tämä lainsäädäntö määräytyy 14 a artiklan 2, 3 tai 4 kohdan mukaisesti, jos hän harjoittaa tällaista toimintaa kahden tai useamman jäsenvaltion alueella.;"

⁽¹⁾ EYVL N:o C 103, 30.4.1986, s. 5

⁽²⁾ EYVL N:o C 227, 8.9.1986, s. 152

⁽³⁾ EYVL N:o C 207, 18.8.1986, s. 27

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 230, 22.8.1983, s. 8

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 230, 22.8.1983, s. 86

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 51, 28.2.1986, s. 44

2. Muutetaan 14 d artiklaa seuraavasti:

- a) Poistetaan 1 kohdasta sanojen "14 c artiklan" jälkeen olevat sanat "1 kohdan";
- b) lisätään kohta seuraavasti:

"2. Edellä 14 c artiklan b alakohdassa tarkoitettua henkilöä kohdellaan määritettäessä itsenäiseltä ammatinharjoittajalta perittävien maksujen määrää sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jonka alueella hän toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana, niin kuin hän toimisi palkatussa työssään kyseisen jäsenvaltion alueella.";

- c) nykyinen 2 kohta siirtyy 3 kohdaksi.

3. Poistetaan liitteen VII otsikosta sanat "1 kohta".

2 artikla

Muutetaan asetusta (ETY) N:o 574/72 seuraavasti:

1. Lisätään 8 artiklaan kohta seuraavasti:

"3. Asetuksen 14 c artiklan b alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, jos kyseisellä henkilöllä tai hänen perheenjäsenellään on oikeus hakea luontoisuuksia sairauden tai äitiyden vuoksi kyseisen kahden lainsäädännön mukaan, sovelletaan seuraavia sääntöjä:

- a) jos ainakin toisessa noista lainsäädännöistä säädetään, että etuudet myönnetään henkilölle, jolla on oikeus etuuteen, korvauksen muodossa, tämä on yksinomaan sen jäsenvaltion laitoksen vastuulla, jonka alueella ne on suoritettu;
- b) jos etuudet on suoritettu muun jäsenvaltion kuin kyseisen kahden jäsenvaltion alueella, ne ovat yksinomaan sen jäsenvaltion laitoksen vastuulla, jonka lainsäädännön alainen kyseinen henkilö on palkatun työnsä perusteella."

2. Lisätään 9 artiklaan kohta seuraavasti:

"3. Poiketen siitä, mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, asetuksen 14 c artiklan b kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa oikeus sellaisiin kuolemantapauksen johdosta annettaviin avustuksiin säilyy, jotka on saavutettu kummankin liitteessä VII tarkoitetun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan."

3. Muutetaan 12 a artiklaa seuraavasti:

- a) poistetaan otsikosta ja johdantokappaleesta sanojen "14 c artiklan" jälkeen sanat "1 kohdan a alakohdassa".
- b) poistetaan 7 alakohdan a alakohdasta sanojen "14 c artiklan" jälkeen sanat "1 kohdan".
- c) lisätään kohta seuraavasti:

"8. Jos asetuksen 14 c artiklan b alakohdan säännösten mukaisesti henkilö, joka samanaikaisesti toimii palkatussa työssä yhden jäsenvaltion alueella ja on

itsenäinen ammatinharjoittaja toisen jäsenvaltion alueella, on kahden jäsenvaltion lainsäädännön alainen, 1 - 4 kohdan säännöksiä sovelletaan palkatun työn osalta ja 1 - 6 kohdan säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin itsenäisen ammatinharjoittamisen osalta.

Kahden sellaisen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten nimeämät laitokset, joiden lainsäädäntö on määrätty sovellettavaksi, antavat toisilleen vastavuoroisesti tietoja."

4. Korvataan 15 artiklan 1 kohdan a alakohdan lopussa puolipiste pisteellä ja lisätään virke seuraavasti:

"Kuitenkin asetuksen 14 c artiklan b alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa edellä mainitut laitokset ottavat etuuksien myöntämiseksi huomioon myös vakuutus- tai asumiskaudet, jotka pakollisessa vakuutusjärjestelmässä ovat täyttyneet kahden kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ja jotka ovat päällekkäisiä;"

5. Korvataan 46 artiklan 1 kohdassa sanat "15 artiklan 1 kohdan b, c ja d alakohdassa" sanoilla "15 artiklan 1 kohdan a alakohdan viimeisessä virkkeessä ja b, c ja d alakohdassa";

6. Lisätään 119 artiklan jälkeen artikla seuraavasti:

"119 a artikla

Siirtymäsäännökset, jotka koskevat eläkkeitä, sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 15 artiklan 1 kohdan a alakohdan viimeistä osaa

1. Jos vakuutustapahtuman sattumispäivä on ennen 1 päivää tammikuuta 1987 ja jos hakemus eläkkeitä varten ei ole vielä ennen tätä päivää johtanut myöntävään päätökseen, tällainen hakemus johtaa etuuden kaksinkertaiseen myöntämiseen niiltä osin kuin etuuksia on myönnettävä tällaisen vakuutustapahtuman perusteella viimeksi mainittua päivää edeltävältä kaudelta:

- a) kaudelta ennen 1 päivää tammikuuta 1987 asetuksen säännösten mukaisesti tai kyseisten jäsenvaltioiden välillä voimassa olevien sopimusten mukaisesti;
- b) kaudelta, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 1987, asetuksen säännösten mukaisesti.

Jos kuitenkin a kohdassa tarkoitettujen säännösten mukaisesti laskettu määrä on suurempi kuin se, joka on laskettu b kohdassa tarkoitettujen säännösten mukaisesti, kyseisellä henkilöllä on edelleen oikeus määrään, joka on laskettu a kohdassa tarkoitettujen säännösten mukaisesti.

2. Työkyvyttömyys-, vanhuus- ja jälkeenjääneiden etuuksia koskeva hakemus, joka on toimitettu jäsenvaltion laitokselle 1 päivän tammikuuta 1987 jälkeen, johtaa itsestään sellaisten etuuksien tarkistamiseen asetuksen määräysten mukaisesti, jotka on myönnetty samasta vakuutustapahtumasta ennen tuota päivää yhden tai useamman muun jäsenvaltion laitoksesta tai laitoksista, sanotun kuitenkin rajoittamatta 3 artiklan soveltamista.

3. Niiden asianomaisten henkilöiden oikeudet, jotka ovat saaneet eläkettä koskevan päätöksen ennen 1 päivää tammikuuta 1987 kysymyksessä olevan jäsenvaltion alueella, voidaan tutkia uudelleen heidän pyynnöstään neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3811/86 säännöksiä soveltaen⁽¹⁾.

4. Jos 3 kohdassa tarkoitettu hakemus jätetään vuoden kuluessa 1 päivästä tammikuuta 1987 alkaen, oikeus etuuksiin asetuksen (ETY) N:o 3811/86 mukaan saavutetaan 1 päivästä tammikuuta 1987 alkaen tai siitä päivästä, jona oikeus eläkkeeseen syntyy, jos viimeksi mainittu päivä on 1 päivän tammikuuta 1987 jälkeen; tällaisessa tapauksessa jäsenvaltioiden säännöksiä etuuksia koskevien oikeuksien peruuttamisen tai rajoittamisen osalta ei sovelleta kyseisten henkilöiden vahingoksi.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 11 päivänä joulukuuta 1986.

5. Jos 3 kohdassa tarkoitettu hakemus jätetään 1 päivästä tammikuuta 1987 alkavan vuoden määräajan päätyttyä, oikeus asetuksen (ETY) N:o 3811/86 mukaan saavutettuihin etuuksiin, jota ei ole peruutettu tai jonka osalta rajoituskausi ei ole ylittynyt, saavutetaan siitä päivästä alkaen, jona hakemus jätetään, jollei ole sovellettava edullisempia jäsenvaltioiden säännöksiä.

⁽¹⁾ EYVL N:o 355, 16.12.1986, s. 5."

3 artikla

Tällä asetuksella ei rajoiteta oikeuksia, jotka on saavutettu ennen sen voimaantuloa asetuksen (ETY) N:o 1408/71 ja (ETY) N:o 574/72 mukaisesti.

4 artikla

Tämä asetus tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1987 alkaen.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

K. CLARKE

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 1305/89,
annettu 11 päivänä toukokuuta 1989,
sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin
työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseninsä annetun
asetuksen (ETY) N:o 1408/71 sekä asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä
annetun asetuksen (ETY) N:o 574/72 muuttamisesta**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 51 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

asetukset (ETY) N:o 1408/71⁽⁴⁾ ja (ETY) N:o 574/72⁽⁵⁾, sellaisena kuin ne ovat saatettuna ajan tasalle asetuksella (ETY) N:o 2001/83⁽⁶⁾ ja viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 3811/86⁽⁷⁾, on Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjan liitteessä I olevan VIII luvun 1 ja 2 kohdassa esitetyn mukaisesti mukautettu teknisesti, ja

Espanjan ja Portugalin liittymisen vuoksi olisi tehtävä muita täsmennyksiä sanottuihin asetuksiin erityisesti liittymisasiakirjan liitteessä II määritettyjen suuntaviivojen huomioon ottamiseksi,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Muutetaan asetusta (ETY) N:o 1408/71 seuraavasti:

1. Korvataan 95 artikla seuraavasti:

"95 artikla

Itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevia siirtymäsäännöksiä

1. Tämän asetuksen mukaan ei saavuteta oikeuksia kaudelta ennen 1 päivää heinäkuuta 1982 tai ennen sen täytäntöönpanoa kyseisen jäsenvaltion alueella.

2. Kaikki vakuutuskaudet ja tapauksen mukaan kaikki työskentely-, itsenäisen ammatinharjoittamisen tai asumiskaudet, jotka on täytetty jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ennen 1 päivää heinäkuuta 1982 tai ennen tämän asetuksen täytäntöönpanoa kyseisen jäsenvaltion alueella, otetaan huomioon määrättäessä tämän asetuksen mukaan saavutetuista oikeuksista.

3. Jollei 1 kohdasta muuta johdu, oikeus saavutetaan tämän asetuksen mukaan, vaikka se liittyy vakuustapahutumaan, joka sattui ennen 1 päivää heinäkuuta 1982 tai ennen tämän asetuksen täytäntöönpanoa sen jäsenvaltion alueella, jota asia koskee.

4. Kaikki etuudet, joita ei ollut myönnetty tai jotka oli keskeytetty kyseisen henkilön kansalaisuuden tai asuinpaikan vuoksi, myönnetään tai palautetaan sen henkilön hakemuksesta, jota asia koskee, 1 päivästä heinäkuuta 1982 tai tämän asetuksen täytäntöönpanosta alkaen sen jäsenvaltion alueella, jota asia koskee, edellyttäen, että aiemmin määrätty oikeudet eivät johtaneet kertosuoritukseen.

5. Oikeudet henkilölle, jolle eläke on myönnetty ennen 1 päivää heinäkuuta 1982 tai ennen tämän asetuksen täytäntöönpanoa sen jäsenvaltion alueella, jota asia koskee, voidaan asianomaisen henkilön hakemuksesta tarkistaa ottaen huomioon tämä asetuksen säännökset. Tätä säännöstä sovelletaan myös muihin 78 artiklassa tarkoitettuihin etuksiin.

6. Jos 4 tai 5 kohdassa tarkoitettu hakemus toimitetaan kahden vuoden kuluessa 1 päivästä heinäkuuta 1982 tai tämän asetuksen täytäntöönpanosta sen jäsenvaltion alueella, jota asia koskee, tämän asetuksen mukaan saavutetut oikeudet tulevat voimaan tästä päivästä, ja jäsenvaltion säännöksiä, jotka koskevat oikeuksien lakkauttamista tai rajoittamista, ei sovelleta asianomaisten henkilöiden vahingoksi.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 71, 26.3.1986 s. 8

⁽²⁾ EYVL N:o C 148, 16.6.1986 s. 124

⁽³⁾ EYVL N:o C 263, 20.10.1986 s. 37

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 149, 5.7.1971 s. 2

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 74, 27.3.1972 s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 230, 22.8.1983 s. 6

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 355, 16.12.1986 s. 5

7. Jos 4 tai 5 kohdassa tarkoitettu hakemus toimitetaan sen jälkeen, kun on kulunut kaksi vuotta 1 päivästä heinäkuuta 1982 tai tämän asetuksen täytäntöönpanosta kyseisen jäsenvaltion alueella, oikeudet, joita ei ole lakkautettu tai rajoitettu, tulevat voimaan siitä päivästä, jona hakemus toimitettiin, paitsi jos jäsenvaltion edullisempia säännöksiä on sovellettava."

2. Korvataan liitteessä III olevassa A ja B jaksossa 2. SAKSA – ESPANJA sanat "ei mitään" seuraavasti:

"Sosiaaliturvasopimuksen, joka on tehty 4 päivänä joulukuuta 1973, 4 artiklan 1 kohta ja 45 artiklan 2 kohta."

3. Korvataan liitteessä VII oleva 7 kohta seuraavasti:

"7. Itsenäisten ammatinharjoittajien eläkevakuutusjärjestelmää varten: jos hän on itsenäinen ammatinharjoittaja Kreikassa ja palkatussa työssä missä tahansa muussa jäsenvaltiossa."

2 artikla

Muutetaan asetusta (ETY) N:o 574/72 seuraavasti:

1. Korvataan 118 artikla seuraavasti:

"118 artikla

Siirtymäsäännöksiä, jotka koskevat palkattujen työntekijöiden eläkkeitä

1. Jos vakuutustapahtuma sattuu ennen 1 päivää lokakuuta 1972 tai ennen täytäntöönpanoasetuksen täytäntöönpanoa kyseisen jäsenvaltion alueella ja jos eläkettä koskevaa hakemusta ei vielä oltu ratkaistu ennen tätä päivää, tällainen hakemus johtaa etuuden kaksinkertaiseen myöntämiseen niiltä osin, kuin etuuksia on myönnettävä tällaisen vakuutustapahtuman perusteella tätä päivää edeltävältä kaudelta:

- a) kaudelta ennen 1 päivää lokakuuta 1972 tai ennen täytäntöönpanoasetuksen täytäntöönpanoa kyseisen jäsenvaltion alueella asetuksen N:o 3 säännösten mukaisesti tai kyseisten jäsenvaltioiden välillä voimassa olevien sopimusten mukaisesti;
- b) kaudelta, joka alkaa 1 päivänä lokakuuta 1972 tai täytäntöönpanoasetuksen täytäntöönpanopäivänä kyseisen jäsenvaltion alueella, asetuksen säännösten mukaisesti.

Jos kuitenkin a kohdassa tarkoitettujen säännösten mukaisesti laskettu määrä on suurempi kuin se, joka on laskettu b kohdassa tarkoitettujen säännösten mukaisesti, kyseisellä henkilöllä on edelleen oikeus määrään, joka on laskettu a alakohdassa tarkoitettujen säännösten mukaisesti.

2. Työkyvyttömyys-, vanhuus- tai jälkeenjääneiden etuuksia koskeva hakemus, joka on toimitettu jäsenvaltion laitokselle 1 päivän lokakuuta 1972 jälkeen tai täytäntöön-

panoasetuksen täytäntöönpanon kyseisen jäsenvaltion alueella jälkeen, johtaa itsestään niiden etuuksien tarkistamiseen, jotka on myönnetty samasta vakuutustapahtumasta ennen tätä päivää yhdestä tai useammasta muun jäsenvaltion laitoksesta tai laitoksista, asetuksen säännösten mukaisesti; tällainen tarkistaminen ei saa johtaa myönnetyn etuuden määrän pienenemiseen."

2. Korvataan 119 artikla seuraavasti:

"119 artikla

Siirtymäsäännöksiä, jotka koskevat itsenäisten ammatinharjoittajien eläkkeitä

1. Jos vakuutustapahtuma sattuu ennen 1 päivää heinäkuuta 1982 tai ennen täytäntöönpanoasetuksen täytäntöönpanoa kyseisen jäsenvaltion alueella ja jos eläkettä koskevaa hakemusta ei ole ratkaistu ennen tätä päivää, tällainen hakemus johtaa etuuden kaksinkertaiseen myöntämiseen niiltä osin, kuin on kysymys etuuksista, jotka on myönnettävä tällaisesta vakuutustapahtumasta tätä päivää edeltävältä kaudelta:

- a) kaudelta ennen 1 päivää heinäkuuta 1982 tai ennen täytäntöönpanoasetuksen täytäntöönpanoa kyseisen jäsenvaltion alueella asetuksen säännösten tai kyseisten jäsenvaltioiden välillä ennen tätä päivää voimassa olevien sopimusten mukaisesti;
- b) kaudelta, joka alkaa 1 päivänä heinäkuuta 1982 tai täytäntöönpanoasetuksen täytäntöönpanopäivänä kyseisen jäsenvaltion alueella, asetuksen säännösten mukaisesti.

Jos kuitenkin a alakohdassa tarkoitettujen säännösten mukaisesti laskettu määrä on suurempi kuin se, joka on laskettu b alakohdassa tarkoitettujen säännösten mukaisesti, kyseisellä henkilöllä on edelleen oikeus määrään, joka on laskettu a alakohdassa tarkoitettujen säännösten mukaisesti.

2. Työkyvyttömyys-, vanhuus- ja jälkeenjääneiden etuuksia koskeva hakemus, joka on toimitettu jäsenvaltion laitokselle 1 päivän heinäkuuta 1982 jälkeen tai sen jälkeen kun täytäntöönpanoasetus on pantu kyseisen jäsenvaltion alueella täytäntöön, johtaa itsestään niiden etuuksien tarkistamiseen, jotka on jo myönnetty samasta vakuutustapahtumasta ennen tätä päivää yhdestä tai useammasta muun jäsenvaltion laitoksesta tai laitoksista, asetuksen säännösten mukaisesti; tällainen tarkistaminen ei saa johtaa myönnettyjen etuuksien määrän pienenemiseen.

3 artikla

Tämä asetustulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.

Sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1986 alkaen.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 11 päivänä toukokuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

C. ARANZADI

NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 2332/89,
annettu 18 päivänä heinäkuuta 1989,
sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin
työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun
asetuksen (ETY) N:o 1408/71 sekä asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä
annetun asetuksen (ETY) N:o 574/72 muuttamisesta

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 51 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen, jonka se on tehnyt kuultuaan siirtotyöläisten sosiaaliturvan hallintotoimikuntaa⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

on tarpeen tehdä tiettyjä muutoksia asetuksiin (ETY) N:o 1408/71 ja (ETY) N:o 574/72, sellaisina kuin ne ovat ajan tasalle saatettuna asetuksella (ETY) N:o 2001/83⁽⁴⁾ ja viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 1305/89⁽⁵⁾; jotkut näistä muutoksista liittyvät muutoksiin, joita jäsenvaltiot ovat tehneet lainsäädäntöönsä sosiaaliturvan osalta, muiden muutosten ollessa luonteeltaan teknisiä ja tarkoitettu täydentämään edellä mainittuja asetuksia sen kokemuksen pohjalta, joka on saatu niiden täytäntöönpanosta,

Reinin laivurien sosiaaliturvaa koskevan 30 päivänä marraskuuta 1979 tehdyn sopimuksen allekirjoittaminen tekee tarpeelliseksi asetuksen (ETY) N:o 1408/71 7 artiklan 2 kohdan a alakohdan muuttamisen,

on tarpeen antaa säännös, joka sallii jäsenvaltion, jonka lainsäädännössä säädetään, että vakuutetun riskin ilmenemistä edeltävää viitekautta, jonka aikana vähimmäisvakuutuskausi on täytettävä etuutta koskevan oikeuden tunnustamiseksi, voidaan pidentää tiettyjen seikkojen tai olosuhteiden vuoksi, joissa

edellä mainittua pidennystä varten otettaisiin huomioon samanlaiset seikat tai olosuhteet, jotka ilmenevät toisessa jäsenvaltiossa,

olisi sisällytettävä asetuksen (ETY) N:o 1408/71 33 artiklaan säännös, jolla selvennettäisiin tämän artiklan täytäntöönpanoa asetuksen 28 a artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa,

asetuksen (ETY) N:o 1408/71 57 artiklan täytäntöönpanosta saatu kokemus on paljastanut puutteita tapauksissa, joissa minkään sellaisen kansallisen lainsäädännön mukaiset edellytykset, jonka mukaan harjoitettu toiminta on todennäköisesti aiheuttanut muun ammattitaidin kuin sklerogeenisen pneumokoniosiksen, eivät täyty; tämä puute olisi korjattava laajentamalla 57 artiklan 3 kohdan a ja b alakohdan soveltamisalaa kaikkiin ammattitauteihin; tämän vuoksi on välttämätöntä muuttaa sanotun asetuksen 60 artiklan 1 kohdan c alakohtaa ja 2 kohtaa sekä 94 artiklan 8 kohtaa,

tapauksessa 377/85 (Burchell) annetun yhteisön tuomioistuimen päätöksen vuoksi vaikuttaa tarpeelliselta tehdä tiettyjä muutoksia asetuksen (ETY) N:o 1408/71 76 ja 79 artiklaan, jotta yhteisön säännökset täytäntöönpantaisiin päällekkäisyydet estäen myös tapauksessa, jossa edellä mainitun asetuksen 7 ja 8 luvussa tarkoitettu etuus annettaisiin vain kansallisen lainsäädännön soveltamisen perusteella,

kansalliset säännökset, jotka koskevat henkilötietojen suojelemista eivät voi estää asetusten (ETY) N:o 1408/71 ja (ETY) N:o 574/72 soveltamista; olisi otettava asetukseen (ETY) N:o 1408/71 säännös sovellettavan lainsäädännön määrittämiseksi silloin, kun kysymys on tällaisten tietojen toimittamisesta toisen jäsenvaltion viranomaisille tai laitoksille,

liitteeseen III olisi otettava säännös, joka koskee sopimusta, joka on tehty Portugalin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä,

on osoittautunut, että liitteessä VI olevassa 6 kohdassa otsikon "BELGIA" kohdalla oleva teksti on epätäydellinen sen tarkoituksen kannalta; tämän vuoksi on tarpeen muuttaa tekstiä,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 292, 16.11.1988, s. 7

⁽²⁾ EYVL N:o C 12, 16.1.1989, s. 365

⁽³⁾ EYVL N:o C 23, 30.1.1989, s. 49

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 230, 22.8.1983, s. 6

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 131, 13.5.1989, s. 1

liitteessä VI olevassa 1 kohdassa jaksossa "KREIKKA" oleva teksti olisi poistettava, koska tämä säännös ei enää ole tarpeellinen sen jälkeen kun asetusta on laajennettu koskemaan itsenäisiä ammatinharjoittajia,

Alankomaiden lainsäädäntöön tehdyt muutokset, jotka koskevat sairaanhoitokustannusten vakuuttamista, työkyvyttömyysvakuutusta ja vanhuusvakuutusta edellyttävät liitteen VI muuttamista,

asetuksen (ETY) N:o 1408/71 69 artiklan säännösten laaja täytäntöönpano Irlannissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa edellyttää, että otetaan säännös tämän asetuksen liitteeseen VI,

on tarpeellista lisätä asetuksen (ETY) N:o 574/72 3 artiklaan säännös, joka sallii suoran tiedoksiannon päätöksistä ja muista asiakirjoista, jotka toimitetaan jäsenvaltion laitoksesta toisen jäsenvaltion alueella asuville henkilöille,

samat seikat, joiden perusteella asetuksen (ETY) N:o 1408/71 76 ja 79 artiklaa muutetaan, tekevät tarpeelliseksi myös asetuksen (ETY) N:o 574/72 10 artiklan muuttamisen,

on tarpeellista muuttaa asetuksen (ETY) N:o 574/72 tiettyjä säännöksiä, jotta otettaisiin huomioon muutokset, jotka tällä asetuksella tehdään asetuksen (ETY) N:o 1408/71 57 artiklaan,

on tarpeellista tehdä tiettyjä muutoksia asetukseen (ETY) N:o 574/72 liitteeseen II niiden muutosten vuoksi, jotka tehdään toimivaltaisen laitoksen nimeämisen osalta eläkkeitä varten vanhuuden ja kuolemantapauksen kohdalla Belgiassa, työttömyyttä varten Tanskassa ja perhe-etuksia varten Kreikassa ja Luxemburgissa ja myös toimivaltaisen laitoksen nimeämisen osalta työttömyyttä ja ammattitaitoja varten Alankomaissa,

on tarpeellista tehdä tiettyjä muutoksia asetuksen (ETY) N:o 574/72 liitteeseen III ja IV, jotta otettaisiin huomioon muutokset, jotka on tehty asuinpaikan laitoksen nimeämisen osalta Belgiassa, asuinpaikan ja oleskelupaikan laitoksen nimeämisen osalta Kreikassa, Luxemburgissa ja Alankomaissa ja yhteyselimen nimeämisen osalta Belgiassa, Tanskassa, Saksassa ja Luxemburgissa,

on tarpeellista muuttaa asetuksen (ETY) N:o 574/72 liitteen 5 tiettyjä säännöksiä jäsenvaltioiden välillä asetuksen (ETY) N:o 1408/71 36 artiklan 3 kohdan mukaan tehtyjen sopimusten huomioon ottamiseksi,

on tarpeellista muuttaa asetuksen (ETY) N:o 574/72 liitettä 6 niiden muutosten vuoksi, jotka on tehty Saksassa etuuskien maksamisen tyydytyksessä,

on tarpeellista muuttaa asetuksen (ETY) N:o 574/72 liitettä 10, jotta otettaisiin huomioon muutokset, jotka toimivaltaiset viranomaiset ovat tehneet laitosten ja toimielinten nimeämisen osalta Tanskassa, Saksassa, Ranskassa, Luxemburgissa ja Alankomaissa, ja

asetuksen (ETY) N:o 574/72 liitteestä 11 on tarpeellista poistaa jakso "RANSKA" tämän jäsenvaltion itsenäisten ammatinharjoittajien järjestelmää koskevan lainsäädännön muutosten vuoksi,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Muutetaan asetusta (ETY) N:o 1408/71 seuraavasti:

1. Korvataan 7 artiklan 2 kohdan a alakohta seuraavasti:

"a) Reinin laivurien sosiaaliturvaa koskevien 27 päivänä heinäkuuta 1950 ja 30 päivänä marraskuuta 1979 tehtyjen sopimusten määräykset";

2. Lisätään artikla seuraavasti:

"9 a artikla

Viitekauden pidentäminen

Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan etuutta koskevan oikeuden tunnustaminen edellyttää vähimmäisvakuutuskauden täyttymistä tiettyinä aikana ennen vakuutustapahtumaa, jota vastaan vakuutus on otettu (viitekausi), ja jos edellä mainittu lainsäädäntö edellyttää, että kaudet, joiden aikana etuuksia on myönnetty tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, tai kaudet, jotka on tarkoitettu lasten kasvattamiseen tämän jäsenvaltion alueella, johtavat viitekauden pidentämiseen, kaudet, joiden aikana työkyvyttömyyseläkkeitä tai vanhuuseläkkeitä tai sairausetuuksia, työttömyysetuuksia tai työtapaturmaetuksia (lukuun ottamatta eläkkeitä) on myönnetty toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, ja kaudet, jotka on tarkoitettu lasten kasvattamiseen toisen jäsenvaltion alueella, johtavat samoin edellä sanotun viitekauden pidentämiseen."

3. Edelleen 33 artiklan nykyinen kohta siirtyy 1 kohdaksi ja lisätään kohta seuraavasti:

"2. Jos 28 a artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa etuuskien saavuttaminen sairauden ja äitiyden osalta edellyttää maksujen tai vastaavien suoritusten maksamista asumisen perusteella sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jonka alueella kyseinen eläkeläinen asuu, näitä maksuja ei makseta."

4. Korvataan 57 artikla seuraavasti:

"57 artikla

Ammattitautitiedot, jos kyseinen henkilö on ollut alttiina samalle riskille useassa jäsenvaltiossa

1. Kun henkilö, joka on saanut ammattitaudin, on kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan

harjoittanut toimintaa, joka luonteensa vuoksi on todennäköisesti aiheuttanut tämän taudin, etuudet, jotka hän tai hänen jälkeensä jääneensä voivat hakea, myönnetään yksinomaan viimeisen sellaisen valtion lainsäädännön mukaan, jonka mukaiset edellytykset täyttyvät, ottaen huomioon, kun siihen on aihetta, 2 – 5 kohdan säännökset.

2. Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan etuuksien myöntämiseksi ammattitaidin perusteella edellytetään, että kysymyksessä oleva tauti ensin todettiin sen alueella, tällainen edellytys katsotaan täytetyksi, jos tauti ensiksi todettiin toisen jäsenvaltion alueella.

3. Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan etuuksien myöntämiseksi ammattitaidin perusteella edellytetään, että kysymyksessä oleva tauti ensin todettiin tietyn määrärajan kuluessa viimeisen sellaisen toiminnan lakkaamisesta, joka todennäköisesti on saattanut aiheuttaa tällaisen taudin, tämän valtion toimivaltainen laitos tutkiessaan aikaa, jona tällaista toimintaa harjoitettiin, ottaa huomioon tarpeellisessa määrin samanlaisen toiminnan, jota harjoitettiin muiden jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan, niin kuin sitä olisi harjoitettu ensiksi mainitun valtion lainsäädännön mukaan.

4. Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan etuuksien myöntämiseksi ammattitaidin perusteella edellytetään, että toimintaa, joka todennäköisesti aiheuttaa kyseisen ammattitaidin, on harjoitettu tietty aika, valtion toimivaltainen laitos ottaa huomioon tarpeellisessa määrin kaudet, joiden aikana tällaista toimintaa harjoitettiin muiden jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan, ikään kuin sitä olisi harjoitettu ensiksi mainitun valtion lainsäädännön mukaan.

5. Sklerogeenisen pneumokonioosin kohdalla rahaetuksien kustannukset, mukaan lukien eläkkeet, jaetaan niiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten laitosten kesken, joiden alueella kyseinen henkilö harjoitti taudin todennäköisesti aiheuttavaa toimintaa. Tämä jako suoritetaan sen suhteen perusteella, joka 45 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen kunkin valtion lainsäädännön mukaan täyttyneiden vanhuusvakuutuksen kausien tai asumiskausien pituudella on sellaisten vanhuusvakuutuksen kausien tai asumiskausien kokonaispituuteen, jotka ovat täyttyneet kaikkien valtioiden lainsäädäntöjen mukaan päivänä, jolloin etuudet alkoivat.

6. Neuvosto määrää yksimielisesti komission ehdotuksesta ammattitaudit, joihin 5 kohdan säännösten soveltamista laajennetaan."

6. Lisätään 76 artiklaan:

- i) otsikon ensimmäiselle riville sanat "vain kansallista lainsäädäntöä tai" sanan "sovellettaessa" jälkeen;
- ii) artiklan tekstin ensimmäisen rivin loppuun sanat "vain kansallisen lainsäädännön mukaan tai" sanan "perheavustuksiin" jälkeen.

7. Lisätään 79 artiklan 3 kohdassa tekstin ensimmäiselle riville sanat "vain kansallisen lainsäädännön mukaan tai" sanan "etuuksiin" jälkeen.

8. Lisätään 84 artiklaan kohta seuraavasti:

- "5. a) Jos tämän asetuksen mukaan tai 98 artiklassa tarkoitetun täytäntöönpanoasetuksen mukaan jäsenvaltion viranomaiset tai laitokset toimittavat henkilötietoja toisen jäsenvaltion viranomaisille tai laitoksille, toimittaminen tapahtuu sen jäsenvaltion tietosuojaa koskevan lainsäädännön mukaan, joka antaa tiedot.

Kaikki myöhemmät siirrot sekä tietojen varastointi, muuttaminen ja hävittäminen tapahtuu vastaanottavan jäsenvaltion tietosuojaa koskevan lainsäädännön mukaan.

- b) Henkilötietojen käyttäminen muuhun kuin sosiaaliturvan tarkoituksiin edellyttää kyseisen henkilön suostumusta tai sen on tapahduttava muiden kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen takuiden mukaisesti."

9. Korvataan 94 artiklan 8 kohdan ilmaus "57 artiklan 3 kohdan c alakohdtaa sovelletaan" ilmauksella "57 artiklan 5 kohtaa sovelletaan".

10. Muutetaan liitteessä III olevassa A osassa jaksossa "PORTUGALI – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA" olevaa tekstiä seuraavasti:

- i) nykyinen teksti siirtyy a kohdaksi;

ii) lisätään:

"b) Kun kysymys on portugalilaisista palkatuista työntekijöistä ja kaudesta 22 päivästä lokakuuta 1987 alkaen Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjan 220 artiklan 1 kohdassa määrätyn siirtymäkauden loppuun: sosiaaliturvasopimuksen, joka on tehty 15 päivänä marraskuuta 1978, 26 artikla sellaisena kuin se on muutettuna kirjeenvaihdolla 28 päivästä syyskuuta 1987."

11. Muutetaan liitettä VI seuraavasti:

- a) Korvataan jaksossa "BELGIA" 6 kohta seuraavasti:

"6. Jotta määrättäisiin, ovatko Belgian lainsäädännössä asetetut vaatimukset työttömyysetuuksia koskevasta oikeudesta täytetyt, otetaan huomioon vain päivät palkatussa työssä; kuitenkin huomioon otetaan päivät, jotka on hyväksytty vastaaviksi sanotun lainsäädännön mukaan vain niiltä osin,

5. Korvataan 60 artiklassa:

- i) 1 kohdan c alakohdassa ilmaus "57 artiklan 4 kohdan mukaan" ilmaisulla "57 artiklan 6 kohdan mukaan";
- ii) 2 kohdan johdantokappaleessa ja b alakohdassa ilmaus "57 artiklan 3 kohdan c alakohdasta" ilmauksella "57 artiklan 5 kohdasta".

kuin niitä edeltäneet työpäivät olivat päiviä palkatussa työssä;"

b) jaksossa "KREIKKA":

- i) poistetaan 1 kohta;
- ii) 2 ja 3 kohdat siirtyvät 1 ja 2 kohdaksi;

c) lisätään jaksoon "IRLANTI" kohta seuraavasti:

"9. Irlantiin kolmen sellaisen kuukauden kauden jälkeen palaavalla työttömällä, jolta hän edelleen sai etuuksia Irlannin lainsäädännön mukaan sovellettaessa asetuksen 69 artiklan 1 kohtaa, on oikeus hakea työttömyysetuuksia sen estämättä, mitä 69 artiklan 2 kohdassa säädetään, jos hän täyttää edellä mainitussa lainsäädännössä olevat edellytykset;"

d) jaksossa "ALANKOMAAT":

- i) korvataan 1 kohta seuraavasti:

"1. Vakuutus sairaanhoitokustannuksien varalta

a) Kun kysymys on oikeudesta luontoisetuuksiin Alankomaiden lainsäädännön mukaan, täytäntönpantaessa III osaston 1 luvun säännöksiä henkilöillä, joilla on oikeus luontoisetuuksiin, tarkoitetaan henkilöitä, jotka ovat vakuutettuja tai rinnakkaisvakuutettuja vakuutusjärjestelmässä, jota sairausvakuutuslaitos on annettu Alankomaiden laki koskee.

b) Henkilöllä, joka saa vanhuuseläkettä Alankomaiden lainsäädännön mukaan ja vanhuuseläkettä toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, katsotaan asetuksen 27 artiklaa sovellettaessa olevan oikeus luontoisetuuksiin, jos hän aikana, jolloin edellä mainittua artiklaa sovelletaan häneen, täyttää edellytykset, jotka sairaanhoitokustannusvakuutukseen pääsemistä annetun lain 2 artiklan 1 kohdassa vaaditaan vakiovakuutuksen piiriin pääsemiseksi.

c) Asetuksen 27 - 34 artiklaa sovellettaessa seuraavia eläkkeitä pidetään niiden säännösten mukaan maksettavina eläkkeinä, jotka mainitaan Alankomaiden kuningaskunnan asetuksen 5 artiklan mukaan antaman ilmoituksen b alakohdassa (työkvyttömyys) ja c alakohdassa (vanhuus):

- eläkkeet, jotka on myönnetty virkamiehille ja heidän jälkeensä jääneitä koskevasta uudesta järjestelmästä 6 päivänä tammikuuta 1966 annetun lain (*Staatsblad 6*) mukaan (Alankomaiden virkamieseläkelaki) ("Algemene burgerlijke pensioenwet"),
- eläkkeet, jotka on myönnetty sotilashenkilöitä ja heidän jälkeen jääneitä

tään koskevasta uudesta järjestelmästä 6 päivänä lokakuuta 1966 annetun lain (*Staatsblad 445*) mukaan (sotilaseläkelaki) ("Algemene militaire pensioenwet"),

- eläkkeet, jotka on myönnetty NV Nederlandse spoorwegen (Alankomaiden rautatieyhtiö) -yhtiön työntekijöitä ja heidän jälkeensä jääneitä koskevasta uudesta järjestelmästä 15 päivänä helmikuuta 1967 annetun lain (*Staatsblad 138*) mukaan (rautatie-eläkelaki) ("Spoorwegpensioenwet"),

- eläkkeet, jotka on myönnetty työskentelyedellytyksistä Alankomaiden rautatieyhtiössä annetun asetuksen mukaan ("Reglement Dienstvoorwaarden Nederlandse Spoorwegen") (RDv 1964 NS), tai

- etuudet, jotka on myönnetty 65 vuoden eläkeiän saavuttaneille henkilöille sellaisen eläkejärjestelmän mukaisesti, jonka tarkoituksena on antaa hoitoa ja apua työntekijöille ja entisille työntekijöille vanhuuden aikana."

- ii) korvataan 2 kohta seuraavasti:

"2. Alankomaiden yleistä vanhuusvakuusta koskevan lainsäädännön soveltaminen

a) Vähennystä, jota tarkoitetaan AOW:n 13 artiklan 1 kohdassa, ei sovelleta sellaisilta kalenterivuosilta tai niiden osilta ennen 1 päivää tammikuuta 1957, joiden aikana etuuden saaja, joka ei täytä edellytyksiä saada tällaiset vuodet käsitellyksi vakuutuskausina, asui Alankomaiden alueella 15 - 65 ikävuoden välillä, tai jonka aikana asuessaan toisen jäsenvaltion alueella hän harjoitti toimintaa työntekijänä Alankomaissa työnantajalle, jonka kotipaikka oli tässä maassa.

Poiketen siitä, mitä AOW:n 7 artiklassa säädetään, henkilöillä, jotka asuivat tai työskentelivät edellä mainittujen edellytysten mukaisesti vain ennen 1 päivää tammikuuta 1957, katsotaan myös olevan oikeus eläkkeeseen.

b) AOW:n 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua vähennystä ei enää sovelleta 2 päivää elokuuta 1989 edeltäneisiin kalenterivuosin tai niiden osiin, joiden aikana naimisissa oleva nainen tai nainen, joka aiemmin oli naimisissa 15 - 65 ikävuoden välillä, asui muussa jäsenvaltiossa kuin Alankomaissa eikä ollut vakuutettu edellä mainitun lain

mukaan, niiltä osin kuin kalenterivuodet tai niiden osat ovat päällekkäisiä hänen aviomiehensä täyttämien vakuutuskausien kanssa tämän lainsäädännön mukaan tai kalenterivuosien tai niiden osien kanssa, joita tarkoitetaan a kohdassa.

Poiketen siitä, mitä AOW:n 7 artiklassa säädetään, sanotulla naisella katsotaan olevan oikeus eläkkeeseen.

- c) AOW:n 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua vähennystä ei sovelleta sellaisiin kalenterivuosiin tai niiden osiin ennen 1 päivää tammikuuta 1957, joiden aikana eläkeläisen puoliso, joka ei täytä edellytyksiä saada nämä vuodet käsitellyksi vakuutuskausina, asui Alankomaissa 15 ja 65 ikävuoden välillä tai jonka aikana asuessaan toisen jäsenvaltion alueella hän harjoitti toimintaa työntekijänä Alankomaissa työnantajalle, joka oli sijoittautunut tuohon maahan.
- d) AOW:n 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua vähentämistä ei myöskään sovelleta sellaisiin kalenterivuosiin tai niiden osiin ennen 2 päivää elokuuta 1989, joiden aikana eläkeläisen puoliso asui muussa jäsenvaltiossa kuin Alankomaissa 15 ja 65 ikävuoden välillä, eikä ollut vakuutettu yllämainitun lainsäädännön mukaan, niiltä osin kuin kalenterivuodet tai niiden osat ovat päällekkäisiä hänen aviopuolisonsa täyttämien vakuutuskausien kanssa tämän lainsäädännön mukaan tai kalenterivuosien tai niiden osien kanssa, joita tarkoitetaan a kohdassa.
- e) edellä a, b, c ja d kohdassa tarkoitettuja säännöksiä sovelletaan vain, jos kysymyksessä oleva henkilö on asunut kuuden vuoden ajan yhden tai useamman jäsenvaltion alueella täytettyään 59 vuotta ja niin kauan kuin tämä henkilö asuu yhden tällaisen jäsenvaltion alueella.
- f) Poiketen yleisen vanhuusvakuutuslain (AOW) 45 artiklan 1 kohdan säännöksistä ja yleistä vakuutusta orpoja ja leskiä varten koskevan lain (AWW) 47 artiklan 1 kohdasta palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan puolisololle, joka kuuluu pakolliseen vakuutusjärjestelmään ja asuu muussa jäsenvaltiossa kuin Alankomaissa, annetaan lupa ottaa vapaaehtoinen vakuutus tämän lainsäädännön mukaan, mutta vain 2 päivän elokuuta 1989 jälkeisiä kausia varten, joiden aikana palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on tai oli pakollisesti

vakuutettu yllämainitun lainsäädännön mukaan. Tämä lupa lakkaa päivänä, jolloin palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan pakollinen vakuutus päättyy.

Edellä mainittu lupa ei kuitenkaan lakkaa, jos palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan pakollinen vakuutus päättyy hänen kuolemansa vuoksi ja jos hänen leskensä saa vain Alankomaiden yleisen leskien ja orpojen vakuutusta (AWW) koskevan lainsäädännön mukaista eläkettä.

Kaikissa tapauksissa lupa vapaaehtoisesta vakuutuksesta osalta lakkaa päivänä, jolloin vapaaehtoisesti vakuutettu henkilö saavuttaa 65 vuoden iän.

Maksut sellaisen palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan puolisoa varten, joka on pakollisesti vakuutettu Alankomaiden yleistä vanhuusvakuutusta (AOW) koskevan lainsäädännön ja Alankomaiden yleistä leskien ja orpojen vakuutusta (AWW) koskevan lainsäädännön mukaan, vahvistetaan niiden säännösten mukaisesti, jotka koskevat pakollisen vakuutuksen vakuutusmaksujen määräämistä ja jotka edellyttävät, että hänen tulonsa katsotaan saaduksi Alankomaissa.

Pakollisesti vakuutettuna 2 päivän elokuuta 1989 tai sen jälkeen olevan palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan puolisoa varten määrätään maksut niiden säännösten mukaisesti, jotka koskevat vapaaehtoisesta vakuutuksesta vakuutusmaksujen määräämistä Alankomaiden yleistä vanhuusvakuutusta koskevan lainsäädännön ja Alankomaiden yleistä leskien ja orpojen vakuutusta koskevan lainsäädännön mukaan.

- g) Lupa, jota tarkoitetaan f alakohdassa, annetaan vain jos työntekijän tai yrittäjän puoliso ilmoitti "Sociale Verzekeringsbank" -nimiselle pankille vuoden kuluessa pakollisen vakuutuskauden alkamisesta aikomuksestaan ottaa vapaaehtoinen vakuutus.

Sellaisen palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan puolisoa varten, joka oli pakollisesti vakuutettu

välittömästi ennen tai 2 päivää elokuuta 1989, vuoden kausi alkaa 2 päivänä elokuuta 1989.

- h) edellä a, b, c ja d alakohdassa tarkoitettuja säännöksiä ei sovelleta sellaisten kausien kanssa päällekkäisiin kausiin, jotka saatetaan ottaa huomioon laskettaessa eläkeoikeuksia vanhuuseläkeitä koskevan lainsäädännön mukaan muussa jäsenvaltiossa kuin Alankomaiden, tai kausien osalta, joiden aikana kyseinen henkilö sai vanhuuseläkettä tällaisen lainsäädännön mukaan."

iii) Lisätään 4 kohtaan alakohta seuraavasti:

"c) Alankomaiden työkyvyttömyysetuuden laskemista varten sovellettaessa asetuksen 40 artiklan 1 kohtaa Alankomaiden laitokset eivät ota huomioon mitään lisää, joita myönnetään lisää koskevan lain säännösten mukaan. Oikeus lisään ja sen määrään lasketaan yksinomaan sanotun lain perusteella".

- e) Lisätään jakssoon "YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA" alakohta seuraavasti:

"16. Työttömällä, joka palaa Yhdistyneeseen kuningaskuntaa 3 kuukauden kauden jälkeen, jonka aikana hän sai etuuksia Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan asetuksen 69 artiklan 1 kohdan mukaisesti, on poikkeuksena 69 artiklan 2 kohdasta edelleen oikeus työttömyysetuuksiin, jos hän täyttää edellä mainitussa lainsäädännössä olevat edellytykset."

2 artikla

Muutetaan asetusta (ETY) N:o 574/72 seuraavasti:

1. Lisätään 3 artiklan kohta seuraavasti:

"3. Toisen jäsenvaltion alueella asuvia tai oleskelevia henkilöitä koskevat päätökset ja muut asiakirjat, jotka lähetetään jäsenvaltion laitoksesta, voidaan antaa tiedoksi suoraan kirjattulla kirjeellä saantitodistuksin."

2. Edelleen 10 artiklan 1 kohtaan:

i) lisätään a alakohdan ensimmäiselle riville sanat "vain kansallisen lainsäädännön mukaan tai" sanan "Oikeus" jälkeen;

ii) b alakohtaan:

lisätään i alakohdan ensimmäiselle ja toiselle riville sanat "vain kansallisen lainsäädännön mukaan tai" en-

simmäisellä rivillä sanan "kysymys" jälkeen ja toisella rivillä sanan "perheavustuksiin" jälkeen, lisätään ii alakohdan ensimmäiselle ja toiselle riville sanat "vain kansallisen lainsäädännön mukaan tai" ensimmäisellä rivillä sanan "kysymys" jälkeen ja toisella rivillä sanan "perheavustuksiin" jälkeen.

3. Korvataan 67 artiklan 3 kohdassa ilmaus "ottaen huomioon 57 artiklan 2 kohta ja 57 artiklan 3 kohdan a ja b alakohta" ilmauksella "ottaen huomioon 57 artiklan 2, 3 ja 4 kohta".

4. Korvataan 68 artiklan 2 kohdassa ilmaus "ottaen huomioon asetuksen 57 artiklan 2 kohdan ja 3 kohdan a ja b alakohdan säännökset" ilmauksella "ottaen huomioon asetuksen 57 artiklan 2, 3 ja 4 kohdan säännökset".

5. Korvataan 69 artiklan johdantokappale seuraavasti:

"Seuraavia sääntöjä sovelletaan asetuksen 57 artiklan 5 kohdan täytäntöönpanemiseksi".

6. Muutetaan liitettä 2 seuraavasti:

a) korvataan jaksossa "BELGIA" 3 kohdan oikeanpuoleisessa sarakkeessa nimi (työntekijöiden kansallinen eläketuomio, Bryssel) nimellä "Office national des pensions Bruxelles - Rijksdienst voor pensioen, Brussel" (kansallinen eläketuomio, Bryssel);

b) korvataan jaksossa "TANSKA" f alakohdan oikeanpuoleisessa sarakkeessa nykyinen osoite seuraavasti:

"Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringen (kansallinen vakuutuslaitos työttömyyttä vastaan), Kööpenhamina";

c) lisätään jaksossa "KREIKKA" 5 alakohtaan teksti seuraavasti:

iii) merenkulkijoita varten "Εστία Ναυτικών, (merimiesten koti), Pireus";

d) korvataan jaksossa "LUXEMBURG" 5 alakohta seuraavasti:

"5. Perhe-etuudet Caisse nationale des prestations familiales (kansallinen perhe-etuuskassa), Luxemburg"

e) Jaksossa "Alankomaat":

i) korvataan 4 alakohta seuraavasti:

"4. Työttömyys Bedrijfsvereniging (ammattiliiton ja kaupallinen yhdistys), jossa vakuutetun henkilön työnantaja on vakuutettu";

ii) muutetaan 6 alakohtaa seuraavasti:

- korvataan toisella ja kolmannella rivillä tekstin vasemmanpuoleisessa sarakkeessa ilmaukset

"57 artiklan 3 kohta" ja "57 artiklan 3 kohdan c alakohta" ilmauksella "57 artiklan 5 kohta",

- korvataan b kohdassa oikeanpuoleisissa sarakkeissa nykyinen teksti seuraavasti: "Nieuwe Algemene Bedrijfsvereniging (uusi yleinen ammatillinen ja kaupallinen yhdistys), Amsterdam".

7. Muutetaan liitettä 3 seuraavasti:

- a) korvataan jaksossa "BELGIA" I jakson 3 kohdassa kolmen ensimmäisen rivin teksti oikeanpuoleisessa sarakkeessa seuraavasti: "Office National des Pensions, Bruxelles - Rijksdiens voor pensioenen, Brussel - (kansallinen eläketöimistö, Bryssel)";
- b) jaksossa "SAKSA":
 - i) 1 jakson c kohta poistetaan;
 - ii) korvataan nimi "Bonn" oikeanpuoleisessa sarakkeessa 2 jakson b kohdassa nimellä "St. Augustin";
- c) poistetaan jaksosta "KREIKKA" 3 kohta;
- d) korvataan jaksossa "LUXEMBURG" 5 kohta seuraavasti:

"5. Perhe-etuudet: Caisse nationale des prestations familiales (kansallinen perhe-etuuskassa), Luxembourg";
- e) korvataan jaksossa "ALANKOMAAT" 4 kohta seuraavasti:

"4. Työttömyys Nieuwe Algemene Bedrijfsvereniging (uusi yleinen ammatillinen ja kaupallinen yhdistys), Amsterdam".

8. Muutetaan liitettä 4 seuraavasti:

- a) jaksossa "BELGIA" 3 kohdassa:
 - i) korvataan a alakohdan oikeanpuoleisissa sarakkeissa kolmen ensimmäisten rivin teksti seuraavasti: "Office National des pensions, Bruxelles - Rijksdiens voor pensioenen, Brussel (kansallinen eläketöimistö, Bryssel)";
 - ii) korvataan b alakohdan oikeanpuoleisen sarakkeen teksti seuraavasti: "Office National des pensions, Bruxelles - Rijksdiens voor pensioenen, Brussel (kansallinen eläketöimistö, Bryssel)";
- b) korvataan jaksossa "TANSKA" 8 kohdan oikeanpuoleisen sarakkeen teksti seuraavasti: "Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringen (kansallinen työttömyysvakuutuslaitos), Kööpenhamina";
- c) korvataan jaksossa "SAKSA" 2 kohdan oikeanpuoleisessa sarakkeessa nimi "Bonn" nimellä "St. Augustin";

- d) korvataan jaksossa "LUXEMBURG" 5 kohta seuraavasti:

"5. Perhe-etuudet: Caisse nationale des prestations familiales (Kansallinen perhe-etuuskassa), Luxembourg".

9. Muutetaan liitettä 5 seuraavasti:

- a) lisätään jakssoon "BELGIA - ITALIA" alakohta seuraavasti:

"e) Kirjeenvaihto 13 päivältä lokakuuta 1985 ja 29 päivältä tammikuuta 1986, joka koskee ennakkosuorituksia vastavuoroisten hakemusten osalta täytäntöönpanoasetuksen 93 artiklan mukaan.";
- b) korvataan jaksossa "BELGIA - ALANKOMAAT" c alakohta seuraavasti:

"c) Sopimus sairausvakuutuksesta (sairaanhoito), joka on tehty 24 päivänä joulukuuta 1980, muutettuna";
- c) korvataan jaksossa "SAKSA - ITALIA" a alakohta seuraavasti:

"a) Sopimuksen (eläkkeiden maksaminen), joka on tehty 5 päivänä toukokuuta 1953, täytäntöönpanemiseksi 6 päivänä joulukuuta 1953 tehdyn hallinnollisen sopimuksen 14 artikla, 17 artiklan 1 kohta, 18 ja 42 artikla, 45 artiklan 1 kohta ja 46 artikla";
- d) muutetaan jaksoa "RANSKA - ITALIA" seuraavasti:
 - i) nykyinen teksti siirtyy a alakohdaksi;
 - ii) lisätään alakohta seuraavasti:

"b) Kirjeenvaihto 27 päivältä joulukuuta 1988 ja 14 päivältä maaliskuuta 1989, joka koskee tapaa ratkaista vastavuoroiset hakemukset täytäntöönpanoasetuksen 93 artiklan mukaan;"
- e) muutetaan jaksoa "IRLANTI - ALANKOMAAT" seuraavasti:
 - i) nykyinen teksti siirtyy a alakohdaksi;
 - ii) lisätään alakohta seuraavasti:

"b) Kirjeenvaihto 22 päivältä huhtikuuta ja 27 päivältä heinäkuuta 1987, joka koskee asetuksen 70 artiklan 3 kohtaa (kustannusten korvaamisesta luopuminen sellaisten etuuksien osalta, jotka on myönnetty asetuksen 69 artiklaa sovellettaessa) ja täytäntöönpanoasetuksen 105 artiklan 2 kohtaa (kustannusten korvaamisesta luopuminen sellaisten hallinnollisten tarkistusten ja lääkärintutkimusten osalta, joita tarkoitetaan täytäntöönpanoasetuksen 105 artiklassa);"
- f) muutetaan jaksoa "ALANKOMAAT - PORTUGALI" seuraavasti:
 - i) nykyinen teksti siirtyy a alakohdaksi;
 - ii) lisätään alakohta seuraavasti:

"b) Sopimus luontoisetuuksien korvaamisesta sairaus- ja äitiystapauksissa, tehty 11 päivänä joulukuuta 1989.";

g) jaksossa "ALANKOMAAT - YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA":

i) poistetaan c alakohta;

ii) d alakohta siirtyy c alakohdaksi;

iii) lisätään alakohta seuraavasti:

"d) Kirjeenvaihto 25 päivästä huhtikuuta ja 26 päivästä toukokuuta 1986, joka koskee ase-
tuksen 36 artiklan 3 kohtaa (luontoisetuuk-
sien kustannusten korvaaminen tai kor-
vaamisesta luopuminen)."

10. Muutetaan liitettä 6 jakson "SAKSA" osalta, 1 kohta, seuraavasti:

i) korvataan a alakohta seuraavasti:

"a) asiat Belgian, Tanskan, Kreikan, Espanjan,
Ranskan, Irlannin, Italian, Luxemburgin,
Portugalin ja Yhdistyneen kuningaskunnan
kanssa:

Suora maksu";

ii) poistetaan b alakohta;

iii) c alakohta siirtyy b alakohdaksi.

11. Muutetaan liitettä 10 seuraavasti:

a) korvataan jaksossa "TANSKA" 5 kohdan ja 6
kohdan b alakohdan ja 7 kohdan b alakohdan
oikeanpuoleisen sarakkeen teksti seuraavasti:
"Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringen (kan-
sallinen työttömyysvakuutustoimisto), Kööpen-
hamina";

b) korvataan jaksossa "SAKSA" 8 kohdan a alakoh-
dan ja 9 kohdan b alakohdan i alakohdan tekstin
lopussa nimi "Bonn" nimellä "St. Augustin";

c) korvataan jaksossa "RANSKA" 5 kohdan ii ala-
kohdassa nimi "Ministère de l'Agriculture (maata-
lousministeriö), Paris" nimellä "Direction Régio-
nale de l'Agriculture et de la Forêt (maa- ja
metsätalouden alueellinen direktoraatti) - Service
régional de l'Inspection du Travail, de l'Emploi et
de la Politique Sociale Agricole (työvoiman,
työllisyyden ja maatalouden sosiaalipolitiikan
tarkastuksen alueellinen osasto), Pariisi";

d) jaksossa "LUXEMBURG":

i) korvataan 7 kohdan b alakohta seuraavasti:

"Perhe-etuudet: Caisse nationale des pres-
tations familiales (kansal-
linen perhe-etuuskassa),
Luxemburg";

ii) korvataan oikeanpuoleisessa sarakkeessa 8 alakohdan d alakohta seuraavasti:

"Caisse nationale des prestations fami-
liales (kansallinen perhe-etuuskassa),
Luxemburg";

e) korvataan jaksossa "ALANKOMAAT" 1 kohdassa toisella ja kolmannella rivillä vasemmanpuoleisessa sarakkeessa ilmaus "11 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 11 a artiklan 1 kohdan säännöksiä" ilmauksella "11 artiklan 1 ja 2 kohdan säännöksiä, 11a artiklan 1 ja 2 kohdan säännöksiä".

12. Korvataan liitteessä 11 jaksossa "RANSKA" oleva teksti ilmauksella "Ei mitään".

3 artikla

1. Tämä asetus tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

2. Edellä 1 artiklan 1 alakohtaa sovelletaan 1 päivästä joulukuuta 1987 alkaen.

3. Edellä 1 artiklan 2 alakohtaa sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1984 alkaen.

4. Edellä 1 artiklan 10 alakohtaa sovelletaan 22 päivästä lokakuuta 1987 alkaen.

5. Edellä 1 artiklan 11 alakohdan b alakohtaa sovelletaan 1 päivästä heinäkuuta 1982 alkaen.

6. Edellä 1 artiklan 11 alakohdan d alakohdan i alakohtaa sovelletaan 1 päivästä huhtikuuta 1986 alkaen.

7. Edellä 1 artiklan 11 alakohdan d alakohdan i alakohtaa sovelletaan 1 päivästä huhtikuuta 1985 alkaen.

8. Edellä 2 artiklan 6 alakohdan a alakohtaa, 7 alakohdan a alakohtaa ja 8 alakohdan a alakohtaa sovelletaan 1 päivästä huhtikuuta 1987 alkaen.

9. Edellä 2 artiklan 6 alakohdan d alakohtaa, 7 alakohdan d alakohtaa, 8 alakohdan d alakohtaa ja 11 alakohdan d alakoh-
taa sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1986 alkaen.

10. Edellä 2 artiklan 6 alakohdan e alakohdan i alakohtaa, ii alakohtaa, toista luetelmakohtaa ja 7 alakohdan e alakohtaa sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1987 alkaen.

11. Edellä 2 artiklan 9 alakohdan a, b, d, e, f ja g alakohtaa sovelletaan siitä päivästä alkaen, jolloin niissä mainitut sopimukset tulevat voimaan.

12. Edellä 2 artiklan 9 alakohdan c alakohtaa ja 10 alakohtaa sovelletaan 1 päivästä syyskuuta 1988 alkaen.

13. Edellä 2 artiklan 11 alakohdan e alakohtaa sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1988 alkaen.

Tämä asetukset on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 18 päivänä heinäkuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. DUMAS

NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 3427/89,
annettu 30 päivänä lokakuuta 1989,
sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin
työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäsenilnsä annetun
asetuksen (ETY) N:o 1408/71 sekä asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä
annetun asetuksen (ETY) N:o 574/72 muuttamisesta

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 51 artiklan ja 235 artiklan,

ottaa huomioon neuvoston ehdotuksen⁽¹⁾, jonka se on tehnyt kuultuaan siirtotyöläisten sosiaaliturvan hallintotoimikuntaa,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

asetuksen (ETY) N:o 1408/71⁽⁴⁾ 99 artiklan mukaisesti, sel-laisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 2332/89⁽⁵⁾, perhe-etuuksien maksaminen perheenjäsenille, jotka eivät asu toimivaltaisessa valtiossa on tutkittava kokonaisuudessaan uudelleen, jotta saataisiin yhtenäinen ratkaisu kaikkia jäsenvaltioita varten,

tapauksessa 41/81 (Pinna) 15 päivänä tammikuuta 1986 antamassaan päätöksessä yhteisön tuomioistuin totesi asetuksen (ETY) N:o 1408/71 73 artiklan 2 kohdan mitättömäksi sillä perusteella, että siirtotyöläisen perheenjäsenen asumisperuste, jota sovelletaan sovellettavan lainsäädännön määrittämisessä työntekijälle maksettavien perhe-etuuksien osalta "ei ole luon-teeltaan sellainen, että se takaisi perustamissopimuksen 48 artiklassa määrätyn tasa-arvoisen kohtelun ja siksi sitä ei voida käyttää kansallisen lainsäädännön yhteensovittamisen yh-teydessä, josta määrätään perustamissopimuksen 51 artiklassa

ja jolla pyritään edistämään työntekijöiden vapaata liikku-vuutta yhteisön alueella 48 artiklan mukaisesti",

tämän vuoksi on asianmukaista olla ottamatta huomioon työntekijän perheenjäsenten asumisperustetta myönnettäessä perhe-etuuksia,

toisaalta asetuksen (ETY) N:o 1408/71 73 artiklan 1 kohdassa ja 74 artiklan 1 kohdassa säädetty työskentelyperuste varmistaa tasa-arvoisen kohtelun kaikkien työntekijöiden välillä, joihin sovelletaan samaa lainsäädäntöä; tämän liittymisperusteen valinta on välttämätöntä yksinkertaisuuden, oikeudenmukai-suuden ja asetuksella muodostetun (ETY) N:o 1408/71 järjestelmän yhtenäisyyden vuoksi, joka yleisesti asettaa *lex loci laboris* -periaatteen (työskentelypaikan laki) ensisijaiseksi määrittäessä sovellettavaa lainsäädäntöä, ja

on siksi asianmukaista soveltaa tätä ratkaisua myös työnteki-jöihin, joihin sovelletaan Ranskan lainsäädäntöä; on välttämätöntä muuttaa näiden lähtökohtien mukaan asetuksia (ETY) N:o 1408/71 ja (ETY) N:o 574/72⁽⁶⁾, sellaisina kuin ne ovat viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 2332/89; asetuksen (ETY) N:o 1408/71 99 artiklassa tarkoitetun yhtenäisen ratkaisun puuttaminen aikana, jolloin asetusten (ETY) N:o 1408/71 ja (ETY) N:o 574/72 henkilöllistä ulottuvuutta laajennettiin itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän per-heisiinsä, oli esteenä saman laajennuksen tekemiselle asetuksen (ETY) N:o 1408/71 73-76 artiklan säännöksiin; nyt on tarpeen laajentaa säännöksiä koskemaan itsenäisiä ammatinharjoittajia ja sopeuttaa vastaavasti asetuksen (ETY) N:o 574/72 säännök-set,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Muutetaan asetusta (ETY) N:o 1408/71 seuraavasti:

⁽¹⁾ EYVL N:o C 292, 16.11.1988, s. 7

⁽²⁾ EYVL N:o C 12, 16.1.1989, s. 365

⁽³⁾ EYVL N:o C 23, 30.1.1989, s. 49

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 149, 5.7.1971, s. 2

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 224, 2.8.1989, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 74, 27.3.1972, s. 1

1. Korvataan III osaston 7 luku seuraavasti:

"7 LUKU

PERHE-ETUDET

72 artikla

Vakuutus-, työskentely- tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kausien yhteenlaskeminen

Jos jäsenvaltion lainsäädännössä edellytetään etuuksia koskevan oikeuden saamiseksi, että vakuutus-, työskentely- tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kaudet ovat täyttyneet, tämän valtion toimivaltainen laitos ottaa huomioon tarpeellisissa määrin vakuutus-, työskentely- tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kaudet, jotka ovat täyttyneet toisen jäsenvaltion alueella, niin kuin ne olisivat sen soveltaman lainsäädännön mukaan täyttyneitä kausia.

73 artikla

Palkatut työntekijät tai itsenäiset ammatinharjoittajat, joiden perheenjäsenet asuvat muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa

Palkatulla työntekijällä tai itsenäisellä ammatinharjoittajalla, johon sovelletaan jäsenvaltion lainsäädäntöä, on toisessa jäsenvaltiossa asuvien perheenjäsentensä osalta oikeus perhe-etuuksiin, joista säädetään ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännössä, niin kuin he asuisivat tässä valtiossa, jolle liitteen VI säännöksistä muuta johdu.

74 artikla

Työttömät, joiden perheenjäsenet asuvat muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa

Työttömällä, joka oli aiemmin palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja ja joka saa työttömyys-etuuksia jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, on toisessa jäsenvaltiossa asuvien perheenjäsentensä osalta oikeus perhe-etuuksiin, joista säädetään ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännössä, niin kuin he asuisivat tässä valtiossa, jolle liitteen VI säännöksistä muuta johdu.

75 artikla

Etuuksien antaminen

1. Perhe-etuuksia annetaan 73 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa sen valtion toimivaltaisesta laitoksesta, jonka lainsäädäntöä palkattuun työntekijään tai itsenäiseen ammatinharjoittajaan sovelletaan, ja 74 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa sen valtion toimivaltaisesta laitoksesta, jonka lainsäädännön mukaan työtön, joka aiemmin oli palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, saa työttömyysetuuksia. Ne annetaan tällaisten laitosten soveltamien säännösten mukaan riippumatta siitä, asuuko tai oleskeleeko luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, jolle sellaisia etuuksia maksetaan, toimivaltaisen valtion tai toisen jäsenvaltion alueella tai onko sillä siinä toimipaikka.

2. Kuitenkin jos henkilö, jolle annettaisiin perhe-etuuksia perheenjäsentensä ylläpitoa varten, ei käytä niitä, toimivaltainen laitos vapautuu laillisista velvollisuuksistaan

antamalla sanottuja etuuksia luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle, joka tosiasiallisesti huolehtii perheenjäsenistä, heidän asuinpaikkansa laitoksen toimiston tai heidän asuinvaltionsa toimivaltaisen viranomaisen tätä tarkoitusta varten nimenneen laitoksen tai toimielimen pyynnöstä ja kautta.

3. Kaksi jäsenvaltiota tai useampi jäsenvaltio voivat sopia 8 artiklan säännösten mukaisesti, että toimivaltainen laitos antaa yhden tai useamman tällaisen valtion lainsäädännön mukaiset perhe-etuudet luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle, joka tosiasiallisesti huolehtii perheenjäsenistä, joko suoraan tai heidän asuinpaikkansa laitoksen toimiston kautta.

76 artikla

Ensistajaisuussäännöt tilanteessa, jossa toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukainen ja perheenjäsenen asuinvaltion lainsäädännön mukainen oikeus perhe-eläkkeeseen ovat päällekkäisiä

1. Jos samana aikana samaa perheenjäsentä varten ja ammatin harjoittamisen perusteella voidaan perhe-etuuksia suorittaa sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jonka alueella perheenjäsenet asuvat, oikeus perhe-etuuksiin, jotka olisi tarvittaessa 73 tai 74 artiklan mukaan maksettava toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, keskeytetään määrään, josta säädetään ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännössä.

2. Jos etuuksia ei haeta jäsenvaltiossa, jonka alueella perheenjäsenet asuvat, toisen jäsenvaltion toimivaltainen laitos voi soveltaa 1 kohdan säännöksiä, niin kuin etuudet olisi myönnetty ensiksi mainitussa jäsenvaltiossa.;

2. Poistetaan 90 artikla;

3. Korvataan 94 artiklan 9 kohta seuraavasti:

"9. Perhevastustusten, joita Ranskassa työskentelevä palkattu työntekijä saa toisessa jäsenvaltiossa asuvia perheenjäseniään varten 15 päivänä lokakuuta 1989, maksamista jatketaan määrältään tänä päivämääränä sovellettavien rajoitusten mukaisina ja tuolloin sovellettavien menettelyjen mukaan, niin kauan kuin niiden määrä ylittää niiden etuuksien määrän, jotka annettaisiin 16 päivän lokakuuta 1989 jälkeen ja niin kauan kuin kyseisiin henkilöihin sovelletaan Ranskan lainsäädäntöä piiriin. Huomioon ei oteta keskeytyksiä, jotka kestävät vähemmän kuin yhden kuukauden, eikä työttömyys- tai sairauskausia.

Tämän kohdan täytäntöönpanomenettelystä ja erityisesti näiden etuuksien kustannusten jakamisesta määrätään kyseisten jäsenvaltioiden tai niiden toimivaltaisten viranomaisten keskinäisellä sopimuksella hallintotoimikunnan annettua lausunnon.;

4. Poistetaan 99 artikla;
5. Muutetaan liitettä I seuraavasti:
- a) Korvataan I osassa jakso "E. RANSKA" seuraavasti:
- "E. Ranska
- Jos Ranskan laitos on toimivaltainen laitos myöntämään perhe-etuksia asetuksen III osaston 7 luvun mukaisesti:
1. 'palkatulla työntekijällä' asetuksen 1 artiklan alakohdan ii alakohdan mukaan tarkoitetaan henkilöä, joka on pakollisesti vakuutettu sosiaaliturvajärjestelmässä sosiaaliturvalain L 311-2 artiklan mukaisesti ja joka täyttää työtä tai palkkausta koskevat sosiaaliturvalain L 311-1 artiklassa säädetyt vähimmäisedellytykset, jotta saataisiin rahoituksia sairausvakuutuksen, äitiys- tai työkyvyttömyysturvan mukaan, tai henkilöä, joka saa näitä rahoituksia;
 2. 'itsenäisellä ammatinharjoittajalla' asetuksen 1 artiklan a alakohdan ii alakohdan mukaan tarkoitetaan henkilöä, joka harjoittaa itsenäisesti ammattitoimintaa ja jota vaaditaan ottamaan vakuutus ja maksamaan vanhuusetuusmaksuja itsenäisten ammatinharjoittajien järjestelmään.;"
- b) Korvataan II osassa jakso "E. RANSKA" seuraavasti:
- "E. RANSKA
- 'Perheenjäsenellä' tarkoitetaan henkilöä, joka on mainittu sosiaaliturvalain L 512-3 artiklassa.;"
6. Muutetaan liitteessä II olevaa II osaa seuraavasti:
- a) Korvataan jakso "E. RANSKA" seuraavasti:
- "E. RANSKA
- Pieniä lapsia varten tarkoitettua avustusta annetaan kolmen kuukauden ikään saakka.;"
- b) Korvataan jakso "I. LUXEMBURG" seuraavasti:
- "I. LUXEMBURG"
- a) syntymää edeltävä avustus;
 - b) synnytysavustus.;"
7. Muutetaan liitteen VI jakso "E. RANSKA" seuraavasti:
- a) Korvataan 4 kohta seuraavasti:
- "4. Henkilöllä, johon sovelletaan Ranskan lainsäädäntöä asetuksen 14 artiklan 1 kohdan tai 14 a artiklan 1 kohdan mukaan, on oikeus seuraaviin perhe-etuksiin mukanaan seuraavien perheenjäsenten osalta sen jäsenvaltion alueella, jossa hän harjoittaa ammattia:
- a) pienten lasten avustus, jota annetaan kolmen kuukauden ikään saakka;
 - b) perhe-etuksiin, jotka annetaan asetuksen 73 artiklan mukaisesti.;"
- b) Lisätään kohta seuraavasti:
- "7. Sen estämättä, mitä asetuksen 73 ja 74 artiklassa säädetään, asumisavustukset, lasten kotihoivonavustus ja vanhempien lastenkasvatusavustus myönnetään vain kyseisille henkilöille ja heidän perheenjäsenilleen, jotka asuvat Ranskan alueella."

2 artikla

Muutetaan asetusta (ETY) N:o 574/72 seuraavasti:

1. Korvataan 10 a artikla seuraavasti:

"10 a artikla

Säännöt, joita sovelletaan kun saman kauden tai sen osan aikana palkattuun työntekijään tai itsenäiseen ammatinharjoittajaan sovelletaan peräkkäin usean jäsenvaltion lainsäädäntöä

Jos palkattuun työntekijään tai itsenäiseen ammatinharjoittajaan on sovellettu peräkkäin kahden jäsenvaltion lainsäädäntöä aikana, joka erottaa kaksi päivämäärää perhe-etuuksien maksamisessa, siten kuin säädetään yhden tai kummankin kyseisen jäsenvaltion lainsäädännössä, sovelletaan seuraavia sääntöjä:

- a) perhe-etuudet, joita kysymyksessä oleva henkilö voi hakea sen perusteella, että häneen sovelletaan jokaisen tällaisen valtion lainsäädäntöä, vastaavat päivittäisten etuuksien lukumäärää, jotka maksetaan asianmukaisen lainsäädännön mukaan. Jos näissä lainsäädännöissä ei ole säännöksiä päivittäisistä etuksista, perhe-etuudet myönnetään sen ajan pituuden, jona kyseiseen henkilöön on sovellettu kunkin tällaisen jäsenvaltion lainsäädäntöä, suhteessa siihen kauteen nähden, joka on määrätty kyseisessä lainsäädännössä;
- b) jos perhe-etuudet on annettu laitoksesta aikana, jona ne olisi tullut antaa toisesta laitoksesta, mainittujen laitosten välillä tehdään tiliselvytykset;
- c) jos yhden jäsenvaltion lainsäädännön mukaan täyttyneet työskentely- tai ammatinharjoittamiskaudet ilmaistaan erilaisina yksikköinä kuin ne, joita on käytetty laskettaessa perhe-etuuksia sellaisen toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jota kyseiseen henkilöön on myös sovellettu samana aikana, muuntaminen tehdään a ja b alakohdan säännöksiä sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 15 artiklan 3 kohdan säännösten mukaisesti;

- d) poiketen siitä, mitä a alakohdassa säädetään, kun kysymys on asioista sellaisten jäsenvaltioiden välillä, jotka on luettu täytäntöönpanoasetuksen liitteessä 8, laitos, joka vastaa perhe-etuuksien kustannuksista sen vuoksi, että ensimmäinen työskentely tai ammatinharjoittaminen kyseisinä aikoina tapahtui siellä, vastaa niiden kustannuksista koko kuluvana kautena.";
2. Korvataan IV osaston 7 luvun otsikko seuraavasti:
"PERHE-ETUUKSET"
3. Muutetaan 86 artiklaa:
a) korvataan 86 artiklan edellä oleva otsikko seuraavasti:
"Asetuksen 73 artiklan ja 75 artiklan 1 ja 2 kohdan täytäntöönpano";
b) poistetaan 86 artiklassa oleva otsikko;
c) korvataan 4 kohta seuraavasti:
"4. Kahden tai useamman jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia erityisistä menettelyistä perhe-etuuksien maksamiseksi, erityisesti helpottaakseen asetuksen 75 artiklan 1 ja 2 kohdan soveltamista. Tällaiset sopimukset toimitetaan hallintotoimikunnalle";
4. Poistetaan 87 artikla ja sitä edeltävä otsikko;
5. Korvataan 88 artikla ja sitä edeltävä otsikko seuraavasti:
"Asetuksen 74 artiklan täytäntöönpano"
88 artikla
Täytäntöönpanoasetuksen 86 artiklan säännöksiä sovelletaan vastaavasti työttömiin, jotka aiemmin olivat palkattuja työntekijöitä tai itsenäisiä ammatinharjoittajia ja joita tarkoitetaan asetuksen 74 artiklassa.";
6. Poistetaan 89 artikla ja sitä edeltävä otsikko;
7. Poistetaan 98 artikla ja sitä edeltävä otsikko;
8. Korvataan 101 artiklan 1 kohta seuraavasti:
"1. Asetuksen 36, 63 ja 70 artiklan mukaisesti hallintotoimikunta laatii selvityksen hakemuksista jokaisen kalenterivuoden osalta.";
9. Korvataan 102 artiklan 2 kohta seuraavasti:
"2. Korvaukset, joista säädetään asetuksen 36, 63 ja 70 artiklassa, suoritetaan kaikkia jäsenvaltion toimivaltaisia laitoksia varten toisen jäsenvaltion velkojana olevalle laitoksille jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten nimeämien toimielinten toimistojen kautta. Toimielimet, joiden kautta korvaukset suoritetaan, ilmoittavat hallintotoimikunnalle korvatut määrät sanotun toimikunnan asetta-
- massa määräajassa ja sen vahvistamien menettelyjen mukaisesti.";
10. Korvataan 104 artiklan 2 kohta seuraavasti:
"2. Säännökset, jotka ovat samanlaisia kuin 1 kohdassa tarkoitettut ja joita sovelletaan kahden tai useamman jäsenvaltioiden välillä asetuksen voimaantulon jälkeen, otetaan täytäntöönpanoasetuksen liitteeseen 5. Samaa sovelletaan säännöksiin, joista on sovittu täytäntöönpanoasetuksen 97 artiklan 2 kohdan mukaisesti.";
11. Poistetaan 120 artikla;
12. Liitteen II jaksossa "E. RANSKA"
a) poistetaan 3 kohta;
b) 4 kohta siirtyy 3 kohdaksi;
13. Muutetaan liitettä 10 seuraavasti:
a) poistetaan jaksosta "A. BELGIA" 6 kohdan d alakohta;
b) korvataan jaksossa "B. TANSKA" 6 kohdan a alakohta seuraavasti:
"a) korvaukset asetuksen 36 ja 63 artiklan mukaisesti: (ei muutosta);"
c) korvataan jaksossa "C. SAKSA" 8 kohta seuraavasti:
"8. Sovellettaessa asetuksen 36 ja 63 artiklaa ja täytäntöönpanoasetuksen 102 artiklan 2 kohtaa: (ei muutosta);"
d) jaksossa "E. RANSKA":
i) poistetaan 8 kohta;
ii) 9 ja 10 kohdat siirtyvät tällöin 8 ja 9 kohdaksi;
iii) korvataan 8 kohta (uusi) seuraavasti:
"8. Sovellettaessa asetuksen 36 ja 63 artiklaa yhdessä täytäntöönpanoasetuksen 102 artiklan 2 kohdan kanssa: (ei muutosta)"
- e) korvataan jaksossa "G. IRLANTI" 3 kohdan b alakohta seuraavasti:
"b) Sovellettaessa asetuksen 70 artiklaa ja täytäntöönpanoasetuksen 102 artiklan 2 kohtaa: (ei muutosta);"
- f) jaksossa "H. ITALIA":
i) poistetaan 5 kohta;
ii) 6, 7 ja 8 kohdat siirtyvät tällöin 5, 6 ja 7 kohdaksi;
iii) korvataan 6 kohdan c alakohta (uusi) seuraavasti:
"c. Korvaukset asetuksen 70 artiklan mukaan: (ei muutosta);"
- g) poistetaan jaksossa "I. LUXEBURG" 8 kohdan d alakohta;

- h) poistetaan jaksossa "J. ALANKOMAAT" 4 kohdan c alakohta.

Sitä sovelletaan 15 päivästä tammikuuta 1986 alkaen.

3 artikla

Tämä asetus tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Kuitenkaan asetuksen (ETY) N:o 1408/71 76 artiklaa, sellaisena kuin se on muutettuna tämän asetuksen 1 artiklan 1 alakohdalla, ei sovelleta ennen 1 päivää toukokuuta 1990.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 30 päivänä lokakuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J.-P. SOISSON

NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 2195/91,
annettu 25 päivänä kesäkuuta 1991,
sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuihin palkattuihin
työntekijöihin, itsenäisiin ammattinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniin
asetuksen (ETY) N:o 1408/71 sekä asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä
annetun asetuksen (ETY) N:o 574/72 muuttamisesta

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO,

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 51 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen, jonka komissio on tehnyt kuultuaan siirtotyöläisten sosiaaliturvan hallintotoimikuntaa⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

on tarpeellista muuttaa asetusta (ETY) N:o 1408/71⁽⁴⁾ ja (ETY) N:o 574/72⁽⁵⁾, sellaisina kuin ne ovat ajan tasalle saatettuna asetuksella (ETY) N:o 2001/83⁽⁶⁾ ja viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 3427/89⁽⁷⁾; eräät näistä muutoksista liittyvät muutoksiin, jotka jäsenvaltiot ovat tehneet sosiaaliturvalainsäädännössään, kun taas muut ovat luonteeltaan teknisiä ja ovat tarkoitettuja parantamaan näitä asetuksia niiden soveltamisesta saadun kokemuksen perusteella,

asetuksen (ETY) N:o 1408/71 57 artiklaan asetuksella (ETY) N:o 2332/89⁽⁸⁾ tehdyt muutokset tekevät välttämättömäksi muuttaa asetuksen (ETY) N:o 1408/71 12 artiklan 4 kohtaa,

tapauksessa 302/84 (Ten Holder) 12 päivänä kesäkuuta 1986 annetun yhteisön tuomioistuimen päätöksen vuoksi on osoittautunut tarpeelliseksi lisätä uusi f alakohta asetuksen (ETY) N:o 1408/71 13 artiklan 2 kohtaan sen määrittämiseksi, mitä lainsäädäntöä sovelletaan henkilöihin, joihin yhden jäsenvaltion lainsäädäntö lakkaa soveltumasta ilman, että toisen jäsenvaltion lainsäädäntö tulee sovellettavaksi heihin jonkin niistä säännöistä mukaan, joista on määrätty aiemmissa saman

13 artiklan 2 kohdan alakohdissa tai poikkeuksissa, joista määrätään asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 - 17 artiklassa; tämän muutoksen vuoksi on myös tarpeellista muuttaa sanotun asetuksen 17 artiklaa,

on lisättävä uusi säännös asetukseen (ETY) N:o 1408/71 niiden eläkeläisten sulkemiseksi pois asuinvaltion lainsäädännön piiristä, joilla on jo oikeus sairausvakuutuksen äitiys- ja perhe-etuuksiin toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan,

on osoittautunut tarpeelliseksi täydentää asetuksen (ETY) N:o 1408/71 39 artiklaa niiden palkkojen tai palkkioiden täsmentämiseksi, jotka on otettava rajatyöntekijöiden osalta huomioon sovellettaessa niiden jäsenvaltioiden lainsäädäntöä, joissa työkyvyttömyysetuuksien laskeminen perustuu palkkaan tai palkkioon,

tapauksessa 58/87 (Rebmann) 29 päivänä kesäkuuta 1988 annetun yhteisön tuomioistuimen päätöksen vuoksi on osoittautunut tarpeelliseksi lisätä uusi kohta asetuksen (ETY) N:o 1408/71 45 artiklaan, jossa säädetään, että jäsenvaltio, jossa työntekijä asuu, ottaa huomioon eläkkeitä varten täyden työttömyyden kaudet, jotka tämän työntekijän osalta ovat täyttyneet ja joilta etuuksia on maksettu tästä valtiosta asetuksen (ETY) N:o 1408/71 71 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohdan ja b alakohdan ii alakohdan nojalla,

on osoittautunut myös tarpeelliseksi, että jäsenvaltiot, joiden lainsäädännössä säädetään vanhuusetuuksien laskemisesta palkkojen perusteella täydentävät asetuksen (ETY) N:o 1408/71 47 artiklaa täsmentämällä huomioon otettava palkka, jos rajatyöntekijän osalta mikään työskentelykausi ei ole täyttynyt asuinmaassa,

asetuksessa (ETY) N:o 1408/71 on osoittautunut olevan aukko sellaisten työttömien osalta, jotka aiemmin olivat työntekijöitä 71 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohdan ja b alakohdan ii alakohdan mukaan ja jotka asuvat saman jäsenvaltion alueella kuin heidän perheenjäsenensä; tämä aukko olisi täytettävä lisäämällä säännös siitä, että sairaus- ja äitiysetuukset asetuksen (ETY) N:o 1408/71 25 artiklan 2 kohdan ja 39 artiklan 5 kohdan mukaan antava asuinmaa maksaa myös perhe-etuudet kyseiselle henkilölle,

sen vuoksi, että tällä asetuksella lisätään uusi 8. kohta asetuksen (ETY) N:o 1408/71 45 artiklaan, näyttää tarpeelliselta

⁽¹⁾ EYVL N:o C 221, 5.9.1990, s. 3

⁽²⁾ EYVL N:o C 19, 28.1.1991, s. 579

⁽³⁾ EYVL N:o C 41, 18.2.1991, s. 34

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 149, 5.7.1991, s. 2

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 74, 27.3.1972, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 230, 22.8.1983, s. 6

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 331, 16.11.1989, s. 1

⁽⁸⁾ EYVL N:o L 224, 2.8.1989, s. 1

antaa henkilölle, jonka edusta on kysymys, oikeus pyytää aiemman järjestelyn mukaan myönnettyjen etuuksien tarkistamista hänen edukseen,

asetuksen (ETY) N:o 1408/71 liitettä I on muutettava vastuun siirtämisen vuoksi Gibraltarilla annetuista sairaanhoitopalveluista,

asetuksen (ETY) N:o 1408/71 liitettä IV on muutettava, koska Yhdistynyt kuningaskunta on perustanut uuden vakavasti vammaisten avustuksen, jonka määrä ei riipu vakuutuskausien pituudesta,

asetuksen (ETY) N:o 1408/71 liitteen VI jaksoa "A. Belgia" on muutettava, jotta ratkaistaisiin ongelma sen tulon muuttamisesta Belgian frangeiksi, jonka yrittäjä saa ulkomaan valuutassa,

on muutettava muutamia kohtia asetuksen (ETY) N:o 1408/71 liitteen VI "C. Saksa" jaksossa, jotta otettaisiin huomioon lukuisat muutokset Saksan sairausvakuutus- ja eläkevakuutuslainsäädännön muodossa ja sisällössä; huomioon olisi erityisesti otettava Saksan lainsäädännön erityispiirre, jossa eläkevuokauskauden tunnustaminen riippuu vain kyseisen henkilön asumisesta Saksassa; siirtotyöläisten turvaamiseksi olisi täsmennettävä tapaukset, joissa tämän edellytyksen on täyttyvä sellaisten työntekijöiden osalta, jotka kasvattavat lapsiaan toisessa jäsenvaltiossa,

tällä asetuksella sisällytetään asetukseen (ETY) N:o 1408/71 uusi 13 artiklan 2 kohdan f alakohta, jonka vuoksi jaksoa "G. Irlanti" ja jaksoa "L. Yhdistynyt kuningaskunta" asetuksen (ETY) N:o 1408/71 liitteessä VI on muutettava täsmentämään tämän uuden säännöksen soveltamista näiden kahden valtion osalta,

asetuksen (ETY) N:o 1408/71 liitteen VI jaksoa "I. Luxemburg" on muutettava niiden muutosten huomioon ottamiseksi, jotka on tehty Luxemburgin vanhuus-, työkyvyttömyys- ja jälkeenjääneiden eläkevakuutusta koskevaan lainsäädäntöön,

asetuksen (ETY) N:o 1408/71 liitteen VI jaksoa "J. Alankomaat" on muutettava vakuutusmaksujen keräämistä koskevien järjestelyjen muuttamisen vuoksi ja koska ikäraja on poistettu vakuutusmaksujen suorittamisvelvollisuudesta sosiaalivakuutukselle; saman jakson 1 kohdan b alakohta on myös muutettava selvyuden vuoksi,

asetuksen (ETY) N:o 1408/71 liitteen VI jaksoa "L. Yhdistynyt kuningaskunta" on muutettava Ison-Britannian äitiyspäivärahan poistamisen vuoksi uuden leskille annettavan kertosuoritteisen

etuuden vuoksi, koska on muutettu tapaa laskea ansiot, jotka antavat oikeuden 1 luokan kansallisen vakuutuksen vakuutusmaksuihin, ja koska on perustettu vaikeasti vammaisten avustus,

asetuksen (ETY) N:o 574/72 4 artiklan 10 kohdan a ja b alakohtaa olisi muutettava sen huomioon ottamiseksi, että asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 d artiklan aiemmasta 2 kohdasta on tullut 3 kohta asetuksen (ETY) N:o 3811/86⁽¹⁾ 1 artiklan perusteella, ja lisätä viittaus 8 artiklaan ja asetuksen (ETY) N:o 574/72 uuteen 10 b artiklaan, joka lisätään tällä asetuksella,

tällä asetuksella lisätään uusi 13 artiklan 2 kohdan f alakohta, jossa säädetään, että henkilöt, joihin jäsenvaltion lainsäädäntö lakkaa soveltumasta ilman, että toisen jäsenvaltion lainsäädäntö tulee sovellettavaksi heihin, ovat sen jäsenvaltion lainsäädännön alaisia, jonka alueella he asuvat, jonka vuoksi säännös siitä, milloin ja millä edellytyksin tämä lainsäädäntö lakkaa soveltumasta, on tarpeen,

on lisättävä asetuksen (ETY) N:o 574/72 107 artiklan 1 kohdan a alakohtaan viittaus asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 d artiklan 1 kohtaan, jotta määrättäisiin sovellettavasta muuttamiskursista vakuutusmaksuja kerättäessä tämän määräyksen mukaan, silloin kun on tarpeellista muuttaa kansalliselle valuutalle työntekijän tai yrittäjän toisen jäsenvaltion valuutasaa saamat ansiot,

asetuksen (ETY) N:o 574/72 liitteen 1 jaksoa "L. Yhdistynyt kuningaskunta" olisi muutettava Ison-Britannian terveys- ja sosiaaliturvaministeriön jakamisen vuoksi kahdeksi erilliseksi ministeriöksi,

asetuksen (ETY) N:o 574/72 liitettä 2 olisi muutettava, jotta otettaisiin huomioon organisaatiomuutokset Tanskassa Tanskan kansallisen sosiaaliturvatoimiston jakamisen yhteydessä, vastuun siirtyminen Gibraltarilla annetuista sairaanhoitopalveluista ja Ison-Britannian terveys- ja sosiaaliturvaministeriön jakaminen kahdeksi erilliseksi ministeriöksi,

asetuksen (ETY) N:o 574/72 liitettä 3 olisi muutettava, jotta otettaisiin huomioon Tanskan kansallisen sosiaaliturvatoimiston jakaminen, se seikka, että 1 päivänä tammikuuta 1991 alkaen Saksan tapaturmavakuutuksen toimitusalueella on yksin vastuu

⁽¹⁾ EYVL N:o L 355, 16.12.1986, s. 5

työtapaturma- ja ammattitautietuuksista Saksassa ja vastuun siirtäminen Gibraltarilla annetuista sairaanhoitopalveluista sekä Ison-Britannian terveys- ja sosiaaliturvaministeriön jakaminen kahdeksi erilliseksi ministeriöksi,

asetuksen (ETY) N:o 574/72 liitettä 4 on muutettava, jotta otettaisiin huomioon Belgian työtapaturmakassalle annettu uusi tehtävä toimia yhdyselimenä työtapaturma-asioissa, Tanskan kansallisen sosiaaliturvatoimiston jakaminen, Saksan sairausvakuutuksen yhdyselimen nimen muuttaminen ja Ison-Britannian terveys- ja sosiaaliturvaministeriön jakaminen kahdeksi erilliseksi ministeriöksi,

asetuksen (ETY) N:o 574/72 liitettä 5 on muutettava Alankomaiden ja Belgian välillä 7 päivänä helmikuuta 1964 perhe- ja äitiysavustuksista tehdyn sopimuksen muuttamisen vuoksi ja jotta otettaisiin huomioon tehdyt muutokset Saksan ja Luxemburgin 20 päivänä heinäkuuta 1978 tehtyyn sopimukseen, joka ei enää koske työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen sairaanhoitoetuksia,

asetuksen (ETY) N:o 574/72 liitteen 10 jaksoja, jotka koskevat Belgiaa, Ranskaa, Kreikkaa, Irlantia ja Yhdistynyttä kuningaskuntaa olisi muutettava, jotta ilmoitettaisiin asianomaisten viranomaisten nimeämät vakuutuslaitokset asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 c artiklan ja asetuksen (ETY) N:o 574/72 12 a artiklan 7 ja 8 kohdan soveltamiseksi näiden valtioiden osalta,

asetuksen (ETY) N:o 574/72 liitteen 10 jaksoa "B. Tanska" ja "C. Saksa" olisi muutettava, jotta otettaisiin huomioon Tanskan kansallisen sosiaaliturvatoimiston jakaminen ja tarve poistaa asetuksen (ETY) N:o 574/72 liitteen 10 jakson "C. Saksa" 2 kohdan c alakohdasta viittaus asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 c artiklan 1 kohtaan seurauksena muutoksista, jotka on tehty asetuksella (ETY) N:o 3811/86,

asetuksen (ETY) N:o 574/72 liitteen 10 jaksoa "C. Saksa" on muutettava, jotta otettaisiin huomioon, että 1 päivänä tammikuuta 1991 alkaen Saksan tapaturmavakuutuksen toimielimillä on yksin vastuu työtapaturma- ja ammattitautietuuksien osalta Saksassa ja se, että asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 d artiklan aiempi 2 kohdasta on tullut 3 kohta sekä muutos Saksan sairausvakuutuksen yhdyselimen nimen osalta,

asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 d artiklan aiemmasta 2 kohdasta on tullut uusi 3 kohta ja viittaukset tähän määräykseen on siksi korjattava asetuksen (ETY) N:o 574/72 liitteen

10 jaksossa "F. Kreikka" ja "I. Luxemburg",

asetuksen (ETY) N:o 574/72 liitteen 10 jaksoa "F. Kreikka" on muutettava, jotta otettaisiin huomioon toimivallan siirtäminen Kreikan sosiaaliturvavakuutuslaitosten välillä merimiesten osalta, ja

asetuksen (ETY) N:o 574/72 liitteen 10 jaksoa "J. Alankomaat" ja "L. Yhdistynyt kuningaskunta" on muutettava vastuumuutoksen vuoksi Alankomaiden sosiaalivakuutusneuvostossa ja Ison-Britannian terveys- ja sosiaaliturvaministeriön jakamisen vuoksi kahdeksi erilliseksi ministeriöksi,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Muutetaan asetusta (ETY) N:o 1408/71 seuraavasti:

1. Korvataan 12 artiklan 4 kohdan kolmannella rivillä sanat "57 artiklan 3 kohdan c kohdan" sanoilla "57 artiklan 5 kohdasta", 2 päivästä elokuuta 1989 alkaen.
2. Lisätään 13 artiklan 2 kohtaan seuraava alakohta:

"f) henkilö, johon jäsenvaltion lainsäädäntöä lakataan soveltamasta ilman, että toisen jäsenvaltion lainsäädäntö tulee sovellettavaksi häneen jonkin tämän kohdan edellä olevassa alakohdassa säädettyjen sääntöjen mukaisesti, kuuluu sen jäsenvaltion lainsäädännön piiriin, jonka alueella hän asuu, yksinomaan tämän lainsäädännön määräysten mukaisesti."

3. 17 artikla korvataan seuraavalla:

"17 artikla

Poikkeukset 13 - 16 artiklaan

Kaksi tai useampi jäsenvaltio, näiden valtioiden toimivaltaiset viranomaiset tai näiden viranomaisten nimeämät toimielimet voivat yhteisellä sopimuksella määrätä poikkeuksista 13 - 16 artiklan määräyksiin tiettyjen henkilöryhmien tai tiettyjen henkilöiden eduksi."

4. Seuraava artikla lisätään II osastoon:

"17 a artikla

Jäsenvaltion lainsäädännön mukaan eläkettä tai eläkkeitä kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan

saava henkilö, joka asuu toisen jäsenvaltion alueella, voi pyynnöstään tulla suljetuksi viimeksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännön piiristä edellyttäen, että hän ei kuulu tämän lainsäädännön piiriin ammatin harjoittamisen vuoksi."

5. Lisätään 39 artiklan 5 kohtaan seuraava alakohta:

"Jos tämän vakuutuslaitoksen soveltamassa lainsäädännössä edellytetään etuuksien laskemisen perustumista palkkaan tai palkkioon, vakuutuslaitoksen on otettava huomioon palkat tai palkkiot, jotka on saatu viimeisestä työskentelymaasta ja asuinmaasta soveltamansa lainsäädännön mukaisesti. Jos mitään palkkaa tai palkkiota ei ole saatu asuinmaasta, toimivaltainen vakuutuslaitos viittaa tarpeen mukaan ja sen lainsäädännön säännösten mukaisesti palkkoihin, jotka saatiin viimeisessä työskentelymaassa."

6. Lisätään 45 artiklaan seuraava kohta:

"8. Sen jäsenvaltion asianomainen viranomainen, jonka avulla asianomainen työntekijä asuu, ottaa huomioon työntekijän, johon 71 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohdan tai b kohdan ii alakohdan ensimmäistä virkettä sovelletaan, täyden työttömyyden kauden, tämän vakuutuslaitoksen soveltaman lainsäädännön mukaisesti, niin kuin tätä lainsäädäntöä olisi sovellettu häneen hänen viimeisen työskentelynsä aikana.

Jos täyden työttömyyden kausi kysymyksessä olevan henkilön asuinmaassa voidaan ottaa huomioon vain, jos vakuutusmaksukaudet ovat täyttyneet tässä maassa, tämä edellytys katsotaan täytetyksi, jos vakuutusmaksukaudet on täytetty toisessa jäsenvaltiossa."

7. Lisätään 47 artiklaan kohta seuraavasti:

"4. Jos jäsenvaltion toimivaltaisen vakuutuslaitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan vaaditaan, että palkka on otettava huomioon etuuksien laskemiseksi 45 artiklan 8 kohdan ensimmäistä ja toista alakohtaa sovellettaessa ja jos tässä jäsenvaltiossa vain täyden työttömyyden kausi etuuden kanssa 71 artiklan 1 kohdan a alakohdan i alakohdan tai 71 artiklan 1 kohdan b alakohdan ii alakohdan ensimmäisen virkkeen mukaisesti otetaan huomioon eläkkeiden laskemiseksi, tämän jäsenvaltion toimivaltainen vakuutuslaitos maksaa eläkkeen sen palkan perusteella, jota

se käytti työttömyysetuuden antamisen perusteena sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti."

8. Lisätään artikla 7 luvun 1 jaksoon seuraavasti:

"72 a artikla

Työntekijät, jotka ovat tulleet täysin työttömiksi

Työntekijä, joka on tullut täysin työttömäksi ja johon sovelletaan 71 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohdan tai b alakohdan ii alakohdan ensimmäistä virkettä, saa perheenjäseniään varten, jotka asuvat saman jäsenvaltion alueella kuin hän, perhe-etuuksia tämän valtion lainsäädännön mukaisesti, niin kuin hän olisi ollut tämän lainsäädännön alainen viimeisen työskentelynsä aikana, ottaen aiheellisella tavalla huomioon 72 artiklan määräykset. Näitä etuuksia annetaan asuinpaikan vakuutuslaitoksesta ja sen kustannuksella."

9. Lisätään 94 artiklaan kohta seuraavasti:

"10. Sellaisten henkilöiden oikeudet, joille on myönnetty eläke ennen 45 artiklan 8 kohdan voimaantuloa, voidaan tarkistaa heidän pyynnöstään, jollei 45 artiklan 8 kohdasta muuta johdu."

10. Korvataan liitteessä I olevan II osan jakson "L. Yhdistynyt kuningaskunta" b kohdassa ilmaisu "Group Practice Medical Scheme Ordinance 1973" ilmaisulla "Medical (Gibraltar Health Authority) Ordinance 1987", 1 päivästä huhtikuuta 1988 alkaen.

11. Liitteessä IV olevassa jaksossa "L. Yhdistynyt kuningaskunta" 29 päivästä marraskuuta 1984 alkaen:

i) korvataan a kohta seuraavasti:

"a) Iso-Britannia

Sosiaaliturvalain 1975 15 ja 36 jakso.

Sosiaaliturvaeläkelain 1975 14, 15 ja 16 jakso";

ii) korvataan b kohta seuraavasti:

"b) Pohjois-Irlanti

Sosiaaliturvaeläkelain (Pohjois-Irlanti) 1975 15 ja 36 jakso.

Sosiaaliturvalain (Pohjois-Irlanti) 1975 16 - 18 artikla."

12. Muutetaan liitettä VI seuraavasti:

"a) lisätään jaksoon "A. Belgia" seuraava:

- "8. Sovelletaessa asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 a artiklan 2, 3 ja 4 kohtaa 14 c artiklan a kohtaa ja 14 d artiklan viittevuoden liikeluotot, jotka ovat pohjana määrättäessä vakuutusmaksuja itsenäisten ammatinharjoittajien sosiaalijärjestelyn perusteella, lasketaan käyttäen apuna keskimääräistä vuosittaista kurssia sitä vuotta varten, jonka aikana tämä tulo saatiin.

Muuntokurssi on niiden vuosittaisten muuttamiskurssien keskimäärä, jotka julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* asetuksen (ETY) N:o 574/72 107 artiklan 5 kohdan mukaisesti";

b) Jaksossa "C. Saksa":

- i) poistetaan 6 kohta 1 päivästä tammikuuta 1989 alkaen;

- ii) korvataan 13 kohta 1 päivästä tammikuuta 1983 alkaen seuraavasti:

"13. Sovelletaessa Saksan lainsäädäntöä pakollisesta eläkeläisten sairausvakuutuksesta siten kuin määrätään sosiaalivakuutussäädöksen (Fünftes Buch Sozialgesetzbuch – SGB V) V osan 5 artiklan 1 kohdan 11 alakohdassa ja sairausvakuutuksen uudistuslain (Gesundheitsreformgesetz) 56 artiklassa, vakuutus- tai asumiskaudet, jotka ovat täyttyneet toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan aikana, jona kysymyksessä olevalla henkilöllä oli oikeus sairaanhoitoetuuksiin, otetaan huomioon tarpeellisessa määrin vakuutuskausina, jotka ovat täyttyneet Saksan lainsäädännön mukaan edellyttäen, että ne eivät ole päällekkäisiä tämän lainsäädännön mukaan täyttyneiden vakuutuskausien kanssa."

- iii) korvataan 14 kohta 1 päivästä tammikuuta 1989 alkaen seuraavasti:

"14. Rahaetuksien myöntämiseksi Saksan sosiaalivakuutussäädöksen V osan (SGB V) 47 artiklan 1 kohdan perusteella ja Saksan sosiaalivakuutuslain (Reichversicherungssordnung – RVO) 200 artiklan 2 kohdan ja 561 artiklan 1 kohdan perusteella Saksan vakuutuslaitokset määräävät nettokorvauksen, joka otetaan huomioon etuusia laskettaessa, niin kuin vakuutettu asui Saksan liittotasavallassa.;"

- iv) lisätään 1 päivästä tammikuuta 1989 alkaen seuraavat kohdat:

"17. Myönnettäessä etuusia läheistä huolenpitoa tarvitseville henkilöille saksalaisen sosiaalivakuutussäädöksen V osan (SGB V) 53 ja seuraavien artiklojen mukaan asuinpaikan vakuutuslaitos ottaa avun antamiseksi sairaanhoitoetuksien muodossa huomioon vakuutus-, työskentely- tai asumiskaudet, jotka ovat täyttyneet toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, niin kuin ne olisivat tämän vakuutuslaitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan täyttyneitä kausia.

18. Henkilöllä, joka saa eläkettä sekä Saksan lainsäädännön että toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, katsotaan asetuksen 27 artiklaa sovelletaessa olevan oikeus sairauden ja äitiyden perusteella annettaviin sairaanhoitoetuksiin, jos Saksan sosiaalivakuutussäädöksen (SGB V) V osan 8 artiklan 1 kohdan 4 alakohdan mukaan tämä henkilö on suljettu pois pakollisesta sairausvakuutuksesta (Krankenversicherung).;"

- v) lisätään 1 päivästä tammikuuta 1986 alkaen seuraava kohta:

"19. Vakuutuskausi lapsen hoitamista varten Saksan lainsäädännön mukaan on pätevä myös sellaisen kauden osalta, jonka aikana kysymyksessä oleva työntekijä hoiti lasta toisessa jäsenvaltiossa edellyttäen, että tämä henkilö ei voinut harjoittaa ammattitoimintaa

aitien suojelulain (Mutterschutzgesetz) 6 artiklan 1 kohdan perusteella tai otti vanhempainlomaa liittovaltion lastenhoitoavustuslain (Bundeserziehungsgeldgesetz) 15 artiklan mukaan, eikä työskennellyt missään vähäisemmässä (geringfügig) työssä SGB IV:n 8 artiklan mukaisesti.”;

c) lisätään jaksoon "G. Irlanti" seuraava kohta:

"10. Vakuutuskautta, joka on täyttynyt Irlannin lainsäädännön mukaan asetuksen 13 artiklan 2 kohdan f alakohdan mukaisesti:

- i) ei saa ottaa huomioon tämän säännöksen mukaisesti Irlannin lainsäädännön mukaan täytettyinä vakuutuskautena sovellettaessa asetuksen III osastoa;
- ii) eikä tee Irlantia asianomaiseksi valtioksi asetuksen 18 artiklan, 38 artiklan tai 39 artiklan 1 kohdan mukaan myönnettävien etuuksien osalta.”;

d) jaksossa "I. Luxemburg”:

i) korvataan 1 kohta 1 päivästä tammikuuta 1988 alkaen seuraavasti:

"1. Riippumatta asetuksen 94 artiklan 2 kohdassa säädetyistä, vakuutuskaudet tai sellaisina pidettävät kaudet, jotka on täytetty Luxemburgin työkyvyttömyys-, vanhuus- tai kuolemantapauksen eläkevakuutuksen mukaan joko ennen 1 päivänä tammikuuta 1946 tai ennen aiempaa päivämäärää, josta on määrätty kahdenvälisessä sopimuksessa, otetaan huomioon sovellettaessa tätä lainsäädäntöä vain, jos kysymyksessä oleva henkilö osoittaa, että hän on täyttänyt kuuden kuukauden vakuutuksen Luxemburgin järjestelmässä kysymyksessä olevan päivämäärän jälkeen. Jos useampia kahdenvälisiä sopimuksia sovelletaan, vakuutuskaudet tai sellaisina pidettävät kaudet otetaan huomioon aikaisintaan näistä päivämääristä alkaen.”;

ii) lisätään 1 päivästä tammikuuta 1988 alkaen seuraava kohta:

"4. Sellaisen vakuutuskauden huomioon ottamiseksi, josta säädetään sosiaalivakuutus-säädöksen (Code des Assurances Sociales) 171 artiklan 7 kohdassa, Luxemburgin vakuutuslaitos tunnustaa vakuutuskaudet, jotka kysymyksessä olevan henkilön osalta ovat täyttyneet muiden jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan, niin kuin ne olisivat sen soveltaman lainsäädännön mukaan täyttyneitä kausia. Tämän säännöksen soveltaminen edellyttää, että kysymyksessä olevan henkilön osalta vakuutuskausia on viimeksi täyttynyt Luxemburgin lainsäädännön mukaan.”;

e) jaksossa "J. Alankomaat”:

i) poistetaan 1 kohdan b alakohdasta sanat "aikana, jona edellä mainittua artiklaa sovelletaan häneen” 1 päivästä marraskuuta 1989 alkaen.

ii) lisätään 2 kohtaan alakohta 1 päivästä tammikuuta 1990 alkaen seuraavasti:

"i) sovellettaessa asetuksen 46 artiklan 2 kohtaa vain sellaiset vakuutuskaudet, jotka ovat Alankomaiden yleisen vanhuusvakuutuslain (AOW) mukaan täyttyneet sen jälkeen kun asianomainen täytti 15 vuotta, otetaan huomioon vakuutuskausina.”

iii) korvataan 3 kohdan a alakohta 1 päivästä tammikuuta 1990 alkaen seuraavasti:

"a) i) sovellettaessa asetuksen 46 artiklan 2 kohtaa vain sellaiset vakuutuskaudet, jotka ovat Alankomaiden yleisen leskien ja orpojen vakuutuslain (AWW) mukaan täyttyneet sen jälkeen kun asianomainen henkilö täytti 15 vuotta, otetaan huomioon vakuutuskausina.”

- ii) asetuksen 46 artiklan 2 kappaleen määräyksiä sovellettaessa Alankomaiden yleistä leskien ja orpojen vakuutusta koskevan lainsäädännön mukaisina vakuutuskausina pidetään myös sellaisia ennen 1 päivää lokakuuta 1959 olleita kausia, jonka aikana työntekijä tai yrittäjä asui Alankomaiden alueella täytettyään 15 vuotta tai jonka aikana hän asuessaan muun jäsenvaltion alueella, oli Alankomaissa sellaisen työnantajan työntekijänä, jonka kotipaikka oli tässä maassa.”;

f) jaksossa "L. Yhdistynyt kuningaskunta”:

- i) lisätään 3 kohdan b alakohtaan sanojen "jos asetuksen II osaston perusteella" jälkeen seuraava: "lukuun ottamatta 13 artiklan 2 kohdan f alakohta”;

- ii) korvataan 4 kohta 1 päivästä huhtikuuta 1988 alkaen seuraavasti:

"4. Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan myönnettyä leskeneläkettä käsitellään asetuksen 3 luvun mukaan jälkeensijainneen eläkkeenä.”;

- iii) lisätään 5 kohtaan sanojen "asetuksen II osaston mukaan" jälkeen sanat: "lukuun ottamatta 13 artiklan 2 kohdan f alakohtaa”.

- iv) korvataan 13 kohdan 1 alakohta seuraavasti:

"13.1. Ansiotekijän laskemiseksi, määrittäessä oikeudesta etuuksiin Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan, jollei 15 kohdasta muuta johdu, jokainen viikko, jonka aikana työntekijä tai yrittäjä on kuulunut muun jäsenvaltion lainsäädännön piiriin ja joka alkoi asianmukaisena tuloverotusvuonna Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan, otetaan huomioon seuraavalla tavalla:

- a) kaudet 6 päivän huhtikuuta 1975 ja 5 päivän huhtikuuta 1987 välisenä aikana:

- i) jokaista työntekijänä täyttynyttä vakuutus-, työskentely- tai asumisviikkoa kohden kysymyksessä olevan henkilön katsotaan maksaneen vakuutusmaksuja ansiotyöntekijänä viikottaisista ansioista, jotka ovat määrältään 2/3 tämän viikon ylemmästä ansiorajasta.

- ii) jokaista yrittäjänä täyttynyttä vakuutus-, yrittäjä- tai asumisviikkoa kohden kysymyksessä olevan henkilön katsotaan maksaneen 2 luokan vakuutusmaksuja yrittäjänä.

- b) kaudet 6 päivästä huhtikuuta 1987 alkaen:

- i) jokaista vakuutus-, työskentely- tai asumisviikkoa kohden kysymyksessä olevan henkilön katsotaan saaneen ja maksaneen vakuutusmaksuja ansiotyöntekijänä viikottaisista ansioista, jotka ovat määrältään 2/3 tämän viikon ylemmästä ansiorajasta.

- ii) jokaista vakuutus-, yrittäjä- tai asumisviikkoa varten yrittäjänä kysymyksessä olevan henkilön katsotaan maksaneen 2 luokan vakuutusmaksuja yrittäjänä.

- c) jokaista täyttä viikkoa kohden, jonka aikana hänen osaltaan vakuutus-, työskentely- tai asumiskautena pidettävä kausi on täyttynyt, kysymyksessä olevalla henkilöllä katsotaan olevan hänelle laskettuja vakuutusmaksuja tai ansioita tapauksesta riippuen, mutta vain vaadittavaan määrään tuomaan hänen kokonaisansiotekijänsä tätä vuotta varten tasolle, jota edellytetään tänä verovuonna hyväksilaskettavaa vuotta varten Yhdistyneen kuningaskunnan vakuutusmaksujen tai ansioiden hyväksilukemista koskevan lainsäädännön mukaan.”

v) korvataan 13 kohdan 2 kohdan a alakohta seuraavasti:

"a) jos jonakin tuloverotusvuonna, joka alkaa 6 päivänä huhtikuuta 1975 tai sen jälkeen, työntekijän vakuutus-, työskentely- tai asumiskausia on täyttynyt yksinomaan muussa jäsenvaltiossa kuin Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja 1 kohdan a alakohdan i alakohdan tai 1 kohdan b alakohdan i alakohdan soveltamisesta seuraa, että tänä vuonna hyväksi luettavan vuoden saamiseksi Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan sovellettaessa asetuksen 46 artiklan 2 kohdan a alakohtaa hänen katsotaan olleen vakuutettuna 52 viikkoa tuon vuoden aikana toisessa jäsenvaltiossa;"

vi) lisätään seuraavat kohdat:

"17. Kun kysymys on oikeudesta vakavasti vammaisen avustukseen, työntekijää tai yrittäjää, joka on tai on ollut Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön alainen asetuksen II osaston mukaisesti, lukuun ottamatta 13 artiklan 2 kohdan f alakohtaa:

- a) käsitellään koko ajan, jonka aikana hän palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana oli Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön alainen oleskellessaan tai asuessaan toisessa jäsenvaltiossa, niin kuin hän olisi oleskellut tai asunut Yhdistyneessä kuningaskunnassa;
- b) hänellä on oikeus saada palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana toisen jäsenvaltion alueella täyttyneitä vakuutuskausia käsitellyksi tämän lainsäädännön mukaisina Yhdistyneessä kuningaskunnassa olemisen tai asumisen kausina.

18. Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön alaisena olemisen kautta ei asetuksen 13 artiklan 2 kohdan f alakohdan mukaisesti:

- i) oteta huomioon tämän määräyksen mukaisesti Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön piiriin kuulumisen kautena asetuksen III osastoa sovellettaessa, eikä
- ii) tee Yhdistyneestä kuningaskunnasta toimivaltaista valtiota myönnettäessä etuusia, joita tarkoitetaan asetuksen 18 artiklassa, 38 artiklassa tai 39 artiklan 1 kohdassa.

19. Jollei yksittäisten jäsenvaltioiden välillä tehdyistä sopimuksista muuta johdu, lakkaa Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntö olemasta asetuksen 13 artiklan 2 kohdan f alakohdan ja toimeenpanoasetuksen 10 a artiklan mukaan kolmannen päivän jälkeen sovellettavissa henkilöön, joka aiemmin oli Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön alainen palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana:

- a) päivästä, jolloin 13 artiklan 2 kohdan f alakohdassa tarkoitettu asuminen siirtyi toiseen jäsenvaltioon;
- b) sellaisen pysyvän tai tilapäisen työskentely- tai itsenäisen ammatinharjoittamisen lakkaamisen päivästä, jonka aikana tämä henkilö oli Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön alainen;
- c) kaikkien niiden kausien viimeisestä päivästä, jolta saatiin Yhdistyneen kuningaskunnan sairaus- tai äitiysetuutta (mukaan lukien sairaanhoitoetuedet, joissa Yhdistynyt kuningaskunta on toimivaltainen valtio) tai työttömyysetuutta, joka:
 - i) alkoi ennen muuttamispäivää toiseen jäsenvaltioon tai, jos myöhemmin,
 - ii) välittömästi seuraten työskentelyä tai yrittäjätoimintaa toisessa jäsenvaltiossa sinä aikana, kun henkilö oli Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön alainen.

20. Se seikka, että henkilö on tullut toisen jäsenvaltion lainsäädännön alaiseksi asetuksen 13 artiklan 2 kohdan f alakohdan mukaan, toimeenpanoasetuksen 10 a artiklan ja edellä olevan 19 kohdan mukaisesti, ei estä:
- a) että Yhdistynyt kuningaskunta soveltaa toimivaltaisena valtiona häneen säännöksiä, jotka koskevat palkattuja työntekijöitä tai itsenäisiä ammatinharjoittajia asetuksen III osaston 1 luvun ja 2 luvun 1 jakson tai 40 artiklan 2 kohdan mukaan, jos hän jää palkatuksi työntekijäksi tai itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ja oli viimeksi sellaisena vakuutettu Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan;
 - b) että häntä käsitellään palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana asetuksen III osaston 7 ja 8 luvun mukaan tai toimeenpanoasetuksen 10 tai 10 a artiklan mukaan edellyttäen, että Yhdistyneen kuningaskunnan etuutta III osaston 1 luvun mukaan maksetaan hänelle a kohdan mukaisesti."

2 artikla

Muutetaan asetusta (ETY) N:o 574/72 seuraavasti:

1. 4 artiklan 10 kohdassa:

- i) korvataan a kohdan alla sanat "14 d artiklan 2 kohta" sanoilla "14 d artiklan 3 kohta" ja lisätään sanan "asetus" jälkeen sanat "14 c artikla".
- ii) lisätään b kohdassa sanojen "6 artiklan 1 kohta" jälkeen sanat "8 artikla, 10 b artikla".

2. Lisätään III osastoon artikla seuraavasti:

"10 b artikla

Asetuksen 13 artiklan 2 kohdan f alakohtaa sovellettaessa noudatettavat säännöt

Päivämäärä ja edellytykset sille, että jäsenvaltion lainsäädäntöä lakataan soveltamasta asetuksen 13 artiklan 2 kohdan f alakohdassa tarkoitettuun henkilöön, määräytyvät tämän lainsäädännön mukaisesti. Sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämä vakuutuslaitos, jonka lainsäädäntö tulee sovellettavaksi tähän henkilöön, kääntyy ensiksi mainitun jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimittämän vakuutuslaitoksen puoleen pyytäen täsmentämään tämän päivän."

3. Lisätään 107 artiklan 1 kohdan a kohdassa sanojen "12 artiklan 2, 3 ja 4 kohta" jälkeen sanat "14 d artiklan 1 kohta".

4. Liitteessä 1 olevassa jaksossa "L. Yhdistynyt kuningaskunta":

- i) korvataan 1 kohta seuraavasti 25 päivästä heinäkuuta 1988 alkaen:

"1. Secretary of State for Social Security (sosiaaliturvaministeri), Lontoo".

- ii) lisätään 25 päivästä heinäkuuta 1988 alkaen kohta seuraavasti:

"2. Secretary of State for Health (terveysministeri), Lontoo".

- iii) korvataan 6 kohta 1 päivästä huhtikuuta 1988 alkaen seuraavasti:

"6. Director of the Gibraltar Health Authority (Gibraltarin terveysviranomaisen johto)".

5. Muutetaan liitettä 2 seuraavasti:

a) jaksossa "B. Tanska" 1 päivästä heinäkuuta 1989 alkaen:

- i) korvataan 2 kohdan a alakohdassa sanat "Sikringsstyrelsen (kansallinen sosiaaliturvatoimisto)" sanoilla "Socialministeriet (sosiaaliministeriö)";
- ii) korvataan 3 kohdan a alakohdassa sanat "Sikringsstyrelsen (kansallinen sosiaaliturvatoimisto)" sanoilla "Socialministeriet (sosiaaliministeriö)";
- iii) korvataan 4 kohdan a alakohdassa sanat "Sikringsstyrelsen (kansallinen sosiaaliturvatoimisto)" sanoilla "Arbejdsskadestyrelsen (kansallinen työtaturma- ja ammattitautitoimisto)";

b) jaksossa "L. Yhdistynyt kuningaskunta":

- i) korvataan 1 kohdassa Gibraltarista koskeva merkintä seuraavasti: "Gibraltarin terveysturvatoimisto" 1 päivästä huhtikuuta 1988 alkaen;
- ii) poistetaan 2 kohdan Isoa-Britanniaa koskevassa merkinnässä sanat "Terveys- ja ..." 25 päivästä heinäkuuta 1988.

6. Muutetaan liitettä 3 seuraavasti:

a) jaksossa "B. Tanska" 1 päivästä heinäkuuta 1989 alkaen:

I osassa – *Asuinpaikan vakuutuslaitokset*:

- i) korvataan b kohdassa ja c kohdan i alakohdassa sanat "Sikringsstyrelsen (kansallinen sosiaaliturvatoimisto)" sanoilla "Socialministeriet (sosiaaliministeriö)";
- ii) korvataan d kohdan i alakohdassa sanat "Sikringsstyrelsen (kansallinen sosiaaliturvatoimisto)" sanoilla "Arbejdsskadestyrelsen (kansallinen työtaturma- ja ammattitautitoimisto)".
- iii) korvataan e kohdassa sanat "Sikringsstyrelsen (kansallinen sosiaaliturvatoimisto)" sanoilla "Socialministeriet (sosiaaliministeriö)".

II osassa – *Oleskelupaikan vakuutuslaitokset*, korvataan b kohdan i alakohdassa sanat "Sikringsstyrelsen (kansallinen sosiaaliturvatoimisto)" sanoilla "Arbejdskadestyrelsen (kansallinen työtaturma ja ammattitautitoimisto)".

b) korvataan jaksossa "C. Saksa" 2 kohta 1 päivästä tammikuuta 1991 alkaen seuraavasti:

"2. Tapaturmavakuutus:

Kaikissa tapauksissa Hauptverband der gewerblichen Berufsgenossenschaften (teollisuuden ammattilisten ja kaupallisten yhdistysten liitto), St. Augustin."

c) jaksossa "L. Yhdistynyt kuningaskunta":

- i) korvataan 1 kohdassa alku Gibraltarista koskeva merkintä 1 päivästä huhtikuuta 1988 alkaen seuraavasti: "Gibraltar: Gibraltarin terveysturvatoimisto";
- ii) poistetaan 2 kohdassa Isoa-Britanniaa koskevassa merkinnässä sanat "Terveys- ja" 25 päivästä heinäkuuta 1988 alkaen.
- iii) poistetaan 3 kohdassa Isoa-Britanniaa koskevassa merkinnässä sanat "Terveys- ja..." 25 päivästä heinäkuuta 1988 alkaen.

7. Muutetaan liitettä 4 seuraavasti:
- a) korvataan jaksossa "A. Belgia" 4 kohta 1 päivästä tammikuuta 1988 alkaen seuraavasti:
- "4. Työtapaturmat ja ammattitaudit:
- a) Työtapaturmat:
fonds des accidents du travail (työtapaturmakassa), Bryssel
- b) Ammattitaudit:
ministère de la prévoyance sociale (sosiaalihuoltoministeriö), Bryssel;
- b) jaksossa "B. Tanska" 1 päivästä heinäkuuta 1989 alkaen:
- i) korvataan 1, 2, 3, 5, 6 ja 7 kohdassa sanat "Sikringsstyrelsen (kansallinen sosiaaliturvatoimisto)" sanoilla "Socialministeriet (sosiaaliministeriö)";
- ii) korvataan 4 kohdassa sanat "Sikringsstyrelsen (kansallinen sosiaaliturvatoimisto)" sanoilla "Arbejdsskadsstyrelsen (kansallinen työtapaturma ja ammattitautitoimisto)";
- c) korvataan jaksossa "C. Saksa" 1 kohta "Bundesverband der Ortskrankenkassen (kansallinen paikallisten sairauskassojen liitto)" "AOK-Bunderversband (kansallinen paikallisten sairauskassojen liitto)" 1 päivästä tammikuuta 1991 alkaen;
- d) poistetaan jaksossa "L. Yhdistynyt kuningaskunta" Isoa-Britanniaa koskevassa merkinnässä sanat "Terveys- ja..." 25 päivästä heinäkuuta 1988 alkaen.
8. Muutetaan liitettä 5 seuraavasti:
- a) poistetaan jaksossa "9. Belgia - Alankomaat", a kohdan ensimmäisellä rivillä viittaus 6 artiklaan 1 päivästä huhtikuuta 1985 alkaen;
- b) poistetaan jaksossa "27. Saksa - Luxemburg", e kohta 1 päivästä tammikuuta 1983 alkaen.
9. Korvataan liitteessä 6 jakso "F. Kreikka" seuraavasti:
- "F. Kreikka
- Työntekijöiden ja yrittäjien eläkevakuutus (sairaus, vanhuus ja kuolemantapaus):
Suora maksu".
10. Muutetaan liitettä 10 seuraavasti:
- a) lisätään jaksossa "A. Belgia" merkintä seuraavasti:
- "3.a Sovellettaessa asetuksen 14 c artiklaa ja toimeenpanoasetuksen 12 a artiklaa:
Työntekijät:
office national de sécurité sociale (kansallinen sosiaaliturvatoimisto), Bryssel
Yrittäjät:
institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (yrittäjien kansallinen sosiaaliturvalaitos), Bryssel";
- b) jaksossa "B. Tanska" 1 päivästä heinäkuuta 1989 alkaen:
- i) korvataan 1,2,3, 6 ja 7 kohdassa sanat "Sikringsstyrelsen (kansallinen sosiaaliturvatoimisto)" sanoilla "Socialministeriet (sosiaaliministeriö)";

ii) korvataan 7 kohta seuraavasti:

"7. Sovellettaessa toimeenpanoasetuksen 110 artiklaa:

- a) etuudet asetuksen III osaston 1–3 ja 5, 7 ja 8 luvun perusteella:
Socialministeriet (sosiaaliministeriö), København;
- b) etuudet asetuksen III osaston 4 luvun perusteella:
Arbejdsskadestyrelsen (kansallinen työtaturma- ja ammattitautitoimisto), København;
- c) etuudet asetuksen III osaston 6 luvun perusteella:
Direktoratet for Arbejdsskadehelseforsikringen (työttömyysvakuustoitimisto), København;"

c) jaksossa "C. Saksa":

i) poistetaan 2 kohdan c alakohdan ensimmäisessä lauseessa viittaus "(1)" sanojen "14 c artikla" jälkeen 1 päivästä tammikuuta 1987 alkaen;

ii) korvataan 2 kohdan c alakohdan ii alakohta 1 päivästä tammikuuta 1989 alkaen seuraavasti:

"ii) Henkilöt, joita ei ole vakuutettu sairausvakuutuksessa:

toimihenkilöitä varten: Bundesversicherungsanstalt für Angestellte (Liittovaltion toimihenkilöiden vakuustoitimisto), Berlin;

työntekijöitä varten: työntekijöiden asianomainen eläkevakuutuksen vakuutuslaitos."

iii) korvataan 3 kohdassa sanat "Bundesverband der Ortskrankenkassen (kansallinen paikallisten sairauskassojen liitto)" "AOK-Bundesverband (kansallinen paikallisten sairauskassojen liitto)" 1 päivästä tammikuuta 1991 alkaen;

iv) korvataan 8 kohta 1 päivästä tammikuuta 1991 alkaen seuraavasti:

"8. Sovellettaessa:

- a) asetuksen 36 artiklaa ja toimeenpanoasetuksen 102 artiklan 2 kohtaa:
AOK – Bundesverband (kansallinen paikallisten sairauskassojen liitto), Bonn 2;
- b) asetuksen 63 artiklaa ja toimeenpanoasetuksen 102 artiklan 2 kohtaa:
Hauptverband der gewerblichen Berufsgenossenschaften (ammattillisten ja kaupallisten yhdistysten liitto), St. Augustin;
- c) asetuksen 75 artiklaa ja toimeenpanoasetuksen 102 artikla 2 kohtaa:
Bundesanstalt für Arbeit (Liittovaltion työvoimatoimisto), Nürnberg";

v) korvataan 9 kohdan a alakohdassa sanat "Bundesverband der Ortskrankenkassen (kansallinen paikallisten sairauskassojen liitto)" sanoilla "AOK – Bundesverband (kansallinen paikallisten sairauskassojen liitto)" 1 päivästä tammikuuta 1991 alkaen;

vi) korvataan 9 kohdan b alakohta 1 päivästä tammikuuta 1991 alkaen seuraavasti:

"b) työntekijöille väärin perustein annettujen sairaanhoitoetuuksien palauttaminen esittämällä toimeenpanoasetuksen 62 artiklan 2 kohdan mukainen todistettu selvitys:

Hauptverband der gewerblichen Berufsgenossenschaften (ammattillisten ja kaupallisten yhdistysten liitto), St. Augustin".

vii) korvataan 10 kohdassa sanat "Sovellettaessa asetuksen 14 d artiklan 2 kohtaa" sanoilla "Sovellettaessa asetuksen 14 d artiklan 3 kohtaa" 1 päivästä tammikuuta 1987 alkaen;

- d) lisätään jaksossa "E. Ranska" seuraava merkintä seuraavasti:
- "4.a Sovellettaessa asetuksen 14 c artiklaa ja toimeenpanoasetuksen 12 a artiklan 7 ja 8 kohtaa:
- a) toimeenpanoasetuksen 12 a artiklan 7 kohta:
- i) työskentely Ranskassa ja muuna kuin maatalouden itsenäisenä ammatinharjoittajana toisessa jäsenvaltiossa:
caisse mutuelle régionale (alueellinen keskinäinen etuuskassa);
- ii) työskentely Ranskassa ja maatalouden itsenäisenä ammatinharjoittajana toisessa jäsenvaltiossa:
caisse de mutualité sociale agricole (maatalouden sosiaalivakuutuksen keskinäinen etuuskassa);
- b) toimeenpanoasetuksen 12 a artiklan 8 kohta:
- i) muuna kuin maatalouden itsenäisenä ammatinharjoittajana Ranskassa:
caisse mutuelle régionale (alueellinen keskinäinen etuuskassa)
- ii) maatalouden itsenäisenä ammatinharjoittajana Ranskassa:
caisse de mutualité sociale agricole (maatalouden sosiaalivakuutuksen keskinäinen etuuskassa);
- c) muun kuin maatalouden itsenäisen ammatinharjoittajan tapauksessa Ranskassa ja työskenneltäessä Luxemburgissa lomake E 101 on annettava asianomaiselle henkilölle, joka jättää sen alueelliseen keskinäiseen etuuskassaan";
- e) jaksossa "F. Kreikka":
- i) lisätään merkintä seuraavasti:
- "4. a Sovellettaessa asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 a artiklaa ja asetuksen (ETY) N:o 574/72 12 a artiklaa:
- a) yleisesti:
Ιδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ), Αθήνα (sosiaalivakuutuslaitos, Ateena);
- b) merimiesten osalta:
Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (ΝΑΤ), Πειραιάς (merimiesten eläkekassa, Piraeus)";
- ii) korvataan 5 kohdassa sanat "Sovellettaessa 14 d artiklan 2 kohtaa" sanoilla "Sovellettaessa 14 d artiklan 3 kohtaa" 1 päivästä tammikuuta 1987 alkaen.
- iii) muutetaan 9 kohtaa seuraavasti:
- korvataan ensimmäinen virke seuraavasti:
"Sovellettaessa toimeenpanoasetuksen 102 artiklan 2 kohtaa";
- korvataan b alakohta seuraavasti:
etuudet merimiehiä varten:
Οίκος Ναυτου, Πειραιάς
(merimiesten koti, Piraeus)";
- iv) lisätään merkintä seuraavasti:
- "9 a. Sovellettaessa toimeenpanoasetuksen 110 artiklaa:
- a) Perheavustukset, työttömyys:
Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), Αθήνα (työntekijöiden työvoimatoimisto, Ateena);
- b) Etuudet merimiehiä varten:
Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (ΝΑΤ), Πειραιάς (merimiesten eläke, Piraeus);
- c) Muut etuudet:
Ιδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ), Αθήνα (sosiaalivakuutuslaitos, Ateena)";

- f) lisätään 1 kohdan alkuun jaksossa "G. Irlanti" sanat "Sovellettaessa asetuksen 14 artiklan c kohtaa";
- g) korvataan jaksossa "I. Luxemburg" 1 kohdassa sanat "Sovellettaessa 14 d artiklan 2 kohtaa" sanoilla "Sovellettaessa 14 d artiklan 3 kohtaa" 1 päivästä tammikuuta 1990 alkaen;
- h) lisätään jaksossa "J. Alankomaat" 1 kohdan alkuun sanat "Sovellettaessa asetuksen 17 artiklaa" 1 päivästä huhtikuuta 1990 alkaen;
- i) jaksossa "L. Yhdistynyt kuningaskunta":
- i) korvataan 1 kohta seuraavasti:
- "1. Sovellettaessa asetuksen 14 c artiklaa, 14 d artiklan 3 kohtaa, 17, 36 ja 63 artiklaa sekä toimeenpanoasetuksen 6 artiklan 1 kohtaa, 8 artiklaa, 11 artiklan 1 kohtaa, 11 a artiklan 1 kohtaa, 12 a artiklaa, 13 artiklan 2 ja 3 kohtaa, 14 artiklan 1, 2 ja 3 kohtaa, 38 artiklan 1 kohtaa, 70 artiklan 1 kohtaa, 80 artiklan 2 kohtaa, 81 artiklaa, 82 artiklan 2 kohtaa, 91 artiklan 2 kohtaa, 102 artiklan 2 kohtaa, 109 artiklaa, 110 artiklaa ja 113 artiklan 2 kohtaa:

Iso-Britannia:

Department of Social Security (Overseas Branch) (terveys- ja sosiaaliturvaministeriö, ulkomaanosasto) Newcastle upon Tyne NE 98 1YX;

Pohjois-Irlanti (lukuun ottamatta asetuksen 36 ja 63 artikla ja toimeenpanoasetuksen 102 artiklan 2 kohta ja 113 artiklan 2 kohta, joiden osalta katso Iso-Britannia):

Department of Health and Social Services (Overseas Branch) (terveyden ja sosiaalipalvelujen ministeriö, ulkomaanosasto), Belfast BT1 5DP";

- ii) korvataan 2 kohta seuraavasti:

"2. Sovellettaessa toimeenpanoasetuksen 85 artiklan 2 kohtaa, 86 artiklan 2 kohtaa ja 89 artiklan 1 kohtaa:

Iso-Britannia:

Department of Social Security, Child Benefit Centre (terveys- ja sosiaaliturvaministeriö, lapsilisäkeskus), Newcastle upon Tyne NE88 1AA;

Pohjois-Irlanti:

Department of Health and Social Services (Overseas Branch) (terveyden ja sosiaalipalvelujen ministeriö, ulkomaanosasto), Belfast BT1 5DP".

3 artikla

Tämä asetus tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Luxemburgissa 25 päivänä kesäkuuta 1991.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J.-C. JUNCKER

1992 vp — HE 95

Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvien sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä

NIDE IX

Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen liitteet IX ja XII

Liite IX Rahoituspalvelut

Liite XII Pääomien vapaa liikkuvuus

LIITE IX

RAHOITUSPALVELUT

Luettelo, josta määrätään 36 artiklan 2 kohdassa

	Sivu	
JOHDANTO	3	(384 L 0005)
ALAKOHTAINEN MUKAUTUS	3	(390 L 0232)
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3	391 D 0323
I VAKUUTUS	3	384 L 0005
i) Muu vakuutus kuin henkivakuutus	3	(390 L 0232)
ii) Moottoriajoneuvovakuutus	6	390 L 0232
iii) Henkivakuutus	6	iii) Henkivakuutus
iv) Muuta	8	379 L 0267
II PANKIT JA MUUT LUOTTOLAITOKSET	8	(390 L 0619)
i) Sijoittautumista ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevan lainsäädännön yhteensovittaminen	8	390 L 0619
ii) Vakavaraisuusvaatimukset ja -säännökset	10	iv) Muuta
iii) Valvonta ja tilinpäätökset	10	377 L 0092
III PÖRSSI JA ARVOPAPERIT	11	II PANKIT JA MUUT LUOTTOLAITOKSET
i) Pörssilistalle ottaminen ja liiketoimet	11	i) Sijoittautumista ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevan lainsäädännön yhteensovittaminen
ii) Arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset (yhteissijoitusyritykset)	12	373 L 0183
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	12	377 L 0780
		386 L 0524
		(389 L 0646)
		389 L 0646
		ii) Vakavaraisuusvaatimukset ja -säännökset
		389 L 0299
		389 L 0647
		391 L 0031
		iii) Valvonta ja tilinpäätökset
		383 L 0350
		386 L 0635
		389 L 0117
		391 L 0308
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN		III PÖRSSI JA ARVOPAPERIT
I VAKUUTUS		i) Pörssilistalle ottaminen ja liiketoimet
i) Muu vakuutus kuin henkivakuutus		379 L 0279
364 L 0225		(388 L 0627)
373 L 0239		380 L 0390
376 L 0580		387 L 0345
(384 L 0641)		390 L 0211
387 L 0343		382 L 0121
(387 L 0344)		388 L 0627
(388 L 0357)		389 L 0298
(390 L 0618)		389 L 0592
373 L 0240		ii) Arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset (yhteissijoitusyritykset)
378 L 0473		385 L 0611
384 L 0641		388 L 0220
387 L 0344		
388 L 0357		
390 L 0618		
ii) Moottoriajoneuvovakuutus		
372 L 0166		
372 L 0430		

LIITE IX

RAHOITUSPALVELUT

Luettelo, josta määrätään 36 artiklan 2 kohdassa

JOHDANTO

Jos säädöksissä, joihin tässä liitteessä viitataan, on yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisia käsitteitä tai jos niissä viitataan yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisiin menettelyihin, kuten

- johdanto-osat,
- ne, joille yhteisön säädökset on osoitettu,
- viittaukset EY:n alueisiin tai kieliin,
- viittaukset EY:n jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, EY:n jäsenvaltioiden julkisiin yksiköihin, yrityksiin tai yksilöihin suhteessa toisiinsa sekä

— viittaukset tietojenanto- ja ilmoitusmenettelyihin,

noudatetaan, mitä laaja-alaisista mukautuksista tehdyssä pöytäkirjassa I määrätään, jollei tässä liitteessä toisin määrätä.

ALAKOHTAINEN MUKAUTUS

Tätä sopimusta sovellettaessa EY:n jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten väliseen tietojenvaihtoon, josta säädetään tässä liitteessä mainituissa säädöksissä, noudatetaan, mitä pöytäkirjassa I olevassa 7 kohdassa määrätään.

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

I VAKUUTUS

i) *Muu vakuutus kuin henkivakuutus*

1. **364 L 0225:** Neuvoston direktiivi 64/225/ETY, annettu 25 päivänä helmikuuta 1964, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamisesta jälleenvakuutuksen ja edelleenvakuutuksen osalta (EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 878/64)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Direktiivin 3 artiklaa ei sovelleta.

2. **373 L 0239:** Ensimmäinen neuvoston direktiivi 73/239/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1973, muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 228, 16.8.1973, s. 3), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **376 L 0580:** neuvoston direktiivi 76/580/ETY, annettu 29 päivänä kesäkuuta 1976 (EYVL N:o L 189, 13.7.1976, s. 13)

— **384 L 0641:** neuvoston direktiivi 84/641/ETY, annettu 10 päivänä joulukuuta 1984, muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun ensimmäisen direktiivin (73/239/ETY) muuttamisesta erityisesti matkailijoille annetun avun osalta (EYVL N:o L 339, 27.12.1984, s. 21)

— **387 L 0343:** neuvoston direktiivi 87/343/ETY, annettu 22 päivänä kesäkuuta 1987, ensimmäisen direktiivin 73/239/ETY muuttamisesta luotto- ja takausvakuutuksen osalta (EYVL N:o L 185, 4.7.1987, s. 72)

— **387 L 0344:** neuvoston direktiivi 87/344/ETY, annettu 22 päivänä kesäkuuta 1987, oikeusturvavakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 185, 4.7.1987, s. 77)

— **388 L 0357:** toinen neuvoston direktiivi 88/357/ETY, annettu 22 päivänä heinäkuuta 1988, muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, säännöksistä, joilla helpotetaan palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä, sekä direktiivin 73/239/ETY muuttamisesta (EYVL N:o L 172, 4.7.1988, s. 1)

— **390 L 0618:** neuvoston direktiivi

90/618/ETY, annettu 8 päivänä marraskuuta 1990, muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annettujen direktiivien 73/239/ETY ja direktiivin 88/357/ETY muuttamisesta erityisesti mootto-riajoneuvojen vastuuvakuutuksen osalta (EYVL N:o L 330, 29.11.1990, s. 44)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään 4 artiklaan seuraava:

”f) *Islannissa*

— Húsatryggingar Reykjavíkurborgar

— Viðlagatrygging Íslands

g) *Sveitsissä*

— Aargau: Aargauisches Versicherungsamt, Aarau

— Appenzell Ausser-Rhoden: Brand und Elementarschadenversicherung Appenzell AR, Herisau

— Basel-Land: Basellandschaftliche Gebäudeversicherung, Liestal

— Basel-Stadt: Gebäudeversicherung des Kantons Basel-Stadt, Basel

— Bern/Berne: Gebäudeversicherung des Kantons Bern, Bern/Assurance immobilière du canton de Berne, Berne

— Fribourg/Freiburg: Etablissement cantonal d'assurance des bâtiments du canton de Fribourg, Fribourg/ Kantonale Gebäudeversicherungsanstalt Freiburg, Freiburg

— Glarus: Kantonale Sachversicherung Glarus, Glarus

— Graubünden/Grigioni/Grischun: Gebäudeversicherungsanstalt des Kantons Graubünden, Chur/Istituto d'assicurazione fabbricati del cantone dei Grigioni, Coira/Institut dil cantun Grischun per assicuranzas da baghetgs, Cuera

— Jura: Assurance immobilière de la République et canton du Jura, Saignelégier

— Luzern: Gebäudeversicherung des Kantons Luzern, Luzern

— Neuchâtel: Etablissement cantonal d'assurance immobilière contre l'incendie, Neuchâtel

— Nidwalden: Nidwaldner Sachversicherung, Stans

— Schaffhausen: Gebäudeversicherung des Kantons Schaffhausen, Schaffhausen

— Solothurn: Solothurnische Gebäudeversicherung, Solothurn

— St. Gallen: Gebäudeversicherungsanstalt

des Kantons St. Gallen, St. Gallen

— Thurgau: Gebäudeversicherung des Kantons Thurgau, Frauenfeld

— Vaud: Etablissement d'assurance contre l'incendie et les éléments naturels du canton de Vaud, Lausanne

— Zug: Gebäudeversicherung des Kantons Zug, Zug

— Zürich: Gebäudeversicherung des Kantons Zürich, Zürich”

b) Lisätään 8 artiklaan seuraava:

”— Itävallan osalta:

Aktiengesellschaft, Versicherungsverein auf Gegenseitigkeit

— Suomen osalta:

Keskinäinen Vakuutusyhtiö/Ömsesidigt

Försäkringsbolag,

Vakuutusosakeyhtiö/Försäkringsaktiebolag,

Vakuutusyhdistys/Försäkringsförening

— Islannin osalta:

Hlutfélag, Gagnkvæmt félag

— Liechtensteinin osalta:

Aktiengesellschaft, Genossenschaft

— Norjan osalta:

Aksjeselskaper, Gjensidige selskaper

— Ruotsin osalta:

Försäkringsaktiebolag, Ömsesidiga försäkringsbolag,

Understödsföreningar

— Sveitsin osalta:

Aktiengesellschaft, Société anonyme, Società anonima, Genossenschaft, Société coopérative, Società cooperativa”

c) Sovelletaan 29 artiklan sijasta seuraavaa: Sopimuspuoli saa yhden tai useamman kolmannen maan kanssa tehdyin sopimuksin sitoutua soveltamaan 23 ja 28 artiklassa säädetystä poikkeavia säännöksiä edellyttäen, että sopimuspuolen vakuutetut saavat riittävän ja yhtäläisen turvan. Sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen ja kuulevat toisiaan ennen kuin ne solmivat tällaisia sopimuksia. Sopimuspuolet eivät sovelle sellaisten vakuutusyriytysten sivukonttoreihin, joiden kotipaikka on sopimuspuolten alueen ulkopuolella, säännöksiä, joiden seurauksena näitä sivukonttoreita kohdellaan suotuisammin kuin sellaisten vakuutusyriytysten sivukonttoreita, joiden kotipaikka on sopimuspuolten alueella.

d) Sovelletaan 30, 31, 32 ja 34 artiklan sijasta seuraavaa:

Islannin, Norjan ja Suomen osalta erikseen osoitettaviin muuta vakuutusliikettä kuin

henkivakuutusliikettä harjoittaviin yrityksiin ei sovelleta 16 ja 17 artiklaa. Toimivaltainen valvontaviranomainen vaatii, että tällaisten yritysten on oltava näissä artikloissa säädettyjen vaatimusten mukaisia 1 päivään tammikuuta 1995 mennessä. Ennen tuota päivää ETA:n sekakomitea tutkii niiden yritysten rahoitustilanteen, jotka eivät vielä ole vaatimusten mukaisia ja antaa aiheelliset suosittukset. Vakuutusyritys ei saa perustaa sivuliikettä eikä tarjota palveluja toisen sopimuspuolen alueella ennen kuin vakuutusyritys on 16 ja 17 artiklan vaatimusten mukainen. Liiketoimintansa laajentamista 8 artiklan 2 kohdassa ja 10 artiklassa tarkoitettulla tavalla suunnittelevat yritykset saavat tehdä sen ainoastaan, jos ne välittömästi täyttävät direktiivin vaatimukset.

e) Sellaisen kolmannen maan vakuutusyrityksen osalta, jota tarkoitetaan 29 b artiklassa (katso neuvoston direktiivin 90/618/ETY 4 artikla) sovelletaan seuraavaa:

1. Saavuttaakseen mahdollisimman täydellisen lähenemisen kolmannen valtion järjestelmän soveltamisen osalta vakuutusyrityksiin, sopimuspuolet vaihtavat tietoja 29 b artiklan 1 ja 5 kohdan mukaisesti ja neuvottelevat keskenään 29 b artiklan 2, 3 ja 4 kohdassa tarkoitetuista asioista ETA:n sekakomiteassa ja noudattaen sopimuspuolten kesken erikseen sovittavia menettelytapoja.

2. Sopimuspuolen toimivaltaisen viranomaisen myöntämä toimilupa vakuutusyritykselle, joka on jonkin kolmannen maan oikeuden alaisen emoyrityksen suoraan tai välillisesti omistama tytäryhtiö, on tämän direktiivin määräysten mukaisesti voimassa kaikkien sopimuspuolten alueilla. Kuitenkin,

a) jos kolmas maa soveltaa jonkin EFTA-valtion vakuutusyritysten sijoittumiseen määrällisiä rajoituksia tai soveltaa näihin vakuutusyrityksiin sellaisia rajoituksia, joita se ei soveltaisi yhteisön vakuutusyrityksiin, yhteisön toimivaltaisten viranomaisten myöntämä toimilupa sellaiselle luottolaitokselle, joka on jonkin kolmannen valtion oikeuden alaisen yrityksen suoraan tai välillisesti omistama tytäryhtiö, on voimassa vain yhteisössä, jollei jokin EFTA-valtio päättää oman toimivaltansa osalta toisin;

b) jos yhteisö on päättänyt, että on rajoitettava tai lykättävä päätöksiä sellaisten vakuutusyritysten toimiluvista, jotka ovat jonkin kolmannen maan oikeuden alaisten yritysten

suoraan tai välillisesti omistamia tytäryhtiöitä, EFTA-valtion toimivaltaisten viranomaisten vakuutusyritykselle myöntämä toimilupa on voimassa ainoastaan sen EFTA-valtion toimivallan osalta, jollei muu sopimuspuoli oman toimivaltansa osalta päättää toisin;

c) rajoituksia tai lykkäyksiä, joihin viitataan a ja b alakohdassa ei sovelleta vakuutusyrityksiin tai niiden tytäryhtiöihin, joilla jo on toimilupa jonkin sopimuspuolen alueella.

3. Kun yhteisö neuvottelee kolmannen maan kanssa 29 b artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisesti saadakseen kansallisen kohtelun ja tehokkaan markkinoillepääsyn omille vakuutusyrityksilleen, se pyrkii saamaan EFTA-valtioiden vakuutusyrityksille yhdenvertaisen kohtelun.

3. 373 L 0240: Neuvoston direktiivi 73/240/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1973, muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamisesta (EYVL N:o L 228, 16.8.1973, s. 20)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Direktiivin 1, 2 ja 5 artiklaa ei sovelleta.

4. 378 L 0473: Neuvoston direktiivi 78/473/ETY, annettu 30 päivänä toukokuuta 1978, yhteisön rinnakkaisvakuutusliikettä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 151, 7.6.1978, s. 25)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Direktiivin 9 artiklaa ei sovelleta.

5. 384 L 0641: Neuvoston direktiivi 84/641/ETY, annettu 10 päivänä joulukuuta 1984, muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun ensimmäisen direktiivin (73/239/ETY) muuttamisesta erityisesti matkailijoille annetun avun osalta (EYVL N:o L 339, 27.12.1984, s. 21)

6. 387 L 0344: Neuvoston direktiivi 87/344/ETY, annettu 22 päivänä kesäkuuta 1987, oikeusturvavakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 185, 4.7.1987, s. 77)

7. 388 L 0357: Toinen neuvoston direktiivi 88/357/ETY, annettu 22 päivänä heinäkuuta 1988, muuta ensivakuutusta kuin henkivakuu-

tusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, säännöksistä, joilla helpotetaan palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä, sekä direktiivin 73/239/ETY muuttamisesta (EYVL N:o L 172, 4.7.1988, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **390 L 0618:** neuvoston direktiivi 90/618/ETY, annettu 8 päivänä marraskuuta 1990, muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annettujen direktiivin 73/239/ETY ja direktiivin 88/357/ETY muuttamisesta erityisesti moottoriajoneuvojen vastuuvakuutuksen osalta (EYVL N:o L 330, 29.11.1990, s. 44)

ii) *Moottoriajoneuvovakuutus*

8. **372 L 0166:** Neuvoston direktiivi 72/166/ETY, annettu 24 päivänä huhtikuuta 1972, moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta ja vakuuttamisvelvollisuuden voimaansaattamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 103, 2.5.1972, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **372 L 0430:** neuvoston direktiivi 72/430/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1972 (EYVL N:o L 291, 28.12.1972, s. 162)

— **384 L 0005:** toinen neuvoston direktiivi 84/5/ETY, annettu 30 päivänä joulukuuta 1983, moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 8, 11.1.1984, s. 17)

— **390 L 0232:** kolmas neuvoston direktiivi 90/232/ETY, annettu 14 päivänä toukokuuta 1990, moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 129, 19.5.1990, s. 33)

— **391 D 0323:** komission päätös, tehty 30 päivänä toukokuuta 1991, liittyen direktiivin 72/166/ETY soveltamiseen (EYVL N:o L 177, 5.7.1991, s. 25)

9. **384 L 0005:** Toinen neuvoston direktiivi 85/5/ETY, annettu 30 päivänä joulukuuta 1983, moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 8, 11.1.1984, s. 17), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **390 L 0232:** kolmas neuvoston direktiivi 90/232/ETY, annettu 14 päivänä toukokuuta

1990, moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 129, 19.5.1990, s. 33)

10. **390 L 0232:** Kolmas neuvoston direktiivi 90/232/ETY, annettu 14 päivänä toukokuuta 1990, moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 129, 19.5.1990, s. 33)

iii) *Henkivakuutus*

11. **379 L 0267:** Ensimmäinen neuvoston direktiivi 79/267/ETY, annettu 5 päivänä maaliskuuta 1979, henkivakuutuksen ensivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 63, 13.3.1979, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **390 L 0619:** toinen neuvoston direktiivi, 90/619/ETY, annettu 8 päivänä marraskuuta 1990, henkivakuutuksen ensivakuutusliikettä lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, säännöksistä, joilla helpotetaan palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä sekä direktiivin 79/267/ETY muuttamisesta (EYVL N:o L 330, 29.11.1990, s. 50)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään 4 artiklaan seuraava:

Tämä direktiivi ei koske niiden eläkevakuutusyriyten harjoittamaa eläke-toimintaa, joista säädetään työntekijäin eläkelaisissa (TEL) ja muussa siihen liittyvässä Suomen lainsäädännössä. Suomen viranomaiset sallivat kuitenkin ketään syrjimättä sopimuspuolten kaikkien kansalaisten ja yhtiöiden harjoittaa Suomen lainsäädännön mukaisesti 1 artiklassa määriteltyä, tähän poikkeukseen liittyvää toimintaa:

— omistamalla olemassa olevan vakuutusyhtiön tai ryhmän taikka osallistumalla siihen;

— perustamalla uusia vakuutusyhtiöitä tai ryhmiä, mukaan lukien eläkevakuutusyhtiöt, taikka osallistumalla niihin.

b) Lisätään 8 artiklan 1 kohdan a alakohdan seuraava:

”— Itävallan osalta:

Aktiengesellschaft, Versicherungsverein auf Gegenseitigkeit

— Suomen osalta:

Keskinäinen Vakuutusyhtiö/Ömsesidigt Försäkringsbolag

Vakuutusosakeyhtiö/Försäkringsaktiebolag

Vakuutusyhdistys/Försäkringsförening

— Islannin osalta:

Hlutafélag, Gagnkvæmt félag

— Liechtensteinin osalta:

Aktiengesellschaft, Genossenschaft, Stiftung

— Norjan osalta:

Aksjeselskaper, Gjensidige selskaper

— Ruotsin osalta:

Försäkringsaktiebolag, Ömsesidiga försäkringsbolag, Understödsföreningar

— Sveitsin osalta:

Aktiengesellschaft/Société anonyme/Società anonima,

Genossenschaft/Société coopérative/Società cooperativa,

Stiftung/Fondation/Fondazione”

c) Sovelletaan 13 artiklan 5 kohdan, 33, 34, 35 ja 36 artiklan sijasta seuraavaa:

Islannin osalta erikseen osoitettaviin henkivakuutusliikettä harjoitettaviin yrityksiin ei sovelleta 18, 19 ja 20 artiklaa. Toimivaltainen valvontaviranomainen vaatii, että tällaisten yritysten on oltava näissä artikloissa säädettyjen vaatimusten mukaisia 1 päivään tammikuuta 1995 mennessä. Ennen tuota päivää ETA:n sekakomitea tutkii niiden yritysten rahoitustilanteen, jotka eivät vielä ole vaatimusten mukaisia ja antaa aiheelliset suositukset. Vakuutusyhtiö ei saa perustaa sivuliikettä eikä tarjota palveluja toisen sopimuspuolen alueella ennen kuin vakuutusyhtiö on 18, 19 ja 20 artiklan vaatimusten mukainen. Liiketoimintansa laajentamista 8 artiklan 2 kohdassa ja 10 artiklassa tarkoitettulla tavalla suunnitteleva yritys saa tehdä sen ainoastaan, jos se välittömästi täyttää direktiivin vaatimukset.

d) Sovelletaan 32 artiklan sijasta seuraavaa: Sopimuspuoli voi yhden tai useamman kolmannen maan kanssa tehdä sopimuksen sitoutua soveltamaan direktiivin 27 ja 31 artiklassa säädetystä poikkeavia säännöksiä edellyttäen, että sopimuspuolen vakuutetut saavat riittävän ja yhtäläisen turvan. Sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen ja kuuluvat toisiaan ennen kuin ne solmivat tällaisia sopimuksia. Sopimuspuolet eivät sovelleta sellaisten vakuutusyhtiöiden sivukonttoreihin, joiden kotipaikka on sopimuspuolten alueen ulkopuolella, säännöksiä, joiden seurauksena näitä

sivukonttoreita kohdellaan suotuisammin kuin sellaisten vakuutusyhtiöiden sivukonttoreita, joiden kotipaikka on sopimuspuolten alueella.

e) Sellaisen kolmannen maan vakuutusyhtiöiden osalta, jota tarkoitetaan 32 b artiklassa (katso neuvoston direktiivin 90/619/ETY 9 artikla) sovelletaan seuraavaa:

1. Saavuttaakseen mahdollisimman täydellisen lähenemisen kolmannen maan järjestelmän soveltamisen osalta vakuutusyhtiöihin, sopimuspuolet vaihtavat tietoja 32 b artiklan 1 ja 5 kohdan mukaisesti sekä neuvottelevat keskenään 32 b artiklan 2, 3 ja 4 kohdassa tarkoitetuista asioista ETA:n sekakomiteassa ja noudattaen sopimuspuolten kesken erikseen sovittavia menettelytapoja.

2. Sopimuspuolen toimivaltaisten viranomaisten myöntämä toimilupa vakuutusyhtiölle, joka on jonkin kolmannen maan oikeuden alaisen emoyhtiön suoraan tai välillisesti omistama tytäryhtiö, on tämän direktiivin määräysten mukaisesti voimassa kaikkien sopimuspuolten alueilla. Kuitenkin,

a) jos kolmas maa soveltaa jonkin EFTA-valtion vakuutusyhtiöiden sijoittautumiseen määrällisiä rajoituksia tai soveltaa näihin vakuutusyhtiöihin sellaisia rajoituksia, joita se ei sovelleta yhteisön vakuutusyhtiöihin, yhteisön toimivaltaisten viranomaisten myöntämä toimilupa sellaiselle luottolaitokselle, joka on jonkin kolmannen maan oikeuden alaisen yrityksen suoraan tai välillisesti omistama tytäryhtiö, on voimassa vain yhteisössä, jollei jokin EFTA-valtio päättä oman toimivaltansa osalta toisin;

b) jos yhteisö on päättänyt, että on rajoitettava tai lykättävä päätöksiä sellaisten vakuutusyhtiöiden toimiluvista, jotka ovat jonkin kolmannen maan oikeuden alaisten yritysten suoraan tai välillisesti omistamia tytäryhtiöitä, EFTA-valtion toimivaltaisten viranomaisten vakuutusyhtiölle myöntämä toimilupa on voimassa ainoastaan sen EFTA-valtion toimivallan osalta, jollei muu sopimuspuoli oman toimivaltansa osalta päättä toisin;

c) rajoituksia tai lykkäyksiä, joihin viitataan a ja b alakohdassa ei sovelleta vakuutusyhtiöihin tai niiden tytäryhtiöihin, joilla jo on toimilupa jonkin sopimuspuolen alueella.

3. Kun yhteisö neuvottelee kolmannen maan kanssa 32 b artiklan 3 ja 4 kohdan mukai-

sesti saadakse kansallisen kohtelun ja tehokkaan markkinoillepääsyn omille vakuutusyrityksilleen, sen on pyrittävä saamaan EFTA-valtioiden vakuutusyrityksille yhdenvertainen kohtelu.

f) Direktiivin 13 artiklan 3 kohdassa oleva ilmaisu ”tämän direktiivin tiedoksiantopäivänä” korvataan ilmaisulla ”ETA-sopimuksen allekirjoitusajankohtana”.

12. **390 L 0619:** Toinen neuvoston direktiivi 90/619/ETY, annettu 8 päivänä marraskuuta 1990, henkivakuutuksen ensivakuutusliikettä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, säännöksistä, joilla helpotetaan palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä sekä direktiivin 79/267/ETY muuttamisesta (EYVL N:o L 330, 29.11.1990, s. 50)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Direktiivin 9 artikla: katso neuvoston direktiiviä 79/267/ETY koskeva e-kohdan mukautus

iv) *Muuta*

13. **377 L 0092:** Neuvoston direktiivi 77/92/ETY, annettu 13 päivänä joulukuuta 1976, toimenpiteistä sijoittautumisvapauden sekä palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi vakuutusasiamiesten ja vakuutusvälittäjien (ISIC ryhmästä 360) toiminnassa, sekä erityisesti kyseistä toimintaa koskevista siirtymätoimenpiteistä (EYVL N:o L 26, 31.1.1977, s. 14)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään 2 artiklan 2 kohdan a alakohdan seuraava:

”— Itävallassa:

- Versicherungsmakler
- Rückversicherungsmakler

— Suomessa:

- Vakuutusvälittäjä/
Försäkringsmäklare

— Islannissa:

- Vátryggingamiðlari

— Liechtensteinissa:

- Versicherungsmakler

— Norjassa:

- Forsikringsmegler

— Ruotsissa:

- Försäkringsmäklare

— Sveitsissä:

- Versicherungsmakler

- Courtier en assurances
- Mediatore d'assicurazione
- Broker”

b) Lisätään 2 artiklan 2 kohdan b alakohdan seuraava:

”— Itävallassa:

- Versicherungsvertreter

— Suomessa:

- Vakuutusasiamies/Försäkringsombud

— Islannissa:

- Vátryggingaumboðsmaður

— Liechtensteinissa:

- Versicherungs-Generalagent

— Versicherungsagent

— Versicherungsinspektor

— Norjassa:

- Assurandør

— Agent

— Ruotsissa:

- Försäkringsombud

— Sveitsissä:

- Versicherungs-Generalagent

— Agent général d'assurance

— Agente generale d'assicurazione

— Versicherungsagent

— Agent d'assurance

— Agente d'assicurazione

— Versicherungsinspektor

— Inspecteur d'assurance

— Ispettore d'assicurazione”

c) Lisätään 2 artiklan 2 kohdan c alakohdan seuraava:

”— Islannissa:

- Vátryggingisöllumaður

— Norjassa:

- Underagent”

II PANKIT JA MUUT LUOTTOLAITOKSET

i) *Sijoittautumista ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevan lainsäädännön yhteensovittaminen*

14. **373 L 0183:** Neuvoston direktiivi 73/183/ETY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1973, itsenäistä toimintaa harjoittavia pankkeja ja muita rahoituslaitoksia koskevien, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamisesta (EYVL N:o L 194, 16.7.1973, s. 1; sellaisena kuin se on

oikaistuna EYVL:ssä N:o L 320, 21.11.1973, s. 26; EYVL N:o L 17, 22.1.1974, s. 22)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) Direktiivin 1, 2, 3 ja 6 artiklaa ei sovelleta.
- b) Direktiivin 5 artiklan 1 ja 3 kohdassa oleva ilmaisu ”2 artiklassa” korvataan ilmaisulla ”liitteessä II, lukuun ottamatta 4 ryhmää.”.

15. **377 L 0780:** Ensimmäinen neuvoston direktiivi 77/780/ETY, annettu 12 päivänä joulukuuta 1977, luottolaitosten liiketoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 322, 17.12.1977, s. 30), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **386 L 0524:** neuvoston direktiivi 86/524/ETY, annettu 27 päivänä lokakuuta 1986, direktiiviin 77/780/ETY sisältyvän, tiettyjä luottolaitoksia koskevien pysyvien poikkeusten luettelon muuttamisesta (EYVL N:o L 309, 4.11.1986, s. 15)

— **389 L 0646:** toinen neuvoston direktiivi 89/646/ETY, annettu 15 päivänä joulukuuta 1989, luottolaitosten liiketoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta ja direktiivin 77/780/ETY muuttamisesta (EYVL N:o L 386, 30.12.1989, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) Direktiivin 2 artiklan 5 ja 6 kohtaa, 3 artiklan 3 kohdan b — d alakohtaa, 9 artiklan 2 ja 3 kohtaa ja 10 artiklaa ei sovelleta.
- b) Lisätään 2 artiklan 2 kohtaan seuraava: ”— Itävallassa, yritykset, jotka on hyväksyty yleishyödyllisiksi rakennusyhteisöiksi — Islannissa, ”Byggingarsjodir ríkisins” — Liechtensteinissa, ”Liechtensteinische Landesbank” — Ruotsissa, ”Svenska skeppshypotekskassan””
- c) Islannin on pantava direktiivi täytäntöön 1 päivään tammikuuta 1995 mennessä.

16. **389 L 0646:** Toinen neuvoston direktiivi 89/646/ETY, annettu 15 päivänä joulukuuta 1989, luottolaitosten liiketoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovitta-

misesta ja direktiivin 77/780/ETY muuttamisesta (EYVL N:o L 386, 30.12.1989, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) Direktiivin 8 ja 9 artiklassa esitetyissä suhteissa kolmansien maiden luottolaitoksiin sovelletaan seuraavaa:

1. Saavuttaakseen mahdollisimman täydellisen lähenemisen kolmannen maan järjestelmän soveltamisen osalta luottolaitoksiin, sopimuspuolet vaihtavat tietoja 9 artiklan 1 ja 5 kohdan mukaisesti ja neuvottelevat keskenään 9 artiklan 2, 3 ja 4 kohdassa tarkoitettua asioista ETA:n sekakomiteassa ja noudattaen sopimuspuolten kesken erikseen sovitettavia menettelyjä.

2. Sopimuspuolen toimivaltaisen viranomaisen myöntämä toimilupa luottolaitokselle, joka on jonkin kolmannen maan oikeuden alaisen emoyrityksen suoraan tai välillisesti omistama tytäryhtiö, on tämän direktiivin määräysten mukaisesti voimassa kaikkien sopimuspuolten alueilla. Kuitenkin,

- a) jos kolmas maa soveltaa jonkin EFTA-valtion luottolaitosten sijoittumiseen määrällisiä rajoituksia tai soveltaa näihin luottolaitoksiin sellaisia rajoituksia, joita se ei sovelleta yhteisön luottolaitoksiin, yhteisön toimivaltaisen viranomaisen myöntämä toimilupa sellaiselle luottolaitokselle, joka on jonkin kolmannen maan oikeuden alaisen yrityksen suoraan tai välillisesti omistama tytäryhtiö, on voimassa vain yhteisössä, jollei jokin EFTA-valtio päättä oman toimivaltansa osalta toisin;

- b) jos yhteisö on päättänyt, että on rajoitettava tai lykättävä päätöksiä sellaisten luottolaitosten toimiluvista, jotka ovat jonkin kolmannen maan oikeuden alaisen yrityksen suoraan tai välillisesti omistamia tytäryhtiöitä, EFTA-valtion toimivaltaisen viranomaisen luottolaitokselle myöntämä toimilupa on voimassa ainoastaan sen EFTA-valtion toimivallan osalta, jollei muu sopimuspuoli oman toimivaltansa osalta päättä toisin;

- c) rajoituksia tai lykkäyksiä, joihin viitataan a ja b alakohdassa ei sovelleta luottolaitoksiin tai niiden tytäryhtiöihin, joilla jo on toimilupa jonkin sopimuspuolen alueella.

3. Kun yhteisö neuvottelee kolmannen maan kanssa 9 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisesti saadakseen kansallisen kohtelun ja tehokkaan markkinoillepääsyn omille luottolaitok-

silleen, se pyrkii saamaan EFTA-valtioiden luottolaitoksille yhdenvertaisen kohtelun.

b) Direktiivin 10 artiklan 2 kohdan ilmaisu ”tätä direktiiviä täytäntöön pantaessa” korvataan ilmaisulla ”ETA-sopimuksen tullessa voimaan” ja ilmaisu ”kun tämä direktiivi on annettu tiedoksi” korvataan ilmaisulla ”kun ETA-sopimus on allekirjoitettu”.

c) Islannin on pantava direktiivi täytäntöön 1 päivään tammikuuta 1995 mennessä. Siirtymäkauden aikana se tunnustaa muiden sopimuspuolten toimivaltaisten viranomaisten direktiivin mukaisesti myöntämät toimitukset. Islannin toimivaltaisten viranomaisten luottolaitoksille myöntämät toimitukset eivät ole voimassa Euroopan talousalueen laajuisesti ennen kuin direktiiviä sovelletaan täysin.

ii) *Vakavaraisuusvaatimukset ja -säännökset*

17. **389 L 0299:** Neuvoston direktiivi 89/299/ETY, annettu 17 päivänä huhtikuuta 1989, luottolaitosten omista varoista (EYVL N:o L 124, 5.5.1989, s. 16)

18. **389 L 0647:** Neuvoston direktiivi 89/647/ETY, annettu 18 päivänä joulukuuta 1989, luottolaitosten vakavaraisuussuhteesta (EYVL N:o L 386, 30.12.1989, s. 14)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lainoille, joiden täytenä vakuutena on sellaisen suomalaisen asunto-osakeyhtiön osakkeita, johon sovelletaan vuoden 1991 asunto-osakeyhtiölain tai vastaavan myöhemmän lain säännöksiä, annetaan sama riskipainotus kuin asuinkäytössä olevien kiinteistöjen kiinnitysvakuuksille direktiivin 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan 1 alakohdan säännön mukaisesti.

b) Direktiivin 11 artiklan 4 kohtaa sovelletaan myös Itävaltaan ja Islantiin.

c) Itävalta ja Suomi luovat 1 päivään tammikuuta 1993 mennessä järjestelmän niiden luottolaitosten tunnistamiseksi, jotka eivät täytä direktiivin 10 artiklan 1 kohdan vaatimuksia. Toimivaltaiset viranomaiset toteuttavat kunkin luottolaitoksen osalta aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 8 prosentin vakavaraisuussuhde saavutetaan mahdollisimman pian ja viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1995. Siihen asti kunnes kyseiset luottolaitokset saavuttavat 8 prosentin vakavaraisuussuhteen, Itävallan ja Suomen toimivaltaiset viranomaiset pitävät näi-

den luottolaitosten rahoitustilannetta riittämättömänä direktiivin 89/646/ETY 19 artiklan 3 kohtaa sovellettaessa.

19. **391 L 0031:** Komission direktiivi 91/31/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1990, luottolaitosten vakavaraisuussuhteesta 18 päivänä joulukuuta 1989 annettussa neuvoston direktiivissä 89/647/ETY olevan ’monenkeskisten kehityspankkien’ teknisen määritelmän muuttamisesta (EYVL N:o L 17, 23.1.91, s. 20)

iii) *Valvonta ja tilinpäätökset*

20. **383 L 0350:** Neuvoston direktiivi 83/350/ETY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1983, luottolaitosten konsolidoidusta valvonasta (EYVL N:o L 193, 18.7.1983, s. 18)

21. **386 L 0635:** Neuvoston direktiivi 86/635/ETY, annettu 8 päivänä joulukuuta 1986, pankkien ja muiden rahoituslaitosten tilinpäätöksestä ja konsolidoidusta tilinpäätöksestä (EYVL N:o L 372, 31.12.1986, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koske seuraava mukautus:

Itävalta, Norja ja Ruotsi panevat direktiivin säännökset täytäntöön 1 päivään tammikuuta 1995 mennessä, ja Liechtenstein ja Sveitsi tammikuun 1 päivään 1996 mennessä. Siirtymäkauden aikana tunnustetaan molemminpuolisesti sopimuspuolten luottolaitosten julkaisemat sivukonttoreiden tilinpäätökset.

22. **389 L 0117:** Neuvoston direktiivi 89/117/ETY, annettu 13 päivänä helmikuuta 1989, jäsenvaltioon sijoittautuneiden sellaisten luotto- ja rahoituslaitosten sivukonttoreiden velvollisuudesta julkistaa tilinpäätösasiakirjat, joiden kotipaikka ei ole siinä jäsenvaltiossa (EYVL N:o L 44, 16.2.1989, s. 40)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koske seuraava mukautus:

Direktiivin 3 artiklaa ei sovelleta.

23. **391 L 0308:** Neuvoston direktiivi 91/308/ETY, annettu 10 päivänä kesäkuuta 1991, rahoitusjärjestelmän rahanpesutarkoitukseen käyttämisen estämisestä (EYVL N:o L 166, 28.6.1991, s. 77)

Yksityiskohtaiset määräykset EFTA-valtioiden osallistumisesta sopimuksen 101 artiklan mukaisesti:

Kustakin EFTA-valtiosta voi yksi asiantuntija osallistua rahanpesua käsittelevän yhteyskomitean tehtäviin, jotka mainitaan direktiivin 13 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa. EFTA-valtioiden asiantuntijoiden

osallistumiseen direktiivin 13 artiklan 1 kohdan c ja d alakohdassa mainittuihin tehtäviin sovelletaan asiaa koskevia sopimuksen määräyksiä.

EY:n komissio ilmoittaa hyvissä ajoin osallistujille komitean kokouksen ajasta ja toimittaa asiaa koskevat asiakirjat.

III PÖRSSI JA ARVOPAPERIT

i) Pörssilistalle ottaminen ja liiketoimet

24. **379 L 0279:** Neuvoston direktiivi 79/279/ETY, annettu 5 päivänä maaliskuuta 1979, arvopaperien viralliselle pörssilistalle ottamista koskevien vaatimusten yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 66, 16.3.1979, s. 21), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **388 L 0627:** neuvoston direktiivi 88/627/ETY, annettu 12 päivänä joulukuuta 1988, tiedoista, jotka on julkistettava, kun huomattava osuus pörssiyhtiöstä on hankittu tai luovutettu (EYVL N:o L 348, 17.12.1988, s. 62)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Islanti ja Sveitsi panevat direktiivin täytäntöön tammikuun 1 päivään 1995 mennessä. Siirtymäkauden aikana nämä maat huolehtivat, että direktiivissä säänneltyjä asioita koskevia tietoja vaihdetaan sopimuspuolten toimivaltaisten viranomaisten kesken.

25. **380 L 0390:** Neuvoston direktiivi 80/390/ETY, annettu 17 päivänä maaliskuuta 1980, arvopaperien viralliselle pörssilistalle ottamisen yhteydessä julkistettavan listalleottoesitteen laatimista, tarkastusta ja levittämistä koskevien vaatimusten yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 100, 17.4.80, s. 1) sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **387 L 0345:** neuvoston direktiivi 87/345/ETY, annettu 22 päivänä kesäkuuta 1987, (EYVL N:o L 185, 4.7.1987, s. 81)

— **390 L 0211:** neuvoston direktiivi 90/211/ETY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 1990, direktiivin 80/390/ETY tarjousesitteiden vastavuoroista tunnustamista listalleottoesitteiksi koskevien säännösten muuttamisesta (EYVL N:o L 112, 3.5.90 s. 24)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) Direktiivillä 87/345/ETY säädettyä direktiivin 25 a artiklaa ei sovelleta.
- b) Islanti ja Sveitsi panevat direktiivin täy-

täntöön 1 päivään tammikuuta 1995 mennessä. Siirtymäkauden aikana nämä maat huolehtivat, että direktiivissä säänneltyjä asioita koskevia tietoja vaihdetaan sopimuspuolten toimivaltaisten viranomaisten kesken.

26. **382 L 0121:** Neuvoston direktiivi 82/121/ETY, annettu 15 päivänä helmikuuta 1982, yhtiöiden, joiden osakkeet on otettu arvopaperipörssin viralliselle pörssilistalle, säännöllisestä tiedonantovelvollisuudesta (EYVL N:o L 48, 20.2.1982, s. 26)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Islanti ja Sveitsi panevat direktiivin täytäntöön 1 päivään tammikuuta 1995 mennessä. Siirtymäkauden aikana nämä maat huolehtivat, että direktiivissä säänneltyjä tietoja vaihdetaan sopimuspuolten toimivaltaisten viranomaisten kesken.

27. **388 L 0627:** Neuvoston direktiivi 88/627/ETY, annettu 12 päivänä joulukuuta 1988, tiedoista, jotka on julkistettava, kun huomattava osuus pörssiyhtiöstä on hankittu tai luovutettu (EYVL N:o L 348, 17.12.1988, s. 62)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Islanti, Liechtenstein ja Sveitsi panevat direktiivin täytäntöön 1 päivään tammikuuta 1995 mennessä. Siirtymäkauden aikana nämä maat huolehtivat, että direktiivissä säänneltyjä tietoja vaihdetaan sopimuspuolten toimivaltaisten viranomaisten kesken.

28. **389 L 0298:** Neuvoston direktiivi 89/298/ETY, annettu 17 päivänä huhtikuuta 1989, arvopapereita yleisölle tarjottaessa julkistettavan tarjousesitteen laatimista, tarkastusta ja levittämistä koskevien vaatimusten yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 124, 5.5.1989, s. 8)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) Direktiivin 24 artiklaa ei sovelleta.
- b) Islanti, Liechtenstein ja Sveitsi panevat direktiivin täytäntöön 1 päivään tammikuuta 1995 mennessä. Siirtymäkauden aikana nämä maat huolehtivat, että direktiivissä säänneltyjä asioita koskevia tietoja vaihdetaan sopimuspuolten toimivaltaisten viranomaisten kesken.

29. **389 L 0592:** Neuvoston direktiivi 89/592/ETY, annettu 13 päivänä marraskuuta

1989, sisäpiirikauppoja koskevien säännösten ja määräysten yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 334, 18.11.1989, s. 30)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) Islanti, Itävalta, Liechtenstein ja Sveitsi panevat direktiivin täytäntöön 1 päivään tammikuuta 1995 mennessä. Siirtymäkauden aikana nämä maat huolehtivat, että direktiivissä säänneltyjä asioita koskevia tietoja vaihdetaan sopimuspuolten toimivaltaisten viranomaisten kesken.
- b) Direktiivin 11 artiklaa ei sovelleta.

ii) *Arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset (yhteissijoitusyritykset)*

30. **385 L 0611:** Neuvoston direktiivi 85/611/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985, arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 375, 31.12.1985, s. 3), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **388 L 0220:** neuvoston direktiivi 88/220/ETY, annettu 22 päivänä maaliskuuta 1988, direktiivin 85/611/ETY muuttamisesta tiettyjen yhteissijoitusyritysten sijoituspolitiikkaa koskevien säännösten osalta (EYVL N:o L 100, 19.4.1988, s. 31)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Direktiivin 57 artiklan 2 kohdassa ilmaisu ”tämän direktiivin täytäntöönpanopäivänä” korvataan ilmaisulla ”ETA-sopimuksen voimaantulopäivänä”.

SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA

Sopimuspuolet kiinnittävät huomiota seuraavien säädösten sisältöön:

31. **374 X 0165:** Komission suositus 74/165/ETY, annettu 6 päivänä helmikuuta 1974, 24 päivänä huhtikuuta 1972 annetun neuvoston direktiivin artiklojen soveltamisesta (EYVL N:o L 87, 30.3.1974, s. 12)

32. **381 X 0076:** Komission suositus 81/76/ETY, annettu 8 päivänä tammikuuta 1981, moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettaviin vakuutuksiin perustuvien korvausvaatimusten käsittelyn nopeuttamisesta (EYVL N:o L 57, 4.3.1981, s. 27)

33. **385 X 0612:** Neuvoston suositus 85/612/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985, neuvoston direktiivin 85/611/ETY 25 artiklan 1 kohdan toisesta alakohdasta (EYVL N:o 375, 31.12.1985, s. 19)

34. **387 X 0062:** Komission suositus 87/62/ETY, annettu 22 päivänä joulukuuta 1986, luottolaitosten suurten riskikeskittymien seurannasta ja valvonnasta (EYVL N:o L 33, 4.2.1987, s. 10)

35. **387 X 0063:** Komission suositus 87/63/ETY, annettu 22 päivänä joulukuuta 1986, talletusten vakuusjärjestelmien käyttöönotosta yhteisössä (EYVL N:o L 33, 4.2.1987, s. 16)

36. **390 X 0109:** Komission suositus 90/109/ETY, annettu 14 päivänä helmikuuta 1990, rajojen yli tapahtuviin rahoitustoimiin liittyvien pankkiehtojen avoimuudesta (EYVL N:o L 67, 15.3.1990, s. 39)

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 25 päivänä helmikuuta 1964,
sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamisesta
jälleenvakuutuksen ja edelleenvaluutuksen osalta**

(64/225/ETY)

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 kohdan sekä 63 artiklan 2 kohdan,

sekä katsoo, että

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen IV osaston A jakson,

yleisissä toimintaohjelmissä määrätään, että kaikkien jälleenvakuutuksen alojen täytyy olla erotuksetta vapautettuja vuoden 1963 loppuun mennessä sekä sijoittautumisen että palvelujen tarjoamisen suhteen,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽²⁾ ja erityisesti sen V osaston C jakson,

jälleenvakuutusliikettä eivät harjoita ainoastaan jälleenvakuutukseen erikoistuneet yritykset vaan myös niin kutsutut sekayritykset, jotka harjoittavat sekä ensivakuutus- että jälleenvakuutusliikettä, ja joiden olisi tämän vuoksi kuuluttava niiden toimenpiteiden alaan, jotka toteutetaan tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi kyseisten yritysten sen liiketoiminnan osalta, joka liittyy jälleenvakuutukseen ja edelleenvaluutukseen, ja

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

niiden toimenpiteiden soveltamiseksi, jotka koskevat sijoittautumisoikeutta ja palvelujen tarjoamisen vapautta, yhtiöitä ja

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62

⁽³⁾ EYVL N:o 33, 4.3.1963, s. 482/63

⁽⁴⁾ EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 882/64

yrityksiä on kohdeltava samalla tavoin kuin luonnollisia henkilöitä, jotka ovat jäsenvaltioiden kansalaisia, poikkeuksena ainoastaan 58 artiklassa asetetut ehdot ja tarvittaessa edellytys, jonka mukaan yhtiöillä ja yrityksillä olisi oltava todellinen ja jatkuva yhteys jäsenvaltion talouselämään; tämän vuoksi miltään yhtiöltä tai yritykseltä ei saa vaatia vapauttamisesta koituvan edun saamiseksi lisäehtojen täyttämistä, eikä varsinkin miltään yhtiöltä tai yritykseltä saa vaatia, että sen on hankittava erityinen toimilupa, jos sellaista ei vaadita niiltä kotimaisilta yhtiöiltä tai yrityksiltä taloudellisen toiminnan harjoittamiseksi; tällainen yhdenmukainen kohtelu ei kuitenkaan saisi estää jäsenvaltioita vaatimasta, että yhtiö, jolla on osakepääoma, toimii näissä maissa sellaisena kuin se tunnetaan sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jonka mukaisesti se on perustettu, ja että sen olisi ilmoitettava merkityn pääomansa suuruus niissä asiakirjoissa, joita se käyttää vastaanottavassa jäsenvaltiossa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on poistettava niiden luonnollisten henkilöiden ja yhtiöiden tai yritysten osalta, joita tarkoitetaan sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annettujen yleisten toimintaohjelmien I osastossa, mainittujen yleisten toimintaohjelmien III osastossa tarkoitettujen rajoitukset, jotka vaikuttavat oikeuteen aloittaa ja harjoittaa tämän direktiivin 2 artiklassa mainittua toimintaa.

2 artikla

Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan:

1. itsenäisten yrittäjien harjoittamaan jälleen- ja edelleen- vakuutus toimintaan, joka kuuluu sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman liitteessä 1 olevaan ryhmään ex 630;

2. niissä erityistapauksissa, joissa 1 artiklassa tarkoitettujen luonnollisten henkilöiden, yhtiöiden tai yritysten harjoittavat sekä ensivakuutusliikettä että jälleenvakuutus- ja edelleen- vakuutus- liikettä, siihen osaan niiden liiketoimintaa, joka koskee jälleenvakuutusta ja edelleen- vakuutusta.

3 artikla

Edellä 1 artiklassa tarkoitettuina rajoituksina pidetään erityisesti seuraavista säännöksistä johtuvia:

a) sijoittautumisvapauden osalta:

- Saksan liittotasavallassa

- 1) 6 päivänä kesäkuuta 1931 annetun "Versicherungsaufsichtsgesetz" -nimisen lain 106 artiklan 2 kohdan viimeinen virke ja 111 artiklan 2 kohta, joiden nojalla liittotasavallan talousministerillä on vapaa harkintavalta määrätä vieraiden valtioiden kansalaisille ehtoja vakuutus toiminnan aloittamisen suhteen ja kieltää vieraiden valtioiden kansalaisia harjoittamasta vakuutus toimintaa liittotasavallan alueella,
- 2) "Gewerbeordnung" -nimisen säädöksen 12 pykälä, sekä 30 päivänä tammikuuta 1937 annetun lain 292 artikla, joiden mukaan ulkomaisilta yhtiöiltä ja yrityksiltä vaaditaan etukäteen hankittu toimilupa,

- Belgian kuningaskunnassa

16 päivänä marraskuuta 1939 annettu "arreté royal" - säädös n:o 62 ja 17 päivänä joulukuuta 1945 annettu "arreté ministériel" -säädös, joissa vaaditaan, että hakijalla on "carte professionnelle" -asiakirja,

- Ranskan tasavallassa

- 1) 12 päivänä marraskuuta 1938 annettu "décret-loi" -säädös ja 2 päivänä helmikuuta 1939 annettu "décret" -säädös, molemmat sellaisina kuin ne ovat muutettuina 8 päivänä lokakuuta 1940 annetulla lailla, ja joissa vaaditaan, että hakijalla on "carte d'identité de commerçant" -asiakirja;
- 2) 15 päivänä helmikuuta 1917 annetun lain 2 artiklan toinen alakohta, sellaisena kuin se on muutettuna ja lisättyä 30 päivänä lokakuuta 1935 annetulla "décret-loi" -säädöksellä, jossa vaaditaan erityisen toimiluvan hankkimista,

- Luxemburgin suurherttuakunnassa

2 päivänä kesäkuuta 1962 annetun lain 19 ja 21 artikla (Mémorial A n:o 31, 19 päivänä kesäkuuta 1962).

b) palvelujen tarjoamisen vapauden osalta:

- Ranskan tasavallassa

15 päivänä helmikuuta 1917 annettu laki, sellaisena kuin se on muutettuna 30 päivänä lokakuuta 1935 annetulla "décret-loi" -säädöksellä, nimittäin:

- 1) 1 artiklan toinen alakohta, jolla annetaan valtiovarainministerille valtuudet laatia luettelo tietyistä yrityksistä tai tietyin maan yrityksistä, joiden kanssa ei saa tehdä sopimusta, joka koskee Ranskassa olevaan henkilöön, omaisuuteen tai vastuuseen liittyvien riskien jälleen- tai edelleen- vakuuttamista,
- 2) 1 artiklan viimeinen alakohta, jolla kielletään hyväksymästä sellaisia jälleenvakuutus- tai edel-

leenvakuutusriskejä, joita edellä b alakohdan 1 alakohdassa tarkoitettut yritykset ovat vakuuttaneet,

- 3) 2 artiklan ensimmäinen alakohta, jossa vaaditaan, että sen henkilön nimi, jota tarkoitetaan kyseisessä artiklassa, on toimitettava valtiovarainministerille hyväksymistä varten,

– Italian tasavallassa

13 päivänä helmikuuta 1959 annetulla "decreto" n:o 449:llä hyväksytyn kokonaisuudeksi yhdistetyn tekstin 73 artiklan toinen alakohta, joka antaa kauppaa- ja teollisuusministerille valtuudet kieltää jälleenvakuutus-

tai edelleenvakuutusriskien siirtäminen määrätyille ulkomaisille yrityksille, jotka eivät ole perustaneet laillista edustustoa Italian alueelle.

4 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kuuden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

5 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 25 päivänä helmikuuta 1964.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H. FAYAT

ENSIMMÄINEN NEUVOSTON DIREKTIIVI,

annettu 24 päivänä heinäkuuta 1973,

muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta

(73/239/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾, ja erityisesti sen IV osaston C jakson,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

yleisen toimintaohjelman mukaan asioimistojen ja sivukonttorien perustamista koskevien rajoitusten poistaminen riippuu ensivakuutusliikkeessä liiketoiminnan aloittamisen ja harjoittamisen edellytysten yhteensovittamisesta; yhteensovittaminen olisi ensin kohdistettava muuhun ensivakuutukseen kuin henkivakuutukseen,

vakuutustoiminnan aloittamisen ja harjoittamisen helpottamiseksi on tärkeää poistaa tiettyjä kansallisten valvontalainsäädäntöjen välisiä eroja; tämän saavuttamiseksi ja jotta samalla varmistettaisiin riittävä turva vakuutetuille ja kolmansille osapuolille kaikissa jäsenvaltioissa, on pyrittävä yhteensovittamaan erityisesti vakuutusyrityksiltä vaadittavia taloudellisia takuita koskevat määräykset,

riskien luokittelu eri vakuutusluokkiin on välttämätöntä etenkin, jotta voitaisiin määrätä milloin toimintaa varten tarvitaan pakollinen toimilupa ja mikä on kyseistä vakuutusluokkaa varten säädetty vähimmäistakuurahasto,

on toivottavaa, että tämän direktiivin säännökset eivät koske keskinäisiä yhtiöitä tai yhdistyksiä, jotka oikeudellisen

asemansa perusteella täyttävät turvaavuutta ja taloudellisia takuita koskevat asianmukaiset edellytykset; tämän direktiivin säännösten ei tulisi liioin koskea tiettyjä laitoksia, jotka sijaitsevat eri jäsenvaltioissa ja joiden liiketoiminta kattaa vain hyvin rajoitetun lohkon ja on lailla rajoitettu tietyille maantieteelliselle alueelle tai tiettyihin henkilöihin,

eri lait sisältävät erilaisia säännöksiä samanaikaisesta sairausvakuutusliikkeen, luotto- ja takausvakuutusliikkeen sekä oikeusturvavakuutusliikkeen harjoittamisesta joko keskenään tai yhdessä muiden vakuutusluokkien kanssa; tällaisten eroavuukusten säilyttäminen sen jälkeen kun muiden kuin henkivakuutustoimintaa harjoittavien yritysten sijoittautumisoikeutta koskevat rajoitukset on poistettu, merkitsisi sijoittautumisen esteiden säilymistä; tämä ongelma on ratkaistava suhteellisen lyhyen ajan kuluessa toteutettavan tulevan yhteensovittamisen yhteydessä,

on välttämätöntä ulottaa valvonta jokaisessa jäsenvaltiossa kaikkiin vakuutusluokkiin, joita tämä direktiivi koskee; tällainen valvonta ei ole mahdollista, ellei näitä vakuutusluokkia harjoittavalta yritykseltä vaadita virallista toimilupaa; on välttämätöntä määritellä tällaisen toimiluvan myöntämisen tai peruuttamisen edellytykset; on säädettävä oikeudesta saattaa toimiluvan epäminen tai peruuttaminen tuomioistuimen käsiteltäväksi,

on suotavaa, että vakuutusluokkia, jotka tunnetaan liitteessä olevan A kohdan kuljetusvakuutuksen luokkina N:o 4, 5, 6, 7 ja 12 ja liitteessä olevan A kohdan luottovakuutuksen luokkina N:o 14 ja 15, säännellään joustavammin tavaratoimituksiin ja luottoihin vaikuttavien ehtojen jatkuvien muutosten huomioon ottamiseksi,

parhaillaan yhteisön tasolla tutkitaan mahdollisuuksia löytää yhteinen menetelmä vakuutusteknisen vastuuvelan laskemiseksi; sen vuoksi olisi suotavaa, että myöhemmin annettavissa direktiiveissä suoritetaan yhteensovittaminen tässä asiassa sekä määritetään sallitut sijoituskohteet ja varojen arvostukseen liittyvät kysymykset,

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o C 27, 28.3.1968, s. 15

⁽³⁾ EYVL N:o 158, 18.7.1967, s. 1

on välttämätöntä, että vakuutusyrittäjillä on, vakuutusliikkeen heilahtelujen varalta, vakuutus sopimukseen aiheutuvan vastuun kattamiseen riittävän vakuutusteknisen vastuuvelan lisäksi täydentävä rahasto, niin sanottu solvenssimarginaali, jota edustaa vapaat varat; sen varmistamiseksi, että vakuutusyhtiöille asetetut vaatimukset perustuvat puolueettomiin arviointiperusteisiin, jolloin samansuuruiset yritykset asetetaan tasavertaiseen kilpailuasemaan, olisi määrättävä, että tällainen solvenssimarginaali suhteutetaan yrityksen liiketoiminnan kokonaismäärään ja että sen määräämiseen käytetään kahta vakuusindeksiä, joista toinen perustuu vakuutusmaksuihin ja toinen korvauksiin,

olisi edellytettävä vähimmäistakuurahastoa, jonka suuruus on suhteutettu harjoitettuihin vakuutusluokkiin liittyvien riskien suuruuteen, sen varmistamiseksi, että yrityksiä perustettaessa niillä on riittävästi varoja ja että liiketoimintaa myöhemmin harjoitettaessa solvenssimarginaali ei missään tapauksessa laske turvaavuuden vähimmäistason alapuolelle,

on välttämätöntä laatia säännökset sellaista tapausta varten, jossa yrityksen taloudellinen tila tulee sellaiseksi, että yrityksen on vaikea vastata vakuutus sopimuksista aiheutuvista velvoitteistaan,

ensivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista yhteisössä koskevia yhdenmukaistettuja säännöksiä tulisi yhteisössä periaatteessa soveltaa kaikkiin markkinoille tuleviin yrityksiin ja siten myös sellaisten yritysten asioimistoihin ja sivukonttoreihin, joiden kotipaikka on yhteisön ulkopuolella; olisi kuitenkin suotavaa laatia erityissäännökset sellaisten asioimistojen ja sivukonttoreiden valvonnasta ottaen huomioon, että niiden yritysten varat, joihin nämä kuuluvat, ovat yhteisön ulkopuolella,

on kuitenkin suotavaa sallia näiden erityisehtojen lieventäminen noudattaen kuitenkin periaatetta, että tällaisten asioimistojen ja sivukonttoreiden ei tulisi saada edullisempaa kohtelua kuin yhteisön alueella toimivien yritysten,

tarvitaan tiettyjä siirtymäsäännöksiä, jotta erityisesti jo olemassa olevien pienten ja keskisuurten yritysten olisi mahdollista sopeutua niihin vaatimuksiin, joita jäsenvaltioiden on asetettava tämän direktiivin mukaisesti, jollei perustamis- sopimuksen 53 artiklasta muuta johdu, ja

on tärkeää turvata yhteensovitettujen säännösten yhdenmukainen soveltaminen ja tässä tarkoituksessa huolehtia tiivistä yhteistyöstä komission ja jäsenvaltioiden kesken,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 osasto

Yleiset säännökset

1 artikla

(ks. 384L0641)

2 artikla

Tätä direktiiviä ei sovelleta:

1. Seuraaviin vakuutusliikkeen lajeihin:

a) henkivakuutus, eli se vakuutuslaji, joka käsittää erityisesti vakuutuksen vain tietyn eliniän saavuttamisen varalta, vakuutuksen vain kuoleman varalta, vakuutuksen tietyn eliniän saavuttamisen tai sitä aikaisemman kuoleman varalta, henkivakuutuksen vakuutusmaksujen palautuksineen, tonttiinit, vakuutuksen avioliiton varalta ja vakuutuksen syntymän varalta;

b) elinkorot;

c) henkivakuutusyritysten tarjoama lisävakuutus, eli vakuutus henkilövahingon varalta, työkyvyttömyys mukaan lukien, vakuutus tapaturman aiheuttaman kuoleman varalta ja vakuutus tapaturman tai sairauden aiheuttaman invaliditeetin varalta, jos näitä eri vakuutusmuotoja myönnetään henkivakuutusten ohella;

d) lakisääteiseen sosiaaliturvaan kuuluva vakuutus;

e) Irlannissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa harjoitettava pysyvä sairausvakuutus, jota ei voida irtisanoa ("permanent health insurance").

2. Seuraavaan toimintaan:

a) kertyneen pääoman takaisinmaksua tarkoittavat sopimukset, siten kuin se on kunkin jäsenvaltion lainsäädännössä määritelty;

b) sellaisten huolto- ja avustuskassojen toiminta, joiden etuudet määräytyvät käytettävissä olevien varojen mukaan ja joissa jäsenen maksuosuus on etukäteen vahvistettu kiinteäksi;

c) sellaisten yhteenliittymien harjoittama toiminta, jotka eivät ole oikeushenkilöitä ja joiden tarkoituksena on tarjota jäsenilleen keskinäistä suojaa ilman vakuutusmaksujen suorittamista tai vakuutusteknisen vastuuvelan muodostamista;

d) vientiluottovakuustoiminta, joka tapahtuu valtion laskuun tai valtion tuella kunnes neljän vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta suoritettava enempi yhteensovittaminen on toteutettu.

3 artikla

1. Tätä direktiiviä ei sovelleta keskinäisiin yhtiöihin ja yhdistyksiin, jos ne täyttävät kaikki seuraavat edellytykset:

- yhtiöjärjestyksessä tai yhdistyksen säännöissä on oltava määräykset ylimääräisten vakuutusmaksujen keräämisestä tai etuuskien pienentämisestä;
- niiden liiketoiminta ei kata vastuuriskejä - jolleivät ne ole liitteessä olevassa C kohdassa tarkoitettuja liitännäisriskejä - eikä luotto- tai takausriskejä;
- tämän direktiivin kattamasta toiminnasta saatu vuotuinen vakuutusmaksutulo ei saa ylittää miljoonaa laskentayksikköä;
- ainakin puolet tämän direktiivin kattamasta toiminnasta kertyneestä vakuutusmaksutulosta on saatava henkilöiltä, jotka ovat keskinäisen yhtiön tai yhdistyksen jäseniä.

2. Tätä direktiiviä ei liioin sovelleta keskinäisiin yhtiöihin tai yhdistyksiin, jotka ovat solmineet muiden samanlaisten yhtiöiden tai yhdistysten kanssa sopimuksen, joka tarjoaa täyden jälleenvakuutusturvan niiden antamille vakuutuksille tai jonka perusteella toimiluvan saaneen yrityksen on vastattava tällaisista vakuutus sopimuksista johtuvista vastuista ensivakuuttajan puolesta.

Tällaisessa tapauksessa tämän direktiivin määräykset koskevat toimiluvan saanutta yritystä.

4 artikla

Tätä direktiiviä ei sovelleta seuraaviin laitoksiin, jollei sääntöjä tai lakia, jotka koskevat niiden oikeutta toimia, muuteta:

a) Saksassa

Seuraavat julkisoikeudelliset monopolilaitokset ("Monopolanstalten"):

1. Badische Gebäudeversicherungsanstalt, Karlsruhe,
2. Bayerische Landesbrandversicherungsanstalt, München,

3. Bayerische Landesterversicherungsanstalt, Schlachtviehversicherung, München
4. Braunschweigische Landesbrandversicherungsanstalt, Braunschweig,
5. Hamburger Feuerkasse, Hampuri
6. Hessische Brandversicherungsanstalt (Hessische Brandversicherungskammer), Darmstadt,
7. Hessische Brandversicherungsanstalt, Kassel
8. Hohenzollernsche Feuerversicherungsanstalt, Sigmaringen,
9. Lippische Landesbrandversicherungsanstalt, Detmold,
10. Nassauische Brandversicherungsanstalt, Wiesbaden,
11. Oldenburgische Landesbrandkasse, Oldenburg,
12. Ostfriesische Landschaftliche Brandkasse, Aurich,
13. Feuersozietät Berlin, Berliini,
14. Württembergische Gebäudebrandversicherungsanstalt, Stuttgart.

Oikeuden toimia alueellisesti ei kuitenkaan katsota muuttuneen tällaisten laitosten sulaututtua siten, että uusi laitos säilyttää sulautuneiden laitosten yhteisen toiminta-alueen, eikä toiminnan ominaisuuden voida katsoa muuttuneen vakuutusluokkiin nähden, jos jokin näistä laitoksista ryhtyy harjoittamaan samalla alueella yhtä tai useampaa toisen tällaisen laitoksen harjoittamaa vakuutusluokkaa.

Seuraavat osittain julkisoikeudelliset laitokset:

1. Postbeamtenkrankenkasse,
2. Krankenversorgung der Bundesbahnbeamten;

b) Ranskassa

Seuraavat laitokset:

1. Caisse départementale des incendies des Ardennes,
2. Caisse départementale des incendies de la Cote d'Or,
3. Caisse départementale des incendies de la Marne,
4. Caisse départementale des incendies de la Meuse,

5. Caisse départementale des incendiés de la Somme,
6. Caisse départementale grêle du Gers,
7. Caisse départementale grêle de l'Hérault;
- c) *Irlannissa*
Voluntary Health Insurance Board;
- d) *Italiassa*
Cassa di Previdenza per l'assicurazione degli sportivi (Sportass);
- e) *Yhdistyneessä kuningaskunnassa*
The Crown Agents.
- b) jokaisen yrityksen, jonka kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa ja joka avaa sivukonttorin tai asioiden kysymisen jäsenvaltion alueella;
- c) jokaisen yrityksen, joka saatuaan a tai b alakohdan mukaisen toimiluvan laajentaa liiketoimintaansa valtion alueella muihin vakuutusluokkiin;
- d) jokaisen yrityksen, joka saatuaan 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti toimiluvan kansallisen alueen johonkin osaan, laajentaa toimintaansa tällaisen osan ulkopuolelle.
3. Jäsenvaltiot eivät saa asettaa toimiluvan saamisen edellytykseksi talletteen tekemistä tai vakuuden asettamista.

7 artikla

- 5 artikla
- Tässä direktiivissä tarkoitetaan:
- a) 'laskentayksiköllä' Euroopan investointipankin perussääntöön 4 artiklassa määriteltyä yksikköä;
- b) 'toisiaan vastaavilla varoilla' tietyssä valuutassa täytettävien sitoumusten kattamista samassa valuutassa ilmaistuin tai rahaksi muutettavien varoin;
- c) 'varojen sijainnilla' sekä irtaimen että kiinteän omaisuuden olemassaoloa jäsenvaltiossa, minkä ei kuitenkaan ole katsottava sisältävän vaatimusta, että irtain omaisuus on talletettava tai että kiinteään omaisuuteen kohdistuu rajoitustoimia kuten kiinnityksen rekisteröinti. Saamisiin perustuvan omaisuuden on katsottava olevan siinä jäsenvaltiossa, jossa saaminen voidaan vaatia maksettavaksi.

1. Toimilupa on voimassa valtion koko alueella, jollei, silloin kun se kansallisen lainsäädännön mukaan on sallittua, hakija hae lupaa liiketoimintansa harjoittamiseen vain osassa valtion alueetta.

2. Toimilupa myönnetään tiettyä vakuutusluokkaa varten. Sen on katettava koko luokka, jollei hakija halua kattaa vain osaa vakuutusluokkaan kuuluvista liitteessä olevassa A kohdassa luetelluista riskeistä.

Kuitenkin:

- a) jokainen jäsenvaltio voi myöntää toimiluvan mille hyvänsä liitteessä olevassa B kohdassa mainitulle vakuutusluokkien ryhmälle edellyttäen, että valtio liittyy sellaiseen toimilupa liitteessä olevan B kohdan mukaisesti yksilöidyn nimikkeen;
- b) yhtä luokkaa tai luokkien ryhmää varten annettu toimilupa kattaa myös toisen vakuutusluokan liittäen riskit, jos liitteessä olevassa C kohdassa mainitut edellytykset täyttyvät;
- c) kunnes neljän vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta enempi yhteensovittaminen on toteutettu, Saksan liittotasavalta saa pitää voimassa säännöksen, jolla kielletään harjoittamasta sen alueella samanaikaisesti sairausvakuutusliikettä, luotto- ja takausvakuutusliikettä tai vakuutusliikettä, joka koskee oikeusturvavakuutusta, joko yhdessä tai yhdistettynä muihin vakuutusluokkiin.

II osasto - Sellaisiin yrityksiin sovellettavat säännökset, joilla on kotipaikka yhteisön alueella

A jakso: Toiminnan aloittamisen edellytykset

6 artikla

1. Jäsenvaltioiden on vaadittava, että ensivakuutusliikkeen aloittamiseen niiden alueella tarvitaan virallinen toimilupa.
2. Tällaista toimilupaa on haettava kyseisen jäsenvaltion toimivaltaiselta viranomaiselta:
- a) jokaisen yrityksen, joka perustaa kotipaikkansa valtion alueelle;

8 artikla

1. Jäsenvaltion on vaadittava jokaiselta sen alueella toiminnan aloittavalta yritykseltä, jolle haetaan toimilupaa, että se

- a) on yhtiömuodoltaan jokin seuraavista:
- Belgian kuningaskunnassa:

"société anonyme/naamloze vennootschap", "société en commandite par actions/vennootschap bij wijze van geldschieting op aandelen", "association d'assurance mutuelle/onderlinge verzekeringsmaatschappij", "société coopérative/coöperative vennootschap",
 - Tanskassa:

"Aktieselskaber", "gensidige selskaber",
 - Saksan liittotasavallassa:

"Aktiengesellschaft", "Versicherungsverein auf Gegenseitigkeit", "Öffentlich-rechtliches Wettbewerbs-Versicherungsunternehmen",
 - Ranskan tasavallassa:

"société anonyme", "société à forme mutuelle", "mutuelle", "union de mutuelles",
 - Irlannin tasavallassa:

"incorporated companies limited by shares or by guarantee or unlimited",
 - Italian tasavallassa:

"società per azioni", "società cooperativa", "mutua di assicurazione",
 - Luxemburgin suurherttuakunnassa:

"société anonyme", "société en commandite par actions", "association d'assurances mutuelles", "société coopérative",
 - Alankomaiden kuningaskunnassa:

"naamloze vennootschap", "onderlinge waarborgmaatschappij", "coöperative vereniging",
 - Yhdistyneessä kuningaskunnassa:

"incorporated companies limited by shares or by guarantee or unlimited", "societies registered under the Industrial and Provident Societies Acts", "societies registered under the Friendly Societies Act", vakuutusentajat, jotka toimivat nimellä "Lloyd's".
- Jäsenvaltiot voivat lisäksi tarvittaessa hyväksyä perustetaviksi muun muotoisia julkisoikeudellisia yrityksiä, jos niiden tarkoituksena on harjoittaa vakuutus toimintaa samoilla ehdoilla kuin yksityisten yritysten;
- b) rajoittaa liiketoimintansa vakuutusliikkeeseen ja siitä suoranaisesti johtuvaan toimintaan harjoittamatta muuta liiketoimintaa;
- c) esittää 9 artiklan mukaisen toimintasuunnitelman;
- d) omistaa 17 artiklan 2 kohdassa säädetyn vähimmäistakuurahaston.
2. Yritykseltä, joka hakee toimilupaa laajentaakseen liiketoimintaansa muihin vakuutusluokkiin tai, edellä 6 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettussa tapauksessa, alueen toiseen osaan, on vaadittava, että se esittää 9 artiklan säännösten mukaisen näitä muita luokkia tai alueen muuta osaa koskevan toimintasuunnitelman.
- Yritykseltä on lisäksi vaadittava, että se voi osoittaa, että sillä on 16 artiklassa säädetty solvenssimarginaali ja, jos 17 artiklan 2 kohdan säännöksissä edellytetään näissä muissa vakuutusluokissa aikaisempaa suurempaa vähimmäistakuurahastoa, että sillä on tällainen vähimmäismäärä.
3. Nämä yhteensovittamistoimenpiteet eivät estä jäsenvaltioita soveltamasta säännöksiä, joissa edellytetään, että hallituksen jäsenillä ja johtajilla on tarvittava ammatillinen pätevyys tai että perustamiskirja tai yhtiöjärjestys, yleiset ja erityiset vakuutusehdot, maksuperusteet ja muut sellaiset asiakirjat, jotka kuuluvat normaaliin valvontaan, on hyväksyttävä.
4. Edellä tarkoitettuihin säännöksiin ei saa sisältyä vaatimusta, että toimilupahakemusta käsiteltäessä on otettava huomioon markkinoiden taloudelliset tarpeet.
- 9 artikla*
- Edellä 8 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuun toimintasuunnitelmaan on sisällyttävä seuraavat tiedot ja selvitykset:
- a) niiden riskien laatu, jotka yritys aikoo kattaa, ne yleiset ja erityiset vakuutusehdot, joita se aikoo käyttää;
- b) maksuperusteet, joita se aikoo soveltaa kuhunkin liiketoiminnan luokkaan;
- c) jälleenvakuutusta koskevat pääperiaatteet;

- d) erät, joista vähimmäistakuurahasto muodostuu;
- e) hallinnon ja myyntiverkon arvioidut perustamiskustannukset sekä niiden kattamiseen tarkoitetut varat,
- ja lisäksi kolmelta ensimmäiseltä tilivuodelta:
- f) arviot muista hallintokustannuksista kuin perustamiskustannuksista, ja erityisesti yleiskuluista ja palkkioista;
- g) arviot vakuutusmaksuista ja korvauksista;
- h) maksuvalmiusennuste;
- i) arviot vakuutus sopimuksista aiheutuvan vastuun ja solvenssimarginaalin kattamiseen tarkoitettuista varoista.

Edellä a ja b alakohdassa tarkoitettuja tietoja ei kuitenkaan vaadita riskeistä, jotka sisältyvät liitteessä olevan A kohdan luokkiin 4, 5, 6, 7 ja 12, eikä myöskään edellä b alakohdassa tarkoitettuja tietoja riskeistä, jotka sisältyvät liitteessä olevan A kohdan luokkiin 14 ja 15. Edellä a ja b alakohdassa tarkoitettuja tietoja ei tarvitse vaatia riskeistä, jotka sisältyvät liitteessä olevan A kohdan luokkaan 11.

10 artikla

1. Jäsenvaltion on vaadittava, että yrityksen, jonka kotipaikka on toisen jäsenvaltion alueella ja joka hakee toimilupaa avataksaan asioimiston tai sivukonttorin, on:
- a) annettava yhtiöjärjestyksensä ja sääntönsä sekä luettelo hallituksensa jäsenistä ja johtajistaan;
- b) esitettävä sen valtion toimivaltaisen viranomaisen, jossa yrityksen kotipaikka on, antama todistus, joka osoittaa ne vakuutusluokat, joita yrityksellä on oikeus harjoittaa, ja että sillä on vähimmäistakuurahasto tai 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti laskettu vähimmäissolvenssimarginaali, jos se on korkeampi; todistuksesta on myös käytävä ilmi ne riskit, jotka yritys sillä hetkellä kattaa sekä 11 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitetut varat;
- c) esitettävä 11 artiklan mukainen toimintasuunnitelma;
- d) nimettävä valtuutettu asiamies, jolla on vakituinen asuinpaikka ja pysyvä oleskelupaikka vastaanottavassa maassa, ja jolla on riittävä valtuus tehdä yritystä koskevia sitoumuksia kolmansien kanssa ja edustaa sitä vastaanottavan maan viranomaisissa ja tuomioistuimissa; jos valtuutettu on

oikeushenkilö, sen kotipaikan on oltava vastaanottavassa maassa, ja sen on vuorostaan nimettävä edustajakseen henkilö, joka täyttää edellä mainitut edellytykset. Jäsenvaltio saa evätä nimetyn valtuutetun asiamiehen vain sellaisilla maineeseen tai ammatilliselle pätevytyteen liittyvällä perusteella, joita sovelletaan hallituksen jäseniin ja johtajiin yrityksissä, joiden kotipaikka on kyseisen valtion alueella.

Vakuutus sitoumuksesta vastaanottavassa maassa aiheutuvassa oikeusriidassa ei vakuutettuja henkilöitä saa, kun kysymys on "Lloyd's" -nimisestä vakuutusentäjien yhteenliittymästä, kohdella huomommin, kuin jos kanne olisi nostettu sellaista yritystä vastaan, jonka liiketoiminta on luonteeltaan tavanomaisempaa. Valtuutetulla asiamiehellä on tämän vuoksi oltava riittävä valtuus, jotta häntä vastaan voidaan nostaa kanne ja hänen tulee tässä ominaisuudessa kyetä toimimaan kysymyksessä olevia "Lloyd's" -nimisen yhteenliittymän vakuutusentäjää sitovasti.

2. Jäsenvaltioiden on vaadittava, että laajentaakseen asioimiston tai sivukonttorin liiketoimintaa joko muihin vakuutusluokkiin tai 6 artiklan 2 kohdan d alakohdassa säädetyssä tapauksessa valtion muihin osiin, toimiluvan hakijan on esitettävä 11 artiklan mukainen toimintasuunnitelma ja täytettävä 1 kohdan b alakohdassa säädetyt edellytykset.

3. Nämä yhteensovittamistoimenpiteet eivät estä jäsenvaltioita soveltamasta säännöksiä, jotka edellyttävät **kaikilta** vakuutusyrityksiltä, että yleisten ja erityisten vakuutusehtojen, maksuperusteiden ja kaikkien muiden mahdollisten, tavanomaiseen valvontaan tarvittavien asiakirjojen tulee olla viranomaisten hyväksymiä.

4. Edellä tarkoitettuihin säännöksiin ei saa sisältyä vaatimusta, että toimilupahakemuksia käsiteltäessä otetaan huomioon markkinoiden taloudelliset tarpeet.

11 artikla

1. Edellä 10 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuun asioimiston tai sivukonttorin toimintasuunnitelmaan on sisällyttävä seuraavat tiedot tai selvitykset:
- a) niiden riskien laatu, joita yritys aikoo kattaa vastaanottavassa maassa; yleiset ja erityiset vakuutusehdot, joita se aikoo käyttää;
- b) maksuperusteet, joita yritys aikoo soveltaa kuhunkin liiketoiminnan luokkaa;

- c) jälleenvakuutusta koskevat pääperiaatteet;
- d) jäljempänä 16 ja 17 artiklassa tarkoitetun solvenssimarginaalin tila;
- e) hallinnon ja myyntiverkoston arvioidut perustamiskustannukset sekä niiden kattamiseen tarkoitetut varat;

ja lisäksi kolmelta ensimmäiseltä tilivuodelta:

- f) arviot hallintokustannuksista;
- g) arviot uuden liikkeen vakuutusmaksuista ja korvauksista;
- h) asioimiston tai sivukonttorin maksuvalmiusennuste.

Edellä a ja b alakohdissa tarkoitettuja selvityksiä ei kuitenkaan vaadita riskeistä, jotka sisältyvät liitteessä olevan A kohdan luokkiin 4, 5, 6, 7 ja 12, eikä myöskään b alakohdassa tarkoitettuja selvityksiä riskeistä, jotka sisältyvät liitteessä olevan A kohdan luokkiin 14 ja 15. Edellä a ja b alakohdassa tarkoitettuja selvityksiä ei tarvitse vaatia riskeistä, jotka sisältyvät liitteessä olevan A kohdan luokkaan 11.

2. Toimintasuunnitelmaan on liitettävä yrityksen tase ja tuloslaskelma kultakin viimeiseltä kolmelta tilikaudelta. Jos yritys ei kuitenkaan ole vielä toiminut kolmea tilivuotta, sen on annettava ne vain päätyneiltä tilikausiltaan.

"Lloyd's" -nimisen vakuutuskenantajien yhteenliittymän osalta taseen ja tuloslaskelman julkistamisen korvaa vuotuisten, vakuutustoimintaa koskevien tiliasiakirjojen pakollinen esittäminen, joihin liittyy valahtoinen todistus siitä, että jokaisen vakuutuskenantajan osalta on annettu tilintarkastajan lausunto, jonka mukaan varat kattavat täysimääräisesti toiminnasta aiheutuvat sitoumukset. Näiden asiakirjojen avulla on viranomaisten voitava muodostaa käsityksensä yhteenliittymän vakavaraisuuden tilasta.

3. Toimintasuunnitelma sekä toimiluvan myöntämiseen toimivaltaisten viranomaisten huomautukset on toimitettava sen maan toimivaltaisille viranomaisille, jossa yrityksellä on kotipaikka. Viimeksi mainittujen viranomaisten on toimitettava lausuntonsa ensin mainituille kolmen kuukauden kuluessa asiakirjojen vastaanottamisesta; jos tämän ajan kuluessa heidän lausuntoaan ei ole toimitettu, sitä pidetään myönteisenä.

12 artikla

Päätös, jolla toimilupa evätään, on yksityiskohtaisesti perusteltava ja annettava tiedoksi yritykselle.

Jäsenvaltion on säädettävä, että toimiluvan hakijalla on oikeus saattaa epäpäävä päätös tuomioistuimen käsiteltäväksi.

On säädettävä myös, että myös niissä tapauksissa, joissa toimivaltaiset viranomaiset eivät ole käsitelleet toimilupahakemusta kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta, on oikeus saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi.

B jakso: Liiketoiminnan harjoittamisen edellytykset

13 artikla

(ks. 384L0641)

14 artikla

Sen jäsenvaltion valvontaviranomaisten, jonka alueella yrityksellä on kotipaikka, on tarkastettava yrityksen koko liiketoiminnan vakavaraisuus. Muiden jäsenvaltioiden valvontaviranomaisten on annettava edellä mainitulle kaikki tarkastamiseen tarvittavat tiedot.

15 artikla

1. Jäsenvaltion, jonka alueella liiketoimintaa harjoitetaan, on vaadittava, että yritys muodostaa riittävän vakuutusteknisen vastuuvelan.

Vakuutustekninen vastuuvelka määräytyy tämän jäsenvaltion säännösten mukaan tai, jos sellaisia ei ole, tässä maassa noudatetun käytännön mukaan.

2. On vaadittava, että vakuutustekninen vastuuvelka katetaan yhtä suurilla ja toisiaan vastaavilla varoilla, jotka sijaitsevat kussakin maassa, jossa liiketoimintaa harjoitetaan. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin lieventää säännöksiä, jotka koskevat toisiaan vastaavia varoja ja niiden sijaintia.

Luxemburgin suurherttuakunta saa, ottaen huomioon sen erikoisasema, kunnes yritysten purkamista koskeva lainsäädäntö on yhdenmukaistettu, säilyttää vakuutusteknisen vastuuvelan takuujärjestelmän, joka on voimassa tämän direktiivin tullessa voimaan.

Tällaisten varojen laatu ja tarvittaessa se, mihin määrään saakka niitä voidaan käyttää jälleenvakuuttajilta olevia saatavia, sen on määrättävä sallittu prosenttiosuus. Poiketen 2 kohdan säännöksistä se ei voi tällaisessa tapauksessa vaatia, että saatavia vastaavat jälleenvakuuttajien varat sijaitsevat sen alueella.

3. Jos jäsenvaltio sallii, että vakuutusteknisen vastuuvelan kattamiseen voidaan käyttää jälleenvakuuttajilta olevia saatavia, sen on määrättävä sallittu prosenttiosuus. Poiketen 2 kohdan säännöksistä se ei voi tällaisessa tapauksessa vaatia, että saatavia vastaavat jälleenvakuuttajien varat sijaitsevat sen alueella.

4. Sen jäsenvaltion valvontaviranomaisen, jonka alueella yrityksellä on kotipaikka, on todennettava, että yrityksen tasessa vakuutusteknisen vastuuvelan katteeksi osoitetut varat vastaavat yrityksen tekemistä vakuutus sopimuksista aiheutuvia vastuita kaikissa niissä maissa, joissa se harjoittaa liiketoimintaa.

16 artikla

1. Jäsenvaltion on vaadittava, että jokainen yritys, jolla on kotipaikka sen alueella, muodostaa koko liiketoimintaansa nähden riittävän solvenssimarginaalin.

Solvenssimarginaali vastaa yrityksen varoja, joista on vähennetty kaikki ennakoitavissa olevat velat sekä aineettomat erät. Erityisesti on otettava huomioon

- maksettu osakepääoma tai, keskinäisen yhtiön tai yhdistyksen osalta takuupääoma,
- puolet maksamattomasta osakepääomasta tai takuupääomasta heti kun 25 prosenttia tästä pääomasta on maksettu,
- rahastot ja varaukset (sidotut ja vapaat), jotka eivät vastaa tiettyjä velvoitteita,
- kaikki siirtyvät voittovarot,
- sellaisen keskinäisen yhtiön tai yhdistyksen osalta, jonka maksut voivat vaihdella, kaikki ne lisämaksuvaateet, jotka sillä on jäseniään kohtaan kyseisenä tilivuonna; sellaisina otetaan huomioon enintään puolet enimmäismaksujen ja perittyjen maksujen erotuksesta, kuitenkin enintään 50 prosenttia solvenssimarginaalista;
- yrityksen pyynnöstä ja sen antamien selvitysten perusteella sekä kaikkien niiden muiden jäsenvaltioiden valvontaviranomaisten suostumuksella, joissa yritys harjoittaa toimintaansa, ne varaukset, jotka eivät ilmene taseesta ja jotka johtuvat vastaavien aliarvostamisesta ja vastattavien

yli- arvostamisesta taseesta, jos tällaiset varaukset, jotka eivät ilmene taseesta, eivät ole luonteeltaan poikkeuksellisia.

Vakuutusteknisen vastuuvelan yliarvostaminen määritellään suhteessa vastuuvelan määrään, jonka yritys on laskenut kansallisen lainsäädännön mukaisesti; kuitenkin, ennen vakuutusteknisen vastuuvelan yhdenmukaistamista, solvenssimarginaalissa voidaan 20 prosenttiin saakka ottaa huomioon määrä, joka on 75 prosenttia varsinaisen korvausvastuun määrään, silloin kun yritys laskee vastuun kollektiivisesti käyttäen vähimmäisprosenttia vakuutusmaksuista, ja sopimuskohtaisen laskutavan mukaisen määrän erotuksesta, jos kansallisen lainsäädännön mukaan on mahdollista valita näistä kahdesta menetelmästä.

2. Solvenssimarginaalin laskentaperusteina ovat joko vuotuiset vakuutusmaksut tai kolmen viimeksi kuluneen tilikauden keskimääräinen korvausmenorasite. Kuitenkin sellaisten yritysten kohdalla, jotka varsinaisesti myöntävät vakuutuksia vain myrsky-, raesade- tai hallariskin tai -riskien varalta, keskimääräinen korvausmenorasite lasketaan seitsemän viimeksi kuluneen tilikauden perusteella.

3. Jollei 17 artiklan säännöksistä muuta johdu, solvenssimarginaalin määrä on yhtä suuri kuin suurempi kahdesta seuraavasta tuloksesta:

Ensimmäinen tulos (vakuutusmaksuihin perustuva):

- ensivakuutusliikkeen vakuutusmaksut (mukaan lukien vakuutusmaksuihin liittyvät liitännäismaksut), jotka ovat erääntyneet viimeksi kuluneena tilikautena;
- näin saatuun summaan lisätään tulevan jälleenvakuutuksen vakuutusmaksut viimeksi kuluneen tilikauden aikana ;
- tästä summasta vähennetään viimeksi kuluneen tilikauden aikana erääntyneiden, mutta saamatta jääneiden vakuutusmaksujen kokonaismäärä sekä niiden verojen ja veronluonteisten maksujen kokonaismäärä, jotka koskevat tähän summaan sisältyviä vakuutusmaksuja.

Näin saatu määrä jaetaan kahteen osaan, joista ensimmäinen käsittää enintään 10 miljoonaa laskentayksikköä ja toinen ylimenevän osan; näistä otetaan 18 prosenttia edellisestä ja 16 prosenttia jälkimmäisestä ja lasketaan ne yhteen.

Ensimmäinen tulos saadaan kertomalla keskenään näin laskettu summa ja se suhdeluku, joka saadaan vertaamalla yrityksen viimeksi kuluneen tilikauden omalle vastuulle jääviä korvausmenoja korvausmenojen bruttomäärään. Tämä suhdeluku ei kuitenkaan koskaan saa olla pienempi kuin 50 prosenttia.

Toinen tulos (korvauksiin perustuva):

- ensivakuutuksen maksetut korvaukset (vähentämättä niistä jälleenvakuuttajien ja edelleenvakuuttajien osuutta) 2 kohdassa määritettyinä ajanjaksoina lasketaan yhteen;
- tähän kokonaismäärään lisätään samoina ajanjaksoina tulevasta jälleenvakuutuksesta ja edelleenvakuutuksesta maksetut korvaukset;
- tähän summaan lisätään ensivakuutuksen ja tulevan jälleenvakuutuksen varsinainen korvausvastuu viimeksi kuluneen tilikauden lopussa;
- tästä summasta vähennetään 2 kohdassa mainittuja ajanjaksoja koskevat takaisin saadut korvaukset;
- näin jäljelle jääneestä määrästä vähennetään ensivakuutuksen ja tulevan jälleenvakuutuksen varsinainen korvausvastuu, jotka on tehty kahta vuotta ennen viimeistä tilipäätös-vuotta olevan vuoden alussa.

Yksi kolmasosa tai yksi seitsemäsosa näin saadusta kokonaismäärästä (2 kohdassa määritellyn viiteajanjakson mukaisesti) jaetaan kahteen osaan, joista ensimmäinen käsittää enintään seitsemän miljoonaa laskentayksikköä ja toinen yli menevän osan; näistä otetaan 18 prosenttia edellisestä ja 16 prosenttia jälkimmäisestä ja lasketaan ne yhteen.

Toinen tulos saadaan kertomalla keskenään näin laskettu summa ja se suhdeluku, joka saadaan vertaamalla yrityksen viimeksi kuluneen tilikauden omalle vastuulle jääviä korvausmenoja korvausmenojen bruttomäärään. Tämä suhdeluku ei kuitenkaan koskaan saa olla pienempi kuin 50 prosenttia.

4. Molemmat 3 kohdassa tarkoitettuihin osiin sovellettavat osuudet alennetaan kolmasosaan, kun kyseessä on sairausvakuutus, jota harjoitetaan samanlaisin vakuutusteknisin perustein kuin henkivakuutusta, jos

- suoritettavat vakuutusmaksut lasketaan sairastuvuus-taulukoiden perusteella vakuutusmatemaattisia menetelmiä käyttäen,
- varaus määräytyy iän pitenemisen mukaan,
- riittävän suuren varmuuslisän muodostamiseksi peritään lisämaksua,
- vakuutusenantaja voi irtisanoa sopimuksen vain viimeistään ennen kolmannen vakuutusvuoden päättymistä,

- sopimuksen nojalla on mahdollista korottaa vakuutusmaksuja tai alentaa korvaussuorituksia myös voimassa olevien sopimusten osalta.

5. "Lloyd's" -nimisen vakuutusenantajien yhteenliittymän osalta 3 kohdassa mainittu ensimmäinen tulos (vakuutusmaksuihin perustuva) lasketaan nettovakuutusmaksujen perusteella. Nettovakuutusmaksut kerrotaan kiinteällä prosenttiluvulla, jonka yrityksen sisäinen tarkastaja määrää vuosittain. Tämä kiinteä prosenttiluku on laskettava maksettuja palkkioita koskevien tuoreimpien tilastotietojen pohjalta.

Yksityiskohdat sekä asiaan kuuluvat laskelmat lähetetään niiden maiden viranomaisille, joissa "Lloyd's" toimii.

17 artikla

1. Yksi kolmasosa solvenssimarginaalista muodostaa takuurahaston.

2. a) Takuurahasto ei kuitenkaan saa olla vähemmän kuin

- 400 000 laskentayksikköä, jos kaikki tai jotkut katetuista riskeistä sisältyvät liitteessä olevan A kohdan luokkiin 10, 11, 12, 13, 14 ja 15,
- 300 000 laskentayksikköä, jos kaikki tai jotkut katetuista riskeistä sisältyvät liitteessä olevan A kohdan luokkiin 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 ja 16,
- 200 000 laskentayksikköä, jos kaikki tai jotkut katetuista riskeistä sisältyvät liitteessä olevan A kohdan luokkiin 9 ja 17;

b) Jos yrityksen liiketoiminta kattaa useita luokkia tai useita riskejä, otetaan huomioon vain se luokka tai riski, joka edellyttää korkeinta määrää;

c) Jäsenvaltio voi alentaa vähimmäistakuurahastovaatimustaan neljänneksellä, jos kyseessä on keskinäinen yhtiö tai yhdistys tai niitä vastaava yhteisö.

18 artikla

1. Jäsenvaltiot eivät saa antaa säännöksiä niiden varojen valinnasta, jotka ylittävät 15 artiklassa tarkoitettua vakuutus-tekniistä vastuuvielkaa kattavat varat.

2. Ellei 15 artiklan 2 kohdasta, 20 artiklan 1 ja 3 kohdasta sekä 22 artiklan 1 kohdan viimeisestä alakohdasta muuta johdu, jäsenvaltiot eivät saa rajoittaa toimiluvan saaneiden yritysten oikeutta vapaasti vallita irtainta ja kiinteää omaisuuttaan.

Saksan liittotasavalta voi kuitenkin, kunnes henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien edellytysten yhteensovittaminen on toteutunut, säilyttää sairausvakuutuksessa 16 artiklan 4 kohdan mukaisesti varojen vapaata vallintaa koskevat rajoituksensa, sikäli kuin vakuutusmaksuvastuuta kattavien varojen vapaa vallinta on "Treuhänder"-elimen hyväksymisestä riippuva.

Kunnes enempi yhteensovittaminen on toteutettu, Tanskan kuningaskunta voi kuitenkin pitää voimassa lainsäädäntönsä, jolla rajoitetaan vakuutusyritysten hankkimien sellaisten varojen vapaata vallintaa, joilla katetaan pakollisen työtäturvavakuutuksen nojalla maksettavia eläkkeitä.

3. Näillä säännöksillä eivät estetä toimenpiteitä, joihin jäsenvaltioilla on oikeus ryhtyä kyseisten yritysten omistajina, jäseninä tai osakkaina, kuitenkin noudattaen siinä maassa, jossa se harjoittaa toimintaa, voimassa olevia 15 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä ja turvaten vakuutettujen edut.

19 artikla

(ks. 384L0641)

20 artikla

1. Jos yritys ei noudata 15 artiklan säännöksiä, sen maan valvontaviranomainen, jossa yritys harjoittaa liiketoimintaansa, voi kieltää varojen vapaan vallinnan kyseisessä maassa ilmoitettuaan asiasta sen maan valvontaviranomaisille, jossa yrityksellä on kotipaikka.

2. Palauttaakseen sellaisen yrityksen taloudellisen aseman ennalleen, jonka solvenssimarginaali ei ole 16 artiklan 3 kohdan vähimmäisvaatimusten mukainen, sen maan valvontaviranomaisen, jonka alueella yrityksellä on kotipaikka, on vaadittava, että sen hyväksyttäväksi esitetään yrityksen taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma.

3. Jos solvenssimarginaali ei ole 17 artiklassa määritellyn takuurahaston mukainen, sen maan valvontaviranomaisen, jonka alueella yrityksellä on kotipaikka, on vaadittava yritystä toimittamaan sen hyväksyttäväksi lyhyen ajan rahoitussuunnitelmansa.

Valvontaviranomainen voi myös kieltää yrityksen varojen vapaan vallinnan tai rajoittaa sitä. Sen on ilmoitettava toimenpiteistään niiden muiden jäsenvaltioiden viranomaisille, joiden alueella yrityksellä on toimilupa, ja viimeksi mainittujen viranomaisten on ensiksi mainitun pyynnöstä toteutettava samat toimenpiteet.

4. Toimivaltaiset valvontaviranomaiset voivat lisäksi toteuttaa kaikki välttämättömät toimenpiteet turvatakseen vakuutettujen edut 1 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

5. Muiden sellaisten jäsenvaltioiden valvontaviranomaisten, joiden alueella kyseisellä yrityksellä on myös toimilupa, on toimittava yhteistyössä 1 - 4 kohdassa tarkoitettujen säännösten ja määräysten täytäntöönpanemiseksi.

21 artikla

1. Jäsenvaltioiden on sallittava, että yritys luovuttaa koko vakuutuskantansa tai sen osan, jos vastaanottavalla yrityksellä kannanluovutus huomioon ottaen on riittävä solvenssimarginaali.

Asianomaisten valvontaviranomaisten on neuvoteltava keskenään ennen tällaisen kannanluovutuksen hyväksymistä.

2. Toimivaltaisten valvontaviranomaisten hyväksyttyä tällaisen kannanluovutuksen, se on välittömästi voimassa kyseisiin vakuutuksenottajiin tai vakuutettuihin nähden.

C jakso: Toimiluvan peruuttaminen

22 artikla

1. Sen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen, jonka alueella yrityksellä on kotipaikka, voi peruuttaa myöntämänsä toimiluvan, jos yritys:

a) ei enää täytä toiminnan aloittamiselle asetettuja edellytyksiä;

- b) ei ole kyennyt määräajassa suorittamaan 20 artiklassa tarkoitetussa tervehdyttämisen- tai rahoitus suunnitelmassa edellytetyjä toimenpiteitä;
- c) laiminlyö törkeästi kansalliseen lainsäädäntöön perustuvia velvoitteitaan.

Siinä tapauksessa, että toimilupa peruutetaan, sen maan valvontaviranomaisen, jonka alueella yrityksellä on kotipaikka, on ilmoitettava peruutuksesta muiden sellaisten jäsenvaltioiden valvontaviranomaisille, jotka ovat myöntäneet toimiluvan yritykselle; tällöin näidenkin on peruutettava myöntämänsä toimilupa. Sen maan valvontaviranomaisen, jonka alueella yrityksellä on kotipaikka, on näiden muiden viranomaisten kanssa toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet vakuutettujen etujen turvaamiseksi ja erityisesti rajoitettava yrityksen varojen vapaata vallintaa, jollei tällaista rajoitusta jo ole määrätty 20 artiklan 1 kohdan ja 3 kohdan toisen alakohdan säännösten mukaisesti.

2. Sellaisen yrityksen asioimistolle tai sivukonttorille, jonka kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, myönnetty toimilupa voidaan peruuttaa, jos asioimisto tai sivukonttori:

- a) ei enää täytä toiminnan aloittamista varten asetettuja edellytyksiä;
- b) törkeästi laiminlyö noudattaa sen maan, jossa yritys toimii, säännöksiin perustuvia, erityisesti 15 artiklassa tarkoitettua vakuutusteknisen vastuuvelan muodostamista koskevia velvoitteitaan.

Sen valtion valvontaviranomaisten, jossa liiketoimintaa harjoitetaan, on ennen toimiluvan peruuttamista neuvoteltava sen maan valvontaviranomaisen kanssa, jossa yrityksellä on kotipaikka. Jos nämä katsovat välttämättömäksi keskeyttää asioimiston tai sivukonttorin liiketoiminnan ennen neuvottelun päättymistä, niiden on ilmoitettava siitä heti sen maan valvontaviranomaiselle, jossa kotipaikka on.

3. Toimiluvan peruuttamista tai liiketoiminnan keskeyttämistä koskeva päätös on yksityiskohtaisesti perusteltava, ja päätös on annettava tiedoksi asianomaiselle yritykselle.

Jäsenvaltioiden on säädettävä, että tällainen päätös voidaan saattaa tuomioistuimen käsiteltäväksi.

III osasto - Säännökset, joita sovelletaan yhteisön alueelle perustettuihin sellaisten yritysten asioimistoihin tai sivukonttoreihin, joiden kotipaikka on yhteisön ulkopuolella

23 artikla

1. Jäsenvaltioiden on vaadittava yrityksiltä, joiden kotipaikka on yhteisön ulkopuolella, virallinen toimilupa 1 artiklassa tarkoitettua liiketoiminnan aloittamiselle alueellaan.

2. Jäsenvaltio saa myöntää toimiluvan, jos yritys täyttää vähintään seuraavat edellytykset:

- a) sillä on kansallisen lainsäädännön mukaan oikeus harjoittaa vakuutustoimintaa;
- b) se perustaa asioimiston tai sivukonttorin jäsenvaltion alueelle;
- c) se sitoutuu järjestämään asioimistonsa tai sivukonttorinsa sijaintipaikkaan siellä harjoittamaansa liiketoimintaa koskevan kirjanpidon ja säilyttämään siellä kaikki liiketoimintaan liittyvät asiakirjat;
- d) se nimeää valtuutetun asiamiehen, jonka toimivaltaiset viranomaiset hyväksyvät;
- e) yrityksen siinä maassa, jossa se harjoittaa liiketoimintansa, omistamien varojen määrä on vähintään puolet 17 artiklan 2 kohdassa säädetyistä takuurahaston vähimmäismäärästä, ja se tallettaa yhden neljäsosan vähimmäismäärästä vakuudeksi;
- f) se sitoutuu ylläpitämään 25 artiklan mukaisen solvenssimarginaalin;
- g) se esittää 11 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisen toimintasuunnitelman.

24 artikla

Jäsenvaltioiden on vaadittava, että yritykset muodostavat riittävän vakuutusteknisen vastuuvelan, joka kattaa näiden jäsenvaltioiden alueilla tekemistä vakuutus sopimuksista aiheutuvan vastuun. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että asioimisto tai sivukonttori kattaa tämän vakuutusteknisen vastuuvelan samansuuruisin ja kyseisen valtion säätämään määrään saakka toisiaan vastaavin varoin.

Jäsenvaltion lainsäädäntöä on sovellettava vakuutusteknisen vastuuvelan laskemiseen, sallittujen sijoituskohteiden määrittelyyn ja varojen arvostukseen.

Asianomaisen jäsenvaltion on vaadittava, että vakuutusteknistä vastuuvelkaa vastaavat varat sijaitsevat sen alueella. Tällöin on kuitenkin sovellettava, mitä 15 artiklan 3 kohdassa säädetään.

25 artikla

1. Jäsenvaltioiden on vaadittava, että niiden alueille perustetuilla asioimistoilla tai sivukonttoreilla on solvenssimarginaali, joka muodostuu varoista, joista on vähennetty kaikki ennakoitavissa olevat velat sekä aineettomat erät. Solvenssimarginaali on laskettava 16 artiklan 3 kohdan säännösten mukaisesti. Tämän marginaalin laskemisessa voidaan kuitenkin ottaa huo-

vain kyseisen asioimiston tai sivukonttorin harjoittamaan toimintaan liittyvät vakuutusmaksut ja korvaukset.

2. Yksi kolmasosa solvenssimarginaalista muodostaa takuurahaston. Takuurahasto ei saa olla pienempi kuin puolet 17 artiklan 2 kohdassa vaaditusta vähimmäismäärästä. Edellä 23 artiklan 2 kohdan e alakohdan mukaisesti tehty alkutallette luetaan tähän takuurahastoon.

3. Solvenssimarginaalia vastaavat varat on pidettävä takuurahaston määrään saakka siinä maassa, jossa liiketoimintaa harjoitetaan, ja sen ylimenevä osa yhteisön alueella.

26 artikla

(ks. 384L0641)

27 artikla

Edellä 19 ja 20 artiklan säännöksiä sovelletaan myös tässä osastossa tarkoitettujen yritysten asioimistoihin ja sivukonttoreihin.

Vanhimman toimipaikan valvontaviranomainen tai se valvontaviranomainen, joka tarkastaa ensiksi mainitun asemesta sivukonttoreiden tai asioimistojen kokonaisvakavaraisuuden, rinnastetaan 20 artiklassa tarkoitettuna hakemuksen osalta sen valtion viranomaiseen, jossa yhteisössä toimivan yrityksen pääkonttori on.

28 artikla

Jos 26 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu viranomaisen peruuttama toimiluvan, tämän on ilmoitettava siitä niiden muiden jäsenvaltioiden viranomaisille, joiden alueella yritys toimii, ja viimeksi mainittujen viranomaisten on toteutettava tarvittavat toimenpiteet. Jos syyinä toimiluvan peruuttamiseen on sen kokonaisvakavaraisuuden riittämättömyys, jonka 26 artiklassa tarkoitettuun pyyntöön suostuneet jäsenvaltiot ovat määränneet, suostumuksen antaneiden jäsenvaltioiden on myös peruutettava myöntämänsä toimiluvat.

29 artikla

Yhteisö voi perustamissopimuksen mukaisesti tehdyillä sopimuksilla sitoutua yhden tai useamman kolmannen maan kanssa soveltamaan tässä osastossa olevista säännöksistä poikkeavia säännöksiä varmistaakseen vastavuoroisuuteen perustuen riittävän turvan jäsenvaltioiden vakuutetuille.

IV osasto - Siirtymäsäännökset ja muut säännökset

30 artikla

1. Jäsenvaltioiden on sallittava II osastossa tarkoitetuille yrityksille, jotka tämän direktiivin täytäntöön panemiseksi toteutettujen toimenpiteiden tullessa voimaan harjoittavat niiden alueilla yhtä tai useampaa 1 artiklassa mainittua vakuutusluokkaa, viiden vuoden määräaika tämän direktiivin tiedoksi antamisesta lukien toimintansa mukauttamiseksi 16 ja 17 artiklan säännöksiin.

2. Jäsenvaltiot saavat lisäksi:

- a) myöntää kaikille 1 kohdassa tarkoitetuille yrityksille, jotka viisivuotiskauden päättyessä eivät vielä ole kokonaan muodostaneet solvenssimarginaaliaan enintään kahden vuoden lisäajan edellyttäen, että nämä yritykset ovat 20

artiklan mukaisesti esittäneet valvontaviranomaisen hyväksyttäväksi toimenpiteet, joihin ne aikovat ryhtyä tuossa tarkoituksessa;

- b) olla vaatimatta 1 kohdassa tarkoitetuilta yrityksiltä, joiden vuotuiset vakuutusmaksutulot viisivuotiskauden päätyttyä jäävät pienemmiksi kuin 17 artiklan 2 kohdassa vaaditun vähimmäistakuurahaston kuusinkertainen määrä, tällaisen vähimmäistakuurahaston perustamista ennen sellaisen tilikauden päättymistä, jona vakuutusmaksutulot ovat tämän vähimmäistakuurahaston kuusinkertainen määrä. Harkittuaan 33 artiklassa säädetyn tutkimuksen tuloksia neuvosto päättää yksimielisesti komission ehdotuksesta, milloin jäsenvaltiot poistavat tämän erivapauden.

3. Yritykset eivät saa laajentaa toimintaansa 8 artiklan 2 kohdan tai 10 artiklan mukaisesti, elleivät ne noudata välittömästi tämän direktiivin määräyksiä. Edellä 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettut yritykset, jotka oman maansa alueella laajentavat toimintaansa muihin vakuutusluokkiin tai tämän alueen muihin osiin, voidaan kuitenkin 10 vuoden määräajaksi direktiivin tiedoksiantopäivästä lukien vapauttaa 17 artiklan 2 kohdassa tarkoitettusta vähimmäistakuurahaston perustamisvaatimuksesta.

4. Yritys, jolla on 8 artiklassa luetelluista poikkeava yhtiömuoto, voi jatkaa direktiivin tiedoksiannosta lukien kolmen vuoden ajan nykyistä liiketoimintaansa sellaisessa oikeudellisessa muodossa, jossa se toimii tiedoksi antamisen ajankohtana. Yritykset, jotka on perustettu Yhdistyneeseen kuningaskuntaan kuninkaallisella erityissääöksellä ("by Royal Charter"), erityisellä asiakirjalla ("by Private Act") tai erityisellä viranomaisen päätöksellä ("by Special Public Act") saavat jatkaa liiketoimintaansa nykyisessä muodossaan rajoittamattoman ajan.

Belgiassa toimivat yritykset, jotka tarkoituksensa mukaisesti harjoittavat kiinnitysluottojen välitysliekkettä tai säästämistoimintaa yksityisten säästöpankkien valvontaa koskevien säännösten 15 artiklan 4 kohdan mukaisesti, jotka on yhteensovitettu 23 päivänä kesäkuuta 1987 annetulla "arrêté royal"-sääöksellä, saavat jatkaa tällaista toimintaa kolmen vuoden ajan tämän direktiivin tiedoksi antamisesta.

Kyseisten jäsenvaltioiden on laadittava luettelo tällaisista yrityksistä ja toimitettava se muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

5. Niiden yritysten pyynnöstä, jotka täyttävät 15, 16 ja 17 artiklan vaatimukset, jäsenvaltioiden on lakattava soveltamasta nykyisiin säännöksiin perustuvia rajoituksia, kuten vaatimuksia kiinnityksistä, talletteista ja vakuuksista.

31 artikla

Jäsenvaltioiden on myönnettävä III osastossa tarkoitetuille asioimistoille tai sivukonttoreille, jotka tämän direktiivin täytäntöön panemiseksi toteutettujen toimenpiteiden tullessa voimaan harjoittavat yhtä tai useampaa 1 artiklassa tarkoitettua vakuutusluokkaa ja jotka eivät laajenna toimintaansa 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla, enintään viiden vuoden määräaika tämän direktiivin tiedoksi antamisesta toimintansa mukauttamiseksi 25 artiklan säännöksiin.

32 artikla

Sen ajanjakson kuluessa, joka päättyy kolmannen maan kanssa 29 artiklan mukaisesti tehdyn sopimuksen tullessa voimaan tai viimeistään neljän vuoden kuluttua tämän direktiivin tiedoksiannokohdasta, jokainen jäsenvaltio saa alueelleen perustettuihin tuon maan yrityksiin edelleen soveltaa 1 päivänä tammikuuta 1973 voimassa olleita säännöksiä, jotka koskevat vakuusteknisen vastuuvelan katteena olevien varojen vastaavuutta ja sijaintia edellyttäen, että ilmoitus siitä tehdään muille jäsenvaltioille ja komissiolle, ja ettei näille yrityksille anneta laajempia helpotuksia kuin mitä sen alueelle perustetuille jäsenvaltioiden yrityksille annetaan 15 artiklan 2 kohdan mukaan.

V osasto – Loppusäännökset

33 artikla

Komission ja jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on toimittava tiiviissä yhteistyössä helpottaakseen ensivakuutuksen valvontaa yhteisössä ja tutkiakseen kaikkia tämän direktiivin soveltamisessa mahdollisesti ilmeneviä vaikeuksia.

34 artikla

1. Komissio antaa neuvostolle kuuden vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta kertomuksen tässä direktiivissä vahvistettujen taloudellisten vaatimusten vaikutuksista jäsenvaltioiden vakuutusmarkkinoihin.

2. Tarvittaessa komissio antaa osakertomuksia neuvostolle ennen 30 artiklan 1 kohdassa säädetyn siirtymäkauden loppua.

35 artikla

Jäsenvaltioiden on muutettava kansalliset säännöksensä tämän direktiivin mukaisiksi 18 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä viipymättä komissiolle.

Näin muutettuja säännöksiä on ryhdyttävä 30, 31 ja 32 artiklassa säädetyn poikkeuksin soveltamaan 30 kuukauden kuluessa tiedoksiantopäivästä.

36 artikla

Kun tämä direktiivi on annettu tiedoksi, jäsenvaltioiden on huolehdittava, että niiden tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamat keskeiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset toimitetaan kirjallisina komissiolle.

37 artikla

Liite on erottamaton osa tätä direktiiviä.

38 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 24 päivänä heinäkuuta 1973.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

I. NØRGAARD

LIITE

A. Riskien luokittelu vakuutusluokittain**1. Tapaturmat** (mukaan lukien työtapaturmat ja ammattitaudit)

- kiinteät rahalliset etuudet
- vahingonkorvauksen luonteiset etuudet
- kahden edellisen yhdistelmät
- matkustajille aiheutuneet vammat

2. Sairaus

- kiinteät rahalliset etuudet
- vahingonkorvauksen luonteiset etuudet
- kahden edellisen yhdistelmät

3. Maa-ajoneuvot (paitsi rautateiden liikkuva kalusto)

Kaikki vahingot ja tappiot, jotka aiheutuvat

- maalla käytettäville moottoriajoneuvoille
- muille maa-ajoneuvoille kuin moottoriajoneuvoille

4. Rautateiden liikkuva kalusto

Kaikki rautateiden liikkuvalle kalustolle aiheutuvat vahingot ja tappiot

5. Ilma-alukset

Kaikki ilma-aluksille aiheutuvat vahingot tai menetykset

6. Alukset (meri-, järvi-, joki- ja kanava-alukset)

Kaikki vahingot tai tappiot, jotka aiheutuvat

- joki- ja kanava-aluksille
- järvioluksille
- merialuksille

7. Kuljetettavat tavarat (mukaan lukien kaupp- ja matkatavarat sekä kaikki muut tavarat)

Kaikki kuljetettaville tavaroille tai matkatavaroille aiheutuneet vahingot tai tappiot, kuljetustavasta riippumatta

8. Tulipalo ja luonnonvoimat

Kaikki omaisuudelle (paitsi 3, 4, 5, 6, 7 luokkaan sisältyvälle) aiheutuneet vahingot tai tappiot, joiden syynä on:

- tulipalo
- räjähdys
- myrsky
- muut luonnonvoimat kuin myrsky
- ydinvoima
- maan vajoaminen

9. Muut omaisuudelle aiheutuneet vahingot

Kaikki omaisuudelle (paitsi 3, 4, 5, 6 ja 7 luokkaan sisältyvälle) aiheutuneet vahingot tai tappiot, joiden syynä on raesade tai halla tai jokin muu kuin 8 kohdassa mainittu tapahtuma, kuten varkaus

10. Moottoriajoneuvovastuu

Kaikki vastuu, joka aiheutuu maalla (mukaan lukien rahdinkuljettajan vastuu) käytettävien moottoriajoneuvojen käytöstä

11. Ilmakuljetusvastuu

Kaikki ilma-alusten käytöstä (mukaan lukien rahdinkuljettajan vastuu) aiheutuva vastuu

12. Vastuu aluksista (meri-, järvi-, joki- ja kanavi-aluksista)

Kaikki laivojen, alusten tai veneiden käytöstä merellä, järvillä, joilla tai kanavilla aiheutunut vastuu (mukaan lukien rahdinkuljettajan vastuu)

13. Yleinen vastuu

Kaikki muut kuin 10, 11 ja 12 kohdassa mainitut vastuut

14. Luotto

- maksukyvyttömyys (yleinen)
- vientiluotot
- osamaksuluotot
- kiinnitysluotot
- maatalousluotot

15. Takaus

- takaus (välitön)
- takaus (välillinen)

16. Erilaiset taloudelliset tappiot

- työllisyysriskit
- tulojen menetys (yleinen)
- huono sää
- etuuksien menetys
- jatkuvat yleiskulut
- ennakkoimattomat liikekulut
- markkina-arvon laskusta aiheutunut menetys
- vuokran tai tulojen menetys
- muut kuin yllä mainitut välilliset kaupalliset tappiot
- muut (ei-kaupalliset) taloudelliset tappiot
- muunlaiset taloudelliset tappiot

17. Oikeusturva

Asianajo- ja oikeudenkäyntikulut

Yhteen luokkaan sisältyvät riskit eivät saa kuulua mihinkään muuhun luokkaan paitsi C kohdassa mainituissa tapauksissa.

B. Useamman kuin yhden vakuutusluokan harjoittamista varten myönnettyjen toimilupien kuvaus

Kun toimilupa kattaa samanaikaisesti:

- a) luokan 1 ja 2, se on nimeltään 'Tapaturma- ja sairausvakuutus';
- b) luokan 1 (4 kohta), 3, 7 ja 10, se on nimeltään 'Mootoriajoneuvovakuutus';
- c) luokan 1 (4 kohta), 4, 6, 7 ja 12, se on nimeltään 'Meri- ja kuljetusvakuutus';
- d) luokan 1 (4 kohta), 5, 7 ja 11, se on nimeltään 'Ilmakuljetusvakuutus';
- e) luokan 8 ja 9, se on nimeltään 'Tulipalon ja muun omaisuusvahingon varalta otettu vakuutus';
- f) luokan 10, 11, 12 ja 13, se on nimeltään 'Vastuuvakuutus';
- g) luokan 14 ja 15, se on nimeltään 'Luotto- ja takausvakuutus';
- h) kaikki luokat, sitä nimitetään kyseisen jäsenvaltion valinnan mukaan; tämän on ilmoitettava valinnastaan muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

C. Liitännäisriskit

Yritys, joka saa toimiluvan yhteen luokkaan tai useamman luokan ryhmään kuuluvalle pääriskille, voi myös vakuuttaa toiseen luokkaan kuuluvia riskejä tarvitsematta niille toimilupaa, jos ne:

- liittyvät pääriskiin,
- koskevat kohdetta, joka on katettu pääriskiä vastaan, ja
- on katettu pääriskin vakuutusopimuksella

Tässä liitteessä olevan A kohdan luokkiin 14 ja 15 kuuluvia riskejä ei kuitenkaan saa katsoa muiden luokkien liitännäisriskeiksi.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 29 päivänä kesäkuuta 1976,
muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien
lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun
direktiivin 73/239/ETY muuttamisesta**

(76/580/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 24 päivänä heinäkuuta 1973 annetulla neuvoston direktiivillä 73/239/ETY⁽³⁾ on helpotettu kyseisen liiketoiminnan aloittamista ja harjoittamista poistamalla tiettyjä eroja kansallisten lainsäädäntöjen väliltä; sillä on taattu riittävä suoja vakuuteuille ja kolmansille kaikissa jäsenvaltioissa ja samalla sovitettu yhteen erityisesti vakuutusyrityksiltä vaadittavia taloudellisia takuita koskevia säännöksiä,

mainitun direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on vaadittava kaikilta vakuutusyrityksiltä, joilla on pääkonttori sen alueella,

vähimmäistakuurahasto, joka ei saa olla direktiivissä laskentayksikköinä ilmaistua tiettyä määrää pienempi,

laskentayksikköön viitataan myös tiettyjen sellaisten jäljempänä mainittujen keskinäisten yhtiöiden ja yhdistysten vakuutusmaksutulon määrittämiseksi, joita direktiivi ei koske,

kyseisessä direktiivissä 'laskentayksiköllä' tarkoitetaan Euroopan investointipankin perussäännön sisältävän pöytäkirjan 4 artiklassa määriteltyä yksikköä; tämän määritelmän perusteella direktiivissä mainittujen määrien vaihtaminen kansallisiin valuuttoihin johtaisi kilpailun vääristymiin sellaisten yritysten välillä, joiden kotipaikat ovat eri jäsenvaltioissa,

neuvosto on määritellyt 21 päivänä huhtikuuta 1975 tekemälään päätöksellä 75/250/ETY⁽⁴⁾ Euroopan laskentayksikön, joka edustaa kaikkien jäsenvaltioiden valuuttojen arvoissa tapahtuvien muutosten keskiarvoa; kunkin valuutan vaihtokurssi laskentayksikköön nähden määräytyy automaattisesti valuuttamarkkinoiden päivittäisten noteerausten perusteella; tämän Euroopan laskentayksikön käyttö asettaa vakuutusyritykset samaan kilpailuasemaan,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 28, 9.2.1976, s. 16

⁽²⁾ EYVL N:o C 35, 16.2.1976, s. 17

⁽³⁾ EYVL N:o L 228, 16.8.1973, s. 3

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 104, 24.4.1975, s. 35

edellä mainitun pöytäkirjan 4 artiklaa ollaan parhaillaan muuttamassa; Euroopan investointipankin johtokunnan 18 päivänä maaliskuuta 1975 tekemän päätöksen mukaisesti pankki käyttää neuvoston päätöksessä 75/250/ETY määriteltyä Euroopan laskentayksikköä,

komissio on ottanut käyttöön myöhemmin, 18 päivänä joulukuuta 1975 tekemällään päätöksellä 3289/75/EHTY⁽¹⁾ ja neuvoston yksimielisellä suostumuksella tämän Euroopan laskentayksikön soveltaessaan Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimusta,

Euroopan laskentayksikön arvo kaikkien jäsenvaltioiden valuuttoina määrätään päivittäin; viitepäivä sen käyttämiseen on myös määrättävä sovellettaessa tätä direktiiviä,

joissakin jäsenvaltioissa Euroopan laskentayksikön käyttöönotto johtaisi kuitenkin direktiivissä laskentayksikköinä ilmaistujen määrien alentumiseen kansallisessa valuutassa; tällainen alentuminen johtaisi vastaavaan alentumiseen tällä hetkellä vähimmäistakuurahaston avulla annetussa vakuutettujen turvassa; kyseiset summat olisi arvioitava uudelleen joka toinen vuosi; tällaisen uudelleen arvioinnin vuoksi kyseisiä määriä todennäköisesti muutetaan; joissakin jäsenvaltioissa kansallisen valuuttana ilmaistujen määrien alentumista saattaisi noissa valtioissa pian seurata uusi muutos; näiden perättäisten toimenpiteiden täytäntöönpano aiheuttaisi vaikeuksia yrityksille ja valvontaviranomaisille; sen vuoksi nämä määrät olisi säilytettävä sillä tasolla, jonka ne olisivat saavuttaneet ennen Euroopan laskentayksikön käyttöönottoa sovelletun vaihtokurssin perusteella, jos tämä taso on korkeampi kuin Euroopan laskentayksikön taso, kunnes direktiivissä 73/239/ETY määrätty summat on arvioitu, ja

yhteisön talouskehitys ja rahaolojen kehitys antaa aiheen tarkastella säännöllisesti jälkimmäisiä summia,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Korvataan direktiivin 73/239/ETY 5 artiklan a alakohta seuraavasti:

"a) 'Laskentayksikköllä' komission päätöksessä 3289/75/EHTY⁽¹⁾ määriteltyä Euroopan laskentayksikköä (ELY). Tässä direktiivissä viitattaessa laskentayksikköön on kansalliseen valuuttaan sovellettavan vaihtoarvon kunkin vuoden joulukuun viimeisestä päivästä alkaen oltava sen lokakuuta edeltävän kauden viimeisen päivän arvo, jolta ELY-vaihtoarvot on saatavissa kaikille yhteisön valuutoille;"

2. Seuraava huomautus lisätään alaviitteenä sivulle, jossa direktiivin N:o 73/239/ETY 5 artikla on:

"⁽¹⁾ EYVL N:o L 327, 19.12.1975, s. 4".

2 artikla

Siirtymätoimenpiteenä ja kunnes direktiivissä 73/239/ETY laskentayksikköinä ilmaistut määrät on muutettu ensimmäisen kerran, 5 artiklan a alakohdassa määriteltyiksi laskentayksiköiksi vaihdettavat, kansallisena valuuttana ilmaistut määrät eivät saa olla pienempiä kuin ne määrät, jotka saataisiin ennen tämän direktiivin antamista laskentayksikköön sovelletun vaihtokurssin mukaan.

3 artikla

Neuvosto arvioi ja tarvittaessa muuttaa komission ehdotuksesta joka toinen vuosi direktiivissä 73/239/ETY laskentayksikköinä ilmaistuja määriä ottaen huomioon yhteisön talouskehityksen ja rahaolojen kehityksen.

4 artikla

Tämän direktiivin mukaisesti muutettuja kansallisia säännöksiä sovelletaan 31 päivästä joulukuuta 1976 alkaen.

5 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 29 päivänä kesäkuuta 1976.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. THORN

⁽¹⁾ EYVL N:o L 327, 19.12.1975, s. 4

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 22 päivänä kesäkuuta 1987,
muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun ensimmäisen direktiivin 73/239/ETY muuttamisesta luotto- ja takausvakuutuksen osalta

(87/343/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamisesta ja harjoittamisesta annettujen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 24 päivänä heinäkuuta 1973 annetulla ensimmäisellä neuvoston direktiivillä 73/239/ETY⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 76/580/ETY⁽⁵⁾, poistettiin useita jäsenvaltioiden lainsäädännössä olleita eroavuuksia kyseisen liiketoiminnan aloittamisen ja harjoittamisen helpottamiseksi,

kuitenkin mainitun direktiivin 2 artiklan 2 kohdan d alakohdassa todetaan, että direktiivi ei koske "vientiluottovakuutus-toimintaa, joka tapahtuu valtion laskuun tai valtion tuella kunnes neljän vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi

antamisesta suoritettava enempi yhteensovittaminen on toteutettu"; koska valtio myöntää silloin, kun vientiluottovakuustointi tapahtuu valtion laskuun tai valtion takaamana, sen vakuutusturvan, jonka direktiivi normaalisti tarjoaa vakuutetuille, tällainen vakuutustoiminta olisi jätettävä mainitun direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, kunnes enempi yhteensovittaminen on toteutettu,

mainitun direktiivin 7 artiklan 2 kohdan c alakohdassa säädetään, että siihen asti "kunnes neljän vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta enempi yhteensovittaminen on toteutettu, Saksan liittotasavalta saa pitää voimassa säännöksen, jolla kielletään harjoittamasta sen alueella samanaikaisesti sairausvakuutusliikettä, luotto- ja takausvakuutusliikettä tai vakuutusliikettä, joka koskee oikeusturvavakuutusta, joko yhdessä tai yhdistettyinä muihin vakuutusluokkiin"; tästä seuraa, että asioimistojen ja sivukonttoreiden perustamiselle on olemassa esteitä; tällä direktiivillä on tarkoitus korjata tilanne,

vakuutettujen henkilöiden edut ovat takausvakuutuksen osalta riittävästi turvatut mainitulla direktiivillä; kielto, joka estää harjoittamasta Saksan liittotasavallassa samanaikaisesti takausvakuutusliikettä ja muihin vakuutusluokkiin kuuluvaa vakuutusliikettä, olisi kumottava,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 245, 29.9.1979, s. 7 ja

EYVL N:o C 5, 7.1.1983, s. 2

⁽²⁾ EYVL N:o C 291, 10.11.1980, s. 70

⁽³⁾ EYVL N:o C 146, 16.6.1980, s. 6

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 228, 16.8.1973, s. 3

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 189, 13.7.1976, s. 13

vakuutusliikettä harjoittavat yritykset, joiden luottovakuutusliike muodostaa vähäistä suuremman osuuden niiden kokonaisvakuutusliikkeestä, tarvitsevat tasoisuustakuun, joka ei ole osa yrityksen solvenssimarginaalia; vastuun suuruus olisi laskettava tässä direktiivissä säädettyjen toisiaan vastaavien menetelmien mukaan.

ottaen huomioon luottovakuustoimintaan liittyvien luottovakuutuskorvausten jaksoittainen luonne, luottovakuustoimintaa olisi, keskimääräisen korvausmenorasitteen laskemiseksi siten kuin direktiivin 73/239/ETY 16 artiklan 2 kohdassa tarkoitetaan, käsiteltävä samoin perustein kuin myrskyn, raesateen ja hallan aiheuttamia riskejä koskevaa vakuustoimintaa,

luottovakuutuksessa riskien luonne on sellainen, että luottovakuutusliikettä harjoittavien yritysten olisi perustettava suurempi takuurahasto kuin se, josta mainitussa direktiivissä nyt säädetään,

niille yrityksille, joilta edellytetään edellä mainitun veloitteen noudattamista, olisi myönnettävä riittävän pituinen määräaika,

on tarpeetonta määrätä tätä veloitetta yrityksille, joiden luottovakuutusliike ei ole tiettyä määrää suurempi, ja

ottaen huomioon tämän direktiivin luottovakuutusta koskevat säännökset, Saksan liittotasavallan ylläpitämä kieltö, jolla estetään harjoittamasta samanaikaisesti luottovakuutusta ja muihin vakuutusluokkiin kuuluvaa vakuutusliikettä, ei ole enää perusteltu ja olisi tämän vuoksi kumottava,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan neuvoston direktiiviä 73/239/ETY seuraavasti:

1. Korvataan 2 artiklan 2 kohdan d alakohta seuraavasti:

"d) vientiluottovakuustoimintaa, joka tapahtuu valtion laskuun tai valtion takaamana tai jossa valtio on vakuutuksenantajana siihen asti, kunnes enempi yhteensovittaminen on toteutettu".

2. Poistetaan 7 artiklan 2 kohdan c alakohtaan toisesta alakohdasta sanat "luotto- ja takausvakuutus".

3. Lisätään artikla seuraavasti:

"15 a artikla

1. Jäsenvaltioiden on vaadittava, että sen alueelle sijoitautuneet yritykset, jotka vakuuttavat liitteessä olevan A kohdan 14 luokkaan kuuluvia riskejä, jäljempänä 'luottovakuutus', perustavat tasoisuustuun, jota käytetään tasamaan kyseisessä luokassa tilikauden aikana mahdollisesti syntyvä tekninen alijäämä tai keskimääräistä korkeampi vahinkosuuhde.

2. Tasoisuustuun suuruus on laskettava kunkin jäsenvaltion säännösten mukaisesti noudattaen yhtä liitteessä olevassa D kohdassa määritellyistä neljästä menetelmästä, joita on pidettävä toisiaan vastaavina.

3. Solvenssimarginaalin suuruutta laskettaessa tasoisuustuun määrä on jätettävä huomioon ottamatta liitteessä olevassa D kohdassa määritellyjen menetelmien mukaisesti laskettuun määrään saakka.

4. Jäsenvaltiot voivat vapauttaa laitokset velvoitteesta perustaa luottovakuustoimintaansa varten tasoisuustuun, mikäli luottovakuustoiminnan vakuutusmaksu- tai osuussaamisten määrä on vähemmän kuin 4 prosenttia laitosten vakuutusmaksu- ja osuussaamisten kokonaismäärästä ja vähemmän kuin 2 500 000 ECUa."

4. Korvataan 16 artiklan 2 kohdan toinen lause seuraavasti:

"Jos kuitenkin kyseessä on yritys, joka pääasiallisesti vakuuttaa vain luotto-, myrsky-, raesade- tai hallariskejä, on seitsemää viimeistä tilikautta pidettävä keskimääräisen korvausmenorasitteen vertailujaksona"

5. Korvataan 17 artiklan 2 kohdan a alakohdan ensimmäinen luettelma kohta seuraavasti:

"- 1 400 000 ECUa siinä tapauksessa, että kaikki tai jotkut liitteessä olevassa A kohdassa mainittuun luokkaan 14 kuuluvista riskeistä katetaan. Tätä säännöstä on sovellettava jokaiseen yritykseen, jonka vuotuinen vakuutusmaksu- tai osuussaamisten määrä kyseisessä luokassa on kunakin kolmena viimeisenä tilikautena ollut suurempi kuin 2 500 000 ECUa tai 4 prosenttia yrityksen vakuutusmaksu- tai osuussaamisten kokonaismäärästä;

- 400 000 ECUa siinä tapauksessa, että kaikki tai jotkut liitteessä olevassa A kohdassa mainittuihin luokkiin 10, 11, 12, 13 ja 15 sekä, milloin 1 luettelma kohtaa ei sovelleta, 14 kuuluvista riskeistä katetaan".

6. Lisätään 17 artiklan 2 kohtaan alakohta seuraavasti:

"d) Jos luottovakuutusliikettä harjoittavaa yritystä vaaditaan korottamaan a alakohtaan ensimmäisessä luettelma kohdassa tarkoitettua rahaston suuruus 1 400 000 ECUun, asianomaisen jäsenvaltion on myönnettävä kyseiselle yritykselle:

- kolme vuotta aikaa rahaston korottamiseksi 1 000 000 ECUun;
- viisi vuotta aikaa rahaston korottamiseksi 1 200 000 ECUun;
- seitsemän vuotta aikaa rahaston korottamiseksi 1 400 000 ECUun.

Nämä määräajat on laskettava alkavaksi siitä päivästä, jolloin a alakohtaan ensimmäisessä luettelma kohdassa tarkoitettua edellytykset täyttyvät."

7. Lisätään 19 artiklaan seuraavaa:

"1 a. Yrityksen on annettava valvontaviranomaiselle mahdollisuus tutustua luottovakuutusta koskevaan kirjanpitoon, josta ilmenee sekä tekniset tulokset että kyseiseen vakuustoimintaan liittyvä vakuutustekninen vastuuvélka."

8. Lisätään tämän direktiivin liitteeseen sisältyvä D kohta liitteeseen.

2 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 1 päivään tammikuuta 1990 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Jäsenvaltioiden on sovellettava näitä toimenpiteitä viimeistään 1 päivästä heinäkuuta 1990 alkaen.

3 artikla

Kun tämä direktiivi on annettu tiedoksi⁽¹⁾, jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä

antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

4 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 22 päivänä kesäkuuta 1987.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

L. TINDEMANS

⁽¹⁾ Tämä direktiivi on annettu tiedoksi jäsenvaltioille 25 päivänä kesäkuuta 1987.

LIITE

D Luottovakuutusta koskevan luokan tasoitusvastuun laskentamenetelmä

Menetelmä N:o 1

1. Yrityksen on perustettava A kohdassa mainittuun vakuutusluokkaan 14, jäljempänä 'luottovakuutus', kuuluvia riskejä varten tasoitusvastuu, jota käytetään tasaamaan kyseisessä luokassa tilikauden aikana mahdollisesti syntyvä tekninen alijäämä.
2. Tasoitusvastuuseen on kunakin tilikautena siirrettävä 75 prosenttia luottovakuutustoiminnassa mahdollisesti syntyvästä teknisestä ylijäämästä kuitenkin enintään 12 prosenttia nettovakuutusmaksuista tai -osuuksista, kunnes vastuun suuruus on 150 prosenttia viiden edellisen tilivuoden aikana saatujen nettovakuutusmaksujen tai -osuuksien korkeimmasta vuotuisesta määrästä.

Menetelmä N:o 2

1. Yrityksen on perustettava A kohdassa mainittuun vakuutusluokkaan 14, jäljempänä 'luottovakuutus', kuuluvia riskejä varten tasoitusvastuu, jota käytetään tasaamaan kyseisessä luokassa tilikauden aikana mahdollisesti syntyvä tekninen alijäämä.
2. Tasoitusvastuun vähimmäismäärän on oltava 134 prosenttia viiden edellisen tilikauden aikana vuosittain saatujen vakuutusmaksujen tai osuuksien keskiarvosta sen jälkeen, kun niistä on vähennetty menevä jälleenvakuutus ja siihen on lisätty tuleva jälleenvakuutus.
3. Tasoitusvastuuseen on kunakin perättäisenä tilikautena siirrettävä 75 prosenttia kyseisessä luokassa mahdollisesti syntyvästä teknisestä ylijäämästä, kunnes vastuu on vähintään samansuuruinen kuin 2 kohdan mukaan laskettu vähimmäismäärä.
4. Jäsenvaltiot voivat laatia erityissääntöjä tässä direktiivissä määrätty vähimmäissummat ylittävän vastuun määrän ja/tai vuosittain tehtävän siirron määrän laskemiseksi.

Menetelmä N:o 3

1. Edellä A kohdassa mainittua vakuutusluokkaa 14 varten, jäljempänä 'luottovakuutus', on muodostettava tasoitusvastuu, jolla tasataan kyseisessä vakuutusluokassa tilikauden aikana mahdollisesti syntyvä keskimääräistä korkeampi vahinkosuuhde.
2. Tasoitusvastuun määrä on laskettava seuraavan menetelmän mukaan:

Kaikkien laskelmien on perustuttava vakuutusentajan omalla vastuulla olevaan liikkeen tuloihin ja menoihin.

Tasoitusvastuuseen on siirrettävä kunakin tilikautena mahdollisesti syntyvää korvausvajausta vastaava määrä, kunnes vastuu on saavuttanut vaaditun suuruuden tai se on palautettu vaaditun suuruiseksi.

Korvausvajausta on katsottava syntyneeksi, jos tilikauden vahinkosuuhde on alhaisempi kuin vertailujakson keskimääräinen vahinkosuuhde. Korvausvajausta vastaava määrä saadaan kertomalla kyseisten kahden vahinkosuhteen välinen erotus tilikauden aikana saaduilla vakuutusmaksutuotoilla.

Tasoitusvastuun määrän on oltava kuusinkertainen verrattuna vertailujakson vahinkosuhteiden hajontaan keskimääräisestä vahinkosuhteesta, kerrottuna tilikauden aikana saaduilla vakuutusmaksutuotoilla.

Jos korvausten määrä on jonakin tilikautena tavanomaista suurempi, tasoitusvastuusta on otettava ylitystä vastaava summa. Korvausten määrää on pidettävä tavanomaisesta suurempana, jos tilikauden vahinkosuuhde on korkeampi kuin keskimääräinen vahinkosuuhde. Ylitystä vastaava summa saadaan kertomalla kyseisen kahden vahinkosuhteen välinen erotus tilikauden aikana saaduilla vakuutusmaksutuotoilla.

Korvausten määrästä riippumatta tasoitusvastuuseen on kunakin tilikautena ensin siirrettävä 3,5 prosenttia vastuun vaaditusta määrästä, kunnes vastuu on saavuttanut vaaditun suuruuden tai se on palautettu vaaditun suuruiseksi.

Vertailujakson pituuden on oltava vähintään 15 vuotta ja enintään 30 vuotta. Tasoitusvastuusta ei tarvitse muodostaa, jos vertailujakson aikana korvausten määrä ei ole ylittänyt vakuutusmaksutuottoja.

Tasoitusvastuun vaadittua määrää ja vastuusta otettavan summan suuruutta voidaan alentaa, jos vertailujakson keskimääräinen vahinkosuuhde osoittaa yhdessä kulusuhteen kanssa, että vakuutusmaksuihin sisältyy turvallisuusmarginaali.

Menetelmä N:o 4

1. Edellä A kohdassa mainittua 14 luokkaa varten, jäljempänä 'luottovakuutus', on muodostettava tasoitusvastuu, jota käytetään tasaamaan kyseisessä vakuutusluokassa tilikauden aikana mahdollisesti syntyvä keskimääräistä korkeampi vahinkosuuhde.

2. Tasoitusvastuun määrä on laskettava seuraavan menetelmän mukaan:

Kaikkien laskelmien on perustuttava vakuutuksenantajan omalla vastuulla olevaan liikkeen tuloihin ja menoihin.

Tasoitusvastuuseen on siirrettävä kunakin tilikautena mahdollisesti syntyvää korvausvajausta vastaava summa, kunnes vastuu on vaaditun enimmäismäärän suuruinen.

Korvausvajaus on katsottava syntyneeksi, jos tilikauden vahinkosuhde on alhaisempi kuin vertailujakson keskimääräinen vahinkosuhde. Korvausvajausta vastaava summa saadaan kertomalla kyseisen kahden suhteen välinen erotus tilikauden aikana saaduilla vakuutusmaksutuotoilla.

Tasoitusvastuun vaaditun enimmäismäärän on oltava kuusinkertainen verrattuna vertailujakson vahinkosuhteiden hajontaan keskimääräisestä vahinkosuhteesta, kerrottuna tilikauden aikana saaduilla vakuutusmaksutuotoilla.

Jos korvausten määrä on jonakin tilikautena tavanomaista suurempi, tasoitusvastuusta on otettava ylitystä vastaava summa, kunnes vastuu on vaaditun vähimmäismäärän suuruinen. Korvausten määrää on pidettävä tavanomaista suurempana, jos tilikauden vahinkosuhde on korkeampi kuin keskimääräinen vahinkosuhde. Ylitystä vastaava summa saadaan kertomalla kyseisten kahden vahinkosuhteen välinen erotus tilikauden aikana saaduilla vakuutusmaksutuotoilla.

Tasoitusvastuun vaaditun vähimmäismäärän on oltava kolminkertainen verrattuna vertailujakson vahinkosuhteiden hajontaan keskimääräisestä vahinkosuhteesta, kerrottuna tilikauden aikana saaduilla vakuutusmaksutuotoilla.

Vertailujakson pituuden on oltava vähintään 15 vuotta ja enintään 30 vuotta. Tasoitusvastuuta ei tarvitse muodostaa, jos minään vuonna vertailujakson aikana korvausten määrä ei ole ylittänyt vakuutusmaksutuottoja.

Tasoitusvastuun vaadittuja enimmäis- ja vähimmäismääriä sekä siihen siirrettävän tai siitä otettavan summan suuruutta voidaan alentaa, jos vertailujakson keskimääräinen vahinkosuhde osoittaa yhdessä kulusuhteen kanssa, että vakuutusmaksuihin sisältyy turvallisuusmarginaali ja että tämä turvallisuusmarginaali on yli puolitoistakertainen vertailujakson vahinkosuhteiden hajontaan verrattuna. Tällaisessa tapauksessa kyseiset määrät on kerrottava puolitoistakertaisen hajonnan ja turvallisuusmarginaalin osamäärällä.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 24 päivänä heinäkuuta 1973,
muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen sijoittautumisvapauden rajoitusten
poistamisesta**

(73/240/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen IV osaston C jakson,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

edellä mainitussa yleisessä toimintaohjelmassa määrätään kaikenlaisen muiden jäsenvaltioiden kansalaisiin kohdistuvan syrjinnän poistamisesta siltä osin kun on kyse muuta ensivakuutusliikettä kuin henkivakuutusta harjoittavan liikkeen sijoittautumisesta,

tämän yleisen toimintaohjelman mukaisesti asioimistojen ja sivukontoreiden perustamista koskevien rajoitusten poistaminen riippuu ensivakuutusyritysten kohdalla liiketoiminnan aloittamista ja harjoittamista koskevien edellytysten yhteensovittamisesta; tällainen yhteensovittaminen on toteutettu muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen osalta 24 päivänä heinäkuuta 1973 annetulla neuvoston ensimmäisellä direktiivillä,

tämän direktiivin soveltamisala on kaikissa suhteissa sama kuin ensimmäisen yhteensovittamisdirektiivin liitteessä olevassa A kohdassa määritelty; on näyttänyt kuitenkin järkevältä jättää vientiluottovakuutukset soveltamisalan ulkopuolelle yhteensovittamisen toteuttamiseksi, ja

edellä mainitun yleisen toimintaohjelman mukaisesti on poistettava rajoitukset, jotka koskevat oikeutta liittyä toimialajärjestöihin, jos kyseisten henkilöiden ammatilliseen toimintaan liittyy tämän oikeuden käyttäminen,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on poistettava sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman I osastossa tarkoitetuilta luonnollisilta henkilöiltä ja yrityksiltä, jäljempänä 'edunsaajat', toimintaohjelman III osastossa tarkoitetut rajoitukset, jotka vaikuttavat oikeuteen aloittaa ja harjoittaa liiketoimintaa ensimmäisen yhteensovittamisdirektiivin 1 artiklassa määritellyissä vakuutusluokissa itsenäisenä ammatinharjoittajana.

'Ensimmäisellä yhteensovittamisdirektiivillä' tarkoitetaan muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 24 päivänä heinäkuuta 1973 annettua ensimmäistä neuvoston direktiiviä.

Vientiluottovakuutuksiin nähden voidaan nämä rajoitukset kuitenkin pitää ennallaan, kunnes ensimmäisen yhteensovittamisdirektiivin 2 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettu yhteensovittaminen on toteutettu.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on poistettava erityisesti rajoitukset, jotka:

- a) estävät edunsaajia sijoittautumasta vastaanottavaan jäsenvaltioon samoin edellytyksin ja samoin oikeuksin kuin tuon maan kansalaiset;
- b) johtuvat hallintokäytännöstä ja merkitsevät, että edunsaajia kohdellaan syrjivästi verrattuna tuon maan kansalaisten saamaan kohteluun.

2. Poistettaviin rajoituksiin on kuuluttava erityisesti sellaiset, joilla rajoitetaan tai estetään seuraavilla tavoilla edunsaajia sijoittautumasta:

a) *Saksassa:*

Säännökset, joilla annetaan liittohallituksen talousministeriölle vapaa harkintavalta asettaa erityiset liiketoiminnan aloittamisen edellytykset ulkomaalaisille ja estää heitä

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o C 27, 28.3.1968, s. 15

⁽³⁾ EYVL N:o 118, 20.6.1967, s. 2323/67

harjoittamasta tätä liiketoimintaa Saksan liittotasavallassa (6 päivänä kesäkuuta 1931 annetun lain (VAG), 106 artiklan 2 kohdan n:o 1 yhdessä 8 artiklan 1 kohdan n:o 3 kanssa, 106 artiklan 2 kohdan viimeinen lause ja 111 artiklan 2 kohta);

b) *Belgiassa:*

Velvollisuus pitää hallussaan "Carte professionelle" -asiakirja (19 helmikuuta 1965 annetun lain 1 artikla);

c) *Ranskassa:*

- Vaatimus erityisluvasta (15 päivänä helmikuuta 1917 annetun lain 2 artiklan 2 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna ja lisättyä 30 päivänä lokakuuta 1935 annetulla "decret-loi" -säädöksellä - 19 päivänä elokuuta 1941 annetun "decret" -säädöksen 1 ja 2 artikla niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen - 13 päivänä elokuuta 1947 annetun "decret" -säädöksen 2 ja 10 artikla niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen);

- Velvollisuus järjestää takaus tai muu erityinen vakuus vastavuoroisena vaatimuksena (15 päivänä helmikuuta 1917 annetun lain 2 artiklan 2 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna ja lisättyä 30 päivänä lokakuuta 1935 annetulla "decret-loi" -säädöksellä - 14 päivänä kesäkuuta 1938 annetun "decret-loi" -säädöksen 42 artikla - 30 päivänä joulukuuta 1938 annetun "decret-loi" -säädöksen 143 artikla siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen - 14 päivänä joulukuuta 1966 annetun "decret-loi" -säädöksen 9, 10 ja 11 artikla);

- Velvollisuus tallettaa vakuutuslaskelmista vastuuvalkaa vastaavat varat (30 päivänä joulukuuta 1938 annetun "decret" -säädöksen 179 artikla siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen - 13 päivänä elokuuta 1947 annetun "decret" -säädöksen 8 ja 13 artikla niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen - 14 päivänä joulukuuta 1966 annetun "decret" -säädöksen 1 osasto).

d) *Irlannissa:*

Säännös, jonka mukaan vakuutusliikkeen toimiluvan saamiseksi yhtiön on oltava rekisteröity Irlannin yhtiölain mukaisesti, kaksi kolmasosaa sen osakkeista tai osuuksista on oltava Irlannin kansalaisten omistamia ja enemmistön hallituksen jäsenistä (kokopäivätoimisen toimitusjohtajan lisäksi) on oltava Irlannin kansalaisia (vuoden 1936 vakuutuslain 12 jakso, vuoden 1964 vakuutuslain 7 jakso).

3. Niitä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, joissa asetetaan edunsaajalle velvollisuus tehdä tallette tai järjestää erityinen vakuus, ei ole poistettava niin kauan kuin yritykset eivät täytä ensimmäisen yhteensovittamisdirektiivin 16 ja 17 artiklan mukaisia taloudellisia edellytyksiä saman direktiivin 30 artiklan 1 ja 2 kohdan säännösten mukaisesti.

3 artikla

1. Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka haluavat ryhtyä johonkin 1 artiklassa tarkoitettuun toimintaan, todisteen hyvästä maineesta ja todisteen, etteivät he ole aikaisemmin olleet konkurssissa tai jommankumman näistä todisteista, tuon valtion on hyväksyttävä muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta riittäväksi todisteeksi esitetty ote rikosrekisteristä tai, jos sellaista ei ole, näiden edellytysten toteutumista osoittava vastaava asiakirja, jonka on antanut sen maan toimivaltainen oikeus- tai hallintoviranomainen, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee.

2. Jos siinä maassa, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee, ei anneta tällaista todistusta hyvästä maineesta tai siitä, ettei henkilö ole aikaisemmin ollut konkurssissa, sen sijasta voidaan esittää valahtoinen ilmoitus - tai valtioissa, joissa valaa ei käytetä, juhlallisella vakuutuksella vahvistettu ilmoitus, jonka kyseinen henkilö antaa toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle tai tarvittaessa notaarille siinä maassa, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee; tämän viranomaisen tai notaarin on todistettava valahtoinen ilmoitus tai juhlallisella vakuutuksella vahvistettu ilmoitus oikeaksi. Ilmoitus siitä, ettei henkilö ole aikaisemmin ollut konkurssissa, voidaan myös antaa kyseisen maan toimivaltaiselle ammatilliselle tai toimialajärjestölle.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut asiakirjat eivät saa niitä esittäessä olla kolmea kuukautta vanhempia.

4. Jäsenvaltioiden on nimettävä 6 artiklassa säädetyn määräjän kuluessa toimivaltaiset viranomaiset ja toimielimet, jotka voivat antaa näitä asiakirjoja sekä ilmoitettava tästä viipymättä muille jäsenvaltioille ja komissioille.

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että edunsaajilla on oikeus liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin samoin edellytyksin ja samoin oikeuksin ja velvoitein kuin niiden omilla kansalaisilla.

2. Oikeuteen liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin sisällyttävä vaalikelpoisuus ja mahdollisuus tulla valituksi johtaviin tehtäviin tällaisissa järjestöissä. Tällaiset johtavat tehtävät voidaan kuitenkin varata oman maan kansalaisille, jos kyseinen järjestö käyttää lain tai asetuksen säännösten nojalla julkista valtaa.

3. Luxemburgin suurherttuakunnassa "Chambre de Commerce" -nimisen yhteisön jäsenyys ei anna edunsaajille oikeutta osallistua tuon järjestön hallintoelinten valintaan.

5 artikla

Jäsenvaltiot eivät saa antaa kansalaisilleen, jotka lähtevät toiseen jäsenvaltioon tarkoituksenaan harjoittaa jotain 1 artiklassa tarkoitettua toimintaa, mitään sellaista tukea, joka on omiaan vääristämään sijoittautumisen edellytyksiä.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on muutettava kansalliset säännöksensä tämän direktiivin mukaisiksi 18 kuukauden kuluessa ensimmäisen yhteensovittamisdirektiivin tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava

tästä viipymättä komissiolle. Täten muutetut säännökset on pantava täytäntöön samanaikaisesti ensimmäisen direktiivin täytäntöön panemiseksi säädettyjen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten kanssa.

7 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 24 päivänä heinäkuuta 1973.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

I. NØRGAARD

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 30 päivänä toukokuuta 1978,
yhteisön rinnakkaisvakuutusliikettä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten
yhteensovittamisesta**

(78/473/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan ja 66 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

yhteisön rinnakkaisvakuutusliikkeen tehokasta harjoittamista olisi helpotettava mahdollisimman vähäisellä yhteensovittamisella, niin että estettäisiin kilpailun vääristyminen ja eriarvoinen kohtelu vaikuttamatta kuitenkaan monissa jäsenvaltioissa vallitsevaan vapauteen,

tällainen yhteensovittaminen koskee ainoastaan taloudellisesti kaikkein tärkeintä rinnakkaisvakuutustoimintaa, eli sitä, joka luonteensa tai kokonsa puolesta tulee todennäköisesti kansainvälisen rinnakkaisvakuutusliikkeen piiriin,

tämä direktiivi on siten ensimmäinen askel kohti kaiken palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella harjoitettavan toiminnan yhteensovittamista; tämä yhteensovittaminen on itse asiassa tavoitteena komission 30 päivänä joulukuuta 1975 neuvostolle antamassa ehdotuksessa neuvoston toiseksi direktiiviksi muuta ensivakuutusliikettä kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta⁽³⁾, joka sisältää palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta harjoittamista helpottavat säännökset,

johtavalla vakuutusenantajalla on paremmat mahdollisuudet kuin muilla rinnakkaisvakuuttajilla vahinkojen arviointiin ja korvausvastuun vähimmäissuuruuden määrittämiseen,

vakuutusyritysten purkamista koskevien säännösten valmistelu on käynnissä; tässä vaiheessa on annettava säännökset sen varmistamiseksi, että purkamisen yhteydessä niitä henkilöitä, jotka ovat edunsaajia yhteisön rinnakkaisvakuutussopimusten

nojalla, kohdellaan tasapuolisesti muun vakuutusliikkeen edunsaajien kanssa näiden kansallisuudesta riippumatta, ja

yhteisön rinnakkaisvakuutusliikkeen alalla olisi luotava mahdollisuudet erityiseen yhteistyöhön sekä jäsenvaltioiden toimivaltaisten valvontaviranomaisten että kyseisten viranomaisten ja komission välillä; yhteistyössä on tutkittava jokainen sellainen käytäntö, joka saattaisi merkitä direktiivin tarkoituksen väärinkäyttöä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I OSASTO

Yleiset säännökset

1 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan 2 artiklassa tarkoitettuun yhteisön rinnakkaisvakuutustoimintaan, joka liittyy muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 24 päivänä heinäkuuta 1973 annetun ensimmäisen neuvoston direktiivin, jäljempänä 'ensimmäinen yhteensovittamisdirektiivi', liitteessä olevan A kohdan luokkiin 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13 ja 16 sisältyviin riskeihin.

Tätä direktiiviä ei kuitenkaan sovelleta siihen yhteisön rinnakkaisvakuutustoimintaan, jolla katetaan sellaiset A kohdan luokkaan 13 kuuluvat riskit, jotka koskevat ydinlähteistä tai lääkevalmisteista johtuvaa vahinkoa. Neuvosto tarkastelee lääkevahinkovakuutuksen jättämistä direktiivin ulkopuolelle viiden vuoden kuluessa siitä, kun direktiivi on annettu tiedoksi.

2. Tätä direktiiviä sovelletaan sellaisiin 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuihin riskeihin, joiden laatu tai koko edellyttää vakuutusenantajien osallistumista niiden kattamiseen.

Kaikki tämän periaatteen toteuttamisesta mahdollisesti aiheutuvat vaikeudet on selvitettävä noudattaen 8 artiklassa säädettyä menettelyä.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 60, 13.3.1975, s. 16

⁽²⁾ EYVL N:o C 47, 27.2.1975, s. 40

⁽³⁾ EYVL N:o C 32, 12.2.1976, s. 2

⁽¹⁾ EYVL N:o L 228, 16.8.1973, s. 3

2 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan ainoastaan siihen yhteisön rinnakkaisvakuutustoimintaan, joka täyttää seuraavat edellytykset:

- a) riski, jota tarkoitetaan 1 artiklan 1 kohdassa, katetaan yhdellä sopimuksella kokonaisvakuutusmaksuna samalle ajanjaksolle, ja siitä huolehtii kaksi vakuutusyrittystä tai useampi vakuutusyrittys, jäljempänä 'rinnakkaisvakuutusentantaja', kukin omasta puolestaan; yhden näistä yrityksistä on oltava johtava vakuutusentantaja;
- b) riski sijaitsee yhteisössä;
- c) tämän riskin kattamiseksi johtavalla vakuutusentantajalla on ensimmäisessä yhteensovittamisdirektiivissä säädettyjen edellytysten mukainen toimilupa, toisin sanoen johtavaa vakuutusentantajaa kohdellaan kuin hän olisi koko riskin kattava vakuutusentantaja;
- d) ainakin yksi rinnakkaisvakuutuksista osallistuu sopimukseen muussa kuin johtavan vakuutusentantajan jäsenvaltiossa sijaitsevan kotipaikan, asioimiston tai sivuliikkeen kautta;
- e) johtavalla vakuutusentantajalla on täysin johtajan osa rinnakkaisvakuutusikäytännössä ja se määrää erityisesti vakuutuksen ehdot ja maksut.

2. Rinnakkaisvakuutustoiminta, joka ei täytä 1 kohdassa säädettyjä edellytyksiä tai jolla katetaan muita kuin 1 artiklassa mainittuja riskejä, jää edelleen sen kansallisen lainsäädännön alaiseksi, joka on voimassa tämän direktiivin tullessa voimaan.

3 artikla

Sellaisten yritysten oikeudesta osallistua yhteisön rinnakkaisvakuutusliikkeeseen, joilla on kotipaikka jossakin jäsenvaltiossa ja joihin sovelletaan ensimmäistä yhteensovittamisdirektiiviä sekä jotka täyttävät siinä säädetyt edellytykset, ei saa säätää muulla kuin tämän direktiivin mukaisilla säännöksillä.

II OSASTO

Yhteisön rinnakkaisvakuutusliikkeen edellytykset ja menetelmät*4 artikla*

1. Eri rinnakkaisvakuutusentantajien on määriteltävä vakuutusteknisten vastuuvélkojen määrä sen jäsenvaltion säännösten mukaan, johon ne ovat sijoittautuneet tai, jos sellaisia säännöksiä ei ole, kyseisessä valtiossa noudatetun käytännön mukaan. Korvausvastuun on kuitenkin oltava vähintään yhtä suuri kuin johtavan vakuutusentantajan sen valtion säännösten tai käytännön mukaan vahvistama, johon se on sijoittautunut.

2. Rinnakkaisvakuuttajien muodostamia vastuuvélkoja vastaamassa on oltava toisiaan vastaavat varat. Ne jäsenvaltiot, joihin rinnakkaisvakuutusentantajat ovat sijoittautuneet, saavat kuitenkin lieventää kyseistä sääntöä varojen vastaavuudesta ottaakseen huomioon vakuutusyritysten terveen liikkeenjohdon vaatimukset. Kyseisten varojen on sijaittava joko niissä jäsenvaltioissa, joihin rinnakkaisvakuutusentantajat ovat sijoittautuneet tai siinä jäsenvaltiossa, johon johtava vakuutusentantaja on sijoittautunut, vakuutusentantajan valinnan mukaan.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että rinnakkaisvakuutusentantajat, jotka ovat sijoittautuneet niiden alueelle, laativat tilastoja, joista käy ilmi yhteisön rinnakkaisvakuutustoiminnan laajuus ja ne maat, joita kyseinen toiminta koskee.

6 artikla

Jäsenvaltioiden valvontaviranomaisten on toimittava tiiviissä yhteistyössä tätä direktiiviä täytäntönpantaessa ja luovutettava toisilleen kaikki tätä varten tarvittavat tiedot.

7 artikla

Siinä tapauksessa, että vakuutusyrittys puretaan, on yhteisön rinnakkaisvakuutus sopimuksiin osallistumisesta johtuvat velat suoritettava samalla tavoin kuin kyseisen yrityksen muiden vakuutus sopimusten perusteella syntyneet velat erottelematta niitä vakuutettujen ja edunsaajien kansallisuuden mukaan.

III OSASTO

Loppusäännökset*8 artikla*

Komission ja jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on toimittava tiiviissä yhteistyössä tutkiakseen tämän direktiivin soveltamiseen mahdollisesti liittyviä vaikeuksia.

Tähän yhteistyöhön liittyen kyseisten viranomaisten tulee erityisesti tutkia jokaista sellaista käytäntöä, joka saattaisi merkitä tämän direktiivin ja erityisesti sen 1 artiklan 2 kohdan ja 2 artiklan säännösten tarkoituksen väärinkäyttöä joko siten, että johtava vakuutusentantaja ei ota johtajan osaa rinnakkaisvakuutusikäytännössä tai siten, että riskit eivät selvästi vaadi kahden tai useamman vakuutusentantajan osallistumista niiden kattamiseen.

9 artikla

Komissio antaa neuvostolle kuuden vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta kertomuksen yhteisön rinnakkaisvakuutusliikkeen kehittymisestä.

10 artikla

Jäsenvaltioiden on muutettava kansalliset säännöksensä tämän direktiivin mukaisiksi 18 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä viipymättä komissiolle.

Näin muutettuja säännöksiä on ryhdyttävä soveltamaan 24 kuukauden kuluessa tiedoksi antamisesta.

11 artikla

Kun tämän direktiivi on annettu tiedoksi, jäsenvaltioiden on huolehdittava, että niiden tässä direktiivissä tarkoitetuista

kysymyksistä antamat keskeiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset toimitetaan kirjallisina komissiolle.

12 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 30 päivänä toukokuuta 1978.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

I. NØRGAARD

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 10 päivänä joulukuuta 1984,
muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien,
asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annettun ensimmäisen direktiivin
(73/239/ETY) muuttamisesta erityisesti matkailijoille annetun avun osalta**

(84/641/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 4 päivänä heinäkuuta 1973 annettulla ensimmäisellä neuvoston direktiivillä 73/239/ETY⁽⁴⁾, jäljempänä 'ensimmäinen direktiivi', sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä (76/580/ETY)⁽⁵⁾ on poistettu eräitä jäsenvaltioiden lainsäädännössä olleita eroja edellä mainitun liiketoiminnan aloittamisen ja harjoittamisen helpottamiseksi,

huomattavaa edistystä on saavutettu kyseisen elinkeinon alalla, johon sisältyy luontoisetuusia koskeva säännös; tällaisia etuja koskevat säännökset ovat jäsenvaltioissa erilaiset; nämä erot muodostavat esteen sijoittautumisoikeuden käyttämiselle,

tämän sijoittautumisoikeuden esteen poistamiseksi olisi määritettävä, että toiminta ei jää ensimmäisen direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle vain siitä syystä, että se käsittää yksinomaan luontoisetuuden tai sellaisen edun, jota varten sitä tarjoava henkilö käyttää ainoastaan omaa henkilökuuntaansa tai kalustoaan; siitä syystä edellä mainittuun direktiiviin olisi sisällyttävä sellaisen avun tarjoaminen, joka muodostuu lupauksesta auttaa jonkin odottamattoman tapahtuman yhteydessä, ottaen huomioon tällaisen avun erityisluonne,

avustamistoimenpiteiden sisällyttämisellä valvonnallisista syistä ensimmäisen direktiivin soveltamisalaan, jossa näitä toimenpiteitä ei määritellä, ei ole tarkoitus vaikuttaa niihin sovellettaisiin verotussäännöksiin,

pelkkä tietynlaisen avun tarjoaminen sellaisen maantieajoneuvoa kohdanneen vahingon tai konevian johdosta, joka yleensä sattuu siinä jäsenvaltiossa, jossa suojan järjestänyt yritys sijaitsee, ei anna aihetta soveltaa ensimmäistä direktiiviä henkilöön tai yritykseen, joka ei ole vakuutusalan yritys,

on myönnettävä tiettyjä helpotuksia edellytykseen, jonka mukaan vahingon tai konevian on tapahduttava sen jäsenvaltion alueella, jossa suojan järjestänyt yritys on, jotta pystytään ottamaan huomioon joko olemassaolevat vastavuoroiset sopimukset tai tietyt erityisolosuhteet, jotka liittyvät asianomaisten järjestöjen maantieteelliseen sijaintiin tai rakenteeseen, tai kyseisen toiminnan erittäin rajoitettuun taloudelliseen merkitykseen,

jäsenvaltion järjestö, jonka pääasiallinen toiminta käsittää palvelujen tarjoamisen julkisten viranomaisten puolesta, olisi jätettävä ensimmäisen direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle,

avustamissopimuksia tarjoavalla yrityksellä on oltava tarvittavat varat, jotta se voi antaa tarjoamiaan luontoisuuorituksia kohtuullisessa ajassa; olisi laadittava erityissäännökset sen solvenssimarginaalin ja takuurahaston vähimmäismäärän laskemiseksi, joka tällaisella yrityksellä on oltava,

tietyt siirtymäsäännökset ovat välttämättömiä pelkästään apua tarjoavien yritysten sopeutumiseksi ensimmäisen direktiivin soveltamiseen,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 51, 10.3.1981, s. 5,

EYVL N:o C 30, 4.2.1983, s. 6

⁽²⁾ EYVL N:o C 149, 14.6.1982, s. 129

⁽³⁾ EYVL N:o C 343, 31.12.1981, s. 9

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 228, 16.8.1973, s. 3

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 189, 13.7.1976, s. 13

ottaen huomioon erityiset rakenteelliset ja maantieteelliset vaikeudet on välttämätöntä myöntää jäsenvaltion autoliitolle siirtymäkausi, jonka kuluessa se saattaa toimintansa sanotun direktiivin mukaiseksi mitä tulee ajoneuvon kotiuttamiseen kuljettajan ja matkustajien mahdollisesti seurattessa mukana, ja

on välttämätöntä pitää ajan tasalla ensimmäisen direktiivin säännökset, jotka koskevat niitä oikeudellisia muotoja, joissa vakuutusalan yritykset voivat toimia; sanotun direktiivin tietyt säännökset, joita voidaan soveltaa yhteisön alueelle perustettuihin sellaisiin yritysten asioimistoihin tai sivukonttoreihin, joiden pääkonttorit sijaitsevat yhteisön ulkopuolella, olisi muutettava, jotta ne olisivat yhdenmukaiset direktiivin 79/267/ETY⁽¹⁾ kanssa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Korvataan ensimmäisen direktiivin 1 artikla seuraavasti:

"1 artikla

1. Tämä direktiivi koskee jäsenvaltioon sijoittautuneiden tai sijoittautumaan aikovien itsenäisten ammatinharjoittajien ensivakuutusliikkeen, mukaan lukien 2 kohdassa tarkoitettu avun tarjoaminen, aloittamista ja harjoittamista.

2. Avustamistoiminnan on oltava avun tarjoamista sellaisille henkilöille, jotka joutuvat vaikeuksiin ollessaan matkalla, poissa kotoaan tai poissa vakituisesta asuinpaikastaan. Sen tulee perustua sitoumukseen saattaa apu ennalta maksettua vakuutusmaksua vastaan välittömästi edunsaajan ulottuville avustamissopimuksen perusteella, kun tämä henkilö on joutunut vaikeuksiin odottamattoman tapahtuman johdosta, sopimuksessa määritellyissä tapauksissa ja olosuhteissa.

Apu saattaa muodostua rahana tai luontoissuorituksena annettavien etuuksien tarjoamisesta. Luontoisuuksia voidaan antaa myös niitä tarjoavan henkilön oman henkilökunnan ja kaluston avulla.

Avustamistoiminta ei sisällä huoltoa, kunnossapitoa eikä asiakaspalvelua, eikä pelkkää avun osoittamista tai antamista välittäjänä.

3. Liiketoiminnan jaoittelu tämän artiklan mukaisesti eri luokkiin esitetään liitteessä."

2 artikla

Lisätään ensimmäisen direktiivin 2 artiklaan alakohta seuraavasti:

"3. Avustamistoiminta, jossa vastuu on rajoitettu seuraaviin toimenpiteisiin suoritettaviksi sellaisen maantieajoneu-

voa kohdanneen vahingon tai konevian johdosta, joka yleensä sattuu siinä jäsenvaltiossa, jossa suojan järjestänyt yritys sijaitsee:

- paikan päällä suoritettava konevikapalvelu, jossa suojan järjestävä yritys käyttää useimmiten omaa henkilökuntaansa ja kalustoaan,
- ajoneuvon kuljettaminen lähimpään tai sopivimpaan paikkaan, jossa korjaus voidaan suorittaa, sekä mahdollisesti kuljettajan ja matkustajien kuljettaminen samaa avustamistapaa käyttäen lähimpään paikkaan, josta he voivat jatkaa matkaansa muulla tavoin,
- jos se jäsenvaltio, jossa suojan järjestänyt yritys sijaitsee, on siten säätänyt, ajoneuvon sekä mahdollisesti kuljettajan ja matkustajien kuljettaminen kotiin, lähtöpaikkaansa tai alkuperäiseen määräpaikkaansa saman jäsenvaltion sisällä,

paitsi milloin tällaiset toimenpiteet suorittaa yritys, jota tämä direktiivi koskee.

Kahdessa ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa edellytys, että vahingon tai konevian on täytynyt tapahtua sen jäsenvaltion alueella, jossa suojan järjestänyt yritys sijaitsee,

- a) ei koske tapausta, jossa viimeksi mainittu on järjestö, jonka jäsen edunsaaja on, ja maassa, jossa vahinko tai vika tapahtuu, toimiva vastaava järjestö vastavuoroisen sopimuksen perusteella järjestää konevikapalvelun tai ajoneuvon kuljettamisen ilman lisämaksua edunsaajan pelkästään esittäessä jäsenkorttinsa;
- b) ei estä sitä, että tällaista apua tarjoaa Irlannissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa yksi järjestö, joka toimii molemmissa valtioissa.

Tapauksissa, joita tarkoitetaan kolmannessa luetelmakohdassa, jolloin vahinko tai konevika on tapahtunut Irlannin alueella, tai kun kysymys on Yhdistyneestä kuningaskunnasta, Pohjois-Irlannin alueella, voidaan ajoneuvo sekä mahdollisesti sen kuljettaja ja matkustajat kuljettaa kotiin, lähtöpaikkaan tai alkuperäiseen määräpaikkaan jommallakummalla alueella.

Direktiivi ei myöskään koske avustamistoimenpiteitä, jotka suoritetaan vahingon tai konevian sattuessa maantieajoneuvolle ja joissa sellainen ajoneuvo, joka on ollut osallisena onnettomuudessa tai saanut konevian Luxemburgin suur-

⁽¹⁾ EYVL N:o L 63, 13.3.1979, s. 1

herttuaherttuakunnan ulkopuolella, sekä mahdollisesti kuljettaja ja matkustajat kuljetetaan kotipaikkakunnalleen, silloin kun nämä toimenpiteet suorittaa Luxemburgin suurherttuakunnan autoliitto.

Yritykset, joita tämä direktiivi koskee, saavat ryhtyä edellä tässä alakohdassa tarkoitettuun toimintaan vain, jos ne ovat saaneet toimiluvan liitteessä olevan A kohdan 18 luokkaa varten ja rajoittamatta liitteessä olevan C kohdan soveltamista. Tällöin tätä direktiiviä sovelletaan kyseiseen toimintaan."

3 artikla

Lisätään ensimmäisen direktiivin 3 artiklan 1 kohtaan seuraava alakohta:

"Tätä direktiiviä ei sovelleta yrityksiin, jotka ovat seuraavien edellytysten mukaisia:

- yritys ei harjoita muuta tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa kuin liitteessä olevan A kohdan 18 luokassa esitettyä toimintaa;
- tämä toiminta on yksinomaan paikallista ja se käsittää ainoastaan luontoistetuksia;
- vaikeuksiin joutuneiden henkilöiden avustamisesta saadut kokonaisvuositulot eivät ylitä 200 000 ECUa."

4 artikla

Lisätään ensimmäisen direktiivin 4 artiklaan alakohta seuraavasti:

"f) Tanskassa

Falcks Redningskorps A/S København"

5 artikla

Poistetaan ensimmäisen direktiivin 8 artiklan 1 kohdan a alakohdan toiseksi viimeisestä luettelukohdasta sanat "coöperatieve vereniging".

6 artikla

Lisätään ensimmäisen direktiivin 8 artiklan 3 kohtaan ja 10 artiklan 3 kohtaan alakohta seuraavasti:

"Ne eivät myöskään estä jäsenvaltioita tarkastamasta liitteessä olevan A kohdan 18 luokkaa varten toimilupaa hakevien tai sen saaneiden yritysten sellaisia suoria tai välillisiä henkilöstö- tai kalustovoimavaroja, mukaan lukien yritysten lääketieteellisen henkilökunnan pätevyys ja kaluston laatu, jotka yrityksillä on käytävissään tästä vakuutusluokasta johtuvien sitoumusten täyttämiseksi."

7 artikla

Korvataan ensimmäisen direktiivin 9 artiklan ensimmäisen kohdan e alakohta ja 11 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan e alakohta seuraavasti:

"e) hallinnon ja myyntiverkoston arvioituiden perustamiskustannukset sekä niiden kattamiseen tarkoitettavat varat ja, milloin katettavat riskit on lueteltu liitteessä olevassa A kohdassa numeron 18 kohdalla, ne voimavarat, jotka luvutun avun tarjoavalla yrityksellä on käytävissään."

8 artikla

Korvataan ensimmäisen direktiivin 13 artikla seuraavasti:

"13 artikla

Jäsenvaltioiden on tiiviissä yhteistyössä keskenään valvottava toimiluvan saaneiden yritysten taloudellista asemaa. Jos kyseiset yritykset on hyväksytty kattamaan liitteessä olevassa A kohdassa numeron 18 kohdalla luetellut riskit, jäsenvaltioiden on oltava yhteistyössä ja valvottava myös näiden yritysten käytettävissä olevia voimavaroja niiden avustustoimenpiteiden toteuttamiseen, jotka ne ovat sitoutuneet suorittamaan, jos niiden laeissa säädetään tällaisten varojen valvonnasta."

9 artikla

Lisätään ensimmäisen direktiivin 16 artiklan 3 kohtaan alakohta seuraavasti:

"Liitteessä olevassa A kohdassa numeron 18 kohdalla luetelluissa riskeissä korvausmenon, jota käytetään toisen tuloksen (korvauserusteinen) laskemiseen, on sisällettävä ne kustannukset, jotka yritykselle aiheutuu sen antamasta avusta. Nämä kustannukset on laskettava sen jäsenvaltion kansallisten säännösten mukaan, jonka alueella yrityksellä on kotipaikka."

10 artikla

Muutetaan ensimmäisen direktiivin 17 artiklan 2 kohdan a alakohdan toinen luettelukohta seuraavasti:

" 300 000 ECUa, jos kaikki tai jotkut katetuista riskeistä sisältyvät liitteen A kohdan luokkiin N:o 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 16 ja 18.

11 artikla

Korvataan ensimmäisen direktiivin 19 artikla seuraavasti:

"19 artikla

1. Jäsenvaltioiden on vaadittava, että kaikki yritykset, joiden kotipaikka on sen alueella, laativat kaiken toimintansa osalta tilinpäätöksen, josta ilmenee yrityksen taloudellinen tilanne, maksukyky ja liitteessä olevassa A kohdassa numeron 18 kohdalla lueteltujen riskien osalta varat, jotka ovat käytettävissä sitoumusten täyttämiseen, jos tällaisten voimavarojen valvonnasta on säädetty jäsenvaltioiden lainsäädännössä."

2. Jäsenvaltioiden on vaadittava, että sen alueella toimivat yritykset toimittavat määräajoin tiedot ja tilastolliset asiakirjat, jotka ovat tarpeen valvontaa varten, sekä liitteessä olevassa A kohdassa numeron 18 kohdalla lueteltujen riskien kattamisen osalta ilmoittavat sitoumustensa täyttämiseen käytettävissä olevat voimavarat, jos tällaisten voimavarojen valvonnasta on säädetty jäsenvaltioiden lainsäädännössä. Toimivaltaisten valvontaviranomaisten on luovutettava toisilleen valvonnassa tarvittavat asiakirjat ja tiedot."

12 artikla

Korvataan ensimmäisen direktiivin 26 artikla seuraavasti:

"26 artikla

Yritykset, jotka ovat hakeneet toimitilua tai saaneet sen useammalta kuin yhdeltä jäsenvaltiolta, voivat hakea seuraavia vain yhdessä myönnettäviä etuja:

- a) Edellä 25 artiklassa tarkoitettu solvenssimarginaali lasketaan yrityksen koko yhteisön alueella harjoittaman liiketoiminnan mukaan; tätä laskelmaan varten otetaan huomioon ainoastaan kaikkien yhteisön alueelle perustettujen asiointistojen tai sivukonttoreiden toiminta,
- b) 23 artiklan 2 kohdan e alakohdassa vaadittu tallette on tehtävä ainoastaan yhteen näistä jäsenvaltioista,
- c) takuurahaston kattavat varat voivat sijaita missä tahansa niistä jäsenvaltioista, joissa yritys toimii.

2. Hakemus 1 kohdassa tarkoitettujen etujen saamiseksi on tehtävä kyseisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille. Hakemuksessa on mainittava se jäsenvaltion viranomainen, joka tulevaisuudessa valvoo yhteisöön sijoittautuneiden asiointistojen tai sivukonttoreiden koko liiketoiminnan vakavaraisuutta.

Yrityksen on perustettava viranomaisen valinta. Tallette on tehtävä tässä jäsenvaltiossa.

3. Edellä 1 kohdassa mainitut edut voidaan myöntää vain, jos kaikkien niiden jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset, joille hakemus on jätetty, hyväksyvät tämän. Edut tulevat voimaan heti, kun valittu valvontaviranomainen ilmoittaa toisille valvontaviranomaisille valvovansa yhteisössä toimivien asiointistojen tai sivukonttoreiden koko liiketoiminnan vakavaraisuutta.

Valitun valvontaviranomaisen on saatava muilta jäsenvaltioilta niiden alueelle perustettujen asiointistojen ja sivukonttoreiden kokonaismaksukyvyyn valvonnassa tarvittavat tiedot.

4. Kaikkien asianomaisten jäsenvaltioiden on samanaikaisesti peruutettava tämän artiklan nojalla myönnetty edut yhden tai useamman asianomaisen jäsenvaltion pyynnöstä."

13 artikla

Korvataan ensimmäisen direktiivin 27 artiklan toinen alakohta seuraavasti:

"Sovellettaessa 20 artiklaa silloin, kun yritys täyttää edellytykset 26 artiklan 1 kohdassa mainittujen etujen saamiseksi, on viranomaista, joka vastaa yhteisössä toimivien asiointistojen tai sivukonttoreiden koko liiketoiminnan vakavaraisuuden tarkastamisesta, kohdeltava samalla tavalla kuin sen valtion viranomaista, jonka alueella yhteisössä toimivan yrityksen pääkonttori on."

14 artikla

Lisätään ensimmäisen direktiivin liitteessä olevaan A kohtaan ennen viimeistä lausetta seuraava luokka:

"18. Apu

Niille henkilöille annettava apu, jotka joutuvat vaikeuksiin ollessaan matkoilla, poissa kotoaan tai poissa pysyvältä asuinpaikaltaan."

15 artikla

Jäsenvaltio voi alueellaan saattaa ensimmäisen direktiivin mukaiset järjestelyt koskemaan avun tarjoamista muissakin kuin 1 artiklassa tarkoitetuissa olosuhteissa vaikeuksiin joutuneille henkilöille. Jos jäsenvaltio käyttää tätä mahdollisuutta, sen on näitä järjestelyjä sovellettaessa rinnastettava

tällainen toiminta ensimmäisen direktiivin liitteessä olevan A kohdan 18 luokassa lueteltuun toimintaan, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta liitteessä olevan C kohdan soveltamista.

Edellä oleva kohta ei saa millään tavoin vaikuttaa ensimmäisen direktiivin liitteen mukaisiin luokitusmahdollisuuksiin sellaisen toiminnan osalta, joka ilmeisesti kuuluu muuhun luokkaan.

Asioimiston tai sivukonttorin toimilupahakemusta ei saa evätä pelkästään sillä perusteella, että tässä artiklassa tarkoitettu toiminta luokitellaan eri tavalla siinä jäsenvaltiossa, jonka alueella yrityksen pääkonttori on.

Siirtymäsäännökset

16 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat sallia yrityksille, jotka silloin, kun tämä direktiivi annetaan tiedoksi, tarjoavat apuaan vain jäsenvaltioiden omilla alueilla, viiden vuoden määräajan tiedoksiantopäivästä ensimmäisen direktiivin 16 ja 17 artiklan vaatimusten täyttämiseksi.

2. Jäsenvaltiot voivat sallia kaikille 1 kohdassa tarkoitetuille yrityksille, jotka viisivuotiskauden päätyessä eivät vielä ole täysin muodostaneet solvenssimarginaalia, enintään kahden vuoden lisämääräajan, edellyttäen, että nämä yritykset ovat ensimmäisen direktiivin 20 artiklan mukaisesti esittäneet valvontaviranomaisen hyväksyttäväksi toimenpiteet, jotka ne aikovat toteuttaa tuossa tarkoituksessa.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu yritys saa laajentaa liiketoimintaansa ensimmäisen direktiivin 8 artiklan 2 kohdassa tai 10 artiklassa tarkoitettulla tavalla vain jos se välittömästi on sen direktiivin säännösten mukaista.

4. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu yritys, jonka yritysmuoto on erilainen kuin ensimmäisen direktiivin 8 artiklassa tarkoitettujen yritysten, saa jatkaa senhetkistä toimintaansa kolmen vuoden ajan siitä päivästä, jolloin tämä direktiivi annettiin tiedoksi siinä muodossa kuin se on olemassa sanottuna ajankohtana.

5. Tätä artiklaa sovelletaan soveltuvin osin tämän direktiivin tiedoksiantopäivän jälkeen perustettaviin yrityksiin, jotka ottavat haltuunsa oikeudellisesti toisen lukuun tuona päivänä harjoitetun liiketoiminnan.

17 artikla

Jäsenvaltiot voivat myöntää ensimmäisen direktiivin III osastossa tarkoitetuille asioimistoille ja sivukonttoreille, jotka

tarjoavat apua vain näiden jäsenvaltioiden omilla alueilla, viiden vuoden määräajan tämän direktiivin tiedoksiantopäivästä lukien ensimmäisen direktiivin 25 artiklan noudattamiseksi edellyttäen, että nämä asioimistot tai sivukonttorit eivät laajenna liiketoimintaansa ensimmäisen direktiivin 10 artiklan 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla.

18 artikla

Edellytystä, että vahingon tai konevian on täytynyt tapahtua sen jäsenvaltion alueella, jolla suojan järjestävä yritys sijaitsee, ei sovelleta kahdeksan vuoden aikana siitä päivästä, jolloin tämä direktiivi annettiin tiedoksi, toimintaan, jota tarkoitetaan ensimmäisen direktiivin 2 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan kolmannessa luettelmakohdassa, milloin tätä toimintaa harjoittaa ELPA (Kreikan Auto- ja matkailuliitto).

Loppusäännökset

19 artikla

1. Jäsenvaltioiden on muutettava kansalliset säännöksensä tämän direktiivin mukaiseksi viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 1987. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä. Näin muutettuja säännöksiä sovelletaan viimeistään 1 päivästä tammikuuta 1988 lukien, jollei 16, 17 ja 18 artiklasta muuta johdu.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettua kysymyksistä antamansa keskeiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kirjallisina komissiolle.

20 artikla

Komissio antaa kuuden vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta neuvostolle kertomuksen direktiivin ja erityisesti sen 15 artiklan soveltamisessa ilmenevistä vaikeuksista. Tarvittaessa komissio antaa ehdotukset asian korjaamiseksi.

21 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 10 päivänä joulukuuta 1984.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. DUKES

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 22 päivänä kesäkuuta 1987,
oikeusturvavakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten
yhteensovittamisesta**

(87/344/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 24 päivänä heinäkuuta 1973 annetulla neuvoston direktiivillä 73/239/ETY⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 87/343/ETY⁽⁵⁾, on poistettu tiettyjä kansallisten lainsäädäntöjen välillä vallitsevia eroja tällaisen toiminnan aloittamisen ja harjoittamisen helpottamiseksi,

direktiivin 73/239/ETY 7 artiklan 2 kohdan c alakohdassa säädetään kuitenkin, että "kunnes neljän vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta enempi yhteensovittaminen on toteutettu, Saksan liittotasavalta voi pitää voimassa säännöksen, jolla kielletään harjoittamasta sen alueella samanaikaisesti sairausvakuutusta, luotto- ja takausvakuutusta sekä oikeusturvavakuutusta, yhdessä tai toisiinsa luokkiin yhdistettynä",

tämä direktiivi ottaa huomioon direktiivin 73/239/ETY 7 artiklan 2 kohdan c alakohdassa ennakoitun oikeusturvavakuutuksen yhteensovittamisen,

vakuutettujen henkilöiden suojaamiseksi olisi toteutettava toimenpiteet, jotta estettäisiin mahdollisuuksien mukaan henkilön, jolla on oikeusturvavakuutus, ja hänen vakuutusenantajansa välillä kaikki ne eturistiriidat, joita saattaa syntyä siitä, että jälkimmäinen vakuuttaa hänet mihin tahansa muuhun direktiivin 73/239/ETY liitteessä tarkoitettuun vakuutusluokkaan nähden tai vakuuttaa toisen henkilön, ja jotta mahdollisen ristiriidan syntyessä se kyettäisiin ratkaisemaan,

tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle pitäisi jättää merenkulussa käytettävien alusten käytöstä johtuviin tai niiden käytön yhteydessä syntyviin riitoihin tai riskeihin liittyvä oikeusturvavakuutustoiminta ottaen huomioon sen erityisluonne,

sellaisen vakuutusenantajan toiminta, joka tarjoaa palveluja tai maksaa vakuutetun henkilön oikeusapukustannukset vastuuvakuutussopimuksen yhteydessä, olisi myöskin jätettävä tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, jos tuota toimintaa harjoitetaan samanaikaisesti sellaisen turvan alaisena vakuutusenantajan omaksi eduksi,

jäsenvaltioiden pitäisi saada valita, jättävätkö ne avustamistoimintaa harjoittavan vakuutusenantajan oikeusturvavakuutustoiminnan tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, jos tätä toimintaa harjoitetaan muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, missä vakuutettu henkilö tavallisesti asuu, ja jos se muodostaa osan sopimusta, joka kattaa ainoastaan matkalla vaikeuksiin joutuneille henkilöille annettun avun näiden ollessa poissa kotoaan tai vakituiselta asuinpaikaltaan,

yhden jäsenvaltion, nimittäin Saksan liittotasavallan tällä hetkellä noudattama pakollinen erikoistuminen estää useimmat riidat; tämän tuloksen saavuttamiseksi ei kuitenkaan näytä välttämättömältä ulottaa tuota järjestelmää koko yhteisöön, koska se merkitsisi yhdistelmäyritysten hajoittamista,

toivottuun tulokseen voidaan myös päästä vaatimalla yrityksiä tarjoamaan erillissopimusta tai erillistä osastoa yksittäisessä vakuutus kirjassa oikeusturvavakuutusta varten ja velvoittamalla niitä pitämään oikeusturvavakuutuksen hallinto erillisenä, tai uskomalla oikeusturvavakuutukseen liittyvän korvaustoiminnan hoito yritykselle, joka on erillinen oikeushenkilö, tai antamalla henkilölle, jolla on oikeusturvavakuutus, oikeus valita oma asianajajansa siitä hetkestä lähtien, jolloin hänellä on oikeus vaatia korvausta vakuutusenantajaltaan,

riippumatta siitä, kumpi ratkaisu valitaan, oikeusturvavakuutuksen omaavien henkilöiden eduille on taattava yhtäläinen turva,

sellaisen henkilöiden edut, joilla on oikeusturvavakuutus, edellyttävät, että vakuutetun henkilön on kyettävä valitsemaan asianajaja tai joku muu kansallisen lainsäädännön mukaan asianmukaisesti pätevä henkilö kaikessa oikeudenkäynti- ja hallintomenettelyssä sekä kaikkien eturistiriitojen ilmetessä,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 198, 7.8.1979, s. 2

⁽²⁾ EYVL N:o C 260, 12.10.1981, s. 78

⁽³⁾ EYVL N:o C 348, 31.12.1989, s. 22

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 228, 16.8.1973, s. 3

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 185, 4.7.1987, s. 72.

jäsenvaltioiden pitäisi saada valita, vapauttavatko ne yritykset velvollisuudesta antaa vakuutetulle henkilölle vapaus valita asianajaja, jos oikeusturvavakuutus rajoittuu tapauksiin, jotka johtuvat maantieajoneuvojen käytöstä niiden alueella ja jos muut rajoittavat ehdot täyttyvät,

jos vakuutuksenantajan ja -ottajan välille syntyy riita, on tärkeää, että se sovitaan mahdollisimman oikeudenmukaisesti ja nopeasti; sen vuoksi on asianmukaista, että oikeusturvavakuutuskirjoihin otetaan välimiesmenettelyä tai vastaavat takuut tarjoavaa menettelyä koskeva ehto, ja

direktiivin 73/239/ETY liitteessä olevan C kohdan toisessa kohdassa säädetään, että A kohdan 14 ja 15 luokkiin kuuluvia riskejä ei saa pitää muiden luokkien liitännäisriskeinä; vakuutusyritykselle ei saisi olla mahdollista kattaa oikeudenkäyntikuluja toisen riskin liitännäisriskeinä ilman, että sillä on toimitilupa oikeusturvavakuutukseen; jäsenvaltioille pitäisi kuitenkin antaa vapaus pitää tietyissä tapauksissa 17 luokkaa 18 luokan liitännäisriskeinä; sen vuoksi mainitussa liitteessä oleva C kohta olisi muutettava vastaavasti,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tällä direktiivillä on tarkoitus sovittaa yhteen lakiin, asetukseen ja hallinnollisiin määräyksiin sisältyvät säännökset, jotka koskevat neuvoston direktiivin 73/239/ETY liitteessä olevan A kohdan 17 kohdassa tarkoitettua oikeusturvavakuutusta, sijoittautumisvapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi ja mahdollisuuksien mukaan sellaisten eturistiriitujen estämiseksi, joita syntyy varsinkin siitä syystä, että vakuutuksenantaja turvaa toisen henkilön tai turvaa henkilön sekä oikeudenkäyntikuluihin että mihin tahansa muuhun tuossa liitteessä mainittuun vakuutusluokkaan nähden, ja tällaisen ristiriidan ratkaisemisen mahdollistamiseksi sen syntyessä.

2 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan oikeusturvavakuutukseen. Tämä käsittää oikeudenkäyntikulujen korvaamisen vakuutusmaksun suorittamista vastaan ja muiden vakuutuslupojen suoraan liittyvien palvelujen tarjoamisen, ottaen erityisesti huomioon seuraavan:

- korvauksen turvaaminen vakuutetun henkilön kärsimästä tappiosta, vahingosta tai vammasta sovinnolla ilman oikeudenkäyntiä taikka siviili- tai rikosoikeudenkäynnin avulla,
- vakuutetun henkilön puolustaminen tai edustaminen siviili-, rikos- ja hallinto-oikeudenkäynneissä tai muissa oikeudenkäynneissä tai minkä hyvänsä häntä vastaan esitetyn vaateen yhteydessä.

2. Tätä direktiiviä ei kuitenkaan sovelleta:

- oikeusturvavakuutuksiin, jos tällainen vakuutus koskee merenkulualusten käytöstä johtuvia tai niiden käyttöön liittyviä riitoja tai riskejä,
- sellaisen vakuutuksenantajan harjoittamaan liiketoimintaan, joka myöntää vastuuvakuutuksia vakuutetun henkilön puolustamiseksi tai edustamiseksi kaikessa oikeudenkäynti- ja hallintomenettelyssä, jos tuota toimintaa harjoitetaan samanaikaisesti vakuutuksenantajan omaksi eduksi tällaisen vakuutuksen perusteella,
- jäsenvaltion valinnan mukaan, avustamistoimintaa harjoittavan vakuutuksenantajan oikeusturvavakuutustoimintaa, jos tällaista toimintaa harjoitetaan muussa jäsenvaltiossa kuin missä vakuutettu henkilö tavallisesti asuu, kun se muodostaa osan sopimusta, joka kattaa yksinomaan sellaisille henkilöille annetun avun, jotka joutuvat vaikeuksiin ollessaan matkalla, poissa kotoaan tai poissa vakituisesta asuinpaikastaan. Tässä tapauksessa sopimuksessa on ilmoitettava selvästi, että kyseinen turva rajoittuu edellä olevassa virkkeessä tarkoitettuihin oloihin ja liittyy annettavaan apuun.

3 artikla

1. Oikeusturvavakuutuksen on sisällyttävä eri sopimukseen kuin muut vakuutusluokat tai sitä on käsiteltävä yksittäisen vakuutuskirjan erillisessä osassa, jossa määritellään oikeusturvavakuutuksen laatu ja, jos jäsenvaltio niin vaatii, kyseisen vakuutusmaksun määrä.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että sen alueelle sijoittautuneet yritykset noudattavat jäsenvaltion määräämän valintamahdollisuuden mukaisesti tai oman valintansa mukaisesti, jos jäsenvaltio siihen suostuu, vähintään yhtä seuraavista, vaihtoehtoisista ratkaisuista:

- a) yrityksen on varmistuttava siitä, ettei kukaan sen henkilökunnan jäsenistä, jolle kuuluu oikeudenkäyntikulujen korvausvaatimusten hoito tai siihen liittyvä oikeudellinen neuvonta, harjoita samanaikaisesti vastaavaa toimintaa,
- jos on kyse yhdistelmäyrityksestä, toiseen yrityksen harjoittamaan vakuutusluokkaan liittyen,
- riippumatta siitä, onko yritys yhdistelmäyritys vai erikoistunut yritys, toisessa yrityksessä, jolla on taloudellisia, kaupallisia tai hallinnollisia yhteyksiä ensimmäisen yrityksen kanssa ja joka harjoittaa yhtä tai useampaa direktiivissä 73/239/ETY määriteltyä muuta vakuutusluokkaa;
- b) yrityksen on annettava oikeusturvavakuutukseen liittyvien korvausten hoito sellaiselle yritykselle, joka on erillinen oikeushenkilö. Tuo yritys on mainittava erillisessä sopimuksessa tai 1 kohdassa tarkoitettussa erillisessä osassa. Jos yrityksellä, joka on erillinen oikeushenkilö, on yhteyksiä

sellaiseen yritykseen, joka harjoittaa yhtä tai useampaa direktiivin 73/239/ETY liitteessä olevassa A kohdassa tarkoitettua vakuutusluokkaa, ne yrityksen henkilökunnan jäsenet, jotka hoitavat korvausten käsittelyä tai siihen liittyvää oikeudellista neuvontaa, eivät saa samanaikaisesti harjoittaa samaa tai samanlaista toimintaa toisessa yrityksessä. Jäsenvaltiot voivat asettaa samat vaatimukset yrityksen johtamisesta vastaavan toimielimen jäsenille;

c) yrityksen on sopimuksessa myönnettävä vakuutetulle henkilölle oikeus antaa etujensa puolustaminen valitsemalleen asianajajalle siitä hetkestä lähtien, kun hänellä on oikeus esittää vakuutuskirjan mukainen vaatimus vakuutusentajalleen, tai, kansallisen lainsäädännön niin salliessa, kenelle tahansa asianmukaisesti pätevälle henkilölle.

3. Kaikissa ratkaisuisissa on niiden henkilöiden etua, joilla on oikeusturvavakuutus, pidettävä yhtäläisesti turvattuna tämän direktiivin mukaisesti.

4 artikla

1. Kaikissa oikeusturvavakuutusta koskevissa sopimuksissa on hyväksyttävä nimenomaan, että:

- jos turvaututaan asianajajaan tai johonkin muuhun kansallisen lainsäädännön mukaan asianmukaisesti pätevään henkilöön vakuutetun henkilön etujen puolustamiseksi, edustamiseksi tai hoitamiseksi missä tahansa oikeudenkäynti- ja hallintomenettelyssä, vakuutetulla henkilöllä on vapaus valita sellainen asianajaja tai muu henkilö;
- vakuutetulla henkilöllä on vapaus valita asianajaja tai halutessaan, jos se sallitaan kansallisessa lainsäädännössä, joku muu asianmukaisesti pätevä henkilö hoitamaan etujaan eturistiriitojen syntyessä.

2. Asianajajalla tarkoitetaan kaikkia henkilöitä, joilla on oikeus harjoittaa ammattitoimintaa jollakin nimikkeellä, joka on määritelty asianajajien palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamisesta 22 päivänä maaliskuuta 1977 annetussa neuvoston direktiivissä 77/249/ETY⁽¹⁾.

5 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat säätää poikkeuksen 4 artiklan 1 kohdan soveltamisesta oikeusturvavakuutukseen, jos kaikki seuraavat edellytykset ovat olemassa:

- vakuutus rajoittuu tapauksiin, jotka aiheuttavat maantiejoneuvojen käytöstä kyseisen jäsenvaltion alueella;
- vakuutus liittyy sopimukseen avun antamisesta maantiejoneuvoa kohdanneen vahingon tai konevian sattuessa;
- oikeusturvavakuutuksen vakuutusentaja ja avustamistoiminnan vakuutusentaja eivät harjoita mitään vastuuvakuutuksen luokkaa;
- toimenpiteet toteutetaan siten, että oikeudellinen neuvonta ja riidan kummankin osapuolen edustaminen on täysin itsenäisten asianajajien tehtävänä, silloin kun sama vakuu-

tusenantaja on myöntänyt näille osapuolille oikeusturvavakuutuksen.

2. Jäsenvaltion jollekin yritykselle 1 kohdan mukaisesti myöntämä poikkeus ei vaikuta 3 artiklan 2 kohdan soveltamiseen.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että välimiesmenettelyssä tai muussa vastaavassa puolueettomuuden takeet tarjoavassa menettelyssä voidaan oikeusturvavakuutuksen vakuutusentajan ja hänen vakuuttamansa henkilön välillä syntyvissä erimielisyyksissä päättää riidan selvittämiseksi omaksuttavasta kannasta, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta kansallisen säännösten mukaista oikeutta saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Vakuutus kirjassa on mainittava vakuutetun henkilön oikeudesta turvautua tällaiseen menettelyyn.

7 artikla

Jos syntyy eturistiriitoja tai riidan sovittelusta on erimielisyyttä, oikeusturvavakuutuksen vakuutusentajan tai tarvittaessa korvausvaatimuksia selvittävän yrityksen on ilmoitettava vakuutetulle henkilölle

- 4 artiklassa mainitusta oikeudesta,
- mahdollisuudesta turvautua 6 artiklassa mainittuun menettelyyn.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on kumottava kaikki säännökset, joilla kielletään vakuutusentajaa harjoittamasta alueellaan oikeusturvavakuustoitimintaa ja muihin vakuutusluokkiin liittyvää toimintaa samanaikaisesti.

9 artikla

Muutetaan direktiivin 73/239/ETY liitteessä olevan C kohdan toinen alakohta seuraavasti:

"A kohdan 14, 15 ja 17 luokkiin sisältyviä riskejä ei kuitenkaan saa pitää muiden luokkien liitännäisriskeinä.

Kuitenkin voidaan 17 luokkaan (oikeusturvavakuutus) sisältyvää riskiä pitää 18 luokan liitännäisriskinä, jos ensimmäisessä alakohdassa määritellyt edellytykset täyttyvät, jos pääriski liittyy yksinomaan sellaisille henkilöille annettuun apuun, jotka joutuvat vaikeuksiin ollessaan matkalla, poissa kotoaan tai ollessaan poissa vakinaisesta asuinpaikastaan.

Oikeusturvavakuutusta voidaan myös pitää liitännäisriskinä ensimmäisessä alakohdassa esitetyn edellytyksin, kun se koskee riitoja tai riskejä, jotka aiheutuvat merialusten käytöstä tai liittyvät niiden käyttöön."

⁽¹⁾ EYVL N:o L 78, 26.3.1977, s. 17

10 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 1 päivään tammikuuta 1990 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Näitä toimenpiteitä sovelletaan viimeistään 1 päivästä heinäkuuta 1990 alkaen.

11 artikla

Kun tämä direktiivi on annettu tiedoksi⁽¹⁾, jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä

antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

12 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 22 päivänä kesäkuuta 1987.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

L. TINDEMANS

⁽¹⁾ Tämä direktiivi on annettu tiedoksi jäsenvaltioille 25 kesäkuuta 1987.

**TOINEN NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 22 päivänä heinäkuuta 1988,**

**muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten
yhteensovittamisesta, säännöksistä, joilla helpotetaan palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta
käyttämistä, sekä direktiivin 73/239/ETY muuttamisesta**

(88/357/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan ja 66 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean⁽³⁾ lausunnon,

sekä katsoo, että

on välttämätöntä kehittää sisämarkkinoita vakuutusliikkeen alalla ja tämän tavoitteen saavuttamiseksi on suotavaa, että vakuutusyrityksille, joiden kotipaikka on yhteisössä, tehdään palvelujen tarjoaminen jäsenvaltioissa helpommaksi, jotta vakuutusentottajien olisi mahdollista kääntyä paitsi omaan maahansa sijoittautuneiden vakuutusentottajien puoleen, myös sellaisten vakuutusentottajien puoleen, joiden kotipaikka on yhteisössä ja jotka ovat sijoittautuneet muihin jäsenvaltioihin,

perustamissopimuksen mukaan kaikki palvelujen tarjoamisen vapauteen kohdistuva syrjintä, joka perustuu siihen, ettei yritys ole sijoittautunut jäsenvaltioon, jossa palveluja tarjotaan, on kielletty siirtymäkauden päättymisestä lukien; tämä kielto koskee kaikkien yhteisöön sijoittautuneiden yrityksen tarjoamia palveluja riippumatta siitä, tarjotaanko palveluja yrityksen kotipaikassa, asioimistossa tai sivukonttorissa,

käytännön syistä palvelujen tarjoaminen olisi määriteltävä ottamalla huomioon sekä vakuutusentottajan sijoittautumispaikka että riskin sijaintipaikka; sen vuoksi määritelmä riskin sijaintipaikasta tulisi ottaa käyttöön; lisäksi tulisi erottaa sijoittautumiseen perustuva toiminta palvelujen tarjoamisen vapautteen perustuvasta toiminnasta,

muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 24 päivänä heinäkuuta 1973 annettua ensimmäistä neuvoston direktiiviä 73/239/ETY⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 87/343/ETY⁽⁵⁾, jäljempänä 'ensimmäinen direktiivi', olisi täydennettävä erityisesti valvontaviranomaisten käytössä olevien valvontavaltuuksien ja -keinojen selventämiseksi; tulisi myös antaa erityismääräykset palvelujen tarjoamisen vapautteen perustuvan toiminnan aloittamisesta, harjoittamisesta ja valvonnasta,

vakuutusentottajille, jotka asemansa, kokonsa tai vakuutettavan riskin luonteen vuoksi eivät tarvitse erityistä suojelua riskin sijaintivaltiossa, tulisi sallia täydellinen vapaus hyötyä mahdollisimman laajoista vakuutusmarkkinoista; lisäksi muille vakuutusentottajille tulee taata riittävä suojelu,

tarve suojella vakuutusentottajia ja välttää kaikenlaisia kilpailuhäiriöitä tekee perustelluksi ensimmäisen direktiivin sisältämien toisiaan vastaavien varojen koskevien säännösten lievennysten yhteensovittamisen,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 32, 12.2.1976, s. 2

⁽²⁾ EYVL N:o C 36, 13.2.1978, s. 14, EYVL N:o C 167, 27.6.1988 ja 15 päivänä kesäkuuta 1988 tehty päätös (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL N:o C 204, 30.8.1976, s. 13

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 228, 16.8.1973, s. 3

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 185, 4.7.1987, s. 72

jäsenvaltioissa voimassa olevat vakuutuslainsäädännön säännökset poikkeavat edelleen toisistaan; valinnanvapauden vuoksi sopimukseen sovellettavaksi laiksi voidaan joissakin tapauksissa hyväksyä erityisolosuhteet huomioon ottavien määräysten mukaisesti muunkin kuin riskin sijaintimaan laki,

tämän direktiivin soveltamisalaan tulisi kuulua pakollinen vakuutus, mikä kuitenkin edellyttäisi sellaisen vakuutuksen kattavan sopimuksen olevan niiden tällaista vakuutusta koskevien erityissäännösten mukainen, joita vakuuttamisvelvollisuuden määräävä jäsenvaltio edellyttää,

ensimmäisen direktiivin säännöksiä vakuutuskannan luovuttamisesta tulisi lisätä ja täydentää säännöksillä, jotka erityisesti kattavat palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella tehtyjen vakuutuslainsäädännön kannanluovutuksen toiselle yritykselle,

erityisesti palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien säännösten piiriin ei tulisi kuulua tiettyjen riskien, joihin mainittujen säännösten soveltaminen ei ole tässä vaiheessa asianmukaista jäsenvaltioiden viranomaisten näiden säännösten luonteen ja sosiaalisten vaikutusten perusteella antamien erityismääräysten vuoksi; sen vuoksi näitä poikkeuksia tulisi tarkastella uudelleen tämän direktiivin oltua voimassa jonkin aikaa,

vakuutusentottajien suojaamiseksi jäsenvaltioille tulisi yhteensovittamisen nykyvaiheessa sallia mahdollisuus rajoittaa palvelujen tarjoamisen vapautteen perustuvan toiminnan ja sijoittautumiseen perustuvan toiminnan samanaikaista harjoittamista; tällaisia rajoituksia ei voida määrätä, jos vakuutusentottajat eivät tarvitse tällaista suojelua,

palvelujen tarjoamisen vapauden käyttämisen aloittaminen ja harjoittaminen tulisi olla sellaisesta menettelystä riippuvaista, jolla taataan vakuutusyrityksen noudattavan sekä taloudellisia takuita että vakuutusehtoja koskevia säännöksiä; tätä menettelyä voidaan lieventää, jos palvelujen tarjoamisen vapautteen perustuva toiminta kohdistuu vakuutusentottajiin, jotka asemansa, kokonsa tai vakuutettavan riskin luonteen vuoksi eivät tarvitse erityistä suojelua riskin sijaintivaltiossa,

on välttämätöntä aloittaa erityinen yhteistyö palvelujen tarjoamisen vapauden osalta jäsenvaltioiden toimivaltaisten valvontaviranomaisten kesken sekä näiden viranomaisten ja komission välillä; tulisi myös säätää rangaistusjärjestelmästä, jota sovellettaisiin siellä, missä palveluja tarjoava yritys ei noudata sen jäsenvaltion säännöksiä, jossa palveluja tarjotaan,

kunnes yhteensovittamista on myöhemmin jatkettu, vakuutus-tekniikan vastuuvälän tulisi kuulua sen jäsenvaltion säännösten ja valvonnan piiriin, jossa palveluja tarjotaan silloin, kun palvelujen tarjoamiseen liittyy riskejä, joiden suhteen jäsenvaltio, jossa palveluja vastaanotetaan, toivoo voivansa antaa erityissuojelua vakuutusentottajille; jos vakuutusentottajien

suojelemisesta huolehtiminen ei ole perusteltua, vakuutus-tekniikan vastuuvälä kuuluu edelleen sen jäsenvaltion säännösten ja valvonnan piiriin, johon vakuutusentottaja on sijoittautunut,

joissakin jäsenvaltioissa vakuustointimintaan ei kohdistu minkäänlaisia välillisiä veroja, kun taas enemmistö soveltaa erityisveroja ja muunlaisia pakollisia maksuja mukaan lukien korvaustoimielimille suoritettavat lisämaksut; näiden verojen ja maksujen rakenne ja taso vaihtelevat huomattavasti niitä soveltavien jäsenvaltioiden välillä; tulisi välttää tilannetta, jossa erot johtavat vakuutuspalveluja koskeviin kilpailun vääristymiin jäsenvaltioiden välillä; ennen tulevaa yhteensovittamista riskin sijaintivaltion verojärjestelmän ja muiden maksuotojen soveltaminen todennäköisesti korjaa tällaisen epäkohdan ja jäsenvaltioiden on kehitettävä menetelmä, jolla varmistetaan sellaisten verojen ja maksujen kanto,

on toivottavaa, että vältetään tämän direktiivin ja yhteisön rinnakkaisvakuutusliikettä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 30 päivänä toukokuuta 1978 annetun neuvoston direktiivin 78/473/ETY⁽¹⁾ soveltaminen ilman yhteensovittamista, jotta ei jouduttaisi tilanteeseen, jossa jokaisessa jäsenvaltiossa on kolme erilaista järjestelmää; sen vuoksi niiden arviointiperusteiden, joilla tässä direktiivissä määritellään 'suuret riskit', tulisi määritellä myös ne riskit, jotka todennäköisesti katetaan yhteisön rinnakkaisvakuutusjärjestelyin, ja

olisi otettava huomioon perustamissopimuksen 8 c artiklan mukaisesti, kuinka paljon eri kehitystasolla olevien joidenkin kansantalouksien on ponnisteltava; sen vuoksi tietyille jäsenvaltioille tulisi sallia siirtymäjärjestelyt tämän palvelujen tarjoamisen vapautta koskevan direktiivin erityissäännösten vaiheittaista soveltamista varten,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I OSASTO

Yleiset säännökset

1 artikla

Tämän direktiivin tarkoituksena on:

- täydentää ensimmäistä direktiiviä 73/239/ETY;
- säätää yrityksille palvelujen tarjoamisen vapautta koskevat erityissäännökset niistä vakuutusluokista, joita mainituissa ensimmäisessä direktiivissä tarkoitetaan.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 151, 7.6.1978, s. 25

2 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) 'ensimmäisellä direktiivillä' direktiiviä 73/239/ETY;
- b) 'yrityksellä':
- I ja II osaston säännöksiä sovellettaessa jokaista yritystä, joka on saanut toimiluvan ensimmäisen direktiivin 6 tai 23 artiklan mukaisesti;
 - III ja V osaston säännöksiä sovellettaessa jokaista yritystä, joka on saanut toimiluvan ensimmäisen direktiivin 6 artiklan mukaisesti;
- c) 'toimipaikalla' yrityksen kotipaikkaa, asioimistoa tai sivukonttoria, ottaen huomioon mitä 3 artiklassa säädetään;
- d) 'jäsenvaltiolla, jossa riski sijaitsee':
- jäsenvaltiota, jossa omaisuus sijaitsee, jos vakuutus koskee joko rakennuksia tai rakennuksia ja niiden irtaimistoa, sikäli kuin irtaimisto on vakuutettu samalla vakuutuskirjalla,
 - rekisteröintijäsenvaltiota, jos vakuutus koskee kaikenlaisia ajoneuvoja,
 - jäsenvaltiota, jossa vakuutuskenottaja otti vakuutuksen, jos on kyse vakuutuksesta, joka on voimassa enintään neljä kuukautta ja kattaa matka- ja lomariskejä missä tahansa luokassa,
 - kaikissa tapauksissa, jotka eivät nimenomaisesti sisälly edellä oleviin alakohtiin, jäsenvaltiota, jossa vakuutuskenottajalla on vakainainen asuinpaikka tai, jos vakuutuskenottaja on oikeushenkilö, sitä jäsenvaltiota, johon vakuutuskenottaja, johon sopimus liittyy, on sijoittautunut;
- e) 'sijoittautumisjäsenvaltiolla' jäsenvaltiota, jossa riskin kattanut toimipaikka sijaitsee;
- f) 'jäsenvaltiolla, jossa palveluja tarjotaan' jäsenvaltiota, jossa riski sijaitsee silloin, kun se katetaan toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevasta toimipaikasta.

3 artikla

Ensimmäistä direktiiviä ja tätä direktiiviä sovellettaessa yrityksen pysyvä läsnäolo jäsenvaltion alueella rinnastetaan asioimistoon tai sivukonttoriin, vaikka mainittu läsnäolo ei käsitä sivukonttoria tai asioimistoa, vaan ainoastaan toimiston, jota hoitaa yrityksen oma henkilökunta tai itsenäisesti toimiva henkilö, jolla on pysyvä valtuutus toimia yrityksen puolesta asioimiston tapaan.

4 artikla

Tätä direktiiviä ja ensimmäistä direktiiviä sovellettaessa yleiset ja erityiset vakuutusehdot eivät saa sisältää sellaisia erityisehtoja, joiden tarkoituksena on yksittäistapauksessa ottaa huomioon katettavan riskin erityisolosuhteet.

II OSASTO

Ensimmäistä direktiiviä täydentävät säännökset

5 artikla

Lisätään ensimmäisen direktiivin 5 artiklan seuraavaa:

"d) 'suurilla riskeillä':

- i) riskejä, jotka kuuluvat liitteessä olevan A kohdan luokkiin 4, 5, 6, 7, 11 ja 12;
- ii) riskejä, jotka kuuluvat liitteessä olevan A kohdan luokkiin 14 ja 15, kun vakuutuskenottaja on ammattimaisesti mukana teollisessa tai kaupallisessa toiminnassa tai jossakin vapaassa ammatissa, ja riskit liittyvät tällaiseen toimintaan;
- iii) riskejä, jotka kuuluvat liitteessä olevan A luokkiin 8, 9, 13 ja 16, sikäli kuin vakuutuskenottaja ylittää ainakin kaksi seuraavien kolmen arviointiperusteen rajoista:

ensimmäinen vaihe: 31 päivään joulukuuta 1992 mennessä:

- taseen loppusumma: 12,4 miljoonaa ECUa;
- nettoliikevaihto: 24 miljoonaa ECUa;
- työntekijöitä tilikautena keskimäärin: 500.

toinen vaihe: 1 päivästä tammikuuta 1993 lukien:

- taseen loppusumma: 6,2 miljoonaa ECUa;
- nettoliikevaihto: 12,8 miljoonaa ECUa;
- työntekijöitä tilikautena keskimäärin: 250.

Jos vakuutuskenottaja kuuluu yritysyhmään, joka direktiivin 83/349/ETY⁽¹⁾ mukaisesti laatii konsolidoidun tilinpäätöksen, edellä mainittuja arviointiperusteita sovelletaan konsolidoidun tilinpäätöksen pohjalta.

Jokainen jäsenvaltio voi lisätä iii alakohdassa mainittuun luokkaan riskejä, joita ammatilliset yhdistykset, yhteisyritykset tai tilapäiset yhteenliittymät vakuuttavat."

⁽¹⁾ EYVL N:o L 193, 18.7.1983, s. 1

6 artikla

Sovellettaessa ensimmäisen direktiivin 15 artiklan 2 kohdan ensimmäistä alakohtaa ja 24 artiklaa jäsenvaltioiden on noudatettava tämän direktiivin liitteessä 1 olevia vastaavuussääntöjä.

7 artikla

1. Laki, jota sovelletaan tässä direktiivissä tarkoitettuihin jäsenvaltioissa sijaitsevia riskejä kattaviin vakuutus sopimuksiin, määräytyy seuraavasti:

- a) Kun vakuutuksenottajan vakinainen asuinpaikka tai hallinnollinen päätoimipaikka on sen jäsenvaltion alueella, jossa riski sijaitsee, vakuutus sopimukseen sovelletaan tämän jäsenvaltion lakia. Jos tämän jäsenvaltion laki sallii, osapuolet voivat kuitenkin valita jonkin toisen maan lain.
- b) Jos vakuutuksenottajan vakinainen asuinpaikka tai keskushallinto ei ole jäsenvaltiossa, jossa riski sijaitsee, vakuutus sopimuksen osapuolet voivat valita sovellettavaksi joko sen jäsenvaltion lain, jossa riski sijaitsee, tai sen maan lain, jossa vakuutuksenottajalla on vakinainen asuinpaikka tai hallinnollinen päätoimipaikka.
- c) Jos vakuutuksenottaja harjoittaa kaupallista tai teollista toimintaa tai vapaata ammattia ja jos sopimus kattaa kahta tai useampaa näitä toimintoja koskevaa eri jäsenvaltioissa sijaitsevaa riskiä, vapaus valita sopimukseen sovellettava laki koskee näiden jäsenvaltioiden sekä sen maan lakia, jossa vakuutuksenottajalla on vakinainen asuinpaikka tai hallinnollinen päätoimipaikka.
- d) Sen estämättä, mitä b ja c alakohdassa säädetään, osapuolet saavat käyttää hyväkseen laajempaa vapautta sopimukseen sovellettavan lain valinnassa, jos se mainituissa alakohdissa tarkoitetuissa jäsenvaltioissa on sallittua.
- e) Kun sopimus kattaa vain sellaisiin tapahtumiin liittyviä riskejä, jotka sattuvat muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa riski 2 artiklan d alakohdan mukaisesti sijaitsee, sopimuspuolet voivat sen estämättä, mitä a, b ja c alakohdassa säädetään, aina valita ensiksi mainitun valtion lain.
- f) Ensimmäisen direktiivin 5 artiklan d alakohdan i alakohdassa tarkoitettuihin riskeihin sopimuspuolet voivat valita minkä tahansa lain.
- g) Se, että a tai f alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa sopimuspuolet ovat valinneet tietyn lain, ei estä, jos kaikki muut tilanteeseen valinnan ajankohtana vaikuttavat tekijät liittyvät vain yhteen jäsenvaltioon, soveltamasta tämän jäsenvaltion pakottavia oikeussääntöjä, joista ei saa tämän

jäsenvaltion lainsäädännön mukaan sopimuksella poiketa.

- h) Edellisissä alakohdissa tarkoitettu valinta on ilmaista nimenomaisesti tai sen tulee käydä ilmi riittävän täsmällisesti sopimusehdoista tai asiaan liittyvistä seikoista. Jollei näin ole tai jollei valintaa ole tehty, sopimukseen sovelletaan edellä tarkoitetuista kysymykseen tulevista alakohdissa mainituista maista sen maan lakia, johon sopimus läheisimmin liittyy. Jos kuitenkin sellainen sopimuksen osa, joka voidaan erottaa siitä, läheisemmin liittyy johonkin toiseen edellä kyseisissä alakohdissa tarkoitetuista maista, voidaan poikkeuksellisesti soveltaa tuon toisen maan lakia. Oletamus on, että sopimus liittyy läheisimmin siihen jäsenvaltioon, jossa riski sijaitsee.

- i) Jos valtioon kuuluu useita erillisiä alueita, joista jokaisessa on omat sopimusvelvoitteita koskevat oikeussäännöksensä, jokaista aluetta pidetään erillisenä maana määriteltäessä lakia, jota tämän direktiivin mukaan sovelletaan.

Jäsenvaltio, jonka erillisillä alueilla on omat sopimusvelvoitteita koskevat oikeussäännöksensä, ei ole velvollinen soveltamaan tämän direktiivin säännöksiä kysymyksiin, jotka koskevat lainvalintaa alueellisten lainsäädäntöjen välillä.

- 2. Tällä artiklalla ei rajoiteta tuomioistuinmaan oikeussäännön soveltamista tilanteessa, jossa ne ovat pakottavia sopimukseen muuten sovellettavasta laista riippumatta.

Sen jäsenvaltion pakottavia oikeussääntöjä, jossa riski sijaitsee tai joka velvoittaa ottamaan vakuutuksen, voidaan, jos jäsenvaltion laissa niin säädetään, soveltaa siinä laajuudessa, kuin noiden jäsenvaltioiden lakien mukaan säännöksiä sovelletaan sopimukseen muuten sovellettavasta laista riippumatta.

Jos sopimus kattaa useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa sijaitsevia riskejä, sopimuksen katsotaan tätä kohtaa sovellettaessa muodostuvan useista sopimuksista, joista jokainen liittyy vain yhteen jäsenvaltioon.

- 3. Jollei edellisistä kohdista muuta johdu, jäsenvaltioiden on sovellettava tässä direktiivissä tarkoitettuihin vakuutus sopimuksiin kansainvälisen yksityisoikeutensa yleisiä säännöksiä, jotka koskevat sopimusvelvoitteita.

8 artikla

- 1. Tässä artiklassa olevin edellytyksin vakuutusyritykset voivat tarjota ja tehdä pakollista vakuutusta koskevia vakuutus sopimuksia tämän ja ensimmäisen direktiivin säännösten mukaisesti.

2. Kun jäsenvaltio määrää vakuutuksen ottamisen pakolliseksi, sopimus ei täytyä tuota velvoitetta, ellei se ole tuohon vakuutukseen liittyvien mainitun jäsenvaltion antamien erityissäännösten mukainen.

3. Jos pakollisen vakuutuksen ollessa kyseessä sen jäsenvaltion laki, jossa riski sijaitsee, ja sen jäsenvaltion laki, joka asettaa velvoitteen vakuutuksen ottamiseen, ovat ristiriidassa keskenään, on sovellettava jälkimmäistä lakia.

4. a) Jollei tämän kohdan b ja c alakohdasta muuta johdu, on 7 artiklan 2 kohdan kolmatta alakohtaa sovellettava, jos vakuutusopimus kattaa riskejä useissa jäsenvaltioissa, joista ainakin yksi määrää vakuutuksen ottamisen pakolliseksi.

b) Jäsenvaltio, joka silloin, kun tämä direktiivi annetaan tiedoksi, vaatii, että kaikkien sen alueelle sijoittuneiden yritysten on haettava viranomaisen vahvistus pakollisen vakuutuksensa yleisille ja erityisille vakuutusehdoille, voi myös, poiketen 9 ja 18 artiklan säännöksistä, vaatia vahvistettaviksi niiden pakollisten vakuutusten vakuutusehdot, joita vakuutusyritys tarjoaa jäsenvaltion alueella 12 artiklan 1 kohdassa säädetyn edellytyksen.

c) Jäsenvaltio voi 7 artiklasta poiketen säätää, että pakollista vakuutusta koskevaan vakuutusopimukseen sovelletaan sen valtion lakia, joka säätää vakuutuksen ottamisen pakolliseksi.

d) Jos jäsenvaltio säätää vakuutuksen pakolliseksi ja vakuutuksenantajan täytyy ilmoittaa toimivaltaisille viranomaisille vakuutuksen lakkaamisesta, tällainen lakkaaminen voi olla voimassa vahingon kärsineeseen kolmanteen osapuoleen nähden vain tämän valtion lainsäädännössä säädetyissä oloissa.

5. a) Jäsenvaltioiden on annettava tieto komissiolle niistä riskeistä, jotka on katettava pakollisella vakuutuksella tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jolloin ilmoitetaan:

- tähän vakuutukseen liittyvät lain erityissäännökset;
- tiedot, joiden on sisällyttävä vakuutuksenantajan vakuutetulle henkilölle antamaan todistukseen, mikäli tämä valtio vaatii todisteen vakuutusvelvollisuuden noudattamisesta. Jäsenvaltio voi vaatia, että nuo tiedot sisältävät vakuutuksenantajan samansisältöisen selvityksen siitä, että sopimus noudattaa tuohon vakuutukseen liittyviä erityissäännöksiä.

b) Komissio julkaisee a alakohdassa tarkoitettut tiedot *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

c) Jäsenvaltion on hyväksyttävä osoituksena vakuuttamisvelvollisuuden täyttämistä todistus, jonka sisältö vastaa a alakohdan toisen luetelmakohdan säännöstä.

9 artikla

1. Ensimmäisen direktiivin 9 artiklan viimeinen alakohta ja 11 artiklan 1 kohdan viimeinen alakohta muutetaan seuraavasti:

"edellä a ja b alakohdassa tarkoitettuja tietoja, jotka koskevat yleisiä tai erityisiä vakuutusehtoja sekä vakuutusmaksujen perusteita, ei kuitenkaan vaadita 5 artiklan d alakohdassa tarkoitetuista riskeistä."

2. Muutetaan ensimmäisen direktiivin 8 artiklan 3 kohta ja 10 artiklan 3 kohta seuraavasti:

"3. Tämä yhteensovittaminen ei estä jäsenvaltioita ylläpitämästä ja ottamasta käyttöön lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä, jotka koskevat erityisesti hallituksen jäsenille ja johtajille asetettavia vaatimuksia ammatillisesta pätevyydestä sekä yhtiöjärjestyksen, yleisten ja erityisten vakuutusehtojen, vakuutusmaksujen perusteiden ja muiden sellaisten asiakirjojen hyväksymistä, jotka ovat välttämättömiä normaalia valvontaa varten.

Edellä 5 artiklan d alakohdassa tarkoitettujen riskien osalta jäsenvaltiot eivät kuitenkaan saa antaa säännöksiä, joissa vaaditaan yleisten ja erityisten vakuutusehtojen, vakuutusmaksujen perusteiden tai niiden lomakkeiden ja muiden painettujen asiakirjojen hyväksymistä tai järjestelmällistä ilmoittamista, joita yritys aikoo käyttää vakuutuksenottajien kanssa asioidessaan. Jäsenvaltiot saavat vaatia vain näiden ehtojen ja muiden asiakirjojen ilmoittamista satunnaisesti sen toteamiseksi, että ne noudattavat kyseisiä riskejä koskevia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä joskaan tämä vaatimus ei saa olla ennakkoehdotona sille, että yritys voi harjoittaa toimintaansa.

Edellä 5 artiklan d alakohdassa tarkoitettujen riskien osalta jäsenvaltiot eivät saa ylläpitää tai ottaa käyttöön ehdotettujen vakuutusmaksukorotusten ennakkoilmoitusta tai hyväksymistä muutoin kuin osana yleistä hinnanvalvontajärjestelmää.

Tämä yhteensovittaminen ei liioin estä jäsenvaltioita tarkastamasta liitteessä olevan A kohdan 18 luokkaa varten toimilupaa hakevien tai sen saaneiden yritysten sellaisia suoria tai epäsuoria henkilöstö- ja kalustovoimavaroja, yritysten käytössä olevan lääketieteellisen henkilökunnan pätevyys ja kaluston laatu mukaan lukien, jotka yrityksillä on käytössään tästä vakuutusluokasta johtuvien sitoumusten täyttämiseksi."

10 artikla

Lisätään ensimmäisen direktiivin 19 artiklaan kohta seuraavasti:

"3. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että vakuutusyritysten valvonnasta

vastaavilla viranomaisilla on tarvittavat valtuudet ja keinot niiden alueelle sijoittautuneiden vakuutusyritysten toiminnan valvontaa varten, mukaan lukien tämän alueen ulkopuolella tapahtuva toiminta, toimintaa koskevien neuvoston direktiivien mukaisesti ja silmällä pitäen niiden täytäntönpäonoä.

Valtuuksien ja keinojen on erityisesti annettava valvontaviranomaisille mahdollisuus:

- suorittaa yksityiskohtaisia tutkimuksia yrityksen tilasta ja koko liiketoiminnasta, muun muassa:
 - keräämällä tietoja tai vaatimalla vakuutusliikettä koskevia asiakirjoja,
 - suorittamalla paikan päällä tapahtuvia tutkimuksia yrityksen toimitiloissa;
- toteuttaa kaikki yritystä koskevat toimenpiteet, jotka ovat tarkoituksenmukaisia ja tarpeellisia sen varmistamiseksi, että yrityksen toiminta on lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaista, joita yrityksen on noudatettava kussakin jäsenvaltiossa, ja erityisesti toimintasuunnitelman yritystä edelleen velvoittavien kohtien mukaista, sekä vakuutuskenottajien etuja vaarantavan säännösten vastaisen menettelyn estämiseksi tai poistamiseksi;
- varmistaa, että valvontaviranomaisten vaatimat toimenpiteet toteutetaan tarvittaessa pakkokeinoin ja, jos se on tarkoituksenmukaista, oikeusteitse.

Jäsenvaltiot voivat myös antaa valvontaviranomaisille oikeuden saada käyttöönsä kaikki tiedot välittäjien hallussa olevista sopimuksista."

11 artikla

1. Poistetaan ensimmäisen direktiivin 21 artikla.

2. Jäsenvaltioiden on sallittava, kansallisen lainsäädännön mukaisin edellytyksin, että sen alueelle sijoittuneet yritykset luovuttavat kokonaan tai osittain vakuutuskantansa, jonka suhteen tämä valtio on valtio, jossa riski sijaitsee, tuohon samaan jäsenvaltioon sijoittautuneelle vastaanottavalle yritykselle, jos sen jäsenvaltion valvontaviranomaiset, jossa vastaanottavan yrityksen kotipaikka on, vahvistavat, että jälkimmäisellä yrityksellä on kannanluovutus huomioon ottaen riittävä solvenssimarginaali.

3. Jäsenvaltioiden on kansallisen lainsäädäntönsä mukaisin edellytyksin sallittava, että sen alueelle sijoittautuneet yritykset luovuttavat 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa oloissa tehtyjen sopimusten koko vakuutuskannan tai sen osan vas-

taanottavalle yritykselle, joka on sijoittautunut jäsenvaltioon, jossa palveluja tarjotaan, jos sen jäsenvaltion valvontaviranomaiset, jossa vastaanottavan yrityksen kotipaikka sijaitsee, vahvistavat, että viimeksi mainitulla on kannanluovutus huomioon ottaen riittävä solvenssimarginaali.

4. Jäsenvaltioiden on kansallisen lainsäädäntönsä mukaisin edellytyksin sallittava, että sen alueelle sijoittautuneet yritykset luovuttavat 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa oloissa tehtyjen sopimusten koko vakuutuskannan tai sen osan vastaanottavalle yritykselle, joka on sijoittautunut samaan jäsenvaltioon, jos sen jäsenvaltion valvontaviranomaiset, jossa vastaanottavan yrityksen kotipaikka on, todistavat, että vastaanottavalla yrityksellä on kannanluovutus huomioon ottaen riittävä solvenssimarginaali ja että se täyttää 13 ja 16 artiklan edellytykset jäsenvaltiossa, jossa palveluja tarjotaan.

5. Edellä 3 ja 4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa on sen jäsenvaltion valvontaviranomaisten, johon luovuttava yritys on sijoittautunut, annettava lupa luovutukselle saatuaan siihen sen jäsenvaltion valvontaviranomaisten suostumuksen, jossa palveluja tarjotaan.

6. Jos jäsenvaltio kansallisen lainsäädäntönsä mukaisin edellytyksin sallii, että sen alueelle sijoittautuneet yritykset luovuttavat koko vakuutuskantansa tai osan siitä sellaiseen toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneelle vastaanottavalle yritykselle, joka ei ole se jäsenvaltio, jossa palveluja tarjotaan, sen on varmistettava, että seuraavat edellytykset täyttyvät:

- sen jäsenvaltion valvontaviranomaiset, jossa vastaanottavan yrityksen kotipaikka on, vahvistavat, että tällä yrityksellä on kannanluovutus huomioon ottaen riittävä solvenssimarginaali;
- jäsenvaltio, johon vastaanottava yritys on sijoittautunut, hyväksyy luovutuksen;
- vastaanottava yritys täyttää 13 - 16 artiklan edellytykset jäsenvaltiossa, jossa palveluja tarjotaan, tuon jäsenvaltion lainsäädännön mukaan sellainen luovutus on mahdollinen ja tuo jäsenvaltio hyväksyy luovutuksen.

7. Tämän artiklan mukaisesti hyväksytyt luovutus julkistetaan kansallisen lainsäädännön edellyttämällä tavalla siinä jäsenvaltiossa, jossa riski sijaitsee. Luovutus on välittömästi voimassa vakuutuskenottajiin, vakuutettuihin ja kaikkiin muihin henkilöihin nähden, joilla on suurteyistä sopimuksista johtuvia oikeuksia ja velvoitteita.

Tämä säännös ei vaikuta jäsenvaltioiden oikeuteen antaa vakuutuskenottajille mahdollisuus irtisanoa sopimus määräajan kuluessa luovutuksesta.

III OSASTO

Palvelujen tarjoamisen vapautta koskevat erityissäännökset

12 artikla

1. Tämän osaston säännöksiä sovelletaan, kun yritys yhdessä jäsenvaltiossa olevasta toimipaikasta kattaa, 2 artiklan d kohdassa tarkoitettulla tavalla, toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan riskin; jälkimmäisestä jäsenvaltiosta käytetään tässä osastossa nimitystä 'jäsenvaltio, jossa palveluja tarjotaan'.

2. Tämän osaston säännöksiä ei sovelleta liiketoimiin, yrityksiin tai laitoksiin, joita ensimmäinen direktiivi ei koske, eikä riskeihin, joita mainitun direktiivin 4 artiklassa mainittujen julkisoikeudellisten laitosten on tarkoitus kattaa.

Tämän osaston säännöksiä ei sovelleta vakuutus sopimuksiin, jotka kattavat ensimmäisen direktiivin liitteessä olevassa A kohdassa seuraavin numeroin luokitellut riskit:

- N:o 1:
työtaturmat,
- N:o 10:
lukuun ottamatta rahdinottajan vastuuta,
- N:o 12:
moottoriveneet ja veneet, joiden osalta kyseinen jäsenvaltio edellyttää samoja järjestelyjä kuin maalla kulkevien moottoriajoneuvojen osalta tämän direktiivin tiedoksiantoajankohtana.
- N:o 13:
vastuu ydinvaarasta ja lääkevahinkovastuu,
- N:o 9 ja 13:
rakennustöiden pakollinen vakuuttaminen.

Neuvosto tarkastelee näitä poikkeuksia viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 1998.

3. Kunnes ensimmäisen direktiivin 7 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettu yhteensovittaminen on toteutettu, Saksan liittotasavalta saa säilyttää kiellon, joka koskee sen alueella sairausvakuutuksen ja muihin luokkiin kuuluvien vakuutusten samanaikaista harjoittamista, joka perustuu palvelujen tarjoamisen vapautta koskeviin säännöksiin.

13 artikla

Jäsenvaltioiden lainsäädännössä tulee olla säännös, jonka mukaan yritys, joka on sijoittautunut johonkin jäsenvaltioon, saa palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella kattaa kyseisessä valtiossa ainakin:

- ensimmäisen direktiivin 5 artiklan d kohdassa määritellyt suuret riskit,

- muut kuin ensimmäisen direktiivin 5 artiklan d alakohdassa määritellyt, sellaisiin luokkiin kuuluvat riskit, joita varten yrityksen kyseisessä jäsenvaltiossa sijaitsevalla toimipaikalla ei ole toimilupaa.

14 artikla

Yrityksen, joka aikoo tarjota palveluja, on etukäteen tiedotettava siitä sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jossa yrityksen kotipaikka on ja, mikäli mahdollista, sijoittautumisjäsenvaltion viranomaisille ilmoittaen samalla sen jäsenvaltion tai ne jäsenvaltiot, joiden alueella yritys aikoo tarjota palvelujaan sekä niiden riskien laadun, joita se aikoo kattaa.

Nämä viranomaiset voivat vaatia yritystä esittämään ensimmäisen direktiivin 9 tai 11 artiklassa tarkoitettut tiedot tai selvitykset.

15 artikla

1. Jäljempänä 16 artiklassa on säädetyllä tavalla jokainen jäsenvaltio, jonka alueella yritys aikoo tarjota palveluja, voi asettaa tällaisen toiminnan aloittamisen edellytykseksi, että yritys hankkii luvan toimivaltaiselta hallintoviranomaiselta, ja tätä varten vaatia, että yritys:

- a) esittää sen jäsenvaltion, jossa yrityksellä on sääntömääräinen kotipaikka, toimivaltaisten viranomaisten antaman todistuksen siitä, että yrityksellä on sen koko toiminnan kattava ensimmäisen direktiivin 16 ja 17 artiklan mukaisesti laskettu vähimmäissolvenssimarginaali ja että toimiluvan mukaan yritys voi sanotun direktiivin 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti toimia sijoittautumisjäsenvaltion ulkopuolella;
- b) esittää sijoittautumisjäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten antaman todistuksen, jossa on mainittu ne vakuutusluokat, joita yrityksellä on oikeus harjoittaa, ja jossa todistetaan, että kyseiset viranomaiset eivät vastusta yrityksen palvelujen tarjoamista vapaasti;
- c) esittää toimintasuunnitelman, josta ilmenevät seuraavat tiedot:
 - niiden riskien laatu, joita yritys aikoo kattaa jäsenvaltiossa, jossa palveluja tarjotaan;
 - ne yleiset ja erityiset vakuutusehdot, joita yritys aikoo käyttää kyseisessä jäsenvaltiossa;
 - maksuperusteet, joita yritys aikoo soveltaa kuhunkin liiketoiminnan luokkaan;
 - lomakkeet ja muut painetut asiakirjat, joita yritys aikoo käyttää asioidessaan vakuutusentottajien kanssa, jos niitä vaaditaan myös kyseiseen jäsenvaltioon sijoittautuneilta yrityksiltä.

2. Sen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset, jossa palveluja tarjotaan, voivat vaatia, että 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettut tiedot tulee toimittaa viranomaisille kyseisen jäsenvaltion virallisella kielellä.

3. Sen jäsenvaltion toimivaltaisilla viranomaisilla, jossa palveluja tarjotaan, on kuuden kuukauden määräaika 1 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen vastaanottamisesta joko myöntää tai evätä toimilupa sitä riippuen, ovatko yrityksen toimintasuunnitelmassaan antamat tiedot kyseisessä jäsenvaltiossa sovellettavien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisia.

4. Jos sen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset, jossa palveluja tarjotaan, eivät ole tehneet päätöstään 3 kohdassa mainitussa määräajassa, toimilupa on katsottava evätyksi.

5. Päätös, jolla toimilupa evätään tai 1 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettua todistusta kieltäydytään antamasta, on yksityiskohtaisesti perusteltava ja se on annettava tiedoksi asianomaiselle yritykselle.

6. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että tuomioistuimen käsiteltäväksi voidaan saattaa se, että yritykseltä on evätty toimilupa tai sille on kieltäydytty antamasta 1 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettua todistusta.

16 artikla

1. Jäsenvaltion, jonka alueella yritys aikoo tarjota palveluja ensimmäisen direktiivin 5 artiklan d alakohdassa mainittujen riskien kattamiseksi, on vaadittava, että yritys:

a) esittää sen jäsenvaltion, jossa yrityksellä on sääntömääräinen kotipaikka, toimivaltaisten viranomaisten antaman todistuksen siitä, että yrityksellä on sen koko toiminnan kattava ensimmäisen direktiivin 16 ja 17 artiklan mukaisesti laskettu vähimmäissolvenssimarginaali ja että toimiluvan mukaan yritys voi sanotun direktiivin 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti toimia sijoittautumisjäsenvaltion ulkopuolella;

b) esittää sijoittautumisjäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten antaman todistuksen, jossa on mainittu ne luokat, joita yrityksellä on oikeus harjoittaa ja jossa todistetaan, että kyseiset viranomaiset eivät vastusta, että yritys tarjoaa palveluja vapaasti;

c) ilmoittaa niiden riskien laadun, joita se aikoo kattaa jäsenvaltioissa, jossa palveluja tarjotaan.

2. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että hakijalla on oikeus saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi siinä tapauksessa, että yritykselle kieltäydytään antamasta 1 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettua todistusta.

3. Yritys voi aloittaa toimintansa siitä päivästä lukien, jona sen jäsenvaltion viranomaiset, jossa palveluja tarjotaan, ovat todistettavasti saaneet haltuunsa 1 kohdassa tarkoitettua asiakirjat.

4. Tätä artiklaa sovelletaan myös silloin, kun jäsenvaltio, jonka alueella yritys aikoo tarjota sellaisia palveluja, jotka kattavat muita kuin ensimmäisen direktiivin 5 artiklan d alakohdassa tarkoitettuja riskejä, ei aseta tällaisen toiminnan aloittamisen edellytykseksi hallintoviranomaisen myöntämää toimilupaa.

17 artikla

1. Jos 14 artiklassa tarkoitettu yritys aikoo muuttaa 15 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tai 16 artiklan c alakohdassa tarkoitettuja tietoja, sen tulee ilmoittaa muutoksista sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jossa palveluja tarjotaan. Nämä muutokset tulevat voimaan vastaavasti 15 artiklan 3 kohdan ja 16 artiklan 3 kohdan määräysten mukaisesti.

2. Jos 14 artiklassa tarkoitettu yritys aikoo laajentaa toimintaansa muihin kuin ensimmäisen direktiivin 5 artiklan d alakohdassa tarkoitettuihin riskeihin, sen on noudatettava 14 ja 15 artiklan mukaista menettelyä.

3. Jos 14 artiklassa tarkoitettu yritys aikoo laajentaa toimintaansa ensimmäisen direktiivin 5 artiklan d alakohdassa tai tämän direktiivin 16 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuihin riskeihin, sen on noudatettava 14 ja 16 artiklan mukaista menettelyä.

18 artikla

1. Tämä yhteensovittaminen ei estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai saattamasta voimaan sellaisia lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä, jotka erityisesti koskevat yleisten ja erityisten vakuutusehtojen, vakuutuksenottajien kanssa asioidessa käytettävien lomakkeiden ja muiden painettujen asiakirjojen, maksuperusteiden ja minkä tahansa muun tavonomaista valvontaa varten tarpeellisen asiakirjan hyväksymistä edellyttäen, että sijoittautumisjäsenvaltion säännökset tai määräykset eivät ole riittävät tarpeellisen turvan tason saavuttamiseksi ja että sen jäsenvaltion vaatimukset, jossa palveluja tarjotaan, eivät ulotu pidemmälle kuin on tarpeen tässä suhteessa.

2. Kuitenkaan ensimmäisen direktiivin 5 artiklan d alakohdassa tarkoitettujen riskien osalta jäsenvaltiot eivät saa antaa säännöksiä, joissa vaaditaan yleisten ja erityisten vakuutusehtojen, maksuperusteiden sekä sellaisten lomakkeiden ja muiden painettujen asiakirjojen, joita yritys aikoo käyttää asioidessaan vakuutuksenottajien kanssa, hyväksymistä tai järjestelmällistä ilmoittamista. Jäsenvaltiot saavat vaatia ainoastaan näiden ehtojen ja muiden asiakirjojen ilmoittamista satunnaisesti sen toteamiseksi, että ne noudattavat kyseisiä riskejä koskevia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, mutta se ei saa olla ennakkoehto yrityksen toiminnan harjoittamiselle.

3. Ensimmäisen direktiivin 5 artiklan d alakohdassa tarkoitettujen riskien osalta jäsenvaltiot eivät saa ylläpitää tai ottaa käyttöön vakuutusmaksujen aiottujen korotusten ennakkoilmoittamista tai hyväksymistä muutoin kuin osana yleistä hinnanalvontajärjestelmää.

19 artikla

1. Palveluja tarjoavan yrityksen on annettava sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jossa palveluja tarjotaan, kaikki

siltä vaaditut asiakirjat tämän artiklan täytäntöönpanemiseksi, jos myös kyseiseen jäsenvaltioon sijoittautuneet yritykset ovat velvollisia tekemään niin.

2. Jos jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset havaitsevat, että sen alueella palveluja tarjoava yritys ei noudata kyseisessä valtiossa voimassa olevia yritystä koskevia säännöksiä, näiden viranomaisten on vaadittava asianomaista yritystä lopettamaan säännösten vastainen toimintansa.

3. Jos kyseinen yritys ei pysty täyttämään 2 kohdassa mainittua vaatimusta, sen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten, jossa palveluja tarjotaan, on ilmoitettava tästä sijoittautumisjäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille. Sijoittautumisjäsenvaltion viranomaisten on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kyseinen yritys lopettaa säännösten vastaisen toiminnan. Sen jäsenvaltion viranomaisille, jossa palveluja tarjotaan, on ilmoitettava kyseisten toimenpiteiden laadusta.

Sen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset, jossa palveluja tarjotaan, voivat myös kääntyä sen maan toimivaltaisten viranomaisten puoleen, jossa vakuutusyrityksen pääkonttori sijaitsee, jos palvelujen tarjoajina ovat asioimistot tai sivukonttorit.

4. Jos sijoittautumisjäsenvaltion toimenpiteistä huolimatta, tai koska toimenpiteet osoittautuvat riittämättömiksi tai niitä ei kyseisessä jäsenvaltiossa ole toteutettu, yritys edelleenkin rikkoo siinä jäsenvaltiossa, jossa palveluja tarjotaan, voimassa olevia säännöksiä, jälkimmäinen jäsenvaltio voi, ilmoitettuaan asiasta sijoittautumisjäsenvaltion valvontaviranomaisille, toteuttaa tarvittavat toimenpiteet estääkseen säännösten vastaisen toiminnan jatkumisen, mukaan lukien, mikäli se on ehdottoman tarpeellista, toimenpiteet, joilla yritystä estetään tekemästä uusia vakuutus sopimuksia palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella kyseisen jäsenvaltion alueella. Muiden kuin ensimmäisen direktiivin 5 artiklan d alakohdassa tarkoitettujen riskien ollessa kyseessä tällaisiin toimenpiteisiin tulee sisältyä 15 artiklassa tarkoitettun toimiluvan peruuttaminen. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että niiden alueella on mahdollista tehdä näihin toimenpiteisiin liittyvät ilmoitukset.

5. Nämä säännökset eivät rajoita jäsenvaltioiden oikeutta rangaista niiden alueella tapahtuneesta säännösten vastaisesta toiminnasta.

6. Jos säännösten vastaisesti toimineella yrityksellä on toimipaikka tai omaisuutta siinä jäsenvaltiossa, jossa palveluja tarjotaan, voivat tämän valtion valvontaviranomaiset kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti soveltaa kyseisestä rikkomuksesta säädettyjä hallinnollisia pakotteita tähän toimipaikkaan tai omaisuuteen.

7. Toimenpide, joka on toteutettu 2 – 6 kohdan mukaisesti ja joka sisältää pakotteita tai rajoituksia palvelujen tarjoamisen vapautteen, on asianmukaisesti perusteltava ja se on annettava tiedoksi asianomaiselle yritykselle. Tällainen toimenpide tulee voida saattaa sen jäsenvaltion tuomioistuimen käsiteltäväksi, jonka viranomaiset toteuttavat kyseisen toimenpiteen.

8. Kun ensimmäisen direktiivin 20 artiklan mukaiset toimenpiteet on toteutettu, toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava niistä sen jäsenvaltion asianomaisille viranomaisille, jossa palveluja tarjotaan, jotka toteuttavat, kun kysymys on sanotun artiklan 1 ja 3 kohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä, tarvittavat toimet vakuutettujen etujen turvaamiseksi.

Jos toimilupa peruutetaan ensimmäisen direktiivin 22 artiklan mukaisesti, sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jossa palveluja tarjotaan, on ilmoitettava toimenpiteestä ja niiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet estääkseen kyseistä toimipaikkaa jatkamasta vakuutus sopimusten tekemistä palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella kyseisen valtion alueella.

9. Komissio antaa neuvostolle joka toinen vuosi jäsenvaltiotainten kertomuksen niiden tapausten määrästä ja laadusta, joissa toimilupien epäämistä koskevista päätöksistä on ilmoitettu 15 artiklan mukaisesti tai joissa toimenpiteet on toteutettu 4 kohdan mukaisesti. Jäsenvaltioiden on toimittava yhteistyössä komission kanssa antamalla sille tätä kertomusta varten tarvittavat tiedot.

20 artikla

Jos vakuutusyritys puretaan, niistä sopimuksista johtuneet velvoitteet, jotka on tehty palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella, on täytettävä samalla tavalla kuin kyseisen yrityksen muista vakuutus sopimuksista johtuvat velvoitteet vakuutettujen ja edunsaajien kansalaisuudesta riippumatta.

21 artikla

1. Kun yritys tarjoaa vakuutuksia palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella, on vakuutuksenottajalle ilmoitettava ennen kuin sitoumus tehdään, missä jäsenvaltiossa yrityksen kotipaikka, asioimisto tai sivukonttori, jonka kanssa sopimus on tarkoitus tehdä, sijaitsee.

Vakuutuksenottajalle annettujen asiakirjojen on sisällettävä edellisessä alakohdassa tarkoitettut tiedot.

Kahdessa ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja vaatimuksia ei sovelleta ensimmäisen direktiivin 5 artiklan d alakohdassa tarkoitettuihin riskeihin.

2. Vakuutus sopimuksessa ja jokaisessa muussa vakuutus turvan antavassa asiakirjassa sekä vakuutushakemuksessa, jos se sitoo vakuutuksenottajaa, on mainittava vakuutus turvan myöntävän toimipaikan sekä kotipaikan osoite.

22 artikla

(ks. 390L0618)

sijainnista päätetään sijoittautumisjäsenvaltion valvonnassa ja kyseisen jäsenvaltion määräysten tai käytännön mukaisesti.

3. Sijoittautumisjäsenvaltion on huolehdittava, että vakuutus- tekninen vastuuvélka, joka liittyy kaikkiin yrityksen asian- omaisen toimipaikan kautta tekemiin sopimuksiin, on riittävä ja että se katetaan yhtä suurilla ja toisiaan vastaavilla varoilla.

4. Edellä 1 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa sijoittautumis- jäsenvaltion ja sen jäsenvaltion, jossa palveluja tarjotaan, tulee vaihtaa tietoja, jotka ovat tarpeellisia 1 ja 3 kohdassa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi.

24 artikla

2. Jos sijoittautunut toimipaikka saa jäsenvaltiossa 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua liiketoiminnasta vakuutusmaksuja, jälleenvakuutuksen määrää vähentämättä, enemmän kuin 2 500 000 ECUa, sen on pidettävä kyseisen jäsenvaltion osalta jokaisesta luokkien ryhmästä vakuutusliik- keen tiliä, joka muodostuu liitteessä 2 A tai 2 B luetelluista kohdista.

Jos yritys kuitenkin, kaikki sen toimipaikat mukaan lukien, saa yhdessä jäsenvaltiossa 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua liiketoiminta vakuutusmaksuja, jälleenvakuutuk- sen määrää vähentämättä, enemmän kuin 2 500 000 ECUa, sen jäsenvaltion valvontaviranomainen, jossa palveluja tarjotaan, voi pyytää sen jäsenvaltion valvontaviranomaiselta, jossa yrityksen sääntömääräinen kotipaikka on, että tulevaisuudessa vakuutusliikkeen tilit pidetään ensiksi mainitussa maassa erik- seen kunkin toimipaikan osalta siellä harjoitettua toimintaa varten.

Sijoittautumisjäsenvaltion valvontaviranomaisen on toimitettava tämän kohdan ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa tarkoitettujen vakuutusliikkeen tilit sen jäsenvaltion valvontaviranomaiselle, jossa palveluja tarjotaan, viimeksi mainitun viranomaisen pyynnöstä.

23 artikla

1. Kunnes yhteensovittaminen on tapahtunut ja mikäli palvelujen tarjoamisen vapaus edellyttää sen jäsenvaltioon myöntämää toimilupaa, jossa palveluja tarjotaan, asianomaisiin sopimuksiin liittyvän vakuusteknisen vastuuvélan määrästä päätetään kyseisen jäsenvaltion valvonnassa ja sen antamien määräysten mukaisesti tai, mikäli sellaisia ei ole, kyseisessä jäsenvaltiossa noudatetun käytännön mukaisesti. Tämän jäsenvaltion on valvottava voimassa olevien määräysten ja käytännön mukaisesti vastuuvélan kattamista yhtä suurilla ja toisiaan vastaavilla varoilla sekä näiden varojen sijaintia.

2. Kaikissa muissa tapauksissa vakuusteknistä vastuuvékaa vastaavien varojen määrästä ja vastuuvélan kattamisesta yhtä suurilla ja toisiaan vastaavilla varoilla sekä näiden varojen

Tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden oikeuteen vaatia alueillaan palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella toimivia yrityksiä liittymään ja osallistumaan järjestelyyn, jonka tarkoituksena on taata vakuutuskorvausten maksaminen vakuutusosastajille ja vahingon kärsineille kolmansille osapuolille, samoilla edellytyksillä kuin kyseisiin jäsenval- tioihin sijoittautuneita yrityksiä.

25 artikla

Jokaiseen vakuutus sopimukseen, joka tehdään palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella, sovelletaan yksinomaan 2 artiklan d alakohdassa tarkoitettua sen jäsenvaltion, jossa riski sijaitsee, vakuutusmaksuihin kohdistuvia välillisiä veroja ja veroluonteisia maksuja, sekä Espanjan kohdalla lakisäätöisiä lisämaksuja espanjalaiselle "Consortio de compensación de Seguros" -nimiselle yhteisölle käytettäväksi sillä olevaan tehtävään korvata tuossa jäsenvaltiossa sattuvista poikkeuksel- lisista tapahtumista aiheutuvia menetyksiä, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta myöhempää yhteensovittamista.

Poiketen siitä, mitä 2 artiklan d alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa on säädetty, ja tämän artiklan mukaisesti pidetään jäsenvaltion alueella sijaitsevassa rakennuksessa olevaa irtainta omaisuutta, kaupallisessa kauttakululiikenteessä olevia tavaroita lukuun ottamatta, tässä jäsenvaltiossa sijaitse- vana riskinä, vaikka rakennusta ja sen irtaimistoa ei olekaan vakuutettu samalla vakuutus kirjalla.

Sopimukseen 7 artiklan nojalla sovellettava laki ei vaikuta sovellettaviin verotusta koskeviin järjestelyihin.

Jollei tulevasta yhteensovittamisesta muuta johdu, jokainen jäsenvaltio soveltaa alueellaan palveluja tarjoaviin yrityksiin omia kansallisia säännöksiään toimenpiteistä, joilla varmis- tetaan ensimmäisen alakohdan mukaan maksettavien välillisten verojen ja veronluonteisten maksujen periminen.

26 artikla

1. Ne riskit, jotka voidaan kattaa yhteisön rinnakkais- vakuutuksella direktiivin 78/473/ETY mukaan, ovat ensimmäi-

sen direktiivin 5 artiklan d alakohdassa määritellyjä riskejä.

2. Tämän direktiivin säännöksiä, jotka koskevat ensimmäisen direktiivin 5 artiklan d alakohdassa määritellyjä riskejä, sovelletaan johtavaan vakuutuksenantajaan.

IV OSASTO

Siirtymäsäännökset

27 artikla

1. Kreikka, Irlanti, Espanja ja Portugali voivat soveltaa siirtymäkauden aikana seuraavia säännöksiä:

- i) 31 päivään joulukuuta 1992 asti nämä valtiot voivat soveltaa kaikkiin riskeihin muuta menettelyä kuin sitä, jota sovelletaan ensimmäisen direktiivin 5 artiklan d alakohdassa tarkoitettuihin riskeihin.
- ii) 1 päivästä tammikuuta 1993 31 päivään joulukuuta 1994 suuria riskejä koskevaa menettelyä sovelletaan ensimmäisen direktiivin 5 artiklan d alakohdan i ja ii alakohdassa tarkoitettuihin riskeihin; sanotun 5 artiklan d kohdan iii alakohdassa tarkoitettujen riskien osalta näiden jäsenvaltioiden tulee päättää niihin sovellettavista rajoituksista.
- iii) Espanja:
 - 1 päivästä tammikuuta 1995 31 päivään joulukuuta 1996 sovelletaan ensimmäisen direktiivin 5 artiklan d alakohdan iii alakohdassa määritellyjä ensimmäisen vaiheen rajoituksia,
 - 1 päivästä tammikuuta 1997 alkaen sovelletaan toisen vaiheen rajoituksia.

Portugali, Irlanti ja Kreikka:

- 1 päivästä tammikuuta 1995 31 päivään joulukuuta 1998 sovelletaan ensimmäisen direktiivin 5 artiklan d alakohdan iii alakohdassa määritellyjä ensimmäisen vaiheen rajoituksia,
- tammikuun 1 päivästä 1999 alkaen sovelletaan toisen vaiheen rajoituksia.

Sallittu poikkeus koskee 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen ainoastaan sopimuksia, jotka kattavat 8, 9, 13 ja 16 luokkiin kuuluvat riskit, jotka sijaitsevat yksinomaan yhdessä näistä neljästä siirtymäjärjestelyä hyödyntävästä jäsenvaltiosta.

2. Tämän direktiivin 26 artiklan 1 kohtaa ei 31 päivään joulukuuta asti sovelleta riskeihin, jotka sijaitsevat tässä artiklassa mainituissa neljässä jäsenvaltiossa. Siirtymäkauden aikana, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 1995, ensimmäisen direktiivin 5 artiklan d alakohdan iii alakohdassa määritellyt, näissä jäsenvaltioissa sijaitsevat riskit, jotka voidaan kattaa

yhteisön rinnakkaisvakuutuksella direktiivin 78/473/ETY mukaisesti, ovat sellaisia, jotka ylittävät tämän artiklan 1 kohdan iii alakohdassa mainitut rajoitukset.

V OSASTO

Loppusäännökset

28 artikla

Komission ja jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on toimittava tiiviissä yhteistyössä helpottaakseen ensivakuutuksen valvontaa yhteisön alueella.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikista olennaisista vaikeuksista, jotka liittyvät tämän direktiivin soveltamiseen, muun muassa jos jäsenvaltio havaitsee, että vakuutustoimintaa siirtyy epätavallisen paljon sen alueelle sijoittautuneiden yritysten vahingoksi ja välittömästi sen rajojen ulkopuolelle perustettujen asioimistojen ja sivukonttoreiden eduksi.

Komission ja kyseisten jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on tutkittava nämä vaikeudet mahdollisimman nopeasti sopivan ratkaisun löytämiseksi.

Tarvittaessa komissio tekee neuvostolle aiheelliset ehdotukset.

29 artikla

Komissio antaa neuvostolle säännöllisesti, ensimmäisen kerran 1 päivänä heinäkuuta 1993, kertomuksen palvelujen tarjoamisen vapautteen perustuvien vakuutusmarkkinoiden kehityksestä.

30 artikla

Kun tässä direktiivissä viitataan ECUun, on se vaihtoarvo kansallisissa valuutoissa, jota käytetään kunkin vuoden joulukuun 31 päivästä lukien, se edellisen lokakuun viimeisen päivän vaihtoarvo, jolla ECU oli vaihdettavissa yhteisön eri valuuttoihin.

Direktiivin 76/580/ETY⁽¹⁾ 2 artiklaa sovelletaan ainoastaan ensimmäisen direktiivin 3, 16 ja 17 artiklaan.

31 artikla

Joka viides vuosi neuvosto komission ehdotuksesta arvioi ja tarvittaessa muuttaa tässä direktiivissä ECUna ilmaistut raha-

⁽¹⁾ EYVL N:o L 189, 13.9.1976, s. 13

määrät yhteisön talouskehityksen ja rahaolojen kehityksen perusteella.

32 artikla

Jäsenvaltioiden on muutettava kansalliset säännöksensä tämän direktiivin mukaiseksi 18 kuukauden kuluessa direktiivin tiedoksi antamisesta⁽¹⁾ ja ilmoitettava tästä viipymättä komissiolle.

Tämän artiklan mukaisesti muutettuja säännöksiä on ryhdyttävä soveltamaan 24 kuukauden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta.

33 artikla

Kun tämä direktiivi on annettu tiedoksi jäsenvaltioiden on huolehdittava, että niiden tässä direktiivissä tarkoitetuista

kysymyksistä antamat keskeiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset toimitetaan kirjallisina komissiolle.

34 artikla

Litteet ovat erottamaton osa tätä direktiiviä.

35 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 22 päivänä kesäkuuta 1988.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. BANGEMANN

⁽¹⁾ Tämä direktiivi on annettu tiedoksi jäsenvaltioille 30 päivänä kesäkuuta 1988.

LIITE 1

Vastaavussäännöt

Valuutta, jossa vakuutuksenantajan sitoumukset on maksettava, määritellään seuraavien määräysten mukaisesti:

1. Jos sopimuksen antama turva ilmoitetaan jossakin tietyssä valuutassa, vakuutuksenantajan sitoumukset on maksettava tuossa valuutassa.
2. Jollei sopimuksen antama turvaa ole määritelty missään tietyssä valuutassa, vakuutuksenantajan sitoumukset on maksettava sen maan valuutassa, jossa riski sijaitsee. Vakuutuksenantaja voi kuitenkin valita valuutan, jonka määrällisenä vakuutusmaksu ilmoitetaan, jos sellaiseen valintaan on oikeutettuja perusteita.

Näin voi olla, jos sopimuksen tullessa voimaan näyttää todennäköiseltä, että korvaus maksetaan vakuutusmaksun valuutassa eikä sen maan valuutassa, jossa riski sijaitsee.

3. Jäsenvaltiot voivat oikeuttaa vakuutuksenantajan päättämään, onko valuutta, jossa korvaus maksetaan, joko se valuutta, jota vakuutuksenantaja käyttää kokemustiedon perusteella tai, sellaisen tiedon puuttuessa, sen maan valuutta, johon vakuutuksenantaja on sijoittunut:
 - niiden sopimusten osalta, jotka kattavat riskejä luokissa 4, 5, 6, 7, 11, 12 ja 13 (ainoastaan valmistajan vastuu),
 - niiden sopimusten osalta, jotka kattavat muihin luokkiin kuuluvia riskejä, joissa riskien laadun mukaan korvaus maksetaan muussa valuutassa kuin siinä, joka seuraisi yllä mainittujen menettelytapojen soveltamisesta.
4. Jos vahingosta on ilmoitettu vakuutuksenantajalle ja korvaus on maksettava tietyssä muussa valuutassa kuin siinä, joka seuraa edellä mainittujen määräysten soveltamisesta, vakuutuksenantajan on täytettävä sitoumuksensa tässä valuutassa erityisesti silloin, kun kysymys on valuutasta, jossa vakuutuksenantajan on tuomion tai vakuutuksenantajan ja vakuutetun sopimuksen perusteella maksettava korvaus.
5. Kun korvaus on arvioitu valuutassa, jonka vakuutuksenantaja tietää etukäteen, mutta joka ei ole se valuutta, joka seuraa edellä mainittujen määräysten soveltamisesta, vakuutuksenantaja voi täyttää sitoumuksensa tässä valuutassa.
6. Jäsenvaltiot voivat antaa yrityksille luvan olla kattamatta vakuutusteknisiä vastuuvélkansa toisiaan vastaavilla varoilla, jos edellä mainittujen määräysten soveltaminen johtaisi siihen, että yritys - kotipaikan toimipaikka tai sivukonttori - olisi velvollinen, noudattaakseen vastaavusperiaatetta, pitämään varoja yhdessä valuutassa määrän, joka olisi enintään 7 prosenttia muissa valuutoissa olevista varoista.

Kuitenkin:

- a) kun vakuutusteknisiä vastuuvélkaa vastaavat varat vastaavat toisiaan Kreikan draknoissa, Irlannin punnissa ja Portugalin escudoissa, tämä määrä ei saa ylittää:
 - yhtä miljoonaa ECUa siirtymäkautena, joka päättyy 31 päivänä joulukuuta 1992.
 - kahta miljoonaa ECUa 1 päivästä tammikuuta 1993 alkaen 31 päivään joulukuuta 1998;
- b) kun vakuutusteknisiä vastuuvélkaa vastaavat varat vastaavat toisiaan Belgian frangeissa, Luxemburgin frangeissa ja Espanjan pesetoissa, tämä määrä ei saa ylittää 2 miljoonaa ECUa siirtymäkautena kuluessa, joka päättyy 31 päivänä joulukuuta 1996.

Jollei neuvosto toisin päättää, a ja b kohdassa määriteltyjen siirtymäkausien päätyttyä näihin valuuttoihin noudatetaan yleisiä määräyksiä.

7. Jäsenvaltiot voivat olla vaatimatta yrityksiä - kotipaikan toimipaikkoja tai sivukonttoreita - soveltamaan vastaavusperiaatetta silloin, kun sitoumukset on täytettävä jossain muussa valuutassa kuin yhteisön jonkin jäsenvaltion valuutassa, jos tämän valuutan määrälliset sijoitukset ovat säänneltyjä, siirtoarjoitusten alaisia tai vastaavasta syystä eivät ole sopivia vakuutusteknisen vastuuvélan kattamiseen.
8. Jäsenvaltiot voivat antaa yrityksille - kotipaikan toimipaikoille tai sivukonttoreille - luvan olla pitämättä toisiaan vastaavia varoja sen määrän katteena, joka on enintään 20 prosenttia niiden sitoumuksista, tietyssä valuutassa.

Kaikissa valuutoissa olevien varojen yhteismäärän on kuitenkin oltava vähintään yhtä suuri kuin kaikissa valuutoissa olevien sitoumusten yhteismäärän.

9. Jäsenvaltiot voivat määrätä, että kun sitoumukset on edellä olevien määräysten mukaan täytettävä jäsenvaltion valuutassa ilmaistuilla varoilla, tämä vaatimus katsotaan myös täytetyksi, kun 50 prosenttia näistä varoista ilmaistaan ECUina.

*LIITE 2 A***Vakuutusliikkeen tilinpito**

1. Bruttovakuutusmaksutuotot
2. Korvauskulut yhteensä
3. Palkkiot
4. Tekninen tulos

*LIITE 2 B***Vakuutusliikkeen tilinpito**

1. Bruttovakuutusmaksutulo edelliseltä tilikaudelta
2. Bruttokorvausmeno edelliseltä tilikaudelta (mukaan lukien korvausvastuun muutos tilikauden päättyessä)
3. Palkkiot
4. Tekninen tulos

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 8 päivänä marraskuuta 1990,
muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten
yhteensovittamisesta annettujen direktiivin 73/239/ETY ja direktiivin 88/357/ETY muuttamisesta
erityisesti moottoriajoneuvojen vastuuvakuutuksen osalta**

(90/618/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan ja 66 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

sisämarkkinoiden kehittämiseksi vakuutusalalla neuvosto on antanut 24 päivänä heinäkuuta 1973 direktiivin muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 73/239/ETY, jäljempänä 'ensimmäinen direktiivi'⁽⁴⁾, ja 22 päivänä kesäkuuta 1988 direktiivin muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, säännöksistä, joilla helpotetaan palvelujen

tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä, sekä direktiivin 73/239/ETY muuttamisesta 88/357/ETY, jäljempänä 'toinen direktiivi'⁽⁵⁾,

direktiivillä 88/357/ETY on tehty palvelujen tarjoaminen jäsenvaltioissa helpommaksi sellaisille vakuutusyrityksille, joiden kotipaikka on yhteisön alueella, ja annettiin siten vakuutusentajille mahdollisuus turvautua paitsi heidän omaan maahansa sijoittautuneisiin vakuutuksenantajiin, myös sellaisiin vakuutuksenantajiin, joiden kotipaikka on yhteisön alueella ja jotka ovat sijoittautuneet muihin jäsenvaltioihin,

erityisesti direktiivin 88/357/ETY palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien säännösten piiristä on suljettu pois tiettyjä riskejä, joihin näiden säännösten soveltaminen ei siinä vaiheessa ollut asianmukaista siksi, että jäsenvaltioiden viranomaiset olivat antaneet erityismääräyksiä näiden säännösten luonteen ja sosiaalisten vaikutusten vuoksi; nämä tiettyjen riskien muodostamat poikkeukset on määrä tarkistaa direktiivin oltua voimassa määrääjän,

yksi näistä poikkeuksista koskee muun kuin rahdinottajan vastuun varalta otettavaa moottoriajoneuvon vastuuvakuutusta,

mainitun direktiivin antamisen yhteydessä komissio on sitoutunut kuitenkin antamaan neuvostolle mahdollisimman pian ehdotuksen, joka koskisi palvelujen tarjoamisen vapautta moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun (muun kuin rahdinottajan vastuun) varalta otettavan vakuutuksen alalla,

kyseisen direktiivin pakollista vakuutusta koskevat säännökset huomioon ottaen on tarkoituksenmukaista mahdollistaa suurten riskien mukainen kohtelu mainitun direktiivin 5 artiklan mu-

⁽¹⁾ EYVL N:o C 65, 15.3.1989, s. 6, ja

EYVL N:o C 180, 20.7.1990, s. 6

⁽²⁾ EYVL N:o C 68, 19.3.1990, s. 85, ja

10 päivänä lokakuuta 1990 tehty päätös (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL N:o C 194, 31.7.1989, s. 3

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 228, 16.8.1973, s. 3

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 172, 4.7.1988, s. 1

kaisesti kyseisessä moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun vakuutusluokassa,

suurten riskien mukainen kohtelu olisi valmistettava myös sellaisen vakuutuksen alalla, josta korvataan moottorikäyttöisille maa-ajoneuvoille ja muille maa-ajoneuvoille kuin moottoriajoneuvoille aiheutuneet vahingot tai tällaisten ajoneuvojen menetykset,

direktiivissä 88/357/ETY säädetään, että niiden riskien, jotka voidaan yhteisön rinnakkaisvakuutusliikettä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 30 päivänä toukokuuta 1978 annettu neuvoston direktiivin 78/473/ETY⁽¹⁾ mukaan kattaa yhteisön rinnakkaisvakuutuksella, on oltava direktiivissä 88/357/ETY määriteltyjä suuria riskejä, ja moottoriajoneuvovakuutuksen luokkien sisällyttämisestä tällä direktiivillä direktiivin 88/357/ETY suurten riskien määrittelymään seuraa, että nämä luokat sisällytetään yhteisön rinnakkaisvakuutuksella katettavien luokkien luetteloon,

moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettava vakuutusta ja vakuuttamisvelvollisuuden voimaansaattamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 24 päivänä huhtikuuta 1972 annettu neuvoston direktiivi 72/166/ETY⁽²⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 90/232/ETY⁽³⁾, perustuu vihreän kortin järjestelmään ja liikennevakuutuksenantajien kansallisten toimistojen välisiin sopimuksiin, joiden tarkoituksena on tehdä mahdolliseksi vihreiden korttien tarkastusten lopettaminen,

on kuitenkin toivottavaa sallia jäsenvaltioille siirtymäjärjestelyt tämän direktiivin niiden erityissäännösten asteittaiseksi täytäntöönpanemiseksi, jotka koskevat suurten riskien mukaista kohtelua mainituissa vakuutusluokissa, mukaan lukien ne luokat, joiden riskit katetaan rinnakkaisvakuutuksella,

jotta varmistettaisiin vihreän kortin järjestelmän sekä liikennevakuutuksenantajien kansallisten toimistojen välillä tehtyjen sopimusten asianmukaisen toiminnan jatkuvuus, on tarkoituksenmukaista vaatia jäsenvaltiossa palvelujen tarjoamisen perusteella liikennevakuutuksia myöntäviä vakuutusyrityksiä liittymään kyseisen jäsenvaltion toimistoon ja osallistumaan sen rahoitukseen,

moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettava vakuutusta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 30 päivänä joulukuuta 1983 annetussa neuvoston direktiivissä 84/5/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 90/232/ETY, vaaditaan jäsenvaltioita

perustamaan tai valtuuttamaan laitos, 'takuurahasto', suorittamaan korvausta vakuuttamattomien tai tuntemattomien ajoneuvojen aiheuttamien liikennevahinkojen vahingonkäräsi-neille,

lisäksi on tarkoituksenmukaista vaatia jäsenvaltiossa palvelujen tarjoamisen perusteella liikennevakuutuksia myöntäviä vakuutusyrityksiä liittymään kyseisessä jäsenvaltiossa perustettuun takuurahastoon ja osallistumaan sen rahoitukseen,

joissakin jäsenvaltioissa voimassa olevia suurentuneen riskin vakuuttamista koskevia säännöksiä sovelletaan kaikkiin yrityksiin, jotka vakuuttavat riskejä jäsenvaltiossa olevan toimipaikan kautta; näiden määräysten tarkoituksena on varmistaa, että liikennevakuutuksen pakollista luonnetta tasapainottaa moottoriajoneuvojen käyttäjien mahdollisuus saada liikennevakuutus; jäsenvaltioille tulisi sallia näiden säännösten soveltaminen niiden alueilla palveluja tarjoaviin yrityksiin siinä määrin kuin säännökset ovat yleisen edun kannalta perusteltuja eivätkä ylitä mainitun tarkoituksen saavuttamiseksi vaadittavaa tasoa,

liikennevakuutuksen alalla sellaisten vahinkoa kärsineiden henkilöiden etujen turvaaminen, jotka voivat esittää korvausvaatimuksia, koskee itse asiassa kaikkia, ja siksi on suositeltavaa huolehtia siitä, ettei näille henkilöille aiheudu vahinkoa tai etteivät he joudu epäedullisempaan asemaan, jos liikennevakuutuksenantaja toimii jäsenvaltiossa palvelujen tarjoamisen eikä sijoittautumisen perusteella; tämän vuoksi, ja jos siinä jäsenvaltiossa, johon yritys on sijoittautunut, palveluja tarjoavaa yritystä koskevat määräykset eivät riittävästi turvaa näiden henkilöiden etuja, olisi säädettävä, että sen jäsenvaltion, jossa palveluja tarjotaan, on vaadittava yritystä nimeämään edustaja, jolla on sen alueella pysyvä kotipaikka tai joka on sinne sijoittautunut ja jonka tehtävänä on hankkia kaikki tarvittavat korvausvaatimuksiin liittyvät tiedot sekä jolla on oltava riittävät valtuudet edustaa yritystä sen suhteissa vahinkoa kärsineisiin henkilöihin, jotka voivat esittää korvausvaatimuksia, korvausten suorittaminen mukaan lukien, ja edustaa sitä tai tarvittaessa huolehtia sen edustamisesta kyseisen jäsenvaltion tuomioistuimissa ja viranomaisissa näitä korvausvaatimuksia käsiteltäessä,

tämä edustaja voidaan myös kutsua edustamaan yritystä sen jäsenvaltion toimivaltaisissa viranomaisissa, jossa palveluja tarjotaan, liikennevakuutuksen olemassa- ja voimassaoloa tarkistettaessa, ja

olisi järjestettävä joustava menettely, jolla voidaan yhteisön tasolla arvioida vastavuoroisuutta suhteissa kolmansiin maihin; tällä menettelyllä ei pyritä sulkemaan yhteisön rahoitusmarkkinoita, vaan koska yhteisö aikoo pitää rahoitusmarkkinansa avoimina muulle maailmalle, pikemminkin tehostamaan kolmansien maiden yleisten rahoitusmarkkinoiden vapautumis-

⁽¹⁾ EYVL N:o L 151, 7.6.1978, s. 25

⁽²⁾ EYVL N:o L 103, 2.5.1972, s. 1

⁽³⁾ EYVL N:o L 129, 19.5.1990, s. 33

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 8, 11.1.1984, s. 17

ta; tässä direktiivissä säädetään menettelytavoista kolmansien maiden kanssa käytäviä neuvotteluja varten sekä viimeisenä keinona mahdollisuudesta ryhtyä toimenpiteisiin, joilla uusien toimilupahakemusten käsittelyä lykätään tai uusien toimilupien myöntämistä rajoitetaan,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 'ajoneuvolla' direktiivin 72/166/ETY 1 artiklan 1 kohdassa määriteltyä ajoneuvoa,
- 'toimistolla' direktiivin 72/166/ETY 1 artiklan 3 kohdassa määriteltyä vakuutusenantajien kansallista toimistoa,
- 'takuurahastolla' direktiivin 84/5/ETY 1 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua laitosta,
- 'emoyrityksellä' direktiivin 83/349/ETY⁽¹⁾ 1 ja 2 artiklassa määriteltyä emoyritystä,
- 'tytäryrityksellä' direktiivin 83/349/ETY 1 ja 2 artiklassa määriteltyä tytäryritystä; kaikki tytäryrityksen tytäryritykset on myös katsottava sen emoyrityksen tytäryrityksiksi, joka johtaa näitä yrityksiä.

2 artikla

Korvataan direktiivin 73/239/ETY 5 artiklan d alakohdan iii alakohdan ensimmäisessä alakohdassa oleva ilmaisu "riskejä, jotka kuuluvat liitteessä olevan A kohdan luokkiin 8, 9, 13 ja 16" seuraavasti:

"riskejä, jotka kuuluvat liitteessä olevan A kohdan luokkiin 3, 8, 9, 10, 13 ja 16".

3 artikla

1. Korvataan direktiivin 73/239/ETY III osaston otsikko seuraavasti:

"III A OSASTO

Säännökset, joita sovelletaan yhteisön alueelle sijoittautuneisiin asioimistoihin tai sivukonttoreihin, jotka kuuluvat yrityksille, joiden kotipalkka on yhteisön ulkopuolella."

2. Lisätään otsikko direktiivin 73/239/ETY 29 artiklan jälkeen seuraavasti:

"III B OSASTO

Säännökset, joita sovelletaan kolmannen maan lainsäädännön alaisten emoyritysten tytäryrityksiin sekä sellaisten emoyritysten suorittamiin osuuskien hankintoihin."

4 artikla

Lisätään direktiivin 73/239/ETY III B osastoon 29 a ja 29 b artikla seuraavasti:

"29 a artikla

Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava komissiolle:

- sellaiselle suoraan tai välillisesti omistetulle tytäryritykselle annetusta toimituksesta, jonka yksi tai useampi emoyritys on kolmannen maan lainsäädännön alainen. Komissio ilmoittaa asiasta vakuutuskomitealle, jonka neuvosto komission ehdotuksesta perustaa;
- jokaisesta tällaisen emoyrityksen hankkimasta sellaisesta omistusyhteydestä yhteisön vakuutusyrityksessä, jonka vaikutuksesta jälkimmäisestä tulisi edellisen tytäryritys. Komissio ilmoittaa vastaavasti asiasta vakuutuskomitealle, jonka neuvosto komission ehdotuksesta perustaa.

Kun toimitus myönnetään kolmannen maan lainsäädännön alaisen yhden tai useamman emoyrityksen suoraan tai välillisesti omistamalle tytäryritykselle, ryhmän rakenne on eriteltävä toimivaltaisten viranomaisten komissiolle tekemässä ilmoituksessa.

29 b artikla

1. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikista niiden vakuutusyrityksille aiheutuvista yleisistä vaikeuksista niiden sijoittautuessa kolmanteen maahan tai harjoittaessaan toimintaansa siellä.

2. Komissio laatii ensimmäisen kerran viimeistään kuusi kuukautta ennen kuin tätä direktiiviä ryhdytään sovelta-
maan ja sen jälkeen määräajoin kertomuksen yhteisön vakuutusyritysten 3 ja 4 kohdassa tarkoitettua kohtelusta kolmansissa maissa niiden sijoittautuessa ja harjoittaessa toimintaansa sekä hankkiessa osuuksia kolmansien maiden vakuutusyrityksistä. Komissio antaa nämä kertomukset sekä tarvittavat ehdotukset neuvostolle.

3. Jos komissio havaitsee joko 2 kohdassa tarkoitettujen kertomusten tai muiden tietojen perusteella, että jokin kolmas maa ei myönnä yhteisön vakuutusyrityksille yhtä tehokasta markkinoillepääsyä kuin yhteisö myöntää kyseisen kolmannen maan vakuutusyrityksille, komissio

⁽¹⁾ EYVL N:o L 193, 18.7.1983, s. 1

voi pyytää neuvostolta tarvittavia valtuuksia neuvotellakseen vastaavien kilpailumahdollisuuksien saamisesta yhteisön vakuutusyriyksille. Neuvosto päättää asiasta määränemmistöllä.

4. Jos komissio havaitsee joko 2 kohdassa tarkoitettujen kertomusten tai muiden tietojen perusteella, että jossakin kolmannessa maassa toimivat yhteisön vakuutusyriykset eivät saa sellaista kansallista kohtelua, joka antaisi niille samat kilpailumahdollisuudet kuin kotimaisille vakuutusyriyksille, ja etteivät tehokkaan markkinoillepääsyn edellytykset toteudu, komissio voi aloittaa neuvottelut tilanteen korjaamiseksi.

Edellä ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa voidaan neuvottelujen aloittamisen lisäksi myös 29 a artiklassa tarkoitettua vakuutuskomitean perustamisasiakirjassa säädetyn menettelyn mukaisesti milloin tahansa päättää, että jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on rajoitettava tai lykättävä päätöksään, jotka koskevat

- päätöksen tekemisen aikaan vireillä olevia tai tulevia toimilupahakemuksia ja
- kyseisen kolmannen maan lainsäädännön alaisten suorien tai välillisten emoyriyten suorittamia osuukseen hankintoja.

Mainitut toimenpiteet saavat olla voimassa enintään kolme kuukautta.

Ennen mainitun kolmen kuukauden määräajan päättymistä ja käytyjen neuvottelujen tulosten perusteella neuvosto voi komission ehdotuksesta päättää määränemmistöllä toimenpiteiden jatkamisesta.

Päätösten rajoittamista tai lykkäämistä ei saa soveltaa tapauksiin, joissa yhteisössä asianmukaisen toimiluvan saaneet vakuutusyriykset tai niiden tytäryriykset perustavat tytäryriyksiä tai joissa tällaiset yriykset tai tytäryriykset hankkivat osuuksia yhteisön vakuutusyriyksistä.

5. Kun komissio toteaa jonkin 3 ja 4 kohdassa kuvatun tilanteen syntyneen, jäsenvaltioiden on ilmoitettava sille sen pyynnöstä:

- a) jokaisesta sellaisen tytäryriyksen toimilupahakemuksesta, jonka yksi tai useampi kyseisen kolmannen maan lainsäädännön alainen emoyriyys omistaa suoraan tai välillisesti;
- b) jokaisesta tällaisen yriyksen suunnitelmasta hankkia jostain yhteisön vakuutusyriyksestä sellainen osuus, että jälkimmäisestä tulisi edellisen tytäryriyksen.

Tämä tiedonantovelvollisuus lakkaa, kun 3 tai 4 kohdassa tarkoitettua kolmannen maan kanssa on tehty sopimus, tai

kun 4 kohdan 2 ja 3 alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden soveltaminen päättyy.

6. Tämän artiklan mukaisesti suoritettujen toimenpiteiden on oltava niiden velvoitteiden mukaisia, joita yhteisöllä on vakuutusyriyten toiminnan aloittamista koskevien kahden- tai monenvälisten kansainvälisten sopimusten nojalla."

5 artikla

Poistetaan direktiivin 88/357/ETY 12 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toinen ja kolmas luetelmakohta.

6 artikla

Lisätään direktiivin 88/357/ETY III osastoon artikla seuraavasti:

"12 a artikla

1. Tätä artiklaa sovelletaan, kun jokin yriyys jäsenvaltiossa sijaitsevasta toimipaikasta vakuuttaa muun kuin rahdinottajan vastuuseen liittyvän toiseen jäsenvaltioon sijoittuvan riskin, joka kuuluu direktiivin 73/239/ETY liitteessä olevan A kohdan 10 luokkaan.
2. Sen jäsenvaltion, jossa palveluja tarjotaan, on vaadittava, että yriyys liittyy kansallisen toimistonsa ja kansallisen taakurahastonsa jäseneksi sekä osallistuu niiden rahoitukseen.

Yriyystä ei kuitenkaan saa vaatia suorittamaan sen jäsenvaltion toimistolle tai rahastolle, jossa palveluja tarjotaan, mitään muuta palvelujen tarjoamisen perusteella vakuutettuihin riskeihin liittyvää maksua tai suoritusta kuin sellaista, joka on laskettu yriyksen kyseisessä valtiossa 10 luokasta saaman vakuutusmaksutulon tai sen tässä valtiossa vakuuttamien 10 luokan riskien lukumäärän mukaan samoilla perusteilla kuin sellaisten yriyten osalta, jotka vakuuttavat muita kuin rahdinottajan vastuuseen liittyviä 10 luokkaan kuuluvia riskejä kyseisessä valtiossa sijaitsevan toimipaikan kautta.

3. Tämän direktiivin estämättä palveluja tarjoavalta vakuutusyriykseltä voidaan vaatia, että se noudattaa sen jäsenvaltion, jossa palveluja tarjotaan, antamia suurentuneen riskin vakuuttamista koskevia määräyksiä jos niitä sovelletaan jäsenvaltioon sijoittautuneisiin yriyksiin.

4. Sen jäsenvaltion, jossa palveluja tarjotaan, on vaadittava, että yriyys huolehtii siitä, että sen alueella tapahtuneisiin liikennevahinkoihin perustuvia korvausvaatimuksia esittävät henkilöt eivät joudu epäedullisempaan asemaan sen vuoksi, että yriyys vakuuttaa muun kuin rahdinottajan vastuuseen liittyvän 10 luokkaan kuuluvan riskin palvelujen tarjoamisen perusteella eikä jäsenvaltiossa sijaitsevan toimipaikan kautta.

Tämän vuoksi sen jäsenvaltion, jossa palveluja tarjotaan, on vaadittava, että yriyys nimeää edustajan, jolla on valtion alueella pysyvä kotipaikka tai joka on sijoittautunut sinne ja jonka tehtävänä on hankkia kaikki tarvittavat korvausvaati-

muksiin liittyvät tiedot ja jolla on oltava riittävät valtuudet edustaa yritystä sen suhteissa vahinkoa kärsineisiin henkilöihin, jotka voivat esittää korvausvaatimuksia, korvausten maksaminen mukaan lukien, ja edustaa yritystä tai tarvittaessa huolehtii sen edustamisesta jäsenvaltion tuomioistuimissa ja viranomaisissa näitä korvausvaatimuksia käsiteltäessä.

Edustaja voidaan myös kutsua edustamaan yritystä sen jäsenvaltion toimivaltaisissa viranomaisissa, jossa palveluja tarjotaan, liikennevakuutusten olemassa- ja voimassaoloa tarkastettaessa.

Se jäsenvaltio, jossa palveluja tarjotaan, ei saa vaatia edustajaa ryhtymään tämän nimittäneen yrityksen puolesta muihin kuin toisessa ja kolmannessa alakohdassa määrättyihin toimiin. Edustaja ei saa ryhtyä harjoittamaan ensivakuutusliikettä kyseisen yrityksen puolesta.

Edustajan nimeäminen ei sinänsä merkitse sivukonttorin tai asioimiston avaamista direktiivin 73/239/ETY 6 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetulla tavalla, eikä edustaja ole tämän direktiivin 2 artiklan c alakohdassa tarkoitettu toimipaikka."

7 artikla

1. Lisätään direktiivin 88/357/ETY 15 artiklan 1 kohtaan ja 16 artiklan 1 kohtaan alakohta seuraavasti:

"Jäsenvaltiossa, jonka alueella yritys aikoo tarjota palveluja muiden 10 luokkaan kuuluvien kuin rahdinottajan vastuuseen liittyvien riskien vakuuttamiseksi, voidaan vaatia, että yritys:

- ilmoittaa 12 a artiklan 4 kohdassa tarkoitetun korvausvaatimuksia käsittelevän edustajan nimen ja osoitteen;
- esittää selvityksen siitä, että yritys on liittynyt sen jäsenvaltion kansallisen toimiston ja kansallisen takuurahaston jäseneksi, jossa palveluja tarjotaan."

8 artikla

Lisätään direktiivin 88/357/ETY 21 artiklan 2 kohtaan alakohta seuraavasti:

"Jäsenvaltio voi vaatia, että vakuutusyrityksen edustajan nimi ja osoite ilmoitetaan myös edellä mainituissa asiakirjoissa."

9 artikla

Korvataan direktiivin 88/357/ETY 22 artiklan 1 kohta seuraavasti:

"1. Jokaisen toimipaikan on ilmoitettava valvontaviranomaiselle palvelujen tarjoamisen perusteella tapahtuvasta toiminnas-

taan kertynyt vakuutusmaksujen määrä, jälleenvakuutusta vähentämättä, jäsenvaltioittain ja luokkien ryhmittäin. Luokkien ryhmät määritellään seuraavasti:

- tapaturma ja sairaus (1 ja 2)
- moottoriajoneuvovakuutus (3, 7 ja 10, 10 luokkaan liittyvät luvut, rahdinottajan vastuu poisluettuna, eriteltynä),
- palo- ja muut omaisuusvahingot (8 ja 9),
- ilmailu, merenkulku ja kuljetus (4, 5, 6, 7, 11 ja 12),
- yleinen vastuu (13),
- luotto ja takaus (14 ja 15),
- muut luokat (16, 17 ja 18).

Jäsenvaltioiden valvontaviranomaisten on toimitettava nämä tiedot edelleen kunkin sellaisen jäsenvaltion valvontaviranomaisille, jossa palveluja tarjotaan."

10 artikla

Korvataan direktiivin 88/357/ETY 27 artiklan 1 kohdan viimeinen alakohta seuraavasti:

"Poikkeus, joka on sallittu 1 päivästä tammikuuta 1995 lukien, koskee ainoastaan sopimuksia, joilla katetaan sellaisia 3, 8, 9, 10, 13 ja 16 luokkaan kuuluvia riskejä, jotka sijaitsevat yksinomaan yhdessä näistä neljästä siirtymäkauden järjestelyjä hyödyntävästä jäsenvaltiosta."

11 artikla

Direktiivin 88/357/ETY 23 artiklan 2 kohdan estämättä direktiivin 73/239/ETY 5 artiklan d alakohdassa tarkoitettuun 10 luokkaan kuuluvan, muuhun kuin rahdinottajan vastuuseen liittyvän riskin osalta ne jäsenvaltiot, joissa palveluja tarjotaan, voivat säätää, että:

- kyseiseen sopimukseen liittyvän vakuutusteknisen vastuuvelan määrä on määriteltävä tämän jäsenvaltion viranomaisten valvonnassa jäsenvaltion säännösten mukaisesti tai, jos sellaisia ei ole, jäsenvaltiossa noudatetun käytännön mukaisesti siihen ajankohtaan saakka, johon mennessä jäsenvaltioiden on ryhdyttävä noudattamaan vakuutusyritysten tilinpäätösten yhteensovittamisesta annettua direktiiviä;
- tämän jäsenvaltion viranomaisten on valvottava tämän vastuuvelan kattamista yhtä suurilla ja toisiaan vastaavilla varoilla säännöstensä tai käytäntönsä mukaisesti, kunnes kolmas vahinkovakuutusdirektiivi annetaan tiedoksi,

- tämän jäsenvaltion viranomaisten on valvottava toisessa luettelumakohdassa tarkoitettujen varojen sijaintia säännönsä tai käytäntönsä mukaisesti siihen ajankohtaan saakka, johon mennessä jäsenvaltioiden on ryhdyttävä noudattamaan kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä.

12 artikla

Jäsenvaltioiden on muutettava kansallinen lainsäädäntönsä tämän direktiivin mukaiseksi 18 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta⁽¹⁾, ja niiden on viipymättä ilmoitettava tästä komissiolle.

Ensimmäisen alakohdan mukaisesti muutettuja säännöksiä ryhdytään soveltamaan 24 kuukauden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta.

13 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 8 päivänä marraskuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. ROMITA

⁽¹⁾ Tämä direktiivi on annettu tiedoksi jäsenvaltioille 20 päivänä marraskuuta 1990.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 24 päivänä huhtikuuta 1972,
moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta ja vakuuttamisvelvollisuuden
voimaansaattamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä**

(72/166/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen tavoitteena on luoda yhteismarkkinat, jotka ovat periaatteessa samanlaiset kuin kotimarkkinat ja tämän tavoitteen saavuttamisen tärkeimpiä edellytyksiä on tavaroiden ja henkilöiden vapaan liikkuvuuden aikaansaaminen,

moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa pakollista vakuutusturvaa eli liikennevakuutusta koskevien rajatarkastusten ainoana tarkoituksena on turvata niiden henkilöiden edut, jotka saattavat joutua sellaisten ajoneuvojen aiheuttamien vahinkojen uhreiksi; tällaisten rajatarkastusten olemassaolo johtuu tällä alalla sovellettavien kansallisten vaatimusten välisistä eroista,

nämä erot ovat sellaisia, että ne saattavat estää moottoriajoneuvojen ja henkilöiden vapaata liikkuvuutta yhteisön alueella; näin ollen ne vaikuttavat välittömästi yhteismarkkinoiden luomiseen ja toimintaan,

yhteisön sisäiset rajat ylittävien matkustajien tullitarkastuksista 21 päivänä kesäkuuta 1968 annettu komission suositus edellyttää, että jäsenvaltiot tarkastavat matkustajat ja heidän moottoriajoneuvonsa vain poikkeustapauksissa ja poistavat tulliasemilla fyysiset esteet,

on toivottavaa, että jäsenvaltioiden asukkaat ovat paremmin selvillä yhteismarkkinoiden olemassaolosta ja että tässä tarkoituksessa ryhdytään toimenpiteisiin, joilla edelleen lievennetään jäsenvaltioiden välillä kulkevien ihmisten ja moottoriajoneuvojen liikkumista koskevia säännöksiä; Euroopan parlamentin jäsenet ovat toistuvasti korostaneet tällaisten toimenpiteiden tarvetta,

tällainen matkustajien liikkuvuutta koskevien määräysten lieventäminen on uusi askel kohti jäsenvaltioiden markkinoiden keskinäistä avaamista ja kotimarkkinoiden kaltaisten olosuhteiden luomista,

sellaisten ajoneuvojen vihreiden korttien tarkastukset, joiden pysyvä kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa ja jotka siirtyvät toisen jäsenvaltion alueelle, voidaan lopettaa kuuden kansallisen vakuutusentattajien toimiston välisellä sopimuksella, jolla kukin kansallinen toimisto takaa korvauksen kansallisten säännöstensä mukaisesti kaikista korvaukseen oikeuttavista

vahingoista ja vammoista, jotka jokin tällainen vakuutettu tai vakuuttamaton ajoneuvo on aiheuttanut sen alueella,

tällainen takuusopimus edellyttää, että kaikki yhteisön alueella kulkevat yhteisömaiden moottoriajoneuvot ovat vakuutettuja; kunkin jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä olisi sen vuoksi edellytettävä koko yhteisön alueella voimassa olevaa liikennevakuutusta; kansallisessa lainsäädännössä voidaan kuitenkin sallia poikkeuksia tietyille henkilöille ja tietyntyyppisille ajoneuvoille, ja

tässä direktiivissä säädetty järjestelmä voitaisiin laajentaa koskemaan ajoneuvoja, joilla on pysyvä kotipaikka kolmannessa valtiossa ja joihin nähden kuuden jäsenvaltion kansalliset toimistot ovat tehneet samanlaisen sopimuksen,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

1. 'ajoneuvolla' moottoriajoneuvoa, joka on tarkoitettu kulkemaan mekaanisella voimalla maata mutta ei raiteita pitkin, sekä kytkettyä tai irralista perävaunua;
2. 'vahingon kärsineellä' henkilöä, jolla on oikeus saada korvausta ajoneuvojen aiheuttamista vahingoista tai vammoista;
3. 'kansallisella vakuutusenantajien toimistolla' erityisjärjestöä, joka on perustettu 25 päivänä tammikuuta 1949 annetun Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomission sisämaan liikennekomitean tieliikenteen alakomitean suosituksen N:o 5 mukaisesti ja joka toimii niiden vakuutusyritysten yhteiselimenä, joilla on valtiossa toimilupa liikennevakuutuksen käsittävän vakuutusliikkeen harjoittamiseen;
4. 'alueella, jossa ajoneuvolla on pysyvä kotipaikka'
 - sen valtion aluetta, jossa ajoneuvo on rekisteröity;
 - jos rekisteröintiä ei vaadita tietyntyyppiselle ajoneuvolle, mutta joissa ajoneuvolla on vakuutuskilpi tai rekisterikilpeä vastaava tunnistemerkki, sen valtion aluetta, jossa vakuutuskilpi tai tunnistemerkki on annettu; taikka

- jos tietyntyyppisiltä ajoneuvoilta ei vaadita rekisterikilpeä, vakuutuskilpeä eikä tunnistemerkkiä, sen valtion aluetta, jossa ajoneuvon haltijalla on pysyvä asuinpaikka;

5. 'vihreällä kortilla' kansainvälistä vakuutustodistusta, joka on annettu kansallisen toimiston puolesta 25 päivänä tammikuuta 1949 annetun Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomission sisämaan liikennekomitean tieliikenteen alakomitean suosituksen N:o 5 mukaisesti.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on oltava tarkastamatta sellaisten ajoneuvojen liikennevakuutuksia, joiden pysyvä kotipaikka on jonkin toisen jäsenvaltion alueella.

Jäsenvaltioiden on oltava tarkastamatta myös sellaisten ajoneuvojen liikennevakuutuksia, joiden pysyvä kotipaikka on kolmannen valtion alueella ja jotka saapuvat niiden alueelle toisen jäsenvaltion alueelta. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin suorittaa pistokokeita.

2. Ajoneuvoihin, joilla on pysyvä kotipaikka jäsenvaltion alueella, noudatetaan tämän direktiivin säännöksiä, lukuun ottamatta 3 ja 4 artiklaa:

- sen jälkeen, kun kuuden kansallisen vakuutusenantajien toimiston kesken on tehty sopimus, jonka ehtojen mukaan kukin kansallinen toimisto takaa korvausvaatimusten käsittelyn omien liikennevakuutusta koskevien kansallisten lakiansa mukaisesti vahinkotapauksissa, jotka sen alueella on aiheuttanut ajoneuvo, jolla on pysyvä kotipaikka toisen jäsenvaltion alueella, riippumatta siitä, onko tämä ajoneuvo vakuutettu;
- siitä komission määräämästä päivästä lukien, jona se on varmistanut tiiviissä yhteistyössä kaikkien jäsenvaltioiden kanssa, että sellainen sopimus on tehty;
- sopimuksen voimassaoloaikana.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava, ottaen huomioon 4 artiklan säännökset, tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että sellaisten ajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta on

otettu liikennevakuutus, joilla on pysyvä kotipaikka sen alueella. Vakuutetun vastuun laajuus sekä vakuutusturvan ehdot määräytyvät näiden toimenpiteiden mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että vakuutus sopimus kattaa myös:

- muissa jäsenvaltioissa voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti näiden valtioiden alueella aiheutuneet vahingot tai vammat;
- jäsenvaltioiden kansalaisille aiheutuvat vahingot tai vammat, jotka ovat aiheutuneet suoralla matkalla kahden sellaisen alueen välillä, joilla Euroopan talousyhteisön perustamissopimus on voimassa, jos mikään kansallinen vakuutusyhtiöiden toimisto ei ole vastuussa läpikuljettavasta alueesta; siinä tapauksessa vahinko tai vamma korvataan siinä jäsenvaltiossa voimassa olevien liikennevakuutusta koskevien lakien mukaisesti, jonka alueella ajoneuvolla on pysyvä kotipaikka.

4 artikla

Jäsenvaltio voi poiketa 3 artiklasta, jos kyseessä ovat:

- a) tietyt julkisoikeudelliset tai yksityisoikeudelliset luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt; kyseisen jäsenvaltion on laadittava luettelo tällaisista henkilöistä ja toimitettava se tiedoksi muille jäsenvaltioille ja komissioille.

Tällaisen poikkeuksen tekemä jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että korvausta maksetaan vahingoista tai vammoista, joita näille henkilöille kuuluvat ajoneuvot ovat aiheuttaneet muiden jäsenvaltioiden alueella. Sen on nimettävä erityisesti vahingon tai vamman aiheutumismaassa toimiva viranomainen tai laitos vastaamaan vahingonkärsineille maksettavista korvauksista kyseisen valtion lainsäädännön mukaisesti sellaisissa tapauksissa, joihin ei voida soveltaa 2 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettua menettelyä. Sen on ilmoitettava muille jäsenvaltioille ja komissiolle toimenpiteistään;

- b) tietyntyyppiset ajoneuvot tai erityistyyppisellä rekisterikilvellä varustetut ajoneuvot; kyseisen jäsenvaltion on laadittava luettelo tällaisista ajoneuvotyypeistä tai ajoneuvoista ja toimittaa se tiedoksi muille jäsenvaltioille ja komissioille.

Siinä tapauksessa kaikilla muilla jäsenvaltioilla on oikeus vaatia, että henkilöllä, jonka hallussa tällainen ajoneuvo on sen tullessa näiden valtioiden alueelle, on voimassa oleva

vihreä kortti tai että hän tekee kyseisen jäsenvaltion vaatimukset täyttävän rajavakuutus sopimuksen.

5 artikla

Rajoittamatta 2 artiklan 2 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan soveltamista, jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos ajoneuvo, jolla on pysyvä kotipaikka muun jäsenvaltion alueella, aiheuttaa vahingon niiden alueella, kansalliselle vakuutus senantajien toimistolle ilmoitetaan seuraavat tiedot:

- alue, jolla ajoneuvolla on pysyvä kotipaikka, sekä sen mahdollinen rekisteritunnus;
- kaikki mahdolliset ajoneuvon vakuutukseen liittyvät, tavallisesti ajoneuvon haltijan vihreässä kortissa olevat tiedot, jos näitä vaatii se jäsenvaltio, jonka alueella ajoneuvolla on pysyvä kotipaikka.

Jäsenvaltioiden on varmistettava lisäksi, että toimisto välittää nämä tiedot sen valtion kansalliselle vakuutus senantajien toimistolle, jonka alueella ajoneuvolla on pysyvä kotipaikka.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ajoneuvoja, joiden pysyvä kotipaikka on kolmannen maan alueella tai jäsenvaltion Euroopan ulkopuolisella alueella ja jotka tulevat alueelle, jolla Euroopan talousyhteisön perustamissopimus on voimassa, ei käytetä näiden jäsenvaltioiden alueella, ellei koko sillä alueella, jolla Euroopan talousyhteisön perustamissopimus on voimassa, kaikkia näiden ajoneuvojen aiheuttamia vahinkoja tai vammoja korvata eri jäsenvaltioiden liikennevakuutusta koskevien lakien mukaisesti.

7 artikla

1. Kaikilla ajoneuvoilla, joilla on pysyvä kotipaikka kolmannen maan alueella tai jonkin jäsenvaltion Euroopan ulkopuolisella alueella, on ennen saapumistaan sellaiselle alueelle, jossa Euroopan talousyhteisön perustamissopimus on voimassa, oltava joko voimassa oleva vihreä kortti tai rajavakuutustodistus, joilla todistetaan, että ajoneuvo on vakuutettu 6 artiklan mukaisesti.

2. Ajoneuvot, joilla on pysyvä kotipaikka kolmannessa maassa rinnastetaan kuitenkin ajoneuvoihin, joilla on pysyvä kotipaikka yhteisössä, jos kaikkien jäsenvaltioiden kansalliset toimistot erikseen, ja kukin omien kansallisten liikennevakuutusta koskevien lakiansa mukaisesti, takaavat tällaisten ajoneuvojen niiden alueella aiheuttamia vahinkoja koskevien korvausvaatimusten käsittelyn.

3. Varmistettuaan tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa, että edellisessä kohdassa mainittuihin velvoitteisiin on sitouduttu, komissio määrää mistä päivämäärästä alkaen ja minkä tyyppisiltä ajoneuvoilta jäsenvaltioiden ei enää tule vaatia 1 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen esittämistä.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1973 ja niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

9 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 24 päivänä huhtikuuta 1972.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. THORN

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 19 päivänä joulukuuta 1972,
moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta ja vakuuttamisvelvollisuuden
voimaansaattamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 24 päivänä huhtikuuta 1972
annetun neuvoston direktiivin 72/166/ETY muuttamisesta**

(72/430/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon uusien jäsenvaltioiden liittymisestä Euroopan talousyhteisöön ja Euroopan ydinenergiayhteisöön (Euratom) Brysselissä 22 päivänä tammikuuta 1972 allekirjoitetun sopimuksen⁽¹⁾ ja erityisesti siihen liitetyn asiakirjan 153 artiklan, ja

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

sekä katsoo, että

yhteisön laajenemisen vuoksi niiden kansallisten toimistojen lukumäärä, jotka otetaan huomioon moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta ja vakuuttamisvelvollisuuden voimaansaattamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 24 päivänä huhtikuuta 1972 annetussa neuvoston direktiivissä 72/166⁽²⁾, kasvaa kuudesta yhdeksään, minkä vuoksi kyseisen direktiivin muuttaminen käy välttämättömäksi,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan neuvoston direktiiviä 72/166/ETY⁽²⁾ seuraavasti:

Korvataan 2 artiklan 2 kohdan ensimmäinen luettelukohta seuraavasti:

"sen jälkeen, kun yhdeksän kansallisen vakuutusentajien toimiston kesken on tehty sopimus, jonka ehtojen mukaan kukin kansallinen toimisto takaa korvausvaatimusten käsittelyn liikennevakuutusta koskevien kansallisten lakiensa mukaisesti vahinkotapauksissa, jotka sen alueella on aiheuttanut ajoneuvo, jolla on pysyvä kotipaikka toisen jäsenvaltion alueella, riippumatta siitä, onko tämä ajoneuvo vakuutettu vai ei;"

2 artikla

Tämä direktiivi tulee voimaan uusien jäsenvaltioiden liittyessä Euroopan yhteisöihin.

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 19 päivänä joulukuuta 1972.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

T. WESTERTERP

⁽¹⁾ EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o L 103, 2.5.1972, s. 1

KOMISSION PÄÄTÖS,
tehty 30 päivänä toukokuuta 1991,
moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta ja vakuuttamisvelvollisuuden
voimaansaattamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun neuvoston
direktiivin 72/166/ETY soveltamisesta

(91/323/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuk-
sen,

ottaa huomioon moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun
varalta otettavaa vakuutusta ja vakuuttamisvelvollisuuden
voimaansaattamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön
lähentämisestä 24 päivänä huhtikuuta 1972 annetun neuvoston
direktiivin 72/166/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi
muutettuna direktiivillä 90/232/ETY⁽²⁾, ja erityisesti sen 2
artiklan 2 kohdan ja 7 artiklan 3 kohdan,

sekä katsoo, että

direktiivin 72/166/ETY 1 artiklan 3 kohdassa määriteltyjen
jäsenvaltioiden sekä Itävallan, Suomen, Norjan, Ruotsin,
Sveitsin, Unkarin ja Tšekkoslovakian kansallisten vakuutuk-
senantajien toimistojen ('toimistot') välisiä nykyisiä suhteita,
joiden avulla voidaan yhteisesti lakkauttaa sellaisten ajoneuvo-
jen vakuutusten tarkastukset, joiden pysyvä kotipaikka on
kyseisten 19 maan alueella, sääntelevät 2 päivänä marraskuuta
1951 kansallisten vakuutusentajien toimistojen kesken
tehtyä vihreän kortin järjestelmää koskevaa yleissopimusta
täydentävät seuraavat sopimukset ('lisäsopimukset'), jotka on
tehty:

- 12 päivänä joulukuuta 1973 yhdeksän jäsenvaltion sekä
Itävallan, Suomen, Norjan, Ruotsin ja Sveitsin toimistojen
kesken ja laajennettu 15 päivänä maaliskuuta 1986 koske-
maan Portugalin ja Espanjan toimistoja sekä 9 päivänä
lokakuuta 1987 Kreikan toimistoa,
- 22 päivänä huhtikuuta 1974 edellä mainitun, 12 päivänä
joulukuuta 1973 tehdyn lisäsopimuksen alkuperäisten
allekirjoittajien sekä Unkarin toimiston kesken,
- 22 päivänä huhtikuuta 1974 edellä mainitun, 12 päivänä
joulukuuta 1973 tehdyn lisäsopimuksen alkuperäisten
allekirjoittajien sekä Tšekkoslovakian toimiston kesken,
- 14 maaliskuuta 1986 Kreikan sekä Tšekkoslovakian ja
Unkarin toimistojen kesken,

komissio on sen jälkeen tehnyt direktiivin 72/166/ETY
soveltamista koskevat päätökset 74/166/ETY⁽³⁾, 74/167/ETY⁽⁴⁾,
75/23/ETY⁽⁵⁾, 86/218/ETY⁽⁶⁾, 86/219/ETY⁽⁷⁾, 86/220/ETY⁽⁸⁾,

88/367/ETY⁽⁹⁾, 88/368/ETY⁽¹⁰⁾ ja 88/369/ETY⁽¹¹⁾, joissa
vaaditaan, että kukin jäsenvaltio lakkaa tarkastamasta sellaisten
ajoneuvojen liikennevakuutuksia, joiden pysyvä kotipaikka on
toisen jäsenvaltion Euroopassa olevalla alueella tai Unkarin,
Tšekkoslovakian, Ruotsin, Suomen, Norjan, Itävallan tai
Sveitsin alueella ja joita lisäsopimukset koskevat,

toimistot ovat tarkastaneet ja yhdenmukaistaneet lisäsopimusten
tekstit ja korvanneet ne 15 päivänä maaliskuuta 1991 direktii-
vin 72/166/ETY 2 artiklan 2 kohdassa säädettyjen periaatteiden
mukaisesti tehdyllä sopimuksella ('monenkeskinen takuusopi-
mus'), ja

komission lisäsopimuksia koskevat päätökset, joissa jäsenvalti-
oita vaaditaan olemaan tarkastamatta sellaisten ajoneuvojen
liikennevakuutuksia, joiden pysyvä kotipaikka on toisen
jäsenmaan Euroopassa olevalla alueella tai Unkarin, Tšekkos-
lovakian, Ruotsin, Suomen, Norjan, Itävallan ja Sveitsin
alueella, tulisi näin ollen kumota ja korvata tällä päätöksellä,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on 1 päivästä kesäkuuta 1991 alkaen oltava
tarkastamatta sellaisten ajoneuvojen liikennevakuutuksia, joiden
pysyvä kotipaikka on toisen jäsenvaltion Euroopassa olevalla
alueella tai Unkarin, Tšekkoslovakian, Ruotsin, Suomen,
Norjan, Itävallan tai Sveitsin alueella ja joita koskee kansallisen
vakuutusentajien toimistojen 15 päivänä maaliskuuta
1991 tekemä monenvälinen takuusopimus.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 103, 2.5.1972, s. 1
⁽²⁾ EYVL N:o L 129, 19.5.1990, s. 35
⁽³⁾ EYVL N:o L 87, 30.3.1974, s. 13
⁽⁴⁾ EYVL N:o L 87, 30.3.1974, s. 14
⁽⁵⁾ EYVL N:o L 6, 10.1.1975, s. 33
⁽⁶⁾ EYVL N:o L 153, 7.6.1986, s. 52
⁽⁷⁾ EYVL N:o L 153, 7.6.1986, s. 53
⁽⁸⁾ EYVL N:o L 153, 7.6.1986, s. 54

⁽⁹⁾ EYVL N:o L 181, 12.7.1988, s. 45
⁽¹⁰⁾ EYVL N:o L 181, 12.7.1988, s. 46
⁽¹¹⁾ EYVL N:o L 181, 12.7.1988, s. 47

2 artikla

Tällä päätöksellä kumotaan ja korvataan 1 päivästä kesäkuuta 1991 alkaen komission päätökset 74/166/ETY, 74/167/ETY, 75/23/ETY, 86/218/ETY, 86/219/ETY, 86/220/ETY, 88/367/ETY, 88/368/ETY ja 88/369/ETY.

3 artikla

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava tämän direktiivin soveltamiseksi toteuttamistaan toimenpiteistä komissiolle viipymättä.

4 artikla

Tämä päätös on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 30 päivänä toukokuuta 1991.

Komission puolesta

Leon BRITTAN

Varapuheenjohtaja

**TOINEN NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 30 päivänä joulukuuta 1983,
moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta koskevan jäsenvaltioiden
lainsäädännön lähentämisestä**

(84/5/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisöjen perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

neuvosto on ryhtynyt direktiivillä 72/166/ETY⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 72/430/ETY⁽⁵⁾, lähentämään moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta eli liikennevakuutusta ja vakuutusvelvollisuuden voimaansaattamista koskevaa jäsenvaltioiden lainsäädäntöä,

direktiivin 72/166/ETY 3 artiklassa vaaditaan, että kukin jäsenvaltio toteuttaa kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että sellaisten ajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalle, joilla on sen alueella pysyvä kotipaikka, on otettu liikennevakuutus; vakuutetun vastuun laajuus ja vakuutusurvan ehdot määräytyvät näiden toimenpiteiden perusteella,

kuitenkin tämän vakuuttamisvelvollisuuden laajuuden osalta on jäsenvaltioiden lainsäädännössä merkittäviä eroja; nämä eroavuudet vaikuttavat suoraan yhteismarkkinoiden luomiseen ja toimintaan,

erityisen perusteltua on laajentaa vakuuttamisvelvollisuus koskemaan omaisuusvahinkoon liittyvää vastuuta,

pakollisten vakuutusten vastuumäärien on kaikissa tapauksissa taattava vahingonkärsineille riittävä korvaus riippumatta siitä, missä jäsenvaltiossa vahinko on tapahtunut,

on välttämätöntä huolehtia siitä, että jokin toimielin takaa, ettei vahingonkärsinyt jää vaille korvausta, jos vahingon aiheuttanut ajoneuvo on vakuuttamaton tai tuntematon; on tärkeää varmistaa, muuttamatta jäsenvaltioiden soveltamia säännöksiä, jotka koskevat kyseisen toimielimen maksamien korvausten ensisijaista tai toissijaista luonnetta ja vastikkeeseen sovellettavia määräyksiä, että vahingonkärsinyt voi tällaisessa vahingotapauksessa ensimmäiseksi ottaa yhteyttä suoraan kyseiseen toimielimeen; jäsenvaltioille pitäisi kuitenkin antaa mahdollisuus soveltaa joitakin rajoitettuja, kyseisen toimielimen korvausten maksamista koskevia poikkeuksia ja säätää, että tuntemattoman ajoneuvon aiheuttamasta omaisuusvahingosta maksettavaa korvausta voidaan rajoittaa tai se voidaan evätä mahdollisen vilpin vuoksi,

on vahingonkärsineiden etujen mukaista, että joidenkin poikkeuslausekkeiden vaikutukset rajoitetaan vakuutuksenantajan ja vahingosta korvausvastuussa olevan henkilön väliseen

⁽¹⁾ EYVL N:o C 214, 21.8.1980, s. 9 ja

EYVL N:o C 78, 30.3.1982, s. 17

⁽²⁾ EYVL N:o C 287, 9.11.1981, s. 44

⁽³⁾ EYVL N:o C 138, 9.6.1981, s. 15

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 103, 2.5.1972, s. 2

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 291, 28.12.1972, s. 162

suhteeseen; varastettujen tai väkivaltaa käyttäen haltuun otettujen ajoneuvojen ollessa kyseessä jäsenvaltiot voivat kuitenkin määrätä, että edellä mainittu toimielin korvaa vahingon,

keventääkseen kyseisen toimielimen taloudellista raskautta jäsenvaltiot voivat säätää tiettyjen omavastuiden soveltamisesta, jos toimielin suorittaa korvausta vakuuttamattomien ajoneuvojen tai tarvittaessa myös varastettujen tai väkivaltaa käyttäen haltuun otettujen ajoneuvojen aiheuttamista omaisuusvahingoista,

vakuutetun henkilön, kuljettajan tai muun vahingosta korvausvastuussa olevan henkilön perheenjäsenten henkilövahingot on kaikissa tapauksissa korvattava samassa suhteessa kuin muiden kolmansien henkilövahingot,

vakuutusten tarkastamisen poistaminen edellyttää vastaanotavan maan kansallisen vakuutuksenantajien toimiston antamaa takuuta sellaisten ajoneuvojen aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta, joilla on pysyvä kotipaikka toisessa jäsenvaltiossa; sopivin peruste sen ratkaisemiseksi, onko ajoneuvon pysyvä kotipaikka tiettyssä jäsenvaltiossa, on se, onko ajoneuvolla sen valtion rekisterikilpi; siksi direktiivin 72/166/ETY 1 artiklan 4 kohdan ensimmäinen luetelmakohta olisi muutettava tämän mukaiseksi, ja

ottaen huomioon joissakin jäsenvaltioissa vallitsevan lähtötilanteen yhtäältä vastuiden vähimmäismääriin ja toisaalta edellä mainitun toimielimen omaisuusvahinkoihin soveltamiin vakuutusurvaan ja omavastuihin nähden, olisi säädettävä siirtymätoimenpiteistä, joiden tarkoituksena on saattaa jäsenvaltioissa asteittain voimaan vastuun vähimmäismääriä ja kyseisen toimielimen maksamia omaisuusvahinkojen korvauksia koskevat direktiivin säännökset,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Direktiivin 72/166/ETY 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua liikennevakuutuksen on katettava sekä omaisuusvahingot että henkilövahingot.

2. Jäsenvaltioiden on vaadittava, tämän kuitenkin rajoittamatta jäsenvaltioiden mahdollisesti asettamien korkeampien vastuurajojen soveltamista, että ne vastuumäärät, joiden osalta tällainen vakuutus on pakollinen, ovat vähintään:

- henkilövahingossa 350 000 ECUa, jos kyseessä on vain yksi vahingonkärsinyt; jos yhdessä vahingotapauksessa on useampi vahingonkärsinyt, tämä vastuumäärä kerrotaan vahingonkärsineiden lukumäärällä;
- omaisuusvahingossa 100 000 ECUa vahingotapausta kohti, riippumatta vahingonkärsineiden lukumäärästä.

Jäsenvaltiot voivat edellä olevien vähimmäisvastuumäärien sijasta määrätä henkilövahingosta vähimmäisvastuumääräksi

500 000 ECUa, jos yhdessä vahingotapauksessa on useampi kuin yksi vahingonkärsinyt, tai henkilövahingosta ja omaisuusvahingosta yhteisen 600 000 ECU:n vähimmäisvastuumäärän vahingotapausta kohti, riippumatta vahingonkärsineiden lukumäärästä tai vahingon laadusta.

3. Tässä direktiivissä 'ECUlla' tarkoitetaan asetuksen (ETY) N:o 3180/78⁽¹⁾ 1 artiklassa määriteltyä laskentayksikköä. Peräkkäisten nelivuotiskausien aikana kunkin kauden ensimmäisen vuoden tammikuun 1 päivästä noudatettavan kansallisen valuutan vaihtoarvon on oltava sama kuin sen edellisen syyskuun viimeisenä päivänä käytettävä, jolta kaikkien yhteisöjen valuuttojen ECU:n vaihtoarvot ovat saatavissa. Ensimmäinen kausi alkaa 1 päivänä tammikuuta 1984.

4. Jäsenvaltioiden on perustettava tai valtuutettava toimielin suorittamaan korvauksia ainakin vakuuttamisvelvollisuuden vastuurajoihin saakka tai korvausta henkilövahingoista, jotka on aiheuttanut tuntematon ajoneuvo tai ajoneuvo, jolle ei ole otettu 1 kohdassa tarkoitettua liikennevakuutusta. Tällä säännöksellä ei rajoiteta jäsenvaltioiden oikeutta pitää kyseisen elimen suorittamaa korvausta ensisijaisena tai toissijaisena eikä oikeutta järjestää korvausvaatimusten sovittelua kyseisen toimielimen ja vahingosta korvausvastuussa olevan henkilön tai henkilöiden ja muiden vakuutuksenantajien tai sosiaaliturvalaitosten välillä, joilta vaaditaan korvauksia vahingonkärsineelle samasta vahingosta.

Kaikissa tapauksissa vahingonkärsinyt voi suoraan kääntyä toimielimen puoleen, joka on vahingonkärsineeltä pyytämänsä tiedot saatuaan velvollinen antamaan tälle perustellun päätöksen korvausten maksamisesta.

Jäsenvaltiot voivat kuitenkin vapauttaa elimen maksamasta korvausta sellaisten henkilöiden vahingoista, jotka ovat vapaaehtoisesti nousseet vahingon tai vammaan aiheuttaneeseen ajoneuvoon, jos elin voi osoittaa näiden tienneen ajoneuvon olevan vakuuttamaton.

Jäsenvaltiot voivat rajoittaa toimielimen korvausten maksamista tai vapauttaa sen siitä, jos kyseessä on omaisuusvahinko, jonka on aiheuttanut tuntematon ajoneuvo.

Ne voivat myöskin määrätä enintään 500 ECU:n suuruisen omavastuun vahingonkärsineelle vakuuttamattoman ajoneuvon aiheuttamasta omaisuusvahingosta.

Jäsenvaltioiden tulee lisäksi soveltaa lakejaan, asetuksiaan ja hallinnollisia määräyksiään tämän toimielimen korvausten maksuun, tämän kuitenkin rajoittamatta muun vahingonkärsineelle edullisemmän käytännön soveltamista.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 379, 30.12.1978, s. 1

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että mitään direktiivin 72/166/ETY 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti tehdyn vakuutuskirjan sisältämää lakisääteistä määräystä tai sopimuslauseketta, jolla evätään korvaus tapauksissa, joissa ajoneuvoja käyttävät tai kuljettavat:

- henkilöt, joilla ei ole nimenomaista tai muutoin annettua lupaa siihen,
- henkilöt, joilla ei ole kyseisen ajoneuvon kuljettamiseen oikeuttavaa ajokorttia, tai
- henkilöt, jotka ovat rikkoneet kyseisen ajoneuvon kuntoa ja turvallisuutta koskevia lakisääteisiä teknisiä vaatimuksia,

ei sovelleta direktiivin 72/166/ETY 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti vahinkoa kärsineiden kolmansien korvausvaatimukseen.

Edellä ensimmäisessä luettelukohdassa mainittua säännöstä tai lauseketta voidaan kuitenkin soveltaa sellaisten henkilöiden vahingoksi, jotka ovat vapaaehtoisesti menneet vahingon tai vamman aiheuttaneeseen ajoneuvoon, jos vakuutusenantaja voi osoittaa heidän tienneen ajoneuvon olleen varastettu.

Jäsenvaltiot saavat olla soveltamatta niiden alueella tapahtuviin vahinkoihin ensimmäisen alakohdan säännöstä, jos vahingonkärsinyt voi saada korvausta vahingostaan sosiaaliturvalaitokselta.

2. Varastettujen tai väkivaltaa käyttäen haltuun otettujen ajoneuvojen kohdalla jäsenvaltiot saavat säätää, että 1 artiklan 4 kohdassa mainittu toimielin maksaa korvausta vakuutusenantajan sijasta tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa oloissa; jos ajoneuvon pysyvä kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, toimielin ei saa esittää korvausvaatimuksia millekään kyseisen jäsenvaltion toimielimelle.

Jäsenvaltiot, jotka varastettujen tai väkivaltaa käyttäen haltuun otettujen ajoneuvojen kohdalla säätävät, että 1 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu toimielin on maksettava korvausta, saavat määrätä vahingonkärsineelle omaisuusvahingosta enintään 250 ECU:n suuruisen omavastuun.

3 artikla

Vakuutetun henkilön, kuljettajan tai muun sellaisen vahingonkorvauslainsäädännön mukaan onnettomuudesta vastuussa olevan henkilön, jonka vastuun varalle on otettu 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu vakuutus, perheenjäseniltä ei saa sukulaissuhteiden perusteella evätä heidän henkilövahinkojensa korvaamista tästä vakuutuksesta.

4 artikla

Direktiivin N:o 72/166/ETY 1 artiklan 4 kohdan ensimmäinen luettelukohta muutetaan seuraavasti:

"- sen valtion alue, jonka rekisterikilpi ajoneuvolla on, tai"

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on muutettava kansalliset säännöksensä tämän direktiivin noudattamisen edellyttämällä tavalla viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1987. Niiden on ilmoitettava tästä viipymättä komissiolle.

2. Täten muutettuja säännöksiä sovelletaan viimeistään 31 päivästä joulukuuta 1988.

3. Poiketen 2 kohdasta:

- a) Helleenien tasavallalle varataan 31 päivään joulukuuta 1995 asti siirtymäkausi, jona se voi korottaa vastuurajansa 1 artiklan 2 kohdassa säädetyille tasoille. Jos se käyttää hyväkseen tätä mahdollisuutta, takuu on mainitussa artiklassa säädettyjen määrien osalta:
 - yli 16 prosenttia viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1988,
 - 31 prosenttia viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1992;
- b) kaikille muille jäsenvaltioille varataan 31 päivään joulukuuta 1990 ulottuva siirtymäkausi, jona ne voivat korottaa vastuurajansa 1 artiklan 2 kohdassa vaadituille tasoille. Tätä valinnan mahdollisuutta hyväksi käyttävien jäsenvaltioiden on korotettava 1 kohdassa esitettyyn päivämäärään mennessä vastuurajojaan vähintään puolella siitä erotuksesta, joka vallitsee niiden 1 päivänä tammikuuta 1984 voimassa olevien vastuurajojen ja 1 artiklan 2 kohdassa säädettyjen määrien välillä.

4. Poiketen 2 kohdasta:

- a) Italian tasavalta saa säätää, että 1 artiklan 4 kohdan 5 alakohdassa määrätty omavastuu on 1 000 ECUa 31 päivään joulukuuta 1990 saakka;
- b) Helleenien tasavalta ja Irlanti saavat säätää, että:
 - edellä 1 artiklan 4 kohdassa mainitun toimielin korvausta omaisuusvahingosta ei suoriteta 31 päivään joulukuuta 1992 saakka;
 - edellä 1 artiklan 4 kohdan 5 alakohdassa mainittu omavastuu ja 2 artiklan 2 kohdan 2 alakohdassa mainittu omavastuu ovat 1 500 ECUa 31 päivään joulukuuta 1995 saakka.

6 artikla

1. Komissio antaa neuvostolle viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1989 kertomuksen tilanteesta niissä jäsenvaltioissa,

jotka käyttävät hyväkseen 5 artiklan 3 kohdan a alakohdassa ja 4 kohdan b alakohdassa säädettyjä siirtymätoimenpiteitä, ja tarvittaessa tekee ehdotukset näiden toimenpiteiden muuttamiseksi tapahtuneen kehityksen edellyttämällä tavalla.

2. Komissio esittää neuvostolle viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1993 kertomuksen tämän direktiivin voimaan saattamisesta ja tekee tarvittaessa ehdotukset erityisesti 1 artiklan 2 ja 4 kohdassa säädettyjen määrien tarkistamiseksi.

7 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 30 päivänä joulukuuta 1983.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. VARFIS

**KOLMAS NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 14 päivänä toukokuuta 1990,
moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta koskevan
jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä**

(90/232/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

neuvosto on antanut direktiivillä 72/166/ETY⁽⁴⁾, sellaisena kuin se oli viimeksi muutettuna direktiivillä 84/5/ETY⁽⁵⁾, säännökset moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta eli liikennevakuutusta ja vakuuttamisvelvollisuuden voimaansaattamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä,

direktiivin 72/166/ETY 3 artiklassa vaaditaan kaikkia jäsenvaltioita toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet huolehtiakseen, että sellaisten ajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta, joiden pysyvä kotipaikka on niiden alueella, on otettu liikennevakuutus; vastuun laajuus sekä vakuutusturvan ehdot olisi määrättävä näiden toimenpiteiden perusteella,

direktiivi 84/5/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjalla, on vähentänyt tuntuvasti jäsenvaltioiden liikennevakuutusten tason ja sisällön välisiä

eroja; tällainen vakuutusturva on kuitenkin edelleen huomattavan erilainen eri maissa,

moottoriajoneuvojen aiheuttamista liikennevahingoista vahinkoa kärsineille olisi taattava yhtäläinen kohtelu riippumatta siitä, missä yhteisön alueella vahingot tapahtuvat,

tietyissä jäsenvaltioissa erityisesti moottoriajoneuvojen matkustajien pakollinen vakuutusturva on puutteellinen; tämän erityisen vahinkoalttiin mahdollisten vahingonkärsineiden ryhmän suojelemiseksi puutteet olisi korjattava,

direktiivin 72/166/ETY 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan soveltamista koskeva epävarmuus olisi poistettava; kaikkien pakollisten liikennevakuutusten on oltava voimassa koko yhteisön alueella,

vakuutetun etujen turvaamiseksi kaikkien vakuutusten olisi lisäksi taattava yhtä vakuutusmaksua vastaan kaikissa jäsenmaissa näiden lainsäädännön edellyttämä vakuutusturva tai sen jäsenvaltion lainsäädännön edellyttämä vakuutusturva, jossa ajoneuvolla on pysyvä kotipaikka, jos tämä vakuutusturva on parempi,

direktiivin 84/5/ETY 1 artiklan 4 kohdassa säädetään, että kaikkien jäsenvaltioiden on perustettava tai valtuutettava laitos suorittamaan korvausta vakuuttamattomien tai tuntemattomien ajoneuvojen aiheuttamien liikennevahinkojen johdosta vahinkoa kärsineille; kyseisellä säännöksellä ei kuitenkaan rajoiteta jäsenvaltioiden oikeutta pitää tämän toimeilimen suorittamaa korvausta ensisijaisena tai toissijaisena,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 16, 20.1.1989, s. 12

⁽²⁾ EYVL N:o C 304, 4.12.1989, s. 41 ja
EYVL N:o C 113, 7.5.1990

⁽³⁾ EYVL N:o C 159, 26.6.1989, s. 7

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 103, 2.5.1972, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 8, 11.1.1984, s. 17

vakuuttamattoman ajoneuvon aiheuttaman vahingon tapahduttua vahingonkärsineen on joissakin jäsenvaltioissa ennen korvausvaatimuksen esittämistä laitokselle osoitettava, että korvausvastuussa oleva osapuoli ei kykene suorittamaan korvausta tai kieltäytyy siitä; tämä laitos pystyy vahingonkärsintää paremmin ryhtymään toimenpiteisiin korvausvastuussa olevaa osapuolta vastaan; sen vuoksi olisi syytä estää, että tämä laitos voisi vaatia korvauksen oikeutettua vahingonkärsintää osoittamaan, että korvausvastuussa oleva osapuoli ei kykene maksamaan korvausta tai kieltäytyy siitä,

jos edellä mainitun laitoksen ja vakuutusenantajan välillä syntyy kiistaa siitä, kumman niistä olisi maksettava korvausta vahingonkärsineelle, jäsenvaltioiden olisi välttääkseen viivytykset korvausten maksamisessa vahingonkärsineelle huolehdittava, että jompikumpi näistä osapuolista määrätään ensisijaiseen vastuuseen korvauksen maksamisesta, kunnes kiista on ratkaistu,

liikennevahinkojen yhteydessä vahingonkärsineiden on joskus vaikea saada selville sen vakuutusyrityksen nimeä, joka on korvausvastuussa ajoneuvon käytöstä aiheutuneesta vahingosta; jäsenvaltioiden tulisi tällaisten vahingonkärsineiden etujen turvaamiseksi toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tällaiset tiedot ovat nopeasti saatavilla,

ottaen huomioon kaikki nämä seikat olisi kahta edellistä moottoriajoneuvoihin liittyvästä vastuusta annettua direktiiviä täydennettävä yhdenmukaisesti,

tällainen täydennys, joka parantaa vakuutettujen ja vahingonkärsineiden vakuutusturvaa, helpottaa edelleen yhteisön sisäisten rajojen ylittämistä ja siten sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa; tämän vuoksi olisi lähtökohdaksi otettava kuluttajansuojan korkea taso, ja

perustamissopimuksen 8 c artiklan mukaisesti olisi otettava huomioon se, kuinka paljon eri kehitystasolla olevien kansantalouksien täytyy ponnistella; jollekin jäsenvaltioille pitäisi sen vuoksi antaa mahdollisuus siirtymäjärjestelyihin joidenkin tämän direktiivin säännöksiä panemiseksi täytäntöön asteittain,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Direktiivin 72/166/ETY 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua vakuutuksesta on korvattava ajoneuvon käytöstä kaikille matkustajille paitsi kuljettajalle aiheutuneet henkilövahingot, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta direktiivin 84/5/ETY 2 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan soveltamista.

Tässä direktiivissä 'ajoneuvolla' tarkoitetaan samaa kuin direktiivin 72/166/ETY 1 artiklassa.

2 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kaikki ajoneuvojen käytöstä aiheutuvan vastuun varalta otettavat liikennevakuutukset:

- kattavat yhden vakuutusmaksun perusteella koko yhteisön alueen, ja
- takaavat saman yhden vakuutusmaksun perusteella kaikissa jäsenvaltioissa niiden lainsäädännön edellyttämän vakuutusturvan tai sen jäsenvaltion lainsäädännön edellyttämän vakuutusturvan, jossa ajoneuvolla on pysyvä kotipaikka, jos tämä vakuutusturva on parempi.

3 artikla

Lisätään neuvoston direktiivin 84/5/ETY 1 artiklan 4 kohdan ensimmäiseen alakohtaan lause seuraavasti:

"Jäsenvaltiot eivät kuitenkaan saa sallia laitoksen asettaa korvauksen maksamisen ehdoksi, että vahingonkärsinyt jollakin tavoin osoittaa korvausvastuussa olevan henkilön olevan maksukyvytön tai kieltäytyvän maksamasta."

4 artikla

Jos direktiivin 84/5/ETY 1 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua laitoksen ja korvausvastuussa olevan vakuutusenantajan välillä syntyy kiistaa siitä, kumman on suoritettava korvaus vahingonkärsineelle, jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet, että jompikumpi näistä osapuolista määrätään ensisijaiseen vastuuseen korvauksen maksamisesta viipymättä vahingonkärsineelle.

Jos lopulta päätetään, että toisen osapuolen olisi pitänyt maksaa korvaus kokonaan tai osittain, tämän toisen osapuolen on suoritettava asianmukainen korvaus maksaneelle osapuolelle.

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että liikennevahingon osapuolet pystyvät nopeasti varmistumaan sen vakuutusyrityksen nimestä, joka on korvausvastuussa moottoriajoneuvon käytöstä aiheutuneesta vahingosta.

2. Komissio antaa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1995 Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen 1 kohdan soveltamisesta.

Tarvittaessa komissio antaa neuvostolle aiheelliset ehdotukset.

6 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1992. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Edellä 1 kohdasta poiketen:

7 artikla

- Helleenien tasavallalle, Espanjan kuningaskunnalle ja Portugalin tasavallalle sallitaan määräaika 31 päivään joulukuuta 1995, jonka päättymisestä niiden on noudatettava 1 ja 2 artiklaa,
- Irlannille sallitaan määräaika 31 päivään joulukuuta 1998, jonka päättymisestä sen on noudatettava 1 artiklaa moottoripyörän takaistuimella matkustavien osalta, sekä 31 päivään joulukuuta 1995, jonka päättymisestä sen on noudatettava 1 artiklaa muiden ajoneuvojen osalta ja 2 artiklaa.

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 14 päivänä toukokuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

D. J. O'MALLEY

**ENSIMMÄINEN NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 5 päivänä maaliskuuta 1979,
henkivakuutuksen ensivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien,
asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta**

(79/267/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49 ja 57 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

henkivakuutusliikkeen aloittamisen ja harjoittamisen helpottamiseksi on tärkeää poistaa kansallisten, valvontaa koskevien lainsäädäntöjen välisiä eroja; tämän tavoitteen saavuttamiseksi ja jotta samalla varmistettaisiin kaikkien jäsenvaltioiden vakuutusentottajille ja edunsaajille riittävä turva, henkivakuutusyrityksiltä vaadittavia taloudellisia takuita koskevat säännökset olisi sovittava yhteen,

vakuutusten luokittelu on välttämätöntä erityisesti pakollisen toimiluvan alaisen toiminnan määräämiseksi,

tietyjen keskinäisten yhtiöiden tai yhdistysten, jotka laissa määritellyn asemansa perusteella ovat turvaavuutta ja erityisiä taloudellisia takuita koskevien edellytysten mukaisia, ei tulisi kuulua tämän direktiivin soveltamisalaan; liioin tiettyjen yhteisöjen, joiden toiminta kattaa vain hyvin rajoitetun lohkon ja on niiden säännöissä rajoitettua, ei tulisi kuulua direktiivin soveltamisalaan,

jäsenvaltioissa on erilaiset henki- ja vahinkovakuutusliikkeen samanaikaista harjoittamista koskevat säännökset ja käytännöt; vastaperustetuille yrityksille ei enää tulisi myöntää oikeutta harjoittaa näitä kahta liiketoimintaa samanaikaisesti; jäsenvaltioilla tulisi olla oikeus sallia kumpaakin liiketoimintaa samanaikaisesti harjoittavien, jo olemassa olevien yritysten jatkaa toimintaansa edellyttäen, että kumpaakin liiketoimintaa varten määrätään erillinen johto, jotta sekä henkivakuutuksen ottajien että vahinkovakuutuksen ottajien edut turvataan ja ettei kumpikaan liiketoiminta vastaa toisen toiminnan taloudellisista vähimmäisvelvoitteista; tällaisen yrityksen aikoessa sijoittautua jäsenvaltioon harjoittaakseen siellä henkivakuutusliikettä sen tulisi perustaa tuota tarkoitusta varten tytäryhtiö, jolle voitaisiin myöntää väliaikaisesti tiettyjä helpotuksia; jäsenvaltioille tulisi antaa mahdollisuus vaatia niitä alueelleen sijoittautuneita olemassa olevia yrityksiä, jotka samanaikaisesti harjoittavat henkivakuutus- ja vahinkovakuutusliikettä, lopettamaan tämä käytäntö; sitä paitsi erikoistuneiden yritysten olisi oltava eri-

⁽¹⁾ EYVL N:o C 35, 28.3.1974, s. 9

⁽²⁾ EYVL N:o C 140, 13.11.1974, s. 44

⁽³⁾ EYVL N:o C 109, 19.9.1974, s. 1

tyisvalvonnan alaisia, jos vahinkovakuutusyritys kuuluu samaan taloudelliseen ryhmään kuin henkivakuutusyritys,

henkivakuutusliike on virallisen toimilupamenettelyn ja valvonnan alaista kaikissa jäsenvaltioissa; tällaisen toimiluvan myöntämisen tai peruuttamisen edellytykset tulisi määrittellä; on säädettävä oikeudesta saattaa toimiluvan epäminen tai peruuttaminen tuomioistuimen käsiteltäväksi,

vakuutustekniseen vastuuelkaan, mukaan lukien vakuutusmaksuvastuu, voidaan soveltaa samoja säännöksiä kuin vahinkovakuutusliikkeessä, nimittäin siten, että sen on sijaittava siinä maassa, jossa toimintaa harjoitetaan, ja että tuon maan säännöksiä on sovellettava laskentamenetelmiin, sallittujen sijoituskohteiden määrittelyyn ja varojen arvostukseen; vaikka on toivottavaa, että nämä eri kysymykset voitaisiin sovittaa yhteen, se ei ole tärkeää tämän direktiivin tarkoituksen kannalta ja se voidaan suorittaa myöhemminkin,

on välttämätöntä, että vakuutus sopimuksista aiheutuvan vastuun kattamiseen riittävän vakuutusteknisen vastuuelan, mukaan lukien vakuutusmaksuvastuu, lisäksi vakuutusyrityksillä on liiketoiminnan heilahteluihin varautumiseksi täydentävä rahasto, niin sanottu solvenssimarginaali, jota edustavat vapaat varat ja valvontaviranomaisen suostumuksella muut taseen ulkopuoliset varallisuuserät; sen varmistamiseksi, että tällaisiin tarkoituksiin asetetut vaatimukset määrätään puoleettomien arvosteluperusteiden, jolloin samansuuruiset yritykset asetetaan tasavertaiseen kilpailuasemaan, olisi vaadittava, että solvenssimarginaali suhteutetaan kaikkiin yrityksen sitoumuksiin ja tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvan erilaisen toiminnan riskien laatuun ja suuruuteen; solvenssimarginaalin tulisi vaihdella sen mukaan, liittyvätkö riskit sijoituksiin, kuolemaan vai pelkästään liiketoimintaan; se tulisi määrätä vakuutusmaksuvastuun ja yrityksen vastuulle ottaman riskisumman, saatujen vakuutusmaksujen tai maksuosuuksien, yksinomaan rahastojen tai tonttiinvarojen mukaan,

on välttämätöntä edellyttää takuurahastoa, jonka määrä ja koostumus takaavat, että yritykset omistavat riittävästi varoja perustamisajankohtana, ja että liiketoiminnan jatkuessa niiden solvenssimarginaali ei missään tapauksessa laske turvaavuuden vähimmäistason alapuolelle; koko tämän takuurahaston tai tietyn osan siitä on oltava taseessa esitettyjä varoja; on välttä-

mätöntä säätää toimenpiteistä tapauksissa, joissa yrityksen taloudellinen asema tulee sellaiseksi, että yrityksen on vaikea täyttää vakuutus sopimuksista aiheutuvia velvoitteitaan,

ensivakuutusliikkeen harjoittamista yhteisössä koskevia yhdenmukaistettuja säännöksiä tulisi periaatteessa soveltaa kaikkiin markkinoilla toimiviin yrityksiin ja siten myös sellaisten yritysten asioimistoihin ja sivukonttoreihin, joiden kotipaikka on yhteisön ulkopuolella; on kuitenkin suotavaa antaa erityissäännökset sellaisten asioimistojen ja sivukonttoreiden valvonnasta, ottaen huomioon, että niiden yritysten varat, joihin ne kuuluvat, ovat yhteisön ulkopuolella,

on suotavaa säätää vastavuoroisten sopimusten tekemisestä yhden tai useamman kolmannen maan kanssa tällaisten erityisjärjestelyjen helpottamiseksi, samalla noudattaen periaatetta, että sellaisten asioimistojen ja sivukonttoreiden ei tulisi saada edullisempaa kohtelua kuin yhteisön yritysten,

tarvitaan tiettyjä siirtymäkauden säännöksiä, jotta erityisesti jo olemassa olevien pienten ja keskisuurten yritysten olisi mahdollista mukauttaa toimintansa niihin vaatimuksiin, jotka jäsenvaltiot omaksuvat tämän direktiivin mukaisesti, noudattaen kuitenkin, mitä perustamissopimuksen 53 artiklassa määrätään,

perustamissopimuksen 52 artiklaa on ollut sellaisenaan sovellettava siirtymäkauden päätyemisestä alkaen; siitä lähtien ei ole ollut tarvetta antaa direktiivejä sijoittautumisvapautteen kohdistuvien rajoitusten poistamiseksi; muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamisesta 24 päivänä heinäkuuta 1973 annetun neuvoston direktiivin 73/240/ETY⁽¹⁾ säännökset, jotka koskevat todistusta hyvästä maineesta ja siitä, ettei henkilö ole ollut konkurssissa, eivät kuitenkaan tarkasti katsoen ole rajoituksia, ja niitä edellytetään myös henkivakuutuksessa; nämä olisi siten myös liitettävä tähän yhteensovittamisdirektiiviin, ja

on tärkeää turvata yhteensovitettujen säännösten yhtenäinen soveltaminen ja siten huolehtia tällä alueella läheisestä yhteistyöstä komission ja jäsenvaltioiden kesken,

⁽¹⁾ EYVL N:o L 228, 16.8.1973, s. 20

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I OSASTO

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Tämä direktiivi koskee niiden yritysten ensivakuustoitinnan aloittamista ja harjoittamista, jotka ovat sijoittautuneet tai jotka aikovat sijoittautua jäsenvaltioon, harjoittaakseen jäljempänä määriteltä toimintaa:

1. Seuraavat vakuutusliikkeen lajit, kun niitä harjoitetaan sopimusperusteisesti:
 - a) henkivakuutus, eli se vakuutuslaji, joka käsittää erityisesti vakuutuksen vain tietyn eliniän saavuttamisen varalta, vakuutuksen vain kuoleman varalta, vakuutuksen tietyn eliniän saavuttamisen tai sitä aikaisemman kuoleman varalta, henkivakuutuksen vakuutusmaksujen palautuksineen, vakuutuksen avioliiton varalta, vakuutuksen syntymän varalta;
 - b) elinkorot;
 - c) henkivakuutusyritysten harjoittama lisävakuutus, eli erityisesti henkilövahingon, työkyvyttömyys mukaan lukien, varalta otettu vakuutus, vakuutus tapaturman aiheuttaman kuoleman varalta ja vakuutus tapaturman tai sairauden aiheuttaman invaliditeetin varalta, jos näitä eri vakuutusmuotoja myönnetään henkivakuutuksen ohella;
 - d) Irlannissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa harjoitettava pysyvä sairausvakuutus, jota ei voida irtisanoa ("permanent health insurance").
2. Seuraava toiminta, milloin se on sopimusperusteista, jos sen valvonta kuuluu niille hallintoviranomaisille, jotka ovat vastuussa yksityisvakuutuksen valvonnasta, ja jos siihen on toimilupa kyseisessä maassa:
 - a) tonttiinit, joilla tarkoitetaan yhdistysten perustamista tavoitteena kerätä jäseniltä vakuutusmaksuina pääomia ja jakaa myöhemmin täten kertyneet varat eloonjääneille tai vainajan edunsaajille;
 - b) vakuutusteknisiin laskelmiin perustuvat kertyneen pääoman takaisinmaksua tarkoittavat sopimukset, joilla tietyn ajan kestäviä ja tietynmääräisiä sitoumuksia otetaan vastuulle sovittua kertamaksua tai etukäteen sovittuja jatkuvia maksuja vastaan;

- c) ryhmäläkerahastojen hoitaminen, eli toiminta, joka käsittää kyseisen yrityksen kohdalla sijoitusten ja erityisesti sellaisten laitosten rahastojen varojen hoitamisen, jotka suorittavat maksuja kuoleman tai eloon jäämisen johdosta tai toiminnan lakkaamisen tai supistumisen sattuessa;
- d) c alakohdassa tarkoitettu toiminta, jos siihen liittyy joko pääoman säilymisen tai vähimmäiskoron maksamisen vakuutus;
- e) "Code français des assurances" -teoksen IV kirjan 4 osaston 1 luvussa tarkoitettujen vakuutusyhtiöiden toiminta.

3. Elinikään liittyvä toiminta, josta säädetään tai määrätään sosiaalivakuutuslainsäädännössä, jos vakuutusyritykset harjoittavat tai hoitavat sitä omalla vastuullaan jäsenvaltion lakien mukaisesti.

2 artikla

Tämä direktiivi ei koske:

1. tämän direktiivin 1 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetyin poikkeuksin niitä vakuutusluokkia, jotka on mainittu muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 24 päivänä heinäkuuta 1973 annetun ensimmäisen neuvoston direktiivin 73/239/ETY⁽¹⁾ liitteessä, jäljempänä 'ensimmäinen yhteensovittamisdirektiivi (vahinkovakuutus)';
2. sellaisten huolto- ja avustuskassojen toimintaa, joiden etuudet määräytyvät käytettävissä olevien varojen mukaan, ja joissa jäsenten maksuosuus on etukäteen vahvistettu kiinteäksi;
3. muiden yhteisöjen kuin 1 artiklassa mainittujen yritysten toiminta, jonka tarkoituksena on tarjota etuuksia yritykseen tai yritysryhmään taikka ammattiin tai ammattien ryhmään kuuluville työntekijöille tai yksityisyrityksille kuoleman tai eloon jäämisen varalta taikka toiminnan lakkaamisen tai supistumisen varalta, riippumatta siitä, kattavatko vakuutusmaksuvastuut aina täysin tästä toiminnasta aiheutuvat sitoumukset;

⁽¹⁾ EYVL N:o L 228, 16.8.1973, s. 3

4. edellä 1 artiklan 3 kohdassa säädetyn poikkeuksen vaakuutusliikettä, joka on osa lakisääteistä sosiaaliturvaa.

3 artikla

Tämä direktiivi ei koske:

1. yhteisöjä, joiden tehtävänä on tarjota etuuksia yksinomaan kuoleman sattuessa, jos tällaisten etuuksien summa ei ylitä yksittäisestä kuolemantapauksesta johtuvia hautajaiskuluja tai jos etuudet tarjotaan luontoissuorituksena;
2. keskinäisiä yhtiöitä tai yhdistyksiä, jos:
 - niiden yhtiö- tai yhdistysjärjestyksessä on määräykset ylimääräisten vakuutusmaksujen keräämisestä taikka etuuksien pienentämisestä tai avun vaatimisesta muilta henkilöiltä, jotka ovat sitoutuneet tarjoamaan sitä, ja
 - tämän direktiivin tarkoittamasta toiminnasta saatu vuosittainen vakuutusmaksutulo ei ole enempää kuin 500 000 laskentayksikköä kolmelta perättäiseltä vuodelta. Jos tämä määrä ylittyy kolmena perättäisenä vuotena, tätä direktiiviä on sovellettava neljänestä vuodesta lähtien.

4 artikla

Tämä direktiivi ei koske Saksassa toimivaa "Versorgungsverband deutscher Wirtschaftsorganisationen" -nimistä laitosta eikä Luxemburgissa toimivaa "Caisse d'épargne de l'État" -nimistä laitosta, ellei niiden sääntöjä toiminnan laajuuden osalta muuteta.

5 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) 'laskentayksikköllä' Euroopan laskentayksikköä (ELY), joka on määritelty Euroopan yhteisöjen yleisestä talousarviosta 21 päivänä joulukuuta 1977 annetun varainhoitoasetuksen⁽¹⁾ 10 artiklassa; silloin kun tässä direktiivissä viitataan laskentayksikköön, kansalliseen valuuttaan sovellettavan vaihtoarvon on kunkin vuoden 31 päivästä joulukuuta oltava sen lokakuuta edeltävän kuukauden viimeisen päivän arvo, jolta on saatavissa ELY-vaihtoarvot kaikille yhteisön valuutoille;

- b) 'toisiaan vastaavilla varoilla' tietyssä valuutassa täytettävien sitoumusten kattamista samassa valuutassa ilmaistuina tai rahaksi muutettavina varoin;
- c) 'varojen sijainnilla' sellaisen, joko irtaimen tai kiinteän, omaisuuden olemassaoloa jäsenvaltiossa, minkä ei kuitenkaan ole katsottava sisältävän vaatimusta, että irtain omaisuus olisi talletettava tai että kiinteään omaisuuteen kohdistuisi rajoittavia toimia, kuten kiinnitysten rekisteröinti; saamisiin perustuvan omaisuuden on katsottava olevan siinä jäsenvaltiossa, jossa saaminen voidaan vaatia maksettavaksi;
- d) 'riskisummalla' kuoleman sattuessa maksettavaa summaa, josta vähennetään pääriskin vakuutusmaksuvastuuosuus.

II OSASTO

SELLAISIIIN YRITYKSIIN SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖKSET, JOILLA ON KOTIPAIKKA YHTEISÖN ALUEELLA

A JAKSO

Toiminnan aloittamisen edellytykset

6 artikla

1. Jäsenvaltioiden on vaadittava, että tässä direktiivissä tarkoitetun liiketoiminnan aloittamiseksi niiden alueella tarvitaan virallinen toimilupa.
2. Tällaista toimilupaa on haettava kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisilta viranomaisilta:
 - a) jokaisen yrityksen, joka perustaa kotipaikkansa sen valtion alueelle;
 - b) jokaisen yrityksen, jonka kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa ja joka avaa asioiden tai sivukonttorin kyseisen jäsenvaltion alueelle;
 - c) jokaisen yrityksen, joka edellä olevan a tai b alakohdan mukaisen toimiluvan saatuaan laajentaa liiketoimintaansa muihin vakuutusluokkiin valtion alueella;
 - d) jokaisen yrityksen, joka saatuaan 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti toimiluvan kansallisen alueen johonkin osaan, laajentaa toimintaansa tällaisen osan ulkopuolelle.
3. Jäsenvaltiot eivät saa vaatia, että talletteen tekeminen tai vakuuden asettaminen on toimiluvan saamisen edellytys.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 356, 31.12.1977, s.1

7 artikla

1. Toimiluvan on oltava voimassa koko jäsenvaltion alueella, jollei, sikäli kuin kansalliset lait sen sallivat, hakija hae lupaa harjoittaa liiketoimintaansa vain osassa jäsenvaltion aluetta.

2. Toimilupa on myönnettävä tiettyä vakuutusluokkaa varten. Luokittelu on liitteessä. Toimiluvan on katettava koko luokka, jollei hakija halua kattaa vain osaa luokkaan liittyvistä riskeistä.

Valvontaviranomaiset saavat rajoittaa yhteen luokkaan haetun toimiluvan 9 ja 11 artiklassa tarkoitettussa toimintasuunnitelmassa määriteltyyn toimintaan.

3. Jäsenvaltio saa myöntää toimiluvan kahta tai useampaa luokkaa varten, jos sen kansallisen lainsäädännön mukaan sellaisten luokkien mukaisen toiminnan samanaikainen harjoittaminen on sallittua.

8 artikla

1. Jäsenvaltion on vaadittava sen alueella toiminnan aloittavalta yritykseltä, jolle haetaan toimilupaa, että se:

a) käyttää jotakin seuraavista toimintamuodoista:

– Belgian kuningaskunnassa:

"société anonyme"/"naamloze vennootschap", "société en commandite par actions"/"vennootschap bij wijze van geldschieting op aandelen", "association d'assurance mutuelle"/"onderlinge verzekeringsmaatschappij", "société coopérative"/"coöperatieve vennootschap",

– Tanskan kuningaskunnassa:

"aktieselskaber", "gensidige selskaber",

– Saksan liittotasavallassa:

"Aktiengesellschaft", "Versicherungsverein auf Gegenseitigkeit", "Öffentlich-rechtliches Wettbewerbs-Versicherungsunternehmen",

– Ranskan tasavallassa:

"société anonyme", "société à forme mutuelle à cotisations fixes", "société à forme tontinière",

– Irlannin tasavallassa:

"incorporated companies limited by shares or by guarantee or unlimited", "societies registered under the Industrial and Provident Societies Acts", "societies registered under the Friendly Societies Acts",

– Italian tasavallassa:

"società per azioni", "società cooperativa", "mutua di assicurazione" sekä siviililakikirjan 1883 artiklassa

tarkoitettujen julkisoikeudelliset laitokset,

– Luxemburgin suurherttuakunnassa:

"société anonyme", "société en commandite par actions", "association d'assurances mutuelles", "société coopérative",

– Alankomaiden kuningaskunnassa:

"naamlooze vennootschap", "onderlinge waarborgmaatschappij",

– Yhdistyneessä kuningaskunnassa:

"incorporated companies limited by shares or by guarantee or unlimited", "societies registered under the Industrial and Provident Societies Acts", "societies registered under the Friendly Societies Acts", vakuutusenaantajat, jotka toimivat nimellä "Lloyd's".

Jäsenvaltiot saavat lisäksi tarvittaessa hyväksyä perustettavaksi muun muotoisia julkisoikeudellisia tai vastaavia yrityksiä, jos näiden tarkoituksena on harjoittaa vakuutustoimintaa samoilla ehdoilla kuin yksityisten yritysten;

b) rajoittaa liiketoimintansa tässä direktiivissä tarkoitettuun liiketoimintaan tai siitä suoraan johtuvaan toimintaan, harjoittamatta mitään muuta liiketoimintaa;

c) esittää 9 artiklan mukaisen toimintasuunnitelman;

d) omistaa 20 artiklan 2 kohdassa säädetyn vähimmäistakuurahaston.

2. Yritykseltä, joka hakee toimilupaa laajentaakseen liiketoimintaansa muihin luokkiin tai, 6 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettussa tapauksessa, toiseen osaan aluetta, on vaadittava, että se esittää 9 artiklan säännösten mukaisen näitä muita luokkia tai alueen muuta osaa koskevan toimintasuunnitelman.

Siltä on lisäksi vaadittava, että se voi osoittaa omistavansa 19 artiklassa säädetyn vähimmäissolvenssimarginaalin ja 20 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua takuurahaston.

3. Nämä yhteensovittamistoimenpiteet eivät estä jäsenvaltioita soveltamasta säännöksiä, joissa vaaditaan, että hallituksen jäsenillä ja johtajilla on tarvittava ammatillinen pätevyys tai että perustamiskirja ja yhtiöjärjestys, yleiset ja erityiset vakuutusehdot, erityisesti vakuutusmaksujen ja 17 artiklassa tarkoitettujen vakuutusteknisen vastuuvelan laskemiseksi tarvittavat perusteet ja muut mahdolliset normaaliin valvontaan tarvittavat asiakirjat on hyväksyttävä.

4. Edellä mainittuihin säännöksiin ei saa sisältyä vaatimusta, että toimilupahakemusta käsiteltäessä on otettava huomioon markkinoilla vallitsevat taloudelliset tarpeet.

9 artikla

Edellä 8 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja 2 kohdassa tarkoitettuun toimintasuunnitelmaan tulee sisältyä seuraavat tiedot ja selvitykset:

- a) niiden sitoumusten laatu, joita yritys aikoo tehdä; ne yleiset ja erityiset vakuutusehdot, joita se aikoo käyttää;
 - b) ne tekniset perusteet joita yritys aikoo käyttää kuhunkin liiketoiminnan luokkaan, mukaan lukien vakuutusmaksujen ja 17 artiklassa tarkoitetun vakuusteknisen vastuuvelan laskemiseen tarvittavat tiedot;
 - c) jälleenvakuutusta koskevat pääperiaatteet;
 - d) vähimmäistakuurahaston muodostavat erät;
 - e) hallinnon ja myyntiverkoston arvioidut perustamiskustannukset sekä niiden kattamiseen tarkoitetut varat;
- ja lisäksi siihen tulee sisältyä kolmelta ensimmäiseltä tilivuodelta:
- f) maksuvalmiusennuste;
 - g) suunnitelma, joka sisältää yksityiskohtaiset arviot ensivakuutuksen sekä tulevan ja menevän jälleenvakuutuksen tuloista ja menoista;
 - h) arviot vakuutus sopimuksista aiheutuvan vastuun ja solvenssimarginaalin kattamiseen tarkoitetuista varoista.

10 artikla

1. Jäsenvaltion on vaadittava, että yrityksen, jolla on kotipaikka toisen jäsenvaltion alueella ja joka hakee toimilupaa avataksaan asioimiston tai sivukonttorin, tulee:

- a) antaa perustamiskirjansa ja yhtiöjärjestyksensä sekä luettelo hallituksensa jäsenistä ja johtajistaan;
- b) esittää sen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten, jossa yrityksellä on kotipaikka, antama todistus, joka osoittaa ne vakuutusluokat, joita yrityksellä on oikeus harjoittaa, ja että se omistaa vähimmäistakuurahaston tai, mikäli tämä on korkeampi, 19 artiklan mukaisesti lasketun solvenssimarginaalin vähimmäismäärän; todistuksesta tulee myös käydä

ilmi ne vakuutusluokat, joita yritys sillä hetkellä harjoittaa, sekä 11 artiklan 1 kohdan e alakohdassa mainitut varat;

- c) esittää 11 artiklan mukainen toimintasuunnitelma;
 - d) nimetä pääasiamies, jonka vakituinen asuinpaikka ja asunto on vastaanottavassa valtiossa, ja jolla on riittävät valtuudet solmia yrityksen puolesta sitovia sopimuksia kolmansien osapuolten kanssa sekä edustaa yritystä suhteissa vastaanottavan valtion viranomaisiin ja sen tuomioistuimissa; jos edustaja on oikeushenkilö, sillä on oltava kotipaikka vastaanottavassa maassa, ja sen on puolestaan nimettävä itseään edustamaan henkilö, joka täyttää yllämainitut edellytykset. Jäsenvaltio voi olla hyväksymättä nimettyä edustajaa vain sellaisella maineeseen tai ammatilliseen pätevyyteen liittyvällä perusteella, jota sovelletaan hallituksen jäseniin ja johtajiin yrityksissä, joilla on kotipaikka kyseisen valtion alueella.
2. Jäsenvaltioiden on vaadittava, että laajentaakseen asioimistonsa tai sivukonttorinsa toimintaa joko muihin luokkiin tai jäsenvaltion muihin osiin 6 artiklan 2 kohdan d alakohdassa säädettyssä tapauksessa, toimiluvan hakijan on toimitettava 11 artiklan mukainen toimintasuunnitelma ja täytettävä tämän artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetty edellytykset.

3. Nämä yhteensovittamistoimenpiteet eivät estä jäsenvaltioita soveltamasta säännöksiä, joissa edellytetään kaikilta vakuutusyrityksiltä, että viranomainen hyväksyy yleiset ja erityiset vakuutusehdot, erityisesti vakuutusmaksujen ja 17 artiklassa vakuusteknisen vastuuvelan laskemiseksi tarvittavat perusteet ja kaikki muut normaaliin valvontaan tarvittavat asiakirjat.

4. Edellä tarkoitetuissa säännöksissä ei saa edellyttää, että toimilupahakemusta käsiteltäessä on otettava huomioon markkinoiden taloudelliset tarpeet.

11 artikla

1. Edellä 10 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja 2 kohdassa tarkoitetun asioimiston tai sivukonttorin toimintasuunnitelmaan tulee sisältyä seuraavat tiedot tai selvitykset:

- a) niiden sitoumusten laatu, joita yritys aikoo tehdä vastaanottavassa maassa;

- ne yleiset ja erityiset vakuutasehdot, joita se aikoo käyttää;
- b) ne tekniset perusteet, joita yritys aikoo käyttää kuhunkin liiketoiminnan luokkaan, mukaan lukien vakuutusmaksujen ja 17 artiklassa tarkoitetun vakuutusteknisen vastuuvelan laskemiseen tarvittavat tiedot;

- c) jälleenvakuutusta koskevat pääperiaatteet;
- d) yrityksen 18, 19 ja 20 artiklassa tarkoitetun solvenssimarginaalin ja takuurahaston tila;

- e) hallinnon ja myyntiverkoston arvioidut perustamiskustannukset sekä niiden kattamiseen tarkoitetut varat;

lisäksi niihin tulee sisältyä kolmelta ensimmäiseltä tilivuodelta:

- f) asioimiston tai sivukonttorin maksuvalmiusennuste;
- g) suunnitelma, joka sisältää yksityiskohtaiset arviot ensivakuutuksen sekä tulevan ja menevän jälleenvakuutuksen tuloista ja menoista.

2. Toimintasuunnitelmaan on liitettävä yrityksen tase ja tuloslaskelma kultakin viimeksi päätyneeltä kolmelta tilikaudelta. Jos yritys ei kuitenkaan ole toiminut vielä kolmea tilikautta, sitä on vaadittava antamaan ne vain päätyneiltä tilikausiltaan.

3. Toimintasuunnitelma sekä niiden viranomaisten huomautukset, jotka ovat toimivaltaisia myöntämään toimiluvan, on toimitettava edelleen sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jossa yrityksellä on kotipaikka. Jälkimmäisten viranomaisten on annettava lausuntonsa edellisille kolmen kuukauden kuluessa asiakirjojen vastaanottamisesta; jos lausuntoa ei ole annettu tämän määräajan kuluessa, sitä pidetään myönteisenä.

12 artikla

Päätös, jolla toimilupa evätään, on yksityiskohtaisesti perusteltava ja annettava tiedoksi yritykselle.

Jäsenvaltioiden on säädettävä, että epävä päätös voidaan saattaa tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Samoin on säädettävä, että myös niissä tapauksissa, joissa toimivaltaiset viranomaiset eivät ole käsitelleet toimilupahake-

musta kuudessa kuukaudessa sen vastaanottamisesta, on oikeus saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi.

13 artikla

1. Jollei 3 kohdassa toisin säädetä, mikään yritys ei saa samanaikaisesti harjoittaa jäsenvaltiossa toimintaa, jota tarkoitetaan ensimmäisen yhteensovittamisdirektiivin (vahinkovakuutus) liitteessä ja toimintaa, jota tarkoitetaan tämän direktiivin 1 artiklassa.

2. Jos yrityksellä, joka harjoittaa ensimmäisen yhteensovittamisdirektiivin (vahinkovakuutus) liitteessä tarkoitettua toimintaa, on taloudellisia, kaupallisia tai hallinnollisia yhteyksiä tässä direktiivissä tarkoitettua toimintaa harjoittavan yrityksen kanssa, niiden jäsenvaltioiden valvontaviranomaisten, joiden alueella noilla yrityksillä on kotipaikka, on varmistettava, että näiden yritysten väliset sopimukset tai mitkään menojen ja tulojen jaotteluun mahdollisesti vaikuttavat järjestelyt eivät vääristä kyseisten yritysten kirjanpitoa.

3. Yritykset, jotka tämän direktiivin tiedoksiantopäivänä harjoittavat jäsenvaltiossa samanaikaisesti kumpaakin 1 kohdassa tarkoitettua toimintaa, voivat 6 kohdassa säädetyn poikkeuksen jatkaa tätä edelleenkin, edellyttäen, että kumpaakin toimintaa johdetaan erikseen 14 artiklan mukaisesti.

4. Edellä 3 kohdassa tarkoitetut yritykset voivat perustaa asioimistoja tai sivukonttoreita muihin jäsenvaltioihin vain ensimmäisen yhteensovittamisdirektiivin (vahinkovakuutus) liitteessä lueteltuja vakuutusluokkia varten.

5. Edellä 3 kohdassa tarkoitetut yritykset saavat, harjoitukseen tässä direktiivissä tarkoitettua toimintaa muissa jäsenvaltioissa tytäryhtiöitä perustamalla, käyttää hyväkseen 35 artiklassa mainittuja edellytyksiä ja helpotuksia 10 vuoden siirtymäkauden ajan tämän direktiivin tiedoksiantopäivästä lähtien, jos niillä ei jo ole asioimistoa tai sivukonttoria, joka harjoittaa näissä jäsenvaltioissa muuta kuin tässä direktiivissä tarkoitettua toimintaa.

6. a) Jäsenvaltio saa vaatia, että yritykset, joilla on kotipaikka sen alueella, lopettavat kyseisen jäsenvaltion määräämässä ajassa niiden toiminnan lajien samanaikaisen harjoittamisen, joita ne harjoittivat tämän direktiivin tiedoksiantojakohtana.

b) Neuvoteltuaan sen jäsenvaltion valvontaviranomaisen kanssa, jossa yrityksellä on kotipaikka, erityisesti määräajasta, jonka kuluessa toiminta on lopetettava, jäsenvaltio voi ulottaa tämän vaatimuksen koskemaan

sellaisia alueellaan olevia asioimistoja tai sivukonttoreita, jotka harjoittavat siellä kumpaakin toimintaa samanaikaisesti.

- c) Edellä 3 kohdassa tarkoitettujen yritysten asioimistot ja sivukonttorit, jotka tämän direktiivin tiedoksiantoajan kohtana harjoittavat jäsenvaltion alueella ainoastaan tässä direktiivissä tarkoitettua liiketoimintaa, voivat jatkaa toimintaansa siellä. Jos yritys haluaa harjoittaa ensimmäisessä yhteensovittamisdirektiivissä (vahinkovakuutus) tarkoitettua liiketoimintaa tuolla alueella, se voi harjoittaa tässä direktiivissä tarkoitettua toimintaa vain tytäryhtiön kautta.

14 artikla

1. Edellä 13 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu erillinen johto on järjestettävä siten, että tässä direktiivissä tarkoitettu toiminta pidetään erillään ensimmäisessä yhteensovittamisdirektiivissä (vahinkovakuutus) tarkoitettua toiminnasta, jotta:

- ei vahingoitettaisi yhtäältä henkivakuutusnottajien eikä toisaalta vahinkovakuutusnottajien etuja ja varsinkin, jotta henkivakuutuksen tuotot hyödyttäisivät henkivakuutusnottajia ikään kuin yritys harjoittaisi vain henkivakuutusliikettä,
- kumpikaan toiminta eli tämän direktiivin mukainen toiminta ja ensimmäisen yhteensovittamisdirektiivin mukainen toiminta (vahinkovakuutus) ei vastaisi toisen toiminnan taloudellisista vähimmäisvelvoitteista, varsinkaan solvenssimarginaalista.

Jos kuitenkin taloudelliset vähimmäisvelvoitteet täyttyvät ensimmäisen alakohdan toisessa luetelmakohdassa säädettyin edellytyksin ja toimivaltainen viranomais on siitä tietoinen, yritys voi käyttää jompaan kumpaan toimintaan niitä taseessa esitettyjä solvenssimarginaalin taseessa, jotka ovat vielä käytettävissä.

Valvontaviranomaisten on tarkastamalla kummankin toiminnan tulokset varmistettava, että tämän kohdan säännöksiä noudatetaan.

2. a) Kirjanpitoa on hoidettava siten, että se osoittaa kummankin toiminnan, henki- ja vahinkovakuutusliikkeen, tuloksen lähteet. Tämän vuoksi kaikki tuotot (varsinkin vakuutusmaksut, jälleenvakuuttajien suoritukset ja sijoitustulot) ja kulut (varsinkin vakuutusluovutukset, vakuutusliikkeen vastuuvastuuvelan lisäykset, jälleenvakuu-

tusmaksut, vakuutustoiminnan, liikekulut) on esitettävä erikseen alkuperän mukaan. Kumpaankin toimintaan liittyvien yhteisten erien vienti on suoritettava toimivaltaisen valvontaviranomaisen hyväksymien jakoperusteiden mukaisesti.

- b) Kirjanpidon perusteella on laadittava selvitys, jossa selvästi osoitetaan erät, jotka muodostavat kunkin solvenssimarginaalin tämän direktiivin 18 artiklan ja ensimmäisen yhteensovittamisdirektiivin (vahinkovakuutus) 16 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

3. Jos jommankumman toiminnan solvenssimarginaali on riittämätön, valvontaviranomaisten on sovellettava tähän toimintaan asianomaisessa direktiivissä säädettyjä toimenpiteitä riippumatta siitä, mikä on toisen toiminnan tulos. Poiketen siitä, mitä 1 kohdan ensimmäisen alakohdan toisessa luetelmakohdassa on säädetään, näihin toimenpiteisiin saattaa sisältyä luvan antaminen siirtoon toimintojen välillä.

B JAKSO

Toiminnan harjoittamisen edellytykset

15 artikla

Jäsenvaltioiden on tiiviissä yhteistyössä valvottava toimiluvan saaneiden yritysten taloudellista asemaa.

16 artikla

Sen jäsenvaltion valvontaviranomaisen, jonka alueella yrityksellä on kotipaikka, on tarkastettava yrityksen koko liiketoiminnan vakavaraisuus. Muiden jäsenvaltioiden valvontaviranomaisten on annettava edelliselle kaikki todentamista varten tarvittavat tiedot.

17 artikla

1. Jäsenvaltion, jonka alueella yritys toimii, on vaadittava yritystä muodostamaan riittävä vakuutusliikkeen vastuuvastuu, mukaan lukien vakuutusmaksuvastuu.

Vakuutusliikkeen vastuuvastuun määrä, mukaan lukien vakuutusmaksuvastuu, määräytyy tämän jäsenvaltion säännösten

mukaisesti, tai, mikäli sellaisia säännöksiä ei ole, tässä valtiossa noudatetun käytännön mukaisesti.

2. On vaadittava, että vakuutusteknisen vastuuvelan, mukaan lukien vakuutusmaksuvastuu, katteena ovat samanarvoiset ja toisiaan vastaavat varat siinä valtiossa, jossa toimintaa harjoitetaan. Jäsenvaltiot voivat soveltaa lieventävästi säännöksiä, jotka koskevat toisiaan vastaavia varoja ja niiden sijaintia. Sovellettaessa lieventävästi säännöksiä toisiaan vastaavista varoista on otettava huomioon henkivakuutuksen luonne ensisijassa pitkäaikaisena pääomavakuutuksena.

Luxemburg saa, ottaen huomioon sen erityisasema, siihen saakka kunnes yritysten purkamista koskeva lainsäädäntö on yhteensovitettu, säilyttää vakuutusteknistä vastuuvelkaa, mukaan lukien vakuutusmaksuvastuu, koskevan takuujärjestelmänsä, joka sillä on tämän direktiivin tiedoksiantopäivänä.

Sen maan säännökset, jossa toimintaa harjoitetaan, määrittelevät tällaisten varojen laadun ja tarvittaessa sen rajan, mihin saakka niitä voidaan käyttää vakuutusteknisen vastuuvelan, mukaan lukien vakuutusmaksuvastuu, kattamiseen; niissä säädetään myös tällaisten varojen arvostamisesta.

Näiden säännösten noudattaminen saadaan varmistaa käyttämällä yrityksen ulkopuolista henkilöä tai laitosta, joka tarkastaa paikan päällä, ovatko vakuutusteknistä vastuuvelkaa, mukaan lukien vakuutusmaksuvastuu, kattavat varat säännösten mukaisia. Tämä on erityisesti Saksassa "Treuhänder" - ja Tanskassa "tillidsmand" -nimisten tarkastajien tehtävä.

3. Jos jäsenvaltio sallii, että vakuutusteknisen vastuuvelan, mukaan lukien vakuutusmaksuvastuu, kattamiseen saadaan käyttää jälleenvakuuttajilta olevia saatavia, sen on määrättävä sallittu prosenttiosuus. Poiketen 2 kohdan säännöksistä se ei voi tällaisessa tapauksessa vaatia, että saatavia vastaavat jälleenvakuuttajien varat sijaitsevat sen alueella.

4. Sen jäsenvaltion valvontaviranomaisen, jonka alueella yrityksellä on kotipaikka, on tarkastettava, että yrityksen taseessa, vakuutusteknisen vastuuvelan, mukaan lukien vakuutusmaksuvastuu, katteeksi osoitetut varat vastaavat yrityksen tekemistä vakuutus sopimuksista aiheutuvia vastuita kaikissa niissä maissa, joissa se toimii.

18 artikla

Jäsenvaltion on vaadittava jokaiselta yritykseltä, jonka kotipaikka on sen alueella, solvenssimarginaalia, joka on riittävä tämän koko liiketoiminnan kannalta.

Solvenssimarginaalin muodostavat:

1. yrityksen varat, joista on vähennetty kaikki ennakoitavissa olevat velat sekä aineettomat erät; erityisesti on lukuun otettava seuraavat erät:

- maksettu osakepääoma tai keskinäisen yhtiön tai yhdistyksen osalta takuupääoman jo maksettu määrä;
- puolet maksamattomasta osakepääomasta tai takuupääomasta, kun siitä on maksettu 25 prosenttia;
- sellaiset sidotut ja vapaat rahastot ja varaukset, jotka eivät vastaa tiettyjä velvoitteita;
- kaikki siirtyvät voittovarot;

2. taseessa olevat kansallisessa lainsäädännössä sallitut varaukset voitonjakoa varten, jos niitä voidaan käyttää kattamaan mahdollisia tappioita ja niitä ei ole varattu lisätujen antamiseen vakuutuksenottajille;

3. mikäli yritys on tehnyt perustellun hakemuksen sen jäsenvaltion valvontaviranomaiselle, jonka alueella sillä on kotipaikka, ja viranomainen on suostunut siihen, seuraavat erät:

- a) määrä, joka vastaa 50 prosenttia yrityksen tulevista voitoista; tulevien voittojen määrä saadaan kertomalla arvioitu vuotuinen voitto vakuutussopimusten jäljellä olevaa keskimääräistä kautta edustavalla kertoimella; käytettävä kerroin voi olla enintään 10; arvioitu vuotuinen voitto on 1 artiklassa luetellussa toiminnassa viiden viimeisen vuoden aikana saatujen voittojen aritmeettinen keskiarvo.

Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on määriteltävä yhteisellä sopimuksella ja yhteistyössä komission kanssa perusteet arvioidun vuotuisen voiton kertoimen laskemiseksi, sekä se, mistä eristä voitot koostuvat. Siihen saakka, kunnes tällaiseen sopimukseen on päästy, nämä erät määritellään sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jonka alueella yritys (päätoimipaikka, asiointi tai sivukonttori) toimii.

Toimivaltaisten viranomaisten määriteltyä toteutuneiden voittojen käsitteen komission on annettava ehdotuksensa käsitteen yhdenmukaistamiseksi vakuutusyritysten tilinpäätösten yhdenmukaistamista koske-

valla ja direktiivin 78/660/ETY⁽¹⁾ 1 artiklan 2 kohdassa säädetyn yhteensovittamisen toteuttavalla direktiivillä;

- b) jos zillmerointia ei suoriteta tai jos zillmerointi on pienempi kuin vakuutusmaksuihin sisältyvä hankintamenon kuormituslisä, erotus zillmeroimattoman tai osittain zillmeroidun vakuutusmaksuvastuun ja sen vakuutusmaksuvastuun välillä, joka on zillmeroitu vakuutusmaksuun sisältyvän hankintamenojen kuormituslisällä vastaavan prosentin mukaisesti; tämä määrä ei kuitenkaan saa olla enempää kuin 3,5 prosenttia kaikkien niiden vakuutussummien, joissa zillmerointi on mahdollista, vakuutussummien ja vakuutusmaksuvastuun erotuksesta; erotuksesta vähennetään aktivoitujen hankintamenojen poistamatta oleva osuus;
- c) jos sen jäsenvaltion valvontaviranomaiset, jossa yritys harjoittaa toimintaansa, ovat sen hyväksyneet, kaikki muut varaukset, jotka eivät käy ilmi tilinpäätöksestä ja jotka johtuvat omaisuuden aliarvostuksesta ja muiden velkojen kuin vakuutusmaksuvastuun yliarvostuksesta, jos nämä varaukset, jotka eivät käy ilmi tilinpäätöksestä, eivät ole luonteeltaan poikkeuksellisia.

19 artikla

Jollei 20 artiklasta muuta johdu, vähimmäissolvenssimarginaali on määriteltävä harjoitettujen vakuutusluokkien mukaisesti jäljempänä esitetyllä tavalla:

- a) Edellä 1 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen vakuutusten, lukuun ottamatta sijoitusrahastoihin liittyvä vakuutus, sekä 1 artiklan 3 alakohdassa tarkoitettujen toiminnan solvenssimarginaalin vähimmäismäärän on oltava samansuuruinen kuin kahden seuraavan tuloksen summa:

- ensimmäinen tulos:

4 prosentin osuus vakuutusmaksuvastuusta, joka liittyy menevän jälleenvakuutuksen sisältävään ensivakuutusliikkeeseen sekä tulevaan jälleenvakuutukseen, kerrotaan menevällä jälleenvakuutuksella vähennetyn vakuutusmaksuvastuun kokonaismäärän ja edellä määritellyn bruttovakuutusmaksuvastuun kokonaismäärän suhteella viime tilikautena; tämä suhde ei missään tapauksessa saa olla vähemmän kuin 85 prosenttia.

- toinen tulos:

niiden vakuutusten osalta, joihin liittyvä riskisumma ei ole negatiivinen luku, 0,3 prosentin osuus tästä yrityksen vastuulleen ottamasta riskisummasta kerrotaan yrityksen vastuullaan pitämän, menevällä

jälleenvakuutuksella ja edelleenvakuutuksella vähennetyn riskisumman kokonaismäärän sekä menevän jälleenvakuutuksen ja edelleenvakuutuksen sisältävän riskisumman kokonaismäärän suhteella viime tilikautena; tämä suhde ei missään tapauksessa saa olla vähemmän kuin 50 prosenttia.

Korkeintaan kolmen vuoden kuolemanvaravakuutuksessa edellä olevan osuuden on oltava 0,1 prosenttia; sellaisessa vakuutuksessa, jonka vakuutus aika on pidempi kuin kolme vuotta mutta enintään viisi vuotta, osuuden on oltava 0,15 prosenttia.

- b) Solvenssimarginaalin vähimmäismäärän on vastattava seuraavan laskelman tulosta 1 artiklan 1 alakohdan c alakohdassa tarkoitettua lisävakuutuksen kohdalla:

- lasketaan yhteen kaikki viime tilikautena eräänntyneet ensivakuutusliikkeen vakuutusmaksut tai osuudet (mukaan lukien vakuutusmaksuihin ja osuuksiin liittyvät liitännäismaksut).

- tähän summaan lisätään kaikki tulevan jälleenvakuutuksen vakuutusmaksut viime tilikaudelta;

- tästä summasta vähennetään viime tilikautena eräänntyneiden mutta saamatta jääneiden vakuutusmaksujen ja osuuksien kokonaismäärä sekä ensiksi mainittuun kokonaissummaan sisältyviin vakuutusmaksuihin ja osuuksiin liittyvien verojen ja maksujen summa.

Näin saatu erotus jaetaan kahteen osaan, joista ensimmäinen käsittää enintään 10 miljoonaa laskentayksikköä ja toinen yli menevän osan; näistä osuksista otetaan 18 prosenttia edellisestä ja 16 prosenttia jälkimmäisestä ja lasketaan ne yhteen.

Tulos saadaan kertomalla näin saatu summa yrityksen vastuulle jääneiden, jälleen- ja edelleenvakuuttajien osuuksilla vähennettyjen korvausmenojen määrän ja korvausmenojen bruttomäärän suhteella viime tilikautena; tämä suhde ei missään tapauksessa saa olla vähemmän kuin 50 prosenttia.

Nimellä "Lloyd's" tunnetun vakuutusseuran jäsenien yhteensolvenssimarginaalin laskemisen on perustuttava nettovakuutusmaksuihin, jotka kerrotaan sen jäsenvaltion valvontaviranomaisen, jossa yhtiön kotipaikka on, vuosittain määräämällä kiinteällä prosenttiluvulla. Tämä kiinteä prosenttiluku on laskettava maksettuja palkkioita koskevien viimeisimpien tilastotietojen perusteella. Yksityiskohtaiset tiedot sekä asiaankuuluvat laskelmat on lähetettävä niiden valtioiden valvontaviranomaisille, joiden alueella Lloyd's harjoittaa liiketoimintaansa.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 222, 14.8.1978, s. 11

c) Edellä 1 artiklan 1 alakohdan d alakohdassa tarkoitettua pysyvää sairausvakuutuksessa, jota ei voida irtisanoa sekä 1 artiklan 2 alakohdan b alakohdassa tarkoitetuissa kertyneen pääoman takaisinmaksua koskeissa sopimuksissa solvenssimarginaalin vähimmäismäärän on oltava 4 prosenttia vakuutusmaksuvastuusta, joka on laskettu tämän artiklan a alakohdan ensimmäisessä tuloksessa esitetyn mukaisesti.

d) Tontineissa, joita tarkoitetaan 1 artiklan 2 alakohdan a alakohdassa, solvenssimarginaalin vähimmäismäärän on oltava 1 prosentti yhdistyksen varoista.

e) Sijoitusrahastoihin liittyvissä, 1 artiklan 1 alakohdan a ja b alakohdissa tarkoitetuissa vakuutuksissa ja 1 artiklan 2 alakohdan c, d ja e alakohdassa tarkoitettua toiminnassa, solvenssimarginaalin vähimmäismäärän on oltava yhtä suuri kuin:

- 4 prosentin osuus vakuutusmaksuvastuusta, joka on laskettu tämän artiklan a alakohdan ensimmäisessä tuloksessa esitetyn mukaisesti, siltä osin kuin yritys vastaa sijoitusriskistä, ja 1 prosentin osuus siten lasketusta vakuutusmaksuvastuusta, siltä osin kuin yritys ei vastaa sijoitusriskistä, edellyttäen että sopimuskausi on pidempi kuin viisi vuotta ja että varoja sopimuksessa määriteltujen liikekustannusten kattamiseksi on varattu enemmän kuin viisi vuotta kestäväksi kaudeksi.

sekä

- 0,3 prosentin osuus riskisummasta laskettuna tämän artiklan a alakohdan toisen tuloksen ensimmäisen alakohdan mukaisesti, siltä osin kuin yritys kattaa kuuleman riskin.

20 artikla

1. Yksi kolmasosa 19 artiklassa määritellystä vähimmäissolvenssimarginaalista muodostaa takuurahaston. Jäljempänä 2 kohdassa säädetyin poikkeuksin vähintään 50 prosenttia tästä rahastosta on muodostettava 18 artiklan 1 ja 2 kohdassa luetelluista eristä.

2. a) Takuurahasto ei kuitenkaan saa olla vähemmän kuin 800 000 laskentayksikköä.

b) Jäsenvaltio saa määrätä takuurahaston vähimmäismäärän alennettavaksi 600 000 laskentayksikköön, jos kyseessä on keskinäinen yhtiö tai yhdistys taikka tonttiniyhdistys.

c) Edellä 3 artiklan 2 kohdan toisen luetelmakohdan toisessa virkkeessä tarkoitettujen keskinäisten yhtiöiden tai yhdistysten osalta, heti kun ne kuuluvat tämän direktiivin soveltamisalaan, sekä tonttiniyhdistysten kohdalla jäsenvaltio saa sallia perustettavaksi 100 000

laskentayksikön suuruisen vähimmäistakuurahaston, jota kartutetaan b alakohdassa määrättyyn määrään saakka perättäisin 100 000 laskentayksikön erin aina kutakin 500 000 laskentayksikön suuruista maksutulon lisäystä kohden.

d) a, b ja c alakohdassa tarkoitettua vähimmäistakuurahaston koostuttava 18 artiklan 1 ja 2 kohdassa luetelluista eristä.

3. Keskinäiset yhtiöt tai yhdistykset eivät saa 8 artiklan 2 kohdassa tai 10 artiklassa tarkoitettulla tavalla laajentaa toimintaansa, elleivät ne välittömästi ole tämän artiklan 2 kohdan a ja b alakohdan mukaisia.

21 artikla

1. Jäsenvaltiot eivät saa antaa säännöksiä niiden varojen valinnasta, jotka ylittävät 17 artiklassa tarkoitettua vakuutus-tekniistä vastuuelvää kattavat varat.

2. Ellei 17 artiklan 2 kohdasta, 24 artiklan 1 ja 3 kohdasta sekä 26 artiklan 1 kohdan viimeisestä alakohdasta muuta johdu, jäsenvaltiot eivät saa rajoittaa toimiluvan saaneiden yritysten oikeutta vapaasti vallita irtainta tai kiinteää omaisuuttaan.

3. Tällä artiklalla ei estetä toimenpiteitä, jotka jäsenvaltioilla on oikeus toteuttaa kyseisten yritysten omistajina, jäseninä tai osakkaina ottaen kuitenkin huomioon siinä maassa, jossa toimintaa harjoitetaan, voimassa olevat 17 artiklan 2 kohdassa tarkoitettut säännökset ja turvaten vakuutettujen edut.

22 artikla

1. Jäsenvaltiot eivät saa vaatia yrityksiä jälleenvakuuttamaan osaa 1 artiklassa tarkoitettua vakuutusliikkeestään kansallisessa lainsäädännössä nimetyille yhteisöille tai nimetyille yhteisöille.

2. a) Italian tasavalta saa poikkeuksellisesti edelleen edellyttää alueelleen sijoittuneilta yrityksiltä, että nämä jälleenvakuuttavat osan vakuutusliikkeestään "Istituto Nazionale di Assicurazioni" -nimiselle vakuutuslaitokselle, sillä ehdolla että:

- vaatimuksen laajuutta, sellaisena kuin se on tämän direktiivin tiedoksi antamisen ajankohtana, ei mitenkään lisätä,

- jos pakollista jälleenvakuutusosuutta määrättäessä otetaan siihen vaikuttavana tekijänä huomioon se ajanjakso, minkä asioimisto tai sivukonttori on toiminut Italiassa, huomioon on myös otettava ni-

den tilikausien kokonaismäärä, jona yritys on harjoittanut 1 artiklassa tarkoitettuja vakuutustoiminnan lajeja siinä jäsenvaltiossa, jossa sen kotipaikka on. Tällaisissa tapauksissa tuon valtion toimivaltaisen viranomaisen on annettava 10 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukainen todistus koko siltä ajanjaksolta, jona yritys on harjoittanut kyseisiä vakuutustoiminnan lajeja.

- b) Tämä seikka on tutkittava uudelleen henkivakuutusta koskevien lakien yhteensovittamisesta ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamisesta annettavan toisen direktiivin yhteydessä.

23 artikla

1. Jäsenvaltion on vaadittava, että kaikki yritykset, joilla on kotipaikka sen alueella, laativat sen koko toiminnan, taloudellisen aseman ja vakavaraisuuden kattavan tilinpäätöksen.

2. Jäsenvaltioiden on vaadittava, että sen alueella toimivat yritykset antavat määrääjain tiedot ja tilastolliset selvitykset, jotka ovat tarpeen valvontaa varten. Toimivaltainen valvontaviranomaisen on toimitettava toisilleen valvonnassa tarvittavat asiakirjat ja tiedot.

24 artikla

1. Jollei yritys noudata 17 artiklan säännöksiä, sen jäsenvaltion valvontaviranomainen, jonka alueella yritys toimii, voi kieltää tuossa jäsenvaltiossa sijaitsevien varojen vapaan vallinnan tiedotettuaan asiasta sen jäsenvaltion valvontaviranomaisille, jonka alueella yrityksellä on kotipaikka.

2. Palauttaakseen sellaisen yrityksen taloudellisen aseman ennalleen, jonka solvenssimarginaali ei vastaa 19 artiklan vähimmäisvaatimuksia, sen jäsenvaltion valvontaviranomaisen, jonka alueella yrityksellä on kotipaikka, on vaadittava, että sille toimitetaan hyväksyttäväksi suunnitelma yrityksen taloudellisen aseman tervehdyttämiseksi.

3. Jos solvenssimarginaali ei vastaa 20 artiklassa määriteltyä takuurahastoa, tai jos takuurahaston koostumus ei enää ole tuossa artiklassa säädetyn mukainen, sen jäsenvaltion valvontaviranomaisen, jonka alueella yrityksellä on kotipaikka, on

vaadittava, että yritys antaa sen hyväksyttäväksi lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelmansa.

Valvontaviranomainen saa myös kieltää yrityksen varojen vapaan vallinnan tai rajoittaa sitä. Sen on ilmoitettava toimenpiteistään niiden jäsenvaltioiden viranomaisille, joiden alueella yrityksellä on toimilupa ja viimeksi mainittujen viranomaisten on ensiksi mainitun pyynnöstä toteutettava samat toimenpiteet.

4. Toimivaltaiset valvontaviranomaiset saavat lisäksi toteuttaa kaikki tarpeelliset toimenpiteet vakuutettujen etujen turvaamiseksi 1 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

5. Muiden sellaisten jäsenvaltioiden valvontaviranomaisten, joiden alueella kyseisellä yrityksellä on myös toimilupa, on toimittava yhteistyössä 1 – 4 kohdassa tarkoitettujen säännösten ja määräysten täytäntöönpanemiseksi.

25 artikla

1. Jäsenvaltioiden on sallittava, että toimiluvan saanut yritys luovuttaa koko vakuutuskantansa tai osan siitä, jos vastaanottavalla yrityksellä on luovutus huomioon ottaen riittävä solvenssimarginaali.

Asianomaisten valvontaviranomaisten on neuvoteltava keskenään ennen tällaisen kannanluovutuksen hyväksymistä.

2. Toimivaltaisen kansallisen viranomaisen hyväksyttyä tällaisen kannanluovutuksen se on välittömästi voimassa kyseisiin vakuutuksenottajiin nähden.

C JAKSO

Toimiluvan peruuttaminen

26 artikla

1. Sen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen, jonka alueella yrityksellä on kotipaikka, saa peruttaa myöntämänsä toimiluvan, jos yritys:

- ei enää täytä toiminnan aloittamisen edellytyksiä;
- ei ole kyennyt asetetussa määräajassa suorittamaan 24 artiklassa tarkoitettua tervehdyttämissuunnitelmassa tai rahoitussuunnitelmassa edellytetyjä toimenpiteitä;
- laiminlyö vakavasti kansalliseen lainsäädäntöön perustuvia velvoitteitaan.

Kun toimilupa peruutetaan, sen jäsenvaltion valvontaviranomaisen, jonka alueella yrityksellä on kotipaikka, on ilmoitettava peruuttamisesta muiden sellaisten jäsenvaltioiden

valvontaviranomaisille, jotka ovat myöntäneet yritykselle toimiluvan; niiden on tällöin myös peruutettava myöntämänsä toimilupa. Sen jäsenvaltion valvontaviranomaisen, jonka alueella yrityksellä on kotipaikka, on näiden muiden viranomaisten kanssa toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet vakuutettujen etujen turvaamiseksi ja erityisesti rajoitettava yrityksen varojen vapaata vallintaa, jollei tällaista rajoitusta ole jo määrätty 24 artiklan 1 kohdan ja 3 kohdan toisen alakohdan säännösten mukaisesti.

2. Sellaisen yrityksen asioimistolle tai sivukonttorille myönnetty toimilupa, jonka kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, saadaan peruuttaa, jos asioimisto tai sivukonttori:

- a) ei enää täytä toiminnan aloittamisen edellytyksiä;
- b) vakavasti laiminlyö noudattaa sen jäsenvaltion, jossa yritys toimii, säännöksiin perustuvia, erityisesti 17 artiklassa tarkoitettua vastuuvälän muodostamista koskevia velvoitteitaan.

Sen jäsenvaltion valvontaviranomaisten, jossa toimintaa harjoitetaan, on ennen toimiluvan peruuttamista neuvoteltava sen jäsenvaltion valvontaviranomaisen kanssa, jossa kotipaikka sijaitsee. Jos ne katsovat välttämättömäksi keskeyttää asioimiston tai sivukonttorin liiketoiminnan ennen neuvottelun päättymistä, niiden on ilmoitettava siitä heti sen jäsenvaltion valvontaviranomaiselle, jossa kotipaikka sijaitsee.

3. Toimiluvan peruuttamista tai liiketoiminnan keskeyttämistä koskeva päätös on perusteltava yksityiskohtaisesti ja päätös on annettava tiedoksi asianomaiselle yritykselle.

Jäsenvaltioiden on säädettävä, että tällainen päätös voidaan saattaa tuomioistuimen käsiteltäväksi.

III OSASTO

SÄÄNNÖKSET, JOITA SOVELLETAAN YHTEISÖN ALUEELLE SJOITTAUTUNEIDEN SELLAISTEN YRITYSTEN ASIOIMISTOIHIN TAI SIVUKONTTORIIN, JOILLA ON KOTIPAikka YHTEISÖN ULKOPUOLELLA

27 artikla

1. Jäsenvaltioiden on edellytettävä, että yrityksillä, joiden kotipaikka on yhteisön ulkopuolella, on virallinen toimilupa 1 artiklassa tarkoitettua toiminnan aloittamiselle alueellaan.
2. Jäsenvaltio saa myöntää toimiluvan, jos yritys täyttää vähintään seuraavat edellytykset:

- a) sillä on kansallisen lainsäädäntönsä mukaan oikeus harjoittaa 1 artiklassa tarkoitettua vakuutustoimintaa;
- b) se perustaa asioimiston tai sivukonttorin jäsenvaltion alueelle;
- c) se sitoutuu järjestämään asioimiston tai sivukonttorin sijaintipaikkaan siellä harjoittamaansa toimintaa koskevan kirjanpidon sekä säilyttämään siellä kaikki liiketoimintaan liittyvät asiakirjat;
- d) se nimeää pääasiamiehen, jonka toimivaltainen viranomainen hyväksyy;
- e) yrityksen siinä jäsenvaltiossa, jossa se toimii, omistamien varojen määrä on vähintään puolet 20 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädetystä takuurahaston vähimmäismäärästä, minkä lisäksi se tallettaa vakuudeksi vähintään yhden neljäsosan vähimmäismäärästä;
- f) se sitoutuu ylläpitämään 29 artiklan mukaisen solvenssimarginaalin;
- g) se esittää 11 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisen toimintasuunnitelman.

28 artikla

Jäsenvaltioiden on vaadittava, että yritykset muodostavat 17 artiklassa tarkoitettua riittävän vakuutusteknisen vastuuvälän, joka kattaa näiden jäsenvaltioiden alueilla tehdyistä vakuutusopimuksista aiheutuvan vastuun. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että asioimisto tai sivukonttori kattaa tämän vastuuvälän samansuuruisin ja kyseisen jäsenvaltion säätämään määrään saakka toisiaan vastaavin varoin.

Jäsenvaltion lainsäädäntöä on sovellettava vakuutusteknisen vastuuvälän laskemiseen, sallittujen sijoituskohteiden määrittelyyn ja varojen arvostukseen sekä tarvittaessa sen vahvistamiseen, mihin määrään saakka näitä varoja voidaan käyttää vakuutusteknisen vastuuvälän kattamiseen.

Asianomaisen jäsenvaltion on vaadittava, että vakuutusteknistä vastuuvälää kattavat varat sijaitsevat sen alueella. Tällöin on kuitenkin sovellettava, mitä 17 artiklan 3 kohdassa säädetään.

29 artikla

1. Jäsenvaltioiden on vaadittava, että niiden alueille perustettujen asioimistojen tai sivukonttoreiden solvenssimarginaalit muodostuvat 18 artiklassa luetelluista eristä. Solvenssimarginaalin vähimmäismäärä lasketaan 19 artiklan mukaisesti. Tämän marginaalin laskemisessa otetaan kuitenkin huomioon vain kyseisen asioimiston tai sivukonttorin harjoittama toiminta.

2. Yksi kolmasosa solvenssimarginaalin vähimmäismäärästä muodostaa takuurahaston.

Tämän rahaston määrä ei kuitenkaan saa olla pienempi kuin puolet 20 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesta vähimmäismäärästä. Edellä 27 artiklan 2 kohdan e alakohdan mukainen alkutallette luetaan tähän rahastoon.

Takuurahasto ja sen vähimmäismäärä muodostetaan 20 artiklan mukaisesti.

3. Solvenssimarginaalin vähimmäismäärää vastaavat varat on pidettävä siinä jäsenvaltiossa, jossa toimintaa harjoitetaan, takuurahaston määrään saakka ja sen yli menevä osa yhteisön alueella.

30 artikla

1. Yritykset, jotka ovat hakeneet toimilupaa tai saaneet sen useammalta kuin yhdeltä jäsenvaltiolta, voivat hakea seuraavia vain yhdessä myönnettäviä etuja:

- a) edellä 29 artiklassa tarkoitettu solvenssimarginaali lasketaan yrityksen koko yhteisön alueella harjoittaman liiketoiminnan mukaan; tätä laskelmaa varten otetaan ainoastaan huomioon kaikkien niiden asioimistojen tai sivukonttoreiden toiminta, jotka on perustettu yhteisön alueelle;
- b) edellä 27 artiklan 2 kohdan e alakohdassa tarkoitettu tallette tehdään vain yhteen näistä jäsenvaltioista;
- c) takuurahaston kattavat varat voivat sijaita missä tahansa niistä jäsenvaltioista, joissa yritys toimii.

2. Hakemus 1 kohdassa tarkoitettujen etujen saamiseksi on tehtävä kyseisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille. Hakemuksessa on mainittava se jäsenvaltion viranomainen, joka tulevaisuudessa valvoo yhteisöön perustettujen asioimistojen tai sivukonttoreiden koko liiketoiminnan vakavaraisuutta. Yrityksen on perusteltava viranomaisen valinta. Tallette on tehtävä tässä jäsenvaltiossa.

3. Edellä 1 kohdassa mainitut edut voidaan myöntää vain, jos toimivaltaiset viranomaiset kaikissa niissä jäsenvaltioissa, joissa hakemus on tehty, suostuvat tähän. Edut tulevat voimaan heti, kun valittu valvontaviranomainen ilmoittaa toisille valvontaviranomaisille valvovansa yhteisössä sijaitsevien asioimistojen ja sivukonttoreiden koko liiketoiminnan vakavaraisuutta.

Valitun valvontaviranomaisen on saatava muilta jäsenvaltioilta niiden alueelle perustettujen asioimistojen ja sivukonttoreiden

kokonaisvakavaraisuuden valvontaan tarvittavat tiedot.

4. Yhden tai useamman jäsenvaltion pyynnöstä, joita asia koskee, kaikkien asianomaisten jäsenvaltioiden on samanaikaisesti peruutettava tämän artiklan nojalla myönnetty edut.

31 artikla

- 1. a) Tässä osastossa tarkoitettut asioimistot ja sivukonttorit eivät saa, b alakohdassa säädetyn poikkeuksen, jäsenvaltiossa samanaikaisesti harjoittaa toimintaa, jota tarkoitetaan yhtäältä ensimmäisen yhteensovittamisdirektiivin (vahinkovakuutus) liitteessä, ja toisaalta tässä direktiivissä.
 - b) Jäljempänä c alakohdassa säädetyn poikkeuksen jäsenvaltiot voivat määrätä, että tässä osastossa tarkoitettut asioimistot ja sivukonttorit, jotka tämän direktiivin tiedoksiantoajankohtana harjoittavat jossakin jäsenvaltiossa kumpaakin toimintaa samanaikaisesti, voivat jatkaa niitä siellä edellyttäen, että kumpaakin toimintaa johdetaan erikseen 14 artiklan mukaisesti.
 - c) Jäsenvaltion, joka 13 artiklan 6 kohdan a tai b alakohdan mukaisesti vaatii alueelleen perustettuja yrityksiä lopettamaan sellaisten toiminnan lajien samanaikaisen harjoittamisen, joita ne harjoittavat tämän direktiivin tiedoksiantoajankohtana, on myös asetettava tämä vaatimus alueelleen perustetuille ja siellä samanaikaisesti molempia toimintoja harjoittaville tässä osastossa tarkoitetuille asioimistoille ja sivukonttoreille.
 - d) Jäsenvaltiot voivat säätää, että tässä osastossa tarkoitettut asioimistot ja sivukonttorit, jotka harjoittavat kotipaikassaan samanaikaisesti kumpaakin toimintaa ja jotka tämän direktiivin tiedoksiantoajankohtana harjoittavat jonkin jäsenvaltion alueella ainoastaan tässä direktiivissä tarkoitettua toimintaa, voivat jatkaa siellä toimintaansa. Jos yritys aikoo harjoittaa tuolla alueella ensimmäisessä yhteensovittamisdirektiivissä (vahinkovakuutus) tarkoitettua toimintaa, se voi harjoittaa tässä direktiivissä tarkoitettua toimintaa vain tytäryhtiönsä kautta.

2. Tässä osastossa tarkoitettuihin asioimistoihin ja sivukonttoreihin sovelletaan 23 ja 24 artiklan säännöksiä soveltuvin osin.

Sovellettaessa 24 artiklaa rinnastetaan asioimistojen ja sivukonttoreiden kokonaisvakavaraisuutta valvova viranomainen sen jäsenvaltion valvontaviranomaiseen, jossa yrityksellä on kotipaikka.

3. Jos 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu viranomaisen peruuttaa toimiluvan, tämän viranomaisen on ilmoitettava siitä niiden toisten jäsenvaltioiden valvontaviranomaisille, joissa yritys toimii, ja viimeksi mainittujen viranomaisten on toteutettava aiheelliset toimenpiteet. Jos syynä toimiluvan peruuttamiseen on 30 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti lasketun solvenssimarginaalin riittämättömyys, muidenkin kyseisten jäsenvaltioiden valvontaviranomaisten on peruutettava antamansa toimiluvat.

32 artikla

Yhteisö voi perustamissopimuksen mukaisesti tehdyillä sopimuksilla sitoutua yhden tai useamman kolmannen maan kanssa soveltamaan tämän osaston säännöksistä poikkeavia säännöksiä varmistaakseen vastavuoroisuuteen perustuvalla tavalla riittävän turvan jäsenvaltioiden vakuutetuille.

IV OSASTO

SIIRTYMÄSÄÄNNÖKSET JA MUUT SÄÄNNÖKSET

33 artikla

1. Jäsenvaltioiden on myönnettävä II osastossa tarkoitetuille yrityksille, jotka tämän direktiivin täytäntöön panemiseksi toteutettujen toimenpiteiden tullessa voimaan harjoittavat näiden alueilla yhtä tai useampaa liitteessä mainittua vakuutusluokkaa, viiden vuoden määräaika tämän direktiivin tiedoksiantopäivästä lukien toimintansa mukauttamiseksi 18, 19 ja 20 artiklan säännöksiin.

2. Lisäksi jäsenvaltiot saavat:

- a) myöntää kaikille 1 kohdassa tarkoitetuille yrityksille, jotka viiden vuoden määräajan päätyttyä eivät vielä ole täysin muodostaneet solvenssimarginaalia, enintään kahden vuoden lisäajan, edellyttäen, että yritykset ovat 24 artiklan mukaisesti esittäneet valvontaviranomaisen hyväksyttäväksi toimenpiteet, jotka ne sitä varten aikovat toteuttaa;
- b) lukuun ottamatta 3 artiklan 2 alakohdan toisen luetelmakohdan toisessa virkkeessä tarkoitettuja keskinäisiä yhtiöitä tai yhdistyksiä, vapauttaa tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen yritysten, joiden 19 artiklan mukaisesti muodostettava jälleenvakuutuksella vähentämätön solvenssimarginaali ei viisivuotiskauden päätyttyä vastaa 20 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettua takuurahaston vähimmäismäärää, vaatimuksesta muodostaa tämän rahasto ennen sen tilikauden loppua, jona solvenssimarginaali saavuttaa vähimmäismäärän.

Näille yrityksille takuurahaston vähimmäismäärän muodostamiseksi täten myönnettävä enimmäisaika ei missään tapauksessa saa olla pidempi kuin 10 vuotta tämän direktiivin tiedoksiantopäivästä lukien.

3. Yritykset eivät saa laajentaa toimintaansa 8 artiklan 2 kohdan tai 10 artiklan mukaisesti, elleivät ne välittömästi noudata tämän direktiivin määräyksiä.

4. Yritykset, joiden rakenne poikkeaa 8 artiklassa lueteltujen yritysten rakenteesta, voivat jatkaa tämän direktiivin tiedoksiannosta lukien kolmen vuoden ajan nykyistä toimintaansa siinä oikeudellisessa muodossa, jossa ne toimivat tiedoksiannon tapahtuessa. Yritykset, jotka on perustettu Yhdistyneeseen kuningaskuntaan kuninkaallisella erityissääädöksellä ("by Royal Charter"), erityisellä asiakirjalla ("by private Act") tai erityisellä viranomaisen päätöksellä ("by special Public Act") voivat jatkaa toimintaansa nykyisessä muodossaan rajoittamattoman ajan.

Kyseisten jäsenvaltioiden on laadittava näistä yrityksistä luettelo ja toimitettava se toisille jäsenvaltioille ja komissiolle.

5. Yritykset, jotka tarkoituksensa mukaisesti harjoittavat henkivakuutustoimintaa ja ottavat vastaan talletuksia, saavat jatkaa näiden toimintojen harjoittamista, lukuun ottamatta talletusten vastaanottamista, jonka on lakattava kolmen vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksiannosta lukien. Poikkeuksina "Caisse générale d'épargne et de retraite (CGER) / Algemene Spaaren Lifrentekas (ASLK)" Belgiassa, "societies registered under the Friendly Societies Acts" -tyyppiset laitokset Yhdistyneessä kuningaskunnassa sekä "Banca nazionale delle comunicazioni" -niminen laitos Italiassa voivat jatkaa sitä toimintaa, jota ne harjoittivat, kun tämä direktiivi annettiin tiedoksi.

6. Yrityksille, jotka 13 artiklassa säädetyin edellytyksin harjoittavat samanaikaisesti molempia toimintoja, on myönnettävä viiden vuoden määräaika tämän direktiivin tiedoksiantopäivästä lukien toimintansa mukauttamiseksi 14 artiklan säännöksiin.

7. Edellä 17 - 20 artiklan vaatimukset täyttävien yritysten pyynnöstä jäsenvaltioiden on lakattava soveltamasta niiden nykyisiin säännöksiin perustuvia rajoituksia, kuten vaatimuksia kiinnityksistä, talletteista tai vakuuksista.

34 artikla

Jäsenvaltioiden on myönnettävä III osastossa tarkoitetuille asiointistoille tai sivukonttoreille, jotka tämän direktiivin vaatimien täytäntöönpanotoimenpiteiden tullessa voimaan harjoittavat yhtä tai useampaa liitteessä I tarkoitettua vakuutusluokkaa ja jotka eivät laajenna toimintaansa 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla, enintään viiden vuoden määräaika tämän direktiivin tiedoksiantopäivästä lukien 29 artiklassa säädettyjen edellytysten täyttämiseksi.

35 artikla

Perustettaessa 13 artiklan 5 kohdan mukaista tytäryhtiötä puolet takuurahaston vähimmäismäärästä voi olla emoyhtiöltä saadun peruuttamattoman takuun muodossa seuraavin edellytyksin:

- a) vähintään 95 prosenttia tytäryhtiön osakepääomasta on oltava emoyhtiön omistuksessa;
- b) maksamatonta osakepääomaa ei saa käyttää muodostamaan sitä puolikasta vähimmäistakuurahastosta, jota ei kateta peruuttamattomalla takuulla; ja
- c) emoyhtiön taloudellisen aseman on täytettävä sekä ensimmäisen yhteensovittamisdirektiivin (vahinkovakuutus) että tämän direktiivin vaatimukset, jolloin takuun määrää vastaavia varoja ei katsota osaksi sen vapaita varoja.

Tytäryhtiö voi hyötyä tästä järjestelystä seitsemän vuoden ajan sen myöntämispäivästä lukien. Tänä aikana ja viimeistään kolmanteen vuodesta lukien tytäryhtiön on vähitellen korvattava emoyhtiön takuu vapailta varoilla; tytäryhtiön on toimitettava tätä tarkoitettava suunnitelma hyväksyttäväksi toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle toimilupahakemuksensa yhteydessä.

36 artikla

Sen määräajan kuluessa, joka päättyy 32 artiklan mukaisesti kolmannen maan kanssa tehdyn sopimuksen tullessa voimaan tai viimeistään neljän vuoden kuluttua tämän direktiivin tiedoksiantoajankohdasta, jokainen jäsenvaltio saa alueelleen perustettuihin tuon valtion yrityksiin edelleen soveltaa 1 päivänä tammikuuta 1979 voimassa olleita säännöksiä, jotka koskevat vakuutusmaksuvastuun sisältävän vakuutusteknisen vastuuvelan vastaavuutta ja sijaintia edellyttäen, että muille jäsenvaltioille ja komissiolle on siitä ilmoitettu ja että näille yrityksille ei anneta laajempia helpotuksia kuin mitä sen alueelle perustetuille jäsenvaltioiden yrityksille annetaan 17 artiklan 2 kohdan mukaan.

37 artikla

1. Jos jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan todisteen hyvästä maineesta sekä todisteen siitä, ettei henkilö ole ollut konkurssissa, tai todisteen jommastakummasta näistä seikoista, tuon valtion on hyväksyttävä muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta riittäväksi todisteeksi esitetty ote rikosrekisteristä tai, jos tällaista ei ole, näiden edellytysten täyttymistä osoittava vastaava asiakirja, jonka toimivaltaisen oikeus- tai hallin-

toviranomaisen on antanut siinä jäsenvaltiossa, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee.

2. Jos jäsenvaltiossa, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee, ei anneta 1 kohdassa tarkoitettua asiakirjaa, sen sijasta voidaan antaa valahtoinen ilmoitus – tai jollei valtiossa käytetä valaa, valan sijasta voidaan antaa juhlallinen vakuutus – jonka kyseinen henkilö antaa toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle tai tarvittaessa sen jäsenvaltion notaarille, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee; toimivaltaisen viranomaisen tai notaarin on todistettava valahtoinen tai juhlallisen vakuutuksen muodossa annettu ilmoitus oikeaksi. Vakuutus siitä, ettei henkilöä ole asetettu konkurssiin, voidaan myös antaa toimivaltaiselle ammatilliselle tai toimialayhteisön toimielimelle.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut asiakirjat eivät saa niitä esitettäessä olla kolmea kuukautta vanhempia.

4. Jäsenvaltioiden on nimettävä 18 kuukauden kuluessa tämän direktiivin tiedoksiantopäivästä ne viranomaiset ja yhteisöt, jotka ovat toimivaltaisia antamaan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja asiakirjoja, sekä ilmoitettava tästä viipymättä muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

Saman määräajan kuluessa jokaisen jäsenvaltion on myös ilmoitettava muille jäsenvaltioille ja komissiolle ne viranomaiset tai yhteisöt, joille tässä artiklassa tarkoitetut asiakirjat on esitettävä haettaessa lupaa 1 artiklassa tarkoitetun toiminnan harjoittamiseen tämän jäsenvaltion alueella.

V OSASTO

LOPPUSÄÄNNÖKSET

38 artikla

Komissio ja jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset toimivat tiiviissä yhteistyössä helpottaakseen ensivakuutuksen valvontaa yhteisössä ja selvittääkseen tämän direktiivin soveltamisessa mahdollisesti ilmenevät vaikeudet.

39 artikla

1. Komissio antaa neuvostolle kuuden vuoden kuluessa siitä kun tämä direktiivi annetaan tiedoksi kertomuksen tässä direktiivissä asetettujen taloudellisten vaatimusten vaikutuksista jäsenvaltioiden vakuutusmarkkinoihin. Tarvittaessa komissio

antaa osakertomuksia neuvostolle ennen 33 artiklan 1 kohdassa säädetyn siirtymäkauden loppua.

2. Komissio antaa 10 vuoden kuluttua tämän direktiivin tiedoksi antamisesta neuvostolle kertomuksen tässä direktiivissä tarkoitettujen kahdenlaisten yritysten toiminnasta: niiden yritysten, jotka harjoittavat samanaikaisesti sekä ensimmäisessä yhteensovittamisdirektiivissä (vahinkovakuutus) että tässä direktiivissä tarkoitettua toimintaa, ja niiden yritysten, jotka harjoittavat vain tässä direktiivissä tarkoitettua toimintaa.

3. Komission ehdotuksesta neuvosto joka toinen vuosi tarkastelee ja tarvittaessa muuttaa tässä direktiivissä laskentayksikköinä ilmoitetut määrät ottaen huomioon yhteisön talouskehityksen ja rahaolojen kehityksen. Komissio antaa ensimmäisen ehdotuksensa neuvostolle samaan aikaan kuin direktiivin 76/580/ETY⁽¹⁾ 3 artiklassa tarkoitettua vahinkovakuutusta koskevan ehdotuksen, ja viimeistään neljän vuoden kuluttua tämän direktiivin tiedoksiantopäivästä.

40 artikla

Jäsenvaltioiden on muutettava kansalliset säännöksensä tämän direktiivin mukaisiksi 18 kuukauden kuluessa sen tiedoksi

antamisesta ja ilmoitettava tästä viipymättä komissiolle. Näin muutettuja säännöksiä ryhdytään soveltamaan, jollei 33 – 36 artiklasta muuta johdu, 30 kuukauden kuluessa tiedoksiantopäivästä.

41 artikla

Kun tämä direktiivi on annettu tiedoksi, jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kirjallisina komissiolle.

42 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 5 päivänä maaliskuuta 1979

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. FRANÇOIS-PONCET

⁽¹⁾ EYVL N:o L 189, 13.7.1976, s. 13

*LIITE***Vakuutusluokat**

- I. Vakuutukset, joita tarkoitetaan 1 artiklan 1 alakohdan a, b ja c alakohdassa, lukuun ottamatta II ja III luokassa tarkoitettuja vakuutuksia
 - II. Vakuutus avioliiton varalta, vakuutus syntymän varalta
 - III. Vakuutukset, joita tarkoitetaan 1 artiklan 1 alakohdan a ja b alakohdassa ja jotka joka liittyvät sijoitusrahastoihin
 - IV. Pysyvä sairausvakuutus ("permanent health insurance"), jota tarkoitetaan 1 artiklan 1 alakohdan d alakohdassa
 - V. Tonttiinit, joita tarkoitetaan 1 artiklan 2 alakohdan a alakohdassa
 - VI. Kertyneen pääoman takaisinmaksua koskevat sopimukset, joita tarkoitetaan 1 artiklan 2 alakohdan b alakohdassa
 - VII. Ryhmäläkerahastojen hoitaminen, jota tarkoitetaan 1 artiklan 2 alakohdan c ja d alakohdassa
 - VIII. Toiminta, jota tarkoitetaan 1 artiklan 2 alakohdan e alakohdassa
 - IX. Toiminta, jota tarkoitetaan 1 artiklan 3 alakohdassa
-

**TOINEN NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 8 päivänä marraskuuta 1990,**

**henkivakuutuksen ensivakuutusliikettä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten
yhteensovittamisesta, säännöksistä, joilla helpotetaan palvelujen tarjoamisen vapauden
tehokasta käyttämistä sekä direktiivin 79/267/ETY muuttamisesta**

(90/619/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan ja 66 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

on välttämätöntä kehittää sisämarkkinoita henkivakuutuksen alalla sekä suoraan hankittavaa henkivakuutuksen ensivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 5 päivänä maaliskuuta 1979 annetussa ensimmäisessä neuvoston direktiivissä 79/267/ETY, jäljempänä 'ensimmäinen direktiivi', sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjalla, tarkoitetun toiminnan alalla; tämän tavoitteen saavuttamiseksi olisi niille vakuutusyrityksille, joiden kotipaikka on yhteisössä, tehtävä helpommaksi palvelujen tarjoaminen jäsenvaltioissa, jotta vakuutusentoutajille annettaisiin mahdollisuus turvautua paitsi omaan jäsenvaltioonsa sijoittautuneisiin vakuutusentoutajiin, myös vakuutusentoutajiin, joiden kotipaikka on yhteisössä ja jotka ovat sijoittautuneet muihin jäsenvaltioihin,

perustamissopimuksen mukaan kaikenlainen palvelujen tarjoamisen vapautteen liittyvä syrjintä, joka perustuu siihen, että yritys ei ole sijoittautunut jäsenvaltioon, jossa palveluja tarjotaan, on kielletty siirtymäkauden päätyttyä; kiello koskee kaikkien yhteisössä toimivien yritysten tarjoamia palveluja, riippumatta siitä, onko kyseessä yrityksen kotipaikka, asioimisto tai sivukonttori,

käytännön syistä palvelujen tarjoaminen olisi määriteltävä ottamalla huomioon sekä vakuutusentoutajan sijoittautumispaikka että paikka, jossa sitoumus tehdään; tämän vuoksi myös sitoumus olisi määriteltävä; lisäksi olisi erotettava toisistaan

sijoittautumiseen perustuva toiminta ja palvelujen tarjoamisen vapautteen perustuva toiminta,

olisi täydennettävä ensimmäistä neuvoston direktiiviä erityisesti valvontaviranomaisten valvontavaltuuksien ja -keinojen täsmentämiseksi; olisi annettava erityissäännökset, jotka koskevat palvelujen tarjoamisen vapautteen perustuvan toiminnan aloittamista, harjoittamista ja valvontaa,

vakuutusentoutajille, jotka eivät tarvitse erityistä suojaa sitoumusvaltiossa siksi, että he oma-aloitteisesti ryhtyvät sitoumuksen toisessa valtiossa ja siten tulevat tuon toisen valtion oikeusjärjestyksen suojaamiksi, olisi annettava rajoittamaton vapaus käyttää hyväkseen laajempia mahdollisia henkivakuutuksen ja ensimmäisessä direktiivissä tarkoitetun toiminnan markkinoita; muille vakuutusentoutajille olisi annettava riittävä suoja,

joidenkin ryhmäläkerahastojen hoitamisessa erilaisten järjestelmien moninaisuus ja monimutkaisuus ja niiden läheinen yhteys sosiaaliturvajärjestelmiin vaativat huolellista tutkimista; tämän vuoksi tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien erityissäännösten ei tulisi koskea niitä; ryhmäläkerahastoista annetaan eri direktiivi,

jäsenvaltiossa voimassa olevat sopimusoikeudelliset säännökset, joita sovelletaan ensimmäisessä direktiivissä tarkoitettuun toimintaan, poikkeavat edelleen toisistaan; vapaus valita jokin muu kuin sitoumusvaltion sopimusoikeus voidaan joissakin tapauksissa sallia erityisolosuhteet huomioon ottavien säännösten mukaisesti,

vakuutuskannan luovuttamista koskevia ensimmäisen direktiivin säännöksiä olisi tehostettava ja täydennettävä säännöksin, jotka erityisesti koskisivat palvelujen vapaan tarjoamisen perusteella muodostuneen vakuutuskannan luovuttamista toiselle yritykselle,

vakuutusentoutajien suojaamiseksi jäsenvaltioille olisi annettava yhteensovittamisen nykyvaiheessa mahdollisuus rajoittaa palvelujen vapaaseen tarjoamiseen ja sijoittautumiseen perustuvan toiminnan samanaikaista harjoittamista; rajoituksia

⁽¹⁾ EYVL N:o C 38, 15.2.1989, s. 7 ja EYVL N:o C 72, 22.3.1990

⁽²⁾ EYVL N:o C 175, 16.7.1990, s. 107 ja 24.10.1990 tehty päätös (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL N:o C 298, 27.11.1989, s. 2

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 63, 13.3.1979, s. 1

ei kuitenkaan saa säätää elleivät vakuutuksenottajat tarvitse tällaista suojaa,

palvelujen tarjoamisen vapauteen perustuva liiketoiminnan aloittaminen ja harjoittaminen edellyttää menettelyä, jolla varmistetaan, että vakuutusyritys noudattaa taloudellisia takuita, vakuutusehtoja ja maksuperusteita koskevia säännöksiä; tätä menettelyä voidaan lieventää jos palvelujen tarjoamisen vapaus liittyy vakuutuksenottajiin, jotka eivät tarvitse erityissuojaa sitomusvaltiossa sen sitoumuksen erityispiirteiden vuoksi, jonka he aikovat tehdä,

palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella tehdyn henkivakuutus sopimuksen vakuutuksenottajalle olisi annettava mahdollisuus peruuttaa sopimuksensa määräajassa, joka on 14 - 30 päivän pituinen,

ensimmäisen direktiivin mukaan on direktiivin 73/239/ETY¹, jäljempänä 'ensimmäinen yhteensovittamisdirektiivi (vahinkovakuutus)', sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 88/357/ETY², ja ensimmäisessä direktiivissä tarkoitetun toiminnan samanaikainen harjoittaminen periaatteessa kielletty; siinä sallittiin olemassa olevien, kumpaakin toimintaa samanaikaisesti harjoittavien yritysten toiminnan jatkuminen ja säädettiin, etteivät ne saa perustaa asioimistoja tai sivukontto-reita henkivakuutusta varten; vakuutuspalvelujen tarjoamisen vapauden perusteella tehtyjen sopimusten erityisluonne antaa kuitenkin jäsenvaltiolle oikeuden, ainakin tämän direktiivin tiedoksi antamisesta alkavan siirtymäkauden ajan, noudattaa tiettyä joustavuutta edellä mainitun periaatteen soveltamisessa,

mikään tässä direktiivissä ei estäisi kumpaakin toimintaa samanaikaisesti harjoittavaa yritystä jakamasta toimintaansa kahdeksi yritykseksi, joista toinen toimisi henkivakuutuksen alalla ja toinen vahinkovakuutuksen alalla; jotta sellainen jakaminen tapahtuisi parhaissa mahdollisissa oloissa on toivotavaa sallia jäsenvaltioiden toteuttaa yhteisön kilpailuoikeutta koskevien sääntöjen mukaisesti asianmukaiset verojärjestelyt erityisesti niiden pääomavoitojen osalta, jotka aiheutuisivat sellaisesta jaosta,

palvelujen tarjoamisen vapauden alueella on välttämätöntä säätää erityisen yhteistyön järjestämisestä jäsenvaltioiden toimivaltaisten valvontaviranomaisten sekä näiden viranomais-ten ja komission kesken; olisi myös säädettävä seuraamusjär-

jestelmästä, jota sovellettaisiin, jos palveluja tarjoava yritys ei noudata sen jäsenvaltion säännöksiä, jossa palveluja tarjotaan,

vakuutusteknisen vastuuvelan, mukaan lukien vakuutusmaksuvastuu, on kuuluttava sen jäsenvaltion määräysten ja valvonnan piiriin, jossa palveluja tarjotaan, jos palvelujen tarjoaminen koskee sitoumuksia, joiden suhteen valtio, jossa palvelu otetaan vastaan, haluaa tarjota erityissuojaa vakuutuksenottajille; jos perusteita vakuutuksenottajien erityissuojalle ei kuitenkaan ole, vakuutustekninen vastuuvelka, mukaan lukien vakuutusmaksuvastuu, jää sen jäsenvaltion sääntelyn ja valvonnan alaisuuteen, johon yritys on sijoittautunut,

jotkut jäsenvaltiot eivät kohdistaa henkivakuutus sopimuksiin eikä muuhun ensimmäisessä direktiivissä tarkoitettuun toimintaan lainkaan välillisiä veroja, kun taas toiset soveltavat niihin erityisveroja; näiden verojen rakenne ja verokanta vaihtelevat huomattavasti niitä soveltavien eri jäsenvaltioiden kesken; olisi pyrittävä välttämään tilanteita, joissa nuo eroavuudet johtavat kilpailun vääristymiseen eri jäsenvaltioiden yritysten välillä; ennen välillisen verotuksen yhdenmukaistamista tämä epäkohta voidaan korjata soveltamalla sen jäsenvaltion verojärjestelmää, jossa sitoumus on tehty; jäsenvaltioiden on laadittava menetelmät sen varmistamiseksi, että nämä verot kannetaan,

ensimmäisessä direktiivissä on erityissäännöksiä, jotka koskevat sellaisten yritysten asioimistoille ja sivukonttoreille myönnettäviä toimituksia, joiden kotipaikka on yhteisön ulkopuolella,

olisi säädettävä joustavasta menettelystä, jolla voidaan arvioida yhteisön laajuisesti vastavuoroisuutta suhteissa kolmansiin maihin; tällä menettelyllä ei pyritä sulkemaan yhteisön rahoitusmarkkinoita, vaan pikemminkin, koska yhteisön tarkoituksena on pitää rahoitusmarkkinansa avoimina muulle maailmalle, tehostaa yleisten rahoitusmarkkinoiden vapautumista muissa kolmansissa maissa; tässä direktiivissä säädetään menettelytavoista kolmansien maiden kanssa käytäviä neuvotteluja varten sekä viimeisenä keinona mahdollisuudesta ryhtyä toimenpiteisiin, joilla uusien toimituslupahakemusten käsittelyä lykätään tai uusien toimituslupien myöntämistä rajoitetaan,

perustamissopimuksen 8 c artiklan mukaisesti olisi kiinnitettävä huomiota siihen, kuinka paljon eri kehitystasoilla olevien kansantalouksien täytyy ponnistella; tämän vuoksi on joillekin jäsenvaltioille annettava siirtymäjärjestelyin oikeus ryhtyä vaiheittain soveltamaan palvelujen tarjoamisen vapautta koskevia tämän direktiivin erityissäännöksiä,

⁽¹⁾ EYVL N:o L 228, 16.8.1973, s. 3

⁽²⁾ EYVL N:o L 172, 4.7.1988, s. 1

ottaen huomioon kansallisten lainsäädäntöjen väliset eroavuudet on myös tarkoituksenmukaista myöntää sitä haluaville jäsenvaltioille oikeus siirtymäjärjestelyihin, jotka työsopimukseen liittyvissä ryhmävakuutus sopimuksissa tai tapauksissa, joissa vakuutuksenvälittäjä on mukana, antavat jäsenvaltioille mahdollisuuden mukauttaa lainsäädäntönsä ennen kuin ne ryhtyvät kokonaisuudessaan soveltamaan tämän direktiivin säännöksiä, jotka koskevat vakuutusnottajan aloitteesta tehtyä palvelujen tarjoamisen vapautteen perustuvaa sopimusta, ja

on erityisen tärkeää sallia sitä haluaville jäsenvaltioille tarpeeksi pitkä aika asianmukaisten säännösten antamiseen vakuutuksenvälittäjän ammatillisen pätevyyden ja itsenäisyyden varmistamiseksi; kun otetaan huomioon vakuutuksenvälittäjien kasvava merkitys heidän neuvoessaan vakuutusten ostajia, joilla on valittavanaan kasvava määrä tuotteita palvelujen tarjoamisen vapaudesta johtuen, vakuutuksenvälittäjän ammatillinen pätevyys ja itsenäisyys ovat kuluttajan oikeuksien turvaamisen kannalta olennaisia,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I OSASTO

Yleiset säännökset

1 artikla

Tämän direktiivin tarkoituksena on:

- täydentää direktiiviä 79/267/ETY;
- säätää erityissäännökset vapaudesta tarjota kyseisessä direktiivissä tarkoitettuun toimintaan liittyviä palveluja; nämä säännökset ovat tämän direktiivin III osastossa.

2 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 'ensimmäisellä direktiivillä' direktiiviä 79/267/ETY;
- 'yrityksellä':
 - I ja II osastossa jokaista yritystä, joka on saanut ensimmäisen direktiivin 6 tai 27 artiklan mukaisen virallisen toimiluvan,
 - III ja IV osastossa jokaista yritystä, joka on saanut ensimmäisen direktiivin 6 artiklan mukaisen virallisen toimiluvan;
- 'toimipaikalla' yrityksen kotipaikkaa, asioimistoa tai sivukonttoria ottaen huomioon, mitä 3 artiklassa säädetään;
- 'sitoumuksella' sitoumusta, joka käsittää jonkin ensimmäisen direktiivin 1 artiklassa tarkoitetun vakuutuslajin tai toiminnan;

- 'sitoumusjäsenvaltiolla' jäsenvaltiota, jossa vakuutusnottajalla on vakainainen asuinpaikka tai, jos vakuutusnottaja on oikeushenkilö, jossa tällä on toimipaikka, johon sopimus liittyy;
- 'sijoittautumisjäsenvaltiolla' jäsenvaltiota, jossa sitoumuksen tehnyt toimipaikka on;
- 'jäsenvaltiolla, jossa palveluja tarjotaan' sitoumusjäsenvaltiota, kun sitoumuksen on solminut toisessa jäsenvaltiossa oleva toimipaikka;
- 'emoyrityksellä' direktiivin 83/349/ETY 1 ja 2 artiklan³ mukaista yrityksen emoyhtiötä;
- 'tytäryrityksellä' direktiivin 83/349/ETY 1 ja 2 artiklan mukaista yrityksen tytäryritystä; myös jokaista tytäryrityksen tytäryritystä on pidettävä noiden yritysten johdossa olevan emoyrityksen tytäryrityksenä.

3 artikla

Ensimmäisessä direktiivissä ja tässä direktiivissä yrityksen kalkeinainen pysyvä läsnäolo jäsenvaltion alueella rinnastetaan asioimistoon tai sivukonttoriin, vaikka tuo läsnäolo ei käsitä asioimistoa tai sivukonttoria vaan ainoastaan toimiston, jota hoitaa yrityksen oma henkilökunta tai itsenäisesti toimiva henkilö, jolla on jatkuva valtuus toimia yrityksen lukuun asioimiston tapaan.

II OSASTO

Ensimmäistä direktiiviä täydentävät säännökset

4 artikla

- Ensimmäisessä direktiivissä tarkoitettua toimintaa koskeviin sopimuksiin sovelletaan sitoumusjäsenvaltion lakia. Mikäli tuossa laissa niin sallitaan sopimuspuolet voivat kuitenkin valita toisen valtion lain.
- Jos vakuutusnottaja on luonnollinen henkilö ja hänellä on vakainainen asuinpaikka muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jonka kansalainen hän on, sopimuspuolet voivat valita jälkimmäisen jäsenvaltion lain.
- Jos valtioon kuuluu useita erillisiä alueita, joista jokaisessa on voimassa oma sopimusoikeutensa, jokaista tällaista aluetta pidetään valtiona määriteltäessä lakia, jota tämän direktiivin mukaan sovelletaan.

⁽³⁾ EYVL N:o L 193, 18.7.1983, s. 1

Jäsenvaltio, jonka eri alueilla on oma sopimusolkeutensa, ei ole velvollinen soveltamaan tämän direktiivin säännöksiä kysymyksiin, jotka koskevat lainvalintaa näiden alueellisten lainsäädäntöjen välillä.

4. Tällä artiklalla ei rajoiteta tuomioistuimaan oikeussääntöjen soveltamista tilanteessa, jossa ne ovat pakottavia sopimukseen muuten sovellettavasta laista riippumatta.

Jos jäsenvaltion laissa niin säädetään, sitomusjäsenvaltion lain pakottavia säännöksiä voidaan soveltaa siinä laajuudessa kuin tuon jäsenvaltion lain mukaan niitä on sovellettava riippumatta siitä, mitä lakia sovelletaan sopimukseen.

5. Jollei edellisistä kohdista muuta johdu, jäsenvaltioiden on sovellettava tässä direktiivissä tarkoitettuihin vakuutusoppiin kansainvälisen yksityisoikeutensa yleisiä sopimusvelvoitteita koskevia säännöksiä.

5 artikla

Lisätään ensimmäisen direktiivin 23 artiklaan kohta seuraavasti:

"3. Jokaisen jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että vakuutusyrityksiä valvovilla viranomaisilla on tarvittavat valtuudet ja keinot niiden vakuutusyritysten toiminnan valvomiseksi, jotka ovat sijoittautuneet sen alueelle, mukaan lukien yritysten tuon alueen ulkopuolella tapahtuva toiminta, tätä toimintaa koskevien neuvoston direktiivien mukaisesti ja niiden täytäntöönpanon varmistamiseksi.

Noiden valtuuksien ja keinojen on ennen kaikkea annettava valvontaviranomaisille mahdollisuus:

- tutkia yksityiskohtaisesti yrityksen tilaa ja koko liiketoimintaa muun muassa:
 - keräämällä tietoja tai vaatimalla vakuutusliikettä koskevia asiakirjoja tarkastettavakseen,
 - suorittamalla tarkastuksia paikan päällä yrityksen toimitaloissa;
- toteuttaa yritystä koskevat toimenpiteet, jotka ovat tarkoituksenmukaisia ja tarpeellisia sen varmistamiseksi, että yrityksen toiminta on niiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaista, joita yrityksen on noudatettava kussakin jäsenvaltiossa, ja etenkin toimintasuunnitelman mukaista, sikäli kun se edelleen velvoittaa yritystä, sekä vakuutettujen etuja vaaranta-

van säännösten vastaisen menettelyn estämiseksi ja poistamiseksi;

- varmistaa, että valvontaviranomaisten vaatimat toimenpiteet toteutetaan tarvittaessa pakkokeinoin, ja jos se on tarkoituksenmukaista, oikeusteitse.

Jäsenvaltiot voivat myös antaa valvontaviranomaisille oikeuden saada käyttöönsä kaikki välittäjien hallussa olevat tiedot sopimuksista."

6 artikla

1. Poistetaan ensimmäisen direktiivin 25 artikla.

2. Jäsenvaltioiden on sallittava kansallisen lainsäädännön mukaisin edellytyksin, että yritykset, jotka ovat sijoittautuneet sen alueelle, voivat luovuttaa kokonaan tai osittain se vakuutuslaitoksensa, jonka osalta tuo valtio on sitomusjäsenvaltio, vastaanottavalle yritykselle, joka on sijoittautumassa samaan jäsenvaltioon, jos sen jäsenvaltion valvontaviranomainen, jossa vastaanottavan yrityksen kotipaikka on, todistaa, että jälkimmäisellä yrityksellä on luovutus huomioon ottaen riittävä solvenssimarginaali.

3. Jäsenvaltioiden on sallittava kansallisen lainsäädännön mukaisin edellytyksin, että yritykset, jotka ovat sijoittautuneet sen alueelle, voivat luovuttaa 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa oloissa tehtyjen sopimusten koko vakuutuslaitos tai osa siitä vastaanottavalle yritykselle, joka on sijoittautunut siihen valtioon, jossa palveluja tarjotaan, jos sen jäsenvaltion valvontaviranomainen, jossa vastaanottavan yrityksen kotipaikka on, todistaa, että jälkimmäisellä yrityksellä on luovutus huomioon ottaen riittävä solvenssimarginaali.

4. Jäsenvaltioiden on sallittava kansallisen lainsäädännön mukaisin edellytyksin, että yritykset, jotka ovat sijoittautuneet sen alueelle, voivat luovuttaa 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa oloissa tehtyjen sopimusten koko vakuutuslaitos tai osa siitä vastaanottavalle yritykselle, joka on sijoittautunut samaan valtioon, jos sen jäsenvaltion valvontaviranomainen, jossa vastaanottavan yrityksen kotipaikka on, todistaa, että vastaanottavalla yrityksellä on luovutus huomioon ottaen riittävä solvenssimarginaali, ja jos se täyttää 11, 12, 14 ja 16 artiklassa säädetyt edellytykset siinä jäsenvaltiossa, jossa palveluja tarjotaan.

5. Edellä 3 ja 4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa sen jäsenvaltion valvontaviranomainen, johon luovuttava yritys on sijoittautunut, antaa luvan luovutukselle saatuaan siihen sen jäsenvaltion valvontaviranomaisen suostumuksen, jossa palveluja tarjotaan.

6. Jos jäsenvaltio kansallisen lainsäädännön mukaisin edellytyksin sallii, että sen alueelle sijoittautuneet yritykset voivat luovuttaa koko vakuutuslaitoksensa tai osan siitä vastaanottavalle yritykselle, joka on sijoittautunut sellaiseen toiseen jäsenval-

tion, joka ei ole se jäsenvaltio, jossa palveluja tarjotaan, sen on varmistettava, että seuraavat edellytykset ovat olemassa:

- sen jäsenvaltion valvontaviranomainen, jossa vastaanottavan yrityksen kotipaikka on, todistaa, että tällä yrityksellä on kannanluovutus huomioon ottaen riittävä solvenssimarginaali,
- se jäsenvaltio, johon vastaanottava yritys on sijoittautunut, hyväksyy luovutuksen,
- vastaanottava yritys täyttää 11, 12, 14 ja 16 artiklassa säädetyt edellytykset siinä jäsenvaltiossa, jossa palveluja tarjotaan, tuon jäsenvaltion lainsäädännön mukaan sellainen luovutus on mahdollinen ja tuo jäsenvaltio hyväksyy luovutuksen.

7. Tämän artiklan mukaisesti hyväksytyt luovutus julkistetaan kansallisen lainsäädännön mukaisin edellytyksin sitoumusjäsenvaltiossa. Luovutus on välittömästi voimassa vakuutusentottajiin, vakuutettuihin ja kaikkiin muihin henkilöihin nähden, joilla on siirretyistä sopimuksista johtuvia oikeuksia tai velvoitteita.

Nämä säännökset eivät vaikuta jäsenvaltioiden oikeuteen säätää, että vakuutusentottajat voivat irtisanoa sopimuksen tietyn määräajan kuluessa luovutuksesta.

7 artikla

Korvataan ensimmäisen direktiivin 22 artiklan 2 kohta seuraavasti:

"2. Italian tasavallan on toteutettava kaikki toimenpiteet sen varmistamiseksi, että vaatimus siitä, että sen alueelle sijoittuneet yritykset jälleenvakuuttavat osan vakuutusliik-keestään "Istituto Nazionale di Assicurazioni" -nimisessä laitoksessa, kumotaan viimeistään 20 päivänä marraskuuta 1994."

8 artikla

1. Korvataan ensimmäisen direktiivin III osaston otsikko seuraavasti:

"III A OSASTO

Säännökset, joita sovelletaan asioimistoihin tai sivukonttoreihin, jotka ovat sijoittautuneet yhteisön alueelle ja jotka kuuluvat yrityksille, joiden kotipaikka on yhteisön ulkopuolella."

2. Lisätään ensimmäisen direktiivin 32 artiklan jälkeen otsikko seuraavasti:

"III B OSASTO

Säännökset, joita sovelletaan kolmannen maan lainsäädännön alaisten emoyritysten tytäryrityksiin ja sellaisten emoyritysten suorittamiin osuuskien hankintoihin."

9 artikla

Lisätään ensimmäiseen direktiivin III B osastoon artikat seuraavasti:

"32 a artikla

Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava komissiolle:

- a) yhden tai useamman sellaisen emoyrityksen suoraan tai välillisesti omistamalle tytäryritykselle annettusta toimiluvasta, johon sovelletaan kolmannen maan lainsäädäntöä. Komissio ilmoittaa asiasta 32 b artiklan 6 kohdassa tarkoitetulle komitealle;
- b) jos tällainen emoyritys hankkii yhteisön vakuutusyrityksestä osuuden, joka muuttaisi viimeksi mainitun sen tytäryritykseksi. Komissio ilmoittaa asiasta 32 b artiklan 6 kohdassa tarkoitetulle komitealle.

Kun toimilupa myönnetään yhden tai useamman emoyrityksen, johon sovelletaan kolmannen maan lainsäädäntöä suoraan tai välillisesti omistamalle tytäryritykselle, yritysyryhmän rakenne on määritettävä ilmoituksessa, jonka toimivaltainen viranomainen tekee komissiolle.

32 b artikla

1. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikista yleisistä vaikeuksista, joita niiden vakuutusyrityksille koituu niiden sijoittautuessa kolmanteen valtioon tai harjoittaessaan siellä toimintaansa.

2. Komissio laatii ensimmäisen kerran viimeistään kuusi kuukautta ennen direktiivin 90/619/ETY⁽¹⁾ 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua päivämäärää ja sen jälkeen määräajoin kertomuksen, jossa 3 ja 4 kohdan mukaisesti tarkastellaan yhteisön vakuutusyritysten kolmansissa valtioissa saamaa kohtelua sijoittautumisessa ja vakuutusliikkeen harjoittamisessa sekä osuuskien hankkimisessa kolmansien maiden vakuutusyrityksistä. Komissio antaa nuo selvitykset sekä tarvittavat ehdotukset neuvostolle.

3. Jos komissio havaitsee joko 2 kohdassa tarkoitettujen kertomusten tai muiden tietojen perusteella, että jokin kolmas maa ei myönnä yhteisön vakuutusyrityksille yhtä tehokasta markkinoillepääsyä, kuin yhteisö myöntää tuon kolmannen maan vakuutusyrityksille, komissio voi pyytää neuvostolta tarvittavia valtuuksia neuvotellakseen yhtäläisten kilpailuedellytysten saamisesta yhteisön vakuutusyrityksille. Neuvosto päättää asiasta määränemmistöllä.

4. Jos komissio havaitsee joko 2 kohdassa tarkoitettujen kertomusten tai muiden tietojen perusteella, että jossakin kolmannessa maassa toimivat yhteisön vakuutusyritykset eivät saa osakseen sellaista kansallista kohtelua, joka an-

taisi niille samat kilpailuedellytykset kuin kotimaisille vakuutusyriksille, ja että tehokkaan markkinoillepääsyn edellytykset eivät täyty, komissio voi aloittaa neuvottelut tilanteen korjaamiseksi.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa voidaan 32 b artiklan 6 kohdassa säädetyn menettelyn mukaisten neuvottelujen aloittamisen lisäksi päättää milloin tahansa myös, että jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on rajoitettava tai lykättävä päätöksiään, jotka koskevat:

- vireillä olevia ja tulevia toimilupahakemuksia, ja
- suorien tai välillisten osuuksien hankintoja, joita kyseisen kolmannen maan lainsäädännön alaiset emoyritykset suorittavat.

Nämä toimenpiteet saavat olla voimassa enintään kolme kuukautta.

Neuvosto voi komission ehdotuksesta päättää määräenemmistöllä ennen tuon kolmen kuukauden määräajan päättymistä neuvottelujen tulosten perusteella toimenpiteiden jatkamisesta.

Tällaista päätösten rajoittamista tai lykkäämistä ei saa soveltaa tapauksiin, joissa yhteisössä toimiluvan saaneet vakuutusyriksykset tai niiden tytäryritykset perustavat tytäryrityksiä tai joissa sellaiset yritykset tai tytäryritykset hankkivat osuuksia yhteisön vakuutusyriksyksistä.

5. Kun komissio havaitsee, että jokin 3 tai 4 kohdassa kuvattu tilanne on syntynyt, jäsenvaltioiden on ilmoitettava sille sen pyynnöstä:

- a) jokaisesta sellaisen tytäryrityksen toimilupahakemuksesta, jonka yksi tai useampi kyseisen kolmannen maan lainsäädännön alainen emoyritys suoraan tai välillisesti omistaa;
- b) jokaisesta tällaisen yrityksen suunnitelmasta hankkia sellainen osuus yhteisön vakuutusyriksyksestä, että jälkimmäisestä tulisi edellisen tytäryritys.

Tämä tietojenantovelvollisuus lakkaa, kun 3 tai 4 kohdassa tarkoitettujen kolmannen maan kanssa on päästy sopimukseen tai kun 4 kohdan 2 ja 3 alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden soveltaminen päättyy.

6. Komissiota avustaa komitea, jossa on jäsenvaltioiden

edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyys mukaan. Lausunto annetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa niiden päätösten edellytykseksi määrättyllä enemmistöllä, jotka neuvosto tekee komission ehdotuksesta. Komiteaan kuuluvien jäsenvaltioiden edustajien äänet painotetaan mainitussa artiklassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.

Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määräenemmistöllä.

Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa määräajassa, jonka se säätää erikseen kussakin tämän kohdan nojalla antamassaan säädöksessä ja joka ei missään tapauksessa saa olla pidempi kuin kolme kuukautta siitä, kun asia on tullut vireille neuvostossa, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä, jollei neuvosto ole yksinkertaisella enemmistöllä hylännyt mainittuja toimenpiteitä.

7. Tämän artiklan mukaisten toimenpiteiden on oltava niiden velvoitteiden mukaisia, joita yhteisöllä on vakuutusyriksytien toiminnan aloittamista ja harjoittamista koskevien kahden- ja monenvälisen kansainvälisten sopimusten nojalla.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 330, 29.11.1991, s. 50"

III OSASTO

Palvelujen tarjoamisen vapautta koskevat erityiset säännökset

10 artikla

1. Tämän osaston säännöksiä sovelletaan, kun yritys tekee jäsenvaltiossa olevasta toimipaikasta sitoumuksen toisessa jäsenvaltiossa.
2. Tämän osaston säännöksiä sovelletaan:
 - ensimmäisen direktiivin 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja vakuutuslajeja;
 - ensimmäisen direktiivin 1 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettua toimintaa.

3. Tämän osaston säännökset eivät koske ensimmäisen direktiivin 1 artiklan 2 kohdan c, d ja e alakohdassa, 1 artiklan 3 kohdassa eikä 2, 3 ja 4 artiklassa tarkoitettua toimintaa tai yhteisöjä.

4. Yritys ei saa tehdä sitoumusta toisessa jäsenvaltiossa, ellei sillä ole siinä jäsenvaltiossa, johon se on sijoittautunut, ensimmäisen direktiivin 6 artiklan mukaista toimilupaa sellaisen sitoumuksen tekemiseen.

11 artikla

Jokaisen yrityksen, joka aikoo tarjota palvelujaan, on ilmoitettava siitä etukäteen sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jossa yrityksen kotipaikka on ja tarvittaessa kyseisen sijoittautumisjäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, ja ilmoitettava samalla se jäsenvaltio tai ne jäsenvaltiot, joiden alueella se aikoo tarjota palvelujaan sekä niiden sitoumusten laatu, joita se aikoo tehdä.

12 artikla

1. Jollei 13 artiklasta muuta johdu, jäsenvaltio, jonka alueella yritys aikoo palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella tehdä 10 artiklassa tarkoitettuja sitoumuksia, saa asettaa tämän toiminnan aloittamisen edellytykseksi, että yrityksellä on virallinen toimilupa, jos sitoumuksia ei tehdä 13 artiklan mukaisesti; tätä varten se voi edellyttää, että yritys:

- a) esittää sen jäsenvaltion, jossa yrityksen kotipaikka on, toimivaltaisten viranomaisten antaman todistuksen, jolla osoitetaan, että yrityksellä on koko toimintaansa varten ensimmäisen direktiivin 19 artiklan mukainen vähimmäis-solvenssimarginaali ja että toimiluvassa sallitaan kyseisen direktiivin 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti yrityksen toiminnan sen jäsenvaltion ulkopuolella, johon se on sijoittautunut;
- b) esittää sen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten, johon se on sijoittautunut, antaman todistuksen, jossa ilmoitetaan ne vakuutusluokat, joita yrityksellä on oikeus harjoittaa ja jossa todistetaan, että nuo viranomaiset eivät vastusta yrityksen liiketoimien harjoittamista palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella;
- c) esittää toimintasuunnitelman, johon sisältyvät seuraavat seikat:
 - niiden sitoumusten laatu, joita yritys aikoo tehdä siinä jäsenvaltiossa, jossa palveluja tarjotaan,
 - yleiset ja erityiset vakuutusehdot, joita yritys aikoo siellä käyttää,
 - ne vakuutusmaksut ja perusteet, joita se aikoo soveltaa kuhunkin vakuutusluokkaan,

- ne lomakkeet ja muut painetut asiakirjat, joita se aikoo käyttää asioidessaan vakuutuskenottajien kanssa, jos niitä myös edellytetään tähän jäsenvaltioon sijoittautuvilta yrityksiltä.

2. Sen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset, jossa palveluja tarjotaan, voivat edellyttää, että 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettut tiedot annetaan niille tuon valtion virallisella kielellä.

3. Sen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten, jossa palveluja tarjotaan, on päätettävä kuuden kuukauden määräajassa 1 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen vastaanottamisesta toimiluvan myöntämisestä tai epäämisestä sen perusteella, onko yrityksen esittämä toimintasuunnitelma tuossa valtiossa sovellettavien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukainen.

Toimilupaa ei saa evätä sillä perusteella, että osa toimintasuunnitelmaan sisällyvistä toimista, jotka sijoittautumisjäsenvaltiossa, kuuluvat vakuutustarkastusviranomaisten valvontaan, eivät ole sellaisessa valvonnassa siinä jäsenvaltiossa, jossa palveluja tarjotaan.

4. Jos sen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset, jossa palveluja tarjotaan, eivät ole tehneet päätöstään 3 kohdassa tarkoitettua määräajassa, toimilupa katsotaan evätyksi.

5. Toimiluvan epäämistä tai 1 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettua todistuksen epäämistä koskevat päätökset on yksityiskohtaisesti perusteltava ja annettava tiedoksi asianomaiselle yritykselle.

6. Jäsenvaltioiden on säädettävä oikeudesta saattaa toimiluvan peruuttamista tai 1 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettua todistuksen epäämistä koskeva päätös tuomioistuimen käsiteltäväksi.

13 artikla

1. Palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella tehtyihin sitoumuksiin sovelletaan 14 artiklaan säännöksiä, jos vakuutuskenottaja oma-aloitteisesti kääntyy yrityksen puoleen sitoumuksen tekemiseksi.

Vakuutuskenottajan katsotaan toimineen oma-aloitteisesti:

- jos molemmat sopimuspuolet ovat tehneet sopimuksen siinä jäsenvaltiossa, johon yritys on sijoittautunut, taikka kumpikin sopijapuoli asianomaisen omassa sijoittautumisjäsenvaltiossa, tai vakinaisen asuinpaikan jäsenvaltiossa, ja jos yritys taikka vakuutusvälittäjä tai joku muu yrityksen valtuuttama henkilö ei ole ottanut vakuutuskenottajaan yhteyttä hänen vakinaisen asuinpaikkansa jäsenvaltiossa eikä vakuutuskenottajaan myöskään ole otettu yhteyttä hänelle henkilökohtaisesti osoitetulla myynnin edistämiseen liittyvän aineiston avulla,

– jos vakuutusnottaja ottaa yhteyttä välittäjään, joka on sijoittautunut siihen jäsenvaltioon, jossa vakuutusnottajalla on vakinainen asuinpaikka, ja joka harjoittaa direktiivin 77/92/ETY⁽¹⁾ 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa mainittua ammattia, saadakseen tietoja sellaisten yritysten tarjoamista vakuutus sopimuksista, jotka ovat sijoittautuneet muuhun jäsenvaltioon kuin siihen, jossa hänellä on vakituinen asuinpaikkansa, tai tehdäkseen välittäjän kautta sitoumuksen sellaisen yrityksen kanssa. Siinä tapauksessa vakuutusnottajan on allekirjoitettava tällaisen nimenomaisen pyynnön sisältävä ilmoitus, jonka teksti on liitteen A kohdassa.

2. Ennen sitoumuksen tekemistä 1 kohdan 1 ja 2 luettelamakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa vakuutusnottajan on allekirjoitettava liitteen B kohdassa olevan tekstin mukainen ilmoitus, jonka mukaan hän on tietoinen siitä, että sitoumusta koskevat sijoittautumisjäsenvaltion valvontamääräykset.

14 artikla

1. Jäsenvaltioiden, joiden alueella yritys aikoo palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella tehdä 13 artiklassa tarkoitettuja sitoumuksia, on vaadittava yritykseltä seuraavaa:

- yrityksen on esitettävä sen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten, jossa yrityksen kotipaikka on, antama todistus, joka osoittaa, että yrityksellä on koko toimintaansa varten ensimmäisen direktiivin 19 artiklan mukainen vähimmäissolvenssimarginaali, ja että toimiluvassa sallitaan kyseisen direktiivin 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti yrityksen toiminta sijoittautumisjäsenvaltion ulkopuolella;
- yrityksen on esitettävä sijoittautumisjäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten antama todistus, jossa ilmoitetaan ne vakuutusluokat, joita yrityksellä on oikeus harjoittaa, ja jossa todistetaan, että nuo viranomaiset eivät vastusta yrityksen liiketoimien harjoittamista palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella;
- yrityksen on esitettävä selvitys niiden sitoumusten laadusta, joita se aikoo tehdä siinä jäsenvaltiossa, jossa palveluja tarjotaan.

Edellä mainittua menettelyä ei sovelleta, jos tässä direktiivissä tarkoitettu toiminta ei sitoumusjäsenvaltiossa kuulu yksityisvakuutuksen valvonnasta vastaavien hallintoviranomaisten valvontaan.

2. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että 1 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettujen todistuksen epäämistä koskeva päätös voidaan saattaa tuomioistuimen käsiteltäväksi.

3. Yritys voi aloittaa toimintansa siitä päivästä lukien, jona sen jäsenvaltion viranomaiset, jossa palveluja tarjotaan, ovat todistettavasti saaneet 1 kohdassa tarkoitettuja asiakirjat.

4. Tätä artiklaa sovelletaan myös, jos se jäsenvaltio, jonka alueella yritys aikoo palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella tehdä muita kuin 13 artiklassa tarkoitettuja sitoumuksia, ei edellytä lupaa tällaisen toiminnan aloittamiseksi.

5. Jäsenvaltiot eivät saa estää vakuutusnottajaa tekemästä sitoumusta, joka voidaan laillisesti tehdä sijoittautumisjäsenvaltiossa, ellei se ole sitoumusjäsenvaltion oikeusjärjestyksen perusteiden vastainen.

15 artikla

1. Jäsenvaltioiden on määrättävä, että vakuutusnottajalla, joka tekee yksilöllisen henkivakuutus sopimuksen jossakin III osastossa tarkoitetuista tapauksista, on oikeus peruuttaa sopimus määräajassa, joka on 14 – 30 päivää siitä, kun hän sai tiedon sopimuksen tekemisestä.

Vakuutusnottajan tekemä peruutusilmoitus vapauttaa hänet kaikista vastaisista sopimusvelvoitteista.

Peruutuksen muut oikeusvaikutukset ja sen edellytykset määräytyvät sopimukseen 4 artiklan mukaan sovellettavan lain perusteella; tämä koskee erityisesti menettelytapoja, joita käyttäen vakuutusnottajalle ilmoitetaan sopimuksen tekemisestä.

2. Jäsenvaltion ei tarvitse soveltaa 1 kohtaa sopimuksiin, jotka on tehty enintään kuudeksi kuukaudeksi.

16 artikla

Jäsenvaltioiden lainsäädännössä on säädettävä, että yritys, joka on sijoittautunut jäsenvaltioon, voi tuossa valtiossa palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella tehdä toisessa jäsenvaltiossa olevasta toimipaikasta ainakin:

- edellä 10 artiklassa tarkoitettuja sitoumuksia, jos ne on tehty 13 artiklan mukaisesti;
- edellä 10 artiklassa tarkoitettuja sitoumuksia, jotka on tehty muutoin kuin 13 artiklan mukaisesti, jos ne kuuluvat vakuutusluokkiin, joihin nähden yrityksellä, joka on sijoittautunut ensimmäiseen jäsenvaltioon, ei ole siellä ensimmäisen direktiivin 6 artiklan mukaista toimilupaa.

Jos jälkimmäisessä tapauksessa yrityksellä kuitenkin on sellainen toimilupa, ensimmäinen jäsenvaltio voi estää tällaisen palvelujen tarjoamisen.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 26, 31.1.1977, s. 14

17 artikla

1. Jos 11 artiklassa tarkoitettu yritys aikoo muuttaa 12 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tai 14 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuja seikkoja, sen on toimitettava muutokset sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jossa palveluja tarjotaan. Näihin muutoksiin sovelletaan tapauksen mukaan 12 artiklan 3 kohtaa tai 14 artiklan 3 kohtaa.

2. Jos yritys aikoo laajentaa toimintaansa 10 artiklassa tarkoitettuihin sitoumuksiin muutoin kuin 13 artiklan tai 14 artiklan 4 kohdan mukaisesti, sen on noudatettava 11 ja 12 artiklassa säädettyä menettelyä.

3. Jos yritys aikoo laajentaa toimintaansa tämän direktiivin 13 artiklassa tai 14 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuihin sitoumuksiin, sen on noudatettava 11 ja 14 artiklassa säädettyä menettelyä.

18 artikla

1. Yritykset, jotka ensimmäisen direktiivin 13 artiklan 3 kohdan nojalla harjoittavat samanaikaisesti direktiivin 73/239/ETY liitteessä lueteltua ja ensimmäisen direktiivin 1 artiklassa mainittua toimintaa, voivat tehdä mihin tahansa ensimmäisessä direktiivissä tarkoitettuun luokkaan kuuluvia sitoumuksia tämän direktiivin 13 artiklassa tarkoitettujen palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella. Ne voivat myös tehdä sitoumuksia 12 artiklassa tarkoitettujen palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella, jos se on tämän direktiivin tiedoksiantojakohtana tai sen jälkeen sallittua sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa palveluja tarjotaan, ja muissa jäsenvaltioissa 31 päivään joulukuuta 1995 saakka.

2. Tämä artikla arvioidaan uudelleen komission ensimmäisen direktiivin 39 artiklan 2 kohdan mukaisesti laatiman kertomuksen perusteella.

19 artikla

1. Ne jäsenvaltiot, joissa palveluja tarjotaan, voivat vakuutus-ennottajien suojaamiseksi pitää voimassa tai saattaa voimaan lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä, jotka erityisesti koskevat yleisten ja erityisten vakuutusehtojen, vakuutusentottajien kanssa asioitaessa käytettävien lomakkeiden ja muiden painettujen asiakirjojen, maksuperusteiden sekä muiden tavantomaisessa valvonnassa tarvittavien asiakirjojen hyväksymistä kuitenkin edellyttäen, että sijoittautumisjäsenvaltion määräykset eivät anna riittävää suojaa ja että siinä jäsenvaltiossa, jossa palveluja tarjotaan, ei vaadita enempää kuin on tarpeen tässä suhteessa.

2. Edellä 13 artiklan mukaisesti tehtyjen sitoumusten osalta ne jäsenvaltiot, joissa palveluja tarjotaan, eivät kuitenkaan saa antaa säännöksiä, joissa edellytetään yleisten ja erityisten vakuutusehtojen, maksuperusteiden ja lomakkeiden sekä vakuutusentottajien kanssa asioitaessa yrityksen käyttämien

painettujen asiakirjojen hyväksymistä tai niistä etukäteen ilmoittamista.

3. Jäsenvaltiot saavat vaatia lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten noudattamisen valvomiseksi tällaisten sitoumusten osalta ainoastaan, että näistä ehdoista ja muista asiakirjoista on ilmoitettava vaadittaessa, ei kuitenkaan järjestelmällisesti; tällainen vaatimus ei saa muodostua edellytykseksi yrityksen toiminnalle.

20 artikla

1. Palveluja tarjoavan yrityksen on esitettävä sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jossa palveluja tarjotaan, kaikki siltä tämän artiklan täytäntöönpanoa varten edellytetyt asiakirjat, jos sinne sijoittautuneet yritykset ovat velvollisia menettelemään samoin.

2. Jos jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset havaitsevat, ettei sen alueella palveluja tarjoava yritys noudata sitä koskevia, tuossa valtiossa voimassa olevia säännöksiä, näiden viranomaisten on vaadittava yritystä lopettamaan säännösten vastainen toiminta.

3. Jos kyseinen yritys ei noudata 2 kohdassa tarkoitettua vaatimusta, sen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten, jossa palveluja tarjotaan, on ilmoitettava siitä sijoittautumisjäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille. Viimeksi mainittujen viranomaisten on ryhdyttävä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin varmistaakseen, että kyseinen yritys lopettaa säännösten vastaisen toiminnan. Noiden toimenpiteiden laadusta on ilmoitettava sen jäsenvaltion viranomaisille, jossa palveluja tarjotaan.

Sen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset, jossa palveluja tarjotaan, voivat myös kääntyä vakuutusyrityksen kotipaikan valvovien viranomaisten puoleen, jos asioimistot tai sivukonttorit tarjoavat palveluja.

4. Jos yritys edelleenkin rikkoo siinä jäsenvaltiossa voimassa olevia säännöksiä huolimatta sijoittautumisjäsenvaltion suorittamista toimenpiteistä tai siksi, että nämä toimenpiteet osoittautuvat riittämättömiksi tai niitä ei kyseisessä jäsenvaltiossa ole toteutettu, tämä jäsenvaltio voi, ilmoitettuaan siitä sijoittautumisjäsenvaltion valvontaviranomaisille toteuttaa tarvittavat toimenpiteet estääkseen säännösten vastaisen toiminnan jatkumisen, ja jos se on ehdottoman tarpeellista, kieltää yritystä tekemästä jäsenvaltion alueella uusia sitoumuksia palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella. Jos sitoumukset tehdään palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella muutoin kuin tämän direktiivin 13 artiklan mukaisesti, näihin toimenpiteisiin on kuuluttava 12 artiklassa tarkoitettujen toimiluvan peruuttaminen. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että niiden alueella on mahdollista tehdä näihin toimenpiteisiin liittyvät ilmoitukset.

5. Nämä säännökset eivät rajoita jäsenvaltioiden oikeutta rangaista niiden alueella tapahtuneesta säännösten vastaisesta toiminnasta.

6. Jos säännösten vastaisesti toimineella yrityksellä on toimipaikka tai omaisuutta siinä jäsenvaltiossa, jossa palveluja tarjotaan, tämän jäsenvaltion valvontaviranomaiset voivat kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti soveltaa sellaisia rikkomuksista säädettyjä hallinnollisia pakkokeinoja tähän toimipaikkaan tai omaisuuteen.

7. Toimenpide, joka on toteutettu 2 – 6 kohdan mukaisesti ja joka sisältää pakotteita tai rajoituksia palvelujen tarjoamisen vapauteen, on yksityiskohtaisesti perusteltava ja annettava tiedoksi asianomaiselle yritykselle. Tällainen toimenpide tulee voida saattaa sen jäsenvaltion tuomioistuimen käsiteltäväksi, jonka viranomaiset toteuttavat kyseisen toimenpiteen.

8. Kun ensimmäisen direktiivin 24 artiklan mukaiset toimenpiteet on toteutettu, viranomaisen on ilmoitettava tästä sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jossa palveluja tarjotaan, jotka toteuttavat, kun kysymys on sanotun artiklan 1 ja 3 kohdan mukaisista toimenpiteistä, tarvittavat toimenpiteet vakuutettujen etujen turvaamiseksi.

Jos toimitilupa peruutetaan ensimmäisen direktiivin 26 artiklan mukaisesti, siitä on ilmoitettava sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jossa palveluja tarjotaan, ja niiden on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin estääkseen kyseistä toimipaikkaa jatkamasta vakuutus sopimusten tekemistä palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella tämän jäsenvaltion alueella.

9. Joka toinen vuosi komissio antaa neuvostolle kertomuksen, jossa on jäsenvaltioittain yhteenveto niiden tapausten lukumäärästä ja laadusta, joissa toimitiluvan epäämistä koskevista päätöksistä on ilmoitettu 12 artiklan mukaisesti tai on ryhdytty toimenpiteisiin 4 kohdan mukaisesti. Jäsenvaltioiden on toimittava yhteistyössä komission kanssa antamalla sille tätä kertomusta varten tarvittavat tiedot.

21 artikla

Jos vakuutusyritys puretaan, niistä sopimuksista johtuvat velvoitteet, jotka on tehty palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella, on täytettävä samalla tavalla kuin tuon yrityksen muista vakuutus sopimuksista johtuvat velvoitteet vakuutettujen tai edunsaajien kansalaisuudesta riippumatta.

22 artikla

1. Jos yritys tarjoaa vakuutuksia tai toimia palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella, sen on ennen sitoumuksen tekemistä ilmoitettava vakuutusnottajalle, mihin jäsenvaltioon yrityksen asiointisto tai sivukonttori, jonka kanssa sopimus on tarkoitus tehdä, on sijoittautunut.

Vakuutusnottajalle tai vakuutetuille annettujen asiakirjojen on sisällettävä edellisessä alakohdassa tarkoitetut tiedot.

2. Sopimuksessa tai muussa turvan myöntämistä koskevassa asiakirjassa sekä vakuutushakemuksessa, jos se sitoo vakuutusnottajaa, on mainittava turvan myöntävän toimipaikan osoite sekä kotipaikan osoite.

23 artikla

Jokaisen toimipaikan on ilmoitettava valvontaviranomaiselleen palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella suoritetuista liiketoimista kertyneiden vakuutusmaksujen määrä, jälleenvakuutusta vähentämättä, jäsenvaltioittain ja ryhmiteltynä ensimmäisen direktiivin liitteessä määriteltyjen I – VI luokkien mukaisesti.

Nämä tiedot on annettava erikseen 12 artiklan ja erikseen 14 artiklan mukaisesti solmituista sitoumuksista.

Jäsenvaltioiden valvontaviranomaisten on annettava edelleen nämä tiedot pyynnöstä kunkin sellaisen jäsenvaltion valvontaviranomaisille, jossa palveluja tarjotaan.

24 artikla

1. Jos palvelujen tarjoaminen edellyttää sen jäsenvaltion antamaa toimitilupa, jossa palveluja tarjotaan, vakuutus teknisen vastuuvelan määrästä, mukaan lukien vakuutusmaksuvastuu, sekä voitonjakoa ja kyseisten sopimusten takaisinosto- ja vapaakirja-arvoja koskevista määräyksistä on päätettävä tämän jäsenvaltion valvonnassa sen antamien säännösten mukaisesti tai, jos sellaisia ei ole, tässä jäsenvaltiossa noudatetun käytännön mukaisesti. Tämän jäsenvaltion on valvottava voimassa olevien säännösten tai käytäntönsä mukaisesti tuon vastuuvelan kattamista yhtä suurilla ja toisiaan vastaavilla varoilla, noiden varojen sijaintia sekä voitonjakoa ja takaisinosto- ja vapaakirja-arvoja koskevien määräysten soveltamista.

2. Muissa tapauksissa näiden eri liiketoimet on oltava sijoittautumisjäsenvaltion valvonnassa sen säännösten tai käytännön mukaisesti.

3. Sijoittautumisjäsenvaltion on varmistettava, että kaikkiin niihin sopimuksiin liittyvä vastuuvetka, joita yritys tekee kyseisen toimipaikan kautta, on riittävä sekä yhtä suurilla ja toisiaan vastaavilla varoilla katettu.

4. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa sijoittautumisjäsenvaltion ja sen jäsenvaltion, jossa palveluja tarjotaan, on annettava toisilleen kaikki ne tiedot, jotka ovat tarpeen 1 ja 3 kohdan mukaisten tehtävien suorittamiseksi.

25 artikla

Palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella tehtyihin vakuutus sopimuksiin sovelletaan, tämän kuitenkaan rajoittamatta myöhemmin tapahtuvaa yhteensovittamista, ainoastaan 2 artiklan e alakohdassa tarkoitetussa sitoumusjäsenvaltiossa vakuutusmaksuja koskevia veroja ja veronluonteisia maksuja,

ja Espanjan osalta, lakisääteisiä lisämaksuja espanjalaiselle "Consortio de compensación de Seguros" -nimiselle yhteisölle käytettäväksi tuossa jäsenvaltiossa sattuvista poikkeuksellisista tapahtumista aiheutuvien menetyksien korvaamiseen.

Sopimukseen 4 artiklan mukaisesti sovellettava laki ei vaikuta siihen, mitä verojärjestelmää sovelletaan.

Jollei tulevasta yhteensovittamisesta muuta johdu, jokaisen jäsenvaltion on sovellettava alueellaan palveluja tarjoaviin yrityksiin kansallisia säännöksiään toimenpiteistä, joilla varmistetaan ensimmäisen kohdan mukaan maksettavien välillisten verojen ja veronluonteisten maksujen periminen.

IV OSASTO

Siirtymäsäännökset

26 artikla

Seuraavia siirtymäjärjestelyjä sovelletaan Espanjaan 31 päivään joulukuuta 1995 ja Kreikkaan ja Portugaliin 31 päivään joulukuuta 1998:

- ne voivat rajata sitoumukset, joihin nähden ne ovat jäsenvaltioita, joissa palveluja tarjotaan, 13 artiklan mukaisesti tehtyihin sitoumuksiin,
- ne voivat edellyttää, että noihin sitoumuksiin liittyvä vakuutustekninen vastuuvuorokausi, mukaan lukien vakuutusmaksuvastuu, lasketaan, katetaan ja sijaitsee niiden voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

27 artikla

1. Sellaisten ryhmävakuutus sopimusten osalta, jotka on tehty vakuutetun henkilön työsopimuksen tai ammatilliseen toimintaan liittyen, jokainen jäsenvaltio voi 31 päivään joulukuuta 1994 saakka rajata sitoumukset, joihin nähden ne ovat jäsenvaltioita, joissa palveluja tarjotaan, 12 artiklan mukaisesti tehtyihin sitoumuksiin.

2. Jäsenvaltiot saavat enintään kolmen vuoden ajan 30 artiklan 2 kohdassa säädetystä soveltamisajankohdasta määrätä, että vakuutuksenottajan katsotaan toimineen oma-aloitteisesti vain 13 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa säädettyssä tapauksessa.

V OSASTO

Loppusäännökset

28 artikla

Komission ja jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on toimittava tiiviissä yhteistyössä helpottaakseen ensimmäisessä

direktiivissä tarkoitettujen vakuutuslajien ja siinä tarkoitettujen toiminnan valvontaa yhteisössä.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikista olennaisista vaikeuksista, jotka liittyvät tämän direktiivin soveltamiseen, muun muassa jos jäsenvaltio havaitsee, että ensimmäisessä direktiivissä tarkoitettua liiketoimintaa siirtyä epätavallisessa määrin sen alueelle sijoittautuneiden yritysten vahingoksi ja välittömästi sen rajojen ulkopuolelle perustettujen asioimistojen ja sivukonttoreiden eduksi.

Komission ja kyseisten jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on tutkittava nämä vaikeudet mahdollisimman nopeasti sopivan ratkaisun löytämiseksi.

Tarvittaessa komissio tekee neuvostolle aiheelliset ehdotukset.

29 artikla

Komissio antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle säännöllisesti, ensimmäisen kerran 20 päivänä marraskuuta 1995, kertomuksen palvelujen tarjoamisen vapauteen perustuvien vakuutusmarkkinoiden kehityksestä.

30 artikla

Jäsenvaltioiden on muutettava kansalliset säännöksensä tämän direktiivin mukaisiksi 24 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta⁽¹⁾ ja ilmoitettava tästä viipymättä komissiolle.

Edellä 1 kohdan mukaisesti muutettuja säännöksiä on ryhdyttävä soveltamaan 30 kuukauden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta.

31 artikla

Kun tämä direktiivi on annettu tiedoksi, jäsenvaltioiden on huolehdittava, että niiden tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamat keskeiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset toimitetaan kirjallisina komissiolle.

32 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 8 päivänä marraskuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. ROMITA

⁽¹⁾ Tämä direktiivi on annettu tiedoksi jäsenvaltioille 22 päivänä marraskuuta 1990.

*LIITE**A. Vakuutusnottajan 13 artiklan 1 kohdan 2 luetelmakohdan mukaisesti allekirjoitettava ilmoitus*

Ilmoitan toivovani, että (välittäjän nimi) antaa minulle tietoja sellaisten yritysten tarjoamista vakuutus sopimuksista, jotka ovat sijoittautuneet muuhun jäsenvaltioon kuin (vakuutusnottajan vakinaiseen asuinpaikan jäsenvaltio). Olen tietoinen siitä, että tällainen yrityksen valvonta on järjestetty sijoittautumisvaltiossa, eikä (vakuutusnottajan vakinaisen asuinpaikan jäsenvaltio).

B. Vakuutusnottajan 13 artiklan 2 kohdan mukaisesti allekirjoitettava ilmoitus

Olen tietoinen siitä, että (vakuutusnottajan nimi) on sijoittautunut (vakuutusnottajan sijoittautumisjäsenvaltio) ja ymmärrän, että tämän vakuutusnottajan valvonnasta ovat vastuussa (vakuutusnottajan sijoittautumisjäsenvaltio) valvontaviranomaiset eivätkä (vakuutusnottajan vakinaisen asuinpaikan jäsenvaltio) viranomaiset.

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 13 päivänä joulukuuta 1976,
toimenpiteistä sijoittautumisvapauden sekä palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen
helpottamiseksi vakuutusasiamiesten ja vakuutusenvälittäjien (ISIC ryhmästä 360) toiminnassa,
sekä erityisesti kyseistä toimintaa koskevista siirtymätoimenpiteistä

(77/92/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 49, 57, 66 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen mukaisesti kaikenlainen sijoittautumisen ja palvelujen tarjoamiseen liittyvä syrjintä kansallisuuden perusteella on kielletty siirtymäkauden päättymisestä lukien; tällaisen kansallisen kohtelun periaate koskee erityisesti oikeutta liittyä jäseneksi ammatillisiin järjestöihin, jos tämän oikeuden käyttäminen kuuluu välttämättömänä osana kyseisen henkilön ammatilliseen toimintaan,

kaikki jäsenvaltiot eivät aseta edellytyksiä vakuutusasiamies- ja vakuutusenvälittäjätoiminnan aloittamiselle ja harjoittamiselle; joissakin tapauksissa tällaisen toiminnan aloittaminen ja harjoittaminen on vapaata, kun taas toisissa tapauksissa tiukoissa säännöksissä asetetaan ammattiin pääsyn edellytykseksi, että asianomaisella on asiakirja ammatin harjoittamisen edellytysten täyttymisestä,

ottaen huomioon jäsenvaltioiden väliset erot vakuutusasiamiehen ja vakuutusenvälittäjän toiminnan laajuudessa, on toivottavaa, että määriteltäisiin mahdollisimman selvästi ne toiminnot, joihin tätä direktiiviä sovelletaan,

perustamissopimuksen 57 artiklassa määrätään lisäksi, että itsenäisen yrittäjätoiminnan aloittamista ja harjoittamista on helpotettava antamalla direktiivejä tutkintotodistusten, todis-

tusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta,

tutkintotodistusten vastavuoroisen tunnustamisen tai välittömän yhteensovittamisen puuttuessa on kuitenkin toivottavaa, että sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta harjoittamista helpotetaan kyseessä olevan toiminnan osalta erityisesti hyväksymällä yleisissä toimintaohjelmissa⁽³⁾ tarkoitettujen tapaiset siirtymätoimenpiteet, jotta ei asetettaisi kohtuuttomia rasituksia niiden jäsenvaltioiden kansalaisille, joissa kyseisen toiminnan aloittamiseen ei liity ehtoja,

tällaisten vaikeuksien syntymisen estämiseksi siirtymätoimenpiteiden tavoitteena tulisi olla, että riittäväksi kelpoisuudeksi kyseessä olevan toiminnan aloittamiseksi vastaanottavissa jäsenvaltioissa, joissa tällaisen toiminnan aloittamista säännellään, hyväksytään niissä tapauksissa, joissa ei vaadita aikaisempaa koulutusta, että kyseistä toimintaa on harjoitettu siinä jäsenvaltiossa, josta toisen valtion kansalainen tulee, kohtuullisen kauan ja riittävän äskettäin, jotta varmistettaisiin, että kyseisen henkilön ammatilliset tiedot vastaavat niitä tietoja, joita vaaditaan vastaanottavan jäsenvaltion kansalaisilta,

ottaen huomioon, että Alankomaissa vakuutusenvälittäjät on jaettu useisiin luokkiin ammatillisten tietojensa perusteella, olisi vastaanvanlainen järjestelmä kehitettävä niitä muiden jäsenvaltioiden kansalaisia varten, jotka haluavat aloittaa toiminnan jossakin kyseisistä luokista; tarkoituksenmukaisin ja puolueettomin tunnusmerkki, jota voidaan käyttää tässä tapauksessa, on asianomaisen henkilön alaisena työskentelevien tai työskennelleiden henkilöiden lukumäärä,

jos asiamiehen toimintaan kuuluu yhden tai useamman vakuutusyrityksen myöntämien sellaisten pysyvien valtuuksien käyttö, joiden nojalla asiamiehellä on kyseessä olevan yrityksen tai kyseessä olevien yritysten tavanomaisen vakuutusliikkeen piiriin kuuluvien tiettyjen tai kaikkien liiketoimien

⁽¹⁾ EYVL N:o C 78, 2.8.1971, s. 13

⁽²⁾ EYVL N:o C 113, 9.11.1971, s. 6

⁽³⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62 ja 36/62

osalta valtuudet tehdä kyseisen yrityksen tai kyseisten yritysten nimissä sitä tai niitä sitovia sitoumuksia, on kyseisen henkilön voitava ryhtyä harjoittamaan välittäjän toimintaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa,

tämän direktiivin merkitys lakkaa sen jälkeen, kun kyseessä olevan toiminnan aloittamista ja harjoittamista koskevien edellytysten yhteensovittaminen sekä tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroinen tunnustaminen on toteutunut,

jos tässä direktiivissä tarkoitettujen toiminnan aloittaminen tai harjoittaminen jäsenvaltioissa edellyttää myös palkattujen työntekijöiden osalta ammatillisia tietoja ja taitoja, tätä direktiiviä pitäisi soveltaa myös kyseiseen henkilöryhmään, jotta poistettaisiin työntekijöiden vapaan liikkuvuuden este ja täydennettäisiin näin niitä toimenpiteitä, jotka on hyväksytty työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1969 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 1612/68⁽¹⁾, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (ETY) N:o 312/76⁽²⁾, ja

samasta syystä säännösten, jotka koskevat todistetta hyvästä maineesta ja todistetta siitä, ettei asianomainen ole aikaisemmin ollut konkurssissa, pitäisi koskea myös palkattuja työntekijöitä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tässä direktiivissä säädetyt toimenpiteet niiden alueilla sellaisten luonnollisten henkilöiden ja yhtiöiden tai yritysten sijoittautumisen tai palvelujen tarjoamisen osalta, joita tarkoitetaan yleisten toimintaohjelmien I osastoissa, jäljempänä 'edunsaajat' ja jotka aikovat harjoittaa 2 artiklassa tarkoitettua toimintaa itsenäisenä yrittäjänä.

2. Tätä direktiiviä sovelletaan myös niihin jäsenvaltioiden kansalaisiin, jotka aikovat, siten kuin asetuksessa (ETY) N:o 1612/68 säädetään, harjoittaa 2 artiklassa tarkoitettua toimintaa palkattuina työntekijöinä.

2 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan seuraavaan toimintaan, joka kuuluu sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annettun yleisen toimintaohjelman liitteessä III mainittuun ryhmään ISIC ex 630:

- a) sellaisten henkilöiden ammatilliseen toimintaan, jotka, toimien täysin vapaasti yrityksen valinnassa, saattavat riskien vakuuttamis- tai jälleenvakuuttamistarkoituksessa yhteen vakuutusta tai jälleenvakuutusta etsiviä henkilöitä sekä vakuutus- tai jälleenvakuutusyrityksiä, valmistelevat vakuutus- tai jälleenvakuutusosimusten tekoa ja avustavat tarvittaessa mainittujen sopimusten hoidossa ja täytäntöönpanossa, erityisesti korvaustapauksissa;
- b) sellaisten henkilöiden ammatilliseen toimintaan, joille on yhden tai useamman sopimuksen nojalla annettu toimintaohjeet tai jotka on valtuutettu toimimaan yhden tai useamman vakuutusyrityksen nimissä tai puolesta, tai ainoastaan puolesta, heidän esitellessään vakuutusosimuksia, laatiesaan sopimusehdotuksia, valmistellessaan vakuutusosimusten tekoa tai tehdessään vakuutusosimuksia, tai avustaessaan niiden hoidossa ja täytäntöönpanossa, erityisesti korvaustapauksissa;
- c) muiden kuin a ja b alakohdassa tarkoitettujen henkilöiden toimintaan, jotka, toimiessaan tällaisten henkilöiden puolesta, suorittavat muun muassa valmistelutyötä, esittelevät vakuutusosimuksia tai keräävät vakuutusmaksuja edellyttäen, ettei mitään yleisöön kohdistuvia tai yleisön tekemiä vakuutussitoumuksia anneta osana kyseistä toimintaa.

2. Tässä direktiivissä tarkoitetaan erityisesti sitä toimintaa, josta jäsenvaltioissa käytetään seuraavia vakiintuneita nimityksiä:

- a) toiminta, jota tarkoitetaan 1 kohdan a alakohdassa:
 - *Belgiassa:*
 - Courtier d'assurance
 - Verzekeringsmakelaar,
 - Courtier de réassurance
 - Herverzekeringsmakelaar;
 - *Tanskassa:*
 - Juridiske og fysiske personer, som driver selvstændig virksomhed som formidler ved afsætning af forsikringskontakter;
 - *Saksassa:*
 - Versicherungsmakler,
 - Rückversicherungsmakler;
 - *Ranskassa:*
 - Courtier d'assurance,
 - Courtier d'assurance maritime,
 - Courtier de réassurance;

⁽¹⁾ EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 2

⁽²⁾ EYVL N:o L 39, 14.2.1976, s. 2

- *Irlannissa:*
 - Insurance broker,
 - Reinsurance broker;
 - *Italiassa:*
 - Mediatore di assicurazioni,
 - Mediatore di riassicurazioni;
 - *Alankomaissa:*
 - Makelaar,
 - Assurantiebezorger,
 - Erkend assurantieagent,
 - Verzekeeringsagent;
 - *Yhdistyneessä kuningaskunnassa:*
 - Insurance broker;
- b) toiminta, jota tarkoitetaan 1 kohdan b alakohdassa:
- *Belgiassa:*
 - Agent d'assurance
 - Verzekeeringsagent;
 - *Tanskassa:*
 - Forsikringsagent;
 - *Saksassa:*
 - Versicherungsvertreter;
 - *Ranskassa:*
 - Agent général d'assurance;
 - *Irlannissa:*
 - Agent;
 - *Italiassa:*
 - Agente di assicurazioni;
 - *Luxemburgissa:*
 - Agent principal d'assurance,
 - Agent d'assurance;
 - *Alankomaissa:*
 - Gevolmactigd agent,
 - Verzekeeringsagent;
- *Yhdistyneessä kuningaskunnassa:*
 - Agent;
- c) toiminta, jota tarkoitetaan 1 kohdan c alakohdassa:
- *Belgiassa:*
 - Sous-agent
 - Sub-agent;
 - *Tanskassa:*
 - Underagent;
 - *Saksassa:*
 - Gelegenheitsvermittler,
 - Inkassant;
 - *Ranskassa:*
 - Mandataire,
 - Intermédiaire,
 - Sous-agent;
 - *Irlannissa:*
 - Sub-agent;
 - *Italiassa:*
 - Subagente;
 - *Luxemburgissa:*
 - Sous-agent;
 - *Alankomaissa:*
 - Sub-agent;
 - *Yhdistyneessä kuningaskunnassa:*
 - Sub-agent.

3 artikla

Jäsenvaltioiden, joissa 2 artiklassa tarkoitetun toiminnan aloittamiseksi tai harjoittamiseksi edellytetään, että tietyt kelpoisuusehdot täytetään, on huolehdittava, että jokaiselle kyseisen toiminnan aloittamista tai harjoittamista hakevalle edunsaajalle annetaan, ennen kuin hän sijoittautuu kyseiseen jäsenvaltioon tai ryhtyy harjoittamaan siellä toimintaa väliaikaisesti, tiedot sitä ammitta koskevista säännöksistä, jota hän aikoo harjoittaa.

4 artikla

Jos 2 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetun toiminnan aloittamiseksi tai harjoittamiseksi jäsenvaltiossa vaaditaan yleisiä, kaupallisia tai ammatillisia tietoja ja taitoja, kyseisen jäsenvaltion on hyväksyttävä riittäväksi todisteeksi tällaisista tiedoista ja taidoista, että jokin kyseessä olevaa toimintaa on harjoitettu toisessa jäsenvaltiossa seuraavassa mainittu aika:

- a) neljä perättäistä vuotta itsenäisessä asemassa tai yrityksen johtotehtävissä;
- b) kaksi perättäistä vuotta itsenäisessä asemassa tai yrityksen johtotehtävissä, jos edunsaaja osoittaa, että hän on työskennellyt vähintään kolme vuotta yhden tai useamman vakuutusasiamiehen tai vakuutuksenvälittäjän kanssa taikka yhdessä tai useammassa vakuutusyrityksessä; tai
- c) yhden vuoden itsenäisessä asemassa tai yrityksen johtotehtävissä, jos edunsaaja osoittaa, että hän on saanut kyseessä olevaa toimintaa varten aikaisempaa koulutusta, josta todisteena hänellä on valtion tunnustama todistus, tai jonka toimivaltainen ammatillinen toimielin katsoo täysin täyttävän sen asettamat vaatimukset.

5 artikla

1. Jos jäsenvaltio asettaa 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetun toiminnan aloittamiselle tai harjoittamiselle ankarammat vaatimukset kuin toiminnalle, jota tarkoitetaan 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa, se voi, milloin kyseessä on ensiksi mainitun toiminnan aloittaminen tai harjoittaminen, vaatia, että kyseistä toimintaa on harjoitettu toisessa jäsenvaltiossa 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettulla ammatillalla seuraavasti:

- a) neljä perättäistä vuotta itsenäisessä asemassa tai yrityksen johtotehtävissä;
- b) kaksi perättäistä vuotta itsenäisessä asemassa tai yrityksen johtotehtävissä, jos edunsaaja osoittaa, että hän on työskennellyt vähintään kolme vuotta yhden tai useamman vakuutusasiamiehen tai vakuutuksenvälittäjän kanssa taikka yhdessä tai useammassa vakuutusyrityksessä; taikka
- c) yhden vuoden itsenäisessä asemassa tai yrityksen johtotehtävissä, jos edunsaaja osoittaa, että hän on saanut kyseessä olevaa toimintaa varten aikaisempaa koulutusta, josta todisteena hänellä on valtion tunnustama todistus, tai jonka toimivaltainen ammatillinen toimielin katsoo täysin täyttävän sen asettamat vaatimukset.

Toiminnan, jota edunsaaja harjoittaa 2 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti ja johon kuuluu yhden tai useamman vakuutusyrityksen myöntämien sellaisten pysyvien valtuuksien käyttö, joiden nojalla asianomaisella on kyseessä olevan yrityksen tai kyseessä olevien yritysten tavanomaisen vakuutusliikkeen alaan kuuluvien tiettyjen tai kaikkien liiketapah- tumien osalta valtuudet tehdä kyseisen yrityksen tai kyseisten yritysten nimissä sitä tai niitä sitovia sitoumuksia, on katsottava vastaavan 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua toimintaa.

2. Kuitenkin Alankomaissa 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetun toiminnan aloittaminen tai harjoittaminen edellyttää lisäksi, että:

- edunsaaja, joka haluaa toimia "makelaar" -ammattinimikkeellä, on harjoittanut kyseistä toimintaa yrityksessä, jossa hänen alaisenaan on ollut vähintään 10 työntekijää;
- edunsaaja, joka haluaa toimia "assurantiebezorger" -ammattinimikkeellä, on harjoittanut kyseistä toimintaa yrityksessä, jossa hänen alaisenaan on ollut vähintään viisi työntekijää;
- edunsaaja, joka haluaa toimia "erkend assurantieagent" -ammattinimikkeellä, on harjoittanut kyseistä toimintaa yrityksessä, jossa hänen alaisenaan on ollut vähintään kaksi työntekijää.

6 artikla

1. Jos 2 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetun toiminnan aloittamiseksi tai harjoittamiseksi jäsenvaltiossa edellytetään yleisiä, kaupallisia tai ammatillisia tietoja ja taitoja, tämän jäsenvaltion on hyväksyttävä riittäväksi todisteeksi tällaisista tiedoista ja taidoista, että kyseessä olevaa toimintaa on harjoitettu toisessa jäsenvaltiossa jommankumman seuraavassa mainitun ajan:

- a) kaksi perättäistä vuotta joko itsenäisessä asemassa tai työskentelemällä yhden tai useamman vakuutusasiamiehen tai vakuutuksenvälittäjän kanssa taikka yhdessä tai useammassa vakuutusyrityksessä; tai
 - b) yhden vuoden a alakohdassa mainituissa oloissa, jos edunsaaja osoittaa, että hän on saanut kyseessä olevaa toimintaa varten aikaisempaa koulutusta, josta todisteena hänellä on valtion tunnustama todistus, tai jonka toimivaltainen ammatillinen toimielin katsoo täysin täyttävän sen asettamat vaatimukset.
2. Jonkin 2 artiklan 1 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitetun toiminnan harjoittamisen vähintään yhden vuoden ajan ja asianmukaisen koulutuksen saamisen on katsottava täyttävän 1 kohdassa säädetyt vaatimukset.

7 artikla

Toiminnan harjoittamisen päättymisestä ei saa 4, 5 ja 6 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa olla kulunut enempää kuin 10 vuotta sinä ajankohtana, jolloin 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu hakemus tehdään. Jos kuitenkin jokin jäsenvaltio asettaa lyhyemmän määräajan omille kansalaisilleen, tätä määräaikaa on sovellettava myös edunsaajiin.

8 artikla

1. Henkilön on katsottava toimineen 4 artiklan sekä 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa johtotehtävissä, jos hän on harjoittanut vastaavaa toimintaa:

- a) yrityksen johtajana tai yrityksen sivukonttorin johtajana; tai
- b) yrityksen johtajan sijaisena tai yrityksen valtuutettuna edustajana, jos kyseiseen asemaan on kuulunut samanlainen vastuu kuin sen johtajan asemaan, jota hän edusti.

2. Henkilön on myös katsottava toimineen 4 artiklassa tarkoitetuissa johtotehtävissä, jos hänen tehtäviinsä vakuutusyhtiössä on kuulunut asiamiesten johtaminen tai heidän työnsä valvonta.

3. Edellä 4 artiklan b alakohdassa ja 5 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuun työhön täytyy olla kuulunut vastuu vakuutusopimusten hankinnasta, hoitamisesta ja täytäntöpanosta.

9 artikla

1. Todisteeksi siitä, että 4, 5, 6 ja 7 artiklassa asetetut edellytykset on täytetty, on esitettävä sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen tai toimielimen, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee, antama todistus, joka tämän henkilön on liitettävä hakemukseensa saada harjoittaa jotain kyseessä olevaa toimintaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

2. Jäsenvaltioiden on nimettävä 13 artiklassa säädetyn määräajan kuluessa ne viranomaiset ja toimielimet, jotka voivat antaa 1 kohdassa tarkoitettujen todistusten ja ilmoitettavien siitä viipymättä muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

3. Jokaisen jäsenvaltion on lisäksi ilmoitettava muille jäsenvaltioille ja komissiolle 13 artiklassa säädetyn määräajan kuluessa ne viranomaiset ja toimielimet, joille on toimitettava

2 artiklassa tarkoitettujen toiminnan harjoittamista vastaanottavassa jäsenvaltiossa koskeva hakemus ja sen liitteenä olevat asiakirjat.

10 artikla

1. Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii omilta kansalaisiltaan, jotka aikovat aloittaa tai harjoittaa jotain 2 artiklassa tarkoitettua toimintaa, todisteen hyvästä maineesta ja todisteen siitä, etteivät he ole konkurssissa, tai todisteen toisesta näistä seikoista, tuon valtion on hyväksyttävä riittäväksi todisteeksi muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta ote rikosrekisteristä tai, jos sellaista ei ole, sitä vastaava asiakirja, jonka on antanut sen jäsenvaltion toimivaltainen oikeus- tai hallintoviranomainen, josta toisen valtion kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, ja josta kyseisten edellytysten täytyminen käy ilmi.

2. Jos jäsenvaltio, josta kyseinen ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, ei anna 1 kohdassa tarkoitettua asiakirjaa, sen sijasta voidaan antaa valahtoinen ilmoitus, tai, niissä valtioissa, joissa valaa ei käytetä, juhlallisella vakuutuksella vahvistettu ilmoitus, jonka kyseinen henkilö antaa sen jäsenvaltion toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle tai tarvittaessa notaarille, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee; viranomaisen tai notaarin on todistettava valahtoinen ilmoitus tai juhlallisen vakuutuksen muodossa annettu ilmoitus oikeaksi. Ilmoitus siitä, ettei kyseinen henkilö ole konkurssissa, voidaan tehdä myös sanotun maan toimivaltaiselle ammatilliselle toimielimelle.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen asiakirjat eivät saa niitä esitettäessä olla kolmea kuukautta vanhempia.

4. Jäsenvaltioiden on nimettävä 13 artiklassa asetettujen määräajan kuluessa ne viranomaiset ja toimielimet, jotka voivat antaa tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja asiakirjoja, ja ilmoitettava siitä viipymättä muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

Jäsenvaltioiden on myös ilmoitettava muille jäsenvaltioille ja komissiolle 13 artiklassa asetettujen määräajan kuluessa ne viranomaiset tai toimielimet, joille tässä artiklassa mainitut asiakirjat on toimitettava sen hakemuksen liitteenä, joka koskee 2 artiklassa tarkoitettujen toiminnan harjoittamista vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

5. Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii todisteen taloudellisesta asemasta, tämän valtion on hyväksyttävä sen jäsenvaltion pankkien, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, antamat todistukset sen omalla alueella annettuja todistuksia vastaaviksi.

11 artikla

Jos vastaanottava jäsenvaltio vaatii niiltä kansalaisiltaan, jotka aikovat aloittaa tai harjoittaa jotain 2 artiklassa tarkoitettua toimintaa, valan vannomista tai juhlallisen vakuutuksen antamista, ja jos kyseisen valan tai vakuutuksen kaava ei sovellu muiden jäsenvaltioiden kansalaisille, vastaanottavan jäsenvaltion on huolehdittava, että asianomaisille on tarjottavissa heille sopiva ja vastaava valan tai vakuutuksen kaava.

12 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan, kunnes kyseessä olevan toiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta annettujen kansallisten säännösten yhteensovittamista koskevat säännökset tulevat voimaan.

13 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 18 kuukauden kuluessa

direktiivin tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

14 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

15 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 13 päivänä joulukuuta 1976.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. van der STOEL

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 28 päivänä kesäkuuta 1973,
itsenäistä toimintaa harjoittavia pankkeja ja muita rahoituslaitoksia koskevien, sijoittautumisvapauden
ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamisesta**

(73/183/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 ja 3 kohdan, 61 artiklan 2 kohdan sekä 63 artiklan 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen IV osaston A jakson,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽²⁾ ja erityisesti sen V osaston C jakson 2 kohdan b alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

ottaa huomioon rahapoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo, että

yleisissä toimintaohjelmissä määrätään, että pankkien ja muiden rahoituslaitosten sijoittautumisvapautteen ja pääoman

liikkeisiin liittymättömien palvelujen tarjoamisen vapautteen kohdistuvat rajoitukset poistetaan toisen vaiheen toisen vuoden loppuun mennessä sekä poistetaan vastaavasti pääoman liikkeiden vapautumisen kanssa tällaisiin pääoman liikkeisiin liittyviä pankkipalveluja koskevat rajoitukset,

alkuvaiheessa olisi vapautettava, ottaen huomioon rahapoliittisen komitean lausunto, joukko tarkoin määriteltyjä, pääoman liikkeisiin liittyvien palvelujen yhteyteen kuuluvia toimia; tällaisten toimien luetteloa täydennetään erityisesti sitä mukaa kun pääoman liikkeitä vapautetaan,

palvelujen tarjoaja voi palvelujaan tarjotakseen väliaikaisesti harjoittaa toimintaansa maassa, jossa palvelu annetaan, samoin edellytyksin, kuin sen maan omat kansalaiset,

eri maiden arvopaperien välityksen aloittamista ja harjoittamista koskevan lainsäädännön vuoksi arvopaperinvälittäjien toiminta aiheuttaa erityisiä ongelmia; tämän toiminnan vapauttamisesta tulisi antaa myöhemmin direktiivi,

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62

⁽³⁾ EYVL N:o 201, 5.11.1966, s. 3472/66

⁽⁴⁾ EYVL N:o 224, 5.12.1966, s. 3799/66

sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamisesta kaupan, teollisuuden ja pienteollisuuden välittäjien toiminnassa 25 päivänä helmikuuta 1964 annettu neuvoston direktiivi⁽¹⁾ ei koske itsenäistä toimintaa harjoittavien pankkien ja muiden rahoituslaitosalan välittäjien toimintaa; tällaisen toiminnan tulisi sen vuoksi sisältyä tähän direktiiviin,

jäsenvaltiosta toiseen palveluja tarjotakseen liikkuvien välittäjien toiminta voi kuitenkin eri aloja koskevan nykyisen lainsäädännön voimassa ollessa aiheuttaa vaikeasti ratkaistavia ongelmia; sen vuoksi olisi annettava eri direktiivi tällaisten välittäjien palvelujen tarjoamisen vapauttamisesta,

tällä direktiivillä ei muuteta, ennen niiden yhteensovittamista, jäsenvaltioissa voimassa olevia lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä, joita sovelletaan kansalaisuudesta riippumatta, ja joilla kielletään luonnollisia henkilöitä tai liikkeitä taikka muodoltaan tietynlaisia yhtiöitä harjoittamasta tämän direktiivin alaan kuuluvaa toimintaa,

yleisessä toimintaohjelmassa sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi määrätään, että rajoitukset, jotka kohdistuvat oikeuteteen liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin on poistettava, jos kyseisen henkilön ammatilliseen toimintaan välttämättä kuuluu tämän oikeuden käyttäminen,

siitä huolimatta, että laeissa, asetuksissa tai hallinnollisissa määräyksissä olevat, tämän direktiivin alaan kuuluvan toiminnan aloittamista ja harjoittamista koskevat säännökset olisi mahdollisimman pian sovitettava yhteen, rajoitukset voidaan poistaa nojautumatta etukäteen tai samanaikaisesti tähän yhteensovittamiseen,

olisi taettava, että yhteisössä ja jäsenvaltioissa pankkitoimintaa koskevien säännösten soveltamisesta vastaavien viranomaisten ongelmia tämän direktiivin alaan kuuluvien toimien valvonnan selvitetään, ja komission ja jäsenvaltioiden sekä viimeksi mainittujen kesken saadaan aikaan tiivis yhteistyö, ja

jäsenvaltion mahdolliset toimenpiteet jäsenvaltioiden rahapoliittista yhteistyötä koskevien yhteisten päätösten toteutta-

miseksi eivät ole tämän direktiivin mukaisia rajoituksia,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on poistettava rajoitukset, jotka kohdistuvat luonnollisiin henkilöihin ja yhtiöihin tai liikkeisiin, joita tarkoitetaan sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annettujen yleisten toimintaohjelmien I osastossa, jäljempänä 'edunsaajat', ja jotka luettelaa näiden yleisten toimintaohjelmien III osastossa sekä jotka vaikuttavat oikeuteen aloittaa tämän direktiivin 2 artiklassa määritelty toiminta ja harjoittaa sitä.

Tämä direktiivi koskee pääoman liikkeisiin liittyvistä palveluista ainoastaan liitteessä I lueteltuja palveluja, lukuun ottamatta niitä palveluja, joita sijoitusrahastojen hallintoelimet ja säilytyspankit tarjoavat.

Seuraavia arvopapereihin liittyviä palveluja, joihin liittyy palvelun tarjoajan siirtyminen palvelun vastaanottajan maahan, ei vapauteta:

- osto- tai myyntimääräysten vastaanottaminen,
- osallistuminen välittäjinä markkinoiden ulkopuolisiin siirtoihin ja tällaisten siirtojen kirjaaminen,
- julkiseen tarjoukseen liittyvät tiedot tai neuvot,
- korko-, osinko- ja muiden lippujen lunastaminen.

2 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman liitteessä I olevaan 620 ryhmään kuuluvien yksityisyrittäjien toimiin, jotka on lueteltu direktiivin liitteessä II arvopaperivälittäjien toimintaa lukuun ottamatta (liitteessä II oleva 4 luokka).

Tätä direktiiviä ei sovelleta pankkeihin tai muihin rahoituslaitoksiin liittyviin sellaisten itsenäistä toimintaa harjoittavien välittäjien tarjoamiin palveluihin, jotka siirtyvät muuhun kuin siihen jäsenvaltioon, johon ne ovat sijoittautuneet.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on erityisesti poistettava rajoitukset, jotka:

⁽¹⁾ EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 869/64

- a) estävät edunsaajia perustamasta liikettä tai tarjoamasta palveluja vastaanottajamaassa samoin edellytyksin ja oikeuksin kuin sen maan kansalaiset, 18 päivänä kesäkuuta 1951 annetun lain N:o 286 18 artiklalla, sekä 23 päivänä joulukuuta 1959 annetulla lailla N:o 343,
- b) perustuvat sellaisiin hallinnollisiin menettelyihin, joiden seurauksena edunsaajiin sovelletaan kansalaisiin sovellettuun kohteluun verrattuna syrjivää kohtelua.
2. Poistettaviin rajoituksiin on erityisesti kuuluttava sellaisista toimenpiteistä aiheutuvat rajoitukset, joilla estetään edunsaajia sijoittautumasta tai tarjoamasta palveluja tai rajoitetaan näitä toimia seuraavin tavoin:
- a) *Belgiassa:*
- velvollisuus, josta on säädetty 9 päivänä heinäkuuta 1935 annetun "arrêté royale" -säädöksen N:o 185 10 artiklassa ja jonka mukaan ulkomaisella, yksityishenkilöiden omistamalla tai avoimena yhtiönä Belgiassa toimivalla pankilla tulee olla vähintään 10 miljoonan frangin pääoma, kun saman tyyppisiltä belgialaisilta pankeilta vaadittu summa on vain 2 miljoonaa frangia,
 - vastavuoroisuuden vaatimus, jota tarkoitetaan, siltä osin kuin on kyse yksityisistä säästöpankeista ja rahoitusyhtiöistä, yksityisten säästöpankkien valvontaa koskevan ja 23 päivänä kesäkuuta 1967 annetulla lailla yhteensovitetun säännösten 8 artiklassa ja 15 päivänä joulukuuta 1934 annetun "arrêté royale" -säännöksen N:o 43 8 artiklassa sekä, siltä osin kuin on kyse kiinnitysluottoyrityksistä, 7 päivänä tammikuuta 1936 annetun "arrêté royale" -säännöksen N:o 225 38 ja 44 artiklassa,
- b) *Tanskassa:*
- vaatimus ulkomaisten pankkien erityisestä toimiluvasta, josta säädetään 15 päivänä huhtikuuta 1930 annetulla lailla N:o 122, sellaisena kuin se on muutettuna 13 päivänä huhtikuuta 1938 annetulla lailla N:o 163 ja 29 päivänä toukokuuta 1956 annetulla lailla N:o 134,
 - kansalaisuusvaatimus, joka koskee Tanskassa sijaitsevien pankkien ja sivukontoreiden johtajia ja johtokuntien jäseniä ja josta säädetään edellä mainitun lain 8 artiklan 2 kohdassa,
 - kansalaisuusvaatimus, joka koskee valvontaelimen jäseniä ja josta säädetään edellä mainitun lain 8 artiklan 3 kohdassa,
 - kansalaisuusvaatimus, joka koskee säästöpankkien ja niiden sivukontoreiden valvontaelimiä ja niiden johtajia ja josta säädetään 18 päivänä toukokuuta 1937 annetun lain N:o 159 7 artiklan 6 kohdassa ja 3 päivänä heinäkuuta 1950 annetussa laissa N:o 327, sellaisena kuin se on muutettuna
- c) *Ranskassa:*
- velvollisuus käyttää "carte d'identité de commerçant pour les étrangers" -nimistä asiakirjaa, josta säädetään 12 päivänä marraskuuta 1938 annetussa "décret-loi" -säädöksessä ja 2 päivänä helmikuuta 1939 annetussa "décret" -säädöksessä sellaisina kuin ne ovat muutettuina 8 päivänä lokakuuta 1940 annetulla lailla,
 - kansalaisuusvaatimus, joka koskee pankkitoimintaa harjoittavia henkilöitä, jotka hoitavat tai johtavat tätä toimintaa harjoittavaa yhtiötä tai liikettä taikka sellaisten edustustoa ja jotka allekirjoittavat mainittuun toimintaan liittyvät asiakirjat pankin puolesta valtakirjan nojalla, ja josta säädetään 13 päivänä kesäkuuta 1941 annetun lain 7 artiklassa, sellaisena kuin se on muutettuna 24 päivänä toukokuuta 1951 annetun lain N:o 51-592 49 artiklalla ja 28 päivänä toukokuuta 1946 annetun "décret" -säädöksen 2 artiklassa,
 - kansalaisuusvaatimus, joka koskee 14 päivänä kesäkuuta 1941 annetun lain 1 ja 2 artiklassa tarkoitettuja yhtiöitä ja josta säädetään saman lain pankkitoiminnan harjoittamiselle asetettuihin vaatimuksiin liittyvissä 7 ja 11 artiklassa,
 - pankkialan avustajia koskeva kansalaisuusvaatimus, josta säädetään 14 päivänä kesäkuuta 1941 annetun lain 13 artiklassa sellaisena kuin se on muutettuna 16 päivänä toukokuuta 1958 annetulla "ordonnance" -säädöksellä,
 - kansalaisuusvaatimus, joka koskee "démarcheurs en valeurs mobilières" -nimisiä ammatinharjoittajia ja josta säädetään 3 päivänä tammikuuta 1972 annetun lain N:o 72-6 8 artiklassa,
 - arvopaperimarkkina-alan avustajia koskeva kansalaisuusvaatimus, josta säädetään 21 päivänä joulukuuta 1972 annetun lain N:o 72-1128 5 artiklassa,
 - kansalaisuusvaatimus, joka koskee kaikkien sijoitusyhtiöiden johtokunnan puheenjohtajaa, toimitusjohtajaa ja vähintään kahta kolmannelta johtokunnan jäsenistä, ja josta säädetään 2 päivänä marraskuuta 1945 annetun "ordonnance" -säädöksen N:o 45-2710 11 artiklassa,
 - ulkomaisten pankkien rekisteröinti erityiseen luetteloon, jota tarkoitetaan 13 päivänä kesäkuuta 1941 annetun lain 15 artiklassa,

d) Irlannissa:

- vaatimus, jonka mukaan yhtiön on tullakseen hyväksytyksi harjoittamaan pankkitoimintaa oltava perustettu Irlannissa, josta määrätään keskuspankin sille 28 päivänä heinäkuuta 1971 annetun lain N:o 24 9 artiklan mukaan kuuluvien valtuuksien nojalla antamissa määräyksissä ja jotka on julkaistu mainitun pankin syksyn 1972 "Quarterly Bulletin" -lehdessä,
- kansalaisuusvaatimus, joka koskee johtokunnan jäsenten enemmistöä ja josta määrätään edellä mainituissa määräyksissä,
- kansalaisuusvaatimus, joka koskee niitä, jotka aikovat harjoittaa ammattimaista lainaustoimintaa yrityksenä, ja jos on kyse yhtiöistä, vaatimus, että ne on perustettu Irlannissa, ja josta säädetään 2 päivänä lokakuuta 1933 annetun lain N:o 36 6 artiklan 2 kohdassa,
- velvollisuus, jonka mukaan kaikkien yhtiöiden, jotka aikovat harjoittaa sijoitusrahaston johtamista ja hoitamista, on oltava perustettu Irlannissa, ja josta säädetään 18 päivänä heinäkuuta 1972 annetun lain N:o 23 3 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdassa,

e) Italiassa:

- vastavuoroisuusvaatimus, josta säädetään 4 päivänä syyskuuta 1919 annetun "regio decreto" -säädöksen N:o 1620:n 2 artiklassa sekä ulkomaalaisia syrjivät vaatimukset, joita asetetaan yksittäistapauksissa mainitun artiklan täytäntöönpanoa koskevilla ministeriön päätöksissä,

f) Luxemburgin suurherttuakunnassa:

- ulkomaalaisille annettujen toimilupien voimassaolon pituuden rajoitus, josta säädetään 2 päivänä kesäkuuta 1962 annetun lain 21 artiklassa,

g) Alankomaissa:

- kansalaisuusvaatimus, joka koskee seuraavien laitosten jäseniä: "Vereniging voor den Effectenhandel te Amsterdam", "Vereniging van Effectenhandel te Rotterdam" ja "Bond voor de Geld- en Effectenhandel in de Provincie te 's-Gravenhage", ja josta määrätään niiden säännöissä, jotka ministeriö hyväksyy,

h) Yhdistyneessä kuningaskunnassa:

- velvollisuus, jonka mukaan yrityksen, joka aikoo harjoittaa sijoitusrahaston johtamista ja hoitamista, on oltava perustettu Yhdistyneessä kuningaskunnassa, ja josta säädetään

"Prevention of Fraud (Investments) Act 1958" -nimisen säädöksen 17 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja "Prevention of Fraud (Investments) Act (Northern Ireland) 1940" -nimisen säädöksen 16 artiklan 1 kohdan a alakohdassa.

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että edunsaajilla on oikeus liittyä ammatillisiin tai toimialajärjestöihin samoin edellytyksin sekä samoin oikeuksin ja velvollisuuksin kuin niiden omilla kansalaisilla.

2. Oikeuteen liittyä ammatilliseen tai toimialajärjestöön on, kun kyse on sijoittautumisesta, kuuluttava kelpoisuus tulla valituksi tai nimitetyksi tällaisten järjestöjen johtaviin tehtäviin. Kelpoisuus tällaisiin tehtäviin voidaan kuitenkin rajoittaa koskemaan kansalaisia, jos järjestö lain tai asetuksen nojalla käyttää julkista valtaa.

3. Luxemburgin suurherttuakunnassa "Chambre de Commerce" -nimisen järjestön jäsenyys ei anna edunsaajalle oikeutta osallistua sen toimielinten valintaan.

5 artikla

1. Jos jäsenvaltio vaatii, että sen kansalainen, joka aikoo harjoittaa 2 artiklassa tarkoitettua liiketoimintaa, esittää joko otteen rikosrekisteristä tai tietyn asiakirjan, tuon valtion on muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta hyväksyttävä, että nämä esittävät asiakirjan, joka siinä valtiossa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta tämä tulee, vaaditaan samaa tarkoitusta varten, tai, jos tällaista ei ole, vastaavan asiakirjan, jonka sen valtion, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta tämä tulee, toimivaltainen oikeus- tai hallintoviranomainen on antanut.

2. Jos jäsenvaltio ottaa muut tiedot huomioon kun on kyse niiden omista kansalaisista, se voi ottaa huomioon myös muut kuin 1 kohdassa tarkoitettuihin asiakirjoihin sisältyvät tiedot, jos ne voidaan todentaa ja jos ne osoittavat, että kyseinen henkilö ei täytä kaikkia toimintansa harjoittamisen edellytyksenä olevia hyvän maineen vaatimuksia.

Jäsenvaltioiden tulee myöntää sama pätevyys sen maan toimivaltaisen oikeus- tai hallintoviranomaisen, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta tämä tulee, antamille tosi-

seikkoja tai niiden puuttumista ilmaiseksi todistuksille, kuin omien viranomaistensa antamille todistuksille.

3. Jos jäsenvaltio vaatii, että sen kansalaisen, joka aikoo harjoittaa tai ryhtyä harjoittamaan jotakin 2 artiklassa tarkoitettua liiketoimintaa, osoitettava, ettei hän ole ollut konkurssissa, sen on hyväksyttävä muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta todisteeksi sen jäsenvaltion, josta hän on peräisin tai josta hän tulee, toimivaltaisen viranomaisen tavallisesti tätä tarkoitusta varten antama todistus.

4. Jos valtiossa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, ei anneta jotakin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettua asiakirjaa, voi asianomainen henkilö sen sijasta antaa toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle taikka tarvittaessa notaarille valahtoisen ilmoituksen tai, jos valtiossa ei käytetä valaa, sen sijasta antaa juhallisella vakuutuksella vahvistetun ilmoituksen; toimivaltaisen viranomaisen tai notaarin on todistettava valahtoinen ilmoitus tai juhallisen vakuutuksen muodossa annettu ilmoitus oikeaksi. Ilmoitus siitä, ettei ole ollut konkurssissa, voidaan tehdä kyseisen maan toimivaltaiselle ammatilliselle tai toimialayhteisölle.

5. Edellä 1, 2 ja 3 kohdan mukaisesti annetut asiakirjat eivät saa niitä esitettäessä olla kolmea kuukautta vanhempia.

6. Jäsenvaltioiden on 8 artiklassa säädettyssä ajassa nimettävä viranomaiset ja yhteisöt, jotka ovat toimivaltaisia antamaan näitä asiakirjoja, sekä ilmoitettava viipymättä tästä muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

6 artikla

Siihen asti kunnes lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, jotka liittyvät nimitysten "pankki", "pankkiiri", "säästöpankki" tai vastaavan nimityksen oikeudelliseen suojaan sovitetaan yhteen, voi ulkomainen yritys, joka ei ole sijoittautunut jäsenvaltioon, tarjota siellä palveluja nimillä, joihin sisältyy tällaisia sanoja, edellyttäen, että kyseessä on sen alkuperäinen nimi ja että yrityksen asema noudattamansa kansallisen lainsäädännön mukaan ei ole epäselvä.

Jäsenvaltiot voivat asiassa edellyttää, että ulkomaiset palvelujen tarjoajat, jotka eivät ole sijoittautuneet jäsenvaltioon on

etukäteen rekisteröity erityiseen luetteloon. Tämän rekisteröinnin edellytyksenä voi olla, että on esitettävä sen maan antama todistus, josta palvelujen tarjoaja on peräisin ja jossa täsmennetään kyseisen yrityksen kansallisen lainsäädännön mukaisesti määräytyvä asema.

Toimivaltainen viranomainen voi yleisön tiedonsaannista huolehtiakseen edellyttää, että ulkomaiset palvelujen tarjoajat antavat asiakkailleen tiedot oikeudellisesta asemastaan sekä toimintansa ja taloudellisen asemansa pääpiirteistä ja niihin liittyvistä seikoista.

7 artikla

Tämän direktiivin täytäntöön panemiseksi komission ja niiden viranomaisten, jotka vastaavat jäsenvaltiossa rahoituslaitosten valvonnasta, on kokoonnuttava säännöllisesti helpottaakseen niiden ongelmien ratkaisemista, joita saattaa ilmetä tässä direktiivissä tarkoitettun toiminnan valvonnassa sekä varmistettava tarvittava, toimivaltaansa kuuluva yhteistyö.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 18 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Alankomaille sallitaan kuitenkin neljän vuoden määräaika mainitusta tiedoksiannosta 3 artiklan 2 kohdan g alakohdassa mainitun rajoituksen poistamiseen.

9 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 28 päivänä kesäkuuta 1973.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

W. de CLERCQ

LIITE I

Pankkipalvelut, jotka liittyvät 11 päivänä toukokuuta 1960 annetun ensimmäisen direktiivin, sellaisena kuin se on täydennettynä ja muutettuna 18 päivänä joulukuuta 1962 annetulla toisella direktiivillä⁽¹⁾, liitteen I A ja B luetteloissa mainittuihin pääoman liikkeisiin

A LUETTELO

Suorat sijoitukset

- Kaupalliset ja taloudelliset tiedot (kaupallisten mahdollisuuksien selvittäminen, tiedot asiakkaan maksukyvyistä, tilastot, kirjanpitolietojen välittäminen)
- Avustaminen ja edustaminen (hallinto- ja oikeus-) viranomaisissa ja muissa toimivaltaisissa elimissä
- Yritysten neuvonta ja avustaminen silmällä pitäen niiden mahdollista sulautumista (ulkomaisten yhteistyökumppaneiden etsintä, asiantuntijaneuvot jne.)
- Avustaminen suurimittaisissa osakeostoissa (erityisesti valtaustarjoukset), joilla pyritään hankkimaan määräysvalta yrityksestä (pörssimuodollisuudet, pääoman arviointi jne.)
- Arvopapereiden vaihto
- Arvopapereiden säilytys
- Yhtiön osakkaille kuuluvien arvopapereiden toimittaminen osakkaille

Suorien sijoitusten realisointi

- Kaupalliset ja taloudelliset tiedot (kaupallisten mahdollisuuksien selvittäminen jne.)
- Avustaminen ja edustaminen (hallinto- ja oikeus-) viranomaisissa ja muissa toimivaltaisissa elimissä
- Yritysten neuvonta ja avustaminen realisointitoimien helpottamiseksi
- Avustaminen suurimittaisissa osakemyynneissä
- Arvopapereiden vaihto
- Arvopapereiden säilytys

Sijoittaminen kiinteistöihin ja niiden muuttaminen rahaksi

- Kaupalliset ja taloudelliset tiedot
- Avustaminen ja edustaminen (hallinto- ja oikeus-) viranomaisissa ja muissa toimivaltaisissa elimissä
- Yritysten neuvonta ja avustaminen sijoituksissa ja niiden rahaksi muuttamisessa
- Kiinteistöjen hallinta (omaisuuden kunnossapitoon, vuokraukseen jne. liittyvä avustaminen ja edustaminen)
- Avustaminen sellaisten vakuuksien ja takuiden muodostamisessa ja mahdollisessa rahaksi muuttamisessa, joita pankit eivät myönnä

⁽¹⁾ Tässä liitteessä lueteltuja palveluja ei vapauteta, jos ne liittyvät muihin kuin A ja B luetteloissa mainittuihin pääoman liikkeisiin.
Otsikot on määritelty ensimmäiseen direktiiviin liitetyissä 67 artiklan täytäntönnpanosta annetuissa selityksissä. Näitä määritelmiä on käytetty tässä taulukossa.
Lihavoidut otsikot vastaavat kyseisen pääoman liikkeistä annettujen direktiivien A ja B luettelon otsikoita.

Henkilökohtaiset pääoman liikkeet

- Omaisuuden hoito perinnön yhteydessä (verojen maksaminen, henkilöiden etsiminen jne.)

Lyhytaikaisten ja keskipitkien luottojen myöntäminen ja takaisinmaksu, jotka liittyvät sellaisiin kaupallisiin liiketoimiin tai palveluihin, joissa kotimaassa asuva on osapuolena

- Kaupalliset ja taloudelliset tiedot (kaupallisten mahdollisuuksien selvittäminen jne.)
- Avustaminen ja edustaminen (hallinto- ja oikeus-) viranomaisissa ja muissa toimivaltaisissa elimissä
- Yrityksen taloudellista johtamista koskeva neuvonta
- Saatavien keruu
- Vekselien periminen
- Vekselien kotiuttaminen
- Rembursien hoito
- Avustaminen sellaisten vakuuksien ja takuiden muodostamisessa ja mahdollisessa rahaksi muuttamisessa, joita pankit eivät myönnä
- Asiakkaalle kuuluvien käteisvarojen tai arvopapereiden liikkeiden pysäyttämisen ja asiakkaan kolmannelle osapuolelle olevien velvoitteiden takaaminen
- Kolmansien puolesta tehtävä tilausten keräys
- Laskusaamisten rahoitukseen liittyvät palvelut

Vakuudet, muut takuut ja niihin liittyvät panttaus- ja siirto-oikeudet

(pankkien myöntämät vakuudet ja takuut)

Perintöverot

- Verotiedot
- Verotalletukset

Muut A luettelon pääomatoimet

Pankin näkökulmasta näihin muihin toimiin liittyy vain siirtoja.

B LUETTELO**Arvopaperipörssissä myytäviin arvopapereihin liittyvät toimet lukuun ottamatta sijoitusrahastojen osuuksia**

- Osto- ja myyntimääräysten vastaanotto
- Avustaminen aiemmin liikkeelle laskettuja ja pörssissä myytäviä arvopapereita edustavien haltijatodistusten liikkeelle laskemisessa
- Arvopapereiden hoito (leimaus, osinko- ja korkolippujen uusinta, vaihto, uusiminen, uudelleen ryhmittely, jakaminen, tuhoaminen)
- Rahoituspalvelut (osinkojen ja korkojen maksu, arvopapereiden lunastaminen, saanti- ja merkintäoikeuksien käyttöön liittyvä avustaminen jne.)

-
- Rahoitusinformaatio (ajankohtainen informaatio, analyysit jne.)
 - Neuvonta, joka liittyy sijoittamiseen arvopaperipörssissä kaupankäynnin kohteena oleviin osakkeisiin (ja osuuksiin)
 - Arvopaperipörssissä kaupankäynnin kohteena olevista arvopapereista koostuvien salkkujen hoito ⁽¹⁾
 - Arvopaperipörssissä kaupankäynnin kohteena olevien arvopapereiden haltijoiden oikeuksien käyttämistä koskevien valtakirjojen hyväksyminen ja käyttäminen (erityisesti edustaminen yhtiökokouksissa ja oikeudessa)
 - Arvopapereiden säilytys
 - Arvopapereiden muuntaminen
 - Arvopaperipörssissä kaupankäynnin kohteena olevien arvopapereiden haltijoiden avustaminen viralliseen tällaisten arvopapereiden haltijoiden luettelon merkitsemiseksi
 - Arvopaperipörssissä kaupankäynnin kohteena oleviin osakkeisiin liittyvä tietojen keruu kolmansille
 - Toisen osapuolen etsiminen arvopaperipörssissä kaupankäynnin kohteena olevien arvopapereiden ostoa tai myyntiä varten
 - Selvittelytoiminnan harjoittaminen
-

⁽¹⁾ Nämä palvelut koskevat sekä yksityisiä sijoittajia että yritysijoittajia

LIITE II

Uudelleen ryhmitetyt 2 artiklassa mainitut Isic-ryhmän 620⁽¹⁾ otsikot**Pankit ja muut rahoituslaitokset kuten:***1 ryhmä:* Pankit

Pankit
Yritys pankit
Diskonttopankit

Luokka 2 ryhmä: Otto- ja antolainausyritykset

Osamaksukaupan rahoitusyritykset
Vähittäiskaupan rahoitusyritykset
Tavarakaupan rahoitusyritykset
Rakennus- ja lainayhdistykset
Kiinteistöluottooimistot
Kaupunkien kiinnitysluottoyritykset
Maaseudun kiinnitysluottoyritykset
Kiinnitysluottotakuuyritykset
Luottoyritykset
Lyhytaikaista luottoa antavat yritykset
Maatalouden lainanantoyhdistykset
Kaupan luottoyritykset
Teollisuuden luottoyritykset
Henkilöluottoyritykset
Kehitysrahoitusyritykset
Säästöpankit
Säästö- ja lainapankit
Diskonttaus ja laina
Rahoituslaitokset
Diskonttausyhtiöt
Rahoitusyritykset
Omaan lukuunsa toimivat rahoittajat
Holding-yhtiöt
Sijoitusyhtiöt
Varoja keräävät holding-yhtiöt. Uskotut miehet.
Panttilaina

3 ryhmä: Konsortiot

Emissiotakuukonsortiot
Vakuuskonsortiot
Takuukonsortiot

4 ryhmä: Arvopaperinvälittäjät

Pörssivälittäjät
Ulkopuoliset välittäjät
Meklarit
Siirrettävien arvopaperien välittäjät

⁽¹⁾ International Standard Industrial Classification of All Economic Activities (ISIC) - Yhdistyneet Kansakunnat - Statistical Papers Series M, N:o 4, tarkistettu 1. lisäys

5 ryhmä: Välittäjät tai välitysmiehet

Omaan lukuunsa toimivat diskonttauksen välittäjät
Pankkivälittäjät (*courtiers en banque*)
Rahoituksen välittäjät tai välitysmiehet

6 ryhmä: Sekalaiset

Valuutanvaihtotoimistot
Pörssit
Jalometallimarkkinat
Rahoituskonsultointi ⁽¹⁾
Selvittelytoimistot
Rahastoyhtiöt ⁽²⁾

⁽¹⁾ Niiden toimien osalta, joita tämä direktiivi koskee

⁽²⁾ Lukuun ottamatta muiden sellaisten yhtiöiden toimintaa, joita tämä direktiivi koskee

**ENSIMMÄINEN NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 12 päivänä joulukuuta 1977,
luottolaitosten liiketoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen liittyvien lakien,
asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta**

(77/780/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen mukaisesti kielletään siirtymävaiheen päättymisen jälkeen palvelutoiminnan aloittamiseen ja palvelujen tarjoamiseen liittyvä syrjivä kohtelu joko kansallisuuden perusteella tai sen perusteella, ettei yritys ole sijoittautunut jäsenvaltioihin, joissa palveluja tarjotaan,

luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisen ja sen harjoittamisen helpottamiseksi on välttämätöntä poistaa jäsenvaltioiden väliltä valkeimpina esteinä olevat näitä laitoksia koskevien lainsäädäntöjen väliset erot,

kuitenkin ottaen huomioon näiden erojen laajuus ei luottolaitosten toiminnan edellytyksiä yhteismarkkinoilla voi luoda yhdellä direktiivillä; sen vuoksi on välttämätöntä edetä vaiheittain; tämän prosessin tuloksena tulisi säätää, että useissa jäsenvaltioissa toimivan luottolaitoksen toimintaa kokonaisuudessaan valvovat sen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset, jossa luottolaitoksella on kotipaikka, tarvittaessa yhteistyössä niiden muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa, joita asia koskee,

talletuksien suojaamiseksi ja tasavertaisten kilpailuolojen luomiseksi luottolaitosten kesken, tulee yhteensovittamistoimien koskea kaikkia luottolaitoksia; tarvittaessa on otettava asianmukaisesti huomioon kansalliseen lainsäädäntöön perustuvat asialliset, niiden yhtiöjärjestyksessä ja toiminnan tarkoituksessa ilmenevät erot,

näitä toimenpiteitä tulisi sen vuoksi soveltaa mahdollisimman laajalla alalla, joka käsittää kaikki laitokset, joiden toimintaan kuuluu vastaanottaa yleisöltä takaisin maksettavia varoja joko talletuksina tai muussa muodossa kuten laskemalla jatkuvasti liikkeeseen joukkovelkakirjoja tai muita vastaavia arvopapereita sekä myöntämällä luottoja omaan lukuunsa; on säädettävä poikkeuksista tiettyjen luottolaitosten osalta, joihin tätä direktiiviä ei voida soveltaa,

tämän direktiivin säännökset eivät rajoita sellaisen kansallisen lainsäädännön soveltamista, jossa säädetään, että edellyksenä toiminnan harjoittamiselle tai joihinkin liiketoimiin ryhtymiselle on erityinen lisätoimilupa,

sama valvontajärjestelmä ei aina sovellu kaikenlaisiin luottolaitoksiin; sen vuoksi on säädettävä että tämän direktiivin soveltamista joihinkin luottolaitosten ryhmiin tai jonkinlaisiin luottolaitoksiin lykätään, jos välittömästi soveltamisesta aiheutuisi teknisiä ongelmia; yksityiskohtaisemmat säännökset voivat osoittautua vastaisuudessa tarpeelliseksi; näiden yksityiskohtaisten säännösten tulisi kuitenkin perustua tietyille yhteisille periaatteille,

lopullisena päämääränä on yhtenäisten, toisiinsa verrattavissa olevia luottolaitostyyppejä koskevien toimiluvan edellytysten aikaansaaminen koko yhteisössä; alkuvaiheessa on kuitenkin tarpeen tämentää vain tietyt, kaikissa jäsenvaltioissa sovellettavat vähimmäisedellytykset,

tähän päämäärään voidaan päästä vain kaventamalla asteittain joidenkin valvontaviranomaisten erityisen laajaa, luottolaitosten toimilupien myöntämistä koskevaa harkintavaltaa; vaatimusta toimintasuunnitelman laatimisesta tulisi sen vuoksi pitää ainoastaan keinona tarkempien ja puolueettomiin arviointiperusteisiin pohjautuvien tietojen saamiseksi toimivaltaisten viranomaisten päätösten perusteeksi,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 128, 9.6.1975, s. 25

⁽²⁾ EYVL N:o C 263, 17.11.1975, s. 25

yhteensovittamisen tarkoituksena on luoda järjestelmä, jonka avulla luottolaitokset, joilla on kotipaikka yhdessä tai useamassa jäsenvaltiossa, vapautetaan kansallisista toimiluvan vaatimuksista niiden perustaessa sivukonttoreita muihin jäsenvaltioihin,

alkuvaiheessa voi kuitenkin tietty joustavuus olla mahdollista luottolaitosten oikeudellista muotoa koskevien vaatimusten ja pankkinimien suojelun osalta,

luottolaitoksia koskevat samankaltaiset taloudelliset vaatimukset ovat välttämättömät samanlaisen säästäjien suojan takaamiseksi ja tasapuolisten kilpailun edellytysten varmistamiseksi toisiinsa verrattavissa olevien luottolaitosryhmien kesken; kunnes yhteensovittamista on jatkettu olisi määritettävä rakenteelliset suhdeluvut, joiden avulla kansallisten viranomaisten yhteistyönä on mahdollista vakiomenetelmin tehdä havaintoja toisiinsa verrattavissa olevien luottolaitostyyppien asemasta; tällä menettelyllä tulisi edistää jäsenvaltioiden luomien ja soveltamien kerroinjärjestelmien asteittaista lähentämistä; on kuitenkin välttämätöntä erottaa toisistaan sellaiset kertoimet, joiden tarkoituksena on taata luottolaitosten järjestyvä hallinto, ja ne, jotka on luotu talous- ja rahapolitiikkaa varten; rakenteellisten suhdelukujen määrittämiseksi ja laajemman yhteistyön aikaansaamiseksi valvontaviranomaisten välillä on aloitettava luottolaitosten tilinpäätösten kaavan standardointi mahdollisimman pian,

sellaisten luottolaitosten sivukonttoreita koskevat säännökset, joiden kotipaikka on yhteisön ulkopuolella, tulisi olla yhdenmukaiset kaikissa jäsenvaltioissa; tällä hetkellä on tärkeää huolehtia, etteivät nämä säännökset saa olla edullisempia kuin muista jäsenvaltioista olevien laitosten sivukonttoreita koskevat säännökset; tulisi erityisesti täsmentää, että yhteisö voi tehdä kolmansien maiden kanssa sopimuksia sellaisten säännösten soveltamisesta, joilla taataan tällaisten sivukonttoreiden samanlainen kohtelu kaikkialla sen alueella ottaen huomioon vastavuoroisuuden periaate,

luottolaitosten toimintaa koskeviin neuvoston direktiiveihin liittyvien ongelmien tutkiminen edellyttää toimivaltaisten viranomaisten ja komission yhteistyötä neuvoo-antavassa komiteassa etenkin pyrittäessä tiiviimpään yhteensovittamiseen, ja

jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten neuvoo-antavan komitean perustaminen ei estä luottolaitosten liiketoiminnan aloittamista ja sen harjoittamista valvovien viranomaisten

muunlaista yhteistyötä eikä etenkin yhteistyötä yhteyskomiteassa, joka on perustettu pankkitoimintaa valvovien viranomaisten välille,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I OSASTO

Määritelmät ja soveltamisala

1 artikla

Tässä direktiivissä:

- 'luottolaitoksella' tarkoitetaan yritystä, joka liiketoimintanaan vastaanottaa yleisöltä talletuksia tai muita takaisinmaksettavia varoja ja myöntää luottoja omaan lukuunsa;
- 'toimiluvalla' tarkoitetaan viranomaisten missä tahansa muodossa antamaa asiakirjaa, jolla luottolaitokselle annetaan lupa harjoittaa liiketoimintaansa;
- 'sivukonttorilla' tarkoitetaan toimipaikkaa, joka on oikeudellisesti luottolaitoksen osa ja joka harjoittaa välittömästi kaikkia tai joitain luottolaitosten liiketoimintaan olennaisesti kuuluvia toimia; luottolaitosten, joiden kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, samaan jäsenvaltioon perustamia sivukonttoreita pidetään yhtenä ainoana sivukonttorina, sanotun kuitenkin rajoittamatta 4 artiklan 1 kohdan soveltamista;
- 'omilla varoilla' tarkoitetaan luottolaitoksen omaa pääomaa, mukaan lukien erät, joita kansallisen lainsäädännön nojalla voidaan pitää pääomana.

2 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan luottolaitosten liiketoiminnan aloittamiseen ja sen harjoittamiseen.
2. Sitä ei sovelleta:
 - jäsenvaltioiden keskuspankkeihin;
 - postisiirtoa hoitaviin laitoksiin;
 - Belgiassa kunnallisiin säästöpankkeihin ("caisses d'épargne communales - gemeentelijke spaarkassen"), "Institut de Réescompte et de Garantie - Herdiscounting- en Waarborginstituut" -nimiseen laitokseen, "Société nationale d'Investissement - Nationale Investeringsmaatschappij" -nimiseen laitokseen, alueellisiin kehitysyhtiöihin ("sociétés de développement régional - gewestelijke ontwikkelingsmaatschappijen"), "Société nationale du Logement - National Maatschappij voor de Huisvesting" -nimiseen laitokseen ja sen toimiluvan saaneisiin yhtiöihin, sekä "Société nationale terrienne - Nationale Landmaatschappij" -nimiseen laitokseen ja sen toimiluvan saaneisiin yhtiöihin;

- Tanskassa "Dansk Eksportfinansieringsfond"- ja "Danmarks Skibskreditfond" -nimiseen laitokseen;
 - Saksassa "Kreditanstalt für Wiederaufbau" -nimiseen laitokseen, yrityksiin, joita "Wohnungsgemeinnützigkeitsgesetz" -nimisen lain (laki voittoa tuottamattomasta asuntotuotannosta) nojalla pidetään osana valtion asuntopolitiikkaa ja jotka eivät pääasiallisesti harjoita pankkitoimintaa, sekä yrityksiin, joita tuon lain nojalla pidetään voittoa tavoittelemattomina asuntoalan yrityksiksi;
 - Ranskassa "Caisse des Dépôts et Consignations"-, "Crédit Foncier"- ja "Crédit National" -nimiseen laitokseen;
 - Irlannissa luotto-osuuskuntiin;
 - Italiassa "Cassa Depositi e Prestiti" -nimiseen laitokseen;
 - Alankomaissa seuraaviin laitoksiin: "NV Export-Financieringsmaatschappij", "Nederlandse Financieringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden NV", "Nederlandse Investeringsbank voor Ontwikkelingslanden NV", "Nationale Investeringsbank NV", "NV Bank van Nederlandse Gemeenten", "Nederlandse Waterschapsbank NV", "Financieringsmaatschappij Industrieel Garantiefonds Amsterdam NV", "Financieringsmaatschappij Industrieel Garantiefonds-Gravenhage NV", "NV Noordelijke Ontwikkelings Maatschappij", "NV Industriebank Limburgs Instituut voor ontwikkeling en financiering", sekä "Overijsselse Ontwikkelingsmaatschappij NV";
 - Yhdistyneessä kuningaskunnassa seuraaviin laitoksiin: "National Savings Bank", "Commonwealth Development Finance Company Ltd", "Agricultural Mortgage Corporation Ltd", "Scottish Agricultural Securities Corporation Ltd", "Crown Agents for Overseas Governments and Administrations", luotto-osuuskuntiin eikä kunnallisiin pankkeihin.
3. Neuvosto päättää 2 kohdan luettelon muuttamisesta komission ehdotuksesta, jonka se tekee kuultuaan asiassa 11 artiklassa tarkoitettua komiteaa, jäljempänä 'neuvoa-antava komitea'.
4. a) Luottolaitokset, jotka ovat samassa jäsenvaltiossa silloin, kun tämä direktiivi annetaan tiedoksi ja jotka tuolloin kuuluvat pysyvästi niitä valvovaan ja samaan jäsenvaltioon sijoittautuneeseen keskuslaitokseen, voidaan vapauttaa 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäiseen, toiseen ja kolmanteen luetelmakohtaan, 3 artiklan 2 kohdan toiseen alakohtaan, 3 artiklan 4 kohtaan ja 6 artiklaan sisältyvistä vaatimuksista, jos laissa viimeistään silloin kun kansalliset viranomaiset toteuttavat tarvittavat toimenpiteet tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi, kansallisessa lainsäädännössä säädetään, että:
- keskuslaitoksen ja siihen kuuluvien laitosten sitoumukset ovat yhteisvastuullisia tai keskuslaitos
- takaa siihen kuuluvien laitosten sitoumukset kokonaisuudessaan,
- keskuslaitoksen ja kaikkien siihen kuuluvien laitosten vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta valvotaan kokonaisuudessaan konsolidoitujen tilinpäätösten perusteella,
 - keskuslaitoksen johdolla on valtuudet antaa ohjeita siihen kuuluvien laitosten johdolle.
- b) Edellä a alakohdassa säädetty koskee myös paikallisesti toimivia luottolaitoksia, jotka on tämän direktiivin tiedoksiantamisen jälkeen liitetty a alakohdassa tarkoitettuun keskuslaitokseen, jos ne muodostavat tavanomaisen osan keskuslaitokseen kuuluvaa verkkoa.
- c) Muita kuin hiljattain mereltä vallatuille alueille perustettuja luottolaitoksia tai olemassa olevista, keskuslaitoksesta riippuvista tai toiminnastaan sille vastuussa olevista luottolaitoksista jakautumalla tai sulautumalla muodostuneita luottolaitoksia varten neuvosto voi, komission ehdotuksesta, tämän kuultua asiasta neuvoa-antavaa komiteaa, antaa lisäsäännöksiä b alakohdan soveltamisesta, mukaan lukien vapauttamista koskevien a alakohdan säännösten kumoaminen, jos neuvosto katsoo, että sellaisten uusien laitosten liittämisellä, joita b alakohdassa säädetyt järjestelyt koskevat, saattaisi olla kielteinen vaikutus kilpailuun. Neuvosto tekee päätöksensä määränemistöllä.
5. Jäsenvaltiot voivat lykätä kokonaan tai osittain tämän direktiivin soveltamista tietynlaisiin luottolaitoksiin tai luottolaitosryhmiin, jos välitön soveltaminen saattaisi aiheuttaa teknisiä ongelmia, jotka eivät ole ratkaistavissa lyhyessä ajassa. Ongelmat voivat johtua joko siitä, että nämä laitokset ovat muun kuin pankkien valvonnasta yleensä vastaavan viranomaisen valvonnassa, tai siitä, että niihin sovelletaan erityistä valvontajärjestelmää. Tällaisen lykkäys ei missään tapauksessa saa perustua julkisoikeudellisiin säädöksiin taikka siihen, että kyseiset laitokset ovat pieniä tai niiden toiminnan ala rajoitettu.
- Lykkäys voi koskea vain laitosryhmiä tai -lajeja, jotka ovat jo olemassa silloin, kun tämä direktiivi annetaan tiedoksi.
6. Jäsenvaltio voi 5 kohdan nojalla päättää lykätä tämän direktiivin soveltamista korkeintaan viidellä vuodella sen tiedoksi antamisesta ja kuultuaan neuvoa-antavaa komiteaa, pidentää lykkäystä kerran korkeintaan kolmella vuodella.

Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle päätöksestään ja sen perusteista viimeistään kuuden kuukauden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta. Sen on annettava komissiolle tiedoksi myös päätöksen voimassaolon mahdollinen pidentäminen tai kumoaminen. Komissio julkaisee kaikki lykkäyksiä koskevat päätökset *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Seitsemän vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta komissio, kuultuaan neuvoo-antavaa komiteaa antaa neuvostolle kertomuksen lykkäyksen käyttämisestä. Tarvittaessa kuuden kuukauden kuluessa kertomuksen antamisesta komissio tekee neuvostolle ehdotuksen joko kyseisten laitosten ottamisesta 2 kohdan luetteloon tai luvan antamisesta lykkäyksen pidentämiseen. Neuvosto päättää näistä ehdotuksista kuuden kuukauden kuluessa niiden tekemisestä.

II OSASTO

Luottolaitokset, joiden kotipaikka on jäsenvaltiossa ja joilla on sivukonttoreita muissa jäsenvaltioissa

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on vaadittava, että luottolaitokset, joita tämä direktiivi koskee, hankkivat toimiluvan ennen toimintansa aloittamista. Niiden on säädettävä toimiluvan edellytyksistä ottaen huomioon, mitä 2, 3 ja 4 kohdassa säädetään ja annettava ne tiedoksi sekä komissiolle että neuvoo-antavalle komitealle.

2. Toimivaltaisen viranomaisen on myönnettävä toimilupa vain, jos seuraavat edellytykset ovat olemassa, sanotun kuitenkin rajoittamatta kansallisessa lainsäädännössä annettujen, hakemuksen yleisiä edellytyksiä koskevien säännösten soveltamista:

- luottolaitoksella on oltava erilliset omat varat;
- luottolaitoksella on oltava riittävä vähimmäismäärä omia varoja;
- luottolaitoksen toimintaa hoitaa tosiasiallisesti ainakin kaksi henkilöä.

Viranomaisten ei tule liioin myöntää toimilupaa, jos ensimmäisen alakohdan kolmannessa luetelmakohdassa tarkoitettujen henkilöiden maine ei ole riittävän hyvä tai heillä ei ole riittävää kokemusta tällaisten tehtävien hoitamiseksi.

3. a) Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa säännöksissä ei saa edellyttää, että toimilupahakemuksen käsittelyssä perusteena pidetään markkinoilla vallitsevia taloudellisia tarpeita.

b) Jos jäsenvaltion laeissa, asetuksissa tai hallinnollisissa määräyksissä säädetään silloin kun tämä direktiivi

annetaan tiedoksi, että markkinoilla vallitsevat taloudelliset tarpeet ovat toimiluvan myöntämisen edellytys, ja jos jäsenvaltio ei pankkijärjestelmässään ilmenevien teknisten tai rakenteellisten vaikeuksien vuoksi voi 14 artiklan 1 kohdassa säädetyssä ajassa luopua käyttämästä tätä arviointiperustetta, kyseinen jäsenvaltio voi edelleen soveltaa tätä arviointiperustetta seitsemän vuoden ajan tiedoksi antamisesta.

Sen on annettava päätöksestään ja sen perusteista tieto komissiolle kuuden kuukauden kuluessa direktiivin tiedoksi antamisesta.

c) Kuuden vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta komission tulee neuvoo-antavaa komiteaa kuultuaan antaa neuvostolle kertomus taloudellisen tarpeen arviointiperusteen soveltamisesta. Komissio tekee tarvittaessa neuvostolle ehdotukset kyseisen arviointiperusteen soveltamisen lopettamisesta. Edellä b alakohdassa tarkoitettua määräaika pidennetään vielä viidellä vuodella, jollei neuvosto ole yksimielisesti komission ehdotuksesta sillä välin päättänyt, että tuon arviointiperusteen soveltaminen päättyy.

d) Taloudellisen tarpeen arviointiperustetta tulee soveltaa vain ennalta määrättyjen, julkaistujen ja tiedoksiannettujen yleisten arviointiperusteiden pohjalta, joilla pyritään edistämään:

- talletusturvaa;
- pankkijärjestelmän korkeampaa tuottavuutta;
- eri pankkiverkkojen välisen kilpailun suurempaa yhdenmukaisuutta;
- väestöön ja taloudelliseen toimintaan nähden laajempaa pankkipalvelujen valikoimaa.

Neuvoo-antava komitea, joka aloittaa työskentelynsä ensimmäisistä kokouksistaan lähtien, päättää edellä olevien tavoitteiden täsmäntämisestä.

4. Jäsenvaltioiden on myös vaadittava, että toimilupahakemuksiin liitetään toimintasuunnitelma, josta ilmenee muun muassa minkä tyyppistä liiketoimintaa on tarkoitus harjoittaa sekä kuvaus laitoksen organisaatorakenteesta.

5. Neuvoo-antava komitea tutkii toimivaltaisten viranomaisten 2 kohdassa mainituille edellytyksille antaman sisällön, muut mahdolliset jäsenvaltioiden soveltamat vaatimukset ja tiedot, joiden on sisällyttävä toimintasuunnitelmaan, sekä tekee komissiolle tarvittaessa ehdotukset yksityiskohtaisemmaksi yhteensovittamiseksi.

6. Hakemuksen hylkääminen on perusteltava ja hakijalle on annettava tämä tiedoksi kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on puutteellinen, kuuden kuukauden kuluessa siitä kun hakija on lähettänyt päätöstä varten tarvittavat tiedot. Päätös on aina tehtävä 12 kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta.

7. Jokainen toimilupa on annettava tiedoksi komissiolle. Kukin luottolaitos merkitään luetteloon, jonka komissio julkaisee *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ja jota se pitää ajan tasalla.

4 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat määrätä, että sellaisten luottolaitosten sivukonttoreiden toiminnan aloittamiseen niiden alueella, joihin tätä direktiiviä sovelletaan ja joiden kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, tarvitaan toimilupa niiden alueella liiketoimintaa harjoittaviin luottolaitoksiin sovellettavan lainsäädännön ja menettelyn mukaisesti.

2. Luottolaitoksen sivukonttorin toimilupaa ei kuitenkaan voida evätä vain sillä perusteella, että se on sijoittautunut toiseen jäsenvaltioon sellaisessa oikeudellisessa muodossa, jota ei hyväksytä vastaanottavassa maassa samanlaista toimintaa harjoittavan luottolaitoksen muodoksi. Tämä säännös ei kuitenkaan koske luottolaitoksia, joilla ei ole erillisiä omia varoja.

3. Toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava komissiolle 1 kohdassa tarkoitetuille sivukonttoreille myöntämistään toimiluvista.

4. Tämä artikla ei vaikuta säännöksiin, joita jäsenvaltiot soveltavat sellaisten luottolaitosten jäsenvaltion perustamiin sivukonttoreihin, joiden kotipaikka on niiden alueella. Niiden jäsenvaltioiden lainsäädäntöä, joissa vaaditaan erillinen toimilupa sellaisten luottolaitoksen kullekin sivukonttorille, joiden kotipaikka on jäsenvaltion alueella, on samoin sovellettava 1 artiklan kolmannen luetelmakohdan toisesta kohdasta riippumatta sellaisten luottolaitosten sivukonttoreihin, joilla on kotipaikka muissa jäsenvaltioissa.

5 artikla

Harjoittaessaan toimintaansa voivat luottolaitokset, joihin tätä direktiiviä sovelletaan, isäntämaana olevassa jäsenvaltiossa voimassa olevista nimitysten "pankki", "säästöpankki" tai muiden pankkinimien käyttöä koskevista säännöksistä riippumatta käyttää kaikkialla yhteisön alueella samaa nimeä, jota ne käyttävät jäsenvaltiossa, jossa on niiden

kotipaikka. Jos on sekaantumisen vaara, vastaanottava jäsenvaltio voi selvytyden vuoksi vaatia nimeen liitettäväksi selittäviä osia.

6 artikla

1. Kunnes yhteensovittaminen on myöhemmin toteutettu, toimivaltaisten viranomaisten on määritettävä suoritamaansa valvontaa varten ja, jos se on tarpeen, soveltamiensa kertoimien lisäksi luottolaitosten erilaisten varojen tai velkojen keskinäiset suhdelut niiden vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden seuraamiseksi sekä toteuttaa muut toimenpiteet talletusten suojan varmistamiseksi.

Neuvoa-antava komitea päättää ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen valvontasuhdelukujen eri tekijöiden sisällöstä ja vahvistaa niiden laskennassa sovellettavaan menetelmään.

Tarvittaessa neuvoa-antava komitea voi nojautua kyseisiä laitosryhmiä valvovien viranomaisten teknisiin lausuntoihin.

2. Edellä 1 kohdan mukaisesti määritetyt valvontasuhdelut on laskettava vähintään puolivuositain.

3. Neuvoa-antava komitea tutkii 1 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitettujen valvontaviranomaisten arviointilokset 2 kohdassa tarkoitettujen laskelmien perusteella.

4. Neuvoa-antava komitea voi tehdä komissiolle ehdotuksia jäsenvaltioissa sovellettavien kertoimien yhteensovittamiseksi.

7 artikla

1. Niiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten, joita asia koskee, on toimittava tiiviissä yhteistyössä voidakseen valvoa sellaisten luottolaitosten toimintaa, jotka harjoittavat liiketoimintaa erityisesti perustamalla sinne sivukonttereita, yhdessä tai useammassa muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa niiden kotipaikka on. Viranomaisten on toimitettava toisilleen kaikki tällaisten luottolaitosten liikkeenjohtoa ja omistusta koskevat tiedot, jotka ovat omiaan helpottamaan niiden valvontaa ja toimilupien myöntämistä koskevien edellytysten tutkimista sekä kaikki tiedot, jotka ovat omiaan helpottamaan niiden vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden seurantaa.

2. Toimivaltaiset viranomaiset voivat myös 6 artiklan säännöksiä sovellettaessa ja siinä tarkoitetun mukaisesti määrit-

tää 6 artiklassa mainituille tekijöille tässä artiklassa tarkoitettuihin sivukonttoreihin sovellettavia suhdelukuja.

3. Neuvoa-antava komitea ottaa huomioon mukauttamistimet, joita sivukonttoreiden erityinen asema suhteessa kansallisiin säännöksiin edellyttää.

8 artikla

1. Toimivaltainen viranomaisena voi peruuttaa toimiluvan, joka on myönnetty sellaiselle luottolaitokselle, johon tätä direktiiviä sovelletaan tai 4 artiklan mukaisesti sivukonttorille myönnetyn toimiluvan, jos laitos tai sivukonttori:

- ei ryhdy käyttämään toimilupaa 12 kuukauden kuluessa, nimenomaisesti luopuu toimiluvasta tai on lopettanut liiketoiminnan yli kuudeksi kuukaudeksi, jos kyseinen jäsenvaltio ei ole säätänyt toimiluvan raukeamisesta tällaisissa tapauksissa;
- on saanut toimiluvan antamalla virheellisiä tietoja tai muutoin säännösten vastaisella tavalla;
- ei enää täytä toimiluvan myöntämisen edellytyksiä, lukuun ottamatta omia varoja koskevia ehtoja;
- ei enää omista riittäviä omia varoja, tai sen ei voida uskoa täyttävän velvoitteitaan velkojilleen, eikä se varsinkaan enää kykene turvaamaan sille uskottuja varoja;
- kuuluu johonkin niistä tapauksista, joissa kansallisen lainsäädännön mukaan toimilupa voidaan peruuttaa.

2. Sivukonttorille 4 artiklan mukaisesti myönnetty toimilupa on myös peruutettava, jos sen maan toimivaltainen viranomainen, jossa sivukonttorin perustanella luottolaitoksella on kotipaikka, on peruuttanut luottolaitoksen toimiluvan.

3. Jäsenvaltiot, jotka myöntävät 3 artiklan 1 kohdassa ja 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua toimiluvan vain, jos markkinatilanne sitä taloudellisesti edellyttää, eivät saa nojautua tällaisen tarpeen lakkaamiseen toimiluvan peruuttamisen perusteena.

4. Ennen kuin sivukonttorilta peruutetaan 4 artiklan nojalla myönnetty toimilupa, on kuultava sen jäsenvaltion toimivaltaisia viranomaisia, jossa laitoksella on kotipaikka. Jos on ryhdyttävä välittömiin toimiin, voi kuuleminen sijasta voi antaa asian tiedoksi. Samaa menettelyä on noudatettava yhdenmukaisesti, kun peruutetaan toimilupa luottolaitokselta, jolla on sivukonttoreita muissa jäsenmaissa.

5. Toimiluvan peruuttaminen on perusteltava ja siitä on ilmoitettava asianosaisille; peruuttaminen on annettava tiedoksi komissiolle.

III OSASTO

Sellaisten luottolaitosten sivukonttorit, joilla on kotipaikka yhteisön ulkopuolella

9 artikla

1. Jäsenvaltiot eivät saa soveltaa liiketoimintaa aloitettaessa tai harjoitettaessa sellaisten luottolaitosten sivukonttoreihin, joilla on kotipaikka yhteisön ulkopuolella, säännöksiä, joiden johdosta ne saavat edullisemman kohtelun kuin sellaisten luottolaitosten sivukonttorit, joiden kotipaikka on yhteisössä.

2. Toimivaltainen viranomaisten on annettava tiedoksi komissiolle ja neuvoa-antavalle komitealle kaikki sellaisille luottolaitoksille myönnetty toimiluvat, joiden kotipaikka on yhteisön ulkopuolella.

3. Yhteisö voi perustamissopimuksen mukaisin, yhden tai useamman yhteisön ulkopuolisen maan kanssa tehdyin sopimuksin ryhtyä soveltamaan säännöksiä, joilla vastavuoroisuuden periaatteen mukaisesti myönnetään sellaisten luottolaitosten sivukonttoreille, joiden kotipaikka on yhteisön ulkopuolella, samanlainen kohtelu koko yhteisön alueella, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 1 kohdan soveltamista.

IV OSASTO

Yleiset ja siirtymäsäännökset

10 artikla

1. Luottolaitoksilla, joihin direktiiviä sovelletaan ja jotka ovat aloittaneet toimintansa ennen tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi annettujen säännösten voimaantuloa sen jäsenmaan lainsäädännön mukaisesti, jossa on niiden kotipaikka, on katsottava olevan toimilupa. Niihin sovelletaan tämän direktiivin säännöksiä luottolaitosten liiketoiminnan harjoittamisesta sekä 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisessä ja kolmannessa luetelmakohdassa sekä toisessa alakohdassa säädettyjä vaatimuksia.

Jäsenvaltiot voivat antaa luottolaitoksille, jotka eivät täytä 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan kolmannessa luetelmakohdassa säädettyjä vaatimusta silloin, kun tämä direktiivi annetaan tiedoksi, enintään viisi vuotta aikaa täyttää nämä vaatimukset.

Jäsenvaltiot voivat päättää, että yritykset, jotka eivät täytä 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisessä

luetelmakohdassa säädettyjä edellytyksiä ja jotka ovat olemassa tämän direktiivin tullessa voimaan, voivat jatkaa toimintaansa. Ne voivat vapauttaa tällaiset yritykset 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan kolmannessa luetelmakohdassa säädetyn vaatimuksen täyttämisestä.

2. Kaikki 1 kohdassa tarkoitetut luottolaitokset merkitään 3 artiklan 7 kohdassa tarkoitettuun luetteloon.

3. Jos luottolaitokseen, jolla katsotaan olevan toimilupa 1 kohdan mukaisesti, ei ennen sen liiketoiminnan aloittamista ole sovellettu mitään toimilupamenettelyä, sen toiminnan jatkaminen kielletään toimiluvan peruuttamisen sijasta.

Vastaavasti sovelletaan 8 artiklaa, jollei ensimmäisestä alakohdasta muuta johdu.

4. Poiketen 1 kohdasta voidaan jäsenvaltioon sijoittautuneita luottolaitoksia, joihin ei ole siinä jäsenvaltiossa sovellettu mitään toimilupamenettelyä, ennen niiden liiketoiminnan aloittamista vaatia hankkimaan toimilupa kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisilta viranomaisilta tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi annettujen säännösten mukaisesti. Näiden laitosten voidaan edellyttää täyttävän 3 artiklan 2 kohdan toisen luetelmakohdan vaatimuksen sekä muut yleisesti kyseisessä jäsenvaltiossa mahdollisesti sovellettavat edellytykset.

11 artikla

1. Komission yhteyteen perustetaan Euroopan talousyhteisön jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten neuvoa-antava komitea.

2. Neuvoa-antavan komitean tehtävänä on auttaa komissiota varmistamaan, että sekä tämä direktiivi että itsenäistä toimintaa harjoittavia pankkeja ja muita rahoituslaitoksia koskevien, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamisesta 28 päivänä kesäkuuta 1973 annettu neuvoston direktiivi 73/183/ETY⁽¹⁾, sikäli kuin se koskee luottolaitoksia, pannaan asianmukaisesti täytäntöön. Lisäksi se suorittaa muut tässä direktiivissä sille annetut tehtävät ja auttaa komissiota laatimaan neuvostolle uusia ehdotuksia yhteensovittamisen jatkamisesta luottolaitosten alalla.

3. Neuvoa-antava komitea ei käsittele yksittäisiin luottolaitoksiin liittyviä konkreettisia ongelmia.

4. Neuvoa-antavaan komiteaan kuuluu korkeintaan kolme kunkin jäsenvaltion ja komission edustajaa. Edustajilla voi

olla apunaan tilapäisiä neuvonantajia, joista on etukäteen sovittava komitean kanssa. Komitea voi myös kutsua päteviä henkilöitä ja asiantuntijoita osallistumaan kokouksiinsa. Komissio huolehtii komitean sihteeristötehtävistä.

5. Komissio kutsuu koolle neuvoa-antavan komitean ensimmäisen kokouksen, jonka puheenjohtajana toimii yksi sen edustajista. Neuvoa-antava komitea vahvistaa tämän jälkeen työjärjestyksensä ja valitsee puheenjohtajan jäsenvaltioiden edustajista. Tämän jälkeen se kokoontuu säännöllisesti ja aina tarpeen vaatiessa. Komissio voi pyytää komiteaa pitämään kiireellisen kokouksen, jos sen mielestä tilanne niin vaatii.

6. Neuvoa-antavassa komiteassa käydyt keskustelut ja niiden tulos ovat luottamuksellisia, ellei komitea toisin päättä.

12 artikla

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikki, jotka ovat tai ovat olleet toimivaltaisten viranomaisten palveluksessa, ovat salassapitovelvollisia. Tällä tarkoitetaan sitä, että näissä tehtävissä saatuja luottamuksellisia tietoja, ei saa ilmaista toiselle henkilölle tai viranomaiselle, ellei laissa toisin säädetä.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään ei kuitenkaan estä eri jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia luovuttamasta toisilleen tietoja tämän direktiivin mukaisesti. Näin luovutettuja tietoja koskee salassapitovelvollisuus, jota sovelletaan toimivaltaisten viranomaisten palveluksessa oleviin tai olleisiin henkilöihin.

3. Viranomaisten tulee käyttää saamaansa tällaista tietoa ainoastaan tutkiakseen luottolaitosten toiminnan aloittamista ja harjoittamista koskevat edellytykset, helpottaakseen näiden laitosten vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden valvontaa, tai kun toimivaltaisen viranomaisen päätökset ovat hallinnollisen muutoksenhaun tai 13 artiklan mukaisesti alkuunpannun tuomioistuinkäsittelyn kohteena, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta rikosoikeuden alaan kuuluvien säännösten soveltamista.

13 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että luottolaitoksia koskevat päätökset, jotka on tehty tämän direktiivin mukaisesti annettuja lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä noudattaen, voidaan saattaa tuomioistuimen käsiteltäviksi. Sama mahdollisuus on oltava myös tapauksissa, joissa päätöstä toimilupahakemuksesta, joka sisältää kaikki voimassa olevien säännös-

⁽¹⁾ EYVL N:o L 194, 16.7.1973, s. 1

ten mukaiset tarvittavat tiedot, ei ole tehty kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hakemus on tehty.

V OSASTO

Loppusäännökset

14 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 24 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä viipymättä komissiolle.

2. Kun tämä direktiivi on annettu tiedoksi, jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kirjallisina komissiolle.

15 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 12 päivänä joulukuuta 1977.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. HUMBLET

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 27 päivänä lokakuuta 1986,
direktiiviin 780/77/ETY sisältyvän, tiettyjä luottolaitoksia koskevien pysyvien poikkeusten
luettelon muuttamisesta**

(86/524/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon luottolaitosten liiketoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 12 päivänä joulukuuta 1977 annetun ensimmäisen neuvoston direktiivin 77/780/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Espanjan ja Portugalin liittymissopimuksella, ja etenkin sen 2 artiklan 2 ja 3 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

sekä katsoo, että

direktiivin 77/780/ETY 2 artiklan 2 kohdassa säädetään, että eräiden jäsenvaltioiden tietyt luottolaitokset jätetään pysyvästi sen soveltamisalan ulkopuolelle,

mainitun direktiivin 2 artiklan 3 kohdassa säädetään, että neuvosto päättää 2 kohdan luettelon muutoksista komission ehdotuksesta, jonka se tekee kuultuaan neuvoa-antavaa komiteaa,

neuvoa-antavan komitean 12 päivänä joulukuuta 1984 pitämässä kokouksessa käytyjen keskustelujen ja komission neuvostolle mainitun direktiivin soveltamisen lykkäämisestä antaman kertomuksen johdosta muutamat jäsenvaltiot ovat esittäneet komissiolle pysyvän poikkeuksen tekemistä joidenkin niiden luottolaitosten suhteen,

komissio on tässä yhteydessä tarkastaessaan pysyvien poikkeusten luetteloa ottanut huomioon tiettyjen jäsenvaltioiden

pankkilainsäädännön viimeaikaisen kehityksen, joka on muuttanut muutamien poikkeusten luetteloön sisältyvien luottolaitosten asemaa valvonnan osalta, ja

komissio on neuvotellut neuvoa-antavan komitean kanssa 4 päivänä joulukuuta 1985 ja 5 päivänä elokuuta 1986 pysyvien poikkeusten luettelon saattamisesta ajan tasalle,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Korvataan direktiivin 77/780/ETY 2 artiklan 2 kohta seuraavasti:

"2. Sitä ei sovelleta:

- jäsenvaltioiden keskuspankkeihin;
- postisiirtoa hoitaviin laitoksiin;
- Belgiassa "Institut de Récompte et de Garantie – Herdiscontering – en Waarborgsinstituut" ja "sociétés nationale et régionales d'investissement – nationale en gewestelijke investeringsmaatschappijen"-nimiseen laitokseen, alueellisiin kehitysyhtiöihin ("sociétés développement régionales – gewestelijke ontwikkelingsmaatschappijen"), "Société nationale du Logement – Nationale Maatschappij voor de Huisvesting" –nimiseen laitokseen ja sen toimiluvan saaneisiin yhtiöihin ja "Société Nationale Terrienne – Nationale Landmaatschappij" –nimiseen laitokseen ja sen toimiluvan saaneisiin yhtiöihin;
- Tanskassa seuraaviin laitoksiin: "Dansk Eksportfinansieringsfond", "Danmarks Skibskreditfond", "Industriens Realkreditfond" ja "Dansk Landbrugs Realkreditfond";

⁽¹⁾ EYVL N:o L 332, 17.12.1977, s. 30

- Saksassa "Kreditanstalt für Wiederaufbau" -nimiseen laitokseen, yrityksiin joita "Wohnungsgemeinnützigkeitsgesetz" -lain nojalla pidetään osana valtion asuntopolitiikkaa, ja jotka eivät pääasiallisesti harjoita pankkitoimintaa, sekä yrityksiin, joita tuon lain nojalla pidetään voittoa tavoittelemattomina asuntoalan yrityksinä;
- Kreikassa seuraaviin laitoksiin "Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Αναπτύξεως, Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, Τράπεζα Υποθηκών, Ταχυδρομικό Ταμειευτήριο ja Ελληνικά Έξαγωγικά ΑΕ";
- Espanjassa "Instituto de Crédito Oficial" -nimiseen laitokseen sen tytäryhtiöitä lukuun ottamatta;
- Ranskassa "Caisse des dépôts et consignations" -nimiseen laitokseen;
- Irlannissa luotto-osuuskuntiin ja "friendly societies" -laitoksiin;
- Italiassa "Cassa Depositi e Prestiti" -nimiseen laitokseen;
- Alankomaissa seuraaviin laitoksiin: "NV Exportfinancieringsmaatschappij", "Nederlandse Financieringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden NV", "Nederlandse Investeringsbank voor Ontwikkelingslanden NV", "Nederlandse Waterschapsbank NV", "Financieringsmaatschappij Industrieel Garantiefonds Amsterdam NV", "Financieringsmaatschappij Industrieel Garantiefonds 's-Gravenhage NV", "NV Noordelijke Ontwikkelings maatschappij", "NV Industriebank Limburgs Instituut voor ontwikkeling en financiering" ja "Overijsselse Ontwikkelingsmaatschappij NV";
- Portugalissa "Caixas Económicas" -laitokset, jotka ovat olemassa 1 päivänä tammikuuta 1986, ja jotka eivät ole osakeyhtiömuotoisia;

- Yhdistyneessä kuningaskunnassa seuraaviin laitoksiin: "National Savings Bank", "Commonwealth Development Finance Company Ltd.", "Agricultural Mortgage Corporation Ltd.", "Scottish Agricultural Securities Corporation Ltd.", "Crown Agents for Overseas Governments and Administrations", luotto-osuuskuntiin sekä kunnallisiin pankkeihin.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on tarvittaessa toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1986. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta⁽¹⁾ jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kirjallisina komissiolle.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 27 päivänä lokakuuta 1986.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. HOWE

⁽¹⁾ Tämä direktiivi annettiin jäsenvaltioille tiedoksi 30 päivänä lokakuuta 1986.

**TOINEN NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 15 päivänä joulukuuta 1989,
luottolaitosten liiketoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten
määräysten yhteensovittamisesta ja direktiivin 77/780/ETY muuttamisesta**

(89/646/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan ensimmäisen ja kolmannen virkkeen,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

tämän direktiivin tarkoituksena on olla keskeinen keino sisämarkkinoiden toteuttamiseksi sekä sijoittautumisvapauden että rahoituspalvelujen tarjoamisen vapauden suhteen luottolaitosten osalta; sisämarkkinat on Euroopan yhtenäisasiakirjassa määritelty tavoite ja sen aikataulu on määritelty komission valkoisessa kirjassa,

tämä direktiivi liittyy yhteisössä jo toteutettuun lainsäädäntöön, eli erityisesti luottolaitosten liiketoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 12 päivänä joulukuuta 1977 annettuun ensimmäiseen neuvoston direktiiviin 77/780/ETY⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivissä 86/524/ETY⁽⁵⁾, luottolaitosten konsolidoidusta valvonnasta 13 päivänä kesäkuuta 1983 annettuun neuvoston direktiiviin 83/350/ETY⁽⁶⁾, pankkien ja muiden rahoituslaitosten tilinpäätöksestä ja konsolidoidusta tilinpäätöksestä 8 päivänä joulukuuta

1986 annettuun neuvoston direktiiviin 86/635/ETY⁽⁷⁾ ja luottolaitosten omista varoista 17 päivänä huhtikuuta 1989 annettuun neuvoston direktiiviin 89/299/ETY⁽⁸⁾,

komissio on hyväksynyt suosituksen 87/62/ETY luottolaitosten suurista riskikeskittymistä⁽⁹⁾ ja suosituksen 87/63/ETY talletusten vakuusjärjestelmien käyttöönotosta⁽¹⁰⁾,

omaksutun lähtökohdan mukaisesti tarkoituksena on saada aikaan sellainen olennainen yhdenmukaistaminen, joka on välttämätön ja riittää varmistamaan toimilupien myöntämisen ja toiminnan vakavaraisuuteen kohdistuvien valvontajärjestelmien vastavuoroisen tunnustamisen, siten, että on mahdollista myöntää yksi koko yhteisön alueella hyväksyty toimilupa ja soveltaa kotivaltion valvonnan periaatetta,

tämä direktiivi voidaan näin ollen panna täytäntöön ainoastaan samanaikaisesti erityisten omiin varoihin ja vakavaraisuussuhdelukuihin liittyvien teknisten seikkojen täydentävää yhdenmukaistamista koskevien yhteisön säädösten kanssa,

myös luottolaitosten uudelleenorganisoinnin ja toiminnan lopettamisen edellytysten yhdenmukaistaminen jatkuu,

on myös yhdenmukaistettava tarpeelliset järjestelyt luottolaitosten maksuvalmius-, markkina-, korko- ja valuuttakurssiriski- valvomiseksi,

vastavuoroisen tunnustamisen ja kotivaltion valvonnan periaatteet edellyttävät, että minkään jäsenvaltion toimival-

⁽¹⁾ EYVL N:o C 84, 31.3.1988, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o C 96, 17.4.1989, s. 33 ja 22 päivänä marraskuuta 1989 tehty päätös (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL N:o C 318, 17.12.1988, s. 42

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 322, 17.12.1977, s. 30

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 309, 4.11.1986, s. 15

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 193, 18.7.1983, s. 18

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 372, 31.12.1986, s. 1

⁽⁸⁾ EYVL N:o L 124, 5.5.1989, s. 16

⁽⁹⁾ EYVL N:o L 33, 4.2.1987, s. 10

⁽¹⁰⁾ EYVL N:o L 33, 4.2.1987, s. 16

taiset viranomaiset eivät myönnä toimilupaa tai että toimivaltaiset viranomaiset peruuttavat toimiluvan, jos esimerkiksi toimintasuunnitelman, toiminnan alueellisen sijoittamisen tai tosiasiasissa harjoitetun toiminnan perusteella on ilmeistä, että luottolaitos on valinnut yhden jäsenvaltion oikeusjärjestelmän kiertääkseen ankarammat vaatimukset, jotka ovat voimassa siinä jäsenvaltiossa, jossa se pääasiallisesti harjoittaa tai aikoo harjoittaa toimintaansa; tätä direktiiviä sovellettaessa luottolaitoksen katsotaan sijaitsevan siinä jäsenvaltiossa, jossa sen kotipaikka on; jäsenvaltioiden on vaadittava, että hallinnollinen päätoimipaikka sijaitsee samassa jäsenvaltiossa kuin sääntömääräinen kotipaikka,

kotivaltio voi antaa 4, 5, 11, 12 ja 16 artiklassa säädettyä ankarampia säännöksiä sellaisten luottolaitosten osalta, joille sen toimivaltainen viranomainen on myöntänyt toimiluvan,

vastuu luottolaitoksen talouden vakauden valvonnasta ja erityisesti sen vakavaraisuuden valvonnasta on luottolaitoksen kotivaltion toimivaltaisilla viranomaisilla; vastuu maksuvalmiuden ja rahapolitiikan valvonnasta säilyy vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisilla viranomaisilla; markkinariskiä tulee kotivaltion ja vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten valvoa läheisessä yhteistyössä,

tietty rahoitus- ja sijoituspalvelut yhdenmukaistetaan tarvittaessa erityisin yhteisön säädöksin, jolloin tarkoituksena on erityisesti kuluttajien ja sijoittajien suojaaminen; komissio on ehdottanut toimenpiteitä kiinnitysluottojen yhdenmukaistamiseksi, muun muassa jotta alalle tyypillisten rahoitustekniikoiden vastavuoroinen tunnustaminen olisi mahdollista,

vastavuoroisen tunnustamisen ansiosta noudatettu lähestymistapa suo mahdollisuuden, että kotivaltiossaan toimiluvan saanut luottolaitos harjoittaa joitain tai kaikkia liitteessä lueteltuja toimia koko yhteisössä perustamalla sivukonttorin tai tarjoamalla palveluja,

sellaisen toiminnan harjoittamiseen, jota ei ole lueteltu liitteessä, sovelletaan perustamissopimuksen yleisiä sijoittautumisvapautta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevia määräyksiä,

on kuitenkin tarkoituksenmukaista ulottaa vastavuoroinen tunnustaminen koskemaan liitteessä lueteltuja toimia, kun niitä harjoittavat sellaiset rahoituslaitokset, jotka ovat luottolaitosten tytäryhtiötä, edellyttäen, että kyseiset tytäryhtiöt kuuluvat emoyhtiöidensä konsolidoidun valvonnan piiriin ja täyttävät tietyt tiukat edellytykset,

vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia, että käytettäessä sijoittautumisoikeutta ja palvelujen tarjoamisen vapautta laitokset, joille ei ole myönnetty luottolaitostoimilupaa niiden kotivaltiossa,

noudattavat tiettyjä vastaanottavan jäsenvaltion kansallisten lakien ja asetusten säännöksiä sellaisen toiminnan suhteen, jota ei ole lueteltu liitteessä, edellyttäen, että kyseiset säännökset toisaalta ovat yhteisön lainsäädännön mukaisia ja niiden tarkoituksena on yleisen edun suojeleminen, ja toisaalta, ettei laitoksiin tai toimintaan sovelleta kyseisen laitoksen kotivaltion vastaavanlaisia lakeja tai asetuksia,

jäsenvaltioiden olisi huolehdittava, ettei ole esteitä harjoittaa vastavuoroisesti tunnustettua toimintaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa samalla tavoin kuin kotivaltiossa, sikäli kuin toiminta ei ole ristiriidassa yleisen edun suojelemiseksi vastaanottavassa jäsenvaltiossa annettujen lakien säännösten kanssa,

yhteisössä toimivien luottolaitosten sivukonttoreita koskevan toimilupavaatimuksen poistamisen seurauksena tulee, kun yhdenmukaistaminen on toteutettu, välttämättömäksi poistaa sivukonttorin perustamispäätös; ensimmäinen toimi tähän suuntaan sisältyy 6 artiklan 2 kohtaan; tämä ei kuitenkaan koske Espanjan kuningaskuntaa tai Portugalin tasavaltaa, kuten näiden valtioiden yhteisöön liittymistä koskevassa asiakirjassa määrätään,

tämän direktiivin tavoitteilla ja yhteisön muulla lainsäädännöllä toteutettavalla pääomanliikkeiden vapauttamisella on välttämätön keskinäinen yhteys; pankkipalvelujen vapauttamista koskevien toimenpiteiden on joka tapauksessa oltava yhdenmukaisia pääomanliikkeiden vapauttamista koskevien toimenpiteiden kanssa; silloin kun jäsenvaltiot voivat perustamissopimuksen 67 artiklan täytäntöönpanosta 24 päivänä kesäkuuta 1988 annetun neuvoston direktiivin 88/361/ETY⁽¹⁾ mukaisesti vedota pääomanliikkeiden suhteen suojalausekkeisiin, ne voivat lykätä pankkipalvelujen tarjoamisen vapautta siinä määrin kuin se on tarpeellista edellä mainittujen suojalausekkeiden täytäntöön panemiseksi,

menettelytapoja, jotka vahvistetaan direktiivissä 77/780/ETY, erityisesti kun on kyse toimiluvan myöntämisestä sellaisen luottolaitoksen sivukonttorille, jolle on myönnetty toimilupa kolmannessa maassa, sovelletaan näihin laitoksiin; näitä sivukonttoreita ei koske perustamissopimuksen 59 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu vapaus tarjota palveluja eikä sijoittautumisvapaus muissa jäsenvaltiossa kuin siinä, johon ne jo ovat sijoittautuneet; kolmannen maan oikeuden alaisen yrityksen hakemukseen, joka koskee toimiluvan myöntämistä tytäryhtiölle tai luvan saamista omistusyhteyden hankintaan, sovelletaan kuitenkin menettelyä, jolla pyritään varmistamaan, että yhteisön luottolaitokset saavat vastavuoroisen kohtelun kyseisissä kolmansissa maissa,

toimivaltaisen kansallisen viranomaisen luottolaitokselle tämän direktiivin mukaisesti myöntämä toimilupa koskee koko yhteisöä eikä enää ainoastaan yhtä valtiota eikä olemassa olevilla vastavuoroisuuslausekkeilla siten vastedes ole vaikutusta; sen vuoksi joustava menettely vastavuoroisuuden arvioimiseksi koko yhteisössä on tarpeen; tämän menettelyn

⁽¹⁾ EYVL N:o L 178, 8.7.1988, s. 5

tavoitteena ei ole sulkea yhteisön rahoitusmarkkinoita ulkopuolisilta vaan, koska yhteisön tarkoituksena on pitää rahoitusmarkkinansa muulle maailmalle avoimina, ennemminkin edistää maailmanlaajuisten rahoitusmarkkinoiden vapautumista muissa kolmansissa maissa; tässä direktiivissä säädetään neuvottelumenettelyistä kolmansien maiden kanssa ja – viimeisenä keinona – mahdollisuudesta toteuttaa toimenpiteet, joihin kuuluu uusien toimilupahakemusten lykkääminen tai uusien toimilupien rajoittaminen,

sisäisten pankkimarkkinoiden häiriöttömän toiminnan edellytyksenä on lainsäädännön lisäksi, että jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset harjoittavat tiivistä ja säännöllistä yhteistyötä; yksittäisten luottolaitosten ongelmien tarkastelu on tarkoituksenmukaisinta suorittaa pankkivalvontaviranomaisten välille perustetussa yhteyskomiteassa, jota tarkoitetaan direktiivin 77/780/ETY johdanto-osan viimeisessä kappaleessa; mainittu komitea on sopiva toimielin edellä mainitun direktiivin 7 artiklassa tarkoitettuun keskinäiseen tietojen vaihtoon,

keskinäinen tiedotusmenettely ei missään tapauksessa korvaa direktiivin 77/780/ETY 7 artiklassa säädettyä kahdenvälistä yhteistyötä; vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voi, joko kiireellisessä tapauksessa omasta aloitteestaan tai kotivaltion toimivaltaisen viranomaisen aloitteesta, edelleenkin tarkastaa, että niiden alueella olevien luottolaitosten toiminnassa noudatetaan asiaankuuluvia lakeja sekä hyvien hallinto- ja kirjanpito menetelmien ja riittävän sisäisen tarkastuksen periaatteita, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta viranomaisten varsinaisen valvontavallan käyttämistä, ja

tämän direktiivin yksityiskohtaisiin säännöksiin voi määrääjain olla pankkialan uusien kehityspiirteiden huomioon ottamiseksi tarpeen tehdä teknisiä muutoksia; komissio tekee sille perustamissopimuksen mukaan kuuluvan täytäntöönpanovallan nojalla tällaiset tarpeelliset muutokset kuuluttuaan pankkialan neuvostantavaa komiteaa; komitea toimii 'sääntelykomiteana' noudattaen menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 13 päivänä heinäkuuta 1987 annetun neuvoston päätöksen 87/373/ETY⁽¹⁾ 2 artiklassa määrättyä menettelyn III vaihtoehtoa b,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I OSASTO

Määritelmät ja soveltamisala

1 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

1. 'luottolaitoksella' direktiivin 77/780/ETY 1 artiklan 1 luetelmakohdan määritelmän mukaista luottolaitosta;

2. 'toimiluvalla' direktiivin 77/780/ETY 1 artiklan toisen luetelmakohdan määritelmän mukaista toimilupaa;
3. 'sivukonttorilla' liiketoimipaikkaa, joka on luottolaitoksesta oikeudellisesti riippuvainen osa ja jossa harjoitetaan välittömästi kaikkia tai joitain luottolaitosten liiketoimintaan olennaisesti kuuluvia toimia; yhteen jäsenvaltioon perustettuja liiketoimipaikkoja pidetään yhtenä sivukonttorina niiden lukumäärästä riippumatta silloin, kun luottolaitoksen kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa;
4. 'omilla varoilla' direktiivin 89/299/ETY määritelmän mukaista omia varoja;
5. 'toimivaltaisilla viranomaisilla' direktiivin 83/350/ETY 1 artiklan määritelmän mukaisia toimivaltaisia viranomaisia;
6. 'rahoituslaitoksella' muuta yritystä kuin luottolaitosta, jonka pääasiallisena toimintana on hankkia omistusyhteyksiä tai harjoittaa yhtä tai useampaa liitteessä olevassa 2 – 12 kohdassa lueteltua toimintaa;
7. 'kotivaltiolla' jäsenvaltiota, jossa luottolaitokselle on myönnetty toimilupa direktiivin 77/780/ETY 3 artiklan mukaisesti;
8. 'vastaanottavalla jäsenvaltiolla' jäsenvaltiota, jossa luottolaitoksella on sivukonttori tai jossa se tarjoaa palveluja;
9. 'määräämisvallalla' direktiivin 83/349/ETY⁽²⁾ 1 artiklan määritelmän mukaista suhdetta emoyrityksen ja tytäryhtiön välillä tai samanluonteista suhdetta minkä tahansa luonnollisen tai oikeushenkilön ja yrityksen välillä;
10. 'määräosuudella' yrityksestä suoraan tai välillisesti omistettua osuutta, joka on vähintään 10 prosenttia yrityksen omasta pääomasta tai äänioikeudesta tai jonka nojalla on mahdollista vaikuttaa huomattavasti yrityksen johtamiseen.

Tätä määritelmää sovellettaessa 5 ja 11 artiklan sekä 11 artiklassa mainittujen muiden omistusyhteyttä koskevien rajoitusten yhteydessä otetaan huomioon direktiivin 88/627/ETY⁽³⁾ 7 artiklassa tarkoitettut äänioikeudet;

11. 'perustamis pääomalla' direktiivin 89/299/ETY 2 artiklan 1 kohdan 1 ja 2 alakohdan määritelmän mukaista pääomaa;
12. 'emoyrityksellä' direktiivin 83/349/ETY 1 ja 2 artiklan määritelmän mukaista emoyritystä;
13. 'tytäryhtiöllä' direktiivin 83/349/ETY 1 ja 2 artiklan määritelmän mukaista tytäryritystä;

⁽¹⁾ EYVL N:o L 197, 18.7.1987, s. 33

⁽²⁾ EYVL N:o L 193, 18.7.1983, s. 1

⁽³⁾ EYVL N:o L 348, 17.12.1988, s. 62

myös mahdolliset tytäryrityksen tytäryhtiöt katsotaan näiden yritysten johdossa olevan emoyrityksen tytäryhtiöiksi;

14. 'vakavaraisuussuhdeluvulla' direktiivin 89/647/ETY⁽²⁾ mukaisesti laskettua luottolaitosten maksukyvyyn kerrointa.

2 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin luottolaitoksiin.
2. Tätä direktiiviä ei sovelleta direktiivin 77/780/ETY 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin laitoksiin.

3. Luottolaitokseen, joka on samassa jäsenvaltiossa olevan keskuslaitoksen tytäryhtiö direktiivin 77/780/ETY 2 artiklan 4 kohdan a alakohdan määritelmän mukaisesti, voidaan olla soveltamatta tämän direktiivin 4, 10 ja 12 artiklan säännöksiä sillä edellytyksellä ja rajoittamatta kyseisten säännösten soveltamista keskuslaitokseen, että keskuslaitoksen ja sen tytärlaitosten muodostama kokonaisuus on konsolidoinnin perusteella edellä mainittujen säännösten alainen.

Tapauksissa, jolloin edellä 1 kohdassa mainittuja artikloja ei sovelleta, sovelletaan keskuslaitoksen ja sen tytärlaitosten muodostamaan kokonaisuuteen mitä 6 artiklassa ja 18 - 21 artiklassa säädetään.

3 artikla

Jäsenvaltioiden on kiellettävä henkilöitä tai yrityksiä, jotka eivät ole luottolaitoksia, harjoittamasta liiketoimintaa, johon kuuluu talletusten tai muiden takaisinmaksettavien varojen vastaanottaminen yleisöltä. Tätä kieltoa ei sovelleta talletusten tai muiden takaisinmaksettavien varojen vastaanottamiseen jäsenvaltioita tai jäsenvaltion alueellisilta tai kunnallisilta viranomaisilta tai julkisilta kansainvälisiltä elimiltä, joissa yksi tai useampi jäsenvaltio on jäsenenä, eikä kansallisessa tai yhteisön oikeudessa nimenomaisesti säänneltyihin tapauksiin, edellyttäen, että kyseiseen toimintaan sovelletaan tallettajien ja sijoittajien suojelemiseksi tarkoitettuja säännöksiä ja valvontaa ja ne ovat sovellettavissa näihin tapauksiin.

II OSASTO

Toimiluvan edellytysten yhdenmukaistaminen

4 artikla

1. Toimivaltainen viranomaisena ei saa myöntää toimilupaa tapauksissa, joissa perustamis pääoma on pienempi kuin 5 miljoonaa ECUa.

2. Jäsenvaltioilla on kuitenkin oikeus myöntää toimilupaa tietyille luottolaitosryhmille, joiden perustamis pääoma on 1 kohdassa säädettyä pienempi. Sellaisissa tapauksissa:

- a) perustamis pääoman on oltava vähintään 1 miljoonaa ECUa;
- b) asianomaisten jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle perusteet, joiden vuoksi ne käyttävät tässä kohdassa annettua mahdollisuutta;
- c) kun direktiivin 77/780/ETY 3 artiklan 7 kohdassa tarkoitettu luettelo julkaistaan, on kunkin sellaisen luottolaitoksen nimen yhteydessä, jolla ei ole 1 kohdassa säädetyn suuruista vähimmäispääomaa, oltava tästä merkintä;
- d) viiden vuoden kuluessa 24 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua päivämäärästä komission on laadittava kertomus tämän kohdan soveltamisesta jäsenvaltioissa direktiivin 77/780/ETY 11 artiklassa tarkoitettulle pankkialan neuvonantavalle komitealle.

5 artikla

Toimivaltainen viranomaisena ei saa myöntää toimilupaa luottolaitosten liiketoiminnan aloittamiseen ennen kuin sille on ilmoitettu niiden suoraan tai välillisesti omistajina tai jäseninä olevien luonnollisten tai oikeushenkilöiden nimet, joilla on määräosuus luottolaitoksessa, ja näiden omistusyhteyksien määrät.

Toimivaltaisen viranomaisen on evättävä toimilupa, jos viranomaisena ei, ottaen huomioon, että on tarpeen varmistaa luottolaitoksen järkevä ja vakaa hoito, ole vakuuttunut edellämainittujen osakkeenomistajien tai jäsenten sopivuudesta luottolaitoksen omistajiksi.

6 artikla

1. Vastaanottava jäsenvaltio ei saa vaatia direktiivin 77/780/ETY 4 artiklassa mainittua toimilupaa tai perustamis pääomaa muussa jäsenvaltioissa toimiluvan jo saaneen luottolaitoksen sivukonttorilta. Sellaisten sivukonttoreiden perustamiseen ja valvontaan sovelletaan tämän direktiivin 13, 19 ja 21 artiklan säännöksiä.

2. Kunnes säännökset 1 kohdan toteuttamiseksi tulevat voimaan, vastaanottava jäsenvaltio ei saa toimilupaa varten vaatia, että muussa jäsenvaltiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen sivukonttorille on asetettu perustamis pääoma, joka olisi enemmän kuin 50 prosenttia siitä perustamis pääomasta, joka kansallisten säädösten mukaan on samantyyppisten luottolaitosten toimiluvan edellytyksenä.

3. Luottolaitoksilla on oikeus käyttää vapaasti varoja, joita ei 1 ja 2 kohtien mukaisesti enää vaadita.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 386, 30.12.1989, s. 14

7 artikla

Toisen jäsenvaltion toimivaltaisia viranomaisia on kuultava ennalta luottolaitoksen toimiluvasta, kun:

- luottolaitos on toisessa jäsenvaltiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen tytäryhtiö;
- luottolaitos on toisessa jäsenvaltiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen emoyrityksen tytäryhtiö; taikka
- määräämisvalta luottolaitoksessa on samoilla luonnollisilla tai oikeushenkilöillä kuin toisessa jäsenvaltiossa toimiluvan saaneessa luottolaitoksessa.

III OSASTO

Suhteet kolmansiin maihin

8 artikla

Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava komissiolle:

- a) toimiluvan myöntämisestä sellaiselle suoraan tai välillisesti omistetulle tytäryhtiölle, jonka emoyrityksistä yhteen tai useampaan sovelletaan kolmannen maan lakia. Komission on ilmoitettava asiasta pankkialan neuvoa-antavalle komitealle;
- b) jos mainittu emoyritys hankkii sellaisen osuuden yhteisön luottolaitoksesta, että jälkimmäisestä tulee sen tytäryhtiö. Komission on ilmoitettava asiasta pankkialan neuvoa-antavalle komitealle.

Milloin toimilupa myönnetään suoraan tai välillisesti omistetulle tytäryhtiölle, jonka emoyrityksistä yhteen tai useampaan sovelletaan kolmannen maan lakia, yritysryhmän rakenne on eriteltävä ilmoituksessa, joka toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä komissiolle direktiivin 77/780/ETY 3 artiklan 7 kohdan mukaisesti.

9 artikla

1. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle yleisistä, niiden luottolaitoksia sijoittautumisen tai pankkitoiminnan harjoittamisen suhteen kolmannessa maassa kohdanneista vaikeuksista.
2. Komissio laatii aluksi viimeistään kuusi kuukautta ennen tämän direktiivin täytäntöön panemista ja sen jälkeen määräjain kertomuksen yhteisön luottolaitosten kohtelusta kolmannessa maassa 3 ja 4 kohdassa tarkoitettujen seikkojen osalta niiden aloittaessa tai harjoittaessa pankkitoimintaa sekä hank-

kiessa osuuksia kolmannen maan luottolaitoksessa. Komissio toimittaa kertomuksen ja tarvittaessa aiheelliset ehdotukset neuvostolle.

3. Jos komissio havaitsee 2 kohdassa tarkoitettua kertomuksen tai muiden tietojen perusteella, että jokin kolmas maa ei myönnä yhteisön luottolaitokselle yhtä tehokasta markkinoille pääsyä kuin yhteisö on myöntänyt tuon kolmannen maan luottolaitoksille, komissio voi tehdä neuvostolle ehdotuksen valtuuksista aiheellisten neuvottelujen käymiseksi vertailukelpoisten kilpailumahdollisuuksien aikaansaamiseksi yhteisön luottolaitoksille. Neuvosto päättää asiasta määränemmistöllä.

4. Jos komissio havaitsee 2 kohdassa tarkoitettua kertomuksen tai muiden tietojen perusteella, että yhteisön luottolaitos ei saa kolmannessa maassa sellaista kansallista kohtelua, joka tarjoaisi samat kilpailumahdollisuudet kuin kotimaisilla luottolaitoksilla on, ja että tehokkaan markkinoille pääsyn edellytyksiä ei ole täytetty, komissio voi aloittaa neuvottelut tilanteen korjaamiseksi.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua tilanteessa voidaan neuvottelujen aloittamisen ohella myös 22 artiklan 2 kohdan mukaista menettelyä noudattaen päättää, että jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on rajoitettava tai lykättävä ratkaisun tekemistä sellaisista toimilupahakemuksista ja sellaisista suorien tai välillisten, kolmannen maan lain alaisuuteen kuuluvien emoyritysten suorittamista osuuksien hankinnasta, jotka ovat vireillä päätöksen tekemisen ajankohtana tai tehdään sen jälkeen. Tässä tarkoitettuja toimenpiteitä eivät saa olla voimassa kauempaa kuin kolme kuukautta.

Neuvottelun tuloksista riippuen neuvosto voi, ennen kuin edellä mainittu kolmen kuukauden aika on kulunut, päättää komission ehdotuksesta määränemmistöllä toimenpiteiden jatkamisesta.

Rajoituksia tai lykkäystä ei sovelleta, kun yhteisössä asianmukaisen toimiluvan saanut luottolaitoksen tytäryhtiö tai sen tytäryhtiö perustaa tytäryhtiön tai hankkii omistusyhteyden yhteisön luottolaitoksesta.

5. Jos komissio havaitsee, että jokin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettu tilanne on olemassa, jäsenvaltioiden on komission pyynnöstä ilmoitettava sille:

- a) sellaisen suoraan tai välillisesti omistetun tytäryhtiön toimilupahakemuksesta, jonka yhteen tai useampaan emoyritykseen sovelletaan kyseessä olevan kolmannen maan lakia;
- b) jäsenvaltiolle 11 artiklan mukaisesti ilmoitetusta tällaisen yrityksen suunnitelmasta hankkia sellaisen omistusyhteyden yhteisön luottolaitoksesta, että jälkimmäisestä tulisi sen tytäryhtiö.

Tämä ilmoittamisvelvollisuus lakkaa, kun 3 tai 4 kohdassa tarkoitetun kolmannen maan kanssa tehdään sopimus tai kun 4 kohdan toisessa ja kolmannessa alakohdassa tarkoitetut toimenpiteet lakkaavat olemasta voimassa.

6. Tämän artiklan mukaisesti toteutettujen toimenpiteiden on oltava niiden yhteisön velvoitteiden mukaisia, jotka johtuvat luottolaitoksen liiketoiminnan aloittamista ja harjoittamista koskevista kahden- tai monenvälisistä kansainvälisistä sopimuksista.

IV OSASTO

Luottolaitosten liiketoiminnan harjoittamista koskevien ehtojen yhdenmukaistaminen

10 artikla

1. Toimilupaa myönnettäessä luottolaitoksen omat varat eivät saa olla pienemmät kuin 4 artiklan mukaisesti vaadittu perustamis pääoman määrää.

2. Jäsenvaltiot voivat päättää, että luottolaitos, joka on olemassa, kun tämä direktiivi pannaan täytäntöön, ja jonka omat varat eivät ole 4 artiklassa säädetyn perustamis pääoman tason mukaisia, voi jatkaa toimintaansa. Siinä tapauksessa sen omat varat eivät saa olla vähemmän kuin se suurin määrä, jonka ne ovat saavuttaneet sen jälkeen kun tämä direktiivi on annettu tiedoksi.

3. Jos määräysvalta 2 kohdassa tarkoitettuun ryhmään kuuluvaan laitokseen siirtyy muulle luonnolliselle tai oikeushenkilölle kuin sille, jolla se aikaisemmin oli, laitoksen omien varojen on oltava määrältään vähintään 4 artiklassa määrätyn perustamis pääoman suuruiset.

4. Tietyissä erityisolosuhteissa ja toimivaltaisten viranomais- ten suostumuksella kahden tai useamman 2 kohdassa tarkoit- tuun ryhmään kuuluvan luottolaitoksen sulautumisesta syntyvän laitoksen omat varat eivät kuitenkaan saa olla vähemmän kuin sulautuneiden laitosten omien varojen yhteismäärä sulautu- mishetkellä mikäli 4 artiklan mukaisia vähimmäismääriä ei ole saavutettu.

5. Jos kuitenkin omat varat ovat pienentyneet 1, 2 ja 4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, toimivaltaiset viranomaiset voivat, jos se niissä olosuhteissa on perusteltua, myöntää laitokselle määräajan tilanteen korjaamiseksi tai toimintansa lopettamiseksi.

11 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että luonnollinen tai oikeushenkilö, joka suoraan tai välillisesti aikoo hankkia mää-

räosuuden luottolaitoksesta, ensin ilmoittaa toimivaltaisille viranomaisille hankittavaksi aiotun omistusyhteyden suuruuden. Samoin luonnollisen tai oikeushenkilön on ilmoitettava toimivaltaisille viranomaisille aikomuksestaan lisätä määrä- osuuttaan siten, että hänen osuutensa äänistä tai pääomasta on 20 prosenttia, 33 prosenttia tai 50 prosenttia tai suurempi taikka siten, että luottolaitoksesta tulee hänen tytäryhtiönsä.

Toimivaltainen viranomainen voi kolmen kuukauden kuluessa 1 kohdassa säädetyn ilmoituksen tekemisestä vastustaa tällaista suunnitelmaa, jos toimivaltainen viranomainen, pyrkiessään varmistamaan, että luottolaitosta hoidetaan järkevästi ja vakaasti, ei ole vakuuttunut ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun henkilön sopivuudesta, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 kohdassa säädetyn soveltamista. Toimivaltainen viranomainen voi, jos se ei vastusta suunnitelmaa, asettaa määräajan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun suunnitelman toteuttamiselle.

2. Hankinnan arvioimisen yhteydessä on 7 artiklan mukaisesti järjestettävä ennakkoon kuuleminen, jos luottolaitos, jonka toimilupa on myönnetty toisessa jäsenvaltiossa, tai se on toisessa jäsenvaltiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen emoyritys taikka luonnollinen tai oikeushenkilö, jonka mää- räysvallassa toisessa jäsenvaltiossa toimiluvan saanut luottolai- tos on, ja jos luottolaitoksesta, josta hankkija aikoo hankkia osuuden kyseessä olevan hankinnan myötä tulisi hankkijan tytäryhtiö tai se joutuisi hankkijan määräysvallan alaiseksi.

3. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että luonnollinen tai oi- keushenkilö ilmoittaa ensin toimivaltaiselle viranomaiselle aikomuksestaan suoraan tai välillisesti luopua määräosuudes- taan luottolaitoksessa ja ilmoittaa samalla kyseessä olevan osuuden suuruuden. Tällaisen henkilön on myös ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle aikomuksestaan vähentää määräosuuttaan siten, että hänen osuutensa äänistä tai pää- omasta on pienempi kuin 20 prosenttia, 33 prosenttia taikka 50 prosenttia tai siten, että luottolaitos lakkaa olemasta tällaisen luonnollisen tai oikeushenkilön tytäryhtiö.

4. Luottolaitoksen on heti asiasta tiedon saatuaan ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle sellaisista sen omaa pääomaa koskevista osuuskien hankinnoista tai niistä luopumisista, joiden vuoksi kyseinen osuus muodostuu jotakin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettua rajoitusta suuremmaksi tai pienemmäksi.

Vähintään kerran vuodessa luottolaitoksen on myös ilmoitet- tava toimivaltaiselle viranomaiselle määräosuuden omistavien osakkaiden ja jäsenten nimet sekä näillä olevien osuuskien suuruudet esimerkiksi sellaisina kuin nämä tiedot esitetään yhtiö- tai vuosikokouksessa tai sellaisina kuin tiedot saadaan pörssiyhtiöitä koskevien määräysten mukaisesti.

5. Niissä tapauksissa, joissa 1 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden käyttämä vaikutusvalta on omiaan aiheuttamaan

haittaa laitoksen järkevälle ja vakaalle hoidolle, jäsenvaltioiden on huolehdittava, että toimivaltaiset viranomaiset toteutettavat tilanteen lopettamiseksi aiheelliset toimenpiteet. Toimenpiteet voivat olla esimerkiksi kieltoja, johtokunnan jäsenille ja johtajille asetettavia pakotteita tai kyseessä olevien osakkaiden tai jäsenten omistamiin osakkeisiin kuuluvan äänivallan käyttöön kohdistuvia keskeytyksiä.

Samankaltaisia toimenpiteitä sovelletaan luonnollisiin tai oikeushenkilöihin, jotka eivät noudata 1 kohdan mukaisesti määrättyä velvoitetta antaa ennakkotietoja. Jos osuus hankitaan toimivaltaisen viranomaisen vastustuksesta huolimatta, jäsenvaltioiden on siitä riippumatta ryhdytäänkö muihin mahdollisiin pakotteisiin, joko määrättävä keskeytettäväksi osuuksiin liittyvä äänivallan käyttäminen tai määrättävä, että annetut äänet ovat mitättömiä taikka että ne voidaan mitätöidä.

12 artikla

1. Luottolaitoksella ei saa olla määräosuutta, joka on suurempi kuin 15 prosenttia sen omista varoista sellaisessa yrityksessä, joka ei ole luottolaitos, rahoituslaitos tai yritys, joka harjoittaa direktiivin 86/635/ETY 43 artiklan 2 kohdan f alakohdassa tarkoitettua toimintaa.

2. Luottolaitoksen määräosuusien kokonaismäärä muissa yrityksissä kuin luottolaitoksissa, rahoituslaitoksissa tai direktiivin 86/635/ETY 43 artiklan 2 kohdan f alakohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittavissa yrityksissä ei saa olla suurempi kuin 60 prosenttia luottolaitoksen omista varoista.

3. Jäsenvaltioiden ei tarvitse soveltaa 1 ja 2 kohdan rajoituksia osuuksiin sellaisissa vakuutusyhtiöissä, jotka on määritelty direktiivissä 73/239/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 88/357/ETY⁽²⁾, ja direktiivissä 79/267/ETY⁽³⁾, sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1985 liittymisasiakirjalla.

4. Luottolaitoksen väliaikaisessa omistuksessa yrityksen rahoituksen tervehtyttämisen tai pelastusoperaation aikana olevia tai normaalikestoisen emissiotakuun vuoksi taikka laitoksen omista nimissä toisten lukuun olevia osakkeita ei lueta määräosuusiksi laskettaessa 1 ja 2 kohdassa vahvistettuja rajoituksia. Osakkeita, jotka eivät ole direktiivin 86/635/ETY 35 artiklan 2 kohdan mukaista pitkäaikaista rahoitusomaisuutta, ei oteta lukuun.

5. Edellä 1 ja 2 kohdassa vahvistettuja rajoituksia ei saa ylittää muutoin kuin poikkeuksellisissa olosuhteissa. Sellaisissa tapauksissa toimivaltaisen viranomaisen on kuitenkin vaaditta-

va, että luottolaitos joko lisää omia varojaan tai toteuttaa muut vastaavat toimenpiteet.

6. On huolehdittava 1 ja 2 kohdan rajoitusten noudattamisesta konsolidoidun valvonnan ja seurannan avulla direktiivin 83/350/ETY mukaisesti.

7. Luottolaitosten, joiden osalta tämän direktiivin täytäntöpanemiseksi annettujen säännösten tullessa voimaan 1 ja 2 kohdassa vahvistetut rajoitukset ylitetään, on 10 vuoden siirtymäkauden kuluessa voimaantulosta vähennettävä osuutensa rajoitusten mukaiseksi.

8. Jäsenvaltiot voivat säätää, ettei toimivaltaisten viranomaisten tarvitse soveltaa 1 ja 2 kohdan rajoituksia, mikäli ne edellyttävät, että luottolaitosten on kokonaisuudessaan katettava omilla varoillaan ne määrät, joilla luottolaitoksen määräosuudet ylittävät nuo rajoitukset ja ettei näitä omia varoja sisällytetä vakavaraisuussuhdeluvun laskemiseen. Mikäli kumpikin 1 ja 2 kohdan rajoitus ylittyy, omilla varoilla katettava määrä määräytyy suuremman ylityksen mukaan.

13 artikla

1. Luottolaitoksen toiminnan vakauden valvonta, mukaan lukien sen 18 artiklan mukaisen toiminnan valvonta, on kotivaltion toimivaltaisten viranomaisten vastuulla, jollei vastuu tämän direktiivin säännösten mukaisesti kuulu vastaanottavan jäsenvaltion viranomaisille.

2. Kotivaltion toimivaltaisten viranomaisten on vaadittava, että jokaisessa luottolaitoksessa on järkevät hallinto- ja kirjanpito menetelmät ja riittävät sisäisen tarkastuksen menetelmät.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa säädetty ei estä direktiivin 83/350/ETY mukaista konsolidoitua valvontaa.

14 artikla

1. Korvataan direktiivin 77/780/ETY 7 artiklan 1 kohdan toisen lauseen loppu seuraavasti: "ja kaikki tiedot, jotka ovat omiaan helpottamaan niiden valvontaa, erityisesti maksuvalmiuden, vakavaraisuuden, talletusten vakuussuojan, suurten riskikeskittymien rajoittamisen, hallinto- ja kirjanpito menetelmien ja sisäisen tarkastuksen menetelmien suhteen".

2. Vastaanottavalla jäsenvaltiolla säilyy vastuu luottolaitosten sivukonttoreiden maksuvalmiuden valvonnasta yhteistyössä kotivaltion toimivaltaisen viranomaisen kanssa kunnes yhteensovittaminen on myöhemmin toteutettu. Vastaanottavalla jäsenvaltiolla säilyy täysi vastuu rahapolitiikkansa toteuttami-

⁽¹⁾ EYVL N:o L 228, 16.8.1973, s. 3

⁽²⁾ EYVL N:o L 172, 4.7.1988, s. 1

⁽³⁾ EYVL N:o L 63, 13.3.1979, s. 1

sesta aiheutuvista toimenpiteistä, sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan valuuttajärjestelmän vahvistamiseksi välttämättömiä toimenpiteitä. Vastaanottavan valtion toimenpiteisiin ei saa sisältyä syrjivää tai rajoittavaa kohtelua sillä perusteella, että luottolaitoksen toimilupa on myönnetty toisessa jäsenvaltiossa.

3. Rajoittamatta sellaisten toimenpiteiden myöhempää yhteensovittamista, joilla pyritään valvomaan avoimista markkina-asetusta johtuvia riskejä, kun riskit ovat seurausta toisen jäsenvaltion rahoitusmarkkinoilla suoritetuista toimista, on jälkimmäisen valtion toimivaltaisen viranomaisen yhteistyössä kotivaltion toimivaltaisen viranomaisen kanssa huolehdittava, että kyseessä olevat laitokset ryhtyvät toimenpiteisiin kyseisten riskien kattamiseksi.

15 artikla

1. Jos toisessa jäsenvaltiossa toimiluvan saanut luottolaitos harjoittaa toimintaansa sivukonttorin kautta, vastaanottavan jäsenvaltion on huolehdittava, että kotivaltion toimivaltainen viranomainen voi, ilmoitettuaan asiasta ensin vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, tarkastaa paikalla joko itse tai tarkoitusta varten nimittämiensä henkilöiden välityksellä direktiivin 77/780/ETY 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tiedot.

2. Sivukonttoreiden tarkastusta varten kotivaltion toimivaltainen viranomainen voi myös turvautua johonkin muuhun direktiivin 83/350/ETY 5 artiklan 4 kohdassa säädettyyn menettelyyn.

3. Tällä artiklalla ei rajoiteta vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen oikeutta suorittaa itse alueelleen perustettujen sivukonttoreiden tarkastuksia paikalla täyttäänsään tämän direktiivin mukaisia velvollisuuksia.

16 artikla

Korvataan direktiivin 77/780/ETY 12 artikla seuraavasti:

"12 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että kaikki, jotka ovat tai ovat olleet toimivaltaisten viranomaisten palveluksessa tai tilintarkastajina tai asiantuntijoina toimivaltaisten viranomaisten lukuun, ovat salassapitovelvollisia. Tällä tarkoitetaan, että näissä tehtävissä mahdollisesti saatuja luottamuksellisia tietoja ei saa ilmaista toiselle henkilölle eikä viranomaiselle muutoin kuin tiivistetysti tai kootusti niin, ettei siitä voida tunnistaa yksittäisiä laitoksia, sanotun kuitenkin rajoittamatta rikoslainsäädännön alaan kuuluvien säännösten noudattamista.

Kuitenkin, jos luottolaitos on asetettu konkurssiin tai se on määrätty lopettamaan toimintansa, voidaan siviili- tai kauppa-oikeudellisessa menettelyssä ilmaista luottamuksellisia tietoja, jotka eivät koske kyseessä olevan luottolaitoksen pelastamiseen pyrkiviä kolmansia.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, ei kuitenkaan estä jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia luovuttamasta toisilleen tietoja luottolaitoksia koskevien direktiivien mukaisesti. Sellaisia tietoja koskee 1 kohdan mukainen salassapitovelvollisuus.

3. Jäsenvaltiot voivat solmia tietojen luovuttamista koskevia yhteistyösopimuksia kolmansien maiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa ainoastaan, jos ilmaistavia tietoja koskee vähintään tässä artiklassa säädettyä vastaava salassapitovelvollisuus.

4. Toimivaltaiset viranomaiset, jotka saavat luottamuksellisia tietoja 1 ja 2 kohdan mukaisesti, voivat käyttää tietoja ainoastaan virkatoimiensa hoitamisessa:

- tutkiakseen, että luottolaitostoiminnan aloittamista koskevat edellytykset on täytetty ja helpottaakseen sellaisen liiketoiminnan harjoittamisen valvontaa joko yrityskohtaisesti tai konsolidoinnin perusteella, erityisesti maksuvalmiuden, vakavaraisuuden, suurten riskikeskittymien ja hallinto- ja kirjanpitoen menetelmien sekä sisäisen tarkastuksen menetelmien osalta;
- määrätäkseen pakotteita;
- haettaessa muutosta toimivaltaisen viranomaisen päätökseen hallinnollisissa muutoksenhaussa; taikka
- tuomioistuinkäsittelyssä, joka on saatettu vireille 13 artiklan tai luottolaitoksia koskevien direktiivien erityissäännösten mukaisesti.

5. Mitä 1 ja 4 kohdassa säädetään, ei estä luovuttamasta tietoja jäsenvaltiossa, milloin samassa jäsenvaltiossa on kaksi toimivaltaista viranomaista tai useampia toimivaltaisia viranomaisia eikä luovuttamasta tietoja jäsenvaltioiden kesken, jos osapuolina ovat jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset ja:

- muut rahoituslaitosten ja vakuutusyhtiöiden valvonnasta vastuussa olevat viranomaiset ja rahoitusmarkkinoiden valvonnasta vastuussa olevat viranomaiset;
- luottolaitosten selvitystilaa ja konkurssiin ja muihin vastaaviin menettelyihin liittyvät toimielimet;
- luottolaitosten ja muiden rahoituslaitosten sääöksiin perustuvan tilintarkastuksen suorittamisesta vastuussa olevat henkilöt;

eikä liioin ilmaisemasta tietoja talletusten vakuusjärjestelmiä hoitaville toimielimille, milloin tiedot ovat toiminnan kannalta tarpeellisia. Näin saatuja tietoja koskee 1 kohdan mukainen salassapitovelvollisuus.

6. Mitä tässä artiklassa säädetään ei liioin estä toimivaltaisia viranomaisia ilmaisemasta keskuspankeille, jotka eivät valvo-

luottolaitoksia yksittäin, sellaisia tietoja, joita ne rahaviranomaisina saattavat tarvita. Näin saatua tietoja koskee 1 kohdan mukainen salassapitovelvollisuus.

7. Lisäksi jäsenvaltiot voivat, sen estämättä, mitä 1 ja 4 kohdassa säädetään, antaa lain säännösten nojalla oikeuden ilmaista tietyt tiedot keskushallinnon muille viranomaisille ja laitoksille, jotka ovat vastuussa luottolaitosten, rahoituslaitosten, sijoituspalvelujen ja vakuutuslaitosten valvontaa koskevasta lainsäädännöstä, sekä näiden viranomaisten ja laitosten puolesta toimiville tarkastajille.

Tietoja voidaan kuitenkin ilmaista vain, kun se on tarpeen toiminnan vakauden valvomiseksi.

Jäsenvaltioiden on kuitenkin huolehdittava, että 2 ja 5 kohdan nojalla saatua tietoja sekä tietoja, jotka on saatu direktiivin 89/646/ETY⁽¹⁾ 15 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettussa, itse paikalla suoritettussa tarkastuksessa, ei milloinkaan tässä kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa saa ilmaista muutoin kuin jos siihen on sen toimivaltaisen viranomaisen, joka on ilmaissut tiedon tai sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen, jossa itse paikalla tehtävä tarkastus on suoritettu, nimenomainen suostumus.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 386, 30.12.89, s. 1"

17 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että niiden asianomaiset viranomaiset voivat, mikäli luottolaitos tai sen liiketoiminnassa tosiasiallista määräysvaltaa käyttävä rikkoo luottolaitosten toiminnan valvontaa tai harjoittamista koskevia lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä, ottaa käyttöön tai määrätä rangaistusseuraamuksia tai toimenpiteitä, joilla nimenomaan pyritään havaittujen rikkomusten tai niiden syiden lopettamiseen, edellä sanottuun kuitenkin rajoittamatta toimiluvan peruuttamista koskevia menettelyjä eikä rikosoikeudellisten säännösten soveltamista.

V OSASTO

Sijoitautumisvapauten ja palvelujen tarjoamisen vapauten liittyvät säännökset

18 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että liitteessä lueteltuja toimia voi niiden alueilla 19, 20 ja 21 artiklan mukaisesti harjoittaa luottolaitos, joka tämän direktiivin mukaisesti on saanut toimiluvan toisen jäsenvaltion toimivaltaiselta viranomaiselta ja on sen valvonnassa, joko perustamalla sivukonttorin tai tarjoamalla pankkipalveluja jos sellaiset toiminnot kuuluvat toimiluvan piiriin.

2. Jäsenvaltioiden on myös säädetävä, että toisen jäsenvaltion rahoituslaitos voi harjoittaa liitteessä lueteltuja liiketoimia niiden alueella sen mukaisesti, mitä on säädetty 19, 20 ja 21

artiklassa, joko perustamalla sivukonttorin tai tarjoamalla palveluja, riippumatta siitä onko rahoituslaitos luottolaitoksen tytäryhtiö tai kahden tai useamman luottolaitoksen yhteisesti omistama tytäryhtiö, jonka perustamisasiakirjan ja yhtiöjärjestyksen mukaan tällaisen toiminnan harjoittaminen on sallittua ja joka täyttää seuraavat edellytykset:

- emoyritys tai -yritykset ovat saaneet luottolaitostoimilunpansa siinä jäsenvaltiossa, jonka lakia sovelletaan tytäryhtiöön;
- kyseessä olevat liiketoimet suoritetaan saman jäsenvaltion alueella;
- emoyrityksellä tai -yrityksillä on vähintään 90 prosenttia tytäryhtiön osakkeiden tuottamasta äänioikeudesta;
- emoyritys tai -yritykset pystyvät osoittamaan toimivaltaisille viranomaisille, että tytäryhtiötä hoidetaan vakaasti, sekä esittämään asianomaisen kotivaltion toimivaltaisen viranomaisen suostumuksella ilmoituksen siitä, että ne takaavat yhteisvastuullisesti tytäryhtiönsä velvoitteet;
- tytäryhtiö kuuluu etenkin kyseessä olevan toiminnan osalta tehokkaasti emoyrityksen tai kunkin emoyrityksen konsolidoidun valvonnan piiriin direktiivin 83/350/ETY mukaisesti, erityisesti vakavaraisuussuhdelukujen laskemisen ja suurten riskikeskittymien valvonnan sekä tämän direktiivin 12 artiklassa säädettyjen omistusyhteyksiä koskevien rajoitusten osalta.

Kotivaltion toimivaltaisten viranomaisten on todennettava, että nämä edellytykset on täytetty, sekä annettava siitä tytäryhtiölle todistus, jonka on oltava 19 ja 20 artiklassa tarkoitettun ilmoituksen osa.

Kotivaltion toimivaltaisen viranomaisen on huolehdittava tytäryhtiön valvonnasta tämän direktiivin 10 artiklan 1 kohdan, 11 ja 13 artiklan, 14 artiklan 1 kohdan, 15 ja 17 artiklan mukaisesti sekä direktiivin 77/780/ETY 7 artiklan 1 kohdan ja 12 artiklan mukaisesti.

Tässä kohdassa tarkoitettuja säännöksiä sovelletaan tytäryhtiöihin soveltuvin osin. Erityisesti sanalla "luottolaitos" tarkoitetaan "rahoituslaitos, joka täyttää 18 artiklan 2 kohdan vaatimukset" ja sanalla "toimilupa" "perustamisasiakirjaa ja yhtiöjärjestystä".

Direktiivin 19 artiklan 3 kohdan toinen alakohta kuuluu seuraavasti:

"Kotivaltion toimivaltaisten viranomaisten on myös ilmoitettava rahoituslaitoksen tytäryhtiön omien varojen määrä ja sen emoyrityksenä olevan luottolaitoksen konsolidoitu vakavaraisuussuhdeluku."

Jos tämän kohdan vaatimukset täyttävä rahoituslaitos ei enää täyttäisi jotakin asetetuista edellytyksistä, kotivaltion on ilmoit-

tettava siitä vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, ja mainitun laitoksen vastaanottavassa jäsenvaltiossa harjoittamaan toimintaan sovelletaan vastaanottavan jäsenvaltion lainsäädäntöä.

19 artikla

1. Luottolaitoksen, joka aikoo perustaa sivukonttorin toisen jäsenvaltion alueelle, on ilmoitettava siitä kotivaltionsa toimivaltaiselle viranomaiselle.

2. Jäsenvaltion on vaadittava, että jokainen luottolaitos, joka aikoo perustaa sivukonttorin toiseen jäsenvaltioon, antaa seuraavat tiedot 1 kohdassa tarkoitettussa ilmoituksessa:

- a) jäsenvaltio, jonka alueelle sivukonttorin perustaminen on suunnitteilla;
- b) toimintasuunnitelma, josta käy ilmi etenkin, minkätyyppisestä liiketoiminnasta on kyse, ja sivukonttorin organisaatorakenne;
- c) osoite vastaanottavassa jäsenvaltiossa, josta asiakirjat ovat saatavissa;
- d) niiden henkilöiden nimet, jotka ovat vastuussa sivukonttorin johtamisesta.

3. Jollei kotivaltion toimivaltaisella viranomaisella ole perustetta epäillä luottolaitoksen hallinnollisen rakenteen tai rahoitusilanteen riittävyyttä suunnitteilla olevaan toimintaan nähden, viranomaisen on kolmen kuukauden kuluessa 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen saamisesta välitettävä tiedot vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle ja ilmoitettava tästä kyseessä olevalle luottolaitokselle.

Kotivaltion toimivaltaisen viranomaisen on myös ilmoitettava luottolaitoksen omien varojen määrä ja vakavaraisuussuhde ja, kunnes yhteensovittaminen on myöhemmin toteutettu, kuvaus mahdollisesta talletusten vakuusjärjestelmästä, jonka tarkoituksena on sivukonttorin tallettajien saamista varmistaminen.

Milloin kotivaltion toimivaltainen viranomainen kieltäytyy välittämästä 2 kohdassa mainittuja tietoja vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, sen on ilmoitettava kieltäytymisen perusteet kyseessä olevalle luottolaitokselle kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun se on saanut kaikki tiedot. Kieltäytyminen tai vastaamatta jättäminen on voitava saattaa kotivaltion tuomioistuimen käsiteltäväksi.

4. Ennen kuin luottolaitoksen sivukonttori aloittaa toimintansa vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on kahden kuukauden kuluessa siitä, kun se on saanut 3 kohdassa mainitut tiedot, valmistauduttava luottolaitoksen valvonnan aloittamiseen 21 artiklan mukaisesti ja, mikäli on tarpeen, ilmoitettava ne yleiseen etuun liittyvät ehdot, joiden mukaisesti toimintaa on harjoitettava vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

5. Saatuaan tiedon vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiselta viranomaiselta, tai mikäli tietoa ei ole saatu viranomaiselta

4 kohdassa mainitun määräajan kuluessa, sivukonttori voidaan perustaa ja se voi aloittaa toimintansa.

6. Siinä tapauksessa, että 2 kohdan b, c tai d alakohdan mukaiset tiedot tai 3 kohdassa tarkoitettu talletusten vakuusjärjestelmä muuttuu, luottolaitoksen on ilmoitettava kirjallisesti kyseessä oleva muutos kotivaltion ja vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille vähintään kuukautta ennen kuin muutos toteutetaan, jotta kotivaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat tehdä 3 kohdan mukaisen päätöksen ja vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat muutoksen perusteella tehdä päätöksen 4 kohdan mukaisesti.

20 artikla

1. Luottolaitoksen, joka aikoo käyttää vapautta tarjota pankkipalveluja ryhtymällä ensimmäistä kertaa harjoittamaan toimintaa toisen jäsenvaltion alueella, on ilmoitettava kotivaltion toimivaltaiselle viranomaiselle ne liitteessä olevaan luetteloon sisältyvät liiketoimet, joita se aikoo harjoittaa.

2. Kotivaltion toimivaltaisen viranomaisen on annettava 1 kohdassa tarkoitettu ilmoitus vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle kuukauden kuluessa sen tiedoksi saamisesta.

21 artikla

1. Tilastotarkoituksia varten vastaanottavat jäsenvaltiot voivat vaatia, että kaikki luottolaitokset, joilla on sivukonttoreita niiden alueilla, antavat määräjain kertomuksen toiminnastaan kyseisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille.

Täyttyessään 14 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädettyjä velvollisuuksia vastaanottavat jäsenvaltiot voivat vaatia, että toisista jäsenvaltioista olevien luottolaitosten sivukonttorit antavat samat tiedot, joita tässä tarkoituksessa vaaditaan kansallisilta luottolaitoksilta.

2. Jos vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen toteaa, että luottolaitos, jolla on sivukonttori sen alueella tai joka tarjoaa siellä pankkipalveluja, ei noudata sen valtion tämän direktiivin mukaista lainsäädäntöä, jonka mukaan vastaanottavan jäsenvaltion viranomainen on toimivaltainen, kyseessä olevan viranomaisen on vaadittava laitosta lopettamaan säännösten vastainen tilanne.

3. Jos kyseessä oleva laitos ei ryhdy tarpeellisiin toimenpiteisiin, vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava siitä laitoksen kotivaltion toimivaltaiselle viranomaiselle. Kotivaltion toimivaltaisen viranomaisen on ryhdyttävä mahdollisimman nopeasti aiheellisiin toimenpiteisiin varmistaakseen, että kyseessä oleva laitos lopettaa säännösten vastaisen tilanteen. Toimenpiteistä on ilmoitettava vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille.

4. Jos luottolaitos edelleen rikkoo 2 kohdassa tarkoitettuja vastaanottavassa jäsenvaltiossa voimassa olevia säännöksiä joko huolimatta kotivaltion suorittamista toimenpiteistä tai siksi, että sellaiset toimenpiteet osoittautuvat riittämättömiksi tai niitä ei voi toteuttaa kyseessä olevassa jäsenvaltiossa, jälkimmäinen valtio voi, ilmoitettuaan siitä kotivaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, toteuttaa aiheelliset toimenpiteet estääkseen säännösten vastaisen toiminnan jatkumisen tai rangaistakseen siitä ja, mikäli tarpeen, estääkseen laitosta jatkamasta toimintaansa alueellaan. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että sen alueella voidaan antaa luottolaitoksiin kohdistuvien toimenpiteiden kannalta tarpeellisia oikeudellisia asiakirjoja.

5. Edellä olevat säännökset eivät vaikuta vastaanottavien jäsenvaltioiden oikeuteen toteuttaa aiheelliset toimenpiteet ehkäistäkseen yleisen edun suojelemiseksi annettujen säännösten vastaista toimintaa tai rangaistakseen siitä. Tähän kuuluu mahdollisuus estää rikkomuksen tehneitä laitoksia aloittamasta uutta toimintaa jäsenvaltion alueella.

6. Toimenpiteen, joka on toteutettu 3, 4 ja 5 kohdan panemiseksi täytäntöön ja johon liittyy palvelujen tarjoamisen vapauden käyttämiseen kohdistuvia rangaistuksia tai rajoituksia, on oltava asianmukaisesti perusteltu ja siitä on ilmoitettava asianmukaisesti kyseiselle luottolaitokselle. Tällaiseen toimenpiteeseen on voitava hakea muutosta sen jäsenvaltion tuomioistuimissa, joka on toteuttanut toimenpiteen.

7. Ennen kuin jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen toteuttaa 2, 3 ja 4 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä, se voi kiireellisessä tapauksessa toteuttaa tarpeelliset varotoimet suojellakseen tallettajien, sijoittajien ja niiden muiden etuja, joille palveluja tarjotaan. Toimenpiteistä on ilmoitettava ensi tilassa komissiolle ja toimivaltaisille viranomaisille niissä jäsenvaltioissa, joita asia koskee.

Kuultuaan asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia komissio voi päättää, että kyseessä olevan jäsenvaltion on muutettava toimenpiteitä tai kumottava ne.

8. Vastaanottavat jäsenvaltiot voivat käyttää tämän direktiivin mukaista toimivaltaansa toteuttamalla aiheelliset toimenpiteet säännösten vastaisten toimien ehkäisemiseksi tai niistä rankaisemiseksi alueellaan. Tähän kuuluu mahdollisuus estää luottolaitosta aloittamasta muuta toimintaa jäsenvaltion alueella.

9. Toimiluvan peruuttamisesta on ilmoitettava vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka on toteutettava aiheelliset toimenpiteet estääkseen kyseessä olevaa luottolaitosta ryhtymästä liiketoimiin alueella ja turvatakseen tallettajien edut. Komission on annettava kertomus sellaisista tapauksista pankkialan neuvoo-antavalle komitealle joka toinen vuosi.

10. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle, kuinka monissa ja minkälaisissa tapauksissa on tapahtunut 19 artiklan mukai-

nen kieltäytyminen ja ne tapaukset, joissa on toteutettu 4 kohdan mukaiset toimenpiteet. Komissio antaa kertomuksen sellaisista tapauksista pankkialan neuvoo-antavalle komitealle kahden vuoden välein.

11. Tämän artiklan estämättä luottolaitokset, joiden kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, voivat ilmoittaa pankkipalveluistaan kaikissa mahdollisissa viestintävälineissä vastaanottavassa jäsenvaltiossa noudattaen sellaisen ilmoittelun muodoista ja sisällöstä yleisen edun suojelemiseksi annettuja säännöksiä ja määräyksiä.

VI OSASTO

Loppusäännökset

22 artikla

1. Tähän direktiiviin tehtävät tekniset muutokset seuraavien seikkojen osalta tai seuraavilla aloilla annetaan 2 kohdassa säädetyin menettelyin mukaisesti:

- edellä 18 artiklassa tarkoitettua ja liitteessä olevan luettelon sisällön laajentaminen tai luettelossa käytetyn sanaston muuttaminen rahoitusmarkkinoiden kehityksen mukaisesti;
- edellä 4 artiklassa mainitun perustamis pääoman määrän muuttaminen taloudellisen ja rahoitusalan kehityksen mukaisesti;
- alat, joilla toimivaltaisten viranomaisten on luovutettava tietoja direktiivin 77/780/EY 7 artiklan 1 kohdan luettelon mukaisesti;
- määritelmien selventäminen tämän direktiivin yhdenmukaisen soveltamisen varmistamiseksi koko yhteisössä;
- määritelmien selventäminen rahoitusmarkkinoiden kehityksen huomioonottamiseksi tämän direktiivin soveltamisessa;
- sanaston yhdenmukaistaminen ja määritelmien muotoilu yhdenmukaiseksi luottolaitoksia ja niihin liittyviä seikkoja koskevan uuden lainsäädännön kanssa.

2. Komissiota avustaa komitea, jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja jonka puheenjohtajana on komission edustaja.

Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyyden mukaisesti. Lausunto annetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa niiden päätösten edellytykseksi määrättyllä enemmistöllä, jotka neuvosto tekee komission ehdotuksesta. Komiteaan kuuluvien jäsenvaltioiden edustajien äänet painotetaan mainitussa artiklassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.

Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määränemmistöllä.

Jos neuvosto ei ratkaise asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on tullut vireille, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä, jollei neuvosto ole yksinkertaisella enemmistöllä hylännyt mainituja toimenpiteitä.

23 artikla

1. Sivukonttoreiden, jotka ovat aloittaneet toimintansa vastaanottavissa jäsenmaissa ennen tämän direktiivin täytäntöön panemiseksi annettujen säännösten voimaantuloa, katsotaan olleen sen menettelyn mukaisia, josta säädetään 19 artiklan 1 – 5 kohdassa. Voimaantulopäivästä lähtien niihin sovelletaan 15 ja 18 artiklaa, 19 artiklan 6 kohtaa sekä 21 artiklaa. Ne saavat 6 artiklan 3 kohdan mukaisen edun.

2. Edellä 20 artikla ei koske palveluja tarjoavien luottolaitosten ennen tämän direktiivin täytäntöön panemiseksi annettujen säännösten voimaantuloa saamia oikeuksia.

24 artikla

1. Jollei 2 kohdan säännöksestä muuta johdu, jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset siihen päivämäärään mennessä, joka on myöhempi niistä kahdesta päivämäärästä, jotka on määrätty direktiivien 89/299/ETY ja 89/647/ETY noudattamisen edellyttämien toimenpiteiden hyväksymiselle ja viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1993. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava 6 artiklan 2 kohdan noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 1 päivään tammikuuta 1990 mennessä.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

25 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 15 päivänä joulukuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. BÉRÉGOVOY

LIITE

LUETTELO VASTAVUOROISESTI TUNNUSTETUISTA TOIMISTA

1. Talletusten ja muiden takaisinmaksettavien varojen vastaanottaminen yleisöltä
2. Luotonanto⁽¹⁾
3. Rahoitusleasing
4. Maksujen välityspalvelut
5. Maksuvälineiden (esim. luottokortit, matkashekkit ja pankkivekselit) liikkeeseenlasku ja hoitaminen
6. Takaukset ja sitoumukset
7. Kaupankäynti omaan tai asiakkaiden lukuun seuraavilla välineillä:
 - a) rahamarkkinavälineet (shekit, vekselit, sijoitustodistukset jne.),
 - b) ulkomaan valuutta,
 - c) rahoitusfutuurit ja optiot,
 - d) valuutta- ja korkovälineet,
 - e) siirtokelpoiset arvopaperit.
8. Osallistuminen osakeanteihin ja niihin liittyvien palvelujen tarjoaminen
9. Yritysneuvonta pääoman rakennetta ja toimialastrategiaa koskeissa asioissa ja niihin liittyvissä kysymyksissä sekä sulautumisiin ja yritysostoihin liittyvä neuvonta ja palvelut.
10. Välitystoiminta rahamarkkinoilla
11. Arvopaperisalkun hoito ja neuvonta
12. Arvopaperisäilytys ja -hoito
13. Luottotietopalvelut
14. Säilytyspalvelut

⁽¹⁾ Tähän sisältyvät etenkin:

- kulutusluotot
- kiinnitysluotot
- myyntilaskujen rahoitus takautumisoikeuksin tai ilman takautumisoikeutta (factoring)
- kauppatapahtumien rahoitus (mukaan lukien forfaiting-rahoitus)

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 17 päivänä huhtikuuta 1989,
luottolaitosten omista varoista**

(89/299/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan ensimmäisen ja kolmannen virkkeen,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

pankkialan sisämarkkinoita luotaessa keskeisenä tekijänä ovat luottolaitosten omille varoille asetettavat yhteiset perusvaatimukset, sen vuoksi, että omilla varoilla on tarkoitus varmistaa luottolaitosten toiminnan jatkuvuus ja suojata säästöt; tämä yhdenmukaistaminen vahvistaa luottolaitosten valvontaa ja edistää yhteensovittamista pankkialalla, erityisesti suurten riskien valvonnan ja vakavaraisuussuhteen osalta,

tällaisia vaatimuksia tulee soveltaa kaikkiin yhteisössä toimiluvan saaneisiin luottolaitoksiin,

luottolaitoksen omilla varoilla voidaan kattaa tappioita, joiden kattamiseksi voittojen määrä ei ole riittävä; viranomaisille omat varat ovat myös tärkeä arviointiperuste, erityisesti luottolaitosten vakavaraisuuden arvioimisessa ja valvontaan muutoin liittyen,

luottolaitokset kilpailevat suoraan toistensa kanssa yhteisillä pankkimarkkinoilla, ja sen vuoksi omiin varoihin liittyvien määritelmien ja vaatimusten on oltava täysin yhteneviä; siksi jäsenvaltioiden tehtäväksi ei yksin tule antaa arviointiperusteiden määrittelemistä omien varojen koostumukselle; yhteisten perusvaatimusten hyväksyminen on yhteisön edun mukaista, koska siten estetään kilpailun vääristymistä ja vahvistetaan yhteisön pankkijärjestelmää,

tämän direktiivin määritelmässä asetetaan erien enimmäis- ja vähimmäismäärät siten, että kunkin jäsenvaltion harkittavaksi jää, käytettävätkö ne kaikkia tai joitakin eriä vai hyväksyvätkö ne erien määrille alemmat ylärajat,

tässä direktiivissä täsmennetään arviointiperusteet tiettyjen omien varojen erien määrittelemiseksi niin, että jäsenvaltioilla säilyy oikeus soveltaa ankarampia säännöksiä ja määräyksiä,

alkuvaiheessa yhteiset perusvaatimukset määritellään väljästi jotta ne käsittäisivät kaikki yhteisön eri valtioissa omiin varoihin kuuluvat erät,

omiin varoihin kuuluvien erien laadun mukaan tässä direktiivissä erotetaan toisistaan toisaalta ne erät, joista muodostuu peruspääoma ja toisaalta ne erät, joista muodostuu lisäpääoma,

on tunnettua, että yleisten pankkiriskien rahaston erityisluonteesta johtuen tämä erä sisältyy väliaikaisesti omiin varoihin rajoituksesta; päätös siitä, miten sitä lopulta käsitellään olisi kuitenkin tehtävä mahdollisimman pian direktiivin täytäntöönpanon jälkeen; päätöksessä olisi otettava huomioon laajan kansainvälisen keskustelun tulokset,

sen osoittamiseksi, että ne erät, joista lisäpääoma muodostuu eivät ole saman laatuista kuin ne erät, joista peruspääoma muodostuu, on suotavaa, ettei omiin varoihin sisältyvän lisäpääoman määrä ole suurempi kuin peruspääoma; lisäksi eivät tietyt omiin varoihin sisältyvät lisäpääoman erät saa olla suurempia kuin puolet peruspääomasta,

kilpailun vääristymisen välttämiseksi julkiset luottolaitokset eivät saa sisällyttää omiin varoihinsa jäsenvaltioiden tai niiden alue- tai paikallishallintoviranomaisten niille myöntämiä takauksia; kuitenkin Belgian kuningaskunnalle olisi sallittava siirtymäkausi 31 päivään joulukuuta 1994 asti asianomaisten laitosten mukautumiseksi uusiin edellytyksiin muuttamalla sääntöjään,

aina kun valvonnan yhteydessä on tarpeen määrätä luottolaitosten ryhmän konsolidoitu omien varojen määrä, tämä laskelma on tehtävä luottolaitosten konsolidoidusta valvonnasta 13 päivänä kesäkuuta 1983 annetun neuvoston direktiivin 83/350/ETY mukaisesti⁽⁴⁾; tuossa direktiivissä jätetään sen soveltamisen teknisten yksityiskohtien tulkinta jäsenvaltioiden harkintavaltaan, jota tulisi käyttää tämän direktiivin hengessä; edellä mainittua direktiiviä muutetaan parhaillaan suuremman yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 243, 27.9.1986, s. 4 ja
EYVL N:o C 32, 5.2.1988, s. 2

⁽²⁾ EYVL N:o C 246, 14.9.1987, s. 72 ja
EYVL N:o C 96, 17.4.1989

⁽³⁾ EYVL N:o C 180, 8.7.1987, s. 51

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 193, 18.7.1983, s. 18

omien varojen laskemisessa käytettävässä täsmällisessä laskentatekniikassa on otettava huomioon pankkien ja muiden rahoituslaitosten tilinpäätöksestä ja konsolidoidusta tilinpäätöksestä 8 päivänä joulukuuta 1986 annettu neuvoston direktiivi 86/635/ETY⁽¹⁾, johon sisältyy tiettyjä muutoksia perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla, konsolidoiduista tilinpäätöksistä 13 päivänä kesäkuuta 1983 annettuun neuvoston direktiiviin 83/349/ETY⁽²⁾, ennen kuin kansallisessa lainsäädännössä annetaan edellä mainittujen direktiivien mukaiset säännökset, laskentatekniikojen käyttö omien varojen arvioimisessa olisi jätettävä jäsenvaltioiden harkintavaltaan,

tämä direktiivi on osa laajempaa kansainvälistä pyrkimystä lähentää tärkeimmässä maissa voimassa olevia, omien varojen riittävyttä koskevia säännöksiä ja määräyksiä toisiinsa,

toimenpiteet tämän direktiivin määritelmien noudattamiseksi on toteutettava viimeistään vakavaraisuussuhteen yhdenmukaistamisesta vastaaisuudessa annettavan direktiivin täytäntöönpanemiseksi toteutettujen toimenpiteiden voimaantulopäivänä,

komissio laatii kertomuksen ja tarkastelee määräajoin tätä direktiiviä silmällä pitäen sen säännösten tiukentamista ja siten selkeämmin yhdenmukaisen yhteisen omien varojen määritelmän saavuttamiseksi; sellaisen yhdenmukaistamisen myötä yhteisön luottolaitosten omien varojen yhtäläistäminen tulee mahdolliseksi, ja

on todennäköisesti tarpeen tehdä direktiiviin rahoitusmarkkinoiden nopean kehittymisen huomioon ottamiseksi joitain teknisiä ja sanastoa koskevia muutoksia; kunnes komissio tekee ehdotuksen, jossa pankkialan erityispiirteet otetaan huomioon ja jolla luodaan mahdollisuudet ottaa käyttöön sopivampi menettely tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi, neuvosto varaa itselleen oikeuden toteuttaa nämä toimenpiteet,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Sovellettamisala

1. Kun jäsenvaltio lailla, asetuksella tai hallinnollisella määräyksellä antaa yhteisön lainsäädännön täytäntöönpanemiseksi toiminnassa olevan luottolaitoksen vakavaraisuuden valvontaa koskevan säännöksen tai määräyksen, jossa käytetään ilmaisua "omat varat" tai viitataan omien varojen käsitteeseen, tämä

ilmaisu tai käsite on saatettava yhdenmukaiseksi jäljempänä olevissa artikloissa olevan määritelmän kanssa.

2. Tässä direktiivissä 'luottolaitoksella' tarkoitetaan laitoksia, joihin sovelletaan direktiiviä 77/780/ETY⁽³⁾ sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 86/524/ETY⁽⁴⁾.

2 artikla

Yleiset periaatteet

1. Jollei 6 artiklassa vahvistetuista rajoituksista muuta johdu, luottolaitosten konsolidoimattomiin omiin varoihin kuuluvat seuraavat erät:

- 1) direktiivin 86/635/ETY 22 artiklan mukainen pääoma, jos se on kokonaan maksettu, sekä ylikurssitilillä olevat varat mukaan lukematta kuitenkaan kumulatiivisia etuoikeutettuja osakkeita;
- 2) direktiivin 86/635/ETY 23 artiklan mukaiset rahastot ja edellisten tilikausien lopullisen tuloksen käsittelyn yhteydessä syntynyt voitto tai tappio. Jäsenvaltiot voivat sallia, että kesken tilikauden kertyneet voitot voidaan ottaa mukaan ennen niitä koskevaa muodollista päätöstä vain, jos tilintarkastuksesta vastaavat henkilöt ovat vahvistaneet nämä voitot, ja jos viranomaisten hyväksymällä tavalla on osoitettu, että niiden määrä on arvostettu direktiivin 86/635/ETY periaatteiden mukaisesti ja niistä on vähennetty kaikki odotettavissa olevat kulut tai osingot;
- 3) perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla, yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden tilinpäätöksistä 25 päivänä heinäkuuta 1978 annetun neuvoston direktiivin 78/660/ETY 33 artiklan⁽⁵⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 84/569/ETY⁽⁶⁾ mukaiset rahastot;
- 4) direktiivin 86/635/ETY 38 artiklan mukaiset yleisten pankkiriskien rahastot;
- 5) direktiivin 86/635/ETY 37 artiklan 2 kohdan mukaiset arvostusvaraukset;
- 6) 3 artiklan mukaiset muut erät;
- 7) osuuskunniksi perustettujen luottolaitosten jäsenten sitoumukset ja rahastoiksi järjestäytyneiden tiettyjen laitosten lainanottajien yhteisvastuulliset sitoumukset 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti;
- 8) määräaikaiset kumulatiiviset etuoikeutetut osakkeet ja 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu etuoikeusasemaltaan huonompi velkapääoma;

⁽¹⁾ EYVL N:o L 322, 17.12.1977, s. 30

⁽²⁾ EYVL N:o L 309, 4.11.1986, s. 15

⁽³⁾ EYVL N:o L 222, 14.8.1978, s. 11

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 314, 4.12.1984, s. 28

⁽¹⁾ EYVL N:o L 372, 31.12.1986, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o L 193, 18.7.1983, s. 1

Seuraavat erät vähennetään 6 artiklan mukaisesti:

- 9) luottolaitoksen omistamat omat osakkeet kirjanpitoarvostaan;
- 10) direktiivin 86/635/ETY 4 artiklan 9 kohdan, "varat", mukainen aineeton käyttöomaisuus;
- 11) kuluvan tilivuoden aikana kertyneet merkittävät tappiot;
- 12) etuoikeudeltaan huonommat saamiset ja 3 artiklassa tarkoitetut välineet, joita luottolaitoksella on sellaisessa luotto- ja rahoituslaitoksessa, jonka pääomasta se omistaa enemmän kuin 10 prosenttia;

Jos toisen luotto- tai rahoituslaitoksen osakkeet on saatu tilapäisesti haltuun taloudellisen auttamistoimen seurauksena, jossa on kyse tuon laitoksen uudelleen organisoinnista tai pelastamisesta, valvontaviranomainen voi jättää soveltamatta tätä säännöstä;

- 13) omistusyhteydet muissa luotto- ja rahoituslaitoksissa, jotka ovat enintään 10 prosenttia niiden pääomasta, etuoikeudeltaan huonommat saamiset ja 3 artiklassa tarkoitetut välineet, joita luottolaitoksella on muussa kuin 12 kohdassa tarkoitettussa luotto- ja rahoituslaitoksessa, jos näiden erien yhteismäärä on enemmän kuin 10 prosenttia luottolaitoksen omista varoista ennen 12 ja 13 kohdan erien vähentämistä.

Kunnes konsolidointia koskevat säännökset on sovitettu yhteen jäsenvaltiot voivat määrätä, että laskettaessa omia varoja, joita ei ole konsolidoitu, ei emoyhtiöiden, joita valvotaan konsolidoinnin perusteella, tarvitse vähentää omistusyhteyksiään sellaisissa luotto- tai rahoituslaitoksissa, jotka kuuluvat konsolidoitaviin. Tämä säännös koskee kaikkia yhteisön säännöksin yhtenäistettyjä vakavaraisuussääntöjä.

2. Edellä 1 kohdan 1 - 8 alakohdassa määriteltyyn omien varojen käsitteeseen sisältyvät kaikki sallitut erät ja näiden määrät. Näiden erien käyttäminen ja alempien ylärajojen määrittäminen sekä muiden kuin 1 kohdan 9 - 13 alakohdassa lueteltujen erien vähentäminen jää jäsenvaltioiden harkittavaksi. Jäsenvaltioilla on kuitenkin velvollisuus harkita suurempaa yhtenevyyttä omien varojen yhteisen määrittelyn aikaansäämiseksi.

Neuvoston on viimeistään kolmen vuoden kuluttua 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua päivää annettava kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle tämän direktiivin soveltamisesta sekä tehtävä tarvittaessa siinä yhteydessä tarpeellisia pitämänsä muutosehdotukset. Viiden vuoden kuluessa 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua päivästä neuvosto arvioi määränemmisellä komission ehdotuksesta, yhteistyössä Euroopan parlamentin kanssa ja kuultuaan talous- ja sosiaalikomiteaa,

omien varojen määrittelyn silmällä pitäen yhteisen määrittelyn yhdenmukaista soveltamista.

3. Edellä 1 - 5 kohdissa lueteltujen erien on oltava luottolaitoksen käytettävissä rajoittamattomasti ja välittömästi riskien tai tappioiden kattamiseksi heti niiden synnyttyä. Niiden määrästä on oltava vähennetty laskentahetkellä odotettavissa olevat verot tai sen tulee olla oikaistu, sikäli kuin tällaiset verot pienentävät riskien tai tappioiden kattamiseen käytettävissä olevaa määrää.

3 artikla

Muut 2 artiklan 1 kohdan 6 alakohdassa tarkoitetut erät

1. Jäsenvaltion käyttämä omien varojen käsite saa sisältää muita eriä edellyttäen, että niillä on riippumatta niiden oikeudellisista ja kirjanpidollisista nimityksistä seuraavat ominaispiirteet:

- a) ne ovat luottolaitosten vapaasti käytettävissä normaalin pankkitoiminnasta syntyvien riskien kattamiseksi silloin kun tulojen tai pääoman menetyksiä ei vielä ole todettu;
- b) niiden olemassaolo ilmenee sisäisestä kirjanpidosta;
- c) niiden määrästä päättää luottolaitoksen johto, sen vahvistavat riippumattomat tilintarkastajat, siitä ilmoitetaan toimivaltaisille viranomaisille ja se on viimeksi mainittujen valvonnassa. Sisäisen tarkastuksen katsotaan täyttävän väliaikaisesti vahvistamismenettelylle edellä asetetut vaatimukset kunnes yhteisön säädökset, jotka tekevät tilintarkastuksen pakolliseksi, on pantu täytäntöön.

2. Muiksi eriksi voidaan hyväksyä myös määräämättömäksi ajaksi annetut arvopaperit, ja muut välineet, jotka täyttävät seuraavat edellytykset:

- a) niitä ei voida maksaa takaisin haltijan aloitteesta tai ilman valvontaviranomaisen antamaa ennakkolupaa;
- b) velkasopimuksessa on annettava luottolaitokselle mahdollisuus lykätä velasta maksettavan koron maksua;
- c) luotonantajan luottolaitokselta olevien saamisten on oltava etuoikeusasemaltaan kokonaan muiden velkojien saamia huonommassa asemassa;
- d) arvopapereiden liikkeeseenlaskua koskevissa asiakirjoissa on määrättävä, että velka ja maksamaton korko ovat käytettävissä tappioiden kattamiseen ilman että luottolaitoksen kaupankäynti keskeytyy;
- e) vain kokonaan maksetut määrät otetaan huomioon.

Näihin voidaan lisätä muut kumulatiiviset etuoikeutetut osakkeet kuin ne, joita tarkoitetaan 2 artiklan 1 kohdan 8 alakohdassa.

4 artikla

1. Osuuskunniksi perustettujen luottolaitosten jäsenten 2 artiklan 1 kohdan 7 alakohdassa mainittuihin sitoumuksiin kuuluu näiden osuuskuntien maksamaton pääoma ja näiden osuuskuntien jäsenten lailliset sitoumukset muiden kuin takaisinmaksettavien lisämaksujen suorittamiseksi luottolaitoksen mahdollisen tappion varalta, jolloin on oltava mahdollista vaatia maksun suorittamista välittömästi.

Lainansaajien yhteisvastuullisia sitoumuksia rahastomuotoisille luottolaitoksille pidetään edellä oleviin eriin rinnastettavina.

Kaikki tällaiset erät voidaan sisällyttää omiin varoihin, jos ne kansallisessa lainsäädännössä luetaan tähän ryhmään kuuluvien laitosten omiksi varoiksi.

2. Jäsenvaltiot eivät saa sisällyttää julkisten luottolaitosten omiin varoihin niiden tai niiden alue- tai paikallisviranomaisen sellaiselle yhteisölle myöntämiä takauksia.

Belgian kuningaskunta saa kuitenkin olla täyttämättä tätä velvollisuutta 31 päivään joulukuuta 1994 saakka.

3. Jäsenvaltiot tai toimivaltaiset viranomaiset voivat sisällyttää omiin varoihin 2 artiklan 1 kohdan 8 alakohdassa mainitut määräaikaisten kumulatiivisten etuoikeutetut osakkeet ja siinä säännöksessä mainitut etuoikeudeltaan huonommassa asemassa olevat velat, jos on tehty sitova sopimus, jonka mukaan ne sijoittuvat luottolaitoksen konkurssissa tai selvitystilassa kaikkien muiden velkojien saamisten jälkeen eikä niitä saa maksaa takaisin ennen kuin kaikki muut tällöin maksamatta olevat velat on maksettu.

Etuoikeudeltaan huonommassa asemassa olevan lainapäömallalla on myös oltava seuraavat ominaispiirteet:

- vain kokonaan maksetut varat voidaan ottaa huomioon;
- kysymyksessä olevien lainojen alkuperäisen laina-ajan on oltava vähintään viisi vuotta, minkä jälkeen ne voidaan maksaa takaisin; jos velan erääntymispäivästä ei ole sovittu, lainat ovat maksettavissa takaisin vain viiden vuoden irtisanomisajan jälkeen paitsi, jos lainoja ei enää pidetä omina varoina tai jos ennenalkaista takaisinmaksua varten nimenomaan tarvitaan ennakkolupa toimivaltaiselta viranomaiselta. Toimivaltaiset viranomaiset voivat myöntää luvan tällaisten lainojen ennenalkaiseen takaisinmaksuun sillä edellytyksellä, että pyynnön esittää liikkeeseen laskija ja että se ei vaikuta kysymyksessä olevan luottolaitoksen vakavaraisuuteen;
- on vähennettävä asteittain sitä määrää, johon saakka niitä voidaan pitää omina varoina ainakin viimeisten viiden vuoden aikana ennen takaisinmaksupäivää;
- lainasopimukseen ei saa sisältyä mitään sellaista määräystä, jonka mukaan laina lankeaisi maksettavaksi ennen sovittua takaisinmaksupäivää jossain muussa tilanteessa kuin luottolaitoksen toiminnan loppuessa.

5 artikla

Kunnes konsolidointia koskevat säännökset on yhteensovitettu, noudatetaan seuraavia sääntöjä:

- Kun laskelma tehdään konsolidoinnin pohjalta, 2 artiklan 1 kohdassa lueteltuihin eriin liittyviä konsolidoituja määriä käytetään direktiivissä 83/350/ETY säädetyllä tavalla. Lisäksi seuraavia erä voidaan niiden ollessa kredit-erä ('negatiivisia') pitää konsolidoituna varantona laskettaessa omien varojen määrää:
 - kaikkia direktiivin 83/349/ETY 21 artiklassa tarkoitettuja vähemmistöosuuksia, kun käytetään globaali-integraatiomenetelmää;
 - direktiivin 83/349/ETY 19, 30 ja 31 artiklassa tarkoitettua ensimmäisen konsolidoinnin eroa;
 - konsolidoituun varantoon sisältyviä muuntoeroja direktiivin 86/635/ETY 39 artiklan 6 kohdan mukaisesti;
 - tiettyjen omistusyhteyksien mukaanottamisesta johtuva erotus direktiivin 83/349/ETY 33 artiklassa selostetun menetelmän mukaisesti.
- Jos edellä mainitut erät ovat debet-erä ('positiivisia'), ne on vähennettävä laskettaessa konsolidoituja omia varoja.

6 artikla

Vähennykset ja rajoitukset

- Edellä 2 artiklan 1 kohdan 3 ja 5 - 8 alakohdassa tarkoitettuihin eriin on sovellettava seuraavia rajoituksia:
 - erien 3 ja 5 - 8 yhteismäärä ei saa olla suurempi kuin enintään 100 prosenttia erien 1 ja 2 yhteenlasketusta summasta, josta on vähennetty erät 9, 10 ja 11;
 - erien 7 ja 8 yhteismäärä ei saa olla suurempi kuin enintään 50 prosenttia erien 1 ja 2 yhteenlasketusta summasta, josta on vähennetty erät 9, 10 ja 11;
 - erien 12 ja 13 yhteismäärä vähennetään kaikkien erien yhteismäärästä.
- Edellä 2 artiklan 1 kohdan 4 alakohdassa tarkoitettu erä muodostaa erillisen ryhmän. Se on sisällytettävä väliaikaisesti omiin varoihin ilman rajoitusta, mutta määrättäessä 3 ja 5 - 8 alakohdassa tarkoitettujen erien enimmäismäärää, sitä ei lueta mukaan. Kuuden kuukauden kuluessa tämän direktiivin täytäntöönpanosta komissio tekee 8 artiklassa säädetyllä menettelyllä noudattaen ehdotuksen siitä, pidetäänkö tätä erää lopullisesti peruspääomaan kuuluvana vai lisäpääomana.
- Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja rajoituksia on noudatettava luottolaitosten vakavaraisuussuhteesta annetun neuvoston direktiivin täytäntöön panemiseksi toteutettujen toimenpiteiden voimaantulopäivästä ja viimeistään 1 päivästä tammikuuta 1993.

Nämä rajoitukset ylittävien luottolaitosten on asteittain vähennettävä sitä määrää, johon asti 2 artiklan 1 kohdan 3 ja 5 - 8 alakohdassa mainitut erät otetaan huomioon, niin että ne ovat kyseisten rajoitusten mukaisia edellä mainittuun päivään mennessä.

4. Toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa luottolaitoksille luvan ylittää 1 kohdassa mainittu rajoitus poikkeuksellisissa olosuhteissa ja väliaikaisesti.

7 artikla

Toimivaltaisille viranomaisille on osoitettava, että edellä 2 - 6 artiklan säännöksiä noudatetaan.

8 artikla

Rajoittamatta 2 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan kertomusta koskevan säännöksen soveltamista, neuvosto päättää määränemmistöllä komission ehdotuksesta tähän direktiiviin tehtävistä tarpeellisista teknisistä muutoksista:

- määritelmien selventämiseksi, jotta varmistettaisiin tämän direktiivin yhtenäinen soveltaminen koko yhteisössä,
- määritelmien selventämiseksi niin, että tämän direktiivin täytäntöönpanossa otetaan huomioon rahoitusmarkkinoiden kehittyminen,
- määritelmissä käytettyjen ilmaisujen ja sanontojen saattamiseksi yhdenmukaisiksi myöhemmän luottolaitoksia ja vastaavia aloja koskevassa lainsäädännössä käytettävien ilmaisujen ja sanontojen kanssa.

9 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään luottolaitosten vakavaraisuussuhteesta annetun neuvoston direktiivin täytäntöön panemiseksi toteutettujen toimenpiteiden voimaantulopäivänä, mutta viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1993. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettuun ilmoitukseen on myös sisällyttävä lausunto selityksineen, jolla komissiolle annetaan tiedoksi annetut erityissäännökset sekä ne erät, jotka jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset ovat valinneet omat varat muodostaviksi eriksi.

10 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 17 päivänä huhtikuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

C. SOLCHAGA CATALAN

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 18 päivänä joulukuuta 1989,
luottolaitosten vakavaraisuussuhteesta**

(89/647/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan ensimmäisen ja kolmannen virkkeen,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

tämä direktiivi on tulos pankkialan neuvoo-antavan komitean työstä; komitean tehtävänä on tehdä ehdotuksia komissiolle jäsenvaltioissa sovellettavien kertoimien yhteensovittamisesta luottolaitosten liiketoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 12 joulukuuta 1977 annetun neuvoston direktiivin 77/780/ETY⁽⁴⁾ 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 89/646/ETY⁽⁵⁾,

luottolaitosten valvonnassa sopivan vakavaraisuussuhteen määrittämisellä on keskeinen merkitys,

sellainen suhdeluku, jossa varoja ja taseen ulkopuolisia eriä painotetaan niihin sisältyvän luottoriskin mukaisesti, on erityisen hyödyllinen vakavaraisuuden mitta,

tämän vuoksi yhteisten standardien kehittäminen ilmaisemaan omien varojen suhdetta luottoriskille alttiisiin varoihin ja taseen ulkopuolisiin eriin on olennainen osa sitä yhdenmukaistamista, joka on välttämätöntä valvontamenetelmien vastavuoroiseksi tunnustamiseksi ja siten pankkialan sisämarkkinoiden aikaansaamiseksi,

tässä suhteessa tätä direktiiviä on tarkasteltava yhdessä muiden, luottolaitosten valvonnan perusmenetelmien yhdenmukaistamista tarkoittavien erityisasiakirjojen kanssa,

tämän direktiivin voidaan myös katsoa täydentävän direktiiviä 89/646/ETY, joka käsittää sen laajemman alan, johon tämä direktiivi kuuluu olennaisena osana,

luottolaitosten edellytetään kilpailevan välittömästi keskenään yhteisillä pankkimarkkinoilla; hyväksymällä yhteiset vakavaraisuusstandardit vakavaraisuussuhteelle asetetun vähimmäismäärän muodossa estetään kilpailun vääristymiä ja vahvistetaan yhteisön pankkijärjestelmää,

tässä direktiivissä säädetään erilaisia painotuksia erilaisten rahoituslaitosten myöntämille takauksille; sen vuoksi komissio sitoutuu selvittämään, vääristetäänkö direktiivillä kokonaisuutena huomattavasti luottolaitosten ja vakuutuslaitosten välistä kilpailua, ja harkitsemaan mainitun selvityksen perusteella, onko aihetta toteuttaa toimenpiteet asian korjaamiseksi,

tässä direktiivissä säädetty vakavaraisuussuhteen vähimmäismäärä nostaa yhteisön luottolaitosten omien varojen tasoa; on hyväksytty kahdeksan prosentin taso vuoden 1988 alussa voimassa olleita pääomavaatimuksia koskevan tilastselvityksen perusteella,

korke-, valuutta- ja muiden markkinariskien mittaaminen ja huomioon ottaminen ovat myös hyvin tärkeitä luottolaitosten valvonnan kannalta; komissio jatkaa yhteistyössä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ja kaikkien muiden laitosten kanssa, joilla on sama tavoite, käytettävissä olevien menetelmien tutkimista; sen jälkeen se antaa ehdotuksia jatkotoimista näihin riskeihin liittyvien valvontasäännösten yhdenmukaistamiseksi ja samalla tarkkailee erityisesti eri pankkitoiminnan riskien välistä mahdollista vuorovaikutusta ja kiinnittää erityistä huomiota eri ehdotusten keskinäiseen yhdenmukaisuuteen,

tehdessään ehdotuksia sijoituspalvelujen valvontaa ja alalla toimivien yhteisöjen pääoman riittävyttä koskeviksi säännöksiksi komissio varmistaa, että omien varojen tasoon sovelletaan yhtäläisiä vaatimuksia samantyyppisen liiketoiminnan ja samanlaisten riskien yhteydessä,

vakavaraisuussuhdeluvun laskemisessa käytettävissä erityisesti laskentamenetelmässä on otettava huomioon pankkien ja muiden rahoituslaitosten tilinpäätöksestä ja konsolidoidusta tilinpäätöksestä 8 joulukuuta 1986 annettu neuvoston direktiivi 86/635/ETY⁽⁶⁾, johon sisältyy muutoksia neuvoston direktiivin 83/349/ETY⁽⁷⁾ säännöksiin, sellaisina kuin ne ovat Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjalla muutettuina; kunnes kansallisessa lainsäädännössä on annettu niiden direktiivien mukaiset säännökset, erityisen vakavaraisuuslaskelmissa käytettävän

⁽¹⁾ EYVL N:o C 135, 25.5.1988, s. 2

⁽²⁾ EYVL N:o C 96, 17.4.1984, s. 86 ja EYVL N:o C 304, 4.12.1984.

⁽³⁾ EYVL N:o C 337, 31.12.1988, s. 8

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 322, 17.12.1977, s. 30

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 386, 30.12.1989, s.1.

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 372, 31.12.1986, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 193, 18.7.1983, s. 18

laskentamenetelmän käyttö tulisi jättää jäsenvaltioiden harkintaan,

luottolaitosten asunto-obigaatio-omistuksen painottaminen 20 prosentiksi saattaa aiheuttaa häiriöitä sellaisilla kansallisilla rahoitusmarkkinoilla, joilla nämä sijoitusvälineet ovat keskeisiä; siinä tapauksessa toteutetaan väliaikaiset toimenpiteet 10 prosentin riskipainotuksen soveltamiseksi, ja

tämän direktiivin yksityiskohtaisiin säännöksiin saattaa ajoittain olla tarpeen tehdä teknisiä muutoksia pankkialan uusimman kehityksen huomioon ottamiseksi; komissio tekee sille perustamissopimuksen nojalla kuuluvan täytäntöpanovalan mukaisesti tarpeelliset muutokset kuultuaan pankkialan neuvoo-antavaa komiteaa; komitea toimii 'säätelykomiteana' noudattaen menettelyä komissiolle siirrettyä täytäntöpanovaltaa käytettäessä 13 heinäkuuta 1987 annetun neuvoston päätöksen 87/373/ETY 2 artiklassa olevan menettelyn III vaihtoehtoa b⁽¹⁾,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

Soveltamisala ja määritelmät

1 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan direktiivin 77/780/ETY 1 artiklan ensimmäisen luetelmakohdan määritelmän mukaisiin luottolaitoksiin.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa on säädetty, jäsenvaltioiden ei tarvitse soveltaa tätä direktiiviä direktiivin 77/780/ETY 2 artiklan 2 kohdassa lueteltuihin luottolaitoksiin.

3. Luottolaitos, joka direktiivin 77/780/ETY 2 artiklan 4 kohdan a alakohdan määritelmän mukaisesti on sidoksissa samassa jäsenvaltiossa sijaitsevaan keskuselimeen, voidaan vapauttaa tämän direktiivin säännöksistä, edellyttäen että kyseessä olevat sidosuottolaitokset ja niiden keskuselimet sisältyvät konsolidoituun vakavaraisuussuhdelukuun tämän direktiivin mukaisesti.

4. Poikkeuksellisesti, kunnes luotto-, korko- ja markkinariskeihin liittyvien toiminnan vakauden periaatteelle rakentuvat valvontasäännökset on yhdenmukaistettu, jäsenvaltiot saavat olla soveltamatta tätä direktiiviä sellaisiin luottolaitoksiin, jotka ovat erikoistuneet pankkien välisiin markkinoihin ja julkisen sektorin lainamarkkinoihin ja jotka yhdessä keskuspankin kanssa ovat osa pankkijärjestelmän maksuvalmiuden säätelyjärjestelmää, edellyttäen että

- sen 50 ja 100 prosentilla painotettavien varojen ja taseen ulkopuolisten erien summa 6 artiklan mukaisesti laskettuna ei ole tavallisesti enempää kuin 10 prosenttia varojen ja

taseen ulkopuolisten erien kokonaissummasta eikä missään tapauksessa enempää kuin 15 prosenttia siitä ennen painotusten soveltamista;

- sen toiminta on pääasiassa jäsenvaltionsa keskuspankin ja pankkijärjestelmän välisenä välittäjänä toimimista;
- toimivaltainen viranomaisena soveltaa sen luotto-, korko- ja markkinariskeihin riittäviä valvonta- ja säätelyjärjestelmiä.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava myönnettyistä poikkeusluvista komissiolle sen varmistamiseksi, että ne eivät johda kilpailun vääristymiseen. Komissio antaa kolmen vuoden kuluessa tämän direktiivin antamisesta neuvostolle kertomuksen tarvittaessa aiheelliseksi katsomine ehdotuksineen.

2 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 'toimivaltaisella viranomaisella' neuvoston direktiivin 83/350/ETY 1 artiklan viidennen luetelmakohdan määritelmän mukaisia viranomaisia;
- 'A alueella' kaikkia jäsenvaltioita ja kaikkia muita maita, jotka ovat Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) täysjäseniä, sekä maita, jotka ovat solmineet erityisiä lainanantosopimuksia Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) kanssa valuuttarahaston ns. yleisten lainajärjestelyiden (GAB) puitteissa;
- 'B alueella' kaikkia maita, jotka eivät kuulu A alueeseen;
- 'A alueen luottolaitoksella' kaikkia jäsenvaltioissa toimiluvan saaneita luottolaitoksia direktiivin 77/780/ETY 3 artiklan mukaisesti, mukaan lukien niiden kolmansissa maissa olevat sivukonttorit, ja kaikkia direktiivin 77/780/ETY 1 artiklan ensimmäisen luetelmakohdan määritelmän mukaisia yksityisiä ja julkisia yrityksiä, joilla on toimilupa muissa A alueen maissa niiden sivukonttorit mukaan lukien;
- 'B alueen luottolaitoksilla' kaikkia direktiivin 77/780/ETY 1 artiklan ensimmäisen luetelmakohdan määritelmän mukaisia yksityisiä ja julkisia A alueen ulkopuolella toimiluvan saaneita yrityksiä mukaan lukien niiden yhteisössä olevat sivukonttorit;
- 'muulla kuin pankkialalla' kaikkia muita lainanottajia kuin neljännessä ja viidennessä luetelmakohdassa määritellyjä luottolaitoksia, keskushallintoa ja keskuspankkeja, aluehallintoa ja kunnallisia viranomaisia, Euroopan yhteisöjä, Euroopan investointipankkia ja seitsemännessä luetelmakohdassa määritellyjä monenkeskisiä kehityspankkeja;
- 'monenkeskisillä kehityspankeilla' Kansainvälistä jälleenrakennuspankkia, Kansainvälistä rahoitusyhtiötä, Latinalaisen Amerikan Kehityspankkia, Aasian Kehityspankkia, Afrikan kehityspankkia, Euroopan neuvoston asutusrahastoa

⁽¹⁾ EYVL N:o L 197, 18.7.1987, s. 33

("Council of Europe Resettlement Fund"), Pohjoismaiden Investointipankkia ja Karibian alueen kehityspankkia ("Caribbean Development Bank");

- 'korkean riskin', 'keskimääräisen riskin', 'keskimääräisen/alhaisen riskin' ja 'alhaisen riskin' sisältävillä taseen ulkopuolisilla erillä 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja ja liitteessä I lueteltuja erä.

2. Jäljempänä 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan soveltamiseksi toimivaltaiset viranomaiset voivat sisällyttää aluehallinnon ja paikallishallinnon viranomaisten käsitteeseen muutoin kuin kaupallisesti toimivia hallinnollisia viranomaisia tai laitoksia, jotka ovat vastuussa aluehallinnolle tai paikallishallinnon viranomaisille, sekä sellaisia keskus- tai aluehallinnon, kunnallisten viranomaisten tai viranomaisten omistamia muita kuin kaupallisia yrityksiä, jotka toimivaltaisten viranomaisten käsityksen mukaan hoitavat samoja tehtäviä kuin alueelliset ja paikalliset viranomaiset.

3 artikla

Yleiset periaatteet

1. Jäljempänä 2 - 7 kohdassa tarkoitettu vakavaraisuussuhde ilmaisee 4 artiklan mukaisten omien varojen sekä taseen varojen ja taseen ulkopuolisten erien 5 artiklan mukaisesti riskipainotetun kokonaismäärän välisen suhteen.

2. Luottolaitosten, jotka eivät ole direktiivin 83/349/ETY määritelmän mukaisia emoyrityksiä eivätkä sellaisten yritysten tytäryhtiöitä, vakavaraisuussuhde lasketaan kunkin osalta erikseen.

3. Sellaisten luottolaitosten, jotka ovat emoyrityksiä, vakavaraisuussuhde lasketaan konsolidoinnin perusteelta tässä direktiivissä ja direktiiveissä 83/350/ETY ja 86/635/ETY⁽¹⁾ määritelyjen menetelmien mukaisesti.

4. Emoyrityksenä olevan luottolaitoksen toimiluvan myöntämisestä ja sen toiminnan valvonnasta vastaavat toimivaltaiset viranomaiset voivat myös vaatia, että kyseessä olevalle emoyritykselle ja sen tytäryhtiölle, jolle kyseessä oleva viranomainen myöntää toimiluvan ja joka on sen valvonnan alainen, lasketaan osittain konsolidoitu tai konsolidoimaton suhdelu. Jos pääoman tyydyttävää kohdentumista pankkiryhmän sisällä ei näin seurata, on toteutettava muut toimenpiteet tämän päämäärän saavuttamiseksi.

5. Milloin emoyrityksen tytäryhtiö on saanut toimiluvan ja sijaitsee toisessa jäsenvaltiossa, toimiluvan myöntäneiden toimivaltaisten viranomaisten on vaadittava osittain konsolidoidun tai konsolidoimattoman vakavaraisuussuhdeluvun laskemista.

6. Sen estämättä, mitä 5 kohdassa säädetään, toimivaltaiset viranomaiset, jotka myöntävät toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan emoyrityksen tytäryhtiölle toimiluvan, voivat kahdenvälisellä sopimuksella siirtää vakavaraisuuden valvontavastuunsa emoyritykselle toimiluvan myöntäneille ja sen toimintaa valvoville toimivaltaisille viranomaisille siten, että vastuu

tytäryhtiön valvonnasta tämän direktiivin mukaisesti on niillä. Tällaisista sopimuksista ja niiden sisällöstä on ilmoitettava komissiolle. Se toimittaa tiedot edelleen muille viranomaisille ja pankkialan neuvoo-antavalle komitealle.

7. Toimivaltaisten viranomaisten on varmistuttava, että vakavaraisuussuhdeluvut lasketaan vähintään kahdesti vuodessa, joko niin, että suhdeluvun laskee luottolaitos itse ja toimittaa tulokset ja mahdollisesti tarvittavat täydentävät tiedot toimivaltaisille viranomaisille tai, että suhdeluvun laskee toimivaltaisen viranomaisen luottolaitosten toimittamien tietojen perusteella, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 - 6 kohdan säännösten soveltamista luottolaitoksien osalta.

8. Varat ja taseen ulkopuoliset erät arvostetaan direktiivin 86/635/ETY mukaisesti. Kunnes säännökset pannaan kansallisesti täytäntöön erien arvostus on jäsenvaltioiden harkittavissa.

4 artikla

Osoittaja: omat varat

Direktiivin 89/299/ETY⁽²⁾ määritelmän mukaiset omat varat muodostavat vakavaraisuussuhteen osoittajan.

5 artikla

Nimittäjä: riskipainotetut varat ja taseen ulkopuoliset erät

1. Varojen erille annetaan prosenttipainotuksina ilmaistavat luottoriskiasteet 6 ja 7 artiklan mukaisesti ja poikkeuksellisesti 8 ja 11 artiklan mukaisesti. Sen jälkeen varojen kunkin erän tasearvo kerrotaan asianmukaisella painotuksella, jolloin saadaan sen riskipainotettu arvo.

2. Liitteessä I lueteltuihin taseen ulkopuolisiin eriin sovelletaan 6 artiklan 2 kohdassa säädettyä kaksivaiheista laskentaa.

3. Jäljempänä 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen korko- ja valuuttakursseihin liittyvien taseen ulkopuolisten erien osalta lasketaan mahdolliset kustannukset sopimusten korvaamisesta vastapuolen laiminlyönnin johdosta jommallakummalla liitteessä II esitetyllä menetelmällä. Kyseessä olevat kustannukset kerrotaan 6 artiklan 1 kohdan asianomaisilla vastapuolen mukaisilla painotuksilla, paitsi että siinä säädetty 100 prosentin painotukset korvataan 50 prosentin painotuksilla riskipainotettujen arvojen aikaansaamiseksi.

4. Edellä 2 ja 3 kohdassa mainittujen varojen ja taseen ulkopuolisten erien riskipainotettujen arvojen kokonaissumma on vakavaraisuussuhteen nimittäjä.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 372, 31.12.1986, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o L 124, 5.5.1989, s. 16

6 artikla

Riskipainotukset

1. Seuraavia painotuksia sovelletaan varojen eri ryhmiin, vaikka toimivaltaiset viranomaiset voivat määrätä sopivina pitämiään suurempia painotuksia:

a) Nollapainotus

- 1) rahat ja vastaavat erät;
- 2) varojen erät, jotka ovat saamia A alueen keskushallinnolta ja keskuspankeilta;
- 3) varojen erät, jotka ovat saamia Euroopan yhteisöiltä;
- 4) varojen erät, jotka ovat A alueen keskushallintojen ja keskuspankkien nimenomaisesti takaamia;
- 5) varojen erät, jotka ovat lainanottajien kansallisen valuutan määräisiä ja kansallisella valuutalla rahoitettuja saamia B alueen keskushallinnoilta ja keskuspankeilta;
- 6) varojen erät, jotka ovat B alueen keskushallintojen ja keskuspankkien nimenomaisesti takaamia saamia, jotka ovat takaajalle ja lainanottajalle yhteisen kansallisen valuutan määräisiä ja siinä valuutassa rahoitettuja;
- 7) varojen erät, joiden toimivaltaisen viranomaisen hyväksymänä vakuutena on A alueen keskushallinnon tai keskuspankin tai Euroopan yhteisöjen liikkeeseen laskemia arvopapereita tai käteistalletuksia lainanantajalaitoksessa tai sijoitustodistuksia tai vastaavanlaisia sijoitusvälineitä, jotka tämä on laskenut liikkeeseen ja jotka on talletettu tämän huostaan;

b) 20 prosentin painotus

- 1) varojen erät, jotka ovat saamia Euroopan investointipankilta (EIB);
- 2) varojen erät, jotka ovat saamia monenkeskisiltä kehityspankeilta;
- 3) varojen erät, jotka ovat Euroopan investointipankin (EIB) nimenomaisesti takaamia saamia;
- 4) varojen erät, jotka ovat monenkeskisten kehityspankkien nimenomaisesti takaamia saamia;
- 5) varojen erät, jotka ovat saamia A alueen aluehallinnon tai paikallishallinnon viranomaisilta, jos ei 7 artiklasta muuta johdu;
- 6) varojen erät, jotka ovat A alueen aluehallinnon tai paikallishallinnon viranomaisten nimenomaisesti takaamia saamia, jos ei 7 artiklasta muuta johdu;
- 7) varojen erät, jotka ovat saamia A alueen luottolaitoksilta, mutta eivät kuulu näiden laitosten direktiivin 89/299/ETY mukaisiin omiin varoihin;

8) varojen erät, jotka ovat saamia B alueen luottolaitoksilta ja joiden erääntymisaika on enintään vuosi, lukuun ottamatta näiden laitosten liikkeeseen laskemia arvopapereita, jotka luetaan niiden omiin varoihin kuuluviksi;

9) varojen erät, jotka ovat A alueen luottolaitosten nimenomaisesti takaamia;

10) varojen erät, jotka ovat saamia, joilla on korkeintaan vuoden erääntymisaika ja jotka ovat B alueen luottolaitosten nimenomaisesti takaamia;

11) varojen erät, joiden toimivaltaisen viranomaisen hyväksymänä vakuutena on Euroopan investointipankin (EIB) tai monenkeskisten kehityspankkien liikkeelle laskemia arvopapereita;

12) maksujenvälityksessä olevat käteiserät;

c) 50 prosentin painotus

- 1) lainat, joiden toimivaltaisen viranomaisen hyväksymänä täytenä vakuutena on kiinnitys asuinkiinteistöön, jossa lainanottaja asuu nyt tai vastaisuudessa tai jonka tämä on antanut tai antaa vuokralle;
- 2) ennakkomaksut ja siirtosammut; nämä varat painotetaan vastapuolella olevaa erää vastaavalla tavalla jos luottolaitos kykenee sen määrittämään direktiivin 86/635/ETY mukaisesti. Jos se ei kykene määrittämään vastapuolen erää, käytetään kiinteää 50 prosentin painotusta;

d) 100 prosentin painotus

- 1) varojen erät, jotka ovat saamia B alueen keskushallinnoilta ja keskuspankeilta, paitsi jos ne ovat lainanottajan kansallisen valuutan määräisiä ja siinä valuutassa rahoitettuja;
- 2) varojen erät, jotka ovat saamia B alueen aluehallinnon tai paikallishallinnon viranomaisilta;
- 3) varojen erät, jotka ovat saamia B alueen luottolaitoksilta ja joiden erääntymisaika on pidempi kuin vuosi;
- 4) varojen erät, jotka ovat saamia A alueen ja B alueen muulta alalta kuin pankkialalta;
- 5) aineelliset hyödykkeet direktiivin 86/635/ETY 4 artiklan 10 kohdan mukaisesti;
- 6) sijoitukset muiden luottolaitosten osakkeisiin, osuuksiin ja muihin omien varojen osiin, joita ei ole vähennetty lainanantajalaitosten omista varoista;
- 7) kaikki muut varat omista varoista vähennettyjä erää lukuun ottamatta;

2. Muihin kuin 3 kohdassa tarkoitettuihin taseen ulkopuolisiin eriin sovelletaan seuraavaa käsittelytapaa. Ne ryhmitellään ensin liitteen I mukaisiin riskiryhmiin. Korkean riskin erät

otetaan huomioon täydestä arvostaan, keskimääräisen riskin erät painotetaan 50 prosentin painokertoimella ja keskimääräisen/alhaisen riskin erät 20 prosentin painokertoimella kun taas alhaisen riskin erien arvo määrätään nollassi. Toisessa vaiheessa taseen ulkopuolisten erien edellä kuvatus mukaisesti painotetut arvot kerrotaan asianomaisten vastapuolen erien kertoimilla 1 kohdan ja 7 artiklassa varojen erille säädetyn käsittelytavan mukaisesti. Varojen myynti- ja takaisinostosopimukset ja termiiniostosopimukset painotetaan kauppaa vastaavalla koskevien erien sijasta kyseisten varojen mukaan.

3. Liitteessä II esitettyjä menetelmiä sovelletaan liitteessä III lueteltuihin korko- ja valuuttakurssiriskeihin.

4. Kun taseen ulkopuolisiin eriin liittyy nimenomaiset takaukset, ne painotetaan niin kuin ne olisi annettu takaajan eikä vastapuolen puolesta. Kun taseen ulkopuolisista liiketoimista aiheutuvalle mahdolliselle riskille on toimivaltaisten viranomaisten hyväksymä täysimääräinen ja täydellinen vakuus jossakin 1 kohdan a alakohdan 7 alakohdan tai b alakohdan 11 alakohdan mukaisessa varoja vastaavassa muodossa, sovelletaan nollapainotusta tai 20 prosentin painotusta kyseessä olevasta vakuudesta riippuen.

5. Jos varoihin ja taseen ulkopuolisiin eriin sovelletaan alhaisempaa painotusta sen vuoksi, että niille on nimenomaiset takaukset tai toimivaltaisten viranomaisten hyväksymät vakuudet, alhaisempaa painotusta sovelletaan ainoastaan siihen osaan, josta takaus on annettu tai jonka vakuus täysin kattaa.

7 artikla

1. Edellä 6 artiklan 1 kohdan b alakohdassa olevien vaatimusten estämättä jäsenvaltiot voivat vahvistaa nollapainotuksen omilta aluehallinnon tai paikallishallinnon viranomaisilta oleville saamisille, jos näiden ja maan keskushallinnolta olevien saamisten kesken ei ole riskien suhteen eroa aluehallinnon ja paikallishallinnon viranomaisten veronkanto-oikeuden ja erityisten aluehallinnon ja paikallishallinnon viranomaisten maksujen laiminlyönnin mahdollisuutta vähentävien rakenteellisten järjestelyjen vuoksi. Näiden arviointiperusteiden mukaisesti määrättyä nollapainotusta sovelletaan kyseisiltä aluehallinnon ja paikallishallinnon viranomaisilta oleviin saamisiin ja niiden puolesta annettuihin taseen ulkopuolisiin eriin, sekä saamisiin ulkopuolisilta ja ulkopuolisten puolesta annettuihin taseen ulkopuolisiin eriin, jotka ovat kyseessä olevien aluehallinnon ja paikallishallinnon viranomaisten takaamia.

2. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle, pitävätkö ne nollapainotusta perusteltuna ottaen huomioon 1 kohdassa säädetty arviointiperusteet. Komissio antaa tästä tiedon edelleen. Muut jäsenvaltiot voivat tarjota niiden toimivaltaisten viranomaisten valvonnassa oleville luottolaitoksille mahdollisuuden soveltaa nollapainotusta silloin, kun ne avustavat kyseessä olevia aluehallinnon tai paikallishallinnon viranomaisia liiketoiminnassa tai kun niillä on jälkimmäisten takaamia saatavia.

8 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat soveltaa 20 prosentin painotusta sellaisiin varojen eriin, joiden toimivaltaisten viranomaisten hyväksymänä vakuutena on A alueen aluehallinnon tai paikallishallinnon viranomaisten liikkeeseen laskemia arvopapereita tai talletus muissa A alueen luottolaitoksissa kuin lainanantajalaitoksessa tai näiden luottolaitosten liikkeeseen laskemia sijoitustodistuksia taikka niihin verrattavia sijoitusvälineitä.

2. Jäsenvaltiot saavat soveltaa 10 prosentin painotusta saamiin luottolaitoksilta, jotka ovat erikoistuneet kotivaltioidensa pankkien välisiin markkinoihin ja julkisen sektorin lainamarkkinoihin, ja ovat toimivaltaisten viranomaisten tiiviissä valvonnassa, silloin kun kyseisille varojen erille on täysimääräinen ja täydellinen kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen hyväksymä ja riittävästi pitämä 6 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa mainittujen varojen erien yhdistelmän muodossa oleva vakuus.

3. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle mahdolliset 1 ja 2 kohdan soveltamiseksi annetut säännökset ja niiden antamisen perusteet. Komissio toimittaa kyseessä olevat tiedot jäsenvaltioille. Komissio tutkii määräajoin mainittujen säännösten soveltamisen vaikutukset sen varmistamiseksi, että ne eivät johda kilpailun vääristymiseen. Kolmen vuoden kuluessa tämän direktiivin antamisesta komissio toimittaa neuvostolle kertomuksen tarvittaessa komission aiheelliseksi katsomine ehdotuksineen.

9 artikla

1. Tähän direktiiviin tehtävät tekniset mukautukset seuraavien seikkojen osalta annetaan 2 kohdan menettelyn mukaisesti:

- jäljempänä 10 artiklan mukaisen vähimmäissuhteen tai 6 artiklassa säädettyjen painotusten väliaikainen alentaminen erityisolosuhteiden huomioon ottamiseksi;
- A alueen määrittelmä 2 artiklassa;
- 'monenkeskisten kehityspankkien' määrittelmä 2 artiklassa;
- edellä 6 artiklassa lueteltujen varojen määrittelmien muuttaminen rahoitusmarkkinoiden kehityksen huomioon ottamiseksi;
- taseen ulkopuolisten erien luettelot ja luokittelu liitteissä I ja III ja niiden käsittelytapa 5, 6 ja 7 artiklan sekä liitteen II mukaisessa vakavaraisuussuhteen laskemisessa;
- määrittelmien selventäminen sen varmistamiseksi, että tätä direktiiviä sovelletaan yhteisössä yhdenmukaisesti;
- määrittelmien selventäminen rahoitusmarkkinoiden kehityksen ottamiseksi huomioon tämän direktiivin täytäntöönpanossa;
- sanaston ja määrittelmien muotoiluun yhdenmukaistaminen luottolaitoksia ja niihin liittyviä asioita koskevien myöhempien lakien kanssa.

2. Komissiota avustaa komitea, jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisuuden mukaan. Lausunto annetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa niiden päätösten edellytykseksi määrättyllä enemmistöllä, jotka neuvosto hyväksyy komission ehdotuksesta. Komiteassa jäsenvaltioiden edustajien äänet painotetaan mainitussa artiklassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaisia.

Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määränemmistöllä.

Jos neuvosto ei ratkaise asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on tullut vireille neuvostossa, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä, jollei neuvosto ole yksinkertaisella enemmistöllä hylännyt mainittuja toimenpiteitä.

10 artikla

1. Luottolaitoksia on 1 päivästä tammikuuta 1993 alkaen vaadittava pitämään 3 artiklassa määritelty vakavaraisuusuhde vähintään kahdeksan prosentin tasolla.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, toimivaltaiset viranomaiset voivat tarvittaessa määrätä vähimmäissuhteen suuremmaksi.

3. Jos suhde muodostuu pienemmäksi kuin kahdeksan prosenttia, toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava, että kyseinen luottolaitos ryhtyy asianmukaisiin toimenpiteisiin saattakseen suhdeluvun sovittuun vähimmäistason mukaiseksi mahdollisimman nopeasti.

11 artikla

1. Luottolaitoksen, jonka vähimmäissuhde ei ole 10 artiklan 1 kohdan mukaisella kahdeksan prosentin tasolla 12 artiklan 1 kohdassa säädettyyn päivämäärään mennessä, on pyrittävä asteittain saavuttamaan tämä taso. Se ei saa antaa vakavaraisuusuhdelukunsa pienentyä jo ennen tavoitteen saavuttamista saavutetusta tasosta. Vaihdelun on oltava väliaikaista ja toimivaltaisille viranomaisille on ilmoitettava vaihtelun perusteet.

2. Jäsenvaltiot saavat vahvistaa korkeintaan viideksi 10 artiklan 1 kohdassa säädettyä päivää seuraavaksi vuodeksi 10 prosentin painotuksen arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 20 joulukuuta 1985 annetun neuvoston direktiivin 85/611/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 88/220/ETY⁽²⁾, 22 artiklan 4 kohdan mukaisille arvopapereille, ja pysyytään sen luottolaitoksia varten voimassa, jos ne pitävät sitä välttämättömänä vakavien häiriöiden välttämiseksi markkinoidensa toiminnassa. Tällaiset poikkeukset on ilmoitettava komissiolle.

3. Mitä 10 artiklan 1 kohdassa säädetään, ei sovelleta Kreikan maatalouspankkiin ("Agricultural Bank of Greece") enintään seitsemän vuoden aikana 1 päivästä tammikuuta 1993 alkaen. Sen on kuitenkin pyrittävä saavuttamaan 10 artiklan 1 kohdassa määrätty taso vaiheittain 1 kohdassa kuvatulla tavalla.

4. Poiketen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetystä Saksa, Tanska ja Kreikka voivat 1 päivään tammikuuta 1996 asti soveltaa 50 prosentin painotusta varoihin, joille on toimivaltaisten viranomaisten hyväksymä täysimääräinen kiinnitysvakuus näiden kolmen jäsenvaltion alueella sijaitseviin valmiisiin asuinkiinteistöihin, toimistoihin tai monitoimiliiketoimintoihin edellyttäen, että lainattava summa lakiin tai asetukseen perustuvien tarkkojen arviointiperusteiden mukaisesti laskettuna ei ole enempää kuin 60 prosenttia kyseessä olevan omaisuuden arvosta.

5. Jäsenvaltiot voivat soveltaa 50 prosentin painotusta omaisuuden leasingvuokrausta koskeviin sopimuksiin, jotka on tehty 10 vuoden aikana 12 artiklan 1 kohdassa säädetystä päivästä lukien, ja jotka koskevat liikekäyttöön tulevaa omaisuutta maassa, jossa pääkonttori on, sekä joihin sovellettavien säännösten mukaan leasing-toiminnan harjoittajalla säilyy täysi omistusoikeus vuokrattuun omaisuuteen kunnes leasing-vuokraaja käyttää osto-oikeuttaan.

12 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1991.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa keskeiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kirjallisina komissiolle.

13 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 18 päivänä joulukuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. BÉRÉGOVOY

⁽¹⁾ EYVL N:o L 375, 31.12.1985, s. 3

⁽²⁾ EYVL N:o L 100, 19.4.1988, s. 31

LIITE I

TASEEN ULKOPUOLISTEN ERIEN LUOKITUS

Korkea riski

- luoton korvaavat takaukset
- tunnusteet
- siirrot vekseleissä, joissa ei ole toisen luottolaitoksen nimeä
- liiketoimet takaisinostovelvollisuuksin
- peruuttamattomat luoton korvaavat valmiusmaksusitoumukset
- direktiivin 86/635/ETY 12 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaiset varojen myynti- ja takaisinostosopimukset, jos näitä sopimuksia käsitellään taseen ulkopuolisina erinä ennen direktiivin 86/635/ETY soveltamista
- termiinistosopimuksilla ostetut varat
- talletuskentekosopimukset ("forward forward deposits")
- osittain maksettujen osakkeiden ja arvopapereiden maksamaton osa
- muut korkean riskin erät

Keskimääräinen riski

- myönnettyt ja annetut remburssit (ks. myös keskimääräinen/alhainen riski),
- takuusitoumukset ja korvausvastuut (mukaan lukien tarjous- ja suoritustakuut, tullin- ja veronmaksusitoumukset) ja takaukset, jotka eivät ole luottoa korvaavia,
- direktiivin 86/635/ETY 12 artiklan 3 ja 5 kohdan mukaiset varojen myynti- ja takaisinostosopimukset,
- peruuttamattomat valmiusmaksusitoumukset, jotka eivät ole luottoa korvaavia,
- käyttämättömät luottojärjestelyt (sopimukset luoton myöntämisestä, arvopapereiden ostamisesta, takausten antamisesta tai tunnustejärjestelyt), joiden alkuperäinen erääntymisaika on pidempi kuin yksin vuosi,
- velkasitoumusten liikkeeseenlaskujärjestelyt (NIF) ja jatkuvat luoton merkintäjärjestelyt (RUF)
- muut erät, joihin liittyy suuruudeltaan keskimääräinen riski

Keskimääräinen/alhainen riski

- remburssit, joissa lähetyksen vakuutena, ja muut toteutuessaan itseään kuittaantuvat liiketapahtumat
- muut erät, joihin liittyy suuruudeltaan keskimääräinen/alhainen riski.

Alhainen riski

- käyttämättömät luottojärjestelyt (sopimukset luoton myöntämisestä, arvopapereiden ostamisesta, takausten antamisesta tai tunnustejärjestelyt), joiden alkuperäinen erääntymisaika on yksi vuosi tai sitä lyhyempi taikka jotka voidaan milloin tahansa ehdoitta peruuttaa ilman irtisanomisaikaa
- muut erät, joihin liittyy alhainen riski.

Jäsenvaltiot sitoutuvat toimittamaan komissiolle tiedon heti kun ne ovat sopineet uuden taseen ulkopuolisen erän sisällyttämisestä jonkin riskiluokan viimeiseen luettelakohtaan. Sellaiset erät luokitellaan täsmällisesti yhteisön tasolla heti kun 9 artiklan mukainen menettely on suoritettu.

LIITE II

KORKO- JA VALUUTTAKURSSISIDONNAISTEN TASEEN ULKOPUOLISTEN ERIEN KÄSITTELY

Valvontaviranomaisten suostumuksella luottolaitokset voivat valita yhden allaolevista menetelmistä liitteessä III lueteltuihin toimiin liittyvien riskien mittaamiseksi. Tähän eivät kuulu korko- ja valuuttakurssisopimukset, joilla käydään kauppaa virallisesti hyväksytyissä pörseissä, jossa niillä on päivittäiset katevaatimukset, eivätkä sellaiset valuuttakurssisopimukset, joiden alkuperäinen erääntymisaika on enintään 14 päivää tai sitä vähemmän.

Kun luottolaitoksen ja sen vastapuolen välillä on erillinen kansallisten valvontaviranomaisten hyväksymä kahdenkeskinen uudistamissopimus, jonka nojalla osapuolten velvollisuus toimittaa toisilleen tiettyinä päivinä maksuja yhteisellä valuutalla yhdistetään automaattisesti muihin samanlaisiin samana päivänä erääntyviin velvoitteisiin, painotetaan kyseessä olevien bruttosummien sijasta yhdistämisen tuloksena saatua nettosummaa.

Menetelmä 1: Markkina-arvopohjainen lähestymistapa

Vaihe a: Arvostamalla sopimukset käypään markkina-arvoon saadaan kaikkien niiden sopimusten jälleenhankintakustannus, joilla on positiivinen markkina-arvo.

Vaihe b: Mahdollinen tuleva luottoriski saadaan⁽¹⁾ kertomalla luottolaitoksen pääkirjanpidon nimelliset pääomamäärät tai arvot seuraavilla prosentteilla:

Erääntymiseen jäljellä oleva aika	Korkosopimukset	Valuuttakurssisopimukset
vuosi tai sitä vähemmän	0 %	1 %
enemmän kuin vuosi	0,5 %	5 %

Vaihe c: Käyvän jälleenhankintakustannuksen ja mahdollisen tulevan luottoriskin summa kerrotaan asianomaisten vastapuolten mukaisilla 6 artiklan riskipainotuksilla.

Menetelmä 2: Alkuperäisen riskin lähestymistapa

Vaihe a: Kunkin välineen pääoman nimellismäärä kerrotaan alla olevilla prosentteilla:

Alkuperäinen erääntymisaika ⁽¹⁾	Korkosopimukset	Valuuttakurssisopimukset
vuosi tai sitä vähemmän	0,5 %	2 %
enemmän kuin vuosi mutta enintään kaksi vuotta	1 %	5 %
lisäprosentti kultakin lisäksi tulevalta vuodelta	1 %	3 %

⁽¹⁾ Valvontaviranomaisten suostumuksella luottolaitokset voivat valita korkosopimuksille joko alkuperäisen erääntymisajan tai erääntymiseen jäljellä olevan ajan.

Vaihe b: Täten saatu alkuperäinen riski kerrotaan asianomaisten vastapuolen erien mukaisilla 6 artiklan riskipainotuksilla.

⁽¹⁾ Lukuun ottamatta tapauksia, joissa on kyseessä yhdessä valuutassa oleva koronvaihtosopimus, jossa vaihdetaan kaksi vaihtuvakorkoista erää, tällöin lasketaan vain käypä jälleenhankintakustannus.

LIITE III

KORKO- JA VALUUTTAKURSSISIDONNAISTEN TASEEN ULKOPUOLISTEN ERIEN LAJIT

Korkosopimukset

- yhden valuutan käsitteivät koronvaihtosopimukset
- viitekoron vaihtosopimukset (basis swap)
- korkoterminit
- korkofutuurit
- ostetut korko-optiot
- muut niihin verrattavat sopimukset

Valuuttakurssisopimukset

- valuuttojen väliset koronvaihtosopimukset
 - valuuttatermiinisopimukset
 - valuuttafutuurit
 - ostetut valuuttaoptiot
 - muut niihin verrattavat sopimukset
-

KOMISSION DIREKTIIVI,
annettu 19 päivänä joulukuuta 1990,
luottolaitosten vakavaraisuussuhteesta 18 päivänä joulukuuta 1989 annetussa neuvoston direktiivissä
89/647/ETY olevan 'monenkeskisten kehityspankkien' teknisen määritelmän mukauttamisesta

(91/31/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon luottolaitosten vakavaraisuussuhteesta 18 päivänä joulukuuta 1989 annetun neuvoston direktiivin 89/647/ETY⁽¹⁾ ja erityisesti sen 9 artiklan,

sekä katsoo, että

komissio on tehnyt ehdotuksen neuvoston päätökseksi Euroopan jälleerakennus- ja kehityspankin perustamissopimuksen tekemisestä⁽²⁾,

direktiivin 89/647/ETY 2 artiklan 1 kohdan seitsemännessä luetelmakohdassa määrittellään 'monenkeskiset kehityspankit' luettelonomaisesti, niin, että niihin sisältyvät Kansainvälinen jälleerakennuspankki, Kansainvälinen rahoitusyhtiö, Latinalaisen Amerikan kehityspankki, Aasian kehityspankki, Afrikan kehityspankki, Euroopan neuvoston asutusrahasto, Pohjoismaiden Investointipankki sekä Karibian alueen kehityspankki,

monenkeskisten kehityspankkien määritelmää voidaan teknisesti mukauttaa direktiivin 89/647/ETY 9 artiklan 1 kohdassa säädettyllä tavalla ja noudattaen 9 artiklan 2 kohdassa säädettyä menettelyä,

Euroopan jälleerakennus- ja kehityspankki on pääpiirteiltään samanlainen kuin edellä mainituilla monenkeskiset kehityspankit; tämä uusi monenkeskinen rahoituslaitos on perusluonteeltaan eurooppalainen ja jäsenistöltään laajalti kansainvälinen; se on Keski- ja Itä-Euroopan maiden taloudellisen kehityksen edistämiseksi, niiden talouksien kansainvälisen kilpailukyvyyn parantamiseksi ja niiden jälleerakennuksen ja kehityksen avustamiseksi sekä täten niiden talouksien rahoittamiseen liittyvien riskien vähentämiseksi tarvittaessa toimiva uusi ja ainutlaatuinen yhteistyörakenne Euroopassa; näistä syistä Euroopan jälleerakennus- ja kehityspankki pitäisi

mainita neuvoston direktiivissä 89/647/ETY olevassa 'monenkeskisten kehityspankkien' määritelmässä, ja

tämän direktiivin säännökset ovat neuvoa-antavan pankkitoimintakomitean, joka direktiivin 89/647/ETY 9 artiklan 2 kohdassa säädetyn menettelyn mukaisesti toimii komissiota avustavana komiteana, lausunnon mukaisia,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Direktiivin 89/647/ETY 2 artiklan 1 kohdan seitsemännen luetelmakohdan määritelmässä 'monenkeskisillä kehityspankeilla' tarkoitetaan myös Euroopan jälleerakennus- ja kehityspankkia.

2 artikla

1. Edellyttäen, että neuvoston päätös Euroopan jälleerakennus- ja kehityspankin perustamissopimuksen tekemisestä hyväksytään, jäsenvaltioiden on pannessaan täytäntöön direktiivin 89/647/ETY toteutettava tämän direktiivin säännöksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 31 päivänä maaliskuuta 1991.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa keskeiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kirjallisina komissiolle.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 19 päivänä joulukuuta 1990.

Komission puolesta

Leon BRITTAN

Varapuheenjohtaja

⁽¹⁾ EYVL N:o L 386, 30.12.1989, s. 14

⁽²⁾ EYVL N:o C 241, 26.9.1990, s. 1

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 13 päivänä kesäkuuta 1983,
luottolaitosten konsolidoidusta valvonnasta**

(83/350/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

luottolaitosten liiketoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 12 päivänä joulukuuta 1977 annetussa ensimmäisessä neuvoston direktiivissä 77/780/ETY⁽⁴⁾ todetaan, että tällaisen liiketoiminnan aloittamisen ja harjoittamisen helpottamiseksi on tarpeen poistaa vaikeimpina esteinä olevat erot näitä laitoksia koskevasta jäsenvaltioiden lainsäädännöstä,

lopullisena päämääränä on varmistaa, että useammassa jäsenvaltiossa liiketoimintaa harjoittavien luottolaitosten yleisestä valvonnasta vastaavat sen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset, jossa laitoksella on kotipaikka, tarvittaessa neuvotellen niiden muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa, joita asia koskee, kilpailun vääristymisen välttämiseksi tällaisten luottolaitosten ja niitä vastaanottavien maiden kotimaisten luottolaitosten välillä; tämän vuoksi on yhteisössä toimiviin luottolaitoksiin sovellettavien tarkastus- ja valvontatoimien oltava pääpiirteittäin samanlaiset eri jäsenvaltioissa,

tämä päämäärä voidaan saavuttaa vain vaiheittain; konsolidoidun valvonnan periaatteen vakiinnuttaminen on yksi näistä vaiheista,

tämä direktiivi ei estä vastaanottavana maana olevan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten yksittäisiin luottolaitoksiin kohdistuvaa valvontaa,

konsolidoidun valvonnan tulisi antaa emoyhtiönä olevaa luottolaitosta valvoville viranomaisille mahdollisuus tehdä luotettavampi arvio kyseisen luottolaitoksen taloudellisesta tilasta,

tämä direktiivi koskee ainoastaan tapauksia, joissa luotto- tai rahoituslaitoksen omistaa kokonaisuudessaan tai osittain toinen luottolaitos,

konsolidoidun valvonnan periaate on hyväksytty laajalti; sen vuoksi jäsenvaltiot pyrkivät tekemään yhteisöön kuulumattomien valtioiden kanssa kahdenkeskisiä sopimuksia, joiden tarkoituksena on taata, että niiden maiden luottolaitokset, joilla on omistusyhteyksiä yhteisössä, ovat vastaavanlaisen valvonnan kohteena ja että yhteisömaiden luottolaitokset, joilla on osuuksia yhteisöön kuulumattomissa valtioissa, voivat soveltaa tämän direktiivin periaatteita,

ennen konsolidoitujen tilinpäätösten ja asiaankuuluvien vakavaraisuutta koskevien tietojen yhteensovittamista ei ole mahdollista toteuttaa konsolidoitua valvontaa yhtenäisesti kaikissa jäsenvaltioissa; tämä direktiivi on ensimmäinen vaihe konsolidoidun valvonnan periaatteen vakiinnuttamiseksi ja niiden esteiden poistamiseksi, jotka tähän asti ovat estäneet jäsenvaltioita soveltamasta tätä periaatetta yhdenmukaisesti liiketoimiin koko yhteisön alueella,

kunnes yhteensovittaminen on myöhemmin toteutettu, jäsenvaltiot soveltavat konsolidoitua menettelyä kansallisten menettelyjensä mukaisesti,

tällä direktiivillä ei rajoiteta jäsenvaltion mahdollisuutta ottaa käyttöön tiukempi luottolaitosten valvontajärjestelmä, varsinkin sellainen, joka tekee valvonnan konsolidoiduin pakolliseksi muissa tapauksissa, ja

vaikka jäljempänä määritellyt rahoituslaitokset eivät kuulu direktiivin 77/780/ETY eivätkä tämän direktiivin piiriin, on tarpeen sisällyttää ne konsolidoitua menettelyyn yrityseriön kaikkien luottotoimintojen täydelliseksi yhdistämiseksi,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä:

– 'luottolaitoksella' tarkoitetaan direktiivin 77/780/ETY 1 artiklan ensimmäisen luettelukohdan mukaisesti yritystä,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 40, 11.2.1983, s. 6

⁽²⁾ EYVL N:o C 13, 17.1.1983, s. 237

⁽³⁾ EYVL N:o C 178, 15.7.1982, s. 15

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 322, 17.12.1977, s. 30

- joka liiketoimintanaan vastaanottaa yleisöltä talletuksia tai muita takaisinmaksettavia varoja ja myöntää luottoja omaan lukuunsa;
- 'rahoituslaitoksella' tarkoitetaan yritystä, joka ei ole luottolaitos ja joka pääasiallisesti myöntää eri tyyppisiä luottoja (myös takauksia), hankkii omistusyhteyksiä tai tekee sijoituksia;
 - 'omistusyhteydellä' tarkoitetaan, että luottolaitos omistaa suoraan tai välillisesti 25 prosenttia tai enemmän toisen luotto- tai rahoituslaitoksen pääomasta;
 - 'valvonnalla' tarkoitetaan, kunnes yhteensovittaminen on myöhemmin toteutettu, kunkin jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten käyttämiä keinoja luottolaitosten toiminnan vakauden valvomiseksi niiden muodosta tai toteutustavasta riippumatta;
 - 'toimivaltaisella viranomaisella' tarkoitetaan kansallisia viranomaisia, joilla lain tai asetuksen nojalla on valtuudet valvoa luottolaitoksia.
- jos sen luottolaitoksen toiminnasta, jolla on omistusyhteys, vähintään 75 prosenttia on jo konsolidoitu toisen luottolaitoksen toiminnan kanssa, jota jonkin jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset valvovat konsolidoinnin perusteella, ja luottolaitos, jossa sillä on omistusyhteys, kuuluu tämän konsolidoidun valvonnan piiriin;
 - jos luotto- tai rahoituslaitos, jossa on omistusyhteys, sijaitsee valtiossa, joka ei kuulu yhteisöön ja jossa on oikeudellisia esteitä tarvittavien tietojen siirrolle;
 - jos luotto- tai rahoituslaitoksen, jossa on omistusyhteys, taseen loppusumma on vähemmän kuin se seuraavista summista, joka on pienempi: kaksi prosenttia sen luottolaitoksen taseen loppusummasta, jolla on omistusyhteys tai 10 miljoonaa ECUa; taikka
 - jos sen luotto- tai rahoituslaitoksen toiminta, jossa omistusyhteys on, kyseisen jäsenvaltion tai sitä luottolaitosta, jolla on omistusyhteys, valvovien viranomaisien mielestä on luonteeltaan sellaista, että sen taloudellisen tilan ottaminen konsolidoinnin piiriin ei olisi asianmukaista tai se olisi harhaanjohtavaa.

2 artikla

Soveltamisala

1. Jollei 3 artiklan 2 kohdasta muuta johdu, tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin luottolaitoksiin.
2. Laitokset, joita direktiivi 77/780/ETY ei koske ja jotka on mainittu sen 2 artiklassa, eivät kuulu tämän direktiivin piiriin.
3. Jäsenvaltiot voivat lykätä tämän direktiivin soveltamista tiettyihin laitoksiin enintään viidellä vuodella sen tiedoksi antamisesta. Tällaisesta lykkäyksestä säädetään direktiivin 77/780/ETY 2 artiklan 5 kohdassa ja 2 artiklan 6 kohdan toisessa alakohdassa.

3 artikla

Yleiset periaatteet

1. Luottolaitosta, jolla on omistusyhteys toisessa luotto- tai rahoituslaitoksessa, tulee valvoa 4 artiklassa tarkoitetussa laajuudessa ja siinä tarkoitetulla tavalla valvomalla sen taloudellista tilaa konsolidoinnin perusteella yhdessä sen rahoituslaitoksen taloudellisen tilan kanssa, jossa omistusyhteys on.
2. Jäsenvaltiot tai toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin olla soveltamatta konsolidoitua valvontaa:

3. Konsolidoitua valvontaa harjoittavat sen maan toimivaltaiset viranomaiset, jossa sen luottolaitoksen kotipaikka jolla on omistusyhteys, on, tuossa maassa sovellettavan kansallisen menettelyn mukaisesti kunnes yhteensovittaminen on toteutettu ja jollei tästä direktiivistä muuta johdu.

4. Tällainen valvonta on toteutettava vähintään kerran vuodessa eikä sillä ole vaikutusta konsolidoinnista erilliseen valvontaan eikä muiden jäsenvaltioiden viranomaisten suorittamaan valvontaan.

4 artikla

Konsolidoinnin tapa ja laajuus

1. Jos luottolaitoksella on yli 50 prosentin omistusyhteys toisessa luotto- tai rahoituslaitoksessa, kyseisen jäsenvaltion tai luottolaitoksen valvonnasta vastaavien viranomaisten on valvontaa varten vaadittava, että kyseisten laitosten tilanne valvontaa varten konsolidoidaan joko kokonaan tai osittain.

2. Jos luottolaitoksella on 50 prosentin tai sitä pienempi omistusyhteys toisessa luotto- tai rahoituslaitoksessa, ja tuon luottolaitoksen valvonnasta vastaavien viranomaisten mielestä laitoksella on tosiasiallinen määräysvalta, kyseisen jäsenvaltion tai toimivaltaisten viranomaisten on päätettävä konsolidointimenetelmistä. Kunnes myöhempi yhteensovittaminen on toteutettu, voivat sen jäsenmaan toimivaltainen viranomainen,

jossa luottolaitoksen kotipaikka on ja sen luotto- tai rahoituslaitoksen valvonnasta vastaavat viranomaiset, jossa laitoksella on omistusyhteys, kuitenkin sopia, ettei tällaisen omistusyhteyden konsolidointi tietyissä tapauksissa ole välttämätöntä.

3. Milloin luottolaitoksella on enintään 50 prosentin omistusyhteys toisessa luotto- tai rahoituslaitoksessa eikä laitoksella ole tosiasiallista määräysvaltaa, kyseisen jäsenvaltion tai luottolaitoksen valvonnasta vastaavien viranomaisten on päätettävä, onko konsolidointi suoritettava ja miten se on tehtävä. Ennen konsolidointia viranomaisten on ilmoitettava asiasta sen luotto- tai rahoituslaitoksen valvonnasta vastaaville viranomaisille, jossa omistusyhteys on.

5 artikla

Helpottamistoimenpiteet

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, ettei ole oikeudellisia esteitä sille, että luotto- tai rahoituslaitos antaa tämän direktiivin mukaisesti toteutettavaa konsolidoitua valvontaa varten tarvittavia tietoja sille luottolaitokselle, jolla on omistusyhteys.

2. Jäsenvaltioiden on sallittava tämän direktiivin mukaisesti toteutettavaa konsolidointiperusteista valvontaa koskevien tietojen luovuttaminen viranomaisten kesken, kuitenkin edellyttäen, että rahoituslaitosten osalta tietojen kerääminen tai hallussapito ei missään tapauksessa tarkoita sitä, että viranomaiset valvovat noita rahoituslaitoksia.

3. Luovutettaessa tietoja viranomaisten kesken tämän direktiivin mukaisesti on noudatettava direktiivin 77/780/ETY 12 artiklan mukaista salassapitovelvollisuutta; tällaisia tietoja saa käyttää yksinomaan tässä direktiivissä säädettyä konsolidoitua valvontaa varten.

4. Jos tätä direktiiviä luottolaitokseen soveltaessaan jonkin jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset haluavat joissain tapauksissa tarkastaa toisessa jäsenvaltiossa toimivaa luotto- tai rahoituslaitosta koskevat tiedot, niiden on pyydettävä tuon jäsenvaltion toimivaltaisia viranomaisia suorittamaan tarkastus. Viranomaisten, joille pyyntö on esitetty, on noudatettava sitä toimivaltansa rajoissa joko suorittamalla itse tarkastuksen tai sallimalla pyynnön esittäneiden viranomaisten tai tilintarkastajan taikka asiantuntijan tehdä sen.

6 artikla

Kolmannet valtiot

1. Konsolidoidun valvonnan periaatteen soveltamisesta luottolaitoksiin, joiden emoyhtiöiden kotipaikat ovat kolmansissa maissa sekä kolmansissa maissa oleviin luottolaitoksiin, joiden emoyhtiönä olevien luottolaitosten kotipaikka on yhteisössä, tulisi tehdä kahdenvälisiä vastavuoroisuuteen perustuvia sopimuksia jäsenvaltioiden ja kyseisten kolmansien maiden toimivaltaisten viranomaisten kesken. Tällaisilla sopimuksilla on pyrittävä takaamaan, että jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset saavat tarvittavat tiedot sellaisen luottolaitoksen konsolidoitua valvontaa varten, jolla on omistusyhteys luotto- tai rahoituslaitoksissa yhteisön ulkopuolella ja jotta kolmansien maiden toimivaltaiset viranomaiset voivat saada tarvittavat tiedot voidakseen valvoa emoyhtiöitä, joilla on kotipaikka niiden alueella ja omistusyhteyksiä yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa sijaitsevilla luottolaitoksissa.

2. Komissiolle ja direktiivin 77/780/ETY 11 artiklan mukaisesti perustetulle neuvoo-antavalle komitealle on tiedotettava tässä yhteydessä mahdollisesti suoritettavista toimista, ja komissio huolehtii näiden sopimusten yhteensovittamisesta.

Loppusäännökset

7 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 1985. Niiden on ilmoitettava tästä viipymättä komissiolle.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettua kysymyksistä antamansa keskeiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kirjallisina komissiolle.

8 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 13 päivänä kesäkuuta 1983.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H. TIETMEYER

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 8 päivänä joulukuuta 1986,
pankkien ja muiden rahoituslaitosten tilinpäätöksestä ja konsolidoidusta tilinpäätöksestä**

(86/635/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla, yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden tilinpäätöksistä 25 päivänä kesäkuuta 1978 annettua neuvoston direktiiviä 78/660/ETY⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 84/569/ETY⁽⁵⁾, ei ennen yhteensovittamista tarvitse soveltaa pankkeihin ja muihin rahalaitoksiin, jäljempänä 'luottolaitokset'; tällainen yhteensovittaminen on tarpeen ottaen huomioon näiden yritysten keskeinen merkitys yhteisössä,

perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla,

konsolidoiduista tilinpäätöksistä 13 päivänä kesäkuuta 1983 annetussa neuvoston direktiivissä 83/349/ETY⁽⁶⁾ säädetään luottolaitoksia koskevista poikkeuksista vain tämän direktiivin soveltamiselle säädetyn määräajaksi; tähän direktiiviin tulee sen vuoksi sisältyä myös nimenomaan luottolaitoksia koskevia säännöksiä konsolidoidusta tilinpäätöksestä,

tällainen yhteensovittaminen on muodostunut tärkeäksi myös, koska yhä useammat luottolaitokset harjoittavat liiketoimintaa yli kansallisten rajojen; velkojien, velallisten ja jäsenten sekä suuren yleisön kannalta näiden laitosten tilinpäätösten ja konsolidoitujen tilinpäätösten parempi vertailtavuus on ratkaisevan tärkeää,

lähes kaikissa yhteisön jäsenvaltioissa pankkialalla kilpailevat keskenään ne oikeudelliselta muodoltaan erilaiset luottolaitokset, joita tarkoitetaan luottolaitosten liiketoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 12 päivänä joulukuuta 1977 annetussa neuvoston direktiivissä 77/780/ETY⁽⁷⁾; sen vuoksi vaikuttaa perustellulta olla rajoittamatta yhteensovittamista näiden luottolaitosten osalta vain direktiivissä 78/660/ETY tarkoitettuihin oikeudellisiin muotoihin, vaan olisi ennemmin pyrittävä siihen, että kaikki perustamissopimuksen 58 artiklan toisen alakohdan määritelmän mukaiset yhtiöt ja liikkeet kuuluisivat soveltamisalaan,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 130, 1.6.1982, s. 1,
EYVL N:o C 83, 24.3.1984, s. 6 ja
EYVL N:o C 351, 31.12.1985, s. 24

⁽²⁾ EYVL N:o C 242, 12.9.1982, s. 33 ja
EYVL N:o C 163, 10.7.1978, s. 60

⁽³⁾ EYVL N:o C 112, 3.5.1982, s. 60

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 222, 14.8.1978, s. 11

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 314, 4.12.1984, s. 28

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 193, 18.7.1983, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 322, 17.12.1977, s. 30

rahoituslaitosten osalta tämän direktiivin soveltamisala olisi kuitenkin rajoitettava oikeudelliselta muodoltaan sellaisiin rahoituslaitoksiin, joita tarkoitetaan direktiivissä 78/660/ETY; rahoituslaitoksiin, joita tuo direktiivi ei koske sovelletaan automaattisesti tätä direktiiviä,

yhteys luottolaitosten osalta suoritettavaan yhteensovittamiseen on tarpeen, sillä tilinpäätöstä ja konsolidoitua tilinpäätöstä koskeviin säännöksiin sisältyvillä seikoilla on vaikutusta useilla muilla yhteensovittamisen alueilla, kuten toimiluvan saamisen edellytyksiin ja valvonnassa käytettyihin osoittimiin,

vaikka luottolaitosten erityislaadun vuoksi vaikuttaa aiheelliselta antaa erillinen direktiivi tällaisten laitosten tilinpäätöksistä ja konsolidoiduista tilinpäätöksistä, tämä ei merkitse uutta, direktiiveistä 78/660/ETY ja 83/349/ETY poikkeavaa sääntelyä; tällainen erillinen sääntely ei olisi tarkoituksenmukaista eikä yhtiötä koskevan lainsäädännön yhteensovittamisen perustana olevien periaatteiden mukaista, koska luottolaitoksia ei niiden keskeisen merkityksen takia yhteisön taloudessa voida jättää ottamatta lukuun yrityksiä yleisesti koskevissa säännöksissä; tästä syystä huomiota on kiinnitetty vain luottolaitosten erityispiirteisiin ja tämä direktiivi sisältää vain poikkeuksia direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY säännöksiin,

luottolaitosten taseiden rakenne ja sisältö ovat kussakin jäsenvaltiossa erilaiset; tässä direktiivissä on sen vuoksi määriteltävä sama kaava, nimistö ja sanasto yhteisön kaikkien luottolaitosten taseita varten; poikkeukset tulisi sallia, jos se on välttämätöntä laitoksen oikeudellisen muodon tai sen liiketoiminnan erityisen laadun vuoksi,

tilinpäätösten ja konsolidoitujen tilinpäätösten keskinäinen verrattavuus edellyttää, että on ratkaistava joitain peruskysymyksiä eri tapahtumien esittämisestä taseessa ja taseen ulkopuolella,

paremman verrattavuuden vuoksi on myös tarpeen, että taseeseen ja taseen ulkopuolelle kuuluvien kohtien sisältö on tarkoin määriteltävä,

sama koskee tuloslaskelman kaavaa ja sen kohtien määrittelyä,

taseen ja tuloslaskelman lukujen verrattavuus riippuu myös ratkaisevasti siitä, minkä arvoisina vastaavat ja vastattavat otetaan taseeseen,

pankkitoimintaan liittyvien erityisten riskien ja luottamussellisuuden säilyttämisen vuoksi olisi säädettävä, että taseen vastattaviin voidaan ottaa kohta, jonka nimenä on "yleisten pankkiriskien rahasto"; samoista syistä vaikuttaa suotavalta, että jäsenvaltioille annetaan siihen asti kunnes yhteensovittaminen on myöhemmin toteutettu, mahdollisuus antaa luotto-

laitoksille jonkin verran harkintavaltaa erityisesti lainojen ja ennakkojen sekä tiettyjen arvopapereiden arvostuksessa; kuitenkin viimeksi mainitussa tapauksessa jäsenvaltioiden olisi sallittava, että samat luottolaitokset perustavat edellä mainitun "yleisten pankkiriskien rahaston"; vaikuttaa myös asianmukaiselta antaa jäsenvaltioille mahdollisuus sallia, että luottolaitokset tuloslaskelmassa kuittaavat tietyn määrän maksuja ja tuloja,

luottolaitosten erityisluonteen vuoksi tietyt liitetietoja koskevat muutokset ovat myös tarpeen,

koska mahdollisimman monet luottolaitokset halutaan asettaa samaan asemaan, kuten esimerkiksi direktiivissä 77/780/ETY, ei direktiivin 78/660/ETY mukaisesta helpottamisesta ole annettu säännöksiä pieniä ja keskusuria luottolaitoksia varten; jos kokemus osoittaisi, että tällainen helpottaminen olisi tarpeen, siitä olisi mahdollista säätää myöhemmän yhteensovittamisen yhteydessä; samasta syystä luottolaitoksiin ei ole ulotettu jäsenvaltioille direktiivillä 83/349/ETY annettua mahdollisuutta vapauttaa emoyritykset, jotka muodostavat osan yritysryhmästä, konsolidointia koskevasta vaatimuksesta, jos yritysten yhteenlaskettu koko ei ole tiettyä kokoa suurempi,

konsolidoitavia tilinpäätöksiä koskevien säännösten soveltaminen luottolaitoksiin edellyttää tiettyjä muutoksia kaikkia teollisia ja kaupallisia yhtiötä koskeviin säännöksiin ja määräyksiin; sekayritysryhmiä varten on annettu yksityiskohdalliset säännökset ja vapautus velvollisuudesta laatia alaryhmää koskeva konsolidoitu tilinpäätös voi olla lisäedellytyksistä riippuvainen,

ottaen huomioon kansallisten rajojen yli ulottuvien pankkiverkkojen merkitys ja niiden jatkuva kehitys, sellaisen luottolaitoksen, jonka pääkonttori on yhdessä jäsenvaltiossa tilinpäätökset ja konsolidoidut tilinpäätökset olisi julkistettava kaikissa jäsenvaltioissa, joissa se harjoittaa toimintaa,

tämän direktiivin aihepiiriin liittyvien, varsinkin sen soveltamisen yhteydessä syntyvien ongelmien tarkastelu edellyttää jäsenvaltioiden ja komission edustajien yhteistyötä yhteyskomiteassa; tällaisten komiteoiden nopean lisääntymisen välttämiseksi toivotaan yhteistyön tapahtuvan komiteassa, josta säädetään direktiivin 78/660/ETY 52 artiklassa; käsiteltäessä luottolaitoksia koskevia ongelmia, komitean on kuitenkin oltava asianmukaisesti kokoonpantuna,

asian monimutkaisuuden vuoksi luottolaitoksille, joita tämä direktiivi koskee on sallittava sen säännösten täytäntöönpanemiseksi tavallista pitempi aika, ja

on tarpeen säätää tiettyjen tämän direktiivin säännösten tutkimisesta uudelleen avoimuuden lisäämisen ja yhtenäistämisen tavoitteiden mukaisesti kun sen soveltamisesta on saatu viiden vuoden kokemus,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 JAKSO

ALUSTAVAT SÄÄNNÖKSET JA SOVELTAMISALA

1 artikla

Direktiivin 78/660/ETY 2 ja 3 artikla, 4 artiklan 1 ja 3 - 5 kohta, 6, 7, 13 ja 14 artikla, 15 artiklan 3 ja 4 kohta, 16 - 21 artikla, 29 - 35 ja 37 - 41 artikla, 42 artiklan ensimmäinen virke, 45 artiklan 1 kohta, 46 ja 48 - 50 artikla, 51 artiklan 1 kohta, 54 ja 56 - 59 artikla sekä 61 artikla koskevat tämän direktiivin 2 artiklassa tarkoitettuja laitoksia, jollei tässä direktiivissä toisin säädetä.

2. Kun direktiivissä 78/660/ETY ja 83/349/ETY viitataan direktiivin 78/660/ETY 9 ja 10 artiklaan (tase) tai 23 - 26 artiklaan (tuloslaskelma), viittaukset katsotaan viittauksiksi tämän direktiivin 4 artiklaan (tase) tai 27 ja 28 artiklaan (tuloslaskelma).

3. Direktiivin 78/660/ETY ja 83/349/ETY viittaukset direktiivin 78/660/ETY 31 - 42 artiklaan katsotaan viittauksiksi noihin artikloihin ottaen huomioon tämän direktiivin 35 - 39 artikla.

4. Kun edellä mainituissa direktiivin 78/660/ETY säännöksissä viitataan sellaisiin taseen kohtiin, joista tässä direktiivissä ei ole vastaavaa säännöstä, nämä viittaukset katsotaan viittauksiksi niihin tämän direktiivin 4 artiklan kohtiin, joihin kyseiset varat ja velat sisältyvät.

2 artikla

1. Tässä direktiivissä säädetyt yhteensovittamistoimenpiteet sovelletaan:

a) direktiivin 77/780/ETY 1 artiklan ensimmäisessä luettelumakohdassa tarkoitettuihin luottolaitoksiin, jotka ovat perustamissopimuksen 58 artiklan toisessa alakohdassa määriteltyjä yhtiöitä tai liikkeitä;

b) rahoituslaitoksiin, joilla on jokin direktiivin 78/660/ETY 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu oikeudellinen muoto ja joita saman artiklan 2 kohdan mukaan tuo direktiivi ei koske.

Tässä direktiivissä ilmaisu 'luottolaitokset' sisältää myös rahoituslaitokset, jollei asiayhteydestä muuta johdu.

2. Jäsenvaltioiden ei tule soveltaa tätä direktiiviä:

a) direktiivin 77/780/ETY 2 artiklan 2 kohdassa luetteluihin luottolaitoksiin;

b) saman jäsenvaltion laitoksiin, jotka direktiivin 77/780/ETY 2 artiklan 4 kohdan a alakohdassa määritellyllä tavalla ovat sidoksissa siinä jäsenvaltiossa toimivaan keskuselimeen tytär- tai osakkuusyhtiöinä. Siinä tapauksessa, tämän kuitenkaan rajoittamatta tämän direktiivin soveltamista keskuselimeen, keskuselimen ja sen tytär- ja osakkuusyhtiöiden muodostaman kokonaisuuden tulee laatia, tarkastaa ja julkistaa tämän direktiivin mukaisesti konsolidoitu tilinpäätös, johon sisältyy toimintakertomus;

c) seuraaviin luottolaitoksiin:

- Kreikassa: "ETEBA" (Kansallinen teollisuuden kehityksen investointipankki) ja "Τράπεζα Ερετύσεων" (investointipankki),

- Irlannissa: "Industrial and Provident Society" -laitokset,

- Yhdistyneessä kuningaskunnassa: "Friendly Society" - ja "Industrial and Provident Society" -laitokset.

4. Rajoittamatta direktiivin 78/660/ETY 2 artiklan 3 kohdan soveltamista ja siihen asti kunnes yhteensovittaminen on suoritettu jäsenvaltiot voivat:

a) antaa tämän direktiivin 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja yhtiöitä, jotka eivät ole yhtiömuodoltaan direktiivin 78/660/ETY 1 artiklan 1 kohdassa luettuja yhtiöitä, koskevia, tästä direktiivistä poikkeavia määräyksiä, kun ne ovat tarpeen tällaisten laitosten oikeudellisen muodon takia,

b) antaa erikoistuneita luottolaitoksia koskevia, tästä direktiivistä poikkeavia määräyksiä, jos ne ovat tarpeen tällaisten laitosten liiketoiminnan erityislaadun takia.

Tällaiset poikkeavat määräykset voivat koskea vain taseen ja tuloslaskelman kohtien kaavan, nimistön, sanaston ja sisällön muutoksia; niistä ei voi seurata, että luottolaitokset, joita ne koskevat, antavat tilinpäätöksissään vähemmän tietoja kuin muut laitokset, joita tämä direktiivi koskee.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle tällaista luottolaitoksista mahdollisesti ryhmittäin puolen vuoden kuluessa 47 artiklan 2 kohdassa säädetyin määräajan päättymisestään.

Niiden on ilmoitettava komissiolle asiassa annetuista poikkeuksista.

Nämä poikkeukset on otettava uudelleen tarkasteltavaksi 10 vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta. Komissio tekee tarvittaessa aiheelliset ehdotukset. Sen on myös

annettava osakertomus viiden vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta.

2 JAKSO

TASETTA JA TULOSLASKELMAA KOSKEVIA YLEISIÄ SÄÄNNÖKSIÄ

3 artikla

Luottolaitosten osalta mahdollisuus eri kohtien yhdistämiseen direktiivin 78/660/ETY 4 artiklan 3 kohdan a tai b alakohdan mukaisesti rajoitetaan koskemaan taseen ja tuloslaskelman alakohtia, joita edeltää pieni kirjain, ja se on sallittua vain jäsenvaltion asiasta antamien säännösten mukaisesti.

3 JAKSO

TASEEN KAAVA

4 artikla

Jäsenvaltioiden on säädettävä seuraavasta taseen kaavasta.

Vastaavaa

1. Rahat ja saamiset keskuspankeilta ja postipankeilta.
2. Valtion velkasitoumukset ja muut sitoumukset, jotka keskuspankit lunastavat takaisin:
 - a) valtion velkasitoumukset ja vastaavat arvopaperit;
 - b) muut sitoumukset, jotka keskuspankit lunastavat takaisin (jollei kansallisen lainsäädännön mukaan tällaisia sitoumuksia ole esitettävä vastaavien 3 ja 4 erässä).
3. Luotot ja ennakot luottolaitoksille:
 - a) vaadittaessa maksettavat;
 - b) muut luotot ja ennakot.
4. Luotot ja ennakot asiakkaille.
5. Joukkovelkakirjat, mukaan luettuna kiinteätuoitoiset arvopaperit:
 - a) julkisten viranomaisten tai laitosten liikkeeseen laskemat;
 - b) muiden luotonottajien liikkeeseen laskemat; näistä esitetään erikseen:
 - omistetut omat joukkovelkakirjat (jollei kansallisen lainsäädännön mukaan niitä ole vähennettävä vastattavista).
6. Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit.

7. Omistusyhteydet yrityksissä; näistä esitetään erikseen:

- omistusyhteydet luottolaitoksissa (jollei kansallisen lainsäädännön mukaan niitä ole esitettävä liitetiedoissa).

8. Sidosyhtiöiden osakkeet, joista esitetään erikseen:

- luottolaitosten osakkeet (jollei kansallisessa lainsäädännössä edellytetä niiden esittämistä tilinpäätöksen liitetiedoissa).

9. Aineettomat oikeudet direktiivin 78/660/ETY 9 artiklan vastaavaa -kohdan otsikoiden B ja C I mukaisesti; tästä esitetään erikseen:

- perustamisenot kansallisessa lainsäädännössä määritetyllä tavalla ja sikäli kuin kansallisen lainsäädännön mukaan niiden esittäminen vastaavana on sallittua (jollei kansallisen lainsäädännön mukaan niitä ole esitettävä tilinpäätöksen liitetiedoissa),
- liikearvo siinä määrin kuin se on hankittu kohtuullista vastiketta vastaan (jollei kansallisen lainsäädännön mukaan sitä ole esitettävä tilinpäätöksen liitetiedoissa).

10. Aineelliset hyödykkeet direktiivin 78/660/ETY 9 artiklan vastaavaa -kohdan otsikon C II mukaisesti; tästä esitetään erikseen:

- luottolaitoksen omaa toimintaansa varten hallussaan pitämät maa-alueet ja rakennukset (jollei kansallisen lainsäädännön mukaan niitä ole esitettävä tilinpäätöksen liitetiedoissa).

11. Merkitty, mutta maksamaton pääoma, josta esitetään erikseen:

- maksettavaksi määrätty pääoma (jollei kansallisen lainsäädännön mukaan maksettavaksi vaadittua pääomaa sisällytetä vastaaviin, jolloin saamiset osakkeista on sisällytettävä joko tähän vastaavien kohtaan tai vastaavien kohtaan 14).

12. Omat osakkeet (sekä maininta niiden nimellisarvosta tai, jollei nimellisarvoa ole, kirjanpitoarvosta siinä määrin kuin kansallisen lainsäädännön mukaan niiden esittäminen taseessa on sallittua).

13. Muu omaisuus.

14. Merkitty ja maksettavaksi määrätty, mutta maksamaton pääoma (jollei kansallisen lainsäädännön mukaan liikkeeseen laskettua pääomaa esitetä vastaavien kohdassa 11).

15. Ennakkomaksut ja siirtosaamiset.

16. Tilikauden tappio (jollei kansallisen lainsäädännön mukaan sitä sisällytetä vastattavien kohtaan 14).

Vastaavaa yhteensä.

Vastattavaa

1. Lainat luottolaitoksilta:
 - a) vaadittaessa maksettavat;
 - b) lainat, joissa on sovittu eräpäivä tai irtisanomisaika.
2. Lainat asiakkailta:
 - a) talletukset, joista esitetään erikseen:
 - vaadittaessa maksettavat ja sellaiset, joilla on sovittu eräpäivä tai irtisanomisaika, kun kansallisessa lainsäädännössä säädetään tällaisesta jaottelusta (jollei kansallisen lainsäädännön mukaan tällaisia tietoja ole esitettävä tilinpäätöksen liitetiedoissa);
 - b) muut velat:
 - ba) vaadittaessa maksettavat;
 - bb) velat, joissa on sovittu eräpäivä tai irtisanomisaika.
3. Velkatodistukset:
 - a) liikkeeseen lasketut joukkovelkakirjat;
 - b) muut.
4. Muut velat.
5. Siirtovelat ja ennakkomaksut.
6. Varaukset:
 - a) eläkesitoumuksista ja muista samankaltaisista sitoumuksista aiheutuvat varaukset;
 - b) välittömistä veroista aiheutuvat varaukset;
 - c) muihin menoihin liittyvät varaukset.
7. Tilikauden voitto (jollei kansallisen lainsäädännön mukaan sitä ole sisällytettävä vastattavien kohtaan 14).
8. Etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevat velat.
9. Merkitty pääoma (jollei kansallisen lainsäädännön mukaan maksettavaksi vaadittua pääomaa esitetä tässä kohdassa. Siinä tapauksessa merkityn ja maksetun pääoman määrät on esitettävä erikseen).
10. Ylikurssi.
11. Rahastot.
12. Arvonkorotusrahasato.
13. Edellisten tilikausien tulos.
14. Tilikauden tulos (jollei kansallisen lainsäädännön mukaan tämä kohta ole esitettävä vastaavien kohdassa 16 tai vastattavien kohdassa 7).

Vastattavaa yhteensä.

Taseen ulkopuoliset sitoumukset

1. Vastuusitoumukset, joista esitetään erikseen:
 - tunnusteet ja hyväksynnät,
 - takaukset ja annetut pantit.
2. Muut sitoumukset, joista esitetään erikseen:
 - myynti- ja takaisinostositoumukset.

5 artikla

Seuraavat tiedot on esitettävä erikseen kyseisten kohtien alakohtina:

- vastaavien 2 - 5 kohtaan sisältyvät saamiset sidosyrityksiltä riippumatta siitä, onko niistä arvopaperitodisteet,
- vastaavien 2 - 5 kohtaan sisältyvät saamiset yrityksiltä, joissa luottolaitoksella on omistusyhteyksiä, riippumatta siitä, onko niistä arvopaperitodisteet,
- vastattavien 1, 2, 3 ja 8 kohtaan sisältyvät velat sidosyrityksille riippumatta siitä, onko niistä arvopaperitodisteet,
- vastattavien 1, 2, 3 ja 8 kohtaan sisältyvät velat yrityksille, joissa luottolaitoksella on toimintaosuuksia, riippumatta siitä, onko niistä arvopaperitodisteet.

6 artikla

1. Etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevat vastaavat on esitettävä erikseen kaavan kohtien ja 5 artiklan mukaisesti esitettävien alakohtien alakohtina.

2. Etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevat vastaavat kuuluvat tähän ryhmään, vaikka niistä ei ole arvopaperitodisteita, jos ne yrityksen selvitystilän tai konkurssin yhteydessä maksetaan sen jälkeen kun muiden velkojien saatavat ensin on maksettu.

7 artikla

Jäsenvaltiot voivat sallia, että 5 ja 6 artiklassa mainitut tiedot esitetään asianmukaisiin kohtiin asianmukaisesti jaoteltuina tilinpäätöksen liitetiedoissa.

8 artikla

1. Varat on esitettävä asianmukaisessa taseen kohdassa myös silloin kun taseen laativa luottolaitos on määrännyt ne omien velkojensa tai ulkopuolisten puolesta annettujen sitoumusten vakuudeksi tai on muutoin antanut ne ulkopuolisten vakuudeksi.

2. Luottolaitoksen ei tule sisällyttää taseeseensa varoja, jotka on määrätty tai muuten annettu sille vakuudeksi, elleivät

tällaiset varat ole tuon luottolaitoksen hallussa rahan muodossa.

9 artikla

1. Kun luoton on myöntänyt useista luottolaitoksista koostuva yhteenliittymä, kunkin yhteenliittymään osallistuvan luottolaitoksen tulee esittää vain sen itsensä rahoittama osa luotosta.

2. Jos luottolaitoksen 1 kohdassa tarkoitetussa yhteenliittymän luotossa takaamien varojen määrä ylittää sen osuuden luotosta, kaikki lisätakuusuudet on esitettävä taseen ulkopuolisena sitoumuksena (taseen ulkopuolisten sitoumusten 1 kohdan toinen luettelukohta).

10 artikla

1. Varat, joita luottolaitos hallitsee omissa nimissään mutta kolmannen lukuun, on esitettävä taseessa, jos luottolaitoksella on omistusoikeus kyseisiin varoihin. Tällaisten vastaavien ja vastattavien kokonaismäärä on esitettävä erikseen tai tilinpäätöksen liitetiedoissa jaoiteltuina vastaavien ja vastattavien eri kohtiin. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin sallia tällaisten varojen esittämisen taseen ulkopuolella edellyttäen, että erityisten säännösten perusteella tällaiset varat voidaan ottaa erilleen jaettavista varoista luottolaitoksen lakkauttamisen (tai vastaavien menettelyjen) yhteydessä.

2. Kolmansien nimissä ja lukuun hankittuja varoja ei tule esittää taseessa.

11 artikla

Vain niitä eriä, jotka voidaan milloin tahansa periä takaisin ilman irtisanomista tai joiden osalta on sovittu 24 tunnin tai yhden työpäivän eräntymis- tai irtisanomisajasta, on pidettävä vaadittaessa takaisin maksettavina.

12 artikla

1. Myynti- ja takaisinostositoumuksilla tarkoitetaan toimia, joihin liittyy luottolaitoksen tai muun asiakkaan (siirtäjä)

tekemä varojen, esimerkiksi vekseleiden, lainojen tai siirrettävien arvopapereiden siirto toiselle luottolaitokselle tai asiakkaalle, 'siirron saajalle', kun niitä koskee sopimus, jonka mukaan samat varat myöhemmin siirretään takaisin siirtäjälle sovittoon hintaan.

2. Jos siirron saaja sitoutuu palauttamaan varat siirtäjän etukäteen tai myöhemmin määräämänä päivänä, kyseistä siirtoa pidetään aitona myynti- ja takaisinostosopimuksena.

3. Jos siirron saaja kuitenkin on ainoastaan oikeutettu palauttamaan varat ostohintaan tai muuhun hintaan, josta sovitaan etukäteen määrättyinä tai myöhemmin määrättävänä päivänä, kyseistä liiketointa on pidettävä myyntinä, johon liittyy takaisinosto-optio.

4. Edellä 2 kohdassa tarkoitetuissa myynti- ja takaisinostosopimuksissa siirretyt varat esitetään edelleen siirtäjän taseessa; siirtäjän saama ostohinta on esitettävä siirron saajalle olevan velan määränä. Lisäksi siirrettyjen varojen arvo on esitettävä siirtäjän tilinpäätöksen liitetietona. Siirron saajalla ei ole oikeutta esittää siirrettyjä varoja taseessaan; siirron saajan maksama ostohinta on esitettävä määränä, jonka siirtäjä on velkaa.

5. Edellä 3 kohdassa tarkoitetuissa myynti- ja takaisinostosopimuksissa siirtäjällä ei kuitenkaan ole oikeutta esittää siirrettyjä varoja taseessaan; nuo erät on esitettävä vastaavina siirron saajan taseessa. Siirron saajan on merkittävä taseen ulkopuolisten sitoumusten 2 kohtaan summa, joka takaisinostossa vastaa sovitua hintaa.

6. Mitkään valuuttatermiinisopimukset, optiot tai sopimukset, joihin liittyy velkakirjojen liikkeelle laskeminen, eivät ole tässä artiklassa tarkoitettuja myynti- ja takaisinostosopimuksia, jos niihin liittyy koko liikkeeseen lasketun määrän tai sen osan takaisinostositoumus ennen eräntymistä.

4 JAKSO

ERÄITÄ TASEEN ERIÄ KOSKEVAT ERITYISSÄÄNNÖKSET

13 artikla

Vastaavaa: 1 kohta - Rahat ja saamiset keskuspankeilta ja postipankeilta

1. Rahoihin kuuluvat lailliset maksuvälineet mukaan lukien ulkomaiset setelit ja kolikot.

2. Tämä kohta sisältää vain luottolaitoksen sijoittautumispaikkana olevan maan tai sen sijoittautumispaikkoina olevien maiden keskuspankeilta ja postipankeilta olevat saamiset.

Tällaisten saamisten on oltava helposti milloin tahansa luottolaitoksen käytettävissä. Muut saatavat tällaisilta viranomaisilta ja laitoksilta on esitettävä luottoina ja ennakkoina luottolaitoksille (vastaavaa 3 kohta) tai luottoina ja ennakkoina yleisölle (vastaavaa 4 kohta).

14 artikla

Vastaavaa: 2 kohta – Valtion velkasitoumukset ja muut sitoumukset, jotka keskuspankit lunastavat takaisin

1. Tämän kohdan a alakohtaan sisältyvät valtion velkasitoumuksien ja vastaavien sitoumusten osalta valtion velkasitoumukset, velkatodistukset ja vastaavat julkisten viranomaisten tai laitosten liikkeelle laskemat velka-asiakirjat, jotka sen maan tai niiden maiden, johon tai joihin luottolaitokset ovat sijoittautuneet, keskuspankit lunastavat takaisin. Julkisten viranomaisten tai laitosten liikkeelle laskemat velka-asiakirjat, jotka eivät täytä edellä olevaa edellytystä, on esitettävä 5 kohdan a alakohdassa.

2. Tämän kohdan b alakohtaan sisältyvät keskuspankkien takaisin lunastettavien sitoumusten osalta kaikki arvopaperisalkkuun kuuluvat sitoumukset, jotka on ostettu luottolaitoksilta tai muilta asiakkailta, sikäli kuin luottolaitoksen sijoittautumispaikkana olevan maan tai sen sijoittautumispaikkoina olevien maiden keskuspankit kansallisen lainsäädännön mukaan voivat lunastaa ne takaisin.

15 artikla

Vastaavaa: 3 kohta – Luotot ja ennakot luottolaitoksille

1. Luottoihin ja ennakkoihin luottolaitoksille sisältyvät kaikki luotot ja ennakot, jotka aiheutuvat taseen laativan luottolaitoksen pankkitoimista koti- tai ulkomaisille luottolaitoksille riippumatta siitä, minkä nimisinä ne itse asiassa on tehty.

Ainoan poikkeuksen muodostavat luotot velkakirjoina tai muina arvopapereina ja ennakot, jotka on esitettävä vastaavien 5 kohdassa.

2. Tässä artiklassa luottolaitoksilla tarkoitetaan kaikkia Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä direktiivin 77/780/ETY 3 artiklan 7 kohdan mukaisesti julkaistussa luettelossa olevia yrityksiä sekä keskuspankkeja, virallisia kotimaisia ja kansainvälisiä pankkitoimintaa harjoittavia toimielimiä sekä kaikkia yksityisiä ja julkisia yrityksiä, jotka eivät ole sijoittautuneet yhteisöön, mutta jotka ovat direktiivin 77/780/ETY 1 artiklan määritelmän mukaisia.

Luotot ja ennakot yrityksille, jotka eivät ole edellä olevien edellytysten mukaisia, on esitettävä vastaavien 4 kohdassa.

16 artikla

Vastaavaa: 4 kohta – Luotot ja ennakot asiakkaille

Luottoihin ja ennakkoihin yleisölle sisältyvät kaiken tyyppiset saamiset muilta koti- ja ulkomaisilta asiakkailta kuin luottolaitoksilta riippumatta siitä, minkä nimisinä ne itse asiassa on annettu.

Ainoan poikkeuksen muodostavat luotot velkakirjoina tai muina arvopapereina ja ennakot, jotka on esitettävä vastaavien 5 kohdassa.

17 artikla

Vastaavaa: 5 kohta – Joukkovelkakirjat, mukaan luettuna kiinteätuottoiset arvopaperit

1. Tähän kohtaan sisältyvät siirrettävät joukkovelkakirjat mukaan lukien luottolaitosten, muiden yritysten tai julkisten viranomaisten tai laitosten liikkeelle laskemat kiinteätuottoiset arvopaperit; viimeksi mainittujen liikkeelle laskemat arvopaperit sisällytetään kuitenkin vain jos niitä ei ole esitettävä vastaavien 2 kohdassa.

2. Arvopapereiden, joiden korkotaso vaihtelee erityisten tekijöiden, esimerkiksi pankkien välisten markkinoiden tai euromarkkinoiden koron mukaan, katsotaan myös kuuluvan kohtaan "joukkovelkakirjat, mukaan lukien kiinteätuottoiset arvopaperit".

3. Vain takaisinostetut ja vaihdettavat omat joukkovelkakirjat voidaan sisällyttää 5 b alakohtaan.

18 artikla

Vastattavaa: 1 kohta – Lainat luottolaitoksilta

1. Lainoihin luottolaitoksilta sisältyvät kaikki erät, jotka aiheutuvat niistä pankkitoimista, jotka ovat taseen laativan luottolaitoksen velkaa muille koti- tai ulkomaisille luottolaitoksille riippumatta siitä, minkä nimisinä ne itse asiassa on tehty.

Ainoan poikkeuksen muodostavat velat velkakirjoina tai muina arvopapereina, jotka on esitettävä vastattavien 3 kohdassa.

2. Tässä artiklassa luottolaitoksilla tarkoitetaan kaikkia Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä direktiivin 77/780/ETY 3 artiklan 7 kohdan mukaisesti julkaistussa luettelossa olevia yrityksiä sekä keskuspankkeja ja virallisia kotimaisia ja kansainvälisiä pankkitoimintaa harjoittavia toimielimiä sekä kaikkia yksityisiä ja julkisia yrityksiä, jotka

eivät ole sijoittautuneet yhteisöön, mutta jotka ovat direktiivin 77/780/ETY 1 artiklan määritelmän mukaisia.

19 artikla

Vastattavaa: 2 kohta - Lainat asiakkaille

1. Lainoihin asiakkailta kuuluvat kaikki erät riippumatta siitä, minkä nimisiä ne itse asiassa ovat, jotka ovat velkaa sellaisille velkojille, jotka eivät ole 18 artiklassa tarkoitettuja luottolaitoksia.

Ainoan poikkeuksen muodostavat velat velkakinjoina tai muina arvopapereina, jotka on esitettävä vastattavien 3 kohdassa.

2. Vain kansallisessa lainsäädännössä asetetut edellytykset täytäviä talletuksia pidetään säästötalletuksina.

3. Säästöobligaatit on esitettävä vastaavassa alakohdassa vain jos ne eivät ole siirtokelpoisen velkakirjan muotoisia.

20 artikla

Vastattavaa: 3 kohta - Velkatodistukset

1. Tähän kohtaan sisältyvät sekä joukkovelkakirjat että velat, joista on laskettu liikkeeseen vaihdettava arvopaperi, erityisesti talletustodistukset, "bons de caisse" -asiakirjat ja omista tunnusteista ja vekseleistä muodostuvat velat.

2. Omina tunnusteina pidetään vain sellaisia tunnusteita, jotka luottolaitos on laskenut liikkeeseen omaa takaisinlunastusta varten ja joiden suhteen se on ensimmäinen takaaja (maksava).

21 artikla

Vastattavaa: 8 kohta - Etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevat velat

Kun on tehty sopimus siitä, että selvitystilän yhteydessä tai konkurssissa velat, riippumatta siitä, onko niiden todisteena arvopaperi tai ei, maksetaan vasta kun kaikkien muiden velkojien saatavat on maksettu, kyseiset velat esitetään tässä kohdassa.

22 artikla

Vastattavaa: 9 kohta - Merkitty pääoma

Tähän kohtaan kuuluvat kaikki erät riippumatta siitä, minkä nimisiä ne itse asiassa ovat, joita kansallisen lainsäädännön

mukaan pidetään kyseisen laitoksen oikeudellisen rakenteen mukaisesti osakkeenomistajien tai muiden omistajien merkittävänä peruspääomana ja vastaavana.

23 artikla

Vastattavaa: 11 kohta - Rahastot

Tähän kohtaan sisältyvät kaikki direktiivin 78/660/ETY 9 artiklassa vastattavaa-kohdassa A IV luetellut rahastojen lajit sellaisina kuin ne on siinä kohdassa määritelty. Jäsenvaltiot voivat myös tarvittaessa säätää muunlaisista rahastoista sellaisia luottolaitoksia varten, joiden oikeudellista muotoa direktiivi 78/660/ETY ei koske.

Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen rahastojen lajit on esitettävä luottolaitosten taseissa erikseen vastattavien 11 kohdan alakohdina lukuun ottamatta arvonkorotusrahastoa, joka on esitettävä 12 kohdassa.

24 artikla

Taseen ulkopuoliset sitoumukset: 1 kohta - Vastuusitoumukset

Tähän kohtaan sisältyvät kaikki toimet, joilla luotto- ja rahoituslaitos on ottanut vastattavakseen kolmannen velvoitteet.

Taseen liitetiedoissa on esitettävä kaikkien laitoksen liiketoimien olennaisesti liittyvien vastuusitoumusten laatu ja määrä.

Jälleendiskontattujen vekseleiden hyväksymisestä aiheutuvat sitoumukset on sisällytettävä tähän kohtaan vain, jollei kansallisessa lainsäädännössä toisin edellytetä. Sama koskee muita kuin omia tunnusteita.

Vakuuksiin ja panttivakuuksiksi annettuihin varoihin on kuuluttava kaikki kolmansien puolesta annetut takausvelvoitteet ja panttivakuuksiksi annetut varat erityisesti takausten ja peruuttamattomien remburssien osalta.

25 artikla

Taseen ulkopuoliset sitoumukset: 2 kohta - Muut sitoumukset

Tämä kohta sisältää kaikki peruuttamattomat sitoumukset, joista saattaa aiheutua riskiä.

Taseen liitetiedoissa on esitettävä kaikkien tällaisten laitoksen liiketoimien olennaisesti kuuluvien sitoumusten laatu ja määrä.

Myynti- ja takaisinostosopimuksista aiheutuviin sitoumuksiin on sisällytettävä sitoumukset, jotka luottolaitos on tehnyt 12 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen (myynnistä ja sitovien takaisinosto-optioiden myyntisopimusten pohjalta tehtyjen) myynti- ja takaisinostosopimusten yhteydessä.

5 JAKSO

TULOSLASKELMAN KAAVA

26 artikla

Jäsenvaltioiden on säädettävä tai määrättävä toisen tai molempien 27 ja 28 artiklassa annettujen kaavojen käyttämisestä tuloslaskelman esittämisessä. Jos jäsenvaltio antaa määräykset molemmista, se voi sallia yritysten valita niistä.

27 artikla

Pystysuora kaava

1. Korkotuotot ja muut vastaavat tuotot, joista esitetään erikseen kiinteätuottoisista arvopapereista saadut tuotot.
2. Korkokulut ja muut vastaavat kulut.
3. Tuotot arvopapereista:
 - a) tuotot osakkeista ja muista vaihtuvatuottoisista arvopapereista;
 - b) tuotot omistusyhteisistä;
 - c) tuotot sidosyhtiöiden osakkeista.
4. Saadut palkkiot.
5. Maksetut palkkiot.
6. Arvopaperi- ja valuuttatoiminnan nettovoitto tai nettotappio.
7. Muut varsinaisen toiminnan tuotot.
8. Yleiset hallintokulut:
 - a) henkilöstökulut, joista esitetään erikseen
 - palkat,
 - henkilöstösivukulut, joista esitetään erillinen maininta eläkkeisiin liittyvistä kuluista;
 - b) muut hallintokulut.
9. Aineellisista hyödykkeistä ja aineettomista oikeuksista (vastaavaa 9 ja 10 kohta) tehdyt poistot.
10. Muut varsinaisen toiminnan kulut.

11. Luotoista ja ennakoista tehdyt poistot sekä varaukset taseen ulkopuolisia sitoumuksia varten.
12. Luottojen ja ennakkojen poistojen palautukset sekä varaukset taseen ulkopuolisia sitoumuksia varten.
13. Arvonsa säilyttävään käyttöomaisuuteen kuuluvista arvopapereista, omistusyhteisistä sekä sidosyhtiöiden osakkeista tehdyt poistot.
14. Arvonsa säilyttävään käyttöomaisuuteen kuuluvista arvopapereista, omistusyhteisistä sekä sidosyhtiöiden osakkeista tehtyjen poistojen palautukset.
15. Verot varsinaisen toiminnan tuloksesta.
16. Varsinaisen toiminnan tulos verojen jälkeen.
17. Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot.
18. Muun kuin varsinaisen toiminnan kulut.
19. Muun kuin varsinaisen toiminnan tulos.
20. Verot muun kuin varsinaisen toiminnan tuloksesta.
21. Muun kuin varsinaisen toiminnan tulos verojen jälkeen.
22. Muut kuin edellä olevissa kohdissa esitetyt verot.
23. Tilikauden tulos.

28 artikla

Vaakasuora kaava

A Kulut

1. Maksetut korot ja vastaavat kulut.
2. Maksetut palkkiot.
3. Rahoitustoiminnan nettotappio.
4. Yleiset hallintokulut:
 - a) henkilöstökulut, joista esitetään erikseen
 - palkat,
 - henkilöstösivukulut, joista esitetään erillinen maininta eläkkeisiin liittyvistä kuluista;
 - b) muut hallintokulut.
5. Aineellisiin hyödykkeisiin ja aineettomiin oikeuksiin (vastaavaa 9 ja 10 kohta) liittyvät poistot.
6. Muut varsinaisen toiminnan kulut.

7. Luotoista ja ennakoista tehdyt poistot sekä varaukset taseen ulkopuolisia sitoumuksia varten.
8. Arvonsa säilyttävään käyttöomaisuuteen kuuluvista arvopapereista, omistusyhteyksistä sekä sidosyhtiöiden osakkeista tehdyt poistot.
9. Verot varsinaisen toiminnan tuloksesta.
10. Varsinaisen toiminnan tulos verojen jälkeen.
11. Muun kuin varsinaisen toiminnan kulut.
12. Verot muun kuin varsinaisen toiminnan voitosta tai tappiosta.
13. Muun kuin varsinaisen toiminnan tappio verojen jälkeen.
14. Muut kuin edellä olevissa kohdissa esitetyt verot.
15. Tilikauden tulos.

B Tuotot

1. Korkotuotot ja muut vastaavat tuotot, joista esitetään erikseen kiinteätuottoisista arvopapereista saadut tuotot.
2. Tuotot arvopapereista:
 - a) tuotot osakkeista ja muista vaihtuvatuottoisista arvopapereista;
 - b) tuotot omistusyhteyksistä;
 - c) tuotot sidosyhtiöiden osakkeista.
3. Saadut palkkiot.
4. Rahoitustoiminnan nettovoitto.
5. Luottojen ja ennakkojen poistojen palautukset sekä varaukset taseen ulkopuolisia sitoumuksia varten.
6. Arvonsa säilyttävään käyttöomaisuuteen kuuluvista arvopapereista, omistusyhteyksistä sekä sidosyhtiöiden osakkeista tehtyjen poistojen palautukset.
7. Muut varsinaisen toiminnan tuotot.
8. Varsinaisen toiminnan voitto tai tappio verojen jälkeen.
9. Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot.
10. Muun kuin varsinaisen toiminnan voitto verojen jälkeen.
11. Tilikauden tappio.

6 JAKSO

TIETTYIHIN TULOSLASKELMAN KOHTIIN LIITTYVIÄ ERITYISIÄ SÄÄNNÖKSIÄ

29 artikla

27 artikla, 1 ja 2 kohta (pystysuora kaava)

28 artikla, A 1 ja B 1 kohta (vaakasuora kaava)

Korkotuotot ja muut vastaavat tuotot sekä korkokulut ja muut vastaavat kulut

Nämä kohdat sisältävät kaikki pankkitoiminnan voitot ja tappiot, mukaan lukien:

- 1) kaikki taseen vastaavien 1 – 5 kohtaan merkityistä varoista saatavat tuotot laskutavasta riippumatta. Tällaisiin tuotoihin on myös sisällyttävä erääntyessä maksettavaa summaa pienemmällä määrällä hankittujen vastaavien ja tuota summaa suuremmalla määrällä hankittujen vastattavien diskonttauksen aikaperusteisesta jakautumisesta muodostuva tuotto;
- 2) kaikki taseen vastattavien 1, 2, 3 ja 8 kohtaan merkityistä vastattavista aiheutuvat kulut laskutavasta riippumatta. Tällaisiin kuluihin on myös sisällyttävä erääntyessä maksettavaa summaa suuremmalla määrällä hankittujen vastaavien ja tuota summaa pienemmällä määrällä hankittujen vastattavien preemion aikaperusteisesta jakautumisesta muodostuvat kulut;
- 3) katetuista termiinisolimuksista aiheutuvat luonteeltaan koron kaltaiset tuotot ja kulut jaettuna sopimuksen todellisen keston ajalle;
- 4) luonteeltaan koron kaltaiset ja aikaperusteisesti tai saamisen tai velan määrän perusteella lasketut maksut ja palkkiot.

30 artikla

27 artikla, 3 kohta (pystysuora kaava)

28 artikla, B 2 kohta (vaakasuora kaava)

Osakkeista ja muista vaihtuvatuottoisista arvopapereista, omistusyhteyksistä sekä sidosyhtiöiden osakkeista saatavat tuotot

Tähän kohtaan kuuluvat kaikki vaihtuvatuottoisten arvopapereiden, omistusyhteyksien sekä sidosyhtiöiden osakkeiden osingot ja muut tuotot. Sijoitusyhtiöiden osakkeista saadut tuotot on myös sisällytettävä tähän kohtaan.

31 artikla

27 artikla, 4 ja 5 kohta (pystysuora kaava)

28 artikla, A 2 ja B 3 kohta (vaakasuora kaava)

Saadut palkkiot ja maksetut palkkiot

Saatuihin palkkioihin sisällytetään kaikki ulkopuolisille tarjotuista palveluista saadut tuotot, ja maksettuihin palkkioihin sisällytetään ulkopuolisten suorittamista palveluista aiheutuneet kulut, tämän kuitenkaan rajoittamatta 29 artiklan soveltamista, erityisesti

- palkkiot takauksista, muiden luotonantajien lukuun tapahtuneesta luoton hoidosta ja kolmansien lukuun tehdyistä arvopaperikaupoista,
- palkkiot sekä muut kulut ja tuotot maksuliikkeen hoidosta, tilinhoitomaksut ja palkkiot arvopapereiden säilyksestä ja hoidosta,
- palkkiot ulkomaan valuuttatoimista ja kolmansien lukuun tapahtuvasta kolkikkojen ja jalometallien myynnistä ja ostosta,
- välityspalkkiot säästö- ja vakuutussovimuksista ja luotoista.

32 artikla

27 artikla, 6 kohta (pystysuora kaava)

28 artikla, A 3 tai B 4 kohta (vaakasuora kaava)

Rahoitustoiminnan nettovoitto tai nettotappio

Tähän kohtaan kuuluvat:

1. sellaisten arvopapereiden, jotka eivät kuulu arvonsa säilyttävään käyttöomaisuuteen, kaupasta syntynyt nettotulos sekä tällaisista arvopapereista tehdyt poistot ja niiden palautukset, kun tapauksissa, joissa 36 artiklan 2 kohtaa on sovellettu, otetaan huomioon tuon artiklan soveltamisesta aiheutuva ero; niissä jäsenvaltioissa, jotka käyttävät 37 artiklassa säädettyä valinnan mahdollisuutta, nämä nettotulokset sekä poistot ja palautukset sisällytetään kuitenkin vain sikäli kuin ne liittyvät vaihto-omaisuuteen sisältyviin arvopapereihin;
2. valuutanvaihtotoimien nettotulos, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 29 artiklan 3 kohdan soveltamista;
3. muiden rahoitusvälineiden, mukaan lukien jalometallit, osto- ja myyntitoiminnasta syntynyt nettotulos.

33 artikla

27 artikla, 11 ja 12 kohta (pystysuora kaava)

28 artikla, A 7 ja B 5 kohta (vaakasuora kaava)

Luotoista ja ennakoista tehdyt poistot sekä varaukset taseen ulkopuolisia sitoumuksia varten**Luottojen ja ennakkojen poistojen palautukset sekä ulkopuolisia sitoumuksia varten tehtyjen taseen varausten purkaminen**

1. Näihin kohtiin sisältyy toisaalta vastaavien 3 ja 4 kohdassa esitettävistä luotoista ja ennakoista tehdyt poistot sekä varaukset taseen ulkopuolisia 1 ja 2 kohdan mukaisia sitoumuksia varten, sekä toisaalta kuluiksi kirjattujen luottojen ja ennakkojen palautuksesta saadut luotot ja aikaisempien poistojen ja varausten jälkeen takaisin kirjatut määrät.

2. Niissä jäsenvaltioissa, jotka käyttävät 37 artiklassa säädettyä valinnan mahdollisuutta, tähän kohtaan tulee sisältyä myös nettotulos kaupoista, jotka on käyty vastaavien 5 ja 6 kohtaan sisältyvillä, 35 artiklan 2 kohdassa määritettyihin arvonsa säilyttävään käyttöomaisuuteen ja kaupankäyntisalkkuun kuulumattomilla arvopapereilla sekä tällaisista arvopapereista tehdyt poistot ja niiden palautukset, kun tapauksissa, joissa on sovellettu 36 artiklan 2 kohtaa, otetaan huomioon tuon artiklan soveltamisesta aiheutuva ero. Tämän kohdan nimikkeitä on vastaavasti muutettava.

3. Jäsenvaltiot voivat sallia näihin kohtiin kuuluvien kulujen ja tuottojen kesken tehdyn kuittauksen siten että vain nettoera (tuotto tai kulu) esitetään.

4. Luottolaitoksille ja muille asiakkaille, joihin luottolaitos on yhteydessä omistusyhteyksien kautta, sekä sidosyhtiöille annetuista luotoista ja ennakoista tehtävät poistot on esitettävä tilinpäätöksen liitetiedoissa erikseen, jos ne ovat olennaisia. Tätä säännöstä ei tarvitse soveltaa, jos jäsenvaltio sallii 3 kohdan mukaisen kuittauksen.

34 artikla

27 artikla, 13 ja 14 kohta (pystysuora kaava)

28 artikla, A 8 ja B 5 kohta (vaakasuora kaava)

Arvonsa säilyttävään käyttöomaisuuteen kuuluvista arvopapereista, omistusyhteyksistä sekä sidosyhtiöiden osakeista tehdyt poistot

Arvonsa säilyttävään käyttöomaisuuteen kuuluvista arvopapereista, omistusyhteyksistä sekä sidosyhtiöiden osakeista tehtyjen poistojen palautukset

1. Nämä kohdat sisältävät toisaalta vastaavien 5 – 8 kohdassa esitettävistä varoista tehdyt poistot ja toisaalta kaikki aikaisempien poistojen jälkeen takaisin kirjatut summat sikäli kuin kulut ja tuotot liittyvät 35 artiklan 2 kohdassa määriteltyyn arvonsa säilyttävään käyttöomaisuuteen kuuluvien arvopapereihin, tai omistusyhteyksiin sekä sidosyhtiöosakkeisiin.

2. Jäsenvaltiot voivat sallia näihin kohtiin kuuluvien kulujen ja tuottojen kesken tehdyn kuittauksen siten, että vain nettoerä (tuotto tai kulu) esitetään.

3. Näistä arvopapereista, omistusyhteyksistä sekä sidosyhtiöiden osakkeista tehdyt poistot on esitettävä tilinpäätöksen liitetiedoissa erikseen, jos ne ovat olennaisia. Tätä säännöstä ei tarvitse soveltaa, jos jäsenvaltio sallii 2 kohdan mukaisen kuittauksen.

7 JAKSO

ARVOSTUSSÄÄNNÖT

35 artikla

1. Vastaavien 9 ja 10 kohta on aina arvostettava kuten käyttöomaisuus. Muihin taseen kohtiin kuuluvat vastaavat arvostetaan kuten käyttöomaisuus, kun ne ovat tarkoitetut jatkuvaan käyttöön yrityksen tavanomaisten liiketoimien yhteydessä.

2. Viitattaessa direktiivin 78/660/ETY 7 jaksossa arvonsa säilyttävään käyttöomaisuuteen, tämän ilmaisun on luottolaitosten suhteen katsottava tarkoittavan omistusyhteyksiä, sidosyhtiöiden osakkeita sekä arvopapereita, jotka on tarkoitettu jatkuvaan käyttöön yrityksen tavanomaisissa liiketoimissa.

3. a) Joukkovelkakirjat, mukaan lukien arvonsa säilyttävään käyttöomaisuuteen kuuluvat kiinteätuoitoiset arvopaperit, on esitettävä taseessa ostohintaisina. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin sallia tai vaatia, että tällaiset joukkovelkakirjat esitetään taseessa eräänymispäivänä maksettavan määräisenä.

b) Kun tällaisten joukkovelkakirjojen ostohinta on suurempi kuin eräänymispäivänä takaisin maksettava määrä, erotus on merkittävä tuloslaskelmaan kuluna. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin sallia tai vaatia, että erotus kirjataan kuluksi erissä siten, että se on täysin poistettu, kun joukkovelkakirjat on maksettu takaisin. Ero on esitettävä erikseen taseessa tai tilinpäätöksen liitetiedoissa.

c) Kun tällaisten joukkovelkakirjojen ostohinta on pienempi kuin eräänymispäivänä takaisin maksettava summa, jäsenvaltiot voivat sallia tai vaatia, että erotus siirretään erissä tuottoihin takaisinmaksuajan kuluessa. Erotus on esitettävä erikseen taseessa tai tilinpäätöksen liitetiedoissa.

36 artikla

1. Kun arvopaperit, joita ei pidetä arvonsa säilyttävänä käyttöomaisuutena, esitetään taseessa ostohintaisena, luottolaitosten on tilinpäätöksensä liitetiedoissa esitettävä ostohinnan ja tilikauden päättyessä olevan korkeamman markkina-arvon erotus.

2. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin sallia tai vaatia, että nuo arvopaperit esitetään taseessa tilikauden päätyemishetken mukaisen ostohintaa korkeamman markkina-arvon määräisinä. Ostohinnan ja sitä korkeamman markkina-arvon välinen erotus on esitettävä tilinpäätöksen liitetiedoissa.

37 artikla

1. Direktiivin 78/660/ETY 39 artikla koskee luottolaitosten luottojen ja ennakkojen, joukkovelkakirjojen, osakkeiden ja muiden vaihtuvatuottoisten arvopapereiden arvostusta, jotka eivät kuulu arvonsa säilyttävään käyttöomaisuuteen.

2. Ennen myöhempää yhteensovittamista jäsenvaltiot voivat kuitenkin sallia, että:

a) luottolaitoksille ja muille asiakkaille myönnetty luotot ja ennakot (vastaavien 3 ja 4 kohta) sekä joukkovelkakirjat, osakkeet ja muut vastaavien 5 ja 6 kohtaan kuuluvat vaihtuvatuottoiset arvopaperit, joita ei pidetä 35 artiklan 2 kohdassa määriteltynä arvonsa säilyttävänä käyttöomaisuutena ja jotka eivät kuulu kaupankäyntisalkkuun, merkitään pienempään arvoon kuin direktiivin 78/660/ETY 39 artiklan 1 kohdan soveltamisesta johtuisi, jos pankkitoimintaan liittyvien erityisten riskien edellyttämä varovaisuus sitä vaatii. Näiden kahden arvon välinen erotus ei kuitenkaan saa olla enempää kuin 4 prosenttia edellä mainittujen vastaavien kokonaismäärästä edellä mainitun 39 artiklan soveltamisen jälkeen;

b) a alakohdan soveltamisesta saatavaa alemmaa arvoa käytetään, kunnes luottolaitos päättää muuttaa sitä;

c) kun jäsenvaltio käyttää a alakohdassa säädettyä vaihtoehtoa, ei tämän direktiivin 36 artiklan 1 kohtaa eikä direktiivin 78/660/ETY 40 artiklan 2 kohtaa sovelleta.

38 artikla

1. Ennen myöhemmin tapahtuvaa yhteensovittamista 37 artiklassa säädettyä valinnan mahdollisuutta käyttävien jäsenvaltioiden on sallittava, että otetaan käyttöön vastattavien 6 A kohtaan merkittävä kohta "Yleisten pankkiriskien rahasto", jonka käyttöönoton ne jäsenvaltiot, jotka eivät käytä tuota valinnan mahdollisuutta, voivat sallia. Tuohon kohtaan tulee sisältyä ne summat, jotka luottolaitos päättää panna syrjään sellaisten riskien kattamiseksi, kun nämä pankkitoimintaan liittyvien erityisriskien vuoksi on tarpeen.

2. "Yleisten pankkiriskien rahaston" lisäysten ja vähennysten nettomäärä on esitettävä erikseen tuloslaskelmassa.

39 artikla

1. Ulkomaanrahan määräiset varat ja velat on muunnettava tilinpäätöspäivän valuuttojen avistakurssin mukaan. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin edellyttää tai sallia, että arvonsa säilyttävään käyttöomaisuutena pidetyt varat ja aineellisia hyödykkeistä ja aineettomista oikeuksista, joita avista- tai termiinimarkkinat eivät kata tai eivät nimenomaisesti kata, muunnetaan niiden hankintapäivän kurssiin.

2. Keskenäiset termiini- ja avistakurssiin perustuvat liiketoimet on muunnettava tilinpäätöspäivänä valuuttojen avistakurssiin.

Jäsenvaltiot voivat kuitenkin vaatia, että termiinikaupat muunnetaan tilikauden päätyessä termiinikurssiin.

3. Vastattavien ja termiiniliiketoimien sekä 1 ja 2 kohdan mukaisesti suoritettujen muunnosten tuloksena saatujen määrien kirjanpitoarvot on esitettävä taseessa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 29 artiklan 3 kohdan soveltamista. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin sallia tai vaatia, että 1 ja 2 kohdan mukaisesti suoritetusta muuntamisesta saatu erotus sisällytetään kokonaan tai osittain sidottuihin rahastoihin, kun ne aiheutuvat arvonsa säilyttävään käyttöomaisuuteen kuuluvista varoista, aineellisista hyödykkeistä ja aineettomista oikeuksista ja kaikista noiden varojen kattamiseksi suoritetuista liiketoimista.

4. Jäsenvaltiot voivat säätää, että positiivisia muuntoeroja, jotka aiheutuvat termiiniliiketoimista, varoista tai veloista, joita muut termiiniliiketoimet tai varat ja velat eivät kata taikka eivät nimenomaisesti kata, ei esitetä tuloslaskelmassa.

5. Jos käytetään direktiivin 78/660/ETY 59 artiklan mukaista menetelmää, jäsenvaltiot voivat säätää, että kaikki muuntoerot siirretään kokonaan tai osittain suoraan rahastoihin. Positiiviset

ja negatiiviset rahastoihin siirretyt erot on esitettävä erikseen taseessa tai tilinpäätöksen liitetiedoissa.

6. Jäsenvaltiot voivat sallia tai vaatia, että konsolidoinnin yhteydessä tilivuoden alussa tapahtuvan sidosyrityksen pääoman ja rahastojen tai muiden omistusyhteyksien pääoman ja rahastojen uudelleen muuntamisen yhteydessä syntyvät muuntoerot sisällytetään kokonaan tai osittain konsolidoituihin rahastoihin yhdessä kaikkien tuon pääoman ja noiden rahastojen kattamiseksi suoritettujen liiketoimien muuntamisesta aiheutuvien muuntoerojen kanssa.

7. Jäsenvaltiot voivat sallia tai vaatia, että sidosyritysten ja omistusyhteyksien tuotot ja kulut muunnetaan konsolidoinnin yhteydessä tilikauden keskimääräisen avistakurssin mukaan.

8 JAKSO

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIETOJEN SISÄLTÖ

40 artikla

1. Direktiivin 78/660/ETY 43 artiklan 1 kohtaa sovelletaan noudattaen, mitä tämän direktiivin 37 artiklassa ja seuraavissa säännöksissä säädetään.

2. Direktiivin 78/660/ETY 43 artiklan 1 kohdan 5 alakohdan mukaisesti vaadittujen tietojen lisäksi luottolaitosten on vastattavien 8 kohdan (etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevat velat) yhteydessä esitettävä seuraavat lisätiedot:

a) jokaisesta etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevasta luotosta, joka määrältään on suurempi kuin 10 prosenttia kaikkien etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevien luottojen yhteismäärä:

- i) luoton määrä, sen valuuttalaji ja korkotaso sekä eräpäivä tai maininta siitä, että luotolla ei ole määrättyä eräntymispäivää;
- ii) maininta, vaaditaanko jossain tilanteessa ennenai-kaista takaisinmaksua;
- iii) maininta, onko määräyksiä muun velan muuttamisesta pääomaksi tai joksikin muuksi vastattavien muodoksi ja kaikkien tällaisten määräysten sisältämät ehdot;

b) yleinen maininta muiden luottojen ehdoista.

3. a) Direktiivin 78/660/ETY 43 artiklan 1 kohdan 6 alakohdan mukaisesti vaadittujen tietojen sijasta taseen

luottolaitosten on liitetiedoissa esitettävä erikseen kustakin vastaavien 3 kohdan b alakohdasta ja 4 kohdasta sekä vastattavien 1 kohdan b alakohdasta, 2 kohdan b alakohdan bb alakohdasta ja 3 kohdan b alakohdasta noiden luottojen ja ennakkojen ja velkojen määrät niiden erääntymiseen jäljellä olevan ajan perusteella seuraavasti:

- enintään kolme kuukautta,
- enemmän kuin kolme kuukautta mutta enintään yksi vuosi,
- enemmän kuin yksi vuosi mutta enintään viisi vuotta,
- enemmän kuin viisi vuotta.

Vastaavien 4 kohdassa on esitettävä myös vaadittaessa maksettavat ja pian erääntyvät luotot ja ennakot.

Jos luottoihin ja ennakkoihin tai velkoihin liittyy erinä tapahtuva maksu, erääntymiseen jäljellä oleva aika on tilikauden päättymisen ja kunkin erän erääntymispäivän välinen jakso.

Viiden vuoden aikana 47 artiklan 2 kohdassa mainittu päivästä jäsenvaltiot voivat kuitenkin sallia tai vaatia, että tässä artiklassa esitetty vastaavien ja vastattavien erääntymisajan mukainen luetteleminen perustuu alun perin sovittuun erääntymis- tai irtisanomisaikaan. Kun luottolaitos tässä tapauksessa on hankkinut olemassa olevan luoton, josta ei ole todistena arvopaperia, jäsenvaltioiden on vaadittava, että tuon luoton luokittelun on perustuttava sen hankintapäivänä erääntymiseen jäljellä olevaan aikaan. Tässä alakohdassa luottojen alun perin sovittu erääntymisaika on ensimmäisen nostopäivän ja takaisinmaksupäivän välinen jakso; irtisanomisaikana pidetään irtisanomisilmoituksen antopäivän ja päivän, jona takaisinmaksu on suoritettava, välistä jaksoa; jos luotot ja ennakot tai velat ovat lunastettavissa erinä, sovittu erääntymisaika on tällaisten luottojen ja ennakkojen syntypäivän ja viimeisen erän erääntymispäivän välinen jakso. Luottolaitosten on tässä alakohdassa mainittujen taseen kohtien suhteen ilmoitettava myös, mitkä noiden vastaavien ja vastattavien osat erääntyvät vuoden kuluessa tilikauden päättymisestä.

- b) Luottolaitosten on vastaavien 5 kohdan (joukkovelkakirjat, mukaan lukien kiinteätuoottiset arvopaperit) ja vastattavien 3 kohdan a alakohdan (liikkeelle lasketut joukkovelkakirjat) osalta ilmoitettava, mitkä vastaavien ja vastattavien osat erääntyvät vuoden kuluessa tilikauden päättymisestä.
- c) Jäsenvaltiot voivat vaatia, että a ja b alakohdassa esitetyt tiedot annetaan taseessa.

- d) Luottolaitosten on annettava tarkat tiedot omien velkojensa tai kolmansien velkojen vakuudeksi antimistaan varoista; tietojen tulisi olla riittävän yksityiskohtaisia siten, että niistä ilmenee kunkin vastattavien ja taseen ulkopuolisen sitoumuksen osalta vakuudeksi annettujen varojen kokonaismäärä.

4. Kun luottolaitosten on annettava direktiivin 78/660/ETY 43 artiklan 1 kohdan 7 alakohdassa mainitut tiedot taseen ulkopuolisista sitoumuksista, tällaisia tietoja ei tarvitse toistaa tilinpäätöksen liitetiedoissa.

5. Direktiivin 78/660/ETY 43 artiklan 1 kohdan 8 alakohdassa vaadittujen tietojen sijasta luottolaitoksen on tilinpäätöksen liitetiedoissa ilmoitettava 27 artiklan 1, 3, 4, 6 ja 7 kohtaan tai 28 artiklan B 1, B 2, B 3, B 4 ja B 7 kohtaan liittyvä tuottojensa suhteellinen, maantieteellisten markkinoiden mukainen osuus, sikäli kuin nuo markkinat, luottolaitoksen organisaatiomuoto huomioon ottaen, eroavat olennaisesti toisistaan. Direktiivin 78/660/ETY 45 artiklan 1 kohdan b alakohtaa sovelletaan tällöin.

6. Direktiivin 78/660/ETY 43 artiklan 1 kohdan 9 alakohdan viittaus saman direktiivin 23 artiklan 6 kohtaan katsotaan viittaukseksi tämän direktiivin 27 artiklan 8 kohtaan tai 28 artiklan A 4 kohtaan.

7. Direktiivin 78/660/ETY 43 artiklan 1 kohdan 13 alakohdasta poiketen luottolaitosten on ilmoitettava vain niiden hallinto-, johto- ja valvontaelinten jäsenille myönnettyt ennakot ja luotot ja näiden puolesta tehdyt kaikenlaiset takaussitoumukset. Nuo tiedot on annettava kokonaissummana kunkin ryhmän osalta.

41 artikla

1. Tiedot, joista säädetään direktiivin 78/660/ETY 15 artiklan 3 kohdassa, on esitettävä tämän direktiivin 35 artiklassa mainituista käyttöomaisuutena pidetyistä varoista. Velvollisuutta ilmoittaa erikseen poisto ei kuitenkaan ole, kun jäsenvaltio on sallinut tämän direktiivin 34 artiklan 2 kohdan mukaiset poistojen väliset kuitaukset. Tuossa tapauksessa poistot voidaan yhdistää muiden kohtien kanssa.

2. Jäsenvaltioiden on vaadittava, että luottolaitokset antavat seuraavat tiedot myös liitetiedoissa:

- a) vastaavien 5 - 8 kohdissa esitettyjen siirrettävien arvopapereiden jakautuminen pörsissä noteerattuihin ja noteeraamattomiin arvopapereihin;

- b) vastaavien 5 ja 6 kohdissa esitettyjen arvopapereiden jakautuminen arvopapereihin, jotka 35 artiklan mukaisesti ovat arvonsa säilyttävää käyttöomaisuutta tai eivät ole sitä, sekä arviointiperusteet näiden kahden arvopapereiden ryhmän erottamiseksi toisistaan;
- c) esineenvuokraustoimien arvo asianomaisten taseen kohtien kesken jakautuneena;
- d) vastaavien 13 kohdan, vastattavien 4 kohdan, tuloslaskelman pystysuoran kaavan 10 ja 18 kohdan tai vaakasuoran kaavan A 6 ja A 11 kohdan ja pystysuoran kaavan 7 ja 17 kohdan tai vaakasuoran kaavan B 7 ja B 9 kohdan jakautuminen pääosatekijöihinsä, jos tällaiset määrät ovat tärkeitä tilinpäätöksen arviointia varten, sekä selvitys niiden laadusta ja määrästä;
- e) luottolaitoksen tarkasteltavana vuotena maksamat kulut etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevien velkojen johdosta;
- f) maininta siitä, että laitos tarjoaa ulkopuolisille toiminta- ja asiamiespalveluja, jos tällaisen toiminnan laajuus on olennainen suhteessa laitoksen kokonaistoimintaan,
- g) ulkomaanrahan määräisten varojen ja velkojen kokonaisuusmäärä muunnettuna siksi valuutaksi, jona tilinpäätös laaditaan,
- h) ilmoitus tilikauden päättymishetkellä kesken olevista erääntymättömistä termiini liiketoimista ja kunkin tyyppisen liiketoimen osalta erityisesti maininta siitä, onko se olennaisilta osin tehty korkotason, valuuttakurssien ja markkinahintojen vaihtelun vaikutuksilta suojautumista varten, sekä maininta siitä, onko se olennaisilta osin tehty kaupankäyntiä varten. Näihin liiketoimien lajeihin on sisällyttävä kaikki ne erät, kuten esimerkiksi ulkomaan valuutat, jalometallit, arvopaperit, talletustodistukset ja muut varat, joiden yhteydessä tuotot tai kulut on sisällytettävä 27 artiklan 6 kohtaan, 28 artiklan A 3 tai B 4 kohtaan tai 29 artiklan 3 kohtaan.

9 JAKSO

KONSOLIDOITUUN TILINPÄÄTÖKSEEN LIITTYVIÄ SÄÄNNÖKSIÄ

42 artikla

1. Luottolaitosten on laadittava konsolidoidut tilinpäätökset ja konsolidoidut vuosikertomukset direktiivin 83/349/ETY mukaisesti sikäli kuin tässä jaksossa ei säädetä toisin.

2. Mikäli jäsenvaltion ei ole mahdollista soveltaa direktiivin 83/349/ETY 5 artiklaa, tämän artiklan 1 kohta koskee myös

emoyhtiötä, joiden ainoa tarkoitus on hankkia osuuksia tytäryhtiöistä ja hoitaa tällaisia osuuksia ja muuttaa ne voitoiksi, jolleivät tuollaiset tytäryhtiöt yksinomaan tai pääasiallisesti ole luottolaitoksia.

43 artikla

1. Direktiiviä 83/349/ETY sovelletaan ottaan huomioon, mitä tämän direktiivin 1 artiklassa ja tämän artiklan 2 kohdassa säädetään.

2. a) Direktiivin 83/349/ETY 4, 6, 15 ja 40 artiklaa ei sovelleta.

b) Jäsenvaltiot voivat soveltaa direktiivin 83/349/ETY 7 artiklaa seuraavin lisäedellytyksin:

- emoyhtiö on ilmoittanut, että se takaa sitoumukset, jotka konsolidoidun tilinpäätöksen laatimisvelvollisuudesta vapautetut yhtiöt ovat tehneet; tuon ilmoituksen olemassaolosta on ilmoitettava kyseisen velvollisuudesta vapautetun yhtiön tilinpäätöksessä,
- emoyhtiön on oltava tämän direktiivin 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu luottolaitos.

c) Direktiivin 83/349/ETY 9 artiklan 2 kohdan kahdessa ensimmäisessä luetelmakohdassa esitetyt tiedot, nimittäin:

- käyttöomaisuuden määrä ja
- nettoliikevaihto

korvataan

- tämän direktiivin 27 artiklan 1, 3, 4, 6 ja 7 kohdan tai 28 artiklan B 1, B 2, B 3, B 4 ja B 7 kohdan summalla.

d) Jos tytäryhtiötä, joka on luottolaitos, ei direktiivin 83/349/ETY 13 artiklan 3 kohdan c alakohtaa sovellettaessa ole sisällytetty konsolidoituun tilinpäätökseen, mutta tuon yrityksen osakkeet on saatu tilapäisesti haltuun taloudellisen auttamistoimen seurauksena, jossa on kyse tuon yrityksen uudelleen organisoinnista tai pelastamisesta, tuon yrityksen tilinpäätös on liitettävä konsolidoituun tilinpäätökseen, ja tilinpäätöksen liitetiedoissa on annettava lisätietoja taloudellisen auttamisoperaation laadusta ja ehdoista.

e) Jäsenvaltio voi myös soveltaa direktiivin 83/349/ETY 12 artiklaa kahteen tai useampaan luottolaitokseen, jotka eivät ole yhteydessä tuon direktiivin 1 artiklan 1 tai 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla, mutta joita johde-

taan yhteisesti muulla kuin sopimuksen, perustamis-
kirjan tai yhtiöjärjestyksen määräysten perusteella.

- f) Direktiivin 83/349/ETY 14 artiklaa sovelletaan 2 kohtaa lukuun ottamatta, jollei seuraavasta säännöksestä muuta johdu:

Kun emoyhtiö on luottolaitos ja kun yksi tai useampi tilinpäätöksessä konsolidoitava tytäryhtiö ei ole sitä toimintaa harjoittava, niiden tytäryhtiöiden on sisällyttävä tilinpäätöksessä konsolidoitaviin, jos niiden liiketoimet ovat pankkipalvelujen suora jatke tai jos ne liittyvät pankkitoimintaa sivuaviin palveluihin kuten esineenvuokraus- ja saatavienvälitystoimintaan, sijoitusrahastojen hoitoon, tietojenkäsittelypalvelujen hoitoon tai muihin vastaaviin liiketoimiin.

- g) Konsolidoitujen tilinpäätösten kaavaan:

- sovelletaan tämän direktiivin 3, 5 - 26 ja 29 - 34 artiklaa,
- direktiivin 83/349/ETY 17 artiklan viittaus direktiivin 78/660/ETY 15 artiklan 3 kohtaan koskee tämän direktiivin 35 artiklan mukaisesti käytömaisuutena pidettävä varoja.

- h) Direktiivin 83/349/ETY 34 artiklaa sovelletaan konsolidoitujen tilinpäätöksen liitetietojen osalta tämän direktiivin 40 ja 41 artiklan mukaisesti.

10 JAKSO

TILINPÄÄTÖKSEN JULKISTAMINEN

44 artikla

1. Luottolaitosten asianmukaisesti vahvistetut tilinpäätökset sekä toimintakertomukset ja tilintarkastuksesta vastaavien henkilöiden lausunnot on julkistettava kansallisen lainsäädännön mukaisella tavalla direktiivin 68/151/ETY⁽¹⁾ mukaisesti.

Kansallisessa lainsäädännössä voidaan kuitenkin sallia, että tilinpäätöstä ei julkisteta edellä säädetyllä tavalla. Siinä tapauksessa tilinpäätös on asetettava yleisön saataville yhtiön kyseisessä jäsenvaltiossa olevassa toimipaikassa. Tällaisesta tilinpäätöksestä tai sen osasta tulee olla mahdollista saada pyynnöstä kopio. Tällaisen kopion hinta ei saa olla suurempi kuin siitä aiheutuneet hallintokulut.

2. Edellä 1 kohtaa sovelletaan myös asianmukaisesti vahvistettuihin konsolidoituihin tilinpäätöksiin, konsolidoituihin toimintakertomuksiin ja tilintarkastuksesta vastaavien henkilöiden lausuntoihin.

3. Jos tilinpäätöksen tai konsolidoidun tilinpäätöksen laatinut luottolaitos ei kuitenkaan ole muodoltaan jokin direktiivin 78/660/ETY 1 artiklan 1 kohdassa luetelluista, eikä se kansallisen lainsäädännön mukaan ole velvollinen julkistamaan tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa mainittuja asiakirjoja direktiivin 68/151/ETY 3 artiklassa säädetyllä tavalla, sen on ainakin asetettava ne yleisön saataville kotipaikassaan tai, jos sellaista ei ole, pääasiallisessa toimipaikassaan. Tällaisesta tilinpäätöksestä tai sen osasta tulee olla mahdollista saada pyynnöstä kopio. Tällaisen kopion hinta ei saa olla suurempi kuin siitä aiheutuneet hallintokulut.

4. Luottolaitoksen tilinpäätökset ja konsolidoidut tilinpäätökset on julkistettava kaikissa jäsenvaltioissa, joissa tuolla luottolaitoksella on direktiivin 77/780/ETY 1 artiklan kolmannessa luetelmakohdassa tarkoitettuja sivukonttoreita. Tällaiset jäsenvaltiot voivat vaatia, että nuo asiakirjat julkistetaan niiden virallisilla kielillä.

5. Jäsenvaltioiden on säädettävä asianmukaisista seuraamuksista siltä varalta, että tässä artiklassa tarkoitettuja julkistamista koskevia sääntöjä ei noudateta.

11 JAKSO

TILINTARKASTUS

45 artikla

Jäsenvaltion ei tule soveltaa direktiivin 84/253/ETY⁽²⁾ 2 artiklan 1 kohdan b alakohdan iii alakohtaa säästöpankkeihin, jos tuon direktiivin 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu niiden yritysten asiakirjojen pakollinen tarkastus on tämän direktiivin tullessa voimaan varattu noiden säästöpankkien olemassa olevan valvontaelimen tehtäväksi ja kun tästä vastaava henkilö on ainakin direktiivin 84/253/ETY 3 - 9 artiklassa säädettyjen vaatimusten mukainen.

12 JAKSO

LOPPUSÄÄNNÖKSET

46 artikla

Direktiivin 78/660/ETY 52 artiklan mukaisesti perustetun komitean tulee kokoontuessaan asianmukaisessa kokoonpanos-
sa myös:

⁽¹⁾ EYVL N:o L 65, 14.3.1968, s. 8

⁽²⁾ EYVL N:o L 126, 12.5.1984, s. 20

- a) luoda edellytykset tämän direktiivin yhdenmukaiselle noudattamiselle kokoontumalla säännöllisesti käsittelemään erityisesti sen soveltamiseen liittyviä käytännön ongelmia, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta perustamissopimuksen 169 ja 170 artiklan soveltamista;
- b) antaa komissiolle tarvittaessa ehdotuksia tähän direktiiviin tehtäviksi lisäyksiksi tai muutoksiksi.

47 artikla

1. Jäsenvaltioiden on annettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1990. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltio voi säätää, että 1 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä sovelletaan ensimmäisen kerran 1 päivänä tammikuuta 1993 tai kalenterivuonna 1993 alkavien tilivuosien tilinpäätöksiin ja konsolidoituihin tilinpäätöksiin.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa keskeiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kirjallisina komissiolle.

48 artikla

1. Neuvosto tarkastelee ja tarvittaessa muuttaa komission ehdotuksesta viiden vuoden kuluttua 47 artiklan 2 kohdassa mainitusta päivästä kaikki ne tämän direktiivin säännökset, joissa jäsenvaltioille sallitaan valinnan mahdollisuus sekä 2 artiklan 1 kohdan ja 27, 28 ja 41 artiklan ottaen huomioon tämän direktiivin soveltamisesta saatu kokemus ja erityisesti tavoite saada aikaan suurempi avoimuus ja yhdenmukaisuus tässä direktiivissä tarkoitettujen säännösten suhteen.

49 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 8 päivänä joulukuuta 1986.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

N. LAWSON

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 13 päivänä helmikuuta 1989,
jäsenvaltion sijoittautuneiden sellaisten luotto- ja rahoituslaitosten sivukonttoreiden
velvollisuudesta julkistaa tilinpäätösasiakirjat, joiden kotipaikka ei ole
siinä jäsenvaltiossa**

(89/117/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO,

joka ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

Euroopan sisämarkkinoiden luominen edellyttää, että sellaisia luotto- ja rahoituslaitosten sivukonttoreita, joiden kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, olisi käsiteltävä samalla tavoin kuin sellaisten luotto- ja rahoituslaitosten sivukonttoreita, joiden kotipaikka on samassa jäsenvaltiossa; tämä tarkoittaa, että tilinpäätösasiakirjojen julkistamisen suhteen riittää, että sellaisten laitosten sivukonttorit, joiden kotipaikka on muissa jäsenvaltiossa julkistavat laitoksensa tilinpäätösasiakirjat kokonaisuudessaan,

sivukonttoreiden ilmoitusvelvollisuuden yhteensovittamisen jatkamiseen liittyen säädetään tietyistä, jäsenvaltiossa toimivia sivukonttoreita koskevista asiakirjoista ja erityistiedoista, jotka toisen jäsenvaltion lainsäädännön alaisen, yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden, mukaan luettuina pankit ja muut rahoituslaitokset, tulee julkistaa;

tilinpäätöstietojen ilmoittamisen osalta viitataan erityisiin pankkeja ja muita rahoituslaitoksia koskeviin säännöksiin,

pankkien ja muiden rahoituslaitosten tilinpäätöksestä ja konsolidoidusta tilinpäätöksestä 8 päivänä joulukuuta 1986 annetun neuvoston direktiivin 86/635/ETY⁽⁴⁾ antamisen jälkeen ei joidenkin jäsenvaltioiden nykyistä käytäntöä vaatia sellaisten luotto- ja rahoituslaitosten sivukonttoreita julkistamaan omaa liiketoimintaa koskevat tilinpäätökset voi enää pitää perustelluna; sivukonttoreiden tilinpäätösten julkistaminen ei missään tapauksessa anna yleisölle eikä varsinkaan velkojille asianmukaista kuvaa yrityksen taloudellisesta tilasta, sillä kokonaisuuden osaa ei voida tarkastella erillisinä,

yhdentymisen nykyinen vaihe huomioon ottaen ei toisaalta voida jättää huomiotta tarvetta saada tiettyjä tietoja joidenkin sellaisten luotto- ja rahoituslaitosten sivukonttoreiden toiminnasta jäsenvaltiossa, joiden kotipaikka ei ole siinä jäsenvaltiossa; näiden tietojen laajuus tulisi kuitenkin rajata koskemaan kilpailun vääristymisen estämistä,

tämä direktiivi kuitenkin koskee vain vaatimuksia antaa tilinpäätöstietoja eikä vaikuta mitenkään luotto- ja rahoituslaitosten sivukonttoreiden velvollisuuksiin antaa tietoja muista syistä, jotka johtuvat esimerkiksi sosiaalilainsäädännöstä, liittyvät yrityksen palveluksessa olevien oikeuteen saada tietoja, johtuvat isäntämaan oikeudesta valvoa luotto- tai rahoituslaitoksia ja verolainsäädännöstä sekä tilastojen laatimisesta,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 230, 11.9.1986, s. 4

⁽²⁾ EYVL N:o C 319, 30.11.1987, s. 64 ja

EYVL N:o C 290, 14.11.1988, s. 66

⁽³⁾ EYVL N:o C 345, 21.12.1987, s. 73

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 372, 31.12.1986, s. 1

kilpailun tasapuolisuudella tarkoitetaan sellaisten luotto- ja rahoituslaitosten sivukonttoreiden osalta, joiden kotipaikka ei ole yhteisössä, toisaalta että niiden täytyy tilinpäätösasiakirjoja julkistaessaan noudattaa yhteisössä voimassa olevaa tasoa tai sitä vastaavaa tasoa, ja toisaalta ettei tällaisia sivukonttoreita tulisi vaatia julkistamaan omaa liiketoimintaansa koskevia tilinpäätöksiä, jos ne ovat edellä olevan edellytyksen mukaisia, ja

tämän direktiivin mukainen vastaavuuden vaatimus, joka koskee sellaisten luotto- ja rahoituslaitosten tilinpäätösasiakirjoja, joiden kotipaikka on muussa valtiossa kuin jäsenvaltiossa voi johtaa arviointiongelmiiin; tätä ja direktiivin alaan, etenkin sen täytäntöönpanoon liittyviä ongelmia on siksi tarpeen käsitellä yhteyskomiteassa jäsenvaltioiden ja komission edustajien kesken; jotta tällaisten komiteoiden lukumäärä saataisiin pidetyksi kohtuullisena, yhteistyötä tulisi tehdä komiteassa, joka on perustettu tietyn tyyppisten yhtiöiden tilinpäätöksistä 25 päivänä heinäkuuta 1978 annetun neuvoston direktiivin 78/660/ETY⁽¹⁾ 52 artiklan mukaisesti, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 84/569/ETY⁽²⁾, kun käsitellään luottolaitoksiin liittyviä ongelmia, komitean tulisi kuitenkin olla asianmukaisesti kokoonpantuu,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Sovellettamisala

1. Tämän direktiivin mukaisia yhdenmukaistamistoimia sovelletaan jäsenvaltioon sijoittautuneisiin sivukonttoreihin, jotka direktiivin 86/635/ETY 2 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettu luotto- tai rahoituslaitos, jonka kotipaikka ei ole kyseisessä jäsenvaltiossa, on perustanut. Jos luotto- tai rahoituslaitoksen kotipaikka on muussa kuin yhteisöön kuuluvassa maassa, tätä direktiiviä sovelletaan, jos luotto- tai rahoituslaitoksen oikeudellinen muoto on edellä mainittuihin 2 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa mainittuihin oikeudellisiin muotoihin verrattavissa oleva.

2. Direktiivin 77/780/ETY⁽³⁾ 1 artiklan kolmatta luetelmakohdtaa sovelletaan soveltuvilta osin tässä direktiivissä tarkoit-

tuihin luotto- ja rahoituslaitosten sivukonttoreihin.

2 artikla

Sellaisia luotto- ja rahoituslaitosten sivukonttoreita koskevat säännökset, joiden kotipaikka on muussa jäsenvaltiossa

1. Jäsenvaltioiden tulee vaatia sellaisten luotto- ja rahoituslaitosten sivukonttoreita, joiden kotipaikka on muussa jäsenvaltiossa, julkistamaan direktiivin 86/635/ETY 44 artiklan mukaisesti siinä mainitut luotto- tai rahoituslaitoksen asiakirjat (tilinpäätös, konsolidoitu tilinpäätös, toimintakertomus, konsolidoitu toimintakertomus sekä tilinpäätöksen ja konsolidoidun tilinpäätöksen tilintarkastajan lausunnot).

2. Nämä asiakirjat on laadittava ja tarkastettava sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jossa luotto- tai rahoituslaitoksen kotipaikka direktiivin 86/635/ETY mukaan on.

3. Sivukonttoreita ei saa vaatia julkistamaan omaa liiketoimintaansa koskevia tilinpäätöksiä.

4. Ennen yhteensovittamista jäsenvaltiot voivat vaatia sivukonttoreita julkistamaan seuraavat lisätiedot:

- sivukonttorin tuotot ja kulut, jotka perustuvat direktiivin 86/635/ETY 27 artiklan 1, 3, 4, 6, 7, 8 ja 15 luetelmakohtaan tai 28 artiklan A 4, A 9, B 1 - B 4, ja B 7 luetelmakohtaan;
- sivukonttorin henkilöstön keskimääräinen luku;
- sivukonttorin kaikki saamiset ja velat eriteltyinä luottolaitoksilta oleviin ja muilta asiakkailta oleviin, sekä niiden saamisten ja velkojen kokonaissumma sen jäsenvaltion valuutan määräisenä, jossa sivukonttori harjoittaa toimintaansa;
- kaikki varat ja erät, jotka ovat direktiivin 86/635/ETY 4 artiklassa ja sen rinnakkaisartikloissa olevien vastaavan 2, 3, 4, 5 ja 6 kohdan, vastattavan 1, 2 ja 3 kohdan ja taseen ulkopuolisten erien 1 ja 2 kohdan mukaisia, sekä vastaavan 2, 5 ja 6 kohdan osalta arvopapereiden erittely sen mukaan pidetäänkö niitä direktiivin 86/635/ETY 35 artiklan mukaisesti rahoituksessa tarvittavina käyttövaroina.

Jos nämä tiedot vaaditaan, niiden oikeellisuus ja tilinpäätöstiетоjen mukaisuus on yhden tai useamman sellaisen henkilön tarkastettava, joka on sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, johon sivukonttori on sijoittautunut, valtuutettu tarkastamaan tilejä.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 222, 14.8.1978, s. 11

⁽²⁾ EYVL N:o L 314, 4.12.1984, s. 28

⁽³⁾ EYVL N:o 322, 17.12.1977, s. 30

3 artikla

Sellaisten luotto- ja rahoituslaitosten sivukonttoreita koskevat säännökset, joiden kotipaikka on valtiossa, joka ei ole yhteisön jäsen

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että sellaisten luotto- ja rahoituslaitosten sivukonttorit, joiden kotipaikka on muussa valtiossa kuin jäsenvaltiossa, julkistavat 2 artiklan 1 kohdassa mainitut, kotipaikan valtion lainsäädännön mukaisesti laaditut ja tarkastetut asiakirjat.

2. Jos nämä asiakirjat ovat yhdenmukaisia direktiivin 86/635/ETY mukaisesti laadittujen asiakirjojen kanssa tai vastaavat niitä, ja jos yhteisön luotto- ja rahoituslaitoksia koskeva vastavuoroisuuden vaatimus täyttyy valtiossa, joka ei ole yhteisön jäsen ja jossa kotipaikka on, 2 artiklan 3 kohtaa sovelletaan.

3. Jäsenvaltiot voivat muissa kuin 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa vaatia, että sivukonttorit julkistavat niiden omaa liiketoimintaa koskevan tilinpäätöksen.

4. Jäsenvaltiot voivat 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa vaatia, että sivukonttorit julkistavat 2 artiklan 4 kohdassa tarkoitettut tiedot ja perustamispääoman määrän.

5. Direktiivin 77/780/ETY 9 artiklan 1 ja 3 kohtaa sovelletaan yhdenmukaisesti tässä direktiivissä tarkoitettuihin luotto- ja rahoituslaitosten sivukonttoreihin.

*4 artikla***Julkistamiskieli**

Jäsenvaltiot voivat vaatia, että tässä direktiivissä tarkoitettuja asiakirjoja julkistetaan niiden virallisilla kielillä ja että niistä tehdyt käännökset on todistettu oikeaksi.

*5 artikla***Yhteyskomitean työskentely**

Direktiivin 78/660/ETY 52 artiklan mukaisesti asetetun yhteyskomitean tehtävänä on myös, kun se on asianmukaisesti kokoonpantu:

a) luoda edellytykset tämän direktiivin yhdenmukaiselle soveltamiselle pitämällä säännöllisesti kokouksia, joissa

käsitellään erityisesti direktiivin soveltamiseen liittyviä käytännön ongelmia, kuten asiakirjojen vastaavuuden arviointi, sekä luoda edellytykset 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen oikeudellisten muotojen vertailtavuutta ja vastaavuutta koskeville ratkaisuille, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta perustamissopimuksen 169 ja 170 artiklan soveltamista,

b) antaa komissiolle tarvittaessa ehdotuksia tähän direktiiviin tehtäviksi lisäyksiksi tai muutoksiksi.

Loppusäännökset*6 artikla*

1. Jäsenvaltioiden on annettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1991. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltio voi säätää, että 1 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä sovelletaan ensi kerran 1 tammikuuta 1993 alkavan tai kalenterivuonna 1993 alkavien tilivuosien tilinpäätöksiin.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuihin kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

7 artikla

Viiden vuoden kuluttua 6 artiklan 2 kohdassa mainitusta päivästä neuvosto tutkii komission ehdotuksesta sekä tarvittaessa muuttaa komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan 2 artiklan 4 kohdan sen kokemuksen perusteella, joka tämän direktiivin soveltamisesta on saatu ja pyrkien poistamaan 2 artiklan 4 kohdassa tarkoitettut lisätiedot sekä ottaen huomioon edistymisen pyrkimyksissä pankkien ja muiden rahoituslaitosten tilinpäätösten yhdenmukaistamiseksi.

8 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 13 päivänä helmikuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

C. SOLCHAGA CATALAN

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 10 päivänä kesäkuuta 1991,
rahoitusjärjestelmän rahanpesutarkoituksiin käyttämisen estämisestä**

(91/308/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan ensimmäisen ja kolmannen virkkeen sekä 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

luotto- ja rahoituslaitosten käyttäminen rikollisesta toiminnasta koituvan hyödyn pesuun, jäljempänä 'rahanpesu', voi vakavasti vaarantaa kyseisen laitoksen luotettavuuden ja vakauden sekä koko rahoitusjärjestelmän uskottavuuden yleensä, jolloin se menettäisi suuren yleisön luottamuksen,

jäsenvaltiot saattavat ryhtyä, koska yhteisössä ei ole ryhdytty toimiin rahanpesua varten, sellaisiin toimiin rahoitusjärjestelmiensä suojelemiseksi, jotka saattavat olla ristiriidassa yhtenäismarkkinoiden luomisen kanssa; rikollisen toimintansa helpottamiseksi rahanpesijät voisivat yrittää hyötyä yhtenäiseen rahoitusalueeseen liittyvästä pääoman liikkeiden ja rahoituspä-

velujen tarjoamisen vapaudesta, jos yhteisön tasolla ei toteuteta tietyjä yhteensovitus-toimenpiteitä,

rahanpesulla on ilmeinen vaikutus järjestäytyneen rikollisuuden yleensä ja erityisesti huumausaineiden kaupan lisääntymiseen; tietoisuus siitä, että rahanpesun vastustaminen on yksi tehokkaimmista keinoista vastustaa tätä rikollisuuden muotoa, joka on erityinen jäsenvaltioiden yhteiskuntiin kohdistuva uhka, kasvaa jatkuvasti,

rahanpesua on vastustettava pääasiallisesti rikosoikeudellisin keinoin sekä oikeus- ja poliisiviranomaisten välisen kansainvälisen yhteistyön avulla, kuten on tehty huumausaineiden osalta 19 päivänä joulukuuta 1988 Wienissä tehdyssä Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksessa huumaus- ja psykotrooppisten aineiden laittoman kaupan estämiseksi ('La Convention des Nations unies contre le trafic illicite de stupéfiants et de substances psychotropes', jäljempänä 'Wienin yleissopimus') ja yleisemmin suhteessa kaikkeen rikolliseen toimintaan 8 päivänä marraskuuta 1990 Strasbourgissa allekirjoitettavaksi avatussa rikoksesta koituvan hyödyn pesua, etsintää, takavarikkoa ja konfiskointia koskevassa Euroopan neuvoston yleissopimuksessa ('La convention du Conseil de l'Europe relative au blanchiment, au dépitage, à la saisie et à la confiscation des produits du crime'),

rikosoikeudellisen lähestymistavan ei kuitenkaan tulisi olla ainoa rahanpesun vastainen toimintamalli, sillä rahoitusjärjestelmän käyttäminen voi olla erittäin tehokasta; tässä yhteydessä on viitattava Euroopan neuvoston 27 päivänä kesäkuuta 1980 antamaan suositukseseen ja "Group 10" -maiden pankkivalvontaviranomaisten joulukuussa 1988 Baselissa antamaan periaatejulistukseen, jotka kaksi asiakirjaa muodostavat merkittävän askeleen pyrittäessä estämään rahoitusjärjestelmän käyttöä rahanpesutarkoituksessa,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 106, 28.4.1990, s. 6 ja

EYVL N:o C 319, 19.12.1990, s. 9

⁽²⁾ EYVL N:o C 324, 24.12.1990, s. 264 ja

EYVL N:o C 129, 20.5.1991

⁽³⁾ EYVL N:o C 332, 31.12.1990, s. 86

rahanpesu suoritetaan tavallisesti kansainvälisesti, jolloin varojen rikollinen alkuperä on mahdollista peitellä paremmin; yksinomaan kansallisen tason toimien, joissa ei oteta huomioon kansainvälistä yhteensovittamista ja yhteistyötä, vaikutukset olisivat erittäin rajallisia,

kaikkien yhteisön tällä alalla toteuttamien toimenpiteiden olisi oltava yhteensopivia muiden kansainvälisissä yhteyksissä toteutettujen toimenpiteiden kanssa; tässä suhteessa kaikissa yhteisön toimissa olisi otettava erityisesti huomioon seitsemän johtavan teollisuusmaan Pariisin huippukokouksen kesäkuussa 1989 perustaman rahoitusalan rahanpesutyöryhmän antamat suositukset,

Euroopan parlamentti on useissa päätöslauselmissaan kehottanut laatimaan sellaisen laaja-alaisen yhteisön toimintaohjelman huumausaineiden kaupan vastustamiseksi, johon kuuluvat säännökset rahanpesun estämiseksi,

tässä direktiivissä oleva rahanpesun määritelmä on johdettu Wienin yleissopimuksessa annetusta määritelmästä; koska rahanpesu ei kuitenkaan liity ainoastaan huumausainerikoksista koituvaan hyötyyn vaan myös muunlaisesta rikollisesta toiminnasta (kuten järjestäytyneet rikollisuus ja terrorismi) koituvaan hyötyyn, jäsenvaltioiden olisi lainsäädännössään ulotettava direktiivin vaikutukset tällaisista toiminnoista koituvaan hyötyyn siinä määrin kuin niihin todennäköisesti liittyy rahanpesujärjestelyjä, jotka on aiheellista sanktioida tällä tavoin,

rahanpesun kieltäminen jäsenvaltioiden lainsäädännössä sekä kieltä tehostavat asianmukaiset toimet ja seuraamukset ovat tämän ilmiön vastustamisen välttämätön edellytys,

siitä huolehtiminen, että luotto- ja rahoituslaitokset vaativat asiakkaitaan todistamaan henkilöllisyytensä, kun ne ryhtyvät liikesuhteisiin tai tekevät tietyn vähimmäistason ylittäviä liiketoimia, on tarpeen, jotta vältetään se, että rahanpesijat hyötyvät tuntemattomaksi jäämisestä rikollisen toimintansa harjoittamisessa; tällaiset säännökset tulisi myös mahdollisuuksien mukaan ulottaa koskemaan kaikkia edunsaajia,

luotto- ja rahoituslaitosten on vähintään viiden vuoden ajan säilytettävä jäljennökset tai viitetiedot henkilöllisyyden todistamiseksi vaadituista asiakirjoista sekä liiketoimiin liittyvistä alkuperäisasiakirjoista tai niiden sellaisista jäljennöksistä, joita sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti voidaan käyttää oikeudenkäynnissä todisteina kaikissa rahanpesua koskevilla tutkimuksissa, muodostuvat todistusaineistot ja rekisterit,

siitä huolehtiminen, että luotto- ja rahoituslaitokset tutkivat erityisen huolellisesti kaikki liiketoimet, jotka niiden käsityksen mukaan ovat luonteensa puolesta omiaan erityisesti olemaan

yhteydessä rahanpesuun, on tärkeää rahoitusjärjestelmän vakauden ja moitteettomuuden säilyttämiseksi sekä rahanpesun vastustamiseksi; tätä varten niiden olisi kiinnitettävä erityistä huomiota sellaisiin kolmansia maita koskeviin liiketoimiin, jotka eivät sovelleta rahanpesua vastaan yhteisön käyttämien sääntöjen kanssa vertailukelpoisia sääntöjä tai muita vastaavia, kansainvälisesti päätettyjä ja yhteisön omaksumia sääntöjä,

tätä tarkoitusta varten jäsenvaltiot voivat pyytää luotto- ja rahoituslaitoksia kirjaamaan niiltä vaadittujen tutkimusten tulokset sekä huolehtimaan, että nuo tulokset ovat rahanpesun vastustamisesta vastuussa olevien viranomaisten saatavilla,

sen estäminen, että rahoitusjärjestelmää käytetään rahanpesuun, on tehtävä, jota tämän ilmiön vastustamisesta vastuussa olevat viranomaiset eivät voi suorittaa ilman luotto- ja rahoituslaitosten sekä niitä valvovien viranomaisten yhteistyötä; pankkivalvonnasta on tällaisissa tapauksissa luovuttava; pakollinen järjestelmä epäilyttävien liiketoimien ilmoittamiseksi, jolla varmistetaan, että tiedot toimitetaan kyseisten asiakkaiden tietämättä mainituille viranomaisille, on tehokkain keino tällaisen yhteistoiminnan harjoittamiseksi; erityinen oikeuttamissäännös on tarpeen luotto- ja rahoituslaitosten sekä niiden työntekijöiden ja johtajien vapauttamiseksi vastuusta tietojen paljastamista koskevien rajoitusten rikkomisesta,

viranomaisten tämän direktiivin mukaisesti saamia tietoja ei saa käyttää muihin tarkoituksiin kuin rahanpesun vastustamiseksi; jäsenvaltiot voivat kuitenkin säätää, että näitä tietoja voidaan käyttää muihin tarkoituksiin,

luotto- ja rahoituslaitosten tällä alalla käyttöön ottamat sisäiset valvontamenettelyt ja koulutusohjelmat ovat täydentäviä toimenpiteitä, joita ilman muut tässä direktiivissä tarkoitetut toimet voivat olla tehottomia,

rahanpesua voidaan harjoittaa paitsi luotto- ja rahoituslaitoksissa myös muunlaisten ammattien ja yrityslajien yhteydessä, minkä takia jäsenvaltioiden on ulotettava tämän direktiivin säännökset kattamaan kokonaan tai osittain sellaiset ammatit ja yritykset, joiden toimintaa erityisen todennäköisesti käytetään rahanpesutarkoituksiin,

on tärkeää, että jäsenvaltiot huolehtivat erityisen huolellisesti toiminnan yhteensovittamisesta yhteisössä niissä tapauksissa, joissa voidaan perustellusti epäillä, että rahanpesuun käytetään

ammatteja tai toimintaa, joiden harjoittamisen ehdot on yhdenmukaistettu yhteisön tasolla,

rahanpesun tehokkuus riippuu olennaisesti kansallisten täytäntöönpanotoimien tarkasta yhteensovittamisesta ja yhdenmukaistamisesta; tällainen useissa kansainvälisissä elimissä harjoitettu yhteensovittaminen ja yhdenmukaistaminen edellyttää yhteisön tasolla jäsenvaltioiden ja komission välistä yhteistyötä yhteyskomiteassa, ja

kunkin jäsenvaltion on toteutettava aiheelliset toimenpiteet ja sanktioitava niiden rikkominen aiheellisella tavalla tämän direktiivin säännösten täydellisen soveltamisen varmistamiseksi,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 'luottolaitoksella' direktiivin 77/780/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 89/646/ETY⁽²⁾, 1 artiklan ensimmäisessä luettelamakohdassa määriteltyjä luottolaitoksia, mukaan lukien tuon artiklan kolmannessa luettelamakohdassa tarkoitetut sellaisten luottolaitosten yhteisössä sijaitsevat sivukonttorit, joiden kotipaikka on yhteisön ulkopuolella;
- 'rahoituslaitoksella' yritystä, joka ei ole luottolaitos ja jonka pääasiallisen toiminnan muodostaa yhden tai useamman direktiivin 89/646/ETY liitteessä olevan luettelon 2 - 12 ja 14 kohtaan sisältyvän toiminnan harjoittaminen tai joka on direktiivin 79/267/ETY⁽³⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 90/619/ETY⁽⁴⁾, mukaisesti asianmukaisesti toimiluvan saanut vakuutusyhtiö, sikäli kuin se harjoittaa tuossa direktiivissä tarkoitettua toimintaa; tämä määritelmä kattaa sellaisten rahoituslaitosten yhteisön alueella sijaitsevat sivukonttorit, joiden kotipaikat ovat yhteisön ulkopuolella;
- 'rahanpesulla' seuraavaa toimintaa, jos sitä harjoitetaan tahallisesti:
 - varojen muuntaminen tai siirtäminen tietoisena siitä, että ne on saatu rikollisesta toiminnasta tai tällaiseen toimintaan osallistuen, tarkoituksin salata tai peittää niiden laiton alkuperä tai avustaa tällaisen toiminnan harjoittamiseen osallistuvaa hänen toimintansa oikeudellisilta seuraamuksilta välttymiseksi,

- varojen todellisen luonteen, alkuperän, sijainnin, hallinnan, liikkeiden taikka niiden todellisen omistajan tai niitä koskevien oikeuksien salaaminen tai peittely tietoisena siitä, että kyseiset varat on saatu rikollisesta toiminnasta tai tällaiseen toimintaan osallistuen,

- varojen hankkiminen, omistaminen tai käyttö tietoisena niiden vastaanottohetkellä siitä, että ne on saatu rikollisesta toiminnasta tai tällaiseen toimintaan osallistuen,

- osallistuminen kolmessa edellä olevassa kohdassa tarkoitettuihin toimiin tai yhteenliittyminen niitä varten taikka niitä koskeva yritys, avunanto, yllytys, suosiminen ja neuvominen.

Tietoisuus, tahallisuus tai tarkoitus, jota mainittujen toimien tunnusmerkistössä edellytetään, voidaan todeta objektiivisten tosiasiallisten olosuhteiden perusteella.

Rahanpesu on kyseessä myös vaikka rahanpesun kohteena olevat varat ovat saaneet alkunsa toisen jäsenvaltion alueella tai kolmannessa maassa suoritetuista toimista;

- 'varoilla' kaikenlaista varallisuutta kuten esineitä tai aineettomia oikeuksia, irtainta tai kiinteää omaisuutta sekä sellaisia oikeudellisia todistuksia ja asiakirjoja, jotka ovat osoituksena tällaisten varojen omistuksesta tai osuudesta niihin;

- 'rikollisella toiminnalla' Wienin yleissopimuksen 3 artiklan 1 kappaleen a kohdassa määriteltyä rikosta sekä kaikkea muuta kussakin jäsenvaltiossa tämän direktiivin soveltamista varten sellaiseksi määriteltyä rikollista toimintaa;

- 'toimivaltaisella viranomaisella' kansallisia viranomaisia, joilla lain tai asetuksen nojalla on valtuudet valvoa luotto- tai rahoituslaitoksia.

2 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että tässä direktiivissä määritelty rahanpesu kielletään.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että luotto- ja rahoituslaitokset vaativat asiakkaitaan todistamaan henkilöllisyytensä todistusvoimaisella asiakirjalla, kun ne aloittavat liikesuhteen, erityisesti kun ne avaavat tilin tai säästötilin taikka tarjoavat säilytyspalveluja.

2. Vaatimus henkilöllisyyden todistamisesta koskee myös muita kuin 1 kohdassa tarkoitettuja asiakkaita silloin, kun heidän kanssaan suoritettavien liiketoimien kohteena oleva rahamäärä on vähintään 15 000 ECUa, riippumatta siitä, suoritetaanko liiketoimi yhdellä kertaa tai useina erillisinä, ilmeisesti toisiinsa yhteydessä olevina toimina. Jos rahamäärä ei ole tiedossa ajankohtana, jona toimeen ryhdytään, kyseisen laitoksen on todettava henkilöllisyys heti kun se saa rahamäärän tietoonsa ja toteaa, että vähimmäismäärä on saavutettu.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 322, 17.12.1977, s. 30

⁽²⁾ EYVL N:o L 386, 30.12.1989, s. 1

⁽³⁾ EYVL N:o L 63, 13.3.1979, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 330, 29.11.1990, s. 50

3. Poiketen siitä, mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, vaatimus henkilöllisyyden todistamisesta ei koske vakuutus sopimuksia, joita direktiivissä 79/267/ETY tarkoitetut vakuutusyritykset tekevät tuon direktiivin soveltamisalaan kuuluvan toiminnan yhteydessä, jos kausittaisen vakuutusmaksun tai kausittaisten vakuutusmaksujen vuotuinen määrä ei ole enempää kuin 1 000 ECUa tai jos yhdellä kertaa suoritettavan vakuutusmaksun määrä ei ole enempää kuin 2 500 ECUa. Jos kausittaisen vakuutusmaksun tai kausittaisten vakuutusmaksujen vuotuista määrää korotetaan siten, että ne ylittävät 1 000 ECU:n vähimmäismäärän, vaaditaan henkilöllisyyden todistamista.

4. Jäsenvaltiot voivat säätää, että henkilöllisyyden todistaminen ei ole pakollista sellaisten vakuutus sopimusten osalta, jotka liittyvät työsopimukseen tai vakuutetun ammattiin perustuviin eläkejärjestelyihin, edellyttäen, että näihin sopimuksiin ei liity takaisinostolauseketta ja että niitä ei voida käyttää lainan vakuutena.

5. Jos on epäilyksiä siitä, toimivatko edellisissä kohdissa tarkoitetut asiakkaat omaan lukuunsa, tai kun on varmaa, että he eivät toimi omaan lukuunsa, luotto- ja rahoituslaitosten on kohtuullisella tavalla koetettava hankkia tieto niiden todellisesta henkilöllisyydestä, joiden puolesta nuo asiakkaat toimivat.

6. Luotto- ja rahoituslaitosten on suoritettava tällainen henkilöllisyyden toteaminen vaikka liiketoimen kohteena oleva rahamäärä jää säädettyjä vähimmäismääriä pienemmäksi, jos epäillään rahanpesua.

7. Luotto- ja rahoituslaitosten ei tarvitse noudattaa tässä artiklassa säädettyä vaatimusta henkilöllisyyden todistamisesta, jos myös asiakas on tässä direktiivissä tarkoitettu luotto- tai rahoituslaitos.

8. Jäsenvaltiot voivat säätää, että 3 ja 4 kohdassa tarkoitettuihin toimiin liittyvät vaatimukset henkilöllisyyden todistamisesta täyttyvät, kun todetaan, että liiketoimeen liittyvä maksu veloitetaan tililtä, joka on 1 kohdan vaatimusten mukaisesti avattu asiakkaan nimiin luottolaitoksessa.

4 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että luotto- ja rahoituslaitokset säilyttävät käytettäviksi todisteina rahanpesua koskeissa tutkimuksissa

- henkilöllisyyden todistamisen osalta jäljennökset tai viitetiedot vaadituista asiakirjoista ainakin viiden vuoden ajan asiakassuhteen päättymisestä;
- liiketoimien osalta alkuperäisistä asiakirjoista tai niiden sellaisista jäljennöksistä, joita sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti voidaan käyttää todisteina oikeu-

denkäynnissä, muodostuvat todistusaineistot ja rekisterit vähintään viiden vuoden ajan liiketoimien suorittamisesta.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että luotto- ja rahoituslaitokset tutkivat erityisen huolellisesti kaikki liiketoimet, jotka niiden käsityksen mukaan ovat erityisesti luonteeltaan omiaan olemaan yhteydessä rahanpesuun.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että luotto- ja rahoituslaitokset sekä niiden johtajat ja työntekijät ovat varauksettomasti yhteistyössä rahanpesun vastustamisesta vastuussa olevien viranomaisten kanssa

- ilmoittamalla näille viranomaisille oma-aloitteisesti kaikista seikoista, jotka saattavat viitata rahanpesuun;
- toimittamalla näille viranomaisille niiden pyynnöstä kaikki tarvittavat tiedot sovellettavassa lainsäädännössä säädettyjen menettelyjen mukaisesti.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut tiedot on toimitettava sen jäsenvaltion, jossa laitos sijaitsee, niille viranomaisille, jotka ovat vastuussa rahanpesun vastustamisesta. Nämä tiedot toimittaa tavallisesti luotto- ja rahoituslaitoksen 11 artiklan 1 kohdassa säädettyjen menettelyjen mukaisesti nimeämä henkilö tai henkilöt.

Viranomaisille ensimmäisen kohdan mukaisesti toimitettuja tietoja saa käyttää vain rahanpesun vastustamiseksi. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin säätää, että tällaisia tietoja saa käyttää myös muihin tarkoituksiin.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että luotto- ja rahoituslaitokset ovat toteuttamatta liiketoimia, joiden ne tietävät tai epäilevät liittyvän rahanpesuun, ennen kuin ne ovat ilmoittaneet asiasta 6 artiklassa tarkoitetuille viranomaisille. Nämä viranomaiset voivat kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen edellytysten mukaisesti antaa ohjeet olla toteuttamatta liiketoimia. Jos tällaisen liiketoimen epäillään liittyvän rahanpesuun ja jos tällä tavoin sitä on mahdotonta jättää toteuttamatta tai se todennäköisesti valkeuttaisi yrityksiä jäljittää epäillyn rahanpesujärjestelyn edunsaajia, kyseisten laitosten on ilmoitettava viranomaisille asiasta välittömästi jälkikäteen.

8 artikla

Luotto- ja rahoituslaitokset, niiden johtajat tai työntekijät eivät saa ilmaista kyseiselle asiakkaalle tai kolmannelle henkilölle, että viranomaisille on 6 ja 7 artiklan mukaisesti toimitettu tietoja tai että rahanpesua tutkitaan.

9 artikla

Luotto- tai rahoituslaitoksen työntekijän tai johtajan vilpittömässä mielessä ilmaiset 6 ja 7 artiklassa tarkoitetut tiedot rahanpesun vastustamisesta vastuussa oleville viranomaisille ei ole sopimukseen eikä lakiin, asetuksiin tai hallinnollisiin määräyksiin perustuvan, tietojen ilmaisemista koskevan rajoituksen rikkomista eikä luotto- tai rahoituslaitosta taikka sen johtajia tai työntekijöitä voida asettaa minkäänlaisen vastuuseen sen perusteella.

10 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että toimivaltaiset viranomaiset ilmoittavat luotto- tai rahoituslaitoksissa suorittamiensa tarkastusten yhteydessä tai muulla tavoin selville saamansa tiedot, jotka voivat olla todisteena rahanpesusta, rahanpesun vastustamisesta vastuussa oleville viranomaisille.

11 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että luotto- ja rahoituslaitokset:

- 1) ottavat käyttöön riittävät sisäiset tarkastus- ja tiedonantomenettelyt rahanpesuun liittyvien järjestelyjen estämiseksi ja ehkäisemiseksi;
- 2) toteuttavat aiheelliset toimenpiteet tiedottaakseen tämän direktiivin säännöksistä työntekijöilleen. Näihin toimenpiteisiin tulee sisältyä, että asianomaiset työntekijät osallistuvat erityisiin koulutusohjelmiin, jotka auttavat heitä tunnistamaan rahanpesuun mahdollisesti liittyviä järjestelyjä, sekä, että heitä opastetaan tällaisissa tapauksissa soveltuvista menettelytavoista.

12 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että tämän direktiivin säännökset ulotetaan kokonaan tai osittain koskemaan sellaisia ammatteja ja yrityslajeja, joissa ei ole kyse 1 artiklassa tarkoitetuista luotto- ja rahoituslaitoksista, mutta joissa harjoitettava toiminta soveltuu erityisesti käytettäväksi rahanpesutarkoituksiin.

13 artikla

1. Komission yhteyteen perustetaan yhteyskomitea, jäljempänä 'komitea'. Sen tehtävänä on:

- a) helpottaa tämän direktiivin yhdenmukaista täytäntöönpanoa käymällä säännöllisiä keskusteluja niistä tämän direktiivin soveltamisessa ilmenneistä käytännön ongelmista, joiden osalta sitä pidetään hyödyllisenä, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta perustamissopimuksen 169 ja 170 artiklan soveltamista;
- b) helpottaa jäsenvaltioiden välisiä neuvotteluja niistä ankarammista vaatimuksista ja velvollisuuksista tai lisävaatimuksista ja lisävelvollisuuksista, joita jäsenvaltiot voivat kansallisesti asettaa;
- c) antaa tarvittaessa komissiolle neuvoja tähän direktiiviin tehtävistä lisäyksistä ja muutoksista taikka mukauttamisista, joita pidetään tarpeellisina erityisesti 12 artiklan vaikutusten yhdenmukaistamiseksi;
- d) tutkia, tulisiko jokin ammatti tai yrityksen laji sisällyttää 12 artiklan soveltamisalaan, jos todetaan, että tällaista ammattia tai yritysajajia on jossakin jäsenvaltiossa käytetty rahanpesutarkoituksiin.

2. Komitean tehtävänä ei ole arvioida toimivaltaisten viranomaisten yksittäisissä tapauksissa tekemiä ratkaisuja.

3. Komiteassa ovat jäsenvaltioiden nimeämät henkilöt ja komission edustajat. Komissio huolehtii sihteeristötehtävistä. Puheenjohtajana on komission edustaja. Puheenjohtaja kutsuu komitean kokoukset koolle joko omasta aloitteestaan tai jonkin jäsenvaltion valtuuskunnan pyynnöstä.

14 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tämän direktiivin kaikkia säännöksiä noudatetaan varauksettomasti ja erityisesti määrättävä tämän direktiivin täytäntöön panemiseksi annettujen säännösten rikkomisen seuraamuksista.

15 artikla

Jäsenvaltiot voivat antaa tai pitää voimassa ankarampia rahanpesua koskevia säännöksiä tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä.

16 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset 1 päivään tammikuuta 1993 mennessä.

2. Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niitä virallisesti julkaistaessa niihin on liitettävä tällainen viittaus. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

17 artikla

Vuoden kuluttua 1 päivästä tammikuuta 1993 komissio laatii aina tarvittaessa ja vähintään kolmen vuoden välein kertomuksen tämän direktiivin täytäntöönpanosta ja antaa sen Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

18 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 10 päivänä kesäkuuta 1991.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J.-C. JUNCKER

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 5 päivänä maaliskuuta 1979,
arvopaperien viralliselle pörssilistalle ottamista koskevien vaatimusten yhteensovittamisesta**

(79/279/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan ja 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

niiden edellytysten yhteensovittaminen, jotka koskevat arvopaperien ottamista jäsenvaltioissa sijaitsevien tai toimivien arvopaperipörssien viralliselle listalle, on omiaan antamaan sijoittajille tasavertaisen suojan yhteisön tasolla tarjotessaan sijoittajille yhtenäisemmät takeet eri jäsenvaltioissa; se helpottaa toisesta jäsenvaltiosta olevien arvopaperien ottamista viralliselle pörssilistalle jäsenvaltiossa sekä tietyn arvopaperin ottamista pörssilistalle useassa yhteisön alueella toimivassa arvopaperipörssissä; se edistää kansallisten arvopaperimarkkinoiden yhteenkietoutumista ja siten myös Euroopan pääomamarkkinoiden toteutumista,

yhteensovittamista tulee soveltaa arvopapereihin niiden liikkeeseenlaskijan oikeudellisesta luonteesta riippumatta, minkä vuoksi sen tulee koskea myös kolmansien valtioiden tai niiden

alueellisten tai paikallisten julkisyhteisöjen tai kansainvälisten julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemia arvopapereita; tämä direktiivi koskee myös henkilöitä, joita ei tarkoiteta perustamissopimuksen 58 artiklan 2 kohdassa, ja sen soveltamisala on siten laajempi kuin 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan soveltamisala, mutta se vaikuttaa samalla 100 artiklassa tarkoitettulla tavalla välittömästi yhteismarkkinoiden toteuttamiseen ja toimintaan,

toimivaltaisten kansallisten viranomaisten päätöksiin tämän direktiivin soveltamisesta tulee voida hakea muutosta tuomioistuimelta tämän muutoksenhakuoikeuden saamatta kuitenkaan rajoittaa näiden viranomaisten harkintavaltaa,

tämän yhteensovittamisen tulisi alkuvaiheessa olla riittävän joustavaa, jotta jäsenvaltioiden arvopaperimarkkinoiden nykyiset rakenteelliset erot voidaan ottaa huomioon ja jotta jäsenvaltioilla on mahdollisuus ottaa kohtaanensa erityistilanteet huomioon,

tästä syystä yhteensovittaminen tulisi aluksi rajoittaa niiden vähimmäisvaatimusten määrittelemiseen, jotka koskevat jäsenvaltioiden alueella sijaitsevien tai toimivien arvopaperipörssien viralliselle pörssilistalle otettavia arvopapereita, luomatta kuitenkaan liikkeeseenlaskijoille oikeutta saada arvopapereitaan pörssilistalle, ja

tämä arvopaperien viralliselle listalle ottamista koskevien ehtojen osittainen yhteensovittaminen on ensimmäinen askel kohti myöhempää jäsenvaltioiden säännösten lähentämistä tällä alalla,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 56, 10.3.1976, s. 3

⁽²⁾ EYVL N:o C 238, 11.10.1976, s. 38

⁽³⁾ EYVL N:o C 204, 30.8.1976, s. 5

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I JAKSO

Yleiset säännökset

1 artikla

1. Tämä direktiivi koskee arvopapereita, jotka on otettu viralliselle listalle jäsenvaltiossa sijaitsevassa tai toimivassa arvopaperipörssissä tai joista on tehty tätä koskeva hakemus.

2. Jäsenvaltiot voivat olla soveltamatta tätä direktiiviä:

- osuuksiin, jotka on laskenut liikkeeseen muu kuin suljettu yhteissijoitusyhtiö,
- arvopapereihin, jotka on laskenut liikkeeseen jäsenvaltio taikka sen alueellinen tai paikallinen julkisyhteisö.

2 artikla

Tässä direktiivissä:

- a) muilla kuin suljetuilla yhteissijoitusyrityksillä tarkoitetaan sijoitusrahastoja ja sijoitusyhtiöitä,
- joiden tarkoituksena on yleisöltä hankittujen varojen yhteinen sijoittaminen ja jotka toimivat riskin hajauttamisen periaatteella ja
 - joiden osuudet on haltijan vaatimuksesta ostettava takaisin tai lunastettava suoraan tai välillisesti näiden yritysten varoilla. Yrityksen toimenpide, jonka tarkoituksena on varmistaa, ettei sen osuuksien pörssiarvo poikkea merkittävästi niiden nettoarvosta, rinnastetaan takaisinostoon tai lunastukseen;
- b) yhteissijoitusyrityksen osuudella tarkoitetaan yhteissijoitusyrityksen liikkeeseen laskemaa arvopaperia, joka on todisteena sen haltijan oikeudesta yrityksen varoihin;
- c) Euroopan laskentayksiköllä tarkoitetaan Euroopan yhteisöjen yleisestä talousarviosta 21 päivänä joulukuuta 1977 annetun varainhoitoasetuksen⁽¹⁾ 10 artiklassa määriteltyä laskentayksikköä.

3 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava,

- että arvopapereita ei oteta yhdenkään niiden alueella sijaitsevan tai toimivan arvopaperipörssin viralliselle listalle, ellei tässä direktiivissä säädettyjä edellytyksiä ole täytetty, ja

⁽¹⁾ EYVL N:o L 356, 31.12.1977, s. 1

- että tämän direktiivin mukaiset veloitteet koskevat viralliselle listalle otettujen arvopaperien liikkeeseenlaskijoita riippumatta siitä, onko listalle ottaminen tapahtunut ennen tämän direktiivin täytäntöönpanoa vai sen jälkeen.

4 artikla

1. Arvopaperien ottamiseen viralliselle listalle sovelletaan tämän direktiivin liitteessä olevia A ja B luetteloita, sen mukaan, onko kyse osakkeista vai joukkovelkakirjoista.

2. Viralliselle listalle otettujen arvopaperien liikkeeseenlaskijoiden on täytettävä tämän direktiivin liitteessä olevissa C ja D luetteloissa mainitut velvollisuudet, sen mukaan, onko kyse osakkeista vai joukkovelkakirjoista.

3. Osakkeisiin oikeuttavat todistukset voidaan ottaa viralliselle listalle vain, jos niitä vastaavien osakkeiden liikkeeseenlaskija täyttää A luettelon I. 1 - 3 kohdan vaatimukset ja sitoutuu noudattamaan C luettelon mukaisia velvollisuuksia ja jos todistukset täyttävät A luettelon II. 1 - 6 kohdan vaatimukset.

5 artikla

1. Jollei 6 artiklasta ja A ja B luetteloissa säädetyistä kielloista muuta johdu, jäsenvaltiot voivat asettaa ankarampia vaatimuksia arvopaperien viralliselle listalle ottamiselle kuin A ja B luetteloissa säädetään tai lisävaatimuksia, jos näitä ankarampia vaatimuksia ja lisävaatimuksia sovelletaan yleisesti kaikkiin liikkeeseenlaskijoihin tai yksittäisiin liikkeeseenlaskijaryhmiin ja jos ne on julkaistu ennen kuin hakemus arvopaperien ottamisesta viralliselle listalle tehdään.

2. Jäsenvaltiot voivat asettaa viralliselle listalle otettujen arvopaperien liikkeeseenlaskijoille velvollisuuksia, jotka ovat ankarampia kuin C ja D luetteloissa säädetään, tai lisävelvollisuuksia, jos näitä ankarampia velvollisuuksia ja lisävelvollisuuksia sovelletaan yleisesti kaikkiin liikkeeseenlaskijoihin tai yksittäisiin liikkeeseenlaskijaryhmiin.

3. Jäsenvaltiot voivat 7 artiklassa säädetyin edellytyksin sallia poikkeuksia 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista ankarammista vaatimuksista ja velvollisuuksista tai lisävaatimuksista ja -velvollisuuksista.

4. Jäsenvaltiot voivat kansallisten säännösten mukaisesti vaatia viralliselle listalle otettujen arvopaperien liikkeeseenlaskijoita antamaan säännöllisesti yleisölle tietoja rahoitusasema-
taan ja liiketoiminnastaan yleensä.

6 artikla

Jäsenvaltiot eivät saa asettaa toisesta jäsenvaltiosta olevien yhtiöiden tai muiden oikeushenkilöiden liikkeeseen laskemien arvopaperien viralliselle listalle ottamisen ehdoksi, että arvopaperit on jo otettu viralliselle listalle jossakin jäsenvaltiossa sijaitsevassa tai toimivassa arvopaperipörssissä.

7 artikla

Niitä poikkeuksia viralliselle listalle ottamista koskevista vaatimuksista, jotka voidaan tehdä A ja B luetteloiden mukaisesti, on sovellettava yleisesti kaikkiin liikkeeseenlaskijoihin, jos poikkeukseen oikeuttavat olosuhteet ovat samanlaiset.

8 artikla

Jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta B luettelossa esitettyjä vaatimuksia ja D luettelon A.4 kohdan a ja c alakohdassa lueteltuja velvollisuuksia joukkovelkakirjan viralliselle listalle ottamiseen, jos velkakirjan on laskenut liikkeeseen sellainen jäsenvaltiosta oleva yhtiö tai oikeushenkilö, joka on sellaisella erityislailla tai sen nojalla perustettu, säännelty tai johdettu, jonka mukaan jäsenvaltio tai jokin sen osavaltioista takaa velkakirjan lyhennysten ja korkojen maksun.

II JAKSO**Arvopaperien viralliselle listalle ottamisesta päättävät viranomaiset***9 artikla*

1. Jäsenvaltioiden on nimettävä kansallinen viranomainen tai kansalliset viranomaiset, joiden toimivaltaan kuuluu päättää arvopaperien ottamisesta viralliselle listalle alueellaan sijaitsevassa tai toimivassa arvopaperipörssissä ja huolehtia tämän direktiivin soveltamisesta. Jäsenvaltiot ilmoittavat tästä sekä mahdollisesta tehtävienjaosta komissiolle.

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että toimivaltaisilla viranomaisilla on riittävät toimivaltuudet tehtäviensä hoitamiseksi.

3. Toimivaltaiset viranomaiset voivat, tämän rajoittamatta niiden muita toimivaltuuksia, hylätä hakemuksen arvopaperien ottamisesta viralliselle listalle, jos niiden käsityksen mukaan liikkeeseenlaskijan tilanne on sellainen, että listalle ottaminen olisi vastoin sijoittajien etua.

10 artikla

Poiketen siitä, mitä 5 artiklassa säädetään, jäsenvaltiot voivat, jos niiden ainoana tarkoituksena on sijoittajien suojeleminen, antaa

toimivaltaisille viranomaisille valtuudet asettaa arvopaperin viralliselle listalle ottamisen edellytykseksi sellaisia erityisiä vaatimuksia, joita nämä pitävät tarpeellisina ja joista nämä ovat nimenomaisesti ilmoittaneet hakijalle.

11 artikla

Toimivaltaiset viranomaiset voivat kieltäytyä ottamasta viralliselle listalle arvopaperia, joka on toisessa jäsenvaltiossa jo otettu viralliselle listalle, jos liikkeeseenlaskija tässä toisessa jäsenvaltiossa laiminlyö listalle ottamisesta aiheutuvia velvollisuuksiaan.

12 artikla

Toimivaltaiset viranomaiset voivat, tämän rajoittamatta niiden mahdollisuutta toteuttaa muita toimenpiteitä ja asettaa muita seuraamuksia, mikäli liikkeeseenlaskija on laiminlyönyt viralliselle listalle ottamisesta aiheutuvia velvollisuuksiaan, julkistaa sen, että liikkeeseenlaskija laiminlyö näitä velvollisuuksiaan.

13 artikla

1. Liikkeeseenlaskijan, jonka arvopaperit on otettu viralliselle listalle, tulee antaa toimivaltaisille viranomaisille kaikki tiedot, joita nämä pitävät sijoittajansuojan tai markkinoiden häiriöttömän toiminnan kannalta tarpeellisina.

2. Sijoittajansuojan tai markkinoiden häiriöttömän toiminnan sitä edellyttäessä toimivaltaiset viranomaiset voivat velvoittaa liikkeeseenlaskijan julkistamaan tietoja siinä muodossa ja määrääjässä, jota ne pitävät aiheellisena. Jos liikkeeseenlaskija laiminlyö tämän velvollisuuden, toimivaltaiset viranomaiset voivat liikkeeseenlaskijaa kuultuaan itse julkistaa nämä tiedot.

14 artikla

1. Toimivaltaiset viranomaiset voivat keskeyttää arvopaperin pitämisen listalla, jos markkinoiden häiriöttömän toiminta on tai voi väliaikaisesti olla vaarassa tai jos sijoittajansuoja edellyttää sitä.

2. Toimivaltaiset viranomaiset voivat poistaa arvopaperin listalta, jos ne erityisten olosuhteiden perusteella ovat vakuuttuneita siitä, ettei arvopaperilla voida enää käydä tavanomaista säännöllistä kauppaa.

15 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että päätös, jolla toimivaltaiset viranomaiset ovat hylänneet hakemuksen arvopaperin ottamisesta viralliselle listalle tai poistaneet arvopaperin listalta, voidaan saattaa tuomioistuimen käsiteltäväksi.

2. Päätös arvopaperin viralliselle listalle ottamista koskevasta hakemuksesta on annettava tiedoksi hakijalle kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta tai, jos toimivaltainen viranomainen tänä aikana vaatii lisäselvityksiä, kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hakija on antanut nämä selvitykset.

3. Jos päätöstä ei anneta 2 kohdassa mainitussa määräajassa, katsotaan hakemus hylätyksi. Näin tapahtuva hylkääminen saadaan 1 kohdan mukaisesti saattaa tuomioistuimen käsiteltäväksi.

16 artikla

Kun viralliselle listalle ottamista koskevan hakemuksen kohteena ovat osakkeisiin oikeuttavat todistukset, se voidaan ottaa harkittavaksi ainoastaan, jos toimivaltaisten viranomaisten käsityksen mukaan todistusten liikkeeseenlaskija tarjoaa riittävät takeet sijoittajien turvaamiseksi.

III JAKSO

Yleisön saatavilla pidettävien tietojen julkistaminen

17 artikla

1. Tiedot, jotka jäsenvaltiossa viralliselle listalle otetun arvopaperin liikkeeseenlaskijan on annettava yleisölle C ja D luetteloiden vaatimusten mukaisesti, on julkaistava yhdessä tai useammassa tässä jäsenvaltiossa ilmestyvässä valtakunnallisessa tai laajalevikkisessä sanomalehdessä tai julkaisussa tai laajalevikkisessä sanomalehdessä tai julkaisussa, joiden sijainti ilmoitetaan yhdessä tai useammassa tässä jäsenvaltiossa ilmestyvässä valtakunnallisessa tai laajalevikkisessä sanomalehdessä, tai muulla siihen rinnastettavalla toimivaltaisten viranomaisten hyväksymällä tavalla. Liikkeeseenlaskijan on toimitettava nämä tiedot samanaikaisesti toimivaltaisille viranomaisille.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut tiedot on julkaistava virallisilla kielillä tai yhdellä virallisella kielellä tai jollakin muulla kielellä sillä edellytyksellä, että kyseisessä jäsenvaltiossa virallinen kieli tai viralliset kielet taikka tämä muu kieli on yleisesti käytössä rahoitusosalalla ja toimivaltaisten viranomaisten hyväksymä.

IV JAKSO

Jäsenvaltioiden välinen yhteistoiminta

18 artikla

1. Toimivaltaisten viranomaisten on huolehdittava tehtäviensä suorittamiseksi tarpeellisesta keskinäisestä yhteistoiminnasta ja

luovutettava toisilleen kaikki tätä varten tarpeelliset tiedot.

2. Jos saman arvopaperin ottamista samanaikaisesti tai lyhyen ajan kuluessa eri jäsenvaltioissa olevien tai toimivien arvopaperipörssien virallisille listoille aiotaan hakea tai jos hakemus listalle ottamisesta koskee toisen jäsenvaltion arvopaperipörssin virallisella listalla jo olevaa arvopaperia, toimivaltaisten viranomaisten on oltava yhteydessä keskenään sekä toteutettava menettelyn jouduttamiseksi tarpeelliset toimenpiteet ja yksinkertaistettava mahdollisimman paljon kyseisen arvopaperin listalle ottamista koskevia muodollisuuksia ja mahdollisesti asetettuja lisävaatimuksia.

3. Toimivaltaisten viranomaisten työn helpottamiseksi kaikissa hakemuksissa arvopaperin ottamisesta jäsenvaltiossa olevan tai toimivan arvopaperipörssin viralliselle listalle on mainittava, tehdäänkö tai onko jo tehty samanlainen hakemus toisessa jäsenvaltiossa tai aiotaanko sellainen tehdä lähiaikoina.

19 artikla

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että kaikki, jotka ovat tai ovat olleet toimivaltaisten viranomaisten palveluksessa, ovat salassapitovelvollisia. Tällä tarkoitetaan sitä, että näissä tehtävissä saatuja luottamuksellisia tietoja ei saa ilmaista toiselle henkilölle eikä viranomaiselle, ellei laissa toisin säädetä.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, ei kuitenkaan estä eri jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia luovuttamasta toisilleen tietoja tämän direktiivin mukaisesti. Näin luovutettuja tietoja koskee salassapitovelvollisuus, jota sovelletaan tiedot vastaanottavien toimivaltaisten viranomaisten palveluksessa oleviin tai olleisiin henkilöihin.

V JAKSO

Yhteyskomitea

20 artikla

Komission yhteyteen perustetaan yhteyskomitea, jäljempänä 'komitea'. Sen tehtävänä on:

a) rajoittamatta perustamissopimuksen 169 ja 170 artiklan soveltamista, helpottaa tämän direktiivin yhdenmukaista täytäntöönpanoa käymällä säännöllisiä keskusteluja niistä tämän direktiivin soveltamiseen liittyvistä käytännön ongelmista, joiden osalta sitä pidetään hyödyllisenä;

- b) helpottaa yhteisymmärrykseen pääsemistä jäsenvaltioiden kesken niistä ankarammista vaatimuksista ja velvollisuuksista tai lisävaatimuksista ja lisävelvollisuuksista, joita jäsenvaltiot voivat 5 artiklan mukaisesti kansallisesti asettaa;
- c) neuvoa tarvittaessa komissiota tähän direktiiviin tehtävistä lisäyksistä ja muutoksista taikka tarkistuksista, jotka tehdään 21 artiklan mukaisesti.
2. Komitean tehtävänä ei ole arvioida toimivaltaisten viranomaisten yksittäisissä tapauksissa tekemiä ratkaisuja.
3. Komiteassa ovat jäsenvaltioiden nimittämät henkilöt ja komission edustajat. Puheenjohtajana on komission edustaja. Komissio huolehtii sihteeristötehtävistä.
4. Puheenjohtaja kutsuu komitean kokoukset koolle omasta aloitteestaan tai jonkin jäsenvaltion valtuuskunnan pyynnöstä. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

21 artikla

1. Komissio antaa komitealle, jos taloudellinen tilanne edellyttää sitä, toimenpide-ehdotuksensa A luettelon I. 2 kohdan 1 alakohdassa vahvistetun ennustettavan markkina-arvon vähimmäismäärän tarkistamiseksi. Komitea antaa lausuntonsa määräajassa, jonka puheenjohtaja asettaa. Se tekee päätöksensä sellaisella 41 äänen enemmistöllä, joka saadaan kun jäsenvaltioiden äänet painotetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrättyllä tavalla.
2. Jos komitea on antanut komission ehdotusta puoltavan lausunnon, komissio päättää toimenpiteistä.
- Jos komitean lausunnossa ei puolleta komission ehdotusta tai jos komitea ei ole määräajassa antanut lausuntoa, komissio

tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen toimenpiteistä, ja neuvosto ratkaisee asian määräenemmistöllä.

Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa kolmessa kuukaudessa ehdotuksen saamisesta, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä.

VI JAKSO

Loppusäännökset

22 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Tätä määräaika pidennetään yhdellä vuodella, jos jäsenvaltiot toteuttavat samanaikaisesti tämän direktiivin sekä ehdotetun neuvoston direktiivin esitteestä, joka on julkistettava otettaessa perustamissopimuksen 58 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen yhtiöiden liikkeeseen laskemia arvopapereita arvopaperipörssin viralliselle listalle.

2. Kun tämä direktiivi on annettu tiedoksi, jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kirjallisina komissiolle.

23 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 5 päivänä maaliskuuta 1979.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. FRANÇOIS-PONCET

LIITE

A LUETTELO

OSAKKEIDEN OTTAMISTA ARVOPAPERIPÖRSSIN VIRALLISELLE LISTALLE KOSKEVAT VAATIMUKSET

I. Niitä yhtiöitä koskevat vaatimukset, joiden osakkeiden ottamista viralliselle listalle haetaan

1. Yhtiön oikeudellinen asema

Yhtiön oikeudellisen aseman on sekä yhtiön perustamisen että yhtiöjärjestyksen mukaisen toiminnan osalta oltava sitä koskevien lakien ja asetusten mukainen.

2. Yhtiön vähimmäiskoko

Niiden osakkeiden, joiden ottamista viralliselle listalle haetaan, ennustettavan markkina-arvon tai, jos tätä ei voida arvioida, yhtiön oman pääoman ja varausten yhteismäärän viimeksi päättyneen tilikauden tulos mukaan luettuna on oltava vähintään miljoona Euroopan laskentayksikköä.

Jäsenvaltiot voivat kuitenkin sallia osakkeiden ottamisen viralliselle listalle, vaikka tämä vaatimus ei täytyisi, jos toimivaltaiset viranomaiset ovat vakuuttuneita siitä, että niille syntyy riittävät markkinat.

Jäsenvaltio voi asettaa viralliselle listalle ottamisen ehdoksi korkeamman ennustettavan markkina-arvon tai suuremman oman pääoman ja varausten yhteismäärän vain, jos kyseisessä valtiossa on toinen säännelty, säännöllisesti toimiva ja tunnustettu avoin markkinapaikka, jonka vaatimukset ovat samat tai lievemmät kuin ensimmäisessä alakohdassa mainitaan.

Edellä ensimmäisessä alakohdassa ilmaistua vaatimusta ei sovelleta virallisella listalla olevien osakkeiden kanssa samaa lajia olevan osake-erän listalle ottamiseen.

Yhden miljoonan Euroopan laskentayksikön vasta-arvona kansallisessa valuutassa on aluksi määrä, jota sovelletaan tämän direktiivin antamispäivänä.

Jos markkina-arvo kansallisessa valuutassa ilmaistuna on sen vuoksi, että Euroopan laskentayksikön vasta-arvo kansallisessa valuutassa muuttuu, yli yhden vuoden ajan ainakin 10 prosenttia enemmän tai vähemmän kuin miljoonaa Euroopan laskentayksikköä vastaava arvo, jäsenvaltion tulee 12 kuukauden kuluessa tämän ajanjakson päättymisestä tarkistaa lakinsa, asetuksensa ja hallinnolliset määräyksensä 1 alakohdan mukaisiksi.

3. Yhtiön olemassaoloaika

Yhtiön on tullut kansallisen lainsäädännön mukaisesti julkistaa tai luovuttaa viranomaisille tilinpäätöksensä kolmelta viimeiseltä tilikaudelta, jotka edeltävät viralliselle listalle ottamista koskevaa hakemusta. Toimivaltaiset viranomaiset voivat poikkeuksellisesti tehdä poikkeuksen tästä vaatimuksesta, jos se on yhtiön tai sijoittajien etujen vuoksi toivottavaa ja jos toimivaltaiset viranomaiset ovat vakuuttuneita siitä, että sijoittajilla on käytettävissään tarpeelliset tiedot perustellun arvion tekemiseksi yhtiöstä sekä osakkeista, joiden ottamista viralliselle listalle haetaan.

II. Niitä osakkeita koskevat vaatimukset, joiden ottamista viralliselle listalle haetaan

1. Osakkeiden oikeudellinen asema

Osakkeiden oikeudellisen aseman on oltava niitä koskevien lakien ja asetusten mukainen.

2. Osakkeiden luovutettavuus

Osakkeiden on oltava vapaasti luovutettavissa.

Toimivaltaiset viranomaiset voivat rinnastaa osakkeet, joita ei ole täysin maksettu, vapaasti luovutettaviin osakkeisiin, jos on toteutettu toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei osakkeiden vapaata luovutettavuutta rajoiteta ja että yleisölle annettavat tarpeelliset tiedot mahdollistavat kaupankäynnin avoimuuden.

Otettaessa viralliselle listalle osakkeita, joiden hankkiminen edellyttää suostumusta, toimivaltaiset viranomaiset voivat poiketa ensimmäisestä alakohdasta vain, jos suostumuslausekkeen käyttö ei aiheuta häiriöitä markkinoilla.

3. Viralliselle listalle ottamista edeltävä anti yleisölle

Jos viralliselle listalle ottamista edeltää anti yleisölle, voi ensimmäinen listalleotto tapahtua vasta, kun osakemerkinnälle varattu aika on päättynyt.

4. Osakkeiden jakautuminen

Riittävän määrän osakkeita on oltava yleisöllä yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa viimeistään listalle ottamisen ajankohtana.

Tätä vaatimusta ei sovelleta, jos osakkeet jaetaan yleisölle arvopaperipörssin kautta. Tässä tapauksessa osakkeet voidaan ottaa viralliselle listalle vain, jos toimivaltaiset viranomaiset ovat vakuuttaneita siitä, että arvopaperipörssin kautta jaetaan riittävä määrä osakkeita lyhyessä ajassa.

Jos hakemus viralliselle listalle ottamisesta koskee samaa lajia olevien osakkeiden lisäerää, toimivaltaiset viranomaiset voivat arvioida, onko osakkeita jaettu yleisölle riittävä määrä, suhteessa kaikkiin liikkeeseen laskettuihin osakkeisiin eikä vain suhteessa lisäerään.

Jos osakkeet on otettu viralliselle listalle yhdessä tai useammassa kolmannessa valtiossa, toimivaltaiset viranomaiset voivat ensimmäisestä alakohdasta poiketen sallia osakkeiden ottamisen viralliselle listalle, jos yleisöllä on riittävä määrä osakkeita siinä kolmannessa maassa tai niissä kolmansissa maissa, joissa osakkeet on otettu viralliselle listalle.

Listalle ottamista koskevan hakemuksen tarkoitettamia osakkeita katsotaan olevan yleisöllä riittävästi silloin, kun osakkeita on yleisön hallussa vähintään 25 prosenttia siitä merkitystä pääomasta, jota kyseinen osakelaji edustaa, tai silloin, kun samaa lajia olevien osakkeiden suuri määrä ja niiden yleisölle jaettu määrä huomioon ottaen alhaisempikin prosentuaalinen osuus turvaa markkinoiden asianmukaisen toiminnan.

5. Samaa lajia olevien osakkeiden listalle ottaminen

Viralliselle listalle ottamista koskevan hakemuksen on tarkoitettava kaikkia liikkeeseen laskettuja samanlaisia osakkeita.

Jäsenvaltiot voivat kuitenkin säätää, että tätä vaatimusta ei sovelleta hakemuksiin, jotka eivät koske kaikkia liikkeeseen laskettuja samaa lajia olevia osakkeita, jos osakkeet, joiden listalle ottamista ei haeta, kuuluvat yhtiössä määräysvaltaa hallitsevaan erään tai jos ne eivät tehtyjen sopimusten vuoksi ole tiettyä ajanjaksona luovutettavissa, edellyttäen, että yleisölle on annettu tieto tällaisista tilanteista ja etteivät nämä tilanteet vaaranna viralliselle listalle ottamista koskevan hakemuksen tarkoitettujen osakkeiden haltijoiden etuja.

6. Osakkeiden aineellinen muoto

Toisesta jäsenvaltiosta olevan yhtiön tietyssä aineellisessa muodossa liikkeeseen laskemien osakkeiden ottamiseksi viralliselle listalle on tarpeellista ja riittävää, että osakkeiden aineellinen muoto täyttää tämän toisen jäsenvaltion vaatimukset. Jos osakkeiden aineellinen muoto ei täytä niitä vaatimuksia, jotka ovat voimassa siinä jäsenvaltiossa, jossa viralliselle listalle ottamista haetaan, toimivaltaisten viranomaisten on saatettava tämä seikka yleisön tietoon.

Kolmannesta maasta olevan yhtiön liikkeeseen laskemien osakkeiden aineellisen muodon on annettava riittävät takeet sijoittajien suojaamiseksi.

7. *Kolmansista maista olevien yhtiöiden liikkeeseen laskemat osakkeet*

Jos kolmannesta maasta olevan yhtiön liikkeeseen laskemia osakkeita ei ole otettu viralliselle listalle sen kotimaassa tai maassa, jossa suurin osa osakkeista on, ei osakkeita voida ottaa viralliselle listalle, elleivät toimivaltaiset viranomaiset ole vakuuttaneita siitä, että osakkeiden virallisella listalla olon puuttuminen kotimaassa tai valtiossa, jossa niistä suurin osa on liikkeessä, ei johdu tarpeesta suojata sijoittajia.

B LUETTELO

JOUKKOVELKAKIRJOJEN OTTAMISTA ARVOPAPERIPÖRSSIN VIRALLISELLE LISTALLE KOSKEVAT VAATIMUKSET

A. YRITYKSEN LIIKKEESEEN LASKEMAN JOUKKOVELKAKIRJAN OTTAMINEN VIRALLISELLE LISTALLE

I. Niitä yrityksiä koskevat vaatimukset, joiden joukkovelkakirjojen ottamista viralliselle listalle haetaan

Yrityksen oikeudellinen asema

Yrityksen oikeudellisen aseman on sekä yrityksen perustamisen että yhtiöjärjestyksen, yhtiösopimuksen tai sääntöjen mukaisen toiminnan osalta oltava sitä koskevien lakien ja asetusten mukainen.

II. Niitä joukkovelkakirjoja koskevat vaatimukset, joiden ottamista viralliselle listalle haetaan

1. *Joukkovelkakirjojen oikeudellinen asema*

Joukkovelkakirjojen oikeudellisen aseman on oltava niitä koskevien lakien ja asetusten mukainen.

2. *Joukkovelkakirjojen luovutettavuus*

Joukkovelkakirjojen on oltava vapaasti luovutettavissa.

Toimivaltaiset viranomaiset voivat rinnastaa joukkovelkakirjat, joita ei ole täysin maksettu, vapaasti luovutettaviin joukkovelkakirjoihin, jos on toteutettu toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei joukkovelkakirjojen vapaata luovutettavuutta rajoiteta ja että yleisölle annettavat tarpeelliset tiedot mahdollistavat kaupankäynnin avoimuuden.

3. *Viralliselle listalle ottamista edeltävä anti yleisölle*

Jos viralliselle listalle ottamista edeltää anti yleisölle, voi ensimmäinen listalleotto tapahtua vasta, kun merkinnälle varattu aika on päättynyt. Tätä säännöstä ei sovelleta joukkovelkakirjojen jatkuvaan liikkeeseen laskemiseen, jos merkintäajan päättymispäivää ei ole määrätty.

4. *Samaan liikkeeseenlaskuun kuuluvien joukkovelkakirjojen listalle ottaminen*

Viralliselle listalle ottamista koskevan hakemuksen on tarkoitettava kaikkia samaan liikkeeseenlaskuun kuuluvia joukkovelkakirjoja.

5. *Joukkovelkakirjojen aineellinen muoto*

Toisesta jäsenvaltiosta olevan yrityksen tietyssä aineellisessa muodossa liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjojen ottamiseksi viralliselle listalle on tarpeellista ja riittävää, että joukkovelkakirjojen aineellinen muoto täyttää tämän toisen jäsenvaltion vaatimukset. Jos joukkovelkakirjojen aineellinen muoto ei täytä niitä vaatimuksia, jotka ovat voimassa siinä jäsenvaltiossa, jossa viralliselle listalle ottamista haetaan, toimivaltaisten viranomaisten on saatettava tämä seikka yleisön tietoon.

Yksittäisessä jäsenvaltiossa liikkeeseen laskettujen joukkovelkakirjojen aineellisen muodon on kuitenkin täytettävä tässä valtiossa voimassa olevat vaatimukset.

Kolmannesta valtiosta olevan yrityksen liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjojen aineellisen muodon on annettava riittävät takeet sijoittajien suojaamiseksi.

III. Muut vaatimukset

1. Lainan vähimmäismäärä

Lainan on oltava määrältään vähintään 200 000 Euroopan laskentayksikköä. Tätä säännöstä ei sovelleta jatkuvaan liikkeeseenlaskuun, jossa lainan määrää ei ole määrätty.

Jäsenvaltiot voivat kuitenkin sallia joukkovelkakirjojen ottamisen viralliselle listalle, vaikka tämä vaatimus ei täyttyisi, jos toimivaltaiset viranomaiset ovat vakuuttuneita siitä, että niille syntyy riittävät markkinat.

Edellä mainitun 200 000 Euroopan laskentayksikön vasta-arvona kansallisessa valuutassa on aluksi määrä, jota sovelletaan tämän direktiivin antamispäivänä.

Jos lainan vähimmäismäärä kansallisessa valuutassa ilmaistauna on sen vuoksi, että Euroopan laskentayksikön vasta-arvo kansallisessa valuutassa muuttuu, yli yhden vuoden ajan ainakin 10 prosenttia vähemmän kuin 200 000 Euroopan laskentayksikköä vastaava arvo, jäsenvaltion tulee 12 kuukauden kuluessa tämän ajanjakson päättymisestä tarkistaa lakinsa, asetuksensa ja hallinnolliset määräyksensä 1 alakohdan mukaisiksi.

2. Vaihtovelkakirjat, vaihdettavat velkakirjat ("obligations échangeables") ja optiovelkakirjat

Vaihtovelkakirjat, vaihdettavat velkakirjat ("obligations échangeables") ja optiovelkakirjat voidaan ottaa viralliselle listalle vain, jos niihin liittyvät osakkeet on jo otettu tai otetaan samanaikaisesti saman arvopaperipörssin tai toisen säännellyn, säännöllisesti toimivan ja tunnustetun avoimen markkinapaikan listalle.

Jäsenvaltiot voivat ensimmäisestä alakohdasta poiketen sallia vaihtovelkakirjojen, vaihdettavien velkakirjojen ja optiovelkakirjojen ottamisen viralliselle listalle, jos toimivaltaiset viranomaiset ovat vakuuttuneita siitä, että velkakirjojen haltijoiden käytettävissään kaikki tarpeelliset tiedot niiden osakkeiden arvioimiseksi, joihin nämä velkakirjat liittyvät.

B. VALTION TAI SEN ALUEELLISTEN TAI PAIKALLISTEN JULKISYHTEISÖJEN TAIKKA KANSAINVÄLISEN JULKISYHTEISÖN LIIKKEESEEN LASKEMIEN JOUKKOVELKAKIRJOJEN OTTAMINEN VIRALLISELLE LISTALLE

1. Joukkovelkakirjojen luovutettavuus

Joukkovelkakirjojen on oltava vapaasti luovutettavissa.

2. Viralliselle listalle ottamista edeltävä anti yleisölle

Jos viralliselle listalle ottamista edeltää anti yleisölle, voi ensimmäinen listallotto tapahtua vasta, kun merkinnälle varattu aika on päättynyt. Tätä säännöstä ei sovelleta, jos merkintäajan päättymispäivää ei ole määrätty.

3. Samaan liikkeeseenlaskuun kuuluvien joukkovelkakirjojen listalle ottaminen

Viralliselle listalle ottamista koskevan hakemuksen on tarkoitettava kaikkia samaan liikkeeseenlaskuun kuuluvia joukkovelkakirjoja.

4. Joukkovelkakirjojen aineellinen muoto

Jäsenvaltion tai sen alueellisten tai paikallisten julkisyhteisöjen tietyssä aineellisessa muodossa liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjojen ottamiseksi viralliselle listalle on tarpeellista ja riittävää, että joukkovelkakirjojen aineellinen muoto täyttää tämän jäsenvaltion vaatimukset. Jos joukkovelkakirjojen aineellinen muoto ei täytä niitä vaatimuksia, jotka ovat voimassa siinä jäsenvaltiossa, jossa viralliselle listalle ottamista haetaan, toimivaltaisten viranomaisten on saatettava tämä seikka yleisön tietoon.

Kolmannen valtion tai sen alueellisten tai paikallisten julkisyhteisöjen taikka kansainvälisten julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjojen aineellisen muodon on tarjottava riittävät takeet sijoittajien suojaamiseksi.

C LUETTELO

NIIDEN YHTIÖIDEN VELVOLLISUUDET, JOIDEN OSAKKEET ON OTETTU ARVOPAPERIPÖRSSIN
VIRALLISELLE LISTALLE*1. Uusien samaa lajia olevien osakkeiden ottaminen listalle*

Yhtiön, joka järjestää uuden osakeannin, on joko vuoden kuluessa uusien osakkeiden liikkeeseen laskemisesta tai siitä kun osakkeet tulevat vapaasti luovutettaviksi haettava niiden ottamista samalle viralliselle listalle, jolla yhtiön aikaisemmin liikkeeseen laskemat samaa lajia olevat osakkeet ovat, jollei listalle ottaminen tapahdu ilman erillistä hakemusta, tämän rajoittamatta kuitenkaan A luettelon II.5 kohdan toisen alakohdan soveltamista.

2. Osakkeenomistajien kohtelu

- a) Yhtiön on huolehdittava kaikkien samassa asemassa olevien osakkeenomistajien yhdenvertaisesta kohtelusta.
- b) Yhtiön on huolehdittava, että osakkeenomistajilla on ainakin jokaisessa jäsenvaltiossa, jossa sen osakkeet ovat listalla, kaikki oikeuksiansa käyttämiseksi tarpeelliset palvelut ja tiedot. Sen on erityisesti:
 - ilmoitettava osakkeenomistajille yhtiökokousten pitämisestä ja annettava heille mahdollisuus äänioikeutensa käyttämiseen,
 - julkaistava tiedonantoja tai lähetettävä tiedotteita osinkojen jakamisesta ja maksamisesta sekä uusien osakkeiden liikkeeseen laskemisesta mukaan lukien niiden jakamista, merkitäviä ja luovuttamista sekä osakekirjan antamista koskevista järjestelyistä,
 - nimettävä jokin rahoituslaitos asiamieheksen osakkeenomistajien taloudellisten oikeuksien käyttämistä varten, jollei yhtiö itse tarjoa rahoituspalveluja.

3. Perustamiskirjan tai yhtiöjärjestyksen muuttaminen

- a) Yhtiön, joka aikoo muuttaa perustamiskirjaansa tai yhtiöjärjestyksensä, on toimitettava tätä koskeva ehdotus niiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, joissa yhtiön osakkeita on listalla.
- b) Ehdotus on toimitettava toimivaltaisille viranomaisille viimeistään, kun muutosehdotuksesta päättävä yhtiökokous kutsutaan koolle.

4. Tilinpäätös ja vuosikertomus

- a) Yhtiön on niin pian kuin mahdollista annettava viimeisin tilinpäätöksensä ja vuosikertomuksensa yleisön saataville.
- b) Jos yhtiö laatii vuosittain sekä oman tilinpäätöksensä että konsolidoidun tilinpäätöksen, sen on annettava molemmat yleisön saataville. Tällöin toimivaltaiset viranomaiset voivat oikeuttaa yhtiön antamaan yleisön saataville joko pelkästään oman tilinpäätöksensä tai konsolidoidun tilinpäätöksen, jos tilinpäätös, jota ei anneta yleisön saataville, ei sisällä olennaisia lisätietoja.
- c) Jos tilinpäätös ja vuosikertomus eivät ole neuvoston yhtiön tilinpäätöksestä antamien direktiivien säännöksiin mukaisia ja jos ne eivät anna luotettavaa kuvaa yhtiön varoista ja vastuista sekä sen rahoitusasemasta ja tuloksesta, on annettava yksityiskohtaisempia tietoja tai lisätietoja.

5. Lisätiedot

- a) Yhtiön on niin pian kuin mahdollista tiedotettava yleisölle kaikesta toimintaansa koskevasta merkittävästä kehityksestä, joka ei ole yleisesti tiedossa ja joka yhtiön varoihin ja vastuisiin tai rahoitusasemaan taikka yleensä sen liiketoiminnan harjoittamiseen kohdistuvan vaikutuksensa vuoksi voi aiheuttaa olennaisia muutoksia osakkeen hintaan.
Toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin vapauttaa yhtiön tästä velvollisuudesta, jos tiettyjen tietojen julkistaminen olisi omiaan vaarantamaan yhtiön oikeutettuja etuja.
- b) Yhtiön on viivytyksettä tiedotettava yleisölle muutoksista, jotka koskevat erilajisiin osakkeisiin liittyviä oikeuksia.
- c) Yhtiön on tiedotettava yleisölle sen merkittävimpien omistussuhteiden rakenteissa (osakkeenomistajat ja osakkeenomistuksen jakautuminen) tietojen edellisen julkistamisen jälkeen tapahtuneista muutoksista heti niiden tultua sen tietoon.

6. Tietojen yhtäläisyys

- a) Yhtiön, jonka osakkeita on otettu eri jäsenvaltioissa sijaitsevien tai toimivien arvopaperipörssien viralliselle listalle, on huolehdittava, että markkinoiden saatavilla on yhtäläiset tiedot kaikissa näissä pörseissä.
- b) Yhtiön, jonka osakkeita on otettu yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa sekä yhdessä tai useammassa kolmannessa valtiossa sijaitsevien tai toimivien arvopaperipörssien viralliselle listalle, on annettava sen jäsenvaltion tai niiden jäsenvaltioiden, joissa osakkeet ovat listalla, markkinoiden saataville vähintään vastaavat tiedot kuin kolmannen valtion tai kolmansien valtioiden markkinoille, jos näillä tiedoilla voi olla merkitystä osakkeiden arvioimisen kannalta.

D LUETTELO

NIIDEN LIIKKEESEENLASKUJOIDEN VELVOLLISUUDET, JOIDEN JOUKKOVELKAKIRJAT ON OTETTU ARVOPAPERIPÖRSSIN VIRALLISELLE LISTALLE

A. YRITYKSEN LIIKKEESEEN LASKEMAT JOUKKOVELKAKIRJAT

1. Velkakirjanhaltijoiden kohtelu

- a) Yrityksen on huolehdittava samaan liikkeeseenlaskuun kuuluvien joukkovelkakirjojen haltijoiden yhdenvertaisesta kohtelusta kaikkien joukkovelkakirjoihin liittyvien oikeuksien osalta.

Tämä vaatimus ei estä yritystä liikkeeseenlaskuehdoista poiketen tarjoamasta tiettyjen joukkovelkakirjojen haltijoille ennenaikaista takaisinmaksua etenkin luonteeltaan sosiaalisin perustein, jos tarjous tehdään kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

- b) Yrityksen on huolehdittava siitä, että velkakirjanhaltijoilla on ainakin jokaisessa jäsenvaltiossa, jossa sen joukkovelkakirjat ovat virallisella listalla, kaikki oikeuksiansa käyttämiseksi tarpeelliset palvelut ja tiedot. Sen on erityisesti:
- julkaistava tiedonantoja tai lähetettävä tiedotteita joukkovelkakirjojen haltijoiden kokouksista, koron maksamisesta ja joukkovelkakirjan muuntamista, vaihtamista, merkintää ja luovuttamista koskevien oikeuksien käyttämisestä sekä takaisinmaksusta,
 - nimettävä jokin rahoituslaitos asiamiehikseen velkakirjanhaltijoiden taloudellisten oikeuksien käyttämistä varten, jollei yritys itse tarjoa rahoituspalveluja.

2. Perustamiskirjan taikka yhtiöjärjestyksen, yhtiösopimuksen tai sääntöjen muuttaminen

- a) Yrityksen, joka aikoo muuttaa perustamiskirjaansa, yhtiöjärjestyksensä, yhtiösopimustaan tai sääntöjään velkakirjanhaltijoiden oikeuksiin vaikuttavalla tavalla, on toimitettava tätä koskeva ehdotus niiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, joissa yrityksen joukkovelkakirjoja on listalla.
- b) Ehdotus on toimitettava toimivaltaisille viranomaisille viimeistään, kun muutosehdotuksesta päättävä toimielin kutsutaan koolle.

3. Tilinpäätös ja vuosikertomus

- a) Yrityksen on niin pian kuin mahdollista annettava viimeisin sellainen tilinpäätöksensä ja vuosikertomuksensa yleisön saataville, joka on kansallisen lainsäädännön mukaan julkistettava.
- b) Jos yritys laatii vuosittain sekä oman tilinpäätöksensä että konsolidoidun tilinpäätöksen, sen on annettava molemmat yleisön saataville. Tällöin toimivaltaiset viranomaiset voivat oikeuttaa yrityksen antamaan yleisön saataville joko pelkästään oman tilinpäätöksensä tai konsolidoidun tilinpäätöksen, jos tilinpäätös, jota ei anneta yleisön saataville, ei sisällä olennaisia lisätietoja.
- c) Jos tilinpäätös ja vuosikertomus eivät ole neuvoston yrityksen tilinpäätöksestä antamien direktiivien säännöksiin mukaisia ja jos ne eivät anna luotettavaa kuvaa yrityksen varoista ja vastuista sekä sen rahoitusasemasta ja tuloksesta, on annettava yksityiskohtaisempia tietoja tai lisätietoja.

4. Lisätiedot

- a) Yrityksen on niin pian kuin mahdollista tiedotettava yleisölle kaikesta toimintaansa koskevasta merkittävästä kehityksestä, joka ei ole yleisesti tiedossa ja joka voi merkittävästi vaikuttaa yrityksen kykyyn vastata sitoumuksistaan.

Toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin vapauttaa yrityksen sen pyynnöstä tästä velvollisuudesta, jos tiettyjen tietojen julkistaminen olisi omiaan vaarantamaan yrityksen oikeutettuja etuja.

- b) Yrityksen on viivytystä tiedotettava yleisölle velkakirjanhaltijoiden oikeuksiin vaikuttavista muutoksista, erityisesti lainaehtojen ja korkokannan muutoksista.
- c) Yrityksen on viivytystä tiedotettava yleisölle uusien lainojen liikkeeseenlaskuista ja erityisesti niihin liittyvistä takuista ja vakuuksista.
- d) Jos virallisella listalla olevat joukkovelkakirjat ovat vaihtovelkakirjoja, vaihdettavia velkakirjoja tai optiovelkakirjoja, yrityksen on viivytystä tiedotettava yleisölle jokaista sellaista osakelajia koskevien oikeuksien muutoksista, johon velkakirjat liittyvät.

5. Tietojen yhtäläisyys

- a) Yrityksen, jonka joukkovelkakirjoja on otettu eri jäsenvaltioissa sijaitsevien ja toimivien arvopaperipörssien viralliselle listalle, on huolehdittava siitä, että markkinoiden saatavilla on yhtäläiset tiedot kaikissa näissä pörseissä.
- b) Yrityksen, jonka joukkovelkakirjoja on otettu yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa sekä yhdessä tai useammassa kolmannessa valtiossa sijaitsevien tai toimivien arvopaperipörssien viralliselle listalle, on annettava sen jäsenvaltion tai niiden jäsenvaltioiden, joissa joukkovelkakirjat ovat listalla, markkinoiden saataville vähintään vastaavat tiedot kuin kolmannen valtion tai kolmansien valtioiden markkinoille, jos näillä tiedoilla voi olla merkitystä joukkovelkakirjojen arvioimisen kannalta.

B. VALTION TAI SEN ALUEELLISTEN TAI PAIKALLISTEN JULKISYHTEISÖJEN TAIKKA KANSAINVÄLISEN JULKISYHTEISÖN LIIKKEESEEN LASKEMAT JOUKKOVELKAKIRJAT

1. Velkakirjanhaltijoiden kohtelu

- a) Valtioiden, niiden alueellisten tai paikallisten julkisyhteisöjen sekä kansainvälisten julkisyhteisöjen on huolehdittava samaan liikkeeseenlaskuun kuuluvien joukkovelkakirjojen haltijoiden yhdenvertaisesta kohtelusta kaikkien joukkovelkakirjoihin liittyvien oikeuksien osalta.

Tämä vaatimus ei estä liikkeeseenlaskuehdoista poiketen tarjoamasta tiettyjen joukkovelkakirjojen haltijoille ennen aikaista takaisinmaksua etenkin luonteeltaan sosiaalisin perustein, jos tarjous tehdään kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

- b) Valtioiden, niiden alueellisten tai paikallisten julkisyhteisöjen sekä kansainvälisten julkisyhteisöjen on huolehdittava siitä, että velkakirjanhaltijoilla on ainakin jokaisessa jäsenvaltiossa, jossa niiden joukkovelkakirjat ovat virallisella listalla, kaikki oikeuksiansa käyttämiseksi tarpeelliset palvelut ja tiedot. Niiden on erityisesti:
 - julkaistava tiedonantoja tai lähetettävä tiedotteita joukkovelkakirjojen haltijoiden kokouksista, koron maksamisesta sekä takaisinmaksusta,
 - nimettävä jokin rahoituslaitos asiamieheksen velkakirjanhaltijoiden taloudellisten oikeuksien käyttämistä varten.

2. Tietojen yhtäläisyys

- a) Sellaisten valtioiden, niiden alueellisten ja paikallisten julkisyhteisöjen sekä kansainvälisten julkisyhteisöjen, joiden joukkovelkakirjoja on otettu eri jäsenvaltioissa sijaitsevien ja toimivien arvopaperipörssien viralliselle listalle, on huolehdittava, että markkinoiden saatavilla on yhtäläiset tiedot kaikissa näissä pörseissä.
- b) Sellaisten valtioiden, niiden alueellisten ja paikallisten julkisyhteisöjen sekä kansainvälisten julkisyhteisöjen, joiden joukkovelkakirjoja on otettu yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa sekä yhdessä tai useammassa kolmannessa valtiossa sijaitsevien tai toimivien arvopaperipörssien viralliselle listalle, on annettava sen jäsenvaltion tai niiden jäsenvaltioiden, joissa joukkovelkakirjat ovat listalla, markkinoiden saataville vähintään vastaavat tiedot kuin kolmannen valtion tai kolmansien valtioiden markkinoille, jos näillä tiedoilla voi olla merkitystä joukkovelkakirjojen arvioimisen kannalta.

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 17 päivänä maaliskuuta 1980,
arvopaperien viralliselle pörssilistalle ottamisen yhteydessä julkistettavan listalleottoesitteen
laatimista, tarkastusta ja levittämistä koskevien vaatimusten yhteensovittamisesta

(80/390/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan ja 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

markkinoiden, joilla yritykset toimivat, laajentuminen koko yhteisön laajuisiksi lisää vastaavasti yritysten rahoitustarvetta ja laajentaa pääomamarkkinoita, joilta niiden on tyydytettävä rahoitustarpeensa; yritysten liikkeeseen laskemien arvopaperien ottaminen jäsenvaltioiden arvopaperipörssien virallisille listoille on tärkeä keino näille pääomamarkkinoille pääsemiseksi; lisäksi toisen jäsenvaltion arvopaperipörssin virallisella listalla olevien arvopaperien hankkimista koskevat valuuttarajoitukset on poistettu osana pääoman liikkeen vapauttamista,

useimmissa jäsenvaltioissa vaaditaan yrityksiltä, jotka tarjoavat arvopapereitaan yleisölle, joko tarjouksen tekoajankohtana tai viralliselle pörssilistalle ottamisen ajankohtana takeita nykyis-

ten ja tulevien sijoittajien turvaamiseksi; tällaiset takeet edellyttävät riittävän ja mahdollisimman luotettavan tiedon antamista sekä liikkeeseenlaskijan taloudellisesta tilasta että arvopapereista, joiden ottamista viralliselle listalle haetaan; näiden tietojen antamista vaaditaan tavallisesti listalleottoesitteen julkistamisen muodossa,

vaadittavat takeet poikkeavat toisistaan eri jäsenvaltioissa sekä listalleottoesitteen sisällön ja ulkoasun että siinä annettujen tietojen tarkastamisen tehokkuuden ja tarkastusmenettelyn ja -ajankohdan suhteen; nämä erot eivät ainoastaan tee yrityksille vaikeammaksi saada arvopapereitaan usean jäsenvaltion arvopaperipörssien viralliselle listalle, vaan ne estävät myös yhdessä jäsenvaltiossa asuvia sijoittajia hankkimasta toisten jäsenvaltioiden arvopaperipörssissä virallisella listalla olevia arvopapereita, joten ne vaikuttavat ehkäisevästi yritysten rahoittamiseen ja sijoitustoimintaan koko yhteisön alueella,

nämä erot tulisi - pyrkimättä kuitenkaan täydelliseen yhdenmukaisuuteen - poistaa sovitamalla yhteen säännöksiä, jotta saavutettaisiin riittävä samankaltaisuus niiden takeiden suhteen, jotka kussakin jäsenvaltiossa vaaditaan riittävän ja mahdollisimman luotettavan tiedon turvaamiseksi nykyisille ja tuleville arvopaperien haltijoille; samalla on ottaen huomioon pääoman liikkeen vapauttamisen nykyinen taso yhteisössä ja se, että

⁽¹⁾ EYVL N:o C 131, 13.12.1972, s. 61

⁽²⁾ EYVL N:o C 11, 7.2.1974, s. 24

⁽³⁾ EYVL N:o C 125, 16.10.1974, s. 1

kaikissa jäsenvaltioissa ei vielä ole arvopaperien liikkeeseenlaskun hetkellä sovellettavaa tarkastusjärjestelmää, pidettävä tällä hetkellä riittävänä rajoittaa yhteensovittaminen arvopaperien ottamiseen arvopaperipörssin viralliselle listalle, ja

tuksena on varmistaa se, ettei niiden osuuksien pörs-siarvo poikkea merkittävästi niiden nettoarvosta, rinnastetaan takaisinostoon tai lunastukseen;

yhteensovittamista on sovellettava arvopapereihin liikkeeseenlaskijayrityksen oikeudellisesta muodosta riippumatta; siinä määrin kuin tämä direktiivi koskee sellaisia yrityksiä, joita ei ole mainittu perustamissopimuksen 58 artiklan toisessa kohdassa ja kuin sen soveltamisala on laajempi kuin 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan, se täytyy antaa myös 100 artiklaan nojalla,

b) 'yhteissijoitusyrityksen osuudella' tarkoitetaan yhteissijoitusyrityksen liikkeeseen laskemaa arvopaperia, joka on todisteena sen haltijan oikeudesta yrityksen varoihin;

c) 'liikkeeseenlaskijalla' tarkoitetaan yhtiötä ja muita oikeushenkilöitä ja yrityksiä, joiden arvopapereita haetaan otettavaksi arvopaperipörssin viralliselle listalle;

d) 'nettoliikevaihtoon' luetaan tuotteiden myynnistä ja yrityksen tavanomaiseen toimintaan liittyvien palvelujen tarjoamisesta saatavat tuotot vähennettyinä myynnin oikaisuilla sekä arvonnäköalalla ja muilla suoraan myynnin perusteella määrättävillä veroilla;

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I JAKSO

Yleiset säännökset

1 artikla

1. Tämä direktiivi koskee arvopapereita, joita haetaan otettavaksi jäsenvaltiossa sijaitsevan tai toimivan arvopaperipörssin viralliselle listalle.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta:

- osuuksiin, jotka on laskenut liikkeeseen muu kuin suljettu yhteissijoitusyritys;
- arvopapereihin, jotka valtio taikka sen alueellinen tai paikallinen julkisyhteisö on laskenut liikkeeseen.

2 artikla

Tätä direktiiviä sovellettaessa:

a) 'muilla kuin suljetuilla yhteissijoitusyrityksillä' tarkoitetaan sijoitusrahastoja ja sijoitusyhtiöitä,

- joiden tarkoituksena on yleisöltä hankittujen varojen yhteinen sijoittaminen ja jotka toimivat riskin hajauttamisen periaatteella ja
- joiden osuudet on haltijan vaatimuksesta ostettava takaisin tai lunastettava suoraan tai välillisesti näiden yritysten varoilla. Yrityksen toimenpide, jonka tarkoi-

e) 'tuottolaitoksella' tarkoitetaan yritystä, jonka toimialaan kuuluu talletuksien tai muiden takaisinmaksettavien varojen vastaanottaminen yleisöltä sekä luottojen myöntäminen omaan lukuunsa;

f) 'omistusyhteydellä' tarkoitetaan sellaista yrityksellä olevaa oikeutta toisen yrityksen pääomaan, joka riippumatta siitä, onko siitä annettu arvopaperi vai ei, luo pysyvän yhteyden näiden yritysten välille ja jonka tarkoituksena on edistää ensiksi mainitun yrityksen toimintaa;

g) 'tilinpäätökseen' luetaan tase, tuloslaskelma ja liitetiedot. Nämä asiakirjat muodostavat yhden kokonaisuuden.

3 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että arvopaperien ottaminen niiden alueella sijaitsevan tai toimivan arvopaperipörssin viralliselle listalle edellyttää erityisen tietoja sisältävän asiakirjan, jäljempänä 'listalleottoesite', julkistamista.

4 artikla

1. Listalleottoesitteessä on oltava tiedot, jotka liikkeeseenlaskijan sekä viralliselle listalle ottamista koskevassa hakemuksessa tarkoitettujen arvopaperien erityispiirteet huomioon ottaen ovat tarpeen, jotta sijoittajat ja heidän sijoitusneuvojansa pystyisivät tekemään perustellun arvion liikkeeseenlaskijan va-

roista ja vastuista, rahoitusasemasta, tuloksesta ja tulevaisuudennäkömistä sekä arvopapereihin liittyvistä oikeuksista.

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että 1 kohdassa mainittu velvollisuus koskee niitä henkilöitä, jotka ovat vastuussa listalleottoesitteestä liitteessä olevien A ja B luetteloiden 1.1 kohdassa säädetyllä tavalla.

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että listalleottoesite sisältää, sen mukaan, ovatko kyseessä osakkeet, joukkovelkakirjat vai osakkeisiin oikeuttavat todistukset, ja ottaen huomioon 6 ja 7 artiklan mukaisesti mahdollisesti tehtävät poikkeukset, ainakin A, B tai C luettelossa tarkoitettut tiedot mahdollisimman helposti eriteltävissä olevassa ja ymmärrettävässä muodossa, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 4 artiklassa tarkoitettujen velvollisuuksien noudattamista.

2. Jäljempänä 8 - 17 artiklassa tarkoitetuissa erityisissä tapauksissa listalleottoesite laaditaan näissä artikloissa olevien erityisten säännösten mukaisesti, jollei 6 ja 7 artiklan mukaisesti mahdollisesti tehtävistä poikkeuksista muuta johdu.

3. Jos tietyt A, B ja C luetteloiden kohdat osoittautuvat epätarkoituksenmukaisiksi liikkeeseenlaskijan toimiala tai oikeudellinen muoto huomioon ottaen, on laadittava vastaavat tiedot sisältävä listalleottoesite, jossa otetaan nämä kohdat soveltuvin osin huomioon.

6 artikla

Jäsenvaltiot voivat sallia, että viranomaiset, jotka ovat tämän direktiivin mukaan vastuussa listalleottoesitteiden tarkastamisesta, jäljempänä 'toimivaltaiset viranomaiset', päättävät poikkeuksesta, joka koskee osittain tai kokonaan velvollisuutta julkistaa listalleottoesite:

1. jos arvopaperit, joiden ottamista viralliselle listalle haetaan, ovat:

- arvopapereita, joista on tehty anti yleisölle;
- arvopapereita, jotka lasketaan liikkeeseen julkisen vaihtotarjouksen yhteydessä;
- arvopapereita, jotka lasketaan liikkeeseen sellaisen sulautumisen yhteydessä, joka käsittää toisen yhtiön hankkimisen tai uuden yhtiön perustamisen, yhtiön jakamisen tai yrityksen kaikkien tai joidenkin varojen tai vastuiden siirron, taikka korvauksena muiden varojen kuin käteisvarojen siirrosta;

ja jos enintään 12 kuukauden aikana ennen arvopaperien viralliselle listalle ottamista on samassa jäsenvaltiossa julkistettu asiakirja, joka sisältää tiedot, joiden toimivaltaiset viranomaiset katsovat vastaavan tämän direktiivin mukaista listalleottoesitettä. Lisäksi on julkistettava tiedot kaikista tällaisen asiakirjan laatimisen jälkeisistä oleellisista muutoksista. Asiakirja on annettava yleisön saataville liikkeeseenlaskijan kotipaikassa sekä niiden rahoituslaitosten toimipaikoissa, jotka liikkeeseenlaskijan edustajana välittävät tämän maksuja, ja tiedot näistä oleellisista muutoksista on julkistettava 20 artiklan 1 kohdassa ja 21 artiklan 1 kohdassa säädetyllä tavalla.

2. jos arvopaperit, joiden ottamista viralliselle listalle haetaan, ovat:

- osakkeita, jotka luovutetaan vastikkeetta samassa arvopaperipörssissä listalla olevien osakkeiden omistajille;
- osakkeita, jotka saadaan vaihdettaessa vaihtovelkakirjoja tai annetaan vaihdettavien velkakirjojen vastikkeeksi, ja jos sen yhtiön osakkeet, jonka osakkeita tarjotaan vaihdossa, jo ovat saman arvopaperipörssin virallisella listalla;
- osakkeita, jotka saadaan optiotodistuksiin liittyvien oikeuksien nojalla, ja jos sen yhtiön osakkeet, jonka osakkeita tarjotaan optiotodistusten haltijoille, jo ovat saman arvopaperipörssin virallisella listalla; taikka
- osakkeita, jotka tarjotaan vaihdettavaksi osakkeisiin, jotka jo ovat saman arvopaperipörssin virallisella listalla, ja jos tällaisten uusien osakkeiden liikkeeseenlasku ei merkitse yhtiön osakepääoman korottamista;

ja jos A luettelon 2 luvussa tarkoitettut tiedot on soveltuvin osin julkaistu 20 artiklan 1 kohdassa ja 21 artiklan 1 kohdassa säädetyllä tavalla.

3. jos arvopaperit, joiden ottamista viralliselle listalle haetaan, ovat:

- osakkeita, joiden lukumäärä taikka arvioitu markkina-arvo tai nimellisarvo tai nimellisarvon puuttuessa kirjanpitoarvo on vähemmän kuin 10 prosenttia samanlaisen saman arvopaperipörssin viralliselle listalle otettujen osakkeiden lukumäärästä tai vastaavasta edellä mainitusta arvosta; tai
- joukkovelkakirjoja, joita ovat laskeneet liikkeeseen jäsenvaltiosta olevat yhtiöt tai muut oikeushenkilöt,

- jotka harjoittavat liiketoimintaansa valtion monopolin nojalla ja
 - jotka ovat erityislailla tai sellaisen nojalla perustettuja tai säänneltyjä taikka joiden ottamista lainoista on jäsenvaltio tai jokin sen osavaltioista antanut varauksettoman ja peruuttamattoman takuun; tai
- c) joukkovelkakirjoja, joita ovat laskeneet liikkeeseen jäsenvaltiosta olevat muut kuin yhtiömuotoiset oikeushenkilöt,
- jotka on perustettu erityislailla ja
 - joiden toiminta on tämän erityislain alaista ja muodostuu ainoastaan:
 - i) valtion valvonnan alaisesta varojen keräämisestä joukkovelkakirjoja liikkeeseen laskemalla sekä
 - ii) sellaisesta tuotantotoiminnan rahoittamisesta, jossa käytetään niiden itse hankkimia ja jäsenvaltiolta saamia varoja, ja
 - joiden joukkovelkakirjat rinnastetaan kansallisen lainsäädännön mukaan viralliselle listalle ottamisen yhteydessä valtion liikkeeseen laskemiin tai takamiin joukkovelkakirjoihin; tai
- d) osakkeita, jotka luovutetaan työntekijöille, ja jos samanlaisia osakkeita jo on saman arvopaperipörssin virallisella listalla; osakkeita, joiden välinen ainoa ero on osinko-oikeuden alkamispäivä, ei pidetä eri lajia olevina; tai
- e) arvopapereita, jotka jo ovat saman jäsenvaltion toisen arvopaperipörssin virallisella listalla; tai
- f) osakkeita, jotka annetaan korvaukseksi siitä, että kommandiittiosakeyhtiön toimiva johto osittain tai kokonaan luopuu yhtiöjärjestyksen mukaisesta voittoosuudestaan, ja jos samanlaisia osakkeita jo on saman arvopaperipörssin virallisella listalla; osakkeita, joiden välinen ainoa ero on osinko-oikeuden alkamispäivä, ei pidetä eri lajia olevina; tai
- g) täydentäviä osakkeisiin oikeuttavia todistuksia, jotka lasketaan liikkeeseen alkuperäisten arvopaperien vaihtamiseksi, ja jos tällaisten uusien todistusten liikkeeseenlasku ei merkitse yhtiön osakepääoman korottamista ja jos samanlaisia osakkeita jo on saman arvopaperipörssin virallisella listalla sekä jos
- edellä a alakohdassa tarkoitettussa tapauksessa liikkeeseenlaskija on noudattanut kansallisten viranomaisten määräämiä tiedonantovelvoitteita pörssissä sekä laatinut sellaiset tilinpäätökset, vuosikertomukset ja osavuosi-katsaukset, joita nämä viranomaiset ovat pitäneet riittävinä,
 - edellä e alakohdassa tarkoitettussa tapauksessa on jo julkistettu tämän direktiivin mukainen listalleottoesite, ja
 - jokaisessa a - g alakohdassa tarkoitettussa tapauksessa viralliselle listalle otettavien arvopaperien lukumäärää ja lajia sekä niitä olosuhteita, joissa nämä arvopaperit on laskettu liikkeeseen, koskevat tiedot on julkaistu 20 artiklan 1 kohdassa ja 21 artiklan 1 kohdassa säädettyllä tavalla.

7 artikla

Toimivaltaiset viranomaiset voivat sallia, ettei joitakin tässä direktiivissä mainittuja tietoja sisällytetä listalleottoesitteeseen, jos ne katsovat, että:

- a) tällaisella tiedolla on vain vähäistä merkitystä eikä se ole omiaan vaikuttamaan liikkeeseenlaskijan varojen ja vastuiden, rahoitusaseman, tuloksen sekä tulevaisuuden näkymien arviointiin; tai
- b) tällaisen tiedon ilmaiseminen olisi vastoin yleistä etua tai aiheuttaisi vakavaa haittaa liikkeeseenlaskijalle; viimeksi mainitussa tapauksessa saadaan tiedot jättää antamatta listalleottoesitteessä vain sillä edellytyksellä, että se ei ole omiaan johtamaan yleisöä harhaan arvopaperien arviointiin ratkaisevasti vaikuttavien tosiasioiden ja olosuhteiden suhteen.

II JAKSO

Listalleottoesitteen sisältö tietyissä erityisissä tapauksissa

8 artikla

1. Jos hakemus arvopaperien ottamisesta virallisella listalle koskee liikkeeseenlaskijan osakkeenomistajille merkintäetu-oikeudella tarjottavia osakkeita ja liikkeeseenlaskijan osakkeet jo ovat saman arvopaperipörssin virallisella listalla, toimivaltaiset

viranomaiset voivat määrätä, että listalleottoesitteessä on oltava ainoastaan ne tiedot, jotka mainitaan A luettelon:

- 1 luvussa,
 - 2 luvussa,
 - 3 luvun 3.1.0, 3.1.5, 3.2.0, 3.2.1, 3.2.6, 3.2.7, 3.2.8 ja 3.2.9 kohdassa,
 - 4 luvun 4.2, 4.4, 4.5, 4.7.1 ja 4.7.2 kohdassa,
 - 5 luvun 5.1.4, 5.1.5 ja 5.5 kohdassa,
 - 6 luvun 6.1, 6.2.0, 6.2.1, 6.2.2, 6.2.3 kohdassa
- ja
- 7 luvussa.

Jos ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuista osakkeista on annettu niihin oikeuttavat todistukset, listalleottoesitteessä on oltava, jollei 16 artiklan 2 ja 3 kohdasta muuta johdu, edellä ensimmäisessä alakohdassa mainittujen tietojen lisäksi ainakin ne tiedot, jotka mainitaan C luettelon:

- 1 luvun 1.1, 1.3, 1.4, 1.6 ja 1.8 kohdassa
- ja
- 2 luvussa.

2. Jos hakemus arvopaperien ottamisesta viralliselle listalle koskee liikkeeseenlaskijan osakkeenomistajille merkintäetu-keudella tarjottavia vaihto-, vaihdettavia tai optiovelkakirjoja ja liikkeeseenlaskijan osakkeet jo ovat saman arvopaperipörssin virallisella listalla, toimivaltaiset viranomaiset voivat määrätä, että listalleottoesitteessä on oltava ainoastaan:

- tiedot, jotka koskevat vaihdossa tai merkinnässä tarjottavien osakkeiden lajia ja niihin liittyviä oikeuksia,
- edellä 1 kohdan 1 alakohdassa luetellut A luettelon tiedot lukuun ottamatta sen 2 luvussa mainittuja tietoja,
- B luettelon 2 luvussa mainitut tiedot, sekä
- tiedot vaihdon tai merkinnän ehdoista ja menettelystä sekä tilanteista, joissa niitä voidaan muuttaa.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun listalleottoesitteeseen tulee liittää edellisen tilikauden tilinpäätös, kun esite julkistetaan 20 artiklassa säädetyllä tavalla.

4. Jos liikkeeseenlaskija laatii sekä oman tilinpäätöksen että konsolidoidun tilinpäätöksen, on molemmat sisällytettävä listalleottoesitteeseen. Toimivaltaiset viranomaiset voivat kui-

tenkin sallia, että liikkeeseenlaskija sisällyttää listalleottoesitteeseen vain jommankumman tilinpäätöksen, jollei pois jätettävä tilinpäätös sisällä merkittäviä lisätietoja.

9 artikla

1. Jos hakemus viralliselle listalle ottamisesta koskee sellaisia joukkovelkakirjoja, jotka eivät ole vaihto-, vaihdettavia eivätkä optiovelkakirjoja, ja liikkeeseenlaskijan arvopaperit jo ovat saman arvopaperipörssin virallisella listalla, toimivaltaiset viranomaiset voivat määrätä, että listalleottoesitteessä on oltava ainoastaan ne tiedot, jotka mainitaan B luettelon:

- 1 luvussa,
- 2 luvussa,
- 3 luvun 3.1.0, 3.1.5, 3.2.0 ja 3.2.2 kohdassa,
- 4 luvun 4.3 kohdassa,
- 5 luvun 5.1.2, 5.1.3, 5.1.4 ja 5.4 kohdassa,
- 6 luvussa ja
- 7 luvussa.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuun listalleottoesitteeseen tulee liittää viimeisen tilikauden tilinpäätös, kun esite julkistetaan 20 artiklassa säädetyllä tavalla.

3. Jos liikkeeseenlaskija laatii sekä oman tilinpäätöksen että konsolidoidun tilinpäätöksen, on molemmat sisällytettävä listalleottoesitteeseen. Toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin sallia, että liikkeeseenlaskija sisällyttää listalleottoesitteeseen vain jommankumman tilinpäätöksen, jollei pois jätettävä tilinpäätös sisällä merkittäviä lisätietoja.

10 artikla

Jos hakemus viralliselle listalle ottamisesta koskee joukkovelkakirjoja, joita hankkii ja joilla käy kauppaa yleensä vain rajattu, sijoitusasioihin erityisesti perehtyneiden sijoittajien joukko, toimivaltaiset viranomaiset voivat sallia, että joitakin B luettelossa mainittuja tietoja ei oteta listalleottoesitteeseen tai että nämä tiedot otetaan siihen tiivistelmän muodossa, edellyttäen, että nämä tiedot eivät ole merkittäviä näille sijoittajille.

11 artikla

1. Otettaessa rahoituslaitosten liikkeeseen laskemia arvopapereita viralliselle listalle listalleottoesitteessä on oltava:

- ainakin A ja B luetteloiden 1, 2, 3, 5 ja 6 luvussa mainitut tiedot, sen mukaan, koskeeko liikkeeseenlasku osakkeita vai joukkovelkakirjoja, ja
- kansallisten säännösten tai toimivaltaisten viranomaisten määräysten mukaisesti tätä tarkoitusta varten muokatut sellaiset tiedot kyseisten arvopaperien liikkeeseenlaskijan erityisistä ominaisuuksista, jotka vastaavat ainakin A ja B luetteloiden 4 ja 7 luvussa mainittuja tietoja.

2. Jäsenvaltiot päättävät, mitä rahoituslaitoksia tämä artikla koskee.

3. Tämän artiklan nojalla annetut säännökset ja määräykset voidaan ulottaa koskemaan:

- yhteissijoitusyrityksiä, joiden osuuksiin tätä direktiiviä ei 1 artiklan 2 kohdan 1 luettelukohdan mukaan sovelleta,
- rahoitusyhtiöitä, jotka eivät harjoita muuta toimintaa kuin varojen hankkimista emoyhtiölleen tai tämän yhteydessä toimiville toisille yrityksille, ja
- yhtiöitä, joiden toimintaan kuuluu ainoastaan niiden hallinnassa olevien arvopaperi-, lisenssi- ja patenttisalkkujen hoitaminen.

12 artikla

Jos hakemus viralliselle listalle ottamisesta koskee joukkovelkakirjoja, joita sellaiset säännöllisesti tilinpäätöksensä julkistavat luottolaitokset, jotka yhteisön alueella ovat erityislailla tai sellaisen nojalla perustettuja tai säänneltyjä taikka säästöjen turvaamiseksi asetetun julkisen tarkastuksen alaisia, laskevat liikkeeseen jatkuvasti tai toistuvasti, jäsenvaltiot voivat säätää, että listalleottoesitteessä on oltava ainoastaan:

- B luettelon 1.1 kohdassa ja 2 luvussa mainitut tiedot sekä
- tiedot edellisen tilikauden tilinpäätöksen julkistamisen jälkeisistä, kyseisten arvopaperien arvioinnin kannalta tärkeistä tapahtumista. Tilinpäätös on annettava yleisön saataville liikkeeseenlaskijan toimipaikoissa sekä niiden

rahoituslaitosten toimipaikoissa, jotka liikkeeseenlaskijan edustajana välittävät tämän maksuja.

13 artikla

1. Otettaessa viralliselle listalle joukkovelkakirjoja, jotka jokin oikeushenkilö on taannut, listalleottoesitteessä on oltava:

- liikkeeseenlaskijasta B luettelossa mainitut tiedot ja
- takaajasta B luettelon 1.3 kohdassa ja 3 - 7 luvussa mainitut tiedot.

Jos liikkeeseenlaskija tai takaaja on rahoituslaitos, sitä koskevat tiedot on listalleottoesitteessä annettava 11 artiklan mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän kohdan ensimmäisen alakohdan soveltamista.

2. Jos sellaisten joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskijana, joista on annettu takaus, on 11 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu rahoitusyhtiö, listalleottoesitteessä on oltava:

- liikkeeseenlaskijasta B luettelon 1, 2 ja 3 luvussa, 5.1.0 - 5.1.5 kohdassa sekä 6.1 kohdassa mainitut tiedot, ja
- takaajasta B luettelon 1.3 kohdassa ja 3 - 7 luvussa mainitut tiedot.

3. Jos takaajia on useita, vaaditaan nämä tiedot kustakin niistä; toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin listalleottoesitteiden ymmärrettävyyden parantamiseksi sallia näiden tietojen lyhentämisen.

4. Takaussopimus on edellä 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa pidettävä jokaisen nähtävänä liikkeeseenlaskijan toimipaikoissa sekä niiden rahoituslaitosten toimipaikoissa, jotka liikkeeseenlaskijan edustajana välittävät tämän maksuja. Siitä on pyynnöstä annettava jäljennös jokaiselle, joka haluaa tutustua siihen.

14 artikla

1. Jos hakemus arvopaperien ottamisesta viralliselle listalle koskee vaihto-, vaihdettavaa tai optiovelkakirjoja, listalleottoesitteessä on oltava:

- tiedot, jotka koskevat vaihdossa tai merkinnässä tarjottavien osakkeiden lajia ja niihin liittyviä oikeuksia,

- A luettelon 1.3. kohdassa ja 3 - 7 luvussa mainitut tiedot,
 - B luettelon 2 luvussa mainitut tiedot sekä
 - tiedot vaihdon tai merkinnän ehdoista ja menettelystä sekä tilanteista, joissa niitä voidaan muuttaa.
2. Jos vaihto-, vaihdettavien tai optiovelkakirjojen liikkeesenlaskijana ei ole osakkeiden liikkeesenlaskija, listalleottoesitteessä on oltava:
- tiedot, jotka koskevat vaihdossa tai merkinnässä tarjottavien osakkeiden lajia ja niihin liittyviä oikeuksia,
 - arvopaperien liikkeesenlaskijasta B luettelossa mainitut tiedot,
 - osakkeiden liikkeesenlaskijasta A luettelon 1.3 kohdassa ja 3 - 7 luvussa mainitut tiedot sekä
 - tiedot vaihdon tai merkinnän ehdoista ja menettelystä sekä tilanteista, joissa niitä voidaan muuttaa.

Jos näiden velkakirjojen liikkeesenlaskijana on kuitenkin 11 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu rahoitusyhtiö, listalleottoesitteessä on oltava tästä yhtiöstä ainoastaan B luettelon 1, 2 ja 3 luvussa sekä 5.1.0 - 5.1.5 ja 6.1 kohdassa mainitut tiedot.

15 artikla

1. Jos hakemus viralliselle listalle ottamisesta koskee arvopapereita, jotka lasketaan liikkeeseen sellaisen sulautumisen yhteydessä, joka käsittää toisen yhtiön hankkimisen tai uuden yhtiön perustamisen, yhtiön jakamisen, yrityksen kaikkien tai joidenkin varojen tai vastuiden siirron tai julkisen vaihtotarjouksen, taikka korvauksena muiden varojen kuin käteisvarojen siirrosta, on tällaisten toimien ehdot sisältävät asiakirjat sekä, jollei liikkeesenlaskija ole vielä laatinut tilinpäätöstään, tarvittaessa aloitustase, joka voi myös olla yksinomaan muodon vuoksi tehty, pidettävä jokaisen nähtävänä liikkeesenlaskijan toimipaikassa sekä niiden rahoituslaitosten toimipaikoissa, jotka liikkeesenlaskijan edustajana välittävät tämän maksuja, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta velvollisuutta julkistaa listalleottoesite.
2. Jos 1 kohdassa tarkoitettu toimi on tehty yli kaksi vuotta

aikaisemmin, toimivaltaiset viranomaiset voivat vapauttaa 1 kohdassa säädetystä velvollisuudesta.

16 artikla

1. Jos hakemus viralliselle listalle ottamisesta koskee osakkeisiin oikeuttavia todistuksia, listalleottoesitteessä on oltava C luettelossa mainitut tiedot näistä todistuksista ja A luettelossa mainitut tiedot osakkeista, joihin nämä todistukset oikeuttavat.
2. Toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin antaa todistusten liikkeesenlaskijalle luvan olla julkistamatta yksityiskohtia omasta rahoitusasemastaan, jos liikkeesenlaskija on:
 - jäsenvaltiosta oleva luottolaitos, joka on erityislailla tai sellaisen nojalla perustettu tai säännelty taikka säästöjen turvaamiseksi asetetun julkisen tarkastuksen alainen, tai
 - tytäryhtiö, josta edellisessä luetelmakohdassa tarkoitettu luottolaitos omistaa vähintään 95 prosenttia ja jonka sitoumukset todistusten haltijoille tämä luottolaitos takaa varauksetta ja joka on oikeudellisesti tai tosiasiallisesti saman tarkastuksen alainen kuin tämä luottolaitos, tai
 - Alankomaissa alkuperäisten arvopaperien turvallista säilyttämistä varten toimiva "Administratiekantoor", jota hoidetaan toimivaltaisten viranomaisten antamien erityisten määräysten mukaisesti.

3. Jos todistukset on laskenut liikkeeseen arvopaperien talletuslaitos tai tällaisen laitoksen perustama aputoimielin, toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa niille luvan olla julkistamatta C luettelon 1 luvussa mainittuja tietoja.

17 artikla

1. Jos joukkovelkakirjoille, joiden ottamista viralliselle listalle haetaan, on annettu sekä lainan takaisinmaksun että koron maksun osalta valtion tai jonkin sen osavaltion varaukseton ja ehdoton takaus, kansallisessa lainsäädännössä tai toimivaltaisten viranomaisten päätöksellä voidaan sallia B luettelon 3 ja 5 luvussa mainittujen tietojen lyhentäminen.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua mahdollisuutta annettavien tietojen lyhentämiseen voidaan myös soveltaa erityislailla tai sellaisen nojalla perustettuihin tai säänneltyihin yhtiöihin, joilla on oikeus periä maksuja asiakkailtaan.

III JAKSO

Listalleottoesitteen tarkastusta ja julkistamista koskevat järjestelyt*18 artikla*

1. Jäsenvaltioiden on nimettävä toimivaltainen viranomainen tai toimivaltaiset viranomaiset ja ilmoitettava tästä sekä mahdollisesta näiden välisestä tehtävienjaosta komissiolle. Jäsenvaltiot huolehtivat tämän direktiivin soveltamisesta.

2. Listalleottoesitettä ei saa julkistaa ennen kuin toimivaltaiset viranomaiset ovat hyväksyneet sen.

3. Toimivaltaiset viranomaiset saavat hyväksyä listalleottoesitteen julkistamisen vain, jos se viranomaisten mielestä täyttää kaikki tässä direktiivissä säädetyt vaatimukset.

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että toimivaltaisilla viranomaisilla on niiden tehtävien hoitamisen vaatimat toimivaltuudet.

4. Tämä direktiivi ei koske toimivaltaisten viranomaisten virkavastuuta, josta säädetään edelleenkin pelkästään kansallisessa lainsäädännössä.

19 artikla

Toimivaltaiset viranomaiset päättävät, hyväksyvätkö ne A ja B luetteloiden 1.3 kohdassa mainitun, virallisesti hyväksytyyn tilintarkastajan antaman tilintarkastuskertomuksen vai vaativatko ne tarpeen mukaan ylimääräisen kertomuksen.

Ylimääräistä kertomusta voidaan vaatia ainoastaan kussakin tapauksessa erikseen suoritettun selvityksen perusteella. Toimivaltaisten viranomaisten on virallisesti hyväksytyyn tilintarkastajan tai liikkeeseenlaskijan pyynnöstä ilmoitettava ne perusteet, joiden nojalla on vaadittu ylimääräistä kertomusta.

20 artikla

1. Listalleottoesite on julkistettava:

– joko yhdessä tai useammassa siinä jäsenvaltiossa ilmestyvässä valtakunnallisessa tai laajalevikkisessä sanomalehdessä, jossa arvopaperien ottamista viralliselle listalle haetaan,

– tai esittelylehtisenä, joka tulee antaa maksutta yleisön saataville sen arvopaperipörssin tai niiden arvopaperipörs-sien toimipaikoissa, jossa viralliselle listalle ottamista haetaan, ja liikkeeseenlaskijan kotipaikassa sekä niiden

rahoituslaitosten toimipaikoissa, jotka liikkeeseenlaskijan edustajana välittävät tämän maksuja siinä jäsenvaltiossa, jossa viralliselle listalle ottamista haetaan.

2. Lisäksi tulee julkaisuun, jonka valitsee jäsenvaltio, jossa viralliselle listalle ottamista haetaan, sisällyttää joko täydellinen listalleottoesite tai ilmoitus siitä, missä listalleottoesite on julkistettu ja missä se on yleisön saatavilla.

21 artikla

1. Listalleottoesite on julkistettava kansallisessa lainsäädännössä säädetyssä tai toimivaltaisten viranomaisten määräämässä kohtuullisessa määräajassa ennen viralliselle listalle ottamisen voimaantulopäivää.

Silloin kun arvopaperien ottamista viralliselle listalle edeltää sellainen kaupankäynti merkintäoikeuksilla, joka johtaa pörssilistalle kirjattaviin kauppoihin, listalleottoesite on julkistettava toimivaltaisten viranomaisten määräämässä kohtuullisessa määräajassa ennen tällaisen kaupankäynnin alkamista.

2. Poikkeuksellisesti, jos siihen on asialliset perusteet, toimivaltaiset viranomaiset voivat sallia, että listalleottoesite julkistetaan vasta sen päivän jälkeen:

– jona viralliselle listalle ottaminen tulee voimaan, jos sellaiseen arvopaperilajiin kuuluvia arvopapereita, joita jo on otettu viralliselle listalle samassa arvopaperipörssissä, lasketaan liikkeeseen korvauksena muiden varojen kuin käteisvarojen siirrosta;

– jona kaupankäynti merkintäoikeuksilla alkaa.

3. Jos joukkovelkakirjat otetaan viralliselle listalle samanaikaisesti kuin niitä tarjotaan yleisölle ja jos tietyt liikkeeseenlaskun ehdot määrätään vasta viime hetkellä, toimivaltaiset viranomaiset voivat tyytyä vaatimaan sellaisen listalleottoesitteen julkistamista kohtuullisessa määräajassa, jossa ei ole näitä ehtoja koskevia tietoja mutta josta käy ilmi, miten ne annetaan. Nämä tiedot on julkistettava ennen viralliselle listalle ottamisen voimaantulopäivää, jollei joukkovelkakirjoja lasketa jatkuvasti liikkeeseen vaihtelevin hinnoin.

22 artikla

Jos arvopaperien viralliselle listalle ottamista koskeva listalleottoesite on julkistettu tai tullaan julkistamaan 1 ja 3 artiklan mukaisesti, toimivaltaisille viranomaisille on etukäteen toimitettava kaikki ne ilmoitukset, mainokset, julisteet ja asia-

kirjat, joilla ilmoitetaan tästä ja näiden arvopaperien tärkeimmistä ominaisuuksista, sekä kaikki muut asiakirjat, jotka koskevat arvopaperien ottamista viralliselle listalle ja jotka on tarkoitettu liikkeeseenlaskijan itsensä tai hänen puolestaan julkistettavaksi. Toimivaltaiset viranomaiset päättävät, onko kyseiset asiakirjat tarkastettava ennen niiden julkistamista.

Edellä mainituista asiakirjoista tulee käydä ilmi listalleottoesitteen olemassaolo sekä se, missä esite on julkistettu tai tullaan julkistamaan 20 artiklassa säädettyllä tavalla.

23 artikla

Jokainen merkittävä uusi seikka, joka ilmenee listalleottoesitteen hyväksymisen ja sen hetken välisenä aikana, jolloin kaupankäynti arvopaperipörssissä alkaa, ja joka saattaa vaikuttaa arvopaperien arviointiin, on esitettävä listalleottoesitteen lisäyksenä, joka on tarkastettava samalla tavalla kuin listalleottoesite ja julkistettava toimivaltaisten viranomaisten määräämää menettelyä noudattaen.

IV JAKSO

Jäsenvaltioiden välinen yhteistoiminta

24 artikla

1. Kun samojen arvopaperien ottamista haetaan samanaikaisesti tai lyhyen ajan kuluessa eri jäsenvaltioissa sijaitsevien tai toimivien arvopaperipörssien viralliselle listalle, toimivaltaisten viranomaisten on luovutettava toisilleen tietoja ja tehtävä parhaansa sovittaakseen listalleottoesitettä koskevat vaatimukset mahdollisimman hyvin yhteen välttääkseen muodollisuuksien toistumista ja sopiakseen yhdestä tekstistä, joka edellyttää lisäksi enintään tarvittavaa kääntämistä ja jäsenvaltioiden yksilöllisten vaatimusten täyttämisen vaatimia lisäyksiä.

2. Kun sellaisia arvopapereita haetaan viralliselle listalle, jotka on otettu listalle toisessa jäsenvaltiossa vähemmän kuin kuusi kuukautta aikaisemmin, hakemuksen vastaanottaneiden toimivaltaisten viranomaisten on otettava yhteys niihin toimivaltaisiin viranomaisiin, jotka ovat jo hyväksyneet arvopaperit viralliselle listalle, ja näiden arvopaperien liikkeeseenlaskija on mahdollisimman laajasti vapautettava uuden listalleottoesitteen laatimisesta lukuun ottamatta sitä vaatimusta, että esite saatetaan ajan tasalle, käännetään ja täydennetään asianomaisen jäsenvaltion yksilöllisten vaatimusten mukaiseksi.

25 artikla

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että kaikki, jotka ovat tai ovat olleet toimivaltaisten viranomaisten palveluksessa, ovat salassapitovelvollisia. Tällä tarkoitetaan sitä, että näissä tehtävissä saatuja luottamuksellisia tietoja ei saa ilmaista toiselle henkilölle eikä viranomaiselle, ellei laissa toisin säädetä.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, ei kuitenkaan estä eri jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia luovuttamasta toisilleen tietoja tämän direktiivin mukaisesti. Näin luovutettuja tietoja koskee salassapitovelvollisuus, jota sovelletaan tiedot vastaanottavien toimivaltaisten viranomaisten palveluksessa oleviin tai olleisiin henkilöihin.

V JAKSO

Yhteyskomitea

26 artikla

1. Yhteyskomitealla, joka on perustettu arvopaperien viralliselle pörssilistalle ottamista koskevien vaatimusten yhteensovittamisesta 5 päivänä maaliskuuta 1979 annetun neuvoston direktiivin 79/279/ETY⁽¹⁾ 20 artiklalla, on myös tehtävänä:

- a) rajoittamatta perustamissopimuksen 169 ja 170 artiklan soveltamista, helpottaa tämän direktiivin yhdenmukaista täytäntöönpanoa käymällä säännöllisiä keskusteluja niistä tämän direktiivin soveltamiseen liittyvistä käytännön ongelmista, joiden osalta sitä pidetään hyödyllisenä;
- b) helpottaa jäsenvaltioiden välisiä keskusteluja niistä listalleottoesitteen lisäyksistä ja parannuksista, joita toimivaltaiset viranomaiset saavat vaatia tai suositella kansallisesti;
- c) neuvoa tarvittaessa komissiota tähän direktiiviin tehtävistä lisäyksistä tai muutoksista.

2. Yhteyskomitean tehtävänä ei ole arvioida toimivaltaisten viranomaisten yksittäisissä tapauksissa tekemiä ratkaisuja.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 66, 16.3.1979, s. 21

VI JAKSO

antamansa keskeiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kirjallisina komissiolle.

Loppusäännökset

*28 artikla**27 artikla*

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 17 päivänä maaliskuuta 1980.

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 30 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Neuvoston puolesta

2. Kun tämä direktiivi on annettu tiedoksi jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä

Puheenjohtaja

J. SANTER

LIITE

A LUETTELO

**OSAKKEIDEN VIRALLISELLE PÖRSSILISTALLE
OTTAMISEN YHTEYDESSÄ LAADITTAVAN LISTALLEOTTOESITTEEN SISÄLTÖ**

I LUKU

**Listalleottoesitteestä ja tilintarkastuksesta vastuussa olevia
koskevat tiedot**

- 1.1. Niiden luonnollisten henkilöiden nimi ja tehtävä sekä oikeushenkilöiden nimi ja kotipaikka, jotka ovat vastuussa listalleottoesitteestä tai mahdollisesti sen osasta; jälkimmäisessä tapauksessa on ilmoitettava, mistä osasta asianomainen on vastuussa.
- 1.2. Edellä 1.1 kohdassa tarkoitettujen vastuussa olevien henkilöiden antama vakuutus siitä, että heidän parhaan ymmärryksensä mukaan ne tiedot, jotka annetaan siinä listalleottoesitteen osassa, josta he ovat vastuussa, vastaavat tosiseikkoja, ja että näistä ei ole jätetty pois mitään asiaan vaikuttavaa.
- 1.3. Niiden virallisesti hyväksytyjen tilintarkastajien nimet, osoitteet ja pätevyyttä koskevat tiedot, jotka ovat kansallisten säännösten mukaisesti tarkastaneet yhtiön tilinpäätökset viimeksi kuluneilta kolmelta tilikaudelta.

Lausunto siitä, että tilinpäätökset on tarkastettu. Jos virallisesti hyväksytyt tilintarkastajat eivät ole puoltaneet tilinpäätöksen vahvistamista tai jos tilintarkastuskertomuksessa on esitetty muistutuksia, tällainen kieltäytyminen tai muistutus perusteluineen on toistettava täydellisenä.

Maininta siitä, mitä muita listalleottoesitteen tietoja tilintarkastajat ovat tarkastaneet.

2 LUKU

Tiedot viralliselle listalle ottamisesta ja osakkeista, joiden ottamista viralliselle listalle haetaan

- 2.1. Ilmoitus siitä, haetaanko viralliselle listalle ottamista osakkeille, jotka jo ovat vaihdannan kohteena markkinoilla, vai onko hakemuksen tarkoituksena aloittaa osakkeiden vaihdanta arvopaperipörssin viralliselle listalle ottamisella.
- 2.2. Tiedot osakkeista, joista hakemus viralliselle listalle ottamisesta tehdään:
- 2.2.0. Selvitys päätöksistä, valtuutuksista ja hyväksymisistä, joiden nojalla osakkeet on annettu tai laskettu liikkeeseen tai joiden nojalla ne tullaan antamaan tai laskemaan liikkeeseen.

Liikkeeseenlaskun luonne ja liikkeeseenlaskuerän koko.

Nyt tai tulevaisuudessa annettavien tai liikkeeseen laskettavien osakkeiden lukumäärä, jos se on ennalta määrätty.
- 2.2.1. Jos osakkeet lasketaan liikkeeseen sulautumisen, yhtiön jakamisen, yrityksen kaikkien tai joidenkin varojen ja vastuiden siirron tai julkisen vaihtotarjouksen yhteydessä taikka korvauksena muiden varojen kuin käteisvarojen siirrosta, on annettava selvitys siitä, missä tällaisten toimien ehdot sisältävät asiakirjat ovat yleisön nähtävänä.
- 2.2.2. Pääpiirteittäinen kuvaus osakkeisiin liittyvistä oikeuksista, erityisesti niihin liittyvän äänioikeuden laajuudesta, niihin perustuvasta oikeudesta osallistua voitonjakoon ja niiden osuudesta ylijäämään yhtiön purkautuessa sekä niihin liittyvistä etuoikeuksista.

Osinko-oikeuden vanhentumisaika ja selvitys siitä, kenelle osinko kuuluu vanhentumisen jälkeen.

- 2.2.3. Osakkeiden tuotosta liikkeeseenlaskumaassa tai maassa, jossa osakkeet ovat virallisella listalla, tai molemmissa perittävä lähdevero.

Selvitys siitä, huolehtiiko liikkeeseenlaskija lähdeveron perimisestä.

- 2.2.4. Osakkeiden siirtämistä koskeva menettely ja niiden vapaata luovutettavuutta koskevat rajoitukset (esimerkiksi suostumuslauseke).
- 2.2.5. Osinko-oikeuden alkamispäivä.
- 2.2.6. Arvopaperipörssit, joissa ottamista viralliselle listalle haetaan tai tullaan hakemaan.
- 2.2.7. Rahoituslaitokset, jotka osakkeiden viralliselle listalle ottamisen ajankohtana välittävät liikkeeseenlaskijan edustajana maksuja jäsenvaltioissa, joissa osakkeet otetaan listalle.
- 2.3. Siltä osin kuin niillä on merkitystä, tiedot viralliselle listalle hyväksymistä edeltäneiden kahdentoista kuukauden aikana tapahtuneesta osakkeiden, joita hakemus viralliselle listalle ottamisesta koskee, julkisesta tai yksityisestä liikkeeseenlaskusta ja sijoittamisesta.
- 2.3.0. Selvitys osakkeenomistajien merkintäoikeuden käyttämisestä tai sen rajoituksista taikka poistamisesta.
- Asianomaisissa tapauksissa selvitys tällaisen oikeuden rajoittamisen tai poistamisen perusteluista; tällöin on merkintähinnan määräämisperusteet selvitettävä, jos osakkeet lasketaan liikkeeseen käteissuoritusta vastaan; selvitys edunsaajista, jos merkintäoikeutta rajoitetaan tai se poistetaan tiettyjen henkilöiden eduksi.
- 2.3.1. Julkisessa tai yksityisessä liikkeeseenlaskussa tai sijoittamisessa tarjotun erän koko ja tarjottujen osakkeiden määrä, tarvittaessa osakelajeittain eriteltynä.
- 2.3.2. Jos julkinen tai yksityinen liikkeeseenlasku tai sijoittaminen tehdään tai tullaan tekemään samanaikaisesti kahden tai useamman valtion markkinoilla ja jos jollekin näistä markkinoista on varattu tai tullaan varaamaan tietty kiintiö, selvitys tästä kiintiöstä.
- 2.3.3. Merkintähinta tai myyntihinta sekä nimellisarvo tai, jos sitä ei ole, kirjanpitoarvo tai pääomittettava arvo; ylikurssi ja maksut, jotka veloitetaan erikseen merkitsijältä tai ostajalta.
- Maksuehdot, erityisesti, miten hinnan loppuosa maksetaan, jos osakkeita ei makseta täysin.
- 2.3.4. Merkintäoikeuden käyttämistä koskeva menettely; merkintäoikeuksien luovutettavuus; käyttämättömien merkintäoikeuksien kohtelu.
- 2.3.5. Merkintäaika tai osakkeiden myyntiaika ja rahoituslaitokset, joiden toimipaikoissa yleisö voi merkitä osakkeita.
- 2.3.6. Miten ja milloin osakkeet toimitetaan, mahdolliset välikaistodistukset.
- 2.3.7. Selvitys niistä luonnollisista henkilöistä ja oikeushenkilöistä, jotka ovat antaneet liikkeeseenlaskijalle merkintäsitoumuksen tai -takuun liikkeeseenlaskusta. Jos merkintäsitoumus tai -takuu ei koske koko liikkeeseenlaskua, selvitys siitä, mitä osaa liikkeeseenlaskusta sitoumus tai takuu ei koske.
- 2.3.8. Selvitys tai arvio liikkeeseenlaskutoimenpiteisiin liittyvistä kustannuksista yhteensä tai osaketta kohtaan tai molemmista ilmoittamalla rahoituspalvelut tarjonneiden välittäjien palkkiot kokonaisuudessaan mukaan luettuna palkkiot tai marginaalit merkintäsitoumuksesta sekä palkkiot merkintätakuusta, sijoittamisesta ja toimituksesta.
- 2.3.9. Liikkeeseenlaskijalle liikkeeseenlaskusta kertyvä puhdas tuotto ja sen suunnitellut käytötävät, esimerkiksi sijoitusohjelman rahoittaminen tai liikkeeseenlaskijan rahoitusaseman vahvistaminen.
- 2.4. Tiedot osakkeiden ottamisesta viralliselle listalle:
- 2.4.0. Selostus osakkeista, joiden ottamista viralliselle listalle haetaan, erityisesti lukumäärä, osakkeen nimellisarvo tai, jos sitä ei ole, kirjanpitoarvo tai osakkeiden yhteinen nimellisarvo, tarkka nimike tai laji ja osakkeeseen liitetyt kupongit.

- 2.4.1. Jos tarkoituksena on saattaa sellaiset osakkeet vaihdannan kohteeksi arvopaperipörssissä, joita ei ole aikaisemmin tarjottu yleisölle, selostus markkinoille tarjottavien osakkeiden lukumäärästä, nimellisarvosta tai, jos nimellisarvoa ei ole, kirjanpitoarvosta tai osakkeiden yhteisestä nimellisarvosta sekä tarvittaessa alhaisimmasta myyntihinnasta.
- 2.4.2. Mahdollisesti tiedossa oleva päivä, jona uudet osakkeet otetaan listalle ja kaupankäynti niillä alkaa.
- 2.4.3. Tiedot arvopaperipörseistä, joissa samaa lajia olevia osakkeita jo on listalla.
- 2.4.4. Jos samaa lajia olevia osakkeita ei ole vielä otettu viralliselle listalle, mutta niillä käydään kauppaa yhdellä tai useammalla säännellyllä, säännöllisesti toimivalla ja tunnistetulla avoimella markkinapaikalla, tiedot näistä markkinapaikoista.
- 2.4.5. Selvitys edellisen tai kuluvan tilikauden aikaisista mahdollisista
- kolmansien tekemistä liikkeeseenlaskijan osakkeiden julkisista osto- tai vaihtotarjouksista,
 - liikkeeseenlaskijan tekemistä toisen yhtiön osakkeiden vaihtotarjouksista.
- Ostotarjouksessa tarjottu hinta ja vaihtotarjouksen ehdot sekä tarjouksen lopputulos on ilmoitettava.
- 2.5. Jos samanaikaisesti tai lyhyen ajan kuluessa niiden osakkeiden antamisen kanssa, joiden ottamista viralliselle listalle haetaan, samaa lajia olevia osakkeita merkitään tai sijoitetaan yksityisesti, taikka jos toista lajia olevia osakkeita annetaan yksityistä tai julkista sijoittamista varten, on tällaisten toimenpiteiden luonteesta ja näiden osakkeiden lukumäärästä ja ominaisuuksista annettava yksityiskohtaiset tiedot.

3 LUKU

Yleisiä tietoja liikkeeseenlaskijasta ja sen pääomasta

- 3.1. Yleisiä tietoja liikkeeseenlaskijasta:
- 3.1.0. Nimi, kotipaikka ja hallinnollinen päätoimipaikka, jos se on muu kuin kotipaikka.
- 3.1.1. Perustamispäivä ja liikkeeseenlaskijan toimintakausi, jos se on määrätty.
- 3.1.2. Liikkeeseenlaskijan toimintaan sovellettava lainsäädäntö ja sen oikeudellinen muoto tuon lainsäädännön mukaan.
- 3.1.3. Liikkeeseenlaskijan tarkoitus yhtiöjärjestyksen mukaan ja viittaus yhtiöjärjestyksen kohtaan, jossa tästä määrätään.
- 3.1.4. Rekisteri ja rekisterinumero.
- 3.1.5. Paikat, joissa voidaan tutustua niihin asiakirjoihin, joihin viitataan listalleottoesitteessä.
- 3.2. Yleisiä tietoja pääomasta:
- 3.2.0. Merkityn pääoman määrä, osakkeiden lukumäärä, lajit ja tärkeimmät ominaisuudet.
- Ylellä maksamatta oleva osa merkitystä pääomasta ilmoittamalla niiden osakkeiden, joita ei ole täysin maksettu, lukumäärä tai nimellisarvo yhteensä sekä laji, jos mahdollista eriteltyä sen mukaan, kuinka suuri osuus on maksettu.
- 3.2.1. Jos on voimassa valtuus pääoman korottamiseksi, mutta korotusta ei ole vielä merkitty, tai jos on annettu sitoumus pääoman korottamisesta esimerkiksi liikkeeseen lasketun vaihtovelkakirjalainan tai myönnettyjen merkintäoikeuksien nojalla, on annettava selvitys, josta ilmenee:

- valtuuden tai sitoumuksen mukaisen pääoman korottamisen määrä sekä valtuuden mahdollinen päättymispäivä,
 - henkilöryhmät, joilla on etuoikeus merkitä näin korotettua pääomaa,
 - tällaisia lisäyksiä vastaavien osakkeiden liikkeeseenlaskun ehdot ja menettelyt.
- 3.2.2. Jos yritys on laskenut liikkeeseen osuuksia, jotka eivät kohdistu sen pääomaan, on tällaisten osuuksien lukumäärä ja tärkeimmät ominaisuudet ilmoitettava.
- 3.2.3. Vaihto-, vaihdettavien tai optiovelkakirjojen yhteismäärä sekä selvitys vaihdon tai merkinnän ehdoista ja menettelystä.
- 3.2.4. Yhtiöjärjestyksen määräykset pääoman ja eri osakelajien oikeuksien muuttamisesta, jos nämä määräykset ovat ankarampia kuin laissa säädetään.
- 3.2.5. Pääpiirteittäinen selvitys kolmen edellisen vuoden aikana suoritetuista toimenpiteistä, joilla on muutettu merkityn pääoman määrää tai niiden osakkeiden lukumäärää ja lajia, joihin se jakautuu.
- 3.2.6. Selvitys niistä liikkeeseenlaskijan tiedossa olevista luonnollisista henkilöistä tai oikeushenkilöistä, joilla on tai voi olla suoraan tai välillisesti, erikseen tai yhteisesti määräysvalta liikkeeseenlaskijaan nähden, sekä tiedot asianomaisilla olevasta äänioikeuteen oikeuttavan pääoman määrästä.
- Yhteisellä määräysvallalla tarkoitetaan usean yhtiön tai henkilön yhdessä käyttämää määräysvaltaa, joka perustuu näiden tekemään sopimukseen yhteisestä toimintatavasta liikkeeseenlaskijaan nähden.
- 3.2.7. Selvitys liikkeeseenlaskijan tiedossa olevista osakkeenomistajista, jotka suoraan tai välillisesti omistavat liikkeeseenlaskijan pääomasta määrätyn osuuden, jota jäsenvaltio ei voi asettaa suuremmaksi kuin yli 20 prosenttia.
- 3.2.8. Jos liikkeeseenlaskija kuuluu yritysryhmään, pääpiirteittäinen kuvaus ryhmästä ja liikkeeseenlaskijan asemasta siinä.
- 3.2.9. Liikkeeseenlaskijan kaikkien niiden omien osakkeiden lukumäärä, nimellisarvo tai nimellisarvon puuttuessa kirjanpitoarvo, jotka liikkeeseenlaskija tai toinen yhtiö, josta liikkeeseenlaskija omistaa suoraan tai välillisesti enemmän kuin 50 prosenttia, on hankkinut ja jotka ovat sen hallinnassa, jos tällaisia osakkeita ei ole ilmoitettu erillisenä kohtana liikkeeseenlaskijan taseessa.

4 LUKU

Tiedot liikkeeseenlaskijan toiminnasta

- 4.1. Liikkeeseenlaskijan päätoimialat:
- 4.1.0. Kuvaus liikkeeseenlaskijan päätoimialoista ilmoittamalla myytyjen tuotteiden tai tarjottujen palvelujen pääryhmät.
- Selvitys mahdollisista merkittävistä uusista tuotteista tai toimintoista.
- 4.1.1. Viimeisen kolmen tilikauden nettoliikevaihdon erittely toimialoitain ja maantieteellisten markkinoiden mukaan, jos nämä toimialat ja markkinat eroavat merkittävästi toisistaan ottaen huomioon liikkeeseenlaskijan tavanomaiseen toimintaan kuuluvien tuotteiden myynnin ja palvelujen tarjoamisen järjestäminen.
- 4.1.2. Liikkeeseenlaskijan päätoimipaikkojen sijainti ja koko sekä pääpiirteittäiset tiedot omistetuista kiinteistöistä. Jokaista toimipaikkaa, jonka osuus liikevaihdosta tai tuotannosta on yli 10 prosenttia, pidetään päätoimipaikkana.
- 4.1.3. Kaivostoiminnassa, öljy- ja maakaasuesiintymien talteenotossa, kivihiihen louhinnassa ja vastaavassa toiminnassa kuvaus merkittävistä esiintymistä ja taloudellisesti hyödynnettävistä varannoista sekä odotettavissa oleva hyödyntämisaika.

Selvitys toimilupien voimassaoloajoista ja pääehdoista sekä hyödyntämisen taloudellisista edellytyksistä.

Selvitys työn todellisesta edistymisestä.

- 4.1.4. Jos poikkeukselliset seikat ovat vaikuttaneet 4.1.0 - 4.1.3 kohdan nojalla annettuihin tietoihin, on siitä mainittava.
- 4.2. Pääpiirteittäinen selvitys siitä, miten liikkeeseenlaskijan toiminta mahdollisesti riippuu patenteista tai lisensseistä, tuotanto-, toimitus- tai rahoitussopimuksista taikka uusista tuotantomenetelmistä, jos nämä vaikuttavat huomattavasti liikkeeseenlaskijan liiketoimintaan tai kannattavuuteen.
- 4.3. Uusia tuotteita ja tuotantomenetelmiä koskevaan tutkimus- ja kehitystoimintaan liittyvät tiedot kolmen edellisen tilikauden ajalta, jos niillä on merkitystä.
- 4.4. Tiedot kaikista oikeudenkäynneistä tai välimiesmenettelyistä, joilla voi olla tai on viime aikoina voinut olla merkitystä liikkeeseenlaskijan rahoitusasemalle.
- 4.5. Tiedot kaikista sellaisista liikkeeseenlaskijan liiketoiminnan keskeytyksistä, joilla voi olla tai on viime aikoina voinut olla merkitystä liikkeeseenlaskijan rahoitusasemalle.
- 4.6. Liikkeeseenlaskijan palveluksessa olevien henkilöiden keskimääräinen lukumäärä ja sen muutokset kolmen edellisen tilikauden aikana, jos tällaiset muutokset ovat oleellisia, sekä mahdollisuuksien mukaan palveluksessa olevien henkilöiden jakautuminen eri toimialojen kesken.
- 4.7. Sijoituspolitiikka:
- 4.7.0. Kolmen edellisen tilikauden ja nykyisen tilikauden jo kuluneiden kuukausien ajalta lukuina annettu selostus tärkeimmistä sijoituksista mukaan luettuna sellaiset etuudet toisissa yrityksissä kuten niiden osakkeet, osuudet ja joukkovelkakirjat sekä muut vastaavat sijoitukset.
- 4.7.1. Tiedot tärkeimmistä käynnissä olevista sijoituksista lukuun ottamatta etuuksia toisissa yrityksissä.

Näiden sijoitusten maantieteellinen jakauma (kotimaassa ja ulkomailla).

Rahoitustapa (oma rahoitus vai ulkoinen rahoitus)

- 4.7.2. Tiedot sellaisista liikkeeseenlaskijan tärkeimmistä tulevista sijoituksista lukuun ottamatta etuuksia toisissa yrityksissä, joista sen johtolimet ovat jo tehneet lopullisen päätöksen.

5 LUKU

Tiedot liikkeeseenlaskijan varoista ja vastuista, rahoitusasemasta sekä tuloksesta

- 5.1. Liikkeeseenlaskijan tilinpäätöstiedot:
- 5.1.0. Yhtiön toimielimien laatimat kolmen viimeksi päättyneen tilikauden taseet ja tuloslaskelmat vertailevan taulukon muodossa. Viimeksi päättyneen tilikauden tilinpäätöksen liitetiedot.
- Listalleottoesitteen luonnos on toimitettava toimivaltaisille viranomaisille viimeistään 18 kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka tilinpäätös on viimeksi julkistettu. Toimivaltaiset viranomaiset voivat poikkeustapauksissa pidentää tuota määräaikaa.
- 5.1.1. Jos liikkeeseenlaskija laatii ainoastaan konsolidoidun tilinpäätöksen, se on sisällytettävä 5.1.0 kohdan mukaisesti listalleottoesitteeseen.

Jos liikkeeseenlaskija laatii sekä oman että konsolidoidun tilinpäätöksen, on molemmat sisällytettävä 5.1.0 kohdan mukaisesti listalleottoesitteeseen. Toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin sallia, että liikkeeseenlaskija sisällyttää listalleottoesitteeseen vain jommankumman tilinpäätöksen, jollei pois jätettävä tilinpäätös sisällä merkittäviä lisätietoja.

- 5.1.2. Liikkeeseenlaskijayhtiön osakekohtainen tulos sen tavanomaisesta toiminnasta verojen jälkeen kolmelta edelliseltä tilikaudelta, jos yhtiö sisällyttää omat tilinpäätöksensä listalleottoesitteeseen.

Jos liikkeeseenlaskija sisällyttää listalleottoesitteeseen ainoastaan konsolidoidun tilinpäätöksen, sen on ilmoitettava konsolidoitu osakekohtainen tulos kolmelta viimeiseltä tilikaudelta. Tämä tieto annetaan edellisessä alakohdassa mainittujen tietojen lisäyksenä, jos liikkeeseenlaskija sisällyttää myös oman tilinpäätöksensä listalleottoesitteeseen.

Jos liikkeeseenlaskijayhtiön osakkeiden lukumäärä on edellä mainittujen kolmen tilikauden kauden aikana muuttunut esimerkiksi osakepääoman korottamisen tai alentamisen taikka osakkeiden yhdistämisen tai jakamisen johdosta, on edellä ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa mainittu osakekohtainen tulos vastaavasti oikaistava vertailukelpoisuuden saavuttamiseksi; tällöin on myös ilmoitettava oikaisemisessa käytetty peruste.

- 5.1.3. Osinko osaketta kohtaan kolmelta edelliseltä tilikaudelta tarvittaessa oikaistuna vertailukelpoiseksi 5.1.2 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitettujen tietojen kanssa.

- 5.1.4. Jos on kulunut yli yhdeksän kuukautta sen tilikauden päättymisestä, jonka tilinpäätös tai konsolidoitu tilinpäätös on viimeksi julkistettu, listalleottoesitteeseen on sisällytettävä tai liitettävä osavuositarkaus, joka kattaa ainakin kuluvan tilikauden ensimmäiset kuusi kuukautta. Jos osavuositarkaus ei ole tarkastettu, siitä on ilmoitettava.

Jos liikkeeseenlaskija laatii konsolidoidun tilinpäätöksen, toimivaltaisten viranomaisten on päätettävä, onko osavuositarkaus annettava kokonaisuudeksi yhdistettynä.

Mahdolliset viimeisen tilikauden päättymisen tai osavuositarkauksen valmistumisen jälkeiset merkittävät muutokset on selostettava kertomuksessa, joka on sisällytettävä tai liitettävä listalleottoesitteeseen.

- 5.1.5. Jos tilinpäätös tai konsolidoitu tilinpäätös ei ole neuvoston yhtiön tilinpäätöksestä antamien direktiivien säännöksen mukainen ja jos ne eivät anna luotettavaa kuvaa liikkeeseenlaskijan varoista ja vastuista, rahoitusasemasta ja tuloksesta, on annettava yksityiskohtaisempia tietoja tai lisätietoja.

- 5.1.6. Katsaus rahoituksen lähteistä ja sen käytöstä kolmelta edelliseltä tilikaudelta.

- 5.2. Jäljempänä luetellut yksityiskohtaiset tiedot yrityksistä, joiden pääomasta liikkeeseenlaskija omistaa sellaisen osuuden, jolla on todennäköisesti merkittävä vaikutus sen omien varojen ja vastuiden, rahoitusaseman tai tuloksen arviointiin.

Jäljempänä luetellut tiedot on annettava joka tapauksessa jokaisesta yrityksestä, jossa liikkeeseenlaskijalla on suoraan tai välillisesti sellainen omistusyhteys, jonka kirjanpitoarvo on vähintään 10 prosenttia liikkeeseenlaskijan omasta pääomasta tai jonka osuus liikkeeseenlaskijan lopullisesta tuloksesta on vähintään 10 prosenttia taikka, jos kyse on yritysryhmästä, jonka kirjanpitoarvo on vähintään 10 prosenttia konsolidoidusta omasta pääomasta tai jonka osuus konsolidoidusta lopullisesta tuloksesta on vähintään 10 prosenttia.

Jäljempänä lueteltuja tietoja ei tarvitse antaa, jos liikkeeseenlaskija osoittaa, että tällainen omistusyhteys on luonteeltaan vain väliaikainen.

Samoin voidaan jättää pois e ja f alakohdassa mainitut tiedot, jos se yritys, jossa liikkeeseenlaskijalla on omistusyhteys, ei julkista tilinpäätöstään.

Kunnes konsolidoituja tilinpäätöksiä koskevien säännösten yhteensovittaminen on toteutettu, jäsenvaltiot voivat antaa toimivaltaisille viranomaisille oikeuden sallia d – j alakohdassa mainittujen tietojen poisjättämisen, jos sen yrityksen, jossa liikkeeseenlaskijalla on omistusyhteys, tilinpäätökset on sisällytetty yritysryhmän konsolidoituun tilinpäätökseen tai jos omistusyhteyden arvostamisessa tilinpäätöksessä

käytetty "equity"-menetelmän mukainen arvo ilmoitetaan tilinpäätöksessä, ja toimivaltaiset viranomaiset katsovat, ettei tällaisen tiedon poisjättäminen ole omiaan johtamaan yleisöä harhaan sellaisista tosiseikoista ja olosuhteista, joiden tuntemisella on merkitystä arvioitaessa kyseistä arvopaperia.

Jäljempänä g ja j alakohdassa mainitut tiedot voidaan jättää pois, jos niiden poisjättäminen ei toimivaltaisten viranomaisten käsityksen mukaan johda sijoittajia harhaan;

- a) yrityksen nimi ja kotipaikka;
 - b) toimiala;
 - c) liikkeeseenlaskijan pääomaosuuden suuruus;
 - d) merkitty pääoma;
 - e) rahastot;
 - f) tulos tavanomaisesta toiminnasta verojen jälkeen viimeksi päättäneeltä tilikaudelta;
 - g) osakkeiden ja osuuksien arvo liikkeeseenlaskijan kirjanpidossa;
 - h) liikkeeseenlaskijalla olevista osakkeista ja osuuksista vielä maksamatta oleva määrä;
 - i) liikkeeseenlaskijalla olevista osakkeista ja osuuksista viimeisen tilikauden aikana saadut osingot ja muut sellaiset tuotot;
 - j) liikkeeseenlaskijan saatavat yritykseltä ja velat yritykselle.
- 5.3. Yksityiskohtaiset tiedot yrityksistä, joita ei tarkoiteta 5.2 kohdassa ja joiden pääomasta liikkeeseenlaskija omistaa vähintään 10 prosenttia. Nämä tiedot voidaan jättää pois, jos niiden merkitys tämän direktiivin 4 artiklassa säädettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi on vähäinen:
- a) yrityksen nimi ja kotipaikka;
 - b) liikkeeseenlaskijan pääomaosuuden suuruus;
- 5.4. Jos listalleottoesitteeseen on sisällytetty konsolidoidut tilinpäätökset, on ilmoitettava:
- a) konsolidoinnissa noudatetut periaatteet. Nämä periaatteet on selostettava tarkasti, jos jäsenvaltiolla ei ole tilinpäätöksen kokonaisuudeksi yhdistämistä koskevaa lainsäädäntöä tai jos nämä periaatteet poikkeavat sen jäsenvaltion lainsäädännöstä tai yleisestä käytännöstä, jossa sijaitsevan tai toimivan arvopaperipörssin viralliselle listalle ottamista haetaan;
 - b) niiden yritysten nimet ja kotipaikat, joita konsolidointi koskee, jos nämä tiedot ovat tarpeen liikkeeseenlaskijan varojen ja vastuiden rahoitusaseman ja tuloksen arvioimiseksi. Nämä yritykset voidaan yksilöidä tekemällä tästä erityinen merkintä niistä yrityksistä olevaan luetteloon, joista on annettava yksityiskohtaisia tietoja 5.2 kohdan perusteella;
 - c) jokaisesta b alakohdassa tarkoitettusta yrityksestä:
 - kolmansien suhteellinen osuus, jos konsolidointi on suoritettu täydellisesti;
 - suhteellinen osuus, joka on konsolidoitu, jos konsolidointi on suoritettu osuuksien perusteella.
- 5.5. Jos liikkeeseenlaskija on hallitseva yritys, joka muodostaa yritysryhmän yhden tai useamman siihen sidoksissa olevan yrityksen kanssa, yksityiskohtaiset 4 ja 7 luvussa mainitut tiedot on esitettävä sekä liikkeeseenlaskijasta että yritysryhmästä.
- Toimivaltaiset viranomaiset voivat sallia näiden tietojen antamisen joko liikkeeseenlaskijasta tai ryhmästä, jos pois jätettävät yksityiskohtaiset tiedot eivät ole oleellisia.
- 5.6. Jos jotkut A luettelossa mainitut tiedot sisältyvät tämän luvun mukaiseen tilinpäätökseen, niitä ei tarvitse toistaa.

6 LUKU

Hallintoa, liikkeenjohtoa ja valvontaa koskevat tiedot

- 6.1. Seuraavien henkilöiden nimet, osoitteet ja tehtävät liikkeeseenlaskijayhtiössä ja selvitys heidän päätehtävistään tämän yhtiön ulkopuolella, jos näillä tehtävillä on merkitystä yhtiön kannalta:
- hallinto-, johto- ja valvontaelimien jäsenet;
 - kommandiittiosakeyhtiön henkilökohtaisesti vastuunalaiset yhtiömiehet;
 - perustajat, jos yhtiön perustamisesta on kulunut vähemmän kuin viisi vuotta.
- 6.2. Hallinto-, johto- ja valvontaelimien jäsenten etuudet liikkeeseenlaskijayhtiössä.
- 6.2.0. Viimeksi päättyneen tilikauden aikana hallinto-, johto- ja valvontaelinten jäsenille millä tahansa perusteella maksetut palkkiot ja myönnetyt luontoisedut, jotka on kirjattu yleiskustannuksiin tai voitto-osuustilille, yhteismäärältään kunkin toimielimen osalta.
- Kaikille liikkeeseenlaskijaan sidoksissa olevien ja sen kanssa samaan ryhmään kuuluvien yritysten hallinto-, johto- ja valvontaelimien jäsenille maksettujen palkkioiden ja myönnettyjen luontoisetujen yhteismäärä on ilmoitettava.
- 6.2.1. Niiden liikkeeseenlaskijan omien osakkeiden lukumäärä, jotka sen hallinto-, johto- ja valvontaelimien jäsenet omistavat, sekä heille myönnetty yhtiön osakkeita koskevat optio-oikeudet.
- 6.2.2. Tiedot, jotka koskevat hallinto-, johto- ja valvontaelimien jäsenten etuuksien laatua ja laajuutta sellaisissa liikkeeseenlaskijan edellisen ja kuluvan tilikauden aikana suorittamissa liiketoimissa, jotka ovat luonteeltaan tai ehdoiltaan epätavallisia (esimerkiksi tavanomaiseen toimintaan kuulumattomat kaupat sekä käyttöomaisuuden hankinnat tai luovutukset). Jos tällaisia epätavallisia liiketoimia on tehty aikaisempien tilikausien kuluessa eikä niitä ole vielä saatettu loppuun, myös näistä liiketoimista on annettava tiedot.
- 6.2.3. Liikkeeseenlaskijan 6.1 kohdan a alakohdassa mainituille henkilöille myöntämien maksamattomien lainojen sekä heidän hyväkseen antamien takausten yhteismäärä.
- 6.3. Järjestelyt, jotka koskevat henkilökunnan osallistumista liikkeeseenlaskijan pääomaan.

7 LUKU

Viimeaikaista kehitystä ja liikkeeseenlaskijan tulevaisuudennäkymiä koskevat tiedot

- 7.1. Jolleivät toimivaltaiset viranomaiset muuta päätä, yleiset tiedot liikkeeseenlaskijan liiketoiminnan kehityksestä sen tilikauden jälkeiseltä ajalta, jonka tilinpäätös on viimeksi julkistettu, erityisesti:
- tuotannon, myynnin, varastojen ja tilauskannan kehityksen merkittävimmät viimeaikaiset suuntaukset ja
 - kustannusten ja myyntihintojen kehityksen viimeaikaiset suuntaukset.
- 7.2. Jolleivät toimivaltaiset viranomaiset muuta päätä, tiedot liikkeeseenlaskijan tulevaisuudennäkymistä ainakin kuluvana tilikautena.

B LUETTELO

**JOUKKOVELKAKIRJOJEN VIRALLISELLE PÖRSSILISTALLE OTTAMISEN YHTEYDESSÄ
LAADITTAVAN
LISTALLEOTTOESITTEEN SISÄLTÖ**

1 LUKU

Listalleottoesitteestä ja tilintarkastuksesta vastuussa olevia koskevat tiedot

- 1.1. Niiden luonnollisten henkilöiden nimi ja tehtävä sekä oikeushenkilöiden nimi ja kotipaikka, jotka ovat vastuussa listalleottoesitteestä tai mahdollisesti sen osasta; jälkimmäisessä tapauksessa on ilmoitettava, mistä osasta asianomainen on vastuussa.
- 1.2. Edellä 1.1 kohdassa tarkoitettujen vastuussa olevien henkilöiden antama vakuutus siitä, että heidän parhaan ymmärryksensä mukaan ne tiedot, jotka annetaan siinä listalleottoesitteen osassa, josta he ovat vastuussa, vastaavat tosiseikkoja, ja että näistä ei ole jätetty pois mitään asiaan vaikuttavaa.
- 1.3. Niiden virallisesti hyväksytyjen tilintarkastajien nimet, osoitteet ja pätevyystiedot, jotka ovat kansallisten säännösten mukaisesti tarkastaneet yhtiön tilinpäätökset viimeksi kuluneilta kolmelta tilikaudelta.

Lausunto siitä, että tilinpäätökset on tarkastettu. Jos virallisesti hyväksytyt tilintarkastajat eivät ole puoltaneet tilinpäätöksen vahvistamista tai jos tilintarkastuskertomuksessa on esitetty muistutuksia, tällainen kieltäytyminen tai muistutus perusteluineen on toistettava täydellisenä.

Maininta muista, tilintarkastajien tarkastamista listalleottoesitteen tiedoista.

2 LUKU

Tiedot lainasta ja joukkovelkakirjojen ottamisesta viralliselle listalle

- 2.1. Lain ehdot:
- 2.1.0. Lainan nimellisarvo; jos tätä arvoa ei ole määrätty, siitä on mainittava.

Joukkovelkakirjojen laji, lukumäärä ja numerointi sekä kirjakoko.
- 2.1.1. Muissa kuin jatkuvissa liikkeeseenlaskuissa liikkeeseenlaskuhinta ja lunastushinta sekä nimellinen korkokanta; jos voidaan soveltaa erisuuruisia korkokantoja, selvitys ehdoista, joiden nojalla korkoa voidaan muuttaa.
- 2.1.2. Muiden mahdollisten hyvitysten myöntämistä koskeva menettely; tällaisten hyvitysten laskennassa käytettävä menetelmä.
- 2.1.3. Joukkovelkakirjojen tuotosta liikkeeseenlaskumaassa tai maassa, jossa joukkovelkakirjat ovat virallisella listalla, tai molemmissa perittävä lähdevero.

Selvitys siitä, huolehtiiko liikkeeseenlaskija lähdeveron perimisestä.
- 2.1.4. Lainan kuolettamista koskevat järjestelyt mukaan luettuna takaisinmaksumenettely.
- 2.1.5. Rahoituslaitokset, jotka joukkovelkakirjojen viralliselle listalle ottamisen ajankohtana välittävät liikkeeseenlaskijan edustajana maksuja jäsenvaltioissa, joissa joukkovelkakirjat otetaan listalle.
- 2.1.6. Lainan valuutta; jos laina on laskentayksikköinä, tätä koskevat sopimusehdot; mahdollisuus vaihtaa lainan valuutta.
- 2.1.7. Määräajat:
 - a) laina-aika ja mahdolliset lyhennyspäivät;
 - b) päivä, josta korko lasketaan, ja koron erääntymispäivät;

- c) korkojen ja pääoman takaisinmaksua koskevien vaatimusten vanhentumisajat;
- d) miten ja milloin joukkovelkakirjat toimitetaan, mahdolliset väliajastodistukset.
- 2.1.8. Muissa kuin jatkuvissa liikkeeseenlaskuissa selvitys tuotosta. Tuotonlaskemismenetelmä on kuvattava pääpiirteittäin.
- 2.2. Oikeudellisia tietoja:
- 2.2.0. Selvitys päätöksistä, valtuutuksista ja hyväksymisistä, joiden nojalla joukkovelkakirjat on annettu tai laskettu liikkeeseen tai joiden nojalla ne tullaan antamaan tai laskemaan liikkeeseen.
- Liikkeeseenlaskun luonne ja liikkeeseenlaskuerän koko.
- Nyt tai tulevaisuudessa annettavien tai liikkeeseen laskettavien joukkovelkakirjojen lukumäärä, jos se on ennalta määrätty.
- 2.2.1. Joukkovelkakirjojen pääoman ja korkojen takaisinmaksusta annettujen takuiden, vakuuksien ja sitoumusten laatu ja laajuus.
- Selvitys paikoista, joissa näitä takuita, vakuuksia ja sitoumuksia koskevat sopimusasiakirjat ovat yleisön nähtävänä.
- 2.2.2. Velkakirjanhaltijoiden uskotut michet ("trustees") tai muut yhteiset edustajat.
- Velkakirjanhaltijoiden edustajan nimi ja asema taikka toiminimi ja kotipaikka, edustusuhteen tärkeimmät ehdot, erityisesti ne, joiden mukaisesti edustaja voidaan vaihtaa.
- Selvitys paikoista, joissa tällaista edustusta koskevat sopimusasiakirjat ovat yleisön nähtävänä.
- 2.2.3. Selvitys lausekkeista, joiden nojalla lainalla on huonompi etuoikeus kuin liikkeeseenlaskijan muilla, jo sovitulla tai myöhemmin sovittavilla veloilla.
- 2.2.4. Selvitys lainsäädännöstä, jonka mukaisesti joukkovelkakirjat on annettu, sekä tuomioistuimista, joilla on toimivalta käsitellä mahdollisia riitoja.
- 2.2.5. Selvitys siitä, ovatko joukkovelkakirjat nimetyille henkilölle vai haltijalle asetettuja.
- 2.2.6. Liikkeeseenlaskuehdoissa olevat joukkovelkakirjojen vapaata luovutettavuutta koskevat rajoitukset.
- 2.3. Tiedot joukkovelkakirjojen ottamisesta viralliselle listalle:
- 2.3.0. Arvopaperipörssit, joissa ottamista viralliselle listalle haetaan tai tullaan hakemaan.
- 2.3.1. Selvitys niistä luonnollisista henkilöistä ja oikeushenkilöistä, jotka ovat antaneet liikkeeseenlaskijalle merkintäsitoumuksen tai -takuu liikkeeseenlaskusta. Jos merkintäsitoumus tai -takuu ei koske koko liikkeeseenlaskua, selvitys siitä, mitä osaa liikkeeseenlaskusta sitoumus tai takuu ei koske.
- 2.3.2. Jos julkinen tai yksityinen liikkeeseenlasku tai sijoittaminen tehdään tai tullaan tekemään samanaikaisesti kahden tai useamman valtion markkinoilla ja jos jollekin näistä markkinoista on varattu tai tullaan varaamaan tietty kiintiö, selvitys tästä kiintiöstä.
- 2.3.3. Tiedot arvopaperipörssistä, joissa samaa lajia olevia joukkovelkakirjoja on listalla, jos niitä jo on listalla yhdessä tai useammassa arvopaperipörssissä.
- 2.3.4. Jos samaa lajia olevia joukkovelkakirjoja ei ole vielä otettu viralliselle listalle, mutta niillä käydään kauppaa yhdellä tai useammalla säännellyllä, säännöllisesti toimivalla ja tunnustetulla avoimella markkinapaikalla, tiedot näistä markkinapaikoista.
- 2.4. Tiedot viralliselle listalle ottamisen kanssa samanaikaisesti tapahtuvasta tai kolmen kuukauden aikana ennen sitä tapahtuneesta liikkeeseenlaskusta.
- 2.4.0. Merkintäetuoikeuden käyttämistä koskeva menettely; merkintäetuoikeuksien luovutettavuus; käyttämättömien merkintäetuoikeuksien kohtelu.
- 2.4.1. Merkintä- tai kauppahinnan maksutapa.

- 2.4.2. Muissa kuin jatkuvissa liikkeeseenlaskuissa merkintäaika tai joukkovelkakirjojen myyntiaika sekä mahdollisuus sen keskeyttämiseen.
- 2.4.3. Rahoituslaitokset, joiden toimipaikoissa yleisö voi merkitä joukkovelkakirjoja.
- 2.4.4. Tarvittaessa viittaus siihen, että merkittävää määrää voidaan pienentää.
- 2.4.5. Muissa kuin jatkuvissa liikkeeseenlaskuissa selvitys lainan puhtaasta tuotosta.
- 2.4.6. Liikkeeseenlaskun tarkoitus ja sen tuottojen suunniteltu käyttö.

3 LUKU

Yleisiä tietoja liikkeeseenlaskijasta ja sen pääomasta

- 3.1. Yleisiä tietoja liikkeeseenlaskijasta:
 - 3.1.0. Nimi, kotipaikka ja hallinnollinen päätoimipaikka, jos se on muu kuin kotipaikka.
 - 3.1.1. Perustamispäivä ja liikkeeseenlaskijan toimintakausi, jos se on määrätty.
 - 3.1.2. Liikkeeseenlaskijan toimintaan sovellettava lainsäädäntö ja sen oikeudellinen muoto tuon lainsäädännön mukaan.
 - 3.1.3. Liikkeeseenlaskijan tarkoitus yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaan ja viittaus yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen kohtaan, jossa tästä määrätään.
 - 3.1.4. Rekisteri ja rekisterinumero.
 - 3.1.5. Paikat, joissa voidaan tutustua niihin asiakirjoihin, joihin viitataan listalleottoesitteessä.
 - 3.2. Yleisiä tietoja pääomasta:
 - 3.2.0. Merkityn pääoman määrä, arvopapereiden lukumäärä, lajit ja tärkeimmät ominaisuudet.

Vielä maksamatta oleva osa merkitystä pääomasta ilmoittamalla niiden arvopapereiden, joita ei ole täysin maksettu, lukumäärä tai nimellisarvo yhteensä sekä laji, jos mahdollista eriteltynä sen mukaan, kuinka suuri osuus on maksettu.
 - 3.2.1. Vaihto-, vaihdettavien tai optiovelkakirjojen yhteismäärä sekä selvitys vaihdon tai merkinnän ehdoista ja menettelystä.
 - 3.2.2. Jos liikkeeseenlaskija kuuluu yritysyhmään, pääpiirteittäinen kuvaus ryhmästä ja liikkeeseenlaskijan asemasta siinä.
 - 3.2.3. Liikkeeseenlaskijan kaikkien niiden omien osakkeiden lukumäärä, nimellisarvo tai nimellisarvon puuttuessa kirjanpitoarvo, jotka liikkeeseenlaskija tai toinen sellainen yhtiö, josta liikkeeseenlaskija omistaa suoraan tai välillisesti enemmän kuin 50 prosenttia, on hankkinut ja jotka ovat sen hallinnassa, jos tällaisia osakkeita ei ole ilmoitettu erillisinä kohtana liikkeeseenlaskijan taseessa, ja jos ne ovat huomattava osa merkittyä pääomaa.

4 LUKU

Tiedot liikkeeseenlaskijan toiminnasta

- 4.1. Liikkeeseenlaskijan päätoimialat:
 - 4.1.0. Kuvaus liikkeeseenlaskijan päätoimialoista ilmoittamalla myytyjen tuotteiden tai tarjottujen palvelujen pääryhmät.

Selvitys mahdollisista merkittävistä uusista tuotteista tai toiminnoista.

- 4.1.1. Nettoliikevaihto kahden viimeksi päättyneen tilikauden aikana.
- 4.1.2. Liikkeeseenlaskijan päätoimipaikkojen sijainti ja koko sekä pääpiirteittäiset tiedot omistetuista kiinteistöistä. Jokaista toimipaikkaa, jonka osuus liikevaihdosta tai tuotannosta on yli 10 prosenttia, pidetään päätoimipaikkana.
- 4.1.3. Kaivostoiminnassa, öljy- ja maakaasuesiintymien talteenotossa, kivihiilen louhinnassa ja vastaavassa toiminnassa kuvaus merkittävistä esiintymistä ja taloudellisesti hyödynnettävistä varannoista sekä odotettavissa oleva hyödyntämisaika.

Selvitys toimilupien voimassaoloajoista ja päähdoista sekä hyödyntämisen taloudellisista edellytyksistä.

Selvitys työn todellisesta edistymisestä.

- 4.1.4. Jos poikkeukselliset seikat ovat vaikuttaneet 4.1.0 - 4.1.3 kohdan nojalla annettuihin tietoihin, on siitä mainittava.
- 4.2. Pääpiirteittäinen selvitys siitä, miten liikkeeseenlaskijan toiminta mahdollisesti riippuu patenteista tai lisensseistä, tuotanto-, toimitus- tai rahoitussopimuksista taikka uusista tuotantomenetelmistä, jos nämä vaikuttavat huomattavasti liikkeeseenlaskijan liiketoimintaan tai kannattavuuteen.
- 4.3. Tiedot kaikista oikeudenkäynneistä tai välimiesmenettelyistä, joilla voi olla tai on viime aikoina voinut olla merkitystä liikkeeseenlaskijan rahoitusasemalle.
- 4.4. Sijoituspolitiikka:
- 4.4.0. Kolmen viimeisen tilikauden ja nykyisen tilikauden jo kuluneiden kuukausien ajalta lukuina annettu selostus tärkeimmistä sijoituksista mukaan luettuna sellaiset etuudet toisissa yrityksissä kuin niiden osakkeet, osuudet ja joukkovelkakirjat sekä muut vastaavat sijoitukset.
- 4.4.1. Tiedot tärkeimmistä käynnissä olevista sijoituksista lukuun ottamatta etuusia toisissa yrityksissä.

Näiden sijoitusten maantieteellinen jakauma (kotimaassa ja ulkomailla).

Rahoitustapa (oma rahoitus vai ulkoinen rahoitus)

- 4.4.2. Tiedot sellaisista liikkeeseenlaskijan tärkeimmistä tulevista sijoituksista lukuun ottamatta etuusia toisissa yrityksissä, joista sen johtoelimet ovat jo tehneet lopullisen päätöksen.

5 LUKU

Tiedot liikkeeseenlaskijan varoista ja vastuista, rahoitusasemasta sekä tuloksesta

- 5.1. Liikkeeseenlaskijan tilinpäätöstiedot:
- 5.1.0. Yhtiön toimielimien laatimat kahden edellisen päättyneen tilikauden taseet ja tuloslaskelmat vertailevan taulukon muodossa. Edellisen tilikauden tilinpäätöksen liitetiedot.
- Listalleottoesitteen luonnos on toimitettava toimivaltaisille viranomaisille viimeistään 18 kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka tilinpäätös on viimeksi julkistettu. Toimivaltaiset viranomaiset voivat poikkeustapauksissa pidentää tuota määräaika.
- 5.1.1. Jos liikkeeseenlaskija laatii ainoastaan konsolidoidun tilinpäätöksen, se on sisällytettävä 5.1.0 kohdan mukaisesti listalleottoesitteeseen.

Jos liikkeeseenlaskija laatii sekä oman että konsolidoidun tilinpäätöksen, on molemmat sisällytettävä 5.1.0 kohdan mukaisesti listalleottoesitteeseen. Toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin sallia, että liikkeeseenlaskija sisällyttää listalleottoesitteeseen vain jommankumman tilinpäätöksen, jollei pois jätettävä tilinpäätös sisällä merkittäviä lisätietoja.

- 5.1.2. Jos on kulunut yli yhdeksän kuukautta sen tilikauden päättymisestä, jonka tilinpäätös tai konsolidoitu tilinpäätös on viimeksi julkistettu, listalleottoesitteeseen on sisällytettävä tai liitettävä osavuositarkastus, joka kattaa ainakin kuluvan tilikauden ensimmäiset kuusi kuukautta. Jos osavuositarkastusta ei ole tarkastettu, siitä on ilmoitettava.

Jos liikkeeseenlaskija laatii konsolidoidun tilinpäätöksen, toimivaltaisten viranomaisten on päätettävä, onko osavuositarkastus annettava konsolidoituna vai ei.

Mahdolliset viimeisen tilikauden päättymisen tai osavuositarkastuksen valmistumisen jälkeiset merkittävät muutokset on selostettava kertomuksessa, joka on sisällytettävä tai liitettävä listalleottoesitteeseen.

- 5.1.3. Jos tilinpäätös tai konsolidoitu tilinpäätös ei ole neuvoston yhtiön tilinpäätöksestä antamien direktiivien säännöksiin mukainen ja jos ne eivät anna luotettavaa kuvaa liikkeeseenlaskijan varoista ja vastuista, rahoitusasemasta ja tuloksesta, on annettava yksityiskohtaisempia tietoja tai lisätietoja.
- 5.1.4. Selvitys viimeisimmältä mahdolliselta päivämäärältä (joka on ilmoitettava) seuraavista seikoista, jos ne ovat oleellisia:

- liikkeessä olevien joukkovelkakirjalainojen kokonaismäärä; eritellen lainat, joista on annettu vakuus (liikkeeseenlaskijan tai ulkopuolisen antama esinevakuus tai muu vakuus) ja vakuudettomat lainat,
- muiden lainojen ja velkojen yhteismäärä; eritellen vakuudelliset ja vakuudettomat lainat ja velat,
- ehdollisten sitoumuksien kokonaismäärä.

Jos edellä mainittuja lainoja, velkoja tai sitoumuksia ei ole, on tästä ilmoitettava soveltuvalta tavalla.

Jos liikkeeseenlaskija laatii konsolidoidun tilinpäätöksen, sovelletaan 5.1.1 kohtaa.

Yleensä ei samaan ryhmään kuuluvien yritysten välisiä velkasuhteita oteta huomioon, mistä on tarvittaessa mainittava.

- 5.1.5. Katsaus rahoituksen lähteistä ja sen käytöstä kolmelta viimeiseltä tilikaudelta.
- 5.2. Jäljempänä luetellut yksityiskohtaiset tiedot yrityksistä, joiden pääomasta liikkeeseenlaskija omistaa sellaisen osuuden, jolla on todennäköisesti merkittävä vaikutus sen omien varojen ja vastuiden, rahoitusaseman tai tuloksen arviointiin.

Jäljempänä luetellut tiedot on annettava joka tapauksessa jokaisesta yrityksestä, jossa liikkeeseenlaskijalla on suoraan tai välillisesti sellainen omistusyhteys, jonka kirjanpitoarvo on vähintään 10 prosenttia liikkeeseenlaskijan omasta pääomasta tai jonka osuus liikkeeseenlaskijan lopullisesta tuloksesta on vähintään 10 prosenttia taikka, jos kyse on yritysryhmästä, jonka kirjanpitoarvo on vähintään 10 prosenttia konsolidoidusta omasta pääomasta tai jonka osuus konsolidoidusta lopullisesta tuloksesta on vähintään 10 prosenttia.

Jäljempänä lueteltuja tietoja ei tarvitse antaa, jos liikkeeseenlaskija osoittaa, että tällainen omistusyhteys on luonteeltaan vain väliaikainen.

Samoin voidaan jättää pois e ja f alakohdassa mainitut tiedot, jos se yritys, jossa liikkeeseenlaskijalla on omistusyhteys, ei julkista tilinpäätöstään.

Kunnes konsolidoituja tilinpäätöksiä koskevien säännösten yhteensovittaminen on toteutettu, jäsenvaltiot voivat antaa toimivaltaisille viranomaisille oikeuden sallia d - h alakohdassa mainittujen tietojen poisjättämisen, jos sen yrityksen, jossa liikkeeseenlaskijalla on omistusyhteys, tilinpäätökset on sisällytetty yritys

ryhmän tilinpäätökseen tai jos omistusyhteyden arvostamisessa tilinpäätöksessä käytetty "equity"-menetelmän mukainen arvo ilmoitetaan tilinpäätöksessä, ja toimivaltaiset viranomaiset katsovat, ettei tällaisen tiedon poisjättäminen ole omiaan johtamaan yleisöä harhaan sellaisista tosiseikoista ja olosuhteista, joiden tuntemisella on merkitystä arvioitaessa kysiestä arvopaperia.

- a) yrityksen nimi ja kotipaikka;
 - b) toimiala;
 - c) liikkeeseenlaskijan pääomaosuuden suuruus;
 - d) merkitty pääoma;
 - e) rahastot;
 - f) tulos tavanomaisesta toiminnasta verojen jälkeen viimeksi päätyneeltä tilikaudelta;
 - g) liikkeeseenlaskijalla olevista osakkeista ja osuuksista vielä maksamatta oleva määrä;
 - h) osakkeiden ja osuuksien arvo edelliseltä tilikaudelta liikkeeseenlaskijan kirjanpidossa;
- 5.3. Jos listalleottoesitteeseen on sisällytetty konsolidoidut tilinpäätökset, on ilmoitettava:
- a) konsolidoinnissa noudatetut periaatteet. Nämä periaatteet on selostettava tarkasti, jos jäsenvaltiolla ei ole tilinpäätöksen konsolidointia koskevaa lainsäädäntöä tai jos nämä periaatteet poikkeavat sen jäsenvaltion lainsäädännöstä tai yleisestä käytännöstä, jossa sijaitsevan tai toimivan arvopaperipörssin viralliselle listalle ottamista haetaan;
 - b) niiden yritysten nimet ja kotipaikat, joita konsolidointi koskee, jos nämä tiedot ovat tarpeen liikkeeseenlaskijan varojen ja vastuiden, rahoitusaseman ja tuloksen arvioimiseksi. Nämä yritykset voidaan yksilöidä tekemällä tästä erityinen merkintä niistä yrityksistä olevaan luetteloon, joista on annettava yksityiskohtaisia tietoja 5.2 kohdan perusteella;
 - c) jokaisesta b alakohdassa tarkoitettua yrityksestä:
 - kolmansien suhteellinen osuus, jos konsolidointi on suoritettu täydellisesti;
 - suhteellinen osuus, joka on konsolidoitu, jos konsolidointi on suoritettu osuuksien perusteella.
- 5.4. Jos liikkeeseenlaskija on hallitseva yritys, joka muodostaa yrityksen yhden tai useamman siihen sidoksissa olevan yrityksen kanssa, yksityiskohtaiset 4 ja 7 luvussa mainitut tiedot on esitettävä sekä liikkeeseenlaskijasta että yritysrhmästä.
- Toimivaltaiset viranomaiset voivat sallia näiden tietojen antamisen joko liikkeeseenlaskijasta tai ryhmästä, jos pois jätetyt yksityiskohtaiset tiedot, joita ei anneta eivät ole oleellisia.
- 5.5. Jos jotkut B luettelossa mainitut tiedot sisältyvät tämän luvun mukaiseen tilinpäätökseen, niitä ei tarvitse toistaa.

6 LUKU

Hallintoa, liikkeenjohtoa ja valvontaa koskevat tiedot

- 6.1. Seuraavien henkilöiden nimet, osoitteet ja tehtävät liikkeeseenlaskijayrityksessä ja selvitys heidän päätehtävistään tämän yrityksen ulkopuolella, jos näillä tehtävillä on merkitystä yrityksen kannalta:
- a) hallinto-, johto- ja valvontaelimien jäsenet;
 - b) kommandiittiosakeyhtiön henkilökohtaisesti vastuunalaiset yhtiömiehet.

7 LUKU

Liikkeeselaskijan viimeaikaista kehitystä ja tulevaisuudennäkymiä koskevat tiedot

- 7.1. Jolleivät toimivaltaiset viranomaiset toisin päätä, yleiset tiedot liikkeeselaskijan liiketoiminnan kehityksestä sen tilikauden jälkeiseltä ajalta, jonka tilinpäätös on viimeksi julkistettu, erityisesti:
- tuotannon, myynnin, varastojen ja tilauskannan kehityksen merkittävimmät viimeaikaiset suuntaukset ja
 - kustannusten ja myyntihintojen kehityksen viimeaikaiset suuntaukset.
- 7.2. Jolleivät toimivaltaiset viranomaiset toisin päätä, tiedot liikkeeselaskijan tulevaisuudennäkymistä ainakin kuluvana tilikautena.

C LUETTELO

OSAKKEISIIN OIKEUTTAVIEN TODISTUSTEN VIRALLISELLE PÖRSSILISTALLE OTTAMISEN YHTEYDESSÄ LAADITTAVAN LISTALLEOTTOESITTEEN SISÄLTÖ

I LUKU

Yleisiä tietoja liikkeeselaskijasta

- 1.1. Nimi, kotipaikka ja hallinnollinen päätoimipaikka, jos se on muu kuin kotipaikka.
- 1.2. Perustamispäivä ja liikkeeselaskijan toimintakausi, jos se on määrätty.
- 1.3. Liikkeeselaskijan toimintaan sovellettava lainsäädäntö ja sen oikeudellinen muoto tuon lainsäädännön mukaan.
- 1.4. Merkityn pääoman määrä, arvopapereiden lukumäärä, lajit ja tärkeimmät ominaisuudet.
- Vielä maksamatta oleva osa merkitystä pääomasta ilmoittamalla niiden arvopapereiden, joita ei ole täysin maksettu, lukumäärä tai nimellisarvo yhteensä sekä laji, jos mahdollista eriteltynä sen mukaan, kuinka suuri osuus on maksettu.
- 1.5. Selvitys tärkeimmistä liikkeeselaskijan pääoman omistajista.
- 1.6. Seuraavien henkilöiden nimet, osoitteet ja tehtävät liikkeeselaskijassa ja selvitys heidän päätehtävistään tämän ulkopuolella, jos näillä tehtävillä on merkitystä tämän kannalta:
- a) hallinto-, johto- ja valvontaelimien jäsenet;
 - b) kommandiittiosakeyhtiön henkilökohtaisesti vastuunalaiset yhtiömiehet.
- 1.7. Liikkeeselaskijan tarkoitus. Jos liikkeeselaskijan ainoana tarkoituksena ei ole osakkeisiin oikeuttavien todistuksien liikkeeselaskeminen, on annettava selvitys muun toiminnan luonteesta siten, että pelkkään edunvalvontaan liittyvät tehtävät selostetaan erikseen.
- 1.8. Viimeksi päättyneen tilikauden tilinpäätöstiedot pääpiirteittäin.

Jos on kulunut yli yhdeksän kuukautta sen tilikauden päättymisestä, jonka tilinpäätös tai konsolidoitu tilinpäätös on viimeksi julkistettu, listalleottoesitteeseen on sisällytettävä tai liitettävä osavuosisakaus, joka kattaa ainakin kuluvan tilikauden ensimmäiset kuusi kuukautta. Jos osavuosisakaus ei ole tarkastettu, siitä on ilmoitettava.

Jos liikkeeselaskija laatii konsolidoidun tilinpäätöksen, toimivaltaisten viranomaisten on päätettävä, onko osavuosisakaus annettava konsolidoituna.

Mahdolliset edellisen tilikauden päättymisen tai osavuositarkastuksen valmistumisen jälkeiset merkittävät muutokset on selostettava kertomuksessa, joka on sisällytettävä tai liitettävä listalleottoesitteeseen.

2 LUKU

Tiedot itse todistuksista

- 2.1. Oikeudellinen asema:
- Selvitys todistusten liikkeeseenlaskua koskevista säännöistä ja maininta niiden julkistamispäivästä ja -paikasta.
- 2.1.0. Niihin arvopapereihin, joihin todistukset oikeuttavat, liittyvien oikeuksien käyttäminen ja laajuus, erityisesti miten todistusten liikkeeseenlaskija voi käyttää niihin perustuvaa äänioikeutta ja miten todistusten haltijat antavat äänioikeuden käyttämistä koskevat ohjeet, voitto-osuus sekä oikeus mahdolliseen ylijäämään purkautumisen perusteella.
- 2.1.1. Todistuksiin liittyvät pankkitakaukset ja muut takaukset, jotka on tarkoitettu vakuudeksi liikkeeseenlaskijan velvoitteiden täyttämistä.
- 2.1.2. Mahdollisuus vaihtaa tällaiset todistukset alkuperäisiksi arvopapereiksi ja vaihtomenettely.
- 2.2. Palkkiot ja kustannukset, jotka peritään todistusten haltijoilta seuraavissa tapauksissa:
- todistusten liikkeeseenlasku,
 - kuponkien lunastus,
 - lisätodistusten antaminen,
 - todistusten vaihto alkuperäisiksi arvopapereiksi.
- 2.3. Todistusten luovutettavuus:
- a) arvopaperipörsseit, joissa ottamista viralliselle listalle haetaan tai tullaan hakemaan;
 - b) todistusten vapaata luovutettavuutta koskevat rajoitukset.
- 2.4. Viralliselle listalle ottamista koskevat lisätiedot:
- a) jos todistukset otetaan vaihdantaan arvopaperipörsseissä, markkinoille saatettavien todistusten lukumäärä tai yhteinen nimellisarvo tai molemmat; alhaisin myyntihinta, jos se on määrätty.
 - b) päivä, jona uudet todistukset otetaan listalle, jos se on tiedossa.
- 2.5. Verotusjärjestelyt, jotka koskevat haltijalta todistusten liikkeeseenlaskuvaltioissa perittäviä veroja ja maksuja.
- 2.6. Selvitys lainsäädännöstä, jonka mukaisesti todistukset on annettu, sekä tuomioistuimista, joilla on toimivalta käsitellä mahdollisia riitoja.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 22 päivänä kesäkuuta 1987,
arvopaperien viralliselle pörssilistalle ottamisen yhteydessä julkistettavan listalleottoesitteen
laatimista, tarkastusta ja levittämistä koskevien vaatimusten yhteensovittamisesta annetun
direktiivin 80/390/ETY muuttamisesta**

(87/345/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

neuvosto on antanut 17 päivänä marraskuuta 1986 direktiivin 86/566/ETY 11 päivänä toukokuuta 1960 perustamissopimuksen 67 artiklan täytäntöönpanosta annetun ensimmäisen direktiivin muuttamisesta⁽³⁾; tämä johtaa todennäköisesti valtioiden väliset rajat ylittävien, viralliselle listalle ottamista koskevien hakemusten määrän kasvamiseen,

direktiivin 80/390/ETY⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 82/148/ETY⁽⁵⁾, 24 artiklan mukaan asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on oltava yhteistoiminnassa ja pyrittävä sopimaan yhdestä listalleottoesitteen tekstistä, jota käytetään kaikissa näissä jäsenvaltioissa, kun samoja arvopapereita otetaan eri jäsenvaltioissa sijaitsevien tai toimivien arvopaperipörskien viralliselle listalle,

tuo säännös ei johda listalleottoesitteiden täydelliseen tunnustamiseen, minkä vuoksi on aiheellista muuttaa direktiiviä 80/390/ETY tällaisen tunnustamisen toteuttamisessa,

vastavuoroinen tunnustaminen on tärkeä edistysaskel yhteisön sisämarkkinoiden toteuttamisessa,

tässä yhteydessä on tarpeen mainita ne viranomaiset, joilla on toimivalta tarkastaa ja hyväksyä listalleottoesitteet silloin, kun viralliselle listalle ottamista haetaan samanaikaisesti kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa,

vastavuoroinen tunnustaminen voi olla tehokasta vain, jos direktiivi 80/390/ETY ja ne toiset direktiivit, joihin se liittyy, on sisällytetty sen jäsenvaltion kansalliseen lainsäädäntöön, jonka toimivaltaiset viranomaiset hyväksyvät listalleottoesitteen,

listalleottoesitteiden vastavuoroinen tunnustaminen ei sellaisenaan perusta oikeutta saada arvopapereita otetuksi viralliselle listalle,

on tarkoituksenmukaista luoda mahdollisuudet sille, että listalleottoesitteiden vastavuoroinen tunnustaminen ulotetaan koskemaan myös kolmansista maista olevia listalleottoesitteitä tekemällä tästä vastavuoroisuuden periaatetta noudattaen sopimuksia yhteisön ja kolmansien maiden välillä, ja

tulisi säätää Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan osalta siirtymäkaudesta näille jäsenvaltioille direktiivin 86/566/ETY 2 artiklan 2 kohdassa myönnettyjen määräaikaisten huomioon ottamiseksi,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Korvataan direktiivin 80/390/ETY IV jakso seuraavilla jaksolla, jolloin V ja VI jaksosta tulee vastaavasti VIII ja IX jakso, seuraavasti:

***IV JAKSO**

Toimivaltaisen viranomaisen määräytyminen

24 artikla

Jos samojen arvopaperien ottamista haetaan samanaikaisesti tai lyhyen ajanjakson kuluessa kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa sijaitsevien tai toimivien arvopaperipörskien viralliselle listalle ja jos liikkeeseenlaskijan sääntömääräinen kotipaikka on jossakin näistä jäsenvaltioista, listalleottoesite on laadittava tämän direktiivin mukaisesti siinä jäsenvaltiossa, jossa liikkeeseenlaskijalla on sääntömääräinen kotipaikka, ja tämän jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on hyväksyttävä listalleottoesite; jos liikkeeseenlaskijan sääntömääräinen kotipaikka ei ole missään näistä jäsenvaltioista, liikkeeseenlaskijan on valittava näistä jäsenvaltioista yksi, jonka lainsäädännön mukaisesti listalleottoesite laaditaan ja hyväksytään.

V JAKSO

Vastavuoroinen tunnustaminen

24 a artikla

1. Kun listalleottoesite on hyväksytty 24 artiklan mukaisesti, se on mahdollisesti tarvittavien käännösten laatimisen jälkeen tunnustettava niissä toisissa jäsenvaltioissa, joissa

⁽¹⁾ EYVL N:o C 125, 11.5.1987, s. 173

⁽²⁾ EYVL N:o C 150, 9.6.1987, s. 18

⁽³⁾ EYVL N:o L 332, 26.11.1986, s. 22

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 100, 17.4.1980, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 62, 5.3.1982, s. 22

viralliselle listalle ottamista haetaan, ilman että sille tulisi saada näiden valtioiden toimivaltaisten viranomaisten hyväksyminen ja että nämä enää voisivat vaatia lisätietojen sisällyttämistä siihen. Nämä toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin vaatia, että listalleottoesite sisältää tämän valtion, jossa arvopaperit otetaan viralliselle listalle, markkinoille ominaista tietoa erityisesti tuloverojärjestelmästä, liikkeeseenlaskijan edustajana tässä valtiossa maksuja välittävistä rahoituslaitoksista sekä tavasta, jolla sijoittajille tarkoitetut ilmoitukset julkistetaan.

2. Edellä 24 artiklassa tarkoitettujen toimivaltaisten viranomaisten hyväksymä listalleottoesite on tunnustettava toisessa jäsenvaltiossa, jossa hakemus viralliselle listalle ottamisesta tehdään, vaikka tämän direktiivin mukaisesti olisi tehty osittainen poikkeus tai myönnetty osittainen vapautus, edellyttäen kuitenkin, että:

- tällainen osittainen poikkeus tai vapautus on laadultaan tunnustettu myös tämän toisen jäsenvaltion säännöissä ja
- tällaisen osittaisen poikkeuksen tai vapautuksen perusteena olevat seikat ovat olemassa myös tässä toisessa jäsenvaltiossa ja ettei tällaisella poikkeuksella tai vapautuksella liity sellaisia ehtoja, joiden takia tämän toisen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset eivät tekisi tällaista poikkeusta tai myöntäisi tällaista vapautusta.

Vaikka a ja b alakohdassa säädetyt edellytykset eivät toteutuisi, asianomainen jäsenvaltio voi sallia sen, että sen toimivaltaiset viranomaiset tunnustavat listalleottoesitteen, jonka 24 artiklassa tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset ovat hyväksyneet.

3. Kun 24 artiklassa tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset hyväksyvät listalleottoesitteen, niiden on annettava todistus tästä hyväksymisestä niiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, joissa viralliselle listalle ottamista haetaan. Todistuksessa on mainittava mahdollisesta poikkeuksesta tai vapautuksesta, joka on tehty tai myönnetty tämän direktiivin mukaisesti, sekä ilmoitettava tällaisen päätöksen perustelut.

4. Kun hakemus viralliselle listalle ottamisesta tehdään, liikkeeseenlaskijan tulee toimittaa niiden toisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, joissa viralliselle listalle ottamista haetaan, sen listalleottoesitteen luonnos, jota se aikoo käyttää tässä valtiossa.

5. Jäsenvaltiot voivat rajoittaa tämän artiklan soveltamisen listalleottoesitteisiin, jotka koskevat liikkeeseenlaskijoita, joilla on sääntömääräinen kotipaikka jossakin jäsenvaltiossa.

24 b artikla

1. Jos arvopapereista, joiden ottamista haetaan samanaikaisesti tai lyhyen ajan kuluessa kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa sijaitsevien arvopaperipörssien viralliselle listalle, on tuossa valtiossa tehtävää listalle

ottohakemusta edeltäneiden kolmen kuukauden aikana julkisen tarjouksen yhteydessä laadittu 24 artiklassa tarkoitettujen toimivaltaisten viranomaisten hyväksymä tarjousesite, se on mahdollisesti tarvittavien käännosten laatimisen jälkeen tunnustettava listalleottoesitteeksi niissä toisissa jäsenvaltioissa, joissa viralliselle listalle ottamista haetaan, ilman että sille tulisi saada näiden valtioiden toimivaltaisten viranomaisten hyväksyminen ja että nämä enää voisivat vaatia lisätietojen sisällyttämistä siihen. Nämä toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin vaatia, että listalleottoesite sisältää tämän valtion, jossa arvopaperit otetaan viralliselle listalle, markkinoille ominaista tietoa erityisesti tuloverojärjestelmästä, liikkeeseenlaskijan edustajana tässä valtiossa maksuja välittävistä rahoituslaitoksista sekä tavasta, jolla sijoittajille tarkoitetut ilmoitukset julkistetaan.

2. Mitä 24 a artiklan 2, 3, 4 ja 5 kohdassa säädetään, sovelletaan tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa.

3. Mitä 23 artiklassa säädetään, sovelletaan kaikkiin muutoksiin, jotka ilmenevät tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun tarjousesitteen sisällöstä päättämisen ja arvopaperipörssissä käytävän kaupan aloittamisen välisenä aikana.

VI JAKSO

Yhteistoiminta

24 c artikla

1. Toimivaltaisten viranomaisten on huolehdittava tehtäviensä suorittamiseksi tarpeellisesta keskinäisestä yhteistoiminnasta ja luovutettava toisilleen kaikki tätä varten tarpeelliset tiedot.

2. Jos sellaisia arvopapereita, jotka tuottavat joko välittömästi tai tietyn ajan kuluessa oikeuden yhtiön pääomaan, koskeva hakemus viralliselle listalle ottamisesta tehdään yhdessä tai useammassa muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa on niiden osakkeiden liikkeeseenlaskijan sääntömääräinen kotipaikka, joihin nämä arvopaperit oikeuttavat, ja jossa tämän liikkeeseenlaskijan osakkeet on jo otettu viralliselle listalle, voivat sen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset, jossa viralliselle listalle ottamista haetaan, ratkaista asian vasta kuultuaan sen jäsenvaltion toimivaltaisia viranomaisia, jossa kyseessä olevien osakkeiden liikkeeseenlaskijalla on sääntömääräinen kotipaikka.

3. Kun sellaisia arvopapereita haetaan viralliselle listalle, jotka on otettu listalle toisessa jäsenvaltiossa vähemmän kuin kuusi kuukautta aikaisemmin, hakemuksen vastaanottaneiden toimivaltaisten viranomaisten on otettava yhteys niihin toimivaltaisiin viranomaisiin, jotka ovat jo hyväksyneet arvopaperit viralliselle listalle, ja näiden arvopapereiden liikkeeseenlaskija on niin laajalti kuin mahdollista vapautettava uuden listalleottoesitteen laatimisesta lukuun ottamatta sitä vaatimusta, että esite saatetaan ajan tasalle, käännetään ja täydennetään asianomaisen jäsenvaltion yksilöllisten vaatimusten mukaiseksi.

25 artikla

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että kaikki, jotka ovat tai ovat olleet toimivaltaisten viranomaisten palveluksessa, ovat salassapitovelvollisia. Tällä tarkoitetaan sitä, että näissä tehtävissä saatuja luottamuksellisia tietoja ei saa ilmaista toiselle henkilölle eikä viranomaiselle, ellei laissa toisin säädetä.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, ei kuitenkaan estä eri jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia luovuttamasta toisilleen tietoja tämän direktiivin mukaisesti. Näin luovutettuja tietoja koskee salassapitovelvollisuus, jota sovelletaan tiedot vastaanottavien toimivaltaisten viranomaisten palveluksessa oleviin tai olleisiin henkilöihin.

3. Lukuun ottamatta tapauksia, joihin sovelletaan rikosoikeudellisia säännöksiä, saavat 24 c artiklan 1 kohdan mukaisesti tietoja vastaanottavat toimivaltaiset viranomaiset käyttää näitä tietoja ainoastaan tehtäviensä suorittamisen taikka niiden suorittamiseen liittyvän hallinnollisen muutoksenhaun tai oikeudenkäynnin yhteydessä.

VII JAKSO

Neuvottelut kolmansien maiden kanssa

25 a artikla

Yhteisö voi perustamissopimuksen mukaisesti tehdä sopimuksen yhden tai useamman kolmannen maan kanssa vastavuoroisuuden periaatetta noudattaen sellaisen listal-

leottoesitteen, joka on laadittu ja tarkastettu kyseisen kolmannen maan tai kyseisten kolmansien maiden sääntöjen mukaisesti, tunnustamisesta tämän direktiivin vaatimukset täyttäväksi, jos nämä säännöt antavat sijoittajille vastaavan suojan kuin tämä direktiivi, vaikka ne poikkeaisivatkin tämän direktiivin säännöksistä."

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1990. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä. Espanjan kuningaskunnan osalta määräpäivänä on kuitenkin 1 päivä tammikuuta 1991 ja Portugalin tasavallan osalta 1 päivä tammikuuta 1992.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kirjallisina komissiolle.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 22 päivänä kesäkuuta 1987.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

L. TINDEMANS

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 23 päivänä huhtikuuta 1990,
direktiivin 80/390/ETY tarjousesitteiden vastavuoroista tunnustamista listalleottoesitteiksi
koskevien säännösten muuttamisesta**

(90/211/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka
ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen
ja erityisesti sen 54 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

direktiivin 89/298/ETY⁽⁴⁾ 21 artiklan mukaan tuon direktiivin
7, 8 tai 12 artiklan mukaisesti laadittu ja hyväksytty julkisen
tarjouksen tarjousesite on asianomaisissa toisissa jäsenvaltioissa
vastavuoroisen tunnustamisen perusteella tunnustettava julkisen
tarjouksen tarjousesitteeksi, jos samoja arvpapereita koskeva
julkinen tarjous tehdään samanaikaisesti tai lyhyen ajan
kuluessa kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa,

on myös suotavaa säätää tarjousesitteen tunnustamisesta
listalleottoesitteeksi, jos arvpaperien ottamista arvpape-
ripörssin viralliselle listalle haetaan lyhyen ajan kuluessa
julkisen tarjouksen esittämisestä,

sen vuoksi on aiheellista muuttaa direktiivin 80/390/ETY⁽⁵⁾,
sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä
87/345/ETY⁽⁶⁾, 24 b artiklaa, ja

tarjousesitteiden vastavuoroinen tunnustaminen ei sellaisenaan
perusta oikeutta saada arvpapereita otetuksi arvpaperipörssin
viralliselle listalle,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Lisätään direktiivin 80/390/ETY 6 artiklan alkuun seuraava:

"Rajoittamatta 24 b artiklan 1 kohdan soveltamista,"

2 artikla

Korvataan direktiivin 80/390/ETY 24 b artiklan 1 kohta
seuraavasti:

"1. Jos haetaan arvpaperien ottamista viralliselle listalle
kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa ja jos niistä on
listalleottohakemusta edeltäneiden kolmen kuukauden aikana
julkisen tarjouksen yhteydessä laadittu ja hyväksytty
direktiivin 89/298/ETY⁽⁴⁾ 7, 8 tai 12 artiklan mukaisesti
julkisen tarjouksen tarjousesite jossain jäsenvaltiossa, se on
mahdollisesti tarvittavien käännösten laatimisen jälkeen
tunnustettava listalleottoesitteeksi toisissa jäsenvaltioissa,
joissa viralliselle listalle ottamista haetaan, ilman että sille
tulisi saada näiden valtioiden toimivaltaisten viranomaisten
hyväksyminen ja että nämä enää voisivat vaatia lisätietojen
sisällyttämistä siihen. Nämä toimivaltaiset viranomaiset voivat
kuitenkin vaatia, että listalleottoesite sisältää tämän valtion,
jossa arvpaperit otetaan viralliselle listalle, markkinoille
ominaista tietoa erityisesti tuloverojärjestelmästä, liikkeesen-

⁽¹⁾ EYVL N:o C 101, 22.4.1989, s. 13

⁽²⁾ EYVL N:o C 304, 8.12.1989, s. 34,
EYVL N:o C 38, 19.2.1990, s. 40

⁽³⁾ EYVL N:o C 201, 7.8.1989, s. 5

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 124, 5.5.1989, s. 8

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 100, 17.4.1980, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 185, 4.7.1987, s. 81

laskijan edustajana tässä valtiossa maksuja välittävistä rahoituslaitoksista sekä tavasta, jolla sijoittajille tarkoitetut ilmoitukset julkistetaan.

(¹) EYVL N:o L 124, 5.5.1989 s. 8"

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 17 päivään huhtikuuta 1991 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kirjallisina komissiolle.

4 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 23 päivänä huhtikuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. REYNOLDS

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 15 päivänä helmikuuta 1982,
yhtiöiden, joiden osakkeet on otettu arvopaperipörssin viralliselle pörssilistalle,
säännöllisestä tiedonantovelvollisuudesta**

(82/121/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan ja 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

arvopaperien viralliselle pörssilistalle ottamisen yhteydessä julkistettavan listalleottoesitteen laatimista, tarkastusta ja levittämistä koskevien vaatimusten yhteensovittamisesta 17 päivänä maaliskuuta 1980 annetun neuvoston direktiivin 80/390/ETY⁽⁴⁾ tavoitteena on taata sijoittajille parempi ja tasavertaisempi sijoittajansuoja sovitamalla yhteen vaatimukset, jotka koskevat viralliselle listalle ottamisen yhteydessä julkistettavia tietoja,

viralliselle listalle otettujen arvopaperien osalta sijoittajansuoja edellyttää tarpeellisten tietojen antamista säännöllisesti koko sen ajan, jona arvopaperit ovat listalla; tällaista säännöllistä tietojen antamista koskevien vaatimusten yhteensovittamisen tavoitteet ovat samanlaiset kuin listalleottoesitteiden eli parantaa sijoittajansuojaa ja tehdä se tasavertaisemmaksi sekä helpottaa näiden arvopaperien ottamista listalle useammissa

yhteisön arvopaperipörssissä ja täten myös edistää todellisten yhteisön pääomamarkkinoiden toteuttamista arvopaperimarkkinoiden täydellisemmän yhteenkietoutumisen avulla,

arvopaperien viralliselle pörssilistalle ottamista koskevien vaatimusten yhteensovittamisesta 5 päivänä maaliskuuta 1979 annetun neuvoston direktiivin 79/279/ETY⁽⁵⁾ mukaan pörssi-yhtiöiden on mahdollisimman nopeasti annettava sijoittajien saataville yhtiön tilinpäätös sekä toimintakertomus koko tilikaudelta; neljännellä direktiivillä 78/660/ETY⁽⁶⁾ on sovitettu yhteen yhtiömuodoltaan tietyntaisten yhtiöiden tilinpäätöksiä koskevat jäsenvaltioiden lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset,

yhtiöiden pitäisi myös ainakin kerran jokaisen tilikauden aikana antaa sijoittajien saataville kertomus toiminnastaan; tässä direktiivissä voidaan siten rajoittaa sovitettavaan yhteen yhden sellaisen katsauksen sisältöä ja levittämistä, joka annetaan tilikauden kuudelta ensimmäiseltä kuukaudelta,

tavanomaisten joukkovelkakirjojen osalta ei ottaen huomioon niiden haltijalla velkakirjan perusteella olevat oikeudet ole tarpeen suojata sijoittajia vaatimalla puolivuotiskatsauksen julkistamista; direktiivin 79/279/ETY mukaan vaihto-, vaihdettavat ja optiovelkakirjat voidaan ottaa viralliselle listalle

⁽¹⁾ EYVL N:o C 29, 1.2.1979, s. 5 ja EYVL N:o C 210, 16.8.1980, s. 5

⁽²⁾ EYVL N:o C 85, 8.4.1980, s. 69

⁽³⁾ EYVL N:o C 53, 3.3.1980, s. 54

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 100, 17.4.1980, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 66, 16.3.1979, s. 21

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 222, 14.8.1978, s. 11

vain, jos niihin liittyvät osakkeet jo ovat listalla samassa arvopaperipörssissä tai muulla säännellyllä, säännöllisesti toimivalla ja tunnustetulla avoimella markkinapaikalla tai jos ne otetaan listalle samanaikaisesti; jäsenvaltiot saavat poiketa tästä periaatteesta vain, jos niiden toimivaltaiset viranomaiset ovat vakuuttuneita siitä, että velkakirjanhaltijoilla on käytettävissään kaikki velkakirjoihin liittyvien osakkeiden arvioimiseksi tarvittavat tiedot; näin ollen säännöllistä tiedonantovelvollisuutta koskeva yhteensovittaminen on tarpeen ainoastaan niiden yhtiöiden osalta, joiden osakkeet on otettu viralliselle pörssilistalle,

puolivuotiskatsauksen perusteella sijoittajilla on oltava mahdollisuus tehdä perusteltu arvio yhtiön toiminnan yleisestä kehityksestä katsauskauden aikana; katsauksessa ei tarvitse olla kuin keskeisimmät tiedot kyseisen yhtiön rahoitusasemasta ja sen liiketoiminnan yleisestä kehityksestä,

ottaen huomioon eräiden jäsenvaltioiden lainsäädännön tämänhetkisestä tilasta johtuvat vaikeudet voidaan yhtiöille antaa tämän direktiivin säännösten täytäntöönpanoa varten määräaika, joka on pidempi kuin kansallisen lainsäädännön mukauttamista varten säädetty määräaika, ja

tehokkaan sijoittajansuojan ja arvopaperipörssien toiminnan moitteettomuuden takaamiseksi on yhtiöiden, joiden osakkeet on otettu yhteisössä arvopaperipörssiin viralliselle listalle, säännöllistä tiedonantovelvollisuutta koskevia sääntöjä sovellettava jäsenvaltioista olevien yhtiöiden lisäksi myös kolmansista valtioista oleviin yhtiöihin,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I JAKSO

Yleiset säännökset ja soveltamisala

1 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan yhtiöihin, joiden osakkeet on otettu jäsenvaltiossa sijaitsevan tai toimivan arvopaperipörssiin viralliselle listalle, riippumatta siitä, onko listalle otettu osakkeet vai osakkeisiin oikeuttavat todistukset, tai siitä, onko osakkeet tai osakkeisiin oikeuttavat todistukset otettu listalle ennen tämän direktiivin voimaantuloa vai sen jälkeen.

2. Tätä direktiiviä ei kuitenkaan sovelleta muihin sijoitusyhtiöihin kuin suljettuihin sijoitusyhtiöihin.

Tässä direktiivissä tarkoitetaan 'muilla kuin suljetuilla sijoitusyhtiöillä' sijoitusyhtiöitä:

– joiden tarkoituksena on yleisöltä hankittujen varojen yhteinen sijoittaminen ja jotka toimivat riskin hajauttamisen periaatteella ja

– joiden osakkeet on osakkeenomistajan vaatimuksesta ostettava takaisin tai lunastettava suoraan tai välillisesti näiden yhtiöiden varoilla. Yhtiön toimenpide, jonka tarkoituksena on varmistaa, ettei sen osakkeiden pörssi-arvo poikkea merkittävästi niiden nettoarvosta, rinnastetaan takaisinostoon tai lunastukseen.

3. Jäsenvaltiot voivat olla soveltamatta tätä direktiiviä keskuspankkeihin.

2 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että yhtiöt julkaisevat puolivuotiskatsauksen toiminnastaan ja tuloksestaan kunkin tilikauden kuuden ensimmäisen kuukauden ajalta.

3 artikla

Jäsenvaltiot voivat asettaa yhtiöille velvollisuuksia, jotka ovat ankarampia kuin tässä direktiivissä säädetään, tai lisävelvollisuuksia, jos niitä sovelletaan yleisesti kaikkiin yhtiöihin tai kaikkiin tiettyyn ryhmään kuuluviin yhtiöihin.

II JAKSO

Puolivuotiskatsauksen julkistaminen ja sisältö

4 artikla

1. Puolivuotiskatsaus on julkistettava neljän kuukauden kuluessa kyseisen puolivuotiskauden päättymisestä.

2. Poikkeuksellisissa yksittäistapauksissa, joissa sille on riittävät perusteet, toimivaltaiset viranomaiset voivat pidentää julkistamisen määräaikaa.

5 artikla

1. Puolivuotiskatsauksen on sisällettävä lukuina annettavat tiedot ja selostus yhtiön toiminnasta ja tuloksesta katsauskaudelta.

2. Taulukon muodossa esitettävistä luvuista on käytävä ilmi ainakin seuraavat seikat:

– nettoliikevaihto sekä

– tulos ennen veroja tai niiden jälkeen.

Näillä ilmauksilla tulee olla sama sisältö kuin neuvoston yhtiöiden tilinpäätöksistä antamissa direktiiveissä.

3. Jäsenvaltiot voivat sallia, että toimivaltaiset viranomaiset tapauskohtaisen harkinnan perusteella antavat yhtiöille, joiden osakkeita on virallisella listalla vain yhdessä jäsenvaltiossa, poikkeuksellisesti luvan esittää tulostietonsa arvioituna lu-

kuina. Yhtiön on ilmoitettava katsauksessaan menettelyn käyttämisestä eikä menettely saa johtaa sijoittajia harhaan.

4. Jos yhtiö on maksanut väliosinkoa tai ehdottaa sen maksamista, luvuista on käytävä ilmi katsauskauden tulos verojen jälkeen sekä maksettu tai maksettavaksi ehdotettu väliosinko.

5. Jokaisesta katsauksessa esitetystä luvusta on esitettävä vertailutieto edellisen tilikauden vastaavalta ajanjaksolta.

6. Selostuksen on sisällettävä kaikki sijoittajan kannalta tarpeelliset tiedot, jotta hän voisi tehdä perustellun arvion yhtiön toiminnan ja tuloksen kehityssuunnasta sekä niistä poikkeuksellisista seikoista, jotka ovat vaikuttaneet toimintaan ja tulokseen katsauskaudella, ja sen tulee myös mahdollistaa vertailujen tekeminen suhteessa edellisen tilikauden vastaavaan ajanjaksoon.

Selostuksessa on myös sikäli kuin se on mahdollista selostettava yhtiön todennäköisiä kehitysnäkymiä kuluvana tilikautena.

7. Jos 2 kohdassa mainitut luvut eivät sovellu yhtiön toiminnan kuvaamiseen, toimivaltaisten viranomaisten tulee huolehtia siitä, että niihin tehdään aiheelliset tarkistukset.

6 artikla

Yhtiö, joka julkistaa konsolidoidun tilinpäätöksen, voi esittää puolivuotiskatsauksensa joko konsolidoidussa tai konsolidoimattomassa muodossa. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin antaa toimivaltaisille viranomaisille valtuudet vaatia yhtiötä julkistaman sellaiset tärkeät lisätiedot, jotka toimivaltaisten viranomaisten käsityksen mukaan olisivat sisältyneet siihen katsausmuotoon, jota yhtiö ei ole käyttänyt.

7 artikla

1. Puolivuotiskatsaus on julkistettava siinä jäsenvaltiossa tai niissä jäsenvaltioissa, joissa osakkeet on otettu viralliselle listalle, ilmestyvässä yhdessä tai useammassa valtakunnallisessa tai laajalevikkisessä sanomalehdessä tai virallisessa lehdessä taikka saatettava yleisön saataville joko kirjallisena paikassa, jonka sijainti ilmoitetaan asianomaisessa valtiossa ilmestyvässä yhdessä tai useammassa valtakunnallisessa tai laajalevikkisessä sanomalehdessä, tai muulla siihen rinnastettavalla toimivaltaisten viranomaisten hyväksymällä tavalla.

2. Puolivuotiskatsaus on laadittava virallisilla kielillä tai yhdellä virallisista kielistä taikka jollakin muulla kielellä edellyttäen, että kyseisessä jäsenvaltiossa virallinen kieli tai

viralliset kielet taikka tämä muu kieli on yleisesti käytössä rahoitusallalla ja toimivaltaisten viranomaisten hyväksymä.

3. Yhtiön on toimitettava jäljennös puolivuotiskatsauksestaan samanaikaisesti kunkin sellaisen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jossa yhtiön osakkeet on otettu viralliselle listalle. Katsaukset on toimitettava viimeistään silloin, kun puolivuotiskatsaus ensimmäisen kerran julkistetaan jossain jäsenvaltiossa.

8 artikla

Jos yhtiön virallisesti hyväksytty tilintarkastaja on tarkastanut katsauksessa olevat tilinpäätöstietoja vastaavat tiedot, tilintarkastajan lausunto sekä mahdolliset muistutukset on toistettava täydellisenä katsauksessa.

III JAKSO

Toimivaltaisten viranomaisten valtuudet

9 artikla

1. Jäsenvaltioiden on nimettävä toimivaltainen viranomainen tai toimivaltaiset viranomaiset ja ilmoittavat tästä sekä näiden välisestä mahdollisesta tehtävienjaosta komissiolle. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että tätä direktiiviä sovelletaan.

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että toimivaltaisilla viranomaisilla on niiden tehtävien hoitamiseksi riittävät toimivaltuudet.

3. Jos jotkut tässä direktiivissä tarkoitetut vaatimukset eivät ole tarkoituksenmukaisia jonkin yhtiön toiminta tai olosuhteet huomioon ottaen, toimivaltaisten viranomaisten huolehdittava, että näitä vaatimuksia muutetaan aiheellisella tavalla.

4. Toimivaltaiset viranomaiset voivat sallia, että tietty tässä direktiivissä tarkoitettu tieto jätetään pois puolivuotiskatsauksesta, jos ne katsovat, että tällaisen tiedon ilmaiseminen olisi vastoin yleistä etua tai aiheuttaisi vakavaa haittaa kyseiselle yhtiölle; viimeksi mainitussa tapauksessa saadaan tiedot jättää antamatta vain sillä edellytyksellä, että se ei ole omiaan johtamaan yleisöä harhaan kyseisten osakkeiden arviointiin ratkaisevasti vaikuttavien tosiasioiden ja olosuhteiden suhteen.

Yhtiö tai sen edustajat ovat vastuussa niiden seikkojen totuudenmukaisuudesta ja merkityksellisyydestä, joilla poikkeushakemus perustellaan.

5. Mitä 3 ja 4 kohdassa säädetään, koskee myös 3 artiklan mukaisesti asetettuja ankarampia velvollisuuksia ja lisävelvollisuuksia.

6. Jos yhtiö, joka on kolmannen valtion lainsäädännön alainen, julkistaa puolivuotiskatsauksen kolmannessa valtiossa, toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa luvan tällaisen katsauksen julkistamiseen tässä direktiivissä tarkoitettua puoli-

vuotiskatsauksen asemesta, jos näin annetut tiedot vastaavat niitä tietoja, jotka olisi annettava tämän direktiivin perusteella.

7. Tämä direktiivi ei koske toimivaltaisten viranomaisten virkavastuuta, josta säädetään edelleenkin pelkästään kansallisessa lainsäädännössä.

IV JAKSO

Jäsenvaltioiden välinen yhteistoiminta

10 artikla

1. Toimivaltaisten viranomaisten on huolehdittava tehtäviensä suorittamiseksi tarpeellisesta keskinäisestä yhteistoiminnasta ja luovutettava toisilleen kaikki tätä varten tarpeelliset tiedot.

2. Jos puolivuotiskatsaus on julkistettava useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa, näiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tulee 3 artiklasta poiketen tehdä parhaansa hyväksyäkseen yhteiseksi katsaustekstiksi tekstin, joka on sen jäsenvaltion vaatimusten mukainen, jossa yhtiön osakkeet ensimmäiseksi otettiin viralliselle listalle, tai joka eniten vastaa mainittua tekstiä. Jos yhtiön osakkeet on otettu samanaikaisesti kahdessa tai useammassa eri jäsenvaltiossa sijaitsevien tai toimivien arvopaperipörssien viralliselle listalle, kyseisten jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on tehtävä parhaansa hyväksyäkseen yhteiseksi katsaustekstiksi tekstin, joka on sen jäsenvaltion vaatimusten mukainen, jossa yhtiöllä on kotipaikka. Jos yhtiöllä on kotipaikka kolmannessa valtiossa, kyseisten jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tulee tehdä parhaansa yhteisen katsauksen hyväksymiseksi.

V JAKSO

Yhteyskomitea

11 artikla

1. Yhteyskomitealla, joka on perustettu arvopaperien viralliselle pörssilistalle ottamista koskevien vaatimusten yhteensovittamisesta 5 päivänä maaliskuuta 1979 annetun neuvoston direktiivin 79/279/ETY 20 artiklalla, on myös tehtävänä:

a) helpottaa tämän direktiivin yhdenmukaista täytäntöönpanoa käymällä säännöllisiä keskusteluja niistä tämän direktiivin soveltamisen aiheuttamista käytännön ongelmista, joiden osalta sitä pidetään hyödyllisenä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta perustamissopimuksen 169 ja 170 artiklan soveltamista;

b) helpottaa jäsenvaltioiden välisiä keskusteluja niistä ankarimmista velvollisuuksista ja lisävelvollisuuksista, joita ne voivat asettaa 3 artiklan nojalla, tarkoituksella saavuttaa näiden velvollisuuksien yhdenmukaisuus kaikissa jäsenvaltioissa perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan mukaisesti;

c) neuvoa tarvittaessa komissiota tähän direktiiviin tehtävistä lisäyksistä tai muutoksista; komitean on erityisesti harkittava mahdollisuutta tarkistaa 3 ja 5 artiklaa edellä b alakohdassa tarkoitettujen velvollisuuksien yhdenmukaistamisessa saavutetun edistyksen valossa.

2. Komissio antaa neuvostolle viiden vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta yhteyskomiteaa kuultuaan kertomuksen 3 ja 5 artiklan soveltamisesta sekä muutoksista, joita näihin artikloihin voidaan tehdä.

VI JAKSO

Loppusäännökset

12 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 1983. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltiot voivat lykätä 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden panemista täytäntöön 36 kuukaudella niiden voimaantulopäivästä.

3. Kun tämä direktiivi on annettu tiedoksi, jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuihin kysymyksistä antamansa keskeiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kirjallisina komissiolle.

13 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 15 päivänä helmikuuta 1982.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. de KEERSMAEKER

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 12 päivänä joulukuuta 1988,
tiedoista, jotka on julkistettava, kun huomattava osuus pörssi-yhtiöstä on hankittu tai luovutettu**

(88/627/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

tiedotuspolitiikka, johon kuuluu riittävien tietojen antaminen arvopaperimarkkinoilla toimivista sijoittajista, on omiaan parantamaan sijoittajansuojaa sekä lisäämään sijoittajien luottamusta arvopaperimarkkinoihin ja siten takaamaan niiden moitteettoman toiminnan,

yhtenäistäänsä sijoittajansuojaa tällaisen tiedotuspolitiikan yhteensovittaminen yhteisön tasolla edistää todennäköisesti jäsenvaltioiden arvopaperimarkkinoiden yhteenkietoutumista ja siten myös todellisten Euroopan pääomamarkkinoiden luomista,

tämän vuoksi sijoittajille tulisi tiedottaa huomattavista omistussuunnista ja niiden muutoksista sellaisissa yhteisön yhtiöissä, joiden osakkeet ovat yhteisön alueella sijaitsevien tai toimivien arvopaperipörssien virallisella listalla,

olisi annettava yhteensovitettut säännöt annettavien tietojen yksityiskohtaisesta sisällöstä ja tiedottamisesta noudatettavasta menettelystä,

yhtiöt, joiden osakkeet on otettu viralliselle listalle jossakin yhteisön arvopaperipörssissä, voivat tiedottaa yleisölle muutoksista huomattavissa yhtiön omistussuunnissa vain, jos näiden osuuksien haltijat ovat ilmoittaneet yhtiölle tällaisista muutoksista, ja

useimmissa jäsenvaltioissa ei osuuksien haltijoilla ole tällaista velvollisuutta ja, sikäli kuin tällainen velvollisuus on olemassa,

sen soveltamisessa on huomattavia eroja; tämän vuoksi tulisi yhteisön tasolla antaa yhteensovitettut säännöt tästä kysymyksestä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on sovellettava tätä direktiiviä luonnollisiin henkilöihin sekä yksityis- ja julkisoikeudellisiin oikeushenkilöihin, jotka joko suoraan tai toisen välityksellä hankkivat tai luovuttavat 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja osuuksia, jos tämä muuttaa äänivaltasuhteita sellaisessa yhtiössä, joka on jäsenvaltion lainsäädännön alainen ja jonka osakkeet ovat yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa sijaitsevan tai toimivan arvopaperipörssin virallisella listalla.
2. Jos 1 kohdassa tarkoitettu huomattava osuus hankitaan tai luovutetaan osakkeisiin oikeuttavien todistuksien avulla, tätä direktiiviä sovelletaan näiden todistusten haltijoihin eikä niiden liikkeeseenlaskijoihin.
3. Tätä direktiiviä ei sovelleta yhteissijoitusyrityksen huomattavan osuuden hankintaan tai luovutukseen.
4. Korvataan arvopaperien viralliselle pörssilistalle ottamista koskevien vaatimusten yhteensovittamisesta 5 päivänä maaliskuuta 1979 annetun neuvoston direktiivin 79/279/ETY⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 82/148/ETY⁽⁵⁾, liitteessä olevan C luettelon 5 kohdan c alakohta, seuraavasti:

"c) Yhtiön on tiedotettava yleisölle merkittävimpien omistussuhteiden rakenteissa (osakkeenomistajat ja osakkeenomistuksen jakautuminen) tietojen edellisen julkistamisen jälkeen tapahtuneista muutoksista heti niiden tultua sen tietoon.

Erityisesti tulee yhtiön, johon ei sovelleta tietoista, jotka on julkistettava, kun huomattava osuus pörssi-yhtiöstä on hankittu tai luovutettu, 12 päivänä joulukuuta 1988 annettua neuvoston direktiiviä 88/627/ETY⁽⁶⁾, tiedottaa yleisölle yhdeksässä kalenterivuorokaudessa siitä kun se on saanut siitä tiedon, että joku on hankinnut tai luovuttanut osakemäärän, jonka johdosta hänen osuutensa ylittää tai alittaa tuon direktiivin 4 artiklassa tarkoitetun ääniosuusrajan.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 348, 17.12.1988, s. 62"

⁽¹⁾ EYVL N:o C 351, 31.12.1985, s. 35 ja

EYVL N:o C 255, 25.9.1987, s. 6

⁽²⁾ EYVL N:o C 125, 11.5.1987, s. 144 ja

EYVL N:o C 309, 5.12.1988

⁽³⁾ EYVL N:o C 263, 20.10.1986, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 66, 16.3.1979, s. 21

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 62, 5.3.1982, s. 22

2 artikla

'Osuuden hankkimisella' tarkoitetaan tässä direktiivissä osuuden ostamisen lisäksi jokaista muutakin hankintatapaa sen oikeusperusteesta ja siinä käytetystä menettelystä riippumatta, myös osuuden hankkimista 7 artiklassa tarkoitettulla tavalla.

3 artikla

Jäsenvaltiot voivat soveltaa 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin luonnollisiin henkilöihin, oikeushenkilöihin ja yhtiöihin vaatimuksia tai lisävaatimuksia, jotka ovat ankarampia kuin tässä direktiivissä säädetään, jos näitä vaatimuksia sovelletaan yleisesti kaikkiin, jotka hankkivat tai luovuttavat osuuksia, ja kaikkiin yhtiöihin taikka jos niitä sovelletaan kaikkiin niihin edellä mainituista, jotka kuuluvat tiettyyn ryhmään.

4 artikla

1. Jos 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö hankkii tai luovuttaa osuuden 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua yhtiöstä ja jos luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön osuus äänimäärästä hankinnan tai luovutuksen johdosta on 10 prosenttia, 20 prosenttia, 1/3, 50 prosenttia tai 2/3 taikka ylittää tämän määrän tai vähenee tämän määrän alle, henkilön tai oikeushenkilön on seitsemässä kalenterivuorokaudessa ilmoitettava mainitun hankinnan tai luovutuksen jälkeinen ääniosuutensa yhtiölle sekä samanaikaisesti myös 13 artiklassa tarkoitettulle tai tarkoitetuille toimivaltaiselle viranomaiselle tai toimivaltaisille viranomaisille. Jäsenvaltioiden ei tarvitse soveltaa:

- 20 prosentin ja 1/3:n ääniosuusrajoja, jos ne soveltavat ainoastaan yhtä 25 prosentin suuruisia ääniosuusrajaa,
- 2/3:n ääniosuusrajaa, jos ne soveltavat 75 prosentin ääniosuusrajaa.

Seitsemän kalenterivuorokauden määräaika luetaan hetkestä, jona huomattavan osuuden omistaja saa tiedon osakkeiden hankinnasta tai luovutuksesta tai kun tämä on osuusteet huomioon ottaen olisi pitänyt saada siitä tieto.

Jäsenvaltiot voivat lisäksi säätää, että yhtiölle on ilmoitettava luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön omistama osuus pääomasta.

2. Jäsenvaltioiden on annettava tarvittaessa kansallisessa lainsäädännössään tai sen nojalla tarkemmat säännökset ja määräykset tavasta, jolla 1 kohtaa sovellettaessa huomioon otettava äänioikeus annetaan tiedoksi 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuille luonnollisille henkilöille ja oikeushenkilöille.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on säädettävä, että siinä 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua yhtiön ensimmäisessä varsinaisessa yhtiökokouksessa, joka pidetään sen jälkeen kun kolme kuukautta on kulunut tämän direktiivin täytäntöönpanosta kansallisessa lain-

säädännössä, jokaisen edellä 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua luonnollisen henkilön ja oikeushenkilön on ilmoitettava yhtiölle sekä samanaikaisesti toimivaltaiselle viranomaiselle tai toimivaltaisille viranomaisille sellainen osuus yhtiön äänimäärästä, joka on 10 prosenttia tai enemmän, sekä tällaisen osuuden todellinen suuruus, jollei tämä henkilö ole jo tehnyt 4 artiklan mukaista ilmoitusta.

Kaikista ääniosuuksista, jotka ovat 10 prosenttia tai enemmän, on tiedotettava yleisölle 10 artiklassa säädettyllä tavalla kuukauden kuluessa tästä yhtiökokouksesta.

6 artikla

Jos 4 artiklassa tarkoitettua huomattavan osuuden hankkinut tai luovuttanut kuuluu sellaiseen yritysyhmään, jonka on direktiivin 83/349/ETY⁽¹⁾ mukaan laadittava konsolidoitu tilinpäätös, sen ei tarvitse tehdä 4 artiklan 1 kohdassa tai 5 artiklassa mainittua ilmoitusta, jos ilmoituksen tekee emoyritys tai, kun emoyritys on itse tytäryritys, tämän emoyritys.

7 artikla

Sovellettaessa 4 artiklan 1 kohdan mukaista ilmoitusvelvollisuutta 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön äänimäärään luetaan myös seuraavissa tapauksissa tarkoitettu äänioikeus:

- äänioikeus, jota toinen luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö hallitsee omissa nimissään tämän luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön lukuun,
- tämän luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön määräysvallassa olevalla yrityksellä oleva äänioikeus,
- toisen henkilön äänioikeus, jos tämä luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö ja tämä toinen henkilö ovat tehneet kirjallisen sopimuksen, joka velvoittaa osapuolet käyttämään äänioikeuttaan yhteisymmärryksessä ja näin sovelta- maan kyseisen yrityksen johtamisessa pitkäaikaisia yhteistä toimintatapaa,
- äänioikeus, jonka tämä luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö taikka sen määräysvallassa oleva yritys on kirjallisen sopimuksen mukaisesti luovuttanut väliaikaisesti vastiketta vastaan toiselle,
- tämän luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön sellaisten osakkeiden äänioikeus, jotka on annettu vakuudeksi, jollei äänioikeus kuulu vakuudenhaltijalle ja jollei tämä ilmoita itse käyttävänsä sitä; viimeksi mainitussa tapauksessa sitä pidetään jälkimmäisen äänioikeutena,
- sellaisten osakkeiden äänioikeus, joihin tällä luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä on käyttöoikeus,

⁽¹⁾ EYVL N:o L 193, 18.7.1983, s. 1

- äänioikeus, jonka tämä tai muu edellisissä luettelma-
kohdissa tarkoitettu luonnollinen henkilö tai oikeus-
henkilö voi yksipuolisella toimella hankkia kirjallisen
sopimuksen perusteella; tällöin on 4 artiklan 1 kohdas-
sa mainittu ilmoitus tehtävä sopimuksen tekopäivänä,
- tämän luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön haltuun
talletettujen osakkeiden äänioikeus, jota tämä voi
käyttää harkintansa mukaan sen takia, että omistajat
eivät ole antaneet tarkempia ohjeita äänioikeuden
käytämisestä.

Jos luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi käyttää edellisen
alakohdan viimeisessä luettelmakohdassa tarkoitettulla tavalla
äänioikeutta yhtiössä ja jos tämän äänioikeuden määrä yhteensä
yhdessä tämän henkilön muun äänioikeuden kanssa on yhtä
suuri tai suurempi kuin jokin 4 artiklan 1 kohdassa mainituista
ääniosuusrajoista, jäsenvaltiot voivat 4 artiklan 1 kohdasta
poiketen säätää, että tämä luonnollinen henkilö tai oi-
keushenkilö on tällöin velvollinen ainoastaan ilmoittamaan siitä
asianomaiselle yhtiölle viimeistään 21 kalenterivuorokautta
ennen yhtiön yhtiökokousta.

8 artikla

1. 'Määräysvallassa olevalla yrityksellä' tarkoitetaan tässä
direktiivissä kaikkia sellaisia yrityksiä, joissa luonnollinen
henkilö tai oikeushenkilö:

- a) omistaa enemmistön osakkeenomistajien tai jäsenten
äänioikeudesta; tai
- b) on oikeutettu asettamaan tai erottamaan hallinto-, johto-,
tai valvontaelinten jäsenten enemmistön ja samalla on itse
yrityksen osakkeenomistaja tai jäsen; tai
- c) on osakkeenomistaja tai jäsen ja käyttää yksin yrityksen
osakkeenomistajien tai jäsenten äänimäärän enemmistöä
yrityksen muiden osakkeenomistajien tai jäsenten kanssa
tehdyn sopimuksen perusteella.

2. Sovellettaessa 1 kohtaa pidetään emoyrityksellä olevana
äänestämistä, asettamista ja erottamista koskevana oikeutena
myös sen määräysvallassa olevilla yrityksillä olevia tällaisia
oikeuksia sekä sellaisten luonnollisten henkilöiden ja oi-
keushenkilöiden oikeuksia, jotka toimivat omissa nimissään
mutta emoyrityksen tai sen määräysvallassa olevan yrityksen
lukuun.

9 artikla

1. Toimivaltaiset viranomaiset voivat vapauttaa 4 artiklassa
tarkoitettua huomattavan osuuden hankkineen tai luovuttaneen
ammattimaisen arvopaperikaupiaan 4 artiklan 1 kohdassa
säädetystä ilmoitusvelvollisuudesta, jos se hankkii tai luovuttaa
osuuden arvopaperikaupiaana ja jos se ei käytä osakkeiden
hankintaa kyseisen yhtiön johtamiseen vaikuttamiseksi.

2. Toimivaltaisten viranomaisten on vaadittava, että 1
kohdassa tarkoitettua ammattimaisia arvopaperikaupiaa ovat
jäsenvaltiossa sijaitsevan tai toimivan arvopaperipörssin jäseniä
taikka 12 artiklassa tarkoitettua toimivaltaisen viranomaisen
hyväksymiä tai valvonnassa.

10 artikla

1. Yhtiön, joka on saanut 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä
alakohdassa tarkoitettua ilmoituksen, on puolestaan niin pian
kuin mahdollista ja viimeistään yhdeksän kalenterivuorokauden
kuluttua ilmoituksen saamisesta tiedotettava siitä yleisölle
kaikissa niissä jäsenvaltioissa, joissa sen osakkeita on otettu
arvopaperipörssin viralliselle listalle.

Jäsenvaltio voi säätää, että ensimmäisessä alakohdassa
tarkoitettua tiedoksiannon suorittaa asianomaisen yhtiön sijasta
toimivaltainen viranomainen, mahdollisesti yhteistyössä yhtiön
kanssa.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu tiedoksianto on julkaistava
yhdessä tai useammassa asianomaisessa jäsenvaltiossa tai
asianomaisissa jäsenvaltioissa ilmestyvässä valtakunnallisessa
tai laajalevikkisessä sanomalehdessä taikka annettava yleisön
saataville joko kirjallisena paikassa, jonka sijainti ilmoitetaan
yhdessä tai useammassa asianomaisessa jäsenvaltiossa tai
asianomaisissa jäsenvaltioissa ilmestyvässä valtakunnallisessa
tai laajalevikkisessä sanomalehdessä, tai muulla siihen rinnas-
tettavalla toimivaltaisten viranomaisten hyväksymällä tavalla.

Tiedoksianto on julkaistava virallisilla kielillä tai yhdellä
virallisista kielistä taikka jollakin muulla kielellä edellyttäen,
että kysyisessä jäsenvaltiossa virallinen kieli on tai viralliset
kielet ovat taikka tämä muu kieli on yleisesti käytössä
rahoituslalla ja toimivaltaisten viranomaisten hyväksymä.

11 artikla

Toimivaltaiset viranomaiset voivat poikkeuksellisesti vapauttaa
1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua yhtiöt 10 artiklassa säädetystä
tiedoksiantovelvollisuudesta, jos ne katsovat, että tällaisen
tiedon ilmaiseminen olisi vastoin yleistä etua tai aiheuttaisi
vakavaa haittaa kyseisille yhtiöille; viimeksi mainitussa
tapauksessa saadaan tiedot jättää antamatta vain sillä edelly-
tyksellä, että se ei ole omiaan johtamaan yleisöä harhaan
kyseisten arvopapereiden arviointiin ratkaisevasti vaikuttavien
tosiasioiden ja olosuhteiden suhteen.

12 artikla

1. Jäsenvaltioiden on nimettävä toimivaltainen viranomainen
tai toimivaltaiset viranomaiset ja ilmoitettava tästä sekä niiden
välisestä mahdollisesta tehtävienjaosta komissiolle.

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että toimivaltaisilla
viranomaisilla on riittävät toimivaltuudet tehtäviensä hoitami-
seksi.

3. Toimivaltaisten viranomaisten on huolehdittava tehtäviensä
suorittamiseksi tarpeellisesta keskinäisestä yhteistoiminnasta ja
luovutettava toisilleen kaikki tätä varten tarpeelliset tiedot.

13 artikla

Tämän direktiivin tarkoitettuja toimivaltaisia viranomaisia ovat
sen jäsenvaltion viranomaiset, jonka lainsäädännön alainen 1
artiklan 1 kohdassa tarkoitettu yhtiö on.

14 artikla

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että jokainen, joka on tai on ollut toimivaltaisen viranomaisen palveluksessa, on salassapitovelvollinen. Tällä tarkoitetaan sitä, että näissä tehtävissä saatuja luottamuksellisia tietoja ei saa ilmaista toiselle henkilölle eikä viranomaiselle, ellei laissa toisin säädetä.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, ei kuitenkaan estä eri jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia luovuttamasta toisilleen tietoja tämän direktiivin mukaisesti. Näin luovutettuja tietoja koskee salassapitovelvollisuus, jota sovelletaan tiedot vastaanottavien toimivaltaisten viranomaisten palveluksessa oleviin tai olleisiin henkilöihin.

3. Toimivaltainen viranomainen, joka ottaa vastaan luottamuksellisia tietoja 2 kohdan mukaisesti, saa käyttää niitä vain tehtäviensä hoitamisessa.

15 artikla

Jäsenvaltioiden on säädettävä tarkoituksenmukaisista seuraamuksista sen varalta, että 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut henkilöt tai oikeushenkilöt ja yhtiöt eivät noudata tämän direktiivin säännöksiä.

16 artikla

1. Yhteyskomitean, joka on perustettu direktiivin 79/279/ETY 20 artiklalla, tehtävänä on myös:

- a) käydä säännöllisiä keskusteluja niistä tämän direktiivin soveltamiseen liittyvistä käytännön ongelmista, joiden osalta sitä pidetään hyödyllisenä;
- b) helpottaa jäsenvaltioiden välisiä keskusteluja niistä ankarimmista vaatimuksista tai lisävaatimuksista, joita ne voivat 3 artiklan mukaisesti soveltaa, jotta kaikkien jäsenvaltioiden vaatimukset voidaan sovittaa yhteen perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan mukaisesti;
- c) neuvoa tarvittaessa komissiota tähän direktiiviin tehtävistä lisäyksistä tai muutoksista.

17 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 1 päivään tammikuuta 1990 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset komissiolle.

18 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 12 päivänä joulukuuta 1988.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. ROUMELJOTIS

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 17 päivänä huhtikuuta 1989,
arvopapereita yleisölle tarjottaessa julkistettavan tarjousesitteen laatimista, tarkastusta ja
levittämistä koskevien vaatimusten yhteensovittamisesta**

(89/298/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

arvopapereihin sijoittaminen, niin kuin mikä tahansa muukin sijoittaminen, sisältää riskejä; sijoittajansuoja edellyttää, että sijoittajille annetaan mahdollisuus arvioida oikein näitä riskejä ja tehdä sijoituspäätöksensä täysin tietoisena asiaan vaikuttavista seikoista,

arvopapereista ja liikkeeseenlaskijoista annettavan tiedon täydellisyys ja tarkoituksenmukaisuus edistää sijoittajansuojaa,

tällainen tieto on lisäksi tehokas tapa lisätä arvopapereihin kohdistuvaa luottamusta ja täten edistää arvopaperimarkkinoiden moitteetonta toimintaa ja kehitystä,

arvopapereita koskeva todellinen yhteisön tiedotuspolitiikka tulisi ottaa käyttöön; tarjoamalla suojaa sijoittajille ja parantamalla arvopaperimarkkinoiden toimivuutta tällainen tiedotuspolitiikka on omiaan edistämään kansallisten arvopaperimarkkinoiden yhteenkietoutumista ja rohkaisemaan todellisten Euroopan pääomamarkkinoiden luomista,

arvopapereiden viralliselle pörssilistalle ottamisen yhteydessä julkistettavan listalleottoesitteen laatimista, tarkastusta ja levittämistä koskevien vaatimusten yhteensovittamisesta 17 päivänä maaliskuuta 1980 annettu neuvoston direktiivi 80/390/ETY⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 87/345/ETY⁽⁵⁾, on tärkeä edistysaskel tällaisen

yhteisön tiedotuspolitiikan täytäntöönpanossa; tuolla direktiivillä sovitaan yhteen tietoja, jotka annetaan tarjottavista arvopapereista ja niiden liikkeeseenlaskijoista otettaessa arvopapereita arvopaperipörssin viralliselle listalle, jotta sijoittajat voisivat tehdä perustellun arvion liikkeeseenlaskijan varoista ja vastuista, rahoitusasemasta, tuloksesta ja tulevaisuudennäkömistä sekä arvopapereihin liittyvistä oikeuksista,

tällainen tiedotuspolitiikka edellyttää myös sitä, että tällaista tietoa sisältävä tarjousesite annetaan yleisön saataville silloin, kun liikkeeseenlaskija itse tai joku sen puolesta taikka joku muu tarjoaa arvopapereita ensimmäisen kerran yleisölle jäsenvaltiossa, riippumatta siitä, otetaanko arvopaperit myöhemmin listalle vai ei; lisäksi on tarpeellista sovittaa yhteen näiden tarjousesitteiden sisältöä, jotta eri jäsenvaltioiden sijoittajille taataan samantasoinen vähimmäissuoja,

toistaiseksi on osoittautunut mahdottomaksi antaa yhteinen määritelmä ilmaukselle 'julkinen tarjous' sekä sen kaikille olennaisille ainesosille,

silloin kun tarjous koskee arvopapereita, jotka otetaan arvopaperipörssin viralliselle listalle, annettavan tiedon tulee vastata direktiivin 80/390/ETY mukaisia vaatimuksia ottaen kuitenkin huomioon julkiseen tarjoukseen liittyvät erityiset seikat; sellaisia arvopapereita koskevien julkisten tarjouksien yhteydessä, joita ei oteta arvopaperipörssin viralliselle listalle, ei tarvitse edellyttää annettavaksi yhtä yksityiskohtaisia tietoja, jotta pieniä ja keskiuuria liikkeeseenlaskijoita ei rasitettaisi liiaksi; sellaisten arvopapereiden osalta, jotka otetaan arvopaperipörssin viralliselle listalle, toteutunut yhteensovittamisen taso mahdollistaa sen, että yhden jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten hyväksymää tarjousesitettä voidaan vastavuoroisen tunnustamisen nojalla käyttää toisissa jäsenvaltioissa tehtävissä julkisissa tarjouksissa; tarjousesitteiden vastavuoroista tunnustamista pitää voida soveltaa myös silloin, kun julkisen tarjouksen tarjousesite on direktiivissä 80/390/ETY säädettyjen perusvaatimusten mukainen ja toimivaltaisten viranomaisten hyväksymä, vaikka arvopapereiden ottamista arvopaperipörssin viralliselle listalle ei haettaisikaan,

tämän direktiivin tarkoituksen toteuttamiseksi on tarpeen ulottaa sen soveltamisala koskemaan myös niitä arvopapereita, joita laskevat liikkeeseen sellaiset yhtiöt ja yritykset, joihin sovelletaan kolmansien maiden lainsäädäntöä, ja

⁽¹⁾ EYVL N:o C 226, 31.8.1982, s. 4

⁽²⁾ EYVL N:o C 125, 17.5.1982, s. 176 ja EYVL N:o C 69, 20.3.1989

⁽³⁾ EYVL N:o C 310, 30.11.1981, s. 50

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 100, 17.4.1980, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 185, 4.7.1987, s. 81

on tarkoituksenmukaista tehdä mahdolliseksi, että tarjousesit-
teiden vastavuoroinen tunnustaminen ulotetaan koskemaan
kolmansista maista olevia tarjousesitteitä tekemällä tästä
vastavuoroisuuden periaatetta noudattaen sopimuksia yhteisön
ja kolmansien maiden välillä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I JAKSO

Yleiset säännökset

1 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan sellaisiin yleisölle ensimmäistä
kertaa jäsenvaltiossa tarjottaviin arvopapereihin, joita ei vielä
ole otettu kyseisessä jäsenvaltiossa sijaitsevan tai toimivan
arvopaperipörssin listalle.

2. Jos yleisölle tehty tarjous koskee vain osaa liikkeeseen-
laskussa tarjottavista arvopapereista, jäsenvaltion ei tarvitse
vaatia uuden esitteen julkistamista, kun loppuosaa myöhem-
min tarjotaan yleisölle.

2 artikla

Tätä direktiiviä ei sovelleta:

1) seuraavanlaisiin tarjouksiin:

- a) arvopapereita tarjotaan henkilöille heidän elinkeino-
toimintaansa liittyen;
- b) arvopapereita tarjotaan rajatulle henkilöpiirille;
- c) tarjottavien arvopaperien yhteishinta ei ole enemmän
kuin 40 000 ECUa;
- d) sijoittaja voi hankkia tarjottuja arvopapereita ainoas-
taan vähintään 40 000 ECU:n arvoisina erinä;

2) seuraavanlaisiin arvopapereihin:

- a) arvopaperit, joita tarjotaan nimellisarvoltaan vähintään
40 000 ECU:n suuruisina yksikköinä;
- b) osuudet, jotka on laskenut liikkeeseen muu kuin
suljettu yhteissijoitusyrittäjä;
- c) arvopaperit, jotka on laskenut liikkeeseen valtio tai
sen paikallinen tai alueellinen julkisyhteisö taikka sel-
lainen kansainvälinen luonteeltaan julkisoikeudellinen
yhteisö, jonka jäsenenä on yksi tai useampi jäsen-
valtio;
- d) arvopaperit, jotka tarjotaan julkisen vaihtotarjouksen
yhteydessä;
- e) arvopaperit, jotka tarjotaan sulautumisen yhteydessä;

f) osakkeet, jotka luovutetaan osakkeenomistajille
vastikkeetta;

g) osakkeet tai osakkeisiin rinnastettavat arvopaperit,
jotka tarjotaan vaihdettaviksi saman yhtiön osakkei-
siin, jos uusien arvopaperien tarjoaminen ei merkitse
yhtiön osakepääoman korottamista;

h) arvopaperit, jotka työnantaja tai siihen sidoksissa
oleva yritys tarjoaa nykyisille tai entisille työnteki-
jöille tai heidän edukseen;

i) sellaiset arvopaperit, jotka saadaan vaihtovelkakirjojen
vaihdossa tai käyttämällä optiotodistuksiin liittyviä
oikeuksia, tai osakkeet, jotka tarjotaan vaihdettavien
velkakirjojen vastikkeeksi, jos tällaisia vaihtovelka-
kirjoja, vaihdettavia velkakirjoja tai optiotodistuksia
koskeva julkisen tarjouksen tarjousesite tai listalleot-
toosite on jo julkistettu samassa jäsenvaltiossa;

j) arvopaperit, jotka lakisäätöinen tai muu yleishyödyt-
linen tai voittoa tavoittelematon valtion tunnustama
yhdistys tai yhteisö laskee liikkeeseen saadakseen
varoja tarkoituksensa toteuttamiseksi;

k) osakkeet tai osakkeisiin rinnastettavat arvopaperit,
joiden omistus oikeuttaa omistajan käyttämään
sellaisten yhteisöjen kuin "building societies", "Crédits
populaires", "Genossenschaftsbanken", tai "Industrial
and Provident Societies" tarjoamia palveluksia taikka
tällaisen yhteisön jäsenyyteen;

l) euro-arvopaperit, jotka eivät ole yleisen mainoskam-
panjan eivätkä suoramyynnin kohteena.

3 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) 'muulla kuin suljetulla yhteissijoitusyrittäjästä' sijoitusra-
hastoja ja sijoitusyhtiöitä,
- joiden tarkoituksena on yleisöltä hankittujen varojen
yhteinen sijoittaminen ja jotka toimivat riskin hajaut-
tamisen periaatteella ja
- joiden osuudet on haltijan vaatimuksesta ostettava
takaisin tai lunastettava välittömästi tai välillisesti
näiden yritysten varoilla. Yrityksen toimenpide, jonka
tarkoituksena on varmistaa, ettei sen osuuksien
pörssiarvo poikkea merkittävästi niiden nettoarvosta,
rinnastetaan takaisinostoon tai lunastukseen;
- b) 'yhteissijoitusyrittäjän osuudella' yhteissijoitusyrittäjän
liikkeeseen laskemaa arvopaperia, joka on todisteena
haltijan oikeudesta yrityksen varoihin;

- c) 'liikkeeseenlaskijalla' sellaisia yhtiöitä, muita oikeushenkilöitä ja yrityksiä, joiden arvopapereita tarjotaan yleisölle;
- d) 'tuottolaitoksella' yritystä, jonka toimialaan kuuluu talletuksien tai muiden takaisinmaksettavien varojen vastaanottaminen yleisöltä sekä luottojen myöntäminen omaan lukuunsa, myös direktiivin 77/780/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 86/524/ETY⁽²⁾, 2 artiklassa tarkoitettua tuottolaitosta;
- e) 'arvopapereilla' osakkeita ja muita osakkeisiin rinnastettavia arvopapereita, laina-ajaltaan vähintään vuoden pituisia joukkovelkakirjoja ja muita joukkovelkakirjoihin rinnastettavia arvopapereita sekä kaikkia muita arvopapereita, joihin liittyy oikeus merkinnällä tai vaihdolla hankkia jokin edellä tarkoitetuista arvopapereista;
- f) 'euro-arvopapereilla' arvopapereita,
- joiden merkintäsitoumuksesta ja jakelusta vastaavan yhteenliittymän jäsenistä vähintään kahdella on kotipaikka eri valtioissa ja
 - joita tarjotaan huomattava määrä ainakin yhdessä muussa valtiossa kuin liikkeeseenlaskijan kotipaikan valtiossa ja
 - joita voidaan merkitä tai aluksi hankkia vain luottolaitoksen tai muun rahoituslaitoksen kautta.
- jotka harjoittavat liiketoimintaansa valtion monopolin nojalla ja
- jotka ovat erityislailla tai sellaisen nojalla perustettuja tai säänneltyjä taikka joiden ottamista lainoista on jäsenvaltio tai jokin sen alueellisista tai paikallisista julkisyhteisöistä antanut varauksettoman ja peruuttamattoman takuun;
- e) joukkovelkakirjoja, joita laskevat liikkeeseen jäsenvaltiosta olevat muut kuin yhtiömuotoiset oikeushenkilöt,
- jotka on perustettu erityislailla ja
 - joiden toiminta on tämän erityislain alaista ja muodostuu ainoastaan
 - i) valtion valvonnan alaisesta varojen keräämisestä joukkovelkakirjoja liikkeeseen laskemalla sekä
 - ii) sellaisesta tuotantotoiminnan rahoittamisesta tai tuotantotoimintaan osallistumisesta osuuksia hankkimalla, jossa käytetään niiden itse hankkimia tai jäsenvaltiolta saamia varoja, ja
 - joiden joukkovelkakirjat rinnastetaan kansallisen lainsäädännön mukaan viralliselle listalle ottamisen yhteydessä valtion liikkeeseen laskemiin tai takaamiin joukkovelkakirjoihin.

6 artikla

Jos täydellinen tarjousesite on julkistettu jäsenvaltiossa viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana, tarvitsee tarjousesitteessä, jonka sama liikkeeseenlaskija laatii samassa jäsenvaltiossa myöhemmin toisista arvopapereista, ilmoittaa vain ne täydellisen tarjousesitteen julkistamisen jälkeiset muutokset, joilla voi olla vaikutusta näiden toisten arvopapereiden arvioimiseen.

Tämä tarjousesite saadaan kuitenkin antaa saataville vain yhdessä sen täydellisen tarjousesitteen kanssa, johon se liittyy, tai varustettuna viittauksella siihen.

4 artikla

Jäsenvaltioiden tulee huolehtia siitä, että niiden alueella saadaan tehdä yleisölle tarjous arvopapereista vain, jos tarjouksen tekijä julkistaa tarjousesitteen niistä.

5 artikla

Jäsenvaltiot voivat säätää poikkeuksen, joka koskee osittain tai kokonaan velvollisuutta julkistaa tarjousesite, jos yleisölle tarjottavat arvopaperit ovat:

- a) joukkovelkakirjoja tai niihin rinnastettavia arvopapereita, joita sellaiset säännöllisesti tilinpäätöksensä julkistavat luottolaitokset tai niihin rinnastettavat rahoituslaitokset, jotka yhteisön alueella ovat erityislailla tai sellaisen nojalla perustettuja tai säänneltyjä taikka säästöjen turvaamiseksi asetetun julkisen tarkastuksen alaisia, laskevat liikkeeseen jatkuvasti tai toistuvasti;
- b) joukkovelkakirjoja tai niihin rinnastettavia arvopapereita, joita laskevat liikkeeseen jäsenvaltiosta olevat yhtiöt tai muut oikeushenkilöt,

II JAKSO

Arvopapereita koskevan tarjousesitteen sisältö sekä sen levittämistä ja tarkastusta koskevat järjestetyt haettaessa arvopapereiden ottamista arvopaperipörssin viralliselle listalle

7 artikla

Jos julkinen tarjous koskee arvopapereita, joiden ottamisesta samassa jäsenvaltiossa toimivan tai sijaitsevan arvopaperipörssin viralliselle listalle on vireillä hakemus tarjoushetkellä, sovelletaan tarjousesitteen sisältöön sekä sen tarkastamista ja levittämistä koskeviin järjestelyihin direktiivin 80/390/ETY säännöksiä ottaen kuitenkin huomioon julkiseen tarjoukseen liittyvät erityiset seikat.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 322, 17.12.1977, s. 30

⁽²⁾ EYVL N:o L 309, 4.11.1986, s. 15

8 artikla

1. Jos julkinen tarjous tehdään yhdessä jäsenvaltiossa ja jos viralliselle listalle ottamista haetaan toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevassa arvopaperipörssissä, julkisen tarjouksen tekijä voi siinä jäsenvaltiossa, jossa tarjous tehdään, laatia tarjousesitteen, jonka sisältö sekä tarkastusta ja levittämistä koskevat yksityiskohdat vahvistetaan direktiivin 80/390/ETY säännösten mukaisesti ottaen kuitenkin huomioon julkiseen tarjoukseen liittyvät erityiset olosuhteet.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, sovelletaan vain niissä jäsenvaltioissa, joissa on säädetty yleisestä julkisista tarjouksista koskevien esitteiden etukätestarkastuksesta.

9 artikla

Tarjousesite tulee julkistaa tai antaa yleisön saataville viimeistään silloin, kun tarjous tehdään yleisölle.

10 artikla

1. Kun tarjousesite 7 tai 8 artiklan mukaan julkistetaan tai on julkistettava, julkista tarjousta markkinoivat mainokset, ilmoitukset, julisteet ja asiakirjat tulee etukäteen toimittaa toimivaltaisille viranomaisille. Näissä asiakirjoissa tulee mainita tarjousesitteestä sekä siitä, missä se on julkistettu.

2. Jos jäsenvaltiot sallivat 1 kohdassa mainittujen asiakirjojen levittämisen ennen kuin tarjousesite on saatavilla, tulee asiakirjoissa olla maininta siitä, että tarjousesite julkistetaan sekä siitä, mistä yleisöllä on mahdollisuus saada tarjousesite.

3. Tarjousesite on julkistettava:

- joko yhdessä tai useammassa valtakunnallisessa tai laajalevikkisessä sanomalehdessä, joka ilmestyy siinä jäsenvaltiossa, jossa julkinen tarjous tehdään;

- tai esittelylehtisenä, joka tulee antaa yleisön saataville vastikkeetta jäsenvaltiossa, jossa julkinen tarjous tehdään, sekä tarjouksen tekijän kotipaikassa ja niiden rahoituslaitosten toimipaikoissa, jotka tarjouksen tekijän edustajana välittävät tämän maksuja siinä jäsenvaltiossa, jossa tarjous tehdään.

4. Lisäksi tulee julkaisuun, jonka valitsee jäsenvaltio, jossa julkinen tarjous tehdään, sisällyttää joko täydellinen tarjousesite tai ilmoitus siitä, missä täydellinen tarjousesite on julkistettu ja missä se on yleisön saatavilla.

III JAKSO

Arvopapereita koskevan tarjousesitteen sisältö sekä sen levittämistä koskevat yksityiskohdat, kun arvopaperin ottamista arvopaperipörssin viralliselle listalle ei haeta

11 artikla

1. Jos julkinen tarjous koskee muita kuin 7 ja 8 artiklassa tarkoitettuja arvopapereita, tarjousesitteen tulee sisältää ne tiedot, jotka ovat tarpeen ottaen huomioon liikkeeseenlaskijan ja yleisölle tarjottavien arvopaperien erityispiirteet, jotta sijoittajat pystyisivät tekemään perustellun arvion liikkeeseenlaskijan varoista ja vastuista, rahoitusasemasta, tuloksesta ja tulevaisuudennäkymistä sekä arvopapereihin liittyvistä oikeuksista.

2. Edellä 1 kohdassa säädetyn velvollisuuden noudattamiseksi tulee tarjousesitteestä, jollei 5 ja 13 artiklan mukaisesti mahdollisesti tehtävistä poikkeuksista muuta johdu, saada mahdollisimman selkeä erittely ja yleiskuva sekä vähintään seuraavat tiedot:

a) tarjousesitteestä vastuussa olevat (nimi, asema sekä vakuutus siitä, että tarjousesitteen sisältö vastaa heidän parhaan ymmärryksensä mukaan tosiasioita ja että tarjousesitteestä ei ole jätetty pois mitään asiaan vaikuttavaa);

b) yleisölle tehtävä tarjous ja tarjottavat arvopaperit (tarjottavien arvopaperien laji, liikkeeseenlaskun määrä ja tarkoitus, liikkeeseen laskettavien arvopaperien lukumäärä ja niihin liittyvät oikeudet; lähdevero; tarjouksen voimassaoloaika; päivämäärä, jona oikeus osinkoon tai korkoon syntyy; ne, jotka takaavat tarjouksen tai jotka antavat siitä merkintäsitoumuksen; mahdolliset rajoitukset, jotka vaikuttavat tarjottavien arvopaperien vapaaseen luovutettavuuteen, sekä markkinat, joilla arvopapereilla voidaan käydä kauppaa; laitokset, jotka toimivat maksunvälittäjinä; jos se on tiedossa, arvopaperien tarjoushintaa; jos kansalliset säännökset sitä edellyttävät ja jos hinta ei ole tiedossa esitteen laatimishetkellä, menettely ja aikataulu hinnan määrittämiseksi; maksutavat; menettely mahdollisen merkintäetuoikeuden käyttämiseksi sekä arvopaperien toimitustapa ja -aikataulu);

c) liikkeeseenlaskija (nimi, kotipaikka, perustamispäivä, liikkeeseenlaskijaan sovellettava lainsäädäntö ja sen oikeudellinen muoto, tarkoitus, rekisteriote ja rekisterinumero) sekä sen pääoma (merkityn pääoman määrä, niiden arvopaperien lukumäärä ja ominaisuudet, joista pääoma muodostuu, sekä maksamatta oleva pääoma; vaihto-, vaihdettavien ja optiovelkakirjojen määrä sekä tarkemmat määräykset vaihtamisesta tai merkinnästä; tarvittaessa yritysryhmä, johon liikkeeseenlaskija kuuluu; osakkeista tulee antaa seuraavat lisätiedot: osakkeet, jotka eivät edusta oikeutta pääomaan, mahdollisen antivaltuu-

- tuksen määrä ja kesto, ne tiedossa olevat osakkeenomistajat, jotka suoraan tai välillisesti käyttävät tai voisivat käyttää määräysvaltaa liikkeeseenlaskijan johtamisessa);
- d) liikkeeseenlaskijan päätoimialat (kuvaus sen päätoimialoista ja, tarvittaessa, kaikki poikkeukselliset seikat, joilla on ollut vaikutusta sen toimintaan; riippuvuus patenteista, lisensseistä tai sopimuksista, jos näillä on olennaista merkitystä; merkittävät ajankohtaisia sijoituksia koskevat tiedot; mahdolliset oikeudenkäynnit, joilla on merkittävä vaikutus liikkeeseenlaskijan rahoitusasemaan);
- e) liikkeeseenlaskijan varat ja vastuut, rahoitusasema sekä tulos (oma tilinpäätös ja tarvittaessa konsolidoitu tilinpäätös); jos liikkeeseenlaskija laatii ainoastaan konsolidoidun tilinpäätöksen, tämä on sisällytettävä esitteeseen; jos liikkeeseenlaskija laatii sekä oman että konsolidoidun tilinpäätöksen, on molemmat sisällytettävä esitteeseen; kuitenkin voidaan vain jompikumpi tilinpäätös sisällyttää esitteeseen, jollei pois jätettävä tilinpäätös sisällä merkittäviä lisätietoja); osavuosi katsaus, jos sellainen on julkaistu viimeksi päättyneen tilikauden jälkeen; tilintarkastajien nimet; jos nämä ovat tehneet muistutuksia tilinpäätökseen tai kieltäytyneet puoltamasta tilinpäätöksen vahvistamista, tulee se ja sen syyt mainita;
- f) liikkeeseenlaskijan hallinto, johto ja valvonta (nimet, osoitteet, tehtävät; jos yleisölle tarjotaan osakeyhtiön osakkeita, liikkeeseenlaskijan hallinto-, johto- ja valvontaelimien jäsenille maksettava korvaus);
- g) jos tiedolla olisi huomattavaa merkitystä liikkeeseenlaskijasta mahdollisesti tehtävään arviointiin, liikkeeseenlaskijan liiketoiminnan viimeaikainen kehitys ja tulevaisuudennäkymät (huomattavimmat viimeaikaiset liikkeeseenlaskijan liiketoiminnan kehittämiseen vaikuttavat suunnaukset edellisen tilikauden päättymisen jälkeen, tiedot liikkeeseenlaskijan tulevaisuudennäkymistä ainakin kuluvalta tilikaudelta).
3. Jos julkinen tarjous koskee joukkovelkakirjoja, jotka on taannut yksi tai useampi oikeushenkilö, tulee 2 kohdan c – g alakohdassa mainitut tiedot antaa myös näistä.
4. Jos julkinen tarjous koskee vaihto-, vaihdettavia tai optiovelkakirjoja taikka optiotodistuksia, tiedot tulee antaa myös niistä osakkeista tai joukkovelkakirjoista, joihin kyseiset arvopaperit oikeuttavat, sekä vaihdon tai merkinnän ehdoista ja menettelyistä. Jos osakkeiden tai joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskija ei ole tarjottujen velkakirjojen tai optiotodistusten liikkeeseenlaskija, tulee myös antaa 2 kohdan c – g alakohdassa mainitut tiedot osakkeiden tai velkakirjojen liikkeeseenlaskijasta.
5. Jos liikkeeseenlaskija on toiminut 2 kohdassa mainittuja ajanjaksoja lyhyemmän ajan, tiedot on annettava vain liikkeeseenlaskijan toimintakaudelta.
6. Jos tietyt 2 kohdassa vaaditut tiedot osoittautuu epätarvittaviksi liikkeeseenlaskijan toimiala, sen oikeudellinen muoto tai tarjottavat arvopaperit huomioon ottaen, tulee laatia vastaavat tiedot sisältävä tarjousesite.
7. Kun osakkeita tarjotaan merkintäoikeuksin liikkeeseenlaskijan osakkeenomistajille ja ne otetaan kaupankäynnin kohteeksi arvopaperipörssissä, jäsenvaltiot tai niiden nimeämät toimielimet voivat sallia, että joitakin 2 kohdan d, e ja f alakohdassa mainituista tiedoista jätetään pois, jos sijoittajilla jo on liikkeeseenlaskijasta ajan tasalla olevat, pörssiyhtiön tiedonantovelvollisuuden perusteella annetut tiedot, jotka vastaavat III jakson vaatimuksia.
8. Kun osakelaji on otettu kaupankäynnin kohteeksi arvopaperipörssissä, jäsenvaltiot tai niiden nimeämät toimielimet voivat myöntää osittain tai kokonaan vapautuksen tarjousesitteen julkistamisvelvollisuudesta, jos liikkeeseen laskettavien osakkeiden lukumäärä tai ennustettava markkina-arvo tai nimellisarvo tai nimellisarvon puuttuessa kirjanpitoarvo on vähemmän kuin 10 prosenttia samanlajisten, kaupankäynnin kohteeksi otettujen osakkeiden lukumäärästä tai vastaavasta edellä mainitusta arvosta, edellyttäen, että sijoittajilla jo on liikkeeseenlaskijasta sellaiset ajan tasalla olevat, pörssiyhtiön tiedonantovelvollisuuden perusteella annetut tiedot, jotka vastaavat III jakson vaatimuksia.

12 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin säätää, että julkisen tarjouksen tekijällä on mahdollisuus laatia tarjousesite, jonka sisältö on direktiivin 80/390/ETY säännösten mukainen ottaen kuitenkin huomioon julkiseen tarjoukseen liittyvät erityiset seikat.
2. Jäsenvaltioiden nimeämien toimielimien on suoritettava 1 kohdassa tarkoitettua esitteen etukäteistarkastus, vaikka arvopaperien ottamista arvopaperipörssin viralliselle listalle ei haettaisikaan.

13 artikla

1. Jäsenvaltiot tai niiden nimeämät toimielimet voivat sallia, ettei joitakin tässä direktiivissä tarkoitettuja tietoja anneta 11 artiklassa tarkoitettua tarjousesitteessä:
- a) jos tiedolla on vain vähäistä merkitystä eikä ole todennäköistä, että sillä olisi vaikutusta arvioitaessa liikkeeseenlaskijan varoja ja vastuuta, rahoitusasemaa, tulosta ja tulevaisuudennäkymiä; tai
- b) jos tällaisen tiedon ilmaiseminen olisi vastoin yleistä etua tai aiheuttaisi vakavaa haittaa liikkeeseenlaskijalle;

viimeksi mainitussa tapauksessa saadaan tiedot jättää antamatta tarjousesitteessä vain sillä edellytyksellä, että se ei ole omiaan johtamaan yleisöä harhaan arvopaperien arviointiin ratkaisevasti vaikuttavien tosiseikkojen ja olosuhteiden suhteen.

2. Jos tarjouksen tekijänä on muu kuin liikkeeseenlaskija tai joku tämän puolesta toimiva, jäsenvaltiot tai niiden nimeämät toimielimet voivat tehdä poikkeuksen sellaisten esitteeseen kuuluvien tietojen antamisesta, jotka eivät yleensä ole tällaisen tarjouksen tekijän hallussa.

3. Jäsenvaltiot tai niiden nimeämät toimielimet voivat päättää poikkeuksesta, joka koskee osittain tai kokonaan velvollisuutta julkistaa tarjousesite, jos tarjouksen tekijät ovat säännösten ja määräysten tai kansallisen lainsäädännön mukaista toimivaltaa käyttävien toimielimien laatimien sääntöjen perusteella velvollisia antamaan sellaiset tiedot, jotka ovat sijoittajien saatavilla viimeistään silloin, kun tarjousesite on tai sen pitäisi olla julkistettu tai yleisön saatavilla tämän direktiivin mukaisesti ja jotka annetaan vähintään III jaksossa säädettyjä vaatimuksia vastaavat tiedot sisältävinä asiakirjoina.

14 artikla

Tarjousesite tulee toimittaa ennen sen julkistamista tätä tarkoitusta varten nimetyille toimielimille jokaisessa jäsenvaltiossa, jossa näitä arvopapereita tarjotaan yleisölle ensimmäistä kertaa.

15 artikla

Tarjousesite tulee julkistaa tai antaa yleisön saataville siinä jäsenvaltiossa, jossa tarjous tehdään, noudatettavien menettelyjen mukaisesti.

16 artikla

Tarjousesite tulee julkistaa tai antaa yleisön saataville viimeistään silloin, kun tarjous tehdään yleisölle.

17 artikla

1. Kun 11 tai 12 artiklassa tarkoitettu tarjousesite julkistetaan tai pitää julkistaa, tarjouksen tekijän levittämät tai muuten yleisön saataville antamat, yleisölle tehtävää julkisesta tarjouksesta ilmoittavat mainokset, ilmoitukset, julisteet ja asiakirjat on toimitettava etukäteen 14 artiklassa tarkoitetuille toimielimille, jos nämä toimielimet tarkastavat tarjousesitteet etukäteen. Tällaisessa tapauksessa tämä toimielin päättää, onko kyseessä olevat asiakirjat tarkastettava ennen niiden julkistamista. Näissä asiakirjoissa tulee mainita tarjousesitteestä sekä siitä, missä se on julkistettu.

2. Jos jäsenvaltiot sallivat 1 kohdassa mainittujen asiakirjojen levittämisen ennen kuin tarjousesite on saatavilla, tulee asiakirjoissa olla maininta siitä, että tarjousesite julkistetaan, sekä siitä, mistä yleisöllä on mahdollisuus saada tarjousesite.

18 artikla

Jokainen sellainen uusi seikka tai esitteessä oleva merkittävä virheellisyys, jolla voi olla vaikutusta arvioitaessa arvopapereita ja joka käy ilmi tai huomataan esitteen julkistamisen ja tarjousajan lopullisen päättymisen välisenä aikana, tulee mainita tai oikaista esitteen liitteessä, joka julkistetaan tai muuten annetaan yleisön saataville noudattaen ainakin samoja järjestelyjä, joita noudatettiin alkuperäistä esitettä levitettäessä, tai muuta jäsenvaltioiden tai niiden nimeämien toimielimien säätämää tai määräämää menettelyä.

IV JAKSO

Jäsenvaltioiden välinen yhteistoiminta

19 artikla

Jäsenvaltioiden on nimettävä toimielimet, joiden tehtävänä on harjoittaa yhteistoimintaa tämän direktiivin soveltamiseksi ja mahdollisimman laajasti toimivaltansa rajat huomioon ottaen vaihtaa tätä varten tarvittavia tietoja; nämä toimielimet voivat olla samat kuin ne, joita tarkoitetaan 14 artiklassa. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava nimeämänsä toimielimet komissiolle. Komissio toimittaa tiedon edelleen toisille jäsenvaltioille.

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että niiden nimeämillä toimielimillä on riittävät toimivaltuudet tehtäviensä hoitamiseksi.

20 artikla

1. Kun samoja arvopapereita koskeva julkinen tarjous tehdään samanaikaisesti tai lyhyen ajanjakson kuluessa kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa ja kun tarjousesite on laadittu 7, 8 tai 12 artiklan mukaisesti, toimivaltainen viranomaisomainen hyväksymään tarjousesitteen on sen jäsenvaltion viranomaisomainen, jossa liikkeeseenlaskijalla on kotipaikka, jos julkinen tarjous tai hakemus arvopaperien ottamisesta arvopaperipörssin viralliselle listalle tehdään tässä jäsenvaltiossa.

2. Jos kuitenkin 1 kohdassa tarkoitettussa jäsenvaltiossa ei ole säädetty yleisestä julkista tarjousta koskevien tarjousesitteiden etukätestarkastuksesta ja jos pelkästään julkinen tarjous tai hakemus arvopaperien ottamisesta viralliselle listalle tehdään tässä jäsenvaltiossa, tulee julkisen tarjouksen tekijän, kuten kaikissa muissakin tapauksissa, valita valvontaviranomaisomainen jäsenvaltiosta, jossa julkinen tarjous tehdään ja

jossa on säädetty yleisestä julkista tarjousta koskevien tarjousesitteiden etukäteistarkastuksesta.

V JAKSO

Vastavuoroinen tunnustaminen

21 artikla

1. Kun tarjousesite on hyväksytty 20 artiklan mukaisesti, se on mahdollisesti tarvittavien käännösten laatimisen jälkeen tunnustettava tai katsottava niiden jäsenvaltioiden voimassaolevaa lainsäädäntöä vastaavaksi, joissa samoja arvopapereita tarjotaan yleisölle samanaikaisesti tai lyhyen ajan kuluessa, ilman että esitettä tulisi siellä enää hyväksyttäväksi tai että nämä jäsenvaltiot enää voisivat vaatia lisätietojen sisällyttämistä siihen. Nämä jäsenvaltiot voivat kuitenkin vaatia, että tarjousesite sisältää kyseisen valtion markkinoille ominaista tietoa erityisesti tuloverojärjestelmästä, liikkeeseenlaskijan edustajana tässä valtiossa maksuja välittävistä rahoituslaitoksista sekä tavasta, jolla sijoittajille tarkoitetut ilmoitukset julkistetaan.

2. Toimivaltaisten viranomaisten direktiivin 80/390/ETY 24 a artiklan mukaisesti hyväksymän esitteen on tunnustettava tai katsottava vastaavan sen toisen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jossa julkinen tarjous tehdään, vaikka tämän direktiivin mukaisesti olisi tehty osittainen poikkeus tai myönnetty osittainen vapautus, edellyttäen kuitenkin, että

- a) tällainen osittainen poikkeus tai vapautus on laadultaan tunnustettu myös tämän toisen jäsenvaltion säännöissä; ja
- b) tällaista osittaista poikkeusta tai vapautusta perustelevat seikat ovat olemassa myös tässä toisessa jäsenvaltiossa.

Vaikka ensimmäisen alakohdan a ja b alakohdassa mainitut ehdot eivät toteutuisi, voi asianomainen jäsenvaltio pitää 20 artiklassa tarkoitetun toimivaltaisen viranomaisen hyväksymää tarjousesitettä omaa lainsäädäntöään vastaavana.

3. Julkisen tarjouksen tekijän tulee toimittaa niiden toisten jäsenvaltioiden nimeämille toimielimille, joissa julkinen tarjous tehdään, tarjousesite, jota se aikoo käyttää tässä valtiossa. Tarjousesitteen tulee olla sama, jonka 20 artiklassa tarkoitetut viranomaiset ovat hyväksyneet.

4. Jäsenvaltiot voivat rajoittaa tämän artiklan soveltamisen esitteisiin, jotka koskevat sellaisia arvopapereiden liikkeeseenlaskijoita, joilla on sääntömääräinen kotipaikka jossakin jäsenvaltiossa.

VI JAKSO

Yhteistoiminta

22 artikla

1. Toimivaltaisten viranomaisten on huolehdittava tehtävien suorittamiseksi tarpeellisesta keskinäisestä yhteistoiminnasta sekä luovutettava toisilleen kaikki tätä varten tarpeelliset tiedot.

2. Jos sellaisia arvopapereita, jotka tuottavat joko välittömästi tai tietyn ajan kuluttua oikeuden yhtiön pääomaan, koskeva julkinen tarjous tehdään yhdessä tai useammassa muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa sijaitsee niiden osakkeiden liikkeeseenlaskijan kotipaikka, joihin nämä arvopaperit oikeuttavat, ja jossa liikkeeseenlaskijan osakkeet jo on otettu viralliselle listalle, voivat sen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset, jossa julkinen tarjous tehdään, ratkaista asian vasta kuultuaan sen jäsenvaltion toimivaltaisia viranomaisia, jossa osakkeiden liikkeeseenlaskijalla on kotipaikka, silloin kun julkisen tarjouksen tarjousesite on tarkastettavana.

23 artikla

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että kaikki, jotka ovat tai ovat olleet 20 artiklassa tarkoitettujen viranomaisten palveluksessa, ovat salassapitovelvollisia. Tällä tarkoitetaan sitä, että näissä tehtävissä saatuja luottamuksellisia tietoja ei saa ilmaista toiselle henkilölle eikä viranomaiselle, ellei laissa toisin säädetä.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, ei kuitenkaan estä eri jäsenvaltioiden 20 artiklassa tarkoitettuja viranomaisia luovuttamasta toisilleen tietoja tämän direktiivin mukaisesti. Näin luovutettuja tietoja koskee salassapitovelvollisuus, jota sovelletaan tiedot vastaanottavan viranomaisen palveluksessa oleviin tai olleisiin henkilöihin.

3. Rajoittamatta rikosoikeudellisten säännösten soveltamista, saavat 20 artiklassa tarkoitetut viranomaiset, jotka ottavat vastaan tietoja 21 artiklan mukaisesti, käyttää näitä tietoja ainoastaan tehtäviensä suorittamiseksi taikka niiden suorittamiseen liittyvän hallintovalituksen tai oikeudenkäynnin yhteydessä.

VII JAKSO

Neuvottelut kolmansien maiden kanssa

24 artikla

Yhteisö voi perustamissopimuksen mukaisesti tehdä sopimuksen yhden tai useamman kolmannen maan kanssa vastavuoroisuuden periaatetta noudattaen sellaisen tarjousesitteen, joka on laadittu ja tarkastettu kyseisen kolmannen maan tai kyseisten kolmansien maiden sääntöjen mukaisesti, tunnusta-

misestä tämän direktiivin vaatimukset täyttäväksi, jos nämä säännöt antavat sijoittajille vastaavan suojan kuin tämä direktiivi, vaikka ne poikkeaisivatkin tämän direktiivin säännöksistä.

VIII JAKSO

Yhteyskomitea

25 artikla

1. Yhteyskomitealla, joka on perustettu arvopaperien viralliselle pörssilistalle ottamista koskevien vaatimusten yhteensovittamisesta 5 päivänä maaliskuuta 1979 annetun neuvoston direktiivin 79/279/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 82/148/ETY⁽²⁾, 20 artiklalla, tehtävänä on myös:

- a) rajoittamatta perustamissopimuksen 169 ja 170 artiklan soveltamista, helpottaa tämän direktiivin yhdenmukaista täytäntöönpanoa käymällä säännöllisiä keskusteluja niistä tämän direktiivin soveltamiseen liittyvistä käytännön ongelmista, joiden osalta sitä pidetään hyödyllisenä;
- b) helpottaa jäsenvaltioiden välisiä keskusteluja niistä tarjousesitteen lisäyksistä ja parannuksista, joita ne saavat vaatia tai suositella kansallisesti;
- c) neuvoa tarvittaessa komissiota tähän direktiiviin tehtävistä lisäyksistä tai muutoksista.

2. Yhteyskomitean tehtävänä ei ole arvioida yksittäisissä tapauksissa tehtyjä ratkaisuja.

IX JAKSO

Loppusäännökset

26 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 17 päivään huhtikuuta 1991 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

27 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 17 päivänä huhtikuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

C. SOLCHAGA CATALAN

⁽¹⁾ EYVL N:o L 66, 16.3.1979, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o L 62, 5.3.1982, s. 22

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 13 päivänä marraskuuta 1989,
sisäpiirikauppoja koskevien säännösten ja määräysten yhteensovittamisesta**

(89/592/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 100 a artiklan 1 kohdan mukaan neuvosto toteuttaa sellaiset toimenpiteet jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämiseksi, jotka koskevat sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa,

arvopaperien jälkimarkkinoilla on tärkeä tehtävä taloudellisten toimijoiden rahoituksessa,

on toteutettava kaikki mahdolliset toimenpiteet markkinoiden häiriöttömän toiminnan takaamiseksi, jotta nämä markkinat voisivat toteuttaa tehtävänsä tehokkaasti,

näiden markkinoiden häiriötön toiminta riippuu suurelta osin niiden sijoittajissa herättämästä luottamuksesta,

tähän luottamukseen vaikuttaa muun ohessa sijoittajille annettavat takeet yhdenvertaisesta kohtelusta ja sisäpiiritiedon väärinkäytöltä suojaamisesta,

sisäpiirikaupat hyödyttäessään yksiä sijoittajia toisiin verrattuna ovat omiaan horjuttamaan tuota luottamusta, ja ne voivat siten

haitata markkinoiden häiriötöntä toimintaa,

tämän vuoksi olisi toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sisäpiirikauppojen estämiseksi,

eräissä jäsenvaltioissa ei ole lainkaan säännöksiä tai määräyksiä sisäpiirikauppojen kieltämisestä ja että eri jäsenvaltioissa olemassa olevat säännökset tai määräykset poikkeavat huomattavasti toisistaan,

tämän vuoksi on suotavaa antaa yhteisön tasolla näitä kysymyksiä koskevat yhteensovitetut säännöt,

tällaiset yhteensovitetut säännöt tekevät myös mahdolliseksi sen, että toimivaltaisten viranomaisten yhteistoiminnan avulla voidaan tehokkaammin ehkäistä kansalliset rajat ylittäviä sisäpiirikauppoja,

arvopaperien hankinnan tai luovutuksen välttämättä edellyttäessä tällaiseen toimeen ryhtyvältä etukäteen tehtyä hankintatai luovutus päätöstä, kyseisen hankinnan tai luovutuksen toteuttaminen ei sinänsä ole sisäpiiritiedon käyttämistä,

sisäpiirikaupoissa on kyse sisäpiiritiedon hyväksikäytöstä; sisäpiiritiedon käyttäminen ei sinänsä ole pidettävä sitä, että sellaiset markkinatakaajat, vastapuolena ("contrepartie") toimimiseen oikeutetut yhteisöt ja laitokset tai pörssivälittäjät, joilla on hallussaan sisäpiiritietoa, kahdessa ensimmäisessä tapauksessa, tavanomaisen liiketoimintansa osana ostavat tai myyvät arvopapereita tai, viimeksi mainitussa tapauksessa, hoitavat annetun toimeksiannon; sellaisten liiketoimien hoitamista, joiden tarkoituksena on vakauttaa arvopaperin lüntä uusissa liikkeeseenlaskuissa tai jälkimarkkinoilla tehdyissä tarjouksissa, ei sinänsä ole pidettävä sisäpiiritiedon käyttämi-

⁽¹⁾ EYVL N:o C 153, 11.6.1987, s. 8 ja

EYVL N:o C 277, 27.10.1988, s. 13

⁽²⁾ EYVL N:o C 187, 18.7.1987, s. 93 ja

11 päivänä lokakuuta 1989 tehty päätös (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL N:o C 35, 8.2.1989, s. 22

senä, julkisesti saatavilla olevien tietojen perusteella tehtyjä arvioita ei voida pitää sisäpiiritietona, eivätkä tällaisten arvioiden perusteella toteutetut liiketoimet tämän vuoksi ole tässä direktiivissä tarkoitettuja sisäpiirikauppoja, ja

sisäpiiritiedon ilmoittamista viranomaiselle, jotta tämä voisi taata tämän direktiivin säännösten tai muiden voimassa olevien säännösten noudattamisen, ei voida pitää tässä direktiivissä säädettyjen kieltojen tarkoitattamana menettelyinä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

1. 'sisäpiiritiedolla' julkistamatonta ja luonteeltaan tarkkaa tietoa, joka liittyy yhteen tai useampaan arvopaperien liikkeeseenlaskijaan taikka yhteen tai useampaan arvopaperiin ja jolla, jos se julkistettaisiin, todennäköisesti olisi huomattava vaikutus kyseisen arvopaperin tai kyseisten arvopaperien hintaan;

2. 'arvopaperilla'

- osakkeita ja joukkovelkakirjoja sekä niihin rinnastettavia arvopapereita,
- edellä a alakohdassa tarkoitettujen arvopaperien merkitsemiseen, hankkimiseen tai luovuttamiseen oikeuttavia sopimuksia tai oikeuksia,
- edellä a alakohdassa tarkoitettuja arvopapereita koskevia terminisopimuksia, optioita ja rahoitustermiinejä,
- edellä a alakohdassa tarkoitettuja arvopapereita koskevia indeksisopimuksia,

kun ne on otettu kaupankäynnin kohteeksi markkinapaikalla, joka on julkisen vallan tunnustamien viranomaisten sääntelemä ja valvoma, joka toimii säännöllisesti ja johon yleisöllä on pääsy suoraan tai välillisesti.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on kieltävä jokaista, jolla

- liikkeeseenlaskijan hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenyyden perusteella,
- liikkeeseenlaskijan pääomaan kohdistuvan osuutensa perusteella, tai
- työhönsä, ammattiinsa tai tehtävänsä liittyvän tiedonsaantimahdollisuuden perusteella

on hallussaan sisäpiiritietoa, käyttämästä tietoisesti hyväkseen tuota tietoa hankkimalla tai luovuttamalla omaan tai toisen lukuun suoraan tai välillisesti sellaisen liikkeeseenlaskijan tai sellaisten liikkeeseenlaskijoiden arvopapereita, jota kyseinen tieto koskee.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitettu on yhtiö tai muu oikeushenkilö, tuossa kohdassa säädetty kieltö koskee niitä luonnollisia

henkilöitä, jotka tämän oikeushenkilön puolesta osallistuvat kyseisestä liiketoimesta päättämiseen.

3. Edellä 1 kohdassa säädetty kieltö koskee kaikkia arvopaperien hankintoja tai luovutuksia, joiden toteuttamisessa käytetään ammattimaista välittäjää.

Jäsenvaltio voi säätää, että tätä kieltoa ei sovelleta sellaiseen arvopaperien hankintaan eikä luovutukseen, joka toteutetaan 1 artiklan 2 alakohdan loppukappaleessa tarkoitetun markkinapaikan ulkopuolella käyttämättä ammattimaista välittäjää.

4. Tätä direktiiviä ei sovelleta täysivaltaisen valtion, sen keskuspankin tai kyseisen valtion tähän tehtävään määräämän muun toimielimen taikka niiden puolesta ja lukuun toimivan henkilön suorittamiin toimiin, joiden tarkoituksena on rahapolitiikan, valuuttakurssipolitiikan tai julkisen velan hoitaminen. Jäsenvaltiot voivat ulottaa tämän poikkeuksen koskemaan osavaltioitaan tai vastaavia paikallisia julkisyhteisöjä, kun kysymys on niiden julkisen velan hoitamisesta.

3 artikla

Jäsenvaltioiden on kieltävä kaikkia 2 artiklassa säädettyssä kiellossa tarkoitettuja henkilöitä, joilla on sisäpiiritietoa hallussaan:

- ilmaisemasta tuota sisäpiiritietoa sivulliselle, jollei tämä tapahdu osana kyseisen henkilön tavanomaisen työn, ammatin tai tehtävien suorittamista;
- sisäpiiritiedon perusteella suosittelemasta sivulliselle sellaisten arvopaperien hankkimista tai luovuttamista taikka antamista sivulliselle aihetta hankkia sellaisia arvopapereita, jotka on otettu kaupankäynnin kohteeksi 1 artiklan 2 alakohdan loppukappaleessa tarkoitettuna jäsenvaltion arvopaperimarkkinoiden markkinapaikalla.

4 artikla

Jäsenvaltioiden on ulotettava 2 artiklassa säädetty kieltö koskemaan myös kaikkia niitä, joita ei mainita kyseisessä artiklassa ja jotka tietävät, että heillä on hallussaan sisäpiiritietoa, jonka lähteenä voi suoraan tai välillisesti olla vain 2 artiklassa tarkoitettu henkilö.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on sovellettava 2, 3 ja 4 artiklassa säädettyjä kieltoja ainakin sen alueella tehtyihin, sellaisia arvopapereita koskeviin toimiin, jotka on otettu kaupankäynnin kohteeksi jonkin jäsenvaltion arvopaperimarkkinoilla. Jäsenvaltioiden on katsottava ainakin sellaisen liiketoimen tapahtuvan omalla alueellaan, joka toteutetaan 1 artiklan 2 kohdan loppukappaleessa tarkoitettuna, jäsenvaltion alueella sijaitsevalla tai toimivalla markkinapaikalla.

6 artikla

Jäsenvaltiot voivat antaa tämän direktiivin säännöksiä ankarampia tai niitä täydentäviä säännöksiä, jos näitä säännöksiä sovelletaan yleisesti. Ne voivat erityisesti laajentaa 2 artiklassa säädetyn kiellon soveltamisalaa ja ulottaa 3 artiklassa säädetty kiellot koskemaan 4 artiklassa tarkoitettuja henkilöitä.

7 artikla

Direktiivin 79/279/ETY⁽¹⁾ liitteen C luettelon 5 kohdan a alakohdan säännöksiä on sovellettava myös yhtiöihin ja yrityksiin, joiden mitä lajia tahansa olevat arvopaperit on otettu kaupankäynnin kohteeksi tämän direktiivin 1 artiklan 2 kohdan loppukappaleessa tarkoitettulla markkinapaikalla.

8 artikla

1. Jäsenvaltioiden on nimettävä hallintoviranomainen tai hallintoviranomaiset, joilla on toimivalta, tarvittaessa yhdessä muiden viranomaisten kanssa, huolehtia siitä, että tämän direktiivin täytäntöön panemiseksi annettuja säännöksiä sovelletaan. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle, joka toimittaa tiedon edelleen toisille jäsenvaltioille.

2. Toimivaltaisille viranomaisille on annettava kaikki valvonta- ja tutkintavaltuudet, jotka ovat tarpeen niiden tehtävien hoitamiseksi, tarvittaessa yhdessä muiden viranomaisten kanssa.

9 artikla

Jäsenvaltioiden on säädettävä, että kaikki, jotka ovat tai ovat olleet 8 artiklassa tarkoitettujen toimivaltaisten viranomaisten palveluksessa, ovat salassapitovelvollisia. Salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvaa tietoa ei saa ilmaista toiselle henkilölle eikä viranomaiselle, ellei laissa toisin säädetä.

10 artikla

1. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on huolehdittava tehtäviensä suorittamiseksi tarpeellisesta keskinäisestä yhteistoiminnasta ja käyttävät siinä 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja valtuuksia. Niiden on luovutettava toisilleen tätä varten 9 artiklan säännösten estämättä kaikki tarpeelliset tiedot, mukaan luettuna sellaisia toimia koskevat tiedot, jotka ovat 5 artiklan ja 6 artiklan 2 virkkeen mukaisen valinnanmahdollisuuden nojalla kiellettyjä vain yhteistoimintaa pyytävässä jäsenvaltiossa. Näin luovutettuja tietoja koskee salassapitovelvollisuus, jota sovelletaan tiedot vastaanottavien toimivaltaisten viranomaisten palveluksessa oleviin henkilöihin.

2. Toimivaltaiset viranomaiset saavat kieltäytyä toimittamasta pyydettyjä tietoja:

- a) jos tietojen antaminen voisi vaikuttaa haitallisesti pyynnön saaneen valtion täysivaltaisuuteen, turvallisuuteen tai yleiseen järjestykseen;
- b) jos pyynnön tarkoittamia toimia ja henkilöitä koskeva oikeudenkäynti on pantu vireille pyynnön saaneessa valtiossa tai jos pyynnön saaneen valtion viranomaiset ovat

jo antaneet näitä henkilöitä ja näitä tekoja koskevan lainvoimaisen päätöksen.

3. Edellä 1 kohdan nojalla tietoja saavilla viranomaisilla on oikeus käyttää saamiaan tietoja ainoastaan 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tehtäviensä hoitamiseen sekä näiden tehtävien hoitoon nimenomaisesti liittyvän hallinto- tai tuomioistuimenmenettelyn yhteydessä, edellä sanotun rajoittamatta kuitenkaan tuomioistuimenmenettelyyn rikosasioissa liittyvien velvollisuuksien täyttämistä. Tiedot antavan toimivaltaisen viranomaisen suostumuksella tiedot vastaanottava viranomainen saa kuitenkin käyttää niitä muihinkin tarkoituksiin tai luovuttaa ne edelleen muiden valtioiden toimivaltaisille viranomaisille.

11 artikla

Yhteisö voi perustamissopimuksen mukaisesti tehdä sopimuksia kolmansien valtioiden kanssa asioista, joita tämä direktiivi koskee.

12 artikla

Direktiivin 79/279/ETY 20 artiklalla perustetun yhteyskomitean tehtävänä on myös:

- a) luoda mahdollisuudet säännöllisiin keskusteluihin niistä tämän direktiivin soveltamiseen liittyvistä käytännön ongelmista, joiden osalta sitä pidetään hyödyllisenä;
- b) neuvoa tarvittaessa komissiota tähän direktiiviin tehtävistä lisäyksistä tai muutoksista.

13 artikla

Jäsenvaltion on säädettävä tämän direktiivin nojalla annettujen säännösten rikkomisen seuraamuksista. Näiden seuraamusten on oltava riittävät, jotta ne edistävät näiden säännösten noudattamista.

14 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 1 päivään kesäkuuta 1992 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset komissiolle.

15 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 13 päivänä marraskuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. BÉRÉGOVOY

⁽¹⁾ EYVL N:o L 66, 16.3.1979, s. 21

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 20 päivänä joulukuuta 1985,
arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset)
koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta

(85/611/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä koskevassa jäsenvaltioiden lainsäädännössä on huomattavia jäsenvaltioiden välisiä eroja, erityisesti siltä osin kuin ne koskevat näiden yritysten velvoitteita ja valvontaa; nämä erot vääristävät näiden yritysten välisen kilpailun edellytyksiä, eivätkä ne takaa tasavertaista suojaa osuudenhaltijoille,

yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä koskevat kansalliset lait olisi sovittava yhteen, jotta voitaisiin lähentää näiden yritysten välisen kilpailun edellytyksiä yhteisön tasolla ja taata samalla tehokkaampi ja yhdenmukaisempi suoja osuudenhaltijoille; tällainen yhteensovittaminen helpottaa yhdessä jäsenvaltiossa sijaitsevan yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavan yrityksen mahdollisuuksia pitää osuuksiaan kaupan toisissa jäsenvaltioissa,

näiden tavoitteiden saavuttaminen helpottaa sellaisten rajoitusten poistamista, jotka haittaavat yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavien yritysten osuuksien vapaata liikkuvuutta yhteisössä; tällainen yhteensovittaminen edistää Euroopan pääomamarkkinoiden toteuttamista,

nämä tavoitteet huomioon ottaen olisi annettava yhteiset perussäännöt jäsenvaltioissa sijaitsevien yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavien yritysten toimiluvasta, valvonnasta, rakenteesta, toiminnasta ja tiedoista, jotka niiden on julkistettava,

mainittujen yhteisten sääntöjen soveltaminen on riittävä takuu, jonka nojalla voidaan sallia jäsenvaltioissa sijaitsevien yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavien yrityksiä koskevien osuuksien pitäminen kaupan, jollei pääoman liikkeitä koskevista säännöksistä muuta johdu, toisissa jäsenvaltioissa, ilman että nämä toiset jäsenvaltiot voivat soveltaa näihin yrityksiin tai niiden osuuksiin mitään muita säännöksiä kuin niitä, jotka näissä jäsenvaltioissa eivät koske tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksiä; jos yhdessä jäsenvaltiossa sijaitseva yhteistä sijoitustoimintaa harjoittava yritys kuitenkin pitää osuuksiaan kaupan toisessa jäsenvaltiossa, sen on ryhdyttävä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin huolehtiakseen siitä, että tuossa toisessa jäsenvaltiossa olevat osuudenhaltijat voivat siellä käyttää taloudellisia oikeuksiaan vaivatta ja että heille annetaan tarvittavat tiedot,

jäsenvaltioiden lakien yhteensovittaminen olisi aluksi rajoitettava koskemaan sellaisia muita kuin suljettuja yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä, jotka edistävät osuuksiensa myyntiä yleisölle yhteisössä ja joiden ainoa tarkoitus on sijoittaminen arvopapereihin (lähinnä sellaisiin, jotka on otettu viralliselle listalle arvopaperipörssiin tai kaupankäynnin kohteeksi vastaavilla säännellyillä markkinapaikoilla); muiden kuin tässä direktiivissä tarkoitettujen yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavien yritysten sääntely aiheuttaa monenlaisia ongelmia, jotka on ratkaistava muiden säännösten avulla, ja tällaisia yrityksiä koskeva yhteensovittaminen on toteutettava myöhemmin; kunnes tällainen yhteensovittaminen toteutetaan, jokainen jäsenvaltio voi muun muassa määrätä ne arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset (yhteissijoitusyritykset), jotka jäävät tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle niiden sijoitus- ja lainanotto politiikan takia ja vahvistaa, minkä erityissäännösten alaisia tällaiset yhteissijoitusyritykset ovat harjoittaessaan liiketoimintaa valtion alueella,

sellaisten yhteissijoitusyritysten osuuksien pitäminen vapaasti kaupan, jotka saavat sijoittaa määrän, joka vastaa 100 prosenttia niiden varoista, saman elimen (valtio, paikalliset julkisyhteisöt ja niin edelleen) liikkeeseen laskemiin arvopapereihin, ei sen enempää välittömästi kuin välillisestikään aiheuta toimintahäiriöitä pääomamarkkinoilla, rahoitushäiriöitä jäsenvaltioille eikä sellaisia taloudellisia tilanteita, joita perustamissopimuksen 68 artiklan 3 kohdan määräyksillä pyritään estämään, ja

⁽¹⁾ EYVL N:o C 171, 26.7.1976, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o C 57, 7.3.1977, s. 31

⁽³⁾ EYVL N:o C 75, 26.3.1977, s. 10

on syytä ottaa huomioon Helleenien tasavallan ja Portugalin tasavallan rahoitusmarkkinoiden erityistilanne myöntämällä

näille maille lisäämään tämän direktiivin täytäntöön panemiseksi,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I JAKSO

Yleiset säännökset ja soveltamisala

1 artikla

- Jäsenvaltioiden on sovellettava tätä direktiiviä niihin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittaviin yrityksiin, jäljempänä 'yhteissijoitusyritys', jotka sijaitsevat niiden alueella.
- Yhteissijoitusyrityksillä tarkoitetaan tässä direktiivissä, jollei 2 artiklasta muuta johdu, yrityksiä:
 - joiden tarkoituksena on yleisöltä hankittujen varojen yhteinen sijoittaminen ja jotka toimivat riskin hajauttamisen periaatteella ja
 - joiden osuudet on haltijan vaatimuksesta ostettava takaisin tai lunastettava suoraan tai välillisesti näiden yritysten varoilla. Yhteissijoitusyrityksen toimenpide, jonka tarkoituksena on varmistaa, ettei sen osuuksien pörssi-arvo poikkea merkittävästi niiden nettoarvosta, rinnastetaan takaisinostoon tai lunastukseen.
- Tällainen yritys voidaan perustaa oikeudellisesti joko sopimusosakeidellisten säännösten (rahastoyhtiöiden hoidossa olevat sijoitusrahastot), trusteja koskevien säännösten ("unit trust") tai yhtiöjärjestyksen (sijoitusyhtiöt) nojalla.

Tässä direktiivissä sijoitusrahastona pidetään myös "unit trustia".

- Tätä direktiiviä ei kuitenkaan sovelleta sijoitusyhtiöihin, joiden varat on tytäryhtiöiden välityksellä sijoitettu pääasiassa muulla tavalla kuin arvopapereihin.
- Jäsenvaltioiden on kiellettävä sellaisia yhteissijoitusyrityksiä, joihin sovelletaan tätä direktiiviä, muuttamasta itseään sellaisiksi yhteistä sijoitustoimintaa harjoittaviksi yrityksiksi, joihin ei sovelleta tätä direktiiviä.
- Ellei pääoman liikkeitä koskevista säännöksistä sekä 44 ja 45 artiklasta ja 52 artiklan 2 kohdasta muuta johdu, jäsenvaltio ei saa saattaa toisissa jäsenvaltioissa sijaitsevia yhteissijoitusyrityksiä taikka niiden liikkeeseen laskemia osuuksia minkään muun kuin tässä direktiivissä tarkoitetun säädöksen alaiseksi, jos näiden yhteissijoitusyritysten osuuksia on kaupan kyseessä olevan jäsenvaltion alueella.
- Jäsenvaltio voi, tämän kuitenkaan rajoittamatta 6 kohdan soveltamista, asettaa alueellaan sijaitseville yhteissijoitusyrityksille sellaisia vaatimuksia, jotka ovat ankarampia kuin tämän direktiivin 4 artiklassa ja sen jälkeen säädetään, tai lisä-

vaatimuksia edellyttäen, että näitä vaatimuksia ja lisävaatimuksia sovelletaan yleisesti ja ne eivät ole ristiriidassa tämän direktiivin säännösten kanssa.

2 artikla

- Tätä direktiiviä ei sovelleta seuraaviin yhteissijoitusyrityksiin:
 - suljetut yhteissijoitusyritykset;
 - yhteissijoitusyritykset, jotka hankkivat pääomaa yhteisössä tai jollakin sen alueella, mutta eivät markkinoi osuuksiaan yleisölle siellä;
 - yhteissijoitusyritykset, joiden osuuksia voidaan rahaston sääntöjen tai sijoitusyhtiön yhtiöjärjestyksen mukaan myydä yleisölle ainoastaan kolmansissa maissa;
 - yhteissijoitusyritykset, jotka kuuluvat sellaisiin siinä jäsenvaltiossa, jossa yhteissijoitusyritys sijaitsee, säännöksillä tai määräyksillä määriteltyihin ryhmiin, joihin V jakson ja 36 artiklan säännösten soveltaminen ei huomioida näiden yritysten sijoitus- ja lainanotto politiikka ole aiheellista.
- Viiden vuoden kuluttua tämän direktiivin täytäntöönpanosta komissio antaa neuvostolle kertomuksen 1 kohdan ja erityisesti sen neljännen luetelmakohdan täytäntöönpanosta. Komissio tekee tarvittaessa ehdotukset aiheellisista toimenpiteistä sen soveltamisalan laajentamiseksi.

3 artikla

Tässä direktiivissä katsotaan yhteissijoitusyrityksen sijaitsevan siinä jäsenvaltiossa, jossa on sijoitusyhtiön tai sijoitusrahaston rahastoyhtiön sääntömääräinen kotipaikka. Jäsenvaltioiden on vaadittava, että hallinnollinen päätoimipaikka on samassa jäsenvaltiossa kuin sääntömääräinen kotipaikka.

II JAKSO

Toimiluvan myöntäminen yhteissijoitusyritykselle

4 artikla

- Yhteissijoitusyritys ei saa aloittaa toimintaansa yhteissijoitusyrityksenä ennen kuin sen jäsenvaltion viranomaiset, jäljempänä 'toimivaltaiset viranomaiset', jossa se sijaitsee, ovat antaneet sille toimiluvan.

Tällainen toimilupa on voimassa kaikissa jäsenvaltioissa.

- Sijoitusrahastolle voidaan antaa toimilupa ainoastaan, jos toimivaltaiset viranomaiset hyväksyvät rahastoyhtiön, rahaston säännöt sekä omaisuudenhoitajan valinnan. Sijoitusyhtiölle voidaan antaa toimilupa ainoastaan, jos toimivaltaiset viranomaiset hyväksyvät sekä sen yhtiöjärjestyksen että omaisuudenhoitajan valinnan.
- Toimivaltaiset viranomaiset eivät saa antaa yhteissijoitusyritykselle toimilupaa, jos rahastoyhtiön, sijoitusyhtiön

tai omaisuudenhoitajan johtajat eivät ole riittävän hyvämaineisia tai jos heillä ei ole tehtäviensä hoitamisen edellyttämää kokemusta. Tämän toteamista varten rahastoyhtiön, sijoitusyhtiön ja omaisuudenhoitajan johtajien sekä henkilöiden, jotka ovat heidän sijaisiaan näissä tehtävissä, nimet on viipymättä ilmoitettava toimivaltaisille viranomaisille.

'Johtajilla' tarkoitetaan henkilöitä, jotka lain tai yhtiöjärjestyksen mukaan edustavat rahastoyhtiötä, sijoitusyhtiötä tai omaisuudenhoitajaa taikka tosiasiallisesti määräävät sen toimintatavoista.

4. Rahastoyhtiötä tai omaisuudenhoitajaa ei saa vaihtaa toiseen eikä rahaston sääntöjä tai sijoitusyhtiön yhtiöjärjestyksiä saa muuttaa ilman toimivaltaisten viranomaisten hyväksymistä.

III JAKSO

Sijoitusrahastojen rakennetta koskevat velvoitteet

5 artikla

Rahastoyhtiöllä on oltava käytössään riittävät taloudelliset voimavarat kyettäväksi hoitamaan tehokkaasti liiketoimintaansa sekä vastaamaan sitoumuksistaan.

6 artikla

Rahastoyhtiö ei saa harjoittaa muuta toimintaa kuin sijoitusrahastojen ja sijoitusyhtiöiden hoitamista.

7 artikla

1. Sijoitusrahaston varat on annettava omaisuudenhoitajan säilytettäväksi.

2. Omaisuudenhoitajan 9 artiklassa tarkoitettua vastuuta ei rajoita se seikka, että se on antanut hoidossaan olevat varat tai niiden osan kolmannen osapuolen haltuun.

3. Omaisuudenhoitajan on lisäksi

- a) huolehdittava, että sijoitusrahaston puolesta suoritettavissa tai rahastoyhtiön suorittamissa osuuksien myynneissä, liikkeeseenlaskuissa, takaisinostoissa, lunastuksissa ja peruutuksissa noudatetaan lakia ja rahaston sääntöjä;
- b) huolehdittava, että osuuksien arvo lasketaan lain ja rahaston sääntöjen mukaisesti;

- c) noudatettava rahastoyhtiön antamia määräyksiä, jolleivät ne ole lain tai rahaston sääntöjen vastaisia;
- d) huolehdittava, että sijoitusrahaston varoja koskeviin toimiin liittyvät maksut suoritetaan yleensä käytössä olevissa määräajoissa;
- e) huolehdittava, että sijoitusrahaston tulot käytetään lain ja rahaston sääntöjen mukaisesti.

8 artikla

1. Omaisuudenhoitajan sääntömääräisen kotipaikan on oltava samassa jäsenvaltiossa kuin rahastoyhtiön, tai sen oltava sijoittautunut tähän jäsenvaltioon, jos sen sääntömääräinen kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa.

2. Omaisuudenhoitajan on oltava julkisen tarkastuksen alainen laitos. Sen on myös annettava riittävät taloudelliset ja ammatilliset takeet siitä, että se voi tehokkaasti toimia omaisuudenhoitajana sekä vastata tähän toimintaan liittyvistä velvoitteista.

3. Jäsenvaltiot päättävät niistä 2 kohdassa tarkoitettujen laitosten ryhmistä, joihin kuuluvat voivat toimia omaisuudenhoitajina.

9 artikla

Omaisuudenhoitaja on sen valtion lainsäädännön mukaisesti, jossa rahastoyhtiöllä on sääntömääräinen kotipaikka, vastuussa rahastoyhtiötä ja osuudenhaltijoita kohtaan tappioista, joita näille aiheutuu omaisuudenhoitajan velvoitteiden täyttämisen laiminlyömisestä tai sen tehtävien puutteellisesta suorittamisesta. Korvausta osuudenhaltijoita kohtaan olevan vastuun perusteella voidaan omaisuudenhoitajan, rahastoyhtiön ja osuudenhaltijoiden välisen oikeussuhteen luonteen mukaan vaatia joko suoraan tai rahastoyhtiön välityksellä.

10 artikla

1. Sama yhtiö ei saa toimia sekä rahastoyhtiönä että omaisuudenhoitajana.

2. Rahastoyhtiön ja omaisuudenhoitajan on hoidettava tehtävänsä itsenäisesti ja pelkästään osuudenhaltijoiden eduksi.

11 artikla

Laissa tai rahaston säännöissä on säädettävä tai määrättävä edellytyksistä, joilla rahastoyhtiötä ja omaisuudenhoitajaa voidaan vaihtaa, sekä osuudenhaltijoiden suojasta tällaisen vaihdon tapahtuessa.

IV JAKSO

Sijoitusyhtiöiden ja niiden omaisuudenhoitajien rakennetta koskevat velvoitteet*12 artikla*

Jäsenvaltiot päättävät sijoitusyhtiön pakollisesta oikeudellisesta muodosta. Sillä on oltava riittävä maksettu pääoma kyetäkseen hoitamaan tehokkaasti liiketoimintaansa sekä vastaamaan sitoumuksistaan.

13 artikla

Sijoitusyhtiö ei saa harjoittaa muuta kuin 1 artiklan 2 kohdassa mainittua liiketoimintaa.

14 artikla

1. Sijoitusyhtiön varat on annettava omaisuudenhoitajan hoitoon.

2. Omaisuudenhoitajan 16 artiklassa tarkoitettua vastuuta ei rajoita se seikka, että se on antanut hoidossaan olevat varat tai niiden osan kolmannen haltuun.

3. Omaisuudenhoitajan on lisäksi

a) huolehdittava, että sijoitusyhtiön suorittamissa tai sen puolesta suoritettavissa osuuksien myynneissä, liikkeeseenlaskuissa, takaisinostoissa, lunastuksissa ja peruutuksissa noudatetaan lakia ja yhtiön yhtiöjärjestyksestä;

b) huolehdittava, että sijoitusyhtiön varoja koskeviin toimiin liittyvät maksut suoritetaan yleensä käytössä olevissa määräajoissa;

c) huolehdittava, että sijoitusyhtiön tulot käytetään lain ja yhtiön yhtiöjärjestyksen mukaisesti.

4. Jäsenvaltio voi päättää, että sen alueella sijaitsevat sijoitusyhtiöt, jotka pitävät osuuksiaan kaupan yksinomaan yhden tai useamman sellaisen arvopaperipörssin välityksellä, jossa niiden osuudet on otettu viralliselle listalle, eivät ole velvollisia käyttämään tässä direktiivissä tarkoitettuja omaisuudenhoitajia.

Mitä 34, 37 ja 38 artiklassa säädetään, ei sovelleta tällaisiin yhtiöihin. Kuitenkin on näiden yhtiöiden varojen arvostusta koskevista säännöistä säädettyä laissa taikka määrättävä niiden yhtiöjärjestyksessä.

5. Jäsenvaltio voi päättää, että sen alueella sijaitsevat sijoitusyhtiöt, jotka pitävät vähintään 80 prosenttia osuuksistaan kaupan yhden tai useamman sellaisen arvopaperipörssin välityksellä, joka on määrätty niiden yhtiöjärjestyksessä, eivät

ole velvollisia käyttämään tässä direktiivissä tarkoitettuja omaisuudenhoitajia, jos niiden osuudet on otettu viralliselle listalle niiden jäsenvaltioiden arvopaperipörssissä, joiden alueella osuudet saatetaan markkinoille, ja jos kaikki tällaisen yhtiön arvopaperipörssien ulkopuolella tekemät kaupat tehdään ainoastaan pörssiintoihin. Yhtiön yhtiöjärjestyksessä on määrättävä siinä maassa, jossa osuudet ovat kaupan, sijaitseva arvopaperipörssi, jonka hintoja käytetään yhtiön tuossa maassa arvopaperipörssin ulkopuolella tekemissä kaupoissa.

Jäsenvaltio voi käyttää edellisen alakohdan mukaista valinnanmahdollisuuttaan ainoastaan, jos se katsoo, että osuudenhaltijat saavat vastaavan suojan kuin sellaisten yhteissijoitusyritysten osuudenhaltijat, jotka käyttävät tässä direktiivissä tarkoitettua omaisuudenhoitajaa.

Tällaisten yhtiöiden sekä 4 kohdassa tarkoitettujen yhtiöiden on:

- a) jos tästä ei ole säädetty laissa, yhtiöjärjestyksessään määrättävä niiden osuuksien nettoarvon laskemismenetelmästä;
- b) ryhdyttävä markkinoilla toimenpiteisiin estääkseen niiden osuuksien pörssiarvoa poikkeamasta enemmän kuin 5 prosenttia niiden nettoarvosta;
- c) määrättävä osuuksiensa nettoarvot, ilmoitettava ne toimivaltaisille viranomaisille ainakin kaksi kertaa viikossa sekä julkistettava ne kaksi kertaa kuukaudessa.

Ainakin kaksi kertaa kuukaudessa riippumattoman tilintarkastajan on varmistettava, että osuuksien arvot lasketaan lain ja yhtiön yhtiöjärjestyksen mukaisesti. Tällöin tilintarkastajan on myös varmistettava, että yhtiön varat on sijoitettu lain ja yhtiön yhtiöjärjestyksen mukaisella tavalla.

6. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle yhtiöt, joihin sovelletaan 4 ja 5 kohdassa säädettyjä poikkeuksia.

Komissio antaa yhteyskomitealle kertomuksen 4 ja 5 kohdan soveltamisesta viiden vuoden kuluessa tämän direktiivin täytäntöönpanosta. Saatuaan yhteyskomitean lausunnon komissio ehdottaa tarvittaessa aiheellisia toimenpiteitä.

15 artikla

1. Omaisuudenhoitajan sääntömääräisen kotipaikan on oltava samassa jäsenvaltiossa kuin sijoitusyhtiön, tai sen on oltava sijoittautunut tähän jäsenvaltioon, jos sen sääntömääräinen kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa.

2. Omaisuudenhoitajan on oltava julkisen tarkastuksen alainen laitos. Sen on myös annettava riittävät taloudelliset ja amma-

tilliset takeet siitä, että se voi tehokkaasti toimia omaisuudenhoitajana sekä vastata tähän toimintaan liittyvistä velvoitteista.

3. Jäsenvaltiot päättävät niistä 2 kohdassa tarkoitettujen laitosten ryhmistä, joihin kuuluvat voivat toimia omaisuudenhoitajina.

16 artikla

Omaisuudenhoitaja on sen valtion lainsäädännön mukaisesti, jossa sijoitusyhtiöllä on sääntömääräinen kotipaikka, vastuussa sijoitusyhtiötä ja osuudenhaltijoita kohtaan tappioista, joita näille aiheutuu omaisuudenhoitajan velvoitteiden täyttämisen laiminlyömisestä tai sen tehtävien puutteellisesta suorittamisesta.

17 artikla

1. Sama yhtiö ei saa toimia sekä sijoitusyhtiönä että omaisuudenhoitajana.

2. Omaisuudenhoitajan on hoidettava tehtävänsä itsenäisesti ja pelkästään osuudenhaltijoiden eduksi.

18 artikla

Laissa tai sijoitusyhtiön yhtiöjärjestyksessä on säädettävä tai määrättävä edellytyksistä, joilla omaisuudenhoitajaa voidaan vaihtaa, sekä osuudenhaltijoiden suojasta tällaisen vaihdon tapahtuessa.

V JAKSO

Yhteissijoitusyrityksen sijoituspolitiikkaa koskevat velvoitteet

19 artikla

1. Sijoitusrahaston tai sijoitusyhtiön varat saadaan sijoittaa ainoastaan seuraaviin kohteisiin:

- arvopapereihin, jotka on otettu jonkin jäsenvaltion arvopaperipörssin viralliselle listalle;
- arvopapereihin, joilla käydään kauppaa jonkin jäsenvaltion muulla säännellyllä, säännöllisesti toimivalla ja tunnustetulla yleisölle avoimella markkinapaikalla;
- arvopapereihin, jotka on otettu jonkin kolmannen maan arvopaperipörssin viralliselle listalle tai joilla käydään kauppaa jonkin kolmannen maan muulla säännellyllä, säännöllisesti toimivalla ja tunnustetulla yleisölle avoimella markkinapaikalla, jos toimivaltaiset viranomaiset ovat hyväksyneet arvopaperipörssin tai markkinapaikan valinnan taikka jos siitä on säädetty laissa tai määrätty sijoitusrahaston säännöissä tai sijoitusyhtiön yhtiöjärjestyksessä;

d) vähän aikaisemmin liikkeeseen laskettuihin arvopapereihin, jos:

- liikkeeseenlaskun ehtoissa on sitouduttu hakemaan arvopaperin ottamista arvopaperipörssin viralliselle listalle tai kaupankäynnin kohteeksi muulla säännellyllä, säännöllisesti toimivalla ja tunnustetulla yleisölle avoimella markkinapaikalla ja jos toimivaltaiset viranomaiset ovat hyväksyneet arvopaperipörssin tai markkinapaikan valinnan taikka jos siitä on säädetty laissa tai määrätty sijoitusrahaston säännöissä tai sijoitusyhtiön yhtiöjärjestyksessä;

- tällaisen hakemuksen hyväksyminen vuoden kuluessa liikkeeseenlaskusta on turvattu.

2. a) Yhteissijoitusyritys saa kuitenkin sijoittaa määrän, joka vastaa enintään 10 prosenttia sen varoista, muihin kuin 1 kohdassa mainittuihin arvopapereihin;

- Jäsenvaltio voi kuitenkin säätää, että yhteissijoitusyritys saa sijoittaa määrän, joka vastaa enintään 10 prosenttia sen varoista, velkasitoumuksiin, joita pidetään tätä direktiiviä sovellettaessa ominaisuuksiltaan arvopapereita vastaavina ja jotka muun muassa ovat siirrettäviä ja vaivatta rahaksi muutettavissa ja joiden arvo voidaan milloin tahansa tai ainakin 34 artiklassa mainituin väliajoin täsmällisesti todeta;

c) Sijoitusyhtiö saa kuitenkin hankkia irtainta ja kiinteää omaisuutta, joka on välittömästi tarpeen sen liiketoiminnan harjoittamisessa;

d) Yhteissijoitusyritys ei kuitenkaan saa hankkia jalometalleja eikä niihin oikeuttavia todistuksia.

3. Edellä 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen sijoitukset eivät missään tapauksessa saa yhteensä olla enemmän kuin määrä, joka vastaa 10 prosenttia yhteissijoitusyrityksen varoista.

4. Sijoitusrahastolla ja sijoitusyhtiöllä saa olla toiminnan edellyttämät käteisarvat.

20 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle:

- viimeistään tämän direktiivin täytäntöönpanopäivänä luettelo niistä velkasitoumuksista, joita ne aikovat 19 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti pitää arvopapereita vastaavina, sekä ilmoitettava näiden sitoumusten ominaisuudet ja päätöksensä perustelut;
- yksityiskohtaiset tiedot a alakohdassa tarkoitettuun velkasitoumusten luetteloon harkitsemistaan muutoksista sekä ilmoitettava muut sijoitusvälineet, joiden pitämistä arvopapereita vastaavina ne harkitsevat, ja päätöksensä perustelut.

2. Komissio toimittaa nämä tiedot välittömästi edelleen toisille jäsenvaltioille yhdessä niiden huomautusten kanssa, joita se pitää aiheellisina. Tällaisista tiedonannoista voidaan keskustella yhteyskomiteassa noudattaen 53 artiklan 4 kohdassa säädettyä menettelyä.

21 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat antaa yhteissijoitusyrityksille luvan jäsenvaltioiden asettamia enimmäismääriä ja ehtoja noudattaen käyttää sellaisia arvopaperisijoitustoiminnan menetelmiä ja välineitä, joiden tarkoituksena on suojautua valuuttakurssien vaihteluihin sisältyviltä riskeiltä.

2. Jäsenvaltiot voivat myös antaa yhteissijoitusyrityksille luvan käyttää niiden varainhallinnan yhteydessä menetelmiä ja välineitä, joiden tarkoituksena on suojautua valuuttakurssien vaihteluihin sisältyviltä riskeiltä.

22 artikla

1. Yhteissijoitusyritys saa sijoittaa saman liikkeeseenlaskijan arvopapereihin enintään määrän, joka vastaa 5 prosenttia sen varoista.

2. Jäsenvaltiot saavat korottaa 1 kohdassa mainitun rajan enintään 10 prosenttiin. Kuitenkaan ei niiden yhteissijoitusyrityksellä olevien arvopaperien arvo, joiden liikkeeseenlaskijoihin yhteissijoitusyritys on sijoittanut kuhunkin määrän, joka vastaa enemmän kuin 5 prosenttia sen varoista, saa yhteensä olla enemmän kuin määrä, joka vastaa 40 prosenttia sen varojen arvosta.

3. Jäsenvaltiot voivat korottaa 1 kohdassa mainitun rajan enintään 35 prosenttiin, jos jäsenvaltiot, niiden paikalliset julkisyhteisöt, kolmannet valtiot taikka sellaiset kansainväliset julkisyhteisöt, joiden jäsenenä on yksi tai useampi jäsenvaltio, ovat laskeneet arvopaperit liikkeeseen tai antaneet niistä takuun.

23 artikla

1. Poiketen 22 artiklan säännöksistä jäsenvaltiot voivat antaa yhteissijoitusyrityksille luvan riskin hajauttamisen periaatetta noudattaen sijoittaa määrän, joka vastaa 100 prosenttia niiden varoista, erilaisiin arvopapereihin, jotka on antanut tai joista on antanut takuun jäsenvaltio, sen paikallinen julkisyhteisö, kolmas valtio taikka sellainen kansainvälinen julkisyhteisö, jonka jäsenenä on yksi tai useampi jäsenvaltio, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta perustamissopimuksen 68 artiklan 3 kohdan soveltamista.

Toimivaltaiset viranomaiset saavat tehdä tällaisen poikkeuksen ainoastaan, jos ne katsovat, että yhteissijoitusyrityksen osuudenhaltijat saavat vastaavan suojan kuin sellaisen yhteissijoitusyrityksen osuudenhaltijat, joka noudattaa 22 artiklassa mainittuja rajoja.

Tällaisella yhteissijoitusyrityksellä on oltava ainakin kuuteen eri liikkeeseenlaskuun kuuluvia olevia arvopapereita eikä samaan liikkeeseenlaskuun kuuluvien arvopapereihin saa sijoittaa määrää, joka vastaa enemmän kuin 30 prosenttia sen varojen yhteismäärästä.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun yhteissijoitusyrityksen on rahaston säännöissä tai sijoitusyhtiön yhtiöjärjestyksessä nimenomaisesti mainittava ne valtiot, paikalliset julkisyhteisöt

tai kansainväliset luonteeltaan julkisoikeudelliset yhteisöt, joiden liikkeeseen laskemisiin tai takaamiin arvopapereihin yhteissijoitusyritys aikoo sijoittaa määrän, joka vastaa enemmän kuin 35 prosenttia sen varoista; tällaisille rahaston sääntöjen tai yhtiöjärjestyksen määräyksille on saatava toimivaltaisten viranomaisten hyväksyminen.

3. Edelleen on jokaisen 1 kohdassa tarkoitetun yhteissijoitusyrityksen sisällytettävä tarjousesitteeseensä ja kaikkeen markkinointiaineistoonsa selkeästi erottuva ilmoitus, jossa kiinnitetään huomio mainittuun poikkeukseen ja jossa ilmoitetaan ne valtiot, paikalliset julkisyhteisöt tai kansainväliset luonteeltaan julkisoikeudelliset yhteisöt, joiden arvopapereihin yhteissijoitusyritys aikoo sijoittaa tai on sijoittanut määrän, joka on enemmän kuin 35 prosenttia sen varoista.

24 artikla

1. Yhteissijoitusyritys ei saa hankkia toisten avointen yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavien yritysten osuuksia, elleivät nämä ole 1 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä ja toisessa luettelukohdassa tarkoitettuja yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä.

2. Yhteissijoitusyritys ei saa sijoittaa tällaisten yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavien yritysten osuuksiin määrää, joka on enemmän viisi prosenttia sen varoista.

3. Sijoitukset sellaisen sijoitusrahaston osuuksiin, jota hoitaa sama rahastoyhtiö tai sellainen toinen yhtiö, johon rahastoyhtiö on sidoksissa sen johdosta, että sillä ja tällä toisella yhtiöllä on yhteinen liikkeenjohto tai että joku käyttää määräysvaltaa niissä molemmissa taikka että niitä yhdistää merkittävä suora tai välillinen omistussuhde, ovat sallittuja ainoastaan niiden sijoitusrahastojen osalta, jotka sääntöjensä mukaan ovat erikoistuneet tietylle maantieteelliselle alueelle tai tietyille toimialalle tehtäviin sijoituksiin, jos toimivaltaiset viranomaiset hyväksyvät tällaisen sijoituksen. Hyväksyminen saadaan antaa ainoastaan, jos sijoitusrahasto on ilmoittanut alkamuksestaan käyttää tätä mahdollisuutta hyväkseen ja jos tästä mahdollisuudesta on erikseen mainittu rahaston säännöissä.

Rahastoyhtiö ei saa veloittaa palkkiota tai korvausta sijoitusrahaston osuuksia koskevista toimista, jos sijoitusrahaston varoja sijoitetaan sellaiseen toiseen sijoitusrahastoon, jota hoitaa sama rahastoyhtiö tai sellainen toinen yhtiö, johon rahastoyhtiö on sidoksissa sen johdosta, että sillä ja tällä toisella yhtiöllä on yhteinen liikkeenjohto tai että joku käyttää määräysvaltaa niissä molemmissa taikka että niitä yhdistää merkittävä suora tai välillinen omistussuhde.

4. Mitä 3 kohdassa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun sijoitusyhtiö hankkii sellaisen toisen sijoitusyhtiön osuuksia, johon se on sidoksissa 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

Mitä 3 kohdassa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun sijoitusyhtiö hankkii sellaisen sijoitusrahaston osuuksia, johon yhtiö on sidoksissa, taikka silloin, kun sijoitusrahasto hankkii sellaisen sijoitusyhtiön osuuksia, johon rahasto on sidoksissa.

25 artikla

1. Sijoitusyhtiö tai rahastoyhtiö, siltä osin kuin sen toiminta liittyy sen hoidossa oleviin tässä direktiivissä tarkoitettuihin sijoitusrahastoihin, ei saa hankkia äänioikeutettuja osakkeita, jotka antaisivat sille mahdollisuuden käyttää huomattavaa vaikutusvaltaa liikkeeseenlaskijan johtamisessa.

Kunnes laajempi yhteensovittaminen toteutetaan, jäsenvaltioiden on otettava huomioon toisten jäsenvaltioiden lainsäädännön säännökset, joissa täsmennetään ensimmäisen alakohdan periaatteita.

2. Liioin ei sijoitusyhtiö tai sijoitusrahasto saa hankkia enemmän kuin:

- 10 prosenttia saman liikkeeseenlaskijan äänioikeudettomista osakkeista;
- 10 prosenttia saman liikkeeseenlaskijan joukkovelkakirjoista;
- 10 prosenttia saman 1 artiklan 2 kohdan 1 ja 2 luetelmakohdassa tarkoitetun yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavan yrityksen osuuksista.

Edellä toisessa ja kolmannessa luetelmakohdassa mainittuja rajoituksia ei tarvitse noudattaa hankinnan toteuttamishetkellä, jos tuolloin ei voida laskea joukkovelkakirjojen yhteismäärää taikka liikkeeseen laskettujen arvopaperien nettomäärää.

3. Jäsenvaltio voi olla soveltamatta 1 ja 2 kohtaa:

- a) jäsenvaltion tai sen paikallisten julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemiin tai takaamiin arvopapereihin;
- b) kolmannen valtion liikkeeseen laskemiin tai takaamiin arvopapereihin;
- c) sellaisten kansainvälisten julkisyhteisöjen, joiden jäsenenä on yksi tai useampi jäsenvaltio, liikkeeseen laskemiin arvopapereihin;
- d) yhteissijoitusyrityksellä oleviin sellaisen yhtiön osakkeisiin tai muihin pääomaosuuksiin, joka on kolmannen valtion lainsäädännön alainen ja joka sijoittaa varansa pääasiallisesti arvopapereihin, joiden liikkeeseenlaskijalla on kotipaikka on tuossa kolmannessa valtiossa, jos tällainen omistusjärjestely on tuon kolmannen valtion lainsäädännön mukaan ainoa tapa, jota noudattaen yhteissijoitusyritys voi tehdä sijoituksia tuosta valtiosta olevien liikkeeseenlaskijoiden arvopapereihin. Tällainen poikkeus voidaan kuitenkin tehdä ainoastaan, jos tuo kolmannesta valtiosta oleva yhtiö noudattaa sijoituspolitiikassaan 22 ja 24 artiklassa sekä 25 artiklan 1 ja 2 kohdassa mainittuja rajoja. Jos 22 ja 24 artiklassa mainitut rajat ylitetään, sovelletaan soveltuvin osin 26 artiklaa;
- e) sijoitusyhtiöllä oleviin sellaisten tytäryhtiöiden osakkeisiin, jotka harjoittavat liikkeenjohto-, neuvonta- ja markkinointitoimintaa pelkästään sijoitusyhtiön lukuun.

26 artikla

1. Yhteissijoitusyritysten ei tarvitse noudattaa tässä jaksossa mainittuja rajoituksia, kun ne käyttävät varoihinsa kuuluviin arvopapereihin liittyviä merkintäoikeuksia.

Jäsenvaltiot voivat, huolehtien kuitenkin riskin hajauttamisen periaatteen noudattamisesta, antaa vähän aikaisemmin toimiluvan saaneille yhteissijoitusyrityksille luvan kuuden kuukauden aikana toimiluvan myöntämisestä poiketa 22 ja 23 artiklan säännöksistä.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitetut rajoitukset on ylitetty yhteissijoitusyrityksestä riippumattomista syistä taikka merkintäoikeuksien käyttämisen takia, yhteissijoitusyrityksen on pidettävä myyntitoimintansa ensisijaisena tavoitteena tilanteen korjaamista osuudenhaltijoiden edut huomioon ottavalla tavalla.

VI JAKSO

Osuudenhaltijoille annettavia tietoja koskevat velvoitteet

A. Tarjousesitteen ja määräaikaikatsauksien julkistaminen

27 artikla

1. Sijoitusyhtiön sekä, jokaisen hoidossaan olevan sijoitusrahaston osalta, rahastoyhtiön on julkistettava:

- tarjousesite,
- toimintakertomus jokaiselta tilikaudelta, sekä
- puolivuotiskatsaus tilikauden ensimmäisiltä kuudelta kuukaudelta.

2. Toimintakertomukset ja puolivuotiskatsaukset on julkistettava seuraavissa määräajoissa, jotka lasketaan niiden ajanjaksojen päättymisestä, joita ne koskevat:

- toimintakertomus neljässä kuukaudessa,
- puolivuotiskatsaus kahdessa kuukaudessa.

28 artikla

1. Tarjousesitteessä on oltava tiedot, joiden perusteella sijoittajat voivat luotettavasti arvioida heille ehdotettua sijoitusta. Siinä on oltava ainakin tämän direktiivin liitteen A luettelossa mainitut tiedot, jolleivät nämä tiedot sisälly tarjousesitteeseen 29 artiklan 1 kohdan mukaisesti liitettyihin asiakirjoihin.

2. Vuosikertomukseen on sisällytettävä tase tai varoja ja velkoja koskeva selvitys, tilikauden yksityiskohtainen tuloslas-

kelma, tilikauden toimintakertomus ja tämän direktiivin liitteen B luettelossa mainitut muut tiedot sekä kaikki muutkin tiedot, jotka ovat tarpeen, jotta sijoittajat voivat luotettavasti arvioida yhteissijoitusyrityksen toiminnan kehitystä ja sen tulosta.

3. Puolivuotiskatsaukseen on sisällytettävä ainakin tämän direktiivin liitteen B luettelon I – IV luvussa mainitut tiedot; jos yhteissijoitusyritys on maksanut välisinkoa tai ehdottaa sen maksamista, luvuista on käytävä ilmi puolivuotiskauden tuloverojen jälkeen sekä maksettu tai ehdotettu välisinko.

29 artikla

1. Sijoitusrahaston säännöt tai sijoitusyhtiön yhtiöjärjestys ovat tarjousesitteen erottamaton osa ja ne on liitettävä siihen.

2. Edellä 1 kohdassa mainittuja asiakirjoja ei kuitenkaan tarvitse liittää tarjousesitteeseen, jos osuudenhaltijoille ilmoitetaan siitä, että nämä asiakirjat toimitetaan hänelle pyynnöstä, tai sellaisesta jokaisesta jäsenvaltiossa, jossa osuuksia markkinoidaan, olevasta paikasta, jossa nämä asiakirjat ovat hänen nähtävään.

30 artikla

Tarjousesitteen keskeiset tiedot on pidettävä ajan tasalla.

31 artikla

Yhden tai useamman henkilön, jolla on lain nojalla kelpoisuus suorittaa tilintarkastusta 10 päivänä huhtikuuta 1984 perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla lakisääteisistä tilintarkastuksista vastaavien henkilöiden hyväksymisestä annetun neuvoston direktiivin 84/253/ETY⁽¹⁾ mukaisesti, on tarkastettava tarjousesitteeseen sisältyvät tilinpäätöstiedot. Tilintarkastuskertomus mahdollisine muistutuksineen on toistettava täydellisenä vuosikertomuksessa.

32 artikla

Yhteissijoitusyrityksen on toimitettava tarjousesitteensä ja siihen tehdyt muutokset sekä vuosikertomuksensa ja puolivuotiskatsauksensa toimivaltaisille viranomaisille.

33 artikla

1. Tarjousesite, viimeisin toimintakertomus sekä sen jälkeinen mahdollinen puolivuotiskatsaus on annettava veloituksetta osuukien merkitsijöille ennen sopimuksen tekemistä.
2. Sen lisäksi on toimintakertomus ja puolivuotiskatsaus oltava yleisön saatavilla paikoissa, joista ilmoitetaan tarjousesitteessä.
3. Toimintakertomus ja puolivuotiskatsaus on toimitettava veloituksetta osuudenhaltijoille heidän pyynnöstään.

B. Muiden tietojen julkistaminen

34 artikla

Yhteissijoitusyrityksen on aina, kun se laskee liikkeeseen, myy, ostaa takaisin tai lunastaa osuuksiaan, ja ainakin kaksi kertaa kuukaudessa, julkistettava niiden liikkeeseenlasku-, myynti-, takaisinosto- tai lunastushinta. Toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin antaa yhteissijoitusyritykselle luvan julkistaa tiedot vain kerran kuukaudessa, jollei tällainen poikkeus vaaranna osuudenhaltijoiden etuja.

35 artikla

Kaikessa yhteissijoitusyrityksen osuukien hankkimiseen kehottavassa mainonnassa on mainittava se, että tarjousesite on olemassa, sekä paikat, joissa se on yleisön saatavilla.

VII JAKSO

Yhteissijoitusyritysten yleiset velvollisuudet

36 artikla

1. Lainaa eivät saa ottaa:
 - sijoitusyhtiö eikä
 - rahastoyhtiö tai omaisuudenhoitaja sijoitusrahaston lukuun.

Yhteissijoitusyritys saa kuitenkin hankkia ulkomaista valuuttaa luotonvälityksen ("back-to-back" -laina) avulla.

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltio voi antaa yhteissijoitusyritykselle luvan ottaa lainaa:
 - a) määrän, joka vastaa enintään 10 prosenttia
 - sijoitusyhtiön varoista tai
 - sijoitusrahaston rahaston arvosta,

jos lainaa otetaan väliaikaisesti;

⁽¹⁾ EYVL N:o L 126, 12.5.1984, s. 20

- b) määrän, joka vastaa enintään 10 prosenttia sijoitusyhtiön varoista, jos laina käytetään sellaisen kiinteän omaisuuden hankkimiseen, jota tarvitaan välittömästi yhtiön liiketoiminnassa; tällöin eivät mainittu laina ja a alakohdassa tarkoitettu laina yhteensä olla enemmän kuin määrä, joka vastaa 15 prosenttia lainanottajan varoista.

37 artikla

1. Yhteissijoitusyrityksen on osuudenhaltijan vaatimuksesta ostettava takaisin tai lunastettava osuutensa.

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään:

- a) yhteissijoitusyritys voi väliaikaisesti keskeyttää osuuksiensa takaisinoston tai lunastamisen niissä tapauksissa ja niiden menettelyjen mukaisesti, joista säädetään laissa taikka määrätään rahaston säännöissä tai sijoitusyhtiön yhtiöjärjestyksessä. Keskeytys saa tulla kysymykseen vain sellaisissa poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa olosuhteet edellyttävät sitä ja joissa se on osuudenhaltijoiden edut huomioon ottaen perusteltua;

- b) jäsenvaltiot voivat antaa toimivaltaisille viranomaisille valtuudet määrätä osuuksien takaisinostot tai lunastukset keskeytettäväksi, jos osuudenhaltijoiden tai yleisön etu edellyttää sitä.

3. Edellä 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa yhteissijoitusyrityksen on viipymättä ilmoitettava päätöksestään toimivaltaisille viranomaisille sekä kaikkien niiden jäsenvaltioiden viranomaisille, joissa se markkinoi osuuksiaan.

38 artikla

Yhteissijoitusyrityksen varojen arvostusta sekä sen osuuksien myynti- tai liikkeeseenlasku- ja takaisinosto- tai lunastushintaa koskevista säännöistä on säädettävä laissa taikka määrättävä rahaston säännöissä tai sijoitusyhtiön yhtiöjärjestyksessä.

39 artikla

Sijoitusrahaston tai sijoitusyhtiön tuotot on jaettava tai sijoitettava uudelleen lain ja rahaston sääntöjen tai sijoitusyhtiön yhtiöjärjestyksen mukaisesti.

40 artikla

Yhteissijoitusyrityksen osuutta ei saa antaa, ellei nettoliikkeenlaskuhintaa vastaavaa määrää suoriteta yhteissijoitusyritykselle yleisesti käytössä olevassa määräajassa. Tämä säännös ei estä palkkio-osuuksien jakamista.

41 artikla

1. Rajoittamatta 19 ja 21 artiklan soveltamista,

– sijoitusyhtiö taikka

– rahastoyhtiö tai omaisuudenhoitaja sijoitusrahaston lukuun eivät saa myöntää lainaa tai taata kolmannen sitoumuksia.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, ei estä näitä yrityksiä hankkimasta arvopapereita, joita ei ole täysin maksettu.

42 artikla

Arvopaperien myymistä ilman katetta (ylimyynti) eivät saa harjoittaa:

– sijoitusyhtiö eikä

– rahastoyhtiö tai omaisuudenhoitaja sijoitusrahaston lukuun.

43 artikla

Laissa on säädettävä tai rahaston säännöissä on määrättävä niistä palkkioista ja kulukorvauksista, jotka rahastoyhtiö saa veloittaa sijoitusrahastolta, sekä tällaisten palkkioiden laskentaperusteista.

Laissa on säädettävä tai sijoitusyhtiön yhtiöjärjestyksessä on määrättävä, millaisista kustannuksista yhtiö vastaa.

VIII JAKSO

Erityiset säännökset yhteissijoitusyrityksistä, jotka pitävät osuuksiaan kaupan muissa jäsenvaltioissa kuin sijaintivaltiossaan

44 artikla

1. Yhteissijoitusyrityksen, joka pitää osuuksiaan kaupan toisessa jäsenvaltiossa, on noudatettava tuon valtion voimassa olevia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, siltä osin kuin ne eivät koske tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksiä.

2. Yhteissijoitusyritys saa mainostaa osuuksiaan siinä jäsenvaltiossa, jossa niitä pidetään kaupan. Sen on noudatettava tuon valtion voimassaolevia mainostamista koskevia säännöksiä.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä on sovellettava ketään syrjimättä.

45 artikla

Edellä 44 artiklassa tarkoitetussa tapauksessa yhteissijoitusyrityksen on muun muassa sen jäsenvaltion lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti, jossa osuuksia pidetään kaupan, toteutettava tarvittavat toimenpiteet huolehtiakseen järjestelyistä, joiden avulla tuossa valtiossa suoritetaan maksut osuudenhaltijoille, ostetaan takaisin tai lunastetaan osuuksia sekä annetaan saataville tiedot, jotka yhteissijoitusyritys on velvollinen antamaan.

46 artikla

Jos yhteissijoitusyritys alkaa pitää osuuksiaan kaupan toisessa jäsenvaltiossa kuin sijaintivaltiossaan, sen on ensin ilmoitettava tästä toimivaltaisille viranomaisille ja tuon toisen jäsenvaltion viranomaisille. Sen on samalla toimitettava viimeksi mainituille viranomaisille:

- toimivaltaisten viranomaisten antama todistus siitä, että se täyttää tässä direktiivissä säädetyt vaatimukset,
- rahaston sääntönsä tai yhtiöjärjestyksensä,
- tarjousesitteensä,
- tarvittaessa viimeisin toimintakertomuksensa sekä sen jälkeinen mahdollinen puolivuotiskatsauksensa sekä
- yksityiskohtaiset tiedot niistä järjestelyistä, joihin on ryhdytty osuuksien pitämiseksi kaupan tuossa toisessa jäsenvaltiossa.

Yhteissijoitusyritys voi alkaa pitää osuuksiaan kaupan tuossa toisessa jäsenvaltiossa kahden kuukauden kuluttua tällaisesta ilmoituksesta, jolleivät tuon jäsenvaltion viranomaiset ennen mainitun kahden kuukauden määräajan päättymistä tee perusteltua päätöstä, jonka mukaan osuuksien kaupan pitämistä koskevat järjestelyt eivät täytä 44 artiklan 1 kohdassa ja 45 artiklassa tarkoitettujen säännöksiin vaatimuksia.

47 artikla

Jos yhteissijoitusyritys pitää osuuksiaan kaupan toisessa jäsenvaltiossa kuin sijaintivaltiossaan, sen on tuossa toisessa jäsenvaltiossa ainakin yhdellä sen virallisista kielistä ja noudattaen tuossa jäsenvaltiossa säädettyjä menettelyjä levitettävä ne asiakirjat ja annettava ne tiedot, jotka sen on julkistettava siinä jäsenvaltiossa, jossa se sijaitsee.

48 artikla

Yhteissijoitusyritys voi yhteisössä käyttää liiketoimintansa yhteydessä samaa toiminnan laatua kuvaavaa nimitystä (esimerkiksi sijoitusyhtiö tai sijoitusrahasto) jota se käyttää siinä jäsenvaltiossa, jossa se sijaitsee. Jos tästä voi aiheutua sekaannuksen vaara, vastaanottava jäsenvaltio saa selvyyden vuoksi vaatia, että nimitykseen liitetään selittävä lisäys.

IX JAKSO

Säännökset toimiluvan myöntämisestä ja valvonnasta vastuussa olevista viranomaisista

49 artikla

1. Jäsenvaltioiden on nimettävä viranomaiset, joiden tehtävänä on huolehtia tässä direktiivissä säädettyjen velvollisuuksien täyttämistä. Ne ilmoittavat tästä sekä mahdollisesta tehtävienjaosta komissiolle.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen viranomaisten täytyy olla julkisia viranomaisia tai sellaisten nimeämiä toimielimiä.
3. Sen valtion viranomaisilla, jossa yhteissijoitusyritys sijaitsee, on toimivalta valvoa tätä yhteissijoitusyritystä. Kuitenkin on sen valtion viranomaisilla, jossa yhteissijoitusyritys pitää osuuksiaan kaupan 44 artiklassa tarkoitetulla tavalla, toimivalta valvoa VIII jakson noudattamista.
4. Toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava niiden tehtävien hoitamiseksi tarvittavat toimivaltuudet.

50 artikla

1. Edellä 49 artiklassa tarkoitettujen jäsenvaltioiden viranomaisten on huolehdittava tehtäviensä suorittamiseksi tarpeellisesta keskinäisestä yhteistoiminnasta ja luovutettava toisilleen, pelkästään tätä tarkoitusta varten, kaikki tarpeelliset tiedot.
2. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että kaikki, jotka ovat tai ovat olleet 49 artiklassa tarkoitettujen viranomaisten palveluksessa, ovat salassapitovelvollisia. Tällä tarkoitetaan sitä, että näissä tehtävissä saatuja luottamuksellisia tietoja ei saa ilmaista toiselle henkilölle eikä viranomaiselle, ellei laissa toisin säädetä.
3. Mitä 3 kohdassa säädetään, ei kuitenkaan estä eri jäsenvaltioiden 49 artiklassa tarkoitettuja viranomaisia luovuttamasta toisilleen tietoja tämän direktiivin mukaisesti. Näin luovutettuja tietoja koskee salassapitovelvollisuus, jota sovelletaan tiedot vastaanottavien viranomaisten palveluksessa oleviin tai olleisiin henkilöihin.
4. Tällaisia tietoja vastaanottavat 49 artiklassa tarkoitettujen viranomaisten saavat käyttää näitä tietoja ainoastaan tehtäviensä suorittamisen taikka niiden suorittamiseen liittyvän hallinnollisen muutoksenhauun tai oikeudenkäynnin yhteydessä, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta rikosoikeudellisten säännösten soveltamista.

51 artikla

1. Edellä 49 artiklassa tarkoitettujen viranomaisten on perusteltava päätöksensä, joiden mukaan toimilupaa ei anneta, ja kaikki epäävät päätöksensä, jotka tehdään pantaessa täytäntöön

tämän direktiivin soveltamista koskevia yleisiä toimenpiteitä, sekä annettava perustelut tiedoksi hakijalle.

2. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että yhteissijoitusyritystä koskevat päätökset, jotka tehdään tämän direktiivin mukaisesti annettujen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten perusteella, voidaan saattaa tuomioistuimen käsiteltäväksi; samoin on voitava saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi, mikäli kuudessa kuukaudessa hakemuksen jättämisestä ei ole tehty päätöstä hakemuksesta, jolla yhteissijoitusyritys hakee toimilupaa, jos hakemus sisältää kaikki voimassaolevissa säännöksissä vaaditut tiedot.

52 artikla

1. Ainoastaan sen jäsenvaltion viranomaiset, jossa yhteissijoitusyritys sijaitsee, saavat ryhtyä toimenpiteisiin sitä vastaan sillä perusteella, että se rikkoo lakeja, asetuksia tai hallinnollista määräyksiä taikka rahaston sääntöjen tai sijoitusyhtiön yhtiöjärjestyksen määräyksiä.

2. Kuitenkin saavat sen jäsenvaltion viranomaiset, jossa yhteissijoitusyrityksen osuuksia on kaupan, ryhtyä toimenpiteisiin, jos yritys rikkoo VIII jaksossa tarkoitettuja säännöksiä.

3. Sen jäsenvaltion viranomaisten, jossa yhteissijoitusyritys sijaitsee, on ilmoitettava toimiluvan peruuttamisesta tai muista vakavista toimenpiteistä, johon on ryhdytty yhteissijoitusyrityksen suhteen, taikka takaisinostojen tai lunastusten keskeyttämismääräyksistä, viipymättä kaikkien niiden toisten jäsenvaltioiden viranomaisille, joissa yhteissijoitusyrityksen osuuksia on kaupan.

X JAKSO

Yhteyskomitea

53 artikla

Komission yhteyteen perustetaan yhteyskomitea, jäljempänä 'komitea'. Sen tehtävänä on:

- rajoittamatta perustamissopimuksen 169 ja 170 artiklan soveltamista, helpottaa tämän direktiivin yhdenmukaista täytäntöönpanoa käymällä säännöllisiä keskusteluja niistä tämän direktiivin soveltamiseen liittyvistä käytännön ongelmista, joiden osalta sitä pidetään hyödyllisenä;
- helpottaa yhteisymmärryksen pääsemistä jäsenvaltioiden kesken niistä ankarammista vaatimuksista tai lisävaatimuksista, joita jäsenvaltiot voivat 1 artiklan 7 kohdan mukaisesti asettaa, tai säännöksistä, joita ne voivat 44 ja 45 artiklan mukaisesti antaa;
- neuvoa tarvittaessa komissiota tähän direktiiviin tehtävistä lisäyksistä ja muutoksista.

2. Komitean tehtävänä ei ole arvioida 49 artiklassa tarkoitettujen viranomaisten yksittäisissä tapauksissa tekemiä ratkaisuja.

3. Komiteassa ovat jäsenvaltioiden nimittämät henkilöt ja komission edustajat. Puheenjohtajana on komission edustaja. Komissio huolehtii sihteeristötehtävistä.

4. Puheenjohtaja kutsuu komitean kokoukset koolle omasta aloitteestaan tai jonkin jäsenvaltion valtuuskunnan pyynnöstä. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

XI JAKSO

Siirtymäsäännökset, poikkeukset ja loppusäännökset

54 artikla

Tanskassa liikkeeseen laskettuja "pantebreve" -nimisiä sitoumuksia pidetään, kuitenkin vain tanskalaisten yhteissijoitusyritysten osalta, 19 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja arvopapereita vastaavina.

55 artikla

Poiketen 7 artiklan 1 kohdan ja 14 artiklan 1 kohdan säännöksistä toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa niille yhteissijoitusyrityksille, joilla tämän direktiivin antamispäivänä kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti on kaksi tai useampi omaisuudenhoitaja, luvan edelleen pitää näin monta omaisuudenhoitajaa, jos nämä viranomaiset saavat takeet siitä, että 7 artiklan 3 kohdassa ja 14 artiklan 3 kohdassa mainituista tehtävistä huolehditaan myös käytännössä.

56 artikla

1. Poiketen 6 artiklan säännöksistä jäsenvaltiot voivat antaa rahastoyhtiöille luvan laskea liikkeeseen haltijalle asetettuja todistuksia, jotka oikeuttavat muiden yhtiöiden arvopapereihin, jotka on asetettu nimetyille henkilöille.

2. Jäsenvaltiot voivat antaa rahastoyhtiöille, jotka tämän direktiivin antamispäivänä harjoittavat muuta kuin 6 artiklassa tarkoitettua liiketoimintaa, luvan jatkaa tätä muuta toimintaa viiden vuoden ajan mainitusta päivästä luettuna.

57 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 1 päivänä lokakuuta 1989. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltiot voivat myöntää niille yhteissijoitusyrityksille, jotka ovat olemassa tämän direktiivin täytäntöönpanopäivänä,

mainitusta päivästä luettavan korkeintaan 12 kuukauden pituisen siirtymäkauden uuteen kansalliseen lainsäädäntöön mukautumista varten.

3. Helleenien tasavalta ja Portugalin tasavalta saavat lykätä tämän direktiivin täytäntöönpanoa viimeistään 1 päivään huhtikuuta 1992.

Vuotta ennen mainittua päivää komissio antaa neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin täytäntöönpanon edistymisestä sekä mahdollisista vaikeuksista, joita Helleenien tasavallalla ja Portugalin tasavallalla on ollut tämän direktiivin täytäntöönpanossa ensimmäisessä alakohdassa mainittuun päivään mennessä.

Komissio ehdottaa tarvittaessa neuvostolle lykkäyksen pidentämistä korkeintaan neljällä vuodella.

58 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kirjallisina komissiolle.

59 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 20 päivänä joulukuuta 1985.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. KRIEPS

LIITE

A LUETTELO

1. Tiedot sijoitusrahastosta	1. Tiedot rahastoyhtiöstä	1. Tiedot sijoitusyhtiöstä
1.1. Nimi	1.1. Toiminimi, oikeudellinen muoto, kotipaikka sekä hallinnollinen päätoimipaikka, jos se ei ole sama kuin kotipaikka.	1.1. Toiminimi, oikeudellinen muoto, kotipaikka sekä hallinnollinen päätoimipaikka, jos se ei ole sama kuin kotipaikka.
1.2. Sijoitusrahaston perustamispäivä. Toimintakausi, jos se on määrätty.	1.2. Yhtiön perustamispäivä. Toimintakausi, jos se on määrätty.	1.2. Yhtiön perustamispäivä. Toimintakausi, jos se on määrätty.
	1.3. Jos yhtiön hoidossa on muita sijoitusrahastoja, tiedot näistä rahastoista.	
1.4. Paikka, jossa rahaston säännöt, jos ne eivät ole liitteenä, sekä määräaikaikatsaukset ovat saatavilla.		1.4. Paikka, jossa yhtiöjärjestys, jos se ei ole liitteenä, sekä määräaikaikatsaukset ovat saatavilla.
1.5. Osuudenhaltijoille tarpeellinen lyhyt kuvaus rahaston verotuksesta. Kuvaus mahdollisesta osuudenhaltijoiden rahastolta saamiin tuotto-osuuksiin ja pääomavoittoihin sovellettavasta lähdeverosta.		1.5. Osuudenhaltijoille tarpeellinen lyhyt kuvaus yhtiön verotuksesta. Kuvaus mahdollisesta osuudenhaltijoiden yhtiöltä saamiin tuotto-osuuksiin ja pääomavoittoihin sovellettavasta lähdeverosta.
1.6. Tilinpäätös- ja tuotonjakopäivät.		1.6. Tilinpäätös- ja tuotonjakopäivät.
1.7. Niiden henkilöiden nimet, jotka ovat vastuussa 31 artiklassa tarkoitettujen tilinpäätöstietojen tarkastamisesta.		1.7. Niiden henkilöiden nimet, jotka ovat vastuussa 31 artiklassa tarkoitettujen tilinpäätöstietojen tarkastamisesta.
	1.8. Yhtiön hallinto-, johto- ja valvontaelimien jäsenien nimet ja asemat yhtiössä. Yksityiskohtaiset tiedot heidän päätehtävistään tämän yhtiön ulkopuolella, jos näillä tehtävillä on merkitystä yhtiön kannalta.	1.8. Yhtiön hallinto-, johto- ja valvontaelimien jäsenien nimet ja asemat yhtiössä. Yksityiskohtaiset tiedot heidän päätehtävistään tämän yhtiön ulkopuolella, jos näillä tehtävillä on merkitystä yhtiön kannalta.
	1.9. Merkitty pääoma ja selvitys täysin maksetusta pääomasta.	1.9. Yhtiön pääoma.

1. Tiedot sijoitusrahastosta (jatkoa)	1. Tiedot rahastoyhtiöstä (jatkoa)	1. Tiedot sijoitusyhtiöstä (jatkoa)
<p>1.10. Yksityiskohtaiset tiedot osuuksien lajeista ja tärkeimmistä ominaisuuksista, erityisesti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osuuden tarkoittaman oikeuden luonne (esine-, velvoite- vai muu oikeus); - varsinainen arvopaperi vai todistus, joka on pelkästään todistena osuudenhaltijan oikeudesta; kirjataanko oikeus rekisteriin vai tilille; - osuuksien luonne: nimetylle henkilölle vai haltijalle asetettu. Jos osuuksista annettavien todistusten kirjakoko voi olla erisuuruinen, tiedot siitä; - jos osuudenhaltijoilla on äänioikeus, tiedot siitä; - millä edellytyksillä voidaan tehdä päätös rahaston purkamisesta, purkamismenettely, erityisesti osuudenhaltijoiden oikeudet rahaston purkautuessa; 		<p>1.10. Yksityiskohtaiset tiedot osuuksien lajeista ja tärkeimmistä ominaisuuksista, erityisesti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - varsinainen arvopaperi vai todistus, joka on pelkästään todistena osuudenhaltijan oikeudesta; kirjataanko oikeus rekisteriin vai tilille; - osuuksien luonne: nimetylle henkilölle vai haltijalle asetettu. Jos osuuksista annettavien todistusten kirjakoko voi olla erisuuruinen, tiedot siitä; - jos osuudenhaltijoilla on äänioikeus, tiedot siitä; - millä edellytyksillä voidaan tehdä päätös sijoitusyhtiön purkamisesta, purkamismenettely, erityisesti osuudenhaltijoiden oikeudet yhtiön purkautuessa;
<p>1.11. Tarvittaessa tiedot arvopaperipörsseistä tai muista markkinapaikoista, joissa osuudet ovat listalla tai joissa ne ovat kaupankäynnin kohteena.</p>		<p>1.11. Tarvittaessa tiedot arvopaperipörsseistä tai muista markkinapaikoista, joissa osuudet ovat listalla tai joissa ne ovat kaupankäynnin kohteena.</p>
<p>1.12. Osuuksien myymisen ja liikkeeseenlaskun edellytykset ja menettely.</p>		<p>1.12. Osuuksien myymisen ja liikkeeseenlaskun edellytykset ja menettely.</p>
<p>1.13. Osuuksien takaisinoston ja lunastuksen edellytykset ja menettely sekä tilanteet, joissa takaisinosto ja lunastus voidaan keskeyttää.</p>		<p>1.13. Osuuksien takaisinoston ja lunastuksen edellytykset ja menettely sekä tilanteet, joissa takaisinosto ja lunastus voidaan keskeyttää.</p>
<p>1.14. Kuvaus tuoton määräämistä ja käyttämistä koskevista säännöistä.</p>		<p>1.14. Kuvaus tuoton määräämistä ja käyttämistä koskevista säännöistä.</p>
<p>1.15. Kuvaus sijoitusrahaston sijoitustoiminnan tavoitteista, myös sen taloudellista tavoitteista (esimerkiksi pääoman lisääminen tai tuoton saaminen), sijoituspolitiikasta (esimerkiksi erikoistuminen tietyille maantieteelliselle alueelle tai toimialalle tehtäviin sijoituksiin), mahdollisista sijoituspolitiikkaa koskevista rajoituksista, sijoitusrahaston hoidossa käytettävät välineet ja menetelmät ja lainanottovaltuudet.</p>		<p>1.15. Kuvaus sijoitusyhtiön sijoitustoiminnan tavoitteista, myös sen taloudellisista tavoitteista (esimerkiksi pääoman lisääminen tai tuoton saaminen), sijoituspolitiikasta (esimerkiksi erikoistuminen tietyille maantieteelliselle alueelle tai toimialalle tehtäviin sijoituksiin), mahdollisista sijoituspolitiikkaa koskevista rajoituksista, sijoitusyhtiön hoidossa käytettävät välineet ja menetelmät ja lainanottovaltuudet.</p>
<p>1.16. Varojen arvostamista koskevat säännöt.</p>		<p>1.16. Varojen arvostamista koskevat säännöt.</p>

1. Tiedot sijoitusrahastosta (jatkoa)	1. Tiedot rahastoyhtiöstä (jatkoa)	1. Tiedot sijoitusyhtiöstä (jatkoa)
<p>1.17. Osuuksien myynti- tai liikkeeseenlaskuhinta ja takaisinosto- tai lunastushinta, erityisesti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - näiden hintojen laskemisen menetelmä ja aikaväli; - tiedot osuuden myynnin tai liikkeeseenlaskun ja takaisinoston tai lunastuksen yhteydessä veloitettavista korvauksista; - näiden hintojen julkistamisen keinot, paikat ja aikaväli. 		<p>1.17. Osuuksien myynti- tai liikkeeseenlaskuhinta ja takaisinosto- tai lunastushinta, erityisesti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - näiden hintojen laskemisen menetelmä ja aikaväli; - tiedot osuuden myynnin tai liikkeeseenlaskun ja takaisinoston tai lunastuksen yhteydessä veloitettavista korvauksista; - näiden hintojen julkistamisen keinot, paikat ja aikaväli⁽¹⁾.
<p>1.18. Tiedot niiden palkkioiden ja kulu- korvausten, joita sijoitusrahasto suorittaa rahastoyhtiölle, omaisuudenhoitajalle ja kolmansille osapuolille, suoritustavasta, määrästä ja laskemisesta.</p>		<p>1.18. Tiedot niiden palkkioiden ja kulu- korvausten, joita yhtiö suorittaa johtajilleen ja hallinto-, johto- ja valvontaelimiensä jäsenille, omaisuudenhoitajalle ja kolmansille osapuolille, suoritustavasta, määrästä ja laskemisesta.</p>

⁽¹⁾ Sijoitusyhtiöiden, joita tarkoitetaan 14 artiklan 5 kohdassa, on myös ilmoitettava:

- niiden osuuden nettoarvon laskemisen menetelmä ja aikaväli;
- tämän arvon julkistamisen tapa, paikka ja aikaväli;
- maassa, jossa osuuksia markkinoidaan, sijaitseva arvopaperipörssi, jonka hintoja käytetään tuossa maassa pörssin ulkopuolella tehtävissä kaupoissa.

2. Tiedot omaisuudenhoitajasta:

- 2.1. Toiminimi, oikeudellinen muoto, kotipaikka sekä hallinnollinen päätoimipaikka, jos se ei ole sama kuin kotipaikka;
- 2.2. Pääasiallinen toimiala.

3. Tiedot sellaisista sijoitusneuvontaa antavista yrityksistä tai sijoitusneuvojista, jotka antavat sijoitusneuvontaa sopimuksen perusteella ja jotka saavat korvauksen yhteissijoitusyrityksen varoista:

- 3.1. Yrityksen toiminimi tai sijoitusneuvojan nimi;
- 3.2. Keskeiset rahastoyhtiön tai sijoitusyhtiön kanssa tehdyn sopimuksen määräykset, joilla voi olla merkitystä osuudenhaltijoille, ei kuitenkaan palkkiota koskevia määräyksiä;
- 3.3. Muu merkittävä toiminta.

4. Tiedot toimenpiteistä, jotka koskevat osuudenhaltijoille suoritettavia maksuja, osuuksien takaisinostoa tai lunastusta sekä yhteissijoitusyrityksestä annettavien tietojen saatavilla pitämistä. Tällaiset tiedot on aina annettava sen jäsenvaltion osalta, jossa yhteissijoitusyritys sijaitsee. Jos osuuksia pidetään kaupan toisessa jäsenvaltiossa, on tiedot lisäksi annettava tuon jäsenvaltion osalta siellä julkistettavassa tarjousesitteessä.

B LUETTELO**Määräaikaikatsauksien sisällytettävät tiedot**

- I. *Ilmoitus varoista ja vastuista:*
- arvopaperit;
 - velkasitoumukset, joita tarkoitetaan 19 artiklan 2 kohdan b alakohdassa;
 - pankkisaamiset;
 - muut varat;
 - varat yhteensä;
 - vastuut;
 - varojen nettoarvo;
- II. *Liikkeessä olevien osuukien lukumäärä*
- III. *Osuuden nettoarvo*
- IV. *Sijoitussalkku, eriteltynä seuraavasti:*
- a) arvopaperit, jotka ovat arvopaperipörssin virallisella listalla;
 - b) arvopaperit, joilla käydään kauppaa muilla säännellyillä markkinapaikoilla;
 - c) sellaiset vähän aikaisemmin liikkeeseen lasketut arvopaperit, joita tarkoitetaan 19 artiklan 1 kohdan d alakohdassa;
 - d) muut arvopaperit, joita tarkoitetaan 19 artiklan 2 kohdan a alakohdassa;
 - e) velkasitoumukset, joita pidetään 19 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti arvopapereita vastaavina;
- ja arvioituna tarkoituksenmukaisimpien perusteiden mukaisesti yhteissijoitusyrityksen sijoituspolitiikka huomioon ottaen (esimerkiksi taloudellisten, maantieteellisten tai valuuttaryhmien mukaisesti) prosentuaalisena osuutena nettovaroista; jokaisesta edellä luettelusta ryhmästä tulee ilmoittaa, kuinka suurta osuutta yhteissijoitusyrityksen kokonaisvaroista se vastaa.
- Salkun koostumuksessa tapahtuneet muutokset katsauskauden aikana.
- V. *Yhteissijoitusyrityksen varojen kehitys katsauskauden aikana mukaan luettuna seuraavat erät:*
- sijoitusten tuotot;
 - muut tuotot;
 - hoitokulut;
 - omaisuudenhoitajasta aiheutuneet kulut;
 - muut kulut sekä verot;
 - puhdas tuotto;
 - jaetut ja uudelleen sijoitetut tuotot;
 - pääomatilin muutokset;
 - sijoitusten arvonnousu ja lasku;
 - muut yhteissijoitusyrityksen varoihin ja vastuisiin vaikuttavat muutokset.
- VI. *Vertaileva taulukko kolmelta viimeiseltä tilikaudelta, jossa mainitaan seuraavat erät kunkin tilikauden päättyessä:*
- varojen nettoarvo yhteensä;
 - osuuden nettoarvo.
- VII. *Yksityiskohtaiset tiedot niistä yhteissijoitusyrityksen katsauskauden aikana suorittamista toimista, joita tarkoitetaan 21 artiklassa, johtuvien sitoumusten jäljellä olevista määristä toimien laadun mukaan eriteltynä.*

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 22 päivänä maaliskuuta 1988,
arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset)
koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun
direktiivin 85/611/ETY tiettyjen yhteissijoitusyritysten sijoituspolitiikkaa koskevien
säännösten muuttamisesta**

(88/220/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan kolmannen virkkeen,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

direktiivin 85/611/ETY⁽⁴⁾ 22 artiklan 1 ja 2 kohdassa rajoitetaan yhteissijoitusyrityksen varojen sijoittamista siten, että saman liikkeeseenlaskijan arvopapereihin saa sijoittaa enintään viisi prosenttia; tätä rajoitusta voidaan tarvittaessa korottaa 10 prosentiksi,

mainittu rajoitus aiheuttaa erityisiä ongelmia Tanskassa sijaitseville yhteissijoitusyrityksille, jos ne haluavat sijoittaa huomattavan osan varoistaan kotimaisille joukkovelkakirjamarkkinoille, koska näillä markkinoilla ovat kiinnitysluottolaitosten liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat hallitsevassa asemassa ja koska tällaisia joukkovelkakirjoja liikkeeseen laskevien laitosten lukumäärä on hyvin pieni,

näihin kiinnitysluottolaitosten joukkovelkakirjoihin sovelletaan Tanskassa velkakirjanhaltijoiden suojaamiseksi erityisiä säännöksiä ja erityistä tarkastusta, ja niitä pidetään Tanskan lainsäädännön mukaan valtion liikkeelle laskemia tai takaamia joukkovelkakirjoja vastaavina,

direktiivin 85/611/ETY 22 artiklan 3 kohdassa tehdään poikkeus mainitun artiklan 1 ja 2 kohdan säännöksistä, sikäli kuin kysymys on jäsenvaltion liikkeelle laskemista tai takamista joukkovelkakirjoista, ja annetaan yhteissijoitusyrityksille lupa sijoittaa määrä, joka vastaa enintään 35 prosenttia niiden varoista, tällaisiin joukkovelkakirjoihin, ja

samanlainen, mutta rajoitetumpi poikkeus on perusteltu sellaisten yksityisten liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjojen osalta, jotka ovat sijoittajalle erityisen turvallisia niihin sovellettavien erityissäännösten takia, vaikka niillä ei olisikaan valtion takuuta; sen vuoksi on tarpeen laajentaa mainittu poikkeus koskemaan kaikkia joukkovelkakirjoja, jotka täyttävät yhteisesti asetetut vaatimukset, jättäen jäsenvaltioiden tehtäväksi laatia luettelo niistä joukkovelkakirjoista, joiden osalta ne pitävät aiheellisena poikkeuksen soveltamista, ja säätäen direktiivin 85/611/ETY 20 artiklassa tarkoitettua menettelyä vastaavasta menettelystä, jota noudattaen annetaan tiedot toisille jäsenvaltioille,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Lisätään direktiivin 85/611/ETY 22 artiklaan kohdat seuraavasti:

⁽¹⁾ EYVL N:o C 155, 21.6.1986, s. 4

⁽²⁾ EYVL:n N:ossa C 125, 11.5.1987, s. 162 annettu lausunto sekä 10 päivänä helmikuuta 1988 tehty päätös (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL N:o C 333, 29.12.1986, s. 10

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 375, 31.12.1985, s. 3

"4. Jäsenvaltiot voivat korottaa 1 kohdassa mainitun rajoituksen enintään 25 prosentiksi, jos kyse on sellaisen luottolaitoksen liikkeeseen laskemista joukkovelkakirjoista, jolla on kotipaikka jossakin jäsenvaltiossa ja joka on lain mukaan erityisen velkakirjanhaltijoiden suojaamiseksi asetetun julkisen tarkastuksen alainen. Erityisesti on mainittujen joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskusta saata-

vat määrät lain mukaan sijoitettava sellaisiin varoihin, joilla voidaan joukkovelkakirjojen koko laina-aikana turvata joukkovelkakirjoihin perustuvien vaateiden suoritus ja jotka voidaan etuoikeudella käyttää joukkovelkakirjojen pääoman ja kertyneiden korkojen suoritukseksi, jos joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskija ei kykene täyttämään maksuvelvollisuuttaan.

Jos yhteissijoitusyritys sijoittaa ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuihin joukkovelkakirjoihin, jotka on laskenut liikkeeseen sama liikkeeseenlaskija, määrän, joka on enemmän kuin viisi prosenttia sen varoista, tällaisten sijoitusten arvo ei saa yhteensä olla enemmän kuin 80 prosenttia yhteissijoitusyrityksen varojen arvosta.

Jäsenvaltioiden on edellä 20 artiklan 1 kohdassa mainitulla tavalla toimitettava komissiolle luettelo edellä tarkoitetuista joukkovelkakirjaryhmistä sekä liikkeeseenlaskijaryhmistä, jotka niiden lakien mukaisesti ja niiden tarkastusjärjestelmien alaisina, joita tarkoitetaan ensimmäisessä alakohdassa, saavat laskea liikkeeseen joukkovelkakirjoja, jotka täyttävät edellä mainitut vaatimukset. Näihin luetteloihin on liitettävä täsmällinen kuvaus sovellettavien vakuusjärjestelyjen asemasta. Edellä 20 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä sovelletaan vastaavasti.

5. Edellä 3 ja 4 kohdassa tarkoitettuja arvopapereita ei oteta huomioon sovellettaessa 2 kohdassa vahvistettua 40 prosentin rajoitusta.

Edellä 1, 2, 3 ja 4 kohdassa säädettyjä rajoituksia ei saa yhdistää, eivätkä 1, 2, 3 ja 4 kohdassa tarkoitettuja sijoituk-

set saman liikkeeseenlaskijan arvopapereihin siten missään tapauksessa saa olla yhteensä enemmän kuin määrä, joka vastaa 35 prosenttia yhteissijoitusyrityksen varoista."

2 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet direktiivissä 85/611/ETY säädettyihin määräpäiviin mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 22 päivänä maaliskuuta 1988.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. BANGEMANN

LIITE XII

PÄÄOMIEN VAPAA LIKKUVUUS

Luettelo, josta määrätään 40 artiklassa

	Sivu	
JOHDANTO	3	SÄADÖKSET, JOIHIN VIITATAAN
SÄADÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3	388 L 0361

LIITE XII

PÄÄOMIEN VAPAA LIHKUVUUS

Luettelo, josta määrätään 40 artiklassa

JOHDANTO

Jos säädöksissä, joihin tässä liitteessä viitataan, on yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisia käsitteitä tai jos niissä viitataan yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisiin menettelyihin, kuten

— johdanto-osat,

— ne, joille yhteisön säädökset on osoitettu,

— viittaukset EY:n alueisiin tai kieliin,

— viittaukset EY:n jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, EY:n jäsenvaltioiden julkisiin yksiköihin, yrityksiin tai yksilöihin suhteessa toisiinsa sekä

— viittaukset tietojenanto- ja ilmoitusmenettelyihin,

noudatetaan, mitä laaja-alaisista mukautuksista tehdyssä pöytäkirjassa 1 määrätään, jollei tässä liitteessä toisin määrätä.

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. 388 L 0361: Neuvoston direktiivi 88/361/ETY, annettu 24 päivänä kesäkuuta 1988, perustamissopimuksen 67 artiklan täytäntöönpanosta (EYVL N:o L 178, 8.7.1988 s. 5)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) EFTA-valtiot ilmoittavat ETA:n sekakomitealle direktiivin 2 artiklassa tarkoitetuista toimenpiteistä. Yhteisö ilmoittaa ETA:n sekakomitealle jäsenvaltioidensa toteuttamista toimenpiteistä. Näitä toimenpiteitä koskeva tietojenvaihto tapahtuu ETA:n sekakomiteassa.

b) Direktiivin 3 artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden soveltamiseksi EFTA-valtiot noudattavat pöytäkirjassa 18 määrättyä me-

nettelyä. Sopimuspuolten yhteistyössä noudatetaan sopimuksen 45 artiklassa määrättyjä yhteisiä menettelyjä.

c) Sopimuksen VII osan 2 luvussa määrätty menettely ei koske päätöksiä, jotka yhteisö voi tehdä direktiivin 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Yhteisö ilmoittaa muille sopimuspuolille näistä päätöksistä. Rajoitukset, joita varten siirtymäkausia voidaan pidentää, voidaan tämän sopimuksen osalta pitää voimassa samoin edellytyksin kuin yhteisössäkin.

d) EFTA-valtiot saavat jäljempänä määrättyin aikarajoituksin ja jäljempänä mainituilla alueilla edelleen soveltaa ulkomaista omistusta ja/tai ulkomailla asuvien omistusta koskevaa kansallista lainsäädäntöään, joka on voimassa ETA-sopimuksen tullessa voimaan:

— Islanti 1 päivään tammikuuta 1995 saakka direktiivin liitteessä II mainittujen lyhytaikaisten pääomanliikkeiden osalta;

— Norja 1 päivään tammikuuta 1995 saakka kotimaisten arvopapereiden hankinnan ja kotimaisten arvopapereiden ulkomaisille pääomamarkkinoille hyväksymisen osalta;

— Norja ja Ruotsi 1 päivään tammikuuta 1995 saakka sekä Islanti, Liechtenstein ja Suomi 1 päivään tammikuuta 1996 saakka kansalliselle alueelle tehtävien suorien sijoitusten osalta;

— Sveitsi 1 päivään tammikuuta 1998 saakka ammattimaisessa kiinteistötoiminnassa kansalliselle alueelle tehtyjen suorien sijoitusten osalta;

— Norja 1 päivään tammikuuta 1995 saakka, Islanti, Itävalta, ja Suomi 1 päivään tammikuuta 1996 saakka sekä Liechtenstein ja Sveitsi 1 päivään tammikuuta 1998 saakka kansalliselle alueelle tehtyjen kiinteistösjoitusten osalta;

— Itävalta sisämaan vesiväylien alalle tehtyjen suorien sijoitusten osalta siihen saakka, kunnes saavutetaan tasapuolinen pääsy EY:n vesiväylille.

e) Siirtymäkausien aikana EFTA-valtiot eivät kohtele EY:n jäsenvaltioiden tai muiden EFTA-valtioiden yhtiöiden tai kansalaisten uusia eivätkä olemassa olevia sijoituksia epäsuotuisammin kuin sopimuksen allekirjoituspäivänä voimassa olevan lainsäädännön mukaan, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta EFTA-valtioiden oikeutta saattaa voimaan sopimuksen mukaisia lakeja ja erityisesti vapaa-ajan asunnon ostamista koskevia säännöksiä, jotka vastaavat vaikutukseltaan sitä lainsäädäntöä, joka on direktiivin 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti hyväksytty yhteisössä.

f) Direktiivin liitteen I johdanto-osan viittauksen ETY:n perustamissopimuksen 68 artiklan 3 kohtaan katsotaan tarkoittavan viittausta ETA-sopimuksen 42 artiklan 2 kohtaan.

g) Sen estämättä, mitä sopimuksen 40 artiklassa ja tässä liitteessä määrätään, Islanti saa edelleen soveltaa sopimuksen allekirjoituspäivänä olemassa olevia ulkomaalaisten tai ulkomailla asuvien omistusoikeuden rajoituksia kalastuksen ja kalanjalostusteollisuuden alalla.

Nämä rajoitukset eivät kuitenkaan ole esteenä Islannin kansalaisuutta vailla olevien tai sellaisten Islannin kansalaisten, joilla ei ole siellä kotipaikkaa, sijoituksille yhtiöihin, jotka toimivat ainoastaan välillisesti kalastuksen tai kalanjalostusteollisuuden alalla. Kansallisilla viranomaisilla on kuitenkin oikeus vaatia, ettei yhtiö, jonka Islannin kansalaisuutta vailla oleva tai sellainen Islannin kansalainen, jolla ei ole siellä kotipaikkaa, on hankkinut kokonaan tai osittain, tee sijoituksia kalanjalostusteollisuuden toimintaan tai kalastusaluksiin.

h) Sen estämättä, mitä sopimuksen 40 artiklassa ja tässä liitteessä määrätään, Norja saa edelleen soveltaa sopimuksen allekirjoituspäivänä olemassa olevia rajoituksia, jotka koskevat Norjan kansalaisuutta vailla olevien oikeutta omistaa kalastusaluksia.

Nämä rajoitukset eivät kuitenkaan ole esteenä Norjan kansalaisuutta vailla olevien sijoituksille maalla sijaitsevaan kalanjalostusteollisuuteen tai yhtiöihin, jotka toimivat ainoastaan välillisesti kalastuksen alalla. Kansallisilla viranomaisilla on oikeus vaatia, ettei yhtiö, jonka Norjan kansalaisuutta vailla oleva on hankkinut kokonaan tai osittain, tee sijoituksia kalastusaluksiin.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 24 päivänä kesäkuuta 1988,
perustamissopimuksen 67 artiklan täytäntöönpanosta**

(88/361/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen sekä erityisesti sen 69 artiklan ja 70 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾, jonka komissio on antanut kuultuaan rahapolitiittista komiteaa,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 8 a artiklan mukaan sisämarkkinat käsittävät alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla pääomien vapaa liikkuvuus taataan, tämän kuitenkaan rajoittamatta perustamissopimuksen muiden määräysten soveltamista,

jäsenvaltioiden olisi voitava toteuttaa tarvittavat toimenpiteet pankkien maksuvalmiuden säätämiseksi; nämä toimenpiteet olisi rajoitettava palvelemaan tätä tavoitetta,

jäsenvaltioiden olisi, vaikka niiden perustavanluonteisissa taloudellisissa tekijöissä ei olisikaan huomattavia eroja, tarpeen vaatiessa voitava tilapäisesti ja asianmukaisia yhteisön menettelytapoja noudattaen rajoittaa lyhytaikaisia pääomanliikkeitä, jotka voisivat vakavasti haitata niiden raha- ja valuttakurssipolitiikan hoitamista,

avoimuuden vuoksi on suotavaa ilmoittaa tällä direktiivillä säädettyä menettelyä noudattaen niiden pääomanliikkeitä koskevien siirtymätoimenpiteiden soveltamisala, jotka on säädetty Espanjan kuningaskuntaa ja Portugalin tasavaltaa varten vuoden 1985 liittymisasiakirjalla,

Espanjan kuningaskunta voi vuoden 1985 liittymisasiakirjan 61 - 66 artiklan mukaisesti ja Portugalin tasavalta vastaavasti sen 222 - 232 artiklan mukaisesti lykätä tiettyjen pääomanliikkeiden vapauttamista ja poiketa näin väliaikaisesti 11 päivänä toukokuuta 1960, perustamissopimuksen⁽³⁾ 67 artiklan täytäntöönpanosta annetussa ensimmäisessä neuvoston direktiivissä, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 86/566/ETY⁽⁴⁾, säädetyistä velvoitteista; direktiivissä 86/566/ETY säädetään myös siirtymäjärjestelyistä näiden kahden jäsenvaltion pääomanliikkeiden vapauttamista koskevien velvoitteiden osalta; on tarkoituksenmukaista, että nämä kaksi jäsenvaltiota voivat lykätä tästä direktiivistä aiheutuvien uusien vapauttamisvelvoitteiden soveltamista,

Helleenien tasavalta ja Irlanti ovat maksutasevaikeuksissa, jotka tosin ovat erisuuruisia, ja huomattavasti ulkoisesti velkaantuneita; näiden jäsenvaltioiden pääomanliikkeiden välitön ja täydellinen vapauttaminen vaikeuttaisi niiden toimenpiteiden jatkamista, jotka nämä valtiot ovat toteuttaneet parantaakseen taloutensa ulkoista tasapainoa ja vahvistaakseen rahoitusjärjestelmänsä kykyä mukautua yhteisön yhdentyneiden rahoitusmarkkinoiden vaatimuksiin; perustamissopimuksen 8 c artiklan mukaisesti on tarkoituksenmukaista myöntää näille kahdelle jäsenvaltiolle niiden erityisolosuhteiden mukainen pidempi määräaika, jonka kuluessa niiden täytyy mukautua tässä direktiivissä säädettyihin velvoitteisiin,

pääomanliikkeiden täydellinen vapauttaminen saattaisi joissakin jäsenvaltioissa ja erityisesti rajaseuduilla johtaa vaikeuksiin vapaa-ajan asuntojen markkinoilla; tämän direktiivin paneminen täytäntöön ei saa vaikuttaa niiden kauppvoja säänteleävään voimassa olevaan kansalliseen lainsäädäntöön,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 26, 1.2.1988, s. 1

⁽²⁾ Lausunto annettu 17 päivänä kesäkuuta 1988 (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL N:o 43, 12.7.1960, s. 921/60

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 332, 26.11.1986, s. 22

tämän direktiivin täytäntöön panemiseksi säädettävä määräaika tulee käyttää hyväksi siten, että komissio voi tehdä ehdotuksia, joilla pyritään poistamaan verotusjärjestelmien erilaisuudesta johtuva vääristymien, veron kiertämisen ja veron välttämisen vaara ja että neuvosto voi ottaa kantaa niihin,

yhteisön on perustamissopimuksen 70 artiklan 1 kohdan mukaisesti pyrittävä yhteisössä asuvien ja kolmansissa maissa asuvien välisten pääomanliikkeiden mahdollisimman laajaan vapauttamiseen,

laajat lyhytaikaiset pääomanliikkeet kolmansiin maihin tai kolmansista maista saattavat vakavasti häiritä jäsenvaltioiden raha- tai rahoitusmarkkinoiden tilaa tai aiheuttaa vakavia jännitteitä valuuttamarkkinoille; tällainen kehitys voi häitää Euroopan valuuttajärjestelmän yhtenäisyyttä, sisämarkkinoiden häiriötöntä toimintaa sekä talous- ja rahaliiton asteittaista saavuttamista; sen vuoksi on tarkoituksenmukaista luoda tarvittavat edellytykset jäsenvaltioiden yhteiselle toiminnalle, jos sellainen osoittautuisi välttämättömäksi, ja

tämä direktiivi korvaa 21 päivänä maaliskuuta 1972 annetun neuvoston direktiivin 72/156/ETY kansainvälisten pääomavirtojen säätelystä ja niistä kotimaiselle maksuvalmiudelle⁽¹⁾ aiheutuvien haittojen torjumisesta; direktiivi 72/156/ETY on siten kumottava,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on poistettava jäsenvaltioissa asuvien henkilöiden välisiä pääomanliikkeitä koskevat rajoitukset, sanotun kuitenkin rajoittamatta jäljempänä olevien säännösten soveltamista. Tämän direktiivin täytäntöönpanon helpottamiseksi pääomanliikkeet luokitellaan liitteessä I olevan nimekkeistön mukaisesti.

2. Pääomanliikkeisiin liittyvät valuutansiirrot on tehtävä samoilla valuuttakurssiehdolla kuin juoksevat valuutattoimet.

2 artikla

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava keskuspankkien pääjohtajien komitealle, rahapoliittiselle komitealle ja komissiolle sellaisista toimenpiteistä pankkien maksuvalmiuden säätelämiseksi, jotka vaikuttavat erityisesti luottolaitosten pääomanliikkeisiin liittyviin valuutattoimiin ulkomailla asuvien kanssa, viimeistään, kun toimenpiteet tulevat voimaan.

Tällaiset toimenpiteet on rajoitettava siihen, mikä on välttämätöntä kotimaan rahatalouden säätelyn kannalta. Rahapoliittinen komitea ja keskuspankkien pääjohtajien komitea antavat asiasta lausuntonsa komissiolle.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 91, 18.4.1972, s. 13

3 artikla

1. Jos laajuudeltaan poikkeukselliset lyhytaikaiset pääomanliikkeet aiheuttavat tuntuva painetta valuuttamarkkinoilla ja johtavat vakaviin häiriöihin jäsenvaltioiden raha- ja valuuttakurssipolitiikan hoitamisessa erityisesti siten, että kotimainen maksuvalmius vaihtelee huomattavasti, komissio voi kuultuaan asiasta rahapoliittista komiteaa ja keskuspankkien pääjohtajien komiteaa antaa asianomaiselle jäsenvaltiolle luvan toteuttaa liitteessä II lueteltuja pääomanliikkeitä koskevat suojatoimenpiteet, joiden edellytyksistä ja joihin liittyvistä menettelytapoista komissio määrää.

2. Jäsenvaltio, jota asia koskee, voi toteuttaa itse edellä tarkoitetut suojatoimenpiteet, jos se toimenpiteiden kiireellisyden vuoksi on välttämätöntä. Komissiolle ja muille jäsenvaltioille on ilmoitettava tällaisista toimenpiteistä viimeistään niiden tullessa voimaan. Komissio päättää rahapoliittista komiteaa ja keskuspankkien pääjohtajien komiteaa kuultuaan, saako jäsenvaltio edelleen soveltaa toimenpiteitä vai onko sen muutettava niitä tai poistettava ne.

3. Neuvosto voi määränemmistöllä kumota komission 1 ja 2 kohdan nojalla tekemän päätöksen tai muuttaa sitä.

4. Tässä artiklassa tarkoitettujen suojatoimenpiteiden soveltamisaika ei saa olla kuutta kuukautta pidempi.

5. Neuvosto tutkii 31 päivään joulukuuta 1992 mennessä komission antaman kertomuksen perusteella sekä rahapoliittisen komitean ja keskuspankkien pääjohtajien komitean annettua lausuntonsa asiasta, vastaavtko tämän artiklan säännökset periaatteiltaan ja yksityiskohdiltaan edelleen niitä tarpeita, joiden takia ne on annettu.

4 artikla

Tämä direktiivi ei rajoita jäsenvaltioiden oikeutta toteuttaa kaikki sellaiset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen muun muassa verotusta ja rahoituslaitosten toiminnan vakauden valvontaa koskevien jäsenvaltioiden lakien ja asetusten rikkomisen estämiseksi, tai määrätä pääomanliikkeitä koskevasta ilmoitusmenettelystä hallinnollisten tai tilastollisten tietojen saamiseksi.

Kyseisten toimenpiteiden ja menettelytapojen soveltaminen ei saa estää yhteisön oikeuden mukaisesti tapahtuvia pääomanliikkeitä.

5 artikla

Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan osalta vuoden 1985 liittymisasiakirjan säännösten soveltamisalasta on

pääomanliikkeitä koskevilta osin säädetty liitteessä III noudattaen liitteessä I olevaa pääomanliikkeiden nimikkeistöä.

6 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 1990. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä. Jäsenvaltioiden on myös annettava tiedoksi mahdolliset uudet toimenpiteet tai liitteessä I luettuja pääomanliikkeitä koskevien säännösten muutokset niiden voimaantuloon mennessä.

2. Espanjan kuningaskunta ja Portugalin tasavalta, siltä osin kun vuoden 1985 liittymisasiakirjan 61 - 66 ja 222 - 232 artiklasta ei näiden kahden jäsenvaltion osalta muuta johdu, sekä Helleenien tasavalta ja Irlanti voivat väliaikaisesti jatkaa liitteessä IV luettujen pääomanliikkeitä koskevien rajoitusten soveltamista noudattaen kyseisessä liitteessä säädettyjä edellytyksiä ja määräaikoja.

Jos Portugalin tasavalta tai Helleenien tasavalta katsoo ennen liitteessä IV olevissa III ja IV luetteloissa pääomanliikkeiden vapauttamiselle säädetyn määräajan päättymistä, ettei se, erityisesti maksutasevaikeuksiensa tai kansallisen rahoitusjärjestelmän riittämättömän mukautumisen takia, voi jatkaa pääomanliikkeiden vapauttamista, komissio jommankumman jäsenvaltion pyynnöstä yhteistyössä rahapoliittisen komitean kanssa tutkii kyseisen jäsenvaltion taloudellisen ja rahoitustilanteen. Tutkimuksen tuloksen perusteella komissio ehdottaa neuvostolle kaikkien tai joidenkin edellä tarkoitettujen pääomanliikkeiden vapauttamiselle säädettyjen määräaikojen pidentämistä. Tällainen pidentäminen saa olla enintään kolme vuotta. Neuvosto tekee päätöksen perustamissopimuksen 69 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti.

3. Belgian kuningaskunta ja Luxemburgin suurherttuakunta voivat väliaikaisesti jatkaa valuutan kaksikursisjärjestelmän soveltamista liitteessä V säädetyn edellytyksin ja siinä säädettyjä määräaikoja noudattaen.

4. Vapaa-ajan asunnon ostamista koskevan kansallisen lainsäädännön voimassaolo voidaan jatkaa, kunnes neuvosto hyväksyy tätä koskevia uusia säännöksiä perustamissopimuksen 69 artiklan mukaisesti. Tämä säännös ei vaikuta muiden yhteisön lainsäädäntöön kuuluvien säännösten soveltamiseen.

5. Komissio tekee viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1988 neuvostolle ehdotukset erilaisista kansallisista talletusten verotusjärjestelmistä ja niiden soveltamisen valvontajärjestelmistä aiheutuvien vääristymien, veron kiertämisen ja veron välttämisen vaaran poistamiseksi tai vähentämiseksi.

Neuvosto ottaa kantaa näihin komission ehdotuksiin viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 1989. Perustamissopimuksen mukaisesti yhteisön verosäännökset on annettava yksimielisesti.

7 artikla

1. Jäsenvaltioiden on pyrittävä vapauttamaan pääomanliikkeisiin liittyvät valuutansuorat kolmansiin maihin ja kolmansista maista yhtä laajalti kuin jäsenvaltioissa asuvien keskinäiset valuutatoimet, jollei muualla tässä direktiivissä säädetystä muuta johdu.

Ensimmäisen alakohdan säännökset eivät estä soveltamasta suhteesta kolmansiin maihin kotimaisia sääntöjä tai yhteisön lainsäädäntöä, erityisesti sellaisia vastavuoroisuusehtoja, jotka koskevat sijoittautumista, rahoituspalvelujen tarjoamista ja arvopapereiden hyväksymistä pääomamarkkinoille.

2. Jos laajat lyhytaikaiset pääomanliikkeet kolmansiin maihin tai kolmansista maista aiheuttavat vakavaa häiriötä kaikkien tai joidenkin jäsenvaltioiden raha- tai rahoitusmarkkinoiden sisäisessä tai ulkoisessa tilanteessa taikka rasittavat vakavasti valuutanvaihtosuhteita yhteisössä tai yhteisön ja kolmansien maiden välillä, jäsenvaltioiden on neuvoteltava keskenään toimenpiteistä ongelmien ratkaisemiseksi. Nämä neuvottelut käydään komission tai jäsenvaltion aloitteesta keskuspankkien pääjohtajien komiteassa ja rahapoliittisessa komiteassa.

8 artikla

Rahapoliittinen komitea tutkii vähintään kerran vuodessa, miten pääomien vapaa liikkuvuus on toteutunut tämän direktiivin soveltamisen tuloksena. Tutkinta käsittää sellaiset luoton sekä rahoitus- ja rahamarkkinoiden kotimaista sääntelyä koskevat toimenpiteet, jotka voivat erityisesti vaikuttaa kansainvälisiin pääomanliikkeisiin ja kaikkiin muihin tähän direktiiviin liittyviin tekijöihin. Komitea antaa komissiolle kertomuksen tutkinnan tuloksista.

9 artikla

Kumotaan ensimmäinen direktiivi 11 päivästä toukokuuta 1960, ja direktiivi 72/156/ETY 1 päivästä heinäkuuta 1990 alkaen.

10 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 24 päivänä kesäkuuta 1988.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. BANGEMANN

LIIITE I

DIREKTIIVIN 1 ARTIKLASSA TARKOITETTU PÄÄOMANLIIKKEIDEN NIMIKKEISTÖ

Pääomanliikkeet, sekä kotimaan että ulkomaan valuutan määräiset, on luokiteltu tässä nimikkeistössä niiden varojen ja velkojen taloudellisen laadun mukaan, joita ne koskevat.

Tässä nimikkeistössä luetelluilla pääomanliikkeillä tarkoitetaan:

- kaikkia pääomanliikkeiden kannalta välttämättömiä toimia kuten sopimuksen tekemistä valuuttoineista ja sen täyttämistä sekä siihen liittyviä valuutansiirtoja. Yleensä valuuttoineita suoritetaan eri jäsenvaltioissa asuvien välillä, mutta pääomanliikkeen voi myös suorittaa yksi henkilö omaan lukuunsa (esimerkiksi maastamuuttajan varojen siirtäminen),
- luonnollisen tai oikeushenkilön⁽¹⁾ suorittamia toimia, mukaan lukien ne jäsenvaltioiden tai muiden hallintoyksiköiden tai julkisten laitosten varoja tai velkoja koskevat toimet, joihin sovelletaan perustamissopimuksen 68 artiklan 3 kohdan määräyksiä,
- taloudellisen yksikön mahdollisuutta hyödyntää kaikkia kohdemarkkinoiden rahoitusmenetelmiä kyseessä olevaa tointa suorittaessa. Esimerkiksi arvopapereiden ja muiden rahoitusmarkkinavälineiden hankkimisena pidetään avista-kauppojen lisäksi myös kaikkia muita käytössä olevia kaupankäyntimenettelyjä, kuten termiinkauppoja, kauppooja, joihin liittyy optio tai merkintäoikeus, muihin vaateisiin vaihtamisia ja niin edelleen. Vastaavasti rahoituslaitosten shekki- ja talletustilejä koskevina toimina pidetään tilin avaamisen ja varojen tilille tallettamisen lisäksi myös valuutan terminointia riippumatta siitä, onko sen tarkoituksena valuuttariskin kattaminen vai avoimen valuutta-aseman ottaminen,
- toimia, joiden tarkoituksena on kertyneiden varojen rahaksi muuttaminen tai siirtäminen, rahaksi muuttamisesta⁽¹⁾ saatujen tulojen kotiuttaminen tai niiden välitön käyttäminen yhteisön oikeuteen perustuvien velvoitteiden asettamissa rajoissa, sekä
- luottojen tai lainojen takaisinmaksutoimia.

Tässä nimikkeistössä ei luetella kaikkia pääomanliikkeinä pidettäviä toimia ja siksi siihen on sisällytetty otsikko XIII F. "Muut pääomanliikkeet - sekalaiset". Tämän vuoksi sitä ei tule tulkita tavalla, joka rajoittaisi tämän direktiivin 1 artiklassa ilmaistun pääomanliikkeiden täydellisen vapauttamisen periaatteen soveltamista.

I. SUORAT SIOITUKSET⁽¹⁾

1. Sivuliikkeen tai uuden, yksinomaan pääoman sijoittavalle henkilölle kuuluvan yrityksen perustaminen ja laajentaminen sekä olemassa olevien kokonaisten yritysten hankkiminen
 2. Osallistuminen uuteen tai olemassa olevaan yritykseen pysyvien taloudellisten yhteyksien luomiseksi tai ylläpitämiseksi
 3. Pitkäaikaiset lainat pysyvien taloudellisten yhteyksien luomiseksi tai ylläpitämiseksi
 4. Voittovarojen uudelleen sijoittaminen pysyvien taloudellisten yhteyksien ylläpitämiseksi
- A Ulkomailta asuvan suorat sijoitukset kotimaahan⁽¹⁾
- B Kotimaassa asuvan suorat sijoitukset ulkomaille⁽¹⁾

II. KIINTEISTÖSIOITUKSET
(siltä osin kuin ne eivät sisälly I kohtaan)⁽¹⁾

- A Ulkomailta asuvan kiinteistösjoitukset kotimaahan
- B Kotimaassa asuvan kiinteistösjoitukset ulkomaille

III. TOIMET, JOTKA KOSKEVAT PÄÄOMAMARKKINOILLA TAVANOMaisesti
KAUPANKÄYNNIN KOHTEENA OLEVIA ARVOPAPERITA
(jotka eivät sisälly I, IV tai V kohtaan)

- a) Osakkeet ja muut osuuteen oikeuttavat arvopaperit⁽¹⁾
- b) Joukkovelkakirjat⁽¹⁾

⁽¹⁾ Katso jäljempänä olevia selityksiä.

- A Arvopaperikauppa pääomamarkkinoilla**
1. Ulkomailla asuvan kotimaisten pörssi-arvopapereiden hankinnat⁽¹⁾
 2. Kotimaassa asuvan ulkomaisten pörssi-arvopapereiden hankinnat
 3. Ulkomailla asuvan suorittamat sellaisten kotimaisten arvopapereiden, jotka eivät ole pörssi-arvopapereita, hankinnat⁽¹⁾
 4. Kotimaassa asuvan suorittamat sellaisten ulkomaisten arvopapereiden, jotka eivät ole pörssi-arvopapereita, hankinnat
- B Arvopapereiden hyväksyminen pääomamarkkinoille⁽¹⁾**
- i) *Pörssilistalle ottaminen⁽¹⁾*
 - ii) *Liikkeeseenlasku ja sijoittaminen pääomamarkkinoille⁽¹⁾*
 1. Kotimaisten arvopapereiden hyväksyminen ulkomaisille pääomamarkkinoille.
 2. Ulkomaisten arvopapereiden hyväksyminen kotimaisille pääomamarkkinoille.

IV. YHTEISSIJOITUSYRITYSTEN OSUUKSIA KOSKEVAT TOIMET⁽¹⁾

- a) Tavanomaisesti pääomamarkkinoilla kaupankäynnin kohteena oleviin arvopapereihin (osakkeet, muut oman pääoman ehtoiset arvopaperit ja joukkovelkakirjat) kohdistuvat yhteissijoitusyritysten osuudet
 - b) Tavanomaisesti rahamarkkinoilla kaupankäynnin kohteena oleviin arvopapereihin tai sijoitusvälineisiin kohdistuvat yhteissijoitusyritysten osuudet
 - c) Muihin vaateisiin kohdistuvat yhteissijoitusyritysten osuudet
- A Yhteissijoitusyritysten osuuksilla käytävä kauppa**
1. Ulkomailla asuvan kotimaisten yritysten pörssilistalle otettujen osuuksien hankinnat
 2. Kotimaassa asuvan ulkomaisten yritysten pörssilistalle otettujen osuuksien hankinnat
 3. Ulkomailla asuvan suorittamat kotimaisten yritysten sellaisten osuuksien, jotka eivät ole kaupankäynnin kohteena arvopaperipörssissä, hankinnat
 4. Kotimaassa asuvan suorittamat ulkomaisten yritysten sellaisten osuuksien, jotka eivät ole kaupankäynnin kohteena arvopaperipörssissä, hankinnat
- B Yhteissijoitusyritysten osuuksien hyväksyminen pääomamarkkinoille**
- i) *Pörssilistalle ottaminen*
 - ii) *Liikkeeseenlasku ja sijoittaminen pääomamarkkinoille*
 1. Kotimaisten yhteissijoitusyritysten osuuksien hyväksyminen ulkomaisille pääomamarkkinoille
 2. Ulkomaisten yhteissijoitusyritysten osuuksien hyväksyminen kotimaisille pääomamarkkinoille

V. TOIMET, JOTKA KOSKEVAT RAHAMARKKINOILLA TAVANOMAISESTI KAUPANKÄYNNIN KOHTEENA OLEVIA ARVOPAPEREITA JA MUITA SJOITUSVÄLINEITÄ⁽¹⁾

- A Rahamarkkinoilla arvopapereilla ja muilla sijoitusvälineillä käytävä kauppa**
1. Ulkomailla asuvan kotimaisten rahamarkkina-arvopapereiden ja -välineiden hankinnat
 2. Kotimaassa asuvan ulkomaisten rahamarkkina-arvopapereiden ja -välineiden hankinnat
- B Arvopapereiden ja muiden sijoitusvälineiden hyväksyminen rahamarkkinoille**
- i) *Ottaminen kaupankäynnin kohteeksi tunnustetuille rahamarkkinoille⁽¹⁾*
 - ii) *Liikkeeseenlasku ja sijoittaminen tunnustetuille rahamarkkinoille*
 1. Kotimaisten arvopapereiden ja sijoitusvälineiden hyväksyminen ulkomaisille rahamarkkinoille
 2. Ulkomaisten arvopapereiden ja sijoitusvälineiden hyväksyminen kotimaisille rahamarkkinoille

⁽¹⁾ Katso jäljempänä olevia selityksiä.

**VI. TOIMET, JOTKA KOSKEVAT RAHOITUSLAITOKSISSA OLEVIA SHEKKI- JA
TALLETUSTILEJÄ⁽¹⁾**

- A Ulkomaille asuvan toimet kotimaisissa rahoituslaitoksissa
- B Kotimaassa asuvan toimet ulkomaisissa rahoituslaitoksissa

**VII. LUOTOT, JOTKA LIITTYVÄT SELLAISIIN KAUPALLISIIN LIKETOIMIIN TAI PALVELUIHIN,
JOISSA KOTIMAASSA ASUVA ON OSAPUOLENA⁽¹⁾**

- 1. Lyhytaikaiset (yhtä vuotta lyhyemmät)
- 2. Keskipitkät (yhdestä viiteen vuotta)
- 3. Pitkäaikaiset (viisi vuotta tai sitä pidemmät)
- A Ulkomaille asuvan kotimaassa asuvalle myöntämät luotot
- B Kotimaassa asuvan ulkomaille asuvalle myöntämät luotot

VIII. RAHOITUSLAINAT JA -LUOTOT (jotka eivät sisälly I, VII ja XI kohtaan)⁽¹⁾

- 1. Lyhytaikaiset (yhtä vuotta lyhyemmät)
- 2. Keskipitkät (yhdestä viiteen vuotta)
- 3. Pitkäaikaiset (viisi vuotta tai sitä pidemmät)
- A Ulkomaille asuvan kotimaassa asuvalle myöntämät luotot ja lainat
- B Kotimaassa asuvan ulkomaille asuvalle myöntämät luotot ja lainat

IX. VAKUUDET, MUUT VASTUUSITOUKSET JA PANTTIOIKEUDET

- A Ulkomaille asuvan kotimaassa asuvalle myöntämät
- B Kotimaassa asuvan ulkomaille asuvalle myöntämät

X. VAKUUTUSSOPIMUKSEEN PERUSTUVASTA SUORITUKSESTA JOHTUVAT SIIRROT

- A Henkivakuutuksen maksut ja korvaukset
 - 1. Kotimaisen henkivakuutusyhtiön ja ulkomaille asuvan väliset sopimukset
 - 2. Ulkomaisen henkivakuutusyhtiön ja kotimaassa asuvan väliset sopimukset
- B Luottovakuutuksen maksut ja korvaukset
 - 1. Kotimaisen luottovakuutusyhtiön ja ulkomaille asuvan väliset sopimukset
 - 2. Ulkomaisen luottovakuutusyhtiön ja kotimaassa asuvan väliset sopimukset
- C Muut vakuutussopimuksiin liittyvät pääomansiirrot

XI. HENKILÖKOHTAISET PÄÄOMANLIIKKEET

- A Lainat
- B Lahjat ja lahjoitukset
- C Myöntäjät
- D Perinnöt ja erityisjälkikäsähdöksen perustuvat suoritukset
- E Maahanmuuttajan velan maksu aiempaan asuinmaahan
- F Maastamuuttoon liittyvä kotimaassa asuvalle kuuluvien varojen siirto muutettaessa tai ulkomaille oleskelun aikana
- G Maahanmuuttajan säästöjen siirto aiempaan asuinmaahan maassa oleskelun aikana

⁽¹⁾ Katso jäljempänä olevia selityksiä.

XII. RAHOITUSVAATEIDEN FYYSINEN MAAHANTUONTI JA MAASTAVIENTI

- A Arvopaperit
- B Kaikenlaiset maksuvälineet

XIII. MUUT PÄÄOMANLIIKKEET

- A Perintöverot
- B Pääomaansuorituksen luonteiset vahingonkorvaukset
- C Pääomaansuorituksen luonteiset palautukset, jotka johtuvat sopimuksen purkamisesta tai alibetomista maksuista
- D Tekijänpalkkiot: patentit, mallioikeudet, tavaramerkit ja keksinnöt (luovutukset ja tällaisista luovutuksista johtuvat vahutansiirrot)
- E Palvelujen tarjoamisessa tarvittavien varojen siirrot (jotka eivät sisälly VI kohtaan)
- F Sekalaiset

SELITYKSET

Tässä nimikkeistössä ja direktiivissä tarkoitetaan jäljempänä mainituilla ilmauksilla seuraavaa:

Suorat sijoitukset

Kaikenlaiset luonnollisten henkilöiden tai kaupallisten, teollisten tai rahoitusalan yritysten tekemät sijoitukset, joiden tarkoituksena on pysyvien ja välittömien yhteyksien luominen tai ylläpitäminen pääoman sijoittajan ja sen yrittäjän tai yrityksen välillä, jonka käyttöön pääoma annetaan taloudellisen toiminnan harjoittamista varten. Tämä käsite on sen vuoksi ymmärrettävä mahdollisimman laajasti.

Nimikkeistön I 1 kohdassa mainittuja yrityksiä ovat oikeudellisesti itsenäiset yritykset (kokonaan omistetut tytäryhtiöt) ja sivuliikkeet.

Sellaisten nimikkeistön I 2 kohdassa mainittujen yritysten, jotka ovat luonteeltaan osakeyhtiöitä, osalta kyse on suoran sijoituksen luonteisesta osallistumisesta silloin, kun luonnollisen henkilön tai toisen yrityksen tai muun mahdollisen omistajan omistama osakemäärä antaa osakkeenomistajalle joko kansallisen osakeyhtiölainsäädännön nojalla tai muutoin mahdollisuuden osallistua yrityksen johtamiseen tai sen valvontaan.

Nimikkeistön I 3 kohdassa mainittuina pitkäaikaisina, luonteeltaan osallistumista merkitsevinä lainoina pidetään yli viideksi vuodeksi annettuja lainoja, joiden tarkoituksena on pysyvien taloudellisten yhteyksien luominen tai ylläpitäminen. Tärkeimpinä esimerkkeinä voidaan mainita lainat, jotka yritys myöntää tytäryhtiölleen tai yhtiölle, joista se omistaa osuuden, sekä voitonjakojärjestelyihin liittyvät lainat. Myös rahoituslaitosten myöntämät lainat pysyvien taloudellisten yhteyksien luomiseksi tai ylläpitämiseksi kuuluvat tähän ryhmään.

Kiinteistösjoitukset

Yksityishenkilöiden suorittamat rakennusten ja maan ostot sekä rakennusten rakentaminen voittoaikatuksessa tai henkilökohtaiseen käyttöön. Tähän ryhmään kuuluvat myös käyttö-, rasite- ja rakennusoikeudet.

Pörsssilistalle tai julkisesti tunnustetulle rahamarkkinoille ottaminen

Arvopapereiden ja muiden siirtokelpoisten sijoitusvälineiden ottaminen erityisen menettelyn mukaisesti virallisesti tai epävirallisesti valvotun kaupankäynnin kohteeksi virallisesti hyväksytyyn pörsssiin tai virallisesti tunnustetulle rahamarkkinoiden osalle.

Arvopaperipörsissä kaupankäynnin kohteena olevat arvopaperit (noteeratut tai virallisesti noteeraamattomat)

Arvopaperit, joiden kauppa on säänneltyä ja joiden hinnat joko virallinen arvopaperipörsssi (noteeratut arvopaperit) tai muu arvopaperipörsssiin liittyvä elin — esimerkiksi pankkien komitea (virallisesti noteeraamattomat arvopaperit) — julkaisee säännöllisesti.

Arvopapereiden ja muiden siirtokelpoisten sijoitusvälineiden liikkeeseenlasku

Myynti yleisölle osoitetun tarjouksen kautta.

Arvopapereiden ja muiden siirtokelpoisten sijoitusvälineiden sijoittaminen

Liikkeeseenlaskijan tai sellaisen yhteenliittymän, jolle liikkeeseenlaskija on antanut toimeksiannon, suorittama arvopapereiden välitön myynti ilman että niitä tarjotaan yleisölle.

Kotimaiset tai ulkomaiset arvopaperit ja muut sijoitusvälineet

Arvopaperit liikkeeseenlaskijan päätoimipaikan maan mukaisesti. Kotimaassa asuvan suorittama ulkomaisilla markkinoilla liikkeeseen laskettujen kotimaisten arvopapereiden ja muiden sijoitusvälineiden hankkiminen katsotaan ulkomaisten arvopapereiden hankkimiseksi.

Osakkeet ja muut osuuteen oikeuttavat arvopaperit

Sisältää merkintäoikeudet osakkeissa.

Joukkovelkakirjat

Siirtokelpoiset arvopaperit, joiden juoksu-aika on vähintään kaksi vuotta liikkeeseenlaskusta ja joiden korosta, pääoman takaisinmaksu-ehdoista ja koron maksamisesta on määrätty liikkeeseen laskettaessa.

Yhteissijoitusyritykset

Yritykset

- joiden tarkoituksena on kokoamansa pääoman yhteinen sijoittaminen siirtokelpoisiin arvopapereihin tai muihin vaateisiin, ja jotka toimivat riskin hajauttamisen periaatteella
- joiden osuudet on haltijan vaatimuksesta lain, sopimuksen tai yhtiöjärjestyksen ehtojen nojalla ostettava takaisin tai lunastettava välillisesti tai välittömästi yrityksen varoilla. Yhteissijoitusyrityksen toimenpide, jonka tarkoituksena on varmistaa, ettei sen osuuksien pörssi-arvo poikkea merkittävästi niiden varojen nettoarvosta, rinnastetaan takaisinostoon tai lunastukseen.

Tällainen yritys voidaan perustaa oikeudellisesti joko sopimusoikeudellisten säännösten (rahastoyhtiöiden hoidossa olevat sijoitusrahastot), trusteja koskevien säännösten ('unit trust') tai yhtiöjärjestyksen (sijoitusyhtiöt) nojalla. Tässä direktiivissä sijoitusrahastona pidetään myös 'unit trustia'.

Arvopaperit ja muut rahamarkkinoilla tavanomaisesti kaupankäynnin kohteena olevat sijoitusvälineet

Valtion velkasitoumukset ja muut sellaiset siirtokelpoiset todistukset, sijoitustodistukset, pankkitunnustet, yritystodistukset ja muut vastaavat sijoitusvälineet.

Kaupallisiin suorituksiin ja palveluihin liittyvät luotot

Sopimukseen perustuvat kauppaluotot (ennakkomaksut ja osamaksut keskeneräisestä tai tilatusta työstä ja pidennetyt maksuehdot, riippumatta siitä, liittyykö niihin ostovetkelin hyväksyminen) ja niiden rahoitus luottolaitoksen myöntämällä luotolla. Tähän ryhmään kuuluu myös myyntisaatavien rahoitus (factoring).

Rahoituslainat ja -luotot

Kaikenlainen rahoituslaitosten myöntämä rahoitus mukaan luettuna sellaisen kaupallisen suorituksen tai palvelun rahoitus, jossa kotimaassa asuva ei ole osapuolena.

Tähän ryhmään kuuluvat myös kiinnelainat, kulutusluotot ja rahoitusleasing sekä kuvaavat luottojärjestelyt sekä muut velkasitoumusten liikkeeseenlaskujärjestelyt (NIF).

Ulkomailla tai kotimaassa asuvat

Luonnolliset ja oikeushenkilöt määriteltynä kunkin maan voimassa olevien valuuttasääntönsä mukaisesti.

Tuotot sijoitusten, arvopapereiden, jne. rahaksi muuttamisesta

Myyntituotot, mukaan luettuna mahdollinen pääoman arvonnollisuus, takaisinmaksuerät, tuomioiden täytäntöönpanokulut, ja niiden edelleen.

Luonnolliset tai oikeushenkilöt

Kuten ne on määriteltä kansallisissa säännöksissä.

Rahoituslaitokset

Pankit, säästöpankit sekä lyhytaikaiseen, keskipitkään ja pitkäaikaiseen luotonantoon erikoistuneet laitokset, vakuutusyhtiöt, asuntosäästöyhdistykset, sijoitusyhtiöt ja muut vastaavat laitokset.

Luottolaitokset

Pankit, säästöpankit sekä lyhytaikaiseen, keskipitkään ja pitkäaikaiseen luotonantoon erikoistuneet laitokset.

LIITE II

LUETTELO DIREKTIIVIN 3 ARTIKLASSA TARKOITETUISTA TOIMISTA

Toimen laatu	Otsikko
Toimet, jotka koskevat rahamarkkinoilla tavanomaisesti kaupankäynnin kohteena olevia arvopapereita ja muita sijoitusvälineitä	V
Toimet, jotka koskevat rahoituslaitoksissa olevia shekki- ja talletustilejä	VI
Yhteissijoitusyritysten osuuksia koskevat toimet	IV A ja B c)
— yritykset, joiden tarkoituksena on sijoittaminen arvopapereihin tai rahamarkkinoilla tavanomaisesti kaupankäynnin kohteena oleviin sijoitusvälineisiin	
Rahoituslainat ja -luotot	VIII A ja B 1
— lyhytaikaiset	
Henkilökohtaiset pääomanliikkeet	XI A
— lainat	
Rahoitusvaateiden fyysinen maahantuonti ja maastavienti	XII
— rahamarkkinoilla tavanomaisesti kaupankäynnin kohteena olevat arvopaperit	
— maksuvälineet	
Muut pääomanliikkeet: sekalaiset	XIII F
— lyhytaikaiset toimet, jotka ovat edellä lueteltujen kaltaisia	
Rajoitukset, joita jäsenvaltiot saavat soveltaa edellä lueteltuihin pääomanliikkeisiin, on määriteltävä ja niitä on sovellettava tavalla, josta aiheutuu mahdollisimman vähän esteitä henkilöiden, tavaroiden ja palvelujen vapaalle liikkuvuudelle.	

LIITE III

JOTA TARKOITETAAN DIREKTIIVIN 5 ARTIKLASSA

Vuoden 1985 liittymisasiakirjan pääomanliikkeitä koskevien säännösten soveltamisala direktiivin liitteessä I olevan pääomanliikkeiden nimikkeistön mukaisesti

Liittymisasiakirjan artikat (siirtymäsäännösten voimassaolon päättymisen)	Toimen laatu	Otsikko
---	--------------	---------

a) Espanjan kuningaskuntaa koskevat säännökset

62 artikla (31.12.1990)	Kotimaassa asuvan suorat sijoitukset ulkomaille	I B
63 artikla (31.12.1990)	Kotimaassa asuvan kiinteistösjoiotukset ulkomaille	II B
64 artikla (31.12.1988)	Toimet, jotka koskevat pääomamarkkinoilla tavanomaisesti kaupankäynnin kohteena olevia arvopapereita	
	— Kotimaassa asuvan ulkomaisten pörssi-arvopapereiden hankinnat	III A 2
	— lukuun ottamatta ulkomaan markkinoilla liikkeeseenlaskettuja kotimaan valuutan määräisiä joukkovelkakirjoja	
	Yhteissijoitusyritysten osuuksia koskevat toimet	
	— Kotimaassa asuvan pörssilistalle otettujen yhteissijoitusyritysten osuuksien hankinnat	IV A 2
	— lukuun ottamatta osuuksia yhteisen rahaston luonteisissa yrityksissä	

b) Portugalin tasavaltaa koskevat säännökset

222 artikla (31.12.1989)	Ulkomailla asuvan suorat sijoitukset kotimaahan	I A
224 artikla (31.12.1992)	Kotimaassa asuvan suorat sijoitukset ulkomaille	I B
225 ja 226 artikla (31.12.1990)	Ulkomailla asuvan kiinteistösjoiotukset kotimaahan	II A
227 artikla (31.12.1992)	Kotimaassa asuvan kiinteistösjoiotukset ulkomaille	II B
228 artikla (31.12.1990)	Henkilökohtaiset pääomanliikkeet	
	i) 228 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen suurempien määrien soveltamista varten	
	— Myöntäjät	XI C
	— Perinnöt ja erityisjälkimmäisyyksiin perustuvat suoritukset	XI D
	— Maastamuuttoon liittyvä kotimaassa asuvalle kuuluvien varojen siirto muutettaessa tai ulkomailla oleskelun aikana	XI F
	ii) 228 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen pienempien määrien soveltamista varten	
	— Lahjat ja lahjoitukset	XI B
	— Maahanmuuttajan velan maksu aiempaan asuinmaahan	XI E
	— Maahanmuuttajan elästöjen siirrot aiempaan asuinmaahan maassa oleskelun aikana	XI G

Liittymisasiakirjan artikkelit (siirtymäsiäntösten voimassaolon päättymisen)	Toimen laatu	Otsikko
--	--------------	---------

b) Portugalin tasavaltaa koskevat säännökset (jatkoa)

229 artikla (31.12.1990)	<p>Toimet, jotka koskevat pääomamarkkinoilla tavanomaisesti kaupankäynnin kohteena olevia arvopapereita</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kotimaassa asuvan ulkomaisten pörssi-arvopapereiden hankinnat <ul style="list-style-type: none"> — lukuun ottamatta ulkomaan markkinoilla liikkeeseenlaskettuja kotimaan valuutan määrätisiä joukkovelkakirjoja <p>Yhteissijoitusyritysten osuuksia koskevat toimet</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kotimaassa asuvan ulkomaisten yhteissijoitusyritysten pörssilistalle otettujen osuuksien hankinnat <ul style="list-style-type: none"> — lukuun ottamatta osuuksia yhteisen rahaston huoneissa yrityksissä 	<p>III A 2</p> <p>IV A 2</p>
-----------------------------	---	------------------------------

LIITE IV

JOTA TARKOITETAAN DIREKTIIVIN 6 ARTIKLAN 2 KOHDASSA

- I. Portugalin tasavalta saa 31 päivään joulukuuta 1990 asti edelleen soveltaa tai ottaa uudelleen käyttöön jäljempänä olevassa I luettelossa mainittuja pääomanliikkeitä koskevia rajoituksia, jotka ovat voimassa tämän direktiivin tiedoksiantopäivänä.

I LUETTELO

Toimen laatu	Otsikko
Yhteissijoitusyritysten osuuksia koskevat toimet	
— Kotimaassa asuvan ulkomaisten yhteissijoitusyritysten pörssi-listalle otettujen osuuksien hankinnat	IV A 2 a)
— direktiivin 85/611/ETY ⁰⁾ soveltamisalaa kuuluvat yritykset, jotka ovat yhteisen rahaston luonteisia	
— Kotimaassa asuvan suorittamat ulkomaisten yhteissijoitusyritysten sellaisten osuuksien, jotka eivät ole kaupankäynnin kohteena arvopaperipörssissä, hankinnat	IV A 4 a)
— direktiivin 85/611/ETY ⁰⁾ soveltamisalaa kuuluvat yritykset	
⁰⁾ Neuvoston direktiivi 85/611/ETY arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitusoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 375, 31.12.1985, s. 3)	

- II. Espanjan kuningaskunta ja Portugalin tasavalta saavat, edellinen 31 päivään joulukuuta 1990 ja jälkimmäinen 31 päivään joulukuuta 1992 asti, edelleen soveltaa tai ottaa uudelleen käyttöön jäljempänä olevassa II luettelossa mainittuja pääomanliikkeitä koskevia rajoituksia, jotka ovat voimassa tämän direktiivin tiedoksiantopäivänä.

II LUETTELO

Toimen laatu	Otsikko
Toimet, jotka koskevat pääomamarkkinoilla tavanomaisesti kaupankäynnin kohteena olevia arvopapereita	
— Kotimaassa asuvan ulkomaisten pörssi-arvopapereiden hankinnat	III A 2 b)
— ulkomaan markkinoilla liikkeeseen lasketut kotimaan valuutan määräiset joukkovelkakirjat	
— Kotimaassa/ulkomailla asuvan suorittamat sellaisten ulkomaisten/kotimaisten arvopapereiden, jotka eivät ole pörssi-arvopapereita, hankinnat	III A 3 ja 4
— Arvopapereiden hyväksyminen pääomamarkkinoille	III B 1 ja 2
— silloin kun ne ovat pörssi-listalla tai ne ollaan ottamassa pörssi-listalle jossakin jäsenvaltiossa	
Yhteissijoitusyritysten osuuksia koskevat toimet	
— Kotimaassa asuvan ulkomaisten pörssi-listalle otettujen yhteissijoitusyritysten osuuksien hankinnat	IV A 2
— yritykset, jotka eivät kuulu direktiivin 85/611/ETY ⁰⁾ soveltamisalaa ja jotka ovat yhteisen rahaston luonteisia	
— Kotimaassa/ulkomailla asuvan suorittamat ulkomaisen/kotimaisen yhteissijoitusyrityksen sellaisten osuuksien, jotka eivät ole kaupankäynnin kohteena arvopaperipörssissä, hankinnat	IV A 3 ja 4
— yritykset, jotka eivät kuulu direktiivin 85/611/ETY ⁰⁾ soveltamisalaa ja joiden yksinomaisena tarkoituksena on vapautettujen sijoituskohteiden hankkiminen	
— Yhteissijoitusyritysten osuuksien hyväksyminen pääomamarkkinoille	IV B 1 ja 2 a)
— direktiivin 85/611/ETY ⁰⁾ soveltamisalaa kuuluvat yritykset	
Luotot, jotka liittyvät sellaisiin kaupallisiin suorituksiin tai palveluihin, joissa kotimaassa asuva on osapuolena	VII A ja B 3
— Pitkäaikaiset luotot	

⁰⁾ Katso huomautusta I luettelon kohdalla.

- III. Helleenien tasavalta, Espanjan kuningaskunta, Irlanti ja Portugalin tasavalta saavat 31 päivään joulukuuta 1992 asti edelleen soveltaa tai ottaa uudelleen käyttöön jäljempänä olevassa III luettelossa ilmoitettuja pääomanliikkeitä koskevia rajoituksia, jotka ovat voimassa tämän direktiivin tiedoksiantopäivänä.

III LUETTELO

Toimen laatu	Otsikko
Toimet, jotka koskevat pääomamarkkinoilla tavanomaisesti kaupankäynnin kohteena olevia arvopapereita	
— Arvopapereiden hyväksyminen pääomamarkkinoille	III B 1 ja 2
— silloin kun ne eivät ole pörsstillä tai niitä ei olla ottamassa pörsstillä jossakin jäsenvaltiossa	
Yhteissijoitusyritysten osuuksia koskevat toimet	
— Sijoitusrahasto-osuuksien hyväksyminen pääomamarkkinoille	IV B 1 ja 2
— yritykset, jotka eivät kuulu direktiivin 85/611/ETY ⁽¹⁾ soveltamisalaan ja joiden yksinomaisena tarkoituksena on vapautettujen sijoituskohteiden hankkiminen	
Rahoituslainat ja -luotot	VIII A, B 2 ja 3
— keskipitkät ja pitkäaikaiset	

⁽¹⁾ Katso huomautusta I luettelon kohdalla.

- IV. Helleenien tasavalta, Espanjan kuningaskunta, Irlanti ja Portugalin tasavalta saavat lykätä jäljempänä olevassa IV luettelossa mainittujen pääomanliikkeiden vapauttamista 31 päivään joulukuuta 1992 asti.

IV LUETTELO

Toimen laatu	Otsikko
Toimet, jotka koskevat rahamarkkinoilla tavanomaisesti kaupankäynnin kohteena olevia arvopapereita ja muita sijoitusvälineitä	V
Toimet, jotka koskevat rahoituslaitoksissa olevia shekki- ja talletustilejä	VI
Yhteissijoitusyritysten osuuksia koskevat toimet	IV A ja B c)
— Tavanomaisesti rahamarkkinoilla kaupankäynnin kohteena oleviin arvopapereihin tai sijoitusvälineisiin kohdistuvat sijoitusyritykset	
Rahoituslainat ja -luotot	VIII A ja B 1
— lyhytaikaiset	
Henkilökohtaisen pääomanliikkeet	XI A
— lainat	
Rahoitusvaateiden fyysinen maahantuonti ja maastavienti	XII
— tavanomaisesti rahamarkkinoilla kaupankäynnin kohteena olevat arvopaperit	
— maksuvälineet	
Muut pääomanliikkeet: sekalaiset	XIII F

LIITE V

Belgian kuningaskunta ja Luxemburgin suurherttuakunta sitoutuvat 31 päivään joulukuuta 1992 mennessä purkamaan soveltamansa valuutan kaksikurssijärjestelmän, joka ei itsessään ole rajoittanut pääomanliikkeitä, mutta joka on siitä huolimatta poikkeus Euroopan valuuttajärjestelmän kannalta ja joka on siksi poistettava, jotta tämä direktiivi voitaisiin tehokkaasti panna täytäntöön ja Euroopan valuuttajärjestelmää vahvistaa. Kunnes kaksikurssijärjestelmä on puretu, nämä valtiot sitoutuvat noudattamaan sen soveltamisessa menettelytapoja, jotka edelleen takaavat pääoman vapaan liikkuvuuden niin, että näiden kaksien markkinoiden valuuttakurssien välillä ei ole merkittäviä ja pitkäaikaisia eroja.

1992 vp — HE 95

Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvien sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä

NIDE X

Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen liitteet X, XI ja XIII

Liite X Audiovisuaaliset palvelut

Liite XI Telepalvelut

Liite XIII Liikenne

LIITE X

AUDIOVISUAALISET PALVELUT

Luettelo, josta määrätään 36 artiklan 2 kohdassa

	Sivu	
JOHDANTO	3	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3	389 L 0552

LIITE X

AUDIOVISUAALISET PALVELUT

Luettelo, josta määrätään 36 artiklan 2 kohdassa

JOHDANTO

Jos säädöksissä, joihin tässä liitteessä viitataan, on yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisia käsitteitä tai jos niissä viitataan yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisiin menettelyihin, kuten

- johdanto-osat,
- ne, joille yhteisön säädökset on osoitettu,
- viittaukset EY:n alueisiin tai kieliin,
- viittaukset EY:n jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, EY:n jäsenvaltioiden julkisiin yksiköihin, yrityksiin tai yksilöihin suhteessa toisiinsa sekä

— viittaukset tietojenanto- ja ilmoitusmenettelyihin,

noudatetaan, mitä laaja-alaisista mukautuksista tehdyssä pöytäkirjassa 1 määrätään, jollei tässä liitteessä toisin määrätä.

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **389 L 0552:** Neuvoston direktiivi 89/552/ETY, annettu 3 päivänä lokakuuta 1989, televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 298, 17.10.1989, s. 23)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) EFTA-valtioiden osalta direktiivin 6 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuja teoksia ovat samoin 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettut, Euroopan kolmansiin maihin sijoittautuneiden tuottajien joko kokonaan tekemät tai näiden kanssa yhteistuotantona tehdyt teokset, jos kyseisellä EFTA-valtiolla on asianomaisen kolmannen maan kanssa tätä koskeva sopimus.

Jos sopimuspuoli aikoo tehdä 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettun sopimuksen, sen on ilmoitettava tästä ETA:n sekakomitealle. Neuvottelut tällaisten sopimusten sisällöstä voidaan järjestää minkä tahansa sopimuspuolen pyynnöstä.

b) Lisätään direktiivin 15 artiklaan seuraava:

EFTA-valtiot saavat vaatia niiden alueella toimivia kaapelitelevisioyhtiöitä muokkamaan tai muulla tavoin peittämään näkyvistä alkoholijuomamainokset. Tällä poikkeuksella ei saa olla muiden televisio-ohjelmien osien kuin alkoholimainosten uudelleen lähettämistä rajoittavaa vaikutusta. Sopimuspuolet tarkastelevat yhdessä tätä poikkeusta vuonna 1995.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 3 päivänä lokakuuta 1989,
televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten
yhteensovittamisesta**

(89/552/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan ja 66 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen mukaisesti yhteisön tavoitteisiin kuuluu Euroopan kansojen liiton lujittaminen, yhteisöön kuuluvien valtioiden välisten suhteiden lähentäminen, yhteisön maiden taloudellinen ja sosiaalinen kehityksen varmistaminen yhteisillä toimenpiteillä Eurooppaa jakavien rajojen poistamiseksi, sen kansojen elinolojen jatkuva parantuminen sekä rauhan ja vapauden säilyminen ja lujittuminen,

perustamissopimuksessa määrätään perustettavaksi yhteismarkkinat, mihin kuuluu, että jäsenvaltioiden väliltä poistetaan palvelujen vapaan liikkuvuuden esteet ja toteutetaan järjestelmä, jolla varmistetaan, ettei kilpailu vääristy yhteismarkkinoilla,

eri tekniikojen avulla rajojen yli välitetyt lähetykset ovat yksi keino edistää yhteisön tavoitteiden saavuttamista; olisi to-

teutettava toimenpiteet, jotta voitaisiin siirtää ja varmistettaisiin siirtyminen kansallisista markkinoista yhteisiin ohjelmatuotanto- ja jakelumarkkinoihin ja jotta luotaisiin rehdin kilpailun edellytykset televisiopalvelujen yleisen edun mukaisia tehtäviä haittaamatta,

Euroopan neuvosto on hyväksynyt Euroopan yleissopimuksen rajat ylittävistä televisiolähetyksistä,

perustamissopimuksessa määrätään, että annetaan direktiivejä itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymistä koskevien säännösten yhteensovittamisesta,

televisiotoiminta on tavanomaisissa olosuhteissa perustamissopimuksessa tarkoitettuja palveluja,

perustamissopimuksessa määrätään kaikkien yleensä maksua vastaan suoritettavien palvelujen vapaasta liikkuvuudesta riippumatta palvelujen kulttuuriin liittyvästä tai muusta sisällöstä ja ilman rajoituksia, jotka koskevat muuhun yhteisön valtion kuin palvelujen vastaanottajan valtion sijoittautuneita jäsenvaltion kansalaisia,

tämä oikeus sovellettuna televisiolähetyksiin ja televisiopalvelujen jakeluun on myös erityinen ilmaus yleisemmästä periaatteesta yhteisön oikeudessa, nimittäin kaikkien jäsenvaltioiden ratifioiman ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojelua koskevan yleissopimuksen 10 artiklan 1 kohdan mukaisesta ilmaisuvapaudesta; antamalla direktiivejä televisiolähetyksistä ja televisiopalvelujen jakelusta on tämän vuoksi varmistettava palvelujen vapaa liikkuvuus edellä mainitun artiklan mukaisesti, kuitenkin ainoastaan kyseisen artiklan 2 kohdassa ja perustamissopimuksen 56 artiklan 1 kohdassa määrättyin rajoituksin,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 179, 17.7.1986, s. 4

⁽²⁾ EYVL N:o C 49, 22.2.1988, s. 53 ja EYVL N:o C 158, 26.6.1989

⁽³⁾ EYVL N:o C 232, 31.8.1987, s. 29

yleisradiolähetystoiminnan harjoittajien ja kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajien toimintaa koskevissa jäsenvaltioiden laeissa, asetuksissa ja hallinnollisissa määräyksissä on eroja, joista jotkin saattavat estää lähetysten vapaata liikkuvuutta yhteisössä ja vääristää kilpailua yhteismarkkinoilla,

perustamissopimuksen mukaisesti on poistettava kaikki tällaiset rajoitukset, jotka estävät lähetystoiminnan vapautta yhteisössä,

tämän poistamisen on tapahduttava yhtä aikaa sovellettavien lakien yhteensovittamisen kanssa; yhteensovitettaessa on pyrittävä helpottamaan kyseisen toiminnan ammattimaista harjoittamista ja, yleisemmin, tietojen ja ideoiden vapaata liikkuvuutta yhteisössä,

on sen vuoksi tarpeen ja riittävää, että kaikissa televisiolähetyksissä noudatetaan sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, josta ne ovat peräisin,

tässä direktiivissä säädetään vähimmäissäännöt televisio-ohjelmien lähettämisen vapauden takaamiseksi; direktiivi ei sen vuoksi vaikuta jäsenvaltioiden eikä jäsenvaltioiden viranomaisten vastuuseen lähetys- ja ohjelmatoiminnan organisoinnin - mukaan luettuna toimitukset, hallinnolliset luvat ja verotus - rahoituksen ja sisällön osalta; sen vuoksi jäsenvaltioiden kulttuurin kehityksen itsenäisyys ja kulttuurin monipuolisuus säilytetään yhteisössä,

yhteismarkkinoilla on tarpeen, että kaikissa yhteisöstä peräisin olevissa ja siellä vastaanotettaviksi tarkoitetuissa lähetyksissä, ja erityisesti toisessa jäsenvaltiossa vastaanotettaviksi tarkoitetuissa lähetyksissä noudatettaisiin lähetysten alkuperämaan niitä säännöksiä, joita sovelletaan kyseisessä jäsenvaltiossa yleisölle tarkoitettuihin lähetysiin, sekä tämän direktiivin säännöksiä,

vaatimus, että sen jäsenvaltion, josta lähetys on peräisin, olisi varmistettava, että lähetykset ovat tämän direktiivin mukaisesti yhteensovitettun kansallisen lainsäädännön mukaisia, on yhteisön oikeuden mukaan riittävä takaamaan lähetysten vapaa liikkuvuus ilman, että vastaanottavissa jäsenvaltioissa tulisi suorittaa samoin perustein valvonta toiseen kertaan; kuitenkin vastaanottava jäsenvaltio voi poikkeustapauksessa ja erityisin edellytyksin väliaikaisesti estää televisiolähetysten edelleenlähettämisen,

jäsenvaltioiden on välttämätöntä varmistaa, että estetään toimenpiteet, jotka saattavat osoittautua haitalliseksi televisio-ohjelmien vapaalle liikkuvuudelle ja kaupalle tai jotka saattavat estää määrävän aseman syntymistä, jos se johtaisi television

kautta välitettävän tiedon tai koko informaatiojärjestelmä moniarvoisuuden ja vapauden rajoituksiin,

tämä direktiivi rajoittuu erityisesti televisio-toiminnan sääntöihin eikä vaikuta voimassa oleviin eikä tuleviin yhdenmukaistamista koskeviin yhteisön säädöksiin, varsinkaan jos niillä on tarkoitus varmistaa, että täytetään välttämättömät vaatimukset, jotka koskevat kuluttajan suojaa sekä liiketoiminnan ja kilpailun rehellisyyttä,

yhteensovittamista joka tapauksessa tarvitaan, jotta kulttuurisia tavoitteita sisältäviä ohjelmia tuottavien henkilöiden ja yritysten olisi helpompi ryhtyä harjoittamaan ja harjoittaa toimintaansa,

kaikkia yhteisön julkisia ja yksityisiä televisio-ohjelmia koskevat vähimmäisvaatimukset eurooppalaisesta audiovisuaalisesta tuotannosta ovat keino edistää mainituilla aloilla tuotantoa, riippumatonta tuotantoa ja jakelua, ja näillä vähimmäisvaatimuksilla täydennetään samaa tavoitetta edistäviä muita asiakirjoja, joista ehdotuksia on jo tehty tai tehdään,

on sen vuoksi välttämätöntä edistää jäsenvaltioiden televisiotuotannon markkinoita muodostumaan riittävän suuriksi tarvittavien investointien kattamiseksi, ei ainoastaan niin, että laaditaan kansallisia markkinoita avaavia yhteisiä sääntöjä, vaan myös niin, että huolehditaan mahdollisuuksien mukaan ja tarkoituksenmukaisin keinoin, että eurooppalaisella tuotannolla on suurin osa kaikkien jäsenvaltioiden televisio-ohjelmien lähetyksistä; jotta voitaisiin valvoa näiden sääntöjen soveltamista ja tavoitteiden saavuttamista, jäsenvaltioiden on annettava komissiolle kertomus siitä, miten eurooppalaisia teoksia ja riippumattomien tuottajien tuotantoja varten tässä direktiivissä säädetyt osuudet ovat toteutuneet; kyseisten osuuksien laskeamisesta olisi otettava huomioon Helleenien tasavallan ja Portugalin tasavallan erityistilanne; komissio ilmoittaa nämä kertomukset tiedoksi muille jäsenvaltioille ja liittää tarvittaessa mukaan lausunnon, jossa otetaan huomioon erityisesti kehitys edellisiin vuosiin nähden, ensilähetysten osuus ohjelmistossa, uusien televisio-toiminnan yrittäjien erityiset olosuhteet ja niiden maiden erityistilanne, joissa on alhainen audiovisuaalinen tuotantokapasiteetti tai suppea kielialue,

näitä tarkoituksia varten 'eurooppalaiset teokset' olisi määriteltävä rajoittamatta jäsenvaltioiden mahdollisuutta yhteisön oikeutta noudattaen ja tämän direktiivin tavoitteet huomioon ottaen määrittellä tarkemmin 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti niiden lainkäyttövaltaan kuuluvat televisiolähetystoiminnan harjoittajat,

on tärkeää löytää sekä sopivat että yhteisön oikeuden mukaiset keinot ja menettelyt, jotta edistettäisiin näiden tavoitteiden toteutumista tarkoituksena päättää sopivista toimenpiteistä eurooppalaisten audiovisuaalisten teosten tuotanto- ja jakelutoiminnan ja kehityksen edistämiseksi erityisesti maissa, joissa on alhainen tuotantokapasiteetti tai suppea kielialue,

kansallisia tukijärjestelyjä eurooppalaisen tuotannon kehittämiseksi voidaan soveltaa siinä määrin kuin ne ovat yhteisön oikeuden mukaiset,

sitoutuminen, milloin se on mahdollista, täyttämään tietty osuus lähetyksistä televisiolähetystoiminnan harjoittajista riippumattomien tuottajien tuotannolla kannustaa uusien televisiotuotannon lähteiden, erityisesti pienten ja keskisuuren yritysten syntymistä; se tulee tarjoamaan uusia mahdollisuuksia ja kanavia luoville kyvyille sekä kulttuuriammateissa toimiville ja kulttuurialoilla työskenteleville; jäsenvaltioiden olisi otettava kyseinen tavoite huomioon määriteltäessä riippumattoman tuottajan käsitettä antamalla asiaankuuluva huomio pienille ja keskisuurille tuottajille ja mahdollistamalla se, että televisiolähetystoiminnan harjoittajien yhteistuotantotäryhtiöt voisivat osallistua tuotannon rahoitukseen,

jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että teoksen ensimmäisen elokuvateatteriesityksen ja ensimmäisen televisioesityksen välillä on tietty aika,

jäsenvaltiot voivat antaa tarkempia tai tiukempia sääntöjä erityisesti kieliperustein, jotta tiettyä kieltä voitaisiin suosia aktiivisesti, jos kyseiset säännöt ovat yhteisön oikeuden mukaiset, erityisesti jos niitä ei sovelleta muista jäsenvaltioista lähtöisin olevien televisiolähetysten edelleenlähettämiseen,

sen varmistamiseksi, että televisionkatsojien etuja kuluttajina suojellaan täysin ja asianmukaisesti, on välttämätöntä, että televisiomainonnalle asetetaan tietyt vähimmäissäännöt ja -vaatimukset ja että jäsenvaltioilla on oikeus antaa tarkempia tai tiukempia sääntöjä ja tietyissä olosuhteissa asettaa eri ehtoja lainkäyttövaltaansa kuuluvien televisiolähetystoiminnan harjoittajien osalta,

ottaen aiheellisella tavalla huomioon yhteisön oikeus ja ainoastaan oman valtion alueelle tarkoitettujen lähetysten osalta, jos lähetystä ei voida vastaanottaa suoraan tai välillisesti yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa, jäsenvaltioiden on voitava asettaa eri ehtoja mainonnan sijoittamiselle ja eri rajoituksia mainonnan määrälle, jotta kyseisiä lähetystä edistettäisiin,

on välttämätöntä kieltää kaikki sellainen televisiomainonta, jossa mainostetaan savukkeita ja muita tupakkatuotteita, mukaan lukien epäsuorat mainonnan muodot, joissa, joskaan

ei suoraan mainita tupakkatuotetta, yritetään kieltää mainoskielto käyttämällä sellaisten tupakkatuotteiden tai yritysten tuotenimiä, tunnuksia tai muita tunnistettavia piirteitä, joiden tunnettuun tai pääasialliseen toimintaan kuuluu kyseisten tuotteiden tuotanto tai myynti,

on yhtä lailla tarpeen kieltää kaikki sellainen televisiomainonta, jossa mainostetaan lääketuotteita ja lääkehoitoja, jos nämä tuotteet tai hoidot ovat saatavissa vain lääkärin määräyksestä siinä jäsenvaltiossa, jonka lainkäyttövaltaan televisiolähetystoiminnan harjoittaja kuuluu, sekä ottaa käyttöön tiukat alkoholituuhteiden televisiomainontaa koskevat perusteet,

sponsoroinnin merkitys lisääntyä ohjelmien rahoituksessa, ja sen vuoksi on laadittava tarvittavat säännöt,

lisäksi on tarpeen ottaa käyttöön säännöt alaikäisten fyysisen, henkisen ja moraalisen kehityksen suojelemiseksi televisio-ohjelmissa ja -mainonnassa, ja

vaikka televisiolähetystoiminnan harjoittajat ovat tavallisesti velvolliset varmistamaan, että ohjelmissa esitetään asiat ja tapahtumat puolueettomasti, on siitä huolimatta tärkeää asettaa niille erityisiä vastineoikeutta tai vastaavia oikeuskeinoja koskevia velvoitteita niin, että se, jonka oikeutettuja etuja on vahingoitettu lähetetyn televisio-ohjelman yhteydessä esitetyllä väitteellä, voi tehokkaasti käyttää tätä oikeutta tai näitä oikeuskeinoja,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

Määritelmät

1 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 'televisiolähetyksellä' yleisön vastaanotettavaksi tarkoitettujen televisio-ohjelmien alkuperäistä lähetystä koodaamattomana tai koodattuna, johtoa pitkin tai vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä, satelliittilähetys mukaan lukien. Käsitteeseen sisältyy yritysten välinen ohjelmien siirto, jonka tarkoituksena on ohjelmien välittäminen edelleen yleisölle. Sillä ei tarkoiteta sellaisia viestintäpalveluja, joissa toimitetaan tietoa tai muita sanomia yksittäisten tilausten pohjalta, kuten telekopiointia, sähköisiä tietopankkeja tai muita vastaavia palveluja;
- 'televisiomainonnalla' kaikenlaista kauppaan, liike-elämään tai ammatteihin liittyvää ilmoitusta, jonka julkinen tai yksityinen yritys lähettää maksua tai muuta vastiketta vastaan edistääkseen tavaroiden menekkiä tai palvelujen toimittamista maksua vastaan, mukaan lukien kiinteä omaisuus tai oikeudet ja sitoumukset.

Sovellettaessa muuta kuin 18 artiklaa tällä ei tarkoiteta yleisölle kohdistettuja suoria tarjouksia tuotteiden myynnistä, ostosta tai vuokrauksesta taikka palvelujen suorittamisesta maksua vastaan;

- c) 'piilomainonnalla' tavarantavalmistajan tai palvelujen tarjoajan tavaroiden, palvelujen, nimen, tavaramerkin tai toiminnan sanallista tai kuvallista esittämistä ohjelmissa niin, että televisioyhtiön tarkoituksena on käyttää kyseistä esitystä mainostarkoituksessa ja kun se saattaa johtaa yleisöä harhaan toiminnan luonteen suhteen. Tällaista esittämistä pidetään tarkoituksellisenä, erityisesti kun se tehdään maksua tai muuta vastiketta vastaan;
- d) 'sponsoroinnilla' kaikkea osallistumista televisio-ohjelmien rahoitukseen, jos rahoitus tulee sellaiselta julkiselta tai yksityiseltä yritykseltä, joka ei harjoita televisio toimintaa tai audiovisuaalisten teosten tuotantoa, ja jos tarkoituksena on mainostaa yrityksen nimeä, tavaramerkkiä, imagoa, toimintaa tai tuotteita.

II LUKU

Yleiset säännökset

2 artikla

1. Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että kaikki televisiolähetykset, joita lähetävät
- kyseisen valtion lainkäyttövaltaan kuuluvat televisiolähetystoiminnan harjoittajat tai
 - televisiolähetystoiminnan harjoittajat, jotka kuulumatta minkään jäsenvaltion lainkäyttövaltaan käyttävät kyseisen jäsenvaltion lähetystaajuutta taikka jäsenvaltion myöntämää satelliittikapasiteettia tai siinä sijaitsevaa satelliittilähetysasemaa,

ovat niiden säännösten mukaisia, joita sovelletaan kyseisessä jäsenvaltiossa yleisölle tarkoitettuihin televisiolähetysiin.

2. Jäsenvaltioiden on taattava alueellaan vapaus vastaanottaa toisten jäsenvaltioiden televisiolähetystyksiä, eivätkä ne saa rajoittaa lähetysten edelleenlähettämistä sellaisin perustein, jotka kuuluvat tässä direktiivissä yhteensovitetuihin aloihin. Jäsenvaltiot voivat väliaikaisesti estää televisiolähetysten edelleenlähettämisen, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) toisesta jäsenvaltiosta tulevassa televisiolähetyksessä rikotaan ilmeisesti, törkeästi ja vakavasti 22 artiklan määräyksiä;
- b) televisiolähetystoiminnan harjoittaja on edeltävien 12 kuukauden aikana rikkonut kyseistä määräystä vähintään kaksi kertaa;
- c) kyseinen jäsenvaltio on ilmoittanut kirjallisesti televisiolähetystoiminnan harjoittajalle ja komissiolle väitetystä rik-

komisesta ja oikeestaan rajoittaa edelleenlähettämistä, jos tällaista rikkomista tapahtuu uudelleen;

- d) lähetävän valtion ja komission kuulemisissa ei ole saatu aikaan sovintoratkaisuun 15 päivän kuluessa c alakohdassa tarkoitettua ilmoituksesta lukien ja väitetty rikkominen jatkuu.

Komissio varmistaa, että estäminen on yhteisön oikeuden mukainen. Se voi kiireellisessä tapauksessa kehottaa kyseistä jäsenvaltiota lopettamaan estämisen, jos se ei ole yhteisön oikeuden mukainen. Tämä säännös ei estä minkään menettelyn, oikeuskeinon tai kyseisestä rikkomisesta aiheutuvan seuraamuksen soveltamista siinä jäsenvaltiossa, jonka lainkäyttövaltaan kyseinen televisiolähetystoiminnan harjoittaja kuuluu.

3. Tätä direktiiviä ei sovelleta niihin lähetysiin, jotka on tarkoitettu vastaanotettaviksi yksinomaan muissa valtioissa kuin jäsenvaltioissa ja joita ei vastaanoteta suoraan tai välillisesti yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on voitava antaa lainkäyttövaltaansa kuuluviin televisioyhtiöihin sovellettavia tarkempia tai tiukempia sääntöjä tässä direktiivissä tarkoitettujen alojen osalta.

2. Jäsenvaltioiden on aiheellisin keinoin ja lainsäädäntönsä mukaisesti varmistettava, että niiden lainkäyttövaltaan kuuluvat televisiolähetystoiminnan harjoittajat noudattavat tämän direktiivin säännöksiä.

III LUKU

Televisio-ohjelmien jakelun ja tuotannon edistäminen

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava mahdollisuuksien mukaan ja tarkoituksenmukaisin keinoin, että televisiolähetystoiminnan harjoittajat varaavat 6 artiklassa tarkoitetuille eurooppalaisille teoksille suurimman osan lähetysajastaan, johon ei lueta uutisille, urheilutapahtumille, kilpailunomaisille viihteohjelmille, mainoksille ja tekstitelevisiopalveluille varattua aikaa. Tämä osuus olisi saavutettava asteittain noudattaen tarkoituksenmukaisia perusteita ottaen huomioon televisiolähetystoiminnan harjoittajien tiedonvälityksellisen, kasvatuksellisen, kulttuurisen ja viihteen välitykseen liittyvän vastuun katsojia kohtaan.

2. Jos 1 kohdassa säädettyä osuutta ei voida saavuttaa, osuus ei saa olla pienempi kuin kyseisen jäsenvaltion keskimääräinen osuus vuonna 1988.

Kuitenkin Helleenien tasavallan ja Portugalin tasavallan osalta vuosi 1988 korvataan vuodella 1990.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle vuoden 1991 lokakuun 3 päivästä alkaen joka toinen vuosi kertomus tämän artiklan ja 5 artiklan soveltamisesta.

Kertomuksessa on erityisesti oltava tilastollinen selvitys siitä, miten tässä artiklassa ja 5 artiklassa mainitut osuudet ovat toteutuneet kunkin kyseessä olevan jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvan televisio-ohjelman osalta, ja jos osuutta ei ole saavutettu, kussakin tapauksessa syy tähän sekä toteutetut ja suunnitellut toimenpiteet osuuden saavuttamiseksi.

Komissio antaa kertomukset tiedoksi muille jäsenvaltioille ja Euroopan parlamentille ja liittää tarvittaessa oheen lausunnon. Komissio huolehtii siitä, että tätä artiklaa ja 5 artiklaa sovelletaan perustamissopimuksen määräysten mukaisesti. Komissio voi ottaa lausunnoissaan huomioon erityisesti kehityksen aikaisempiin vuosiin nähden, ensilähetysten osuuden ohjelmistosta, uusien televisiolähetystoiminnan harjoittajien erityisolosuhteet ja niiden maiden erityistilanteen, joissa on pieni tuotantokapasiteetti tai suppea kielialue.

4. Neuvosto tarkastelee viimeistään viidennen vuoden lopussa siitä, kun tämä direktiivi annetaan, komission kertomuksen perusteella tämän artiklan toteuttamista, johon on liitetty komission tarpeellisiksi katsomat muutosehdotukset.

Sen vuoksi komission kertomuksessa otetaan jäsenvaltioiden 3 kohdan mukaisesti ilmoittamien tietojen perusteella huomioon erityisesti yhteisön markkinoiden kehitys ja kansainvälinen tilanne.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on varmistettava mahdollisuuksien mukaan ja aiheellisin keinoin, että televisiolähetystoiminnan harjoittajat varaavat vähintään 10 prosenttia lähetyksistään, johon ei lueta uutisille, urheilutapahtumille, kilpailunomaisille viihteohjelmille, mainoksille ja tekstitelevisiopalveluille varattua aikaa, tai vaihtoehtoisesti, jäsenvaltion harkinnan mukaan, vähintään 10 prosenttia ohjelmistobudjetistaan eurooppalaisille, televisiolähetystoiminnan harjoittajista riippumattomien tuottajien valmistamille teoksille. Tämä osuus olisi saavutettava asteittain noudattaen tarkoituksenmukaisia perusteita ottaen huomioon televisiolähetystoiminnan harjoittajien tiedonvälityksellisen, kasvatuksellisen, kulttuurisen ja viihteen välitykseen liittyvän vastuun katsojia kohtaan; se on saavutettava varaamalla asianmukainen osuus uusille ohjelmille eli ohjelmille, jotka lähetetään viiden vuoden kuluessa niiden valmistamisesta lukien.

6 artikla

1. Tässä luvussa 'eurooppalaisilla teoksilla' tarkoitetaan:

a) yhteisön jäsenvaltioista peräisin olevia teoksia ja Saksan liittotasavallan lainkäyttövaltaan kuuluvien televisiolähe-

tystoiminnan harjoittajien osalta teoksia, jotka on valmistettu niillä saksalaisilla alueilla, joissa perustuslakia ei sovelleta, jos teokset täyttävät 2 kohdassa säädetyt edellytykset;

b) teoksia, jotka ovat peräisin Euroopan neuvoston laatiman rajat ylittäviä televisiolähetystyksiä koskevan Euroopan yleissopimuksen sopimuspuolina olevista Euroopan kolmansista maista, jos teokset täyttävät 2 kohdassa säädetyt edellytykset;

c) muista Euroopan kolmansista maista peräisin olevat teokset, jos ne täyttävät 3 kohdassa säädetyt edellytykset.

2. Teokset ovat 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettuja teoksia, jos ne on pääosin tehty yhdessä tai useammassa 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettussa valtiossa asuvien tekijöiden ja työntekijöiden myötävaikutuksella ja jos teokset täyttävät jonkin seuraavista kolmesta edellytyksestä:

a) teosten yksi tai useampi tuottaja on sijoittautunut yhteen tai useampaan edellä tarkoitetuista valtioista;

b) teosten tuotantoa johtaa ja todellisuudessa valvoo yksi tai useampi tuottaja, joka on sijoittautunut yhteen tai useampaan edellä tarkoitetuista valtioista; tai

c) näistä valtioista olevien yhteistuottajien osuus on yli puolet yhteistuotannon kokonaiskustannuksista ja yhteistuotantoa ei valvo yksi tai useampi näiden valtioiden ulkopuolelle sijoittautunut tuottaja.

3. Teokset ovat 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuja, jos yhteen tai useampaan sellaiseen Euroopan kolmanteen maahan sijoittautuneet tuottajat, jonka kanssa yhteisö tekee sopimuksia perustamissopimuksessa määrättyjä menettelyjä noudattaen, ovat tuottaneet teokset joko kokonaan tai yhteistuotantona yhteen tai useampaan jäsenvaltioon sijoittautuneiden tuottajien kanssa ja jos teokset on tehty pääosin yhdessä tai useammassa Euroopan valtiossa asuvien tekijöiden ja työntekijöiden myötävaikutuksella.

4. Teoksia, jotka eivät ole 1 kohdassa tarkoitettuja eurooppalaisia teoksia, mutta jotka on tehty pääosin yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa asuvien tekijöiden ja työntekijöiden myötävaikutuksella, on pidettävä eurooppalaisina teoksina suhteessa, joka vastaa yhteisön yhteistuottajien osuutta kokonaistuotantokustannuksista.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden lainkäyttövaltaan kuuluvat televisiolähetystoiminnan harjoittajat eivät lähetä elokuvateatterilevitykseen tarkoitettuja elokuvia, ellei niiden oikeuksien haltijoiden ja televisioyhtiön välillä sovita toisin, ennen kuin kaksi vuotta on kulunut teoksen ensiesityksestä elokuvateatterissa yhdessä tai useammassa yhteisön jäsenvaltiossa; televisioyhtiön kanssa yhteistuotannossa valmistuneiden elokuvien osalta määräaika on yksi vuosi.

8 artikla

Jäsenvaltiot voivat kielipoliittisista syistä tarpeelliseksi katsoessaan ja yhteisön oikeuden huomioon ottaen lainkäyttövaltaansa kuuluvien televisioyhtiöiden joidenkin tai kaikkien ohjelmien osalta antaa tarkempia tai tiukempia sääntöjä erityisesti kielellisin perustein.

9 artikla

Tätä lukua ei sovelleta paikallisiin televisiolähetysiin, jotka eivät liity kansalliseen televisioverkkoon.

IV LUKU

Televisionmainonta ja sponsorointi

10 artikla

1. Televisionmainonnan tulee olla helposti tunnistettavissa mainonnaksi, ja se on pidettävä erillään muista ohjelmalveluista optisin tai akustisin keinoin.

2. Yksittäiset mainospalat ovat sallittuja vain poikkeuksellisesti.

3. Mainonnassa ei saa käyttää alitajunnan kautta vaikuttavaa tekniikkaa.

4. Piilomainonta on kiellettyä.

11 artikla

1. Mainokset on sijoitettava ohjelmien väliin. Jos tämän artiklan 2 – 5 kohdan edellytykset täyttyvät, mainoksia voidaan sijoittaa myös ohjelmien keskelle siten, ettei loukata ohjelman eheyttä ja arvoa ottaen huomioon ohjelman luonnolliset tauot sekä kesto ja luonne eikä tekijänoikeuden haltijoiden oikeuksia.

2. Ohjelmissa, jotka koostuvat itsenäisistä osista, tai urheiluo-ohjelmissa ja saman tapaisesti rakentuissa, väliaikoja sisältävissä tapahtumissa ja esityksissä mainoksia saadaan sijoittaa ainoastaan osien väleihin.

3. Audiovisuaalisten teosten, kuten pitkien elokuvien ja televisiota varten valmistettujen elokuvien (lukuun ottamatta tv-sarjoja, sarjafilmejä, kevyitä viihdeohjelmia ja dokumenttiohjelmia), esitys saadaan keskeyttää kerran kutakin täyttä 45 minuutin jaksoa kohti, kun ohjelma kestää yli 45 minuuttia. Keskeytys on vielä sallittu, jos ohjelman kesto on vähintään 20 minuuttia pidempi kuin kaksi tai useampi täyden 45 minuutin jakso.

4. Kun mainoksella keskeytetään muita kuin 2 kohdassa tarkoitettuja ohjelmia, vähintään 20 minuuttia tulisi kulua mainoskatkojen välillä yhden ohjelman aikana.

5. Uskonnollisesta palveluksesta tapahtuvaa lähetystä ei saa katkaista mainoksilla. Uutisia ja ajankohtaisohjelmia, dokumenttiohjelmia, uskonnollisia ohjelmia ja lasten ohjelmia ei saa keskeyttää mainoksilla, kun ohjelma kestää vähemmän kuin 30 minuuttia. Jos ohjelma kestää vähintään 30 minuuttia, noudatetaan edellisten kohtien säännöksiä.

12 artikla

Televisionmainonta ei saa:

- loukata ihmisarvoa;
- sisältää minkäänlaista rotuun, sukupuoleen tai kansallisuuteen perustuvaa syrjintää;
- loukata uskonnollista tai poliittista vakaumusta;
- rohkaista terveyttä tai turvallisuutta vahingoittavaa toimintaa;
- edistää ympäristönsuojelun vastaista toimintaa.

13 artikla

Kaikenlainen savukkeiden ja muiden tupakkatuotteiden mainonta on kiellettyä.

14 artikla

On kiellettyä mainostaa sellaisia lääketuotteita ja lääkkeitä, jotka ovat saatavissa vain lääkärin määräyksestä siinä jäsenvaltiossa, jonka lainkäyttövaltaan televisiolähetystoiminnan harjoittaja kuuluu.

15 artikla

Alkoholijuomien televisionmainonnassa on noudatettava seuraavia periaatteita:

- sitä ei saa kohdistaa erityisesti alaikäisille, eikä siinä saa varsinkaan kuvata alaikäisiä nauttimassa tällaisia juomia;
- siinä ei saa yhdistää alkoholin käyttöä lisääntyneeseen fyysiseen suorituskäyttöön tai ajoneuvolla ajamiseen;
- siinä ei saa luoda kuvaa, että alkoholin nauttiminen edistäisi sosiaalista tai seksuaalista menestystä;
- siinä ei saa väittää, että alkoholilla on terapeuttisia ominaisuuksia tai että se piristää, rauhoittaa tai on keino henkilökohtaisten ristiriitojen ratkaisemiseksi;
- siinä ei saa kannustaa alkoholin kohtuuttomaan käyttöön tai esittää raittiutta tai kohtuullista käyttöä kielteisessä valossa;
- siinä ei saa korostaa korkean alkoholipitoisuuden olevan juomien myönteinen ominaisuus.

16 artikla

Televisionmainonta ei saa aiheuttaa moraalista tai fyysistä haittaa alaikäisille, ja sen vuoksi mainonnassa on heidän suojelemisekseen noudatettava seuraavia periaatteita:

- a) siinä ei saa suoraan kehottaa alaikäisiä ostamaan tuotetta tai palvelua käyttämällä hyväksi heidän kokemattomuuttaan tai herkkäuskoisuuttaan;
- b) siinä ei saa suoraan rohkaista alaikäisiä taivuttelemaan vanhempiaan tai muita henkilöitä ostamaan mainostettuja tuotteita tai palveluja;
- c) siinä ei saa käyttää hyväksi erityistä luottamusta, jota alaikäiset tuntevat vanhempiaan, opettajiaan tai muita ihmisiä kohtaan;
- d) siinä ei saa perusteettomasti näyttää alaikäisiä vaarallisissa tilanteissa.

17 artikla

1. Sponsoroitujen televisio-ohjelmien on täytettävä seuraavat vaatimukset:

- a) sponsori ei saa missään olosuhteissa vaikuttaa sponsoroitujen ohjelmien sisältöön ja sijoitteluun ohjelmistossa tavalla, joka vaikuttaa televisiolähetystoiminnan harjoittajan vastuuseen ja toimitukselliseen riippumattomuuteen ohjelmien suhteen;
- b) sponsoroitujen televisio-ohjelmien on oltava selvästi tunnistettavissa siten, että ohjelmien alussa tai lopussa esitetään sponsorin nimi tai logo;
- c) niissä ei saa rohkaista ostamaan tai vuokraamaan sponsorin tai kolmannen osapuolen tuotteita tai palveluja varsinkaan viittaamalla erityisesti ja mainosluonteisesti kyseisiin tuotteisiin tai palveluihin.

2. Televisio-ohjelmia eivät saa sponsoroida luonnolliset tai oikeushenkilöt, joiden pääasiallista toimintaa on sellaisten tuotteiden valmistus tai myynti taikka sellaisten palvelujen tarjoaminen, joiden mainonta on 13 ja 14 artiklan mukaan kielletty.

3. Uutisia ja ajankohtaisohjelmia ei saa sponsoroida.

18 artikla

1. Mainosten määrä ei saa olla suurempi kuin 15 prosenttia päivittäisestä lähetyksajasta. Tätä prosenttiosuutta voidaan kuitenkin nostaa 20 prosenttiin, jos mukaan luetaan sellaiset mainonnan muodot kuin suorat tarjoukset yleisölle tuotteiden myynnistä, ostosta tai vuokrauksesta taikka palvelujen suorittamisesta, jos mainospalojen määrä ei ole suurempi kuin 15 prosenttia.

2. Mainospalojen määrä yhtä tuntia kohti ei saa olla suurempi kuin 20 prosenttia.

3. Sellaisia mainonnan muotoja kuin suorat tarjoukset yleisölle tuotteiden myynnistä, ostosta tai vuokrauksesta taikka palvelujen suorittamisesta ei saa olla enempää kuin yksi tunti vuorokaudessa, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta, mitä 1 kohdan soveltamista.

19 artikla

Jäsenvaltiot voivat säätää lainkäyttövaltaansa kuuluvien televisiolähetystoiminnan harjoittajien osalta 18 artiklan sään-

nöksiä tiukempia säännöksiä ohjelma-ajasta ja televisio-toiminnassa noudatettavista menettelyistä sovitukseen televisiomainonnan kysynnän yhteen julkisen edun kanssa ottaen erityisesti huomioon:

- a) television tehtävän tiedon, kasvatuksen, kulttuurin ja viihteen välittäjänä;
- b) viestinnän ja tiedonvälityksen moniarvoisuuden turvaamisen.

20 artikla

Jäsenvaltiot voivat yhteisön oikeuden huomioon ottaen asettaa muita kuin 11 artiklan 2 - 5 kohdassa ja 18 artiklassa säädettyjä edellytyksiä yksinomaan kansalliselle alueelle tarkoitettujen lähetysten osalta, jos lähetystyksiä ei voida vastaanottaa suoraan tai välillisesti yhdessä tai useammassa muussa jäsenvaltiossa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 3 artiklan soveltamista.

21 artikla

Jäsenvaltioiden on lainsäädännössään huolehdittava siitä, että sellaisten televisiolähetysten osalta, jotka eivät ole tämän luvun säännösten mukaisia, käytetään aiheellisia toimenpiteitä näiden säännösten noudattamisen varmistamiseksi.

V LUKU

Alaikäisten suojele

22 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että niiden lainkäyttövaltaan kuuluvien televisiolähetystoiminnan harjoittajien lähetyksissä ei ole ohjelmia, jotka saattaisivat vahingoittaa alaikäisten fyysistä, henkistä tai moraalista kehitystä, eikä varsinkaan pornografiaa tai aiheetonta väkivaltaa sisältäviä ohjelmia. Tämä säännös koskee myös muita ohjelmia, jotka todennäköisesti vahingoittavat alaikäisten fyysistä, henkistä tai moraalista kehitystä, paitsi jos lähetyksien valinnalla tai teknisillä keinoin on varmistettu, että lähetyksien alaikäiset eivät tavallisesti kuule tai näe kyseisiä lähetystyksiä.

Jäsenvaltioiden on varmistettava myös, että ohjelmiin ei sisälly yllytystä rotuun, sukupuoleen, uskontoon tai kansallisuuteen perustuvaan vihaan.

VI LUKU

Vastineoikeus

23 artikla

1. Kansallisuudesta riippumatta jokaisella luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä, jonka oikeutettuja etuja, varsinkin mainetta ja kunniaa on vahingoitettu esittämällä

virheellisiä väitteitä televisio-ohjelmassa, on oltava oikeus vastineeseen tai vastaavaan oikaisukeinoon, sanotun kuitenkaan rajoittamatta jäsenvaltioiden siviili-, hallinto- tai rikosoikeutta koskevien säädösten soveltamista.

2. Vastineoikeuden tai vastaavien oikaisukeinojen on oltava kaikkien jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvien televisiolähetystoiminnan harjoittajien käytettävissä.

3. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet vastineoikeuden tai vastaavien oikaisukeinojen luomiseksi ja määriteltävä niiden käyttämisessä noudatettavat menettelyt. Jäsenvaltioiden on erityisesti varmistettava, että oikaisukeinojen käyttöön varataan riittävä aika ja että menettelyt ovat sellaiset, että vastineoikeutta tai vastaavia oikaisukeinoja voivat asianmukaisesti käyttää muissa jäsenvaltioissa asuvat tai niihin sijoittautuneet luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt.

4. Pyyntö saada käyttää vastineoikeutta tai vastaavia oikaisukeinoja voidaan hylätä, jos vastineeseen ei 1 kohdassa säädettyjen edellytysten mukaisesti ole perusteita, jos se käsittäisi rangaistavan teon, jos se saattaisi televisiolähetystoiminnan harjoittajan siviilioikeudelliseen vastuuseen tai jos se olisi hyvien tapojen vastainen.

5. On säädettävä menettelyistä, joilla vastineoikeuden tai vastaavien oikaisukeinojen käyttöä koskevat riidat voidaan saattaa tuomioistuimen tutkittaviksi.

VII LUKU

Loppusäännökset

24 artikla

Aloilla, joita tässä direktiivissä ei soviteta yhteen, direktiivi ei vaikuta niihin jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, jotka johtuvat voimassa olevista televiestintä tai televisiotointa koskevista sopimuksista.

25 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 3 päivänä lokakuuta 1991. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

26 artikla

Viimeistään viidennen vuoden lopussa siitä, kun tämä direktiivi annetaan, ja sen jälkeen kahden vuoden välein komissio antaa Euroopan parlamentille, neuvostolle ja talous- ja sosiaalikomitealle kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta ja tarvittaessa tekee uusia ehdotuksia sen mukauttamiseksi televisiotointinnan alan kehitykseen.

27 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 3 päivänä lokakuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. DUMAS

LIITE XI

TELEPALVELUT

Luettelo, josta määrätään 36 artiklan 2 kohdassa

	Sivu	
JOHDANTO	3	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3	387 L 0372
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN		390 L 0387
ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	3	390 L 0388
		390 L 0544
		391 L 0287

LIITE XI

TELEPALVELUT

Luettelo, josta määrätään 36 artiklan 2 kohdassa

JOHDANTO

Jos säädöksissä, joihin tässä liitteessä viitataan, on yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisia käsitteitä tai jos niissä viitataan yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisiin menettelyihin, kuten

- johdanto-osat,
- ne, joille yhteisön säädökset on osoitettu,
- viittaukset EY:n alueisiin tai kieliin,
- viittaukset EY:n jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, EY:n jäsenvaltioiden julkisiin yksiköihin, yrityksiin tai yksilöihin suhteessa toisiinsa sekä
- viittaukset tietojenanto- ja ilmoitusmenettelyihin,

noudatetaan, mitä laaja-alaisista mukautuksista tehdyssä pöytäkirjassa 1 määrätään, jollei tässä liitteessä toisin määrätä.

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **387 L 0372:** Neuvoston direktiivi 87/372/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1987, taajuusalueista, jotka varataan yleiseurooppalaisen yleisen solukkojärjestelmäisen digitaalisen maanpäällisen matkaviestinliikenteen yhteen sovitettuun käyttöönottoon yhteisössä (EYVL N:o L 196, 17.7.1987, s. 85)

2. **390 L 0387:** Neuvoston direktiivi 90/387/ETY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1990, telepalvelujen sisämarkkinoiden toteuttamisesta saamalla aikaan avoimen verkon tarjoaminen (EYVL N:o L 192, 24.7.1990, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) Korvataan direktiivin 5 artiklan 3 kohdan

ilmaisu ”perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan” ilmaisulla ”ETA-sopimuksen 53 ja 54 artiklan”.

b) Islannin on pantava tämä direktiivi täytäntöön viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1995.

3. **390 L 0388:** Komission direktiivi 90/388/ETY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1990, kilpailusta telepalvelumarkkinoilla (EYVL N:o L 192, 24.7.1990, s. 10)

4. **390 L 0544:** Neuvoston direktiivi 90/544/ETY, annettu 9 päivänä lokakuuta 1990, taajuusalueista, jotka on tarkoitettu yleiseurooppalaisen maanpäällisen yleisen kaukoahkujärjestelmän yhteen sovitettua käyttöönottoa varten yhteisössä (EYVL N:o L 310, 9.11.1990, s. 28)

5. **391 L 0287:** Neuvoston direktiivi 91/287/ETY, annettu 3 päivänä kesäkuuta 1991, taajuusalueesta, joka on tarkoitettu digitaalisen eurooppalaisen langattoman televiestinnän (DECT) yhteen sovitettua käyttöönottoa varten yhteisössä (EYVL N:o L 144, 8.6.1991, s. 45)

SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA

Sopimuspuolet kiinnittävät huomiota seuraavien säädösten sisältöön:

6. **388 Y 1004(01):** Neuvoston päätöslauselma 88/C 257/01, annettu 30 päivänä kesäkuuta 1988, telepalvelujen ja -laitteiden yhteismarkkinoiden kehittämisestä vuoteen 1992 asti (EYVL N:o C 257, 4.10.1988, s. 1)

7. **389 Y 0511(01):** Neuvoston päätöslausel-

ma 89/C 117/01, annettu 27 päivänä huhtikuuta 1989, standardoinnista tietotekniikassa ja televiestinnässä (EYVL C 117, 11.5.1989, s. 1)

8. **389 Y 0801:** Neuvoston päätöslauselma C/196/P 4, annettu 18 päivänä heinäkuuta 1989, digitaalisen monipalveluverkon (ISDN) Euroopan yhteisössä tapahtuvan käyttöönoton yhteensovittamisen vahvistamisesta vuoteen 1992 asti (EYVL N:o C 196, 1.8.1989, s. 4)

9. **390 Y 0707(02):** Neuvoston päätöslauselma 90/C 166/02, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1990, yleiseurooppalaisen radiotaajuusyhteistyön vahvistamisesta ottaen huomioon erityisesti yleiseurooppalainen ulottuvuus (EYVL N:o C 166, 7.7.1990, s. 4)

10. **390 Y 1231(01):** Neuvoston päätöslauselma C/329/90/P 25, annettu 14 päivänä joulukuuta 1990, yleiseurooppalaisen yleisen solukkojärjestelmäisen digitaalisen maanpäällisen matkaviestinliikenteen (GSM) yhteisössä tapahtuvan yhteen sovitettun käyttöönoton viimeisestä vaiheesta (EYVL N:o C 329, 31.12.1990, s. 25)

11. **384 X 0549:** Neuvoston suositus 84/549/ETY, annettu 12 päivänä marraskuuta 1984, televiestinnän yhdenmukaistamisen täytäntöönpanosta (EYVL N:o L 298, 16.11.1984, s. 49)

12. **384 X 0550:** Neuvoston suositus

84/550/ETY, annettu 12 päivänä marraskuuta 1984, julkisia telehankintoja koskevien sopimusten avaamisen ensimmäisestä vaiheesta (EYVL N:o L 298, 16.11.1984, s. 51)

13. **386 X 0659:** Neuvoston suositus 86/659/ETY, annettu 22 päivänä joulukuuta 1986, digitaalisen monipalveluverkon (ISDN) yhteen sovitetusta käyttöönotosta Euroopan yhteisössä (EYVL N:o L 382, 31.12.1986, s. 36)

14. **387 X 0371:** Neuvoston suositus 87/371/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1987, yleiseurooppalaisen yleisen solukkojärjestelmäisen digitaalisen maanpäällisen matkaviestinliikenteen yhteen sovitetusta käyttöönotosta yhteisössä (EYVL N:o L 196, 17.7.1987, s. 81)

15. **390 X 0543:** Neuvoston suositus 90/543/ETY, annettu 9 päivänä lokakuuta 1990, yleiseurooppalaisen maanpäällisen yleisen kaukohakujärjestelmän yhteen sovitusta käyttöönotosta yhteisössä (EYVL N:o L 310, 9.11.1990, s. 23)

16. **391 X 0288:** Neuvoston suositus 91/C 288/ETY, annettu 3 päivänä kesäkuuta 1991, digitaalisen eurooppalaisen langattoman televiestinnän (DECT) yhteen sovitetusta käyttöönotosta yhteisössä (EYVL N:o L 144, 8.6.1991, s. 47)

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 25 päivänä kesäkuuta 1987,
taajuusalueista, jotka varataan yleiseurooppalaisen yleisen solukkojärjestelmäisen digitaalisen
maanpäällisen matkaviestinliikenteen yhteen sovitettuun käyttöön ottoon yhteisössä

(87/372/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

suosituksessa 84/549/ETY⁽³⁾ kehoitetaan ottamaan telealan palveluja käyttöön yhteisen yhdenmukaistetun lähestymistavan pohjalta,

nykyaikaisten televerkkojen tarjoamia mahdollisuuksia tulisi käyttää täysin hyväksi yhteisön taloudelliseksi kehittämiseksi,

matkaviestinpalvelut ovat ainoa keino saada yhteys liikkuviin käyttäjiin ja tehokkain keino yhdistää nämä käyttäjät yleisiin televerkkoihin,

matkaviestinliikenne on riippuvainen kiinteiden ja liikkuvien asemien välistä lähettämistä ja vastaanottoa varten tarvittavien taajuusalueiden varaamisesta ja saatavuudesta,

yhteisössä nykyisin käytössä olevat taajuudet ja maanpäälliset matkaviestinjärjestelmät poikkeavat suuresti toisistaan, eivätkä ne suo kaikkialla yhteisössä – sisä- ja rannikkovesialueet mukaan lukien – kulkuneuvoilla, laivoilla, junilla tai jalan liikkuville käyttäjille mahdollisuutta saada yhteisön laajuisten palvelujen ja markkinoiden etuja,

siirtyminen toisen sukupolven solukkojärjestelmäiseen digitaaliseen matkaviestinjärjestelmään antaa ainutlaatuisen mahdollisuuden muodostaa todella yleiseurooppalaiset matkaviestinyhteydet,

Euroopan posti- ja telehallintojen konferenssi (CEPT) on suositellut taajuuksien 890–915 ja 935–960 MHz varaamista tällaiselle järjestelmälle Kansainvälisen teleliiton (ITU) radio-

ohjesäännön mukaisesti, jossa samoin varataan nämä taajuudet matkaviestinpalveluille,

jotkut jäsenvaltiot käyttävät tai aikovat käyttää näiden taajuusalueiden osia väliaikaisia järjestelmiä ja muita radiopalveluja varten,

mainittujen taajuusalueiden täydellinen asteittainen saatavuus on välttämätöntä todella yleiseurooppalaisten matkaviestinyhteyksien perustamista varten,

yleiseurooppalaisen yleisen solukkojärjestelmäisen digitaalisen maanpäällisen matkaviestinliikenteen yhteen sovitetusta käyttöön otosta yhteisössä 25 päivänä kesäkuuta 1987 annettun neuvoston suosituksen 87/371/ETY⁽⁴⁾ noudattaminen, jolla pyritään yleiseurooppalaisen järjestelmän käynnistämiseen viimeistään 1991, mahdollistaa radiotien ripeän erittelyn,

tekniikan ja markkinoiden nykyisen kehityksen perusteella vaikuttaa realistiselta odottaa yleiseurooppalaisen järjestelmän saavan yksinoikeuden taajuusalueisiin 890–915 ja 935–960 MHz 10 vuoden kuluessa 1 päivästä tammikuuta 1991,

ensimmäisestä vaiheesta telepäätelaitteiden tyyppihyväksynnän vastavuoroisessa tunnustamisessa 24 päivänä heinäkuuta 1986 annetulla neuvoston direktiivillä 86/361/ETY⁽⁵⁾ mahdollistetaan yleiseurooppalaisen solukkojärjestelmäisen digitaalisen matkaviestinjärjestelmän yhteisten vaatimustenmukaisuuseri-
telmien pikainen laatiminen,

analyysi- ja ennusteryhmän (GAP) yleisestä matkaviestinliikenteestä johtavien virkamiesten televiestintäryhmää (SOG-T) varten laatimassa kertomuksessa on kiinnitetty huomiota riittävien taajuuksien saatavuuden välttämättömyyteen yleiseurooppalaisen solukkojärjestelmäisen digitaalisen matkaviestinliikenteen tärkeänä edellytyksenä, ja

telehallinnot, Euroopan posti- ja telehallintojen konferenssi (CEPT) ja jäsenvaltioiden telelaittevalmistajat ovat antaneet puoltavat lausuntonsa tästä kertomuksesta,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 69, 17.3.1987, s. 9

⁽²⁾ EYVL N:o C 125, 11.5.1987, s. 159

⁽³⁾ EYVL N:o L 298, 16.11.1984, s. 49

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 196, 17.7.1987, s. 81

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 217, 5.8.1986, s. 21

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että taajuusalueet 905–914 ja 950–959 MHz tai 2 kohdassa mainittujen taajuusalueiden vastaavat osat varataan 1 päivään tammikuuta 1991 mennessä yksinomaan⁽¹⁾ yleiseurooppalaiselle solukkojärjestelmälle yleiselle digitaaliselle matkaviestinpalvelulle.

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että laaditaan suunnitelmat, jotka ovat tarpeen, jotta yleiseurooppalainen yleinen solukkojärjestelmäinen digitaalinen matkaviestinpalvelu voi ottaa käyttöön koko 890–915 ja 935–960 MHz:n kaistat kaupallisen kysynnän mukaan mahdollisimman pian.

2 artikla

Komissio antaa vuoden 1996 loppuun mennessä neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta.

3 artikla

Tässä direktiivissä yleiseurooppalaisella yleisellä solukkojärjestelmällä digitaalisella maanpäällisellä matkaviestinpalvelulla tarkoitetaan kaikissa jäsenvaltioissa tarjottavaa yhteisen

eritelmän mukaista yleistä solukkojärjestelmäistä matkaviestinpalvelua, jonka ominaisuuksiin kuuluu, että äänisignaalit koodataan ennen radiolähetystä binaarisiksi luvuiksi ja yhdessä jäsenvaltiossa palvelua hyödyntävät käyttäjät voivat käyttää tuota palvelua myös kaikissa muissa jäsenvaltioissa.

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät säännökset voimaan 18 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta⁽²⁾. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

5 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 25 päivänä kesäkuuta 1987.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H. DE CROO

⁽¹⁾ Poikkeuksena on näiden taajuuksien käyttö kaksipisteysteihin, jotka ovat olemassa tämän direktiivin tullessa voimaan, jos ne eivät häiritse yleiseurooppalaista yleistä solukkojärjestelmäistä digitaalista matkaviestinpalvelua eivätkä estä sen perustamista tai laajentamista.

⁽²⁾ Tämä direktiivi on annettu tiedoksi jäsenvaltioille 26 päivänä kesäkuuta 1987.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 28 päivänä kesäkuuta 1990,
telepalvelujen sisämarkkinoiden toteuttamisesta saamalla aikaan
avoimen verkon tarjoaminen**

(90/387/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 8 a artiklan mukaan sisämarkkinat käsittävät alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla palvelujen vapaa liikkuvuus taataan perustamissopimuksen määräysten mukaisesti,

komissio on antanut 30 päivänä kesäkuuta 1987 vihreän kirjan telepalvelujen ja -laitteiden yhteismarkkinoiden kehittämisestä ja 9 päivänä helmikuuta 1988 tiedonannon vihreän kirjan täytäntöönpanosta vuoteen 1992 saakka,

neuvosto on antanut 30 päivänä kesäkuuta 1988 päätöslauselman telepalvelujen ja -laitteiden yhteismarkkinoiden kehittämisestä vuoteen 1992 asti⁽⁴⁾,

yhteisönläajusten telepalvelumarkkinoiden täydellistä toteuttamista edistetään avoimen verkon tarjoamista koskevien

yhdenmukaistettujen periaatteiden ja ehtojen pikaisella käyttöön ottamisella,

jäsenvaltioissa vallitsevien erilaisten olosuhteiden sekä teknisten ja hallinnollisten rajoitusten vuoksi edellä mainittu tavoite tulisi toteuttaa vaiheittain,

avoimen verkon tarjoamisen ehtojen on oltava tiettyjen periaatteiden mukaisia, eivätkä ne saa rajoittaa liittymistä verkkoihin tai palveluihin muista syistä kuin yleisen edun vuoksi, jäljempänä 'olennaiset vaatimukset',

tällaisten periaatteiden ja olennaisten vaatimusten määrittelyssä ja soveltamisessa tulee ottaa tarkoin huomioon, että palvelujen tarjoamisen oikeutta jäsenvaltiossa tai jäsenvaltioiden välillä koskevien rajoitusten tulee olla puolueettomasti perusteltuja ja oikeasuhteisia, eivätkä ne saa olla tavoiteltuihin päämääriin nähden kohtuuttomia,

avoimen verkon tarjoamisen ehtoissa ei saa sallia yleisen televerkon tai yleisten telepalvelujen käyttöön muita lisärajoituksia kuin ne, jotka johtuvat jäsenvaltioiden myöntämistä erityis- tai yksinoikeuksista ja ovat yhteisön oikeuden mukaisia,

tariffiperiaatteet on säädettävä selkeästi, jotta taataan oikeudenmukaiset ja selkeät ehdot kaikille käyttäjille,

koko tätä direktiiviä on tulkittava liitteen III mukaisesti, jossa määritellään työohjelma kolmeksi ensimmäiseksi vuodeksi,

avoimen verkon tarjoamista koskevien yhdenmukaistettujen ehtojen laatimisen on edistyttävä asteittain, ja ehdot tulisi laatia jäsenvaltioiden edustajista koostuvan komitean avustuksella,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 39, 16.2.1989, s. 8

⁽²⁾ EYVL N:o C 158, 26.6.1989, s. 300,
EYVL N:o C 149, 18.6.1990

⁽³⁾ EYVL N:o C 159, 26.6.1989, s. 37

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 257, 4.10.1988, s. 1

joka kuuluu teleorganisaatioiden, käyttäjien, kuluttajien, valmistajien ja palvelujen tarjoajien edustajia; tämän menettelyn on oltava avoin kaikille osapuolille, joita asia koskee, ja siksi on varattava riittävästi aikaa julkisten huomautusten esittämiseen,

yhteisönlajauksen yhdenmukaistettujen teknisten rajapintojen ja liittymisehtojen määrittely on perustuttava kansainvälisten standardien ja eritelmien mukaisiin yhteisiin teknisiin eritelmiin,

tällä alalla tehtävässä työssä on otettava tarkoin huomioon muun muassa teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 28 päivänä maaliskuuta 1983 annettu neuvoston direktiivi 83/189/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 88/182/ETY⁽²⁾, ensimmäisestä vaiheesta telepääte-laitteiden tyyppihyväksynnän vastavuoroisessa tunnustamisessa 24 päivänä heinäkuuta 1986 annettu neuvoston direktiivi 86/361/ETY⁽³⁾ ja standardoinnista tietotekniikassa ja televiestinnässä 22 päivänä joulukuuta 1986 tehty neuvoston päätös 87/95/ETY⁽⁴⁾,

Euroopan telealan standardointilaitoksen (ETSI) ohjesäännön ja siihen liittyvien sisäisten määräysten muodollisella vahvistamisella 12 päivänä helmikuuta 1988 on luotu uusi mekanismi eurooppalaisten telestandardien laatimiseksi,

neuvosto on antanut tukensa ETSIn työlle 27 päivänä huhtikuuta 1989 antamassaan päätöslauselmassa standardoinnista tietotekniikassa ja televiestinnässä⁽⁵⁾ sekä kehottanut komissiota osallistumaan ETSIn yhtenäiseen kehittämiseen ja antamaan sille tukensa,

olennaisena osana avoimen verkon tarjoamisen kokonais-käsitettä on määritellä ja toteuttaa koko yhteisössä ne yhdenmukaistetut verkon liityntäpisteet, jotka muodostavat verkon infrastruktuurin sekä käyttäjien ja muiden palvelujen tarjoajien laitteiden välisen fyysisen rajapinnan,

kilpailusta telepääte-markkinoilla 16 päivänä toukokuuta 1988 annetussa komission direktiivissä 88/301/ETY⁽⁶⁾ jäsenvaltioita vaaditaan huolehtimaan, että käyttäjät saavat halutessaan liittymän verkon liityntäpisteisiin kohtuullisessa ajassa,

yhtenä telepalvelujen sisämarkkinoiden toteuttamisen tärkeimistä päämääristä on oltava edellytysten luominen Euroopan laajuisten palvelujen kehitykselle,

neuvosto on harkinnut mainitussa 30 päivänä kesäkuuta 1988 antamassaan päätöslauselmassa, että televiestintäpolitiikan tärkeä päämäärä on ottaa tarkasti huomioon yhteisön toimiteisiin liittyvät ulkoiset tekijät,

yhteisö pitää erittäin tärkeänä rajat ylittävien telepalvelujen jatkuvaa kasvua, jäsenvaltioihin sijoittautuneiden yhtiöiden ja luonnollisten henkilöiden mahdollisesti tarjoamien telepalvelujen osuutta yhteisön markkinoiden kasvuun sekä yhteisössä toimivien palvelujen tarjoajien lisääntyvää osallistumista kolmansien maiden markkinoille; sen vuoksi on välttämätöntä huolehtia, että edellä mainitut päämäärät otetaan huomioon erityisdirektiivejä laadittaessa, jotta saavutettaisiin tilanne, jossa telepalvelujen sisämarkkinoiden asteittainen toteutuminen yhteisön sisällä avaisi soveltuvien osin vastavuoroisesti markkinoita muissa maissa,

tämä päämäärä tulisi saavuttaa ensisijaisesti monenvälisten neuvottelujen avulla GATTin puitteissa, kuitenkin siten, että myös kahdenväliset neuvottelut yhteisön ja kolmansien maiden välillä edistävät tätä,

tämän direktiivin ei tulisi koskea joukkoviestintien ongelmia, kuten yleisradiolähetyksiin tai televiestinnän keinoin ja erityisesti kaapelitelevisioverkon kautta tapahtuvaan televisio-ohjelmien välitykseen liittyviä ongelmia, joita on käsiteltävä erikseen,

tämän direktiivin ei tulisi myöskään koskea satelliittiviestintää, johon olisi 30 päivänä kesäkuuta 1988 annetun neuvoston päätöslauselman mukaisesti laadittava yhteinen kanta, ja

neuvosto tarkastelee uudelleen vuoden 1992 aikana sen kertomuksen perusteella, jonka komissio antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle sekä perustamissopimuksen 100 b artiklan mukaisesti, vielä yhdenmukaistamattomia telepalvelujen liittymisehtoja, näiden ehtojen vaikutusta telepalvelujen sisämarkkinoiden toimintaan ja mahdollista tarvetta avata näitä markkinoita edelleen,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tässä direktiivissä säädetään niiden ehtojen yhdenmukaistamisesta, jotka koskevat vapaata ja tehokasta liittymistä yleisiin televerkkoihin ja verkkojen käyttöä sekä soveltuvien osin yleisiä telepalveluja.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut ehdot on tarkoitettu helpottamaan sellaisten palvelujen tarjoamista jäsenvaltioissa ja niiden välillä, joissa käytetään yleisiä televerkkoja tai yleisiä telepalveluja erityisesti, kun palveluja tarjoavat yhtiöt tai luonnolliset henkilöt, jotka ovat sijoittautuneet eri jäsenvaltioon kuin ne yhtiöt tai luonnolliset henkilöt, joille palveluja tarjotaan.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 109, 26.4.1983, s. 8

⁽²⁾ EYVL N:o L 81, 26.3.1988, s. 75

⁽³⁾ EYVL N:o L 217, 5.8.1986, s. 21

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 36, 7.2.1987, s. 31

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 117, 11.5.1989, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 131, 27.5.1988, s. 73

2 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 1) 'teleorganisaatiolla' sellaisia julkisia ja yksityisiä elimiä, joille jäsenvaltio on myöntänyt erityis- tai yksinoikeuden yleisen televerkon ja soveltuvin osin yleisten telepalvelujen tarjoamiseen.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava tässä direktiivissä säädettyjen vaatimusten noudattamista varten komissiolle toimielimet, joille ne ovat myöntäneet erityis- tai yksinoikeuden;

- 2) 'erityis- tai yksinoikeudella' jäsenvaltion tai viranomaisen yhdelle tai useammalle julkiselle tai yksityiselle toimielimelle myöntämää oikeutta palvelujen tarjoamiseen tai toiminnan harjoittamiseen;

- 3) 'yleisellä televerkolla' yleistä teletoiminnan infrastruktuuria, joka tekee mahdolliseksi viestien välittämisen määriteltyjen verkon liityntäpisteiden välillä johtimia pitkin, mikroaalloilla, optisesti tai muulla sähkömagneettisella menetelmällä.

- 4) - 'telepalveluilla' palveluja, joiden tuottaminen on kokonaan tai osittain viestien välitystä ja reititystä televerkossa televiestinnän avulla lukuun ottamatta yleisradiotoimintaa ja televisiota;
- 'yleisillä telepalveluilla' telepalveluja, joiden tarjoamisen jäsenvaltiot ovat nimenomaan antaneet erityisesti yhdelle tai useammalle teletoimintaorganisaatiolle;

- 5) 'verkon liityntäpisteellä' sellaista fyysistä liitäntää ja sen teknistä liitäntäeritelmaa, joka on osa yleistä televerkkoa ja välttämätön yleiseen verkkoon liittymiselle ja tehokkaalle viestinnälle siinä;

- 6) 'olennaisilla vaatimuksilla' niitä yleisen edun vaatimia muita kuin taloudellisia syitä, joiden vuoksi jäsenvaltio voi rajoittaa pääsyä yleiseen televerkkoon tai yleisiin telepalveluihin. Tällaisia syitä ovat verkon toimintojen varmistaminen, verkon toimintakyvyn ylläpito ja perustelluissa tapauksissa palvelujen yhteentoimivuuden takaaminen ja tietosuoja.

Tietosuojaan voi kuulua henkilötietojen suojaaminen, velvollisuus pitää luovutetut tai säilytetyt tiedot salassa ja yksityisyyden suoja;

- 7) 'puhelinliikenteellä' kaupallista, yleiseen käyttöön tarkoitettua reaaliaikaisen puheen suoran siirron tarjoa-

mista yleisen kytkentäisen verkon tai verkkojen välityksellä siten, että jokainen käyttäjä voi tällaiseen liittymään kytketyn laitteen avulla olla yhteydessä toiseen käyttäjään, jonka laitteisto on kytketty toiseen liittymään;

- 8) 'teleksipalvelulla' kaupallista, yleiseen käyttöön tarkoitettua teleksisanomien suoran siirron tarjoamista yleisen kytkentäisen verkon tai verkkojen välillä asiaa koskevan CCITT:n ("Comité consultatif international télégraphique et téléphonique") suosituksen mukaisesti siten, että jokainen käyttäjä voi tällaisen verkon liittymään kytketyn laitteen avulla olla yhteydessä toiseen käyttäjään, joka käyttää toista liittymää;

- 9) 'paketti- ja piirikytkentäisillä datapalveluilla' kaupallista, yleiseen käyttöön tarkoitettua datan suoran siirron tarjoamista yleisen kytkentäisen verkon tai verkkojen välillä siten, että jokainen liittymään kytketty laite voi olla yhteydessä toiseen liittymään kytkettyyn laitteeseen;

- 10) 'avoimen verkon tarjoamisen ehdoilla' tämän direktiivin säännösten mukaisesti yhdenmukaistettuja ehtoja, jotka koskevat avointa ja tehokasta pääsyä yleisiin televerkkoihin ja soveltuvin osin yleisiin telepalveluihin ja näiden verkkojen ja palvelujen tehokasta käyttöä.

Ehtoihin voi sisältyä yhdenmukaistettuja ehtoja, jotka koskevat:

- teknisiä rajapintoja, mukaan lukien tarvittaessa verkon liityntäpisteiden määrittely ja toteutus,
- käyttöehtoja, mukaan lukien tarvittaessa taajuuksien saatavuus,
- tariffiperiaatteita;

edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta ehtojen soveltamista tapauksittain.

- 11) 'teknisillä eritelmillä', 'standardeilla' ja 'päätelaitteilla' samaa kuin direktiivin 86/361/ETY 2 artiklassa.

3 artikla

1. Avoimen verkon tarjoamisen ehtojen on oltava seuraavien peruseriaatteiden mukaisia:

- ehtojen on perustuttava puolueettomiin perusteisiin;
- ehtojen on oltava selkeät, ja ne on julkistettava asianmukaisesti;
- yhteisön oikeuden mukaisesti ehdoissa on taattava yhdenvertaiset mahdollisuudet verkkoon pääsyyn, eivätkä ehdot saa olla syrjiviä.

2. Avoimen verkon tarjoamisen ehdot eivät saa rajoittaa yleisiin televerkkoihin tai yleisiin telepalveluihin liittymistä muista kuin olennaisista vaatimuksista johtuvien perustein yhteisön oikeuden mukaisesti; nämä perusteet ovat:

- verkon toimintojen varmistaminen;
- verkon toimintakyvyn ylläpito;
- perustelluissa tapauksissa palvelujen yhteentoimivuuden takaaminen;
- tarpeen mukaan tietosuoja.

Lisäksi on noudatettava yleisesti käytössä olevia päätelaitteiden verkkoon kytkemistä koskevia ehtoja.

3. Avoimen verkon tarjoamisen ehtoissa ei saa asettaa mitään muita lisärajoituksia yleisen televerkon tai yleisten telepalvelujen käytölle kuin ne, jotka voivat johtua jäsenvaltion myöntämän erityis- tai yksinoikeuden käytöstä ja jotka ovat yhteisön oikeuden mukaisia.

4. Neuvosto voi perustamissopimuksen 100 a artiklan määräyksiä noudattaen tarpeen mukaan muuttaa, mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään.

5. Komissio määrää tarvittaessa noudattaen 10 artiklassa säädettyä menettelyä säännöt olennaisten vaatimusten yhdenmukaiseksi soveltamiseksi, erityisesti palvelujen yhteentoimivuuden ja tietosuojan osalta, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 6 artiklassa tarkoitettujen erityisdirektiivien soveltamista ja sikäli kun tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen olennaisten vaatimusten soveltaminen voi saattaa jäsenvaltion rajoittamaan jonkin yleisen televerkkonsa tai palvelunsa käyttöä.

4 artikla

1. Avoimen verkon tarjoamisen ehdot määritellään vaiheittain jäljempänä säädettyä menettelyä noudattaen.

2. Avoimen verkon tarjoamisen ehtojen tulee koskea liitteessä I olevan luettelon mukaisesti valittuja alueita.

Neuvosto voi perustamissopimuksen 100 a artiklan määräyksiä noudattaen tarpeen mukaan muuttaa tätä luetteloa.

3. Komissio laatii 2 kohdassa tarkoitetun luettelon osalta vuosittain työohjelman 9 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

4. Edellä 3 kohdassa tarkoitettua työohjelmaa varten komissio:

- a) aloittaa yksityiskohtaisen analyysin tekemisen neuvotellen 9 artiklassa tarkoitettun komitean kanssa ja laatii kertomuksia analyysin tuloksista;
- b) kehottaa *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* julkaisulla ilmoituksella, kaikkia osapuolia, joita asia koskee,

esittämään julkisia huomautuksia a alakohdassa tarkoitettuun yksityiskohtaiseen analyysiin liittyvistä kertomuksista. Aika huomautuksien esittämistä varten ei saa olla lyhyempi kuin kolme kuukautta siitä päivästä, jona kyseinen ilmoitus julkaistaan;

c) tarvittaessa kehottaa Euroopan telealan standardointilaitosta (ETSI) laatimaan eurooppalaiset standardit, ottaen tällöin tarvittaessa huomioon kansainvälinen standardointi perustaksi määrätyn ajan kuluessa tapahtuvalle yhdenmukaistettujen teknisten rajapintojen tai palvelujen ominaisuuksien määrittelylle. ETSIn on tällöin toimittava yhteistyössä erityisesti yhteisen eurooppalaisen standardointilaitoksen CEN/Cenelecin kanssa;

d) laatii ehdotuksia avoimen verkon tarjoamisen ehdoiksi 3 artiklan ja liitteessä II esitetyn avoimen verkon tarjoamiseen liittyvän viitekehiksen mukaisesti.

5. Vuosiksi 1990, 1991 ja 1992 laaditaan työohjelma liitteessä III mainittujen suuntaviivojen noudattamiseksi.

5 artikla

1. Viittaus eurooppalaisiin standardeihin, jotka on laadittu pohjaksi 4 artiklan 4 kohdan c alakohdan mukaisille avoimen verkon tarjoamista varten yhdenmukaistetuille teknisille rajapinnoille tai palvelujen ominaisuuksille, on julkaistava avoimen verkon tarjoamiseen soveltuvin *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

2. Edellä 1 kohdassa mainittuihin standardeihin sisältyy olettamus, että:

- a) näitä standardeja noudattava palvelujen tarjoaja täyttää asiaankuuluvat olennaiset vaatimukset; ja
- b) näitä standardeja noudattava teleorganisaatio täyttää vaatimuksen avoimesta ja tehokkaasta pääsystä.

3. Jos näyttää siltä, että eurooppalaisten standardien käyttö 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti on riittämätöntä, jotta voitaisiin taata rajan yli tapahtuvien palvelujen yhteentoimivuus yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa, voidaan eurooppalaisiin standardeihin viittaminen tehdä pakolliseksi 10 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti siten kuin tämä on ehdottoman välttämätöntä yhteentoimivuuden takaamiseksi ja käyttäjien valinnanvaran parantamiseksi. Tässä kohdassa tarkoitettu toimenpide ei saa millään tavalla vaikuttaa perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan täytäntöönpanoon.

4. Jos jäsenvaltio tai komissio toteaa, että 1 kohdassa tarkoitetut yhdenmukaistetut standardit eivät ole avoimen ja tehokkaan pääsyn päämäärän mukaisia eivätkä varsinkaan 3 artiklassa mainittujen peruseriaatteiden ja olennaisten vaatimusten mukaisia, komission tai kyseessä olevan jäsenvaltion on saatettava asia 9 artiklassa tarkoitettun komitean käsiteltäväksi sekä ilmoitettava toimenpiteen perustelut. Komitean on annettava asiasta lausuntonsa viipymättä.

5. Komissio ilmoittaa komitean lausunnon perusteella ja kuultuaan direktiivillä 83/189/ETY perustettua pysyvää komiteaa jäsenvaltiolle, onko tarpeen peruuttaa *Euroopan yhteisöjen virallisesta lehdestä* viittaus näihin standardeihin.

6 artikla

Saatettuaan loppuun 4 ja 5 artiklassa tarkoitetun menettelyn neuvosto antaa perustamissopimuksen 100 a artiklan määräyksiä noudattaen erityisdirektiivit avoimen verkon tarjoamisen ehdoista toteuttamisaikatauluineen.

7 artikla

Neuvosto toteuttaa perustamissopimuksen 100 a artiklan määräyksiä noudattaen ja ottaen huomioon perustamissopimuksen 8 c artiklan määräykset tarvittaessa toimenpiteet yleisten televerkkojen kautta tapahtuvien palvelujen tarjoamiseen liittyvien ilmoitusmenettelyn tai toimiluvan myöntämismenettelyn yhdenmukaistamiseksi tarkoituksenaan luoda olosuhteet, joissa taataan vastavuoroinen ilmoitusmenettelyn tai toimiluvan myöntämismenettelyn tunnustaminen.

8 artikla

Neuvosto tarkastelee komission Euroopan parlamentille ja neuvostolle antaman kertomuksen perusteella vuoden 1992 aikana yhdenmukaistamisen edistymistä sekä mahdollisesti jäljellä olevia televerkkoihin ja telepalveluihin pääsyä koskevia rajoituksia, näiden rajoitusten vaikutuksia televiestinnän sisämarkkinoiden toimintaan sekä toimenpiteitä, jotka voitaisiin toteuttaa näiden rajoitusten poistamiseksi yhteisön oikeuden mukaisesti, tekniikan kehitys huomioon ottaen ja perustamissopimuksen 100 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen.

9 artikla

1. Komissiota avustaa neuvoo-antava komitea, jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

Komitea kuulee erityisesti teorganisaatioiden käyttäjien, kuluttajien, valmistajien ja palvelujen tarjoajien edustajia. Se vahvistaa työjärjestyksensä.

2. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi toimitettuaan tarvittaessa äänestyksen asettaa asian kiireellisyyden mukaan.

Lausunto merkitään pöytäkirjaan; lisäksi jokaisella jäsenvaltiolla on oikeus pyytää, että sen kanta merkitään pöytäkirjaan.

Komission on mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon komitean lausunto. Sen on ilmoitettava komitealle, millä tavoin lausunto on otettu huomioon.

10 artikla

1. Poiketen siitä, mitä 9 artiklassa säädetään, seuraavaa menettelyä noudatetaan 3 artiklan 5 kohtaa ja 5 artiklan 3 kohtaa sovellettaessa.

2. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Lausunto annetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa niiden päätösten edellytykseksi määrättyllä enemmistöllä, jotka neuvosto tekee komission ehdotuksesta. Komiteaan kuuluvien jäsenvaltioiden edustajien äänet painotetaan mainitussa artiklassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

3. Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.

4. Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määränemmistöllä.

Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on tullut vireille neuvostossa, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä.

11 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 1 päivään tammikuuta 1991 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

12 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 28 päivänä kesäkuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. GEOGHEGAN-QUINN

LIITE I

Alueet, joille 4 artiklan mukaisesti voidaan laatia avoimen verkon tarjoamisen ehdot

Alueet on valittava seuraavasta luettelosta 4 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen:

1. kiinteät johdot;
2. paketti- ja piirikytkentäiset datapalvelut;
3. digitaalinen monipalveluverkko (ISDN);
4. puhelinpalvelut;
5. teleksipalvelu;
6. matkaviestinpalvelut soveltuvin osin;

lisätutkimuksia tarvitsevat:

7. uudentyypiset liittynät verkkoon, kuten tietyillä ehdoilla liitynä johdoille, jotka yhdistävät tilaajan laitteiston yleisen televerkon keskuksen ("data puheen yläpuolella"), ja liitynä verkon uusiin älytoimintoihin määrittelyn ja tekniikan kehityksen edistymisen mukaisesti;
8. pääsy laajakaistaverkkoon määrittelyn ja tekniikan kehityksen edistymisen mukaan.

LIITE II

Viitekehys avoimen verkon tarjoamisen ehtojen laatimiseksi 4 artiklan 4 kohdan d alakohdan mukaan

Ehdotukset 2 artiklan 10 kohdassa tarkoitetuiksi avoimen verkon tarjoamisen ehdoiksi olisi laadittava seuraavan viitekehysten mukaisesti:

1. Yleiset periaatteet

Tässä liitteessä tarkoitettuja ehtoja laadittaessa otetaan kokonaisuudessaan huomioon asiaa koskevat perustamissopimuksen määräykset.

Avoimen verkon tarjoamisen ehdot laaditaan siten, että palvelujen tarjoajien ja käyttäjien toimintavapautta helpotetaan rajoittamatta tarpeettomasti teleorganisaatioiden vastuuta verkon toiminnasta ja yhteyksien parhaasta mahdollisesta kunnosta.

Jäsenvaltiot voivat yhteisön oikeuden mukaisesti toteuttaa toimenpiteet, jotka mahdollistavat teleorganisaatioille avoimen verkon tarjoamisesta johtuvien uusien mahdollisuuksien kehittämisen.

2. Yhdenmukaistetut tekniset rajapinnat tai palvelujen ominaisuudet

Laadittaessa avoimen verkon tarjoamisen ehtoja otetaan huomioon seuraava suunnitelma, kun määritellään tekniset rajapinnat kuhunkin avoimen verkon liityntäpisteeseen:

- nykyisiin palveluihin ja verkkoihin tulisi käyttää nykyisiä rajapintoja;
- myös kokonaan uusiin palveluihin tai nykyisten palvelujen parantamiseen tulisi käyttää nykyisiä rajapintoja niin paljon kuin mahdollista. Jos nykyiset rajapinnat eivät ole soveliaita, on eriteltävä lisäykset tai uudet rajapinnat;
- sellaisten verkkojen suhteen, joita ei ole vielä otettu käyttöön mutta joiden standardointiohjelma on jo alkanut, olisi otettava huomioon 3 artiklassa säädettyjen ehtojen mukaiset vaatimukset uusia rajapintoja eriteltäessä.

Avoimen verkon tarjoamiseen liittyvien ehdotusten on oltava sopuoinnussa Euroopan posti- ja telehallintojen konferenssin (CEPT), CCITT:n, ETSIn ja CEN/Cenelecin tekemän työn kanssa aina kun mahdollista.

Työskenneltäessä näiden kysymysten parissa on otettava täydellisesti huomioon teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä annettu neuvoston direktiivi 83/189/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 88/182/ETY⁽²⁾, säännöksistä johtuvat puitteet, ensimmäisestä vaiheesta telepäätelaitteiden tyyppihyväksynnän vastavuoroisessa tunnustamisessa 24 päivänä heinäkuuta 1986 annettu neuvoston direktiivi 86/361/ETY⁽³⁾ sekä standardoinnista tietotekniikassa ja televiestinnässä 22 päivänä joulukuuta 1986 tehty neuvoston päätös 87/95/ETY⁽⁴⁾.

Lisäominaisuuksia voidaan määritellä tarvittaessa. Ne voidaan luokitella:

- toimitukseen sisältyviksi, jos lisäominaisuudet tarjotaan tietyn rajapinnan yhteydessä perustarjoukseen sisältyvinä;
- valinnaisiksi, jos lisäominaisuudet voidaan pyytää lisänä tiettyyn avoimen verkon tarjoamisen tarjoukseen.

Työhön on sisällytettävä ehdotukset rajapintojen ja palvelumuotojen käyttöönottoaikatauluksi ottaen huomioon televerkkojen ja -palvelujen kehitysvaihe yhteisössä.

3. Yhdenmukaistetut toimitus- ja käyttöehdot

Toimitus- ja käyttöehdoissa olisi määriteltävä liittymisen ja tarjoamisen ehdot tarvittavalla tavalla.

Ehtoihin voi sisältyä soveltuvin osin:

- a) toimitusehtoja, kuten
 - pisin tarjoamisaika (toimitusaika),
 - palvelujen laatu, erityisesti siirron laatu,
 - huolto,
 - verkon vikailmoitusmahdollisuudet;

⁽¹⁾ EYVL N:o L 109, 26.4.1983, s. 8

⁽²⁾ EYVL N:o L 81, 26.3.1988, s. 75

⁽³⁾ EYVL N:o L 217, 5.8.1986, s. 21

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 36, 7.2.1987, s. 31

- b) käyttöehtoja, kuten
- kapasiteetin jälleenmyynnin ehdot,
 - jaetun käytön ehdot,
 - ehdot yleisten ja yksityisten verkkojen keskinäiselle liittämiselle.

Käyttöehtoihin voi soveltuvassa määrin sisältyä ehtoja taajuuksien saatavuudelle sekä tarvittaessa henkilötietojen ja yhteyksien suojaan liittyviä toimenpiteitä.

4. Yhdenmukaistetut tariffiperiaatteet

Tariffiperiaatteiden on oltava yhdenmukaisia 3 artiklan 1 kohdassa mainittujen periaatteiden kanssa.

Näiden periaatteiden mukaan:

- tariffien on perustuttava puolueettomiin perusteisiin, ja erityisesti sellaisten palvelujen ja alojen tariffien, joille myönnetään erityis- tai yksinoikeuksia, on oltava periaatteessa kustannuksiin suhteutettuja sillä edellytyksellä, että varsinaisen tariffien suuruuden määrittäminen kuuluu vastakin kansallisen lainsäädännön piiriin, eivätkä avoimen verkon tarjoamisen ehdot koske sitä. Kun näitä kansallisia tariffeja määritetään, tulisi yhtenä päämääränä olla tehokkaiden tariffiperiaatteiden määrittely koko yhteisön alueelle samalla, kun huolehditaan siitä, että yleiset palvelut ovat kaikkien saatavilla;
- tariffien on oltava selkeitä ja asianmukaisesti julkaistuja;
- jotta käyttäjillä olisi mahdollisuus valita palvelujen eri osien välillä ja jos se on teknisesti mahdollista, tariffien on oltava tarpeeksi eriteltäviä perustamissopimuksen kilpailumääräysten mukaisesti. Erityisesti on huomattava, että tiettyjen lisäpalvelujen tarjoamiseksi käyttöön otetuista lisäominaisuuksista olisi yleensä veloittava erillään palveluun sisältyvistä ominaisuuksista ja itse välityksestä;
- tariffit eivät saa olla syrjiviä, ja niissä on taattava tasavertainen kohtelu.

Kaikkien verkkojen tai palvelujen liittymismaksujen on oltava edellä mainittujen periaatteiden ja perustamissopimuksen kilpailusääntöjen mukaisia, ja niissä on otettava huomioon periaate käytettyjen resurssien kokonaiskustannusten oikeudenmukaisesta jakamisesta ja tarve saada kohtuullinen tuotto tehdyille investoinneille.

Erisuuruisia tariffeja voi olla, jotta otettaisiin huomioon etenkin liiallinen liikenne huippu-aikoina ja vähäinen liikenne hiljaisina aikoina, jos erisuuruiset tariffit ovat kaupallisesti perusteltuja eivätkä ole ristiriidassa yllä mainittujen periaatteiden kanssa.

LIITE III

Kehysdirektiivin täytäntöönpanon suuntaviivat 31 päivään joulukuuta 1992 asti

Ensimmäisessä vaiheessa noudatetaan seuraavaa tärkeysjärjestystä vuosina 1990, 1991 ja 1992 tehtävässä työssä, joka koskee 4, 5 ja 6 artiklaa, tämän kuitenkin rajoittamatta menettelyä, josta säädetään 4 artiklan 2 ja 3 kohdassa:

1. kiinteitä johtoja ja puhelinliikennepalvelua koskevien erityisdirektiivien antaminen 6 artiklan mukaisesti;
2. yhdenmukaistettujen teknisten rajapintojen tai palvelujen ominaisuuksien käyttöön ottaminen pakettikytkentäisille datapalveluille ja ISDN-verkolle (digitaalinen monipalveluverkko). Tällaisiin rajapintoihin ja ominaisuuksiin viittaaminen voidaan tehdä pakolliseksi ennen edellä mainittua päivämäärää 5 artiklan 3 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen;
3. neuvoston suosituksen antaminen komission ehdotuksesta 1 päivään heinäkuuta 1991 mennessä teknisten rajapintojen toimittamisesta, avoimen verkon tarjoamisen periaatteiden kanssa yhdenmukaisten pakettikytkentäisten datapalvelujen tarjoamiseen liittyvistä käyttöehdoista ja tariffiperiaatteista. Suosituksen mukaan jäsenvaltioiden olisi huolehdittava siitä, että niiden alueella tarjotaan ainakin yhtä tällaista palvelua;
4. samanlaisen neuvoston suosituksen antaminen komission ehdotuksesta 1 päivään tammikuuta 1992 mennessä ISDN-verkosta;
5. pakettikytkentäisiä datapalveluja koskevan erityisen direktiivin tarkastelu komission ehdotuksesta vuonna 1992 tarkoituksena sen antaminen. Tässä ehdotuksessa olisi otettava huomioon 3 kohdassa tarkoitettujen suositusten täytäntöönpanon alustavat tulokset;
6. ISDN-verkkoa koskevan direktiiviehdotuksen myöhempi tarkastelu; tässä ehdotuksessa olisi myös otettava huomioon 4 kohdassa tarkoitettujen suositusten täytäntöönpanon alustavat tulokset.

**KOMISSION DIREKTIIVI,
annettu 28 päivänä kesäkuuta 1990,
kilpailusta telepalvelumarkkinoilla**

(90/388/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 90 artiklan 3 kohdan,

sekä katsoo, että

1. televiestinnän edistäminen yhteisön alueella on taloudellisen toiminnan ja yhteisön sisäisten kilpailukykyisten markkinoiden yhdenmukaisen kehityksen olennaisia edellytyksiä niin palvelujen tarjoajien kuin käyttäjienkin kannalta. Komissio onkin hyväksynyt ohjelman, joka on esitetty komission vihreässä kirjassa telepalvelujen ja -laitteiden yhteismarkkinoiden kehittämistä sekä komission tiedonannossa vihreän kirjan täytäntöön panemisesta vuoteen 1992 mennessä ja jonka tarkoituksena on saada kasvavassa määrin aikaan kilpailua telepalvelumarkkinoilla; komission ohjelma ei koske matkaviestinliikennettä ja kaukohakupalveluja eikä joukkoviestintäpalveluja kuten radiota tai televisiota; neuvosto on ilmaissut 30 päivänä kesäkuuta 1988 antamassaan päätöslauselmassa⁽¹⁾ tukevuksaan laajasti tämän suunnitelman päämääriä ja erityisesti asteittaista yhteisön avoimien markkinoiden toteuttamista telepalveluille. Televiestintätekniikka on viime vuosikymmeninä kehittynyt huomattavasti. Tämä kehitys mahdollistaa yhä enenevässä määrin erilaisten palvelujen, erityisesti datasiirtopalvelujen tarjoamisen sekä antaa tekniset ja taloudelliset edellytykset palvelujen tarjoajien väliselle kilpailulle,
2. kaikissa jäsenvaltioissa on televerkkojen tarjoaminen ja toiminnan harjoittaminen niissä sekä niihin liittyvien palvelujen tarjoaminen tavallisesti myönnetty yhdelle tai useammalle teleorganisaatiolle, jolla on erityis- tai yksinoikeus. Näille oikeuksille on luonteensa puolesta, että valtiot käyttävät eriaikaisesti harkintavaltaa telepalvelumarkkinoille pääsyn suhteen,
3. organisaatiot, joille on myönnetty lupa televerkon tarjoamiseen ja toiminnan harjoittamiseen siinä, ovat perustamissopimuksen 90 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja yrityksiä, koska ne harjoittavat ohjesääntöistä elinkeinotoimintaa, telepalvelujen tarjoamista. Nämä yritykset ovat joko julkisia tai yksityisiä yrityksiä, joille valtio on myöntänyt erityis- tai yksinoikeuden,
4. useat jäsenvaltiot ovat jo uudistaneet maassaan televiestintäalalla vallinneen erityis- tai yksinoikeuksiin perustuneen järjestelmänsä varmistaen samalla kuitenkin yleisen palvelun saatavuuden. Kaikissa tapauksissa erityis- tai yksinoikeusjärjestelmä on säilytetty televerkon tarjoamisen ja toiminnan harjoittamisen suhteen. Joissakin jäsenvaltioissa järjestelmä on säilytetty kaikkien telepalvelujen suhteen, kun taas toisissa nämä oikeudet koskevat vain tiettyjä palveluja. Kaikki jäsenvaltiot ovat joko rajoittaneet itse tai sallineet telehallintojensa rajoittaa telepalvelujen vapaata tarjoamista,
5. erityis- tai yksinoikeuden myöntäminen toiminnan harjoittamiseen televerkossa yhdelle tai useammalle yritykselle on saanut alkunsa valtion harkintavallan käytöstä. Tällaiset jäsenvaltion myöntämät oikeudet rajoittavat väistämättä muiden yritysten mahdollisuutta tarjota tällaisia palveluja muihin jäsenvaltioihin tai muista jäsenvaltioista,
6. käytännössä perustamissopimuksen 59 artiklassa tarkoitettuja telepalvelujen tarjoamista koskevia rajoituksia eri jäsenvaltioiden välillä ovat pääasiassa kiellot liittää kiinteitä johtoja kytkentäiseen puhelinverkkoon keskittimien, kanavointilaitteiden ja muiden laitteiden avulla, tarjottuun palveluun nähden suhteettomien käyttömaksujen määrääminen, kiellot reitittää signaaleja kiinteitä johtoja pitkin kolmansille osapuolille tai kolmansilta osapuolilta, liikenteen määrään perustuvien tariffien soveltaminen liittymään ilman taloudellisia perusteita tai kieltäytyminen antamasta verkkoa palvelujen tarjoajien käyttöön. Telever-

⁽¹⁾ EYVL N:o C 257, 4.10.1988, s. 1

- kon käyttörajoitukset ja nettokustannuksiin nähden liian suuret maksut vaikuttavat haitallisesti seuraavanlaisten telepalvelujen tarjoamiseen jäsenvaltioiden välillä:
- palvelut, joiden tarkoitus on parantaa televiestinnän toimintoja, kuten esimerkiksi yhteyskäytännön, koodien, esitystavan tai siirtonopeuden muutokset;
 - tietopalvelut, jotka tarjoavat pääsyn tietokantoihin;
 - etäältä tapahtuvat tietojenkäsittelypalvelut;
 - sanomien tallentamis- ja siirtopalvelut, esimerkiksi sähköposti;
 - liiketoimipalvelut, esimerkiksi taloudellisten liiketoimien ja kaupallisen tiedon sähköinen siirto sekä ostokset ja varaukset telepalvelujen avulla;
 - toimintojen aikaansaaminen teletoiminnan avulla, esimerkiksi kaukominut ja kaukovalvonta,
7. perustamissopimuksen 66 artiklalla yhdessä 55 ja 56 artiklan kanssa tehdään mahdolliseksi poiketa muista kuin taloudellisista syistä palvelujen tarjoamisen vapaudesta. Sallitut rajoitukset liittyvät, vaikka ajoitainkin, julkisen vallan käyttöön sekä yleisen edun, turvallisuuden tai terveyden turvaamiseen. Koska tällaiset tapaukset ovat poikkeuksia, ne on katsottava palveluja rajoittaviksi. Mikään näistä telepalvelumuodoista ei liity sellaiseen julkisen vallan käyttöön, joka oikeuttaisi tarpeettomiin valtuuksiin tavanomaiseen lainsäädäntöön nähden, julkisen vallan etuoikeuksiin tai pakkotoimiin. Telepalvelujen tarjoaminen sinänsä ei voi uhata yleistä etua eikä vaikuttaa kansanterveyteen,
8. yhteisön tuomioistuimen oikeuskäytäntö tunnustaa myös palvelujen tarjoamisen vapauden rajoittamisen, jos rajoitukset ovat yleisen edun olennaisten vaatimusten mukaisia, niitä sovelletaan ketään syrjimättä ja ne ovat päämäärään suhteutettuja. Kuluttajansuoja ei edellytä telepalvelujen tarjoamisen vapauden rajoittamista, sillä tähän tavoitteeseen voidaan päästä myös vapaalla kilpailulla. Immateriaali-oikeuksien suojeleminen ei voi myöskään vedota tässä tapauksessa. Ainoat 59 artiklasta poikkeavat olennaiset vaatimukset, jotka voisivat oikeuttaa yleisen televerkon käytön rajoittamiseen ovat verkon toimintakyvyn ylläpito, verkon toimintojen varmistaminen ja perustelluissa tapauksissa, palvelujen yhteentoimivuus ja tietosuoja. Asetetut rajoitukset on kuitenkin oltava suhteessa niihin tavoitteisiin, joihin näillä perustelluilla vaatimuksilla pyritään. Jäsenvaltioiden on annettava yleisölle tieto
- tällaisista rajoituksista ja ilmoitettava niistä komissiolle, jotta se voi arvioida, ovatko rajoitukset näin oikeassa suhteessa,
9. tässä yhteydessä verkon toimintojen varmistaminen tarkoittaa yleisen televerkon käytettävyyden varmistamista hätätilan varalta. Yleisen verkon tekninen toimintakyky tarkoittaa toisaalta normaalin toiminnan varmistamista ja toisaalta yhteisön yleisten televerkojen keskinäistä liittämistä yhteisten teknisten eritelmien perusteella. Määritelmä palvelujen yhteentoimivuudesta tarkoittaa sellaisten teknisten eritelmien noudattamista, jotka on otettu käyttöön palvelujen tarjoamisen ja käyttäjien valinnanvaran lisäämiseksi. Tietosuoja tarkoittaa niitä toimia, joihin on ryhdytty viestinnän ja henkilötietojen suojaamisen varmistamiseksi,
10. niiden olennaisten vaatimusten lisäksi, jotka voidaan sisällyttää ehtoina toimiluvan myöntämis- tai ilmoitusmenettelyihin, jäsenvaltiot voivat sisällyttää niihin myös yleisiä palveluvaatimuksia, jotka ovat puolueettomia, syrjimättömiä ja selkeitä kauppaa koskevia määräyksiä palvelujen jatkuvuudesta, saatavuudesta ja laadusta,
11. jos jäsenvaltio on antanut teleorganisaatiolle tehtäväksi tarjota yleisölle paketti- tai piirikytkentäisiä datapalveluja ja jos yksityisten palvelujen tarjoajien aiheuttama kilpailu voi estää näitä palveluja, komissio voi sallia, että jäsenvaltio määrää tällaisten palvelujen tarjoamiselle lisäehtoja, jotka voivat koskea myös palvelujen maantieteellistä kattavuutta. Arvioidessaan tällaisia toimenpiteitä komissio ottaa huomioon perustamissopimuksen 2 artiklassa tarkoitettujen yhteisön perustavoitteiden toteuttamisen ja niihin sisältyvän 130 a artiklassa tarkoitettuna yhteisön taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittamisen lisäksi myös olosuhteet sellaisissa jäsenvaltioissa, joissa paketti- tai piirikytkentäisten palvelujen tarjoamisen edellyttämä verkko ei ole vielä riittävän kehittynyt ja jotka voisivat olla oikeutettuna perusteena kiinteiden johtojen kapasiteetin pelkkää jälleenmyyntiä koskevan kiellon voimaantumisen lykkäämiselle näissä jäsenvaltioissa 1 päivään tammikuuta 1996,
12. perustamissopimuksen 59 artiklassa edellytetään kaikkien muiden rajoitusten poistamista yhteisön johonkin jäsenvaltioon sijoittautuneiden jäsenvaltion kansalaisilta tarjota palveluja vapaasti henkilöille, jotka ovat muissa jäsenvaltioissa. Kaikki erityis- tai yksinoikeuksien säilyttäminen tai käyttöön ottaminen, mikä ei ole edellä mainittujen perusteiden mukaista, on siten ristiriidassa 90 artiklan kanssa 59 artiklan yhteydessä,
13. perustamissopimuksen 86 artiklassa kielletään yhteismarkkinoille soveltumattomana kaikki sellainen yhden tai useamman yrityksen toiminta, johon liittyy määrää-

vän markkina-aseman väärinkäyttöä yhteismarkkinoilla tai niiden merkittäväällä osalla. Myös teleorganisaatiot ovat tässä artiklassa tarkoitettuja yrityksiä, sillä ne harjoittavat taloudellista toimintaa, erityisesti silloin kun ne asettavat televerkkoja ja niihin liittyviä palveluja käyttäjien saataviksi. Tällainen verkon tarjoaminen muodostaa erilliset palvelumarkkinat, sillä se ei ole vaihdettavissa muiden palvelujen kanssa. Kunkin jäsenvaltion kansallisilla markkinoilla kilpailuympäristö, jossa verkon käyttöä ja telepalveluja tarjotaan, on riittävän yhtenäinen, jotta komissio pystyy arvioimaan niiden organisaatioiden toimivaltaa, jotka tarjoavat palveluja näillä alueilla. Jäsenvaltioiden alueet muodostavat maantieteellisesti erilliset markkinat. Tämä johtuu pääasiallisesti eroista sellaisissa verkon käyttöä ja teknistä toimintaa säätelevissä määräyksissä, jotka liittyvät verkon ja sen palvelujen tarjoamiseen. Lisäksi on huomattava, että kunkin jäsenvaltion markkinat muodostavat merkittävän osan yhteismarkkinoista,

14. teleorganisaatioilla on kaikilla kansallisilla markkinoilla yksinään tai yhdessä määräävä markkina-asema verkkojen luomisessa ja käytössä, sillä vain näillä organisaatioilla on koko kyseisen jäsenvaltion alueen kattavat verkot ja kyseisen valtion hallituksen myöntämä yksinoikeus verkon rakentamiseen joko yksin tai yhdessä muiden organisaatioiden kanssa,
15. silloin kun valtio myöntää erityis- tai yksinoikeuden telepalvelujen tarjoamiseen organisaatioille, joilla jo on määräävä markkina-asema verkon luomisessa ja toiminnan harjoittamisessa siinä, tällaiset oikeudet vaikuttavat organisaatioiden määräävää markkina-asemaa lujittavasti laajentamalla sitä koskemaan palveluja,
16. lisäksi valtioiden teleorganisaatioille myöntämät erityis- ja yksinoikeudet tiettyjen telepalvelujen tarjoamiseen aiheuttavat sen, että tällaiset organisaatiot:
- a) estävät tai rajoittavat kilpailijoidensa pääsyä näille telepalvelumarkkinoille ja siten rajoittavat kuluttajien valinnanvaraa, mikä puolestaan usein rajoittaa tekniikan kehitystä kuluttajien vahingoksi;
 - b) pakottavat televerkon käyttäjät käyttämään palveluja, joiden tarjoamiseen on myönnetty erityisoikeus, ja asettavat siten televerkon käyttösopimuksien tekemisen edellytykseksi sellaisten lisäpalvelujen hyväksymisen, joilla ei ole yhteyttä sopimuksen kohteeseen.

Kumpikin tämän tyyppisistä menettelytavoista on sellaista määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä,

jolla on todennäköisesti huomattava vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan sen vuoksi, että muissa jäsenvaltioissa toimivat tarjoajat periaatteessa tarjota kaikki kyseiset palvelut. Tällaiset menettelytavat muuttavat huomattavasti kilpailun rakennetta yhteismarkkinoilla. Joka tapauksessa näihin palveluihin myönnetty erityis- tai yksinoikeudet johtavat tilanteeseen, joka on ristiriidassa perustamissopimuksen 3 artiklan f alakohdassa mainitun tavoitteen kanssa, jonka mukaan edellytetään järjestelmän luomista sen varmistamiseksi, ettei kilpailu yhteismarkkinoilla vääristy, ja siten, ettei kilpailua ehkäistä. Perustamissopimuksen 5 artiklan mukaan jäsenvaltiot ovat velvollisia pidättämään karkista toimista, jotka voisivat vaarantaa perustamissopimuksessa, mukaan lukien sen 3 artiklan f alakohta, asetettujen tavoitteiden saavuttamisen,

17. julkisten yritysten tai jäsenvaltioilta verkon ylläpitämiseen erityis- tai yksinoikeuden saaneiden yritysten yksinoikeudet telepalveluihin ovat ristiriidassa 90 artiklan 1 kohdan kanssa 86 artiklan yhteydessä,
18. perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohdassa sallitaan 59 ja 86 artiklan määräyksistä poikkeaminen silloin, kun määräysten noudattaminen estäisi, joko lain nojalla tai tosiasiallisesti, teleorganisaatioille annettun erityistehtävän suorittamisen. Tämä tehtävä käsittää maantieteellisesti kattavan yleisen verkon rakentamisen ja käytön sekä asettamisen jokaisen palvelujen tarjoajan tai käyttäjän käyttöön pyynnöstä kohtuullisen ajan kuluessa. Verkon kehittämiseen tarvittavat taloudelliset voimavarat saadaan edelleen etupäässä puhelinpalveluista. Sen vuoksi puhelinliikenteen avaaminen kilpailulle voisi uhata teleorganisaatioiden taloudellista vakautta. Puhelinliikenne on niin nykyisessä puhelinverkossa kuin osana ISDN-palveluakin myös tällä hetkellä tärkein väline ilmoitusten tekemiseksi yleisestä turvallisuudesta vastaaville hälytyskeskuksille sekä näiden hälyttämiseksi,
19. kiinteiden johtojen tarjoaminen muodostaa olennaisen osan teleorganisaatioiden tehtävistä. Tällä hetkellä melkein kaikissa jäsenvaltioissa vallitsee huomattava hintaero kytkentäisessä verkossa tapahtuvan datasiirtopalvelun ja kiinteiden johtojen käytön välillä. Näiden tariffien välitön tasapainoon saattaminen voisi vaarantaa teleorganisaatioiden päätehtävän. Maksujen tasapainottamisen tulee tapahtua asteittain tästä alkaen 31 päivään joulukuuta 1992 asti. Tänä aikana tulee olla mahdollista vaatia yksityisiltä teletoiminnan harjoittajilta, ettei niiden yleisölle tarjoama palvelu koostu yksinomaan kiinteiden johtojen kapasiteetin jälleennyynnistä, eli vain sellaisesta tiedon käsittelystä, kytkennästä, tallentamisesta tai yhteyksikäytännön muuttamisesta, joka on tarpeen reaaliaikaista siirtoa varten. Jäsenvaltiot voivat luoda tätä tarkoitusta varten ilmoitusjärjestelmän, jonka avulla yksityiset teletoiminnan harjoittajat lupautuvat olemaan harjoittamatta pelkkää jälleennyyntiä,

- Tällaisen toiminnan harjoittajille ei kuitenkaan tule asettaa mitään muita vaatimuksia tämän toimenpiteen noudattamisen varmistamiseksi.
20. nämä rajoitukset eivät vaikuta kaupan kehitykseen yhteisön etujen vastaisesti. Siten tällaiset rajoitukset ovat perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohdan mukaisia. Samoin voivat perustamissopimuksen mukaisia olla toimenpiteet, joiden avulla jäsenvaltiot varmistavat, että yksityisten palvelujen tarjoajien toiminta ei estä yleisiä kytkentäisiä datapalveluja,
21. perustamissopimuksen säännökset, mukaan lukien kilpailusäännökset, koskevat teleksipalveluja, joiden käyttö yhteisössä on kuitenkin asteittain vähenemässä muiden kilpailukykyisten televiestintämuotojen kuten telekopion yleistyessä. Kytkeäisen puhelinverkon ja kiinteiden johtojen käytölle asetettujen nykyisten rajoitusten poistaminen mahdollistaa teleksisanomien jälleenvälityksen. Tämä nimenomainen kehitys huomiota ottaen on tarpeellista tarkastella teleliikenteen osia erillisinä. Sen vuoksi tätä direktiiviä ei tulisi soveltaa teleksipalveluihin,
22. komissio tarkastelee joka tapauksessa uudelleen vuoden 1992 aikana jäljellä olevia erityis- tai yksinoikeuksia palvelujen tarjoamisesta ja ottaa huomioon tekniikan ja digitaalisen infrastruktuurin kehityksen,
23. olisi annettava jäsenvaltioille mahdollisuus luoda oikeudenmukaisia menettelyjä sen varmistamiseksi, että olennaisia vaatimuksia noudatetaan tämän estämättä kuitenkin vaatimusten yhdenmukaistamista yhteisön tasolla avoimen verkon tarjoamisesta annettujen neuvoston direktiivien kanssa (ONP). Datan kytkennän suhteen jäsenvaltioiden on kyettävä osana edellä mainittuja menettelyjä vaatimaan kauppaan koskevien määräysten noudattamista varsinkin palvelun jatkuvuuden, saatavuuden ja laadun suhteen sekä sisällyttämään näihin menettelyihin toimia teleorganisaatioille uskottuun, yleiseen taloudelliseen etuun liittyvien tehtävien turvaamiseksi. Näiden menettelyjen tulee perustua tiettyihin puolueettomiin perusteisiin, ja niitä on sovellettava syrjimättä. Perusteiden on etenkin oltava hyväksyttäviä ja suhteutettuja yleisen edun tavoitteen sekä asianmukaisesti perustettuja ja julkaistuja. Komissiolla on myös oltava tilaisuus tarkastella perusteellisesti näitä menettelyjä vapaaseen kilpailuun ja vapaaseen palvelujen tarjoamiseen liittyvien sääntöjen kannalta. Joka tapauksessa ne jäsenvaltiot, jotka eivät ole ilmoittaneet komissiolle suunnittelemaansa toimiluvan myöntämisperusteista ja -menettelyistä säädetyn ajan kuluessa, eivät enää saa millään tavalla rajoittaa vapautta tarjota datasiirtopalveluja yleisölle,
24. jäsenvaltioille tulisi antaa määräaika yleisten säännösten laatimiseksi paketti- tai piirikytkentäisten datapalvelujen tarjoamisesta yleisölle,
25. telepalveluja ei tulisi rajoittaa millään tavalla, mikä koskee joko käyttäjien vapaata palvelujen käyttöä tai sitä tiedonkäsittelyä, joka voi tapahtua joko ennen kuin viestit siirtyvät verkon läpi tai sen jälkeen kun viestit on vastaanotettu, paitsi milloin rajoitukset ovat olennaisen vaatimusten edellyttämiä suhteessa tavoiteltuun päämäärään,
26. siirtyminen digitaaliseen verkkoon ja siihen kytkettyjen päätelaitteiden tekninen kehitys ovat lisänneet niiden toimintojen määrää, jotka aikaisemmin suoritettiin verkossa, mutta jotka käyttäjät hoitavat nykyään itse yhä kehittyneemmällä päätelaitteilla. On tarpeen taata, että telepalvelujen tarjoajat, varsinkin puhelinpalvelujen ja paketti- tai piirikytkentäisten datasiirtopalvelujen tarjoajat, mahdollistavat sen, että toiminnan harjoittajat voivat käyttää näitä toimintoja,
27. avoimen verkon tarjoamista (ONP) koskevien yhteisön standardien luomisen ollessa vireillä tulisi jäsenvaltioissa nykyisin käytössä olevat tekniset rajapinnat saattaa yleisesti saataviksi siten, että yritykset, jotka haluavat päästä kyseessä oleville palvelumarkkinoille, voivat ryhtyä tarpeellisiin toimiin sovitukseen palvelunsa verkkojen teknisten ominaisuuksien mukaisiksi. Jos jäsenvaltiot eivät vielä ole luoneet tällaisia teknisiä rajapintoja, niiden tulisi tehdä se niin pian kuin mahdollista. Kaikki tällaisia toimia koskevat luonnokset olisi toimitettava komissiolle neuvoston direktiivin 83/189/ETY⁽¹⁾ mukaisesti, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 88/182/ETY⁽²⁾,
28. kansallisten lainsäädäntöjen mukaan teleorganisaatioille on yleensä annettu tehtäväksi säädellä telepalveluja, erityisesti toimiluvan myöntämisen, tyyppihyväksynnän ja pakollisten rajapintojen eritelmien valvonnan, taajuuksien myöntämisen ja käyttöehtojen valvonnan avulla. Joissakin tapauksissa lainsäädännössä määritellään vain toimiluvan alaisten palvelujen yleiset periaatteet ja jätetään teleorganisaatioiden harkintaan yksityiskohtaisten toimintaehtojen määrittäminen,
29. tällaisella teleorganisaatioiden kaksinaisella tehtävällä, toisaalta sääntelevällä ja toisaalta kaupallisella tehtävällä, on suora vaikutus niiden yritysten toimintaan,

⁽¹⁾ EYVL N:o L 109, 26.4.1983, s. 8⁽²⁾ EYVL N:o L 81, 26.3.1988, s. 75

jotka tarjoavat telepalveluja kilpailukseen kyseessä olevien organisaatioiden kanssa. Tämän tehtävien yhdistämisen vuoksi teleorganisaatiot määrittelevät, tai vähintään vaikuttavat huomattavasti kilpailijoidensa tarjoamiin palveluvalikoimiin. Sellaisille yrityksille annettu valtuutus telepalvelumarkkinoille pääsyn sääte-lyyn, joilla jo on määräävä markkina-asema televerkon ylläpitämisessä ja hyödyntämisessä, vahvistaa näiden yritysten määräävää markkina-asemaa. Tällainen eturistiriita rajoittaa todennäköisesti kilpailijoiden pääsyä telepalvelumarkkinoille ja vähentää käyttäjien valinnanvaraa. Tällaiset järjestelyt voivat myös rajoit-taa televiestintälaitteiden menettä ja siitä johtuen haitata alan teknistä kehitystä. Mainittu tehtävien yhdistäminen on siten 86 artiklassa tarkoitettua teleor-ganisaatioiden määräävän markkina-aseman väärin-käyttöä. Mikäli tällainen eri tehtävien yhdistäminen johtuu valtion toimenpiteistä, on edellä mainittu toimenpide ristiriidassa myös 90 artiklan 1 kohdan kanssa 86 artiklan yhteydessä,

30. komissiolla on oltava käytössään tietyt olennaiset tiedot, jotta se voisi suorittaa tehokkaasti sille perusta-missopimuksen 90 artiklan 3 kohdassa määrätty valvontatehtävät. Näiden tietojen on erityisesti annetta-va komissiolle selvä kuva jäsenvaltioiden toimista, jotta komissio voisi varmistua siitä, että jokainen teleorganisaatio tarjoaa kaikille asiakkailleen pääsyn televerkkoon ja siihen liittyvien palvelujen saatavuuden tasapuolisin tarifein ja muin ehdoin; tiedoissa olisi mainittava:

- toimenpiteet, jotka on toteutettu tämän direktiivin mukaisesti erityisoikeuksien poistamiseksi;
- ehdot, joilla telepalvelujen tarjoajille myönnetään toimiluvat.

Komission on saatava nämä tiedot, jotta se pystyy tarkistamaan varsinkin sen, että kaikkia televerkon ja palvelujen käyttäjiä, mukaan lukien palveluja tarjoavat teleorganisaatiot, kohdellaan yhtäläisesti ja oikeuden-mukaisesti,

31. tulevaisuudessa kilpailulle avointen telepalvelujen tarjoamiseen erityis- tai yksinoikeuden saaneet ovat aikaisemmin voineet vaatia asiakastaan tekemään pitkäaikaisia sopimuksia. Tällaiset sopimukset rajoit-taisivat käytännössä kaikkien uusien kilpailijoiden mahdollisuuksia tarjota palvelujaan asiakkaille ja toi-

saalta asiakkaiden mahdollisuuksia hyötyä näistä palveluista. Sen vuoksi käyttäjille tulee antaa oikeus irtisanoa sopimuksensa kohtuullisen ajan kuluessa,

32. tällä hetkellä jokainen jäsenvaltio rajoittaa telepal-velujen tarjoamista omien käsitystensä mukaisesti. Jopa tiettyjen palvelujen määritelmät vaihtelevat jäsenval-tiosta toiseen. Tällaiset erot aiheuttavat kilpailun vääristymistä, joka on omiaan vaikeuttamaan taloudel-lisen toiminnan harjoittajien telepalvelujen tarjoamista yli rajojen. Sen vuoksi neuvosto harkitsi päätöslausel-massaan 30 päivänä kesäkuuta 1988, että yksi televies-tintäpolitiikan tavoitteista on avoimien yhteis-markkinoiden luominen telepalveluille, erityisesti määrittelemällä pian neuvoston direktiiveillä avoimen verkon tarjoamiseen (ONP) liittyvät tekniset ehdot, käyttöehdot ja hinnoitteluperiaatteet. Komissio on tehnyt tämän tavoitteen mukaisen ehdotuksen neuvos-tolle. Käyttöehtojen yhdenmukaistaminen ei kuitenkaan ole sovelia in keino perustamissopimuksen louk-kaamisesta aiheutuvien kaupan esteiden poistamiseksi. Komissiolla on velvollisuus huolehtia siitä, että perus-tamissopimuksen ehtoja sovelletaan tehokkaasti ja kattavasti, ja

33. perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohdassa osoite-taan komissiolle selvästi määritelty tehtävä ja toimi-valta seurata jäsenvaltioiden suhteita julkisiin yrityk-siinsä sekä sellaisiin yrityksiin, joille ne ovat myön-täneet erityis- tai yksinoikeuksia, erityisesti on vapaan palvelujen tarjoamisen esteiden poistamista, valtioiden kansalaisten syrjintää sekä kilpailua. Toisaalta kattava lähestymistapa on tarpeen joissakin jäsenvaltioissa vallitsevien perustamissopimuksen loukkaamisten lopettamiseksi ja selvien suuntaviivojen antamiseksi niille jäsenvaltioille, jotka parhaillaan arvioivat lain-säädäntöään välttääkseen loukkaukset tulevaisuudessa. Perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohdassa tarkoi-tettu direktiivi on sen vuoksi sovelia in keino näiden päämäärien saavuttamiseksi,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 'teleorganisaatiolla' sellaisia julkisia ja yksityisiä elimiä ja niiden valvomia tytäryhtiöitä, joille jäsenvaltio on myöntä-nyt erityis- tai yksinoikeuden yleisen televerkon ja soveltuvin osin yleisten telepalvelujen tarjoamiseen;
- 'erityis- tai yksinoikeudella' jäsenvaltion tai viranomaisen lainsäädännöllisin tai hallinnollisin toimin yhdelle tai

- useammalle julkiselle tai yksityiselle elimelle myöntämää oikeutta palvelujen tarjoamiseen tai toiminnan harjoittamiseen;
- 'yleisellä televerkolla' yleistä teletoiminnan infrastruktuuria, joka tekee mahdolliseksi viestien välittämisen määriteltyjen verkon liittytapisteidien välillä johtimia pitkin, mikroaalloilla, optisesti tai muulla sähkömagneettisella menetelmällä;
 - 'telepalveluilla' palveluja, joiden tarjoaminen on kokonaan tai osittain viestien välitystä ja reititystä yleisessä televerkossa televiestinnän avulla lukuun ottamatta yleisradiotoimintaa tai televisiota;
 - 'verkon liittytapisteeillä' sellaista fyysistä liittäntää ja sen teknistä liittäntäeritelmää, joka on osa yleistä televerkkoa ja välttämätön yleiseen verkkoon liittymiselle ja tehokkaalle viestinnälle siinä verkossa;
 - 'olennaisilla vaatimuksilla' niitä yleisen edun vaatimia muita kuin taloudellisia syitä, joiden vuoksi jäsenvaltio voi rajoittaa pääsyä yleiseen televerkkoon tai yleisiin telepalveluihin. Tällaisia syitä ovat verkon toimintojen varmistaminen, verkon toimintakyvyn ylläpito ja perustelluissa tapauksissa palvelujen yhteentoimivuuden takaaminen ja tietosuojat. Tietosuojaan voi kuulua henkilötietojen suojaaminen, velvollisuus pitää luovutetut tai säilytetyt tiedot salassa ja yksityisyyden suoja;
 - 'puhelinliikenteellä' kaupallista, yleiseen käyttöön tarkoitettua reaaliaikaisen puheen suoran siirron ja kytkennän tarjoamista yleisten kytkentäisten liittymien välillä siten, että jokainen käyttäjä voi tällaiseen liittymään kytketyn laitteen avulla olla yhteydessä toiseen liittymään;
 - 'teleksipalvelulla' kaupallista, yleiseen käyttöön tarkoitettua teleksisanomien suoran siirron tarjoamista asiaa koskevan CCITT:n ("Comité consultatif international télégraphique et téléphonique") suosituksen mukaisesti yleisten kytkentäisten liittymien välillä siten, että jokainen käyttäjä voi tällaiseen liittymään kytketyn laitteen avulla olla yhteydessä toiseen liittymään;
 - 'paketti- ja piirikytkentäisillä datapalveluilla' kaupallista, yleiseen käyttöön tarkoitettua datan suoran siirron tarjoamista yleisten kytkentäisten liittymien välillä siten, että jokainen käyttäjä voi tällaiseen liittymään kytketyn laitteen avulla olla yhteydessä toiseen liittymään;
 - 'kapasiteetin pelkällä jälleenmyynnillä' kaupallista, yleiseen käyttöön tarkoitettua kiinteitä johtoja pitkin tapahtuvan datasiirron tarjoamista erillisenä palveluna, joka sisältää ainoastaan sellaiset kytkennät, käsittelyt, datan varastoin-
- nin tai liikennekäytännön muuttamisen kuin on tarpeen reaaliaikaisessa siirrossa yleiseen kytkentäiseen verkkoon ja yleisestä kytkentäisestä verkosta.
2. Tämä direktiivi ei koske teleksipalveluja, matkaviestimiä eikä kaukohaku- tai satelliittipalveluja.
- 2 artikla*
- Jäsenvaltioiden on peruutettava kaikki erityis- ja yksinoikeudet muiden telepalvelujen kuin puhelinliikenteen toimittamiseen ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että jokaisella verkon operaattorilla on oikeus toimittaa näitä telepalveluja, sanotun kuitenkin rajoittamatta 9 artiklan 2 kohdan soveltamista.
- Jäsenvaltioiden, joissa tällaisten palvelujen toimittaminen on säädetty toimilupa- tai ilmoitusmenettelyn alaiseksi olennaisten vaatimusten noudattamiseksi, on varmistettava, että toimiluvan myöntämisen edellytykset ovat puolueettomia ja avoimia eikä niillä syrjitä ketään, että kielteiset päätökset perustellaan ja että kaikkiin kielteisiin päätöksiin on mahdollista hakea muutosta.
- Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1990 toimenpiteistä, jotka on toteutettu tämän artiklan noudattamiseksi, sekä ilmoitettava komissiolle kaikista voimassa olevista säännöksistä ja määräyksistä sekä suunnitelmista uusien toimiluvan myöntämismenettelyjen käyttöön ottamiseksi tai nykyisten menettelyjen muuttamiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta 3 artiklan noudattamista.
- 3 artikla*
- Paketti- tai piirikytkentäisten datapalvelujen suhteen jäsenvaltiot voivat 2 artiklassa tarkoitettussa toimilupamenettelyssä kieltää 31 päivään joulukuuta 1992 saakka taloudellisia toimijoita tarjoamasta yleisölle kiinteiden johtojen kapasiteetin pelkkää jälleenmyyntiä.
- Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle 30 päivään kesäkuuta 1992 mennessä tieto kaikista valmisteltavina olevista toimiluvan myöntämis- tai ilmoitusmenettelyistä, jotka koskevat sellaisten yleisölle tarkoitettujen paketti- tai piirikytkentäisten datapalvelujen tarjoamista, joiden tarkoituksena on:
- vastata olennaisia vaatimuksia;
 - noudattaa kauppaa koskevia määräyksiä ehdoista, jotka liittyvät palvelujen jatkuvuuteen, saatavuuteen ja laatuun taikka;
 - olla niiden yleisen taloudellisen edun varmistamiseen liittyvien tehtävien mukaisia, jotka on uskottu teleorganisaatiolle kytkentäisten datapalvelujen tarjontaa varten, jos yksityisten palvelujen tarjoajien toiminta voi estää näiden tehtävien suorittamisen.
- Nämä edellytykset kokonaisuudessaan muodostavat yleisönpalvelua varten eritelvät, ja niiden on oltava puolueettomia ja avoimia eikä niillä saa syrjitä ketään.

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1992 tällaiset telepalvelujen tarjoamista koskevat toimiluvan myöntämistä tai ilmoitusmenettelyt julkistetaan.

Ennen tällaisten valmisteltavina olevien toimenpiteiden täytäntönpäonoa komission on varmistettava, että ne ovat perustamissopimuksen mukaisia.

4 artikla

Sellaisten jäsenvaltioiden, jotka säilyttävät erityis- tai yksinoikeudet yleisten televerkkojen rakentamiseen ja toiminnan harjoittamiseen niissä, on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin verkkoon liittymistä koskevien ehtojen saattamiseksi puolueettomiksi ja syrjimättömiksi sekä julkaistava nämä edellytykset.

Jäsenvaltioiden on erityisesti huolehdittava, että toiminnan harjoittajat voivat halutessaan saada käyttöönsä kiinteitä johtoja kohtuullisen ajan kuluessa ja ettei johtojen käytölle ole muita kuin 2 artiklan säännösten mukaan perusteltuja rajoituksia.

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1990 tieto tämän artiklan noudattamiseksi toteuttamistaan toimenpiteistä.

Aina kun kiinteiden johtojen maksuja korotetaan, jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle korotuksen perusteena olevat seikat.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että yleisten verkkojen käytölle välttämättömien teknisten rajapintojen ominaisuudet julkistetaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1990 tämän rajoittamatta asiaa koskevien kansainvälisten sopimusten noudattamista.

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle direktiivin 83/189/EY mukaisesti tieto kaikista näitä koskevista ehdotuksista.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on poistettava ne voimassa olevat telepalvelujen tarjoamista koskevat rajoitukset, jotka koskevat signaalien käsittelyä ennen niiden siirtoa yleisen verkon kautta tai niiden vastaanottamisen jälkeen, ellei näitä rajoituksia ole osoitettu välttämättömiksi yleisen edun tai olennaisten vaatimusten vuoksi.

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, ettei palvelujen tarjoajia, mukaan lukien teleorganisaatiot, syrjitä käyttöehtojen tai käyttömaksujen suhteen, sanotun kuitenkin rajoittamatta neuvoston avoimen verkon tarjoamisesta antamien yhdenmukaistettujen yhteisön säännöksiä noudattamista.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle tämän artiklan noudattamiseksi toteutetuista toimenpiteistä sekä esitettyistä toimenpite-ehdotuksista viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1990.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että 1 päivästä heinäkuuta 1991 alkaen toimilupien myöntäminen, tyyppihyväksynnän ja velvoittavien eritelmien valvonta, taajuuksien jakaminen ja käyttöehtojen valvonta kuuluu teleorganisaatioista riippumattomalle toimielimelle.

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tieto tätä tarkoitusta varten toteutetuista ja valmisteltavina olevista toimenpiteistä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1990.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että heti kun edellä mainitut erityis- ja yksinoikeudet on peruutettu, kyseiset teleorganisaatiot antavat asiakkailleen, joiden kanssa niillä on yli vuoden ajaksi tehtyjä sopimuksia sopimuksentekohetkellä luvanvaraisen telepalvelujen tarjoamisesta, mahdollisuuden sanoa sopimus irti kuuden kuukauden irtisanomisajalla.

9 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tiedot, joita se tarvitsee laatiakseen kolmen vuoden ajan joka vuoden lopussa kattavan kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta. Komissio toimittaa tämän kertomuksen jäsenvaltioille, neuvostolle, Euroopan parlamentille sekä talous- ja sosiaalikomitealle.

10 artikla

Komissio laatii vuoden 1992 aikana kattavan arvion televisiotuotannon tilanteesta tämän direktiivin päämäärien kannalta.

Komissio arvioi vuoden 1994 aikana 3 artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden vaikutukset sen tutkimiseksi, onko artiklan säännöksiä muutettava ottaen erityisesti huomioon tekniikan kehitys ja yhteisön sisäisen kaupan kehittyminen.

11 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 28 päivänä kesäkuuta 1990.

Komission puolesta

Leon BRITTAN

Varapuheenjohtaja

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 9 päivänä lokakuuta 1990,
taajuusalueista, jotka on tarkoitettu yleiseurooppalaisen maanpäällisen yleisen kaukohakujärjestelmän
yhteen sovitettua käyttöönottoa varten yhteisössä**

(90/544/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka
ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen
ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

neuvosto kehottaa suosituksessa 84/549/ETY⁽⁴⁾ ottamaan telealan palveluja käyttöön yhteisen yhdenmukaistetun lähestymistavan pohjalta,

nykyaikaisten televerkkojen tarjoamia mahdollisuuksia tulisi käyttää täysin hyväksi yhteisön taloudelliseksi kehittämiseksi,

kaukohakupalvelut ovat riippuvaisia sellaisten taajuuksien varaamisesta ja saatavuudesta, että sekä lähetys että vastaanotto tukiasemien välillä ja vastaavasti hakulaitteiden välillä on mahdollista,

yhteisössä nykyisin käytössä olevat taajuudet ja maanpäälliset yleiset kaukohakujärjestelmät poikkeavat suuresti toisistaan eivätkä anna liikkuville käyttäjille mahdollisuutta saada Euroopan laajuisten palvelujen ja markkinoiden etuja,

todella yleiseurooppalaisen kaukohakujärjestelmän luomiseen tarjoutuu ainutlaatuinen mahdollisuus ottamalla käyttöön korkeatasoinen kaukohakujärjestelmä, "European Radio Messaging System" (ERMES), jota Euroopan telealan standardointilaitos (ETSI) erittelee,

Euroopan posti- ja telehallintojen konferenssi (CEPT) on todennut yksisuuntaisen taajuusalueen 169,4–169,8 MHz yleiselle kaukoalalle sopivimmaksi alueeksi; tuo valinta on Kansainvälisen teleliiton (ITU) radio-ohjesäännön määräysten mukainen,

CEPTin suosituksessa T/R 25–07 taajuuksien yhteensovittamisesta "European Radio Messaging System" -järjestelmälle on

määrätty eurooppalaiset kanavat ERMES-järjestelmää varten,

jotkut jäsenvaltiot käyttävät tai aikovat käyttää tämän taajuusalueen osia muita radiopalveluja varten,

mainitun taajuusalueen vaaditun osan asteittain laajeneva saatavuus on välttämätöntä todella yleiseurooppalaisen kaukohakupalvelun toteuttamiseksi,

eri jäsenvaltioissa olevien erilaisten taajuusvaatimusten huomioon ottamiseksi tarvitaan tiettyä joustoa; on välttämätöntä varmistaa, ettei tällainen jousto jarruta yleiseurooppalaisen järjestelmän laajentamista,

naapurimaiden välillä on luotava yhteensovittamismenettelyjä tarpeen mukaan,

yleiseurooppalaisen maanpäällisen yleisen kaukohakujärjestelmän yhteen sovitetusta käyttöönotosta yhteisössä 9 päivänä lokakuuta 1990 annetulla neuvoston suosituksella 90/543/ETY⁽⁵⁾ taataan yleiseurooppalaisen järjestelmän aloittaminen viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1992,

tekniikan ja markkinoiden kehityksen perusteella näyttää realistiselta valita 169,4–169,8 MHz:n taajuusalue sellaiseksi alueeksi, jolta taajuudet valitaan kaupallisten tarpeiden mukaisesti yleiseurooppalaisen kaukohakujärjestelmän käyttöönottoa ja laajennusta varten,

ensimmäisestä vaiheesta telepäätelaitteiden tyyppihyväksynnän vastavuoroisessa tunnustamisessa 24 päivänä heinäkuuta 1986 annetulla neuvoston direktiivillä 86/361/ETY⁽⁶⁾ luodaan mahdollisuudet yleiseurooppalaisen maanpäällisen yleisen kaukohakujärjestelmän yhteisten vaatimustenmukaisuusertelmien pikaiselle laatimiselle,

analyysi- ja ennusteryhmän (GAP) yleisestä matkaviestintäliikenteestä johtavien virkamiesten televiestintäryhmää (SOG-T) varten laatimassa kertomuksessa suositellaan painokkaasti, että telehallinnot sopivat samojen radiotaajuuksien käytöstä kaukoalalla,

telehallinnot, CEPT ja jäsenvaltioissa toimivat telelaittevalmistajat ovat antaneet puoltavat lausuntonsa tästä kertomuksesta, ja

⁽¹⁾ EYVL N:o C 43, 23.2.1990, s. 6

⁽²⁾ EYVL N:o C 15, 22.1.1990, s. 84 ja

EYVL N:o C 231, 17.9.1990, s. 86

⁽³⁾ EYVL N:o C 298, 27.11.1989, s. 27

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 298, 16.11.1984, s. 49

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 310, 9.11.1990, s. 23

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 217, 5.8.1986, s. 21

kaukohaku on erityisen spektritehokas viestintätapa liikkeellä olevien käyttäjien hälyttämiseksi tai viestien lähettämiseksi heille,

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että mahdollisimman pian laaditaan kaupallisen kysynnän mukaan suunnitellut yleiseurooppalaisen yleisen kaukohakupalvelun koko 169,4–169,8 MHz:n alueen käyttöön varaamiseksi.

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tässä direktiivissä 'yleiseurooppalaisella maanpäällisellä yleisellä kaukohakupalvelulla' tarkoitetaan yleistä kaukohakupalvelua, joka perustuu maanpäälliseen perusrakenteeseen jäsenvaltioissa yhteisen eritelmän mukaisesti ja joka antaa henkilöille mahdollisuuden heidän niin halutessaan lähettää tai vastaanottaa hälytyksiä taikka numeerisia tai alfanumeerisia viestejä missä tahansa palvelun kattamalla yhteisön alueella.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on osoitettava CEPTin suosituksen T/R 25-07 mukaisesti 169,4–169,8 MHz:n taajuusalueella neljä kanavaa, joilla on etusija, jotka tulee suojata ja jotka mieluummin ovat

- 169,6 MHz,
- 169,65 MHz,
- 169,7 MHz,
- 169,75 MHz,

yleiseurooppalaista maanpäällistä yleistä kaukohakupalvelua varten viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1992.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 18 päivänä lokakuuta 1991. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

4 artikla

Komissio antaa neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin täytäntöönpanosta vuoden 1996 loppuun mennessä.

5 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 9 päivänä lokakuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. ROMITA

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 3 päivänä kesäkuuta 1991,
taajuusalueesta, joka on tarkoitettu digitaalisen eurooppalaisen langattoman televiestinnän
(DECT) yhteen sovitettua käyttöönnottoa varten yhteisössä**

(91/287/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

suosituksessa 84/549/ETY⁽⁴⁾ kehoitetaan ottamaan telealan palveluja käyttöön yhteisen, yhdenmukaistetun lähestymistavan pohjalta,

telepalvelujen ja -laitteiden yhteismarkkinoiden kehittämisestä 30 päivänä kesäkuuta 1988 annetussa päätöslauselmassa⁽⁵⁾ neuvosto kehottaa edistämään Euroopan laajuisia palveluja markkinoiden vaatimusten mukaisesti,

nykyaikaisten televerkkojen tarjoamia mahdollisuuksia olisi käytettävä täysin hyväksi yhteisön taloudelliseksi kehittämiseksi,

sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 3 päivänä toukokuuta 1989 annettua neuvoston direktiiviä 89/336/ETY⁽⁶⁾ sovelletaan ja erityistä huomiota olisi kiinnitettävä vahingollisten sähkömagneettisten häiriöiden välttämiseen,

yhteisössä käytössä olevat langattomat puhelinjärjestelmät ja niiden käyttämät taajuusalueet eroavat suuresti toisistaan eivätkä voi tarjota mahdollisuutta käyttää hyväksi Euroopan laajuisien palvelujen etuja tai hyötyä todella eurooppalaisiin markkinoihin liittyvistä suurten lukumäärien tuomista taloudellisista eduista,

Euroopan telealan standardointilaitos (ETSI) kehittää parhaillaan eurooppalaista telealan standardia (ETS) digitaalista eurooppalaista langatonta televiestintää (DECT) varten,

eurooppalaista telealan standardia (ETS) kehitettäessä täytyy ottaa huomioon käyttäjien turvallisuus ja Euroopan laajuisen yhteentoimivuuden tarve, niin että yhdessä jäsenvaltiossa DECT-tekniikkaan perustuvan palvelun tilaajan on mahdollista tarvittaessa päästä yhteyteen toisessa jäsenvaltiossa olevan palvelun kanssa,

DECTin käyttöönotto Euroopassa antaa tärkeän tilaisuuden luoda todella eurooppalaiset digitaaliset langattomat puhelinpalvelut,

ETSI on arvioinut, että DECT vaatii 20 MHz taajamissa,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 187, 27.7.1990, s. 5

⁽²⁾ EYVL N:o C 19, 28.1.1991, s. 97 ja

EYVL N:o C 106, 22.4.1991, s. 78

⁽³⁾ EYVL N:o C 332, 31.12.1990, s. 172

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 298, 16.11.1984, s. 49

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 257, 4.10.1988, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 139, 23.5.1989, s. 19

Euroopan posti- ja telehallintojen konferenssi (CEPT) on suositellut DECTin yhteiseksi eurooppalaiseksi taajuusalueeksi 1800–1900 MHz ottaen huomioon sen, että järjestelmän mukaan DECTin kehittymistä varten voidaan tarvita lisätaajuusalueita,

tämä olisi otettava huomioon valmisteltaessa vuoden 1992 maailman radiohallintojen konferenssia (WARC),

DECTin taajuusalueen varaamisen jälkeen nykyiset palvelut saattavat jatkua tällä taajuusalueella, jos ne eivät aiheuta häiriötä kaupallisten vaatimusten mukaisesti mahdollisesti perustetuille DECT-järjestelmille,

digitaalisen eurooppalaisen langattoman televiestinnän (DECT) yhteen sovitetusta käyttönotosta yhteisössä 3 päivänä kesäkuuta 1989 annetun neuvoston suosituksen 91/288/ETY⁽¹⁾ täytäntöönpanolla varmistetaan DECTin toteuttaminen 31 päivään joulukuuta 1992 mennessä,

telepätelaitteita ja niiden vaatimustenmukaisuuden vastavaroista tunnustamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 29 päivänä huhtikuuta 1991 annetulla neuvoston direktiivillä 91/263/ETY⁽²⁾ voidaan nopeasti luoda yhteiset DECT-laitteiden vaatimustenmukaisuuseritelmät,

DECTin toteuttaminen riippuu kiinteiden ja liikkuvien asemien väliseen lähetykseen ja vastaanottamiseen tarvittavan taajuusalueen varaamisesta ja sen käytettävyydestä,

tarvitaan tiettyä joustavuutta, jotta voidaan ottaa huomioon eri jäsenvaltioiden erilaiset taajuusvaatimukset; on tarpeen varmistaa, että tällainen jousto ei viivästyä DECT-tekniikan käyttöönottoa yhteisössä vallitsevan kaupallisen kysynnän mukaan, ja

koko mainitun taajuusalueen asteittainen käytettävyys on välttämätön edellytys DECTin toteuttamiseksi koko Euroopan alueella,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tässä direktiivissä digitaalisella eurooppalaisella langattomalla televiestintäjärjestelmällä (DECT) tarkoitetaan suosituksessa

91/288/ETY tarkoitetun, digitaalista langatonta televiestintää koskevan eurooppalaisen telealan standardin (ETS) mukaista tekniikkaa ja suoraan tätä tekniikkaa käyttäviä sekä yleisiä että yksityisiä televiestintäjärjestelmiä.

2 artikla

Jäsenvaltioiden on Euroopan posti- ja telehallintojen konferenssin CEPTin suosituksen T/R 22–02 mukaisesti varattava taajuusalue 1800–1900 MHz digitaalista eurooppalaista televiestintää (DECT) varten 1 päivään tammikuuta 1992 mennessä.

CEPTin suosituksen mukaisesti DECT on etusijalla muihin samalla taajuusalueella toimiviin palveluihin nähden ja sitä on suojeltava varatulla alueella.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1991. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

4 artikla

Komissio antaa vuoden 1995 loppuun mennessä neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin täytäntöönpanosta.

5 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 3 päivänä kesäkuuta 1991.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. BODRY

⁽¹⁾ EYVL N:o L 144, 8.6.1991, s. 46

⁽²⁾ EYVL N:o L 128, 23.5.1991, s. 1

LIITE XIII

LIIKENNE

Luettelo, josta määrätään 47 artiklassa

	Sivu		Sivu
JOHDANTO	3	VI SIVIILI-ILMAILU	16
ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET	3	i) KILPAILUSÄÄNNÖT	16
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	4	ii) MARKKINOILLE PÄÄSY	16
I SISÄMAAN LIIKENNE	4	iii) KULJETUSMAKSUT	17
i) YLEISET KYSYMYKSET	4	iv) TEKNINEN YHDENMUKAISTAMI- NEN JA TURVALLISUUS	17
ii) INFRASTRUKTUURI	6	v) NEUVOTTELUMENETTELY	17
iii) KILPAILUSÄÄNNÖT	6	vi) SOSIAALINEN YHDENMUKAISTA- MINEN	17
iv) VALTION TUKI	7	SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	17
v) RAJAMUODOLLISUUKSIEN YK- SINKERTAISTAMINEN	7		
vi) YHDISTETYT KULJETUKSET	8		
II MAANTIELIIKENNE	8		
i) TEKNINEN YHDENMUKAISTAMI- NEN JA TURVALLISUUS	8	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN*	
ii) VEROTUS	9	I SISÄMAAN LIIKENNE	
iii) SOSIAALINEN YHDENMUKAISTA- MINEN	9	i) YLEISET KYSYMYKSET	
iv) MARKKINOILLE PÄÄSY (tavaralii- kenne)	10	369 R 1191 (1 72 B) (373 D 01018(01)) (1 79 H) (1 85 I) (390 R 3572) 391 R 1893	
v) KULJETUSMAKSUT (tavaraliikenne)	11	iii) KILPAILUSÄÄNNÖT	
vi) AMMATTIIN PÄÄSY (tavaraliikenne)	11	360 R 0011 (1 72 B) 384 R 3626	
vii) VUOKRATUT AJONEUVOT (tavara- liikenne)	11	II MAANTIELIIKENNE	
viii) MARKKINOILLE PÄÄSY (henkilölii- kenne)	11	iii) SOSIAALINEN YHDENMUKAISTA- MINEN	
ix) AMMATTIIN PÄÄSY (henkilöliikenne)	12	385 R 3820 385 R 3821 (390 R 3572)	
III RAUTATIELIIKENNE	12	v) KULJETUSMAKSUT (tavaralii- kenne)	
i) RAKENNEPOLITIikka	12	389 R 4058	
ii) KULJETUSMAKSUT	13	III RAUTATIELIIKENNE	
IV SISÄVESILIIKENNE	14	i) RAKENNEPOLITIikka	
i) MARKKINOILLE PÄÄSY	14	369 R 1192	
ii) RAKENNEPOLITIikka	14		
iii) AMMATTIIN PÄÄSY	14		
iv) TEKNINEN YHDENMUKAISTAMI- NEN	14		
V MERILIIKENNE	15		
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	16		
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	16		

* Ainoastaan lainsäädännön alaan kuuluvia säännöksiä sisältävät säädökset

(1 72 B)
(373 D 01018(01))
(1 79 H)
(1 85 I)
390 R 3572

V MERILIIKENNE
386 R 4055
390 R 3573

VI SIVIILI-ILMAILU
ii) MARKKINOILLE PÄÄSY
389 R 2299
vi) SOSIAALINEN YHDEN-
MUKAISTAMINEN
391 R 0295

LIITE XIII

LIIKENNE

Luettelo, josta määrätään 47 artiklassa

JOHDANTO

Jos säädöksissä, joihin tässä liitteessä viitataan, on yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisia käsitteitä tai jos niissä viitataan yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisiin menettelyihin, kuten

- johdanto-osat,
- ne, joille yhteisön säädökset on osoitettu,
- viittaukset EY:n alueisiin tai kieliin,
- viittaukset EY:n jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, EY:n jäsenvaltioiden julkisiin yksiköihin, yrityksiin tai yksilöihin suhteessa toisiinsa sekä

— viittaukset tietojenanto- ja ilmoitusmenettelyihin,

noudatetaan, mitä laaja-alaisista mukautuksista tehdyssä pöytäkirjassa 1 määrätään, jollei tässä liitteessä toisin määrätä.

ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET

I. Jos säädöksissä, joihin tässä liitteessä viitataan, on viittauksia Euroopan talousyhteisön perustamissopimukseen, tätä sopimusta sovellettaessa

a) seuraavat viittaukset korvataan seuraavasti:

- 55 artikla ETY = 32 artikla ETA
- 56 artikla ETY = 33 artikla ETA
- 57 artikla ETY = 30 artikla ETA
- 58 artikla ETY = 34 artikla ETA
- 77 artikla ETY = 49 artikla ETA
- 79 artikla ETY = 50 artikla ETA
- 85 artikla ETY = 53 artikla ETA
- 86 artikla ETY = 54 artikla ETA
- 92 artikla ETY = 61 artikla ETA
- 93 artikla ETY = 62 artikla ETA
- 214 artikla ETY = 122 artikla ETA

b) niillä ei seuraavien viittausten osalta katsota olevan merkitystä:

- 75 artikla ETY
- 83 artikla ETY
- 94 artikla ETY
- 95 artikla ETY
- 99 artikla ETY
- 172 artikla ETY
- 192 artikla ETY
- 207 artikla ETY
- 209 artikla ETY

II. Tätä sopimusta sovellettaessa seuraava liitetään luetteloihin asetuksen (ETY) N:o 1108/70 liitteessä II olevaan A.1 kohtaan, asetuksen (ETY) N:o 1191/69 19 artiklaan, päätöksen 83/418/ETY 1 artiklaan, asetuksen (ETY) N:o 1192/69 3 artiklaan, asetuksen (ETY) N:o 2830/77 2 artiklaan, asetuksen (ETY) N:o 2183/78 2 artiklaan ja päätöksen 82/529/ETY 2 artiklaan:

- ”— Österreichische Bundesbahnen
- Valtionrautatiet/Statsjärnvägarna
- Norges Statsbaner
- Statens Järnvägar
- Schweizerische Bundesbahnen/Chemins de fer fédéraux suisses/Ferrovie federali svizzere/ Viasfiers federalas svizras”

III. Jos säädöksessä, johon tässä liitteessä viitataan, säädetään menettelyistä EY:n jäsenvaltioiden välisiä riitoja ratkaistaessa ja riita on EFTA-valtioiden välinen, nämä saattavat riidan vastaavia menettelyjä noudattaen asianomaisen EFTAn toimielimen käsiteltäväksi. Jos riita on EY:n jäsenvaltion ja EFTA-valtion välinen kyseiset sopimuspuolet saattavat riidan vastaavia menettelyjä noudattaen ETA:n sekakomitean käsiteltäväksi.

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

I SISÄMAAN LIIKENNE

i) YLEISET KYSYMYKSET

1. **370 R 1108:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 1108/70, annettu 4 päivänä kesäkuuta 1970, rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteen infrastruktuurikuluja koskevasta kirjanpitojärjestelmästä (EYVL N:o L 130, 15.6.1970, s. 4), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **172 B:** liittämishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 90)

— **373 D 0101(01):** Euroopan yhteisöjen neuvoston päätös, tehty 1 päivänä tammikuuta 1973, uusien jäsenvaltioiden Euroopan yhteisöihin liittymistä koskevien asiakirjojen muuttamisesta (EYVL N:o L 2, 1.1.1973, s. 19)

— **179 H:** liittämishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helteenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 92)

— **379 R 1384:** neuvoston asetus (ETY) N:o 1384/79, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1979 (EYVL N:o L 167, 5.7.1979, s. 1)

— **185 I:** liittämishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 23)

— **381 R 3021:** neuvoston asetus (ETY) N:o 3021/81, annettu 19 päivänä lokakuuta 1981 (EYVL N:o L 302, 23.10.1981, s. 8)

— **390 R 3572:** neuvoston asetus (ETY) N:o 3572/90, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990, tiettyjen maantie-, rautatie- ja sisävesiliikennettä koskevien direktiivien, päätösten ja asetusten muuttamisesta Saksan yhdistymisen vuoksi (EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 12)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskevat seuraavat mukautukset:

Lisätään asetuksen liitteeseen II seuraava:

A.1 Rautatiet — pääverkko

Katso alakohtainen mukautus II

A.2 Rautatiet — Julkisen liikenteen käytettävissä olevat, pääverkkoon liitetyt verkot (lukuun ottamatta kaupunkiverkkoja)

”Itävalta

1. Montafoner Bahn AG
2. Stubaitalbahnen AG
3. Achenseebahn AG
4. Zillertaler Verkehrsbetriebe AG
5. Salzburger Stadtwerke Verkehrsbetriebe (SVB)
6. Bürmoos — Trimmelkam AG
7. Lokalbahn Vöcklamarkt — Attersee AG
8. Lokalbahn Gmunden — Vorchdorf AG
9. Lokalbahn Lambach — Vochdorf — Eggenberg AG
10. Linzer Lokalbahn AG
11. Lokalbahn Neumarkt — Waizenkirchen — Peuerbach AG
12. Lambach — Haag
13. Steiermärkische Landesbahnen
14. GKB Graz-Köflacher Eisenbahn- und Bergbau-Ges.m.b.H.
15. Raab — Sopron — Ebenfurther Eisenbahn
16. AG der Wiener Lokalbahnen

Suomi

Valtionrautatiet/Statsjärnvägarna

Norja

Norges Statsbaner

Ruotsi

- Nordmark-Klarälvens Järnväg (NKLJ)
 Malmö-Limhamnns Järnväg (NLJ)
 Växjö-Hultsfred-Västerviks Järnväg (VHVJ)
 Johannesburg-Ljungaverks Järnväg (JLJ)

Sveitsi

1. Chemin de fer Vevey-Chexbres
2. Chemin de fer Pont-Brassus
3. Chemin de fer Orbe-Chavornay
4. Chemin de fer Régional du val-de-Travers
5. Chemins de fer du Jura
6. Chemin de fer Fribourgeois
7. Chemin de fer Martigny-Orsières
8. Berner Alpenbahn Gesellschaft Bern-Lötschberg-Simplon
9. Bern-Neuenburg-Bahn
10. Gürbetal-Bern-Schwarzenburg-Bahn
11. Simmentalbahnen, Spiez-Erlenbach-Zweisimmen
12. Sensetalbahn
13. Solothurn-Münster-Bahn
14. Emmental-Burgdorf-Thun-Bahn
15. Vereinigte Huttwil-Bahnen
16. Oensingen-Balsthal-Bahn
17. Wohlten-Meisterschwanden-Bahn

18. Sursee-Triengen-Bahn
19. Sihltal-Zürich-Uetliberg-Bahn
20. Schweizerische Südostbahn
21. Mittel-Thurgau-Bahn
22. Bodensee-Toggenburg-Bahn
23. Chemin de fer Nyon-St Cergue-Morez
24. Chemin de fer Bière-Apples-Morges
25. Chemin de fer Lausanne-Echallens-Bercher
26. Chemin de fer Yverdon-Ste Croix
27. Chemin de fer des Montagnes Neuchâtelaises
28. Chemins de fer Electriques Veveysans
29. Chemin de fer Montreuz-Oberland Bernois
30. Chemin de fer Aigle-Leysin
31. Chemin de fer Aigle-Sépey-Diablerets
32. Chemin de fer Aigle-Ollon-Monthey-Champéry
33. Chemin de fer Bex-Villars-Bretaye
34. Chemin de fer Martigny-Châteldard
35. Berner Oberland-Bahnen
36. Meiringen-Innertkirchen-Bahn
37. Brig-Visp-Zermatt-Bahn
38. Furka-Oberalp-Bahn
39. Biel-Täuffelen-Ins-Bahn
40. Regionalverkehr Bern-Solothurn
41. Solothurn-Niederbipp-Bahn
42. Oberaargau-Jura-Bahnen
43. Baselland-Transport
44. Waldenburgerbahn
45. Wynental- und Suhrentalbahn
46. Bremgarten-Dietikon-Bahn
47. Luzern-Stans-Engelberg-Bahn
48. Ferrovie Autolinee Regionali Ticinesi
49. Ferrovia Lugano-Ponte Tresa
50. Forchbahn
51. Frauenfeld-Wil-Bahn
52. Appenzellerbahn
53. St. Gallen-Gais-Appenzell-Altstätten-Bahn
54. Trogenerbahn
- St. Gallen-Speicher-Trogen
55. Rhätische Bahn/Viafier Retica"

B. MAANTIET

"Itävalta

1. Bundesautobahnen
2. Bundesstrassen
3. Landesstrassen
4. Gemeindestrassen

Suomi

1. Päätiet/Huvudvägar
2. Muut maantiet/Övriga landsvägar
3. Paikallistiet/Bygdevägar
4. Kadut ja kaavatiet/Gator och planlagda vägar

Islanti

1. Þjóðvegir
2. Sýsluvegir
3. Þjóðvegir i þéttbýli
4. Götur sveitarfélaga

Liechtenstein

1. Landesstrassen
2. Gemeindestrassen

Norja

1. Riksveger
2. Fylkesveger
3. Kommunale veger

Ruotsi

1. Motorvägar
2. Motortrafikleder
3. Övriga vägar

Sveitsi

1. Nationalstrassen/routes nationales/strade Nazionali
2. Kantonsstrassen/routes cantonales/strade cantonali
3. Gemeindestrassen/routes communales/strade comunali"

2. **370 R 2598:** Kommission asetus (ETY) N:o 2598/70, annettu 18 päivänä joulukuuta 1970, 4 päivänä kesäkuuta 1970 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1108/70 liitteessä I olevien kirjanpitokaavojen eri kohtiin sisältyvistä eristä (EYVL N:o L 278, 23.12.1970, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **378 R 2116:** komission asetus (ETY) N:o 2116/78, annettu 7 päivänä syyskuuta 1978 (EYVL N:o L 246, 8.9.1978, s. 7)

3. **371 R 0281:** Kommission asetus (ETY) N:o 281/71, annettu 9 päivänä helmikuuta 1971, 4 päivänä kesäkuuta 1970 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1108/70 3 artiklan e alakohdassa tarkoitetun meriväylän luonteisten vesiväylien luettelon sisällöstä (EYVL N:o L 33, 10.2.1971, s. 11), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 72 B:** liittymishdoista ja perustamisso-pimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Bri-

tannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 92)

— **1 85 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 162)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskee seuraava mukautus:

Lisätään liitteeseen seuraava:

”*Suomi*

- Saimaan kanava/Saima kanal
- Saimaan vesistö/Saimens vattendrag

Ruotsi

- Trollhättanin kanava ja Götajoki
- Vänern
- Södertäljen kanava
- Mälaren”

4. **369 R 1191:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 1191/69, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1969, julkisten palvelujen käsitteeseen rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteessä olennaisesti kuuluvia veloitteita koskevista jäsenvaltioiden toimenpiteistä (EYVL N:o L 156, 28.6.1969, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 72 B:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 90)

— **373 D 0101(01):** Euroopan yhteisöjen neuvoston päätös, tehty 1 päivänä tammikuuta 1973, uusien jäsenvaltioiden Euroopan yhteisöihin liittymistä koskevien asiakirjojen muuttamisesta (EYVL N:o L 2, 1.1.1973, s. 19)

— **1 79 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleen tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 92)

— **1 85 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 161)

— **390 R 3572:** neuvoston asetus (ETY) N:o 3572/90, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990, tiettyjen maantie-, rautatie- ja sisävesiliikennettä koskevien direktiivien, päätösten ja asetusten muuttamisesta Saksan yhdistymisen vuoksi

(EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 12)

— **391 R 1893:** neuvoston asetus (ETY) N:o 1893/91, annettu 20 päivänä kesäkuuta 1991 (EYVL N:o L 169, 29.6.1991 s. 1)

ii) *INFRASTRUKTUURI*

5. **378 D 0174:** Neuvoston päätös 78/174/ETY, tehty 20 päivänä helmikuuta 1978, neuvottelumenettelystä ja liikenteen infrastruktuurikomitean perustamisesta (EYVL N:o L 54, 25.2.1978, s. 16)

Tätä sopimusta sovellettaessa päätöstä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan 1 artiklan 2 alakohdassa, 2 artiklan 1 kohdassa ja 5 artiklassa sanat ”yhteisön kannalta” sanoilla ”ETA-sopimuksen sopimuspuolten kannalta”

b) Päätöksen 1 artiklan 2 alakohdan c alakohtaa ei sovelleta.

Tarkemmat määräykset EFTA-valtioiden osallistumisesta sopimuksen 101 artiklan mukaisesti:

Kunkin EFTA-valtion asiantuntija voi osallistua liikenteen infrastruktuurikomitean tässä päätöksessä tarkoitettuun työskentelyyn. EY:n komissio ilmoittaa riittävän ajoissa osanottajille komitean kokousten ajankohdan ja toimittaa heille asiaa koskevat asiakirjat.

iii) *KILPAILUSÄÄNNÖT*

6. **360 R 0011:** Asetus N:o 11 Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 79 artiklan 3 kohdan täytäntöönpanosta syrjinnän poistamiseksi kuljetusmaksuista ja -ehdoista (EYVL N:o L 52, 16.8.1960, s. 1121/60), sellaisena kuin se on muutettuna ja täydennettynä seuraavilla:

— **1 72 B:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 148)

— **384 R 3626:** neuvoston asetus (ETY) N:o 3626/84, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 335, 22.12.1984, s. 4)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskee seuraava mukautus:

Tämän asetuksen 11 — 26 artiklan sovelta-

misen osalta katso pöytäkirja 21.

7. **368 R 1017:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 1017/68, annettu 19 päivänä heinäkuuta 1968, kilpailusääntöjen soveltamisesta rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen (EYVL N:o L 175, 23.7.1968, s. 1)⁽¹⁾

8. **369 R 1629:** Komission asetus (ETY) N:o 1629/69, annettu 8 päivänä elokuuta 1969, 19 päivänä heinäkuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1017/68 10 artiklassa tarkoitettujen valitusten, 12 artiklassa tarkoitettujen hakemusten ja 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen ilmoitusten muodosta, sisällöstä ja muista yksityiskohdista (EYVL N:o L 209, 21.8.1969, s. 1)⁽²⁾

9. **369 R 1630:** Komission asetus (ETY) N:o 1630/69, annettu 8 päivänä elokuuta 1969, 19 päivänä heinäkuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1017/68 26 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista kuulemisista (EYVL N:o L 209, 21.8.1969, s. 11)⁽²⁾

10. **374 R 2988:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 2988/74, annettu 26 päivänä marraskuuta 1974, vanhentumisajoista liikennettä ja kilpailua koskeviin Euroopan talousyhteisön sääntöihin liittyvissä menettelyissä ja niiden nojalla määrättyjen seuraamusten täytäntöönpanossa (EYVL N:o L 319, 29.11.1974, s. 1)⁽²⁾

iv) VALTION TUKI

11. **370 R 1107:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 1107/70, annettu 4 päivänä kesäkuuta 1970, tuen myöntämisestä rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen (EYVL N:o L 130, 15.6.1970, s.1), sellaisena kuin se on muutettuna ja täydennettynä seuraavilla:

— **172 B:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 148)

— **375 R 1473:** neuvoston asetus (ETY) N:o 1473/75, annettu 20 päivänä toukokuuta 1975 (EYVL N:o L 152, 12.6.1975, s. 1)

— **382 R 1658:** neuvoston asetus (ETY) N:o 1658/82, annettu 10 päivänä kesäkuuta 1982,

tuen myöntämisestä rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen annetun asetuksen (ETY) N:o 1107/70 täydentämisestä yhdistettyjä kuljetuksia koskevilla säännöksillä (EYVL N:o L 184, 29.6.1982, s. 1)

— **389 R 1100:** neuvoston asetus (ETY) N:o 1100/89, annettu 27 päivänä huhtikuuta 1989 (EYVL N:o L 116, 28.4.1989, s. 24)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskee seuraava mukautus:

Asetuksen 5 artiklassa ilmaisu ”komissiolle” korvataan ilmaisulla ”ETA-sopimuksen 62 artiklassa määritellylle toimivaltaiselle viranomaiselle”.⁽²⁾

v) RAJAMUODOLLISUUKSIEN YKSINKERTAISTAMINEN

12. **389 R 4060:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 4060/89, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989, valvonnan poistamisesta jäsenvaltioiden rajoilla maantie- ja sisävesiliikenteessä (EYVL N:o L 390, 30.12.1989, s. 18)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskevat seuraavat mukautukset.

a) Euroopan yhteisöjen ja Itävallan tasaval-
lan välisen tavaroiden kauttakuljetuksia maanteitse ja rautateitse koskevan sopimuksen (jäljempänä ”kauttakulkusopimus”) 17 artiklan mukaan Itävalta saa tehdä rajatarkastuksia tarkastaakseen, että kauttakulkusopimuksen 15 ja 16 artiklassa tarkoitettua ekopistejärjestelmää noudatetaan.

Kaikki sopimuspuolet voivat tehdä rajatarkastuksia valvoakseen sellaisten kauttakulkusopimuksen 16 artiklassa tarkoitettujen kiintiöjärjestelyjen noudattamista, joita ekopistejärjestelmä ei korvaa, sekä sellaisten kiintiöjärjestelyjen noudattamista, joista määrätään yhtäältä Itävallan ja toisaalta Norjan, Ruotsin, Suomen ja Sveitsin välisissä kahdenvälisissä sopimuksissa.

Kaikki muut tarkastukset tehdään asetuksen mukaisesti.

b) Sveitsi saa tehdä rajatarkastuksia tarkastaakseen Euroopan yhteisöjen ja Sveitsin valaliiton välisen tavaroiden maantie- ja rautatiekuljetuksia koskevan sopimuksen liitteen 6 mukaisesti annettuja lupia.

Kaikki muut tarkastukset tehdään asetuksen mukaisesti.

⁽¹⁾ Lueteltu ainoastaan tiedoksi. Soveltamisen osalta katso liite XIV.

⁽²⁾ Lueteltu ainoastaan tiedoksi. Soveltamisen osalta katso pöytäkirja 21.

vi) *YHDISTETYT KULJETUKSET*

13. **375 L 0130:** Neuvoston direktiivi 75/130/ETY, annettu 17 päivänä helmikuuta 1975, tietynlaisia jäsenvaltioiden välisiä tavaroiden yhdistettyjä kuljetuksia koskevista yhteisistä säännöistä (EYVL N:o L 48, 22.2.1975, s. 31), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **379 L 0005:** neuvoston direktiivi 79/5/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1978 (EYVL N:o L 5, 9.1.1979, s. 33)

— **382 L 0003:** neuvoston direktiivi 82/3/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1981 (EYVL N:o L 5, 9.1.1982, s. 12)

— **382 L 0603:** neuvoston direktiivi 82/603/ETY, annettu 28 päivänä heinäkuuta 1982 (EYVL N:o L 247, 23.8.1982, s. 6)

— **185 I:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 163)

— **386 L 0544:** neuvoston direktiivi 86/544/ETY, annettu 10 päivänä marraskuuta 1986 (EYVL N:o L 320, 15.11.1986, s. 33)

— **391 L 0224:** neuvoston direktiivi 91/224/ETY, annettu 27 päivänä maaliskuuta 1991 (EYVL N:o L 103, 23.4.1991, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään 8 artiklan 3 kohtaan seuraava:

- ”— Itävalta: Strassenverkehrsbeitrag
— Suomi: Moottoriajoneuvovero/
Motorfordonsskatt
— Ruotsi: Fordonsskatt”

Sveitsi pitää voimassa yhdistettyjen kuljetusten tukijärjestelmän (tämän sopimuksen allekirjoituspäivänä: Verordnung des Schweizerischen Bundesrates vom 29. Juni 1988 über die Förderung des kombinierten Verkehrs und des Transportes begleiteter Motorfahrzeuge — Ordonnance sur la promotion du trafic combiné et du transport des véhicules à moteur accompagnés, du 29 juin 1988 — Ordinanza sul promovimento del traffico combinato e del trasporto di autoveicoli accompagnati, del 29 giugno 1988)) eikä ota käyttöön veronpalautusjärjestelmää.

II *MAANTIELIIKENNE*i) *TEKNINEN YHDENMUKAISTAMINEN JA TURVALLISUUS*

14. **385 L 0003:** Neuvoston direktiivi 85/3/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984, tiettyjen tieliikenteen ajoneuvojen painoista, mitoista ja muista teknisistä ominaisuuksista (EYVL N:o L 2, 3.1.1985, s. 14), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **386 L 0360:** neuvoston direktiivi 86/360/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1986 (EYVL N:o L 217, 5.8.1986, s. 19)

— **388 L 0218:** neuvoston direktiivi 88/218/ETY, annettu 11 päivänä huhtikuuta 1988 (EYVL N:o L 98, 15.4.1988, s. 48)

— **389 L 0338:** neuvoston direktiivi 89/338/ETY, annettu 27 päivänä huhtikuuta 1989 (EYVL N:o L 142, 25.5.1989, s. 3)

— **389 L 0460:** neuvoston direktiivi 89/460/ETY, annettu 18 päivänä kesäkuuta 1989, tiettyjen tieliikenteen ajoneuvojen painoista, mitoista ja muista teknisistä ominaisuuksista annetun direktiivin 85/3/ETY muuttamisesta Irlantia ja Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevien poikkeusten voimassaolon päättymispäivän vahvistamiseksi (EYVL N:o L 226, 3.8.1989, s. 5)

— **389 L 0461:** neuvoston direktiivi 89/461/ETY, annettu 18 päivänä heinäkuuta 1989, tiettyjen tieliikenteen ajoneuvojen painoista, mitoista ja muista teknisistä ominaisuuksista annetun direktiivin 85/3/ETY muuttamisesta puoliperävaunuyhdistelmien tiettyjen suurimpien sallittujen mittojen vahvistamiseksi (EYVL N:o L 226, 3.8.1989, s. 7)

— **391 L 0060:** neuvoston direktiivi 91/60/ETY, annettu 4 päivänä helmikuuta 1991, direktiivin 85/3/ETY muuttamisesta puoliperävaunuyhdistelmien tiettyjen suurimpien sallittujen mittojen vahvistamiseksi (EYVL N:o L 37, 9.2.1991, s. 37)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

Itävalta saa pitää voimassa tämän direktiivin liitteessä I olevassa 2.2.1 ja 2.2.2 kohdassa mainittuja moottoriajoneuvojen ja perävaunujen suurimpia sallittuja painoja koskevan kansallisen lainsäädäntönsä. Tämän vuoksi Itävallassa ei sovelleta säännöksiä, jos niiden mukaan saa käyttää sellaisia ajoneuvoja (yksittäisiä tai ajoneuvoyhdistelmiä), jotka eivät ole tällaisen kansallisen lainsäädännön mu-

kaisia. Asiaa tarkastellaan yhteisesti kuusi kuukautta ennen Euroopan yhteisöjen ja Itävallan tasavallan välisen tavaroiden kauttakuljetuksia maanteitse ja rautateitse koskevan sopimuksen umpeutumista.

Sveitsi saa pitää voimassa tämän direktiivin liitteessä I olevassa 2.2 ja 2.3.3 kohdassa mainittuja moottoriajoneuvojen ja perävau-
nujen suurimpia sallittuja painoja koskevan kansallisen lainsäädäntönsä. Tämän vuoksi Sveitsissä ei sovelleta säännöksiä, jos niiden mukaan saa käyttää sellaisia ajoneuvoja (yksittäisiä tai ajoneuvoyhdistelmiä), jotka eivät ole tällaisen kansallisen lainsäädännön mukaisia. Asiaa tarkastellaan yhteisesti kuusi kuukautta ennen Euroopan yhteisöjen ja Sveitsin valaliiton välisen tavaroiden maantie- ja rautatiekuljetuksia koskevan sopimuksen umpeutumista.

Itävalta ja Sveitsi panevat täytäntöön kokonaisuudessaan kaikki muut tämän direktiivin säännökset painoista ja mitoista.

15. **386 L 0364:** Neuvoston direktiivi 86/364/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1986, todisteesta sen osoittamiseksi, että ajoneuvot ovat tiettyjen tieliikenteen ajoneuvojen painoista, mitoista ja muista teknisistä ominaisuuksista annetun direktiivin 85/3/ETY mukaisia (EYVL N:o L 221, 7.8.1988, s. 48)

16. **377 L 0143:** Neuvoston direktiivi 77/143/ETY, annettu 29 päivänä joulukuuta 1976, moottoriajoneuvojen ja niiden perävau-
nujen katsastusta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 47, 18.2.1977, s. 47), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **388 L 0449:** neuvoston direktiivi 88/449/ETY, annettu 26 päivänä heinäkuuta 1988 (EYVL N:o L 222, 12.8.1988, s. 10)

— **391 L 0225:** neuvoston direktiivi 91/225/ETY, annettu 27 päivänä maaliskuuta 1991 (EYVL N:o L 103, 23.4.1991, s. 3)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Sveitsi saa 1 päivään tammikuuta 1998 asti soveltaa pitempää kahden toisiaan seuraavan pakollisen katsastuksen välistä määräaika-
kaikkien direktiivin liitteessä I mainittujen ajoneuvotyyppien osalta.

17. **389 L 0459:** Neuvoston direktiivi 89/459/ETY, annettu 18 päivänä heinäkuuta 1989, tiettyihin luokkiin kuuluvien moottori-

ajoneuvojen ja niiden perävauunujen renkaiden kulutus pintojen syvyyttä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 226, 3.8.1989, s. 4)

ii) VEROTUS

18. **368 L 0297:** Neuvoston direktiivi 68/297/ETY, annettu 19 päivänä heinäkuuta 1968, hyötyajoneuvojen polttoainesäiliöissä olevan polttoaineen verovapaata maahantuontia koskevien säännösten yhtenäistämisestä (EYVL N:o L 175, 23.7.1968, s. 15), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **172 B:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 92)

— **385 L 0347:** neuvoston direktiivi 85/347/ETY, annettu 8 päivänä heinäkuuta 1985 (EYVL N:o L 183, 16.7.1985, s. 22)

iii) SOSIAALINEN YHDENMUKAISTAMINEN

19. **377 L 0796:** Neuvoston direktiivi 77/796/ETY, annettu 12 päivänä joulukuuta 1977, maanteiden tavara- ja henkilöliikenteen harjoittajien tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä näiden liikenteenharjoittajien sijoittautumisvapauden tehokkaan käyttämisen edistämiseksi (EYVL N:o L 334, 24.12.1977, s. 37), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **389 L 0438:** Neuvoston direktiivi 89/438/ETY, annettu 21 päivänä kesäkuuta 1989 (EYVL N:o L 212, 22.7.1989, s. 101)

20. **385 R 3820:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 3820/85, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985, tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta (EYVL N:o L 370, 31.12.1985, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskevat seuraavat mukautukset:

a) Asetuksen 3 artiklaa ei sovelleta.

b) Sveitsi panee täytäntöön asetuksen 5 artiklan 2 kohdan, 6 artiklan 1 kohdan, 7

artiklan 1 ja 2 kohdan sekä 8 artiklan 1 — 3 kohdan viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1995.

21. **385 R 3821:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 3821/85, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985, tieliikenteen valvontalaitteista (EYVL N:o L 370, 31.12.1985, s. 8), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **390 R 3572:** neuvoston asetus (ETY) N:o 3572/90, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990, tiettyjen maantie-, rautatie- ja sisävesiliikennettä koskevien direktiivien, päätösten ja asetusten muuttamisesta Saksan yhdistymisen vuoksi (EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 12)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskevat seuraavat mukautukset:

a) Yksinomaan kansallisessa liikenteessä käytettävien ajoneuvojen osalta Itävalta saa 1 päivään tammikuuta 1995 asti olla soveltamatta asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua velvollisuutta asentaa ajoneuvon valvontalaite.

b) Useamman kuin yhden kuljettajan miehistöjen osalta Sveitsi saa 1 päivään tammikuuta 1995 asti olla soveltamatta liitteessä I olevan III luvun c kohdan 4.3 alakohdassa tarkoitettua velvollisuutta tehdä 4.1 alakohdassa tarkoitettut tallenteet kahdelle erilliselle levyllä.

22. **376 L 0914:** Neuvoston direktiivi 76/914/ETY, annettu 16 päivänä joulukuuta 1976, tieliikenteen kuljettajien koulutuksen vähimmäistasosta (EYVL N:o L 357, 29.12.1976, s. 36)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

Sveitsi panee direktiivin täytäntöön viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1995.

23. **388 L 0599:** Neuvoston direktiivi 88/599/ETY, annettu 23 päivänä marraskuuta 1988, yhdenmukaisesta menettelystä pantaessa täytäntöön tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annettu asetus (ETY) N:o 3820/85 ja tieliikenteen valvontalaitteista annettu asetus (ETY) N:o 3821/85 (EYVL N:o L 325, 29.11.1988, s. 55)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Itävalta ja Sveitsi panevat direktiivin täytäntöön viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1995.

24. **389 L 0684:** Neuvoston direktiivi

89/684/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989, vaarallisten aineiden tiekuljetuksissa käytettävien ajoneuvojen kuljettajien ammatillisesta koulutuksesta (EYVL N:o L 398, 30.12.1989, s. 33)

iv) **MARKKINOILLE PÄÄSY**
(tavaraliikenne)

25. **362 L 2005:** Ensimmäinen neuvoston direktiivi yhteisistä säännöistä harjoitettaessa jäsenvaltioiden välistä tietyn tyyppistä maanteiden tavaraliikennettä (EYVL N:o 70, 6.8.1962, s. 2005/62), sellaisena kuin se on muutettuna ja täydennettynä seuraavilla:

— **172 B:** liittämishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 126)

— **372 L 0426:** neuvoston direktiivi 72/426/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1972 (EYVL N:o L 291, 28.12.1972, s. 155)

— **374 L 0149:** neuvoston direktiivi 74/149/ETY, annettu 4 päivänä maaliskuuta 1974 (EYVL N:o L 84, 28.3.1974, s. 8)

— **377 L 0158:** neuvoston direktiivi 77/158/ETY, annettu 14 päivänä helmikuuta 1977 (EYVL N:o L 48, 19.2.1977, s. 30)

— **378 L 0175:** neuvoston direktiivi 78/175/ETY, annettu 20 päivänä helmikuuta 1978 (EYVL N:o L 54, 25.2.1978, s. 18)

— **380 L 0049:** neuvoston direktiivi 80/49/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1979 (EYVL N:o L 18, 24.1.1980, s. 23)

— **382 L 0050:** neuvoston direktiivi 82/50/ETY, annettu 19 päivänä tammikuuta 1982 (EYVL N:o L 27, 4.2.1982, s. 22)

— **383 L 0572:** neuvoston direktiivi 83/572/ETY, annettu 26 päivänä lokakuuta 1983 (EYVL N:o L 332, 28.11.1983, s. 33)

— **384 L 0647:** neuvoston direktiivi 84/647/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984, ilman kuljettajaa vuokrattujen ajoneuvojen käyttämisestä maanteiden tavaraliikenteessä (EYVL N:o L 335, 22.12.1984, s. 72)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Tätä direktiiviä sovelletaan ainoastaan omaan lukuun tapahtuviin kuljetuksiin.

b) Euroopan yhteisöjen ja Itävallan tasavallan välisen tavaroiden kauttakuljetuksia

maanteitse ja rautateitse koskevan sopimuksen ollessa voimassa tämän direktiivin soveltaminen ei vaikuta olemassa oleviin keskinäisiin Euroopan yhteisöjen ja Itävallan tasavallan välisen kauttakuljetuksia maanteitse ja rautateitse koskevan sopimuksen 16 artiklassa tarkoitettuihin markkinoille pääsyä koskeviin oikeuksiin, joista määrätään yhtäältä Itävallan ja toisaalta Norjan, Ruotsin, Suomen ja Sveitsin välisissä kahdenvälisissä sopimuksissa, elleivät kyseiset sopimuspuolet ole toisin sopineet.

26. **376 R 3164:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 3164/76, annettu 16 päivänä joulukuuta 1976, yhteisön kiintiöstä jäsenvaltioiden välisessä maanteiden tavaraliikenteessä (EYVL N:o L 357, 29.12.1976, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **388 R 1841:** neuvoston asetus (ETY) N:o 1841/88, annettu 21 päivänä kesäkuuta 1988 (EYVL N:o L 163, 30.6.1988, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskevat seuraavat mukautukset:

a) Ainoastaan 4 a artiklaa sovelletaan, jollei asetuksen 4 b artiklassa säädettyistä ja tämän sopimuksen määräysten mukaisesti toteutetuista toimenpiteistä muuta johdu.

b) Euroopan yhteisöjen ja Itävallan tasavallan välisen tavaroiden kauttakuljetuksia maanteitse ja rautateitse koskevan sopimuksen ollessa voimassa tämän asetuksen soveltaminen ei vaikuta olemassa oleviin keskinäisiin Euroopan yhteisöjen ja Itävallan tasavallan välisen kauttakuljetuksia maanteitse ja rautateitse koskevan sopimuksen 16 artiklassa tarkoitettuihin markkinoille pääsyä koskeviin oikeuksiin, joista määrätään yhtäältä Itävallan ja toisaalta Norjan, Ruotsin, Suomen ja Sveitsin välisissä kahdenvälisissä sopimuksissa, elleivät kyseiset sopimuspuolet ole toisin sopineet.

v) **KULJETUSMAKSUT**
(tavaraliikenne)

27. **389 R 4058:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 4058/89, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989, jäsenvaltioiden välisen maanteiden tavaraliikenteen maksujen määräämisestä (EYVL N:o L 390, 30.12.1989, s. 1)

vi) **AMMATTIIN PÄÄSY**
(tavaraliikenne)

28. **374 L 0561:** Neuvoston direktiivi 74/561/ETY, annettu 12 päivänä marraskuuta 1974, maanteiden kansallisen ja kansainvälisen tavaraliikenteen harjoittajan ammattiin pääsystä (EYVL N:o L 308, 19.11.1974, s. 18), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **389 L 0438:** neuvoston direktiivi 89/438/ETY, annettu 21 päivänä kesäkuuta 1989 (EYVL N:o L 212, 22.7.1989, s. 101)

— **390 R 3572:** neuvoston asetus (ETY) N:o 3572/90, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990, tiettyjen maantie-, rautatie- ja sisävesiliikennettä koskevien direktiivien, päätösten ja asetusten muuttamisesta Saksan yhdistymisen vuoksi (EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 12)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

Sveitsi panee direktiivin täytäntöön viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1995.

vii) **VUOKRATUT AJONEUVOT**
(tavaraliikenne)

29. **384 L 0647:** Neuvoston direktiivi 84/647/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984, ilman kuljettajaa vuokrattujen ajoneuvojen käyttämisestä maanteiden tavaraliikenteessä (EYVL N:o L 335, 22.12.1984, s. 72), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **390 L 0398:** neuvoston direktiivi 90/398/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1990 (EYVL N:o L 202, 31.7.1990, s. 46)

viii) **MARKKINOILLE PÄÄSY**
(henkilöliikenne)

30. **366 R 0117:** Neuvoston asetus N:o 117/66/ETY, annettu 28 päivänä heinäkuuta 1966, yhteisistä säännöistä harjoitettaessa kansainvälistä henkilöliikennettä linja-autolla (EYVL N:o L 147, 9.8.1966, s. 2688/66)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskee seuraava mukautus:

Asetuksen 4 artiklan 2 kohtaa ei sovelleta.

31. **368 R 1016:** Komission asetus (ETY) N:o 1016/68, annettu 9 päivänä heinäkuuta 1968, neuvoston asetuksen N:o 117/66/ETY 6 ja 9 artiklassa tarkoitettujen valvonta-asiakir-

jojen malleista (EYVL N:o L 173, 22.7.1968, s. 8), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **382 R 2485:** komission asetus (ETY) N:o 2485/82, annettu 13 päivänä syyskuuta 1982 (EYVL N:o L 265, 15.9.1982, s. 5)

32. **372 R 0516:** Komission asetus (ETY) N:o 516/72, annettu 28 päivänä helmikuuta 1972, yhteisistä säännöistä harjoitettaessa jäsenvaltioiden välistä edestakaisliikennettä linja-autolla (EYVL N:o L 67, 20.3.1972, s. 13), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **378 R 2778:** neuvoston asetus (ETY) N:o 2778/78, annettu 23 päivänä marraskuuta 1978 (EYVL N:o L 333, 30.11.1978, s. 4)

33. **372 R 0517:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 517/72, annettu 28 päivänä helmikuuta 1972, yhteisistä säännöistä harjoitettaessa jäsenvaltioiden välistä säännöllistä liikennettä ja säännöllistä erityisliikennettä linja-autolla (EYVL N:o L 67, 20.3.1972, s. 19), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **377 R 3022:** neuvoston asetus (ETY) N:o 3022/77, annettu 20 päivänä joulukuuta 1977 (EYVL N:o L 358, 31.12.1977, s. 1)

— **378 R 1301:** neuvoston asetus (ETY) N:o 1301/78, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1978 (EYVL N:o L 158, 16.6.1978, s. 1)

34. **372 R 1172:** Komission asetus (ETY) N:o 1172/72, annettu 26 päivänä toukokuuta 1972, neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 517/72 ja neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 516/72 tarkoitetuista asiakirjoista (EYVL N:o L 134, 12.6.1972, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **372 R 2778:** komission asetus (ETY) N:o 2778/72, annettu 20 päivänä joulukuuta 1972 (EYVL N:o L 292, 29.12.1978, s. 22)

— **1 79 H:** liittymishdoista ja perustamisso-pimusten muutoksista tehty asiakirja — Hel-leenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 92)

— **1 85 I:** liittymishdoista ja perustamisso-pimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan-jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 162)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta kos-kee seuraava mukautus:

Täydennetään liitteeseen 1 liittyvää alaviitet-tä (1):

Islanti (IS), Itävalta (A), Liechtenstein (FL), Norja (N), Ruotsi (S), Suomi (SF), Sveitsi (CH).

ix) *AMMATTIIN PÄÄSY* (henkilöliikenne)

35. **374 L 0562:** Neuvoston direktiivi 74/562/ETY, annettu 12 päivänä marraskuuta 1974, maanteiden kansallisen ja kansainvälisen henkilöliikenteen harjoittajan ammattiin pää-systä (EYVL N:o L 308, 19.11.1974, s. 23), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **389 L 0438:** neuvoston direktiivi 89/438/ETY, annettu 21 päivänä kesäkuuta 1989 (EYVL N:o L 212, 22.7.1989, s. 101)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä kos-kee seuraava mukautus:

Itävalta panee direktiivin täytäntöön viimeis-tään 1 päivänä tammikuuta 1995.

36. **390 R 3572:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 3572/90, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990, tiettyjen maantie-, rautatie- ja sisävesiliikennettä koskevien direktiivien, päätösten ja asetusten muuttamisesta Saksan yhdistymisen vuoksi (EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 12)

III *RAUTATIELIIKENNE*

i) *RAKENNEPOLITIikka*

37. **375 D 0327:** Neuvoston päätös 75/327/ETY, tehty 20 päivänä toukokuuta 1975, rautatieyritysten tilanteen parantamisesta sekä rautatieyritysten ja valtion välisiä talou-dellisia suhteita koskevien sääntöjen yhdenmu-kaistamisesta (EYVL N:o L 152, 12.6.1975, s. 3), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavil-la:

— **1 79 H:** liittymishdoista ja perustamisso-pimusten muutoksista tehty asiakirja — Hel-leenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 1992)

— **1 85 I:** liittymishdoista ja perustamisso-pimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan-jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 163)

— **390 R 3572:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 3572/90, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990, tiettyjen maantie-, rautatie- ja sisävesiliikennet-

tä koskevien direktiivien, päätösten ja asetusten muuttamisesta Saksan yhdistymisen vuoksi (EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 12)

Tätä sopimusta sovellettaessa päätöstä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Päätöksen 8 artiklaa ei sovelleta.

b) Itävalta soveltaa tätä päätöstä viimeistään 1 päivästä tammikuuta 1995.

38. 383 D 0418: Neuvoston päätös 83/418/ETY, tehty 25 päivänä heinäkuuta 1983, rautateiden kaupallisesta itsenäisyydestä niiden kansainvälisen henkilö- ja matkatavaraaliikenteen hoitamisessa (EYVL N:o L 237, 26.8.1983, s. 32), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 85 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 165)

— **390 R 3572:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 3572/90, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990, tiettyjen maantie-, rautatie- ja sisävesiliikennettä koskevien direktiivien, päätösten ja asetusten muuttamisesta Saksan yhdistymisen vuoksi (EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 12)

39. 369 R 1192: Neuvoston asetus (ETY) N:o 1192/69, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1969, yhteisistä säännöistä rautatieyritysten kirjanpidon säännönmukaistamiseksi (EYVL N:o L 158, 28.6.1969, s. 8), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 72 B:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 92)

— **373 D 0101(01):** Euroopan yhteisöjen neuvoston päätös, tehty 1 päivänä tammikuuta 1973, uusien jäsenvaltioiden Euroopan yhteisöihin liittymisestä tehtyjen asiakirjojen muuttamisesta (EYVL N:o L 2, 1.1.1973, s. 19)

— **1 79 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 92)

— **1 85 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 161)

— **390 R 3572:** neuvoston asetus (ETY) N:o

3572/90, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990, tiettyjen maantie-, rautatie- ja sisävesiliikennettä koskevien direktiivien, päätösten ja asetusten muuttamisesta Saksan yhdistymisen vuoksi (EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 12)

40. 377 R 2830: Neuvoston asetus (ETY) N:o 2830/77, annettu 12 päivänä joulukuuta 1977, tarvittavista toimenpiteistä rautatieyritysten kirjanpitojärjestelmien ja tilinpäätösten saamiseksi keskenään vertailukelpoisiksi (EYVL N:o L 334, 24.12.1977), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 79 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 94)

— **1 85 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 162)

— **390 R 3572:** neuvoston asetus (ETY) N:o 3572/90, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990, tiettyjen maantie-, rautatie- ja sisävesiliikennettä koskevien direktiivien, päätösten ja asetusten muuttamisesta Saksan yhdistymisen vuoksi (EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 12)

41. 378 R 2183: Neuvoston asetus (ETY) N:o 2183/78, annettu 19 päivänä syyskuuta 1978, yhdenmukaisten kustannuslaskentaperiaatteiden vahvistamisesta rautatieyrityksille (EYVL N:o L 258, 21.9.1978, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 79 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 93)

— **1 85 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 162)

— **390 R 3572:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 3572/90, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990, tiettyjen maantie-, rautatie- ja sisävesiliikennettä koskevien direktiivien, päätösten ja asetusten muuttamisesta Saksan yhdistymisen vuoksi (EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 12)

ii) KULJETUSMAKSUT

42. 382 D 0529: Neuvoston päätös

82/529/ETY, tehty 19 päivänä heinäkuuta 1982, rautateiden kansainvälisen tavaraliikenteen maksujen määräämisestä (EYVL N:o L 234, 9.8.1982, s. 5), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 85 I:** liittymisehdoista ja perustamis-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan-
jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan
liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o
L 302, 15.11.1985, s. 164)

— **390 R 3572:** Neuvoston asetus (ETY) N:o
3572/90, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990,
tiettyjen maantie-, rautatie- ja sisävesiliikennet-
tä koskevien direktiivien, päätösten ja asetusten
muuttamisesta Saksan yhdistymisen vuoksi
(EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 12)

IV SISÄVESILIIKENNE

i) MARKKINOILLE PÄÄSY

43. **385 R 2919:** Neuvoston asetus (ETY)
N:o 2919/85, annettu 17 päivänä lokakuuta
1985, Reinin vesiliikenteestä tehdyssä tarkiste-
tussa yleissopimuksessa tarkoitettuihin järjeste-
lyihin pääsyn edellytyksistä Reinin navigaati-
oon kuuluvien alusten osalta (EYVL N:o L
280, 22.10.1985, s. 4)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta kos-
kevat seuraavat mukautukset:

- a) Myös EFTA-valtiot ilmoittavat komissi-
olle 2 artiklan mukaisesti kaikista mainitussa
artiklassa tarkoitetuista tiedoista, joita
EFTA-maat voivat lähettää Reinin komi-
ssiolle (CCR, Central Commission of the
Rhine).
- b) Asetuksen 3 artiklaa ei sovelleta.

ii) RAKENNEPOLITIIKKA

44. **389 R 1101:** Neuvoston asetus (ETY)
N:o 1101/89, annettu 27 päivänä huhtikuuta
1989, sisävesiliikenteen rakenteellisista paran-
nuksista (EYVL N:o L 116, 28.4.1989, s. 25),
sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **390 R 3572:** neuvoston asetus (ETY) N:o
3572/90, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990,
tiettyjen maantie-, rautatie- ja sisävesiliikennet-
tä koskevien direktiivien, päätösten ja asetusten
muuttamisesta Saksan yhdistymisen vuoksi
(EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 12)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta kos-
kee seuraava mukautus:

Tehdessään 6 artiklan 7 kohdassa, 8 artiklan

1 kohdan c alakohdassa ja 8 artiklan 3
kohdan c alakohdassa tarkoitettuja päätök-
siä komissio ottaa aiheellisella tavalla huo-
mioon EFTA-valtioiden kannat samalla ta-
voin kuin EY:n jäsenvaltioiden.

45. **389 R 1102:** Komission asetus (ETY)
N:o 1102/89, annettu 27 päivänä huhtikuuta
1989, toimenpiteiden vahvistamisesta sisävesili-
ikenteen rakenteellisista parannuksista annetun
neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1101/89 pane-
miseksi täytäntöön (EYVL N:o L 116,
28.4.1989, s. 30), sellaisena kuin se on muutet-
tuna seuraavilla:

— **389 R 3685:** komission asetus (ETY) N:o
3685/89, annettu 8 päivänä joulukuuta 1989
(EYVL N:o L 360, 9.12.1989, s. 20)

— **391 R 0317:** komission asetus (ETY) N:o
317/91, annettu 8 päivänä helmikuuta 1991
(EYVL N:o L 37, 9.2.1991, s. 27)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta kos-
kee seuraava mukautus:

Muuttaessaan tätä asetusta komissio ottaa
12 artiklan 1 kohdan mukaisesti aiheellisella
tavalla huomioon EFTA-valtioiden kannat
samalla tavoin kuin EY:n jäsenvaltioiden.

iii) AMMATTIIN PÄÄSY

46. **387 L 0540:** Neuvoston direktiivi
87/540/ETY, annettu 9 päivänä marraskuuta
1987, vesiteiden kansallisen ja kansainvälisen
tavaraliikenteen harjoittajan ammattiin pääsyt-
tä sekä tutkintotodistusten, todistusten ja mui-
den tähän ammattiin muodollista kelpoisuutta
osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tun-
nustamisesta

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä kos-
kee seuraava mukautus:

Itävalta panee direktiivin täytäntöön viimeis-
tään 1 päivänä heinäkuuta 1994. Sveitsi
panee direktiivin täytäntöön viimeistään 1
päivänä tammikuuta 1995.

iv) TEKNINEN YHDENMUKAISTAMINEN

47. **382 L 0714:** Neuvoston direktiivi
82/714/ETY, annettu 4 päivänä lokakuuta
1982, sisävesialusten teknisistä vaatimuksista
(EYVL N:o L 301, 28.10.1982, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään direktiivin liitteessä I olevaan luetteloon seuraava:

”I LUKU

2 vyöhyke

Ruotsi

Trollhättanin kanava ja Götajoki

Vänern

Södertäljen kanava

Mälaren

Falsterbon kanava

Sotenin kanava”

”II LUKU

3 vyöhyke

Itävalta

Tonava Itävallan ja Saksan rajalta Itävallan ja Tšekkoslovakian rajalle

Ruotsi

Götan kanava

Vättern

Sveitsi

Rein Rheinfeldeniltä Sveitsin ja Saksan rajalle.”

III LUKU

4 vyöhyke

”Ruotsi

Kaikki muut joet, kanavat ja sisävedet, joita ei ole lueteltu 1, 2 ja 3 vyöhykkeissä”

48. **376 L 0135:** Neuvoston direktiivi 76/135/ETY, annettu 20 päivänä tammikuuta 1976, sisävesialusten purjehduskelpoisuuslupien vastavuoroisesta tunnustamisesta (EYVL N:o L 21, 29.1.1976, s. 10), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **378 L 1016:** neuvoston direktiivi 78/1016/ETY, annettu 23 päivänä marraskuuta 1978 (EYVL N:o L 349, 13.12.1978, s. 31)

49. **377 D 0527:** Komission päätös

77/527/ETY, tehty 29 päivänä heinäkuuta 1977, meriväylän luonteisten väylien luettelosta neuvoston direktiivin 76/135/ETY soveltamiseksi, (EYVL N:o L 209, 17.8.1977, s. 29), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 85 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 164)

Tätä sopimusta sovellettaessa päätöstä koskee seuraava mukautus:

Täydennetään liitteen luetteloa seuraavasti:

”Suomi/Finland

Saimaan kanava/Saima kanal

Saimaan vesistö/Saimens vattendrag

Sverige

Trollhätte kanal ja Götaälv

Vänern

Mälaren

Södertälje kanal

Falsterbo kanal

Sotenkanalen”

V MERILIKENNE

Meriliikenteessä kolmannen maan suhteiden osalta sovelletaan pöytäkirjaa 19.

50. **386 R 4056:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 4056/86, annettu 22 päivänä joulukuuta 1986, perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan yksityiskohtaisesta soveltamisesta meriliikenteeseen (EYVL N:o L 378, 31.12.1986, s. 4)⁽³⁾

51. **388 R 4260:** Komission asetus (ETY) N:o 4260/88, annettu 16 päivänä joulukuuta 1988, perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan yksityiskohtaisesta soveltamisesta meriliikenteeseen annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 4056/86 säädetyistä ilmoituksista, valituksista, hakemuksista ja kuulemisista (EYVL N:o L 376, 21.12.1988, s. 1)⁽⁴⁾

52. **379 R 0954:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 954/79, annettu 15 päivänä toukokuuta 1979, siitä, miten jäsenvaltiot ratifioivat linjakonferenssien käyttäytymissäntöjä koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen tai liittyvät siihen (EYVL N:o L 121, 17.5.1979, s. 1)

53. **386 R 4055:** Neuvoston asetus (ETY)

⁽³⁾ Lueteltu ainoastaan tiedoksi. Soveltamisen osalta katso liite XIV.

⁽⁴⁾ Lueteltu ainoastaan tiedoksi. Soveltamisen osalta katso pöytäkirja 21.

N:o 4055/86, annettu 22 päivänä joulukuuta 1986, palvelujen tarjoamisen vapauden periaatteen soveltamisesta jäsenvaltioiden väliseen meriliikenteeseen sekä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden väliseen meriliikenteeseen (EYVL N:o L 378, 31.12.1986, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **390 R 3573:** neuvoston asetus (ETY) N:o 3573/90, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990, palvelujen vapaan tarjoamisen periaatteen soveltamisesta jäsenvaltioiden väliseen meriliikenteeseen sekä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden väliseen meriliikenteeseen annetun asetuksen (ETY) N:o 4055/86 muuttamisesta Saksan yhdistymisen vuoksi (EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 16)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan asetuksen 2 artikla seuraavasti: ”Mitään yksipuolisia kansallisia rajoituksia, jotka koskevat tiettyjen tavaroiden kuljetuksen varaamista kokonaan tai osittain kansallisen lipun alla purjehtiville aluksille, ei saa olla.”

b) Asetuksen 5 artiklan 1 kohdan osalta katsotaan, että kolmansien maiden kanssa myöhemmin tehtävissä sopimuksissa lastinjakojärjestelyt irtolastiliikenteessä ovat kiellettyjä.

c) Asetuksen 5, 6, 7 artiklan täytäntöpanoon sovelletaan ETA-sopimuksen pöytäkirjaa 19.

54. **379 L 0115:** Neuvoston direktiivi 79/115/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1978, avomeriluotsien harjoittamasta alusten luotsauksesta Pohjanmerellä ja Englannin kanaalissa (EYVL N:o L 33, 8.2.1979, s. 32)

55. **379 L 0116:** Neuvoston direktiivi 79/116/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1978, yhteisön satamiin saapuvia tai niistä poistuvia säiliöaluksia koskevista vähimmäisvaatimuksista (EYVL N:o L 33, 8.2.1979, s. 33), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **379 L 1034:** neuvoston direktiivi 79/1034/ETY, annettu 6 päivänä joulukuuta 1979 (EYVL N:o L 315, 11.12.1979, s. 16)

56. **391 R 0613:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 613/91, annettu 4 päivänä maaliskuuta

1991, laivojen siirtämisestä yhteisössä rekisteristä toiseen (EYVL N:o L 68, 15.3.1991, s. 1)

SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA

Sopimuspuolet kiinnittävät huomiota seuraavien säädösten sisältöön:

57. **386 R 4057:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 4057/86, annettu 22 päivänä joulukuuta 1986, kohtuuttomasta hinnoittelusta meriliikenteessä (EYVL N:o L 378, 31.12.1986, s. 14)

58. **386 R 4058:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 4058/86, annettu 22 päivänä joulukuuta 1986, yhteensovitetusta toiminnasta vapaan valtameriliikenteeseen pääsyn turvaamiseksi (EYVL N:o L 378, 31.12.1986, s. 21)

59. **383 D 0573:** Neuvoston päätös 83/573/ETY, tehty 26 päivänä lokakuuta 1983, vastatoimenpiteistä kansainvälisessä meriliikenteessä (EYVL N:o L 332, 28.11.1983, s. 37)

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

VI SIVILI-ILMAILU

i) KILPAILUSÄÄNNÖT

60. **387 R 3975:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 3975/87, annettu 14 päivänä joulukuuta 1987, menettelystä sovellettaessa kilpailusääntöjä lentoliikenteen alalla toimiviin yrityksiin (EYVL N:o L 374, 31.12.1987, s. 1)⁽⁵⁾

61. **388 R 4261:** Komission asetus (ETY) N:o 4261/88, annettu 16 päivänä joulukuuta 1988, menettelystä sovellettaessa kilpailusääntöjä lentoliikenteen alalla toimiviin yrityksiin annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3975/87 säädetyistä valituksista, hakemuksista ja kuulemisista (EYVL N:o L 376, 31.12.1988, s. 10)⁽⁵⁾

ii) MARKKINOILLE PÄÄSY

62. **390 R 2343:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 2343/90, annettu 24 päivänä heinäkuuta

⁽⁵⁾ Lueteltu ainoastaan tiedoksi. Soveltamisen osalta katso pöytäkirja 21.

1990, lentoliikenteen harjoittajien pääsystä yhteisön sisäisille säännöllisen lentoliikenteen reiteille ja jäsenvaltioiden välisen säännöllisen lentoliikenteen matkustajakapasiteetin jakamisesta lentoliikenteen harjoittajien kesken (EYVL N:o L 217, 11.8.1990, s. 8)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskee seuraava mukautus:

Täydennetään asetuksen liitteessä II olevaa luetteloa seuraavasti:

”Itävalta: Wien
Suomi: Helsinki-Vantaa
Islanti: Keflavik
Norja: Oslo-Fornebu/Gardemoen
Ruotsi: Tukholma-Arlanda
Sveitsi: Zürich
Geneve-Cointrin”

63. **389 R 2299:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 2299/89, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1989, tietokonepohjaisten paikanvarausjärjestelmien käyttöä koskevista käyttäytymissäännöistä (EYVL N:o L 220, 29.7.1989, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskee seuraava mukautus:

Tämän asetuksen 7 artiklan ja 11 — 20 artiklan soveltamisen osalta katso pöytäkirja 21.

64. **391 R 0294:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 294/91, annettu 4 päivänä helmikuuta 1991, jäsenvaltioiden välisestä lentorahtiliikenteestä (EYVL N:o L 36, 8.2.1991, s. 1)

iii) *KULJETUSMAKSUT*

65. **390 R 2342:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 2342/90, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1990, kuljetusmaksuista säännöllisessä lentoliikenteessä (EYVL N:o L 217, 11.8.1990, s. 1)

iv) *TEKNINEN YHDENMUKAISTAMINEN JA TURVALLISUUS*

66. **380 L 1266:** Neuvoston direktiivi 80/1266/ETY, annettu 16 päivänä joulukuuta 1980, jäsenvaltioiden tulevasta yhteistyöstä ja keskinäisestä avusta lento-onnettomuuksien

tutkimisessa (EYVL N:o L 375, 31.12.1980, s. 32)

v) *NEUVOTTELUMENETTELY*

67. **380 D 0050:** Neuvoston päätös 80/50/ETY, tehty 20 päivänä joulukuuta 1979, jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisiä suhteita lentoliikenteen alalla ja lentoliikenteen alaan liittyvää toimintaa kansainvälisissä järjestöissä koskevasta neuvottelumenettelystä (EYVL N:o L 18, 24.1.1980, s. 24)

vi) *SOSIAALINEN YHDENMUKAISTAMINEN*

68. **391 R 0295:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 295/91, annettu 4 päivänä helmikuuta 1991, sitä korvausjärjestelmää koskevista yhteisistä säännöistä, jota sovelletaan, jos matkustajalta säännöllisessä lentoliikenteessä evätään pääsy lennolle (EYVL N:o L 36, 8.2.1991, s. 5)

SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA

Sopimuspuolet kiinnittävät huomiota seuraavien säädösten sisältöön:

69. **C/257/88/s. 6:** Komission ilmoitus menettelystä tehtäessä komissiolle ilmoituksia perustamissopimuksen soveltamisesta sellaisiin yritysten välisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin, jotka koskevat kapasiteetin yhteistä suunnittelua ja yhteensovittamista, tulojen jakamista sekä neuvotteluja säännöllisen lentoliikenteen tariffeista ja ilma-alusten lähtö- ja saapumisaikojen jakamisesta, 26 päivänä heinäkuuta 1988 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2671/88 4 ja 5 artiklassa tarkoitettuja ilmoituksia (EYVL N:o C 257, 4.10.1988, s. 6)

70. **C/119/89/s. 6:** Komission ilmoitus perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta sellaisiin yritysten välisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin, jotka koskevat kapasiteetin yhteistä suunnittelua ja yhteensovittamista, tulojen jakamista sekä neuvotteluja säännöllisen lentoliikenteen tariffeista ja ilma-alusten lähtö- ja

saapumisaikojen jakamisesta, 26 päivänä heinäkuuta 1988 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2671/88 4 artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamisesta (EYVL N:o C 119, 13.5.1988, s. 6)

71. **361 Y 0722(01)**: Komission suositus jäsenvaltioille perustamissopimuksen 79 artiklan 3 kohdan täytäntöönpanosta syrjinnän poistamiseksi kuljetusmaksuista ja -ehdoista annetun asetuksen N:o 11 soveltamisesta (EYVL N:o L 50, 22.7.1961, s. 975)

72. **485 Y 1231(01)**: Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien antama päätöslauselma 85/C348/01 tieliikenteen sosiaalilainsäädännön täytäntöönpanon tehostamisesta (EYVL N:o C 348, 31.12.1985, s. 1)

73. **384 X 0646**: Neuvoston suositus 84/646/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984, jäsenvaltioiden kansallisten rautatieyritysten yhteistoiminnan vahvistamisesta kansainvälisessä henkilö- ja tavaraliikenteessä (EYVL N:o L 333, 21.12.1984, s. 63)

74. **382 X 0922**: Komission suositus N:o 82/922/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1982, kansallisille rautatieyrityksille korkeatasoisen kansainvälisen henkilöliikennejärjestelmän määrittelemisestä (EYVL N:o L 381, 31.12.1982, s. 38)

75. **371 Y 0119(01)**: Neuvoston päätöslauselma, annettu 7 päivänä joulukuuta 1970, rautatieyritysten välisestä yhteistoiminnasta (EYVL N:o C 5, 19.1.1971, s. 1)

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 1191/69,
annettu 26 päivänä kesäkuuta 1969,
julkisten palvelujen käsitteeseen rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteessä olennaisesti
kuuluvia velvoitteita koskevista jäsenvaltioiden toimenpiteistä**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 75 ja 94 artiklan,

ottaa huomioon eräiden kilpailun rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteessä vaikuttavien säännösten yhdenmukaistamisesta 13 päivänä toukokuuta 1965 tehdyn neuvoston päätöksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

yksi yhteisen liikennepolitiikan tavoitteista on poistaa erot, jotka ilmenevät jäsenvaltioiden asettamina, kuljetusyrityksiin kohdistuvina julkisten palvelujen käsitteeseen olennaisesti kuuluvina velvoitteina ja jotka ovat sellaisia, että ne saattavat olennaisesti vääristää kilpailunedellytyksiä,

tästä syystä on tarpeen lakkauttaa tässä asetuksessa määritellyt julkisen palvelun velvoitteet; joissakin tapauksissa on kuitenkin välttämätöntä pitää voimassa tällaiset velvoitteet riittävien liikennepalvelujen varmistamiseksi; liikennepalvelujen riittävyys on arvioitava kuljetusalalla vallitsevan kysynnän ja tarjonnan sekä yhteisön tarpeiden perusteella,

näitä lakkauttamistoimenpiteitä ei tule soveltaa henkilöliikenteen yrityksille yhden tai useamman ryhmän etujen vuoksi vahvistettuihin kuljetusmaksuihin eikä -ehtoihin,

näiden toimenpiteiden panemiseksi täytäntöön on tarpeen määrittellä tässä asetuksessa tarkoitetut erilaiset julkisiin palveluihin kuuluvat velvoitteet; näihin velvoitteisiin sisältyy liikennöintivelvoite, kuljetusvelvoite ja hintavelvoitteita,

on tarpeen jättää jäsenvaltioiden tehtäväksi toteuttaa niiden omasta aloitteesta toimenpiteitä julkisen palvelun velvoitteiden lakkauttamiseksi tai voimassa pitämiseksi; koska näistä velvoitteista kuitenkin aiheutuu kuljetusyrityksille taloudellisia rasituksia, yritysten olisi voitava hakea jäsenvaltioiden toimivaltaisilta viranomaisilta näiden velvoitteiden lakkauttamista,

on tarkoituksenmukaista säätää, että kuljetusyritykset voivat hakea julkisen palvelun velvoitteiden lakkauttamista ainoastaan, jos näistä velvoitteista aiheutuu tässä asetuksessa säädettyjen yhteisten menettelyjen mukaisesti määriteltyjä taloudellisia haittoja,

toiminnan parantamiseksi kuljetusyritysten olisi hakemuksia tehdessään voitava esittää muun, kyseiseen liikenteeseen paremmin soveltuvan kuljetusmuodon käyttöä,

päätätessään pitää voimassa julkisen palvelun velvoitteita jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten olisi voitava liittää päätöksiinsä ehtoja, jotka ovat omiaan parantamaan kyseisen toiminnan tuottoa; päätätessään lakkauttaa julkisten palvelujen velvoitteita jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten olisi kuitenkin säädettävä vaihtoehtoisen palvelun järjestämisestä, jotta varmistettaisiin riittävät liikennepalvelut,

⁽¹⁾ EYVL N:o 88, 24.5.1965, s. 1500/65

⁽²⁾ EYVL N:o C 27, 28.3.1966, s. 18

⁽³⁾ EYVL N:o C 49, 17.5.1968, s. 15

kaikkien jäsenvaltioiden etujen ottamiseksi huomioon olisi otettava käyttöön koko yhteisöä koskeva menettely niitä tapauksia varten, joissa liikennöinti- tai kuljetusvelvoitteen lakkauttaminen saattaisi vaikuttaa toisen jäsenvaltion etuun,

on suotavaa asettaa määrääjat sekä julkisten palvelujen lakkauttamiseksi tehtävien jäsenvaltioiden hakemusten jättämiselle että niiden tutkimiselle, jotta nämä kuljetusyritysten hakemukset voidaan käsitellä asianmukaisesti,

eräiden kilpailuun rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteessä vaikuttavien säännösten yhdenmukaistamisesta 13 päivänä toukokuuta 1965 tehdyn neuvoston päätöksen 5 artiklan mukaan toimivaltaisten viranomaisten tekemä päätös tässä asetuksessa määritellyn julkisen palvelun velvoitteen voimassa pitämisestä merkitsee velvollisuutta hyvittää tällaisesta päätöksestä kuljetusyrityksille mahdollisesti aiheutuvat taloudelliset rasitukset,

kuljetusyrityksen oikeus hyvitykseen syntyy silloin, kun jäsenvaltio päättää pitää voimassa kyseisen julkisen palvelun velvoitteen; talousarviot laaditaan kuitenkin vuosittain, joten tämä oikeus ei voi syntyä tämän asetuksen voimassaoloajan alkuvaiheen aikana ennen 1 päivää tammikuuta 1971; tätä määräpäivää voidaan vastaavasti muuttaa myöhäisemmäksi, jos kuljetusyritysten hakemusten tutkimisaikaa pidennetään,

eräiden kilpailuun rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteessä vaikuttavien säännösten yhdenmukaistamisesta 13 päivänä toukokuuta 1965 tehdyn neuvoston päätöksen 6 artiklassa määrätään lisäksi, että jäsenvaltioiden täytyy hyvittää yhden tai useamman ryhmän etujen vuoksi vahvistetuista kuljetusmaksuista ja -ehdoista henkilöliikenteelle aiheutuvat taloudelliset rasitukset; tämän hyvitysjärjestelmän on määrä toimia 1 päivästä tammikuuta 1971 alkaen; tätä määräpäivää voidaan kuitenkin yhteisön tason toimenpitein siirtää yhdellä vuodella, jos jossakin jäsenvaltiossa ilmenee erityisiä ongelmia,

julkisten palvelujen velvoitteiden voimassa pitämisestä kuljetusyrityksille aiheutuvat taloudelliset rasitukset täytyy hyvittää yhteisten menettelyjen mukaisesti; hyvityksen suuruuden vahvistamisessa täytyy ottaa huomioon tällaisten velvoitteiden lakkauttamisen vaikutukset yrityksen toimintaan,

tämän asetuksen säännöksiä olisi sovellettava kaikkiin tässä asetuksessa määriteltyihin kuljetusyrityksille asetettaviin uusiin julkisen palvelun velvoitteisiin,

näihin hyvityksiin ei tulisi soveltaa Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua alustavaa ilmoitusmenettelyä, koska jäsenvaltiot myöntävät tässä asetuksessa tarkoitettujen hyvitykset yhteisten, tässä asetuksessa vahvistettujen menettelyjen mukaisesti,

komission on voitava saada jäsenvaltioilta kaikki tämän asetuksen soveltamista koskevat tarpeelliset tiedot,

komission olisi annettava 31 päivään joulukuuta 1972 mennessä neuvostolle kertomus, jonka perusteella neuvosto voi tutkia kunkin jäsenvaltion tilanteen tämän asetuksen panemisessa täytäntöön,

on suotavaa huolehtia siitä, että jäsenvaltiot sallivat kuljetusyritysten sopivalla tavalla hyötyä jäsenvaltioiden tämän asetuksen nojalla tekemistä yksittäisistä päätöksistä, ja

koska tätä asetusta sovelletaan tässä vaiheessa jäsenvaltioiden kuuden kansallisen rautatieyrityksen raideliikenteeseen ja muiden kuljetusyritysten osalta kuljetusyrityksiin, jotka eivät pääasiallisesti tarjoa paikallisia tai alueellisia liikennepalveluja, neuvoston on kolmen vuoden kuluessa tämän asetuksen voimaantulosta päätettävä, mihin julkisia palvelujen velvoitteita koskeviin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä sellaisen liikennöinnin osalta, jota tämä asetus ei koske,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

I JAKSO

Yleiset säännökset

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on lakkautettava kaikki tässä asetuksessa tarkoitettujen julkisten palvelujen käsitteeseen olennaisesti kuuluvat rautatie-, maantie- ja sisävesiliikennettä koskevat velvoitteet.

2. Tällaiset velvoitteet voidaan kuitenkin pitää voimassa, jos ne ovat välttämättömiä riittävien liikennepalvelujen varmistamiseksi.

3. Edellä 1 kohtaa ei sovelleta jäsenvaltion yhden tai useamman ryhmän etujen vuoksi vahvistamiin henkilöliikenteen kuljetusmaksuihin eikä -ehtoihin.

4. Edellä 2 kohdassa tarkoitettujen velvoitteiden voimassa pitämisestä tai 3 kohdassa tarkoitettujen kuljetusmaksujen ja -ehtojen vahvistamisesta kuljetusyrityksille aiheutuvat taloudelliset rasitukset on hyvittävä tässä asetuksessa säädettyjen yhteisten menettelyjen mukaisesti.

2 artikla

1. 'Julkisen palvelun velvoitteilla' tarkoitetaan velvoitteita, joita kyseinen kuljetusyritys ei omien taloudellisten etujensa kannalta katsoen ottaisi kantaakseen tai ei ottaisi kantaakseen samassa määrin tai samoilla ehdoilla.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja julkisen palvelun velvoitteita ovat liikennöintivelvoite, kuljetusvelvoite ja hintavelvoitteet.

3. Tässä asetuksessa 'liikennöintivelvoitteella' tarkoitetaan kuljetusyritykselle asetettuja velvollisuuksia ryhtyä yrityksen liikenneluvan tai muun vastaavan luvan nojalla käyttämän reitin tai rakenteiden ja laitteiden osalta kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että sen tarjoamat liikennepalvelut täyttävät niiden jatkuvuudelle, säännöllisyydelle ja kapasiteetille asetetut vaatimukset. Siihen kuuluu myös velvollisuus järjestää lisäpalveluja sekä velvollisuus pitää palvelujen lakattua kunnossa reitit, kalusto - jos niitä ei tarvita koko verkkoa varten - sekä rakenteet ja laitteet.

4. Tässä asetuksessa 'kuljetusvelvoitteella' tarkoitetaan kuljetusyritykselle asetettuja velvollisuuksia ottaa ja kuljettaa matkustajia tai tavaroita tietyillä maksuilla ja ehdoilla.

5. Tässä asetuksessa 'hintavelvoitteilla' tarkoitetaan kuljetusyritykselle asetettuja velvollisuuksia soveltaa erityisesti tiettyihin matkustajaryhmiin, tiettyihin tavararyhmiin tai tiettyihin reitteihin julkisen viranomaisen vahvistamia tai hyväksymiä maksuja, jotka ovat ristiriidassa yrityksen taloudellisen edun kanssa ja jotka aiheutuvat tiettyjen hintatoimenpiteiden vahvistamisesta tai kieltäytymisestä muuttaa tällaisia toimenpiteitä.

Edellä olevan alakohdan säännöksiä ei sovelleta velvollisuuksiin, jotka johtuvat yleisistä, koko talouselämää koskevista hintapolitiittisista toimenpiteistä tai kuljetusmaksuja ja -ehtoja

yleisesti koskevista toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on kuljetusmarkkinoiden tai niiden osan järjestely.

II JAKSO

Yhteiset periaatteet julkisen palvelun velvoitteiden lakkauttamiseksi tai pitämiseksi voimassa

3 artikla

1. Jos jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset päättävät pitää julkisen palvelun velvoitteen voimassa kokonaan tai osittain ja jos tämä voidaan toteuttaa useammalla kuin yhdellä tavalla, joista jokaisen avulla voidaan samoilla ehdoilla varmistaa riittävät liikennepalvelut, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on valittava yhteisölle halvin tapa.

2. Liikennepalvelujen riittävyys on arvioitava ottamalla huomioon:

- yleinen etu;
- mahdollisuus käyttää muita liikennemuotoja ja näiden liikennemuotojen kyky täyttää kyseinen liikennetarve;
- kuljetusmaksut ja -ehdot, jotka voidaan tarjota käyttäjille.

4 artikla

1. Kuljetusyritysten asiana on hakea jäsenvaltioiden toimivaltaisilta viranomaisilta julkisen palvelun velvoitteen lakkauttamista kokonaan tai osittain, jos tällainen velvoite aiheuttaa niille taloudellista haittaa.

2. Hakemuksissaan kuljetusyritykset voivat ehdottaa käytettävän kuljetusmuodon korvaamista muulla kuljetusmuodolla. Yritysten on sovellettava 5 artiklan säännöksiä arvioidessaan mahdollisia säästöjä taloudellisen asemansa parantamiseksi.

5 artikla

1. Liikennöinti- tai kuljetusvelvoitteen on katsottava aiheuttavan taloudellista haittaa, jos se taloudellisen rasituksen väheneminen, joka voitaisiin saavuttaa lakkauttamalla kyseinen velvoite joko kokonaan tai osittain, on suurempi kuin kyseisestä lakkauttamisesta aiheutuva tulojen väheneminen sen liikennöinnin tai liikennöintiryhmän osalta, johon velvoite kohdistuu.

Taloudelliset haitat on määrittävä tarvittaessa todennettavan laskelman perusteella, jossa vuotuinen taloudellinen haitta on esitetty velvoitteen lakkauttamisesta aiheutuvan vuotuisen taloudellisen rasituksen vähenemisen ja siitä aiheutuvan vuotuisen tulojen vähenemisen erotuksena.

Jos liikennöinti- tai kuljetusvelvoite kuitenkin koskee useampaa kuin yhtä henkilö- tai tavaraliikennelajia jonkin liikenneverkon koko alueella tai sen merkittävässä osassa, velvoitteen lakkauttamisella poistettava taloudellinen rasitus on arvioitava kohdistamalla yritykselle liikennöinnistä aiheutuvat kokonaiskustannukset eri liikennelajien osille.

Taloudellinen haitta on tässä tapauksessa yrityksen julkisen palvelun velvoitteen kohteena olevaan toiminnan osaan kohdistettavien kulujen ja vastaavien tulojen erotus.

Taloudelliset haitat on määrittävä ottamalla huomioon velvoitteen vaikutus yrityksen koko toimintaan.

2. Hintavelvoitteen on katsottava aiheuttavan taloudellista haittaa, jos velvoitteen kohteena olevan liikenteen tulojen ja sen aiheuttaman taloudellisen rasituksen välinen erotus on pienempi kuin kyseisestä liikennöinnistä saatavien tulojen ja siitä aiheutuvan taloudellisen rasituksen välinen erotus, jos toiminta tapahtuisi liiketaloudellisin perustein, ottaen huomioon sekä velvoitteen kohteena olevan toiminnan kustannukset että markkinatilanne.

6 artikla

1. Kuljetusyritysten on vuoden kuluessa tämän asetuksen voimaantulosta tehtävä jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille 4 artiklassa tarkoitetut hakemukset.

Kuljetusyritykset voivat tehdä hakemuksen edellä mainitun ajan jälkeen, jos ne toteavat, että 4 artiklan 1 kohdassa säädetyt edellytykset täyttyvät.

2. Päätöksissä pitää voimassa julkisen palvelun velvoite joko kokonaan tai osittain taikka lakkauttaa se tietyn määräajan kuluessa on määrättävä niistä aiheutuvien taloudellisten rasitusten hyvitämisestä; tällaisen hyvityksen suuruus on määrättävä 10 - 13 artiklassa säädetyt yhteisiä menettelyjä noudattaen.

3. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on tehtävä päätöksensä yhden vuoden kuluessa päivästä, jona liikennöinti- tai kuljetusvelvoitetta koskeva hakemus on jätetty, ja kuuden kuukauden kuluessa päivästä, jona hintavelvoitteita koskeva hakemus on jätetty.

Oikeus hyvitykseen syntyy päivänä, jona toimivaltaiset viranomaiset tekevät päätöksensä, ei kuitenkaan ennen 1 päivää tammikuuta 1971.

4. Jos jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset kunkin yrityksen tekemien hakemusten määrän tai merkityksen vuoksi katsovat sen tarpeelliseksi, ne voivat kuitenkin pidentää 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädettyä määräaikaan enintään 1 päivään tammikuuta 1972 asti. Tässä tapauksessa oikeus hyvitykseen alkaa kyseisestä päivästä.

Jos jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset aikovat käyttää tätä mahdollisuutta, niiden on ilmoitettava asiasta kyseisille yrityksille kuuden kuukauden kuluessa päivästä, jona hakemus on jätetty.

Jos jollekin jäsenvaltiolle aiheutuisi erityisiä ongelmia, neuvosto voi komission ehdotuksesta kyseisen valtion pyynnöstä antaa tämän valtion pidentää tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädettyä määräaikaan 1 päivään tammikuuta 1973.

5. Jos toimivaltaiset viranomaiset eivät ole tehneet päätöstä säädetyssä määräajan kuluessa, on velvoite, jonka lakkauttamiseksi 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu hakemus on tehty, katsottava lakkautetuksi.

6. Neuvosto tutkii komission 31 päivään joulukuuta 1972 mennessä antaman kertomuksen perusteella eri jäsenvaltioiden tilanteen tämän asetuksen panemisessa täytäntöön.

7 artikla

1. Velvoitteen voimassa pitämisestä tehtävään päätökseen voidaan liittää ehtoja, joiden tarkoituksena on parantaa kyseisen velvoitteen kohteena olevan toiminnan tuottoa.

2. Velvoitteen lakkauttamista koskevassa päätöksessä voidaan määrätä vaihtoehtoisesta palvelusta. Tällaisessa tapauksessa lakkauttaminen tulee voimaan vasta siitä alkaen, kun vaihtoehtoinen palvelu otetaan käyttöön.

8 artikla

1. Jäsenvaltion, jota asia koskee, on ennen toimenpiteiden täytäntöönpanoa toimitettava komissiolle tieto toimenpiteistä, jotka se aikoo toteuttaa liikennöinti- tai kuljetusvelvoitteen lakkauttamiseksi sellaiselta reitiltä tai liikennepalvelusta, joka on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan tai liikenteeseen. Jäsenvaltion on ilmoitettava asiasta muille jäsenvaltioille.

2. Komissio kuulee jäsenvaltioita suunnitelluista toimenpiteistä, jos komissio pitää sitä tarpeellisena tai jos toinen jäsenvaltio sitä pyytää.

3. Komissio antaa kahden kuukauden kuluessa 1 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottamisesta niille jäsenvaltioille osoitetun lausunnon tai suosituksen, joita asia koskee.

III JAKSO

Yhden tai useamman ryhmän etujen vuoksi vahvistettujen henkilöliikenteen kuljetusmaksujen ja -ehtojen noudattamisesta

9 artikla

1. Yhden tai useamman ryhmän etujen vuoksi vahvistettujen henkilöliikenteen kuljetusmaksujen ja -ehtojen noudattamisesta yrityksille aiheutuvista taloudellisista rasituksista suoritettavien hyvitysten suuruus on määritettävä 11 - 13 artiklassa säädettyjä yhteisiä menettelyjä noudattaen.

2. Hyvitystä voidaan maksaa 1 päivästä tammikuuta 1971 alkaen.

Jos jollakin jäsenvaltiolla on erityisiä vaikeuksia, neuvosto voi komission ehdotuksesta kyseisen valtion pyynnöstä antaa tälle valtiolle luvan muuttaa mainituksi määräpäiväksi 1 päivä tammikuuta 1972.

3. Hakemukset hyvityksen saamiseksi on tehtävä jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille.

IV JAKSO

Yhteiset hyvitysmenettelyt

10 artikla

1. Liikennöinti- ja kuljetusvelvoitteen osalta 6 artiklassa tarkoitetun hyvityksen on vastattava suuruudeltaan yrityksen taloudellisen rasituksen vähenemisen ja sen saamien tulojen vähenemisen erotusta, jos kyseinen velvoite lakkautettaisiin kokonaan tai olennaisilta osin harkittavana olevaksi ajaksi.

Jos taloudellinen rasitus on arvioitu kohdistamalla yritykselle kyseisestä liikennöinnistä aiheutuvat kokonaiskustannukset sen eri liikennetoimintojen osille, hyvityksen on vastattava

suuruudeltaan yrityksen kyseisen julkisen palvelun velvoitteen kohteena olevaan toiminnan osaan kohdistettavien kustannusten ja vastaavien tulojen erotusta.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja taloudellisia rasituksia ja tuloja arvioitaessa on otettava huomioon kyseisen velvoitteen lakkauttamisen vaikutukset yrityksen koko toimintaan.

11 artikla

1. Hintavelvoitteiden osalta 6 artiklassa ja 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun hyvityksen on oltava yhtä suuri kuin seuraavan kahden luvun erotus:

a) Ensimmäisen luvun on oltava yhtä suuri kuin erotus, joka saadaan, kun tulosta, joka saadaan kertomalla liikennöinnin oletettu yksiköiden määrä ja

- joko edullisin maksu, jota käyttäjät voisivat vaatia, ellei kyseistä velvoitetta olisi, tai

- jos tällaista maksua ei ole, maksu, jonka yritys olisi perinyt liiketaloudellisin perustein ja ottamalla huomioon sekä kyseisen toiminnan kustannukset että markkinatilanteen,

vähennetään tulo, joka saadaan kertomalla liikennöinnin todellinen yksiköiden määrä kyseiselle ajanjaksolle vahvistetulla maksulla.

b) Toisen luvun on oltava yhtä suuri kuin erotus, joka saadaan vähentämällä pakollista maksua noudatettaessa aiheutuneet todelliset kustannukset kustannuksista, joita yritykselle aiheutuisi sen periessä joko edullisinta maksua tai yrityksen liiketaloudellisin perustein toimiessaan perimää maksua.

2. Jos markkinatilanteesta johtuu, että 1 kohdan säännösten mukaan laskettu hyvitys ei riitä kattamaan kyseisen hintavelvoitteen kohteena olevan liikenteen kokonaiskustannuksia, on 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun hyvityksen oltava yhtä suuri kuin näiden kustannusten ja tästä liikenteestä saatujen tulojen erotus. Jo aikaisemmin 10 artiklan mukaisesti mahdollisesti maksetut hyvitykset on otettava huomioon tässä laskelmassa.

3. Laskettaessa 1 kohdassa tarkoitettuja tuloja ja kustannuksia on otettava huomioon kyseisen velvoitteen lakkauttamisen vaikutukset yrityksen koko toimintaan.

12 artikla

Velvoitteiden voimassa pitämisestä aiheutuvia kustannuksia laskettaessa on edellytettävä, että yritystä hoidetaan tehokkaasti ja että tarjottavien liikennepalvelujen laatu on riittävä.

Oman pääoman korot voidaan vähentää kustannuslaskelmissa huomioon otetuista koroista.

13 artikla

1. Edellä 6 ja 9 artiklan nojalla tehtävissä päätöksissä on määrättävä hyvityksen suuruus etukäteen vähintään yhden vuoden ajalta. Niissä on samalla määriteltävä ne seikat, joiden perusteella hyvityksen suuruutta voidaan tarkistaa.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun hyvityksen suuruus on tarkistettava vuosittain kyseisen yrityksen tilinpäätöksen valmistuttua.

3. Etukäteen vahvistettu hyvitys on maksettava erinä. Edellä 2 kohdassa tarkoitetun tarkistuksen perusteella mahdollisesti maksettavaksi tuleva hyvitys on suoritettava heti, kun sen tarkistettu suuruus on määritetty.

V JAKSO

**Uusien julkisen palvelun velvoitteiden
asettaminen***14 artikla*

1. Lukuun ottamatta 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja tapauksia jäsenvaltiot saavat tämän asetuksen voimaantulopäivän jälkeen asettaa kuljetusyritykselle julkisen palvelun velvoitteita ainoastaan, jos tällaiset velvoitteet ovat välttämättömiä riittävien liikennepalvelujen varmistamiseksi.

2. Jos näin asetetut velvoitteet aiheuttavat kuljetusyrityksille 5 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua taloudellista haittaa tai 9 artiklassa tarkoitettuja taloudellisia rasituksia, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on tällaisten velvoitteiden asettamisesta päättäessään päätettävä niistä aiheutuvien taloudellisten haittojen hyvittämisestä. Sovelletaan, mitä 10 – 13 artiklassa säädetään.

VI JAKSO

Loppusäännökset*15 artikla*

Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tämän asetuksen nojalla tekemissä päätöksissä on mainittava päätösten perusteet, ja ne on julkistettava asianmukaisella tavalla.

16 artikla

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kuljetusyrityksillä on siinä ominaisuudessa mahdollisuus sopivalla tavalla toteuttaa etujaan jäsenvaltioiden tämän asetuksen nojalla tekemien yksittäisten päätösten osalta.

17 artikla

1. Komissio voi vaatia jäsenvaltioita toimittamaan kaikki tämän asetuksen soveltamiseen liittyvät olennaiset tiedot. Komissio kuulee kyseisiä jäsenvaltioita, jos se katsoo sen tarpeelliseksi.

2. Tämän asetuksen nojalla maksettavia hyvityksiä ei koske Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu alustava ilmoitusmenettely.

Jäsenvaltioiden on viipymättä toimitettava komissiolle velvoitelajeittain ryhmitellyt erittelyt hyvityksistä, jotka on maksettu kuljetusyrityksille niistä yrityksille aiheutuvista taloudellisista rasituksista, jotka aiheutuvat 2 artiklassa tarkoitetun julkisen palvelun velvoitteen voimassa pitämisestä tai yhden tai useamman ryhmän etujen vuoksi vahvistettujen henkilöliikenteen kuljetusmaksujen ja -ehtojen noudattamisesta henkilöliikenteessä.

18 artikla

1. Jäsenvaltioiden on komissiota kuultuaan annettava riittävän ajoissa tämän asetuksen ja erityisesti sen 4 artiklan täytäntöönpanon edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset.

2. Jos jäsenvaltio sitä vaatii tai jos komissio katsoo sen tarpeelliseksi, komissio kuulee 1 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä ja määräyksiä koskevista ehdotuksista jäsenvaltioita, joita asia koskee.

19 artikla

1. Tätä asetusta sovelletaan seuraavien rautatieyritysten raideliikenteeseen:

- Société nationale des chemins de fer belges (SNCB)/Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (NMBS);
- Deutsche Bundesbahn (DB);
- Société nationale des chemins de fer français (SNCF);
- Azienda autonoma delle Ferrovie dello Stato (FS);
- Société nationale des chemins de fer luxembourgeois (CFL);
- Naamloze Vennootschap Nederlandse Spoorwegen (NS);

2. Muiden yritysten osalta tätä asetusta ei sovelleta pääasiassa paikallisia tai alueellisia liikennepalveluja tarjoaviin yrityksiin.

3. Neuvosto päättää kolmen vuoden kuluessa tämän asetuksen voimaantulosta 13 päivänä toukokuuta 1965 tehdyn päätöksen-
sä II jaksossa määrättyjen periaatteiden ja tavoitteiden perus-
teella toteutettavista toimenpiteistä julkisten palvelujen
käsitteeseen olennaisesti kuuluvien velvoitteiden vaikutuksesta
liikenteeseen, johon ei sovelleta tätä asetusta.

20 artikla

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1969.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Annettu Luxemburgissa 26 päivänä kesäkuuta 1969.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. THORN

NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 1893/91,
annettu 20 päivänä kesäkuuta 1991,
julkisten palvelujen käsitteeseen rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteessä olennaisesti
kuuluvia velvoitteita koskevista jäsenvaltioiden toimenpiteistä annetun asetuksen (ETY)
N:o 1191/69 muuttamisesta

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 75 artiklan,

1 artikla

Muutetaan asetusta (ETY) N:o 1191/69 seuraavasti:

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

1. Korvataan 1 artikla seuraavasti:

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

"1 artikla

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾

1. Tätä asetusta sovelletaan kuljetusyrityksiin, jotka harjoittavat rautatie-, maantie- ja sisävesiliikennettä.

sekä katsoo, että

Jäsenvaltiot voivat jättää tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle yrityksen, jonka toiminta rajoittuu yksinomaan kaupunki- tai esikaupunkiliikenteeseen taikka alueelliseen liikenteeseen.

vaikka pidetäänkin kiinni julkisen palvelun velvoitteiden lakkauttamisen periaatteesta, julkisiin liikennepalveluihin liittyvä yleinen etu saattaa antaa perustellun syyn soveltaa julkisten palvelujen käsitettä tällä alalla,

2. Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

kuljetusyritysten kaupallisen itsenäisyyden periaatteen mukaisesti kuljetuspalvelujen tarjoamista koskevat järjestelyt olisi toteutettava jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten ja asianomaisen yrityksen välisellä sopimuksella,

- 'kaupunki- ja esikaupunkiliikenteellä' liikennepalveluja, jotka täyttävät kaupunki- tai esikaupunkikeskuksen tarpeet sekä tällaisen keskuksen ja sitä ympäröivän alueen väliset tarpeet;

tietyjen palvelujen tarjoamiseksi tai yhteiskunnan tiettyjen ryhmien edun vuoksi jäsenvaltioilla olisi oltava edelleen mahdollisuus pitää voimassa tai asettaa tiettyjä julkisen palvelun velvoitteita, ja

- 'alueellisella liikenteellä' liikennepalveluja, joita harjoitetaan alueen liikennetarpeiden täyttämiseksi.

sen vuoksi on tarpeen muuttaa asetusta (ETY) N:o 1191/69⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 3572/90⁽⁵⁾, asetuksen soveltamisalan mukauttamiseksi ja julkista palvelua koskeviin sopimuksiin sovellettavien yleisten sääntöjen antamiseksi,

3. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on lakkaudettava kaikki tässä asetuksessa tarkoitettujen julkisten palvelujen käsitteeseen olennaisesti kuuluvat rautatie-, maantie- ja sisävesiliikennettä koskevat velvoitteet.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 34, 12.2.1990, s. 8

⁽²⁾ EYVL N:o C 19, 28.1.1991, s. 254

⁽³⁾ EYVL N:o C 225, 10.9.1990, s. 27

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 156, 28.6.1969, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 353, 17.12.1990, s. 12

4. Sellaisten riittävien liikennepalvelujen varmistamiseksi, joissa otetaan erityisesti huomioon sosiaaliset tekijät ja ympäristötekijät sekä kaupunki- ja aluesuunnittelu, tai joiden tarkoituksena on tarjota määrähintoja tietyille matkustajaryhmille, jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat tehdä kuljetusyrityksen kanssa sopimuksia julkisista palveluista. Tällaisten sopimusten edellytyksistä ja tarkemmista ehdoista säädetään V jaksossa.

5. Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin pitää voimassa tai asettaa 2 artiklassa tarkoitettuja kaupunkien tai esikaupunkien henkilöliikennettä taikka alueellista henkilöliikennettä koskevia julkisen palvelun velvoitteita. Edellytyksistä ja tarkemmista ehdoista mukaan lukien hyvitysmenettelyistä säädetään II, III ja IV jaksossa.

Jos kuljetusyritys harjoittaa sekä liikennettä, jota koskee julkisen palvelun velvoite, että myös muuta toimintaa, julkisiin palveluihin kuuluvaa toimintaa on harjoitettava erillisenä osastona, jonka on täytettävä vähintään seuraavat edellytykset:

- kustakin toiminnasta pidetään erikseen kirjanpitoa ja kuhunkin toimintaan kuuluvaa osaa varoista käsitellään voimassa olevien kirjanpitosäännösten mukaisesti;
- menot katetaan käyttötuloilla ja julkisten viranomaisten suorittamilla avustuksilla ja korvauksilla ilman mahdollisuutta siirtää niitä yrityksen eri toimintalohkojen välillä.
- Lisäksi jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat päättää, että 3 ja 4 kohtaa ei sovelleta henkilöliikenteessä yhteiskunnan yhden tai useamman tietyn ryhmän etujen vuoksi määrättyihin kuljetusmaksuihin ja -ehtoihin."

2. Poistetaan 10 artiklan 2 kohta.

3. Poistetaan 11 artiklan 3 kohta.

4. Korvataan V jakso seuraavasti:

"V JAKSO

Sopimus julkisista palveluista

14 artikla

1. 'Sopimuksella julkisista palveluista' tarkoitetaan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten ja kuljetusyrityksen välillä tehtyä sopimusta riittävien liikennepalvelujen tarjoamisesta.

Sopimus julkisista palveluista voi erityisesti koskea:

- liikennepalveluja, jotka täyttävät vahvistetut jatkuvuus-, säännöllisyys-, kapasiteetti- ja laatuvaatimukset;
- täydentäviä liikennepalveluja;
- liikennepalveluja määrätyn maksu- ja ehdoin erityisesti tietyille matkustajaryhmille tai tietyillä reiteillä;
- liikenteen mukauttamista vastaamaan todellisia tarpeita.

2. Sopimuksessa julkisista palveluista on oltava muun muassa seuraavat kohdat:

- tarjottavan palvelun ominaisuudet, erityisesti jatkuvuus-, säännöllisyys-, kapasiteetti- ja laatuvaatimukset;
- sopimuksessa tarkoitettujen palvelujen hinta, joka joko lisätään tariffituloihin tai johon sisältyvät tariffitulot, sekä tiedot näiden kahden osapuolen välisestä taloudellisesta suhteesta;
- sopimuksen muuttamista koskevat määräykset, erityisesti odottamattomien muutosten varalta;
- sopimuksen voimassaoloaika;
- seuraamukset sopimuksen noudattamatta jättämisestä.

3. Sellaisten palvelujen tarjoamiseen tarvittava omaisuus, joita koskee julkisen palvelun velvoite, voi kuulua yritykselle tai se voidaan asettaa yrityksen käytettäväksi.

4. Jos yritys aikoo lopettaa yleisölle jatkuvasti ja säännöllisesti tarjoamansa liikennepalvelun, jota ei koske sopimusjärjestelmä eikä julkisen palvelun velvoite, taikka olennaisesti muuttaa sitä, yrityksen on ilmoitettava asiasta jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille noudattaen vähintään kolmen kuukauden ilmoittamisaikaa.

Toimivaltaiset viranomaiset voivat päätöksellään luopua vaatimasta tällaista ilmoitusta.

Tämä säännös ei vaikuta muihin kansallisiin menettelyihin, joita sovelletaan oikeuteen lopettaa liikenne tai muuttaa sitä.

5. Saatuaan 4 kohdassa tarkoitettujen ilmoitusten toimivaltaiset viranomaiset voivat vaatia, että kyseinen palvelu säilytetään enintään yhden vuoden ajan ilmoituspäivästä, ja niiden on ilmoitettava asiasta yritykselle viimeistään yksi kuukausi ennen ilmoittamisajan päättymistä.

Ne voivat myös aloittaa neuvottelut tällaisen liikennepalvelun aloittamisesta tai muuttamisesta.

6. Kuljetusyrityksille 5 kohdassa tarkoitetuista velvoitteista aiheutuvat kulut on hyvitetävä II, III ja IV jaksossa vahvistettujen yhteisten menettelyjen mukaisesti."

5. Poistetaan 19 artikla.

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1991.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Luxemburgissa 20 päivänä kesäkuuta 1991.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. GOEBBELS

ASETUS N:o 11**Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen
79 artiklan 3 kohdan täytäntöönpanosta
syrjinnän poistamiseksi kuljetusmaksuista
ja -ehdoista****EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN NEUVOSTO, joka**

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 79 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon,

sekä katsoo, että

79 artiklan 3 kohdan nojalla neuvoston on annettava säännökset, joilla varmistetaan mainitun artiklan 1 kohdassa tarkoitetun syrjinnän poistaminen yhteisön sisäisestä liikenteestä,

tämän syrjinnän poistamisen varmistamiseksi on tarpeen kieltää edellä tarkoitettu syrjintä, mukaan lukien tariffien asettaminen sekä muulla tavoin tapahtuva sellaisten kuljetusmaksujen ja -ehtojen vahvistaminen, joiden soveltaminen olisi syrjintää,

jotta olisi mahdollista tarkastaa, mitä kuljetusmaksuja ja -ehtoja sovelletaan, ja saada mahdollinen syrjintä selville, liikenteenharjoittajat ja edustajat ovat velvollisia antamaan tarvittavat tiedot, laatimaan kuljetusasiakirjan, josta tällaiset tiedot voidaan tarkastaa, sekä alistumaan tarkastukseen, ja

näiden säännösten noudattamisen varmistamiseksi olisi oltava seuraamusjärjestelmä, johon kuuluvien seuraamusten osalta yhteisön tuomioistuimella olisi perustamissopimuksen 172 artiklassa tarkoitettu täysi harkintavalta,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Tämän asetuksen säännöksiä sovelletaan kaikkien tavaroiden yhteisön sisäisiin rautatie-, maantie- ja sisävesikuljetuksiin, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen liitteissä I ja III lueteltujen tavaroiden kuljetuksia lukuun ottamatta.

2 artikla

1. Tämän asetuksen säännöksiä sovelletaan kaikkiin tavaroiden kuljetuksiin, joiden lähtö- tai määräpaikka on jäsenvaltion alueella, mukaan lukien kuljetukset jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä sekä kuljetukset jäsenvaltioiden ja yhteisön kanssa assosiaatiosuhteessa olevien maiden välillä.

2. Tämän asetuksen säännöksiä sovelletaan vain yhteisön sisäisiin kuljetuksen osiin.

3. Tämän asetuksen säännöksiä sovelletaan rautatie-, maantie- ja sisävesikuljetuksiin myös tapauksissa, joissa tavarat joillakin kuljetuksen osilla kuljetetaan muita kuljetusmuotoja käyttäen.

3 artikla

Jos kuljetuksen, jota koskee yksi sopimus, suorittavat eri liikenteenharjoittajat, jokaiseen liikenteenharjoittajaan sovelletaan tämän asetuksen säännöksiä sen suorittaman kuljetuksen osalta.

4 artikla

1. Yhteisön sisäisissä kuljetuksissa on kiellettyä syrjintä, joka ilmenee siten, että liikenteenharjoittajat soveltavat tavaroiden alkuperä- tai määräraamaan perusteella eri kuljetusmaksuja ja -ehtoja samanlaisten tavaroiden kuljetuksiin samoilla kuljetusreiteillä.

Tämä kielto ei vaikuta yksityisoikeudellisten sopimusten pätevyYTEEN.

2. Kiellettyä on myös tariffien asettaminen sekä muulla tavoin tapahtuva sellaisten kuljetusmaksujen ja -ehtojen vahvistaminen, joiden soveltaminen olisi 1 kohdassa tarkoitettua syrjintää.

3. Tässä artiklassa tarkoitettut kiellot tulevat voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1961.

5 artikla

1. Hallitusten on 1 päivään heinäkuuta 1961 mennessä ilmoitettava komissiolle kaikista maassaan noudatettavista kuljetusmaksuja ja -ehtoja koskevista tariffeista sekä yleisistä ja yksittäisistä kuljetusmaksuja ja -ehtoja koskevista sopimuksista, joiden mukaan kuljetusmaksut ja -ehdot samanlaisten tavaroiden yhteisön sisäisistä kuljetuksista samoilla kuljetusreiteillä ovat erilaiset tavaroiden alkuperä- tai määräraamaan perusteella. Komissiolle on viipymättä ilmoitettava myös kaikista tällaisista tariffeista ja sopimuksista, jotka toteutetaan myöhemmin.

2. Kuljetusyritysten on 1 päivään heinäkuuta 1961 mennessä toimitettava maansa hallitukselle kaikki tarvittavat tiedot edellisessä kohdassa tarkoitetuista kuljetusmaksuja ja -ehtoja koskevista tariffeista sekä yleisistä ja yksittäisistä sopimuksista, ja niiden on viipymättä ilmoitettava maansa hallitukselle myös kaikista tällaisista tariffeista ja sopimuksista, jotka toteutetaan myöhemmin.

3. Tämän artiklan säännökset koskevat kuljetuksia, joiden lähtö- tai määräpaikka on jäsenvaltion alueella.

6 artikla

1. Jokaisesta yhteisön sisäisestä kuljetuksesta on laadittava kuljetusasiakirja, jossa on seuraavat tiedot:

- lähettäjän nimi ja osoite;
- tavaroiden laatu ja paino;
- paikka, jossa tavarat on vastaanotettu kuljetusta varten, sekä vastaanottopäivä;
- paikka, johon tavarat on määrä toimittaa;
- käytettävä reitti tai kuljetusmatkan pituus, jos kuljetusmaksu näiden tekijöiden perusteella on muu kuin tavallisesti sovellettava maksu;
- tarvittaessa rajanylityspaikat.

8 artikla

Tämän asetuksen 6 artiklan säännöksiä ei sovelleta:

- a) tavaroiden kuljetuksiin yhdeltä lähettäjältä samalle vastaanottajalle, jos tavaroiden kokonaispaino on enintään viisi tonnia;
- b) jäsenvaltion sisäisiin tavaroiden kuljetuksiin, jos kuljetusmatkan kokonaispituus on enintään 100 kilometriä;
- c) tavaroiden kuljetuksiin jäsenvaltioiden välillä, jos kuljetusmatkan kokonaispituus on enintään 30 kilometriä.

2. Kuljetusasiakirja on laadittava kaksin kappalein ja numeroitava. Toisen kappaleen on oltava tavaroiden mukana; toinen kappale liikenteenharjoittajan on säilytettävä kahden vuoden ajan kuljetuspäivästä lukien arkistoituna numerojärjestyksessä. Viimeksi mainitusta kappaleesta on maksutavasta riippumatta käytävä ilmi lopullinen kuljetusmaksu sekä kaikki muut maksut, alennukset ja muut seikat, jotka vaikuttavat kuljetusmaksuihin ja -ehtoihin.

9 artikla

Tämän asetuksen 6 artiklan säännöksiä ei seuraavien edellytyksin sovelleta tavaroiden kuljetuksiin yrityksen omiin tarpeisiin:

3. Liikenteenharjoittajien ei tarvitse ottaa käyttöön uusia asiakirjoja, jos jo olemassa olevissa asiakirjoissa on kaikki 1 kohdassa tarkoitetut tiedot ja jos niiden ja liikenteenharjoittajien kirjaus- ja kirjanpitojärjestelmien perusteella voidaan toimittaa täydellinen kuljetusmaksujen ja -ehtojen tarkastus perustamissopimuksen 79 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun syrjinnän poistamiseksi tai välttämiseksi.

- tavarat kuljetetaan yrityksen omistamilla tai sen osamaksulla hankkimilla ajoneuvoilla ja ajoneuvoja kuljettavat yrityksen palveluksessa olevat henkilöt;

- kuljetus liittyy vain välillisesti yrityksen varsinaiseen toimintaan;

- kuljetettavat tavarat ovat yrityksen omaisuutta taikka yritys on myynyt, ostanut, antanut tai ottanut lainaksi tai vuokralle taikka valmistanut ne taikka jalostanut tai korjannut niitä;

4. Liikenteenharjoittaja vastaa siitä, että kuljetusasiakirjat laaditaan asianmukaisesti.

- kuljetuksen tarkoituksena on siirtää tavarat yritykseen, yrityksestä tai yrityksessä taikka yrityksen ulkopuolella sen omiin tarpeisiin.

7 artikla

1. Tämän asetuksen 6 artiklan säännökset tulevat voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1961.

2. Komissio voi kuitenkin ennen mainittua päivää ja neuvostoa kuultuaan asetuksella lykätä voimaantuloa myöhemmin määriteltävien kuljetusluokkien osalta enintään 1 päivään tammikuuta 1964 asti.

10 artikla

Jos perustamissopimuksen 74 artiklan täytäntöönpanosta ei 75 artiklan nojalla ole ennen 1 päivää heinäkuuta 1963 annettu säännöksiä, jotka koskevat kuljetusmaksujen ja -ehtojen julkistamista, päätökset julkistamisen luonteesta, muodosta ja laajuudesta tehdään ja muut tarvittavat toimenpiteet toteutetaan

perustamissopimuksen 79 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaisesti ja ottaen huomioon, että päätösten ja toimenpiteiden on kaikissa tapauksissa oltava yhteisen liikennepoliittikan mukaisia.

11 artikla

1. Hallitusten ja yritysten on komission pyynnöstä toimitettava kaikki tarvittavat lisätiedot tariffeista sekä kuljetusmaksuja ja -ehtoja koskevista yleisistä ja yksittäisistä sopimuksista, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän asetuksen 5 artiklan soveltamista.

2. Komissio voi asettaa vähintään yhden kuukauden pituisen määräajan näiden tietojen toimittamiselle.

3. Jos komissio pyytää yritystä toimittamaan sille tietoja, komissio ilmoittaa asiasta välittömästi sen jäsenvaltion hallitukselle, jossa yrityksen kotipaikka on, toimittamalla kysykselle hallitukselle jäljennöksen tietojensaantipyynnöstä.

4. Tietoja voidaan kieltäytyä toimittamasta, jos tietoja toimittaessa paljastettaisiin seikkoja, joiden paljastamista jäsenvaltio pitää keskeisten turvallisuusetujensa vastaisena.

12 artikla

1. Liikenteenharjoittajien, jotka soveltavat tavaroiden alkupe-
rä- tai määrämaan perusteella eri kuljetusmaksuja ja -ehtoja samanlaisten tavaroiden kuljetuksiin samoilla reiteillä, on komission pyynnöstä osoitettava, että toiminnalla ei rikota tämän asetuksen säännöksiä.

2. Eri kuljetusmaksujen ja -ehtojen soveltamista ei pidetä tämän asetuksen säännösten rikkomisena, jos se johtuu yksinomaan liikenteenharjoittajien välisestä kilpailusta tai liikenteen harjoittamiselle kyseisellä reitillä ominaisista teknisistä tai taloudellisista seikoista.

13 artikla

1. Huolintaliikkeiden ja muiden liikenteen alan edustajien on maansa hallituksen tai komission pyynnöstä annettava kaikki tarjottuja palveluja ja sovellettuja maksuja ja ehtoja koskevat tiedot.

2. Tämä velvollisuus koskee myös yrityksiä, jotka suoraan tarjoavat liikenteen liitännäispalveluja, jos niille ja liikenteenharjoittajille maksettavat palkkiot sisältyvät samaan kokonaisu-
hintaan.

3. Mitä 11 artiklan 1, 3 ja 4 kohdassa säädetään, koskee myös tämän artiklan nojalla tehtyjä tietojen toimittamista koskevia pyyntöjä.

14 artikla

1. Jäsenvaltioiden on valvottava, että tämän asetuksen 5 artiklan 2 kohdan sekä 6 ja 11 artiklan mukaan liikenteenharjoittajia koskevia velvollisuuksia samooin kuin 13 artiklassa säädettyä tietojen toimittamista koskevaa velvollisuutta noudatetaan.

Tätä varten niiden on komissiota kuultuaan toteutettava tarpeelliset toimenpiteet 1 päivään heinäkuuta 1961 mennessä.

2. Jos se on tämän asetuksen täytäntöön panemiseksi tarpeen, komissio voi lähettää virkamiehensä tai asiantuntijoita tarkastuskäynneille tarkastamaan ja valvomaan tämän asetuksen 5, 6, 11 ja 13 artiklan mukaan liikenteenharjoittajia koskevien velvollisuuksien noudattamista.

Tätä tarkoitusta varten komission valtuuttamilla henkilöillä on oikeus:

- a) tarkastaa yritysten kirjanpitoa ja muita liikeasiakirjoja;
- b) ottaa paikalla jäljennöksiä tai otteita yritysten kirjanpidosta ja muista liikeasiakirjoista;
- c) päästä yritysten kaikkiin tiloihin, niiden kaikille alueille ja niiden kaikkiin kulkuneuvoihin;
- d) vaatia selvityksiä kaikista yritysten kirjanpitoa ja muita liikeasiakirjoja koskevista seikoista.

Komission valtuuttamilla henkilöillä on oikeus käyttää tätä toimivaltaansa esitettään lupakortin, josta käy ilmi, että heillä on toimivalta suorittaa kaikki tarpeelliset tarkastukset tämän artiklan nojalla. Heillä on oltava mukanaan kirjallinen valtuutus, jossa mainitaan tarkastuksen kohteena oleva yritys ja tarkastuksen tarkoitus. Kirjallisesta valtuutuksesta ja tarkastuksen suorittamiseen valtuutettujen henkilöillisyydestä on sopivalla tavalla etukäteen ilmoitettava jäsenvaltiolle, jota asia koskee.

Komission tai kyseisen jäsenvaltion pyynnöstä jäsenvaltion viranomaiset voivat avustaa komission valtuuttamia henkilöitä heidän tehtäviensä suorittamisessa.

Jos yritys vastustaa tässä asetuksessa säädettyä tarkastusta, asianomaisen jäsenvaltion on annettava komission valtuuttamille henkilöille heidän tarkastuksen suorittamiseksi tarvitsemaansa apua ja tukea. Jäsenvaltioiden on komissiota kuultuaan toteutettava tätä varten tarpeelliset toimenpiteet 1 päivään heinäkuuta 1961 mennessä.

3. Kaikki tässä artiklassa tarkoitettuihin tarkastustoimiin osallistuvat henkilöt ovat salassapitovelvollisia perustamissopimuksen 214 artiklan mukaisesti.

15 artikla

1. Komission ja jäsenvaltioiden on huolehdittava, että kaikki niiden tietoon 5, 11, 13 ja 14 artiklan nojalla saatetut seikat pidetään salassa, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta perustamissopimuksen 79 artiklan 4 kohdan soveltamista.

2. Jollei neuvosto yksimielisesti toisin päättä, näin saatua tietoa saadaan käyttää vain tätä asetusta sovellettaessa.

16 artikla

Jäsenvaltioiden on komissiota kuultuaan 14 artiklan 1 kohdassa säädettyssä määräajassa säädettävä asianmukaisista seuraamuksista:

- a) liikenteenharjoittajille, jotka eivät noudata 5 artiklan 2 kohdan tai 6 artiklan säännöksiä;
- b) yrityksille, jotka eivät asetetussa määräajassa toimita maansa hallitukselle niiltä pyydyttyjä 11 tai 13 artiklassa tarkoitettuja tietoja;
- c) yrityksille, jotka tahallaan toimittavat maansa hallitukselle väärää tietoa.

17 artikla

1. Jos yritys ei toimita komission 11 tai 13 artiklan nojalla pyytämiä tietoja asetetussa määräajassa tai jos se tahallaan toimittaa väärää tietoa, komissio voi perustamissopimuksen 79 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaisesti päätöksellään määrätä asianomaiselle yritykselle enintään 500 laskentayksikön seuraamusmaksun sekä asettaa pyydyttyjen tietojen toimittamiselle uuden määräajan. Jos yritys ei uuden määräajan kuluessa toimita tietoja, päätös voidaan uudistaa.

2. Nämä seuraamusmaksut voidaan kuitenkin määrätä vain, jos tietojen toimittamista koskeva pyyntö on esitetty päätöksellä, jossa nimenomaisesti viitataan tässä artiklassa säädettyihin seuraamuksiin.

18 artikla

1. Komissio voi todettuaan, että perustamissopimuksen 79 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua syrjintää harjoitetaan, mainitun artiklan 4 kohdan mukaisella päätöksellä määrätä syrjintään syyllistyneelle liikenteenharjoittajalle kustakin syrjintätapauksesta seuraamusmaksun, joka on määrältään enintään saatu tai pyydytty kuljetusmaksu kaksikymmenkertaisena.

2. Jos perustamissopimuksen 79 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu syrjintä jatkuu huolimatta komission tekemästä päätöksestä, jolla syrjintä on määrätty lopetettavaksi, komissio voi perustamissopimuksen 79 artiklan 4 kohdan mukaisesti määrätä vastuussa olevalle liikenteenharjoittajalle kustakin syrjintätapauksesta enintään 10 000 laskentayksikön seuraamusmaksun.

3. Ennen seuraamusmaksun määräämistä 17 artiklan nojalla komissio kuulee kaikkia jäsenvaltioita, joita asia koskee, ja toimittaa niille jäljennökset kaikista asiakirjoista ja tiedoista, jotka on koottu komission perustamissopimuksen 79 artiklan 4 kohdan nojalla suorittaman tutkimuksen yhteydessä. Jokainen jäsenvaltio, jota kuullaan, voi pyytää riippumattoman kansallisen viranomaisen lausunnon, ja jäsenvaltioiden on annettava vastauksensa kahden kuukauden kuluessa.

19 artikla

Päätökset, jotka tehdään 17 tai 18 artiklan nojalla, eivät ole luonteeltaan rikosoikeudellisia.

20 artikla

Ennen kuin 17 tai 18 artiklan nojalla tehdään päätös, yrittäjälle, jota asia koskee, ilmoitetaan suunnitellusta toimenpiteestä.

Komissio antaa 17 ja 18 artiklan nojalla tehdyt päätökset tiedoksi jäsenvaltioille, joita asia koskee, toimittamalla niille jäljennökset päätöksistä.

21 artikla

Edellä olevia artikloja sovellettaessa laskentayksiköllä tarkoitetaan yhteisön talousarvion laadinnassa perustamissopimuksen 207 ja 209 artiklan mukaan käytettävää laskentayksikköä.

22 artikla

Kaikki yritykset vastaavat riippumatta siitä, ovatko ne yksityis- vai julkisoikeudellisia, palveluksessaan olevien henkilöiden toimista tämän asetuksen säännösten noudattamisen osalta. Tämä säännös koskee myös tässä asetuksessa tarkoitettuja seuraamusmaksuja.

23 artikla

Komission 17 ja 18 artiklan nojalla määräämät seuraamusmaksut pannaan täytäntöön perustamissopimuksen 192 artiklassa määrättyllä tavalla. Seuraamusmaksupäätöksiä täytäntöön pantaessa perityt rahamäärät maksetaan Euroopan talousyhteisölle ja tuloutetaan sen talousarvioon.

24 artikla

Jäsenvaltion, joka esittää perustamissopimuksen 79 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun, syrjinnäksi katsomaansa tapausta koskevan tutkimuspyynnön, on perusteltava pyyntönsä.

25 artikla

1. Ennen kuin komissio tämän asetuksen 18 artiklan nojalla tekee päätöksen tai määrää seuraamusmaksun, se hankkii vastineen siltä, jota asia koskee, tai tämän valtuuttamalta edustajalta; komissio voi nimetä jonkun virkamiehistään vastaanottamaan näitä vastineita.

2. Yhteisön tuomioistuimella on perustamissopimuksen 172 artiklassa tarkoitettu täysi harkintavaltta 17 ja 18 artiklan nojalla määrättyjen seuraamusmaksujen osalta. Komissio ei saa panna seuraamusmaksua täytäntöön ennen kuin määräaika muutoksenhakua varten on kulunut umpeen.

26 artikla

Komission on toteutettava tämän asetuksen täytäntöönpanon edellyttämät toimenpiteet.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 27 päivänä kesäkuuta 1960.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. GRÉGOIRE

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 3626/84,
annettu 19 päivänä joulukuuta 1984,
Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 79 artiklan 3 kohdan täytäntöönpanosta
syrjinnän poistamiseksi kuljetusmaksuista ja -ehdoista annetun asetuksen
N:o 11 muuttamisesta**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 75 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

neuvoston direktiivissä 84/647/ETY⁽³⁾ säädetään liikenteenharjoittajien mahdollisuudesta käyttää vuokrattuja ajoneuvoja omaan lukuunsa tai toisen lukuun tapahtuvissa kuljetuksissa, ja

omaa lukuun tapahtuvien tavarankuljetusten määrittelmäasetuksen N:o 11⁽⁴⁾ 9 artiklassa ei anna mahdollisuutta vuokrattujen ajoneuvojen käyttämiseen; tämän vuoksi mainittua asetusta on muutettava,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Korvataan asetuksen N:o 11 9 artiklan ensimmäinen luettelma-kohta seuraavasti:

"- tavarat kuljetetaan yrityksen omistamalla, sen osamaksulla hankkimilla tai sen vuokralle ottamilla ajoneuvoilla, ja viimeksi mainitussa tapauksessa direktiivin 84/647/ETY⁽¹⁾ 2 artiklassa säädetty edellytykset täyttyvät;

⁽¹⁾ EYVL N:o L 335, 22.12.1984, s. 72".

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1986.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 19 päivänä joulukuuta 1984.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. BRUTON

⁽¹⁾ EYVL N:o C 10, 16.1.1984, s. 91

⁽²⁾ EYVL N:o C 35, 9.2.1984, s. 19

⁽³⁾ EYVL N:o L 335, 22.12.1984, s. 72

⁽⁴⁾ EYVL N:o 52, 16.8.1960, s. 1121/60

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 3820/85,
annettu 20 päivänä joulukuuta 1985,
tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 75 artiklan,

ottaa huomioon rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteen kilpailusäännösten yhdenmukaistamisesta 13 päivänä toukokuuta 1965 tehdyn neuvoston päätöksen⁽¹⁾ ja erityisesti sen III jakson,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽²⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

sekä katsoo, että

tieliikenteen osalta yhteisön sosiaalilainsäädäntö on annettu asetuksella (ETY) N:o 543/69⁽⁵⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 2829/77⁽⁶⁾; näillä säädöksillä pyritään sisämaan liikennemuotojen välisen kilpailun yhdenmukaistamiseen erityisesti tieliikenteen alalla sekä työolojen ja liikenneturvallisuuden parantamiseen; näiden alojen kehitys on turvattava ja sitä on laajennettava; on kuitenkin välttämätöntä muuttaa mainitun asetuksen säännöksiä joustavammiksi niiden tavoitteita vaarantamatta,

ottaen jäljempänä säädetyt muutokset huomioon olisi selkeyden vuoksi koottava kaikki asiaan kuuluvat säännökset yhteen säädökseen ja siksi asetus (ETY) N:o 543/69 olisi kumottava; kuitenkin sen 4 artiklassa säädetyt tiettyjä ajoneuvoja koskevat poikkeukset ja 15 artiklan säännökset tietyistä henkilökuljetuksista olisi pidettävä edelleen jonkin aikaa voimassa,

tämän asetuksen säännökset työoloista eivät saa vaikuttaa työmarkkinasopimuspuolten oikeuteen erityisesti työehtosopi-

muksin antaa määräyksiä, jotka ovat työntekijöille edullisempia; jäsenvaltioilla on edelleen oltava oikeus toteuttaa aiheellisia toimenpiteitä sekä sosiaalisen kehityksen edistämiseksi että liikenneturvallisuuden parantamiseksi,

autonapumiesten ja lipuntarkastajien määrän vähenemisen huomioon ottaen ei enää ole tarpeen säätää muiden kuin kuljettajien lepoajoista,

joustavan työviikon korvaaminen kiinteällä työviikolla helpottaisi kuljettajan ajankäyttöä ja valvontaa,

olisi otettava käyttöön järjestelmä, joka koskisi kansainvälistä tieliikennettä kolmanteen maahan tai kolmannelle maasta taikka jäsenvaltion kautta kulkevaa kahden tällaisen maan välistä liikennettä; tällaiseen liikenteeseen olisi sovellettava 1 päivänä heinäkuuta 1970 tehtyä Euroopan sopimusta kansainvälisessä tieliikenteessä käytettävien ajoneuvojen miehistöjen työstä (AETR); sopimuksen määräyksiä sovelletaan ainoastaan yhteisön alueella tehtyyn matkan osaan sellaisten ajoneuvojen osalta, joka on rekisteröity maassa, joka ei ole AETR-sopimuksen sopimuspuoli,

yhteisö on toimivaltainen neuvottelemaan AETR-sopimuksesta ja tekemään sen, koska asiat, joista AETR-sopimuksessa määrätään, kuuluvat tämän asetuksen soveltamisalaan; kuitenkin erityisolojen vuoksi, joissa AETR-neuvottelut käytiin on poikkeuksellisesti sellainen menettely perusteltu, että yhteisön jäsenvaltiot tallettavat kukin erikseen ratifioimis- tai liittymisasiakirjat yhteisesti sovitulla tavalla, mutta toimivat kuitenkin yhteisön etujen mukaisesti ja sen puolesta,

taatakseen yhteisön oikeuden ensisijaisuuden yhteisön sisäisessä liikenteessä, jäsenvaltioiden olisi ratifioimis- tai liittymisasiakirjoja tallettaessaan tehtävä varauma, jonka mukaan kansainvälistä jäsenvaltioiden välistä liikennettä ei katsota sopimuksessa tarkoitetuksi kansainväliseksi liikenteeksi,

⁽¹⁾ EYVL N:o 88, 24.5.1965, s. 1500/65

⁽²⁾ EYVL N:o C 100, 12.4.1984, s. 3 ja EYVL N:o C 223, 3.9.1985, s. 5

⁽³⁾ EYVL N:o C 122, 20.5.1985, s. 168

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 104, 25.4.1985, s. 4 ja EYVL N:o C 303, 25.11.1985, s. 29

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 77, 29.3.1969, s. 49

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 334, 24.12.1977, s. 1

pääosin sopimuksessa sopimuspuolille varatut mahdollisuudet kahdenvälisin sopimuksin poiketa mainitusta sopimuksesta rajavyöhyke- ja kauttakulkuliikenteen osalta kuuluvat yhteisön toimivaltaan,

jäsenvaltiot toimivat sopimuksessa määrättyä menettelyä noudattaen yhdessä muutoksen aikaansaamiseksi sopimukseen, jos yhteisön sisäisten sääntöjen muuttaminen kyseisellä alalla edellyttää vastaavaa muutosta sopimukseen,

tietty kuljetukset voidaan jättää tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle,

on suotavaa täydentää ja täsmentää joitakin määritelmiä ja saattaa ajan tasalle tietyt, erityisesti tietyt ajoneuvoluokkia koskevista poikkeuksista annetut säännökset,

unohtamatta tietyt ammatillisen koulutuksen vaatimuksia on suotavaa säätää tavara- tai henkilöliikenteen kuljettajien alaikärajoista sekä autonapumiesten ja lipuntarkastajien alaikärajasta; ammatillisen koulutuksen tavoitteiden saavuttamiseksi jäsenvaltioilla täytyy olla mahdollisuus alentaa autonapumiesten alaikäraja 16 vuoteen,

on suotavaa rajoittaa yhtäjaksoista ja vuorokautista ajoaikaa, kuitenkin niin, että ei rajoiteta kansallisia säännöksiä, joiden mukaan kuljettajat eivät saa ajaa kauempaa kuin he turvallisuutta vaarantamatta pystyvät ajamaan,

vuorokautisen ajoajan pidentäminen sekä kahden viikon ajoajan lyhentäminen helpottavat kuljetusyritysten hoitoa ja edistävät sosiaalista kehitystä,

säännöksiä ajossa pidettävistä tauoista olisi muutettava vuorokautisen ajoajan pidentämisen vuoksi,

on suotavaa säätää ajoneuvon miehistön vuorokautisten ja viikottaisten lepoaikojen vähimmäiskestosta ja muista olosuhteista,

matkan sujuminen helpottuisi, jos kuljettaja voisi jakaa vuorokautisen lepoaikansa erityisesti, jos hänen ei tarvitsisi aterioita ja yöpyä samassa paikassa,

sosiaalisen kehityksen edistämiseksi ja liikenneturvallisuuden parantamiseksi olisi pidennettävä viikottaisia lepoaikoja, samalla kun niitä pitäisi pystyä lyhentämään korvaamalla kuljettajalle tämän itse valitsemana ajankohtana tietyn ajan kuluessa kyseiset käyttämättömät lepoajan osat,

useissa yhteisön tiekuljetuksissa käytetään osalla matkaa lauttaa tai rautateitä; säännöissä olisi sen vuoksi oltava tällaiseen

liikenteeseen sopivat säännökset vuorokautisista lepoajoista ja tauoista,

liikenneturvallisuuden vuoksi on kiellettävä kuljetun matkan pituuteen tai kuljetetun kuorman määrään perustuvat lisäkorvaukset, joilla saatetaan vaarantaa liikenneturvallisuutta,

on suotavaa säätää mahdollisuudesta poiketa tästä asetuksesta tietyt kansallisen liikenteen erityislajien osalta; poikkeuksia myönnettävissä jäsenvaltioiden olisi huolehdittava siitä, että sosiaaliturvan tasoa ja liikenneturvallisuutta ei vaaranneta,

ottaen huomioon henkilöliikenteen erityisluonne on perusteltua määritellä uudelleen ne ajoneuvoluokat, jotka jäsenvaltiot voivat jättää kansallisen liikenteen osalta tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle,

jäsenvaltioilla olisi oltava oikeus komission luvalla myöntää erityisistä syistä poikkeuksia tämän asetuksen säännöksistä; kiireellisissä tapauksissa poikkeuksia olisi voitava myöntää rajoitetuksi ajaksi ilman komission etukäteen antamaa lupaa,

säännölliseen henkilöliikenteeseen käytettävien ajoneuvojen kuljettajien osalta valvontalaitte voidaan korvata aikataulun ja yrityksen työvuorolistan jäljennöksellä; tämän asetuksen soveltamisen ja väärinkäytösten ehkäisyn kannalta olisi suotavaa, että kuljettajat halutessaan saisivat jäljennöksen työvuorolistastaan,

valvonnan tehostamiseksi on suotavaa, että säännöllistä kansainvälistä henkilöliikennettä ei enää vapautettaisi valvontalaitteiden asennus- ja käyttöpakosta lukuun ottamatta tiettyä rajaliikennettä,

on korostettava olevan tärkeää, että työnantajat ja kuljettajat noudattavat tätä asetusta,

komission olisi seurattava tilanteen kehitystä jäsenvaltioissa ja annettava neuvostolle ja Euroopan parlamentille joka toinen vuosi kertomus asetuksen soveltamisesta, ja

jäsenvaltioiden olisi avustettava toisiaan tämän asetuksen soveltamiseksi ja sen noudattamisen valvomiseksi,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

I JAKSO

Määritelmät

1 artikla

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

1. 'tieliikenteellä' kaikkia yleiseen liikenteeseen käytettävillä teillä matkustajien tai tavarankuljettamiseen tehtyjä matkoja ajoneuvo tyhjänä tai kuormattuna;

2. 'ajoneuvoilla' seuraavien määritelmien mukaisia moottoriajoneuvoja, vetoautoja, perävaunuja ja puoliperävaunuja:
- 'moottoriajoneuvo' on moottorikäyttöinen tiellä kulkeva ajoneuvo, jota tavallisesti käytetään matkustajien tai tavarankuljetukseen, ja joka ei kulje kiskoilla;
 - 'vetoauto' on moottorikäyttöinen tiellä kulkeva ajoneuvo, joka ei kulje kiskoilla, ja joka on erityisesti suunniteltu vetämään, työntämään tai käyttämään perävaunuja, puoliperävaunuja, laitteita tai koneita;
 - 'perävaunu' on ajoneuvo, joka on tarkoitettu kytkettäväksi moottoriajoneuvoon tai vetoautoon;
 - 'puoliperävaunu' on etuakseliton perävaunu, joka on kytketty niin, että huomattava osa sen painosta ja sen kuorman painosta kohdistuu vetoautoon tai moottoriajoneuvoon;
3. 'kuljettajalla' henkilöä, joka kuljettaa ajoneuvoa vaikka vain lyhyen ajan, tai on mukana ajoneuvossa toimiakseen tarvittaessa kuljettajana;
4. 'viikolla' maanantain kello 00.00:n ja sunnuntain kello 24.00:n välistä aikaa;
5. 'lepoajalla' yhtäjaksoista vähintään yhden tunnin mittaista aikaa, jonka kuljettaja saa käyttää haluamallaan tavalla;
6. 'suurimmalla sallitulla painolla' ajoneuvon suurinta sallittua painoa kuormattuna;
7. 'säännöllisellä henkilöliikenteellä' yhteisistä säännöistä harjoitettaessa kansainvälistä henkilöliikennettä linjautolla 28 päivänä heinäkuuta 1966 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 117/66⁽¹⁾ 1 artiklassa tarkoitettua kansallista ja kansainvälistä liikennettä.

II JAKSO

Soveltamisala

2 artikla

- Tätä asetusta sovelletaan 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun yhteisön alueella tapahtuvaan tieliikenteeseen.
- Kansainväliseen tieliikenteeseen sovelletaan tämän asetuksen säännösten asemesta Euroopan sopimusta kansainvälisessä tieliikenteessä käytettävien ajoneuvojen miehistöjen työstä (AETR):
 - koko matkan ajan, kun ajetaan mainitun sopimuksen sopimuspuolena olevaan kolmanteen maahan tai tällaisesta

maasta taikka tällaisen maan kautta, jos kuljetus tapahtuu jäsenvaltiossa tai jossakin edellä tarkoitettussa kolmannessa maassa rekisteröidyllä ajoneuvolla;

- yhteisössä tehdyn matkan osalta, kun ajetaan kolmanteen maahan, joka ei ole sopimuksen sopimuspuolena tai tällaisesta maasta, jos kuljetus tapahtuu jossakin edellä tarkoitettussa kolmannessa maassa rekisteröidyllä ajoneuvolla.

3 artikla

Yhteisön on aloitettava kolmansien maiden kanssa neuvottelut, jotka mahdollisesti ovat tarpeen tämän asetuksen täytäntöönpanemiseksi.

4 artikla

Tätä asetusta ei sovelleta liikenteeseen, jossa käytetään:

- tavarankuljetukseen tarkoitettuja ajoneuvoja, joiden suurin sallittu paino mahdollinen perävaunu tai puoliperävaunu mukaan lukien on enintään 3,5 tonnia;
- matkustajien kuljetukseen tarkoitettuja ajoneuvoja, jotka rakenteeltaan tai varustelultaan soveltuvat kuljettajaa mukaan lukien enintään yhdeksän henkilön kuljetukseen;
- säännöllisen henkilöliikenteen ajoneuvoja, jos kyseisen liikennereitin pituus on enintään 50 kilometriä;
- ajoneuvoja, joiden suurin sallittu nopeus on enintään 30 kilometriä tunnissa;
- puolustusvoimien, väestönsuojelun, palolaitoksen ja yleisestä järjestyksestä vastaavien laitosten ajoneuvoja tai niiden valvomia ajoneuvoja;
- tulvantorjuntaan, viemäri-, vesi-, kaasu- ja sähkölaitoksen toimintaan, maanteiden kunnossapitoon ja valvontaan, jätteiden keruuseen ja kuljetukseen, lennätin- ja puhelinalveluihin, postin kuljetukseen, radio- ja televisiolähetysiin tai radio- ja televisiolähettimien tai -vastaanottimien paikantamiseen tarkoitettuja ajoneuvoja;
- häätä- tai pelastusajoneuvoja;
- sairaanhoidon erikoisajoneuvoja;
- sirkusten ja huvipuistojen laitteiden kuljetusajoneuvoja;
- onnettomuusautojen kuljetukseen tarkoitettuja erikoisajoneuvoja;
- tekniikan kehittämiseksi sekä korjausten ja kunnossapidon testaamiseen tarvittavia ajoneuvoja taikka uusia tai uudistettuja ajoneuvoja, joita ei ole vielä laskettu liikkeelle;
- yksityiseen, vastikkeettomaan tavarankuljetukseen tarkoitettuja ajoneuvoja;
- ajoneuvoja, jotka on tarkoitettu maidon keräämiseen maatiloilta ja maidonkuljetusastioiden tai eläinten ravinnoiksi tarkoitettujen maitovalmisteiden palauttamiseen maatiloille.

⁽¹⁾ EYVL N:o 147, 9.8.1966, s. 2688/66

III JAKSO

Miehistö

5 artikla

1. Tavaraliikennekuljettajien alaikärajat ovat seuraavat:
- 18 vuotta, jos ajoneuvon ja siihen mahdollisesti kuuluvan perävaunun tai puoliperävaunun suurin sallittu paino on enintään 7,5 tonnia;
 - muiden ajoneuvojen osalta:
 - 21 vuotta tai
 - 18 vuotta, jos kyseisellä henkilöllä on jonkin jäsenvaltion tunnustama ammattitaitoa osoittava todistus, jonka mukaan hänellä on maanteiden tavaraliikenteen kuljettajien koulutus, joka on tieliikenteen kuljettajien vähimmäiskoulustasosta annettujen yhteisön sääntöjen mukainen.
2. Henkilöliikennekuljettajan on oltava 21 vuotta täyttänyt.

Yli 50 kilometrin etäisyydelle ajoneuvon tavanomaisesta sijaintipaikkakunnasta ulottuvan henkilöliikenteen reitin kuljettajan on lisäksi täytettävä jokin seuraavista edellytyksistä:

- hänellä on oltava vähintään yhden vuoden kokemus tavaroiden kuljettamisesta ajoneuvoilla, joiden suurin sallittu paino on yli 3,5 tonnia;
 - hänellä on oltava vähintään yhden vuoden kokemus sellaisten ajoneuvojen kuljettamisesta, joita käytetään enintään 50 kilometrin etäisyydelle ajoneuvon tavanomaisesta sijaintipaikkakunnasta ulottuvilla henkilöliikenteen reiteillä, tai muusta henkilöliikenteestä, joka ei kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan, jos toimivaltainen viranomainen katsoo hänen siten hankkineen tarvittavan kokemuksen;
 - hänellä on oltava jonkin jäsenvaltion tunnustama ammattitaitoa osoittava todistus, jonka mukaan hänellä on maanteiden henkilöliikenteen kuljettajan koulutus, joka on tieliikenteen kuljettajien vähimmäiskoulustasosta annettujen yhteisön sääntöjen mukainen.
3. Autonapumiesten ja lipuntarkastajien alaikäraja on 18 vuotta.
4. Henkilöliikennekuljettajaan ei sovelleta 2 kohdan toisen alakohdan a, b ja c alakohdan säännöksiä, jos hän on harjoittanut kyseistä ammattia vähintään yhden vuoden ajan ennen 1 päivää lokakuuta 1970.
5. Sellaisen kansallisen liikenteen osalta, jota harjoitetaan enintään 50 kilometrin etäisyydellä ajoneuvon sijaintipaikkakunnalta tai paikallishallintoalueilla, joiden keskus sijaitsee kyseisen kilometrirajan sisäpuolella, jäsenvaltiot voivat alentaa autonapumiesten alaikärajan 16 vuoteen, jos tämä perustuu koulutuksellisiin seikkoihin ja se tapahtuu kyseisten jäsenvaltioiden kansallisen työläinsäädännön rajoissa.

IV JAKSO

Ajoajat

6 artikla

1. Kahden vuorokautisen lepoajan tai vuorokautisen ja viikottaisen lepoajan välinen ajoaika, jäljempänä 'vuorokautinen ajoaika', saa olla enintään yhdeksän tuntia. Sitä voidaan kahdesti viikon aikana pidentää kymmeneen tuntiin.

Viimeistään kuuden vuorokautisen ajoajan jälkeen kuljettajan on pidettävä 8 artiklan 3 kohdassa määritelty viikottainen lepoaika.

Viikottaisen lepoajan saa siirtää kuudennen vuorokauden loppuun, jos kyseisten kuuden päivän kokonaisajoaika ei ylitä kuuden vuorokautisen ajoajan sallittua enimmäisaikaa.

Sellaisen kansainvälisen henkilöliikenteen osalta, joka ei ole säännöllistä liikennettä, korvataan toisen ja kolmannen alakohdan sanat "kuuden" ja "kuudennen" sanoilla "kahden-toista" ja "kahdennentoista".

Jäsenvaltiot voivat ulottaa edellä olevan alakohdan soveltamisen koskemaan myös niiden alueella tapahtuvaa kansallista henkilöliikennettä, joka ei ole säännöllistä liikennettä.

2. Kahden viikon yhteen laskettu ajoaika saa olla enintään 90 tuntia.

V JAKSO

Tauot ja lepoajat

7 artikla

1. Neljän ja puolen tunnin ajon jälkeen kuljettajan on pidettävä vähintään 45 minuutin tauko, jollei hänen lepoaikansa ala silloin.

2. Tämä tauko voidaan korvata vähintään 15 minuuttia kestäville tauoilla, jotka sijoitetaan ajoajan alun ja lopun väliin tai heti ajoajan jälkeen siten, että noudatetaan 1 kohdan säännöksiä.

3. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat vahvistaa, että säännöllisessä kansallisessa henkilöliikenteessä on pidettävä vähintään 30 minuutin tauko viimeistään neljän tunnin ajoajan jälkeen. Tällainen poikkeus voidaan myöntää ainoastaan, jos ajossa pidetyt yli 30 minuutin tauot saattaisivat haitata kaupunkiliikennettä ja jos kuljettajat eivät voi neljän ja puolen tunnin ajon sijoittaa 15 minuutin taukoo ennen 30 minuutin taukoo.

4. Taukojen aikana kuljettaja ei saa tehdä muuta työtä. Tätä artiklaa sovellettaessa 'muun työn' ei katsota tarkoittavan liikkuvassa ajoneuvossa, lautalla tai junassa vietettyä odotusta muuta aikaa, jota ei käytetä ajoneuvon kuljettamiseen.

5. Tämän artiklan mukaisia taukoja ei katsota vuorokautiseksi lepoajaksi.

8 artikla

1. Jokaisen 24 tunnin jakson aikana kuljettajalla on oltava vähintään 11 tunnin yhtäjaksoinen vuorokautinen lepoaika, joka voidaan lyhentää vähintään yhdeksän tunnin yhtäjaksoiseksi lepoajaksi enintään kolme kertaa yhden viikon aikana, jos kuljettajalle korvataan lyhennystä vastaava lepoaika ennen seuraavan viikon loppua.

Sellaisina vuorokausina, jolloin lepoaikaa ei ole lyhennetty ensimmäisen alakohdan mukaisesti, lepoaika voidaan kunkin 24 tunnin jakson aikana pitää kahtena tai kolmena erillisenä jaksoneuna, joista yhden on oltava vähintään kahdeksan tunnin yhtäjaksoinen lepoaika. Tällöin lepoajan on yhteensä oltava vähintään 12 tuntia.

2. Jokaisen sellaisen 30 tunnin jakson aikana, jolloin ajoneuvon miehistönä on vähintään kaksi kuljettajaa, jokaisella kuljettajalla on oltava vähintään kahdeksan tunnin yhtäjaksoinen lepoaika.

3. Jokaisen viikon aikana yksi 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista lepoajoista on pidennettävä 45 tunnin yhtäjaksoiseksi viikottaiseksi lepoajaksi. Tämä lepoaika voidaan lyhentää vähintään 36 tunnin yhtäjaksoiseksi lepoajaksi, jos se käytetään ajoneuvon tavanomaisella sijaintipaikkakunnalla tai kuljettajan asuinpaikkakunnalla, taikka vähintään 24 tunnin yhtäjaksoiseksi lepoajaksi, jos se käytetään muualla. Kukin lepoajan lyhennys on korvattava lyhennystä vastaavalla yhtäjaksoisella lepoajalla ennen kyseistä viikkoa seuraavan kolmannen viikon loppua.

4. Viikottainen lepoaika, joka alkaa yhden viikon aikana ja päättyy toisen viikon aikana, voidaan laskea kuuluvaksi kumpaan tahansa näistä viikoista.

5. Sellaisen henkilöliikenteen osalta, johon sovelletaan 6 artiklan 1 kohdan neljättä tai viidettä alakohdtaa, viikottainen lepoaika voidaan siirtää pidettäväksi yhtäjaksoisesti kyseistä viikkoa seuraavan viikon viikottaisen lepoajan yhteydessä.

6. Vuorokautisen tai viikottaisen lepoajan lyhentämisen korvaava lepoaika on annettava yhtäjaksoisena muun vähintään kahdeksan tunnin lepoajan yhteydessä, ja se on kuljettajan pyynnöstä annettava joko ajoneuvon tavanomaisella sijaintipaikkakunnalla tai kuljettajan asuinpaikkakunnalla.

7. Vuorokautisen lepoajan saa viettää ajoneuvossa, jos siinä on makuusija ja jos ajoneuvo on pysäköitynä.

9 artikla

Poiketen siitä, mitä 8 artiklan 1 kohdassa säädetään, voidaan, kun tavaratai henkilöliikennekuljettaja seuraa lautalla tai junassa kuljetettavaa ajoneuvoa, vuorokautinen lepoaika keskeyttää enintään yhden kerran seuraavien edellytysten:

- maissa vietettävä vuorokautinen lepoaika on pidettävä ennen lautalla tai junassa vietettyä lepoaikaa tai sen jälkeen;
- vuorokautisen lepoajan jaksojen välisen ajan on oltava mahdollisimman lyhyt, ja se saa ylittää lautalle tai junaan

lastaamiseen taikka lautalta tai junasta purkamiseen sekä tullimuodollisuuksiin kuluvan ajan enintään yhdellä tunnilla;

- kummankin lepojakson aikana kuljettajalla on oltava käytettävissään vuode tai makuusija.

Täten keskeytettyä vuorokautista lepoaikaa on pidennettävä kahdella tunnilla.

VI JAKSO**Eräiden palkkioiden kieltäminen****10 artikla**

Palkatuille kuljettajille ajomatkan tai kuljetettujen tavaroiden määrän perusteella maksettavat palkkiot ovat kiellettyjä myös silloin, kun ne maksetaan lisäpalkkioina tai palkanlisinä, paitsi jos tällaiset palkkiot eivät ole omiaan vaarantamaan liikenneturvallisuutta.

VII JAKSO**Poikkeukset****11 artikla**

Jäsenvaltio voi soveltaa 5 - 8 artiklassa säädettyjä korkeampia alarajoja tai matalampia ylärajoja. Tätä asetusta sovelletaan kuitenkin kuljettajiin, jotka harjoittavat kansainvälistä liikennettä toisessa jäsenvaltiossa rekisteröidyillä ajoneuvoilla.

12 artikla

Päästäkseen sopivaan pysähdyspaikkaan kuljettaja voi poiketa tämän asetuksen säännöksistä siinä määrin kuin on tarpeen henkilöiden, ajoneuvon tai kuorman turvallisuuden varmistamiseksi edellyttäen, että liikenneturvallisuutta ei vaaranneta. Kuljettajan on tehtävä tällaisen poikkeamisen luonteesta ja syystä merkintä valvontalaitteen piirturillevyyn tai työvuorolistansa.

13 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat alueellaan tai yhteisen sopimuksen mukaan toisen jäsenvaltion alueella myöntää poikkeuksia niistä tämän asetuksen säännöksistä, joita sovelletaan yhteen tai useampaan seuraavista ajoneuvoluokista:

- a) henkilöliikenteessä käytettävät ajoneuvot, jotka rakenteeltaan tai varustelultaan soveltuvat kuljettaja mukaan lukien enintään 17 henkilön kuljetukseen ja jotka on tarkoitettu tällaiseen liikenteeseen;

- b) ajoneuvot, joita viranomaiset käyttävät julkisiin palveluihin, jotka eivät kilpaile ammattimaisen liikenteen harjoittajien kanssa;
- c) maanviljelyä, puutarhanhoitoa, metsätaloutta tai kalastusta harjoittavien yritysten ajoneuvot, joita käytetään tavarankuljetukseen enintään 50 kilometrin etäisyydellä ajoneuvon tavanomaiselta sijaintipaikkakunnalta tai paikallishallintoalueilla, joiden keskus sijaitsee mainitulla alueella;
- d) ajoneuvot, joita käytetään muina kuin elintarvikkeina käytettävien eläinten jätteiden tai eläinten ruhojen kuljetukseen;
- e) ajoneuvot, joita käytetään elävien eläinten kuljetukseen maatiloilta paikallisille markkinoille ja päinvastoin tai markkinoilta paikallisiin teurastamoihin;
- f) ajoneuvot, joita käytetään paikallisilla markkinoilla myyntipisteinä tai ovelta ovelle myyntiin taikka liikkuvaan pankki-, rahanvaihto- tai talletustoimintaan, uskonnollisiin menoihin, kirjojen, levyjen tai kasettien lainaustoimintaan, kulttuuritapahtumiin tai näyttelyihin ja jotka on erityisesti varustettu tällaista toimintaa varten;
- g) ajoneuvot, joita käytetään sellaisten materiaalien tai laitteiden kuljetukseen, joita kuljettaja tarvitsee työnsä yhteydessä enintään 50 kilometrin etäisyydellä ajoneuvon tavanomaiselta sijaintipaikkakunnalta, jos tällaisen ajoneuvon kuljettaminen ei ole sen kuljettajan päätyö ja jos tällä poikkeuksella ei olennaisesti vaaranneta tämän asetuksen tavoitteiden toteutumista. Jäsenvaltiot voivat saattaa tällaiset poikkeukset yksittäisesti luvanvaraisiksi;
- h) ajoneuvot, joita käytetään yksinomaan pinta-alaltaan enintään 2 300 neliökilometrin suuruisilla saarilla, joita moottoriajoneuvoliikenteen käytettävissä oleva silta, kahlaamo tai tunneli ei yhdistä valtion muuhun osaan;
- i) tavaraliikenteessä käytettävät ajoneuvot, joiden käyttövoimana on sähkövoima tai ajoneuvossa tuotettu kaasu tai jotka on varustettu nopeudenrajoittimella, jos nämä ajoneuvot rinnastetaan bensiini- tai dieselmoottorilla käyviin ajoneuvoihin sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa ne on rekisteröity, ja jos niiden suurin sallittu paino perävaunu tai puoliperävaunu mukaan lukien on enintään 3,5 tonnia;
- j) ajokortin saamiseksi annettavaan ajo-opetukseen käytettävät ajoneuvot;
- k) yksinomaan maataloudessa ja metsänhoidossa käytettävät traktorit.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle tämän kohdan nojalla myönnettyistä poikkeuksista.

2. Jäsenvaltiot voivat komission luvalla myöntää poikkeuksia tämän asetuksen säännösten soveltamisesta poikkeuksellisissa olosuhteissa harjoitettavalle liikenteelle, jos tällaiset poikkeukset eivät olennaisesti vaaranna tämän asetuksen tavoitteiden toteutumista.

Kiireellisissä tapauksissa ne voivat myöntää enintään 30 päivän ajaksi poikkeuksen, josta on ilmoitettava komissiolle välittömästi.

Komissio ilmoittaa muille jäsenvaltioille kaikista tämän asetuksen nojalla myönnettyistä poikkeuksista.

VIII JAKSO

Valvontamenettely ja seuraamukset

14 artikla

1. Yrityksen on laadittava liikenteen aikataulu ja miehistön työvuorolista tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvasta:

– säännöllisestä kansallisesta henkilöliikenteestä, ja

– säännöllisestä kansainvälisestä henkilöliikenteestä, jonka reitin päätepisteet ovat linnuntietä enintään 50 kilometrin etäisyydellä kahden jäsenvaltion välisestä rajasta ja jonka reitin pituus on enintään 100 kilometriä,

2. Työvuorolistasta on kunkin kuljettajan osalta käytävä ilmi kuljettajan nimi, asuinpaikkakunta sekä etukäteen määrätyt ajoajat, muu työ sekä varallaoloaika.

3. Työvuorolistaan on merkittävä kaikki 2 kohdassa tarkoitetut tiedot vähintään kulloinkin kuluvan viikon sekä sitä edeltäneen ja sitä seuraavan viikon ajalta.

4. Yrityksen johtajan tai hänen valtuuttamansa henkilön on allekirjoitettava työvuorolista.

5. Jokaisella 1 kohdassa tarkoitettuun liikenteeseen määrättyllä kuljettajalla on oltava mukanaan työvuorolistan ote ja aika-aulun jäljennös.

6. Yrityksen on säilytettävä työvuorolista vuoden ajan sen voimassaolon päättymisestä. Kuljettajien pyynnöstä yrityksen on annettava heille siitä ote.

7. Tätä artiklaa ei sovelleta kuljettajiin, joiden ajoneuvot on varustettu tieliikenteen valvontalaitteista 20 päivänä joulukuuta 1985 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85⁽¹⁾ mukaisesti käytettävillä valvontalaitteilla.

15 artikla

1. Kuljetusyrityksen on järjestettävä kuljettajien työ siten, että ne voivat noudattaa tämän asetuksen ja asetuksen (ETY) N:o 3821/85 asianomaisia säännöksiä.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 370, 31.12.1985, s. 8

2. Yrityksen on määräajoin tarkastettava, että näiden kahden asetuksen säännöksiä on noudatettu. Jos rikkominen todetaan, yrityksen on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet estääkseen sen toistumisen.

16 artikla

1. Komissio laatii kertomuksen joka toinen vuosi tämän asetuksen soveltamisesta jäsenvaltioissa ja tässä säännelyjen alojen kehityksestä. Komissio toimittaa kertomuksen neuvostolle ja Euroopan parlamentille 13 kuukauden kuluessa kertomuksessa tarkoitetun kaksivuotiskauden päättymisestä.

2. Jotta komissio voisi laatia 1 kohdassa tarkoitetun kertomuksen, jäsenvaltioiden on toimitettava joka toinen vuosi komissiolle tarvittavat tiedot vakiolomakkeella. Tietojen on oltava komissiolla viimeistään kertomuksessa tarkoitetun kaksivuotiskauden päättymistä seuraavan syyskuun 30 päivänä.

3. Komissio vahvistaa vakiolomakkeen mallin kuultuaan jäsenvaltioita.

17 artikla

1. Jäsenvaltioiden on komissiota kuultuaan annettava riittävän ajoissa tämän asetuksen soveltamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset.

Näiden säädösten on koskettava muun muassa valvonnan järjestämistä, valvontamenettelyä ja valvontakeinoja sekä säädösten rikkomisen seuraamuksia.

2. Jäsenvaltioiden on avustettava toisiaan tämän asetuksen soveltamisessa ja sen noudattamisen valvonnessa.

3. Tähän keskinäiseen avunantoon kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten velvollisuus toimittaa toisilleen

säännöllisesti kaikki käytettävissä olevat tiedot:

- tämän asetuksen rikkomisesta, kun siihen on syyllistynyt ulkomailla asuva henkilö, samoin kuin kaikista sen seuraamuksista;
- seuraamuksista, joita jäsenvaltiossa sovelletaan maassa asuviin henkilöihin näiden rikkomuksista toisessa jäsenvaltiossa.

IX JAKSO

Loppusäännökset

18 artikla

1. Kumotaan asetus (ETY) N:o 543/69.

Kuitenkin:

- mainitun asetuksen 4 artiklaa sovelletaan 31 päivään joulukuuta 1989 asti ajoneuvoihin, joita viranomaiset käyttävät julkisiin palveluihin, jotka eivät kilpaile ammatillaisen liikenteen harjoittajien kanssa, sekä yksinomaan paikallisessa maa- ja metsätalouden töissä käytettäviin traktoreihin. Jäsenvaltio voi kuitenkin säätää, että tätä asetusta sovelletaan tällaiseen kansalliseen liikenteeseen sen alueella mainittua aikaisemmasta päivästä alkaen.

- mainitun asetuksen 15 artiklaa sovelletaan 31 päivään joulukuuta 1989 asti säännöllisen kansainvälisen henkilöliikenteen ajoneuvoihin ja kuljettajiin, jos tällaiseen liikenteeseen käytettäviä ajoneuvoja ei ole varustettu asetuksen (ETY) N:o 3821/85 mukaisesti käytettävillä valvontalaitteilla.

2. Viittaukset 1 kohdan mukaisesti kumottuun asetukseen katsotaan viittauksiksi tähän asetukseen.

19 artikla

Tämä asetus tulee voimaan 29 päivänä syyskuuta 1986.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 20 päivänä joulukuuta 1985.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. KRIEPS

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 3821/85,
annettu 20 päivänä joulukuuta 1985,
tieliikenteen valvontalaitteista**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 75 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

tieliikenteessä on otettu käyttöön valvontalaitte asetuksella (ETY) N:o 1463/70⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 2828/77⁽⁵⁾,

ottaen huomioon jäljempänä säädetyt muutokset olisi selkeyden vuoksi koottava asiaa koskevat säännökset yhteen säädökseen ja sen johdosta kumottava asetus (ETY) N:o 1463/70; kuitenkin sen 3 artiklan 1 kohdassa säädetty tietyn tyyppistä henkilöliikennettä koskeva poikkeus olisi pidettävä edelleen määrätyn ajan voimassa,

tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta 20 päivänä joulukuuta 1985 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3820/85⁽⁶⁾ tarkoitettujen ajanjaksot osoittavalla valvontalaitteella voidaan tehokkaasti valvoa näiden säännösten noudattamista,

velvoite käyttää tällaista valvontalaitetta voi koskea vain jäsenvaltioissa rekisteröityjä ajoneuvoja; lisäksi osa näistä ajoneuvoista voidaan vaikeuksia aiheuttamatta jättää tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle,

jäsenvaltiolla olisi oltava oikeus komission luvalla myöntää erityisistä syistä tiettyjä ajoneuvoja koskevia poikkeuksia tämän asetuksen säännöksistä; kiireellisissä tapauksissa poikkeuksia olisi voitava myöntää rajoitetuksi ajaksi ilman komission etukäteen antamaa lupaa,

tehokkaan valvonnan varmistamiseksi laitteen on toimittava luotettavasti, sitä on oltava helppo käyttää ja sen on oltava suunniteltu siten, että väärinkäytösten todennäköisyys on mahdollisimman vähäinen; sen vuoksi on erityisen tärkeää, että valvontalaitte tallentaa kunkin kuljettajan henkilökohtaiselle

piirturilevyille riittävän tarkkoja ja helposti luettavia tietoja eri ajanjaksoista,

ajoneuvon matkaa koskevien lisätietojen, kuten nopeuden ja kuljetun matkan, automaattinen kirjaaminen voi huomattavasti parantaa liikenneturvallisuutta ja edistää järkevää ajoneuvon käyttöä; näin ollen on tarkoituksenmukaista edellyttää myös näiden tietojen kirjaamista,

valvontalaitteiden rakenteesta ja asennuksesta on tarpeen vahvistaa yhteisön tason standardit ja säätää ETY-tyyppi hyväksyntämenettelystä sen varmistamiseksi, ettei jäsenvaltioiden alueella kielletä tällaisia valvontalaitteita tai estetä tällaisilla laitteilla varustettujen ajoneuvojen rekisteröintiä, liikkeelle laskemista tai käyttöä,

jäsenvaltioiden välisten ETY-tyyppi hyväksyntää koskevien erimielisyyksien osalta on suotavaa, että komissio voisi päätöksellään ratkaista erimielisyyden, jos kyseiset jäsenvaltiot eivät ole pystyneet ratkaisemaan erimielisyyttä kuudessa kuukaudessa,

tämän asetuksen täytäntöönpanon ja väärinkäytösten estämisen kannalta olisi hyvä, jos kuljettajat pyytäessään saisivat jäljennöksen piirturilevyistään,

edellä tarkoitettujen työ- ja lepoaikojen valvonnan tavoitteiden saavuttamiseksi on tarpeen velvoittaa työnantajat ja kuljettajat huolehtimaan laitteen moitteettomasta toiminnasta ja suorittamaan huolellisesti edellytetyt toimenpiteet,

säännöksiä kuljettajan mukana pidettävien piirturilevyjen määrästä on muutettava, koska liukuva työviikko on korvattu kiinteällä työviikolla,

tekniikan kehityksen vuoksi on tarpeen nopeasti mukauttaa tämän asetuksen liitteissä määritellyt tekniset eritelmit; tässä tarkoituksessa toteutettavien toimenpiteiden helpottamiseksi olisi säädettävä menettelystä jäsenvaltioiden ja komission välisen kiinteän yhteistyön toteuttamiseksi neuvoo-antavassa komiteassa,

todetusta rikkomisesta olisi ilmoitettava muille jäsenvaltioille, ja

valvontalaitteen luotettavan ja moitteettoman toiminnan varmistamiseksi on suotavaa säätää asennettujen laitteiden määräaikaista tarkastusta ja valvontaa koskevista yhdenmukaisista vaatimuksista,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 100, 12.4.1984, s. 3 ja EYVL N:o C 223, 3.9.1985, s. 5

⁽²⁾ EYVL N:o C 122, 20.5.1985, s. 168

⁽³⁾ EYVL N:o C 104, 25.4.1985, s. 4 ja EYVL N:o C 303, 25.11.1985, s. 29

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 164, 27.7.1970, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 334, 24.12.1977, s. 11

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 370, 31.12.1985, s. 1

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

5 artikla

I LUKU

Periaatteet ja soveltamisala

1 artikla

Tässä asetuksessa tarkoitettujen valvontalaitteiden on rakenteen, asennuksen, käytön ja testauksen osalta oltava tämän asetuksen sekä sen liitteiden I ja II vaatimusten mukaisia.

2 artikla

Tässä asetuksessa sovelletaan asetuksen (ETY) N:o 3820/85 1 artiklan määritelmiä.

3 artikla

1. Valvontalaitteet on asennettava ja sitä on käytettävä jäsenvaltioissa rekisteröidyissä ajoneuvoissa, joita käytetään maanteiden henkilö- tai tavaraliikenteessä, lukuun ottamatta asetuksen (ETY) N:o 3820/85 4 artiklassa ja 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja ajoneuvoja.

2. Jäsenvaltiot voivat myöntää asetuksen (ETY) N:o 3820/85 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen ajoneuvojen osalta poikkeuksen tämän asetuksen soveltamisesta. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle tämän kohdan mukaisesti myönnettyjä poikkeuksista.

3. Jäsenvaltiot voivat komission luvalla myöntää asetuksen (ETY) N:o 3820/85 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun liikenteeseen käytettävien ajoneuvojen osalta poikkeuksen tämän asetuksen soveltamisesta. Kiireellisissä tapauksissa ne voivat myöntää väliaikaisen enintään 30 päivän pituisen poikkeuksen, josta on ilmoitettava komissiolle viipymättä. Komissio ilmoittaa muille jäsenvaltioille tämän kohdan mukaisesti myönnettyistä poikkeuksista.

4. Jäsenvaltiot voivat kansallisen liikenteen osalta vaatia asennettavaksi ja käytettäväksi tämän asetuksen mukaiset valvontalaitteet myös sellaisiin ajoneuvoihin, joita 1 kohta ei koske.

II LUKU

Tyypiphyväksyntä

4 artikla

Valmistaja tai tämän edustaja tekee jäsenvaltiolle valvontalaitteen tai piirturilevymallin ETY-tyypiphyväksyntähakemukset tarvittavine kuvailevine asiakirjoineen. Samantyyppisestä valvontalaitteesta tai piirturilevymallista voidaan tehdä hakemus vain yhdessä jäsenvaltiossa.

Jäsenvaltion on annettava ETY-tyypiphyväksyntä valvontalaitteityypille tai piirturilevymallille, jos se on liitteen I vaatimusten mukainen ja jos jäsenvaltiolla on mahdollisuus valvoa, että tuotanto on hyväksytyyn tyyppiin tai malliin mukaista.

Tyypiphyväksynnän saaneen mallin tai tyyppiin muutoksista tai täydennyksistä on haettava täydentävää ETY-tyypiphyväksyntää alkuperäisen ETY-tyypiphyväksynnän antaneelta jäsenvaltiolta.

6 artikla

Jäsenvaltiot antavat hakijalle 5 artiklan mukaisesti hyväksytystä valvontalaitteityypistä tai piirturilevymallista liitteessä II olevan mallin mukaisen ETY-tyypiphyväksyntämerkin.

7 artikla

Sen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten, joita tyypiphyväksyntää haetaan, on jokaisesta hyväksymästään tai hylkäämästään valvontalaitteityypistä tai piirturilevymallista tapauksen mukaan joko toimitettava muiden jäsenvaltioiden viranomaisille yhden kuukauden kuluessa jäljennös tyypiphyväksyntätoimistuksesta tarvittavine kuvailevine asiakirjoineen tai ilmoitettava kyseisille viranomaisille hyväksynnän epäämisestä; epäämisestä niiden on ilmoitettava päätöksensä perustelut.

8 artikla

1. Jos 5 artiklassa tarkoitettuna ETY-tyypiphyväksynnän antanut jäsenvaltio toteaa, että valvontalaitteet tai piirturilevyt, joissa on sen antama ETY-tyypiphyväksyntämerkki, eivät ole sen hyväksymän tyyppiin mukaisia, sen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tuotanto on hyväksytyyn tyyppiin tai malliin mukaista. Tämä voi tarvittaessa johtaa ETY-tyypiphyväksynnän peruuttamiseen.

2. ETY-tyypiphyväksynnän antaneen jäsenvaltion on peruutettava tyypiphyväksyntä, jos hyväksytyt valvontalaitteet tai piirturilevyt ei voida pitää tämän asetuksen ja sen liitteiden mukaisena tai jos sen toiminnassa on havaittavissa sellainen yleinen vika, joka tekee sen tarkoituksensa sopimattomaksi.

3. Jos toinen jäsenvaltio ilmoittaa ETY-tyypiphyväksynnän antaneelle jäsenvaltiolle jostakin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua tapauksesta, tämän on neuvoteltavaan edellisen jäsenvaltion kanssa toteutettava kyseisissä kohdissa säädetyt toimenpiteet, jollei 5 kohdassa toisin säädetä.

4. Jäsenvaltio, joka on todennut 2 kohdassa tarkoitettuna tapauksen, voi kieltää valvontalaitteiden tai piirturilevyjen saattamisen markkinoille ja käyttöön ottamisen toistaiseksi. Sama koskee 1 kohdassa tarkoitettua tapausta, kun valmistaja huomautuksen jälkeen ei ole saattanut ETY-ensitarkastuksesta vapautettuja valvontalaitteita tai piirturilevyjä hyväksytyyn tyyppiin tai tämän asetuksen vaatimusten mukaisiksi.

Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on joka tapauksessa ilmoitettava kuukauden kuluessa toisilleen ja komissiolle ETY-tyyppihyväksynnän peruuttamisesta tai muista 1, 2 ja 3 kohdan mukaisesti toteutetuista toimenpiteistä sekä niiden syistä.

5. Jos ETY-tyyppihyväksynnän antanut jäsenvaltio kiistää sille ilmoitetut 1 ja 2 kohdan mukaiset tapaukset, kyseisten jäsenvaltioiden on pyrittävä ratkaisemaan erimielisyys ja pidettävä komissio ajan tasalla.

Jos jäsenvaltioiden väliset neuvottelut eivät neljän kuukauden kuluessa 3 kohdassa tarkoitettua tiedoksiantopäivästä ole johtaneet sopimiseen, komissio tekee kaikkien jäsenvaltioiden asiantuntijoita kuultuaan ja kaikki asiaan kuuluvat esimerkiksi taloudelliset ja tekniset tekijät tarkastettuaan kuuden kuukauden kuluessa päätöksen, joka annetaan tiedoksi kyseisille jäsenvaltioille ja ilmoitetaan samalla muille jäsenvaltioille. Komissio määrää tapauksen mukaan päätöksensä soveltamisen määräajan.

9 artikla

1. Piirturilevymallin ETY-tyyppihyväksyntähakemuksessa hakijan on ilmoitettava, mitä valvontalaitetta tai -laitteita varten tämä piirturilevy on tarkoitettu ja toimitettava sen testausta varten kyseisen tyyppinen valvontalaitte tai kyseisen tyyppiset valvontalaitteet.

2. Kunkin jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on merkittävä piirturilevymallin tyyppihyväksyntätodistukseen, missä valvontalaitteessa tai -laitteissa tätä piirturilevymallia voidaan käyttää.

10 artikla

Jäsenvaltio ei saa evätä valvontalaitteella varustetun ajoneuvon rekisteröintiä tai kieltää sen liikkeelle laskemista tai käyttöä sen varustukseen liittyvistä syistä, jos laitteessa on 6 artiklassa tarkoitettu ETY-tyyppihyväksyntämerkki ja 12 artiklassa tarkoitettu asennuskilpi.

11 artikla

Kaikki tämän asetuksen nojalla tehdyt päätökset, joilla evätään tai peruutetaan valvontalaitteen tai piirturilevymallin tyyppihyväksyntä, on perusteltava yksityiskohtaisesti. Päätöksestä on ilmoitettava asianosaiselle, jolle on samanaikaisesti ilmoitettava myös jäsenvaltioiden voimassa olevan lainsäädännön mukaan hänen käytettävissään olevat muutoksenhakekeinot ja -ajat.

III LUKU

Asennus ja tarkastus

12 artikla

1. Valvontalaitteen asennuksen ja korjauksen saa suorittaa ainoastaan sellainen korjaamo tai asentaja, jonka jäsenvaltioi-

den toimivaltaiset viranomaiset ovat tätä tarkoitusta varten hyväksyneet kuultuaan halutessaan niiden valmistajia, joita asia koskee.

2. Hyväksytty asentaja tai korjaamo merkitsee suoritettua sinetöinnin erityisellä merkillä. Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset pitävät luetteloa käytetyistä merkeistä.

3. Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset toimittavat toisilleen luettelon hyväksytyistä asentajista ja korjaamoista sekä jäljennökset käytetyistä merkeistä.

4. Liitteessä I esitetyn mallin mukaisella asennuskilvellä varmennetaan, että valvontalaitteen asennus on tapahtunut tämän asetuksen vaatimusten mukaisesti.

IV LUKU

Laitteen käyttö

13 artikla

Työnantajan ja kuljettajan on huolehdittava laitteen moitteettomasta toiminnasta ja oikeasta käytöstä.

14 artikla

1. Työnantajan on huolehdittava siitä, että kuljettajilla on riittävä määrä piirturilevyjä ottaen huomioon näiden piirturilevyjen yksilölliset ominaisuudet, työn keston ja sen mahdollisuuden, että vahingoittuneet tai valvontaviranomaisen haltuun ottamat piirturilevyt on korvattava. Työnantaja saa antaa kuljettajille vain hyväksytyin mallisia, ajoneuvoon asennettuun laitteeseen sopivia piirturilevyjä.

2. Yrityksen on säilytettävä piirturilevyjä käytön jälkeen vähintään yksi vuosi hyvässä järjestyksessä ja annettava niistä jäljennös asianomaiselle kuljettajalle tämän pyynnöstä. Piirturilevyt on pyynnöstä esitettävä tai luovutettava valvontaviranomaiselle.

15 artikla

1. Kuljettajat eivät saa käyttää likaantuneita tai vahingoittuneita piirturilevyjä. Ne on tämän vuoksi suojattava sopivalla tavalla.

Jos tietoja sisältävä piirturilevy vahingoittuu, kuljettajan on liitettävä vahingoittuneen piirturilevyn ohkeen sen tilalla käytetty varalevy.

2. Kuljettajien on käytettävä jokaisena ajopäivänä piirturilevyjä alkaen hetkestä, jona he ottavat ajoneuvon haltuunsa. Piirturilevy poistetaan vasta vuorokautisen työajan päätyttyä, jollei poistamiseen anneta lupaa muulla tavoin. Piirturilevyä ei saa käyttää tarkoitettua pitempää aikaa.

Kun kuljettajat eivät ole ajoneuvossa eivätkä siten voi käyttää ajoneuvoon asennettua laitetta, 3 kohdan toisen luettelukohdan b, c ja d alakohdassa tarkoitetut ajanjaksot on luettavasti ja piirturilevyä liikaamatta merkittävä käsin, automaattisesti tai muulla tavoin.

Kun ajoneuvossa on useampi kuin yksi kuljettaja, kuljettajien on tehtävä piirturilevyihin tarvittavat muutokset siten, että liitteessä I olevan II luvun 1 - 3 kohdassa tarkoitetut tiedot näkyvät sen kuljettajan piirturilevyssä, joka sillä hetkellä ohjaa ajoneuvoa.

3. Kuljettajien on

- huolehdittava siitä, että piirturilevyn alkamerkinnot tehdään ajoneuvon rekisteröintimaan virallisen ajan mukaan,
- käytettävä valvontalaitteen katkaisijaa siten, että seuraavat ajanjaksot tulevat merkityiksi erikseen ja toisistaan erotettavasti:

a) merkin alla: ajoaika;

b) merkin alla: kaikki muut työskentelyajat;

c) merkin alla: varallaoloaika eli:

- odotusaika, toisin sanoen aika, jona kuljettajan on pysyttävä työpaikallaan odottamassa mahdollista määrääystä lähteä ajoon tai jatkaa ajoa tai ryhtyä muihin töihin,
- kuljettajan mukana ajon aikana vietetty aika,
- ajon aikana makuusijalla vietetty aika;

d) merkin alla: työn keskeytykset ja vuorokautiset lepoajat.

4. Jäsenvaltio voi sallia, että kaikki 3 kohdan toisen luettelukohdan b ja c alakohdassa tarkoitetut ajanjaksot merkitään sen alueella rekisteröityjen ajoneuvojen piirturilevyihin merkin alle.

5. Kuljettajan on merkittävä piirturilevyyn seuraavat tiedot:

- a) sukunimi ja etunimi aloitettaessaan levyn käytön;
- b) aika ja paikka aloitettaessaan ja lopetettaessaan levyn käytön;
- c) hänen käytössään olevan ajoneuvon rekisterinumero ennen ensimmäistä levyllä merkittyä matkaa ja sen jälkeen piirturilevyn käytön aikana tapahtuvien ajoneuvon vaihtojen yhteydessä;

d) matkamittarin lukema:

- ennen ensimmäistä levyllä merkittyä matkaa,
- viimeisen levyllä merkityn matkan jälkeen,
- jos ajoneuvoa vaihdetaan työpäivän aikana (edellisen ajoneuvon mittarilukema ja uuden ajoneuvon mittarilukema);

e) tarvittaessa ajoneuvon vaihdon kellonaika.

6. Laitteen on oltava valmistettu siten, että valvontaviranomainen voi laitteen mahdollisen avaamisen jälkeen piirturilevyä pysyvästi vääntämättä, vahingoittamatta tai liikaamatta lukea tarkastusajankohtaa edeltävien yhdeksän tunnin merkinnät.

Laitteen on lisäksi oltava valmistettu siten, että ilman kotelon avaamista voidaan varmistaa, että laite tekee merkintöjä.

7. Kuljettajan on milloin tahansa pyynnöstä esitettävä valvontaviranomaiselle kuuluvan viikon piirturilevyt sekä joka tapauksessa edellisen ajoviikon viimeisen ajopäivän piirturilevyt.

16 artikla

1. Laitteen toimintahäiriön tai virheellisen toiminnan sattuessa yrittäjän on annettava hyväksytyt asentajan tai korjaamon tehdä korjaus niin pian kuin olosuhteet sen sallivat.

Jos paluu yrityksen toimipaikkaan voi tapahtua vasta yli yhden viikon kuluttua häiriön tai virheellisen toiminnan havaitsemisesta, korjaus on suoritettava matkalla.

Jäsenvaltiot voivat 19 artiklan mukaisesti valtuuttaa toimivaltaiset viranomaiset kieltämään ajoneuvon käytön, jos toimintahäiriön tai virheellisen toiminnan osalta ei ole toteutettu edellä säädettyjä toimenpiteitä.

2. Laitteen toimintahäiriön tai virheellisen toiminnan aikana kuljettajien on merkittävä aikatiedot piirturilevyille tai piirturilevyille taikka erityiselle piirturilevyyn liitettävälle lehdelle, jos laite ei enää merkitse niitä virheettömästi.

V LUKU

Loppusäännökset

17 artikla

Tarvittavat muutokset liitteiden mukauttamiseksi tekniikan kehitykseen annetaan noudattaen 18 artiklassa säädettyä menettelyä.

18 artikla

1. Perustetaan tämän asetuksen mukauttamista tekniikan kehitykseen käsittelevä komitea, jäljempänä 'komitea', jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

2. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

3. Jos tässä artiklassa säädettyä menettelyä on noudatettava, asian saattaa komitean käsiteltäväksi puheenjohtaja joko omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.

4. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Lausunnosta päätetään perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdan mukaisella määräenemmistöllä. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

5. a) Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.

b) Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määräenemmistöllä.

c) Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia tuli vireille neuvostossa, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä.

19 artikla

1. Jäsenvaltioiden on riittävän ajoissa komissiota kuultuaan saatettava voimaan tämän asetuksen soveltamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset.

Tämä asetys on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 20 päivänä joulukuuta 1985.

Näissä säännöksissä on säädettävä muun muassa valvonnan järjestämisestä, valvontamenettelystä ja -keinoista sekä säännösten rikkomisen seuraamuksista.

2. Jäsenvaltioiden on avustettava toisiaan tämän asetuksen soveltamisessa ja sen noudattamisen valvonnassa.

3. Tähän keskinäiseen avunantoon kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten velvollisuus toimittaa toisilleen säännöllisesti kaikki käytettävissä olevat tiedot:

- muun kuin jäsenvaltiossa asuvan tekemistä tämän asetuksen rikkomisista, samoin kuin sen kaikista seuraamuksista;
- seuraamuksista, joita jäsenvaltiossa sovelletaan maassa asuviin henkilöihin näiden rikkomisista toisessa jäsenvaltiossa.

20 artikla

Kumotaan asetus (ETY) N:o 1463/70.

Kuitenkin mainitun asetuksen 3 artiklan 1 kohtaa sovelletaan 31 päivään joulukuuta 1989 asti säännöllisen kansainvälisen henkilöliikenteen ajoneuvoihin ja kuljettajiin, jos tällaiseen liikenteeseen käytettäviä ajoneuvoja ei ole varustettu tämän asetuksen mukaisesti käytettävillä valvontalaitteilla.

21 artikla

Tämä asetys tulee voimaan 29 päivänä syyskuuta 1986.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. KRIEPS

LIITE I

RAKENNETTA, TESTAUSTA, ASENNUSTA JA TARKASTUSTA KOSKEVAT VAATIMUKSET

I. MÄÄRITELMÄT

Tässä liitteessä:

- a) **'valvontalaitteella' tarkoitetaan:**
tieajoneuvoihin asennettavaksi tarkoitettuja laitteita, jotka automaattisesti tai puoliautomaattisesti osoittavat ja tallentavat näiden ajoneuvojen liikkumista ja niiden kuljettajien tiettyjä työaikoja koskevia yksityiskohtaisia tietoja;
- b) **'piirturilevyllä' tarkoitetaan:**
valvontalaitteeseen sijoitettavaa levyä, joka vastaanottaa ja säilyttää tallennettavat tiedot ja jolle valvontalaitteen merkintälaitteet kirjaavat tarvittavista tiedoista jatkuvan tallenteen;
- c) **'valvontalaitteen vakiolla' tarkoitetaan:**
sen sisäänmenosignaalin arvoa osoittavaa ominaislukua, joka vaaditaan yhden kilometrin pituisen kuljetun matkan osoittamiseen ja tallentamiseen; tämä vakio on ilmoitettava joko kierroksina kilometriä kohti ($k = \dots$ kierr/km) tai impulsseina kilometriä kohti ($k = \dots$ imp/km);
- d) **'ajoneuvon ominaiskertomella' tarkoitetaan:**
sen ulostulosignaalin arvoa osoittavaa ominaislukua, jonka ajoneuvon ja valvontalaitteen yhdistävä osa (vaihdelaatikon ulostuloakseli tai ajoneuvon pyörä) lähettää, kun ajoneuvo kulkee yhden kilometrin matkan mitattuna tavanomaisissa testausolosuhteissa (katso tässä liitteessä olevan VI luvun 4 kohta). Ominaiskerroin ilmaistaan joko kierroksina kilometriä kohti ($w = \dots$ kierr/km) tai impulsseina kilometriä kohti ($w = \dots$ imp/km);
- e) **'pyörien renkaiden todellisella kehällä' tarkoitetaan:**
ajoneuvoa liikuttavien eri pyörien (vetävien pyörien) yhden täydellisen kierroksen aikana kulkemien matkojen keskiarvoa. Nämä matkat on mitattava tavanomaisissa testausolosuhteissa (katso tässä liitteessä olevan VI luvun 4 kohta), ja ne ilmoitetaan muodossa: $1 = \dots$ mm.

II. VALVONTALAITTEEN YLEISET OMINAISUUDET JA TOIMINTA

Valvontalaitteella on voitava tallentaa seuraavat tiedot:

1. ajoneuvolla kuljettu matka;
2. ajoneuvon nopeus;
3. ajoaika;
4. muut työskentely- tai varallaoloajat;
5. tauot ja vuorokautiset lepoajat;
6. piirturilevyn sisältävän kotelon avaamiset.

Kahden kuljettajan käyttämän ajoneuvon osalta valvontalaitteella on voitava tallentaa 3, 4 ja 5 kohdassa luetellut ajat samanaikaisesti mutta selvästi erillään ja kahdelle eri piirturilevyille.

III. VALVONTALAITTEEN RAKENNEVAATIMUKSET

a) Yleistä

1. *Valvontalaitteessa on oltava seuraavat:*
 - 1.1. visuaaliset laitteet, jotka osoittavat:
 - kuljetun matkan (matkamittari),
 - nopeuden (nopeusmittari),
 - ajan (kello);
 - 1.2. tallennuslaitteet, joihin kuuluu:
 - kuljetun matkan tallennin,
 - nopeuden tallennin,
 - yksi tai useampi III luvun C 4 kohdassa vahvistetut vaatimukset täyttävä ajan tallennin.
 - 1.3. merkintälaitte, joka osoittaa piirturilevyllä jokaisen tuon levyn sisältävän kotelon avaamisen.

2. Jos laitteistoon on lisätty muita kuin edellä lueteltuja laitteita, ne eivät saa haitata pakollisten laitteiden moitteetonta toimintaa tai niiden lukemista.
Valvontalaitte on toimitettava hyväksyttäväksi kaikkine tällaisine mahdollisine lisälaitteineen.
 3. *Materiaalit*
 - 3.1. Valvontalaitteen kaikki rakenneosat on valmistettava materiaaleista, jotka ovat riittävän vakaita ja mekaanisesti kestäviä sekä sähköisiltä ja magneettisilta ominaisuuksiltaan muuttumattomia.
 - 3.2. Valvontalaitteen rakenneosan tai sen valmistuksessa käytettyjen materiaalien luonteen muutos on ennen niiden käyttämistä valmistuksessa toimitettava valvontalaitteen tyyppihyväksynnän antaneen viranomaisen hyväksyttäväksi.
 4. *Kuljetun matkan mittaus*

Kuljetut matkat voidaan mitata ja tallentaa joko:

 - sekä eteenpäin että taaksepäin tapahtuneen liikkeen osalta, tai
 - ainoastaan eteenpäin tapahtuneen liikkeen osalta.

Taaksepäin tapahtuneen liikkeen tallennus ei missään tapauksessa saa vaikuttaa muiden tallenteiden selkeyteen eikä tarkkuuteen.
 5. *Nopeuden mittaus*
 - 5.1. Nopeusmittauksen vaihteluväli on ilmoitettava tyyppihyväksyntätodistuksessa.
 - 5.2. Mittalaitteen ominaisfrekvenssin ja vaimennuksen on oltava sellaiset, että nopeutta osoittavat ja tallentavat laitteet voivat mittauksen vaihteluvälillä ja hyväksytyjen toleranssien rajoissa seurata jopa 2 m/s^2 olevia kiihtyvyyden muutoksia.
 6. *Ajan mittaus (kello)*
 - 6.1. Kellon asetusajan käyttömekanismin on oltava piirturilevyn sisältävän kotelon sisällä; piirturilevylle on automaattisesti tallennuttava jokainen tuon kotelon avaaminen.
 - 6.2. Jos kello säätelee piirturilevyn eteenpäin tapahtuvaa liikkeen mekanisme, on sen ajan, jonka kello täyteen vetämisen jälkeen käy moitteettomasti, oltava vähintään 10 % pitempi kuin laitteen suurinta mahdollista kiekko- tai nauhakuormaa vastaava tallennusaika.
 7. *Valaistus ja suojaus*
 - 7.1. Laitteeseen kuuluvien visuaalisten laitteiden on oltava riittävästi ja häikäisemättömästi valaistut.
 - 7.2. Tavanomaisissa käyttöolosuhteissa laitteen kaikkien sisösten on oltava kosteus- ja pölysuojatut. Lisäksi niiden väärinkäyttö on estettävä koteloidilla, jotka voidaan sinetöidä.
- b) Visuaaliset laitteet**
1. *Kuljetun matkan osoitin (matkamittari)*
 - 1.1. Valvontalaitteen kuljetun matkaa osoittavan asteikon pienimmän arvon on oltava 0,1 kilometriä. Hehtometrejä osoittavien numeroiden on erotuttava selvästi kokonaisia kilometrejä osoittavista numeroista.
 - 1.2. Matkamittarin numeroiden on oltava selvästi luettavia, ja niiden näennäiskorkeuden on oltava vähintään 4 mm.
 - 1.3. Matkamittarin on pystyttävä näyttämään vähintään 99 999,9 kilometrin lukema.
 2. *Nopeuden osoitin (nopeusmittari)*
 - 2.1. Mittausalueella nopeusasteikon on oltava tasavälisesti jaotettu 1, 2, 5 tai 10 kilometriä tunnissa olevin asteikkoväleihin. Nopeuden asetuksen arvo (kahden peräkkäisen merkin välissä oleva tila) saa ylittää enintään 10 %:lla asteikon osoittaman suurimman nopeuden.
 - 2.2. Mitatun alueen ulkopuolella olevaa aluetta ei tarvitse merkitä numeroin.
 - 2.3. Asteikon jokaisen välin, joka osoittaa 10 kilometrin tuntinopeuseroa, on oltava vähintään 10 mm pitkä.
 - 2.4. Neulalla varustetussa näytössä neulan ja valvontalaitteen kojetaulun välinen etäisyys saa olla enintään 3 millimetriä.
 3. *Ajan osoitin (kello)*

Ajan osoittimen on oltava nähtävissä laitteen ulkopuolelta, ja sen on annettava selkeä, yksinkertainen ja yksiselitteinen lukema.

e) Tallennuslaitteet

1. Yleistä

- 1.1. Riippumatta piirturilevyn muodosta (kiekko tai nauha) kaikissa laitteissa on oltava merkki, jonka avulla piirturilevy voidaan sijoittaa laitteeseen oikein sen varmistamiseksi, että kellon osoittama aika ja piirturilevyn aikamerkinä vastaavat toisiaan.
- 1.2. Piirturilevyn siirtomekanismin on varmistettava, että piirturilevy siirtyy ilman hukkalikettä ja että se voidaan vapaasti asettaa laitteeseen ja poistaa siitä.
- 1.3. Kiekon muotoisia piirturilevyjä eteenpäin siirtävän laitteen on oltava kellomekanismikäyttöinen. Tässä tapauksessa levyn on pyörittävä jatkuvasti ja tasaisesti vähintään 7 millimetrin tuntinopeudella mitattuna nopeuden tallennusalueen reunaa osoittavan renkaan sisäreunasta.

Jos nauhatyyppisen laitteen arkkeja eteenpäin siirtävä laite on kellomekanismikäyttöinen, eteenpäin tapahtuvan suoraviivaisen liikkeen nopeuden on oltava vähintään 10 millimetriä tunnissa.

- 1.4. Kuljetun matkan, ajoneuvon nopeuden ja piirturilevyn tai -levyt sisältävän kotelon avaamisen on tallennuttava automaattisesti.

2. Kuljetun matkan tallennus

- 2.1. Kuljetun matkan jokaista kilometriä kohti on tallenteessa oltava vähintään 1 millimetrin ero sitä vastaavassa koordinaatissa.
- 2.2. Matkan tallenteen on myös mitta-alueen ylärajan saavuttavilla nopeuksilla oltava selvästi luettavissa.

3. Nopeuden tallennus

- 3.1. Piirturilevyn muodosta riippumatta nopeudentallennuspiirtimen on periaatteessa siirryttävä suoraviivaisesti suorassa kulmassa piirturilevyn siirtymisuuntaan nähden.

Piirtimen liike voi kuitenkin olla kaareva, jos seuraavat edellytykset täytetään:

- piirtimen piirtämän jäljen on (kiekon muotoisten levyjen osalta) oltava kohtisuorassa nopeuden tallennukseen varatun alueen keskimääräisen kehän tai (nauhan muotoisten levyjen osalta) sen akselin suhteen;
- piirtimen piirtämän jäljen kaarevuussäteen ja nopeuden tallennukseen varatun alueen leveyden suhteen on oltava vähintään 2,4:1 piirturilevyn muodosta riippumatta;
- aika-asteikolla olevien merkintöjen on leikattava tallennusalue käyrällä, jonka säde on sama kuin piirtimen piirtämän jäljen säde. Aika-asteikolla olevien merkintöjen välien on edustettava enintään yhden tunnin jaksoa.

- 3.2. Nopeuden jokaista 10 km/h muutosta kohti on tallenteessa oltava vähintään 1,5 millimetrin ero sitä vastaavassa koordinaatissa.

4. Ajanjaksojen tallennus

- 4.1. Valvontalaitteen on oltava rakennettu siten, että tarvittaessa kytkinlaitteen avulla voidaan tallentaa automaattisesti ja erikseen asetuksen 15 artiklassa tarkoitetut neljä ajanjaksoa.
- 4.2. Jälkien ominaispiirteistä, niiden suhteellisista sijainneista ja tarvittaessa asetuksen 15 artiklassa säädetyistä merkeistä on voitava selvästi erottaa eri ajanjaksot.

Eri ajanjaksojen olisi tallenteessa erotuttava toisistaan asianomaisten jälkien paksuuden perusteella tai muulla tallenteen luettavuuden ja helpon tulkittavuuden kannalta vähintään yhtä tehokkaalla tavalla.

- 4.3. Jos ajoneuvon miehistössä on useampi kuin yksi kuljettaja, 4.1 kohdassa tarkoitetut tallenteet on tehtävä kahdelle erilliselle levyille, joista kukin on tarkoitettu yhdelle kuljettajalle. Tässä tapauksessa erillisten levyjen siirtyminen eteenpäin on toteutettava samalla mekanismilla tai erillisillä synkronoiduilla mekanismeilla.

d) Sulkulaite

1. Piirturilevyn tai -levyt sisältävä kotelo ja kellon asetuksen käyttömekanismi on varustettava lukolla.
2. Jokaisen piirturilevyn tai -levyt sisältävän kotelon avaamisen samoin kuin kellon asetusta varten olevan käyttömekanismin säädön on tallennuttava piirturilevyille tai -levyille automaattisesti.

e) Merkinnot

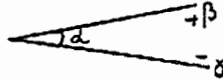
1. Valvontalaitteen kojetaulussa on oltava seuraavat merkinnät:

- matkamittarin osoittaman lukeman lähellä matkan mittayksikkö osoitettuna sen lyhenteellä "km";
- nopeusasteikon lähellä merkintä "km/h";
- nopeusmittarin mitta-alue muodossa "Vmin ... km/h, Vmax ... km/h". Tätä merkintää ei tarvita, jos se on laitteen arvokilvessä.

Nämä vaatimukset eivät kuitenkaan koske ennen 10 päivää elokuuta 1970 hyväksytyjä valvontalaitteita.

2. Laitteen sisään rakennetussa arvokilvessä on oltava seuraavat merkinnät, joiden on oltava näkyvissä asennetussa valvontalaitteessa:

- laitteen valmistajan nimi ja osoite,
- sarjanumero ja valmistusvuosi,
- laitetyypin tyyppihyväksyntämerkki,
- laitteen vakio muodossa "k = ... kierr/km" tai "k = ... imp/km",
- haluttaessa nopeuden mitta-alue 1 kohdassa osoitetussa muodossa,
- jos laitteen herkkyyks kallistuskulmalle voi vaikuttaa laitteen antamaan lukemaan sallittuja toleransseja enemmän, sallittu kulma ilmaistaan seuraavasti:

jossa α on sen (ylöspäin asennetun) laitteen etureunan vaakatasosta mitattu kulma, jolle koje on kalibroitu, ja β ja γ edustavat kalibrointikulman α vastaavasti suurinta ylöspäin ja alaspäin sallittua poikkeamaa.

f) Suurimmat sallitut toleranssit (visuaaliset laitteet ja tallennuslaitteet)

1. Testialustalla ennen asennusta:

- a) kuljettu matka:
todellinen matka ± 1 %, jos tuo matka on vähintään 1 kilometri;
- b) nopeus:
todellinen nopeus ± 3 km/h;
- c) aika:
 ± 2 minuuttia vuorokaudessa ja enintään 10 minuuttia 7 vuorokautta kohti silloin, kun kellon käyntiaika vetämisen jälkeen on vähintään kyseisen ajan mittainen.

2. Asennettaessa:

- a) kuljettu matka:
todellinen matka ± 2 %, jos tuo matka on vähintään 1 kilometri;
- b) nopeus:
todellinen nopeus ± 4 km/h;
- c) aika:
 ± 2 min/vrk, tai
 ± 10 min/7 vrk.

3. Käytössä:

- a) kuljettu matka:
todellinen matka ± 4 %, jos tuo matka on vähintään 1 kilometri;
- b) nopeus:
todellinen nopeus ± 6 km/h;
- c) aika:
 ± 2 min/vrk, tai
 ± 10 min/7 vrk.

4. Edellä 1, 2 ja 3 kohdassa vahvistetut suurimmat sallitut toleranssit ovat voimassa 0 - 40 °C lämpötilassa mitattuna laitteen välittömässä läheisyydessä.

5. Edellä 2 ja 3 kohdassa vahvistetut suurimmat sallitut toleranssit on mitattava VI luvussa esitettyissä olosuhteissa.

IV. PIIRTURILEVYT

a) Yleistä

1. Piirturilevyt eivät saa haitata laitteen tavanomaista toimintaa ja niiden tallenteiden on oltava pysyvät ja helposti luettavissa ja tunnistettavissa.

Piirturilevyjen on säilytettävä mittansa ja niille tehdyt tallenteet tavanomaisissa kosteus- ja lämpöolosuhteissa.

Lisäksi levyille on oltava mahdollista merkitä niitä vahingoittamatta ja tallenteiden luettavuutta heikentämättä asetuksen 15 artiklan 5 kohdassa tarkoitetut tiedot.

Tavanomaisissa säilytysolosuhteissa tallennusten on pysyttävä selvästi luettavina vähintään yhden vuoden ajan.

2. Levyjen muodosta riippumatta niiden pienimmän tallennuskapasiteetin on oltava 24 tuntia.

Jos useita levyjä voidaan liittää yhteen käytettävissä olevan yhtäjaksoisen tallennuskapasiteetin lisäämiseksi ilman henkilökunnan toimenpiteitä, eri levyjen väliset kytkennät on suoritettava siten, että levyiltä toiselle siirryttäessä tallennuksessa ei ole katkoja eikä päällekkäisyyttä.

b) Tallennusalueet ja niiden asteitus

1. Piirturilevyillä on oltava seuraavat tallennusalueet:
 - yksinomaan nopeuteen liittyville tiedoille varattu alue;
 - yksinomaan kuljettua matkaa koskeville tiedoille varattu alue;
 - yksi tai useampia alueita kuljettajien ajoaikaa, muuta työskentely- ja varallaoloaikaa sekä taukoja ja lepoaikoja koskevia tietoja varten.
2. Nopeuden tallennusalueella on oltava asteikko, jonka asteikkojako on enintään 20 km/h. Asteikon kutakin merkintää vastaava nopeus on osoitettava numeroin merkinnän vieressä. Tunnus "km/h" on esitettävä vähintään kerran tällä alueella. Asteikon viimeisen merkinnän on yhdyttävä mita-alueen ylärajan merkkiin.
3. Kuljetun matkan tallennusalue on esitettävä siten, että kuljettujen kilometrien määrä voidaan lukea vaikeuksitta.
4. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen ajanjaksojen tallentamiseen varattu alue tai varatut alueet on merkittävä siten, että eri ajanjaksot voidaan selkeästi erottaa toisistaan.

c) Piirturilevyille painettavat tiedot

Jokaisella levyllä on oltava painettuna seuraavat tiedot:

- valmistajan nimi ja osoite tai tavaramerkki;
- levyn mallin tyyppihyväksyntämerkki;
- sen laitetyyppin tai -tyyppien tyyppihyväksyntämerkki, jossa levyä voidaan käyttää;
- nopeuden mita-alueen yläraja esitettynä kilometreinä tunnissa.

Lisäksi kullekin levyille on vähintäänkin painettava aika-asteikko jaoteltuna siten, että aika voidaan lukea suoraan 15 minuutin jaksoissa ja kukin 5 minuutin väli voidaan määrittää vaikeuksitta.

d) Vapaa tila käsin kirjoitettuja lisäyksiä varten

Levyillä on oltava vapaata tilaa, jotta kuljettajat voivat kirjoittaa siihen vähintään seuraavat tiedot:

- kuljettajan suku- ja etunimi;
- levyn käytön aloittamisen ja lopettamisen aika ja paikka;
- sen ajoneuvon rekisterinnumero tai niiden ajoneuvojen rekisterinumerot, johon tai joihin kuljettaja on määrätty levyn käytön aikana,
- sen ajoneuvon tai niiden ajoneuvojen matkamittarin tai -mittareiden lukema, johon tai joihin kuljettaja on määrätty levyn käytön aikana;
- ajoneuvon vaihdon kellonaika.

V. VALVONTALAITTEEN ASENNUS

1. Valvontalaitte on sijoitettava ajoneuvoon siten, että kuljettaja voi istuimeltaan esteettä nähdä nopeusmittarin, matkamittarin ja kellon ja että näiden laitteiden kaikki osat mukaan luettuna niiden käyttöosat on samalla suojattu tapaturmaiselta vahingoittumiselta.

2. Valvontalaitteen vakio on voitava säätää ajoneuvon ominaiskertoimen mukaiseksi asianmukaisella, muuntimeksi kutsutulla laitteella.
- Ajoneuvoissa, joissa on vähintään kaksi taka-akselisuhdetta, on oltava kytkinlaite, jolla nämä suhteet voidaan automaattisesti saada vastaamaan sitä suhdetta, jolle valvontalaite on ajoneuvoa varten muunnettu.

3. Sen jälkeen kun laite on asennuksen yhteydessä tarkastettu, ajoneuvoon on kiinnitettävä asennuskilpi laitteen viereen tai itse laitteeseen siten, että se on selvästi näkyvässä. Kun hyväksytty asentaja tai korjaaja tekee tarkastuksen, joka vaatii asennuksen asetuksen muutoksen, aikaisemman kilven tilalle on kiinnitettävä uusi kilpi.

Kilvessä on oltava vähintään seuraavat tiedot:

- hyväksytyt asentajan tai korjaamon nimi, osoite tai tavaramerkki;
- ajoneuvon ominaiskerroin muodossa "w = ... kierr/km" tai "w = ... imp/km";
- pyörien renkaiden todellinen kehä muodossa "1 = ... mm";
- päivämäärä, jona ajoneuvon ominaiskerroin on määritetty ja pyörien renkaiden todellinen kehä mitattu.

4. *Sinetöinti*

Seuraavat osat on sinetöitävä:

- a) asennuskilpi, jollei sitä ole kiinnitetty siten, että sitä ei voida poistaa tuhoamatta siinä olevia merkintöjä;
- b) varsinaisen valvontalaitteen ja ajoneuvon välisen kiinnityksen molemmat päät;
- c) itse muunnin ja kohta, jossa se on liitetty virtapiiriin;
- d) kytkinmekanismi niissä ajoneuvoissa, joissa on vähintään kaksi akselisuhdetta;
- e) liittimet, jotka yhdistävät muuntimen ja kytkinmekanismin laitteen muuhun osaan;
- f) edellä III luvun a kohdan 7.2 kohdassa vaadittu kotelointi.

Erityistapauksissa voidaan laitetyypin tyyppihyväksynnän yhteydessä vaatia myös muita sinettejä, ja tällaisten sinettien sijainti on merkittävä tyyppihyväksyntätodistukseen.

Vain b, c ja e kohdassa tarkoitetut sinetit saadaan hätätapauksessa poistaa; jokaisesta tilanteesta, jolloin nämä sinetit on murrettu, on laadittava lausunto perusteluineen, ja sen on oltava toimivaltaisen viranomaisen käytettävissä.

VI. TARKASTUKSET JA VALVONTA

Jäsenvaltioiden on nimettävä laitokset, joiden on suoritettava tarkastukset ja valvonta.

1. *Uusien tai korjattujen laitteiden varmentaminen*

Jokaisen uuden tai korjatun yksittäisen laitteen osalta on V luvun 4 kohdan f alakohdan mukaisesti suoritettuna sinetöinnillä varmennettava sen moitteeton toiminta sekä sen lukemien ja tallenteiden tarkkuus III luvun f kohdan 1 alakohdassa vahvistetuissa rajoissa.

Tätä tarkoitusta varten jäsenvaltiot voivat määrätä tehtäväksi ensitarkastuksen, jossa tarkastetaan ja vahvistetaan, että uusi tai korjattu laitteisto on tyyppihyväksytyt mallin tai tämän asetuksen ja sen liitteiden vaatimusten mukainen, taikka siirtää toimivallan varmentamiseen valmistajille tai niiden edustajille.

2. *Asennus*

Kun valvontalaite asennetaan ajoneuvoon, laitteen ja koko asennuksen on oltava III luvun f kohdan 2 alakohdassa vahvistettujen suurimpia sallittuja toleransseja koskevien vaatimusten mukainen.

Hyväksytty asentaja tai korjaamo tekee tarkastukset omalla vastuullaan.

3. *Määräajoin tehtävät tarkastukset*

- a) Ajoneuvoihin asennettu valvontalaite on tarkastettava määräajoin vähintään kerran kahdessa vuodessa, ja nämä tarkastukset voidaan tehdä ajoneuvojen katsastuksen yhteydessä.

Erityisesti on tarkastettava:

- että laite toimii moitteettomasti;
- että laitteessa on tyyppihyväksyntämerkki;

- että asennuskilpi on kiinnitetty;
 - että laitteessa ja asennuksen muissa osissa olevat sinetit ovat ehjät;
 - pyörien renkaiden todellinen kehä.
- b) Edellä III luvun f kohdan 3 kohdan suurimpia sallittuja toleransseja koskevien määräysten mukaisuuden tarkastus on tehtävä vähintään kerran kuudessa vuodessa, mutta jäsenvaltiot voivat säätää lyhyemmästä aikavälisestä alueellaan rekisteröidyille ajoneuvoille. Tällaisissa tarkastuksissa asennuskilpi on vaihdettava.

4. *Virheiden mittaus*

Virheiden mittaus asennuksen yhteydessä ja käytön aikana on tehtävä seuraavissa olosuhteissa, joita on pidettävä vakiotestausolosuhteina:

- ajoneuvo kuormaamattomana, tavanomaisessa ajokunnossa;
- renkaiden paine valmistajan ohjeiden mukainen;
- renkaiden kuluminen lain sallimissa rajoissa;
- ajoneuvon liikkuminen: ajoneuvon on oman moottorinsa avulla liikuttava suoraviivaisesti tasaisella pinnalla 50 ± 5 km/h nopeudella; testi voidaan tehdä myös asianmukaisella testialustalla, jos se on yhtä tarkka.

LIITE II

TYYPPIHYVÄKSYNTÄMERKKI JA -TODISTUS

I. TYYPPIHYVÄKSYNTÄMERKKI

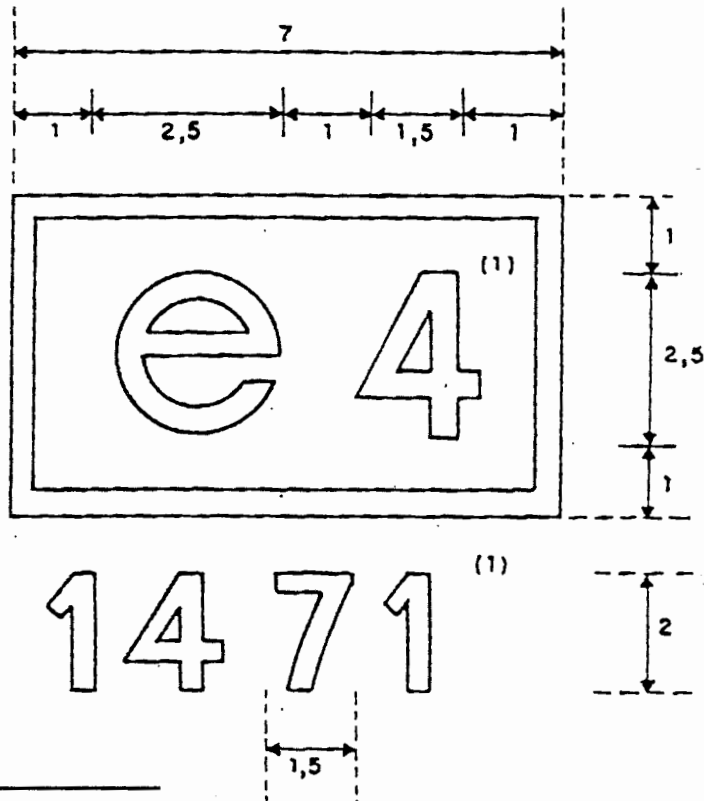
1. Tyyppihyväksyntämerkki muodostuu:

- suorakulmiosta, jonka sisälle on sijoitettu pieni "e" kirjain ja sen jäljessä tyyppihyväksynnän antaneen maan tunnusnumero tai -kirjain seuraavien tunnusten mukaisesti:

Belgia	6
Tanska	18
Saksa	1
Kreikka	GR
Espanja	9
Ranska	2
Irlanti	IRL
Italia	3
Luxemburg	13
Alankomaat	4
Portugali	21
Yhdistynyt kuningaskunta	11

ja

- valvontalaitteen tai piirturilevyn prototyyppille laaditun tyyppihyväksyntätodistuksen numeroa vastaava hyväksyntänumero sijoitettuna johonkin tämän suorakulmion vieressä olevaan kohtaan.
2. Tyyppihyväksyntämerkki on oltava jokaisen valvontalaitteen arvokilvessä ja jokaisessa piirturilevyssä. Se on merkittävä pysyvästi, ja se on aina oltava helposti luettavissa.
3. Seuraavassa piirretyn hyväksyntämerkin mitat on ilmaistu millimetreinä, ja nämä mitat ovat vähimmäismitat. Mittojen väliset suhteet on säilytettävä.

⁽¹⁾ Nämä numerot ovat vain esimerkkejä.

II. TYYPPIHVÄKSYNTÄTODISTUS

Tyypin hyväksynnän antaneen jäsenvaltion on annettava hakijalle jäljempänä esitetyn mallin mukainen tyyppihväksyntätodistus. Ilmoittaessaan muille jäsenvaltioille annetuista tyyppihväksynnöistä tai tarvittaessa niiden peruuttamisista jäsenvaltion on käytettävä tämän todistuksen jäljennöksiä.

TYYPPIHVÄKSYNTÄTODISTUS

Toimivaltaisen viranomaisen nimi

Ilmoitus koskee⁰⁾:

- valvontalaitetypin tyyppihväksyntää
 - valvontalaitetypin tyyppihväksynnän peruuttamista
 - piirturilevyn tyyppihväksyntää
 - piirturilevyn tyyppihväksynnän peruuttamista
-

Tyyppihväksyntänumero

1. Tavaramerkki tai kaupallinen merkki
 2. Tyypin tai mallin nimi
 3. Valmistajan nimi
 4. Valmistajan osoite
 5. Päivä, jona hakemus tyyppihväksyntää varten on esitetty
 6. Tutkimuslaitos
 7. Testausselosteen päiväys ja numero
 8. Hyväksymispäivä
 9. Tyyppihväksynnän peruuttamispäivä
 10. Valvontalaitetyyppi tai -tyypit, jossa/joissa levy on tarkoitettu käytettäväksi
 11. Paikka
 12. Päiväys
 13. Liitteenä seuraavat kuvailevat asiakirjat:
-

14. Huomautuksia

Allekirjoitus

⁰⁾ Tarpecton viivataan yli.

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 4058/89,
annettu 21 päivänä joulukuuta 1989,
jäsenvaltioiden välisen maanteiden tavaraliikenteen maksujen määrittämisestä**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 75 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

kuljetusmaksukäytäntö on tärkeä osa yhteistä liikennepoliittikkaa, joka neuvoston on perustamissopimuksen mukaan toteutettava,

jäsenvaltioiden välisen maanteiden tavaraliikenteen maksujen määrittämisestä 1 päivänä joulukuuta 1983 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3568/83⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (ETY) N:o 1991/88⁽⁵⁾, voimassaoloaika päättyy 31 päivänä joulukuuta 1989 ja sen 20 artiklassa säädetään, että neuvosto komission ehdotuksesta päättää tällaisten kuljetusten maksuja sen jälkeen koskevista järjestelyistä,

maanteiden tavaraliikenteen maksujen vapaa määrääminen sopii eri maksujärjestelmistä parhaiten neuvoston päätöksen mukaisten vapaiden kuljetusmarkkinoiden toteuttamiseen, sisäisiin markkinatavoitteisiin ja tarpeeseen saada aikaan yhteisössä yhdenmukaisesti käytettävä maksujärjestelmä; tämä maksujärjestelmä sopii hyvin myös kyseisen alan erityistilanteeseen, ja

kuljetusmaksujen kehitystä olisi voitava tarkkailla,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Tätä asetusta sovelletaan jäsenvaltioiden väliseen maanteiden tavaraliikenteeseen myös osan kuljetuksesta tapahtuessa:

- kolmannen maan kautta tai
- tieliikenteen ajoneuvolla, jota kuljetetaan jollakin toisella liikennevälineellä kuormaamatta tavaroita uudelleen.

2 artikla

Kuljetussopimuksen osapuolet sopivat vapaasti 1 artiklassa tarkoitettujen kuljetusten maksuista 1 päivästä tammikuuta 1990 alkaen.

3 artikla

1. Kuljetusmarkkinoiden lopullisen tarkkailujärjestelmän käyttöön ottamiseksi kuljetusyritysten, huolitsijoiden, rahdinvälittäjien ja muiden kuljetusasiamiesten on toimitettava jäsenvaltioidensa toimivaltaisille viranomaisille näiden pyynnöstä kaikki tiedot maanteiden kansainvälisen tavaraliikenteen maksuista.

2. Tämän asetuksen soveltamista varten saadut tiedot ovat salassa pidettäviä.

3. Jäsenvaltioiden on lähetettävä komissiolle sen pyynnöstä kaikki niiden saatavilla olevat tiedot.

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on riittävän ajoissa annettava tämän asetuksen soveltamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset ja ilmoitettava tästä komissiolle.

2. Jäsenvaltioiden on avustettava toisiaan ja komissiota tämän asetuksen soveltamisessa.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 152, 20.6.1989, s. 8

⁽²⁾ EYVL N:o C 323, 27.12.1989

⁽³⁾ EYVL N:o C 329, 30.12.1989

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 359, 22.12.1983, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 176, 7.7.1988, s. 5

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 21 päivänä joulukuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

E. CRESSON

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 1192/69,
annettu 26 päivänä kesäkuuta 1969,
yhteisistä säännöistä rautatieyritysten kirjanpidon säännönmukaistamiseksi**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO,

joka ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 75 ja 94 artiklan,

ottaa huomioon eräiden kilpailuun rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteessä vaikuttavien säännösten yhdenmukaistamisesta 13 päivänä toukokuuta 1965 tehdyn neuvoston päätöksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon yleiskokouksen lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

yksi yhteisen liikennepoliitikan tavoitteista on poistaa viranomaisten rautatieyrityksille määräämien taloudellisten rasitusten tai niille myöntämien etujen vuoksi syntyvät erot, jotka saattavat merkittävästi vääristää kilpailun edellytyksiä,

tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista toteuttaa toimenpiteet sen varmistamiseksi, että taloudellisten rasitusten tai etujen vaikutukset poistetaan, jotta saadaan aikaan kaikkien kuljetusmuotojen yhdenvertainen kohtelu; tällaiset toimenpiteet voivat merkitä tietynlaisten rasitusten tai etujen pikaista lakkauttamista; toisenlaisten osalta ne on toteutettava osana rautatieyritysten kirjanpidon säännönmukaistamista, jonka yhtenä piirteenä on hyvityksen maksaminen tällaisten taloudellisten rasitusten tai etujen vaikutuksista,

lopullinen ratkaisu tietynlaisten säännönmukaistettavien taloudellisten rasitusten ja etujen osalta on tehtävä yhdenmukaistettaessa asteittain rautatieyritysten ja valtion välisiä taloudellisia suhteita koskevia sääntöjä, jotka on annettu eräiden kilpailuun rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteessä vaikuttavien säännösten yhdenmukaistamisesta 13 päivänä toukokuuta 1965 tehdyn neuvoston päätöksen 8 artiklassa; lopulliseen

ratkaisuun asti on sen vuoksi syytä jättää kullekin valtiolle mahdollisuus päättää tapauksittain näitä rasituksia tai etuja koskevasta säännönmukaistamisesta; jos päätetään säännönmukaistaa, se olisi erityisesti taloudellisen hyvityksen laskentaperiaatteiden osalta toteutettava tässä asetuksessa annettujen yhteisten sääntöjen mukaisesti,

ennen kuin hyvitystä kirjanpidon säännönmukaistamisen perusteella voidaan maksaa, on tarpeen määrittää rautatieyritysten taloudelliset rasitukset tai edut vertaamalla rautatieyritysten tilannetta tilanteeseen, jossa ne olisivat, jos ne toimisivat samoin edellytyksin kuin muut kuljetusyritykset,

tällaista määrittämistä varten on määriteltävä tapaukset, joita säännönmukaistamisen olisi koskettava; kaikki jäsenvaltioissa esiintyvät tapaukset olisi otettava huomioon lukuun ottamatta yhtäältä julkisten palvelujen käsitteeseen rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteessä olennaisesti kuuluvia velvoitteita koskevasta jäsenvaltioiden toimenpiteistä 26 kesäkuuta 1969 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 1191/69⁽⁴⁾ tarkoitettuja julkisten palvelujen velvoitteita ja toisaalta näihin kolmeen kuljetusmuotoon sovellettavista säännöistä aiheutuvia infrastruktuuri- ja verotusrasitusten eroja, jotka aikanaan poistuvat suunniteltujen, infrastruktuurin käytön veloitusta koskevien toimenpiteiden sekä liikenteen yleisten ja erityisten verotusjärjestelmien tarkistuksen seurauksena,

jokaisella säännönmukaistettavalla tapauksella on omat erityispiirteensä, joten on syytä määritellä kunkin tällaisen tapauksen soveltamisalue ja vahvistaa ne laskentaperiaatteet, joiden mukaan määritetään rautatieyritysten taloudelliset rasitukset ja edut,

⁽¹⁾ EYVL N:o 88, 24.5.1965, s. 1500/65

⁽²⁾ EYVL N:o C 135, 14.12.1968, s. 34

⁽³⁾ EYVL N:o C 118, 11.11.1968, s. 7

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 156, 28.6.1969, s. 1

tällaisten rasiutusten tai etujen suuruuden määrittämiseksi rautatieyrittäisiin sovellettava järjestelmää on verrattava järjestelmään, jota sovelletaan muiden kuljetusmuotojen yksityisiin kuljetusyrittäisiin,

rautatieyrittäjien taloudelliset rasitukset ovat tavallisesti suuremmat kuin niiden edut ja lisäksi yritykset voivat helposti toimittaa tällaisten rasiutusten tai etujen suuruuden määrittämiseen tarvittavat tilittiedot; tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista myöntää niille aloiteoikeus tässä asiassa ja jättää jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tehtäväksi tarkastaa tämän asetuksen säännösten mukaisesti ennen hyvityssumman vahvistamista ne luvut, joille yritykset ovat hakemuksensa perustaneet; on suotavaa asettaa määräaika, johon mennessä näiden viranomaisten on tehtävä päätöksensä,

hyvityksen maksaminen liittyy niin valtion kuin toimivaltaisten viranomaistenkin sekä rautatieyrittäjien talousarvioiden laatimiseen, joten on tarkoituksenmukaista antaa erityisiä säännöksiä maksujen suorittamisesta arvioiden perusteella ja syntyneiden tilityserojen tasoittamisesta,

selvyyden vuoksi ja kirjanpidon säännönmukaistamisen julkistamiseksi sopivalla tavalla on suotavaa säätää, että kirjanpidon säännönmukaistamisen perusteella myönnettävät hyvitysmäärät ilmoitetaan rautatieyrittäjien tilinpäätöksen liitteessä olevassa taulukossa,

on suotavaa huolehtia siitä, että jäsenvaltiot antavat kuljetusyrittäjille tilaisuuden sopivalla tavalla toteuttaa jäsenvaltioiden tämän asetuksen täytäntöön panemiseksi tekemiä yksittäisiä päätöksiä koskevia etujaan,

komission on voitava saada jäsenvaltioilta kaikki tarpeelliset tiedot tämän asetuksen soveltamisesta,

näihin hyvityksiin ei olisi sovellettava Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua alustavaa ilmoitusmenettelyä, koska jäsenvaltiot myöntävät tässä asetuksessa tarkoitettua hyvityksen tässä asetuksessa annettujen yhteisten sääntöjen mukaisesti,

yhteisen liikennepolitiikan toteuttaminen vaatii tämän asetuksen säännösten välitöntä soveltamista kuuteen kansalliseen rautatieyrittäjään; ottaen huomioon sekä muiden rautatieyrittäjien tilanteen erityisesti liikenteen kilpailuedellytysten suhteen että tarpeen toteuttaa asteittain mainittu yhteinen

liikennepolitiikka voidaan edellytysten tutkimista tämän asetuksen soveltamisen ulottamiseksi koskemaan muita rautatieyrittäjiä siirtää muutamalla vuodella, ja

säännönmukaistaminen ei vapauta jäsenvaltioita vastuusta poistaa itse mahdollisuuksiensa mukaan olemassa olevia vääristymän syitä; jäsenvaltiot eivät kuitenkaan saa tällaisilla toimenpiteillä lain nojalla tai tosiasiallisesti huonontaa rautatiehenkilöstön asemaa tai estää taikka viivyyttää rautatiehenkilöstön elin- ja työolojen parannuksia,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

I JAKSO

Määritelmät ja soveltamisala

1 artikla

1. Rautatieyrittäjien kirjanpito on säännönmukaistettava tässä asetuksessa annettujen yhteisten sääntöjen mukaisesti.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu kirjanpidon säännönmukaistamisesta johtuva taloudellinen hyvitys on maksettava 1 päivästä tammikuuta 1971 alkaen ja tässä asetuksessa säädettyjen yhteisten menettelyjen mukaisesti.

2 artikla

1. Tässä asetuksessa tarkoitettuun rautatieyrittäjien kirjanpidon säännönmukaistamiseen kuuluu, että:

a) määritetään lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten mukaisesti rautatieyrittäjillä olevat taloudelliset rasitukset tai edut vertaamalla rautatieyrittäjien tilannetta tilanteeseen, jossa ne olisivat, jos ne toimisivat samoin edellytyksin kuin muut kuljetusyrittäjät;

b) hyvitetään taloudellisesti a alakohdassa tarkoitettua määrittämisessä todetut rasitukset tai edut.

2. Tässä asetuksessa tarkoitetuksi taloudellisiksi rasituksiksi ei katsota laeista, asetuksista tai hallinnollisista määräyksistä johtuvia taloudellisia rasituksia, jotka ilmentävät alan työmarkkinaosapuolten välisten neuvottelujen tuloksia.

3. Tässä asetuksessa tarkoitettu kirjanpidon säännönmukaistaminen ei koske asetuksessa (ETY) N:o 1191/69 tarkoitettuja jäsenvaltioiden asettamia julkisten palvelujen velvoitteita.

3 artikla

1. Tätä asetusta sovelletaan seuraaviin rautatieyhtiöihin:
- Société nationale des chemins de fer belges (S.N.C.B./Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (NMBS));
 - Deutsche Bundesbahn (DB);
 - Société nationale des chemins de fer français (S.N.C.F.);
 - Azienda autonoma delle Ferrovie dello Stato (FS);
 - Société nationale des chemins de fer luxembourgeois (C.F.L.);
 - Naamloze Vennootschap Nederlandse Spoorwegen (NS).
2. Komissio esittää viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1973 neuvostolle toimenpiteet, jotka se katsoo tarpeelliseksi tämän asetuksen soveltamisen laajentamiseksi koskemaan muita rautatiekuljetusyhtiöitä.

4 artikla

1. Tässä asetuksessa tarkoitettu kirjanpidon säännönmukaistaminen koskee seuraavia taloudellisten rasitusten tai etujen luokkia:
- a) maksut, jotka rautatieyhtiöt ovat velvollisia maksamaan, mutta joista valtio vastaa muun talouselämän osalta muut kuljetusmuodot mukaan lukien (luokka I);
 - b) rautatieyhtiöille perheavustuksista aiheutuvat sosiaalikulut, jotka ovat erilaiset kuin kulut, joista rautatieyhtiöt vastaisivat, jos niiden olisi osallistuttava tällaisiin kustannuksiin samoin ehdoin kuin muiden kuljetusyhtiöiden (luokka II);
 - c) erilaiset eläkemaksut, joista rautatieyhtiöt vastaavat eri ehdoin kuin muut kuljetusyhtiöt (luokka III);
 - d) rautatieyhtiöiden vastuulla olevat risteyslaitokustannukset (luokka IV).
2. Seuraavassa luokitellut tämän asetuksen voimaan tullessa olevat rasitukset tai edut on lakkautettava viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1971:
- a) velvollisuus palkata henkilöstöä yli yrityksen tarpeiden (luokka V);

- b) jäsenvaltion hallituksen määräämät taannehtivat palkan- ja korotukset lukuun ottamatta tapauksia, joissa tällaiset korotukset suoritetaan yksinomaan rautatieyhtiöiden maksamien palkkojen saattamiseksi yhdenmukaisiksi muiden kuljetusmuotojen palkkojen kanssa (luokka VI);
- c) toimivaltaisten viranomaisten määräämät uudistamisten ja kunnossapidon lykkääminen (luokka VII).

3. Seuraavassa luokiteltu tämän asetuksen voimaan tullessa oleva taloudellinen rasitus tai etu on lakkautettava viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1973:

sotavahinkojen aiheuttamasta jälleenrakentamisesta tai korvaamisesta johtuvat taloudelliset rasitukset, joista rautatieyhtiöt vastaavat, mutta jotka valtion olisi pitänyt ottaa vastuulle (luokka VIII).

Tämän luokan osalta myönnettyjen lainojen pääoma- ja korkorasitus kuuluu tässä asetuksessa tarkoitettuun kirjanpidon säännönmukaistamiseen, kunnes vastuu päättyy.

4. Seuraavassa luokitellut tämän asetuksen voimaan tullessa olevat taloudelliset rasitukset tai edut voivat kuulua tässä asetuksessa tarkoitettuun kirjanpidon säännönmukaistamiseen:

- a) velvollisuus pitää henkilöstöä yli yrityksen tarpeiden (luokka IX);
- b) toimenpiteet, jotka valtio on määrännyt rautatieyhtiöt toteuttamaan henkilöstön hyväksi tunnustukseksi tietyistä maalle suoritetuista palveluksista eri ehdoin kuin ne, joita sovelletaan muihin kuljetusyhtiöihin (luokka X);
- c) sellaiset henkilöstölle maksettavat avustukset, jotka on määrätty rautatieyhtiöille, mutta ei muille kuljetusyhtiöille (luokka XI);
- d) rautatieyhtiöille erityisesti terveydenhuollosta aiheutuvat sosiaalikulut, jotka ovat erilaiset kuin ne kulut, joista rautatieyhtiöt vastaisivat, jos niiden olisi osallistuttava tällaisiin kustannuksiin samoin perustein kuin muiden kuljetusyhtiöiden (luokka XII);
- e) taloudelliset rasitukset, jotka aiheutuvat rautatieyhtiöille siitä, että valtio vaatii niitä pitämään toiminnassa työpajoja tai muita laitoksia ehdoin, jotka eivät ole kaupallisiin perustein tapahtuvan toiminnan mukaiset (luokka XIII);
- f) julkisia rakennusurakoita ja tavaranhankintoja koskeville sopimuksille asetetut ehdot (luokka XIV).

Tässä asetuksessa tarkoitettua kirjanpidon säännönmukaistamista voidaan soveltaa myös seuraavassa luokiteltuihin taloudellisiin rasituksiin tai etuihin:

pääoma- ja korkorasitukset, jotka ovat peräisin ajalta, jolloin säännönmukaistamista ei ollut (luokka XV).

Neuvosto tekee lopullisen ratkaisun luokkien IX - XV osalta viimeistään silloin, kun toteutetaan toimenpiteet eräiden kilpailun rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteessä vaikuttavien säännösten yhdenmukaistamisesta 13 päivänä toukokuuta 1965 tehdyn neuvoston päätöksen 8 artiklan panemiseksi täytäntöön. Siihen asti jäsenvaltioiden on pyrittävä poistamaan näiden taloudellisten rasitusten ja etujen syyt.

II JAKSO

Yhteiset säännöt säännönmukaistamisesta ja hyvittämisestä

5 artikla

1. Rautatieyritysten taloudelliset rasitukset tai edut, joihin kirjanpidon säännönmukaistamista on sovellettava tai voidaan soveltaa, on määritettävä tämän asetuksen liitteiden mukaisesti. Liitteet ovat tämän asetuksen erottamaton osa.

2. Jos jonkin säännönmukaistettavan luokan osalta rautatieyrityksiin sovellettavia ehtoja on verrattava muihin kuljetusmuotoihin sovellettaviin ehtoihin, vertailu on tehtävä ainoastaan yksityisiin yrityksiin.

6 artikla

1. Hyvityksen bruttomäärä kullekin säännönmukaistettavalle luokalle on määritettävä noudattamalla liitteessä kyseiselle luokalle määritetyjä laskentaperiaatteita.

Nettomäärä saadaan ottamalla laskelmassa huomioon vain kerran jokainen erä, joka esiintyy bruttomäärälaskelmassa useammin kuin kerran.

2. Jos liitteissä kullekin säännönmukaistettavalle luokalle vahvistettujen säännösten mukaisesti tehty laskelma osoittaa taloudellista rasitusta rautatieyritykselle, tämä on oikeutettu saamaan vastaavan summan hyvityksenä viranomaisilta.

Jos tällainen laskelma osoittaa etua rautatieyritykselle, sen on suoritettava vastaava summa hyvityksenä viranomaisille.

7 artikla

1. Rautatieyritysten on vuosittain tehtävä toimivaltaisille viranomaisille tämän asetuksen mukaista säännönmukaistamista koskeva hakemus.

2. Tässä hakemuksessa on mainittava:

- seuraavaa tilikautta koskevat tiedot, jotka on laskettu hakemusta tehtäessä voimassa olevien lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten mukaisesti; sekä
- tarvittavat tiedot niiden väliaikaisesti maksettujen määrien tarkistamiseksi, jotka kohdistuvat tilikauteen, jolta lopulliset tulokset ovat tiedossa.

3. Tässä hakemuksessa, joka on tehtävä riittävän ajoissa, jotta viranomaiset voisivat tehdä tarvittavan varauksen talousarvioon, on mainittava kaikki tarvittavat lisätiedot, jotka koskevat erityisesti seuraavaa:

- taloudelliset rasitukset tai edut kunkin säännönmukaistettavan luokan osalta;
- käytetty laskentamenetelmä kunkin tarkasteltavan luokan osalta;
- edellä 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut brutto- ja nettomäärät kunkin tarkasteltavan luokan osalta. Edellä 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetut arviot on laskettava viimeisen tilikauden, jolta lopulliset tulokset tiedetään, lukujen perusteella ottaen huomioon muutokset, joita kussakin säännönmukaistettavassa luokassa on voinut tapahtua hakemuksen tekemiseen mennessä.

8 artikla

1. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on tarkastettava tiedot, joihin rautatieyrityksen hakemus perustuu.

2. Annettuaan rautatieyritykselle, jota asia koskee, tilaisuuden esittää huomautuksensa jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat:

- tarkistaa hyvitysmäärät ja muuttaa muita hakemuksen kohtia, jos tämän asetuksen säännöksiä ei ole noudatettu;
- sisällyttää hakemukseen muita taloudellisia rasituksia tai etuja 4 artiklassa luetelluista luokista.

3. Toimivaltaisten viranomaisten on tämän asetuksen säännösten mukaisesti määritettävä arvioitu hyvitysmäärä seuraavalle tilikaudelle sekä lopullinen hyvitysmäärä viimeiselle

tilikaudelle, jolta lopulliset tulokset tiedetään. Tässä päätöksessä on mainittava myös yksityiskohtaiset tiedot näiden määrien laskemisesta.

4. Toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava rautatieyrittäjälle päätöksestään kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta.

Jos toimivaltaiset viranomaiset eivät anna päätöstä tämän määräajan kuluessa, yrityksen hakemus on katsottava väliaikaisesti hyväksytyksi.

9 artikla

Jäsenvaltioiden on maksettava 8 artiklan mukaisesti määritetty arvioitu hyvitysmäärä sen tilikauden kuluessa, jolle arvio on tehty.

Tämän tilikauden kuluessa jäsenvaltioiden on maksettava tai perittävä hyvityksen erotus, joka johtuu viimeisen tilikauden, jolta lopulliset tulokset ovat käytettävissä, lopullisen hyvitysmäärän ja jo maksettujen arviomäärien välisestä erosta.

10 artikla

1. Kullekin säännönmukaistettavalle luokalle maksetun hyvityksen määrä on esitettävä rautatieyrityksen tilinpäätöksen liitteenä olevassa taulukossa. Tässä taulukossa on esitettävä erikseen arvion perusteella saadut hyvitysmäärät sekä 9 artiklassa tarkoitetun erotuksen suorituksiksi saadut tai maksetut määrät.

Taulukossa on lisäksi esitettävä kunkin julkisen palvelun velvoitteen osalta asetuksen (ETY) N:o 1191/69 mukaisesti myönnettyjen hyvitysten määrät.

2. Kirjanpidon säännönmukaistamisen perusteella saadun ja julkisen palvelun velvoitteesta maksetun hyvityksen kokonaismäärä on merkittävä joko asianomaisen rautatieyrityksen tuloslaskelmaan tai muuhun vastaavaan laskelmaan eri valtioissa voimassa olevien sääntöjen mukaan.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Luxemburgissa 26 päivänä kesäkuuta 1969.

11 artikla

Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tämän asetuksen nojalla tekemissä päätöksissä on mainittava päätösten perusteet, ja ne on julkaistava virallisesti.

12 artikla

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että rautatieyrityksillä on mahdollisuus sopivalla tavalla toteuttaa etujaan jäsenvaltioiden tämän asetuksen tekemien säännösten soveltamiseksi päätösten osalta.

III JAKSO

Loppusäännökset

13 artikla

1. Komissio voi vaatia jäsenvaltioita toimittamaan kaikki tämän asetuksen soveltamiseen liittyvät olennaiset tiedot. Komissio kuulee kyseisiä jäsenvaltioita, jos se katsoo sen tarpeelliseksi.

2. Tämän asetuksen nojalla maksettavia hyvityksiä ei koske Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu alustava ilmoitusmenettely.

Jäsenvaltioiden on viipymättä toimitettava komissiolle tiedot määristä, jotka on tosiasiallisesti maksettu hyvityksenä kustakin tässä asetuksessa luokitellusta taloudellisesta rasituksesta tai edusta.

14 artikla

1. Jäsenvaltioiden on komissiota kuultuaan annettava riittävän ajoissa tämän asetuksen soveltamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset.

2. Jos jäsenvaltio sitä vaatii tai jos komissio katsoo sen tarpeelliseksi, komissio kuulee 1 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä ja määräyksiä koskevista ehdotuksista jäsenvaltioita, joita asia koskee.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. THORN

LIITE I

Luokka I: **Maksut, jotka rautatieyritykset ovat velvollisia maksamaan, mutta joista valtio vastaa muun talouselämän osalta muut kuljetusmuodot mukaan lukien**

A. Soveltamisala

Tähän luokkaan kuuluvat tapaukset, joissa rautatieyrityksen on lain, asetuksen tai hallinnollisen määräyksen mukaan itse vastattava tietyistä maksuista, joista valtio vastaa kokonaan tai osittain muun talouselämän osalta muut kuljetusyritykset mukaan lukien. Tällaisia maksuja ovat hyvitykset työtapaturman aiheuttamasta menetyksestä tai vammasta sekä työntekijöiden lapsille maksettavat erityiset avustukset.

B. Laskentaperiaate

Hyvityksen on oltava sen määrän suuruinen, josta valtio vastaisi, jos kysymyksessä olisi muulla talouselämän alalla toimiva yritys muut kuljetusmuodot mukaan lukien.

LIITE II

Luokka II: **Rautatieyrityksille perheavustuksista aiheutuvat sosiaalikulut, jotka ovat erilaiset kuin kulut, joista rautatieyritykset vastaisivat, jos niiden olisi osallistuttava tällaisiin kustannuksiin samoin ehdoin kuin muiden kuljetusyritysten**

A. Soveltamisala

Tähän luokkaan kuuluvat tapaukset, joissa rautatieyrityksen on lain, asetuksen tai hallinnollisen määräyksen mukaan maksettava perheavustuksia joko suoraan tai erityisen toimielimen välityksellä.

B. Laskentaperiaate

Säännönmukaistettavan rasituksen on vastattava a ja b kohdan erotusta:

- a) rautatieyrityksen maksamien yleisen lain mukaisten avustusten määrä,
- b) sama määrä tarkistettuna:
 - kertoimella, joka saadaan vertaamalla rautatieyrityksen palveluksessa olevien perhehuoltajien ja aktiivihenkilöstön kokonaismäärien välistä suhdetta kaikkien vertailupohjaksi otetulle yhteisölle maksua suorittavien yritysten vastaavaan suhteeseen;
 - kertoimella, joka saadaan vertaamalla rautatieyrityksessä kustakin perhehuoltajasta riippuvaisten henkilöiden keskilukumäärää ja kaikkien vertailupohjaksi otetulle yhteisölle maksua suorittavien yritysten vastaavaa keskilukumäärää keskenään.

LIITE III

**Luokka III: Erilaiset eläkemaksut, joista rautatieyritykset vastaavat eri ehdoin kuin muut kuljetusyri-
tykset**

A. Soveltamisala

Tähän luokkaan kuuluvat tapaukset, joissa rautatieyrityksen on lain, asetuksen tai hallinnollisten määräyksen mukaan maksettava erilaisia eläkemaksuja henkilöstölle ja muille näihin oikeutetuille henkilöille eri ehdoin kuin ne, joita sovelletaan muihin kuljetusyhtiöihin.

Erilaiset ehdot, jotka aiheuttavat eron maksuissa, johtuvat siitä, että:

1. rautateiden on maksettava eläkkeet suoraan ja täysimääräisinä, kun taas muut kuljetusyri-tykset maksavat asianomaiselle toimielimelle suhteessa aktiivihenkilöstönsä määrään ja sen palkkatasoon; tai
2. rautatiehenkilöstö saa hyötyä tiettyjen erityisten säännösten soveltamisesta, jotka eivät koske muita kuljetusmuotoja ja jotka aiheuttavat rautateille ylimääräisiä taloudellisia rasituksia tai etuja.

B. Laskentaperiaatteet

1. Edellä A kohdan 1 alakohdassa tarkoitettujen maksujen osalta hyvityksen on vastattava erotusta yrityksellä olevan taloudellisen rasituksen ja sen rasituksen välillä, joka yrityksellä olisi, jos siihen sovellettaisiin samoin aktiivihenkilöstömäärin ja samoin palkoin joko yleisen lain mukaista järjestelmää (yleinen sosiaaliturvajärjestelmä tai pakolliset lisäjärjestelmät) tai muihin kuljetusmuotoihin sovellettavaa järjestelmää. Jos tällaiset järjestelmät eivät tarjoa vertailupohjaa, siksi otetaan jonkin edustavan kuljetusyri-tyksen eläkejärjestelmä.

Rautatieyrityksellä oleva taloudellinen rasitus on voitava todeta suoraan sen kirjanpidosta.

Taloudellinen rasitus, joka yrityksellä olisi, jos siihen sovellettaisiin samoin aktiivihenkilöstömäärin ja samoin palkoin vertailupohjaksi otettua järjestelmää, on määritettävä tällaista järjestelmää koskevien lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten mukaisesti.

2. Edellä A kohdan 2 alakohdassa tarkoitettujen maksujen osalta hyvityksen määrän on oltava joko:

- a) - yrityksellä olevan, suoraan sen kirjanpidosta todetun taloudellisen rasituksen ja
- edellä A kohdan 2 alakohdassa tarkoitettujen erityisten määräysten mukaan yritykselle myönnettävien välillisten tai välittömien etujen, joita muilla kuljetusmuodoilla ei ole,

väläinen erotus; tai

- b) - taloudellisten rasitusten, joista yritys vastaa tai vastaisi kattaakseen kaikki siihen sovellettavan eläkejärjestelmän mukaiset maksut ja
- taloudellisen rasituksen, joka aiheutuisi vertailupohjaksi otetun järjestelmän soveltamisesta,

väläinen erotus.

3. Jos eri muotoon laaditut, mutta tarkoitukseltaan samat kansallisen lain säännökset antavat samat tulokset kuin 1 ja 2 kohtaa soveltamalla saatavat, hyvitys voidaan laskea näiden säännösten mukaan.

4. Jokaisen jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle 31 päivään joulukuuta 1970 mennessä arvioitu hyvitysmäärä, jonka se aikoo maksaa rautatieyritykselleen edellä mainittujen periaatteiden mukaisesti.

Komissio antaa asiaa koskevan kertomuksen 31 päivään joulukuuta 1971 mennessä. Tämän kertomuksen perusteella neuvosto päättää asiassa toteutettavista toimenpiteistä viimeistään silloin, kun toteutetaan toimenpiteet eräiden kilpailuun rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteessä vaikuttavien säännösten yhdenmukaistamisesta 13 päivänä toukokuuta 1965 tehdyn neuvoston päätöksen 8 artiklan panemiseksi täytäntöön.

LIITE IV

Luokka IV: Rautatieyritysten vastuulla olevat risteyslaittekustannukset

A. Soveltamisala

Tähän luokkaan kuuluvat tapaukset, joissa rautatieyritys lain, asetuksen tai hallinnollisen määräyksen mukaan vastaa tavanomaista suuremmasta osuudesta sekä rautateiden että muiden kuljetusmuotojen käyttämien laitteiden rakennus- ja käyttökustannuksia.

Osuuden katsotaan olevan tavanomaista suurempi:

- a) *rakennettaessa uutta tietä,*

jos rautatieyritys vastaa uuden tien risteyslaittekustannuksista silloinkin, kun se ei ole pyytänyt uuden tien rakentamista;

- b) *uudistettaessa ylikulkusiltaa tai alikäytävää tai korvattaessa tasoniteys ylikulkusillalla tai alikäytävällä,*

jos rautatieyritys vastaa uudistamiskustannuksista, joista on vähennetty sen omasta pyynnöstä tehtyjen muutosten lisäkustannukset ja sille uudistuksesta koituvan edun arvo silloinkin, kun se ei ole pyytänyt uudistuksen tekemistä;

- c) *uudistettaessa tasoniteydestä,*

jos rautatieyritys vastaa enemmän kuin puolesta kustannuksista;

- d) *uudelleenrakennettaessa tai pidettäessä kunnossa tai toiminnassa:*

- *ylikulkusiltaa tai alikäytävää,*

jos rautatien vastuulla oleva osuus kyseisistä kustannuksista on suurempi kuin se osuus risteyslaitteiden rakennus- ja uudistamiskustannuksista, josta sen olisi vastattava a tai b alakohdan mukaisesti,

- *tasoniteydestä,*

jos rautatieyritys vastaa enemmän kuin puolesta kustannuksista.

B. Laskentaperiaatteet

Hyvitys on määriteltävä seuraavasti:

- a alakohdan tapaukset:* hyvitysmäärän on vastattava rautatieyrityksen, joka ei ole pyytänyt kyseisen uuden tien rakentamista, vastuulla olevaa kustannusten osuutta, josta on vähennetty rautatieyrityksen pyynnöstä tehtyjen muutosten aiheuttamat lisäkustannukset;

- b alakohdan tapaukset:* hyvitysmäärän on vastattava rautatieyrityksen, joka ei ole pyytänyt kyseisen rakenteen uudistamista, vastuulla olevaa kustannusten osuutta, josta on vähennetty rautatieyrityksen pyynnöstä tehtyjen muutosten lisäkustannukset ja sille tehdyistä töistä koituvan hyödyn arvo; jos tasoniteys korvataan ylikulkusillalla tai alikäytävällä, tällainen hyöty on arvioitava ottaen huomioon hyvitys, jonka rautatieyritys on jo saanut tasoniteyksestä;

- c alakohdan tapaukset:* hyvitysmäärän on vastattava sitä osaa rautatieyrityksen vastuulla olevista kustannuksista, joka on enemmän kuin puolet vaadituista kustannuksista;
- d alakohdan tapaukset:*
- ylikulkusiltojen ja alikäytävien osalta hyvitysmäärän on vastattava sitä osaa rautatieyrityksen vastuulla olevista kustannuksista, joka ylittää sen osuuden risteyslaitteiden rakennus- ja uudistamiskustannuksista, josta rautatieyrityksen a ja b alakohdan tapauksia varten vahvistettujen laskentaperiaatteiden mukaisesti olisi vastattava;
 - taseristeysten osalta hyvitysmäärän on vastattava sitä osaa rautatieyrityksen vastuulla olevista kustannuksista, joka on enemmän kuin puolet vaadituista kustannuksista

LIITE V

Luokka V: Velvollisuus palkata henkilöstöä yli yrityksen tarpeiden

Soveltamisala

Tähän luokkaan kuuluvat tapaukset, joissa rautatieyrityksen on lain, asetuksen tai hallinnollisen määräyksen mukaan palkattava enemmän henkilöstöä kuin se tosiasiallisesti tarvitsee.

LIITE VI

Luokka VI: Jäsenvaltion hallituksen määräämät taannehtivat palkankorotukset lukuun ottamatta tapauksia, joissa tällaiset korotukset suoritetaan yksinomaan rautatieyritysten maksamien palkkojen saattamiseksi yhdenmukaisiksi muiden kuljetusmuotojen palkkojen kanssa

Soveltamisala

Tähän luokkaan kuuluvat tapaukset, joissa rautatieyrityksen on hallituksen toimenpiteen mukaisesti korotettava taannehtivasti henkilöstön palkkoja, eikä se saa tarkistaa tariffejaan kyseisten taannehtivien palkankorotusten takia, jos samanlaisia taloudellisia rasituksia ei aseteta muille kuljetusyrityksille.

LIITE VII

Luokka VII: Toimivaltasten viranomaisten määräämiä uudistamisten ja kunnossapidon lykkääminen

Soveltamisala

Tähän luokkaan kuuluvat tapaukset, joissa rautatieyrityksen on viranomaisten päätöksen mukaan alennettava uudistamis- ja kunnossapitokulunsa pienemmiksi kuin on tarpeen yrityksen toiminnan jatkuvuuden takaamiseksi.

Tämän vuoksi niiden tilikausien kulut, joille työt joudutaan siirtämään, nousevat tavanomaista korkeammiksi. Tämä tilanne johtaa siihen, että taloudellinen rasitus jää rautatieyrityksen vastuulle, jos se ei pysty lisäämään määriä, jotka on myönnetty näille tilikausille kunnossapito- ja uudistamiskulujen kattamiseen.

LIITE VIII

Luokka VIII: Sotavahinkojen aiheuttamasta jälle rakentamisesta tai korvaamisesta johtuvat taloudelliset rasitukset, joista rautatieyritykset vastaavat, mutta jotka valtion olisi pitänyt ottaa vastuulleen

A. Soveltamisala

Tähän luokkaan kuuluvat tapaukset, joissa rautatieyritysten on lain, asetuksen tai hallinnollisen määräyksen mukaan vastattava sotavahinkojen aiheuttamasta jälle rakentamisesta tai korvaamisesta johtuvista taloudellisista rasituksista eri ehdoin kuin ne, joita sovelletaan muihin kuljetusyrityksiin.

B. Laskentaperiaate

Määrä on arvioitava vertaamalla rautatieyritysten ja muiden kuljetusmuotojen yritysten kesken ehtoja, joilla rasituksista on vastattu, ottaen tapauksen mukaan huomioon rautatietoiminnan erityisluonteesta johtuvat välilliset kulut.

Huomioon otettavia taloudellisia rasituksia ovat seuraavat:

- a) välittömät jälle rakennus- tai korvaamiskulut;
- b) jälle rakentamisesta tai korvaamisesta aiheutuneiden lainojen pääoma- ja korkorasitus.

Hyvitysmäärä on voitava todeta suoraan rautatieyrityksen kirjanpidosta.

Jos laina on otettu myös muiden kulujen kattamista varten, sen aiheuttama taloudellinen rasitus on määritettävä jälle rakentamiseen tai korvaamiseen tarkoitettuna lainaosuuden perusteella.

LIITE IX

Luokka IX: Velvollisuus pitää henkilöstöä yli yrityksen tarpeiden

A. Soveltamisala

Tähän luokkaan kuuluvat tapaukset, joissa rautatieyrityksen on viranomaisten määräyksen mukaan:

- a) pidettävä palveluksessaan ylimääräistä henkilöstöä, jonka se voisi henkilöstöään koskevien määräysten nojalla erottaa;
- b) pidettävä tiettyjen henkilöstöasääntöjen mukaisesti, joita rautatieyritys ei ole hyväksynyt, palveluksessaan rationalisointitoimenpiteiden vuoksi vapautunutta henkilöstöä, jota ei voida tarkoituksenmukaisesti sijoittaa muuhun työhön yrityksessä.

B. Laskentaperiaatteet

Ylimääräisen henkilöstön pitämisestä aiheutuva taloudellinen rasitus riippuu niiden henkilöiden lukumäärästä, joita kyseinen toimenpide koskee.

a alakohdan tapaukset: Erotettavien henkilöiden lukumäärän ehdottaa yritys. Palveluksessa pidettävien henkilöiden lukumäärän vahvistavat toimivaltaiset viranomaiset päätöksellään. Hyvitys maksetaan tällaiseen ylimääräiseen henkilöstöön liittyvistä kuluista ajalta, jolloin kyseinen henkilöstö on liikaa tarpeisiin nähden.

b alakohdan tapaukset: Laskelmassa huomioon otettavan ylimääräisen henkilöstön lukumäärän ilmoittaa rautatieyritys. Tämän lukumäärän on vastattava rationalisointitoimenpiteiden vuoksi vapautuvaa henkilömäärää ottaen huomioon mahdollisuus ottaa tällainen henkilöstö

uudelleen palvelukseen eläkkeelle siirtymisen vuoksi vapautuviin tai perustettaviin uusiin toimiin sen vuoden aikana, jona rationalisointitoimenpiteet tulevat voimaan.

Aiheutuvan taloudellisen rasituksen on vastattava palveluksessa pidettävän henkilön tai kunkin tällaisista henkilöistä muodostuvan yhtenäisen ryhmän palkkojen, lisäpalkkioiden ja sosiaaliturvamaksujen kokonaissummaa. Henkilöryhmän osalta määrä voidaan laskea keskiarvojen perusteella.

LIITE X

Luokka X: Toimenpiteet, jotka valtio on määrännyt rautatieyritykset toteuttamaan henkilöstön hyväksi tunnustukseksi tietyistä maalle suoritetuista palveluksista eri ehdoin kuin ne, joita sovelletaan muihin kuljetusyrittäisiin

A. Soveltamisala

Tähän luokkaan kuuluvat tapaukset, joissa rautatieyritysten on lain, asetuksen tai hallinnollisen määräyksen mukaan toteutettava erityisiä toimenpiteitä, kuten myönnettävä palkanlisä, hyvitettyä virkavuotia tai myönnettävä ylimääräisiä ylennyksiä tai erityislomia, puolustusvoimissa palvelleen tai maalleen erityisiä palveluksia suorittaneen henkilöstön hyväksi.

B. Laskentaperiaatteet

Hyvityksen on vastattava niiden erityisetujen summaa, jotka yrityksen on myönnettävä kyseiselle henkilöstölle.

Ylimääräisten ylennysten osalta on otettava huomioon vain ylennykset yrityksen varsinaisten tointen lisäksi perustettuihin toimiin.

Hyvitys voidaan laskea kahdella eri tavalla kyseisen henkilömäärän mukaan:

- a) laskenta voidaan suorittaa tapauksen mukaan erikseen; tai
- b) yhtenäisten henkilöryhmien mukaan määrittämällä kunkin ryhmän osalta keskimääräinen kustannusten lisäys henkilöä kohti ja vuotuinen edunsaajamäärä.

LIITE XI

Luokka XI: Sellaiset henkilöstölle maksettavat avustukset, jotka on määrätty rautatieyrityksille, mutta ei muille kuljetusyrittäksille

A. Soveltamisala

Tähän luokkaan kuuluvat tapaukset, joissa rautatieyrityksen on lain, asetuksen tai hallinnollisen määräyksen mukaan myönnettävä aktiivipalveluksessa olevalle tai aktiivipalvelusta varten käytettävissä olevalle henkilöstölleen tai osalle siitä avustuksia, joita ei ole määrätty muiden kuljetusyrittysten maksettavaksi. Tällaisia avustuksia ovat erityisesti ylimääräiset perheavustukset tai ylimääräiset lomarahat.

B. Laskentaperiaate

Hyvityksen on vastattava yrityksellä olevan taloudellisen rasituksen määrää.

LIITE XII

Luokka XII: Rautatieyrityksille erityisesti terveydenhuollosta aiheutuvat sosiaalikulut, jotka ovat erilaiset kuin ne kulut, joista rautatieyritykset vastaisivat, jos niiden olisi osallistuttava tällaisiin kustannuksiin samoin perustein kuin muiden kuljetusyritysten

A. Soveltamisala

Tähän luokkaan kuuluvat tapaukset, joissa rautatieyrityksen on viranomaisen määräyksen mukaan joko suoraan tai erityisen toimielimen välityksellä vastattava tietyistä kuluista, kuten terveydenhuollon kuluista.

B. Laskentaperiaatteet

Hyvityksen on vastattava yrityksellä tosiasiallisesti olevan taloudellisen rasituksen ja sen rasituksen välistä erotusta, joka sillä olisi, jos se olisi liittynyt vertailupohjaksi otetun yhteisön jäseneksi, ottaen huomioon yrityksen vapaaehtoisesti myöntämät edut.

Terveydenhuollon osalta hyvitys on laskettava seuraavasti: Rautatieyrityksellä oleva taloudellinen rasitus tarkistetaan suoraan sen kirjanpidosta. Rasitus, joka yrityksellä olisi, jos siihen sovellettaisiin samoin aktiivihenkilöstömäärin ja samoin palkoin vertailupohjaksi otettua järjestelmää, määritetään tällaista järjestelmää koskevien lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten mukaisesti. Kulut, jotka koskevat rautatieyrityksen henkilölle vapaaehtoisesti myöntämiä ja vertailupohjaksi otettuun järjestelmään sisällyttämiä etuja, vähennetään molempien näin saatujen määrien erotuksesta.

LIITE XIII

Luokka XIII: Taloudelliset rasitukset, jotka aiheutuvat rautatieyrityksille siitä, että valtio vaatii niitä pitämään toiminnassa työpajoja tai muita laitoksia ehdoin, jotka eivät ole kaupallisiin perustein tapahtuvan toiminnan mukaiset

A. Soveltamisala

Tähän luokkaan kuuluvat tapaukset, joissa rautatieyrityksen on viranomaisten päätöksen mukaan pidettävä sosiaali- tai aluepoliittisista syistä toiminnassa työpajoja tai muita laitoksia, joiden olemassaolo ei ole enää perusteltavissa yrityksen tarpeilla.

B. Laskentaperiaate

Hyvityksen on vastattava kustannuksia, jotka aiheutuvat kyseisten laitosten pitämisestä toiminnassa vaaditulla tavalla. Kustannukset määräytyvät rautatieyrityksen kirjanpidosta ilmenevien lukujen perusteella.

LIITE XIV

Luokka XIV: Julkisia rakennusurakoita ja tavaranhankintoja koskeville sopimuksille asetetut ehdot

A. Soveltamisala

Tähän luokkaan kuuluvat tapaukset, joissa rautatieyrityksen on viranomaisten määräyksen mukaan annettava osa työurakoistaan ja hankinnoistaan kotimaisille yrityksille, jotka sijaitsevat jäsenvaltion tietyillä alueilla, tai tietynlaisille kotimaisille urakoitsijoille.

B. Laskentaperiaate

On verrattava urakan saaneen tarjoajan hintaa taloudellisesti edullisimmassa tarjouksessa kyseisestä urakasta tarjottuun hintaan tai, jollei tällaista tarjousta ole, vastaavanlaiseen urakkaan.

Hyvitysmäärän on oltava näiden kahden hinnan erotus.

LIITE XV

Luokka XV: Pääoma- ja korkorasitukset, jotka ovat peräisin ajalta, jolloin säännönmukaistamista ei ollut

A. Soveltamisala

Tähän luokkaan kuuluvat tapaukset, joissa rautatieyrityksen talousarvioon sisältyy viranomaisten toimenpiteen seurauksena varaus sellaisten lainojen tai ennakkojen pääoma- ja korkorasitukselle, jotka on otettu tai saatu toimivaltaisilta viranomaisilta sellaisten päätösten mukaan, jotka nämä viranomaiset ovat tehneet aikaisemmin perusteilla, jotka eivät ole tässä asetuksessa tarkoitettun säännönmukaistamisen periaatteiden mukaisia.

B. Laskentaperiaatteet

Toimivaltaiset viranomaiset voivat sisällyttää mainitun pääoma- ja korkorasituksen omaan talousarvioonsa tai siihen voidaan soveltaa säännönmukaistamista tämän asetuksen mukaisesti. Jälkimmäisessä tapauksessa säännönmukaistamista on sovellettava toimivaltaisilta viranomaisilta otettujen lainojen tai näiltä saatujen takaisin maksettavien ennakoiden koko pääoma- ja korkorasitukseen, joka on esitetty rautatieyrityksen talousarviossa.

Rasituksen määrä on voitava todeta rautatieyrityksen kirjanpidosta.

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 3572/90,
annettu 4 päivänä joulukuuta 1990,
tiettyjen maantie-, rautatie- ja sisävesiliikennettä koskevien direktiivien, päätösten
ja asetusten muuttamisesta Saksan yhdistymisen vuoksi**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 75 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

yhteisö on antanut joukon maantie-, rautatie- ja sisävesiliikennettä koskevia sääntöjä,

Saksan yhdistymispäivästä alkaen yhteisön oikeutta sovelletaan kokonaisuudessaan entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella,

tiettyjä maantie-, rautatie- ja sisävesiliikennettä koskevaa yhteisön lainsäädäntöä täytyy muuttaa, jotta otetaan huomioon mainitun alueen erityistilanne,

on asetettava erityinen määräaika, jonka kuluessa entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella voimassa olevat säännöt saatetaan yhteisön säädösten mukaisiksi,

tässä yhteydessä säädettävien poikkeusten olisi oltava tilapäisiä ja niiden olisi aiheutettava mahdollisimman vähän häiriötä yhteismarkkinoiden toiminnalle,

tiedot maantie-, rautatie- ja sisävesiliikenteen tilanteesta ja tällaiseen liikenteeseen sovellettavista säännöistä entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella ovat riittämättömät, jotta voitaisiin lopullisesti päättää muutosten luonteesta ja poikkeusten laajuudesta; jotta tilannetta voidaan muuttaa, on säädettävä yksinkertaistetusta menettelystä perustamissopimuksen 145 artiklan kolmannen luetelmakohdan nojalla,

⁽¹⁾ EYVL N:o L 263, 26.9.1990, s. 34, sellaisena kuin se on muutettuna 25 päivänä lokakuuta 1990 ja 28 päivänä marraskuuta 1990.

⁽²⁾ Lausunto on annettu 21 päivänä marraskuuta 1990 (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ Lausunto on annettu 20 päivänä marraskuuta 1990 (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

direktiivien 74/561/ETY⁽⁴⁾ ja 74/562/ETY⁽⁵⁾ säännöksiä, sellaisina kuin ne ovat viimeksi muutettuina direktiivillä 89/438/ETY⁽⁶⁾, olisi sovellettava siten, että sekä otetaan huomioon entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella jo toimivien liikenteenharjoittajien vakiintuneet oikeudet että annetaan äskettäin toimintansa aloittaneille liikenteenharjoittajille aikaa täyttää tietyt vakavaraisuutta ja ammatillista pätevyyttä koskevat vaatimukset,

Saksan yhdistymispäivästä lähtien entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella rekisteröidyillä maantieliikenteen ajoneuvoilla on sama oikeudellinen asema kuin muissa jäsenvaltioissa rekisteröidyillä maantieliikenteen ajoneuvoilla; asetuksessa (ETY) N:o 3821/85⁽⁷⁾ on tiettyjä maantieliikenteen ajoneuvoihin asennettuja kirjauslaitteita koskevia säännöksiä; tällaiset laitteet asennetaan uusiin ajoneuvoihin niitä valmistettaessa, eivätkä ne siten ole ongelma, mutta sitä vastoin on säädettävä kohtuullisesta siirtymäajasta, jotta tällaiset kirjauslaitteet voidaan asentaa entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella ennen yhdistymistä rekisteröityihin ajoneuvoihin, ottaen huomioon lisäkustannukset ja hyväksytyjen korjaamojen tekninen suorituskyky,

nimi "Deutsche Reichsbahn (DR)" olisi lisättävä kaikkiin yhteisön säädöksiin, joissa nimenomaisesti mainitaan rautatieyhtiöt; olisi vahvistettava päivä, josta lähtien kyseisiä säädöksiä sovelletaan, ja

sisävesiliikenteen rakenteellisia parannuksia koskevaa yhteisön lainsäädäntöä täytyy muuttaa, jotta otetaan huomioon entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella toimivien sisävesiliikenteen harjoittajien erityistilanne,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Lisätään direktiivin 74/561/ETY 5 artiklaan kohta seuraavasti:

"5. Korvataan entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueen osalta 1 ja 2 kohdassa mainitut päivämäärät seuraavilla päivämäärillä:

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 308, 19.11.1974, s. 18

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 308, 19.11.1974, s. 23

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 212, 22.7.1989, s. 101

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 370, 31.12.1985, s. 8

- korvataan 1 kohdassa mainittu päivämäärä "1 päivää tammikuuta 1978" päivämäärällä "3 päivää lokakuuta 1989";
- korvataan 2 kohdassa mainitut päivämäärät "31 päivän joulukuuta 1974", "1 päivää tammikuuta 1978" ja "1 päivää tammikuuta 1980" vastaavasti päivämäärillä "2 päivän lokakuuta 1989", "1 päivää tammikuuta 1992" ja "1 päivää heinäkuuta 1992".

2 artikla

Lisätään direktiivin 74/562/ETY 4 artiklaan kohta seuraavasti:

"5. Korvataan entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueen osalta 1 ja 2 kohdassa mainitut päivämäärät seuraavilla päivämäärillä:

- korvataan 1 kohdassa mainittu päivämäärä "1 päivää tammikuuta 1978" päivämäärällä "3 päivää lokakuuta 1989";
- korvataan 2 kohdassa mainitut päivämäärät "31 päivän joulukuuta 1974", "1 päivää tammikuuta 1978" ja "1 päivää tammikuuta 1980" vastaavasti päivämäärillä "2 päivän lokakuuta 1989", "1 päivää tammikuuta 1992" ja "1 päivää heinäkuuta 1992".

3 artikla

Lisätään asetukseen (ETY) N:o 3821/85 artikla seuraavasti:

"20 a artikla

Tätä asetusta sovelletaan vasta 1 päivästä tammikuuta 1991 alkaen ajoneuvoihin, jotka ennen mainittua päivää on rekisteröity entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella.

Tätä asetusta sovelletaan mainittuihin ajoneuvoihin vasta 1 päivästä tammikuuta 1993 alkaen, jos niillä harjoitetaan vain kansallista liikennettä Saksan liittotasavallan alueella. Tätä asetusta sovelletaan kuitenkin sen voimaantulosta alkaen ajoneuvoihin, joilla kuljetetaan vaarallisia aineita."

4 artikla

Lisätään yhteisön ajokortin käyttönotosta 4 päivänä joulukuuta 1980 annetun neuvoston direktiivin 80/1263/ETY⁽¹⁾ 8 artiklan 1 kohdan loppuun alakohta seuraavasti:

"Tämän kohdan säännöksiä sovelletaan myös entisessä Saksan demokraattisessa tasavallassa annettuihin ajokortteihin."

⁽¹⁾ EYVL N:o L 375, 31.12.1980, s. 1

5 artikla

Korvataan rautatieyritysten luettelo, joka on:

- julkisten palvelujen käsitteeseen rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteessä olennaisesti kuuluvia velvoitteita koskevista jäsenvaltioiden toimenpiteistä 26 päivänä kesäkuuta 1969 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1191/69⁽²⁾ 19 artiklan 1 kohdassa,
- yhteisistä säännöistä rautatieyritysten kirjanpidon säännönmukaistamiseksi 26 päivänä kesäkuuta 1969 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1192/69⁽³⁾ 3 artiklan 1 kohdassa,
- rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteen infrastruktuuri-kuluja koskevasta kirjanpitojärjestelmästä 4 päivänä kesäkuuta 1970 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1108/70⁽⁴⁾ liitteessä II olevassa A.1 kohdassa "Rautatie - pääverkot",
- tarvittavista toimenpiteistä rautatieyritysten kirjanpitojärjestelmien ja tilinpäätösten saamiseksi keskenään vertailukelpoisiksi 12 päivänä joulukuuta 1977 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2830/77⁽⁵⁾ 2 artiklassa,
- yhdenmukaisten kustannuslaskentaperiaatteiden vahvistamisesta rautatieyrityksille 19 päivänä syyskuuta 1978 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2183/78⁽⁶⁾ 2 artiklassa,
- rautatieyritysten tilanteen parantamisesta sekä rautatieyritysten ja valtion välisiä taloudellisia suhteita koskevien sääntöjen yhdenmukaistamisesta 20 päivänä toukokuuta 1975 tehdyn neuvoston päätöksen 75/327/ETY⁽⁷⁾ 1 artiklan 1 kohdassa,
- rautateiden kansainvälisen tavaraliikenteen maksujen määrittämisestä 19 päivänä heinäkuuta 1982 tehdyn neuvoston päätöksen 82/529/ETY⁽⁸⁾ 1 artiklan 1 kohdassa,
- rautateiden kaupallisesta itsenäisyydestä niiden kansainvälisen henkilö- ja matkatavaraliikenteen hoitamisessa 25 päivänä heinäkuuta 1983 tehdyn neuvoston päätöksen 83/418/ETY⁽⁹⁾ 1 artiklan 1 kohdassa,

seuraavalla luettelolla:

- Société Nationale des Chemins de Fer Belges (SNCB)/Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (NMBS),

⁽²⁾ EYVL N:o L 156, 28.6.1969, s. 1

⁽³⁾ EYVL N:o L 156, 28.6.1969, s. 8

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 130, 15.6.1970, s. 4

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 334, 24.12.1977, s. 13

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 258, 21.9.1978, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 152, 12.6.1975, s. 3

⁽⁸⁾ EYVL N:o L 234, 9.8.1982, s. 5

⁽⁹⁾ EYVL N:o L 237, 26.8.1983, s. 32

- Danske Statsbaner (DSB),
- Deutsche Bundesbahn (DB),
- Deutsche Reichsbahn (DR),
- Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος (ΟΣΕ),
- Red Nationale de los Ferrocarriles Españoles (RENFE),
- Société Nationale des Chemins de Fer Français (SNCF),
- Iarnród Eireann,
- Ente Ferrovie dello Stato (FS),
- Société Nationale des Chemins de Fer Luxembourgeois (CFL),
- Naamloze Vennootschap Nederlandse Spoorwegen (NS),
- Caminhos-de-Ferro Portugueses, EP (CP),
- British Rail (BR),
- Northern Ireland Railways (NIR)."

6 artikla

Muutetaan sisävesiliikenteen rakenteellisista parannuksista 27 päivänä huhtikuuta 1989 annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1101/89⁽¹⁾ seuraavasti:

1. lisätään 6 artiklan 4 kohtaan alakohta seuraavasti:

"Entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella Saksan yhdistymispäivänä rekisteröidyille saksalaisille aluksille osallistuminen on pakollista 1 päivästä tammikuuta 1991 alkaen."

2. lisätään 6 artiklaan 8 kohta seuraavasti:

"8. Jos Saksan hallitus kuuden kuukauden kuluessa Saksan yhdistymisestä ehdottaa, että sen laivastoon kuuluvia aluksia, jotka ennen yhdistymistä oli rekisteröity entisessä Saksan demokraattisessa tasavallassa, romutetaan, sen on ilmoitettava pyyntö komissiolle. Komissio antaa säännöt romuttamisesta 7 artiklan mukaisesti ja noudattaen komission asetuksessa (ETY) N:o 1102/89⁽¹⁾ säädettyjä periaatteita.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 116, 28.4.1989, s. 30"

3. lisätään 8 artiklan 3 kohdan a alakohtaan alakohta seuraavasti:

"Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut ehdot eivät koske myöskään aluksia, jotka olivat rakenteilla entisessä Saksan

⁽¹⁾ EYVL N:o L 116, 28.4.1989, s. 25

demokraattisessa tasavallassa ennen 1 päivää syyskuuta 1990, jos niiden luovutus- ja kulkuunasettamispäivä on viimeistään 31 päivä tammikuuta 1991."

4. lisätään 8 artiklan 3 kohdan b alakohtaan alakohta seuraavasti:

"Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut ehdot koskevat myös aluksia, joista tuli osa Saksan laivastoa Saksan yhdistymisenä, mutta joita ei ollut rekisteröity entisessä Saksan demokraattisessa tasavallassa 1 päivänä syyskuuta 1990."

5. lisätään 10 artiklaan kohta 5 seuraavasti:

"Jäsenvaltioiden on toteutettava 6 artiklan 4 kohdan 4 alakohdan ja 8 artiklan 3 kohdan a ja b alakohdan toisten alakohtien noudattamisen edellyttämät toimenpiteet ennen 1 päivää tammikuuta 1991 ja ilmoitettava tästä komissiolle."

7 artikla

1. Asetuksia (ETY) N:o 2183/78 ja (ETY) N:o 2830/77 sovelletaan entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella vasta 1 päivästä tammikuuta 1992 alkaen.
2. Asetusta (ETY) N:o 1192/69 sovelletaan entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella vasta 1 päivästä tammikuuta 1993 alkaen.

8 artikla

Päätöksiä 75/327/ETY, 82/529/ETY ja 83/418/ETY sovelletaan entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella vasta 1 päivästä tammikuuta 1993 alkaen.

9 artikla

1. Muutostoimenpiteistä tässä asetuksessa säädettyjen toimenpiteiden selvien aukkojen täydentämiseksi ja teknisten muutosten tekemisestä niihin voidaan säätää 10 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

2. Muutostoimenpiteet on suunniteltava niin, että huolehditaan yhteisön sääntöjen johdonmukaisesta soveltamisesta tämän asetuksen soveltamisalalla entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella, ottaen asianmukaisesti huomioon tuon alueen erityisolot ja näiden sääntöjen soveltamiseen liittyvät erityiset vaikeudet.

Niiden on oltava kyseisten sääntöjen periaatteiden mukaisia ja liityttävä läheisesti johonkin tässä asetuksessa säädettyyn poikkeukseen.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet voidaan toteuttaa 31 päivään joulukuuta 1992 asti. Niiden soveltamisen on rajoituttava kyseiseen ajanjaksoon.

10 artikla

Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Lausunto annetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa niiden päätösten edellytykseksi määrättyllä enemmistöllä, jotka neuvosto tekee komission ehdotuksesta. Komiteaan kuuluvien jäsenvaltioiden edustajien äänet painotetaan mainitussa artiklassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 4 päivänä joulukuuta 1990.

Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai jos lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määräenemmistöllä.

Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on tullut vireille neuvostossa, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä.

11 artikla

Tämä asetus tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. DE MICHELIS

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 4055/86,
annettu 22 päivänä joulukuuta 1986,
palvelujen tarjoamisen vapauden periaatteen soveltamisesta jäsenvaltioiden väliseen meriliikenteeseen
sekä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden väliseen meriliikenteeseen**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 84 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon komission laatiman asetusluonnoksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

palvelujen vapaata liikkuvuutta rajoittavien esteiden poistaminen kuuluu perustamissopimuksen 3 artiklan mukaan yhteisön tehtäviin,

perustamissopimuksen 61 artiklan mukaan vapautteen tarjota meriliikenteen alan palveluja sovelletaan liikennettä koskevan osaston määräyksiä,

tämän periaatteen soveltaminen yhteisössä on myös välttämätön edellytys sille, että suhteessa kolmansiin maihin harjoitetaan politiikkaa, jonka tavoitteena on varmistaa kaupallisten periaatteiden jatkuva noudattaminen meriliikennettä harjoitettaessa,

neuvoston asetuksella (ETY) N:o 954/79⁽³⁾ turvataan muun muassa konferensseissa vapaa mahdollisuus osallistua siihen osaan linjaliikenteen kuljetuksista, jota linjakonferenssien käyttäytymissäätöjä koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen mukaisesti kolmansien maiden kansallisille linjaruustamoille annetut sitoumukset eivät koske jäsenvaltioiden ratifioimissa yleissopimuksen,

käyttäytymissäätöjä ei vielä sovelleta kaikkeen yhteisön liikenteeseen, eikä niitä tulevaisuudessa todennäköisesti sovelleta kaikkeen liikenteeseen, koska kaikki jäsenvaltiot eivät

vielä ole ratifioineet käyttäytymissäätöjä eivätkä eräät kolmannet maat niitä todennäköisesti ratifioi,

käyttäytymissäännöt koskevat vain linjakonferensseja ja linjakonferenssien jäsenten hoitamia kuljetuksia, eivätkä itsenäisiä varustamoja taikka varustamoja, jotka harjoittavat irtolasti- tai hakurahtiliikennettä, jossa yhteisö pyrkii ylläpitämään oikeudenmukaisen ja vapaan kilpailun,

yhteisö yhtyy täysin Yhdistyneiden Kansakuntien täysivaltaisten edustajien kokouksen hyväksymään linjakonferenssien käyttäytymissäätöjä koskevaan päätöslauselmaan N:o 2, jonka mukaan linjaliikennepalvelujen tasapainoisen kehityksen vuoksi konferenssin ulkopuolella olevien linjaruustamoiden toimintaa ei tulisi estää, jos ne noudattavat rehellisen kilpailun periaatetta kaupallisin perustein,

jäsenvaltiot vahvistavat sitoutumisensa vapaaseen kilpailuym- päristöön, joka on kuivan ja nestemäisen irtolastin kuljetuksille olennainen piirre, ja ovat vakuuttuneita siitä, että lastinjakoperiaatteen toteuttaminen irtolastiliikenteessä vaikuttaa vakavasti kaikkien maiden kauppaetuihin lisäämällä kuljetuskustannuksia merkittävästi,

yhteisön varustamot joutuvat yhä useampien kolmansien maiden asettamien uusien rajoitusten kohteeksi, jotka koskevat vapautta tarjota meriliikenteen alan palveluja rahdinantajille, jotka ovat sijoittautuneet varustamon jäsenvaltioon, muihin jäsenvaltioon tai kolmanteen maahan, jota asia koskee, millä saattaa olla haitallisia vaikutuksia yhteisön liikenteelle kokonaisuudessaan,

joistakin näistä rajoituksista määrätään kolmansien maiden ja eräiden jäsenvaltioiden kahdenvälisissä sopimuksissa, kun taas jotkut rajoitukset johtuvat tiettyjen jäsenvaltioiden lainsäädännöstä tai hallintokäytännöstä,

palvelujen tarjoamisen vapauden periaatteen tulisi tämän vuoksi koskea jäsenvaltioiden välistä meriliikennettä sekä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välistä meriliikennettä

⁽¹⁾ EYVL N:o C 255, 13.10.1986, s. 169

⁽²⁾ EYVL N:o C 172, 2.7.1984, s. 178

⁽³⁾ EYVL N:o L 121, 17.5.1979, s. 1

niin, että olemassa olevat rajoitukset voitaisiin poistaa asteittain ja uusien rajoitusten toteuttaminen estää,

yhteisön merenkulkuelinkeinon rakenteen perusteella on tarkoituksenmukaista, että tämän asetuksen säännökset koskevat myös jäsenvaltioiden kansalaisia, jotka ovat sijoittautuneet yhteisön ulkopuolelle, sekä niitä varustamoja, jotka ovat sijoittautuneet yhteisön ulkopuolelle, mutta joissa jäsenvaltion kansalaisilla on määräysvalta, jos näiden kansalaisten tai varustamojen alukset on rekisteröity jäsenvaltiossa sen lainsäädännön mukaisesti, ja

on säädettävä kyseisen kuljetusmuodon ominaisuuksien mukaan kohtuullisista siirtymäajoista,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

1. Vapaus tarjota jäsenvaltioiden välisiä merikuljetuspalveluja sekä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisiä meriliikenteen alan palveluja koskee jäsenvaltioiden kansalaisia, jotka ovat muusta jäsenvaltiosta kuin se, jolle palvelut on tarkoitettu.

2. Tämän asetuksen säännökset koskevat myös jäsenvaltioiden kansalaisia, jotka ovat sijoittautuneet yhteisön ulkopuolelle, sekä niitä meriliikenteen harjoittajia, jotka ovat sijoittautuneet yhteisön ulkopuolelle, mutta joissa jäsenvaltion kansalaisilla on määräysvalta, jos näiden kansalaisten tai varustamojen alukset on rekisteröity jäsenvaltiossa sen lainsäädännön mukaisesti.

3. Perustamissopimuksen 55 - 58 ja 62 artiklaa sovelletaan asioihin, joista tässä asetuksessa säädetään.

4. Tätä asetusta sovellettaessa jäsenvaltioiden välisinä merikuljetuspalveluina sekä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisinä merikuljetuspalveluina pidetään, jos niitä yleensä tarjotaan maksua vastaan:

a) yhteisön sisäistä liikennettä:

matkustajien tai tavaroiden kuljettamista meritse jonkin jäsenvaltion sataman ja jonkin toisen jäsenvaltion sataman tai rannikon edustalla sijaitsevan laitteiston välillä;

b) yhteisön ja kolmansien maiden välistä liikennettä:

matkustajien tai tavaroiden kuljettamista meritse jonkin jäsenvaltion sataman ja jonkin kolmannen maan sataman tai rannikon edustalla sijaitsevan laitteiston välillä.

2 artikla

Poiketen siitä, mitä 1 artiklassa säädetään, ennen 1 päivää heinäkuuta 1986 olemassa olleet yksipuoliset tiettyjen sellaisten tavaroiden kuljettamista koskevat kansalliset rajoitukset, joiden

kuljettaminen on kokonaan tai osittain varattu kansallisen lipun alla purjehtiville aluksille, poistetaan viimeistään seuraavan aikataulun mukaisesti:

- jäsenvaltioiden välinen liikenne
jäsenvaltion lipun alla
purjehtivilla aluksilla: 31 päivänä joulukuuta 1989,
- jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välinen liikenne jäsenvaltion lipun alla purjehtivilla aluksilla: 31 päivänä joulukuuta 1991,
- jäsenvaltioiden välinen liikenne sekä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välinen liikenne muilla aluksilla: 1 päivänä tammikuuta 1993.

3 artikla

Jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä tehtyihin olemassa oleviin kahdenvälisiin sopimuksiin sisältyvät lastinjakojärjestelyt poistetaan asteittain tai mukautetaan 4 artiklaa noudattaen.

4 artikla

1. Olemassa olevat lastinjakojärjestelyt, joita ei ole poistettu 3 artiklan mukaisesti, mukautetaan yhteisön lainsäädäntöä noudattaen ja erityisesti:

- a) jos kysymys on liikenteestä, jota linjakonferenssien käyttäytymissääntöjä koskeva Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimus koskee, niiden on oltava käyttäytymissääntöjen ja neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 954/79 jäsenvaltioille asetettujen velvoitteiden mukaisia;
- b) jos kysymys on liikenteestä, jota linjakonferenssien käyttäytymissääntöjä koskeva Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimus ei koske, sopimukset mukautetaan mahdollisimman pian ja joka tapauksessa ennen 1 päivää tammikuuta 1993 niin, että kaikille 1 artiklassa tarkoitetuille yhteisön kansalaisille tarjotaan oikeudenmukainen, vapaa ja tasapuolinen mahdollisuus kyseisille jäsenvaltioille kuuluviin lastiosuuksiin.

2. Kansalliset toimenpiteet, jotka on toteutettu 1 kohdan nojalla, on välittömästi annettava tiedoksi muille jäsenvaltioille ja komissiolle. Neuvoston päätöksen 77/587/ETY mukaista neuvottelumenettelyä on noudatettava.

3. Jäsenvaltioiden on annettava komissiolle kertomus 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua mukauttamista aluksi kuuden kuukauden välein ja myöhemmin joka vuosi.

4. Jos ilmenee vaikeuksia sopimusten mukauttamisessa 1 kohdan b alakohdan mukaisesti, kyseisen jäsenvaltion on ilmoitettava siitä neuvostolle ja komissiolle. Jos sopimukset ovat ristiriidassa 1 kohdan b alakohdan kanssa ja jos kyseinen jäsenvaltio sitä pyytää, neuvosto toteuttaa tarpeelliset toimenpiteet komission ehdotuksesta.

5 artikla

1. Kolmansien maiden kanssa myöhemmin tehtävissä sopimuksissa kaikki lastinjakojärjestelyt ovat kiellettyjä muissa kuin niissä poikkeuksellisissa olosuhteissa, joissa yhteisön

linjaliikenteen varustamoilla ei muutoin olisi todellista mahdollisuutta enää osallistua kyseiseen kolmanteen maahan suuntautuvaan liikenteeseen tai sieltä lähtevään liikenteeseen. Näissä olosuhteissa tällaiset järjestelyt voidaan sallia 6 artiklan säännösten mukaisesti.

2. Niissä tapauksissa, joissa jokin kolmas maa pyrkii määrään jäsenvaltioille lastinvarausjärjestelyitä nestemäisen tai kuivan irtolastin kuljetuksissa, neuvosto toteuttaa tarvittavat toimenpiteet yhteensovitetusta toiminnasta vapaan valtameriliikenteeseen pääsyn turvaamiseksi annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4058/86⁽¹⁾ mukaisesti.

6 artikla

1. Jos 1 artiklan 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu jäsenvaltion kansalainen tai jäsenvaltion varustamo on tilanteessa tai uhkaa joutua tilanteeseen, jossa sillä ei ole todellista mahdollisuutta osallistua tiettyyn kolmanteen maahan suuntautuvaan tai sieltä lähtevään liikenteeseen, kyseisen jäsenvaltion on mahdollisimman pian ilmoitettava siitä muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

2. Neuvosto päättää toteutettavista toimenpiteistä määränemistöllä komission ehdotuksesta. Tällaisiin toimenpiteisiin voivat 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa olosuhteissa kuulua lastinjakojärjestelyistä käytävät neuvottelut ja lastinjakojärjestelyistä päättäminen.

3. Jos neuvosto ei ole tehnyt päätöstä tarpeellisista toimenpiteistä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun jäsenvaltio teki 1 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen, kyseinen jäsenvaltio voi ryhtyä toimenpiteisiin, jotka sillä hetkellä katsotaan tarpeelliseksi, jotta todellinen mahdollisuus osallistua liikenteeseen 5 artiklan 1 kohdan mukaisesti säilyy.

4. Kaikkien toimenpiteiden, jotka on toteutettu 3 kohdan nojalla on oltava yhteisön oikeuden mukaisia, ja niiden on suotava 1 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuille yhteisön kansalaisille ja yhteisön varustamoille oikeudenmukainen ja vapaa mahdollisuus ketään syrjimättä saada lastiosuuksia.

5. Kansalliset toimenpiteet, jotka on toteutettu 3 kohdan nojalla, on välittömästi annettava tiedoksi muille jäsenvaltioille ja komissiolle. Neuvoston päätöksen 77/587/ETY mukaista neuvottelumenettelyä on noudatettava.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 22 päivänä joulukuuta 1986.

7 artikla

Neuvosto voi perustamissopimuksessa määrättyllä tavalla ulottaa tämän asetuksen säännökset koskemaan kolmannen maan kansalaisia, jotka tarjoavat kuljetuspalveluja.

8 artikla

Merikuljetuspalvelun tarjoaja voi väliaikaisesti harjoittaa toimintaansa siinä jäsenvaltiossa, jossa palvelua tarjotaan, niillä edellytyksillä, jotka tämä jäsenvaltio asettaa omille kansalaisilleen, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta sijoittautumisoikeutta koskevien perustamissopimuksen määräysten soveltamista.

9 artikla

Kunnes rajoitukset, jota koskevat palvelujen tarjoamisen vapautta, on poistettu, jäsenvaltiot soveltavat rajoituksia kansallisuudesta tai asuinpaikasta riippumatta kaikkiin henkilöihin, jotka tarjoavat 1 artiklan 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuja palveluja.

10 artikla

Jäsenvaltioiden on kuultava komissiota ennen tämän asetuksen täytäntöön panemiseksi tarvittavien lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten antamista ja toimitettava näin annetut säädökset komissiolle.

11 artikla

Neuvosto tarkastelee tätä asetusta perustamissopimuksen määräysten mukaisesti uudelleen 1 päivään tammikuuta 1995 mennessä.

12 artikla

Tämä asetus tulee voimaan seuraavana päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. SHAW

⁽¹⁾ EYVL N:o L 378, 31.12.1986, s. 21

NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 3573/90,

annettu 4 päivänä joulukuuta 1990,

palvelujen vapaan tarjoamisen periaatteen soveltamisesta jäsenvaltioiden väliseen meriliikenteeseen sekä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden väliseen meriliikenteeseen annetun asetuksen (ETY)

N:o 4055/86 muuttamisesta Saksan yhdistymisen vuoksi

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 84 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

Euroopan talousyhteisö on antanut joukon meriliikennettä koskevia sääntöjä,

Saksan yhdistymispäivästä lähtien yhteisön oikeutta sovelletaan kokonaisuudessaan entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella,

asetusta (ETY) N:o 4055/86⁽⁴⁾ on muutettava, jotta entisen Saksan demokraattisen tasavallan ja kolmansien maiden välillä tehtyjen kahdenvälisten sopimusten osalta otetaan huomioon Saksan yhdistymisestä johtuva erityistilanne,

entisen Saksan demokraattisen tasavallan tekemät sopimukset koskevat ainoastaan sieltä lähtöisin olevaa rahtia; kolmansilla

mailla lastinjakojärjestelyjen perusteella mahdollisesti olevat oikeudet koskevat vain entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueelta lähtöisin olevaa rahtia, ja

sitä aikaa, joka jäsenvaltioilla on mukauttaa sellaista liikennettä koskevat sopimukset, jota Yhdistyneiden Kansakuntien linjakonferenssien käyttäytymissäännöt eivät koske, on pidennettävä entisen Saksan demokraattisen tasavallan kolmansien maiden kanssa tekemien kahdenvälisten sopimusten osalta, jotta Saksan liittotasavalta voi käydä näiden sopimusten mukauttamiseksi tarvittavat neuvottelut,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Lisätään asetuksen (ETY) N:o 4055/86 4 artiklan 1 kohdan b alakohtaan alakohta seuraavasti:

"Entisen Saksan demokraattisen tasavallan tekemät sopimukset mukautetaan mahdollisimman pian ja viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1995."

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan sinä päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 4 päivänä joulukuuta 1990.

*Neuvoston puolesta**Puheenjohtaja*

G. DE MICHELIS

⁽¹⁾ EYVL N:o C 248, 2.10.1990, s. 13, sellaisena kuin se on muutettuna 25 päivänä lokakuuta 1990.⁽²⁾ Lausunto on annettu 21 päivänä marraskuuta 1990 (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).⁽³⁾ Lausunto on annettu 20 päivänä marraskuuta 1990 (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).⁽⁴⁾ EYVL N:o L 378, 11.12.1986, s. 1

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 2299/89,
annettu 24 päivänä heinäkuuta 1989,
tietokonepohjaisten paikanvarausjärjestelmien käyttöä koskevista käyttäytymissäännöistä**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 84 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

valtaosa lentoliikenteen paikkavarauksista tehdään tietokonepohjaisten paikanvarausjärjestelmien avulla,

tällaiset järjestelmät voivat oikein käytettyinä olla tärkeä ja hyödyllinen palvelu lentoliikenteen harjoittajille, matkatoimistoille ja matkustajille, koska niiden avulla voidaan vaivattomasti saada ajanmukaisia ja tarkkoja tietoja lennoista, hinnoista ja vapaista paikoista, tehdä paikkavarauksia sekä joissakin tapauksissa kirjoittaa lippuja ja tarkastuskortteja,

väärinkäytökset, kuten järjestelmään pääsyn kieltäminen, syrjiminen tietojen antamisessa, lataamisessa tai esittelyssä taikka osallistujille tai tilaajille asetetut kohtuuttomat ehdot voivat vakavasti haitata lentoliikenteen harjoittajia, matkatoimistoja ja viime kädessä kuluttajia,

tämä asetus ei rajoita perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan määräysten soveltamista,

komission asetuksen (ETY) N:o 2672/88⁽⁴⁾ mukaan perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta ei koske tietokonepohjaisten paikanvarausjärjestelmien yhteistä hankkimista, kehittämistä tai käyttämistä,

velvoittavilla käyttäytymissäännöillä, joita sovellettaisiin kaikkiin yhteisön alueella käytettäväksi tarjottuihin tai käytettyihin tietokonepohjaisiin paikanvarausjärjestelmiin tai jakelu-

toimintoihin, voitaisiin varmistaa, että näitä järjestelmiä tietyin varmistuksin käytetään syrjimättä ja avoimesti ja että näin vältetään niiden väärinkäyttö ja vahvistetaan vääristymätöntä kilpailua lentoliikenteen harjoittajien välillä ja tietokonepohjaisten paikanvarausjärjestelmien välillä sekä suojellaan kuluttajien etuja,

ei ole tarkoituksenmukaista asettaa tietokonepohjaisen paikanvarausjärjestelmän toimittajalle taikka assosioituneelle tai osallistuvalla liikenteenharjoittajalle velvollisuuksia suhteessa sellaiseen kolmannen maan lentoliikenteen harjoittajaan, joka yksin tai yhdessä muiden kanssa omistaa muun tietokonepohjaisen paikanvarausjärjestelmän taikka joka yksin tai yhdessä muiden kanssa käyttää määräysvaltaa tällaisessa muussa tietokonepohjaisessa paikanvarausjärjestelmässä, jos tämä järjestelmä ei ole käyttäytymissääntöjen mukainen tai ei takaa vastaavaa kohtelua, ja

on suotavaa säätää valitus-, tutkimus- ja täytäntöönpanomenettelyistä tapauksissa, joissa tällaisia käyttäytymissääntöjä ei ole noudatettu,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Tätä asetusta sovelletaan tietokonepohjaisiin paikanvarausjärjestelmiin (TPJ), joita tarjotaan käytettäväksi tai käytetään yhteisön alueella lentoliikennetuotteiden jakelussa ja myynnissä, riippumatta:

- järjestelmän toimittajan asemasta tai kansallisuudesta,
- käytettävästä tietolähteestä tai asianomaisen tietokonekeskuksen sijainnista,
- kyseessä olevan lentoliikennetuotteen maantieteellisestä sijainnista.

2 artikla

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- a) 'lentoliikennetuotteella' säännöllistä matkustajalentoliikennettä mukaan lukien liitännäispalvelut ja lisäedut, joita tarjotaan myytäväksi tai myydään lentoliikenteen olennaisena osana;

⁽¹⁾ EYVL N:o C 294, 18.11.1988, s. 12

⁽²⁾ EYVL N:o C 158, 26.6.1989

⁽³⁾ EYVL N:o C 56, 6.3.1989, s. 32

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 239, 30.8.1988, s. 13

- b) 'tietokonepohjaisella paikanvarausjärjestelmällä' (TPJ) tietokonepohjaista järjestelmää, jossa on tietoja muun muassa lentoliikenteen harjoittajien
- reiteistä ja aikatauluista,
 - vapaista paikoista,
 - kuljetusmaksuista ja
 - liitännäispalveluista,
- sellaisin toiminnoin tai ilman sellaisia toimintoja, joiden avulla
- voidaan tehdä paikkavarauksia tai
 - kirjoittaa lippuja,
- sikäli kuin tilaajat voivat käyttää joitakin näistä palveluista tai kaikkia näitä palveluja;
- c) 'jakelutoiminnoilla' järjestelmän toimittajan, tilaajan tai kuluttajan käyttöön antamia toimintoja, joiden avulla saadaan tietoja lentoliikenteen harjoittajien reiteistä ja aikatauluista, vapaista paikoista, kuljetusmaksuista ja niihin liittyvistä palveluista, tehdään paikkavarauksia tai kirjoitetaan lippuja sekä huolehditaan liitännäispalveluista;
- d) 'järjestelmän toimittajalla' TPJ:n käyttämisestä ja markkinoille saattamisesta vastaavaa kokonaisuutta;
- e) 'assosioituneella liikenteenharjoittajalla' lentoliikenteen harjoittajaa, joka on järjestelmän toimittaja taikka joka suoraan tai välillisesti joko yksin tai yhdessä muiden kanssa omistaa järjestelmän toimittajan tai käyttää siinä määräysvaltaa;
- f) 'osallistuvalla liikenteenharjoittajalla' lentoliikenteen harjoittajaa, jolla on järjestelmän toimittajan kanssa sopimus lentoliikennetuotteidensa jakelusta TPJ:n paikanvarausjärjestelmän avulla. Assosioitunutta liikenteenharjoittajaa pidetään osallistuvana liikenteenharjoittajana silloin, kun assosioitunut liikenteenharjoittaja käyttää oman TPJ:nsä jakelutoimintoja;
- g) 'tilaajalla' sellaista muuta henkilöä tai yritystä kuin osallistuvaa liikenteenharjoittajaa, joka järjestelmän toimittajan kanssa tekemänsä sopimuksen tai muun järjestelyn nojalla käyttää TPJ:tä lentoliikennetuotteiden myymiseen suoraan yleisölle;
- h) 'kuluttajalla' jokaista henkilöä, joka haluaa tietoja lentoliikennetuotteesta tai aikoo ostaa tällaisen tuotteen;
- i) 'päiesittelöllä' täydellistä ja puolueetonta kaupunkiparien välistä liikennettä tietynä ajanjaksona koskevaa esittelyä, jossa on muun muassa tiedot kaikkien osallistuvien liikenteenharjoittajien suorista lennoista;
- j) 'matkan kokonaiskestolla' lähtö- ja saapumisajan välistä aikaa;
- k) 'palvelun parantamisella' järjestelmän toimittajan omaan lukuunsa tilaajille tai kuluttajille TPJ:n yhteydessä tarjoamia muita tuotteita tai palveluja kuin jakelutoimintoja;
- l) 'säännöllisellä lentoliikenteellä' sarjaa lentoja, joista jokaisella on seuraavat ominaisuudet:
- lento suoritetaan matkustajien taikka matkustajien ja rahdin ja/tai postin kuljettamiseen tarkoitettulla ilma-aluksella korvausta vastaan siten, että jokaisella lennolla on vapaita paikkoja, jotka ovat yleisön ostettavissa (joko suoraan lentoliikenteen harjoittajalta tai sen valtuutetuilta edustajilta);
 - lento palvelee liikennettä samojen kahden tai useamman pisteen välillä joko
 - 1) julkaistun aikataulun mukaisesti taikka
 - 2) niin säännöllisesti tai toistuvasti, että se on osa ilmeisen järjestelmällistä sarjaa.

3 artikla

1. Säännöllistä matkustajalentoliikennettä varten jakelutoimintoja tarjoavan järjestelmän toimittajan on sallittava kaikille lentoliikenteen harjoittajille tasapuolisesti ja ketään syrjimättä pääsy järjestelmään kyseisen järjestelmän käytössä olevan kapasiteetin rajoissa, jos järjestelmän toimittajasta riippumattomat tekniset rajoitukset eivät sitä estä.

2. a) Järjestelmän toimittaja ei saa

- liittää osallistuvan liikenteenharjoittajan kanssa tekemäänsä sopimukseen kohtuuttomia ehtoja,
- vaatia sellaisten lisäehtojen hyväksymistä, jotka luonteensa vuoksi tai kauppatavan mukaan eivät liity sen TPJ:hin osallistumiseen,

ja sen on sovellettava samoja ehtoja samantasoisiin palveluihin.

b) Järjestelmän toimittaja ei saa asettaa TPJ:hinsä osallistumisen ehdoksi, että osallistuva liikenteenharjoittaja ei samanaikaisesti osallistu toiseen järjestelmään.

c) Osallistuvalla liikenteenharjoittajalla on oltava oikeus seuraamuksitta irtisanoa järjestelmän toimittajan kanssa tekemänsä sopimus päättyväksi aikaisintaan ensimmäisen sopimusvuoden lopussa enintään kuuden kuukauden irtisanomisaikaa noudattaen.

3. Järjestelmän toimittajan tarjoamia lataus- ja käyttölaitteita on tarjottava kaikille osallistuville liikenteenharjoittajille ketään syrjimättä.

4. Jos järjestelmän toimittaja lisää tarjoamiinsa jakelutoimintoihin tai toimintojen tarjoamiseen käytettyihin laitteisiin parannuksia, sen on tarjottava näitä parannuksia kaikille osallistuville liikenteenharjoittajille samoin ehdoin, jos olemassa olevat tekniset rajoitukset eivät sitä estä.

4 artikla

1. Osallistuvien liikenteenharjoittajien ja muiden TPJ:hin tietoja toimittavien on huolehdittava siitä, että toimitetut tiedot ovat täydellisiä, tarkkoja ja avoimia sekä että ne eivät ole harhaanjohtavia.
2. Järjestelmän toimittaja ei saa käsitellä 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja tavalla, joka johtaisi siihen, että annetaan epätarkkoja, harhaanjohtavia tai syrjiviä tietoja.
3. Järjestelmän toimittajan on ladattava ja käsiteltävä yhtä huolellisesti ja nopeasti kaikkien osallistuvien liikenteenharjoittajien toimittamat tiedot, jollei yksittäisten osallistuvien liikenteenharjoittajien valitseman latausjärjestelmän rajoitteista tai järjestelmän toimittajan käyttämästä vakio muodosta muuta johdu.

5 artikla

1. Järjestelmän toimittajan on huolehdittava pääesittelystä ja sisällyttävä siihen osallistuvien liikenteenharjoittajien toimittamat tiedot aikatauluista, kuljetusmaksuista ja ostettavana olevista, vapaista paikoista selkeästi ja täydellisinä sekä ketään syrjimättä ja tasapuolisesti, erityisesti sen järjestyksen osalta, jossa tiedot esitetään.
2. Järjestelmän toimittaja ei saa tahallaan eikä tuottamuksesta esitellä epätarkkoja tai harhaanjohtavia tietoja ja, ellei 9 artiklan 5 kohdasta muuta johdu, varsinkaan:
 - tietojen ryhmittelmissä käytetyt perusteet eivät saa pohjautua tekijöihin, jotka suoraan tai välillisesti liittyvät tiettyyn lentoliikenteen harjoittajaan, ja näitä perusteita on sovellettava kaikkiin osallistuviin liikenteenharjoittajiin ketään syrjimättä;
 - kaupunkiparien muodostamisessa ja valinnassa ei saa harjoittaa syrjintää samaa kaupunkia palvelevien eri lentotaseiden välillä.

3. Toivotun päivän tai toivottujen päivien lentovaihtoehdot on ryhmiteltävä pääesittelystä liitteessä vahvistetulla tavalla, jollei kuluttaja yksittäistapauksessa muuta pyydä.

6 artikla

Järjestelmän toimittaja ei saa antaa TPJ:nsä avulla tuotettuja tilastotietoja tai muita tietoja, joita ei tarjota jakelutoimintojen olennaisena osana, muuten kuin seuraavasti:

- a) yksittäisiä paikkavaroituksia koskevia tietoja annetaan tasapuolisesti niille palveluun osallistuville liikenteenharjoittajille, joita varaukset koskevat;

- b) koottuja tai yksilöimättömiä tietoja, jotka pyynnöstä annetaan lentoliikenteen harjoittajalle, tarjotaan kaikille osallistuville liikenteenharjoittajille ketään syrjimättä;
- c) muita TPJ:n avulla tuotettuja tietoja annetaan sen lentoliikenteen harjoittajan suostumuksella, jota asia koskee, ja järjestelmän toimittajan ja osallistuvien liikenteenharjoittajien välisen sopimuksen mukaisesti;
- d) kuluttajaa koskevia henkilökohtaisia matkatoimiston tuottamia tietoja annetaan niille, joita liiketoimi ei koske, vain kuluttajan suostumuksella.

7 artikla

1. Edellä 3 - 6 artiklassa tarkoitetut järjestelmän toimittajan velvollisuudet eivät koske kolmannelle maasta olevaa assosioitunutta liikenteenharjoittajaa siltä osin kuin sen TPJ ei ole tämän asetuksen mukainen tai ei takaa yhteisön liikenteenharjoittajille kohtelua, joka vastaa tässä asetuksessa säädettyä kohtelua.

2. Jäljempänä 8 artiklassa tarkoitetut assosioituneiden tai osallistuvien liikenteenharjoittajien velvollisuudet eivät koske TPJ:tä, jossa kolmannen maan lentoliikenteen harjoittajilla on määräysvalta, siltä osin kuin assosioituneelle tai osallistuvalla liikenteenharjoittajalle ei kyseisessä maassa myönnetä kohtelua, joka vastaa tässä asetuksessa ja komission asetuksessa (ETY) N:o 2672/88 säädettyä kohtelua.

3. Järjestelmän toimittajan tai lentoliikenteen harjoittajan, joka aikoo vedota 1 tai 2 kohdan säännöksiin, on ilmoitettava komissiolle aikeestaan ja sen perusteista viimeistään 14 päivää ennen tätä tointa. Poikkeustapauksissa komissio voi kyseisen järjestelmän toimittajan tai lentoliikenteen harjoittajan pyynnöstä myöntää poikkeuksen 14 päivän säännöstä.

4. Otettaan tällaisen ilmoituksen vastaan, komission on viipymättä arvioitava, liittyykö asiaan 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua syrjintää. Jos todetaan, että syrjintää on, komission on ilmoitettava siitä kaikille asianomaisille järjestelmän toimittajille tai lentoliikenteen harjoittajille yhteisössä sekä jäsenvaltioille. Jos 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua syrjintää ei ole, komission on ilmoitettava siitä asianomaiselle järjestelmän toimittajalle tai asianomaisille lentoliikenteen harjoittajille.

8 artikla

1. Assosioituneet tai osallistuvat liikenteenharjoittajat eivät saa kytkeä sitä, että tilaaja käyttää tiettyä TPJ:tä, palkkion tai muun edun saamiseen niiden lentoliikennetuotteiden myynnistä tai lippujen kirjoittamisesta.

2. Assosioituneet tai osallistuvat liikenteenharjoittajat eivät saa vaatia, että tilaaja käyttää jotakin tiettyä TPJ:tä niiden suoraan tai välillisesti tarjoamien lentoliikennetuotteiden myyntiin tai lippujen kirjoittamiseen.

3. Mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, ei vaikuta niihin ehtoihin, joita lentoliikenteen harjoittajat mahdollisesti asettavat matkatoimistoille valtuuttaessaan ne myymään tai kirjoittamaan lippuja lentoliikenteen harjoittajien lentoliikennetuotteista.

9 artikla

1. Järjestelmän toimittajan on annettava kaikki TPJ:n jakelutoiminnot tilaajien käytettäväksi ketään syrjimättä.

2. Järjestelmän toimittaja ei saa vaatia tilaajaa allekirjoittamaan yksinoikeussopimusta eikä suoraan tai välillisesti estää tilaajaa liittymästä muihin järjestelmiin tai käyttämästä muita järjestelmiä.

3. Järjestelmän toimittajan on tarjottava jollekin tilaajalle tarjoamansa palvelun parannus kaikille tilaajille ketään syrjimättä.

4. Järjestelmän toimittaja ei saa liittää tilaajan kanssa tekemäänsä sopimukseen kohtuuttomia ehtoja, ja tilaajalla on erityisesti oikeus seuraamuksitta irtisanoa järjestelmän toimittajan kanssa tekemänsä sopimus päättyväksi aikaisintaan ensimmäisen sopimusvuoden lopussa enintään kolmen kuukauden irtisanomisaikaa noudattaen.

5. Järjestelmän toimittajan on joko teknisin keinoin tai tilaajan kanssa tekemänsä sopimuksin varmistettava, että jokaisesta yksittäisestä liiketoimesta annetaan pääesittely ja että tilaaja ei käsittele TPJ:n tarjoamia tietoja tavalla, joka johtaisi epätarkkojen, harhaanjohtavien tai syrjivien tietojen esittämiseen kuluttajille. Tilaaja voi kuitenkin järjestellä liiketoiminta koskevat tiedot uudelleen tai käyttää vaihtoehtoisia esittelyjä kuluttajan toiveiden täyttämiseksi.

6. Järjestelmän toimittaja ei saa velvoittaa tilaajaa hyväksymään teknisestä laitteistosta tehtyä tarjousta, mutta se voi vaatia oman järjestelmänsä kanssa yhteensopivan laitteiston käyttämistä.

10 artikla

1. Järjestelmän toimittajan perimien maksujen on oltava tasapuolisia sekä kohtuullisia tarjotun ja käytetyn palvelun kustannuksiin nähden; niiden on erityisesti oltava samat samantasoisista palveluista.

2. Järjestelmän toimittajan on pyydyttävä annettava osapuolille, joita asia koskee, tietoja käytetyistä menetelmistä, maksuista, järjestelmän tarjoamista mahdollisuuksista sekä käytetyistä muokkaus- ja esittelyperusteista. Tämän säännök-

sen nojalla järjestelmän toimittaja ei kuitenkaan ole velvollinen paljastamaan liikesalaisuuksia kuten tietokoneohjelmia.

3. Kaikista maksuja, ehtoja ja tarjottuja palveluja koskevista muutoksista sekä niiden perusteista on ilmoitettava kaikille osallistuville liikenteenharjoittajille ja tilaajille ketään syrjimättä.

11 artikla

1. Komissio aloittaa valituksen saatuaan tai omasta aloitteestaan menettelyn tämän asetuksen säännösten rikkomisen lopettamiseksi.

2. Valituksen voi tehdä:

- a) jäsenvaltio;
- b) luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka osoittaa asian koskevan oikeuttaan.

3. Komission on viipymättä toimitettava jäsenvaltioille jäljennökset valituksista ja hakemuksista sekä kaikista asiaa koskevista asiakirjoista, jotka komissiolle on lähetetty tai jotka se lähettää menettelyn kuluessa.

12 artikla

1. Komissio voi tähän asetukseen perustuvien tehtäviensä suorittamiseksi hankkia kaikki tarvittavat tiedot jäsenvaltioilta, yrityksiltä ja yritysten yhteenliittymiltä.

2. Komissio voi asettaa pyydyttyjen tietojen toimittamiselle määräjän, joka on vähintään yksi kuukausi.

3. Kun komissio lähettää yritykselle tai yritysten yhteenliittymälle tietojensaantipyynnön, sen on samanaikaisesti toimitettava jäljennös pyynnöstä sille jäsenvaltiolle, jonka alueella yrityksen tai yritysten yhteenliittymän kotipaikka on.

4. Komission on pyynnössään mainittava sen oikeudellinen peruste ja tarkoitus sekä 16 artiklan 1 kohdassa säädyt seuraamukset virheellisten tietojen antamisesta.

5. Velvollisuus pyydyttyjen tietojen antamiseen on yritysten omistajilla tai heidän edustajillaan sekä oikeushenkilöiden, yhtiöiden tai oikeuskelpoisuutta vailla olevien yhteenliittymien osalta henkilöillä, joilla lain tai sääntöjen mukaan on kelpoisuus edustaa niitä.

13 artikla

1. Komissio voi tähän asetukseen perustuvien tehtäviensä suorittamiseksi ryhtyä kaikkiin tarpeellisiin yrityksiä ja yritysten yhteenliittymiä koskeviin tutkimuksiin. Tätä tarkoitusta varten komission valtuuttamalla virkamiehillä on oikeus:

- a) tutkia kirjanpitoa ja muita liikeasiakirjoja;
- b) ottaa jäljennöksiä tai otteita kirjanpidosta ja muista liikeasiakirjoista;
- c) vaatia suullisia selvityksiä paikalla;
- d) päästä kaikkiin yritysten tai yritysten yhteenliittymien käyttämiin tiloihin, kaikille niiden käyttämille alueille ja kaikkiin niiden käyttämiin kulkuneuvoihin.

2. Komission valtuuttamat virkamiehet käyttävät toimivaltansa esitettävään kirjalliseen valtuutukseen, jossa mainitaan tutkimuksen kohde ja tarkoitus sekä 16 artiklan 1 kohdassa säädetyt seuraamukset sen varalta, että vaadittua kirjanpitoa tai muita liikeasiakirjoja ei esitetä täydellisinä. Hyvissä ajoin ennen tutkimusta komission on ilmoitettava tutkimuksesta ja sen suorittamiseen valtuutettujen virkamiesten henkilölistyydestä sille jäsenvaltiolle, jonka alueella tutkimus on määrä suorittaa.

3. Yritysten ja yritysten yhteenliittymien on alistuttava komission päätöksellään määräämiin tutkimuksiin. Päätöksessä on mainittava tutkimuksen kohde ja tarkoitus, määrättävä päivä, jona tutkimus alkaa, sekä ilmoitettava 16 artiklan 1 kohdassa säädetyistä seuraamuksista ja oikeudesta hakea muutosta päätökseen yhteisön tuomioistuimelta.

4. Komissio tekee 3 kohdassa tarkoitetut päätökset kuultuaan sitä jäsenvaltiota, jonka alueella tutkimus on määrä suorittaa.

5. Sen jäsenvaltion virkamiehet, jonka alueella tutkimus on määrä suorittaa, voivat jäsenvaltion tai komission pyynnöstä avustaa komission virkamiehiä näiden tehtävien suorittamisessa.

6. Jos yritys vastustaa tämän artiklan nojalla määrättyä tutkimusta, asianomaisen jäsenvaltion on annettava komission valtuuttamille virkamiehille heidän tutkimuksen suorittamiseksi tarvitsemaansa apua.

14 artikla

1. Tietoja, jotka on saatu sovellettaessa 12 tai 13 artiklaa, saadaan käyttää vain asianomaisen pyynnön tai tutkimuksen tarkoituksiin.

2. Komissio ja jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset sekä niiden virkamiehet ja muut niiden palveluksessa olevat eivät saa ilmaista salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja, jotka on saatu tätä asetusta sovellettaessa, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta 11 ja 20 artiklan soveltamista.

3. Mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, ei estä julkaisemasta yleiskatsauksia tai selvityksiä, jotka eivät sisällä yksittäisiä yrityksiä tai yritysten yhteenliittymiä koskevia tietoja.

15 artikla

1. Jos yritys tai yritysten yhteenliittymä ei anna pyydettyjä tietoja komission asettamassa määräajassa tai antaa puutteellisia tietoja, komission on päätöksellään vaadittava tietojen antamista. Päätöksessä on yksilöitävä vaaditut tiedot, asetettava aiheellinen määräaika tietojen antamista varten ja ilmoitettava 16 artiklan 1 kohdassa säädetyistä seuraamuksista sekä oikeudesta hakea muutosta päätökseen yhteisön tuomioistuimelta.

2. Komission on samanaikaisesti lähetettävä jäljennös päätöksestään sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella yrityksen tai yritysten yhteenliittymän kotipaikka on.

16 artikla

1. Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille 1 000 – 50 000 ecun sakon, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta:

- a) antavat virheellisiä tietoja vastatessaan 12 artiklan nojalla tehtyyn tietojensaantipyynnöön taikka eivät anna tietoja asetetussa määräajassa;
- b) esittävät vaaditun kirjanpitoa tai muut vaaditut liikeasiakirjat puutteellisina tutkimuksen yhteydessä taikka kieltäytyvät alistumasta 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun tutkimukseen.

2. Komissio voi päätöksellään määrätä tämän asetuksen säännösten rikkomisesta järjestelmän toimittajille, assosioituneille tai osallistuville liikenteenharjoittajille taikka tilaajille sakon, joka on enintään 10 prosenttia asianomaisen yrityksen kysymyksessä olevan toiminnan liikevaihdosta.

Sakon suuruutta määrättäessä on otettava huomioon rikkomuksen vakavuus ja sen kesto.

3. Päätökset, jotka tehdään 1 tai 2 kohdan nojalla, eivät ole luonteeltaan rikosoikeudellisia.

17 artikla

Yhteisön tuomioistuimella on perustamissopimuksen 172 artiklassa tarkoitettu täysi harkintavalta tutkiessaan valituksia päätöksistä, joilla komissio on määrännyt sakon; se voi poistaa sakon taikka alentaa tai korottaa sitä.

18 artikla

Sovellettaessa 16 artiklaa eulla tarkoitetaan Euroopan yhteisöjen talousarvion laadinnassa perustamissopimuksen 207 ja 209 artiklan mukaan käytettävää laskentayksikköä.

19 artikla

1. Ennen 16 artiklassa tarkoitetun päätöksen tekemistä komission on varattava niille yrityksille tai yritysten yhteenliittymille, joita asia koskee, tilaisuus tulla kuulluksi seikoista, joita vastaan komissio esittää tai on esittänyt väitteitä.

2. Jos komissio tai jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset pitävät sitä tarpeellisena, ne voivat kuulla myös muita luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä. Hakemuksiin, joilla tällaiset henkilöt pyytävät tulla kuulluiksi, on suostuttava, jos he osoittavat, että heillä on asiassa riittävä etu.

20 artikla

1. Komissio julkistaa 16 artiklan nojalla tekemänsä päätökset.

2. Julkistettaessa on mainittava asianosaisten nimet ja päätöksen pääasiallinen sisältö; siinä on otettava huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, että niiden liikesalaisuuksia suojellaan.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 24 päivänä heinäkuuta 1989.

21 artikla

1. Tätä asetusta sovelletaan 1 päivästä elokuuta 1989 alkaen jokaiseen säännöllisessä matkustajalentoliikenteessä käytettävään TPJ:hin.

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, 5 artiklan 3 kohtaa ja 9 artiklan 5 kohtaa ei ennen 1 päivää tammikuuta 1990 sovelleta TPJ:hin, jonka hallinnollinen päätoimipaikka ja pääasiallinen toimipaikka on perustettu yhteisöön ennen 1 päivää elokuuta 1989. Komissio voi myöntää lisäksi 12 kuukauden poikkeuksen TPJ:lle, jossa näitä säännöksiä ei teknistä syistä voida noudattaa ennen 1 päivää tammikuuta 1990.

22 artikla

Tämä asetus ei rajoita turvallisuutta, yleistä järjestystä tai tietosuojaa koskevan kansallisen lainsäädännön soveltamista.

23 artikla

Neuvosto päättää tämän asetuksen muuttamisesta viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1992 komission ehdotuksesta, joka on tehtävä viimeistään 31 päivänä maaliskuuta 1992 ja johon on liitettävä kertomus tämän asetuksen soveltamisesta.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H. NALLET

LIITE

RYHMITTELYPERUSTEET

Yleiset perusteet

1. Pääesittelyssä on mahdollisuuksien mukaan oltava tiedot liikenteenharjoittajien liityntälentoista siten, että käytetään ainakin yhdeksää vaihtopistettä. Osallistuva liikenteenharjoittaja voi pyytää muun kuin suoran lennon ottamista tietoihin, jos lennon pituus on enintään 130 prosenttia asianomaisten kahden lentoaseman välisestä isoympyrämatkasta. Vaihtopisteitä, joiden välinen matka on yli 130 prosenttia edellä tarkoitettusta matkasta, ei tarvitse käyttää.
2. Järjestelmän toimittaja ei saa käyttää pääesittelynsä näyttöä niin, että jokin matkavaihtoehto tulee liiallisesti esille tai että esitellään epätarkoituksenmukaisia matkavaihtoehtoja.
3. Jos järjestelmän toimittaja esittelee jotakin kaupunkiparia koskevien tietojen yhteydessä muun kuin osallistuvan liikenteenharjoittajan aikatauluja tai hintoja, tiedot on esiteltävä tarkasti, eikä niitä saa esitellä harhaanjohtavalla tavalla tai siten, että jotakin esiteltyä liikenteenharjoittajaa syrjitään.
4. Jos tiedot suorien lentoyhteyksien määrästä ja niillä liikennöivistä lentoliikenteen harjoittajista eivät ole täydelliset, tästä on mainittava asianomaisessa esittelyssä.

Säännöllistä lentoliikennettä koskevat perusteet

1. Toivotun päivän tai toivottujen päivien lentovaihtoehdot on, jollei kuluttaja yksittäistapauksessa muuta pyydä, ryhmiteltävä säännöllistä lentoliikennettä koskevassa pääesittelyssä seuraavasti:

- i) suorat, välilaskuttomat, kysymyksessä olevien kaupunkiparien väliset lennot;
- ii) muut suorat, kysymyksessä olevien kaupunkiparien väliset lennot, jotka eivät edellytä koneenvaihtoa;
- iii) liityntälennot.

Kuluttajalle on annettava ainakin mahdollisuus yksittäistapauksessa pyytää pääesittelyä, jossa tiedot on ryhmitelty lähtö- tai saapumisajan sekä/taikka matkan kokonaisuuden mukaan. Jollei kuluttaja toisin pyydä, tiedot ryhmitellään pääesittelyssä i ryhmän osalta lähtöajan mukaan sekä ii ja iii ryhmän osalta matkan kokonaisuuden mukaan.

2. Esittelyssä on selvästi ilmoitettava, kuuluuko säännöllisen lentoliikenteen lentoon välilaskuja, koneenvaihtoja tai lentoaseman vaihtoja sekä/taikka, käytetäänkö yhteistä tunnusta. Yhteisin tunnuksin tapahtuvia lentoja pidetään liityntälentoina.

NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 295/91,

annettu 4 päivänä helmikuuta 1991,

sitä korvausjärjestelmää koskevista yhteisistä säännöistä, jota sovelletaan, jos matkustajalta säännöllisessä lentoliikenteessä evätään pääsy lennolle

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 84 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

neuvoston heinäkuussa 1990 vahvistamat vapauttamistoimenpiteet edistävät yhtenäisen lentoliikennepolitiikan kehittymistä,

lentoliikenteen käyttäjien etujen suojaamiseksi tarvitaan yhteistä toimintaa tasapainoisen kehityksen takaamiseksi lentoliikenteen harjoittajien perusteellisesti muuttuvassa toimintaympäristössä,

nykyisin on merkittäviä eroja siinä eri lentoliikenteen harjoittajien käytännössä, miten korvauksia suoritetaan tapauksissa, joissa pääsy lennolle evätään,

tietyin lennolle pääsyn epäämisestä maksettavaa korvausta koskevin yhteisin vähimmäissäännöin varmistettaisiin, että lentoliikenteen harjoittajien palvelujen laadusta voidaan huolehtia lisääntyvän kilpailun yhteydessä,

lentoliikenteen harjoittajilla olisi oltava velvollisuus vahvistaa lennolle pääsyä koskevat säännöt niitä tapauksia varten, joissa lento on ylivarattu,

on määriteltävä matkustajien oikeudet tapauksissa, joissa pääsy lennolle evätään,

lentoliikenteen harjoittajilla olisi oltava velvollisuus maksaa korvausta ja tarjota lisäpalveluja matkustajille, joilta evätään pääsy lennolle, ja

matkustajille olisi selvästi ilmoitettava sovellettavista säännöistä,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Tällä asetuksella vahvistetaan yhteiset vähimmäissäännöt, joita sovelletaan, jos matkustajalta evätään pääsy ylivaratulle sään-

nölliselle lennolle, jolle hänellä on voimassa oleva lippu ja vahvistettu varaus ja joka lähtee perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvalta jäsenvaltion alueella olevalta lento-asemalta, riippumatta siitä, mihin valtioon lentoliikenteen harjoittaja on sijoittautunut, ja riippumatta matkustajan kansallisuudesta ja lennon määräpaikasta.

2 artikla

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- a) 'lennolle pääsyn epäämisellä' lennolle pääsyn epäämistä matkustajalta,
 - jolla on voimassa oleva lippu,
 - jolla on vahvistettu varaus lennolle ja
 - joka on ilmoittautunut lipuntarkastukseen vaaditussa ajassa ja määräysten mukaisesti;
- b) 'vahvistetulla varauksella', että lentoliikenteen harjoittajan tai sen valtuuttaman matkatoimiston myymässä lipussa on
 - yksilöity lennon numero, päivämäärä ja aika sekä
 - tätä varten varatussa kohdassa merkintä "OK" tai muu merkintä, joka tarkoittaa, että lentoliikenteen harjoittaja on kirjannut varauksen ja nimenomaisesti vahvistanut sen;
- c) 'säännöllisellä lennolla' lentoa, jolla on kaikki seuraavat ominaisuudet:
 - lento suoritetaan matkustajien taikka matkustajien ja rahdin ja/tai postin kuljettamiseen tarkoitettulla ilma-aluksella korvausta vastaan siten, että jokaisella lennolla on vapaita paikkoja, jotka ovat yleisön ostettavissa joko suoraan lentoliikenteen harjoittajalta tai sen valtuutetuilta edustajilta,
 - lento palvelee liikennettä samojen kahden tai useamman paikan välillä joko
 - i) julkaistun aikataulun mukaisesti taikka
 - ii) niin säännöllisesti tai toistuvasti, että se on osa ilmeisen järjestelmällistä sarjaa;
- d) 'ylivaratulla lennolla' lentoa, jolla on vapaita paikkoja vähemmän kuin matkustajia, joilla on vahvistettu varaus ja jotka ilmoittautuvat lipuntarkastukseen vaaditussa ajassa ja määräysten mukaisesti;

⁽¹⁾ EYVL N:o C 129, 24.5.1990, s. 15⁽²⁾ EYVL N:o C 19, 28.1.1991⁽³⁾ EYVL N:o C 31, 6.2.1991

- e) 'vapaaehtoisella' henkilöä,
- jolla on voimassa oleva lippu,
 - jolla on vahvistettu varaus ja
 - joka on ilmoittautunut lipuntarkastukseen vaaditussa ajassa sekä määräysten mukaisesti ja on valmis lentoliikenteen harjoittajan pyynnöstä luopumaan vahvistetusta varauksestaan korvausta vastaan;
- f) 'lopullisella määräpaikalla' lipuntarkastuksessa esitettyyn lippuun merkittyä määräpaikkaa tai peräkkäisten lentojen ollessa kyseessä lipun viimeiseen lentokupongiin merkittyä määräpaikkaa. Huomioon ei oteta liityntälentoja, jotka voidaan vaikeuksitta toteuttaa, vaikka viivästyminen on johtunut siitä, että matkustajalta on evätty pääsy lennolle.

3 artikla

1. Lentoliikenteen harjoittajan on vahvistettava lennolle pääsy koskevat säännöt, joita se noudattaa, jos lento on ylivarattu. Sen on annettava nämä säännöt ja kaikki niihin tehdyt muutokset tiedoksi jäsenvaltiolle, jota asia koskee, sekä komissiolle, joka huolehtii siitä, että ne ovat muiden jäsenvaltioiden saatavissa. Muutokset tulevat voimaan kuukauden kuluttua niiden tiedoksi antamisesta.
2. Yleisöllä on oltava tilaisuus tutustua 1 kohdassa tarkoitettuihin sääntöihin liikenteenharjoittajan edustajien luona ja lipuntarkastuspaikoissa.
3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen sääntöjen mukaan olisi oltava mahdollista tiedustella, onko vapaaehtoisia, jotka ovat valmiita luopumaan lennolle pääsystä.
4. Lentoliikenteen harjoittajan olisi kaikissa tapauksissa otettava huomioon niiden matkustajien etu, joille on perusteltua antaa etusija lennolle pääsemiseen; tällaisia matkustajia ovat muun muassa liikuntavammaiset ja lapset, joilla ei ole saatavaa.

4 artikla

1. Jos pääsy lennolle evätään, matkustajan on saatava valita jonkin seuraavista vaihtoehdoista:
 - lipun hinnan palautus täysimääräisenä toteutumattomalta matkan osalta,
 - uudelleenreititys lopulliseen määräpaikkaan niin pian kuin mahdollista tai
 - uudelleenreititys matkustajalle sopivana myöhempänä ajankohtana.
2. Matkustajan valitsemasta vaihtoehdosta riippumatta lentoliikenteen harjoittajan on 1 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa heti sen jälkeen, kun pääsy lennolle on evätty, maksettava, tämän kuitenkaan rajoittamatta 3 ja 4 kohdan soveltamista, vähimmäiskorvaus, joka vastaa
 - 150 ecua, jos lennon pituus on enintään 3 500 kilometriä,
 - 300 ecua, jos lennon pituus on yli 3 500 kilometriä,
 kun huomioon otetaan lippuun merkitty lopullinen määräpaikka.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettua korvausta voidaan alentaa 50 prosentilla, jos lentoliikenteen harjoittaja tarjoaa uudelleenreititystä lopulliseen määräpaikkaan toisella lennolla, jonka saapumisaika on enintään 3 500 kilometrin pituisilla lennoilla korkeintaan kaksi tuntia ja 3 500 kilometriä pidemmillä lennoilla korkeintaan neljä tuntia myöhempi kuin alun perin varatun lennon aikataulun mukainen saapumisaika.

4. Korvauksen määrä voidaan rajoittaa lopulliseen määräpaikkaan tarvittavan lipun hintaan.

5. Korvaus on maksettava käteisenä tai matkustajan suostumuksen mukaan matkakuponkeina tai muina palveluina.

6. Jos matkustaja ylivaratulla lennolla suostuu matkustamaan alemmässä luokassa kuin se, jota varten hänellä on lippu, hänelle on palautettava hintojen erotus.

7. Edellä 2 ja 3 kohdassa mainitut etäisyydet mitataan isoympyräratamenetelmällä (isoympyräreitti).

5 artikla

1. Jos evätään pääsy lennolle, joka on myyty osana pakettimatkaa, lentoliikenteen harjoittaja on velvollinen maksamaan korvauksen matkustajan kanssa sopimuksen tehneelle ja hänelle sanotun pakettimatkasopimuksen asianmukaisesta täyttämisestä matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatkoista 13 päivänä kesäkuuta 1990 annetun neuvoston direktiivin 90/314/ETY⁽¹⁾ mukaan vastuussa olevalle matkanjärjestäjälle.

2. Matkanjärjestäjän on palautettava 1 kohdan nojalla saamansa rahamäärä matkustajalle, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 90/314/ETY mukaisia oikeuksia ja velvollisuuksia.

6 artikla

1. Lentoliikenteen harjoittajan on 4 artiklassa tarkoitettua vähimmäiskorvauksen lisäksi maksutta tarjottava matkustajille, joilta on evätty pääsy lennolle:

- a) kustannukset, jotka aiheutuvat puhelinsoitosta tai viestin lähettämisestä teleksillä/telejäljennöksenä määräpaikkaan;
- b) mahdollisuus odotusaikaan nähden riittävään ateriointiin;
- c) hotellimajoitus, jos yksi tai useampi ylimääräinen yöpyminen on välttämätön.

2. Jos kaupungissa tai alueella on useita lentoasemia ja lentoliikenteen harjoittaja tarjoaa matkustajalle, jolta on evätty pääsy lennolle, lentoa muulle kuin sille lentoasemalle, jota matkustajan varaus koskee, lentoliikenteen harjoittaja vastaa

⁽¹⁾ EYVL N:o L 158, 23.6.1990, s. 59

matkakustannuksista näiden lentoasemien välillä tai johonkin lähellä olevaan määräpaikkaan, josta matkustajan kanssa on sovittu.

7 artikla

Lentoliikenteen harjoittaja ei ole velvollinen maksamaan korvausta lennolle pääsyn epäamisestä, jos matkustaja matkustaa veloituksetta tai sellaisin alennetuin hinnoin, jotka eivät ole suoraan tai välillisesti yleisön käytettävissä.

8 artikla

Lentoliikenteen harjoittajan on annettava korvaussäännöt sisältävä asiakirja jokaiselle matkustajalle, jolta on evätty pääsy lennolle.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 4 päivänä helmikuuta 1991.

9 artikla

1. Tämän asetuksen säännöksiä sovelletaan rajoittamatta kuitenkaan lisäkorvausta koskevan asian saattamista toimivaltaisten tuomioistuinten käsiteltäväksi myöhemmin.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, ei sovelleta 2 artiklan e alakohtassa tarkoitettuihin vapaaehtoiisiin, jotka ovat hyväksyneet 3 artiklassa tarkoitettujen sääntöjen mukaisen korvauksen.

10 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kahden kuukauden kuluttua päivästä, jona se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. F. POOS

1992 vp — HE 95

Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvien sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä

NIDE XI

Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen liitteet XIV, XV ja XVI

Liite XIV Kilpailu

Liite XV Valtion tuki

Liite XVI Julkiset hankinnat

LIITE XIV

KILPAILU

Luettelo, josta määrätään 60 artiklassa

	Sivu	
JOHDANTO	3	B. YKSINMYYNTI- JA YKSINOSTO- SOPIMUKSET
ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET	3	383 R 1983
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3	(1 85 I)
A. SULAUTUMIEN VALVONTA	3	383 R 1984
B. YKSINMYYNTI- JA YKSINOSTO- SOPIMUKSET	4	(1 85 I)
C. PATENTTILISENSSISOPIMUKSET	5	385 R 0123
D. ERIKOISTUMIS- SEKÄ TUTKIMUS- JA KEHITYSTYÖSOPIMUKSET	6	(1 85 I)
E. LUVAKESOPIMUKSET	8	C. PATENTTILISENSSISOPIMUKSET
F. TAITOTIETOA KOSKEVAT LISENSSI- SOPIMUKSET	8	384 R 2349
G. LIIKENNE	9	(1 85 I)
H. JULKISET YRITYKSET	10	D. ERIKOISTUMIS- SEKÄ TUTKIMUS- JA KEHITYSTYÖSOPIMUKSET
I. HIILI JA TERÄS	11	385 R 0417
SÄÄDÖKSET, JOTKA EY:N KOMISSION JA EFTAN VALVONTAVIRANOMAISEN ON OTETTAVA AIHEELLISELLA TAVALLA HUOMIOON	11	(1 85 I)
Keskittymien valvonta	11	385 R 0418
Yksinmyynti- ja yksinostosopimukset	12	(1 85 I)
Muut	12	E. LUVAKESOPIMUKSET
		388 R 4087
		F. TAITOTIETOA KOSKEVAT LISENSSI- SOPIMUKSET
		389 R 0556
		G. LIIKENNE
		368 R 1017
		386 R 4056
		H. JULKISET YRITYKSET
		388 L 0301
		390 L 0388
		I. HIILI JA TERÄS
		354 D 7024
		367 D 7025
		378 S 2495
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN		
A. SULAUTUMIEN VALVONTA		
389 R 4064		

LIITE XIV

KILPAILU

Luettelo, josta määrätään 60 artiklassa

JOHDANTO

Jos säädöksissä, joihin tässä liitteessä viitataan, on yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisia käsitteitä tai jos niissä viitataan yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisiin menettelyihin, kuten

- johdanto-osat,
- ne, joille yhteisön säädökset on osoitettu,
- viittaukset EY:n alueisiin tai kieliin,
- viittaukset EY:n jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, EY:n jäsenvaltioiden julkisiin yksiköihin, yrityksiin tai yksilöihin suhteessa toisiinsa sekä
- viittaukset tietojenanto- ja ilmoitusmenettelyihin,

noudatetaan, mitä laaja-alaisista mukautuksista tehdyssä pöytäkirjassa I määrätään, jollei tässä liitteessä toisin määrätä.

ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET

Jollei toisin määrätä, tätä sopimusta sovellettaessa tämän liitteen määräyksiä koskevat seuraavat mukautukset:

I. Korvataan ilmaisu ”komissio” ilmaisulla ”toimivaltainen valvontaviranomainen”.

II. Korvataan ilmaisu ”yhteismarkkinat” ilmaisulla ”ETA-sopimuksen soveltamisalue”.

III. Korvataan ilmaisu ”jäsenvaltioiden välinen kauppa” ilmaisulla ”sopimuspuolten välinen kauppa”.

IV. Korvataan ilmaisu ”komissio ja jäsenvaltioiden viranomaiset” ilmaisulla ”EY:n komissio, EFTAn valvontaviranomainen, EY:n jäsenvaltioiden ja EFTA-valtioiden viranomaiset”.

V. Korvataan viittaukset Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen (ETY) tai

Euroopan hiili- ja teräsyhteisön (EHTY) perustamissopimuksen artikloihin viittauksilla ETA-sopimukseen seuraavasti:

85 artikla (ETY) — 53 artikla (ETA)

86 artikla (ETY) — 54 artikla (ETA)

90 artikla (ETY) — 59 artikla (ETA)

66 artikla (EHTY) — ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 25 oleva 2 artikla

80 artikla (EHTY) — ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 25 oleva 3 artikla

VI. Korvataan ilmaisu ”tämä asetus” ilmaisulla ”tämä säädös”.

VII. Korvataan ilmaisu ”perustamissopimuksen kilpailusäännöt” ilmaisulla ”ETA-sopimuksen kilpailusäännöt”.

VII. Korvataan ilmaisu ”korkea viranomaisen” ilmaisulla ”toimivaltainen valvontaviranomainen”.

Korvataan ilmaisu ”toimivaltainen valvontaviranomainen”, sellaisena kuin siihen on viitattu jäljempänä tarkoitetuissa säännöissä, ilmaisulla ”valvontaviranomainen, joka ETA-sopimuksen 56 artiklan mukaan on toimivaltainen tekemään päätöksen tapauksessa”, sanotun kuitenkin rajoittamatta keskittymien valvontaa koskevien sääntöjen soveltamista.

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

A. SULAUTUMIEN VALVONTA

1. **389 R 4064:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 4064/89, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989, yrityskeskittymien valvonnasta (EYVL N:o L 395, 30.12.1989, s. 1), sellaisena kuin se on oikaistuna EYVL:ssä N:o L 257, 21.9.1990, s. 13

Tätä sopimusta sovellettaessa asetuksen 1—5 artiklan säännöksiä koskevat seuraavat muutokset:

a) Lisätään 1 artiklan 1 kohtaan ilmaisu ”tai ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 tarkoitettun vastaavan säännöksen” sanojen ”sanottun kuitenkin rajoittamatta 22 artiklan” jälkeen.

Korvataan lisäksi käsite ”yhteisönlaajuinen” käsitteellä ”yhteisön tai EFTAn laajuinen”.

b) Korvataan 1 artiklan 2 kohdan käsite ”yhteisönlaajuinen” käsitteellä ”yhteisön tai vastaavasti EFTAn laajuinen”.

Korvataan lisäksi käsite ”yhteisön alueelta kertynyt liikevaihto” käsitteellä ”yhteisön tai EFTAn alueelta kertynyt liikevaihto”.

Korvataan loppukappaleen käsite ”jäsenvaltio” käsitteellä ”valtio”.

c) Asetuksen 1 artiklan 3 kohtaa ei sovelleta.

d) Korvataan 2 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan käsite ”yhteismarkkinat” käsitteellä ”ETA-sopimuksen toiminta”.

e) Korvataan 2 artiklan 2 kohdan lopussa oleva käsite ”yhteismarkkinat” käsitteellä ”ETA-sopimuksen toiminta”.

f) Korvataan 2 artiklan 3 kohdan lopussa oleva käsite ”yhteismarkkinat” käsitteellä ”ETA-sopimuksen toiminta”.

g) Korvataan 3 artiklan 5 kohdan b alakohdan käsite ”jäsenvaltio” käsitteellä ”EY:n jäsenvaltio tai EFTA-valtio”.

h) Korvataan 4 artiklan 1 kohdan käsite ”yhteisönlaajuinen” käsitteellä ”yhteisön tai EFTAn laajuinen”.

Lisätään lisäksi ensimmäiseen virkkeeseen ilmaisu ”ETA-sopimuksen 57 artiklan mukaisesti” ennen sanoja ”ilmoitettava komissiolle ...”.

i) Korvataan 5 artiklan 1 kohdan viimeinen alakohta seuraavasti:

”Liikevaihto yhteisössä tai EY:n jäsenvaltiossa käsittää tuotteiden myynnin ja palvelujen tarjoamisen yrityksille ja kuluttajille yhteisössä tai kyseisessä EY:n jäsenvaltiossa. Sama koskee liikevaihtoa EFTA-valtioissa kokonaisuutena tai jossakin EFTA-valtiossa.”.

j) Korvataan 5 artiklan 3 kohdan a alakohdan toisen alakohdan käsite ”yhteisön alu-

eelta kertynyt liikevaihto” käsitteellä ”yhteisön tai EFTAn alueelta kertynyt liikevaihto”.

Korvataan lisäksi käsite ”yhteisön alueelta olevat” käsitteellä ”yhteisön tai vastaavasti EFTAn alueelta olevat”.

k) Korvataan 5 artiklan 3 kohdan a alakohdan kolmannen alakohdan käsite ”jäsenvaltio” käsitteellä ”EY:n jäsenvaltio tai EFTA-valtio”.

l) Korvataan 5 artiklan 3 kohdan b alakohdan lopussa oleva ilmaisu ”..... yhteisön tai jäsenvaltion alueelta olevilta saadut vakuutusmaksujen kokonaismäärät otetaan vastaavasti huomioon” seuraavasti:

”..... yhteisön tai EY:n jäsenvaltion alueelta olevilta saadut vakuutusmaksujen kokonaismäärät otetaan vastaavasti huomioon. Sama koskee EFTA-valtioiden alueelta olevilta kokonaisuudessaan ja vastaavasti jonkin EFTA-valtion alueella olevilta saatujen vakuutusmaksujen kokonaismääriä”.

B. YKSINMYYNTI- JA YKSINOSTO-SOPIMUKSET

2. **383 R 1983:** Komission asetus (ETY) N:o 1983/83, annettu 22 päivänä kesäkuuta 1983, perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta yksinmyyntisopimusten ryhmiin (EYVL N:o L 173, 30.6.1982, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 85 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 166)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetuksen säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan asetuksen 5 artiklan 1 kohdan ilmaisu ”perustamissopimus” ilmaisulla ”Euroopan talousyhteisön perustamissopimus”.

b) Korvataan asetuksen 6 artiklan johdantokappaleen ilmaisu ”asetuksen N:o 19/65/ETY 7 artiklan mukaisesti” ilmaisulla ”joko omasta aloitteestaan taikka toisen valvontaviranomaisen tai toimivaltaansa kuuluvan valtion taikka sellaisten luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden pyynnöstä, jotka katsovat asian koskevan oikeut-taan.”.

c) Lisätään 6 artiklan loppuun seuraava alakohta:

”Toimivaltainen valvontaviranomainen voi

tällaisissa tapauksissa tehdä päätöksen asetuksen (ETY) N:o 17/62 6 ja 8 artiklan tai ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 tarkoitettujen vastaavien säännösten mukaisesti ilman, että vaaditaan niiden yritysten ilmoitusta, joita asia koskee.”

d) Asetuksen 7 artiklaa ei sovelleta.

e) Korvataan asetuksen 10 artikla seuraavasti:

”Tämän säädöksen voimassaoloaika päättyy 31 päivänä joulukuuta 1997.”.

3. 383 R 1984: Komission asetus (ETY) N:o 1984/83, annettu 22 päivänä kesäkuuta 1983, perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta yksinostosopimusten ryhmiin (EYVL N:o L 173, 30.6.1983, s. 5), sellaisena kuin se on oikaistuna EYVL:ssä N:o L 281, 13.10.1983, s. 24 ja muutettuna seuraavalla:

— **1 85 I:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 166)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetuksen säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan asetuksen 5 artiklan 1 kohdan ilmaisu ”perustamissopimus” ilmaisulla ”Euroopan talousyhteisön perustamissopimus”.

b) Korvataan asetuksen 14 artiklan johdantokappaleen ilmaisu ”asetuksen N:o 19/65/ETY 7 artiklan mukaisesti” ilmaisulla ”joko omasta aloitteestaan taikka toisen valvontaviranomaisen tai toimivaltaansa kuuluvan valtion taikka sellaisten luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden pyynnöstä, jotka katsovat asian koskevan oikeutetaan.”.

c) Lisätään 14 artiklan loppuun seuraava alakohta:

”Toimivaltainen valvontaviranomainen voi tällaisissa tapauksissa tehdä päätöksen asetuksen (ETY) N:o 17/62 6 ja 8 artiklan tai ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 tarkoitettujen vastaavien säännösten mukaisesti ilman, että vaaditaan niiden yritysten ilmoitusta, joita asia koskee.”

d) Asetuksen 15 artiklaa ei sovelleta.

e) Korvataan asetuksen 19 artikla seuraavasti:

”Tämän säädöksen voimassaoloaika päättyy 31 päivänä joulukuuta 1997.”.

4. 385 R 0123: Komission asetus (ETY) N:o 123/85, annettu 12 päivänä joulukuuta 1984,

perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta moottoriajoneuvojen jälleennyntiä ja huoltopalveluja koskevien sopimusten ryhmiin (EYVL N:o L 15, 18.1.1985, s. 16), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 85 I:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 167)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetuksen säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan asetuksen 5 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan d alakohdan ilmaisu ”jäsenvaltio” ilmaisulla ”EY:n jäsenvaltio tai EFTA-valtio”.

b) Asetuksen 7 artiklaa ei sovelleta.

c) Asetuksen 8 artiklaa ei sovelleta.

d) Asetuksen 9 artiklaa ei sovelleta.

e) Korvataan asetuksen 10 artiklan johdantokappaleen ilmaisu ”asetuksen N:o 19/65/ETY 7 artiklan mukaisesti” ilmaisulla ”joko omasta aloitteestaan taikka toisen valvontaviranomaisen tai toimivaltaansa kuuluvan valtion taikka sellaisten luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden pyynnöstä, jotka katsovat asian koskevan oikeutetaan.”.

f) Korvataan asetuksen 10 artiklan 3 alakohdan ilmaisu ”jäsenvaltiot” ilmaisulla ”sopimuspuolet”.

g) Lisätään 10 artiklan loppuun seuraava kohta:

”Toimivaltainen valvontaviranomainen voi tällaisissa tapauksissa tehdä päätöksen asetuksen (ETY) N:o 17/62 6 ja 8 artiklan tai ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 tarkoitettujen vastaavien säännösten mukaisesti ilman, että vaaditaan niiden yritysten ilmoitusta, joita asia koskee.”

h) Korvataan asetuksen 14 artikla seuraavasti:

”Tämä säädös on voimassa 30 päivään kesäkuuta 1995 asti.”.

C. PATENTTILISENSSISOPIMUKSET

5. 384 R 2349: Komission asetus (ETY) N:o 2349/84, annettu 23 päivänä heinäkuuta 1984, perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta patenttilisenssisopimusten ryh-

miin (EYVL N:o L 219, 16.8.1984, s. 15), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 85 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 166)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetuksen säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan asetuksen 4 artiklan 1 kohdan ilmaisu ”jos kyseiset sopimukset ilmoitetaan komissiolle komission asetuksen N:o 27, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 1699/75, säännösten mukaisesti, eikä komissio vastusta” ilmaisulla ”jos kyseiset sopimukset ilmoitetaan EY:n komissiolle tai EFTAn valvontaviranomaiselle komission asetuksen N:o 27/62, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 2526/85, säännösten sekä ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 tarkoitettujen vastaavien säännösten mukaisesti, eikä toimivaltainen valvontaviranomainen vastusta”.

b) Korvataan asetuksen 4 artiklan 2 kohdassa ilmaisu ”komissio” ilmaisulla ”EY:n komissio tai EFTAn valvontaviranomainen”.

c) Asetuksen 4 artiklan 4 kohtaa ei sovelleta.

d) Korvataan 4 artiklan 5 kohdan toinen virke seuraavasti:

”Sen on vastustettava poikkeusta, jos se saa toimivaltaansa kuuluvalla valtiolta tätä koskevan pyynnön kolmen kuukauden kuluessa 1 kohdassa mainitun ilmoituksen toimittamisesta näille valtioille.”

e) Korvataan 4 artiklan 6 kohdan toinen virke seuraavasti:

”Jos vastustuksen perusteena on kuitenkin ollut sen toimivaltaan kuuluvan valtion pyyntö, joka on edelleen voimassa, siitä voidaan luopua vasta sen kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevän neuvoa-antavan komitean kuulemisen jälkeen.”

f) Lisätään 4 artiklan 9 kohdan loppuun seuraava:

”tai ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 tarkoitettuja vastaavia säännöksiä”.

g) Asetuksen 6 artiklaa ei sovelleta.

h) Asetuksen 7 artiklaa ei sovelleta.

i) Asetuksen 8 artiklaa ei sovelleta.

j) Korvataan asetuksen 9 artiklan johdantokappaleen ilmaisu ”asetuksen N:o 19/65/ETY 7 artiklan mukaisesti” ilmaisulla

”joko omasta aloitteestaan taikka toisen valvontaviranomaisen tai toimivaltaansa kuuluvan valtion taikka sellaisten luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden pyynnöstä, jotka katsovat asian koskevan oikeut- taan.”.

k) Lisätään 9 artiklan loppuun seuraava alakohta:

”Toimivaltainen valvontaviranomainen voi tällaisissa tapauksissa tehdä päätöksen asetuksen (ETY) N:o 17/62 6 ja 8 artiklan tai ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 tarkoitettujen vastaavien säännösten mukaisesti ilman niiden yritysten ilmoitusta, joita asia koskee.”

l) Korvataan asetuksen 14 artikla seuraavasti:

”Tätä säädöstä sovelletaan 31 päivään joulukuuta 1994 asti.”.

D. ERIKOISTUMIS- SEKÄ TUTKIMUS- JA KEHITYSTYÖSOPIMUKSET

6. **385 R 0417:** Komission asetus (ETY) N:o 417/85, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984, perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta erikoistumissopimusten ryhmiin (EYVL N:o L 53, 22.2.1985, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 85 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 167)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetuksen säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan asetuksen 4 artiklan 1 kohdan ilmaisu ”jos kyseiset sopimukset ilmoitetaan komissiolle komission asetuksen N:o 27 säännösten mukaisesti, eikä komissio vastusta” ilmaisulla ”jos kyseiset sopimukset ilmoitetaan EY:n komissiolle tai EFTAn valvontaviranomaiselle komission asetuksen N:o 27/62 sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 2526/85, sekä ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 tarkoitettujen vastaavien säännösten mukaisesti, eikä toimivaltainen valvontaviranomainen vastusta”.

b) Korvataan asetuksen 4 artiklan 2 kohdan ilmaisu ”komissio” ilmaisulla ”EY:n komissio tai EFTAn valvontaviranomainen”.

c) Asetuksen 4 artiklan 4 kohtaa ei sovelleta.

d) Korvataan 4 artiklan 5 kohdan toinen virke seuraavasti:

”Sen on vastustettava poikkeusta, jos se saa toimivaltaansa kuulualta valtiolta tätä koskevan pyynnön kolmen kuukauden kuluessa 1 kohdassa mainitun ilmoituksen toimittamisesta näille valtioille.”.

e) Korvataan 4 artiklan 6 kohdan toinen virke seuraavasti:

”Jos vastustuksen perusteena on kuitenkin ollut sen toimivaltaan kuuluvan valtion pyyntö, joka on edelleen voimassa, siitä voidaan luopua vasta, kun sen kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvoo-antavaa komiteaa on kuultu.”.

f) Lisätään 4 artiklan 9 kohdan loppuun seuraava:

”tai ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 tarkoitettuja vastaavia säännöksiä”.

g) Korvataan asetuksen 8 artiklan johdantokappaleen ilmaisu ”asetuksen (ETY) N:o 2821/71 7 artiklan mukaisesti” ilmaisulla ”joko omasta aloitteestaan taikka toisen valvontaviranomaisen tai toimivaltaansa kuuluvan valtion taikka sellaisten luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden pyynnöstä, jotka katsovat asian koskevan oikeuttaan,”.

h) Lisätään 8 artiklan loppuun seuraava alakohta:

”Toimivaltainen valvontaviranomainen voi tällaisissa tapauksissa tehdä päätöksen asetuksen N:o 17/62 6 ja 8 artiklan tai ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 tarkoitettujen vastaavien säännösten mukaisesti ilman, että vaaditaan niiden yritysten ilmoitusta, joita asia koskee.”.

i) Korvataan asetuksen 10 artikla seuraavasti:

”Tätä säädöstä sovelletaan 31 päivään joulukuuta 1997 asti.”.

7. 385 R 0418: Komission asetus (ETY) N:o 418/85, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984, perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tutkimus- ja kehityssopimusten ryhmiin (EYVL N:o L 53, 22.2.1985, s. 5), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 85 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan-

jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 167)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetuksen säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan asetuksen 7 artiklan 1 kohdan ilmaisu ”jos kyseiset sopimukset ilmoitetaan komissiolle komission asetuksen N:o 27 säännösten mukaisesti, eikä komissio vastusta” ilmaisulla ”jos kyseiset sopimukset ilmoitetaan EY:n komissiolle tai EFTAn valvontaviranomaiselle komission asetuksen N:o 27/62, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 2526/85, sekä ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 tarkoitettujen vastaavien säännösten mukaisesti, eikä toimivaltainen valvontaviranomainen vastusta”.

b) Korvataan asetuksen 7 artiklan 2 kohdan ilmaisu ”komissio” ilmaisulla ”EY:n komissio tai EFTAn valvontaviranomainen”.

c) Asetuksen 7 artiklan 4 kohtaa ei sovelleta.

d) Korvataan 7 artiklan 5 kohdan toinen virke seuraavasti:

”Sen on vastustettava poikkeusta, jos se saa toimivaltaansa kuulualta valtiolta tätä koskevan pyynnön kolmen kuukauden kuluessa 1 kohdassa mainitun ilmoituksen toimittamisesta näille valtioille.”.

e) Korvataan 7 artiklan 6 kohdan toinen virke seuraavasti:

”Jos vastustuksen perusteena on kuitenkin ollut sen toimivaltaan kuuluvan valtion pyyntö, joka on edelleen voimassa, siitä voidaan luopua vasta sen kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevän neuvoo-antavan komitean kuulemisen jälkeen.”.

f) Lisätään 7 artiklan 9 kohdan loppuun seuraava:

”tai ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 tarkoitettuja vastaavat säännökset”.

g) Korvataan asetuksen 10 artiklan johdantokappaleen ilmaisu ”asetuksen (ETY) N:o 2821/71 7 artiklan mukaisesti” ilmaisulla ”joko omasta aloitteestaan taikka toisen valvontaviranomaisen tai toimivaltaansa kuuluvan valtion taikka sellaisten luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden pyynnöstä, jotka katsovat asian koskevan oikeuttaan,”.

h) Lisätään 10 artiklan loppuun seuraava alakohta:

”Toimivaltainen valvontaviranomainen voi tällaisissa tapauksissa tehdä päätöksen ase-

tuksen N:o 17/62 6 ja 8 artiklan tai ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 tarkoitettujen vastaavien säännösten mukaisesti ilman, että vaaditaan niiden yritysten ilmoitusta, joita asia koskee.”.

i) Asetuksen 11 artiklaa ei sovelleta.

j) Korvataan asetuksen 13 artikla seuraavasti:

”Tätä säädöstä sovelletaan 31 päivään joulukuuta 1997 asti.”.

E. LUVAKESOPIMUKSET

8. **388 R 4087:** Komission asetus (ETY) N:o 4087/88, annettu 30 päivänä marraskuuta 1988, perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta luvakesopimusten ryhmiin (EYVL N:o L 359, 28.12.1988, s. 46)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetuksen säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan asetuksen 6 artiklan 1 kohdan ilmaisu ”jos kyseiset sopimukset ilmoitetaan komissiolle komission asetuksen N:o 27 säännösten mukaisesti, eikä komissio vastusta” ilmaisulla ”jos kyseiset sopimukset ilmoitetaan EY:n komissiolle tai EFTAn valvontaviranomaiselle komission asetuksen N:o 27/62, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 2526/85, sekä ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 tarkoitettujen vastaavien säännösten mukaisesti, eikä toimivaltainen valvontaviranomainen vastusta”.

b) Korvataan asetuksen 6 artiklan 2 kohdan ilmaisu ”komissio” ilmaisulla ”EY:n komissio tai EFTAn valvontaviranomainen”.

c) Asetuksen 6 artiklan 4 kohta ei sovelleta.

d) Korvataan 6 artiklan 5 kohdan toinen virke seuraavasti:

”Sen on vastustettava poikkeusta, jos se saa toimivaltaansa kuuluvalta valtiolta tätä koskevan pyynnön kolmen kuukauden kuluessa 1 kohdassa mainitun ilmoituksen toimittamisesta näille valtioille.”.

e) Korvataan 6 artiklan 6 kohdan toinen virke seuraavasti:

”Jos vastustuksen perusteena on kuitenkin ollut sen toimivaltaan kuuluvan valtion pyyntö, joka on edelleen voimassa, siitä voidaan luopua vasta kun sen kilpailunrajoi-

tuksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa on kuultu.”.

f) Lisätään 6 artiklan 9 kohdan loppuun seuraava:

”tai ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 tarkoitettuja vastaavia säännöksiä”.

g) Korvataan asetuksen 8 artiklan johdantokappaleen ilmaisu ”asetuksen N:o 19/65/ETY 7 artiklan mukaisesti” ilmaisulla ”joko omasta aloitteestaan taikka toisen valvontaviranomaisen tai toimivaltaansa kuuluvan valtion taikka sellaisten luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden pyynnöstä, jotka katsovat asian koskevan oikeuttaan,”.

h) Lisätään 8 artiklan loppuun seuraava kohta:

”Toimivaltainen valvontaviranomainen voi tällaisissa tapauksissa tehdä päätöksen asetuksen N:o 17/62 6 ja 8 artiklan tai ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 tarkoitettujen vastaavien säännösten mukaisesti ilman, että vaaditaan niiden yritysten ilmoitusta, joita asia koskee.”.

i) Korvataan asetuksen 8 artiklan c alakohdan ilmaisu ”jäsenvaltiot” ilmaisulla ”EY:n jäsenvaltiot tai EFTA-valtiot”.

j) Korvataan asetuksen 9 artikla seuraavasti: ”Tämä säädös on voimassa 31 päivään joulukuuta 1999 asti.”.

F. TAITOTIETOA KOSKEVAT LISENSSI-SOPIMUKSET

9. **389 R 0556:** Komission asetus (ETY) N:o 556/89, annettu 30 päivänä marraskuuta 1988, perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta taitotietoa koskevien lisenssisopimusten ryhmiin (EYVL N:o L 61, 4.3.1989, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetuksen säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan asetuksen 1 artiklan 2 kohdan ilmaisu ”Euroopan talousyhteisö” ilmaisulla ”ETA-sopimuksen soveltamisalue”.

b) Korvataan asetuksen 1 artiklan 4 kohta seuraavasti:

”Siltä osin kuin 1 kohdan 1 — 5 alakohdassa tarkoitettut velvoitteet koskevat alueita, joihin sisältyvissä EY:n jäsenvaltioissa tai EFTA-valtioissa sama teknologia on suojattu tarpeellisilla patenteilla, 1 kohdassa sää-

detty poikkeus koskee näitä valtioita niin kauan kuin käyttöluvan kohteena oleva tuote tai menetelmä on kyseisissä valtioissa suojattu tällaisilla patenteilla, jos niiden mukainen suoja-aika on pidempi kuin 2 kohdassa mainitut ajanjaksot.”.

c) Korvataan asetuksen 1 artiklan 7 kohdan 6 ja 8 alakohdan ilmaisu ”jäsenvaltiot” ilmaisulla ”EY:n jäsenvaltiot tai EFTA-valtiot”.

d) Korvataan asetuksen 4 artiklan 1 kohdan ilmaisu ”jos kyseiset sopimukset ilmoitetaan komissiolle komission asetuksen N:o 27 säännösten mukaisesti, eikä komissio vastusta” ilmaisulla ”jos kyseiset sopimukset ilmoitetaan EY:n komissiolle tai EFTAn valvontaviranomaiselle komission asetuksen (ETY) N:o 27/62, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 2526/85, sekä ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 tarkoitettujen vastaavien säännösten mukaisesti, eikä toimivaltainen valvontaviranomainen vastusta”.

e) Korvataan asetuksen 4 artiklan 3 kohdan ilmaisu ”komissio” ilmaisulla ”EY:n komissio tai EFTAn valvontaviranomainen”.

f) Asetuksen 4 artiklan 5 kohtaa ei sovelleta.

g) Korvataan 4 artiklan 6 kohdan toinen virke seuraavasti:

”Sen on vastustettava poikkeusta, jos se saa toimivaltaansa kuuluvalla valtiolta tätä koskevan pyynnön kolmen kuukauden kuluessa 1 kohdassa tarkoitettujen ilmoituksen toimittamisesta näille valtioille.”.

h) Korvataan 4 artiklan 7 kohdan toinen virke seuraavasti:

”Jos vastustuksen perusteena on kuitenkin ollut sen toimivaltaan kuuluvan valtion pyyntö, joka on edelleen voimassa, siitä voidaan luopua vasta sen kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevän neuvoa-antavan komitean kuulemisen jälkeen.”.

i) Lisätään 4 artiklan 10 kohdan loppuun seuraava:

”tai ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 tarkoitettuja vastaavia säännöksiä”.

j) Korvataan asetuksen 7 artiklan johdantokappaleen ilmaisu ”asetuksen N:o 19/65/ETY 7 artiklan mukaisesti” ilmaisulla ”joko omasta aloitteestaan taikka toisen valvontaviranomaisen tai toimivaltaansa kuuluvan valtion taikka sellaisten luonnollis-

ten henkilöiden tai oikeushenkilöiden pyynnöstä, jotka katsovat asian koskevan oikeutetaan.”.

k) Lisätään 7 artiklan 5 alakohdan a ja b alakohdan loppuun seuraava alakohta:

”Toimivaltainen valvontaviranomainen voi tällaisissa tapauksissa tehdä päätöksen asetuksen (ETY) N:o 17/62 6 ja 8 artiklan tai ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 tarkoitettujen vastaavien säännösten mukaisesti ilman niiden yritysten ilmoitusta, joita asia koskee.”.

l) Asetuksen 8 artiklaa ei sovelleta.

m) Asetuksen 9 artiklaa ei sovelleta.

n) Asetuksen 10 artiklaa ei sovelleta.

o) Korvataan asetuksen 12 artikla seuraavasti:

”Tätä säädöstä sovelletaan 31 päivään joulukuuta 1999 asti.”.

G. LIIKENNE

10. 368 R 1017: Neuvoston asetus (ETY) N:o 1017/68, annettu 19 päivänä heinäkuuta 1968, kilpailusääntöjen soveltamisesta rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen (EYVL N:o L 175, 23.7.1968, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetuksen 1 — 5 ja 7—9 artiklan säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan asetuksen 2 artiklan johdantokappale seuraavasti:

”Jollei 3—6 artiklasta tai ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 tarkoitettusta 6 artiklaa vastaavasta säännöksestä muuta johdu, ETA-sopimuksen toimintaan soveltumattomia ja kiellettyjä ovat ilman, että siitä täytyy etukäteen tehdä päätöstä, sellaiset yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka voivat vaikuttaa sopimuspuolten väliseen kauppaan ja joiden tarkoituksena on estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua ETA-sopimuksen soveltamisalueella tai joista seuraa, että kilpailu ETA-sopimuksen soveltamisalueella estyy, rajoittuu tai vääristyy, ja erityisesti sellaiset sopimukset, päätökset ja menettelytavat:”.

b) Asetuksen 3 artiklan 2 kohtaa ei sovelleta.

c) Asetuksen 6 artiklaa ei sovelleta.

d) Korvataan asetuksen 8 artiklan ensimmäisen alakohdan ilmaisulla ”yhteismarkki-

noille soveltumaton" ilmaisulla "ETA-sopimuksen toimintaan soveltumaton".

e) Korvataan asetuksen 9 artiklan 1 kohta seuraavasti:

"Sopimuspuolten on huolehdittava siitä, että ei toteuteta tai pidetä voimassa mitään julkisia yrityksiä taikka EY:n jäsenvaltioilta tai EFTA-valtioilta erityis- tai yksinoikeuksia saavia yrityksiä koskevia toimenpiteitä, jotka ovat ristiriidassa edellä olevien artiklojen kanssa."

f) Korvataan asetuksen 9 artiklan 2 kohdan ilmaisu "yhteisö" ilmaisulla "sopimuspuolet".

g) Korvataan asetuksen 9 artiklan 3 kohta seuraavasti:

"EY:n komissio ja EFTAn valvontaviranomainen valvovat, että tämän artiklan säännöksiä noudatetaan, ja jos on tarpeen, toteuttavat toimivaltaansa kuuluville valtioille osoitettuja tarvittavia toimenpiteitä."

11. **386 R 4056:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 4056/86, annettu 22 päivänä joulukuuta 1986, perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan yksityiskohtaisesta soveltamisesta meriliikenteeseen (EYVL N:o L 378, 31.12.1986, s. 4)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetuksen I jakson säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan asetuksen 1 artiklan 2 kohdan ilmaisu "yhteisön satama" ilmaisulla "ETA-sopimuksen soveltamisalueella olevat satamat".

b) Asetuksen 2 artiklan 2 kohtaa ei sovelleta.

c) Korvataan asetuksen 7 artiklan 1 kohdan johdantokappaleen ilmaisu "II jakso" ilmaisulla "II jakso tai ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 tarkoitetut vastaavat säännökset".

Korvataan lisäksi toisen luetelmakohdan ilmaisu "11 artiklan 4 kohta" ilmaisulla "11 artiklan 4 kohta tai ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 tarkoitetut vastaavat säännökset".

d) Korvataan asetuksen 7 artiklan 2 kohdan a alakohdan ilmaisu "II jakso" ilmaisulla "II jakso tai ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 tarkoitetut vastaavat säännökset".

e) Lisätään 7 artiklan 2 kohdan c alakohdan i alakohdan loppuun alakohdat seuraavasti: "Jos jokin sopimuspuolista aikoo ryhtyä

neuvotteluihin kolmannen maan kanssa tämän asetuksen mukaisesti, sen on ilmoitettava siitä ETA:n sekakomitealle.

Sopimuspuoli, joka aloittaa menettelyn, voi tarvittaessa pyytää muita sopimuspuolia yhteistyöhön tässä menettelyssä.

Jos yksi tai useampi muista sopimuspuolista vastustaa suunniteltua tointa, ETA:n sekakomiteassa pyritään löytämään tyydyttävä ratkaisu. Jos sopimuspuolet eivät pääse yksimielisyyteen, voidaan toteuttaa aiheelliset toimenpiteet tästä aiheutuvien kilpailun vääristymien korjaamiseksi."

f) Korvataan asetuksen 8 artiklan 2 kohdan ilmaisu "jäsenvaltion pyynnöstä" ilmaisulla "toimivaltaansa kuuluvan valtion pyynnöstä".

Korvataan lisäksi ilmaisu "10 artikla" ilmaisulla "10 artikla tai ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 21 tarkoitetut vastaavat säännökset".

g) Korvataan asetuksen 9 artiklan 1 kohdan ilmaisu "yhteisön kaupankäynti- ja merenkulkuedut" ilmaisulla "sopimuspuolten kaupankäynti- ja merenkulkuedut".

h) Lisätään 9 artiklaan kohta seuraavasti:

"4. Jos jokin sopimuspuolista aikoo ryhtyä neuvotteluihin kolmannen maan kanssa tämän asetuksen mukaisesti, sen on ilmoitettava siitä ETA:n sekakomitealle.

Sopimuspuoli, joka aloittaa menettelyn, voi tarvittaessa pyytää muita sopimuspuolia yhteistyöhön tässä menettelyssä.

Jos yksi tai useampi muista sopimuspuolista vastustaa suunniteltua tointa, ETA:n sekakomiteassa pyritään löytämään tyydyttävä ratkaisu. Jos sopimuspuolet eivät pääse yksimielisyyteen, voidaan toteuttaa aiheelliset toimenpiteet tästä aiheutuvien kilpailun vääristymien korjaamiseksi."

H. JULKISET YRITYKSET

12. **388 L 0301:** Komission direktiivi 88/301/ETY, annettu 16 päivänä toukokuuta 1988, kilpailusta telepäätelaitemarkkinoilla (EYVL N:o L 131, 27.5.1988, s. 73)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiivin säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan 2 artiklan toisen alakohdan ilmaisu "direktiivin tiedoksi antaminen" ilmaisulla "ETA-sopimuksen voimaantulo".

b) Direktiivin 10 artiklaa ei sovelleta.

c) Lisäksi noudatetaan seuraavaa:

Tiedot, ilmoitukset, kertomukset ja tiedoksiannot, jotka tämän direktiivin mukaan yhteisössä annetaan tai toimitetaan EY:n komissiolle, edellytetään annettavaksi tai toimitettavaksi EFTA-valtioiden osalta EFTAn valvontaviranomaiselle.

Tässä säädöksessä tarkoitettujen eri siirtymäkausien osalta sovelletaan yleistä kuuden kuukauden siirtymäkautta ETA-sopimuksen voimaantulosta lukien.

13. **390 L 0388:** Komission direktiivi 90/388/ETY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1990, kilpailusta telepalvelumarkkinoilla (EYVL N:o L 192, 24.7.1990, s. 10)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiivin säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan 3 artiklan viides alakohta seuraavasti:

”Ennen tällaisten valmisteltavina olevien toimenpiteiden täytäntöönpanoa EY:n komission tai EFTAn valvontaviranomaisen on toimialueellaan varmistettava, että ne ovat ETA-sopimuksen mukaisia.”

b) Korvataan 6 artiklan toisen alakohdan ilmaisu ”neuvoston antamat yhdenmukaistetut yhteisön säännökset” ilmaisulla ”ETA-sopimukseen sisältyvät yhdenmukaistetut säännöt”.

c) Direktiivin 10 artiklan ensimmäistä alakohtaa ei sovelleta.

d) Lisäksi noudatetaan seuraavaa:

Tiedot, ilmoitukset, kertomukset ja tiedoksiannot, jotka tämän direktiivin mukaan yhteisössä annetaan tai toimitetaan EY:n komissiolle, annetaan tai toimitetaan EFTA-valtioiden osalta EFTAn valvontaviranomaiselle. Vastaavasti EFTAn valvontaviranomainen vastaa tarvittavien kertomusten ja arvioiden laatimisesta EFTA-valtioiden osalta.

Tässä säädöksessä tarkoitettujen eri siirtymäkausien osalta sovelletaan yleistä kuuden kuukauden siirtymäkautta ETA-sopimuksen voimaantulosta lukien.

I. HIILI JA TERÄS

14. **354 D 7024:** Korkean viranomaisen päätös N:o 24—54, tehty 6 päivänä toukokuuta 1954, perustamissopimuksen 66 artiklan 1 kohdan täytäntöönpanoa koskevaksi asetukseksi

seikoista, joiden perusteella yrityksen katsotaan olevan jonkun määräysvallassa (EHTY:n VL N:o 9, 11.5.1954, s. 345/54)

Tätä sopimusta sovellettaessa päätöksen määräyksiä koskevat seuraavat mukautukset:

Päätöksen 4 artiklaa ei sovelleta.

15. **367 D 7025:** Korkean viranomaisen päätös N:o 25—67, tehty 22 päivänä kesäkuuta 1967, perustamissopimuksen 66 artiklan 3 kohdan täytäntöönpanoa koskevaksi asetukseksi poikkeuksesta ennakkoluvan hakemiseen (EYVL N:o 154, 14.7.1967, s. 11), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **378 S 2495:** komission päätös N:o 2495/78/EHTY, tehty 20 päivänä lokakuuta 1978 (EYVL N:o L 300, 27.10.1978, s. 21)

Tätä sopimusta sovellettaessa päätöksen määräyksiä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään 1 artiklan 2 alakohtaan ilmaisu ”ja EFTA-valtioissa” ilmaisen ”yhteisössä” jälkeen.

b) Päätöksen 2 artiklan otsikon ilmaisu ”perustamissopimuksen soveltamisala” korvataan ilmaisulla ”ETA-sopimuksen pöytäkirjan 25 soveltamisala”.

c) Päätöksen 3 artiklan otsikon ilmaisu ”perustamissopimuksen soveltamisala” korvataan ilmaisulla ”ETA-sopimuksen pöytäkirjan 25 soveltamisala”.

d) Päätöksen 11 artiklaa ei sovelleta.

SÄÄDÖKSET, JOTKA EY:N KOMISSION JA EFTAN VALVONTAVIRANOMAISEN ON OTETTAVA AIHEELLISELLA TAVALLA HUOMIOON

Sovellettaessa tämän sopimuksen 53—60 artiklaa ja niitä säännöksiä, joihin tässä liitteessä viitataan, EY:n komissio ja EFTAn valvontaviranomainen ottavat aiheellisella tavalla huomioon seuraaviin säädöksiin sisältyvät periaatteet ja säännöt:

Keskittymien valvonta

16. **C/203/90/s. 5:** Komission ilmoitus keskittymiin liittyvistä rajoituksista (EYVL N:o C 203, 14.8.1990, s. 5)

17. **C/203/90/s. 10:** Komission ilmoitus yrityskeskittymien valvonnasta 21 päivänä joului-

kuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 mukaisista keskittymis- ja yhteistyötoimista (EYVL N:o C 203, 14.8.1990, s. 10)

Yksinmyynti- ja yksinostosopimukset

18. **C/101/84/s. 2:** Komission ilmoitus, joka koskee perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta yksinmyyntisopimusten ja yksinostosopimusten ryhmiin 22 päivänä kesäkuuta 1983 annettuja komission asetuksia (ETY) N:o 1983/83 ja (ETY) N:o 1984/83 (EYVL N:o C 101, 13.4.1984, s. 2)

19. **C/17/85/s. 4:** Komission ilmoitus, joka koskee perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta moottoriajoneuvojen jälleenmyyntiä ja huoltopalveluja koskevien sopimusten ryhmiin 12 päivänä joulukuuta 1984 annettua asetusta (ETY) N:o 123/85 (EYVL N:o C 17, 18.1.1985, s. 4)

Muut

20. **362 X 1224 (01):** Komission ilmoitus

kauppaedustajien kanssa tehdyistä yksinmyyntisopimuksista (EYVL N:o 139, 24.12.1962, s. 2921/62)

21. **C/75/68/s. 3:** Komission ilmoitus yritysten yhteistoimintaan liittyvistä sopimuksista, päätöksistä ja yhdenmukaistetuista menettelytavoista (EYVL N:o C 75, 29.7.1968, s. 3)

22. **C/111/72/s. 13:** Komission ilmoitus Rooman sopimuksen soveltamisalaan kuuluvasta japanilaisten tavaroiden tuonnista yhteisöön (EYVL N:o C 111, 21.10.1972, s.13)

23. **C/1/79/s. 2:** Komission ilmoitus, annettu 18 päivänä joulukuuta 1978, eräiden alihankintasopimusten arvioinnista suhteessa ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaan (EYVL N:o C 1, 3.1.1979, s. 2)

24. **C/231/86/s. 2:** Komission ilmoitus vähämerkityksisistä sopimuksista, joita Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kielto ei koske (EYVL N:o C 231, 12.9.1986, s. 2)

25. **C/233/91/s. 2:** Suuntaviivat ETY:n kilpailusääntöjen soveltamisesta televiestinnän alalla (EYVL N:o C 233, 6.9.1991, s. 2)

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 4064/89,
annettu 21 päivänä joulukuuta 1989,
yrityskeskittymien valvonnasta**

EUROOPAN YHTEISÖN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 87 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

- 1) Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen päämäärien toteuttamiseksi 3 artiklan f alakohdassa määrätään yhteisön tavoitteeksi sellaisen järjestelmän käyttöön ottaminen, joka estää kilpailun vääristymisen yhteismarkkinoilla,
- 2) tämä tavoite on olennainen sisämarkkinoiden toteuttamiseksi vuoteen 1992 mennessä ja niiden edelleen kehittämiseksi,
- 3) sisäisten rajojen poistaminen on johtamassa ja johtaa suuriin yritystoiminnan uudelleenjärjestelyihin yhteisössä, erityisesti keskittymin,
- 4) tällaista kehitystä on pidettävä myönteisenä, koska se sopii tehokkaan kilpailun vaatimuksiin ja sillä voidaan edistää Euroopan teollisuuden kilpailukykyä, parantaa kasvun edellytyksiä ja nostaa elintasoa yhteisössä,
- 5) on kuitenkin varmistettava, että uudelleenjärjestelyt eivät aiheuta pysyvää vahinkoa kilpailulle; yhteisön oikeudessa on sen vuoksi oltava säännöksiä keskittymistä, jotka saattavat olennaisesti estää tehokasta kilpailua yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla,
- 6) vaikka yhteisön tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan 85 ja 86 artiklaa voidaan soveltaa tiettyihin keskittyimiin, ne eivät ole riittäviä kaiken sellaisen toiminnan valvomiseksi, joka voi osoittautua perustamissopimuksessa edellytettyyn vääristymättömän kilpailun järjestelmään soveltumattomaksi,
- 7) uusi oikeudellinen järjestely olisi sen vuoksi toteutettava asetuksella, jolla kaikkia keskittyimiä voitaisiin tehokkaasti valvoa niillä yhteisössä esiintyvän kilpailun rakenteeseen olevien vaikutusten kannalta ja joka olisi ainoa tällaisiin keskittyimiin sovellettava järjestely,
- 8) tämän vuoksi tämän asetuksen ei tulisi perustua vain perustamissopimuksen 87 artiklaan vaan pääasiallisesti 235 artiklaan, jonka nojalla yhteisö voi lisätä toimivaltansa tavoitteidensa toteuttamiseksi tarpeellisiin toimiin, mukaan lukien toimet, jotka koskevat keskittyimiä perustamissopimuksen liitteessä II lueteltujen maataloustuotteiden markkinoilla,
- 9) tämän asetuksen säännösten tulisi koskea merkittäviä rakenteellisia muutoksia, joiden vaikutukset markkinoihin ulottuvat jäsenvaltion kansallisten rajojen ulkopuolelle,
- 10) tämän asetuksen soveltamisala olisi sen vuoksi määriteltävä keskittymään osallistuvien yritysten maantieteellisen toiminta-alueen mukaan, ja sitä tulisi rajoittaa määrällisin raja-arvoin, jotta se koskisi myös yhteisönlajuisia keskittyimiä; tämän asetuksen ensimmäisen soveltamisvaiheen päättyessä näitä raja-arvoja olisi tarkistettava saadun kokemuksen perusteella,
- 11) keskittymä on yhteisönlajuisen, jos siihen osallistuvien yritysten koko maailmasta ja yhteisön alueelta kertynyt yhteenlaskettu kokonaisliikevaihto on säädettyjä raja-arvoja suurempi sekä jos vähintään kaksi keskittymään osallistuvista yrityksistä harjoittaa yksinomaista tai pääasiallista toimintaansa eri jäsenvaltioissa, taikka siitä huolimatta, että kyseiset yritykset harjoittavat toimintaansa yhdessä ja samassa jäsenvaltiossa, jos ainakin yksi niistä harjoittaa merkittävää toimintaa ainakin yhdessä muussa jäsenvaltiossa; keskittymä on yhteisönlajuisen myös, vaikka siihen osallistuvat yritykset eivät harjoita pääasiallista toimintaansa yhteisössä, mutta ne harjoittavat merkittävää toimintaa siellä,
- 12) järjestelyissä, jotka toteutetaan keskittymien valvontaa varten, tulisi, myös perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohdan määräykset huomioon ottaen, noudattaa periaatetta, jonka mukaan syrjintää ei harjoiteta julkisten ja yksityisten alojen välillä; julkisilla aloilla keskittymään osal-

⁽¹⁾ EYVL N:o C 130, 19.5.1988, s. 4

⁽²⁾ EYVL N:o C 309, 5.12.1988, s. 55

⁽³⁾ EYVL N:o C 208, 8.8.1988, s. 11

listuvan yrityksen liikevaihtoa laskettaessa täytyy sen vuoksi ottaa huomioon sellaisen taloudellisen yksikön muodostavat yritykset, jolla on itsenäinen päätösvalta, yritysten pääoman hallintatavasta tai niihin sovellettavista hallinnollista valvontaa koskevista säännöistä riippumatta,

- 13) on tarpeen todeta, soveltuvatko yhteisönlajuiset keskittymät yhteismarkkinoille, arvioiden asiaa siltä kannalta, että on tarve ylläpitää ja kehittää tehokasta kilpailua yhteismarkkinoilla; tällöin komission on pidettävä arviointinsa lähtökohtana perustamissopimuksen 2 artiklassa tarkoitettujen peruspäämäärien saavuttamista ja 130 a artiklassa tarkoitettua yhteisön taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden vahvistamista,
- 14) tällä asetuksella olisi toteutettava periaate, jonka mukaan yhteisönlajuisen keskittymä on todettava yhteismarkkinoille soveltumattomaksi, jos sillä luodaan sellainen asema tai vahvistetaan sellaista asemaa, jonka seurauksena tehokas kilpailu yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla olennaisesti estyy,
- 15) keskittymää, joka ei siihen osallistuvien yritysten rajoitettujen markkinaosuuksien vuoksi ole omiaan estämään tehokasta kilpailua, voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvana; rajoittamatta perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan soveltamista tähän viittaa erityisesti se, että keskittymään osallistuvien yritysten markkinaosuus on enintään 25 prosenttia yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla,
- 16) komission tehtävänä olisi oltava kaikkien tarpeellisten päätösten tekeminen sen vahvistamiseksi, soveltuvatko yhteisönlajuiset keskittymät yhteismarkkinoille, sekä päätösten tekeminen tehokkaan kilpailun palauttamiseksi,
- 17) tehokkaan valvonnan varmistamiseksi yritykset olisi velvoitettava tekemään ennakoilmoitus yhteisönlajuisista keskittymistä, ja olisi annettava säännökset keskittymien toteuttamisen lykkäämisestä määräajaksi samoin kuin mahdollisuudesta tämän lykkäyksen pidentämiseen tai peruuttamiseen tarpeen vaatiessa; oikeusvarmuuden vuoksi keskittymistoimien pätevyys on kuitenkin suojattava tarpeellisessa määrin,
- 18) olisi säädettävä määräajasta, jonka kuluessa komission on aloitettava ilmoitettua keskittymää koskeva menettely, sekä määräajoista, joiden kuluessa komission on tehtävä lopullinen päätös siitä, soveltuuko ilmoitettu keskittymä yhteismarkkinoille,
- 19) keskittymään osallistuvilla yrityksillä on oltava oikeus siihen, että komissio kuulee niitä, kun menettely on aloitettu; myös asianomaisten yritysten johto- ja valvontaelinten jäsenillä sekä työntekijöiden hyväksytyillä edustajilla sekä niillä ulkopuolisilla, joiden oikeutta asia koskee, on oltava tilaisuus tulla kuulluksi,
- 20) komission olisi toimittava läheisessä ja jatkuvassa yhteydessä sille vastineita ja tietoja antavien jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa,
- 21) tämän asetuksen tavoitteiden saavuttamiseksi ja yhteisön tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltioiden on avustettava komissiota, ja komissiolla on myös oltava toimivalta pyytää tietoja ja suorittaa tarvittavat tutkimukset arvioidakseen keskittymiä,
- 22) tämän asetuksen noudattamista on voitava tehostaa sakoin ja uhkasakoin; yhteisön tuomioistuimella olisi oltava perustamissopimuksen 172 artiklassa tarkoitettu täysi harkintavalta tässä suhteessa,
- 23) on tarkoituksenmukaista määritellä keskittymän käsite niin, että siihen kuuluvat vain toimet, joiden seurauksena asianomaisten yritysten rakenne pysyvästi muuttuu; tämän vuoksi on tarpeen jättää asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle toimet, joiden tarkoituksena tai seurauksena on itsenäisinä pysyvien yritysten kilpailukäyttäytymisen yhteensovittaminen, koska tällaisiin toimiin sovelletaan perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan täytäntöönpanoasetuksia; tämä erottelu on tarpeen ottaa huomioon erityisesti yhteisyritysten ("joint ventures") perustamisen osalta,
- 24) tässä asetuksessa tarkoitettu kilpailukäyttäytymisen yhteensovittaminen ei ole kyseessä silloin, kun kaksi yritystä tai useampi yritys sopii sellaisesta määräysvallan yhteisestä haltuunotosta yhdessä tai useammassa muussa yrityksessä, jonka tarkoituksena ja seurauksena on näiden yritysten tai niiden varojen jakaminen haltuun ottavien yritysten kesken,

25) tätä asetusta olisi sovellettava, vaikka keskittymään osallistuvat yritykset hyväksyvät keskittymän toteuttamiseen suoraan liittyviä ja sen kannalta välttämättömiä rajoituksia,

26) komissiolla olisi oltava yksinomainen toimivalta soveltaa tätä asetusta, jollei muutoksenhausta yhteisön tuomioistuimessa muuta johdu,

27) jäsenvaltiot eivät saa soveltaa kansallista kilpailulainsäädäntöään yhteisönlaajuisiin keskittymiin, jollei tässä asetuksessa toisin säädetä; kansallisten viranomaisten toimivalta asiassa olisi rajoitettava tapauksiin, joissa komission puuttumatta asiaan tehokas kilpailu todennäköisesti olennaisesti estyisi jonkin jäsenvaltion alueella ja joissa kilpailua koskevia tämän jäsenvaltion etuja ei voida riittävästi muuten suojata tällä asetuksella; näissä tapauksissa asianomaisten jäsenvaltioiden on toimittava nopeasti; tässä asetuksessa ei voida kansallisen lainsäädännön eroavuuksien takia säätää yhtä määräaikaakaan tällaisten järjestelyjen toteuttamiselle,

28) tämän asetuksen yksinomainen soveltaminen yhteisönlaajuisiin keskittymiin ei estä soveltamasta perustamisoppimuksen 223 artiklaa eikä estä jäsenvaltioita toteuttamasta aiheellisia toimenpiteitä suojatakseen muita kuin tässä asetuksessa tarkoitettuja oikeutettuja etujaan, jos toimenpiteet ovat sopusoinnussa yhteisön oikeuden yleisten periaatteiden ja muiden yhteisön sääntöjen kanssa,

29) keskittymät, joihin tätä asetusta ei sovelleta, kuuluvat periaatteessa jäsenvaltion lainkäyttövaltaan; komissiolla olisi kuitenkin oltava toimivalta toteuttaa jäsenvaltion pyynnöstä toimenpiteitä tapauksissa, joissa tehokas kilpailu olennaisesti estyy asianomaisen jäsenvaltion alueella,

30) olisi otettava huomioon edellytykset, joilla yhteisöstä olevia yrityksiä koskevia keskittymiä toteutetaan kolmannissa maissa, ja olisi säädettävä neuvoston mahdollisuudesta antaa komissiolle tarvittavat valtuudet neuvotella yhteisöstä olevien yritysten kohtelemisesta niin, että niitä ei syrjitä, ja

31) tämä asetus ei millään tavoin vähennä keskittymiin osallistuvissa yrityksissä työntekijöille yhteisesti kuuluvia oikeuksia,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Soveltamisala

1. Tätä asetusta sovelletaan kaikkiin 2 kohdassa tarkoitettuihin yhteisönlaajuisiin keskittymiin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 22 artiklan soveltamista.

2. Keskittymä on tässä asetuksessa tarkoitettu yhteisönlaajuinen keskittymä, jos:

- kaikkien siihen osallistuvien yritysten yhteenlaskettu yhteisön alueelta kertynyt kokonaisliikevaihto on yli 5 000 miljoonaa ecua ja
- ainakin kahden siihen osallistuvan yrityksen yhteisön alueelta kertynyt kokonaisliikevaihto on yli 250 miljoonaa ecua,

ja jollei jokaisen keskittymään osallistuvan yrityksen omasta yhteisön alueelta kertyneestä kokonaisliikevaihdosta yli kaksi kolmasosaa ole kertynyt yhdestä ja samasta jäsenvaltiosta.

3. Neuvosto tarkistaa 2 kohdassa säädettyjä raja-arvoja määräenemmistöllä komission ehdotuksesta neljännen tämän asetuksen antamista seuraavan vuoden loppuun mennessä.

2 artikla

Keskittymien arviointinen

1. Arvioitaessa, soveltuvatko keskittymät, joihin tätä asetusta sovelletaan, yhteismarkkinoille, noudatetaan seuraavia säännöksiä.

Arvioinnissa komissio ottaa huomioon:

- tarpeen ylläpitää ja kehittää tehokasta kilpailua yhteismarkkinoilla muun muassa kaikkien kyseessä olevien markkinoiden rakenteen sekä yhteisön alueelta ja sen ulkopuolelta olevien yritysten todellisen ja mahdollisen kilpailun kannalta;
- keskittymään osallistuvien yritysten aseman markkinoilla ja niiden taloudellisen ja rahoituskellisen vahvuuden, tavarantoimittajien ja käyttäjien käytettävissä olevat valintamahdollisuudet, heidän pääsynsä hankinta- ja toimitusmarkkinoille, oikeudelliset ja muut markkinoillepääsyn esteet, asianomaisten tavaroiden tai palvelujen tarjonnan ja kysynnän kehityksen, väli- ja loppukäyttäjien edut sekä kehityksen teknisessä ja taloudellisessa edistykseessä, jos se on käyttäjille eduksi eikä estä kilpailua;

2. Keskittymä julistetaan yhteismarkkinoille soveltuvaksi, jollei sillä luoda tai vahvisteta sellaista määräävää asemaa, jonka seurauksena tehokas kilpailu yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla olennaisesti estyy.

3. Keskittymä julistetaan yhteismarkkinoille soveltumattomaksi, jos sillä luodaan sellainen määräävä asema tai vahvistetaan sellaista määräävää asemaa, jonka seurauksena tehokas kilpailu yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla olennaisesti estyy.

3 artikla

Keskittymän määrittelmä

1. Keskittymän katsotaan syntyvän, jos:

- a) kaksi yritystä tai useampi yritys, jotka ovat aikaisemmin olleet itsenäisiä, sulautuu; taikka
- b) – yksi tai useampi henkilö, jolla jo on määräysvalta ainakin yhdessä yrityksessä, tai
 - yksi tai useampi yritys

saa ostamalla osakkeita tai osuuksia taikka varoja, sopimuksella tai muulla tavoin suoran tai välillisen määräysvallan, joka koskee yhtä tai useampaa yritystä kokonaisuudessaan tai jotakin sen osaa.

2. Toimella, yhteisyrityksen perustaminen mukaan lukien, jonka tarkoituksena tai seurauksena on itsenäisinä pysyvien yritysten kilpailukäyttämisen yhteensovittaminen, ei muodostu 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua keskittymää.

Sellaisen yhteisyrityksen perustamisella, joka hoitaa pysyvästi kaiken itsenäiselle taloudelliselle yksikölle kuuluvan toiminnan ja joka ei merkitse osapuolten taikka niiden ja yhteisyrityksen kilpailukäyttämisen yhteensovittamista, muodostuu 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu keskittymä.

3. Tässä asetuksessa määräysvallalla tarkoitetaan oikeuksia, sopimuksia ja muita keinoja, jotka joko erikseen tai yhdessä ja ottaen huomioon asiaan liittyvät tosiasialliset ja oikeudelliset olosuhteet antavat mahdollisuuden käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa yrityksessä, ja erityisesti:

- a) omistusoikeutta yrityksen kaikkiin tai joihinkin varoihin taikka käyttöoikeutta niihin;
- b) oikeuksia tai sopimuksia, joiden perusteella saadaan ratkaiseva vaikutusvalta yrityksen toimielinten kokoonpanossa, äänestyksissä tai päätöksissä.

4. Määräysvallan ovat saaneet henkilöt tai yritykset, jotka:

- a) ovat kyseisten oikeuksien haltijoita tai kyseisten sopimusten mukaisia edunsaajia; taikka

- b) olematta kyseisten oikeuksien haltijoita tai kyseisten sopimusten mukaisia edunsaajia voivat käyttää niiden mukaisia oikeuksia.

5. Keskittymän ei katsota syntyvän, jos:

- a) luottolaitoksilla tai muilla rahoituslaitoksilla tai vakuutusyhtiöillä, joiden tavanomaiseen toimintaan kuuluvat arvopaperitoimet ja arvopaperikauppa niiden omaan lukuun tai muiden lukuun, on väliaikaisesti yrityksen arvopapereita, jotka ne ovat hankkineet edelleenmyyntiä varten, eivätkä ne käytä arvopapereihin liittyvää äänioikeutta määrätäkseen yrityksen kilpailukäyttämismisestä tai ne käyttävät tätä äänioikeutta ainoastaan valmistellakseen yrityksen tai sen osan, yrityksen kaikkien tai joidenkin varojen taikka kyseisten arvopapereiden tai niiden osan myyntiä ja myynti tapahtuu vuoden kuluessa arvopapereiden hankkimisesta; komissio voi pyynnöstä pidentää mainittua määräaika, jos laitokset tai yritykset voivat osoittaa, että myynti ei ollut kohtuudella mahdollinen määräajan kuluessa;
- b) toimitsija saa määräysvallan yrityksen selvitystilaa, purkautumista, maksukyvyttömyyttä, maksujen lakkauttamista, akordia tai vastaavaa menettelyä koskevan jäsenvaltion lain mukaisesti;
- c) tiettyjen yhtiöiden tilinpäätöksistä 25 päivänä heinäkuuta 1978 annetun neljännen neuvoston direktiivin N:o 78/660/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä N:o 84/569/ETY⁽²⁾, 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut hallintayhtiöt toteuttavat 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetut toimet ja omistukseen kuuluvaa äänioikeutta käytetään, erityisesti asetettaessa niiden yritysten johto- ja valvontaelinten jäseniä, joissa ne ovat omistajia, vain näiden sijoitusten täyden arvon säilyttämiseksi eikä määräämään suoraan tai välillisesti yritysten kilpailukäyttämismisestä.

4 artikla

Ennakoilmoitus keskittymistä

1. Tässä asetuksessa tarkoitetuista yhteisönlajuisista keskittymistä on ilmoitettava komissiolle viikon kuluessa sopimuksen tekemisestä tai julkisen osto- tai vaihtotarjouksen ilmoittamisesta tai määräysvallan tuottavan osuuden hankkimisesta. Mainittu viikon määräaika alkaa kulua ensimmäisestä edellä mainitusta tapahtumasta.

2. Jos keskittymä syntyy 3 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetulla sulautumisella tai 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetulla yhteisen määräysvallan haltuunotolla, sulautuvien tai yhteisen määräysvallan saaneiden osapuolten yhdessä tehtävä ilmoitus. Kaikissa muissa tapauksissa on henkilön tai yrityksen, joka on saanut määräysvallan yhdessä tai useammassa yrityksessä kokonaisuudessaan tai joiltakin osin, tehtävä ilmoitus.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 222, 14.8.1978, s. 11

⁽²⁾ EYVL N:o L 314, 4.12.1984, s. 28

3. Jos komissio toteaa, että ilmoitettuun keskittymään sovelletaan tätä asetusta, se julkaisee tiedon ilmoituksesta ja ilmoittaa samalla osapuolten nimet, keskittymän luonteen ja elinkeinoelämän alat, joita se koskee. Komissio ottaa huomioon yritysten oikeudet edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

5 artikla

Liikevaihdon laskeminen

1. Edellä 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu kokonaisliikevaihto käsittää määrät, jotka keskittymään osallistuville yrityksille ovat edellisen tilikauden aikana kertyneet niiden tavanomaiseen toimintaan kuuluvasta tuotteiden myynnistä ja palvelujen tarjoamisesta, kun niistä on vähennetty myyntialennukset, arvonnäkövero ja muut suoraan liikevaihdosta määrättävät maksut. Keskittymään osallistuvan yrityksen kokonaisliikevaihtoon ei sisälly 4 kohdassa tarkoitettujen yritysten välinen tuotteiden myynti tai palvelujen tarjoaminen.

Liikevaihto yhteisössä tai jäsenvaltiossa käsittää tuotteiden myynnin ja palvelujen tarjoamisen yrityksille ja kuluttajille yhteisössä tai kyseisessä jäsenvaltiossa.

2. Jos keskittymä syntyy yhden tai useamman yrityksen jonkin osan hankkimisella, 1 kohdasta poiketen vain hankittuihin osiin liittyvä liikevaihto otetaan myyjän tai myyjien osalta huomioon siitä riippumatta, ovatko hankitut osat oikeushenkilöitä vai eivät.

Kahta tai useampaa ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua hankintaa pidetään kuitenkin, jos ne tapahtuvat kahden vuoden kuluessa ja niiden osapuolina ovat samat henkilöt tai yritykset, yhtenä ja samana keskittymänä, joka on syntynyt viimeisen hankinnan päivänä.

3. Liikevaihto korvataan:

a) edellä 1 artiklan 2 kohdan a alakohtaa sovellettaessa luottolaitosten ja muiden rahoituslaitosten osalta yhdellä kymmenesosalla niiden kaikista varoista.

Edellä 1 artiklan 2 kohdan b alakohtaa ja 2 kohdan loppukappaletta sovellettaessa yhteisön alueelta kertynyt kokonaisliikevaihto korvataan yhdellä kymmenesosalla kaikista varoista kerrottuna luottolaitoksilta ja asiakkailta yhteisön alueelta olevien kanssa tehdyistä liiketoimista johtuvien saatavien ja näiden saatavien kokonaismäärän välisellä suhteella.

Edellä 1 artiklan 2 kohdan loppukappaletta sovellettaessa yhdestä jäsenvaltiosta kertynyt kokonaisliikevaihto korvataan yhdellä kymmenesosalla kaikista varoista kerrottuna luottolaitoksilta ja asiakkailta jäsenvaltiosta olevien kanssa

tehdyistä liiketoimista johtuvien saatavien ja näiden saatavien kokonaismäärän välisellä suhteella;

b) vakuutusyritysten osalta vakuutusmaksujen kokonaismäärää, johon sisältyvät kaikki vakuutusyrityksen tekemiin tai sen lukuun tehtyihin vakuutus sopimuksiin liittyvät perityt ja perittävät maksut, menevään jälleenvakuutukseen liittyvät maksut mukaan lukien, kun on vähennetty sellaiset verot ja veronluonteiset suoritukset tai pakolliset maksut, jotka määräytyvät yksittäisten vakuutusmaksujen tai vakuutusmaksujen kokonaismäärän perusteella; edellä 1 artiklan 2 kohdan b alakohtaa ja 2 kohdan loppukappaletta sovellettaessa yhteisön tai jäsenvaltion alueelta olevilta saadut vakuutusmaksujen kokonaismäärät otetaan vastaavasti huomioon.

4. Jollei 2 kohdasta muuta johdu, keskittymään osallistuvan yrityksen 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu liikevaihto saadaan laskemalla yhteen seuraavien yritysten liikevaihdot:

a) kyseinen yritys;

b) sellaiset yritykset, joissa kyseinen yritys suoraan tai välillisesti:

– omistaa enemmän kuin puolet pääomasta tai liikevaroista, tai

– saa käyttää yli puolta toisen yhtiön äänimäärästä, tai

– saa asettaa enemmän kuin puolet yrityksen valvontai- tai hallintoelimen taikka yritystä lain mukaan edustavan toimielimen jäsenistä, tai

– saa johtaa yrityksen liiketoimintaa;

c) yritykset, joilla on b alakohdassa luetellut oikeudet kyseisessä yrityksessä;

d) yritykset, joissa kahdella tai useammalla c alakohdassa tarkoitettulla yrityksellä on b alakohdassa luetellut oikeudet;

e) yritykset, joissa kahdella tai useammalla a – d alakohdassa tarkoitettulla yrityksellä yhdessä on b alakohdassa luetellut oikeudet.

5. Jos keskittymään osallistuvilla yrityksillä yhdessä on 4 kohdan b alakohdassa luetellut oikeudet, näiden yritysten 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua kokonaisliikevaihtoa laskettaessa:

a) yhteisyrittöksen ja kunkin keskittymään osallistuvan yrityksen tai muun, johonkin niistä 4 kohdan b – e alakohdassa tarkoitettua suhteessa olevan yrityksen välisestä tuotteiden myynnistä tai palvelujen tarjoamisesta kertynyttä liikevaihtoa ei oteta huomioon;

b) yhteisyrittöksen ja ulkopuolisen yrityksen välisestä tuotteiden myynnistä ja palvelujen tarjoamisesta kertynyt liikevaihto otetaan huomioon. Tämä liikevaihto jaetaan tasan keskittymään osallistuvien yritysten kesken.

6 artikla

Ilmoituksen tutkiminen ja menettelyn aloittaminen

1. Komissio tutkii ilmoituksen heti sen saatuaan.
 - a) Jos komissio päätyy siihen, että ilmoitettuun keskittymään ei sovelleta tätä asetusta, se tekee asiasta päätöksen.
 - b) Jos komissio toteaa, että ilmoitettuun keskittymään tosin sovelletaan tätä asetusta, mutta vakavia epäilyjä ei kuitenkaan ole sen soveltavuudesta yhteismarkkinoille, komissio päättää, että se ei vastusta keskittymää, ja julistaa, että keskittymä soveltuu yhteismarkkinoille.
 - c) Jos komissio toisaalta toteaa, että ilmoitettuun keskittymään sovelletaan tätä asetusta ja että sen soveltavuudesta yhteismarkkinoille on vakavia epäilyjä, komissio päättää menettelyn aloittamisesta.
2. Komission on viipymättä annettava päätöksensä tiedoksi keskittymään osallistuville yrityksille ja jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille.

7 artikla

Keskittymien lykkääminen

1. Jotta 2 kohtaa voidaan soveltaa, 1 artiklassa tarkoitettua keskittymää ei saa toteuttaa ennen kuin siitä on tehty ilmoitus eikä ensimmäisten kolmen viikon kuluessa mainitun ilmoituksen tekemisestä.
2. Komissio voi tutkittuaan alustavasti ilmoituksen 1 kohdassa mainitussa määräajassa omasta aloitteestaan päättää, että keskittymän toteuttamista on kokonaan tai osittain lykättävä, kunnes se tekee asiassa lopullisen päätöksen, tai päättää muiden väliaikaisten toimenpiteiden toteuttamisesta, jos se katsoo, että se on 8 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisen päätöksen tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi tarpeen.
3. Mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, ei estä 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti komissiolle ilmoitetun julkisen osto- tai vaihtotarjouksen toteuttamista, ellei ostaja käytä kysymyksessä oleviin osakkeisiin tai osuuksiin liittyvää äänioikeuttaan taikka käyttää sitä vain säilyttääkseen näiden sijoitusten täyden arvon ja komission 4 kohdan nojalla myöntämällä poikkeusluvalla.
4. Komissio voi pyynnöstä myöntää luvan poiketa 1, 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua velvoitteesta estääkseen vakavan vahin-

gon yhdelle tai useammalle keskittymään osallistuvalla yritykselle tai ulkopuoliselle. Poikkeuslupa voidaan liittää ehtoja ja velvoitteita tehokkaan kilpailun edellytysten varmistamiseksi. Poikkeuslupa voidaan hakea ja se voidaan myöntää koska tahansa, myös ennen ilmoituksen tekemistä tai keskittymistoimen toteuttamisen jälkeen.

5. Edellä 1 tai 2 kohdan vastaisesti toteutetun keskittymistoimen pätevyys riippuu 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan tai 8 artiklan 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua päätöksestä taikka 10 artiklan 6 kohdassa tarkoitettua otaksumasta.

Mitä tässä artiklassa säädetään, ei kuitenkaan vaikuta arvo-papereita koskevien liiketoimien pätevyteen, mukaan lukien muiksi arvopapereiksi vaihdettavia arvopapereita koskevat liiketoimet, jos arvopaperit on otettu kaupankäynnin kohteeksi markkinoilla, joita sääntelevät ja valvovat viranomaisten hyväksymät julkiset elimet ja jotka toimivat säännöllisesti ja joille yleisöllä suoraan tai välillisesti on pääsy, elleivät ostaja ja myyjä tienneet tai ellei heidän olisi pitänyt tietää, että liiketoimi oli 1 tai 2 kohdan vastainen.

8 artikla

Komission päätöksentekovaltuudet

1. Menettely, joka on aloitettu 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla, päättyy 2 – 5 kohdan mukaiseen päätökseen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 9 artiklan soveltamista.
2. Jos komissio toteaa, että ilmoitettu keskittymä siihen osallistuvien yritysten tarvittaessa tekemien muutosten jälkeen täyttää 2 artiklan 2 kohdassa säädetty edellytykset, se tekee päätöksen, jossa se julistaa, että keskittymä soveltuu yhteismarkkinoille.

Komissio voi liittää päätöksensä ehtoja ja velvoitteita, joiden tarkoituksena on varmistaa, että keskittymään osallistuvat yritykset noudattavat komissiolle antamia sitoumuksia muuttua alkuperäisiä keskittymäsuunnitelmiaan. Päätös, jossa julistetaan, että keskittymä soveltuu yhteismarkkinoille, koskee myös rajoituksia, jotka suoraan liittyvät keskittymän toteuttamiseen ja ovat sen toteuttamisen kannalta välttämättömiä.

3. Jos komissio toteaa, että keskittymä täyttää 2 artiklan 3 kohdassa säädetty edellytykset, se tekee päätöksen, jossa se julistaa, että keskittymä ei sovellu yhteismarkkinoille.

4. Jos keskittymä on jo toteutettu, komissio voi 3 kohdan mukaisella tai erillisellä päätöksellä vaatia keskitettyjä yrityksiä tai varoja erotettavaksi toisistaan, yhteisen määräysvallan lakkauttamista tai muuta toimenpidettä tehokkaan kilpailun edellytysten palauttamiseksi.

5. Komissio voi peruuttaa 2 kohdassa tarkoitetun päätöksensä, jos:

a) julistus soveltavuudesta perustuu sellaisiin virheellisiin tietoihin, joista jokin keskittymään osallistuvista yrityksistä on vastuussa, tai jos päätös on saatu aikaan vilpillisesti; taikka

b) keskittymään osallistuvat yritykset rikkovat päätökseen liitettyä velvoitetta.

6. Edellä 5 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa komissio voi tehdä 3 kohdan mukaisen päätöksen 10 artiklan 3 kohdassa säädetystä määräajasta riippumatta.

9 artikla

Siirtäminen jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten käsiteltäväksi

1. Komissio voi päätöksellä, joka annetaan viipymättä tiedoksi keskittymään osallistuville yrityksille ja muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, seuraavin edellytyksin siirtää ilmoitettua keskittymää koskevan asian asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten käsiteltäväksi.

2. Jäsenvaltio voi kolmen viikon kuluessa jäljennöksen ilmoituksesta saatuaan ilmoittaa komissiolle, joka puolestaan ilmoittaa keskittymään osallistuville yrityksille, että keskittymä uhkaa luoda sellaisen määrävän aseman tai vahvistaa sellaista määrävää asemaa, jonka seurauksena tehokas kilpailu olennaisesti estyy kaikki erillisten markkinoiden tunnusmerkit täyttävillä kyseessä olevan jäsenvaltion markkinoilla, riippumatta siitä, ovatko nämä markkinat yhteismarkkinoiden merkittävä osa vai ei.

3. Jos komissio katsoo kyseessä olevien tavaroiden tai palvelujen markkinat ja 7 kohdassa tarkoitetut maantieteelliset viitemarkkinat huomioon ottaen, että sellaiset erilliset markkinat ja sellainen uhka ovat olemassa:

a) se käsittelee itse tapauksen säilyttääkseen tehokkaan kilpailun kyseessä olevilla markkinoilla tai palauttaakseen sen; taikka

b) se siirtää asian kyseessä olevan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten käsiteltäväksi niin, että sovelletaan jäsenvaltion kansallista kilpailulainsäädäntöä.

Jos komissio kuitenkin katsoo, että tällaisia erillisiä markkinoita tai tällaista uhkaa ei ole olemassa, se tekee asiassa kyseessä olevalle jäsenvaltiolle osoitetun päätöksen.

4. Edellä 3 kohdassa tarkoitettu päätös siirtämisestä tai siirtämättä jättämisestä tehdään:

a) pääsäännön mukaan 10 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettussa kuuden viikon määräajassa, jos komissio 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti ei ole aloittanut menettelyä; taikka

b) kolmen kuukauden kuluessa asianomaisen keskittymän ilmoittamisesta, jos komissio on 6 artiklan 1 kohdan c

alakohdan nojalla aloittanut menettelyn ryhtymättä valmistelemaan 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan tai 3 tai 4 kohdan mukaisia tarvittavia toimenpiteitä säilyttääkseen tehokkaan kilpailun kyseessä olevilla markkinoilla tai palauttaakseen sen.

5. Jos komissio 4 kohdan b alakohdassa tarkoitettussa kolmen kuukauden määräajassa ei kyseessä olevan jäsenvaltion tekemästä huomautuksesta huolimatta ole tehnyt 3 kohdassa tarkoitettua päätöstä siirtämisestä eikä ryhtynyt valmistelemaan 4 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä, komission katsotaan päättäneen tapauksen siirtämisestä kyseessä olevan jäsenvaltion käsiteltäväksi 3 kohdan b alakohdan mukaisesti.

6. Kyseessä olevan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on julkaistava kertomus tai ilmoitus keskittymää koskevan käsittelyn tuloksesta viimeistään neljän kuukauden kuluttua siitä, kun komissio on siirtänyt tapauksen sen käsiteltäväksi.

7. Maantieteelliset viitemarkkinat muodostuvat alueista, joilla kyseessä olevat yritykset toimivat tuotteiden tai palvelujen tarjonnassa ja kysynnässä ja joilla kilpailun edellytykset ovat riittävän yhdenmukaisia ja jotka erottuvat läheisistä alueista erityisesti siinä, että kilpailun edellytykset ovat niillä huomattavan erilaiset. Tässä arvioinnissa olisi erityisesti otettava huomioon kyseessä olevien tuotteiden tai palvelujen luonne ja ominaisuudet, markkinoillepääsyn esteet, kuluttajien valinnat, merkittävät erot yritysten markkinaosuuksissa kysymyksessä olevan ja läheisten alueiden välillä sekä olennaiset hintaerot.

8. Tämän artiklan säännöksiä sovellettaessa kyseessä olevat jäsenvaltiot voivat toteuttaa ainoastaan toimenpiteitä, jotka ovat ehdottoman välttämättömiä tehokkaan kilpailun turvaamiseksi kyseessä olevilla markkinoilla tai sen palauttamiseksi.

9. Perustamissopimuksen asiaa koskevien määräysten mukaisesti jäsenvaltio voi kansallisen kilpailulainsäädäntönsä soveltamiseksi saattaa asian yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi ja erityisesti pyytää, että 186 artiklaa sovelletaan.

10. Tätä artiklaa tarkastellaan uudelleen neljän vuoden kuluessa tämän asetuksen antamisesta.

10 artikla

Menettelyn aloittamista ja päätösten tekemistä koskevat määräajat

1. Edellä 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut päätökset on tehtävä kuukauden kuluessa. Tämä määräaika alkaa kulua ilmoituksen vastaanottamista seuraavasta päivästä tai, jos ilmoituksessa annetut tiedot ovat puutteelliset, täydellisten tietojen vastaanottamista seuraavasta päivästä.

Jos komissio saa jäsenvaltiolta 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua pyynnön, määräaika pidennetään kuudeksi viikoksi.

2. Edellä 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja ilmoitettuja keskittymiä koskevat päätökset on tehtävä heti, kun ilmenee, että 6 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuja vakavia epäilyjä ei enää ole erityisesti keskittymään osallistuvien yritysten tekemien muutosten vuoksi, ja viimeistään 3 kohdassa säädettyssä määräajassa.

3. Edellä 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja ilmoitettuja keskittymiä koskevat päätökset on tehtävä neljän kuukauden kuluessa päivästä, jona menettely aloitetaan, tämän kuitenkaan rajoittamatta mainitun artiklan 6 kohdan soveltamista.

4. Edellä 3 kohdassa säädettyä määräaika pidennetään poikkeustapauksissa, jos komission on täytynyt 11 artiklassa tarkoitettulla päätöksellä pyytää tietoja tai 13 artiklassa tarkoitettulla päätöksellä määrätä tutkimuksista sellaisten seikkojen vuoksi, joista jokin keskittymään osallistuvista yrityksistä on vastuussa.

5. Jos yhteisön tuomioistuin antaa päätöksen, jolla komission tämän asetuksen nojalla tekemä päätös kokonaan tai osittain kumotaan, tässä asetuksessa säädetty määräajat alkavat uudelleen kulua päivästä, jona tuomioistuimen päätös on annettu.

6. Jos komissio ei ole tehnyt 6 artiklan 1 kohdan b tai c alakohdassa taikka 8 artiklan 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua päätöstä tämän artiklan 1 tai 3 kohdassa säädettyssä määräajassa, keskittymää pidetään yhteismarkkinoille soveltuvaksi julistettuna, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta 9 artiklan soveltamista.

11 artikla

Tietojensaantipyynnöt

1. Komissio voi tähän asetukseen perustuvien tehtäviensä suorittamiseksi hankkia kaikki tarpeelliset tiedot jäsenvaltioiden hallituksilta ja toimivaltaisilta viranomaisilta, 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuilta henkilöiltä sekä yrityksiltä ja yritysten yhteenliittymiltä.

2. Kun komissio lähettää henkilölle, yritykselle tai yritysten yhteenliittymälle tietojensaantipyynnön, sen on samanaikaisesti lähetettävä jäljennös pyynnöstä sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella henkilö asuu taikka yrityksen tai yritysten yhteenliittymän kotipaikka on.

3. Komission on pyynnössään mainittava sen oikeudellinen peruste ja tarkoitus sekä 14 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetty seuraamukset virheellisten tietojen antamisesta.

4. Velvollisuus pyydettyjen tietojen antamiseen on yritysten osalta niiden omistajilla tai edustajilla sekä oikeushenkilöiden, yhtiöiden ja oikeuskelpoisuutta vailla olevien yhteenliittymien

osalta henkilöillä, joilla lain tai sääntöjen mukaan on kelpoisuus edustaa niitä.

5. Jos henkilö, yritys tai yritysten yhteenliittymä ei anna pyydettyjä tietoja komission asettamassa määräajassa tai se antaa puutteellisia tietoja, komission on päätöksellään vaadittava tietojen antamista. Päätöksessä on yksilöitävä pyydetty tiedot, asetettava aiheellinen määräaika tietojen antamista varten sekä ilmoitettava 14 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja 15 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädettyistä seuraamuksista sekä oikeudesta hakea muutosta päätökseen yhteisön tuomioistuimelta.

6. Komission on samanaikaisesti toimitettava päätöksensä jäljennös sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella henkilö asuu taikka yrityksen tai yritysten yhteenliittymän kotipaikka on.

12 artikla

Jäsenvaltioiden viranomaisten suorittamat tutkimukset

1. Komission pyynnöstä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on suoritettava tutkimukset, joita komissio pitää tarpeellisina 13 artiklan 1 kohdan nojalla tai joista se on määrännyt 13 artiklan 3 kohdan mukaisella päätöksellään. Näiden tutkimusten suorittamisesta vastuussa olevat jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset käyttävät toimivaltaansa esitettävään sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen antaman kirjallisen valtuutuksen, jonka alueella tutkimus suoritetaan. Tällaisessa valtuutuksessa on mainittava tutkimuksen kohde ja tarkoitus.

2. Komission tai sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä, jonka alueella tutkimus on määrätty suorittaa, komission virkamiehet voivat avustaa tämän viranomaisen virkamiehiä heidän tehtäviensä suorittamisessa.

13 artikla

Komission tutkintavaltuudet

1. Komissio voi tähän asetukseen perustuvien tehtäviensä suorittamiseksi ryhtyä kaikkiin tarpeellisiin yrityksiä ja yritysten yhteenliittymiä koskeviin tutkimuksiin.

Tätä tarkoitusta varten komission valtuuttamalla virkamiehillä on oikeus:

- tutkia kirjanpitoa ja muita liikeasiakirjoja;
- ottaa tai pyytää jäljennöksiä tai otteita kirjanpidosta ja muista liikeasiakirjoista;

- c) vaatia suullisia selvityksiä paikalla;
- d) päästä yrityksen kaikkiin tiloihin, sen kaikille alueille ja sen kaikkiin kulkuneuvoihin.

2. Komission virkamiehillä, jotka on valtuutettu suorittamaan tutkimuksia, on oikeus käyttää toimivaltaansa esitettyään kirjallisen valtuutuksen, jossa mainitaan tutkimuksen kohde ja tarkoitus sekä 14 artiklan 1 kohdan d alakohdassa säädetyt seuraamukset sen varalta, että vaadittua kirjanpitoa tai muita vaadittuja liikeasiakirjoja ei esitetä täydellisinä. Hyvissä ajoin ennen tutkimusta komission on kirjallisesti ilmoitettava tutkimuksesta ja sen suorittamiseen valtuutettujen virkamiesten henkilöllisyydestä sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella tutkimus on määrä suorittaa.

3. Yritysten ja yritysten yhteenliittymien on alistuttava komission päätöksellään määräämiin tutkimuksiin. Päätöksessä on mainittava tutkimuksen kohde ja tarkoitus, määrättävä päivä, jona tutkimus alkaa, sekä ilmoitettava 14 artiklan 1 kohdan d alakohdassa ja 15 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetyistä seuraamuksista ja oikeudesta hakea muutosta päätökseen yhteisön tuomioistuimelta.

4. Komission on hyvissä ajoin kirjallisesti ilmoitettava sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella tutkimus on määrä suorittaa, aikomuksestaan tehdä 3 kohdassa tarkoitettu päätös. Sen on kuultava toimivaltaista viranomaista ennen päätöksen tekemistä.

5. Sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen virkamiehet, jonka alueella tutkimus on määrä suorittaa, voivat tämän viranomaisen tai komission pyynnöstä avustaa komission virkamiehiä näiden tehtävien suorittamisessa.

6. Jos yritys tai yritysten yhteenliittymä vastustaa tämän artiklan nojalla määrättyä tutkimusta, asianomaisen jäsenvaltion on annettava komission valtuutetuille virkamiehille heidän tutkimuksen suorittamiseksi tarvitsemaansa apua. Jäsenvaltioiden on komissiota kuultuaan toteutettava tätä varten tarvittavat toimenpiteet vuoden kuluessa tämän asetuksen voimaantulosta.

14 artikla

Sakot

1. Komissio voi päätöksellään määrätä 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuille henkilöille taikka yrityksille tai yritysten yhteenliittymille vähintään 1 000 ja enintään 50 000 ecun sakon, jos nämä tahallaan tai tuottamuksesta:

- a) eivät ilmoita keskittymää 4 artiklan mukaisesti;
- b) antavat virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja 4 artiklassa tarkoitettussa ilmoituksessa;
- c) antavat virheellisiä tietoja vastatessaan 11 artiklan nojalla tehtyyn tietojensaantipyynnöön taikka eivät toimita tietoja 11 artiklan nojalla tehdyssä päätöksessä asetetussa määräajassa;
- d) esittävät vaaditun kirjanpitoa tai muut vaaditut liikeasiakirjansa puutteellisinä 12 tai 13 artiklan nojalla suoritettujen tutkimuksen yhteydessä taikka kieltäytyvät alistumasta 13 artiklan nojalla tehdyllä päätöksellä määrättyyn tutkimukseen.

2. Komissio voi päätöksellään määrätä asianomaisille henkilöille tai yrityksille sakon, joka on enintään 10 prosenttia keskittymään osallistuvien yritysten 5 artiklassa tarkoitettusta kokonaisliikevaihdesta, jos nämä tahallaan tai tuottamuksesta:

- a) laiminlyövät 7 artiklan 4 kohdan tai 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan nojalla tehdyssä päätöksessä asetetun velvoitteen;
- b) toteuttavat keskittymän 7 artiklan 1 kohdan vastaisesti tai eivät noudata 7 artiklan 2 kohdan nojalla tehtyä päätöstä;
- c) toteuttavat keskittymän, joka on 8 artiklan 3 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä julistettu yhteismarkkinoille soveltumattomaksi, tai eivät toteuta 8 artiklan 4 kohdan nojalla tehdyssä päätöksessä määrättyjä toimenpiteitä.

3. Sakon suuruutta määrättäessä on otettava huomioon rikkomuksen luonne ja sen vakavuus.

4. Päätökset, jotka tehdään 1 tai 2 kohdan nojalla, eivät ole luonteeltaan rikosoikeudellisia.

15 artikla

Ukkasakot

1. Komissio voi päätöksellään määrätä 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuille henkilöille taikka yrityksille tai yritysten yhteenliittymille uhkasakon, joka on enintään 25 000 ecua kultakin viivästyspäivältä laskettuna päätöksessä määrätystä päivästä, pakottaakseen nämä:

- a) antamaan täydellisinä ja virheettöminä tiedot, joita se on pyytänyt 11 artiklan nojalla tehdyllä päätöksellä;
- b) alistumaan tutkimukseen, jonka se on määrännyt 13 artiklan nojalla tehdyllä päätöksellä.

2. Komissio voi päätöksellään määrätä 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuille henkilöille taikka yrityksille uhkasakon, joka on enintään 100 000 ecua kultakin viivästyspäivältä laskettuna päätöksessä määrätystä päivästä, pakottaakseen nämä:

- a) noudattamaan 7 artiklan 4 kohdan tai 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan nojalla tehdyssä päätöksessä asetettua velvoitetta; tai
- b) ryhtymään 8 artiklan 4 kohdan nojalla tehdyssä päätöksessä määrättyihin toimenpiteisiin.

3. Jos 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetut henkilöt taikka yritykset tai yritysten yhteenliittymät ovat täyttäneet velvollisuuden, jonka tehosteeksi uhkasakko määrättiin, komissio voi tuomita uhkasakon kokonaismäärältään pienempänä kuin se olisi alkuperäisen päätöksen perusteella.

16 artikla

Muutoksen hakeminen yhteisön tuomioistuimelta

Yhteisön tuomioistuimella on perustamissopimuksen 172 artiklassa tarkoitettu täysi harkintavalta tutkiessaan valitukset päätöksistä, joilla komissio on määrännyt sakon tai uhkasakon; se voi poistaa sakon tai uhkasakon taikka alentaa tai korottaa sitä.

17 artikla

Salassapitovelvollisuus

1. Tietoja, jotka on saatu sovellettaessa 11, 12, 13 tai 18 artiklaa, saa käyttää vain asianomaisen pyynnön, tutkimuksen tai kuulemisen tarkoituksiin.

2. Komissio ja jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset sekä niiden virkamiehet ja muut niiden palveluksessa olevat eivät saa ilmaista tietoja, jotka on saatu tätä asetusta sovellettaessa ja jotka luonteensa perusteella ovat salassa pidettäviä, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 4 artiklan 3 kohdan taikka 18 tai 20 artiklan säännösten soveltamista.

3. Mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, ei estä julkaisemasta yleiskatsauksia tai selvityksiä, jotka eivät sisällä yksittäisiä yrityksiä tai yritysten yhteenliittymiä koskevia tietoja.

18 artikla

Asianosaisten ja muiden kuuleminen

1. Ennen 7 artiklan 2 tai 4 kohdassa, 8 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa tai 3 – 5 kohdassa taikka 14 tai 15 artiklassa tarkoitettua päätöksen tekemistä komission on menettelyn jokaisessa vaiheessa neuvoo-antavan komitean kuulemiseen asti varattava niille henkilöille, yrityksille ja yritysten yhteenliittymille, joita asia koskee, tilaisuus esittää

huomautuksensa niitä vastaan esitettyistä väitteistä.

2. Edellä 1 kohdasta poiketen 7 artiklan 2 tai 4 kohdassa tarkoitettu päätös, jolla keskittymän toteuttamista lykätään tai jolla myönnetään lupa poiketa toteuttamisen lykkäämisestä, voidaan tehdä väliaikaisesti varaamatta asianomaisille henkilöille, yrityksille tai yritysten yhteenliittymille tilaisuutta esittää huomautuksiaan etukäteen, jos komissio varaa niille tilaisuuden tähän niin pian kuin mahdollista päätöksen tehtyään.

3. Komissio saa perustaa päätöksensä vain niihin vastaväitteisiin, joista osapuolet ovat voineet esittää huomautuksensa. Menettelyssä on taattava oikeus puolustautumiseen. Ainakin välittömällä asianosaisilla on oltava tilaisuus tutustua asiakirjavihkoon rajoituksin, jotka johtuvat yritysten oikeutetuista eduista sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

4. Jos komissio ja jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset pitävät sitä tarpeellisena, ne voivat kuulla myös muita luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä. Luonnollisilla henkilöillä ja oikeushenkilöillä, jotka osoittavat, että heillä on asiassa riittävä etu, ja erityisesti asianomaisten yritysten hallinto- tai johtolinten jäsenillä ja näiden yritysten työntekijöiden hyväksytyillä edustajilla on hakemuksesta oikeus tulla kuulluksi.

19 artikla

Yhteydet jäsenvaltioiden viranomaisiin

1. Komission on toimitettava jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille jäljennökset ilmoituksista kolmen työpäivän kuluessa ja jäljennökset tärkeimmistä komissiolle toimitetuista tai komission tämän asetuksen mukaan laatimista asiakirjoista niin pian kuin mahdollista.

2. Komissio toimii tässä asetuksessa säädetyissä menettelyissä läheisessä ja jatkuvassa yhteydessä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa, jotka voivat esittää kaikki huomautuksensa näissä menettelyissä. Se hankkii 9 artiklan soveltamiseksi tietoja jäsenvaltion toimivaltaiselta viranomaiselta niin kuin mainitun artiklan 2 kohdassa säädetään ja varaa sille tilaisuuden esittää huomautuksensa menettelyn jokaisessa vaiheessa aina siihen asti, kunnes päätös tehdään mainitun artiklan 3 kohdan nojalla; tätä varten komission on annettava sille tilaisuus tutustua asiakirjavihkoon.

3. Keskittymiä käsittelevää neuvoo-antavaa komiteaa on kuultava ennen päätöksen tekemistä 8 artiklan 2 – 5 kohdan taikka 14 tai 15 artiklan nojalla taikka säännösten antamista 23 artiklan nojalla.

4. Neuvoo-antavassa komiteassa on jäsenvaltioiden viranomaisten edustajat. Kukin jäsenvaltio nimeää yhden edustajan tai kaksi edustajaa; jos edustaja on estynyt, hänen sijallaan voi toimia toinen edustaja. Ainakin jäsenvaltion yhden edustajan on oltava toimivaltainen kilpailunrajoituksia ja määräävävä markkina-asemaa koskeissa kysymyksissä.

5. Kuuleminen tapahtuu komission koolle kutsumassa yhteisessä kokouksessa, jossa puheenjohtajana on komission edustaja. Kokouskutsun mukana on lähetettävä yhteenvedo tapaukseen liittyvistä seikoista, tärkeimmät sitä koskevat asiakirjat sekä alustava päätösluonnos. Kokousta ei saa pitää ennen kuin kokouskutsun lähettämistä on kulunut 14 päivää. Komissio voi poikkeustapauksissa lyhentää määräaika sopivasti välttääkseen vakavaa haittaa yhdelle tai useammalle keskittymään osallistuvalla yritykselle.

6. Neuvoo-antava komitea antaa komission päätösluonnoksesta lausunnon toimitettuaan tarvittaessa äänestyksen. Neuvoo-antava komitea voi antaa lausuntonsa, vaikka jotkut sen jäsenistä eivät ole läsnä eivätkä edustettuina. Lausunto annetaan kirjallisesti ja liitetään päätösluonnokseen. Komission on mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon komitean lausunto. Sen on ilmoitettava komitealle, millä tavoin lausunto on otettu huomioon.

7. Neuvoo-antava komitea voi suositella lausunnon julkistamista. Komissio voi huolehtia julkistamisesta. Julkistamisprosessista tehtäessä on riittävästi otettava huomioon yritysten oikeudet edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta, sekä niiden yritysten edut, joita asia koskee, sen suhteen, että lausunto julkistetaan.

20 artikla

Päätösten julkaiseminen

1. Komissio julkaisee 8 artiklan 2 – 5 kohdan nojalla tekemänsä päätökset *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

2. Julkaistaessa on mainittava asianosaisten nimet ja päätöksen pääasiallinen sisältö; siinä on otettava huomioon yritysten oikeudet edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

21 artikla

Toimivalta

1. Jollei yhteisön tuomioistuimen oikeudesta tutkia komission päätöksiä muuta johdu, ainoastaan komissiolla on toimivalta tehdä tässä asetuksessa tarkoitettuja päätöksiä.

2. Jäsenvaltio ei saa soveltaa kansallista kilpailulainsäädäntöään yhteisönlajuijseen keskittymään.

Sen estämättä, mitä ensimmäisessä alakohdassa säädetään, jäsenvaltio saa kuitenkin suorittaa 9 artiklan 2 kohtaa sovellettaessa tarpeellisia tutkimuksia sekä 9 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohdassa tai 5 kohdassa tarkoitettua siirtämisen jälkeen toteuttaa 9 artiklan 8 kohdan soveltamiseksi ehdottoman välttämättömiä toimenpiteitä.

3. Sen estämättä, mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat toteuttaa aiheelliset toimenpiteet suojatakseen muita kuin tässä asetuksessa tarkoitettuja oikeutettuja etuja, jos toimenpiteet ovat sopusoinnussa yhteisön oikeuden yleisten periaatteiden ja muiden yhteisön sääntöjen kanssa.

Yleistä turvallisuutta, tiedonvälityksen moniarvoisuutta ja vakavaraisuussääntöjä pidetään ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuina oikeutettuina etuina.

Muusta yleisestä edusta asianomaisen jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle, ja komission on, ennen kuin edellä tarkoitettuihin toimenpiteet saa toteuttaa, tunnustettava tällainen etu arvioituaan, onko se sopusoinnussa yhteisön oikeuden yleisten periaatteiden ja muiden yhteisön sääntöjen kanssa. Komission on ilmoitettava päätöksestään asianomaiselle jäsenvaltiolle kuukauden kuluessa mainitusta ilmoituksesta.

22 artikla

Asetuksen soveltamisala

1. Vain tätä asetusta sovelletaan 3 artiklassa tarkoitettuihin keskittymiin.

2. Asetuksia N:o 17⁽¹⁾, (ETY) N:o 1017/68⁽²⁾, (ETY) N:o 4056/86⁽³⁾ ja (ETY) N:o 3975/87⁽⁴⁾ ei sovelleta 3 artiklassa tarkoitettuihin keskittymiin.

3. Jos komissio jäsenvaltion pyynnöstä toteaa, että 3 artiklassa tarkoitettu keskittymä, joka ei ole 1 artiklassa tarkoitettu yhteisönlajuijnen keskittymä, luo sellaisen määrävän aseman tai vahvistaa sellaista määrävää asemaa, jonka seurauksena tehokas kilpailu olennaisesti estyy jäsenvaltion alueella, komissio voi, jos keskittymä vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, tehdä 8 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa tai 3 tai 4 kohdassa tarkoitettua päätöksen.

4. Sovelletaan, mitä 2 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa sekä 5, 6, 8 ja 10 – 20 artiklassa säädetään. Määräaika, jonka kuluessa menettely 10 artiklan 1 kohdan mukaan voidaan aloittaa, lasketaan päivästä, jona jäsenvaltion pyyntö vastaanotettiin. Pyyntö on esitettävä kuukauden kuluessa päivästä, jona keskittymästä ilmoitettiin jäsenvaltiolle tai jona keskittymä toteutettiin. Määräaika lasketaan aikaisemmasta ajankohdasta.

5. Edellä 3 kohdan nojalla komissio voi toteuttaa vain toimenpiteitä, jotka ovat ehdottoman välttämättömiä tehokkaan kilpailun säilyttämiseksi tai palauttamiseksi sen jäsenvaltion alueella, jonka pyynnöstä komissio on puuttunut asiaan.

6. Mitä 3 – 5 kohdassa säädetään, sovelletaan, kunnes 1 artiklan 2 kohdassa mainittuja raja-arvoja on tarkistettu.

⁽¹⁾ EYVL N:o 13, 21.2.1962, s. 204/62

⁽²⁾ EYVL N:o L 175, 23.7.1968, s. 1

⁽³⁾ EYVL N:o L 378, 31.12.1986, s. 4

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 374, 31.12.1987, s. 1

*23 artikla***Täytäntöönpanosäännökset**

Komissiolla on toimivalta antaa täytäntöönpanosäännöksiä 4 artiklassa tarkoitettujen ilmoitusten muodosta, sisällöstä ja muista yksityiskohdista, 10 artiklassa tarkoitetuista määräajoina sekä 18 artiklassa tarkoitetuista kuulemisista.

*24 artikla***Suhteet kolmansiin maihin**

1. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikista yleisistä vaikeuksista, joita niiden 3 artiklassa tarkoitettuihin keskittyisiin osallistuvilla yrityksillä on ollut kolmansissa maissa.

2. Komission on ensimmäisen kerran viimeistään vuoden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta ja sen jälkeen määräajoin laadittava kertomus, jossa tarkastellaan sitä, miten yhteisöstä olevia yrityksiä on 3 ja 4 kohdan kannalta kohdeltu suhteessa kolmansissa maissa toteutettaviin keskittyisiin. Komissio antaa nämä kertomukset neuvostolle yhdessä mahdollisten suositusten kanssa.

3. Jos komissio 2 kohdassa tarkoitettujen kertomusten tai muiden tietojen perusteella toteaa, että kolmas maa ei kohtele

yhteisöstä olevia yrityksiä tavalla, joka vastaa yhteisön tapaa kohdella tuosta maasta olevia yrityksiä, komissio voi tehdä neuvostolle ehdotuksia tarvittavista valtuuksista neuvotella vastaavasta kohtelusta yhteisöstä oleville yrityksille.

4. Tämän artiklan nojalla toteutettavien toimenpiteiden on oltava sopusoinnussa kahden- tai monenvälisistä kansainvälisistä sopimuksista johtuvien yhteisön ja jäsenvaltioiden velvoitteiden kanssa, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta perustamissopimuksen 234 artiklan soveltamista.

*25 artikla***Voimaantulo**

1. Tämä asetus tulee voimaan 21 päivänä syyskuuta 1990.

2. Tätä asetusta ei sovelleta keskittymään, josta on tehty sopimus tai ilmoitus tai jossa 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu määräävä asema on saatu ennen tämän asetuksen voimaantuloa, eikä tätä asetusta missään tapauksessa sovelleta keskittymään, jota koskevan menettelyn kilpailuasioista vastaava jäsenvaltion viranomaisen on aloittanut ennen tämän asetuksen voimaantuloa.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 21 päivänä joulukuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

E. CRESSON

**KOMISSION ASETUS (ETY) N:o 1983/83,
annettu 22 päivänä kesäkuuta 1983,
perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta yksinmyyntisopimusten ryhmiin**

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tiettyihin sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin 2 päivänä maaliskuuta 1965 annetun neuvoston asetuksen N:o 19/65/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Kreikan liittymisasiakirjalla, ja erityisesti sen 1 artiklan,

on julkaissut tämän asetuksen luonnoksen⁽²⁾,

on kuullut kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa,

sekä katsoo, että

- 1) asetuksen N:o 19/65/ETY nojalla komissiolla on toimivalta asetuksia antamalla soveltaa perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohtaa 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen kahdenvälisten yksinmyyntisopimusten ja vastaavien yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin,
- 2) tähän mennessä saadun kokemuksen perusteella on mahdollista määrittellä sellaisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmä, joiden voidaan katsoa tavallisesti täyttävän 85 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset,
- 3) tämän asetuksen 1 artiklassa määriteltyyn ryhmään kuuluvat yksinmyyntisopimukset saattavat olla perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan mukaan kiellettyjä; tämä koskee vain poikkeustapauksissa tällaisiksi yksinoikeussopimuksia, jos niiden osapuolina on ainoastaan yhdestä jäsenvaltiosta olevia yrityksiä ja ne koskevat

tavaroiden jälleenmyyntiä tuossa jäsenvaltiossa; sikäli kuin kyseiset sopimukset voivat kuitenkin vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja myös täyttää kaikki tässä asetuksessa säädetty vaatimukset, ei ole perusteltua evätä niiltä ryhmäpoikkeuksesta aiheutuvaa etua,

- 4) ei ole tarpeen erikseen sulkea pois näin määritellystä ryhmästä niitä sopimuksia, jotka eivät täytä perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltamisen edellytyksiä,
- 5) yksinmyyntisopimukset tehostavat yleensä jakelua, koska yritys voi keskittää myyntitoimintaansa, koska sen ei tarvitse pitää yllä lukuisia liikesuhteita suuren jakelijoiden joukon kanssa ja koska toimimalla vain yhden jakelijan kanssa se pystyy helpommin voittamaan kansainvälisessä kaupassa kielellisistä, lainsäädännöllisistä tai muista eroista johtuvat jälleenmyynnin vaikeudet,
- 6) yksinmyyntisopimukset helpottavat tuotteen myynnin edistämistä, luovat mahdollisuudet tehokkaalle toiminnalle markkinoilla ja toimitusten jatkuvuuteen sekä järjeistävät samalla jälleenmyyntiä; ne edistävät kilpailua eri valmistajien tuotteiden välillä; myynnin edistämistä, asiakaspalveluista ja varustoinnista huolehtivan, yksinomaisen jälleenmyyjän nimeäminen on valmistajalle usein tehokkain ja joskus myös ainoa tapa päästä markkinoille ja kilpailla muiden, markkinoilla jo toimivien valmistajien kanssa; tämä koskee erityisesti pieniä ja keskisuuria yrityksiä; sopimuksen osapuolten on sallittava päättää, onko ja missä laajuudessa on suotavaa ottaa sopimuksiin myynnin edistämistä koskevia ehtoja,
- 7) tavallisesti kyseisillä yksinmyyntisopimuksilla jätetään myös kuluttajille kohtuullinen osuus saatavasta hyödyistä

⁽¹⁾ EYVL N:o 36, 6.3.1965, s. 533/65

⁽²⁾ EYVL N:o C 172, 10.7.1982, s. 3

- jakelun tehostumisen koitessa suoraan heidän edukseen, ja heidän taloudellinen asemansa ja hankintamahdollisuutensa paranevat, koska he voivat hankkia erityisesti ulkomailla valmistettuja tuotteita helpommin ja nopeammin,
- 8) tässä asetuksessa tulee tämentää ne kilpailunrajoitukset, jotka saadaan sisällyttää yksinmyyntisopimuksiin; muut kilpailunrajoitukset, jotka tämän asetuksen mukaan ovat yksinomaisen toimitusvelvoitteen ohella sallittuja, jakavat selkeästi tehtävät osapuolten kesken ja pakottavat yksinmyyjän keskittämään myyntiponnistuksensa sopimustavaroihin ja sopimusalueeseen; tällaiset rajoitukset, jos niistä sovitaan vain sopimuksen voimassaoloajaksi, ovat yleensä tarpeen yksinmyyntisopimuksessa tarkoitettujen tavaroiden jälleenmyynnin parantamiseksi; voidaan sallia, että sopimuksen osapuolet päättävät, mitkä näistä velvoitteista sisällytetään sopimukseen; muista kilpailunrajoituksista sisältävistä määräyksistä, etenkin niistä, joilla rajoitetaan jälleenmyyjän vapautta määrätä hinnoistaan tai jälleenmyyntiehtoistaan taikka valita asiakkaansa, ei voida tehdä poikkeusta tällä asetuksella,
- 9) olisi aihetta varata ryhmäpoikkeus sellaisia sopimuksia varten, joiden voidaan riittävällä varmuudella olettaa täyttävän perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset,
- 10) ilman tapauskohtaista tutkimusta ei ole mahdollista otaksua, että jakelussa tapahtuu riittäviä parannuksia silloin, kun valmistaja uskoo tavaroidensa jakelun kilpailulle valmistajalle; tällaisten sopimusten tulisi sen vuoksi kuulua ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan; tästä säännöstä voidaan sallia eräitä poikkeuksia pienten ja keskisuurten yritysten eduksi,
- 11) kuluttajille voidaan turvata kohtuullinen osuus yksinmyynnistä saatavista eduista vain, jos rinnakaistuonti on käytännössä mahdollista; tästä syystä ryhmäpoikkeusta ei tulisi soveltaa sellaisia tavaroita koskeviin sopimuksiin, joita voidaan hankkia vain yksinmyyjältä; osapuolten ei voida sallia käyttää väärin teollisoikeuksia tai muita oikeuksia ehdottoman alueellisen suojan toteuttamiseksi; tällä ei oteta kantaa kilpailuoikeuden ja teollisoikeuksien väliseen suhteeseen, koska tässä pyritään ainoastaan määrittämään ryhmäpoikkeuksen soveltamisen edellytyksistä,
- 12) koska rinnakaistuonnin mahdollisuus varmistaa kilpailun jälleenmyyntivaiheessa, tässä asetuksessa tarkoitettut yksinmyyntisopimukset eivät tavallisesti mahdollista kilpailun poistamista merkittävältä osalta kyseisten tuotteiden markkinoita; tämä koskee myös sopimuksia, joiden mukaan yksinmyyjälle annettava sopimusalue käsittää yhteismarkkinat kokonaisuudessaan,
- 13) erityisissä tapauksissa, joissa tämän asetuksen vaatimukset täyttävillä sopimuksilla tai yhdenmukaistetuilla menettelytapoilla on perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan määräysten kanssa ristiriidassa olevia vaikutuksia, komissio voi evätä ryhmäpoikkeuksesta aiheutuvan edun niiden osapuolina olevilta yrityksiltä,
- 14) tässä asetuksessa säädetyt edellytykset täyttäviä sopimuksia ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja ei tarvitse ilmoittaa; yritys voi kuitenkin erityisessä tapauksessa, jossa vallitsee vakava epäily, pyytää komissiota toteamaan, ovatko yrityksen sopimukset tämän asetuksen mukaisia, ja
- 15) tällä asetuksella ei rajoiteta perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta erikoistumissopimusten ryhmiin 23 päivänä joulukuuta 1982 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3604/ 82⁽¹⁾ soveltamista; sillä ei esetä soveltamasta perustamissopimuksen 86 artiklaa,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan nojalla julistetaan, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta ei koske tässä asetuksessa säädetyin edellytyksin sopimuksia, joiden osapuolina on ainoastaan kaksi yritystä ja joissa osapuoli antaa toiselle osapuolelle sitoumuksen siitä, että hän toimittaa tiettyjä tavaroita vain tälle osapuolelle myytäväksi edelleen koko yhteismarkkinoilla tai niiden määrättyllä alueella.

2 artikla

1. Edellä 1 artiklassa mainitun velvoitteen lisäksi tavarantottajalle ei saa määrätä muuta kilpailunrajoitusta kuin

⁽¹⁾ EYVL N:o L 376, 31.12.1982, s. 33

velvoitteen olla toimittamatta sopimustavaroita käyttäjille sopimusalueella.

2. Yksinmyyjälle ei saa määrätä muita kilpailunrajoituksia kuin:

- a) velvoitteen olla valmistamatta tai jakelematta sopimustavaroiden kanssa kilpailevia tavaroita;
- b) velvoitteen hankkia sopimustavaroita jälleenmyyntiä varten vain toiselta sopijapuolelta;
- c) velvoitteen olla sopimusalueen ulkopuolella mainostamatta sopimustavaroita sekä sinne perustamasta sivuliikettä ja siellä pitämästä sopimustavaroiden jakeluvaraa.

3. Mitä 1 artiklassa säädetään, sovelletaan, vaikka yksinmyyjä sitoutuisi kaikkiin tai joihinkin seuraavista velvoitteista:

- a) täydellisen tuotevalikoiman tai vähimmäismäärän hankkiminen;
- b) sopimustavaroiden myyminen tavaramerkillä varustettuina taikka pakattuina ja esiteltyinä toisen osapuolen määräämällä tavalla;
- c) ryhtyminen myynninedistämistoimenpiteisiin, joita ovat erityisesti:
 - mainonta,
 - myyntiverkon tai tavaravaraston ylläpitäminen,
 - asiakas- ja takuupalvelujen tarjoaminen,
 - erikoistumiskoulutuksen tai teknisen koulutuksen saaneen henkilöstön pitäminen palveluksessaan.

3 artikla

Mitä 1 artiklassa säädetään, ei sovelleta, jos:

- a) samanlaisten tavaroiden valmistajat tai sellaisten tavaroiden valmistajat, joita kuluttajat pitävät ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan toisiaan vastaavina, tekevät näitä tavaroita koskevat vastavuoroiset yksinmyyntisopimukset keskenään;
- b) samanlaisten tavaroiden valmistajat tai sellaisten tavaroiden valmistajat, joita kuluttajat pitävät ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan toisiaan vastaavina, tekevät näitä tavaroita koskevat muut kuin vastavuoroiset yksinmyyntisopimukset keskenään, ellei ainakin toisen osapuolen vuosittainen kokonaisliikevaihto ole enintään 100 miljoonaa ECUa;

c) käyttäjät voivat hankkia sopimustuotteita sopimusalueella vain yksinmyyjältä ja jos heillä ei ole vaihtoehtoisia hankintalähdettä sopimusalueen ulkopuolella;

d) toinen osapuoli tai kumpikin osapuoli vaikeuttaa välittäjien tai käyttäjien mahdollisuutta hankkia sopimustuotteita muilta yhteismarkkinoilla toimivilta jakelijoilta, tai siltä osin kuin siellä ei ole käytettävissä vaihtoehtoisia hankintalähdettä, yhteismarkkinoiden ulkopuolelta ja jos erityisesti toinen osapuoli tai kumpikin osapuoli:

1. käyttää teollisoikeuksia estääkseen jakelijoita tai käyttäjiä hankkimasta sopimusalueen ulkopuolelta tai myymästä sopimusalueella asianmukaisesti merkittyjä tai muuten asianmukaisesti markkinoille saatettuja sopimustuotteita;
2. käyttää muita oikeuksia tai ryhtyy muihin toimenpiteisiin estääkseen jakelijoita tai käyttäjiä hankkimasta sopimustuotteita sopimusalueen ulkopuolelta tai myymästä niitä sopimusalueella.

4 artikla

1. Mitä 3 artiklan a ja b alakohdassa säädetään, sovelletaan myös, jos yritys, joka on sidossuhteessa sopimuksen osapuoleen, valmistaa mainituissa kohdissa tarkoitettuja tuotteita.

2. 'Sidossuhteessa olevilla yrityksillä' tarkoitetaan:

- a) yrityksiä, joissa sopimuksen osapuolella suoraan tai välillisesti on
 - enemmän kuin puolet pääomasta tai liikevaroista;
 - mahdollisuus käyttää yli puolta äänimäärästä;
 - mahdollisuus asettaa enemmän kuin puolet hallituneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavien toimielinten jäsenistä; taikka
 - oikeus johtaa liiketoimintaa;

b) yrityksiä, joilla on suoraan tai välillisesti a alakohdassa luetellut oikeudet tai mahdollisuudet sopimuksen osapuolen suhteen;

c) yrityksiä, joissa b alakohdassa tarkoitettulla yrityksellä on suoraan tai välillisesti a alakohdassa luetellut oikeudet tai mahdollisuudet.

3. Yritysten, joissa sopimuksen osapuolilla tai niihin sidossuhteessa olevilla yrityksillä yhdessä on 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettut oikeudet tai mahdollisuudet, katsotaan olevan sidossuhteessa kumpaankin sopimuksen osapuoleen.

5 artikla

1. Sovelletaessa 3 artiklan b alakohtaa ECUlla tarkoitetaan yhteisön talousarvion laatimisessa perustamissopimuksen 207 ja 209 artiklan mukaan käytettävää laskentayksikköä.

2. Mitä 1 artiklassa säädetään, on edelleen sovellettava, jos 3 artiklan b alakohdassa tarkoitettu kokonaisliikevaihto ylitetään kahden peräkkäisen tilikauden aikana enintään 10 prosentilla.

3. Edellä 3 artiklan b alakohdassa tarkoitettujen kokonaisliikevaihdon laskemiseksi on sopimuksen osapuolen sekä sidossuhteissa olevien yritysten viimeisellä tilikaudella saavutettuihin liikevaihtoihin kaikkien tavaroiden ja palvelujen osalta, lukuun ottamatta veroja ja muita, veronluonteisia maksuja, laskettava yhteen. Tällöin ei oteta huomioon sopimuksen osapuolen ja siihen sidossuhteissa olevien yritysten välisiä eikä siihen sidossuhteissa olevien yritysten keskinäisiä liiketoimia.

6 artikla

Komissio voi asetuksen N:o 19/65/ETY 7 artiklan mukaisesti evätä tämän asetuksen soveltamisesta koituvan edun, jos se toteaa, että jossakin erityisessä tapauksessa sopimuksella, jonka osalta on tehty poikkeus tällä asetuksella, on kuitenkin tiettyjä vaikutuksia, jotka ovat ristiriidassa perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdassa määrättyjen edellytysten kanssa, ja erityisesti jos:

- a) sopimusalueella ei ole tehokasta kilpailua sopimustavaroiden ja samanlaisten tavaroiden tai sellaisten tavaroiden välillä, joita kuluttajat pitävät ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan niitä vastaavina;
- b) muiden tavarantoimittajien pääsyä jälleenmyynnin eri vaiheisiin sopimusalueella vaikeutetaan huomattavasti;

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 22 päivänä kesäkuuta 1983.

c) muista kuin 3 artiklan c ja d alakohdassa tarkoitetuista syistä välittäjillä tai käyttäjillä ei ole mahdollisuutta hankkia sopimustavaroiden toimituksia sopimusalueen ulkopuolella toimivilta jakelijoilta siellä tavannukaisiin ehdoin;

d) yksinmyyjä:

1. ilman asiallista perustetta kieltäytyy toimittamasta tavaroita sopimusalueella sellaisten ostajien ryhmille, jotka eivät pysty hankkimaan sopimustavaroita sopivin ehdoin muualta, tai soveltaa heihin eriytettyjä hintoja tai myyntiehtoja;
2. myy sopimustavaroita kohtuuttoman korkein hinnoin.

7 artikla

Aikana, joka alkaa 1 päivänä heinäkuuta 1983 ja päättyy 31 päivänä joulukuuta 1986, perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kieltö ei koske sopimuksia, jotka olivat voimassa 1 päivänä heinäkuuta 1983 tai tulivat voimaan 1 päivänä heinäkuuta ja 31 päivänä joulukuuta 1983 välisenä aikana ja jotka täyttävät asetuksessa N:o 67/67/ETY⁽¹⁾ säädetty poikkeuksen edellytykset.

8 artikla

Tätä asetusta ei sovelleta sopimuksiin, jotka koskevat juomien vähittäismyyntiä juomien anniskeluun ja nauttimiseen tarkoitetuissa tiloissa taikka huoltoasemilla tapahtuvaa öljytuotteiden jälleenmyyntiä.

9 artikla

Tämä asetus koskee soveltuvin osin myös 1 artiklassa tarkoitettuja yhdenmukaistettuja menettelytapoja.

10 artikla

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1983.

Sen voimassaoloaika päättyy 31 päivänä joulukuuta 1997.

Komission puolesta

Frans ANDRIESEN

Komission jäsen

⁽¹⁾ EYVL N:o 57, 25.3.1967, s. 849/67

**KOMISSION ASETUS (ETY) N:o 1984/83,
annettu 22 päivänä kesäkuuta 1983,
perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta yksinostosopimusten ryhmiin**

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin 2 päivänä maaliskuuta 1965 annetun neuvoston asetuksen N:o 19/65/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Kreikan liittymisasiakirjalla, ja erityisesti sen 1 artiklan,

on julkaissut tämän asetuksen luonnoksen⁽²⁾,

on kuullut kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvoo-antavaa komiteaa,

sekä katsoo, että

- 1) asetuksen N:o 19/65/ETY nojalla komissiolla on toimivalta asetuksia antamalla soveltaa perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohtaa 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen kahdenvälisten yksinostosopimusten ja vastaavien yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin,
- 2) tähän mennessä saadun kokemuksen perusteella on mahdollista määrittellä kolme sellaisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmää, joiden tavallisesti voidaan katsoa täyttävän 85 artiklan 3 kohdassa määrätty edellytykset; ensimmäiseen ryhmään sisältyvät lyhyen ja keskipitkän aikavälin yksinostosopimukset kaikilla elinkeinoelämän aloilla; kahteen muuhun ryhmään sisältyvät pitkäaikaiset yksinostosopimukset oluen toimittamisesta myytäväksi edelleen juomien anniskeluun ja nauttimiseen tarkoitetuissa tiloissa (oluen-toimitussopimukset) ja öljytuotteiden toimittamisesta huoltamoille (huoltamosopimukset),
- 3) tämän asetuksen 1 artiklassa määriteltyyn ryhmään kuuluvat yksinostosopimukset saattavat olla perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan mukaan kiellettyjä; tämä
- 4) ei ole tarpeen erikseen sulkea pois näin määritellystä ryhmästä niitä sopimuksia, jotka eivät täytä perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltamisen edellytyksiä,
- 5) tässä asetuksessa määritellyt yksinostosopimukset tehostavat yleensä jakelua; tavarantoimittaja voi niiden avulla suunnitella tavaroidensa myynnin suuremmalla tarkkuudella ja pidemmäksi ajaksi sekä varmistua siitä, että jälleenmyyjän tarpeet tulevat täytetyiksi sopimuksen voimassaoloaikana säännöllisesti; tämä antaa sopimuksen osapuolille mahdollisuuden rajoittaa markkinaolojen muutoksista heille aiheutuvaa riskiä sekä alentaa jakelukustannuksia;
- 6) tällaiset sopimukset helpottavat myös tuotteen myynnin edistämistä ja luovat mahdollisuudet tehokkaalle toiminnalle markkinoilla, koska tavarantoimittaja on yksinostovelvoitteensa vastineeksi säännönmukaisesti velvollinen antamaan panoksensa jakeluverkon rakenteen parantamiseksi sekä myynninedistämistoiminnan laadun tai myyntimenestyksen nostamiseksi; samalla ne edistävät kilpailua eri valmistajien tuotteiden välillä; useiden sellaisten jälleenmyyjien nimeäminen, jotka ovat sidottuja ostamaan yksinomaan valmistajalta ja jotka ottavat hoitaakseen myynnin edistämisen, asiakaspalvelut ja varastojen ylläpidon, on valmistajalle usein tehokkain ja joskus myös ainoa tapa päästä markkinoille ja kilpailla muiden, markkinoilla jo toimivien valmistajien kanssa; tämä koskee erityisesti pieniä ja keskisuuria yrityksiä; sopimuksen osapuolten on sallittava päättää, onko ja missä laajuudessa on suotavaa ottaa sopimukseen myynnin edistämistä koskevia ehtoja,

⁽¹⁾ EYVL N:o 36, 6.3.1965, s. 533/65

⁽²⁾ EYVL N:o C 172, 10.7.1982, s. 7

- 7) tavallisesti yksinostosopimukset tavarantoimittajien ja jälleenmyyjien välillä jättävät myös kuluttajille kohtuullisen osuuden saatavasta hyödyistä, koska toimituksen säännöllisyys koituu heidän edukseen ja koska he voivat hankkia sopimustavaroita nopeammin ja helpommin,
- 8) tässä asetuksessa tulee täsmentää ne kilpailunrajoitteet velvoitteet, jotka saadaan sisällyttää yksinostosopimuksiin; muut kilpailunrajoitukset, jotka tämän asetuksen mukaan ovat yksinostovelvoitteen ohella sallittuja, jakavat selkeästi tehtävät osapuolten kesken ja pakottavat jälleenmyyjän keskittämään myyntiponnistuksensa sopimustavaroihin; tällaiset rajoitukset, jos niistä sovitaan vain sopimuksen voimassaoloajaksi, ovat yleensä tarpeen yksinostolla tavoitellun tavaroiden jakelun parantamiseksi; muista kilpailunrajoituksista sisältyvistä määräyksistä, varsinkin niistä, joilla rajoitetaan jälleenmyyjän vapautta määrätä hinnoistaan tai jälleenmyyntiehdoistaan taikka valita asiakkaansa, ei voida tehdä poikkeusta tällä asetuksella,
- 9) ryhmäpoikkeus tulisi varata sellaisia sopimuksia varten, joiden voidaan riittävällä varmuudella olettaa täyttävän perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdassa määrätty edellytykset,
- 10) ilman tapauskohtaista tutkimusta ei ole mahdollista otaksua, että jakelussa tapahtuu riittäviä parannuksia silloin, kun valmistaja soveltaa tavaroitaan koskevaa yksinostovelvoitetta kilpailevaan valmistajaan; tällaisen sopimusten ei tulisi sen vuoksi kuulua ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan; tästä säännöstä voidaan sallia eräitä poikkeuksia pienten ja keskisuurten yritysten eduksi,
- 11) ryhmäpoikkeuksiin on liitettävä tiettyjä ehtoja, jotta muiden yritysten pääsy jälleenmyynnin eri vaiheisiin voidaan turvata; tämän tavoitteen saavuttamiseksi on yksinostovelvoitteen laajuutta ja kestoa rajoitettava; pääsäännön mukaan näyttää tarkoituksenmukaiselta myöntää kilpailunrajoituskielestä tehtävästä yleispoikkeuksesta aiheutuvat edut vain sellaisille yksinostosopimuksille, jotka on tehty tietyistä tuotteista tai tuotteiden ryhmästä enintään viideksi vuodeksi,
- 12) oluenteoitus sopimuksista ja huoltamosopimuksista on annettava erilaiset säännökset, joissa otetaan huomioon näiden markkinoiden erityispiirteet,
- 13) tällaisten sopimusten erityispiirteenä on yleensä se, että yhtäältä niissä tavarantoimittaja myöntää jälleenmyyjälle erityisiä kaupallisia tai rahoituksellisia etuja osallistumalla rahoitukseen, antamalla tai hankkimalla hänelle lainan edullisin ehdoin, järjestämällä hänelle liikepaikan tai toimitilat, antamalla hänen käyttöönsä välineistöä tai kalustoa taikka suorittamalla muita investointeja hänen hyväkseen ja että toisaalta niissä jälleenmyyjä antaa pitkäaikaisen yksinostovelvoitteen sisältävän sitoumuksen, johon useimmissa tapauksissa liittyy kilpailevien tuotteiden myymistä koskeva kieltö,
- 14) oluenteoitus sopimukset ja huoltamosopimukset, kuten muutkin tässä asetuksessa tarkoitettut yksinostosopimukset, johtavat tavallisesti tuntuvaan tuotteiden jakelun tehostumiseen, josta koituvasta hyödyistä kuluttajat saavat kohtuullisen osuuden,
- 15) tavarantoimittajan jälleenmyyjälle antamat kaupalliset ja rahoitukselliset edut helpottavat huomattavasti juomien anniskeluun ja nauttimiseen käytettävien tilojen sekä huoltamoiden perustamista, ajanmukaistamista, ylläpitoa ja käyttöä; jälleenmyyjään kohdistuva yksinostovelvoite ja kieltö myydä kilpailevia tuotteita kannustavat jälleenmyyjää keskittämään kaikki käytettävissä olevat voimavaransa sopimustavaroiden myyntiin; tällaiset sopimukset johtavat pysyvään yhteistoimintaan sopimuksen osapuolten välillä antaen näille samalla mahdollisuuden kehittää ja pitää yllä sopimustavaroiden, asiakaspalveluiden ja jälleenmyyjän myyntiponnistelujen laatua; ne luovat mahdollisuudet myyntitoiminnan pitkän ajan suunnittelulle ja siten tuotannon ja jälleenmyynnin järjestämiselle taloudellisesti tehokkaalla tavalla; eri valmistajien tuotteiden välisen kilpailun takia osapuolina olevien yritysten on määrättävä juomien anniskeluun ja nauttimiseen käytettävien tilojen sekä huoltamoiden määrä ja laatu asiakkaiden toiveiden mukaisesti,
- 16) kuluttajat hyötyvät mainituista parannuksista erityisesti siksi, että heille turvataan laadultaan tyydyttävien tavaroiden saatavuus kohtuullisilla hinnoilla ja ehdoilla samalla kun he voivat valita eri valmistajien tuotteista,
- 17) oluenteoitus sopimuksista ja huoltamosopimuksista aiheutuvia etuja ei muulla tavoin voida taata samassa laajuudessa ja samalla varmuudella; jälleenmyyjään

sovellettava yksinostovelvoite ja kilpailukieltoehto ovat olennainen osa tällaisia sopimuksia ja siten yleensä välttämättömiä näiden etujen saavuttamiseksi; tämä koskee kuitenkin vain tapauksia, joissa jälleenmyyjän ostovelvoite suhteessa tavarantoimittajaan on juomien anniskeluun ja nauttimiseen käytettävien tilojen osalta rajoitettu oluisiin ja muihin juomiin, joita tavarantoimittaja tarjoaa, ja huoltamoiden osalta moottoriajoneuvojen öljypohjaisiin polttoaineisiin ja muihin öljypohjaisiin polttoaineisiin; voiteluaineiden ja niihin liittyvien öljypohjaisten tuotteiden yksinostovelvoite voidaan hyväksyä vain, jos tavarantoimittaja toimittaa jälleenmyyjälle voitelun suorittamiseen tarvittavan erityisen laitteiston tai rahoittaa sen hankinnan; tämä velvoite voi liittyä vain huoltamossa käytettäviin tuotteisiin,

18) jälleenmyyjän kaupallisen toimintavapauden säilyttämiseksi ja muiden tavarantoimittajien jälleenmyynnin vähittäisportaalle pääsyn turvaamiseksi on yksinostovelvoitteen soveltamisalan lisäksi myös sen kesto rajoitettava; näyttää aiheelliselta sallia, että juomien toimittajat voivat valita lukuisia juomia koskevan keskipitkän ajan yksinostosopimuksen ja oluita koskevan pitkäaikaisen yksinostosopimuksen välillä; tavarantoimittajan jälleenmyyjälle vuokraamista, juomien anniskeluun ja nauttimiseen käytettävistä tiloista on annettava erityiset säännöt; tällöin jälleenmyyjällä täytyy olla oikeus hankkia muilta yrityksiltä tässä asetuksessa säädetyn ehdoin muita sopimuksen mukaan toimitettavia juomia kuin olutta tai juomia, jotka ovat samaa lajia, mutta joita myydään eri tavaramerkillä; huoltamosopimuksille, lukuun ottamatta tavarantoimittajan ja jälleenmyyjän välisiä vuokrasopimuksia, tulisi säätää sellainen yhdenmukainen enimmäiskesto, jossa otetaan huomioon sopimuksen osapuolten välisen suhteen luonne kestopimuksena,

19) siltä osin kuin jäsenvaltiot säätävät laissa tai määräävät hallinnollisin määräyksiin jälleenmyyjän yksinostovelvoiteelle saman enimmäiskeston tässä asetuksessa tarkoitettujen huoltamosopimuksien osalta, mutta säätävät tai määräävät sallitun keston riippumaan tavarantoimittajan vastikkeeksi lupaamista eduista, tai säätävät tai määräävät sallitun keston yleensä tässä asetuksessa sallittua lyhemmäksi, eivät tällaiset säännökset tai määräykset ole vastoin tämän asetuksen tavoitteita, sillä sen tarkoituksena on tältä osin vain

säätää huoltamosopimusten sallitusta enimmäiskestosta; tällaisten kansallisten säännösten tai määräysten soveltaminen ja täytäntöönpano on siksi katsottava yhteensopivaksi tämän asetuksen säännösten kanssa,

- 20) tässä asetuksessa säädettyt rajoitukset ja edellytykset ovat tarkoitetut tehokkaan kilpailun takaamiseksi kyseessä olevilla markkinoilla; sopimukset, joihin ryhmäpoikkeusta sovelletaan, eivät siten tavallisesti anna osapuolina oleville yrityksille mahdollisuutta poistaa kilpailua olennaiselta osalta kyseisten tuotteiden markkinoita,
- 21) erityisissä tapauksissa, joissa tämän asetuksen vaatimukset täyttävillä sopimuksilla tai yhdenmukaistetuilla menettelytavoilla on perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdassa määrättyjen edellytysten kanssa ristiriidassa olevia vaikutuksia, komissio voi evätä ryhmäpoikkeuksesta aiheutuvan edun niiden osapuolina olevilta yrityksiltä,
- 22) tässä asetuksessa säädetty edellytykset täyttäviä sopimuksia ja yhdenmukaistettuja menettelytavoista ei tarvitse ilmoittaa; yritys voi kuitenkin erityisessä tapauksessa, jossa epäilykseen on todellista aihetta, pyytää komissiota toteamaan, ovatko yrityksen sopimukset tämän asetuksen mukaisia, ja
- 23) tällä asetuksella ei rajoiteta perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta erikoistumisopimusten ryhmiin 23 päivänä joulukuuta 1982 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3604/82⁽¹⁾ soveltamista; sillä ei estetä soveltamasta perustamissopimuksen 86 artiklaa,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

I OSASTO

Yleiset säännökset

1 artikla

Perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan nojalla julistetaan, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta ei koske tämän asetuksen 2 - 5 artiklassa säädetyn edellytyksiin sopimuksia, joiden osapuolina on ainoastaan kaksi yritystä ja joissa toinen osapuoli, jälleenmyyjä, antaa toiselle osapuolelle, tavarantoimittajalle, sitoumuksen siitä, että jälleenmyyjä hankkii tiettyjä

⁽¹⁾ EYVL N:o L 376, 31.12.1982, s. 33

sopimuksessa määriteltyjä tavaroita myytäväksi edelleen vain tavarantoimittajalta tai tähän sidossuhteessa olevalta yritykseltä tai muulta yritykseltä, jonka tehtäväksi tavarantoimittaja on antanut tavaroidensa myynnin.

2 artikla

1. Tavarantoimittajalle ei saa määrätä muuta kilpailunrajoitusta kuin velvoitteen olla toimittamatta sopimustavaroita tai sopimustavaroiden kanssa kilpailevia tavaroita jälleenmyynnin myyntiporalle tälle uskottulla myyntialueella.

2. Edellä 1 artiklassa mainitun velvoitteen lisäksi jälleenmyyjälle ei saa määrätä muuta kilpailunrajoitusta kuin velvoitteen olla valmistamatta tai myymättä tavaroita, jotka kilpailevat sopimustavaroiden kanssa.

3. Mitä 1 artiklassa säädetään, sovelletaan, vaikka jälleenmyyjä sitoutuisi kaikkiin tai joihinkin seuraavista velvoitteista:

- a) täydellisen tuotevalikoiman hankkiminen;
- b) yksinostovelvoitteen piiriin kuuluvien tavaroiden vähimmäismäärän hankkiminen;
- c) sopimustavaroiden myyminen tavaramerkillä varustettuina taikka pakattuina ja esiteltynä toisen osapuolen määrämällä tavalla;
- d) ryhtyminen myyminen edistämistoimenpiteisiin, joita ovat erityisesti:
 - mainonta,
 - myyntiverkon tai tavaravaraston ylläpitäminen,
 - asiakas- ja takuupalvelujen tarjoaminen,
 - erikoistumiskoulutuksen tai teknisen koulutuksen saaneen henkilöstön pitäminen palveluksessaan.

3 artikla

Mitä 1 artiklassa säädetään, ei sovelleta, jos:

- a) samanlaisten tavaroiden valmistajat tai sellaisten tavaroiden valmistajat, joita kuluttajat pitävät ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan toisiaan vastaavina, tekevät näitä tavaroita koskevat vastavuoraiset yksinostosopimukset keskenään;
- b) samanlaisten tavaroiden valmistajat tai sellaisten tavaroiden valmistajat, joita kuluttajat pitävät ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan toisiaan vastaavina, tekevät näitä tavaroita koskevat muut kuin vastavuoraiset yksinostosopimukset keskenään, ellei ainakin toisen osapuolen vuosittainen kokonaisliikevaihto ole enintään 100 miljoonaa ECUa;

- c) yksinostovelvoite koskee sopimuksen mukaan useaa tavaroiden lajia, eivätkä nämä tavarat luonteensa vuoksi tai kauppataavan perusteella liity toisiinsa;
- d) sopimus tehdään määräämättömäksi ajaksi tai yli viideksi vuodeksi.

4 artikla

1. Mitä 3 artiklan a ja b alakohdassa säädetään, sovelletaan myös, jos yritys, joka on sidossuhteessa sopimuksen osapuoleen, valmistaa mainituissa kohdissa tarkoitettuja tuotteita.

2. Sidossuhteessa olevilla yrityksillä tarkoitetaan:

- a) yrityksiä, joissa sopimuksen osapuolella suoraan tai välillisesti on
 - enemmän kuin puolet pääomasta tai liikevaroista,
 - mahdollisuus käyttää yli puolta äänimäärästä,
 - mahdollisuus asettaa enemmän kuin puolet hallitonneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavien toimielinten jäsenistä, taikka
 - oikeus johtaa liiketoimintaa;
- b) yrityksiä, joilla on suoraan tai välillisesti a alakohdassa luetellut oikeudet tai mahdollisuudet sopimuksen osapuolen suhteen;
- c) yrityksiä, joissa b alakohdassa tarkoitettulla yrityksellä on suoraan tai välillisesti a alakohdassa luetellut oikeudet tai mahdollisuudet.

3. Yritysten, joissa sopimuksen osapuolilla tai niihin sidossuhteessa olevilla yrityksillä yhdessä on 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettut oikeudet tai mahdollisuudet, katsotaan olevan sidossuhteessa kumpaankin sopimuksen osapuoleen.

5 artikla

1. Sovellettaessa 3 artiklan b alakohtaa ECUlla tarkoitetaan yhteisön talousarvion laatimisessa perustamissopimuksen 207 ja 209 artiklan mukaan käytettävää laskentayksikköä.

2. Mitä 1 artiklassa säädetään, on edelleen sovellettava, jos 3 artiklan b alakohdassa tarkoitettu kokonaisliikevaihto ylitetään kahden peräkkäisen tilikauden aikana enintään 10 prosentilla.

3. Edellä 3 artiklan b alakohdassa tarkoitettua kokonaisliikevaihtoa laskemiseksi on sopimuksen osapuolen sekä sidossuhteessa olevien yritysten viimeisellä tilikaudella saavutetut

liikevaihdot kaikkien tavaroiden ja palvelujen osalta, lukuun ottamatta veroja ja muita, veronluonteisia maksuja, laskettava yhteen. Tällöin ei oteta huomioon sopimuksen osapuolten ja niihin sidossuhteessa olevien yritysten välisiä eikä sidossuhteessa olevien yritysten keskinäisiä liiketoimia.

mia tavaroita muutoin kuin siinä suhteessa, jossa niiden myynti on näissä tiloissa toteutuvan kokonaisliikevaihtoon.

II OSASTO

Erityiset säännökset oluenteimitussopimuksista

6 artikla

1. Perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan nojalla julistetaan, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta ei tämän asetuksen 7 – 9 artiklassa säädetyn edellytyksin koske sopimuksia, joiden osapuolina on ainoastaan kaksi yritystä ja joissa toinen osapuoli, jälleenmyyjä, antaa toiselle osapuolelle, tavarantoimittajalle, erityisten kaupallisten tai rahoitukseen liittyvien etujen vastikkeeksi sitoumuksen siitä, että jälleenmyyjä hankkii tiettyjä sopimuksessa määriteltyjä oluita taikka tiettyjä sopimuksessa määriteltyjä oluita ja muita juomia myytäväksi edelleen sopimuksessa määritellyissä, juomien anniskelua ja nauttimista varten tarkoitetuissa tiloissa vain tavarantoimittajalta tai tähän sidossuhteessa olevalta yritykseltä tai muulta yritykseltä, jonka tehtäväksi tavarantoimittaja on antanut tavaroidensa myynnin.

2. Edellä 1 kohdassa olevaa julistusta sovelletaan myös, jos kolmas osapuoli, joka ei itse ole tavarantoimittaja, velvoittaa jälleenmyyjän noudattamaan 1 kohdassa tarkoitettuja yksinostovelvoitteita tavarantoimittajan hyväksi.

7 artikla

1. Edellä 6 artiklassa mainitun velvoitteen lisäksi jälleenmyyjälle ei saa määrätä muita kilpailunrajoituksia kuin:

- velvoitteen olla jakelematta muiden yritysten toimittamia oluita ja muita juomia, jos ne ovat samaa lajia kuin ne oluet tai muut juomat, jotka sopimuksen nojalla on toimitettu sopimuksessa määriteltyihin tiloihin;
- siinä tapauksessa, että jälleenmyyjä myy sopimuksessa määritellyissä tiloissa muiden yritysten toimittamia oluita, jotka ovat eri lajia kuin sopimuksen nojalla toimitetut oluet, velvoitteen myydä tällaisia oluita vain pulloissa, tölkeissä tai muissa pienissä pakkauksissa, jollei tällaisten oluiden myynti tynnyrioluenä ole tavanomaista taikka tarpeen kuluttajien riittävän kysynnän tyydyttämiseksi;
- velvoitteen olla mainostamatta sopimuksessa määritellyissä tiloissa tai niiden ulkopuolella muiden yritysten toimitta-

8 artikla

1. Mitä 6 artiklassa säädetään, ei sovelleta, jos:

- tavarantoimittaja tai tähän sidossuhteessa oleva yritys määrää jälleenmyyjälle muita tavaroita kuin juomia taikka palveluja koskevia yksinostovelvoitteita;
- tavarantoimittaja rajoittaa jälleenmyyjän vapautta hankkia tämän valitsemalta yritykseltä palveluja tai tavaroita, joihin ei voida soveltaa yksinostovelvoitteita eikä kilpailevien tuotteiden jakelua koskevaa kieltoa;
- sopimus tehdään määräämättömäksi ajaksi tai yli viideksi vuodeksi ja yksinostovelvoite koskee tiettyjä oluita ja muita juomia;
- sopimus tehdään määräämättömäksi ajaksi tai yli kymmeneksi vuodeksi ja yksinostovelvoite koskee vain tiettyjä oluita;
- tavarantoimittaja velvoittaa jälleenmyyjän määräämään yksinostovelvoitteen tämän oikeusseuraajalle pidemmäksi ajaksi kuin jälleenmyyjä itse olisi ollut sidottu tavarantoimittajaan.

2. Jos sopimus liittyy tiloihin, jotka tavarantoimittaja vuokraa jälleenmyyjälle tai antaa tämän käytettäväksi jollain muulla oikeudellisella tai tosiasiallisella perusteella, sovelletaan myös seuraavia säännöksiä:

- poiketen siitä, mitä 1 kohdan c ja d alakohdassa säädetään, voidaan tässä osastossa tarkoitettuja yksinostovelvoitteita ja kilpailevien tuotteiden jakelua koskevaa kieltoa soveltaa jälleenmyyjään koko sen ajan, jonka tämä tosiasiallisesti toimii näissä tiloissa;
- sopimuksessa on annettava jälleenmyyjälle oikeus hankkia muilta yrityksiltä:
 - muita sopimuksen perusteella toimitettavia juomia kuin oluita, jos nämä yritykset tarjoavat niitä edullisemmilla ehdoilla kuin tavarantoimittaja,

- muita juomia kuin olutta, jos nämä juomat ovat samaa lajia mutta eri tavaramerkillä myytäviä kuin sopimuksen nojalla toimitettavat juomat ja jos tavarantoimittaja ei tarjoa niitä.

9 artikla

Mitä 2 artiklan 1 ja 3 kohdassa, 3 artiklan a ja b alakohdassa sekä 4 ja 5 artiklassa säädetään, sovelletaan soveltuvin osin.

III OSASTO

Erityiset säännökset huoltamosopimuksista

10 artikla

Perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan nojalla julistetaan, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta ei tämän asetuksen 11 - 13 artiklassa säädetyn edellytyksin koske sopimuksia, joiden osapuolina on ainoastaan kaksi yritystä ja joissa toinen osapuoli, jälleenmyyjä, antaa toiselle osapuolelle, tavarantoimittajalle, erityisten kaupallisten tai rahoituksen liittyvien etujen vastikkeeksi sitoumuksen siitä, että jälleenmyyjä hankkii tiettyjä sopimuksessa määriteltyjä öljypohjaisia moottoriajoneuvojen polttoaineita tai tiettyjä sopimuksessa määriteltyjä öljypohjaisia moottoriajoneuvojen polttoaineita ja muita polttoaineita myytäväksi edelleen sopimuksessa mainitussa huoltamossa vain tavarantoimittajalta tai tähän yhdyssuhteessa olevalta yritykseltä tai muulta yritykseltä, jonka tehtäväksi tavarantoimittaja on antanut tavaroidensa myynnin.

11 artikla

Edellä 10 artiklassa mainitun veloitteen lisäksi jälleenmyyjälle ei saa määrätä muita kilpailunrajoituksia kuin:

- a) veloitteen olla sopimuksessa mainitussa huoltamossa myymättä muiden yritysten toimittamia moottoriajoneuvojen polttoaineita ja muita polttoaineita;
- b) veloitteen olla sopimuksessa mainitussa huoltamossa käyttämättä muiden yritysten toimittamia voiteluaineita tai niihin liittyviä öljypohjaisia tuotteita, jos tavarantoimittaja tai tähän yhdyssuhteessa oleva yritys on antanut jälleenmyyjän saataville laitteiston tai muun moottoriajoneuvon välineistön taikka rahoittanut sen hankinnan;
- c) veloitteen olla mainostamatta sopimuksessa mainitussa huoltamossa tai sen ulkopuolella muiden yritysten toimittamia tavaroita muutoin kuin siinä suhteessa, jossa niiden myynti on huoltamossa toteutuvan kokonaisliikevaihtoon;
- d) veloitteen antaa tavarantoimittajan tai tämän osoittaman yrityksen huoltaa laitteet, jotka tavarantoimittaja tai tähän yhdyssuhteessa oleva yritys omistaa tai on rahoittanut.

12 artikla

1. Mitä 10 artiklassa säädetään, ei sovelleta, jos:
 - a) tavarantoimittaja tai tähän sidossuhteessa oleva yritys määrää jälleenmyyjälle yksinostovelvoitteita, jotka koskevat muita tavaroita kuin moottoriajoneuvojen polttoaineita ja muita polttoaineita taikka palveluja, lukuun ottamatta 11 artiklan b ja d alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita;
 - b) tavarantoimittaja rajoittaa jälleenmyyjän vapautta hankkia tämän valitsemalta yritykseltä palveluja tai tavaroita, joihin ei tämän osaston säännösten mukaan voida soveltaa yksinostovelvoitetta eikä kilpailevien tuotteiden jakelua koskevaa kieltoa;
 - c) sopimus tehdään määräämättömäksi ajaksi tai yli kymmeneksi vuodeksi;
 - d) tavarantoimittaja velvoittaa jälleenmyyjän määräämään yksinostovelvoitteen tämän oikeusseuraajalle pidemmäksi ajaksi kuin jälleenmyyjä itse olisi ollut sidottu tavarantoimittajaan.

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdan c alakohdassa säädetään, voidaan, jos sopimus liittyy huoltamoon, jonka tavarantoimittaja vuokraa jälleenmyyjälle tai antaa tämän käytettäväksi jollain muulla oikeudellisella tai tosiasiallisella perusteella, tässä osastossa tarkoitettuja yksinostovelvoitteita ja kilpailevien tuotteiden jakelua koskevaa kieltoa soveltaa jälleenmyyjään koko sen ajan, jonka tämä tosiasiallisesti toimii näissä tiloissa

13 artikla

Mitä 2 artiklan 1 ja 3 kohdassa, 3 artiklan a ja b alakohdassa sekä 4 ja 5 artiklassa säädetään, sovelletaan soveltuvin osin.

IV OSASTO

Erinäisiä säännöksiä

14 artikla

Komissio voi asetuksen N:o 19/65/ETY 7 artiklan mukaisesti evätä tästä asetuksesta aiheutuvan edun, jos se toteaa, että jossakin erityisessä tapauksessa sopimuksella, jonka osalta on tehty poikkeus tällä asetuksella, on kuitenkin tiettyjä vaikutuksia, jotka ovat ristiriidassa perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdassa määrättyjen edellytysten kanssa, ja erityisesti jos:

- a) yhteismarkkinoiden merkittäväällä osalla ei ole tehokasta kilpailua sopimustavaroiden ja samanlaisten tavaroiden tai

sellaisten tavaroiden välillä, joita kuluttajat pitävät ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan niitä vastaavina;

- b) muiden tavarantoimittajien pääsyä jälleenmyynnin eri vaiheisiin yhteismarkkinoiden merkittäväällä osalla vaikeutetaan huomattavasti;
- c) tavarantoimittaja ilman asiallista perustetta:

- kieltäytyy toimittamasta tavaroita sellaisten jälleenmyyjien ryhmille, jotka eivät pysty hankkimaan sopimustavaroita sopivin ehdoin muualta, tai soveltaa heihin eriytettyjä hintoja tai myyntiehtoja;
- soveltaa sellaisiin jälleenmyyjiin, joita sitoo yksinostovelvoite, muihin samassa myyntiportaassa toimiviin jälleenmyyjiin verrattuna epäedullisempia hintoja tai myyntiehtoja.

15 artikla

1. Aikana, joka alkaa 1 päivänä heinäkuuta 1983 ja päättyy 31 päivänä joulukuuta 1986, perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kielto ei koske tämän asetuksen 1 artiklassa tarkoitettuja sopimuksia, jotka olivat voimassa 1 päivänä heinäkuuta 1983 tai tulivat voimaan 1 päivänä heinäkuuta ja 31 päivänä joulukuuta 1983 välisenä aikana ja jotka täyttävät asetuksessa N:o 67/67/ETY⁽¹⁾ säädetyt poikkeuksen edellytykset.

2. Aikana, joka alkaa 1 päivänä heinäkuuta 1983 ja päättyy 31 päivänä joulukuuta 1988, perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kielto ei koske tämän asetuksen 6 ja 10 artiklassa tarkoitettuja sopimuksia, jotka olivat voimassa 1 päivänä heinäkuuta 1983 tai tulivat voimaan 1 päivänä heinäkuuta ja 31 päivänä joulukuuta 1983 välisenä aikana ja jotka täyttävät asetuksessa N:o 67/67/ETY säädetyt poikkeuksen edellytykset.

3. Edellä 6 ja 10 artiklassa tarkoitettujen sopimusten osalta, jotka olivat voimassa 1 päivänä heinäkuuta 1983 ja jotka

lakkaavat 31 päivänä joulukuuta 1988 jälkeen, perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kielto ei koske aikaa, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 1989 ja päättyy sopimuksen lakkaamiseen tai viimeistään tämän asetuksen voimassaoloajan päättymiseen, jos tavarantoimittaja ennen 1 päivää tammikuuta 1989 vapauttaa jälleenmyyjän kaikista velvoitteista, jotka muodostaisivat esteen II ja III osastossa säädetyille poikkeukselle.

16 artikla

Tätä asetusta ei sovelleta sopimuksiin, joissa tavarantoimittaja antaa jälleenmyyjälle sitoumuksen toimittaa vain tälle jälleenmyyjälle tiettyjä tavaroita jälleenmyyntiä varten koko yhteisössä tai sen määrättyssä osassa ja tämä jälleenmyyjä antaa tavarantoimittajalle sitoumuksen näiden tavaroiden hankkimisesta vain tältä tavarantoimittajalta.

17 artikla

Tätä asetusta ei sovelleta, jos sopimuksen osapuolet tai sidossuhteessa olevat yritykset tekevät sekä I osastossa että II tai III osastossa tarkoitetut sopimukset, jotka koskevat jälleenmyyntiä samoissa tiloissa, joita käytetään juomien anniskeluun ja nauttimiseen tai huoltamona.

18 artikla

Tämä asetus koskee soveltuvin osin myös 1, 6 ja 10 artiklassa tarkoitettuja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiä.

19 artikla

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1983.

Sen voimassaoloaika päättyy 31 päivänä joulukuuta 1997.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 22 päivänä kesäkuuta 1983.

Komission puolesta

Frans ANDRIESEN

Komission jäsen

⁽¹⁾ EYVL N:o 57, 25.3.1967, s. 849/67

**KOMISSION ASETUS (ETY) N:o 123/85,
annettu 12 päivänä joulukuuta 1984,
perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta moottoriajoneuvojen jälleenmyyntiä
ja huoltopalveluja koskevien sopimusten ryhmiin**

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin 2 päivänä maaliskuuta 1965 annetun neuvoston asetuksen N:o 19/65/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Kreikan liittymisasiakirjalla, ja erityisesti sen 1 artiklan,

on julkaissut tämän asetuksen luonnoksen⁽²⁾,

on kuullut kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa,

sekä katsoo, että

1) asetuksen N:o 19/65/ETY nojalla komissiolla on toimivalta asetuksia antamalla soveltaa perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohtaa 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen sellaisten sopimusten ryhmiin, joiden osapuolina on vain kaksi yritystä ja joissa toinen osapuoli antaa toiselle sitoumuksen, että se toimittaa vain tälle yritykselle tavaroita myytäväksi edelleen yhteismarkkinoiden määrättyllä alueella; komission päätöksen 75/73/ETY⁽³⁾ tekemisen jälkeen saadun kokemuksen sekä komissiolle neuvoston asetuksen N:o 17⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 2821/71⁽⁵⁾, 4 ja 5 artiklan nojalla ilmoitettujen lukuisten moottoriajoneuvojen jälleenmyyntiä ja huoltopalveluja koskevien sopimusten perusteella voidaan määrittellä sellaisten sopimusten ryhmä, joiden voidaan katsoa täyttävän asetuksessa N:o 19/65/ETY säädetyt edellytykset; näiden sopimusten mukaan tavarantoimittajaosapuoli antaa määrättyksi tai määräämättömäksi ajaksi jälleenmyyjäosapuolen tehtäväksi edistää moottoriajoneuvoteollisuuden tuotteiden jälleenmyyntiä ja huoltopalveluja määrättyllä alueella ja tavarantoimittaja sitoutuu sopimusalueella toimittamaan sopimustavaroita jälleenmyyntiä varten

ainoastaan jakelijalle tai jakelijan lisäksi ainoastaan rajoitetulle määrälle jakeluverkkoon kuuluvia yrityksiä;

tietyt ilmaiset tämän asetuksen soveltamista varten määritellään 13 artiklassa,

- 2) sen estämättä, että jälleenmyyntiä ja huoltopalveluja koskevilla sopimuksilla määrättyjen, tämän asetuksen 1, 2 ja 3 artiklassa lueteltujen velvoitteiden tarkoituksena tai niiden seurauksena on tavallisesti kilpailun rajoittaminen, estäminen tai vääristyminen yhteismarkkinoilla ja että ne tavallisesti voivat vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, voidaan perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan nojalla julistaa, ettei perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa määrätty kielto tiettyjen rajoittavien edellytysten täytyessä koske näitä sopimuksia,
- 3) perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltaminen moottoriajoneuvoteollisuuden jälleenmyyntiä ja huoltopalveluja koskeviin sopimuksiin perustuu erityisesti siihen, että tämän asetuksen 1 - 4 artiklassa mainitut kilpailunrajoitukset ja jakelujärjestelmään liittyvät velvoitteet tavallisesti koskevat samassa tai samanlaisessa muodossa tietyn valmistajan jakelujärjestelmän kautta toimitettavia tuotteita koko yhteismarkkinoilla; moottoriajoneuvojen valmistajat ulottavat samanlaisia kilpailunrajoituksia sisältävien sopimusten joukon koskemaan koko yhteismarkkinoita tai niiden merkittävää osaa ja vaikuttavat tällä tavalla pelkän jäsenvaltioiden sisäisen jälleenmyynnin ja huoltopalvelujen järjestämisen lisäksi myös jäsenvaltioiden väliseen kauppaan,
- 4) yksinomaista ja valikoivaa jakelua koskevia sopimusehtoja voidaan pitää moottoriajoneuvoteollisuudelle välttämättöminä järjeistämistoimenpiteinä, koska moottoriajoneuvot ovat kestokulutushyödykkeitä, jotka sekä säännöllisin että epäsäännöllisin väliajoin vaativat ammattimiehen suorittamaa huoltoa ja korjausta, jota ei välttämättä suoriteta samalla paikkakunnalla; moottoriajoneuvojen valmistajat ovat yhteistyössä valikoitujen jakelijoiden ja korjaamojen kanssa tarjotakseen erikoishuoltoa tuotteelle; jo toimituskykyyn ja tehokkuuteen liittyvät perusteet estävät tällaisen yhteistyön ulottamisen koskemaan rajoittamatonta määrää jakelijoita ja korjaamoja;

⁽¹⁾ EYVL N:o 36, 6.3.1965, s. 533/65

⁽²⁾ EYVL N:o C 165, 24.6.1983, s. 2

⁽³⁾ EYVL N:o L 29, 3.2.1975, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o 13, 21.2.1962, s. 204/62

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 285, 29.12.1971, s. 49

huoltopalvelujen ja jälleenmyynnin yhdistämistä voidaan pitää tehokkaampana kuin sitä, että erotettaisiin toisistaan yhtäältä uusien ajoneuvojen jakelujärjestelmä ja toisaalta huoltopalvelujärjestelmä, joka huolehtisi myös varaosien jakelusta, varsinkin kun jakelujärjestelmään kuuluvan yrityksen on suoritettava uuden ajoneuvon tekninen tarkastus valmistajan vaatimusten mukaisesti ennen kuin se toimitetaan kuluttajalle,

5) kuitenkin valtuutetun verkon pakollinen käyttäminen ei kaikissa suhteissa ole välttämätöntä tehokkaan jälleenmyynnin varmistamiseksi; ryhmäpoikkeuksen mukaiset poikkeukset edellyttävät sitä, että sopimustavaroiden toimittamista jälleenmyyjille ei saa kieltää, jos

- nämä kuuluvat samaan jakelujärjestelmään (3 artiklan 10 alakohdan a alakohta),

taikka

- hankkivat varaosia omaan käyttöönsä korjausten ja huollon suorittamista varten (3 artiklan 10 alakohdan b alakohta);

toimenpiteet, joihin valmistajat tai jakelujärjestelmään kuuluvat yritykset ryhtyvät valikoivan jakelujärjestelmän suojaamiseksi, eivät ole ristiriidassa tässä asetuksessa säädetyn poikkeuksen kanssa; tämä koskee erityisesti jakelijan velvoitetta myydä ajoneuvoja välittäjän palveluksia käyttävälle kuluttajalle ainoastaan silloin, kun kuluttaja on valtuuttanut kyseisen välittäjän toimimaan edustajanaan (3 artiklan 11 alakohta),

6) tulisi olla mahdollista estää jakeluverkkoon kuulumattomia tukkukauppiaita harjoittamasta moottoriajoneuvon valmistajalta peräisin olevien osien jälleenmyyntiä; voidaan olettaa, että kuluttajan kannalta edullista kaikkien sopimusvalikoimaan kuuluvien varaosien, myös sellaisten, joiden vaihto on pientä, nopea saatavuutta ei voitaisi ylläpitää ilman pakkoa käyttää valtuutettua verkkoa,

7) periaatteessa poikkeus voi koskea kilpailevien tuotteiden jakelua koskevaa kieltoa ja kieltoa jaella määrättyissä tiloissa muita ajoneuvoja, koska ne edistävät sitä, että

jakeluverkkoon kuuluvat yritykset keskittävät ponnistelunsa valmistajan toimittamiin tai hänen suostumuksellaan toimitettuihin tuotteisiin, ja turvaavat siten ajoneuvojen asianmukaisen jälleenmyynnin ja huoltopalvelut (3 artiklan 3 alakohta); tällaiset velvoitteet antavat jakelijalle aiheen kehittää sopimustavaroiden myyntiä ja huoltopalveluja ja edistävät siten kilpailua mainittujen tuotteiden tarjonnassa sekä niiden ja kilpailevien tuotteiden välillä,

8) kuitenkin kilpailevien tuotteiden jakelua koskevia kieltoja ei voida pitää tehokkaan jälleenmyynnin kannalta välttämättöminä kaikissa olosuhteissa; jakelijoiden tulee saada hankkia muualta osia, jotka laadultaan vastaavat valmistajan tarjoamia osia, esimerkiksi kun niitä valmistaa alihankkija, joka toimittaa niitä myös moottoriajoneuvon valmistajalle, sekä käyttää ja myydä niitä; heidän tulee saada vapaasti valita osia, joita voidaan käyttää sopimusvalikoimaan kuuluvissa moottoriajoneuvoissa ja jotka eivät ainoastaan ole laatuvaatimusten mukaisia vaan ovat laadultaan parempia; tällainen kilpailevien tuotteiden jakelua koskevan kiellon rajoittaminen ottaa huomioon sekä ajoneuvojen turvallisuuden tärkeyden että tehokkaan kilpailun turvaamisen vaatimukset (3 artiklan 4 alakohta ja 4 artiklan 1 kohdan 6 ja 7 alakohta),

9) rajoitukset, jotka koskevat jakelijan toimintaa hänelle osoitetun alueen ulkopuolella, tehostavat jälleenmyyntiin ja huoltopalveluihin liittyviä ponnistuksia helposti valvottavalla sopimusalueella, lisäävät markkinoiden tuntemusta läheisempien kuluttajasuhteiden ansiosta ja johtavat tarjonnan suurempaan suuntautumiseen kysynnän perusteella (3 artiklan 8 ja 9 alakohta); sopimustavaroiden kysynnän tulee kuitenkin säilyä joustavana, eikä sitä tulisi rajoittaa alueellisesti; jakelijoiden ei tule ainoastaan tyydyttää sopimustavaroiden kysyntää sopimusalueella, vaan heidän tulee myös voida vastata yhteismarkkinoiden muilta alueilta olevilta henkilöiltä ja yrityksiltä tulevaan kysyntään; jakelijoiden harjoittamaa mainontaa tiedotusvälineissä, jotka on suunnattu kuluttajille sopimusalueella, mutta jotka kattavat myös laajemman alueen, ei tulisi estää, koska se ei ole vastoin velvoitetta edistää myyntiä sopimusalueella,

- 10) velvoitteet, joita tarkoitetaan 4 artiklan 1 kohdassa, liittyvät suoraan 1, 2 ja 3 artiklassa tarkoitettuihin velvoitteisiin, ja niillä on vaikutusta mainituista velvoitteista aiheutuvaan rajoitukseen; poikkeusta voidaan soveltaa kyseisiin velvoitteisiin, joita 85 artiklan 1 kohdassa määrätty kiello voi yksittäisissä tapauksissa koskea, koska ne liittyvät suoraan yhteen tai useampaan velvoitteeseen, joita 1, 2 ja 3 artiklassa säädetty poikkeus koskee (4 artiklan 2 kohta),
- 11) asetuksen N:o 19/65/ETY 1 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti on syytä täsmentää edellytykset, jotka on täytettävä, jotta ilmoitusta siitä, ettei 85 artiklan 1 kohtaa sovelleta, voitaisiin soveltaa,
- 12) edellytyksenä poikkeukselle on 5 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan a ja b alakohdan mukaan, että yritys täyttää vähimmäistakuut sekä tarjoaa vähimmäismäärän ilmaishuoltoa ja valmistajan esittämään takaisintoimintuspyyntöön liittyvät työt ajoneuvon ostopaikasta riippumatta, jos se sijaitsee yhteismarkkinoilla; näiden säännösten tarkoituksena on estää se, että kuluttajan vapautta ostaa mistä tahansa yhteismarkkinoilta, rajoitetaan,
- 13) 5 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan a alakohdan tarkoituksena on sallia valmistajalle yhtenäisen jakelijärjestelmän luominen ilman, että sillä kuitenkaan estettäisiin jakelijoiden ja näiden alaisten jakelijoiden välinen luottamusuhde; siksi tavarantoimittaja ei saa käyttää mielivaltaisesti oikeuttaan olla hyväksymättä jakelijoiden tekemiä, näiden alaisia jakelijoita koskevia valintoja, jos hän pidättää itsellään tällaisen oikeuden,
- 14) 5 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan b alakohdan mukaan tavarantoimittajan jakeluverkkoon kuuluviin jakelijoihin soveltamatt, 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettut vaatimukset eivät saa olla syrjiviä tai kohtuuttomia,
- 15) 5 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan c alakohdan tarkoituksena on ehkäistä sellaista jakelijan kysynnän keskittymistä tavarantoimittajalle, joka johtuu kertyvistä alenuksista; tällä pyritään turvaamaan tasavertaiset kilpailun edellytykset varaosien toimittajille, joiden tarjoama tavaravalikoima ei ole yhtä laaja kuin valmistajalla,
- 16) 5 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan d alakohdan mukaan edellytyksenä poikkeukselle on, että jakelijan on voitava hankkia yhteismarkkinoiden kuluttajia varten sarjatuotantona valmistettuja henkilöautoja, jotka täyttävät heidän asuinpaikkansa tai ajoneuvon rekisteröintipaikan edellyttämät vaatimukset, sikäli kuin valmistaja toimittaa vastaavaa mallia tuolle alueelle jakelijajärjestelmään kuuluvien yritysten kautta (13 artiklan 10 alakohta); tällä säännöksellä torjutaan se vaara, että valmistaja ja jakeluverkkoon kuuluvat yritykset eriyttäisivät tuotteet yhteismarkkinoiden eri osilla markkinoiden jakamiseksi,
- 17) 5 artiklan 2 kohdan mukaan poikkeus kilpailukieltolausekkeen ja muiden ajoneuvomerkkien jakelua koskevan kiellon osalta edellyttää lisäedellytysten täyttymistä; tämän tarkoituksena on estää jakelijaa tulemaasta kyseisten velvoitteiden vuoksi taloudellisesti liian riippuvaksi tavarantoimittajasta ja luopumasta hänelle nimellisesti mahdollisesta kilpailevasta toiminnasta sen takia, että sen harjoittaminen olisi valmistajan ja jakeluverkkoon kuuluvien muiden yritysten etujen vastaista,
- 18) 5 artiklan 2 kohdan 1 alakohdan a alakohdan nojalla jakelija voi poikkeuksellisista syistä vastustaa sellaisten liiallisten velvoitteiden soveltamista, joita 3 artiklan 3 tai 5 alakohta koskee,
- 19) tavarantoimittaja voi pidättää itselleen oikeuden nimetä uusia jälleenmyynti- ja huoltopalveluyrityksiä sopimusalueelle tai muuttaa kyseistä aluetta, mutta ainoastaan, jos hän voi näyttää, että tälle on poikkeukselliset perusteet (5 artiklan 2 kohdan 1 alakohdan b alakohta ja 5 artiklan 3 kohta); tämä koskee esimerkiksi tilannetta, jossa olisi muussa tapauksessa aihetta pelätä sopimustavaroiden jälleenmyynnin ja huoltopalvelujen heikenevän vakavasti,
- 20) 5 artiklan 2 kohdan 2 ja 3 alakohdassa asetetaan poikkeuksen soveltamisen vähimmäisvaatimukset jälleenmyyntiä ja huoltopalveluja koskevan sopimuksen keston ja irtisanomisen osalta; kilpailukieltolausekkeen tai muiden ajoneuvomerkkien jakelua koskevan kiellon, jakelijan sopimustavaroiden jälleenmyynnin ja huoltopalvelujen parantamiseksi tekemien investointien sekä lyhytaikaisen tai lyhyellä irtisanomisajalla päättyvän sopimuksen yhteisvaikutuksena on se, että jakelijan riippuvuus tavarantoimittajasta kasvaa huomattavasti,

- 21) asetuksen N:o 19/65/ETY 1 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti tulee täsmentää ne rajoitukset ja ehdot, joita ei saa olla sopimuksessa, jotta tähän asetukseen sisältyvää julistusta, ettei 85 artiklan 1 kohtaa sovelleta, voitaisiin soveltaa,
- 22) sopimukset, joiden mukaan moottoriajoneuvojen valmistaja antaa tuotteidensa jakelun toisen valmistajan tehtäväksi, on suljettava pois tämän asetuksen mukaisen ryhmäpoikkeuksen soveltamisalasta niiden laajojen vaikutusten takia, joita tällaisilla sopimuksilla on kilpailulle (6 artiklan 1 alakohta),
- 23) velvoite soveltaa vähimmäishintoja tai enimmäisalennuksia estää tässä asetuksessa säädetyn poikkeuksen soveltamisen (6 artiklan 2 alakohta),
- 24) poikkeusta ei sovelleta, jos osapuolet sopivat keskenään tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvien tavaroiden osalta velvoitteista, jotka tosin olisivat hyväksyttävissä komission asetuksissa (ETY) N:o 1983/83⁽¹⁾ tai (ETY) N:o 1984/83⁽²⁾ perustamissopimuksen soveltamisesta yksinmyyntisopimusten ja vastaavasti yksinostosopimusten ryhmiin säädettyjen poikkeusten soveltamisalaan kuuluvien velvoitteiden yhdistelmänä, mutta jotka ovat laajempia kuin ne velvoitteet, joita tässä asetuksessa säädetty poikkeus koskee (6 artiklan 3 alakohta),
- 25) jälleenmyyntiä ja huoltopalveluja koskevien sopimusten osalta voidaan soveltaa poikkeusta 5 ja 6 artiklassa säädettyjen edellytysten mukaisesti niin kauan kuin tämän asetuksen 1 - 4 artiklassa tarkoitettujen velvoitteiden soveltaminen parantaa jälleenmyyntiä ja huoltopalveluja kuluttajien eduksi ja kilpailu yhteismarkkinoilla on tehokasta, ei ainoastaan eri valmistajien jakeluverkkojen välillä, vaan tietyssä määrin myös kunkin järjestelmän sisällä; asetuksen 1 artiklassa tarkoitettujen tuoterahmien osalta tehokkaan kilpailun, mukaan luettuna kilpailu jäsenvaltioiden välisessä kaupassa, välttämättömien edellytysten voidaan nykyisin katsoa olevan olemassa, joten Euroopan kuluttajien voidaan yleensä katsoa saavan kohtuullisen osuuden tällaisesta kilpailusta aiheutuvasta hyödyistä,
- 26) poikkeuksen taannehtivaa vaikutusta koskevat 7, 8 ja 9 artikla perustuvat asetuksen N:o 19/65/ETY 3 ja 4 artiklaan sekä asetuksen N:o 17 4 - 7 artiklaan; asetuksen N:o 19/65/ETY 7 artiklan mukainen komission toimi-
- valta evätä poikkeuksesta saatava hyöty tai muuttaa sen soveltamisalaa yksittäisissä tapauksissa ilmaistaan 10 artiklassa, jossa myös annetaan useita tärkeitä esimerkkejä tällaisista tapauksista,
- 27) ottaen huomioon tämän asetuksen laajat vaikutukset niille, joita se koskee, on aiheellista, ettei se tule voimaan ennen 1 päivää heinäkuuta 1985; asetuksen N:o 19/65/ETY 2 artiklan 1 kohdan mukaisesti poikkeus säädetään määrättyksi ajaksi; voimassaoloaika, joka ulottuu 30 päivään kesäkuuta 1995, on sopiva, koska moottoriajoneuvoalalla jälleenmyyntiverkkoja koskevat yleiset suunnitelmat on laadittava useita vuosia etukäteen,
- 28) tässä asetuksessa säädetty edellytykset täyttäviä sopimuksia ei tarvitse ilmoittaa, ja
- 29) tällä asetuksella ei rajoiteta asetusten (ETY) N:o 1983/83 tai (ETY) N:o 1984/83 eikä perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta erikoistamissopimusten ryhmiin 23 päivänä joulukuuta 1982 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3604/82⁽³⁾ soveltamista eikä oikeutta hakea komissiolta päätöstä yksittäisissä tapauksissa neuvoston asetuksen N:o 17 mukaisesti. Se ei ole esteenä jäsenvaltioiden säännöksille tai hallinnollisille toimenpiteille, joilla ne erityiset olosuhteet huomioon ottaen kieltävät tai julistavat täytäntöönpanokelvottomiksi jotkin rajoittavat velvoitteet, jotka sisältyvät sopimukseen, jota tässä asetuksessa säädetty poikkeus koskee; edellä sanotulla ei kuitenkaan rajoiteta yhteisön oikeuden ensisijaisuutta,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan nojalla julistetaan, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta ei tässä asetuksessa säädetyn edellytyksin koske sopimuksia, joiden osapuolina on ainoastaan kaksi yritystä ja joissa sopimuksen osapuoli antaa sitoumuksen siitä, että hän toimittaa yhteismarkkinoiden määrättyllä alueella

- ainoastaan toiselle osapuolelle, tai
- ainoastaan toiselle osapuolelle sekä tietyille määrälle muita jakeluverkkoon kuuluvia yrityksiä

⁽¹⁾ EYVL N:o L 173, 30.6.1983, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o L 173, 30.6.1983, s. 5

⁽³⁾ EYVL N:o L 376, 31.12.1982, s. 33

jälleenmyyntiä varten tiettyjä moottoriajoneuvoja, jotka on tarkoitettu julkisilla teillä käytettäviksi ja jotka on varustettu kolmella tai useammalla pyörällä, sekä niiden varaosia.

2 artikla

Perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan mukaista poikkeusta sovelletaan myös, jos 1 artiklassa tarkoitettu velvoite on yhdistetty tavarantoimittajan velvoitteeseen olla sopimusalueella myymättä sopimustavaroita kuluttajille ja olla tarjoamatta heille sopimustavaroiden huoltopalveluja siellä.

3 artikla

Perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan mukaista poikkeusta sovelletaan myös, jos 1 artiklassa tarkoitettu velvoite on yhdistetty jakelijan velvoitteeseen:

1. olla ilman tavarantoimittajan suostumusta muuntamatta sopimustavaroita tai vastaavia tavaroita, jollei tällainen muutos perustu kuluttajan kanssa tehtyyn sopimukseen ja koske tiettyä kyseisen kuluttajan ostamaa sopimusvalikoimaan kuuluvaa ajoneuvoa;
2. olla valmistamatta tuotteita, jotka kilpailevat sopimustavaroiden kanssa;
3. olla myymättä sopimustavaroiden kanssa kilpailevia uusia moottoriajoneuvoja sekä sopimustavaroiden jälleenmyyntiin käytettävissä tiloissa olla myymättä muita uusia moottoriajoneuvoja kuin niitä, joita valmistaja on tarjoutunut toimittamaan;
4. olla myymättä sopimustavaroiden kanssa kilpailevia varaosia, jotka eivät laadultaan vastaa sopimustavaroita, sekä olla käyttämättä niitä sopimustavaroiden tai vastaavien tavaroiden korjaukseen ja huoltoon;
5. olla tekemättä muiden kanssa sopimustavaroiden kanssa kilpailevien tavaroiden jälleenmyyntiä tai huoltopalveluja koskevia sopimuksia;
6. olla ilman tavarantoimittajan suostumusta tekemättä sopimusalueella toimivien yritysten kanssa sopimustavaroiden tai vastaavien tavaroiden jälleenmyyntiä tai huoltopalveluja koskevia sopimuksia sekä olla muuttamatta tai irtisanomatta tällaisia sopimuksia;
7. määrätä yrityksille, joiden kanssa jakelija tekee sopimuksia 6 alakohdan mukaisesti, jakelijan suhteessaan tavarantoimittajaan hyväksymiä velvoitteita vastaavat velvoitteet, jotka kuuluvat 1 – 4 artiklan soveltamisalaa ja jotka eivät ole ristiriidassa 5 ja 6 artiklan kanssa;
8. olla sopimusalueen ulkopuolella:
 - a) pitämättä sivuliikkeitä tai jakeluvaroja sopimustavaroiden tai vastaavien tavaroiden jälleenmyyntiä varten;
 - b) hankkimatta asiakkaita sopimustavaroille tai vastaaville tavaroille;
9. olla antamatta sivullisten tehtäväksi sopimustavaroiden tai vastaavien tavaroiden jälleenmyyntiä tai huoltopalvelujen järjestämistä sopimusalueen ulkopuolella;
10. toimittaa jälleenmyyjälle:
 - a) sopimustavaroita tai vastaavia tavaroita ainoastaan, jos jälleenmyyjä on jakeluverkkoon kuuluva yritys; tai
 - b) sopimusvalikoimaan kuuluvia varaosia ainoastaan jälleenmyyjän suorittamaa moottoriajoneuvon korjauksia tai huoltoa varten;
11. myydä sopimusvalikoimaan kuuluvia moottoriajoneuvoja tai vastaavia tuotteita välittämällä palveluksia käyttäville kuluttajille ainoastaan, jos kyseisellä välittäjällä on etukäteen annettu valtakirja tietyn ajoneuvon ostamiseen sekä mahdollisesti sen toimituksen hyväksymiseen kuluttajan puolesta;
12. noudattaa 1 ja 6 – 11 alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita enintään yhden vuoden ajan sopimuksen lakkaamisen jälkeen.

4 artikla

1. Mitä 1, 2 ja 3 artiklassa säädetään, sovelletaan sen estämättä, että jakelijalla olisi velvoite:
 - 1) noudattaa jälleenmyynnin ja huoltopalvelun järjestämisessä vähimmäisvaatimuksia, jotka koskevat erityisesti:
 - a) liiketilojen ja huoltopalvelussa käytettävien teknisten laitteistojen varustusta;
 - b) henkilökunnan erikoistumis- ja teknistä koulutusta;
 - c) mainontaa;
 - d) sopimustavaroiden tai vastaavien tavaroiden noutamista, varastointia ja asiakkaille luovutusta sekä niihin liittyvää huoltopalvelua;
 - e) sopimustavaroiden tai vastaavien tavaroiden korjauksia ja huoltoa, erityisesti kun on kyse moottoriajoneuvojen turvallisuudesta ja luotettavasta toiminnasta;
 - 2) tilata sopimustuotteet tavarantoimittajalta ainoastaan määrättyinä ajankohtina tai noudattaen määrättyjä ajanjaksoja, jollei tilauspäivämäärien välinen aika ole enemmän kuin kolme kuukautta;

- 3) tehdä parhaansa myydäkseen tiettyä ajanjaksona sopimusalueella osapuolten välisessä sopimuksessa määrätyn vähimmäismäärän sopimustavaroita tai, jos tällaista sopimusta ei ole, tavarantoimittajan jakelijan arvioitujen myyntimahdollisuuksien perusteella määräämään vähimmäismäärän;
- 4) pitää varastossa osapuolten välisessä sopimuksessa mahdollisesti määrätty määrä sopimustavaroita tai, jos tällaista sopimusta ei ole, tavarantoimittajan määräämää määrä, joka perustuu jakelijan arvioituihin myyntimahdollisuuksiin sopimusalueella tiettyä ajanjaksona;
- 5) pitää osapuolten välisessä sopimuksessa mahdollisesti määrättyllä tavalla sopimusvalikoimaan kuuluvia esittelyajoneuvoja tai tietty määrä niitä taikka, jos tällaista sopimusta ei ole, pitää niitä tavarantoimittajan sellaisten määräysten mukaisesti, jotka perustuvat jakelijan arvioituihin myyntimahdollisuuksiin sopimusalueella tiettyä ajanjaksona;
- 6) suorittaa sopimustavaroiden tai vastaavien tavaroiden takuukorjaukset, ilmaishuollot ja ajoneuvon takaisin-
toimituspyyntöön perustuvat työt;
- 7) käyttää ainoastaan sopimusvalikoimaan kuuluvia varaosia tai vastaavia tuotteita sopimustavaroiden tai vastaavien tavaroiden takuukorjauksien, ilmaishuoltojen ja ajoneuvon takaisin-
toimituspyyntöön perustuvien töiden suorittamisessa;
- 8) ilmoittaa asiakkaille yleisluontoisesti, voidaanko muualta peräisin olevia varaosia käyttää sopimustavaroiden tai vastaavien tavaroiden korjauksessa ja huollossa;
- 9) ilmoittaa asiakkaille aina kun muualta peräisin olevia varaosia on käytetty sellaisten sopimustavaroiden tai vastaavien tavaroiden korjauksessa ja huollossa, joille on saatavissa myös sopimusvalikoimaan kuuluvia varaosia tai valmistajan merkillä varustettuja vastaavia tavaroita.
2. Perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan mukaista poikkeusta sovelletaan myös, jos 1 artiklassa tarkoitettu velvoite on yhdistetty 1 kohdassa mainittuihin velvoitteisiin ja kyseiset velvoitteet kuuluisivat yksittäisissä tapauksissa 85 artiklan 1 kohdassa määrätyn kiellon soveltamisalaan.
- 5 artikla*
1. Mitä 1, 2 ja 3 artiklassa sekä 4 artiklan 2 kohdassa säädetään, sovelletaan, jos:
- 1) jakelija sitoutuu
- a) sellaisten sopimusvalikoimaan kuuluvien tai niitä vastaavien moottoriajoneuvojen osalta, jotka yhteismarkkinoilla on toimitanut jakeluverkkoon kuuluva muu yritys, täyttämään takuut sekä suorittamaan ilmaishuollot ja takaisin-
toimituspyyntöön perustuvat työt jakelijan 4 artiklan 1 kohdan 6 alakohdan mukaisia velvoitteita vastaavasti, mutta ei kuitenkaan laajemmin kuin kyseinen jakelu-
verkkoon kuuluva yritys olisi velvoitettu tekemään tai kuin valmistaja on tällaisten moottoriajoneuvojen toimituksen yhteydessä hyväksynyt;
- b) velvoittamaan sellaiset sopimusalueella toimivat yritykset, joiden kanssa jakelija on tehnyt jälleen-
myyntiä ja huoltopalveluja koskevia 3 artiklan 6 alakohdassa tarkoitettuja sopimuksia, täyttämään takuut sekä suorittamaan ilmaishuollot ja takaisin-
toimituspyyntöön perustuvat työt ainakin jakelijan omia velvoitteita vastaavasti;
- 2) tavarantoimittaja
- a) ei ilman asiallisia perusteita kieltäydy suostumasta 3 artiklan 6 alakohdassa tarkoitettujen alisopimusten tekemiseen, muuttamiseen tai irtisano-
miseen;
- b) ei sovelta 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin jakelijan velvoitteisiin vähimmäisvaatimuksia tai arviointiperusteita siten, että jakelijaa syrjitään ilman asiallisia perusteita tai kohdellaan kohtuutto-
masti;
- c) soveltaessaan jakelijan tavarantoimittajalta ja sidossuhteessa olevilta yrityksiltä hankkimien tavaroiden kokonaismäärän tai -arvon laskenta-
menetelmää erittelee alennusten laskemiseksi tie-
tyltä ajanjaksolta ainakin seuraavat toimitukset:
- sopimusvalikoimaan kuuluvat moottoriajoneu-
vot,
 - sopimusvalikoimaan kuuluvat varaosat, joiden toimitusten osalta jakelija on sidoksissa jakelu-
verkkoon kuuluviin yrityksiin, ja
 - muut tuotteet;
- d) toimittaa myös jakelijalle tämän ja yhteismark-
kinoilla olevan kuluttajan välisen kauppasopimuk-
sen täyttämistä varten minkä tahansa henkilöauton, joka vastaa sopimusvalikoimaan kuuluvaa mallia ja jota valmistaja markkinoi tai jota markkinoidaan valmistajan suostumuksella siinä jäsenvaltiossa, jossa kyseinen ajoneuvo on määrä rekisteröidä.

2. Siltä osin kuin jakelija on hyväksynyt 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja velvoitteita jälleenmyynnin ja huolto-
palvelujen rakenteiden parantamiseksi, edellä 3 artiklan 3 ja 5 alakohdassa säädetty poikkeus koskee velvoitetta olla myymät-
tä muita uusia moottoriajoneuvoja kuin niitä, jotka kuuluvat

sopimusvalikoimaan, tai olla tekemättä tällaisista ajoneuvoista jälleenmyyntiä ja huoltopalveluja koskevia sopimuksia, jos

- 1) osapuolet
 - a) sopivat, että tavarantoimittaja vapauttaa jakelijan 3 artiklan 3 ja 5 alakohdassa tarkoitetuista velvoitteista, kun jakelija osoittaa, että siihen on asiallisesti pätevät perusteet;
 - b) sopivat, että tavarantoimittaja pidättää itsellään oikeuden tehdä sopimustavaroiden osalta jälleenmyyntiä ja huoltopalveluja koskevia sopimuksia määrättyjen sopimusalueella toimivien muiden yritysten kanssa tai muuttaa sopimusaluetta ainoastaan silloin, kun tavarantoimittaja näyttää, että siihen on asiallisesti pätevät perusteet;
- 2) sopimus tehdään ainakin neljäksi vuodeksi, tai, kun sopimus tehdään määräämättömäksi ajaksi, sen säännöllinen irtisanomisaika on molemmille osapuolille ainakin vuosi, lukuun ottamatta tapauksia, joissa
 - tavarantoimittajan on lain mukaan tai erityisen sopimuksen perusteella maksettava aiheellinen korvaus sopimuksen irtisanomisesta tai
 - jakelija on uusi jäsen jakeluverkossa ja hän sopii ensimmäistä kertaa sopimuskaudesta tai sopimuksen säännöllisestä irtisanomisajasta;
- 3) kumpikin osapuoli sitoutuu ainakin kuusi kuukautta ennen sopimuskauden päättymistä ilmoittamaan toiselle osapuolelle aikeestaan olla uudistamatta määrättyksi ajaksi tehtyä sopimusta.

3. Osapuoli voi vedota erityisiin, tässä artiklassa tarkoitettuihin asiallisiin perusteisiin, jotka on täsmennetty yksityiskohdaisesti sopimuksessa, vain jos niitä sovelletaan ilman syrjintää vastaavissa tilanteissa oleviin jakeluverkkoon kuuluviin yrityksiin.

4. Tässä artiklassa säädetyt poikkeuksen edellytykset eivät rajoita osapuolen oikeutta irtisanoa sopimus, jos siihen on peruste.

6 artikla

Mitä 1, 2 ja 3 artiklassa sekä 4 artiklan 2 kohdassa säädetään, ei sovelleta, jos:

1. sopimuksen molemmat osapuolet tai niihin sidossuhteessa olevat yritykset ovat moottoriajoneuvojen valmistaja;
2. valmistaja, tavarantoimittaja tai jakelijajärjestelmään kuuluva muu yritys velvoittaa jakelijan olemaan myymättä sopimustavaroita tai vastaavia tavaroita alle

määrättyjen hintojen tai antamatta määrättyjä alennusperusteita suurempia alennuksia; taikka

3. osapuolet kolmella tai useammalla pyörällä varustettujen moottoriajoneuvojen tai niiden varaosien osalta tekevät sellaisen sopimuksen tai ryhtyvät sellaiseen yhdenmukaistettuun menettelytapaan, jota asetuksessa (ETY) N:o 1983/83 tai (ETY) N:o 1984/83 säädetty poikkeus perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa määrätystä kiellosta koskee laajemmin kuin tässä asetuksessa säädetään.

7 artikla

1. Sopimuksiin, jotka ovat olleet olemassa 13 päivänä maaliskuuta 1962 ja jotka on ilmoitettu komissiolle 1 päivään helmikuuta 1963 mennessä, sekä sellaisiin sopimuksiin, joita asetuksen N:o 17 4 artiklan 2 kohdan 1 alakohta koskee, siitä riippumatta, onko ne ilmoitettu, sovelletaan tämän asetuksen julistusta, ettei 85 artiklan 1 kohtaa sovelleta, taannehtivasti siitä ajankohdasta, josta alkaen tämän asetuksen soveltamisen edellytykset täyttyvät.

2. Sellaisen muiden sopimusten osalta, jotka on ilmoitettu ennen tämän asetuksen voimaantuloa, sovelletaan tällä asetuksella säädettyä ilmoitusta, ettei 85 artiklan 1 kohtaa sovelleta, taannehtivasti siitä ajankohdasta, josta alkaen tämän asetuksen soveltamisen edellytykset täyttyivät, taikka ilmoituspäivästä, jos se on myöhempi.

8 artikla

Jos sopimuksia, jotka ovat olleet olemassa 13 päivänä maaliskuuta 1962 ja jotka on ilmoitettu komissiolle 1 päivään helmikuuta 1963 mennessä, tai sopimuksia, jotka kuuluvat asetuksen N:o 17 4 artiklan 2 kohdan 1 alakohdan soveltamisalaan ja jotka on ilmoitettu komissiolle 1 päivään tammikuuta 1967 mennessä, muutetaan 1 päivään lokakuuta 1985 mennessä siten, että tämän asetuksen soveltamisen edellytykset täyttyvät, ja tällaisesta muutoksesta annetaan tieto komissiolle 31 päivään joulukuuta 1985 mennessä, perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa määrättyä kieltoa ei sovelleta muutosta edeltävään ajanjaksoon. Muutoksia koskevan tiedonannon vaikutukset alkavat päivästä, jona komissio on ottanut sen vastaan. Jos tiedonanto lähetetään kirjattuna kirjeenä, aika lasketaan postituspaikan postileiman päivästä.

9 artikla

1. Edellä 7 ja 8 artiklaa sovelletaan perustamissopimuksen 85 artiklassa tarkoitettuihin sopimuksiin Yhdistyneen kuningaskunnan, Irlannin ja Tanskan yhteisöihin liittymisen vuoksi; kuitenkin siten, että määräpäivänä on 13 päivän maaliskuuta 1962 sijasta 1 päivä tammikuuta 1973 sekä 1 päivän helmikuuta 1963 ja 1 päivän tammikuuta 1967 sijasta 1 päivä heinäkuuta 1973.

2. Edellä 7 ja 8 artiklaa sovelletaan perustamissopimuksen 85 artiklassa tarkoitettuihin sopimuksiin Kreikan yhteisöihin liittymisen vuoksi; kuitenkin siten, että määräpäivänä on 13 päivän maaliskuuta 1962 sijasta 1 päivä tammikuuta 1981 sekä 1 päivän helmikuuta 1963 ja 1 päivän tammikuuta 1967 sijasta 1 päivä heinäkuuta 1981.

10 artikla

Komissio voi asetuksen N:o 19/65/ETY 7 artiklan mukaisesti evätä tämän asetuksen soveltamisesta aiheutuvan edun, jos se toteaa, että jossakin erityisessä tapauksessa sopimuksella, jonka osalta on tehty poikkeus tällä asetuksella, on kuitenkin tiettyjä vaikutuksia, jotka ovat ristiriidassa perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdassa määrättyjen edellytysten kanssa, ja erityisesti:

1. jos sopimustavarat tai vastaavat tavarat eivät yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla ole alttiina tuotteista, joita käyttäjät pitävät ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan samanlaisina, johtuvalle tehokkaalle kilpailulle;
2. jos valmistaja tai jakeluverkkoon kuuluva yritys jatkuvasti tai järjestelmällisesti sellaisia keinoja käyttäen, joita tässä asetuksessa säädetty poikkeus ei koske, vaikeuttaa kuluttajien tai muiden jakelujärjestelmään kuuluvien yritysten mahdollisuuksia hankkia sopimustavaroita tai vastaavia tavaroita taikka kyseisten tavaroiden huoltopalveluja yhteismarkkinoilla;
3. jos sopimustavaroihin tai vastaaviin tavaroihin eri jäsenvaltioissa sovellettavat hinnat ja toimitusehdot poikkeavat merkittävästi toisistaan pitkäkhön ajanjakson aikana, ja tällaiset merkittävät erot johtuvat pääasiassa velvoitteista, joita tässä asetuksessa säädetty poikkeus koskee;
4. jos sopimuksiin, jotka koskevat sopimusvalikoimaan kuuluvaa mallia vastaavien henkilöautojen toimittamista jakelijalle, sisältyviä hintoja tai ehtoja, joita ei voida perustella asiallisesti, sovelletaan yhteismarkkinoiden jakamiseksi tai jos se on niiden soveltamisen seurauksena.

11 artikla

Tämän asetuksen säännöksiä sovelletaan myös siltä osin kuin 1 – 4 artiklassa tarkoitettut velvoitteet koskevat sopimuksen osapuoleen sidossuhteessa olevia yrityksiä.

12 artikla

Tämän asetuksen säännökset koskevat soveltuvin osin 1 – 4 artiklassa tarkoitettuja yhdenmukaistettuja menettelytapoja.

13 artikla

Tässä asetuksessa seuraavilla ilmaisuilla tarkoitetaan seuraavaa:

1. 'Jälleenmyyntiä ja huoltopalveluja koskevat sopimukset' ovat kahden yrityksen välisiä määrättyksi tai määräämättömäksi ajaksi tehtyjä kehyssovimuksia, joissa tavaroita toimittava osapuoli antaa toisen osapuolen tehtäväksi kyseisten tavaroiden jälleenmyynnin ja huoltopalvelut.
2. 'Osapuolia' ovat 1 artiklan tarkoitetun sopimuksen osapuolet: 'tavarantoimittaja' on yritys, joka toimittaa sopimustavarat, ja 'jakelija' on yritys, jonka tehtäväksi tavarantoimittaja on antanut sopimustavaroiden jälleenmyynnin ja huoltopalvelut.
3. 'Sopimusalue' on yhteismarkkinoiden määrätty alue, jota 1 artiklassa tarkoitettu yksinomainen toimitusvelvoite koskee.
4. 'Sopimustavaroita' ovat 1 artiklassa tarkoitetun sopimuksen kohteena olevat moottoriajoneuvot, jotka on tarkoitettu käytettäväksi yleisillä teillä ja jotka on varustettu kolmella tai useammalla pyörällä, sekä niiden varaosat.
5. 'Sopimusvalikoima' tarkoittaa kaikkia sopimustavaroita yhdessä.
6. 'Varaosat' ovat osia, jotka asennetaan moottoriajoneuvon korvaamaan kyseisen ajoneuvon osia. Ne erotetaan muista osista tai tarvikkeista alan tavanmukaisen käytännön mukaisesti.
7. 'Valmistaja' on yritys
 - a) joka valmistaa tai valmistuttaa sopimusvalikoimaan kuuluvat ajoneuvot tai
 - b) on sidossuhteessa a alakohdassa tarkoitettuun yritykseen.
8. 'Sidossuhteessa olevat yritykset' ovat:
 - a) yrityksiä, joista yhdellä yrityksellä suoraan tai välillisesti on
 - enemmän kuin puolet toisen yrityksen pääomasta tai liikevaroista;
 - mahdollisuus käyttää yli puolta toisen yrityksen äänimäärästä;
 - mahdollisuus asettaa enemmän kuin puolet toisen yrityksen hallintoneuvoston, hallituksen tai sitä lain mukaan edustustavien toimielinten jäsenistä; taikka
 - oikeus johtaa toisen yrityksen liiketoimintaa;

- b) yrityksiä, joissa kolmas yritys voi suoraan tai välillisesti käyttää a alakohdassa lueteltuja oikeuksia tai mahdollisuuksia.
9. 'Jakeluverkkoon kuuluvia yrityksiä' ovat sopimuksen osapuolten lisäksi valmistaja ja yritykset, joiden tehtäväksi valmistaja on antanut tai joiden tehtäväksi on valmistajan suostumuksella annettu sopimustavaroiden jälleenmyynti ja huoltopalvelut.
10. 'Sopimusvalikoimaan kuuluvaa mallia vastaava henkilöauto' on henkilöauto
- jonka valmistaja on valmistanut tai koonnut sarjassa ja
 - joka on korimallin, voimansiirron, alustan ja moottorin osalta samanlainen kuin sopimusvalikoimaan kuuluva henkilöauto.
11. 'Vastaavat tavarat', 'vastaavat moottoriajoneuvot' ja 'vastaavat osat' ovat laadultaan samankaltaisia kuin sopimusvalikoimaan kuuluvat tavarat, ajoneuvot ja osat, niitä jakelee valmistaja tai niitä jaellaan tämän suostumuksella ja ne ovat jakelujärjestelmään kuuluvan yrityksen kanssa tehdyn jälleenmyyntiä ja huoltopalveluja koskevan sopimuksen kohteena.
12. 'Jaella' ja 'myydä' sisältävät myös muut tarjoamisen muodot kuten leasing-toiminnan.

14 artikla

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1985.

Sitä sovelletaan 30 päivään kesäkuuta 1995 asti.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 12 päivänä joulukuuta 1984.

Komission puolesta

Frans ANDRIESEN

Komission jäsen

**KOMISSION ASETUS (ETY) N:o 2349/84,
annettu 23 päivänä heinäkuuta 1984,
perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta patenttillisenssisopimusten
ryhmiin**

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin 2 päivänä maaliskuuta 1965 annetun neuvoston asetuksen N:o 19/65/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Kreikan liittymisasiakirjalla, ja erityisesti sen 1 artiklan,

on julkaissut tämän asetuksen luonnoksen⁽²⁾,

on kuullut kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa,

sekä katsoo, että

- 1) asetuksen N:o 19/65/ETY nojalla komissiolla on toimivalta asetuksia antamalla soveltaa perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohtaa tiettyihin sellaisien 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin, joiden osapuolina on ainoastaan kaksi yritystä ja jotka asettavat rajoituksia teollisoikeuksien, erityisesti patenttien, hyödyllisyysmallien, mallien tai tavaramerkkien hankkimiselle tai käyttämiseksi taikka sellaisille oikeuksille, jotka luovutus- tai käyttöoikeussopimuksen nojalla on saatu valmistusmenetelmiin tai teollisten tuotantomenetelmien käyttämistä ja soveltamista koskevaan tietämykseen,
- 2) patenttillisenssisopimukset ovat sopimuksia, joissa patentinhaltijana oleva yritys (käyttöluvan antaja) antaa toiselle yritykselle (käyttöluvan saaja) luvan patentoidun keksinnön hyväksi käyttämiseen yhdellä tai useammalla patenttilainsäädännössä tarkoitettulla hyväksikäyttävällä, erityisesti sen valmistukseen, käyttöön tai saattamiseen markkinoille,
- 3) tähän mennessä saadun kokemuksen perusteella on mahdollista määrittellä sellaisten patenttillisenssisopimusten ryhmä, joiden voidaan katsoa tavallisesti täyttävän 85 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset; patenttillisenssisopimukset, joissa osapuolina on vain yhden jäsenvaltion yrityksiä ja jotka koskevat vain yhtä tai useampaa kysyisen jäsenvaltion patenttia, siltä osin kuin ne voivat vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, on aiheellista sisällyttää ryhmään, jota poikkeus koskee,
- 4) tätä asetusta sovelletaan käyttölupiin, jotka on annettu jäsenvaltioiden kansallisiin patenteihin, yhteisöpatenteihin⁽³⁾, jäsenvaltioiden osalta myönnettyihin Euroopan patenteihin⁽⁴⁾, jäsenvaltioissa myönnettyihin hyödyllisyysmalleihin tai "certificats d'utilité"-todistuksiin sekä keksintöihin, joille patenttia haetaan vuoden kuluessa; patenttillisenssisopimuksiin mahdollisesti sisältyvät velvoitteet, jotka ainoastaan yhteismarkkinoiden alueita koskevien velvoitteiden lisäksi koskevat myös kolmansia maita, eivät estä soveltamasta tätä asetusta sopimuksen velvoitteisiin, jotka koskevat yhteismarkkinoihin kuuluvia alueita,
- 5) tätä asetusta on kuitenkin sovellettava lisenssisopimukseen, jotka koskevat kolmansia maita tai yhteisön rajojen ulkopuolelle ulottuvia alueita, jos niillä on yhteismarkkinoilla mahdollisesti 85 artiklan 1 kohdan soveltamisesta johtuvia vaikutuksia, samassa laajuudessa kuin sitä sovelletaan yhteismarkkinoiden alueita koskeviin sopimuksiin,
- 6) asetusta tulisi soveltaa myös sopimuksiin, jotka koskevat 4 kohdassa mainittujen oikeuksien luovuttamista ja hankkimista, jos hyväksi käyttämiseen liittyvä riski jää luovuttajalle, patenttillisenssisopimuksiin, joissa käyttö-

⁽¹⁾ EYVL N:o 36, 6.3.1965, s. 533/65

⁽²⁾ EYVL N:o C 58, 3.3.1979, s. 12

⁽³⁾ Yhteismarkkinoiden Euroopan patentista 15 päivänä joulukuuta 1975 tehty yleissopimus (yhteisöpatenttisopimus) (EYVL N:o L 17, 26.1.1976, s. 1)

⁽⁴⁾ Euroopan patenttien myöntämisestä 5 päivänä lokakuuta 1973 tehty yleissopimus

- luvan antajana ei ole patentinhaltija vaan patentinhaltijan käyttöluvan antamiseen valtuuttama henkilö (kuten alilissenssitapauksissa), sekä patenttilisenssisopimuksiin, joissa osapuolten oikeuksia käyttävät ja niiden velvoitteet täyttävät niihin sidossuhteessa olevat yritykset,
- 7) asetusta ei sovelleta ainoastaan myyntiä koskeviin sopimuksiin, joita koskevat perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta yksinmyyntisopimusten ryhmiin 22 päivänä kesäkuuta annetun 1983 komission asetuksen (ETY) N:o 1983/83⁽¹⁾ säännökset,
- 8) saatujen kokemusten riittämättömyyden takia ei ole aiheellista sisällyttää asetuksen soveltamisalaan patenttirenkaita ("patent pools"), yhteisyritysten yhteydessä tehtyjä lisenssisopimuksia, vastavuoroisia lisenssisopimuksia eikä kasvinjalostajan oikeuksia koskevia lisenssisopimuksia; vastavuoroiset sopimukset, jotka eivät sisällä alueellisia rajoituksia yhteismarkkinoilla, tulisi kuitenkin sisällyttää sen soveltamisalaan,
- 9) toisaalta on aiheellista ulottaa asetuksen soveltamisala koskemaan patenttilisenssisopimuksia, jotka sisältävät määräyksiä myös patentoimattoman teknisen tietämyksen luovuttamisesta tai sitä koskevan käyttöoikeuden antamisesta, koska yleensä tällaiset sekamuotoiset sopimukset tehdään sekä patentoituja että patentoimattomia aineksia sisältävän monimuotoisen tekniikan siirron mahdollistamiseksi; tätä asetusta sovellettaessa kyseisten sopimusten voidaan katsoa täyttävän 85 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset vain, jos luovutettu tekninen tietämys on salaista ja se luo mahdollisuudet käyttää käyttöluvan kohteena olevia patenteja paremmin hyväksi (taitotieto); taitotietoa koskevat sopimusehdot kuuluvat asetuksen soveltamisalaan vain siltä osin kuin käyttöluvan kohteena olevat patentit ovat tarpeen käyttöluvan kohteena olevan tekniikan soveltamisen tavoitteiden saavuttamiseksi ja niin kauan kuin ainakin yksi käyttöluvan kohteena olevista patenteista on voimassa,
- 10) on myös aiheellista ulottaa asetuksen soveltamisala koskemaan patenttilisenssisopimuksia, jotka sisältävät tavaramerkkejä koskevia liitännäisiä ehtoja; on kuitenkin huolehdittava, että tavaramerkin käyttöluvaa ei käytetä patentin käyttöluvan vaikutusten ulottamiseksi patenttien voimassaoloajan jälkeiseen aikaan; tätä varten on tarpeen sallia käyttöluvan saajan esiintyä sillä koko yhteismarkkinat tai niiden osan käsittävällä alueella ('käyttöluvan voimassaoloalueella'), jolla käyttöluvan antajalla on oikeus käyttöluvan saajan hyväksikäyttöoikeuden käsitämiin patenteihin, sen tuotteen ('käyttöluvan kohteena oleva tuote') valmistajana, jota käyttöluvan kohteena oleva patentti koskee tai joka on tuotettu välittömästi käyttöluvan kohteena olevan patentin suojaamaa menetelmää käyttäen, jotta käyttöluvan saajan ei tarvitsisi tehdä uutta tavaramerkkisopimusta käyttöluvan antajan kanssa käyttöluvan kohteena olevien patenttien lakatessa säilyttääkseen käyttöluvan kohteena olevaan tuotteeseen liittyvän asiakaspiiriin ("goodwill"),
- 11) yksinomaiset lisenssisopimukset eli sopimukset, joissa käyttöluvan antaja sitoutuu luopumaan käyttöluvan kohteena olevan patentoinnin keksinnön ja käyttöluvan saajalle luovutetun taitotiedon ('käyttöluvan kohteena olevan keksinnön') hyväksi käyttämisestä käyttöluvan voimassaoloalueella sekä muiden tätä aluetta koskevien käyttöluvien antamisesta, eivät sinänsä ole ristiriidassa 85 artiklan 1 kohdan kanssa, jos ne koskevat uuden tekniikan käyttöönottoa ja suojaamista käyttöluvan voimassaoloalueella sellaisen suoritettua laajan tutkimustyön ja riskin vuoksi, joka liittyy käyttöluvan voimassaoloalueen käyttäjille sopimuksen tekemisen ajankohtana tuntemattoman tuotteen valmistukseen ja markkinointiin; tämä voi koskea myös tunnetun tuotteen valmistamiseksi tarvittavan uuden menetelmän käyttöönottoon ja suojaamiseen liittyviä sopimuksia; siltä osin kuin tämäntapaiset sopimukset muissa tapauksissa voivat kuulua 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, on oikeusvarmuuden vuoksi hyödyllistä sisällyttää ne 1 artiklaan, jotta nekin voisivat hyötyä poikkeuksesta; yksinomaisia lisenssisopimuksia ja tiettyjä käyttöluvan antajalle ja tämän käyttöluvan saajille määrättyjä vientikieltoja koskeva poikkeus ei kuitenkaan rajoita yhteisön tuomioistuimen oikeuskäytännön myöhempiä kehittämistä koskien tällaisten sopimusten asemaa 85 artiklan 1 kohdan kannalta,
- 12) velvoitteet, jotka luetellaan 1 artiklassa, yleensä edistävät tavaroiden tuotannon parantamista ja tekniikan kehitystä; ne lisäävät patentinhaltijoiden auliutta antaa käyttöluvia ja käyttöluvan saajien alttiutta ryhtyä investointiin, jota

⁽¹⁾ EYVL N:o L 173, 30.6.1983, s. 1

- uuden tuotteen valmistaminen, käyttö ja markkinoille tuonti taikka uuden menetelmän käyttö edellyttää, joten muutkin yritykset kuin patentinhaltija saavat mahdollisuuden valmistaa tuotteitaan uusimman tekniikan avulla ja kehittää näitä menetelmiä edelleen; sen seurauksena tuotantolaitosten määrä lisääntyy sekä yhteismarkkinoilla tuotettujen tavaroiden määrä kasvaa ja laatu paranee; tämä koskee erityisesti velvoitteita, jotka kieltävät käyttöluvan antajaa käyttämästä käyttöluvan kohteena olevaa keksintöä käyttöluvan voimassaoloalueella ja varsinkaan viemästä käyttöluvan kohteena olevaa tuotetta sinne ja jotka kieltävät käyttöluvan saajaa käyttämästä käyttöluvan kohteena olevaa keksintöä hyväksi niillä yhteismarkkinoiden alueilla ('käyttöluvan antajalle varatuilla alueilla'), joilla käyttöluvan antajalla on patenttisuojat ja joiden osalta käyttöluvan antaja ei ole antanut käyttöilupaa, ja varsinkaan viemästä käyttöluvan kohteena olevaa tuotetta sinne; tämä koskee myös velvoitetta, jonka mukaan käyttöluvan saaja ei saa toimia aktiivisesti tuotteen tuomiseksi markkinoille (1 artiklan 1 kohdan 5 alakohdassa määritelty aktiivisen kilpailun kieltäminen muiden käyttöluvan saajien alueilla aikana, joka voi olla sama kuin käyttöluvan voimassaoloaika, ja velvoitetta, jonka mukaan käyttöluvan saaja ei saa tuoda käyttöluvan kohteena olevaa tuotetta markkinoille muiden käyttöluvan saajien alueilla muutaman vuoden pituisena rajoitettuna aikana (eli kielletään aktiivisen kilpailun lisäksi 'passiivinen kilpailu', jossa jonkin alueen käyttöluvan saaja ainoastaan vastaa muiden käyttöluvan saajien alueilla olevien käyttäjien tai jälleenmyyjien tilauksiin, joita hän ei ole itse saanut aikaan – 1 artiklan 1 kohdan 6 alakohta); kyseiset velvoitteet voidaan kuitenkin sallia asetuksessa vain, jos ne koskevat alueita, joilla käyttöluvan kohteena oleva tuote on suojattu samaa keksintöä koskevalla patentilla ('rinnakkaispatentilla') yhteisön tuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla, ja niin kauan kuin kyseiset patentit ovat voimassa,
- 13) kuluttajat saavat tavallisesti kohtuullisen osuuden hyödyistä, joka johtuu tällaisesta tavaroiden tarjonnan parantamisesta markkinoilla; tämän vaikutuksen turvaamiseksi on kuitenkin aiheellista olla soveltamatta 1 artiklaa, jos osapuolet sopivat kieltäytyvänsä toimituksista sellaisten kunkin alueella toimivien käyttäjien tai jälleenmyyjien tilausten perusteella, jotka myisivät edelleen vientiä varten, tai toimivansa muilla tavoin rinnakaistuonnin estämiseksi tai jos käyttöluvan saajan on kieltäydyttävä toimituksista muiden käyttöluvan saajien alueilla tulevien sellaisten tilausten perusteella, joita hän ei ole itse saanut aikaan (passiivinen myynti); sama koskee tapauksia, joissa tällainen toiminta johtuu käyttöluvan antajan ja käyttöluvan saajan yhdenmukaistetusta menettelytavasta,
- 14) edellä tarkoitetuista velvoitteista ei siten johdu muita kuin edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi välttämättömiä rajoituksia,
- 15) rinnakaistuonnin ja passiivisen myynnin mahdollisuus varmistaa kilpailun jälleenmyyntivaiheessa; tässä asetuksessa tarkoitetuista yksinomaisista velvoitteista ei siten tavallisesti seuraa mahdollisuutta poistaa kilpailu merkittävästä osasta kyseisten tuotteiden markkinoita; tämä koskee myös sopimuksia, joilla annetaan yksinomainen käyttölupa koko yhteismarkkinoille,
- 16) sikäli kuin osapuolet sitoutuvat sopimuksissaan velvoitteisiin, jotka ovat 1 ja 2 artiklassa mainittujen velvoitteiden kaltaisia, mutta soveltamisalaltaan mainituissa artikloissa sallittuja velvoitteita rajatumpia ja siten myös vähemmän kilpailua rajoittavia, on aiheellista, että nämä velvoitteet voisivat myös saada tässä asetuksessa säädetyistä poikkeuksista johtuvan edun,
- 17) komissio voi asetuksen N:o 19/65/ETY 7 artiklan mukaisesti evätä ryhmäpoikkeuksesta yrityksille aiheutuvan edun, jos jossakin erityisessä tapauksessa sopimuksella, jonka osalta on tehty poikkeus tällä asetuksella, todetaan kuitenkin olevan vaikutuksia, jotka ovat ristiriidassa perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan määräysten kanssa,
- 18) ei ole tarpeen erikseen sulkea pois asetuksessa määritellystä ryhmästä sopimuksia, jotka eivät täytä perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltamisen edellytyksiä; kuitenkin on oikeussuojan ja niiden yritysten edun vuoksi, joita asia koskee, suotavaa luetella 2 artiklassa joukko velvoitteita, jotka tavallisesti eivät rajoita kilpailua, jotta nekin voivat saada poikkeuksesta aiheutuvan edun, jos ne erityisten taloudellisten tai oikeudellisten olosuhteiden vuoksi poikkeuksellisesti kuuluisivat 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan; kyseisistä velvoitteista 2 artiklassa annettu luettelo ei ole tyhjentävä,
- 19) asetuksessa on myös täsmennettävä rajoitukset tai ehdot, joita ei saa olla patenttillisensisopimuksissa, jotta ne saisivat ryhmäpoikkeuksesta aiheutuvan edun; rajoitukset, jotka luetellaan 3 artiklassa, voivat olla 85 artiklan 1 kohdan mukaan kiellettyjä; näissä tapauksissa ei voida yleisesti olettaa, että niillä olisi 85 artiklan 3 kohdassa

- vaadittuja myönteisiä vaikutuksia, mikä olisi tarpeen ryhmäpoikkeuksen myöntämiseksi,
- 20) kyseisiin rajoituksiin sisältyvät ne, joissa käyttöluvan saajalta kielletään sivullisille yleisesti kuuluva oikeus kiistää patentin pätevyys tai jotka itsessään jatkavat sopimuskautta minkä tahansa sellaisen uuden patentin voimassaoloajalla, joka myönnetään sopimuksen tekemisen ajankohtana voimassa olleiden, käyttöluvan kohteena olevien patenttien voimassaoloaikana; osapuolet voivat kuitenkin vapaasti laajentaa sopimussuhdettaan tekemällä uusia sopimuksia, jotka koskevat tällaisia uusia patenteja, tai sopia käyttöoikeuskorvauksien maksamisesta ajalta, jonka käyttöluvan saaja käyttää käyttöluvan antajan luovuttamaa muuta kuin yleisesti tunnetuksi tullutta taitotietoa alkuperäisten patenttien ja uusien patenttien, joihin annetaan käyttöluva, voimassaoloajasta riippumatta,
- 21) niihin sisältyvät myös rajoitukset, jotka koskevat osapuolen vapautta kilpailla toisen osapuolen kanssa ja erityisesti käyttää muuta kuin käyttöluvan kohteena olevaa tekniikkaa, koska kyseiset rajoitukset ovat esteenä tekniikan ja talouden kehitykselle; tällaisten rajoitusten kielto tulisi kuitenkin sovittaa yhteen käyttöluvan antajan oikeutetun edun kanssa käyttää patentoitua keksintöä mahdollisimman tehokkaasti hyväksi, sekä sen vaatimuksen kanssa, että käyttöluvan saajan on tehtävä tätä varten parhaansa käyttöluvan kohteena olevan tuotteen tuotannossa ja markkinoinnissa,
- 22) kyseisiin rajoituksiin sisältyy lisäksi velvoite, jonka mukaan käyttöluvan saajan on jatkettava käyttöoikeuskorvauksien maksamista sen jälkeenkin, kun kaikki käyttöluvan kohteena olevat patentit ovat lakanneet olemasta voimassa ja luovutettu taitotieto on tullut yleisesti tunnetuksi, koska kyseinen velvoite asettaisi käyttöluvan saajan epäedulliseen asemaan kilpailijoihin verrattuna, jollei velvoitteen näytetä johtuvan järjestelyistä, joilla maksut käyttöluvan kohteena olevan keksinnön aiemmasta käytöstä on jaettu pidemmälle aikavälille,
- 23) niihin sisältyvät myös osapuolia koskevat rajoitukset käyttöluvan kohteena olevien tuotteiden hintojen, asiakkaiden tai markkinoinnin osalta taikka valmistus- tai myyntimäärien osalta, varsinkin kun viimeksi mainitun kaltaisilla rajoituksilla voi olla sama vaikutus kuin vientikielloilla,
- 24) lopuksi niihin sisältyvät rajoitukset, joihin käyttöluvan saaja suostuu sopimusta tehtäessä saadakseen käyttöluvan, mutta jotka antavat käyttöluvan antajalle epäoikeutetun kilpailuedun, kuten velvoite luovuttaa käyttöluvan antajalle kaikki parannukset, joita käyttöluvan saaja mahdollisesti tekee keksintöön, tai ottaa käyttöluvan antajalta sellaisia muita käyttölupia tai hankkia tältä sellaisia tavaroita ja palveluja, joita käyttöluvan saaja ei halua ottaa vastaan,
- 25) on aiheellista antaa osapuolten, joiden patenttisisoimisopimuksessa on velvoitteita, joita 1 ja 2 artiklan säännökset eivät koske, mutta joilla ei liioin ole 3 artiklassa tarkoitettuja kilpailua rajoittavia vaikutuksia, käytettäväksi yksinkertaistettu ilmoitusmenettely ryhmäpoikkeuksen mukaisen oikeusvarmuuden saamiseksi (4 artikla); tällä menettelyllä tulisi samalla luoda komissiolle mahdollisuus tehokkaaseen valvontaan ja sopimusten hallinnollisen valvonnan yksinkertaistamiseen,
- 26) tätä asetusta tulisi soveltaa taannehtivasti patenttisisoimisopimuksiin, jotka ovat olemassa tämän asetuksen tullessa voimaan, jos nämä sopimukset jo täyttävät tämän asetuksen soveltamisen edellytykset tai ne muutetaan sellaisiksi (6 - 8 artikla); asetuksen N:o 19/65/ETY 4 artiklan 3 kohdan mukaan näihin säännöksiin ei voida vedota oikeudenkäynneissä, jotka ovat vireillä tämän asetuksen tullessa voimaan, eikä siihen liioin voida vedota ulkopuoliseen kohdistuvan vahingonkorvausvaatimuksen perusteena, ja
- 27) sopimuksia, jotka täyttävät 1 ja 2 artiklan edellytykset ja joiden tarkoituksena tai seurauksena ei ole kilpailun rajoittaminen millään muulla tavoin, ei enää tarvitse ilmoittaa; erityyksillä on kuitenkin edelleen yksittäistapauksissa oikeus hakea neuvoston asetuksen N:o 17⁽¹⁾ 2 artiklan mukaista puuttumattomuustodistusta tai 85 artiklan 3 kohdan mukaista poikkeusta,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

1. Perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan nojalla julistetaan, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta ei koske

⁽¹⁾ EYVL N:o 13, 21.2.1962, s. 204/62

tässä asetuksessa säädetyn edellytyksin patenttilisenssisopimuksia eikä sopimuksia, joissa yhdistetään patenttien käyttöluopa ja taitotiedon luovutus, jos niiden osapuolina on ainoastaan kaksi yritystä ja jos ne sisältävät yhden tai useamman seuraavista velvoitteista:

- 1) käyttöluvan antajan velvoite olla myöntämättä muille yrityksille lupaa käyttää käyttöluvan kohteena olevaa keksintöä käyttöluvan voimassaoloalueella, joka kattaa yhteismarkkinat kokonaan tai osittain, siltä osin ja niin kauan kuin jokin käyttöluvan kohteena olevista patenteista on voimassa;
- 2) käyttöluvan antajan velvoite olla itse käyttämättä hyväksi käyttöluvan kohteena olevaa keksintöä käyttöluvan voimassaoloalueella, siltä osin ja niin kauan kuin jokin käyttöluvan kohteena olevista patenteista on voimassa;
- 3) käyttöluvan saajan velvoite olla käyttämättä hyväksi käyttöluvan kohteena olevaa keksintöä yhteismarkkinoiden alueilla, jotka varataan käyttöluvanantajalle, siltä osin ja niin kauan kuin käytetty tuote on kyseisillä alueilla suojattu rinnakkaispatenteilla;
- 4) käyttöluvan saajan velvoite olla valmistamatta tai käyttämättä käyttöluvan kohteena olevaa tuotetta taikka olla käyttämättä patentoitua menetelmää tai luovutettua taitotietoa yhteismarkkinoiden alueilla, joiden osalta käyttöluva on annettu muille käyttöluvan saajille, siltä osin ja niin kauan kuin käyttöluvan kohteena oleva tuote on kyseisillä alueilla suojattu rinnakkaispatenteilla;
- 5) käyttöluvan saajan velvoite olla aktiivisesti tuomatta käyttöluvan kohteena olevaa tuotetta markkinoille yhteismarkkinoiden alueilla, joiden osalta käyttöluva on annettu muille käyttöluvan saajille, ja erityisesti olla harjoittamatta nimenomaisesti näille alueille suunnattua mainontaa taikka perustamatta sinne sivuliikettä tai pitämättä jakeluväistöä siellä, siltä osin ja niin kauan kuin käyttöluvan kohteena oleva tuote on kyseisillä alueilla suojattu rinnakkaispatenteilla;
- 6) käyttöluvan saajan velvoite olla tuomatta käyttöluvan kohteena olevaa tuotetta markkinoille yhteismarkkinoiden alueilla, joiden osalta käyttöluva on annettu muille käyttöluvan saajille, enintään viiden vuoden ajan luettuna päivästä, jona käyttöluvan antaja tai jokin tämän käyttöluvan saajista ensi kerran saattoi yhteismarkkinoilla tuotteen markkinoille, siltä osin ja niin kauan kuin tuote on kyseisillä alueilla suojattu rinnakkaispatenteilla;

7) käyttöluvan saajan velvoite käyttää vain käyttöluvan antajan tavaramerkkiä tai tämän käyttöoikeuden kohteena olevan tuotteen erottelunmääräiseksi ulkoasua, jollei käyttöluvan saajaa estetä osoittamasta itseään käyttöluvan kohteena olevan tuotteen valmistajaksi.

2. Edellä 1 kohdan 2, 3, 5 ja 6 alakohdassa mainituista velvoitteista johtuviin rajoituksiin sovelletaan poikkeusta vain sillä edellytyksellä, että käyttöluvan saaja valmistaa käyttöluvan kohteena olevan tuotteen itse tai valmistuttaa sen sidossuhteessa olevassa yrityksessä tai alihankkijalla.

3. Edellä 1 kohdassa säädettyä poikkeusta sovelletaan myös, jos osapuolet sopimuksessa sitoutuvat velvoitteisiin, jotka ovat kyseisessä kohdassa mainittujen velvoitteiden kaltaisia, mutta soveltamisalaltaan tuossa kohdassa sallittuja velvoitteita rajatumpia.

2 artikla

1. Mitä 1 artiklassa säädetään, sovelletaan sen estämättä, että olisi erityisesti sovittu seuraavista velvoitteista, jotka eivät yleensä rajoita kilpailua:

- 1) käyttöluvan saajan velvoite hankkia tavaroita tai palveluja käyttöluvanantajalta tai käyttöluvan antajan nimeämältä yritykseltä, siltä osin kuin kyseiset tuotteet tai palvelut ovat tarpeen käyttöluvan kohteena olevan keksinnön käyttämiseksi hyväksi teknisesti tyydyttävällä tavalla;
- 2) käyttöluvan saajan velvoite maksaa vähintään tietty käyttöoikeuskorvaus tai tuottaa vähimmäismäärä käyttöluvan kohteena olevaa tuotetta tai suorittaa vähimmäismäärä käyttöluvan kohteena olevan keksinnön hyväksikäyttökertoja;
- 3) käyttöluvan saajan velvoite rajoittaa käyttöluvan kohteena olevan keksinnön hyväksi käyttäminen yhteen tai useampaan käyttöluvan kohteena olevan patentin käsittämään tekniseen soveltamisalaan;
- 4) käyttöluvan saajan velvoite olla käyttämättä hyväksi patenttia sopimuksen lakatua sikäli kuin patentti vielä on voimassa;
- 5) käyttöluvan saajan velvoite olla antamatta alilisenssejä tai luovuttamatta käyttöoikeutta;
- 6) käyttöluvan saajan velvoite varustaa käyttöluvan kohteena oleva tuote merkinnällä, jossa mainitaan patentinhaltijan

- nimi, käyttöoikeuden kohteena oleva patenti tai patenttisisenssisopimus;
- 7) käyttöluvan saajan velvoite olla ilmaisevasta käyttöluvan antajan luovuttamasta taitotietoa; käyttöluvan saaja voidaan velvoittaa tähän sen jälkeenkin kun sopimus on lakannut;
- 8) velvoitteet:
- ilmoittaa käyttöluvan antajalle patentinloukkauksista,
 - nostaa kante loukkaajaa vastaan,
 - avustaa käyttöluvan antajaa tällaisissa menettelyissä loukkaajaa vastaan,
- jos nämä velvoitteet eivät rajoita käyttöluvan saajan oikeutta kiistää käyttöluvan kohteena olevan patentin pätevyys;
- 9) käyttöluvan saajan velvoite noudattaa käyttöluvan kohteena olevan tuotteen laadulle asetettuja vähimmäisvaatimuksia, jos kyseiset vaatimukset ovat tarpeen käyttöluvan kohteena olevan keksinnön käyttämiseksi teknisesti hyväksi tyydyttävällä tavalla, ja sallia käyttöluvan antajan suorittaa niihin liittyviä tarkastuksia;
- 10) osapuolten velvoite antaa toisilleen tiedoksi, ei kuitenkaan yksinomaisesti, kaikki käyttöluvan kohteena olevan keksinnön hyväksi käyttämisestä saamansa kokemukset sekä antaa toisilleen muu kuin yksinomainen käyttöluva parannuksiin ja uusiin sovellutuksiin liittyviin keksintöihin;
- 11) käyttöluvan antajan velvoite soveltaa käyttöluvan saajaan mahdollisia edullisempia ehtoja, jotka käyttöluvan antaja ottaa käyttöön suhteessa muuhun yritykseen sopimuksen tekemisen jälkeen.

2. Jos erityisten olosuhteiden vuoksi 1 kohdassa mainitut velvoitteet kuuluvat 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, poikkeus koskee myös niitä, vaikka niihin ei liittyisikään jotain niistä velvoitteista, joiden osalta on säädetty poikkeus 1 artiklassa.

Tässä kohdassa säädettyä poikkeusta sovelletaan myös, jos osapuolet sitoutuvat sopimuksessa velvoitteisiin, jotka ovat 1 kohdassa mainittujen velvoitteiden kaltaisia, mutta soveltamisalaltaan tuossa kohdassa sallittuja velvoitteita rajatumpia.

3 artikla

Mitä 1 ja 2 artiklassa säädetään, ei sovelleta, jos:

- 1) käyttöluvan saajaa kielletään kiistämästä käyttöluvan antajalle tai tähän sidossuhteessa oleville yrityksille

kuuluvien, käyttöluvan kohteena olevien patenttien tai muiden teollis- tai tekijänoikeuksien pätevyyttä yhteismarkkinoilla; tällä säännöksellä ei ole vaikutusta käyttöluvan antajan oikeuteen sanoa lisenssisopimus irti tällaisessa tilanteessa;

- lisenssisopimuksen voimassaolo jatkuu itsestään sopimuksen tekemisen ajankohtana voimassa olevien, käyttöluvan kohteena olevien patenttien lakattua, kun siihen lisätään jokin käyttöluvan antajan saama uusi patenti, ellei kullakin osapuolella ole sopimuksen mukaan oikeutta sanoa irti sopimus ainakin vuosittain sopimuksen tekemisen ajankohtana voimassa olevien, käyttöluvan kohteena olevien patenttien lakattua; tällä säännöksellä ei ole vaikutusta käyttöluvan antajan oikeuteen periä käyttöoikeuskorvauksia koko siltä ajalta, jonka käyttöluvan saaja käyttää käyttöluvan antajan luovuttamaa muuta kuin yleisesti tunnetuksi tullutta taitotietoa, vaikka tämä aika ylittäisikin patenttien voimassaoloajan;
- osapuolen kilpailua toisen osapuolen, tähän sidossuhteessa olevien yritysten tai muiden yhteismarkkinoilla toimivien yritysten kanssa tutkimus- ja kehitystyön, valmistuksen, käytön tai myynnin osalta rajoitetaan muuten kuin 1 artiklassa tarkoitetulla tavalla, ja jollei käyttöluvan saajan velvoitteesta tehdä parhaansa käyttääkseen hyväksi käyttöluvan kohteena olevaa keksintöä muuta johdu;
- käyttöluvan saajalta peritään maksuja sellaisten tuotteiden osalta, jotka eivät ole kokonaan tai osittain patentoituja tai patentoitua menetelmää käyttäen valmistettuja, tai sellaisen taitotiedon käytöstä, joka on tullut yleisesti tunnetuksi muuten kuin käyttöluvan saajan tai tähän sidossuhteessa olevan yrityksen rikkomuksen takia; tällä säännöksellä ei rajoiteta sellaisten järjestelyjen käyttämistä, joiden avulla käyttöoikeuskorvaukset käyttöluvan kohteena olevan keksinnön käyttämisestä jaetaan maksamisen helpottamiseksi ajanjaksolle, joka jatkuu käyttöluvan kohteena olevien patenttien voimassaoloajan tai sen ajankohdan, jolloin taitotieto on tullut yleisesti tunnetuksi, jälkeen;
- osapuolelle asetetaan rajoituksia käyttöluvan kohteena olevien tuotteiden valmistus- tai myyntimäärien taikka käyttöluvan kohteena olevan keksinnön hyväksikäyttökertojen lukumäärän suhteeseen;
- osapuolelle asetetaan rajoituksia, jotka koskevat käyttöluvan kohteena olevien tuotteiden hinnoista tai niiden osatekijöistä taikka annettavista alennuksista päättämistä;

7) osapuolelle asetetaan rajoituksia, jotka koskevat hänelle sallittua asiakaskuntaa, erityisesti kieltämällä toimitukset tietyille käyttäjäryhmille tai käyttämällä tiettyjä jakelumenetelmiä taikka ottamalla asiakkaiden jakamiseksi käyttöön tietynlaiset tuotepakkaukset muissa kuin 1 artiklan 1 kohdan 7 alakohdassa ja 2 artiklan 1 kohdan 3 alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa;

8) käyttöluvan saajan on luovutettava käyttöluvan antajalle kokonaan tai osittain oikeudet käyttöluvan kohteena olevien patenttien parannuksiin tai uusiin sovellutuksiin taikka niiden patenteihin;

9) käyttöluvan saaja taivutetaan sopimusta tehtäessä otta-
maan myös muita käyttöluvia, joita hän ei halua, tai suostumaan sellaisten patenttien, tavaroiden tai palvelujen käyttämiseen, joita hän ei halua, elleivät kyseiset patentit, tuotteet tai palvelut ole tarpeen käyttöluvan kohteena olevan keksinnön käyttämiseksi hyväksi teknisesti tyydyttävällä tavalla;

10) käyttöluvan saajaa vaaditaan pidemmäksi kuin 1 artiklan 1 kohdan 6 alakohdan mukaan sallituksi ajaksi pidättymään käyttöluvan kohteena olevan tuotteen tuomisesta markkinoille yhteismarkkinoiden alueilla, joiden osalta käyttöluva on annettu muille käyttöluvan saajille, tai jos käyttöluvan saaja pidättyy tästä osapuolten välisen yhdenmukaistetun menettelytavan takia, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 1 artiklan 1 kohdan 5 alakohdan soveltamista;

11) toista tai molempia osapuolia vaaditaan:

a) kieltäytymään ilman asiallisesti perusteltua aihetta toimituksista sellaisten alueilla olevien käyttäjien tai jälleenmyyjien tilauksien perusteella, jotka myisivät tuotteita yhteismarkkinoiden muilla alueilla;

b) vaikeuttamaan käyttäjien tai jälleenmyyjien mahdollisuuksia hankkia tuotteita yhteismarkkinoilla toimivilta muilta jälleenmyyjiltä ja erityisesti käyttämään teollis- tai tekijänoikeuksia tai ryhtymään muihin toimenpiteisiin estääkseen käyttäjiä tai jälleenmyyjä hankkimasta tai tuomasta markkinoille käyttöluvan voimassa-oloalueella tuotteita, jotka patentinhaltija on tuonut laillisesti markkinoille yhteismarkkinoilla tai jotka on hänen suostumuksellaan tuotu laillisesti markkinoille siellä;

tai jos näin toimitaan osapuolten välisen yhdenmukaistetun menettelytavan takia.

4 artikla

1. Edellä 1 ja 2 artiklassa säädettyä poikkeusta sovelletaan myös sopimuksiin, jotka sisältävät sellaisia kilpailua rajoittavia velvoitteita, joita mainitut artiklat eivät koske ja jotka eivät kuulu 3 artiklan soveltamisalaan, jos kyseiset sopimukset ilmoitetaan komissiolle komission asetuksen N:o 27⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 1699/75⁽²⁾, säännösten mukaisesti, eikä komissio vastusta kyseistä poikkeusta kuuden kuukauden kuluessa.

2. Kuuden kuukauden määräaika lasketaan päivästä, jona komissio vastaanottaa ilmoituksen. Jos kuitenkin ilmoitus lähetetään kirjattuna kirjeenä, aika lasketaan postituspaikan postileiman päivästä.

3. Mitä 1 kohdassa säädetään, sovelletaan vain, jos:

a) ilmoituksessa tai siihen liittyvässä tiedonannossa erikseen viitataan tähän artiklaan; ja

b) ilmoituksessa annetut tiedot ovat täydellisiä ja tosiasioden mukaisia.

4. Vaatimus 1 kohdan soveltamisesta sopimuksiin, jotka on ilmoitettu ennen tämän asetuksen voimaantuloa, voidaan esittää komissiolle toimitettavassa tiedonannossa, jossa erikseen viitataan tähän artiklaan ja ilmoitukseen. Mitä 2 kohdassa ja 3 kohdan b alakohdassa säädetään, sovelletaan soveltuvin osin.

5. Komissio voi vastustaa poikkeusta. Sen on vastustettava poikkeusta, jos se saa jäsenvaltiolta tätä koskevan pyynnön kolmen kuukauden kuluessa 1 kohdassa mainitun ilmoituksen tai 4 kohdassa mainitun tiedonannon toimittamisesta jäsenvaltiolle. Pyyntö on perusteltava perustamissopimuksen kilpailusääntöihin liittyvillä seikoilla.

6. Komissio voi milloin tahansa luopua poikkeusta vastustavasta kannastaan. Jos vastustuksen perusteena on kuitenkin ollut jäsenvaltion pyyntö, joka on edelleen voimassa, siitä voidaan luopua vasta, kun kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa on kuultu.

7. Jos vastustus peruutetaan siksi, että yritykset, joita asia koskee, ovat näyttäneet, että 85 artiklan 3 kohdassa määrätty

⁽¹⁾ EYVL N:o 35, 10.5.1962, s. 1118/62

⁽²⁾ EYVL N:o L 172, 3.7.1975, s. 11

edellytykset täyttyvät, poikkeusta sovelletaan ilmoituspäivästä alkaen.

8. Jos vastustus peruutetaan siksi, että yritykset, joita asia koskee, ovat muuttaneet sopimusta siten, että 85 artiklan 3 kohdassa määrätty edellytykset täyttyvät, poikkeusta sovelletaan muutosten voimaantulopäivästä alkaen.

9. Jos komissio vastustaa poikkeusta eikä vastustusta peruuteta, ilmoituksen vaikutuksiin sovelletaan asetuksen N:o 17 säännöksiä.

5 artikla

1. Tätä asetusta ei sovelleta:

- 1) patenttirenkaan jäsenten välisiin sopimuksiin, jotka koskevat kyseisen yhteistoiminnan piiriin kuuluvia patenteja;
- 2) sellaisten kanssakilpailijoiden välisiin patenttillisenssisopimuksiin, jotka ovat osapuolina yhteisyrityksessä, tai jonkun heistä ja yhteisyrityksen välisiin patenttillisenssisopimuksiin, jos ne liittyvät yhteisyrityksen toimintaan;
- 3) sopimuksiin, joissa osapuoli antaa toiselle osapuolelle käyttöoikeuden patenttiin, ja tämä toinen osapuoli, vaikka vain erillisissä sopimuksissa tai sidossuhteessa olevien yritysten kautta, antaa ensiksi mainitulle osapuolelle käyttöoikeuden patenttiin tai tavaramerkkiin taikka vastavuoroiset myyntioikeudet suojaamattomiin tuotteisiin taikka luovuttaa hänelle taitotietoa, jos osapuolet kilpailevat keskenään näissä sopimuksissa tarkoitettujen tuotteiden osalta;
- 4) kasvinjalostajan oikeuksia koskeviin lisenssisopimuksiin.

2. Tätä asetusta sovelletaan kuitenkin 1 kohdan 3 alakohdassa tarkoitettuihin vastavuoroisiin käyttölupiin, jos mitkään alueelliset rajoitukset eivät koske osapuolia yhteismarkkinoilla näissä sopimuksissa tarkoitettujen tuotteiden valmistuksen, käytön tai markkinoille tuomisen taikka käyttöluvan kohteena olevien menetelmien käytön osalta.

6 artikla

1. Sopimuksiin, jotka ovat olleet olemassa 13 päivänä maaliskuuta 1962 ja jotka on ilmoitettu komissiolle 1 päivään helmikuuta 1963 mennessä, sekä sellaisiin sopimuksiin, riippumatta siitä, onko ne ilmoitettu vai ei, joita asetuksen N:o 17 4 artiklan 2 kohdan 2 alakohdan b alakohta koskee, sovelletaan tässä asetuksessa olevaa julistusta siitä, ettei perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa sovelleta, taannehtivasti ajan-

kohdasta, josta alkaen tämän asetuksen soveltamisen edellytykset täyttyvät.

2. Sellaisten muiden sopimusten osalta, jotka on ilmoitettu ennen tämän asetuksen voimaantuloa, sovelletaan tässä asetuksessa ilmaistua julistusta siitä, ettei perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa sovelleta, taannehtivasti ajankohdasta, josta alkaen tämän asetuksen soveltamisen edellytykset täyttyvät, taikka ilmoituspäivästä, jos se on myöhempi.

7 artikla

Jos sopimuksia, jotka ovat olleet olemassa 13 päivänä maaliskuuta 1962 ja jotka on ilmoitettu komissiolle 1 päivään helmikuuta 1963 mennessä, tai sopimuksia, jotka kuuluvat asetuksen N:o 17 4 artiklan 2 kohdan 2 alakohdan b alakohdan soveltamisalaan ja jotka on ilmoitettu komissiolle 1 päivään tammikuuta 1967 mennessä, muutetaan 1 päivään huhtikuuta 1985 mennessä siten, että tämän asetuksen soveltamisen edellytykset täyttyvät, ja tällaisesta muutoksesta annetaan tieto komissiolle 1 päivään heinäkuuta 1985 mennessä, perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa määrättyä kieltoa ei sovelleta muutosta edeltävään ajanjaksoon. Muutoksia koskevan tiedonannon vaikutukset alkavat päivästä, jona komissio on ottanut sen vastaan. Jos tiedoksianto lähetetään kirjattuna kirjeenä, aika lasketaan postituspaikan postileiman päivästä.

8 artikla

1. Edellä 6 ja 7 artiklaa sovelletaan perustamissopimuksen 85 artiklassa tarkoitettuihin sopimuksiin Yhdistyneen kuningaskunnan, Irlannin ja Tanskan yhteisöihin liittymisen vuoksi siten, että määräpäivänä on 13 päivän maaliskuuta 1962 sijasta 1 päivä tammikuuta 1973 sekä 1 päivän helmikuuta 1963 ja 1 päivän tammikuuta 1967 sijasta 1 päivä heinäkuuta 1973.

2. Edellä 6 ja 7 artiklaa sovelletaan perustamissopimuksen 85 artiklassa tarkoitettuihin sopimuksiin Kreikan yhteisöihin liittymisen vuoksi siten, että määräpäivänä on 13 päivän maaliskuuta 1962 sijasta 1 päivä tammikuuta 1981 sekä 1 päivän helmikuuta 1963 ja 1 päivän tammikuuta 1967 sijasta 1 päivä heinäkuuta 1981.

9 artikla

Komissio voi asetuksen N:o 19/65/ETY 7 artiklan mukaisesti evätä tästä asetuksesta aiheutuvan edun, jos se toteaa, että jossakin erityisessä tapauksessa sopimuksella, jonka osalta on tehty poikkeus tällä asetuksella, on kuitenkin tiettyjä vaiku-

tuksia, jotka ovat ristiriidassa perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdassa määrättyjen edellytysten kanssa, ja erityisesti jos:

- 1) tällaiset vaikutukset johtuvat välitystuomiosta;
- 2) käyttöluvan kohteena olevat tuotteet tai käyttöluvan kohteena olevaa menetelmää soveltaen tarjotut palvelut eivät ole yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla alttiina samanlaisista tuotteista tai palveluista taikka tuotteista tai palveluista, joita käyttäjät pitävät ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan niitä vastavina, johtuvalle tehokkaalle kilpailulle;
- 3) käyttöluvan antajalla ei ole oikeutta sanoa irti käyttöluvan saajalle myönnettyä yksinoikeutta aikaisemmin kuin viiden vuoden kuluttua päivästä, jona sopimus tehtiin, sekä sen jälkeen ainakin vuosittain, kun käyttöluvan saaja ilman aiheellista syytä ei käytä patenttia lainkaan tai riittävästi;
- 4) käyttöluvan saaja kieltäytyy ilman asiallista perustetta toimituksista muiden käyttöluvan saajien alueilta olevien käyttäjien tai jälleenmyyjien sellaisten tilauksien perusteella, joita hän ei ole itse saanut aikaan;
- 5) osapuoli tai kumpikin heistä:
 - a) kieltäytyy ilman asiallista perustetta toimituksista sellaisten alueeltaan olevien käyttäjien tai jälleenmyyjien tilauksien perusteella, jotka myisivät tuotteita yhteismarkkinoiden muilla alueilla;
 - b) vaikeuttaa käyttäjien tai jälleenmyyjien mahdollisuuksia hankkia tuotteita yhteismarkkinoilla toimivilta muilta jälleenmyyjiltä ja erityisesti käyttää teollis- tai tekijänoikeuksia tai ryhtyy muihin toimenpiteisiin estääkseen käyttäjiä tai jälleenmyyjä hankkimasta tai tuomasta markkinoille käyttöluvan voimassaoloalueella tuotteita, jotka patentinhaltija on tuonut laillisesti markkinoille yhteismarkkinoilla tai jotka on hänen suostumuksellaan tuotu laillisesti markkinoille siellä;

10 artikla

1. Tätä asetusta sovellettaessa

- a) patenttihakemukset,
- b) hyödyllisyysmallit,
- c) hyödyllisyysmallien rekisteröintihakemukset,
- d) Ranskan lainsäädännön mukaiset "certificats d'utilité"- ja "certificats d'addition"-todistukset, sekä

e) Ranskan lainsäädännön mukaiset "certificats d'utilité"- ja "certificats d'addition"-todistuksia koskevat hakemukset rinnastetaan patenteihin.

2. Tätä asetusta sovelletaan myös keksinnön hyväksi käyttämistä koskeviin sopimuksiin, jos 1 kohdassa tarkoitettu hakemus tehdään keksinnöstä käyttöluvan voimassaoloalueen osalta vuoden kuluessa päivästä, jona sopimus tehtiin.

11 artikla

Tätä asetusta sovelletaan myös:

- 1) patenttisisenssisopimuksiin, joissa käyttöluvan antajana ei ole patentinhaltija, mutta hänellä on patentinhaltijalta valtuutus antaa käyttöluva tai alilisenssi;
- 2) patentin tai siihen kohdistuvan oikeuden luovutukseen, jos luovutuksen perusteella vastikkeena maksettava määrä riippuu luovutuksensaajan patentoituista tuotteista saamasta liikevaihdosta, tällaisten tuotteiden valmistusmäärästä tai patentoidun keksinnön hyväksikäyttökertojen lukumäärästä;
- 3) patenttisisenssisopimuksiin, joissa käyttöluvan antajan tai käyttöluvan saajan oikeuksia käyttävät tai niiden velvollisuudet täyttävät niihin sidossuhteessa olevat yritykset.

12 artikla

1. Tässä asetuksessa tarkoitetaan 'sidossuhteessa olevilla yrityksillä':

- a) yrityksiä, joissa sopimuksen osapuolella suoraan tai välillisesti on:
 - enemmän kuin puolet pääomasta tai liikevaroista;
 - mahdollisuus käyttää yli puolta äänimäärästä;
 - mahdollisuus asettaa enemmän kuin puolet hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavien toimielinten jäsenistä; taikka
 - oikeus johtaa liiketoimintaa;
- b) yrityksiä, joilla on suoraan tai välillisesti a alakohdassa luetellut oikeudet tai mahdollisuudet sopimuksen osapuolen suhteen;
- c) yrityksiä, joissa b alakohdassa tarkoitettulla yrityksellä on suoraan tai välillisesti a alakohdassa luetellut oikeudet tai mahdollisuudet.

2. Yritysten, joissa sopimuksen osapuolilla tai niihin sidossuhteessa olevilla yrityksillä yhdessä on suoraan tai välillisesti 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen oikeudet tai mahdollisuudet, katsotaan olevan sidossuhteessa kumpaankin sopimuksen osapuoleen.

13 artikla

1. Tietoja, jotka on saatu sovellettaessa 4 artiklaa, saa käyttää vain tässä asetuksessa säädettyjä tarkoituksia varten.

2. Komissio ja jäsenvaltioiden viranomaiset sekä niiden virkamiehet ja muut niiden palveluksessa olevat eivät saa

ilmaista tietoja, jotka on saatu tätä asetusta sovellettaessa ja jotka ovat senlaatuaisia, että ne on pidettävä salassa.

3. Mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, ei estä julkaisemasta yleiskatsauksia tai selvityksiä, jotka eivät sisällä yksittäisiä yrityksiä tai yritysten yhteenliittymiä koskevia tietoja.

14 artikla

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1985.

Sitä sovelletaan 31 päivään joulukuuta 1994 asti.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 23 päivänä heinäkuuta 1984.

Komission puolesta

Frans ANDRIESEN

Komission jäsen

**KOMISSION ASETUS (ETY) N:o 417/85,
annettu 19 päivänä joulukuuta 1984,
perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta erikoistumissopimusten
ryhmiin**

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta sopimusten, päätösten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin 20 päivänä joulukuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2821/71⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Kreikan liittymisasiakirjalla, ja erityisesti sen 1 artiklan,

on julkaissut tämän asetuksen luonnoksen⁽²⁾,

on kuullut kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa,

sekä katsoo, että

- 1) asetuksen (ETY) N:o 2821/71 nojalla komissiolla on toimivalta asetuksia antamalla soveltaa perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohtaa tiettyihin 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen sellaisten sopimusten, päätösten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin, jotka liittyvät erikoistumiseen, mukaan lukien sen toteuttamiseksi tarvittavat sopimukset,
- 2) erikoistumissopimukset, jotka koskevat nykyisin tai tulevaisuudessa harjoitettavaa tuotantoa, voivat kuulua 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan,
- 3) tuotantoa koskevat erikoistumissopimukset yleensä edistävät tavaroiden tuotannon tai jakelun parantamista,

koska yritykset, joita asia koskee, voivat keskittyä tiettyjen tuotteiden valmistukseen ja siten toimia tehokkaammin ja toimittaa tuotteet edullisemmin; tehokkaan kilpailun vallitessa saavat kuluttajat kohtuullisen osuuden saatavasta hyödystä,

- 4) tällaisia etuja voidaan samoin saavuttaa sopimuksilla, joissa kukin osapuoli luopuu tiettyjen tuotteiden valmistuksesta toisen osapuolen hyväksi, sekä sopimuksilla, joissa osapuolet sitoutuvat valmistamaan tai valmistuttamaan tiettyjä tuotteita vain yhteisesti,
- 5) tässä asetuksessa tulee täsmentää ne kilpailunrajoitukset, jotka saadaan sisällyttää erikoistumissopimuksiin; kilpailunrajoitukset, jotka asetuksessa sallitaan vastavuoroisten valmistuksesta luopumista koskevien velvoitteiden lisäksi, ovat tavallisesti kyseisten sopimusten tekemisen ja täytäntöönpanon kannalta olennaisia; nämä rajoitukset ovat siten yleensä välttämättömiä tavoiteltujen etujen saamiseksi osallistuville yrityksille ja kuluttajille; osapuolten on sallittava päättää, mitä näistä ehdoista ne sisällyttävät sopimuksiinsa,
- 6) poikkeus on rajattava sopimuksiin, jotka eivät mahdollista kilpailun poistamista merkittävästä osasta kyseisten tuotteiden markkinoita; asetusta on siksi sovellettava vain niin kauan kuin osallistuvien yritysten markkinaosuus ja liikevaihto eivät ylitä tiettyä rajaa,

⁽¹⁾ EYVL N:o L 285, 29.12.1971, s. 46

⁽²⁾ EYVL N:o C 211, 11.8.1984, s. 2

- 7) on kuitenkin aiheellista suoda yrityksille, joiden liikevaihto ylittää asetuksessa määrätyn raja-arvon, yksinkertaistettu keino ryhmäpoikkeuksesta johtuvan oikeusvarmuuden saavuttamiseksi; sen on annettava komissiolle mahdollisuus suorittaa tehokasta valvontaa sekä yksinkertaistaa kyseisiin sopimuksiin liittyvää hallintoa,
- 8) sellaisten pitkäaikaisten erikoistumisssopimusten tekemisen helpottamiseksi, jotka voivat vaikuttaa osallistuvien yritysten rakenteeseen, on asianmukaista säätää asetuksen voimassaoloajaksi 13 vuotta; olosuhteiden, joiden perusteella asetus annetaan, muutuksessa merkittävästi tuona aikana komissio päättää tarvittavista muutoksista, ja
- 9) sopimuksia, päätöksiä ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja, joiden osalta on tehty poikkeus suoraan tällä asetuksella, ei tarvitse ilmoittaa; yritykset voivat tästä huolimatta yksittäistapauksessa hakea päätöstä neuvoston asetuksen N:o 17⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Kreikan liittymisasiakirjalla, mukaisesti,
- a) velvoitteen olla tekemättä ulkopuolisten kanssa erikoistumisssopimuksia, jotka liittyvät samanlaisiin tuotteisiin tai tuotteisiin, joita kuluttajat pitävät ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan niitä vastaavina;
- b) velvoitteen hankkia erikoistumisen kohteena olevia tuotteita yksinomaan muulta osapuolelta, yhteisyritykseltä tai kolmannelta yritykseltä, jonka tehtäväksi niiden valmistus on annettu yhdessä, jollei niitä voida saada edullisemmilla ehdoilla muualta ja jollei toinen osapuoli, yhteisyritys tai yritys, jonka tehtäväksi niiden valmistus on annettu yhdessä, voi tarjota niitä samoilla ehdoilla;
- c) velvoitteen antaa muille osapuolille yksinoikeus erikoistumisen kohteena olevien tuotteiden jakeluun, jos välittäjät ja käyttäjät voivat hankkia tuotteita myös muilta toimittajilta eivätkä osapuolet vaikeuta välittäjien tai käyttäjien mahdollisuuksia hankkia tuotteita tällä tavalla.

2. Mitä 1 artiklassa säädetään, sovelletaan myös, jos osapuolet sitoutuvat velvoitteisiin, jotka ovat 1 kohdassa mainittujen velvoitteiden kaltaisia, mutta soveltamisalaltaan tuossa kohdassa sallittuja velvoitteita rajatumpia.

3. Mitä 1 artiklassa säädetään, sovelletaan sen estämättä, että olisi erityisesti sovittu seuraavista velvoitteista:

- a) velvoite toimittaa muille osapuolille erikoistumisen kohteena olevia tuotteita ja tällöin noudattaa vähimmäislaatuvaatimuksia;
- b) velvoite varastoida vähimmäismäärä erikoistumisen kohteena olevia tuotteita ja niiden varaosia;
- c) velvoite huolehtia asiakas- ja takuupalveluista erikoistumisen kohteena oleville tuotteille.

3 artikla

1. Mitä 1 artiklassa säädetään, sovelletaan vain, jos:

- a) erikoistumisen kohteena olevilla tuotteilla ja osallistuvien yritysten muilla tuotteilla, joita käyttäjät pitävät ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan vastavina, ei yhdessä ole yli 20 prosenttia kyseisten tuotteiden markkinoista yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävässä osalla;
- b) osallistuvien yritysten liikevaihto yhteensä ei ole vuodessa enemmän kuin 500 miljoonaa ECUa.

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan nojalla julistetaan, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta ei tässä asetuksessa säädetyin edellytyksin koske erikoistumisssopimuksia, joilla yritykset hyväksyvät sopimuskaudeksi vastavuoroiset velvoitteet:

- a) olla valmistamatta tai valmistuttamatta tiettyjä tuotteita ja sen sijaan antaa muiden osapuolten valmistaa tai valmistuttaa ne; tai
- b) valmistaa tai valmistuttaa tiettyjä tuotteita vain yhteisesti.

2 artikla

1. Edellä 1 artiklassa mainitun velvoitteen lisäksi osapuolille ei saa määrätä muita kilpailunrajoituksia kuin:

⁽¹⁾ EYVL N:o 13, 21.2.1962, s. 204/62

2. Mitä 1 artiklassa säädetään, on edelleen sovellettava, jos 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu markkinaosuus tai 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu kokonaisliikevaihto ylitetään kahden peräkkäisen tilikauden aikana enintään kymmenesosalla.

3. Jos jokin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista raja-arvoista ylittään, 1 artiklaa sovelletaan edelleen kuuden kuukauden ajan sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana se ylitettiin.

4 artikla

1. Edellä 1 artiklassa säädettyä poikkeusta sovelletaan myös sopimuksiin, joihin osallistuvien yritysten liikevaihto yhteensä ylittää 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja 2 kohdassa säädettyt raja-arvot, jos kyseiset sopimukset ilmoitetaan komissiolle komission asetuksen N:o 27⁽¹⁾ säännösten mukaisesti, eikä komissio vastusta kyseistä poikkeusta kuuden kuukauden kuluessa.

2. Kuuden kuukauden määräaika lasketaan päivästä, jona komissio vastaanottaa ilmoituksen. Jos kuitenkin ilmoitus lähetetään kirjattuna kirjeenä, aika lasketaan postituspaikan postileiman päivästä.

3. Mitä 1 kohdassa säädetään, sovelletaan vain, jos:

- a) ilmoituksessa tai siihen liittyvässä tiedonannossa erikseen viitataan tähän artiklaan; ja
- b) ilmoituksessa annetut tiedot ovat täydellisiä ja tosiasioiden mukaisia.

4. Etua, joka johtuu 1 kohdan soveltamisesta, voidaan vaatia sopimuksille, jotka on ilmoitettu ennen tämän asetuksen voimaantuloa, toimittamalla komissiolle tiedonanto, jossa viitataan ilmoitukseen ja nimenomaan tähän artiklaan. Mitä 2 kohdassa ja 3 kohdan b alakohdassa säädetään, sovelletaan soveltuvin osin.

5. Komissio voi vastustaa poikkeusta. Sen on vastustettava poikkeusta, jos se saa jäsenvaltiolta tätä koskevan pyynnön kolmen kuukauden kuluessa 1 kohdassa mainitun ilmoituksen tai 4 kohdassa mainitun tiedonannon toimittamisesta jäsenvaltiolle. Pyyntö on perusteltava perustamissopimuksen kilpailusääntöihin liittyvillä seikoilla.

6. Komissio voi milloin tahansa luopua poikkeusta vastustavasta kannastaan. Jos vastustuksen perusteena on kuitenkin ollut jäsenvaltion pyyntö, joka on edelleen voimassa, siitä voidaan luopua vasta, kun kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvoo-antavaa komiteaa on kuultu.

7. Jos vastustus peruutetaan siksi, että yritykset, joita asia koskee, ovat näyttäneet, että 85 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset täyttyvät, poikkeusta sovelletaan ilmoituspäivästä alkaen.

8. Jos vastustus peruutetaan siksi, että yritykset, joita asia koskee, ovat muuttaneet sopimusta siten, että 85 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset täyttyvät, poikkeusta sovelletaan muutosten voimaantulopäivästä alkaen.

9. Jos komissio vastustaa poikkeusta eikä vastustusta peruuteta, ilmoituksen vaikutuksiin sovelletaan asetuksen N:o 17 säännöksiä.

5 artikla

1. Tietoja, jotka on saatu sovellettaessa 4 artiklaa, saa käyttää vain tässä asetuksessa säädettyjä tarkoituksia varten.

2. Komissio ja jäsenvaltioiden viranomaiset sekä niiden virkamiehet ja muut niiden palveluksessa olevat eivät saa ilmaista tietoja, jotka on saatu tätä asetusta sovellettaessa ja jotka luonteensa vuoksi ovat salassa pidettäviä.

3. Mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, ei estä julkaisemasta yleiskatsauksia tai selvityksiä, jotka eivät sisällä yksittäisiä yrityksiä tai yritysten yhteenliittymiä koskevia tietoja.

6 artikla

Edellä 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen kokonaisliikevaihdon laskemiseksi on osallistuvien yritysten viimeisellä tilikaudella saavutetut liikevaihdot kaikkien tavaroiden ja palvelujen osalta, lukuun ottamatta veroja ja muita veronluonteisia maksuja, laskettavaa yhteen. Tällöin ei oteta huomioon osallistuvien yritysten välisiä liiketoimia tai näiden yritysten ja sellaisen kolmannen yrityksen välisiä liiketoimia, jonka tehtäväksi nämä ovat yhdessä antaneet valmistuksen.

⁽¹⁾ EYVL N:o 35, 10.5.1962, s. 1118/62

7 artikla

1. Tämän asetuksen 3 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa sekä 6 artiklassa tarkoitetaan osallistuvilla yrityksillä:

- a) sopimuksen osapuolina olevia yrityksiä;
- b) yrityksiä, joissa sopimuksen osapuolella suoraan tai välillisesti on:
 - enemmän kuin puolet pääomasta tai liikevaroista;
 - mahdollisuus käyttää yli puolta äänimäärästä;
 - mahdollisuus asettaa enemmän kuin puolet hallinto-neuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavien toimielinten jäsenistä; taikka
 - oikeus johtaa liiketoimintaa;
- c) yrityksiä, joilla on suoraan tai välillisesti b alakohdassa luetellut oikeudet tai mahdollisuudet sopimuksen osapuolen suhteen;
- d) yrityksiä, joissa c alakohdassa tarkoitettulla yrityksellä on suoraan tai välillisesti b alakohdassa luetellut oikeudet tai mahdollisuudet.

2. Yrityksiä, joissa 1 kohdan a – d alakohdassa tarkoitetuilla yrityksillä yhdessä on suoraan tai välillisesti 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettut oikeudet tai mahdollisuudet, pidetään myös osallistuvina yrityksinä.

8 artikla

Komissio voi asetuksen (ETY) N:o 2821/71 7 artiklan mukaisesti evätä tästä asetuksesta aiheutuvan edun, jos se toteaa,

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 19 päivänä joulukuuta 1984.

Komission puolesta

Frans ANDRIESEN

Komission jäsen

että jossakin erityisessä tapauksessa sopimuksella, jonka osalta on tehty poikkeus tällä asetuksella, on kuitenkin tiettyjä vaikutuksia, jotka ovat ristiriidassa perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdassa määrättyjen edellytysten kanssa, ja erityisesti jos:

- a) sopimus ei johda merkittävään järjeistämiseen tai kuluttajat eivät saa kohtuullista osuutta saatavasta hyödystä; tai
- b) erikoistumisen kohteina olevat tuotteet eivät yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla ole alttiina samantyyppisistä tuotteista tai tuotteista, joita käyttäjät pitävät ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan niitä vastaavina, johtuvalle tehokkaalle kilpailulle.

9 artikla

Tämä asetus koskee soveltuvin osin myös yritysten yhteenliittymien päätöksiä ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja.

10 artikla

1. Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1985. Sitä sovelletaan 31 päivään joulukuuta 1997 asti.

2. Kumotaan komission asetus (ETY) N:o 3604/82⁽¹⁾.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 376, 31.12.1982, s. 33

**KOMISSION ASETUS (ETY) N:o 418/85,
annettu 19 päivänä joulukuuta 1984,
perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tutkimus- ja
kehityssopimusten ryhmiin**

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta sopimusten, päätösten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin 20 päivänä joulukuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2821/71⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Kreikan liittymisasikirjalla, ja erityisesti sen 1 artiklan,

on julkaissut tämän asetuksen luonnoksen⁽²⁾,

on kuullut kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa,

sekä katsoo, että

- 1) asetuksen (ETY) N:o 2821/71 nojalla komissiolla on toimivalta asetuksia antamalla soveltaa perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohtaa tiettyihin 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen sellaisten sopimusten, päätösten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin, joiden tarkoituksena on tuotteiden tai menetelmien tutkimus tai kehittäminen niiden teolliseen soveltamiseen asti ja tällaisen toiminnan tulosten hyväksi käyttäminen, mukaan luettuina myös teollisoikeuksia ja salaista teknistä tietämystä koskevat sopimusehdot,
- 2) kuten komission vuonna 1968 yritysten yhteistoimintaan liittyvistä sopimuksista, päätöksistä ja yhdenmukaistetuista menettelytavoista antamassa tiedonannossa⁽³⁾ todetaan, yhteistä tutkimustyötä tai yhteistä tutkimuksen tulosten kehitystyötä koskevat sopimukset, jotka johtavat teollisen soveltamisen asteelle, mutta eivät sisällä sitä, eivät yleensä ole kiellettyjä perusta-

missopimuksen 85 artiklan 1 kohdan mukaan; kuitenkin joissain tapauksissa tällaiset sopimukset saattavat kuulua tämän kiellon soveltamisalaan, esimerkiksi silloin, kun osapuolet sopivat, että ne eivät harjoita muuta tutkimus- ja kehitystyötä samalla alalla, mikä merkitsee luopumista mahdollisuudesta saada kilpailuetua suhteessa sopimuksen muihin osapuoliin; siten ei ole aihetta olla soveltamatta niihin tätä asetusta,

- 3) sopimukset, jotka koskevat sekä yhteistä tutkimus- ja kehitystyötä että yhteistä tulosten hyväksi käyttämistä, voivat olla kiellettyjä 85 artiklan 1 kohdan mukaan, koska tuolloin osapuolet yhdessä määräävät kyseisten tuotteiden valmistuksen tai kyseisten menetelmien soveltamisen taikka niihin liittyvien teollis- tai tekijänoikeuksien tai taitotiedon hyväksi käyttämisen yksityiskohdista,
- 4) yhteistyö tutkimus- ja kehitystyössä sekä tulosten hyväksi käyttämisessä edistää yleensä teknistä ja taloudellista kehitystä, koska se johtaa teknisen tietämyksen leviämiseen osapuolten piirissä, koska se poistaa tutkimus- ja kehitystyön päällekkäisyyksiä, koska se on viirikkeenä uusille edistysaskelille täydentävän teknisen tietämyksen vaihdon ansiosta ja koska se mahdollistaa niiden tuotteiden valmistuksen ja niiden menetelmien soveltamisen järjeistämisen, jotka on kehitetty tutkimus- ja kehitystyön tuloksena; nämä päämäärät voidaan saavuttaa vain silloin, kun tutkimus- ja kehitysohjelma ja sen tavoitteet on selvästi määritetty ja jokaisella osapuolella on mahdollisuus käyttää hyväksi kaikkia sitä kiinnostavia ohjelman tuloksia; sellaisten yliopistojen ja tutkimuslaitosten ottaessa osaa ohjelmaan, jotka eivät ole kiinnostuneita tulosten hyväksi käyttämisestä, voidaan sopia, että kyseiset tulokset ovat niiden käytettävissä ainoastaan jatkotutkimusten suorittamista varten,
- 5) kuluttajien voidaan odottaa hyötyvän tutkimus- ja kehitystoiminnan laajenemisesta ja tehostumisesta siten, että markkinoille tulee uusia tai parannettuja tuotteita tai palveluja, tai että uusien tai parannettujen menetelmien johdosta hinnat alenevat,

⁽¹⁾ EYVL N:o L 285, 29.12.1971, s. 46

⁽²⁾ EYVL N:o C 16, 21.1.1984, s. 3

⁽³⁾ EYVL N:o C 75, 29.7.1968, s. 3, oikaistu EYVL N:o C 84, 28.8.1968, s. 14

- 6) tässä asetuksessa tulee täsmentää ne kilpailunrajoitukset, jotka saadaan sisällyttää poikkeuksen soveltamisalaan kuuluviin sopimuksiin; tämän asetuksen mukaan sallittujen rajoitusten tarkoituksena on osapuolten tutkimustoiminnan keskittäminen niiden menestysmahdollisuuksien parantamiseksi sekä uusien tuotteiden ja palvelujen markkinoille tuomisen helpottaminen; nämä rajoitukset ovat yleensä tarpeen tavoitellun, osapuolille ja kuluttajille koituvan hyödyn turvaamiseksi,
- 7) tulosten yhteistä hyväksi käyttämistä voidaan pitää yhteisen tutkimus- ja kehitystyön luontevana täydennyksenä; sitä voidaan toteuttaa eri muodoissa ulottuen valmistuksesta teollis- tai tekijänoikeuksien tai tietotiedon hyväksikäyttöön, joka vaikuttaa merkittävästi tekniseen tai taloudelliseen edistykseen; mainittujen etujen ja tavoitteiden saavuttamiseksi sekä niiden kilpailunrajoitusten perustelemiseksi, joita poikkeus koskee, yhteisen hyväksi käyttämisen tulee koskea sellaisia tuotteita tai menetelmiä, joiden kehittämisessä tutkimustulokset ovat ratkaisevia; sen vuoksi yhteinen hyväksi käyttäminen ei ole oikeutettua silloin, kun se liittyy parannuksiin, joita ei ole saavutettu yhteisessä tutkimus- ja kehitysohjelmassa vaan sovellettaessa sellaista sopimusta, jonka pääasiallinen tarkoitus on erilainen, esimerkiksi teollis- tai tekijänoikeuksien hyväksi käyttäminen tai yhteinen valmistus taikka erikoistuminen, ja jonka määräykset yhteisestä tutkimus- ja kehitystyöstä ovat vain liitännäisiä,
- 8) tässä asetuksessa säädettävän poikkeuksen tulee rajoittua sellaisiin sopimuksiin, jotka eivät anna yrityksille mahdollisuutta poistaa kilpailua merkittävästä osasta kyseisten tuotteiden markkinoita; sen takaamiseksi, että yhteismarkkinoilla voi kaikilla elinkeinoelämän aloilla toimia useita riippumattomia tutkimuskeskuksia, on välttämätöntä sulkea pois ryhmäpoikkeuksen soveltamisalasta sellaisten kanssakilpailijoiden väliset sopimukset, joiden yhteinen osuus niiden tuotteiden markkinoista, joita voidaan parantaa tai jotka voidaan korvata tutkimus- ja kehitystyön tuloksilla, ylittää tietyn tason sopimuksen tehoketellä,
- 9) tehokkaan kilpailun turvaamiseksi tulosten yhteisen hyväksi käyttämisen aikana on tarpeen säätää ryhmäpoikkeuksen soveltamisen lakkaamisesta silloin, kun osapuolten yhteenlasketut yhteisessä tutkimus- ja kehitystyössä kehitettyjen tuotteiden markkinaosuudet kasvavat liian suuriksi; on kuitenkin tarpeen säätää,
- 10) sellaisten yritysten sopimusten osalta, jotka eivät täytä tässä asetuksessa säädettyjä markkinaosuutta koskevia edellytyksiä, voidaan erityistapauksissa tehdä poikkeus yksittäisellä päätöksellä, jossa otetaan huomioon etenkin maailmanlaajuinen kilpailu ja huipputekniikan tuotteiden tuotannon erityisolosuhteet,
- 11) tässä asetuksessa on suotavaa luetella joukko tutkimus- ja kehityssopimuksissa tavallisesti käytettäviä velvoitteita, jotka eivät yleensä rajoita kilpailua, ja säätää, jos ne erityisten taloudellisten tai oikeudellisten seikkojen vuoksi takia kuuluisivat 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, että poikkeus koskee myös niitä; tämä luettelo ei ole tyhjentävä,
- 12) tässä asetuksessa tulee myös täsmentää rajoitukset, joita ei saa sisällyttää sopimuksiin, jotta ne voisivat saada poikkeuksesta johtuvat edut, koska tuollaiset ehdot ovat sellaisia 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvia rajoituksia, joihin ei voida soveltaa yleistä oletusta siitä, että ne johtaisivat 85 artiklan 3 kohdassa vaadittuihin myönteisiin vaikutuksiin,
- 13) sopimusten, jotka eivät sellaisenaan kuulu poikkeuksen soveltamisalaan siitä syystä, että ne sisältävät määräyksiä, joiden osalta tässä asetuksessa ei ole erikseen tehty poikkeusta, vaikka niihin ei sisälly nimenomaisesti asetuksen soveltamisalasta poissuljettuja rajoituksia, voidaan kuitenkin yleensä olettaa täyttävän 85 artiklan 3 kohdan soveltamisen edellytykset; komissio voi nopeasti todeta, onko asia näin; tällaisten sopimusten tulisi siten katsoa kuuluvan poikkeuksen soveltamisalaan tämän asetuksen mukaisesti, jos ne ilmoitetaan komissiolle eikä komissio määrääjassa vastusta poikkeuksen soveltamista,

14) tässä asetuksessa tarkoitetut sopimukset voivat saada myös muiden komission ryhmäpoikkeusasetusten säännöksistä koituvan hyödyn, erityisesti erikoistumis-sopimuksista annetusta asetuksesta (ETY) N:o 417/85⁽¹⁾, yksinmyyntisopimuksista annetusta asetuksesta (ETY) N:o 1983/83⁽²⁾, yksinostosopimuksista annetusta asetuksesta (ETY) N:o 1984/83⁽³⁾ ja patenttilisenssisopimuksista annetusta asetuksesta (ETY) N:o 2349/84⁽⁴⁾, jos ne täyttävät näissä asetuksissa säädetyt edellytykset; edellä mainittujen asetusten säännöksiä ei kuitenkaan sovelleta siltä osin kuin tässä asetuksessa annetaan tarkemmat säännökset,

15) jos yksittäisillä sopimuksilla, joiden osalta on säädetty poikkeus tässä asetuksessa, kuitenkin on vaikutuksia, jotka ovat ristiriidassa 85 artiklan 3 kohdan kanssa, komissio voi evätä ryhmäpoikkeuksesta johtuvan edun,

16) tätä asetusta tulisi soveltaa taannehtivasti sopimuksiin, jotka ovat olemassa tämän asetuksen tullessa voimaan, jos nämä sopimukset jo täyttävät tämän asetuksen soveltamisen edellytykset tai ne muutetaan sellaisiksi; näihin säännöksiin ei voida vedota oikeudenkäynneissä, jotka ovat vireillä tämän asetuksen tullessa voimaan, eikä siihen liioin voida vedota ulkopuoliseen kohdistuvan vahingonkorvausvaatimuksen perusteena,

17) tutkimus- ja kehitysyhteissopimusten ollessa usein luonteeltaan keustosopimuksia erityisesti silloin, kun yhteistyö ulottuu tulosten hyväksi käyttämiseen, on aiheellista säätää tämän asetuksen voimassaoloajaksi 13 vuotta; olosuhteiden, joiden perusteella asetusta annetaan, muuttuessa merkittävästi tuona aikana, komissio päättää tarvittavista muutoksista, ja

18) sopimuksia, joiden osalta poikkeus tehdään suoraan tällä asetuksella, ei tarvitse ilmoittaa; yritykset voivat

kuitenkin erityistapauksissa hakea komissiolta päätöstä neuvoston asetuksen N:o 17⁽⁵⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Kreikan liittymisasiakirjalla, mukaisesti,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

1. Perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan nojalla julistetaan, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta ei tässä asetuksessa säädetyn edellytyksin koske yritysten välisiä sopimuksia, joiden tarkoituksena on:

- a) tuotteita tai menetelmiä koskeva yhteinen tutkimus- ja kehitystyö sekä tämän tutkimus- ja kehitystyön tulosten yhteinen hyväksi käyttäminen;
- b) samojen yritysten välisen aikaisemman sopimuksen perusteella harjoitetun, tuotteita tai menetelmiä koskeneen yhteisen tutkimus- ja kehitystyön tulosten yhteinen hyväksi käyttäminen; taikka
- c) tuotteita tai menetelmiä koskeva yhteinen tutkimus- ja kehitystyö, johon ei liity tulosten yhteistä hyväksi käyttämistä, siltä osin kuin kyseiset sopimukset ovat kiellettyjä 85 artiklan 1 kohdan mukaan.

2. Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- a) 'tuotteita tai menetelmiä koskevalla tutkimus- ja kehitystyöllä' teknisen tietämyksen hankkimista ja teoreettisen analyysin suorittamista, järjestelmällistä tutkimusta tai kokeiden toteuttamista koetuotanto mukaan lukien, tuotteiden ja valmistusmenetelmien teknistä kokeilua, sitä varten tarvittavien laitteistojen järjestämistä sekä teollis- tai tekijän-oikeuksien hankkimista tuloksiin;
- b) 'sopimusmenetelmillä' tutkimus- ja kehitystyön tuloksena syntyviä menetelmiä;
- c) 'sopimustuotteilla' tutkimus- ja kehitystyön tuloksena syntyviä tai sopimusmenetelmiä käyttäen valmistettuja tai aikaansaatuja tuotteita tai palveluja;

⁽¹⁾ EYVL N:o L 53, 22.2.1985, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o L 173, 30.6.1983, s. 1

⁽³⁾ EYVL N:o L 173, 30.6.1983, s. 5

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 219, 16.8.1984, s. 15

⁽⁵⁾ EYVL N:o 13, 21.2.1962, s. 204/62

- d) 'tulosten hyväksi käyttämisellä' sopimustuotteiden valmistusta tai sopimusmenetelmien soveltamista, teollis- tai tekijänoikeuksien luovuttamista tai käyttöluvan antamista niihin taikka tällaiseen valmistuksen tai soveltamisen vaatiman taitotiedon luovuttamista;
- e) 'teknisellä tietämyksellä' sellaista teknistä tietämystä, joka on suojattu teollis- tai tekijänoikeudella taikka joka on salaista (taitotieto).
3. Tutkimus- ja kehitystyö tai tulosten hyväksi käyttäminen on 'yhteistä', jos:

a) siihen liittyvät tehtävät

- suorittaa yhteinen ryhmä, yksikkö tai yritys,
- ne suorittaa ulkopuolinen osapuolten yhteisestä toimeksiannosta, taikka
- ne jaetaan osapuolille tutkimukseen, kehitystyöhön tai tuotantoon erikoistumisen perusteella;

- b) osapuolet toimivat yhdessä luovutettaessa teollis- tai tekijänoikeuksia tai annettaessa käyttöluvia niihin taikka luovutettaessa taitotietoa edellä 2 kohdan d alakohdassa tarkoitetulla tavalla ulkopuolisille.

2 artikla

Edellä 1 artiklassa säädettyä poikkeusta sovelletaan vain, jos:

- a) yhteinen tutkimus- ja kehitystyö suoritetaan ohjelmassa, jossa määritetään tällaisen työn tavoitteet ja toteutusala;
- b) työn tulokset ovat kaikkien osapuolten saatavissa;
- c) tapauksissa, joissa sopimus koskee vain yhteistä tutkimus- ja kehitystyötä, jokainen osapuoli voi itsenäisesti käyttää yhteisen tutkimus- ja kehitystyön tuloksia ja siihen tarvittavaa aikaisempaa teknistä tietämystä;
- d) yhteinen hyväksi käyttäminen koskee ainoastaan niitä tuloksia, joilla on teollis- tai tekijänoikeudellinen suoja tai jotka ovat tekniseen tai taloudelliseen edistykseen merkittävästi vaikuttavaa taitotietoa, ja jos nämä tulokset ovat

ratkaisevia sopimustuotteiden valmistuksen tai sopimusmenetelmien soveltamisen kannalta;

- e) yhteisyritys tai ulkopuolinen yritys, jonka tehtäväksi sopimustuotteiden valmistus on annettu, saa toimittaa niitä yksinomaan sopimuspuolille;
- f) yritysten, joiden tehtäväksi valmistus on annettu erikoistumisen perusteella, on täytettävä kaikkien osapuolien toimituspyynnöt.

3 artikla

1. Jos osapuolet eivät ole keskenään kilpailevia sellaisten tuotteiden valmistajia, joita voidaan parantaa sopimustuotteilla tai jotka voidaan korvata niillä, edellä 1 artiklassa säädettyä poikkeusta sovelletaan niin kauan kuin tutkimus- ja kehitysohjelmia toteutetaan, sekä, jos tuloksia käytetään hyväksi yhteisesti, viiden vuoden ajan luettuna päivästä, jona sopimustuotteet tuodaan ensimmäistä kertaa markkinoille yhteismarkkinoilla.

2. Jos ainakin kaksi osapuolista on 1 kohdassa tarkoitettuja kilpailevia valmistajia, edellä 1 artiklassa säädettyä poikkeusta sovelletaan vain siinä tapauksessa, että sopimuksen tekoehdellä osapuolten yhteenlaskettu sellaisten tuotteiden tuotanto, joita voidaan parantaa sopimustuotteilla tai jotka voidaan korvata niillä, on enintään 20 prosenttia näiden tuotteiden markkinoista yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla.

3. Edellä 1 kohdassa mainitun ajan päättymisen jälkeen 1 artiklassa säädetyn poikkeuksen soveltaminen jatkuu niin kauan kuin sopimustuotteiden tuotanto lisätynä osapuolten sellaisten muiden tuotteiden tuotannolla, joita käyttäjät pitävät ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan niitä vastaavina, on enintään 20 prosenttia kaikkien tällaisten tuotteiden markkinoista yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla. Jos osapuolet liittävät sopimustuotteet muihin valmistamiinsa tuotteisiin niiden osina, vertailukohtana on pidettävä sellaisten viimeksi mainittujen tuotteiden markkinoita, joissa kyseisillä osilla on merkittävä osuus.

4. Edellä 1 artiklassa säädetyn poikkeuksen soveltaminen jatkuu, jos 3 kohdassa mainittu markkinaosuus ylitetään kahtena peräkkäisenä tilikautena enintään kymmenesosalla.

5. Jos 3 ja 4 kohdassa mainitut markkinaosuudet ylitetään, edellä 1 kohdassa säädetyn poikkeuksen soveltaminen jatkuu

kuusi kuukautta sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana ylitys tapahtui.

4 artikla

Edellä 1 artiklassa säädettyä poikkeusta sovelletaan myös seuraaviin osapuoliin kohdistuviin kilpailunrajoituksiin:

- a) velvoite olla harjoittamatta itsenäistä tutkimus- ja kehitystyötä alalla, jota ohjelma koskee, tai siihen läheisesti liittyvällä alalla, niin kauan kuin ohjelmaa toteutetaan;
- b) velvoite olla tekemättä sopimuksia tutkimus- ja kehitystyöstä ulkopuolisten kanssa alalla, jota ohjelma koskee, tai siihen läheisesti liittyvällä alalla, niin kauan kuin ohjelmaa toteutetaan;
- c) velvoite hankkia sopimustuotteet yksinomaan sopimuksen osapuolilta, yhteisiltä yksiköiltä tai yhteisyrityksiltä taikka sellaisilta ulkopuolisilta yksiköiltä tai yrityksiltä, joiden tehtäväksi näiden tuotteiden valmistus on yhteisesti annettu;
- d) velvoite olla valmistamatta sopimustuotteita tai olla käyttämättä sopimusmenetelmiä alueilla, jotka on varattu muille osapuolille;
- e) velvoite rajoittaa sopimustuotteiden valmistus tai sopimusmenetelmien käyttö yhdelle tai useammalle tekniselle soveltamisalalle lukuun ottamatta tapauksia, joissa ainakin kaksi osapuolista on sopimuksen tekohetkellä 3 kohdassa tarkoitettuja kansaskilpailijoita;
- f) velvoite olla viiden vuoden kuluessa siitä, kun sopimustuotteet on ensimmäistä kertaa saatettu yhteismarkkinoille markkinoille, aktiivisesti saattamatta niitä markkinoille alueilla, jotka on varattu muille osapuolille, ja erityisesti olla harjoittamatta nimenomaisesti näille alueille suunnattua mainontaa tai perustaa sinne sivuliikettä taikka pitää siellä näiden tuotteiden jakeluvastoa, jos käyttäjät ja välittäjät voivat saada sopimustuotteita muilta toimittajilta eivätkä osapuolet vaikeuta käyttäjien ja välittäjien mahdollisuuksia hankkia tuotteita tällä tavalla;
- g) osapuolten velvoite antaa toisilleen tieto tulosten hyväksi käyttämisestä saamistaan kokemuksista sekä antaa toisilleen muu kuin yksinomainen käyttöluopa parannuksiin ja uusiin sovellutuksiin liittyviin keksintöihin.

2. Edellä 1 artiklassa säädettyä poikkeusta sovelletaan myös, jos osapuolet sitoutuvat sopimuksessa velvoitteisiin, jotka ovat 1 kohdassa mainittujen velvoitteiden kaltaisia, mutta soveltamisalaltaan tuossa kohdassa sallittuja velvoitteita rajatumpia.

5 artikla

1. Mitä 1 artiklassa säädetään, sovelletaan sen estämättä, että sopimuksen voimassaoloaikana osapuolia koskisivat erityisesti seuraavat velvoitteet:

- a) velvoite luovuttaa patentoitua tai patentoimatonta teknistä tietämystä, joka on tarpeen tutkimus- ja kehitysohjelman toteuttamista tai sen tulosten hyväksi käyttämistä varten;
 - b) velvoite olla käyttämättä toiselta osapuolelta saatua taitotietoa muuhun tarkoitukseen kuin tutkimus- ja kehitysohjelman toteuttamiseen tai sen tulosten hyväksi käyttämiseen;
 - c) velvoite hankkia teollis- tai tekijänoikeudet sopimustuotteisiin tai -menetelmiin ja pitää ne voimassa;
 - d) velvoite pitää tutkimus- ja kehitysohjelmassa saatu tai yhteisesti kehitetty taitotieto salaisena; tähän voidaan velvoittaa sopimuksen lakkaamisen jälkeenkin;
 - e) velvoite:
 - i) ilmoittaa muille osapuolille näiden teollis- ja tekijänoikeuksien loukkauksista,
 - ii) nostaa kante loukkaajia vastaan ja
 - iii) olla yhteistyössä tällaisessa menettelyssä tai osallistua muiden osapuolten kanssa sen kustannuksiin;
 - f) velvoite käyttöoikeuskorvauksin tai suorituksin korvata muille osapuolille tutkimus- ja kehitystyöhön annettuihin panoksiin tai sen tulosten hyväksi käyttämiseen liittyvät tasapuolisuuden puutteet;
 - g) velvoite luovuttaa muille osapuolille osuudet ulkopuolisilta saaduista käyttöoikeuskorvauksista;
 - h) velvoite toimittaa muille osapuolille vähimmäismäärä sopimustuotteita ja noudattaa vähimmäislaatuvaatimuksia.
2. Jos 1 kohdassa mainitut velvoitteet erityisten seikkojen takia kuitenkin olisivat 85 artiklan 1 kohdan mukaan kiellettyjä, poikkeus koskee myös niitä. Tässä kohdassa säädettyä poikkeusta sovelletaan myös, jos osapuolet sitoutuvat sopi-

muksessa velvoitteisiin, jotka ovat 1 kohdassa mainittujen velvoitteiden kaltaisia, mutta soveltamisalaltaan tuossa kohdassa sallittuja velvoitteita rajatumpia.

6 artikla

Edellä 1 artiklassa säädettyä poikkeusta ei sovelleta, jos osapuolet sopimuksellaan, päätöksellään tai yhdenmukaistetulla menettelytavallaan:

- a) rajoittavat vapauttaan harjoittaa tutkimus- ja kehitystyötä itsenäisesti tai yhteistoiminnassa ulkopuolisten kanssa ohjelmaan liittymättömällä alalla, taikka, kun ohjelma on saatettu päätökseensä, alalla, jota ohjelma koskee, tai siihen liittyvällä alalla;
- b) asettavat kiellon kiistää tutkimus- ja kehitysohjelman päättymisen jälkeen sellaisten teollis- tai tekijänoikeuksien pätevyys, joita osapuolilla on yhteismarkkinoilla ja joita käytetään hyväksi ohjelman toteuttamisessa, tai, kun sopimus on lakannut olemasta voimassa, kiellon kiistää sellaisten teollis- tai tekijänoikeuksien pätevyys, joita osapuolilla on yhteismarkkinoilla ja jotka suojaavat tutkimus- ja kehitystyön tuloksia;
- c) rajoittavat vapauttaan päättää sopimustuotteiden valmistus- tai myyntimääristä taikka sopimusmenetelmän käyttökertojen lukumäärästä;
- d) rajoittavat vapauttaan päättää hinnoista tai niiden osatekijöistä taikka alennuksista, joita he soveltavat myydessään sopimustuotteita ulkopuolisille;
- e) rajoittavat vapauttaan valita toimituksia saavat asiakkaansa, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 4 artiklan 1 kohdan e alakohdan soveltamista;
- f) asettavat kiellon tuoda sopimustuotteita markkinoille tai harjoittaa aktiivista myyntitoimintaa muille osapuolille varatuilla yhteismarkkinoiden alueilla 4 artiklan 1 kohdan f alakohdassa tarkoitetun ajanjakson päätyttyä jälkeen;
- g) asettavat kiellon sallia ulkopuolisten valmistaa sopimustuotteita tai soveltaa sopimusmenetelmiä, kun ei ole sovittu yhteisestä valmistuksesta;
- h) asettavat vaatimuksen
 - kieltäytyä ilman asiallista perustetta toimituksista osapuolen omalle alueelle sijoittautuneiden käyttäjien tai jälleenmyyjien tilausten perusteella, jotka laski-

sivat sopimustuotteita liikkeelle yhteismarkkinoiden muilla alueilla, tai

- vaikeuttaa käyttäjien tai jälleenmyyjien mahdollisuuksia hankkia sopimustuotteita yhteismarkkinoilla toimivilta muilta jälleenmyyjiltä, ja erityisesti käyttää teollis- tai tekijänoikeuksia tai ryhtyä muihin toimenpiteisiin estääkseen käyttäjiä tai jälleenmyyjä hankkimasta tai tuomasta markkinoille yhteismarkkinoilla tuotteita, jotka muu osapuoli on tuonut laillisesti markkinoille yhteismarkkinoilla tai jotka on hänen suostumuksellaan tuotu laillisesti markkinoille siellä.

7 artikla

1. Edellä 1 artiklassa säädettyä poikkeusta sovelletaan myös 1 artiklassa tarkoitettuihin, 2 ja 3 artiklassa säädetty edellytykset täyttyviin sopimuksiin, jotka sisältävät sellaisia kilpailua rajoittavia velvoitteita, joita 4 ja 5 artiklan säännökset eivät koske ja jotka eivät kuulu 6 artiklan soveltamisalaan, jos kyseiset sopimukset ilmoitetaan komissiolle komission asetuksen N:o 27⁽¹⁾ säännösten mukaisesti, eikä komissio vastusta kyseistä poikkeusta kuuden kuukauden kuluessa.

2. Kuuden kuukauden aika lasketaan päivästä, jona komissio vastaanottaa ilmoituksen. Jos kuitenkin ilmoitus lähetetään kirjattuna kirjeenä, aika lasketaan postituspaikan postileiman päivästä.

3. Mitä 1 kohdassa säädetään, sovelletaan vain, jos:

- a) ilmoituksessa tai siihen liittyvässä tiedonannossa nimenomaisesti viitataan tähän artiklaan; ja
- b) ilmoituksessa annetut tiedot ovat täydellisiä ja tosiasioiden mukaisia.

4. Etua, joka johtuu 1 kohdan soveltamisesta, voidaan vaatia sopimuksille, jotka on ilmoitettu ennen tämän asetuksen voimaantuloa, toimittamalla komissiolle tieto, jossa nimenomaisesti viitataan tähän artiklaan ja ilmoitukseen. Mitä 2 kohdassa ja 3 kohdan b alakohdassa säädetään, sovelletaan soveltuvin osin.

⁽¹⁾ EYVL N:o 35, 10.5.1962, s. 1118/62

5. Komissio voi vastustaa poikkeusta. Sen on vastustettava poikkeusta, jos se saa jäsenvaltiolta tätä koskevan pyynnön kolmen kuukauden kuluessa 1 kohdassa mainitun ilmoituksen tai 4 kohdassa mainitun tiedonannon toimittamisesta jäsenvaltiolle. Pyyntö on perusteltava perustamissopimuksen kilpailusääntöihin liittyvillä seikoilla.

6. Komissio voi milloin tahansa luopua poikkeusta vastustavasta kannastaan. Jos vastustuksen perusteena on kuitenkin ollut jäsenvaltion pyyntö, joka on edelleen voimassa, siitä voidaan luopua vasta kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevän neuvoa-antavan komitean kuulemisen jälkeen.

7. Jos vastustus peruutetaan siksi, että yritykset, joita asia koskee, ovat näyttäneet, että 85 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset täyttyvät, poikkeusta sovelletaan ilmoituspäivästä alkaen.

8. Jos vastustus peruutetaan siksi, että yritykset, joita asia koskee, ovat muuttaneet sopimusta siten, että 85 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset täyttyvät, poikkeusta sovelletaan muutosten voimaantulopäivästä alkaen.

9. Jos komissio vastustaa poikkeusta eikä vastustusta peruuteta, ilmoituksen vaikutuksia koskevat asetuksen N:o 17 säännökset.

8 artikla

1. Tietoja, jotka on saatu sovellettaessa 7 artiklaa, saa käyttää vain tässä asetuksessa säädettyjä tarkoituksia varten.

2. Komissio ja jäsenvaltioiden viranomaiset sekä niiden virkamiehet ja muut niiden palveluksessa olevat eivät saa ilmaista tietoja, jotka on saatu tätä asetusta sovellettaessa ja jotka luonteensa vuoksi ovat salassa pidettäviä.

3. Mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, ei estä julkaisemasta yleiskatsauksia tai selvityksiä, jotka eivät sisällä yksittäisiä yrityksiä tai yritysten yhteenliittymiä koskevia tietoja.

9 artikla

1. Tämän asetuksen säännöksiä sovelletaan myös oikeuksiin ja velvoitteisiin, joita osapuolet perustavat niihin sidossuhteessa

oleville yrityksille. Näiden yritysten markkinaosuuksia ja toimenpiteitä pidetään osapuolten markkinaosuuksina tai toimenpiteinä.

2. 'Sidossuhteessa olevilla yrityksillä' tarkoitetaan:

- a) yrityksiä, joissa sopimuksen osapuolella suoraan tai välillisesti on:
 - enemmän kuin puolet pääomasta tai liikevaroista;
 - mahdollisuus käyttää yli puolta äänimäärästä;
 - mahdollisuus asettaa enemmän kuin puolet hallinto-neuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavien toimielinten jäsenistä; taikka
 - oikeus johtaa liiketoimintaa;
- b) yrityksiä, joilla on suoraan tai välillisesti a alakohdassa luetellut oikeudet tai mahdollisuudet sopimuksen osapuolen suhteen;
- c) yrityksiä, joissa b alakohdassa tarkoitettulla yrityksellä on suoraan tai välillisesti a alakohdassa luetellut oikeudet tai mahdollisuudet.

3. Yritysten, joissa sopimuksen osapuolilla tai niihin sidossuhteessa olevilla yrityksillä yhdessä on suoraan tai välillisesti 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettut oikeudet tai mahdollisuudet, katsotaan olevan sidossuhteessa kuhunkin sopimuksen osapuoleen.

10 artikla

Komissio voi asetuksen (ETY) N:o 2821/71 7 artiklan mukaisesti evätä tämän asetuksen soveltamisesta koituvan edun, jos se toteaa, että jossakin erityisessä tapauksessa sopimuksella, jonka osalta on tehty poikkeus tällä asetuksella, on kuitenkin tiettyjä vaikutuksia, jotka ovat ristiriidassa perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdassa määrättyjen edellytysten kanssa, ja erityisesti jos:

- a) sopimuksen olemassaolo rajoittaa merkittävästi ulkopuolisten mahdollisuuksia harjoittaa tutkimus- ja kehitystyötä kyseisellä alalla sen takia, että kyseisellä alalla muualta saatavissa olevat tutkimusmahdollisuudet ovat rajallisia;
- b) tarjonnan erityisen rakenteen vuoksi sopimuksen olemassaolo huomattavasti rajoittaa ulkopuolisten pääsyä sopimus-tuotteiden markkinoille;

- c) osapuolet ovat ilman asiallista perustetta käyttämättä hyväksi yhteisen tutkimus- ja kehitystyön tuloksia;
- d) sopimustuotteet eivät ole yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla alttiina samanlaisista tuotteista tai tuotteista, joita käyttäjät pitävät ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan niitä vastaavina, johtuvalle tehokkaalle kilpailulle.

11 artikla

1. Sopimuksiin, jotka on ilmoitettu komissiolle 1 päivään maaliskuuta 1985 mennessä, sovelletaan 1 artiklassa säädettyä poikkeusta taannehtivasti ajankohdasta, josta alkaen ne täyttivät tämän asetuksen soveltamisen edellytykset, mutta aikaisintaan sopimuksen ilmoittamispäivästä, jos sopimus ei kuulu asetuksen N:o 17 4 artiklan 2 kohdan 3 alakohdan b alakohdan soveltamisalaan.

2. Jos sopimus on ollut olemassa 13 päivänä maaliskuuta 1962 ja se on ilmoitettu komissiolle 1 päivään helmikuuta 1963 mennessä, poikkeusta sovelletaan taannehtivasti ajankohdasta, josta alkaen tämän asetuksen soveltamisen edellytykset täyttyivät.

3. Jos sopimuksia, jotka ovat olleet olemassa 13 päivänä maaliskuuta 1962 ja jotka on ilmoitettu komissiolle 1 päivään helmikuuta 1963 mennessä, tai sopimuksia, jotka kuuluvat asetuksen N:o 17 4 artiklan 2 kohdan 3 alakohdan b alakohdan soveltamisalaan ja jotka on ilmoitettu komissiolle 1 päivään tammikuuta 1967 mennessä, muutetaan 1 päivään syyskuuta 1985 mennessä siten, että tämän asetuksen soveltamisen edellytykset täyttyvät, ja tällaisesta muutoksesta annetaan

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 19 päivänä joulukuuta 1984.

tieto komissiolle 1 päivään lokakuuta 1985 mennessä, perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa määrättyä kieltoa ei sovelleta muutosta edeltävään ajanjaksoon. Muutoksia koskevan tiedonannon vaikutukset alkavat päivästä, jona komissio on ottanut sen vastaan. Jos tiedonanto lähetetään kirjattuna kirjeenä, aika lasketaan postituspaikan postileiman päivästä.

4. Edellä 1 – 3 kohtaa sovelletaan perustamissopimuksen 85 artiklassa tarkoitettuihin sopimuksiin Yhdistyneen kuningaskunnan, Irlannin ja Tanskan yhteisöihin liittymisen vuoksi, kuitenkin siten, että määräpäivänä on 13 päivän maaliskuuta 1962 sijasta 1 päivä tammikuuta 1973 sekä 1 päivän helmikuuta 1963 ja 1 päivän tammikuuta 1967 sijasta 1 päivä heinäkuuta 1973.

5. Edellä 1 – 3 kohtaa sovelletaan perustamissopimuksen 85 artiklassa tarkoitettuihin sopimuksiin Kreikan yhteisöihin liittymisen johdosta; määräpäivänä on kuitenkin 13 päivän maaliskuuta 1962 sijasta 1 päivä tammikuuta 1981 sekä 1 päivän helmikuuta 1963 ja 1 päivän tammikuuta 1967 sijasta 1 päivä heinäkuuta 1981.

12 artikla

Tämä asetus koskee soveltuvin osin yritysten yhteenliittymien päätöksiä.

13 artikla

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1985.

Sitä sovelletaan 31 päivään joulukuuta 1997 asti.

Komission puolesta

Frans ANDRIESEN

Komission jäsen

**KOMISSION ASETUS (ETY) N:o 4087/88,
annettu 30 päivänä marraskuuta 1988,
perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta luvakesopimusten ryhmiin**

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin 2 päivänä maaliskuuta 1965 annetun neuvoston asetuksen N:o 19/65/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjalla, ja erityisesti sen 1 artiklan,

on julkaissut tämän asetuksen luonnoksen⁽²⁾,

on kuullut kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa,

sekä katsoo, että

- 1) asetuksen N:o 19/65/ETY nojalla komissiolla on toimivalta asetuksia antamalla soveltaa perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohtaa tiettyihin sellaisiin 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen kahdenvälisten yksinomaisten sopimusten ryhmiin, joiden tarkoituksena tavaroiden yksinmyynti- tai yksinostosuhteen perustaminen tai jotka sisältävät teollisoikeuksien luovutusta tai käyttöä koskevia rajoituksia,
- 2) luvakesopimusten ("franchise agreements") pääasiallisena sisältönä on käyttöluupa tavaramerkkeihin taikka tunnuksiin liittyviin teollis- tai tekijänoikeuksiin sekä taitotietoon, ja siihen voidaan yhdistää tavaroiden toimittamista ja hankkimista koskevia rajoituksia,
- 3) luvakkeet ("franchise") voidaan jakaa useaan eri lajiin niiden kohteen mukaan: teollinen luvake koskee tavaroiden valmistusta, myyntiluvake tavaroiden myyntiä ja palveluluvake palvelujen tarjoamista,
- 4) komission saaman kokemuksen perusteella on mahdollista määritellä sellaisten luvakesopimusten ryhmät, jotka kuuluvat 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, mutta joiden tavallisesti katsotaan täyttävän 85 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset; tämä koskee luvakesopimuksia, joissa jompikumpi osapuolista toimittaa tavaroita tai tarjoaa palveluja loppukäyttäjille; toisaalta

tämän asetuksen ei tulisi koskea teollisia luvakesopimuksia; mainitut sopimukset, joilla tavallisesti määrätään tuottajien välisistä suhteista, ovat luonteeltaan erilaisia kuin muunlaiset luvakkeet; ne sisältävät patentteihin tai tekniseen taitotietoon perustuvia valmistuslupia, joihin on yhdistetty tavaramerkkien käyttöluopia; jotkin niistä voivat saada muista ryhmäpoikkeuksista aiheutuvan edun, jos ne täyttävät vaadittavat edellytykset,

- 5) tämä asetus koskee kahden yrityksen, luvakkeenantajan ("franchisor") ja luvakkeensaajan ("franchisee"), välisiä luvakesopimuksia tavaroiden vähittäismyynnistä, palvelujen tarjoamisesta loppukäyttäjille tai näiden yhdistelmästä kuten tavaroiden jalostamisesta tai muuntamisesta asiakkaiden tarpeiden mukaisiksi; se koskee myös tapauksia, joissa luvakkeenantajan ja luvakkeensaajan välinen suhde on järjestetty kolmannen yrityksen, luvakesuhteen pääsopimuksen mukaisen luvakkeensaajan, kautta; se ei koske tukkukaupan luvakesopimuksia, joiden osalta komissiolla ei ole kokemuksia,
- 6) tässä asetuksessa määritellyt luvakesopimukset voivat kuulua 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan; erityisesti ne voivat vaikuttaa yhteisön sisäiseen kaupankäyntiin, jos niiden osapuolet ovat eri jäsenvaltioista tai jos ne muodostavat perustan verkolle, joka ulottuu yli yhden jäsenvaltion rajojen,
- 7) tässä asetuksessa määritellyt luvakesopimukset tavallisesti parantavat tavaroiden jakelua tai palvelujen tarjoamista mahdollistaessaan luvakkeenantajalle yhtenäisen verkon perustamisen rajoitetuin investoinnein, mikä saattaa auttaa uusien kilpailijoiden, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten, markkinoille pääsyä ja siten lisätä merkkiä välistä kilpailua; ne mahdollistavat myös sen, että itsenäiset kauppiat voivat perustaa jakelupisteitä nopeammin ja paremmilla menestymismahdollisuuksilla kuin ilman luvakkeenantajan kokemusta ja neuvoja; heillä on siten mahdollisuus kilpailla tehokkaammin suurten jakeluyritysten kanssa,

⁽¹⁾ EYVL N:o 36, 6.3.1965, s. 533/65

⁽²⁾ EYVL N:o C 229, 27.8.1987, s. 3

- 8) tavallisesti myös kuluttajat ja muut loppukäyttäjät saavat kohtuullisen osuuden luvakesopimuksista koituvasta hyödyistä, koska yhtenäisestä verkosta johtuvat edut yhdistyvät niissä liikkeensä tehokkaasta toiminnasta henkilökohtaisesti kiinnostuneisiin kauppiaisiin; verkon yhtenäisyys ja jatkuva yhteistyö luvakkeenantajan ja luvakkeensaajien välillä takaavat tavaroiden ja palvelujen tasaisen laadun; luvakesuh-teiden suotuisa vaikutus merkkien väliseen kilpailuun ja kuluttajien mahdollisuus asioida minkä tahansa verkkoon kuuluvan luvakkeensaajan kanssa takaa sen, että kohtuullinen osuus saatavasta hyödyistä tulee kuluttajien hyväksi,
- 9) tässä asetuksessa tulee täsmentää ne kilpailunrajoitukset, jotka saadaan sisällyttää luvakesopimuksiin; tämä koskee erityisesti yksinomaisen alueen takaamista luvakkeensaajille yhdistettynä kieltoon aktiivisesti hankkia asiakkaita tuon alueen ulkopuolelta, mikä antaa heille mahdollisuuden keskittää ponnistelunsa heille osoitetulle alueelle; sama koskee yksinomaisen alueen antamista luvakesuhteen pääsopimuksen mukaiselle luvakkeensaajalle sillä velvoitteella, ettei luvakesopimuksia tehdä tuon alueen ulkopuolelta olevien kanssa; luvakkeensaajien myydessä tai käyttäessä palvelujen tarjoamisen yhteydessä luvakkeenantajan valmistamia tai tämän ohjeiden mukaan valmistettuja tavaroita tai tavaroita, joissa on luvakkeenantajan tavaramerkki, luvakkeensaajien velvoite olla myymättä tai käyttämättä palvelujen tarjoamisen yhteydessä kilpailevia tavaroita mahdollistaa sellaisen kiinteän verkon perustamisen, joka voidaan tunnistaa tavaroista, joita luvake koskee; tällainen velvoite tulisi hyväksyä kuitenkin vain niiden tavaroiden osalta, jotka muodostavat luvakesopimuksen pääasiallisen sisällön; varsinkin sen ei tulisi koskea näiden tavaroiden varaosia tai niihin liittyviä tarvikkeita,
- 10) edellä tarkoitetuista velvoitteista ei siten johdu rajoituksia, jotka eivät ole tarpeen edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi; erityisesti luvakkeensaajille annettu rajoitettu alueellinen suoja on välttämätön heidän investointiensa suojaamiseksi,
- 11) tässä asetuksessa on suotavaa luetella joukko luvakesopimuksissa tavallisesti käytettyjä velvoitteita, jotka eivät yleensä rajoita kilpailua, ja säättää, jos ne erityisten taloudellisten tai oikeudellisten olosuhteiden takia kuuluisivat 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, että poikkeus koskee myös niitä; tämä luettelo, joka ei ole tyhjentävä, sisältää erityisesti sopimusehtoja, jotka joko ovat keskeisiä verkon yhteisen erityisluonteen suojaamiseksi ja sen maineen säilyttämiseksi taikka estävät sen, että luvakkeenantajan antama taitotieto ja apu hyödyttäisivät kilpailijoita,
- 12) asetuksessa tulee täsmentää edellytykset, joiden tulee täytyttyä, jotta poikkeusta voidaan soveltaa; sen takaimiseksi, ettei kilpailua poisteta merkittävästä osasta niiden tavaroiden markkinoita, joita luvake koskee, on tarpeen, että rinnakkaistuonti pysyy mahdollisena; siten luvakkeensaajien välisten toimitusten tulee aina olla mahdollisia; edelleen, jos luvakkeen käyttäjien verkon lisäksi on toisen jakelujärjestelmä, luvakkeensaajien tulee voida vapaasti hankkia tavaroita valtuutetuilta jälleenmyyjiltä; kuluttajien valistamiseksi paremmin ja siten sen turvaamiseksi, että he saavat kohtuullisen osuuden saavutettavista eduista, tulee säättää, että luvakkeensaajan on ilmoitettava asemansa itsenäisenä yrityksenä sellaisia sopivia keinoja käyttäen, jotka eivät vaaranna luvaketta käyttävien verkon yhteistä erityisluonnetta; edelleen, jos luvakkeensaajien tulee täyttää luvakkeenantajan tavaroita koskevat takuut, tämän velvoitteen tulee koskea myös niitä tavaroita, jotka ovat peräisin luvakkeensaajalta itseltään, toiselta luvakkeensaajalta tai muilta hyväksytyiltä jakelijoilta,
- 13) asetuksessa tulee myös täsmentää rajoitukset, joita ei saa sisällyttää luvakesopimuksiin, jotta ne voisivat saada tässä asetuksessa säädetystä poikkeuksesta aiheutuvat edut, koska tuollaiset ehdot ovat sellaisia 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvia rajoituksia, joihin ei voida soveltaa yleistä oletusta siitä, että ne johtaisivat 85 artiklan 3 kohdassa vaadittuihin myönteisiin vaikutuksiin; tämä koskee erityisesti markkinoiden jakamista kahden kilpailijan kesken, rajoituksia, jotka perusteettomasti rajoittavat luvakkeensaajan vapautta valita asiakkaansa tai tavarantoimittajansa, sekä tapauksia, joissa rajoitetaan luvakkeensaajan hinnanasetantaa; luvakkeenantajan tulisi kuitenkin sallia antaa luvakkeensaajille hintoja koskevia suosituksia, jollei se ole kiellettyä kansallisessa lainsäädännössä, siltä osin kuin se ei johda yhdenmukaistettuun menettelytapaan näiden hintojen tehokkaan noudattamisen takaamiseksi,
- 14) sopimusten, jotka sisältämättä asetuksen soveltamisalasta erikseen poissuljettuja määräyksiä eivät sellaisenaan kuulu poikkeuksen soveltamisalaan siitä syystä, että ne sisältävät määräyksiä, joiden osalta asetuksessa ei ole erikseen tehty poikkeusta, voidaan kuitenkin yleensä olettaa täyttävän 85 artiklan 3 kohdan soveltamisen edellytykset ja komissio voi nopeasti todeta, koskeeko tämä tiettyä sopimusta; tällaisten sopimusten

- tulisi siten katsoa kuuluvan poikkeuksen soveltamisalaa tämän asetuksen mukaisesti, jos ne ilmoitetaan komissiolle eikä komissio määräajassa vastusta poikkeuksen soveltamista,
- 15) jos yksittäisillä sopimuksilla, joiden osalta on säädetty poikkeus tässä asetuksessa, kuitenkin on vaikutuksia, jotka ovat ristiriidassa 85 artiklan 3 kohdan kanssa, erityisesti kun mainittu määräys tulkitaan noudattaen komission hallinnollista käytäntöä ja yhteisön tuomioistuimen oikeuskäytäntöä, komissio voi evätä ryhmäpoikkeuksesta aiheutuvan edun; tämä koskee erityisesti tapauksia, joissa kilpailu on merkittävästi rajoitettu kyseessä olevien markkinoiden rakenteen takia,
- 16) sopimuksia, joiden osalta on tehty poikkeus suoraan tällä asetuksella, ei tarvitse ilmoittaa; yritykset voivat kuitenkin erityistapauksissa hakea komissiolta päätöstä neuvoston asetuksen N:o 17⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjalla, mukaisesti, ja
- 17) sopimusten erityispiirteiden perusteella ne voivat hyötyä joko tämän asetuksen tai jonkin muun asetuksen säännöksistä, jos sen soveltamisen edellytykset täyttyvät; ne eivät kuitenkaan voi saada etua, joka johtuisi siitä, että tämän asetuksen säännösten soveltaminen yhdistettäisiin jonkin toisen ryhmäpoikkeusasetuksen säännösten soveltamiseen,
3. Tässä asetuksessa tarkoitetaan:
- a) 'luvakkeella' tavaramerkkeihin, toiminimiin, liiketunnuksiin, hyödyllisyyssmalleihin, malleihin, tekijänoikeuksiin, taitotietoon tai patenteihin liittyvää teollis- tai tekijänoikeuksien kokonaisuutta, jota käytetään hyväksi myydessä tavaroita edelleen loppukäyttäjille tai tarjottaessa palveluja heille;
- b) 'luvakesopimuksella' sopimusta, jossa yritys, luvakkeenantaja, antaa toiselle yritykselle, luvakkeensaajalle, välitöntä tai välillistä taloudellista vastiketta vastaan oikeuden käyttää luvaketta hyväksi tiettyjen tavaroiden tai palvelujen markkinoimiseksi; se sisältää ainakin velvoitteet, jotka liittyvät
- yhteisen nimen tai liiketunnuksen käyttöön sekä sopimustilojen tai sopimuksessa tarkoitettujen kuljetusvälineiden yhdenmukaiseen asuun,
 - taitotiedon luovuttamiseen luvakkeenantajalta luvakkeensaajalle,
 - luvakkeenantajan sopimuskaudella luvakkeensaajalle antamaan kaupalliseen tai tekniseen apuun;
- c) 'luvakesuhteen pääsopimuksella' sopimusta, jossa yritys, luvakkeenantaja, antaa toiselle yritykselle, pääsopimuksen mukaiselle luvakkeensaajalle, välitöntä tai välillistä taloudellista vastiketta vastaan oikeuden käyttää luvaketta hyväksi tekemällä luvakesopimuksia muiden osapuolien, luvakkeensaajien, kanssa;
- d) 'luvakkeenantajan tavaroilla' tavaroita, jotka luvakkeenantaja on valmistanut tai jotka on valmistettu hänen antamiensa ohjeiden mukaan tai joissa on luvakkeenantajan nimi tai tavaramerkki;
- e) 'sopimustiloilla' tiloja, joissa luvaketta käytetään hyväksi, tai, jos luvaketta käytetään hyväksi noiden tilojen ulkopuolella, tukikohtaa, josta käsin toimitaan luvakkeensaajan kuljetusvälineillä, jotka liittyvät luvakkeen hyväksi käyttämiseen ('sopimuksessa tarkoitetut kuljetusvälineet');
- f) 'taitotiedolla' patentoimatonta käytännöllisen tiedon kokonaisuutta, joka perustuu luvakkeenantajan kokemuksiin ja kokeiluihin ja joka on salaista, merkityksellistä ja yksilöityä;
- g) 'salaisella' sitä, että taitotieto joko kokonaisuutena taikka osiensa täsmällisenä rakenteena ja yhdistelmänä ei ole yleisesti tunnettua tai vaivatta saatavilla olevaa; tätä ei tulkita suppeasti siten, että jokaisen taitotiedon erillisen osan tulisi olla täysin tuntematon tai että sitä ei voi saada luvakkeenantajan liiketoiminnan ulkopuolelta;

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

1. Perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan nojalla julistetaan, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta ei tässä asetuksessa säädetyin edellytyksin koske luvakesopimuksia, joiden osapuolina on kaksi yritystä ja joihin sisältyy yksi tai useampi 2 artiklassa mainituista rajoituksista.

2. Edellä 1 kohdassa säädetty poikkeus koskee myös luvakesuhteen pääsopimuksia, joiden osapuolina on kaksi yritystä. Tämän asetuksen säännöksiä luvakkeenantajan ja luvakkeensaajan välisestä suhteesta sovelletaan tarvittaessa soveltuvin osin luvakkeenantajan ja pääsopimuksen mukaisen luvakkeensaajan sekä pääsopimuksen mukaisen luvakkeensaajan ja luvakkeensaajan väliseen suhteeseen.

⁽¹⁾ EYVL N:o 13, 21.2.1962, s. 204/62

h) 'merkityksellisellä' sitä, että taitotietoon sisältyy tietoa, joka on tärkeää myytessä tavaroita loppukäyttäjille tai tarjottaessa palveluja heille, erityisesti esiteltäessä myytäviä tavaroita, jalostettaessa tavaroita palvelujen tarjoamisen yhteydessä, käytettäessä asiakassuhteiden hoitoon liittyviä menetelmiä sekä johdettaessa liikkeenhoitoa ja rahoitusta; taitotiedon tulee olla luvkkeensaajalle hyödyllistä siten, että se voi sopimuksen tekohetkellä parantaa luvkkeensaajan kilpailuasemaa, erityisesti parantamalla luvkkeensaajan suorituksia tai auttamalla häntä pääsemään uusille markkinoille;

i) 'yksilöidyllä' sitä, että taitotieto tulee voida kuvata riittävän yksiselitteisesti tavalla, joka mahdollistaa sen varmistamisen, että taitotieto täyttää salaisuutta ja merkityksellisyyttä koskevat edellytykset; taitotiedon kuvaus voidaan antaa itse luvkesopimuksessa tai erillisessä asiakirjassa taikka se voidaan tallentaa muussa sopivassa muodossa.

2 artikla

Edellä 1 artiklassa säädettyä poikkeusta sovelletaan seuraaviin kilpailunrajoituksiin:

- a) luvkkeenantajan velvoite yhteismarkkinoiden määrätyn alueen, sopimusalueen, osalta:
 - olla antamatta sivullisille oikeutta käyttää hyväksi luvketta tai sen osaa,
 - olla käyttämättä itse luvketta hyväksi tai markkinointimatta itse vastaavalla tavalla tavaroita tai palveluja, joita luvake koskee,
 - olla toimittamatta luvkkeen antajan tavaroita itse sivullisille;
- b) pääsopimuksen mukaisen luvkkeensaajan velvoite olla tekemättä luvkesopimuksia sopimusalueen ulkopuolelta olevien sivullisten kanssa;
- c) luvkkeensaajan velvoite käyttää luvketta hyväksi ainoastaan sopimustiloista käsin;
- d) luvkkeensaajan velvoite pidettyä hankkimasta asiakkaita sopimusalueen ulkopuolelta tavaroille tai palveluille, joita luvake koskee;
- e) luvkkeensaajan velvoite olla valmistamatta, myymättä tai palvelujen tarjoamisen yhteydessä käyttämättä tavaroita, jotka kilpailevat niiden luvkkeenantajan tavaroiden kanssa, joita luvake koskee; jos luvake koskee sekä tiettyjen tavaroiden että niiden varaosien ja niihin liittyvien tarvikkeiden myymistä tai käyttämistä palvelujen tarjoamisen yhteydessä, tätä velvoitetta ei saa määrätä näiden varaosien ja tarvikkeiden osalta.

3 artikla

1. Mitä 1 artiklassa säädetään, sovelletaan seuraavien luvkkeensaajalla olevien velvoitteiden estämättä, siltä osin kuin ne ovat tarpeen luvkkeenantajan teollis- tai tekijänoikeuksien suojaamiseksi tai luvketta käyttävien verkon yhteisen erityisluonteen tai maineen säilyttämiseksi:

- a) myydä tai palvelujen tarjoamisen yhteydessä käyttää ainoastaan luvkkeenantajan asettamat puolueettomat vähimmäislaatuvaatimukset täyttäviä tavaroita;
 - b) myydä tai palvelujen tarjoamisen yhteydessä käyttää ainoastaan luvkkeenantajan tai tämän nimeämien ulkopuolisten valmistamia tavaroita, jos niiden tavaroiden luonteen takia, joita luvake koskee, olisi epäkäytännöllistä soveltaa puolueettomia laatuvaatimuksia;
 - c) olla suoraan tai välillisesti harjoittamatta samanlaista liiketoimintaa alueella, jossa se voisi kilpailla luvketta käyttävien verkkoon kuuluvien, joihin luetaan myös luvkkeenantaja, kanssa; luvkkeensaaja voidaan velvoittaa tähän kohtuullisen ajan, joka ei saa olla yhtä vuotta pidempi sopimuksen lakkaamisesta, sen alueen osalta, jossa hän on käyttänyt hyväksi luvketta;
 - d) olla hankkimatta sellaisia taloudellisia etuja kilpailevan yrityksen pääoman suhteen, joiden avulla luvkkeensaajalla olisi mahdollisuus vaikuttaa tällaisen yrityksen taloudelliseen käyttäytymiseen;
 - e) myydä tavaroita, joita luvake koskee, vain loppukäyttäjille, muille luvkkeensaajille ja sellaisiin muihin jälleenmyyntikanaviin kuuluville jälleenmyyjille, joille näiden tavaroiden valmistaja toimittaa niitä tai joille niitä toimitetaan tämän suostumuksella;
 - f) tehdä parhaansa myydessään tavaroita tai tarjotessaan palveluja, joita luvake koskee; tarjota vähimmäisvalikoima tavaroita, saavuttaa vähimmäisliikevaihto, suunnitella tilaukset etukäteen, pitää vähimmäisvarastoja sekä tarjota asiakas- ja takuupalveluja;
 - g) maksaa luvkkeenantajalle mainontaa varten määrätty osuus tuotoistaan sekä harjoittaa itse mainontaa luvkkeenantajan hyväksymällä tavalla.
2. Mitä 1 artiklassa säädetään, sovelletaan seuraavien luvkkeensaajalla olevien velvoitteiden estämättä:
- a) olla ilmaisematta sivullisille luvkkeenantajan luovuttamaa taitotietoa; luvkkeensaaja voidaan velvoittaa tähän sopimuksen lakkaamisen jälkeenkin;
 - b) antaa luvkkeenantajalle tiedoksi luvkesopimuksen hyväksi käyttämisestä saamansa kokemukset sekä antaa tälle ja muille luvkkeensaajille tällaisesta kokemuksesta johtuvan taitotiedon muu kuin yksinomainen käyttöluupa;

- c) ilmoittaa luvakkeenantajalle niiden teollis- tai tekijänoikeuksien loukkauksista, joihin hänellä on käyttö lupa, sekä nostaa kanne loukkaajia vastaan tai avustaa luvakkeenantajaa tällaisissa menettelyissä loukkaajaa vastaan;
- d) olla käyttämättä taitotietoa, johon luvakkeenantaja on antanut käyttö luvan, muihin tarkoituksiin kuin luvakesopimuksen hyväksi käyttämiseksi; luvakkeensaajan tätä koskeva velvoite voi jatkua sopimuksen lakkaamisen jälkeenkin;
- e) osallistua tai määrätä henkilökuntansa osallistumaan luvakkeenantajan järjestämään koulutukseen;
- f) soveltaa luvakkeenantajan kehittämää kaupallisia menetelmiä, myös niihin myöhemmin tehtyjä muutoksia, sekä käyttää teollis- tai tekijänoikeuksia, joihin on annettu käyttö lupa;
- g) noudattaa luvakkeenantajan määrääksiä laitteistoista ja sopimustilojen tai sopimuksessa tarkoitettujen kuljetusvälineiden asusta;
- h) sallia luvakkeenantajan tarkastaa sopimustiloja tai sopimuksessa tarkoitettuja kuljetusvälineitä, mukaan luettuina myytävät tuotteet tai tarjottavat palvelut, sekä luvakkeensaajan inventaaria ja kirjanpitoa;
- i) olla vaihtamatta sopimustilojen sijaintia ilman luvakkeenantajan suostumusta;
- j) olla luovuttamatta luvakesopimuksen mukaisia oikeuksia ja velvoitteita ilman luvakkeenantajan suostumusta;

3. Jos erityisten olosuhteiden vuoksi 2 kohdassa mainitut velvoitteet kuuluvat 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, poikkeus koskee myös niitä, vaikka niihin ei liittyisikään jotain niistä velvoitteista, joiden osalta on säädetty poikkeus 1 artiklassa.

4 artikla

Edellä 1 artiklassa säädettyä poikkeusta sovelletaan vain sillä edellytyksellä, että:

- a) luvakkeensaaja saa vapaasti hankkia tavaroita, joita luvake koskee, muilta luvakkeensaajilta; jos tällaisia tavaroita toimitetaan myös toisen, valtuutettujen jälleenmyyjien verkon kautta, luvakkeensaajan tulee saada vapaasti hankkia tavaroita näiltä;
- b) luvakkeenantajan velvoittaessa luvakkeensaajan täyttämään luvakkeenantajan tavaroista annetut takuut velvoitteen on koskettava kaikkien luvaketta käyttävien verkkoon kuuluvien tai muiden jälleenmyyjien, jotka antavat samanlaisen takuun, yhteismarkkinoilla toimittamia tällaisia tavaroita;
- c) luvakkeensaaja on velvollinen ilmoittamaan asemansa itsenäisenä yrityksenä; tällä ilmoituksella ei kuitenkaan tule puuttua luvaketta käyttävien verkon yhteiseen erityisluonteeseen, joka perustuu erityisesti yhteiseen nimeen tai liiketunnukseen sekä sopimustilojen tai sopimuksessa tarkoitettujen kuljetusvälineiden yhdenmukaiseen ulkoasuun.

5 artikla

Edellä 1 artiklassa säädettyä poikkeusta ei sovelleta, jos:

- a) yritykset, jotka valmistavat samanlaisia tavaroita tai tarjoavat samanlaisia palveluja taikka tavaroita tai palveluksia, joita kuluttajat pitävät ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan toisiaan vastaavina, tekevät luvakesopimuksia tällaisista tavaroista tai palveluista;
- b) luvakkeensaajaa estetään hankkimasta sellaisten tavaroiden toimituksia, jotka laadultaan vastaavat luvakkeenantajan tarjoamia tavaroita, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 artiklan e alakohdan ja 3 artiklan 1 kohdan b alakohdan soveltamista;
- c) luvakkeensaajan on myytävä tai palvelujen tarjoamisen yhteydessä käytettävä ainoastaan luvakkeenantajan tai tämän nimeämien ulkopuolisten valmistamia tavaroita, ja luvakkeenantajan on kieltäydyttävä muusta syystä kuin teollis- tai tekijänoikeuksiansa suojaamiseksi tai luvaketta käyttävien verkkoon kuuluvien yhteisen erityisluonteen ja maineen säilyttämiseksi nimeämästä valtuutetuiksi valmistajiksi luvakkeensaajan ehdottamia ulkopuolisia, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 artiklan e alakohdan soveltamista;
- d) luvakkeensaajaa estetään jatkamasta taitotiedon, johon on annettu käyttö lupa, käyttämistä sopimuksen lakkaamisen jälkeen, kun se on tullut yleisesti tunnetuksi tai vaivatta saatavilla olevaksi muuten kuin luvakkeensaajan sopimusrikkomuksen takia;
- e) luvakkeenantaja suoraan tai välillisesti rajoittaa luvakkeensaajan hinnanasetantaa niiden tavaroiden ja palvelujen osalta, joita luvake koskee, sanotun rajoittamatta luvakkeenantajan mahdollisuutta antaa myyntihintoja koskevia suosituksia;
- f) luvakkeenantaja kieltää luvakkeensaajaa kiistämästä sellaisten teollis- tai tekijänoikeuksien pätevyyttä, jotka sisältyvät luvakkeeseen, edellä sanotun rajoittamatta kuitenkin luvakkeenantajan mahdollisuutta sanoa sopimus irti tällaisessa tilanteessa;
- g) luvakkeensaajat eivät saa yhteismarkkinoilla toimittaa tavaroita tai tarjota palveluja, joita luvake koskee, tietyille loppukäyttäjille näiden asuinpaikan perusteella;

6 artikla

1. Edellä 1 artiklassa säädettyä poikkeusta sovelletaan myös 4 artiklassa säädetty edellytykset täyttäviin luvakesopimuksiin, jotka sisältävät sellaisia kilpailua rajoittavia velvoitteita, joita 2 artiklan ja 3 artiklan 3 alakohdan säännökset eivät koske ja jotka eivät kuulu 5 artiklan soveltamisalaan, jos kyseiset sopimukset ilmoitetaan komissiolle komission asetuksen N:o 27⁽¹⁾ säännösten mukaisesti, eikä komissio vastusta kyseistä poikkeusta kuuden kuukauden kuluessa.

⁽¹⁾ EYVL N:o 35, 10.5.1962, s. 1118/62

2. Kuuden kuukauden määräaika lasketaan päivästä, jona komissio vastaanottaa ilmoituksen. Jos kuitenkin ilmoitus lähetetään kirjattuna kirjeenä, määräaika lasketaan postituspaikan postileiman päivästä.

3. Mitä 1 kohdassa säädetään, sovelletaan vain, jos:

- a) ilmoituksessa tai siihen liittyvässä tiedonannossa erikseen viitataan tähän artiklaan; ja
- b) ilmoituksessa annetut tiedot ovat täydellisiä ja tosiasioiden mukaisia.

4. Etua, joka johtuu 1 kohdan soveltamisesta, voidaan vaatia sopimuksille, jotka on ilmoitettu ennen tämän asetuksen voimaantuloa, toimittamalla komissiolle tiedonanto, jossa erikseen viitataan tähän artiklaan ja ilmoitukseen. Mitä 2 kohdassa ja 3 kohdan b alakohdassa säädetään, sovelletaan soveltuvin osin.

5. Komissio voi vastustaa poikkeusta. Sen on vastustettava poikkeusta, jos se saa jäsenvaltiolta tätä koskevan pyynnön kolmen kuukauden kuluessa 1 kohdassa mainitun ilmoituksen tai 4 kohdassa mainitun tiedonannon toimittamisesta jäsenvaltiolle. Pyyntö on perusteltava perustamissopimuksen kilpailusääntöihin liittyvillä seikoilla.

6. Komissio voi milloin tahansa luopua poikkeusta vastustavasta kannasta. Jos vastustuksen perusteena on kuitenkin ollut jäsenvaltion pyyntö, joka on edelleen voimassa, siitä voidaan luopua vasta kun kilpailunrajoituksia ja määrävää markkina-asemaa käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa on kuultu.

7. Jos vastustus peruutetaan siksi, että yritykset, joita asia koskee, ovat näyttäneet, että 85 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset täyttyvät, poikkeusta sovelletaan ilmoituspäivästä alkaen.

8. Jos vastustus peruutetaan siksi, että yritykset, joita asia koskee, ovat muuttaneet sopimusta siten, että 85 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset täyttyvät, poikkeusta sovelletaan muutosten voimaantulopäivästä alkaen.

9. Jos komissio vastustaa poikkeusta eikä vastustusta peruuta, ilmoituksen vaikutuksiin sovelletaan asetuksen N:o 17 säännöksiä.

7 artikla

1. Tietoja, jotka on saatu sovellettaessa 6 artiklaa, saa käyttää vain tässä asetuksessa säädettyjä tarkoituksia varten.

2. Komissio ja jäsenvaltioiden viranomaiset sekä niiden virkamiehet ja muut niiden palveluksessa olevat eivät saa

ilmaista tietoja, jotka on saatu tätä asetusta sovellettaessa ja jotka luonteensa vuoksi ovat salassa pidettäviä.

3. Mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, ei estä julkaisemasta yleiskatsauksia tai selvityksiä, jotka eivät sisällä yksittäisiä yrityksiä tai yritysten yhteenliittymiä koskevia tietoja.

8 artikla

Komissio voi asetuksen N:o 19/65/ETY 7 artiklan mukaisesti evätä tästä asetuksesta aiheutuvan edun, jos se toteaa, että jossakin erityisessä tapauksessa sopimuksella, jonka osalta on tehty poikkeus tällä asetuksella, on kuitenkin tiettyjä vaikutuksia, jotka ovat ristiriidassa perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdassa määrättyjen edellytysten kanssa, ja erityisesti, jos luvakkeensaajalle on myönnetty alueellinen suoja ja:

- a) pääsy kyseeseen tuleville markkinoille tai kilpailu siellä rajoittuu merkittävästi kilpailevien valmistajien tai myyjien perustamien rinnakkaisten, samanlaisten sopimusten verkkojen yhteisvaikutuksesta;
- b) tavarat tai palvelut, joita luvake koskee, eivät yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla ole alttiina samantyyppisistä tavaroista tai palveluista taikka tavaroista tai palveluista, joita käyttäjät pitävät ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan niitä vastaavina, johtuvalle tehokkaalle kilpailulle;
- c) osapuolet tai joku heistä estää loppukäyttäjää näiden asuinpaikan perusteella hankkimasta suoraan tai välittäjiltä tavaroita tai palveluja, joita luvakesopimus koskee, taikka eriyttää tuotteita tai palveluja eri jäsenvaltioissa koskevat vaatimukset markkinoiden eristämiseksi;
- d) luvakkeensaajat ryhtyvät yhdenmukaistettuun menettelytapaan niiden tavaroiden tai palvelujen myyntihintojen osalta, joita luvake koskee;
- e) luvakkeenantaja käyttää muusta syystä kuin teollis- tai tekijänoikeuksiensa suojaamiseksi, luvaketta käyttävien verkkoon yhteisen erityisluonteen ja maineen säilyttämiseksi tai sen varmistamiseksi, että luvakkeensaaja noudattaa sopimuksen mukaisia velvoitteitaan, oikeuttaan tarkastaa sopimustiloja ja sopimuksessa tarkoitettuja kuljetusvälineitä taikka kieltäytyy suostumasta luvakkeensaajan pyyntöön saada vaihtaa sopimustilat tai luovuttaa luvakesopimuksen mukaiset oikeutensa ja velvoitteensa.

9 artikla

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 1989.

Sitä sovelletaan 31 päivään joulukuuta 1999 asti.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 30 päivänä marraskuuta 1988.

Komission puolesta

Peter SUTHERLAND

Komission jäsen

KOMISSION ASETUS (ETY) N:o 556/89,
annettu 30 päivänä marraskuuta 1988,
perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta taitotietoa koskevien
lisenssisopimusten ryhmiin

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin 2 päivänä maaliskuuta 1965 annetun neuvoston asetuksen N:o 19/65/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjalla, ja erityisesti sen 1 artiklan,

on julkaissut tämän asetuksen luonnoksen⁽²⁾,

on kuullut kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asetmaa käsittelevää neuvoo-antavaa komiteaa,

sekä katsoo, että

- 1) asetuksen N:o 19/65/ETY nojalla komissiolla on toimivalta asetuksia antamalla soveltaa perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohtaa sellaisten 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin, joiden osapuolina ainoastaan kaksi yritystä ja jotka asettavat rajoituksia teollisoikeuksien, erityisesti patenttien, hyödyllisyysmallien, mallien tai tavaramerkkien hankkimiselle tai käyttämiseksi taikka sellaisille oikeuksille, jotka luovutus- tai käyttöoikeussopimuksen nojalla on saatu valmistusmenetelmiin tai teollisten tuotantomenetelmien käyttämisestä tai soveltamisesta koskevaan tietämykseen;

patentoimattoman teknisen tiedon, - esimerkiksi valmistusmenetelmien kuvaukset, reseptit, kaavat, mallit, tai piirustukset - josta käytetään yleensä nimitystä "know-how" (taitotieto), taloudellisen merkityksen kasvu, yritysten, mukaan lukien julkiset tutkimuslaitokset, nykyisin pelkästään tällaisen tiedon hyväksi käyttämisestä tekemien sopimusten (niin kutsutut 'varsinaiset' taitotietoa koskevat lisenssisopimukset) suuri määrä sekä se, että taitotiedon luovutus

on usein käytännössä peruuttamatonta, ovat aiheuttaneet tarpeen lisätä oikeusvarmuutta koskien tällaisten sopimusten asemaa suhteessa kilpailusääntöihin ja edistää siten teknisen tietämyksen leviämistä yhteisössä; tähän asti saadun kokemuksen perusteella on mahdollista määrittellä sellaisten taitotietoa koskevien lisenssisopimusten ryhmä, jotka koskevat koko yhteisömarkkinoita tai niiden osaa ja jotka voivat kuulua 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, mutta joiden voidaan tavallisesti katsoa täyttävän 85 artiklan 3 kohdassa määrätty edellytykset, kun käyttöluvan kohteena oleva taitotieto on salaista, merkityksellistä ja tarkoituksenmukaisessa muodossa yksilöityä ('taitotietoa'); näiden määritelmällisten vaatimusten tarkoituksena on ainoastaan taata se, että taitotiedon luovuttaminen on tämän asetuksen soveltamisen ja erityisesti kilpailua rajoittavia velvoitteita koskevien poikkeusten pätevä perustelu;

tämän asetuksen soveltamista varten määritellään 1 artiklassa tietyt ilmaisut,

- 2) varsinaisten taitotietosopimusten ohella myös sekamuotoiset taitotietoa ja patenteja koskevat lisenssisopimukset ovat yhä tärkeämpiä tekniikan siirron välineitä; siksi on aiheellista sisällyttää tämän asetuksen soveltamisalaan sekamuotoiset sopimukset, joita komission asetuksessa (ETY) N:o 2349/84⁽³⁾ säädetyt poikkeukset (1, 2 tai 4 artikla) eivät koske, erityisesti seuraavanlaiset sopimukset:

- sekamuotoiset sopimukset, joissa käyttöluvan kohteena olevien patenttien käyttö ei ole tarpeen käyttöluvan kohteena olevan, sekä patentoituja että patentoimattomia aineksia sisältävän tekniikan soveltamisen tavoitteiden saavuttamiselle; näin voi olla esimerkiksi silloin, kun tällaiset patentit eivät

⁽¹⁾ EYVL N:o 36, 6.3.1965, s. 533/65

⁽²⁾ EYVL N:o C 214, 12.8.1987, s. 2

⁽³⁾ EYVL N:o L 219, 16.8.1984, s. 15

suojaa tehokkaasti sivullisten harjoittamalta kyseisen tekniikan hyväksi käyttämiseltä;

- sellaiset sekamuotoiset sopimukset, riippumatta siitä, onko käyttöluvan kohteena olevien patenttien käyttö tarpeen käyttöluvan kohteena olevan tekniikan soveltamisen tavoitteiden saavuttamiselle, joihin sisältyvät velvoitteet rajoittavat käyttöluvan antajan tai saajan mahdollisuuksia käyttää kyseistä tekniikkaa hyväksi jäsenvaltioissa, joissa sillä ei ole patenttisuojaa, siltä osin ja niin kauan kuin tällaiset rajoitukset perustuvat kokonaisuudessaan tai osittain käyttöluvan kohteena olevan taitotiedon hyväksi käyttämiseen ja täyttävät muut tässä asetuksessa säädetty edellytykset;

on myös aiheellista ulottaa tämän asetuksen soveltamisala koskemaan varsinaisia ja sekamuotoisia sopimuksia, jotka sisältävät tavamerkkejä ja muita teollis- tai tekijänoikeuksia koskevia liitännäisiä ehtoja, jos niissä ei ole muita kilpailua rajoittavia velvoitteita kuin niitä, jotka koskevat myös taitotietoa ja joita tässä asetuksessa säädetty poikkeus koskee;

tällaistenkin sopimusten voidaan kuitenkin katsoa täyttävän 85 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset tässä asetuksessa tarkoitetulla tavalla vain, jos käyttöluvan kohteena oleva taitotieto on salaista, merkityksellistä ja yksilöityä,

- 3) tämän asetuksen säännöksiä ei sovelleta sopimuksiin, jotka kuuluvat patenttilisenssisopimuksista annetun asetuksen (ETY) N:o 2349/84 soveltamisalaan,
- 4) varsinaisiin tai sekamuotoisiin taitotietoa koskeviin lisenssisopimuksiin mahdollisesti sisältyvät velvoitteet, jotka ainoastaan yhteismarkkinoiden alueita koskevien velvoitteiden lisäksi koskevat myös kolmansia maita, eivät estä tämän asetuksen soveltamista sopimuksen yhteismarkkinoiden alueita koskeviin velvoitteisiin;

tätä asetusta on kuitenkin sovellettava taitotietoa koskeviin lisenssisopimuksiin, jotka koskevat kolmansia maita tai yhteisön rajojen ulkopuolelle ulottuvia alueita, jos niillä on yhteismarkkinoilla mahdollisesti 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvia vaikutuksia, samassa määrin kuin sitä sovelletaan yhteismarkkinoiden alueita koskeviin sopimuksiin,

- 5) ei ole aiheellista sisällyttää tämän asetuksen soveltamisalaan ainoastaan myyntitarkoitusta varten tehtyjä sopimuksia lukuun ottamatta tapauksia, joissa käyttöluvan antaja sitoutuu toimittamaan sopimustuotteita käyttöluvan saajalle myyntiä varten ennen kuin viimeksi mainittu aloittaa tuotannon käyttöluvan kohteena olevaa tekniikkaa käyttäen; asetuksen soveltamisalasta suljetaan pois myös markkinointiin liittyvä

taitotieto, joka luovutetaan luvakesopimusten⁽¹⁾ yhteydessä, sekä taitotietosopimukset, jotka tehdään liittyen sellaisiin järjestelyihin kuin yhteisyritykset, patenttirenkaat ("patent pools") ja muut vastaavat järjestelyt, joissa taitotieto vaihdetaan muuta kuin sen itsensä parannuksia tai uusia sovellutuksia koskeviin käyttölupiin, koska tällaisiin sopimuksiin liittyviä eri ongelmia ei voida nykyisin säännellä yhdessä asetuksessa (5 artikla),

- 6) yksinomaiset lisenssisopimukset eli sopimukset, joissa käyttöluvan antaja sitoutuu luopumaan käyttöluvan kohteena olevan tekniikan hyväksi käyttämisestä käyttöluvan voimassaoloalueella sekä muiden tätä aluetta koskevien käyttöluvien antamisesta, eivät sinänsä ole ristiriidassa 85 artiklan 1 kohdan kanssa, jos ne koskevat käyttöluvan voimassaoloalueella uuden tekniikan käyttöönottoa ja suojaamista suoritettua laajan tutkimustyön, tehostuneen kilpailun, varsinkin merkin välisen kilpailun, sekä sen asianomaisten yritysten lisääntyneen kilpailukyyn takia, joka johtuu uusien keksintöjen leviämisestä yhteisössä;

siltä osin kuin tämänkaltaiset sopimukset muissa tapauksissa voivat kuulua 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, on aiheellista sisällyttää ne 1 artiklan soveltamisalaan, jotta nekin voisivat hyötyä poikkeuksesta,

- 7) sekä mainitut että muut 1 artiklassa luetellut velvoitteet edistävät tekniikan siirtoa ja ovat siten tavallisesti omiaan parantamaan tavaroiden tuotantoa ja edistämään teknistä kehitystä lisäämällä tuotannon edellytyksiä, nostamalla tuotettujen tavaroiden laatua yhteismarkkinoilla sekä laajentamalla mahdollisuuksia kehittää edelleen käyttöluvan kohteena olevaa tekniikkaa; tämä koskee erityisesti käyttöluvan saajan velvoitetta käyttää käyttöluvan kohteena olevia tuotteita ainoastaan omien tuotteidensa tuotannossa, koska se kannustaa käyttöluvan antajaa levittämään kyseistä tekniikkaa sen erilaisina sovellutuksina varaten kuitenkin samalla erikseen käyttöluvan antajalle tai muille käyttöluvan saajille käyttöluvan kohteena olevan tuotteen myynnin; tämä koskee myös käyttöluvan antajan velvoitetta käyttöluvan voimassaoloalueella ja käyttöluvan saajan velvoitetta käyttöluvan antajalle tai muille käyttöluvan saajille varatuilla alueilla pidettyä

⁽¹⁾ Komission asetus (ETY) N:o 4087/88, annettu 30 päivänä marraskuuta 1988, perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta luvakesopimusten ryhmiin (EYVL N:o L 359, 28.12.1988, s. 46)

aktiivisen kilpailun lisäksi myös passiivisesta kilpailusta; suuria sijoituksia vaativien, teknisesti uusien tai parannettujen tuotteiden käyttäjiä eivät usein ole kuluttajat vaan väli tuotteiden valmistajat, jotka ovat tietoisia tuotteiden hinnoista ja vaihtoehtoisesta tarjonnasta yhteisössä; siksi ainoastaan aktiivista kilpailua koskeva suoja ei olisi osapuolille eikä muille käyttöluvan saajille riittävä varsinkaan käyttöluvan kohteena olevan tekniikan hyväksi käyttämisen alkuvaiheessa, jolloin ne suorittavat kone- ja laiteinvestointeja ja kehittävät tuotteelle markkinoita ja kasvattavat siten kysyntää;

koska on vaikeaa ratkaista, milloin taitotieto ei enää ole salaista ja koska käyttöluva voidaan antaa koskien jatkuvaa taitotiedon luovuttamista erityisesti silloin, kun tekniikka kehittyi teollisuuden alalla nopeasti, on aiheellista rajoittaa sellaisen käyttöluvan antajan ja saajan välisen sekä sellaisen käyttöluvan saajien keskinäisen alueellisen suojan kesto, jota poikkeus suoraan koskee, määrävuosiksi; koska taitotietoa koskevat käyttöluvut – toisin kuin patenteja koskevat käyttöluvut – neuvotellaan usein sen jälkeen kun käyttöluvan kohteena olevaa tekniikkaa käyttäen tuotetut tavarat tai palvelut ovat osoittautuneet menestykselliseksi markkinoilla, on tarkoituksenmukaista pitää jokaisen käyttöluvan voimassaoloalueen osalta ensimmäisen käyttöluvan saajan samaa tekniikkaa koskevan lisenssisopimuksen allekirjoituspäivää käyttöluvan antajan ja saajan välisen alueellisen suojan sallitun kestoajan alkamishetkenä; käyttöluvan saajien välisen suojan alkamishetkenä muiden käyttöluvan saajien tuotannon, käytön sekä aktiivisen ja passiivisen myynnin osalta tulisi pitää käyttöluvan antajan ensimmäisen talousyhteisöä koskevan lisenssisopimuksen allekirjoittamispäivää; alueellista suojaa koskevaa poikkeusta tulisi soveltaa sallitun ajanjakson aikana niin kauan kuin taitotieto pysyy sekä salaisena että merkityksellisenä riippumatta siitä, milloin kyseiset jäsenvaltiot liittyivät yhteisöön, jos käyttöluvan saajat, sekä rajoituksen että suojan kohteena olevat, valmistavat itse kyseistä tuotetta tai valmistuttavat sitä;

pitempiaikaista aluesuojaa koskeva poikkeus 85 artiklan 3 kohdan nojalla erityisesti kalliiden ja epävarmojen investointien suojaamiseksi tai tapauksissa, joissa osapuolet eivät olleet kansakilpailijoita ennen käyttöluvan antamista, voidaan tehdä ainoastaan yksittäisellä päätöksellä; toisaalta osapuolet saavat jatkaa sopimusta uusien parannuksien hyväksi käyttämiseksi ja tehdä sopimuksen lisätyjen käyttöoikeuskorvausten maksamisesta; tällaisissa tapauksissa parannuksia koskevan käyttöluvan antamispäivästä talousyhteisössä alkava uusi alueellisen suojan ajanjakso

voidaan sallia ainoastaan yksittäisellä päätöksellä, joka voi tulla kysymykseen erityisesti, kun käyttöluvan kohteena olevan tekniikan parannukset tai uudet sovellukset ovat merkityksellisiä ja salaisia, eivätkä ne ole merkittävästi vähemmän tärkeitä kuin alunperin luovutettu tekniikka, tai kun ne vaativat uusia, kalliita ja epävarmoja investointeja,

- 8) tapauksissa, joissa sama tekniikka on suojattu joissakin jäsenvaltioissa asetuksen (ETY) N:o 2349/84 yhdeksännessä johdantokappaleessa tarkoitetuilla tarpeellisilla patenteilla, on aiheellista kyseisten jäsenvaltioiden osalta säätää tämän asetuksen mukaisesta, käyttöluvan antajan ja saajan välistä alueellista suojaa koskevasta poikkeuksesta sekä käyttöluvan saajien välistä, toiseen alueella tapahtuvaan valmistukseen, käyttöön ja aktiiviseen myyntiin liittyvää alueellista suojaa koskevasta poikkeuksesta ajaksi, jonka patentit ovat voimassa kyseisissä jäsenvaltioissa,
- 9) velvoitteet, jotka luetellaan 1 artiklassa, yleensä täyttävät myös muut 85 artiklan 3 kohdan soveltamisen edellytykset; kuluttajat saavat tavallisesti kohtuullisen osuuden hyödystä, joka johtuu tällaisesta tavaroiden tarjonnan paranemisesta markkinoilla; kyseisistä velvoitteista ei siten johdu rajoituksia, jotka eivät olisi välttämättömiä edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi; mahdollisuus rinnakkaistuontiin, jota osapuolet eivät saa estää missään olosuhteissa, varmistaa kilpailun jakeluvaiheessa; tässä asetuksessa tarkoitettujen yksinomaisien velvoitteiden ei siten tavallisesti mahdollista kilpailun poistamista merkittävästä osasta kyseisten tuotteiden markkinoita; tämä koskee myös sopimuksia, joilla annetaan yksinomainen käyttöluva koko yhteismarkkinoille, kun rinnakkaistuonti kolmansista maista on mahdollista tai kun markkinoilla on kilpailevia tekniikkoja, sillä tuolloin alueellinen yksinomaisuus voi johtaa markkinoiden suurempaan yhdentymiseen ja olla virikkeenä yhteisönlaajuuselle merkien väliselle kilpailulle,
- 10) asetuksessa on suotavaa luetella joukko taitotietoa koskevissa lisenssisopimuksissa tavallisesti käytettäviä velvoitteita, jotka eivät yleensä rajoita kilpailua, ja säätää, jos ne erityisten taloudellisten tai oikeudellisten seikkojen vuoksi kuuluisivat 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, että poikkeus koskee myös niitä; tämä 2 artiklassa oleva luettelo ei ole tyhjentävä,

- 11) tässä asetuksessa tulee myös täsmentää rajoitukset tai ehdot, joita ei saa olla taitotietoa koskevissa lisenssisopimuksissa, jotta ne saisivat ryhmäpoikkeuksesta aiheutuvan edun; rajoitukset, jotka luetellaan 3 artiklassa, voivat olla 85 artiklan 1 kohdan mukaan kiellettyjä, mutta näissä tapauksissa ei voida yleisesti olettaa, että niillä olisi 85 artiklan 3 kohdassa vaadittuja myönteisiä vaikutuksia, mikä olisi tarpeen ryhmäpoikkeuksen soveltamiseksi, joten poikkeus voidaan tehdä vain yksittäistapauksissa.
- 12) sopimusten, jotka eivät sellaisenaan kuulu poikkeuksen soveltamisalaan, koska ne sisältävät määräyksiä, joiden osalta tässä asetuksessa ei ole erikseen tehty poikkeusta ja joita ei erikseen ole suljettu pois poikkeuksen soveltamisalasta, mukaan luettuina asetuksen 4 artiklan 2 kohdassa luettellut rajoitukset, voidaan kuitenkin yleensä olettaa täyttävän ryhmäpoikkeuksen soveltamisen edellytykset; komissio voi nopeasti todeta, koskeeko tätä tiettyä sopimusta; tällaisten sopimusten tulisi siten katsoa kuuluvan poikkeuksen soveltamisalaan tämän asetuksen mukaisesti, jos ne ilmoitetaan komissiolle eikä komissio määrääjässä vastusta poikkeuksen soveltamista,
- 13) jos yksittäisillä sopimuksilla, joiden osalta on säädetty poikkeus tässä asetuksessa, kuitenkin on vaikutuksia, jotka ovat ristiriidassa 85 artiklan 3 kohdan kanssa, komissio voi evätä ryhmäpoikkeuksesta aiheutuvan edun (7 artikla),
- 14) muiden velvoitteiden ohella 2 artiklan luettelossa mainitaan käyttöluvan saajan veloitteet olla käyttämättä käyttöluvan kohteena olevaa taitotietoa sopimuksen lakkaamisen jälkeen ('sopimuksen jälkeistä aikaa koskeva käyttökielto') (2 artiklan 1 kohdan 3 alakohta) ja antaa tehdyt parannukset käyttöluvan antajan saataville (takaisinluovutuslauseke) (2 artiklan 1 kohdan 4 alakohta); sopimuksen jälkeistä aikaa koskevan käyttökiellon on katsottava kuuluvan luontevasti taitotietoa koskeviin käyttöluupiin, sillä muuten käyttöluvan antaja olisi pakotettu siirtämään taitotietonsa pysyvästi, mikä voisi ehkäistä tekniikan siirtoja; käyttöluvan saajan takaisinluovutusveloite, joka koskee käyttöluvan antamista käyttöluvan antajalle käyttöluvan kohteena olevan taitotiedon tai sen kohteena olevien patenttien parannuksiin ja uusiin sovellutuksiin, ei liioin yleensä rajoita kilpailua, jos käyttöluvan saaja saa sopimuksen mukaan osuuden käyttöluvan antajan myöhemmin saamaan kokemukseen ja myöhemmin tekemiin keksintöihin ja säilyttää oikeuden ilmaista saavuttamansa kokemukset tai antaa sivullisille käyttöluvia tapauksissa, joissa se ei johtaisi käyttöluvan antajan taitotiedon paljastumiseen;
- 15) 2 artiklassa annetuissa luettelossa mainitaan myös käyttöluvan saajan veloite jatkaa käyttöoikeuskorvausten maksamista sopimuksen lakkaamiseen asti riippumatta siitä, onko käyttöluvan kohteena oleva taitotieto tullut yleisesti tunnetuksi sivullisten toiminnan takia (2 artiklan 1 kohdan 7 alakohta); tavallisesti osapuolia ei tarvitse suojata vapaaehtoisesti tehtyjen sopimusten ennakoitavissa olevilta taloudellisilta seurauksilta eikä heille tulisi siten asettaa tekniikan siirron rahoittamisen asianmukaisia keinoja koskevia rajoituksia; tämä koskee erityisesti taitotietoa, koska siihen ei voi liittyä lakisääteisen yksinoikeuden väärinkäyttöä ja koska käyttöluvan saaja voi turvautua jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaisiin oikeussuojakeinoihin; lisäksi sopimusehdot käyttöoikeuskorvausten suorittamisesta kohtuullisen ajanjakson kuluessa vastikkeeksi tekniikkakokonaisuuden luovuttamisesta riippumatta siitä, onko taitotieto tullut yleisesti tunnetuksi vai ei, ovat yleensä käyttöluvan saajan edun mukaisia, sillä ne estävät käyttöluvan antajaa vaatimasta korkeita alkumaksuja vähentääkseen taitotiedon ennenaikaisesta paljastumisesta aiheutuvaa taloudellista riskiä; osapuolten tulisi saada käyttöluvan saajan maksujen helpottamiseksi jakaa käyttöoikeuskorvausten suorittaminen käyttöluvan kohteena olevasta tekniikasta ajanjaksolle, joka ulottuu sen ajankohdan jälkeiseen aikaan, jolloin taitotieto tulee yleisesti tunnetuksi; lisäksi jatkuvat maksut koko sopimuskaudelta tulisi sallia silloin, kun molemmat osapuolet ovat tietoisia siitä, että tuotteen myynnin aloittaminen johtaa vääjäämättä taitotiedon paljastumiseen; komissio voi kuitenkin, jos on selvää, että käyttöluvan saaja itse olisi pystynyt ja ollut halukas kehittämään taitotiedon sellaisessa lyhyessä ajassa, johon verrattuna maksuvollisuus jatkuu kohtuuttoman pitkään, evätä poikkeuksesta aiheutuvan hyödyn tämän asetuksen 7 artiklan mukaisesti;
- sellaiset käyttöoikeuskorvausten laskentamenetelmät, joilla ei ole yhteyttä käyttöluvan kohteena olevan tekniikan hyväksi käyttämiseen, taikka käyttöoikeus

korvausten periminen sellaisten tuotteiden osalta, joiden valmistus ei missään vaiheessa vaadi käyttöluvan kohteena olevien patenttien tai salaisten tekniikkojen käyttämistä, johtavat siihen, ettei ryhmäpoikkeus koske sopimusta (3 artiklan 5 alakohdasta); käyttöluvan saaja pitäisi myös vapauttaa velvoitteesta maksaa käyttöoikeuskorvauksia, jos taitotieto tulee yleisesti tunnetuksi käyttöluvan antajan toiminnan takia; sitä, että käyttöluvan antaja tai siihen sidossuhteissa oleva yritys myy kyseisen tuotteen, ei kuitenkaan pidetä tällaisena toimintana (2 artiklan 1 kohdan 7 alakohta ja 3 artiklan 5 alakohta),

- 16) käyttöluvan saajan velvoite rajoittaa käyttöluvan kohteena olevan tekniikan hyväksi käyttäminen yhdelle tai useammalle tekniselle soveltamisalalle ('käyttöalat') tai tuotemerkkinalle ei kuulu 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan (2 artiklan 1 kohdan 8 alakohta); tämä velvoite ei rajoita kilpailua, sillä käyttöluvan antajalla on oikeus siirtää taitotieto ainoastaan rajoitettua tarkoitusta varten; tällaista rajoitusta ei kuitenkaan saa käyttää peiteltyinä asiakkaiden jakamisen keinona;
- 17) käyttöluvan antajalle perusteettomia kilpailuetuja antavat rajoitukset kuten käyttöluvan saajan velvoite noudattaa sellaisia laatuvaatimuksia taikka velvoite käyttöluvan antajalta ottaa sellaisia muita käyttöluvia tai hankkia tältä sellaisia muita tavaroita tai palveluja, joita käyttöluvan saaja ei halua, estävät ryhmäpoikkeuksen soveltamisen; tämä ei kuitenkaan koske tapauksia, joissa voidaan näyttää, että käyttöluvan saaja tarvitsi tällaisia laatuvaatimuksia, käyttöluvia, tavaroita tai palveluja omaksi edukseen (3 artikla 3 alakohta),
- 18) ryhmäpoikkeus ei liioin koske sopimuksia, jotka sisältävät tiettyjä asiakasryhmiä koskevan toimituskiellon tai vaikutukseltaan sitä vastaavan velvoitteen asiakkaiden jakamiseksi osapuolten kesken samalla teknisellä käyttöalalla tai tuotemerkkinalla (3 artikla 6 alakohta);

tämä ei koske tapauksia, joissa taitotietoa koskeva käyttöluva annetaan, jotta yksittäiselle asiakkaalle voitaisiin järjestää toinen toimitusten lähde; tällaisissa tapauksissa käyttöluvan saajalle asetettu kiello, joka koskee toimituksia muille kuin kyseiselle asiakkaalle, voi olla toiselle toimittajalle annettavan käyttöluvan välttämätön edellytys, sillä toimen tarkoituksena ei ole luoda markkinoille itsenäistä tuottajaa; sama koskee myös niiden määrien rajoituksia, jotka käyttöluvan saaja saa toimittaa kyseiselle asiakkaalle; on syytä olettaa tällaisten rajoitusten parantavan tavaroiden tuotantoa ja edistävän tekniikan kehitystä lisäämällä tekniikan leviämistä; ottaen huomioon komission

nykyiset kokemukset tällaisista ehdoista ja erityisesti sen riskin, että ne voivat poistaa toiselta toimittajalta mahdollisuuden kehittää yritystään aloilla, jotka sopimus käsittää, on tarkoituksenmukaista soveltaa tällaisiin ehtoihin menettelyä, jossa poikkeus tehdään, jollei komissio vastusta sitä (vastustusmenettely) (4 artikla 2 kohta),

- 19) jo mainittujen ehtojen lisäksi luettelo rajoituksista, jotka 3 artiklan mukaan estävät ryhmäpoikkeuksen soveltamisen, sisältää myös käyttöluvan kohteena olevan tuotteen myyntihintaa tai valmistus- ja myyntimääriä koskevat rajoitukset, koska ne rajoittavat käyttöluvan saajan mahdollisuuksia käyttää hyväksi käyttöluvan kohteena olevaa tekniikkaa, varsinkin kun määrällisillä rajoituksilla voi olla sama vaikutus kuin vientikielloilla (3 artiklan 7 ja 8 alakohta); tämä ei koske tapauksia, joissa käyttöluva annetaan tekniikan tiettyssä tuotantolaitoksessa käyttämistä varten tai joissa tietty taitotieto luovutetaan tällaisen laitoksen perustamista, käyttöä ja ylläpitoa varten, ja käyttöluvan saaja saa lisätä laitoksensa tuotantokykyä tai ottaa omaan käyttöönsä uusia laitoksia yleisesti käytettävillä kaupallisilla ehdoilla; toisaalta käyttöluvan saajaa voidaan laillisesti estää käyttämästä tiettyä käyttöluvan antajan taitotietoa tuotantolaitosten perustamiseksi, sillä sopimuksen tarkoituksena ei ole sallia käyttöluvan saajan luovuttaa taitotietoa muille valmistajille niin kauan kuin se pysyy salaisena (2 artiklan 1 kohdan 12 alakohta),
- 20) käyttöluvan saajan ja antajan suojaamiseksi sidonnaisuudelta sopimuksiin, joiden kesto voi jatkua itsessään osapuolten vapaasti sopiman alkuperäisen sopimuskauden jälkeen käyttöluvan antajan antaessa sen saajan tiedoksi jatkuvasti uusia parannuksia, on aiheellista sulkea tällaisia ehtoja sisältävät sopimukset ryhmäpoikkeuksen soveltamisalan ulkopuolelle (3 artikla 10 alakohta); osapuolet saavat kuitenkin milloin tahansa pidentää sopimussuhdettaan tekemällä uusia, parannuksia koskevia sopimuksia,
- 21) tätä asetusta tulisi soveltaa taannehtivasti taitotietoa koskeviin lisenssisopimuksiin, jotka ovat olemassa tämän asetuksen tullessa voimaan, jos nämä sopimukset jo täyttävät tämän asetuksen soveltamisen edellytykset tai ne muutetaan sellaisiksi (8 - 10 artikla); asetuksen N:o 19/65/ETY 4 artiklan 3 kohdan mukaan näihin säännöksiin ei voida vedota oikeudenkäynnissä, jotka ovat vireillä tämän asetuksen tullessa voimaan, eikä siihen liioin voida vedota ulkopuoliseen kohdistuvan vahingonkorvausvaatimuksen perusteena, ja

- 22) sopimuksia, joita 1 ja 2 artiklan ehdot koskevat ja joiden tarkoituksena tai seurauksena ei ole kilpailun rajoittaminen millään muulla tavoin, ei enää tarvitse ilmoittaa; yrityksillä on kuitenkin edelleen yksittäistapaissa oikeus hakea neuvoston asetuksen N:o 17⁽¹⁾ 2 artiklan mukaista puuttumattomuustodistusta tai 85 artiklan 3 kohdan mukaista poikkeusta,
- 7) käyttöluvan saajan velvoite käyttää sopimuskaudella vain käyttöluvan antajan tavaramerkkiä tai tämän määräämää tuotteen ulkoasua käyttöoikeuden kohteena olevan tuotteen erottelunsa, jollei käyttöluvan saajaa estetä osoittamasta itseään käyttöluvan kohteena olevan tuotteen valmistajaksi;

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

1. Perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan nojalla julistetaan, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta ei tässä asetuksessa säädetyn edellytyksin koske varsinaisia taitotietoa koskevia lisenssisopimuksia eikä sekamuotoisia sopimuksia, joissa yhdistetään patenttien ja taitotiedon käyttöluva ja joita asetuksessa (ETY) N:o 2349/84 säädetty poikkeus ei koske, mukaan luettuina tavaramerkkejä tai muita teollis- tai tekijänoikeuksia koskevia liitännäisiä määräyksiä sisältävät sopimukset, jos sopimuksen osapuolina on ainoastaan kaksi yritystä ja jos ne sisältävät yhden tai useamman seuraavista velvoitteista:

- 1) käyttöluvan antajan velvoite olla antamatta muille yrityksille lupaa käyttää hyväksi käyttöluvan kohteena olevaa tekniikkaa käyttöluvan voimassaoloalueella;
- 2) käyttöluvan antajan velvoite olla itse käyttämättä hyväksi käyttöluvan kohteena olevaa tekniikkaa käyttöluvan voimassaoloalueella;
- 3) käyttöluvan saajan velvoite olla käyttämättä hyväksi käyttöluvan kohteena olevaa tekniikkaa yhteismarkkinoiden alueilla, jotka varataan käyttöluvan antajalle;
- 4) käyttöluvan saajan velvoite olla valmistamatta tai käyttämättä käyttöluvan kohteena olevaa tuotetta taikka olla käyttämättä patentoitua menetelmää yhteismarkkinoiden alueilla, joiden osalta käyttöluva on annettu muille käyttöluvan saajille;
- 5) käyttöluvan saajan velvoite olla harjoittamatta toimintaa tuodakseen käyttöluvan kohteena olevan tuotteen aktiivisesti markkinoille yhteismarkkinoiden alueilla, joiden osalta käyttöluva on annettu muille käyttöluvan saajille, ja erityisesti olla harjoittamatta nimenomaisesti näille alueille suunnattua mainontaa taikka sinne perustamatta sivuliikettä tai siellä pitämättä jakeluvastaa;
- 6) käyttöluvan saajan velvoite olla tuomatta käyttöluvan kohteena olevaa tuotetta markkinoille yhteismarkkinoiden alueilla, joiden osalta käyttöluva on annettu muille käyttöluvan saajille;

- 8) käyttöluvan saajan velvoite rajoittaa käyttöluvan kohteena olevan tuotteen tuotantonsa määrään, jonka hän tarvitsee omien tuotteittensa valmistukseen, ja myydä käyttöluvan kohteena olevaa tuotetta ainoastaan oman tuotteensa ainesosana tai varaosana tai muuten omien tuotteidensa myyntiin liittyen, jos käyttöluvan saaja voi vapaasti päättää kyseisestä määrästä.

2. Poikkeusta, joka koskee 1 kohdan 1, 2 ja 3 alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita, ei sovelleta Euroopan talousyhteisön kunkin alueen osalta kauempaa kuin 10 vuoden ajan luettuna ensimmäisen sellaisen lisenssisopimuksen allekirjoittamisesta, jonka käyttöluvan antajan on tehnyt kyseisen alueen osalta samasta tekniikasta.

Poikkeusta, joka koskee 1 kohdan 4 ja 5 alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita, ei sovelleta kauempaa kuin 10 vuoden ajan luettuna ensimmäisen sellaisen lisenssisopimuksen allekirjoittamisesta, jonka käyttöluvan antajan on tehnyt talousyhteisössä samasta tekniikasta.

Poikkeusta, joka koskee 1 kohdan 6 alakohdassa tarkoitettua velvoitetta, ei sovelleta kauempaa kuin 5 vuoden ajan luettuna ensimmäisen sellaisen lisenssisopimuksen allekirjoittamisesta, jonka käyttöluvan antajan on tehnyt talousyhteisössä samasta tekniikasta.

3. Edellä 1 kohdassa säädettyä poikkeusta sovelletaan vain, jos osapuolet ovat jossain tarkoituksenmukaisessa muodossa yksilöineet alkuperäisen taitotiedon sekä sen mahdolliset myöhemmät parannukset, jotka tulevat osapuolten saataville ja luovutetaan toiselle osapuolelle sopimuksen ehtojen ja tarkoituksen mukaisesti, ja vain niin kauan kuin taitotieto pysyy salaisena ja merkityksellisenä.

4. Siltä osin kuin 1 kohdan 1 - 5 alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita koskevat alueita, joihin sisältyvissä jäsenvaltioissa sama teknologia on suojattu tarpeellisilla patenteilla, 1 kohdassa säädetty poikkeus koskee näitä jäsenvaltioita niin kauan kuin käyttöluvan kohteena oleva tuote tai menetelmä on kyseisissä jäsenvaltioissa suojattu tällaisilla patenteilla, jos niiden mukainen suoja-aika on pidempi kuin 2 kohdassa mainitut ajanjaksot.

5. Käyttöluvan kohteena olevan tuotteen markkinoille tuomista koskeviin rajoituksiin, jotka johtuvat 1 kohdan 2, 3, 5 ja 6 alakohdassa tarkoitetuista velvoitteista, sovelletaan poikkeusta vain, jos käyttöluvan antaja itse valmistaa tai aikoo valmistaa käyttöluvan kohteena olevaa tuotetta taikka valmistuttaa sitä sidossuhteessa olevalla yrityksellä tai alihankkijalla.

⁽¹⁾ EYVL N:o 13, 21.2.1962, s. 204/62

6. Edellä 1 kohdassa säädettyä poikkeusta sovelletaan myös, jos osapuolet sitoutuvat sopimuksessa velvoitteisiin, jotka ovat mainitussa kohdassa tarkoitettujen velvoitteiden kaltaisia, mutta soveltamisalaltaan tuossa kohdassa sallittuja velvoitteita rajatumpia.
7. Tässä asetuksessa tarkoitetaan:
- 1) 'taitotiedolla' sellaisen teknisen tiedon kokonaisuutta, joka on salaista, merkityksellistä ja tarkoituksenmukaisessa muodossa yksilöityä;
 - 2) ilmaisulla 'salainen' sitä, että taitotieto joko kokonaisuutena taikka osiensa täsmällisenä rakenteena ja yhdistelmänä ei ole yleisesti tunnettua tai vaivatta saatavilla olevaa, jolloin osa sen arvosta perustuu siihen aikaan, jonka käyttöluvan saaja voittaa kun taitotieto luovutetaan hänelle; tätä ei tulkitta suppeasti siten, että jokaisen taitotiedon erillisen osan tulisi olla täysin tuntematon tai että sitä ei voi saada käyttöluvan antajan liiketoiminnan ulkopuolelta;
 - 3) ilmaisulla 'merkityksellinen' sitä, että taitotietoon sisältyy tietoa, joka on joko kokonaisuudessaan tai merkittävältä osaltaan tärkeää
 - i) valmistusmenetelmän,
 - ii) tuotteen tai palvelun, taikka
 - iii) niiden kehittämisen kannalta,
 ja että siihen ei sisälly epäolennaista tietoa. Taitotiedon tulee olla hyödyllistä siten, että sen voi sopimuksen tekoheikellä kohtuudella odottaa parantavan käyttöluvan saajan kilpailuasemaa esimerkiksi auttamalla häntä pääsemään uusille markkinoille tai antamalla hänelle kilpailuetuja suhteessa sellaisiin valmistajiin ja palvelujen tarjoajiin, joiden saatavilla ei ole käyttöluvan kohteena olevaa salaista taitotietoa tai muuta vastaavaa salaista taitotietoa;
 - 4) ilmaisulla 'yksilöity' sitä, että taitotieto kuvataan tai tallennetaan tavalla, joka mahdollistaa sen varmistamisen, että taitotieto täyttää salaisuutta ja merkityksellisyyttä koskevat edellytykset ja ettei käyttöluvan saajan mahdollisuuksia käytä hyväksi omaa tekniikkaansa aiheettomasti rajoiteta. Yksilöimistä varten taitotiedon kuvaus voidaan antaa joko itse lisenssisopimuksessa taikka se voidaan, viimeistään silloin, kun taitotieto siirretään tai pian sen jälkeen, antaa erillisessä asiakirjassa tai tallentaa muussa sopivassa muodossa, jos erillinen asiakirja tai muu tallenne on tarvittaessa saatavilla;
 - 5) 'varsinaiset taitotietoa koskevat lisenssisopimukset' ovat sopimuksia, joissa yritys, käyttöluvan antaja, suostuu luovuttamaan taitotiedon toiselle yritykselle, käyttöluvan saajalle, käytettäväksi hyväksi käyttöluvan voimassaoloalueella ja joihin voi sisältyä tai olla sisällyttänyt käyttöluvan antajan velvoite toimittaa myöhemmistä parannuksista tietoa;
 - 6) 'sekamuotoiset taitotietoa ja patenteja koskevat lisenssisopimukset' ovat sopimuksia, joita asetuksessa (ETY) N:o 2349/84 säädetty poikkeus ei koske ja joissa annetaan käyttöluva sekä patentoimattomia että yhdessä tai useammassa jäsenvaltioissa patentoituja aineksia sisältävään tekniikkaan;
 - 7) ilmaisulla 'käyttöluvan kohteena oleva taitotieto' ja 'käyttöluvan kohteena oleva tekniikka' käyttöluvan antajan sen saajalle varsinaisen taitotietoa koskevan tai sekamuotoisen taitotietoa ja patenteja koskevan lisenssisopimuksen yhteydessä suoraan tai välillisesti luovuttamaa alkuperäistä tai myöhempiä taitotietoa; sekamuotoisten taitotietoa ja patenteja koskevien lisenssisopimusten osalta ilmaisu 'käyttöluvan kohteena oleva tekniikka' tarkoittaa myös patenteja, joihin on annettu käyttöluva taitotiedon luovutuksen ohella;
 - 8) ilmaisulla 'sama tekniikka' tekniikkaa sellaisena kuin se on annettaessa käyttöluva ensimmäiselle käyttöluvan saajalle myöhemmin mahdollisesti lisättyine parannuksineen, riippumatta siitä, ovatko osapuolet tai muut käyttöluvan saajat käyttäneet parannuksia hyväksi ja kuinka paljon he ovat niin tehneet, ja siitä, onko kyseinen tekniikka suojattu tarpeellisilla patenteilla missään jäsenvaltiossa;
 - 9) 'käyttöluvan kohteena olevat tuotteet' ovat tavaroita tai palveluja, joiden tuotantoon tai tarjoamiseen tarvitaan käyttöluvan kohteena olevaa tekniikkaa;
 - 10) ilmaisulla 'hyväksi käyttäminen' käyttöluvan kohteena olevan tekniikan kaikkia käyttötapoja, erityisesti tuotannossa, aktiivisessa tai passiivisessa myyntitoiminnassa alueella, vaikka se ei liittyisikään tuolla alueella harjoitettavaan valmistukseen, sekä leasing-toiminnassa;
 - 11) 'käyttöluvan voimassaoloalue' on alue, joka käsittää koko yhteisemarkkinat tai niiden osan ja jolla käyttöluvan saajalla on oikeus käyttää käyttöluvan kohteena olevaa tekniikkaa hyväksi;
 - 12) 'käyttöluvan antajalle varatulla alueella' alueita, joiden osalta käyttöluvan antaja ei ole antanut käyttöluvia ja jotka hän on nimenomaisesti varannut itselleen;
 - 13) 'sidossuhteessa olevilla yrityksillä' tarkoitetaan:
 - a) yrityksiä, joissa sopimuksen osapuolella suoraan tai välillisesti on:
 - enemmän kuin puolet pääomasta tai liikevaroista,
 - mahdollisuus käyttää yli puolta äänimäärästä,
 - mahdollisuus asettaa enemmän kuin puolet hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavien toimielinten jäsenistä, taikka
 - oikeus johtaa liiketoimintaa;

- b) yrityksiä, joilla on suoraan tai välillisesti a alakohdassa luetellut oikeudet tai mahdollisuudet sopimuksen osapuolen suhteen;
- c) yrityksiä, joissa b alakohdassa tarkoitettulla yrityksellä on suoraan tai välillisesti a alakohdassa luetellut oikeudet tai mahdollisuudet;
- d) yrityksiä, joissa sopimuksen osapuolilla tai niihin sidossuhteessa olevilla yrityksillä yhdessä on a alakohdassa tarkoitettut oikeudet tai mahdollisuudet; tällaisten yhteisessä valvonnassa olevien yritysten katsotaan olevan sidossuhteessa kumpaankin sopimuksen osapuoleen.

2 artikla

1. Mitä 1 artiklassa säädetään, sovelletaan sen estämättä, että olisi erityisesti sovitut seuraavista velvoitteista, jotka eivät yleensä rajoita kilpailua:

- 1) käyttöluvan saajan velvoite olla paljastamatta käyttöluvan antajan luovuttamaa taitotietoa; käyttöluvan saajan tätä koskeva velvoite voi jatkaa sopimuksen lakkaamisen jälkeenkin;
- 2) käyttöluvan saajan velvoite olla antamatta alilisenestä tai luovuttamatta käyttöoikeutta;
- 3) käyttöluvan saajan velvoite olla käyttämättä hyväksi käyttöluvan kohteena olevaa taitotietoa sopimuksen lakatua, siltä osin ja niin kauan kuin taitotieto vielä on salaista;
- 4) käyttöluvan saajan velvoite antaa käyttöluvan antajalle tieto kaikista käyttöluvan kohteena olevan tekniikan hyväksi käyttämisestä saamistaan kokemuksista sekä antaa hänelle muu kuin yksinomainen käyttöluva tämän tekniikan parannuksiin ja uusiin sovellutuksiin, jos:
 - i) käyttöluvan saajaa ei estetä sopimuskaudella tai sen jälkeen vapaasti käyttämästä tekemiään parannuksia, siltä osin kuin ne voidaan erottaa käyttöluvan antajan taitotiedosta, tai antamasta sivullisille käyttöilupaa kyseisiin parannuksiin, edellyttäen, ettei tällaisen käyttöluvan antaminen sivulliselle johda käyttöluvan antajan luovuttaman sellaisen taitotiedon paljastumiseen, joka vielä on salaista; edellä sanottu ei ole esteenä käyttöluvan saajan mahdolliselle velvoitteelle pyytää käyttöluvan antajalta etukäteen suostumus tällaiseen käyttöluvan antamiseen, edellyttäen, että suostumus on annettava, jollei ole asiallista perustetta epäillä parannuksia koskevan käyttöluvan antamisen sivulliselle johtavan käyttöluvan antajan taitotiedon paljastumiseen, ja
 - ii) käyttöluvan antaja on hyväksynyt yksinomaisen tai muunlaisen velvoitteen toimittaa tekemänsä parannuk-

set käyttöluvan saajalle ja hänen oikeutensa käyttää käyttöluvan saajan tekemiä parannuksia, joita ei voida erottaa käyttöluvan kohteena olevasta taitotiedosta, päättyy muissa kuin niissä tapauksissa, joissa sopimus puretaan käyttöluvan saajan sopimusrikkomuksen takia, viimeistään samana päivänä kuin käyttöluvan saajan oikeus käyttää käyttöluvan kohteena olevaa taitotietoa; edellä sanottu ei rajoita käyttöluvan saajan mahdollista velvoitetta antaa käyttöluvan antajalle optio-oikeus, jonka nojalla hän voi jatkaa parannusten käyttämistä kyseisen päivän jälkeenkin, edellyttäen, että hän samalla luopuu sopimuksen jälkeistä aikaa koskevasta käyttökiellosta tai lupaa, saatuaan ensin mahdollisuuden tutkia käyttöluvan saajan tekemiä parannuksia, maksaa asianmukaisen käyttöoikeuskorvauksen niiden käytöstä;

- 5) käyttöluvan saajan velvoite noudattaa käyttöluvan kohteena olevan tuotteen laadulle asetettuja vähimmäisvaatimuksia tai hankkia tavaroita tai palveluja käyttöluvan antajalta tai tämän nimeämältä yritykseltä, jos kyseiset laatuvaatimukset, tuotteet tai palvelut ovat tarpeen

- i) käyttöluvan kohteena olevan tekniikan käyttämiseksi teknisesti tyydyttävällä tavalla hyväksi tai
- ii) sen varmistamiseksi, että käyttöluvan saajan tuotanto vastaa käyttöluvan antajan ja muiden käyttöluvan saajien noudattamia laatuvaatimuksia,

sekä sallia käyttöluvan antajan suorittaa niihin liittyviä tarkastuksia;

6) velvoitteet

- a) ilmoittaa käyttöluvan antajalle taitotiedon luvattomasta käytöstä tai patentinloukkauksista tai
- b) nostaa kanne luvattoman käytön tai loukkauksen perusteella tai avustaa käyttöluvan antajaa tällaisessa menettelyssä,

jos nämä velvoitteet eivät ole esteenä käyttöluvan saajan oikeudelle kiistää käyttöluvan kohteena olevan patentin pätevyys tai se, että käyttöluvan kohteena oleva taitotieto on salaista, silloin kun hän ei itse ole myötävaikuttanut taitotiedon paljastumiseen;

- 7) käyttöluvan saajan velvoite, jos muuten kuin käyttöluvan antajan toiminnan takia taitotieto tulee yleisesti tunnetuksi, jatkaa sopimuskauden päättymiseen saakka käyttöoikeuskorvausten maksamista osapuolten vapaasti määrittämiä korvausmääriä, maksuaikoja ja maksutapoja noudattaen, edellä sanotun rajoittamatta mahdollisten vahingonkorvausten maksamista, jos taitotieto tulee yleisesti tunnetuksi käyttöluvan saajan sopimusrikkomuksen takia;

- 8) käyttöluvan saajan velvoite rajoittaa käyttöluvan kohteena olevan tekniikan hyväksi käyttäminen yhdelle tai useammalle sellaiselle tekniselle soveltamisalalle tai sellaiselle tuotemerkinnälle, jolla käyttöluvan kohteena olevaa tekniikkaa voidaan soveltaa;
- 9) käyttöluvan saajan velvoite maksaa vähintään tietty käyttöoikeuskorvaus tai tuottaa vähimmäismäärä käyttöluvan kohteena olevaa tuotetta tai suorittaa vähimmäismäärä käyttöluvan kohteena olevan tekniikan hyväksikäyttökertoja;
- 10) käyttöluvan antajan velvoite soveltaa käyttöluvan saajaan mahdollisia edullisempia ehtoja, jotka käyttöluvan antaja ottaa käyttöön suhteessa muuhun yritykseen sopimuksen tekemisen jälkeen;
- 11) käyttöluvan saajan velvoite varustaa käyttöluvan kohteena oleva tuote merkinnällä, jossa mainitaan käyttöluvan antajan nimi;
- 12) käyttöluvan saajan velvoite olla käyttämättä käyttöluvan antajan taitotietoa tuotantolaitosten perustamiseksi sivullisille; edellä sanottu ei rajoita käyttöluvan saajan oikeutta lisätä tuotantolaitostensa tuotantokykyä tai ottaa käyttöön lisää tuotantolaitoksia noudattaen yleisesti käytettäviä kaupallisia sopimusehtoja, mukaan luettuna lisättyjen käyttöoikeuskorvaustenmaksaminentällaisessatilanteessa.
2. Jos erityisten olosuhteiden vuoksi 1 kohdassa mainitut velvoitteet kuuluvat 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, poikkeus koskee myös niitä, vaikka niihin ei liittyisikään jotain niistä velvoitteista, joiden osalta on säädetty poikkeus 1 artiklassa.
3. Edellä 2 kohdassa säädettyä poikkeusta sovelletaan myös, jos osapuolet sitoutuvat sopimuksessa velvoitteisiin, jotka ovat 1 kohdassa mainittujen velvoitteiden kaltaisia, mutta soveltamisalaltaan tuossa kohdassa sallittuja velvoitteita rajatumpia.
- 3 artikla*
- Mitä 1 artiklassa ja 2 artiklan 2 kohdassa säädetään, ei sovelleta, jos:
- 1) käyttöluvan saajaa estetään jatkamasta käyttöluvan kohteena olevan taitotiedon käyttöä sopimuksen lakkaamisen jälkeen, kun taitotieto on tällä välin tullut yleisesti tunnetuksi muusta syystä kuin käyttöluvan saajan sopimusrikkomuksen takia;
- 2) käyttöluvan saajan on:
- a) luovutettava käyttöluvan antajalle kokonaan tai osittain oikeudet käyttöluvan kohteena olevan tekniikan parannuksiin tai uusiin sovellutuksiin;
- b) annettava käyttöluvan antajalle sellainen yksinomainen käyttöluva käyttöluvan kohteena olevan tekniikan parannuksiin ja uusiin sovellutuksiin, joka estäisi käyttöluvan saajaa sopimuskaudella tai sen jälkeen käyttämästä tekemiään parannuksia, siltä osin kuin ne voidaan erottaa käyttöluvan antajan taitotiedosta, tai antamasta sivullisille käyttöluvaa kyseisiin parannuksiin, kun tällaisen käyttöluvan antaminen ei joutaisi käyttöluvan antajan luovuttaman sellaisen taitotiedon paljastumiseen, joka vielä on salaista; taikka
- c) annettava käyttöluvan antajalle, kun sopimus sisältää sopimuskauden jälkeistä aikaa koskevan käyttökiellon, edes vastavuoroinen tai muu kuin yksinomainen käyttöluva tekemiinsä parannuksiin, joita ei voida erottaa käyttöluvan kohteena olevasta taitotiedosta, ja jos käyttöluvan antajan oikeus käyttää kyseisiä parannuksia päättyy muissa kuin niissä tapauksissa, joissa sopimus puretaan käyttöoikeuden saajan sopimusrikkomuksen takia, myöhemmin kuin käyttöluvan saajan oikeus käyttää käyttöluvan kohteena olevaa taitotietoa;
- 3) käyttöluvan saajan on sopimusta tehtäessä suostuttava noudattamaan sellaisia laatuvaatimuksia tai ottamaan myös sellaisia muita käyttölupia tai suostumaan sellaisten tavaroitten tai palvelujen hankkimiseen, joita hän ei halua, elleivät kyseiset käyttöluvut, laatuvaatimukset, tuotteet tai palvelut ole tarpeen käyttöluvan kohteena olevan tekniikan käyttämiseksi teknisesti tyydyttävällä tavalla hyväksi taikka sen varmistamiseksi, että käyttöluvan saajan tuotanto vastaa käyttöluvan antajan ja muiden käyttöluvan saajien noudattamia laatuvaatimuksia;
- 4) käyttöluvan saajaa kielletään kiistämästä sitä, että käyttöluvan kohteena oleva taitotieto on salaista, taikka käyttöluvan antajalle tai tähän sidossuhteessa oleville yrityksille kuuluvien, käyttöluvan kohteena olevien patenttien pätevyyttä yhteismarkkinoilla, sanotun rajoittamatta käyttöluvan antajan oikeutta sanoa lisenssisopimus irti tällaisessa tilanteessa;
- 5) käyttöluvan saajalta peritään käyttöoikeuskorvauksia tavaroista tai palveluista, joita ei ole kokonaan tai osittain tuotettu käyttöluvan kohteena olevaa tekniikkaa käyttäen, taikka sellaisen taitotiedon käyttämisestä, joka on tullut yleisesti tunnetuksi käyttöluvan antajan tai tähän sidossuhteessa olevan yrityksen toiminnan takia;
- 6) osapuolelle asetetaan samalla teknisellä käyttöalalla tai samoilla tuotemerkkinoilla rajoituksia, jotka koskevat hänelle sallittua asiakaskuntaa, erityisesti kieltämällä toimitukset tietyille käyttäjärhyhmille tai käyttämällä tiettyjä jakelumenetelmiä taikka ottamalla asiakkaiden jakamiseksi käyttöön tietynlaiset tuotepakkaukset muissa kuin 1 artiklan 1 kohdan 7 alakohdassa ja 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa;

- 7) osapuolelle asetetaan rajoituksia käyttöluvan kohteena olevien tuotteiden valmistus- tai myyntimäärien taikka käyttöluvan kohteena olevan tekniikan hyväksikäyttökertojen lukumäärän suhteen muissa kuin 1 artiklan 1 kohdan 8 alakohdassa ja 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa;
- 8) osapuolelle asetetaan rajoituksia, jotka koskevat käyttöluvan kohteena olevien tuotteiden hinnoista tai niiden osatekijöistä taikka annettavista alennuksista päättämistä;
- 9) osapuolen kilpailua toisen osapuolen, tähän sidossuhteessa olevien yritysten tai muiden yhteismarkkinoilla toimivien yritysten kanssa tutkimus- ja kehitystyön, valmistuksen taikka kilpailevien tuotteiden käytön tai myynnin osalta rajoitetaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta käyttöluvan saajan velvoitetta tehdä parhaansa käyttäkseen hyväksi käyttöluvan kohteena olevaa tekniikkaa taikka käyttöluvan antajan oikeutta sanoa irti käyttöluvan saajalle myönnetty yksinoikeus ja lakata antamasta parannuksista tietoa käyttöluvan saajan ryhdyttyä tällaisiin kilpaileviin toimiin tai vaatia käyttöluvan saajaa näyttämään, ettei käyttöluvan kohteena olevaa taitotietoa käytetä sellaisten tavaroiden tai palvelujen tuotannossa, jota käyttölupa ei koske;
- 10) lisenssisopimuksen alkuperäinen voimassaoloaika jatkuu itsestään, kun siihen lisätään jokin käyttöluvan antajan tiedoksi toimittama uusi parannus, ellei käyttöluvan saajalla ole oikeutta kieltäytyä tällaisista parannuksista tai kullakin osapuolella ole oikeutta sanoa irti sopimus sen alkuperäisen sopimuskauten päätyttyä sekä ainakin vuosittain sen jälkeen;
- 11) käyttöluvan antajaa vaaditaan, vaikka vain erillisessä sopimuksessa, pidemmäksi kuin 1 artiklan 2 kohdan mukaan sallituksi ajaksi olemaan antamatta muille yrityksille käyttöluvaa, joka koskee saman tekniikan hyväksi käyttöä käyttöluvan voimassaoloalueella, tai jos osapuolta vaaditaan pidemmäksi kuin 1 artiklan 2 tai 4 kohdan mukaan sallituksi ajaksi pidättymään saman tekniikan hyväksi käyttämisestä toisen osapuolen tai muiden käyttöluvan saajien alueilla;
- 12) toista tai molempia osapuolia vaaditaan:
- kieltäytymään ilman asiallista perustetta toimituksista sellaisten alueitaan olevien käyttäjien tai jälleenmyyjien tilausten perusteella, jotka markkinoisivat tuotteita yhteismarkkinoiden muilla alueilla;
 - vaikeuttamaan käyttäjien tai jälleenmyyjien mahdollisuuksia hankkia tuotteita yhteismarkkinoilla toimivilta muilta jälleenmyyjiltä ja erityisesti käyttämään teollis- tai tekijänoikeuksia tai ryhtymään muihin toimenpiteisiin estääkseen käyttäjiä tai jälleenmyyjä hankkimasta käyttöluvan voimassaoloalueen ulkopuolelta tai tuomasta siellä markkinoille tuotteita, jotka käyttöluvan antaja on tuonut laillisesti markkinoille yhteismarkkinoilla tai

jotka on hänen suostumuksellaan tuotu laillisesti markkinoille siellä,

tai jos näin toimitaan osapuolten välisen yhdenmukaistetun menettelytavan takia.

4 artikla

1. Edellä 1 ja 2 artiklassa säädettyä poikkeusta sovelletaan myös sopimuksiin, jotka sisältävät sellaisia kilpailua rajoittavia velvoitteita, joita mainitut artiklat eivät koske ja jotka eivät kuulu 3 artiklan soveltamisalaan, jos kyseiset sopimukset ilmoitetaan komissiolle komission asetuksen N:o 27⁽¹⁾ säännösten mukaisesti, eikä komissio vastusta kyseistä poikkeusta kuuden kuukauden kuluessa.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, sovelletaan erityisesti käyttöluvan saajan velvoitteeseen toimittaa ainoastaan rajattu määrä käyttöluvan kohteena olevaa tuotetta tietyille asiakkaalle, jos tämä käyttölupa taitotietoon on annettu kyseisen asiakkaan pyynnöstä siinä tarkoituksessa, että hän voi käyttää myös vaihtoehtoista tarjonnan lähettä käyttöluvan voimassaoloalueella.

Tätä säännöstä sovelletaan myös, jos asiakkaana on käyttöluvan saaja ja käyttöluvan mukaan asiakas saa vaihtoehtoisen tarjonnan lähteen aikaansaamiseksi valmistaa käyttöluvan kohteena olevia tuotteita tai valmistuttaa niitä alihankkijalla.

3. Kuuden kuukauden aika lasketaan päivästä, jona komissio vastaanottaa ilmoituksen. Jos kuitenkin ilmoitus lähetetään kirjattuna kirjeenä, aika lasketaan postituspaikan postileiman päivästä.

4. Mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, sovelletaan vain, jos:

- ilmoituksessa tai siihen liittyvässä tiedonannossa erikseen viitataan tähän artiklaan; ja
- ilmoituksessa annetut tiedot ovat täydellisiä ja tosiasioiden mukaisia.

5. Etua, joka johtuu 1 ja 2 kohdan soveltamisesta, voidaan vaatia sopimuksille, jotka on ilmoitettu ennen tämän asetuksen voimaantuloa, toimittamalla komissiolle tiedonanto, jossa erikseen viitataan tähän artiklaan ja ilmoitukseen. Mitä 3 kohdassa ja 4 kohdan b alakohdassa säädetään, sovelletaan soveltuvin osin.

6. Komissio voi vastustaa poikkeusta. Sen on vastustettava poikkeusta, jos se saa jäsenvaltiolta tätä koskevan pyynnön kolmen kuukauden kuluessa 1 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen tai 5 kohdassa tarkoitetun tiedonannon toimittamisesta jäsenvaltiolle. Pyyntö on perusteltava perustamissopimuksen kilpailusääntöihin liittyvillä seikoilla.

⁽¹⁾ EYVL N:o 35, 10.5.1962, s. 1118/62

7. Komissio voi milloin tahansa luopua poikkeusta vastustavasta kannastaan. Jos vastustuksen perusteena on kuitenkin ollut jäsenvaltion pyyntö, joka on edelleen voimassa, siitä voidaan luopua vasta kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevän neuvoo-antavan komitean kuulemisen jälkeen.

8. Jos vastustus peruutetaan siksi, että yritykset, joita asia koskee, ovat näyttäneet, että 85 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset täyttyvät, poikkeusta sovelletaan ilmoituspäivästä alkaen.

9. Jos vastustus peruutetaan siksi, että yritykset, joita asia koskee, ovat muuttaneet sopimusta siten, että 85 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset täyttyvät, poikkeusta sovelletaan muutosten voimaantulopäivästä alkaen.

10. Jos komissio vastustaa poikkeusta eikä vastustusta peruuteta, ilmoituksen vaikutuksiin sovelletaan asetuksen N:o 17 säännöksiä.

5 artikla

1. Tätä asetusta ei sovelleta:

- 1) patenti- tai taitotietorenkkaan jäsenten välisiin sopimuksiin, jotka koskevat tällaisen yhteistoiminnan kohteena olevaa tekniikkaa;
- 2) sellaisten kanssakilpailijoiden välisiin taitotietoa koskeviin lisenssisopimuksiin, jotka ovat osapuolina yhteisyrityksessä, tai jonkun heistä ja yhteisyrityksen välisiin tällaisiin lisenssisopimuksiin, jos ne liittyvät yhteisyrityksen toimintaan;
- 3) sopimuksiin, joissa osapuoli antaa toiselle osapuolelle käyttöoikeuden taitotietoon, ja tämä toinen osapuoli, vaikka vain erillisissä sopimuksissa tai sidossuhteessa olevien yritysten kautta, antaa ensiksi mainitulle osapuolelle käyttöoikeuden patenttiin, tavaramerkkiin tai taitotietoon taikka yksinmyyntioikeuden, jos osapuolet kilpailevat keskenään näissä sopimuksissa tarkoitettujen tuotteiden osalta;
- 4) sopimuksiin, joihin sisältyy käyttöluvan antaminen muuhun teollis- tai tekijänoikeuteen kuin patenttiin, erityisesti tavaramerkkiin, tekijänoikeuteen tai mallioikeuteen, taikka tietokoneohjelmaan, elleivät kyseiset oikeudet tai kyseinen tietokoneohjelma edistä käyttöluvan kohteena olevan tekniikan soveltamisen tavoitteiden saavuttamista ja ellei sovita muista kilpailua rajoittavista velvoitteista kuin niistä, jotka koskevat myös käyttöluvan kohteena olevaa taitotietoa ja joita tässä asetuksessa säädetty poikkeus koskee.

2. Tätä asetusta sovelletaan kuitenkin 1 kohdan 3 alakohdassa tarkoitettuihin vastavuoroisiin käyttöluviin, jos mitkään alueelliset rajoitukset eivät koske osapuolia yhteismarkkinoilla näissä sopimuksissa tarkoitettujen tuotteiden valmistuksen, käytön tai markkinoille tuomisen taikka käyttöluvan kohteena olevan tekniikan käytön osalta.

6 artikla

Tätä asetusta sovelletaan myös:

- 1) varsinaisiin tai sekamuotoisiin taitotietosopimuksiin, joissa käyttöluvan antajana ei ole taitotiedon kehittäjä tai patentinhaltija, mutta hänellä on kehittäjäältä tai patentinhaltijalta valtuutus antaa käyttölupa tai alilisenssi;
- 2) taitotiedon taikka taitotiedon ja patentin luovutukseen, jos luovutuksen perusteella vastikkeena maksettava määrä riippuu luovutuksensaajan niiden tuotteiden osalta saamasta liikevaihdosta, joiden valmistuksessa taitotietoa tai patenttia käytetään, taikka tällaisten tuotteiden valmistusmäärästä tai taitotiedon tai patentin hyväksikäyttökerrojen lukumäärästä;
- 3) varsinaisiin tai sekamuotoisiin taitotietosopimuksiin, joissa käyttöluvan antajan tai käyttöluvan saajan oikeuksia käyttävät tai niiden velvollisuudet täyttävät niihin sidossuhteessa olevat yritykset.

7 artikla

Komissio voi asetuksen N:o 19/65/ETY 7 artiklan mukaisesti evätä tästä asetuksesta aiheutuvan edun, jos se toteaa, että jossakin erityisessä tapauksessa sopimuksella, jonka osalta on tehty poikkeus tällä asetuksella, on kuitenkin tiettyjä vaikutuksia, jotka ovat ristiriidassa perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdassa määrättyjen edellytysten kanssa, ja erityisesti jos:

- 1) tällaiset vaikutukset johtuvat välitystuomiosta;
- 2) sopimuksen takia käyttöluvan kohteena olevat tuotteet eivät ole käyttöluvan voimassaoloalueella alttiina samanlaisista tuotteista tai tuotteista, joita käyttäjät pitävät ominaisuusiltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan niitä vastavina, johtuvalle tehokkaalle kilpailulle;
- 3) käyttöluvan antajalla ei ole oikeutta sanoa irti sen saajalle myönnettyä käyttöluvan yksinomaisuutta aikaisemmin kuin viiden vuoden kuluttua päivästä, jona sopimus tehtiin, sekä sen jälkeen ainakin vuosittain tapauksissa, joissa käyttöluvan saaja ilman perusteltua syytä ei käytä hyväksi käyttöluvan kohteena olevaa tekniikkaa lainkaan tai riittävästi;
- 4) käyttöluvan saaja kieltäytyy ilman asiallista perustetta toimituksista muiden käyttöluvan saajien alueilla olevien käyttäjien tai jälleenmyyjien sellaisten tilauksien perusteella, joita hän ei ole itse saanut aikaan, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 1 artiklan 1 kohdan 6 alakohdan soveltamista;
- 5) osapuoli tai kumpikin heistä:
 - a) pidättyy ilman asiallista perustetta toimituksista sellaisen alueeltaan olevien käyttäjien tai jälleenmyyjien tilausten perusteella, jotka markkinoisivat tuotteita yhteismarkkinoiden muilla alueilla;
 - b) vaikeuttaa käyttäjien tai jälleenmyyjien mahdollisuuksia hankkia tuotteita yhteismarkkinoilla toimivilta

muilta jälleenmyyjiltä ja erityisesti käyttää teollis- tai tekijänoikeuksia tai ryhtyy muihin toimenpiteisiin estääkseen käyttäjiä tai jälleenmyyjä hankkimasta tai tuomasta markkinoille käyttöluvan voimassaoloalueella tuotteita, jotka käyttöluvan antaja on saattanut laillisesti markkinoille yhteismarkkinoilla tai jotka on hänen suostumuksellaan saatettu laillisesti markkinoille siellä;

- 6) edellä 2 artiklan 1 kohdan 3 alakohdassa tarkoitettu sopimuksen jälkeistä aikaa koskeva käyttökielto estää käyttöluvan saajaa hyödyntämästä lakannutta patenttia, jota kaikki muut valmistajat voivat hyödyntää;
- 7) aika, jolta käyttöluvan saajan on jatkettava käyttöoikeus- korvausten maksamista tapauksessa, jossa sivullisten toiminnan takia taitotieto on tullut yleisesti tunnetuksi 2 artiklan 1 kohdan 7 alakohdassa tarkoitetulla tavalla, ylittää merkittävästi etuasemasta aloitetun tuotannon ja markkinoinnin ansiosta säästyneen ajan, ja tämä velvoite on Haitallinen kilpailulle markkinoilla;
- 8) osapuolet olivat kanssakilpailijoita jo ennen käyttöluvan antamista, ja käyttöluvan saajan 2 artiklan 1 kohdan 9 alakohdassa ja 3 artiklan 9 alakohdassa tarkoitetut, tuotannon vähimmäismäärää tai käyttöluvan kohteena olevan tekniikan käyttämiseksi parhaansa tekemistä koskevat velvoitteet estävät käyttöluvan saajaa käyttämästä kilpailuvaa tekniikkaa.

8 artikla

1. Sopimuksiin, jotka ovat olleet olemassa 13 päivänä maaliskuuta 1962 ja jotka on ilmoitettu komissiolle 1 päivään helmikuuta 1963 mennessä, sekä sellaisiin sopimuksiin, riippumatta siitä, onko ne ilmoitettu vai ei, joita asetuksen N:o 174 artiklan 2 kohdan 2 alakohdan b alakohta koskee, sovelletaan tässä asetuksessa olevaa julistusta, ettei 85 artiklan 1 kohtaa sovelleta, taannehtivasti ajankohdasta, josta alkaen tämän asetuksen soveltamisen edellytykset täyttyivät.

2. Sellaisten muiden sopimusten osalta, jotka on ilmoitettu ennen tämän asetuksen voimaantuloa, sovelletaan tässä asetuksessa olevaa julistusta, ettei 85 artiklan 1 kohtaa sovelleta, taannehtivasti ajankohdasta, josta alkaen tämän asetuksen soveltamisen edellytykset täyttyivät, taikka ilmoituspäivästä, jos se on myöhempi.

9 artikla

Jos sopimuksia, jotka ovat olleet olemassa 13 päivänä maaliskuuta 1962 ja jotka on ilmoitettu komissiolle 1 päivään helmikuuta 1963 mennessä, tai sopimuksia, jotka kuuluvat asetuksen N:o 174 artiklan 2 kohdan 2 alakohdan b alakohdan

soveltamisalaan ja jotka on ilmoitettu komissiolle 1 päivään tammikuuta 1967 mennessä, muutetaan 1 päivään heinäkuuta 1989 mennessä siten, että tämän asetuksen soveltamisen edellytykset täyttyvät, ja tällaisesta muutoksesta annetaan tieto komissiolle 1 päivään lokakuuta 1989 mennessä, perustamis- sopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa määrättyä kieltoa ei sovelleta muutosta edeltävään ajanjaksoon. Muutoksia koskevan tiedonannon vaikutukset alkavat päivästä, jona komissio on ottanut sen vastaan. Jos tiedonanto lähetetään kirjattuna kirjeenä, sen vaikutukset alkavat postituspaikan postileiman päivästä.

10 artikla

1. Edellä 8 ja 9 artiklaa sovelletaan perustamissopimuksen 85 artiklassa tarkoitettuihin sopimuksiin Yhdistyneen kuningaskunnan, Irlannin ja Tanskan yhteisöihin liittymisen vuoksi, kuitenkin siten, että määräpäivänä on 13 päivän maaliskuuta 1962 sijasta 1 päivä tammikuuta 1973 sekä 1 päivän helmikuuta 1963 ja 1 päivän tammikuuta 1967 sijasta 1 päivä heinäkuuta 1973.

2. Edellä 8 ja 9 artiklaa sovelletaan perustamissopimuksen 85 artiklassa tarkoitettuihin sopimuksiin Kreikan yhteisöihin liittymisen vuoksi, kuitenkin siten, että määräpäivänä on 13 päivän maaliskuuta 1962 sijasta 1 päivä tammikuuta 1981 sekä 1 päivän helmikuuta 1963 ja 1 päivän tammikuuta 1967 sijasta 1 päivä heinäkuuta 1981.

3. Edellä 8 ja 9 artiklaa sovelletaan perustamissopimuksen 85 artiklassa tarkoitettuihin sopimuksiin Espanjan ja Portugalin yhteisöihin liittymisen vuoksi, kuitenkin siten, että määräpäivänä on 13 päivän maaliskuuta 1962 sijasta 1 päivä tammikuuta 1986 sekä 1 päivän helmikuuta 1963 ja 1 päivän tammikuuta 1967 sijasta 1 päivä heinäkuuta 1986.

11 artikla

1. Tietoja, jotka on saatu sovellettaessa 4 artiklaa, saa käyttää vain tässä asetuksessa säädettyjä tarkoituksia varten.

2. Komissio ja jäsenvaltioiden viranomaiset sekä niiden virkamiehet ja muut niiden palveluksessa olevat eivät saa ilmaista tietoja, jotka on saatu tätä asetusta sovellettaessa ja jotka ovat salassa pidettäviä.

3. Mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, ei estä julkaisemasta yleiskatsauksia tai selvityksiä, jotka eivät sisällä yksittäisiä yrityksiä tai yritysten yhteenliittymiä koskevia tietoja.

12 artikla

Tämä asetukset tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1989.

Sitä sovelletaan 31 päivään joulukuuta 1999 asti.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 30 päivänä marraskuuta 1988.

Komission puolesta

Peter SUTHERLAND

Komission jäsen

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 1017/68,
annettu 19 päivänä heinäkuuta 1968,
kilpailusääntöjen soveltamisesta rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 75 ja 87 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

liikenteen jättämisestä asetuksen N:o 17 soveltamisalan ulkopuolelle annetussa neuvoston asetuksessa N:o 141⁽³⁾ säädetään, että asetusta N:o 17⁽⁴⁾ ei sovelleta sellaisiin liikenteen alan sopimuksiin, päätöksiin eikä yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, joiden vaikutuksena on kuljetusmaksujen ja -ehtojen määrittäminen, kuljetuspalvelujen tarjonnan rajoittaminen tai valvonta taikka kuljetus-markkinoiden jakaminen, eikä perustamissopimuksen 86 artiklassa tarkoitettuun määrävään markkina-asemaan kuljetusmarkkinoilla,

asetuksessa N:o 1002/67/ETY⁽⁵⁾ säädetään, että mainittu poikkeus ei koske rautatie-, maantie- ja sisävesiliikennettä 30 päivän kesäkuuta 1968 jälkeen,

kilpailusääntöjen antaminen rautatie-, maantie- ja sisävesiliikennettä varten on osa yhteistä liikennepolitiikkaa ja yleistä talouspolitiikkaa,

näiden osa-alueiden kilpailusäännöistä päätettäessä on otettava huomioon liikenteen erityispiirteet,

liikennettä koskevat kilpailusäännöt poikkeavat yleisistä kilpailusäännöistä, ja sen vuoksi yrityksillä on oltava mahdollisuus

varmistua siitä, mitä sääntöjä kuhunkin yksittäistapaukseen sovelletaan,

on suotavaa, että toteutettaessa liikennettä koskeva kilpailusääntöjärjestelmä kilpailusääntöjä sovelletaan yhtäläisesti kuljetuskaluston yhteisrahoitukseen ja -hankintaan tiettyjen yritysryhmittymien yhteisesti järjestämiä palveluja varten sekä kuljetuksiin liittyvien palvelujen tarjoajien tiettyihin rautatie-, maantie- tai sisävesiliikenteeseen liittyviin toimiin,

näissä kolmessa liikennemuodossa on, jotta estetään jäsenvaltioiden väliseen kauppaan kohdistuvat vaikutukset ja kilpailun vääristyminen yhteismarkkinoilla, periaatteessa kiellettävä ennen kaikkea sellaiset yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset ja yritysten väliset yhdenmukaistetut menettelytavat sekä sellainen määrävään markkina-aseman väärinkäyttö yhteismarkkinoilla, joilla voisi olla tällaisia vaikutuksia,

sellaiset liikenteen alan sopimukset, päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat, joiden tarkoituksena tai seurauksena ovat ainoastaan tekniset parannukset tai tekninen yhteistyö, voidaan vapauttaa kilpailunrajoituskielellosta, koska ne osaltaan parantavat tuottavuutta; tämän asetuksen soveltamisesta saatujen kokemusten perusteella neuvosto voi komission ehdotuksesta muuttaa tällaisten sopimusten luetteloa,

alan toisinaan liian hajanaisen rakenteen parantamiseksi kilpailunrajoituskielellosta pitäisi maantie- ja sisävesiliikenteessä vapauttaa myös ne sopimukset, päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat, joilla näille kahdelle kuljetusalalle muodostetaan ja niillä toimii sellaisia yritysryhmittymiä, joiden tarkoituksena on liikenteen harjoittaminen mukaan lukien kuljetuskaluston yhteisrahoitus ja -hankinta yhteisesti järjestettyjä palveluja varten; tällainen yleinen vapautus voidaan myöntää vain, jos ryhmittymän kokonaiskuljetuskyky ei ole vahvistettua enimmäismäärää suurempi ja jos ryhmittymään kuuluvien yksittäisten yritysten kuljetuskyky ei ylitä rajoja, jotka määrätään niin, että millään yksittäisellä yrityksellä ei voi olla

⁽¹⁾ EYVL N:o 205, 11.12.1964, s. 3505/64

⁽²⁾ EYVL N:o 103, 12.6.1965, s. 1792/65

⁽³⁾ EYVL N:o 124, 28.11.1962, s. 2751/62

⁽⁴⁾ EYVL N:o 13, 21.2.1962, s. 204/62

⁽⁵⁾ EYVL N:o 306, 16.12.1967, s. 1

määrävää markkina-asemaa ryhmittymässä; komissiolla on kuitenkin oltava toimivalta puuttua asiaan, jos tällaisilla sopimuksilla jossakin erityisessä tapauksessa olisi niiden edellytysten kanssa ristiriitaisia vaikutuksia, joiden täytyessä kilpailua rajoittava sopimus voidaan katsoa lailliseksi, ja jos niissä olisi kyse vapautuksen väärinkäytöstä; se, että ryhmittymän kokonaiskuljetuskyky on vahvistettua enimmäismäärää suurempi tai että ryhmittymä ei voi vaatia vapautusta siihen kuuluvien yksittäisten yritysten kuljetuskyvyn vuoksi, ei kuitenkaan sellaisenaan estä ryhmittymää perustumasta lailliseen sopimukseen, päätökseen tai yhdenmukaistettuun menettelytapaan, jos se täyttää sille tässä asetuksessa säädetty edellytykset,

jos sopimus, päätös tai yhdenmukaistettu menettelytapa osaltaan parantaa kuljetuspalveluja tai edistää kuljetustarpeiden tyydyttämistä jatkuvasti ja pysyvästi markkinoilla, joilla tarjonta ja kysyntä saattavat ajoittain vaihdella huomattavasti, tai jos se on omiaan lisäämään yritysten tuottavuutta tai edistämään teknistä tai taloudellista kehitystä, on oltava mahdollista julistaa, että kiello ei koske sitä, jos sopimuksessa, päätöksessä tai yhdenmukaistetussa menettelytavassa otetaan asianmukaisesti huomioon kuljetuspalvelujen käyttäjien tarpeet, jos sillä ei aseteta asianomaisille yrityksille rajoituksia, jotka eivät ole välttämättömiä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi, ja jos tällaisille yrityksille ei anneta mahdollisuutta poistaa kilpailua kyseessä olevien markkinoiden merkittävältä osalta, ottaen huomioon niiden ja vaihtoehtoisten liikennemuotojen välisen kilpailun,

kunnes neuvosto yhteisen liikennepolitiikan mukaisesti toteuttaa tarvittavat toimenpiteet vakaiden kuljetusmarkkinoiden varmistamiseksi, kuljetusmarkkinoilla on, jos neuvosto on todennut kriisitilan vallitsevan, suotavaa sallia sopimukset, jotka ovat tarpeen kuljetusmarkkinoiden rakenteesta johtuvien häiriöiden vähentämiseksi,

on toivottavaa, että jäsenvaltiot eivät toteuta eivätkä pidä voimassa rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteessä tämän asetuksen kanssa ristiriitaisia toimenpiteitä, jotka koskevat julkisia yrityksiä tai jäsenvaltiolta erityis- tai yksinoikeuksia saavia yrityksiä; lisäksi on suotavaa, että tämän asetuksen säännökset koskevat yrityksiä, jotka hoitavat yleisesti taloudelle tärkeitä palveluja, jos säännösten soveltaminen ei oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estä yrityksiä hoitamasta niille uskottuja erityistehäviä ja jos ne eivät vaikuta kaupan kehitykseen siinä määrin, että se olisi ristiriidassa yhteisön etujen kanssa; komissiolla on oltava toimivalta valvoa, että

näitä periaatteita noudatetaan, ja antaa tässä tarkoituksessa jäsenvaltioille osoitettuja tarvittavia direktiivejä ja tehdä niille osoitettuja tarvittavia päätöksiä,

tämän asetuksen yksityiskohtaisesta täytäntöönpanosta annettavien säännösten on oltava sellaisia, että niillä ei ainoastaan turvata tehokasta valvontaa samalla kun niillä yksinkertaistetaan hallintoa mahdollisimman paljon, vaan että niillä myös täytetään yritysten tarpeet oikeusvarmuuden kannalta,

ensisijaisesti yritysten tehtävänä on arvioida, onko niiden sopimusten, päätösten tai yhdenmukaistettujen menettelytapojen pääasiallisena seurauksena kilpailun rajoittuminen vai kilpailun rajoittumiseen oikeuttavat taloudelliset edut, ja sen mukaisesti omalla vastuullaan päättää tällaisten sopimusten, päätösten tai yhdenmukaistettujen menettelytapojen laittomuudesta tai laillisuudesta,

yritysten olisi sen vuoksi sallittava tehdä ja noudattaa sopimuksia niistä ilmoittamatta; tämän vuoksi on olemassa vaara, että sopimukset julistetaan taannehtivasti mitättömiksi, jos ne tutkitaan valituksen johdosta tai komission omasta aloitteesta, mutta tämä ei estä niiden julistamista laillisiksi niitä tällä tavoin myöhemmin tutkittaessa,

yritykset saattavat joissakin tapauksissa haluta apua toimivaltaisilta viranomaisilta varmistukseen, että niiden sopimukset, päätökset tai yhdenmukaistetut menettelytavat ovat sovellettavien sääntöjen mukaisia; tätä varten olisi oltava menettely, jossa yritykset voivat tehdä komissiolle hakemuksia ja jossa hakemuksen tiivistelmä julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*, jotta ulkopuoliset henkilöt, joita asia koskee, voivat esittää kyseistä sopimusta koskevat huomautukset; jollei jäsenvaltio taikka ulkopuolinen henkilö, jota asia koskee, tee valitusta asiasta eikä komissio määrääjassa ilmoita hakijoille, että kyseisen sopimuksen laillisuudesta on vakavina epäilyjä, sopimusta olisi pidettävä kiellosta vapautettuna jo kuluneena aikana ja kolmen vuoden ajan sen jälkeen,

ottaen huomioon niiden sopimusten poikkeuksellisen luonteen, joita tarvitaan kuljetusmarkkinoiden rakenteesta johtuvien häiriöiden vähentämiseksi, yritykset, jotka haluavat saada luvan tällaiseen sopimukseen, olisi velvoitettava ilmoittamaan sopimuksesta komissiolle heti, kun neuvosto on todennut kriisitilan vallitsevan; komission luvan olisi tultava voimaan vasta sen myöntämispäivänä; luvan voimassaoloaika saisi olla enintään kolme vuotta siitä, kun neuvosto on todennut kriisitilan vallitsevan; päätöksen uudistamisen edellytyksenä olisi

oltava, että neuvosto uudelleen toteaa kriisitilan vallitsevan; joka tapauksessa luvan voimassaoloajan tulisi päättyä viimeistään kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun neuvosto on toteuttanut tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen niiden kuljetusmarkkinoiden vakauden, joita sopimus koskee,

sen varmistamiseksi, että liikennettä koskevia kilpailusääntöjä sovelletaan yhdenmukaisesti yhteismarkkinoilla, on annettava säännökset, joiden nojalla komissio voi läheisessä ja jatkuvassa yhteydessä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa toteuttaa näiden kilpailusääntöjen soveltamisen edellyttämät toimenpiteet,

tätä tarkoitusta varten komissio tarvitsee jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten yhteistoimintaa ja sillä on oltava koko yhteismarkkinoilla toimivalta pyytää tietoja ja suorittaa tutkimuksia, jotka ovat tarpeen kaikkien tämän asetuksen mukaan kiellettyjen sopimusten, päätösten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen tai tämän asetuksen mukaan kielletyn määrävän markkina-aseman väärinkäytön selville saamiseksi,

jos jäsenvaltio tätä asetusta yksittäistapaukseen sovellettaessa katsoo, että asiaan liittyy yhteistä liikennepoliittikkaa koskeva periaatteellinen kysymys, neuvoston olisi voitava selvittää tällainen kysymys; kaikki yleiset kysymykset, jotka koskevat kilpailupoliittikan toteuttamista liikenteen alalla, olisi voitava saattaa neuvoston käsiteltäviksi; on säädettävä menettelystä, jossa varmistetaan, että komissio päättää asetuksen soveltamisesta yksittäistapauksiin vasta neuvoston selvitettyä periaatteelliset kysymykset ja neuvoston käsitellyssä muotoutuneiden toimintapoliittikan suuntaviivojen mukaisesti,

voidakseen tehtävänsä mukaisesti valvoa tämän asetuksen säännösten noudattamista komissiolla on oltava toimivalta antaa yrityksille tai yritysten yhteenliittymille osoitettuja suosituksia ja niille osoitettuja päätöksiä, joiden tarkoituksena on lopettaa tämän asetuksen mukaan kiellettyjä sopimuksia, päätöksiä ja menettelytapoja koskevien säännösten rikkominen,

tässä asetuksessa säädettyjen kieltojen noudattamisen sekä yritysten ja yritysten yhteenliittymien tämän asetuksen mukaisten velvoitteiden täyttämisen tehosteeksi on voitava määrätä sakkoja ja uhkasakkoja,

yrityksillä, joita asia koskee, on oltava oikeus siihen, että komissio kuulee niitä; muilla, joiden etua päätös saattaa

koskea, on oltava tilaisuus esittää huomautuksensa etukäteen, ja tehtyjen päätösten laajasta julkisuudesta on huolehdittava,

on suotavaa antaa yhteisön tuomioistuimelle 172 artiklassa tarkoitettu täysi harkintavalta sellaisten päätösten osalta, joilla komissio määrää sakon tai uhkasakon,

niiden sopimusten, päätösten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen osalta, jotka ovat olemassa, kun tämä asetusta julkaitaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*, on tarkoituksenmukaista lykätä tässä asetuksessa säädetyn kiellon voimaantuloa kuusi kuukautta, jotta yritysten olisi helpompi sopeuttaa toimintansa asetuksen säännösten mukaiseksi,

sen jälkeen, kun on keskusteltu niiden kolmansien maiden kanssa, jotka ovat allekirjoittaneet Reinin liikennettä koskevan uudistetun yleissopimuksen, ja aiheellisessa määräjässä näiden keskustelujen päättymisen jälkeen tätä asetusta olisi tarpeellisella tavalla kokonaisuudessaan muutettava Reinin liikennettä koskevasta uudistetusta yleissopimuksesta johtuvien velvoitteiden mukaisesti, ja

tätä asetusta olisi tarpeellisella tavalla muutettava kolmen vuoden kuluessa saatujen kokemusten perusteella; erityisesti on suotavaa arvioida, olisiko tuona aikana tapahtuneen yhteisen liikennepoliittikan kehityksen mukaisesti tämä asetusta ulotettava koskemaan sellaisia sopimuksia, päätöksiä ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja sekä sellaista määrävän markkina-aseman väärinkäyttöä, jotka eivät vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Perussäännös

Tätä asetusta sovelletaan rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteessä yhtäältä kaikkiin sopimuksiin, päätöksiin ja yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, joiden tarkoituksena tai seurauksena on kuljetusmaksujen ja -ehtojen vahvistaminen, kuljetuspalvelujen tarjonnan rajoittaminen tai valvonta, kuljetusmarkkinoiden jakaminen, teknisten parannusten tai teknisen yhteistyön toteuttaminen taikka kuljetuskaluston tai -tarvikkeiden yhteisrahoitus tai -hankinta, jos nämä toimet välittömästi liittyvät kuljetuspalvelujen tarjoamiseen ja ovat tarpeen 4 artiklassa tarkoitettua maantie- tai sisävesiliikenteen yritysryhmittymän yhteisesti järjestämien palvelujen kannalta, ja toisaalta määrävän markkina-aseman väärinkäyttöön kuljetusmarkkinoilla. Säännöksiä sovelletaan myös kuljetuksiin liittyvien palvelujen tarjoajien toimiin, joilla on jokin edellä mainittu tarkoitus tai seuraus.

2 artikla

Kilpailunrajoituskielto

Jollei 3 – 6 artiklasta muuta johdu, yhteismarkkinoille soveltumattomia ja kiellettyjä ovat ilman, että siitä täytyy etukäteen tehdä päätöstä, sellaiset yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka voivat vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja joiden tarkoituksena on estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua yhteismarkkinoilla tai joista seuraa, että kilpailu yhteismarkkinoilla estyy, rajoittuu tai vääristyy, ja erityisesti sellaiset sopimukset, päätökset ja menettelytavat:

- a) joilla suoraan tai välillisesti vahvistetaan kuljetusmaksuja ja –ehtoja tai muita kauppaehtoja;
- b) joilla rajoitetaan tai valvotaan kuljetusten tarjontaa, markkinoita, teknistä kehitystä tai investointeja;
- c) joilla jaetaan kuljetusmarkkinoita;
- d) joiden mukaan eri kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin sovelletaan erilaisia ehtoja kauppakumppaneita epäedulliseen kilpailuasemaan asettavalla tavalla;
- e) joiden mukaan sopimuksen tekemisen edellytykseksi asetetaan se, että sopimuspuoli hyväksyy lisävelvoitteet, joilla niiden luonteen vuoksi tai kauppataivan mukaan ei ole yhteyttä kuljetuspalvelujen tarjoamiseen.

3 artikla

Teknisiä sopimuksia koskeva poikkeus

1. Edellä 2 artiklassa tarkoitettu kielto ei koske sopimuksia, päätöksiä tai yhdenmukaistettuja menettelytapoja, joiden tarkoituksena tai seurauksena ovat tekniset parannukset tai tekninen yhteistyö:

- a) standardoimalla laitteita, kuljetustarvikkeita, kulkuneuvoja tai kiinteitä laitteita;
- b) vaihtamalla tai käyttämällä yhdessä henkilöstöä, laitteita, kulkuneuvoja tai kiinteitä laitteita kuljetuksia varten;
- c) järjestämällä ja toteuttamalla peräkkäisiä, toisiaan täydentäviä, korvaavia tai yhdistettyjä kuljetuksia sekä vahvistamalla tai noudattamalla niissä käytettäviä maksuja ja –ehtoja mukaan luettuina erityiset kilpailukykyiset hinnat;
- d) käyttämällä toiminnan kannalta tarkoituksenmukaisimpia reittejä yhdellä kuljetusmuodolla tapahtuviin kuljetuksiin;
- e) sovittamalla yhteen jatkoyhteyksien kuljetusaikatauluja;
- f) yhdistämällä yksittäisiä lähetyksiä;

g) vahvistamalla yhdenmukaisia sääntöjä maksutaulukoiden rakenteesta ja niiden käyttämisestä koskevista ehdoista, jos näillä säännöillä ei vahvisteta kuljetusmaksuja eikä –ehtoja.

2. Komissio tekee tarvittaessa neuvostolle ehdotuksia 1 kohdassa olevan luettelon laajentamisesta tai supistamisesta.

4 artikla

Pienten ja keskiuurten yritysten ryhmiä koskeva poikkeus

1. Edellä 2 artiklassa tarkoitettu kielto ei koske mainitussa artiklassa tarkoitettuja sopimuksia, päätöksiä tai yhdenmukaistettuja menettelytapoja, jos niiden tarkoituksena on

- maantie- tai sisävesiliikenteen yritysryhmittymien perustaminen ja toiminta liikenteen harjoittamista varten,
- kuljetuskaluston tai –tarvikkeiden yhteisrahoitus tai –hankinta ja nämä toimet liittyvät välittömästi kuljetuspalvelujen tarjoamiseen ja ovat tarpeen edellä mainittujen ryhmittymien yhteisten toimien kannalta

ja jos minkään ryhmittymän kokonaiskuljetuskyky ei ole suurempi kuin

- 10 000 tonnia maantiekuljetuksissa,
- 500 000 tonnia sisävesikuljetuksissa.

Minkään ryhmittymään kuuluvan yksittäisen yrityksen kuljetuskyky ei saa olla suurempi kuin 10 000 tonnia maantiekuljetuksissa eikä suurempi kuin 50 000 tonnia sisävesikuljetuksissa.

2. Jos jollakin 1 kohdassa tarkoitettulla sopimuksella, päätöksellä tai yhdenmukaistetulla menettelytavalla tietyssä tapauksessa on sellaisia 5 artiklan vaatimusten kanssa ristiriitaisia vaikutuksia, jotka merkitsevät 2 artiklassa tarkoitettua kiellosta tehdyn poikkeuksen väärinkäyttöä, yrityksiä tai yritysten yhteenliittymiä voidaan vaatia lopettamaan kyseiset vaikutukset.

5 artikla

Kiellon soveltamatta jättäminen

Taannehtivin vaikutuksin voidaan julistaa, että 2 artiklassa tarkoitettu kielto ei koske:

- yritysten välistä sopimusta tai yritysten välisten sopimusten ryhmää,
- yritysten yhteenliittymän päätöstä tai yritysten yhteenliittymien päätösten ryhmää taikka

- yhdenmukaistettua menettelytapaa tai yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmää, joka osaltaan:
- parantaa kuljetuspalvelujen laatua,
- edistää kuljetustarpeiden tyydyttämistä jatkuvasti ja pysyvästi markkinoilla, joilla tarjonta ja kysyntä vaihtelevat ajoittain huomattavasti,
- lisää yritysten tuottavuutta taikka
- edistää teknistä tai taloudellista kehitystä

ja samalla ottaa kohtuullisesti huomioon kuljetuspalvelujen käyttäjien tarpeet:

- a) asettamatta asianomaisille kuljetusyrityksille rajoituksia, jotka eivät ole välttämättömiä mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi ja
- b) antamatta näille yrityksille mahdollisuutta poistaa kilpailua kyseisten kuljetusmarkkinoiden merkittävältä osalta.

6 artikla

Sopimukset kuljetusmarkkinoiden rakenteesta johtuvien häiriöiden vähentämiseksi

1. Kunnes neuvosto yhteisen liikennepolitiikan mukaisesti toteuttaa tarvittavat toimenpiteet vakaiden kuljetusmarkkinoiden varmistamiseksi, voidaan julistaa, että 2 artiklassa tarkoitettu kielto ei koske sopimusta, päätöstä tai yhdenmukaistettua menettelytapaa, joka on omiaan vähentämään häiriöitä kyseisillä markkinoilla.
2. Päätöstä, jolla 2 artiklassa tarkoitetusta kiellosta poiketaan 14 artiklan mukaisesti, ei saa tehdä, ellei neuvosto määränemmistöllä tai, jos jokin jäsenvaltio katsoo, että perustamis-sopimuksen 75 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset täyttyvät, yksimielisesti ole komission kertomuksen perusteella todennut, että kuljetusmarkkinoilla tai niiden osalla vallitsevat kriisitila.
3. Vain seuraavin edellytyksin, rajoittamatta 2 kohdan säännösten soveltamista, voidaan julistaa, että 2 artiklassa tarkoitetusta kiellosta poiketaan:
 - a) kyseinen sopimus, päätös tai yhdenmukaistettu menettelytapa ei aseta asianomaisille yrityksille rajoituksia, jotka eivät ole välttämättömiä häiriöiden vähentämiseksi; ja
 - b) se ei anna näille yrityksille mahdollisuutta poistaa kilpailua kyseisten kuljetusmarkkinoiden merkittävältä osalta.

7 artikla

Sopimusten ja päätösten mitättömyys

Edellä olevien säännösten mukaan kielletyt sopimukset ja päätökset ovat mitättömiä.

8 artikla

Määräävän markkina-aseman väärinkäytön kielto

Yhteismarkkinoille soveltumatonta ja kiellettyä on yhden tai useamman yrityksen määräävän aseman väärinkäyttö yhteismarkkinoilla tai niiden merkittäväällä osalla, jos se voi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Tällaista väärinkäyttöä voi olla erityisesti:

- a) kohtuuttomien kuljetusmaksujen tai -ehtojen suora tai välillinen määrääminen;
- b) kuljetuspalvelujen, markkinoiden tai teknisen kehityksen rajoittaminen kuluttajien vahingoksi;
- c) erilaisten ehtojen soveltaminen eri kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin kauppakumppaneita epäedulliseen kilpailuasemaan asettavalla tavalla;
- d) sen asettaminen sopimuksen syntymisen edellytykseksi, että sopimuspuoli hyväksyy lisävelvoitteet, joilla niiden luonteen vuoksi tai kauppatavan mukaan ei ole yhteyttä kuljetuspalvelujen tarjoamiseen.

9 artikla

Julkiset yritykset

1. Jäsenvaltiot eivät toteuta eivätkä pidä voimassa mitään julkisia yrityksiä taikka jäsenvaltioilta erityis- tai yksinoikeuksia saavia yrityksiä koskevia toimenpiteitä, jotka ovat ristiriidassa edellä olevien artiklojen kanssa.
2. Yrityksiin, jotka hoitavat yleisesti taloudelle tärkeitä palveluja, sovelletaan edellä olevien artiklojen säännöksiä, jos niiden soveltaminen ei oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estä yrityksiä hoitamasta niille uskottuja erityistehtäviä. Kaupan kehitykseen ei saa vaikuttaa tavalla, joka olisi ristiriidassa yhteisön etujen kanssa.
3. Komissio valvoo, että tämän artiklan säännöksiä noudatetaan, ja jos on tarpeen, antaa jäsenvaltioille osoitettuja tarvittavia direktiivejä ja tekee niille osoitettuja tarvittavia päätöksiä.

*10 artikla***Menettely valituksen johdosta tai komission omasta aloitteesta**

Komissio aloittaa valituksen saatuaan tai omasta aloitteestaan menettelyn 2 tai 8 artiklan säännösten rikkomisen lopettamiseksi taikka 4 artiklan 2 kohdan panemiseksi täytäntöön.

Valituksen voi tehdä:

- a) jäsenvaltio;
- b) luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka katsoo asian koskevan oikeuttaan.

*11 artikla***Valituksen johdosta tai komission omasta aloitteesta aloitetun menettelyn tulos**

1. Jos komissio toteaa, että 2 tai 8 artiklaa on rikottu, se voi päätöksellä vaatia, että kyseiset yritykset tai yritysten yhteenliittymät lopettavat rikkomisen.

Komissio voi ennen ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua päätöstä antaa asianomaisille yrityksille tai yritysten yhteenliittymille osoitettuja suosituksia rikkomisen lopettamiseksi, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän asetuksen muiden säännösten soveltamista.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, koskee myös 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja tapauksia.

3. Jos komissio saamansa valituksen johdosta toteaa, että sillä olevan aineiston perusteella ei 2 artiklan, 4 artiklan 2 kohdan tai 8 artiklan nojalla ole aihetta puuttua sopimukseen, päätökseen tai menettelytapaan, se tekee päätöksen, jolla se hylkää valituksen perusteettomana.

4. Jos komissio saamansa valituksen johdosta tai omasta aloitteestaan toteaa, että sopimus, päätös tai yhdenmukaistettu menettelytapa on 2 ja 5 artiklan säännösten mukainen, komissio tekee 5 artiklassa tarkoitetun päätöksen. Päätöksessä ilmoitetaan sen voimaantulopäivä. Tämä päivä voi olla päätöksentekopäivää aikaisempi.

*12 artikla***Asetuksen 5 artiklan soveltaminen – vastaväitteet**

1. Yritykset ja yritysten yhteenliittymät, jotka haluavat, että 5 artiklaa sovelletaan 2 artiklassa tarkoitettuihin sopimuksiin,

päätöksiin ja yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, joiden osapuolia ne ovat, voivat tehdä hakemuksen komissiolle.

2. Jos komissio katsoo, että hakemukseen voidaan suostua, ja sillä on kaikki tarvittava aineisto, eikä kyseistä sopimusta, päätöstä tai yhdenmukaistettua menettelytapaa vastaan ole ryhdytty toimiin 10 artiklan nojalla, se julkaisee mahdollisimman pian *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* tiivistelmän hakemuksesta ja kehottaa kaikkia niitä ulkopuolisia henkilöitä, joita asia koskee, esittämään huomautuksensa komissiolle 30 päivän kuluessa. Julkaisemisessa on otettava huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

3. Jollei komissio 90 päivän kuluessa päivästä, jona julkaiseminen *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* on tapahtunut, ilmoita hakijoille, että on vakavia epäilyjä siitä, voidaanko 5 artiklaa soveltaa, sopimusta, päätöstä tai yhdenmukaistettua menettelytapaa on, siltä osin kuin se vastaa hakemuksessa annettua kuvausta, pidettävä vapautettuna kiellostä jo kuluneena aikana ja enintään kolmen vuoden ajan siitä, kun julkaiseminen *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* on tapahtunut.

Jos komissio 90 päivän määräajan jälkeen mutta ennen kolmen vuoden määräajan päättymistä toteaa, että edellytyksiä 5 artiklan soveltamiselle ei ole, se tekee päätöksen, jossa julistetaan, että 2 artiklassa tarkoitettua kieltoa on noudatettava. Tällainen päätös voi olla taannehtiva, jos asianomaiset ovat antaneet puutteellisia tietoja tai jos ne käyttävät väärin 2 artiklasta tehtyä poikkeusta.

4. Jos komissio 90 päivän määräajan kuluessa tekee hakijoille 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen ilmoituksen, komissio tutkii, täytyvätkö 2 ja 5 artiklassa säädetty edellytykset.

Jos komissio toteaa, että 2 ja 5 artiklassa säädetty edellytykset täyttyvät, se tekee 5 artiklassa tarkoitetun päätöksen. Päätöksessä ilmoitetaan sen voimaantulopäivä. Tämä päivä voi olla päätöksentekopäivää aikaisempi.

*13 artikla***Asetuksen 5 artiklassa tarkoitettujen päätösten voimassaoloaika ja peruuttaminen**

1. Edellä 11 artiklan 4 kohdan tai 12 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan nojalla tehtävässä 5 artiklassa tarkoitettua päätöksessä on ilmoitettava päätöksen voimassaoloaika; tavallisesti voimassaoloaika ei saa olla kuutta vuotta lyhyempi. Päätökseen voidaan liittää ehtoja ja velvoitteita.

2. Päätös voidaan uudistaa, jos 5 artiklassa säädetyt edellytykset edelleen täyttyvät.

3. Komissio voi peruuttaa päätöksensä tai muuttaa sitä taikka kieltää osapuolten tietyt toimet:

- a) jos jokin päätöksen perusteena ollut seikka on muuttunut;
- b) jos osapuolet rikkovat jotakin päätökseen liitettyä veloitetta;
- c) jos päätös on perustunut virheellisiin tietoihin tai se on saatu aikaan vilpillisesti; taikka
- d) jos osapuolet käyttävät väärin poikkeusta, joka päätöksellä on tehty niiden osalta 2 artiklan säännöksistä.

Edellä b, c tai d alakohdassa tarkoitettussa tapauksessa päätös voidaan peruuttaa taannehtivasti.

14 artikla

Asetuksen 6 artiklassa tarkoitettut päätökset

1. Edellä 2 artiklassa tarkoitettut sopimukset, päätökset tai yhdenmukaistetut menettelytavat, joiden osalta osapuolet hakevat 6 artiklan soveltamista, on ilmoitettava komissiolle.
2. Komission 6 artiklassa tarkoitettu päätös tulee voimaan vasta päivänä, jona päätös tehdään. Päätöksessä ilmoitetaan sen voimassaoloaika. Voimassaoloaika ei saa olla pitempi kuin kolme vuotta siitä, kun neuvosto 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti on todennut, että vallitsee kriisitila.
3. Komissio voi uudistaa tällaisen päätöksen, jos neuvosto 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti uudelleen toteaa, että vallitsee kriisitila, ja jos muut 6 artiklassa säädetyt edellytykset edelleen täyttyvät.
4. Päätökseen voidaan liittää ehtoja ja veloitteita.
5. Komission päätös lakkaa olemasta voimassa viimeistään kuuden kuukauden kuluttua 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisesta.
6. Sovelletaan, mitä 13 artiklan 3 kohdassa säädetään.

15 artikla

Toimivalta

Jollei yhteisön tuomioistuimen oikeudesta tutkia komission päätöksiä muuta johdu, ainoastaan komissiolla on toimivalta:

- määrätä veloitteita 4 artiklan 2 kohdan nojalla;

- tehdä 5 ja 6 artiklassa tarkoitettuja päätöksiä.

Kunnes komissio aloittaa menettelyn tehdäkseen tapausta koskevan päätöksen tai lähettää 12 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua ilmoituksen, jäsenvaltioiden viranomaisilla säilyy toimivalta päättää, sovelletaanko tapaukseen 2 tai 8 artiklaa.

16 artikla

Yhteydet jäsenvaltioiden viranomaisiin

1. Komissio toimii tässä asetuksessa säädetyissä menettelyissä läheisessä ja jatkuvassa yhteydessä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa; näillä viranomaisilla on oikeus esittää kaikki huomautuksensa näissä menettelyissä.

2. Komission on välittömästi toimitettava jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille jäljennökset valituksista ja hakemuksista sekä tärkeimmistä asiakirjoista, jotka komissiolle on lähetetty tai jotka se lähettää näiden menettelyjen kuluessa.

3. Liikenteen alan kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa on kuultava ennen päätöksen tekemistä 10 artiklassa tarkoitettussa menettelyssä tai ennen 12 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa tai saman artiklan 4 kohdan toisessa alakohdassa taikka 14 artiklan 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua päätöksen tekemistä. Neuvoa-antavaa komiteaa on kuultava myös ennen täytäntöönpanosäännösten antamista 29 artiklan nojalla.

4. Neuvoa-antavassa komiteassa on virkamiehiä, joiden toimivaltaan liikenteeseen sekä kilpailunrajoituksiin ja määräävään markkina-asemaan liittyvät kysymykset kuuluvat. Kukin jäsenvaltio nimeää edustajikseen kaksi virkamiestä, joista kummankin sijalla voi hänen estyneenä ollessaan toimia toinen virkamies.

5. Kuuleminen tapahtuu komission koolle kutsumassa yhteisessä kokouksessa; kokousta ei saa pitää ennen kuin kokouskutsun lähettamisestä on kulunut 14 päivää. Kokouskutsuun on jokaisen tutkittavan tapauksen osalta liitettävä sen yhteenvedo ja tieto tärkeimmistä asiakirjoista sekä alustava päätösluonnos.

6. Neuvoa-antava komitea voi antaa lausuntonsa, vaikka jotkut sen jäsenistä tai heidän sijaisistaan eivät ole läsnä. Päätösluonnokseen liitetään kertomus kuulemismenettelyn tuloksesta. Sitä ei saa julkistaa.

17 artikla**Yksittäistapauksiin liittyvien yhteistä liikennepoliittikkaa koskevien periaatteellisten kysymysten käsittely neuvostossa**

1. Komissio ei saa tehdä päätöstä, jonka yhteydessä 16 artiklassa tarkoitettu kuuleminen on pakollinen, ennen kuin on kulunut 20 päivää päivästä, jona neuvoo-antava komitea on antanut lausuntonsa.

2. Ennen 1 kohdassa mainitun määräajan päättymistä jäsenvaltio voi pyytää, että neuvosto kutsutaan koolle selvittämään komission kanssa sellaista yhteistä liikennepoliittikkaa koskevaa periaatteellista kysymystä, jonka jäsenvaltio katsoo liittyvän päätöksenteon kohteena olevaan yksittäistapaukseen.

Neuvosto kokoontuu 30 päivän kuluessa siitä, kun jäsenvaltio on sitä pyytänyt, käsittelemään yksinomaan tällaisia periaatteellisia kysymyksiä.

Komissio tekee päätöksensä vasta neuvoston kokouksen jälkeen.

3. Neuvosto voi lisäksi milloin tahansa jäsenvaltion tai komission pyynnöstä käsitellä liikenteen alan kilpailupoliittikan toteuttamiseen liittyviä yleisiä kysymyksiä.

4. Tapauksissa, joissa neuvosto on pyydetty koolle käsittelemään periaatteellista kysymystä 2 kohdan nojalla tai yleisiä kysymyksiä 3 kohdan nojalla, komissio ottaa tätä asetusta sovellettaessa huomioon kokouksessa muutoutuneet toimintapolitiikan suuntaviivat.

18 artikla**Liikenteen osa-alueita koskeva tutkimus**

1. Jos liikenteen alan kehitys, kuljetushintojen vaihtelut tai jouston puuttuminen taikka muut seikat antavat aiheita epäillä, että kilpailu liikenteen alalla on rajoittunutta tai vääristynyttä yhteismarkkinoiden jollakin maantieteellisellä alueella taikka yhdellä tai useammalla kuljetusyhteydellä taikka yhteen tai useampaan luokkaan kuuluvassa matkustajien tai tavaroiden kuljetuksessa, komissio voi päättää kyseistä osa-alueita koskevan yleisen tutkimuksen suorittamisesta ja tällaisen tutkimuksen yhteydessä pyytää kyseisellä osa-alueella toimivia kuljetusyhtiöitä antamaan ne tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen 2 - 8 artiklan periaatteiden toteuttamiseksi.

2. Komission suorittaessa tutkimuksia 1 kohdan nojalla sen on myös pyydettävä niitä yrityksiä tai yritysryhmiä, joiden koko

antaa aiheita epäillä, että niillä on määräävä asema yhteismarkkinoilla tai yhteismarkkinoiden merkittävällä osalla, toimittamaan komissiolle ne yritysten rakennetta ja toimintatapoja koskevat yksityiskohtaiset tiedot, jotka ovat tarpeen arvioitaessa niiden asemaa 8 artiklan säännösten perusteella.

3. Sovelletaan, mitä 16 artiklan 2 - 6 kohdassa sekä 17, 19, 20 ja 21 artiklassa säädetään.

19 artikla**Tietojensaantipyynnöt**

1. Komissio voi tähän asetukseen perustuvien tehtäviensä suorittamiseksi hankkia kaikki tarvittavat tiedot jäsenvaltioiden hallituksilta ja toimivaltaisilta viranomaisilta sekä yrityksiltä ja yritysten yhteenliittymiltä.

2. Kun komissio lähettää yritykselle tai yritysten yhteenliittymälle tietojensaantipyynnön, sen on samanaikaisesti lähetettävä jäljennös pyynnöstä sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella yritysten kotipaikka on.

3. Komission on pyynnössään mainittava sen oikeudellinen peruste ja tarkoitus sekä 22 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetyt seuraamukset virheellisten tietojen antamisesta.

4. Velvollisuus pyydettyjen tietojen antamiseen on yritysten omistajilla tai heidän edustajillaan sekä oikeushenkilöiden, yhtiöiden tai oikeuskelpoisuutta vailla olevien yhteenliittymien osalta henkilöillä, joilla lain tai sääntöjen mukaan on kelpoisuus edustaa niitä.

5. Jos yritys tai yritysten yhteenliittymä ei anna pyydettyjä tietoja komission asettamassa määräajassa tai se antaa puutteellisia tietoja, komission on päätöksellään vaadittava tietojen antamista. Päätöksessä on yksilöitävä vaaditut tiedot, asetettava aiheellinen määräaika tietojen antamista varten sekä ilmoitettava 22 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja 23 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetyistä seuraamuksista sekä oikeudesta hakea muutosta päätökseen yhteisön tuomioistuimelta.

6. Komission on samanaikaisesti toimitettava päätöksensä jäljennös sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella yrityksen tai yritysten yhteenliittymän kotipaikka on.

20 artikla

Jäsenvaltioiden viranomaisten suorittamat tutkimukset

1. Komission pyynnöstä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on suoritettava tutkimukset, joita komissio pitää tarpeellisina 21 artiklan 1 kohdan nojalla tai joista se on määrännyt 21 artiklan 3 kohdan mukaisella päätöksellään. Näiden tutkimusten suorittamisesta vastuussa olevat jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset käyttävät toimivaltaansa esitettävään sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen antaman kirjallisen valtuutuksen, jonka alueella tutkimus suoritetaan. Tällaisessa valtuutuksessa on mainittava tutkimuksen kohde ja tarkoitus.

2. Komission tai sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä, jonka alueella tutkimus on määrää suorittaa, komission virkamiehet voivat avustaa tämän viranomaisen virkamiehiä heidän tehtäviensä suorittamisessa.

21 artikla

Komission tutkintavaltuudet

1. Komissio voi tähän asetukseen perustuvien tehtäviensä suorittamiseksi ryhtyä kaikkiin tarpeellisiin yrityksiä ja yritysten yhteenliittymiä koskeviin tutkimuksiin. Tätä tarkoitusta varten komission valtuuttamilla virkamiehillä on oikeus:

- a) tutkia kirjanpitoa ja muita liikeasiakirjoja;
- b) ottaa jäljennöksiä ja otteita kirjanpidosta ja muista liikeasiakirjoista;
- c) vaatia suullisia selvityksiä paikalla;
- d) päästä yrityksen kaikkiin tiloihin, sen kaikille alueille ja sen kaikkiin kulkuneuvoihin.

2. Komission virkamiehillä, jotka on valtuutettu suorittamaan näitä tutkimuksia, on oikeus käyttää toimivaltaansa esitettävään kirjallisen valtuutuksen, jossa mainitaan tutkimuksen kohde ja tarkoitus sekä 22 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetyt seuraamukset sen varalta, että vaadittua kirjanpitoa tai muita vaadittuja liikeasiakirjoja ei esitetä täydellisinä.

Hyvissä ajoin ennen tutkimusta komission on ilmoitettava tutkimuksesta ja sen suorittamiseen valtuutettujen virkamiesten henkilöllisyydestä sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella tutkimus on määrää suorittaa.

3. Yritysten ja yritysten yhteenliittymien on alistuttava komission päätöksellään määräämiin tutkimuksiin. Päätöksessä

on mainittava tutkimuksen kohde ja tarkoitus, määrättävä päivä, jona tutkimus alkaa, sekä ilmoitettava 22 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja 23 artiklan 1 kohdan d alakohdassa säädetyistä seuraamuksista ja oikeudesta hakea muutosta päätökseen yhteisön tuomioistuimelta.

4. Komissio tekee 3 kohdassa tarkoitetut päätökset kuultuaan sen jäsenvaltion toimivaltaista viranomaista, jonka alueella tutkimus on määrää suorittaa.

5. Sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen virkamiehet, jonka alueella tutkimus on määrää suorittaa, voivat tämän viranomaisen tai komission pyynnöstä avustaa komission virkamiehiä näiden tehtävien suorittamisessa.

6. Jos yritys vastustaa tämän artiklan nojalla määrättyä tutkimusta, asianomaisen jäsenvaltion on annettava komission valtuuttamille virkamiehille heidän tutkimuksen suorittamiseksi tarvitsemaansa apua. Jäsenvaltioiden on komissiota kuultuaan toteutettava tätä varten tarpeelliset toimenpiteet 1 päivään tammikuuta 1970 mennessä.

22 artikla

Sakot

1. Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille vähintään 100 ja enintään 5 000 laskentayksikön sakon, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta:

- a) antavat virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja 12 artiklassa tarkoitetussa hakemuksessa tai 14 artiklassa tarkoitetussa ilmoituksessa; tai
- b) antavat virheellisiä tietoja vastatessaan 18 artiklassa taikka 19 artiklan 3 tai 5 kohdassa tarkoitettuun pyyntöön taikka eivät toimita tietoja 19 artiklan 5 kohdan nojalla tehdyssä päätöksessä asetetussa määräajassa; tai

c) esittävät vaaditun kirjanpitonsa tai muut vaaditut liikeasiakirjat puutteellisinä 20 tai 21 artiklan nojalla suoritetun tutkimuksen yhteydessä taikka kieltäytyvät alistumasta 21 artiklan 3 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä määrättyyn tutkimukseen.

2. Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille sakon, joka on vähintään 1 000 ja enintään 1 000 000 laskentayksikköä taikka tätä suurempi mutta enintään 10 prosenttia kunkin rikkomukseen osallisen yrityksen edellisen tilikauden liikevaihdosta, jos nämä tahallaan tai tuottamuksesta:

- a) rikkovat 2 tai 8 artiklaa;

- b) rikkovat jotakin 13 artiklan 1 kohdan tai 14 artiklan 4 kohdan nojalla määrättyä velvoitetta.

Sakon suuruutta määrittäessä on otettava huomioon rikkomuksen vakavuuden lisäksi sen kesto.

3. Sovelletaan, mitä 16 artiklan 3 - 6 kohdassa ja 17 artiklassa säädetään.

4. Päätökset, jotka tehdään 1 ja 2 kohdan nojalla, eivät ole luonteeltaan rikosoikeudellisia.

23 artikla

Ukkasakat

1. Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille uhkasakon, joka on 50 - 1 000 laskentayksikköä päivältä laskettuna päätöksessä määrätystä päivästä, pakottaakseen ne:

- a) lopettamaan 2 tai 8 artiklan rikkomisen, jonka lopettamista on vaadittu 11 artiklan nojalla tehdyllä päätöksellä, tai noudattamaan 4 artiklan 2 kohdan nojalla määrättyä velvoitetta;
- b) pidättymään 13 artiklan 3 kohdan mukaisesti kielletyistä toimista;
- c) antamaan täydellisinä ja virheettöminä tiedot, joita se on pyytänyt 19 artiklan 5 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä;
- d) alistumaan tutkimukseen, jonka se on määrännyt 21 artiklan 3 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä.

2. Jos yritykset tai yritysten yhteenliittymät ovat täyttäneet velvoitteen, jonka tohosteeksi uhkasakko määrättiin, komissio voi tuomita uhkasakon kokonaismäärältään pienempänä kuin se olisi alkuperäisen päätöksen perusteella.

3. Sovelletaan, mitä 16 artiklan 3 - 6 kohdassa ja 17 artiklassa säädetään.

24 artikla

Muutoksen hakeminen yhteisön tuomioistuimelta

Yhteisön tuomioistuimella on perustamissopimuksen 172 artiklassa tarkoitettu täysi harkintavalta tutkiessaan valitukset päätöksistä, joilla komissio on määrännyt sakon tai uhkasakon; se voi poistaa sakon tai uhkasakon taikka alentaa tai korottaa sitä.

25 artikla

Laskentayksikkö

Sovellettaessa 22 - 24 artiklaa laskentayksiköllä tarkoitetaan yhteisön talousarvion laadinnassa perustamissopimuksen 207 ja 209 artiklan mukaan käytettävää laskentayksikköä.

26 artikla

Asianosaisten ja muiden kuuleminen

1. Ennen 11 artiklassa, 12 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa, 12 artiklan 4 kohdassa, 13 artiklan 3 kohdassa, 14 artiklan 2 tai 3 kohdassa taikka 22 tai 23 artiklassa tarkoitettujen päätöksen tekemistä komission on varattava yrityksille tai yritysten yhteenliittymille, joita asia koskee, tilaisuus esittää huomautuksensa komission niitä vastaan esittämistä väitteistä.

2. Jos komissio tai jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset pitävät sitä tarpeellisena, ne voivat kuulla myös muita luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä. Hakemuksiin, joilla tällaiset henkilöt pyytävät tulla kuulluiksi, on suostuttava, jos he osoittavat, että heillä on asiassa riittävä etu.

3. Jos komissio aikoo antaa 5 tai 6 artiklan nojalla puuttumattomuustodistuksen, sen on julkaistava tiivistelmä kyseisestä sopimuksesta, päätöksestä tai yhdenmukaistetusta menettelytavasta ja kehotettava kaikkia niitä ulkopuolisia henkilöitä, joita asia koskee, antamaan komission tiedoksi vastineensa komission asettamassa määräajassa, joka ei saa olla yhtä kuukautta lyhyempi. Julkaisemisessa on otettava huomioon yritysten oikeudet edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

27 artikla

Salassapitovelvollisuus

1. Tietoja, jotka on saatu sovellettaessa 18, 19, 20 tai 21 artiklaa, saa käyttää vain asianomaisen pyynnön tai tutkimuksen tarkoituksiin.

2. Komissio ja jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset sekä niiden virkamiehet ja muut niiden palveluksessa olevat eivät saa ilmaista tietoja, jotka on saatu tätä asetusta sovellettaessa ja jotka luonteensa perusteella ovat salassa pidettäviä, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 26 ja 28 artiklan säännösten soveltamista.

3. Mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, ei estä julkaisemasta yleisiä selvityksiä tai katsauksia, jotka eivät sisällä yksittäisiä yrityksiä tai yritysten yhteenliittymiä koskevia tietoja.

28 artikla

Päätösten julkaiseminen

1. Komission on julkaistava päätökset, jotka se tekee 11 artiklan, 12 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan, 12 artiklan 4 kohdan, 13 artiklan 3 kohdan taikka 14 artiklan 2 tai 3 kohdan nojalla.

2. Julkaistaessa on mainittava asianosaisten nimet ja päätöksen pääasiallinen sisältö; siinä on otettava huomioon yritysten oikeudet edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

29 artikla

Täytäntöönpanosäännökset

Komissiolla on toimivalta antaa täytäntöönpanosäännöksiä 10 artiklassa tarkoitettujen valitusten, 12 artiklassa tarkoitettujen hakemusten, sekä 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen ilmoitusten muodosta, sisällöstä ja muista yksityiskohdista sekä 26 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista kuulemisista.

30 artikla

Voimaantulo, olemassa olevat sopimukset

1. Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1968.
2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, 8 artiklan säännökset tulevat voimaan seuraavana päivänä sen jälkeen, kun tämä asetus on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

3. Edellä 2 artiklassa tarkoitettu kielto koskee 1 päivästä tammikuuta 1969 alkaen kaikkia 2 artiklassa tarkoitettuja sopimuksia, päätöksiä ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja, jotka olivat olemassa tämän asetuksen tullessa voimaan tai jotka on saatu aikaan voimaantulopäivän ja sen päivän välisenä aikana, jona tämä asetus on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

4. Siihen, mitä 3 kohdassa säädetään, ei saa vedota sellaisia yrityksiä tai yritysten yhteenliittymiä vastaan, jotka ennen sitä päivää seuraavaa päivää, jona tämä asetus on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*, ovat lopettaneet ne sopimukset, päätökset tai yhdenmukaistetut menettelytavat, joiden osapuolia ne ovat.

31 artikla

Asetuksen tarkasteleminen

1. Kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun keskustelut Reinin liikennettä koskevan uudistetun yleissopimuksen allekirjoittaneiden kolmansien maiden kanssa ovat päättyneet, neuvosto muuttaa tätä asetusta komission ehdotuksesta, jos Reinin liikennettä koskevasta uudistetusta yleissopimuksesta johtuvat velvoitteet antavat siihen aiheita.
2. Komissio antaa ennen 1 päivää tammikuuta 1971 neuvostolle yleiskertomuksen tämän asetuksen soveltamisesta ja ennen 1 päivää heinäkuuta 1971 ehdotuksen asetukseksi, jolla annetaan tarpeelliset muutokset tähän asetukseen.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 19 päivänä heinäkuuta 1968.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

O. L. SCALFARO

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 4056/86,
annettu 22 päivänä joulukuuta 1986,
perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan yksityiskohtaisesta soveltamisesta
meriliikenteeseen**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 84 artiklan 2 kohdan ja 87 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

kilpailusäännöt ovat osa myös meriliikennettä koskevista perustamissopimuksen yleisistä määräyksistä; yksityiskohtaiset säännöt näiden määräysten soveltamisesta ovat perustamissopimuksen kilpailusääntöjä koskevassa luvussa tai ne annetaan siinä määrättyjä menettelyjä noudattaen,

neuvoston asetuksen N:o 141⁽³⁾ mukaan neuvoston asetus N:o 17⁽⁴⁾ ei koske liikennettä; neuvoston asetus (ETY) N:o 1017/68⁽⁵⁾ koskee vain sisämaanliikennettä; tämän vuoksi komissiolle ei tällä hetkellä ole keinoja suoraan tutkia epäiltyä 85 ja 86 artiklan rikkomista meriliikenteessä; komissiolle ei sitä paitsi ole toteamansa rikkomisen lopettamiseksi tarvittavaa toimivaltaa tehdä päätöksiä tai tuomita seuraamusmaksuja,

tilanne vaatii, että annetaan asetus kilpailusääntöjen soveltamisesta meriliikenteeseen; jäsenvaltioiden linjakonferenssien käyttäytymissääntöjä koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen ratifioinneista ja jäsenvaltioiden liittymisestä siihen 15 päivänä toukokuuta 1979 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 954/79⁽⁶⁾ johtaa siihen, että yleissopimusta sovelletaan lukuisiin yhteisöä palveleviin konferensseihin; asetuksen (ETY) N:o 954/79 johdanto-osan viimeisessä kappaleessa tarkoitetussa kilpailusääntöjen soveltamista meriliikenteeseen koskevassa asetuksessa olisi otettava huomioon mainitut

käyttäytymissäännöt; asetuksella olisi täydennettävä tai täsmennettävä käyttäytymissääntöjä niiden soveltamisalaan kuuluvia konferensseja koskevilta osin,

vaikuttaa suotavalta jättää hakurahtiliikenne tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle, koska näiden palvelujen hinnat ovat vapaasti neuvoteltavissa tapauksittain kysynnän ja tarjonnan mukaan,

tässä asetuksessa olisi otettava huomioon toisaalta tarve antaa täytäntöönpanosäännöksiä, joilla komissio voi varmistaa, että kilpailu yhteismarkkinoilla ei kohtuuttomasti vääristy, ja toisaalta tarve välttää alan liiallista sääntelyä,

tässä asetuksessa olisi määriteltävä perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan määräysten soveltamisala meriliikenteen ominaispiirteiden kannalta; jos kilpailunrajoitukset tai väärinkäytökset koskevat kansainvälistä meriliikennettä, mukaan luettuna yhteisön sisäinen liikenne yhteisön satamiin tai yhteisön satamista, ne voivat vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan; tällaiset kilpailunrajoitukset tai väärinkäytökset voivat vaikuttaa kilpailuun ensinnäkin eri jäsenvaltioiden satamien välillä muuttamalla niiden vaikutusalueita ja toiseksi niiden vaikutusalueiden toimintojen välillä sekä häiritä kaupankäyntiä yhteismarkkinoilla,

tietyt tekniset sopimukset, päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat voidaan jättää kilpailunrajoituskielem ulkopuolelle sillä perusteella, että ne eivät yleensä rajoita kilpailua,

olisi säädettävä linjakonferensseja koskevasta ryhmäpoikkeuksesta; linjakonferensseilla on vakauttava vaikutus, koska ne takaavat rahdinantajille luotettavia palveluja; yleensä niillä osaltaan edistetään riittävien, tehokkaiden, aikatauluun perustuvien merikuljetusten tarjoamista, ja niissä otetaan oikeudenmukaisesti huomioon käyttäjien edut; tällaisia tuloksia ei voida saavuttaa ilman kuljetusmaksuja sekä tarvittaessa kuljetuskaluston saatavuutta, lastin ja tulojen jakamista koskevaa varustamoiden yhteistyötä konferensseissa; useimmissa tapauksissa konferenssin ulkopuolella olevat aikatauluun perustuvat palvelut sekä tietyissä tapauksissa hakurahtiliikenne ja muut kuljetustavat kilpailevat edelleen tehokkaasti konferenssien kanssa; merenkulkualan rakenteelle ominaisen laivastojen liikkuvuuden vuoksi konferenssit ovat jatkuvasti kilpailun kohteena, ja niillä ei yleensä voida poistaa tätä kilpailua merkittävältä osalta kyseisiä meriliikennepalveluja,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 172, 2.7.1984, s. 178;
EYVL N:o C 255, 13.10.1986, s. 169

⁽²⁾ EYVL N:o C 77, 21.3.1983, s.13;
EYVL N:o C 344, 31.12.1985, s. 31

⁽³⁾ EYVL N:o 124, 28.11.1962, s. 2751/62

⁽⁴⁾ EYVL N:o 13, 21.2.1962, s. 204/62

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 175, 23.7.1968, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 121, 17.5.1979, s. 1

poikkeukseen olisi kuitenkin liitettävä eräitä ehtoja ja velvoitteita, jotta konferensseja estetään osallistumasta perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan vastaisiin menettelytapoihin,

ehtojen tavoitteena pitäisi olla, että konferensseja estetään asettamasta kilpailunrajoituksia, jotka eivät ole välttämättömiä poikkeuksen myöntämisen perusteena olevien tavoitteiden saavuttamiseksi; tämän vuoksi konferenssit eivät saisi tietyllä reitillä käyttää sellaisia kuljetusmaksuja tai -ehtoja, jotka ovat erilaiset ainoastaan kuljetettujen tavaroiden lähtö- tai määrään mukaan ja aiheuttavat siten joillekin satamille, rahdinantajille, varustamoille tai kuljetukseen liittyvien palvelujen tarjoajille haitallista kaupan vääristymistä yhteisössä; lisäksi lojaliteettijärjestelyt tulisi sallia vain sellaisten sääntöjen mukaisesti, joilla ei yksipuolisesti rajoiteta käyttäjien vapautta ja siten kilpailua merenkuluelinkeinossa, tämän kuitenkaan rajoittamatta konferenssin oikeutta määrätä seuraamuksia käyttäjille, jotka sopimattomin keinoin kiertävät konferenssien niille myöntämisen alennusten, alennettujen kuljetusmaksujen tai palkkioiden vastineeksi vaadittua lojaliteettivelvoitetta; käyttäjien on saatava päättää, mitä yrityksiä ne käyttävät sellaisissa sisämaanliikenteessä tai sellaisissa satamapalveluissa, jotka eivät sisälly kuljetusmaksuun tai muuhun varustamon kanssa sovittuun maksuun,

poikkeukseen olisi liitettävä myös tietyt velvoitteita; tältä osin käyttäjien on aina voitava tutustua konferenssin jäsenten käyttämiin kuljetusmaksuihin ja -ehtoihin, koska rahdinantajien järjestämän sisämaanliikenteen osalta jäseniä koskevat edelleen asetuksen (ETY) N:o 1017/68 säännökset; olisi säädettävä, että välitystuomioista ja sovittelijoiden antamista, osapuolten hyväksymistä suosituksista on viipymättä ilmoitettava komissiolle, jotta se voi varmistaa, että konferensseja ei näin vapauteta asetuksessa säädettyistä ehdoista ja että ne eivät siten riko 85 ja 86 artiklan määräyksiä,

käyttäjien tai käyttäjien yhteenliittymien ja konferenssien väliset neuvottelut ovat omiaan parantamaan meriliikenteen palveluja niin, että käyttäjien tarpeet otetaan paremmin huomioon; tämän vuoksi tiettyjen tällaisista neuvotteluista mahdollisesti seuraavien kilpailunrajoitusten osalta kiellosta olisi poikettava,

jos 85 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset eivät täyty, kiellosta ei voida poiketa; komissiolle on sen vuoksi oltava toimivalta ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin, jos sopimuksen tai yhdenmukaistetun menettelytavan vaikutukset jossakin erityisessä tapauksessa ovat soveltumattomia 85 artiklan 3 kohdan; konferensseilla varustamopalvelujen alalla olevan erityisen tehtävän vuoksi komission olisi toimissaan edettävä asteittain ja suhteellisesti; komissiolle olisi tämän vuoksi toimivalta ensin antaa suosituksia ja sen jälkeen tehdä päätöksiä,

85 artiklan 3 kohdassa määrätty sellaisten sopimusten ja päätösten mitättömyys, joille ei ole myönnetty 85 artiklan 3

kohdassa tarkoitettua poikkeusta niiden syrjivien piirteiden tai muiden piirteiden vuoksi, koskee vain sopimusten 85 artiklan 1 kohdan mukaan kiellettyjä määräyksiä, ja se koskee sopimuksia kokonaisuudessaan vain, jos kiellettyjä määräyksiä ei voida erottaa sopimuskokonaisuudesta, ja komission tulisi sen vuoksi, jos se toteaa, että ryhmäpoikkeusta on rikottu, joko eritellä, miltä osin sopimus on kiellon vastainen ja siten mitätön, tai ilmoittaa syyt, joiden vuoksi kiellettyjä määräyksiä ei voida erottaa muusta sopimuksesta ja joiden vuoksi sopimus siten on kokonaisuudessaan mitätön,

kansainvälisen meriliikenteen erityispiirteiden vuoksi olisi otettava huomioon se, että tämän asetuksen soveltaminen tiettyihin kilpailunrajoituksiin tai väärinkäyttöksiin voi johtaa ristiriitaan joidenkin kolmansien maiden lakien ja sääntöjen kanssa ja osoittautua haitalliseksi yhteisön tärkeille kaupankäynti- ja merenkulkueduille; komission olisi näitä maita kuullessaan ja tarvittaessa niiden kanssa neuvoston antamien valtuuksien mukaisesti neuvotellessaan noudatettava yhteisön meriliikennepolitiikkaa,

tässä asetuksessa olisi säädettävä niistä menettelyistä, siitä toimivallasta tehdä päätöksiä ja niistä seuraamusmaksuista, jotka ovat tarpeen sen varmistamiseksi, että 85 artiklan 1 kohdassa ja 86 artiklassa tarkoitettuja kieltoja sekä 85 artiklan 3 kohdan soveltamisen edellytyksiä noudatetaan,

tällöin olisi otettava huomioon sisämaanliikenteeseen sovellettavat asetuksen (ETY) N:o 1017/68 menettelysäännökset, joissa otetaan huomioon tietyt kaikkeen liikenteeseen liittyvät erityispiirteet,

erityisesti meriliikenteen erityispiirteiden vuoksi ensisijaisesti yritykset vastaavat siitä, että niiden sopimukset, päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat ovat kilpailusääntöjen mukaisia, ja sen vuoksi ei ole tarpeen säätää, että niistä on ilmoitettava komissiolle, ja

tietyissä tapauksissa yritykset voivat kuitenkin haluta hakea komissiolta vahvistusta sille, että niiden sopimukset, päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat ovat voimassa olevien säännösten mukaisia; näitä tapauksia varten on säädettävä yksinkertaistettu menettely,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

I JAKSO

1 artikla

Asetuksen kohde ja soveltamisala

1. Tässä asetuksessa säädetään perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan yksityiskohtaisesta soveltamisesta meriliikenteeseen.

2. Asetus koskee vain kansainvälistä meriliikennettä yhteen tai useampaan yhteisön satamaan tai yhdestä tai useammasta yhteisön satamasta, hakurahtiliikennettä lukuun ottamatta.

3. Tässä asetuksessa:

- a) 'hakurahtiliikenteellä' tarkoitetaan irto- tai kap-paletavaroiden kuljetusta aluksella, joka on kokonaan tai osittain tilattu yhdelle tai useammalle rahdinantajalle matka- tai aikarahtaussopimuksen taikka jonkin muun sellaisen sopimusmuodon pohjalta, jota käytetään, kun purjehdukset eivät perustu säännölliseen aikatauluun tai kun niitä ei mainosteta, ja jossa kuljetusmaksut neuvotel- laan vapaasti tapausittain kysynnän ja tarjonnan mukaan;
- b) 'linjakonferenssilla' tarkoitetaan kahden tai useamman aluksia käyttävän ja määritellyllä maantieteellisellä alueella tietyllä reitillä tai tietyillä reiteillä kansainvälisiä linjaliikennepalveluja tarjoavien varustamojen ryhmää, jolla on jonkinlainen sopimus tai järjestely siitä, että varustamot toimivat yhdenmukaisin tai yhteisin kuljetusmaksuin ja noudattavat muita varustamopalvelujen tarjoamisesta sovitun ehtoja;
- c) 'kuljetusten käyttäjällä' tarkoitetaan yritystä (esimerkiksi rahdinantaja, vastaanottaja, huolitsija), joka on tehnyt tai näyttää aikovan tehdä konferenssin tai varustamon kanssa sopimuksen tai muun järjestelyn tavaroiden kuljettamisesta, sekä rahdinantajien yhteenliittymää.

2 artikla

Tekniset sopimukset

1. Perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kielto ei koske sopimuksia, päätöksiä ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja, joiden ainoana tarkoituksena tai seurauksena ovat tekniset parannukset tai tekninen yhteistyö:

- a) vahvistamalla taikka soveltamalla yhtenäisesti aluksia ja muita kuljetusvälineitä, varusteita, tarvikkeita tai kiinteitä laitteita koskevia standardeja tai malleja;
- b) vaihtamalla tai käyttämällä yhdessä aluksia, aluksissa tai muissa kuljetusvälineissä olevaa tilaa, henkilöstöä, varusteita tai kiinteitä laitteita kuljetuksia varten;
- c) järjestämällä ja toteuttamalla peräkkäisiä tai täydentäviä merikuljetuksia sekä vahvistamalla tai noudattamalla niissä käytettäviä maksuja ja ehtoja;
- d) sovittamalla yhteen jatko yhteyksien kuljetusaikatauluja;
- e) yhdistämällä yksittäisiä lähetyksiä;

f) vahvistamalla tai noudattamalla yhdenmukaisia sääntöjä kuljetusmaksutaulukoiden rakenteesta ja niiden käyttämistä koskevista ehdoista.

2. Komissio tekee tarvittaessa neuvostolle ehdotuksia 1 kohdassa olevan luettelon muuttamisesta.

3 artikla

Poikkeus, joka koskee varustamoiden sopimuksia aikatauluun perustuvista meriliikennepalveluista

Perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kielto ei, jollei tämän asetuksen 4 artiklassa säädetystä ehdosta muuta johdu, koske yhden tai useamman linjakonferenssin jäsenten tai joidenkin jäsenten sellaisia sopimuksia, päätöksiä tai yhdenmukaistettuja menettelytapoja, joiden tarkoituksena on kuljetusmaksujen ja -ehtojen vahvistaminen ja mahdollisesti yksi tai useampi seuraavista:

- a) kuljetusaikataulujen, lähtöjen tai satamassa käyntien yhteensovittaminen;
- b) lähtö- tai satamassakäyntikerroista päättäminen;
- c) lähtöjen tai satamassakäyntien yhteensovittaminen tai jakaminen konferenssin jäsenten kesken;
- d) kunkin jäsenen tarjoaman kuljetuskaluston määrittely;
- e) lastin tai tulojen jakaminen jäsenten kesken.

4 artikla

Poikkeukseen liittyvä ehto

Poikkeus, josta säädetään 3 ja 6 artiklassa, myönnetään sillä ehdolla, että sopimus, päätös tai yhdenmukaistettu menettelytapa ei aiheuta haittaa tietyille satamille, kuljetusten käyttäjille tai varustamoille yhteismarkkinoilla asettamalla alueella, jota sopimus, päätös tai yhdenmukaistettu menettelytapa koskee, samojen tavaroiden kuljetuksissa käytettäväksi kuljetusmaksuja ja -ehtoja, jotka ovat erilaiset lähtö- tai määrämään taikka lastaus- tai purkusataman mukaan, mutta jotka eivät ole taloudellisesti perusteltavissa.

Sopimus tai päätös tai siitä erotettavissa oleva määräys, joka ei ole edellisen kohdan mukainen, on perustamissopimuksen 85 artiklan 2 kohdan nojalla mitätön.

5 artikla

Poikkeukseen liittyvät velvoitteet

Seuraavat velvoitteet liittyvät 3 artiklassa säädettyyn poikkeukseen:

1. Neuvottelut

Kuljetusten käyttäjien ja konferenssien on neuvoteltava toistensa kanssa pyrkien ratkaisemaan yleisiä periaatteellisia kysymyksiä, jotka koskevat aikatauluun perustuviin merikuljetusten maksuja, ehtoja ja laatua.

Näihin neuvotteluihin ryhdytään, kun jokin edellä mainituista osapuolista sitä pyytää.

2. Lojaliteettijärjestelyt

Konferenssin varustamojäseneet saavat toteuttaa ja noudattaa kuljetusten käyttäjien kanssa lojaliteettijärjestelyjä, joiden muodoista ja ehdoista konferenssi ja kuljetusten käyttäjien järjestöt neuvottelevat. Näihin lojaliteettijärjestelyihin sisältyy suojalauseke, jolla täsmennetään yksityiskohtaisesti kuljetusten käyttäjien ja konferenssin jäsenten oikeudet. Järjestelyjen on perustuttava sopimusjärjestelmään tai johonkin muuhun lailliseen järjestelmään.

Lojaliteettijärjestelyjen on täytettävä seuraavat edellytykset:

a) Kukin konferenssi tarjoaa kuljetusten käyttäjille välittömästi saatavien alennusten järjestelmän tai mahdollisuuden valita tällaisen järjestelmän ja myöhemmin saatavien alennusten järjestelmän välillä:

- välittömästi saatavien alennusten järjestelmässä kukin osapuoli saa lopettaa lojaliteettijärjestelyn milloin tahansa ilman seuraamuksia ja enintään kuuden kuukauden irtisanomisaikaa noudattaen; tämä aika lyhenee kolmeen kuukauteen, jos konferenssin käyttämät maksut ovat riidan kohteena;
- myöhemmin saatavien alennusten järjestelmässä lojaliteettiäika, jonka perusteella alennus lasketaan, tai sitä seuraava lojaliteettiäika, joka on edellytyksenä alennuksen maksamiselle, ei saa olla kuutta kuukautta pidempi; tämä aika lyhenee kolmeen kuukauteen, jos konferenssin käyttämät maksut ovat riidan kohteena.

b) Konferenssi laatii asianomaisia kuljetusten käyttäjiä kuultuaan:

- i) luettelon kuljetusten käyttäjien kanssa sovitusta lastista ja lastin osasta, joka nimenomaisesti jätetään lojaliteettijärjestelyn ulkopuolelle; sataprosenttisia lojaliteettijärjestelyä voidaan tarjota, mutta niistä ei voida määrätä yksipuolisesti;
- ii) luettelon tilanteista, joissa kuljetusten käyttäjät vaivautetaan lojaliteettivoitteen puolesta; näihin kuuluvat:
 - tilanteet, joissa lähetykset toimitetaan konferenssiin kuuluvan sellaisen alueen satamasta tai sellaisen alueen satamaan, josta ei ole ilmoitettu, ja joissa poikkeus voi olla perusteltu, ja
 - tilanteet, joissa odotusaika satamassa on pidempi kuin se aika, josta päätetään satamasekä tavara- tai tavaraluokkakohteisesti sen jälkeen, kun on kuultu niitä kuljetusten käyttäjiä, joita sataman asianmukaiset palvelut välittömästi koskevat.

Kuljetusten käyttäjän on kuitenkin määrääjässä ennalta ilmoitettava konferenssille aikomuksestaan lähettää toimitus satamasta, josta konferenssi ei ole ilmoittanut, tai aikomuksestaan käyttää konferenssin ulkopuolella olevaa alusta konferenssin käyttämissä satamassa heti, kun hän on julkaistun purjehdusaikataulun perusteella voinut todeta, että odotusaika on enimmäisodotusaikaa pidempi.

3. Palvelut, jotka eivät sisälly kuljetusmaksuihin

Kuljetusten käyttäjät saavat käyttää valitsemiaan yrityksiä sellaisessa sisämaaliikenteessä ja sellaisissa satamapalveluissa, jotka eivät sisälly kuljetusmaksuun taikka varustamon ja kuljetusten käyttäjän sopimiin maksuihin.

4. Maksutaulukoista tiedottaminen

Maksutaulukot, niihin liittyvät ehdot, määräykset ja kaikki niiden muutokset on pyynnöstä annettava kuljetusten käyttäjille kohtuullista maksua vastaan, tai niiden on oltava saatavilla niihin tutustumista varten varustamojen ja näiden edustajien toimistoissa. Niissä on esitettävä kaikki lastausta ja purkausta koskevat ehdot, kuljetusmaksuun sisältyvien palveluiden tarkka määrä suhteessa merikuljetukseen ja maakuljetukseen taikka muihin varustamon kantamiin maksuihin sisältyvien palvelujen tarkka määrä sekä alalla noudatettava käytäntö.

5. Välytystuomioista ja suosituksista komissiolle tehtävät ilmoitukset

Välytystuomioista ja osapuolten hyväksymistä, sovittelijoiden antamista suosituksista on viipymättä ilmoitettava komissiolle, jos niillä ratkaistaan 4 artiklassa taikka tämän artiklan 2 tai 3 kohdassa tarkoitettuja konferenssien menettelytapoja koskeva riita.

6 artikla

Poikkeus, joka koskee kuljetusten käyttäjien ja konferenssien välisiä sopimuksia aikatauluun perustuvista meriliikennepalveluista

Perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kielto ei koske linjaliikenteen maksuja, ehtoja ja laatua koskevia kuljetusten käyttäjien ja konferenssien välisiä sopimuksia, päätöksiä tai yhdenmukaistettuja menettelytapoja eikä kuljetusten käyttäjien keskenään tekemiä sopimuksia, jotka voivat olla tarpeen näitä varten, siltä osin kuin niistä säädetään 5 artiklan 1 ja 2 kohdassa.

7 artikla

Poikkeukseen kuuluvien sopimusten valvonta

1. Velvoitteen rikkominen

Jos asianomaiset henkilöt rikkovat velvoitetta, joka 5 artiklan mukaan liittyy 3 artiklassa säädettyyn poikkeus-

seen, komissio voi rikkomisen lopettamiseksi II jaksossa säädetyin edellytyksin:

- antaa asianomaisille henkilöille osoitettuja suosituksia;
- jos nämä henkilöt eivät noudata suosituksia, rikkomuksen vakavuuden mukaan tehdä päätöksen, jolla joko kielletään heitä toteuttamasta joitakin toimia tai vaaditaan heitä suorittamaan jotkin toimet taikka jolla sekä peruutetaan heille ryhmäpoikkeuksesta aiheutuva etu että myönnetään heille 11 artiklan 4 kohdan nojalla yksittäispoikeus taikka jolla peruutetaan heille ryhmäpoikkeuksesta aiheutuva etu.

2. Vaikutukset, jotka ovat ristiriidassa 85 artiklan 3 kohdan kanssa

a) Jos sopimuksilla, päätöksillä tai yhdenmukaistetuilla menettelytavoilla, joita 3 ja 6 artiklassa tarkoitettu poikkeus voi koskea, jäljempänä kuvattujen erityisten olosuhteiden vuoksi kuitenkin on vaikutuksia, jotka ovat ristiriidassa perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdassa määrättyjen edellytysten kanssa, komissio ryhtyy saamansa valituksen johdosta tai omasta aloitteestaan II jaksossa säädetyin edellytyksin c alakohdassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin. Näiden toimenpiteiden ankaruuden on oltava suhteessa tilanteen vakavuuteen.

b) Erityiset olosuhteet seuraavat muun muassa:

- i) sellaisista konferenssien toimista ja sellaisesta markkinaolojen muutoksesta jollakin liikenteen alalla, jotka johtavat siihen, että todellista tai mahdollista kilpailua ei ole tai että se lakkaa, kuten kilpailunrajoituksesta, jonka vuoksi kyseisellä alalla ei ole kilpailua; tai
- ii) sellaisista konferenssien toimista, jotka voivat estää teknisen tai taloudellisen edistyksen tai käyttäjien hyötyamisen eduista;

iii) sellaisista kolmansien maiden toimista, joilla:

- estetään ulkopuolisten toiminta jollakin liikenteen alalla,
- määrätään konferenssin jäsenille epäoikeudenmukaisia maksutalukkoita,
- toteutetaan muulla tavoin teknistä tai taloudellista edistystä haittaavia järjestelyjä (rahdinjako, alustyyppijä koskevat rajoitukset).

c) i) Jos kolmannen maan toimi johtaa siihen, että todellista tai mahdollista kilpailua ei ole tai että se saattaa lakata, komissio aloittaa tilanteen palauttamiseksi ennalleen kyseisen kolmannen maan toimivaltaisten viranomaisien kanssa neuvottelut, joiden jälkeen tarvittaessa neuvotellaan neuvoston antamien direktiivien mukaisesti.

Jos erityiset olosuhteet johtavat siihen, että perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan b alakohdan vastaisesti todellista tai mahdollista kilpailua ei ole tai että se lakkaa, komissio peruuttaa ryhmäpoikkeuksesta aiheutuvan edun. Samalla komissio tutkii, voitaisiinko kyseistä konferenssisopimusta koskeva yksittäispoikeus myöntää ja millä lisäehdoilla ja -velvoitteilla se voitaisiin myöntää niin, että muun muassa konferenssin ulkopuolella olevat varustamat pääsisivät markkinoille;

- ii) Jos b alakohdassa tarkoitetuista erityisistä olosuhteista seuraa muita kuin tämän alakohdan i alakohdassa tarkoitettuja vaikutuksia, komissio ryhtyy yhteen tai useampaan 1 kohdassa tarkoitettuun toimenpiteeseen.

8 artikla

Perustamissopimuksen 86 artiklan kanssa ristiriitaiset vaikutukset

1. Perustamissopimuksen 86 artiklassa tarkoitettu määräävän aseman väärinkäyttö on kiellettyä ilman, että siitä täytyy etukäteen tehdä päätöstä.

2. Jos komissio omasta aloitteestaan taikka jäsenvaltion tai sellaisen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön pyynnöstä, joka katsoo asian koskevan oikeuttaan, toteaa, että konferensseilla, joille 3 artiklassa tarkoitettu poikkeuksesta aiheutuu etua, jossakin erityisessä tapauksessa kuitenkin on perustamissopimuksen 86 artiklan kanssa ristiriitaisia vaikutuksia, se voi peruuttaa ryhmäpoikkeuksesta aiheutuvan edun ja ryhtyä 10 artiklan mukaisesti kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin perustamissopimuksen 86 artiklan rikkomisen lopettamiseksi.

3. Ennen 2 kohdan mukaisen päätöksen antamista komissio voi antaa kyseiselle konferenssille osoitettuja suosituksia rikkomisen lopettamiseksi.

9 artikla

Kansainvälisoikeudelliset ristiriidat

1. Jos tämän asetuksen soveltaminen joihinkin sopimuksiin tai menettelytapoihin on omiaan johtamaan ristiriitaan joidenkin kolmansien maiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten kanssa niin, että yhteisön tärkeät kaupankäynti- ja merenkulkuvedut vaarantuvat, komissio aloittaa mahdollisimman pian kyseisten kolmansien maiden toimivaltaisten viranomaisien kanssa neuvottelut, joiden tavoitteena on mahdollisimman pitkälle sovittelu edellä mainittuja etuja yhteisön oikeuden huomioon ottaen. Komissio ilmoittaa neuvottelujen tuloksesta 15 artiklassa tarkoitettulle neuvoo-antavalle komitealle.

2. Jos on tarpeen neuvotella kolmansien maiden kanssa tehtävistä sopimuksista, komissio antaa suosituksia neuvostolle, joka antaa komissiolle valtuudet aloittaa tarvittavat neuvottelut.

Komissio käy näitä neuvotteluja kuullen 15 artiklassa tarkoitettua neuvoa-antavaa komiteaa ja neuvoston komissiolle mahdollisesti antamien direktiivien mukaisesti.

3. Tässä artiklassa säädettyä toimivaltaansa käyttäessään neuvosto noudattaa perustamissopimuksen 84 artiklan 2 kohdassa määrättyä päätöksentekomenettelyä.

II JAKSO

MENETTELYSÄÄNNÖKSET

10 artikla

Menettely valituksen johdosta tai komission omasta aloitteesta

Komissio aloittaa valituksen saatuaan tai omasta aloitteestaan menettelyn perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan tai 86 artiklan määräysten rikkomisen lopettamiseksi taikka tämän asetuksen 7 artiklan panemiseksi täytäntöön.

Valituksen voi tehdä:

- a) jäsenvaltio;
- b) luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka katsoo asian koskevan oikeuttaan.

11 artikla

Valituksen johdosta tai komission omasta aloitteesta aloitetun menettelyn tulos

1. Jos komissio toteaa, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa tai 86 artiklaa on rikottu, se voi päätöksellä vaatia, että kyseiset yritykset tai yritysten yhteenliittymät lopettavat rikkomisen.

Komissio voi ennen ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua päätöstä antaa asianomaisille yrityksille tai yritysten yhteenliittymille osoitettuja suosituksia rikkomisen lopettamiseksi, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän asetuksen muiden säännösten soveltamista.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, koskee myös tämän asetuksen 7 artiklassa tarkoitettuja tapauksia.

3. Jos komissio saamansa valituksen johdosta toteaa, että sillä olevan aineiston perusteella ei perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan tai 86 artiklan taikka tämän asetuksen 7 artiklan nojalla ole aihetta puuttua sopimukseen, päätökseen tai menettelytapaan, se tekee päätöksen, jolla se hylkää valituksen perusteettomana.

4. Jos komissio saamansa valituksen johdosta tai omasta aloitteestaan toteaa, että sopimus, päätös tai yhdenmukaistettu menettelytapa on perustamissopimuksen 85 artiklan 1 ja 3 kohdan määräysten mukainen, komissio tekee 85 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun päätöksen. Päätöksessä ilmoitetaan sen voimaantulopäivä. Tämä päivä voi olla päätöksentekopäivää aikaisempi.

12 artikla

Perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltaminen – vastaväitteet

1. Yritysten ja yritysten yhteenliittymien, jotka haluavat, että perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohtaa sovelletaan 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin sopimuksiin, päätöksiin ja yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, joiden osapuolia ne ovat, on tehtävä hakemus komissiolle.

2. Jos komissio katsoo, että hakemukseen voidaan suostua, ja sillä on kaikki tarvittava aineisto, eikä kyseistä sopimusta, päätöstä tai yhdenmukaistettua menettelytapaa vastaan ole ryhdytty toimiin 10 artiklan nojalla, se julkaisee mahdollisimman pian *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* tiivistelmän hakemuksesta ja kehottaa kaikkia niitä ulkopuolisia henkilöitä, joita asia koskee, ja jäsenvaltioita esittämään huomautuksensa komissiolle 30 päivän kuluessa. Julkaisemisessa on otettava huomioon yritysten oikeudet edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

3. Jollei komissio 90 päivän kuluessa päivästä, jona julkaiseminen *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* on tapahtunut, ilmoita hakijoille, että on vakavia epäilyjä siitä, voidaanko 85 artiklan 3 kohtaa soveltaa, sopimusta, päätöstä tai yhdenmukaistettua menettelytapaa on, siltä osin kuin se vastaa hakemuksessa annettua kuvausta, pidettävä vapautettuna kiellostä jo kuluneena aikana ja enintään kuuden vuoden ajan siitä, kun julkaiseminen *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* on tapahtunut.

Jos komissio 90 päivän määräajan jälkeen mutta ennen kuuden vuoden määräajan päättymistä toteaa, että edellytyksiä 85 artiklan 3 kohdan soveltamiselle ei ole, se tekee päätöksen, jossa julistetaan, että 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua kieltoa on noudatettava. Tällainen päätös voi olla taannehtiva, jos asianomaiset ovat antaneet puutteellisia tietoja tai jos ne käyttävät väärin 85 artiklan 1 kohdasta tehtyä polkkeusta.

4. Komissio voi tehdä hakijoille 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua ilmoituksen, ja sen on tehtävä tällainen ilmoitus, jos jäsenvaltio 45 päivän kuluessa siitä, kun sille on 15 artiklan 2 kohdan mukaisesti toimitettu hakemus, sitä pyytää. Pyynnön on oltava perustamissopimuksen kilpailusääntöihin perustuvan arvioinnin kannalta perusteltu.

Jos komissio toteaa, että 85 artiklan 1 ja 3 kohdassa määrätyt edellytykset täyttyvät, se tekee 85 artiklan 3 kohdassa

tarkoitettua päätöksä. Päätöksessä ilmoitetaan sen voimaantulopäivä. Tämä päivä voi olla päätöksentekopäivää aikaisempi.

13 artikla

Perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen päätösten voimassaoloaika ja peruuttaminen

1. Edellä 11 artiklan 4 kohdan tai 12 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan nojalla tehtävässä 85 artiklan 3 kohdassa tarkoitetussa päätöksessä on ilmoitettava päätöksen voimassaoloaika; tavallisesti voimassaoloaika ei saa olla kuutta vuotta lyhyempi. Päätökseen voidaan liittää ehtoja ja velvoitteita.

2. Päätös voidaan uudistaa, jos 85 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset edelleen täyttyvät.

3. Komissio voi peruuttaa päätöksensä tai muuttaa sitä taikka kieltää osapuolten tietyt toimet:

- a) jos jokin päätöksen perusteena ollut seikka on muuttunut;
- b) jos osapuolet rikkovat jotakin päätökseen liitettyä velvoitetta;
- c) jos päätös on perustunut virheellisiin tietoihin tai se on saatu aikaan vilpillisesti; taikka
- d) jos osapuolet käyttävät väärin poikkeusta, joka päätöksellä on tehty niiden osalta 85 artiklan 1 kohdan määräyksistä.

Edellä b, c tai d alakohdassa tarkoitettussa tapauksessa päätös voidaan peruuttaa taannehtivasti.

14 artikla

Toimivalta

Jollei yhteisön tuomioistuimen oikeudesta tutkia komission päätöksiä muuta johdu, ainoastaan komissiolla on toimivalta:

- määrätä velvoitteita 7 artiklan nojalla;
- tehdä 85 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja päätöksiä.

Kunnes komissio aloittaa menettelyn tehdäkseen tapausta koskevan päätöksen tai lähettää 12 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun ilmoituksen, jäsenvaltioiden viranomaisilla säilyy toimivalta päättää, sovelletaanko tapaukseen 85 artiklan 1 kohtaa tai 86 artiklaa.

15 artikla

Yhteydet jäsenvaltioiden viranomaisiin

1. Komissio toimii tässä asetuksessa säädettyissä menettelyissä tiiviissä ja jatkuvassa yhteydessä jäsenvaltioiden toimivaltaisten

viranomaisten kanssa; näillä viranomaisilla on oikeus esittää kaikki huomautuksensa näissä menettelyissä.

2. Komission on välittömästi toimitettava jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille jäljennökset valituksista ja hakemuksista sekä tärkeimmistä asiakirjoista, jotka komissiolle on lähetetty tai jotka se lähettää näiden menettelyjen kuluessa.

3. Meriliikenteen alan kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvoo-antavaa komiteaa on kuultava ennen päätöksen tekemistä 10 artiklassa tarkoitettussa menettelyssä tai ennen 12 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa tai saman artiklan 4 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettua päätöksen tekemistä. Neuvoo-antavaa komiteaa on kuultava myös ennen täytäntöönpanosäännösten antamista 26 artiklan nojalla.

4. Neuvoo-antavassa komiteassa on virkamiehiä, joiden toimivaltaan meriliikenteeseen sekä kilpailunrajoituksiin ja määräävään markkina-asemaan liittyvät kysymykset kuuluvat. Kukin jäsenvaltio nimeää edustajikseen kaksi virkamiestä, joista kummankin sijalla voi hänen estyneenä ollessaan toimia toinen virkamies.

5. Kuuleminen tapahtuu komission koolle kutumassa yhteisessä kokouksessa; kokousta ei saa pitää ennen kuin kokouskutsun lähettämisestä on kulunut 14 päivää. Kokouskutsuun on jokaisen tutkittavan tapauksen osalta liitettävä sen yhteenvedo ja tieto tärkeimmistä asiakirjoista sekä alustava päätösluonnos.

6. Neuvoo-antava komitea voi antaa lausuntonsa, vaikka jotkut sen jäsenistä tai heidän sijaisistaan eivät ole läsnä. Päätösluonnokseen liitetään kertomus kuulemismenettelyn tuloksesta. Sitä ei saa julkistaa.

16 artikla

Tietojensaantipyynnöt

1. Komissio voi tähän asetukseen perustuvien tehtäviensä suorittamiseksi hankkia kaikki tarvittavat tiedot jäsenvaltioiden hallituksilta ja toimivaltaisilta viranomaisilta sekä yrityksiltä ja yritysten yhteenliittymiltä.

2. Kun komissio lähettää yritykselle tai yritysten yhteenliittymälle tietojensaantipyynnön, sen on samanaikaisesti lähetettävä jäljennös pyynnöstä sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella yrityksen tai yritysten yhteenliittymän kotipaikka on.

3. Komission on pyynnössään mainittava sen oikeudellinen peruste ja tarkoitus sekä 19 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetyt seuraamukset virheellisten tietojen antamisesta.

4. Velvollisuus pyydyttyjen tietojen antamiseen on yritysten omistajilla tai heidän edustajillaan sekä oikeushenkilöiden,

yhtiöiden tai oikeuskelpoisuutta vailla olevien yhteenliittymien osalta henkilöillä, joilla lain tai sääntöjen mukaan on kelpoisuus edustaa niitä.

5. Jos yritys tai yritysten yhteenliittymä ei anna pyydettyjä tietoja komission asettamassa määräajassa tai se antaa puutteellisia tietoja, komission on päätöksellään vaadittava tietojen antamista. Päätöksessä on yksilöitävä vaaditut tiedot, asetettava aiheellinen määräaika tietojen antamista varten sekä ilmoitettava 19 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja 20 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetyistä seuraamuksista sekä oikeudesta hakea muutosta päätökseen yhteisön tuomioistuimelta.

6. Komission on samanaikaisesti toimitettava päätöksensä jäljennös sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella yrityksen tai yritysten yhteenliittymän kotipaikka on.

17 artikla

Jäsenvaltioiden viranomaisten suorittamat tutkimukset

1. Komission pyynnöstä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on suoritettava tutkimukset, joita komissio pitää tarpeellisina 18 artiklan 1 kohdan nojalla tai joista se on määrännyt 18 artiklan 3 kohdan mukaisella päätöksellään. Näiden tutkimusten suorittamisesta vastuussa olevat jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset käyttävät toimivaltaansa esitettyään sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen antaman kirjallisen valtuutuksen, jonka alueella tutkimus suoritetaan. Tällaisessa valtuutuksessa on mainittava tutkimuksen kohde ja tarkoitus.

2. Komission tai sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä, jonka alueella tutkimus on määrää suoritettava, komission virkamiehet voivat avustaa tämän viranomaisen virkamiehiä heidän tehtäviensä suorittamisessa.

18 artikla

Komission tutkintavaltuudet

1. Komissio voi tähän asetukseen perustuvien tehtäviensä suorittamiseksi ryhtyä kaikkiin tarpeellisiin yrityksiä ja yritysten yhteenliittymiä koskeviin tutkimuksiin.

Tätä tarkoitusta varten komission valtuuttamilla virkamiehillä on oikeus:

- tutkia kirjanpitoa ja muita liikeasiakirjoja;
- ottaa jäljennöksiä ja otteita kirjanpidosta ja muista liikeasiakirjoista;
- vaatia suullisia selvityksiä paikalla;
- päästä yrityksen kaikkiin tiloihin, sen kaikille alueille ja sen kaikkiin kulkuneuvoihin.

2. Komission virkamiehillä, jotka on valtuutettu suorittamaan näitä tutkimuksia, on oikeus käyttää toimivaltaansa esitettyään kirjallisen valtuutuksen, jossa mainitaan tutkimuksen kohde ja tarkoitus sekä 19 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetyt seuraamukset sen varalta, että vaadittua kirjanpitoa tai muita vaadittuja liikeasiakirjoja ei esitetä täydellisinä. Hyvissä ajoin ennen tutkimusta komission on ilmoitettava tutkimuksesta ja sen suorittamiseen valtuutettujen virkamiesten henkilöllisyydestä sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella tutkimus on määrää suoritettava.

3. Yritysten ja yritysten yhteenliittymien on alistuttava komission päätöksellään määräämiin tutkimuksiin. Päätöksessä on mainittava tutkimuksen kohde ja tarkoitus, määrättävä päivä, jona tutkimus alkaa, sekä ilmoitettava 19 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja 20 artiklan 1 kohdan d alakohdassa säädetyistä seuraamuksista ja oikeudesta hakea muutosta päätökseen yhteisön tuomioistuimelta.

4. Komissio tekee 3 kohdassa tarkoitetut päätökset kuultuaan sen jäsenvaltion toimivaltaista viranomaista, jonka alueella tutkimus on määrää suoritettava.

5. Sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen virkamiehet, jonka alueella tutkimus on määrää suoritettava, voivat tämän viranomaisen tai komission pyynnöstä avustaa komission virkamiehiä näiden tehtävien suorittamisessa.

6. Jos yritys vastustaa tämän artiklan nojalla määrättyä tutkimusta, asianomaisen jäsenvaltion on annettava komission valtuuttamille virkamiehille heidän tutkimuksen suorittamiseksi tarvitsemaansa apua. Jäsenvaltioiden on komissiota kuultuaan toteutettava tätä varten tarpeelliset toimenpiteet 1 päivään tammikuuta 1989 mennessä.

19 artikla

Sakot

1. Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille vähintään 100 ja enintään 5 000 ECU:n sakon, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta:

- antavat virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja 5 artiklan 5 kohdassa tarkoitettussa ilmoituksessa tai 12 artiklassa tarkoitettussa hakemuksessa; tai
- antavat virheellisiä tietoja vastatessaan 16 artiklan 3 tai 5 kohdassa tarkoitettuun tietojensaantipyyntöön taikka eivät toimita tietoja 16 artiklan 5 kohdan nojalla tehdyssä päätöksessä asetetussa määräajassa; tai
- esittävät vaaditun kirjanpitonsa tai muut vaaditut liikeasiakirjat puutteellisinä 17 tai 18 artiklan nojalla suoritettun tutkimuksen yhteydessä taikka kieltäytyvät alistumasta 18 artiklan 3 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä määrättyyn tutkimukseen.

2. Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille sakon, joka on vähintään 1 000 ja enintään 1 000 000 ECUa taikka tätä suurempi mutta enintään 10 prosenttia kunkin rikkomukseen osallisen yrityksen edellisen tilikauden liikevaihdosta, jos nämä tahallaan tai tuottamuksesta:

- a) rikkovat perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa tai 86 artiklaa taikka eivät noudata tämän asetuksen 7 artiklan nojalla määrättyä velvoitetta;
- b) rikkovat jotakin 5 artiklan tai 13 artiklan 1 kohdan nojalla määrättyä velvoitetta.

Sakon suuruutta määrittäessä on otettava huomioon rikkomuksen vakavuuden lisäksi sen kesto.

3. Sovelletaan, mitä 15 artiklan 3 ja 4 kohdassa säädetään.

4. Päätökset, jotka tehdään 1 ja 2 kohdan nojalla, eivät ole luonteeltaan rikosoikeudellisia.

Edellä 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua sakkoa ei määrätä toimista, jotka suoritetaan komissiolle tehdyn ilmoituksen jälkeen ja ennen komission perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tekemää päätöstä, jos toimet kuuluvat ilmoituksessa kuvatun toiminnan piiriin.

Tätä säännöstä ei kuitenkaan sovelleta, jos komissio on ilmoittanut yrityksille, joita asia koskee, että sen alustavaan tutkimukseen perustuvan käsityksen mukaan perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltamisen edellytykset täyttyvät eikä 85 artiklan 3 kohdan soveltaminen ole perusteltua.

20 artikla

Uhkasakot

1. Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille uhkasakon, joka on 50 – 1 000 ECUa päivältä laskettuna päätöksessä määrätystä päivästä, pakottaakseen ne:

- a) lopettamaan perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan tai 86 artiklan rikkomisen, jonka lopettamista on vaadittu 11 artiklan nojalla tehdyllä päätöksellä, tai noudattamaan 7 artiklan nojalla määrättyä velvoitetta;
- b) pidättymään 13 artiklan 3 kohdan mukaisesti kielletyistä toimista;
- c) antamaan täydellisinä ja virheettöminä tiedot, joita se on pyytänyt 16 artiklan 5 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä;
- d) alistumaan tutkimukseen, jonka se on määrännyt 18 artiklan 3 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä.

2. Jos yritykset tai yritysten yhteenliittymät ovat täyttäneet velvoitteen, jonka tehosteeksi uhkasakko määrättiin, komissio voi tuomita uhkasakon kokonaismäärältään pienempänä kuin se olisi alkuperäisen päätöksen perusteella.

3. Sovelletaan, mitä 15 artiklan 3 ja 4 kohdassa säädetään.

21 artikla

Muutoksen hakeminen yhteisön tuomioistuimelta

Yhteisön tuomioistuimella on perustamissopimuksen 172 artiklassa tarkoitettu täysi harkintavalta tutkiessaan valitukset päätöksistä, joilla komissio on määrännyt sakon tai uhkasakon; se voi poistaa sakon tai uhkasakon taikka alentaa tai korottaa sitä.

22 artikla

Laskentayksikkö

Sovellettaessa 19 – 21 artiklaa ECUlla tarkoitetaan yhteisön talousarvion laadinnassa perustamissopimuksen 207 ja 209 artiklan mukaan käytettävää laskentayksikköä.

23 artikla

Asianosaisten ja muiden kuuleminen

1. Ennen 11 artiklassa, 12 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa, 12 artiklan 4 kohdassa, 13 artiklan 3 kohdassa taikka 19 tai 20 artiklassa tarkoitettua päätöksen tekemistä komission on varattava yrityksille tai yritysten yhteenliittymille, joita asia koskee, tilaisuus esittää huomautuksensa komission niitä vastaan esittämistä väitteistä.

2. Jos komissio tai jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset pitävät sitä tarpeellisena, ne voivat kuulla myös muita luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä. Hakemuksiin, joilla tällaiset henkilöt pyytävät tulla kuulluiksi, on suostuttava, jos he osoittavat, että heillä on asiassa riittävä etu.

3. Kun komissio aikoo antaa perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan nojalla puuttumattomuustodistuksen, sen on julkaistava tiivistelmä kyseisestä sopimuksesta, päätöksestä tai yhdenmukaistetusta menettelytavasta ja kehotettava kaikkia niitä ulkopuolisia henkilöitä, joita asia koskee, antamaan komission tiedoksi vastineensa komission asettamassa määräajassa, joka ei saa olla yhtä kuukautta lyhyempi. Julkaisemisessa on otettava huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

24 artikla

Salassapitovelvollisuus

1. Tietoja, jotka on saatu sovellettaessa 17 tai 18 artiklaa, saa käyttää vain asianomaisen pyynnön tai tutkimuksen tarkoitukseen.

2. Komissio ja jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset sekä niiden virkamiehet ja muut niiden palveluksessa olevat eivät saa ilmaista tietoja, jotka on saatu tätä asetusta sovellettaessa ja jotka luonteensa perusteella ovat salassa pidettäviä, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 23 ja 25 artiklan säännösten soveltamista.

3. Mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, ei estä julkaisemasta yleisiä selvityksiä tai katsauksia, jotka eivät sisällä yksittäisiä yrityksiä tai yritysten yhteenliittymiä koskevia tietoja.

25 artikla

Päätösten julkaiseminen

1. Komission on julkaistava päätökset, jotka se tekee 11 artiklan, 12 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan, 12 artiklan 4 kohdan tai 13 artiklan 3 kohdan nojalla.

2. Julkaistaessa on mainittava asianosaisten nimet ja päätöksen pääasiallinen sisältö; siinä on otettava huomioon yritysten oikeudet edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

26 artikla

Täytäntöönpanosäännökset

Komissiolla on toimivalta antaa täytäntöönpanosäännöksiä 5 artiklan 5 kohdassa tarkoitetun ilmoitusvelvollisuuden laajuudesta, 10 artiklassa tarkoitettujen valitusten ja 12 artiklassa tarkoitettujen hakemusten muodosta, sisällöstä ja muista yksityiskohdista sekä 23 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista kuulemisista.

27 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1987.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 22 päivänä joulukuuta 1986.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. SHAW

**KOMISSION DIREKTIIVI,
annettu 16 päivänä toukokuuta 1988,
kilpailusta telepäätelaitemarkkinoilla**

(88/301/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 90 artiklan 3 kohdan,

sekä katsoo, että

1. televiestintä on kaikissa jäsenvaltioissa joko kokonaan tai osittain valtion monopoli, joka yleensä on myönnetty erityis- tai yksinoikeuksina yhdelle tai useammalle elimelle, joka vastaa verkkoinfrastruktuurin ja siihen liittyvien palvelujen tarjoamisesta ja toiminnasta; nämä oikeudet laajenevat kuitenkin usein verkon käyttöpalvelujen tarjoamisen ulkopuolelle ja ulottuvat verkkoon liitettävien käyttäjäpäätelaitteiden toimittamiseen. Verkoissa on viime vuosikymmenien aikana tapahtunut huomattavaa teknistä kehitystä ja erityisesti päätelaitteiden alueella,
2. useat jäsenvaltiot ovat vastanneet teknikan ja talouden kehitykseen tarkistamalla telealalla myöntämiään erityis- tai yksinoikeuksia. Päätelaitetyyppien lisääntyminen ja päätteiden monikäyttömahdollisuus merkitsee, että käyttäjille on annettava mahdollisuus valita erilaisista saatavilla olevien laitetyyppien välillä, jotta he voivat täysin hyötyä alan teknologian edistymisestä,
3. perustamissopimuksen 30 artiklassa kielletään muista jäsenvaltioista tulevalle tuonnille asetettavat määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet. Tuonti- ja markkinointioikeuksien myöntäminen erityisesti tai yksinomaan yhdelle organisaatiolle saattaa johtaa ja usein johtaakin muista jäsenvaltioista tulevan tuonnin rajoituksiin,
4. perustamissopimuksen 37 artiklassa täsmennetään, että "jäsenvaltiot muuttavat kaupallisia valtion monopolejaan asteittain niin, että tavaroiden hankintaa ja myyntiä koskevissa ehdossa ei siirtymäkauden jälkeen syrjittä jäsenvaltioiden kansalaisia. Tämän artiklan määräyksiä sovelletaan kaikkiin elimiin, joiden välityksellä jäsenvaltio lain nojalla tai tosiasiallisesti joko välittömästi tai välillisesti valvoo tai ohjaa jäsenvaltioiden välistä tuontia tai vientiä taikka merkittävästi määrää siitä. Näitä määräyksiä sovelletaan myös monopoleihin, jotka perustuvat valtion myöntämään yksinoikeuteen". Perustamissopimuksen 37 artiklan 2 kohdassa kielletään jäsenvaltioita ottamasta käyttöön uusia toimenpiteitä, jotka ovat ristiriidassa 37 artiklan 1 kohdan periaatteiden kanssa,
5. kansallisten telemonopoliin nauttimia päätelaitteisiin liittyviä erityis- tai yksinoikeuksia käytetään siten, että ne saattavat käytännössä muista jäsenvaltioista peräisin olevat laitteet epäedulliseen asemaan etenkin estämällä käyttäjiä vapaasti valitsemasta laitteita, jotka alkuperästään riippumatta hinnaltaan ja laadultaan parhaiten soveltuvat heidän tarpeisiinsa. Näiden oikeuksien käyttäminen ei sen vuoksi ole 37 artiklan mukaista muissa jäsenvaltioissa kuin Espanjassa ja Portugalissa, joissa kansallisia monopoleja on muutettava asteittain liittymisasiakirjassa säädetyn siirtymäkauden päättymiseen mennessä,
6. asennus- ja huoltopalvelujen tarjoaminen on avaintekijä päätelaitteiden ostamisessa tai vuokrauksessa. Tämän alan yksinoikeuksien hallinta vastaisi myynnin yksinoikeuksien hallintaa. Tällaiset oikeudet on sen vuoksi myös lakkautettava, jos tuonnin ja myynnin yksinoikeuksien lakkauttamisella halutaan olevan käytännön vaikutusta,

7. perustamissopimuksen 59 artiklassa määrätään, että "siirtymäkauden aikana poistetaan asteittain rajoitukset, jotka koskevat muuhun yhteisön valtioon kuin palvelujen vastaanottajan valtioon sijoittautuneen jäsenvaltion kansalaisen vapautta tarjota palveluja yhteisössä." Pääteiden huolto on perustamissopimuksen 60 artiklassa tarkoitettu palvelu. Siirtymäkauden päätyttyä kyseistä palvelua, jota ei kaupalliselta kannalta voida erottaa päätelaitteiden myynnistä, on tarjottava vapaasti erityisesti silloin, kun sitä tarjotaan ammattitaitoisin henkilöstöin,
8. perustamissopimuksen 90 artiklan 1 kohdassa määrätään, että "jäsenvaltiot eivät toteuta eivätkä pidä voimassa säännöksiä mitään julkisia yrityksiä taikka jäsenvaltioilta erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia saavia yrityksiä koskevaa toimenpidettä, joka on ristiriidassa tämän perustamissopimuksen määräysten kanssa ja varsinkaan 7 tai 85 - 94 artiklan kanssa",
9. päätelaitteiden markkinoita säätelee yleensä edelleen järjestelmä, joka mahdollistaa yhteismarkkinoiden kilpailun vääristymisen; tämä tilanne aiheuttaa yhä perustamissopimuksessa annettujen kilpailusääntöjen loukkauksia ja vaikuttaa kaupan kehitykseen haitallisesti siinä määrin, että se on ristiriidassa yhteisön etujen kanssa. Päätelaitteiden markkinoilla voimakkaampi kilpailu edellyttää, että otetaan käyttöön avoimet tekniset eritelmat ja tyyppihyväksyntämenettelyt, jotka täyttävät neuvoston direktiivissä 86/631/ETY⁽¹⁾ tarkoitettut olennaiset vaatimukset ja mahdollistavat päätelaitteiden vapaan liikkumisen. Tällainen avoimuus puolestaan edellyttää välttämättä teknisten eritelmiä ja tyyppihyväksyntämenettelyjen julkistamista. Jotta voidaan varmistaa, että viimeksi mainittuja sovelletaan avoimesti, puolueettomasti ja syrjintää harjoittamatta, tällaisten sääntöjen laatiminen ja soveltaminen tulisi antaa kyseisten markkinoiden kilpailijoista riippumattomien elinten tehtäväksi. On olennaista, että eritelmat ja tyyppihyväksyntämenettelyt julkistetaan samanaikaisesti ja asianmukaisesti järjestetyllä tavalla. Samanaikaisella julkistamisella varmistetaan myös, että vältetään perustamissopimuksen vastainen käyttäytyminen. Tällainen samanaikainen, asianmukaisesti järjestetty julkistaminen voidaan saavuttaa vain oikeudellisella asiakirjalla, joka sitoo kaikkia jäsenvaltioita. Tähän tarkoitukseen parhaiten soveltuva asiakirja on direktiivi,
10. perustamissopimuksessa komissiolle annetaan erittäin selkeät tehtävät ja erityinen toimivalta valvoa jäsenvaltioiden ja niiden julkisten yritysten sekä sellaisten yritysten välisiä suhteita, joille ne ovat antaneet erityis- tai yksinoikeuksia, erityisesti suhteessa määrällisten rajoitusten ja vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden poistamiseen, jäsenvaltioiden kansalaisten syrjintään sekä kilpailuun. Tämän vuoksi komissio voi tehokkaasti suorittaa sille asetetut tehtävät ja käyttää sille annettua toimivaltaa ainoastaan 90 artiklan 3 kohdan nojalla annettavalla direktiivillä,
11. telealan elimet ja yritykset ovat 90 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja yrityksiä, koska ne harjoittavat ohjesääntöistä elinkeinotoimintaa, johon liittyy tavaroiden tai palvelujen tuottamista. Ne ovat joko julkisia tai yksityisiä yrityksiä, joille jäsenvaltiot ovat myöntäneet erityis- tai yksinoikeudet telepätelaitteiden tuontiin, markkinointiin, verkkoon liittämiseen, käyttöönottoon tai tällaisten laitteiden huoltoon. Päätelaitteita koskevien erityis- tai yksinoikeuksien myöntäminen ja jatkaminen ovat tuossa artiklassa tarkoitettuja toimenpiteitä. Perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohdan poikkeuksen soveltamisen edellytykset eivät täyty. Vaikka televerkon tarjoaminen yleiseen käyttöön on palvelu, jonka valtio on uskonut telealan elimille ja jolla on yleistä taloudellista merkitystä, näille elimille päätelaitteiden tuontiin ja markkinointiin annettujen erityis- tai yksinoikeuksien lakkauttaminen ei lain nojalla tai tosiasiallisesti haittaisi tuon palvelun tarjoamista. Näin on erityisesti, koska jäsenvaltioilla on oikeus määrätä päätelaitteille tyyppihyväksyntämenettely sen varmistamiseksi, että ne täyttävät olennaiset vaatimukset,
12. perustamissopimuksen 86 artiklassa kielletään yhteismarkkinoille soveltumattomana kaikki yhden tai useamman yrityksen sellainen toiminta, johon liittyy määräävän aseman väärinkäyttöä yhteismarkkinoilla tai niiden merkittäväällä osalla,
13. telealan elimillä on yksinään tai yhdessä niiden kansallisten televerkkojen monopoli. Kansalliset verkot ovat markkinoita. Siksi elimillä on yksinään tai yhdessä 86 artiklassa tarkoitettu määräävä asema kyseisten markkinoiden merkittäväällä osalla. Valtion tällaisille elimille myöntämät erityis- tai yksinoikeudet vaikuttavat päätelaitteiden tuontiin ja markkinointiin seuraavasti:
- ne pakottavat kuluttajat vuokraamaan tällaisia laitteita, vaikka näiden olisi usein ainakin pitkän ajan kuluessa edullisempaa ostaa nämä laitteet. Tällä asetetaan tosiasiaa verkon käyttöopimusten edellytykseksi, että käyttäjä hyväksyy lisäpalveluja, joilla ei ole mitään yhteyttä sopimusten kohteen kanssa;

⁽¹⁾ EYVL N:o L 217, 5.8.1986, s. 21

- ne rajoittavat jakeluteitä ja haittaavat teknistä kehitystä, koska telealan elinten tarjoaman laitteiston määrä on pakostakin rajallinen eikä ole paras mahdollinen täyttämään huomattavan käyttäjämäärän vaatimuksia,

tällainen toiminta on nimenomaan kielletty 86 artiklan d ja b alakohdassa, ja se todennäköisesti vaikuttaa merkittävästi jäsenvaltioiden väliseen kauppaan,

joka tapauksessa kaikki tällaiset päätelaitemarkkinoihin liittyvät erityis- tai yksinoikeudet aiheuttavat tilanteen, joka on ristiriidassa perustamissopimuksen 3 artiklan f alakohdan tavoitteiden kanssa, jossa määrätään, otettavaksi käyttöön järjestelmä sen varmistamiseksi, että yhteismarkkinoilla kilpailu ei vääristy, ja jossa siten vaaditaan, että kilpailua ei tule poistaa. Jäsenvaltiot ovat perustamissopimuksen 5 artiklan mukaan velvollisia pidättämään kaikista toimenpiteistä, jotka voisivat vaarantaa perustamissopimuksen tavoitteiden saavuttamisen, mukaan lukien 3 artiklan f alakohta. Tällaisten päätelaiteiden tuonnin ja markkinoinnin yksinoikeuksien on sen vuoksi katsottava olevan ristiriidassa 86 artiklan kanssa 3 artiklan yhteydessä, ja jäsenvaltioita kielletään 90 artiklan 1 kohdan mukaan antamasta tai pitämästä voimassa tällaisia oikeuksia,

14. jotta käyttäjille voidaan antaa mahdollisuus saada haluamiaan päätelaitteita, on tarpeen tuntea verkon, johon päätelaite on määrä kytkeä, liityntäpisteiden ominaisuudet ja tehdä ne avoimiksi. Jäsenvaltioiden on sen vuoksi varmistettava, että ominaisuudet julkistetaan, ja että käyttäjillä on pääsy liityntäpisteisiin,
15. voidakseen pitää tuotteitaan kaupan päätelaiteiden valmistajien on tiedettävä, mitä teknisiä eritelmiä heidän tulee noudattaa. Jäsenvaltioiden tulisi sen vuoksi vahvistaa ja julkistaa eritelmat ja tyyppihyväksyntäsäännöt, jotka niiden on neuvoston direktiivin 83/189/ETY⁽¹⁾ mukaan annettava komissiolle tiedoksi ehdotuksina. Eritelmät voidaan ulottaa koskemaan muista jäsenvaltioista tuotavia tuotteita vain, jos ne ovat tarpeen sen varmistamiseksi, että laitteet täyttävät direktiivin 86/361/ETY 2 artiklan 17 kohdassa tarkoitettuja olennaiset vaatimukset, joita yhteisön oikeuden mukaisesti voidaan perustellusti edellyttää. Jäsenvaltioiden on joka tapauksessa noudatettava perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklaa, joiden mukaan laitteita tuovan jäsenvaltion on sallittava toisessa jäsenvaltiossa laillisesti valmistettujen ja kaupan pidettävien päätelaiteiden tuonti alueelleen ja joiden mukaan se voi alistaa laitteet sellaiseen tyyppihyväksyntään ja mahdollisesti kieltäytyä hyväksymästä laitetta vain syistä, jotka koskevat mainittujen olennaisien vaatimusten mukaisuutta,
16. näiden eritelmien ja menettelyjen välitön julkistaminen ei niiden monimutkaisuuden vuoksi tule kysymykseen.

Toisaalta todellinen kilpailu ei ole mahdollista ilman tällaista julkaistamista, koska erityis- tai yksinoikeuksia nauttivien elinten tai yritysten mahdolliset kilpailijat eivät ole tietoisia tarjoista eritelmistä, joiden mukaisia niiden päätelaiteiden on oltava, eivätkä tyyppihyväksyntämenettelyjen ehdoista, ja siten niiden kustannuksista ja kestosta. Tämän vuoksi olisi asetettava aikaraja eritelmien ja tyyppihyväksyntämenettelyjen julkistamiselle. Kahden ja puolen vuoden aika antaa myös erityis- tai yksinoikeuksia nauttiville telealan elimille mahdollisuuden mukautua uusiin markkinaoloihin ja antaa taloudellisille toimijoille, erityisesti pienille ja keskiuurille yrityksille, mahdollisuuden mukautua uuteen kilpailuympäristöön,

17. tyyppihyväksyntäeritelmien ja -sääntöjen valvontaa ei voida antaa päätelaitemarkkinoihin osallistuvan kilpailijan tehtäväksi selvän eturistiriidan vuoksi. Jäsenvaltioiden on sen vuoksi varmistettava, että tyyppihyväksyntäeritelmien ja -sääntöjen laatiminen annetaan verkkojen operaattoreista ja päätelaitemarkkinoihin osallistuvista kilpailijoista riippumattomalle elimelle, ja
18. kyseisiin päätelaitteisiin liittyvien erityis- tai yksinoikeuksien haltijat ovat voineet teettää asiakkaillaan pitkäaikaisia sopimuksia, jotka estävät sen, että vapaan kilpailun käyttöönnotolla olisi käytännön vaikutusta kohtuullisen ajan kuluessa. Käyttäjille on sen vuoksi annettava oikeus tarkistaa sopimustensa kesto,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 'päätelaitteella' suoraan tai välillisesti yleisen televerkon päätepisteeseen liitettyä tietojen lähettämiseen, käsittelyyn tai vastaanottamiseen tarkoitettua laitetta. Yhteys on välillinen, jos on sijoitettu laite päätelaiteen ja verkon liityntäpisteen väliin. Molemmissa tapauksissa (suora tai välillinen) liitäntä voidaan tehdä johdoin, optisella kuidulla tai sähkömagneettisesti.

Päätelaitteilla tarkoitetaan myös ainoastaan vastaanottavia satelliittiasemia, joita ei ole kytketty jäsenvaltion yleiseen verkkoon,

- 'yrityksellä' julkista tai yksityistä elintä, jolle jäsenvaltio myöntää erityis- tai yksinoikeuden telepäätelaiteiden tuontiin, pitämiseen kaupan, verkkoon kytkemiseen, käyttöönottoon tai tällaisten laitteiden huoltoon.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 109, 28.3.1983, s. 8

2 artikla

Jäsenvaltioiden, jotka ovat myöntäneet yrityksille 1 artiklassa tarkoitettuja erityis- tai yksinoikeuksia, on varmistettava, että nuo oikeudet peruutetaan.

Niiden on kolmen kuukauden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta toimitettava komissiolle tieto tätä varten toteutetuista tai valmisteltavina olevista toimenpiteistä.

3 artikla

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että taloudellisilla toimijoilla on oikeus tuoda, pitää kaupan, liittää verkkoon, ottaa käyttöön ja huoltaa päätelaitteita. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin:

- jollei teknisiä eritelmiä ole, kieltää päätelaitteiden verkkoon liittämisen ja käyttämisen, jos tällaiset laitteet eivät 6 artiklassa tarkoitetun elimen perustellun lausunnon mukaan täytä direktiivin 86/361/ETY 2 artiklan 17 kohdassa tarkoitettuja olennaisia vaatimuksia;
- vaatia taloudellisia toimijoita hankkimaan sellaiset tekniset valmiudet, jotka puolueettomien, ketään syrjimättömien ja julkisten perusteiden mukaan ovat tarpeen, kun päätelaitteita liitetään verkkoon, otetaan käyttöön ja huolletaan.

4 artikla

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että käyttäjillä on pääsy julkisen verkon uusiin liittytapisteisiin ja että näiden pisteiden fyysiset ominaisuudet julkaistaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1988.

Pääsy yleisen verkon liittytapisteisiin, jotka ovat olemassa 31 päivänä joulukuuta 1988, on annettava kohtuullisen ajan kuluessa kaikille sitä pyytävälle käyttäjille.

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on viimeistään 2 artiklassa tarkoitettuna päivänä toimitettava komissiolle luettelo kaikista päätelaitteisiin sovellettavista teknisistä eritelmistä ja tyyppihyväksyntämenettelyistä ja ilmoitettava julkistamistiedot.

Jos niitä ei vielä ole julkistettu jäsenvaltiossa, viimeksi mainitun on varmistettava, että ne julkistetaan viimeistään 8 artiklassa tarkoitettuna päivänä.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikki muut päätelaitteiden eritelmit ja tyyppihyväksyntämenettelyt vahvistetaan ja julkistetaan. Jäsenvaltioiden on toimitettava ehdotukset eritelmiksi ja tyyppihyväksyntämenettelyiksi komissiolle direktiivin 83/189/ETY ja 8 artiklassa säädetyn aikataulun mukaisesti.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 1 päivästä heinäkuuta 1989 alkaen vastuu 5 artiklassa tarkoitettujen eritelmien laatimisesta, niiden soveltamisen valvonnasta ja tyyppihyväksyntien antamisesta on telealalla tavaroita tai palveluja

tarjoavista julkisista ja yksityisistä yrityksistä riippumattomalla yksiköllä.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 1 artiklassa tarkoitettujen yritykset antavat asiakkailleen mahdollisuuden irtisanoa enintään yhden vuoden irtisanomisajalla sellaisia päätelaitteita koskevat leasing- tai huoltosopimukset, joihin sopimusta tehtäessä kohdistuu yksin- tai erityisoikeuksia.

Sellaisten päätelaitteiden osalta, joille vaaditaan tyyppihyväksyntä, jäsenvaltioiden on varmistettava, että kyseiset yritykset antavat tämän irtisanomismahdollisuuden viimeistään 8 artiklassa säädettyinä päivinä. Sellaisten päätelaitteiden osalta, joilta ei vaadita tyyppihyväksyntää, jäsenvaltioiden on annettava tämä mahdollisuus viimeistään 2 artiklassa säädettyinä päivinä.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ehdotuksista 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuiksi teknisiksi eritelmiksi ja tyyppihyväksyntämenettelyiksi:

- liitteessä I olevan luettelon A luokan laitteiden osalta viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1988,
- liitteessä I olevan luettelon B luokan laitteiden osalta viimeistään 30 päivänä syyskuuta 1989,
- liitteessä I olevan luettelon C luokan laitteiden osalta viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 1990.

Jäsenvaltioiden on saatettava nämä eritelmit ja tyyppihyväksyntämenettelyt voimaan direktiivissä 83/189/ETY säädetyn menettelyn päättymisen jälkeen.

9 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle kunkin vuoden lopussa kertomus, jotta se voi valvoa 2, 3, 4, 6 ja 7 artiklan säännösten noudattamista.

Tämän kertomuksen malli on esitetty liitteessä II.

10 artikla

Tämän direktiivin säännökset eivät vaikuta siihen, mitä Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjoissa ja erityisesti liittymisasiakirjan 48 ja 208 artiklassa säädetään.

11 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 16 päivänä toukokuuta 1988.

Komission puolesta

Peter SUTHERLAND

Komission jäsen

LIITE I

Direktiivin 8 artiklassa tarkotettu päätelaiteluettelo

	<i>Luokka</i>
Lisäpuhelimet; yritysten automaattivaihteet (PABX:t):	A
Modemit:	A
Teleksit:	B
Tiedonsiirtopäätteet:	B
Matkapuhelimet:	B
Ainoastaan vastaanottavat satelliittiasemat, joita ei ole kytketty jäsenvaltion yleiseen verkkoon:	B
Peruspuhelimet:	C
Muut päätelaitteet:	C

II LIITE

Direktiivin 9 artiklassa tarkoitettun kertomuksen malli

Direktiivin 2 artiklan täytäntöönpano

1. Päätelaitteet, joita koskevaa lainsäädäntöä muutetaan tai on muutettu.

Päätelaiteluokittain:

- toimenpiteen antopäivä tai
- lain voimaantulopäivä tai
- toimenpiteen täytäntöönpanopäivä.

2. Päätelaitteet, joihin vielä kohdistuu erityis- tai yksinoikeuksia:

- päätelaitetyyppi ja kyseiset oikeudet.

Direktiivin 3 artiklan täytäntöönpano

- päätelaitteet, joiden liittäminen tai kauppa on ollut rajoitettua,
- vaaditut tekniset eritelmät ja maininta niiden julkaisemisesta.

Direktiivin 4 artiklan täytäntöönpano

- maininta julkaisuista, joissa fyysiset ominaisuudet eritellään,
- käytössä olevien verkon liityntäpisteiden määrä,
- tällä hetkellä saatavilla olevien verkon liityntäpisteiden määrä.

Direktiivin 6 artiklan täytäntöönpano

- nimetty riippumaton yksikkö tai yksiköt.

Direktiivin 7 artiklan täytäntöönpano

- toteutetut toimenpiteet,
- irtisanottujen sopimusten määrä.

**KOMISSION DIREKTIIVI,
annettu 28 päivänä kesäkuuta 1990,
kilpailusta telepalvelumarkkinoilla**

(90/388/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 90 artiklan 3 kohdan,

sekä katsoo, että

1. televiestinnän edistäminen yhteisön alueella on taloudellisen toiminnan ja yhteisön sisäisten kilpailukykyisten markkinoiden yhdenmukaisen kehityksen olennaisia edellytyksiä niin palvelujen tarjoajien kuin käyttäjienkin kannalta. Komissio onkin hyväksynyt ohjelman, joka on esitetty komission vihreässä kirjassa telepalvelujen ja -laitteiden yhteismarkkinoiden kehittämisestä sekä komission tiedonannossa vihreän kirjan täytäntöön panemisesta vuoteen 1992 mennessä ja jonka tarkoituksena on saada kasvavassa määrin aikaan kilpailua telepalvelumarkkinoilla; komission ohjelma ei koske matkaviestinliikennettä ja kaukohakupalveluja eikä joukkoviestintäpalveluja kuten radiota tai televisiota; neuvosto on ilmaissut 30 päivänä kesäkuuta 1988 antamassaan päätöslauselmassa⁽¹⁾ tukevansa laajasti tämän suunnitelman päämääriä ja erityisesti asteittaista yhteisön avoimien markkinoiden toteuttamista telepalveluille. Televiestintätekniikka on viime vuosikymmeninä kehittynyt huomattavasti. Tämä kehitys mahdollistaa yhä enenevässä määrin erilaisten palvelujen, erityisesti datasiirtopalvelujen tarjoamisen sekä antaa tekniset ja taloudelliset edellytykset palvelujen tarjoajien väliselle kilpailulle,
2. kaikissa jäsenvaltioissa on televerkkojen tarjoaminen ja toiminnan harjoittaminen niissä sekä niihin liittyvien palvelujen tarjoaminen tavallisesti myönnetty yhdelle tai useammalle teleorganisaatiolle, jolla on erityis- tai yksinoikeus. Näille oikeuksille on luonteenoaista, että valtiot käyttävät eriasteista harkintavaltaa telepalvelumarkkinoille pääsyn suhteen,
3. organisaatiot, joille on myönnetty lupa televerkon tarjoamiseen ja toiminnan harjoittamiseen siinä, ovat perustamissopimuksen 90 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja yrityksiä, koska ne harjoittavat ohjesääntöistä elinkeinotoimintaa, telepalvelujen tarjoamista. Nämä yritykset ovat joko julkisia tai yksityisiä yrityksiä, joille valtio on myöntänyt erityis- tai yksinoikeuden,
4. useat jäsenvaltiot ovat jo uudistaneet maassaan televiestintäalalla vallinneen erityis- tai yksinoikeuksiin perustuneen järjestelmänsä varmistaen samalla kuitenkin yleisen palvelun saatavuuden. Kaikissa tapauksissa erityis- tai yksinoikeusjärjestelmä on säilytetty televerkon tarjoamisen ja toiminnan harjoittamisen suhteen. Joissakin jäsenvaltioissa järjestelmä on säilytetty kaikkien telepalvelujen suhteen, kun taas toisissa nämä oikeudet koskevat vain tiettyjä palveluja. Kaikki jäsenvaltiot ovat joko rajoittaneet itse tai sallineet telehallintojensa rajoittaa telepalvelujen vapaata tarjoamista,
5. erityis- tai yksinoikeuden myöntäminen toiminnan harjoittamiseen televerkossa yhdelle tai useammalle yritykselle on saanut alkunsa valtion harkintavallan käytöstä. Tällaiset jäsenvaltion myöntämät oikeudet rajoittavat väistämättä muiden yritysten mahdollisuutta tarjota tällaisia palveluja muihin jäsenvaltioihin tai muista jäsenvaltioista,
6. käytännössä perustamissopimuksen 59 artiklassa tarkoitettuja telepalvelujen tarjoamista koskevia rajoituksia eri jäsenvaltioiden välillä ovat pääasiallisesti kiellot liittää kiinteitä johtoja kytkentäiseen puhelinverkkoon keskittimien, kanavointilaitteiden ja muiden laitteiden avulla, tarjottuun palveluun nähden suhteettomien käyttömaksujen määrääminen, kiellot reitittää signaaleja kiinteitä johtoja pitkin kolmansille osapuolille tai kolmansilta osapuolilta, liikenteen määrään perustuvien tariffien soveltaminen liittymään ilman taloudellisia perusteita tai kieltäytyminen antamasta verkkoa palvelujen tarjoajien käyttöön. Telever-

⁽¹⁾ EYVL N:o C 257, 4.10.1988, s. 1

- kon käyttörajoitukset ja nettokustannuksiin nähden liian suuret maksut vaikuttavat haitallisesti seuraavanlaisten telepalvelujen tarjoamiseen jäsenvaltioiden välillä:
- palvelut, joiden tarkoitus on parantaa televiestinnän toimintoja, kuten esimerkiksi yhteyskäytännön, koodien, esitystavan tai siirtonopeuden muutokset;
 - tietopalvelut, jotka tarjoavat pääsyn tietokantoihin;
 - etäältä tapahtuvat tietojenkäsittelypalvelut;
 - sanomien tallentamis- ja siirtopalvelut, esimerkiksi sähköposti;
 - liiketoimipalvelut, esimerkiksi taloudellisten liiketoimien ja kaupallisen tiedon sähköinen siirto sekä ostokset ja varaukset telepalvelujen avulla;
 - toimintojen aikaansaaminen teletoiminnan avulla, esimerkiksi kaukominutaus ja kaukovalvonta,
7. perustamissopimuksen 66 artiklalla yhdessä 55 ja 56 artiklan kanssa tehdään mahdolliseksi poiketa muista kuin taloudellisista syistä palvelujen tarjoamisen vapaudesta. Sallitut rajoitukset liittyvät, vaikka ajoitainkin, julkisen vallan käyttöön sekä yleisen edun, turvallisuuden tai terveyden turvaamiseen. Koska tällaiset tapaukset ovat poikkeuksia, ne on katsottava palveluja rajoittaviksi. Mikään näistä telepalvelumuodoista ei liity sellaiseen julkisen vallan käyttöön, joka oikeuttaisi tarpeettomiin valtuuksiin tavanomaiseen lainsäädäntöön nähden, julkisen vallan etuoikeuksiin tai pakkotoimiin. Telepalvelujen tarjoaminen sinänsä ei voi uhata yleistä etua eikä vaikuttaa kansanterveyteen,
8. yhteisön tuomioistuimen oikeuskäytäntö tunnustaa myös palvelujen tarjoamisen vapauden rajoittamisen, jos rajoitukset ovat yleisen edun olennaisten vaatimusten mukaisia, niitä sovelletaan ketään syrjimättä ja ne ovat päämäärään suhteutettuja. Kuluttajansuoja ei edellytä telepalvelujen tarjoamisen vapauden rajoittamista, sillä tähän tavoitteeseen voidaan päästä myös vapaalla kilpailulla. Immateriaalioikeuksien suojeleminen ei voi myöskään vedota tässä tapauksessa. Ainoat 59 artiklasta poikkeavat olennaiset vaatimukset, jotka voisivat oikeuttaa yleisen televerkon käytön rajoittamiseen ovat verkon toimintakyvyn ylläpito, verkon toimintojen varmistaminen ja perustelluissa tapauksissa, palvelujen yhteentoimivuus ja tietosuoja. Asetetut rajoitukset on kuitenkin oltava suhteessa niihin tavoitteisiin, joihin näillä perustelluilla vaatimuksilla pyritään. Jäsenvaltioiden on annettava yleisölle tieto
- tällaisista rajoituksista ja ilmoitettava niistä komissiolle, jotta se voi arvioida, ovatko rajoitukset näin oikeassa suhteessa,
9. tässä yhteydessä verkon toimintojen varmistaminen tarkoittaa yleisen televerkon käytettävyyden varmistamista hätätilan varalta. Yleisen verkon tekninen toimintakyky tarkoittaa toisaalta normaalin toiminnan varmistamista ja toisaalta yhteisön yleisten televerkojen keskinäistä liittämistä yhteisten teknisten eritelmien perusteella. Määritelmä palvelujen yhteentoimivuudesta tarkoittaa sellaisten teknisten eritelmien noudattamista, jotka on otettu käyttöön palvelujen tarjoamisen ja käyttäjien valinnanvaran lisäämiseksi. Tietosuoja tarkoittaa niitä toimia, joihin on ryhdytty viestinnän ja henkilötietojen suojaamisen varmistamiseksi,
10. niiden olennaisten vaatimusten lisäksi, jotka voidaan sisällyttää ehtoina toimiluvan myöntämis- tai ilmoitusmenettelyihin, jäsenvaltiot voivat sisällyttää niihin myös yleisiä palveluvaatimuksia, jotka ovat puolueettomia, syrjimättömiä ja selkeitä kauppaa koskevia määräyksiä palvelujen jatkuvuudesta, saatavuudesta ja laadusta,
11. jos jäsenvaltio on antanut teleorganisaatiolle tehtäväksi tarjota yleisölle paketti- tai piirikytkentäisiä datapalveluja ja jos yksityisten palvelujen tarjoajien aiheuttama kilpailu voi estää näitä palveluja, komissio voi sallia, että jäsenvaltio määrää tällaisten palvelujen tarjoamiselle lisäehtoja, jotka voivat koskea myös palvelujen maantieteellistä kattavuutta. Arvioidessaan tällaisia toimenpiteitä komissio ottaa huomioon perustamissopimuksen 2 artiklassa tarkoitettujen yhteisön perustavoitteiden toteuttamisen ja niihin sisältyvän 130 a artiklassa tarkoitettun yhteisön taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittamisen lisäksi myös olosuhteet sellaisissa jäsenvaltioissa, joissa paketti- tai piirikytkentäisten palvelujen tarjoamisen edellyttämä verkko ei ole vielä riittävän kehittynyt ja jotka voisivat olla oikeutettuna perusteena kiinteiden johtojen kapasiteetin pelkkää jälleenmyyntiä koskevan kiellon voimaantulon lykkäämiselle näissä jäsenvaltioissa 1 päivään tammikuuta 1996,
12. perustamissopimuksen 59 artiklassa edellytetään kaikkien muiden rajoitusten poistamista yhteisön johonkin jäsenvaltioon sijoittautuneiden jäsenvaltion kansalaisilta tarjota palveluja vapaasti henkilöille, jotka ovat muissa jäsenvaltioissa. Kaikki erityis- tai yksinoikeuksien säilyttäminen tai käyttöön ottaminen, mikä ei ole edellä mainittujen perusteiden mukaista, on siten ristiriidassa 90 artiklan kanssa 59 artiklan yhteydessä,
13. perustamissopimuksen 86 artiklassa kielletään yhteismarkkinoille soveltumattomana kaikki sellainen yhden tai useamman yrityksen toiminta, johon liittyy määrää-

vän markkina-aseman väärinkäyttöä yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla. Myös teleorganisaatiot ovat tässä artiklassa tarkoitettuja yrityksiä, sillä ne harjoittavat taloudellista toimintaa, erityisesti silloin kun ne asettavat televerkkoja ja niihin liittyviä palveluja käyttäjien saataviksi. Tällainen verkon tarjoaminen muodostaa erilliset palvelumarkkinat, sillä se ei ole vaihdettavissa muiden palvelujen kanssa. Kunkin jäsenvaltion kansallisilla markkinoilla kilpailuympäristö, jossa verkon käyttöä ja telepalveluja tarjotaan, on riittävän yhtenäinen, jotta komissio pystyy arvioimaan niiden organisaatioiden toimivaltaa, jotka tarjoavat palveluja näillä alueilla. Jäsenvaltioiden alueet muodostavat maantieteellisesti erilliset markkinat. Tämä johtuu pääasiassa eroista sellaisissa verkon käyttöä ja teknistä toimintaa säätelevissä määräyksissä, jotka liittyvät verkon ja sen palvelujen tarjoamiseen. Lisäksi on huomattava, että kunkin jäsenvaltion markkinat muodostavat merkittävän osan yhteismarkkinoista,

14. teleorganisaatioilla on kaikilla kansallisilla markkinoilla yksinään tai yhdessä määräävä markkina-asema verkkojen luomisessa ja käytössä, sillä vain näillä organisaatioilla on koko kyseisen jäsenvaltion alueen kattavat verkot ja kyseisen valtion hallituksen myöntämä yksinoikeus verkon rakentamiseen joko yksin tai yhdessä muiden organisaatioiden kanssa,
15. silloin kun valtio myöntää erityis- tai yksinoikeuden telepalvelujen tarjoamiseen organisaatioille, joilla jo on määräävä markkina-asema verkon luomisessa ja toiminnan harjoittamisessa siinä, tällaiset oikeudet vaikuttavat organisaatioiden määräävää markkina-asemaa lujittavasti laajentamalla sitä koskemaan palveluja,
16. lisäksi valtioiden teleorganisaatioille myöntämät erityis- ja yksinoikeudet tiettyjen telepalvelujen tarjoamiseen aiheuttavat sen, että tällaiset organisaatiot:
- estävät tai rajoittavat kilpailijoidensa pääsyä näille telepalvelumarkkinoille ja siten rajoittavat kuluttajien valinnanvaraa, mikä puolestaan usein rajoittaa tekniikan kehitystä kuluttajien vahingoksi;
 - pakottavat televerkon käyttäjät käyttämään palveluja, joiden tarjoamiseen on myönnetty erityisoikeus, ja asettavat siten televerkon käyttösopimuksien tekemisen edellytykseksi sellaisten lisäpalvelujen hyväksymisen, joilla ei ole yhteyttä sopimuksen kohteeseen.

Kumpikin tämän tyyppisistä menettelytavoista on sellaista määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä,

jolla on todennäköisesti huomattava vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan sen vuoksi, että muissa jäsenvaltioissa toimivat tarjoajat voisivat periaatteessa tarjota kaikki kyseiset palvelut. Tällaiset menettelytavat muuttavat huomattavasti kilpailun rakennetta yhteismarkkinoilla. Joka tapauksessa näihin palveluihin myönnetty erityis- tai yksinoikeudet johtavat tilanteeseen, joka on ristiriidassa perustamissopimuksen 3 artiklan f alakohdassa mainitun tavoitteen kanssa, jonka mukaan edellytetään järjestelmän luomista sen varmistamiseksi, ettei kilpailu yhteismarkkinoilla vääristy, ja siten, ettei kilpailu ehkäistä. Perustamissopimuksen 5 artiklan mukaan jäsenvaltiot ovat velvollisia pidättämään kaikista toimista, jotka voisivat vaarantaa perustamissopimuksessa, mukaan lukien sen 3 artiklan f alakohta, asetettujen tavoitteiden saavuttamisen,

17. julkisten yritysten tai jäsenvaltioilta verkon ylläpitämiseen erityis- tai yksinoikeuden saaneiden yritysten yksinoikeudet telepalveluihin ovat ristiriidassa 90 artiklan 1 kohdan kanssa 86 artiklan yhteydessä,
18. perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohdassa sallitaan 59 ja 86 artiklan määräyksistä poikkeaminen silloin, kun määräysten noudattaminen estäisi, joko lain nojalla tai tosiasiallisesti, teleorganisaatioille annettun erityistehtävän suorittamisen. Tämä tehtävä käsittää maantieteellisesti kattavan yleisen verkon rakentamisen ja käytön sekä asettamisen jokaisen palvelujen tarjoajan tai käyttäjän käyttöön pyynnöstä kohtuullisen ajan kuluessa. Verkon kehittämiseen tarvittavat taloudelliset voimavarat saadaan edelleen etupäässä puhelinpalveluista. Sen vuoksi puhelinliikenteen avaaminen kilpailulle voisi uhata teleorganisaatioiden taloudellista vakautta. Puhelinliikenne on niin nykyisessä puhelinverkossa kuin osana ISDN-palveluakin myös tällä hetkellä tärkein väline ilmoitusten tekemiseksi yleisestä turvallisuudesta vastaaville hälytyskeskuksille sekä näiden hälyttämiseksi,
19. kiinteiden johtojen tarjoaminen muodostaa olennaisen osan teleorganisaatioiden tehtävistä. Tällä hetkellä melkein kaikissa jäsenvaltioissa vallitsee huomattava hintaero kytkentäisessä verkossa tapahtuvan datasiirtopalvelun ja kiinteiden johtojen käytön välillä. Näiden tariffien välitön tasapainoon saattaminen voisi vaarantaa teleorganisaatioiden päätehtävän. Maksujen tasa-painottamisen tulee tapahtua asteittain tästä alkaen 31 päivään joulukuuta 1992 asti. Tänä aikana tulee olla mahdollista vaatia yksityisiltä teletoinnin harjoittajilta, ettei niiden yleisölle tarjoama palvelu koostu yksinomaan kiinteiden johtojen kapasiteetin jälleennyynnistä, eli vain sellaisesta tiedon käsittelystä, kytkennästä, tallentamisesta tai yhteyskäytännön muuttamisesta, joka on tarpeen reaaliaikaista siirtoa varten. Jäsenvaltiot voivat luoda tätä tarkoitusta varten ilmoitusjärjestelmän, jonka avulla yksityiset teletoinnin harjoittajat lupautuvat olemaan harjoittamatta pelkkää jälleennyyntiä,

- Tällaisen toiminnan harjoittajille ei kuitenkaan tule asettaa mitään muita vaatimuksia tämän toimenpiteen noudattamisen varmistamiseksi.
20. nämä rajoitukset eivät vaikuta kaupan kehitykseen yhteisön etujen vastaisesti. Siten tällaiset rajoitukset ovat perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohdan mukaisia. Samoin voivat perustamissopimuksen mukaisia olla toimenpiteet, joiden avulla jäsenvaltiot varmistavat, että yksityisten palvelujen tarjoajien toiminta ei estä yleisiä kytkentäisiä datapalveluja,
21. perustamissopimuksen säännökset, mukaan lukien kilpailusäännökset, koskevat teleksipalveluja, joiden käyttö yhteisössä on kuitenkin asteittain vähenemässä muiden kilpailukykyisten televiestintämuotojen kuten telekopion yleistessä. Kytkentäisen puhelinverkon ja kiinteiden johtojen käytölle asetettujen nykyisten rajoitusten poistaminen mahdollistaa teleksisanomien jälleenvälityksen. Tämä nimenomainen kehitys huomiota ottaen on tarpeellista tarkastella teleliikenteen osia erillisinä. Sen vuoksi tätä direktiiviä ei tulisi soveltaa teleksipalveluihin,
22. komissio tarkastelee joka tapauksessa uudelleen vuoden 1992 aikana jäljellä olevia erityis- tai yksinoikeuksia palvelujen tarjoamisessa ja ottaa huomioon tekniikan ja digitaalisen infrastruktuurin kehityksen,
23. olisi annettava jäsenvaltioille mahdollisuus luoda oikeudenmukaisia menettelyjä sen varmistamiseksi, että olennaisia vaatimuksia noudatetaan tämän estämättä kuitenkin vaatimusten yhdenmukaistamista yhteisön tasolla avoimen verkon tarjoamisesta annettujen neuvoston direktiivien kanssa (ONP). Datan kytkennän suhteen jäsenvaltioiden on kyettävä osana edellä mainittuja menettelyjä vaatimaan kauppaa koskevien määräysten noudattamista varsinkin palvelun jatkuvuuden, saatavuuden ja laadun suhteen sekä sisällyttämään niihin menettelyihin toimia teleorganisaatioille uskotun, yleiseen taloudelliseen etuun liittyvien tehtävien turvaamiseksi. Näiden menettelyjen tulee perustua tiettyihin puolueettomiin perusteisiin, ja niitä on sovellettava syrjimättä. Perusteiden on etenkin oltava hyväksyttävissä ja suhteutettuja yleisen edun tavoitteen sekä asianmukaisesti perusteltuja ja julkaistuja. Komissiolla on myös oltava tilaisuus tarkastella perusteellisesti näitä menettelyjä vapaaseen kilpailuun ja vapaaseen palvelujen tarjoamiseen liittyvien sääntöjen kannalta. Joka tapauksessa ne jäsenvaltiot, jotka eivät ole ilmoittaneet komissiolle suunnittelemistaan toimiluvan myöntämisperusteista ja -menettelyistä säädetyn ajan kuluessa, eivät enää saa millään tavalla rajoittaa vapautta tarjota datasiirtopalveluja yleisölle,
24. jäsenvaltioille tulisi antaa määräaika yleisten säännösten laatimiseksi paketti- tai piirikytkentäisten datapalvelujen tarjoamisesta yleisölle,
25. telepalveluja ei tulisi rajoittaa millään tavalla, mikä koskee joko käyttäjien vapaata palvelujen käyttöä tai sitä tiedonkäsitelyä, joka voi tapahtua joko ennen kuin viestit siirtyvät verkon läpi tai sen jälkeen kun viestit on vastaanotettu, paitsi milloin rajoitukset ovat olennaisen vaatimusten edellyttämiä suhteessa tavoiteltuun päämäärään,
26. siirtyminen digitaaliseen verkkoon ja siihen kytkettyjen päätelaitteiden tekninen kehitys ovat lisänneet niiden toimintojen määrää, jotka aikaisemmin suoritettiin verkossa, mutta jotka käyttäjät hoitavat nykyään itse yhä kehittyneemmillä päätelaitteilla. On tarpeen taata, että telepalvelujen tarjoajat, varsinkin puhelinpalvelujen ja paketti- tai piirikytkentäisten datasiirtopalvelujen tarjoajat, mahdollistavat sen, että toiminnan harjoittajat voivat käyttää näitä toimintoja,
27. avoimen verkon tarjoamista (ONP) koskevien yhteisön standardien luomisen ollessa vireillä tulisi jäsenvaltioissa nykyisin käytössä olevat tekniset rajapinnat saattaa yleisesti saataviksi siten, että yritykset, jotka haluavat päästä kyseessä oleville palvelumarkkinoille, voivat ryhtyä tarpeellisiin toimiin sovittaakseen palvelunsa verkkojen teknisten ominaisuuksien mukaisiksi. Jos jäsenvaltiot eivät vielä ole luoneet tällaisia teknisiä rajapintoja, niiden tulisi tehdä se niin pian kuin mahdollista. Kaikki tällaisia toimia koskevat luonnokset olisi toimitettava komissiolle neuvoston direktiivin 83/189/ETY⁽¹⁾ mukaisesti, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 88/182/ETY⁽²⁾,
28. kansallisten lainsäädäntöjen mukaan teleorganisaatioille on yleensä annettu tehtäväksi säädellä telepalveluja, erityisesti toimilupien myöntämisen, tyyppihyväksynnän ja pakollisten rajapintojen eritelmien valvonnan, taajuuksien myöntämisen ja käyttöehtojen valvonnan avulla. Joissakin tapauksissa lainsäädännössä määritellään vain toimiluvan alaisten palvelujen yleiset periaatteet ja jätetään teleorganisaatioiden harkintaan yksityiskohtaisten toimintaehtojen määrittäminen,
29. tällaisella teleorganisaatioiden kaksinaisella tehtävällä, toisaalta sääntelevällä ja toisaalta kaupallisella tehtävällä, on suora vaikutus niiden yritysten toimintaan,

⁽¹⁾ EYVL N:o L 109, 26.4.1983, s. 8

⁽²⁾ EYVL N:o L 81, 26.3.1988, s. 75

- jotka tarjoavat telepalveluja kilpailukseen kyseessä olevien organisaatioiden kanssa. Tämän tehtävien yhdistämisen vuoksi teleorganisaatiot määrittelevät, tai vähintään vaikuttavat huomattavasti kilpailijoidensa tarjoamiin palveluvalikoimiin. Sellaisille yrityksille annettu valtuutus telepalvelumarkkinoille pääsyn säätelyyn, joilla jo on määräävä markkina-asema televerkon ylläpitämisessä ja hyödyntämisessä, vahvistaa näiden yritysten määräävää markkina-asemaa. Tällainen eturistiriita rajoittaa todennäköisesti kilpailijoiden pääsyä telepalvelumarkkinoille ja vähentää käyttäjien valinnanvaraa. Tällaiset järjestelyt voivat myös rajoittaa televiestintälaitteiden menekkiä ja siitä johtuen haitata alan teknistä kehitystä. Mainittu tehtävien yhdistäminen on siten 86 artiklassa tarkoitettua teleorganisaatioiden määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä. Mikäli tällainen eri tehtävien yhdistäminen johtuu valtion toimenpiteistä, on edellä mainittu toimenpide ristiriidassa myös 90 artiklan 1 kohdan kanssa 86 artiklan yhteydessä,
30. komissiolla on oltava käytössään tietyt olennaiset tiedot, jotta se voisi suorittaa tehokkaasti sille perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohdassa määrätty valvontatehtävät. Näiden tietojen on erityisesti annettava komissiolle selvä kuva jäsenvaltioiden toimista, jotta komissio voisi varmistua siitä, että jokainen teleorganisaatio tarjoaa kaikille asiakkailleen pääsyn televerkkoon ja siihen liittyvien palvelujen saatavuuden tasapuolisin tarifein ja muin ehdoin; tiedoissa olisi mainittava:
- toimenpiteet, jotka on toteutettu tämän direktiivin mukaisesti erityisoikeuksien poistamiseksi;
 - ehdot, joilla telepalvelujen tarjoajille myönnetään toimitukset.
- Komission on saatava nämä tiedot, jotta se pystyy tarkistamaan varsinkin sen, että kaikkia televerkon ja palvelujen käyttäjiä, mukaan lukien palveluja tarjoavat teleorganisaatiot, kohdellaan yhtäläisesti ja oikeudenmukaisesti,
31. tulevaisuudessa kilpailulle avointen telepalvelujen tarjoamiseen erityis- tai yksinoikeuden saaneet ovat aikaisemmin voineet vaatia asiakastaan tekemään pitkäaikaisia sopimuksia. Tällaiset sopimukset rajoittaisivat käytännössä kaikkien uusien kilpailijoiden mahdollisuuksia tarjota palveluja asiakkaille ja toi-

saalta asiakkaiden mahdollisuuksia hyötyä näistä palveluista. Sen vuoksi käyttäjille tulee antaa oikeus irtisanoa sopimuksensa kohtuullisen ajan kuluessa,

32. tällä hetkellä jokainen jäsenvaltio rajoittaa telepalvelujen tarjoamista omien käsitystensä mukaisesti. Jopa tiettyjen palvelujen määritelmät vaihtelevat jäsenvaltiosta toiseen. Tällaiset erot aiheuttavat kilpailun vääristymistä, joka on omiaan vaikeuttamaan taloudellisen toiminnan harjoittajien telepalvelujen tarjoamista yli rajojen. Sen vuoksi neuvosto harkitsi päätöslauselmassaan 30 päivänä kesäkuuta 1988, että yksi televiestintäpolitiikan tavoitteista on avoimien yhteismarkkinoiden luominen telepalveluille, erityisesti määrittelemällä pian neuvoston direktiiveillä avoimen verkon tarjoamiseen (ONP) liittyvät tekniset ehdot, käyttöehdot ja hinnoitteluperiaatteet. Komissio on tehnyt tämän tavoitteen mukaisen ehdotuksen neuvostolle. Käyttöehtojen yhdenmukaistaminen ei kuitenkaan ole soveliain keino perustamissopimuksen loukkaamisesta aiheutuvien kaupan esteiden poistamiseksi. Komissiolla on velvollisuus huolehtia siitä, että perustamissopimuksen ehtoja sovelletaan tehokkaasti ja kattavasti, ja
33. perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohdassa osoitetaan komissiolle selvästi määritellyt tehtävät ja toimivalta seurata jäsenvaltioiden suhteita julkisiin yrityksiinsä sekä sellaisiin yrityksiin, joille ne ovat myöntäneet erityis- tai yksinoikeuksia, erityisesti on vapaan palvelujen tarjoamisen esteiden poistamista, valtioiden kansalaisten syrjintää sekä kilpailua. Toisaalta kattava lähestymistapa on tarpeen joissakin jäsenvaltioissa vallitsevien perustamissopimuksen loukkaamisten lopettamiseksi ja selvien suuntaviivojen antamiseksi niille jäsenvaltioille, jotka parhaillaan arvioivat lainsäädäntöään välttääkseen loukkaukset tulevaisuudessa. Perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu direktiivi on sen vuoksi soveliain keino näiden päämäärien saavuttamiseksi,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 'teleorganisaatiolla' sellaisia julkisia ja yksityisiä elimiä ja niiden valvomia tytäryhtiöitä, joille jäsenvaltio on myöntänyt erityis- tai yksinoikeuden yleisen televerkon ja soveltuvin osin yleisten telepalvelujen tarjoamiseen;
- 'erityis- tai yksinoikeudella' jäsenvaltion tai viranomaisen lainsäädännöllisin tai hallinnollisin toimin yhdelle tai

useammalle julkiselle tai yksityiselle elimelle myöntämää oikeutta palvelujen tarjoamiseen tai toiminnan harjoittamiseen;

- 'yleisellä televerkolla' yleistä teletoiminnan infrastruktuuria, joka tekee mahdolliseksi viestien välittämisen määriteltyjen verkon liityntäpisteiden välillä johtimia pitkin, mikroaaltoilla, optisesti tai muulla sähkömagneettisella menetelmällä;
- 'telepalveluilla' palveluja, joiden tarjoaminen on kokonaan tai osittain viestien välitystä ja reititystä yleisessä televerkossa televiestinnän avulla lukuun ottamatta yleisradiotoimintaa tai televisiota;
- 'verkon liityntäpisteellä' sellaista fyysistä liitäntää ja sen teknistä liitäntäeritelmiä, joka on osa yleistä televerkkoa ja välttämätön yleiseen verkkoon liittymiselle ja tehokkaalle viestinnälle siinä verkossa;
- 'olennaisilla vaatimuksilla' niitä yleisen edun vaatimia muita kuin taloudellisia syitä, joiden vuoksi jäsenvaltio voi rajoittaa pääsyä yleiseen televerkkoon tai yleisiin telepalveluihin. Tällaisia syitä ovat verkon toimintojen varmistaminen, verkon toimintakyvyn ylläpito ja perustelluissa tapauksissa palvelujen yhteentoimivuuden takaaminen ja tietosuoja. Tietosuojaan voi kuulua henkilötietojen suojaaminen, velvollisuus pitää luovutetut tai säilytetyt tiedot salassa ja yksityisyyden suoja;
- 'puhelinliikenteellä' kaupallista, yleiseen käyttöön tarkoitettua reaaliaikaisen puheen suoran siirron ja kytkennän tarjoamista yleisten kytkentäisten liittymien välillä siten, että jokainen käyttäjä voi tällaiseen liittymään kytketyn laitteen avulla olla yhteydessä toiseen liittymään;
- 'teleksipalvelulla' kaupallista, yleiseen käyttöön tarkoitettua teleksisanomien suoran siirron tarjoamista asiaa koskevan CCITT:n ("Comité consultatif international télégraphique et téléphonique") suosituksen mukaisesti yleisten kytkentäisten liittymien välillä siten, että jokainen käyttäjä voi tällaiseen liittymään kytketyn laitteen avulla olla yhteydessä toiseen liittymään;
- 'paketti- ja piirikytkentäisillä datapalveluilla' kaupallista, yleiseen käyttöön tarkoitettua datan suoran siirron tarjoamista yleisten kytkentäisten liittymien välillä siten, että jokainen käyttäjä voi tällaiseen liittymään kytketyn laitteen avulla olla yhteydessä toiseen liittymään;
- 'kapasiteetin pelkällä jälleenmyynnillä' kaupallista, yleiseen käyttöön tarkoitettua kiinteitä johtoja pitkin tapahtuvan datasiirron tarjoamista erillisinä palveluna, joka sisältää ainoastaan sellaiset kytkennät, käsittelyn, datan varastoin-

nin tai liikennekäytännön muuttamisen kuin on tarpeen reaaliaikaisessa siirrossa yleiseen kytkentäiseen verkkoon ja yleisestä kytkentäisestä verkosta.

2. Tämä direktiivi ei koske teleksipalveluja, matkaviestimiä eikä kaukohaku- tai satelliittipalveluja.

2 artikla

Jäsenvaltioiden on peruutettava kaikki erityis- ja yksinoikeudet muiden telepalvelujen kuin puhelinliikenteen toimittamiseen ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että jokaisella verkon operaattorilla on oikeus toimittaa näitä telepalveluja, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 9 artiklan 2 kohdan soveltamista.

Jäsenvaltioiden, joissa tällaisten palvelujen toimittaminen on säädetty toimitus- tai ilmoitusmenettelyyn alaiseksi olennaisten vaatimusten noudattamiseksi, on varmistettava, että toimiluvan myöntämisen edellytykset ovat puolueettomia ja avoimia eikä niillä syrjitä ketään, että kielteiset päätökset perustellaan ja että kaikkiin kielteisiin päätöksiin on mahdollista hakea muutosta.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1990 toimenpiteistä, jotka on toteutettu tämän artiklan noudattamiseksi, sekä ilmoitettava komissiolle kaikista voimassa olevista säännöksistä ja määräyksistä sekä suunnitelmista uusien toimiluvan myöntämismenettelyjen käyttöön ottamiseksi tai nykyisten menettelyjen muuttamiseksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 3 artiklan noudattamista.

3 artikla

Paketti- tai piirikytkentäisten datapalvelujen suhteen jäsenvaltiot voivat 2 artiklassa tarkoitettua toimitusmenettelyssä kieltää 31 päivään joulukuuta 1992 saakka taloudellisia toimijoita tarjoamasta yleisölle kiinteiden johtojen kapasiteetin pelkkää jälleenmyyntiä.

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle 30 päivään kesäkuuta 1992 mennessä tieto kaikista valmisteltavina olevista toimiluvan myöntämis- tai ilmoitusmenettelyistä, jotka koskevat sellaisten yleisölle tarkoitettujen paketti- tai piirikytkentäisten datapalvelujen tarjoamista, joiden tarkoituksena on:

- vastata olennaisia vaatimuksia;
- noudattaa kauppaa koskevia määräyksiä ehdoista, jotka liittyvät palvelujen jatkuvuuteen, saatavuuteen ja laatuun taikka;
- olla niiden yleisen taloudellisen edun varmistamiseen liittyvien tehtävien mukaisia, jotka on uskottu teleorganisaatiolle kytkentäisten datapalvelujen tarjontaa varten, jos yksityisten palvelujen tarjoajien toiminta voi estää näiden tehtävien suorittamisen.

Nämä edellytykset kokonaisuudessaan muodostavat yleisönpalvelua varten eritelmat, ja niiden on oltava puolueettomia ja avoimia eikä niillä saa syrjiä ketään.

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1992 tällaiset telepalvelujen tarjoamista koskevat toimiluvan myöntämistä tai ilmoitusmenettelyt julkistetaan.

Ennen tällaisten valmisteltavina olevien toimenpiteiden täytäntöönpanoa komission on varmistettava, että ne ovat perustamissopimuksen mukaisia.

4 artikla

Sellaisten jäsenvaltioiden, jotka säilyttävät erityis- tai yksinoikeudet yleisten televerkkojen rakentamiseen ja toiminnan harjoittamiseen niissä, on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin verkkoon liittymistä koskevien ehtojen saattamiseksi puolueettomiksi ja syrjimättömiksi sekä sulkaistava nämä edellytykset.

Jäsenvaltioiden on erityisesti huolehdittava, että toiminnan harjoittajat voivat halutessaan saada käyttöönsä kiinteitä johtoja kohtuullisen ajan kuluessa ja ettei johtojen käytölle ole muita kuin 2 artiklan säännösten mukaan perusteltuja rajoituksia.

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1990 tieto tämän artiklan noudattamiseksi toteuttamistaan toimenpiteistä.

Aina kun kiinteiden johtojen maksuja korotetaan, jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle korotuksen perusteena olevat seikat.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että yleisten verkkojen käytölle välttämättömien teknisten rajapintojen ominaisuudet julkistetaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1990 tämän rajoittamatta asiaa koskevien kansainvälisten sopimusten noudattamista.

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle direktiivin 83/189/ETY mukaisesti tieto kaikista näitä koskevista ehdotuksista.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on poistettava ne voimassa olevat telepalvelujen tarjoamista koskevat rajoitukset, jotka koskevat signaalien käsittelyä ennen niiden siirtoa yleisen verkon kautta tai niiden vastaanottamisen jälkeen, ellei näitä rajoituksia ole osoitettu välttämättömiksi yleisen edun tai olennaisten vaatimusten vuoksi.

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, ettei palvelujen tarjoajia, mukaan lukien teleorganisaatiot, syrjitä käyttöehtojen tai käyttömaksujen suhteen, sanotun kuitenkin rajoittamatta neuvoston avoimen verkon tarjoamisesta antamien yhdenmukaistettujen yhteisön säännöksiä noudattamista.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle tämän artiklan noudattamiseksi toteutetuista toimenpiteistä sekä esitettyistä toimenpide-ehdotuksista viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1990.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että 1 päivästä heinäkuuta 1991 alkaen toimilupien myöntäminen, tyyppihyväksynnän ja velvoittavien eritelmien valvonta, taajuuksien jakaminen ja käyttöehtojen valvonta kuuluu teleorganisaatioista riippumattomalle toimielimelle.

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tieto tätä tarkoitusta varten toteutetuista ja valmisteltavina olevista toimenpiteistä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1990.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että heti kun edellä mainitut erityis- ja yksinoikeudet on peruutettu, kyseiset teleorganisaatiot antavat asiakkailleen, joiden kanssa niillä on yli vuoden ajaksi tehtyjä sopimuksia sopimuskentekohetkellä luvanvaraisen telepalvelujen tarjoamisesta, mahdollisuuden sanoa sopimus irti kuuden kuukauden irtisanomisajalla.

9 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tiedot, joita se tarvitsee laatiakseen kolmen vuoden ajan joka vuoden lopussa kattavan kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta. Komissio toimittaa tämän kertomuksen jäsenvaltioille, neuvostolle, Euroopan parlamentille sekä talous- ja sosiaalikomitealle.

10 artikla

Komissio laatii vuoden 1992 aikana kattavan arvion televiestinnän tilanteesta tämän direktiivin päämäärien kannalta.

Komissio arvioi vuoden 1994 aikana 3 artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden vaikutukset sen tutkimiseksi, onko artiklan säännöksiä muutettava ottaen erityisesti huomioon tekniikan kehitys ja yhteisön sisäisen kaupan kehittyminen.

11 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 28 päivänä kesäkuuta 1990.

Komission puolesta

Leon BRITTAN

Varapuheenjohtaja

**KORKEAN VIRANOMAISEN PÄÄTÖS N:o 24-54,
tehty 6 päivänä toukokuuta 1954,
perustamissopimuksen 66 artiklan 1 kohdan täytäntöönpanoa koskevaksi asetukseksi
seikoista, joiden perusteella yrityksen katsotaan olevan jonkun määräysvallassa**

KORKEA VIRANOMAINEN, joka

määräämisen sen tuotannon, hintojen, investointien, toimitusten, myynnin tai voitonjaon osalta:

ottaa huomioon perustamissopimuksen 66 artiklan,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 66 artiklan 1 kohdan mukaan korkean viranomaisen on asetuksella määriteltävä seikat, joiden perusteella yrityksen katsotaan olevan jonkun määräysvallassa, ja

määräysvalta voi olla joko niillä, joilla on tietyt oikeudet, tai niillä, joilla on oikeus täysin itsenäisesti käyttää tällaisia oikeuksia,

ja joka on kuullut ministerineuvostoa,

ON PÄÄTTÄNYT SEURAAVAA:

1 artikla

Jäljempänä tarkoitetut oikeudet tai sopimukset ovat yrityksen suhteen olevan määräysvallan perusteita, jos ne joko yksin tai yhdessä tapaukseen liittyvien tosiasiallisten tai oikeudellisten seikkojen kanssa tekevät mahdolliseksi yrityksen toiminnasta

- 1) omistusoikeus yrityksen kaikkiin tai joihinkin varoihin taikka käyttöoikeus niihin;
- 2) oikeudet tai sopimukset, joiden nojalla voidaan vaikuttaa yrityksen toimielinten kokoonpanoon, äänestyksiin tai päätöksiin;
- 3) oikeudet tai sopimukset, joiden nojalla joku yksin tai yhdessä muiden kanssa johtaa yrityksen liiketoimintaa;
- 4) sopimukset, jotka koskevat yrityksen voiton laskemista tai jakamista;
- 5) sopimukset, jotka koskevat yrityksen kaikkia toimituksia tai myyntipaikkoja tai niiden huomattavaa osaa, jos kyseiset sopimukset kestoaltaan tai määrällisesti ylittävät tällaisia asioita koskevilla kaupallisilla sopimuksilla tavanomaisen tason.

2 artikla

Edellä 1 artiklassa tarkoitettua määräysvaltaa ei katsota olevan silloin, kun yritystä perustettaessa tai sen pääomaa korotettaessa pankit tai rahoituslaitokset hankkivat yrityksen osakkeita tai osuuksia tarkoituksin myydä niitä markkinoilla, jos ne eivät käytä niihin liittyvää äänioikeutta.

3 artikla

1. Edellä 1 artiklassa tarkoitetut seikat ovat yrityksen suhteen olevan määräysvallan perusteita henkilölle, yritykselle taikka henkilöiden tai yritysten ryhmille, jotka:

- 1) ovat kyseisten oikeuksien haltijoita tai kyseisten sopimusten mukaisia edunsaajia;
- 2) olematta kyseisten oikeuksien haltijoita tai kyseisten sopimusten mukaisia edunsaajia voivat käyttää kyseisten sopimusten mukaisia oikeuksia;
- 3) toisen asiamiehenä esiintyvät yrityksen varojen tai yrityksen osakkeiden tai osuuksien omistajana ja heillä on oikeus käyttää niihin liittyviä oikeuksia.

2. Jos toisen henkilön oikeuksia koskeva käyttöoikeus kuitenkin perustuu yksityisoikeudelliseen oikeustoimeen, edellisen kohdan 2 ja 3 alakohdan säännöksiä ei sovelleta, jos kyseisen oikeuden haltija näyttää:

- 1) että hänen valtuutensa voidaan milloin tahansa peruuttaa;
- 2) että häntä sitovat päämiehen antamat erityiset toimiohjeet; ja
- 3) että hän saa korkean viranomaisen sitä mahdollisesti pyytäessä ilmoittaa tälle päämiehen nimen ja osoitteen.

4 artikla

Tämä päätös tulee voimaan yhteisössä 1 päivänä kesäkuuta 1954.

Korkea viranomainen käsitteli tätä päätöstä ja teki sen kokouksessaan 6 päivänä toukokuuta 1954.

Korkean viranomaisen puolesta

Puheenjohtaja

Jean MONNET

PÄÄTÖS N:o 25-67,
tehty 22 päivänä kesäkuuta 1967,
perustamissopimuksen 66 artiklan 3 kohdan täytäntöönpanoa koskevaksi asetukseksi
poikkeuksesta ennakkoluvan hakemiseen

KORKEA VIRANOMAINEN, joka

ottaa huomioon perustamissopimuksen 47, 66 ja 80 artiklan,

ottaa huomioon perustamissopimuksen 66 artiklan 3 kohdan täytäntöönpanoa koskevaksi asetukseksi poikkeuksesta ennakkoluvan hakemiseen 6 päivänä toukokuuta 1954 annetun päätöksen N:o 25-54 (*Euroopan hiili- ja teräsyhteisön virallinen lehti*, 11 päivältä toukokuuta 1954, alkaen s. 346), sellaisena kuin se täydennettynä 26 päivänä toukokuuta 1954 annetulla päätöksellä N:o 28-54 (*Euroopan hiili- ja teräsyhteisön virallinen lehti*, 31 päivältä toukokuuta 1954, s. 381),

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 66 artiklan 1 kohdan mukaan, jollei sen 3 kohdan määräyksistä muuta johdu, vaaditaan korkean viranomaisen ennakkolupa kaikille toimille, jotka johtuvat suoraan tai välillisesti sellaisten yritysten väliseen keskittymään, joista ainakin yksi kuuluu 80 artiklan soveltamisalaan; korkea viranomainen antaa 1 kohdassa tarkoitettua luvan, jos se katsoo, että henkilöt tai yritykset, joita asia koskee, eivät saa toimen perusteella valta-asemaa, jolla ne vaikuttavat kilpailuun yhteismarkkinoilla 66 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla,

korkea viranomainen on päätöksellään N:o 25-54, joka on tehty neuvoston lausunnon mukaisesti ja sopimuksen 66 artiklan 3 kohdan nojalla, vapauttanut ennakkolupamenettelystä tietyt yritysten keskittymään johtavat toimet, joiden on, ottaen huomioon kaikki saman määräysvallan alaiset yritykset, katsottava täyttävän 66 artiklan 2 kohdassa määrätyt edellytykset niiden kohteena olevien varojen tai yritysten merkityksen ja näiden muodostaman keskittymän luonteen vuoksi,

kokemus on osoittanut, että päätöstä N:o 25-54 olisi muutettava vastaamaan tuotannon määrässä, taloudellisessa rakenteessa sekä markkina- ja kilpailuolosuhteissa päätöksen tekemisen jälkeen tapahtuneita muutoksia; tämä koskee erityisesti määrällisiä rajoituksia sekä yhteisön yritysten suhteita muiden toimialojen yrityksiin ja välittäjäyrityksiin,

hiiltä tai terästä tuottavien yritysten keskittymissä muodostuvan teollisuuskokonaisuuden merkitys riippuu eri tuoteryhmien tuotannon määrästä; tätä määrää on rajoitettava sekä absoluut-

tisesti että suhteessa yhteisön virallisten tilastojen mukaiseen tuotantoon,

tuotantoyritysten ja perustamissopimuksen soveltamisalaan kuulumattomien yritysten välisten keskittymien osalta on otettava huomioon se etuoikeutettu asema, jonka yhteisön yritykset voivat saada niiden perusteella sen vuoksi, että ne varmistavat näiden yritysten tuotannon menekin; tässä suhteessa ratkaisevana hiilen tai teräksen kulutuksena pidetään joko niiden yritysten kokonaiskulutusta, joita asia koskee, taikka niiden perustamissopimuksen soveltamisalaan kuulumattomien eri yritysten kokonaiskulutusta, joiden kanssa yrityskeskittymä toimii,

perustamissopimuksen 66 artiklan soveltamisalaan kuuluvien tukkukaupparyitysten keskittymiä on 80 artiklan mukaan arvioitava niiden hiilien myynnin määrän ja terästä koskevan liikevaihdon perusteella, ja tällöin tukkukaupparyityksen ja tuotantoyrityksen väliset suhteet eivät estä poikkeuksen tekemistä sen ja muun tukkukauppiaan välisen yrityskeskittymän osalta; teräksen osalta on rajoitettava toistuvia sekä samanaikaisesti useita jakeluyrityksiä käsittäviä yrityskeskittymiä,

romuraudalle on tarpeen vahvistaa erityiset myyntiä koskevat rajoitukset,

tuotantoyritysten ja vähittäiskauppiaiden väliset keskittymät sekä jakeluyritysten ja sopimuksen soveltamisalaan kuulumattomien yritysten väliset keskittymät voidaan yleisesti vapauttaa ennakkolupamenettelystä,

yritysryhmän avulla toteutettavaan määräysvaltaan perustuvien yrityskeskittymien osalta ei voida määrittellä yleisiä poikkeuksen edellytyksiä; nämä yrityskeskittymät on siksi jätettävä tämän päätöksen soveltamisalan ulkopuolelle siitä riippumatta, onko kyseessä uusien yritysten perustaminen yhteisesti vai määräysvalta olemassaolevia yrityksiä käsittävässä ryhmässä, ja

korkean viranomaisen tietoon on saatettava sellaisetkin yrityskeskittymät hiilen ja teräksen yhteismarkkinoilla, jotka vapautetaan ennakkoluvasta tämän päätöksen nojalla; yhteistä määräysvaltaa harjoittavat yritykset tai henkilöt on siksi velvoitettava ilmoittamaan tällaiset keskittymät, jollei niiden

merkitys ole huomattavasti poikkeusmenettelyn edellytyksenä olevia tasoja vähäisempi,

ja joka toimii ministerineuvoston puoltavan lausunnon mukaisesti,

ON PÄÄTTÄNYT SEURAAVAA:

Tuottajien väliset keskittymät

1 artikla

Velvollisuus hakea ennakkolupa perustamissopimuksen 66 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulle toimille, jotka suoraan tai välillisesti johtavat hiilen tai teräksen tuotantoa harjoittavien yritysten väliseen keskittymään, ei koske tapauksia, joissa

1. keskittymään osapuolina olevien yritysten yhteenlaskettu vuosituotanto ei minkään jäljempänä mainitun tuoteryhmän osalta ole seuraavia määriä suurempi:

a) hiili (nettotuotanto seulottuna ja pestynä)	10 000 000 t
b) hiilestä valmistetut polttoaineet	1 000 000 t
c) koksi	3 000 000 t
d) rautamalmi (bruttotuotanto)	ei rajoituksia
e) agglomeraatit	4 000 000 t
f) - i) (ks. 378S2495);	

välillisesti johtavat

- a) hiilen tuotantoa harjoittavien yritysten ja
- b) 80 artiklan soveltamisalaan kuulumattomien yritysten väliseen keskittymään, ei koske tapauksia, joissa:
- keskittymään osallistuvien yritysten yhteenlaskettu hiilen vuosikulutus on enintään 5 000 000 tonnia, taikka
 - kunkin b alakohdassa tarkoitetun yrityksen hiilen vuosikulutus on pienempi kuin 500 000 tonnia.

Teräksen tuottajien ja perustamissopimuksen soveltamisalaan kuulumattomien yritysten väliset keskittymät

3 artikla

(ks. 378S2495)

2. keskittymään osallistuvien yritysten vuosituotanto on kaikissa tämän päätöksen liitteessä luetelluissa terästuotteiden ryhmissä enintään 30 prosenttia kyseisen tuoteryhmän kokonaistuotannosta yhteisössä. Kokonaistuotannon määrä yhteisössä määritetään Euroopan yhteisöjen tilastotoimiston julkaisemien tuotantotilastojen perusteella.

Jakeluyritysten väliset keskittymät

HIILI

4 artikla

(ks. 378S2495)

Hiilen tuottajien ja perustamissopimuksen soveltamisalaan kuulumattomien yritysten väliset keskittymät

2 artikla

Velvollisuus hakea ennakkolupa perustamissopimuksen 66 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulle toimille, jotka suoraan tai

Muut yrityskeskittymät, joille ei tarvitse hakea lupaa*6 artikla*

Velvollisuus hakea ennakkolupa perustamissopimuksen 66 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulle toimille, ei koske tapauksia, joissa ne johtavat keskittymään

- perustamissopimuksen 80 artiklassa tarkoitettujen tuotantoyritysten sekä hiiltä tai terästä yksinomaan kotitalouskuluttajille tai pienteollisuudelle myyvien yritysten välillä;
- jakeluyritysten ja 80 artiklan soveltamisalaan kuulumattomien yritysten välillä.

TERÄS*5 artikla*

(ks. 378S2495)

Yrityskeskittymät, jotka perustuvat määräysvallan käyttämiseen yritysryhmässä*7 artikla*

1. Mitä 1 – 6 artiklassa säädetään, ei sovelleta 66 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin toimiin, jos ne johtavat yrityskeskittymään
 - a) yhtäältä useiden sellaisten yritysten, joista ainakin yksi harjoittaa hiili- ja teräsalalla tuotantoa tai jakelua ja jotka eivät muodosta keskenään yrityskeskittymää mutta jotka tosiasiallisesti tai oikeudellisesti harjoittavat yhteistä määräysvaltaa yhdessä tai useammassa b kohdassa tarkoitettussa yrityksessä (määräysvalta yritysryhmässä), ja
 - b) toisaalta yhden tai useamman sellaisen yrityksen välillä, joka tuottaa, jakelee tai jalostaa hiiltä tai terästä raaka-aineena.
2. Mitä 1 kohdassa säädetään, koskee sekä tapauksia, joissa yrityskeskittymä toteutetaan perustamalla yhteisesti uusi yritys, että tapauksia, joissa hankitaan yhteinen määräysvalta olemassa olevassa yrityksessä.

Yleiset säännökset*8 artikla*

1. Sovellettaessa 1 – 5 artiklaa käytetään tunnuslukuina yrityskeskittymän muodostamista edeltävän kolmen viimeisen tilikauden tuotannon, kulutuksen, liikevaihdon tai myynnin määrään vuotuisia keskiarvoja.
2. Jos yritys on perustettu vähemmän kuin kolme vuotta aikaisemmin, käytetään niiden osalta tunnuslukuina niiden

perustamisen jälkeisen tuotannon, kulutuksen, liikevaihdon tai myynnin määrän perusteella laskettuja vuotuisia keskiarvoja.

9 artikla

1. Sovellettaessa 1 – 7 artiklaa otetaan huomioon kaikki yritykset ja toiminta-alat, jotka jo ovat yhteisessä määräysvallassa taikka joiden osalta yrityskeskittymän muodostaminen johtaisi yhteiseen määräysvaltaan joutumiseen.

2. Poikkeusta velvollisuudesta hakea ennakkolupaa sovelletaan sellaisiin perustamissopimuksen 66 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin toimiin, joita koskee useampi 1 – 6 artiklasta, ainoastaan, jos jokaisen niitä koskevan artiklan soveltamisen edellytykset täyttyvät.

10 artikla

1. Perustamissopimuksen 66 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut toimet, joiden osalta on 1 – 5 artiklassa tehty poikkeus velvollisuudesta hakea ennakkolupaa, on ilmoitettava korkealle viranomaiselle keskittymän muodostamista seuraavien kahden kuukauden kuluessa.

Ilmoitusvelvollisuus koskee yrityksiä tai henkilöitä, jotka ovat hankineet määräysvallan.

Ilmoituksessa on oltava seuraavat tiedot:

- selostus yrityskeskittymään johtavista toimista;
- niiden yritysten nimet, jotka osallistuvat suoraan tai välillisesti keskittymään;
- laskelma keskittymään osallistuvien yritysten hiilen tai teräksen tuotannon, menekin tai kulutuksen määrästä.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, ei sovelleta keskittymiin, joiden osalta kyseiset tunnusluvut ovat vähemmän kuin 50 prosenttia ennakkoluvasta tehtävän poikkeuksen edellytyksenä tämän päätöksen 1 – 5 artiklan mukaan olevista arvoista.

11 artikla

Tämä päätös julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*. Päätös tulee voimaan 15 päivänä heinäkuuta 1967.

Päätökset N:ot 25–54 ja 28–54 lakkaavat olemasta voimassa samana päivänä.

Korkea viranomainen käsitteli tätä päätöstä ja teki sen kokouksessaan 22 päivänä kesäkuuta 1967.

Korkean viranomaisen puolesta

Varapuheenjohtaja

A. COPPE

LIITE

päätökseen N:o 25-67

(1 artiklan 2 kohta ja 3 artiklan 1 kohta)

Rautatiemateriaalit

Ponttiteräs

Leveälaippaiset profiilit

Muut profiilit 80 mm, sekä Omega-profiilit

Pyöreät ja neliskulmaiset putkiaihiot

Valssilanka kiepillä

Kauppateräkset

Leveät laatat

Kuumavalssatut kelat ja nauhat putkia varten

Kuumavalssatut levyt vähintään 4,76 mm

Kuumavalssatut levyt 3 - 4,75 mm

Kuumavalssatut levyt alle 3 mm

Viimeistellyt kelat

Kylmävalssatut levyt alle 3 mm

Kylmävalssatut nauhat tinatun pellin valmistusta varten

Tinattu pelti

Musta levy, käytettäväksi sellaisenaan

Sinkityt, lyijytetyt ja muilla aineilla pinnoitetut levyt

Muuntajalevyt

KOMISSION PÄÄTÖS N:o 2495/78/EHTY,**tehty 20 päivänä lokakuuta 1978,****Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen 66 artiklan 3 kohdan täytäntöönpanoa koskeväksi asetukseksi poikkeuksesta ennakkoluvan hakemiseen 22 päivänä kesäkuuta 1967 annetun päätöksen N:o 25-67 muuttamisesta⁽¹⁾**

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 47, 66 ja 80 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 9 artiklan,

ottaa huomioon perustamissopimuksen 66 artiklan 3 kohdan täytäntöönpanoa koskeväksi asetukseksi poikkeuksesta ennakkoluvan hakemiseen 22 päivänä kesäkuuta 1967 annetun päätöksen n:o 25 - 67⁽²⁾,

toimii neuvoston lausunnon mukaisesti,

sekä katsoo, että

korkea viranomainen on päätöksellään N:o 25-67 vapauttanut ennakkolupamenettelystä tietynlaiset toimet, joiden on katsottava täyttävän 66 artiklan 2 kohdassa määrätty edellytykset niiden kohteena olevien varojen tai niihin osallistuvien yritysten merkityksen ja näiden muodostaman keskittymän luonteen osalta,

kokemus on osoittanut, että päätöstä N:o 25-67 olisi muutettava vastaamaan tuotannon määrässä, taloudellisessa rakenteessa sekä markkina- ja kilpailuolosuhteissa päätöksen tekemisen jälkeen tapahtuneita muutoksia, etenkin määrää koskevien rajoitusten osalta,

esipelkistetyn rautamalmin tuotannon merkitys kasvaa jatkuvasti ja tämän vuoksi olisi suotavaa vahvistaa tälle tuotelajille asianmukaiset raja-arvot,

ferroseosten ja raakaraudan muiden muotojen olisi muodostettava erillinen tuoteryhmä aiheellisine poikkeuksen edellytyksinä olevine raja-arvoineen niiden erityisominaisuuksien vuoksi, jotka erottavat ne teräksen valmistukseen käytetystä raakaraudasta,

hiilen ja teräksen tuotantoyritysten ja perustamissopimuksen soveltamisalaa kuulumattomien yritysten välisten keskittymien osalta on otettava huomioon se etuoikeutettu asema, jonka ne voivat suoda yhteisön yrityksille sen vuoksi, että ne varmista-

vat näiden yritysten tuotannon menekin; teräksen tuottajien ja vain vähän terästä raaka-aineena käyttävien yritysten välisissä keskittymissä kyseisten yritysten vuotuinen keskittymää edeltänyt kulutus on usein enemmän kuin 50 prosenttia niiden tuotannosta sellaisten tuoteryhmien osalta, joihin keskittymä ei vaikuta; tämän vuoksi ei päätöksen N:o 25-67 3 artiklassa säädettyjen edellytysten mukaista poikkeusta ennakkoluvasta ole useimmissa tapauksissa voitu tehdä; niiden lisämarkkinoiden merkitystä, jotka tuottajayritykset voivat yrityskeskittymän avulla varmistaa itselleen, olisi suotavaa arvioida perustamissopimuksen soveltamisalaa kuulumattomien yritysten teräksen käytön perusteella; poikkeus ennakkoluvasta olisi kuitenkin aina voitava tehdä silloin, kun yrityskeskittymästä johtuu vain sellainen vähäinen lisäys yhteisön yritysten mekkinähdollisuuksiin, joka ei vaikuta kilpailuun,

jakeluyritysten ja toisten, pienten jakeluyritysten väliset keskittymät voidaan yleisesti vapauttaa ennakkolupamenettelystä ottaen huomioon kotitaloushiilen markkinoiden supistuminen ja tukkukaupan hajanainen rakenne tietyissä jäsenvaltioissa; yrityskeskittyminen, joiden osalta tehdään poikkeus, lukumäärää on kuitenkin tarpeen rajoittaa tietynä ajanjaksona,

teräksen jakelun alalla yhteisössä tapahtuneiden rakennemuutosten vuoksi on perusteltua jakeluyritysten välisten keskittymien osalta soveltaa korkeampia raja-arvoja, ja

romuraudan myyntiä koskevia rajoituksia on tarpeen nostaa samalla, kun yrityskeskittyminen, joiden osalta tehdään poikkeus, lukumäärää on tarpeen rajoittaa tietynä ajanjaksona,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Muutetaan päätöstä N:o 25-67 seuraavasti:

⁽¹⁾ Päätös N:o 25-67, sellaisena kuin se on muutettuna tällä päätöksellä, julkaistiin virallisen lehden N:o:ssa C 255, 27 päivältä lokakuuta 1978, s. 2.

⁽²⁾ EYVL N:o 154, 14.7.1967, s. 11

1. Korvataan 1 artiklan 1 alakohdan luettelon alakohdat f alakohdasta luettelon loppuun seuraavasti:

f) esipelkistetty malmi	400 000 tonnia
g) raakauraa teräksen valmistusta varten	4 000 000 tonnia
h) muu raakauraa, ferroseokset	250 000 tonnia
i) raakateräs (kauppateräkset tai seostamaton teräs: valanteet, puolivalmisteet ja sulateräs)	5 000 000 tonnia
j) seostettu ja seostamaton erikoisteräs (valanteet, puolivalmisteet, ja sulateräs)	500 000 tonnia
k) viimeistellyt valssaus tuotteet mukaan lukien lopputuotteet	4 000 000 tonnia"

2. Korvataan 3 artikla seuraavasti:

"3 artikla

1. Velvollisuus hakea ennakkolupa perustamissopimuksen 66 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulle toimille, jotka suoraan tai välillisesti johtavat

- a) teräksen tuotantoa harjoittavien yritysten ja
- b) 80 artiklan soveltamisalaan kuuluttomien yritysten väliseen keskittymään, ei koske tapauksia, joissa:
- a alakohdassa tarkoitettujen yritysten vuosituotanto on enintään 20 prosenttia 1 artiklan 1 kohdan g – k alakohdassa tarkoitetuista tuoteryhmittäisistä tonnimääristä;
 - keskittymään osallistuvien yritysten vuotuinen teräksen kulutus on enintään 50 prosenttia niiden sellaisten tuoteryhmien tuotannosta, joita b alakohdassa tarkoitettujen yritysten käyttävät. Viimeistellyt valssaus tuotteiden lopputuotteiden osalta otetaan kuitenkin huomioon ainoastaan tämän päätöksen liitteessä mainitut tuoteryhmät; taikka
 - b alakohdassa tarkoitettujen yritysten käyttävät enintään 10 000 tonnia kauppa- tai seostamatonta terästä tai 1 000 tonnia erikoisterästä, ja a alakohdassa tarkoitettujen yritysten menekki kasvaa enintään 20 000 tonnia kauppa- tai seostamattoman teräksen tai 2 000 tonnia erikoisteräksen osalta kunakin kolmivuotisjaksona.

2. Teräksen kulutukseen ei lueta teräksen tuotantoon ja kyseisten yritysten tuotantolaitosten ylläpitoon ja uusiin käytettyjä teräsmääriä."

3. Korvataan 4 artikla seuraavasti:

"4 artikla

1. Velvollisuus hakea ennakkolupa perustamissopimuksen 66 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulle toimille, jotka

suoraan tai välillisesti johtavat keskittymään muuta hiilen jakelua kuin myyntiä kotitalouskuluttajille tai pienteollisuudelle harjoittavien yritysten välillä, jäljempänä 'jakeluyritykset', ei koske tapauksia, joissa

- a) yritys keskittymään osallistuvien jakeluyritysten vuotuisen liiketoiminnan kokonaismäärä on enintään 2 500 000 tonnia hiiltä; taikka
- b) yritys keskittymästä aiheutuva liiketoiminnan määrän kasvu vuodessa on enintään 100 000 tonnia hiiltä.

Poikkeus velvollisuudesta hakea ennakkolupa koskee toistuvia tai useita jakeluyrityksiä samalla kertaa koskevia tämänkaltaisia toimia kuitenkin ainoastaan, jos niistä aiheutuva liiketoiminnan määrän kokonaismäärä on enintään 300 000 tonnia.

2. 'Liiketoiminnan määrällä' tarkoitetaan jakeluyritysten omaan lukuunsa tai kolmansien osapuolien lukuun myymiä määriä. Tällöin ei oteta huomioon myyntiä kotitalouskuluttajille ja pienteollisuudelle."

4. Korvataan 5 artikla seuraavasti:

"5 artikla

1. Velvollisuus hakea ennakkolupa perustamissopimuksen 66 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulle toimille, jotka suoraan tai välillisesti johtavat keskittymään muuta teräksen jakelua kuin myyntiä kotitalouskuluttajille tai pienteollisuudelle harjoittavien yritysten välillä, jäljempänä 'jakeluyritykset', ei koske tapauksia, joissa

- a) yritys keskittymään osallistuvien jakeluyritysten vuotuisen liikevaihto teräksen osalta, lukuun ottamatta romurautaa, on enintään 100 miljoonaa ELY:ä; taikka
- b) yhden yritys keskittymään osallistuvan jakeluyrityksen vuotuinen liikevaihto teräksen osalta, lukuun ottamatta romurautaa, on enintään 20 miljoonaa ELY:ä. Poikkeus velvollisuudesta hakea ennakkolupa koskee toistuvia tai useita jakeluyrityksiä samalla kertaa koskevia tämänkaltaisia toimia kuitenkin ainoastaan, jos niistä aiheutuva liikevaihdon kokonaismäärä ei ole enemmän kuin 40 ELY:ä.

2. Velvollisuus hakea ennakkolupa perustamissopimuksen 66 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulle toimille, jotka suoraan tai välillisesti johtavat keskittymään romurautan jakelua harjoittavien yritysten välillä, ei koske tapauksia, joissa

- a) yritys keskittymään osallistuvien jakeluyritysten vuotuisen liiketoiminnan määrä romurautan osalta on enintään 700 000 tonnia; taikka

b) yhden yrityskeskittymään osallistuvan jakeluyrityksen vuotuinen liiketoiminnan määrä romuraudan osalta on enintään 100 000 tonnia. Poikkeus velvollisuudesta hakea ennakkolupa koskee toistuvia tai useita jakelu-yrityksiä samalla kertaa koskevia tämänkaltaisia toimia kuitenkin ainoastaan, jos niistä aiheutuva liiketoiminnan määrän kokonaiskasvu kolmivuotiskautena on romuraudan osalta enintään 200 000 tonnia.

3. Liikevaihto määrätään omaan lukuun ja kolmansien osapuolien lukuun myytyjen ja laskutettujen tuotteiden

määrän perusteella. 'Liiketoiminnan määrällä' tarkoitetaan jakeluyritysten omaan lukuunsa tai kolmansien osapuolien lukuun myymiä määriä."

5. Korvataan 10 artiklan 1 kohdassa sanat 'korkea viranomainen' sanalla 'komissio'.

2 artikla

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä marraskuuta 1978.

Tämä päätös on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 20 päivänä lokakuuta 1978.

Komission puolesta

Étienne DAVIGNON

Komission jäsen

LIITE XV

VALTION TUKI

Luettelo, josta määrätään 63 artiklassa

	Sivu		Sivu
JOHDANTO	3	Kehykset alueellista tukea koskeville yleisille järjestelmille	4
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3	Laaja-alaiset kehykset	5
Julkiset yritykset	3	Yhteisön kehys ympäristöasioissa myönnettävälle valtion tuelle	5
SÄÄDÖKSET, JOTKA EY:N KOMISSION JA EFTAN VALVONTAVIRANOMAISEN ON OTETTAVA AIHEELLISELLA TAVALLA HUOMIOON	3	Yhteisön kehys tutkimus- ja kehitysohjon myönnettävälle valtion tuelle	5
Komission valvonta	3	Yleisiä tukiohjelmiä koskevat säännöt	5
Ennakoilmoitus suunnitellusta valtion tuesta ja muut menettelysäännöt	3	Eri tarkoituksiin myönnettävän tuen kasautumistapauksia koskevat säännöt	5
Merkitykseltään vähäisen tuen arviointi ..	4	Työllistämistuki	5
Julkisyhteisöjen omistusosuudet	4	Terästeollisuudelle myönnettävän tuen valvonta ..	5
Laittomasti myönnetty tuki	4		
Valtiontakuut	4		
Kehykset alakohtaisille tukiohjemille	4	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	
Tekstiili- ja vaatetusteollisuus	4	Julkiset yritykset	
Keinokuituteollisuus	4	380 L 0723	
Moottorijoneuvoteollisuus	4	385 L 0413	

LIITE XV

VALTION TUKI

Luettelo, josta määrätään 63 artiklassa

JOHDANTO

Jos säädöksissä, joihin tässä liitteessä viitataan, on yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisia käsitteitä tai jos niissä viitataan yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisiin menettelyihin, kuten

- johdanto-osat,
- ne, joille yhteisön säädökset on osoitettu,
- viittaukset EY:n alueisiin tai kieliin,
- viittaukset EY:n jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, EY:n jäsenvaltioiden julkisiin yksiköihin, yrityksiin tai yksilöihin suhteessa toisiinsa sekä
- viittaukset tietojenanto- ja ilmoitusmenettelyihin,

noudatetaan, mitä laaja-alaisista mukautuksista tehdyssä pöytäkirjassa 1 määrätään, jollei tässä liitteessä toisin määrätä.

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

Julkiset yritykset

1. **380 L 0723:** Komission direktiivi 80/723/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1980, jäsenvaltioiden ja julkisten yritysten välisten taloudellisten suhteiden avoimuudesta (EYVL N:o L 195, 29.7.1980, s.35), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **385 L 0413:** komission direktiivi 85/413/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1985, jäsenvaltioiden ja julkisten yritysten välisten taloudellisten suhteiden avoimuudesta annetun direktiivin 80/723/ETY muuttamisesta (EYVL N:o L 229, 28.8.1985, s. 20)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiivin säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) Korvataan ilmaisu ”komissio” ilmaisulla

”ETA-sopimuksen 62 artiklan mukaan toimivaltainen valvontaviranomainen”.

b) Korvataan ilmaisu ”jäsenvaltioiden välinen kauppa” ilmaisulla ”sopimuspuolten välinen kauppa”.

SÄÄDÖKSET, JOTKA EY:N KOMISSION JA EFTAN VALVONTAVIRANOMAISEN ON OTETTAVA AIHEELLISELLA TAVALLA HUOMIOON

Sovellettaessa sopimuksen 61—63 artiklaa ja säännöksiä, joihin tässä liitteessä viitataan, EY:n komissio ja EFTAn valvontaviranomainen ottavat aiheellisella tavalla huomioon seuraaviin säädöksiin sisältyvät periaatteet ja säännöt:

Komission valvonta

Ennakoilmoitus suunnitellusta valtion tuesta ja muut menettelysäännöt

2. **C/252/80/s. 2:** ETY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu ilmoitus komissiolle valtion tuesta; jäsenvaltioiden laininlyönti noudattaa velvollisuuksiaan (EYVL N:o C 252, 30.9.1980, s. 2)

3. Komission kirje jäsenvaltioille SG(81) 12740, 2 päivänä lokakuuta 1981

4. Komission kirje jäsenvaltioille SG(89) D/5521, 27 päivänä huhtikuuta 1989

5. Komission kirje jäsenvaltioille SG(87) D/5540, 30 päivänä huhtikuuta 1989: ETY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely — Määräajat

6. Komission kirje jäsenvaltioille SG(90) D/28091, 11 päivänä lokakuuta 1990: Valtion tuki — tiedoksi jäsenvaltioille tukitapauksista, joita komissio ei vastusta

7. Komission kirje jäsenvaltioille SG(91) D/4577, 4 päivänä maaliskuuta 1991: Tiedonanto jäsenvaltioille suunnitellusta tuesta ilmoitettaessa noudatettavasta menettelystä sekä menettelystä, jota noudatetaan, jos tukea myönnetään ETY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan vastaisesti

Merkitykseltään vähäisen tuen arviointi

8. C/40/90/s. 2: Ilmoitus merkitykseltään vähäisestä tukiohjelmasta (EYVL N:o C 40, 20.2.1990, s. 2)

Julkisyhteisöjen omistussuudet

9. ETY:n perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan soveltaminen julkisyhteisöjen omistussuuksiin (EY:n tiedote 9—1984)

Laittomasti myönnetty tuki

10. C/318/83/s. 3: Komission tiedonanto laittomasti myönnetystä tuesta (EYVL N:o C 318, 24.11.1983, s. 3)

Valtiontakuut

11. Komission kirje jäsenvaltioille SG(89) D/4328, 5 päivänä huhtikuuta 1989

12. Komission kirje jäsenvaltioille SG(89) D/12772, 12 päivänä lokakuuta 1989

Kehykset alakohtaisille tukiohjelmille

Tekstiili- ja vaatetusteollisuus

13. Komission tiedonanto jäsenvaltioille yhteisön kehyksestä tekstiiliteollisuudelle myönnettävälle tuelle (SEC (71) 363 lopullinen — heinäkuu 1971)

14. Komission kirje jäsenvaltioille SG (77) D/1190, 4 päivänä helmikuuta 1977, sekä liite (asiakirja SEC (77) 317, 25.1.1977): Tekstiili- ja

vaatetusteollisuudelle myönnettävän tuen nykytilanteen tarkastelu

Keinokuituteollisuus

15. C/173/89/s. 5: Komission tiedonanto tuesta ETY:n keinokuituteollisuudelle (EYVL N:o C 173, 8.7.1989, s. 5)

Moottoriajoneuvoteollisuus

16. C/123/89/s. 3: Yhteisön kehys moottoriajoneuvoteollisuudelle myönnettävälle valtion tuelle (EYVL N:o C 123, 18.5.1989, s. 3)

17. C/81/91/s. 4: Yhteisön kehys moottoriajoneuvoteollisuudelle myönnettävälle valtion tuelle (EYVL N:o C 81, 26.3.1991, s. 4)

Kehykset alueellista tukea koskeville yleisille järjestelmille

18. 471 Y 1104: Neuvoston päätöslauselma, annettu 20 päivänä lokakuuta 1971, alueellista tukea koskevista yleisistä järjestelmistä (EYVL N:o C 111, 4.11.1971, s. 1)

19. C/111/71/s. 7: Komission tiedonanto alueellista tukea koskevista yleisistä järjestelmistä 20 päivänä lokakuuta 1971 annettua neuvoston päätöslauselmasta (EYVL N:o C 111, 4.11.1971, s. 7)

20. Komission tiedonanto neuvostolle alueellista tukea koskevista yleisistä järjestelmistä (COM(75)77, lopullinen)

21. C/31/79/s. 9: Komission tiedonanto 21 päivältä joulukuuta 1978 alueellista tukea koskevista järjestelmistä (EYVL N:o C 31, 3.2.1979, s. 9)

22. C/212/88/s. 2: Komission tiedonanto 92 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan soveltamisesta alueelliseen tukeen (EYVL N:o C 212, 12.8.1988, s. 2)

23. C/10/90/s. 8: Komission tiedonanto 21 päivältä joulukuuta 1978 annettua tiedonannon tarkistamisesta (EYVL N:o C 10, 16.1.1990, s. 8)

24. C/163/90/s. 5: Komission tiedonanto 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan soveltamisesta

alueelliseen tukeen (EYVL N:o C 163, 4.7.1990, s. 5)

25. C/163/90/s. 6: Komission tiedonanto 92 artiklan 3 kohdan a alakohdan soveltamisesta alueelliseen tukeen (EYVL N:o C 163, 4.7.1990, s. 6)

Laaja-alaiset kehukset

Yhteisön kehys ympäristöasioissa myönnettävälle valtion tuelle

26. Komission kirje jäsenvaltioille S/74/30.807, 7 päivänä marraskuuta 1974

27. Komission kirje jäsenvaltioille SG (80) D/8287, 7 päivänä heinäkuuta 1980

28. Komission tiedonanto jäsenvaltioille (7 päivältä heinäkuuta 1980 olevan kirjeen liite)

29. Komission kirje jäsenvaltioille SG(87) D/3795, 23 päivänä maaliskuuta 1987

Yhteisön kehys tutkimus- ja kehitystyöhön myönnettävälle valtion tuelle

30. C/83/86/s. 2: Yhteisön kehys tutkimus- ja kehitystyöhön myönnettävälle valtion tuelle (EYVL N:o C 83, 11.4.1986, s. 2)

31. Komission kirje jäsenvaltioille SG(90) D/01620, 5 päivänä helmikuuta 1990

Yleisiä tukiohjelmia koskevat säännöt

32. Komission kirje jäsenvaltioille SG(79) D/10478, 14 päivänä syyskuuta 1979

33. Pelastamiseen ja rakennemuutoksiin myönnettävän tuen valvonta (Kahdeksas kertomus kilpailupolitiikasta, 228 kohta)

Eri tarkoituksiin myönnettävän tuen kasautumistapauksia koskevat säännöt

34. C/3/85/s. 3: Komission tiedonanto eri tarkoituksiin myönnettävän tuen kasautumisesta (EYVL N:o C 3, 5.1.1985, s. 3)

Työllistämistuki

35. Kuudestoista kertomus kilpailupolitiikasta, 253 kohta

36. Kahdeskymmenes kertomus kilpailupolitiikasta, 280 kohta

Terästeollisuudelle myönnettävän tuen valvonta

37. C/320/88/s. 3: Kehys eräille teräsaloille, joita EHTY:n perustamissopimus ei koske (EYVL N:o C 320, 13.12.1988, s. 3)

KOMISSION DIREKTIIVI,
annettu 25 päivänä kesäkuuta 1980,
jäsenvaltioiden ja julkisten yritysten välisten taloudellisten suhteiden avoimuudesta

(80/723/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 90 artiklan 3 kohdan,

sekä katsoo, että

julkisilla yrityksillä on merkittävä asema jäsenvaltioiden kansantalouksissa,

perustamissopimus ei millään tavoin vaikuta jäsenvaltioissa voimassaoleviin omistusoikeusjärjestelmiin, ja siksi yksityisiä ja julkisia yrityksiä on kohdeltava yhdenvertaisesti,

perustamissopimuksen mukaan komission tehtävänä on varmistaa, että jäsenvaltiot eivät myönnä sen enempää julkisille kuin yksityisillekään yrityksille tukea, joka ei sovellu yhteis-markkinoille,

kansallisten julkisten viranomaisten ja julkisten yritysten välisten taloudellisten suhteiden monimuotoisuus vaikeuttaa kuitenkin tämän velvollisuuden täyttämistä,

perustamissopimuksen tukea koskevien sääntöjen oikeudenmukainen ja tehokas soveltaminen julkisiin ja yksityisiin yrityksiin on mahdollista ainoastaan, jos avoimuus toteutetaan näiden taloudellisten suhteiden osalta,

tällaisen avoimuuden soveltamisen julkisiin yrityksiin tulisi luoda mahdollisuudet tehdä selkeä ero sen suhteen, toimiiko valtio julkisen viranomaisen vai omistajan ominaisuudessa,

jäsenvaltioille määrätään 90 artiklan 1 kohdassa tiettyjä velvoitteita julkisten yritysten suhteen; komission on 90

artiklan 3 kohdan mukaan valvottava, että näitä velvoitteita noudatetaan; samassa artiklassa määrätään komission käytössä olevista tätä varten tarvittavista keinoista; tämä vuoksi on määriteltävä jäljempänä tarkoitettun avoimuuden saavuttamiseksi tarvittavat edellytykset,

olisi selvennettävä, mitä ilmaisulla 'julkiset viranomaiset' ja 'julkiset yritykset' tarkoitetaan,

julkiset viranomaiset voivat käyttää määräysvaltaa julkisten yritysten toiminnan suhteen paitsi omistajana tai enemmistöosakkaana myös niiden valtuuksien perusteella, jotka niillä on johto- tai valvontaelimissä joko yrityksen sääntöjen taikka osakkeiden tai osuuksien omistuksen jakautumisen johdosta,

julkisille yrityksille voidaan siirtää julkisia varoja joko suoraan tai välillisesti; avoimuus on saavutettava riippumatta tavasta, jolla julkiset varat siirretään; voi myös olla tarpeen varmistaa, että riittävät tiedot julkisten varojen myöntämisperusteista ja niiden tosiasiallisesta käytöstä ovat saatavilla,

jäsenvaltiot voivat julkisten yritystensä avulla pyrkiä muihinkin kuin kaupallisiin päämääriin; joissakin tapauksissa valtio korvaa julkisille yrityksille niille tästä aiheutuvat taloudelliset rasitukset; myös tällaisten korvausten avoimuus olisi varmistettava,

tietyt yritykset olisi jätettävä tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle joko niiden toiminnan alan tai niiden liikevaihdon määrän perusteella; tämä koskee tiettyjä toiminnan aloja, joilla ei ole kilpailua tai joita jo säädellään tietyin yhteisön säännöksin ja määräyksin, joilla taataan riittävä avoimuus, sellaisilla toimialoilla toimivia julkisia yrityksiä, joihin olisi sovellettava erityissäännöksiä, ja niitä, jotka eivät harjoita liiketoimintaa siinä määrin, että avoimuuden toteuttamisesta aiheutuva hallinnollinen rasitus olisi perusteltu,

tällä direktiivillä ei rajoiteta perustamissopimuksen muiden määräysten, erityisesti sen 90 artiklan 2 kohdan sekä 93 ja 223 artiklan soveltamista,

kyseiset yritykset kilpailevat muiden yritysten kanssa, minkä takia salassapitovelvollisuuden tulisi koskea saatuja tietoja, ja

tätä direktiiviä on sovellettava läheisessä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa ja sitä on tarvittaessa tarkistettava kokemusten perusteella,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että julkisten viranomaisten ja julkisten yritysten väliset taloudelliset suhteet ovat avoimia tässä direktiivissä säädetyllä tavalla siten, että seuraavat seikat käyvät selkeästi ilmi:

- julkisten viranomaisten kyseisille julkisille yrityksille suoraan myöntämät julkiset varat;
- julkiset varat, jotka julkiset viranomaiset myöntävät julkisten yritysten tai rahoituslaitosten välityksellä;
- kyseisten julkisten varojen tosiasiallinen käyttötarkoitus.

2 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 'julkisilla viranomaisilla' valtiota sekä alueellisia ja paikallisia julkisyhteisöjä;
- 'julkisilla yrityksillä' kaikkia yrityksiä, joiden suhteen julkiset viranomaiset käyttävät suoraan tai välillisesti määräysvaltaa omistuksen, rahoitukseen osallistumisen tai yrityksen sääntöjen perusteella.

Julkisten viranomaisten oletetaan käyttävän määräysvaltaa yrityksen suhteen, jos niillä on suoraan tai välillisesti:

- enemmistö yrityksen merkitystä pääomasta; tai
- valvonnassaan yrityksen osakkeiden äänimäärän enemmistö; taikka
- mahdollisuus asettaa enemmän kuin puolet yrityksen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenistä.

3 artikla

Edellä 1 artiklassa tarkoitettu avoimuus on varmistettava erityisesti seuraaviin julkisten viranomaisten ja julkisten yritysten välisissä taloudellisissa suhteissa:

- toiminnasta aiheutuvien tappioiden kattaminen;
- pääomahuolto;
- avustukset, joita ei tarvitse maksaa takaisin, sekä erityisen edullisin ehdoin myönnettävät lainat;
- taloudellisten etujen myöntäminen luopumalla voitosta tai saatavien perimisestä;
- luopuminen tavanomaisesta tuotosta käytettyjen julkisten varojen osalta;
- julkisten viranomaisten määräämien taloudellisten velvoitteiden korvaaminen.

4 artikla

(ks. 385L0413)

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 1 artiklassa tarkoitettuja taloudellisia suhteita koskevat tiedot ovat komission saatavilla viiden vuoden ajan sen tilikauden päättymisestä, jonka kuluessa julki-

set varat myönnettiin kyseisille julkisille yrityksille. Jos samoja varoja käytetään myöhemmin tilikautina, viiden vuoden määräaika lasketaan kuitenkin mainitun tilikauden päättymisestä.

2. Jäsenvaltioiden on annettava komissiolle sen pyynnöstä 1 artiklassa tarkoitetut tiedot, jos se pitää sitä tarpeellisena, sekä tarpeelliset taustatiedot erityisesti menettelyn tavoitteista.

6 artikla

1. Komissio ei saa paljastaa tietoja, jotka on saatu 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti ja jotka ovat salassa pidettäviä.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, ei estä julkaisemasta yleiskatsauksia tai selvityksiä, jotka eivät sisällä tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvia yksittäisiä julkisia yrityksiä koskevia tietoja.

7 artikla

Komissio antaa säännöllisesti tiedoksi jäsenvaltioille tämän direktiivin soveltamisesta saadut tulokset.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1981. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

9 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 25 päivänä kesäkuuta 1980.

Komission puolesta

Raymond VOUEL

Komission jäsen

KOMISSION DIREKTIIVI,
annettu 24 päivänä heinäkuuta 1985,
jäsenvaltioiden ja julkisten yritysten välisten taloudellisten suhteiden avoimuudesta
annetun direktiivin 80/723/ETY muuttamisesta

(85/413/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 90 artiklan 3 kohdan,

sekä katsoo, että

komission direktiivin 80/723/ETY⁽¹⁾ 4 artiklan b ja c alakohdassa suljetaan direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle julkiset yritykset, jotka toimivat vesi- ja energia-, posti- ja tele- sekä liikennealoilla sekä julkiset luottolaitokset,

näillä toimialoilla toimivilla julkisilla yrityksillä on merkittävä asema jäsenvaltioiden taloudessa; jäsenvaltioiden ja julkisten yritysten välisten taloudellisten suhteiden avoimuuden tarve tietyillä, aikaisemmin soveltamisalan ulkopuolelle suljetuilla aloilla on osoittautunut entistä suuremmaksi ottaen huomioon kyseisten alojen kilpailutilanteen kehitys ja edistyminen kohti tiiviimpää taloudellista yhdentymistä,

julkisten ja yksityisten yritysten yhdenvertainen kohtelu on varmistettava myös näillä aloilla; erityisesti on näillä aloilla toteutettava jäsenvaltioiden ja julkisten yritysten välisten taloudellisten suhteiden avoimuus samoista syistä ja samassa määrin kuin niiden yritysten osalta, joita direktiivi 80/723/ETY koskee,

perustamissopimuksen mukaan komission tehtävänä on varmistaa, että jäsenvaltiot eivät myönnä sen enempää julkisille kuin yksityisillekään yrityksille tukea, joka ei sovellu yhteis-markkinoille,

komissio totesi antaessaan direktiivin 80/723/ETY tiedoksi jäsenvaltioille, että näiden alojen sulkeminen soveltamisalan ulkopuolelle oli ainoastaan väliaikaista,

Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 232 artiklan 1 kohdan mukaan perustamissopimuksen määräykset eivät aiheuta muutosta Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen määräyksiin; Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimus sisältää erityismääräykset jäsenvaltioiden

velvoitteista, jotka liittyvät julkisiin yrityksiin ja tukitoimiin; Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 90 artiklaa ei tämän johdosta sovelleta yrityksiin, jotka harjoittavat Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa,

Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 232 artiklan 2 kohdan mukaan perustamissopimuksen säännökset eivät estä soveltamasta Euroopan ydinenergiayhteisön perustamissopimuksen määräyksiä, mutta viimeksi mainittu sopimus ei sisällä julkisia yrityksiä tai tukitoimia koskevia erityismääräyksiä; Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 90 artiklaa sovelletaan siten ydinenergian alalla,

jäsenvaltioiden ja julkisten yritysten välisten taloudellisten suhteiden avoimuudesta rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteen aloilla säädetään jo laajalti neuvoston antamassa lainsäädännössä; tällä direktiivillä ei rajoiteta mainitun lainsäädännön soveltamista,

direktiivissä 80/723/ETY on säännöksiä, erityisesti sen 3 ja 5 artikla, jotka voivat helpottaa komission tehtävää sen täytäntöä mainittuun neuvoston antamaan lainsäädäntöön perustuvia velvoitteitaan, erityisesti kyseisten julkisten yritysten suorituksia koskevien määräaikaikaiskatsausten valmistelua,

direktiivin 80/732/ETY soveltamisala olisi siksi ulotettava koskemaan koko liikennealaa,

jäsenvaltioiden taloudelliset suhteet julkisen sektorin luottolaitoksiin kuuluvat myös tämän direktiivin soveltamisalaan; tämän direktiivin ei kuitenkaan tulisi koskea jäsenvaltioiden ja rahapolitiikasta vastaavien keskuspankkien välisiä suhteita,

julkiset viranomaiset tallettavat usein lyhytaikaista pääomaa julkisiin luottolaitoksiin tavanomaisilla kaupallisilla ehdoilla; tällaisista talletuksista ei aiheudu erityisiä etuja luottolaitoksille; näiden talletusten ei tule kuulua tämän direktiivin soveltamisalaan, ja

luottolaitosten taloudellinen merkitys ei riipu niiden liikevaihdosta vaan taseen loppusummasta; direktiivin 80/732/ETY 4 artiklan d alakohdassa säädetyn raja-arvon tulisi luottolaitosten osalta siten viitata kyseiseen perusteeseen,

⁽¹⁾ EYVL N:o L 195, 29.7.1980, s. 35

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Korvataan direktiivin 80/723/ETY 4 artikla seuraavasti:

"4 artikla

Tämä direktiivi ei koske taloudellisia suhteita, joita julkisilla viranomaisilla on:

- a) julkisiin yrityksiin sellaisten palvelujen osalta, joiden tarjoaminen ei ole omaan vaikuttamaan mainittavasti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan;
- b) keskuspankkeihin sekä "Institut Monétaire Luxembourgeois" -nimiseen laitokseen;
- c) julkisiin luottolaitoksiin sellaisten julkisia varoja koskevien talletusten osalta, joita julkiset viranomaiset tekevät tavanomaisilla kaupallisilla ehdoilla;
- d) julkisiin yrityksiin, joiden kokonaisliikevaihto ennen veroja kahdelta 1 artiklassa tarkoitettujen varojen

myöntämistä tai käyttöä viimeksi edeltäneeltä tilikaudelta on ollut vähemmän kuin 40 miljoonaa ECUa. Julkisten luottolaitosten osalta vastaavana raja-arvona on kuitenkin taseen 800 miljoonan EUn loppusumma."

2 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1986. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 24 päivänä heinäkuuta 1985.

Komission puolesta

Peter SUTHERLAND

Komission jäsen

LIITE XVI

JULKISET HANKINNAT

Luettelo, josta määrätään 65 artiklan 1 kohdassa

	Sivu		Sivu
JOHDANTO	3	LISÄYS 9 RAUTATIEPALVELUALAN HANKINTAYKSIKÖT	16
ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET	3	LISÄYS 10 KAUPUNKIRAUTATIE-, RAI- TIOtie-, JOHDINAUTO- TAI LINJA-AUTOPALVELUJEN HANKINTAYKSIKÖT	17
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3	LISÄYS 11 LENTOKENTTÄALAN HANKIN- TAYKSIKÖT	18
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	7	LISÄYS 12 MERI- TAI SISÄVESISATAMIEN TAI MUIDEN TERMINAALI- PALVELUJEN ALALLA TOIMI- VAT HANKINTAYKSIKÖT	18
LISÄYS 1 LUETTELOT JULKISOIKEU- DELLISISTA TOIMIELIMISTÄ JA NIIDEN RYHMISTÄ	7	LISÄYS 13 TELEVERKKOJEN YLLÄPITO TAI TELEPALVELUJEN TAR- JOAMINEN	19
LISÄYS 2 LUETTELOT KESKUSHANKIN- TAYKSIKÖISTÄ	8		
LISÄYS 3 LUETTELO JULKISOIKEUDELLISISTA TOIMIELIMISTÄ JA NIIDEN RYHMISTÄ	12		
LISÄYS 4 JUOMAVEDEN TUOTANTO, KULJETUS TAI JAKELU	13		
LISÄYS 5 SÄHKÖN TUOTANTO, SIIRTO TAI JAKELU	14		
LISÄYS 6 KAASUN TAI LÄMMÖN SIIRTO TAI JAKELU	14		
LISÄYS 7 ÖLJYN TAI KAASUN ETSINTÄ JA TALTEENOTTO	15		
LISÄYS 8 HIILEN TAI MUIDEN KIINTEIDEN POLTTOAINEIDEN ETSINTÄ JA TALTEENOTTO	16		

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

371 L 0304
371 L 0305
389 L 0440
390 D 0380
377 L 0062
380 L 0767
388 L 0295
390 L 0531
389 L 0665
371 R 1182

LIITE XVI

JULKISET HANKINNAT

Luettelo, josta määrätään 65 artiklan 1 kohdassa

JOHDANTO

Jos säädöksissä, joihin tässä liitteessä viitataan, on yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisia käsitteitä tai jos niissä viitataan yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisiin menettelyihin, kuten

- johdanto-osat,
- ne, joille yhteisön säädökset on osoitettu,
- viittaukset EY:n alueisiin tai kieliin,
- viittaukset EY:n jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, EY:n jäsenvaltioiden julkisiin yksiköihin, yrityksiin tai yksilöihin suhteessa toisiinsa sekä
- viittaukset tietojenanto- ja ilmoitusmenettelyihin,

noudatetaan, mitä laaja-alaisista mukautuksista tehdyssä pöytäkirjassa 1 määrätään, jollei tässä liitteessä toisin määrätä.

säädösten mukaisesti Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä sekä Tenders Electronic Daily -julkaisussa huolehtii Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto.

b) EFTA-valtioiden ilmoitukset lähetetään ainakin yhdellä yhteisön kielellä Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistolle. Ne julkaistaan yhteisön kielillä Euroopan yhteisöjen virallisen lehden S-sarjassa ja Tenders Electronic Daily -julkaisussa. EY:n ilmoituksia ei tarvitse kääntää EFTA-valtioiden kielille.

3. Sovellettaessa sopimuksen VII osan 3 lukua tässä liitteessä tarkoitettuun valvontaan, EY:n komissio on toimivaltainen valvomaan väitetyjä rikkomisia, jos väitetty rikkominen on yhteisön sopimusyksikön tekemä, ja EFTAn valvontaviranomainen, jos se on jonkin EFTA-valtion sopimusyksikön tekemä.

ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET

1. Tässä liitteessä tarkoitettuja direktiivejä 71/305/ETY, 89/440/ETY ja 90/531/ETY sovellettaessa noudatetaan seuraavaa:

Kunnes sopimuspuolet soveltavat sopimuksen 28 artiklan mukaista työvoiman vapaata liikkuvuutta, ne varmistavat:

- todellisen vapaan pääsyn sopimuspuolten julkisia rakennusurakoita koskevia sopimuksia saaneiden urakoitsijoiden avainhenkilöstölle;
- työlupien saannin ketään syrjimättä sopimuspuolten urakoitsijoille, jotka ovat saaneet julkisia rakennusurakoita koskevia sopimuksia.

2. Kun tässä liitteessä tarkoitettavat säädökset edellyttävät ilmoitusten tai asiakirjojen julkaisemista sovelletaan seuraavaa:

a) Tarjousilmoitusten ja muiden asiakirjojen julkaisemisesta tässä liitteessä tarkoitettujen

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **371 L 0304:** Neuvoston direktiivi 71/304/ETY, annettu 26 päivänä heinäkuuta 1971, julkisia rakennusurakoita koskeviin sopimukseen liittyvien palvelujen tarjoamista koskevien rajoitusten poistamisesta sekä julkisten rakennusurakoita koskevien sopimusten tekemisestä kauppaedustajan tai sivuliikkeiden välityksellä toimivien urakoitsijoiden kanssa (EYVL N:o L 185, 16.8.1971, s. 1).

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan ammattimaisten elinkeinojen luettelo direktiivin 89/440/ETY liitteellä II.

b) Liechtensteinin osalta tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet tulevat voimaan 1 päivään tammikuuta 1995 mennessä;

Sveitsin osalta tämän direktiivin noudattami-

sen edellyttämät toimenpiteet tulevat voimaan 1 päivään tammikuuta 1994 mennessä;

näiden siirtymäkausien aikana näiden valtioiden ja muiden sopimuspuolten välillä lykätään vastavuoroisesti direktiivin soveltamista.

2. **371 L 0305:** Neuvoston direktiivi 71/305/ETY, annettu 26 päivänä heinäkuuta 1971, julkisia rakennusurakoita koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 185, 16.8.1971, s. 5), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **389 L 0440:** neuvoston direktiivi 89/440/ETY, annettu 18 päivänä heinäkuuta 1989 (EYVL N:o L 210, 21.7.1989, s. 1)

— **390 D 0380:** komission päätös 90/380/ETY, tehty 13 päivänä heinäkuuta 1990, neuvoston direktiivin 89/440/ETY liitteen I saattamisesta ajan tasalle

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Liechtensteinin osalta tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet tulevat voimaan 1 päivään tammikuuta 1995 mennessä;

Sveitsin osalta tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet tulevat voimaan 1 päivään tammikuuta 1994 mennessä;

näiden siirtymäkausien aikana näiden valtioiden ja muiden sopimuspuolten välillä lykätään vastavuoroisesti direktiivin soveltamista.

b) Korvataan direktiivin 4 artiklan a kohdassa ilmaisu ”ETY:n perustamissopimuksen mukaisesti” ilmaisulla ”ETA-sopimuksen mukaisesti”.

c) Jos arvonlisäveroa ei oteta käyttöön Liechtensteinissa, Suomessa ja Sveitsissä, 4 a artiklan 1 kohdassa ja 4 a artiklan 3 kohdassa arvonlisäverolla tarkoitetaan

— Suomen osalta ”liikevaihtoveroa/omsättningsskatt”;

— Liechtensteinin osalta ”Warenumsatzsteuer”-veroa;

— Sveitsin osalta ”Warenumsatzsteuer/impôt sur le chiffre d'affaires/imposta sulla cifra d'affari” -veroa.

d) Direktiivin 4 a artiklan 2 kohdassa tarkoitettut EFTA-valtioiden kansallisina valtuutoina ilmoitetut vähimmäisarvot laskeaan siten, että ne tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993 ja ne tarkistetaan pääsää-

töisesti joka toinen vuosi 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen ja julkaistaan Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.

e) Täydennetään 24 artiklaa seuraavasti:

Itävallassa: ”Firmenbuch”, ”Gewerbe-register”, ”Mitgliederverzeichnisse der Landesammern”;

Suomessa: ”Kaupparekisteri/Handelsregistret”;

Islannissa: ”Firmaskrá”;

Liechtensteinissa: ”Gewerberegister”;

Norjassa: ”Foretaksregisteret”;

Ruotsissa: ”Aktiebolagsregistret”;

”Handelsregistret”;

Sveitsissä: ”Handelsregister/Registre du Commerce/Registro di Commercio”.

f) Korvataan direktiivin 30 a artiklan 1 kohdassa päivämäärä 31 päivänä lokakuuta 1993 päivämäärällä 31 päivänä lokakuuta 1995.

g) Täydennetään liitettä I tämän liitteen lisäyksellä 1.

3. **377 L 0062:** Neuvoston direktiivi 77/62/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1976, julkisia tavaranhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 13, 15.1.1977, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna ja täydennettynä neuvoston direktiiveillä 80/767/ETY ja 88/295/ETY:

— **380 L 0767:** neuvoston direktiivi 80/767/ETY, annettu 22 päivänä heinäkuuta 1980, julkisia tavaranhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta annetun direktiivin 77/62/ETY mukauttamisesta ja täydentämisestä tiettyjen hankintaviranomaisten osalta (EYVL N:o L 215, 18.8.1980, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 88/295/ETY

— **388 L 0295:** neuvoston direktiivin 88/295/ETY, annettu 22 päivänä maaliskuuta 1988, julkisia tavaranhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta annetun direktiivin 77/62/ETY muuttamisesta ja direktiivin 80/767/ETY tiettyjen säännösten kumoamisesta (EYVL N:o L 127, 20.5.1988, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Liechtensteinin osalta tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet tu-

levat voimaan 1 päivään tammikuuta 1995 mennessä;

Sveitsin osalta tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet tulevat voimaan 1 päivään tammikuuta 1994 mennessä;

näiden siirtymäkausien aikana näiden valtioiden ja muiden sopimuspuolten välillä lykätään vastavuoroisesti direktiivin soveltamista.

b) Korvataan direktiivin 2 a artiklassa viittaus ”perustamissopimuksen 223 artiklan 1 kohdan b alakohdan” viittauksella ”ETA-sopimuksen 123 artiklan”.

c) Jos arvonlisäveroa ei oteta käyttöön Liechtensteinissa, Suomessa ja Sveitsissä, 5 artiklan 1 kohdan a alakohdassa arvonlisäverolla tarkoitetaan:

- Suomen osalta ”liikevaihtovero/omsättningskatt”;
- Liechtensteinin osalta ”Warenumsatzsteuer”-veroa;
- Sveitsin osalta ”Warenumsatzsteuer/impôt sur le chiffre d'affaires/imposta sulla cifra d'affari”-veroa.

d) Edellyttäen, että ETA:ssa sovelletaan ainoastaan ecuna ilmaistua vähimmäisarvoa 5 artiklan 1 kohdan c alakohdasta poistetaan seuraavat ilmaisut:

- Ensimmäisestä virkkeestä sanat ”ja GATT-sopimuksen ecuna ilmaistu vähimmäisarvo”;
- Toisesta virkkeestä sanat ”ja ECU:n osalta vastaavasti sen suhteessa erityisnosto-oikeuksiin (SDR)”.

e) Direktiivin 5 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetut kansalliset EFTA-valuuttoa ilmoitetut vähimmäisarvot lasketaan siten, että ne tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993.

f) Korvataan 9 artiklan 1 kohdassa päivämäärä 1 päivästä tammikuuta 1989 päivämäärällä 1 päivästä tammikuuta 1993.

g) Korvataan 20 artiklan 4 kohdassa ilmaisu ”30 artiklassa säädetyn määräajan kuluessa” ilmaisulla ”ennen 1 päivää tammikuuta 1993”.

h) Täydennetään 21 artiklaa seuraavasti: Itävallassa ”Firmenbuch”, ”Gewerberegister”, ”Mitgliederverzeichnisse der Landeskammern”; Suomessa ”Kaupparekisteri/Handelsregistret”; Islannissa ”Firmaskrá”;

Liechtensteinissa ”Gewerberegister”;

Norjassa ”Foretaksregisteret”;

Ruotsissa ”Aktiebolagsregistret, Handelsregistret”;

Sveitsissä ”Handelsregister/Registre du Commerce/Registro di Commercio”.

i) Korvataan 29 artiklan 1 kohdan b alakohdassa päivämäärä 31 päivänä lokakuuta 1991 päivämäärällä 31 päivänä lokakuuta 1994.

j) Täydennetään direktiivin 80/767/ETY liitettä I tämän liitteen lisäyksellä 2.

k) Täydennetään direktiivin 88/295/ETY liitettä tämän liitteen lisäyksellä 3.

4. 390 L 0531: Neuvoston direktiivi 90/531/ETY, annettu 17 päivänä syyskuuta 1990, vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja teletoiminnan alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelystä (EYVL N:o L 297, 29.10.1990, s. 1).

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Liechtensteinin osalta tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet tulevat voimaan 1 tammikuuta 1995 mennessä; Sveitsin osalta tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet tulevat voimaan 1 päivään tammikuuta 1994 mennessä;

näiden siirtymäkausien aikana näiden valtioiden ja muiden sopimuspuolten välillä lykätään vastavuoroisesti direktiivin soveltamista.

b) Norjan osalta tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 1995 tai tätä ennen, jos Norja ilmoittaa ryhtyneensä noudattamaan tätä direktiiviä. Tämän siirtymäkauden aikana Norjan ja muiden sopimuspuolten välillä lykätään vastavuoroisesti direktiivin soveltamista.

c) Korvataan direktiivin 3 artiklan 1 kohdan e alakohdassa viittaus ”perustamissopimuksen 36 artiklassa” viittauksella ”ETA-sopimuksen 13 artiklassa”.

d) Korvataan direktiivin 11 artiklan 1 alakohdassa ilmaisu ”perustamissopimuksen mukaisesti” ilmaisulla ”ETA-sopimuksen mukaisesti”.

e) Jos arvonlisäveroa ei oteta käyttöön Liechtensteinissa, Suomessa ja Sveitsissä, 12 artiklan 1 ja 6 kohdassa arvonlisäverolla tarkoitetaan:

- Suomen osalta ”liikevaihtoveroa/omsättningsskatt”;
- Liechtensteinin osalta ”Warenumsatzsteuer”-veroa;
- Sveitsin osalta ”Warenumsatzsteuer/impôt sur le chiffre d'affaires/imposta sulla cifra d'affari” -veroa.

f) Korvataan direktiivin 27 artiklan 5 kohdassa viittaus ”perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan” viittauksella ”ETA-sopimuksen 62 artiklan”.

g) Direktiivin 29 artiklassa ilmaisu ”kolmannet maat” katsotaan ilmaisuksi ”muut maat kuin ETA-sopimuksen sopimuspuolet”.

h) Korvataan direktiivin 29 artiklan 1 kohdassa ilmaisu ”yhteisö” ilmaisulla ”yhteisö, kun on kyse yhteisön yksiköistä, tai EFTA-valtiot, kun on kyse niiden yksiköistä”.

i) Korvataan direktiivin 29 artiklan 1 kohdassa ilmaisu ”yhteisön yritykset” ilmaisulla ”yhteisön yritykset, kun on kyse yhteisön sopimuksista, tai EFTA-valtioiden yritykset, kun on kyse EFTA-valtioiden sopimuksista”.

j) Korvataan direktiivin 29 artiklan 1 kohdassa ilmaisu ”yhteisön tai sen jäsenvaltioiden velvoitteita kolmansia maita kohtaan” ilmaisulla ”joko yhteisön tai sen jäsenvaltioiden velvoitteita kolmansia maita kohtaan taikka EFTA-valtioiden velvoitteita kolmansia maita kohtaan”.

k) Korvataan direktiivin 29 artiklan 5 kohdassa ilmaisu ”neuvoston päätöksellä” ilmaisulla ”ETA-sopimuksen yleisen päätöksentekomenettelyn mukaisella päätöksellä”.

l) Korvataan direktiivin 29 artiklan 6 kohta seuraavasti:

”Yleisten toimielimiä koskevien ETA-sopimuksen määräysten mukaisesti annetaan vuosittain kertomus niiden monen- tai kahdenvälisten neuvottelujen edistymisestä, jotka koskevat yhteisön ja EFTAn yritysten pääsyä kolmansien maiden markkinoille tässä direktiivissä tarkoitetuilla aloilla, näiden neuvottelujen mahdollisista tuloksista sekä kaikkien tehtyjen sopimusten toteutumisesta. ETA-sopimuksen yleisen päätöksentekojärjestelmän mukaisesti tämän artiklan määräyksiä voidaan muuttaa edellä tarkoitettun kehityksen perusteella.”

m) Jotta sopimuspuolina olevat ETA:n yksiköt voisivat soveltaa 29 artiklan 2 ja 3 kohtaa, tämän sopimuksen sopimuspuolet

varmistavat, että niiden alueelle sijoittautuneet tavarantoimittajat määrittelevät tavaranhankintasopimuksia koskevissa tarjouksissaan tarjoamansa tuotteet 27 päivänä kesäkuuta 1968 annetun asetuksen (ETY) N:o 802/68 tavarankäsitteen yhteisestä määrittelystä (EYVL N:o L 148, 28.6.1968, s. 1) mukaisesti.

n) Mahdollisimman laajan yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi 29 artiklaa sovelletaan ETA:n osalta, edellyttäen, että:

— direktiivin 3 kohdan soveltamisella ei rajoiteta jo olemassa olevaa vapauttamisasetusta suhteessa kolmansiin maihin;

— sopimuspuolet neuvottelevat keskenään tiiviisti kolmansien maiden kanssa käymien neuvottelujen yhteydessä.

Tämän järjestelmän soveltamista tarkastellaan yhteisesti vuoden 1996 aikana.

o) Direktiivin 30 artiklassa tarkoitettujen EFTA-valtioiden kansallisina valuuttoina ilmoitetut vähimmäisarvot lasketaan siten, että ne tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993. Ne tarkistetaan pääsääntöisesti joka toinen vuosi 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen.

p) Direktiivin liitteitä I — X täydennetään tämän liitteen vastaavilla lisäyksillä 4 — 13. **5. 389 L 0665:** Neuvoston direktiivi 89/665/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989, julkisia tavaranhankintoja ja rakennusurakoita koskeviin sopimuksiin liittyvien muutostenhakumenettelyjen soveltamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EYVL N:o L 395, 30.12.1989, s. 33).

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Liechtensteinin osalta tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet tulevat voimaan 1 päivään tammikuuta 1995 mennessä;

Sveitsin osalta tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet tulevat voimaan 1 päivään tammikuuta 1994 mennessä;

näiden siirtymäkausien aikana näiden valtioiden ja muiden sopimuspuolten välillä lykätään vastavuoroisesti tämän direktiivin soveltamista.

b) Korvataan direktiivin 2 artiklan 8 kohdassa viittaus ”perustamissopimuksen 177 artiklassa tarkoitettu” ilmaisulla ”yhteisön tuomioistuimen perustamissopimuksen 177

artiklan tulkinnassa vahvistamien periaatteiden mukainen”⁽¹⁾

6. **371 R 1182:** Neuvoston asetus (ETY, Euratom) N:o 1182/71, annettu 3 päivänä kesäkuuta 1971, määräaikoihin, päivämääriin ja määräpäiviin sovellettavista säännöistä (EYVL N:o L 124, 8.6.1971, s. 1.)⁽²⁾

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskevat seuraavat mukautukset:

a) Liechtensteinin osalta tämän asetuksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet tulevat voimaan 1 päivään tammikuuta 1995 mennessä;

Sveitsin osalta tämän asetuksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet tulevat voimaan 1 päivään tammikuuta 1994 mennessä; näiden siirtymäkausien aikana näiden valtioiden ja muiden sopimuspuolten välillä lykätään vastavuoroisesti tämän asetuksen soveltamista.

b) Ilmaisulla ”neuvoston ja komission sää-

döksillä” tarkoitetaan tässä liitteessä tarkoitettuja säädöksiä.

SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA

Tätä liitettä sovellettaessa sopimuspuolet kiinnittävät huomiota seuraavien säädösten sisältöön:

7. Julkisia hankintoja koskevien yhteisön sääntöjen opas (EYVL N:o C 358, 21.12.1987, s. 1)

8. Komission tiedonanto (COM(89)400, annettu 22 päivänä syyskuuta 1989) (EYVL N:o C 311, 12.12.1989, s. 7)

⁽¹⁾ Esimerkkejä: Tapaus 61/65 Vaassen vastaan Beamptenfonds Mijnbefrijf (1966) E.C.R. 261; (1966) C.M.L.R. 508; Tapaus 36/73 Nederlandse Spoorwegen vastaan Minister van Verkeer en Waterstaat (1973) E.C.R. 1299; (1974) 2 C.M.L.R. 148; Tapaus 246/80 Broekmeulen vastaan Huisarts Registratie Commissie (1981) E.C.R. 2311; (1982) 1.C.M.L.R. 91

⁽²⁾ Direktiivin 71/305/ETY 30 artiklassa ja direktiivin 77/62/ETY 28 artiklassa viitataan tähän asetukseen, joka sen vuoksi on otettava osaksi yhteisön säännöstöä (”acquis”).

LISÄYS I

LUETTELOT JULKISOIKEUDELLISISTA TOIMIELIMISTÄ JA NIIDEN RYHMISTÄ

I. ITÄVALLASSA:

Kaikki muut kuin teolliset ja kaupalliset ”Rechnungshofin” (tilintarkastusviranomaisen) budjettivalvonnan alaiset toimielimet.

II. SUOMESSA:

Julkiset tai julkisesti valvotut muut kuin kaupalliset ja teolliset yksiköt tai yritykset.

III. ISLANNISSA:

Ryhmät

Fjármálaráðuneytið (valtiovarainministeriö)

Innkaupastofnun ríkisins (valtion hankintalaitos) lög nr. 63 1970 um skipan opinberra framkvæmda nojalla

Lyfjaverslun ríkisins (valtion farmaseuttinen tuontiyhtiö)

Samgönguráðuneytið (liikenneministeriö)
Póst- og smámálastofnunin (posti- ja telelaitos)

Vegagerð ríkisins (tielaitos)
Flugmálastjórn (ilmailulaitos)
Menntamálaráðuneytið (kulttuuri- ja opetusministeriö)

Háskóli Íslands (Islannin yliopisto)
Utánríkisráðuneytið (ulkoministeriö)
Félagsmálaráðuneytið (sosiaaliministeriö)
Heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneytið (terveys- ja sosiaaliturvaministeriö)

Ríkisspítalar (valtion sairaalat)

Sveitarfélög (Kunnat)

Reykjavikin kaupunki
Innkaupastofnun Reykjavikurborgar
(Reykjavikin hankintakeskus)

IV. LIECHTENSTEINISSA:

Die öffentlich-rechtlichen Verwaltungseinrichtungen auf Landes- und Gemeindeebene. (valtion ja kunnan viranomaiset, julkisoikeudelliset laitokset ja säätiöt)

V. NORJASSA:

Offentlige eller offentlig kontrollerte organer eller virksomheter som ikke har en industriell eller kommersiell karakter. (julkiset tai julkisesti valvotut muut kuin kaupalliset ja teolliset yhteisöt tai yritykset.)

Laitokset

- Norsk Rikskringkasting (Norjan yleisradioyhtiö)
- Norges Bank (keskuspankki)
- Statens Lånekasse for Utdanning (valtion opintolainakassa)
- Statistisk Sentralbyrå (tilastokeskus)
- Den Norske Stats Husbank (Norjan valtion asuntopankki)
- Statens Innvandr- og Flyktningeboliger

- Medisinsk Innovasjon Rikshospitalet
- Norsk Teknisk Naturvitenskapelig Forskningsråd (Norjan kuninkaallinen tieteellinen ja teollisen tutkimuksen neuvosto)
- Statens Pensjonskasse (Norjan yleinen eläkekassa)

Ryhmät

- Statsbedrifter i h.h.t lov om statsbedrifter av 25. juni 1965 nr. 3 (valtionyritykset)
- Statsbanker (valtionpankit)
- Universiteter og høyskoler etter lov av 16. juni 1989 nr. 77 (yliopistot)

VI. RUOTSISSA:

Alla icke-kommersiella organ vars upphandling står under tillsyn av riksrevisionsverket. (Kaikki muut kuin kaupalliset yhteisöt, joiden tavaranhankintoja valvoo valtion tilintarkastusvirasto.)

VII. SVEITSISSÄ:

Die öffentlich-rechtlichen Verwaltungseinrichtungen auf Landes-, kantonaler, Bezirks- und Gemeindeebene. (Liittovaltion, kantonien, piirien ja kuntien viranomaiset, julkisoikeudelliset laitokset ja säätiöt.)

LISÄYS 2

ITÄVALTA

LUETTELO KESKUSHANKINTAYKSIKÖISTÄ

1. Bundeskanzleramt (liittokanslerinvirasto)
2. Bundesministerium für auswärtige Angelegenheiten (ulkoministeriö)
3. Bundesministerium für Gesundheit, Sport und Konsumentenschutz (terveys-, urheilu- ja kuluttajansuojaministeriö)
4. Bundesministerium für Finanzen
 - a) Amtswirtschaftsstelle
 - b) Abteilung VI/5 (EDV-Bereich des Bundesministeriums für Finanzen und des Bundesrechenamtes)

- c) Abteilung III/1 (Beschaffung von technischen Geräten, Einrichtungen und Sachgütern für die Zollwache) (liittovaltion valtiovarainministeriö
 - a) Hankintatoimisto
 - b) Osasto VI/5 (valtiovarainministeriön ja tilintarkastusviraston atk-hankinnat)
 - c) Osasto III/1 (teknisten laitteiden, varusteiden ja tavaroiden hankinta tullilaitokselle)
5. Bundesministerium für Umwelt, Jugend und Familie Amtswirtschaftsstelle (liittovaltion ympäristö-, nuoriso- ja perheministeriön hankintatoimisto)
6. Bundesministerium für wirtschaftliche

- Angelegenheiten Abteilung Präsidium 1
(liittovaltion talousministeriö
Osasto Presidium 1)
7. Bundesministerium für Inneres
 - a) Abteilung I/5 (Amtswirtschaftsstelle)
 - b) EDV-Zentrale (Beschaffung von EDV-Hardware)
 - c) Abteilung II/3 (Beschaffung von technischen Geräten und Einrichtungen für die Bundespolizei)
 - d) Abteilung I/6 (Beschaffung aller Sachgüter für die Bundespolizei soweit sie nicht von der Abteilung II/3 beschafft werden)
 - e) Abteilung IV/8 (Beschaffung von Flugzeugen) (liittovaltion sisäasiainministeriö
 - a) Osasto I/5 (hankintatoimisto)
 - b) atk-keskus (automaattisten tietojenkäsittelylaitteiden (laitteiston) hankinta)
 - c) Osasto II/3 (teknisten laitteiden ja varusteiden hankinta poliisille)
 - d) Osasto I/6 (muiden kuin osaston II/3 hankkimien tavaroiden hankinta poliisille)
 - e) Osasto IV/8 (lentokaluston hankinta)
 8. Bundesministerium für Justiz Amtswirtschaftsstelle
(liittovaltion oikeusministeriö hankintatoimisto)
 9. Bundesministerium für Landesverteidigung (Nichtkriegs-material ist in Anhang I, Teil II, Österreich, des GATT Übereinkommens über das öffentliche Beschaffungswesen enthalten)
(liittovaltion puolustusministeriö (muut kuin sotatarvikkeet luetellaan julkisia hankintoja koskevan GATT-sopimuksen liitteen I Itävaltaa koskevassa II osassa)
 10. Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft
(liittovaltion maa- ja metsätalousministeriö)
 11. Bundesministerium für Arbeit und Soziales
Amtswirtschaftsstelle
(liittovaltion työ- ja sosiaaliministeriö hankintatoimisto)
 12. Bundesministerium für Unterricht und Kunst
(liittovaltion opetus- ja taideministeriö)
 13. Bundesministerium für öffentliche Wirtschaft und Verkehr
(liittovaltion julkistalous- ja liikenneministeriö)
 14. Bundesministerium für Wissenschaft und Forschung
(liittovaltion tiede- ja tutkimusministeriö)
 15. Österreichisches Statistisches Zentralamt
(Itävallan tilastokeskus)
 16. Österreichisches Staatsdruckerei
(Itävallan valtion painatuskeskus)
 17. Bundesamt für Eich- und Vermessungswesen
(liittovaltion mittaus- ja vakausvirasto)
 18. Bundesversuchsanstalt für Forschungswesen
Arsenal (BVFA)
(liittovaltion testaus- ja tutkimuslaitos Arsenal (BVFA))
 19. Bundesstaatliche Prothesenwerkstätten
(liittovaltion proteesipajat)
 20. Bundesamt für Zivilluftfahrt
(liittovaltion ilmailuvirasto)
 21. Amt für Schifffahrt
(liittovaltion merenkulkuvirasto)
 22. Bundesprüfanstalt für Kraftfahrzeuge
(liittovaltion moottoriajoneuvojen testauslaitos)
 23. Generaldirektion für die Post- und Telegraphenverwaltung (nur Einrichtungen für das Postwesen)
(posti- ja telehallinnon keskusvirasto (vain postitoiminta))
- SUOMI*
- LUETTELO KESKUSHANKINTAYKSIKÖISTÄ**
1. Oikeusministeriö/Justitieministeriet
 2. Suomen rahapaja/Myntverket i Finland
 3. Valtion painatuskeskus/
Statens tryckericentral
 4. Valtion ravitsemuskeskus/
Statens måltidscentral
 5. Metsähallitus/Forststyrelsen
 6. Maanmittaushallitus/Lantmäteristytrelsen
 7. Maatalouden tutkimuskeskus/
Lantbrukets forskningscentral
 8. Valtion margariinitehdas/
Statens margarinfabrik
 9. Ilmailulaitos/Luftfartsverket
 10. Ilmatieteen laitos/
Meteorologiska institutet
 11. Merenkulkuhallitus/Sjöfartsstyrelsen
 12. Valtion teknillinen tutkimuskeskus
Statens tekniska forskningscentral/
 13. Valtion Hankintakeskus/

Statens opphandlingscentral

14. Vesi- ja ympäristöhallitus/
Vatten- och miljöstyrelsen
15. Opetushallitus/Útbildningsstyrelsen

ISLANTI

LUETTELO GATTIN JULKISIA HANKINTOJA KOSKEVAN SOPIMUKSEN MUKAISIA YKSIKÖITÄ VASTAAVISTA KESKUSHANKINTAYKSIKÖISTÄ

Lög um opinber innkaup 18. mars 1987 ja regluger 14. april 1988 soveltamisalaan kuuluvat keskushankintayksiköt.

LIECHTENSTEIN

LUETTELO GATTIN JULKISIA HANKINTOJA KOSKEVAN SOPIMUKSEN MUKAISIA YKSIKÖITÄ VASTAAVISTA KESKUSHANKINTAYKSIKÖISTÄ

1. Regierung des Fürstentums Liechtenstein
2. Liechtensteinische Post-, Telefon- und Telegraphenbetriebe (PTT)

NORJA

LUETTELO KESKUSHANKINTAYKSIKÖISTÄ

1. Statens vegvesen
(valtion tielaitos)
2. Postverket
(postilaitos)
3. Rikshospitalet
(valtionsairaala)
4. Universitetet i Oslo
(Oslon yliopisto)
5. Politiet
(poliisi)
6. Norsk Rikskringkasting
(Norjan yleisradioyhtiö)
7. Universitetet i Trondheim
(Trondheimin yliopisto)
8. Universitetet i Bergen
(Bergenin yliopisto)
9. Kystdirektoratet
(rannikkovirasto)
10. Universitetet i Tromsø
(Tromsön yliopisto)
11. Statens forureningstilsyn
(valtion saastevalvontavirasto)

12. Luftfartsverket
(ilmailulaitos)
13. Forsvarsdepartementet
(puolustusministeriö)
14. Forsvarets Sanitet
(puolustuslääkintävirasto)
15. Luftforsvarets Forsyningskommando
(ilmavoimien kalusto-osasto)
16. Hærens Forsyningskommando
(armeijan kalusto-osasto)
17. Sjøforsvarets Forsyningskommando
(laivaston kalusto-osasto)
18. Forsvarets Felles Materieltjeneste
(puolustusvoimien yhteinen kalustovirasto)
19. Norges Statsbaner (for innkjøp av)
 - betongsviller
 - bremseutstyr til rullende materiell
 - reservedeler til skinnegående maskiner
 - autodiesel
 - person- og varebiler
(valtionrautatiet (seuraavia hankintoja varten:))
 - betoniset ratapölkkyt
 - liikkuvan kaluston jarrujen osat
 - raidekoneiden varaosat
 - autodiesel
 - rautatiepalvelun henkilö- ja pakettiautot)

RUOTSI

LUETTELO KESKUSHANKINTAYKSIKÖISTÄ. LUETELUIHIN YKSIKÖIHIN SISÄLTYY ALUEELLISIA JA PAIKALLISIA OSASTOJA.

1. Försvarets materielverk
(puolustusvoimien kalustovirasto)
2. Vägverket
(tievirasto)
3. Byggnadsstyrelsen
(rakennushallitus)
4. Postverket
(postivirasto)
5. Domänverket
(metsävirasto)
6. Luftfartsverket
(ilmailuvirasto)
7. Fortifikationsförvaltningen
(linnoitusvirasto)
8. Skolverket
(kouluvirasto)

9. Rikspolisstyrelsen
(poliisivirasto)
10. Statskontoret
(hallinnon kehittämisvirasto)
11. Kriminalvårdsstyrelsen
(kriminaalihuoltovirasto)
12. Sjöfartsverket
(merenkulkuvirasto)
13. Riksskatteverket
(valtion verovirasto)
14. Skogsstyrelsen
(metsähallitus)
15. Försvarets sjukvårdsstyrelse
(puolustusvoimien lääkintöhallitus)
16. Statens trafiksäkerhetsverk
(liikenneturvallisuusvirasto)
17. Civilförsvarsstyrelsen
(siviilipuolustushallitus)
18. Närings- och teknikutvecklingsverket
(elinkeino- ja teknologiavirasto)
19. Socialstyrelsen
(sosiaalihakemus)
20. Statistiska centralbyrån
(tilastokeskus)

SVEITSI

LUETTELO KESKUSHANKINTA- YKSIKÖISTÄ

1. Eidgenössische Drucksachen- und Materialzentrale
Office central fédéral des imprimés et du matériel
Ufficio centrale federale degli stampati e del materiale
(painotuotteiden ja tavaranhankintojen valtion keskuksisto)
2. Eidgenössische Parlaments- und Zentralbibliothek
Bibliothèque centrale du Parlement et de l'administration fédérale
Biblioteca centrale del Parlamento e dell'amministrazione federale
(parlamentin ja liittohallituksen keskuksisto)
3. Amt für Bundesbauten
Office des constructions fédérales
Ufficio delle costruzioni federali
(liittovaltion rakennusvirasto)
4. Eidgenössische Technische Hochschule Zürich
Ecole polytechnique fédérale de Zurich
Politecnico federale di Zurigo
(liittovaltion polytekninen korkeakoulu Zürichissä)
5. Eidgenössische Technische Hochschule Lausanne
Ecole polytechnique fédérale de Lausanne
Politecnico federale di Losanna
(liittovaltion polytekninen korkeakoulu Lausannessa)
6. Schweizerische Meteorologische Zentralanstalt
Institut suisse de météorologie
Istituto svizzero di meteorologia
(Sveitsin ilmatieteen laitos)
7. Eidgenössische Anstalt für Wasserversorgung,
Abwasserreinigung und Gewässerschutz
Institut fédéral pour l'aménagement, l'épuration et la protection des eaux
Istituto federale per l'approvvigionamento, la depurazione e la protezione delle acque
(liittovaltion vesihuolto-, vedenpuhdistus- ja -suojelulaitos)
8. Eidgenössische Forschungsanstalt für Wald, Schnee und Landschaft
Institut fédéral de recherches sur la forêt, la neige et le paysage
Istituto federale di ricerca per la foresta, la neve e il paesaggio
(liittovaltion metsän, lumen ja maiseman-
tutkimuslaitos)
9. Bundesamt für Gesundheitswesen
Office fédéral de la santé publique
Ufficio federale della sanità pubblica
(liittovaltion kansanterveysvirasto)
10. Schweizerische Landesbibliothek
Bibliothèque nationale suisse
Biblioteca nazionale svizzera
(Sveitsin kansalliskirjasto)
11. Bundesamt für Zivilschutz
Office fédéral de la protection civile
Ufficio federale della protezione civile
(liittovaltion väestönsuojeluvirasto)
12. Eidgenössische Zollverwaltung
Administration fédérale des douanes
Amministrazione federale delle dogane
(liittovaltion tullivirasto)
13. Eidgenössische Alkoholverwaltung
Régie fédérale des alcools
Regia federale degli alcool
(liittovaltion alkoholivirasto)
14. Münzstätte
Monnaie

<p>Zecca
(rahavirasto)</p> <p>15. Eidgenössisches Amt für Messwesen
Office fédéral de métrologie
Ufficio federale di metrologia
(liittovaltion mittatekniikan virasto)</p> <p>16. Paul Scherrer Institut
Institut Paul Scherrer
Istituto Paul Scherrer
(Paul Scherrer -instituutti)</p> <p>17. Bundesamt für Landwirtschaft
Office fédéral de l'agriculture
Ufficio federale dell'agricoltura
(liittovaltion maatalousvirasto)</p> <p>18. Bundesamt für Zivilluftfahrt
Office fédéral de l'aviation civile</p> | <p>Ufficio federale dell'aviazione civile
(liittovaltion ilmailuvirasto)</p> <p>19. Bundesamt für Wasserwirtschaft
Office fédéral de l'économie des eaux
Ufficio federale dell'economia delle acque
(liittovaltion vesitalousvirasto)</p> <p>20. Gruppe für Rüstungsdienste
Groupement de l'armement
Aggruppamento dell'armamento
(sotatarvikelaitos)</p> <p>21. Postbetriebe
Entreprise des postes
Azienda delle poste
(PTT:n postitoiminta)</p> |
|--|---|
-

LISÄYS 3

LUETTELO JULKISOIKEUDELLISISTA TOIMIELIMISTÄ JA NIIDEN RYHMISTÄ

I. ITÄVALLASSA:

Kaikki muut kuin teolliset ja kaupalliset "Rechnungshofin" (tilintarkastusviranomaisen) budjettivalvonnan alaiset toimielimet.

II. SUOMESSA:

Julkiset tai julkisesti valvotut muut kuin kaupalliset ja teolliset yksiköt tai yritykset.

III. ISLANNISSA:

Ryhmät

Fjármálaráðuneytið (valtiovarainministeriö)
Innkaupastofnun ríkisins (valtion hankintalaitos) lög um opinber innkaup 18. mars 1987 ka Reglugerð 14. apríl 1988 nojalla

Lyfjaverslun ríkisins (valtion farmaseuttinen tuontiyhtiö)

Samgönguráðuneytið (liikenneministeriö)
Póst- og símamálastofnunin (posti- ja telelaitos)

Vegagerð ríkisins (tielaitos)

Flugmálastjórn (ilmailulaitos)
Menntamálaráðuneytið (kulttuuri- ja opetusministeriö)

Háskóli Íslands (Islannin yliopisto)
Utanríkisráðuneytið (ulkoministeriö)
Félagsmálaráðuneytið (sosiaaliministeriö)
Heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneytið (terveys- ja sosiaaliturvaministeriö)

Ríkisspítalar (valtion sairaalat)
Sveitarfélög (Kunnat)
Reykjavíkin kaupunki
Innkaupastofnun Reykjavíkurborgar (Reykjavíkin hankintakeskus)

IV. LIECHTENSTEINISSA:

Die öffentlich-rechtlichen Verwaltungseinrichtungen auf Landes- und Gemeindeebene. (valtion ja kunnan viranomaiset, julkisoikeudelliset laitokset ja säätiöt)

V. NORJASSA:

Offentlige eller offentlig kontrollerte organer eller virksomheter som ikke har en industriell eller kommersiell karakter. (julkiset tai julkisesti valvotut muut kuin kaupalliset tai teolliset yksiköt tai yritykset.)

Toimielimet

— Norsk Rikskringkasting (Norjan yleisradioyhtiö)

— Norges Bank (keskuspankki)

— Statens Lånekasse for Utdanning (valtion opintolainakassa)

— Statistisk Sentralbyrå (tilastokeskus)

— Den Norske Stats Husbank (Norjan valtion asuntopankki)

— Statens Innvandr- og Flyktningeboliger

— Medisinsk Innovasjon Rikshospitalet

— Norsk Teknisk Naturvitenskapelig Forskningsråd (Norjan kuninkaallinen tieteellisen ja teollisen tutkimuksen neuvosto)

— Statens Pensjonskasse (Norjan yleinen eläkekassa)

Ryhmät

— Statsbedrifter i h.h.t lov am statsbedrifter av 25. juni 1965 nr. 3 (valtionyritykset)

— Statsbanker (valtionpankit)

— Universiteter og høyskoler etter lov av 16. juni 1989 nr. 77 (yliopistot)

VI. RUOTSISSA:

Alla icke-kommersiella organ vars upphandling står under tillsyn av riksrevisionsverket. (kaikki muut kuin kaupalliset yhteisöt, joiden tavaranhankintoja valvoo valtion tilintarkastustoimisto.)

VII. SVEITSISSÄ:

Die öffentlich-rechtlichen Verwaltungseinrichtungen auf Landes-, kantonaler, Bezirks- und Gemeindeebene.

(liittovaltion, kantonien, piirien ja kuntien viranomaiset, julkisoikeudelliset laitokset ja säätiöt.)

LISÄYS 4

JUOMAVEDEN TUOTANTO, KULJETUS
TAI JAKELU

Wasserversorgung Liechtensteiner Unterland.

ITÄVALTA

Yhdeksän Länderin Wasserversorgungsgesetzen nojalla paikallisviranomaisten (Gemeinden) ja paikallisviranomaisten yhteenliittymien (Gemeindeverbände) yksiköt.

NORJA

Forskrift om Drikkevann og Vannforsyning (FOR 1951—09—28 9576 SO) nojalla vettä tuottavat tai jakelevat yksiköt.

SUOMI

Yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista (982/77) 23 päivänä joulukuuta 1977 annetun lain 1 §:n nojalla juomavettä tuottavat, kuljettavat ja jakelevat yksiköt.

RUOTSI

Lag (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar nojalla juomavettä tuottavat, kuljettavat tai jakelevat paikallisviranomaiset tai kunnalliset yhtiöt.

ISLANTI

Reykjavikin kunnallinen vesilaitos ja muut kunnalliset vesilaitokset lain lög nr. 15 fr 1923 nojalla.

SVEITSI

Vettä tuottavat, kuljettavat ja jakelevat aluehallinnolliset laitokset ja yritykset.

Nämä aluehallinnolliset laitokset ja yritykset toimivat paikallis- tai kantonilainsäädännön nojalla tai siihen perustuvien yksittäisten sopimusten nojalla.

LIECHTENSTEIN

Gruppenwasserversorgung Liechtensteiner Oberland.

LISÄYS 5

SÄHKÖN TUOTANTO, SIIRTO TAI
JAKELU

ITÄVALTA

Yksiköt toisen Verstaatlichungsgesetz (BGBl. 81/47, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna lailla BGBl. 321/87) ja Elektrizitätswirtschaftsgesetz (BGBl. 260/75, sellaisena kuin se on muutettuna lailla BGBl. 131/79), yhdeksän Länderin Elektrizitätswirtschaftsgesetze mukaan lukien, nojalla.

SUOMI

Yksiköt, jotka tuottavat, siirtävät tai jakelevat sähköä 16 päivänä maaliskuuta 1979 annetun sähkölain (319/79) 27 §:n nojalla.

ISLANTI

Kansallinen voimayhtiö lög nr. 59 árið 1965 nojalla.

Valtion sähkövoimalaitos 9. kafli orkulaga nr. 58 árið 1967 nojalla.

Reykjavikin kunnallinen sähkölaitos.

Sudurnesin aluelämpölaitos lög nr. 100 árið 1974 nojalla.

Vestfjordin voimayhtiö lög nr. 66 árið 1976 nojalla.

LIECHTENSTEIN

Liechtensteinische Kraftwerke.

NORJA

Yksiköt, jotka tuottavat, siirtävät tai jakelevat sähköä Lov om bygging og drift av elektriske anlegg (LOV 1969—06—19), Lov om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom m.v., Kap. I, jf. kap. V (LOV 1917—12—14 16, kap. I) tai Vassdragsreguleringsloven (LOV 1917—12—14 17) tai Energi-loven (LOV 1990—06—29 50) nojalla.

RUOTSI

Yksiköt, jotka siirtävät tai jakelevat sähköä Lag (1902:71 s. 1) innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar mukaisen luvan nojalla.

SVEITSI

Sähköä siirtävät ja jakelevat aluehallinnon toimielimet ja yritykset, jotka toimivat Bundesgesetz vom 24. Juni 1902 betreffend die elektrischen Schwach- und Starkstromanlagen mukaisten pakkolunastuslupien nojalla.

Aluehallinnon toimielimet ja yritykset, jotka tuottavat sähköä toimitettavaksi edellä tarkoitetuille aluehallinnon laitoksille ja yrityksille Bundesgesetz vom 22. Dezember 1916 über die Nutzbarmachung der Wasserkräfte ja Bundesgesetz vom 23. Dezember 1959 über die friedliche Verwendung der Atomenergie und den Strahlenschutz nojalla.

LISÄYS 6

KAASUN TAI LÄMMÖN SIIRTO TAI
JAKELU

ITÄVALTA

kaasu: Hankintayksiköt vuoden 1935 Energiewirtschaftsgesetzin nojalla

lämpö: Hankintayksiköt, jotka siirtävät tai jakelevat lämpöä Itävallan kauppa- ja teollisuusasetuksen (Gewerbeordnung), (BGBl. 50/74, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna BGBl. 233/80) mukaisen luvan nojalla.

SUOMI

Kunnalliset energialaitokset tai niiden yhteenliittymät tai muut yksiköt, jotka jakelevat kaasua tai lämpöä kunnallisten viranomaisten luvalla.

ISLANTI

Sudurnesin aluelämpölaitos lög nr. 100 árið 1974 nojalla.

Reykjavikin kunnallinen kaukolämpölaitos ja muut kunnalliset kaukolämpölaitokset.

LIECHTENSTEIN

Liechtensteinische Gasversorgung.

NORJA

Yksiköt, jotka siirtävät tai jakelevat kaasua tai lämpöä Lov om bygging og drift av fjernvarmeanlegg (LOV 1986—04—18 10) tai Energiloven (lov 1990—06—29 50) nojalla.

RUOTSI

Yksiköt, jotka kuljettavat tai jakelevat kaasua tai lämpöä Lag (1978:160) om vissa rörledningar mukaisen luvan nojalla.SVEITSI

Bundesgesetz vom 4. Oktober 1963 über Rohrleitungsanlagen zur Beförderung flüssiger oder gasförmiger Brenn- und Treibstoffe nojalla putkistoa ylläpitävät aluehallinnon laitokset ja yritykset.

LISÄYS 7

*ÖLJYN TAI KAASUN ETSINTÄ JA TALTEENOTTO**ITÄVALTA*

Yksiköt Berggesetz 1975 (BGBl. 259/75, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna BGBl. 355/90) nojalla.

SUOMI

Lain oikeudesta luovuttaa valtion maaomaisuutta ja tuloatuottavia oikeuksia (687/78) 1 ja 2 §:n mukaisen yksinoikeuden nojalla toimivat yksiköt.

ISLANTI

Lög nr. 58 árið 1967 nojalla kansallinen energiaviranomainen.

*LIECHTENSTEIN**NORJA*

Öljylain Petroleumsloven (LOV

1985—03—22 11) sekä sen tai Lov om undersøkelse etter og utvinning av petroleum i grunnen under norsk landområde -säädöksen nojalla annettujen asetusten soveltamisalaan kuuluvat hankintayksiköt.

RUOTSI

Lag (1974:890) om vissa mineralfyndigheter tai Lag (1966:314) om kontinentalsockeln mukaisen luvan nojalla öljyä tai kaasua etsivät tai talteenottavat yksiköt.

SVEITSI

Aluehallinnon laitokset ja yritykset, jotka etsivät tai ottavat talteen öljyä tai kaasua maaperän hyödyntämistä koskevan kantoni-lainsäädännön mukaisesti, joka on vahvistettu Verfassungen der Kantone tai Erdölkonkordat vom 24. September 1955 zwischen den Kantonen Zürich, Schwyz, Zug, Schaffhausen, Appenzell Innerhoden, Appenzell Ausserhoden, St. Gallen, Argau und Thurgau tai Einführungsgesetze zum Zivilgesetzbuch der Kantone tai Spezialgesetzgebungen der Kantone nojalla.

LISÄYS 8

HIILEN TAI MUIDEN KIIINTEIDEN
POLTTOAINEIDEN ETSINTÄ JA TAL-
TEENOTTO

LIECHTENSTEIN
—

ITÄVALTA

Yksiköt Berggesetz 1975 (BGBl. 259/75, sel-
laisena kuin se on viimeksi muutettuna BGBl.
355/90) nojalla.

NORJA
—

RUOTSI

Yksiköt, jotka etsivät tai ottavat talteen
hiiltä tai muita kiinteitä polttoaineita Lag
(1974:890) om vissa mineralfyndigheter tai Lag
(1985:620) om vissa torvfyndigheter tai Lag
(1966:314) om kontinentalsockeln mukaisen
luvan nojalla.

SUOMI
—

ISLANTI

Kansallinen energiaviranomainen lög nr. 58
árið 1967 nojalla.

SVEITSI
—

LISÄYS 9

RAUTATIEPALVELUALAN HANKIN-
TAYKSIKÖT

benyttelse (LOV 1854—09—07) tai Lov om
tillaegg til jernbaneloven af 12te august 1848 og
23de april 1898 nojalla toimivat yksiköt.

ITÄVALTA

Eisenbahngesetz 1957 (BGBl. 60/57, sellaise-
na kuin se on viimeksi muutettuna BGBl.
305/76) mukaiset hankintayksiköt.

RUOTSI

Förordning (1988:1339) om statens spåran-
läggningar ja Lag (1990:1157) om järnvägssä-
kerhet mukaisista rautatiepalveluista vastaavat
julkiset yksiköt.

SUOMI

Valtion rautatiet/Statsjärnvägarna

Lag (1978:438) om huvudmannaskap för viss
kollektiv persontrafik nojalla alueelliset ja pai-
kalliset alueellisesta ja paikallisesta rautatieli-
kenteestä vastaavat julkiset yksiköt.

ISLANTI
—

Förordning (1988:1339) om statens spåran-
läggningar mukaisen luvan nojalla rautatiepal-
veluja harjoittavat yksityiset yksiköt, kun ky-
seiset luvat vastaavat direktiivin 2 artiklan 3
kohtaa.

LIECHTENSTEIN
—

NORJA

Norges Statsbaner (NSB) sekä Lov innehol-
dende saerskilte bestemmelser angående anlegg
av jernveie til almindelig benyttelse (LOV
1848—08—12) tai Lov inneholdende bestem-
melser angående jernveie til almindelig af-

SVEITSI

Schweizerische Bundesbahnen (SBB)/Che-
mins de Fer Fédéraux (CFF)/Ferrovie Federali
Svizzere (FFS).

Kaikki muut yritykset Eisenbahngesetz vom
20. Dezember 1957 1 artiklan 2 kohdan ja 2
artiklan 1 kohdan nojalla.

LISÄYS 10

KAUPUNKIRAUTATIE-, RAITIOTIE-,
JOHDINAUTO- TAI LINJA-AUTOPALVE-
LUJEN HANKINTAYKSIKÖT

ITÄVALTA

Yksiköitä, jotka toimivat Eisenbahngesetz 1957 (BGBl. 60/57, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna BGBl. 305/76) ja Kraftfahr-
linengesetz 1952 (BGBl. 84/52, sellaisena kuin se on muutettuna BGBl. 265/66) nojalla.

SUOMI

Kunnalliset liikennelaitokset tai julkisia linja-
autopalveluja kunnallisten viranomaisten luvalla tarjoavat yksiköt.

ISLANTI

Reykjavikin kunnallinen linja-autopalvelu.

LIECHTENSTEIN

Liechtensteinische Post-, Telefon- und Tele-
grafenbetriebe (PTT).

NORJA

Norges Statsbaner (NSB) sekä lov inneholdende saerskilte bestemmelser angående anlegg av jernveie til almindelig benyttelse (LOV 1848—08—12) tai Lov inneholdende bestem-
melser angaaende jernveie til almindelig af-
benyttelse (LOV 1854—09—07) tai Lov om
tillaegg til jernbaneloven af 12te august 1848 og

23de april 1898 tai Lov om samferdsel (LOV 1976—06—04 63) tai Lov om anlegg av taug-
baner og loipestrenger (LOV 1912—06—14 1)
nojalla toimivat maakuljetusyksiköt.

RUOTSI

Julkiset yksiköt, jotka hoitavat kaupunki-
rautatie- tai raitiotiepalveluja Lag (1978:438)
om huvudmannskap för viss kollektiv per-
sontrafik ja Lag (1990:1157) om järnvägssäker-
het mukaisesti.

Julkiset tai yksityiset yksiköt, jotka hoitavat
johdinauto- tai linja-autopalveluja Lag
(1978:438) om huvudmannskap för viss kol-
lektiv persontrafik ja lain Lag (1988:263) om
yrkestrafik mukaisesti.

SVEITSI

Schweizerische Post-, Telefon- und Telegra-
fenbetriebe (PTT).

Eisenbahngesetz vom 20. Dezember 1957 2
artiklan 1 kohdan nojalla raitiotiepalveluja
tarjoavat aluehallinnon laitokset ja yritykset.

Bundesgesetz vom 29. März 1950 über die
Trolleybusunternehmungen 4 artiklan 1 koh-
dan nojalla palveluja tarjoavat aluehallinnon
joukkoliikenteestä vastaavat laitokset ja yrityk-
set.

Postverkehrsgesetz vom 2. Oktober 1924 1
artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 3 artiklan 1
kohdan nojalla säännöllistä kaupallista mat-
kustajaliikennettä harjoittavat aluehallinnon
laitokset ja yritykset.

LISÄYS 11

LENTOKENTTÄALAN HANKINTA-
YKSIKÖT

jalla lentokenttötoimintaa harjoittavat yksiköt.

ITÄVALTA

Luftfahrtgesetz 1957 (BGBl. 253/57) 63—80 artiklassa määritellyt yksiköt.

SUOMI

Ilmailulaitoksen ilmailulain (595/64) nojalla ylläpitämät lentokentät.

ISLANTI

Ilmailulaitos.

LIECHTENSTEIN

NORJA

Lov om luftfart (LOV 1960—12—16 1) no-

RUOTSI

Julkisyhteisön lag (1957:297) om luftfart mukaisesti omistamat ja ylläpitämät lentokentät.

Yksityisten lain mukaisen, direktiivin 2 artiklan 3 kohdan vaatimukset täyttävän luvan nojalla omistamat ja ylläpitämät lentokentät.

SVEITSI

Ranskan ja Sveitsin Blotzheimissä sijaitsevan Ble-Mulhousen lentokentän rakentamisesta ja käytöstä 4 päivänä heinäkuuta 1949 tekemän sopimuksen nojalla perustettu Aéroport de Ble-Mulhouse -lentokenttä.

Bundesgesetz vom 21. Dezember 1948 über die Luftfahrt 37 artiklan mukaisen luvan nojalla ylläpidetyt lentokentät.

LISÄYS 12

MERI- TAI SISÄVESISATAMIEN TAI
MUIDEN TERMINAALIPALVELUJEN
ALALLA TOIMIVAT HANKINTAYKSI-
KÖT

Reykjavikin satama.

ITÄVALTA

Länderien ja/tai Gemeindenien kokonaan tai osittain omistamat sisävesisatamat.

SUOMI

Lain kunnallisista satamajärjestyksistä ja liikennemaksuista (955/76) nojalla kunnallisten viranomaisten omistamat tai ylläpitämät satamat.

Saimaan kanava (Saimaan kanavan hoitokunta).

ISLANTI

Valtion majakka- ja satamaviranomainen hafnalög nr. 69 r 1984 nojalla.

LIECHTENSTEIN

NORJA

Norges Statsbaner (NSB) (Rautatieterminaalit).

Havneloven (LOV 1984—06—08 51) nojalla toimivat yksiköt.

RUOTSI

Lag (1988:293) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn, Förordning (1983:744) om trafiken på Göta kanal, Kungörelse (1970:664) om trafik på Södertälje kanal, Kungörelse (1979:665) om trafik på Trollhätte kanal mukaiset julkisyhteisön omistamat ja/tai ylläpitämät satamat ja terminaalipalvelut.

SVEITSI

Gesetz vom 13. November 1919 betreffend Verwaltung der baselstädtischen Rheinhafenanlagen nojalla Basel-Stadtin kantonian varten ja Gesetz vom 26. Oktober 1936 über die Errich-

tung von Hafen-, Geleise- und Strassenanlagen auf dem "Sternenfeld", Birsfelden, und in der "Au", Muttenz, nojalla Basel-Landin kantonian varten perustettu Rheinhäfen beider Basel.

LISÄYS 13

TELEVERKKOJEN YLLÄPITO TAI TELEPALVELUJEN TARJOAMINEN

ITÄVALTA

Österreichische Post- und Telegraphenverwaltung (PTV).

SUOMI

Teletoimintalain (183/87), annettu 16 päivänä heinäkuuta 1990, 4 pykälän mukaisen erityisoikeuden nojalla toimivat yksiköt.

ISLANTI

Lög um fjarskipti nr. 73 árið 1984 ja lög um stjórn og starfsemi póst- og símamála nr. árið 1977 nojalla posti- ja telehallinto.

LIECHTENSTEIN

Liechtensteinische Post-, Telefon- und Telegrafbetriebe (PTT).

NORJA

Telegrafloven (LOV 1899—04—29) nojalla toimivat yksiköt.

RUOTSI

Yksityiset yksiköt, jotka toimivat direktiivin 2 artiklan 3 kohdan vaatimuksia vastaavien lupien nojalla.

SVEITSI

Schweizerische Post-, Telefon- und Telegrafbetriebe (PTT).

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 26 päivänä heinäkuuta 1971,
julkisia rakennusurakoita koskeviin sopimuksiin liittyvien palvelujen tarjoamista koskevien rajoitusten
poistamisesta sekä julkisia rakennusurakoita koskevien sopimusten tekemisestä kauppaedustajan tai
sivuliikkeiden välityksellä toimivien urakoitsijoiden kanssa**

(71/304/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 2 kohdan ja 63 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen IV osaston B jakson,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽²⁾ ja erityisesti sen V osaston C jakson e kohdan 1 alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

sekä katsoo, että

yksityiskohtaiset säännökset sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamiseksi sekä siirtymäkauden järjestelyiksi ISICin pääluokkaan 40 kuuluvien itsenäisten ammatin harjoittajien osalta on jo annettu 7 päivänä heinäkuuta 1964 annetuissa neuvoston direktiiveissä 64/427/ETY ja 64/429/ETY⁽⁵⁾; mainittujen direktiivien mukaan hankintaviranomaiset eivät saa asettaa sopimuspuolena oleville yksityis- oikeudellisille luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille vaatimusta kohdella alirakoitsijoita syrjivästi näiden kansallisuuden perusteella; ainoastaan sellaisia julkisia rakennusurakoita

koita koskevia rajoituksia sallitaan väliaikaisesti, joissa on kysymys osallistumisesta rakennusurakkaan joko tarjoamalla palveluja taikka kauppaedustajan tai sivuliikkeiden välityksellä; näin ollen edellä mainittujen direktiivien säännöksiä voidaan soveltaa yleisesti ja niiden toistaminen tässä direktiivissä on tarpeetonta,

ISICin pääluokkaan 40 kuuluvia rakennusurakkasopimuksia voidaan tehdä sellaisten yksiköiden kanssa tai niihin kuuluvia rakennustöitä voivat tehdä yksiköt, jotka ovat valtion, alueellisten tai paikallisten viranomaisten taikka muiden julkisoikeudellisten oikeushenkilöiden antamien käyttöoikeusurakoiden saajia; sen vuoksi tämän direktiivin soveltamisalaan on sisällytettävä edellä tarkoitetut suurta rakennustyömäärää edustavat sopimukset; ilman näitä direktiivin merkitys jäisi huomattavasti vähäisemmäksi,

Euroopan ydinenergiayhteisön perustamissopimuksen 97 artiklassa on erityismääräys tieteellisten tai teollisten ydinalaitosten rakentamisesta; Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 232 artiklan mukaisesti tällaiset tapaukset olisi jätettävä tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle,

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62

⁽³⁾ EYVL N:o 62, 12.4.1965, s. 883/65

⁽⁴⁾ EYVL N:o 13, 29.1.1965, s. 158/65

⁽⁵⁾ EYVL N:o 117, 23.7.1964, s. 1863/64 ja s. 1880/64

edellä tarkoitettujen yleisten toimintaohjelmien antamisen jälkeen Euroopan talousyhteisö on laatinut oman teollisten toimi-

alojen nimikkeistönsä, jonka nimi on "Euroopan yhteisöjen teollisuusnimikkeistö (NICE)"; tähän nimikkeistöön sisältyy viittauksia kansallisiin nimikkeistöihin ja se soveltuu jäsenvaltioiden tarpeisiin paremmin kuin ISIC-nimikkeistö ("kansainvälinen kaikkien taloudellisten toimialojen teollinen standardiluokitus"); NICE-nimikkeistöä tulisi sen vuoksi käyttää, jos se ei merkitse poikkeamista yleisissä toimintaohjelmissa asetetusta ISIC-nimikkeistön mukaisesta aikataulusta; NICE-nimikkeistön käyttäminen tätä direktiiviä sovellettaessa ei voi merkitä sellaista poikkeamista,

julkisia rakennusurakoita koskeissa sopimuksissa viitataan usein teknisiin eritelmiin; yleisten toimintaohjelmien hyväksymisen yhteydessä antamassaan lausunnossa neuvosto on todennut, että teknisten eritelmien ei tulisi sisältää syrjiviä kohtia; sen vuoksi on tarpeen ottaa tähän direktiiviin tätä asiaa koskevia säännöksiä, ja

itsenäisten ammatinharjoittajien kaikkea toimintaa sekä sijoittautumisvapaudesta ja palvelujen tarjoamisen vapaudesta etua saavien henkilöiden liikkumista ja oleskelua koskevat säännökset on annettu tai annetaan eri direktiiveillä; palveluja tarjoavan henkilön kanssa tai hänen lukuunsa toimivia palkattuja työntekijöitä koskevista järjestelyistä säädetään perustamissopimuksen 48 ja 49 artiklan soveltamiseksi annetuissa säännöksissä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on poistettava yleisten toimintaohjelmien I osastoissa tarkoitettuja palveluja tarjoavia taikka kauppaedustajien tai sivuliikkeiden välityksellä toimivia luonnollisia henkilöitä ja yhtiöitä tai liikkeitä, jäljempänä 'edunsaajat', koskeva rajoitus, jota tarkoitetaan mainittujen yleisten toimintaohjelmien III osastossa ja joka koskee oikeutta tehdä sopimus rakennusurakasta, saada tai toteuttaa rakennusurakka taikka osallistua rakennusurakkaan, jonka teettäjänä on valtio, alueelliset tai paikalliset viranomaiset taikka julkishallinnon oikeushenkilöt.

2 artikla

1. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaoh-

jelman liitteessä I olevaan 40 pääluokkaan kuuluvien itsenäisten ammatin harjoittajien toimintaan. Vastaavaa toimintaa on Euroopan yhteisöjen teollisuusnimikkeistön (NICE) 40 pääluokkaan kuuluva toiminta; kyseinen pääluokka on tämän direktiivin liitteenä.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta:

- a) mekaniikka-, sähkö- tai energiantuotantoalan teollisiin asennustöihin, lukuun ottamatta sitä osaa niistä, joka kuuluu rakennustuotantoon tai maanrakennukseen;
- b) tieteellisten tai teollisten ydinlaitosten rakentamiseen;
- c) maankaivuutyöhön, kuilunrakennukseen, ruoppaukseen ja kuonanpoistoon, jotka tehdään mineraalien käyttöön ottamiseksi (kaivos- ja louhintatyö).

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on erityisesti poistettava rajoitukset:

- a) jotka estävät edunsaajia tarjoamasta palveluja samoin edellytyksin ja oikeuksin kuin kyseisen valtion omat kansalaiset; poistettaviin rajoituksiin on kuuluttava erityisesti laissa, asetuksissa tai hallinnollisissa määräyksissä säädettyt rajoitukset sekä sellaiset hallinnolliset käytännöt, jotka edellyttävät tai sallivat, että ne luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, joiden kanssa on tehty sopimus rakennustyön tekemisestä tai järjestämisestä taikka julkisten palvelujen järjestämisestä erityis- tai yksinoikeuksin, kohtelevat edunsaajia syrjivästi tehdessään sopimuksia edelleen velvoitteidensa hoitamiseksi;
- b) jotka johtuvat hallinnollisesta käytännöstä ja joiden seurauksena edunsaajia kohdellaan syrjivästi verrattuna oman valtion kansalaisiin;
- c) jotka johtuvat sellaisista määräyksistä tai käytännöistä, joita tosin sovelletaan kansallisuudesta riippumatta yhtäläisesti, mutta jotka kuitenkin joko kokonaan tai suurimmaksi osaksi estävät muista jäsenvaltioista peräisin olevia harjoittamasta ammatillista tai kaupallista toimintaa; syrjivät tekniset eritelmat kuuluvat erityisesti kumottaviin rajoituksiin; niitä ei ole kuitenkaan pidettävä syrjivinä, milloin ne ovat sopimuksen kohteen kannalta perusteltuja.

2. Jäsenvaltioiden on erityisesti huolehdittava, että:

- a) edunsaajat saavat samoin ehdoin kuin oman valtion kansalaiset erilaisia luottoja, avustuksia ja tukia, joita

- viranomaiset myöntävät kyseisen valtion alueella toteutettaviin rakennusurakoihin;
- b) edunsaajalla on rajoittamaton ja joka tapauksessa samoilla ehdoilla kuin valtion omilla kansalaisilla toteutuva oikeus käyttää hyväkseen valtion valvomia hankintalähteitä, jotka ovat tarpeen rakennusurakan toteuttamiseksi.

4 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 12 kuukauden kuluessa sen

tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

5 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 26 päivänä heinäkuuta 1971

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. MORO

LIITE

AMMATTIMAISTEN ELINKEINOJEN LUETTELO

Euroopan yhteisöjen teollisuusnimikkeistön (NICE) mukaisena

<i>pääloukka</i>	<i>luokka</i>
40	RAKENNUSTYÖ SEKÄ TIE- JA VESIRAKENNUS
400	Rakennustyö (yleinen); purkutyö
400.1	Yleinen rakennustyö
400.2	Purkutyö
401	Talonrakennustyö (asuin- tai muiden talojen)
401.1	Yleinen talonrakennustyö
401.2	Katonrakennus
401.3	Savupiippujen ja uunien rakentaminen
401.4	Lämmöneristystyö
401.5	Julkisivujen muutos- ja korjaustyö
401.6	Rakennustelineiden pystyttäminen
401.7	Muu rakennustyö (runkotyöt mukaan lukien)

<i>pääluokka</i>	<i>luokka</i>	
402		Maanrakennustyö; teiden, siltojen, rautateiden jne. rakentaminen
	402.1	Yleinen maanrakennustyö
	402.2	Maansiirtotyö maan päällä
	402.3	Maanrakennuksen runkotyö (maan päällä tai alla)
	402.4	Sisävesi- ja meriliikenne rakennelmien rakentaminen
	402.5	Maantienrakennus (lentokenttä- ja kiitoratarakentaminen mukaan lukien)
	402.6	Muut maanrakennusalan erikoistehävät (mukaan lukien liikennemerkkien ja -merkinantolaitteiden sekä merimerkkien asentaminen, johtojen ja putkistojen rakentaminen kaasua, vettä tai kaupunkikaasua varten sekä sähkövoima- ja teleliikennelinjojen rakentaminen)
403		Asennustyö
	403.1	Yleinen asennustyö
	403.2	Putkiasennus (kaasu-, vesi- ja sanitettiasennustyö)
	403.3	Lämmitys- ja ilmastointiasennustyö (keskuslämmitys-, ilmastointi- ja tuuletuslaitteasennus)
	403.4	Lämmöneristykset sekä äänen- ja värinänvaimennuseristykset
	403.5	Sähköasennustyö
	403.6	Antennien, ukkosenjohdattimien, puhelimien jne. asennustyö
404		Sisustus ja viimeistely
	404.1	Yleinen sisustus- ja viimeistelytyö
	404.2	Rappaustyö
	404.3	Puutyö, erityisesti puurakennelmien asennus (mukaan lukien puulattioiden rakentaminen)
	404.4	Maalaus ja ikkunoiden asennus, tapetointi
	404.5	Pintojen ja päällysteiden kiinnittäminen lattioille ja seinille (laattojen ja muiden lattianpäällysteiden kiinnittäminen tai liimaus)
	404.6	Sekalaiset viimeistelytyöt (mukaan lukien liesien, takkojen ym. asennustyö)

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 26 päivänä heinäkuuta 1971,
julkisia rakennusurakoita koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta**

(71/305/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan sekä 66 ja 100 artiklan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen IV osaston B jakson 1 alakohdan,

ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽²⁾ ja erityisesti sen V osaston C jakson e kohdan 1 alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

sekä katsoo, että

valtion, alueellisten tai paikallisten viranomaisten taikka muiden julkishallinnollisten oikeushenkilöiden jäsenvaltioissa tekemiin julkisia rakennusurakoita koskeviin sopimuksiin liittyvän sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden toteuttamiseksi samanaikaisesti on sekä poistettava niitä koskevat rajoitukset että sovitettava yhteen julkisia rakennusurakoita koskevien sopimusten kansalliset tekomenettelyt,

tässä yhteensovittamisessa tulisi mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon jäsenvaltioissa voimassa olevat menettelyt ja hallintokäytännöt,

neuvosto on edellä mainittuja yleisiä toimintaohjelmia koskevassa julistuksessa korostanut, että yhteensovittamisen on perustuttava seuraaville peruseriaateille: syrjintää aiheuttavien teknisten eritelmien kieltäminen, rakennusurakoiden riittävä julkisuus, yleisten osallistumisperusteiden vahvistaminen sekä yhteisen valvontamenettelyn käyttöön ottaminen näiden periaatteiden noudattamisen varmistamiseksi,

laitokset, joiden toimialaan jäsenvaltioissa kuuluvat liikenne- ja palvelut, ovat tällä hetkellä osittain julkisoikeudellisia, osittain

yksityisoikeudellisia; yhteisen liikennepolitiikan tavoitteiden mukaisesti tulisi turvata yhdenvertainen kohtelu sekä saman alan liikenteenharjoittajien että myös niiden ja jonkun toisen alan liikenteenharjoittajien välillä,

koska edellä tarkoitetuissa erikoisolosuhteissa sovellettavien menettelyjen yhteensovittamista koskevia säännöksiä ei vielä ole annettu, on aihetta jättää tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle edellä tarkoitettut laitokset, joihin oikeudellisen asemansa takia muuten sovellettaisiin tätä direktiiviä,

on tarpeen välttää veden ja energian tuotanto-, jakelu- sekä siirto- tai kuljetuspalveluihin liittyvien rakennusurakkasopimusten saattamista eri järjestelmien alaiseksi sen mukaan, kuuluvatko ne valtion, alueellisten tai paikallisten julkisyhteisöjen taikka muiden julkisoikeudellisten oikeushenkilöiden toimivaltaan vai suorittavatko niitä erilliset oikeushenkilöt; sen vuoksi on tarpeen toistaiseksi jättää tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle edellä tarkoitettut, oikeudellisen asemansa perusteella sen soveltamisalaan kuuluvat yksiköt, kunnes lopulliset järjestelyt saatujen kokemusten perusteella voidaan tehdä,

on tarpeen antaa säännökset poikkeustapauksista, joissa ei välttämättä ole sovellettava toimenpiteitä menettelyjen yhteensovittamiseksi, mutta sellaisten tapausten on oltava tarkkaan rajattuja,

alle 1 000 000 laskentayksikön arvoisia rakennusurakkasopimuksia ei toistaiseksi tarvitse sisällyttää tässä direktiivissä säädetyn kilpailun piiriin ja on tarkoituksenmukaista antaa säännökset niiden jättämisestä yhteensovittamistoimenpiteiden ulkopuolelle; saatujen kokemusten perusteella komissio tekee myöhemmin neuvostolle uuden ehdotuksen direktiiviksi, jolla on tarkoitus alentaa vähimmäisarvoa yhteensovittamistoimenpiteiden soveltamiseksi julkisia rakennusurakoita koskeviin sopimuksiin,

julkisissa rakennusurakoissa, jotta todellisen kilpailun kehitys varmistettaisiin, on tarpeen, että jäsenvaltioiden hankintaviranomaisten urakkailmoitukset julkistetaan yhteisönlaajuisesti; näissä ilmoituksissa olevien tietojen perusteella yhteisössä toimivien rakennusurakoitsijoiden on voitava arvioida, ovatko

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 32/62

⁽³⁾ EYVL N:o 62, 13.4.1965, s. 883/65

⁽⁴⁾ EYVL N:o 63, 13.4.1965, s. 929/65

ne kiinnostuneita tarjotuista urakoista; tämän vuoksi on syytä antaa niille tarvittavat tiedot halutuista palveluista ja niihin liittyvistä ehdoista; erityisesti rajoitettujen menettelyjen osalta ilmoittamisen tarkoituksena on antaa jäsenvaltioiden rakennusurakoitsijoille mahdollisuus ilmaista kiinnostuksensa urakkasopimuksesta pyytämällä hankintaviranomaisilta tarjouspyyntöjä vaadituilla edellytyksillä, ja

urakkasopimuksia koskevat lisätiedot on jäsenvaltioiden käytännön mukaisesti annettava kunkin sopimuksen sopimusasiakirjoissa tai muuten vastaavassa asiakirjassa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I OSASTO

Yleiset säännökset

1 - 5 artikla

(ks. 389L0440)

6 artikla

Jos urakkasopimuksen kohteena on sellaisen julkisen asun-
toyhteisön suunnittelu ja rakentaminen, jossa rakennusurakan
laajuuden, monimuotoisuuden ja arvioidun toteuttamisajan
vuoksi suunnittelun on alusta alkaen perustuttava kiinteään
yhteistyöhön ryhmässä, jossa on sopimuksesta päättävien
hankintaviranomaisten edustajia, asiantuntijoita ja raken-
nustyöstä vastaava urakoitsija, urakkasopimusta tehtäessä
voidaan noudattaa erityistä menettelyä, jolla pyritään valitse-
maan ryhmään parhaiten soveltuva rakennusurakoitsija.

Hankintaviranomaisten on erityisesti sisällytettävä urakkail-
moitukseen mahdollisimman tarkka selostus toteutettavasta ra-
kennustyöstä, jotta asiasta kiinnostuneet urakoitsijat voivat
saada hankkeesta oikean käsityksen. Hankintaviranomaisten on
lisäksi 23 - 28 artiklan säännösten mukaisesti mainittava
urakkailmoituksessa ne ehdokkaita itseään sekä rahoitusta
koskevat ja tekniset edellytykset, jotka ehdokkaiden on
täytettävä.

Soveltaessaan edellä tarkoitettua menettelyä hankin-
taviranomaisten on sovellettava rajoitettua menettelyä ja
kelpuuttamismenettelyn valintaperusteita koskevia yleisiä
säännöksiä ilmoittamisesta.

7 - 9 artikla

(ks. 389L0440)

III OSASTO

Yleiset säännökset ilmoittamisesta

12 - 19 artikla

(ks. 389L0440)

II OSASTO

Yleiset teknisen alan säännökset

10 - 11 artikla

(ks. 389L0440)

IV OSASTO

Yleiset säännökset osallistumisesta

20 artikla

(ks. 389L0440)

21 artikla

Rakennusurakoitsijat voivat tehdä tarjouksia ryhmittyminä. Ryhmittymältä ei saa tarjouksen tekemistä varten edellyttää tiettyä oikeudellista muotoa, mutta sopimuspuoleksi valitulta ryhmittymältä voidaan kuitenkin edellyttää sitä sopimuksen teon jälkeen.

22 artikla

(ks. 389L0440)

I luku

Kelpuuttamismenettelyn valintaperusteet

23 artikla

Sopimuksentekomenettelyn ulkopuolelle voidaan jättää urakoitsija, joka:

- a) on konkurssissa, purkamiseen liittyvässä tai muussa selvitystilassa tai on sopinut akordista velkojien kanssa

taikka on muun vastaavan kansalliseen lainsäädäntöön perustuvan menettelyn alainen;

24 artikla

(ks. 389L0440)

- b) on asianosaisena oikeudenkäynnissä, jonka tarkoituksena on konkurssiin asettaminen, yhtiön purkaminen tai muuhun selvitystilaan asettaminen tai akordikäsittely, taikka muussa vastaavassa kansalliseen lainsäädäntöön perustuvassa menettelyssä;
- c) on tuomittu lainvoimaisella päätöksellä ammattinsa harjoittamiseen liittyvästä lainvastaisesta teosta;
- d) on ammattitoiminnassaan syyllistynyt vakavaan virheeseen, jonka hankintaviranomaiset voivat näyttää toteen;

25 artikla

- e) on laiminlyönyt velvollisuutensa suorittaa sen valtion, johon urakoitsija on sijoittautunut tai sen valtion, jossa hankintaviranomainen on, lainsäädännön mukaisia sosiaaliturvamaksuja;
- f) on laiminlyönyt velvollisuutensa maksaa sen valtion, jossa hankintaviranomainen on, lainsäädännön mukaisia veroja;
- g) on tämän luvun soveltamiseksi vaadittavia tietoja ilmoittaessaan syyllistynyt väärien tietojen antamiseen.

Osoitukseksi urakoitsijan luottokelpoisuudesta ja taloudellisesta tilanteesta voidaan yleensä toimittaa yksi tai useampi seuraavista viiteasiakirjoista:

- a) pankkien antamat asianmukaiset lausunnot;
- b) yrityksen taseet tai otteet niistä mikäli sen valtion, johon urakoitsija on sijoittautunut, yhtiölainsäädännössä edellytetään taseen julkaistamista;
- c) lausunto yrityksen kokonaisliikevaihdosta sekä liikevaihdosta rakennustöiden osalta kolmelta viimeksi kuluneelta tilivuodelta.

Jos hankintaviranomainen vaatii rakennusurakoitsijaa näyttämään, ettei sitä koske mikään a, b, c, e, tai f alakohdassa tarkoitetuista tapauksista, sen on hyväksyttävä riittäväksi todisteeksi:

- a, b tai c alakohdan osalta ote rikosrekisteristä tai, jollei sellaista ole, sen valtion, josta urakoitsija on peräisin tai josta hän tulee, toimivaltaisen oikeus- tai hallintoviranomaisen antama vastaava asiakirja, josta vaaditut seikat ilmenevät;
- e ja f alakohdan osalta kyseessä olevan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen antama todistus.

Jos kyseisessä valtiossa ei anneta edellä tarkoitettuja asiakirjoja tai todistuksia, niiden sijasta voidaan antaa valahtoinen ilmoitus, jonka asianomainen henkilö antaa sen valtion, josta hän on peräisin tai josta hän tulee, oikeus- tai hallintoviranomaiselle, notaarille tai toimivaltaiselle ammatilliselle tai toimialayhteisölle.

Jäsenvaltioiden on 32 artiklassa säädetyn määräajan kuluessa nimettävä ne viranomaiset ja elimet, joilla on oikeus antaa edellä tarkoitettuja asiakirjoja sekä ilmoitettava ne muille jäsenvaltioille ja komissiolle viipymättä.

Hankintaviranomaisten on ilmoituksessaan tai tarjouspyynnössään ilmoitettava, mikä tai mitkä edellä mainituista viiteasiakirjoista niille on esitettävä ja mitä muita asiakirjoja a, b ja c alakohdassa mainittujen lisäksi ne edellyttävät.

Jos urakoitsija ei perusteltujen seikkojen vuoksi voi toimittaa hankintaviranomaisille niiden pyytämiä viiteasiakirjoja, urakoitsija voi osoittaa taloudellisen tilanteensa ja luottokelpoisuutensa jollain muulla hankintaviranomaisten hyväksymällä asiakirjalla.

26 artikla

Osoitukseksi urakoitsijan teknisistä tiedoista tai kyvyistä voidaan toimittaa:

- a) todistukset urakoitsijan tai yrityksen johtohenkilöiden sekä erityisesti kyseisen rakennustyön tekemisestä vastaavan tai vastaavien henkilöiden koulutuksesta ja ammatillisesta pätevydestä;
- b) luettelo viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana tehdystä rakennusurakoista, jonka liitteenä on todistukset merkittävimpien töiden asianmukaisesta toteuttamisesta. Todistuksista on käytävä ilmi urakoiden arvo, ajankohta ja paikka, ja niissä on erikseen ilmoitettava, suoritettiin

ammattialan sääntöjen mukaan ja saatettiinko se asianmukaisesti päätökseen. Tarvittaessa toimivaltaisen viranomaisen on toimitettava nämä todistukset suoraan hankintaviranomaiselle;

- c) ilmoitus työkaluista, välineistä ja teknisistä laitteista, joita urakoitsija käyttää työn suorittamisessa;
- d) ilmoitus yrityksen keskimääräisestä vuosittaisesta työvoimasta ja johtohenkilöiden lukumäärästä kolmelta viimeksi kuluneelta vuodelta;
- e) ilmoitus sekä yrityksen omista että sen ulkopuolisista teknisistä asiantuntijoista tai teknisistä laitoksista, joita urakoitsija käyttää työn suorittamiseksi.

Hankintaviranomaisten on ilmoituksessaan tai tarjouspyynnössään ilmoitettava, mitkä edellä mainituista viiteasiakirjoista on esitettävä.

27 artikla

Hankintaviranomainen voi 23 - 26 artiklassa säädetyin rajoituksin pyytää urakoitsijaa täydentämään annettuja todistuksia ja muita asiakirjoja tai täsmentämään niitä.

28 artikla

1. Jäsenvaltioiden, jotka pitävät virallisia luetteloja hyväksytyistä rakennusurakoitsijoista, on tämän direktiivin voimaan tullessa saatettava ne 23 artiklan a - d ja g alakohdan sekä 24 - 26 artiklan mukaisiksi.

2. Kyseisiin luetteloihin rekisteröidyt urakoitsijat voivat kuitenkin sopimusta varten toimittaa hankintaviranomaiselle toimivaltaisen viranomaisen antaman todistuksen rekisteröinnistä. Todistuksessa on mainittava viiteasiakirjat, joiden perusteella urakoitsijat on rekisteröity, sekä luokka, johon ne on luettelossa sijoitettu.

3. Muiden jäsenvaltioiden hankintaviranomaisten on hyväksyttävä toimivaltaisten elinten edellä tarkoitettuihin luetteloihin tekemä oikeaksi todistettu rekisteröinti riittäväksi osoitukseksi siitä, että kyseiset urakoitsijat soveltuvat tekemään luokitustaan vastaavia töitä vain kun kysymys on 23 artiklan a - d ja g alakohdan, 24 artiklan, 25 artiklan b ja c alakohdan sekä 26 artiklan b ja d alakohdan säännöksistä, mutta ei 25 artiklan a alakohdan ja 26 artiklan a, c ja e alakohdan säännöksistä.

Virallisiin luetteloihin tehtyjen rekisteröintien mukaisia tietoja ei saa asettaa kyseenalaisiksi. Jokaiselta rekisteröidyltä urakoitsijalta voidaan kuitenkin rakennusurakkaa tarjottaessa pyytää lisätodistus sosiaaliturvamaksujen suorittamisesta.

Muiden jäsenvaltioiden hankintaviranomaiset saavat soveltaa edellä olevia säännöksiä vain niiden urakoitsijoiden hyväksi, jotka ovat sijoittautuneet virallista luetteloa pitävään valtioon.

4. Muista jäsenvaltioista olevien rakennusurakoitsijoiden rekisteröimiseksi edellä tarkoitettuun luetteloon ei saa vaatia muita osoituksia ja ilmoituksia kuin oman maan kansalaisilta, eikä missään tapauksessa muita kuin 23 - 26 artiklassa säädettyjä.

5. Virallista luetteloa pitävien jäsenvaltioiden on ilmoitettava muille jäsenvaltioille sen laitoksen osoite, jolta rekisteröintiä voi hakea.

II luku

Sopimusten tekemisen perusteet

29 artikla

1. Hankintaviranomaisten on rakennusurakkasopimuksia tehdessään käytettävä perusteena:

- pelkästään alinta hintaa; tai
- kun sopimus tehdään taloudellisesti edullisimman tarjouksen perusteella, eri perusteita urakkasopimuksen mukaan: esimerkiksi hintaa, valmistumisaikaa, käyttökustannuksia, kannattavuutta, teknisiä ansioita.

2. Jälkimmäisessä tapauksessa hankintaviranomaisten on mainittava sopimusasiakirjoissa tai urakkailmoituksessa ne perusteet, mikäli mahdollista tärkeysjärjestyksessä, joita ne aikovat soveltaa sopimusta tehdessään.

3. - 5. (ks. 389L0440)

V OSASTO
Loppusäännökset

30 artikla

Määräaika tarjousten tai osallistumishakemusten vastaanot-
tamiseksi lasketaan määräaikoihin, päivämääriin ja määrä-
päiviin sovellettavista säännöistä 3 päivänä kesäkuuta 1971
annetun neuvoston asetuksen (ETY, Euratom) N:o 1182/71⁽²⁾
mukaisesti.

31 artikla

(ks. 389L0440)

32 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen
edellyttämät toimenpiteet voimaan 12 kuukauden kuluessa sen
tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymät-
tä.

33 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että niiden tässä direktiivissä
tarkoitetuista kysymyksistä antamat keskeiset kansalliset
säännökset toimitetaan kirjallisina komissiolle.

34 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 26 päivänä heinäkuuta 1971.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. MORO

⁽²⁾ EYVL N:o L 124, 8.6.1971, s. 1

LIITE I

(ks. 389L0440)

—

LIITE II

(ks. 389L0440)

—

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 18 päivänä heinäkuuta 1989,
julkisia rakennusurakoita koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta
annetun direktiivin 71/305/ETY muuttamisesta**

(89/440/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan sekä 66 ja 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

on tarpeen ryhtyä toimenpiteisiin sisämarkkinoiden toteuttamiseksi asteittain viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1992; sisämarkkinat käsittävät alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääoman vapaa liikkuvuus taataan,

Eurooppa-neuvosto on peräkkäisissä kokouksissa tehnyt päätelmät tarpeesta luoda edellä tarkoitetut markkinat,

sisämarkkinoiden toteuttamista koskevassa valkoisessa kirjassa on määritelty alkataulu ja toimintaohjelma julkisia rakennusurakoita koskevien markkinoiden avaamiseksi,

ottaa huomioon julkisista hankinnoista yhteisössä 19 päivänä kesäkuuta 1986 neuvostolle annetun komission tiedonannon,

julkisista rakennusurakoista säädetään julkisia rakennusurakoita koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 26 päivänä kesäkuuta 1971 annetussa neuvoston direktiivissä 71/305/ETY⁽³⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Espanjan ja Portugalin liittymisasikirjalla, ilmoitusten julkaisemisesta julkisia rakennusurakoita ja julkisia käyttöoikeusurakoita koskevista sopimuksista *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* 26 päivänä heinäkuuta 1972 annetussa yhteisön direktiivissä 72/277/ETY⁽⁴⁾, julkisia rakennusurakoita koskevissa sopimuksissa noudatettavista menettelyistä 26 päivänä heinäkuuta 1971 annetussa neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien julistuksessa⁽⁵⁾ ja julkisia rakennusurakoita koskevia sopimuksia käsittelevän neuvoo-antavan komitean perustamisesta 26 päivänä heinäkuuta 1971 annetussa neuvoston päätöksessä 71/306/ETY⁽⁶⁾, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 77/63/ETY⁽⁷⁾,

todellisen sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden varmistamiseksi julkisilla rakennusurakkamarkkinoilla on tarpeen parantaa ja laajentaa niitä direktiiveissä säädettyjä suojatoimenpiteitä, joilla pyritään tekemään edellä tarkoitettujen sopimusten tekemiseen liittyvät menettelyt ja käytäntö avoimiksi, jotta rajoituskieltojen noudattamista voidaan seurata paremmin ja samalla vähentää eri kansalaisten välillä olevia eroja kilpailunedellytysten osalta,

tämä direktiivi ei estä soveltamasta erityisesti perustamissopimuksen 36 artiklaa,

⁽³⁾ EYVL N:o L 185, 16.8.1971, s. 5

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 176, 3.8.1972, s. 12

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 82, 16.8.1971, s. 13

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 185, 16.8.1971, s. 15

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 13, 15.1.1977, s. 15

⁽¹⁾ EYVL N:o C 167, 27.6.1988, s. 76 ja

EYVL N:o C 69, 20.3.1989, s. 69

⁽²⁾ EYVL N:o C 319, 30.11.1987, s. 55

on syytä tarkemmin määritellä, mitä julkisista rakennusurakkaa koskevilla sopimuksilla tarkoitetaan, erityisesti niitä koskevien uusien sopimusmuotojen huomioon ottamiseksi, sekä säätää perusteista, joilla direktiivin 71/305/ETY soveltamisalaa kuuluvat yksiköt tunnustetaan,

liitteessä I olevan luettelon laitoksista ja niiden ryhmistä tulisi olla niin laaja kuin mahdollista,

on myös tarpeen laajentaa direktiiviä 71/305/ETY koskemaan sellaisia rakennusurakoita, jotka saavat valtion tukea, mutta eivät ole 1 artiklassa säädettyjen edellytysten mukaisia,

ottaen huomioon julkisia käyttöoikeusurakoita koskevien sopimusten lisääntyvä merkitys sekä niiden erityislaatu, niistä ilmoittamista koskevat säännökset tulisi sisällyttää direktiiviin 71/305/ETY,

on tarpeen selkeyttää eräillä aloilla voimassa olevien poikkeussääntöjen soveltamisala, jotta eri jäsenvaltioissa noudatettavista poikkeussääntöjen erilaisista tulkinnoista johtuva direktiivin 71/305/ETY epäyhtenäinen soveltaminen ei lisääny,

direktiivin 71/305/ETY soveltamisalaa kuuluvien sopimusten vähimmäisarvoksi asetettiin vuonna 1971 yksi miljoona ECUa; rakennuskustannusten nousun ja pienten ja keskisuurten yritysten keskiuuria rakennusurakoita kohtaan osoittaman kiinnostuksen lisääntymisen vuoksi tämä vähimmäisarvo tulisi nyt asettaa viideksi miljoonaksi ECUksi,

yleisesti kilpailua rajoittavien ja erityisesti muista jäsenvaltioista peräisin olevien kansalaisten sopimuspuoleksi pääsyä estävien käytäntöjen poistamiseksi on tarpeen parantaa urakoitsijoiden mahdollisuuksia osallistua sopimuskentemennettelyihin,

on toivottavaa säätää neuvottelumenettely, jollainen on jo käytössä joissakin jäsenvaltioissa, jotta direktiivin 71/305/ETY 9 artiklassa säädetyn poikkeusmenettelyn käyttöä voidaan rajoittaa,

neuvottelumenettelyä tulisi pitää poikkeuksellisenä ja sitä tulisi siksikin soveltaa ainoastaan selvästi rajatuissa tapuksissa,

hankintaviranomaiset tulisi velvoittaa ilmoittamaan hylätyille ehdokkaille ja tarjoajille niiden hakemuksen tai tarjouksen hylkäämisen perusteista ja laatimaan kertomus kunkin sopimukseen johtaneen menettelyn vaiheista,

on tarpeen muuttaa teknisen alan yleiset säännökset yhteisön uuden standardintalouden mukaisiksi,

tehokkaan yhteisönlaajuisen kilpailun edellytysten luomiseksi niin, että muiden jäsenvaltioiden yritykset voivat tehdä tarjouksia kotimaisten yritysten kanssa vertailukelpoisilla ehdoilla ja että useimmat urakoitsijat kiinnostuisivat sopimuk-

sista ja osallistuisivat sopimuskentemennettelyihin, kaikki tarjouskilpailuun liittyvät vaiheet ja menettelyt tulisi tehdä avoimemmiksi; hankintaviranomaiset tulisi myös velvoittaa yhteisössä ilmoittamaan tulevista julkisista rakennushankkeista samoin kuin julkaisemaan olennaiset yksityiskohdat siitä, miten sopimuksia on tehty,

sopimuspuoleksi pääsyn parantamiseksi ja sen mahdollistamiseksi, että useimmat urakoitsijat voivat laatia ja valmistella tarjouksensa kohtuullisessa ajassa erityisesti suurten hankkeiden osalta, jotka ovat usein teknisesti hyvin monimutkaisia ja vaativat huomattavia järjestelyjä, määräaikaan osallistumispyyntöjen ja tarjousten vastaanottamiselle tulisi pidentää,

on yleisen edun mukaista suosia teknisesti edistyneitä ratkaisuja ja talonrakennuksen ja julkisen rakentamisen aloilla siten, että teknologian ja taitotiedon siirtyminen jäsenvaltiosta toiseen hyödyttää sekä yleisöä että rakennusteollisuutta,

koska yhteisössä kehitetään parhaillaan eritelmää, jotka perustuvat suoritusvaatimuksiin eikä yksityiskohtaisiin teknisiin määräyksiin, yhteisön urakoitsijoille olisi välittömästi annettava mahdollisuus tarjota tietyin edellytyksin vaihtoehtoisia ratkaisuja,

avoimuuden varmistamiseksi sen osalta, miten urakoitsijat aikovat toteuttaa rakennusurakkasopimuksen, hankintaviranomaisille on tehtävä mahdolliseksi saada tietoa niistä urakkasopimuksen kohdista, jotka tarjoaja aikoo antaa alirakana kolmansille,

saattaa osoittautua hyödylliseksi, että siinä jäsenvaltiossa, jossa rakennusurakka toteutetaan, voimassa olevilta työsuojelua ja työoloja koskevilta määräyksiltä edellytetään suurempaa avoimuutta,

on tarkoituksenmukaista saattaa julkisia rakennusurakoita tehtäessä huomioon otettavat kansalliset säännökset alueellista kehittämistä koskevista vaatimuksista yhteisön tavoitteiden ja perustamissopimuksen periaatteiden mukaisiksi,

direktiiviin 71/305/ETY tulisi sisällyttää riittävä tilastointivelvoite, jotta tietoa siitä, miten hankintaviranomaiset tekevät sopimuksiaan, saataisiin kehityksi ja saatetuksi järjestelmällisemmälle pohjalle,

Espanjan kuningaskunta on äskettäin antanut säännökset direktiivin 71/305/ETY täytäntöönpanosta; koska uusien muutosten voimaansaattaminen tässä vaiheessa vaikeuttaisi kyseisen jäsenvaltion yksityisen alan sopeutumista tilanteeseen, on tarkoituksenmukaista antaa Espanjan kuningaskunnalle lisää aikaa tämän direktiivin sääntösten täytäntöön panemiseksi,

Portugalin tasavalta tarvitsee siirtymäkauden samanlaisista syistä,

Helleenien tasavalta muuttaa parhaillaan lainsäädäntönsä direktiivin 71/305/ETY mukaiseksi; muiden yhteisön säännösten ottaminen tässä vaiheessa mukaan vaikuttaisi kielteisesti julkiseen rakentamiseen ja erityisesti keskipitkällä aikavälillä tiettyihin taloudellisesti tärkeisiin tekijöihin kuten kaupallisten olojen vakauteen, avoimuuteen ja jatkuvuuteen, ja

mainittujen Eurooppa-neuvoston kokouksissa tehtyjen päätelmien, valkoisen kirjan ja mainitun neuvostolle annetun komission tiedonannon mukaisesti direktiiviä 77/305/ETY tulisi muuttaa ja direktiivi 72/277/ETY kumota,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiiviä 71/305/ETY seuraavasti:

1) Korvataan 1 artikla seuraavasti:

"1 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 'julkisia rakennusurakoita koskevilla sopimuksilla' rahallista vastiketta vastaan tehtyjä kirjallisia sopimuksia, jotka on tehty rakennusurakoitsijan ja b alakohdassa tarkoitettun hankintaviranomaisen kesken ja joiden tarkoituksena on johonkin liitteessä II tarkoitettuun toimialaan liittyvän rakennustyön tai c alakohdassa tarkoitettun rakennusurakan toteuttaminen tai sekä sen toteuttaminen että suunnittelu taikka hankintaviranomaisen asettamat vaatimukset täyttävän rakennusurakan toteuttaminen;
- 'hankintaviranomaisilla' valtiota, alueellisia tai paikallisia viranomaisia, julkisoikeudellisia toimielimiä sekä yhden tai useamman edellä tarkoitettun viranomaisen tai julkisoikeudellisen laitoksen muodostamia yhteenliittymiä.

Julkisoikeudellisella laitoksella laitosta:

- joka on nimenomaisesti perustettu tyydyttämään yleisen edun mukaisia tarpeita, eikä harjoita teollista tai kaupallista toimintaa,
- jolla on oikeushenkilöllisyys ja
- joka saa pääasiallisen rahoituksensa valtiolta tai alueellisilta tai paikallisilta viranomaisilta taikka muilta julkisoikeudellisilta laitoksilta tai jota mainitut toimielimet valvovat taikka jolla on hallinto-, johto- tai valvontaelin, jonka jäsenistä

yli puolet valtio, alueellinen tai paikallinen viranomainen tai muu julkisoikeudellinen toimielin valitsee.

Liitteessä I on luettelo toisessa alakohdassa säädetty edellytykset täyttävistä julkisoikeudellisista laitoksista tai sellaisten ryhmistä. Luettelo laaditaan mahdollisimman täydelliseksi, ja sitä voidaan muuttaa 30 b artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen. Tällaista muutosta varten jäsenvaltioiden on määräajoin ilmoitettava komissiolle toimielimiä tai sellaisten ryhmiä koskevat luettelon muutokset;

- 'rakennusurakalla' sellaista talon- tai maanrakennustöiden kohdetta, joka kokonaisuutena itsessään on riittävä täyttämään taloudellisen tai teknisen tarkoituksen;
- 'julkisella käyttöoikeusurakalla' muuten samanlaista sopimusta kuin a alakohdassa tarkoitettu sopimus paitsi, että toteutettavan rakennustyön korvauksena on joko yksinomaan rakennuskohteen käyttöoikeus tai tällainen oikeus ja maksu yhdessä;
- 'avoimilla menettelyillä' kansallisia menettelyjä, joissa kaikki halukkaat rakennusurakoitsijat voivat jättää tarjouksia;
- 'rajoitetuilla menettelyillä' kansallisia menettelyjä, joissa vain hankintaviranomaisen kutsumat rakennusurakoitsijat voivat jättää tarjouksia;
- 'neuvottelumenettelyillä' kansallisia menettelyjä, joissa hankintaviranomaiset ottavat yhteyttä valitsemiinsä rakennusurakoitsijoihin ja neuvottelevat niistä yhden tai useamman kanssa sopimuksen ehtoista;
- 'tarjoajalla' tarjouksen jättävää rakennusurakoitsijaa ja 'ehdokkaalla' urakoitsijaa, joka on pyytänyt saada osallistua rajoitettuun tai neuvottelumenettelyyn."

2) Lisätään artikkelit seuraavasti:

"1 a artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että hankintaviranomaiset noudattavat tätä direktiiviä tai huolehtivat sen noudattamisesta silloin, kun niiden antama suora tuki toisen yksikön teettämälle rakennusurakalle on enemmän kuin 50 prosenttia.

2. Edellä 1 kohta koskee vain NACE-nimikkeistön 50 luokan 502 ryhmään kuuluvia sopimuksia sekä sopimuksia, joiden kohteena on sairaalan, urheilun-, virkistys- tai

vapaa-ajanviettolaitoksen taikka koulu- tai korkeakoulu-käyttöön tarkoitettujen tai hallintotarkoituksiin käytettävien rakennusten rakentaminen.

1 b artikla

1. Hankintaviranomaisen tekemään 1 artiklan d alakohdassa tarkoitettuun julkista käyttöoikeusurakkaa koskevaan sopimukseen sovelletaan 12 artiklan 3, 6, 7 ja 9 – 13 kohdan sekä 15 a artiklan ilmoittamissäännöksiä, jos urakan arvo on vähintään 5 000 000 ECUa.

2. Hankintaviranomainen voi:

– joko edellyttää, että käyttöoikeusurakan saaja antaa kolmansille rakennustöitä niin, että niiden arvo on vähintään 30 prosenttia kyseisen rakennusurakan kokonaisarvosta, ja antaa ehdokkaille samalla mahdollisuuden korottaa mainittua prosenttilukua. Tämä vähimmäisprosentti on mainittava käyttöoikeusurakkaa koskevassa sopimuksessa;

– tai pyytää käyttöoikeusurakan hakijoita mainitsemaan tarjousissaan mahdollinen prosenttiosuus kyseisen rakennusurakan kokonaisarvosta, jonka määrästä rakennustöitä aiotaan antaa kolmansille.

3. Kun käyttöoikeusurakan saaja itse on 1 artiklan b alakohdassa tarkoitettuja rakennusurakoita antava viranomainen, sen on noudatettava tämän direktiivin säännöksiä kolmansien toteuttamien rakennustöiden osalta.

4. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, että käyttöoikeusurakan saaja, joka ei ole rakennusurakoista päättävä viranomainen, soveltaa 12 artiklan 4, 6, 7 ja 9 – 13 kohdan sekä 15 b artiklan ilmoittamista koskevia säännöksiä antaessaan vähintään 5 000 000 ECU:n arvoisia rakennusurakoita kolmansille. Ilmoittamista koskevia säännöksiä ei sovelleta urakoihin, jotka täyttävät 5 artiklan 3 kohdassa säädetyt edellytykset.

Kolmansiksi ei katsota yrityksiä, jotka ovat muodostaneet ryhmän saadakseen käyttöoikeusurakan, eikä niiden sidosyrityksiä.

'Sidosyrityksellä' tarkoitetaan yritystä, johon käyttöoikeusurakan saaja voi suoraan tai välillisesti käyttää määräysvaltaa tai joka voi käyttää määräysvaltaa käyttöoikeusurakan saajaan tai joka yhdessä käyttöoikeusurakan saajan kanssa on toisen yrityksen määräysvallan alainen omistuksen, rahoitusosuuden tai yritystä hallitsevien sääntöjen nojalla. Yrityksellä katsotaan olevan määräysvalta toisessa yrityksessä, kun se välittömästi tai välillisesti:

- omistaa enemmistön kyseisen yrityksen merkitystä pääomasta; tai
- hallitsee yritysten osakkeisiin perustuvan äänioikeuden enemmistöä; taikka
- voi valita yli puolet yrityksen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenistä.

Ehdokkaan on liitettävä täydellinen luettelo edellä tarkoitetuista yrityksistä käyttöoikeusurakkaa koskevaan hakemukseen. Luetteloa on muutettava, kun yritysten väliset suhteet muuttuvat."

3) Kumotaan 2 artikla.

4) Kumotaan 3 artiklan 1, 2 ja 3 kohta sekä korvataan 4 ja 5 kohta seuraavasti:

"4. Tätä direktiiviä ei sovelleta:

- a) maa-, lento-, meri- tai sisävesiliikenteen harjoittajien tekemiin rakennusurakkasopimuksiin;
- b) hankintaviranomaisten tekemiin rakennusurakkasopimuksiin, jotka koskevat juomaveden tuotantoa, kuljetusta ja jakelua, eikä sopimuksiin, joista päättävien viranomaisten päätoimialana on energian tuotanto ja jakelu;
- c) rakennusurakkasopimuksiin, jotka on julistettu salaisiksi tai joiden toteuttaminen edellyttää erityisiä turvatoimenpiteitä kyseisessä jäsenvaltiossa voimassa olevien lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten mukaan, tai jos kyseisen valtion keskeinen turvallisuus vaatii sitä."

5) Korvataan 4 artikla seuraavasti:

"4 artikla

Tätä direktiiviä ei sovelleta julkisyhteisöjen sopimuksiin, joita koskevat muut menettelytapasäännöt ja joita tehdään:

- a) noudattaen ETY:n perustamissopimuksen mukaisesti tehtyä jäsenvaltion ja yhden tai useamman kolmannen valtion välistä kansainvälistä sopimusta, joka koskee rakennustöitä allekirjoittajavaltioiden yhteisen hankkeen toteuttamiseksi tai hyödyntämiseksi; jokainen sopimus on toimitettava komissiolle, joka voi kuulla asiassa päätöksellä 71/306/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 77/63/ETY⁽²⁾, perustettua julkisyhteisöjen sopimuksia käsittelevää neuvou-antavaa komiteaa;

- b) jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa toimivien yritysten kanssa joukkojen sijoittamista koskevaa kansainvälistä sopimusta noudattaen;
- c) kansainvälisen järjestön erityistä menettelyä noudattaen.
-
- (¹) EYVL N:o L 185, 16.8.1971, s. 15
 (²) EYVL N:o L 13, 15.1.1977, s. 15"
- 6) Lisätään artikla seuraavasti:
- "4 a artikla
1. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan julkisia rakennusurakoita koskeviin sopimuksiin, joiden ennakoitu arvo ilman arvonlisäveroa on vähintään 5 000 000 ECUa.
2. Kansallisina valuuksina ilmoitettu vähimmäisarvo tarkistetaan tavallisesti joka toinen vuosi 1 päivästä tammikuuta 1993 alkaen. Kyseisen arvon laskemisen on perustuttava edellä tarkoitettujen valuuksien 1 päivänä tammikuuta voimaan tulevaa tarkistusta edeltävän lokakuun viimeisenä päivänä päättyvän 24 kuukauden jakson keskimääräiseen päiväkurssiin suhteessa ECUun. Arvot on julkaistava *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* marraskuun alussa.
3. Jos rakennusurakka on jaettu useisiin eriin, joista jokainen käsittää eri sopimuksen, kunkin erän arvo on otettava huomioon 1 kohdassa tarkoitettuja arvoja laskettaessa. Jos erien yhteinen arvo on vähintään 1 kohdassa tarkoitettu arvo, kohdan säännöksiä sovelletaan kaikkiin eriin. Hankintaviranomaiset saavat poiketa tästä säännöksestä niiden erien osalta, joiden ennakoitu arvo ilman arvonlisäveroa on vähemmän kuin 1 000 000 ECUa, jos tällaisten erien yhteenlaskettu arvo on enintään 20 prosenttia kaikkien erien ennakoidusta yhteisarvosta.
4. Rakennusurakkaa tai sopimusta ei saa tarkoituksellisesti jakaa osiin edellä olevien kohtien säännösten kiertämiseksi.
5. Edellä 1 kohdassa sekä 5 artiklassa tarkoitettuja arvoja laskettaessa on julkisten rakennusurakoiden arvon lisäksi otettava huomioon myös niiden tavarantoimitusten ennakoitu arvo, jotka ovat tarpeen kyseisen urakan toteuttamiseksi ja jotka hankintaviranomaiset asettavat rakennusurakoitsijan käytettäväksi."
- 7) Korvataan 5 artikla seuraavasti:
- "5 artikla
1. Hankintaviranomaisten on julkisia rakennusurakoita koskevia sopimuksia tehdessään noudatettava 1 artiklan e, f ja g alakohdassa säädettyjä menettelyjä.
2. Hankintaviranomaiset voivat seuraavissa tapauksissa noudattaa julkisia rakennusurakoita koskevia sopimuksia tehdessään neuvottelumenettelyä julkaistuaan sitä ennen tarjouspyyntöilmoituksen ja valittuaan ehdokkaat yleisten kelpuuttamisperusteiden mukaisesti:
- a) avoimella tai rajoitetulla menettelyllä ei ole saatu sopivia tarjouksia tai tarjouksia ei voida IV osaston mukaisten kansallisten säännösten mukaan hyväksyä, edellyttäen, että alkuperäisiä sopimusehtoja ei olennaisesti muuteta. Hankintaviranomaiset eivät edellä tarkoitetuissa tapauksissa julkaise tarjouspyyntöilmoitusta, jos ne sisällyttävät edellä tarkoitettuun neuvottelumenettelyyn kaikki ne 23 - 28 artiklassa säädetyt edellytykset täyttävät yritykset, jotka ovat jättäneet aiemmin avoimessa tai rajoitetussa menettelyssä tarjoukset tarjousmenettelyssä vaadittavia muotovaatimuksia noudattaen;
- b) rakennustyöt tehdään ainoastaan tutkimusta, kokeilua tai kehittämistä varten eikä taloudellisen hyödyn saamiseksi tai tutkimus- ja kehittämiskustannusten korvaamiseksi.
- c) poikkeustapauksissa, kun rakennustöiden laadun tai niihin liittyvien riskien takia ei voida suorittaa yleistä ennakkohinnoittelua.
3. Hankintaviranomaiset voivat julkisia rakennusurakoita koskevia sopimuksia tehdessään noudattaa neuvottelumenettelyä ilman ennalta julkaistua tarjouspyyntöilmoitusta seuraavissa tapauksissa:
- a) avoimessa tai rajoitetussa menettelyssä ei ole saatu lainkaan tarjouksia tai ei ole saatu sopivia tarjouksia, edellyttäen, että alkuperäisiä sopimusehtoja ei olennaisesti muuteta ja komissiolle toimitetaan sen pyynnöstä kertomus asiasta;
- b) teknisistä tai taiteellisista taikka yksinoikeuden suojelemiseen liittyvistä syistä ainoastaan tietty urakoitsija voi toteuttaa rakennustyöt;
- c) sopimuksen tekeminen on ehdottoman välttämätöntä, eikä hankintayksiköille ennalta arvaamattomista syistä aiheutuneen äärimmäisen kiireen vuoksi 2 kohdassa tarkoitettulle avoimelle menettelylle, rajoitetulle menettelylle tai neuvottelumenettelylle asetettua määräaikaa voida noudattaa. Seikat, jotka esitetään äärimmäisen kiireen perusteeksi, eivät missään tapauksessa saa johtua hankintaviranomaisista;
- d) kysymyksessä on alkuperäiseen hankkeeseen tai alunperin tehtyyn rakennusurakkasopimukseen sisällytettömän lisäurakka, joka on ennalta arvaamattomien syiden vuoksi tullut tarpeelliseksi urakan toteuttamisel-

le, ja lisäurakkasopimus tehdään alkuperäisen rakennusurakan toteuttavan urakoitsijan kanssa:

- jos kyseistä lisäurakkaa ei voida erottaa teknisesti tai taloudellisesti pääsopimuksesta aiheuttamatta hankintayksilölle suuria hankaluuksia, tai
- jos kyseinen lisäurakka, vaikka se voitaisiin erottaa alkuperäisen sopimuksen toteuttamisesta, on ehdottaman tarpeellinen tämän loppuunsaattamiseksi.

Lisätoista tehtyjen sopimusten yhteisarvo saa kuitenkin olla enintään 50 prosenttia sopimuksen arvosta;

- e) kyseiset uudet rakennustyöt ovat saman urakoitsijan aiemmin samalle hankintaviranomaiselle toteuttaman rakennusurakan toistamista, ja uudet rakennustyöt ovat samanlaisia kuin perushanke, josta ensimmäinen sopimus tehtiin 4 kohdassa tarkoitettujen menettelyjen mukaisesti.

Ensimmäisen hankkeen tarjouskilpailukutsun yhteydessä on annettava ilmoitus siitä, että tätä menettelyä saatetaan käyttää ja että hankintaviranomaisten on otettava huomioon lisäurakoiden ennakoitu kokonaisarvo 4 a artiklan säännöksiä soveltaessaan. Tätä menettelyä voidaan soveltaa vain kolmen vuoden kuluessa alkuperäisen sopimuksen tekemisestä.

4. Kaikissa muissa tapauksissa hankintaviranomaiset tekevät julkiset rakennusurakoita koskevat sopimukset noudattaen avointa tai rajoitettua menettelyä."

- 8) Lisätään artikla seuraavasti:

"5 a artikla

1. Hankintaviranomaisen on ilmoitettava 15 päivän kuluessa asiaa koskevan pyynnön vastaanottamisesta sitä tiedustelleelle hylätylle ehdokkaalle tai tarjoajalle perusteet, joiden vuoksi kyseinen hakemus tai tarjous on hylätty, sekä tarjouksen osalta myös valitun tarjoajan nimi.

2. Hankintaviranomaisen on ilmoitettava ehdokkaille tai tarjoajille näiden pyynnöstä perusteet, joiden vuoksi se on päättänyt olla tekemättä ennakkolta julkaistun tarjouskilpailukutsun mukaista rakennusurakkasopimusta, tai aloitettava menettely uudelleen. Kyseisen viranomaisen on myös ilmoitettava päätöksestään Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistolle.

3. Jokaisesta tehdystä rakennusurakkasopimuksesta hankintaviranomaisten on laadittava kirjallinen selvitys, josta on ilmeistä ainakin:

- hankintaviranomaisen nimi ja osoite sekä rakennusurakkasopimuksen kohde ja arvo,

- hyväksytyjen ehdokkaiden tai tarjoajien nimet sekä valitsemisperusteet;

- hylättyjen ehdokkaiden tai tarjoajien nimet sekä hylkäysperusteet;

- valitun tarjoajan nimi, hänen tarjouksensa valitsemisen perusteet ja, jos asia on tiedossa, se osuus rakennusurakasta, jonka valitun tarjoaja mahdollisesti aikoo antaa aliurakkana kolmannelle;

- neuvottelumenettelyjen osalta 5 artiklassa tarkoitettujen näiden menettelyjen käyttämiseen oikeuttavat olosuhteet.

Edellä tarkoitettu selvitys tai sen pääkohdat on toimitettava komissiolle tämän pyynnöstä."

9. Kumotaan 7, 8 ja 9 artikla.

10. Korvataan 10 artikla seuraavasti:

"10 artikla

1. Liitteen III mukaiset tekniset eritelmit on sisällytettävä kunkin rakennusurakkasopimuksen yleisiin asiakirjoihin tai sopimusasiakirjoihin.

2. Jollei oikeudellisesti sitovissa yhteisön oikeuden mukaisissa kansallisissa teknisissä määräyksissä toisiin määrätä, hankintaviranomaisten on määriteltävä edellä tarkoitettujen tekniset eritelmit joko viittaamalla eurooppalaisten standardien mukaisiin kansallisiin standardeihin, eurooppalaisiin teknisiin hyväksymisiin tai yhteisiin teknisiin eritelmiin.

3. Hankintaviranomainen voi poiketa 2 kohdassa säädetystä, jos:

a) standardit, eurooppalaiset tekniset hyväksymiset tai yhteiset tekniset eritelmit eivät sisällä määräyksiä tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta tai jollei ole teknisiä keinoja tuotteiden saamiseksi tyydyttävällä tavalla vastaamaan kyseisiä standardeja, eurooppalaisia teknisiä hyväksymisiä tai yhteisiä teknisiä eritelmiä;

b) edellä tarkoitettujen standardien, eurooppalaisten teknisten hyväksymisten taikka yhteisten teknisten eritelmien käyttämisen vuoksi hankintaviranomainen joutuisi hankkimaan jo käytössä olevien laitteiden kanssa yhteensopimattomia tuotteita tai materiaaleja tai niiden käyttäminen aiheuttaisi suhteettoman suurien kustannuksien tai suhteettomia teknisiä vaikeuksia, kuitenkin ainoastaan osana selvästi rajattua ja kirjattua toimintaperiaatetta, jonka tavoitteena on siirtyminen tietyn ajan kuluessa eurooppalaisten standardien, eurooppalaisten teknisten hyväksymisten tai yhteisten teknisten eritelmien käyttöön;

c) hankkeessa on kyse on olennaisesti uuden kehittämisestä, eikä voimassa olevien eurooppalaisten standardien, eurooppalaisten teknisten hyväksymisten tai yhteisten teknisten eritelmien käyttäminen olisi tarkoituksenmukaista.

4. Edellä 3 kohtaa soveltavien hankintaviranomaisten on aina kun mahdollista ilmoitettava perusteet tällaiseen menettelyyn joko *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* julkaistavassa tarjouspyyntöilmoituksessa tai sopimusasiakirjoissa, ja niiden on aina mainittava nämä perusteet sisäisissä asiakirjoissaan sekä pyynnöstä toimitettava asiaa koskevat tiedot jäsenvaltioille ja komissiolle.

5. Jos eurooppalaisia standardeja tai eurooppalaisia teknisiä hyväksymisiä tai yhteisiä teknisiä eritelmiä ei ole, tekniset eritelmät:

- a) on määriteltävä viittaamalla kansallisiin teknisiin eritelmiin, jotka on hyväksytty teknisestä yhdenmukaistamisesta annetuissa yhteisön direktiiveissä lueteltujen perusvaatimusten mukaisiksi, noudattaen niissä säädettyjä menettelyjä, ja noudattaen erityisesti neuvoston rakennusalan tuotteista 21 päivänä joulukuuta 1988 annetussa direktiivissä 89/106/ETY⁽¹⁾ säädettyjä menettelyjä;
- b) voidaan määritellä viittauksin suunnittelua ja laskentatapaa sekä rakennustöiden toteuttamista ja materiaalien käyttöä koskeviin kansallisiin teknisiin eritelmiin;
- c) voidaan määritellä viittauksin muihin asiakirjoihin.

Tällöin on aiheellista viitata seuraavassa järjestyksessä:

- i) kansalliset standardit, jotka ovat hankintaviranomaisen maassa hyväksytyjen kansainvälisten standardien mukaisia;
- ii) muut hankintaviranomaisen maan kansalliset standardit ja kansalliset tekniset hyväksymiset;
- iii) muut standardit.

6. Jäsenvaltioiden on kiellettävä sisällyttämästä tietyn sopimuksen kohtiin teknisiä eritelmiä, joissa esiintyy tietyn valmistajan tai tiettyä alkuperää oleva tuote tai erityisen menetelmän avulla valmistettu tuote ja jotka sen vuoksi suosivat tai sulkevat pois joitakin yrityksiä, jolleivät sellaiset eritelmät ole sopimuksen kohteen kanalta perusteltuja. Erityisesti tavaramerkkien, patenttien, tyyppien tai tavarain nimenomaisen alkuperän tai tuotannon mainitseminen on kielletty. Se on kuitenkin sallittua, jos mainintaan liitetään ilmaisu 'tai vastaava', jos hankinta-

viranomaiset eivät voi muuten kuvata sopimuksen kohdetta tarpeeksi tarkkoilla ja kaikille asianosaisille täysin selvillä eritelmillä.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 40, 11.2.1989, s. 12"

11) Kumotaan 11 artikla.

12) Korvataan 12 - 15 artikla seuraavasti:

"12 artikla

1. Hankintaviranomaisten on tiedotettava ennakoilmoituksella olennaiset kohdat rakennusurakkasopimuksista, jotka ne aikovat tehdä ja joiden ennakoitu arvo on vähintään 4 a artiklan 1 kohdassa säädetty vähimmäisarvo.

2. Hankintaviranomaisten, jotka haluavat tehdä julkista rakennusurakkaa koskevan sopimuksen noudattaen avointa menettelyä, rajoitettua menettelyä tai 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua neuvottelumenettelyä, on julkaistava aietaan koskeva ilmoitus.

3. Hankintaviranomaisten, jotka haluavat tehdä käyttöoikeusurakkaa koskevan sopimuksen on julkaistava aietaan koskeva ilmoitus.

4. Käyttöoikeusurakan saajien, jotka eivät ole hankintaviranomaisia ja jotka haluavat tehdä aliurakkasopimuksen kolmannen kanssa 1 b artiklan 4 kohdassa tarkoitettulla tavalla, on julkaistava aietaan koskeva ilmoitus.

5. Hankintaviranomaisten, jotka ovat tehneet rakennusurakkasopimuksen, on julkaistava siitä ilmoitus. Sopimusta koskevia tiettyjä tietoja ei kuitenkaan tarvitse julkistaa niissä tapauksissa, joissa julkistaminen estäisi lainsäädännön täytäntöön panemista tai olisi muutoin yleisen edun vastaista, vaarantaisi tiettyjen julkisten tai yksityisten yritysten perusteltuja kaupallisia etuja tai saattaisi vaarantaa urakoitsijoiden välistä tervettä kilpailua.

6. Hankintaviranomaisten on lähetettävä edellisissä kohdissa tarkoitetut ilmoitukset mahdollisimman nopeasti sopivinta viestintävälinettä käyttäen Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistolle. Jäljempänä 15 artiklassa tarkoitettua nopeutettua menettelyä noudatettaessa on viestintävälineenä käytettävä teleksia, sähköttä tai telefaksia.

a) Edellä 1 kohdassa tarkoitettu ilmoitus on lähetettävä mahdollisimman pian sen jälkeen, kun hankintaviranomaisten aikomien rakennusurakoiden suunnittelumisesta on tehty päätös;

b) Edellä 5 kohdassa tarkoitettu ilmoitus on lähetettävä 48 päivän kuluessa kyseisen rakennusurakkasopimuksen tekemisestä.

7. Edellä 1, 2, 3, 4 ja 5 kohdassa tarkoitetut ilmoitukset

on laadittava liitteissä IV, V ja VI olevien mallien mukaisesti ja niissä on oltava mainituissa liitteissä säädetyt tiedot.

Avoimissa menettelyissä, rajoitetuissa menettelyissä tai neuvottelumenettelyissä hankintaviranomaiset eivät saa asettaa mitään muita kuin 25 ja 26 artiklan mukaisia edellytyksiä tiedustellessaan valituksi tulemisen vähimmäisedellytyksenä rakennusurakoitsijoilta tietoja niiden taloudellisesta ja teknisestä tasosta (liitteessä IV B oleva 11 kohta, liitteessä IV C oleva 10 kohta ja liitteessä IV D oleva 9 kohta).

8. Edellä 1 ja 5 kohdassa tarkoitetut ilmoitukset on julkaistava kokonaisuudessaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* sekä TED-tietopankissa yhteisöjen virallisilla kielillä, mutta vain alkuteksti on todistusvoimainen.

9. Edellä 2, 3 ja 4 kohdassa tarkoitetut ilmoitukset on julkaistava kokonaisuudessaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* sekä TED-tietopankissa alkukielisinä. Kunkin ilmoituksen keskeisistä kohdista on julkaistava yhteenvedo yhteisön muilla virallisilla kielillä, mutta vain alkuteksti on todistusvoimainen.

10. Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto julkaisee ilmoitukset 12 päivän kuluessa niiden lähettämisestä. Jäljempänä 15 artiklassa tarkoitetussa nopeutetussa menettelyssä tämä aika lyhennetään viideksi päiväksi.

11. Ilmoitusta ei saa julkaista hankintaviranomaisen maan virallisissa lehdissä tai muussa lehdistössä ennen sen lähettämispäivää, joka on mainittava ilmoituksessa. Ilmoitukseen ei saa sisältyä muita tietoja kuin ne, jotka on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

12. Hankintaviranomaisten on kyettävä näyttämään, minä päivänä ilmoitukset on lähetetty.

13. Yhteisöt vastaavat *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* julkaistujen ilmoitusten kustannuksista. Ilmoitus saa olla enintään virallisen lehden yhden sivun tai noin 650 sanan mittainen. Jokaisessa lehden numerossa, joka sisältää vähintään yhden ilmoituksen, on julkaistava uudelleen malli-ilmoitus tai ilmoitukset, johon tai joihin julkaistu ilmoitus tai julkaistut ilmoitukset perustuvat.

13 artikla

1. Avoimissa menettelyissä hankintaviranomaisten on asetettava tarjousten vastaanottoajaksi vähintään 52 päivää ilmoituksen lähettämispäivästä.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua tarjousten vastaanottamiselle asetettua määräaikaa voidaan lyhentää 36 päiväksi, jos hankintaviranomaiset ovat *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* julkaisseet 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun, liitteessä IV A olevan mallin mukaisen tarjouspyyntöilmoituksen.

3. Hankintayksiköiden tai asianomaisten virastojen on lähetettävä sopimusasiakirjat ja täydennysasiakirjat rakennusurakoitsijoille kuuden päivän kuluessa niiden saamista koskevan pyynnön vastaanottamisesta, jos niitä on pyydetty ajoissa.

4. Hankintaviranomaisten on annettava sopimusasiakirjoja koskevat lisätiedot, jos niitä on pyydetty ajoissa, viimeistään kuusi päivää ennen tarjousten vastaanottamiselle asetettua määräaikaa.

5. Jos sopimusasiakirjat, niiden täydennysasiakirjat taikka lisätiedot ovat liian laajoja lähetettäväksi 3 ja 4 kohdassa asetettujen määräaikojen kuluessa tai jos tarjousten tekeminen edellyttää kohteessa käyntiä tai sopimusasiakirjoja täydentävien asiakirjojen tarkastusta paikan päällä, 1 ja 2 kohdassa asetettuja määräaikoja on vastaavasti pidennettävä.

14 artikla

1. Rajoitetuissa menettelyissä ja 5 artiklan 2 kohdan mukaisessa neuvottelumenettelyssä hankintaviranomaisten on asetettava osallistumishakemusten vastaanottoajaksi vähintään 37 päivää ilmoituksen lähettämispäivästä.

2. Hankintaviranomaisten on pyydetävä valituilta ehdokailta tarjoukset samanaikaisesti ja kirjallisesti. Tarjouspyyntökirjeeseen on liitettävä sopimusasiakirjat ja niiden täydennysasiakirjat. Siinä on oltava ainakin seuraavat tiedot:

- a) tarvittaessa osoite, josta sopimusasiakirjoja ja täydennysasiakirjoja voi pyytää, viimeinen päivä, jolloin tällaisen pyynnön voi esittää sekä näistä asiakirjoista mahdollisesti perittävä hinta ja maksutapa;
- b) päivä, jolloin tarjousten on viimeistään oltava perillä, osoite, johon ne on lähetettävä, ja kielet, joilla ne on laadittava;
- c) viittaus julkaistuun urakkailmoitukseen;
- d) maininta mahdollisesti vaadittavista liiteasiakirjoista, joko ehdokkaan 12 artiklan 7 kohdan mukaan esittämien todennettavissa olevien tietojen tueksi, tai sa-

massa artiklassa edellytettyjen tietojen täydennykseksi 25 ja 26 artiklassa mainituilla edellytyksillä;

- e) perusteet, joilla sopimus tehdään, jos ne eivät ilmene urakkailmoituksesta.

3. Rajoitetuissa menettelyissä hankintaviranomaisten tarjouksen vastaanottoamiseksi asettaman määräajan pituuden on oltava vähintään 40 päivää kirjallisen tarjouspyynnön lähettämispäivästä.

4. Edellä 3 kohdassa säädettyä tarjousten vastaanottamisella asetettua määräaika voidaan lyhentää 26 päiväksi, jos hankintaviranomaiset ovat *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* julkaisseet 12 artiklan 1 kohdassa säädetyn, liitteessä IV A olevan mallin mukaisen tarjouspyyntöilmoituksen.

5. Sopimusmenettelyihin osallistumista koskevat hakemukset voidaan tehdä kirjeitse, sähköitse, telexillä, telefaksilla tai puhelimitse. Käytettäessä jotakin neljästä viimeksi mainitusta tavasta hakemus on vahvistettava ennen 1 kohdassa säädetyn määräajan päättymistä lähetettävällä kirjeellä.

6. Hankintaviranomaisten on annettava rakennusurakkaa koskevat lisätiedot, jos niitä on pyydetty ajoissa, viimeistään kuusi päivää ennen tarjousten vastaanottamiselle asetettua määräaika.

7. Jos tarjousten tekeminen edellyttää käyntiä kohteessa tai sopimusasiakirjoihin liittyvien täydennysasiakirjojen tarkastamista paikan päällä, 3 ja 4 kohdassa tarkoitettua määräaika on pidennettävä vastaavasti.

15 artikla

1. Jos 14 artiklassa säädettyjen määräaikaisten noudattaminen on kiireen vuoksi mahdotonta, hankintaviranomaiset voivat vahvistaa määräajat seuraaviksi:

- a) osallistumishakemusten vastaanottamiselle asetetun määräajan on oltava vähintään 15 päivää ilmoituksen lähettämispäivästä;
- b) tarjousten vastaanottamiselle asetetun määräajan on oltava vähintään 10 päivää tarjouspyynnön päiväyksestä.

2. Hankintaviranomaisten on annettava rakennusurakkaa koskevat lisätiedot, jos niitä on pyydetty ajoissa, viimeistään neljä päivää ennen tarjousten vastaanottamiselle asetettua määräaika.

3. Sopimusmenettelyihin osallistumista koskevat hakemukset ja tarjouspyynnöt on tehtävä mahdollisimman nopeaa viestintävälinettä käyttäen. Jos osallistumishake-

mukset tehdään sähköitse, telexillä, telefaksilla tai puhelimitse, ne on vahvistettava ennen 1 kohdassa säädetyn määräajan päättymistä lähetettävällä kirjeellä."

- 13) Lisätään artiklat seuraavasti:

"15 a artikla

Hankintaviranomaisten, jotka haluavat tehdä 1 artiklan d alakohdassa määriteltyä julkista käyttöoikeusurakkaa koskevan sopimuksen, on asetettava sitä koskevien hakemusten vastaanottamiselle vähintään 52 päivän pituinen määräaika ilmoituksen lähettämispäivästä.

15 b artikla

Muun käyttöoikeusurakan saajan kuin hankintaviranomaisen tekemissä rakennusurakkasopimuksessa on käyttöoikeusurakan saajan asetettava osallistumishakemuksen vastaanottamiselle vähintään 37 päivän pituinen määräaika ilmoituksen lähettämispäivästä ja tarjousten vastaanottamiselle vähintään 40 päivän pituinen määräaika ilmoituksen tai tarjouspyynnön lähettämispäivästä."

- 14) Kumotaan 16, 17 ja 18 artikla.

- 15) Korvataan 19 ja 20 artikla seuraavasti:

"19 artikla

Hankintaviranomaiset voivat toimittaa julkaistavaksi *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* julkisia rakennusurakoita koskevia ilmoituksia, joita tässä direktiivissä säädetty julkaisuvelvoite ei koske.

"20 artikla

Sopimukset on tehtävä tämän osaston 2 luvussa säädettyillä perusteilla, ottaen huomioon 20 a artiklan säännökset, sen jälkeen, kun hankintaviranomaiset ovat tarkastaneet 23 artiklan mukaisesti kelpuutettujen ehdolla olevien urakoitsijoiden sopivuuden 25 - 28 artiklassa tarkoitettujen taloudellista tilannetta ja luottokelpoisuutta sekä teknisen tiedon tai taidon tasoa koskevien perusteiden mukaan."

- 16) Lisätään artiklat seuraavasti:

"20 a artikla

Milloin sopimuksentekoperusteena on taloudellisesti edullisin tarjous, hankintaviranomaiset voivat ottaa huomioon ne tarjoajan esittämät vaihtoehdot, jotka täyttävät hankintaviranomaisten edellyttämät eritelmien vähimmäisvaatimukset.

Hankintaviranomaisten on ilmoitettava sopimusasiakirjoissa ne eritelmien vähimmäisvaatimukset, jotka vaihtoehtojen

on täytettävä, sekä niiden esittämiselle mahdollisesti asetetut erityisvaatimukset. Hankintaviranomaisten on tarjouspyyntöilmoituksessa mainittava, otetaanko vaihtoehdot huomioon.

Hankintaviranomaiset eivät saa hylätä esitettyä vaihtoehtoa pelkästään sillä perusteella, että sitä laadittaessa on käytetty teknisiä eritelmiä, jotka on määriteltä viittaamalla 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin eurooppalaisten standardien mukaisiin kansallisiin standardeihin, eurooppalaisiin teknisiin hyväksymisiin tai yhteisiin teknisiin eritelmiin taikka viittaamalla 10 artiklan 5 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettuihin kansallisiin teknisiin eritelmiin.

20 b artikla

Hankintaviranomainen voi sopimusasiakirjoissa pyytää tarjoajaa ilmoittamaan tarjouksessaan, aikooko hän antaa jonkin kohdan sopimuksesta alirakkana kolmansille.

Tällainen ilmoitus ei vähennä pääurakoitsijan vastuuta."

17) Korvataan 22 artikla seuraavasti:

"22 artikla

1. Noudattaessaan rajoitettuja menettelyjä ja neuvottelumenettelyjä hankintaviranomaisten on urakoitsijan henkilökohtaisesta asemasta saatujen tietojen sekä niiden tietojen ja muotovaatimusten perusteella, jotka ovat tarpeen urakoitsijalle asetettavien taloudellisten ja teknisten vähimmäisedellytysten täyttymisen arvioimiseksi, valittava 23 ja 28 artiklassa asetetut ominaisuudet täyttävien ehdokkaiden joukosta ne, jotka kutsutaan tarjouskilpailuun tai neuvotteluihin.

2. Tehdessään rakennusurakkasopimuksen rajoitettua menettelyä noudattaen, hankintaviranomaiset voivat ennakkolta rajata niiden yritysten lukumäärän, joille tarjouspyyntö aiotaan esittää. Tämä lukumäärä on mainittava urakkailmoituksessa. Lukumäärä on määrättävä toteutettavan rakennusurakan mukaan. Yritysten lukumäärän on oltava vähintään viisi ja se saa olla enintään 20.

Joka tapauksessa tarjouskilpailuun kutsuttujen ehdokkaiden lukumäärän on oltava riittävän suuri todellisen kilpailun varmistamiseksi.

3. Tehdessään sopimuksen 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua neuvottelumenettelyä noudattaen hankintaviranomaisten on kelpuutettava neuvotteluun vähintään kolme ehdokasta, jos sopivia ehdokkaita on riittävästi.

4. Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että hankintaviranomaiset ketään syrjimättä esittävät kutsut tarvittavat vaatimukset täyttävillä muiden jäsenvaltioiden kansalaisille samoilla edellytyksillä kuin oman maansa kansalaisille."

18) Lisätään seuraava artikla:

"22 a artikla

1. Hankintaviranomainen voi sopimusasiakirjoissa ilmoittaa tai jäsenvaltio voi velvoittaa sen ilmoittamaan, miltä viranomaiselta tai viranomaisilta tarjoaja voi saada tarvittavat tiedot niistä työsuojelua ja työoloja koskevista velvoitteista, jotka ovat siinä jäsenvaltiossa tai sillä alueella taikka paikkakunnalla voimassa, missä rakennustyö aiotaan toteuttaa ja joita sovelletaan kohteessa toteutettaviin sopimuksen mukaisiin rakennustöihin.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen toimittavan hankintaviranomaisen on pyydettävä tarjoajia tai sopimusmenettelyyn osallistuvia ilmoittamaan, että ne ovat tarjouksen laatiessaan ottaneet huomioon sopimuksen toteutamispaikkakunnalla voimassa olevista työsuojelua ja työoloja koskevista määräyksistä johtuvat velvoitteet. Tämä ei estä soveltamasta, mitä 29 artiklan 5 kohdassa säädetään poikkeuksellisen edullisten tarjousten tarkastamisesta."

19) Korvataan 24 artikla seuraavasti:

"24 artikla

Julkista rakennusurakkaa koskevaan sopimukseen sopimuspuoleksi pyrkivää rakennusurakoitsijaa voidaan pyytää osoittamaan olevansa sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, johon on sijoittautunut, rekisteröity johonkin ammatti- tai toimialan rekisteriin:

- Belgiassa: "registre du commerce – Handelsregister";
- Tanskassa: "Erhvervs- og Selskabsstyrelsen";
- Saksassa: "Handelsregister ja Handwerksrolle";
- Kreikassa: voidaan vaatia notaarille annettu valahtoinen julkisia rakennustöitä suorittavan urakoitsijan ammatinharjoittamisilmoitus;
- Espanjassa: "Registro Oficial de Contratistas del Ministerio de Industria y Energia";
- Ranskassa: "registre du commerce" ja "répertoire des métiers";
- Italiassa: "Registro della Camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato";

- Luxemburgissa: "Registre aux firmes" ja "Rôle de la Chambre des métiers";
- Alankomaissa: "Handelsregister";
- Portugalissa: "Commissao de Alvarás de Empresas de Obras Públicas e Particulares (CAEOPP)";
- Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Irlannissa: urakoitsijaa voidaan vaatia hankkimaan todistus joko "Registrar of Companies" tai "Registrar of Friendly Societies" -rekisteristä tai muussa tapauksessa todistus, jonka mukaan kyseinen henkilö on tehnyt valaehitoisen ilmoituksen, että hän jäsenvaltiossa, johon hän on sijoittautunut, harjoittaa kyseistä ammattia, tietyllä paikkakunnalla ja tietyllä toimimimellä."

20) Kumotaan 29 artiklan 3 kohta ja korvataan 4 ja 5 kohta seuraavasti:

"4. Tämän artiklan 1 kohtaa ei sovelleta, milloin jäsenvaltio käyttää urakkasopimusta tehdessään sellaisia tätä direktiiviä annettaessa voimassa olleiden säännösten mukaisia perusteita, joiden tarkoituksena on antaa etusija tietyille tarjoajille, edellyttäen että kyseiset säännökset ovat perustamissopimuksen mukaisia.

5. Jos tiettyä sopimusta varten jätetyt tarjoukset vaikuttavat sopimuksen kohteeseen nähden poikkeuksellisen edullisilta, hankintaviranomaisen on, ennen kuin tarjous mahdollisesti hylätään, pyydettävä kirjallisesti tiedot olennaisiksi katsomistaan tarjouksen keskeisistä kohdista ja saamansa selvityksen perusteella tutkittava nämä keskeiset kohdat.

Hankintaviranomainen voi ottaa huomioon selvitykset, jotka perustuvat valittujen rakennusmenetelmien taloudellisuuteen, teknisiin ratkaisuihin, tarjoajaa suosiviin sopimuksen toteuttamisen kannalta poikkeuksellisen edullisiin olosuhteisiin tai tarjoajan ehdottaman tuotteen tai työn omintakeisuuteen.

Jos sopimukseen liittyvissä asiakirjoissa edellytetään rakennusurakkasopimuksen tekemistä halvimman tarjoushinnan perusteella, hankintaviranomaisen on ilmoitettava liian edulliseksi katsomiensa tarjousten hylkäämisestä komissiolle.

Vuoden 1992 loppuun asti hankintaviranomaisella on kuitenkin oikeus, jos voimassa oleva kansallinen lainsäädäntö sallii ja syrjimättä tarjoajia kansallisuuden perusteella, poikkeuksellisesti hylätä sopimuksen kohteeseen nähden poikkeuksellisen edulliset tarjoukset ilman, että niiden on noudatettava tämän artiklan ensimmäistä alakohtaa, jos edellä tarkoitettuja tarjouksia rakennusurakasta on niin monta, että menetellyn soveltaminen johtaisi päätöksen huomattavaan viivästymiseen ja vaarantaisi rakennusurakan

toteuttamiseen liittyvän yleisen edun. Tämän poikkeusmenettelyn käyttämisestä on mainittava 12 artiklan 5 kohdassa tarkoitettussa ilmoituksessa."

21) Lisätään V osastoon artikkelit seuraavasti:

"29 a artikla

1. Tämä direktiivi ei estä 31 päivään joulukuuta 1992 asti soveltamasta julkisia rakennusurakoita koskevista sopimuksista annettuja voimassa olevia kansallisia säännöksiä, joiden tarkoituksena on alueellisten erojen vähentäminen sekä työpaikkojen luomisen edistäminen alikehittyneillä ja teollisuuden taantumisesta kärsivillä alueilla, jos kyseiset säännökset ovat perustamissopimuksen mukaisia erityisesti niiden periaatteiden osalta, jotka koskevat syrjinnän estämistä kansallisuuden perusteella sekä sijoittautumisvapautta ja palvelujen tarjoamisen vapautta ja jos ne ovat myös yhteisön kansainvälisten veloitteiden mukaisia.

2. Edellä 1 kohta ei rajoita 29 artiklan 4 kohdan soveltamista.

29 b artikla

1. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle 29 artiklan 4 kohdassa ja 29 a artiklassa tarkoitetuista kansallisista säännöksistä sekä niiden soveltamiseksi annetuista määräyksistä.

2. Kyseisten jäsenvaltioiden on annettava vuosittain komissiolle kertomus edellä tarkoitettujen säännösten täytäntöönpanosta. Kertomukset on toimitettava julkisyhteisöjen sopimuksia käsittelevälle neuvoo-antavalle komitealle."

22) Lisätään artikkelit seuraavasti:

"30 a artikla

1. Direktiivin soveltamisen tulosten arvioimiseksi jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tilastollinen kertomus tehdyistä rakennusurakkasopimuksista viimeistään 31 päivänä lokakuuta 1993 sitä edeltävältä vuodelta ja sen jälkeen joka toinen vuosi 31 päivänä lokakuuta.

Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan osalta päivämäärä 31 päivä lokakuuta 1993 korvataan kuitenkin päivämäärällä 31 päivä lokakuuta 1995.

2. Edellä tarkoitettussa kertomuksessa on eriteltävä kunkin hankintaviranomaisen tai viranomaisluokan osalta ainakin niiden tekemien vähimmäisarvon ylittävien rakennusurakkasopimusten lukumäärä ja arvo, mahdollisuuksien mukaan ryhmiteltynä menettelyn ja rakennustyöluokan sekä urakkasopimuksen tehneen urakoitsijan kansallisuuden mukaan ja, jos kysymyksessä ovat neuvottelumenettelyt, ryhmiteltynä 5 artiklan mukaisesti siten, että kunkin jäsenvaltion ja kolmannen maan urakoitsijoiden kanssa tehtyjen sopimusten lukumäärä ja arvo ilmenevät erikseen.

3. Komissio päättää julkisyhteisöjen sopimuksia käsittelevää neuvoo-antavaa komiteaa kuultuaan, millaisia muita täydentäviä tilastotietoja vaaditaan tämän direktiivin mukaisesti.

30 b artikla

1. Komissio muuttaa tämän direktiivin liitettä I, jos erityisesti jäsenvaltioilta saatujen ilmoitusten perusteella on tarpeen:

- a) poistaa sellaiset julkisoikeudelliset laitokset liitteestä I, jotka eivät enää täytä 1 b artiklassa säädettyjä vaatimuksia;
- b) lisätä edellä tarkoitettuja vaatimukset täyttävät julkisoikeudelliset laitokset kyseiseen liitteeseen.

2. Komissio muuttaa liitettä I kuultuaan julkisia rakennusurakoita koskevia sopimuksia käsittelevää neuvoo-antavaa komiteaa.

Komitean puheenjohtaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi toimittuaan tarvittaessa äänestyksen asettaa asian kiireellisyyden mukaan.

Lausunto merkitään pöytäkirjaan. Lisäksi jokaisella jäsenvaltiolla on oikeus pyytää, että sen kanta merkitään pöytäkirjaan.

Komission on mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon komitean lausunto. Sen on ilmoitettava, millä tavoin lausunto on otettu huomioon.

3. Liite I on muutettuna julkaistava *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*."

23) Kumotaan 31 artikla.

24) Korvataan direktiivin 71/305/ETY liitteet I ja II tämän direktiivin liitteillä I – VI.

2 artikla

Kumotaan 26 päivänä heinäkuuta 1972 annettu direktiivi 77/277/ETY.

3 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta⁽¹⁾. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan on kuitenkin toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 1 päivänä maaliskuuta 1992.

4 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että niiden tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi antamat keskeiset kansalliset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset toimitetaan kirjallisina komissiolle.

5 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 18 päivänä heinäkuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. DUMAS

⁽¹⁾ Tämä direktiivi on annettu tiedoksi jäsenvaltioille 19 päivänä heinäkuuta 1989.

LIITE I

LUETTELOT I ARTIKLAN 6 ALAKOHDASSA TARKOITETUISTA
JULKISOIKEUDELLISISTA LAITOKSISTA JA NIIDEN RYHMISTÄ

- I. BELGIASSA:
- "le Fonds des Routes 1955-1969 - het Wegenfonds",
 - "la Régie des Voies Aériennes - de Regie der luchtwegen",
 - "les centres publics d'aide sociale - de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn",
 - "les Fabriques d'église - de kerkfabrieken",
 - "l'Office Régulateur de la Navigation Intérieure - die Dienst voor regeling van de binnenvaart",
 - "la Régie des services frigorifiques de l'État belge - de Regie der Belgische Rijkskoel- en Vriesdiensten".
- II. TANSKASSA:
- "andre forvaltningssubjekter"
- III. SAKSASSA:
- "bundesunmittelbare Körperschaften, Anstalten und Stiftungen des öffentlichen Rechts"; "landesunmittelbare Körperschaften, Anstalten und Stiftungen des öffentlichen Rechts", jotka ovat valtion budjettivalvonnan alaisia.
- IV. KREIKASSA:
- muut julkishallinnolliset oikeushenkilöt, joiden julkisia rakennusurakoita koskevat sopimukset ovat valtion valvonnassa.
- V. ESPANJASSA:
- muut oikeushenkilöt, jotka ovat sopimuksia tehdessään julkishallintoa koskevien määräyksien alaisia.
- VI. RANSKASSA:
- kansallisen, alueellisen, piiri- ja paikallistason julkishallinnolliset laitokset,
 - yliopistot, julkiset tiede- ja kulttuurilaitokset ja muut laitokset, jotka on määritelty korkeakoulutuksen suuntaviivoista 12 päivänä marraskuuta annetussa laissa N:o 68-978.
- VII. IRLANNISSA:
- muut viranomaiset, joiden julkisia rakennusurakoita koskevat sopimukset ovat valtion valvonnassa.
- VIII. ITALASSA:
- valtion yliopistot, valtion yliopistojen laitokset, yhteenliittymät yliopistojen kehittämiseksi
 - korkeammat tiede- ja kulttuuri-instituutit, tähtitieteelliset, avaruusfysikaaliset, geofysikaaliset tai vulkanologiset observatoriot,
 - "Enti di riforma fondiaria",
 - sosiaaliapuun ja hyväntekeväisyyteen liittyvät yhteisöt.
- IX. LUXEMBURGISSA:
- valtionhallinnon, kuntien yhteenliittymien tai kunnallishallinnon valvonnassa olevat julkiset viranomaiset ja laitokset.
- X. ALANKOMAISISSA:
- "Waterschappen",
 - "instellingen van Wetenschappelijk onderwijs vermeld in Artikel 15 van de Wet op het Wetenschappelijk Onderwijs (1960)", "academische Ziekenhuizen",
 - "Nederlandse Centrale Organisatie voor toegepast natuurwetenschappelijk Onderzoek (TNO)" ja sen alaiset järjestöt.

XI. PORTUGALISSA:

- julkishallinnolliset oikeushenkilöt, joiden julkisia rakennusurakoita koskevat sopimukset ovat valtion valvonnassa.

XII. YHDISTYNEESSÄ KUNINGASKUNNASSA:

- opetusviranomaiset,
 - paloviranomaiset,
 - "National Health Service" -viranomaiset,
 - poliisiviranomaiset,
 - "Commission for the New Towns",
 - "New Towns Corporations",
 - "Scottish Special Housing Association",
 - "Northern Ireland Housing Executive".
-

LIITE II

AMMATTIALALUETTELO

noudattaen Euroopan yhteisöjen yleistä taloudellisten toimialojen teollisuusluokitusta

Luokat	Ryhmät	Alaryhmät	Kuvaus
50			TALONRAKENNUS JA MAANRAKENNUS
	500		Yleinen talonrakennus- ja maanrakennustyö (ilman erityistä määrittelyä) ja purkamistyö
		500.1	Yleinen talonrakennus- ja maanrakennustyö (ilman erityistä määrittelyä)
		500.2	Purkamistyö
	501		Asuntojen, toimistotalojen, sairaaloiden ja muiden, sekä asuinkäyttöön että muuhun käyttöön tarkoitettujen rakennusten rakentaminen
		501.1	Yleinen rakennusurakointi
		501.2	Katonrakennus
		501.3	Savupiippujen, paisto- ja polttouunien rakentaminen
		501.4	Vesi- ja kosteuseristyksien tekeminen
		501.5	Ulkoseinien korjaus ja ylläpito (uudelleenrappaus, puhdistus jne.)
		501.6	Rakennustelineiden pystytys ja purkaminen
		501.7	Muut rakennustyöhön liittyvät, erikoistumista vaativat työt (muun muassa puusepäntyö)
	502		Maanrakennustyö: teiden, siltojen, rautateiden ym. rakentaminen
		502.1	Yleinen maanrakennustyö
		502.2	Maansiirto (kaivuutyö)
		502.3	Siltojen, tunnelien ja kuilujen rakentaminen; poraukset
		502.4	Vesirakennustyö (joet, liikennekanavat, satamat, juoksu-kanavat, sulut, padot)
		502.5	Tienrakennus (mukaan lukien erikoistuminen lentokenttien ja kiitoratojen rakentamiseen)
		502.6	Erikoistuminen veteen liittyvään rakennustyöhön (maan kasteluun ja kuivaukseen, vesihuoltoon, jäteveden poistoon, viemäröintiin jne.)
		502.7	Muun maanrakennustyön erikoisalajat
	503		Asennustyö (kaluste- ja kiinteät asennustyöt)
		503.1	Yleinen asennustyö
		503.2	Kaasu- ja putkiasennus, saniteettitilojen asennustyöt
		503.3	Lämmitys- ja ilmanvaihtolaitteiden asennustyö (keskuslämmitys, ilmastointi, tuuletus)
		503.4	Lämpöeristys; äänen- ja värinänvaimennuseristys
		503.5	Sähköasennustyö
		503.6	Antennien, ukkosenjohdattimien, puhelinten jne. asennustyö
	504		Rakennusten viimeistely
		504.1	Yleinen rakennusten viimeistelytyö
		504.2	Rappaus
		504.3	Saumaus, etupäässä paikalla kokoamiseen tai asennukseen liittyvä saumaus (muun muassa parkettilattioiden asentaminen)
		504.4	Maalaus, ikkunoiden asennus ja tapetointi
		504.5	Laatoitus ja muu lattioiden ja seinien päällystys
		504.6	Muu rakennusten viimeistelytyö (takkojen rakentaminen jne.)

LIIITE III

TIETTYJEN TEKNISTEN ERITELMIEN MÄÄRITELMÄT

Tässä direktiivissä käsitteet määritellään seuraavasti:

1. *Tekniset eritelvät:* se teknisten vaatimusten kokonaisuus, joka sisältyy erityisesti tarjousasiakirjoihin ja joissa määritellään rakennusurakan, materiaalin, tuotteen tai tavaran ominaisuudet ja joiden avulla rakennusurakka, materiaali, tuote tai tavara voidaan kuvailla siten, että se täyttää hankintayksikön sille asettaman käyttötarkoituksen. Näihin teknisiin vaatimuksiin kuuluu laatu, käyttöominaisuudet ja turvallisuus tai mitat, mukaan lukien materiaaliin, tuotteeseen tai tavarahan kohdistuvat vaatimukset laadunvarmistuksen, termistön, merkien, testauksen ja testausmenetelmien, pakkauksen, merkitsemisen tai etiketöinnin osalta. Ne sisältävät myös sääntöjä, jotka koskevat suunnittelua ja hinnoittelua, testausta, tarkastusta ja hyväksymistä sekä rakennusmenetelmiä tai -tekniikkaa ja kaikkia muita teknisiä ehtoja, jotka hankintayksikkö voi yleisten tai erityisten määräysten nojalla asettaa valmiille työlle ja siihen kuuluville aineille tai osille.
2. *Standardi:* tunnustetun standardointielimen toistuvaa ja jatkuvaa käyttöä varten hyväksymä tekninen eritelvä, jonka noudattaminen ei periaatteessa ole pakollista.
3. *Eurooppalainen standardi:* standardi, jonka Euroopan standardointikomitea (CEN) tai Euroopan sähkötekniikan standardointikomitea (CENELEC) ovat yhteisten sääntöjensä mukaisesti vahvistaneet eurooppalaisiksi standardeiksi (EN) tai yhdenmukaistamisasiakirjoiksi (HD).
4. *Eurooppalainen tekninen hyväksyminen:* myönteinen tekninen lausunto tuotteen kelpoisuudesta, joka perustuu talonrakennustyössä sovellettavien keskeisten vaatimusten täyttymiseen ottaen huomioon tuotteen perusominaisuudet ja sen nimenomaiset käyttö- ja soveltamisolosuhteet. Eurooppalaisen hyväksymisen antaa jäsenvaltion tätä tarkoitusta varten asettama toimielin.
5. *Yhteinen tekninen eritelvä:* Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä julkaistu jäsenvaltioiden kesken sovitulla menettelyllä laadittu tekninen eritelvä yhtenäisen käytön varmistamiseksi kaikissa jäsenvaltioissa.
6. *Olellaiset vaatimukset:* turvallisuutta, terveyttä ja tiettyjä muita yleisiä etuja koskevat vaatimukset, jotka voivat liittyä rakennustyöhön.

LIITE IV

URAKKAILMOITUSMALLIT

A. Ennakotietoilmoitus

1. Hankintaviranomaisen nimi, osoite, sähköosoite, puhelin-, teleksi- ja telefaksinumero;
2. a) Rakennuspaikka;
b) Toimitettavien palvelujen laji ja laajuus ja tarvittaessa osurakoiden pääpiirteet kokonaisurakkaan nähden;
c) Esitettyjen palvelujen kustannusarvio, jos se on saatavissa;
3. a) Rakennusurakkaa tai -urakoita koskevan sopimusmenettelyn arvioitu aloittamispäivä;
b) Rakennusurakan arvioitu aloittamispäivä, jos se on tiedossa;
c) Rakennusurakan arvioitu toteutumisaikataulu, jos se on tiedossa;
4. Rakennusurakan rahoitus- ja hinnantarkistusehdot ja/tai viittaukset säännöksiin, joihin ne sisältyvät, jos tiedossa;
5. Muut tiedot;
6. Päivä, jona ilmoitus on lähetetty;
7. Päivä, jona Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto on vastaanottanut ilmoituksen;

B. Avoimet menettelyt

1. Hankintaviranomaisen nimi, osoite, puhelinnumero, sähköosoite, teleksi- ja telefaksinumero;
2. a) Valittu sopimusmenettely;
b) Sopimuslaji, jota varten tarjoukset pyydetään;
3. a) Rakennuspaikka;
b) Toimitettavien palvelujen laji ja laajuus ja rakennusurakan yleinen laatu;
c) Jos sopimuksen kohteena oleva rakennusurakka tai sopimus on jaettu osurakoihin, niiden suuruus sekä mahdollisuudet tehdä tarjous yhdestä tai useammasta osurakasta tai niistä kaikista;
d) Tiedot rakennusurakan tai sopimuksen kohteesta, milloin sopimukseen kuuluu myös hankkeiden suunnittelu;
4. Mahdollinen työn valmistumisen määräaika;
5. a) Paikka ja osoite, josta sopimusasiakirjoja ja lisäasiakirjoja voi pyytää;
b) Näistä asiakirjoista mahdollisesti perittävä hinta ja maksuehdot;
6. a) Viimeinen päivä, jona tarjouksia otetaan vastaan;
b) Tarjousten lähetysosoite;
c) Kielet, joilla tarjous on laadittava;
7. a) Henkilöt, jotka mahdollisesti saavat olla läsnä tarjousten avaustilaisuudessa;
b) Tarjousten avaustilaisuuden päivä, kellonaika ja osoite;

8. Mahdollisesti vaadittavat takuut ja vakuudet;
9. Tärkeimmät rahoitus- ja maksuehdot tai viittaukset säännöksiin, joihin ne sisältyvät;
10. Sopimuspuoleksi valittavalta rakennusurakoitsijoiden ryhmittymältä mahdollisesti vaadittava oikeudellinen muoto;
11. Sopimuspuoleksi valittavalta rakennusurakoitsijalta edellytetyt taloudelliset ja tekniset vähimmäisvaatimukset;
12. Aika, jonka tarjoajan on pidettävä tarjouksensa voimassa;
13. Sopimuksen tekemisen perusteet. Muut perusteet kuin alin hinta on mainittava, jos ne eivät ilmene sopimusasiakirjoista;
14. Mahdollinen kielto vaihtoehtojen esittämiselle;
15. Muut tiedot;
16. Päivä, jona ennakkotietoilmoitus on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* tai maininta siitä, että sitä ei ole julkaistu;
17. Päivä, jona ilmoitus on lähetetty;
18. Päivä, jona Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto on vastaanottanut ilmoituksen;

C. Rajoitetut menettelyt

1. Hankintaviranomaisen nimi, osoite, puhelinnumero, sähköosoite, teleksi- ja telefaksinumero;
2. a) Valittu sopimusmenettely;
b) Perusteet mahdollisesti sovellettavalle nopeutetulle menettelylle;
c) Sopimuslaji, jota varten tarjouksia pyydetään;
3. a) Rakennuspaikka;
b) Toimitettavien palvelujen laji ja laajuus ja rakennusurakan yleinen laatu;
c) Jos sopimuksen kohteena oleva rakennusurakka tai sopimus on jaettu osurakoihin, niiden suuruusjärjestys sekä mahdollisuudet tehdä tarjous yhdestä tai useammasta osurakasta tai niistä kaikista;
d) Tiedot rakennusurakan tai sopimuksen kohteesta, milloin sopimukseen kuuluu myös hankkeiden suunnittelu;
4. Mahdollinen työn valmistumisen määräaika;
5. Sopimuspuoleksi valittavalta rakennusurakoitsijoiden ryhmittymältä mahdollisesti vaadittava oikeudellinen muoto;
6. a) Viimeinen päivä, jona osallistumishakemuksia otetaan vastaan;
b) Osoite, johon osallistumishakemukset lähetetään;
c) Kielet, joilla osallistumishakemukset laaditaan;
7. Tarjouspyyntöjen viimeinen lähettämispäivä;
8. Mahdollisesti vaadittavat takuut ja vakuudet;
9. Tärkeimmät rahoitus- ja maksuehdot tai säännökset, joihin ne sisältyvät;
10. Sopimuspuoleksi valittavalta rakennusurakoitsijalta edellytetyt henkilökohtaista asemaa koskevat vaatimukset sekä taloudelliset ja tekniset vähimmäisvaatimukset;
11. Sopimuksen tekemisen perusteet, jos ne eivät käy ilmi tarjouspyynnöstä;

12. Mahdollinen kielto vaihtoehtojen esittämiselle;
13. Muut tiedot;
14. Päivä, jona ennakkotietoilmoitus on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* tai maininta siitä, että sitä ei ole julkaistu;
15. Päivä, jona ilmoitus on lähetetty;
16. Päivä, jona Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto on vastaanottanut ilmoituksen;

D. Neuvottelumenettelyt

1. Hankintaviranomaisen nimi, osoite, puhelinnumero, sähköosoite, telexi- ja telefaxinumero;
2. a) Valittu sopimusmenettely;
b) Perusteet mahdollisesti sovellettavalle nopeutetulle menettelylle;
c) Sopimuslaji, jota varten tarjouksia pyydetään;
3. a) Rakennuspaikka;
b) Toimitettavien palvelujen laji ja laajuus ja rakennusurakan yleinen laatu;
c) Jos sopimuksen kohteena oleva rakennusurakka tai sopimus on jaettu osaurakoihin, niiden suuruusjärjestys ja mahdollisuudet tehdä tarjous yhdestä tai useammasta osaurakasta tai niistä kaikista;
d) Tiedot rakennusurakan tai sopimuksen kohteesta, milloin sopimukseen kuuluu myös hankkeiden suunnittelu;
4. Mahdollinen työn valmistumisen määräaika;
5. Sopimuspuoleksi valittavalta rakennusurakoitsijoiden ryhmittymältä mahdollisesti vaadittava oikeudellinen muoto;
6. a) Viimeinen päivä, jona tarjouksia otetaan vastaan;
b) Osoite, johon tarjoukset on lähetettävä;
c) Kielet, joilla tarjoukset on laadittava;
7. Mahdollisesti vaadittavat takuut ja vakuudet;
8. Tärkeimmät rahoitus- ja maksuehdot tai säännökset, joihin ne sisältyvät;
9. Sopimuspuoleksi valittavalta rakennusurakoitsijalta edellytetyt henkilökohtaista asemaa koskevat vaatimukset sekä siltä edellytetyjen taloudellisten ja teknisten vähimmäisvaatimusten arvioimiseksi tarvittavat tiedot ja muodollisuudet;
10. Mahdollinen kielto vaihtoehtojen esittämiselle;
11. Hankintaviranomaisen jo mahdollisesti valitsemien toimittajien nimet ja osoitteet;
12. Päivä(t), jolloin samaa rakennusurakkaa koskeva ilmoitus on aikaisemmin julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*;
13. Muut tiedot;
14. Päivä, jona ennakkotietoilmoitus on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*;
15. Päivä, jona ilmoitus on lähetetty;
16. Päivä, jona Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto on vastaanottanut ilmoituksen;

E. Tehdyt rakennusurakkasopimukset

1. Hankintaviranomaisen nimi ja osoite;
2. Valittu sopimusmenettely;
3. Päivä, jona sopimus on tehty;
4. Sopimuksen tekemisen perusteet;
5. Saatujen tarjousten lukumäärä;
6. Valitun urakoitsijan tai valittujen urakoitsijoiden nimi ja osoite;
7. Toimitettavien palveluiden laji ja laajuus sekä valmiin rakennuskohteen yleiset piirteet;
8. Maksettu hinta tai hintaluokka (vähintään/cnintään);
9. Mahdollinen kolmansien todennäköisesti aliurakoima rakennusurakan osuus ja sen arvo;
10. Muut tiedot;
11. Päivä, jona tarjouspyyntöilmoitus on julkaisemistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*;
12. Päivä, jona ilmoitus on lähetetty;
13. Päivä, jona Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto on vastaanottanut ilmoituksen;

LIITE V

KÄYTTÖOIKEUSURAKOITA KOSKEVA ILMOITUSMALLI

1. Hankintaviranomaisen nimi, osoite, sähköosoite, puhelin-, teleksi- ja telefaxinumero;
2. a) Rakennuspaikka;
b) Käyttöoikeusurakan kohde ja tarjottavien palvelujen laji ja laajuus;
3. a) Viimeinen päivä, jona ehdokkuushakemuksia otetaan vastaan;
b) Osoite, johon ehdokkuushakemukset on lähetettävä;
c) Kielet, joilla ehdokkuushakemukset on laadittava;
4. Ehdokkailta edellytettävät henkilökohtaiset, tekniset ja rahoitusta koskevat vaatimukset;
5. Sopimuksen tekemisen perusteet;
6. Urakkasopimusten mahdollinen vähimmäismäärä prosentteina, joka osoitetaan kolmansille osapuolille;
7. Muut tiedot;
8. Päivä, jona ilmoitus on lähetetty;
9. Päivä, jona Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto on vastaanottanut ilmoituksen.

LIITE VI

KÄYTTÖOIKEUSURAKAN SAAJAN TEKEMÄ RAKENNUSURAKKASOPIMUKSIA
KOSKEVA ILMOITUSMALLI

1. a) Rakennuspaikka;
b) Toimitettavien palvelujen laji ja laajuus ja rakennusurakan yleinen laatu;
2. Mahdollinen työn valmistumisen määräaika;
3. Paikka ja osoite, josta sopimusasiakirjoja ja lisäasiakirjoja voi pyytää;
4. a) Viimeinen päivä, jona osallistumishakemuksia tai tarjouksia otetaan vastaan;
b) Osoite, johon ne on lähetettävä;
c) Kielet, joilla ne on laadittava;
5. Mahdollisesti vaadittavat takuut ja vakuudet;
6. Urakkasopimukselle asetetut taloudelliset ja tekniset vaatimukset;
7. Sopimuksen tekemisen perusteet;
8. Muut tiedot;
9. Päivä, jona ilmoitus on lähetetty;
10. Päivä, jona Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto on vastaanottanut ilmoituksen.

KOMISSION PÄÄTÖS,
tehty 13 päivänä heinäkuuta 1990,
neuvoston direktiivin 89/440/ETY liitteen I saattamisesta ajan tasalle

(90/380/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon julkisia rakennusurakoita koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 26 päivänä heinäkuuta 1971 annetun neuvoston direktiivin 71/305/ETY⁽¹⁾ 1 artiklan b kohdan ja 30 b artiklan sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 89/440/ETY⁽²⁾,

on kuullut julkisyhteisöjen sopimuksia käsittelevää neuvonantavaa komiteaa,

direktiivin 89/440/ETY liite I sisältää luettelot tietyt vaatimukset täyttävistä julkisoikeudellisista yhteisöistä ja niiden ryhmistä,

näiden luetteloiden tulisi olla mahdollisimman täydellisiä,

komission on tarvittaessa muutettava direktiivin 89/440/ETY liitettä I jäsenvaltioilta määrääjain saamiensa, niiden luetteloiden muutoksista antamien ilmoitusten perusteella, ja

on suotavaa, että direktiivin 89/440/ETY liitettä I muutetaan jäsenvaltioilta saatavien ilmoitusten perusteella muutoksen voimaansaattamiseksi sinä ajankohtana, johon mennessä jäsen-

valtioiden on saatettava direktiivin 89/440/ETY noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Korvataan direktiivin 89/440/ETY liite I tämän päätöksen liitteellä.

2 artikla

Tätä päätöstä sovelletaan 19 päivästä heinäkuuta 1990.

3 artikla

Tämä päätös on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 13 päivänä heinäkuuta 1990.

Komission puolesta

Martin BANGEMANN

Varapuheenjohtaja

⁽¹⁾ EYVL N:o L 185, 16.8.1971, s. 5

⁽²⁾ EYVL N:o L 210, 21.7.1989, s. 1

LIITE

"LIITE I

LUETTELOT I ARTIKLAN b ALAKOHDASSA TARKOITETUISTA JULKISOIKEUDELLISISTA LAITOKSISTA JA NIIDEN RYHMISTÄ

I. BELGIASSA:

Laitokset

- le Fonds des routes 1955-1969 - het Wegenfonds 1955-1969,
- la régie des voies aériennes - de Regie de Luchtwegen,
- l'office régulateur de la navigation intérieure - de Dienst voor Regeling van de Binnenvaart
- la régie des services frigorifiques de l'État belge - de Regie der Belgische Rijskoel- en Vriesdiensten

Ryhmät

- les centres publics d'aide sociale (julkisen sosiaalihuollon keskuskeset)
- les fabriques d'église (kirkon laitokset)

II. TANSKASSA:

Laitokset

- Københavns Havn
- Danmarks Radio
- Det Landsdaekkende Fjernsyn TV 2
- Danmarks Nationalbank
- Storebæltsforbindelsen A/S
- Københavns Telefon Aktieselskab
- Jydsk Telefon-Aktieselskab
- Fyns Telefon
- Kommunedata
- Datacentralen I/S
- Kommunekemi

Ryhmät

- de kommunale havne (kunnalliset satamat)
- andre forvaltningssubjekter (muut julkishallinnon toimielimet)

III. SAKSASSA:

Ryhmät

Liittovaltion, valtion tai paikallisviranomaisten perustamat julkisoikeudelliset viranomaiset, laitokset ja säätiöt, sekä ei-kaupalliset, valtion valvonnan alaiset, yleishyödyllistä toimintaa harjoittavat laitokset.

IV. KREIKASSA:

Ryhmät

Muut julkishallinnolliset oikeushenkilöt, joiden julkisia töitä koskevat sopimukset ovat valtion valvonnassa.

V. ESPANIASSA:

Ryhmät

- Entidades Gestoras y Servicios Comunes de la Seguridad Social (terveys- ja sosiaalipalveluiden hallinnolliset yksiköt ja yleiset palvelut)
- Organismos Autónomos de la Administración del Estado (valtionhallinnon itsenäiset laitokset)
- Organismos Autónomos de las Comunidades Autónomas (itsehallinnollisten yhdyskuntien itsenäiset laitokset)
- Organismos Autónomos de las Entidades Locales (paikallisviranomaisten itsenäiset laitokset)
- Otras entidades sometidas a la legislación de contratos del Estado español (muut yksiköt, joita tarkoitetaan Espanjan valtion hankintoja koskevassa lainsäädännössä)

VI. RANSKASSA:

Laitokset

1. Kansalliset julkiset laitokset:
 - 1.1. Tieteen, kulttuurin ja ammatillisen alan laitokset:
 - Collège de France
 - Conservatoire national des arts et métiers
 - Observatoire de Paris
 - 1.2. Tieteen ja tekniikan alan laitokset:
 - Centre national de la recherche scientifique - CNRS
 - Institut national de la recherche agronomique
 - Institut national de la santé et de la recherche médicale
 - ORSTOM - Institut français de recherche scientifique pour le développement en coopération
 - 1.3. Hallinnolliset laitokset:
 - Agence nationale pour l'emploi
 - Caisse nationale des allocations familiales
 - Caisse nationale d'assurance maladie des travailleurs salariés
 - Caisse nationale d'assurance vieillesse des travailleurs salariés
 - Office national des anciens combattants et victimes de la guerre
 - agences financières de bassins

Ryhmät

1. Kansalliset julkiset laitokset:
 - universités (yliopistot)
 - écoles normales d'instituteurs (opettajankoulutuslaitokset)
2. Alue-, piiri- ja paikallistason julkishallinnon laitokset:
 - collèges (keskiasteen koulut)
 - lycées (keskiasteen koulut)
 - établissements publics hospitaliers (yleiset sairaalat)
 - offices publics d'habitation à loyer modéré (OPHLM) (yleiset kohtuuhintaisten asuntojen toimistot)
3. Alueviranomaisten ryhmittymät:
 - syndicats de communes (paikallisviranomaisten yhteenliittymät)
 - districts (hallintopiirit)
 - communautés urbaines (kunnat)
 - institutions interdépartementales et interrégionales (useamman kuin yhden piirin yhteiset laitokset ja alueiden yhteiset laitokset)

VII. IRLANNISSA:

Laitokset

- Shannon Free Airport Development Company Ltd
- Local Government Computer Services Board
- Local Government Staff Negotiations Board
- Coras Trachtála (Irish Export Board)
- Industrial Development Authority
- Irish Goods Council (Promotion of Irish Goods)
- Coras Beostoic agus Feola (CBF) (Irish Meat Board)
- Board Fáilte Éireann (Irish Tourism Board)
- Udarás na Gaeltachta (Development Authority for Gaeltacht Regions)
- An Bord Pleanála (Irish Planning Board)

Ryhmät

- Third Level Educational Bodies of a Public Character (julkiset kolmannen asteen oppilaitokset)
- National Training, Cultural or Research Agencies (kansalliset opetus-, kulttuuri- tai tutkimuslaitokset)
- Hospital Boards of a Public Character (julkiset sairaaloiden hallintoneuvostot)
- National Health & Social Agencies of a Public Character (julkiset kansalliset terveysterveys- ja sosiaalivirastot)
- Central & Regional Fishery Boards (keskitetyt ja alueelliset kalastusneuvostot)

VIII. ITALIASSA:

Laitokset

- agenzia per la promozione dello sviluppo nel mezzogiorno

Ryhmät

- enti portuali e aeroportuali (satama- ja lentokenttäviranomaiset)
- consorzi per le opere idrauliche (vesilaitosten yhteenliittymät)
- le università statali, gli istituti universitari statali, i consorzi per i lavori interessanti le università (valtion yliopistot, valtion yliopistojen laitokset, yliopistojen kehittämissyhteeliittymät)
- gli istituti superiori scientifici e culturali, gli osservatori astronomici, astrofisici, geofisici o vulcanologici (korkeammat tiede- ja kulttuurilaitokset, tähtitieteelliset, avaruusfysikaaliset, geofysikaaliset tai vulkanologiset observatoriot)
- enti di ricerca e sperimentazione (tutkimus- ja koelaitokset)
- le istituzioni pubbliche di assistenza e di beneficenza (julkiset sosiaaliapu- ja hyväntekeväisyyslaitokset)
- enti che gestiscono forme obbligatorie di previdenza ed assistenza (pakollisen sosiaaliturvan ja sosiaaliaputoiminnan virastot)
- consorzi di bonifica (maanraivausyhteenliittymät)
- enti di sviluppo o di irrigazione (kehitys- tai keinokastelulaitokset)
- consorzi per le aree industriali (teollisuusalueiden yhteenliittymät)
- comunità montane (vuoristoalueiden kuntien ryhmittymät)
- enti preposti a servizi di pubblico interesse (yleishyödylliset palvelujärjestöt)
- enti pubblici preposti ad attività di spettacolo, sportivo, turistiche e del tempo libero (julkiset viihde-, urheilu-, matkailu- ja vapaa-ajantoimintaa harjoittavat toimielimet)
- enti culturali e di promozione artistica (kulttuurin ja taiteen edistämislaitokset)

IX. LUXEMBURGISSA:

Ryhmät

- Les établissements publics de l'État placés sous la surveillance d'un membre du Gouvernement (hallituksen jäsenen valvonnassa olevat valtion laitokset)
- Les établissements publics placés sous la surveillance des communes (kuntien valvomat julkiset laitokset)
- Les syndicats de communes créés en vertu de la loi du 14 février 1900 telle qu'elle a été modifiée à la suite (14 päivänä helmikuuta 1900 annetun lain, sellaisena kuin se on muutettuna, nojalla perustettujen kuntien yhteenliittymät)

X. ALANKOMAISSA:

Laitokset

- de Nederlandse Centrale Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek (TNO) en de daaronder ressorterende organisaties

Ryhmät

- de waterschappen (vesilaitosten hallinto)
- de instellingen van wetenschappelijk onderwijs vermeld in artikel 8 van de Wet op het Wetenschappelijk Onderwijs (1985), de academische ziekenhuizen (tieteellisestä koulutuksesta annetun lain (1985) (Wet op het Wetenschappelijk Onderwijs (1985)) 8 artiklassa luetellut tieteellisen koulutuksen laitokset, opetussairaalat)

XI. PORTUGALISSA:

Ryhmät

- Estabelecimentos Públicos de Ensino, investigação Científica e Saúde (julkiset koulutus-, tutkimus- ja terveydenhuoltolaitokset)
- Institutos Públicos sem carácter comercial ou industrial (julkiset laitokset muut kuin kaupalliset ja teolliset)
- Fundações Públicas (julkiset säätiöt)
- Administrações Gerais e Juntas Autónomas (yleiset hallintoelimet ja itsenäiset neuvostot)

XII. YHDISTYNEESSÄ KUNINGASKUNNASSA:

Laitokset

- National Rivers Authority
- National Research Development Corporation
- Universities Funding Council
- Polytechnics and Colleges Funding Council
- Central Blood Laboratory Service
- Health and Safety Executive
- Northern Ireland Housing Executive
- Public Health Laboratory Service
- Scottish Homes
- Commission for the New Towns
- Design Council
- Arbitration, Conciliation and Advisory Service
- Cardiff Bay Development Corporation
- Development Board for Rural Wales
- London Docklands Development Corporation
- Merseyside Development Corporation
- English Industrial Estates Corporation
- Scottish Development Agency
- Urban Development Corporation
- Welsh Development Agency

Ryhmät

- Educational Authorities (opetusviranomaiset)
 - Research councils (tutkimusneuvostot)
 - National Health Service Authorities (kansalliset terveysviranomaiset)
 - New Town Corporations (uusien kaupunkien yhteenliittymät)
 - Fire Authorities (paloviranomaiset)
 - Police Authorities (poliisiviranomaiset)*
-

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 21 päivänä joulukuuta 1976,
julkisia tavaranhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta**

(77/62/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

julkisiin hankintoihin liittyvät tavaroiden vapaan liikkuvuuden rajoitukset on perustamissopimuksen 30 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen nojalla kielletty,

tätä kieltoa tulisi täydentää sovittamalla julkisia hankintoja koskeviin sopimuksiin liittyvät menettelyt yhteen siten, että kyseisten sopimusten osalta kaikissa jäsenvaltioissa varmistetaan, toteuttamalla yhdenvertaiset edellytykset sopimuksiin osallistumiselle, avoimuus niin, että edellä tarkoitettua kiellon noudattamista voitaisiin paremmin valvoa,

muista kuin jäsenvaltioista peräisin olevien tuotteiden sisällyttämistä julkisia tavaranhankintoja koskeviin sopimuksiin koskee 21 päivänä joulukuuta 1976 annettu neuvoston päätös-lauselma⁽³⁾ ja 21 päivänä joulukuuta 1976 annettu komission julistus⁽⁴⁾,

julkisia rakennusurakoita koskevien sopimusten yhteensovittaminen on perustunut tiettyihin periaatteisiin syrjintää aiheuttavien teknisten eritelmien kieltämisestä, rakennusurakoiden julkistamisesta yhteisönlaajuisesti, yleisten kelpuuttamisperusteiden vahvistamisesta urakkasopimuskilpailuun osallistumiseksi sekä yhteisen valvontamenettelyn käyttöön ottamisesta näiden periaatteiden noudattamisen varmistamiseksi; näitä periaatteita tulisi samalla tavoin soveltaa julkisia tavaranhankintoja koskeviin sopimuksiin ottaen huomioon kyseisten sopimusten erityislaatu,

tämän direktiivin soveltaminen ei estä noudattamasta erityisesti perustamissopimuksen 36 ja 223 artiklaa,

laitokset, joiden toimialaan kuuluvat liikennepalvelut, ovat tällä hetkellä osittain julkisoikeudellisia, osittain yksityisoikeudellisia;

⁽¹⁾ EYVL N:o C 46, 9.5.1972, s. 34

⁽²⁾ EYVL N:o C 30, 25.3.1972, s. 17

⁽³⁾ EYVL N:o C 11, 15.1.1977, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 11, 15.1.1977, s. 2

yhteisen liikennepoliittikan tavoitteiden mukaisesti tulisi turvata yhdenvertainen kohtelu sekä saman alan liikenteenharjoittajien että myös niiden ja jonkin toisen alan liikenteenharjoittajien välillä,

kunnes liikennepalveluja harjoitettiin laitoksiin sovellettavat menettelyt on yhteensovitettu, ja ottaen huomioon mahdollisesti ilmenevät erityisolosuhteet, tulisi edellä tarkoitetut laitokset, joihin niiden oikeudellisen aseman perusteella muuten sovellettaisiin tätä direktiiviä, jättää sen ulkopuolelle,

on tarpeen välttää veden ja energian tuotanto-, jakelu- sekä siirto- tai kuljetuspalveluihin sekä telepalveluihin liittyvien tavaranhankintasopimusten saattamista eri järjestelmien alaiseksi sen mukaan, kuuluvatko ne valtion, alueellisten tai paikallisten viranomaisten taikka muiden julkishallinnollisten oikeushenkilöiden toimivaltaan vai suorittavatko niitä erilliset oikeushenkilöt; sen vuoksi on tarpeen toistaiseksi jättää tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle edellä tarkoitetut, oikeudellisen asemansa perusteella sen soveltamisalaan kuuluvat yksiköt, kunnes lopulliset järjestelyt saatujen kokemusten perusteella voidaan tehdä,

on tarpeen antaa säännökset poikkeustapauksista, joissa ei ole sovellettava toimenpiteitä menettelyjen yhteensovittamiseksi, mutta on myös tarpeen rajata sellaiset tapaukset tarkkaan,

alle 200 000 Euroopan laskentayksikön arvoiset tavaranhankintasopimukset voidaan jättää yhteensovittamismenettelyjen ulkopuolelle, mikäli niiden merkitys kilpailun kannalta on vähäinen,

komissio on 18 päivänä joulukuuta 1975 annetulla päätöksellä N:o 3289/75/EHTY⁽¹⁾ neuvoston suostumuksella määritellyt Euroopan laskentayksikön, joka edustaa jäsenvaltioiden valuuttojen kurssivaihtelujen keskiarvoa; tämän laskentayksikön arvo määritellään päivittäin suhteessa kunkin jäsenvaltion valuuttaan; sen käyttö tämän direktiivin soveltamisessa edellyttää tietyn arvo päivän määräämistä,

todellisen kilpailun kehittymistä varten julkisia tavaranhankintoja koskevien sopimusten yhteydessä, on tarpeen, että jäsen-

valtioiden hankintaviranomaisten tavaranhankintoja koskevat ilmoitukset julkaistaan yhteisönlajuisesti; näihin ilmoituksiin sisältyvien tietojen perusteella yhteisössä toimivien tavarantoimittajien on voitava päätellä, ovatko ne kiinnostuneita kyseisistä hankintasopimuksista; tämän vuoksi on suotavaa, että niille annetaan tarvittavat tiedot toimitettavista tavaroista; erityisesti rajoitettujen menettelyjen osalta ilmoittamisen tarkoituksena on antaa jäsenvaltioissa toimiville tavarantoimittajille mahdollisuus ilmaista kiinnostuksensa hankintasopimuksista pyytämällä hankintaviranomaisilta tarjouspyyntöjä vaadituilla edellytyksillä,

hankintasopimuksia koskevat lisätiedot on jäsenvaltioiden käytännön mukaisesti annettava kunkin sopimuksen sopimusasiakirjoissa tai muussa vastaavassa asiakirjassa, ja

tätä direktiiviä tarkastellaan uudelleen ja sitä voidaan muuttaa 21 päivänä joulukuuta 1976 annetun neuvoston päätöslauselman⁽²⁾ mukaisesti,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I OSASTO

Yleiset säännökset

1 artikla

Tässä direktiivissä:

- a) (ks. 388L0295)
- b) 'hankintaviranomaisilla' tarkoitetaan valtiota, alueellisia tai paikallisia julkisyhteisöjä ja muita julkisoikeudellisia oikeushenkilöitä tai, jos viimeksi mainittua käsitettä ei jäsenvaltiossa tunneta, niitä vastaavia yksiköitä, jotka on luettu liitteessä I;
- c) 'tarjoajalla' tarkoitetaan tarjouksen jättävää tavarantoimittajaa ja 'ehdokkaalla' tarkoitetaan toimittajaa, joka on pyytänyt saada osallistua rajoitettuun menettelyyn.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 327, 19.12.1975, s. 4

⁽²⁾ EYVL N:o C 11, 15.1.1977, s. 3

2 artikla

1 – 2. (ks. 388L0295)

4 – 6 artikla

(ks. 388L0295)

3. Kun valtio, alueellinen tai paikallinen julkisyhteisö taikka muu liitteessä I mainittu julkisoikeudellinen oikeushenkilö tai vastaava yksikkö myöntää muuna kuin hankintaviranomaisena toimivalle yksikölle, sen oikeudellisesta asemasta riippumatta, erityis- tai yksinoikeuden harjoittaa julkista palvelutoimintaa, on asiakirjassa, jolla oikeus myönnetään, määrättävä, että kyseisen yksikön on tehdessään julkisia tavaranhankintoja koskevia sopimuksia kolmansien kanssa noudatettava periaatetta olla syrjimättä kansallisuuden perusteella.

3 artikla

Tätä direktiiviä ei sovelleta julkisyhteisöjen sopimuksiin, joita koskevat muut menettelytapasäännöt ja jotka tehdään:

- a) jäsenvaltion ja yhden tai useamman kolmannen maan välisen kansainvälisen sopimuksen nojalla, joka on tehty tavarantoimituksista allekirjoittajavaltioiden yhteisen hankkeen toteuttamiseksi tai hyödyntämiseksi; kukin sopimus on toimitettava komissiolle, joka voi kuulla asiassa neuvoston päätöksellä 71/306/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna päätöksellä 77/63/ETY⁽²⁾, perustettua julkisyhteisöjen sopimuksia käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa;
- b) jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa toimivien yritysten kanssa joukkojen sijoittamista koskevan kansainvälisen sopimuksen nojalla;
- c) kansainvälisen järjestön erityisen menettelyn nojalla.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 185, 16.8.1971, s. 15

⁽²⁾ EYVL N:o L 13, 15.1.1977, s. 15

II OSASTO

Yleiset teknisen alan säännökset

7 artikla

(ks. 388L0295)

8 artikla

Kun hankkeista julistetaan tarjouskilpailu tai kun tarjouspyynnössä sallitaan tarjoajien esittämät viranomaisten hankkeita koskevat vaihtoehdot, hankintaviranomaiset eivät saa hylätä mitään tarjousta pelkästään sillä perusteella, että se on laadittu käyttämällä erilaisia teknisiä laskelmia kuin sopimuksesta päättävässä valtiossa käytetään, jos tarjous muuten on tarjouspyyntöasiakirjoissa esitettyjen vaatimusten mukainen. Tarjoajien on liitettävä tarjouksiin kaikki hankkeen tutkimisessa tarvittavat selvitykset sekä toimitettava hankintaviranomaisten tarpeellisina pitämät lisätiedot.

III OSASTO

Yleiset säännökset ilmoittamisesta

9 artikla

(ks. 388L0295)

10 artikla

1. (ks. 388L0295)

2. Hankintaviranomaisten tai asianomaisten yksiköiden on toimitettava sopimusasiakirjat ja täydennysasiakirjat tavarantoimittajille, jos niitä on pyydetty ajoissa, neljän työpäivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta.

12 artikla

1. (ks. 388L0295)

3. Hankintaviranomaisten on annettava sopimusasiakirjoja koskevat lisätiedot, jos niitä on pyydetty ajoissa, viimeistään kuusi päivää ennen tarjousten vastaanottamiselle asetettua määräaika.

4. Jos tarjouksen tekeminen edellyttää kohteessa käyntiä tai sopimusasiakirjoja täydentävien asiakirjojen tarkastusta paikan päällä, 1 kohdassa säädettyä tarjousten vastaanottamiselle asetettua aikaa on pidennettävä vastaavasti.

11 artikla

1 - 3. (ks. 388L0295)

2. Hankintaviranomaisten on annettava sopimusasiakirjoja koskevat lisätiedot, jos niitä on pyydetty ajoissa, vähintään neljä päivää ennen tarjousten vastaanottamiselle asetettua määräaika.

3. Hakemukset sopimuspuoleksi pääsemiseksi ja tarjouspyynnöt on tehtävä nopeinta mahdollista viestintävälinettä käyttäen. Kun osallistumishakemukset tehdään sähköitse, teleksillä tai puhelimitse, ne on vahvistettava kirjeellä.

13 - 15 artikla

(ks. 388L0295)

4. Hankintaviranomaisten on annettava sopimusasiakirjoja koskevat lisätiedot, jos niitä on pyydetty ajoissa, vähintään kuusi päivää ennen tarjousten vastaanottamiselle asetettua määräaika.

5. Tarjouskilpailukutsun saamista koskevat pyynnöt ja tarjouskilpailukutsut voidaan toimittaa kirjeitse, sähköitse, teleksillä tai puhelimitse; jos toimitustapa on joku kolmesta viimeksi mainitusta, pyyntö tai kutsu on vahvistettava kirjeellä.

6. Jos tarjouksen tekeminen edellyttää kohteessa käyntiä tai sopimusasiakirjoja täydentävien asiakirjojen tarkastusta paikan päällä, 3 kohdassa säädettyä tarjousten vastaanottamiselle asetettua määräaika on pidennettävä vastaavasti.

16 artikla

Hankintaviranomaiset voivat julkaista *Euroopan yhteisön virallisessa lehdessä* ilmoituksia julkisia tavaranhankintoja koskevista sopimuksista, joihin ei sovelleta tässä direktiivissä säädettyjä pakollisia säännöksiä ilmoittamisesta, jos kyseisten sopimusten arvo on vähintään 100 000 Euroopan laskentayksikköä.

IV OSASTO

Yleiset säännökset osallistumisesta

17 artikla

1. Sopimukset on tehtävä tämän osaston 2 luvussa säädettyillä perusteilla sen jälkeen, kun niiden tavarantoimittajien soveltuvuus, joita ei ole 20 artiklan mukaisesti jätetty sopimuskomenettelyn ulkopuolelle, on tarkastettu. Hankintaviranomaisten on tehtävä tarkastus 22, 23 ja 24 artiklassa tarkoitettuja taloudellista, rahoituksellista ja teknistä suorituskykyä koskevia arviointiperusteita käyttäen.

2. Hankintaviranomaisten on käsiteltävä tavarantoimittajien antamia tietoja luottamuksellisina.

18 artikla

Tavarantoimittajat voivat tehdä tarjouksia ryhmittäminä. Ryhmittymiltä ei saa tarjouksen tekemistä varten edellyttää tiettyä oikeudellista muotoa; sopimuspuoleksi valitulta ryhmittymältä voidaan kuitenkin edellyttää sitä, jos muutos on sopimuksen asianmukaista toteuttamista varten tarpeen.

19 artikla

1. (ks. 388L0295)

2. Kunkin jäsenvaltion on huolehdittava, että sen hankintaviranomaiset esittävät tarjouspyynnöt muiden jäsenvaltioiden tarvittavat edellytykset täyttävälle tavarantoimittajille samoilla edellytyksillä kuin kansallisille tavarantoimittajille.

I LUKU

Kelpuuttamismenettelyn valintaperusteet

20 artikla

1. Sopimuksentekomenettelyn ulkopuolelle voidaan jättää tavarantoimittaja, joka:

- a) on konkurssissa, purkamiseen liittyvässä tai muussa selvitystilassa tai on sopinut akordista velkojen kanssa taikka on muun vastaavan kansalliseen lainsäädäntöön perustuvan menettelyn alainen;
- b) on asianosaisena oikeudenkäynnissä, jonka tarkoituksena on konkurssiin asettaminen, yhtiön purkaminen tai muuhun selvitystilaan asettaminen tai akordikäsittely, taikka muussa vastaavassa kansalliseen lainsäädäntöön perustuvassa menettelyssä;
- c) on tuomittu lainvoimaisella päätöksellä ammattinsa harjoittamiseen liittyvästä lainvastaisesta teosta;
- d) on ammattitoiminnassaan syyllistynyt vakavaan virheeseen, jonka hankintaviranomaiset voivat näyttää toteen;
- e) on laiminlyönyt velvollisuutensa suorittaa sen valtion, johon tavarantoimittaja on sijoittautunut tai sen valtion, jossa hankintaviranomainen toimii, lainsäädännön mukaisia sosiaaliturvamaksuja;
- f) on laiminlyönyt velvollisuutensa maksaa sen valtion, johon tavarantoimittaja on sijoittautunut tai sen valtion, jossa hankintaviranomainen on, lainsäädännön mukaisia veroja;

g) on tämän luvun soveltamiseksi vaadittavia tietoja ilmoittamissaan syyllistynyt väärin tietojen antamiseen.

2. Jos hankintaviranomainen vaatii tavarantoimittajaa näyttämään, ettei sitä koske mikään a, b, c, e, tai f alakohdassa tarkoitetuista tapauksista, sen on hyväksyttävä riittäväksi todisteeksi:

- a, b tai c alakohdan osalta ote rikosrekisteristä tai, jolle sellaista ole, sen valtion, josta tavarantoimittaja on peräisin tai josta hän tulee, oikeus- tai hallintoviranomaisen antama vastaava asiakirja, josta ilmenee, etteivät edellä tarkoitettujen tapaukset koske tavarantoimittajaa;
- e ja f alakohdan osalta kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen antama todistus.

3. Jos kyseisessä valtiossa ei anneta edellä tarkoitettuja asiakirjoja tai todistuksia taikka jos kaikki 1 kohdan a, b tai c alakohdassa tarkoitettujen tapaukset eivät ilmene niistä, niiden sijasta voidaan esittää valahtoinen ilmoitus, jonka asianomainen henkilö on antanut sen valtion, josta hän on peräisin tai josta hän tulee, oikeus- tai hallintoviranomaiselle, notaarille tai muulle toimivaltaiselle kyseisen jäsenvaltion viranomaiselle. Jäsenvaltioissa, joissa valaa ei käytetä, valan sijasta voidaan antaa juhlallinen vakuutus. Toimivaltaisen viranomaisen tai notaarin on todistettava valahtoinen ilmoitus tai juhlallinen vakuutuksen muodossa annettu ilmoitus oikeaksi.

4. Jäsenvaltioiden on 30 artiklassa säädetyn määräajan kuluessa nimettävä ne viranomaiset ja toimielimet, joilla on oikeus antaa edellä tarkoitettuja asiakirjoja, ja ilmoitettava ne muille jäsenvaltioille ja komissiolle viipymättä.

21 artikla

Julkisia tavaranhankintoja koskevan sopimuksen sopimuspuoleksi pyrkivää tavarantoimittajaa voidaan pyytää osoittamaan, että se on rekisteröity sen yhteisön jäsenvaltion, johon se on sijoittautunut, lainsäädännön mukaisesti johonkin ammatti- tai elinkeinorekisteriin: Saksassa "Handelsregister" tai "Handwerksrolle"; Belgiassa "registre du commerce / Handelsregister"; Tanskassa "Aktieselskabs-Registret", "Forenings-Registret" tai "Handelsregistret"; Ranskassa "registre du commerce" ja "répertoire des métiers"; Italiassa "registro della camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato" tai "registro delle commissioni provinciali per l'artigianato"; Luxemburgissa "registre aux firmes" ja "rôle de la chambre des métiers" ja Alankomaissa "Handelsregister". Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Irlannissa tavarantoimittajaa voidaan kehottaa osoittamaan, että yritys on virallistettu, "incorporated"

tai rekisteröity "Registrar of Companies" – tai "Registrar of Friendly Societies" –rekisteriin, taikka muussa tapauksessa toimittamaan todistuksen valahtoisesta ilmoituksesta, jonka mukaan yritys toimii kyseisellä alalla siinä valtiossa, johon se on sijoittautunut, nimetyllä paikkakunnalla ja tietyllä toimimillä.

22 artikla

1. Osoitukseksi tavarantoimittajan luottokelpoisuudesta ja taloudellisesta tilanteesta voidaan yleensä toimittaa yksi tai useampi seuraavista viiteasiakirjoista:

- a) pankkien antamat asianmukaiset lausunnot;
 - b) yrityksen taseet tai otteet niistä;
 - c) lausunto yrityksen kokonaisliikevaihdosta sekä liikevaihdosta hankintasopimusta koskevien tavaroiden osalta kolmelta viimeksi kuluneelta tilikaudelta.
2. Hankintaviranomaisten on ilmoituksessaan tai tarjouspyynnössään ilmoitettava, mikä tai mitkä edellä mainituista viiteasiakirjoista niille on esitettävä ja mitä muita asiakirjoja a, b ja c alakohdassa mainittujen lisäksi ne edellyttävät.
3. Jos tavarantoimittaja ei perusteltujen seikkojen vuoksi voi toimittaa hankintaviranomaisille niiden pyytämiä viiteasiakirjoja, tavarantoimittaja voi osoittaa taloudellisen tilanteensa ja luottokelpoisuutensa jollain muulla hankintaviranomaisten hyväksymällä asiakirjalla.

23 artikla

1. Tavarantoimittajan tekninen suorituskyky voidaan osoittaa yhdellä tai useammalla seuraavista tavoista, toimitettavien tavaroiden laadun, määrän ja käyttötarkoituksen mukaan:

- a) luettelo tärkeimmistä toimituksista hintatietoineen ja päivämäärineen sekä julkisine tai yksityisine vastaanottajatieloneen viimeksi kuluneilta kolmelta vuodelta:
 - julkisille hankintaviranomaisille toimitettuja tavaroita koskevien asiakirjojen on oltava toimivaltaisen viranomaisen antamia tai varmentamia;
 - yksityisille vastaanottajille toimitettuja tavaroita koskevien asiakirjojen on oltava ostajan laatimia tai ellei tämä ole mahdollista, tavarantoimittajan suoritetuiksi vakuuttamia;
- b) selvitys yrityksen teknisistä toimintaedellytyksistä, sen

laadunvarmistusmahdollisuuksista sekä mahdollisuuksista suorittaa tutkimuksia ja selvityksiä;

- c) ilmoitus sekä yrityksen omista että sen ulkopuolisista teknisistä asiantuntijoista tai teknisistä elimistä, erityisesti niistä, jotka ovat vastuussa laadunvalvonnasta;
 - d) toimitettavien tavaroiden näytteet, selostukset tai valokuvat, joiden oikeaperäisyys on todistettava hankintaviranomaisen pyynnöstä;
 - e) virallisten laadunvalvontaelinten tai päteväksi tunnustettujen laitosten todistukset, jotka osoittavat selvästi eritelmiin tai standardeihin viittaamalla määriteltyjen tavaroiden vaatimustenmukaisuuden kyseisten eritelmien tai standardien kanssa;
 - f) milloin toimitettavat tavarat ovat monimutkaisia tai niitä tarvitaan poikkeuksellisesti vain tiettyä tarkoitusta varten, hankintaviranomaisten tai erillisen sopimuksen mukaan niiden puolesta sen valtion, jossa tavarantoimittaja toimii, toimivaltaisen virallisen toimielimen suorittama tavarantoimittajan tuotantokykyä ja tarvittaessa myös kykyä suorittaa tutkimuksia ja selvityksiä sekä laadunvalvontaa koskeva tarkastus.
2. Hankintaviranomaisen on ilmoituksessaan eriteltävä, mitkä viiteasiakirjat se haluaa toimitettavaksi.
3. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut tiedot on suhteutettava sopimuksen kohteeseen ja hankintaviranomaisen on otettava huomioon tavarantoimittajan perusteltu etu teknisten liikesalaisuuksien suojelemisen osalta.

24 artikla

Hankintaviranomainen voi 20 – 23 artiklassa säädettyin rajoituksin pyytää tavarantoimittajia täydentämään annettuja todistuksia ja muita asiakirjoja tai täsmentämään niitä.

II LUKU

Sopimusten tekemisen perusteet

25 artikla

1. Hankintaviranomaisten on tavaranhankintasopimuksia tehdessään käytettävä perusteena:

- a) pelkästään alinta hintaa; tai
- b) kun sopimus tehdään taloudellisesti edullisimman tarjouksen perusteella, eri perusteita sopimuksen mukaan: esimerkiksi hintaa, toimitusaikaa, käyttökustannuksia, kannattavuutta, laatua, esteettisiä ja toiminnallisia ominaisuuksia, teknisiä ansioita, huoltopalveluja, ja teknistä tukea.

2. Jälkimmäisessä tapauksessa hankintaviranomaisten on ilmoitettava sopimusasiakirjoissa tai tavaranhankintailmoituksessa ne perusteet, jos mahdollista tärkeysjärjestyksessä, joita ne aikovat soveltaa sopimusta tehdessään.

3. Italiassa sovellettavaa 'nimetön kirjekuori' -menettelyä saa jatkaa vielä kolmen vuoden ajan 30 artiklassa säädetyn määräajan jälkeen.

4. Mitä 1 kohdassa säädetään, ei sovelleta, jos jäsenvaltio soveltaa sopimuksia tehdessään muita tätä direktiiviä annettavissa voimassa olleiden säännösten mukaisia perusteita, joiden tarkoituksena on suosia tiettyjä tarjoajia, ja jos nämä säännökset ovat perustamissopimuksen mukaisia.

5. Jos tiettyä sopimusta varten saadut tarjoukset ovat toimittaviin tavaroihin nähden selvästi epätavallisen edullisia, hankintaviranomaisen on tutkittava tarjoukset yksityiskohteisesti ennen kuin hankintapäätös tehdään. Sitä varten hankintaviranomaisen on pyydettävä tarjoajaa toimittamaan tarpeelliset selvitykset ja tarvittaessa ilmoitettava tälle, mitä kohtia se ei voi hyväksyä.

6. Hankintaviranomaisten on otettava 5 kohdassa tarkoitettu tutkimus huomioon hankintapäätöstä tehtäessä.

7. Jos sopimusasiakirjat edellyttävät sopimuksen tekemistä alimman hintatarjouksen tehneen kanssa, hankintaviranomaisen on perusteltava liian alhaisiksi katsomiensa tarjousten hylkääminen julkisyhteisöjen sopimuksia käsittelevälle neuvonantavalle komitealle.

V OSASTO

Loppusäännökset

26 artikla

(ks. 388L0295)

27 artikla

1. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle 25 artiklan 4 kohdassa ja 26 artiklassa tarkoitetuista kansallisista säännöksistä ja niiden soveltamisesta annetuista tarkemmista määräyksistä.

2. Asianomaisten jäsenvaltioiden on annettava komissiolle ensimmäisen kerran 30 kuukauden kuluttua direktiivin tiedoksi antamisesta sekä sen jälkeen vuosittain kertomus näiden säännösten soveltamisesta. Kyseiset kertomukset on toimitettava julkisyhteisöjen sopimuksia käsittelevälle neuvonantavalle komitealle.

28 artikla

Kaikki tässä direktiivissä asetetut määräajat lasketaan määräaikoihin, päivämääriin ja määräpäiviin sovellettavista säännöistä 3 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY, Euratom) N:o 1182/71⁽¹⁾ mukaisesti.

29 artikla

(ks. 388L0295)

⁽¹⁾ EYVL N:o L 124, 8.6.1971, s. 1

asetukset ja hallinnolliset määräykset toimitetaan kirjallisina komissiolle.

30 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 18 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

31 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että niiden tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamat keskeiset kansalliset lait,

32 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 21 päivänä joulukuuta 1976.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. P. L. M. M. van der STEE

LIITTEET I - III

(ks. 388L0295)

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 22 päivänä heinäkuuta 1980,
julkisia tavaranhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta
annetun direktiivin 77/62/ETY mukauttamisesta ja täydentämisestä tiettyjen
hankintaviranomaisten osalta**

(80/767/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

sopimuksen määräyksiä sovelletaan myös jäsenvaltioiden välisiin suhteisiin,

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

direktiivillä 77/62/ETY⁽⁵⁾ on sovitettu yhteen julkisia tavaranhankintoja koskevien sopimusten kansalliset tekomenettelyt yhtäläisten kilpailuolosuhteiden toteuttamiseksi kyseisiin sopimuksiin osallistumisen osalta kaikissa jäsenvaltioissa,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaen huomioon yhteisölle sopimuksen hyväksymisestä johtuvat kansainväliset oikeudet ja velvoitteet, sovelletaan sopimukseen liittyneiden kolmansien maiden tarjoajiin ja tuotteisiin sopimuksessa määriteltyjä järjestelyjä,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

tietty sopimuksen määräykset takaavat tarjoajalle edullisemmat ehdot kuin direktiivissä 77/62/ETY säädetään,

sekä katsoo, että

neuvosto on hyväksynyt vuosien 1973 - 1979 kauppaneuvotte-
luissa⁽⁴⁾ aikaansaatuja monenvälisten sopimusten tekemisestä
tekemällään päätöksellä 80/271/ETY Euroopan talousyhteisön
puolesta muun muassa julkisia hankintoja koskevan sopimuk-
sen, jäljempänä 'sopimuksen', jonka tarkoituksena on toteuttaa
kansainväliset yhtäläiset julkisten hankintojen tekemistä
koskevat oikeudet ja velvoitteet maailmankaupan vapauttamis-
sen ja laajentamisen toteuttamiseksi,

hankintaviranomaisten tekemien sopimuksen mukaisten
hankintasopimusten osalta jäsenvaltioiden yrityksillä ja
tuotteilla on oltava perustamissopimuksen mukaisesti vähintään
yhtä edulliset mahdollisuudet päästä osallisiksi yhteisön
julkisyhteisöjen sopimuksiin kuin sopimukseen liittyneiden
kolmansien maiden yrityksille ja tuotteille sopimuksen
mukaisissa järjestelyissä julkisyhteisöjen hankintasopimuksiin

⁽¹⁾ EYVL N:o C 287, 17.11.1979, s. 9

⁽²⁾ EYVL N:o C 117, 12.5.1980, s. 87

⁽³⁾ EYVL N:o C 182, 21.7.1980, s. 8

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 71, 17.3.1980, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 13, 15.1.1977, s. 1

osallistumista varten yhteisössä määrätty edellytykset,

sen vuoksi on tarpeen mukauttaa ja täydentää direktiivin 77/62/ETY säännöksiä tiettyjen hankintaviranomaisten osalta, ja

tämän direktiivin säännöksiä on tarkasteltava uudelleen sen perusteella, miten jäsenvaltiot noudattavat tätä direktiiviä ja sopimusta, sekä sopimuksen IX artiklan 6 kohdassa tarkoitettujen jatkonuovottelujen tulosten perusteella,

1 kohdan a alakohdassa vahvistettu 200 000 Euroopan laskentayksikön arvo 140 000 Euroopan laskentayksiköllä.

Komissio päättää julkisyhteisöjen sopimuksia käsittelevää neuvoo-antavaa komiteaa kuultuaan jälkimmäisen arvon muuttamisesta noudattaen menettelyä, jota sovelletaan vahvistettaessa sopimuksen I artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu arvo Euroopan laskentayksikköinä.

Muutetut arvot julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tässä direktiivissä 'hankintaviranomaisilla' tarkoitetaan liitteessä I tarkoitettuja yksiköitä, ja mahdollisissa oikaisuissa tai muutoksissa niiden sijaan nimettyjä yksiköitä.

2. Komissio saattaa liitteen I ajan tasalle oikaisujen tai muutosten mukaisesti sekä julkaisee sen *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

2 artikla

1. Tehdessään julkisia tavaranhankintoja koskevia sopimuksia 1 artiklassa tarkoitettujen hankintaviranomaiset ovat direktiivin 77/62/ETY säännösten alaisia, jollei tämän direktiivin säännöksistä muuta johdu.

2. Edellä 1 artiklassa tarkoitettujen julkisyhteisöjen sopimukset, joiden arvioitu arvo ilman arvonlisäveroa on vähintään 3 artiklassa säädetty määrä ja enintään 200 000 Euroopan laskentayksikköä, rajataan erityisesti:

- ostosopimuksiin,
- liitteessä II lueteltuihin tuotteisiin, joita koskevat hankintasopimukset tekee puolustusalan hankintaviranomainen.

Nämä julkisyhteisöjen sopimukset jäävät myös direktiivin 77/62/ETY 9 artiklan 2 - 7 kohdan soveltamisalan ulkopuolelle, jos sopimuksen V artiklan 3 kohdassa tarkoitettu julkaisu on muu kuin *Euroopan yhteisöjen virallinen lehti*.

3 artikla

Tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien hankintaviranomaisten osalta korvataan direktiivin 77/62/ETY 5 artiklan

4 artikla

Direktiivin 77/62/ETY 6 artiklan 1 kohdan f alakohtaa ei sovelleta.

5 artikla

Hankintaviranomaisten on laadittava kirjallinen selostus kustakin direktiivin 77/62/ETY 6 artiklan 1 kohdan a - e alakohdan mukaisesti tehdystä hankintasopimuksesta. Hankintaviranomaisten on varmistettava, että kussakin selostuksessa mainitaan hankintaviranomaisen nimi, hankittujen tavaroiden arvo, laji ja alkuperämaa sekä ne 1 kohdan a - e alakohdassa tarkoitettujen olosuhteiden, joissa hankintasopimus tehtiin. Kertomus jää kyseisen hankintaviranomaisen haltuun. Tarvittaessa edellä tarkoitettujen tietojen toimitetaan sille viranomaiselle, jonka alainen hankintaviranomainen on, jotta komissio ja komission kautta julkisyhteisöjen sopimuksia käsittelevä neuvoo-antava komitea tarvittaessa saisivat ne käyttöönsä.

6 artikla

1. Avoimissa menettelyissä hankintaviranomaisten tarjousten vastaanottamiselle asettaman määräajan on oltava vähintään 42 päivää siitä, kun ilmoitus toimitettiin laitoksille, joilla on toimivalta julkaista tällainen ilmoitus.

2. Rajoitetuissa menettelyissä hankintaviranomaisten hakemusten vastaanottamiselle asettaman määräajan on oltava vähintään 42 päivää siitä, kun ilmoitus toimitettiin laitoksille, joilla on toimivalta julkaista tällainen ilmoitus.

3. Laitosten, joilla on toimivalta julkaista 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen ilmoitusten, on julkaistava ilmoitukset viimeistään 12 päivän kuluttua kyseisten ilmoitusten toimittamisesta.

4. Rajoitetuissa menettelyissä hankintaviranomaisten tarjousten vastaanottamiselle asettaman määräajan on oltava vähintään 30 päivää siitä, kun kirjallinen kutsu toimitettiin.

7 artikla

Kun 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut hankintaviranomaiset tekevät julkisyhteisöjen sopimuksia, jäsenvaltioiden on sovellettava keskenään yhtä edullisia ehtoja kuin ne myöntävät kolmansille maille sopimusta täytäntöön pantaessa, erityisesti V ja VI artiklassa määrättyjä valikoivaa menettelyä, tiedottamista ja tarkastelua koskevia ehtoja. Jäsenvaltioiden on tätä varten neuvoteltava keskenään sopimuksen täytäntöön panemiseksi tarvittavista toimenpiteistä julkisyhteisöjen sopimuksia käsittelevässä neuvoa-antavassa komiteassa.

8 artikla

1. Komissio huolehtii yhteistyössä julkisyhteisöjen sopimuksia käsittelevän neuvoa-antavan komitean kanssa, että tätä direktiiviä noudatetaan ja tekee tarvittaessa neuvostolle uusia ehdotuksia, joiden tarkoituksena on erityisesti yhdenmukaistaa jäsenvaltioiden tämän direktiivin täytäntöön panemiseksi toteuttamat toimenpiteet. Komissio tekee ehdotukset kahden vuoden kuluessa tämän direktiivin voimaantulosta.

2. Komissio tarkastelee uudelleen tätä direktiiviä ja 1 kohdan mukaisesti mahdollisesti toteutettuja uusia toimenpiteitä, ottaen

huomiioon sopimuksen IX artiklan 6 kohdan mukaisten jatkoneuvottelujen tulokset sekä tekee tarvittaessa neuvostolle aiheelliset ehdotukset.

9 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1981. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

10 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kirjallisina komissiolle.

11 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 22 päivänä heinäkuuta 1980.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. THORN

LIIITE I

BELGIA

I. MINISTERIÖT

1. Services du premier ministre	Diensten van de Eerste Minister
2. Ministère des affaires économiques	Ministerie van Economische Zaken
3. Ministère des affaires étrangères, du commerce extérieur et de la coopération au développement	Ministerie van Buitenlandse Zaken, van Buitenlandse Handel en van Ontwikkelingssamenwerking
4. Ministère de l'agriculture	Ministerie van Landbouw
5. Ministère des classes moyennes	Ministerie van de Middenstand
6. Ministère des communications	Ministerie van Verkeerswezen
7. Ministère de la défense nationale	Ministerie van Landsverdediging
8. Ministère de l'éducation nationale et de la culture	Ministerie van Nationale Opvoeding en Cultuur
9. Ministère de l'emploi et du travail	Ministerie van Tewerkingstelling en Arbeid
10. Ministère des finances	Ministerie van Financiën
11. Ministère de l'intérieur	Ministerie van Binnenlandse Zaken
12. Ministère de la justice	Ministerie van Justitie
13. Ministère de la prévoyance sociale	Ministerie van Sociale Voorzorg
14. Ministère de la santé publique et de l'environnement	Ministerie van Volksgezondheid en Leefmilieu
15. Ministère des travaux publics	Ministerie van Openbare Werken
- Fonds des routes	- Wegenfonds
- Fonds des bâtiments	- Gebouwenfonds
16. Régie des postes ⁽¹⁾	Regie der Posten ⁽¹⁾

II. LUETTELO MINISTERIÖISTÄ JA VALTION VIRASTOISTA, JOIDEN HANKINNAT TEHDÄÄN I KOHDASSA LUETELTUJEN YKSIKÖIDEN KAUITTA

Premier ministre	Eerste Minister
Vice-premier ministre et ministre de la fonction publique	Vice-Eerste Minister en Minister van Openbaar Ambt
Vice-premier ministre et ministre de la défense nationale	Vice-Eerste Minister en Minister van Landsverdediging
Ministre de la justice	Minister van Justitie
Ministre des affaires étrangères	Minister van Buitenlandse Zaken
Ministre des affaires économiques	Minister van Economische Zaken
Ministre de la prévoyance sociale et secrétaire d'État aux affaires sociales, adjoint au ministre des affaires wallonnes	Minister van Sociale Voorzorg en Staatssecretaris voor Sociale Zaken, toegevoegd aan de Minister voor Waalse Aangelegenheden
Ministre des communications	Minister van Verkeerswezen
Ministre de l'éducation nationale (néerlandaise)	Minister van Nationale Opvoeding (Nederlands)
Ministre de l'agriculture et des classes moyennes	Minister van Landbouw en Middenstand
Ministre de la culture néerlandaise et ministre des affaires flamandes	Minister van de Nederlandse Cultuur en Minister voor Vlaamse Aangelegenheden

⁽¹⁾ Vain postitoiminta.

Ministre de l'éducation nationale (française)	Minister van Nationale Opvoeding (Frans)
Ministre de la santé publique et de l'environnement	Minister van Volksgezondheid en Leefmilieu
Ministre des finances	Minister van Financiën
Ministre du commerce extérieur	Minister van Buitenlandse Handel
Ministre de la coopération au développement	Minister van Ontwikkelingssamenwerking
Ministre des postes, télégraphes et téléphones et ministre des affaires bruxelloises ⁽¹⁾	Minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie en Minister voor Brusselse Aangelegenheden ⁽¹⁾
Ministre des pensions	Minister van Pensioenen
Ministre de l'emploi et du travail	Minister van Tewerkstelling en Arbeid
Ministre de l'intérieur	Minister van Binnenlandse Zaken
Ministre de la politique scientifique	Minister van Wetenschapsbeleid
Ministre de la culture française	Minister van Franse Cultuur
Ministre des travaux publics et ministre des affaires wallonnes	Minister van Openbare Werken en Minister voor Waalse Aangelegenheden
Secrétaire d'État à l'économie régionale, adjoint au ministre des affaires wallonnes	Staatssecretaris voor de regionale economie, toegevoegd aan de Minister voor Waalse Aangelegenheden
Secrétaire d'État au budget, adjoint au premier ministre, et secrétaire d'État à l'économie régionale, adjoint au ministre des affaires flamandes	Staatssecretaris voor de begroting, toegevoegd aan de Eerste Minister en Staatssecretaris voor de Regionale Economie, toegevoegd aan de Minister voor Vlaamse Aangelegenheden
Secrétaire d'État à la réforme des institutions, adjoint au premier ministre	Staatssecretaris voor Institutionele Hervormingen, toegevoegd aan de Eerste Minister
Secrétaire d'État à la culture française, adjoint au ministre de la culture française	Staatssecretaris voor Franse Cultuur, toegevoegd aan de Minister voor Franse Cultuur
Secrétaire d'État aux affaires économiques, adjoint au ministre des affaires économiques, et	Staatssecretaris voor Economische Zaken, toegevoegd aan de Minister voor Economische Zaken en
secrétaire d'État aux affaires sociales, adjoint au ministre des affaires flamandes	Staatssecretaris voor Sociale Zaken, toegevoegd aan de Minister voor Vlaamse Aangelegenheden
Secrétaire d'État à la réforme des institutions, adjoint au vice-premier ministre	Staatssecretaris voor Institutionele Hervormingen, toegevoegd aan de Vice-Eerste Minister
Secrétaire d'État à la culture néerlandaise, adjoint au ministre de la culture néerlandaise, et	Staatssecretaris voor Nederlandse Cultuur, toegevoegd aan de Minister voor Nederlandse Cultuur en
secrétaire d'État aux affaires sociales, adjoint au ministre des affaires bruxelloises	Staatssecretaris voor Sociale Zaken, toegevoegd aan de Minister voor Brusselse Aangelegenheden

III. VALTION LAITOKSET

1. Régie des services frigorifiques de l'État belge	Regie der Belgische Rijkskoel- en Vriesdiensten
2. Fonds général des bâtiments scolaires de l'État	Gebouwenfonds voor de Rijkscholen
3. Fonds de construction d'institutions hospitalières et médico-sociales	Fonds voor de bouw van ziekenhuizen en medisch-sociale inrichtingen
4. Institut national du logement	Nationaal Instituut voor de huisvesting
5. Société nationale terrienne	Nationale landmaatschappij
6. Office national de sécurité sociale	Rijksdienst voor sociale zekerheid
7. Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants	Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen
8. Institut national d'assurance maladie-invalidité	Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering

⁽¹⁾ Vain postitoiminta.

9. Caisse nationale des pensions de retraite et de survie	Rijkskas voor de rust- en overlevingspensioenen
10. Office national des pensions pour travailleurs salariés	Rijksdienst voor werknemerspensioenen
11. Caisse auxiliaire d'assurance maladie-invalidité	Hulpkas voor ziekte- en invaliditeitsverzekering
12. Fonds des maladies professionnelles	Fonds voor de beroepsziekten
13. Caisse nationale de crédit professionnel	Nationale Kas voor beroepskrediet
14. Caisse générale d'épargne et de retraite	Algemene Spaar- en lijfrentekas
15. Office national des débouchés agricoles et horticoles	Nationale Dienst voor afzet van land- en tuinbouwprodukten
16. Office national du lait et de ses dérivés	Nationale Zuiveldienst
17. Office national de l'emploi	Rijksdienst voor arbeidsvoorziening

TANSKA

TANSKAN VALTION HANKINTAYKSIKÖT

1. Statsministeriet	
2. Arbejdsministeriet	- fire direktorater og institutioner
3. Udenrigsministeriet	- to departementer
4. Boligministeriet	- ét direktorat
5. Finansministeriet
(tre departementer)	- Direktoratet for statens indkøb
- tre andre institutioner
6. Ministeriet for skatter og afgifter
(to departementer)	- fem direktorater og institutioner
7. Fiskeriministeriet	- fire institutioner
8. Handels- og industriministeriet	- Forsøgsstationen Risø
- 20 direktorater og institutioner
9. Indenrigsministeriet	- Statens Seruminstitut
- Civilforsvarsstyrelsen
- tre andre direktorater og institutioner
10. Justitsministeriet	- Rigspolitichefen
- tre andre direktorater og institutioner
11. Kirkeministeriet	
12. Landbrugsministeriet	- 19 direktorater og institutioner
13. Ministeriet for foreningsbekæmpelse	- fem direktorater
14. Ministeriet for Grønland	- Den kgl. grønlandske Handel ⁽¹⁾
- Grønlands tekniske Organisation
- to andre institutioner
15. Ministeriet for kulturelle anliggender	- to direktorater og adskillige statsejede museer og højere uddannelsesinstitutioner
16. Socialministeriet	- fem direktorater
17. Undervisningsministeriet	- Rigshospitalet
- seks direktorater
- 11 universiteter og andre højere læreanstalter
18. Økonomiministeriet
(3 departementer)	
19. Ministeriet for offentlige arbejder ⁽²⁾	- Statshavne og statslufthavne
- fire direktorater og adskillige institutioner
20. Forsvarsministeriet	

⁽¹⁾ Lukuun ottamatta jälleenmyytäviä tai myytävien tuotteiden valmistukseen käytettäviä tuotteita.

⁽²⁾ Lukuun ottamatta Tanskan valtionrautateitä. Posti- ja teleministeriö, vain postitoiminta.

RANSKA

LUETTELO YKSIKÖISTÄ

1. Keskushankintayksiköt**A. Yleinen talousarvio**

Premier ministre

Ministre délégué auprès du premier ministre, chargé de la condition féminine

Ministre de la justice

Ministre de la santé et de la famille

Ministre de l'intérieur

Ministre des affaires étrangères

Ministre de la défense

Ministre du travail et de la participation

Ministre de la coopération

Ministre de l'économie

Ministre du budget

Ministre de l'environnement et du cadre de vie

Ministre de l'éducation

Ministre des universités

Ministre de l'agriculture

Ministre de l'industrie

Ministre des transports

Ministre du commerce et de l'artisanat

Ministre du commerce extérieur

Ministre de la jeunesse, des sports et des loisirs

Ministre de la culture et de la communication

Secrétaire d'État aux postes et télécommunications ⁽¹⁾

Secrétaire d'État aux anciens combattants

Secrétaire d'État auprès du premier ministre

Secrétaire d'État auprès du premier ministre (relations avec le Parlement)

Secrétaire d'État auprès du premier ministre (recherche)

Secrétaire d'État auprès du garde des Sceaux, ministre de la justice

Secrétaire d'État auprès du ministre de la santé et de la famille

Secrétaire d'État auprès du ministre de l'intérieur (départements et territoires d'outre-mer)

Secrétaire d'État auprès du ministre de l'intérieur (collectivités locales)

Secrétaire d'État auprès du ministre des affaires étrangères

Secrétaire d'État auprès du ministre du travail et de la participation (formation professionnelle)

Secrétaire d'État auprès du ministre du travail et de la participation (travailleurs manuels et immigrés)

⁽¹⁾ Vain postitoiminta.

Secrétaire d'État auprès du ministre du travail et de la participation (emploi féminin)
Secrétaire d'État auprès du ministre de l'environnement et du cadre de vie (logement)
Secrétaire d'État auprès du ministre de l'environnement et du cadre de vie (environnement)
Secrétaire d'État auprès du ministre de l'éducation
Secrétaire d'État auprès du ministre de l'agriculture
Secrétaire d'État auprès du ministre de l'industrie (petite et moyenne industrie)

B. Lisätalousarvio

Erityisesti:

- Imprimerie Nationale

C. Erityiset valtionaalouden yksiköt

Erityisesti:

- Fonds forestier national
- Soutien financier de l'industrie cinématographique
- Fonds spécial d'investissement routier
- Fonds national d'aménagement foncier et d'urbanisme
- Union des groupements d'achats publics (UGAP)

2. Kansalliset julkishallinnolliset laitokset

Académie de France à Rome

Académie de marine

Académie des sciences d'outre-mer

Agence centrale des organismes de sécurité sociale (ACOSS)

Agences financières de bassins

Agence nationale pour l'amélioration des conditions de travail (ANACT)

Agence nationale pour l'amélioration de l'habitat (ANAH)

Agence nationale pour l'emploi (ANPE)

Agence nationale pour l'indemnisation des Français d'outre-mer (ANIFOM)

Assemblée permanente des chambres d'agriculture (APCA)

Bibliothèque nationale

Bibliothèque nationale et universitaire de Strasbourg

Bureau d'études des postes et télécommunications d'outre-mer (BEPTOM)

Caisse d'aide à l'équipement des collectivités locales (CAEC)

Caisse autonome de la reconstruction

Caisse des dépôts et consignations

Caisse nationale des allocations familiales (CNAF)

Caisse nationale des autoroutes (CNA)

Caisse nationale d'assurance-maladie des travailleurs salariés (CNAM)

Caisse nationale d'assurance-vieillesse des travailleurs salariés (CNAVTS)

Caisse nationale militaire de sécurité sociale (CNMSS)

Caisse nationale des monuments historiques et des sites

Caisse nationale des télécommunications ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Vain postitoiminta.

Caisse de prêts aux organismes HLM
Casa de Velasquez
Centre d'enseignement zootechnique de Rambouillet
Centre d'études du milieu et de pédagogie appliquée du ministère de l'agriculture
Centre d'études supérieures de sécurité sociale
Centre de formation professionnelle agricole
Centre national d'art et de culture Georges Pompidou
Centre national de la cinématographie française
Centre national d'études et de formation pour l'enfance inadaptée
Centre national d'études et d'expérimentation du machinisme agricole
Centre national d'études et de formation pour l'adaptation scolaire et l'éducation spécialisée (CNEFASES)
Centre national de formation et de perfectionnement des professeurs d'enseignement ménager et ménager agricole
Centre national des lettres
Centre national de documentation pédagogique
Centre national des œuvres universitaires et scolaires (CNOUS)
Centre national d'ophtalmologie des Quinze-Vingts
Centre national de préparation au professorat de travaux manuels éducatifs et d'enseignement ménager
Centre national de la promotion rurale de Marmilhat
Centre national de la recherche scientifique (CNRS)
Centres pédagogiques régionaux
Centres régionaux d'éducation populaire
Centres régionaux d'éducation physique et sportive (CREPS)
Centres régionaux des œuvres universitaires (CROUS)
Centres régionaux de la propriété forestière
Centre de sécurité sociale des travailleurs migrants
Centres universitaires
Chancelleries des universités
Collèges
Collèges agricoles
Commission des opérations de Bourse
Conseil supérieur de la pêche
Conservatoire de l'espace littoral et des rivages lacustres
Conservatoire national des arts et métiers
Conservatoire national supérieur de musique
Conservatoire national supérieur d'art dramatique
Domaine de Pompadour
École centrale - Lyon
École centrale des arts et manufactures
École française d'archéologie d'Athènes
École française d'Extrême-Orient

École française de Rome
École des hautes études en sciences sociales
École nationale d'administration
École nationale de l'aviation civile (ENAC)
École nationale de Chartes
École nationale d'équitation
École nationale féminine d'agronomie de Marmilhat (Puy-de-Dôme)
École nationale féminine d'agronomie de Toulouse (Hte-Garonne)
École nationale du génie rural et des eaux et forêts (ENGREF)
Écoles nationales de l'industrie laitière
Écoles nationales d'ingénieurs
École nationale d'ingénieurs des industries des techniques agricoles et alimentaires
Écoles nationales d'ingénieurs des travaux agricoles
École nationale des ingénieurs des travaux ruraux et techniques sanitaires
École nationale des ingénieurs des travaux des eaux et forêts (ENITEF)
École nationale de la magistrature
Écoles nationales de la marine marchande
École nationale de la santé publique (ENSP)
École nationale de ski et d'alpinisme
École nationale supérieure agronomique - Montpellier
École nationale supérieure agronomique - Rennes
École nationale supérieure des arts décoratifs
École nationale supérieure des arts et industries - Strasbourg
École nationale supérieure des arts et industries textiles - Roubaix
École nationale supérieure d'arts et métiers
École nationale supérieure des beaux-arts
École nationale supérieure des bibliothécaires
École nationale supérieure de céramique industrielle - Sèvres
École nationale supérieure de l'électronique et de ses applications (ENSEA)
École nationale supérieure d'horticulture
École nationale supérieure des industries agricoles alimentaires
École nationale supérieure du paysage
École nationale supérieure des sciences agronomiques appliquées (ENSSAA)
Écoles nationales vétérinaires
Écoles nationales de perfectionnement
Écoles nationales de premier degré
École nationale de voirie
Écoles normales d'instituteurs et d'institutrices
Écoles normales nationales d'apprentissage
Écoles normales supérieures
École polytechnique
École de sylviculture - Croigny (Aube)

École technique professionnelle agricole et forestière de Meymac (Corrèze)
École de viticulture et d'œnologie de la Tour Blanche (Gironde)
École de viticulture - Avize (Marne)
Établissement national de convalescentes du Vésinet (ENCV)
Établissement national de convalescents de Saint-Maurice
Établissement national des invalides de la marine (ENIM)
Établissement national de Koenigs Warter
Fondation Carnegie
Fondation Singer-Polignac
Fonds d'action sociale pour les travailleurs migrants
Hôpital-hospice national Dufresne-Sommeiller
Institut d'élevage et de médecine vétérinaires des pays tropicaux (IEMVPT)
Institut français d'archéologie orientale du Caire
Institut géographique national
Institut industriel du Nord
Institut international d'administration publique (IIAP)
Institut national agronomique de Paris-Grignon
Institut national des appellations d'origine des vins et eaux-de-vie (INAOVEV)
Institut national d'astronomie et de géophysique (INAG)
Institut national de la consommation (INC)
Institut national d'éducation populaire (INEP)
Institut national d'études démographiques (INED)
Institut national des jeunes aveugles - Paris
Institut national des jeunes sourdes - Bodeaux
Institut national des jeunes sourds - Chambéry
Institut national des jeunes sourds - Metz
Institut national des jeunes sourds - Paris
Institut national de physique nucléaire et de physique des particules (I.N2.P3)
Institut national de promotion supérieure agricole
Institut national de la propriété industrielle
Institut national de la recherche agronomique (INRA)
Institut national de recherche pédagogique (INRP)
Institut national de la santé et de la recherche médicale (INSERM)
Institut national des sports
Instituts nationaux polytechniques
Instituts nationaux des sciences appliquées
Institut national supérieur de chimie industrielle de Rouen
Institut de recherches d'informatique et d'automatique (IRIA)
Institut de recherche des transports (IRT)
Instituts régionaux d'administration
Institut scientifique et technique des pêches maritimes (ISTPM)
Institut supérieur des matériaux et de la construction mécanique de Saint-Ouen

Lycées agricoles
Lycées classiques et modernes
Lycées d'enseignement professionnel
Lycées techniques
Musée de l'armée
Musée Gustave Moreau
Musée de la marine
Musée national J. J. Henner
Musée national de la légion d'honneur
Musée postal
Muséum national d'histoire naturelle
Musée Auguste Rodin
Observatoire de Paris
Office de coopération et d'accueil universitaire
Office français de protection des réfugiés et rapatriés
Office national des anciens combattants
Office national de la chasse
Office national d'information sur les enseignements et les professions (ONISEP)
Office national d'immigration (ONI)
Office de la recherche scientifique et technique d'outre-mer (ORSTOM)
Office universitaire et culturel français pour l'Algérie
Palais de la découverte
Parcs nationaux
Réunion des musées nationaux
Service national des examens du permis de conduire
Syndicat des transports parisiens
Therms nationaux - Aix-les-Bains
Universités

SAKSAN LIITTOTASAVALTA
LUETTELO KESKUSHANKINTAYKSIKÖISTÄ

1. Auswärtiges Amt
2. Bundesministerium für Arbeit und Sozialordnung
3. Bundesministerium für Bildung und Wissenschaft
4. Bundesministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten
5. Bundesministerium der Finanzen
6. Bundesministerium für Forschung und Technologie
7. Bundesministerium für Innerdeutsche Beziehungen
8. Bundesministerium des Inneren (nur Zivilgüter)
9. Bundesministerium für Jugend, Familie und Gesundheit
10. Bundesministerium der Justiz
11. Bundesministerium für Raumordnung, Bauwesen und Städtebau
12. Bundesministerium für das Post- und Fernmeldewesen ⁽¹⁾
13. Bundesministerium für Wirtschaft
14. Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit
15. Bundesministerium der Verteidigung

Huomautus

Toteuttaessaan kansallisia velvoitteitaan, tässä luettelossa mainitut yksiköt noudattavat erityismenettelyjä tehdessään sopimuksia tietyillä alueilla, jotka Saksan jaon vuoksi ovat joutuneet taloudellisesti epäedulliseen asemaan.

Tämä koskee myös sellaisten sopimusten tekoa, joilla pyritään poistamaan tietyille ryhmille viime sodasta aiheutuneita ongelmia.

⁽¹⁾ Vain postitoiminta.

IRLANTI

1. KESKUSHANKINTAYKSIKÖT

- a) Office of Public Works
- b) Stationery Office

2. MUUT LAITOKSET

President's Establishment
Office of the Houses of the Oireachtas (Parliament)
Department of the Taoiseach (Prime Minister)
Central Statistics Office
Department of Finance
Office of the Comptroller and Auditor-General
Office of the Revenue Commissioners
State Laboratory
Office of the Attorney-General
Office of the Director of Public Prosecutions
Valuation Office
Ordnance Survey
Department of the Public Service
Civil Service Commission
Department of Economic Planning and Development
Department of Justice
Land Registry
Charitable Donations and Bequests Office
Department of the Environment
Department of Education
National Gallery of Ireland
Department of the Gaeltacht (Irish-speaking areas)
Department of Agriculture
Department of Fisheries and Forestry
Department of Labour
Department of Industry, Commerce and Energy
Department of Tourism and Transport
Department of Foreign Affairs
Department of Social Welfare
Department of Health
Department of Defence
Department of Posts and Telegraphs ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Vain postitoiminta.

ITALIA

HANKINTAYKSIKÖT

1. Ministero del tesoro ⁽¹⁾
2. Ministero delle finanze ⁽²⁾
3. Ministero di grazia e giustizia
4. Ministero degli affari esteri
5. Ministero della pubblica istruzione
6. Ministero dell'interno
7. Ministero dei lavori pubblici
8. Ministero dell'agricoltura e delle foreste
9. Ministero dell'industria, del commercio e dell'artigianato
10. Ministero del lavoro e della previdenza sociale
11. Ministero della sanità
12. Ministero per i beni culturali e ambientali
13. Ministero della difesa
14. Ministero del bilancio e della programmazione economica
15. Ministero delle partecipazioni statali
16. Ministero del turismo e dello spettacolo
17. Ministero del commercio con l'estero
18. Ministero delle poste e delle telecomunicazioni ⁽³⁾

⁽¹⁾ Toimii useimpien muiden ministeriöiden tai yksiköiden keskushankintayksikkönä.

⁽²⁾ Lukuun ottamatta tupakka- ja suolamonopoliin tekemiä hankintoja.

⁽³⁾ Vain postitoiminta.

LUXEMBURG

LUETTELO DIREKTIIVIN SOVELTAMISALAAAN KUULUVISTA KESKUSHANKINTAYKSIKÖISTÄ

1. Ministère d'État: service central des imprimés et des fournitures de l'État
2. Ministère de l'agriculture: administration des services techniques de l'agriculture
3. Ministère de l'éducation nationale: écoles d'enseignement secondaire, d'enseignement moyen, d'enseignement professionnel
4. Ministère de la famille et de la solidarité sociale: maisons de retraite
5. Ministère de la force publique: armée - gendarmerie - police
6. Ministère de la justice: établissements pénitentiaires
7. Ministère de la santé publique: Mondorf-État, hôpital neuropsychiatrique
8. Ministère des travaux publics: bâtiments publics - ponts et chaussées
9. Ministère des finances: postes et télécommunications ⁽¹⁾
10. Ministère des transports et de l'énergie: centrales électriques de la haute et basse Sûre
11. Ministère de l'environnement: commissariat général à la protection des eaux

⁽¹⁾ Vain postitoiminta.

ALANKOMAAT

LUETTELO YKSIKÖISTÄ

A. Ministeriöt ja valtion keskusvirastot

1. Ministerie van Algemene Zaken
2. Ministerie van Buitenlandse Zaken
3. Ministerie van Justitie
4. Ministerie van Binnenlandse Zaken
5. Ministerie van Defensie
6. Ministerie van Financiën
7. Ministerie van Economische Zaken
8. Ministerie van Onderwijs en Wetenschap
9. Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
10. Ministerie van Verkeer en Waterstaat ⁽¹⁾, met inbegrip van post, telefoon en telegrafie
11. Ministerie van Landbouw en Visserij
12. Ministerie van Sociale Zaken
13. Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk
14. Ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne
15. Ministerie van Ontwikkelingssamenwerking
16. Ministerie van Wetenschapsbeleid
17. Kabinet van Nederlandse-Antilliaanse Zaken
18. Hoge Colleges van Staat

B. Keskushankintayksiköt

Edellä A kohdassa luetellut yksiköt tekevät erityishankintansa yleensä itse; muut yleiset hankinnat tehdään seuraavien yksiköiden kautta:

1. Rijksinkoopbureau
2. Directoraat-generaal voor de Waterstaat
3. Dienst van de Kwartiermeester-generaal
4. Directie Materieel Koninklijke Luchtmacht
5. Hoofd afdeling Materieel Koninklijke Marine
6. Staatsdrukkerij- en Uitgeverijbedrijf
7. Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie, Centrale Afdeling Inkoop en Materieelcontrole ⁽¹⁾
8. Rijksautomobielcentrale
9. Rijkskantoormachinecentrale
10. Staatsbosbeheer
11. Rijksdienst IJseimeerpolders

⁽¹⁾ Vain postitoiminta.

YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

LUETTELO YKSIKÖISTÄ

Board of Inland Revenue
British Museum
British Museum (Natural History)
Cabinet Office
Central Office of Information
Charity Commission
Civil Service Department
 Ancient Monuments (Scotland) Commission
 Ancient Monuments (Wales) Commission
 Boundary Commission for England and Wales
 Boundary Commission for Northern Ireland
 Central Computer Agency
 Chessington Computer Centre
 Civil Service Catering Organization
 Civil Service College
 Civil Service Commission
 Civil Service Pay Research Unit
 Historical Manuscripts Commission
 Historical Monuments (England) Commission
 Medical Advisory Service
 Museums and Galleries Standing Commission
 Office of the Parliamentary Counsel
 Review Board for Government Contracts
 Royal Commission on Criminal Procedure
 Royal Commission on Environmental Pollution
 Royal Commission on Gambling
 Royal Commission on Legal Services (England, Wales and Northern Ireland)
 Royal Commission on Legal Services (Scotland)
 Royal Fine Art Commission (England)
 Royal Fine Art Commission (Scotland)
Crown Estate Office (vain määrärahoihin perustuvat palvelut)
Crown Office, Scotland
Customs and Excise Department
Department for National Savings
Department of Agriculture and Fisheries for Scotland
 Artificial Insemination Service
 Crofters Commission
 Red Deer Commission
 Royal Botanic Garden, Edinburgh jne.
Department of Education and Science
 University Grants Committee

Department of Employment

Duchess of Gloucester House
Employment Appeal Tribunal
Industrial Tribunals
Office of Manpower Economics
Royal Commission on the Distribution of Income and Wealth

Department of Energy

Department of Health and Social Security

Attendance Allowance Board
Central Council for Education and Training in Social Work
Council for the Education and Training of Health Visitors
Dental Estimates Board
Joint Board of Clinical Nursing Studies
Medical and Dental Referee Service
Medical Boards and Examining Medical Officers (War Pensions)
National Health Service
National Health Service Authorities
National Insurance Commissioners
Occupational Pensions Board
Prescription Pricing Authority
Public Health Laboratory Service Board
Supplementary Benefits Appeal Tribunals
Supplementary Benefits Commission

Department of Industry

Computer-Aided Design Centre
Laboratory of the Government Chemist
National Engineering Laboratory
National Maritime Institute
National Physical Laboratory
Warren Spring Laboratory

Department of Prices and Consumer Protection

Domestic Coal Consumers' Council
Electricity Consultative Councils for England and Wales
Gas Consumers' Councils
Metrication Board
Monopolies and Mergers Commission

Department of the Environment

British Urban Development Services Unit
Building Research Establishment
Commons Commissioners - (lukuun ottamatta maksuja)
Countryside Commission
Directorate of Estate Management Overseas
Fire Research Station/Boreham Wood
Hydraulics Research Station
Local Valuation Panels
Location of Offices Bureau
Property Services Agency
Rent Control Tribunals and Rent Assessment Panels and Committees

Department of the Government Actuary
Department of the Registers of Scotland
Department of Trade
 Coastguard Services
 British Export Marketing Centre, Tokyo
 Market Entry Guarantee Scheme
 Patent Office
Department of Transport
 Road Construction Units and Sub-Units
 Transport and Road Research Laboratory
 Transport Tribunal - (lukuun ottamatta maksuja)
 Transport Users Consultative Committees - (lukuun ottamatta maksuja)
Director of Public Prosecutions
Exchequer and Audit Department
Exchequer Office Scotland
Export Credits Guarantee Department
Foreign and Commonwealth Office
 Government Communications Headquarters
 Middle East Centre for Arab Studies
 Wiston House Conference and European Discussion Centre
Home Office
 Gaming Board for Great Britain
 Immigration Appeals Tribunal
 Inspectors of Constabulary
 Parole Board and Local Review Committees
House of Commons
House of Lords
Imperial War Museum
Intervention Board for Agricultural Produce
Legal Aid Funds
Lord Chancellor's Department
 Council on Tribunals
 County Courts
 Courts Martial Appeal Court
 Crown Courts
 Judge Advocate-General and Judge Advocate of the Fleet
 Lands Tribunal
 Law Commission
 Pensions Appeal Tribunals
 Supreme Court
Ministry of Agriculture, Fisheries and Food
 Advisory Services
 Agricultural Development and Advisory Service
 Agricultural Dwelling House Advisory Committees
 Agricultural Land Tribunals
 Agricultural Wages Board and Committees

Artificial Insemination Research Centres
Central Council for Agricultural and Horticultural Cooperation
Plant Pathology Laboratory
Plant Variety Rights Office
Royal Botanic Gardens, Kew

Ministry of Defence
Procurement Executive

Meteorological Office

Ministry of Overseas Development
Centre of Overseas Pest Research
Directorate of Overseas Surveys
Land Resources Division
Tropical Products Institute

National Debt Office and Pensions Commutation Board

National Gallery

National Galleries of Scotland

National Library of Scotland

National Maritime Museum

National Museum of Antiquities of Scotland

National Portrait Gallery

Northern Ireland Government Departments and Public Authorities

Department of the Civil Service
Department of Agriculture
Department of Commerce
Department of Education
Department of the Environment
Department of Finance
Department of Health and Social Services
Department of Manpower Services
Northern Ireland Police Authority

Northern Ireland Office

Coroners Courts
County Courts
Crown Solicitor's Office
Department of the Director of Public Prosecutions
Enforcement of Judgements Office
Forensic Science Service
Magistrates Courts
Pensions Appeal Tribunals
Probation Service
Registration of Electors and Conduct of Elections
State Pathologist Service
Supreme Court of Judicature and Court of Criminal Appeal of Northern Ireland

Office of Fair Trading

Office of Population Censuses and Surveys
National Health Service Central Register

Office of the Parliamentary Commissioner for Administration and
Health Service Commissioners
Paymaster General's Office
Postal Business of the Post Office
Privy Council Office
Public Record Office
Public Trustee Office
Public Works Loan Commission
Queen's and Lord Treasurer's Remembrancer
Crown Office
Department of Procurators Fiscal
Lord Advocate's Department
Lands Tribunal
Registrar-General's Office, Scotland
National Health Service Central Register
Registry of Friendly Societies
Royal Commission, jne. (ks. viittaukset Civil Service Departmentin kohdalla)
Commission on the Constitution
Royal Commission on the National Health Service
Royal Commission on Gambling
Royal Hospital, Chelsea
Royal Mint
Royal Scottish Museum
Science Museum
Scottish Courts Administration
Court of Session
Court of Justiciary
Accountant of Court's Office
Sheriff Courts
Scottish Land Court
Scottish Law Commission
Pensions Appeal Tribunals
Scottish Development Department
Local Government Reorganization Commissions jne.
Rent Assessment Panel and Committees jne.
Scottish Economic Planning Department
Scottish Electricity Consultative Councils
Scottish Education Department
Royal Scottish Museum
Scottish Home and Health Department
Common Services Agency
Council for the Education and Training of Health Visitors
Fire Service Training School
Inspectors of Constabulary
Local Health Councils

Mental Welfare Commission for Scotland
National Health Service
National Health Service authorities
Parole Board for Scotland and Local Review Committees
Planning Council
Scottish Antibody Production Unit
Scottish Crime Squad
Scottish Criminal Record Office
Scottish Council for Post-Graduate Medical Education and Training
Scottish Police College
Scottish Land Court
Scottish Office
Scottish Record Office
Stationery Office
Tate Gallery
Treasury
 Exchequer Office, Scotland
 National Economic Development Council
 Rating of Government Property Department
Treasury Solicitor's Department
 Department of the Director of Public Prosecutions
 Law Officers' Department
 Department of the Procurator-General and Treasury Solicitor
Victoria and Albert Museum
Wallace Collection
Welsh Office
 Central Council for Education and Training in Social Work
 Commons Commissioners
 Council for the Education and Training of Health Visitors
Dental Estimates Board
Local Government Boundary Commission
Local Valuation Panels and Courts
National Health Service
National Health Service authorities
Public Health Laboratory Service Board
Rent Control Tribunals and Rent Assessment Panels and Committees

LIITE II

- 25 ryhmä: Suola; rikki; maa- ja kivilajit; kipsi, kalkki ja sementti
- 26 ryhmä: Malmit, kuona ja tuhka
- 27 ryhmä: Kivennäispolttoaineet, kivennäisöljyt ja niiden tislaustuotteet; bitumiset aineet; kivennäisvahat
paitsi:
27.10:stä: erikoispolttoaineet
- 28 ryhmä: Kemialliset alkuaineet ja epäorgaaniset yhdisteet; jalometallien, harvinaisten maametallien, radioaktiivisten alkuaineiden ja isotooppien orgaaniset ja epäorgaaniset yhdisteet
paitsi:
28.09:stä: räjähdysaineet
28.13:sta: räjähdysaineet
28.14:stä: kyynelkaasu
28.28:sta: räjähdysaineet
28.32:sta: räjähdysaineet
28.39:stä: räjähdysaineet
28.50:sta: myrkkytuotteet
28.51:stä: myrkkytuotteet
28.54:stä: räjähdysaineet
- 29 ryhmä: Orgaaniset kemialliset yhdisteet
paitsi:
29.03:sta: räjähdysaineet
29.04:stä: räjähdysaineet
29.07:stä: räjähdysaineet
29.08:sta: räjähdysaineet
29.11:stä: räjähdysaineet
29.12:sta: räjähdysaineet
29.13:sta: myrkkytuotteet
29.14:stä: myrkkytuotteet
29.15:stä: myrkkytuotteet
29.21:stä: myrkkytuotteet
29.22:sta: myrkkytuotteet
29.23:sta: myrkkytuotteet
29.26:sta: räjähdysaineet
29.27:stä: myrkkytuotteet
29.29:stä: räjähdysaineet
- 30 ryhmä: Farmaseuttiset tuotteet
- 31 ryhmä: Lannoitteet

- 32 ryhmä: Parkitus- ja väriutteet; parkkihapot ja niiden johdannaiset; väriaineet, värit, maalit ja lakat; kitti, täyte- ja tiivistysaineet; painovärit; muste ja tussi
- 33 ryhmä: Haihtuvat öljyt ja resinoidit; hajustevalmisteet, kosmeettiset valmisteet tai toalettiainemisteet
- 34 ryhmä: Saippua ja suopa, orgaaniset pinta-aktiiviset aineet, pesuvalmisteet, voiteluvalmisteet, tekovahat, valmistetut vahat, kiillotus- ja puhdistusvalmisteet, kynttilät ja niiden kaltaiset tuotteet, muovailumassat ja "hammasvahat"
- 35 ryhmä: Valkuaisaineet; liimat; entsyymit
- 37 ryhmä: Valokuvaus- ja elokuvausvalmisteet
- 38 ryhmä: Erinäiset kemialliset tuotteet
- paitsi:*
- 38.19:stä: myrkkytuotteet
- 39 ryhmä: Muovit, myös tekohartsit, selluloosaesterit ja -etterit sekä näistä valmistetut tuotteet
- paitsi:*
- 39.03:sta: räjähdysaineet
- 40 ryhmä: Luonnonkumi, synteettinen kumi ja faktis sekä niistä valmistetut tuotteet
- paitsi:*
- 40.11:stä: luodinkestävät renkaat
- 41 ryhmä: Raakavuodot ja -nahat (ei kuitenkaan turkisinahat) sekä muokattu nahka
- 42 ryhmä: Nahkateokset; satula- ja valjasteokset; matkatarvikkeet, käsilaukut ja niiden kaltaiset esineet; teokset suolesta
- 43 ryhmä: Turkisinahat ja tekoturkikset; niistä valmistetut tavarat
- 44 ryhmä: Puu ja puuteokset; puuhiili
- 45 ryhmä: Korkki ja korkkiteokset
- 46 ryhmä: Teokset oljesta, espartosta tai muusta palmikointiaineesta; koriteokset ja punontateokset
- 47 ryhmä: Paperinvalmistusaineet
- 48 ryhmä: Paperi ja pahvi; paperimassa-, paperi- ja pahviteokset
- 49 ryhmä: Kirjat, sanomalehdet, kuvat ja muut painotuotteet; käsikirjoitukset, konekirjoitukset ja työpiirustukset
- 65 ryhmä: Päähineet ja niiden osat
- 66 ryhmä: Sateenvarjot ja päivänvarjot, kävelykepit, ratsastuspiiskat ja muut piiskat sekä niiden osat
- 67 ryhmä: Valmistetut höyhenet ja untuvat sekä höyhen- ja untuvateokset; tekokukat; hiusteokset
- 68 ryhmä: Teokset kivistä, kipsistä, sementistä, asbestista, kiilteestä tai niiden kaltaisesta aineesta
- 69 ryhmä: Keraamiset tuotteet
- 70 ryhmä: Lasi ja lasiteokset

- 71 ryhmä: Luonnonhelmet, jalo- ja puolijalokivet, jalometallit, jalometallilla pletteroidut metallit ja näistä valmistetut teokset; korut
- 73 ryhmä: Rauta ja teräs
- 74 ryhmä: Kupari
- 75 ryhmä: Nikkeli
- 76 ryhmä: Alumiini
- 77 ryhmä: Magnesium ja beryllium (glucinium)
- 78 ryhmä: Lyijy
- 79 ryhmä: Sinkki
- 80 ryhmä: Tina
- 81 ryhmä: Muut epäjalot metallit
- 82 ryhmä: Työkalut ja -välineet sekä veitset, lusikat ja haarukat, epäjaloa metallia; niiden osat
- paitsi:*
- 82.05:stä: työkalut
- 82.07:stä: työkalut, osat
- 83 ryhmä: Erinäiset epäjalosta metallista valmistetut tavarat
- 84 ryhmä: Höyrykattilat, koneet ja mekaaniset laitteet; niiden osat
- paitsi:*
- 84.06:sta: moottorit
- 84.08:sta: muut moottorit
- 84.45:stä: koneet
- 84.53:sta: automaattiset tietojenkäsittelylaitteet
- 84.55:stä: otsikon 84.53 kohdalla tarkoitettujen koneiden osat
- 84.59:stä: ydinreaktorit
- 85 ryhmä: Sähkökoneet, -laitteet ja -tarvikkeet; niiden osat
- paitsi:*
- 85.13:sta: tietoliikennelaitteet
- 85.15:stä: siirtolaitteet
- 86 ryhmä: Rautatien ja raitiotien veturit ja muu liikkuva kalusto sekä niiden osat; rautatie- ja raitiotieradan paikalliset lisälaitteet ja kiinnikkeet; liikennemerkinantolaitteet, ei sähköllä toimivat
- paitsi:*
- 86.02:sta: panssaroidut sähköveturit
- 86.03:sta: muut panssaroidut veturit
- 86.05:stä: panssaroidut vaunut
- 86.86:sta: huoltovaunut
- 86.07:stä: vaunut

- 87 ryhmä: Ajoneuvot, muut kuin rauta- tai raitioteiden liikkuvaan kalustoon kuuluvat, sekä niiden osat
- paitsi:*
- 87.08: tankit ja muut panssariajoneuvot
 - 87.01:stä: traktorit
 - 87.02:sta: sotilasarajoneuvot
 - 87.03:sta: huoltoautot
 - 87.09:stä: moottoripyörät
 - 87.14:stä: rekat
- 89 ryhmä: Alukset, veneet ja uivat rakenteet
- paitsi:*
- 89.01 A: sotalaivat
- 90 ryhmä: Optiset kojeet ja laitteet, valokuvaus-, elokuva-, mittaus-, tarkistus- ja tarkkuuskojeet ja laitteet, lääketieteelliset tai kirurgiset kojeet ja laitteet; niiden osat
- paitsi:*
- 90.05:stä: kiikarit
 - 90.13:sta: erinäiset kojeet, laserit
 - 90.14:stä: etäisyysmittarit
 - 90.28:sta: sähköiset ja elektroniset mittauskojeet
 - 90.11:stä: mikroskoopit
 - 90.17:stä: lääketieteelliset kojeet
 - 90.18:sta: hoitomekaaniset laitteet
 - 90.19:stä: ortopediset laitteet
 - 90.20:sta: röntgenlaitteet
- 91 ryhmä: Kellot ja niiden osat
- 92 ryhmä: Soittimet; äänen talteenotto- tai toistolaitteet; televisiokuvan ja -äänen talteenotto- tai toistolaitteet; niiden osat ja tarvikkeet
- 94 ryhmä: Huonekalut ja niiden osat; vuodevarusteet, patjat, vuoteenpohjat, tyynyt ja niiden kaltaiset täytetyt tavarat
- paitsi:*
- 94.01 A:sta: Ilma-alusten istuimet
- 95 ryhmä: Veisto- ja muovailuaineesta valmistetut teokset
- 96 ryhmä: Luodat, harjat, puuterihuiskut ja -tyynyt sekä seulat
- 98 ryhmä: Erinäiset tavarat
-

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 22 päivänä maaliskuuta 1988,
julkisia tavaranhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta
annetun direktiivin 77/62/ETY muuttamisesta ja direktiivin 80/767/ETY
tettyjen säännösten kumoamisesta**

(88/295/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

on tarpeen antaa toimenpiteet sisämarkkinoiden toteuttamiseksi asteittain viimeistään 31 päivään joulukuuta 1992; sisämarkkinat käsittävät alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus taataan,

Eurooppa-neuvosto on peräkkäisissä kokouksissaan, alkaen Brysselissä 29 ja 30 päivänä maaliskuuta 1985 pidetystä kokouksesta aina Lontoossa 5 ja 6 päivänä joulukuuta 1986 pidettyyn kokoukseen, tehnyt sisämarkkinoita koskevat päätelmät, ja

sisämarkkinoiden toteuttamista koskevassa valkoisessa kirjassa määritellään erityinen aikataulu ja toimenpideohjelma julkisia tavaranhankintoja koskevien markkinoiden avaamiseksi,

direktiivin 77/62/ETY⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjalla ja direktiivillä 80/767/ETY⁽⁵⁾, soveltamisesta vastauksena 21 päivänä joulukuuta 1976 annettuun neuvoston päätöslauselmaan komissio on 14 päivänä joulukuuta 1984 antanut neuvostolle kertomuksen,

on tarpeen parantaa ja laajentaa direktiivien soveltamisalaa lisäämällä julkisia tavaranhankintoja koskevien sopimusten tekemiseen liittyvien menettelyjen ja käytäntöjen avoimuutta sekä tehdä mahdolliseksi tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevan rajoituksen kiellon tiukempi noudattaminen, mikä on näiden direktiivien perusta,

on tarpeen muuttaa kyseisiä direktiivejä julkisia hankintoja koskevaan GATT-sopimukseen joulukuussa 1986 tehtyjen muutosten sisällyttämiseksi niihin,

on tarpeen kehittää tehokkaan kilpailun edellytyksiä julkisia tavaranhankintoja koskevia sopimuksia tehtäessä siitä saatavien taloudellisten, rahoitussellisten ja teollisten etujen vuoksi,

sen vuoksi on tarpeen rajata aloittain poikkeusmenettelyjen laajuus, jotta tulkintaeroista johtuva epätasaisuus direktiivien soveltamisessa ei lisääny jäsenvaltioiden välillä,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 173, 11.7.1986,
EYVL N:o C 161, 19.6.1987, s. 10 ja
EYVL N:o C 303, 13.11.1987, s. 3

⁽²⁾ EYVL N:o C 13, 18.1.1988, s. 66

⁽³⁾ EYVL N:o C 68, 16.3.1987, s. 7

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 13, 15.1.1977, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 215, 18.8.1980, s. 1

hankintaviranomaisten tekemissä puolustusalaan kuuluvissa sopimuksissa sovellettavat järjestelyt on tarpeen selvittää perustamissopimuksen määräysten mukaisesti,

on tarkoituksenmukaista yhdellä säännöksellä vahvistaa sovellettavat vähimmäisarvot, mukaan lukien GATTin vähimmäisarvo,

avoin hankintamenettely varmistaa parhaiten yhtäläisten mahdollisuuksien toteutumisen julkisyhteisöjen sopimuksen-tekomenettelyissä kaikissa jäsenvaltioissa; on tarpeen tehdä tämän menettelyn noudattamisesta käytäntö niin, että muiden menettelyjen noudattaminen on perusteltava asianmukaisin kertomuksin,

yhden tarjouksen menettelyn käyttämisen rajoittamiseksi on tarkoituksenmukaista luoda neuvottelumenettely, jollainen on jo käytössä joissakin jäsenvaltioissa ja sen lisäksi määritellä olosuhteet, joissa voidaan vedota äärimmäiseen kiireeseen sekä aika, jonka kuluessa lisätoimituksia voidaan tehdä,

neuvottelumenettelyä on pidettävä poikkeuksellisenä ja sen vuoksi sitä on sovellettava vain tietyissä erikoistapauksissa,

on tarpeen mukauttaa yleiset tekniikan alan säännökset yhteisön uuden standardointipolitiikan mukaisiksi,

hankintayksiköiden tavarantoimituksiin liittyvässä toiminnassa sekä menettelyissä tulisi lisätä avoimuutta; sen vuoksi on aiheellista, että julkisyhteisöjen ostajat tiedottavat hankintasuunnitelmistaan ennalta julkaistavilla yhteisönlajuisilla ilmoituksilla ja kilpailuttomia tarjousmenettelyjä käyttävät hankintaviranomaiset sallivat muiden mahdollisten toimittajien kiinnostua ja osoittaa kiinnostuksensa kyseisiin hankintoihin, ja että tiedot tehtyjen sopimusten tekemiseen liittyneistä ehdoista myös julkistetaan samalla tavalla, jotta useimmat toimittajat yhteisössä saataisiin kiinnostumaan enemmän julkisia tavaranhankintoja koskevista sopimuksista ja osallistumaan niiden tekomenettelyihin useammin,

on tarpeen asettaa tietyt määräajat etukäteisilmoitusten ja tehtyjä sopimuksia koskevien ilmoitusten lähettämiseksi ajoissa,

on tarpeen pidentää määräaikoja julkisia tavaranhankintoja koskeviin sopimuksiin liittyvien osallistumishakemusten ja tarjousten vastaanottamiselle, jotta useampien toimittajien mahdollisuudet ja halukkuus osallistua niihin lisääntyisivät,

on suotavaa, että yhteisön tavoitteisiin sisällytettäisiin kansalliset säännökset julkisten tavaranhankintojen suuntaamisesta alueellisia kehitystarpeita suosivalla tavalla,

Espanjan kuningaskunta on äskettäin antanut kansalliset säännökset direktiivin 77/62/ETY täytäntöönpanosta; koska lisämuutokset voisivat tässä vaiheessa vaikeuttaa yksityisen sektorin sopeutumista kyseisessä maassa, on tarkoituksenmukaista antaa Espanjan kuningaskunnalle lisäaikaa tämän direktiivin panemiseksi kokonaisuudessaan täytäntöön,

Portugalin tasavalta tarvitsee siirtymäajan samanlaisista syistä,

Helleenien tasavalta on muuttamassa kansallista lainsäädäntöään direktiivin 77/62/ETY mukaiseksi ja uusien yhteisön säännösten mukaan ottaminen tässä vaiheessa vaikeuttaisi julkisia hankintoja koskevien sopimusten asemaa, erityisesti tiettyjen talouden kannalta merkittävien tekijöiden, kuten tasapainon, avoimuuden ja keskipitkän ajan kuluessa kaupan olosuhteiden jatkuvuuden kannalta, ja

mainituissa Eurooppa-neuvoston kokouksissa ja valkoisessa kirjassa tehtyjen päätösten mukaisesti ja ottaen huomioon mainittu kertomus, direktiivi 77/62/ETY on muutettava ja direktiivin 80/767/ETY tietyt säännökset kumottava,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I OSASTO

Direktiivin 77/62/ETY muutokset

1 artikla

Muutetaan direktiiviä 77/62/ETY tämän osaston säännösten mukaisesti.

2 artikla

1 artiklassa:

1) Korvataan a alakohta seuraavasti:

"a) julkisia tavaranhankintoja koskevilla sopimuksilla tarkoitetaan rahallista vastiketta vastaan tehtyjä kirjallisia sopimuksia, jotka on tehty tavarantoimittajan (luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön) ja jonkun b alakohdassa tarkoitetun hankintaviranomaisen välillä ja joiden tarkoituksena on tuotteiden osto, leasing-toiminta, vuokraus tai osamaksulla hankkiminen ostoptioin tai ilman niitä. Kyseisten tuotteiden toimittamiseen voi lisäksi kuulua kokoamis- ja asennustyötä."

2) Lisätään alakohdat seuraavasti:

- d) 'avoimilla menettelyillä' tarkoitetaan kansallisia menettelyjä, joissa kaikki halukkaat tavarantoimittajat voivat tehdä tarjouksen;
- e) 'rajoitetuilla menettelyillä' tarkoitetaan kansallisia menettelyjä, joissa vain hankintaviranomaisten kutsumat tavarantoimittajat voivat jättää tarjouksia;
- f) 'neuvottelumenettelyillä' tarkoitetaan kansallisia menettelyjä, joissa hankintaviranomaiset ovat yhteydessä valitsemiinsa tavarantoimittajiin ja niistä yhden tai useamman kanssa neuvottelevat sopimuksen ehtoista."

3 artikla

Direktiivin 2 artiklassa:

1) Poistetaan 1 kohta.

2) Korvataan 2 kohta seuraavasti:

"2. Tätä direktiiviä ei sovelleta:

- a) maa-, lento-, meri- tai sisävesiliikenteen harjoittajien tekemiin julkisia hankintoja koskeviin sopimuksiin;
- b) hankintaviranomaisten tekemiin sopimuksiin julkisista hankinnoista, jos ne koskevat juomaveden tuotantoa, kuljetusta ja jakelua tai sellaisten hankintaviranomaisten tekemiin sopimuksiin, joiden päätoimialana on energian tuotanto ja jakelu tai telepalvelujen tarjonta;
- c) hankintoihin, jotka on julistettu salaisiksi tai toimituksiin, jotka edellyttävät erityisiä turvatoimia kyseisessä jäsenvaltiossa voimassa olevien lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten mukaan tai jos kyseisen jäsenvaltion turvallisuusetu sitä vaatii."

4 artikla

Lisätään artikla seuraavasti:

"2 a artikla

Rajoittamatta 2 ja 3 artiklan ja 5 artiklan 1 kohdan soveltamista, tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin 1 artiklan a alakohdassa tarkoitettuihin tuotteisiin, mukaan lukien maanpuolustusosalalla toimivien hankintaviranomaisten tekemien sopimusten kohteet, lukuun ottamatta tuotteita, joihin sovelletaan perustamissopimuksen 223 artiklan 1 kohdan b alakohdan määräyksiä."

5 artikla

Poistetaan 4 artikla.

6 artikla

Korvataan 5 artikla seuraavasti:

"5 artikla

1. a) Direktiivin II, III ja IV osaston sekä 6 artiklan säännöksiä sovelletaan julkisia tavaranhankintoja koskeviin sopimuksiin, jotka:

- ovat 1 artiklan b alakohdassa tarkoitettujen hankintaviranomaisten tekemiä, mukaan lukien direktiivin 80/767/ETY liitteessä I lueteltujen maanpuolustusosalalla toimivien hankintaviranomaisten tekemät sopimukset, mikäli sopimukset koskevat tuotteita, joita ei ole lueteltu mainitun direktiivin liitteessä II ja jos sopimusten ennakoitu arvo ilman arvonlisäveroa on vähintään 200 000 ECUa,

- ovat direktiivissä 80/767/ETY säädettyjen ehtojen ja edellytysten mukaisesti tehtyjä ja mainitun direktiivin liitteessä I tarkoitettujen hankintaviranomaisten tekemiä sopimuksia, joiden ennakoitu arvo ilman arvonlisäveroa on vähintään 130 000 ECUa; maanpuolustusosalalla toimivien hankintaviranomaisten osalta tämä koskee vain mainitun direktiivin liitteessä II tarkoitettuja tuotteita sisältäviä sopimuksia.

b) Direktiiviä sovelletaan julkisia tavaranhankintoja koskeviin sopimuksiin, joiden ennakoitu arvo on vähintään 9 artiklan 2 kohdan mukaisen ilmoituksen julkaisuhetkellä voimassa oleva vähimmäisarvo.

c) Kansallisina valuuttoina ilmoitetut vähimmäisarvot ja GATT-sopimuksen ECUna ilmaistu vähimmäisarvo tarkistetaan periaatteessa joka toinen vuosi 1 päivästä tammikuuta 1988 alkaen. Kyseisten arvojen laskemisen on perustuttava edellä tarkoitettujen valuuttojen 1 päivänä tammikuuta voimaan tulevaa tarkistusta edeltävän lokakuun viimeisenä päivänä päättyvän 24 kuukauden jakson keskimääräiseen päiväkurssiin suhteessa ECUun ja ECU:n osalta vastaavasti sen suhteessa erityisnosto-oikeuksiin (SDR). Arvot julkaistaan Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä marraskuun alussa.

d) Julkisyhteisöjen sopimuksia käsittelevä neuvonantava komitea arvioi c alakohdassa säädetyt laskentatavan komission aloitteesta periaatteessa kahden vuoden kuluttua sen ensimmäisestä soveltamisesta.

2. Jos hankintasopimus koskee leasing-toimintaa, tuotteiden vuokrausta tai osamaksukauppaa, sopimuksen ennakoitun arvon laskentaperusteena on käytettävä:

- määrääkaisten, enintään 12 kuukauden pituisten sopimusten ennakoitua sopimuksen voimassaoloaikaista kokonaisarvoa tai yli 12 kuukauden pituisten sopimusten kokonaisarvoa, johon sisältyy ennakoitu jäännösarvo,
- toistaiseksi voimassa olevien tai kestoaltaan epävarmojen sopimusten osalta sopimusten kuukausiarvoa kerrottuna luvulla 48.

3. Mikäli tavaranhankintasopimukset koskevat säännöllisesti toistuvia tavarantoimituksia tai ne on uudistettava määräajoin, 1 kohtaa sovellettaessa laskentaperusteena on käytettävä joko viimeksi kuluneen tilikauden tai 12 kuukauden aikana tehtyjen samanlaisten sopimusten yhteisarvoa mahdollisuuksien mukaan korjattuna seuraavien 12 kuukauden aikana odotettavissa olevien määrään tai arvoon vaikuttavien muutosten mukaisesti tai arvioituja kokonaiskustannuksia ensimmäistä toimitusta seuraavien 12 kuukauden aikana taikka sopimuksen voimassaoloaikana, milloin sopimuksen voimassaoloaika on pidempi. Arvonmääritystapaa ei saa käyttää tämän artiklan soveltamisen kiertämiseksi.

4. Jos suunniteltu samanlaisten tavaroiden hankinta voi johtaa siihen, että hankintoja tehdään samanaikaisesti erillisinä osina, 1 ja 2 kohtaa sovellettaessa laskentaperusteena on käytettävä tällaisten osien ennakoitua yhteisarvoa.

5. Mikäli suunniteltuun hankintaan liittyy optioehtoja, sopimuksen ennakoitun arvon laskentaperusteena on käytettävä oston, leasing-toiminnan, vuokrauksen tai osamaksukaupan suurinta mahdollista kokonaisarvoa optioehdot mukaan lukien.

6. Tavaranhankintakokonaisuutta ei saa jakaa eriin tämän artiklan säännösten kiertämiseksi."

7 artikla

Korvataan 6 artikla seuraavasti:

"6 artikla

1. Hankintaviranomaisten on julkisia tavaranhankintoja koskevia sopimuksia tehdessään noudatettava 1 artiklan d, e ja f alakohdassa säädettyjä, tähän direktiiviin mukautettuja menettelyjä jäljempänä luetelluissa tapauksissa.

2. Hankintaviranomaiset voivat tavaranhankintasopimuksia tehdessään noudattaa rajoitettua menettelyä, kun se on perusteltua.

Edellä tarkoitettuna perusteena voi olla muun muassa:

- tarve pitää sopimuksen arvo ja menettelystä aiheutuvat kustannukset keskenään tasapainossa;
- hankittavien tuotteiden erityislaatu.

3. Hankintaviranomaiset voivat noudattaa julkisia tavaranhankintasopimuksia tehdessään neuvottelumenettelyä silloin, kun avoimella tai rajoitetulla menettelyllä ei ole saatu sopivia tarjouksia tai tarjouksia ei voida IV osaston säännösten mukaisten kansallisten säännösten mukaan hyväksyä, edellyttäen, että alkuperäisiä sopimusehtoja olennaisesti muuteta. Hankintaviranomaisten on tällöin julkaistava tarjouspyyntöilmoitus, jollei kyseisiin neuvottelumenettelyihin sisällytetä kaikkia 20 - 24 artiklassa säädetty edellytykset täyttäviä yrityksiä, jotka ovat jättäneet aiemman avoimen tai rajoitetun menettelyn aikana tarjousmenettelyn muotovaatimuksia noudattaen.

4. Hankintaviranomaiset voivat tavaranhankintasopimuksia tehdessään noudattaa neuvottelumenettelyä ilman ennalta julkaistua tarjouspyyntöilmoitusta seuraavissa tapauksissa:

- a) jos avoimessa tai rajoitetussa menettelyssä ei ole saatu lainkaan tarjouksia, edellyttäen ettei alkuperäisiä sopimusehtoja olennaisesti muuteta ja komissiolle toimitetaan asiasta kertomus;
- b) jos hankittavat tavarat valmistetaan vain tutkimusta, kokeilua, kehitystä tai tieteellistä tarkoitusta varten; tätä säännöstä ei sovelleta joukkotuotantoon taloudellisen kannattavuuden varmistamiseksi taikka tutkimus- ja kehityskustannusten korvaamiseksi;
- c) jos teknisistä tai taiteellisista taikka yksinoikeuden suojelemiseen liittyvistä syistä ainoastaan tietty tavarantoimittaja voi valmistaa tai toimittaa hankittavan tavarant;
- d) sikäli kun sopimuksen tekeminen on ehdottoman välttämätöntä, eikä hankintayksiköille ennalta arvaamattomista syistä aiheutuneen äärimmäisen kiireen vuoksi avoimelle tai rajoitetulle menettelylle asetettua määräaika voida noudattaa.

Seikat, jotka esitetään äärimmäisen kiireen perusteeksi, eivät missään tapauksessa saa johtua hankintaviranomaisesta;

e) kysymyksessä ovat tavaranhankintasopimukset lisätoimitusten saamiseksi alkuperäiseltä toimittajalta joko tavanomaisten toimitusten tai laitteistojen osittaiseksi korvaamiseksi tai toimitusten tai laitteistojen laajentamiseksi ja jos toimittajan vaihtamisen vuoksi hankintaviranomaiset joutuisivat hankkimaan teknisiltä ominaisuuksiltaan erilaista materiaalia, mikä johtaisi yhteensopimattomuuteen tai suhteettoman suuriin teknisiin vaikeuksiin käytössä ja kunnossapidossa. Näiden sopimusten samoin kuin toistuvien sopimusten voimassaoloaika saa pääsääntöisesti olla enintään kolme vuotta.

5. Kaikissa muissa tapauksissa hankintaviranomaiset tekevät tavaranhankintasopimuksensa noudattaen avointa menettelyä.

6. Rajoitettujen menettelyjen tai neuvottelumenettelyjen osalta hankintaviranomaisten on laadittava kirjallinen kertomus, jossa on perustelut kyseisen menettelyn käyttämiseksi ja ainakin hankintaviranomaisen nimi ja osoite, hankittujen tuotteiden arvo, määrä ja laatu, saatujen osallistumishakemusten määrä, tarjouspyynnön saaneiden ehdokkaiden määrä ja mahdollisesti hylättyjen ehdokkaiden määrä sekä hylkäämisperusteet. Neuvottelumenettelyjen osalta kertomuksessa on lisäksi esitettävä 3 ja 4 kohdassa tarkoitetut olosuhteet asianmukaisine perusteluineen, joiden vuoksi kyseisiä menettelyjä on päätetty käyttää.

Tämä kertomus tai pääkohdat siitä on pyydettyäessä toimitettava komissiolle."

8 artikla

Korvataan 7 artikla seuraavasti:

"7 artikla

1. Liitteessä II määritellyt tekniset eritelmät on sisällytettävä kunkin sopimuksen yleisiin asiakirjoihin tai sopimusasiakirjoihin.

2. Hankintaviranomaisten on määriteltävä edellä tarkoitettujen tekniset eritelmät joko viittaamalla eurooppalaisten standardien mukaisiin kansallisiin standardeihin tai yhteisiin teknisiin eritelmiin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta oikeudellisesti sitovien, yhteisön oikeuden mukaisten kansallisten teknisten määräysten soveltamista,

3. Hankintaviranomainen voi poiketa 2 kohdassa säädetystä periaatteesta, jos:

a) standardit eivät sisällä määräyksiä tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta tai jollei ole teknisiä keinoja tuotteiden saamiseksi tyydyttävällä tavalla vastaamaan kyseisiä standardeja;

b) edellä 2 kohdan soveltaminen estäisi soveltamasta telepätelaitteiden tyyppihyväksynnän ensimmäisestä vaiheesta vastavuoroisen tunnustamisen 24 päivänä heinäkuuta 1986 annettua neuvoston direktiiviä 86/361/ETY⁽¹⁾, tai standardoinnista tietotekniikassa ja televiestinnässä 22 päivänä joulukuuta 1986 annettua neuvoston päätöstä 87/95/ETY⁽²⁾, tai muita tiettyä palvelu- tai tuotantoalaa koskevia yhteisön säädöksiä;

c) edellä tarkoitettujen standardien käyttämisen vuoksi hankintaviranomainen joutuisi hankkimaan jo käytössä olevien laitteiden kanssa yhteensopimattomia tavaroita tai niiden käyttäminen aiheuttaisi suhteettoman suuria kustannuksia tai suhteettomia teknisiä vaikeuksia. Hankintayksiköiden tulee käyttää tätä poikkeusta hyväkseen vain noudattaessaan selvästi rajattua ja kirjattua toimintaperiaatetta, jonka tavoitteena on siirtyminen tietyn ajan kuluessa eurooppalaisten standardien tai yhteisten teknisten eritelmien käyttöön;

d) hankkeessa on kyse olennaisesti uuden kehittämisestä, eikä voimassaolevien standardien käyttö ei olisi tarkoituksenmukaista.

4. Edellä 3 kohtaa soveltavien hankintaviranomaisten on aina kun se on mahdollista, ilmoitettava syyt tällaiseen menettelyyn *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* julkaistavassa tarjouspyyntöilmoituksessa, ja niiden on joka tapauksessa mainittava nämä syyt sisäisissä asiakirjoissaan sekä pyydettyäessä toimitettava asiaa koskevat tiedot jäsenvaltioille ja komissiolle.

5. Jos eurooppalaisia standardeja tai yhteisiä teknisiä eritelmiä ei ole, tekniset eritelmät voidaan määrittellä, tämän kuitenkaan rajoittamatta kansallisten teknisten eritelmien vastaavuuden ja keskinäisen tunnustamisen periaatteiden noudattamista, viittauksin muihin asiakirjoihin. Tällöin on aiheellista viitata seuraavassa järjestyksessä:

a) kansalliset standardit, jotka ovat hankintaviranomaisen maassa hyväksytyt kansainvälisten standardien mukaisia;

b) muut hankintaviranomaisen maan kansalliset standardit;

c) muut standardit.

6. Jäsenvaltioiden on kiellettävä sisällyttämästä tietyn sopimuksen kohtiin teknisiä eritelmiä, joissa esiintyy tietyn valmistajan tai tiettyä alkuperää oleva tuote tai erityisen menetelmän avulla valmistettu tuote ja jotka sen vuoksi suosivat tai sulkevat pois joitain yrityksiä, jolleivät sellaiset eritelmät ole sopimuksen kohteen kannalta perusteltuja. Erityisesti tavaramerkkien, patenttien, tyyppien tai tavaran nimenomaisen alkuperän tai tuotannon mainitseminen on

kielletty; se on kuitenkin sallittua, jos mainintaan liitetään ilmaisu "tai vastaava", milloin sopimuksen kohdetta ei muuten voida kuvata tarpeeksi tarkoin ja kaikille asianosaisille täysin selvillä eritelmillä.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 217, 5.8.1986, s. 21

⁽²⁾ EYVL N:o L 36, 7.2.1987, s. 31."

9 artikla

Korvataan 9 artikla seuraavasti:

"9 artikla

1. Direktiivin 89/767/ETY liitteessä I lueteltujen hankintaviranomaisten on tiedotettava 1 päivästä tammikuuta 1989 alkaen mahdollisimman pian varainhoitovuotensa alettua julkaistavalla ennakoilmoituksella seuraavien 12 kuukauden aikana toteutettaviksi suunnitellut tuoteryhmittäiset hankintamäärät, joiden ennakoitu arvo tämän direktiivin 5 artiklan säännökset huomioon ottaen on vähintään 750 000 ECUa.

Neuvosto päättää komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia sekä talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan 1 päivään maaliskuuta 1990 mennessä tämän velvoitteen ulottamisesta muihin 1 artiklassa tarkoitettuihin hankintaviranomaisiin.

2. Hankintaviranomaisten, jotka haluavat tehdä 1 artiklassa tarkoitettujen julkisten tavaranhankintoja koskevan sopimuksen noudattaen avointa tai rajoitettua menettelyä taikka 6 artiklan 3 kohdassa vahvistetuin edellytyksin neuvottelumenettelyä, on julkistettava aiheensa sitä koskevassa ilmoituksessa.

3. Hankintaviranomaisten, jotka ovat tehneet sopimuksen, on julkistettava se ilmoituksessa. Sopimusta koskevia tiettyjä tietoja ei kuitenkaan saa julkistaa niissä tapauksissa, joissa julkistaminen estäisi lainsäädännön täytäntöönpanoa tai olisi muutoin yleisen edun vastaista, vaarantaisi tiettyjen julkisten tai yksityisten yritysten perusteltuja kaupallisia etuja tai saattaisi vaarantaa urakoitsijoiden välistä tervettä kilpailua.

4. Edellä 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen ilmoitukset on lähetettävä mahdollisimman nopeasti sopivinta viestintävälinettä käyttäen Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistolle. Jäljempänä 12 artiklassa tarkoitettua nopeutettua menettelyä noudatettaessa, viestintävälineenä on käytettävä teleksia, sähköä tai telefaksia.

a) Edellä 1 kohdassa tarkoitettu ilmoitus on lähetettävä mahdollisimman pian jokaisen varainhoitovuoden alussa;

b) Edellä 3 kohdassa tarkoitettu ilmoitus on lähetettävä 48 päivän kuluessa kyseisen tavaranhankintasopimuksen tekemisestä.

5. Ilmoitus on laadittava liitteessä III olevien mallien mukaisesti.

6. Ilmoitus on julkaistava kokonaisuudessaan Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä ja TED-tietopankissa alkukielisinä. Kunkin ilmoituksen keskeisistä kohdista on julkaistava yhteenveto yhteisön muilla virallisilla kielillä, mutta vain alkuteksti on todistusvoimainen.

Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto julkaisee ilmoitukset 12 päivän kuluessa niiden lähettämisestä. Jäljempänä 12 artiklassa tarkoitettua nopeutettua menettelyssä tämä aika lyhennetään viideksi päiväksi.

7. Ilmoitusta ei saa julkaista hankintaviranomaisen maan virallisissa lehdissä tai muussa lehdistössä ennen sen lähettämispäivää, joka on mainittava ilmoituksessa. Ilmoitukseen ei saa sisältyä muita tietoja kuin ne, jotka on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.

8. Hankintaviranomaisten on kyettävä näyttämään, minä päivänä ilmoitukset on lähetetty.

9. Yhteisöt vastaavat Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä julkaistujen ilmoitusten kustannuksista. Ilmoitus saa olla enintään virallisen lehden yhden sivun eli noin 650 sanan mittainen. Jokaisessa Euroopan yhteisöjen virallisen lehden numerossa, joka sisältää vähintään yhden ilmoituksen, on julkaistava uudelleen malli-ilmoitus tai -ilmoitukset, johon tai joihin julkaistu ilmoitus tai julkaistut ilmoitukset perustuvat."

10 artikla

Korvataan 10 artiklan 1 kohta seuraavasti:

"1. Avoimissa menettelyissä hankintaviranomaisten on asetettava tarjousten vastaanottamiselle vähintään 52 päivän pituinen määräaika ilmoituksen lähettämispäivästä."

11 artikla

Korvataan 11 artiklan 1, 2 ja 3 kohta seuraavasti:

"1. Edellä 1 artiklan e alakohdassa tarkoitetuissa rajoitetuissa menettelyissä ja 1 artiklan f alakohdassa tarkoitetuissa, 6 artiklan 3 kohdan edellytysten mukaisissa neuvot-

telumenettelyissä hankintaviranomaisten on asetettava osallistumishakemusten vastaanottamiselle vähintään 37 päivän pituinen määräaika ilmoituksen lähettämispäivästä.

2. Hankintaviranomaisten on pyydettävä kaikilta kelpuutetuilta ehdokkailta tarjoukset samanaikaisesti ja kirjallisesti. Tarjouspyyntökirjeeseen on liitettävä sopimusasiakirjat ja täydennysasiakirjat.

3. Rajoitetuissa menettelyissä hankintaviranomaisten on asetettava tarjousten vastaanottamiselle vähintään 40 päivän pituinen määräaika kirjallisen tarjouspyynnön lähettämispäivästä."

12 artikla

Korvataan 12 artiklan 1 kohta seuraavasti:

"1. Jos 11 artiklassa säädettyjen määräaikojen noudattaminen on kiireen vuoksi mahdotonta, hankintaviranomaiset voivat vahvistaa määräajat seuraaviksi:

- a) osallistumishakemusten vastaanottamiselle asetetun määräajan on oltava vähintään 15 päivää ilmoituksen lähettämispäivästä;
- b) tarjousten vastaanottamiselle asetetun määräajan on oltava vähintään 10 päivää tarjouspyynnön päiväyksestä."

13 artikla

Poistetaan 13, 14 ja 15 artikla.

14 artikla

Korvataan 19 artiklan 1 kohta seuraavasti:

"1. Rajoitetuissa menettelyissä ja neuvottelumenettelyissä hankintaviranomaisten on tavarantoimittajien henkilökohtaisesta asemasta saatujen tietojen sekä niiden tietojen ja muotovaatimusten perusteella, jotka ovat tarpeen niille asetettujen taloudellisten ja teknisten vähimmäisvaatimusten arvioimiseksi, valittava 20 - 24 artiklassa asetetut vaatimukset täyttävien ehdokkaiden joukosta ne, jotka kutsutaan tarjouskilpailuun tai neuvotteluihin."

15 artikla

Lisätään 21 artiklan 1 kohtaan ilmaisun "Alankomaissa "Handelsregister" jälkeen: "ja Portugalissa "Registo Nacional das Pessoas Colectivas"."

16 artikla

Korvataan 26 artikla seuraavasti:

"26 artikla

1. Tämä direktiivi ei estä 31 päivään joulukuuta 1992 asti soveltamasta julkisia tavaranhankintoja koskevista sopimuksista voimassa olevia kansallisia säännöksiä, joiden tarkoituksena on alueellisten erojen vähentäminen ja työpaikkojen luomisen edistäminen alikehittyneillä ja teollisuuden taantumisesta kärsivillä alueilla, jos kyseiset säännökset ovat perustamissopimuksen ja yhteisön kansainvälisten velvoitteiden mukaisia.

2. Edellä 1 kohta ei rajoita 25 artiklan 4 kohdan soveltamista."

17 artikla

Korvataan 29 artikla seuraavasti:

"29 artikla

1. Sen arvioimiseksi, miten direktiiviä on sovellettu, jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tilastollinen kertomus tehdyistä sopimuksista:

- a) vuosittain viimeistään 31 päivänä lokakuuta sitä edeltävältä vuodelta direktiivin 80/767/ETY liitteessä I lueteltujen hankintaviranomaisten osalta;
- b) viimeistään 31 päivänä lokakuuta 1991 ja Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan osalta viimeistään 31 päivänä lokakuuta 1995 sekä sen jälkeen 31 päivänä lokakuuta joka toinen vuosi sitä edeltävältä vuodelta tämän direktiivin 1 artiklassa tarkoitettujen hankintaviranomaisten osalta, direktiivin 80/767/ETY liitteessä I lueteltuja lukuun ottamatta.

2. Edellä tarkoitettussa kertomuksessa on eriteltävä ainakin:

- a) kunkin hankintaviranomaisen tekemien, arvoltaan vähimmäisarvoa suurempien sopimusten lukumäärä ja arvo sekä direktiivin 80/767/ETY liitteessä I mainittujen hankintaviranomaisten osalta vähimmäisarvoa pienempien sopimusten arvo;
- b) kunkin hankintaviranomaisen tekemien arvoltaan vähimmäisarvoa suurempien sopimusten lukumäärä ja arvo, ryhmiteltyinä menettelyn, tuotteen ja sopimuspuoleksi valitun tavarantoimittajan kansallisuuden mukaan, ja neuvottelumenettelyjen osalta ryhmiteltyinä 6 artiklan mukaisesti siten, että kertomuksesta ilmenevät kunkin

jäsenvaltion ja kolmannen maan kanssa tehtyjen sopimusten lukumäärä ja arvo, ja direktiivin 80/767/ETY osalta kunkin valtion hankintoja koskevan GATT-sopimuksen allekirjoittajavaltion kanssa tehtyjen sopimusten lukumäärä ja arvo.

3. Komissio päättää julkisyhteisöjen sopimuksia käsittelevää neuvoo-antavaa komiteaa kuultuaan, millaisia muita täydentäviä tilastotietoja vaaditaan tämän direktiivin mukaisesti."

18 artikla

Korvataan direktiivin liitteet I, II ja III tämän direktiivin liitteillä I, II ja III.

II OSASTO

Tiettyjen direktiivin 80/767/ETY säännösten poistaminen

19 artikla

Poistetaan direktiivin 80/767/ETY 2, 3, 4, 5 ja 6 artikla.

III OSASTO

Loppusäännökset

20 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1989, ja niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan osalta 1 päivä tammikuuta 1989 korvataan kuitenkin 1 päivällä maaliskuuta 1992.

21 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kirjallisina komissiolle.

22 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 22 päivänä maaliskuuta 1988.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. BANGEMANN

LIITE I

**LUETTELO I ARTIKLAN b ALAKOHDASSA TARKOITETUISTA
JULKISOIKEUDELLISISTA OIKEUSHENKILÖISTÄ SEKÄ VASTAAVISTA YKSIKÖISTÄ**

I. Kaikissa jäsenvaltioissa:

alueellisten tai paikallisten viranomaisten muodostamat julkisoikeudelliset yhteenliittymät tai niitä vastaavat yksiköt, esim. "associations de communes", "Gemeindeverbände" jne.

II. Saksassa:

"bundesunmittelbare Körperschaften, Anstalten und Stiftungen des öffentlichen Rechts"; "landesunmittelbare Körperschaften, Anstalten und Stiftungen des öffentlichen Rechts", jotka ovat valtion budjettivalvonnan alaisia.

III. Belgiassa:

- "le Fonds des Routes 1955-1969" - "Het Wegenfonds",
- "la Régie des Voies Aériennes" - "de Regie der Luchtwegen",
- "les centres publics d'aide sociale",
- "les fabriques d'église",
- "l'Office Régulateur de la Navigation Intérieure" - "de Dienst voor Regeling van de Binnenvaart",
- "la Régie des services frigorifiques de l'État belge" - "de Regie der Belgische Rijkskoel- en Vriesdiensten".

IV. Tanskassa:

"andre forvaltningssubjekter".

V. Ranskassa:

- kansallisen, alueellisen, piiri- ja paikallistason julkishallinnolliset laitokset,
- yliopistot, julkiset tiede- ja kulttuurielimet ja muut laitokset, jotka on määritelty korkeakoulutuksen suuntaviivoista 12 päivänä marraskuuta 1968 annetussa laissa N:o 68-978.

VI. Irlannissa:

muut julkiset viranomaiset, joiden julkisia tavaranhankintoja koskevat sopimukset ovat valtion valvonnassa.

VII. Italiassa:

- valtion yliopistot, valtion yliopistojen laitokset, yhteenliittymät yliopistojen kehittämiseksi,
- korkeammat tiede- ja kulttuuri-instituutit, tähtitieteelliset, avaruusfysikaaliset, geofysikaaliset tai vulkanologiset observatoriot,
- "Enti di riforma fondiaria",
- sosiaaliapua ja hyväntekeväisyyttä harjoittavat laitokset.

VIII. Kreikassa:

muut julkishallinnolliset oikeushenkilöt, joiden julkisia tavaranhankintoja koskevat sopimukset ovat valtion valvonnassa.

IX. Luxemburgissa:

valtionhallinnon, kuntien yhteenliittymien tai kunnallishallinnon valvonnassa olevat julkiset viranomaiset ja laitokset.

X. Alankomaissa:

- "Waterschappen",
- "instellingen van wetenschappelijk onderwijs vermeld in article 15 van de Wet op het Wetenschappelijk Onderwijs (1960)", "academische ziekenhuizen",
- "Nederlandse Centrale Organisatie voor toegepast natuurwetenschappelijk Onderzoek (TNO)" ja sen alaiset järjestöt.

XI. Espanjassa:

muut oikeushenkilöt, jotka ovat sopimuksia solmiessaan julkishallinnon sääntöjen alaisia.

XII. Portugalissa:

julkishallinnolliset oikeushenkilöt, joiden julkisia rakennusurakoita koskevat sopimukset ovat valtion valvonnassa.

XIII. Yhdistyneessä kuningaskunnassa:

- opetusviranomaiset,
 - paloviranomaiset,
 - "National Health Service" -viranomaiset,
 - poliisiviranomaiset,
 - "Commission for the New Towns",
 - "New Towns Corporations",
 - "Scottish Special Housing Association",
 - "Northern Ireland Housing Executive".
-

LIITE II

TIIETTYJEN TEKNISTEN ERITELMIEN MÄÄRITELMÄT

Tässä direktiivissä käsitteet määritellään seuraavasti:

1. *Tekniset eritelmit*: se teknisten vaatimusten kokonaisuus, joka sisältyy erityisesti tarjouskirjoihin ja joissa määritellään tuotteen ominaisuudet, esimerkiksi laatu, käyttöominaisuudet, turvallisuus tai mitat, mukaan lukien tuotteeseen kohdistuvat vaatimukset laadunvarmistuksen, termistön, merkkien, testauksen ja testausmenetelmien, pakkauksen, merkitsemisen tai etiköinnin osalta ja joiden avulla materiaali, tuote tai tavara voidaan kuvailla siten, että se täyttää hankintaviranomaisen sille asettaman käyttötarkoituksen.
2. *Standardi*: tunnustetun standardointielimen toistuvaa ja jatkuvaa käyttöä varten hyväksymä tekninen eritelmä, jonka noudattaminen ei periaatteessa ole pakollista.
3. *Eurooppalainen standardi*: standardit, jotka Euroopan standardointikomitea (CEN) tai Euroopan sähkötekniikan standardointikomitea (CENELEC) ovat yhteisten sääntöjensä mukaisesti vahvistaneet eurooppalaisiksi standardeiksi (EN) tai yhdenmukaistamisasiakirjoiksi (HD).
4. *Yhteinen tekninen eritelmä*: Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä julkaistu jäsenvaltioiden kesken sovitulla menettelyllä laadittu tekninen eritelmä yhtenäisen käytön varmistamiseksi kaikissa jäsenvaltioissa.

LIITE III

TAVARANHANKINTASOPIMUSTEN ILMOITUSMALLIT

A. Avoimet menettelyt

1. Hankintaviranomaisen nimi, osoite ja puhelinnumero, sähköosoite, teleksi- ja telefaksinumero.
2. a) Valittu sopimusmenettely.
b) Sopimuslaji, jota varten tarjoukset pyydetään.
3. a) Toimituspaikka.
b) Toimitettavien tavaroiden laatu ja määrä.
c) Tieto siitä, voivatko tavarantoimittajat tarjota osaa ja/tai kaikkia tarjouspyyntöön sisältyviä tavaroita.
d) Poikkeaminen standardien käytöstä 7 artiklan säännösten mukaisesti.
4. Mahdollinen toimituksen määräaika.
5. a) Paikka ja osoite, josta tarvittavia asiakirjoja voi pyytää.
b) Määräaika pyyntöjen esittämiseksi.
c) Näistä asiakirjoista mahdollisesti perittävä hinta ja sen maksuehdot.
6. a) Viimeinen päivä, jona tarjouksia otetaan vastaan.
b) Osoite, johon tarjoukset on lähetettävä.
c) Kielet, joilla tarjoukset on laadittava.
7. a) Henkilöt, jotka saavat olla läsnä tarjousten avaustilaisuudessa.
b) Avaustilaisuuden päivä, kellonaika ja osoite.
8. Mahdollisesti vaadittavat takuut ja vakuudet.
9. Tärkeimmät rahoitus- ja maksuehdot tai viittaukset säännöksiin, joihin ne sisältyvät.
10. Sopimuspuoleksi valittavalta tavarantoimittajien ryhmittymältä mahdollisesti vaadittava oikeudellinen muoto.
11. Tavarantoimittajalta vaadittavan taloudellisen ja teknisen vähimmäistason toteamiseksi tarvittavat tiedot ja muodollisuudet.
12. Aika, jonka tarjoajan on pidettävä tarjouksensa voimassa.
13. Sopimuksen tekemisen perusteet. Muut perusteet kuin alin hinta on mainittava, jost ne eivät ilmene sopimusasiakirjoista.
14. Muut tiedot.
15. Päivä, jona ilmoitus on lähetetty.
16. Päivä, jona Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto on vastaanottanut ilmoituksen.

B. Rajoitetut menettelyt

1. Hankintaviranomaisen nimi, osoite ja puhelinnumero, sähköosoite, teleksi- ja telefaksinumero.
2. a) Valittu sopimusmenettely.
b) Perustelut mahdollisesti sovellettavalle nopeutetulle menettelylle.
c) Sopimuslaji, jota varten tarjouksia pyydetään.

3. a) Toimituspaikka.
b) Toimitettavien tavaroiden laatu ja määrä.
c) Tieto siitä, voivatko tavarantoimittajat tarjota osaa tai kaikkia tarjouspyyntöön sisältyviä tavaroita.
d) Poikkeaminen standardien käytöstä 7 artiklan säännösten mukaisesti.
4. Mahdollinen toimituksen määräaika.
5. Sopimuspuoleksi valittavalta tavarantoimittajien ryhmittymältä mahdollisesti vaadittava oikeudellinen muoto.
6. a) Viimeinen päivä, jona osallistumishakemuksia otetaan vastaan.
b) Osoite, johon osallistumishakemukset on lähetettävä.
c) Kielet, joilla osallistumishakemukset on laadittava.
7. Viimeinen päivä, jona tarjouspyynnöt lähetetään.
8. Tavarantoimittajan omaa asemaa koskevat tiedot ja siltä vaadittavan taloudellisen ja teknisen vähimmäistason toteamiseksi tarvittavat tiedot ja muutovaatimukset.
9. Sopimuksen tekemisen perusteet, jos ne eivät käy ilmi tarjouspyynnöstä.
10. Muut tiedot.
11. Päivä, jona ilmoitus on lähetetty.
12. Päivä, jona Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto on vastaanottanut ilmoituksen.

C. Neuvottelumenettelyt

1. Hankintaviranomaisen nimi, osoite ja puhelinnumero, sähköosoite, teleksi- ja telefaksinumero.
2. a) Valittu sopimusmenettely.
b) Perustelut mahdollisesti sovellettavalle nopeutetulle menettelylle.
c) Sopimuslaji, jota varten tarjoukset pyydetään.
3. a) Toimituspaikka.
b) Toimitettavien tavaroiden laatu ja määrä.
c) Tieto siitä, voivatko tavarantoimittajat tarjota osaa ja/tai kaikkia tarjouspyyntöön sisältyviä tavaroita.
d) Poikkeaminen standardien käytöstä 7 artiklan määräysten mukaisesti.
4. Mahdollinen toimituksen määräaika.
5. Sopimuspuoleksi valittavalta tavarantoimittajien ryhmittymältä mahdollisesti vaadittava oikeudellinen muoto.
6. a) Viimeinen päivä, jona osallistumishakemuksia otetaan vastaan.
b) Osoite, johon osallistumishakemukset on lähetettävä.
c) Kielet, joilla osallistumishakemukset on laadittava.
7. Tavarantoimittajan omaa asemaa koskevat tiedot ja siltä vaadittavan taloudellisen ja teknisen vähimmäistason toteamiseksi tarvittavat tiedot ja muutovaatimukset.
8. Hankintaviranomaisen mahdollisesti jo valitseminen tavarantoimittajien nimet ja osoitteet.
9. Päivä(t), jolloin asiasta on aikaisemmin julkaistu ilmoitus Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.

10. Muut tiedot.
11. Päivä, jona ilmoitus on lähetetty.
12. Päivä, jona Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto on vastaanottanut ilmoituksen.

D. Ennakkotietomenettelyt

1. Hankintaviranomaisen sekä lisätietoja antavan yksikön nimi, osoite ja puhelinnumero, sähköosoite, teleksi- ja telefaksinumero.
2. Toimitettavien tavaroiden laatu ja määrä tai arvo.
3. Arvioitu sopimuksen tai sopimusten tekomenettelyjen aloittamispäivä (jos tiedossa).
4. Muut tiedot.
5. Päivä, jona ilmoitus on lähetetty.
6. Päivä, jona Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto on vastaanottanut ilmoituksen.

E. Tehdyt sopimukset

1. Hankintaviranomaisen nimi ja osoite.
2. a) Valittu sopimusmenettely.
b) Direktiivin 80/767/ETY liitteessä I lueteltujen hankintaviranomaisten osalta, jos se on tarpeellista, 6 artiklan 3 ja 4 kohdan mukainen perustelu valitun menettelyn noudattamiselle.
3. Päivä, jona sopimus on tehty.
4. Sopimuksen tekemisen perusteet.
5. Saatujen tarjousten lukumäärä.
6. Valittujen tavarantoimittajien nimi ja osoite.
7. Tavarantoimittajan mahdollisesti toimittamien tavaroiden laatu ja määrä.
8. Hinta tai hintaluokka.
9. Muut tiedot.
10. Päivä, jona tarjousilmoitus on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.
11. Päivä, jona ilmoitus on lähetetty.
12. Päivä, jona Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto on vastaanottanut ilmoituksen.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 17 päivänä syyskuuta 1990,
vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja teletoiminnan alalla toimivien yksiköiden
hankintamenettelyistä**

(90/531/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan viimeisen virkkeen, 66, 100 a ja 113 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

on toteutettava toimenpiteet sisämarkkinoiden toteuttamiseksi asteittain viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1992; sisämarkkinat käsittävät alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus taataan,

Eurooppa-neuvosto on tehnyt päätelmät yhtenäisten sisämarkkinoiden toteuttamisen tarpeesta,

perustamissopimuksen 30 ja 59 artiklan määräysten mukaan tavaroiden vapaan liikkuvuuden sekä palvelujen tarjoamisen

vapauden rajoitukset vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja teletoiminnan alan hankintasopimuksissa ovat kiellettyjä,

Euratomin perustamissopimuksen 97 artiklassa kielletään kansallisuuteen perustuvat rajoitukset, jotka kohdistuvat jäsenvaltion lainkäyttövallan alaisiin yhtiöihin, jotka haluavat osallistua yhteisön alueella tieteellisten tai teollisten ydinalaitosten rakentamiseen,

näiden tavoitteiden toteuttaminen edellyttää myös kyseisillä aloilla toimivien yksiköiden soveltamien hankintamenettelyjen yhteensovittamista,

valkoinen kirja sisämarkkinoiden toteuttamisesta sisältää toimintaohjelman ja aikataulun julkisten hankintojen markkinoiden avaamiseksi aloilla, joihin ei sovelleta tällä hetkellä julkisia rakennusurakoita koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 26 päivänä kesäkuuta 1971 annettua neuvoston direktiiviä 71/305/ETY⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna neuvoston direktiivillä 89/440/ETY⁽⁵⁾, eikä julkisia tavaranhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 21 päivänä joulukuuta 1976 annettua neuvoston direktiiviä 77/62/ETY⁽⁶⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 88/295/ETY⁽⁷⁾,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 264, 16.10.1989, s. 22

⁽²⁾ EYVL N:o C 158, 26.6.1989, s. 258;
EYVL N:o C 175, 16.7.1990, s. 78

⁽³⁾ EYVL N:o C 139, 5.6.1989, s. 23 ja 31

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 185, 16.8.1971, s. 5

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 210, 21.7.1989, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 13, 15.1.1977, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 127, 20.5.1988, s. 1

näihin aloihin kuuluvat vesi- ja energiahuolto sekä kuljetuspalvelujen tarjoaminen, samoin kuin direktiivin 77/62/ETY osalta telepalveluja tarjoavat alat,

pääasiallinen syy näiden alojen jättämiseen soveltamisalan ulkopuolelle on ollut se, että kyseisiä palveluja tarjoavat yksiköt kuuluvat osittain julkisoikeuden, osittain yksityisoikeuden soveltamisalaan,

tarve varmistaa markkinoiden todellinen avaaminen ja hankintasääntöjen tasapuolinen soveltaminen näillä aloilla edellyttää, että kyseessä olevat yksiköt on määriteltävä muutoin kuin niiden oikeudellisen aseman perusteella,

ratkaistavat hankintasopimuksiin liittyvät ongelmat ovat näillä neljällä alalla samanlaisia, joten niitä voidaan käsitellä samassa säädöksessä,

yhtenä pääasiallisena syynä siihen, miksi näillä aloilla toimivien yksiköiden hankinnat eivät perustu yhteisönlaajuiseen kilpailuun, on näiden yksiköiden toiminta-alueen markkinoiden suljettu laatu, mikä johtuu kansallisten viranomaisten myöntämistä erityis- tai yksinoikeuksista, jotka koskevat toimituksia kyseistä palvelua tarjoaville verkoille, verkkojen tarjoamista käytettäväksi tai niiden ylläpitoa, tietyn maantieteellisen alueen hyödyntämistä tietyyn tarkoitukseen sekä julkisten televerkkojen rakentamista, niiden ylläpitoa tai julkisten telepalvelujen tarjoamista,

toisena pääasiallisena syynä siihen, ettei näillä aloilla ole yhteisönlaajuisia kilpailua, on, että erilaisilla kansallisilla viranomaisilla on mahdollisuus eri tavoin vaikuttaa näiden yksiköiden toimintaan, muun muassa siten, että niillä on osuus yksiköiden pääomasta tai edustus yksiköiden hallinto-, johto- ja valvontaelimissä,

tätä direktiiviä ei ole sovellettava sellaisten yksiköiden toimintaan, jotka joko eivät ole vesi- ja energiahuollon, kuljetuspalvelujen tai teletoinnin alojen yksiköitä taikka jotka siitä huolimatta, että ne ovat näiden alojen yksiköitä, ovat kuitenkin suoraan rajoittamattomilla markkinoilla vallitsevien kilpailuvoimien vaikutuspiirissä,

on tarpeen, että nämä yksiköt soveltavat yhteisiä hankintamenettelyjä vesihuoltoon liittyvässä toiminnassaan; tiettyjen yksiköiden toimintaan, kun se on liittynyt vesirakennushankkeisiin, maan kasteluun, maan kuivaukseen tai jäteveden poistoon ja käsittelyyn, on tähän asti sovellettu direktiivejä 71/305/ETY ja 77/62/ETY,

tavaranhankintoja varten ehdotetut sopimustentekoa koskevat säännöt eivät kuitenkaan sovellu veden hankkimiseen, koska vesi täytyy hankkia käyttöalueensa läheltä,

vaihtoehtoisia järjestelyjä voidaan soveltaa tehtäessä sopimuksia, jotka liittyvät maantieteellisen alueen hyödyntämiseen öljyn, kaasun, hiilen tai muiden kiinteiden polttoaineteiden etsimiseksi tai talteen ottamiseksi, milloin tietyt ehdot täyttyvät ja näillä vaihtoehtoisilla järjestelyillä saavutetaan sama hankintojen avaamisen tavoite; komission on varmistettava sen tarkastaminen, että näitä vaihtoehtoisia järjestelyjä täytäntöön panevat jäsenvaltiot noudattavat näitä ehtoja,

komissio on ilmoittanut tekevänsä ehdotukset toimenpiteiksi, joilla vuoteen 1992 mennessä poistetaan rajojen yli tapahtuvan sähkösiirron esteet; tavaranhankintoja varten ehdotetut sopimustentekoa koskevat säännöt eivät tee mahdolliseksi energian ja polttoaineteiden hankintaesteiden poistamista energiahuollon alalla; sen vuoksi ei ole tarkoituksenmukaista sisällyttää kyseisiä hankintoja tämän direktiivin soveltamisalaan, vaikka olisi varmistettava, että neuvosto ottaa tämän poikkeuksen uudelleen tarkasteltavaksi komission kertomuksen ja ehdotusten perusteella,

asetukset (ETY) N:o 3975/87⁽¹⁾ ja (ETY) N:o 3976/87⁽²⁾, direktiivi 87/601/ETY⁽³⁾ ja päätös 87/602/ETY⁽⁴⁾ on tarkoitettu lisäämään kilpailua yleisiä lentokuljetuspalveluja tarjoavien yksiköiden välillä; sen vuoksi ei ole tällä hetkellä tarkoituksenmukaista sisällyttää kyseisiä yksiköitä tämän direktiivin soveltamisalaan, joskin tilannetta olisi harkittava myöhemmin kilpailutilanteen kehityksen perusteella,

ottaen huomioon yhteisön laivakuljetusten kilpailutilanteen, valtaosaa tämän alan sopimuksista ei ole tarkoituksenmukaista saattaa yksityiskohtaisten menettelyjen kohteeksi; lauttaliikennettä merellä harjoittavien liikennöitsijöiden osalta tilannetta on seurattava; tiettyjä viranomaisten tarjoamia rannikko- ja jokilauttaliikennepalveluja ei enää tulisi jättää direktiivien 71/305/ETY ja 77/62/ETY soveltamisalan ulkopuolelle,

on tarpeen helpottaa tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jäävää toimintaa koskevien säännösten noudattamista,

tätä direktiiviä ei tulisi soveltaa salaisiksi julistettuihin hankintasopimuksiin eikä sellaisiin hankintasopimuksiin, jotka voivat vahingoittaa valtion keskeisiä turvallisuusetuja taikka jotka tehdään muiden voimassa olevien kansainvälisten sopimusten tai kansainvälisten järjestöjen sääntöjen mukaan,

⁽¹⁾ EYVL N:o L 374, 31.12.1987, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o L 374, 31.12.1987, s. 9

⁽³⁾ EYVL N:o L 374, 31.12.1987, s. 12

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 374, 31.12.1987, s. 19

tämän direktiivin säännökset eivät saa vaikuttaa yhteisön tai jäsenvaltioiden voimassa oleviin kansainvälisiin velvoitteisiin,

tuotteiden, rakennusurakoiden tai palvelujen kuvaukset on tehtävä viittaamalla eurooppalaisiin eritelmiin; edellä tarkoitettuja viittauksia voidaan täydentää eritelmillä, jotka eivät muuta eurooppalaisissa eritelmissä määritellyn teknisen ratkaisun tai teknisten ratkaisujen laatua, jos se on tarpeen sen varmistamiseksi, että tuote, rakennusurakka tai palvelu sopii hankintayksikön aikomaan käyttöön,

tätä direktiiviä sovellettaessa noudatetaan kansallisten standardien, teknisten eritelmien ja valmistusmenetelmien vastaavuutta ja keskinäistä tunnustamista koskevia periaatteita,

sopieksaan yhteisesti tarjoajien kanssa tarjousten määräaajoista, hankintayksiköiden on noudatettava periaatetta, ettei ketään saa syrjiä; jos sellaista sopimusta ei ole, on tarpeen antaa asiasta sopivat säännökset,

saattaa osoittautua hyödylliseksi julkistaa laajemmin ne työsuojelua ja työoloja koskevat määräykset, jotka ovat voimassa siinä jäsenvaltiossa, jossa rakennusurakka aiotaan toteuttaa,

on tarkoituksenmukaista sovittaa yhdenmukaisiksi yhteisön tavoitteiden kanssa ja saattaa perustamissopimuksen periaatteiden mukaisiksi alueellisia kehittämistarpeita koskevat kansalliset säännökset, jotka on otettava huomioon tehtäessä julkisia rakennusurakoita koskevia sopimuksia,

hankintayksiköt eivät saa hylätä poikkeuksellisen edullisia tarjouksia, ennen kuin ne ovat pyytäneet kirjallisesti selvitykset tarjouksen pääkohdista,

yhteisöstä peräisin olevaa tarjousta tulisi tietyin rajoituksin suosia silloin, kun on olemassa kolmansista maista peräisin olevia samanarvoisia tarjouksia,

tämän direktiivin ei tulisi vahingoittaa yhteisön asemaa parhaillaan käytävissä tai tulevissa kansainvälisissä neuvotte- luissa,

näiden kansainvälisten neuvottelujen tulosten mukaisesti tämä direktiivi tulisi voida ulottaa koskemaan kolmansista maista peräisin olevia tarjouksia neuvoston päätöksen mukaisesti,

asianomaisten yksiköiden noudatettavaksi tarkoitetuilla säännöksillä olisi edistettävä hyviä kauppatapoja ja niissä olisi sallittava mahdollisimman suuri joustavuus,

tämän joustavuuden vastapainoksi ja keskinäisen luottamuksen vuoksi on varmistettava avoimuuden vähimmäisvaatimusten toteutuminen ja otettava käyttöön tarkoituksenmukaiset menetelmät tämän direktiivin soveltamisen seuranta varten,

on tarpeen muuttaa direktiivit 71/305/ETY ja 77/62/ETY tarkasti määriteltyjen soveltamisalojen rajaamiseksi; direktiivin 71/305/ETY soveltamisalaa ei tulisi supistaa, paitsi milloin kysymyksessä ovat vesihuollon ja teletoiminnan aloilla tehtävät sopimukset; direktiivin 77/62/ETY soveltamisalaa ei tulisi supistaa, paitsi milloin kysymyksessä ovat tietyt vesihuollon alalla tehtävät sopimukset; direktiivejä 71/305/ETY ja 77/62/ETY ei kuitenkaan tulisi ulottaa koskemaan sopimuksia, joita tekevät maantie-, lento-, meri-, rannikko- tai sisävesiliikenteen harjoittajat, jotka taloudellisen toimintansa teollisesta tai kaupallisesta laadusta huolimatta ovat osa valtionhallintoa; tiettyjen sopimusten, joita valtionhallintoon kuuluvat maantie-, lento-, meri-, rannikko- tai sisävesiliikenteen harjoittajat tekevät ja joiden tarkoituksena on yksinomaan julkisten palvelujen tarjonta, tulisi kuitenkin kuulua mainittujen direktiivien soveltamisalaa,

tätä direktiiviä tulisi tarkastella kokemusten perusteella uudelleen, ja

sopimusten avautuminen 1 päivänä tammikuuta 1993 tämän direktiivin soveltamisalaa kuuluvilla aloilla saattaa vaikuttaa kielteisesti Espanjan kuningaskunnan talouteen; Helleenien tasavallan ja Portugalin tasavallan taloudelle aiheutuu vielä suurempia vaikeuksia; on tarkoituksenmukaista, että näille jäsenvaltioille myönnetään riittävä lisäaika tämän direktiivin täytäntöönpanoa varten,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I OSASTO

Yleiset säännökset

1 artikla

Tässä direktiivissä:

- 1) 'viranomaisilla' tarkoitetaan valtiota, alueellisia tai paikallisia viranomaisia, julkisoikeudellisia laitoksia sekä yhden tai useamman edellä tarkoitetun viranomaisen tai julkisoikeudellisen laitoksen muodostamia yhteenliittymiä.

Laitos katsotaan julkisoikeudelliseksi, jos:

- se on nimenomaisesti perustettu tyydyttämään yleisen edun mukaisia tarpeita, eikä se harjoita kaupallista tai teollista toimintaa,
 - se on oikeushenkilö, ja
 - sen rahoituksesta suurin osa on peräisin valtiolta, alueellisilta tai paikallisilta viranomaisilta tai muilta julkisoikeudellisilta laitoksilta taikka sen johto on näiden laitosten valvonnan alainen taikka sillä on hallinto-, johto- tai valvontaelin, jonka jäsenistä yli puolet valtio, alueellinen taikka paikallinen viranomainen taikka muu julkisoikeudellinen laitos nimittää;
- 2) 'julkisella yrityksellä' tarkoitetaan yritystä, johon viranomaisilla on suoraan tai välillisesti mahdollisuus käyttää määräysvaltaa omistuksen, rahoitusosuuden tai yritystä koskevien säännösten nojalla. Viranomaisella katsotaan olevan määräysvalta, kun nämä viranomaiset suoraan tai välillisesti:
- omistavat enemmistön kyseisen yrityksen merkitystä pääomasta,
 - pitävät hallussaan yrityksen osakkeisiin perustuvan äänioikeuden enemmistöä, taikka
 - voivat nimittää yli puolet yrityksen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenistä;
- 3) 'tavaranhankintasopimuksilla ja rakennusurakkasopimuksilla' tarkoitetaan rahallista vastiketta vastaan tehtyjä kirjallisia sopimuksia, jotka on tehty 2 artiklassa tarkoitetun hankintayksikön ja tavarantoimittajan tai rakennusurakoitsijan välillä ja joiden tarkoituksena on:
- a) tavaranhankintasopimuksissa tuotteiden tai ohjelmistopalvelujen osto, leasing-toiminta, vuokraus tai osamaksulla hankkiminen osto-optioin tai ilman niitä. Nämä sopimukset voivat lisäksi käsittää kokoamis- ja asennustyön.
- Tätä määritelmää sovelletaan ohjelmistopalveluihin silloin, kun ne hankkii 2 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittava hankintayksikkö ja ne on tarkoitettu julkisen televerkon ylläpidossa käytettäväksi tai ne on tarkoitettu sellaisenaan käytettäväksi julkisen teletoiminnan harjoittamisessa;
- b) rakennusurakkasopimuksissa joko liitteessä XI tarkoitetun talon- tai maanrakennustyön suorittaminen taikka sen suunnittelu ja toteuttaminen millä tahansa tavalla. Nämä sopimukset voivat lisäksi sisältää työn tekemisessä tarvittavien tavaroiden ja palvelujen toimitukset.
- Sopimuksia, jotka sisältävät muiden kuin a ja b alakohdassa tarkoitettujen palvelujen suorittamisen, pidetään tavaranhankintasopimuksina, mikäli tavarantoimitusten kokonaisarvo sopimuksen toteuttamisessa tarvittavine kokonais- ja asennustöineen ja a alakohdassa tarkoitettuine ohjelmistopalveluineen on suurempi kuin muiden sopimukseen sisältyvien palvelujen arvo;
- 4) 'kehysopimuksella' tarkoitetaan 2 artiklassa tarkoitetun hankintayksikön ja yhden tai useamman tavarantoimittajan tai rakennusurakoitsijan välistä sopimusta, jonka tarkoituksena on vahvistaa tietyn ajan kuluessa tehtävien sopimusten ehdot, etenkin hintojen osalta, ja tarvittaessa myös hankittavien määrien osalta;
- 5) 'tarjoajalla' tarkoitetaan tavarantoimittajaa tai rakennusurakoitsijaa, joka jättää tarjouksen, ja 'ehdokkaalla' henkilöä, joka on pyytänyt saada osallistua rajoitettuun menettelyyn tai neuvottelumenettelyyn;
- 6) 'avoimilla menettelyillä, rajoitetuilla menettelyillä ja neuvottelumenettelyillä' tarkoitetaan hankintayksiköiden soveltamia hankintamenettelyjä ja niistä:
- a) avoimissa menettelyissä kaikki halukkaat tavarantoimittajat tai rakennusurakoitsijat voivat jättää tarjouksia;
 - b) rajoitetuissa menettelyissä vain hankintayksikön kutsumat ehdokkaat voivat jättää tarjouksia;
 - c) neuvottelumenettelyssä hankintayksikkö on yhteydessä valitsemiinsa tavarantoimittajiin tai rakennusurakoitsijoihin ja niistä yhden tai useamman kanssa neuvottelee sopimuksen ehdoista;
- 7) 'teknisillä eritelmillä' tarkoitetaan etenkin tarjousasiakirjoihin sisältyviä teknisiä vaatimuksia, joissa määritellään rakennusurakkakokonaisuuden, materiaalien, tuotteiden tai tavaroiden ominaisuudet ja joiden avulla yksittäinen työsuoritus, materiaali, tuote tai tavara voidaan asianmukaisesti kuvailla ja todeta sen soveltuvuus hankintayksikön tarkoitamaan käyttöön. Nämä tekniset määräykset voivat koskea laatua, käyttöominaisuuksia, turvallisuutta tai mittoja, samoin kuin materiaaliin, tuotteeseen tai tavarahan kohdistuvia vaatimuksia laadunvarmistuksen, termistön, merkien, testauksen ja testausmenetelmien, pakkauksen, merkitsemisen tai etiketöinnin suhteen. Rakennusurakkasopimusten osalta ne voivat myös sisältää sääntöjä, jotka koskevat urakan suunnittelua ja hinnoittelua, testausta,

tarkastusta ja hyväksymisetoja sekä rakentamismenetelmiä tai -tekniikkaa sekä kaikkia muita teknisiä vaatimuksia, joista hankintayksikkö yleisten tai erityisten sääntöjen nojalla voi valmiin työn ja siihen liittyvien materiaalien ja osien osalta päättää;

- 8) 'standardilla' tarkoitetaan tunnustetun standardointielimen toistuvaan ja jatkuvaan käyttöön hyväksymää teknistä eritelmaa, jonka noudattaminen ei periaatteessa ole pakollista;
- 9) 'eurooppalaisella standardilla' tarkoitetaan Euroopan standardointikomitean (CEN) tai Euroopan sähkötekniikan standardointikomitean (CENELEC) 'eurooppalaiseksi standardiksi (EN)' tai 'yhdenmukaistamisasiakirjaksi (HD)' yhteisten sääntöjensä mukaisesti hyväksymää standardia tai Euroopan telealan standardointi-instituutti (ETSI) omien sääntöjensä mukaan hyväksymää 'eurooppalaista telealan standardia (ETS)';
- 10) 'yhteisellä teknisellä eritelmällä' tarkoitetaan jäsenvaltioiden sopimalla menettelyllä laadittua kaikissa jäsenvaltioissa yhtenäisesti sovellettavaksi tarkoitettua teknistä eritelmaa, joka on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*;
- 11) 'eurooppalaisella teknisellä hyväksymisellä' tarkoitetaan myönteistä teknistä lausuntoa tuotteen kelpoisuudesta tiettyyn käyttöön, kun rakennustyössä sovellettavat olennaiset vaatimukset täyttyvät, ottaen huomioon tuotteen perusominaisuudet ja sen nimennomaiset käyttö- ja soveltamisedot, siten kuin rakennusalan tuotteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 21 päivänä joulukuuta 1988 annetussa neuvoston direktiivissä 89/106/ETY⁽¹⁾ säädetään. Eurooppalaisen teknisen hyväksymisen antaa jäsenvaltion tätä tarkoitusta varten nimeämä toimielin;
- 12) 'eurooppalaisella eritelmällä' tarkoitetaan yhteistä teknistä eritelmaa, eurooppalaista teknistä hyväksymistä tai eurooppalaisen standardin mukaista kansallista standardia;
- 13) 'yleisellä televerkolla' tarkoitetaan yleistä teletoiminnan infrastruktuuria, joka tekee mahdolliseksi viestien välittämisen määriteltyjen verkon liittytapisteiden välillä johtimia pitkin, mikroaalloilla, optisesti tai muulla sähkömagneettisella menetelmällä.

'Verkon liittytapisteellä' tarkoitetaan sellaista fyysistä liitäntää ja sen teknistä liitäntäeritelmaa, joka on osa yleistä televerkkoa ja välttämätön verkkoon liittymiselle ja tehokkaalle viestinnälle siinä;

- 14) 'yleisillä telepalveluilla' tarkoitetaan telepalveluja, joiden tarjoamisen jäsenvaltiot ovat nimenomaan antaneet erityisesti yhdelle tai useammalle teletoimintayksikölle.

'Telepalveluilla' tarkoitetaan palveluja, joiden tuottaminen on kokonaan tai osittain signaalien välitystä ja reititystä yleisessä televerkossa televiestinnän avulla, lukuun ottamatta yleisradiotoimintaa ja televisiota.

2 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan hankintayksikköihin:
- a) jotka ovat viranomaisia tai julkisia yrityksiä ja jotka harjoittavat 2 kohdassa tarkoitettua toimintaa; tai
- b) joiden, jos ne eivät ole viranomaisia tai julkisia yrityksiä, toimintaan kuuluu jokin 2 kohdassa tarkoitettu toiminta tai mikä tahansa niiden yhdistelmä ja jotka toimivat jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen myöntämällä erityis- tai yksinoikeudella.
2. Tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa on:
- a) sellaisten pysyvien verkkojen tarjoaminen tai ylläpito, joiden tarkoituksena on tarjota:
- i) juomaveden,
- ii) sähkön, taikka
- iii) kaasun tai lämmön
- tuotantoon, kuljetukseen, siirtoon tai jakeluun liittyviä julkisia palveluja, tai juomaveden, sähkön, kaasun tai lämmön toimittaminen sellaisiin verkkoihin;
- b) maantieteellisen alueen hyödyntäminen:
- i) öljyn, kaasun, hiilen tai muiden kiinteiden polttoainesten etsimiseksi tai ottamiseksi talteen, tai
- ii) lentokenttien, meri- tai sisävesisatamien tai muiden tilojen tarjoamiseksi lento-, meri- tai sisävesiliikenteen harjoittajille;
- c) sellaisten verkkojen ylläpito, jotka tarjoavat yleisölle kuljetuspalveluja rautateitse, automatisoiduin järjestelmin, raitioteitse, johdinautoilla, linja-autoilla tai kaapeliradoilla.
- Kuljetuspalveluverkon katsotaan olevan kysymyksessä, kun palvelua tarjotaan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen asettamien toimintaa koskevien ehtojen, kuten liikennöitäviä linjoja, käytettävissä olevia liikennevälineitä tai vuorotiheyttä koskevien ehtojen mukaisesti;
- d) yleisten televerkkojen rakentaminen tai ylläpito taikka yhden tai useamman yleisen telepalvelumuodon tarjoaminen.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 40, 11.2.1989, s. 12

3. Sovellettaessa 1 kohdan b alakohtaa erityis- tai yksinoikeudella tarkoitetaan kunkin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen myöntämää, lakiin, asetukseen tai hallinnolliseen määräykseen perustuvaa oikeutta, jolla varataan 2 kohdassa tarkoitettujen toiminnan hyödyntäminen yhdelle tai useammalle yksikölle.

Hankintayksiköllä katsotaan olevan erityis- tai yksinoikeudet erityisesti, jos:

- a) edellä 2 kohdassa tarkoitettujen verkkojen tai tilojen rakentamista varten sillä on oikeus turvautua maa-alan pakko-lunastus- tai käyttöönottomenettelyyn tai sijoittaa verkkoon kuuluvia laitteita yleiselle tielle tai sen ylä- tai alapuolelle;
- b) edellä 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettussa tapauksessa yksikkö toimittaa juomavettä, sähköä, kaasua tai lämpöä verkkoon, jota yksikkö pitää yllä kyseisen valtion toimivaltaisen viranomaisen myöntämin erityis- tai yksinoikeuksin.

4. Julkisten linja-autokuljetuspalvelujen tarjoamista ei pidetä 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettuna toimintana, jos muilla yksiköillä on oikeus tarjota samoja palveluja joko yleisesti taikka tietyllä maantieteellisellä alueella ja samoin ehdoin, jotka koskevat hankintayksiköitä.

5. Juomaveden, sähkön, kaasun tai lämmön toimittaminen yleisöä palvelemaan verkkoon muun hankintayksikön kuin viranomaisen toimesta ei ole 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua toimintaa, jos:

- a) juomaveden tai sähkön osalta:
 - kyseinen yksikkö tuottaa juomavettä tai sähköä, koska niiden kulutus on tarpeen jonkin muun kuin 2 kohdassa tarkoitettujen toiminnan harjoittamista varten, ja
 - toimittaminen yleiseen verkkoon johtuu vain yksikön omasta kulutuksesta eikä ole ylittänyt 30 prosenttia yksikön juomaveden tai energian kokonaistuotannosta laskettuna viimeksi kuluneiden kolmen vuoden tuotannon keskimäärän mukaan, kuluva vuosi mukaan lukien;
- b) kaasun tai lämmön osalta:
 - kaasun tai lämmön tuottaminen on välitön seuraus yksikön harjoittamasta muusta kuin 2 kohdassa tarkoitettua toiminnasta, ja
 - yleiseen verkkoon toimittaminen tapahtuu vain kyseisen tuotannon taloudelliseksi hyödyntämiseksi eikä ylitä määrältään 20 prosenttia yksikön liikevaihdosta laskettuna viimeksi kuluneiden kolmen vuoden keskimäärän mukaan, kuluva vuosi mukaan lukien.

6. Liitteissä I - X lueteltujen hankintayksiköiden on oltava edellä säädettyjen vaatimusten mukaisia. Jotta luettelot olisivat

mahdollisimman täydellisiä, jäsenvaltioiden on ilmoitettava luetteloissaan tapahtuneista muutoksista komissiolle. Komissio muuttaa liitteitä I - X noudattaen 32 artiklassa säädettyä menettelyä.

3 artikla

1. Jäsenvaltio voi pyytää komissiota säätämään, että maantieteellisten alueiden hyödyntämistä öljyn, kaasun, hiilen tai muiden kiinteiden polttoaineiden etsimiseksi tai ottamiseksi taltteen ei pidetä 2 artiklan 2 kohdan b alakohdan i alakohdassa tarkoitettuna toimintana ja että yhtä tai useampaa tällaista toimintaa harjoittavan yksikön ei katsota toimivan 2 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin erityis- ja yksinoikeuksiin, jos kaikki seuraavat edellytykset ovat olemassa kyseistä toimintaa koskevien kansallisten säännösten mukaan:

- a) haettaessa oikeutta hyödyntää edellä tarkoitettua maantieteellistä aluetta muilla yksiköillä on oltava mahdollisuus hakea samaa oikeutta samoilla ehdoilla kuin hankintayksiköllä;
- b) tiettyyn toimintaan ryhtyvien yksiköiden tekninen ja taloudellinen kelpoisuus on määriteltävä ennen oikeuden saamisesta kilpailevien hakemusten sisällön arviointia;
- c) oikeus ryhtyä toimintaan myönnetään aiottua tutkimus- tai hyödyntämistapaa koskevien puolueettomien periaatteiden perusteella, jotka on määriteltävä ja julkistettava ennen hakemusten jättämistä ja joita on sovellettava ketään syrjimättä;
- d) kaikki toiminnan harjoittamista tai sen lopettamista koskevat ehdot ja vaatimukset, mukaan lukien säännöt, jotka koskevat toimintatapavaroitteita, maksuja ja osallisuutta yksiköiden pääomaan tai tuottoon, on määriteltävä ja asetettava saataville ennen kuin oikeuden myöntämistä koskevat hakemukset on laadittu, ja niitä on sovellettava ketään syrjimättä; jokaista näitä ehtoja ja vaatimuksia koskevaa muutosta on sovellettava kaikkiin yksiköihin, joita asia koskee, tai muutokset on muutoin tehtävä ketään syrjimättä; toimintatapavaroitteita ei kuitenkaan tarvitse määritellä ennen kuin välittömästi ennen oikeuden myöntämistä; ja
- e) hankintayksiköitä ei veloiteta minkään lain, asetuksen, hallinnollisen määräyksen, sopimuksen tai yhteisymmärryksen perustuvan järjestelyn perusteella antamaan tietoa yksikön suunnitelluista tai nykyisistä hankintalähteistä muuten, kuin kansallisten viranomaisten pyynnöstä ja yksinomaan perustamissopimuksen 36 artiklassa mainittua tarkoitusta varten.

2. Jäsenvaltioiden, jotka soveltavat 1 kohdan säännöksiä, on varmistettava oikeuden myöntämisen yhteydessä asetettavilla ehdoilla tai muilla soveltuvilla toimenpiteillä, että yksikkö:

- a) noudattaa syrjimättömyyden ja kilpailun periaatteita tehdessään tavaranhankinta- ja rakennusurakkasopimuksia, erityisesti silloin, kun se antaa yrityksille tietoja suunnitelluista hankinnoistaan;
- b) toimittaa komissiolle tiedot hankintasopimuksista edellytyksin, jotka tämä määrittelee 32 artiklan mukaisesti.

3. Edellä 1 kohdan a, b ja c alakohtaa ei sovelleta yksittäisiin lupiin ja oikeuksiin, jotka myönnetään ennen sitä päivää, jona jäsenvaltiot alkavat 37 artiklan mukaisesti soveltaa tätä direktiiviä, mikäli muut yksiköt siitä päivästä alkaen voivat, niin, ettei niitä syrjitä ja että niitä kohdellaan puolueettomien arviointiperusteiden mukaisesti, hakea oikeutta hyödyntää maantieteellisiä alueita öljyn, kaasun, hiilen tai muiden kiinteiden polttoaineiden etsimiseksi tai ottamiseksi talteen. Edellä 1 kohdan d alakohtaa ei sovelleta ehtoihin tai vaatimuksiin, jotka on määritelty tai joita on sovellettu tai muutettu ennen edellä tarkoitettua päivää.

4. Jäsenvaltion, joka aikoo soveltaa 1 kohtaa, on ilmoitettava tästä komissiolle. Samassa yhteydessä sen on ilmoitettava komissiolle voimassa olevista laeista, asetuksista, hallinnollisista määräyksistä, sopimuksista tai yhteisymmärrykseen perustuvista järjestelyistä, jotka koskevat 1 ja 2 kohdassa säädettyjen ehtojen noudattamista.

Komissio tekee päätöksensä 32 artiklan 4 – 7 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen. Se julkaisee päätöksensä perusteluineen *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Komissio antaa neuvostolle vuosittain kertomuksen tämän artiklan panemisesta täytäntöön ja tarkastelee uudelleen tämän artiklan soveltamista 36 artiklassa säädetyn kertomuksen perusteella.

4 artikla

1. Tavaranhankinta- tai rakennusurakkasopimuksia tehdessään hankintayksikön on noudatettava tämän direktiivin säännösten mukaisia menettelyjä.
2. Hankintayksiköiden on huolehdittava, ettei ketään tavarantoimittajaa tai rakennusurakoitsijaa syrjitä.
3. Antamiensa tietojen luottamuksellisuuden suojaamiseksi hankintayksiköt voivat asettaa julkistamishetoja, jotka koskevat teknisten eritelmien antamista niistä kiinnostuneille tavarantoimittajille tai rakennusurakoitsijoille sekä tavarantoimittajien tai rakennusurakoitsijoiden kelpuuttamista ja valintaa sekä sopimusten tekemistä koskevien tietojen julkistamista.

4. Tämän direktiivin säännöksillä ei rajoiteta tavarantoimittajien tai urakoitsijoiden oikeutta vaatia hankintayksikköä kansallisen lainsäädännön mukaisesti ottamaan huomioon niiden antamien tietojen luottamuksellisuuden.

5 artikla

1. Hankintayksiköt voivat pitää kehyssovimusta 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuna sopimuksena ja tehdä sen tämän direktiivin säännöksiä noudattaen.

2. Milloin hankintayksiköt ovat tehneet kehyssovimuksen tämän direktiivin säännöksiä noudattaen, ne voivat soveltaa 15 artiklan 2 kohdan i alakohtaa tehdessään mainittuun sopimukseen perustuvia hankintasopimuksia.

3. Milloin kehyssovimusta ei ole tehty tämän direktiivin säännöksiä noudattaen, hankintayksiköt eivät voi soveltaa 15 artiklan 2 kohdan i alakohtaa.

4. Hankintayksiköt eivät saa käyttää kehyssovimuksia väärin estääkseen, rajoittaakseen tai vääristääkseen kilpailua.

6 artikla

1. Tätä direktiiviä ei sovelleta sopimuksiin, joita hankintayksiköt tekevät muutoin kuin 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun toiminnan harjoittamisesta tai kyseisen toiminnan harjoittamisesta muussa kuin jäsenvaltiossa siten, että yhteisön sisäistä verkkoa tai maantieteellistä aluetta ei käytetä.

2. Tätä direktiiviä sovelletaan kuitenkin sopimuksiin, jotka 2 artiklan 2 kohdan a alakohdan i alakohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittava yksikkö on tehnyt ja jotka:

a) liittyvät vesirakennushankkeisiin, maan kasteluun tai kivi- ja maan kasteluun, jos juomavedeksi tarkoitettua veden osuus on yli 20 prosenttia näiden hankkeiden tai maankastelu- tai maankuivausjärjestelmien tuottaman veden koko määrästä; tai

b) liittyvät jäteveden poistamiseen tai käsittelyyn.

3. Hankintayksiköiden on ilmoitettava komissiolle sen pyynnöstä sellaisesta toiminnasta, jonka ne katsovat 1 kohdan perusteella jäävän soveltamisalan ulkopuolelle. Komissio voi julkaista määräajoin tiedoksi yleisölle luettelot eri toiminnan lajeista, joiden se katsoo jäävän edellä säädetyn perusteella soveltamisalan ulkopuolelle *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Näin tehdessään komissio ottaa huomioon kaikki kaupallisesti arkaluontoiset näkökohdat, joista hankintayksiköt ovat tietoja antaessaan huomauttaneet.

7 artikla

1. Tämän direktiivin säännöksiä ei sovelleta sopimukseen, joiden tarkoituksena on jälleenmyynti tai vuokraus kolmannelle osapuolelle, jos hankintayksiköllä ei ole erityis- tai yksinoikeutta myydä tai vuokrata edellä tarkoitettua sopimuksen kohdetta ja muilla yksiköillä on oikeus myydä tai vuokrata se samoilla ehdoilla kuin hankintayksiköllä.

2. Hankintayksiköiden on ilmoitettava komissiolle sen pyynnöstä kaikki tuoter ryhmät, joiden ne katsovat 1 kohdan mukaan jäävän soveltamisalan ulkopuolelle. Komissio voi antaa tiedoksi yleisölle luettelot tuoter ryhmistä, joiden se katsoo tämän kohdan mukaan jäävän soveltamisalan ulkopuolelle julkaisemalla ne *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*. Näin tehdessään komissio ottaa huomioon kaikki kaupallisesti arkaluontoiset näkökohdat, joista hankintayksiköt ovat tietoja antaessaan huomauttaneet.

8 artikla

1. Tätä direktiiviä ei sovelleta sopimukseen, joita 2 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittavat hankintayksiköt tekevät hankinnoista, jotka on tarkoitettu yksinomaan telepalvelun tai -palvelujen tarjoamiseksi, jos muilla yksiköillä on oikeus tarjota samoja palveluja samalla maantieteellisellä alueella ja olennaisesti samoilla ehdoilla.

2. Hankintayksiköiden on ilmoitettava komissiolle sen pyynnöstä sellaiset palvelut, joiden ne katsovat 1 kohdan mukaan jäävän soveltamisalan ulkopuolelle. Komissio voi antaa tiedoksi yleisölle luettelot palveluista, joiden se katsoo olevan edellä säädetyn mukaan soveltamisalan ulkopuolella julkaisemalla ne määräajoin *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*. Näin tehdessään komissio ottaa huomioon kaikki kaupallisesti arkaluontoiset näkökohdat, joista hankintayksiköt ovat tietoja antaessaan huomauttaneet.

9 artikla

1. Tätä direktiiviä ei sovelleta:

- a) sopimukseen, jotka liitteessä I luetellut hankintayksiköt tekevät veden hankkimiseksi;
- b) sopimukseen, jotka liitteessä II, III, IV ja V luetellut hankintayksiköt tekevät joko energian tai energian tuottamiseen käytettävien polttoainesten hankkimiseksi.

2. Neuvosto tarkastelee uudelleen 1 kohdan säännöksiä saatuaan komission kertomuksen aiheellisine ehdotuksineen.

10 artikla

Tätä direktiiviä ei sovelleta sopimukseen, jos jäsenvaltio on julistanut ne salaisiksi tai jos niiden toteuttaminen edellyttää erityisiä turvatoimia kyseisessä jäsenvaltiossa voimassa olevien lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten mukaan taikka jos kyseisen valtion keskeinen turvallisuus etu vaatii sitä.

11 artikla

Tätä direktiiviä ei sovelleta sopimukseen, joita koskevat muut menettelytapasäännöt ja jotka tehdään:

- 1) noudattaen perustamissopimuksen mukaisesti jäsenvaltion ja yhden tai useamman kolmannen valtion kesken tehtyä kansainvälistä sopimusta, joka koskee tavarantoimituksia tai rakennustöitä allekirjoittajavaltioiden yhteisen hankkeen toteuttamiseksi tai hyödyntämiseksi; jokainen sopimus on toimitettava komissiolle, joka voi kuulla asiassa joko neuvoston päätöksellä 71/306/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna päätöksellä 77/63/ETY⁽²⁾, perustettua julkisyhteisöjen sopimuksia käsittelevää neuvoo-antavaa komiteaa, tai jos kysymyksessä ovat kansainväliset sopimukset koskevat 2 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittavien yksiköiden sopimuksia, 31 artiklassa tarkoitettua neuvoo-antavaa telehankintakomiteaa;
- 2) jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa toimivien yritysten kanssa joukkojen sijoittamista koskevan kansainvälisen sopimuksen mukaisesti;
- 3) kansainvälisen järjestön erityisen menettelyn mukaisesti.

12 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan sopimukseen, joiden ennakoitu arvo ilman arvonlisäveroa on vähintään:

- a) 400 000 ECUa tavaranhankintasopimusten osalta, jotka 2 artiklan 2 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittava hankintayksikkö on tehnyt;
- b) 600 000 ECUa tavaranhankintasopimusten osalta, jotka 2 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittava hankintayksikkö on tehnyt;
- c) 5 000 000 ECUa rakennusurakkasopimusten osalta.

2. Leasing-toimintaa koskevilla sopimuksilla tai vuokra- tai osamaksusopimuksilla sopimuksen arvon laskentaperusteena on:

⁽¹⁾ EYVL N:o L 185, 16.8.1971, s. 15

⁽²⁾ EYVL N:o L 13, 15.1.1977, s. 15

a) määräaikaisten, enintään 12 kuukauden pituisten sopimusten ennakoitu sopimuksen kestoaikainen kokonaisarvo tai yli 12 kuukauden pituisten sopimusten kokonaisarvo, johon sisältyy ennakoitu jäännösarvo;

b) toistaiseksi voimassa olevien tai määräämättömäksi ajaksi tehtyjen sopimusten arvioitu neljän ensimmäisen vuoden aikana erääntyvien maksuerien kokonaisarvo.

3. Jos ehdotettuun tavaranhankintasopimukseen sisältyy nimenomaisesti eriteltyjä optioehtoja, sopimuksen arvon laskentaperusteena on ostosopimuksen, leasing-toimintaa koskevan sopimuksen, vuokra- tai osamaksusopimuksen suurin sallittu kokonaisarvo optioehdot mukaan luettuna.

4. Jos tavaranhankinta tapahtuu tietyn ajan kuluessa tekemällä useita sopimuksia yhden tai useamman toimittajan kanssa tai tekemällä uudistettavia sopimuksia, sopimuksen arvon laskentaperusteena on:

a) viimeksi kuluneen tilikauden tai 12 kuukauden aikana tehtyjen samanlaisten sopimusten kokonaisarvo, mahdollisuuksien mukaan korjattuna seuraavien 12 kuukauden aikana odotettavissa olevien määrään tai arvoon vaikuttavien muutosten mukaisesti; tai

b) niiden sopimusten yhteisarvo, jotka tehdään ensimmäisen sopimuksen tekopäivää seuraavien 12 kuukauden aikana tai koko sopimuskautena, jos se on pidempi kuin 12 kuukautta.

5. Kehyssopimuksen arvon laskentaperusteena on suurin mahdollinen kyseiselle kaudelle suunniteltujen sopimusten ennakoitu arvo.

6. Rakennusurakkasopimuksissa arvonlaskentaperusteena 1 kohdan tarkoitusta varten on suoritettavan urakan kokonaisarvo. 'Rakennusurakalla' tarkoitetaan talon- tai maanrakennustoiminnan kokonaisuuden tulosta, joka sellaisenaan on tarkoitettu taloudellisen tai teknisen tarkoituksen toteuttamiseksi.

Erityisesti, jos kysymyksessä on useasta erästä koostuva tavarantoimitus tai rakennusurakka, jokaisen erän arvo on otettava huomioon laskettaessa 1 kohdassa tarkoitettua arvoa. Jos erien yhteinen arvo on yhtä suuri tai suurempi kuin 1 kohdassa säädetty arvo, kohtaa sovelletaan jokaiseen erään. Rakennusurakkasopimuksissa hankintayksiköt voivat kuitenkin poiketa 1 kohdasta niiden erien osalta, joiden ennakoitu arvo ilman arvonalisäveroaa on vähemmän kuin 1 000 000 ECUa, jos erien yhteislaskettu arvo on enintään 20 prosenttia kaikkien erien yhteisarvosta.

7. Hankintayksiköiden on sisällytettävä 1 kohdassa tarkoitettuun rakennusurakkasopimuksen ennakoituun arvoon kaikkien tavarantoimitusten tai palvelujen arvo, jotka ovat tarpeen kyseisen urakan toteuttamiseksi ja jotka hankintayksiköt asettavat rakennusurakoitsijan käytettäväksi.

8. Sellaisten tavarantoimitusten arvoa, jotka eivät ole tarpeen tietyn rakennusurakan toteuttamiseksi, ei saa lisätä kyseisen sopimuksen arvoon, jolloin tätä direktiiviä ei sovelleta näiden tavaroiden hankkimisessa.

9. Hankintayksiköt eivät saa tämän direktiivin soveltamisen kiertämiseksi jakaa sopimuksia tai käyttää erikoisia laskentamenetelmiä sopimuksen arvon laskemiseksi.

II OSASTO

Tekniset eritelmät ja standardit

13 artikla

1. Hankintayksiköiden on sisällytettävä tekniset eritelmät kutakin sopimusta koskeviin yleisiin asiakirjoihin tai sopimusasiakirjoihin.

2. Tekniset eritelmät on määriteltävä viittauksin eurooppalaisiin eritelmiin, mikäli niitä on.

3. Jos eurooppalaisia eritelmiä ei ole, tekniset eritelmät olisi mahdollisuuksien mukaan määriteltävä viittauksin muihin yhteisössä yleisessä käytössä oleviin standardeihin.

4. Hankintayksiköiden on määriteltävä eurooppalaisten eritelmien tai muiden standardien täydentämiseksi tarvittavat lisävaatimukset. Näin tehdessään niiden on asetettava suoritusvaatimuksia koskevat eritelmät suunnittelua ja ominaisuuksien kuvausta koskevien eritelmien edelle, jollei hankintayksiköllä ole asiallisia perusteita katsoa, että sellaiset eritelmät ovat sopimuksen tarkoituksen kannalta riittämättömät.

5. Teknisiä eritelmiä, joissa esiintyy tietyn valmistajan tai tiettyä alkuperää oleva tuote tai erityisen menetelmän avulla valmistettu tuote, ja mikä johtaa joidenkin yritysten suosimiseen tai poissulkemiseen, ei saa käyttää, elleivät sellaiset eritelmät ole sopimuksen kohteen kannalta välttämättömiä. Erityisesti tavaramerkkien, patenttien, tyyppien tai tavaranimenomaisen alkuperän tai tuotannon mainitseminen on kielletty; se on kuitenkin sallittua, jos mainintaan liitetään ilmaisu "tai vastaava", silloin kun sopimuksen kohdetta ei

muuten voida kuvata tarpeeksi tarkkoilla ja kaikille asianosaisille täysin selvillä eritelmillä.

6. Hankintayksiköt voivat poiketa siitä mitä 2 kohdassa säädetään, jos:

- a) on teknisesti mahdotonta tyydyttävällä tavalla todeta, että tuote on eurooppalaisten eritelmien mukainen;
- b) edellä 2 kohdan soveltaminen estäisi soveltamasta telepäätelaitteiden tyyppi hyväksynnän ensimmäisestä vaiheesta keskinäisessä tunnustamisessa 24 päivänä heinäkuuta 1986 annettua neuvoston direktiiviä 86/361/ETY⁽¹⁾ tai standardoinnista tietotekniikassa ja televiestinnässä 22 päivänä joulukuuta 1986 annettua neuvoston päätöstä 87/95/ETY⁽²⁾;
- c) mukauttaessaan käytäntöä eurooppalaisten eritelmien mukaiseksi hankintayksikkö joutuisi näiden eritelmien käytön vuoksi hankkimaan jo käytössä olevien laitteiden kanssa yhteensopimattomia tavaroita tai sille aiheutuisi suhteettoman suuria kustannuksia tai suhteettomia teknisiä vaikeuksia. Hankintayksiköiden tulee käyttää tätä poikkeusta hyväkseen vain noudattaessaan selvästi määriteltyä ja kirjattua toimintaperiaatetta, jolla pyritään siirtämään eurooppalaisten eritelmien käyttöön;
- d) vastaava eurooppalainen eritelmä ei ole tarkoituksenmukainen kyseiseen käyttöön tai siinä ei oteta huomioon sen antamisen jälkeen tapahtunutta tekniikan kehitystä. Tätä poikkeusta hyväkseen käyttävien hankintayksiköiden on ilmoitettava asianomaiselle standardointijärjestölle tai muulle elimelle, jolla on valtuus muuttaa tätä eurooppalaista eritelmaa, perusteet, joiden vuoksi ne eivät pidä eurooppalaista eritelmaa tarkoituksenmukaisena, sekä pyydettävä sen muuttamista;

e) hankkeessa on kyse olennaisesti uuden kehittämisestä eikä eurooppalaisten eritelmien käyttäminen ei olisi tarkoituksenmukaista.

7. Jäljempänä 16 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti julkaistuissa ilmoituksissa on oltava maininta 6 kohdan soveltamisesta.

8. Tällä artiklalla ei rajoiteta pakollisten teknisten määräysten soveltamista, edellyttäen, että ne ovat yhteisön oikeuden mukaisia.

14 artikla

1. Hankintayksiköiden on pyynnöstä toimitettava sopimuksen tekemisestä kiinnostuneille tavarantoimittajille tai rakennusurakoitsijoille ne tekniset eritelmat, joihin niiden tavaranhankinta- tai rakennusurakkasopimuksissa säännöllisesti viitataan tai joita ne aikovat soveltaa 17 artiklassa tarkoitettuihin kausittaisiin sisältyvissä sopimuksissa.

2. Jos kyseiset tekniset eritelmat perustuvat siitä kiinnostuneiden tavarantoimittajien tai rakennusurakoitsijoiden saatavilla oleviin asiakirjoihin, riittää viittaus näihin asiakirjoihin.

III OSASTO

Sopimusten tekemennettelyt

15 artikla

1. Hankintayksiköt voivat valita minkä tahansa 1 artiklan 6 kohdassa säädetyistä menettelyistä, jos tarjouskilpailukutsu 2 kohdassa säädetyjä poikkeuksia lukuun ottamatta, on tehty 16 artiklan mukaisesti.

2. Hankintayksiköt voivat seuraavissa tapauksissa soveltaa menettelyä ilman ennalta esitettyä tarjouskilpailukutsua:

a) tarjouskilpailukutsun sisältäneellä menettelyllä ei ole saatu lainkaan tarjouksia tai ei ole saatu sopivia tarjouksia, edellyttäen, ettei alkuperäisiä sopimusehtoja muuteta oleellisesti;

b) sopimus tehdään ainoastaan tutkimusta, kokeilua, kehittämistä tai tieteellistä tarkoitusta varten eikä taloudellisen hyödyn saamiseksi taikka tutkimus- ja kehittämiskustannusten korvaamiseksi;

c) teknisistä tai taiteellisista taikka yksinoikeuden suojelemiseen liittyvistä syistä sopimuksen voi toteuttaa vain tietty tavarantoimittaja tai urakoitsija;

d) sopimuksen tekeminen on ehdottoman välttämätöntä, jos hankintayksiköille ennalta arvaamattomista syistä aiheutuneen äärimmäisen kiireen vuoksi avoimille ja rajoitetuille menettelyille asetettuja määräaikoja ei voida noudattaa;

e) kysymyksessä ovat tavaranhankintasopimukset lisätoimitusten saamiseksi alkuperäiseltä toimittajalta joko normaalien toimitusten tai laitteistojen osittaiseksi korvaamiseksi tai toimitusten tai laitteistojen laajentamiseksi ja toimittajan vaihtamisen vuoksi hankintayksikkö joutuisi hankkimaan teknisiltä ominaisuuksiltaan erilaista materiaalia, mikä johtaisi yhteensopimattomuuteen tai suhteettoman suuriin teknisiin vaikeuksiin käytössä ja kunnossapidossa;

⁽¹⁾ EYVL N:o L 217, 5.8.1986, s. 21

⁽²⁾ EYVL N:o L 36, 7.2.1987, s. 31

f) kysymyksessä on alkuperäiseen hankkeeseen tai alunperin tehtyyn urakkasopimukseen sisältyvän lisäurakka, joka on odottamattomien seikkojen vuoksi muodostunut tarpeelliseksi sopimuksen toteuttamiseksi edellyttäen, että lisäurakkasopimus tehdään alkuperäistä urakkaa toteuttavan urakoitsijan kanssa:

- kun kyseistä lisäurakkaa ei voida erottaa teknisesti tai taloudellisesti pääsopimuksesta aiheuttamatta hankintayksikölle suuria hankaluuksia, tai
- kun kyseinen lisäurakka, vaikka se voitaisiin erottaa alkuperäisen sopimuksen toteuttamisesta, on ehdotoman tarpeellinen tämän loppuunsaattamiseksi;

g) kysymyksessä on rakennusurakkasopimus ja uusi urakka, joka on saman urakoitsijan aiemmin samoille hankintayksiköille toteuttaman rakennusurakan toistamista, ja uusi rakennusurakka on samanlainen kuin perushanke, josta ensimmäinen rakennusurakkasopimus tarjouskilpailukutsun jälkeen tehtiin. Ensimmäisen hankkeen tarjouskilpailukutsun yhteydessä on annettava ilmoitus siitä, että tätä menettelyä saatetaan käyttää ja että hankintayksiköiden on otettava huomioon lisäurakoiden ennakoitu kokonaisarvo 12 artiklan säännöksiä soveltaessaan;

h) hankinta koskee raaka-ainemarkkinoilla noteerattuja ja ostettuja tavaroita;

i) sopimus tehdään kehys sopimuksen perusteella, jos 5 artiklan 2 kohdassa mainittu edellytys täyttyy;

j) hankinnat voidaan tehdä poikkeuksellisen edullisesti käyttämällä hyödyksi hyvin lyhyen ajan voimassa olevaa tarjousta ostaa tavaroita huomattavasti tavanomaisia markkinahintoja halvemmalla;

k) tavaroita voidaan hankkia erityisen edullisesti joko liiketoimintansa lopettavalta toimittajalta, konkurssipesän velkojilta tai konkurssipesän hallinnolta velkojien kanssa tehdyllä sopimuksella tai samanlaisella kansallisen lainsäädännön mukaisella menettelyllä.

16 artikla

1. Kutsu tarjouskilpailuun voidaan esittää:

- a) liitteessä XII olevan A, B tai C osan mukaisella ilmoituksella; tai
- b) liitteen XIV mukaisella kausittaisella ennakoilmoituksella; tai
- c) liitteen XIII mukaisella ilmoituksella kelpuuttamisjärjestelmän olemassaolosta.

2. Kun kutsu tarjouskilpailuun tehdään kausittaisella ennakoilmoituksella:

- a) ilmoituksessa on nimenomaan viitattava tavarantoimituksiin tai rakennusurakoihin, jotka tulevat olemaan sopimuksen kohteena;
- b) ilmoituksesta täytyy ilmetä, että sopimus tehdään rajoitettuun menettelyä tai neuvottelumenettelyä noudattaen ja että uutta ilmoitusta tarjouskilpailukutsusta ei tehdä, ja siinä on kehotettava asiasta kiinnostuneita yrityksiä ilmaisemaan kiinnostuksensa kirjallisesti;
- c) ennen tarjoajien tai neuvotteluihin osallistuvien ehdokkaiden valinnan aloittamista hankintayksiköiden on lisäksi kehotettava kaikkia ehdokkaita vahvistamaan kiinnostuksensa kyseessä olevaa sopimusta koskevat yksityiskohtaiset tiedot saatuaan.

3. Kun kutsu tarjouskilpailuun on esitetty ilmoittaen kelpuuttamisjärjestelmästä, rajoitetun menettelyn tarjoajat tai neuvottelumenettelyyn osallistujat on valittava kelpuutetuista ehdokkaista kyseisen järjestelmän mukaisesti.

4. Tässä artiklassa tarkoitetut ilmoitukset on julkaistava *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

17 artikla

1. Hankintayksiköiden on vähintään kerran vuodessa tiedotettava kausittaisella ennakoilmoituksella:

- a) tavaranhankintasopimuksissa kunkin ennakoitulta arvoltaan 12 artiklan säännösten mukaisesti vähintään 750 000 ECUksi arvioitun tuoteryhmän osalta niiden sopimusten kokonaisarvo, jotka aiotaan tehdä seuraavien 12 kuukauden aikana;
- b) rakennusurakkasopimuksissa olennaiset kohdat niistä rakennusurakkasopimuksista, jotka hankintayksiköt aikovat tehdä ja joiden ennakoitu arvo on vähintään 12 artiklan 1 kohdassa säädettyä vähimmäisarvo.

2. Ilmoitus on laadittava liitteen XIV mukaisesti ja julkaistava *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

3. Kun ilmoitusta käytetään tarjouskilpailukutsuna 16 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti, sen saa julkaista aikaisintaan 12 kuukautta ennen sitä päivää, jolloin 16 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettu vahvistuskehoitus lähetetään. Lisäksi hankintayksikön on noudatettava 20 artiklan 2 kohdassa säädettyjä määräaikoja.

4. Hankintayksiköt voivat erityisesti julkaista suuria hankkeita koskevat kausittaiset ennakoilmoitukset toistamatta aikaisemman kausittaiseen ennakoilmoitukseen sisällytynyttä tietoa, jos ilmoituksista selvästi ilmenee, että ne ovat lisäilmoituksia.

18 artikla

1. Sopimuksen tehtyään hankintayksiköiden on toimitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa edellytyksin, jotka komissio vahvistaa 32 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti, sopimusmenettelyn tulokset liitteen XV mukaisesti laaditulla ilmoituksella.

2. Liitteessä XV olevan I jakson mukaisesti annetut tiedot on julkaistava *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*. Tässä yhteydessä komissio ottaa huomioon kaikki kaupallisesti arkaluontoiset näkökohdat, joihin hankintayksiköt voivat liitteen XV 6 ja 9 kohdassa tarkoitettuja tietoja antaessaan kiinnittää huomiota.

3. Liitteessä XV olevan II jakson mukaisesti annettuja tietoja ei saa julkaista muuten kuin yhteenvetona tilastointia varten.

19 artikla

1. Hankintayksiköiden on kyettävä näyttämään, minä päivänä 15 - 18 artiklassa tarkoitettut ilmoitukset on lähetetty.

2. Ilmoitukset on julkaistava kokonaisuudessaan alkukielisinä *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ja TED-tietopankissa. Yhteenveto kunkin ilmoituksen tärkeistä kohdista on julkaistava yhteisön muilla virallisilla kielillä, mutta vain alkuteksti on todistusvoimainen.

3. Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto julkaisee ilmoitukset 12 päivän kuluessa niiden lähettämisestä. Poikkeustapauksissa se pyrkii julkaisemaan 16 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen ilmoitusten hankintayksikön pyynnöstä viiden päivän kuluessa, jos ilmoitus on lähetetty toimistolle sähköpostia, telexiä tai telefaksia käyttäen. Jokaisessa *Euroopan yhteisöjen virallisen lehden* numerossa, jossa on yksi tai useampi ilmoitus, on julkaistava uudelleen malli-ilmoitus tai -ilmoitukset, johon tai joihin julkaistua ilmoitusta tai julkaistut ilmoitukset perustuvat.

4. Yhteisöt vastaavat *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* julkaistujen ilmoitusten kustannuksista.

5. Sopimuksia, joita koskeva ilmoitus julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* 16 artiklan 1 kohdan mukaisesti, ei tule julkistaa millään muulla tavalla ennen kuin ilmoit-

tus on lähetetty Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistoon. Julkistettaessa se ei saa sisältää muuta tietoa kuin mitä on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

20 artikla

1. Avoimissa menettelyissä hankintayksiköiden on asetettava tarjousten vastaanomiselle vähintään 52 päivän pituinen määräaika ilmoituksen lähettämisestä. Tämä määräaika voidaan lyhentää 36 päiväksi, jos hankintayksiköt ovat julkaisseet 17 artiklan 1 kohdan mukaisen ilmoituksen.

2. Rajoitetuissa menettelyissä sekä neuvottelumenettelyissä, joita on edeltänyt kutsu tarjouskilpailuun, on sovellettava seuraavia järjestelyjä:

- määräaika osallistumishakemusten vastaanottamiselle, jotka lähetetään 16 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti julkaistun ilmoituksen tai hankintayksikön 16 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisen vahvistuskehotuksen johdosta, on pääsääntöisesti oltava vähintään viisi viikkoa ilmoituksen lähettämisestä, eikä missään tapauksessa lyhyempi kuin 19 artiklan 3 kohdassa julkaisemiselle säädetty määräaika pidennettynä 10 päivällä;
- määräaika tarjousten vastaanottamiselle voidaan asettaa hankintayksikön ja valittujen ehdokkaiden keskinäisellä sopimuksella, jos kaikille tarjoajille annetaan yhtäläinen aika valmistella ja jättää tarjoukset;
- jos määräajasta tarjousten vastaanottamiselle ei päästä sopimukseen, hankintayksikön on asetettava määräaika, jonka on pääsääntöisesti oltava vähintään kolme viikkoa eikä missään tapauksessa vähempää kuin 10 päivää tarjouspyynnöstä; annetun ajan on oltava tarpeeksi pitkä, jotta erityisesti 22 artiklan 3 kohdassa mainitut seikat voidaan ottaa huomioon.

21 artikla

Sopimusasiakirjoissa hankintayksikkö voi pyytää tarjoajaa ilmoittamaan tarjouksessaan sopimuksen kohdat, jotka tämä mahdollisesti aikoo antaa alirakkana kolmansille.

Tällainen ilmoitus ei rajoita pääurakoitsijan vastuuta.

22 artikla

1. Hankintayksiköiden on lähetettävä sopimusasiakirjat ja täydennysasiakirjat tavarantoimittajille tai rakennusurakoitsijoille pääsääntöisesti kuuden päivän kuluessa niiden saamista koskevan pyynnön vastaanottamisesta, jos pyyntö on esitetty hyvissä ajoin.

2. Hankintayksiköiden on toimitettava sopimusasiakirjoja koskevat lisätiedot viimeistään kuusi päivää ennen tarjousten vastaanottamiselle asetettua viimeistä päivää, jos niitä koskeva pyyntö on esitetty hyvissä ajoin.

3. Jos tarjous edellyttää laajojen asiakirjojen, kuten pitkien teknisten eritelmiä tutkimista, kohteessa käyntiä tai sopimusasiakirjoja täydentävien asiakirjojen tarkastusta paikan päällä, tämä on otettava huomioon kyseisiä määräaikoja asetettaessa.

4. Hankintayksiköiden on kutsuttava valitut ehdokkaat tarjouskilpailuun samanaikaisesti ja kirjallisesti. Tarjouspyyntökirjeeseen on liitettävä sopimusasiakirjat ja täydennysasiakirjat. Siinä on oltava ainakin seuraavat tiedot:

- osoite, josta lisäasiakirjoja voi pyytää, näiden pyyntöjen viimeinen esittämispäivä sekä näistä asiakirjoista mahdollisesti perittävä hinta ja maksutapa;
- päivä, jolloin tarjousten on viimeistään oltava perillä, osoite, johon ne on lähetettävä ja kielet, joilla ne on laadittava;
- viittaus mahdollisesti julkaistuun tarjouspyyntöilmoitukseen;
- maininta mahdollisesti vaadittavista liiteasiakirjoista;
- sopimuksen tekemisen perusteet, jos ne eivät ilmene ilmoituksesta;
- muut mahdolliset urakkasopimukseen osallistumiseen liittyvät erityiset edellytykset.

5. Osallistumishakemukset ja tarjouspyynnöt on tehtävä käyttäen nopeinta mahdollista viestintävälinettä. Kun osallistumishakemukset tehdään sähköitse, teleksillä, telefaksilla, puhelimitse tai muulla sähköisellä viestimellä, ne on vahvistettava ennen 20 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun tai hankintayksikön 20 artiklan 2 kohdan mukaisesti asettaman määräajan päättymistä lähetetyllä kirjeellä.

23 artikla

1. Hankintayksikkö voi ilmoittaa, tai jäsenvaltio voi velvoittaa sen ilmoittamaan sopimusasiakirjoissa, miltä viranomaiselta tai viranomaisilta tarjoaja voi saada asiaankuuluvat tiedot velvoitteista, jotka johtuvat siinä jäsenvaltiossa taikka sillä alueella tai paikkakunnalla, jossa rakennustyöt tehdään, voimassa olevista työsuojelua ja työoloja koskevista määräyksistä, joita sovelletaan kohteessa toteutettavan sopimuksen mukaisiin rakennustöihin.

2. Hankintayksikön, joka toimittaa 1 kohdassa tarkoitetut tiedot, on pyydettävä tarjoajia tai sopimusmenettelyyn osallistuvia ilmoittamaan, että ne ovat tarjousta laatiessaan ottaneet huomioon rakennusurakan toteuttamispaikalla voimassa olevista työsuojelua ja työoloja koskevista määräyksistä johtuvat velvoitteet. Tämä ei estä soveltamasta, mitä 27 artiklan 5 kohdassa säädetään poikkeuksellisen edullisten tarjousten tarkastamisesta.

IV OSASTO

Kelpuuttaminen, valinta ja sopimuksenteko

24 artikla

1. Hankintayksiköt voivat halutessaan luoda tavarantoimittajien tai rakennusurakoitsijoiden kelpuuttamisjärjestelmän sekä soveltaa sitä.

2. Järjestelmää, johon voi kuulua eri kelpoisuusasteita, on sovellettava hankintayksikön laatimien puolueettomien sääntöjen ja arviointiperusteiden perusteella. Hankintayksikön on viitattava eurooppalaisiin standardeihin, milloin ne ovat sovellettavissa. Säännöt ja arviointiperusteet voidaan tarpeen mukaan saattaa ajan tasalle.

3. Kelpuuttamissäännöt ja arviointiperusteet on pyynnöstä annettava niistä kiinnostuneiden tavarantoimittajien tai rakennusurakoitsijoiden saataville. Ajan tasalle saatetut kelpuuttamissäännöt ja arviointiperusteet on toimitettava asiasta kiinnostuneille tavarantoimittajille ja rakennusurakoitsijoille. Milloin hankintayksikkö katsoo, että joidenkin kolmansien yksiköiden tai elinten kelpuuttamis- tai varmentamisjärjestelmä vastaa sen tarpeita, sen on toimitettava sellaisten yksiköiden tai elinten nimet siitä kiinnostuneille tavarantoimittajille tai rakennusurakoitsijoille.

4. Hankintayksiköiden on kohtuullisen ajan kuluessa ilmoitettava hakijoille päätöksensä niiden kelpuuttamisesta. Jos päätöksen tekeminen kestää yli kuusi kuukautta hakemuksen esittämisestä, hankintayksikön on ilmoitettava hakijalle kahden kuukauden kuluessa hakemuksesta perusteet pidemmälle ajalle sekä päivän, johon mennessä hakemus joko hyväksytään tai hylätään.

5. Tehdessään kelpuuttamispäätöstä tai jos arviointiperusteet ja säännöt saatetaan ajan tasalle, hankintayksiköt eivät saa:

- asettaa hallinnollisia, teknisiä tai rahoitusta koskevia ehtoja joillekin tavarantoimittajille tai rakennusurakoitsijoille, jollei niitä aseteta muille;
- vaatia testejä tai näyttöjä, jotka olisivat päällekkäisiä jo olemassa olevien puolueettomien todisteiden kanssa.

6. Kelpuuttamisessa hylätyille hakijoille on ilmoitettava päätös ja hylkäämisen perusteet. Niiden perustuttava 2 kohdassa tarkoitettuihin kelpuuttamisperusteisiin.

7. Kelpuutetuista tavarantoimittajista tai rakennusurakoitsijoista on pidettävä kirjallista luettelo, joka voidaan jakaa luokkiin niiden sopimustyyppien mukaisesti, joita kelpuuttaminen koskee.

8. Hankintayksiköt voivat peruuttaa tavarantoimittajan tai rakennusurakoitsijan kelpoisuuden vain 2 kohdassa tarkoitettujen arviointiperusteiden perusteella. Aikomuksesta peruuttaa kelpoisuus ja aiotun toimenpiteen peruste tai perusteet on ilmoitettava etukäteen tavarantoimittajalle tai rakennusurakoitsijalle.

9. Kelpuuttamisjärjestelmän soveltaminen edellyttää liitteen XIII mukaisesti laadittua ilmoitusta, joka julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ja josta ilmenee kelpuuttamisjärjestelmän tarkoitus sekä siinä sovellettavien sääntöjen saatavuus. Jos järjestelmää on tarkoitus käyttää yli kolme vuotta, ilmoitus on julkaistava vuosittain. Jos järjestelmää käytetään lyhyemmän ajan, ensimmäinen ilmoitus riittää.

25 artikla

1. Hankintayksiköiden on valitessaan rajoitetuissa menettelyissä tarjoavia tai neuvottelumenettelyihin osallistuvia ehdokkaita noudatettava laatimaan puolueettomia arviointiperusteita ja sääntöjä, joiden on oltava niistä kiinnostuneiden tavarantoimittajien ja rakennusurakoitsijoiden saatavilla.

2. Käytettäviin arviointiperusteisiin voivat sisältyä direktiivin 71/305/ETY 23 artiklassa ja direktiivin 77/62/ETY 20 artiklassa luetellut poissulkemista koskevat perusteet.

3. Arviointiperusteet voivat perustua hankintayksikön asialliseen tarpeeseen vähentää ehdokkaiden lukumäärä tasolle, joka on perusteltu ottaen huomioon sopimuskentkemenettelyn erityispiirteiden ja sen toteuttamiseen tarvittavien voimavarojen suhde. Valittujen ehdokkaiden määrässä on kuitenkin otettava huomioon tarve varmistaa riittävä kilpailu.

26 artikla

Tavarantoimittajat tai rakennusurakoitsijat voivat tehdä tarjouksia tai neuvotella ryhmittyminä. Ryhmittymiltä ei saa tarjouksen tekemistä tai neuvotteluosapuoleksi pääsemistä varten edellyttää tiettyä oikeudellista muotoa, mutta valitulta ryhmittymältä voidaan kuitenkin edellyttää sitä, jos se on sopimuksen asianmukaista toteuttamista varten tarpeen.

27 artikla

1. Perusteet, joilla hankintayksiköiden on tehtävä arvionsa päättäessään sopimuksen tekemisestä, ovat:

- jos sopimus tehdään taloudellisesti edullisimman tarjouksen perusteella, erilaiset arviointiperusteet kyseessä olevan sopimuksen mukaan, kuten toimitus- tai valmistuspäivä, käyttökustannukset, kustannusvastaavuus, laatu, esteettiset ja toiminnalliset ominaisuudet, tekniset ansiot, toimituksen jälkeinen palvelu ja tekninen avustaminen, sitoutuminen varaosien toimittamiseen, toimitusvarmuus ja muuttumaton hinta; tai
- pelkästään alin hinta.

2. Edellä 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettussa tapauksessa hankintayksiköiden on ilmoitettava sopimusasiakirjoissa tai tarjouspyyntöilmoituksessa kaikki arviointiperusteet, joita ne aikovat soveltaa sopimuspäätöstä tehdessään mahdollisuuksien mukaan tärkeysjärjestyksessä.

3. Milloin sopimuksen tekemisen perusteena on taloudellisesti edullisin tarjous, hankintayksiköt voivat ottaa huomioon ne tarjoajan esittämät vaihtoehdot, jos ne täyttävät hankintayksiköiden edellyttämät eritelmien vähimmäisvaatimukset. Hankintayksiköiden on ilmoitettava sopimusasiakirjoissa eritelmien vähimmäisvaatimukset, jotka vaihtoehtojen on täytettävä, ja niiden esittämiselle mahdollisesti asetetut erityisvaatimukset. Jos vaihtoehtojen esittäminen ei ole sallittua, hankintayksiköiden on ilmoitettava siitä sopimusasiakirjoissa.

4. Hankintayksiköt eivät saa torjua vaihtoehdon esittämistä pelkästään sillä perusteella, että se perustuu teknisiin eritelmiin, jotka on määritelty viittaamalla eurooppalaisiin eritelmiin tai kansallisiin teknisiin eritelmiin, jotka on hyväksytty direktiivissä 89/106/ETY tarkoitettujen olennaisten vaatimusten mukaisiksi.

5. Jos tiettyä sopimusta varten jätetyt tarjoukset vaikuttavat sisältämiinsä palveluihin nähden poikkeuksellisen edullisilta, hankintayksikön on, ennen kuin tarjous mahdollisesti hylätään, pyydettävä kirjallisesti tiedot olennaisiksi katsomistaan tarjouksen keskeisistä kohdista ja saamansa selvityksen perusteella tutkittava nämä keskeiset kohdat. Se voi asettaa kohtuullisen määräjajan, jonka kuluessa vastaus on annettava.

Hankintayksikkö voi ottaa huomioon selvitykset, jotka perustuvat valittujen rakennus- tai tuotantomenettelyjen taloudellisuuteen tai teknisiin ratkaisuihin liittyviin objektiivisiin seikkoihin, tarjoajaa suosiviin sopimuksen toteuttamisen kannalta poikkeuksellisen edullisiin olosuhteisiin tai tarjoajan ehdottaman tuotteen tai työn omintakeisuuteen.

Hankintayksiköt voivat hylätä tarjoajan saamasta valtion tuesta johtuvat poikkeuksellisen edulliset tarjoukset vain, jos ne ovat kuulleet tarjoajaa, eikä tarjoaja ole kyennyt osoittamaan, että kyseinen tuki on ilmoitettu komissiolle perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaisesti tai on komission hyväksymä.

Hankintayksiköiden, jotka hylkäävät tarjouksen näiden seikkojen perusteella, on ilmoitettava siitä komissiolle.

28 artikla

1. Tämän direktiivin 27 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta, jos jäsenvaltio päättäessään sopimuksen tekemisestä soveltaa tätä direktiiviä annettaessa voimassa olevia, perustamissopimuksen mukaisiin säännöksiin perustuvia arviointiperusteita, joiden tarkoituksena on suosia tiettyjä tarjoajia.

2. Tämä direktiivi ei estä ennen 31 päivää joulukuuta 1992 soveltamasta voimassa olevia tavaranhankinta- tai rakennusurakkasopimusten tekemistä koskevia kansallisia säännöksiä, joiden tarkoituksena on alueellisen eriarvoisuuden vähentäminen ja työpaikkojen luomisen edistäminen vähemmän kehittyneillä tai teollisuuden taantumisesta kärsivillä alueilla, jos kyseiset säännökset ovat perustamissopimuksen ja yhteisön kansainvälisten velvoitteiden mukaiset, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 1 kohdan soveltamista.

29 artikla

1. Tätä artiklaa sovelletaan tarjouksiin, jotka sisältävät kolmansista maista peräisin olevia tuotteita, kun yhteisö ei ole tehnyt näiden kolmansien maiden kanssa monen tai kahdenvälistä sopimusta, joka varmistaa yhteisön yrityksille yhdenvertaisen ja toteutettavissa olevan pääsyn edellä tarkoitettujen kolmansien maiden markkinoille. Artiklalla ei rajoiteta yhteisön tai sen jäsenvaltioiden velvoitteita kolmansia maita kohtaan.

2. Tavaranhankintasopimuksen saamiseksi tehty tarjous voidaan hylätä, jos kolmansista maista peräisin olevien tuotteiden osuus, sellaisena kuin se on määriteltynä tuotteiden alkuperäkäsitteen yleisestä määrittelemisestä 27 päivänä kesäkuuta 1968 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 802/68⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 3860/87⁽²⁾, on enemmän kuin 50 prosenttia sopimuksen kaikkien tuotteiden kokonaisarvosta. Tätä artiklaa sovellettaessa televerkkolaitteissa käytettävät ohjelmistot katsotaan tuotteiksi.

3. Jollei 4 kohdasta muuta johdu, kahden tai useamman tarjouksen ollessa 27 artiklassa säädettyjen arviointiperusteiden mukaan keskenään samanarvoisia, etusijalle on asetettava tarjoukset, joita ei voida hylätä 2 kohdan mukaisesti. Tarjousten hintojen on katsottava olevan tämän artiklan tarkoittamalla tavalla keskenään samanarvoiset, jos niiden hintaero on enintään kolme prosenttia.

4. Tarjousta ei kuitenkaan saa 3 kohdan mukaisesti asettaa etusijalle, jos sen hyväksyminen velvoittaisi hankintayksikön hankkimaan jo olemassa olevan tavaran kanssa teknisiltä ominaisuuksiltaan erilaista tavaraa, mikä johtaisi yhteen-sopimattomuuteen tai käyttöön ja ylläpitoon liittyviin teknisiin vaikeuksiin taikka suhteettoman suuriin kustannuksiin.

5. Kun tämän artiklan soveltamista varten on määriteltävä 2 kohdassa tarkoitettu kolmansista maista peräisin olevien tuotteiden osuus, niitä kolmansia maita, joita tämän direktiivin säännösten edut 1 kohdan mukaisesti neuvoston päätöksellä koskevat, ei oteta huomioon.

6. Komissio laatii neuvostolle vuosittain kertomuksen, ensimmäisen kerran vuoden 1991 toisella puoliskolla, niiden monen- tai kahdenvälisten neuvottelujen edistymisestä, jotka koskevat yhteisön yritysten pääsyä kolmansien maiden markkinoille tässä direktiivissä tarkoitetuilla aloilla, näiden neuvottelujen mahdollisista tuloksista sekä kaikkien tehtyjen sopimusten toteutumisesta.

Neuvosto voi määränemmistöllä komission ehdotuksesta muuttaa tämän artiklan säännöksiä edellä tarkoitettun kehityksen mukaisesti.

V OSASTO

Loppusäännökset

30 artikla

1. Edellä 12 artiklassa säädetyt kansallisina valuuksina ilmoitetut vähimmäisarvot tarkistetaan säännönmukaisesti joka toinen vuosi tavaranhankintasopimusten ja ohjelmistopalvelujen vähimmäisarvojen osalta direktiivissä 77/62/ETY säädetyistä päivästä alkaen ja rakennusurakkasopimusten vähimmäisarvojen osalta direktiivissä 71/305/ETY säädetyistä päivästä alkaen. Kyseisen arvon laskemisen on perustuttava edellä tarkoitettujen valuuksien 1 päivänä tammikuuta voimaan tulevaa tarkistusta edeltävän lokakuun viimeisenä päivänä päättyvän 24 kuukauden jakson keskimääräiseen päiväkurssiin suhteessa ECUun. Arvot julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* marraskuun alussa.

2. Edellä 1 kohdassa säädettyä laskentatapaa tarkastellaan direktiivin 77/62/ETY säännösten mukaisesti.

31 artikla

1. Komissiota avustaa 2 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittavien hankintayksiköiden hankintoja koskevissa asioissa neuvoa-antava komitea, joka on neuvoa-

⁽¹⁾ EYVL N:o L 148, 28.6.1968, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o L 363, 23.12.1987, s. 30

antava telehankintakomitea. Komiteassa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

2. Komissio kuulee edellä tarkoitettua komiteaa asioissa, jotka koskevat:

- a) liitteen X muuttamista;
- b) valuutoissa ilmaistujen vähimmäisarvojen tarkistusta;
- c) sopimuksia koskevia sääntöjä, jotka perustuvat kansainvälisiin sopimuksiin;
- d) tämän direktiivin soveltamisen tarkastelemista uudelleen;
- e) jäljempänä 32 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja ilmoituksia ja tilastollisia yhteenvetoja koskevia menettelyjä.

32 artikla

1. Liitteitä I – X muutetaan noudattaen 3 – 7 kohdassa säädettyä menettelyä siten, että ne ovat 2 artiklan mukaisia.

2. Edellä 16, 17 ja 18 artiklassa tarkoitettujen ilmoitusten sekä 34 artiklassa säädettyjen tilastollisten kertomusten laatimista, lähettämistä, vastaanottamista, kääntämistä, säilyttämistä ja jakelua koskevat yksityiskohdat on yksinkertaisuuden vuoksi vahvistettava noudattaen 3 – 7 kohdassa säädettyä menettelyä.

3. Muutetut liitteet sekä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen yksityiskohtaiset määräykset on julkaistava *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

4. Komissiota avustaa julkisyhteisöjen sopimusten neuvonantava komitea ja liitteen X muuttamista koskevista asioista neuvonantava telehankintakomitea, josta säädetään tämän direktiivin 31 artiklassa.

5. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista päätöksistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi toimitettuaan tarvittaessa äänestyksen asettaa asian kiireellisyyden mukaan.

6. Lausunto merkitään pöytäkirjaan; lisäksi jokaisella jäsenvaltiolla on oikeus pyytää, että sen kanta merkitään pöytäkirjaan.

7. Komission on mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon komitean lausunto. Sen on ilmoitettava, millä tavoin lausunto on otettu huomioon.

33 artikla

1. Hankintayksiköiden on säilytettävä jokaisesta sopimuksesta riittävät tiedot, joiden avulla ne voivat myöhemmin perustella seuraavia seikkoja koskevat päätöksensä:

- a) rakennusurakoitsijoiden tai tavarantoimittajien kelpuuttamista ja valintaa sekä sopimusten tekemistä;
- b) poikkeamista eurooppalaisten eritelmien soveltamisesta 13 artiklan 6 kohdan poikkeusten nojalla;
- c) sellaisten menettelyjen käyttämistä, jotka eivät 15 artiklan 2 kohdan mukaan edellytä ennalta tehtyä tarjouskilpailukutsua;
- d) II, III ja IV osaston säännösten soveltamatta jättämistä I osastossa säädettyjen poikkeusten nojalla.

2. Tietoja on säilytettävä vähintään neljä vuotta sopimuksen tekopäivästä, jotta hankintayksikkö voi sinä aikana antaa tarvittavat tiedot komissiolle tämän pyynnöstä.

34 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että komissio saa vuosittain 32 artiklan 3 – 7 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen toteutettavien järjestelyjen mukaisesti jäsenvaltiotain ja liitteiden I – X mukaan toimialaluokittain eritellyn tilastollisen kertomuksen niiden sopimusten kokonaisarvosta, jotka ovat alle 12 artiklassa määriteltyjen vähimmäisarvojen ja jotka muutoin olisivat kuuluneet tämän direktiivin soveltamisalaan.

2. Edellä 32 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen on vahvistettava menettelytavat sen varmistamiseksi, että:

- a) hallintotoimien yksinkertaistamiseksi arvoltaan vähäiset sopimukset voidaan jättää ottamatta huomioon, jos tilastojen käyttökelpoisuus ei vaarannu;
- b) annettujen tietojen luottamuksellisuus säilyy.

35 artikla

1. Korvataan direktiivin 77/62/ETY 2 artiklan 2 kohta seuraavasti:

"2. Tätä direktiiviä ei sovelleta:

- a) sopimuksiin, jotka on tehty vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja teletoiminnan alalla toimivien yksiköiden menettelystä hankinnoissa 17 päivänä syyskuuta 1990 annetun neuvoston direktiivin 90/531/ETY⁽¹⁾ 2, 7, 8 ja 9 artiklassa tarkoitetuilla aloilla tai jotka täyttävät mainitun direktiivin 6 artiklan 2 kohdassa säädetty edellytykset;

- b) salaisiksi julistettuihin tavarantoimituksiin tai jos tavarantoimitukseen on liityttävä kyseisessä jäsenvaltiossa voimassa olevien lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten mukaan erityisiä turvatoimenpiteitä taikka jos kyseisen valtion keskeiset turvallisuusedut niin vaativat.

(*) EYVL N:o L 297, 29.10.1990, s. 1"

2. Korvataan direktiivin 71/305/ETY 3 artiklan 4 ja 5 kohta seuraavasti:

"4. Tätä direktiiviä ei sovelleta sopimuksiin, jotka on tehty vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja teletoiminnan alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyistä 17 päivänä syyskuuta 1990 annetun neuvoston direktiivin 90/531/ETY⁽¹⁾ 2, 7, 8 ja 9 artiklassa tarkoitetuilla aloilla tai jotka täyttävät mainitun direktiivin 6 artiklan 2 kohdassa säädetyt edellytykset.

(*) EYVL N:o L 297, 29.10.1990, s. 1"

36 artikla

Viimeistään neljän vuoden kuluttua siitä, kun tätä direktiiviä on alettu soveltaa, komissio tarkastelee uudelleen kiinteässä yhteistyössä julkisyhteisöjen sopimusten neuvoo-antavan komitean kanssa tämän direktiivin soveltamista ja soveltamisalaa sekä tekee tarvittaessa ehdotukset sen muuttamiseksi erityisesti markkinoiden avautumisessa ja kilpailun tasossa tapahtuneen kehityksen mukaiseksi. Edellä 2 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittavien yksiköiden osalta komissio toimii kiinteässä yhteistyössä neuvoo-antavan telehankintakomitean kanssa.

37 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 1 päivään heinäkuuta 1992 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltiot voivat säätää, että 1 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä sovelletaan vasta 1 päivästä tammikuuta 1993 alkaen.

Espanjan kuningaskunnan osalta 1 päivä tammikuuta 1993 korvataan kuitenkin 1 päivällä tammikuuta 1996. Helleenien tasavallan ja Portugalin tasavallan osalta 1 päivä tammikuuta 1993 korvataan 1 päivällä tammikuuta 1998.

3. Julkisia telehankintoja koskevien sopimusten avaamisen ensimmäisestä vaiheesta 12 päivänä marraskuuta 1984 annettu neuvoston suositus 84/550/ETY⁽¹⁾ lakkaa olemasta voimassa samana päivänä, kun jäsenvaltiot alkavat soveltaa tätä direktiiviä.

38 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kirjallisina komissiolle.

39 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 17 päivänä syyskuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. ROMITA

⁽¹⁾ EYVL N:o 298, 16.11.1984, s. 51

LIITEET

Sivu

LIITE I:	Juomaveden tuotanto, kuljetus tai jakelu	19
LIITE II:	Sähkön tuotanto, siirto tai jakelu	22
LIITE III:	Kaasun tai lämmön siirto tai jakelu	24
LIITE IV:	Öljyn tai kaasun etsintä ja talteenotto	26
LIITE V:	Hiilen tai muiden kiinteiden polttoaineiden etsintä tai talteenotto	26
LIITE VI:	Rautatiepalvelualan hankintayksiköt	30
LIITE VII:	Kaupunkirautatie-, raitiotie-, johdinauto- tai linja-autopalvelujen hankintayksiköt	32
LIITE VIII:	Lentokenttöalan hankintayksiköt	35
LIITE IX:	Meri- tai sisävesisatamien tai muiden terminaalipalvelujen alalla toimivat hankintayksiköt	37
LIITE X:	Televerkkojen ylläpito tai telepalvelujen tarjoaminen	39
LIITE XI:	Ammattialaluettelo noudattaen Euroopan yhteisöjen yleistä taloudellisten toimialojen teollisuus- luokitusta	41
LIITE XII:	A. Avoimet menettelyt	42
	B. Rajoitetut menettelyt	44
	C. Neuvottelumenettelyt	45
LIITE XIII:	Ilmoitus kelpuuttamisjärjestelmästä	46
LIITE XIV:	Kausittainen ennakoilmoitus	
	A. Tavaranhankintasopimuksia varten	46
	B. Rakennusurakkasopimuksia varten	46
LIITE XV:	Ilmoitus solmituista sopimuksista	47

LIITE I

JUOMAVEDEN TUOTANTO, KULJETUS TAI JAKELU

BELGIA

Yksikkö, joka on perustettu *décret du 2 juillet 1987 de la région wallonne érigeant en entreprise régionale de production et d'adduction d'eau le service du ministère de la région chargé de la production et du grand transport d'eau* nojalla.

Yksikkö, joka on perustettu *arrêté du 23 avril 1986 portant constitution d'une société wallonne de distribution d'eau* nojalla.

Yksikkö, joka on perustettu *arrêté du 17 juillet 1985 de l'exécutif flamand portant fixation des statuts de la société flamande de distribution d'eau* nojalla.

Yksiköt, jotka tuottavat tai jakelevat vettä ja jotka on perustettu *loi relative aux intercommunales du 22 décembre 1986* nojalla.

Yksiköt, jotka tuottavat tai jakelevat vettä ja jotka on perustettu *code communal, article 47 bis, ter et quater sur les régies communales* nojalla.

TANSKA

Yksiköt, jotka tuottavat tai jakelevat vettä *lovbekendtgørelse om vandforsyning m.v. af 4. juli 1985* 3 artiklan 3 kohdan nojalla.

SAKSA

Yksiköt, jotka tuottavat tai jakelevat vettä *Eigenbetriebsverordnungen* tai *Eigenbetriebsgesetze* nojalla koskien *Länder (Kommunale Eigenbetriebe)*.

Yksiköt, jotka tuottavat tai jakelevat vettä *Gesetze über die Kommunale Gemeinschaftsarbeit oder Zusammenarbeit* nojalla koskien *Länder*.

Yksiköt, jotka tuottavat vettä *Gesetz über Wasser- und Bodenverbände vom 10. Februar 1937* ja *erste Verordnung über Wasser- und Bodenverbände vom 3. September 1937* nojalla.

(*Regiebetriebe*), jotka tuottavat tai jakelevat vettä *Kommunalgesetze* ja erityisesti *Gemeindeordnungen der Länder* nojalla.

Yksiköt, jotka on perustettu *Aktiengesetz vom 6. September 1965, zuletzt geändert am 19. Dezember 1985* tai *GmbH-Gesetz vom 20. Mai 1898, zuletzt geändert am 15. Mai 1986*, tai joilla on oikeudellinen asema *Kommanditgesellschaft* nojalla, tuottaen tai jaellen vettä alueellisten ja paikallisten viranomaisten kanssa solmimiinsa erityisiin sopimuksiin perustuen.

KREIKKA

Ateenan vesiyhtiö / *Εταιρεία Υδρεύσεως - Αποχετεύσεως Πρωτεύουσας*, joka on perustettu 23 päivänä elokuuta 1980 annetulla lailla 1068/80.

Salonican vesiyhtiö / *Οργανισμός Υδρεύσεως Θεσσαλονίκης*, joka toimii Presidentin antaman asetuksen 61/1988 nojalla.

Voioksen vesiyhtiö / *Εταιρεία Υδρεύσεως Βόλου*, joka toimii lain 890/1979 nojalla.

Kunnalliset yhtiöt / *Δημοτικές Επιχειρήσεις ύδρευσης-αποχέτευσης*, jotka tuottavat tai jakelevat vettä ja jotka on perustettu 23 päivänä elokuuta 1980 annetun lain 1059/80 nojalla.

Paikallisten viranomaisten yhteenliittymät, (*Σύνδεσμοι ύδρευσης*), jotka toimivat paikallisia viranomaisia koskevan säännöksen (*Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων*) nojalla, joka on pantu täytäntöön Presidentin antamalla asetuksella 76/1985.

ESPANJA

- Yksiköt, jotka tuottavat tai jakelevat vettä *Ley n° 7/1985 de 2 de abril de 1985. Reguladora de las Bases del Régimen local ja Decreto Real n° 781/1986 Texto Refundido Régimen local* nojalla.
- *Canal de Isabel II. Ley de la Comunidad Autónoma de Madrid de 20 die diciembre de 1984.*
- *Mancomunidad de los Canales de Taibilla, Ley de 27 de abril de 1946.*

RANSKA

Yksiköt, jotka tuottavat tai jakelevat vettä:

dispositions générales sur les régies, code les communes L 323-1 à L 328-8, R 323-1 à R 323-6 (dispositions générales sur les régies); tai

code de communes L 323-8 R 323-4 [régies directes (ou de fait)]; tai

décret-loi 28 décembre 1926, règlement d'administration publique du 17 février 1930, code des communes L 323-10 à L 323-13, R 323-75 à 323-132 (régies à simple autonomie financière); tai

code des communes L 323-9, R 323-7 à R 323-74, décret du 19 octobre 1959 (régies à personnalité morale et à autonomie financière); tai

code des communes L 324-1 à L 324-6, R 324-1 à R 324-13 (gestion déléguée, concession et affermage); tai

jurisprudence administrative, circulaire intérieure du 13 décembre 1975 (gérance); tai

code des communes R 324-6, circulaire intérieure du 13 décembre 1975 (régie intéressée); tai

circulaire intérieure du 13 décembre 1975 (exploitation aux risques et périls); tai

décret du 20 mai 1955, loi du 7 juillet 1983 sur les sociétés d'économie mixte (participation à une société d'économie mixte); tai

code des communes L 322-1 à L 322-6, R 322-1 à R 322-4 (dispositions communes aux régies, concessions et affermages) nojalla.

IRLANTI

Yksiköt, jotka tuottavat tai jakelevat vettä *Local Government (Sanitary Services) Act 1878 to 1964* nojalla.

ITALIA

Yksiköt, jotka tuottavat tai jakelevat vettä *Testo unico delle leggi sull'assunzione diretta dei pubblici servizi da parte dei comuni e delle province approvato con Regio Decreto 15 ottobre 1925, n. 2578 ja Decreto del P.R. n. 902 del 4 ottobre 1986* nojalla.

Ente Autonomo Acquedotto Pugliese, joka on perustettu *RDL 19 ottobre 1919, n. 2060* nojalla.

Ente Acquedotti Siciliani, joka on perustettu *leggi regionali 4 settembre 1979, n. 2/2 e 9 agosto 1980, n. 81* nojalla.

Ente Sardo Acquedotti e Fognature, joka on perustettu *legge 5 luglio 1963 n. 9* nojalla.

LUXEMBURG

Paikalliset vedenjakelusta vastaavat viranomaiset.

Yhteisöt ja paikalliset viranomaiset, jotka tuottavat ja jakelevat vettä ja jotka on perustettu *loi du 14 février 1900 concernant des syndicats de communes telle qu'elle a été modifiée et complétée par la loi du 23 décembre 1958 et par la loi du 29 juillet 1981* nojalla ja *loi du 31 juillet 1962 ayant pour objet le renforcement de l'alimentation en eau potable du grand-duché du Luxembourg à partir du réservoir d'Esch-sur-Sûre* nojalla.

ALANKOMAAT

Yksiköt, jotka tuottavat ja jakelevat vettä *Waterleidingwet van 6 april 1957* nojalla, sellaisena kuin se on *wetten van 30 juni 1967, 10 september 1975, 23 juni 1976, 30 september 1981, 25 januari 1984, 29 januari 1986* nojalla.

PORTUGALI

Empresa Pública das Águas Livres, jotka tuottavat tai jakelevat vettä *Decreto-Lei n° 190/81 de 4 de Julho de 1981* nojalla.

Paikalliset viranomaiset, jotka tuottavat tai jakelevat vettä.

YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Water companies, jotka tuottavat tai jakelevat vettä *Water Acts 1945 and 1985* nojalla.

Central Scotland Water Development Board, joka tuottaa vettä ja *water authorities*, jotka tuottavat tai jakelevat vettä *Water (Scotland) Act 1980* nojalla.

Department of the Environment for Northern Ireland, joka vastaa veden tuotannosta ja jakelusta *Water and Sewerage (Northern Ireland) Order 1973* nojalla.

LIITE II

SÄHKÖN TUOTANTO, SIIRTO TAI JAKELU

BELGIA

Yksiköt, jotka tuottavat, siirtävät tai jakelevat sähköä *article 5: Des régies communales et intercommunales loi du 10 mars 1925 sur les distributions d'énergie électrique* nojalla.

Yksiköt, jotka siirtävät tai jakelevat sähköä *loi relative aux intercommunales du 22 décembre 1986* nojalla.

EBES, Intercom, Unerg ja muut yksiköt, jotka tuottavat, siirtävät tai jakelevat sähköä ja joille on taattu yksinoikeus jakeluun *article 8 - les concessions communales et intercommunales loi du 10 mars 1952 sur les distributions d'énergie électrique* nojalla.

Société publique de production d'électricité (SPÉ).

TANSKA

Yksiköt, jotka tuottavat tai siirtävät sähköä § 3, *stk. 1, lov nr. 54 af 25. februar 1976 om elforsyning, jf. bekendtgørelse nr. 607 af 17. december 1976 om elforsyningslovens anvendelsesområde* nojalla myönnetyn lisenssin perusteella.

Yksiköt, jotka jakelevat sähköä, siten kuin on määrätty § 3, *stk. 2, lov nr. 54 af 25. februar 1976 om elforsyning, jf. bekendtgørelse nr. 607 af 17. december 1976 om elforsyningslovens anvendelsesområde* ja perustuen *lov om elektriske stærkstrømsanlæg, jf. lovbekendtgørelse nr. 669 af 28. december 1977* 10 - 15 artiklojen mukaiseen pakkolunastusoikeuteen.

SAKSA

Yksiköt, jotka tuottavat, siirtävät tai jakelevat sähköä siten kuin on määrätty § 2 *Absatz 2 Gesetz zur Förderung der Energiewirtschaft (Energiewirtschaftsgesetz) of 13 December 1935*. Viimeksi muutettu *Gesetz of 19 December 1977*, ja sähkön automaattinen tuotanto, mikäli siihen sovelletaan direktiiviä siten kuin 2 artiklan 5 kohdassa määrätään.

KREIKKA

Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού (Julkinen voimayhtiö), joka on perustettu 2 päivänä elokuuta 1950 annetun lain 1468 Περί ύδρευσης Δημοσίου Επιχειρήσεως Ηλεκτρισμού nojalla ja joka toimii lain 57/85: Δομή, ρόλος και τρόπος διοίκησης και λειτουργίας της κοινωνικοποιημένης Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού nojalla.

ESPANIA

Yksiköt, jotka tuottavat, siirtävät tai jakelevat sähköä *Decreto de 12 de marzo de 1954* 1 artiklan nojalla, soveltaen *Reglamento de verificaciones eléctricas y regularidad en el suministro de energia* ja *Decreto 2617/1966, de 20 de octubre, sobre autorización administrativa en materia de instalaciones eléctricas* nojalla.

Red Eléctrica de España SA, joka on perustettu *Real Decreto 91/1985 de 23 de enero* nojalla.

RANSKA

Électricité de France, joka on perustettu ja toimii *loi 46/6288 du 8 avril 1946 sur la nationalisation de l'électricité et du gaz* nojalla.

Yksiköt (*sociétés d'économie mixte* tai *régies*), jotka jakelevat sähköä ja joihin on viitattu *loi 48/1260 du 12 août 1948* 23 artiklan nojalla *portant modification del lois 46/6288 du 8 avril 1946 et 46/2298 du 21 octobre 1946 sur la nationalisation de l'électricité et du gaz*.

Compagnie nationale du Rhône.

IRLANTI

The Electricity Supply Board (ESB), joka on perustettu ja toimii *Electricity Supply Act 1927*.

ITALIA

Ente nazionale per l'energia elettrica, joka on perustettu *legge n. 1643, 6 dicembre 1962 approvato con Decreto n. 1720, 21 dicembre 1965* nojalla.

Yksiköt, jotka toimivat *legge 6 dicembre 1962, n. 1643 4, 5 tai 8 artikloissa* määritellyn yksinoikeuden nojalla – *Istituzione dell'Ente nazionale per la energia elettrica e trasferimento ad esso delle imprese esercenti le industrie elettriche*.

Yksiköt, jotka toimivat *Decreto del Presidente della Repubblica 18 marzo 1965, n. 342 20 artiklassa* määritellyn yksinoikeuden nojalla *norme integrative della legge 6 dicembre 1962, n. 1643 e norme relative al coordinamento e all'esercizio delle attività elettriche esercitate da enti ed imprese diverse dell'Ente nazionale per l'energia elettrica*.

LUXEMBURG

Compagnie grand-ducale d'électricité de Luxembourg, jotka tuottavat tai jakelevat sähköä *convention du 11 novembre 1927 concernant l'établissement et l'exploitation des réseaux de distribution d'énergie électrique dans le grand-duché du Luxembourg approuvée par la loi du 4 janvier 1928* nojalla.

Société électrique de l'Our (SEO).

Syndicat de Communes SIDOR.

ALANKOMAAT

Elektricitetsproduktie Oost-Nederland.

Elektricitetsbedrijf Utrecht-Noord-Holland-Amsterdam (UNA).

Elektricitetsbedrijf Zuid-Holland (EZH).

Elektricitetsproduktiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ).

Provinciale Zeeuwse Energie Maatschappij (PZEM).

Samenwerkende Elektricitetsbedrijven (SEP).

Yksiköt, jotka jakelevat sähköä maakunnallisten viranomaisten *Provinciewet* mukaisesti myöntämän lisenssin (*vergunning*) nojalla.

PORTUGALI

Eletricidade de Portugal (EDP), joka on perustettu *Decreto-Lei n° 502/76 de 30 de Junho de 1976* nojalla.

Yksiköt, jotka jakelevat sähköä *artigo 1° do Decreto-Lei n° 344-B/82 de 1 de Setembro de 1982* nojalla, sellaisena kuin se on *Decreto-Lei n° 297/86 de 19 de Setembro de 1986*. Yksiköt, jotka tuottavat sähköä *Decreto Lei n° 189/88 de 27 de Maio de 1988* nojalla.

Sähkön itsenäiset tuottajat, siten kuin on määrätty *Decreto Lei n° 189/88 de 27 de Maio de 1988*.

Empresa de Electricidade dos Acores – EDA, EP, jotka on luotu *Decreto Regional n° 16/80 de 21 de Agosto de 1980* nojalla.

Empresa de Electricidade da Madeira, EP, jotka on luotu *Decreto-Lei n° 12/74 de 17 de Janeiro de 1974* nojalla ja vakinnutettu *Decreto-Lei n° 31/79 de 24 de Fevereiro de 1979, Decreto-Lei n° 91/79 de 19 de Abril de 1979* nojalla.

YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Central Electricity Generating (CEGB), and the Areas Electricity Boards, jotka tuottavat, siirtävät tai jakelevat sähköä *Electricity Act 1947* ja *Electricity Act 1957* nojalla.

North of Scotland Hydro-Electricity Board (NSHB), joka tuottaa, siirtää ja jakelee sähköä *Electricity (Scotland) Act 1979* nojalla.

South of Scotland Electricity Board (SSEB), joka tuottaa, siirtää tai jakelee sähköä *Electricity (Scotland) Act 1979* nojalla.

Northern Ireland Electricity Service (NIES), joka on perustettu *Electricity Supply (Northern Ireland) Order 1972* nojalla.

LIITE III

KAASUN TAI LÄMMÖN SIIRTO TAI JAKELU

BELGIA

Distrigaz SA joka toimii *loi du 29 juillet 1983* nojalla.

Yksiköt, jotka siirtävät kaasua *loi du 12 avril 1985* sellaisena kuin se on *loi du 28 juillet 1987* myönnetyn toimiluvan tai yksinoikeuden nojalla.

Yksiköt, jotka jakelevat kaasua ja toimivat *loi relative aux Intercommunales du 22 décembre 1986* nojalla.

Paikalliset viranomaiset tai näiden muodostamat yhteisöt, jotka toimittavat lämpöä yleisölle.

TANSKA

Dansk Olie og Naturgas AIS joka toimii erityisen oikeuden nojalla, joka perustuu *bekendtgørelse nr. 869 af 18. juni 1979 om eneretsbevilling til indførsel, forhandling, transport og oplagring af naturgas*.

Yksiköt, jotka toimivat *lov nr. 294 af 7. juni 1972 om naturgasforsyning* nojalla.

Yksiköt, jotka jakelevat kaasua tai lämpöä *lov om varmforsyning, jf. lovbekendtgørelse nr. 330 af 29. juni 1983* luvun IV mukaisen hyväksymisen nojalla.

Yksiköt, jotka jakelevat kaasua valtuutuksen nojalla, joka perustuu *bekendtgørelse nr. 141 af 13. marts 1974 om rørledningsanlæg på dansk kontinentalsokkelområde til transport af kulbrinter* (putkistojen asentaminen mannerjalustalle hiilivedyn siirtojen suojaksi).

SAKSA

Yksiköt, jotka siirtävät tai jakelevat kaasua, siten kuin on määritelty § 2 Absatz 2 *Gesetz zur Förderung der Energiewirtschaft vom 13. Dezember 1935 (Energiewirtschaftsgesetz)*, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 19 päivänä joulukuuta 1977 annetulla lailla.

Paikalliset viranomaiset tai näiden muodostamat yhteisöt, jotka toimittavat lämpöä yleisölle.

KREIKKA

DEP, joka siirtää tai kaasua ministeriön päätöksen 2583/1987 (Ανάθεση στη Δημόσια Επιχείρηση Πετρελαίου αρμοδιοτήτων σχετικών με το φυσικό αέριο) Σύσταση της ΔΕΠΑ ΑΕ (Δημόσια Επιχείρηση Αερίου, Ανώνυμος Εταιρεία) nojalla.

Ateenan kunnallinen kaasulaitos S.A. *DEFA*, joka siirtää ja jakelee kaasua.

ESPANIA

Yksiköt, jotka toimivat *Ley nº 10 de 15 de junio de 1989* nojalla.

RANSKA

Société nationale des gaz du Sud-Ouest, joka siirtää kaasua.

Gaz de France, joka on perustettu ja toimii *loi 46/6288 du 8 avril 1946 sur la nationalisation de l'électricité et du gaz* nojalla.

Yksiköt (*sociétés d'économie mixte* tai *régies*), jotka jakelevat sähköä ja joihin viitataan *loi 48/1260 du 12 août 1948* 23 artiklassa, *portant modification des lois 46/6288 du 8 avril 1946 et 46/2298 du 21 octobre 1946 sur la nationalisation de l'électricité et du gaz*.

Compagnie française du méthane, joka siirtää kaasua.

Paikalliset viranomaiset tai näiden muodostamat yhteisöt, jotka jakelevat lämpöä yleisölle.

IRLANTI

Irish Gas Board ja joka toimii *Gas Act 1976 to 1987* nojalla ja muut yksiköt joihin sovelletaan *Statute*.

Dublin Corporation, joka toimittaa lämpöä yleisölle.

ITALIA

SNAM ja SGM e Montedison, jotka siirtävät kaasua.

Yksiköt, jotka jakelevat kaasua *Testo unico delle leggi sull'assunzione diretta dei pubblici servizi da parte dei comuni e delle province approvato con Regio Decreto 15 ottobre 1925, n. 2578* nojalla ja *Decreto del P.R. n. 902 del 4 ottobre 1986* nojalla.

Yksiköt, jotka jakelevat lämpöä yleisölle ja joihin viitataan *Legge 29 maggio 1982, n. 308* 10 artiklassa – *Norme sul contenimento dei consumi energetici, lo sviluppo delle fonti rinnovabili di energia, l'esercizio di centrali elettriche alimentate con combustibili diversi dagli idrocarburi*.

Paikalliset viranomaiset ja näiden muodostamat yhteisöt, jotka toimittavat lämpöä yleisölle.

LUXEMBURG

Société de transport de gaz SOTEG SA.

Gaswerk Esch-Uelzecht SA.

Service industriel de la commune de Dudelange.

Service industriel de la commune de Luxembourg.

Paikalliset viranomaiset ja näiden muodostamat yhteisöt, jotka toimittavat lämpöä yleisölle.

ALANKOMAAT

NV Nederlandse Gasunie

Yksiköt, jotka siirtävät tai jakelevat kaasua paikallisten viranomaisten *Gemeentewet* nojalla myöntämän lisenssin (*vergunning*) perusteella.

Paikalliset tai alueelliset viranomaiset, jotka siirtävät tai jakelevat kaasua yleisölle *Gemeentewet* ja *Provinciewet* nojalla.

Paikalliset viranomaiset ja näiden muodostamat yhteisöt, jotka toimittavat lämpöä yleisölle.

PORTUGALI

Petroquímica e Gás de Portugal, EP Decreto Lei n° 346-A/88 de 29 de Setembro de 1988.

YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

British Gas plc ja muut yksiköt, jotka toimivat *Gas Act 1986* nojalla.

Paikalliset viranomaiset ja näiden muodostamat yhteisöt, jotka toimittavat lämpöä yleisölle *Local Government (Miscellaneous Provisions) Act 1976* nojalla.

Electricity Boards, jotka jakelevat lämpöä *Electricity Act 1947* nojalla.

LIITE IV

ÖLJYN TAI KAASUN ETSINTÄ JA TALTEENOTTO

Yksiköt, joille on myönnetty toimilupa, lupa, lisenssi tai yksinoikeus etsiä käyttöönottoa varten öljyä ja kaasua seuraavan lainsäädännön nojalla:

BELGIA

Loi du 1 mai 1939 complétée par l'arrêté royal n° 83 du 28 novembre 1939 sur l'exploration et l'exploitation du pétrole et du gaz.

Arrêté royal du 15 novembre 1919.

Arrêté royal du 7 avril 1953.

Arrête royal du 15 mars 1960 loi au sujet de la plate-forme continentale du 15 juin 1969.

Arrête de l'exécutif régional wallon du 29 septembre 1982.

Arrête de l'exécutif flamand du 30 mai 1984.

TANSKA

Lov nr. 293 af 10. juni 1981 om anvendelse af Danmarks underground.

Lov om kontinentalsoklen, jf. lovbekendtgørelse nr. 182 af 1. maj 1979.

SAKSA

Bundesberggesetz vom 13. August 1980, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 12 päivänä helmikuuta 1990.

KREIKKA

Laki 87/1975, jolla on perustettu DEP-EKY (Περί ιδρύσεως Δημοσίου Επιχειρήσεως Πετρελαίου).

ESPANJA

Ley sobre Investigación y Explotación de Hidrocarburos de 27 de Junio de 1974 ja sen nojalla annetut asetukset.

RANSKA

Code minier (décret 56-838 du 16 août 1956) muutettuna loi 56-1327 du 29 décembre 1956, ordonnance 58-1186 du 10 décembre 1958, décret 60-800 du 2 août 1960, décret 61-359 du 7 avril 1961, loi 70-1 du 2 janvier 1970, loi 77-620 du 16 juin 1977, décret 80-204 du 11 mars 1980.

IRLANTI

Continental Shelf Act 1960.

Petroleum and Other Minerals Development Act 1960.

Ireland Exclusive Licensing Terms 1975.

Revised Licensing Terms 1987.

Petroleum (Production) Act (NI) 1964.

ITALIA

Legge 10 febbraio 1953, n. 136.

Legge 11 gennaio 1957, n. 6, modificata dalla legge 21 luglio 1967, n. 613.

LUXEMBURG

—

ALANKOMAAT

Mijnwet nr. 285 van 21 april 1810.

Wet opsporing delfstoffen nr. 258 van 3 mei 1967.

Mijnwet continentaal plat 1965, nr. 428 van 23 september 1965.

PORTUGALI

Decreto-Lei n° 543/74 de 16 de Outubro de 1974, n° 168/77 de 23 de Abril de 1977, n° 266/80 de 7 de Agosto de 1980, n° 174/85 de 21 de Maio de 1985 ja Despacho n° 22 de 15 de Marco de 1979.

Decreto-Lei n° 47973 de 30 de Setembro de 1967, n° 49369 de 11 de Novembro de 1969, n° 97/71 de 24 de Marco de 1971, n° 96/74 de 13 de Marco de 1974, n° 266/80 de 7 de Agosto de 1980, n° 2/81 de 7 de Janeiro de 1981 ja n° 245/82 de 22 de Junho de 1982.

YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Petroleum (Production) Act 1934 as extended by the Continental Shelf Act 1964.

Petroleum (Production) Act (Northern Ireland) 1964.

LIIITE V

HIILEN TAI MUIDEN KIINTEIDEN POLTTOAINEIDEN ETSINTÄ TAI TALTEENOTTO

BELGIA

Yksiköt, jotka etsivät tai ottavat käyttöön hiiltä tai muita kiinteitä polttoaineita *arrête du Régent du 22 août 1948* nojalla ja *loi du 22 avril 1980* nojalla.

TANSKA

Yksiköt, jotka etsivät tai ottavat käyttöön hiiltä tai muita kiinteitä polttoaineita *lovbekendtgørelse nr. 531 af 10. oktober 1984* nojalla.

SAKSA

Yksiköt, jotka etsivät tai ottavat käyttöön hiiltä tai muita kiinteitä polttoaineita *Bundesberggesetz vom 13. August 1980* nojalla, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 12 päivänä helmikuuta 1990.

KREIKKA

Julkiset voimayhtiöt, jotka etsivät tai ottavat käyttöön hiiltä tai muita kiinteitä polttoaineita vuoden 1973 kaivoslain nojalla, sellaisena kuin se on muutettuna 27 päivänä huhtikuuta 1976 annetulla lailla *Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού*.

ESPANJA

Yksiköt, jotka etsivät tai ottavat käyttöön hiiltä tai muita kiinteitä polttoaineita *Ley 22/1973, de 21 de julio, de Minas* nojalla, sellaisena kuin se on muutettuna *Ley 54/1980 de 5 de noviembre* ja *Real Decreto Legislativo 1303/1986, de 28 de junio*.

RANSKA

Yksiköt, jotka etsivät tai ottavat käyttöön hiiltä tai muita kiinteitä polttoaineita *code minier (décret 58-863 du 16 août 1956)* nojalla, sellaisena kuin se on muutettuna *loi 77-620 du 16 juin 1977, décret 80-204 et arrête du 11 mars 1980*.

IRLANTI

Bord na Mona.

Yksiköt, jotka etsivät tai ottavat käyttöön hiiltä tai muita kiinteitä polttoaineita *Minerals Development Acts, 1940 to 1970* nojalla.

ITALIA

Carbo Sulcis Sp.A.

LUXEMBURG

—

ALANKOMAAT

—

PORTUGALI

Empresa Carbonífera do Douro.

Empresa Nacional de Urânio.

LIIITE VI

RAUTATIEPALVELUALALLA TOIMIVAT HANKINTAYKSIKÖT

BELGIA

Société nationale des chemins de fer belges/Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

TANSKA

Danske Statsbaner (DSB)

Yksiköt, jotka toimivat ja on perustettu *lov nr. 295 af 6. juni 1984 om privatbanerne, jf. lov nr. 245 af 6. august 1977* nojalla.

SAKSA

Deutsche Bundesbahn

Muut yksiköt, jotka tarjoavat rautatiepalveluja yleisölle siten kuin on määrätty 2 kappaleessa 2 Abs. 1 *Allgemeines Eisenbahngesetz* annettu 29 päivänä maaliskuuta 1951.

KREIKKA

Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος (ΟΣΕ). Kreikan rautatieorganisaatio (OSE).

ESPANJA

Red Nacional de Los Ferrocarriles Españoles.

Ferrocarriles de Via Estrecha (FEVE).

Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC).

Eusko Trenbideak (Bilbao).

Ferrocarriles de la Generalitat Valenciana (FGV).

RANSKA

Société nationale des chemins de fer français ja muut *réseaux ferroviaires ouverts au public*, joihin on viitattu *loi d'orientation des transports intérieurs du 30 décembre 1982, titre II, chapitre 1er du transport ferroviaire.*

IRLANTI

Iarnród Éireann (Irish Rail).

ITALIA

Ferrovie dello Stato

Yksiköt, jotka tarjoavat rautatiepalveluja *Regio Decreto 9 maggio 1912, n. 1447* 10 artiklaan perustuvan yksinoikeuden nojalla, *che approva il Testo unico delle disposizioni di legge per le ferrovie concesse all'Industria privata, le tramvie a trazione meccanica e gli automobili.*

Yksiköt, jotka toimivat erityislainsäädännön perusteella myönnetyn yksinoikeuden nojalla ja joihin on viitattu *Titolo XI, Capo II, Sezione Ia del Regio Decreto 9 maggio 1912, n. 1447, che approva il Testo unico delle disposizioni di legge per le ferrovie concesse all'industria privata, le tramvie a trazione meccanica e gli automobili.*

Yksiköt, jotka tarjoavat rautatiepalveluja *Legge 14 giugno 1949, n. 410* 4 artiklaan perustuvan yksinoikeuden nojalla - *Concorso dello Stato per la riattivazione dei pubblici servizi di trasporto in concessione.*

Yksiköt tai paikalliset viranomaiset, jotka tarjoavat rautatiepalveluja *Legge 2 agosto 1952, n. 1221* 14 artiklaan perustuvan yksinoikeuden nojalla - *Provvedimenti per l'esercizio ed il potenziamento di ferrovie e di altre linee di trasporto in regime di concessione.*

LUXEMBURG

Chemins de fer luxembourgeois (CFL).

ALANKOMAAT*Nederlandse Spoorwegen NV.***PORTUGALI***Caminhos de Ferro Portugueses.***YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA***British Railways Boards.**Northern Ireland Railways.*

LIITE VII

KAUPUNKIRAUTATIE-, RAITTIOIE-, JOHDINAUTO- TAI LINJA-AUTOPALVELUJEN
HANKINTAYKSİKÖT

BELGLIA

Société nationale des chemins de fer vicinaux (SNCV)/Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen (NMB).

Yksiköt, jotka tarjoavat kuljetuspalveluja yleisölle SNCV myöntämään sopimukseen perustuen *arrête du 30 décembre 1946 relatif aux transports rémunérés de voyageurs par route effectués par autobus et par autocars* 16 ja 21 artiklojen nojalla.

Société des transports intercommunaux de Bruxelles (STIB),

Maatschappij van het Intercommunaal Vervoer te Antwerpen (MIVA),

Maatschappij van het Intercommunaal Vervoer te Gent (MIVG),

Société des transports intercommunaux de Charleroi (STIC),

Société des transports intercommunaux de la région liégeoise (STIL),

Société des transports intercommunaux de l'agglomération verviétoise (STIAV), ja muut yksiköt, jotka on perustettu 22 päivänä helmikuuta 1962 annetun *loi relative à la création de sociétés de transports en commun urbains/Wet betreffende de oprichting van maatschappijen voor stedelijk gemeenschappelijk vervoer* nojalla.

Yksiköt, jotka tarjoavat kuljetuspalveluja yleisölle STIB:n kanssa tekemänsä sopimuksen perusteella *arrête royal 140 du 30 décembre 1982 relatif aux mesures d'assainissement applicables à certains organismes d'intérêt public dépendant du ministère des communications* 10 artiklan nojalla ja muut yksiköt 11 artiklan nojalla.

TANSKA

Danske Statsbaner (DSB)

Yksiköt, jotka tarjoavat bussipalveluja yleisölle (*almindelig rutekørsel*) *lov nr. 115 af 29. marts 1978 om buskørsel* nojalla myönnetyin toimiluvan perusteella.

SAKSA

Yksiköt, jotka tarjoavat toimilupaan perustuen yleisölle paikallisia kuljetuspalveluja (*Öffentlichen Personennahverkehr*) *Personenbeförderungsgesetz vom 21. März 1961* nojalla, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 25 päivänä heinäkuuta 1989.

KREIKKA

Ηλεκτροκίνητα Λεωφορεία Περιοχής Αθηνών-Πειραιώς, (Ateenan - Pireuksen alueen sähköbussit), jotka toimivat *asetuksen 768/1970 ja lain 588/1977* nojalla.

Ηλεκτρικοί Σιδηρόδρομοι Αθηνών-Πειραιώς, (Ateenan - Pireuksen sähkörata), joka toimii *lakien 352/1976 ja 588/1977* nojalla.

Επιχείρηση Αστικών Συγκοινωνιών. (Kaupunkiliikenneyritys) joka toimii *lain 588/1977* nojalla.

Κοινό Ταμείο Εισπράξεως Λεωφορέων. (Yhteinen bussien kuittirahasto), joka toimii *asetuksen 102/1973* nojalla.

ΡΟΔΑ (Δημοτική Επιχείρηση Λεωφορέων Ρόδου) Roda: Rhodoksen kunnallinen bussiyhtiö.

Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης. (Thessalonikin kaupungin kuljetusorganisaatio), joka toimii *asetuksen 3721/1957 ja lain 716/1980* nojalla.

ESPANJA

Yksiköt, jotka tarjoavat kuljetuspalveluja yleisölle *Ley de Régimen local* nojalla.

Corporación metropolitana de Madrid.

Corporación metropolitana de Barcelona.

Yksiköt, jotka tarjoavat kaupunkien alueella tai -alueelta bussikuljetusta yleisölle *Ley de Ordenación de Transportes Terrestres de 31 de julio de 1987* 113 ja 118 artiklojen nojalla.

Yksiköt, jotka tarjoavat bussikuljetusta yleisölle *Ley de Ordenación de Transportes Terrestres de 31 de julio de 1987* 71 artiklan nojalla.

FEVE, RENFE (tai *Empresa Nacional de Transportes de Viajeros por Carretera*), jotka tarjoavat bussikuljetuksia yleisölle *Disposiciones adicionales. Primera, de la Ley de Ordenación de Transportes Terrestres de 31 julio de 1957* nojalla.

Yksiköt, jotka tarjoavat bussikuljetuksia yleisölle *Disposiciones Transitorias, Tercera, de la Ley de Ordenación de Transportes Terrestres de 31 de julio de 1957* nojalla.

RANSKA

Yksiköt, jotka tarjoavat kuljetuspalveluja yleisölle *loi n° 82-1153 du 30 décembre 1982, transports intérieurs, orientation 7 - 11* artiklojen nojalla.

Régie autonome des transports parisiens, Société nationale des chemins de fer français, APTR, ja muut yksiköt, jotka tarjoavat kuljetuspalveluja yleisölle *syndicat des transports parisiens* myöntämän yksinoikeuden nojalla, joka perustuu *ordonnance de 1959 et ses d'application relatifs à l'organisation des transports de voyageurs dans la région parisienne*.

IRLANTI

Iarnrod Éireann (Irish Rail).

Bus Éireann (Irish Bus).

Bus Átha Cliath (Dublin Bus).

Yksiköt, jotka tarjoavat kuljetuspalveluja yleisölle muutetun *Road Transport Act 1932* nojalla.

ITALIA

Yksiköt, jotka tarjoavat kuljetuspalveluja yksinoikeuteen perustuen, joka on myönnetty *Legge 28 settembre 1939, n. 1822 - Disciplina degli autoservizi di linea (autolinee per viaggiatori, bagagli e pacchi agricoli in regime di concessione all'industria privata) - 1* artiklan nojalla, sellaisena kuin se on muutettuna *Decreto del Presidente della Repubblica 28 giugno 1955, n. 771* 45 artiklassa.

Yksiköt, jotka tarjoavat kuljetuspalveluja yleisölle *Regio Decreto 15 ottobre 1925, n. 2578 - Approvazione del Testo unico della legge sull'assunzione diretta dei pubblici servizi da parte dei comuni e delle province 1, 4 tai 5* artiklojen nojalla.

Yksiköt, jotka toimivat erityisoikeuteen perustuen, joka on myönnetty *Regio Decreto 9 maggio 1912, n. 1447, che approva il Testo unico delle disposizioni di legge per le ferrovie concesse all'industria privata, le tramvie a trazione meccanica e gli automobili 242 tai 255* artiklojen nojalla.

Yksiköt tai paikalliset viranomaiset, jotka toimivat yksinoikeuteen perustuen, joka on myönnetty *Legge 14 giugno 1949, n. 410, concorso dello Stato per la riattivazione dei pubblici servizi di trasporto in concessione 4* artiklan nojalla.

Yksiköt, jotka toimivat erityisoikeuteen perustuen, joka on myönnetty *Legge 2 agosto 1952, n. 1221 - Provvedimenti per l'esercizio ed il potenziamento di ferrovie e di altre linee di trasporto in regime di concessione 14* artiklan nojalla.

LUXEMBURG

Chemins de fer du Luxembourg (CFL).

Service communal des autobus municipaux de la ville de Luxembourg.

Transports intercommunaux du canton d'Esch-sur-Alzette (TICE).

Bussikuljetusta tarjoavat yhtiöt, jotka toimivat *règlement grand-ducal du 3 février 1978 concernant les conditions d'octroi de autorisations d'établissement et d'exploitation des services de transports routiers réguliers de personnes rémunérées* nojalla.

ALANKOMAAT

Yksiköt, jotka tarjoavat yleisölle kuljetuspalveluja (*Openbaar vervoer*) *Wet Personenvervoer van 12 maart 1987 II* luvun nojalla.

PORTUGALI

Rodoviaria Nacional, EP.

Companhia Carris de ferro de Lisboa.

Metropolitano de Lisboa, EP.

Servicos de Transportes Colectivos do Porto.

Servicos Municipalizados de Transporte do Barreiro.

Servicos Municipalizados de Transporte de Aveiro.

Servicos Municipalizados de Transporte de Braga.

Servicos Municipalizados de Transporte de Coimbra.

Servicos Municipalizados de Transporte de Portalegre.

YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Yksiköt, jotka tarjoavat yleisölle kuljetuspalveluja *London Regional Transport Act 1984* nojalla.

Glasgow Underground.

Greater Manchester Rapid Transit Company.

Docklands Light Railway.

London Underground Ltd.

British Railways Board.

Tyne and Wear Metro.

—

LIITE VIII

LENTOKENTTÄALAN HANKINTAYKSIKÖT

BELGIA

Régie des voies aériennes, jotka on perustettu *arrête-loi du 22 novembre 1946 portant création de la régie des voies aériennes* nojalla, muutettuna *arrête royal du 5 octobre 1970 portant refonte du statut de la régie des voies aériennes*.

TANSKA

Lentokentät, jotka toimivat § 55, stk. 1, lov om luftfart, jf. lovbekendtgørelse nr. 408 af 11. september 1985 nojalla myönnettyillä toimiluvalla.

SAKSA

Lentokentät, siten kuin on määritelty *Absatz 2 no Luftverkehrszulassungsordnung vom 19. März 1979* 38 artiklassa, viimeksi muutettuna *Verordnung vom 21. Juli 1986*.

KREIKKA

Lentokentät, jotka toimivat lain 517/1931 nojalla, johon perustuvat siviili-ilmailupalvelut (Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας (YPIA)).

Kansainväliset lentokentät, jotka toimivat presidentin antaman asetuksen 647/981 nojalla.

ESPANJA

Lentokentät, joita hoitaa *Aeropuertos Nacionales*, jotka toimivat *Real Decreto 278/1982 de 15 de octubre de 1982* nojalla.

RANSKA

Aéroports de Paris, jotka toimivat *titre V, articles L 251-1 à 252-1 du code de l'aviation civile* nojalla.

Aéroport de Bâle - Mulhouse, joka on perustettu *convention franco-suisse du 4 juillet 1949* nojalla.

Lentokentät, siten kun on määritelty *article L 270-1, code de l'aviation civile*.

Lentokentät, jotka toimivat *cahier de charges type d'une concession d'aéroport, décret du 6 mai 1955* nojalla.

Lentokentät, jotka toimivat *convention d'exploitation, article L/221, code de l'aviation civile* nojalla.

IRLANTI

Lentokentät, jotka sijaitsevat *Dublinissa, Corkissa ja Shannonissa*, ja joita hoitaa *Aer Rianta - Irish Airports*.

Lentokentät, jotka toimivat myönnetyn *Public use License* perusteella, *Air Navigation and Transport Act No 23 1936* nojalla, *Transport Fuel and Power Transfer of Departmental, Administration and Ministerial Functions Order 1959 (SI No 125 of 1959)* ja *the Air Navigation (Aerodromes and Visual Ground Aids) Order 1970 (SI No 291 of 1970)* nojalla.

ITALIA

Valtion siviililentokentät *aerodromo civili istituiti dallo Stato*, joihin viitataan *Codice della navigazione, Regio Decreto 30 marzo 1942, n. 327 692* artiklassa.

Yksiköt, jotka tarjoavat lentokenttäpalveluja *Codice della navigazione, Regio Decreto 30 marzo 1942, n. 327 694* artiklaan perustuvan yksinoikeuden nojalla.

LUXEMBURG

Aéroport de Findel.

ALANKOMAAT

Lentokentät, jotka toimivat 15 päivänä tammikuuta 1958 annetun *Luchtvaartwet* 18 artiklan nojalla, sellaisena kuin se on muutettuna 7 päivänä kesäkuuta 1978.

PORTUGALI

Lentokentät, joita ylläpidetään *Aeroportos de Navegação Aérea (ANA)*, EP Decreto-Lei n° 246/79 nojalla.

Aeroporto do Funchal ja *Aeroporto de Porto Santo*, siten kun on säädetty Decreto-Lei n° 284/81 nojalla.

YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Lentokentät, joita ylläpitää *British Airports Authority plc*.

Lentokentät, jotka ovat *public limited companies (plc)* *Airports Act 1986* nojalla.

LIITE IX

MERI- TAI SISÄVESISATAMIEN TAI MUIDEN TERMINAALIPALVELUJEN ALALLA TOIMIVAT
HANKINTAYKSIKÖT

BELGIA

Société anonyme du canal et des installations maritimes de Bruxelles.

Port autonome de Liège.

Port autonome de Namur.

Port autonome de Charleroi.

Port de la ville de Gand.

La Compagnie des installations maritimes de Bruges - Maatschappij der Brugse haveninrichtingen.

Société intercommunale de la rive gauche de l'Escaut - Intercommunale maatschappij van de linker Scheldeoever (Port d'Anvers).

Port de Nieuwport.

Port d'Ostende.

TANSKA

Satamat, siten kuin on määritelty I - III *bekendtgørelse nr. 604 af 16. december 1985 om hvilke havne der er omfattet af lov om trafikhavne 1 artiklassa, if. lov nr. 239 af 12. maj 1976 om trafikhavne.*

SAKSA

Alueellisten viranomaisten (*Länder, Kreise, Gemeinden*) kokonaan tai osittain omistamat merisatamat.

Sisävesisatamat, joihin sovelletaan *Wassergesetze der Länder* mukaista *Hafenordnung*.

KREIKKA

Pireuksen satama (Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς), joka on perustettu hätätilalailailla 1559/1950 ja lailla 1630/1951.

Thessalonikin satama (Οργανισμός Λιμένος Θεσσαλονίκης), joka on perustettu asetuksella N.A. 2251/1953.

Muut satamat, joihin sovelletaan presidentin antamaa asetusta 649/1977 (NA. 649/1977) *Εποπτεία, οργάνωση λειτουργίας, διοικητικός έλεγχος λιμένων* (johto, toimintojen organisointi ja hallinnollinen valvonta).

ESPANJA

Puerto de Huelva, joka on perustettu *Decreto de 2 de octubre de 1969, n° 2380/69* nojalla. *Puertos y Faros. Otorga Régimen de Estatuto de Autonomía al Puerto de Huelva.*

Puerto de Barcelona, joka on perustettu *Decreto de 25 de agosto de 1978, n° 2407/78* nojalla. *Puertos y Faros. Otorga al de Barcelona Régimen de Estatuto de Autonomía.*

Puerto de Bilbao, joka on perustettu *Decreto de 25 de agosto de 1978, n° 2048/78* nojalla. *Puertos y Faros. Otorga al de Bilbao Régimen de Estatuto de Autonomía.*

Puerto de Valencia, joka on perustettu *Decreto de 25 de agosto de 1978, n° 2409/78* nojalla. *Puertos y Faros. Otorga al de Valencia Régimen de Estatuto de Autonomía.*

Juntas de Puertos, joka toimii *Ley 27/68 de 20 de junio de 1968* nojalla; *Puertos y Faros. Juntas de Puertos y Estatutos de Autonomía ja Decreto de 9 de abril de 1970, n° 1350/70. Juntas de Puertos. Reglamento.*

Satamat, joita pitää yllä *Comisión Administrativa de Grupos de Puertos*, joka toimii *Ley 27/68 de 20 de junio de 1968* nojalla, *Decreto 1958/78 de 23 de junio de 1978* ja *Decreto 571/81 de 6 de mayo de 1981* nojalla.

Satamat, jotka on lueteltu *Real Decreto 989/82 de 14 de mayo de 1982. Puertos. Clasificación de los de interés general.*

RANSKA

Port autonome de Paris joka on perustettu *loi 68/917 du 24 octobre 1968 relative au port autonome de Paris* nojalla.

Port autonome de Strasbourg joka on perustettu *convention du 20 mai 1923 entre l'État et la ville de Strasbourg relative à la constitution du port rhénan de Strasbourg et à l'exécution de travaux d'extension de ce port* nojalla, hyväksyttynä *loi du 26 avril 1924* nojalla.

Muut sisävesiteiden satamat, jotka on perustettu tai joita pidetään yllä (*navigation intérieure*) *décret 69-140 du 6 février 1969 relatif aux concessions d'outillage public dans les ports maritimes* 6 artiklan nojalla.

Ports autonomes, jotka toimivat *articles L 111-1 et suivants, code des ports maritimes* nojalla.

Ports non autonomes, jotka toimivat *articles R 121-1 et suivants, code des ports maritimes* nojalla.

Alueellisten viranomaisten (*départements*) ylläpitämät satamat, tai satamat, jotka toimivat alueellisten viranomaisten (*départements*) *loi 86-663 du 22 juillet 1983 complétant la loi 83-8 du 7 janvier 1983 relative à la répartition de compétences entre les communes, départements et l'État* 6 artiklan nojalla myöntämään yksinoikeuteen.

IRLANTI

Satamat, jotka toimivat *Harbour Acts 1946 to 1976* nojalla.

Dun Laoghaire'n satama, joka toimii *State Harbours Act 1924* nojalla.

Rosslare Harbour'n satama, joka toimii *Finguard and Rosslare Railways and Harbours Act 1899* nojalla.

ITALIA

Valtion satamat ja muut satamat, joita pitää yllä *Capitaneria di Porto Codice della navigazione, Regio Decreto 30 marzo 1942, n. 32* nojalla.

Itsenäiset satamat (*enti portuali*) *Codice della navigazione, Regio Decreto 30 marzo 1942, n. 327 19* artiklan nojalla annettulla erityislainsäädännöllä.

LUXEMBURG

Port de Mertert joka on perustettu ja toimii *loi du 22 juillet 1963 relative à l'aménagement et à l'exploitation d'un port fluvial sur la Moselle* nojalla.

ALANKOMAAT

Havenbedrijven, joka on perustettu ja toimii *Gemeentewet van 29 juni 1851* nojalla.

Havenschap Vlissingen, joka on perustettu *wet van 10 september 1970 houdende een gemeenschappelijke regeling tot oprichting van het Havenschap Vlissingen* nojalla.

Havenschap Terneuzen, joka on perustettu *wet van 8 april 1970 houdende een gemeenschappelijke regeling tot oprichting van het Havenschap Terneuzen* nojalla.

Havenschap Delfzijl, joka on perustettu *wet van 31 juli 1957 houdende een gemeenschappelijke regeling tot oprichting van het Havenschap Delfzijl* nojalla.

Industrie- en havenschap Moerdijk, joka on perustettu *gemeenschappelijke regeling tot oprichting van het Industrie- en havenschap Moerdijk van 23 oktober 1970* nojalla, hyväksyttynä *Koninklijke Besluit nr. 23 van 4 maart 1972* nojalla.

PORTUGALI

Porto do Lisboa, joka on perustettu *Decreto Real do 18 de Fevereiro de 1907* nojalla ja toimii *Decreto-Lei n° 36976 de 20 de Julho de 1948* nojalla.

Porto do Douro e Leixões, joka on perustettu *Decreto-Lei n° 36977 de 20 de Julho de 1948* nojalla.

Porto de Sines, joka on perustettu *Decreto-Lei n° 508/77 de 14 de Dezembro de 1977* nojalla.

Portos de Setúbal, Aveiro, Figueira de Foz, Viana do Castelo, Portimão e Faro, jotka toimivat *Decreto-Lei n° 37754 de 18 de Fevereiro de 1950* nojalla.

YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Harbour Authorities, joita tarkoitetaan *section 57 of the Harbours Act 1964* ja jotka tarjoavat satamaterminaalipalveluja merikuljettajille tai sisävesiväylien kuljettajille.

LIITE X

TELEVERKKOJEN YLLÄPITO TAI TELEPALVELUJEN TARJOAMINEN

BELGIA

Régie des télégraphes et des téléphones/Regie van Telegrafie en Telefonie.

TANSKA

Kjøbenhavns Telefon Aktieselskab.

Jydsk Telefon.

Fyns Telefon.

Statens Teletjeneste.

Tele Sønderjylland.

SAKSA

Deutsche Bundespost – Telekom.

Mannesmann – Mobilfunk GmbH.

KREIKKA

OTE/Hellenic Telecommunications Organization.

ESPANJA

Compañía Telefónica Nacional de España.

RANSKA

Direction générale des télécommunications.

Transpac.

Telecom service mobile.

Société française de radiotéléphone.

IRLANTI

Telecom Éireann.

ITALIA

Amministrazione delle poste e delle telecomunicazioni.

Azienda di stato per i servizi telefonici.

Società italiana per l'esercizio telefonico SpA.

Italcable.

Telespazio SpA.

LUXEMBURG

Administration des postes et télécommunications.

ALANKOMAAT

Koninklijke PTT Nederland NV ja sen substituutit⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Paitsi PTT Post BV.

PORTUGALI

Telefones de Lisboa e Porto, SA.

Companhia Portuguesa Rádio Marconi.

Correios e Telecomunicações de Portugal.

YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

British Telecommunications plc.

Mercury Communications Ltd.

City of Kingston upon Hull.

Racal Vodafone.

Telecoms Securicor Cellular Radio Ltd (Celnet).

LIITE XI

AMMATTIALALUETTELO NOUDATTAEN EUROOPAN YHTEISÖJEN YLEISTÄ TALOUDELLISTEN TOIMIALOJEN TEOLLISUUSLUOKITUSTA

Luokat	Ryhvät	Alaryhmät ja kohdat	Kuvaus
50			<p>TALONRAKENNUS JA MAANRAKENNUS</p> <p>Yleinen talonrakennus- ja maanrakennustyö (ilman erityistä määrittelyä) ja purkamistyö</p> <p>500.1 Yleinen talonrakennus- ja maanrakennustyö (ilman erityistä määrittelyä)</p> <p>500.2 Purkamistyö</p> <p>501 Asuntojen, toimistotalojen, sairaaloiden ja muiden sekä asuinkäyttöön että muuhun käyttöön tarkoitettujen rakennusten rakentaminen</p> <p>501.1 Yleinen rakennusurakointi</p> <p>501.2 Katonrakennus</p> <p>501.3 Savupiippujen, paisto- ja polttouunien rakentaminen</p> <p>501.4 Vesi- ja kosteuseristyksien tekeminen</p> <p>501.5 Ulkoseinien korjaus ja ylläpito (uudelleenrappaus, puhdistus jne.)</p> <p>501.6 Rakennustelineiden pystytys ja purkaminen</p> <p>501.7 Muut rakennustyöhön liittyvät, erikoistumista vaativat työt (muun muassa puusepäntyö)</p> <p>502 Maanrakennustyö; teiden, siltojen, rautateiden ym. rakentaminen</p> <p>502.1 Yleinen maanrakennustyö</p> <p>502.2 Maansiirto (kaivuutyö)</p> <p>502.3 Siltojen, tunnelien ja kulkujen rakentaminen; poraukset</p> <p>502.4 Vesirakennustyö (joet, liikennekanavat, satamat, juoksuuskanavat, sulut, padot)</p> <p>502.5 Tienrakennus (mukaan lukien erikoistuminen lentokenttien ja kiitoratojen rakentamiseen)</p> <p>502.6 Erikoistuminen veteen liittyvään rakennustyöhön (so. maan kasteluun ja kuivaukseen, vesihuoltoon, jäteveden poistoon, viemäröintiin jne.)</p> <p>502.7 Muun maanrakennustyön erikoisalajat</p> <p>503 Asennustyö (kaluste- ja kiinteät asennustyöt)</p> <p>503.1 Yleinen asennustyö</p> <p>503.2 Kaasu- ja putkiasennus, saniteettitilojen asennustyöt</p> <p>503.3 Lämmitys- ja ilmanvaihtolaitteiden asennustyö (keskuslämmitys, ilmastointi, tuuletus)</p> <p>503.4 Ääni- ja lämpöeristys; tärinän estävä eristys</p> <p>503.5 Sähköasennustyö</p> <p>503.6 Antennien, ukkosenjohdattimien, puhelimien jne. asennustyö</p> <p>504 Rakennusten viimeistelytyö</p> <p>504.1 Yleinen rakennusten viimeistelytyö</p> <p>504.2 Rappaus</p> <p>504.3 Saumaus, etupäässä kokoamisen tai asennuksen jälkeen tehtävä (muun muassa parkettilattioiden asentaminen)</p> <p>504.4 Maalaus, ikkunoiden asennus ja tapetointi</p> <p>504.5 Laatoitus ja muu lattioiden ja seinien päällystys</p> <p>504.6 Muu rakennusten viimeistelytyö (takkojen rakentaminen jne.)</p>

LIITE XII

A. AVOIMET MENETTELYT

1. Hankintayksikön nimi, osoite, puhelinnumero, sähköosoite, telexi- ja telefaksinumero.
2. Sopimuslaji (tavaranhankinta tai rakennusurakka; mainittava, milloin kysymyksessä on kehysopimus).
3. a) Toimituspaikkakunta tai paikka.
b) Toimitettavien tavaroiden laji ja määrä;
tai
toimitettavien palvelujen laji ja laajuus ja rakennustyön yleinen laatu.
c) Tieto, voivatko toimittajat tehdä osatarjouksia vai onko tarjoukseen sisällytettävä kaikki pyydetty tavarat.
Mikäli sopimuksen kohteena oleva rakennusurakka tai sitä koskeva sopimus on jaettu osaurakoihin, niiden suurusjärjestys ja mahdollisuus tehdä tarjous yhdestä tai useammasta osaurakasta tai niistä kaikista.
d) Lupa vaihtoehtojen esittämiseen tarjouksessa.
e) Rakennusurakkasopimuksissa:
tiedot rakennustyön tai sopimuksen kohteesta, milloin sopimukseen kuuluu myös hankkeiden suunnittelu.
4. Poikkeaminen Eurooppalaisten erittelyiden käytöstä 13 artiklan 6 kohdan mukaisesti
5. Määräaika tavarantoimitukselle tai suorituksen valmistumiselle.
6. a) Paikka ja osoite, josta sopimusasiakirjoja ja lisäasiakirjoja voi pyytää.
b) Näistä asiakirjoista mahdollisesti perittävä hinta ja sen maksuehdot.
7. a) Viimeinen päivä, jona tarjouksia otetaan vastaan.
b) Osoite, johon tarjoukset on lähetettävä.
c) Kielet, joilla tarjoukset on laadittava.
8. a) Henkilöt, jotka mahdollisesti saavat olla läsnä tarjousten avaustilaisuudessa.
b) Päivä ja kellonaika, jolloin on tarjousten avaustilaisuus sekä tilaisuuden osoite.
9. Mahdollisesti vaadittavat takuut ja vakuudet
10. Tärkeimmät rahoitus- ja maksuehdot ja/tai viittaukset säännöksiin, joihin ne sisältyvät.
11. Sopimuspuoleksi valittavalta tavarantoimittajien tai rakennusurakoitsijoiden ryhmittymältä mahdollisesti vaadittava oikeudellinen muoto.
12. Sopimuspuoleksi valittavalta tavarantoimittajalta tai rakennusurakoitsijalta edellytetyt taloudelliset ja tekniset vähimmäisvaatimukset.
13. Aika, jonka tarjoajan on pidettävä tarjouksensa voimassa.
14. Sopimuksen tekemisen perusteet. Muut perusteet kuin halvin hinta tulee mainita, elleivät ne ilmene sopimusasiakirjoista.

15. Muut tiedot.
16. Viittaus mahdolliseen *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* julkaistuun kausittaiseen ennakkoilmoitukseen, mihin sopimus liittyy.
17. Päivä, jona hankintayksiköt ovat lähettäneet ilmoituksen.
18. Päivä, jona Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto on vastaanottanut ilmoituksen (mainitun toimiston annettava).

B. RAJOITETUT MENETTELYT

1. Hankintayksikön nimi, osoite, puhelinnumero, sähköosoite, teleksi- ja telefaksinumero.
2. Sopimuslaji (tavaranhankinta tai rakennusurakka; mainittava, milloin kysymyksessä on kehys sopimus).
3. a) Toimituspaikkakunta tai paikka.
b) Toimitettavien tavaroiden laji ja määrä;
tai
toimitettavien palvelujen laji ja laajuus ja rakennusurakan yleinen laatu.
c) Tieto siitä, voivatko toimittajat tehdä osatarjouksia vai onko tarjoukseen sisällytettävä kaikki pyydetty tavarat.
Mikäli sopimuksen kohteena oleva rakennusurakka tai sitä koskeva sopimus on jaettu osarakoihin, niiden suuruusjärjestys ja mahdollisuus tehdä tarjous yhdestä tai useammasta osarakasta tai niistä kaikista.
d) Lupa vaihtoehtojen esittämiseen tarjouksessa.
e) Rakennusurakkasopimuksissa:
tiedot rakennusurakan tai sopimuksen kohteesta, milloin sopimukseen kuuluu myös hankkeiden suunnittelu.
4. Poikkeaminen eurooppalaisten eritelmien käytöstä 13 artiklan 6 kohdan mukaisesti.
5. Määräaika toimitukselle tai valmistumiselle.
6. Sopimuspuoleksi valittavalta tavarantoimittajien tai rakennusurakoitsijoiden ryhmittymältä mahdollisesti vaadittava oikeudellinen muoto.
7. a) Viimeinen päivä, jona osallistumishakemuksia otetaan vastaan.
b) Osoite, johon osallistumishakemukset lähetetään.
c) Kielet, joilla osallistumishakemukset laaditaan.
8. Viimeinen päivä tarjouspyyntöjen lähettämiseksi.
9. Mahdollisesti vaadittavat takuut ja vakuudet
10. Tärkeimmät rahoitus- ja maksuehdot ja/tai viittaukset teksteihin, joihin ne sisältyvät.
11. Tavarantoimittajan tai rakennusurakoitsijan taso ja niiden taloudellista ja teknistä valmiutta koskevat vähimmäisvaatimukset.
12. Sopimuksen tekemisen perusteet, elleivät ne käy ilmi tarjouspyynnöstä.
13. Muut tiedot.
14. Viittaus mahdolliseen *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* julkaistuaan kausittaiseen ennakoilmoitukseen, mihin sopimus liittyy.
15. Päivä, jona hankintayksiköt ovat lähettäneet ilmoituksen.
16. Päivä, jona Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto on vastaanottanut ilmoituksen (mainitun toimiston annettava).

C. NEUVOTTELUMENETTELYT

1. Hankintayksikön nimi, osoite, puhelinnumero, sähköosoite, teleksi- ja telefaxinumero.
2. Sopimuslaji (tavaranhankinta tai rakennusurakka; mainittava, milloin kysymyksessä on kehys sopimus).
3. a) Toimituspaikkakunta tai paikka.
b) Toimitettavien tavaroiden laji ja määrä;
tai
toimitettavien palvelujen laji ja laajuus ja rakennusurakan yleinen laatu.
c) Tieto siitä, voivatko toimittajat tehdä osatarjouksia vai onko tarjoukseen sisällytettävä kaikki pyydetty tavarat.
Mikäli sopimuksen kohteena oleva rakennusurakka tai sitä koskeva sopimus on jaettu osaurakoihin, niiden suuruusjärjestys ja mahdollisuudet tehdä tarjous yhdestä tai useammasta osaurakasta tai niistä kaikista.
d) Rakennusurakkasopimuksissa:
tiedot rakennusurakan tai sopimuksen kohteesta, milloin sopimukseen kuuluu myös hankkeiden suunnittelu.
4. Poikkeaminen eurooppalaisten eritelmien käytöstä 13 artiklan 6 kohdan mukaisesti.
5. Määräaika tavarantoimitukselle tai suorituksen valmistusmääräaika.
6. Sopimuspuoleksi valittavalta tavarantoimittajien tai rakennusurakoitsijoiden ryhmittymältä mahdollisesti vaadittava oikeudellinen muoto.
7. a) Viimeinen päivä tarjousten vastaanottamiselle.
b) Osoite, johon tarjoukset lähetetään.
c) Kielet, joilla tarjous laaditaan.
8. Mahdollisesti vaadittavat takuut ja vakuudet.
9. Tärkeimmät rahoitus- ja maksuehdot ja/tai viittaukset teksteihin, joihin ne sisältyvät.
10. Tavarantoimittajan tai rakennusurakoitsijan taso ja niiden taloudellista ja teknistä valmiutta koskevat vähimmäisvaatimukset.
11. Mikäli sellaisia on, hankintayksikön jo valitsevat tavarantoimittajat tai rakennusurakoitsijat osoitetietoineen.
12. Päivä(t), jolloin samaa sopimusta koskeva(t) ilmoitus(ilmoitukset) mahdollisesti on aikaisemmin julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.
13. Muut tiedot.
14. Viittaus mahdolliseen *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* julkaistuaan kausittaiseen ennakoilmoitukseen, mihin sopimus liittyy.
15. Päivä, jona hankintayksiköt ovat lähettäneet ilmoituksen.
16. Päivä, jona Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto on vastaanottanut ilmoituksen (mainitun toimiston annettava).

*LIITE XIII***ILMOITUS KELPUUTTAMISJÄRJESTELMÄSTÄ**

1. Hankintayksikön nimi, osoite, puhelinnumero, sähköosoite, teleksi- ja telefaksinumero.
2. Kelpuuttamisjärjestelmän tarkoitus.
3. Osoite, josta kelpuuttamisjärjestelmän säännöt voi saada (mikäli se poikkeaa 1. kohdassa ilmoitetusta osoitteesta).
4. Tarvittaessa kelpuuttamisjärjestelmän kesto.

*LIITE XIV***KAUSITTAINEN ENNAKKOILMOITUS****A. Tavaranhankintasopimuksia varten:**

1. Hankintayksikön nimi, osoite, puhelinnumero, sähköosoite, teleksi- ja telefaksinumero tai paikka ja osoite, josta voi saada lisätietoja.
2. Toimitettavien palvelujen tai tavaroiden laatu ja määrä tai arvo.
3. a) Arvioitu päivämäärä, jolloin sopimusmenettely(t) aloitetaan (mikäli tiedossa).
b) Sovellettava menettely.
4. Muut tiedot (esimerkiksi tieto siitä, tullaanko tarjouskilpailukutsu julkaisemaan myöhemmin).
5. Päivä, jona hankintayksiköt ovat lähettäneet ilmoituksen.
6. Päivä, jona Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto on vastaanottanut ilmoituksen (mainitun toimiston annettava).

B. Rakennusurakkasopimuksia varten:

1. Hankintayksikön nimi, osoite, puhelinnumero, sähköosoite, teleksi- ja telefaksinumero.
 2. a) Rakennuspaikka.
b) Tarjottavien suoritusten laatu ja laajuus, rakennusurakan tai siihen liittyvien osaurakoiden pääpiirteet.
c) Edellytettyjen suoritusten arvioitu hinta.
 3. a) Sovellettava menettely.
b) Aikataulunmukainen päivä, jolloin sopimusmenettelyt aloitetaan.
c) Aikataulunmukainen päivä, jolloin rakentaminen aloitetaan.
d) Suunniteltu aikataulu rakennusurakan valmistumiseksi.
 4. Rakennustyön rahoitus- ja hinnantarkistusehdot.
 5. Muut tiedot (esimerkiksi tieto siitä, tullaanko tarjouskilpailukutsu julkaisemaan myöhemmin).
 6. Päivä, jona hankintayksiköt ovat lähettäneet ilmoituksen.
 7. Päivä, jona Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto on vastaanottanut ilmoituksen (mainitun toimiston annettava).
-

LIITE XV

ILMOITUS TEHDYISTÄ SOPIMUKSISTA

I. TIEDOT JULKAISTAVAKSI EUROOPAN YHTEISÖJEN VIRALLISESSA LEHDESSÄ

1. Hankintayksikön nimi ja osoite.
2. Sopimuslaji (tavaranhankinta tai rakennusurakka; mainittava, milloin kysymyksessä on kehys sopimus).
3. Vähintään yhteenvedonomainen ilmoitus kyseisten tavaroiden, rakennustyön tai palveluiden laadusta.
4. a) Tapa, jolla tarjouskilpailukutsu on esitetty ilmoitus kelpuuttamisjärjestelmästä; kausittainen ennakkoilmoitus; tarjouspyyntö).
b) Viittaus ilmoituksen julkaisemiseen *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.
c) Mikäli sopimukset on solmittu ilman edeltävää tarjouskilpailukutsua, maininta sovelletusta 15 artiklan 2 kohdan määräyksestä.
5. Sovellettu menettely (avoin, rajoitettu tai neuvottelumenettely).
6. Saatujen tarjousten lukumäärä.
7. Päivä, jona sopimus on tehty.
8. Hinta, joka on maksettu 15 artiklan 2 kohdan j alakohdan mukaisesti hankituista poikkeuksellisen edullisista tarjoustavaroista.
9. Hyväksytyt tavarantoimittajan tai rakennusurakoitsijan nimi, tai jos hyväksytyjä on useita, nimet.
10. Maininta siitä, jos sopimus on jaettu tai voidaan jakaa alihankintoihin.
11. Vapaaehtoisesti annettavat tiedot:
 - sopimuksen arvo ja osuus, joka voidaan antaa alihankintana kolmansille,
 - sopimuksen tekemisen perusteet,
 - maksettu hinta (tai hintojen suuruusluokka).

II. EI JULKAISTAVAKSI TARKOITETUT TIEDOT

12. Tehtyjen sopimusten lukumäärä (milloin hankinta on jaettu yhtä useamman tavarantoimittajan kesken).
13. Kunkin tehdyn sopimuksen arvo.
14. Tuotteen tai palvelun alkuperämaa (ETY-alkuperä tai yhteisön ulkopuolinen alkuperä; jälkimmäisessä tapauksessa eriteltynä maittain).
15. Onko turvauduttu 13 artiklan 6 kohdassa säädettyihin poikkeuksiin eurooppalaisten eritelmien soveltamisessa. Mikäli on, mihin?
16. Mitä sopimuksen solmimisen perustetta on käytetty (taloudellisesti edullisin; halvin hinta; 28 artiklassa sallitut perusteet)?
17. Onko sopimus tehty 27 artiklan 3 kohdan mukaisesti vaihtoehtoisen tarjouksen esittäneen tarjoajan kanssa?
18. Onko tarjouksia hylätty poikkeuksellisen edullisina 27 artiklan 5 kohdan mukaisesti?
19. Päivä, jona hankintayksiköt ovat toimittaneet ilmoituksen.

LAUSUNTO

direktiivin 90/531/ETY 15 artiklasta

Neuvosto ja komissio toteavat, että sovellettaessa avoimia ja rajoitettuja hankintamenettelyjä kaikenlainen neuvottelu ehdokkaiden tai tarjoajien kanssa sopimuksen pääkohdista, joiden muuntelu ilmeisesti vääristäisi kilpailua, ja erityisesti hinnoista on kiellettyä; keskusteluja ehdokkaiden tai tarjoajien kanssa voidaan kuitenkin käydä, mutta ainoastaan, jos tarkoituksena on selventää tai täydentää heidän tarjoustensa sisältöä tai hankintayksiköiden vaatimuksia ja jos siihen ei liity syrjintää.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 21 päivänä joulukuuta 1989,
julkisia tavaranhankintoja ja rakennusurakoita koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen
soveltamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta**

(89/665/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

julkisia hankintoja koskevilla yhteisön direktiiveissä, erityisesti julkisia rakennusurakoita koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 26 päivänä kesäkuuta 1971 annetussa neuvoston direktiivissä 71/305/ETY⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 89/440/ETY⁽⁵⁾, ja julkisia tavaranhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 21 päivänä joulukuuta 1976 annetussa neuvoston direktiivissä 77/62/ETY⁽⁶⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 88/295/ETY⁽⁷⁾, ei ole erityissäännöksiä, jotka varmistaisivat niiden tehokkaan soveltamisen,

niiden soveltamisen varmistamiseksi tarkoitetuilla, niin kansallisilla kuin yhteisön tasolla suoritetuilla järjestelyillä ei aina voida varmistaa asiaa koskevien yhteisön säännösten noudattamista, varsinkaan siinä vaiheessa, jolloin virheellisiä menettelyjä voidaan oikaista,

julkisten hankintojen avaaminen kilpailulle yhteisössä edellyttää, että takeita avoimuuden toteuttamisesta ja syrjinnän estämisestä lisätään merkittävästi; tämän toteuttamiseksi on julkisia hankintoja koskevan yhteisön oikeuden tai sen täytäntöönpanemiseksi annettujen kansallisten säännösten vastaisten virheellisten menettelyjen varalta oltava käytettävissä tehokkaita ja nopeita muutoksenhakukeinoja,

eräissä jäsenvaltioissa tehokkaiden muutoksenhakukeinojen puuttuminen tai niiden riittämättömyys ovat esteenä sille, että

yhteisössä toimivat yritykset tekisivät tarjouksia kyseisen jäsenvaltion hankintaviranomaiselle; näiden jäsenvaltioiden on sen vuoksi korjattava tilannetta,

koska julkisia hankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen toteuttamisaika on hyvin lyhyt, toimivaltaisilla muutoksenhakuelimillä on oltava muun muassa oikeus ryhtyä väliaikaisiin toimenpiteisiin edellä tarkoitettun menettelyn keskeyttämiseksi tai hankintaviranomaisen tekemien päätösten täytäntöönpanon lykkäämiseksi; menettelyjen viemän lyhyen ajan vuoksi edellä tarkoitettu virheelliset menettelyt on käsiteltävä kiireellisesti,

on tarpeen varmistaa, että kaikissa jäsenvaltioissa on riittävät menettelyt lainvastasesti tehtyjen päätösten poistamiseksi ja korvausten saamiseksi virheellisen menettelyn vuoksi vahinkoa kärsineille,

jos yritykset eivät hae muutosta, jotkut virheelliset menettelyt saattavat jäädä oikaisematta, jollei tätä tarkoitusta varten perusteta erityistä järjestelmää,

siksi on tärkeää, että kun komissio katsoo, että sopimuskenttömenettelyssä on tehty selvä ja ilmeinen virhe, sen tulisi voida saattaa asia jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten sekä kyseisen hankintaviranomaisen tietoon, jotta väitetyt virheellisen menettelyn korjaamiseksi pian ryhdyttäisiin asianmukaisiin toimenpiteisiin, ja

tämän direktiivin säännösten soveltamista tulisi tarkastella neljän vuoden kuluessa direktiivin täytäntöönpanosta niiden tietojen pohjalta, joita jäsenvaltioiden on annettava kansallisten muutoksenhakumenettelyjen toiminnasta.

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että direktiivien 71/305/ETY ja 77/62/ETY soveltamisalaan kuuluviin sopimuskenttömenettelyihin liittyviin hankintaviranomaisten päätöksiin voidaan hakea muutosta tehokkaasti ja erityisesti niin nopeasti kuin mahdollista seuraavien artikloiden ja erityisesti 2 artiklan 7 kohdan mukaisesti, milloin edellä tarkoitettu päätökset ovat vastoin julkisia hankintoja koskevaa yhteisön oikeutta tai sen täytäntöönpanemiseksi annettuja kansallisia säännöksiä.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 230, 28.8.1987, s. 6;

EYVL N:o C 15, 19.1.1989, s. 8

⁽²⁾ EYVL N:o C 167, 27.6.1988, s. 77;

EYVL N:o C 323, 27.12.1989

⁽³⁾ EYVL N:o C 347, 22.12.1987, s. 23

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 185, 16.8.1971, s. 5

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 210, 21.7.1989, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 13, 15.1.1977, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 127, 20.5.1988, s. 1

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, ettei yrityksiä, jotka ilmoittavat kärsineensä vahinkoa sopimuksenteossa, syrjitä yhteisön oikeuden täytäntöön panemiseksi annettujen ja muiden kansallisten säännösten välisen, tämän direktiivin mukaisen valinnan perusteella.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että käytettävissä on muutoksenhakumenettelyt, joiden yksityiskohdista kukin jäsenvaltio voi itse päättää ja jotka ovat ainakin niiden käytettävissä, jotka joko ovat olleet tai ovat tavoittelemassa jotain julkisia tavaranhankintoja tai rakennusurakoita koskevaa sopimusta ja joiden etua väitetty virheellinen menettely on loukannut tai saattaa loukata. Jäsenvaltiot voivat edellyttää erityisesti, että ennen muutoksenhakumenettelyn käynnistämistä hakijan on täytynyt ilmoittaa hankintaviranomaiselle väitetystä virheellisestä menettelystä sekä aikomuksestaan hakea muutosta.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 1 artiklassa säädettyihin muutoksenhakumenettelyihin liittyviin toimenpiteisiin sisältyy valtuudet:

- ryhtyä mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja kiireellisesti väliaikaisiin toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on saada väitetty virheellinen menettely päättymään tai estää kyseisiin etuihin kohdistuvat lisävahingot, mukaan lukien toimenpiteet julkisen hankintasopimusmenettelyn taikka hankintaviranomaisen tekemän päätöksen täytäntöönpanon keskeyttämiseksi tai niiden keskeyttämisen varmistamiseksi;
- joko poistaa lainvastaisesti tehdyt päätökset tai varmistaa niiden poistaminen, mukaan lukien tarjouspyynnössä, sopimusasiakirjoissa tai muussa sopimuksentekomenettelyyn liittyvässä asiakirjassa olevien syjintää aiheuttavien teknisten, taloudellisten tai rahoitusta koskevien eritelmien poistaminen;
- korvata virheellisestä menettelystä kärsineen vahingot.

2. Edellä 1 kohdassa säädetty valtuudet voidaan siirtää muutoksenhakumenettelyn eri osa-alueista vastuussa oleville erillisille laitoksille.

3. Muutoksenhakumenettelyjen ei sinänsä tarvitse johtaa niiden sopimuksentekomenettelyjen keskeyttämiseen, joita se koskee.

4. Jäsenvaltiot voivat säätää, että harkitessaan väliaikaisiin toimenpiteisiin ryhtymistä vastuussa oleva muutoksenhakuelin voi ottaa huomioon kaikki edut, joille näillä toimenpiteillä mahdollisesti aiheutetaan haittaa, sekä yleisen edun, ja voi päättää olla toteuttamatta näitä toimenpiteitä silloin, kun niiden

kielteiset seuraukset voisivat olla myönteisiä suuremmat. Päätös olla toteuttamatta väliaikaisia toimenpiteitä ei rajoita hakijan muiden vaatimusten esittämistä.

5. Jäsenvaltiot voivat säätää, että päätöksen lainvastaisuuteen perustuva vahingonkorvausvaade voidaan käsitellä vasta sen jälkeen, kun toimivaltainen elin on ensin poistanut riitautetun päätöksen.

6. Edellä 1 kohdassa säädettyjen valtuuksien käytön vaikutukset tehtyyn ja jo täytettyyn sopimukseen on määriteltävä kansallisessa lainsäädännössä.

Lisäksi, paitsi milloin päätös on poistettava ennen vahinkojen korvaamista, jäsenvaltio voi säätää, että sen jälkeen kun sopimus on tehty, muutoksenhakumenettelystä vastaavan elimen toimivalta rajoittuu vahingonkorvausten määräämiseen niille, joiden etua virheellinen menettely on loukannut.

7. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että muutoksenhakumenettelystä vastaavien elinten päätökset voidaan panna täytäntöön tehokkaasti.

8. Milloin muutoksenhakumenettelystä vastaavat muut kuin oikeusviranomaiset, niiden on aina perusteltava päätöksensä kirjallisesti. Siinä tapauksessa on lisäksi säädettävä menettelyistä, joilla varmistetaan mahdollisuus saattaa muutoksenhakuelimen väitetyt lainvastaaiset toimenpiteet tai sille annettujen toimivaltuuksien väitetyt väärinkäytökset joko oikeusviranomaisen tai muun viranomaisen käsiteltäväksi, joka on perustamissopimuksen 177 artiklassa tarkoitettu tuomioistuin ja riippumaton sekä hankintaviranomaisesta että muutoksenhakuelimestä.

Tällaisen riippumattoman elimen jäsenten nimittämistä ja heidän toimikautensa päättymistä tulee koskea samat edellytykset kuin tuomioistuinten jäsenenä, siltä osin kuin ne koskevat nimittävää viranomaista, toimikauden pituutta ja tehtävästä vapauttamista. Ainakin tämän riippumattoman elimen puheenjohtajan on täytettävä tuomioistuimen jäsenille asetetut muodollista ja ammatillista pätevyyttä koskevat vaatimukset. Riippumattoman elimen on tehtävä päätöksensä noudattaen menettelyä, jossa molempia osapuolia kuullaan, ja päätösten on kunkin jäsenvaltion päättämällä tavalla oltava oikeudellisesti sitovia.

3 artikla

1. Komissio voi tehdä aloitteen tässä artiklassa säädetyn menettelyn käynnistämiseksi, jos se ennen sopimuksen tekemistä havaitsee, että direktiivien 71/305/ETY ja 77/62/ETY soveltamisalaan kuuluvassa sopimuksentekomenettelyssä on tapahtunut selvä ja ilmeinen julkisia hankintoja koskevien yhteisön säännösten vastainen virheellinen menettely.

2. Komissio ilmoittaa asianomaiselle jäsenvaltiolle ja hankintaviranomaiselle seikat, joiden perusteella se katsoo selvän ja ilmeisen virheellisen menettelyn tapahtuneen, ja pyytää sen oikaisemista.

3. Jäsenvaltion on toimitettava komissiolle 21 päivän kuluessa 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottamisesta:

- a) vahvistus, että kyseinen virheellinen menettely on oikaistu;
- b) perusteltu päätelmä siitä, miksi oikaisua ei ole tehty; taikka
- c) ilmoitus, että sopimuksentekomenettely on keskeytetty joko hankintaviranomaisen omasta aloitteesta tai 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädettyjen valtuuksien nojalla.

4. Edellä 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettu perusteltu päätelmä voi perustua muun muassa siihen, että väitetty virheellinen menettely on jo tuomioistuimen tai muun elimen käsiteltävänä tai 2 artiklan 8 kohdassa säädetyn menettelyn alainen. Jäsenvaltion on siinä tapauksessa ilmoitettava komissiolle kyseisen käsittelyn tulos heti, kun se on saatu tiedoksi.

5. Milloin jäsenvaltio on ilmoittanut sopimuksentekomenettelyn keskeyttämisestä 3 kohdan c alakohdan mukaisesti, sen on ilmoitettava komissiolle keskeytyksen lakkaamisesta tai uuden joko kokonaan tai osittain samaan asiaan liittyvä sopimuksentekomenettelyn aloittamisesta. Samalla ilmoituksella on joko vahvistettava, että väitetty virheellinen menettely on oikaistu, tai ilmoitukseen on sisällytettävä päätelmä ja selvitys siitä, miksi oikaisua ei ole tehty.

4 artikla

1. Viimeistään neljän vuoden kuluttua tämän direktiivin täytäntöön panemisesta komissio tarkastelee julkisyhteisöjen

sopimuksia käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa kuultuaan tämän direktiivin säännösten soveltamista ja tekee tarvittaessa ehdotukset muutoksiksi.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle vuosittain maaliskuun 1 päivään mennessä tiedot kansallisten muutoshakumenettelyjen toiminnasta edellisen kalenterivuoden aikana. Komissio päättää julkisyhteisöjen sopimuksia käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaan kuultuaan, millaisia toimitettavien tietojen on oltava.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 1 päivään joulukuuta 1991 mennessä. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kirjallisina komissiolle.

6 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 21 päivänä joulukuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

E. CRESSON

**NEUVOSTON ASETUS (ETY, EURATOM) N:o 1182/71,
annettu 3 päivänä kesäkuuta 1971,
määräaikoihin, päivämääriin ja määräpäiviin sovellettavista säännöistä**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 235 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan ydinenergia-yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 203 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

sekä katsoo, että

lukuisissa neuvoston ja komission säädöksissä vahvistetaan määräaikoja, päivämääriä ja määräpäiviä sekä käytetään käsitteitä "työpäivä" tai "yleinen vapaapäivä",

on tarpeen antaa niitä koskevat yhtenäiset yleiset säännöt,

poikkeustapauksissa voi olla tarpeen tietyissä neuvoston tai komission säädöksissä poiketa näistä yleisistä säännöistä,

yhteisöjen tavoitteiden toteuttamiseksi on tarpeen varmistaa, että yhteisön oikeutta sovelletaan yhtenäisesti, ja sen vuoksi on määriteltävä määräaikoihin, päivämääriin ja määräpäiviin sovellettavat yleiset säännöt, ja

perustamissopimuksissa ei ole määräyksiä toimivallasta tällaisten sääntöjen antamiseen,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Jollei toisin säädetä, tätä asetusta sovelletaan neuvoston tai komission säädöksiin, jotka on annettu tai annetaan Euroopan

talousyhteisön perustamissopimuksen tai Euroopan ydinenergia-yhteisön perustamissopimuksen nojalla.

I LUKU

Määräajat

2 artikla

1. Tätä asetusta sovellettaessa 'yleisillä vapaapäivillä' tarkoitetaan kaikkia siinä jäsenvaltiossa tai yhteisön toimielimessä yleisiksi vapaapäiviksi määriteltyjä päiviä, jossa toimi on määrä suorittaa.

Tätä varten jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle luettelo lainsäädännössään yleisiksi vapaapäiviksi määriteltyistä päivistä. Komissio julkaisee jäsenvaltioiden toimittamat, yhteisön toimielimissä yleisiksi vapaapäiviksi määriteltyillä päivillä täydennetyt luettelot *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

2. Tätä asetusta sovellettaessa 'työpäivillä' tarkoitetaan kaikkia muita päiviä kuin yleisiä vapaapäiviä, sunnuntaipäiviä ja lauantapäiviä.

3 artikla

1. Jos tunteina ilmaistu määräaika lasketaan jonkin tapahtuman toteutumisesta tai toimen suorittamisesta lukien, tuntia, jonka aikana tapahtuma toteutuu tai toimi suoritetaan, ei lueta kyseiseen määräaikaan.

Jos päivinä, viikkoina, kuukausina tai vuosina ilmaistu määräaika lasketaan jonkin tapahtuman toteutumisesta tai toimen suorittamisesta lukien, päivää, jonka aikana tapahtuma toteutuu tai toimi suoritetaan, ei lueta kyseiseen määräaikaan.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 51, 29.4.1970, s. 25

2. Jollei 1 tai 4 kohdasta muuta johdu:

- a) tunteina ilmaistu määräaika alkaa kulua määräajan ensimmäisen tunnin alussa ja päättyy sen viimeisen tunnin kuluttua umpeen;
- b) päivinä ilmaistu määräaika alkaa kulua määräajan ensimmäisen päivän ensimmäisen tunnin alussa ja päättyy sen viimeisen päivän viimeisen tunnin kuluttua umpeen;
- c) viikkoina, kuukausina tai vuosina ilmaistu määräaika alkaa kulua määräajan ensimmäisen päivän ensimmäisen tunnin alussa ja päättyy määräajan viimeisen viikon, kuukauden tai vuoden sen päivän viimeisen tunnin kuluttua umpeen, joka nimeltään tai järjestysnumeroltaan vastaa määräajan alkamispäivää. Jos kuukausina tai vuosina ilmaistun määräajan viimeisessä kuukaudessa ei ole päivää, jona määräajan tulisi päättyä, määräaika päättyy tuon kuukauden viimeisen päivän viimeisen tunnin kuluttua umpeen;
- d) jos määräaikaan sisältyy kuukauden osia, osien pituutta laskettaessa kuukaudessa katsotaan olevan 30 päivää.

3. Kyseisiin määräaikoihin luetaan yleiset vapaapäivät, sunnuntait ja lauantait, jollei niitä nimenomaisesti ole jätetty ulkopuolelle tai jos määräjät on ilmaistu työpäivinä.

4. Jos muina kuin tunteina ilmaistun määräajan viimeinen päivä on yleinen vapaapäivä, sunnuntai tai lauantai, määräaika päättyy seuraavan työpäivän viimeisen tunnin kuluttua umpeen.

Tätä säännöstä ei sovelleta tietyistä päivämäärästä tai tapahtumasta taaksepäin laskettaviin määräaikoihin.

5. Kaikkiin kahden päivän tai sitä pidempiin määräaikoihin tulee sisältyä ainakin kaksi työpäivää.

II LUKU

Päivämäärät ja määräpäivät

4 artikla

1. Jollei tämän artiklan säännöksistä muuta johdu, 3 artiklaa, sen 4 ja 5 kohtaa lukuun ottamatta, sovelletaan määräaikoihin, jotka koskevat neuvoston tai komission säädösten taikka näihin säädöksiin sisältyvien säännösten tai määräysten voimaantuloa, vaikutusten tai soveltamisen alkamista, voimassaoloajan päät-

tymistä, vaikutusten lakkaamista tai soveltamisen päättymistä.

2. Neuvoston tai komission säädösten taikka näihin säädöksiin sisältyvien säännösten tai määräysten tietyksi päivämääräksi vahvistettu voimaantulo taikka vaikutusten tai soveltamisen alkaminen tapahtuu tuota päivämäärää vastaavan päivän ensimmäisen tunnin alussa.

Tätä säännöstä sovelletaan myös, jos edellä tarkoitettujen säädösten taikka edellä mainittujen säännösten tai määräysten on määrä tulla voimaan taikka niiden vaikutusten tai soveltamisen on määrä alkaa, kun tietty määrä päiviä tapahtuman toteutumisesta tai toimen suorittamisesta lukien on kulunut.

3. Neuvoston tai komission säädösten taikka näihin säädöksiin sisältyvien säännösten tai määräysten tietyksi päivämääräksi vahvistettu voimassaoloajan päättymisen, vaikutusten lakkaaminen tai soveltamisen päättymisen tapahtuu tuota päivämäärää vastaavan päivän viimeisen tunnin kuluttua umpeen.

Tätä säännöstä sovelletaan myös, jos edellä tarkoitettujen säädösten taikka näihin säädöksiin sisältyvien säännösten tai määräysten voimassaoloajan on määrä päättyä taikka niiden vaikutusten on määrä lakata tai soveltamisen päättyä, kun tietty määrä päiviä tapahtuman toteutumisesta tai toimen suorittamisesta lukien on kulunut.

5 artikla

1. Jollei tämän artiklan säännöksistä muuta johdu, 3 artiklaa, sen 4 ja 5 kohtaa lukuun ottamatta, sovelletaan, jos toimi neuvoston tai komission säädöksen mukaan voidaan suorittaa tai on suoritettava tietynä ajankohtana.

2. Jos toimi neuvoston tai komission säädöksen mukaan voidaan suorittaa tai on suoritettava tietynä päivämääränä, se voidaan suorittaa tai on suoritettava tuota päivämäärää vastaavan päivän ensimmäisen tunnin alkamisen ja viimeisen tunnin umpeen kulumisen välisenä aikana.

Tätä säännöstä sovelletaan myös, jos toimi neuvoston tai komission säädöksen mukaan voidaan suorittaa tai on suoritettava, kun tietty määrä päiviä tapahtuman toteutumisesta tai muusta toimesta lukien on kulunut.

6 artikla

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1971.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Luxemburgissa 3 päivänä kesäkuuta 1971.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. PLEVEN

SISÄLLYSLUETTELO

Hallituksen esitys 95

Nide XII

- Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen liitteet III, XVII, XIX ja XXII
- Liite III Tuotevastuu
- Liite XVII Henkinen omaisuus
- Liite XIX Kuluttajansuoja
- Liite XXII Yhtiöoikeus

Nide XIII

- Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen liite XVIII
- Liite XVIII Työterveys ja -turvallisuus, työoikeus sekä miesten ja naisten tasa-arvoinen kohtelu

Nide XIV

- Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen liite XX
- Liite XX Ympäristö

Nide XV

- Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen liite XXI
- Liite XXI Tilastot

Nide XVI

- Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen pöytäkirja 1
- Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen päätösasiakirja
- Yhteisesti hyväksytyt pöytäkirjamerkinnot neuvotteluista valvontaviranomaisen ja tuomioistuinten perustamista koskeva EFTA-valtioiden sopimukseksi
- Yhteisesti hyväksytyt pöytäkirjamerkinnot neuvotteluista EFTA-valtioiden pysyvää komiteaa koskeva sopimukseksi
- Yhteisymmärryspöytäkirja EFTA-valtioiden pysyvää komiteaa koskevasta sopimuksesta
- EY:n säädöksiin uusien valtioiden liittymistä Euroopan yhteisöihin koskevilla asiakirjoilla tehdyt muutokset

Nide XVII

- Hakemisto

1992 vp — HE 95

Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvien sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä

NIDE XII

Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen liitteet III, XVII, XIX ja XXII

Liite III Tuotevastuu

Liite XVII Henkinen omaisuus

Liite XIX Kuluttajansuoja

Liite XXII Yhtiöoikeus

LIITE III
TUOTEVASTUU

Luettelo, josta määrätään 23 artiklan c alakohdassa

	Sivu	
JOHDANTO	3	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3	385 L 0374

LIITE III

TUOTEVASTUU

Luettelo, josta määrätään 23 artiklan c alakohdassa

JOHDANTO

Jos säädöksissä, joihin tässä liitteessä viitataan, on yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisia käsitteitä tai jos niissä viitataan yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisiin menettelyihin, kuten

- johdanto-osat,
- ne, joille yhteisön säädökset on osoitettu,
- viittaukset EY:n alueisiin tai kieliin,
- viittaukset EY:n jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, EY:n jäsenvaltioiden julkisiin yksiköihin, yrityksiin tai yksilöihin suhteessa toisiinsa sekä
- viittaukset tietojenanto- ja ilmoitusmenettelyihin,

noudatetaan, mitä laaja-alaisista mukautuksista tehdyssä pöytäkirjassa 1 määrätään, jollei tässä liitteessä toisin määrätä.

SÄÄDÖKSET JOIHIN VIITATAAN

385 L 0374: Neuvoston direktiivi 85/374/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1985, tuotevastuuta koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä (EYVL N:o L 210, 7.8.1985, s. 29)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) Maahantuojan 3 artiklan 2 kohdassa säädetyn vastuun osalta sovelletaan seuraavaa:
 - i) Valmistajan vastuuta rajoittamatta on henkilö, joka elinkeinotoiminnassa tuo tuot-

teen Euroopan talousalueelle myyntiä, vuokraamista, leasing-toimintaa tai muuta jakelua varten, vastuussa kuten valmistaja.

ii) Sama koskee maahantuontia EFTA-valtiosta yhteisöön tai yhteisöstä EFTA-valtioon taikka EFTA-valtiosta toiseen EFTA-valtioon.

Siitä päivästä alkaen, jona tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla Luganossa 16 päivänä syyskuuta 1988 tehty yleissopimus tulee voimaan EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion osalta, tämän alakohdan ensimmäistä virkettä ei enää sovelleta niiden valtioiden välillä, jotka ovat ratifioineet yleissopimuksen, siltä osin kuin kansallinen tuomio on kantajan eduksi ratifioinnin nojalla täytäntöönpanokelpoinen suhteessa i alakohdassa tarkoitettuun valmistajaan tai maahantuojaan.

iii) Sveitsi ja Liechtenstein saavat suhteessa toisiinsa luopua maahantuojan vastuusta.

b) Direktiivin 14 artiklan osalta sovelletaan seuraavaa:

Direktiiviä ei sovelleta sellaisiin ydinonnettomuudesta johtuviin vahinkoihin, joihin sovelletaan EFTA-valtioiden ja EY:n jäsenvaltioiden ratifioimia kansainvälisiä sopimuksia.

Lisäksi direktiiviä ei sovelleta Sveitsin ja Liechtensteinin osalta, jos niiden kansallisessa lainsäädännössä säädetään suojasta, joka vastaa edellä tarkoitettujen kansainvälisten sopimusten mukaista suojaa.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 25 päivänä heinäkuuta 1985,
tuotevastausta koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten
lähentämisestä**

(85/374/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

on tarpeen lähentää jäsenvaltioiden lainsäädäntöä, joka koskee valmistajan vastuuta tuotteen puutteellisen turvallisuuden aiheuttamasta vahingosta, koska vallitsevat erilaisuudet saattavat vääristää kilpailua ja vaikuttaa tavaroiden liikkuvuuteen yhteismarkkinoilla sekä johtaa eroihin kuluttajan suojaamisessa vahingolta, jonka tuotteen puutteellinen turvallisuus aiheuttaa hänen terveydelleen tai omaisuudelleen,

valmistajan tuottamuksesta riippumaton vastuu on ainoa asianmukainen keino ratkaista teknistyväälle aikakaudellemme ominainen, nykyaikaiseen tekniseen tuotantoon liittyvien riskien oikeudenmukaisen jakamisen ongelma,

tuottamuksesta riippumattoman vastuun tulisi koskea ainoastaan teollisesti valmistettuja irtaimia esineitä; tämän vuoksi on tarpeen jättää vastuun ulkopuolelle sellaiset maatalous- ja riistatuotteet, joita ei ole teollisesti jalostettu niin, että jalostus voisi aiheuttaa tuotteen puutteellisen turvallisuuden; tässä direktiivissä tarkoitetun vastuun tulisi koskea myös sellaista irtainta esinettä, jota käytetään kiinteistön rakentamisessa tai joka liitetään kiinteistöön,

kuluttajien suojaamiseksi vastuun tulisi koskea jokaista tuotantoon osallistuvaa valmistajaa, jonka valmistama lopputuote tai osatuote taikka toimittama raaka-aine on

turvallisuudeltaan puutteellinen; samasta syystä vastuun tulisi koskea maahantuojaa, joka tuo tuotteen yhteisöön, ja sitä, joka esiintyy valmistajana varustamalla tuotteen nimellään, tavaramerkillään tai muulla erottuvalla tunnuksellaan taikka joka toimittaa tuotteen, jonka valmistajaa ei voida tunnistaa,

kuluttajien suojaamiseksi tulisi tilanteissa, joissa useat henkilöt ovat vastuussa samasta vahingosta, vahinkoa kärsineen voida vaatia täyttä korvausta keneltä tahansa heistä,

kuluttajan hengen ja terveyden sekä omaisuuden suojaamiseksi tuotteen puutteellista turvallisuutta ei tulisi arvioida tuotteen käyttökelpoisuuden mukaan vaan sen mukaan, puuttuuko sellainen turvallisuus, jota yleisöllä kohtuudella on aihetta odottaa; turvallisuuden arvioinnissa merkitystä ei ole sellaisella tuotteen virheellisellä käytöllä, joka ei olosuhteet huomioon ottaen ole puolustettavissa,

riskin kohtuullinen jako vahinkoa kärsineen ja valmistajan kesken edellyttää, että valmistajan olisi voitava vapautua vastuusta, jos hän näyttää tiettyjen vastuusta vapauttavien seikkojen olevan olemassa,

kuluttajan suojaamiseksi valmistajan vastuun on oltava sama, vaikka vahingon syntymiseen on myötävaikuttanut muun henkilön teko tai laiminlyönti; vahinkoa kärsineen myötäväikutus voidaan kuitenkin ottaa huomioon vastuuta vähentävänä tai sen poistavana seikkana,

kuluttajan suojaamiseksi on korvattava kuolema ja muut henkilövahingot sekä esinevahingot; velvollisuus korvata esinevahingot saisi kuitenkin koskea vain yksityiseen käyttöön tai kulutukseen tarkoitettuja tuotteita, ja liiallisten oikeudenkäyntien välttämiseksi esinevahingoissa olisi oltava määrältään kiinteä omavastuu; tämä direktiivi ei saisi vaikuttaa kivun ja säryn tai muun aineettoman vahingon korvaamiseen tapaukseen sovellettavan lainsäädännön mukaisesti,

yhdennäköinen vanhentumisaika vahingonkorvauskanteen nostamiselle on sekä vahinkoa kärsineen että valmistajan edun mukainen,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 241, 14.10.1976, s. 9
ja EYVL N:o C 271, 26.10.1979, s. 3

⁽²⁾ EYVL N:o C 127, 21.5.1979, s. 61

⁽³⁾ EYVL N:o C 114, 7.5.1979, s. 15

tuotteet kuluvat, entistä ankarampia turvallisuusmääräyksiä kehitetään ja tiede ja tekniikka kehittyvät; tästä syystä ei olisi kohtuullista pitää valmistajaa vastuussa tuotteen puutteellisesta turvallisuudesta rajoittamatonta aikaa; vastuun olisi sen vuoksi lakattava kohtuullisen ajan kuluttua tämän kuitenkin vaikuttamatta vireillä oleviin korvauskanteisiin,

tehokkaan kuluttajansuojan toteuttamiseksi ei tulisi sallia sopimusehtoja, joilla rajoitetaan valmistajan vastuuta suhteessa vahinkoa kärsineeseen,

jäsenvaltioiden oikeusjärjestysten mukaan vahinkoa kärsineellä saattaa olla oikeus vaatia vahingonkorvausta sopimukseen perustuvan vastuun tai muun kuin tässä direktiivissä tarkoitettua sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun perusteella; sikäli kuin tällaiset säännökset edistävät myös tehokasta kuluttajansuojaa, tämä direktiivi ei saisi vaikuttaa niihin; jos lääkevalmisteita koskeva kuluttajansuoja on jäsenvaltiossa tehokkaasti turvattu erityisellä vastuujärjestelmällä, tällaiseen järjestelmään perustuvien korvausvaatimusten tulisi olla edelleen mahdollisia,

vastuu ydinvahingoista on kaikissa jäsenvaltioissa jo järjestetty riittävin erityissäännöksin, minkä vuoksi on ollut mahdollista jättää tällaiset vahingot tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle,

maatalouden alkutuotteiden ja riistatuotteiden jättäminen tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle voidaan tietyissä jäsenvaltioissa katsoa epätarkoituksenmukaiseksi kuluttajansuojan rajoittamiseksi sen kannalta, mitä tältä suojalta edellytetään, minkä takia jäsenvaltion olisi voitava laajentaa vastuu koskemaan myös näitä tuotteita,

samasta syystä voidaan tietyissä jäsenvaltioissa katsoa kuluttajansuojan kannalta epätarkoituksenmukaiseksi kuluttajansuojan rajoittamiseksi se, että valmistajalla on mahdollisuus vapautua vastuusta, jos hän näyttää tieteellisen ja teknisen tiedon tason laskettaessa tuote liikkeelle olleen sellainen, ettei tuotteen puutteellista turvallisuutta ole voitu havaita; tämän vuoksi jäsenvaltion olisi voitava pitää voimassa aikaisemmin annetut säännökset tai antaa uudet säännökset, joiden mukaan tähän seikkaan ei voi vedota vastuusta vapautumiseksi; kun kysymys on uudesta lainsäädännöstä, tämän poikkeuksen hyväksi käyttämiseen olisi kuitenkin sovellettava yhteisön seisautusmenettelyä, jotta suojan tasoa voitaisiin mahdollisuuksien mukaan nostaa yhdenmukaisesti kaikkialla yhteisössä,

useimpien jäsenvaltioiden oikeudelliset perinteet huomioon ottaen ei ole aiheellista asettaa valmistajan tuottamuksesta riippumattomalle vastuulle rahanmääräistä ylärajaa; kuitenkin

siltä osin kuin perinteet ovat erilaisia, näyttää mahdolliselta antaa jäsenvaltiolle mahdollisuus poiketa rajoittamattoman vastuun periaatteesta siten, että valmistajan kokonaisvastuulle samalla tavalla turvallisuudeltaan puutteellisten samanlaisten tuotteiden aiheuttamista kuolemantapauksista ja muista henkilövahingoista säädetään enimmäismäärä edellyttäen, että tämä määrä säädetään tarpeeksi korkeaksi asianmukaisen kuluttajansuojan ja yhteismarkkinoiden moitteettoman toiminnan takaamiseksi,

tässä direktiivissä säädetty yhdenmukaistaminen ei voi nykyisellä tasollaan olla täydellistä, mutta se avaa tien kohti suurempaa yhdenmukaisuutta; tämän vuoksi on tärkeää, että neuvosto saa säännöllisin väliajoin komissiolta kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta sekä siihen mahdollisesti liittyvät tarpeelliset ehdotukset, ja

tässä suhteessa on erityisen tärkeää riittävän pitkän ajanjakson kuluttua tarkastella uudelleen niitä tämän direktiivin säännöksiä, joiden mukaan jäsenvaltioilla on mahdollisuus poikkeuksiin, jotta näiden poikkeusten vaikutuksista kuluttajansuojaan ja yhteismarkkinoiden toimintaan saadaan käytännön kokemuksia,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Valmistaja vastaa vahingosta, joka aiheutuu hänen tuotteensa puutteellisesta turvallisuudesta.

2 artikla

Tässä direktiivissä 'tuotteella' tarkoitetaan kaikkia irtaimia esineitä paitsi maatalouden alkutuotteita ja riistatuotteita, vaikka esine on liitetty toiseen irtaimeen esineeseen tai kiinteistöön. 'Maatalouden alkutuotteella' tarkoitetaan maanpinnan kasvutuotteita sekä kotieläintalouden ja kalastuksen tuotteita, lukuun ottamatta tuotteita, joille on suoritettu ensimmäisen asteen jalostus. 'Tuotteena' pidetään myös sähköä.

3 artikla

1. 'Valmistajalla' tarkoitetaan lopputuotteen valmistajaa, raaka-aineen tuottajaa ja osatuotteen valmistajaa sekä sitä, joka varustamalla tuotteen nimellään, tavaramerkillään tai muulla erottuvalla tunnuksellaan esiintyy tuotteen valmistajana.

2. Valmistajan vastuuta rajoittamatta tässä direktiivissä tarkoitettuna valmistajana pidetään myös sitä, joka elinkeinotoiminnassa tuo tuotteen yhteisöön myyntiä, vuokraamista, leasing-toimintaa tai muuta jakelua varten, ja hän on vastuussa kuten valmistaja.

3. Jos tuotteen valmistajaa ei voida tunnistaa, tuotteen valmistajana pidetään jokaista, joka on laskenut tuotteen liikkeelle, jollei hän ilmoita vahinkoa kärsineelle kohtuullisessa ajassa valmistajaa tai sitä, jolta hän on hankkinut tuotteen. Tätä sovelletaan myös, jos 2 kohdassa tarkoitettu maahantuoja ei käy ilmi maahan tuodusta tuotteesta, vaikka valmistajan nimi kävisikin ilmi siitä.

4 artikla

Vahinkoa kärsineen on näytettävä toteen vahinko, tuotteen puutteellinen turvallisuus sekä puutteellisen turvallisuuden ja vahingon välinen syy-yhteys.

5 artikla

Jos tämän direktiivin säännösten mukaan kaksi tai useampi vastaa samasta vahingosta, he vastaavat yhteisvastuullisesti, mikä ei kuitenkaan estä soveltamista, mitä kansallisessa lainsäädännössä säädetään takautumisoikeudesta.

6 artikla

1. Tuote on turvallisuudeltaan puutteellinen, jos se ei ole niin turvallinen kuin on ollut aihetta odottaa ottaen huomioon kaikki seikat, kuten:

- a) tuotteesta annetut tiedot;
- b) tuotteen kohtuudella ennakoitavissa oleva käyttö;
- c) ajankohta, jona tuote laskettiin liikkeelle.

2. Tuotetta ei pidetä turvallisuudeltaan puutteellisena pelkästään sen vuoksi, että myöhemmin on laskettu liikkeelle parempi tuote.

7 artikla

Valmistaja ei ole tämän direktiivin mukaan vastuussa, jos hän näyttää:

- a) että hän ei ole laskenut tuotetta liikkeelle;
- b) että olosuhteet huomioon ottaen on todennäköistä, että tuotteen turvallisuudessa ei ollut vahingon aiheuttanutta puutetta silloin, kun hän laski sen liikkeelle, tai että puute on tullut myöhemmin;
- c) että hän ei ole valmistanut tuotetta myyntiä tai muuta tauloudellisia tarkoituksia palvelevaa jakelua varten eikä

valmistanut tai toimittanut sitä elinkeinotoiminnassaan;

- d) että tuotteen puutteellinen turvallisuus on seurausta siitä, että tuotteen on oltava viranomaisten antamien pakottavien määräysten mukainen;
- e) että laskettaessa tuote liikkeelle tieteellisen ja teknisen tiedon taso ei ollut sellainen, että puutteellinen turvallisuus olisi voitu havaita; tai
- f) kun kysymys on osatuotteen valmistajasta, että puutteellisen turvallisuus johtuu sen tuotteen suunnittelusta, johon osatuote on liitetty, tai kyseisen tuotteen valmistajan antamista ohjeista.

8 artikla

1. Valmistajan vastuuta ei vähennä se, että vahinko on aiheutunut sekä tuotteen puutteellisesta turvallisuudesta että kolmannen henkilön teosta tai laiminlyönnistä, tämän kuitenkin rajoittamatta kansalliseen lainsäädäntöön sisältyvien takautumisoikeutta koskevien säännösten soveltamista.

2. Valmistajan vastuuta voidaan kaikki olosuhteet huomioon ottaen sovitella tai se voidaan poistaa kokonaan, jos vahingon on aiheuttanut sekä tuotteen puutteellinen turvallisuus että vahinkoa kärsineen tuottamus tai sen tuottamus, josta vahinkoa kärsinyt on vastuussa.

9 artikla

'Vahingolla' tarkoitetaan 1 artiklassa:

- a) kuolemaa ja muuta henkilövahinkoa;
- b) muun esineen kuin turvallisuudeltaan puutteellisen tuotteen itsensä vahingoittumista tai tuhoutumista, vähennettynä kuitenkin 500 ECU:n omavastuumäärällä ja edellyttäen, että esine on
 - i) laadultaan yleensä yksityiseen käyttöön tai kulutukseen tarkoitettu ja
 - ii) pääasiassa ollut vahinkoa kärsineen yksityisessä käytössä tai kulutuksessa.

Tämä artikla ei rajoita aineetonta vahinkoa koskevien kansallisten säännösten soveltamista.

10 artikla

1. Jäsenvaltioiden on lainsäädännössään säädettävä, että tässä direktiivissä tarkoitettuihin korvausvaatimuksiin sovelletaan kolmen vuoden vanhentumisaikaa. Vanhentumisaika alkaa päivänä, jona kantaja sai tiedon tai hänen olisi pitänyt saada tieto vahingosta, tuotteen puutteellisesta turvallisuudesta ja valmistajasta.

2. Tämä direktiivi ei estä soveltamista vanhentumisaajan pysäyttämistä tai keskeyttämistä koskevia jäsenvaltioiden säännöksiä.

11 artikla

Jäsenvaltioiden on lainsäädännössään säädettävä, että vahinkoa kärsineelle tämän direktiivin mukaan kuuluvat oikeudet vanhentuvat kymmenessä vuodessa päivästä, jona valmistaja laski vahinkoa aiheuttaneen tuotteen liikkeelle, jollei vahinkoa kärsinyt ole tänä aikana nostonannetta valmistajaa vastaan.

12 artikla

Tässä direktiivissä säädettyä valmistajan vastuuta suhteessa vahinkoa kärsineeseen ei saa rajoittaa tai poistaa sopimusedolla, joka rajoittaa hänen vastuutaan tai poistaa sen.

13 artikla

Tämä direktiivi ei rajoita vahinkoa kärsineen oikeutta korvaukseen sopimukseen perustuvaa vastuuta tai sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevien säännösten nojalla taikka sellaisen erityisen vastuujärjestelmän perusteella, joka on olemassa tämän direktiivin tiedoksiantohetkellä.

14 artikla

Tätä direktiiviä ei sovelleta sellaisiin ydinonnettomuudesta johtuviin vahinkoihin, joihin sovelletaan jäsenvaltioiden ratifioimia kansainvälisiä sopimuksia.

15 artikla

1. Jäsenvaltio voi:

- a) edellä 2 artiklasta poiketen säätää lainsäädännössään, että tämän direktiivin 1 artiklassa tarkoitettuna 'tuotteena' pidetään myös maatalouden alkutuotteita ja riistatuotteita;
- b) edellä 7 artiklan e kohdasta poiketen pitää voimassa tai tämän artiklan 2 kohtaa noudattaen antaa lainsäädännössään säännökset, joiden mukaan valmistaja on vastuussa, vaikka hän näyttäisi, että tieteilisen ja teknisen tiedon taso silloin, kun hän laski tuotteen liikkeelle, ei mahdollistanut puutteellisen turvallisuuden havaitsemista.

2. Jäsenvaltion, joka aikoo toteuttaa 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun toimenpiteen, on toimitettava suunniteltu toimenpide kirjallisena komissiolle. Komission on ilmoitettava tästä muille jäsenvaltioille.

Asianomainen jäsenvaltio saa toteuttaa suunnittelemansa toimenpiteen vasta, kun yhdeksän kuukautta on kulunut toimenpiteen ilmoittamisesta komissiolle, ja ainoastaan, jos komissio ei ole sillä välin tehnyt neuvostolle ehdotusta tämän direktiivin muuttamisesta tältä osin. Jollei komissio kuitenkaan kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun se on saanut sanotun ilmoituksen, ilmoita asianomaiselle jäsenvaltiolle, että se aikoo tehdä neuvostolle tällaisen ehdotuksen, jäsenvaltio

voi välittömästi toteuttaa suunnittelemansa toimenpiteen.

Jos komissio tekee neuvostolle tällaisen ehdotuksen tämän direktiivin muuttamisesta edellä mainitun yhdeksän kuukauden määräajan kuluessa, asianomaisen jäsenvaltion on lykättävä toimenpidettä edelleen 18 kuukaudella ehdotuksen tekopäivästä.

3. Kymmenen vuoden kuluttua tämän direktiivin tiedoksi antamisesta komissio antaa neuvostolle kertomuksen siitä, miten tuomioistuinten päätökset, joissa on sovellettu 7 artiklan e alakohtaa ja tämän artiklan 1 kohdan b alakohtaa, ovat vaikuttaneet kuluttajansuojaan ja yhteismarkkinoiden toimintaan. Tämän kertomuksen perusteella neuvosto päättää komission ehdotuksesta perustamissopimuksen 100 artiklan mukaisesti, onko 7 artiklan e alakohta kumottava.

16 artikla

1. Jäsenvaltio voi säätää, että valmistajan kokonaisvastuu samalla tavalla turvallisuudeltaan puutteellisten samanlaisten tuotteiden aiheuttamista kuolemantapauksista ja muista henkilövahingoista rajoitetaan määrään, joka on vähintään 70 miljoonaa ECUa.

2. Kymmenen vuoden kuluttua tämän direktiivin tiedoksi antamisesta komissio antaa neuvostolle kertomuksen siitä, miten 1 kohdassa tarkoitettua mahdollisuutta hyväksi käytäneiden jäsenvaltioiden soveltama taloudellisen vastuun enimmäismäärä on vaikuttanut kuluttajansuojaan ja yhteismarkkinoiden toimintaan. Tämän kertomuksen perusteella neuvosto päättää komission ehdotuksesta perustamissopimuksen 100 artiklan mukaisesti, onko 1 kohta kumottava.

17 artikla

Tätä direktiiviä ei sovelleta tuotteisiin, jotka on laskettu liikkeelle ennen 19 artiklassa tarkoitettujen säännösten voimaantuloa.

18 artikla

1. Tätä direktiiviä sovellettaessa noudatetaan EUn määräitelmää, joka on annettu asetuksessa (ETY) N:o 3180/78⁽¹⁾, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (ETY) N:o 2626/84⁽²⁾. Vasta-arvo kansallisessa valuutassa lasketaan aluksi sen päivän kurssin mukaan, jona tämä direktiivi on annettu.

2. Joka viides vuosi neuvosto komission ehdotuksesta arvioi tässä direktiivissä mainitut rahamäärät ja tarvittaessa muuttaa niitä yhteisön talouskehityksen ja rahaolojen kehityksen perusteella.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 379, 30.12.1978, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o L 247, 16.9.1984, s. 1

19 artikla

1. Jäsenvaltioiden on viimeistään kolmen vuoden kuluttua tämän direktiivin tiedoksiantopäivästä saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä⁽¹⁾.

2. Edellä 15 artiklan 2 kohdassa säädettyä menettelyä sovelletaan tämän direktiivin tiedoksiantopäivästä lukien.

20 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

21 artikla

Joka viides vuosi komissio antaa neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta ja tekee tarvittaessa aiheelliset ehdotukset muutoksiksi.

22 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 25 päivänä heinäkuuta 1985.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. POOS

⁽¹⁾ Tämä direktiivi on annettu tiedoksi jäsenvaltioille 30 päivänä heinäkuuta 1985.

LIITE XVII

HENKINEN OMAISUUS

Luettelo, josta määrätään 65 artiklan 2 kohdassa

	Sivu	
JOHDANTO	3	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3	387 L 0054
		390 D 0510
		390 D 0511
		390 D 0541
		389 L 0104
		391 L 0250

LIITE XVII

HENKINEN OMAISUUS

Luettelo, josta määrätään 65 artiklan 2 kohdassa

JOHDANTO

Jos säädöksissä, joihin tässä liitteessä viitataan, on yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisia käsitteitä tai jos niissä viitataan yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisiin menettelyihin, kuten

- johdanto-osat,
- ne, joille yhteisön säädökset on osoitettu,
- viittaukset EY:n alueisiin tai kieliin,
- viittaukset EY:n jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, EY:n jäsenvaltioiden julkisiin yksiköihin, yrityksiin tai yksilöihin suhteessa toisiinsa sekä

— viittaukset tietojenanto- ja ilmoitusmenettelyihin,

noudatetaan, mitä laaja-alaisista mukautuksista tehdyssä pöytäkirjassa 1 määrätään, jollei tässä liitteessä toisin määrätä.

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **387 L 0054:** Neuvoston direktiivi 87/54/ETY, annettu 16 päivänä joulukuuta 1986, puolijohdetuotteiden piirimallien oikeudellisesta suojasta (EYVL N:o L 24, 27.1.1987, s. 36)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiivin säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) Korvataan 1 artiklan 1 kohdan c alakohdassa viittaus ETY:n perustamissopimuksen 223 artiklan 1 kohdan b alakohtaan viittauksella ETA-sopimuksen 123 artiklaan.
- b) Direktiivin 3 artiklan 6 — 8 kohtaa ei sovelleta.
- c) Korvataan 5 artiklan 5 kohta seuraavasti: "Yksinoikeus sallia tai kieltää 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu toimenpide ei koske toimenpidettä, joka on suoritettu sen jälkeen,

kun piirimallin tai puolijohdetuotteen markkinoille saattamisen sallimiseen oikeutettu tai hänen suostumuksellaan joku muu on saattanut piirimallin tai puolijohdetuotteen markkinoille jossakin sopimuspuolessa."

2. **390 D 0510:** Ensimmäinen neuvoston päätös 90/510/ETY, tehty 9 päivänä lokakuuta 1990, puolijohdetuotteiden piirimallien oikeudellisen suojan ulottamisesta koskemaan eräistä maista ja eräiltä alueilta olevia henkilöitä (EYVL N:o L 285, 17.10.1990, s. 29)

Tätä sopimusta sovellettaessa päätöksen määräyksiä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) Poistetaan liitteessä olevat viittaukset Itävaltaan ja Ruotsiin.
- b) Lisäksi noudatetaan seuraavaa: Jollei liitteessä mainittu maa tai alue anna päätöksessä tarkoitettua suojaa sopimuspuolelta oleville henkilöille, sopimuspuolet tekevät parhaansa varmistukseksi, että maa tai alue antaa tällaisen suojan sopimuspuolelle viimeistään vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta.

3. a) **390 D 0511:** Toinen neuvoston päätös 90/511/ETY, tehty 9 päivänä lokakuuta 1990, puolijohdetuotteiden piirimallien oikeudellisen suojan ulottamisesta koskemaan eräistä maista ja eräiltä alueilta olevia henkilöitä (EYVL N:o L 285, 17.10.1990, s. 31)

b) **390 D 0541:** Komission päätös 90/541/ETY, tehty 26 päivänä lokakuuta 1990, neuvoston päätöksen 90/511/ETY nojalla, niistä maista, joista olevia yhtiöitä ja muita oikeushenkilöitä puolijohdetuotteiden piirimallien oikeudellinen suoja ulotetaan koskemaan (EYVL N:o L 307, 7.11.1990, s. 21)

Näiden kahden päätöksen lisäksi noudatetaan seuraavaa:

EFTA-valtiot sitoutuvat tätä sopimusta so-

vellettaessa hyväksymään noudatettavaksi neuvoston päätöksen 90/511/ETY sekä komission mainitun päätöksen mukaisesti tekemät päätökset, jos päätösten soveltamista jatketaan 31 päivän joulukuuta 1992 jälkeen. EFTA-valtioiden on toteutettava tästä johdavat muutokset tai korvaamiset ennen tämän sopimuksen voimaantuloa.

4. **389 L 0104:** Ensimmäinen neuvoston direktiivi 89/104/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1988, jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 40, 11.2.1989, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiivin säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) Direktiivin 3 artiklan 2 kohdan ilmaisun "tavaramerkkejä koskeva lainsäädäntö" katsotaan tarkoittavan sopimuspuolessa sovellettavaa tavaramerkkilainsäädäntöä.
- b) Yhteisön tavaramerkkiä koskevia 4 artiklan 2 kohdan a alakohdan i alakohdan, 2 kohdan b alakohdan ja 3 kohdan sekä 9 ja 14 artiklan säännöksiä ei sovelleta EFTA-valtioihin, ellei yhteisön tavaramerkkiä uloteta koskemaan näitä EFTA-valtioita.

c) Korvataan 7 artiklan 1 kohta seuraavasti: "Tavaramerkin haltija ei saa kieltää tavaramerkin käyttämistä niissä tavaroissa, jotka haltija tai hänen suostumuksellaan joku muu on saattanut markkinoille jossakin sopimuspuolessa tätä tavaramerkkiä käyttäen."

5. **391 L 0250:** Neuvoston direktiivi 91/250/ETY, annettu 14 päivänä toukokuuta 1991, tietokoneohjelmien oikeudellisesta suojasta (EYVL N:o L 122, 17.5.1991, s. 42)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiivin säännöksiä koskee seuraava mukautus:

Korvataan 4 artiklan c alakohta seuraavasti: "missä tahansa muodossa tapahtuva alkupe-
räisen tietokoneohjelman tai sen kappaleiden levitys yleisölle. Kun oikeudenhaltija tai joku muu hänen suostumuksellaan on ensimmäisen kerran myynyt tietokoneohjelman kappaleen jossakin sopimuspuolessa, oikeudenhaltijan oikeus kyseisen kappaleen levittämiseen sopimuspuolten alueella raukeaa, lukuun ottamatta oikeutta valvoa ohjelman tai sen kappaleen vuokraamista edelleen."

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 16 päivänä joulukuuta 1986,
puolijohdetuotteiden piirimallien oikeudellisesta suojasta**

(87/54/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

puolijohdetuotteilla on yhä suurempi merkitys useilla teollisuudenaloilla ja puolijohdeteknologiaa voidaan tämän vuoksi pitää keskeisenä yhteisön teollisen kehityksen kannalta,

puolijohdetuotteiden toiminnot riippuvat suurelta osin niiden piirimalleista, ja näiden piirimallien kehittäminen vaatii huomattavia inhimillisiä, teknisiä ja taloudellisia voimavaroja, samalla kun piirimallien jäljentämisestä aiheutuvat kustannukset jäävät murto-osaan siitä, mitä niiden itsenäinen kehittäminen vaatii,

kaikkien jäsenvaltioiden voimassa oleva lainsäädäntö ei tällä hetkellä selvästi suojaa puolijohdetuotteiden piirimalleja, ja sielläkin, missä suojaa annetaan, sen edellytykset on määritelty eri tavoin,

tietyt puolijohdetuotteiden oikeudellisen suojan erot jäsenvaltioiden lainsäädännössä vaikuttavat välittömästi ja kielteisesti yhteismarkkinoiden toimintaan näiden tuotteiden osalta, ja kyseiset erot saattaisivat hyvinkin kasvaa jäsenvaltioiden uuden lainsäädännön myötä,

olemassa olevat erot, joilla on edellä mainittuja vaikutuksia, tulee poistaa ja uusien yhteismarkkinoita haittaavien erojen ilmaantumisen estää,

kunkin jäsenvaltion tulee voida omasta puolestaan vapaasti päättää suojan ulottamisesta yhteisön ulkopuolisiin henkilöihin, mikäli yhteisön päätöksiä ei määrätyn ajan kuluessa ole tehty,

puolijohdetuotteiden piirimallien suojan yhteisön oikeudellinen kehys voidaan ensinnäkin rajoittaa koskemaan tiettyjä peruseriaatteita antamalla säännöksiä, joissa määritellään, keitä ja mitä suojan tulisi koskea, yksinoikeudet, joihin suojaa nauttivien tulisi voida nojautua tiettyjen toimenpiteiden sallimiseksi tai kieltämiseksi, yksinoikeuksia koskevat poikkeukset sekä suojan kesto,

toistaiseksi voidaan kansallisten lakien mukaan ratkaista muut asiat, erityisesti se, edellyttääkö suojan saaminen rekisteröintiä tai tallettamista, sekä se, voidaanko ja millä edellytyksillä, yksinomaan tietyn ajan kulumisen perusteella myönnettäviä lupia koskevien poikkeuksien, myöntää suojattuja piirimalleja koskevia pakkolupia,

puolijohdetuotteiden piirimallien tämän direktiivin mukaisen suojan ei tulisi estää muunlaisen suojan antamista, ja

puolijohdetuotteiden piirimallien oikeudellista suojaa yhteisössä koskevia muita toimenpiteitä voidaan tarvittaessa harkita myöhemmin, kun taas tämän direktiivin mukaisten yhteisten peruseriaatteiden noudattaminen kaikissa jäsenvaltioissa ensi tilassa on välttämätöntä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 LUKU

Määritelmät

1 artikla

1. Tässä direktiivissä:

- a) 'puolijohdetuotteella' tarkoitetaan minkä tahansa sellaisen tuotteen lopullista muotoa tai välimuotoa,
- i) jonka runko on puolijohdtavasta aineesta valmistetun kerroksen sisältävää ainetta,
- ii) jossa on yksi tai useampi muu, johdtavasta, eristävästä tai puolijohdtavasta aineesta valmistettu ja ennalta suunnitellun kolmiulotteisen mallin mukaan asetettu kerros ja
- iii) joka on tarkoitettu yksinomaan tai muiden toimintojen ohella toteuttamaan elektronisen toiminnon;

⁽¹⁾ EYVL N:o C 360, 31.12.1985, s. 14

⁽²⁾ EYVL N:o C 255, 13.10.1986, s. 249

⁽³⁾ EYVL N:o C 189, 28.7.1986, s. 5

- b) puolijohdetuotteen 'piirimallilla' tarkoitetaan missä tahansa aineellisessa muodossa tai koodattuna esiintyvää toisiinsa suhteessa olevien kuvioiden sarjaa,
- i) joka esittää kolmiulotteisena mallina puolijohdetuotteen kerrosten rakenteen ja
- ii) jossa jokainen kuvio esittää kaikissa valmistusvaiheissa puolijohdetuotteen pintarakenteen mallia tai mallin osaa;
- c) 'kaupallisella käytöllä' tarkoitetaan myyntiä, vuokrausta, leasing-toimintaa ja muuta kaupallista jakelua sekä tarjoamista näihin tarkoituksiin. Jäljempänä 3 artiklan 4 kohdassa, 4 artiklan 1 kohdassa sekä 7 artiklan 1, 3 ja 4 kohdassa 'kaupallisena käytönä' ei kuitenkaan pidetä, ellei edelleenluovutusta tapahdu, salassapitovelvollisuusin tapahtuvaa hyväksikäyttöä, paitsi jos salassapitovelvollisuus seuraa perustamissopimuksen 223 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesta toimenpiteestä.
2. Neuvosto voi määränemmistöllä komission ehdotuksesta muuttaa 1 kohdan a alakohdan i ja ii alakohtaa tekniikan kehitystä vastaaviksi.

2 LUKU

Puolijohdetuotteiden piirimallien suoja

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on suojattava puolijohdetuotteiden piirimalleja antamalla säännöksiä yksinoikeuksien myöntämisestä tämän direktiivin mukaisesti.
2. Puolijohdetuotteen piirimallia suojataan, jos se on sen luojan oman älyllisen ponnistuksen tulos eikä se ole yleisesti tunnettu puolijohdeteollisuudessa. Jos puolijohdetuotteen piirimalli koostuu osista, jotka ovat yleisesti tunnettuja puolijohdeteollisuudessa, sitä suojataan ainoastaan, mikäli tällaisten osien yhdistelmä kokonaisuutena täyttää edellä mainitut edellytykset.

3 artikla

1. Jollei 2 - 5 kohdasta muuta johdu, oikeus suojaan on puolijohdetuotteiden piirimallien luojilla.
2. Jäsenvaltiot voivat säätää, että:
- a) milloin piirimalli on luotu työsuhteessa, oikeus suojaan on

työnantajalla, jollei työsuhteen ehdoista muuta johdu;

- b) milloin piirimalli on luotu muussa sopimussuhteessa kuin työsuhteessa, oikeus suojaan on piirimallin tilaajalla, jollei sopimuksesta muuta johdu.

3. a) Edellä 1 kohdassa tarkoitetuista oikeus suojaan on luonnollisilla henkilöillä, jotka ovat jäsenvaltion kansalaisia tai joilla on kotipaikka jäsenvaltiossa.

b) Jos jäsenvaltiot säätävät 2 kohdan mukaisesti, oikeus suojaan on:

- i) luonnollisilla henkilöillä, jotka ovat jäsenvaltion kansalaisia tai joilla on kotipaikka jäsenvaltiossa;
- ii) yhtiöillä ja muilla oikeushenkilöillä, joilla on todellinen ja toiminnassa oleva teollisuus- tai liikelaitos jäsenvaltion alueella.

4. Jollei oikeutta suojaan ole muiden tämän artiklan säännösten mukaan, oikeus suojaan on myös niillä 3 kohdan b alakohdan i ja ii alakohdassa tarkoitetuilla:

- a) jotka ensimmäistä kertaa käyttävät jäsenvaltiossa kaupallisesti piirimallia, jota ei vielä ole käytetty kaupallisesti muualla maailmassa; ja
- b) joilla on piirimallista määräämään oikeutetun antama yksinoikeus piirimallin kaupalliseen käyttöön koko yhteisön alueella.

5. Oikeus suojaan on myös niillä, joille 1 - 4 kohdassa tarkoitettujen oikeus on siirtynyt.

6. Jäsenvaltiot voivat 7 kohdan mukaisesti sekä yhteisön oikeutta ja erityisesti tämän direktiivin säännöksiä noudattaen neuvotella ja tehdä puolijohdetuotteiden piirimallien oikeudellista suojaa koskevia sopimuksia ja yhteisymmärryksen perustuvia järjestelyjä kolmansien maiden kanssa sekä monenkeskisiä sopimuksia.

7. Jäsenvaltiot voivat aloittaa neuvottelut kolmansien maiden kanssa suojan ulottamiseksi koskemaan niitä, joilla ei ole oikeutta suojaan tämän direktiivin säännösten mukaan. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava tällaisten neuvottelujen aloittamisesta komissiolle.

Jos jäsenvaltio haluaa ulottaa suojan koskemaan niitä, joilla ei muuten ole oikeutta suojaan tämän direktiivin säännösten mukaan, taikka tehdä sopimuksen tai yhteisymmärryksen perustuvan järjestelyn suojan laajentamisesta kolmannen maan kanssa, sen on ilmoitettava tästä komissiolle. Komission on ilmoitettava tästä muille jäsenvaltioille.

Jäsenvaltion on lykättävä suojan laajentamista taikka sopimuksen tai yhteisymmärrykseen perustuvan järjestelyn tekemistä yhdellä kuukaudella siitä päivästä lukien, jona ilmoitus on tehty komissiolle. Jos komissio kuitenkin tämän määräajan kuluessa ilmoittaa asianomaiselle jäsenvaltiolle, että sen tarkoituksena on tehdä neuvostolle ehdotus suojan ulottamiseksi kaikissa jäsenvaltioissa kyseisiin henkilöihin tai kyseiseen kolmanteen maahan, jäsenvaltion on lykättävä suojan laajentamista taikka sopimuksen tai yhteisymmärrykseen perustuvan järjestelyn tekemistä kahdella kuukaudella oman ilmoituksensa tekopäivästä lukien.

Jos komissio tämän kahden kuukauden määräajan kuluessa tekee neuvostolle tällaisen ehdotuksen, jäsenvaltion on lykättävä suojan laajentamista taikka sopimuksen tai yhteisymmärrykseen perustuvan järjestelyn tekemistä vielä neljällä kuukaudella ehdotuksen tekopäivästä lukien.

Jos komissio ei ole tehnyt ilmoitusta tai ehdotusta eikä neuvosto päätöstä edellä mainittujen määräaikojen kuluessa, jäsenvaltio voi laajentaa suojan taikka tehdä sopimuksen tai yhteisymmärrykseen perustuvan järjestelyn.

Neuvosto päättää määränemmistöllä komission ehdotuksesta suojan laajentamiseksi riippumatta siitä, onko ehdotus tehty jäsenvaltion edellisten kohtien mukaisen ilmoituksen perusteella.

Komission ehdotuksesta tehty neuvoston päätös ei estä jäsenvaltiota ulottamasta suojaa niiden lisäksi, joilla on kaikissa jäsenvaltioissa oikeus suojaan, niihin, joita suunniteltu laajennus, sopimus tai yhteisymmärrykseen perustuva järjestely tehdyn ilmoituksen mukaan koski, ellei neuvosto määränemmistöllä ole päättänyt toisin.

8. Edellä 7 kohdassa tarkoitetut komission ehdotukset ja neuvoston päätökset annetaan tiedoksi yleisölle julkaisemalla ne *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

4 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat säätää, että 2 artiklassa tarkoitettu yksinoikeus puolijohdetuotteen piirimalliin ei ala tai se lakkaa, ellei asianmukaista rekisteröintihakemusta ole jätetty viranomaiselle kahden vuoden kuluessa siitä, kun tuotetta ensimmäisen kerran käytettiin kaupallisesti. Jäsenvaltiot voivat tällaisen rekisteröinnin lisäksi vaatia, että viranomaisen haltuun on talletettu piirimallin yksilöivä tai esimerkein selvittävä aineisto taikka tällaisten aineistojen yhdistelmä sekä, jos piirimallia on ensimmäisen kerran käytetty kaupallisesti ennen rekisteröintihakemuksen tekemistä, ilmoitus ensimmäisestä käyttöpäivästä.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, ettei 1 kohdan mukaisesti talletettua aineistoa anneta yleisesti saataville, jos se koskee liikesalaisuutta. Tämä säännös ei estä antamasta tietoja tällaisesta aineistosta tuomioistuimen tai muun toimivaltaisen viranomaisen määräyksestä niille, jotka ovat osallisina 2 artiklassa tarkoitetun yksinoikeuden voimassaoloa tai lounkausta koskevassa oikeudenkäynnissä.

3. Jäsenvaltiot voivat vaatia, että suojattuihin piirimalleihin kohdistuvien oikeuksien siirrot on rekisteröitävä.

4. Jäsenvaltiot voivat asettaa 1 ja 3 kohdan mukaisen rekisteröinnin ja tallettamisen edellytykseksi maksun, joka ei saa olla suurempi kuin niiden hallintokustannukset.

5. Muut muodolliset vaatimukset suojan saamiselle tai jatkumiselle eivät ole sallittuja.

6. Niiden jäsenvaltioiden, joissa rekisteröinti on edellytyksenä, on säädettävä tämän direktiivin mukaiseen suojaan oikeutetun oikeussuojakeinoista tapauksissa, joissa hän voi näyttää, että joku on hänen luvattaan hakenut piirimallin rekisteröintiä tai saanut sen rekisteröidyksi.

5 artikla

1. Edellä 2 artiklassa tarkoitettu yksinoikeus sisältää oikeuden sallia tai kieltää:

- a) piirimallin kappaleen valmistaminen, jos piirimallia 2 artiklan 2 kohdan mukaan suojataan;
- b) piirimallin tai piirimallia käyttäen valmistetun puolijohdetuotteen kaupallinen käyttö tai maahantuonti kaupallista käyttöä varten.

2. Jäsenvaltio voi 1 kohdan estämättä sallia piirimallin kappaleen valmistamisen yksityisesti muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin.

3. Edellä 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu yksinoikeus ei koske kappaleen valmistamista piirimallin taikka piirimalliin sisältyvien periaatteiden, prosessien, järjestelmien tai siihen sisältyvän tekniikan analysointia, arviointia tai opetusta varten.

4. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu yksinoikeus ei ulotu mihinkään sellaista piirimallia koskevaan toimenpiteeseen, joka täyttää 2 artiklan 2 kohdassa säädetyt edellytykset ja joka on luotu toisen piirimallin 3 kohdan mukaisen analysoinnin ja arvioinnin perusteella.

5. Yksinoikeus sallia tai kieltää 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu toimenpide ei koske toimenpidettä, joka on suoritettu sen jälkeen, kun piirimallin tai puolijohdetuotteen markkinoille saattamisen sallimiseen oikeutettu tai hänen suostumuksellaan joku muu on saattanut piirimallin tai puolijohdetuotteen markkinoille jossakin jäsenvaltiossa.

6. Sitä, joka puolijohdetuotteen hankkiessaan ei tiennyt tai jolla ei ollut perusteltua syytä epäillä, että tuotetta suojaasi jäsenvaltion tämän direktiivin mukaisesti myöntämä yksinoikeus, ei saa estää käyttämästä kyseistä tuotetta kaupallisesti.

Jäsenvaltioiden on kuitenkin varmistettava, että tuomioistuin voi yksinoikeuden haltijan vaatimuksesta määrätä tapaukseen sovellettavan kansallisen lain mukaisesti suoritettavaksi riittävän korvauksen niistä toimenpiteistä, jotka on tehty sen jälkeen, kun puolijohdetuotteen hankkinut on saanut tietää tai hänellä on ollut perusteltu syy epäillä, että puolijohdetuotetta suojataan tällä tavoin.

7. Mitä 6 kohdassa säädetään, koskee myös sitä, jolle mainitun kohdan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitetun oikeus on siirtynyt.

6 artikla

Jäsenvaltiot eivät saa rajoittaa 2 artiklassa tarkoitettuja yksinoikeuksia riippuvaksi suoraan lain nojalla yksinomaan tietyn ajan kulumisen perusteella myönnettävistä luvista.

7 artikla

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että 2 artiklassa tarkoitettu yksinoikeus alkaa:

a) jos yksinoikeuden alkaminen edellyttää 4 artiklan mukaista rekisteröintiä, seuraavista ajankohdista aikaisempaan:

- i) sinä päivänä, jona piirimallia ensimmäisen kerran käytetään kaupallisesti missä tahansa maailmassa;
- ii) sinä päivänä, jona asianmukainen rekisteröintihakemus on jätetty; tai

b) kun piirimallia ensimmäisen kerran käytetään kaupallisesti missä tahansa maailmassa; tai

c) kun piirimalli ensimmäisen kerran saatetaan aineelliseen muotoon tai koodataan.

2. Jos yksinoikeus alkaa 1 kohdan a tai b alakohdan mukaisesti, jäsenvaltioiden on säädettävä oikeussuojakeinoista, joita tämän direktiivin säännösten mukaan suojaan oikeutettu voi ennen yksinoikeuden alkamista käyttää, jos hän voi näyttää, että joku on vilpillisesti valmistanut kappaleen piirimallista, käyttänyt piirimallia kaupallisesti tai tuonut piirimallin maahan tällaista tarkoitusta varten. Mitä tässä kohdassa säädetään, ei rajoita oikeussuojakeinoja 2 artiklassa tarkoitetun yksinoikeuden loukkausten estämiseksi.

3. Yksinoikeus lakkaa 10 vuoden kuluttua sen kalenterivuoden lopusta, jona piirimallia on ensimmäisen kerran käytetty kaupallisesti missä tahansa maailmassa tai, jos yksinoikeuden alkaminen tai jatkuminen edellyttää rekisteröintiä, 10 vuoden kuluttua seuraavista ajankohdista aikaisemmasta:

- a) sen kalenterivuoden lopusta, jona piirimallia on ensimmäisen kerran käytetty kaupallisesti missä tahansa maailmassa;
- b) sen kalenterivuoden lopusta, jona asianmukainen rekisteröintihakemus on jätetty.

4. Jos piirimallia ei ole käytetty kaupallisesti missään maailmassa 15 vuoden kuluessa siitä, kun se ensimmäisen kerran on saatettu aineelliseen muotoon tai koodattu, 1 kohdan mukaisesti alkanut yksinoikeus lakkaa, ja niissä jäsenvaltioissa, joissa yksinoikeuden alkaminen tai jatkuminen edellyttää rekisteröintiä, uusi yksinoikeus ei ala, ellei asianmukaista rekisteröintihakemusta ole mainitun ajan kuluessa jätetty.

8 artikla

Puolijohdetuotteiden piirimallien 2 artiklassa tarkoitettu suoja ulottuu vain piirimalliin, eikä siihen sisältyvään periaatteeseen, prosessiin, järjestelmään, tekniikkaan tai koodattuun tietoon.

9 artikla

Jos jäsenvaltioiden lainsäädännössä säädetään, että suojattua piirimallia käyttäen valmistetut puolijohdetuotteet voidaan varustaa tunnuksella, tällaisena tunnuksena on käytettävä isoa T-kirjainta seuraavasti: T, T', [T], $\text{\textcircled{T}}$, T' tai $\text{\textcircled{T}}$.

3 LUKU

Muiden säännösten soveltaminen

10 artikla

1. Tämän direktiivin säännösten estämättä noudatetaan, mitä patenteista ja hyödyllisyysmalleista säädetään.

2. Tämän direktiivin säännöksillä ei:

a) rajoiteta oikeuksia, jotka jäsenvaltiot ovat myöntäneet kansainvälisten sopimuksien mukaisten velvollisuuksiensa täyttämiseksi, tai estä soveltamasta säännöksiä, joilla ulotetaan kyseiset oikeudet koskemaan asianomaisen jäsenvaltion kansalaisia tai sen alueella asuvia;

b) estetä soveltamasta jäsenvaltioiden tekijänoikeuslainsäädäntöä, jossa rajoitetaan piirimalleja kuvaavien piirrosten tai muiden taiteellisten esitysten valmistamista kaksulotteisesti kopioimalla.

3. Tämän direktiivin säännökset eivät koske kansallisen lain mukaista suojausta sellaisten puolijohdetuotteiden piirimalleille, jotka on saatettu aineelliseen muotoon tai koodattu ennen tämän direktiivin noudattamiseksi annettujen kansallisten säännösten voimaantuloa ja viimeistään 11 artiklan 1 kohdassa mainittuna ajankohtana.

4 LUKU

kirjallisina komissiolle.

Loppusäännökset*12 artikla**11 artikla*

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 7 päivään marraskuuta 1987 mennessä.

Tehty Brysselissä 16 päivänä joulukuuta 1986.

Neuvoston puolesta

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset

Puheenjohtaja

G. HOWE

ENSIMMÄINEN NEUVOSTON PÄÄTÖS,
tehty 9 päivänä lokakuuta 1990,
puolijohdetuotteiden piirimallien oikeudellisen suojan ulottamisesta koskemaan
eräistä maista ja eräiltä alueilta olevia henkilöitä

(90/510/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon puolijohdetuotteiden piirimallien oikeudellisesta suojasta 16 päivänä joulukuuta 1986 annetun neuvoston direktiivin 87/54/ETY⁽¹⁾ ja erityisesti sen 3 artiklan 7 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

sekä katsoo, että

yhteisön alueella oikeus puolijohdetuotteiden piirimallien oikeudelliseen suojaan on niillä, jotka täyttävät direktiivin 87/54/ETY 3 artiklan 1 – 5 kohdassa ...ädetty suojan edellytykset,

oikeus suojaan voidaan neuvoston päätöksellä ulottaa koskemaan niitä, joita se ei mainittujen säännösten mukaan koske,

suojan ulottamisesta tulisi päättää, mikäli mahdollista, yhteisön puolesta kokonaisuudessaan,

sellainen suoja on itse asiassa aikaisemmin ulotettu vain väliaikaisesti koskemaan eräitä maita ja alueita päätöksillään 87/532/ETY⁽²⁾ ja 88/311/ETY⁽³⁾, joiden voimassaoloaika päättyy 7 päivänä marraskuuta 1990, ja

nyt vaikuttaa asianmukaiselta ulottaa suoja pysyvästi koskemaan niitä maita ja alueita, joiden kansallinen lainsäädäntö asianmukaisesti suojaa puolijohdetuotteiden piirimalleja ja jotka pysyvästi ulottavat tämän suojan koskemaan direktiivin 87/54/ETY mukaan suojaan oikeutettuja yhteisön jäsenvaltioista olevia henkilöitä,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on laajennettava direktiivin 87/54/ETY mukaista oikeutta suojaan seuraavasti:

- a) luonnollista henkilöä, joka on tämän päätöksen liitteessä mainitun maan tai alueen kansalainen taikka jolla on pysyvä olinpaikka tällaisessa maassa tai tällaisella alueella, on kohdeltava niin kuin hän olisi jonkin jäsenvaltion kansalainen;
- b) yhtiötä ja muuta oikeushenkilöä, joka on liitteessä mainitusta maasta tai siinä mainitulta alueelta ja jolla on todellinen ja toiminnassa oleva teollisuus- tai liikelaitos tällaisessa maassa tai tällaisella alueella, on kohdeltava niin kuin sillä olisi todellinen ja toiminnassa oleva teollisuus- tai liikelaitos jonkin jäsenvaltion alueella.

2 artikla

Tätä päätöstä sovelletaan 8 päivästä marraskuuta 1990 alkaen.

3 artikla

Tämä päätös on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 9 päivänä lokakuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. ROMITA

⁽¹⁾ EYVL N:o L 24, 27.1.1987, s. 36

⁽²⁾ EYVL N:o L 313, 4.11.1987, s. 22

⁽³⁾ EYVL N:o L 140, 7.6.1988, s.13

LIITE

Australia

Itävalta

Mayotte

Saint-Pierre ja Miquelon

Japani

Ranskan Polynesia

Ranskan eteläiset ja antarktiset alueet

Uusi Kaledonia hallintoalueineen

Ruotsi

Wallis ja Futuna

TOINEN NEUVOSTON PÄÄTÖS,
tehty 9 päivänä lokakuuta 1990,
puolijohdetuotteiden piirimallien oikeudellisen suojan ulottamisesta koskemaan
eräistä maista ja eräiltä alueilta olevia henkilöitä

(90/511/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon puolijohdetuotteiden piirimallien oikeudellisesta suojasta 16 päivänä joulukuuta 1986 annetun neuvoston direktiivin 87/54/ETY⁽¹⁾ ja erityisesti sen 3 artiklan 7 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

sekä katsoo, että

yhteisön alueella oikeus puolijohdetuotteiden piirimallien oikeudelliseen suojaan on niillä, jotka täyttävät direktiivin 87/54/ETY 3 artiklan 1 - 5 kohdassa säädetyt suojan edellytykset,

oikeus suojaan voidaan neuvoston päätöksellä ulottaa koskemaan niitä, joita se ei mainittujen säännösten mukaan koske,

suojan laajentamisesta tulisi päättää, mikäli mahdollista, yhteisön osalta kokonaisuudessaan,

sellainen suoja on itse asiassa aikaisemmin ulotettu vain väliaikaisesti koskemaan eräitä maita ja alueita päätösten 87/532/ETY⁽²⁾ ja 88/311/ETY⁽³⁾ mukaisesti, joiden voimassaoloaika päättyy 7 päivänä marraskuuta 1990,

vaikuttaa asianmukaiselta väliaikaisesti jatkaa sellaisen suojan ulottamista joihinkin näihin maihin ja alueisiin lisäajan antamiseksi molemminpuolisen ja täydellisen suojan edellytysten toteuttamiseen,

yksi tämän päätöksen perusteista on näkökohta, että ne maat ja alueet, joilla on asianmukainen lainsäädäntö, tulevat jatkamaan kansallisten lakiansa mukaista puolijohdetuotteiden piirimallien suojaa, joka on ulotettu koskemaan direktiivin 87/54/ETY mukaan suojaan oikeutettuja yhteisön jäsenvaltioista olevia henkilöitä, ja

toinen päätöksen peruste on näkökohta, että ne maat ja alueet, joilla ei vielä ole asianmukaista lainsäädäntöä, tulevat antamaan sen ja mahdollisimman pian ulottamaan sen direktiivin 87/54/ETY mukaan suojaan oikeutettuihin yhteisön jäsenvaltioista oleviin henkilöihin,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on laajennettava direktiivin 87/54/ETY mukaista oikeutta suojaan seuraavasti:

- a) luonnollista henkilöä, joka on tämän päätöksen liitteessä mainitun maan tai alueen kansalainen taikka jolla on pysyvä olinpaikka tällaisessa maassa tai tällaisella alueella, on kohdeltava niin kuin hän olisi jonkin jäsenvaltion kansalainen;
- b) yhtiötä ja muuta oikeushenkilöä, joka on liitteessä mainitusta maasta tai siinä mainitulta alueelta ja jolla on todellinen ja toiminnassa oleva teollisuus- tai liikelaitos tällaisessa maassa tai tällaisella alueella, on kohdeltava niin kuin sillä olisi todellinen ja toiminnassa oleva teollisuus- tai liikelaitos jonkin jäsenvaltion alueella.

2. Edellytyksenä 1 kohdan b alakohdan soveltamiselle on, että jäsenvaltiosta olevat yhtiöt ja muut oikeushenkilöt, joilla on direktiivin 87/54/ETY mukaan oikeus suojaan, saavat suojaa kyseisessä maassa tai kyseisellä alueella.

3. Komissio päättää, mitkä liitteessä mainituista maista ja alueista täyttävät 2 kohdassa säädetyt edellytykset, ja ilmoittaa niistä jäsenvaltioille.

2 artikla

Tätä päätöstä sovelletaan 8 päivästä marraskuuta 1990 alkaen.

Jäsenvaltioiden on ulotettava tämän päätöksen mukainen oikeus suojaan koskemaan 1 artiklassa tarkoitettuja henkilöitä 31 päivään joulukuuta 1992 asti.

Kaikki tämän päätöksen mukaan saadut yksinoikeudet ovat voimassa direktiivissä 87/54/ETY säädetyin ajan.

3 artikla

Tämä päätös on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 9 päivänä lokakuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. ROMITA

⁽¹⁾ EYVL N:o L 24, 27.1.1987, s. 36

⁽²⁾ EYVL N:o L 313, 4.11.1987, s. 22

⁽³⁾ EYVL N:o L 140, 7.6.1988, s. 13

LIITE

Anguilla
Bermuda
Brittiläinen Intian valtameren alue
Brittiläiset Neitsytsaaret
Caymansaaret
Kanaalisaaret
Falklandinsaaret
Suomi
Hong Kong
Islanti
Mansaari
Liechtenstein
Montserrat
Norja
Pitcairn
Saint Helena
Saint Helenan hallintoalueet (Ascension, Tristan da Cunha)
Etelä-Georgia ja Eteläiset Sandwichsaaret
Sveitsi
Turks- ja Caicossaaret
Amerikan Yhdysvallat

KOMISSION PÄÄTÖS,
tehty 26 päivänä lokakuuta 1990,
neuvoston päätöksen 90/511/ETY nojalla, niistä maista, joista olevia yhtiöitä ja muita oikeushenkilöitä
koskemaan puolijohdetuotteiden piirimallien oikeudellinen suoja ulotetaan

(90/541/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon puolijohdetuotteiden piirimallien oikeudellisesta suojasta 16 päivänä joulukuuta 1986 annetun neuvoston direktiivin 87/54/ETY⁽¹⁾,

ottaa huomioon puolijohdetuotteiden piirimallien oikeudellisen suojan ulottamisesta koskemaan eräistä maista ja eräiltä alueilta olevia henkilöitä 9 päivänä lokakuuta 1990 annetun neuvoston päätöksen 90/511/ETY⁽²⁾ ja erityisesti sen 1 artiklan 3 kohdan,

sekä katsoo, että

edellä mainitussa päätöksessä luetellaan 21 maata ja aluetta, joiden tulee päästä osallisiksi direktiivin 87/54/ETY mukaisesta suojasta,

luonnollisille henkilöille suojaa annetaan ehdoitta, mutta yhtiöille ja muille oikeushenkilöille annettava suoja edellyttää, että yhteisön yhtiöt ja oikeushenkilöt saavat suojaa kyseisessä maassa tai kyseisellä alueella,

komissio on päätöksen 90/511/ETY nojalla velvollinen päättämään, mitkä kyseessä olevista maista ja alueista täyttävät tämän edellytyksen sekä ilmoittamaan tästä jäsenvaltioille,

Amerikan Yhdysvalloissa vuonna 1984 annetun "Semiconductor Chip Protection Act" -nimisen lain 914 pykälän nojalla annettujen väliaikaisten määräysten mukaan oikeudellista suojaa annetaan maskiteoksen ("mask work") oikeudenhaltijalle, joka on yhteisön jäsenvaltion kansalainen, jolla on kotipaikka yhteisön jäsenvaltiossa tai joka on yhteisön jäsenvaltion täysivaltainen viranomainen, ja siten Yhdysvallat täyttää sen vastavuoroisuuden ehdon, jota yhtiöiden ja muiden oikeushenkilöiden suoja neuvoston päätöksen 90/511/ETY 1 artiklan 2 kohdan mukaan edellyttää,

kunnes Sveitsissä on annettu puolijohdetuotteiden piirimallien oikeudellista suojaa koskeva erityislainsäädäntö, jota tällä hetkellä valmistellaan, tätä suojaa annetaan siellä vilpillisen kilpailun ehkäisemistä koskevan 19 päivänä joulukuuta 1986 annetun liittovaltion lain 5 artiklan mukaan,

Sveitsin viranomaisten antamien vakuutusten perusteella komissio katsoo, että vaikka tämä suoja luonteeltaan poikkeaa direktiivissä 87/54/ETY säädetyistä suojasta, suojat ovat päätöksen 90/511/ETY tarkoituksen kannalta rinnastettavissa toisiinsa, ja

Sveitsin lain mukaan suojaa annetaan kaikille, jotka ovat Pariisin liittoon kuuluvan maan kansalaisia tai joilla on kotipaikka tällaisessa maassa, sekä yhtiöille ja muille oikeushenkilöille, joilla on todellinen ja toiminnassa oleva teollisuus- tai liikelaitos tällaisessa maassa, ja koska kaikki jäsenvaltiot kuuluvat Pariisin liittoon, myös Sveitsi täyttää edellä mainitun edellytyksen,

⁽¹⁾ EYVL N:o L 24, 27.1.1987, s. 36

⁽²⁾ EYVL N:o L 285, 17.10.1990, s. 31

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

1 artikla

Seuraavat maat täyttävät päätöksen 90/511/ETY 1 artiklan 2 kohdassa määrätyn yhtiöitä ja muita oikeushenkilöitä koskevan suojan edellytyksen:

Tehty Brysselissä 26 päivänä lokakuuta 1990.

Komission puolesta

Martin BANGEMANN

Varapuheenjohtaja

- Sveitsi

- Amerikan Yhdysvallat.

**ENSIMMÄINEN NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 21 päivänä joulukuuta 1988,
jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä**

(89/104/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

jäsenvaltioiden nykyisessä tavaramerkkilainsäädännössä on eroja, jotka voivat rajoittaa tavaroiden vapaata liikkuvuutta ja palvelujen tarjoamisen vapautta sekä vääristää kilpailua yhteismarkkinoilla; sisämarkkinoiden toteuttamisen ja toiminnan kannalta on sen vuoksi tarpeen lähentää jäsenvaltioiden lainsäädäntöä,

on tärkeää, että ratkaisuja ja etuja, joita yhteisön tavaramerkki-järjestelmä voi tarjota tavaramerkkejä haluaville yrityksille, ei jätetä huomiotta,

tällä hetkellä ei vaikuta tarpeelliselta lähentää jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädäntöä täydellisesti, ja näin on riittävää

lähentää niitä kansallisia säännöksiä, jotka välittömimmin vaikuttavat sisämarkkinoiden toimintaan,

tämä direktiivi ei estä jäsenvaltioita jatkamasta vakiinnutettujen tavaramerkkien suojaamista, mutta direktiivissä otetaan ne huomioon vain niiden suhteessa rekisteröityihin tavaramerkkeihin,

jäsenvaltiot saavat vapaasti säätää menettelystä, jota noudatetaan rekisteröityjen tavaramerkkien rekisteröinnissä, menettämisessä tai mitättömäksi julistamisessa; ne voivat esimerkiksi päättää tavaramerkin rekisteröintimenettelyn ja mitättömäksi julistamisessa noudatettavan menettelyn muodosta sekä siitä, tulisiko aikaisempiin oikeuksiin vedota rekisteröintimenettelyssä vai mitättömäksi julistamisessa noudatettavassa menettelyssä vai molemmissa menettelyissä, ja jos aikaisempien oikeuksien menettämisestä voidaan päättää rekisteröintimenettelyssä, ne voivat noudattaa menettelyä, jossa rekisteröintihakemusta vastaan voidaan tehdä väite, tai menettelyä, jossa tutkiminen tapahtuu viran puolesta, taikka molempia; jäsenvaltiot saavat vapaasti päättää tavaramerkin menettämisen tai mitättömäksi julistamisen vaikutuksista,

tämä direktiivi ei estä jäsenvaltioita soveltamasta tavaramerkkeihin muita kuin tavaramerkkilainsäädäntönsä säännöksiä, esimerkiksi niiden vilpillistä kilpailua, yksityisoikeudellista vastuuta tai kuluttajansuojaa koskevia säännöksiä,

niiden päämäärien saavuttaminen, joihin tällä lainsäädännöllä lähentämisellä pyritään, edellyttää, että rekisteröidyn tavaramerkin saamisen ja säilyttämisen edellytykset ovat kaikissa jäsenvaltioissa pääsääntöisesti samat; tämän vuoksi on tarpeen lueta esimerkiksi merkeistä, jotka voivat olla tavaramerkkeinä, jos ne ovat omiaan erottamaan yrityksen tavarat tai palvelut muiden yritysten tavaroista ja palveluista; perusteet

⁽¹⁾ EYVL N:o C 351, 31.12.1980, s. 1 ja

EYVL N:o C 351, 31.12.1985, s. 4

⁽²⁾ EYVL N:o C 307, 14.11.1983, s. 66 ja
EYVL N:o C 309, 5.12.1988

⁽³⁾ EYVL N:o C 310, 30.11.1981, s. 22

tavaramerkin rekisteröinnin epäamiselle ja mitättömyydelle, esimerkiksi erottuvuuden puuttuminen tai tavaramerkin ja aikaisempien oikeuksien välinen etuoikeus, on lueltava tyhjentävästi, vaikka jotkin näistä perusteista ovat valinnaisia jäsenvaltioille, jotka voivat sen vuoksi pitää nämä perusteet voimassa tai antaa niistä säännöksiä; jäsenvaltiot voivat pitää voimassa tai säätää lainsäädännössään rekisteröinnin epäamiselle tai mitättömyydelle perusteita, jotka liittyvät tavaramerkin saamisen ja säilyttämisen edellytyksiin ja joita lähentämistä koskevat säännökset eivät koske, esimerkiksi perusteita, jotka koskevat sitä, kuka voi saada tavaramerkin, tavaramerkin uudistamista tai maksuja taikka jotka liittyvät menettelyä koskevien säännösten noudattamatta jättämiseen,

yhteisössä rekisteröityjen ja suojattujen tavaramerkkien kokonaismäärän ja samalla niitä koskevien riitojen vähentämiseksi on tärkeää edellyttää, että rekisteröityjä tavaramerkkejä todella käytetään tai muuten ne menetetään; on tarpeen säätää, että tavaramerkkiä ei voida julistaa mitättömäksi aikaisemman, käyttämättömän tavaramerkin perusteella, kun taas jäsenvaltiot saavat soveltaa samaa periaatetta tavaramerkin rekisteröinnissä tai säätää, että tavaramerkkiin ei voida pätevästi vedota loukkausta koskevassa oikeudenkäynnissä, jos väitteen johdosta todetaan, että tavaramerkki voitaisiin julistaa menetetyksi; kaikissa näissä tapauksissa jäsenvaltiot saavat antaa menettelyyn sovellettavat säännökset,

tavaroiden ja palvelujen vapaan liikkuvuuden helpottamiseksi on tärkeää varmistaa, että rekisteröidyt tavaramerkit saavat tästä lähtien saman suojan kaikkien jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmissä; tämän ei kuitenkaan tulisi estää jäsenvaltioita halutessaan myöntämästä laajempaa suojaa laajalti tunnetuille tavaramerkeille,

rekisteröidyn tavaramerkin antaman suojan tarkoituksena on erityisesti taata, että tavaramerkki osoittaa alkuperän; tämä suoja on ehdoton, jos tavaramerkki ja merkki ovat samat kuin tavarat tai palvelut; suojaa annetaan myös, jos tavaramerkki ja merkki ovat samankaltaiset kuin tavarat tai palvelut; on välttämätöntä määritellä samankaltaisuuden käsite suhteessa sekaannusvaaraan; sekaannusvaaran arviointi riippuu lukuista teki-joistä ja erityisesti siitä, kuinka hyvin tavaramerkki tunnetaan markkinoilla, vakiintuneeseen tai rekisteröityyn merkkiin liittyvistä mielleyhtymistä sekä samankaltaisuuden asteesta tavaramerkin ja merkin sekä niihin yhdistettyjen tavaroiden tai palvelujen välillä; sekaannusvaaran toteamistavat ja erityisesti todistustaakkaa koskevat kysymykset kuuluvat kansallisen lainsäädännön alaan, eikä tämä direktiivi estä soveltamasta tällaista lainsäädäntöä,

oikeusvarmuuden vuoksi ja puuttumatta epäoikeutetulla tavalla aikaisemman tavaramerkin haltijan etuihin on tärkeää säätää, että tämä ei enää saa vaatia omaa tavaramerkkiään myöhemmän tavaramerkin mitättömäksi julistamista eikä kieltää sen

käyttämistä, jos hän on käyttämisestä tietoisena sallinut pitkään ajan jatkuneen käyttämisen eikä myöhempiä tavaramerkkiä koskevaa hakemusta ole tehty vilpillisessä mielessä, ja

kaikkia yhteisön jäsenvaltioita sitoo teollisoikeuden suojele- mista koskeva Pariisin yleissopimus; tämän direktiivin säännösten on tarpeen olla täysin yhdenmukaiset Pariisin yleis- sopimuksen määräysten kanssa; tämä direktiivi ei vaikuta yleissopimuksesta johtuviin jäsenvaltioiden velvoitteisiin; tarvittaessa sovelletaan perustamisopimuksen 234 artiklan 2 kohtaa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Soveltamisala

Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin tavaroita tai palveluja varten oleviin tavaramerkkeihin, jotka on rekisteröity jäsenval- tiossa varsinaisiksi tavaramerkeiksi taikka yhteisömerkeiksi taikka takuu- tai tarkastusmerkeiksi tai joiden rekisteröimiseksi tällaiseksi merkiksi on tehty hakemus jäsenvaltiossa taikka jotka on rekisteröity tai joiden rekisteröimiseksi on tehty ha- kemus Beneluxin tavaramerkkivirastoon tai joiden kansainväli- nen rekisteröinti on voimassa jäsenvaltiossa.

2 artikla

Tavaramerkin muodostavat merkit

Tavaramerkkinä voi olla mikä tahansa merkki, joka voidaan esittää graafisesti, erityisesti sanoin, henkilönnimet mukaan lukien, kuvioin, kirjaimin, numeroin taikka tavaroiden tai niiden päällyksen muodon avulla, jos sellaisella merkillä voidaan erottaa yrityksen tavarat tai palvelut muiden yritysten tavaroista tai palveluista.

3 artikla

Rekisteröinnin esteet ja mitättömyysperusteet

1. Seuraavia merkkejä ei saa rekisteröidä tai, jos ne on rekis- teröity, ne on julistettava mitättömiksi:

- a) merkit, jotka eivät voi olla tavaramerkkeinä;
- b) tavaramerkit, joilta puuttuu erottuvuus;
- c) yksinomaan sellaisista merkeistä tai merkinnöistä muo- dostuvat tavaramerkit, jotka voivat elinkeinotoiminnas- sa osoittaa tavaroiden tai palvelujen lajia, laatua, määrää, käyttötarkoitusta, arvoa tai maantieteellistä al- kuperää, tavaroiden valmistusajankohtaa tai palvelujen suoritusajankohtaa taikka muita tavaroiden tai palve- lujen ominaisuuksia;

- d) yksinomaan sellaisista merkeistä tai merkinnöistä muodostuvat tavamerkit, jotka ovat tulleet yleisessä kielenkäytössä tai hyvän kauppatavan mukaan tavannomaisiksi;
- e) merkit, jotka muodostuvat yksinomaan
- tavaran luonteenomaisesta muodosta,
 - teknisen tuloksen saavuttamiseksi välttämättömästä tavaran muodosta tai
 - tavaran arvoon olennaisesti vaikuttavasta muodosta;
- f) tavamerkit, jotka ovat yleisen järjestyksen tai hyvän tavannomaisia;
- g) tavamerkit, jotka ovat omiaan johtamaan yleisöä harhaan esimerkiksi tavaroiden tai palvelujen luonteen, laadun tai maantieteellisen alkuperän suhteen;
- h) tavamerkit, joihin ei ole saatu toimivaltaisten viranomaisten lupaa ja joita teollisoikeuden suojelemista koskevan Pariisin yleissopimuksen, jäljempänä 'Pariisin yleissopimus', 6ter artiklan mukaan ei saa rekisteröidä tai jotka mainitun artiklan mukaan on julistettava mitättömiksi.

2. Jäsenvaltio voi säätää, että tavamerkkiä ei saa rekisteröidä tai, jos se on rekisteröity, että se on julistettava mitättömäksi, mikäli:

- a) tavamerkin käyttö voidaan kieltää muun lainsäädännön nojalla kuin tavamerkkejä koskevan kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön tai yhteisön oikeuden nojalla;
- b) tavamerkki sisältää merkin, jolla on huomattavaa vertauskuvallista arvoa, kuten erityisesti uskonnollisilla vertauskuvilla;
- c) tavamerkki sisältää muun kuin Pariisin yleissopimuksen 6ter artiklassa tarkoitetun tunnuksen, tunnusmerkin tai vaakunan, joka koskee julkista etua, eivätkä asianomaiset viranomaiset ole jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti antaneet lupaa rekisteröintiin;
- d) hakija on rekisteröintihakemuksen tehdessään ollut vilpillisessä mielessä.

3. Tavamerkiltä ei saa evätä rekisteröintiä tai sitä julistaa mitättömäksi 1 kohdan b, c tai d alakohdan nojalla, jos tavamerkki on ennen rekisteröintihakemuksen tekopäivää käytössä tullut erottuvaksi. Jäsenvaltio voi säätää, että tämä koskee myös tavamerkkiä, joka on tullut erottuvaksi rekisteröintihakemuksen tekopäivän tai rekisteröintipäivän jälkeen.

4. Jäsenvaltio voi 1 - 3 kohdasta poiketen säätää, että siellä ennen tämän direktiivin noudattamisen edellyttämien säännösten voimaantulopäivää voimassa olleita rekisteröinnin esteitä ja mitättömyysperusteita sovelletaan tavamerkkeihin, joita koskeva hakemus on tehty ennen mainittua päivää.

4 artikla

Aikaisempien oikeuksien etuoikeutta koskevat rekisteröinnin esteet ja mitättömyysperusteet

1. Tavamerkkiä ei saa rekisteröidä tai, jos se on rekisteröity, se on julistettava mitättömäksi:

- a) jos se on sama kuin aikaisempi tavamerkki ja jos tavarat tai palvelut, joita varten tavamerkkiä haetaan tai tavamerkki on rekisteröity, ovat samoja kuin tavarat tai palvelut, joita varten aikaisempaa tavamerkkiä suojataan;
- b) jos sen vuoksi, että se on sama tai samankaltainen kuin aikaisempi, samoja tai samankaltaisia tavaroita tai palveluja varten oleva tavamerkki, yleisön keskuudessa on sekaannusvaara, joka sisältää vaaran tavamerkin ja aikaisemman tavamerkin välisestä mielle yhtymästä.

2. Edellä 1 kohdassa 'aikaisemmalla tavamerkillä' tarkoitetaan:

- a) seuraavia tavamerkkejä, joiden rekisteröimiseksi hakemus on tehty ennen tavamerkin rekisteröintihakemuksen tekopäivää, ottaen huomioon mahdolliset vaatimukset niiden etuoikeudesta:

- i) yhteisön tavamerkit;
- ii) jäsenvaltiossa rekisteröidyt tavamerkit sekä Belgian, Luxemburgin tai Alankomaiden osalta Beneluxin tavamerkkivirastossa rekisteröidyt tavamerkit;
- iii) tavamerkit, joiden kansainvälinen rekisteröinti on voimassa jäsenvaltiossa;

- b) yhteisön tavamerkkejä, joilla yhteisön tavamerkkejä koskevan asetuksen mukaan on etuoikeus a alakohdan ii tai iii alakohdassa tarkoitettuun tavamerkkiin nähden silloinkin kun viimeksi mainitusta tavamerkistä on luovuttu tai sen on annettu raueta;

- c) hakemuksia a tai b alakohdassa tarkoitettujen tavamerkkien rekisteröimiseksi, jos tavamerkit rekisteröidään;

- d) tavamerkkejä, jotka tavamerkin rekisteröintihakemuksen tekopäivänä tai tavamerkin rekisteröintihakemuksen etuoikeutta koskevan vaatimuksen tekopäivänä ovat jäsenvaltiossa yleisesti tunnettuja Pariisin yleissopimuksen 6ter artiklassa tarkoitetussa merkityksessä.

3. Tavamerkkiä ei saa rekisteröidä tai, jos se on rekisteröity, se on julistettava mitättömäksi, jos se on sama tai samankaltainen kuin 2 kohdan mukaan aikaisempi yhteisön tavamerkki ja se rekisteröitäisiin tai on rekisteröity sellaisia tavaroita tai palveluja varten, jotka eivät ole samankaltaisia kuin tavarat tai palvelut, joita varten aikaisempi yhteisön tavamerkki on rekisteröity, milloin aikaisempi yhteisön tavamerkki on laajalti tunnettu yhteisössä ja myöhemmän tavamerkin aiheuttamien käyttö merkittäisi aikaisemman yhteisön tavamerkin erottuvuuden tai maineen epäoikeutettua hyväksi käyttämistä taikka olisi haitaksi aikaisemman yhteisön tavamerkin erottuvuudelle tai maineelle.

4. Jäsenvaltio voi lisäksi säätää, että tavaramerkkiä ei saa rekisteröidä tai, jos se on rekisteröity, että se on julistettava mitättömäksi, mikäli:

- a) tavaramerkki on sama tai samankaltainen kuin 2 kohdan mukaan aikaisempi kansallinen tavaramerkki ja se rekisteröitäisiin tai on rekisteröity sellaisia tavaroita tai palveluja varten, jotka eivät ole samankaltaisia kuin tavarat tai palvelut, joita varten aikaisempi tavaramerkki on rekisteröity, milloin tavaramerkki on kyseisessä jäsenvaltiossa laajalti tunnettu ja myöhemmän tavaramerkin aiheutovuuden tai maineen epäoikeutettua hyväksi käyttämistä taikka olisi haitaksi aikaisemman tavaramerkin erottuvuudelle tai maineelle;
 - b) oikeus rekisteröimättömään tavaramerkkiin taikka muuhun elinkeinotoiminnassa käytettyyn merkkiin on saatu ennen päivää, jona hakemus myöhemmän tavaramerkin rekisteröimiseksi on tehty tai jona myöhemmän tavaramerkin rekisteröintihakemukselle on vaadittu etuoikeutta, ja rekisteröimättömän tavaramerkin tai muun merkin haltijalla on oikeus kieltää myöhemmän tavaramerkin käyttäminen;
 - c) aikaisemman tavaramerkin käyttö voidaan kieltää muun kuin 2 kohdassa tai 4 kohdan b alakohdassa tarkoitetun aikaisemman oikeuden nojalla ja erityisesti, jos kyseessä on:
 - i) oikeus nimeen;
 - ii) oikeus omaan kuvaan;
 - iii) tekijänoikeus;
 - iv) teollisoikeus;
 - d) tavaramerkki on sama tai samankaltainen kuin aikaisempi yhteisömerkki, johon kohdistuva oikeus on lakannut enintään kolme vuotta ennen hakemuksen tekemistä;
 - e) tavaramerkki on sama tai samankaltainen kuin aikaisempi takuu- tai tarkastusmerkki, johon kohdistuva oikeus on lakannut jäsenvaltion säätämän, hakemuksen tekemistä edeltäneen ajan kuluessa;
 - f) tavaramerkki on sama tai samankaltainen kuin aikaisemmin samoja tai samankaltaisia tavaroita tai palveluja varten rekisteröity tavaramerkki, johon kohdistuva oikeus on uudistamatta jättämisen vuoksi lakannut enintään kaksi vuotta ennen hakemuksen tekemistä, eikä aikaisemman tavaramerkin haltija ole antanut suostumustaan myöhemmän merkin rekisteröintiin tai ole ollut käyttämättä tavaramerkkiään;
 - g) tavaramerkki on sekoitettavissa merkkiin, jota hakemuksen tekopäivänä käytettiin ulkomailla ja jota käytetään siellä edelleen, ja hakija oli hakemuksen tehdessään vilpillisessä mielessä.
5. Jäsenvaltiot voivat sallia, jos siihen on aihetta, että tapauksissa, joissa aikaisemman tavaramerkin tai muun aikaisemman oikeuden haltija antaa suostumuksensa myöhemmän tavaramerkin rekisteröintiin, rekisteröintiä ei tarvitse evätä tai tavaramerkkiä julistaa mitättömäksi.

6. Jäsenvaltio voi 1 – 5 kohdasta poiketen säätää, että siellä ennen tämän direktiivin noudattamisen edellyttämien säännösten voimaantulopäivää voimassa olleita rekisteröinnin esteitä ja mitättömyysperusteita sovelletaan tavaramerkkeihin, joita koskeva hakemus on tehty ennen mainittua päivää.

5 artikla

Tavaramerkkiin kuuluvat oikeudet

1. Rekisteröidyn tavaramerkin haltijalla on yksinoikeus tavaramerkkiin. Tavaramerkin haltijalla on oikeus kieltää muita ilman hänen suostumustaan käyttämästä elinkeinotoiminnassa:
 - a) merkkiä, joka on sama kuin tavaramerkki ja samoja tavaroita tai palveluja varten kuin ne tavarat tai palvelut, joita varten tavaramerkki on rekisteröity;
 - b) merkkiä, joka sen vuoksi, että se on sama tai samankaltainen kuin samoja tai samankaltaisia tavaroita tai palveluja varten oleva tavaramerkki, aiheuttaa yleisön keskuudessa sekaannusvaaran, joka sisältää myös vaaran merkin ja tavaramerkin välisestä miellelyhtymästä.
2. Jäsenvaltio voi myös säätää, että haltijalla on oikeus kieltää muita ilman hänen suostumustaan elinkeinotoiminnassa käyttämästä merkkiä, joka on sama tai samankaltainen kuin tavaramerkki, vaikka tavarat tai palvelut, joita varten merkki on, eivät ole samankaltaisia kuin ne, joita varten tavaramerkki on rekisteröity, milloin viimeksi mainittu tavaramerkki on laajalti tunnettu tässä jäsenvaltiossa ja merkin aiheeton käyttö merkitsee tavaramerkin erottuvuuden tai maineen epäoikeutettua hyväksi käyttämistä taikka on haitaksi tavaramerkin erottuvuudelle tai maineelle.
3. Edellä 1 ja 2 kohdassa säädetyin edellytyksin voidaan kieltää muun muassa:
 - a) merkin paneminen tavaroihin tai niiden päällyksiin;
 - b) tavaroiden tarjoaminen tai liikkeelle laskeminen tai niiden varastoiminen tällaista tarkoitusta varten merkkiä käyttäen taikka palvelujen tarjoaminen tai suorittaminen merkkiä käyttäen;
 - c) tavaroiden maahantuonti tai maastavienti merkkiä käyttäen;
 - d) merkin käyttäminen liikeasiakirjoissa ja mainonnassa.
4. Jos jäsenvaltion lain mukaan ei ole voitu kieltää merkin käyttämistä 1 kohdan b alakohdassa tai 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ennen päivää, jona tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät säännökset ovat tulleet voimaan asianomaisessa jäsenvaltiossa, oikeus tavaramerkkiin ei estä jatkamasta merkin käyttämistä.

5. Mitä 1 - 4 kohdassa säädetään, ei estä jäsenvaltioita soveltamasta niiden säännöksiä suojasta muuhun tarkoitukseen kuin tavaroiden tai palvelujen erottamiseksi tapahtuvaa merkin käyttämistä vastaan, jos merkin aiheeton käyttö merkitsee tavaramerkin erottuvuuden tai maineen epäoikeutettua hyväksi käyttämistä taikka on haitaksi tavaramerkin erottuvuudelle tai maineelle.

6 artikla

Tavaramerkkiin kohdistuvat rajoitukset

1. Tavaramerkin haltija ei saa kieltää toista käyttämästä elinkeinotoiminnassa:

- omaa nimeään tai osoitettaan,
- tavaroiden tai palvelujen lajia, laatua, määrää, käyttötarkoitusta, arvoa tai maantieteellistä alkuperää, tavaroiden valmistusajankohtaa tai palvelujen suoritusajankohtaa taikka muita tavaroiden tai palvelujen ominaisuuksia osoittavia merkintöjä,
- tavaramerkkiä, milloin sen käyttäminen on tarpeen tavarain tai palvelun, erityisesti lisätarvikkeiden tai varaosien, käyttötarkoituksen osoittamiseksi,

jos hän käyttää niitä hyvää liiketapaa noudattaen.

2. Tavaramerkin haltija ei saa kieltää toista käyttämästä elinkeinotoiminnassa aikaisempaa oikeutta alueella, jolla se on voimassa, jos se jäsenvaltion lainsäädännön mukaan on voimassa vain erityisellä alueella.

7 artikla

Tavaramerkkiin kuuluvien oikeuksien sammuminen

1. Tavaramerkin haltija ei saa kieltää tavaramerkin käyttämistä niissä tavarossa, jotka haltija tai hänen suostumuksellaan joku muu on saattanut markkinoille yhteisössä tätä tavaramerkkiä käyttäen.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, ei sovelleta, jos haltijalla on perusteltua aihetta vastustaa tavaroiden laskemista uudelleen liikkeelle, erityisesti milloin tavaroihin tehdään muutoksia tai niitä huononnetaan sen jälkeen, kun ne on laskettu liikkeelle.

8 artikla

Käyttöluvut

1. Tavaramerkkiin voidaan antaa käyttöluja, joka koskee joi-takin tai kaikkia tavaroita tai palveluja, joita varten tavaramerkki on rekisteröity, ja asianomaisen jäsenvaltion koko alu-etta tai sen jotakin osaa. Käyttöluja voi olla yleinen tai rajoitettu.

2. Tavaramerkin haltija voi vedota tavaramerkin antamaan oikeuteen sellaista käyttöluvanhaltijaa vastaan, joka rikkoo sopimuksen kestoa, tavaramerkin rekisteröityä käyttötapaa, käyttöluvan kattamien tavaroiden tai palvelujen lajia, ta-varamerkin käyttöaluetta taikka käyttöluvanhaltijan valmis-tamien tavaroiden tai tarjoamien palvelujen laatua koskevaa käyttölujasopimuksen ehtoa.

9 artikla

Käytön sallimisesta johtuvat rajoitukset

1. Jos 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna aikaisemman tavara-merkin haltija on jäsenvaltiossa yhtäjaksoisesti viiden vuoden ajan sallinut siinä jäsenvaltiossa rekisteröidyn myöhemmän ta-varamerkin käytön tästä käytöstä tietoisena, hänellä ei enää ole oikeutta aikaisemman tavaramerkin perusteella vaatia myö- hemmän tavaramerkin julistamista mitättömäksi eikä kieltää myöhemmän tavaramerkin käyttämistä tavarossa tai palveluis- sa, joissa myöhempiä tavaramerkkiä on käytetty, ellei myö- hemmän tavaramerkin haltija rekisteröintihakemuksen tehdes- sään ollut vilpillisessä mielessä.

2. Jäsenvaltio voi säätää, että 1 kohtaa sovelletaan vastaavasti 4 artiklan 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettuna aikaisemman ta- varamerkin taikka muun, 4 artiklan 4 kohdan b tai c alakoh- dassa tarkoitettuna aikaisemman oikeuden haltijaan.

3. Myöhemmin rekisteröidyn tavaramerkin haltija ei 1 tai 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa saa kieltää aikaisemman oikeuden käyttämistä, vaikka aikaisempaan oikeuteen ei enää voida vedota myöhempiä tavaramerkkiä vastaan.

10 artikla

Tavaramerkin käyttäminen

1. Jos tavaramerkin haltija ei viiden vuoden kuluessa rekiste- röintimenettelyn päättymisestä ole ottanut jäsenvaltiossa ta- varamerkkiä tosiasialliseen käyttöön tavarossa tai palveluissa, joita varten se on rekisteröity, tai jos tällainen käyttö on ollut viisi vuotta yhtäjaksoisesti keskeytyneenä eikä käyttämättä jät- tämiseen ole pätevää syytä, tavaramerkkiin sovelletaan tässä direktiivissä säädettyjä seuraamuksia.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua käyttöä on myös:

- tavaramerkin käyttäminen muodossa, joka poikkeaa sen rekisteröidystä muodosta vain sellaisilta osin, että poik- keaminen ei vaikuta merkin erottuvuuteen;
- tavaramerkin paneminen asianomaisessa jäsenvaltiossa tavaroihin tai niiden päällyksiin vain maastavientiä varten.

3. Tavaramerkin käyttö tavaramerkin haltijan suostumuksella tai, kun käyttäjänä on yhteisö-, takuu- tai tarkastusmerkin käyttöön oikeutettu, rinnastetaan haltijan omaan tavaramerkin käyttöön.

4. Kun on kysymys tavaramerkistä, joka on rekisteröity ennen kuin tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät säännökset ovat asianomaisessa jäsenvaltiossa tulleet voimaan:

a) katsotaan, jos ennen mainittujen säännösten voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaan tavaramerkin yhtäjaksoisella käyttämättä jättämisellä on ollut seuraamuksia, 1 kohdassa mainitun viiden vuoden määräajan alkaneen samaan aikaan kuin ennen säännösten voimaantulopäivää alkanut määräaika käyttämättä jättämiselle;

b) katsotaan, jos ennen mainittujen säännösten voimaantuloa ei ole ollut voimassa säännöksiä käyttämisestä, 1 kohdassa mainittujen viiden vuoden määräaikojen alkaneen aikaisintaan säännösten voimaantulopäivästä.

11 artikla

Oikeudenkäynnissä tai hallintomenettelyssä sovellettavat seuraamukset tavaramerkin käyttämättä jättämisestä

1. Tavaramerkkiä ei voida julistaa mitättömäksi sillä perusteella, että on olemassa aikaisempi, sen kanssa ristiriidassa oleva tavaramerkki, ellei viimeksi mainittu täytä 10 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa taikka 10 artiklan 4 kohdassa säädettyjä, käyttämistä koskevia edellytyksiä.

2. Jäsenvaltio voi säätää, että tavaramerkiltä ei saa evätä rekisteröintiä sillä perusteella, että on olemassa aikaisempi, sen kanssa ristiriidassa oleva tavaramerkki, ellei viimeksi mainittu täytä 10 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa taikka 10 artiklan 4 kohdassa säädettyjä, käyttämistä koskevia edellytyksiä.

3. Jäsenvaltio voi säätää, että tavaramerkkiin ei voida pätevästi vedota loukkausta koskevassa oikeudenkäynnissä, jos väitteen johdosta todetaan, että tavaramerkki voitaisiin julistaa menetyksi 12 artiklan 1 kohdan mukaan, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 12 artiklan soveltamista tapauksiin, joissa on nostettu menettämiskanteeseen kohdistuva vastakanne.

4. Jos aikaisempaa tavaramerkkiä on käytetty ainoastaan joissakin niistä tavaroista tai palveluista, joita varten se on rekisteröity, 1, 2 ja 3 kohtaa sovellettaessa se katsotaan rekisteröidyksi ainoastaan näitä tavaroita tai palveluja varten.

12 artikla

Menettämisperusteet

1. Tavaramerkki on julistettava menetyksi, jollei sitä viiden vuoden yhtäjaksoisen määräajan kuluessa ole otettu jäsenvaltiossa tosiasialliseen käyttöön tavaroissa tai palveluissa, joita

varten se on rekisteröity, eikä hyväksyttävää syytä merkin käyttämättä jättämiseen ole; tavaramerkin haltijan oikeutta tavaramerkkiin ei kuitenkaan saa vaatia menetettäväksi, jos tavaramerkkiä on ryhdytty tosiasiallisesti käyttämään tai alettu uudestaan käyttää viiden vuoden määräajan päättymisen jälkeen mutta ennen menettämistä koskevan vaatimuksen tekemistä; käyttöön ryhtymistä tai käytön uudelleen aloittamista menettämistä koskevan vaatimuksen tekemistä edeltäneen, aikaisintaan viiden vuoden yhtäjaksoisen käyttämättä jättämisen määräajan päättyessä alkaneen kolmen kuukauden määräajan kuluessa ei kuitenkaan oteta huomioon, jos käyttöön ryhtymistä tai käytön uudelleen aloittamista koskeviin valmisteluihin on ryhdytty vasta haltijan saatua tiedon siitä, että menettämistä koskeva vaatimus voidaan tehdä.

2. Tavaramerkki on julistettava menetyksi myös, jos sen rekisteröintipäivän jälkeen:

a) siitä on tavaramerkin haltijan toiminnan tai toimimatta jättämisen vuoksi tullut elinkeinotoiminnassa sellaisesta tavarasta tai palvelusta yleisesti käytetty nimitys, jota varten se on rekisteröity;

b) se on käytön seurauksena, kun tavaramerkin haltija tai hänen suostumuksellaan joku muu on käyttänyt tavaramerkkiä, tullut harhaanjohtavaksi, erityisesti tavaroiden tai palvelujen lajin, laadun tai maantieteellisen alkuperän osalta, niissä tavaroissa tai palveluissa, joita varten se on rekisteröity.

13 artikla

Tavaraa tai palvelua koskevat rekisteröinnin esteet, menettämisperusteet ja mitättömyysperusteet

Jos tavaramerkin rekisteröinnin esteet taikka tavaramerkin menettämistä- tai mitättömyysperusteet koskevat vain joitakin tavaroita tai palveluja, joita varten tavaramerkkiä on haettu tai joita varten se on rekisteröity, rekisteröinnin epääminen taikka menettäminen tai mitättömyys koskee vain näitä tavaroita tai palveluja.

14 artikla

Tavaramerkin mitättömyyden ja menettämisen vahvistaminen jälkikäteen

Jos aikaisemmalle tavaramerkille, josta on luovuttu tai jonka on annettu raueta, vaaditaan etuoikeutta yhteisön tavaramerkkiin nähden, aikaisemman tavaramerkin mitättömyys tai menettäminen voidaan vahvistaa jälkikäteen.

15 artikla

Yhteisömerkkejä, takumerkkejä ja tarkastusmerkkejä koskevat erityissäännökset

1. Jäsenvaltiot, joiden lainsäädännön mukaan yhteisömerkkejä, takumerkkejä ja tarkastusmerkkejä voidaan rekisteröidä,

voivat säätää muistakin kuin 3 tai 12 artiklassa säädetyistä edellytyksistä, joiden täytyessä näitä merkkejä ei saa rekisteröidä taikka ne on julistettava menetetyiksi tai mitättömiksi, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta 4 artiklan soveltamista.

2. Jäsenvaltio voi 3 artiklan 1 kohdan c alakohdasta poiketen säätää, että merkki tai merkintä, jota voidaan käyttää elinkeinotoiminnassa osoittamaan tavaroiden tai palvelujen maantieteellistä alkuperää, voi olla yhteisö-, takuu- tai tarkastusmerkkinä. Tällainen merkki ei anna sen haltijalle oikeutta kieltää toista käyttämästä elinkeinotoiminnassa edellä tarkoitettua merkkiä tai merkintää, jos hän käyttää sitä hyvää liiketapaa noudattaen; tällaiseen merkkiin ei varsinkaan saa vedota kolmatta vastaan, jolla on oikeus käyttää maantieteellistä nimeä.

16 artikla

Tämän direktiivin noudattamiseksi annettavat kansalliset säännökset

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset

voimaan viimeistään 28 päivänä joulukuuta 1991. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta lykätä 1 kohdassa mainittua päivää enintään 31 päivään joulukuuta 1992.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

17 artikla

Vastaanottajat

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 21 päivänä joulukuuta 1988.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

V. PAPANDREOU

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 14 päivänä toukokuuta 1991,
tietokoneohjelmien oikeudellisesta suojasta**

(91/250/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

kaikkien jäsenvaltioiden voimassa olevassa lainsäädännössä ei tällä hetkellä selvästi suojata tietokoneohjelmia, ja sielläkin, missä suojaa annetaan, sen edellytykset on määritelty eri tavoin,

tietokoneohjelmien kehittäminen vaatii huomattavia inhimillisiä, teknisiä ja taloudellisia voimavaroja, samalla kun tietokoneohjelmien jäljentämisestä aiheutuvat kustannukset jäävät murto-osaan siitä, mitä niiden itsenäinen kehittäminen vaatii,

tietokoneohjelmilla on yhä suurempi merkitys useilla eri aloilla, ja tietokoneohjelmateknologiaa voidaan tämän vuoksi pitää keskeisenä yhteisön teollisen kehityksen kannalta,

tietetyt tietokoneohjelmien oikeudellista suojaa koskevat erot jäsenvaltioiden lainsäädännössä vaikuttavat välittömästi ja kielteisesti yhteismarkkinoiden toimintaan tietokoneohjelmien

osalta, ja on vaara, että kyseiset erot voivat hyvinkin kasvaa, kun jäsenvaltiot antavat uutta lainsäädäntöä,

olemassa olevat erot, joilla on edellä mainittuja vaikutuksia, on poistettava ja uusien erojen syntyminen estettävä, kun taas eroja, jotka eivät merkittävästi haittaa yhteismarkkinoiden toimintaa, ei tarvitse poistaa tai estää syntymästä,

vastaavasti tietokoneohjelmien suojan yhteisön oikeudellinen kehys voidaan alkuvaiheessa rajoittaa sen vahvistamiseen, että jäsenvaltioiden tulee suojata tietokoneohjelmia tekijänoikeuslainsäädännössä tarkoitettuina kirjallisina teoksina, ja edelleen sen vahvistamiseen, keitä ja mitä suojan tulisi koskea, mihin yksinoikeuksiin suojaa nauttivien tulisi voida vedota tiettyjen toimien sallimiseksi tai kieltämiseksi sekä kuinka kauan suojan tulisi kestää,

tässä direktiivissä 'tietokoneohjelmalla' tarkoitetaan missä tahansa muodossa olevaa ohjelmaa, laitteistoon sisältyvät ohjelmat mukaan lukien; tämä käsite sisältää myös tietokoneohjelman kehittämiseen tähtäävän valmistelevan suunnittelutyön, jos valmisteleva työ on luonteeltaan sellaista, että sen tuloksena voi myöhemmässä vaiheessa olla tietokoneohjelma,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 91, 12.4.1989, s. 4;

EYVL N:o C 320, 20.12.1990, s. 22

⁽²⁾ EYVL N:o C 231, 17.9.1990, s. 78 ja 17 päivänä huhtikuuta 1991 tehty päätös (sitä ei vielä ole julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL N:o C 329, 30.12.1989, s. 4

niihin arviointiperusteisiin, joita sovelletaan ratkaistaessa, voidaanko tietokoneohjelmaa pitää omaperäisenä teoksena, ei tule sisällyttää ohjelman laatua tai esteettistä arvoa koskevia seikkoja,

yhteisö on täysin sitoutunut edistämään kansainvälistä standardointia,

tietokoneohjelman tarkoituksena on kommunikoida ja toimia yhdessä tietokonejärjestelmän muiden komponenttien sekä käyttäjien kanssa, minkä vuoksi looginen sekä määrätyissä tilanteissa fyysinen yhteenliittäminen ja vuorovaikutus ovat edellytyksenä sille, että kaikki ohjelmiston ja laitteiston osat voivat toimia muiden ohjelmistojen ja laitteistojen sekä käyttäjien kanssa kaikilta osiltaan siten kuin niiden on tarkoitettu toimivan,

ohjelman osia, jotka mahdollistavat tällaisen yhteenliittämisen sekä vuorovaikutuksen ohjelmiston ja laitteiston osien välillä, kutsutaan yleisesti 'rajapinnoiksi',

tätä toiminnallista yhteenliittämistä ja vuorovaikutusta kutsutaan yleisesti 'yhteentoimivuudeksi'; tällainen yhteentoimivuus voidaan määrittellä kyvyksi vaihtaa tietoa sekä molemminpuolisesti käyttää näin vaihdettua tietoa,

epäilysten välttämiseksi on tehtävä selväksi, että ainoastaan tietokoneohjelman ilmaisumuotoa suojataan ja että ideat ja periaatteet, jotka sisältyvät ohjelman eri osiin, rajapintoihin sisältyvät ideat ja periaatteet mukaan lukien, eivät saa tämän direktiivin mukaista tekijänoikeudellista suojaa,

tämän tekijänoikeudellisen periaatteen mukaisesti, siinä laajuudessa kuin logiikka, algoritmit ja ohjelmointikielien sisältävät ideat ja periaatteita, nämä ideat ja periaatteet eivät saa tämän direktiivin mukaista suojaa,

jäsenvaltioiden lainsäädännön ja oikeuskäytännön sekä kansainvälisten tekijänoikeussopimusten mukaisesti näiden ideoiden ja periaatteiden ilmaisumuodon tulee saada tekijänoikeudellista suojaa,

tässä direktiivissä 'vuokraamisella' tarkoitetaan määrääjäksi ja voitonhankkimistarkoituksessa tapahtuvaa tietokoneohjelman tai sen kappaleen käytettäväksi antamista; tämä käsite ei sisällä julkista lainaamista, joka näin ollen ei kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan,

tekijälle kuuluviin yksinoikeuksiin, joiden nojalla hän voi estää teoksensa luvattoman toisintamisen, on tehtävä rajoitettu poikkeus tietokoneohjelmien osalta, jotta voidaan sallia ohjelman laillisesti hankkineen henkilön suorittama ohjelman käytön kannalta teknisesti tarpeellinen toisintaminen; tämä merkitsee, ettei ohjelman tietokoneen muistiin lukemista ja ajamista, jotka ovat laillisesti hankitun tietokoneohjelman kappaleen käytön kannalta välttämättömiä toimia, eikä ohjelmaan sisältyvien virheiden korjaamista voida kieltää sopimuksella; jos erityisiä sopimusmääräyksiä ei ole, etenkin tapauksissa, joissa ohjelman kappale on myyty, ohjelman kappaleen laillisesti hankkinut henkilö saa ryhtyä kaikkiin muihinkin ohjelman käytön kannalta välttämättömiin toimiin, jotka ovat ohjelman alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaisia,

henkilöä, jolla on oikeus käyttää tietokoneohjelmaa, ei saa estää suorittamasta toimia, jotka ovat välttämättömiä ohjelman toiminnan tarkkailemisen, tutkimisen tai kokeilemisen kannalta, jos mainitut toimet eivät loukkaa ohjelmaan olevaa tekijänoikeutta,

sen koodin muodon luvaton toisintaminen, kääntäminen, sovittaminen tai muuttaminen, jossa tietokoneohjelman kappale on saatettu saataville, on tekijän yksinoikeuteen kohdistuva loukkaus,

tietyissä tapauksissa ohjelman koodin toisintaminen ja sen muodon kääntäminen 4 artiklan a ja b alakohdassa tarkoitetulla tavalla ovat kuitenkin välttämättömiä sen tiedon hankkimiselle, joka on itsenäisesti kehitetyn ohjelman ja muiden ohjelmien välisen yhteentoimivuuden saavuttamisen kannalta tarpeen,

ainoastaan näissä rajoitetuissa tapauksissa ohjelman kappaleen käyttämiseen oikeutetun itsensä suorittamaa tai hänen lukuunsa tapahtuvaa toisintamista ja kääntämistä on siten pidettävä oikeutettuna ja hyvän tavan mukaisena, eikä sen tällöin voida katsoa edellyttävän oikeudenhaltijan lupaa,

tämän poikkeuksen tarkoituksena on tehdä mahdolliseksi kaikkien tietokonejärjestelmän osien, muiden valmistajien valmistamat osat mukaan lukien, kytkeminen siten, että ne voivat toimia yhdessä,

sellaista tekijän yksinoikeuteen kohdistuvaa poikkeusta ei saa soveltaa tavalla, joka vahingoittaa oikeudenhaltijan oikeutta tai joka on ristiriidassa ohjelman tavanmukaisen hyväksikäytön kanssa,

ollakseen kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta tehdyn Bernin yleissopimuksen määräysten mukainen suoja-ajan on oltava tekijän elinaika ja 50 vuotta luettuna 1 päivästä tammikuuta hänen kuolinvuottaan seuraavana vuonna taikka nimettömänä tai salanimellä julkistettujen teosten osalta 50 vuotta luettuna 1 päivästä tammikuuta teoksen ensimmäistä julkistamisvuotta seuraavana vuonna,

tekijänoikeuslainsäädännön mukainen tietokoneohjelmien suoja ei kyseeseen tulevisissa tapauksissa saa estää muiden suojaamutojen soveltamista; kaikkien sopimusmääräysten, jotka ovat 6 artiklan taikka 5 artiklan 2 tai 3 kohdassa säädettyjen poikkeusten vastaisia, on oltava mitättömiä,

tämän direktiivin säännökset eivät rajoita perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan kilpailusääntöjen soveltamista, jos määräävässä asemassa oleva toimittaja kieltäytyy luovuttamasta tietoja, jotka ovat välttämättömiä tässä direktiivissä tarkoitettun yhteentoimivuuden kannalta,

tämän direktiivin säännökset eivät saisi rajoittaa niiden jo annettujen yhteisön oikeuden erityissäännösten soveltamista, jotka koskevat rajapintojen julkistamista teleliikennealalla, eikä niiden neuvoston päätösten soveltamista, jotka koskevat tietoliikenne- ja teleliikennealalla tapahtuvaa standardointia, ja

tämä direktiivi ei vaikuta sellaisiin Bernin yleissopimuksen mukaisiin kansalliseen lainsäädäntöön sisältyviin rajoituksiin, joita tämä direktiivi ei koske,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Suojan kohde

1. Jäsenvaltioiden on tämän direktiivin säännösten mukaisesti annettava tietokoneohjelmille tekijänoikeudellista suojaa kirjallisina teoksina kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta tehdyssä Bernin yleissopimuksessa tarkoitettussa merkityksessä. Tässä direktiivissä 'tietokoneohjelmilla' tarkoitetaan myös valmistelemaan suunnittelun liittyvää aineistoa.

2. Tämän direktiivin mukainen suoja koskee kaikkia tietokoneohjelman eri ilmaisumuotoja. Ideat ja periaatteet, jotka ovat tietokoneohjelman minkä tahansa osan perustana, rajapintoihin sisältyvät ideat ja periaatteet mukaan lukien, eivät saa tekijänoikeudellista suojaa tämän direktiivin nojalla.

3. Tietokoneohjelmaa suojataan, jos se on omaperäinen siinä merkityksessä, että se on tekijänsä henkinen luomus. Muita arviointiperusteita ei saa soveltaa arvioitaessa, suojataanko ohjelmaa.

2 artikla

Tietokoneohjelman tekijä

1. Tietokoneohjelman tekijänä pidetään sitä luonnollista henkilöä tai luonnollisten henkilöiden ryhmää, joka on luonut tietokoneohjelman taikka, jos jäsenvaltion lainsäädäntö sen sallii, oikeushenkilöä, jota kyseisen lainsäädännön mukaan pidetään oikeudenhaltijana. Jos jäsenvaltion lainsäädännössä tunnustetaan yhteisteokset, henkilöä, jonka kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan katsotaan luoneen teoksen, pidetään sen tekijänä.

2. Jos tietokoneohjelman on luonut luonnollisten henkilöiden ryhmä yhteisesti, yksinoikeudet kuuluvat näille henkilöille yhteisesti.

3. Jos tietokoneohjelman on luonut työntekijä työtehtäviään suorittaessaan tai työnantajansa antamien ohjeiden mukaisesti,

työnantajalla yksin on oikeus määrätä kaikista taloudellisista oikeuksista näin luotuun tietokoneohjelmaan, jollei toisin ole sovittu.

3 artikla

Suojaan oikeutetut

Suoja myönnetään kaikille luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille, jotka ovat kirjallisia teoksia koskevien kansallisen tekijänoikeuslainsäädännön säännösten nojalla oikeutettuja suojaan.

4 artikla

Yksinoikeudet

Jollei 5 tai 6 artiklasta muuta johdu, 2 artiklassa tarkoitettujen oikeudenhaltijan yksinoikeudet käsittävät oikeuden seuraaviin toimiin tai niiden sallimiseen:

- tietokoneohjelman tai sen osan pysyvä tai tilapäinen toisintaminen millä tavoin ja missä muodossa tahansa. Jos tietokoneohjelman lukeminen tietokoneen muistiin, näyttäminen, ajaminen, siirtäminen tai tallentaminen edellyttää tällaista toisintamista, nämä toimet edellyttävät oikeudenhaltijan suostumusta;
- tietokoneohjelman kääntäminen, muuntaminen, sovitaminen ja muunlainen muuttaminen sekä näiden toimien tulosten toisintaminen rajoittamatta kuitenkaan ohjelmaa muuttaneen henkilön oikeuksia;
- alkuperäisen tietokoneohjelman tai sen kappaleiden levitys yleisölle vuokraamalla tai millään muulla tavalla. Kun oikeudenhaltija tai joku muu hänen suostumuksellaan on ensimmäisen kerran myynyt tietokoneohjelman kappaleen yhteisössä, oikeudenhaltijan oikeus kyseisen kappaleen levittämiseen yhteisössä raukeaa, lukuun ottamatta oikeutta valvoa ohjelman tai sen kappaleen vuokraamista edelleen.

5 artikla

Yksinoikeuksia koskevat poikkeukset

1. Jollei toisin ole nimenomaisesti sovittu, 4 artiklan a ja b kohdassa tarkoitettujen toimet eivät edellytä oikeudenhaltijan suostumusta, jos ne ovat tarpeen, jotta tietokoneohjelman laillisesti hankkinut henkilö voi käyttää ohjelmaa aiotun tarkoituksen mukaisesti, virheiden korjaaminen mukaan lukien.

2. Henkilöä, jolla on oikeus käyttää tietokoneohjelmaa, ei voida sopimuksin kieltää valmistamasta varmuuskopialta, sikäli kuin se on tämän käytön kannalta tarpeen.

3. Henkilö, jolla on oikeus käyttää tietokoneohjelman kappaletta, saa ilman oikeudenhaltijan suostumusta tarkkailla, tutkia tai kokeilla tietokoneohjelman toimintaa niiden ideoiden ja periaatteiden selvittämiseksi, jotka ovat ohjelman osan perustana, jos hän tekee sen ohjelman tietokoneen muistiin lukemisen, näyttämisen, ajamisen, siirtämisen tai tallentamisen yhteydessä, joihin hänellä on oikeus.

6 artikla

Analyysointi

1. Oikeudenhaltijan suostumusta ei vaadita, jos koodin toisintaminen ja sen muodon kääntäminen 4 artiklan a ja b alakohdassa tarkoitettu tavoin on välttämätöntä sellaisten tietojen hankkimiseksi, joiden avulla voidaan saavuttaa yhteentoimivuus itsenäisesti luodun tietokoneohjelman ja muiden ohjelmien välillä, ja seuraavat edellytykset täyttyvät:

- nämä toimet suorittaa lisenssinhaltija tai muu henkilö, jolla on oikeus käyttää ohjelman kappaletta, taikka heidän lukuunsa henkilö, jolla on siihen oikeus;
- yhteentoimivuuden saavuttamisen kannalta tarpeellinen tieto ei aikaisemmin ole ollut helposti ja nopeasti a alakohdassa tarkoitettujen henkilöiden saatavilla;
- nämä toimet rajoittuvat niihin alkuperäisen ohjelman osiin, jotka ovat yhteentoimivuuden saavuttamisen kannalta tarpeen.

2. Tietoja, jotka on saatu 1 kohdan säännöksiä sovellettaessa ei saa näiden säännösten mukaisesti:

- käyttää muuhun tarkoitukseen kuin itsenäisesti luodun tietokoneohjelman yhteentoimivuuden aikaansaamiseen;
- antaa muille, ellei se ole tarpeen itsenäisesti luodun tietokoneohjelman yhteentoimivuuden kannalta;
- käyttää ilmaisumuodoltaan huomattavassa määrin samanlaisen tietokoneohjelman kehittämiseen, valmistamiseen tai markkinoille saattamiseen taikka muuhun tekijänoikeutta loukkaavaan toimeen.

3. Kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta tehdyn Bernin yleissopimuksen määräysten mukaisesti tämän artiklan säännöksiä ei saa tulkita niin, että niitä voidaan soveltaa tavalla, joka aiheuttaa haittaa oikeudenhaltijan oikeutetuille eduille tai on ristiriidassa ohjelman tavanmukaisen hyväksikäytön kanssa.

7 artikla

Erityiset suoja koskevat toimenpiteet

1. Jäsenvaltioiden on, tämän kuitenkin rajoittamatta 4, 5 tai 6 artiklan soveltamista, kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti toteutettava aiheelliset oikeussuojakeinot sellaista henkilöä

vastaan, joka toteuttaa jonkin a, b tai c alakohdassa tarkoitettujen toimen:

- sellaisen tietokoneohjelman kappaleen liikkeelle laskeminen, jonka henkilö tietää tai jota hänellä on aihetta epäillä laittomaksi;
- sellaisen tietokoneohjelman kappaleen hallussapito kaupallisia tarkoituksia varten, jonka henkilö tietää tai jota hänellä on aihetta epäillä laittomaksi;
- sellaisten välineiden liikkeelle laskeminen tai hallussapito kaupallisia tarkoituksia varten, joiden yksinomaisena käyttötarkoituksena on helpottaa tietokoneohjelman suojaamiseen mahdollisesti käytetyn teknisen apuvälineen luvaton poistamista tai kiertämistä.

2. Jokainen tietokoneohjelman laitton kappale voidaan takavarikoida asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti.

3. Jäsenvaltiot voivat säätää, että 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen välineet on takavarikoitava.

8 artikla

Suoja-aika

1. Suoja on voimassa tekijän elinajan ja 50 vuotta hänen kuolemansa tai viimeksi kuolleen tekijän kuoleman jälkeen; jos tietokoneohjelma on nimetön tai julkistettu salanimellä taikka jos kansallisen lainsäädännön mukaan oikeushenkilöä pidetään tekijänä 2 artiklan 1 kohdan mukaisesti, suoja-aika on 50 vuotta siitä, kun tietokoneohjelma on ensimmäisen kerran laillisesti saatettu yleisön saataville. Suoja-aika alkaa kulua 1 päivänä tammikuuta edellä tarkoitettuja tapahtumia seuraavana vuonna.

2. Ne jäsenvaltiot, joissa suoja-aika jo on 1 kohdassa säädettyä pidempi, voivat pitää nykyisen suoja-aikansa voimassa siihen asti, kunnes tekijänoikeudellisesti suojattavien teosten suoja-aika yleisemmällä tavalla yhdenmukaistetaan yhteisön lainsäädännöllä.

9 artikla

Muiden säännösten soveltaminen

1. Tämän direktiivin säännökset eivät vaikuta muihin lain säännöksiin, jotka koskevat etenkin patenteja, tavaramerkkejä, vilpillistä kilpailua, liikesalaisuuksia, puolijohdetuotteiden suojausta tai sopimusnoikeutta. Kaikki sopimusmääräykset, jotka ovat 6 artiklan tai 5 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädettyjen poikkeusten vastaisia, ovat mitättömiä.

2. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan myös sellaisiin tietokoneohjelmiin, jotka on luotu ennen 1 päivää tammikuuta 1993, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta ennen mainittua päivää suoritettuja toimia tai hankittuja oikeuksia.

*10 artikla***Loppusäännökset**

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 1 päivään tammikuuta 1993 mennessä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säännöksissä ja määräyksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettua kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset ja määräykset kirjallisina komissiolle.

11 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 14 päivänä toukokuuta 1991.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. F. POOS

LIITE XIX
KULUTTAJANSUOJA

Luettelo, josta määrätään 72 artiklassa

	Sivu	
JOHDANTO	3	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN
ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET	3	379 L 0581
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3	388 L 0315
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN	3	384 L 0450
ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	4	385 L 0577
		387 L 0102
		390 L 0088
		387 L 0357
		388 L 0314
		390 L 0314

LIITE XIX

KULUTTAJANSUOJA

Luettelo, josta määrätään 72 artiklassa

JOHDANTO

Jos säädöksissä, joihin tässä liitteessä viitataan, on yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisia käsitteitä tai jos niissä viitataan yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisiin menettelyihin, kuten

- johdanto-osat,
- ne, joille yhteisön säädökset on osoitettu,
- viittaukset EY:n alueisiin tai kieliin,
- viittaukset EY:n jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, EY:n jäsenvaltioiden julkisiin yksiköihin, yrityksiin tai yksilöihin suhteessa toisiinsa sekä

— viittaukset tietojenanto- ja ilmoitusmenettelyihin,

noudatetaan, mitä laaja-alaisista mukautuksista tehdyssä pöytäkirjassa I määrätään, jollei tässä liitteessä toisin määrätä.

ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET

Tätä liitettä sovellettaessa ja pöytäkirjassa I olevien määräysten estämättä niissä säädöksissä, joihin viitataan, ilmaisiin ”jäsenvaltio(t)” katsotaan tarkoittavan sillä asianomaisissa EY:n säädöksissä olevan merkityksen lisäksi Islantia, Itävaltaa, Liechtensteinia, Norjaa, Ruotsia, Suomea ja Sveitsiä.

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. 379 L 0581: Neuvoston direktiivi 79/581/ETY, annettu 19 päivänä kesäkuuta 1979, kuluttajansuojasta elintarvikkeiden hin-

tojen ilmoittamisessa (EYVL N:o L 158, 26.6.1979, s. 19), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— 388 L 0315: neuvoston direktiivi 88/315/ETY, annettu 7 päivänä kesäkuuta 1988 (EYVL N:o L 142, 9.6.1988, s. 23)

2. 384 L 0450: Neuvoston direktiivi 84/450/ETY, annettu 10 päivänä syyskuuta 1984, harhaanjohtavaa mainontaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä (EYVL N:o L 250, 19.9.1984, s. 17)

3. 385 L 0577: Neuvoston direktiivi 85/577/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985, muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimiloissa neuvoteltuja sopimuksia koskevasta kuluttajansuojasta (EYVL N:o L 372, 31.12.1985, s. 31)

4. 387 L 0102: Neuvoston direktiivi 87/102/ETY, annettu 22 päivänä joulukuuta 1986, kulutusluottoja koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä (EYVL N:o L 42, 12.2.1987, s. 48), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— 390 L 0088: neuvoston direktiivi 90/88/ETY, annettu 22 päivänä helmikuuta 1990 (EYVL N:o L 61, 10.3.1990, s. 14)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Korvataan 1 a artiklan 3 kohdan a alakohdassa ja 5 kohdan a alakohdassa päivämäärä 1 päivä maaliskuuta 1990 päivämäärällä 1 päivä maaliskuuta 1992.

5. 387 L 0357: Neuvoston direktiivi 87/357/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta

1987, sellaisia tuotteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä, jotka näytetään muulta kuin ovat vaarantavat kuluttajien terveyttä tai turvallisuutta (EYVL N:o L 192, 11.7.1987, s. 49)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Korvataan direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa oleva viittaus päätökseen 84/133/ETY viittauksella päätökseen 89/45/ETY.

6. 388 L 0314: Neuvoston direktiivi 88/314/ETY, annettu 7 päivänä kesäkuuta 1988, kuluttajansuojasta muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden hintojen ilmoittamisessa (EYVL N:o L 142, 9.6.1988, s. 19)

7. 390 L 0314: Neuvoston direktiivi 90/314/ETY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1990, matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatkoista (EYVL N:o L 158, 23.6.1990, s. 59)

SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA

Sopimuspuolet kiinnittävät huomiota seuraavien säädösten sisältöön:

8. 388 X 0590: Komission suositus 88/590/ETY, annettu 17 päivänä marraskuuta 1988, maksujärjestelmistä ja erityisesti kortinhaltijan ja kortin liikkeelle laskijan välisestä suhteesta (EYVL N:o L 317, 24.11.1988, s. 55)

9. 388 Y 0611(01): Neuvoston päätöslauselma 88/C 153/01, annettu 7 päivänä kesäkuuta 1988, kuluttajansuojasta elintarvikkeiden ja muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden hintojen ilmoittamisessa (EYVL N:o C 153, 11.6.1988, s. 1)

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 19 päivänä kesäkuuta 1979,
kuluttajansuojasta elintarvikkeiden hintojen ilmoittamisessa**

(79/581/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

Euroopan talousyhteisön alustava toimintaohjelma kuluttajansuojaa ja kuluttajavalistusta koskevaksi politiikaksi⁽⁴⁾ edellyttää hintojen ilmoittamista koskevien yhteisten periaatteiden luomista,

elintarvikkeiden myyntihinnan ja yksikköhinnan ilmoittaminen helpottaa kuluttajien suorittamia hintavertailuja myyntipaikalla; se lisää siten markkinoiden avoimuutta ja takaa paremman kuluttajansuojan,

periaatteessa näiden hintojen ilmoittamisvelvollisuuden tulisi koskea kaikkia kuluttajille tarjottavia elintarvikkeita riippumatta siitä, myydäänkö niitä pakkaamattomina vai valmiiksi pakattuina; tämän velvollisuuden tulisi myös koskea kirjallisia tai painettuja mainoksia ja luetteloita aina, kun niissä mainitaan elintarvikkeiden myyntihinnat,

myyntihintaa ja yksikköhintaa ilmoitettaessa on kunkin elintarvikeryhmän osalta sovellettava erityistä menettelyä, jotta hinnan merkitsemisestä tuotteisiin ei aiheutuisi kohtuutonta haittaa vähittäismyynnille,

yksikköhinnan ilmoittamisvelvollisuuden ei tulisi koskea sellaisia pakkaamattomina myytäviä tai valmiiksi pakattuja elintarvikkeita, joihin sovellettuuna yksikköhinnan ilmoittamisella ei olisi merkitystä,

yksikköhinnan ilmoittamisvelvollisuuden sijasta olisi aina kun se on mahdollista standardoitava valmiiksi pakattujen elin-

tarvikkeiden tuotemäärät; kansallisella ja yhteisön tasolla tapahtuvan standardoinnin edistämiseksi olisi säädettävä mahdollisuudesta lykätä tämän velvollisuuden soveltamista tietyn pakkauskoon mukaan valmiiksi pakattujen elintarvikkeiden osalta, ja

tämän direktiivin säännökset ovat tarpeen kuluttajan suojaamiseksi ja kuluttajan valistamiseksi sekä sen yhteisön tavoitteen edistämiseksi, joka liittyy elinolojen paranemiseen ja taloudellisen toiminnan tasapainoiseen kehitykseen koko yhteisössä; perustamissopimuksessa ei ole määräyksiä tarvittavasta toimivallasta,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tämä direktiivi koskee sellaisten pakkaamattomina myytävien taikka tietyn pakkauskoon mukaan tai vaihtelevina määrinä valmiiksi pakattujen elintarvikkeiden myyntihinnan ja yksikköhinnan ilmoittamista, jotka on tarkoitettu kuluttajalle tai joista ilmoitetaan mainitsemalla hinta.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta hotelleissa, ravintoloissa, kahviloissa, olutravintoloissa, sairaaloissa, henkilökunnan ruokaloissa ja muissa sellaisissa paikoissa myytäviin ja niiden tiloissa nautittaviin elintarvikkeisiin eikä sellaisiin elintarvikkeisiin, jotka kuluttaja hankkii ammatillisia tai kaupallisia tarkoituksia varten.

3. Jäsenvaltiot voivat säätää, että tätä direktiiviä ei sovelleta maatilalla myytäviin elintarvikkeisiin. Tietyistä myyntipaikoista myytävät elintarvikkeet, jotka myyjä toimittaa suoraan ostajalle, voidaan myös jättää tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, jos niiden hintojen ilmoittaminen:

- aiheuttaisi kohtuutonta vaivaa tällaisille myyntipaikoille tai
- olisi ilmeisen epäkäytännöllistä myytäväksi tarjottavien elintarvikkeiden lukumäärän, myyntialueen ja sen ominai-

⁽¹⁾ EYVL N:o C 167, 14.7.1977, s. 4;

EYVL N:o C 135, 9.6.1978, s. 4

⁽²⁾ EYVL N:o C 63, 13.3.1978, s. 48

⁽³⁾ EYVL N:o C 18, 23.1.1978, s. 15

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 92, 25.4.1975, s. 2

suuksien tai tiettyihin kaupankäyntimuotoihin, kuten eräisiin liikkuvan kaupan muotoihin liittyvien erityisolosuhteiden vuoksi.

5 artikla

(Ks. 388L0315)

Edellisessä alakohdassa tarkoitetuilla poikkeuksilla ei saa rajoittaa niitä hintojen ilmoittamista koskevia velvoitteita, jotka perustuvat tämän direktiivin voimaantulon ajankohtana voimassa oleviin kansallisiin tai yhteisön säännöksiin.

*6 artikla**2 artikla*

Tässä direktiivissä:

- a) 'pakkaamattomina myytävillä elintarvikkeilla' tarkoitetaan elintarvikkeita, joita ei ole pakattu valmiiksi tai joita ei mitata tai punnita myyntiä varten muutoin kuin kuluttajan ollessa läsnä;
- b) 'valmiiksi pakatuilla elintarvikkeilla' tarkoitetaan pakkauksessa olevia elintarvikkeita riippumatta siitä, peittääkö pakkaus elintarvikkeen kokonaan vai vain osittain;
- c) 'tietyn pakkaukseen mukaan valmiiksi pakatuilla elintarvikkeilla' tarkoitetaan elintarvikkeita, jotka on pakattu valmiiksi siten, että pakkauksessa oleva määrä vastaa jotakin ennalta valittua arvoa;
- d) 'vaihtelevina määrinä valmiiksi pakatuilla elintarvikkeilla' tarkoitetaan elintarvikkeita, jotka on pakattu valmiiksi siten, että pakkauksessa oleva määrä ei vastaa ennalta valittua arvoa;
- e) 'myyntihinnalla' tarkoitetaan elintarvikkeen tietyn määrän hintaa;
- f) 'yksikköhinnalla' tarkoitetaan elintarvikkeen kilo- tai litrahintaa, jollei 6 artiklan 2 kohdasta tai 9 artiklasta muuta johdu.

3 artikla

1. Edellä 1 artiklassa tarkoitettujen elintarvikkeiden myyntihinta ja yksikköhinta on ilmoitettava seuraavien säännösten mukaisesti.
2. Pakkaamattomina myytävien elintarvikkeiden yksikköhinta on ilmoitettava. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin antaa tarkempia säännöksiä siitä, millä edellytyksillä tiettyjen näihin elintarvikkeisiin kuuluvien elintarvikeryhmien myyntihinta voidaan ilmoittaa kappalehintaan.
3. Myyntihinnan ja yksikköhinnan on jäsenvaltioiden säätämien ehtojen mukaisesti liityttävä elintarvikkeen lopulliseen hintaan.

4 artikla

(Ks. 388L0315)

1. Yksikköhinta on ilmoitettava litrahintana, jos elintarvikkeita myydään tilavuuden mukaan, ja kilohintana, jos elintarvikkeita myydään painon mukaan.

2. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin sallia, että tilavuuden mukaan myytävien elintarvikkeiden yksikköhinta lasketaan 100 millilitraa, 10 senttilitraa, desilitraa tai 0,1 litraa kohti ja että painon mukaan myytävien elintarvikkeiden yksikköhinta lasketaan 100 gramman määrää kohti.

3. Valmiiksi pakattujen elintarvikkeiden yksikköhinnan on viitattava pakkauksessa ilmoitettuun määrään kansallisten ja yhteisön säännösten mukaisesti. Jos pakkauksessa ilmoitetaan kaksi määrää tai useampia, jäsenvaltiot voivat päättää, mitä niistä käytetään yksikköhintaa laskettaessa.

7 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat olla soveltamatta velvollisuutta ilmoittaa yksikköhinta sellaisiin pakkaamattomina tai valmiiksi pakattuihin myytäviin elintarvikkeisiin, joihin sovellettu tällaisella ilmoittamisella ei olisi merkitystä.

2. (Ks. 388L0315)

3. Jäsenvaltiot voivat olla vaatimatta helposti pilaantuvien elintarvikkeiden yksikköhinnan ilmoittamista, jos niitä myydään alennettuun hintaan pilaantumisvaaran vuoksi.

4. Jäsenvaltiot voivat olla vaatimatta yksikköhinnan ilmoittamista, jos elintarvikkeiden paino tai tilavuus on vähemmän kuin viisi grammaa tai viisi millilitraa taikka enemmän kuin 10 kiloa tai 10 litraa.

8 artikla

(Ks. 388L0315)

9 artikla

(Ks. 388L0315)

10 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset 24 kuukauden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuihin kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

3. Komissio antaa neuvostolle 1 päivään heinäkuuta 1983 mennessä kertomuksen niistä poikkeuksista, jotka jäsenvaltiot ovat myöntäneet 1 artiklan 3 kohdan ja 7 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti sekä kertomukseen liittyvän saatuihin kokemuksiin perustuvan ehdotuksen muutoksiksi. Neuvosto päättää tämän kertomuksen ja muutosehdotuksen perusteella, onko edellä mainittuja poikkeuksia koskevat säännökset kokonaisuudessaan tai osittain pidettävä voimassa, muutettava vai kumottava.

11 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 19 päivänä kesäkuuta 1979.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. d'ORNANO

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 7 päivänä kesäkuuta 1988,
kuluttajansuojasta elintarvikkeiden hintojen ilmoittamisessa annetun direktiivin
79/581/ETY muuttamisesta**

(88/315/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

yhteisön toimintaohjelmissä kuluttajansuojaa ja kuluttajavalistusta koskevaisi politiikkaksi⁽⁴⁾ edellytetään hintojen ilmoittamista koskevien yhteisten periaatteiden luomista,

kuluttajansuojasta elintarvikkeiden hintojen ilmoittamisessa 19 päivänä kesäkuuta 1979 annetun neuvoston direktiivin 79/581/ETY⁽⁵⁾ mukaan neuvoston on päätettävä niistä ehdoista, jotka koskevat velvollisuutta ilmoittaa tietyn pakkauskoon mukaan valmiiksi pakattujen elintarvikkeiden yksikköhinta, ja että direktiivissä säädetään samalla niistä elintarvikeryhmistä, joita tämän velvollisuuden ei tarvitse koskea,

on tärkeää toteuttaa toimenpiteet, joiden tarkoituksena on sisämarkkinoiden asteittainen toteuttaminen viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1992,

tietyn pakkauskoon mukaan valmiiksi pakattujen elintarvikkeiden ja muiden taloustarvikkeiden hinnan ilmoittamisesta⁽⁶⁾ 19 päivänä kesäkuuta 1979 annetussa neuvoston päätöslauselmassa luettelaa ne perusteet, jotka tuotemäärävalikoimien on täytettävä, jotta niihin ei sovelleta velvollisuutta ilmoittaa yksikköhinta,

valmiiksi pakattujen elintarvikkeiden tuotemäärien standardointi luo yksinkertaisia ja helposti vertailtavia tuotemäärävalikoimia ja on siksi omiaan helpottamaan kuluttajan suorittamia hintavertailuja myyntipaikalla; yksikköhinnan ilmoittamisvelvollisuuden sijasta olisi aina kun se on mahdollista standardoitava näin,

valmiiksi pakattujen tuotteiden tuotemäärävalikoimista säädetään eräiden valmiiksi pakattujen tuotteiden nimellismäärien ja nimellistilavuuksien sallittuja valikoimia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 15 päivänä tammikuuta 1980 annetussa direktiivissä 80/232/ETY⁽⁷⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 86/96/ETY⁽⁸⁾, tiettyjen nesteiden pakkaamista valmispakkauksiin tilavuuden mukaan koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 19 päivänä joulukuuta 1974 annetussa neuvoston direktiivissä 75/106/ETY⁽⁹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 85/10/ETY⁽¹⁰⁾, elintarvikkeena käytettäviä kaakao- ja suklaatuotteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 24 päivänä heinäkuuta 1973 annetussa neuvoston direktiivissä 73/241/ETY⁽¹¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 85/7/ETY⁽¹²⁾, tiettyjä elintarvikkeena käytettäviä sokereita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 11 päivänä joulukuuta 1973 annetussa neuvoston direktiivissä 73/437/ETY⁽¹³⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjalla⁽¹⁴⁾ ja kahviuutteita ja sikuriuutteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 27 päivänä kesäkuuta 1977 annetussa neuvoston direktiivissä 77/436/ETY⁽¹⁵⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 85/573/ETY⁽¹⁶⁾,

yhteisön tasolla saavutettu kaupan teknisten esteiden poistamiseen tähtäävä standardointi auttaa yksinkertaistamaan kuluttajalle tarjottavien elintarvikkeiden tuotemäärävalikoimia; olisi säädettävä yhteisön tasolla muodostettuihin tuotemäärävalikoimiin sovellettavasta poikkeuksesta,

tiettyjen elintarvikeryhmien osalta standardointi yhteisön tasolla ei ole tarkoituksenmukaista; tällaisten elintarvikkeiden ollessa kyseessä olisi säädettävä kansallisella tasolla muodostettuihin tuotemäärävalikoimiin sovellettavasta poikkeuksesta,

on aiheellista antaa jäsenvaltioille mahdollisuus sallia poikettavan velvollisuudesta ilmoittaa yksikköhinta kun on kysymys sellaisista tuotteista, joihin sovellettuna tällaisella ilmoittamisella ei olisi merkitystä, ja

tämän direktiivin säännöksillä on tavoitteena edistää kuluttajavalistusta ja kuluttajansuojaa,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 53, 24.2.1984, s. 7 ja EYVL N:o C 121, 7.5.1987, s. 7

⁽²⁾ EYVL N:o C 122, 20.5.1985, s. 148 ja 18 päivänä toukokuuta 1988 tehty päätös (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL N:o C 343, 24.12.1984, s. 34

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 92, 25.4.1975, s. 2 ja EYVL N:o C 133, 3.6.1981, s. 2

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 158, 26.6.1979, s. 19

⁽⁶⁾ EYVL N:o C 163, 30.6.1979, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 51, 25.2.1980, s. 1

⁽⁸⁾ EYVL N:o L 80, 25.3.1986, s. 55

⁽⁹⁾ EYVL N:o L 42, 15.2.1975, s. 1

⁽¹⁰⁾ EYVL N:o L 4, 5.1.1985, s. 20

⁽¹¹⁾ EYVL N:o L 228, 16.8.1973, s. 23

⁽¹²⁾ EYVL N:o L 2, 3.1.1985, s. 22

⁽¹³⁾ EYVL N:o L 356, 27.12.1973, s. 71

⁽¹⁴⁾ EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 23

⁽¹⁵⁾ EYVL N:o L 172, 12.7.1977, s. 20

⁽¹⁶⁾ EYVL N:o L 372, 31.12.1985, s. 22

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

myyntihinta, on ilmoitettava yksikköhinta, jollei 3 artiklan 2 kohdasta muuta johdu.”;

1 artikla

Muutetaan direktiiviä 79/581/ETY seuraavasti:

1. Korvataan 1 artiklan 2 ja 3 kohta seuraavasti:

”2. Tätä direktiiviä ei sovelleta hotelleissa, ravintoloissa, kahviloissa, olutravintoloissa, sairaaloissa, henkilökunnan ruokaloissa ja muissa sellaisissa paikoissa myytäviin ja niiden tiloissa nautittaviin elintarvikkeisiin, elintarvikkeisiin, jotka kuluttaja hankkii ammatillisia tai kaupallisia tarkoituksia varten, eikä liioin elintarvikkeisiin, jotka toimitetaan palvelun suorittamisen yhteydessä.

3. Jäsenvaltiot voivat säätää, että tätä direktiiviä ei sovelleta maatilalla myytäviin elintarvikkeisiin eikä yksityishenkilöiden välisiin kauppoihin.”;

2. Korvataan direktiivin 2 artiklan b ja f alakohta seuraavasti:

”b) ’valmiiksi pakatuilla elintarvikkeilla’ tarkoitetaan elintarvikkeita, jotka on pakattu muutoin kuin kuluttajan ollessa läsnä riippumatta siitä, peittääkö pakkaus elintarvikkeet kokonaan vai vain osittain;

f) ’yksikköhinnalla’ tarkoitetaan elintarvikkeen kilo- tai litrahintaa, jollei 6 artiklan 2 kohdasta ja 10 artiklan toisesta alakohdasta muuta johdu”;

3. Muutetaan 3 artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohta seuraavasti:

”1. Edellä 1 artiklassa tarkoitetuissa elintarvikkeissa on oltava 4 artiklassa mainitut vaatimukset täyttävä myyntihintamerkintä.

2. Elintarvikkeissa, jotka on pakattu valmiiksi tietyn pakkauskoon mukaan ja jotka on luettu liitteessä, sekä elintarvikkeissa, jotka on valmiiksi pakattu vaihtelevina määrinä, on samoin oltava yksikköhintamerkintä, jollei 7 - 10 artiklasta muuta johdu”;

b) Tällöin 2 ja 3 kohdasta tulee 3 ja 4 kohta;

4. Korvataan 4 ja 5 artikla seuraavasti:

”4 artikla

Myyntihinnan ja yksikköhinnan on oltava yksiselitteisiä, helposti tunnistettavia ja selvästi luettavia. Jäsenvaltiot voivat antaa erityisiä säännöksiä tällaisesta hintojen ilmoittamisesta esimerkiksi julisteiden, hyllyyn kiinnitettävien merkintöjen tai pakkaukseen tehtävien merkintöjen avulla.

5 artikla

Kirjallisissa tai painetuissa mainoksissa tai luetteloissa, joissa mainitaan 1 artiklassa tarkoitettujen elintarvikkeiden

5. Muutetaan 7 artikla seuraavasti:

a) korvataan 2 kohta seuraavasti:

”2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja elintarvikkeita ovat erityisesti:

a) elintarvikkeet, joiden painon tai tilavuuden ilmoittamista ei vaadita (erityisesti yksittäiskappaleina myytävät elintarvikkeet);

b) erilaiset samassa pakkauksissa myytävät elintarvikkeet;

c) automaateissa myytävät elintarvikkeet;

d) valmisateriat tai samassa pakkauksessa olevat puolivalmisteet;

e) ylellisyustuotteet;

f) direktiivin 80/232/ETY 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja moniosaisia pakkauksia, jos niissä on sellaisia yksittäistuotteita, jotka vastaavat jotakin yhteisön tuotemäärävalikoimassa esiintyvää arvoa.”;

b) korvataan artiklan 4 kohdasta ’viisi grammaa tai viisi millilitraa’ ilmaisulla ’50 grammaa tai 50 millilitraa’;

6. Korvataan 8 ja 9 artikla seuraavasti:

”8 artikla

1. Velvollisuutta ilmoittaa yksikköhinta ei sovelleta:

- direktiivin 73/241/ETY 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin tietyn pakkauskoon mukaan valmiiksi pakattuihin elintarvikkeisiin,

- direktiivin 73/241/ETY 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin tietyn pakkauskoon mukaan valmiiksi pakattuihin elintarvikkeisiin,

- direktiivin 73/437/ETY 1 artiklan 1, 2 ja 3 alakohdassa tarkoitettuihin tietyn pakkauskoon mukaan valmiiksi pakattuihin elintarvikkeisiin,

- direktiivin 77/436/ETY 4 artiklassa tarkoitettuihin tietyn pakkauskoon mukaan valmiiksi pakattuihin elintarvikkeisiin,

- direktiivin 75/106/ETY liitteessä III olevassa 1, 2, 4, 5 ja 6 kohdassa luettuihin tietyn pakkauskoon mukaan valmiiksi pakattuihin elintarvikkeisiin, jos niitä myydään sanotun liitteen I ja II sarakkeessa mainittujen nimellistilavuuksien rajoissa,

- direktiivin 80/232/ETY liitteessä I (lukuun ottamatta kohtia 1.2, 1.5.4, 1.8, 2 ja 3) tarkoitettuihin tietyn pakkauskoon mukaan valmiiksi pakattuihin elintarvikkeisiin, jos niitä myydään sanotussa liitteessä mainittujen sisällön nimellismäärien rajoissa.

2. Jäsenvaltiot voivat olla soveltamatta velvollisuutta ilmoittaa yksikköhinta seuraaviin:

- direktiivin 75/106/ETY liitteessä III olevassa 3, 7, 8 ja 9 kohdassa tarkoitetut tietyt pakkauskoon mukaan valmiiksi pakatut elintarvikkeet, jos niitä myydään sanotun liitteen I ja II sarakkeessa mainittujen nimellistilavuuksien rajoissa,
- direktiivin 75/106/ETY liitteessä III tarkoitetut tietyt pakkauskoon mukaan valmiiksi pakatut elintarvikkeet, jos niitä myydään palautuspulloissa, joiden nimellistilavuus on 0,7 litraa, sekä direktiivin 75/106/ETY liitteessä olevassa 1.c kohdassa, 2.b kohdassa sekä 3 ja 7 kohdassa tarkoitetut tietyt pakkauskoon mukaan valmiiksi pakatut elintarvikkeet, jos niitä myydään palautuspulloissa, joiden nimellistilavuus on 0,5, 1,0, 1 1/3 tai 2,0 tuoppia,
- direktiivin 80/232/ETY liitteessä I olevassa 1.2, 1.5.4, 1.8, 2 ja 3 kohdassa sekä liitteessä II olevassa 1 ja 2 kohdassa luetellut tietyt pakkauskoon mukaan valmiiksi pakatut elintarvikkeet, jos niitä myydään sanotuissa liitteissä mainittujen nimellismäärien rajoissa, sekä direktiivin 80/232/ETY liitteessä I luetellut tietyt pakkauskoon mukaan valmiiksi pakatut elintarvikkeet, jos niitä myydään sanotun direktiivin liitteessä III mainittujen nimellistilavuuksien rajoissa.

3. Jäsenvaltiot voivat olla soveltamatta velvollisuutta ilmoittaa yksikköhinta 1 ja 2 kohdassa lueteltujen valmiiksi pakattujen elintarvikkeiden osalta, jos niitä myydään määrinä, jotka ovat pienempiä kuin yhteisön tuotemäärävalikoiman pienin arvo tai suurempia kuin yhteisön tuotemäärävalikoiman suurin arvo.

9 artikla

Kun yhteisö ryhtyy toimenpiteisiin tietyt pakkauskoon mukaan valmiiksi pakattuihin elintarvikkeisiin sovellettavien tuotemäärävalikoimien yhdenmukaistamiseksi tai kun aikaisemmin hyväksytyt tuotemäärävalikoimia tarkistetaan, neuvosto muuttaa komission ehdotuksesta 8 artiklaa.”;

7. Lisätään artiklat seuraavasti:

”10 artikla

Jäsenvaltiot saavat direktiivin 88/314/ETY⁽¹⁾ antamispäivästä alkavan seitsemän vuoden siirtymäkauden kuluessa soveltaa niitä tämän direktiivin säännöksiä, jotka koskevat liitteessä tarkoitettuja, tietyt pakkauskoon mukaan valmiiksi pakattuja elintarvikkeita. Tämän siirtymäkauden ajan jäsenvaltiot voivat pitää voimassa sellaiset näitä elintarvikkeita koskevat kansalliset toimenpiteet ja käytännöt, joita noudatettiin direktiivin 88/314/ETY antamispäivänä.

Irlannin ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on ennen sen siirtymäkauden loppua, jonka aikana yhteisön mittayksiköitä koskevat

säännökset sallivat englanninmittayksiköiden käytön, määrättävä jokaiselle elintarvikkeelle tai elintarvikeryhmälle SI-järjestelmän tai englanninmittayksiköiden mukaiset paino- tai tilavuusmittayksiköt, joita kohti yksikköhinta on ilmoitettava.

11 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat sallia poikkeavan velvollisuudesta ilmoittaa yksikköhinta sellaisten valmiiksi pakattujen elintarvikkeiden osalta, joita myydään tietyissä pienissä vähittäismyyntipaikoissa ja jotka myyjä toimittaa suoraan ostajalle, jos yksikköhintojen ilmoittaminen:

- aiheuttaisi kohtuutonta vaivaa tällaisille myyntipaikoille tai
- olisi ilmeisen epäkäytännöllistä myytäväksi tarjottavien elintarvikkeiden lukumäärän, myyntialueen ja sen ominaisuuksien tai tiettyihin kaupankäyntimuotoihin kuten eräisiin liikkuvan kaupan muotoihin liittyvien erityisolosuhteiden vuoksi.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut poikkeukset eivät rajoita niitä hintojen ilmoittamista koskevia velvoitteita, jotka perustuvat direktiivin 88/314/ETY tiedoksi antamisen ajankohtana voimassa olleisiin kansallisiin säännöksiin.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 142, 9.6.1988, s. 19”

8. Nykyisistä 10 ja 11 artiklasta tulee 12 ja 13 artikla.

9. Lisätään liite tähän direktiiviin.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kahden vuoden kuluessa tämän direktiivin antamisesta. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 7 päivänä kesäkuuta 1988.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. BANGEMANN

LIITE

Direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tietyin pakkauskoon mukaan valmiiksi pakatut elintarvikkeet

Elintarvikkeet, joita tarkoitetaan seuraavissa:

- Direktiivin 75/106/ETY liitteessä III oleva 1 kohta (viinit, käymisteitse valmistetut hiilihapottomat juomat, vermutit),
- Direktiivin 75/106/ETY liitteessä III oleva 2 kohta (kuohuviinit, käymisteitse valmistetut hiilihapottomat juomat jne.),
- Direktiivin 75/106/ETY liitteessä III oleva 3 kohta (oluet),
- Direktiivin 75/106/ETY liitteessä III oleva 4 kohta (väkevät alkoholijuomat),
- Direktiivin 75/106/ETY liitteessä III oleva 5 kohta (viinietikka),
- Direktiivin 75/106/ETY liitteessä III oleva 6 kohta (öljyt),
- Direktiivin 75/106/ETY liitteessä III oleva 7 kohta (maito ja maitopohjaiset juomat),
- Direktiivin 75/106/ETY liitteessä III oleva 8 kohta (vedet, virvoitusjuomat jne.),
- Direktiivin 75/106/ETY liitteessä III oleva 9 kohta (hedelmä- ja vihannessmehut jne.),
- Direktiivin 80/232/ETY liitteessä I oleva 1.7 kohta (kahvi - muu kuin pakastekuivattu ja liukeneva - ja sikuri),
- Direktiivin 77/436/ETY 4 artikla (kahviuutteet ja sikuriuutteet),
- Direktiivin 73/241/ETY 6 artikla (suklaa- ja kaakaovalmisteet),
- Direktiivin 73/437/ETY 1 artiklan 1, 2 ja 3 alakohta sekä direktiivin 80/232/ETY liitteen I kohta 1.4 (sokerit),
- Direktiivin 80/232/ETY liitteessä I oleva 1.1 kohta (voit ja vastaavat),
- Direktiivin 80/232/ETY liitteessä I oleva 1.2 kohta (tuorejuustot),
- Direktiivin 80/232/ETY liitteessä I oleva 1.3 kohta (pöytäsuola ja ruokasuola),
- Direktiivin 80/232/ETY liitteessä I oleva 1.5.1 kohta (jauhot, ryynit, hiutaleet),
- Direktiivin 80/232/ETY liitteessä I oleva 1.5.2 kohta (pastavalmisteet),
- Direktiivin 80/232/ETY liitteessä I oleva 1.5.3 kohta (riisi),
- Direktiivin 80/232/ETY liitteessä I oleva 1.5.4 kohta (murot),
- Direktiivin 80/232/ETY liitteessä I oleva 1.6 kohta (kuivatut kasvikset ja kuivatut hedelmät),
- Direktiivin 80/232/ETY liitteessä II oleva 1 kohta (vihannessäilykkeet ja -puolisäilykkeet),
- Direktiivin 80/232/ETY liitteessä I oleva 1.8.1 kohta (pakastehedelmät, -kasvikset ja -perunat),
- Direktiivin 80/232/ETY liitteessä I oleva 1.8.2 kohta (pakastekalafileet ja -annokset),
- Direktiivin 80/232/ETY liitteessä I oleva 1.8.3 kohta (pakastekalapuikot),
- Direktiivin 80/232/ETY liitteessä I oleva 2 kohta (jäätelö),
- Direktiivin 80/232/ETY liitteessä I oleva 3 kohta (kuiva kissan- ja koiranruoka),
- Direktiivin 80/232/ETY liitteessä II oleva 2 kohta (tuore kissan- ja koiranruoka).

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 10 päivänä syyskuuta 1984,
harhaanjohtavaa mainontaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten
ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä**

(84/450/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

tällä hetkellä voimassa olevassa harhaanjohtavaa mainontaa koskevassa jäsenvaltioiden lainsäädännössä on huomattavia eroja; mainonnan vaikutus ulottuu yli yksittäisten jäsenvaltioiden rajojen, ja sillä on siten välitön vaikutus yhteismarkkinoiden toteuttamiseen ja toimintaan,

harhaanjohtava mainonta saattaa vääristää kilpailua,

mainonta vaikuttaa kuluttajien taloudelliseen tilanteeseen riippumatta siitä, johtaako se sopimuksen tekemiseen,

harhaanjohtava mainonta saattaa johtaa kuluttajan tavaroita tai muuta omaisuutta hankkiessaan taikka palveluja käyttäessään tekemään itselleen vahingollisia päätöksiä; jäsenvaltioiden lainsäädännön eroavuudet, sen lisäksi, että ne johtavat usein

tasoltaan riittämättömään kuluttajansuojaan, voivat myös olla esteenä kansalliset rajat ylittävälle mainonnalle ja vaikuttaa siten haitallisesti tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen ja palvelujen tarjoamiseen,

Euroopan talousyhteisön toinen toimintaohjelma kuluttajansuojaa ja kuluttajavalistusta koskevaiksi politiikaksi⁽⁴⁾ sisältää ehdotukset toimenpiteistä, joita tarvitaan kuluttajien suojaamiseksi harhaanjohtavalta ja sopimattomalta mainonnalta,

sekä yleisön että kuluttajien ja kaikkien niiden, jotka kilpailutilanteessa harjoittavat kauppaa, liiketoimintaa, käsityötä tai ammattia yhteismarkkinoilla, edun mukaista on, että yhdenmukaistetaan ensin harhaanjohtavan mainonnan poistamiseksi annetut kansalliset säännökset ja sen jälkeen toisessa vaiheessa käsitellään sopimatonta mainontaa sekä tarvittaessa vertailevaa mainontaa komission aiheellisten ehdotusten perusteella,

tätä tarkoitusta varten tulisi vahvistaa vähimmäistunnusmerkit ja tavoitteet, joiden perusteella voidaan määrittää harhaanjohtava mainonta,

jäsenvaltioiden harhaanjohtavan mainonnan vastaisten säännösten tulisi olla riittäviä ja tehokkaita,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 70, 21.3.1978 s. 4

⁽²⁾ EYVL N:o C 140, 5.6.1979, s. 23

⁽³⁾ EYVL N:o C 171, 9.7.1979, s. 43

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 133, 3.6.1981, s. 1

sellaisen henkilön ja yhteisön, jonka etua asia kansallisen lainsäädännön mukaan koskee, on voitava saattaa harhaanjohtava mainonta joko tuomioistuimen tai sellaisen hallintoviranomaisen käsiteltäväksi, jolla on toimivalta antaa ratkaisu valituksesta tai panna vireille oikeudenkäynti asiassa,

kunkin jäsenvaltion tulisi voida päättää siitä, onko tuomioistuimilla tai hallintoviranomaisilla oikeus vaatia, että valituksen käsittelyssä on turvaututtava muihin olemassa oleviin keinoihin ennen asian ottamista ratkaistavaksi,

tuomioistuimilla tai hallintoviranomaisilla tulee olla toimivalta määrätä harhaanjohtava mainonta lopetettavaksi tai lopettaa se,

tietyissä tapauksissa voi olla suotavaa kieltää harhaanjohtava mainos jo ennen sen julkaisemista; tämä ei kuitenkaan velvoita jäsenvaltioita antamaan säännöksiä tai määräyksiä, jotka edellyttävät mainonnan järjestelmällistä ennakkotarkastusta,

tulee säätää kiireellisistä menettelyistä, joita noudattaen voidaan ryhtyä väliaikaisiin tai lopullisiin toimenpiteisiin,

voi olla suotavaa määrätä tuomioistuimien tai hallintoviranomaisten päätökset taikka mainonnan oikaisut julkaistaviksi harhaanjohtavan mainonnan pysyvien vaikutusten ehkäisemiseksi,

hallintoviranomaisten tulee olla puolueettomia ja niiden toimenpiteet on voitava saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi,

itsesääntelyelimien harjoittama vapaaehtoinen valvonta harhaanjohtavan mainonnan poistamiseksi saattaa johtaa siihen, että hallinnollisilta toimenpiteiltä tai oikeudenkäynneiltä vältytään, minkä vuoksi sitä tulisi rohkaista,

mainostajan on kyettävä näyttämään mainonnassaan esittamiensä tosiasjävääntämien paikkansapitävyys, ja tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen tulee tarvittaessa voida vaatia tätä, ja

tällä direktiivillä ei saa estää jäsenvaltiota pitämästä voimassa tai antamasta säännöksiä laajemmasta kuluttajien taikka kaupaa, liiketoimintaa, käsityötä tai ammattia harjoittavien henkilöiden sekä yleisön suojasta,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tämän direktiivin tarkoituksena on suojella kuluttajia ja kaupaa, liiketoimintaa, käsityötä tai ammattia harjoittavia henkilöitä sekä yleisöä harhaanjohtavalta mainonnalta ja sen kohuttomilta seurauksilta.

2 artikla

Tässä direktiivissä:

- 'mainonnalla' tarkoitetaan missä tahansa muodossa olevaa tietoa tai esitystä, joka annetaan kaupan, liiketoiminnan, käsityön tai ammatin harjoittamisen yhteydessä tavaroiden tai palvelujen, mukaan lukien kiinteä omaisuus, oikeudet ja velvollisuudet, menekin edistämiseksi;
- 'harhaanjohtavalla mainonnalla' tarkoitetaan kaikkea mainontaa, joka tavalla tai toisella, esitystapa mukaan lukien, harhauttaa tai on omiaan harhauttamaan niitä henkilöitä, joille se on osoitettu tai jotka se tavoittaa, ja joka harhauttavan ominaisuutensa takia on omiaan vaikuttamaan heidän taloudelliseen käyttäytymiseensä taikka aiheuttaa tai on omiaan aiheuttamaan vahinkoa kilpailijalle;
- 'henkilöllä' tarkoitetaan luonnollista henkilöä ja oikeushenkilöä.

3 artikla

Mainonnan harhaanjohtavuutta arvioitaessa on otettava huomioon sen kaikki piirteet ja erityisesti sen sisältämät tiedot seuraavista seikoista:

- tavaroiden ja palvelujen ominaisuudet kuten niiden saatuus, laatu, toimittaminen, koostumus, valmistus- tai suoritustapa ja -ajankohta, käyttökelpoisuus, käyttötarkoitus, määrä, tuote-erittely, maantieteellinen tai kaupallinen alkuperä tai tulokset, joita niitä käyttämällä oletetaan saavutettavan, taikka tavaroita tai palveluja koskevissa tarkastuksissa ja kokeissa saadut tulokset ja olennaiset piirteet;
- hinta tai sen laskemistapa sekä ehdot, joilla tavara toimitetaan tai palvelu suoritetaan;
- sellaiset mainostajan luonteeseen, ominaisuuksiin ja oikeuksiin liittyvät seikat kuten tämän henkilöllisyys ja varallisuus, pätevyys, teolliset, kaupalliset tai tekijänoikeudet sekä saadut palkinnot ja tunnustukset.

4 artikla

- Jäsenvaltioiden tulee huolehtia, että käytettävissä on riittävät ja tehokkaat keinot harhaanjohtavan mainonnan valvomiseksi sekä kuluttajien että kilpailijoiden ja yleisön edun edellyttämällä tavalla.

Näihin keinoihin kuuluvat säännökset, joiden nojalla sellaiset henkilöt tai yhteisöt, joiden etua harhaanjohtavan mainonnan kieltäminen kansallisen lainsäädännön mukaan koskee, voivat:

- a) ryhtyä oikeudellisiin toimenpiteisiin tällaisen mainonnan suhteen; tai
- b) saattaa tällaisen mainonnan sellaisen hallintoviranomaisen käsiteltäväksi, jolla on toimivalta joko antaa ratkaisu valituksesta tai panna vireille asianmukainen oikeudenkäynti asiassa.

Kukin jäsenvaltio saa ratkaista, kumpi näistä mahdollisuuksista on käytettävissä ja onko tuomioistuimilla tai hallintoviranomaisilla oikeus vaatia, että valituksen käsittelyssä on turvaututtava muihin olemassa oleviin keinoihin, joihin luetaan myös 5 artiklassa tarkoitetut menettelyt, ennen asian ottamista ratkaistavaksi.

2. Jäsenvaltioiden on 1 kohdassa tarkoitetuilla säännöksillä annettava tuomioistuimille tai hallintoviranomaiselle toimivalta tapauksissa, joissa se pitää sitä kaikkien asiaan liittyvien etujen ja etenkin yleisen edun kannalta tarpeellisena,

- määrätä harhaanjohtava mainonta lopetettavaksi tai hakea tuomioistuimelta päätöstä sen lopettamisesta tai
- kieltää harhaanjohtavan mainoksen julkaiseminen tai hakea tuomioistuimelta päätöstä sen julkaisemisen kieltämisestä, jollei sitä vielä ole julkaistu, mutta sen julkaiseminen on odotettavissa,

vaikka tosiasiallisen vahingon syntymistä taikka mainostajan tahallisuutta tai huolimattomuutta ei olisi näytetty.

Jäsenvaltioiden on myös säädettävä kiireellisestä menettelystä, jota noudattaen 1 alakohdassa tarkoitetut toimenpiteet voidaan toteuttaa

- joko väliaikaisina tai
- lopullisina

siten, että kukin jäsenvaltio saa valita jommankumman näistä kahdesta vaihtoehdosta.

Lisäksi jäsenvaltiot voivat säätää, että tuomioistuimilla tai hallintoviranomaisilla on harhaanjohtavan mainonnan pysyvien vaikutusten poistamiseksi toimivalta, jos mainonta on lainvoimaisella päätöksellä määrätty lopetettavaksi:

- määrätä kyseinen päätös kokonaan tai osittain julkaistavaksi tarkoituksenmukaiseksi katsomassaan muodossa,
- määrätä lisäksi oikaisu julkaistavaksi asiassa.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen hallintoviranomaisten tulee:

- a) olla kokoonpanoltaan sellaisia, että niiden puolueettomuudesta ei ole epäilyksiä;
- b) saada riittävät toimivaltuudet valitusten johdosta tekemiensä päätösten noudattamisen tehokkaaksi valvomiseksi ja turvaamiseksi;
- c) säännönmukaisesti perustella päätöksensä.

Jos 2 kohdassa tarkoitettu toimivalta kuuluu yksinomaan hallintoviranomaiselle, sen päätökset tulee aina perustella. Lisäksi tällöin on säädettävä menettelystä, jolla viranomaisen toimivallan virheellinen tai sopimaton käyttö tai käyttäminen laiminlyönti voidaan saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi.

5 artikla

Tällä direktiivillä ei estetä itsesääntelyelimiä harjoittamasta harhaanjohtavan mainonnan vapaachoista valvontaa eikä 4 artiklassa tarkoitettuja henkilöitä tai yhteisöjä kääntymästä tällaisten toimielinten puoleen, jos asian käsittely näissä elimissä täydentää tuossa artiklassa tarkoitettua tuomioistuin- tai hallintomenettelyä.

6 artikla

Jäsenvaltioiden tulee antaa tuomioistuimille tai hallintoviranomaisille toimivalta 4 artiklassa tarkoitetuissa riita-asioissa tai hallintomenettelyissä:

- a) vaatia mainostajaa näyttämään toteen mainonnassa esitettyjen tosiasiaväittämien paikkansapitävyys, jos se mainostajan ja menettelyn muiden asianosaisten oikeutetut edut sekä kyseiseen tapaukseen liittyvät seikat huomioon ottaen on aiheellista; ja
- b) katsoa tosiasiaväittämät virheellisiksi, jollei a alakohdan mukaan vaadittua näyttöä esitetä tai jos tuomioistuin tai hallintoviranomainen pitää sitä riittämättömänä.

7 artikla

Tällä direktiivillä ei estetä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai antamasta säännöksiä laajemmasta kuluttajien taikka kaupaa, liiketoimintaa, käsityötä tai ammattia harjoittavien henkilöiden sekä yleisön suojasta.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamiseen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 1 päivänä lokakuuta 1986. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

9 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 10 päivänä syyskuuta 1980.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. O'TOOLE

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 20 päivänä joulukuuta 1985,
muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa neuvoteltuja sopimuksia
koskevasta kuluttajansuojasta**

(85/577/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

sopimuksen tekeminen tai yksipuolisen sitoumuksen antaminen elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välillä muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa on jäsenvaltioissa yleinen kaupankäynnin muoto ja että tällaisiin sopimuksiin ja sitoumuksiin sovellettava lainsäädäntö on erilaista eri jäsenvaltioissa,

tämän lainsäädännön erilaisuus saattaa suoraan vaikuttaa yhteismarkkinoiden toimintaan, minkä vuoksi on syytä lähentää tämän alan lainsäädäntöä,

Euroopan talousyhteisön alustavassa toimintaohjelmassa kuluttajansuojaa ja kuluttajavalistusta koskevaksi politiikaksi⁽⁴⁾ edellytetään erityisesti sen 24 ja 25 kohdassa tarpeellisten toimenpiteiden toteuttamista kuluttajien suojaamiseksi sopimattomalta kaupantekomenettelyltä kotimyyntissä; Euroopan talousyhteisön toisessa toimintaohjelmassa kuluttajansuojaa ja kuluttajavalistusta koskevaksi politiikaksi⁽⁵⁾ vahvistettiin, että alustavassa toimintaohjelmassa mainittuja toimenpiteitä ja painopistealaja noudatetaan,

muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa solmittujen sopimusten erityispiirteenä on, että yleensä elinkeinonharjoittaja tekee aloitteen sopimusneuvotteluista, joihin kuluttaja ei ole valmistautunut tai joita hän ei ole osannut odottaa; usein kuluttaja ei voi vertailla tarjouksen laatua ja hintaa muihin tarjouksiin; tämä yllättävyys ei ole ominaista vain kotimyynt-

nille, vaan myös muille sopimuksille, jotka elinkeinonharjoittaja tekee toimitilojensa ulkopuolella,

kuluttajalla tulisi olla peruuttamisoikeus vähintään seitsemän päivän pituisena aikana, jotta hän voisi arvioida sopimuksen aiheuttamia velvoitteita,

on tarpeen toteuttaa aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kuluttaja saa kirjallisesti tiedon tästä harkinta-ajasta, ja

jäsenvaltioiden vapautta pitää voimassa tai ottaa käyttöön täydellinen tai osittainen kielto solmia sopimuksia muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa, sikäli kuin ne pitävät sitä kuluttajien edun mukaisena, ei ole suotavaa rajoittaa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan sellaisiin elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisiin sopimuksiin tavarain toimittamisesta tai palvelun suorittamisesta, jotka on tehty

- elinkeinonharjoittajan toimitilojensa ulkopuolelle järjestämällä tutustumiskäynnillä tai
- elinkeinonharjoittajan käydessä

i) kuluttajan tai toisen kuluttajan kotona tai

ii) kuluttajan työpaikalla,

jos käynnin aiheena ei ole kuluttajan nimenomainen kutsu.

2. Tätä direktiiviä sovelletaan myös sopimuksiin muiden kuin niiden tavaroiden toimittamisesta tai palvelujen suorittamisesta, joita kuluttajan elinkeinonharjoittajalle esittämässä vierailukutsussa tarkoitettiin, jos kuluttaja kutsuessaan elinkeinonharjoittajan ei tiennyt eikä kohtuudella voinut tietää, että näiden muiden tavaroiden toimittaminen tai palvelujen suorittaminen kuuluu elinkeinonharjoittajan elinkeinon tai ammatin harjoittamiseen.

3. Tätä direktiiviä sovelletaan myös sopimuksiin, jotka perustuvat kuluttajan 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuja osuhteita

⁽¹⁾ EYVL N:o C 22, 29.1.1977, s. 6;

EYVL N:o C 127, 1.6.1978, s. 6

⁽²⁾ EYVL N:o C 241, 10.10.1977, s. 26

⁽³⁾ EYVL N:o C 180, 18.7.1977, s. 39

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 92, 25.4.1975, s. 2

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 133, 3.6.1981, s. 1

vastaavissa olosuhteissa tekemään tarjoukseen, vaikka tämä tarjous ei sitoisi kuluttajaa ennen kuin elinkeinonharjoittaja on hyväksynyt sen.

4. Tätä direktiiviä sovelletaan myös kuluttajan 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuja olosuhteita vastaavissa olosuhteissa tekemään sopimustarjoukseen, jos se sitoo kuluttajaa.

2 artikla

Tässä direktiivissä :

- 'kuluttajalla' tarkoitetaan luonnollista henkilöä, jonka tässä direktiivissä tarkoitettujen oikeustoimien ei voida katsoa liittyvän hänen elinkeinonsa tai ammatinsa harjoittamiseen;
- 'elinkeinonharjoittajalla' tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka suorittaa kyseisen oikeustoimen elinkeinon tai ammatin harjoittajana, sekä jokaista, joka toimii elinkeinonharjoittajan nimissä tai lukuun.

3 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat päättää, että tätä direktiiviä sovelletaan ainoastaan sellaisiin sopimuksiin, joiden mukaan kuluttajalta veloitettava korvaus ylittää määrätyn rahamäärän. Tämä rahamäärä ei saa olla enemmän kuin 60 ECUa.

Neuvosto arvioi komission ehdotuksesta tämän rahamäärän ja tarvittaessa muuttaa sitä ensimmäisen kerran viimeistään neljän vuoden kuluttua tämän direktiivin tiedoksi antamisesta ja sen jälkeen joka toinen vuosi yhteisön talouskehityksen ja rahaolojen kehityksen perusteella.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta:

- a) sopimuksiin kiinteistön rakentamisesta, myymisestä tai vuokraamisesta taikka sopimuksiin muusta oikeudesta kiinteään omaisuuteen.

Sopimuksiin tavaroiden toimittamisesta ja niiden liittämistä kiinteistöön taikka kiinteistön korjaamisesta sovelletaan kuitenkin tätä direktiiviä;

- b) sopimuksiin, joiden nojalla kottiinkantaja toimittaa säännöllisesti elintarvikkeita, juomia tai muita kotitalouksien päivittäistavaroita;
- c) sopimuksiin tavaroiden toimittamisesta tai palvelujen suorittamisesta, jos seuraavat kolme edellytystä täyttyvät:
 - i) sopimus on tehty sellaisen elinkeinonharjoittajan toimittaman luettelon perusteella, johon kuluttaja on voinut perehtyä ilman, että elinkeinonharjoittajan edustaja olisi ollut läsnä,

- ii) elinkeinonharjoittajan edustajan ja kuluttajan yhteydenpito, joka liittyy tähän tai johonkin myöhempään oikeustoimeen, on tarkoitettu jatkuvaiksi,

- iii) sekä luettelosta että sopimuksesta käy kuluttajalle selkeästi ilmi hänen oikeutensa palauttaa tavarat myyjälle määräajassa, joka on vähintään seitsemän päivää niiden vastaanottamisesta, tai muuten peruuttaa sopimus samassa määräajassa ilman muuta velvoitetta kuin kohtuullinen huolenpito tavaroista;

- d) vakuutus sopimuksiin;

- e) arvopapereita koskeviin sopimuksiin.

3. Poiketen siitä, mitä 1 artiklan 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat olla soveltamatta tätä direktiiviä sopimuksiin sellaisten tavaroiden toimittamisesta tai palvelujen suorittamisesta, joilla on välitön yhteys kuluttajan elinkeinonharjoittajalle esittämässä vierailukutsussa tarkoitettuihin tavariin ja palveluihin.

4 artikla

Elinkeinonharjoittajan on annettava kuluttajalle kirjallinen ilmoitus, josta käy ilmi tämän oikeus peruuttaa edellä 1 artiklassa tarkoitettu oikeustoimi 5 artiklan mukaisessa määräajassa sekä sen henkilön nimi ja osoite, jota kohtaan tätä oikeutta käytetään.

Ilmoitus tulee päivätä ja siinä on oltava sopimuksen yksilöimiseksi tarvittavat tiedot. Se on luovutettava kuluttajalle:

- a) edellä 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa sopimuksen teko hetkellä;
- b) edellä 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa viimeistään sopimuksen teko hetkellä;
- c) edellä 1 artiklan 3 ja 4 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa, kun kuluttaja tekee tarjouksen.

Jäsenvaltioiden tulee huolehtia, että niiden kansallisessa lainsäädännössä säädetään aiheellisista kuluttajansuojatoimenpiteistä tilanteissa, joissa tässä artiklassa mainittuja tietoja ei ole annettu.

5 artikla

1. Kuluttajalla on oikeus peruuttaa sitoumuksensa antamalla peruuttamisilmoitus määräajassa, joka on vähintään seitsemän päivää 4 artiklassa tarkoitettujen ilmoituksen vastaanottamisesta, ja noudattaen kansallisen lainsäädännön mukaista menettelyä. Määräajan noudattamiseksi riittää peruuttamisilmoituksen lähettäminen ennen kyseisen määräajan päättymistä.

2. Peruuttamisilmoituksen antaminen vapauttaa kuluttajan kaikista peruutetun sopimuksen mukaisista velvoitteista.

6 artikla

Kuluttaja ei voi luopua hänelle tämän direktiivin mukaan kuuluvista oikeuksista.

7 artikla

Jos kuluttaja käyttää peruuttamisoikeuttaan, peruuttamisen oikeusvaikutuksiin sovelletaan kansallista lainsäädäntöä, erityisesti tavaroista ja palveluista suoritettua vastikkeen ja vastaanotettujen tavaroiden palauttamista koskevia säännöksiä.

8 artikla

Tämä direktiivi ei estä jäsenvaltioita antamasta tai pitämästä voimassa säännöksiä, jotka antavat kuluttajille tässä direktiivissä tarkoitettujen kysymysten osalta tehokkaamman suojan.

9 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 24 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta⁽¹⁾. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että niiden tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamat keskeiset kansalliset säännökset toimitetaan komissiolle kirjallisina.

10 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 20 päivänä joulukuuta 1985

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. KRIEPS

⁽¹⁾ Tämä direktiivi on annettu tiedoksi jäsenvaltioille 23 päivänä joulukuuta 1985.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 22 päivänä joulukuuta 1986
kulutusluottoja koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten
määräysten lähentämisestä**

(87/102/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

kulutusluottoja koskevassa jäsenvaltioiden lainsäädännössä on huomattavia suuria eroja,

nämä lainsäädännön erot voivat johtaa luotonantajien välisen kilpailun vääristymiseen yhteismarkkinoilla,

nämä erot rajoittavat kuluttajan mahdollisuuksia saada luottoa toisissa jäsenvaltioissa; ne vaikuttavat anottujen luottojen määrään ja lajiin sekä myös tavaroiden ja palvelujen hankkimiseen,

näillä eroilla on tämän vuoksi vaikutusta niiden tavaroiden ja palvelujen vapaaseen liikkuvuuteen, joita kuluttaja voi hankkia luotolla, ja ne vaikuttavat siksi suoraan yhteismarkkinoiden toimintaan,

yhteisössä myönnettävien kulutusluottojen kasvava määrä huomioon ottaen kulutusluottoja koskevien yhteismarkkinoiden luominen hyödyttäisi yhtä lailla kuluttajia, luotonantajia, tavaroiden valmistajia, tukku- ja vähittäiskauppiaita sekä palvelujen suorittajia,

Euroopan talousyhteisön toimintaohjelmissa kuluttajasuojaa ja kuluttajavalistusta koskevaksi politiikaksi⁽⁴⁾ edellytetään erityisesti kuluttajien suojaamista kohtuuttomilta luottoehdoilta ja kulutusluottoja koskevien yleisten ehtojen yhdenmukaistamisen suorittamista kiireellisenä hankkeena,

kulutusluottoja koskevat erot lainsäädännössä ja käytännössä johtavat epäyhtenäiseen kuluttajansuojaan eri jäsenvaltioissa,

viime vuosina kuluttajille tarjottavissa ja heidän käyttämässään kulutusluottomuodoissa on tapahtunut suuria muutoksia; uusia kulutusluottomuotoja on otettu käyttöön ja niitä kehitetty jatkuvasti,

kuluttajan olisi saatava riittävästi tietoa luottoehdoista ja -kustannuksista sekä omista velvoitteistaan; hänelle olisi ilmoitettava muun muassa todellinen vuosikorko tai, jollei se ole mahdollista, kuluttajan maksettaviksi tulevien luottokustannusten yhteismäärä; kunnes päätetään yhteisön todellisen vuosikoron laskentamenetelmästä tai -menetelmistä, jäsenvaltioiden olisi voitava säilyttää nykyiset tätä korkoa koskevat laskentamenetelmänsä tai -käytäntönsä taikka, jollei tämä ole mahdollista, säädettävä kulutusluoton kokonaiskustannusten ilmoittamisesta kuluttajille,

luottoehdot voivat olla epäedullisia kuluttajalle; kuluttajasuojaa voidaan parantaa asettamalla tiettyjä vaatimuksia, joita sovelletaan kaikkiin luottomuotoihin,

tietyt luottosopimukset tai liiketoimet olisi niiden luonteen vuoksi kokonaan tai osittain jätettävä tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle,

jäsenvaltioilla olisi oltava mahdollisuus komissiota kuultuaan jättää tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle tietty luotot, jotka eivät ole kaupallisia ja jotka on myönnetty erityisin ehdoin,

eräiden jäsenvaltioiden käytäntö, jonka mukaan määrämukaiset sopimukset laaditaan notaarin tai tuomarin luona, tekee tämän direktiivin tiettyjen säännösten soveltamisen näihin sopimuksiin tarpeettomaksi; tämän vuoksi jäsenvaltioilla olisi oltava mahdollisuus olla soveltamatta näitä säännöksiä tällaisiin sopimuksiin,

hyvin suuria rahamääriä koskevat luottosopimukset poikkeavat usein tavanomaisista kulutusluottosopimuksista; tämän direktiivin säännösten soveltaminen hyvin pieniä rahamääriä koskeviin sopimuksiin voisi aiheuttaa sekä kuluttajille että luotonantajille tarpeettomia hallinnollisia rasituksia; tämän vuoksi tämän direktiivin soveltamisalaan ei tulisi kuulua tiettyä rahamäärää suurempaa tai pienempää luottoa koskevat sopimukset,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 80, 27.3.1979, s. 4 ja EYVL N:o C 183, 10.7.1984, s. 4

⁽²⁾ EYVL N:o C 242, 12.9.1983, s. 10

⁽³⁾ EYVL N:o C 113, 7.5.1980, s. 22

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 92, 25.4.1975, s. 1 ja EYVL N:o C 133, 3.6.1981, s. 1

luottokustannusten ilmoittaminen mainonnassa tai luotonantajan tai luotonvälittäjän toimitiloissa voi helpottaa kuluttajan mahdollisuuksia vertailla eri tarjouksia,

kuluttajansuoja paranee myös, jos luottosopimukset tehdään kirjallisesti ja jos niissä mainitaan tietyt sopimusehtoja koskevat vähimmäistiedot,

tavaroiden hankkimiseksi myönnettyjen luottojen osalta jäsenvaltioiden olisi säädettävä tavaroiden takaisinottoehdoista, erityisesti, jos kuluttaja ei ole suostunut takaisinottoon; osapuolten välillä takaisinoton johdosta tehtävässä tilityksessä olisi huolehdittava, ettei takaisinotosta aiheudu perusteetonta etua,

kuluttajan olisi saatava täyttää velvoitteensa ennen eräpäivää; kuluttajalla tulisi tällöin olla oikeus vastaavaan vähennykseen luoton kokonaiskustannuksista,

luotonantajan luottosopimuksen mukaisten oikeuksien siirto ei saisi heikentää kuluttajan asemaa,

niiden jäsenvaltioiden, jotka sallivat kuluttajien käyttää vekseleitä, omia vekseleitä tai shekkejä luottosopimusten yhteydessä, olisi huolehdittava siitä, että kuluttajaa suojataan aiheellisella tavalla hänen käyttäessään näitä sitoumuksia,

kun kuluttaja on sopinut tavaroiden tai palvelujen hankkimisesta luotolla, hänellä tulisi olla ainakin jäljempänä määritellyissä olosuhteissa luotonantajaa kohtaan tiettyjä oikeuksia niiden oikeuksien lisäksi, jotka hänellä yleensä on sopimuksen nojalla tätä sekä myyjää tai palvelujen suorittajaa kohtaan; edellä mainituilla olosuhteilla tarkoitetaan niitä, joissa luotonantajan ja myyjän tai palvelujen suorittajan välillä on tehty aikaisemmin sopimus, jonka mukaan ainoastaan tämä luotonantaja myöntää kyseisen myyjän tai palvelujen suorittajan asiakkaille luottoa, jotta nämä voisivat hankkia tavaroita tai palveluja tältä,

noudatetaan EUn määrätelmää, joka on annettu neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3180/78⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 2626/84⁽²⁾; jäsenvaltioilla olisi oltava mahdollisuus tietyissä rajoissa pyöräittää tässä direktiivissä EUna ilmoitettujen määrien vasta-arvot kansallisessa valuutassa; tässä direktiivissä mainittuja rahamääriä olisi tarvittaessa säännöllisin väliajoin muutettava yhteisön talouskehityksen ja rahoalojen kehityksen perusteella,

jäsenvaltioiden olisi toteutettava aiheelliset toimenpiteet, jotka koskevat toimiluvan antamista luotonantajille tai -välittäjille tai heidän toimintansa tarkastamista tai valvontaa taikka kuluttajien oikeutta valittaa luottosopimuksista tai luottoehdoista,

luottosopimukset eivät saisi kuluttajan vahingoksi poiketa tämän direktiivin täytäntöön panemiseksi annettavista tai sitä vastaavista säännöksistä; näitä säännöksiä ei saisi kiertää sopimukselle annetun erityisen muodon avulla,

tällä direktiivillä lähennetään jonkin verran kulutusluottoja koskevia jäsenvaltioiden lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä ja luodaan tietynasteista kuluttajansuojaa, mutta jäsenvaltioita ei tulisi estää pitämästä voimassa tai ottamasta käyttöön tehokkaampia keinoja kuluttajien suojelemiseksi, ottaen kuitenkin aiheellisella tavalla huomioon niiden perustamissopimuksen mukaiset velvollisuudet, ja

komission olisi annettava neuvostolle kertomus tämän direktiivin soveltamisesta viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1995,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan luottosopimuksiin.
2. Tässä direktiivissä:
 - a) 'kuluttajalla' tarkoitetaan luonnollista henkilöä, jonka tässä direktiivissä tarkoitettujen toimien ei voida katsoa liittyvän hänen elinkeinonsa tai ammattinsa harjoittamiseen;
 - b) 'luotonantajalla' tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka ammatti- tai elinkeinotoiminnassaan myöntää luottoja, taikka tällaisten henkilöiden ryhmää;
 - c) 'luottosopimuksella' tarkoitetaan sopimusta, jonka mukaan luotonantaja myöntää tai lupaa myöntää kuluttajalle luottoa maksun lykkäyksen, lainan tai muun sellaisen taloudellisen järjestelyn muodossa.
3. Palvelun tai hyödykkeen jatkuvaa antamista koskevia sopimuksia, joiden mukaan kuluttajalla on oikeus maksaa palvelusta sopimuksen voimassaoloaikana maksuerissä, ei pidetä tässä direktiivissä tarkoitettuna luottosopimuksena;
- d) 'kulutusluoton kokonaiskustannuksilla' tarkoitetaan kaikkia luotosta aiheutuvia kustannuksia mukaan luettuna korko sekä muut välittömästi luottosopimukseen perustuvat maksut, jotka määrätään jäsenvaltioissa noudatettavien tai käyttöön otettavien säännösten tai käytäntöjen mukaisesti;

⁽¹⁾ EYVL N:o L 379, 30.12.1978, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o L 247, 16.9.1984, s. 1

- e) 'todellisella vuosikorolla' tarkoitetaan kulutusluoton kokonaiskustannuksia vuosikorkona luoton määrälle laskettuna jäsenvaltioissa käytössä olevia menetelmiä noudattaen.

2 artikla

1. Tätä direktiiviä ei sovelleta:

- a) sellaisiin luottosopimuksiin eikä sopimuksiin, jotka sisältävät lupauksen myöntää luotto:
- jonka pääasiallisena käyttötarkoituksena on omistusoikeuden hankkiminen tai säilyttäminen kiinteään omaisuuteen taikka valmiiseen tai rakennettavaan rakennukseen,
 - jonka käyttötarkoituksena on rakennuksen peruskorjaus tai kunnostaminen;
- b) vuokrasopimuksiin, jollei sopimuksessa määrätä, että omistusoikeus tulee lopulta siirtymään vuokraajalle;
- c) luottoon, joka myönnetään tai annetaan käytettäväksi perimättä korkoa tai muita maksuja;
- d) luottosopimuksiin, joiden mukaan korkoa ei peritä, jos kuluttaja sitoutuu maksamaan luoton takaisin yhdessä erässä;
- e) luottoon, jonka luotto- tai rahoituslaitos myöntää ennakkonostoina muulta avistatilitilä kuin luottokorttitililtä.

Tällaisiin luottoihin sovelletaan kuitenkin 6 artiklan säännöksiä.

- f) luottosopimuksiin, joissa luoton määrä on vähemmän kuin 200 ECUa tai enemmän kuin 20 000 ECUa;
- g) luottosopimuksiin, joiden mukaan kuluttajan on maksettava luotto takaisin:

- enintään kolmen kuukauden pituisissa määräajassa tai
- enintään neljässä erässä enintään 12 kuukauden pituisen määräajan kuluessa.

2. Jäsenvaltio voi komissiota kuultuaan olla soveltamatta tätä direktiiviä sellaisiin luottomuotoihin, jotka täyttävät seuraavat ehdot:

- ne myönnetään markkinoilla vallitsevaa korkotasoa pienemmällä korolla ja
- niitä ei yleensä tarjota yleisölle.

3. Mitä edellä 4 ja 6 - 12 artiklassa säädetään, ei sovelleta luottosopimuksiin tai sopimuksiin, jotka sisältävät lupauksen luoton myöntämisestä, jos sopimuksen vakuutena on kiinnitys kiinteään omaisuuteen, siltä osin kuin se, että tätä direktiiviä ei sovelleta niihin, ei johdu jo tämän artiklan 1 kohdan a alakohdasta.

4. Jäsenvaltiot voivat olla soveltamatta 6 - 12 artiklan säännöksiä määrämutoisiin luottosopimuksiin, jotka tehdään notaarin tai tuomarin luona.

3 artikla

Jokaisessa ilmoituksessa ja jokaisessa elinkeinonharjoittajan toimitiloissa esillä olevassa tarjouksessa, jossa tarjotaan luottoa

tai tarjoudutaan välittämään luottosopimus ja jossa mainitaan korkokanta tai jokin luotosta aiheutuvia maksuja tarkoittava luku, on myös mainittava todellinen vuosikorko, joka voidaan ilmoittaa tarvittaessa havainnollisin esimerkein, jos sen ilmoittaminen muulla tavalla ei olisi käytännöllistä, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta harhaanjohtavaa mainontaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja määräysten lähentämisestä 10 päivänä syyskuuta 1984 annetun neuvoston direktiivin 84/450/ETY⁽¹⁾ sekä sopimatonta mainontaa koskevien sääntöjen ja periaatteiden soveltamista.

4 artikla

1. Luottosopimus on tehtävä kirjallisesti. Kuluttajalle on annettava kirjallinen sopimuskappale.

2. Kirjallisessa sopimuksessa on mainittava:

- a) todellinen vuosikorko;
- b) ehdot, joiden nojalla todellista vuosikorkoa voidaan muuttaa.

Jos todellista vuosikorkoa ei voida ilmoittaa, kuluttajalle on annettava kirjallisessa sopimuksessa riittävät tiedot. Niihin on sisällytettävä ainakin 6 artiklan 1 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitetut tiedot.

3. Kirjallisessa sopimuksessa on lisäksi mainittava muut olennaiset sopimusehdot.

Tämän direktiivin liitteessä on lueteltu asian selventämiseksi sellaisia ehtoja, joiden mainitsemista olennaisina ehtoina kirjallisessa sopimuksessa jäsenvaltiot voivat vaatia.

5 artikla

Poiketen siitä, mitä 3 artiklassa ja 4 artiklan 2 kohdassa säädetään, ja kunnes yhteisön menetelmä tai menetelmät todellisen vuosikoron laskemiseksi otetaan käyttöön, niiden jäsenvaltioiden, jotka silloin, kun tämä direktiivi annetaan tiedoksi, eivät vaadi todellisen vuosikoron ilmoittamista tai joilla ei ole vakiintunutta todellisen vuosikoron laskentamenetelmää, on vaadittava, että ainakin kulutusluoton kokonaiskustannukset ilmoitetaan.

6 artikla

1. Edellä 2 artiklan 1 kohdan e alakohdassa säädetyn poikkeuksen estämättä kuluttajalle on silloin, kun on sovittu luotosta, jonka luotto- tai rahoituslaitos myöntää ennakkonostoina muulta avistatilitilä kuin luottokorttitililtä, ilmoitettava joko sopimusta tehtäessä tai sitä ennen:

- mahdollinen luottoraja,
- vuotuinen korkokanta ja maksut, jotka veloitetaan sopimuksen tekemisestä lähtien, sekä ehdot, joiden perusteella niitä voidaan muuttaa,
- sopimuksen irtisanomisehdot.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 250, 19.9.1984, s. 17

Tiedot on vahvistettava kirjallisesti.

2. Lisäksi kuluttajalle on sopimuksen voimassaoloaikana ilmoitettava kaikista vuotuista korkokantaa tai veloittavia maksuja koskevista muutoksista silloin, kun tällaisia muutoksia tapahtuu. Tiedot voidaan antaa tilioitteessa tai muulla jäsenvaltioiden hyväksymällä tavalla.

3. Niiden jäsenvaltioiden, joissa hiljaisesti hyväksytyt tilinlytykset ovat sallittuja, on huolehdittava siitä, että kuluttajalle ilmoitetaan vuotuinen korkokanta ja mahdolliset muut maksut sekä niiden muutokset silloin, kun tilinlytys kestää yli kolme kuukautta.

7 artikla

Tavarankäytön hankkimiseksi myönnettyjen luottojen osalta jäsenvaltioiden on säädettävä ehdoista, joiden nojalla tavara voidaan ottaa takaisin, ja erityisesti takaisinotosta tapauksissa, joissa kuluttaja ei ole suostunut siihen. Jäsenvaltioiden on lisäksi huolehdittava, ettei, kun luotonantaja ottaa tavaran takaisin, siitä aiheutu osapuolten välillä suoritettavassa tilityksessä perusteetonta etua.

8 artikla

Kuluttajalla on oikeus täyttää luottosopimuksen mukaiset velvoitteensa ennen sopimuksessa määrättyä ajankohtaa. Tällöin kuluttajalla on oikeus kohtuulliseen vähennykseen luoton kokonaiskustannuksista, siten kuin siitä säädetään jäsenvaltioissa.

9 artikla

Jos luotonantajan luottosopimuksen mukaiset oikeudet siirretään, kuluttaja voi esittää siirronsaajaa kohtaan kaikki ne väitteet, jotka hän olisi voinut esittää alkuperäistä luotonantajaa kohtaan, sekä vaatia myös kuittausta, jos se sallitaan kyseisessä jäsenvaltiossa.

10 artikla

Niiden jäsenvaltioiden, jotka sallivat kuluttajan luottosopimuksissa:

- a) suorittaa maksun vekselillä tai omalla vekselillä;
- b) antaa vakuudeksi vekselin, oman vekselin tai shekin;

on huolehdittava siitä, että kuluttajaa suojataan aiheellisella tavalla hänen käyttäessään näitä sitoumuksia edellä mainittuun tarkoitukseen.

11 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että luottosopimus ei millään tavoin rajoita niitä oikeuksia, jotka kuluttajalla on tällaisen sopimuksen avulla hankitun tavaran myyjää tai palvelun suorittajaa kohtaan silloin, kun tavaraa ei toimiteta tai

palvelua ei suoriteta tai kun se ei ole kauppaa tai palvelun suorittamista koskevan sopimuksen mukainen.

2. Kuluttajalla on oikeus vaatia oikeuksiensa täyttämistä luotonantajalta, jos:

- a) kuluttaja tekee tavaran ostamista tai palvelun saamista varten luottosopimuksen muun henkilön kuin myyjän tai palvelun suorittajan kanssa,
- b) luotonantajan sekä myyjän tai palvelun suorittajan välillä on aikaisemmin solmittu sopimus, jonka mukaan ainoastaan tämä luotonantaja myöntää kyseisen myyjän tai palvelun suorittajan asiakkaille luottoa tavaran tai palvelun hankkimiseksi tältä,
- c) edellä a alakohdassa tarkoitettu kuluttaja saa luoton tämän aikaisemmin tehdyn sopimuksen mukaisesti,
- d) luottosopimuksessa tarkoitettuja tavaroita ei toimiteta tai palveluja ei suoriteta lainkaan tai ne toimitetaan tai suoritetaan vain osittain taikka niiden toimitus tai suoritus ei ole tehdyn sopimuksen mukainen, ja
- e) kuluttaja on ilman menestystä vaatinut myyjältä tai palvelun suorittajalta oikeuksiensa täyttämistä.

Jäsenvaltioiden on päätettävä, missä laajuudessa ja millä edellytyksillä näiden oikeuksien täyttämistä voidaan vaatia.

3. Mitä edellä 2 kohdassa säädetään, ei sovelleta, jos vastikkeen määrä on kyseisessä yksittäisessä toimessa vähemmän kuin 200 ECUa.

12 artikla

1. Jäsenvaltioiden on:

- a) huolehdittava, että toimintaan luotonantajana tai luottosopimusten välittäjänä joko nimenomaisesti taikka tavaroitten myyjän tai palvelujen suorittajan ominaisuudessa tarvitaan viranomaisen antama toimilupa; tai
- b) huolehdittava, että toimintaa luotonantajana tai luottosopimusten välittäjänä tarkastaa tai valvoo jokin laitos tai viranomainen; tai
- c) edistettävä sellaisten asianmukaisten toimielimien perustamista, jotka käsittelevät luottosopimuksista ja luottoehdoista tehtäviä valituksia ja jotka antavat kuluttajille niitä koskevia aiheellisia tietoja tai neuvoja.

2. Jäsenvaltiot voivat säätää, että 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua toimilupaa ei vaadita, kun luotonantaja tai luottosopimusten välittäjä on luottolaitosten liiketoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 12 päivänä joulukuuta 1977 annetun ensimmäisen neuvoston direktiivin⁽¹⁾ 1 artiklassa annetun määritelmän mukainen ja kun sille on annettu toimilupa kyseisen direktiivin säännösten mukaisesti.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 322, 17.12.1977, s. 30

Jos luotonantajalla tai luottosopimusten välittäjällä on nimenomainen toimilupa sekä 1 kohdan a alakohdan että edellä mainitun direktiivin säännösten nojalla ja jos jälkimmäinen toimilupa myöhemmin peruutetaan, peruuttamisesta on ilmoitettava sille viranomaiselle, jonka toimivaltaan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettun erityisen luotonantoa koskevan toimiluvan antaminen kuuluu, ja tämän viranomaisen on päätettävä, saako kyseinen henkilö edelleen toimia luotonantajana tai luottosopimusten välittäjänä vai onko 1 kohdan a alakohdan nojalla annettu toimilupa peruutettava.

13 artikla

1. Tätä direktiiviä sovellettaessa noudatetaan ECU:n määritelmää, joka on annettu asetuksessa (ETY) N:o 3180/78, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (ETY) N:o 2626/84. Vasta-arvo kansallisessa valuutassa lasketaan aluksi sen päivän kurssin mukaan, jona tämä direktiivi on annettu.

Jäsenvaltiot voivat pyöristää ECU:n vasta-arvon kansallisessa valuutassa, jos pyöristäminen on enintään 10 ECUa.

2. Joka viides vuosi ja ensimmäisen kerran vuonna 1995 neuvosto komission ehdotuksesta arvioi tässä direktiivissä mainitut rahamäärät ja tarvittaessa muuttaa niitä yhteisön talouskehityksen ja rahaolojen kehityksen perusteella.

14 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että luottosopimuksella ei poiketa kuluttajan vahingoksi tämän direktiivin täytäntöön panemiseksi annettavista tai tätä direktiiviä vastaavista kansallisista säännöksistä.

2. Jäsenvaltioiden on lisäksi huolehdittava siitä, että niiden tämän direktiivin täytäntöön panemiseksi antamia säännöksiä ei kierretä sopimukselle annetun erityisen muodon avulla ja

erityisesti siten, että luoton kokonaismäärä jaetaan useaan eri sopimukseen.

15 artikla

Tämä direktiivi ei estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai antamasta kuluttajia tehokkaammin suojaavia säännöksiä, jotka ovat sopusoinnussa niille perustamissopimuksen mukaan kuuluvien velvollisuuksien kanssa.

16 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1990 ja niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettua kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

17 artikla

Komissio antaa neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1995.

18 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 22 päivänä joulukuuta 1986.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. SHAW

LIITE

LUETTELO 4 ARTIKLAN 3 KOHDASSA TARKOITETUISTA EHDOSTA

1. Luottosopimukset, joilla rahoitetaan tiettyjen tavaroiden tai palvelujen hankkimista:

- i) sopimuksessa tarkoitettujen tavaroiden tai palvelujen yksilöinti;
- ii) käteishinta ja luottosopimuksen perusteella maksettava hinta;
- iii) mahdollinen käteismaksuosuus sekä maksuerien lukumäärä, suuruus ja eräpäivät tai menettely, jolla niistä määrätään, jos niitä ei tiedetä sopimusta tehtäessä;
- iv) maininta siitä, että kuluttajalla on 8 artiklassa tarkoitettu oikeus vähennykseen, jos hän maksaa ennen eräpäivää;
- v) tavaroiden omistaja (jollei omistusoikeus siirry heti kuluttajalle) ja ne ehdot, joiden perusteella kuluttaja saa omistusoikeuden tavarihin;
- vi) mahdollisesti vaaditun vakuuden yksilöinti;
- vii) mahdollinen peruuttamisaika;
- viii) maininta mahdollisesti vaadittavasta vakuutuksesta tai vakuutuksista ja, jollei kuluttaja valitse vakuutusenantajaa, maininta vakuutuskustannuksista.

2. Luottosopimukset, joissa käytetään luottokorttia:

- i) mahdollinen luottoraja;
- ii) takaisinmaksuehdot tai tapa, jolla niistä määrätään;
- iii) mahdollinen peruuttamisaika.

3. Luottosopimukset, joissa käytetään luotollista shekkitiliä ja joihin ei muutoin sovelleta tätä direktiiviä:

- i) mahdollinen luottoraja tai menettely, jolla siitä määrätään;
- ii) käyttö- ja takaisinmaksuehdot;
- iii) mahdollinen peruuttamisaika.

4. Muut luottosopimukset, joihin sovelletaan tätä direktiiviä:

- i) mahdollinen luottoraja;
- ii) maininta mahdollisesti vaadittavasta vakuudesta;
- iii) takaisinmaksuehdot
- iv) mahdollinen peruuttamisaika;
- v) maininta siitä, että kuluttajalla on 8 artiklassa tarkoitettu oikeus vähennykseen, jos hän maksaa ennen eräpäivää.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 22 päivänä helmikuuta 1990,
kulutusluottoja koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten
lähentämisestä annetun direktiivin 87/102/ETY muuttamisesta**

(90/88/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

neuvoston direktiivin 87/102/ETY⁽⁴⁾ 5 artiklassa säädetään yhteisön laskentamenetelmän tai -menetelmien, jotka koskevat kulutusluottojen todellisen vuosikoron laskemista, käyttöön ottamisesta,

sisämarkkinoiden toteuttamisen ja niiden toiminnan edistämiseksi sekä hyvän kuluttajansuojan takaamiseksi on suotavaa käyttää samaa todellisen vuosikoron laskentamenetelmää koko yhteisön alueella,

tällaisen menetelmän käyttöön ottamiseksi ja kulutusluoton kokonaiskustannusten määrittelmän mukaisesti olisi suotavaa laatia yhtenäinen matemaattinen kaava todellisen vuosikoron laskemista ja laskennassa huomioon otettavien luottokustannusten määrittelyä varten luettelemalla ne kustannukset, joita ei saa ottaa huomioon,

siirtymäkauden aikana ne jäsenvaltiot, joissa ennen tämän direktiivin tiedoksiantopäivää sovellettava lainsäädäntö sallii toisenlaisen todellisen vuosikoron laskentakaavan käyttämisen, saavat edelleen soveltaa tällaisia säännöksiä,

ennen siirtymäkauden päättymistä neuvosto päättää komission ehdotuksesta saatujen kokemusten mukaisesti yhtenäisen yhteisön matemaattisen kaavan soveltamisesta,

todellisen vuosikoron laskemisessa on suotavaa tarvittaessa noudattaa tiettyjä oletuksia,

lainat, joiden vakuutena on kiinnitys kiinteään omaisuuteen, on erityislaatussa vuoksi suotavaa jättää edelleen osittain tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle ja

kuluttajalle kirjallisessa sopimuksessa annettavia tietoja olisi lisättävä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiiviä 87/102/ETY seuraavasti:

1. Korvataan 1 artiklan 2 kohdan d ja e alakohta seuraavasti:

"d) 'kulutusluoton kokonaiskustannuksilla' tarkoitetaan kaikkia kustannuksia, mukaan luettuna korko ja muut maksut, jotka kuluttajan on maksettava luotosta.";

⁽¹⁾ EYVL N:o C 155, 14.6.1988, s. 10

⁽²⁾ EYVL N:o C 96, 17.4.1989, s. 87 ja EYVL N:o C 291, 20.11.1989, s. 50

⁽³⁾ EYVL N:o C 337, 31.12.1988, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 42, 12.2.1987, s. 48

"e) 'todellisella vuosikorolla' tarkoitetaan kulutusluoton kokonaiskustannuksia vuosikorkona luoton määrälle ja laskettuna 1 a artiklassa säädettyllä tavalla."

2. Lisätään artikla seuraavasti:

"1 a artikla

1. a) Todellinen vuosikorko, joka on luotonantajan ja luotonsaajan keskenään sopimien tulevien ja nykyisten sitoumusten (lainojen, lyhennysten ja maksujen) nykyarvon vastine vuositasolla, laskeaan liitteessä II olevan matemaattisen kaavan avulla.

b) Liitteessä III on neljä malliesimerkkiä laskentamenetelmästä.

2. Laskettaessa todellista vuosikorkoa määrätään 1 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitetut 'kulutusluoton kokonaiskustannukset' ottamatta huomioon seuraavia maksuja:

i) luotonsaajalta perittävät maksut, joiden perusteena on se, että luotonsaaja ei ole noudattanut luottosopimuksen ehtoja;

ii) sellaiset kuluttajalta tavarain tai palvelun hankkimisen yhteydessä hankintahinnan lisäksi perittävät muut maksut, jotka on suoritettava riippumatta siitä, maksetaanko käteisellä vai luotolla;

iii) maksut varojen siirrosta sekä luoton lyhennysten, koron ja muiden maksujen maksamisessa käytettävän tilin hoitomaksut lukuun ottamatta tapauksia, joissa kuluttajalla ei-tältä osin ole kohtuullista valinnanvapautta ja joissa kyseiset maksut ovat epätavallisen suuret; tätä säännöstä ei kuitenkaan sovelleta käteisellä tai muulla tavoin suoritettujen lyhennysten tai maksujen perimisestä veloitettaviin korvauksiin;

iv) yhteisöjen tai ryhmien jäsenmaksut, joiden perusteena on muu kuin kulutusluottosopimus, vaikka ne vaikuttaisivatkin luottoehtoihin;

v) maksut vakuutuksesta tai takauksesta; mukaan luetaan kuitenkin ne maksut, joiden tarkoituksena on turvata luotonantajalle kuluttajan kuoleman, työkyvyttömyyden, sairauden tai työttömyyden varalta määrätään luoton kokonaismäärää, mukaan luettuna korot ja muut maksut, vastaava tai pienempi suoritus ja jotka luotonantaja on asettanut luoton myöntämisen ehdoksi.

3. a) Jos tässä direktiivissä tarkoitettuun luottoon sovelletaan 1 päivänä maaliskuuta 1990 voimassa olevia kansallisia säännöksiä, joiden mukaan tällaisesta luotosta perittävään todelliseen vuosikorkoon

sovelletaan enimmäismäärää, ja jos tällaiseen enimmäismäärään ei näiden säännösten mukaan tarvitse sisällyttää sellaisia muita vakio-kustannuksia, joita ei ole mainittu 2 kohdan i - v alakohdassa, jäsenvaltioiden ei yksinomaan tällaisten luottojen osalta tarvitse ottaa huomioon näitä kustannuksia laskettaessa luoton todellista vuosikorkoa sillä edellytyksellä, että kuluttajalle ilmoitetaan 3 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa ja luottosopimuksessa näiden kustannusten suuruus sekä se, että ne sisältyvät kuluttajalta perittäviin maksuihin.

b) Jäsenvaltiot eivät saa soveltaa a alakohdasta sen jälkeen, kun yhteisössä käytettävä yhtenäinen todellinen vuosikoron matemaattinen laskentakaava on otettu käyttöön 5 kohdan c alakohdan mukaisesti.

4. a) Todellinen vuosikorko on laskettava silloin, kun luottosopimus tehdään, jollei 3 artiklan mainontaa ja luottotarjouksia koskevista säännöksistä muuta johdu.

b) Laskutoimituksessa noudatetaan oletusta, jonka mukaan luottosopimus on voimassa sovitun ajan ja luotonantaja ja luotonsaaja täyttävät velvoitteensa sopimuksen ehtojen mukaisesti sovitun määrän päivinä.

5. a) Ne jäsenvaltiot, joissa ennen 1 päivää maaliskuuta 1990 sovellettuja säännösten nojalla todellisen vuosikoron laskemisessa saatiin käyttää toisenlaista kaavaa kuin II liitteessä oleva, saavat edelleen 1 kohdan a alakohdan säännöksen estämättä alueellaan soveltaa kyseistä kaavaa kolmen vuoden pituisena siirtymäkautena, joka alkaa 1 päivästä tammikuuta 1993.

Jäsenvaltioiden on ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin huolehtiakseen, että niiden alueella sovelletaan vain yhtä matemaattista kaavaa todellisen vuosikoron laskemisessa.

b) Kuusi kuukautta ennen a alakohdassa mainitun määräajan päättymistä komissio antaa neuvostolle kertomuksen siihen liittyvine ehdotuksineen, jonka nojalla on saatujen kokemusten mukaisesti mahdollista soveltaa yhtenäistä yhteisön matemaattista todellisen vuosikoron laskentakaavaa.

c) Neuvoston päättää määränemmistöllä komission ehdotuksesta 1 päivään tammikuuta 1996 mennessä.

6. Sellaisten luottosopimusten, joiden ehtojen mukaan korkokanta ja muiden todelliseen vuosikorkoon vaikuttavien maksujen määrä tai taso voivat vaihdella, mutta näistä eristä muodostuva määrä ei todellista vuosikorkoa laskettaessa ole tiedossa, todellinen vuosikorko lasketaan noudatetaan oletusta, jonka mukaan korko ja muut maksut pysyvät ennallaan ja niitä sovelletaan luottosopimuksen loppuun asti.

7. Tarvittaessa voidaan todellista vuosikorkoa laskettaessa noudattaa seuraavia oletuksia:
- jollei luottorajaa ole määrätty sopimuksessa, myönnetyn luoton määränä on kyseisen jäsenvaltion vahvistama määrä, joka vastaa enintään 2 000 ECUa;
 - jollei takaisinmaksun ajankohdasta ole sovittu eikä sitä voida päätellä myönnettyä luottoa koskevan sopimuksen ehdoista eikä luoton takaisinmaksutavasta, luottoajaksi on katsottava yksi vuosi;
 - jos sopimuksessa on sovittu useammasta lyhentämispäivästä, luotto nostetaan ja lyhennetään aikaisimpina sopimuksessa mainittuina määräpäivinä, jollei toisin ole sovittu."
3. Korvataan 2 artiklan 3 kohta seuraavasti:
- "3. Mitä edellä 1 a artiklassa sekä 4 - 12 artiklassa säädetään, ei sovelleta luottosopimuksiin tai sopimuksiin, jotka sisältävät lupauksen luoton myöntämisestä, jos sopimuksen vakuutena on kiinnitys kiinteään omaisuuteen, siltä osin kuin se, että tätä direktiiviä ei sovelleta niihin, ei johdu jo tämän artiklan 1 kohdan a alakohdasta."
4. Lisätään 4 artiklan 2 kohtaan alakohdat seuraavasti:
- "c) kuluttajan maksettavaksi tulevien lyhennysten sekä korkoerien ja muiden maksujen suuruus, lukumäärä ja maksuvälit tai eräpäivät sekä, jos se on mahdollista, niiden yhteismäärä;
- d) sellaiset edellä 1 a artiklan 2 kohdassa tarkoitetut kustannukset lukuun ottamatta seuraamuksia sopimusvelvoitteiden rikkomisesta, joita ei ole otettu huomioon todellista vuosikorkoa laskettaessa mutta jotka kuluttajan on tietyissä olosuhteissa maksettava, sekä maininta

näistä olosuhteista. Jos näiden maksujen tarkka määrä tiedetään, se on mainittava; muussa tapauksessa on mahdollisuuksien mukaan ilmoitettava joko näiden maksujen laskentamenetelmä tai mahdollisimman tarkka arvio niistä."

5. Poistetaan 5 artikla.

6. Liitteestä tulee liite I ja sen 1 kohtaan lisätään alakohta seuraavasti:

"ix) kuluttajan velvollisuus säästää tietty määrä rahaa erityiselle tilille."

7. Lisätään tämän direktiivin liitteenä olevat liitteet II ja III.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1992 ja niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 22 päivänä helmikuuta 1990.

Newoston puolesta

Puheenjohtaja

D.J. O'MALLEY

LIITE

"LIITE II

PERUSYHTÄLÖ, JOKA OSOITTAA YHTÄÄLTÄ LAINAN JA TOISAALTA LYHENNYSTEN JA MAKSUIEN VASTAAVUUDEN:

$$\sum_{k=1}^{K+m} \frac{A_k}{(1+i)^k} = \sum_{k'=1}^{K'-m'} \frac{A'_{k'}}{(1+i)^{k'}}$$

Kirjainten ja merkkien selitys:

- K on lainan numero
- K' on lyhennyksen tai maksun numero
- A_k on lainan K määrä
- $A'_{k'}$ on lyhennyksen K' määrä
- \sum summaa ilmaiseva merkki
- m on viimeisen lainan numero
- m' on viimeisen lyhennyksen tai maksun numero
- t_k on vuosina ja vuosien murto-osina ilmaistu lainan n:o 1 lainapäivän ja myöhempien lainojen n:ot 2 - m lainapäivien välinen aika
- $t_{k'}$ on vuosina ja vuosien murto-osina ilmaistu lainan n:o 1 lainapäivän ja lainojen n:ot 1 - m' lyhennysten tai maksujen eräpäivien välinen aika
- i on korkokanta, joka voidaan laskea (joko algebran, perättäisten likiarvojen tai tietokoneohjelman avulla), kun yhtälön muut jäsenet tunnetaan sopimuksen perusteella tai muutoin.

Huomautuksia:

- Eri sopimuspuolten eri ajankohtina maksamien määrien ei tarvitse olla samansuuruisia eikä niitä tarvitse maksaa noudattaen samoja maksuvälejä.
- Aloitetaan ensimmäisen lainan lainapäivästä.
- Päivämäärien väliset ajat ilmaistaan laskelmissa vuosina tai vuosien murto-osina.

III LIITE

LASKENTAESIMERKKEJÄ

1. Ensimmäinen esimerkki

Lainattu määrä $S = 1\ 000$ ECUa.

Se maksetaan takaisin yhtenä $1\ 200$ ECU:n suuruisena eränä 18 kuukauden eli 1,5 vuoden kuluttua lainapäivästä.

$$\text{Yhtälöksi saadaan } 1\ 000 = \frac{1\ 200}{(1 + i)^{1,5}}$$

$$\begin{aligned} \text{eli } (1 + i)^{1,5} &= 1,2 \\ 1 + i &= 1,129243\dots \\ i &= 0,129243\dots \end{aligned}$$

Tämä määrä pyöristetään alaspäin 12,9 prosentiksi tai 12,92 prosentiksi sen mukaan, salliiko valtio tai paikallinen käytäntö prosenttiluvun pyöristämisen yhteen vai kahteen desimaaliin.

2. Toinen esimerkki

Sovittu määrä $S = 1\ 000$ ECUa, mutta luotonantaja pidättää 50 ECUa selvitys- ja hallintokuluina, joten laina on itse asiassa 950 ECUa; takaisinmaksu, määrältään $1\ 200$ ECUa, tapahtuu kuten ensimmäisessä esimerkissä 18 kuukauden kuluttua lainapäivästä.

Yhtälöksi saadaan

$$950 = \frac{1\ 200}{(1 + i)^{1,5}}$$

$$\text{eli } (1 + i)^{1,5} = \frac{1\ 200}{950} = 1,263157\dots$$

$$\begin{aligned} 1 + i &= 1,16851\dots \\ i &= 0,16851\dots \text{ eli pyöristettynä } 16,9 \text{ prosentiksi tai } 16,85 \text{ prosentiksi.} \end{aligned}$$

3. Kolmas esimerkki

Luoton määrä on $1\ 000$ ECUa, ja se maksetaan takaisin kahtena 600 ECU:n lyhennyksenä, joista ensimmäinen maksetaan yhden ja toinen kahden vuoden kuluttua.

$$\text{Yhtälöksi saadaan } 1\ 000 = \frac{600}{1 + i} + \frac{600}{(1 + i)^2}$$

Se ratkaistaan algebran avulla ja lopputulokseksi saadaan $i = 0,1306623$ eli pyöristettynä joko $13,1$ prosentiksi tai $13,07$ prosentiksi.

4. Neljäs esimerkki

Luoton määrä on $1\ 000$ ECUa ja luotonantajien maksettavat määrät ovat:

Kolmen kuukauden	(0,25 vuoden) kuluttua	272 ECUa
Kuuden kuukauden	(0,50 vuoden) kuluttua	272 ECUa
Kahdentoista kuukauden	(1 vuoden) kuluttua	544 ECUa

Yhteensä 1 088 ECUa

Yhtälöksi saadaan:

$$1\ 000 = \frac{272}{(1 + i)^{0,25}} + \frac{272}{(1 + i)^{0,50}} + \frac{544}{1 + i}$$

Yhtälö mahdollistaa i :n laskemisen peräkkäisten likiarvojen avulla, jotka voidaan ohjelmoida pientietokoneeseen.

Tulokseksi saadaan:

$i = 0,1321$, pyöristettynä $13,2$ prosentiksi tai $13,21$ prosentiksi."

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 25 päivänä kesäkuuta 1987,
sellaisia tuotteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä, jotka näyttäessään
muulta kuin ovat vaarantavat kuluttajien terveyttä tai turvallisuutta**

(87/357/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

useissa jäsenvaltioissa on voimassa sellaisia tuotteita koskevia säännöksiä ja määräyksiä, jotka näyttäessään muulta kuin ovat vaarantavat kuluttajien terveyttä tai turvallisuutta; kuitenkin nämä säännökset poikkeavat sisällöltään, laajuudeltaan ja soveltamisalaltaan toisistaan; erityisesti nämä säännökset koskevat tietyissä jäsenvaltioissa kaikkia sellaisia tuotteita, jotka eivät ole elintarvikkeita mutta muistuttavat niitä, kun taas toisissa jäsenvaltioissa nämä säännökset koskevat tuotteita, joita voidaan helposti erehtyä pitämään elintarvikkeina, erityisesti makeisina,

tällainen tilanne muodostaa merkittäviä esteitä tavaroiden vapaalle liikkuvuudelle sekä epäyhtenäisiä kilpailuosuhteita yhteisössä takaamatta kuitenkaan tehokasta suojaa kuluttajille, varsinkaan lapsille,

nämä yhteismarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa haittaavat esteet on poistettava ja kuluttajille on taattava riittävä kuluttajansuoja 14 päivänä huhtikuuta 1975 ja 19 päivänä toukokuuta 1981 annettujen neuvoston päätöslauselmien, joista ensimmäinen koskee Euroopan talousyhteisön ensimmäistä⁽³⁾ ja jälkimmäinen toista⁽⁴⁾ toimintaohjelmaa kuluttajansuojaa ja kuluttajavalistusta koskevaksi politiikaksi, sekä 23 päivänä kesäkuuta 1986 uudesta kuluttajapoliittisesta aloitteesta⁽⁵⁾ annetun neuvoston päätöslauselman mukaisesti,

kuluttajien terveyden ja turvallisuuden suojan tulisi olla samalla tasolla eri jäsenvaltioissa,

tämän vuoksi on tarpeen kieltää sellaisten tuotteiden saattaminen markkinoille ja maahantuonti sekä valmistus tai maasta-

vienti, jotka sen vuoksi, että niitä saatetaan erehtyä pitämään elintarvikkeina, vaarantavat kuluttajien terveyttä tai turvallisuutta,

on säädettävä tarkastuksista, joiden suorittaminen on jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tehtävänä,

neuvoston kuluttajansuojaa koskeviin päätöslauseelmiin sisältyvien periaatteiden mukaisesti vaaralliset tuotteet on poistettava markkinoilta,

on säädettävä mahdollisuudesta käsitellä yhdessä ja tutkia toimenpiteitä, jotka jäsenvaltiot toteuttavat tällaisten tuotteiden kieltämiseksi tai poistamiseksi markkinoilta tämän direktiivin periaatteiden yhdenmukaisen soveltamisen takaamiseksi koko yhteisössä; tällainen selvittely ja keskustelu voi tapahtua päätöksellä 84/133/ETY⁽⁶⁾ perustetussa neuvoa-antavassa komiteassa, ja

saattaa olla tarpeellista laajentaa direktiivin soveltamisala koskemaan myös muita tuotejäljitelmiä kuin vaarallisia elintarvikkejäljitelmiä sekä arvioida ja muuttaa tässä direktiivissä säädetyjä menettelyjä, minkä vuoksi on säädettävä, että neuvosto kahden vuoden kuluttua tämän direktiivin täytäntöönpanosta päättää komission saaduista kokemuksista antaman kertomuksen perusteella tämän direktiivin säännösten mahdollisesta tarkistamisesta,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan jäljempänä 2 kohdassa määriteltäviin tuotteisiin, jotka näyttäessään muulta kuin ovat vaarantavat kuluttajien terveyttä tai turvallisuutta.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja tuotteita ovat sellaiset tuotteet, jotka eivät ole elintarvikkeita mutta joiden muoto, tuoksu, väri, ulkonäkö, pakkaus, päällysmarkkinat, tilavuus tai koko helposti erehdyttää kuluttajat, varsinkin lapset, pitämään niitä elintarvikkeina ja sen vuoksi panemaan suuhunsa, imeskelemään taikka nielemään tai vetämään henkeensä niitä, mikä saattaa olla vaarallista ja aiheuttaa esimerkiksi tukehtumisen tai myrkytyksen taikka ruoansulatuskanavan puhkeamisen tai tukkeutumisen.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 156, 15.6.1987

⁽²⁾ EYVL N:o C 150, 9.6.1987, s. 1

⁽³⁾ EYVL N:o C 92, 25.4.1975, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 133, 3.6.1981, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 167, 5.7.1986, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 70, 13.3.1984, s. 16

2 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet tässä direktiivissä tarkoitettujen tuotteiden markkinoille saattamisen ja maahantuonnin sekä joko valmistuksen tai maastaviennin kieltämiseksi.

3 artikla

Jäsenvaltioiden on erityisesti huolehdittava markkinoilla olevien tuotteiden tarkastamisesta sen varmistamiseksi, ettei tässä direktiivissä tarkoitettuja tuotteita pidetä kaupan, ja niiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet huolehtiakseen, että niiden toimivaltaiset viranomaiset poistavat tässä direktiivissä tarkoitetut tuotteet markkinoilta taikka toteuttavat toimenpiteet näiden tuotteiden poistamiseksi markkinoilta.

4 artikla

1. Jos jäsenvaltio toteuttaa tietyn toimenpiteen 2 ja 3 artiklan mukaisesti, sen on ilmoitettava tästä komissiolle. Sen on annettava tiedoksi tuotteen kuvaus ja päätöksensä perusteet.

Jos tuotteesta on annettu tiedot jo päätöksen 84/133/ETY nojalla, tämän direktiivin nojalla ei kuitenkaan vaadita uutta ilmoitusta.

Komission on mahdollisimman pian toimitettava tiedot tuotteesta edelleen toisille jäsenvaltioille.

2. Päätöksellä 84/133/ETY perustetussa komiteassa on komission tai jäsenvaltion pyynnöstä keskusteltava tämän

direktiivin säännösten soveltamiseen liittyvistä kysymyksistä.

5 artikla

Kahden vuoden kuluttua 6 artiklassa mainitusta päivästä neuvosto päättää komission antaman kertomuksen, joka koskee saatuja kokemuksia, sekä siihen liittyvien aiheellisten ehdotusten perusteella tämän direktiivin säännösten mahdollisesta muuttamisesta, erityisesti sen soveltamisalan laajentamisesta koskemaan muita vaarallisia tuotejäljitelmiä kuin elintarvikkejäljitelmiä sekä 4 artiklassa säädettyjen menettelytapojen tarkistamisesta.

6 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 26 päivänä kesäkuuta 1989. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

7 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 25 päivänä kesäkuuta 1987.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H. DE CROO

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 7 päivänä kesäkuuta 1988,
kuluttajansuojasta muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden hintojen ilmoittamisessa

(88/314/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

yhteisön toimintaohjelmissa kuluttajansuojaa ja kuluttajavalistusta koskevaksi politiikaksi⁽⁴⁾ edellytetään hintojen ilmoittamista koskevien yhteisten periaatteiden luomista,

kuluttajansuojasta elintarvikkeiden hintojen ilmoittamisessa 19 päivänä kesäkuuta 1979 annetussa neuvoston direktiivissä 79/581/ETY⁽⁵⁾ veloitetaan ilmoittamaan elintarvikkeiden hinnat; tietyn pakkauskoon mukaan valmiiksi pakattujen elintarvikkeiden ja muiden kotitaloudessa käytettävien tuotteiden hintojen ilmoittamisesta 19 päivänä kesäkuuta 1979 annetussa neuvoston päätöslauselma muiden kotitaloudessa käytettävien tuotteiden kuin elintarvikkeiden myyntihinnan ja yksikköhinnan ilmoittamista koskeva ehdotus,

on tärkeää toteuttaa toimenpiteet, joiden tarkoituksena on sisämarkkinoiden asteittainen toteuttaminen viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1992,

muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden myyntihinnan ja yksikköhinnan ilmoittaminen helpottaa kuluttajan hintavertailua myyntipaikalla; se lisää siten markkinoiden avoimuutta ja takaa paremman kuluttajansuojan,

periaatteessa näiden hintojen ilmoittamisvelvollisuuden tulee koskea kaikkia kuluttajille tarjottavia muita tuotteita kuin elintarvikkeita; tätä velvollisuutta on sovellettava myös kirjallisiin tai painettuihin mainoksiin ja juutteloihin aina, kun niissä mainitaan tuotteiden myyntihinnat,

myyntihintaa ja yksikköhintaa ilmoitettaessa on kunkin tuoter ryhmän osalta sovellettava erityistä menettelyä, jotta hinnan merkitsemisestä tuotteeseen ei aiheutuisi kohtuutonta vaivaa vähittäismyynnille,

on aiheellista antaa jäsenvaltiolle mahdollisuus sallia poikettavan velvollisuudesta ilmoittaa yksikköhinta kun on kysymys sellaisista tuotteista, joihin sovellettuna tällaisella ilmoittamisella ei olisi merkitystä,

valmiiksi pakattujen tuotteiden ollessa kyseessä yksikköhinnan ilmoittamisvelvollisuuden sijasta olisi aina kun se on mahdollista standardoitava tuotemäärät; tietyn pakkauskoon mukaan valmiiksi pakattujen tuotteiden tuotemäärävalikoimien standardoinnissa yhteisön tasolla saavutettu edistyminen olisi otettava huomioon, ja sen vuoksi olisi säädettävä tällä tavoin standardoituja tuotemäärävalikoimia koskeva poikkeus,

neuvoston direktiivissä 80/232/ETY⁽⁷⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 87/356/ETY⁽⁸⁾, säädetään tietyille valmiiksi pakatuille tuotteille sallitut nimellismäärä- ja nimellistilavuusvalikoimat, ja

⁽¹⁾ EYVL N:o C 8, 13.1.1984, s. 2 ja

EYVL N:o C 121, 7.5.1987, s. 9

⁽²⁾ EYVL N:o C 122, 20.5.1985, s. 148 ja 18 päivänä toukokuuta 1988 tehty päätös (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL N:o C 343, 24.12.1985, s. 34

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 92, 25.4.1975, s. 2 ja

EYVL N:o C 133, 3.6.1981, s. 2

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 158, 26.6.1979, s. 19

⁽⁶⁾ EYVL N:o C 163, 30.6.1979, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 51, 25.2.1980, s. 1

⁽⁸⁾ EYVL N:o L 192, 11.7.1987, s. 48

tämän direktiivin säännöksillä on tavoitteena edistää kuluttaja-valistusta ja kuluttajansuojaa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tämä direktiivi koskee sellaisten pakkaamattomina myytävien taikka tietyn pakkauskoon mukaan tai vaihtelevina määrinä valmiiksi pakattujen tuotteiden myyntihinnan ja yksikköhinnan ilmoittamista, jotka eivät ole elintarvikkeita ja joita tarjotaan kuluttajalle tai mainostetaan ilmoittamalla hinta.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta:

- kaupankäyntiä tai muuta elinkeinotoimintaa varten ostettuihin tuotteisiin,
- tuotteisiin, jotka toimitetaan palvelun suorittamisen yhteydessä,
- yksityishenkilöiden väliseen kauppaan,
- huutokauppaan eikä taide- ja antiikkiesineiden kauppaan.

2 artikla

Tässä direktiivissä:

- a) 'pakkaamattomina myytävillä tuotteilla' tarkoitetaan tuotteita, joita ei ole pakattu valmiiksi tai joita ei mitata tai punnita muutoin kuin kuluttajan ollessa läsnä;
- b) 'yksittäiskappaleina myytävillä tuotteilla' tarkoitetaan tuotteita, joita ei voida jakaa osiin niiden laatua tai ominaisuuksia muuttamatta;
- c) 'valmiiksi pakatuilla tuotteilla' tarkoitetaan tuotteita, jotka on pakattu muutoin kuin kuluttajan ollessa läsnä riippumatta siitä, peittääkö pakkaus tuotteen kokonaan vai vain osittain;
- d) 'tietyn pakkauskoon mukaan valmiiksi pakatuilla tuotteilla' tarkoitetaan tuotteita, jotka on pakattu valmiiksi siten, että pakkauksessa oleva määrä vastaa jotakin ennalta valittua arvoa;
- e) 'vaihtelevina määrinä valmiiksi pakatuilla tuotteilla' tarkoitetaan tuotteita, jotka on pakattu valmiiksi siten, että pakkauksessa oleva määrä ei vastaa ennalta valittua arvoa;
- f) 'myyntihinnalla' tarkoitetaan tuotteen tietyn määrän hintaa;
- g) 'yksikköhinnalla' tarkoitetaan tuotteen kilo-, litra-, metri- tai neliömetrihintaa, jollei 6 artiklan 2 kohdasta ja 10 artiklan toisesta alakohdasta muuta johdu.

3 artikla

1. Edellä 1 artiklassa tarkoitetuissa tuotteissa on oltava 4 artiklassa mainitut ehdot täyttävä myyntihintamerkintä.

2. Tuotteissa, jotka on pakattu valmiiksi tietyn pakkauskoon mukaan ja jotka on lueteltu liitteessä, sekä tuotteissa, jotka on pakattu valmiiksi vaihtelevina määrinä, on samoin oltava yksikköhintamerkintä, jollei 7 - 10 artiklasta muuta johdu.

3. Pakkaamattomina myytävien tuotteiden yksikköhinta on ilmoitettava. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin antaa tarkempia säännöksiä siitä, millä edellytyksillä tiettyjen näihin tuotteisiin kuuluvien tuoteryhmien myyntihinta voidaan ilmoittaa kappalehintaan.

4. Myyntihinnan ja yksikköhinnan on jäsenvaltioiden säätämien ehtojen mukaisesti liityttävä tuotteen lopulliseen hintaan.

4 artikla

Myyntihinnan ja yksikköhinnan on oltava yksiselitteisiä, helposti tunnistettavia ja selvästi luettavia. Jäsenvaltiot voivat antaa erityisiä säännöksiä tällaisesta hintojen ilmoittamisesta esimerkiksi julisteiden, hyllyyn kiinnitettävien merkintöjen tai pakkaukseen tehtävien merkintöjen avulla.

5 artikla

Kaikkissa kirjallisissa tai painetuissa mainoksissa tai luetteloissa, joissa mainitaan 1 artiklassa tarkoitettujen tuotteiden myyntihinta, on ilmoitettava yksikköhinta, jollei 3 artiklan 2 kohdasta muuta johdu.

6 artikla

1. Yksikköhinta on ilmoitettava litrahintana tai kuutiometrihintana, jos tuotteita myydään tilavuuden mukaan, kilohintana tai tonnihintana, jos tuotteita myydään painon mukaan, metrihintana, jos tuotteita myydään pituuden mukaan, ja neliömetrihintana, jos tuotteita myydään pinta-alan mukaan.
2. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin sallia, että yksikköhinta ilmoitetaan 1 kohdassa mainittujen yksiköiden kymmenkertaa tai kymmenesosaa kohti, jotta voidaan ottaa huomioon määrät, joita tiettyjen tuotteiden kaupassa yleensä käytetään.
3. Valmiiksi pakattujen tuotteiden yksikköhinnan on viitattava pakkauksessa ilmoitettuun määrään kansallisten ja yhteisön säännösten mukaisesti.

7 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat olla soveltamatta yksikköhinnan ilmoittamisvelvollisuutta kun on kyse sellaisista pakkaamattomina tai valmiiksi pakattuina myytävistä tuotteista, joihin sovelletuna tällaisella ilmoittamisella ei olisi merkitystä.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja tuotteita ovat erityisesti:
 - a) tuotteet, joiden painon tai tilavuuden ilmoittamista ei vaadita (erityisesti yksittäiskappaleina myytävät tuotteet);
 - b) erilaiset samassa pakkauksessa myytävät tuotteet;
 - c) automaateissa myytävät tuotteet;
 - d) samassa pakkauksessa olevat tuotteet, joista valmistetaan seos;

- e) direktiivin 80/232/ETY 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut moniosaiset pakkaukset, jos niissä on sellaisia yksittäistuotteita, jotka vastaavat jotakin yhteisön tuotemäärävalikoimassa esiintyvää arvoa.

8 artikla

1. Velvollisuus ilmoittaa yksikköhinta ei koske direktiivin 80/232/ETY liitteessä I olevassa 5, 8.2, 8.3, 8.5, 8.6, 9, 10 ja 11 kohdassa lueteltuja tuotteita, jos niitä myydään sanotussa liitteessä mainittuina sisällön nimellismäärinä.

2. Jäsenvaltiot voivat olla soveltamatta velvollisuutta ilmoittaa yksikköhinta seuraaviin tuotteisiin:

- direktiivin 80/232/ETY liitteessä I olevassa 4, 6, 7, 8.1. ja 8.4 kohdassa luetellut tuotteet, jos niitä myydään sanotussa liitteessä mainitun sisällön nimellismäärävalikoiman mukaisesti,
- direktiivin 80/232/ETY liitteessä II olevassa 3 kohdassa tarkoitetut tuotteet, jos niitä myydään jäykissä astioissa sanotussa liitteessä olevan tilavuusvalikoiman mukaisesti, eikä niitä ole lueteltu sanotun direktiivin liitteessä I,
- direktiivin 80/232/ETY liitteessä I tarkoitetut tuotteet, jos niitä myydään jäykissä astioissa sanotun direktiivin III liitteessä olevan tilavuusvalikoiman mukaisesti.

3. Jäsenvaltiot voivat olla soveltamatta velvollisuutta ilmoittaa yksikköhinta 1 ja 2 kohdassa lueteltuihin valmiiksi pakattuihin tuotteisiin, jos niitä myydään määrinä, jotka ovat pienempiä kuin yhteisön tuotemäärävalikoiman pienin arvo tai suurempia kuin yhteisön tuotemäärävalikoiman suurin arvo.

9 artikla

Kun yhteisö toteuttaa toimenpiteet tietyn pakkauskoon mukaan valmiiksi pakattuihin tuotteisiin sovellettavien tuotemäärävalikoiden yhdenmukaistamiseksi tai kun aikaisemmin hyväksytyjä tuotemäärävalikoimia tarkistetaan, neuvosto muuttaa komission ehdotuksesta 8 artiklaa.

10 artikla

Jäsenvaltiot saavat tämän direktiivin antamispäivästä alkavan seitsemän vuoden siirtymäajan kuluessa soveltaa niitä tämän direktiivin säännöksiä, jotka koskevat liitteessä tarkoitettuja, tietyn pakkauskoon mukaan valmiiksi pakattuja tuotteita. Tämän siirtymäkauden aikana jäsenvaltiot voivat pitää voimassa sellaiset näitä tuotteita koskevat kansalliset toimenpiteet

ja käytännöt, joita noudatetaan tämän direktiivin antamispäivänä.

Irlannin ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on ennen sen siirtymäkauden loppua, jonka aikana yhteisön mittayksiköjä koskevat säännökset sallivat englannimittayksiköiden käytön, määrättävä jokaiselle tuotteelle tai tuoteryhmälle SI-järjestelmän tai englannimittayksiköiden mukaiset paino-, tilavuus-, pituus- tai pintalamittayksiköt, joita kohti yksikköhinta on ilmoitettava.

11 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat sallia poikkeavan velvollisuudesta ilmoittaa yksikköhinta sellaisten valmiiksi pakattujen tuotteiden osalta, joita myydään tietyissä pienissä vähittäismyyntipaikoissa ja jotka myyjä toimittaa suoraan ostajalle, jos yksikköhintojen ilmoittaminen:

- aiheuttaisi kohtuutonta vaivaa tällaisille myyntipaikoille tai
- olisi ilmeisen epäkäytännöllistä myytäväksi tarjottujen tuotteiden lukumäärän, myyntialueen ja sen ominaisuuksien tai tiettyihin kaupankäyntimuotoihin kuten eräisiin liikkuvan kaupan muotoihin liittyvien erityisolosuhteiden vuoksi.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuilla poikkeuksilla ei rajoiteta niitä hintojen ilmoittamista koskevia veloitteita, jotka perustuvat tämän direktiivin antamisen ajankohtana voimassa oleviin kansallisiin säännöksiin.

12 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kahden vuoden kuluessa tämän direktiivin antamisesta. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

13 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 7 päivänä kesäkuuta 1988.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. BANGEMANN

*LIITE***Direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen pakkauskoon mukaan valmiiksi pakatut tuotteet**

Direktiivin 80/232/ETY liitteen I 4 kohdassa tarkoitettujen maalien ja vερmssat, ei kuitenkaan taide- tai opetuskäyttöön tarkoitettujen taiteilijavärien;

Direktiivin 80/232/ETY liitteen I 5 kohdassa tarkoitettujen liimien ja liisterien;

Direktiivin 80/232/ETY liitteen I 6 kohdassa tarkoitettujen puhdistusvalmisteiden;

Direktiivin 80/232/ETY liitteen I kohdissa 7.1 - 7.6 tarkoitettujen kosmetiikka-, ehoston- ja hoitovalmisteiden;

Direktiivin 80/232/ETY liitteen I kohdissa 8.1 - 8.6 sekä sanotun direktiivin liitteen II 3 alakohdassa tarkoitettujen pesuainesten;

Direktiivin 80/232/ETY liitteen I 9 kohdassa tarkoitettujen liuotimien;

Direktiivin 80/232/ETY liitteen I 10 kohdassa tarkoitettujen voiteluöljyjen;

Direktiivin 80/232/ETY liitteen I 11 kohdassa tarkoitettujen neulclangat.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 13 päivänä kesäkuuta 1990,
matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatoista**

(90/314/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

yhteisön tärkeimpiä tavoitteita on toteuttaa sisämarkkinat, joiden olennainen osa on matkailu,

matkapaketteja, pakettilomia ja pakettikiertomatoja, jäljempänä 'matkapaketit', koskevista jäsenvaltioiden kansallisissa laeissa on eroavuuksia ja kansalliset käytännöt poikkeavat tällä alalla huomattavasti toisistaan, mikä on esteenä matkapaketteihin liittyvien palvelujen tarjoamisen vapaudelle ja vääristää eri jäsenvaltioissa toimivien matkanjärjestäjien välistä kilpailua,

yhteisten matkapaketteja koskevien sääntöjen laatiminen edistää näiden esteiden poistamista ja palvelujen yhteismarkkinoiden toteuttamista sekä antaa yhdessä jäsenvaltioissa toimiville matkanjärjestäjille tilaisuuden tarjota palvelujaan toisissa jäsenvaltioissa ja yhteisön kuluttajille vertailukelpoisista ehdoista saatavan hyödyn näiden ostaessa matkapaketin missä tahansa jäsenvaltiossa,

neuvoston 19 päivänä toukokuuta 1981 antamassa päätöslauselmassa Euroopan talousyhteisön toisesta toimintaohjelmasta kuluttajansuojaa ja kuluttajavaliustusta koskevaksi politiikaksi⁽⁴⁾, sen liitteen 36 kohdan b alakohdassa, kehoitetaan komissiota tutkimaan muun muassa matkailua ja tekemään tarvittaessa aiheelliset ehdotukset, joissa otetaan huomioon niiden merkitys kuluttajansuojan kannalta ja jäsenmaiden lainsäädännössä olevien erojen vaikutukset yhteismarkkinoiden moitteettomalle toiminnalle,

neuvosto hyväksyi 10 päivänä huhtikuuta 1984 antamassaan päätöslauselmassa⁽⁵⁾ yhteisön matkailupolitiikasta komission

aloitteen kiinnittää huomiota matkailun merkitykseen ja otti huomioon komission alustavat suuntaviivat yhteisön matkailupolitiikaksi,

komission neuvostolle antaman tiedonannon, "Uusi kuluttajapoliittinen aloite", joka hyväksyttiin neuvoston päätöslauselmalla 6 päivänä toukokuuta 1986⁽⁶⁾, 37 kohdassa mainitaan komission ehdottamien toimenpiteiden joukossa matkapaketteja koskevan lainsäädännön yhdenmukaistaminen,

matkailun merkitys jäsenvaltioiden talouselämässä kasvaa jatkuvasti ja matkapaketit ovat tärkeä osa matkailua; antamalla yhteiset vähimmäissäännökset edistettäisiin matkapakettitoiminnan kasvua ja tuottavuutta jäsenmaissa ja annettaisiin tälle toiminnalle yhteisön tason ulottuvuus; tämä ei hyödyttäisi ainoastaan yhteisön kansalaisia, jotka ostavat mainittujen sääntöjen mukaisesti järjestettyjä matkapaketteja, vaan houkuttelisi myös yhteisön ulkopuolelta tulevia matkailijoita, jotka pyrkivät saamaan taatut vähimmäisvaatimukset täyttävistä matkapaketeista koituvat edut,

eri jäsenmaiden kuluttajansuojasäännöksissä olevat erot rajoittavat jäsenvaltioiden kuluttajien halua ostaa matkapaketteja toisista jäsenvaltioista,

tämä pidäke vaikuttaa erityisesti siten, että kuluttajat luopuvat ostamasta matkapaketteja oman jäsenvaltionsa ulkopuolelta, ja se on suurempi kuin muita palveluja hankittaessa, kun otetaan huomioon matkapakettiin sisältyvien palvelujen erityisluonne, johon yleensä liittyy huomattavan rahamäärän käyttö etukäteen ja palvelujen järjestäminen muussa valtiossa kuin kuluttajan asuinmaassa,

kuluttajan pitäisi voida hyötyä tämän direktiivin mukaisesta suojasta siitä riippumatta, onko hän suoranainen sopimuspuoli, siirronsaaja vai sellaisen ryhmän jäsen, jonka puolesta toinen henkilö on tehnyt sopimuksen matkapaketista,

matkapaketin järjestäjän ja sen välittäjän velvollisuutena pitäisi olla huolehtia siitä, että heidän järjestämäänsä tai myymäänsä matkapakettiin liittyvässä kuvailevassa aineistossa annettava

⁽¹⁾ EYVL N:o C 96, 12.4.1988, s. 5

⁽²⁾ EYVL N:o C 69, 20.3.1989, s. 102 ja EYVL N:o C 149, 18.6.1990

⁽³⁾ EYVL N:o C 102, 24.4.1989, s. 27

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 165, 23.6.1981, s. 24

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 115, 30.4.1984, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o C 118, 7.3.1986, s. 28

tieto ei ole harhaanjohtavaa ja että kuluttajien saatavilla olevissa esitteissä annettava tieto on ymmärrettävää ja täsmällistä,

kuluttajan on saatava selvitys matkapakettiin sovellettavista sopimusehdoista; tämä voidaan toteuttaa vaatimalla sopimusehtojen laatimista kirjallisesti tai muutoin todistettavasti siten, että ne ovat ymmärrettäviä ja kuluttajan saatavissa ja että kuluttajalle annetaan niistä jäljennös,

kuluttajan on tietyissä olosuhteissa voitava siirtää tekemänsä varaus kolmannelle henkilölle, joka antaa tähän suostumuksensa,

sopimuksen mukaista hintaa ei pitäisi periaatteessa saada muuttaa lukuun ottamatta tapauksia, joissa mahdollisuudesta korottaa tai laskea hintaa on nimenomaan sovittu; tämä saisi olla mahdollista kuitenkin vain tiettyjen ehtojen täyttyessä,

kuluttajan pitäisi tietyissä olosuhteissa voida purkaa matkapakettisopimus ennen matkalle lähtöä,

kuluttajan oikeudet tilanteissa, joissa paketin järjestäjä peruuttaa matkan ennen sovittua lähtöpäivää, pitäisi säännellä selkeästi,

matkanjärjestäjällä pitäisi olla tiettyjä velvoitteita kuluttajaa kohtaan tapauksissa, joissa kuluttajan jo ollessa matkalla sovittujen palvelujen suorittaminen on huomattavan puutteellista tai joissa matkanjärjestäjä huomaa, ettei hän voi suorittaa merkittävää osaa sovitusta palveluista,

sopimuksen osapuolena olevan matkanjärjestäjän ja välittäjän pitäisi olla vastuussa suhteessa kuluttajaan sopimuksen mukaisten velvoitteiden asianmukaisesta täyttämisestä; matkanjärjestäjän ja välittäjän pitäisi lisäksi olla vastuussa vahingosta, joka kuluttajalle aiheutuu siitä, ettei sopimusta täydetä tai että se täydetään virheellisesti, paitsi jos sopimuksen täyttämiseksi olevat puutteet eivät johdu heidän tai muun palveluja suorittavan virheestä,

tapauksissa, joissa matkanjärjestäjä tai välittäjä on vastuussa siitä, ettei pakettiin sisältyviä palveluja suoriteta tai että ne suoritetaan virheellisesti, vastuuta pitäisi rajoittaa siten kuin siitä on määrätty tällaisia palveluja koskevissa kansainvälisissä sopimuksissa, erityisesti kansainvälistä ilmakuljetusta koskevassa vuoden 1929 Varsovan sopimuksessa, rautatiekuljetusta koskevassa vuoden 1961 Bernin sopimuksessa, merikuljetusta koskevassa vuoden 1974 Ateenan sopimuksessa ja hotellinpitäjien vastuuta koskevassa vuoden 1962 Pariisin sopimuksessa; vastuuta muusta kuin henkilövahingosta tulisi myös voida rajoittaa matkapakettisopimuksessa, jos rajoitukset eivät ole kohtuuttomia,

tietojen antamiseksi kuluttajille ja kuluttajien tekemien valitusten käsittelemiseksi tulisi ryhtyä tiettyihin järjestelyihin,

sekä kuluttajien että matkapakettialan edun mukaista olisi velvoittaa matkanjärjestäjät ja välittäjät asettamaan riittävä

vakuus maksukyvyttömyyden varalta, ja

jäsenvaltioiden tulisi voida antaa tai pitää voimassa säännöksiä tehokkaammasta matkapaketteihin sovellettavasta kuluttajan-suojasta,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tämän direktiivin tarkoituksena on lähentää toisiinsa jäsenvaltioiden lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, joita sovelletaan yhteisön alueella myytäviin tai myytäväksi tarjottaviin matkapaketteihin, mukaan lukien pakettilomat ja pakettikiertomatkat.

2 artikla

Tässä direktiivissä:

- 'matkapaketilla' tarkoitetaan etukäteen järjestettyä vähintään kahden jäljempänä mainitun palvelun yhdistelmää, kun ne myydään tai niitä tarjotaan myytäväksi yhdistettyyn hintaan ja kun palvelu kestää yli 24 tuntia tai sisältää majoituksen yön aikana:
 - kuljetus;
 - majoitus;
 - muu matkailupalvelu, joka muodostaa huomattavan osan matkapaketista mutta joka ei välittömästi liity kuljetukseen tai majoitukseen.

Samana matkapaketin eri osien laskuttaminen erikseen ei vapauta matkanjärjestäjää tai välittäjää tässä direktiivissä säädetyistä velvollisuuksista;

- 'matkanjärjestäjällä' tarkoitetaan henkilöä, joka muutoin kuin satunnaisesti järjestää matkapaketteja ja myy tai tarjoaa niitä myytäväksi suoraan taikka välittäjän välityksin;
- 'välittäjällä' tarkoitetaan henkilöä, joka myy tai tarjoaa myytäväksi matkanjärjestäjän kokoaman matkapaketin;
- 'kuluttajalla' tarkoitetaan henkilöä, joka ostaa matkapaketin tai tekee sopimuksen sen ostamisesta ('pääsopija'), tai muuta henkilöä, jonka lukuun pääsopija tekee sopimuksen matkapaketin ostamisesta ('muut edunsaajat'), taikka muuta henkilöä, jolle pääsopija tai muu edunsaaja siirtää matkapaketin ('siirronsaaja');
- 'sopimuksella' tarkoitetaan kuluttajan ja matkanjärjestäjän tai välittäjän välistä välipuhetta.

3 artikla

- Matkanjärjestäjän tai välittäjän kuluttajalle antamassa matkapaketissa kuvailevassa tai sen hintaa ja muita sopimusehtoja koskevassa aineistossa ei saa olla harhaanjohtavia tietoja.

2. Jos kuluttajan saataville annetaan esite, siinä on mainittava selvästi, ymmärrettävästi ja täsmällisesti sekä hinta että riittävät tiedot seuraavista seikoista:

- a) matkan kohde ja kuljetusväline sekä kuljetuksen ominaisuudet ja luokka;
- b) majoitus ja sen muoto, sijainti, luokka tai mukavuusaste ja pääominaisuudet sekä sen hyväksyntä ja matkailuluokitus sen jäsenvaltion sääntöjen mukaan, jossa majoitus tapahtuu;
- c) ateriasuunnitelma;
- d) matkareitti;
- e) yleiset tiedot passi- ja viisumimääräyksistä, joita sovelletaan asianomaisen jäsenvaltion tai asianomaisten jäsenvaltioiden kansalaisiin, sekä matkaa ja oleskelua koskevista terveystieteistä;
- f) ennakkomaksu joko rahamääränä tai prosentteina matkan hinnasta sekä ajankohta, johon mennessä loput matkan hinnasta on maksettava;
- g) vaaditaanko matkapaketin toteuttamiseksi vähimmäismäärä osallistujia, ja mihin mennessä kuluttajalle on viimeistään ilmoitettava matkan peruuntumisesta.

Esitteessä annetut tiedot sitovat matkanjärjestäjää tai välittäjää, jollei:

- muuttuneesta tiedosta ole selkeästi mainittu kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä, ja esitteessä on tästä mahdollisuudesta nimenomainen ehto,
- muutoksista ole myöhemmin sovittu osapuolten kesken.

4 artikla

1. a) Matkanjärjestäjän tai välittäjän on annettava kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä kirjallisesti tai muulla sopivalla tavalla yleiset tiedot passi- ja viisumimääräyksistä, joita sovelletaan asianomaisen jäsenvaltion tai asianomaisten jäsenvaltioiden kansalaisiin, erityisesti näiden asiakirjojen hankkimiseksi tarvittavasta ajasta, sekä matkaa ja oleskelua koskevista terveystieteistä;
- b) matkanjärjestäjän tai välittäjän on myös annettava kuluttajalle hyvissä ajoin ennen matkan alkamista kirjallisesti tai muulla sopivalla tavalla seuraavat tiedot:
 - i) matkan aikana tehtävien pysähdysten ajat ja paikat, kuljetusyhteydet sekä yksityiskohtaiset tiedot matkustajalle varatusta paikasta kuten hytistä tai makuupaikasta laivalla tai junassa;
 - ii) matkanjärjestäjän tai välittäjän paikallisen edustajan nimi, osoite ja puhelinnumero tai, jos tällaista ei ole, vastaavat tiedot niistä paikallisista toimi-

paikoista, joihin kuluttaja voi vaikeuksien ilmaantua ottaa yhteyttä.

Jos tällaisia edustajia tai toimipaikkoja ei ole, kuluttajalle on joka tapauksessa annettava hätäilanteita varten puhelinnumero tai muut tarpeelliset tiedot, joiden avulla hän voi saada yhteyden matkanjärjestäjään tai välittäjään;

- iii) alaikäisen matkustaessa ulkomailla tai oleskellessa siellä tiedot, joiden avulla lapsen tai hänestä matkakohteessa vastuussa olevaan henkilöön saadaan suoraan yhteys;
- iv) tiedot mahdollisuudesta ottaa vapaaehtoinen vakuutus niiden kustannusten korvaamiseksi, jotka aiheutuvat, jos kuluttaja peruuttaa matkan, taikka sairaudesta tai tapaturmasta aiheutuvien avustusta ja kotiuttamiskustannusten korvaamiseksi.

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että sopimukseen sovelletaan seuraavia periaatteita:

- a) sopimuksessa on mainittava ainakin matkapaketin sisällön mukaan kysymykseen tulevat liitteessä luetellut vähimmäistiedot;
- b) kaikki sopimusehdot on tehtävä kirjallisesti tai muussa ymmärrettävässä ja kuluttajan saatavissa olevassa muodossa, ja ne on annettava tiedoksi kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä; kuluttajalle on annettava jäljennös sopimusehdoista;
- c) mitä b alakohdassa säädetään, ei estä tekemästä viime hetken varauksia tai sopimuksia.

3. Jos kuluttaja ei voi lähteä matkalle, hän voi siirtää varauksensa henkilölle, joka täyttää matkapakettiin sovellettavat ehdot, tiedotettuaan riittävän ajoissa ennen matkan alkua aikomuksestaan matkanjärjestäjälle tai välittäjälle. Matkapaketin siirtänyt henkilö ja siirronsaaja vastaavat yhteisvastuullisesti suhteessa matkanjärjestäjään tai välittäjään loppumaksusta sekä siirrosta mahdollisesti aiheutuvista lisäkustannuksista.

4. a) Sopimuksen mukaisia hintoja ei saa muuttaa, ellei sopimuksessa ole nimenomaisesti pidätetty mahdollisuutta niiden korottamiseen tai laskemiseen ja mainittu täsmällisesti, miten hinnanmuutos lasketaan; tällainen muutos on perusteltu ainoastaan, jos kyse on muutoksista:

- kuljetuskustannuksissa mukaan luettuna polttoainekustannukset,
- tietyistä palveluista perittävissä veroissa tai maksuissa kuten satamien ja lentokenttien laskeutumista ja matkustajamaksut,
- asianomaiseen matkapakettiin sovellettavissa valuuttakursseissa.

b) Sopimuksen mukaista hintaa ei saa nostaa sovittua lähtöpäivää edeltävien 20 päivän aikana.

5. Jos matkanjärjestäjä huomaa, että hänen on ennen matkan alkamista huomattavasti muutettava sopimuksen keskeisiä

ehtoja, esimerkiksi hintaa, hänen ilmoitettava siitä kuluttajalle niin pian kuin mahdollista, jotta kuluttaja voi tehdä tarvittavat päätökset, erityisesti:

- purkaa sopimuksen ilman seuraamuksia,
- tai hyväksyä sopimukseen tehtävän lisäyksen, jossa eritellään muutokset ja niiden vaikutus hintaan.

Kuluttajan on ilmoitettava matkanjärjestäjälle tai välittäjälle päätöksestään niin pian kuin mahdollista.

6. Jos kuluttaja purkaa sopimuksen 5 kohdan mukaisesti tai jos järjestäjä kuluttajasta riippumattomasta syystä peruuttaa matkapaketin ennen sovittua lähtöpäivää, kuluttajalla on oikeus:

- a) joko osallistua laadultaan vastaavalle tai paremmalle pakettimatkalle, jos matkanjärjestäjä tai välittäjä voi tarjota korvaavan matkapaketin. Jos tarjottu korvaava matkapaketti on laadultaan huonompi, matkanjärjestäjän on palautettava hinnanerotus kuluttajalle;
- b) tai saada niin pian kuin mahdollista takaisin kaikki sopimuksen perusteella maksamansa rahamäärät.

Kuluttajalla on tällöin oikeus saada joko matkanjärjestäjältä tai välittäjältä, sen mukaan kuin siitä säädetään asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännössä, aiheellinen korvaus sopimuksen täyttämättä jättämisestä, jollei:

- i) peruutus johdu siitä, ettei matkalle ole ilmoitautunut vaadittavaa vähimmäismäärää osanottajia, ja kuluttajalle ilmoitetaan peruutuksesta kirjallisesti matkapaketin sisällön kuvauksessa mainitussa ajassa, tai
- ii) peruutus muissa kuin yliveraustapauksissa johdu ylivoimaisesta esteestä eli sellaisista epätavallisista ja ennalta-arvaamattomista seikoista, joihin se osapuoli, joka vetoaa niihin, ei voi vaikuttaa ja joiden seurauksia hän ei kaikkea huolellisuutta noudattamalla olisi voinut välttää.

7. Jos merkittävä osa sovituista palveluista jää matkan alkamisen jälkeen suorittamatta tai jos matkanjärjestäjä havaitsee, ettei hän voi suorittaa merkittävää osaa sovituista palveluista, matkanjärjestäjän on järjestettävä matkan jatkamiseksi tarvittava järjestely sen aiheuttamatta kuluttajalle lisämaksuja ja tarvittaessa korvattava kuluttajalle sovittujen ja saatujen palvelujen hinnantero.

Jos tällaisia järjestelyjä ei voida tehdä tai jos kuluttaja ei perustelluista syistä hyväksy niitä, matkanjärjestäjän on tarvittaessa järjestettävä kuluttajalle ilman lisämaksuja kuljetus vastaavalla kuljetusvälineellä lähtöpaikkaan tai muulle sovittulle paikkakunnalle ja maksettava aiheellinen korvaus.

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että sopimuksen osapuolena oleva matkanjärjestäjä tai välittäjä vastaa suhteessa kuluttajaan sopimuksen mukaisten velvoitteiden asianmukaisesta täyttämisestä siitä riippumatta, kuuluuko niiden täyttäminen järjestäjälle, välittäjälle tai muulle palvelun suorittajalle, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta matkanjärjestäjän tai välittäjän oikeutta vaatia korvausta muilta palvelujen suorittajilta.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että matkanjärjestäjä tai välittäjä vastaa suhteessa kuluttajaan sopimuksen puutteellisesta tai virheellisestä täyttämisestä aiheutuvasta vahingosta, paitsi jos sopimuksen puutteellinen tai virheellinen täyttäminen ei johdu heidän tai muun palvelun suorittajan virheestä, siksi, että:

- sopimuksen täyttämässä ilmenevät puutteet johtuvat kuluttajasta,
- nämä puutteet johtuvat kolmannelta osapuolelta, jolla ei ole yhteyttä sovittujen palvelujen suorittamiseen, ja ne ovat ennalta-arvaamattomia eikä niitä voi välttää,
- puutteet johtuvat 4 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan ii alakohdassa tarkoitettua ylivoimaisesta esteestä taikka sellaisesta tapahtumasta, jota matkanjärjestäjä tai välittäjä tai palvelujen suorittaja ei ole asian mukaista huolellisuutta noudattamalla voinut ennakoida tai estää.

Edellä 1 alakohdan 2 ja 3 luettelakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa matkanjärjestäjän tai välittäjän on viivytyksetä avustettava kuluttajaa, joka on vaikeuksissa.

Jäsenvaltiot voivat sallia matkapakettiin sisältyvien palvelujen saamatta jäämisestä ja niiden virheellisestä suorittamisesta aiheutuvaa vahinkoa koskevan korvausvastuun rajoittamisen eri palveluihin sovellettavien kansainvälisten sopimusten mukaisesti.

Jos matkapakettiin sisältyvien palvelujen saamatta jäämisestä tai niiden virheellisestä suorittamisesta aiheutuu muuta vahinkoa kuin henkilövahinko, jäsenvaltiot voivat sallia korvausvastuun rajoittamisen sopimusedolla. Vastuunrajoitus ei saa olla kohtuuton.

3. Edellä 1 ja 2 kohdan säännöksistä ei saa poiketa sopimuksella, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 kohdan neljännen alakohdan soveltamista.

4. Kuluttajan on mahdollisimman pian ilmoitettava sopimuksen täyttämässä paikalla havaitsemistaan puutteista kyseisten palvelujen suorittajalle sekä matkanjärjestäjälle tai välittäjälle kirjallisesti tai muulla sopivalla tavalla.

Tästä velvollisuudesta on mainittava sopimuksessa selkeästi ja nimenomaisesti.

6 artikla

Kun on tehty valitus, matkanjärjestäjän, välittäjän taikka heidän mahdollisen paikallisen edustajansa on viivytyksettä ryhdyttävä toimenpiteisiin sopivan ratkaisun löytämiseksi.

7 artikla

Sopimuksen osapuolena olevan matkanjärjestäjän tai välittäjän on asetettava maksukyvyttömyyden varalta riittävä vakuus suoritettujen maksujen palauttamisen ja kuluttajan paluukuljetuksen turvaamiseksi.

8 artikla

Jäsenvaltiot voivat antaa ja pitää voimassa säännöksiä, jotka antavat kuluttajalle tehokkaampaa suojaa tässä direktiivissä tarkoitettujen kysymysten osalta.

9 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 31 päivä-

nä joulukuuta 1992. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettua kysymyksistä antamansa keskeiset säännökset kirjallisina komissiolle. Komission on ilmoitettava tästä muille jäsenvaltioille.

10 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 13 päivänä kesäkuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

D.J. O'MALLEY

LIITE

Sopimuksessa on mainittava seuraavat seikat, jos ne vaikuttavat asianomaiseen matkapakettiin:

- a) matkakohde tai -kohteet sekä, jos matkapakettiin sisältyy oleskelua eri paikkakunnilla, oleskeluajat päivämäärineen;
- b) käytettävät kuljetusvälineet ja niiden luonne ja luokka sekä lähdön ja paluun päivämäärät, kellonaika ja paikka;
- c) jos matkapakettiin sisältyy majoitus, majoituspaikan sijainti, matkustajaluokka tai mukavuusaste ja pääominaisuudet, kuinka se täyttää sen jäsenvaltion säännöt, joissa majoitus tapahtuu, sekä ateriasuunnitelma;
- d) jos matkapaketin järjestämiseksi vaaditaan vähimmäismäärä osanottajia, päivä, jona kuluttajalle on viimeistään ilmoitettava matkan peruuntumisesta;
- e) matkareitti;
- f) matkapaketin kokonaishintaan sopimuksen mukaan sisältyvät tutustumiskäynnit, retket ja muut palvelut;
- g) matkanjärjestäjän, välittäjän ja tarvittaessa vakuutusenantajan nimi ja osoite;
- h) matkapaketin hinta, viittaus 4 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuihin hinnannuotomahdollisuuksiin, selvitys tietyistä palveluista perittävistä veroista ja maksuista (satamien ja lentokenttien laskeutumis- ja matkustajamaksut, matkailijaverot), jos ne eivät sisälly matkapakettiin;
- i) maksuaikataulu ja maksutapa;
- j) kuluttajan matkaa varatessaan matkanjärjestäjälle tai välittäjälle esittämät erityistoivomukset, jotka nämä molemmat ovat hyväksyneet;
- k) aika, jonka kuluessa kuluttajan on valitettava sopimuksen täyttämättä jättämisestä tai virheestä sen täyttämisesssä.

LIITE XXII
YHTIÖOIKEUS

Luettelo, josta määrätään 77 artiklassa

	Sivu	
JOHDANTO	3	(1 79 H)
ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET	3	(1 85 I)
SIIRTYMÄKAUDET	3	378 L 0660
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3	(1 79 H)
		(383 L 0349)
		(1 85 I)
		(389 L 0666)
		(390 L 0604)
		(390 L 0605)
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN		382 L 0891
368 L 0151		383 L 0349
(1 72 B)		(1 85 I)
(1 79 H)		390 L 0604
(1 85 I)		390 L 0605
377 L 0091		384 L 0253
(1 79 H)		389 L 0666
(1 85 I)		389 L 0667
378 L 0855		385 R 2137

LIITE XXII

YHTIÖOIKEUS

Luettelo, josta määrätään 77 artiklassa

JOHDANTO

Jos säädöksissä, joihin tässä liitteessä viitataan, on yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisia käsitteitä tai jos niissä viitataan yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisiin menettelyihin, kuten

- johdanto-osat,
- ne, joille yhteisön säädökset on osoitettu,
- viittaukset EY:n alueisiin tai kieliin,
- viittaukset EY:n jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, EY:n jäsenvaltioiden julkisiin yksiköihin, yrityksiin tai yksilöihin suhteessa toisiinsa sekä
- viittaukset tietojenanto- ja ilmoitusmenettelyihin,

noudatetaan, mitä laaja-alaisista mukautuksista tehdyssä pöytäkirjassa I määrätään, jollei tässä liitteessä toisin määrätä.

ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET

Sellaisten yhtiömuotojen sisällyttäminen, jotka eivät ole käytössä ETA-sopimuksen varmentamisen ajankohtana:

Jos jäljempänä mainituissa direktiiveissä viitataan ainoastaan tai ensisijaisesti yhteen tiettyyn yhtiömuotoon, voidaan tätä viittausta muuttaa otettaessa käyttöön erityinen rajavastuuyhtiöitä (yksityisiä osakeyhtiöitä) koskeva lainsäädäntö. Tällaisen lainsäädännön käyttöönotosta ja siinä tarkoitettujen yhtiöiden nimityksestä ilmoitetaan ETA:n sekakomitealle viimeistään ajankohtana, jona kyseiset direktiivit pannaan täytäntöön.

SIIRTYMÄKAUDET

EFTA-valtiot panevat tämän liitteen määräykset kaikilta osiltaan täytäntöön, Sveitsi ja Liechtenstein viimeistään kolmen vuoden kuluksua ja Islanti, Itävalta, Norja, Ruotsi ja Suomi viimeistään kahden vuoden kuluksua

ETA-sopimuksen voimaantulosta.

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

1. **368 L 0151:** Ensimmäinen neuvoston direktiivi 68/151/ETY, annettu 9 päivänä maaliskuuta 1968, niiden takeiden yhteensovittamisesta samanveroisiksi, joita jäsenvaltioissa vaaditaan perustamissopimuksen 58 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuilta yhtiöiltä niiden jäsenten sekä ulkopuolisten etujen suojaamiseksi (EYVL N:o L 65, 14.3.1968, s. 41), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 72 B:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 89)

— **1 79 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helteenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 89)

— **1 85 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985 s. 157)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään 1 artiklaan seuraava:

”— Itävallassa:

die Aktiengesellschaft, die Gesellschaft mit beschränkter Haftung;

— Suomessa:

osakeyhtiö, aktiebolag;

— Islannissa:

almenningshlutafélag, einkahlutafélag, samlagsfélag;

— Liechtensteinissa:

die Aktiengesellschaft, die Gesellschaft

mit beschränkter Haftung,
die Kommanditaktiengesellschaft;

- Norjassa:
aksjeselskap;
- Ruotsissa:
aktiebolag;
- Sveitsissä:
die Aktiengesellschaft, la société
anonyme,
la società anonima;
die Gesellschaft mit beschränkter
Haftung,
la société à responsabilité limitée,
società a garanzia limitata;
die Kommanditaktiengesellschaft,
la société en commandite par actions,
la società in accomandita per azioni.”

2. **377 L 0091:** Toinen neuvoston direktiivi 77/91/ETY, annettu 13 päivänä joulukuuta 1976, niiden takeiden yhteensovittamisesta samanveroisiksi, joita jäsenvaltioissa vaaditaan perustamissopimuksen 58 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuilta yhtiöiltä niiden jäsenten sekä ulkopuolisten etujen suojaamiseksi osakeyhtiötä perustettaessa sekä niiden pääomaa säilytetäessä ja muutettaessa (EYVL N:o L 26, 31.1.1977, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 79 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helteenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 89)

— **1 85 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 157)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään 1 artiklan 1 kohdan ensimmäiseen alakohtaan seuraava:

- ”— Itävallassa:
die Aktiengesellschaft,
— Suomessa:
osakeyhtiö, aktiebolag,
— Islannissa:
almenningshlutafélag,
— Liechtensteinissa:
die Aktiengesellschaft,
— Norjassa:
aksjeselskap,
— Ruotsissa:
aktiebolag,

- Sveitsissä:
die Aktiengesellschaft,
la société anonyme,
la società anonima.”

b) Korvataan 6 artiklassa ilmaisu ”Euroopan laskentayksikkö” ilmaisulla ”ecu”.

c) Direktiivin 43 artiklan 2 kohdassa tarkoitettut siirtymätoimenpiteet koskevat myös EFTA-valtioita.

3. **378 L 0855:** Kolmas neuvoston direktiivi 78/855/ETY, annettu 9 päivänä lokakuuta 1978, perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla, osakeyhtiöiden sulautumisesta (EYVL N:o L 295, 20.10.1978, s. 36), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 79 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helteenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 89)

— **1 85 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 157)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään 1 artiklan 1 kohtaan seuraava:

- Itävalta:
die Aktiengesellschaft,
— Suomi:
osakeyhtiö, aktiebolag,
— Islanti:
almenningshlutafélag,
— Liechtenstein:
die Aktiengesellschaft,
— Norja:
aksjeselskap,
— Ruotsi:
aktiebolag,
— Sveitsi:
die Aktiengesellschaft,
la société anonyme,
la società anonima.”

b) Direktiivin 32 artiklan 3 ja 4 kohdassa tarkoitettut siirtymätoimenpiteet koskevat myös EFTA-valtioita.

4. **378 L 0660:** Neljäs neuvoston direktiivi 78/660/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1978, perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla, yhtiömuodoltaan

tietynlaisten yhtiöiden tilinpäätöksistä (EYVL N:o L 222, 14.8.1978, s. 11), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 79 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helteenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 89)

— **383 L 0349:** seitsemäs neuvoston direktiivi 83/349/ETY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1983, perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla, konsolidoiduista tilinpäätöksistä (EYVL N:o L 193, 18.7.1983, s. 1)

— **1 85 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 157 — 158)

— **389 L 0666:** yhdestoista neuvoston direktiivi 89/666/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989, julkistamisvaatimuksista, jotka koskevat toisen valtion lainsäädännön alaisten, yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden jäsenvaltion avaamia sivuliikkeitä (EYVL N:o L 395, 30.12.1989, s. 36)

— **390 L 0604:** neuvoston direktiivi 90/604/ETY, annettu 8 päivänä marraskuuta 1990, tilinpäätöksistä annetun direktiivin 78/660/ETY ja konsolidoiduista tilinpäätöksistä annetun direktiivin 83/349/ETY muuttamisesta pieniä ja keskisuuria yhtiöitä koskevien poikkeusten ja tilinpäätöstietojen ecuina julkistamisen osalta (EYVL N:o L 317, 16.11.1990, s. 57)

— **390 L 0605:** neuvoston direktiivi 90/605/ETY, annettu 8 päivänä marraskuuta 1990, tilinpäätöksistä annetun direktiivin 78/660/ETY ja konsolidoiduista tilinpäätöksistä annetun direktiivin 83/349/ETY muuttamisesta niiden soveltamisalan osalta (EYVL N:o L 317, 16.11.1990, s. 60)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään 1 artiklan 1 kohdan ensimmäiseen alakohtaan seuraava:

”— Itävallassa:

die Aktiengesellschaft,
die Gesellschaft mit beschränkter Haftung;

— Suomessa:

osakeyhtiö, aktiebolag;

— Islannissa:

almenningshlutafélag,
einkahlutafélag;

— Liechtensteinissa:

die Aktiengesellschaft,
die Gesellschaft mit beschränkter Haftung,
die Kommanditaktiengesellschaft;

— Norjassa:

aksjeselskap;

— Ruotsissa:

aktiebolag;

— Sveitsissä:

die Aktiengesellschaft,
la société anonyme,
la società anonima;
die Gesellschaft mit beschränkter Haftung,
la société à responsabilité limitée,
società a garanzia limitata;
die Kommanditaktiengesellschaft,
la société en commandite par actions,
la società in accomandita per azioni.”

b) Lisätään 1 artiklan 1 kohdan toiseen alakohtaan seuraava:

”m) Itävallassa:

die offene Handelsgesellschaft, die Kommanditgesellschaft;

n) Suomessa:

avoin yhtiö, öppet bolag, kommandiittiyhtiö, kommanditbolag;

o) Islannissa:

sameignarfélag, samlagsfélag;

p) Liechtensteinissa:

die offene Handelsgesellschaft, die Kommanditgesellschaft;

q) Norjassa:

partrederi, ansvarlig selskap, kommanditselskap;

r) Ruotsissa:

handelsbolag, kommanditbolag.”

5. **382 L 0891:** Kuudes neuvoston direktiivi 82/891/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1982, 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla, osakeyhtiöiden jakautumisesta (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 47)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskeva seuraava mukautus:

Direktiivin 26 artiklan 4 ja 5 kohdassa tarkoitettut siirtymätoimenpiteet koskevat myös EFTA-valtioita.

6. **383 L 0349:** Seitsemäs neuvoston direktiivi 83/349/ETY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1983, perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla, konsolidoiduista ti-

linpääöksistä (EYVL N:o L 193, 18.7.1983, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 85 I:** liittämishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 158)

— **390 L 0604:** neuvoston direktiivi 90/604/ETY, annettu 8 päivänä marraskuuta 1990, tilinpääöksistä annetun direktiivin 78/660/ETY ja konsolidoiduista tilinpääöksistä annetun direktiivin 83/349/ETY muuttamisesta pieniä ja keskisuuria yhtiöitä koskevien poikkeusten ja tilinpääöstietojen ecuina julkistamisen osalta (EYVL N:o L 317, 16.11.1990, s. 57),

— **390 L 0605:** neuvoston direktiivi 90/605/ETY, annettu 8 päivänä marraskuuta 1990, tilinpääöksistä annetun direktiivin 78/660/ETY ja konsolidoiduista tilinpääöksistä annetun direktiivin 83/349/ETY muuttamisesta niiden soveltamisalan osalta (EYVL N:o L 317, 16.11.1990, s. 60)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään 4 artiklan 1 kohdan ensimmäiseen alakohtaan seuraava:

”— Itävallassa:

die Aktiengesellschaft,
die Gesellschaft mit beschränkter Haftung;

— Suomessa:
osakeyhtiö, aktiebolag;

— Islannissa:
almenningshlutafélag,
einkahlutafélag;
samlagsfélag;

— Liechtensteinissa:
die Aktiengesellschaft,
die Gesellschaft mit beschränkter Haftung,
die Kommanditaktiengesellschaft;

— Norjassa:
aksjeselskap;

— Ruotsissa:
aktiebolag;

— Sveitsissä:
die Aktiengesellschaft,
la société anonyme,
la società anonima;
die Gesellschaft mit beschränkter Haftung,
la société à responsabilité limitée,

società a garanzia limitata;
die Kommanditaktiengesellschaft,
la société en commandite par actions,
la società in accomandita per azioni.”

7. **384 L 0253:** Kahdeksas neuvoston direktiivi 84/253/ETY, annettu 10 päivänä huhtikuuta 1984, perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla, lakisääteisten tilintarkastusten suorittamisesta vastuussa olevien henkilöiden hyväksymisestä (EYVL N:o L 126, 12.5.1984, s. 20)

8. **389 L 0666:** Yhdestoista neuvoston direktiivi 89/666/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989, julkistamisvaatimuksista, jotka koskevat toisen valtion lainsäädännön alaisten, yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden jäsenvaltion avaamia sivuliikkeitä (EYVL N:o L 395, 30.12.1989, s. 36)

9. **384 L 0253:** Kahdestoista neuvoston yhtiöoikeudellinen direktiivi 89/667/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989, yhdenmiehen rajavastuuyhtiöistä (EYVL N:o L 395, s. 40)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Lisätään 4 artiklan 1 kohdan ensimmäiseen alakohtaan seuraava:

”— Itävallassa:

die Gesellschaft mit beschränkter Haftung;

— Suomessa:
osakeyhtiö, aktiebolag;

— Islannissa:
einkahlutafélag;

— Liechtensteinissa:
die Gesellschaft mit beschränkter Haftung,

— Norjassa:
aksjeselskap;

— Ruotsissa:
aktiebolag;

— Sveitsissä:
die Gesellschaft mit beschränkter Haftung,
la société à responsabilité limitée,
società a garanzia limitata.”

10. **385 R 2137:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 2137/85, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1985, eurooppalaisesta taloudellisesta etuyhtymästä (ETEY) (EYVL N:o L 199, 31.7.1985, s. 1)

**ENSIMMÄINEN NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 9 päivänä maaliskuuta 1968,
niiden takeiden yhteensovittamisesta samanveroisiksi, joita jäsenvaltioissa vaaditaan
perustamissopimuksen 58 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuilta yhtiöiltä niiden
jäsenien sekä ulkopuolisten etujen suojaamiseksi**

(68/151/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan,

ottaa huomioon sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetun yleisen toimintaohjelman⁽¹⁾ ja erityisesti sen VI osaston,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdassa ja sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetussa yleisessä toimintaohjelmassa tarkoitettu yhteensovittaminen on

kiireellinen erityisesti osakeyhtiöiden ja niiden yhtiöiden osalta, joissa vastuu on muuten rajoitettu, koska tällaisten yhtiöiden toiminta usein ulottuu yli kansallisten rajojen,

julkistamista, tällaisten yhtiöiden sitoumusten pätevyyttä sekä tällaisten yhtiöiden pätemättömyyttä koskevien kansallisten säännösten yhteensovittaminen on erityisen tärkeää varsinkin ulkopuolisten henkilöiden etujen suojaamiseksi,

yhteisön säännökset näistä kysymyksistä olisi annettava tällaisten yhtiöiden osalta samanaikaisesti, koska tällaisten yhtiöiden sitoumusten täyttämisen ainoana takeena ulkopuolisille henkilöille on niiden yhtiövarallisuus,

⁽¹⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽²⁾ EYVL N:o 96, 28.5.1966, s. 1519/66

⁽³⁾ EYVL N:o 194, 27.11.1964, s. 3248/64

tärkeimmät yhtiötä koskevat asiakirjat tulisi julkistaa, jotta ulkopuoliset henkilöt voivat tutustua niihin ja saada tietoja

yhtiöstä, erityisesti siitä, keillä on oikeus edustaa yhtiötä,

ulkopuolisten henkilöiden suoja tulee turvata säännöksin, jotka rajoittavat yhtiön nimissä tehtyjen sitoumusten pätemättömyyden perusteet mahdollisimman vähiin, ja

oikeusvarmuuden vuoksi yhtiön ja ulkopuolisten henkilöiden välisissä suhteissa ja myös yhtiön jäsenten keskinäisissä suhteissa on tarpeen rajoittaa pätemättömyysperusteita ja pätemättömyyden taannehtivaa vaikutusta sekä asettaa lyhyt määräaika, jonka kuluessa ulkopuoliset henkilöt voivat hakea muutosta päätökseen yhtiön pätemättömyydestä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tässä direktiivissä säädettyjä yhteensovittamistoimenpiteitä sovelletaan seuraavia yhtiömuotoja koskeviin jäsenvaltioiden lakeihin, asetuksiin ja hallinnollisiin määräyksiin:

- *Saksassa:*

die Aktiengesellschaft, die Kommanditgesellschaft auf Aktien, die Gesellschaft mit beschränkter Haftung

- *Belgiassa:*

de naamloze vennootschap la société anonyme,

de commanditaire vennootschap op aandelen la société en commandite par actions,

de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid la société de personnes à responsabilité limitée;

- *Ranskassa:*

la société anonyme, la société en commandite par actions, la société à responsabilité limitée;

- *Italiassa:*

società per azioni, società in accomandita per azioni, società a responsabilità limitata;

- *Luxemburgissa:*

la société anonyme, la société en commandite par actions, la société à responsabilité limitée

- *Alankomaissa:*

de naamloze vennootschap, de commanditaire vennootschap op aandelen.

I JAKSO

Julkistaminen

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että yhtiöt julkistavat ainakin seuraavat asiakirjat ja tiedot:

a) perustamiskirja sekä yhtiöjärjestys, jos se on erillisessä asiakirjassa;

b) kaikki a alakohdassa tarkoitettujen asiakirjojen muutokset, myös yhtiön toimintakauden pidennys;

c) jokaisen perustamiskirjaan tai yhtiöjärjestykseen tehdyn muutoksen jälkeen asiakirja täydellisenä, sanamuodoltaan muutettuna;

d) sellaisten henkilöiden asettaminen, tehtävän päättymisen ja henkilötiedot, jotka joko lakisääteisenä toimielimenä tai sellaisen jäsenenä:

i) ovat kelpoisia edustamaan yhtiötä suhteessa ulkopuolisiin henkilöihin ja käyttämään sen puhevaltaa oikeudenkäynnissä,

ii) osallistuvat yhtiön hallintoon, johtoon tai valvontaan.

Julkistettaessa on ilmoitettava, onko niillä, joilla on kelpoisuus edustaa yhtiötä, tällainen kelpoisuus yksin vai yhdessä;

e) merkityn pääoman määrä vähintään kerran vuodessa, kun yhtiön pääoma on vahvistettu perustamiskirjassa tai yhtiöjärjestyksessä tai säännöissä, jollei merkityn pääoman korottamiseksi ole tarpeen muuttaa yhtiöjärjestystä;

f) tase ja tuloslaskelma jokaiselta tilikaudelta. Taseen sisällyttävässä asiakirjassa on oltava tiedot niistä, joiden on lain mukaan varmistettava sen oikeellisuus. Saksan, Belgian, Ranskan tai Luxemburgin lainsäädännön mukaisten 1 artiklassa tarkoitettujen yhtiöiden vapauttamista kokonaan tai osaksi velvollisuudesta julkistaa tässä artiklassa tarkoitettuja asiakirjoja niissä tapauksissa, joissa niiden taseen loppusumma on tuossa direktiivissä säädettyä määrää pienempi. Neuvosto antaa edellä tarkoitetun direktiivin kahden vuoden kuluessa siitä, kun tämä direktiivi on annettu;

- g) yhtiön kotipaikan vaihtuminen; hintaan, joka ei saa olla niistä aiheutuvia hallinnollisia kustannuksia suurempi.
- h) yhtiön purkautuminen;
- i) tuomioistuimen päätös yhtiön pätemättömyydestä; Jäljennökset ja otteet on todistettava oikeiksi, jollei hakija muuta pyydä.
- j) selvitysmiesten määrääminen, heidän henkilötietonsa ja kunkin selvitysmiehen toimivalta, jos se ei johdu suoraan ja tyhjentävästi laista tai yhtiöjärjestyksestä;
- k) selvitystilän päättymisen sekä rekisteristä poistaminen niissä jäsenvaltioissa, joissa siihen liittyy oikeusvaikutuksia.
2. Sovelletaessa 1 kohdan f alakohtaa suljettuina osakeyhtiöinä pidetään seuraavat edellytykset täyttäviä yhtiöitä:
- a) ne eivät voi laskea liikkeeseen haltijalle asetettuja osakkeita;
- b) kukaan ei voi antaa Alankomaiden kauppalakikirjan 42 c artiklassa tarkoitettuja hallintatodistuksia niiden nimetyille henkilölle asetetuista osakkeista;
- c) niiden osakkeita ei voida ottaa arvopaperipörssin listalle;
- d) niiden yhtiöjärjestyksessä tai säännöissä on määräys, jonka mukaan osakkeiden siirto ulkopuolisille edellyttää yhtiön suostumusta lukuun ottamatta kuolemantapauksesta johtuvia siirtoja sekä, jos yhtiön yhtiöjärjestyksessä tai säännöissä niin määrätään, siirtoja aviopuolisolle taikka suoraan takenevassa tai etenevässä polvessa oleville sukulaisille; siirrot eivät saa olla avoimia siirtoja, ja ne on tehtävä joko kirjallisin, siirtäjän ja siirronsaajan allekirjoittamin sopimuksin taikka virallisesti oikeaksi vahvistetulla asiakirjalla ("acte authentique");
- e) yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiö on suljettu osakeyhtiö; yhtiön toiminimessä on sanat "Besloten Naamloze Vennootschap" tai lyhenne "BNV".
4. Edellä 2 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen ja tietojen on julkistettava julkaisemalla ne asianomaisen jäsenvaltion siihen tarkoitukseen määräämässä kansallisessa virallisessa julkaisussa joko kokonaan tai otteina taikka viittauksina asiakirjavihkoon otettuun tai rekisteriin merkittyyn asiakirjaan.
5. Yhtiö ei voi vedota asiakirjoihin ja tietoihin ulkopuolista henkilöä kohtaan ennen 4 kohdassa tarkoitettua julkaisemista, jollei yhtiö näytä, että ulkopuolinen henkilö tiesi niistä. Toimissa, jotka on tehty ennen kuudettaista julkaisemispäivän jälkeistä päivää, asiakirjoihin tai tietoihin ei voi vedota sellaista ulkopuolista henkilöä kohtaan, joka näyttää, että hän ei ollut voinut tietää niistä.
6. Jäsenvaltioiden on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin välttääkseen virallisessa julkaisussa julkistettujen ja rekisterissä tai asiakirjavihkossa olevien tietojen väliset ristiriitaisuudet.
- Jos ristiriitaisuuksia kuitenkin ilmenee, virallisessa julkaisussa käytettyyn sanamuotoon ei voi vedota ulkopuolista henkilöä kohtaan; ulkopuolinen henkilö voi kuitenkin vedota siihen, jollei yhtiö näytä, että hän tiesi asiakirjavihkossa olevasta tai rekisteriin merkitystä sanamuodosta.
7. Ulkopuolinen henkilö voi lisäksi aina vedota asiakirjoihin ja tietoihin, joiden julkistamistoimia ei ole vielä saatettu päätökseen, jollei julkistamattomuudesta johdu sitä, että asiakirjoilla ja tiedoilla ei ole oikeusvaikutuksia.

3 artikla

1. Jokaisessa jäsenvaltiossa on oltava kullekin siellä rekisteröidylle yhtiölle joko keskusrekisterissä, kaupparekisterissä tai yhtiörekisterissä oma asiakirjavihkonsa.
2. Kaikki asiakirjat ja tiedot, jotka on 2 artiklan mukaan julkistettava, on otettava asiakirjavihkoon tai merkittävä rekisteriin; rekisterimerkintöjen perusteiden on aina ilmentävä asiakirjavihkosta.
3. Edellä 2 artiklassa tarkoitetuista asiakirjoista ja tiedoista on annettava kirjallisesta hakemuksesta jäljennöksiä tai otteita

4 artikla

- Jäsenvaltioiden on säädettävä, että yhtiön kirjeissä ja tilauslomakkeissa on mainittava:
- rekisteri, jossa 3 artiklassa tarkoitettu asiakirjavihko on, ja yhtiön rekisterinumero tuossa rekisterissä;
 - yhtiön oikeudellinen muoto, kotipaikka ja tarvittaessa tieto sen selvitystilasta.
- Jos edellä tarkoitetuissa asiakirjoissa mainitaan yhtiön pääoma, maininnan tulee koskea merkittyä ja maksettua pääomaa.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on päätettävä, keiden tehtävänä on huolehtia julkistamistoimista.

6 artikla

Jäsenvaltioiden tulee säätää asianmukaiset seuraamukset sen varalta:

- ettei tasetta ja tuloslaskelmaa julkisteta 2 artiklan 1 kohdan f alakohdassa säädetyllä tavalla;
- ettei 4 artiklan mukaan vaadittavia tietoja ole siinä tarkoitetuissa liikeasiakirjoissa.

II JAKSO**Yhtiön sitoumusten pätevyys****7 artikla**

Jos perustettavan yhtiön nimissä on toimittu ennen kuin yhtiö on saavuttanut oikeuskelpoisuuden, eikä yhtiö sitoudu vastaamaan tällaisista toimista, niitä suorittaneet henkilöt vastaavat niistä täysimääräisesti ja yhteisvastuullisesti, jollei toisin sovittu.

8 artikla

Kun niitä henkilöitä koskevat julkistamistoimet, joilla on yhtiön toimielimenä kelpoisuus edustaa sitä, on saatettu päätökseen, ulkopuolista henkilöä kohtaan ei voida vedota heidän asettamisessaan tapahtuneeseen virheellisytyteen, ellei yhtiö näytä, että ulkopuolinen henkilö tiesi tällaisesta seikasta.

9 artikla

1. Yhtiön toimielimen toimet sitovat yhtiötä silloinkin, kun ne eivät ole sopuinnassa yhtiön tarkoituksen kanssa, jos ne eivät ole toimielimen laissa säädetyt tai lain salliman toimivallan ulkopuolella.

Jäsenvaltiot voivat kuitenkin säätää, että toimielimen toimet eivät sido yhtiötä, jos ne eivät ole sopuinnassa yhtiön tarkoituksen kanssa, ja yhtiö näyttää, että ulkopuolinen henkilö tiesi siitä tai ei olosuhteet huomioon ottaen voinut olla tietämättä siitä; yhtiöjärjestyksen julkistaminen ei sellaisenaan ole riittävä näyttö tästä seikasta.

2. Yhtiön toimielinten toimivallan rajoituksiin, jotka perustuvat yhtiöjärjestykseen tai sen asianomaisten toimielinten pää-

töksiin, ei voida vedota ulkopuolista henkilöä kohtaan, vaikka ne olisi julkistettu.

3. Jos kansallisen lainsäädännön mukaan kelpoisuus edustaa yhtiötä voidaan sitä yleensä koskevasta säännöksestä poiketen yhtiöjärjestyksen määräyksellä antaa yhdelle henkilölle tai useammalle henkilölle yhdessä, voidaan tässä lainsäädännössä säätää, että tällaiseen yhtiöjärjestyksen määräykseen voidaan vedota ulkopuolista henkilöä kohtaan, jos se koskee yleistä kelpoisuutta edustaa yhtiötä; siitä, miten tällaiseen yhtiöjärjestyksen määräykseen voidaan vedota ulkopuolista henkilöä kohtaan, säädetään 3 artiklassa.

III JAKSO**Yhtiön pätemättömyys****10 artikla**

Niissä jäsenvaltioissa, joiden lainsäädännössä ei ole säädetty yhtiön perustamista koskevasta hallinnollisesta tai oikeudellisesta ennakkovalvonnasta, perustamiskirjan ja yhtiöjärjestyksen sekä niihin tehtyjen muutosten on oltava virallisesti oikeiksi vahvistettuja asiakirjoja ("acte authentique").

11 artikla

Jäsenvaltiot saavat säätää yhtiön pätemättömyydestä vain noudattaen seuraavia säännöksiä:

1. Pätemättömyys on todettava tuomioistuimen päätöksellä;
2. Pätemättömyys voidaan todeta vain seuraavissa tapauksissa:
 - a) perustamiskirjaa ei ole tehty taikka ennakkovalvontaa koskevia menettelyjä tai asiakirjojen virallista oikeaksi vahvistamista koskevia muotovaatimuksia ei ole noudatettu;
 - b) yhtiön tarkoitus on ristiriidassa lain tai yleisen järjestyksen kanssa;
 - c) perustamiskirjassa tai yhtiöjärjestyksessä ei mainita yhtiön nimeä, yhtiöpanosta, merkityn pääoman yhteismäärää tai yhtiön tarkoitusta;
 - d) maksettavaa vähimmäispääomaa koskevia kansallisia säännöksiä ei ole noudatettu;
 - e) kyseessä on kaikkien yhtiön perustajien oikeustoi-mikelvottomuus;

- f) sen kansallisen lainsäädännön vastaisesti, jonka alainen yhtiö on, perustajia on ollut vähemmän kuin kaksi.

Yhtiötä ei saa muissa kuin edellä mainituissa pätemättömyystapauksissa todeta millään perusteella olemattomaksi, ehdottomasti tai jossain suhteessa pätemättömäksi taikka moitteenvaraiseksi.

12 artikla

1. Siitä, miten tuomioistuimen päätöksellä todettuun yhtiön pätemättömyyteen voidaan vedota ulkopuolista henkilöä kohtaan, säädetään 3 artiklassa. Jos ulkopuolinen henkilö kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta tällaiseen päätökseen, muutosta on haettava kuuden kuukauden määräajassa siitä, kun päätös on tullut julkiseksi.
2. Pätemättömyydestä seuraa yhtiön selvitystilalla samalla tavoin kuin yhtiön purkautuessa.
3. Pätemättömyys ei sellaisenaan vaikuta yhtiön tekemien tai sen kanssa tehtyjen sitoumusten pätevyyteen, jollei selvitystilasta muuta johdu.
4. Jäsenvaltiot voivat lainsäädännössään säätää pätemättömyyden vaikutuksista yhtiön jäsenten välisiin oikeussuhteisiin.
5. Yhtiön osakkeen- tai osuudenomistajat ovat velvollisia maksamaan merkitsemänsä, vielä maksamatta olevan pääoman, siltä osin kuin se on tarpeen velkojien kanssa tehtyjen sitoumusten täyttämiseksi.

IV JAKSO

Yleiset säännökset

13 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava 18 kuukauden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta voimaan kaikki tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lakiensa, asetustensa ja hallinnollisten määräystensä muutokset sekä ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Julkistamisvelvollisuus, josta säädetään 2 artiklan 1 kohdan f alakohdassa, tulee kuitenkin muiden Alankomaiden lainsäädännön alaisten osakeyhtiöiden kuin Alankomaiden kauppalakikirjan nykyisessä 42 c artiklassa tarkoitettujen yhtiöiden osalta voimaan vasta 30 kuukauden kuluttua tämän direktiivin tiedoksi antamisesta.

Jäsenvaltiot voivat säätää, että yhtiön yhtiöjärjestyksestä ei tarvitse ensimmäistä kertaa julkistaa yhtiön muodostamisen jälkeen tehdyt muutokset sisältävässä täydellisessä sanamuodossa, ennen kuin yhtiöjärjestyksestä seuraavan kerran muutetaan tai että sen on tällä tavoin julkistettava viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1970, sen mukaan, kumpi näistä ajankohdista on aikaisempi.

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että ne toimittavat tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

14 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 9 päivänä maaliskuuta 1968.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. COUVE de MURVILLE

TOINEN NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 13 päivänä joulukuuta 1976,
niiden takeiden yhteensovittamisesta samanveroisiksi, joita jäsenvaltioissa vaaditaan
perustamissopimuksen 58 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuilta yhtiöiltä niiden jäsenten
sekä ulkopuolisten etujen suojaamiseksi osakeyhtiöitä perustettaessa sekä niiden
pääomaa säilytettäessä ja muutettaessa

(77/91/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdassa ja sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetussa yleisessä toimintaohjelmassa tarkoitettu yhteensovittaminen, joka aloitettiin direktiivillä 68/151/ETY⁽³⁾, on erityisen tärkeää eräiden osakeyhtiöiden (julkisen osakeyhtiö, "public limited liability company") kannalta, koska niiden toiminnalla on merkittävä osuus jäsenvaltioiden talouselämässä ja se usein ulottuu yli kansallisten rajojen,

yhdenmukaisen vähimmäissuojan takaamiseksi tällaisten osakeyhtiöiden osakkeenomistajille ja velkojille on erityisen

tärkeää sovittaa yhteen ne kansalliset säännökset, jotka koskevat tällaisten osakeyhtiöiden perustamista sekä niiden pääoman säilyttämistä, korottamista ja alentamista,

yhteisön alueella osakeyhtiön yhtiöjärjestyksen tai perustamis-
kirjan on oltava sellainen, että jokainen asiasta kiinnostunut voi tutustua yhtiötä koskeviin perustietoihin, mukaan lukien sen pääoman tarkka rakenne,

olisi annettava yhteisön säännöksiä sen pääoman säilyttämisestä, joka on velkojien saatavien turvana, ja erityisesti olisi kiellettävä kaikenlainen pääoman alentaminen jakamalla sitä osakkeenomistajille, jos nämä eivät ole siihen oikeutettuja, sekä asettaa rajoituksia yhtiön oikeudelle hankkia omia osakkeitaan, ja

perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan tavoitteet huomioon ottaen pääoman korottamista tai alentamista koskevassa jäsenvaltioiden lainsäädännössä on tarpeen varmistaa, että noudatetaan ja yhdenmukaistetaan samassa asemassa olevien osakkeenomistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatetta sekä periaatetta sellaisten velkojien suojaamisesta, joiden saatavat ovat syntyneet ennen alentamispäätöstä,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 114, 11.11.1971, s. 18

⁽²⁾ EYVL N:o C 88, 6.9.1971, s. 1

⁽³⁾ EYVL N:o L 65, 14.3.1968, s. 8

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tässä direktiivissä säädettyjä yhteensovittamistoimenpiteitä sovelletaan seuraavia yhtiömuotoja koskeviin jäsenvaltioiden lakeihin, asetuksiin tai hallinnollisiin määräyksiin:

- *Belgiassa:*
la société anonyme / de naamloze vennootschap,
- *Tanskassa:*
aktieselskabet,
- *Ranskassa:*
la société anonyme,
- *Saksassa:*
die Aktiengesellschaft,
- *Irlannissa:*
the public company limited by shares, the public company limited by guarantee and having a share capital,
- *Italiassa:*
la società per azioni,
- *Luxemburgissa:*
la société anonyme,
- *Alankomaissa:*
de naamloze vennootschap,
- *Yhdistyneessä kuningaskunnassa:*
the public company limited by shares, the public company limited by guarantee and having a share capital.

Edellä mainittuihin yhtiömuotoihin kuuluvien yhtiöiden nimessä on oltava ilmaisu, joka eroaa yhtiömuodoltaan toisenlaisilta yhtiöiltä vaadittavista ilmauksista.

2. Jäsenvaltiot voivat päättää, että ne eivät sovelle tätä direktiiviä 1 kohdassa tarkoitetuksi yhtiöiksi perustettuihin vaihtelevapääomaisiin sijoitusyhtiöihin tai osuustoiminnallisiin yhtiöihin. Jos tämä on jäsenvaltion lainsäädännön mukaan mahdollista, siinä on vaadittava, että tällaiset yhtiöt merkitsevät ilmaisen "vaihtelevapääomainen sijoitusyhtiö" tai "osuustoiminnallinen yhtiö" kaikkiin direktiivin 68/151/ETY 4 artiklassa tarkoitettuihin asiakirjoihin.

Tässä direktiivissä ilmaisulla "vaihtelevapääomainen sijoitusyhtiö" tarkoitetaan ainoastaan yhtiöitä:

- joiden ainoana tarkoituksena on sijoittaa varansa erilaisiin arvopapereihin, kiinteään omaisuuteen ja muuhun omaisuuteen sijoitusriskien jakamiseksi ja voiton tuottamiseksi osakkeenomistajille heidän omaisuutensa hoitamisesta,
- jotka tarjoavat osakkeitaan yleisön merkittäviksi sekä
- joiden yhtiöjärjestyksen mukaan ne saavat vähimmäis- ja enimmäispääoman rajoissa milloin tahansa antaa, lunastaa tai jälleenmyydä osakkeitaan.

2 artikla

Yhtiön yhtiöjärjestyksestä tai perustamiskirjasta on käytävä ilmi ainakin seuraavat tiedot:

- a) yhtiömuoto ja yhtiön nimi;
- b) yhtiön tarkoitus;
- c) - merkityn pääoman määrä, jos yhtiöllä ei ole vahvistettua pääomaa,
- jos yhtiöllä on vahvistettu pääoma, sen määrä, sekä merkityn osakepääoman määrä yhtiön perustamishetkellä tai sen saadessa luvan aloittaa toimintansa sekä aina vahvistetun pääoman muuttuessa, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta direktiivin 68/151/ETY 2 artiklan 1 kohdan e alakohdan soveltamista;
- d) määräykset yhtiön sellaisten toimielinten jäsenten lukumäärästä ja asettamisenetelystä, jotka edustavat yhtiötä suhteessa ulkopuolisiin tai joiden tehtävänä on yhtiön hallinto, johto tai valvonta, sekä toimivallan jaosta näiden toimielinten välillä, siltä osin kuin edellä mainituista seikoista ei ole säädetty laissa;
- e) yhtiön toimintakausi, jos se on määrätty.

3 artikla

Joko yhtiöjärjestyksestä, perustamiskirjasta tai erillisestä asiakirjasta, joka julkaistaan noudattaen jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyä, direktiivin 68/151/ETY 3 artiklan mukaista menettelyä, on käytävä ilmi ainakin seuraavat tiedot:

- a) yhtiön sääntömääräinen kotipaikka;
- b) merkittyjen osakkeiden nimellisarvo ja ainakin kerran vuodessa näiden osakkeiden lukumäärä;

- c) sellaisten merkittyjen osakkeiden lukumäärä, joilla ei ole nimellisarvoa, jos tällaisia osakkeita voidaan kansallisen lainsäädännön mukaan antaa;
- d) mahdolliset osakkeiden luovutettavuutta koskevat rajoitukset;
- e) jos yhtiöllä on useita osakelajeja, b, c ja d kohdassa tarkoitetut tiedot kultakin osakelajilta sekä kutakin lajia oleviin osakkeisiin liittyvät oikeudet;
- f) ovatko osakkeet nimetyille henkilölle vai haltijalle asetettuja, jos kansallinen lainsäädäntö sallii molemmat muodot, sekä määräykset, jotka koskevat osakkeiden muodon muuntamista toiseksi, jollei siitä säädetä laissa;
- g) merkityn osakepääoman määrä, joka on maksettu yhtiön perustamishetkellä tai sen saadessa luvan aloittaa toimintansa;
- h) osakkeiden nimellisarvo tai, jollei nimellisarvoa ole, sellaisten osakkeiden lukumäärä, jotka on annettu muuta vastiketta kuin rahaa vastaan, jolloin tällaisen vastikkeen laatu ja sen antajan nimi on ilmoitettava;
- i) sellaisten luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden tai yhtiöiden henkilöllisyys, jotka ovat allekirjoittaneet yhtiöjärjestyksen tai perustamiskirjan tai, jollei yhtiötä ole perustettu samalla kertaa, tällaisten asiakirjojen luonnokset taikka joiden nimissä mainitut asiakirjat tai luonnokset on allekirjoitettu;
- j) yhteismäärä tai ainakin arvio kaikista yhtiön maksettavista tai siltä veloitettavista perustamiskustannuksista sekä, tarvittaessa, kustannuksista, jotka syntyvät ennen kuin yhtiö saa luvan aloittaa toimintansa;
- k) niille, jotka ovat osallistuneet yhtiön perustamiseen tai toimiin luvan saamiseksi sen toiminnan aloittamiselle, yhtiön perustamishetkellä tai ennen kuin se on saanut luvan aloittaa toimintansa myönnetty erityiset edut.

4 artikla

1. Jos yhtiö ei jäsenvaltion lainsäädännön mukaan saa aloittaa toimintaansa ennen kuin se on saanut luvan siihen, tässä lainsäädännössä on oltava myös säännökset siitä, kuka vastaa

sitoumuksista, jotka yhtiö on tehnyt tai sen lukuun on tehty ennen luvan antamista tai epäämistä.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, ei koske sellaisista sopimuksista johtuvia sitoumuksia, jotka yhtiö on tehnyt ehdolla, että sille annetaan lupa toiminnan aloittamiseen.

5 artikla

1. Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan yhtiöllä on oltava perustajina useampia jäseniä, ei se seikka, että yksi henkilö omistaa kaikki osakkeet tai että jäsenten lukumäärä on yhtiön perustamisen jälkeen laskenut alle laillisen vähimmäismäärän, sellaisenaan saa johtaa yhtiön purkautumiseen.

2. Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan yhtiö voidaan 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa purkaa tuomioistuimen päätöksellä, toimivaltaisen tuomioistuimen on voitava antaa yhtiölle riittävä määräaika puutteen poistamiseksi.

3. Kun tällainen purkamispäätös annetaan, yhtiö joutuu selvitystilaan.

6 artikla

1. Jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan yhtiön merkityn pääoman on oltava vähintään 25 000 Euroopan laskentayksikköä, jotta yhtiö voidaan perustaa tai jotta yhtiö voi saada luvan aloittaa toimintansa.

Euroopan laskentayksikkö on määritelty komission päätöksessä 3289/75/EHTY⁽¹⁾. Vasta-arvo kansallisessa valuutassa lasketaan aluksi sen päivän kurssin mukaan, jona tämä direktiivi on annettu.

2. Jos Euroopan laskentayksikön vasta-arvo kansallisessa valuutassa muuttuu niin, että vähimmäispääoman arvo kansallisessa valuutassa yhden vuoden ajan on alle 22 500 Euroopan laskentayksikköä, komissio ilmoittaa kyseiselle jäsenvaltiolle, että sen on 12 kuukauden kuluessa edellä mainitun yhden vuoden ajan päättymisestä muutettava lainsäädäntönsä 1 koh-

⁽¹⁾ EYVL N:o L 327, 19.12.1975, s. 4

dan mukaiseksi. Jäsenvaltio voi kuitenkin säätää, että muutettu lainsäädäntö ei koske jo olemassa olevia yhtiöitä ennen kuin 18 kuukautta on kulunut muutoksen voimaantulosta.

3. Joka viides vuosi neuvosto komission ehdotuksesta arvioi tässä artiklassa Euroopan laskentayksikköinä ilmaistut rahamäärät ja tarvittaessa muuttaa niitä yhteisön talouskehityksen ja rahaolojen kehityksen perusteella sekä ottaen huomioon pyrkimykset sallia ainoastaan suurten ja keskisuurten yritysten toimia 1 artiklassa mainituissa yhtiömuodoissa.

7 artikla

Merkittyä osakepääomaa voivat olla vain varat, joiden taloudellinen arvo voidaan arvioida. Työsuoritusta tai palvelun suorittamista koskevat sitoumukset eivät kuitenkaan voi olla tällaisia varoja.

8 artikla

1. Osakkeita ei saa antaa vastikkeesta, joka on niiden nimellisarvoa tai nimellisarvon puuttuessa kirjanpidollista vasta-arvoa pienempi.

2. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin sallia, että ne, jotka sijoittavat osakkeita ammattimaisesti, maksavat tällaisen toimintansa yhteydessä merkitsemistään osakkeista vastikkeen, joka on niiden kokonaishintaa pienempi.

9 artikla

1. Sellaisten osakkeiden vastikkeesta, jotka annetaan vastiketta vastaan, on yhtiön perustamishetkellä tai silloin, kun yhtiö saa luvan aloittaa toimintansa, oltava maksettu vähintään 25 prosenttia niiden nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa kirjanpidollisesta vasta-arvosta.

2. Sellaisten osakkeiden vastike, jotka annetaan muuta vastiketta kuin rahaa vastaan yhtiön perustamishetkellä tai silloin, kun yhtiö saa luvan aloittaa toimintansa, on suoritettava kokonaisuudessaan viiden vuoden kuluessa tuosta ajankohdasta.

10 artikla

1. Ennen kuin yhtiö perustetaan tai saa luvan aloittaa toimintansa on yhden tai useamman riippumattoman asiantun-

tijan, jonka hallintoviranomainen tai tuomioistuin on määrännyt tai hyväksynyt, annettava lausunto kaikenlaisesta muusta vastikkeesta kuin rahasta. Tällaiset asiantuntijat voivat olla luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä tai yhtiöitä sen mukaan kuin jäsenvaltion lainsäädännössä säädetään.

2. Asiantuntijalausunnossa on ainakin kuvattava jokainen vastikelaji ja käytetyt arvostusmenetelmät sekä myös ilmoitettava, vastaavatko näitä menetelmiä käyttämällä saadut arvot ainakin tällaista vastiketta vastaan annettavien osakkeiden lukumäärää ja nimellisarvoa tai nimellisarvon puuttuessa kirjanpidollista vasta-arvoa sekä tarvittaessa niistä suoritettava ylikurssia.

3. Asiantuntijalausunto on julkistettava noudattaen jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyä, direktiivin 68/151/ETY 3 artiklan mukaista menettelyä.

4. Jäsenvaltiot voivat olla soveltamatta tätä artiklaa, jos 90 prosenttia kaikkien osakkeiden nimellisarvosta tai sen puuttuessa kirjanpidollisesta vasta-arvosta annetaan yhdelle tai useammalle yhtiölle muuta vastiketta kuin rahaa vastaan ja jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) vastikkeen saavassa yhtiössä 3 artiklan i alakohdassa tarkoitettut henkilöt tai yhtiöt ovat päättäneet olla hankkimatta asiantuntijalausuntoa;
- b) tämä päätös on julkistettu 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla;
- c) yhtiöllä, jotka antavat tällaisen vastikkeen, on rahastoja, joita ei voi lain tai yhtiöjärjestyksen mukaan jakaa ja jotka ovat vähintään samansuuruisia kuin muuta vastiketta kuin rahaa vastaan annettavien osakkeiden nimellisarvo tai nimellisarvon puuttuessa kirjanpidollinen vasta-arvo;
- d) yhtiöt, jotka antavat tällaisen vastikkeen, ilmoittavat takaavansa c alakohdassa tarkoitettuun määrään asti vastikkeen saavan yhtiön velat, jotka syntyvät muuta vastiketta kuin rahaa vastaan annettujen osakkeiden antamisen jälkeen ja ennen kuin vuosi on kulunut tämän yhtiön sen tilikauden tilinpäätöksen julkistamisesta, jonka aikana vastike annettiin. Näiden osakkeiden luovuttaminen tänä aikana ei ole sallittua;
- e) edellä d alakohdassa tarkoitettu takuu on julkistettu 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla;

f) yhtiöt, jotka antavat tällaisen vastikkeen, siirtävät c alakohdassa tarkoitettua määrää vastaavan määrän rahastoon, jota ei saa jakaa ennen kuin kolmen vuoden kuluttua vastikkeen saavan yhtiön sen tilikauden tilinpäätöksen julkistamisesta, jolloin vastiketta annettiin tai, tarvittaessa, ennen kuin kaikki d alakohdassa mainittuun takuuseen perustuvat vaatimukset, jotka on esitetty tänä aikana, on täytetty.

11 artikla

1. Jos yhtiö kansallisessa lainsäädännössä säädettävässä, vähintään kahden vuoden pituisessa määräajassa, joka luetaan yhtiön perustamisesta tai siitä, kun se saa luvan aloittaa toimintansa, hankkii 3 artiklan i kohdassa tarkoitettulle henkilölle tai yhtiölle kuuluvaa omaisuutta, ja yhtiön maksama vastike on vähintään yksi kymmenesosa merkitystä pääomasta, hankinta on tarkastettava ja sen yksityiskohdat julkistettava 10 artiklassa säädetyllä tavalla sekä alistettava yhtiökokouksen hyväksyttäväksi.

Jäsenvaltiot voivat myös vaatia näiden säännösten soveltamista, jos tällaiset varat kuuluvat osakkeenomistajalle tai jollekin muulle henkilölle.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, ei koske hankintoja, jotka kuuluvat yhtiön tavanomaisen liiketoiminnan harjoittamiseen taikka jotka on tehty hallintoviranomaisen tai tuomioistuimen päätöksen mukaisesti tai sen valvonnassa, eikä hankintoja arvopaperipörssissä.

12 artikla

Jollei merkityn pääoman alentamista koskevista säännöksistä muuta johdu, osakkeenomistajia ei saa vapauttaa maksuvelvollisuudestaan.

13 artikla

Kunnes jäsenvaltioiden lainsäädäntö on myöhemmin yhteensovitettu jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen turvaamiseksi, että muutettaessa yhtiömuodoltaan toisenlainen yhtiö osakeyhtiöksi vaaditaan ainakin 2 - 12 artiklan mukaiset takeet.

14 artikla

Mitä 2 - 13 artiklassa säädetään, ei rajoita jäsenvaltioiden niiden säännösten soveltamista, jotka koskevat toimivaltaa ja menettelyä yhtiöjärjestystä tai perustamiskirjaa muutettaessa.

15 artikla

1. a) Muissa kuin merkityn pääoman alentamista koskevissa tapauksissa ei yhtiön varoja saa jakaa osakkeenomistajille, jos yhtiön tilinpäätöksestä ilmenevä nettovarallisuus viimeksi päättyneen tilikauden tilinpäätöspäivänä on tai jakamisen johdosta olisi pienempi kuin merkityn pääoman ja sellaisten rahastojen yhteismäärä, joita ei lain tai yhtiöjärjestyksen mukaan saa jakaa.

b) Jos merkityn osakepääoman maksamatonta osuutta ei ole merkitty taseen vastaaviin, tämä määrä vähennetään a alakohdassa tarkoitettua merkityn osakepääoman määrästä.

c) Osakkeenomistajille jaettava määrä ei saa olla suurempi kuin viimeksi päättyneen tilikauden voitto lisätynä siirtyvillä voitoilla ja varoilla rahastoista, joita saadaan käyttää tähän tarkoitukseen, sekä vähennettynä siirtyvillä tappioilla ja varoilla, jotka on lain tai yhtiöjärjestyksen määräyksen perusteella siirretty rahastoihin.

d) 'Jakamisella' tarkoitetaan a ja c alakohdassa erityisesti tuoton sekä osakkeisiin liittyvien korkojen maksamista.

2. Jos jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan saadaan maksaa väliosinkoja, ainakin seuraavien edellytysten tulee täytyä:

a) on laadittava välitilinpäätös, jonka mukaan jaettavia varoja on riittävästi;

b) jaettava määrä ei saa olla suurempi kuin viimeisen sellaisen tilikauden jälkeen saatu voitto, jolta on laadittu tilinpäätös, lisätynä siirtyvillä voitoilla ja varoilla rahastoista, joita saadaan käyttää tähän tarkoitukseen, sekä vähennettynä siirtyvillä tappioilla ja varoilla, jotka on lain tai yhtiöjärjestyksen määräyksen perusteella siirrettävä rahastoihin.

3. Mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, ei rajoita jäsenvaltioiden niiden säännöksiens soveltamista, jotka koskevat merkityn pääoman korottamista siirtämällä varoja rahastoista pääomaan.

4. Jäsenvaltioiden lainsäädännössä voidaan säätää kiinteäpääomaisia sijoitusyhtiöitä koskevia poikkeuksia 1 kohdan a alakohtaan.

Ilmaisulla 'kiinteäpääomainen sijoitusyhtiö' tarkoitetaan tässä kohdassa ainoastaan yhtiöitä:

- joiden ainoana tarkoituksena on sijoittaa varansa erilaisiin arvopapereihin, kiinteään omaisuuteen ja muuhun omaisuuden sijoitusriskien jakamiseksi ja voiton tuottamiseksi osakkeenomistajille heidän omaisuutensa hoitamisesta ja
- jotka tarjoavat osakkeitaan yleisön merkittäviksi.

Jos tämä on jäsenvaltion lainsäädännön mukaan mahdollista, siinä on:

- a) vaadittava, että tällaiset yhtiöt merkitsevät ilmaisun "sijoitusyhtiö" kaikkiin direktiivin 68/151/ETY 4 artiklassa tarkoitettuihin asiakirjoihin;
- b) kiellettävä yhtiötä, jonka nettovarallisuus laskee 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua määrää pienemmäksi, jakamasta tulosta osakkeenomistajille, jos yhtiön varojen yhteismäärä tilinpäätöksen mukaan viimeksi päättäneen tilikauden tilinpäätöspäivänä on tai jakamisen johdosta olisi vähemmän kuin puolitoista kertaa yhtiön velkasitoumusten yhteismäärä tilinpäätöksen mukaan;
- c) vaadittava, jos tällainen yhtiö jakaa tulosta silloin, kun sen nettovarallisuus on 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua määrää pienempi, että tästä on mainittava tilinpäätöksessä.

16 artikla

Varoja saaneiden osakkeenomistajien on palautettava kaikki 15 artiklan vastaisesti jaetut varat, jos yhtiö näyttää, että osakkeenomistajat tiesivät jaon laittomuudesta tai eivät olosuhteet huomioon ottaen voineet olla tietämättä siitä.

17 artikla

1. Jos yhtiö menettää huomattavan osan merkitystä pääomasta, yhtiökokous on jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyssä määräajassa kutsuttava koolle arvioimaan, olisiko yhtiö purettava vai ryhdyttävä muihin toimenpiteisiin.
2. Jäsenvaltion lainsäädännössä ei saa asettaa menetyksen määrää, jota 1 kohtaa sovellettaessa pidetään huomattavana, suuremmaksi kuin puolet merkitystä pääomasta.

18 artikla

1. Yhtiö ei saa itse merkitä omia osakkeitaan.
2. Sen, joka on merkinnyt yhtiön osakkeita omissa nimissään, mutta yhtiön lukuun, on katsottava merkinneen ne omaan lukuunsa.
3. Edellä 3 artiklan i alakohdassa tarkoitettut henkilöt tai yhtiöt taikka merkittyä osakepääomaa korotettaessa yhtiön hallinto- tai johtoelimen jäsenet ovat velvollisia maksamaan osakkeet, jotka on merkitty tämän artiklan vastaisesti.

Jäsenvaltion lainsäädännössä voidaan kuitenkin vapauttaa maksuvelvollisuudesta se, joka näyttää, ettei hän henkilökohtaisesti ole menetellyt virheellisesti.

19 artikla

1. Jos yhtiö jäsenvaltion lainsäädännön mukaan saa hankkia omia osakkeitaan joko itse tai sellaisen henkilön kautta, joka toimii omissa nimissään mutta yhtiön lukuun, tämän lainsäädännön mukaan tällaisten hankintojen on täytettävä ainakin seuraavat edellytykset:
 - a) valtuuden hankintaan antaa yhtiökokous, joka määrittelee tällaisten hankintojen yksityiskohtaisemmat ehdot ja erityisesti hankittavien osakkeiden enimmäismäärän, valtuuden voimassaoloajan, joka ei saa olla pidempi kuin 18 kuukautta, sekä vastikkeellisessa hankinnassa vastikkeen enimmäis- ja vähimmäismäärän. Yhtiön hallinto- tai johtoelimen jäsenen on varmistuttava siitä, että aina kun osakkeita hankitaan tällaisen valtuuden nojalla, myös b, c ja d alakohdassa säädetty edellytykset täyttyvät;

- b) hankittavien osakkeiden, nimellisarvo tai, jos nimellisarvoa ei ole, kirjanpidollinen vasta-arvo ei saa olla enemmän kuin 10 prosenttia merkitystä pääomasta, kun osakkeisiin lisätään osakkeet, jotka yhtiö on hankkinut aikaisemmin ja jotka sillä edelleen on hallussaan, ja osakkeet, jotka omissa nimissään toiminut henkilö on hankkinut yhtiön lukuun;
- c) hankinnat eivät saa alentaa nettovarallisuutta 15 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua määrää pienemmäksi;
- d) hankinta voi koskea ainoastaan täysin maksettuja osakkeita.

2. Jäsenvaltioiden lainsäädännössä voidaan säätää poikkeuksista 1 kohdan a alakohdan ensimmäiseen virkkeeseen niissä tapauksissa, joissa yhtiön omien osakkeiden hankkiminen on tarpeen yhtiötä todennäköisesti kohtaavan vakavan vahingon estämiseksi. Tällaisessa tapauksessa hallinto- tai johtoelimen on ilmoitettava seuraavalle yhtiökokoukselle tehtyjen hankintojen syistä ja luonteesta, hankittujen osakkeiden lukumäärästä ja nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa kirjanpidollisesta vasta-arvosta, sekä osuudesta, jonka osakkeet muodostavat merkitystä pääomasta, ja osakkeista annetuista vastikkeista.

3. Jäsenvaltiot voivat päättää, että 1 kohdan a alakohdan ensimmäistä virkettä ei sovelleta osakkeisiin, jotka yhtiö on hankkinut itse tai sellaisen henkilön kautta, joka toimii omista nimissään mutta yhtiön lukuun, jaettavaksi yhtiön tai läheisen yhtiön työntekijöille. Nämä osakkeet on luovutettava edelleen 12 kuukauden kuluessa niiden hankkimisesta.

20 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat päättää, että 19 artiklaa ei sovelleta:
- a) osakkeisiin, jotka hankitaan pääoman alentamispäätöksen toteuttamiseksi tai 39 artiklassa tarkoitetuissa olosuhteissa;
- b) yleisraantona saatuihin osakkeisiin;
- c) vastikkeettomasti saataviin täysin maksettuihin osakkeisiin taikka pankkien tai muiden rahoituslaitosten ostoprovisiona saamiin osakkeisiin;
- d) osakkeisiin, jotka hankitaan lakiin perustuvan velvoitteen nojalla taikka tuomioistuimen vähemmistöosakkeenomistajien etujen suojaamiseksi antaman päätöksen mukaisesti,

erityisesti yhtiön sulautuessa, sen tarkoitusta tai muotoa muutettaessa, sen kotipaikan siirtyessä ulkomaille tai otettaessa käyttöön osakkeiden luovutettavuutta koskevia rajoituksia;

- e) osakkeenomistajalta merkintähinnan maksun laiminlyönnin perusteella saataviin osakkeisiin;
- f) osakkeisiin, jotka hankitaan läheisten yhtiöiden vähemmistöosakkeenomistajien hyvittämiseksi;
- g) täysin maksettuihin osakkeisiin, jotka hankitaan yhtiöllä osakkeenomistajalta olevan saatavan maksamiseksi pidettävässä pakkohuutokaupassa;
- h) täysin maksettuihin osakkeisiin, jotka 15 artiklan 4 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettu kiinteäpääomainen sijoitusyhtiö on laskenut liikkeeseen ja jotka yhtiö tai läheinen yhtiö hankkii sijoittajien pyynnöstä. Tällöin sovelletaan 15 artiklan 4 kohdan kolmannen alakohdan a alakohtaa. Nämä hankinnat eivät saa vähentää nettovarallisuutta alle merkityn pääoman ja sellaisten rahastojen yhteismäärän, joita ei lain mukaan saa jakaa.

2. Edellä 1 kohdan b – g alakohdan mukaisesti hankitut tai saadut osakkeet on kuitenkin luovutettava kolmen vuoden kuluessa saannosta, jollei näiden osakkeiden nimellisarvo tai sen puuttuessa kirjanpidollinen vasta-arvo ole enintään 10 prosenttia merkitystä pääomasta, kun osakkeisiin lisätään osakkeet, jotka yhtiö on hankkinut tai saanut omista nimissään mutta yhtiön lukuun toimivan henkilön kautta.

3. Jos osakkeita ei ole luovutettu 2 kohdassa mainitussa määräajassa, ne on mitätöitävä. Jäsenvaltion lainsäädännössä voidaan säätää, että tämä mitätöinti edellyttää merkityn pääoman alentamista vastaavasti. Tällaista alentamista on vaadittava siltä osin kuin mitätöitävien osakkeiden saanto johtaa siihen, että yhtiön nettovarallisuus laskee alle 15 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua määrän.

21 artikla

Osakkeet, jotka on hankittu tai saatu 19 ja 20 artiklan vastaisesti, on luovutettava vuoden kuluessa saannosta. Jos niitä ei luovuteta tässä määräajassa, sovelletaan 20 artiklan 3 kohtaa.

22 artikla

1. Jos yhtiö jäsenvaltion lainsäädännön mukaan saa hankkia omia osakkeitaan joko itse tai sellaisen henkilön kautta, joka toimii omissa nimissään mutta yhtiön lukuun, tämän lainsäädännön mukaan tällaisten osakkeiden hallussapidon on täytettävä ainakin seuraavat edellytykset:

- a) osakkeisiin liittyvistä oikeuksista ainakaan yhtiöllä olevien omien osakkeiden äänioikeutta ei saa käyttää;
- b) jos osakkeet merkitään taseessa vastaaviin, vastattavissa tulee rahastoida saman suuruinen määrä, jota ei voida jakaa.

2. Jos yhtiö jäsenvaltion lainsäädännön mukaan saa hankkia omia osakkeitaan joko itse tai sellaisen henkilön kautta, joka toimii omissa nimissään mutta yhtiön lukuun, tämän lainsäädännön mukaan toimintakertomuksessa on ilmoitettava ainakin seuraavat tiedot:

- a) tilikauden aikana tehtyjen hankintojen perusteet;
- b) tilikauden aikana hankittujen tai luovutettujen osakkeiden lukumäärä ja nimellisarvo tai, jos nimellisarvoa ei ole, kirjanpidollinen vasta-arvo sekä osuus, jota osakkeet edustavat merkitystä pääomasta;
- c) vastikkeellisissa hankinnoissa tai luovutuksissa osakkeista suoritettu vastike;
- d) kaikkien yhtiön hankkimien ja sen hallussa olevien osakkeiden lukumäärä ja nimellisarvo tai, jos nimellisarvoa ei ole, kirjanpidollinen vasta-arvo sekä osuus, jota osakkeet edustavat merkitystä pääomasta.

23 artikla

1. Yhtiö ei saa antaa varoja, lainaa eikä vakuutta käytettäväksi sitä varten, että ulkopuolinen voi hankkia yhtiön osakkeita.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, ei sovelleta pankkien tai muiden rahoituslaitosten tavanomaiseen liiketoimintaan kuuluviin toimiin eikä sellaisiin toimiin, joiden tarkoituksena on osakkeiden hankkiminen yhtiön tai sitä lähellä olevan yhtiön työntekijöille. Nämä toimet eivät kuitenkaan saa vähentää yhtiön nettovarallisuutta 15 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua määrää pienemmäksi.

3. Mitä 1 kohdassa säädetään, ei sovelleta toimiin osakkeiden hankkimiseksi 20 artiklan 1 kohdan h alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

24 artikla

1. Jos yhtiö itse tai sellaisen henkilön kautta, joka toimii omissa nimissään mutta yhtiön lukuun, ottaa vakuudeksi yhtiön omia osakkeita, sitä pidetään 19 artiklaa, 20 artiklan 1 kohtaa sekä 22 ja 23 artiklaa sovellettaessa niiden hankintana.

2. Jäsenvaltiot voivat päättää, että 1 kohtaa ei sovelleta pankkien tai muiden rahoituslaitosten tavanomaiseen liiketoimintaan kuuluviin toimiin.

25 artikla

1. Päätös pääoman korottamisesta on tehtävä yhtiökokouksessa. Sekä tämä päätös että merkityn osakepääoman korottaminen on julkistettava noudattaen jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyä, direktiivin 68/151/ETY 3 artiklan mukaista menettelyä.

2. Yhtiöjärjestyksessä tai perustamiskirjassa taikka yhtiökokouksen päätöksellä, joka on julkistettava 1 kohdassa tarkoitettujen säännösten mukaisesti, voidaan kuitenkin antaa valtuus merkityn osakepääoman korottamiseen enintään tiettyyn määrään, joka asetetaan ottaen huomioon laissa mahdollisesti säädetty enimmäismäärä. Tarvittaessa yhtiön toimivaltainen toimielin päättää merkityn osakepääoman korottamisesta asetetun määrän rajoissa. Tällainen valtuus voidaan antaa toimielmelle enintään viideksi vuodeksi, ja yhtiökokous voi uudistaa sen kerran tai useammin enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

3. Jos yhtiöllä on eri osakelajeja, yhtiökokouksen päätös 1 kohdassa tarkoitettua pääoman korottamisesta tai 2 kohdassa tarkoitettua valtuudesta sen korottamiseen on tehtävä toimittamalla erilliset äänestykset ainakin niiden eri lajia olevien osakkeiden omistajien keskuudessa, joiden oikeuksiin päätös vaikuttaa.

4. Tätä artiklaa sovelletaan myös laskettaessa liikkeeseen arvopapereita, jotka voidaan vaihtaa osakkeiksi tai joihin liittyy oikeus niiden merkitsemiseen, mutta ei tällaisten arvopapereiden vaihtamiseen osakkeiksi tai merkintäoikeuden käyttämiseen.

26 artikla

Merkityn pääoman korottamisen yhteydessä vastiketta vastaan annettavista osakkeista on maksettava vähintään 25 prosenttia

niiden nimellisarvosta tai sen puuttuessa kirjanpidollisesta vasta-arvosta. Mahdollinen ylikurssi on maksettava kokonaan.

27 artikla

1. Jos merkityn pääoman korottamisen yhteydessä annetaan osakkeita muuta vastiketta kuin rahaa vastaan, vastike on suoritettava kokonaisuudessaan viiden vuoden kuluessa korottamispäätöksestä.

2. Yhden tai useamman riippumattoman asiantuntijan, jonka hallintoviranomainen tai tuomioistuin on määrännyt tai hyväksynyt, on annettava lausunto 1 kohdassa tarkoitetusta vastikkeesta. Tällaiset asiantuntijat voivat olla luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä tai yhtiöitä sen mukaan kuin jäsenvaltion lainsäädännössä säädetään.

Sovelletaan, mitä 10 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään.

3. Jäsenvaltiot voivat päättää, että 2 kohtaa ei sovelleta merkityn pääoman korottamiseen sulautumisen taikka julkisen osto- tai vaihtotarjouksen toteuttamiseksi ja korvauksen suorittamiseksi sulautuvan yhtiön tai julkisen osto- tai vaihtotarjouksen kohteena olevan yhtiön osakkeenomistajille.

4. Jäsenvaltiot voivat päättää, että 2 kohtaa ei sovelleta tapauksiin, joissa kaikki merkityn pääoman korotuksen yhteydessä muuta vastiketta kuin rahaa vastaan annettavat osakkeet annetaan yhdelle tai useammalle yhtiölle ehdolla, että kaikki vastikkeen saavan yhtiön osakkeenomistajat suostuvat asiantuntijalausannon laatimatta jättämiseen, ja joissa 10 artiklan 4 kohdan b - f alakohdassa säädetty edellytykset täyttyvät.

28 artikla

Jollei pääoman korotusta ole kokonaan merkitty, pääomaa korotetaan saadulla merkintöjen määrällä vain, jos annin ehdot sen nimenomaan sallivat.

29 artikla

1. Aina kun pääomaa korotetaan vastiketta vastaan, osakkeita on tarjottava etuoikeuksin osakkeenomistajille suhteessa siihen

osuuteen, jota heidän osakkeensa edustavat pääomasta.

2. Jäsenvaltiot voivat lainsäädännössään:

a) olla soveltamatta 1 kohtaa osakkeisiin, joiden oikeus osallistua 15 artiklassa tarkoitettuun tuloksen jakamiseen tai yhtiön varojen jakoon sen purkauksessa on rajoitettu; tai

b) jos yhtiön, jolla on osakkeiden äänioikeuden taikka niiden oikeuden osallistua 15 artiklassa tarkoitettuun tuloksen jakamiseen tai yhtiön varojen jakoon sen purkauksessa osalta erilaisia osakelajeja, merkittyä pääomaa korotetaan antamalla vain johonkin osakelajiin kuuluvia uusia osakkeita, sallia, että muunlaisten osakkeiden omistajat käyttävät merkintäoikeutta vasta sen jälkeen, kun tätä oikeutta ovat käyttäneet annettavien osakkeiden kanssa samaa lajia olevien osakkeiden omistajat.

3. Merkintäetuoikeutta koskeva tarjous ja sen käyttämistä koskeva määräaika on julkistettava siinä kansallisessa virallisessa julkaisussa, joka on nimetty direktiivin 68/151/ETY mukaisesti. Jäsenvaltion lainsäädännössä ei tarvitse velvoittaa tällaiseen julkistamiseen, jos kaikki yhtiön osakkeet on asetettu nimetylle henkilölle. Tällöin kaikille yhtiön osakkaille on lähetettävä kirjallinen ilmoitus. Merkintäetuoikeutta on käytettävä määräajassa, joka on vähintään 14 päivää päivästä, jona tarjous on julkaistu tai kirjallinen ilmoitus on lähetetty.

4. Merkintäetuoikeutta ei saa rajoittaa tai poistaa yhtiöjärjestyksen tai perustamiskirjan määräyksellä. Yhtiökokouksen päätöksellä voidaan näin kuitenkin tehdä. Hallinto- tai johtoilmen on tällöin annettava yhtiökokoukselle kirjallinen selvitys, josta käyvät ilmi etuoikeuden rajoittamisen tai poistamisen perusteet ja jossa perustellaan osakkeiden ehdotettu merkintähinta. Yhtiökokouksen päätös tehdään noudattaen 40 artiklan säännöksiä päätösvaltaisuudesta ja enemmistöstä. Sen päätös on julkistettava noudattaen jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyä, direktiivin 68/151/ETY 3 artiklan mukaista menettelyä.

5. Jäsenvaltioiden lainsäädännössä voidaan säätää, että yhtiöjärjestyksellä tai perustamisasiakirjalla taikka yhtiökokouksen päätöksellä, joka on tehty 4 kohdan päätösvaltaisuutta, määräenemmistöä ja julkistamista koskevia säännöksiä noudattaen, voidaan valtuuttaa se toimielin, jolla on oikeus

päättää osakepääoman korottamisesta vahvistetun pääoman rajoissa, rajoittamaan etuoikeutta tai poistamaan se. Tällaista valtuutta ei saa myöntää pidemmäksi ajaksi kuin valtuutta, josta säädetään 25 artiklan 2 kohdassa.

6. Mitä 1 – 5 kohdassa säädetään, sovelletaan myös laskettaessa liikkeeseen arvopapereita, jotka voidaan vaihtaa osakkeiksi tai joihin liittyy oikeus niiden merkitsemiseen, mutta ei tällaisten arvopapereiden vaihtamiseen osakkeiksi tai merkintäoikeuden käyttämiseen.

7. Merkintäetuoikeutta ei katsota poistetuksi 4 ja 5 kohdassa tarkoitettulla tavalla, jos merkityn pääoman korotuspäätöksen mukaan osakkeet annetaan pankeille tai muille rahoituslaitoksille tarjottaviksi yhtiön osakkeenomistajille 1 ja 3 kohdan mukaisesti.

30 artikla

Merkityn pääoman alentamisesta on aina, jollei se perustu tuomioistuimen päätökseen, tehtävä päätös ainakin yhtiökoukussa 40 artiklan päätösvaltaisuutta ja määränemmistöä koskevien säännösten mukaisesti, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 36 ja 37 artiklan soveltamista. Tällainen päätös on julkaistava noudattaen jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyä, direktiivin 68/151/ETY 3 artiklan mukaista menettelyä.

Kutsussa yhtiökokoukseen on ilmoitettava ainakin osakepääoman alentamisen tarkoitus ja tapa, jolla se aiotaan toteuttaa.

31 artikla

Jos yhtiössä on eri osakelajeja, yhtiökokouksen päätös merkityn osakepääoman alentamisesta on tehtävä toimittamalla erilliset äänestykset ainakin niiden eri lajia olevien osakkeiden omistajien keskuudessa, joiden oikeuksiin päätös vaikuttaa.

32 artikla

1. Merkittyä osakepääomaa alennettaessa ainakin niillä velkojilla, joiden saatavat ovat syntyneet ennen alentamispäätöksen julkaisemista, on ainakin oikeus saada vakuus saamisilleen, jotka eivät ole eräänntyneet ennen mainittua julkaisemispäivää. Jäsenvaltioiden lainsäädännössä on säädettävä tämän oikeuden käyttämisen edellytyksistä. Siinä ei saada poistaa tätä oikeutta, ellei velkojien suojana ole muita riittäviä

takeita tai ne eivät ole yhtiön varat huomioon ottaen tarpeettomia.

2. Jäsenvaltioiden lainsäädännössä on myös säädettävä ainakin siitä, että pääoman alentaminen on vailla vaikutuksia tai että maksua osakkeenomistajille ei saa suorittaa, ennen kuin velkojat ovat saaneet suorituksen tai tuomioistuimella on päättänyt olla suostumatta heidän vaatimuksiinsa.

3. Tätä artiklaa sovelletaan myös, jos merkityn pääoman alentaminen toteutetaan siten, että osakkeenomistajien jäljellä olevasta maksuvelvollisuudesta kokonaan tai osittain luovutaan.

33 artikla

1. Jäsenvaltioiden ei tarvitse soveltaa 32 artiklaa sellaiseen merkityn pääoman alentamiseen, jonka tarkoituksena on toteutuneiden tappioiden kattaminen taikka varojen siirtäminen rahastoon, jos tämän toimenpiteen jälkeen rahaston määrä ei ole enemmän kuin 10 prosenttia alennetusta merkitystä pääomasta. Tätä rahastoa ei saa jakaa osakkeenomistajille muulloin kuin merkittyä pääomaa alennettaessa; sitä saadaan käyttää vain toteutuneen tappion kattamiseen tai merkityn pääoman korottamiseen siirrolla rahastosta merkittyyn pääomaan, siinä laajuudessa kuin se on sallittua jäsenvaltioissa.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa jäsenvaltioiden lainsäädännössä on säädettävä ainakin tarpeellisista keinoista sen varmistamiseksi, että varoja, jotka vapautuvat pääoman alentamisen seurauksena, ei makseta tai jaeta osakkeenomistajille ja että niitä ei käytetä osakkeenomistajien vapauttamiseksi maksuvelvollisuudestaan.

34 artikla

Merkittyä pääomaa ei saa alentaa sen vähimmäispääoman määrää pienemmäksi, joka on vahvistettu 6 artiklan mukaisesti. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin sallia tällaisen alentamisen, jos ne myös säätävät, että alentamispäätös saadaan panna täytäntöön vasta, kun merkittyä pääomaa korotetaan määrään, joka on vähintään säädetyin vähimmäispääoman suuruinen.

35 artikla

Jos jäsenvaltion lainsäädännössä sallitaan merkityn pääoman lunastaminen kokonaan tai osittain takaisin ilman merkityn

pääoman alentamista, tässä lainsäädännössä on vaadittava ainakin seuraavien edellytysten täyttymistä:

- a) jos lunastamisesta on määräys yhtiöjärjestyksessä tai perustamiskirjassa, siitä päätetään yhtiökokouksessa äänestyksellä noudattaen päätösvaltaisuutta ja enemmistöä yleensä koskevia ehtoja. Jos lunastamisesta ei ole määräystä yhtiöjärjestyksessä tai perustamiskirjassa, siitä päätetään yhtiökokouksessa noudattaen ainakin 40 artiklan säännöksiä päätösvaltaisuudesta ja määränemmistöä. Päätös on julkaistava noudattaen jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyä, direktiivin 68/151/ETY 3 artiklan mukaisesti menettelyä;
- b) lunastamiseen voidaan käyttää vain varoja, jotka voidaan 15 artiklan 1 kohdan mukaan jakaa;
- c) osakkeenomistajat, joiden osakkeet on lunastettu, säilyttävät oikeutensa yhtiössä, lukuun ottamatta oikeutta panoksensa takaisinmaksuun ja oikeutta osallistua lunastamattomille osakkeille maksettavaan ensimmäiseen tuotonjakoon.

36 artikla

1. Jos yhtiö saa jäsenvaltion lainsäädännön mukaan alentaa merkittyä osakepääomaa osakkeiden pakollisella takaisinottamisella, tässä lainsäädännössä on vaadittava ainakin seuraavien edellytysten täyttymistä:

- a) yhtiöjärjestyksessä tai perustamiskirjassa on oltava määräys osakkeiden pakollisesta takaisinottamisesta tai valtuus siihen, ennen kuin merkitään osakkeita, jotka voidaan ottaa takaisin;
- b) jos pakolliseen takaisinottamiseen on ainoastaan valtuus yhtiöjärjestyksessä tai perustamiskirjassa, siitä päätetään yhtiökokouksessa, jolleivät osakkeenomistajat, joita takaisinottaminen koskee, suostu siihen yksimielisesti;
- c) osakkeiden pakollisesta takaisinottamisesta päättävä yhtiön toimielin määrää takaisinottamisen ehtoista ja toteuttamistavasta, jollei niistä jo ole määräystä yhtiöjärjestyksessä tai perustamiskirjassa;
- d) mitä 32 artiklassa säädetään, sovelletaan, jollei ole kysymys täysin maksetuista osakkeista, joita tarjotaan vastikkeetta yhtiölle tai jotka otetaan takaisin käyttämällä 15 artiklan mukaan jakokelpoisia varoja; näissä tapauksissa on määrä, joka vastaa kaikkien takaisin otettujen osakkeiden

nimellisarvoa tai sen puuttuessa kirjanpidollista vasta-arvoa, siirrettävä rahastoon. Tätä rahastoa ei saa jakaa osakkeenomistajille muulloin kuin merkittyä pääomaa alennettaessa. Sitä saadaan käyttää vain toteutuneen tappion kattamiseen tai merkityn pääoman korottamiseen siirrolla rahastosta merkittyyn pääomaan, siinä laajuudessa kuin se on sallittua jäsenvaltioissa;

- e) päätös pakollisesta takaisinottamisesta on julkaistava noudattaen jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyä, direktiivin 68/151/ETY 3 artiklan mukaista menettelyä.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin tapauksiin ei sovelleta, mitä 30 artiklan 1 kohdassa sekä 31, 33 ja 40 artiklassa säädetään.

37 artikla

1. Jos merkittyä pääomaa alennetaan ottamalla takaisin osakkeita, jotka yhtiö on hankkinut itse tai sellaisen henkilön kautta, joka toimii omissa nimissään mutta yhtiön lukuun, päätetään takaisinottamisesta aina yhtiökokouksessa.

2. Mitä 32 artiklassa säädetään, sovelletaan, jollei ole kysymys täysin maksetuista osakkeista, jotka saadaan vastikkeetta tai hankitaan käyttämällä 15 artiklan mukaan jakokelpoisia varoja; näissä tapauksissa on määrä, joka vastaa kaikkien takaisin otettujen osakkeiden nimellisarvoa tai sen puuttuessa kirjanpidollista vasta-arvoa, siirrettävä rahastoon. Tätä rahastoa ei saa jakaa osakkeenomistajille muulloin kuin merkittyä pääomaa alennettaessa. Sitä saadaan käyttää vain toteutuneen tappion kattamiseen tai merkityn pääoman korottamiseen siirrolla rahastosta merkittyyn pääomaan, siinä laajuudessa kuin se on sallittua jäsenvaltioissa.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin tapauksiin ei sovelleta, mitä 31, 33 ja 40 artiklassa säädetään.

38 artikla

Jos yhtiössä on eri osakelajeja, on 35 artiklassa, 36 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja 37 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa yhtiökokouksen päätös merkityn osakepääoman lunastamisesta tai sen alentamisesta ottamalla osakkeita takaisin tehtävä toimittamalla erilliset äänestykset ainakin niiden eri lajia olevien osakkeiden omistajien keskuudessa, joiden oikeuksiin päätös vaikuttaa.

39 artikla

Jos yhtiö saa jäsenvaltion lainsäädännön mukaan antaa osakkeita, jotka voidaan ostaa takaisin, tässä lainsäädännössä on vaadittava ainakin seuraavien edellytysten täyttymistä osakkeita takaisin ostettaessa:

- a) yhtiöjärjestyksessä tai perustamiskirjassa on oltava valtuus osakkeiden takaisinostoon, ennen kuin merkitään osakkeita, jotka voidaan ostaa takaisin;
- b) osakkeiden on oltava täysin maksettuja;
- c) takaisinoston ehdoista ja toteuttamistavasta on oltava määräykset yhtiöjärjestyksessä tai perustamiskirjassa;
- d) takaisinosto voidaan toteuttaa vain käyttämällä 15 artiklan 1 kohdan mukaan jakokelpoisia varoja tai takaisinoston toteuttamiseksi toimitetulla uusmerkinnällä saatuja tuloja;
- e) kaikkien takaisin ostettujen osakkeiden nimellisarvoa tai, jos nimellisarvoa ei ole, kirjanpidollista vasta-arvoa vastaava määrä on siirrettävä rahastoon, jota ei saa jakaa osakkeenomistajille muulloin kuin merkittyä pääomaa alennettaessa; sitä saadaan käyttää vain toteutuneen tappion kattamiseen tai merkityn pääoman korottamiseen siirrolla rahastosta merkittyyn pääomaan;
- f) takaisinostoon, jossa käytetään tällaisen takaisinoston toteuttamiseksi toimitetulla uusmerkinnällä saatuja tuloja, ei sovelleta e kohtaa;
- g) jos takaisinoston yhteydessä on vahvistettu maksettavaksi ylikurssia osakkeenomistajille, tällainen ylikurssi saadaan maksaa vain käyttämällä 15 artiklan 1 kohdan mukaan jakokelpoisia varoja tai sellaista muuta kuin e kohdassa mainittua rahastoa, jota ei saa jakaa osakkeenomistajille muulloin kuin merkittyä pääomaa alennettaessa; tätä rahastoa saa käyttää vain merkityn pääoman korottamiseen siirrolla rahastosta merkittyyn pääomaan, 3 artiklan j alakohdassa tarkoitettujen tai osakeannista tai joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskusta johtuvien kustannusten kattamiseen taikka ylikurssin maksamiseen takaisin ostettavien osakkeiden tai joukkovelkakirjojen haltijoille;
- h) tieto takaisinostosta on julkistettava noudattaen jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyä, direktiivin 68/151/EY 3 artiklan mukaista menettelyä.

40 artikla

1. Jäsenvaltioiden lainsäädännössä on säädettävä, että 29 artiklan 4 ja 5 kohdassa sekä 30, 31, 35 ja 38 artiklassa mainitut päätökset on tehtävä määränemmistöllä, joka ei saa olla pienempi kuin kaksi kolmasosaa edustettuina olevien arvopaperien tai edustettuna olevan merkityn pääoman äänimäärästä.

2. Jäsenvaltioiden lainsäädännössä voidaan kuitenkin säätää, että yksinkertainen enemmistö 1 kohdassa tarkoitetuista äänimäärästä on riittävä, jos vähintään puolet merkitystä pääomasta on edustettuna.

41 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat poiketa 9 artiklan 1 kohdasta, 19 artiklan 1 kohdan a alakohdan ensimmäisestä virkkeestä ja b alakohdasta sekä 25, 26, ja 29 artiklasta siltä osin kuin poikkeaminen on tarpeen sellaisten säännösten antamiseksi tai soveltamiseksi, joiden tarkoituksena on edistää henkilöstön tai muiden jäsenvaltion lainsäädännössä määriteltyjen henkilöryhmien osallistumista yritysten pääomaan.

2. Jäsenvaltiot voivat olla soveltamatta 19 artiklan 1 kohdan a alakohdan ensimmäistä virkettä sekä 30, 31, 36, 37, 38 ja 39 artiklaa erityislainsäädännön mukaisesti perustettuihin yhtiöihin, jotka antavat sekä pääomaosakkeita että sellaisia työntekijöiden osakkeita, jotka annetaan työntekijöille yhdessä siten, että äänioikeutetut valtuutetut edustavat työntekijöitä yhtiökokouksissa.

42 artikla

Tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi jäsenvaltioiden lainsäädännön on taattava kaikille samassa asemassa oleville osakkeenomistajille yhdenvertainen kohtelu.

43 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kahden vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltiot voivat olla soveltamatta 3 artiklan g, i, j ja k alakohtaa yhtiöihin, jotka jo ovat olemassa 1 kohdassa tarkoitettujen säännösten voimaantulopäivänä.

Ne voivat säätää, että tämän direktiivin muita säännöksiä ei sovelleta tällaisiin yhtiöihin ennen kuin 18 kuukautta on kulunut tuosta päivästä.

Tämä määräaika voi kuitenkin 6 ja 9 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa olla kolme vuotta ja "unregistered companies" -yhtiöiden osalta Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Irlannissa viisi vuotta.

3. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että ne toimittavat tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

44 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 13 päivänä joulukuuta 1976.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. van der STOEL

**KOLMAS NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 9 päivänä lokakuuta 1978,
perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla, osakeyhtiöiden sulautumisesta**

(78/855/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdassa ja sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetussa yleisessä toimintaohjelmassa⁽⁴⁾ tarkoitettu yhteensovittaminen on aloitettu direktiivillä 68/151/ETY⁽⁵⁾,

tätä yhteensovittamista on jatkettu osakeyhtiöiden (julkinen osakeyhtiö, "public limited liability company") perustamisen sekä niiden pääoman säilyttämisen ja muuttamisen osalta direktiivillä 77/91/ETY⁽⁶⁾ sekä yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden tilinpäätösten osalta direktiivillä 78/660/ETY⁽⁷⁾,

jäsenten ja ulkopuolisten etujen suojaaminen edellyttää, että osakeyhtiöiden sulautumista koskeva jäsenvaltioiden lainsä-

däntö sovitetaan yhteen ja että kaikissa on säännökset sulautumisesta,

tämän yhteensovittamisen yhteydessä on erityisen tärkeää, että sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden osakkeenomistajat saavat riittävästi mahdollisimman puolueetonta tietoa ja että heidän oikeuksiaan suojataan asianmukaisesti,

työntekijöiden oikeudet yrityksen tai liikkeen luovutuksen taikka liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä on nykyisin säännelty direktiivissä 77/187/ETY⁽⁸⁾,

velkojia, mukaan lukien joukkovelkakirjojen haltijat, ja niitä, joilla on kyseisiä yhtiötä kohtaan muita vaatimuksia, on suojattava niin, ettei sulautuminen vaikuta haitallisesti heidän etuihinsa,

ulkopuolisten riittävän tiedonsaannin varmistamiseksi direktiivissä 68/151/ETY säädetyt julkistamisvaatimukset on ulotettava koskemaan myös sulautumisia,

sen varmistamiseksi, ettei sulautumisen yhteydessä jäsenille ja ulkopuolisille annettavaa suojaa voida kiertää, näille annettavat takeet on ulotettava koskemaan myös tiettyjä oikeudellisia menettelyjä, jotka ovat merkittävältä osin samanlaisia kuin sulautuminen, ja

⁽¹⁾ EYVL N:o C 89, 14.7.1970, s. 20

⁽²⁾ EYVL N:o C 129, 11.12.1972, s. 50;

EYVL N:o C 95, 28.4.1975, s. 12

⁽³⁾ EYVL N:o C 88, 6.9.1971, s. 18

⁽⁴⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 65, 14.3.1968, s. 8

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 26, 31.1.1977, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 222, 14.8.1978, s. 11

⁽⁸⁾ EYVL N:o L 61, 5.3.1977, s. 26

oikeusvarmuuden turvaamiseksi kysymyksessä olevien yhtiöiden, niiden ja ulkopuolisten sekä niiden jäsenten välisissä suhteissa pätemättömyyteen johtavia tilanteita on rajoitettava säätämällä, että puutteet on voitava oikaista aina kun se on mahdollista, sekä rajoittamalla sitä määräaika, jossa pätemättömyyttä koskeva oikeudenkäynti voidaan panna vireille,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Soveltamisala

1. Tässä direktiivissä säädettyjä yhteensovittamistoimenpiteitä sovelletaan seuraavia yhtiömuotoja koskeviin jäsenvaltioiden lakeihin, asetuksiin ja hallinnollisiin määräyksiin:

- Saksa:
die Aktiengesellschaft,
- Belgia:
la société anonyme / de naamloze vennootschap,
- Tanska:
aktieselskaber,
- Ranska:
la société anonyme,
- Irlanti:
public companies limited by shares, and public companies limited by guarantee having a share capital,
- Italia:
la società per azioni,
- Luxemburg:
la société anonyme,
- Alankomaat:
de naamloze vennootschap,
- Yhdistynyt kuningaskunta:
public companies limited by shares, and public companies limited by guarantee having a share capital.

2. Jäsenvaltioiden ei tarvitse soveltaa tätä direktiiviä sellaisiin osuustoiminnallisiin yhtiöihin, jotka on perustettu 1 kohdassa tarkoitetuiksi yhtiöiksi. Jos tämä on jäsenvaltion lainsäädännön mukaan mahdollista, siinä on vaadittava, että tällaiset yhtiöt merkitsevät ilmaisen "osuustoiminnallinen yhtiö" kaikkiin direktiivin 68/151/ETY 4 artiklassa tarkoitettuihin asiakirjoihin.

3. Jäsenvaltioiden ei tarvitse soveltaa tätä direktiiviä tapauksiin, joissa yksi tai useampi sulautuvista tai lakkaavista yhtiöistä on konkurssi-, akordi- tai muun sellaisen menettelyn alainen.

I LUKU

Sulautuminen hankkimalla yksi tai useampi toinen yhtiö ja perustamalla uusi yhtiö

2 artikla

Jäsenvaltion on annettava kansallisen lainsäädäntönsä alaisten yhtiöiden osalta säännökset sulautumisesta, jossa yhtiö hankkii yhden tai useamman toisen yhtiön, ja sulautumisesta, jossa perustetaan uusi yhtiö.

3 artikla

1. Tässä direktiivissä tarkoitetaan 'hankkimalla tapahtuvalla sulautumisella' menettelyä, jossa yksi tai useampi yhtiö purkautuen selvitysmenettelyttä siirtää varansa ja vastuunsa toiselle yhtiölle siten, että sulautuvan yhtiön tai sulautuvien yhtiöiden osakkeenomistajat saavat vastikkeeksi vastaanottavan yhtiön osakkeita sekä mahdollisesti rahakorvauksen, jonka määrä ei kuitenkaan saa olla enemmän kuin 10 prosenttia näin annettavien osakkeiden nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa kirjanpidollisesta vasta-arvosta.

2. Jäsenvaltion lainsäädännössä voidaan säätää, että hankkimalla tapahtuva sulautuminen voidaan toteuttaa myös silloin, kun yksi tai useampi sulautuvista yhtiöistä on selvitystilassa, jos tämä mahdollisuus rajoitetaan yhtiöihin, jotka eivät vielä ole aloittaneet varojen jakamista osakkeenomistajilleen.

4 artikla

1. Tässä direktiivissä tarkoitetaan 'sulautumisella perustamalla uusi yhtiö' menettelyä, jossa useat yhtiöt purkautuen selvitysmenettelyttä siirtävät kaikki varansa ja vastuunsa perustamalleen yhtiölle osakkeenomistajien saadessa vastikkeeksi uuden yhtiön osakkeita ja mahdollisesti rahakorvauksen, jonka määrä ei kuitenkaan saa olla enemmän kuin 10 prosenttia näin annettavien osakkeiden nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa kirjanpidollisesta vasta-arvosta.

2. Jäsenvaltion lainsäädännössä voidaan säätää, että sulautuminen perustamalla uusi yhtiö voidaan toteuttaa myös silloin, kun yksi tai useampi lakkaavista yhtiöistä on selvitystilassa, jos tämä mahdollisuus rajoitetaan yhtiöihin, jotka eivät vielä ole aloittaneet varojen jakamista osakkeenomistajilleen.

II LUKU

Hankkimalla tapahtuva sulautuminen

5 artikla

1. Sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden hallinto- tai joh-toelinten on laadittava kirjallinen sulautumissuunnitelma.
2. Sulautumissuunnitelmassa on ilmoitettava ainakin:
 - a) jokaisen sulautumiseen osallistuvan yhtiön yhtiömuoto, nimi ja kotipaikka;
 - b) osakkeiden vaihtosuhte ja mahdollisesti suoritettava rahakorvaus;
 - c) vastaanottavan yhtiön osakkeiden jakamista koskevat ehdot;
 - d) ajankohta, josta lähtien tällaisilla osakkeilla on oikeus osallistua tuontajakoon sekä tätä oikeutta koskevat erityiset ehdot;
 - e) ajankohta, josta lähtien sulautuvan yhtiön toimia käsitellään kirjanpidossa vastaanottavan yhtiön toimina;
 - f) oikeudet, jotka vastaanottava yhtiö turvaa osakkeenomistajille, joiden osakkeisiin liittyy erityisiä oikeuksia, sekä muiden arvopaperien kuin osakkeiden haltijoille, taikka näiden henkilöiden eduksi ehdotetut toimenpiteet;
 - g) erityiset edut, jotka myönnetään 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuille asiantuntijoille taikka sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden hallinto-, johto-, valvonta- tai tarkastuselin- tyn jäsenille.

6 artikla

Sulautumissuunnitelma on julkistettava kaikkien sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden osalta noudattaen jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyä, direktiivin 68/151/ETY 3 artiklan mukaista menettelyä viimeistään yhtä kuukautta ennen sitä yhtiökokousta, jonka on määrä päättää sulautumisesta.

7 artikla

1. Sulautumiselle on ainakin saatava jokaisen sulautumiseen osallistuvan yhtiön yhtiökokouksen hyväksyminen. Jäsenvaltioiden lainsäädännössä on säädettävä, että tällainen päätös on tehtävä määränemmistöllä, joka ei saa olla pienempi kuin kaksi kolmasosaa edustettuina olevien osakkeiden tai edustet- tuna olevan merkityn pääoman äänimäärästä.

Jäsenvaltioiden lainsäädännössä voidaan kuitenkin säätää, että yksinkertainen enemmistö 1 kohdassa tarkoitetuista äänimää- ristä on riittävä, jos vähintään puolet merkitystä pääomasta on

edustettuna. Lisäksi sovelletaan perustamiskirjan ja yhtiöjärjes- tyksen muuttamista koskevia sääntöjä.

2. Jos yhtiössä on eri osakelajeja, päätös sulautumisesta on tehtävä toimittamalla erilliset äänestykset ainakin niiden eri lajia olevien osakkeiden omistajien keskuudessa, joiden oikeuksiin päätös vaikuttaa.

3. Tällainen päätös käsittää sekä sulautumissuunnitelman että mahdollisten sen toteuttamiseksi tarpeellisten perustamiskirjan ja yhtiöjärjestyksen muutosten hyväksymisen.

8 artikla

Jäsenvaltion lainsäädännössä ei tarvitse vaatia, että vastaan- ottavan yhtiön yhtiökokouksen on hyväksyttävä sulautuminen, jos seuraavat ehdot täyttyvät:

- a) edellä 6 artiklassa tarkoitettu julkistaminen tapahtuu vas- taanottavan yhtiön osalta viimeistään kuukautta ennen sitä sulautuvan yhtiön tai sulautuvien yhtiöiden yhtiökokousta, jossa on määrä päättää sulautumissuunnitelman hyväksy- misestä;
- b) kaikilla vastaanottavan yhtiön osakkeenomistajilla on oi- keus viimeistään kuukautta ennen a kohdassa tarkoitettua ajankohta tutustua 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin asiakirjoihin vastaanottavan yhtiön kotipaikassa;
- c) vastaanottavan yhtiön osakkeenomistajilla, jotka yksin tai yhdessä omistavat vähimmäisosuuden merkitystä pääomas- ta, on oikeus vaatia, että vastaanottavan yhtiön yhtiökokous kutsutaan koolle päättämään sulautumisen hyväksymisestä. Vähimmäisosuutta ei saa asettaa viittä prosenttia suurem- maksi. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin säätää, että äänivaltaa vailla olevia osakkeita ei oteta lukuun sitä laskettaessa.

9 artikla

Jokaisen sulautumiseen osallistuvan yhtiön hallinto- tai joh- toelimen on laadittava yksityiskohtainen kirjallinen kertomus, jossa selvitetään sulautumissuunnitelman sekä erityisesti osakkeiden vaihtosuhteen oikeudelliset ja taloudelliset peruste- lut.

Kertomuksessa on myös selostettava mahdollisesti ilmenneet erityiset arvostusongelmat.

10 artikla

1. Yhden tai useamman riippumattoman asiantuntijan, jonka hallintoviranomainen tai tuomioistuin on määrännyt tai hyväksynyt ja joka toimii kunkin sulautumiseen osallistuvan yhtiön puolesta mutta siitä riippumattomana, on tarkastettava sulautumissuunnitelma ja annettava siitä kirjallinen lausunto osakkeenomistajille. Jäsenvaltion lainsäädännössä voidaan kui-

tenkin säätää yhden tai useamman riippumattoman asiantuntijan määräämisestä kaikille sulautumiseen osallistuville yhtiöille yhteisesti, jos tuomioistuimien tai hallintoviranomainen määrää asiantuntijat kaikkien yhtiöiden yhteisestä hakemuksista. Tällaiset asiantuntijat voivat olla luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä tai yhtiöitä sen mukaan kuin jäsenvaltion lainsäädännössä säädetään.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetussa lausunnossa asiantuntijoiden on lausuttava ainakin siitä, onko osakkeiden vaihtosuhte heidän käsityksensä mukaan kohtuullinen ja asiallisesti perusteltu. Lausunnossa on ainakin:

- a) ilmoitettava ne menetelmät, joilla on päädytty ehdotettuun vaihtosuhteeseen;
- b) lausuttava siitä, ovatko nämä menetelmät olleet tarkoituksenmukaisia kyseessä olevassa tapauksessa, ilmoitettava ne arvot, joihin on päädytty käyttämällä kutakin menetelmää sekä lausuttava näkemyksensä näiden menetelmien merkityksestä suhteessa toisiinsa arvoa määrittäessä.

Lausunnossa on myös selostettava mahdollisesti ilmenneet erityiset arvostusongelmat.

3. Jokaisella asiantuntijalla on oikeus saada sulautumiseen osallistuvilta yhtiöiltä kaikki tarpeelliset tiedot ja asiakirjat sekä suorittaa tarvittavat tutkimukset.

11 artikla

1. Jokaisella osakkeenomistajalla on oikeus viimeistään kuukautta ennen sitä yhtiökokousta, jossa on määrä päättää sulautumissuunnitelman hyväksymisestä, tutustua yhtiön kotipaikassa ainakin seuraaviin asiakirjoihin:

- a) sulautumissuunnitelma;
- b) sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden kolmen viimeisen tilikauden tilinpäätökset ja toimintakertomukset;
- c) välitilinpäätös päivältä, joka ei saa olla aikaisempi kuin sulautumissuunnitelman päivämäärää edeltävän kolmannen kuukauden ensimmäinen päivä, jos viimeisin tilinpäätös on tilikaudelta, joka on päättynyt enemmän kuin kuusi kuukautta ennen mainittua päivämäärää;
- d) edellä 9 artiklassa tarkoitetut sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden hallinto- tai johtoelinten laatimat kertomukset;
- e) edellä 10 artiklassa tarkoitetut asiantuntijalausunnot.

2. Edellä 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu välitilinpäätös on laadittava samoja menetelmiä ja kaavoja noudattaen kuin edellinen vuositase.

Jäsenvaltion lainsäädännössä voidaan kuitenkin säätää, että:

- a) ei ole välttämätöntä inventoida varoja uudelleen;

b) edellisen taseen mukaista arvostusta voidaan muuttaa ainoastaan kirjanpitoon tehtyjen merkintöjen mukaisesti; seuraavat seikat on kuitenkin otettava huomioon:

- poistot ja varaukset välillä kuluneelta ajalta,
- sellaiset merkittävät todellisten arvojen muutokset, jotka eivät käy ilmi kirjanpidosta.

3. Jokaisella osakkeenomistajalla on oikeus pyynnöstä saada vastikkeetta jäljennökset 1 kohdassa tarkoitetuista asiakirjoista täydellisinä tai, halutessaan niiden osista.

12 artikla

Sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden työntekijöiden oikeuksien suojaamisesta säädetään direktiivin 77/187/ETY mukaisesti.

13 artikla

1. Jäsenvaltioiden lainsäädännössä on järjestettävä riittävä suoja sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden velkojille, joiden saatavat ovat syntyneet ennen sulautumissuunnitelman julkaisemista, mutta eivät ole eräänntyneet ennen sitä.

2. Tämän toteuttamiseksi jäsenvaltioiden on lainsäädännössään säädettävä ainakin, että tällaisilla velkojilla on oikeus saada riittävä vakuus, jos tällainen suoja on sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden rahoitusaseman vuoksi tarpeen eikä heillä vielä ole tällaista vakuutta.

3. Vastaanottavan ja sulautuvan yhtiön velkojien suoja voi olla erilainen.

14 artikla

Sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden joukkovelkakirjojen haltijoihin sovelletaan 13 artiklaa, jollei velkakirjanhaltijoiden kokous, kun kansallisessa lainsäädännössä on säännökset tällaisesta kokouksesta, tai kukin velkakirjanhaltija erikseen hyväksy sulautumista, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta tällaisten oikeuksien yhteistä käyttämistä koskevien säännösten soveltamista.

15 artikla

Sellaisten muiden arvopaperien kuin osakkeiden haltijoille, joihin liittyy erityisiä oikeuksia, on annettava vastaanottavassa yhtiössä ainakin vastaavat oikeudet kuin heillä oli sulautuvassa yhtiössä, jollei näiden arvopaperien haltijoiden kokous, kun kansallisessa lainsäädännössä on säännökset tällaisesta kokouksesta, tai kukin tällaisten arvopaperien haltija erikseen hyväksy näiden oikeuksien muuttamista taikka jollei heillä ole oikeutta saada vastaanottava yhtiö ostamaan takaisin heidän arvopaperinsa.

16 artikla

1. Niissä jäsenvaltioissa, joiden lainsäädännössä ei ole säädetty sulautumisen laillisuuden hallinnollisesta tai oikeudellisesta ennakovalvonnasta tai joissa tällainen valvonta ei koske kaikkia sulautumista varten vaadittavia toimia, on niiden yhtiökokousten pöytäkirjat, joissa päätetään sulautumisesta, sekä, tarvittaessa, myös yhtiökokousten jälkeinen sulautumissopimus vahvistettava virallisesti. Jos sulautumisesta ei tarvitse päättää kaikissa sulautumiseen osallistuvissa yhtiöissä, sulautumissuunnitelma on vahvistettava virallisesti.

2. Notarin tai toimivaltaisen viranomaisen, jolla on oikeus vahvistaa virallisesti asiakirjoja, on tutkittava ja vahvistettava, että yhtiöltä, jonka osalta kyseinen asiakirja on laadittu, vaadittavat toimet ja muutoseikat on toteutettu ja että ne ovat lainmukaisia sekä, että sulautumissopimus on tehty ja se on lainmukainen.

17 artikla

Jäsenvaltioiden lainsäädännössä on säädettävä siitä, milloin sulautuminen tulee voimaan.

18 artikla

1. Sulautuminen on julkistettava kaikkien sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden osalta noudattaen jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyä, direktiivin 68/151/ETY 3 artiklan mukaista menettelyä

2. Vastaanottava yhtiö voi huolehtia sulautuvaa yhtiötä tai sulautuvia yhtiötä koskevista julkistamistoimista.

19 artikla

1. Sulautumisella on seuraavat suoraan laista johtuvat ja samanaikaiset vaikutukset:

- a) sekä sulautuvan ja vastaanottavan yhtiön välillä että suhteessa ulkopuolisiin kaikki sulautuvan yhtiön varat ja vastuut siirtyvät vastaanottavalle yhtiölle;
- b) sulautuvan yhtiön osakkeenomistajista tulee vastaanottavan yhtiön osakkeenomistajia;
- c) sulautuva yhtiö lakkaa.

2. Sulautuvan yhtiön osakkeita ei saa vaihtaa sellaisiin vastaanottavan yhtiön osakkeisiin, jotka:

- a) vastaanottava yhtiö omistaa itse tai sellaisen henkilön kautta, joka toimii omissa nimissään mutta sen lukuun;

tai

- b) sulautuva yhtiö omistaa itse tai sellaisen henkilön kautta, joka toimii omissa nimissään mutta sen lukuun.

3. Edellä sanottu ei vaikuta sellaisen jäsenvaltioiden lainsäädännön soveltamiseen, jonka mukaan sulautuvan yhtiön tiettyjen varojen, oikeuksien ja velvollisuuksien siirtäminen pätevästi suhteessa sivullisiin on tehtävä määrättyssä muodossa. Vastaanottava yhtiö voi huolehtia näiden muutovaatimusten täyttämisestä; jäsenvaltioiden lainsäädännössä voidaan kuitenkin sallia, että sulautuva yhtiö jatkaa muutovaatimusten täyttämiseksi tarvittavien toimien suorittamista rajoitetun ajan, joka ei saa muissa kuin poikkeustapauksissa olla pidempi kuin kuusi kuukautta sulautumisen voimaantulosta.

20 artikla

Jäsenvaltioiden lainsäädännössä on oltava säännökset ainakin sulautuvan yhtiön hallinto- ja johtoelinten jäsenten yksityisoikeudellisesta vastuusta suhteessa tämän yhtiön osakkeenomistajiin sillä perusteella, että nämä jäsenet ovat sulautumisen valmistelussa ja toteuttamisessa menelleet virheellisesti.

21 artikla

Jäsenvaltioiden lainsäädännössä on oltava säännökset ainakin niiden asiantuntijoiden, jotka 10 artiklan 1 kohdan mukaisesti antavat lausunnon sulautuvan yhtiön osalta, yksityisoikeudellisesta vastuusta suhteessa tämän yhtiön osakkeenomistajiin sillä perusteella, että nämä asiantuntijat ovat tehtävässään menelleet virheellisesti.

22 artikla

1. Jäsenvaltiot saavat säätää yhtiön pätemättömyydestä vain noudattaen seuraavia säännöksiä:

- a) pätemättömyys on todettava tuomioistuimen päätöksellä;
- b) sulautumiset, jotka ovat tulleet voimaan 17 artiklan mukaisesti, voidaan todeta pätemättömiksi vain niiden laillisuuden oikeudellisen tai hallinnollisen ennakovalvonnan puutteen tai virallisen vahvistamisen puutteen perusteella tai jos näytetään, että yhtiökokouksen päätös on pätemätön tai moitteenvaarainen kansallisen oikeuden mukaan;
- c) oikeudenkäyntiä pätemättömyyden toteamiseksi ei saa panna vireille myöhemmin kuin kuusi kuukautta sen jälkeen, kun sulautuminen on tullut voimaan suhteessa siihen, joka vetoaa pätemättömyyteen, tai jos puutteet on oikaistu;

- d) jos puute, jonka perusteella sulautuminen voidaan todeta pätemättömäksi, voidaan oikaista, toimivaltaisen tuomioistuimen on asetettava kyseessä oleville yhtiöille määräaika sitä varten;
- e) päätös, jolla sulautuminen todetaan pätemättömäksi, on julkaistava noudattaen jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyä, direktiivin 68/151/ETY 3 artiklan mukaista menettelyä;
- f) jos ulkopuolinen saa kansallisen lainsäädännön mukaan hakea muutosta tällaiseen päätökseen, muutosta on haettava kuudessa kuukaudessa siitä, kun päätös on tullut julkiseksi direktiivissä 68/151/ETY säädettyllä tavalla;
- g) päätös, jolla sulautuminen todetaan pätemättömäksi, ei sellaisenaan vaikuta sellaisten vastaanottavan yhtiön tekemien tai sen kanssa tehtyjen sitoumusten pätevyyteen, jotka ovat syntyneet ennen kuin päätös on julkaistu mutta 17 artiklassa tarkoitetun ajankohdan jälkeen;
- h) sulautumiseen osallistuvat yhtiöt vastaavat yhteisvastuullisesti vastaanottavan yhtiön g kohdassa tarkoitetuista velvoitteista.
2. Jäsenvaltioiden lainsäädännössä voidaan 1 kohdan a alakohdasta poiketen säätää myös, että hallintoviranomainen voi todeta sulautumisen pätemättömäksi, jos sen päätökseen voidaan hakea muutosta tuomioistuimelta. Mitä b, d, e, f, g ja h alakohdassa säädetään, koskee vastaavasti tällaista hallintoviranomaista. Tällaista menettelyä pätemättömyyden toteamiseksi ei saa aloittaa myöhemmin kuin kuusi kuukautta 17 artiklassa tarkoitetun ajankohdan jälkeen.
3. Edellä sanottu ei rajoita jäsenvaltioiden sellaisen lainsäädännön soveltamista, jonka mukaan sulautuminen voidaan todeta pätemättömäksi muunlaisessakin valvonnassa kuin sen laillisuuden oikeudellisesta tai hallinnollisesta ennakkovalvonnasta.

III LUKU

Sulautuminen perustamalla uusi yhtiö

23 artikla

1. Sulautumiseen perustamalla uusi yhtiö sovelletaan mitä 5, 6, 7 ja 9 – 22 artiklassa säädetään, sanotun kuitenkin rajoittamatta direktiivin 68/151/ETY 11 ja 12 artiklan soveltamista. Tällöin se, mitä 'sulautumiseen osallistuvista yhtiöistä' ja 'sulautuvasta yhtiöstä' säädetään, koskee yhtiöitä, jotka lakkaavat, ja mitä 'vastaanottavasta yhtiöstä' säädetään, koskee uutta yhtiötä.
2. Mitä 5 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädetään, sovelletaan myös uuteen yhtiöön.

3. Jokaisen lakkaavan yhtiön yhtiökokouksen on hyväksyttävä sulautumissuunnitelma ja, jos ne ovat erillisessä asiakirjassa, uuden yhtiön perustamiskirja tai ehdotus perustamiskirjaksi sekä uuden yhtiön yhtiöjärjestys tai ehdotus yhtiöjärjestykseksi.

4. Jäsenvaltioiden ei tarvitse soveltaa uuden yhtiön perustamiseen direktiivin 77/91/ETY 10 artiklan säännöksiä muun vastikkeen kuin rahan käyttämisen valvonnasta.

IV LUKU

Yhtiön hankkiminen, jos hankkiva yhtiö omistaa vähintään 90 prosenttia hankittavan yhtiön osakkeista

24 artikla

Jäsenvaltioiden on annettava lainsäädäntönsä alaisten yhtiöiden osalta säännökset menettelystä, jossa yksi tai useampi yhtiö purkautuen selvitysmenettelyttä siirtää kaikki varansa ja vastuunsa toiselle yhtiölle, joka omistaa kaikki sen osakkeet ja muut arvopaperit, jotka oikeuttavat äänestämään yhtiökokouksessa. Tällaiseen menettelyyn sovelletaan II luvun muita säännöksiä kuin 5 artiklan 2 kohdan b, c ja d alakohtaa, 9 ja 10 artiklaa, 11 artiklan 1 kohdan d ja e alakohtaa, 19 artiklan 1 kohdan b alakohtaa sekä 20 ja 21 artiklaa.

25 artikla

Jäsenvaltioiden ei tarvitse soveltaa 7 artiklaa 24 artiklassa tarkoitettuun menettelyyn, jos ainakin seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) edellä 6 artiklassa tarkoitettu julkistaminen tapahtuu jokaisen menettelyyn osallistuvan yhtiön osalta viimeistään kuukautta ennen kuin menettely tulee voimaan;
- b) vastaanottavan yhtiön kaikilla osakkeenomistajilla on oikeus viimeistään kuukautta ennen kuin menettely tulee voimaan tutustua 11 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitettuihin asiakirjoihin yhtiön kotipaikassa. Sovelletaan, mitä 11 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään;
- c) sovelletaan, mitä 8 artiklan c alakohdassa säädetään.

26 artikla

Jäsenvaltiot voivat soveltaa 24 ja 25 artiklaa menettelyyn, jossa yksi tai useampi yhtiö purkautuen selvitysmenettelyttä siirtää kaikki varansa ja vastuunsa toiselle yhtiölle, jos sulautuvan

yhtiön tai yhtiöiden kaikki 24 artiklassa tarkoitetut osakkeet ja muut arvopaperit ovat vastaanottavan yhtiön tai sellaisten henkilöiden hallussa, jotka hallitsevat niitä omista nimissään mutta vastaanottavan yhtiön lukuun.

27 artikla

Sulautumisissa, joissa yhden tai useamman yhtiön hankkii toinen yhtiö, joka omistaa kunkin yhtiön yhtiökokouksessa äänioikeuden tuottavista osakkeista ja muista arvopapereista vähintään 90 prosenttia, ei kuitenkaan kaikkia, jäsenvaltioiden ei tarvitse vaatia, että vastaanottavan yhtiön yhtiökokous hyväksyy sulautumisen, jos ainakin seuraavat ehdot täyttyvät:

- a) edellä 6 artiklassa tarkoitettu julkistaminen tapahtuu vastaanottavan yhtiön osalta viimeistään kuukautta ennen sitä päivää, jolloin sulautuvan yhtiön tai sulautuvien yhtiöiden yhtiökokouksen on määrä päättää sulautumis-suunnitelmasta;
- b) kaikilla vastaanottavan yhtiön osakkeenomistajilla on oikeus viimeistään kuukautta ennen a alakohdassa tarkoitettua päivää tutustua 11 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitettuihin asiakirjoihin yhtiön kotipaikassa. Sovelletaan, mitä 11 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään;
- c) sovelletaan, mitä 8 artiklan c alakohdassa säädetään.

28 artikla

Jäsenvaltioiden ei tarvitse soveltaa 9 – 11 artiklaa 27 artiklassa tarkoitettuun sulautumiseen, jos ainakin seuraavat ehdot täyttyvät:

- a) sulautuvan yhtiön osakkeenomistajien vähemmistöllä on oikeus saada vastaanottava yhtiö hankkimaan heidän osakkeensa;
- b) heillä on tätä oikeuttaan käyttäessään oikeus saada osakkeidensa arvoa vastaava vastike;
- c) jos vastikkeesta on erimielisyyttä, tuomioistuin voi päättää sen suuruudesta.

29 artikla

Jäsenvaltiot voivat soveltaa 27 ja 28 artiklaa menettelyyn, jossa yksi tai useampi yhtiö purkautuen selvitysmenettelyttä siirtää kaikki varansa ja vastuunsa toiselle yhtiölle, jos sulautuvan yhtiön tai sulautuvien yhtiöiden 27 artiklassa tarkoitetuista osakkeista ja muista arvopapereista vähintään 90 prosenttia,

eivät kuitenkaan kaikki, on vastaanottavan yhtiön tai sellaisten henkilöiden hallussa, jotka hallitsevat niitä omista nimissään mutta vastaanottavan yhtiön lukuun.

V LUKU

Muut sulautumisena pidettävät menettelyt

30 artikla

Jos 2 artiklassa tarkoitettussa menettelyssä jäsenvaltion lainsäädännön mukaan rahakorvauksen määrä saa olla enemmän kuin 10 prosenttia, sovelletaan, mitä II ja III luvussa sekä 27, 28 ja 29 artiklassa säädetään.

31 artikla

Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan jokin 2, 24 tai 30 artiklassa tarkoitettu menettely on mahdollinen ilman, että jokainen varansa ja vastuunsa siirtävä yhtiö lakkaa, II luvun muita säännöksiä kuin 19 artiklan 1 kohdan c alakohdasta sekä III ja IV lukua sovelletaan soveltuvin osin.

VI LUKU

Loppusäännökset

32 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kolmen vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Voidaan kuitenkin säätää, että 1 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä sovelletaan "unregistered companies" -yhtiöihin Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Irlannissa vasta, kun viisi vuotta on kulunut mainittujen säännösten voimaantulosta.

3. Jäsenvaltioiden ei tarvitse soveltaa 13, 14 ja 15 artiklaa vaihtovelkakirjojen eikä muiden sellaisten arvopapereiden haltijoihin, jotka voidaan vaihtaa osakkeiksi, jos heidän asemastaan sulautumisen yhteydessä on määrätty liikkeeseenlaskun ehtoissa ennen 1 kohdassa tarkoitettujen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten voimaantuloa.

4. Jäsenvaltioiden ei tarvitse soveltaa tätä direktiiviä sulautumiseen tai muuhun sulautumisena pidettävään menettelyyn, jonka valmistelemiseksi tai toteuttamiseksi tarpeellinen kan-

sallisessa lainsäädännössä edellytetty toimi on tehty tai muotovaatimus on täytetty ennen 1 kohdassa tarkoitettujen säännösten voimaantuloa.

33 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 9 päivänä lokakuuta 1978.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H.-J. VOGEL

**NELJÄS NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 25 päivänä kesäkuuta 1978,
perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla, yhtiömuodoltaan tietynlaisten
yhtiöiden tilinpäätöksistä**

(78/660/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

tiettyjen sellaisten yhtiöiden osalta, joihin sovelletaan rajoitettua vastuuta, on erityisen tärkeää yhtiön jäsenten ja ulkopuolisten suojaamiseksi sovittaa yhteen kansallisia säännöksiä, jotka koskevat tilinpäätösten ja toimintakertomusten esittämistä ja sisältöä, niitä laadittaessa käytettäviä arvostusmenetelmiä sekä niiden julkistamista,

näiden yhtiömuotojen osalta on tarpeen suorittaa yhteensovittaminen samanaikaisesti mainituilla aloilla, koska yhtäältä tällaisten yhtiöiden toiminta ulottuu usein yli kansallisten rajojen ja koska toisaalta ulkopuolisten suojana näissä yhtiömuodoissa on ainoastaan yhtiövarallisuus; lisäksi tällaisen yhteensovittamisen välttämättömyys ja kiireellisyys on tunnustettu ja vahvistettu direktiivin 68/151/ETY⁽³⁾ 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa,

lisäksi on tarpeen vahvistaa yhteisössä yhtäläiset oikeudelliset vähimmäisvaatimukset, jotka koskevat toistensa kanssa kilpailevien yhtiöiden julkistamien taloudellisten tietojen laajuutta,

tilinpäätösten on annettava oikea ja riittävä kuva yrityksen varoista ja vastuista, rahoitusasemasta sekä tuloksesta; taseelle ja tuloslaskelmalle on tämän vuoksi säädettävä pakollinen kaa-

va, ja tilinpäätöksen liitetietojen ja toimintakertomuksen vähimmäissisältö on vahvistettava; eräitä taloudellisesti tai yhteiskunnallisesti vähämerkityksisiä yhtiöitä koskevia poikkeuksia voidaan kuitenkin myöntää,

erilaiset varojen ja vastuiden arvostusmenetelmät on sovittava yhteen siinä määrin kuin on tarpeen sen varmistamiseksi, että tilinpäätöksissä annetaan vertailukelpoiset ja yhdenmukaiset tiedot,

kaikkien tämän direktiivin soveltamisalaa kuuluvien yhtiöiden tilinpäätökset on julkistettava direktiivin 68/151/ETY mukaisesti; pieniä ja keskiuuria yhtiöitä koskevia tiettyjä poikkeuksia voidaan myöntää myös tästä,

hyväksytyjen henkilöiden, joiden kelpoisuutta koskevat vähimmäisvaatimukset sovittetaan yhteen myöhemmin, on tarkastettava tilinpäätökset; vain pienet yhtiöt voidaan vapauttaa tästä tilintarkastusta koskevasta velvollisuudesta,

on suotavaa, että silloin kun yhtiö kuuluu yritysryhmään, ryhmän toiminnasta kokonaisuutena julkistetaan oikean ja riittävän kuvan antava tilinpäätös; ennen konsolidoituja tilinpäätöksiä koskevan neuvoston direktiivin voimaantuloa eräistä tämän direktiivin säännöksistä on tarpeen poiketa, ja

eräiden jäsenvaltioiden lainsäädännön nykyisestä tilanteesta aiheutuvien vaikeuksien voittamiseksi tiettyjen tämän direktiivin säännösten täytäntöönpanoon annetun määräajan on oltava pidempi kuin muuten tällaisia tapauksia varten säädetty määräaika,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tässä direktiivissä säädetyt yhteensovittamistoimenpiteet sovelletaan seuraavia yhtiömuotoja koskeviin jäsenvaltioiden

⁽¹⁾ EYVL N:o C 129, 11.12.1972, s. 38

⁽²⁾ EYVL N:o C 39, 7.6.1973, s. 31

⁽³⁾ EYVL N:o L 65, 14.3.1968, s. 8

lakeihin, asetuksiin ja hallinnollisiin määräyksiin:

1 JAKSO

– Saksassa:

Yleiset säännökset

die Aktiengesellschaft, die Kommanditgesellschaft auf Aktien, die Gesellschaft mit beschränkter Haftung;

2 artikla

– Belgiassa:

la société anonyme / de naamloze vennootschap, la société en commandite par actions / de commanditaire vennootschap op aandelen, la société de personnes à responsabilité limitée / de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid;

1. Tilinpäätös käsittää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot. Nämä asiakirjat muodostavat yhden kokonaisuuden.

– Tanskassa:

aktieselskaber, kommanditaktieselskaber, anpartsselskaber;

2. Ne on laadittava selkeästi ja tämän direktiivin säännösten mukaisesti.

– Ranskassa:

la société anonyme, la société en commandite par actions, la société à responsabilité limitée;

3. Tilinpäätöksen on annettava oikea ja riittävä kuva yhtiön varoista ja vastuista, rahoitusasemasta sekä tuloksesta.

– Irlannissa:

public companies limited by shares or by guarantee, private companies limited by shares or by guarantee;

4. Jollei tämän direktiivin säännöksiä soveltaminen riitä 3 kohdassa tarkoitetun oikean ja riittävän kuvan antamiseksi, on annettava lisätietoja.

– Italiassa:

la società per azioni, la società in accomandita per azioni, la società a responsabilità limitata;

5. Jos jonkin tämän direktiivin säännöksen soveltaminen poikkeustapauksissa johtaa ristiriitaan 3 kohdan kanssa, tuosta säännöksestä on poikettava, jotta voidaan antaa 3 kohdassa tarkoitettu oikea ja riittävä kuva. Poikkeamiset sekä selvitys niiden perusteluista ja vaikutuksista varoihin ja vastuisiin, rahoitusasemaan sekä tulokseen on ilmoitettava liitetiedoissa. Jäsenvaltiot voivat määrittellä kyseiset poikkeustapaukset ja antaa tarvittavat erityissäännökset.

– Luxemburgissa:

la société anonyme, la société en commandite par actions, la société à responsabilité limitée;

6. Jäsenvaltiot voivat sallia tai vaatia, että tilinpäätöksessä annetaan myös muita tietoja kuin ne, jotka siinä tämän direktiivin mukaan on annettava.

– Alankomaissa:

de naamloze vennootschap, de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid;

2 JAKSO

Tasetta ja tuloslaskelmaa koskevat yleiset säännökset

– Yhdistyneessä kuningaskunnassa:

public companies limited by shares or by guarantee, private companies limited by shares or by guarantee.

3 artikla

2. Ennen myöhemmin toteutettavaa yhteensovittamista jäsenvaltioiden ei tarvitse soveltaa tämän direktiivin säännöksiä pankkeihin tai muihin rahoituslaitoksiin eikä vakuutusyhtiöihin.

Taseen ja tuloslaskelman kaavaa, varsinkaan niiden esittämisessä noudatettavaa muotoa, ei saa muuttaa tilikaudesta toiseen. Tästä periaatteesta saadaan poiketa poikkeustapauksissa. Poikkeamisesta on ilmoitettava liitetiedoissa ja sen on oltava asianmukaisesti perusteltu.

4 artikla

1. Jäljempänä 9, 10 ja 23 – 26 artiklassa tarkoitetut erät on ilmoitettava taseessa ja tuloslaskelmassa erillisinä ja säädettyä järjestystä noudattaen. Eriä saadaan jaotella edelleen tätä yksityiskohtaisemminkin noudattaen kuitenkin annettuja kaavoja. Uusia eriä voidaan lisätä, jos ne eivät sisällöltään kuulu mihinkään kaavoissa mainituista eristä. Jäsenvaltiot voivat vaatia tällaisen yksityiskohtaisemman jaottelun noudattamista tai tällaisten uusien erien lisäämistä.

2. Taseen ja tuloslaskelman arabialaisin numeroin merkittyjen erien kaavaa, nimikkeitä ja ilmaisuja on muutettava, jos yrityksen erityisluonne sitä edellyttää. Jäsenvaltiot voivat vaatia tietyillä toimialoilla toimivilta yrityksiltä tällaisia muutoksia.

3. Taseen ja tuloslaskelman arabialaisin numeroin merkityt erät voidaan yhdistää, jos:

- a) ne eivät ole määrältään merkittäviä 2 artiklan 3 kohdan tavoitteet huomioon ottaen; tai
- b) siten parannetaan selkeyttä; näin yhdistetyt erät on kuitenkin erikseen ilmoitettava liitetiedoissa. Jäsenvaltiot voivat vaatia tällaista yhdistämistä.

4. Taseen ja tuloslaskelman jokaisen erän osalta on ilmoitettava edellisen tilikauden vastaava luku. Jäsenvaltiot voivat säätää, että edellisen tilikauden lukua on vastaavasti oikaistava, jos luvut eivät ole vertailukelpoisia. Tiedot vertailukelpoisuuden puuttumisesta ja lukujen oikaisemisesta sekä niitä koskevat aiheelliset selvitykset on aina annettava liitetiedoissa.

5. Taseen tai tuloslaskelman erää, johon liittyvää lukua ei ole, ei ilmoiteta, ellei edelliseltä tilikaudelta ole 4 kohdassa tarkoitettua vastaavaa lukua.

5 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat 4 artiklan 1 ja 2 kohdasta poiketen säätää sijoitusyhtiöiden ja hallintayhtiöiden (holding-yhtiö) tilinpäätöksille erityiset kaavat, jos nämä kaavat antavat näistä yhtiöistä samanlaisen kuvan kuin 2 artiklan 3 kohdassa säädetään.

2. Tässä direktiivissä 'sijoitusyhtiöillä' tarkoitetaan yksinomaan:

- a) yhtiöitä, joiden ainoana tarkoituksena on sijoittaa varansa erilaisiin arvopapereihin, kiinteään omaisuuteen ja muuhun omaisuuteen sijoitusriskien jakamiseksi ja voiton tuottamiseksi osakkeenomistajille heidän omaisuutensa hoitamisesta;
- b) kiinteäpääomaisia sijoitusyhtiöitä lähellä olevia yhtiöitä, jos näiden lähellä olevien yhtiöiden ainoana tarkoituksena on hankkia näiden sijoitusyhtiöiden liikkeeseen laskemia täysin maksettuja osakkeita, edellä sanotun rajoittamatta kuitenkaan direktiivin 77/91/ETY⁽¹⁾ 20 artiklan 1 kohdan h alakohdan soveltamista.

3. Tässä direktiivissä 'hallintayhtiöillä' tarkoitetaan yksinomaan yhtiöitä, joiden ainoana tarkoituksena on hankkia osuuksia muista yrityksistä, hoitaa tällaisia osuuksia ja saada ne tuottamaan voittoa osallistumatta itse välittömästi tai välillisesti näiden yritysten johtamiseen muuten kuin osakkeenomistajille tai jäsenelle kuuluvia oikeuksia käyttämällä. Näiden yhtiöiden toimintaa koskevien rajoitusten on oltava sellaisia, että hallintoviranomainen tai tuomioistuin voi valvoa niiden noudattamista.

6 artikla

Jäsenvaltiot voivat mahdollistaakseen tuloksen käytön ilmoittamisen sallia taseen ja tuloslaskelman kaavan muokkaamisen tai vaatia sitä.

7 artikla

Vastaaviin ja vastattaviin kuuluvien erien taikka tuottojen ja kulujen kuittaaminen toisiaan vastaan on kiellettyä.

3 JAKSO**Taseen kaava***8 artikla*

Jäsenvaltioiden on säädettävä, että tasetta esitettäessä noudetaan jompaakumpaa tai molempia 9 ja 10 artiklassa annetuista

⁽¹⁾ EYVL N:o L 26, 31.1.1977, s. 1

kaavoista. Jos jäsenvaltio antaa säännökset molemmista kaavoista, se voi sallia, että yhtiöt valitsevat niistä jommankumman.

9 artikla

Vastaavaa

A. Merkitty maksamaton pääoma,

jota on vaadittu maksettavaksi

(jollei kansallisen lainsäädännön mukaan maksettavaksi vaadittua pääomaa ole merkittävä vastattaviin. Siinä tapauksessa maksettavaksi vaadittu mutta vielä maksamaton pääoman osa on merkittävä vastaaviin joko A kohtaan tai D.II.5 kohtaan).

B. Perustamismenot

kansallisen lainsäädännön mukaisina ja siltä osin kuin ne kansallisen lainsäädännön mukaan saadaan aktivoida. Kansallisessa lainsäädännössä voidaan myös säätää, että perustamismenot merkitään alakohdan "ainettomat oikeudet" ensimmäiseksi eräksi.

C. Käyttöomaisuus

I. Aineettomat oikeudet

1. Tutkimus- ja kehitystoiminnan menot siltä osin kuin ne kansallisen lainsäädännön mukaan saadaan aktivoida.
2. Toimiluvat, patentit, lisenssit, tavaramerkit sekä vastaavat oikeudet ja varat, jos ne on:
 - a) hankittu vastikkeellisesti eikä niitä tarvitse ilmoittaa C.I.3 kohdassa; tai
 - b) yritys itse luonut, siltä osin kuin kansallinen lainsäädäntö sallii niiden aktivoinnin.
3. Liikearvo siltä osin kuin se on hankittu vastikkeellisesti.
4. Ennakkomaksut.

II. Aineelliset hyödykkeet

1. Maa-alueet ja rakennukset.
2. Kalusto ja koneet.
3. Muut hyödykkeet, työkalut ja laitteet.
4. Ennakkomaksut ja rakenteilla olevat aineelliset hyödykkeet.

III. Rahoitusomaisuus

1. Osuudet sidosyrityksissä.
2. Lainat sidosyrityksille.
3. Omistusyhteydet.
4. Lainat yrityksille, joissa yhtiöllä on omistusyhteys.
5. Käyttöomaisuuteen kuuluvat sijoitukset.
6. Muut lainasaamiset.
7. Omat osakkeet tai osuudet (sekä maininta niiden nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa kirjanpidollisesta vasta-arvosta) siltä osin kuin ne kansallisen lainsäädännön mukaan saadaan merkitä taseeseen.

D. Vaihdo-omaisuus

I. Varastot

1. Aineet ja tarvikkeet.
2. Keskeneräiset työt.
3. Valmisteet ja tavarat.
4. Ennakkomaksut.

II. Saamiset

(Kultakin erältä on myöhemmin kuin vuoden kuluessa erääntyvien saamisten määrä ilmoitettava erikseen.)

1. Myyntisaamiset.
2. Saamiset sidosyrityksiltä.
3. Saamiset yrityksiltä, joissa yhtiöllä on omistusyhteys.
4. Muut saamiset.
5. Merkitty maksamaton pääoma, jota on vaadittu maksettavaksi (jollei kansallisen lainsäädännön mukaan maksettavaksi vaadittua pääomaa ole merkittävä vastaavien A kohtaan).
6. Ennakkomaksut ja siirtosaamiset (jollei tällaisia erä ole kansallisen lainsäädännön mukaan merkitävä vastaavien E kohtaan).

III. Sijoitukset

1. Sidosyritysten osakkeet tai osuudet.
2. Omat osakkeet tai osuudet (sekä maininta niiden nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa kirjanpidollisesta vasta-arvosta) siltä osin kuin ne kansallisen lainsäädännön mukaan saadaan merkitä taseeseen.
3. Muut sijoitukset.

IV. Rahat ja pankkisaamiset**E. Ennakkomaksut ja siirtosaamiset**

(jollei tällaisia erää ole kansallisen lainsäädännön mukaan merkittävä vastaavien D.II.6 kohtaan).

F. Tilikauden tappio

(jollei sitä ole kansallisen lainsäädännön mukaan merkittävä vastattavien A.VI kohtaan).

Vastattavaa**A. Oma pääoma****I. Merkitty pääoma**

(jollei kansallisen lainsäädännön mukaan maksettavaksi vaadittua pääomaa ole merkittävä tähän kohtaan. Siinä tapauksessa merkityn pääoman ja maksettavaksi vaaditun pääoman määrät on ilmoitettava erikseen).

II. Ylikurssi**III. Arvonkorotusrahasto****IV. Rahastot**

1. Lakisääteiset rahastot, jos kansallisessa lainsäädännössä edellytetään tällaisia rahastoja.
2. Rahastot omia osakkeita tai osuuksia varten, jos kansallinen lainsäädäntö edellyttää tällaisia rahastoja, edellä sanotun rajoittamatta kuitenkin direktiivin 77/91/ETY 22 artiklan 1 kohdan b alakohdan soveltamista.
3. Yhtiöjärjestyksessä tai säännöissä määrätyt rahastot.
4. Muut rahastot.

V. Edellisten tilikausien tulos**VI. Tilikauden tulos**

(jollei kansallisen lainsäädännön mukaan tätä erää ole merkittävä vastaavien F kohtaan tai vastattavien E kohtaan).

B. Varaukset

1. Varaukset eläkesitoumuksia ja muita sellaisia sitoumuksia varten.
2. Varauksen veroja varten.
3. Muut varaukset.

C. Vieras pääoma

(Vuoden kuluessa ja myöhemmin kuin vuoden kuluessa erääntyvien saamisten määrä on ilmoitettava sekä erikseen kultakin erältä että yhteensä näiltä eriltä.)

1. Joukkovelkakirjalainat, joista vaihtovelkakirjalainat on mainittava erikseen.
2. Lainat rahoituslaitoksilta.
3. Ennakkomaksut tilauksista siltä osin kuin niitä ei ilmoiteta erikseen vähennyksenä varastojen kohdalla.
4. Ostovelat.
5. Rahoitusvekselit.
6. Velat sidosyrityksille.
7. Velat yrityksille, joissa yhtiöllä on omistusyhteys.
8. Muut velat mukaan lukien verot ja sosiaaliturvamaksut.
9. Siirtovelat (jollei tällaisia erää ole kansallisen lainsäädännön mukaan merkittävä vastattavien D kohtaan).

D. Siirtovelat

(jollei tällaisia erää ole kansallisen lainsäädännön mukaan merkittävä vastattavien C.9 kohtaan).

E. Tilikauden voitto

(jollei sitä ole kansallisen lainsäädännön mukaan merkittävä vastattavien A.VI kohtaan).

10 artikla

A. Merkitty maksamaton pääoma,

jota on vaadittu maksettavaksi

(jollei kansallisen lainsäädännön mukaan maksettavaksi vaadittua pääomaa ole merkittävä L kohtaan. Siinä tapauksessa maksettavaksi vaadittu mutta vielä maksamaton pääoman osa on merkittävä joko A kohtaan tai D.II.5 kohtaan).

B. Perustamismenot

kansallisen lainsäädännön mukaisina ja siltä osin kuin ne kansallisen lainsäädännön mukaan saadaan aktivoida. Kansallisessa lainsäädännössä voidaan myös säätää, että perustamismenot merkitään alakohdan "aineettomat erät" ensimmäiseksi eräksi.

C. Käyttöomaisuus

I. Aineettomat oikeudet

1. Tutkimus- ja kehitystoiminnan menot siltä osin kuin ne kansallisen lainsäädännön mukaan saadaan aktivoida.
2. Toimiluvat, patentit, lisenssit, tavaramerkit sekä vastaavat oikeudet ja varat, jos ne on:
 - a) hankittu vastikkeellisesti eikä niitä tarvitse ilmoittaa C.I.3 kohdassa; tai
 - b) luonut yritys itse, siltä osin kuin kansallinen lainsäädäntö sallii niiden aktivoinnin.
3. Liikearvo siltä osin kuin se on hankittu vastikkeellisesti.
4. Ennakkomaksut.

II. Aineelliset hyödykkeet

1. Maa-alueet ja rakennukset.
2. Kalusto ja koneet.
3. Muut hyödykkeet, työkalut ja laitteet.
4. Ennakkomaksut ja rakenteilla olevat aineelliset hyödykkeet.

III. Rahoitusomaisuus

1. Osuudet sidosyrityksissä.

2. Lainat sidosyrityksille.
3. Omistusyhteydet.
4. Lainat yrityksille, joissa yhtiöllä on omistusyhteys.
5. Käyttöomaisuuteen kuuluvat sijoitukset.
6. Muut lainasaamiset.
7. Omat osakkeet tai osuudet (sekä maininta niiden nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa kirjanpidollisesta vasta-arvosta) siltä osin kuin ne kansallisen lainsäädännön mukaan saadaan merkitä taseeseen.

D. Vaihto-omaisuus

I. Varastot

1. Aineet ja tarvikkeet.
2. Keskeneräiset työt.
3. Valmisteet ja tavarat.
4. Ennakkomaksut.

II. Saamiset

(Kultakin erältä on myöhemmin kuin vuoden kuluessa erääntyvien saamisten määrä ilmoitettava erikseen.)

1. Myyntisaamiset.
2. Saamiset sidosyrityksiltä.
3. Saamiset yrityksiltä, joissa yhtiöllä on omistusyhteys.
4. Muut saamiset.
5. Merkitty maksamaton pääoma, jota on vaadittu maksettavaksi (jollei kansallisen lainsäädännön mukaan maksettavaksi vaadittua pääomaa ole merkittävä A kohtaan).
6. Ennakkomaksut ja siirtosaamiset (jollei tällaisia erää ole kansallisen lainsäädännön mukaan merkittävä E kohtaan).

III. Sijoitukset

1. Sidosyritysten osakkeet tai osuudet.
2. Omat osakkeet tai osuudet (sekä maininta niiden nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa kirjanpidollisesta vasta-arvosta) siltä osin kuin ne kansallisen lainsäädännön mukaan saadaan merkitä taseeseen.
3. Muut sijoitukset.

IV. Rahat ja pankkisaamiset**E. Ennakkomaksut ja siirtosaamiset**

(jollei tällaisia erä ole kansallisen lainsäädännön mukaan merkittävä D.II.6 kohtaan).

**F. Lyhytaikainen vieras pääoma: vuoden kuluessa erään-
tyvät määrät**

1. Joukkovelkakirjalainat, joista vaihtovelkakirjalainat on mainittava erikseen.
2. Lainat rahoituslaitoksilta.
3. Ennakkomaksut tilauksista siltä osin kuin niitä ei ilmoiteta erikseen vähennyksenä varastojen kohdalla.
4. Ostovelat.
5. Rahoitusvekselit.
6. Velat sidosyrityksille.
7. Velat yrityksille, joissa yhtiöllä on omistusyhteys.
8. Muut velat mukaan lukien verot ja sosiaaliturvamaksut.
9. Siirtovelat (jollei tällaisia erä ole kansallisen lainsäädännön mukaan merkittävä K kohtaan).

G. Vaihto-omaisuus/lyhytaikainen vieras pääoma (ottaen huomioon E kohdassa ilmoitettavat ennakkomaksut ja siirtosaamiset sekä K kohdassa ilmoitettavat siirtovelat).**H. Varat yhteensä vähennettynä lyhytaikaisella vieraalla pääomalla****I. Pitkäaikainen vieras pääoma: yli vuoden kuluttua erääntyvät määrät**

1. Joukkovelkakirjalainat, joista vaihtovelkakirjalainat on mainittava erikseen.
2. Lainat rahoituslaitoksilta.
3. Ennakkomaksut tilauksista siltä osin kuin niitä ei ilmoiteta erikseen vähennyksenä varastojen kohdalla.
4. Ostovelat.
5. Rahoitusvekselit.
6. Velat sidosyrityksille.
7. Velat yrityksille, joissa yhtiöllä on omistusyhteys.
8. Muut velat mukaan lukien verot ja sosiaaliturvamaksut.
9. Siirtovelat (jollei tällaisia erä ole kansallisen lainsäädännön mukaan merkittävä K kohtaan).

J. Varaukset

1. Varaukset eläkesitoumuksia ja muita sellaisia sitoumuksia varten.
2. Varauksen veroja varten.
3. Muut varaukset.

K. Siirtovelat

(jollei tällaisia erä ole kansallisen lainsäädännön mukaan merkittävä F.9 tai I.9 kohtaan tai molempiin).

L. Oma pääoma**I. Merkitty pääoma**

(jollei kansallisen lainsäädännön mukaan maksettavaksi vaadittua pääomaa ole merkittävä tähän kohtaan. Siinä tapauksessa merkityn pääoman ja maksettavaksi vaaditun pääoman määrät on ilmoitettava erikseen).

II. Ylikurssi**III. Arvonkorotusrahasto****IV. Rahastot**

1. Lakisääteiset rahastot, jos kansallisessa lainsäädännössä edellytetään tällaisia rahastoja.

2. Rahastot omia osakkeita tai osuuksia varten, jos kansallisessa lainsäädännössä edellytetään tällaisia rahastoja, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta direktiivin 77/91/ETY 22 artiklan 1 kohdan b alakohdan soveltamista.
3. Yhtiöjärjestyksessä tai säännöissä määrätyt rahastot.
4. Muut rahastot.

V. Edellisten tilikausien tulos

VI. Tilikauden tulos

11 artikla

Jäsenvaltiot voivat sallia, että yritykset, joiden taseen mukaan kaksi seuraavista kolmesta raja-arvosta ei ylitä tilinpäätöspäivänä;

- taseen loppusumma: 1 000 000 ELYä,
- nettoliikevaihto: 2 000 000 ELYä,
- työntekijöitä tilikauden aikana keskimäärin: 50;

laativat lyhennetyt taseet, joissa on vain 9 ja 10 artiklassa kirjaimin ja roomalaisin numeroin merkityt erät, ja antavat erikseen ne tiedot, jotka vaaditaan annettavaksi 9 artiklan vastaavien D.II kohdassa ja vastattavien C kohdassa sekä 10 artiklan D.II kohdassa ja jotka on merkitty sulkumerkeillä näissä kohdissa, yhteismääränä kultakin kyseiseltä erältä.

12 artikla

1. Sillä, että yhtiö tilinpäätöspäivänä ylittää kaksi 11 artiklassa mainittua raja-arvoa tai ei enää ylitä niitä, on merkitystä mainitussa artiklassa tarkoitettua poikkeusta sovellettaessa vain, jos näin tapahtuu kahtena peräkkäisenä tilikautena.

2. Edellä 11 artiklassa mainitut Euroopan laskentayksikköjen määrät saadaan niitä kansallisiksi valuutoiksi muutettaessa ylittää enintään 10 prosentilla.

3. Edellä 11 artiklassa tarkoitettu taseen loppusumma on niiden varojen yhteismäärä, jotka on ilmoitettava 9 artiklassa annetun kaavan vastaavien A - E kohdassa ja 10 artiklassa annetun kaavan A - E kohdassa.

13 artikla

1. Jos vastaaviin tai vastattaviin merkittävä arvo kuuluu useampaan kuin yhteen kaavassa mainittuun erään, sen suhde muihin eriin on ilmoitettava joko kohdassa, johon se merkitään, tai liitetiedoissa, jos sillä on merkitystä tilinpäätöksen ymmärrettävyyden kannalta.

2. Omat ja sidosyritysten osakkeet tai osuudet saadaan merkitä vain siihen tarkoitettuihin kohtiin.

14 artikla

Kaikenlaiset vastuusitoumukset on, jos niitä ei tarvitse ilmoittaa vastattavissa, selvästi ilmoitettava taseen lopussa tai liitetiedoissa, ja kansallisen lainsäädännön tuntemat erilaiset vastuumuodot on erotettava toisistaan; erityisesti on ilmoitettava kaikki annetut esinevakuudet. Sidosyritysten suhteen annetut tällaiset sitoumukset on ilmoitettava erikseen.

4 JAKSO

Eräitä taseen eriä koskevat erityiset säännökset

15 artikla

1. Ilmoitetaanko omaisuus käyttöomaisuutena vai vaihto-omaisuutena, riippuu sen käyttötarkoituksesta.

2. Käyttöomaisuutta on omaisuus, joka on tarkoitettu käytettäväksi jatkuvasti yrityksen toiminnassa.

3. a) Eri käyttöomaisuuserien muutokset on ilmoitettava taseessa tai liitetiedoissa. Tällöin kultakin käyttöomaisuuserältä on erikseen ilmoitettava, aloitaen hankintamenosta tai tuotantokustannuksista, yhtäältä tilikauden aikana tapahtuneet lisäykset, vähennykset ja siirrot sekä toisaalta kertyneiden poistojen määrä tilinpäätöspäivänä ja tilikauden aikana edellisten tilikausien poistoihin tehdyt korjaukset. Poistot on ilmoitettava joko taseessa asianomaisten erien vähennyksinä tai liitetiedoissa.

b) Jos tilinpäätöstä ensimmäisen kerran tämän direktiivin mukaisesti laadittaessa käyttöomaisuuden hankintame-

noa tai tuotantokustannuksia ei voida ilman kohtuuttomia kustannuksia tai kohtuutonta viivytystä määrätä, jännösarvoa tilikauden alkaessa voidaan pitää hankintamenona tai tuotantokustannuksina. Tämän säännöksen soveltamisesta on ilmoitettava liitetiedoissa.

- c) Sovelletaessa 33 artiklaa tämän kohdan a alakohdassa tarkoitettujen eri käyttöomaisuuserien muutokset on ilmoitettava aloittaen arvonkorotuksen tuloksena saatavasta hankintamenosta tai tuotantokustannuksista.

4. Mitä 3 kohdan a ja b alakohdassa säädetään, sovelletaan myös perustamismenoja ilmoitettaessa.

16 artikla

Oikeudet kiinteään omaisuuteen ja muut vastaavat kansallisessa lainsäädännössä määritellyt oikeudet on ilmoitettava kohdassa "maa-alueet ja rakennukset".

17 artikla

Tässä direktiivissä 'omistusyhteydellä' tarkoitetaan sellaista yhtiöllä olevaa oikeutta toisen yrityksen pääomaan, joka riippumatta siitä, onko siitä annettu arvopaperi vai ei, luo pysyvän yhteyden näiden yritysten välille ja jonka tarkoituksena on edistää yhtiön toimintaa. Osuutta toisen yhtiön pääomasta on pidettävä omistusyhteytenä, jos se on suurempi kuin osuus, jonka jäsenvaltiot saavat vahvistaa enintään 20 prosentiksi.

18 artikla

Ennakkomaksuihin ja siirtoasemiin merkitään tilikauden aikana suoritettut menot, jotka kohdistuvat seuraaviin tilikausiin, sekä tilikaudelta kertyvät tulot, jotka eivät eräänny ennen tilikauden päättymistä. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin säätää, että tällaiset erät merkitään rahoitusomaisuuteen. Jos tällaiset erät ovat merkittäviä, niistä on ilmoitettava liitetiedoissa.

19 artikla

Poistoihin kuuluvat kaikki vähennykset, joiden tarkoituksena on ottaa huomioon taseen eri omaisuuserien arvon vähentyminen, riippumatta siitä, onko arvon vähentyminen lopullista.

20 artikla

1. Varaukset on tarkoitettu sellaisia luonteeltaan selvästi määriteltyjä menetyksiä tai velkoja varten, jotka tilinpäätöspäivänä ovat joko todennäköisiä tai varmoja mutta joiden määrä ja syntymisen ajankohta on epävarma.

2. Jäsenvaltiot voivat myös sallia varaukset sellaisia tilikaudelta tai aikaisemmilta tilikausilta peräisin olevia menoja varten, jotka ovat tilinpäätöspäivänä joko todennäköisiä tai varmoja mutta joiden määrä ja syntymisen ajankohta on epävarma.

3. Varauksia ei saa merkitä suoraan vastaaviin merkittyjen erien arvovähennyksiksi.

21 artikla

Siirtovelkoihin merkitään ennen tilinpäätöspäivää saadut mutta seuraavalta tilikaudelta kertyvät tulot sekä kaikki tilikauden menot, jotka maksetaan vasta seuraavan tilikauden aikana. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin säätää, että tällaiset maksut merkitään vieraaseen pääomaan. Jos tällaiset erät ovat merkittäviä, niistä on ilmoitettava liitetiedoissa.

5 JAKSO

Tuloslaskelman kaava

22 artikla

Jäsenvaltioiden on säädettävä, että tuloslaskelmaa esitettäessä noudatetaan jotakin tai joitakin 23 – 26 artiklassa annetuista kaavoista. Jos jäsenvaltio antaa säännökset useammasta kuin yhdestä kaavasta, se voi sallia, että yhtiöt valitsevat jonkin niistä.

23 artikla

1. Nettoliikeyvaihto.
2. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos.
3. Valmistus omaan käyttöön.

4. Muut varsinaisen toiminnan tuotot.
 5. a) Aineet ja tarvikkeet.
b) Muut vieraille suoritettut kulut.
 6. Henkilöstökulut:
 - a) palkat ja palkkiot;
 - b) sosiaaliturvamaksut, joista eläkkeisiin liittyvät maksut on mainittava erikseen.
 7. a) Poistot perustamismenoista sekä käyttöomaisuuteen kuuluvista aineellisista hyödykkeistä ja aineettomista oikeuksista.
b) Poistot vaihto-omaisuudesta siltä osin kuin ne ovat suuremmat kuin kyseisen yrityksen tavallisten poistojen määrä.
 8. Muut varsinaisen toiminnan kulut.
 9. Omistusyhteyksistä saadut tuotot, joista sidosyrityksistä saadut tuotot on mainittava erikseen.
 10. Muista käyttöomaisuuteen kuuluvista sijoituksista ja lainasaamisista saadut tuotot, joista sidosyrityksistä saadut tuotot on mainittava erikseen.
 11. Muut korkotuotot ja muut sellaiset tuotot, joista sidosyrityksistä saadut tuotot on mainittava erikseen.
 12. Rahoitusomaisuudesta ja vaihto-omaisuuteen kuuluvista sijoituksista tehdyt poistot.
 13. Korkokulut ja muut sellaiset kulut, joista sidosyrityksiä koskevat on mainittava erikseen.
 14. Verot varsinaisen toiminnan tuloksesta.
 15. Varsinaisen toiminnan tulos verojen jälkeen.
 16. Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot.
 17. Muun kuin varsinaisen toiminnan kulut.
 18. Muun kuin varsinaisen toiminnan tulos.
 19. Verot muun kuin varsinaisen toiminnan tuloksesta.
 20. Verot, joita ei ilmoiteta edellä mainituissa erissä.
 21. Tilikauden tulos.
- 24 artikla*
- A. Kulut**
1. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen väheneminen.
 2. a) Aineet ja tarvikkeet.
b) Muut vieraille suoritettut kulut.
3. Henkilöstökulut:
 - a) palkat ja palkkiot;
 - b) sosiaaliturvamaksut, joista eläkkeisiin liittyvät maksut on mainittava erikseen.
 4. a) Poistot perustamismenoista sekä käyttöomaisuuteen kuuluvista aineellisista hyödykkeistä ja aineettomista oikeuksista.
b) Poistot vaihto-omaisuudesta siltä osin kuin ne ovat suuremmat kuin kyseisen yrityksen tavallisten poistojen määrä.
 5. Muut varsinaisen toiminnan kulut.
 6. Rahoitusomaisuudesta ja vaihto-omaisuuteen kuuluvista sijoituksista tehdyt poistot.
 7. Korkokulut ja muut sellaiset kulut, joista sidosyrityksiä koskevat kulut on mainittava erikseen.
 8. Verot varsinaisen toiminnan tuloksesta.
 9. Varsinaisen toiminnan tulos verojen jälkeen.
 10. Muun kuin varsinaisen toiminnan kulut.
 11. Verot muun kuin varsinaisen toiminnan tuloksesta.
 12. Verot, joita ei ilmoiteta edellä mainituissa erissä.
 13. Tilikauden tulos.
- B. Tuotot**
1. Nettoliikevaihto.
 2. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys.
 3. Valmistus omaan käyttöön.
 4. Muut varsinaisen toiminnan tuotot.
 5. Omistusyhteyksistä saadut tuotot, joista sidosyrityksistä saadut tuotot on mainittava erikseen.
 6. Muista käyttöomaisuuteen kuuluvista sijoituksista ja lainasaamisista saadut tuotot, joista sidosyrityksistä saadut tuotot on mainittava erikseen.
 7. Muut korkotuotot ja muut sellaiset tuotot, joista sidosyrityksistä saadut tuotot on mainittava erikseen.
 8. Varsinaisen toiminnan tulos verojen jälkeen.
 9. Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot.
 10. Tilikauden tulos.

25 artikla

1. Nettoliikevaihto.
2. Nettoliikevaihtoon vaikuttavan tuotannon kulut (mukaan lukien poistot).
3. Bruttotulos.
4. Jakelukulut (mukaan lukien poistot).
5. Hallintokulut (mukaan lukien poistot).
6. Muut varsinaisen toiminnan tuotot.
7. Omistusyhteisistä saadut tuotot, joista sidosyrityksistä saadut tuotot on mainittava erikseen.
8. Muista käyttöomaisuuteen kuuluvista sijoituksista ja lainasaamisista saadut tuotot, joista sidosyrityksistä saadut tuotot on mainittava erikseen.
9. Muut korkotuotot ja muut sellaiset tuotot, joista sidosyrityksistä saadut tuotot on mainittava erikseen.
10. Rahoitusomaisuudesta ja vaihto-omaisuuteen kuuluvista sijoituksista tehdyt poistot.
11. Korkokulut ja muut sellaiset kulut, joista sidosyrityksiä koskevat kulut on mainittava erikseen.
12. Verot varsinaisen toiminnan tuloksesta.
13. Varsinaisen toiminnan tulos verojen jälkeen.
14. Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot.
15. Muun kuin varsinaisen toiminnan kulut.
16. Muun kuin varsinaisen toiminnan tulos.
17. Verot muun kuin varsinaisen toiminnan tuloksesta.
18. Verot, joita ei ilmoiteta edellä mainituissa erissä.
19. Tilikauden tulos.

26 artikla

A. Kulut

1. Nettoliikevaihtoon vaikuttavan tuotannon kulut (mukaan lukien poistot).
2. Jakelukulut (mukaan lukien poistot).
3. Hallintokulut (mukaan lukien poistot).

4. Rahoitusomaisuudesta ja vaihto-omaisuuteen kuuluvista sijoituksista tehdyt poistot.
5. Korkokulut ja muut sellaiset kulut, joista sidosyrityksiä koskevat kulut on mainittava erikseen.
6. Verot varsinaisen toiminnan tuloksesta.
7. Varsinaisen toiminnan tulos verojen jälkeen.
8. Muun kuin varsinaisen toiminnan kulut.
9. Verot muun kuin varsinaisen toiminnan tuloksesta.
10. Verot, joita ei ilmoiteta edellä mainituissa erissä.
11. Tilikauden tulos.

B. Tuotot

1. Nettoliikevaihto.
2. Muut varsinaisen toiminnan tuotot.
3. Omistusyhteisistä saadut tuotot, joista sidosyrityksistä saadut tuotot on mainittava erikseen.
4. Muista käyttöomaisuuteen kuuluvista sijoituksista ja lainasaamisista saadut tuotot, joista sidosyrityksistä saadut tuotot on mainittava erikseen.
5. Muut korkotuotot ja muut sellaiset tuotot, joista sidosyrityksistä saadut tuotot on mainittava erikseen.
6. Varsinaisen toiminnan tulos verojen jälkeen.
7. Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot.
8. Tilikauden tulos.

27 artikla

Jäsenvaltiot voivat sallia, että yhtiöt, joiden taseen mukaan kaksi seuraavista kolmesta raja-arvosta ei ylitä tilinpäätöspäivänä;

- taseen loppusumma: 4 miljoonaa ELYä,
- nettoliikevaihto: 8 miljoonaa ELYä,
- työntekijöitä tilikauden aikana keskimäärin: 250;

poikkeavat 23 – 26 artiklassa annetuista kaavoista seuraavasti:

- a) 23 artikla: 1 – 5 kohdassa mainitut erät voidaan yhdistää eräksi "bruttotulos",
- b) 24 artikla: A.1, A.2 sekä B.1 – 4 kohdassa mainitut erät voidaan yhdistää eräksi "bruttotulos",

- c) 25 artikla: 1, 2, 3 ja 6 kohdassa mainitut erät voidaan yhdistää eräksi "bruttotulos",
- d) 26 artikla: A.1 sekä B.1 ja B.2 kohdassa mainitut erät voidaan yhdistää eräksi "bruttotulos".

Sovelletaan, mitä 12 artiklassa säädetään.

6 JAKSO

Eräitä tuloslaskelman eriä koskevat erityiset säännökset

28 artikla

Nettoliikeyvaihto sisältää yhtiön tavanomaiseen toimintaan liittyvästä tuotteiden myynnistä ja palvelujen tarjoamisesta saatavat tuotot vähennettyinä myynnin oikaisuerillä sekä arvonlisäverolla ja muilla suoraan liikevaihdon perusteella määrättävillä veroilla.

29 artikla

1. Muusta kuin yhtiön tavanomaisesta toiminnasta syntyvät tuotot ja kulut on ilmoitettava erän "muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot" ja erän "muun kuin varsinaisen toiminnan kulut" kohdalla.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitetut tuotot ja kulut eivät ole vähämerkityksisiä toiminnan tuloksellisuuden arvioinnin kannalta, selvitys niiden määrästä ja luonteesta on annettava liitetiedoissa. Sama koskee muihin tilikausiin kohdistuvia tuottoja ja kuluja.

30 artikla

Jäsenvaltiot voivat sallia, että verot varsinaisen toiminnan tuloksesta ja muun kuin varsinaisen toiminnan tuloksesta lasketaan yhteen ja ilmoitetaan yhtenä tuloslaskelman eränä ennen kohtaa "verot, joita ei ilmoiteta edellä mainituissa erissä". Tällöin erä "varsinaisen toiminnan tulos verojen jälkeen" jätetään pois 23 - 26 artiklassa annetuista kaavoista.

Jos tätä poikkeusta sovelletaan, yhtiöiden on tilinpäätöksen liitetiedoissa ilmoitettava, miltä osin verot tuloksesta koskevat varsinaisen toiminnan tulosta ja muun kuin varsinaisen toiminnan tulosta.

7 JAKSO

Arvostamista koskevat säännökset

31 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että tilinpäätöksissä ilmoitettavat erät arvostetaan seuraavia yleisiä periaatteita noudattaen:

- a) yhtiön liiketoiminta oletetaan jatkuvaksi;
- b) samoja arvostusmenetelmiä on noudatettava johdonmukaisesti tilikaudesta toiseen;
- c) arvostuksessa on noudatettava varovaisuutta ja erityisesti:
 - aa) ainoastaan tilikauden loppuun mennessä toteutuneet voitot saadaan ilmoittaa tilinpäätöksessä,
 - bb) kaikki sellaiset ennakoitavissa olevat vastuut ja mahdolliset menetykset, jotka liittyvät kyseiseen tai sitä edeltäneeseen tilikauteen, on otettava huomioon, vaikka tällaiset vastuut ja menetykset tulisivat tietoon vasta tilinpäätöspäivän ja tilinpäätöksen laatimisen välisenä aikana,
 - cc) kaikki arvon vähentyminen on otettava huomioon riippumatta siitä, onko tilikauden tulos voitollinen vai tappiollinen;
- d) kaikki tilikauden tuotot ja kulut on otettava huomioon riippumatta tällaisen tuoton tai kulun saanti- tai maksupäivästä;
- e) vastaaviin ja vastattaviin kuuluvat omaisuuserät on arvosettava erikseen;
- f) kunkin tilikauden aloittavan taseen on vastattava edellisen tilikauden päättävää tasetta.

2. Näistä yleisistä periaatteista saadaan poiketa poikkeustapauksissa. Poikkeaminen ja sen perustelut on ilmoitettava liitetiedoissa, joihin on myös sisällytettävä arvio poikkeamisen vaikutuksista varoihin ja vastuisiin, rahoitusasemaan sekä tulokseen.

32 artikla

Tilinpäätöksessä ilmoitettavat erät arvostetaan noudattaen 34 - 42 artiklaa, joiden lähtökohtana on hankintameno ja tuotantokustannukset.

33 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat ilmoittaa komissiolle, että ne 32 artiklasta poiketen ja myöhemmin toteutettavaan yhteensovitta-

miseen saakka pidättävät itselleen oikeuden kaikkien yhtiöiden tai joidenkin yhtiöryhmien osalta sallia tai vaatia seuraavaa:

- a) käyttöomaisuuteen kuuluvat aineelliset hyödykkeet, joiden taloudellinen käyttöikä on rajoitettu, sekä vaihto-omaisuus arvostetaan noudattaen jälleenhankinta-arvomenetelmää;
- b) tilinpäätöksissä ilmoitettavat erät, mukaan lukien oma pää-oma, arvostetaan noudattaen rahanarvon alenemisen vaikutukset huomioon ottavia muita arvostusmenetelmiä kuin a alakohdassa mainittua menetelmää;
- c) käyttöomaisuuteen kuuluvien aineellisten hyödykkeiden ja muun arvonsa säilyttävän käyttöomaisuuden osalta tehdään arvonorotuksia.

Jos kansallisessa lainsäädännössä säädetään a, b ja c alakohdassa tarkoitetuista arvostusmenetelmistä, niiden sisällöstä sekä soveltamisalasta ja -tavasta on myös annettava säännökset.

Tällaisen menetelmän soveltamisesta, kyseisistä taseen ja tuloslaskelman eristä sekä menetelmistä, joilla ilmoitettavat arvot on laskettu, on ilmoitettava liitetiedoissa.

2. a) Jos 1 kohtaa sovelletaan, noudatetun menetelmän mukaisen arvostuksen ja 32 artiklan yleissäännöksen mukaisen arvostuksen erotus on lisättävä vastattaviin sen erään "arvonkorotusrahasto". Tämän erän käsittely verotuksessa on ilmoitettava joko taseessa tai liitetiedoissa.

Edellä 1 kohdan viimeistä alakohtaa sovellettaessa yhtiöiden on, jos rahaston määrää on muutettu tilikauden aikana, julkistettava liitetiedoissa muun ohessa taulukko, josta ilmenee:

- arvonkorotusrahaston määrä tilikauden alussa,
 - tilikauden kuluessa arvonkorotusrahastoon tehdyt siirrot, jotka johtuvat arvonorotuksista,
 - tilikauden aikana arvonkorotusrahastosta pääoman korottamiseen käytetyt määrät ja muut siitä tehdyt siirrot sekä selvitys kaikkien tällaisten siirtojen luonteesta,
 - arvonkorotusrahaston määrä tilikauden päättyessä.
- b) Arvonkorotusrahasto voidaan käyttää milloin tahansa kokonaan tai osittain pääoman korottamiseen.
 - c) Arvonkorotusrahastoa on purettava siinä määrin kuin siihen siirretyt erät eivät enää ole tarpeen käytetyn

arvostusmenetelmän soveltamiseksi ja sen tarkoituksen toteuttamiseksi.

Jäsenvaltiot voivat antaa arvonorotusrahaston käytämisestä säännöksiä, jos siirtoja arvonorotusrahastosta tuloslaskelmaan saadaan tehdä vain siltä osin kuin siirretyt määrät merkitään kuluksi tuloslaskelmassa tai ne vastaavat tosiasiallisesti toteutuneita luovutusvoittoja. Nämä määrät on ilmoitettava erikseen tuloslaskelmassa. Arvonkorotusrahastoa ei saa jakaa välittömästi eikä välillisesti, ellei jaettava määrä vastaa todellisuudessa toteutuneita luovutusvoittoja.

- d) Arvonkorotusrahastoa ei saa alentaa muissa kuin b ja c alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

3. Poistot on laskettava vuosittain kyseistä tilikautta koske-
vasta arvosta, jolloin jäsenvaltiot voivat kuitenkin 4 ja 22 artiklasta poiketen sallia tai vaatia, että ainoastaan 32 artiklan yleissäännöksen mukainen poistojen määrä ilmoitetaan 23 - 26 artiklassa annettujen kaavojen asianomaisten erien kohdalla ja että tämän artiklan mukaisesti valitun arvostusmenetelmän soveltamisesta johtuva erotus ilmoitetaan kaavoissa erikseen. Lisäksi noudatetaan soveltuvin osin, mitä 34 - 42 artiklassa säädetään.

4. Jos 1 kohtaa sovelletaan, taseessa tai liitetiedoissa on ilmoitettava 9 ja 10 artiklassa annettujen kaavojen mukaisesti erikseen kultakin erältä, varastoja lukuun ottamatta:

- a) joko 32 artiklan yleissäännöksen mukaisesti arvostettu määrä tilinpäätöspäivänä ja siihen asti kertyneiden poistojen määrä;
- b) tai tämän artiklan mukaisen arvostuksen ja 32 artiklaa noudattaen suoritettujen arvostuksen erotus tilinpäätöspäivänä sekä, tarvittaessa, määrä, joka on kertynyt tehdyistä lisäpoistoista.

5. Neuvosto tarkastelee komission ehdotuksesta seitsemän vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta tätä artiklaa ja tarvittaessa muuttaa sitä yhteisön taloudellisen kehityksen ja rahoilajien kehityksen perusteella, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 52 artiklan soveltamista.

34 artikla

1. a) Jos perustamismenot kansallisen lainsäädännön mukaan saadaan aktivoitua, ne on kirjattava kuluksi enintään viiden vuoden kuluessa.
 - b) Siltä osin kuin perustamismenoja ei ole kokonaan kirjattu kuluksi, voittoa ei saa jakaa, ellei voitonjakoon käytettävissä olevien rahastojen ja tilikausilta siirtyvien käyttämättömien voittovarojen määrä ole vähintään yhtä suuri kuin vielä kuluksi kirjaamaton osa näistä menoista.
2. Kohtaan "perustamismenot" merkityistä määristä on annettava selvitys liitetiedoissa.

jen määrä ja niiden syyt on ilmoitettava liitetiedoissa.

2. Hankintamenoon luetaan hankintahinta ja muut hankinnasta välittömästi johtuvat menot.
3. a) Tuotantokustannuksiin luetaan raaka-aineiden ja tarvikkeiden hankintahinnat sekä muut kyseistä tuotetta välittömästi koskevat menot.
- b) Kohtuullinen osuus tuotetta vain välillisesti koskevista menoista voidaan lisätä tuotantokustannuksiin siltä osin kuin ne kohdistuvat asianomaiseen tuotantojaksoon.

4. Käyttöomaisuuden valmistuksen rahoittamiseksi lainatun pääoman korot voidaan sisällyttää tuotantokustannuksiin siltä osin kuin ne kohdistuvat asianomaiseen tuotantojaksoon. Tällöin on tällaisten korkomenojen sisällyttämisestä vastaaviin ilmoitettava liitetiedoissa.

35 artikla

1. a) Käyttöomaisuus on arvostettava hankintamenoon tai tuotantokustannuksiin, jollei b tai c alakohdasta muuta johdu.
 - b) Taloudelliselta käyttöältään rajoitetun käyttöomaisuuden hankintameno tai tuotantokustannukset kirjataan kuluksi poistoina, jotka lasketaan suunnitelman mukaisesti siten, että tällaisen omaisuuden arvo poistetaan sen taloudellisen käyttöajan kuluessa.
 - c) aa) Rahoitusomaisuudesta voidaan tehdä poistoja arvostamalla se sillä tilinpäätöspäivänä olevaan alempaan arvoon.
 - bb) Riippumatta siitä, onko käyttöomaisuuden taloudellinen käyttöikä rajoitettu vai ei, siitä on tehtävä poistot siten, että se arvostetaan alempaan sillä tilinpäätöspäivänä olevaan arvoon, jos on odotettavissa, että sen arvo on pysyvästi alentunut.
 - cc) Edellä aa ja bb alakohdassa tarkoitetut poistot on kirjattava kuluksi tuloslaskelmassa ja, jollei niitä ole merkitty erikseen tuloslaskelmaan, ne on ilmoitettava erikseen liitetiedoissa.
 - dd) Edellä aa tai bb alakohdassa tarkoitettua arvostamista alempaan arvoon ei saa jatkaa, jos tällaisten poistojen edellytyksiä ei enää ole.
- d) Jos käyttöomaisuudesta tehdään poikkeuksellisia poistoja vain verotuksellisista syistä, tällaisten poisto-

36 artikla

Poiketen siitä, mitä 35 artiklan 1 kohdan c alakohdan cc alakohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat sallia, että 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut sijoitusyhtiöt vähentävät sijoitusten poistot suoraan oma pääomasta. Kyseiset määrät on ilmoitettava erikseen taseen vastattavissa.

37 artikla

1. Tutkimus- ja kehitysmenoihin sovelletaan, mitä 34 artiklassa säädetään. Poikkeustapauksissa jäsenvaltiot voivat kuitenkin sallia, että 34 artiklan 1 kohdan a alakohdasta poiketaan. Tällöin ne voivat säätää, että myös 34 artiklan 1 kohdan b alakohdasta saa poiketa. Poikkeamisesta ja sen perusteluista on ilmoitettava liitetiedoissa.

2. Liikearvoon sovelletaan, mitä 34 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin sallia, että yritykset suunnitelman mukaisesti poistavat liikearvon viittä vuotta pidemmässä määräajassa, jos tämä määräaika ei ole pidempi kuin omaisuuden taloudellinen käyttöikä ja määräaika sekä sen käyttämisen perustelut ilmoitetaan liitetiedoissa.

38 artikla

Käyttöomaisuuteen kuuluvat aineelliset hyödykkeet sekä aineet ja tarvikkeet, jotka vaihtuvat jatkuvasti ja joiden yhteisarvolla on yritykselle vähäinen merkitys, voidaan merkitä vastaaviin

kiinteänä määränä ja arvona, jos niiden määrä, arvo ja koostumus eivät merkittävästi vaihtele.

39 artikla

1. a) Vaihto-omaisuus on arvostettava hankintamenoon tai tuotantokustannuksiin, jollei b tai c alakohdasta muuta johdu.
- b) Vaihto-omaisuudesta on tehtävä poistot arvostamalla se alempaan markkina-arvoonsa tai erityistapauksissa sillä tilinpäätöspäivänä olevaan muuhun alempaan arvoon.
- c) Jäsenvaltiot voivat sallia poikkeuksellisten poistojen tekemisen, jos ne ovat huolellisen kaupallisen arvioinnin perusteella tarpeen sen estämiseksi, että kyseisten erien arvoa täytyisi arvonnvaihteluiden vuoksi lähitulevaisuudessa muuttaa. Tällaisten poistojen määrä ja niiden perustelut on ilmoitettava liitetiedoissa.
- d) Edellä aa tai bb alakohdassa tarkoitettua arvostamista alempaan arvoon ei saa jatkaa, jos tällaisten poistojen edellytyksiä ei enää ole.
- e) Jos vaihto-omaisuudesta tehdään poikkeuksellisia poistoja vain verotuksellisista syistä, tällaisten poistojen määrä ja niiden perustelut on ilmoitettava liitetiedoissa.

2. Hankintamenolla ja tuotantokustannuksilla tarkoitetaan samaa kuin 35 artiklan 2 ja 3 kohdassa. Jäsenvaltiot voivat soveltaa myös 35 artiklan 4 kohtaa. Jakelusta aiheutuneita menoja ei saa sisällyttää tuotantokustannuksiin.

40 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat sallia, että samanlajisten tavaroiden varastojen ja kaikkien lajesineiden, sijoitukset mukaan lukien, hankintamenot tai tuotantokustannukset lasketaan painotettua keskiarvohintaa, "first in, first out (FIFO)" -menetelmää, "last in, first out (LIFO)" -menetelmää tai jotakin muuta, vastaavaa menetelmää käyttäen.
2. Jos taseessa esitetty, 1 kohdassa tarkoitettuja laskentamenetelmiä käyttämällä saatu arvo poikkeaa tilinpäätöspäivänä

merkittävästi viimeisintä ennen tilinpäätöspäivää tiedossa olevaa markkina-arvoa käyttäen lasketusta arvosta, tuon erotuksen määrä on ilmoitettava kokonaisuudessaan nimikkeittäin liitetiedoissa.

41 artikla

1. Jos velan vuoksi takaisin maksettava määrä on suurempi kuin saatu määrä, erotus voidaan aktivoida. Se on merkittävä erikseen taseeseen tai liitetietoihin.
2. Tätä erotusta on kirjattava kuluksi vuosittain sopivansuuruusina erinä, ja sen on oltava kokonaisuudessaan poistettu viimeistään velan takaisinmaksun hetkellä.

42 artikla

Tehdyt varaukset eivät saa määrältään olla suurempia kuin on tarpeen.

Varaukset, jotka merkitään taseen kohtaan "muut varaukset", on ilmoitettava liitetiedoissa, jos ne ovat merkittäviä.

8 JAKSO

Liitetietojen sisältö

43 artikla

1. Tämän direktiivin muiden säännösten mukaan vaadittavien tietojen lisäksi liitetiedoissa on annettava ainakin seuraavat tiedot:

- 1) tilinpäätöksen eri eriin sovelletut arvostusmenetelmät ja poistojen laskemisessa käytetyt menetelmät. Tilinpäätökseen sisältyvien sellaisten erien osalta, jotka ovat tai alunperin olivat ulkomaanrahan määrisiä, on ilmoitettava vaihtokurssit, joita on käytetty muutettaessa ne paikalliseksi valuutaksi;
- 2) jokaisen sellaisen yrityksen nimi ja kotipaikka, jonka pääomasta yhtiöllä on joko suoraan tai sellaisen henkilön kautta, joka toimii omissa nimissään mutta yhtiön lukuun, vähintään tietynsuuruinen osuus, jonka jäsenvaltiot saavat vahvistaa enintään 20 prosentiksi, sekä tuon pääomaosuuden suuruus, kyseisen yrityksen oman pääoman määrä sekä sen sellaisen viimeisen tilikauden tulos, jolta on laadittu tilinpäätös. Nämä tiedot voidaan jättää antamatta, jos ne ovat 2 artiklan 3

- kohdan tavoitteiden kannalta vähämerkityksisiä. Omaa pääomaa ja tulosta koskevat tiedot voidaan jättää antamatta myös, jos kyseinen yritys ei julkista tasettaan ja yhtiöllä suoraan tai välillisesti oleva osuus yrityksen pääomasta on pienempi kuin 50 prosenttia;
- 3) vahvistetun pääoman rajoissa tilikauden aikana merkittyjen osakkeiden määrä ja nimellisarvo tai nimellisarvon puuttuessa kirjanpidollinen vasta-arvo, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta direktiivin 68/151/ETY 2 artiklan 1 kohdan e alakohdan tai direktiivin 77/91/ETY 2 artiklan c alakohdan pääoman määrää koskevien säännösten soveltamista;
- 4) jos osakelajeja on useampia, kutakin lajia olevien osakkeiden määrä ja nimellisarvo tai nimellisarvon puuttuessa kirjanpidollinen vasta-arvo;
- 5) kaikki nautintakirjat ("part bénéficiaire"), vaihtovelkakirjat tai muut vastaavat arvopaperit tai oikeudet sekä maininta niiden määrästä ja niihin kuuluvista oikeuksista;
- 6) yhtiön sellaisten velkojen määrä, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua, sekä kaikkien yhtiön sellaisten velkojen määrä, joista yhtiö on antanut esinevakuuden, ja maininta vakuuden luonteesta ja muodosta. Tämä tieto on ilmoitettava erikseen kultakin vieraan pääoman erältä 9 ja 10 artiklassa säädettyjä kaavoja noudattaen;
- 7) kaikkien taseen ulkopuolisten taloudellisten sitoumusten yhteismäärä, jos tällä tiedolla on merkitystä arvioitaessa rahoitusasemaa. Kaikki eläkkeitä ja sidosyrityksiä koskevat sitoumukset on ilmoitettava erikseen;
- 8) edellä 28 artiklassa tarkoitetun nettoliikevaihdon erittely toimialoittain ja maantieteellisten markkinoiden mukaan, jos nämä toimialat ja markkinat eroavat merkittävästi toisistaan ottaen huomioon yhtiön tavantomaiseen toimintaan kuuluvien tuotteiden myynnin ja palvelujen tarjoamisen järjestäminen;
- 9) yhtiön palveluksessa tilikaudella olleiden henkilöiden keskimääräinen lukumäärä ryhmiteltyinä sekä tilikauden henkilöstökulut 23 artiklan 6 kohdassa säädetyllä tavalla ryhmiteltyinä, jollei näitä kuluja ilmoiteta erikseen tuloslaskelmassa;
- 10) se, missä määrin tilikauden tuloksen laskemiseen on vaikuttanut sellainen tilinpäätöserien arvostus, joka 31 ja 34 - 42 artiklassa säädettyistä periaatteista poiketen
- on kyseisellä tilikaudella tai aikaisemmalla tilikaudella tehty veroedun saamiseksi. Jos tällaisen arvostuksen vaikutus myöhempään verotukseen on merkittävä, on annettava tiedot siitä;
- 11) tilikaudelta ja aikaisemmilta tilikausilta kirjattujen verojen ja näiltä kausilta määrättävien verojen erotus, jos sillä on merkitystä myöhemmän verotuksen kannalta. Tämä määrä voidaan ilmoittaa myös taseessa yhteismääräisenä asianmukaisesti otsikoituna erillisenä eränä;
- 12) hallinto-, johto- ja valvontaelinten jäsenille näiden tehtävistä tilikaudella maksetut korvaukset sekä näiden elinten entisten jäsenten osalta syntyvät tai tehdyt eläkesitoumukset;
- 13) hallinto-, johto- ja valvontaelinten jäsenille annettujen ennakkojen ja luottojen määrä, maininta korkokannoista, tärkeimmistä ehdoista ja takaisin maksetuista määristä sekä kaikenlaiset näiden puolesta annetut vastuusitoumukset yhteismääränä kultakin henkilöryhmältä.
2. Ennen myöhemmin toteutettavaa yhteensovittamista jäsenvaltioiden ei tarvitse soveltaa 1 kohdan 2 alakohtaa 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuihin hallintayhtiöihin.

44 artikla

Jäsenvaltiot voivat sallia, että 11 artiklassa tarkoitetut yhtiöt laativat lyhennetyt liitetiedot ilman 43 artiklan 1 kohdan 5 - 12 alakohdassa tarkoitettuja tietoja. Liitetiedoissa on kuitenkin annettava 43 artiklan 1 kohdan 6 alakohdassa tarkoitetut tiedot kaikkien kyseisten erien yhteismäärinä.

Sovelletaan, mitä 12 artiklassa säädetään.

45 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat sallia, että 43 artiklan 1 kohdan 2 alakohdassa tarkoitetut tiedot:

- a) annetaan direktiivin 68/151/ETY 3 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti talletetussa katsauksessa; tämä on ilmoitettava liitetiedoissa;

b) jätetään antamatta, jos ne ovat omiaan aiheuttamaan vakavaa haittaa jollekin 43 artiklan 1 kohdan 2 alakohdassa tarkoitetuista yrityksistä. Jäsenvaltiot voivat vaatia, että tietojen antamatta jättämiseen on saatava etukäteen lupa hallintoviranomaiselta tai tuomioistuimelta. Tietojen antamatta jättämisestä on ilmoitettava liitetiedoissa.

2. Mitä 1 kohdan b alakohdassa säädetään, koskee myös 43 artiklan 1 kohdan 8 alakohdassa tarkoitettuja tietoja.

Jäsenvaltiot voivat sallia, että 27 artiklassa tarkoitettut yhtiöt jättävät 43 artiklan 1 kohdan 8 alakohdassa tarkoitettut tiedot antamatta. Sovelletaan, mitä 12 artiklassa säädetään.

9 JAKSO

Toimintakertomuksen sisältö

46 artikla

1. Toimintakertomuksessa on oltava yhtiön liiketoiminnan kehittämisestä ja sen tilasta selostus, joka antaa tosiasioita vastaavan kuvan.

2. Kertomuksessa on myös annettava:

- tiedot kaikista tilikauden päättymisen jälkeisistä tärkeistä tapahtumista;
- tiedot yhtiön todennäköisestä tulevasta kehityksestä;
- tiedot tutkimus- ja kehitystoiminnasta;
- direktiivin 77/91/ETY 22 artiklan 2 kohdassa tarkoitettut tiedot omien osakkeiden hankkimisesta.

10 JAKSO

Julkistaminen

47 artikla

1. Asianmukaisesti vahvistettu tilinpäätös sekä toimintakertomus ja tilintarkastuksen suorittamisesta vastuussa olevien henkilöiden kertomus julkistetaan noudattaen kunkin jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyä, direktiivin 68/151/ETY 3 artiklan mukaista menettelyä.

Jäsenvaltion lainsäädännössä voidaan kuitenkin säätää, että toimintakertomusta ei tarvitse julkistaa edellä tarkoitettulla tavalla. Tällöin se on pidettävä yleisön saatavilla kyseisessä jäsenvaltiossa olevassa yhtiön kotipaikassa.

Pyynnöstä on oltava mahdollista saada maksutta jäljennös kertomuksesta tai sen osasta.

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat sallia, että 11 artiklassa tarkoitettut yhtiöt julkistavat:

a) lyhennetyt taseet, joissa on vain 9 ja 10 artiklassa kirjaimin ja roomalaisin numeroin merkityt erät, ja antavat erikseen ne tiedot, jotka vaaditaan annettaviksi 9 artiklan vastaavien D.II kohdassa ja vastattavien C kohdassa sekä 10 artiklan D.II kohdassa ja jotka on merkitty sulkumerkeillä näissä kohdissa, yhteismääränä kultakin kyseiseltä erältä; sekä

b) lyhennetyt liitetiedot ilman 43 artiklan 1 kohdan 5 – 12 alakohdassa tarkoitettuja tietoja. Liitetiedoissa on kuitenkin annettava 43 artiklan 1 kohdan 6 alakohdassa tarkoitettut tiedot kaikkien kyseisten erien yhteismäärinä.

Sovelletaan, mitä 12 artiklassa säädetään.

Lisäksi jäsenvaltiot voivat vapauttaa tällaiset yhtiöt velvollisuudesta julkistaa tuloslaskelma, toimintakertomus ja tilintarkastuksen suorittamisesta vastuussa olevien henkilöiden kertomus.

3. Jäsenvaltiot voivat sallia, että 27 artiklassa tarkoitettut yhtiöt julkistavat:

a) lyhennetyt taseet, joissa on vain 9 ja 10 artiklassa kirjaimin ja roomalaisin numeroin merkityt erät, ja antavat erikseen joko taseessa tai liitetiedoissa:

– 9 artiklassa vastaavien C.I.3, C.II.1, 2, 3, ja 4, C.III.1, 2, 3, 4 ja 7, D.II.2, 3 ja 6 ja D.III.1 ja 2 kohdassa sekä vastattavien C.1, 2, 6, 7 ja 9 kohdassa mainitut erät,

– 10 artiklan C.I.3, C.II.1, 2, 3 ja 4, C.III.1, 2, 3, 4 ja 7, D.II.2, 3 ja 6, D.III.1 ja 2, F.1, 2, 6, 7 ja 9 sekä I.1, 2, 6, 7 ja 9 kohdassa mainitut erät,

– tiedot, jotka vaaditaan annettaviksi 9 artiklassa vastaavien D.II kohdassa ja vastattavien C kohdassa niiden sulkumerkeillä merkityissä kohdissa yhteismääränä kultakin kyseiseltä erältä sekä erikseen vastaavien D.II.2 ja 3 sekä vastattavien C.1, 2, 6, 7 ja 9 kohdan osalta,

– tiedot, jotka vaaditaan annettaviksi 10 artiklan D.II kohdassa sen sulkumerkeillä merkityissä kohdassa yh-

teismääränä kultakin kyseiseltä erältä sekä erikseen D.II. 2 ja 3 kohdan osalta;

- b) lyhennetyt liitetiedot ilman 43 artiklan 1 ja 5, 6, 8, 10 ja 11 kohdassa tarkoitettuja tietoja. Liitetiedoissa on kuitenkin annettava 43 artiklan 1 kohdan 6 alakohdassa tarkoitettut tiedot kaikkien kyseisten erien yhteismäärinä.

Mitä tässä kohdassa säädetään, ei kuitenkaan rajoita tuloslaskelmaa, toimintakertomusta ja tilintarkastuksen suorittamisesta vastuussa olevien henkilöiden kertomusta koskevien 1 kohdan säännöksiä soveltamista.

Sovelletaan, mitä 12 artiklassa säädetään.

48 artikla

Jos tilinpäätös ja toimintakertomus julkistetaan täydellisinä, ne on julkistettava samassa muodossa ja samanasaisina kuin ne ovat olleet tilintarkastuksen suorittamisesta vastuussa olevalla henkilöllä kertomusta laadittaessa. Niihin on liitettävä hänen kertomuksensa sellaisenaan. Jos tilintarkastuksen suorittamisesta vastuussa oleva henkilö on tehnyt muistutuksia tai kieltäytynyt puoltamasta tilinpäätöksen vahvistamista, tämä on ilmoitettava perusteluineen.

49 artikla

Jos tilinpäätöstä ei julkisteta täydellisenä, on ilmoitettava, että julkistettu tilinpäätös on lyhennetty, ja mainittava rekisteri, johon tilinpäätös on 47 artiklan 1 kohdan mukaisesti talletettu. Jos asiakirjaa ei vielä ole talletettu, siitä on ilmoitettava. Tilintarkastuksen suorittamisesta vastuussa olevan henkilön kertomuksen ei tarvitse olla julkistettavassa asiakirjassa, mutta on ilmoitettava, onko kertomus annettu muistutuksin vai muistutuksitta vai onko siinä kieltäytytty puoltamasta tilinpäätöksen vahvistamista.

50 artikla

Tilinpäätösten kanssa ja samalla tavalla on julkistettava:

- ehdotus tuloksen käyttämiseksi,
- tuloksen käyttämistapa,

jos nämä tiedot eivät käy ilmi tilinpäätöksestä.

11 JAKSO

Tilintarkastus

51 artikla

1. a) Yhtiöiden on annettava tilinpäätöksensä yhden tai useamman sellaisen henkilön tarkastettavaksi, joka on kansallisen lainsäädännön mukaan hyväksytty tilintarkastajaksi.
- b) Tilintarkastuksen suorittamisesta vastuussa olevan henkilön tai olevien henkilöiden on myös varmistettava, että toimintakertomus on sopusoinnussa saman tilikauden tilinpäätöksen kanssa.

2. Jäsenvaltiot voivat vapauttaa 11 artiklassa tarkoitetut yhtiöt 1 kohdassa säädetystä velvollisuudesta.

Sovelletaan, mitä 12 artiklassa säädetään.

3. Jos 2 kohdassa tarkoitettu poikkeus tehdään, jäsenvaltioiden on lainsäädännössään säädettävä asianmukaiset seuraamukset sen varalta, ettei yhtiön tilinpäätöstä tai toimintakertomusta laadita tämän direktiivin vaatimusten mukaisesti.

12 JAKSO

Loppusäännökset

52 artikla

1. Komission yhteyteen perustetaan yhteyskomitea. Sen tehtävänä on:

- a) helpottaa tämän direktiivin yhdenmukaista soveltamista säännöllisin kokouksin, joissa käsitellään erityisesti sen soveltamisen aiheuttamia käytännön ongelmia, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta perustamissopimuksen 169 ja 170 artiklan soveltamista;
- b) neuvoa tarvittaessa komissiota tähän direktiiviin tehtävistä lisäyksistä tai muutoksista.

2. Yhteykskomiteassa on jäsenvaltioiden edustajat ja komission edustajat. Puheenjohtajana on komission edustaja. Komissio huolehtii sihteeristötehtävistä.

3. Puheenjohtaja kutsuu komitean koolle joko omasta aloitteestaan tai sen jäsenen pyynnöstä.

53 artikla

1. Tätä direktiiviä sovellettaessa noudatetaan Euroopan laskentayksikön määritelmää, joka on annettu 18 päivänä joulukuuta 1975 tehdyssä komission päätöksessä 3289/75/EHTY⁽¹⁾. Vasta-arvo kansallisessa valuutassa laskeaan aluksi sen päivän kurssin mukaan, jona tämä direktiivi on annettu.

2. Joka viides vuosi neuvosto komission ehdotuksesta arvioi tässä direktiivissä Euroopan laskentayksikköinä ilmaistut rahamäärät ja tarvittaessa muuttaa niitä yhteisön talouskehityksen ja rahaolojen kehityksen perusteella.

54 artikla

Tämä direktiivi ei estä soveltamasta jäsenvaltion lainsäädäntöä, jonka mukaan yhtiön tilinpäätös on, jos yhtiö ei kuulu tämän jäsenvaltion lainsäädännön piiriin, talletettava rekisteriin, johon tällaisten yhtiöiden sivuliikkeet on merkitty.

55 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kahden vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltiot voivat säätää, että 1 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä ei sovelleta, ennen kuin 18 kuukautta on kulunut 1 kohdassa mainitun määräajan päättymisestä.

Mainittu 18 kuukauden määräaika voi kuitenkin olla viisi vuotta:

- a) Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin "unregistered companies" -yhtiöiden osalta;
- b) taseen ja tuloslaskelman kaavoja koskevien 9, 10 ja 23 - 26 artiklan soveltamiseksi, jos jäsenvaltio on saattanut voimaan säännökset toisenlaisista näiden asiakirjojen kaavoista enintään kolme vuotta ennen tämän direktiivin tiedoksi antamista;
- c) tämän direktiivin soveltamiseksi 9 artiklan vastaavien C.II.2 ja 3 kohdassa sekä 10 artiklan C kohdan II.2 ja 3 kohdassa mainituissa erissä tarkoitettun omaisuuden arvon vähenemisen laskemiseen ja tällaisen omaisuuden ilmoittamiseen taseessa;

d) tämän direktiivin 47 artiklan 1 kohdan soveltamiseksi muihin yhtiöihin kuin niihin, joita julkistamisvelvollisuus jo koskee direktiivin 68/151/ETY 2 artiklan 1 kohdan f alakohdan mukaan. Tällöin tämän direktiivin 47 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan säännöksiä sovelletaan tilinpäätökseen ja tilintarkastuksen suorittamisesta vastuussa olevan henkilön kertomukseen;

e) tämän direktiivin 51 artiklan 1 kohdan soveltamiseksi.

Lisäksi tätä 18 kuukauden määräaika voidaan pidentää kahdeksaksi vuodeksi sellaisena yritysten osalta, joiden pääasiallisena tarkoituksena on varustamotoiminnan harjoittaminen ja jotka ovat jo olemassa 1 kohdassa tarkoitettujen säännösten tullessa voimaan.

3. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että ne toimittavat tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

56 artikla

Velvollisuus ilmoittaa tilinpäätöksessä 9, 10 ja 23 - 26 artiklassa mainitut, sidosyrityksiä koskevat erät ja velvollisuus antaa näistä yrityksistä 13 artiklan 2 kohdassa, 14 artiklassa tai 43 artiklan 1 kohdan 7 alakohdassa tarkoitettuja tietoja tulee voimaan samaan aikaan kuin konsolidoituja tilinpäätöksiä koskeva neuvoston direktiivi.

57 artikla

1. Kunnes konsolidoituja tilinpäätöksiä koskeva neuvoston direktiivi tulee voimaan, ja rajoittamatta kuitenkaan direktiivin 68/151/ETY ja 77/91/ETY soveltamista, jäsenvaltioiden ei tarvitse soveltaa tämän jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön alaiseen yritysryhmään kuuluvaan sidoksissa olevaan yhtiöön sidoksissa olevien yhtiöiden tilinpäätösten sisältöä, tilintarkastusta tai tilinpäätösten julkistamista koskevia tämän direktiivin säännöksiä, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) hallitseva yhtiö on jonkin jäsenvaltion lainsäädännön alainen;
- b) kaikki sidoksissa olevan yhtiön osakkeenomistajat tai jäsenet ovat ilmoittaneet suostumuksensa tällaisesta velvollisuudesta poikkeamiseen; tämä ilmoitus on tehtävä kultakin tilikaudelta erikseen;
- c) hallitseva yhtiö on ilmoittanut, että se takaa kaikki sidoksissa olevan yhtiön tekemät sitoumukset;
- d) sidoksissa oleva yhtiö julkistaa b ja c alakohdassa tarkoitettuja ilmoitukset 47 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan mukaisesti;
- e) sidoksissa olevan yhtiön tilinpäätös on konsolidoitu yritysryhmän tilinpäätökseen;

⁽¹⁾ EYVL N:o L 327, 19.12.1975, s. 4

f) sidoksissa olevan yhtiön tilinpäätöksen laatimista, tilintarkastusta ja julkistamista koskevasta poikkeuksesta ilmoitetaan yritysryhmän tilinpäätöksen liitetiedoissa.

2. Yritysryhmän tilinpäätökseen sovelletaan 47 ja 51 artiklan säännöksiä.

3. Yritysryhmän tilinpäätökseen sovelletaan 2 - 46 artiklaa niiltä osin kuin se on mahdollista.

58 artikla

1. Kunnes konsolidoituja tilinpäätöksiä koskeva neuvoston direktiivi tulee voimaan, ja rajoittamatta kuitenkaan direktiivin 77/91/ETY soveltamista, jäsenvaltioiden ei tarvitse soveltaa tämän jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön alaisen yritysryhmän hallitsevan yhtiön hallitsevien yhtiöiden tuloslaskelmien sisältöä, tilintarkastusta tai tuloslaskelmien julkistamista koskevia tämän direktiivin säännöksiä, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) hallitseva yhtiö julkistaa tämän poikkeuksen 47 artiklan 1 kohdan mukaisesti;
- b) hallitsevan yhtiön tilinpäätös on konsolidoitu yritysryhmän tilinpäätökseen;
- c) hallitsevan yhtiön tuloslaskelman tarkastamista ja julkistamista koskevasta poikkeuksesta ilmoitetaan yritysryhmän tilinpäätöksen liitetiedoissa;
- d) tämän direktiivin periaatteiden mukaisesti määrätty hallitsevan yhtiön tulos ilmoitetaan hallitsevan yhtiön taseessa.

2. Yritysryhmän tilinpäätökseen sovelletaan 47 ja 51 artiklan säännöksiä.

3. Yritysryhmän tilinpäätökseen sovelletaan 2 - 46 artiklaa niiltä osin kuin se on mahdollista.

59 artikla

Myöhemmin toteutettavaan yhteensovittamiseen saakka jäsenvaltiot voivat sallia, että osuudet sidosyrityksissä arvostetaan pääomaosuusmenetelmää ("equity"-menetelmä) noudattaen, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) tämän arvostusmenetelmän käyttämisestä ilmoitetaan niiden yhtiöiden tilinpäätösten liitetiedoissa, joilla on tällaisia osuuksia;

b) tällaisten osuuksien hankintahetkellä olleen niiden hankintameno ja niiden pääomasta edustaman osuuden välisen erotuksen määrä, kun pääomaan luetaan mukaan sidosyrityksen rahastot, tulos ja edellisten tilikausien tulos, ilmoitetaan erikseen sen yhtiön taseessa tai tilinpäätöksen liitetiedoissa, jolla on tällaisia osuuksia;

c) niiden yhtiöiden taseessa, joilla on tällaisia osuuksia, osuuksien hankintamenoon lisätään tai siitä vähennetään sidosyritysten toteutunut voitto tai tappio yhtiöllä olevaa pääomaosuutta vastaavasti;

d) edellä c kohdassa tarkoitetut määrät ilmoitetaan joka tilikaudelta niiden yhtiöiden tuloslaskelmassa, joilla on tällaisia osuuksia, asianmukaisesti otsikoituna erillisenä eränä;

e) jos sidosyritys jakaa tuottoa yhtiölle, jolla on tällaisia osuuksia, osuuksien kirjanpitoarvoa alennetaan vastaavasti;

f) jos d kohdan mukaisesti tuloslaskelmassa ilmoitetut määrät ovat suuremmat kuin jo saatujen tai saatavissa olevien tuottojen määrät, erotuksen määrä on siirrettävä rahastoon, jota ei voida jakaa osakkeenomistajille.

60 artikla

Myöhemmin toteutettavaan yhteensovittamiseen saakka jäsenvaltiot voivat säätää, että sijoitukset, joihin 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut sijoitusyhtiöt ovat sijoittaneet varansa, arvostetaan niiden markkina-arvon mukaan.

Tällöin jäsenvaltiot voivat myös vapauttaa vaihtelevapääomaiset sijoitusyhtiöt velvollisuudesta ilmoittaa 36 artiklassa tarkoitetut poistot erikseen.

61 artikla

Kunnes konsolidoituja tilinpäätöksiä koskeva neuvoston direktiivi tulee voimaan, jäsenvaltion ei tarvitse soveltaa tämän jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön alaisten yritysryhmien hallitseviin yhtiöihin 43 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan säännöksiä kyseisten yritysten oman pääoman määrästä ja tuloksesta, jos tällaisten yritysten tilinpäätökset on konsolidoitu

yritysryhmän tilinpäätökseen tai jos osuudet tällaisissa yrityksissä on arvostettu pääomaosuusmenetelmää käyttäen.

Tehty Brysselissä 25 päivänä heinäkuuta 1978.

62 artikla

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

K. von DOHNANYI

**KUODES NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 17 päivänä joulukuuta 1982,
54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla, osakeyhtiöiden jakautumisesta**

(82/891/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdassa ja sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetussa yleisessä toimintaohjelmassa⁽⁴⁾ tarkoitettu yhteensovittaminen on aloitettu direktiivillä 68/151/ETY⁽⁵⁾,

tätä yhteensovittamista on jatkettu osakeyhtiöiden (julkinen osakeyhtiö, "public limited liability company") perustamisen sekä niiden pääoman säilyttämisen ja muuttamisen osalta direktiivillä 77/91/ETY⁽⁶⁾, yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden tilinpäätösten osalta direktiivillä 78/660/ETY⁽⁷⁾ sekä osakeyhtiöiden sulautumisten osalta direktiivillä 78/855/ETY⁽⁸⁾,

direktiivillä 78/855/ETY on säännelty vain osakeyhtiöiden sulautumista ja tiettyjä sulautumisina pidettäviä menettelyjä; komission ehdotus koski kuitenkin myös jakautumismenettelyjä; Euroopan parlamentti sekä talous- ja sosiaalikomitea ovat launnonssaan olleet kyseisten menettelyjen sääntelyn kannalla,

sulautumisen ja jakautumisen välisten samankaltaisuuksien vuoksi direktiivillä 78/855/ETY annetun suojan kiertämisen

uhka voidaan välttää vain, jos säädetään samanveroisesta suojasta jakautumisessa,

jäsenten ja ulkopuolisten etujen suojaaminen edellyttää, että osakeyhtiöiden jakautumista koskeva jäsenvaltioiden lainsäädäntö sovitetaan yhteen, jos jäsenvaltiot sallivat tällaiset jakautumiset,

tämän yhteensovittamisen yhteydessä on erityisen tärkeää, että jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden osakkeenomistajat saavat riittävästi mahdollisimman puolueetonta tietoa ja että heidän oikeuksiaan suojataan aiheellisella tavalla,

työntekijöiden oikeudet yrityksen tai liikkeen luovutuksen taikka liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä on nykyisin säännelty direktiivissä 77/187/ETY⁽⁹⁾,

velkojia, mukaan lukien joukkovelkakirjojen haltijat, ja niitä, joilla on jakautumiseen osallistuvia yhtiöitä kohtaan muita vaatimuksia, on suojattava niin, että jakautuminen ei vaikuta haitallisesti heidän etuihinsa,

ulkopuolisten riittävän tiedonsaannin varmistamiseksi direktiivissä 68/151/ETY säädetty julkistamisvaatimukset on ulotettava koskemaan myös jakautumisia,

sen varmistamiseksi, ettei jakautumisen yhteydessä jäsenille ja ulkopuolisille annettavaa suojaa voida kiertää, näille annettavat takeet on ulotettava koskemaan myös tiettyjä oikeudellisia menettelyjä, jotka ovat merkittäviltä osin samanlaisia kuin jakautuminen, ja

oikeusvarmuuden turvaamiseksi jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden, niiden ja ulkopuolisten sekä niiden jäsenten välisissä suhteissa pätemättömyyteen johtavia tilanteita on rajoitettava säätämällä, että puutteet on voitava oikaista aina kun se on

⁽¹⁾ EYVL N:o C 89, 14.7.1970, s. 20

⁽²⁾ EYVL N:o C 129, 11.12.1972, s. 50 ja EYVL N:o C 95, 28.4.1975, s. 12

⁽³⁾ EYVL N:o C 88, 6.9.1971, s. 18

⁽⁴⁾ EYVL N:o 2, 15.1.1962, s. 36/62

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 65, 14.3.1968, s. 8

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 26, 31.1.1977, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 222, 14.8.1978, s. 11

⁽⁸⁾ EYVL N:o L 295, 20.10.1978, s. 36

⁽⁹⁾ EYVL N:o L 61, 5.3.1977, s. 26

mahdollista, sekä rajoittamalla sitä määräaika, jossa pätemätömyyttä koskeva oikeudenkäynti voidaan panna vireille,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jos jäsenvaltiot sallivat, että niiden lainsäädännön alaiset, direktiivin 78/855/ETY 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut yhtiöt toteuttavat tämän direktiivin 2 artiklassa tarkoitettuja hankkimalla tapahtuvia jakautumisia, niiden on sovellettava tällaisiin jakautumisiin tämän direktiivin I luvun säännöksiä.

2. Jos jäsenvaltiot sallivat, että 1 kohdassa tarkoitetut yhtiöt jakautuvat 21 artiklassa tarkoitettulla tavalla muodostamalla uusia yhtiöitä, niiden on sovellettava tällaisiin jakautumisiin tämän direktiivin II luvun säännöksiä.

3. Jos jäsenvaltiot sallivat, että 1 kohdassa tarkoitetut yhtiöt toteuttavat menettelyjä, joissa 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun hankkimalla tapahtuvaan jakautumiseen yhdistyy 21 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu jakautuminen muodostamalla yksi tai useampi uusi yhtiö, niiden on sovellettava menettelyihin I luvun ja 22 artiklan säännöksiä.

4. Sovelletaan, mitä direktiivin 78/855/ETY 1 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään.

I LUKU

Hankkimalla tapahtuva jakautuminen

2 artikla

1. Tässä direktiivissä tarkoitetaan 'hankkimalla tapahtuvalla jakautumisella' menettelyä, jossa yhtiö purkautuen selvitysmenettelyttä siirtää varansa ja vastuunsa useammalle kuin yhdelle yhtiölle, jäljempänä 'vastaanottavat yhtiöt', siten, että jakautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat vastikkeeksi vastaanottavien yhtiöiden osakkeita sekä mahdollisesti rahakorvauksen, jonka määrä ei kuitenkaan saa olla enemmän kuin 10 prosenttia näin annettavien osakkeiden nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa kirjanpidollisesta vasta-arvosta.

2. Sovelletaan, mitä direktiivin 78/855/ETY 3 artiklan 2 kohdassa säädetään.

3. Kun tässä direktiivissä viitataan direktiiviin 78/855/ETY, ilmaisulla 'sulautumiseen osallistuvat yhtiöt' tarkoitetaan 'jakautumiseen osallistuvia yhtiöitä', ilmaisulla 'sulautuva yhtiö' tarkoitetaan 'jakautuvaa yhtiötä', ilmaisulla 'vastaanottava yhtiö' tarkoitetaan jokaista vastaanottavaa yhtiötä ja ilmaisulla 'sulautumissuunnitelma' tarkoitetaan 'jakautumissuunnitelmaa'.

3 artikla

1. Jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden hallinto- tai johtolint on laadittava kirjallinen jakautumissuunnitelma.

2. Jakautumissuunnitelmassa on ilmoitettava ainakin:

- a) jokaisen jakautumiseen osallistuvan yhtiön yhtiömuoto, nimi ja kotipaikka;
 - b) osakkeiden vaihtosuhte ja mahdollisesti suoritettava rahakorvaus;
 - c) vastaanottavan yhtiön osakkeiden jakamista koskevat ehdot;
 - d) ajankohta, josta lähtien tällaisilla osakkeilla on oikeus osallistua tuotonjakoon sekä tätä oikeutta koskevat erityiset ehdot;
 - e) ajankohta, josta lähtien jakautuvan yhtiön toimia käsitellään kirjanpidossa vastaanottavan yhtiön toimina;
 - f) oikeudet, jotka vastaanottava yhtiö turvaa osakkeenomistajille, joiden osakkeisiin liittyy erityisiä oikeuksia, sekä muiden arvopapereiden kuin osakkeiden haltijoille, taikka näiden henkilöiden eduksi ehdotetut toimenpiteet;
 - g) erityiset edut, jotka myönnetään 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuille asiantuntijoille taikka jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden hallinto-, johto-, valvonta- tai tarkastuselinten jäsenille;
 - h) täsmällinen kuvaus siirrettävistä varoista ja vastuista sekä niiden jakamisesta kullekin vastaanottavalle yhtiölle;
 - i) vastaanottavien yhtiöiden osakkeiden jakaminen jakautuvan yhtiön osakkeenomistajille ja tämän jaon perusteet;
3. a) Jos jotakin varallisuuserää ei ole jaettu jakautumissuunnitelmassa eikä suunnitelmaa tulkitsemalla voida tehdä päätöstä jakamisesta, varallisuuserä tai sen arvo

jaetaan kaikkien vastaanottavien yhtiöiden kesken samassa suhteessa kuin nettovarot on sovittu jaettavaksi kullekin yhtiölle jakautumissuunnitelmassa.

- b) Jos jotakin velvoitetta ei ole jaettu jakautumissuunnitelmassa eikä suunnitelmaa tulkitsemalla voida tehdä päätöstä jakamisesta, vastaanottavat yhtiöt vastaavat yhteisvastuullisesti tästä velvoitteesta. Jäsenvaltiot voivat säätää, että edellä mainittu yhteisvastuu rajoitetaan kullekin yhtiölle jaettavan nettovarallisuuden määrään.

4 artikla

Jakautumissuunnitelma on julkistettava kaikkien jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden osalta noudattaen jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyä, direktiivin 68/151/ETY⁽¹⁾ 3 artiklan mukaista menettelyä viimeistään yhtä kuukautta ennen sitä yhtiökokousta, jonka on määrä päättää jakautumisesta.

5 artikla

1. Jakautumiselle on saatava ainakin jokaisen jakautumiseen osallistuvan yhtiön yhtiökokouksen hyväksyminen. Sovelletaan, mitä direktiivin 78/855/ETY 7 artiklassa säädetään päätösten edellytyksenä olevasta enemmistöstä, siitä, mitä tällainen päätös käsittää, ja erillisistä äänestyksistä.

2. Jos vastaanottavien yhtiöiden osakkeet jaetaan jakautuvan yhtiön osakkeenomistajille muussa kuin heillä yhtiön pääomaan olevien oikeuksiensa suhteessa, jäsenvaltiot voivat säätää, että vähemmistöosakkeenomistajilla on oikeus saada osakkeensa lunastetuiksi. Heillä on tätä oikeuttaan käyttäessään oikeus saada osakkeittensa arvoa vastaava vastike. Jos vastikkeesta on erimielisyyttä, tuomioistuimen on voitava päättää sen suuruudesta.

6 artikla

1. Jäsenvaltion lainsäädännössä ei tarvitse vaatia, että vastaanottavan yhtiön yhtiökokouksen on hyväksyttävä jakautuminen, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

a) edellä 4 artiklassa tarkoitettu julkistaminen tapahtuu jokaisen vastaanottavan yhtiön osalta viimeistään kuukautta ennen sitä jakautuvan yhtiön yhtiökokousta, jossa on määrä päättää jakautumissuunnitelman hyväksymisestä;

b) jokaisella vastaanottavan yhtiön osakkeenomistajalla on oikeus viimeistään kuukautta ennen a kohdassa tarkoitettua ajankohtaa tutustua 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin asiakirjoihin kyseisen vastaanottavan yhtiön kotipaikassa;

c) vastaanottavan yhtiön osakkeenomistajilla, jotka yksin tai yhdessä omistavat vähimmäisosuuden merkitystä pääomasta, on oikeus vaatia, että kyseisen vastaanottavan yhtiön yhtiökokous kutsutaan koolle päättämään jakautumisen hyväksymisestä. Vähimmäisosuutta ei saa asettaa viittä prosenttia suuremmaksi. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin säätää, että äänivaltaa vailla olevia osakkeita ei oteta lukuun sitä laskettaessa.

7 artikla

1. Jokaisen jakautumiseen osallistuvan yhtiön hallinto- tai johtoelimen on laadittava yksityiskohtainen kirjallinen kertomus, jossa selvitetään jakautumissuunnitelma sekä esitetään sen ja erityisesti osakkeiden vaihtosuhteen oikeudelliset ja taloudelliset perusteet.

2. Kertomuksessa on myös selostettava mahdollisesti ilmenneet erityiset arvostusongelmat.

Siinä on ilmoitettava sellaisen direktiivin 77/91/ETY⁽²⁾ 27 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua asiiantuntijalausannon laatimisesta, joka koskee muun vastikkeen kuin rahan suorittamista vastaanottaville yhtiöille, sekä rekisteri, johon kyseinen lausunto on talletettava.

3. Jakautuvan yhtiön hallinto- tai johtoelimen on ilmoitettava tämän yhtiön yhtiökokoukselle ja vastaanottavien yhtiöiden hallinto- tai johtoelimille mahdollisista varojen ja vastuiden olennaisista muutoksista jakautumissuunnitelman laatimispäivän ja sen päivän välillä, jona jakautuvan yhtiön yhtiökokouksen on määrä päättää jakautumissuunnitelman hyväksymisestä, jotta viimeksi mainitut voivat ilmoittaa niistä omille yhtiökokouksilleen.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 65, 14.3.1968, s. 9

⁽²⁾ EYVL N:o L 26, 31.1.1977, s. 1

8 artikla

1. Yhden tai useamman riippumattoman asiantuntijan, jonka hallintoviranomainen tai tuomioistuin on määrännyt tai hyväksynyt ja joka toimii kunkin jakautumiseen osallistuvan yhtiön puolesta mutta siitä riippumattomana, on tarkastettava jakautumissuunnitelma ja annettava siitä kirjallinen lausunto osakkeenomistajille. Jäsenvaltion lainsäädännössä voidaan kuitenkin säätää yhden tai useamman riippumattoman asiantuntijan määräämisestä kaikille jakautumiseen osallistuville yhtiöille yhteisesti, jos tuomioistuin tai hallintoviranomainen määrää asiantuntijat kaikkien yhtiöiden yhteisestä hakemuksesta. Tällaiset asiantuntijat voivat kunkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti olla luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä tai yhtiöitä.

2. Sovelletaan, mitä direktiivin 78/855/ETY 10 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään.

3. Jäsenvaltiot voivat säätää, että samat asiantuntijat laativat direktiivin 77/91/ETY 27 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun lausunnon muusta vastikkeesta kuin rahasta ja 1 kohdan mukaisen lausunnon jakautumissuunnitelmasta.

9 artikla

1. Jokaisella osakkeenomistajalla on oikeus viimeistään kuukautta ennen sitä yhtiökokousta, jossa päätetään jakautumissuunnitelman hyväksymisestä, tutustua yhtiön kotipaikassa ainakin seuraaviin asiakirjoihin:

- a) jakautumissuunnitelma;
- b) jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden kolmen viimeisen tilikauden tilinpäätökset ja toimintakertomukset;
- c) välitilinpäätös päivältä, joka ei saa olla aikaisempi kuin jakautumissuunnitelman päivämäärää edeltävän kolmannen kuukauden ensimmäinen päivä, jos viimeisin tilinpäätös on tilikaudelta, joka on päättynyt enemmän kuin kuusi kuukautta ennen mainittua päivämäärää;
- d) edellä 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden hallinto- tai johtoehtien laatimat kertomukset;
- e) edellä 8 artiklassa tarkoitetut asiantuntijalausunnot.

2. Edellä 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu välitilinpäätös on laadittava samoja menetelmiä ja kaavoja noudattaen kuin edellinen vuosittainen.

Jäsenvaltion lainsäädännössä voidaan kuitenkin säätää, että:

- a) ei ole välttämätöntä inventoida varoja uudelleen;
- b) edellisen taseen mukaista arvostusta voidaan muuttaa ainoastaan kirjanpitoon tehtyjen merkintöjen mukaisesti; seuraavat seikat on kuitenkin otettava huomioon:
 - poistot ja varaukset välillä kuluneelta ajalta,
 - sellaiset merkittävät todellisten arvojen muutokset, jotka eivät käy ilmi kirjanpidosta.

3. Jokaisella osakkeenomistajalla on oikeus pyynnöstä saada vastikkeetta jäljennökset 1 kohdassa tarkoitetuista asiakirjoista täydellisinä tai halutessaan niiden osista.

10 artikla

Jäsenvaltiot voivat sallia, että 7 artiklaa, 8 artiklan 1 ja 2 kohtaa sekä 9 artiklan 1 kohdan c, d ja e alakohtaa ei sovelleta, jos kaikki jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden osakkeenomistajat ja muiden äänioikeuteen oikeuttavien arvopapereiden haltijat suostuvat siihen.

11 artikla

Jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden työntekijöiden oikeuksiensa suojaamisesta säädetään direktiivin 77/187/ETY⁽¹⁾ mukaisesti.

12 artikla

1. Jäsenvaltioiden lainsäädännössä on järjestettävä riittävä suoja jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden niille velkojille, joiden saatavat ovat syntyneet ennen jakautumissuunnitelman julkaisemista, mutta eivät ole erääntyneet ennen sitä.

2. Tämän toteuttamiseksi jäsenvaltioiden on lainsäädännössään säädettävä ainakin, että tällaisilla velkojilla on oikeus saada riittävä vakuus, jos tällainen suoja on jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden rahoitusaseman vuoksi tarpeen eikä heillä vielä ole tällaista vakuutta.

⁽¹⁾ EYVL No L 61, 5.3.1977, s. 26

3. Jos sen yhtiön velkoja, jolle velvoite on siirretty jakautumissuunnitelman mukaisesti, ei ole saanut saatavalleen suoritusta, vastaanottavat yhtiöt vastaavat siitä yhteisvastuullisesti. Jäsenvaltiot voivat rajoittaa tämän vastuun kullekin yhtiölle jaettujen nettovarojen määrään muiden yhtiöiden kuin sen yhtiön osalta, jolle velvoite on siirretty. Jäsenvaltioiden ei kuitenkaan tarvitse soveltaa tätä kohtaa, jos jakaminen tapahtuu tuomioistuimen valvonnassa 23 artiklan mukaisesti ja sellainen pääluvun mukainen velkojen enemmistö tai johonkin velkojaryhmään kuuluvien velkojen enemmistö, joka edustaa kolmea neljäsosaa jakautuvan yhtiön velkojen tai jonkin velkojaryhmän saatavien arvosta, on sopinut luopuvansa yhteisvastuun vaatimisesta 23 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisessa kokouksessa.

4. Sovelletaan, mitä direktiivin 78/855/ETY 13 artiklan 3 kohdassa säädetään.

5. Jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden joukkovelkakirjojen haltijoihin sovelletaan 1 - 4 kohtaa, jollei velkakirjanhaltijoiden kokous, kun kansallisessa lainsäädännössä on säännökset tällaisesta kokouksesta, tai kukin velkakirjanhaltija erikseen hyväksy jakautumista, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta tällaisten oikeuksien yhteistä käyttämistä koskevien säännösten soveltamista.

6. Jäsenvaltiot voivat säätää, että vastaanottavat yhtiöt vastaavat yhteisvastuullisesti jakautuvan yhtiön velvoitteista. Tällöin niiden ei tarvitse soveltaa edellisiä kohtia.

7. Jos jäsenvaltio yhdistää 1 - 5 kohdassa säädetyn velkojan-suojajärjestelmän 6 kohdassa säädettyyn vastaanottavien yhtiöiden yhteisvastuuseen, se voi rajoittaa yhteisvastuun kullekin yhtiölle jaettujen nettovarojen määrään.

13 artikla

Sellaisten muiden arvopaperien kuin osakkeiden haltijoille, joihin liittyy erityisiä oikeuksia, on annettava vastaanottavissa yhtiöissä, joita kohtaan näihin arvopapereihin voidaan vedota jakautumissuunnitelman mukaisesti, ainakin vastaavat oikeudet kuin heillä oli jakautuvassa yhtiössä, jollei näiden arvopaperien haltijoiden kokous, kun kansallisessa lainsäädännössä on säännökset tällaisesta kokouksesta, tai kukin tällaisten arvopaperien haltija erikseen hyväksy näiden oikeuksien muuttamista taikka jollei heillä ole oikeutta saada arvopaperinsa ostetuiksi takaisin.

14 artikla

Jos jäsenvaltion lainsäädännössä ei ole säädetty jakautumisen laillisuuden hallinnollisesta tai oikeudellisesta ennakkovalvonnasta tai jos tällainen valvonta ei koske kaikkia jakautumista varten vaadittavia toimia, on sovellettava direktiivin 78/855/ETY 16 artiklaa.

15 artikla

Jäsenvaltioiden lainsäädännössä on säädettävä siitä, milloin jakautuminen tulee voimaan.

16 artikla

1. Jakautuminen on julkistettava kaikkien jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden osalta noudattaen jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyä, direktiivin 68/151/ETY 3 artiklan mukaista menettelyä

2. Mikä tahansa vastaanottavista yhtiöistä voi huolehtia jakautuvaa yhtiötä koskevista julkistamistoimista.

17 artikla

1. Jakautumisella on seuraavat suoraan laista johtuvat ja samanaikaiset vaikutukset:

a) sekä jakautuvan yhtiön ja vastaanottavien yhtiöiden välillä että suhteessa ulkopuolisiin kaikki jakautuvan yhtiön varat ja vastuut siirtyvät vastaanottaville yhtiöille; varat ja vastuut siirtyvät jaettuina jakautumissuunnitelmassa olevan tai 3 artiklan 3 kohdassa säädetyn jaon mukaisesti;

b) jakautuvan yhtiön osakkeenomistajista tulee yhden tai useamman vastaanottavan yhtiön osakkeenomistajia jakautumissuunnitelmassa olevan jaon mukaisesti;

c) jakautuva yhtiö lakkaa.

2. Vastaanottavan yhtiön osakkeita ei saa vaihtaa sellaisiin jakautuvan yhtiön osakkeisiin, jotka omistaa:

a) vastaanottava yhtiö itse tai henkilö, joka toimii omissa nimissään mutta sen lukuun; tai

b) jakautuva yhtiö itse tai henkilö, joka toimii omissa nimissään mutta sen lukuun.

3. Edellä sanottu ei vaikuta sellaisen jäsenvaltioiden lainsäädännön soveltamiseen, jonka mukaan jakautuvan yhtiön tiettyjen varojen, oikeuksien ja velvollisuuksien siirtäminen pätevästi suhteessa sivullisiin on tehtävä määrättyssä muodossa. Vastaanottava yhtiö, jolle tällaiset varat, oikeudet tai velvollisuudet siirtyvät jakautumissuunnitelman tai 3 artiklan 3 kohdan mukaisesti, voi huolehtia näiden muutovaatimusten täyttämisestä; jäsenvaltioiden lainsäädännössä voidaan kuitenkin sallia, että jakautuva yhtiö jatkaa muutovaatimusten täyttämiseksi tarvittavien toimien suorittamista rajoitetun ajan, joka ei saa muissa kuin poikkeustapauksissa olla pidempi kuin kuusi kuukautta jakautumisen voimaantulosta.

18 artikla

Jäsenvaltioiden lainsäädännössä on oltava säännökset ainakin jakautuvan yhtiön hallinto- ja johtelinten jäsenten yksityisoikeudellisesta vastuusta suhteessa tämän yhtiön osakkeenomistajiin sillä perusteella, että nämä jäsenet ovat jakautumisen valmistelussa ja toteuttamisessa menelleet virheellisellä tavalla, sekä niiden asiantuntijoiden, jotka 8 artiklan mukaisesti antavat lausunnon jakautuvan yhtiön osalta, yksityisoikeudellisesta vastuusta sillä perusteella, että nämä asiantuntijat ovat tehtävässään menelleet virheellisellä tavalla.

19 artikla

1. Jäsenvaltiot saavat säätää jakautumisen pätemättömyydestä vain noudattaen seuraavia säännöksiä:

- a) pätemättömyys on todettava tuomioistuimen päätöksellä;
- b) jakautumiset, jotka ovat tulleet voimaan 15 artiklan mukaisesti, voidaan todeta pätemättömiksi vain niiden laillisuuden oikeudellisen tai hallinnollisen ennakkovalvonnan puutteen tai virallisen vahvistamisen puutteen perusteella tai jos näytetään, että yhtiökokouksen päätös on pätemätön tai moitteenvaarainen kansallisen oikeuden mukaan;
- c) oikeudenkäyntiä pätemättömyyden toteamiseksi ei saa panna vireille myöhemmin kuin kuusi kuukautta sen jälkeen, kun jakautuminen on tullut voimaan suhteessa siihen, joka vetoaa pätemättömyyteen, tai jos puutteet on oikaistut;

d) jos puute, jonka perusteella jakautuminen voidaan todeta pätemättömäksi, voidaan oikaista, toimivaltaisen tuomioistuimen on asetettava kyseessä oleville yhtiöille määräaika sitä varten;

e) päätös, jolla jakautuminen todetaan pätemättömäksi, on julkaistava noudattaen jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyä, direktiivin 68/151/ETY 3 artiklan mukaista menettelyä;

f) jos ulkopuolinen kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta tällaiseen päätökseen, muutosta on haettava kuudessa kuukaudessa luettuna siitä, kun päätös on tullut julkiseksi direktiivissä 68/151/ETY säädetyllä tavalla;

g) päätös, jolla jakautuminen todetaan pätemättömäksi, ei sellaisenaan vaikuta sellaisten vastaanottavien yhtiöiden tekemien tai sen kanssa tehtyjen sitoumusten pätevyyyteen, jotka ovat syntyneet ennen kuin päätös on julkaistu mutta 15 artiklassa tarkoitetun ajankohdan jälkeen;

h) jokainen vastaanottava yhtiö vastaa velvoitteistaan, jotka syntyvät sen jälkeen, kun jakautuminen on tullut voimaan, mutta ennen kuin jakautumisen pätemättömäksi toteava päätös on julkaistu. Myös jakautuva yhtiö vastaa tällaisista velvoitteista; jäsenvaltiot voivat säätää, että tämä vastuu rajoittuu sille vastaanottavalle yhtiölle siirrettävään osuuteen nettovarallisuudesta, jolle tällainen velvoite syntyi.

2. Jäsenvaltioiden lainsäädännössä voidaan 1 kohdan a alakohdasta poiketen säätää myös, että hallintoviranomainen voi todeta jakautumisen pätemättömäksi, jos sen päätökseen voidaan hakea muutosta tuomioistuimelta. Mitä b, d, e, f, g ja h alakohdassa säädetään, koskee vastaavasti tällaista hallintoviranomaista. Tällaista menettelyä pätemättömyyden toteamiseksi ei saa aloittaa myöhemmin kuin kuusi kuukautta 15 artiklassa tarkoitetun ajankohdan jälkeen.

3. Edellä sanottu ei vaikuta jäsenvaltioiden sellaisen lainsäädännön soveltamiseen, jonka mukaan jakautuminen voidaan todeta pätemättömäksi muunlaisessakin valvonnassa kuin sen laillisuuden oikeudellisesta tai hallinnollisesta ennakkovalvonnasta.

20 artikla

Jäsenvaltioiden ei tarvitse vaatia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 6 artiklan soveltamista, että jakautuvan yhtiön yhtiökokous hyväksyy jakautumisen, jos vastaanottavat yhtiöt yhdessä

omistavat kaikki jakautuvan yhtiön osakkeet ja kaikki muut jakautuvan yhtiön yhtiökokouksessa äänioikeuteen oikeuttavat arvopaperit ja jos ainakin seuraavat edellytykset täytyvät:

- a) edellä 4 artiklassa tarkoitettu julkistaminen tapahtuu jokaisen menettelyyn osallistuvan yhtiön osalta viimeistään kuukautta ennen kuin menettely tulee voimaan;
- b) jokaisen menettelyyn osallistuvan yhtiön kaikilla osakkeenomistajilla on oikeus viimeistään kuukautta ennen kuin menettely tulee voimaan tutustua 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin asiakirjoihin yhtiön kotipaikassa. Sovelletaan myös, mitä 9 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään;
- c) jakautuvan yhtiön osakkeenomistajilla, jotka yksin tai yhdessä omistavat vähimmäisosuuden merkitystä pääomasta, on oikeus vaatia, että jakautuvan yhtiön yhtiökokous kutsutaan koolle päättämään jakautumisen hyväksymisestä. Vähimmäisosuutta ei saa asettaa viittä prosenttia suuremmaksi. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin säätää, että äänivaltaa vailla olevia osakkeita ei oteta lukuun sitä laskettaessa;
- d) jos jakautuvan yhtiön yhtiökokousta, jonka hyväksyminen on jakautumisen edellytyksenä, ei ole kutsuttu koolle, 7 artiklan 3 kohdan mukaan ilmoitettavien tietojen tulee käsittää kaikki jakautumissuunnitelman laatimispäivän jälkeiset varojen ja vastuiden merkittävät muutokset.

II LUKU

Jakautuminen uusia yhtiöitä perustamalla

21 artikla

1. Tässä direktiivissä tarkoitetaan 'jakautumisella perustamalla uusia yhtiöitä' menettelyä, jossa yhtiö purkautuen selvitysmenettelyä siirtää kaikki varansa ja vastuunsa useammalle kuin yhdelle uudelle yhtiölle osakkeenomistajien saadessa vastikkeeksi vastaanottavien yhtiöiden osakkeita ja mahdollisesti rahakorvauksen, jonka määrä ei kuitenkaan saa olla enemmän kuin 10 prosenttia näin annettavien osakkeiden nimellisarvosta tai, jos nimellisarvoa ei ole, kirjanpidollisesta vasta-arvosta.

2. Sovelletaan, mitä direktiivin 78/855/ETY 4 artiklan 2 kohdassa säädetään.

22 artikla

1. Jakautumiseen uusia yhtiöitä perustamalla sovelletaan, mitä tämän direktiivin 3, 4, 5 ja 7 artiklassa, 8 artiklan 1 ja 2 kohdassa sekä 9 – 19 artiklassa säädetään, sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 68/151/ETY 11 ja 12 artiklan soveltamista. Tällöin 'jakautumiseen osallistuvilla yhtiöillä' tarkoitetaan jakautuvaa yhtiötä ja 'vastaanottavilla yhtiöillä' tarkoitetaan jokaista uutta yhtiötä.

2. Edellä 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen lisäksi jakautumissuunnitelmassa on mainittava kunkin uuden yhtiön yhtiömuoto, nimi ja kotipaikka.

3. Jakautuvan yhtiön yhtiökokouksen on hyväksyttävä jakautumissuunnitelma ja, jos ne ovat erillisessä asiakirjassa, jokaisen uuden yhtiön perustamiskirja tai ehdotus perustamiskirjaksi sekä jokaisen uuden yhtiön yhtiöjärjestys tai ehdotus yhtiöjärjestykseksi.

4. Jäsenvaltiot voivat säätää, että sama asiantuntija tai samat asiantuntijat laativat sekä direktiivin 77/91/ETY 10 artiklassa tarkoitettua lausunnon muusta vastikkeesta kuin rahasta että 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua lausunnon jakautumissuunnitelmasta.

5. Jäsenvaltiot voivat säätää, että 8 ja 9 artiklaa ei sovelleta asiantuntijalausuntoihin, jos jokaisen uuden yhtiön osakkeet jaetaan jakautuvan yhtiön osakkeenomistajille samassa suhteessa kuin heillä on oikeus tämän yhtiön pääomaan.

III LUKU

Tuomioistuimen valvonnassa tapahtuva jakautuminen

23 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat soveltaa 2 kohtaa, jos jakautumistoi-menpiteitä valvoo tuomioistuin, jolla on toimivalta:

- a) kutsua jakautuvan yhtiön yhtiökokous koolle päättämään jakautumisesta;
- b) huolehtia siitä, että jokaisen jakautumiseen osallistuvan yhtiön osakkeenomistajat ovat saaneet tai voivat saada ainakin 9 artiklassa tarkoitettua asiakirjat tutkittavakseen ajoissa ennen yhtiönsä sitä yhtiökokousta, jossa on määrä

päätää jakautumisen hyväksymisestä; jos jäsenvaltio käyttää 6 artiklassa säädettyä mahdollisuutta, tuon ajan on oltava riittävän pitkä, jotta vastaanottavien yhtiöiden osakkeenomistajat voivat käyttää mainitussa artiklassa tarkoitettuja oikeuksiaan;

- c) kutsua jokaisen jakautumiseen osallistuvan yhtiön velkojen kokous koolle päättämään jakautumisesta;
- d) huolehtia, että jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden velkojat ovat saaneet tai voivat saada ainakin jakautumissuunnitelman tutkittavakseen ajoissa ennen b alakohdassa mainittua ajankohtaa;
- e) hyväksyä jakautumissuunnitelma.

2. Jos tuomioistuin toteaa, että 1 kohdan b ja d alakohdassa tarkoitetut edellytykset ovat täyttyneet ja että osakkeenomistajille tai velkojille ei aiheutuisi mitään vahinkoa, se voi antaa jakautumiseen osallistuville yhtiöille luvan olla soveltamatta:

- a) edellä 4 artiklaa edellyttäen, että 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu riittävä velkojansuojajärjestelmä koskee kaikkia saatavia niiden syntymisajankohdasta riippumatta;
- b) edellä 6 artiklan a ja b alakohdassa tarkoitettuja edellytyksiä, jos jäsenvaltio käyttää 6 artiklassa säädettyä mahdollisuutta;
- c) edellä 9 artiklan säännöksiä siinä tarkoitettuihin asiakirjoihin tutustumista varten varattavasta ajasta ja tavasta.

IV LUKU

Muut jakautumisena pidettävät menettelyt

24 artikla

Jos 1 artiklassa tarkoitetussa menettelyssä jäsenvaltion lainsäädännön mukaan rahakorvauksen määrä saa olla enemmän kuin 10 prosenttia, sovelletaan, mitä I, II ja III luvussa säädetään.

25 artikla

Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan jokin 1 artiklassa tarkoitettu menettely on mahdollinen ilman, että jakautuva

yhtiö lakkaa, sovelletaan, mitä I, II ja III luvussa säädetään, lukuun ottamatta 17 artiklan 1 kohdan c alakohtaa.

V LUKU

Loppusäännökset

26 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset 1 päivään tammikuuta 1986 mennessä, jos ne mainittuna päivänä sallivat menettelyt, joihin tätä direktiiviä sovelletaan. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jos jäsenvaltio sallii jakautumismenettelyt 1 kohdassa mainitun päivän jälkeen, sen on saatettava voimaan siinä tarkoitetut säännökset samana päivänä, jona se sallii nämä menettelyt. Sen on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

3. Voidaan kuitenkin säätää, että 1 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä sovelletaan "unregistered companies"-yhtiöihin Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Irlannissa vasta, kun viisi vuotta on kulunut mainittujen säännösten voimaantulosta.

4. Jäsenvaltioiden ei tarvitse soveltaa 12 ja 13 artiklaa vaihtovelkakirjojen eikä muiden sellaisten arvopapereiden haltijoihin, jotka voidaan vaihtaa osakkeiksi, jos heidän asemastaan jakautumisen yhteydessä on määrätty liikkeeselaskun ehdoissa ennen 1 tai 2 kohdassa tarkoitettujen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten voimaantuloa.

5. Jäsenvaltioiden ei tarvitse soveltaa tätä direktiiviä jakautumiseen tai muuhun jakautumisena pidettävään menettelyyn, jonka valmistelemiseksi tai toteuttamiseksi tarpeellinen kansallisessa lainsäädännössä edellytetty toimi on tehty tai muutovaatimus on täytetty ennen 1 tai 2 kohdassa tarkoitettujen säännösten voimaantuloa.

27 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 17 päivänä joulukuuta 1982.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H. CHRISTOPHERSEN

**SEITSEMÄS NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 13 päivänä kesäkuuta 1983,
perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla,
konsolidoiduista tilinpäätöksistä**

(83/349/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

neuvosto on 25 päivänä heinäkuuta 1978 antanut direktiivin 78/660/ETY⁽⁴⁾ yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden tilinpäätöksiä koskevan kansallisen lainsäädännön yhteensovittamisesta; monet yhtiöt kuuluvat yrityskokonaisuuksiin; konsolidoidut tilinpäätökset on laadittava siten, että yrityskokonaisuuksia koskevat taloudelliset tiedot voidaan saattaa jäsenten ja ulkopuolisten tietoon; konsolidoituja tilinpäätöksiä koskevaa kansallista lainsäädäntöä on sen vuoksi sovitettava yhteen, jotta toteutetaan niiden tietojen vertailukelpoisuus ja yhdenmukaisuus, jotka yhtiöiden on yhteisössä julkistettava,

konsolidoinnin edellytyksistä päätettäessä on otettava huomioon tapaukset, joissa määräysvalta perustuu enemmistöön

äänioikeudesta, samoin kuin tapaukset, joissa määräysvalta, jos sopimus siitä on sallittu, perustuu sopimukseen; lisäksi jäsenvaltioille tulee sallia tarvittaessa myös sellaisten tapausten sääntely, joissa määräysvaltaa käytetään tietyissä olosuhteissa tehokkaasti vähemmistöomistuksen pohjalta; jäsenvaltioille tulee myös sallia yritysten tasavertaisuuden pohjalta syntyneiden yrityskokonaisuuksien sääntely,

konsolidoituja tilinpäätöksiä koskevan lainsäädännön yhteensovittamisen tavoitteena on pääomayhtiöihin liittyvien etujen suojaaminen; tällaisesta suojaamisesta voidaan johtaa periaate, jonka mukaan konsolidoitu tilinpäätös laaditaan silloin kun pääomayhtiö kuuluu yrityskokonaisuuteen, ja tällainen tilinpäätös on laadittava ainakin, jos pääomayhtiö on emoyritys; lisäksi täydellisten tietojen turvaaminen edellyttää myös sitä, että tytäryritys, joka itse on emoyritys, laatii konsolidoidun tilinpäätöksen; emoyritys voidaan kuitenkin vapauttaa ja tietyin edellytyksin se on vapautettava velvollisuudesta laatia tällainen tilinpäätös, jos sen jäseniä ja ulkopuolisia suojataan riittävästi,

joidenkin, enintään tietynkokoisten yrityskokonaisuuksien osalta voi olla perusteltua tehdä poikkeus velvollisuudesta laatia konsolidoitu tilinpäätös; tämän vuoksi tällaista poikkeusta varten on asetettava enimmäisrajat; näin jäsenvaltiot voivat joko säätää, että poikkeusta ei tehdä, jos yksikin kolmesta raja-arvosta ylittyy, tai antaa säännökset tässä direktiivissä säädetyistä matalammista raja-arvoista,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 121, 2.6.1976, s. 2

⁽²⁾ EYVL N:o C 163, 10.7.1978, s. 60

⁽³⁾ EYVL N:o C 75, 26.3.1977, s. 5

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 222, 14.8.1978, s. 11

konsolidoidun tilinpäätöksen on annettava oikea ja riittävä kuva kaikkien konsolidoitavien yritysten varoista ja vastuista, rahoitusasemasta sekä tuloksesta kokonaisuutena; konsolidoitaviin tulisi tämän vuoksi periaatteessa kuulua kaikki yrityskokonaisuuteen kuuluvat yritykset; tällainen konsolidointi edellyttää näiden yritysten varojen ja vastuiden sekä tulojen ja menojen sisällyttämistä kokonaisuudessaan konsolidoituun tilinpäätökseen ja tällaisten yrityskokonaisuuksien ulkopuolisten henkilöiden osuuksien ilmoittamista erikseen; on kuitenkin tehtävä tarpeelliset korjaukset konsolidoitavien yritysten keskinäisten taloudellisten suhteiden vaikutuksen poistamiseksi,

on vahvistettava joukko konsolidoitujen tilinpäätösten laatimiseen ja sen yhteydessä suoritettavaan arvostukseen liittyviä periaatteita, jotta varmistetaan se, että varallisuusarvot ilmoitetaan johdonmukaisella ja vertailukelpoisella tavalla sekä arvostussääntöjen että tilikausien suhteen,

omistusyhteydet yrityksissä, joissa konsolidoitavat yritykset käyttävät huomattavaa vaikutusvaltaa, on sisällytettävä konsolidoituun tilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää ("equity"-menetelmä) käyttäen,

konsolidoidun tilinpäätöksen liitetiedoissa on annettava yksityiskohtaiset tiedot konsolidoitavista yrityksistä, ja

eräiden direktiivissä 78/660/ETY alun perin väliaikaisiksi säädettyjen poikkeusten voimassaoloaika voidaan jatkaa, kunnes niitä arvioidaan myöhemmin uudelleen,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 JAKSO

Konsolidoidun tilinpäätöksen laatimisen edellytykset

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on vaadittava, että niiden kansallisen lainsäädännön alaiset yritykset laativat konsolidoidun tilinpäätöksen ja konsolidoidun toimintakertomuksen, jos yritys (emoyritys):

- omistaa enemmistön toisen yrityksen (tytäryritys) osakkeenomistajien tai jäsenten äänimäärästä; tai
- on oikeutettu asettamaan tai erottamaan toisen yrityksen (tytäryritys) hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenen

enemmistön ja samalla on itse tämän yrityksen osakkeenomistaja tai jäsen; tai

- on yrityksen (tytäryritys) osakkeenomistaja tai jäsen ja sillä on oikeus käyttää määräysvaltaa tässä yrityksessä tämän kanssa tehdyn sopimuksen taikka tämän perustamiskirjan, yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen määräyksen nojalla, ja sen lainsäädännön mukaan, jonka alainen tytäryritys on, tällainen sopimus tai määräys on sallittu. Jäsenvaltion ei kuitenkaan tarvitse säätää, että emoyrityksen on oltava tytäryrityksensä osakkeenomistaja tai jäsen. Jos jäsenvaltion lainsäädännössä ei ole säännöksiä tällaisista sopimuksista tai määräyksistä, sen ei tarvitse soveltaa tätä säännöstä; taikka

- on yrityksen osakkeenomistaja tai jäsen ja:

- enemmistö tämän yrityksen (tytäryritys) hallinto-, johto- tai valvontaelinten niistä jäsenistä, jotka ovat olleet toimessaan tilikaudella ja edellisellä tilikaudella sekä konsolidoidun tilinpäätöksen laatimiseen asti, on valittu yksinomaan käyttämällä sen äänioikeutta, tai

- käyttää yksin tämän yrityksen (tytäryritys) osakkeenomistajien tai jäsenten äänimäärän enemmistöä sen muiden osakkeenomistajien tai jäsenten kanssa tehdyn sopimuksen perusteella. Jäsenvaltiot voivat antaa tarkempia säännöksiä tällaisten sopimusten muodosta ja sisällöstä.

Jäsenvaltioiden on annettava säännökset ainakin bb alakohdassa tarkoitetuista järjestelyistä.

Ne voivat säätää, että aa alakohdan soveltamisen edellytyksenä on vähintään 20 prosentin osuus osakkeenomistajien tai jäsenten äänimäärästä.

Mitä aa alakohdassa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta, jos muulla yrityksellä on a, b tai c alakohdassa tarkoitettu asema kyseisessä tytäryrityksessä.

2. Muissa kuin 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa jäsenvaltio voi myöhemmin toteutettavan yhteensovittamiseen saakka vaatia, että tämän jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön alainen yritys laatii konsolidoidun tilinpäätöksen ja konsolidoidun toimintakertomuksen, jos yrityksellä (emoyritys) on direktiivin 78/660/ETY 17 artiklassa tarkoitettu omistusyhteys toisessa yrityksessä (tytäryritys) ja:

- a) se tosiasiallisesti käyttää määräysvaltaa siinä; tai
- b) emoyritys johtaa emoyritystä ja tytäryritystä yhtenäiseltä pohjalta.

2 artikla

1. Sovellettaessa 1 artiklan 1 kohdan a, b ja d alakohtaa luetaan emoyrityksellä oleviin äänestämistä, asettamista tai erottamista koskeviin oikeuksiin myös muilla tytäryrityksillä sekä sellaisilla henkilöillä olevat tällaiset oikeudet, jotka toimivat omissa nimissään mutta emoyrityksen tai muiden tytäryritysten lukuun.

2. Sovellettaessa 1 artiklan 1 kohdan a, b ja d alakohtaa ei 1 kohdassa tarkoitettuihin oikeuksiin lueta oikeuksia:

- a) jotka liittyvät osakkeisiin tai osuuksiin, joita hallitaan jonkun muun kuin emoyrityksen tai sen tytäryrityksen lukuun; tai
- b) jotka liittyvät vakuudeksi saatuihin osakkeisiin tai osuuksiin, jos näitä oikeuksia käytetään saatujen ohjeiden mukaisesti, taikka osakkeisiin tai osuuksiin, joiden hallinta perustuu tavanomaiseen liiketoimintaan kuuluvaan lainantoon, jos niiden äänioikeutta käytetään vakuudenantajan eduksi.

3. Sovellettaessa 1 artiklan 1 kohdan a ja d alakohtaa on tytäryrityksen osakkeenomistajien tai jäsenten äänimäärästä yhteensä vähennettävä tällä yrityksellä itsellään tai sen tytäryrityksellä taikka omissa nimissään mutta näiden yritysten lukuun toimivalla henkilöllä olevien osakkeiden tai osuuksien äänimäärä.

3 artikla

1. Sekä emoyritys että kaikki sen tytäryritykset on konsolidoitava tytäryritysten kotipaikan sijainnista riippumatta, sanotun kuitenkin rajoittamatta 13, 14 ja 15 artiklan soveltamista.

2. Sovellettaessa 1 kohtaa pidetään tytäryritysten tytäryrityksiä konsolidoitavien yritysten emoyrityksen tytäryrityksinä.

4 artikla

1. Tätä direktiiviä sovellettaessa emoyritystä ja kaikkia sen tytäryrityksiä pidetään konsolidoitavina yrityksinä, jos joko

emoyritys taikka yksi tai useampi tytäryritys on yhtiömuodoltaan jokin seuraavista:

a) *Saksassa:*

die Aktiengesellschaft, die Kommanditgesellschaft auf Aktien, die Gesellschaft mit beschränkter Haftung;

b) *Belgiassa:*

la société anonyme / de naamloze vennootschap - la société en commandite par actions / de commanditaire vennootschap op aandelen - la société de personnes à responsabilité limitée / de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid;

c) *Tanskassa:*

aktieselskaber, kommanditaktieselskaber, anpartsselskaber;

d) *Ranskassa:*

la société anonyme, la société en commandite par actions, la société à responsabilité limitée;

e) *Kreikassa:*

η ανώνυμη εταιρία, η εταιρία περιορισμένης ευθύνης, η ετερόρρυθμη κατά μετοχές εταιρία;

f) *Irlannissa:*

public companies limited by shares or by guarantee, private companies limited by shares or by guarantee;

g) *Italiassa:*

la società per azioni, la società in accomandita per azioni, la società a responsabilità limitata;

h) *Luxemburgissa:*

la société anonyme, la société en commandite par actions, la société à responsabilité limitée;

i) *Alankomaissa:*

de naamloze vennootschap, de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid;

j) *Yhdistyneessä kuningaskunnassa:*

public companies limited by shares or by guarantee, private companies limited by shares or by guarantee.

2. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin tehdä poikkeuksen 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua velvollisuudesta, jos emoyritys ei ole tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettu yhtiö.

5 artikla

1. Jäsenvaltio voi tehdä poikkeuksen 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua velvollisuudesta, jos emoyritys on direktiivin

78/660/ETY 5 artiklan 3 kohdassa määritelty hallintayhtiö (holding-yhtiö) ja:

- a) se ei ole tilikauden aikana suoraan tai välillisesti puuttunut tytäryrityksen johtamiseen; ja
- b) se ei ole käyttänyt sillä omistusyhteyden perusteella olevaa äänioikeutta tytäryrityksen hallinto-, johto- tai valvontaelinten jäsenten valinnassa tilikauden tai viiden edellisen tilikauden aikana taikka, jos äänioikeuden käyttäminen on ollut tarpeen, jotta tytäryrityksen hallinto-, johto- tai valvontaelimet olisivat voineet toimia, kukaan sellainen emoyrityksen osakkeenomistaja tai jäsen, jolla on äänimäärän enemmistö, eikä tämän yrityksen tai sen sellaisen osakkeenomistajan tai jäsenen, jolla on äänimäärän enemmistö, hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsen ei ole tytäryrityksen hallinto-, johto- tai valvontaelinten jäsen, ja emoyritys tai sen tytäryritykset eivät ole puuttuneet tai vaikuttaneet näiden elinten tällä tavoin asetettujen jäsenten tehtävien hoitamiseen; ja
- c) se on myöntänyt lainoja vain yrityksille, joissa sillä on omistusyhteys. Jos tällaisia lainoja on myönnetty muille osapuolille, niiden pitää olla takaisinmaksettuja edellisen tilikauden loppuun mennessä; ja
- d) poikkeuksesta päättää hallintoviranomainen sen jälkeen, kun se on tutkinut sen, että edellä mainitut edellytykset täyttyvät.
2. a) Jos hallintayhtiön osalta on tehty poikkeus, direktiivin 78/660/ETY 43 artiklan 2 kohtaa ei 49 artiklan 2 kohdassa tarkoitetusta päivästä alkaen sovelleta sen tilinpäätöksiin tytäryrityksissä olevien enemmistö-osuuksien osalta.
- b) Direktiivin 78/660/ETY 43 artiklan 1 kohdan 2 alakohdassa tarkoitetut enemmistöosuuskohteet tiedot saadaan jättää antamatta, jos ne ovat omiaan aiheuttamaan vakavaa haittaa yritykselle, sen osakkeenomistajille tai jäsenille taikka jollekin sen tytäryrityksistä. Jäsenvaltiot voivat vaatia, että tietojen antamatta jättämiseen on saatava etukäteen lupa hallintoviranomaiselta tai tuomioistuimelta. Tietojen antamatta jättämisestä on ilmoitettava liitetiedoissa.

6 artikla

1. Jäsenvaltio voi säätää poikkeuksen 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta velvollisuudesta, jos konsolidoivat yritykset

eivät viimeisen tilinpäätöksensä perusteella yhdessä ylitä emoyrityksen tilinpäätöspäivänä kahta direktiivin 78/660/ETY 27 artiklassa säädetyistä kolmesta raja-arvosta, sanotun kuitenkin rajoittamatta 4 artiklan 2 kohdan ja 5 artiklan soveltamista.

2. Jäsenvaltio voi vaatia tai sallia, että 19 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua vastaavuuskoekausia ja 26 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettuja vähennyksiä ei tehdä laskettaessa edellä tarkoitettuja raja-arvoja. Tällöin taseen loppusumman ja nettoliikevaihdon raja-arvoja on korotettava 20 prosentilla.

3. Mitä direktiivin 78/660/ETY 12 artiklassa säädetään, sovelletaan edellä tarkoitettuihin raja-arvoihin.

4. Tätä artiklaa ei sovelleta, jos jonkin konsolidoitavan yrityksen arvopaperit on otettu jossakin jäsenvaltiossa toimivan arvopaperipörssin viralliselle listalle.

5. Kymmenen vuoden pituisen, 49 artiklan 2 kohdassa tarkoitetusta päivämäärästä luettavan määräajan päättymiseen saakka jäsenvaltiot voivat korottaa ECUina ilmaistua raja-arvot enintään 2,5-kertaisiksi ja tilikauden aikana yrityksen palveluksessa olevien henkilöiden keskimääräisen luvun enintään 500:een.

7 artikla

1. Jäsenvaltion on, tämän kuitenkaan rajoittamatta 4 artiklan 2 kohdan sekä 5 ja 6 artiklan soveltamista, tehtävä poikkeus 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta velvollisuudesta kaikkien sellaisten tämän jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön alaisten emoyritysten osalta, jotka ovat samalla jonkin jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön alaisen emoyrityksen tytäryrityksiä, seuraavassa kahdessa tapauksessa:

a) emoyrityksellä on kaikki sen yrityksen osakkeet tai osuudet, jonka osalta poikkeus tehdään. Tämän yrityksen niitä osakkeita tai osuuksia, jotka ovat sen hallinto-, johto- tai valvontaelinten jäsenillä lakiin taikka perustamiskirjan, yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen määräyksen perustuvan velvoitteen perusteella, ei tällöin lueta mukaan; tai

b) emoyrityksellä on vähintään 90 prosenttia sen yrityksen osakkeista tai osuuksista, jonka osalta poikkeus tehdään, ja tämän yrityksen muut osakkeenomistajat tai jäsenet ovat suostuneet poikkeuksen tekemiseen.

Jos konsolidointi on jäsenvaltion tämän direktiivin antamisen ajankohtana voimassa olevan lainsäädännön mukaan suoritettava tässä tapauksessa, tämän jäsenvaltion ei tarvitse soveltaa tätä säännöstä kymmenen vuoteen 49 artiklan 2 kohdassa tarkoitetusta päivästä lukien.

2. Poikkeuksen tekeminen edellyttää seuraavien edellytysten täyttymistä:

- a) yritys, jonka osalta poikkeus tehdään, sekä, rajoittamatta kuitenkaan 13, 14 ja 15 artiklan soveltamista, kaikki sen tytäryritykset otetaan huomioon sellaisen suuremman yrityskokonaisuuden konsolidoidussa tilinpäätöksessä, jonka emoyritys on jonkin jäsenvaltion lainsäädännön alainen;
- b) aa) edellä a alakohdassa tarkoitettua konsolidoidun tilinpäätöksen ja suuremman yrityskokonaisuuden konsolidoidun toimintakertomuksen laatii tämän yrityskokonaisuuden emoyritys, ja ne tarkastetaan sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jonka alainen emoyritys on, noudattaen tätä direktiiviä;
- bb) yritys, jonka osalta poikkeus tehdään, julkistaa edellä a alakohdassa tarkoitettua konsolidoidun tilinpäätöksen ja aa alakohdassa tarkoitettua konsolidoidun toimintakertomuksen, tilintarkastuksen suorittamisesta vastuussa olevan henkilön antaman kertomuksen ja tarvittaessa 9 artiklassa tarkoitettuja liiteasiakirjat sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jonka alainen tämä yritys on, 38 artiklassa säädetyllä tavalla. Tuo jäsenvaltio voi vaatia, että nämä asiakirjat julkistetaan sen virallisella kielellä ja että käännös on virallisesti vahvistettu;
- c) sen yrityksen tilinpäätöksen liitetiedoissa, jonka osalta poikkeus tehdään, ilmoitetaan:

- aa) sen emoyrityksen nimi ja kotipaikka, joka laatii a alakohdassa tarkoitettua konsolidoidun tilinpäätöksen; sekä
- bb) poikkeus velvollisuudesta laatia konsolidoitu tilinpäätös ja konsolidoitu toimintakertomus.

3. Jäsenvaltioiden ei kuitenkaan tarvitse soveltaa tätä artiklaa yhtiöihin, joiden arvopaperit on otettu jossakin jäsenvaltiossa toimivan arvopaperipörssin viralliselle listalle.

8 artikla

1. Jos kaikki 7 artiklan 2 kohdassa säädetyt edellytykset täyttyvät ja sellaiset osakkeenomistajat tai jäsenet, jotka omistavat vähimmäisosuuden sen yrityksen merkitystä pääomasta, jonka osalta poikkeus tehdään, eivät ole viimeistään kuutta kuukautta ennen tilikauden päättymistä vaatineet konsolidoidun tilinpäätöksen laatimista, jäsenvaltio voi muissa kuin 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa tehdä poikkeuksen 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua velvollisuudesta sellaisen tämän jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön alaisen emoyrityksen osalta, joka on samalla jonkin jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön alaisen emoyrityksen tytäryritys, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta 4 artiklan 2 kohdan sekä 5 ja 6 artiklan soveltamista. Jäsenvaltiot voivat vahvistaa mainitun vähimmäisosuuden korkeintaan 10 prosentiksi osakeyhtiöiden (julkinen osakeyhtiö, "public limited-liability company") ja kommandiittiosakeyhtiöiden osalta ja korkeintaan 20 prosentiksi muiden yritysmuotojen osalta.

2. Jäsenvaltio ei saa asettaa tämän poikkeuksen edellytykseksi, että myös 7 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua konsolidoidun tilinpäätöksen laativa emoyritys on tämän jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön alainen.

3. Jäsenvaltio ei saa asettaa poikkeukselle 7 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua konsolidoidun tilinpäätöksen laatimista tai tilintarkastusta koskevia edellytyksiä.

9 artikla

1. Jäsenvaltio voi asettaa 7 ja 8 artiklassa tarkoitettua poikkeuksen edellytykseksi sen, että 7 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua konsolidoidussa tilinpäätöksessä tai siihen liitettävässä asiakirjassa annetaan lisätietoja tämän direktiivin mukaisesti, jos tällaisia tietoja vaaditaan tämän jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön alaisilta yrityksiltä, jotka ovat vastaavissa olosuhteissa velvollisia laatimaan konsolidoidun tilinpäätöksen.

2. Jäsenvaltio voi asettaa poikkeuksen edellytykseksi myös sen, että 7 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua konsolidoidun tilinpäätöksen liitetiedoissa tai sen yrityksen tilinpäätöksessä, jonka osalta poikkeus tehdään, ilmoitetaan sellaisesta yrityskokonaisuudesta, jonka emoyrityksen osalta tämä jäsenvaltio tekee poikkeuksen velvollisuudesta laatia konsolidoitu tilinpäätös, kaikki seuraavat tiedot tai osa niistä:

- käyttöomaisuuden määrä;
- nettoliikevaihto;
- tilikauden tulos ja oman pääoman määrä;
- tilikauden aikana yrityksen palveluksessa olleiden henkilöiden keskimääräinen luku.

10 artikla

Jäsenvaltiot saavat 7 - 9 artiklan rajoittamatta soveltaa konsolidoitujen tilinpäätösten tai konsolidoitujen toimintakertomusten laatimista koskevaa lainsäädäntöään, siltä osin kuin näitä asiakirjoja vaaditaan:

- tietojen antamiseksi työntekijöille tai heidän edustajilleen; tai
- annettaviksi hallintoviranomaisille tai tuomioistuimille niiden omaa käyttöä varten.

11 artikla

1. Jäsenvaltio voi, tämän kuitenkaan rajoittamatta 4 artiklan 2 kohdan sekä 5 ja 6 artiklan soveltamista, tehdä poikkeuksen 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua velvollisuudesta kaikkien sellaisten tämän jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön alaisten emoyritysten osalta, jotka eivät ole minkään jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön alaisen emoyrityksen tytäryrityksiä, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) yritys, jonka osalta poikkeus tehdään, sekä rajoittamatta kuitenkaan 13, 14 tai 15 artiklan soveltamista, kaikki sen tytäryritykset otetaan huomioon laajemman yrityskokonaisuuden konsolidoidussa tilinpäätöksessä;
- b) edellä a alakohdassa tarkoitettu konsolidoitu tilinpäätös ja, tarvittaessa, konsolidoitu toimintakertomus laaditaan tämän direktiivin mukaisesti taikka tämän direktiivin mukaisesti laadittuja konsolidoituja tilinpäätöksiä ja konsolidoituja toimintakertomuksia vastaavalla tavalla;
- c) yhden tai useamman henkilön, joka on sen kansallisen lainsäädännön mukaan, jonka alainen tilinpäätöksen laatinut yritys on, hyväksytty tilintarkastajaksi, on tullut tarkastaa a alakohdassa tarkoitettu konsolidoitu tilinpäätös.

2. Sovelletaan, mitä 7 artiklan 2 kohdan b alakohdan bb alakohdassa ja mainitun kohdan c alakohdassa sekä 8 – 10 artiklassa säädetään.

3. Jäsenvaltio voi säätää tässä artiklassa tarkoitetuista poikkeuksista vain, jos se säätää samoista poikkeuksista 7 – 10 artiklan mukaisesti.

12 artikla

1. Jäsenvaltio voi vaatia, että tämän jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön alainen yritys laatii konsolidoidun tilinpäätöksen ja konsolidoidun toimintakertomuksen, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta 1 – 10 artiklan soveltamista, jos:

- a) tätä yritystä sekä yhtä tai useampaa yritystä, johon se ei ole 1 artiklan 1 tai 2 kohdassa tarkoitettussa yhteydessä, johdetaan yhtenäiseltä pohjalta tämän yrityksen kanssa tehdyn sopimuksen taikka näiden yritysten perustamiskirjan, yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen määräysten nojalla; taikka
- b) tämän yrityksen ja yhden tai useamman sellaisen yrityksen hallinto-, johto- tai valvontaelinten enemmistöön, johon se ei ole 1 artiklan 1 tai 2 kohdassa tarkoitettussa yhteydessä, kuuluu tilikaudella ja konsolidoidun tilinpäätöksen laatimiseen asti samoja henkilöitä.

2. Sovelletaessa 1 kohtaa siinä määritellyssä suhteessa toisiinsa olevia yrityksiä ja kaikkia niiden tytäryrityksiä pidetään tämän direktiivin mukaan konsolidoitavina yrityksinä, jos yksi tai useampi näistä yrityksistä on yhtiömuodoltaan 4 artiklassa tarkoitettu yhtiö.

3. Tässä artiklassa tarkoitettuun konsolidoituun tilinpäätökseen ja konsolidoituun toimintakertomukseen sovelletaan, mitä 3 artiklassa, 4 artiklan 2 kohdassa, 5, 6 ja 13 – 28 artiklassa,

29 artiklan 1, 3, 4 ja 5 kohdassa, 30 – 38 artiklassa sekä 39 artiklan 2 kohdassa säädetään, ja tällöin jokainen viittaus emoyhtiöön tarkoittaa viittausta 1 kohdassa tarkoitettuun yritykseen. Konsolidoituun tilinpäätökseen otettavat erät "pääoma", "ylikurssi", "arvonkorotusrahasto", "rahastot", "edellisten tilikausien tulos" ja "tilikauden tulos" merkitään kuitenkin kaikkien 1 kohdassa tarkoitettujen yritysten mainittujen erien yhteismääränä, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta 19 artiklan 2 kohdan soveltamista.

13 artikla

1. Yritystä ei tarvitse ottaa huomioon konsolidoidussa tilinpäätöksessä, jos se ei ole merkittävä 16 artiklan 3 kohdan tavoitteet huomioon ottaen.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitettuja yrityksiä on kaksi tai useampia, ne on kuitenkin otettava huomioon konsolidoidussa tilinpäätöksessä, jos ne kokonaisuutena ovat merkittäviä 16 artiklan 3 kohdan tavoitteet huomioon ottaen.

3. Yritystä ei liioin tarvitse ottaa huomioon konsolidoidussa tilinpäätöksessä, jos:

a) huomattavat ja pitkäaikaiset rajoitukset merkittävästi estävät

aa) emoyritystä käyttämästä oikeuksistaan, joita sillä on tuon yrityksen varoihin tai johtoon nähden, tai

bb) tuohon yritykseen kohdistuvan yhtenäisen johtamisen, kun siihen on jokin 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa suhteista; tai

b) tietoja, jotka tarvitaan konsolidoidun tilinpäätöksen laatimiseksi tämän direktiivin mukaisesti, ei voida saada ilman suhteettomia kustannuksia tai kohtuutonta viivytystä; tai

c) sen osakkeet tai osuudet ovat hallussa yksinomaan edelleen luovuttamista varten.

14 artikla

1. Jos yhden tai useamman konsolidoitavan yrityksen toiminta on niin erilaista, että niiden sisällyttäminen konsolidoituun tilinpäätökseen olisi ristiriidassa 16 artiklan 3 kohdassa säädetyn velvoitteen kanssa, tällaiset yritykset tulee, tämän kuitenkaan rajoittamatta tämän direktiivin 33 artiklan soveltamista, jättää konsolidoidun tilinpäätöksen ulkopuolelle.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, ei tule soveltaa pelkästään sillä perusteella, että konsolidoitavat yritykset harjoittavat osaksi

teollisuutta, osaksi kauppaa ja osaksi palvelutoimintaa taikka että niiden teollinen tai kaupallinen toiminta koskee erilaisia tuotteita tai palvelutoimintaa erilaisia palveluja.

3. Jos 1 kohtaa sovelletaan, soveltaminen on ilmoitettava liitetiedoissa ja se on riittävästi perusteltava. Jos konsolidoinnin ulkopuolelle näin jätettyjen yritysten tilinpäätöksiä tai konsolidoituja tilinpäätöksiä ei julkisteta samassa jäsenvaltiossa direktiivin 68/151/ETY⁽¹⁾ mukaisesti, ne on liitettävä konsolidoituun tilinpäätökseen tai annettava yleisön saataville. Jälkimmäisessä tapauksessa on tällaisista asiakirjoista voitava pyynnöstä saada jäljennös. Jäljennöksestä perittävä korvaus ei saa olla siitä aiheutuvia hallintokustannuksia suurempi.

15 artikla

1. Jäsenvaltio voi sallia, että 16 artiklan 3 kohtaa sovellettaessa konsolidoidusta tilinpäätöksestä jätetään pois emoyritykset, jotka eivät harjoita teollista tai kaupallista toimintaa ja joilla on tytäryrityksen osakkeita tai osuuksia yhden tai useamman sellaisen yrityksen kanssa tehdyn yhteisen järjestyksen perusteella, jota ei oteta huomioon konsolidoidussa tilinpäätöksessä.

2. Tällaisen emoyrityksen tilinpäätös on liitettävä konsolidoituun tilinpäätökseen.

3. Sovellettaessa tätä poikkeusta tällaisen emoyrityksen tilinpäätökseen, on joko noudatettava direktiivin 78/660/ETY 59 artiklaa tai annettava tuossa artiklassa tarkoitetut tiedot tilinpäätöksen liitetiedoissa.

2 JAKSO

Konsolidoidun tilinpäätöksen laatiminen

16 artikla

1. Konsolidoitu tilinpäätös käsittää konsolidoidun taseen, konsolidoidun tuloslaskelman ja liitetiedot. Nämä asiakirjat muodostavat yhden kokonaisuuden.

2. Konsolidoitu tilinpäätös on laadittava selkeästi ja tämän direktiivin mukaisesti.

3. Konsolidoidun tilinpäätöksen on annettava oikea ja riittävä kokonaiskuva siihen sisällytetyjen yritysten varoista ja vas-

tuista, rahoitusasemasta sekä tuloksesta.

4. Jollei tämän direktiivin säännöksiin soveltaminen riitä 3 kohdassa tarkoitetun oikean ja riittävän kuvan antamiseksi, on annettava lisätietoja.

5. Jos 17 – 35 tai 39 artiklan jonkin säännöksen soveltaminen poikkeustapauksissa johtaa ristiriitaan 3 kohdan kanssa, tuosta säännöksestä on poikettava, jotta voidaan antaa 3 kohdassa tarkoitettu oikea ja riittävä kuva. Poikkeamiset sekä selvitys niiden perusteluista ja vaikutuksista varoihin ja vastuuksiin, rahoitusasemaan sekä tulokseen on ilmoitettava liitetiedoissa. Jäsenvaltiot voivat määritellä kyseiset poikkeustapaukset ja antaa tarvittavat erityissäännökset.

6. Jäsenvaltiot voivat vaatia tai sallia, että konsolidoidussa tilinpäätöksessä annetaan myös muita tietoja kuin ne, jotka siinä tämän direktiivin mukaan on annettava.

17 artikla

1. Konsolidoidun tilinpäätöksen kaavaan sovelletaan direktiivin 78/660/ETY 3 – 10, 13 – 26 ja 28 – 30 artiklaa, rajoittamatta kuitenkaan tämän direktiivin soveltamista ja ottaen huomioon ne mukautukset, jotka ovat tarpeen otettaessa huomioon konsolidoidun tilinpäätöksen erityispiirteet tilinpäätökseen verrattuna.

2. Erityisolosuhteissa, joista voi aiheutua kohtuuttomia kustannuksia, jäsenvaltio voi sallia varastojen yhdistämisen yhdeksi eräksi konsolidoidussa tilinpäätöksessä.

18 artikla

Konsolidoinnissa huomioon otettavien yritysten varat ja vastuut otetaan täysimääräisinä konsolidoituun taseseen.

19 artikla

1. Konsolidointiin kuuluvien yritysten osakkeiden tai osuuksien kirjanpitoarvot oikaistaan vastaamaan osuutta, jota ne edustavat näiden yritysten omasta pääomasta:

a) Tällainen vastaavuusoikaisu tehdään sen hetken kirjanpitoarvon pohjalta, jona yritys ensimmäistä kertaa sisällytetään konsolidoituun tilinpäätökseen. Vastaavuusoikaisuista aiheutuvat erot merkitään mahdollisuuksien mukaan suoraan

⁽¹⁾ EYVL N:o L 65, 14.3.1968, s. 8

suoraan sellaisten konsolidoidussa taseessa olevien erien kohdalle, joiden arvo on niiden kirjanpitoarvoa suurempi tai pienempi.

- b) Jäsenvaltio voi vaatia tai sallia vastaavuuskoikaisun tekemisen sen arvon perusteella, joka todennettavissa olevilla varoilla ja vastuilla oli osakkeiden tai osuuksien hankintapäivänä tai sinä päivänä, jona yrityksestä tuli tytäryritys, jos osakkeet tai osuudet on hankittu eri ajankohtina.
- c) Kaikki a alakohdan soveltamisen jälkeen jäljellä olevat tai b alakohdan soveltamisesta johtuvat erot ilmoitetaan konsolidoidussa taseessa asianmukaisesti otsikoituna erillisenä eränä. Tästä erästä, käytetyistä menetelmistä sekä kaikista merkittävistä muutoksista suhteessa edelliseen tilikauteen on annettava selvitys liitetiedoissa. Jos jäsenvaltio sallii arvoltaan positiivisten ja negatiivisten erojen kuittaamisen toisiaan vastaan, myös niiden kohdistaminen on selvitettävä liitetiedoissa.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, ei kuitenkaan koske emoyrityksellä itsellään tai muulla konsolidoinnissa huomioon otettavalla yrityksellä olevia emoyrityksen osakkeita tai osuuksia. Konsolidoidussa tilinpäätöksessä tällaisia osakkeita tai osuuksia pidetään omina osakkeina tai osuuksina direktiivin 78/660/ETY mukaisesti.

20 artikla

1. Jäsenvaltio voi vaatia tai sallia, että konsolidoinnissa huomioon otettavan yrityksen osakkeiden tai osuuksien kirjanpitoarvot oikaistaan vastaamaan ainoastaan vastaavaa osuutta pääomasta, jos:

- a) hallussa olevat osakkeet tai osuudet edustavat vähintään 90 prosenttia yrityksen muiden osakkeiden tai osuuksien kuin direktiivin 77/91/ETY⁽¹⁾ 29 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen osakkeiden nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa kirjanpidollisesta vasta-arvosta;
- b) edellä a alakohdassa tarkoitettu omistusosuus on saavutettu konsolidoinnissa huomioon otettavan yrityksen osakkeiden tai osuuksien liikkeeseenlaskun sisältävällä järjestelyllä;
- c) edellä b alakohdassa tarkoitettuun järjestelyyn ei ole sisällynyt käteissuoritusta, joka olisi enemmän kuin 10 prosenttia merkittyjen osakkeiden tai osuuksien nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa kirjanpidollisesta vasta-arvosta.

2. Kaikki 1 kohdan soveltamisesta aiheutuvat erot lisätään konsolidoituihin rahastoihin tai vähennetään niistä asianmukaisella tavalla.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 26, 31.1.1977, s. 1

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen menetelmän soveltaminen, siitä aiheutuvat rahastojen muutokset sekä kyseisten yritysten nimet ja kotipaikat on ilmoitettava liitetiedoissa.

21 artikla

Konsolidointiin kuuluvien tytäryritysten sellaisia osakkeita tai osuuksia vastaava määrä, jotka ovat muiden kuin konsolidointiin kuuluvien yritysten hallussa, on ilmoitettava konsolidoidussa taseessa asianmukaisesti otsikoituna erillisenä eränä.

22 artikla

Konsolidointiin kuuluvien yritysten tulot ja menot ilmoitetaan täysimääräisinä konsolidoidussa tuloslaskelmassa.

23 artikla

Konsolidointiin kuuluvien tytäryritysten sellaisille osakkeille tai osuuksille kuuluva osuus tuloksesta, jotka ovat muiden kuin konsolidointiin kuuluvien yritysten hallussa, on ilmoitettava konsolidoidussa tuloslaskelmassa asianmukaisesti otsikoituna erillisenä eränä.

24 artikla

Konsolidoitu tilinpäätös on laadittava 25 - 28 artiklassa säädettyjen periaatteiden mukaisesti.

25 artikla

1. Konsolidoinnissa käytettäviä menetelmiä on noudatettava johdonmukaisesti tilikaudesta toiseen.

2. Poikkeustapauksissa saadaan poiketa siitä, mitä 1 kohdassa säädetään. Poikkeaminen ja sen perustelut on ilmoitettava liitetiedoissa, joihin on myös sisällytettävä arvio poikkeamisen vaikutuksista konsolidointiin kuuluvien yritysten varoihin ja vastuisiin, rahoitusasemaan sekä tulokseen kokonaisuutena.

26 artikla

1. Konsolidoidussa tilinpäätöksessä on ilmoitettava konsolidointiin kuuluvien yritysten varat ja vastuut, rahoitusasema sekä tulos niin kuin ne olisivat yksi yritys. Erityisesti:

- a) konsolidointiin kuuluvien yritysten väliset velat ja saatavat on vähennettävä konsolidoidusta tilinpäätöksestä;
- b) konsolidointiin kuuluvien yritysten välisiin liiketapahtumiin liittyvät tuotot ja kulut on vähennettävä konsolidoidusta tilinpäätöksestä;
- c) jos konsolidointiin kuuluvien yritysten välisistä liiketapahtumista johtuvaa tulosta sisältyy taseen vastaaviin merkityihin kirjanpitoarvoihin, se on vähennettävä konsolidoidusta tilinpäätöksestä. Ennen myöhemmin toteutettavaa yhteensovittamista jäsenvaltio voi kuitenkin sallia edellä tarkoitetun vähennyksen tehtäväksi suhteessa, joka vastaa emoyrityksen osuutta kunkin konsolidointiin kuuluvan tytäryrityksen pääomasta.

2. Jäsenvaltio voi sallia, että 1 kohdan c alakohdasta poiketaan, jos liiketapahtuma on tehty markkinoiden tavanomaisilla ehdoilla ja tuloksen vähentämisestä aiheutuisi kohtuuttomia kustannuksia. Poikkeamisesta on ilmoitettava ja, jos sen vaikutus konsolidointiin kuuluvien yritysten varoihin ja vastuisiin, rahoitusasemaan sekä tulokseen kokonaisuutena on merkittävä, tästä sekasta on annettava tieto konsolidoidun tilinpäätöksen liitetiedoissa.

3. Edellä 1 kohdan a, b tai c alakohdasta saadaan poiketa, jos kyseiset määrät eivät ole merkittäviä 16 artiklan 3 kohdan tavoitteiden kannalta.

27 artikla

1. Konsolidoitu tilinpäätös on laadittava samalta päivältä kuin emoyrityksen tilinpäätös.
2. Jäsenvaltio voi kuitenkin vaatia tai sallia, että konsolidoitu tilinpäätös laaditaan eri päivältä, jotta voidaan ottaa huomioon useimpien tai tärkeimpien konsolidointiin kuuluvien yritysten tilinpäätöspäivät. Tällainen poikkeus ja sen perustelut on ilmoitettava konsolidoidun tilinpäätöksen liitetiedoissa. Lisäksi on otettava huomioon tai ilmoitettava konsolidointiin kuuluvan yrityksen varoja ja vastuita, rahoitusasemaa sekä tulosta koskevat tärkeät tapahtumat sen tilinpäätöspäivän ja konsolidoidun tilinpäätöksen päivän välisenä aikana.
3. Jos yrityksen tilinpäätöspäivä on aikaisemmin kuin kolme kuukautta ennen konsolidoidun tilinpäätöksen päivää, yrityksen

on kuuluttava konsolidointiin konsolidoidun tilinpäätöksen päivältä laaditun välitilinpäätöksen perusteella.

28 artikla

Jos konsolidointiin kuuluvien yritysten joukko on tilikauden aikana merkittävästi muuttunut, konsolidoidussa tilinpäätöksessä on annettava tietoja, joiden avulla on mahdollista vertailla peräkkäisiä konsolidoituja tilinpäätöksiä. Jos tällainen muutos on erityisen merkittävä, jäsenvaltio voi vaatia tai sallia, että tämä velvollisuus täytetään laatimalla oikaistu aloitustase ja oikaistu tuloslaskelma.

29 artikla

1. Konsolidoituun tilinpäätökseen sisällytettävät varat ja vastuut arvostetaan yhtenäisten arvostusmenetelmien mukaisesti ja direktiivin 78/660/ETY 31 – 42 ja 60 artiklaa noudattaen.
2. a) Yrityksen, joka laatii konsolidoidun tilinpäätöksen, on noudatettava samoja arvostusmenetelmiä kuin omassa tilinpäätöksessään. Jäsenvaltio voi kuitenkin vaatia tai sallia, että konsolidoidussa tilinpäätöksessä noudatetaan muita arvostusmenetelmiä direktiivin 78/660/ETY edellä mainittuja artikloja noudattaen.
- b) Tällainen poikkeaminen ja sen perustelut on ilmoitettava konsolidoidun tilinpäätöksen liitetiedoissa.

3. Jos konsolidointiin kuuluvat yritykset ovat arvostaneet konsolidoituun tilinpäätökseen sisällytettävät varat ja vastuut konsolidoinnissa sovellettavista arvostusmenetelmistä poikkeavalla tavalla, ne on arvostettava uudelleen konsolidoidussa tilinpäätöksessä noudatettavien arvostusmenetelmien mukaisesti, jolleivät tällaisen uudelleenarvostuksen vaikutukset ole vähämerkityksisiä 16 artiklan 3 kohdan tavoitteiden kannalta. Tästä periaatteesta saadaan poiketa poikkeustapauksissa. Poikkeamisesta on ilmoitettava konsolidoidun tilinpäätöksen liitetiedoissa ja se on riittävästi perusteltava.

4. Konsolidoidussa taseessa ja konsolidoidussa tuloslaskelmassa on otettava huomioon mahdollinen erotus, joka syntyy konsolidoinnin yhteydessä tilikaudelta ja aikaisemmilta tilikausilta kirjattujen verojen ja näiltä kausilta määrättävien verojen välille, jos on todennäköistä, että jokin konsolidointiin kuuluva yritys joutuu lähitulevaisuudessa tekemään tosiasiallisen suorituksen tällaisen erotuksen perusteella.

5. Jos konsolidoituun tilinpäätökseen sisällytettäviin varoihin on vain verotussyistä tehty poikkeuksellisia arvonjärjestelyjä, nämä arvonjärjestelyt on vastaavasti oikaistava ennen näiden varojen sisällyttämistä konsolidoituun tilinpäätökseen. Jäsenvaltio voi kuitenkin vaatia tai sallia, että tällaiset varat ilmoitetaan konsolidoidussa tilinpäätöksessä ilman arvonjärjestelyjen oikaisemista, jos näiden arvonjärjestelyjen määrä ja perustelut ilmoitetaan konsolidoidun tilinpäätöksen liitetiedoissa.

30 artikla

1. Edellä 19 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettua erillistä erää, joka vastaa konsolidoinnissa syntyneitä positiivista eroa, käsitellään erää "liikearvo" koskevien direktiivin 78/660/ETY säännösten mukaisesti.

2. Jäsenvaltio voi sallia, että konsolidoinnissa syntynyt positiivinen ero selkeällä tavalla vähennetään suoraan rahastoista.

31 artikla

Erillisenä eränä ilmoitettu 19 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu määrä, joka vastaa konsolidoinnissa syntyneitä negatiivista eroa, saadaan ottaa konsolidoituun tuloslaskelmaan vain:

- a) jos tämä ero vastaa tuon yrityksen hankintapäivänä vallinneita odotuksia sen tulevan tuloksen epäsuotuisasta kehityksestä tai sen tulevasta kustannuksista, ja siltä osin kuin tällaiset odotukset toteutuvat; tai
- b) siltä osin kuin tällainen ero vastaa toteutuneita tuottoja.

32 artikla

1. Jos konsolidointiin kuuluva yritys johtaa toista yritystä yhdessä yhden tai useamman sellaisen yrityksen kanssa, joka ei kuulu konsolidointiin, jäsenvaltio voi vaatia tai sallia, että tuo toinen yritys otetaan mukaan konsolidoituun tilinpäätökseen suhteessa, joka vastaa konsolidointiin kuuluvan yrityksen osuutta sen pääomasta.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettussa suhteellisessa konsolidoinnissa noudatetaan soveltuvin osin, mitä 13 - 31 artiklassa säädetään.

3. Tätä artiklaa sovellettaessa ei noudateta 33 artiklan säännöksiä, jos suhteelliseen konsolidointiin kuuluva yritys on 33 artiklassa tarkoitettu osakkuusyritys.

33 artikla

1. Jos konsolidointiin kuuluvalla yrityksellä on huomattava vaikutusvalta sellaisen yrityksen liiketoiminnan ja rahoituksen johtamisessa, joka ei kuulu konsolidointiin piiriin (osakkuusyritys), ja jos sillä on tässä yrityksessä direktiivin 78/660/ETY 17 artiklassa tarkoitettu omistusyhteys, tuo omistusyhteys on ilmoitettava konsolidoidussa taseessa asianmukaisesti otsoikotuna erillisenä eränä. Yrityksellä on katsottava olevan huomattava vaikutusvalta toisessa yrityksessä, jos sillä on vähintään 20 prosenttia tuon yrityksen osakkeenomistajien tai jäsenten äänimäärästä. Sovelletaen, mitä 2 artiklassa säädetään.

2. Kun tätä artiklaa ensimmäisen kerran sovelletaan 1 kohdassa tarkoitettuun omistusyhteyteen, omistusyhteys on ilmoitettava konsolidoidussa taseessa:

- a) joko direktiivissä 78/660/ETY annettujen arvostussääntöjen mukaisesti laskettuna kirjanpitoarvona. Tämän arvon ja sitä osuutta omasta pääomasta, jota tuo omistusyhteys edustaa, vastaavan määrän välinen ero ilmoitetaan erikseen konsolidoidussa taseessa tai liitetiedoissa. Ero lasketaan siltä päivältä, jona tätä menetelmää käytetään ensimmäisen kerran;
 - b) tai määränä, joka vastaa sitä osuutta osakkuusyrityksen omasta pääomasta, jota tuo omistusyhteys edustaa. Tämän määrän ja direktiivissä 78/660/ETY annettujen arvostussääntöjen mukaisesti lasketun kirjanpitoarvon välinen ero ilmoitetaan erikseen konsolidoidussa taseessa tai liitetiedoissa. Ero lasketaan siltä päivältä, jona tätä menetelmää käytetään ensimmäisen kerran.
 - c) Jäsenvaltio voi säätää, että on sovellettava joko a tai b alakohtaa. Konsolidoidussa taseessa tai liitetiedoissa on ilmoitettava, onko sovellettu a vai b alakohtaa.
 - d) Lisäksi jäsenvaltio voi vaatia tai sallia, että a ja b alakohtaa sovellettaessa ero lasketaan osakkeiden tai osuuksien hankintapäivältä tai siltä päivältä, jona yrityksestä tuli osakkuusyritys, jos osakkeet tai osuudet on hankittu eri ajankohtina.
3. Jos osakkuusyrityksen varojen tai vastuiden arvostamisessa on noudatettu muita kuin 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja konsolidoinnissa sovellettavia arvostusmenetelmiä, ne voidaan

2 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitetun eron laskemista varten arvostaa uudelleen noudattaen konsolidoinnissa sovellettavia arvostusmenetelmiä. Jos tällaista uudelleenarvostusta ei ole tehty, siitä on ilmoitettava liitetiedoissa. Jäsenvaltio voi vaatia, että tällainen uudelleenarvostus tehdään.

4. Edellä 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuun kirjanpitoarvoon tai b alakohdassa tarkoitettuun määrään, joka vastaa osuutta osakkuusyrityksen omasta pääomasta, on lisättävä tai siitä on vähennettävä määrä, joka vastaa omistusyhteyden osakkuusyrityksen omasta pääomasta edustaman osuuden muutoksia tilikaudella; siitä on vähennettävä omistusyhteydelle kuuluva osa tuotonjaoista.

5. Siltä osin kuin 2 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettua positiivista eroa ei voida kohdistaa mihinkään varojen tai vastuiden ryhmään, sitä on käsiteltävä 30 artiklan ja 39 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

6. Tällaisille omistusyhteyksille kuuluvat osuudet osakkuusyrityksen tuloksesta ilmoitetaan konsolidoidussa tuloslaskelmassa asianmukaisesti otsikoituna erillisenä eränä.

7. Edellä 26 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetut vähennykset tehdään siltä osin kuin niiden perusteet ovat tiedossa tai saatavilla. Sovelletaan, mitä 26 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään.

8. Jos osakkuusyritys laatii konsolidoidun tilinpäätöksen, edellä olevia säännöksiä sovelletaan tällaisessa tilinpäätöksessä ilmoitettuun omaan pääomaan.

9. Tätä artiklaa ei tarvitse soveltaa, jos omistusyhteys osakkuusyrityksen pääomasta ei ole merkittävä 16 artiklan 3 kohdan tavoitteiden kannalta.

34 artikla

Tämän direktiivin muiden säännösten mukaan vaadittavien tietojen lisäksi liitetiedoissa on annettava ainakin seuraavat tiedot:

1. Konsolidoidun tilinpäätöksen eri eriin sovelletut arvostusmenetelmät ja poistojen laskemisessa käytetyt menetelmät. Konsolidoituun tilinpäätökseen sisältyvien sellaisten erien osalta, jotka ovat tai alun perin olivat ulkomaanrahan määräisiä, on ilmoitettava vaihtokurssit,

joita on käytetty muutettaessa ne konsolidoitua tilinpäätöstä laadittaessa käytettäväksi valuutaksi.

2. a) Konsolidointiin kuuluvien yritysten nimet ja kotipaikat; konsolidointiin kuuluvien yritysten sekä omissa nimissään mutta näiden yritysten lukuun toimivien henkilöiden osuudet muiden konsolidointiin kuuluvien yritysten kuin emoyrityksen pääomasta; se 1 artiklassa tai 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu edellytys, joka 2 artiklan soveltamisen jälkeen on ollut perusteena konsolidoinnille. Viimeksi mainittu tieto voidaan kuitenkin jättää antamatta, jos konsolidointi on tapahtunut 1 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla ja jos osuus pääomasta on sama kuin osuus äänimäärästä.

b) Samat tiedot on annettava yrityksistä, jotka on jätetty konsolidoidun tilinpäätöksen ulkopuolelle 13 tai 14 artiklan nojalla, ja ilmoitettava, miksi 13 artiklassa tarkoitettu yritys on jätetty ulkopuolelle, sanotun rajoittamatta kuitenkaan 14 artiklan 3 kohdan soveltamista.

3. a) Konsolidointiin kuuluvan yrityksen 33 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen osakkuusyritysten nimet ja kotipaikat sekä konsolidointiin kuuluvien yritysten tai omissa nimissään mutta näiden yritysten lukuun toimivien henkilöiden osuus osakkuusyritysten pääomasta.

b) Edellä 33 artiklan 9 kohdassa tarkoitetuista osakkuusyrityksistä on annettava samat tiedot sekä mainittava tuon säännöksen soveltamisen perustelut.

4. Edellä 32 artiklan mukaisessa suhteelliseen konsolidointiin kuuluvien yritysten nimet ja kotipaikat, seikat, joihin yhteinen johto perustuu, sekä konsolidointiin kuuluvien yritysten tai omissa nimissään mutta näiden yritysten lukuun toimivien henkilöiden osuus ensiksi mainittujen yritysten pääomasta.

5. Jokaisen muun kuin 2, 3 tai 4 kohdassa tarkoitetun sellaisen yrityksen nimi ja kotipaikka, jonka pääomasta konsolidointiin kuuluvalla tai 14 artiklan perusteella konsolidoinnin ulkopuolelle jätetyillä yrityksillä joko itsellään taikka omissa nimissään mutta noiden yritysten lukuun toimivien henkilöiden kautta on vähimmäisosuus, jonka jäsenvaltiot saavat vahvistaa enintään 20 prosentiksi, tuon pääomasta olevan osuuden suuruus sekä kyseisen yrityksen oman pääoman määrä ja sen viimeisen tilikauden tulos. Nämä tiedot voidaan jättää

antamatta, jos ne ovat 16 artiklan 3 kohdan tavoitteiden kannalta vähämerkityksisiä. Omaa pääomaa ja tulosta koskevat tiedot voidaan jättää antamatta myös, jos kyseinen yritys ei julkista tasettaan ja edellä mainituilla yrityksillä (suoraan tai välillisesti) on alle 50 prosenttia kyseisen yrityksen omasta pääomasta.

6. Konsolidoituun taseeseen merkittyjen sellaisten velkojen yhteismäärä, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua, sekä konsolidoituun taseeseen merkittyjen sellaisten velkojen yhteismäärä, joista konsolidointiin kuuluvat yritykset ovat antaneet esinevakuuden, ja maininta vakuuden luonteesta ja muodosta.
7. Konsolidoidun taseen ulkopuolisten taloudellisten sitoumusten yhteismäärä, jos tällä tiedolla on merkitystä arvioitaessa konsolidoinnissa huomioon otettavien yritysten rahoitusasemaa kokonaisuutena. Kaikki sitoumukset, jotka koskevat eläkkeitä ja sellaisia sidosyrityksiä, joita ei ole sisällytetty konsolidointiin, on ilmoitettava erikseen.
8. Direktiivin 78/660/ETY 28 artiklassa tarkoitetun konsolidoidun nettoliikevaihdon erittely toimialoittain ja maantieteellisten markkinoiden mukaan, jos nämä toimialat ja markkinat eroavat merkittävästi toisistaan ottaen huomioon konsolidointiin kuuluvien yritysten tavanomaiseen toimintaan kuuluvien tuotteiden myynnin ja palvelujen tarjoamisen järjestäminen.
9. a) Konsolidointiin kuuluvien yritysten palveluksessa tilikauden aikana olleiden henkilöiden keskimääräinen luku ryhmiteltyinä sekä tilikauden henkilöstökulut, jollei näitä kuluja ilmoiteta erikseen konsolidoidussa tuloslaskelmassa.
- b) Yrityksen palveluksessa tilikauden aikana olleiden henkilöiden keskimääräinen luku ilmoitetaan erikseen, jos siihen on sovellettu 32 artiklaa.
10. Se, kuinka paljon tilikauden konsolidoidun tuloksen laskemiseen on vaikuttanut sellainen tilinpäätöserien arvostus, joka direktiivin 78/660/ETY 31 ja 34 - 42 artiklassa sekä tämän direktiivin 29 artiklan 5 kohdassa säädetyistä periaatteista poiketen on kyseisellä tilikaudella tai aikaisemmallalla tilikaudella tehty veroedun saamiseksi. Jos tällaisen arvostuksen vaikutus konsolidointiin kuuluvien yritysten myöhempään verotukseen on merkittävä, on annettava tiedot siitä.
11. Tilikaudelta ja aikaisemmilta tilikausilta konsolidoituun tuloslaskelmaan kirjattujen verojen ja näiltä kausilta määrättävien verojen erotus, jos sillä on merkitystä

myöhemmän verotuksen kannalta. Tämä määrä voidaan ilmoittaa myös konsolidoidussa taseessa yhteismääräisenä asianmukaisesti otsikoituna erillisenä eränä.

12. Emoyrityksen hallinto-, johto- ja valvontaelinten jäsenille näiden tehtävistä emoyrityksessä ja tytäryrityksissä tilikaudella maksetut korvaukset sekä näiden elinten entisten jäsenten osalta vastaavin edellytyksin syntyvät tai tehdyt eläkesitoumukset yhteismääränä kultakin ryhmältä. Jäsenvaltio voi vaatia, että ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettuihin tietoihin sisällytetään myös korvaukset tehtävistä 32 tai 33 artiklassa tarkoitettussa suhteessa olevissa yrityksissä.
13. Emoyrityksen hallinto-, johto- ja valvontaelinten jäsenille emoyhtiöstä tai jostain sen tytäryhtiöstä annettujen ennakkojen ja luottojen määrä, maininta korkokannoista, tärkeimmistä ehtoista ja takaisin maksetuista määristä sekä kaikenlaiset näiden jäsenten puolesta annetut vastuusitoumukset yhteismääränä kultakin ryhmältä. Jäsenvaltio voi vaatia, että ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettuihin tietoihin sisällytetään myös 32 tai 33 artiklassa tarkoitettussa suhteessa olevien yritysten antamat ennakot ja luotot.

35 artikla

1. Jäsenvaltio voi sallia, että 34 artiklan 2, 3, 4 ja 5 kohdassa tarkoitettua tietoa:
 - a) annetaan direktiivin 68/151/ETY 3 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti talletetussa katsauksessa; tämä on ilmoitettava liitetiedoissa;
 - b) jätetään antamatta, jos ne ovat omiaan aiheuttamaan vakavaa haittaa näissä säännöksissä tarkoitettulle yritykselle. Jäsenvaltiot voivat vaatia, että tietojen antamatta jättämiseen on saatava etukäteen lupa hallintoviranomaiselta tai tuomioistuimelta. Tietojen antamatta jättämisestä on ilmoitettava liitetiedoissa.
2. Mitä 1 kohdan b alakohdassa säädetään, koskee myös 34 artiklan 8 kohdassa tarkoitettuja tietoja.

3 JAKSO

Konsolidoitu toimintakertomus*36 artikla*

1. Konsolidoidussa toimintakertomuksessa on oltava konsolidointiin kuuluvien yritysten liiketoiminnan kehittymisestä ja niiden tilasta selostus, joka antaa oikean ja riittävän kokonaiskuvan.
2. Kertomuksessa on myös annettava näiden yritysten osalta:
 - a) tiedot kaikista tilikauden päättymisen jälkeisistä tärkeistä tapahtumista;
 - b) tiedot näiden yritysten todennäköisestä tulevasta kehityksestä kokonaisuutena;
 - c) tiedot näiden yritysten tutkimus- ja kehitystoiminnasta kokonaisuutena;
 - d) emoyrityksellä itsellään tai sen tytäryrityksillä taikka omissa nimissään mutta näiden yritysten lukuun toimivilla henkilöillä olevien emoyrityksen osakkeiden tai osuuksien määrä ja nimellisarvo tai nimellisarvon puuttuessa kirjanpidoillinen vasta-arvo. Jäsenvaltio voi vaatia tai sallia, että nämä tiedot annetaan liitetiedoissa.

4 JAKSO

Konsolidoidun tilinpäätöksen tarkastus*37 artikla*

1. Konsolidoidun tilinpäätöksen laativan yrityksen on annettava se yhden tai useamman sellaisen henkilön tarkastettavaksi, joka on sen jäsenvaltion lainsäädännön, jonka alainen yritys on, mukaan hyväksytty tilintarkastajaksi.
2. Konsolidoidun tilinpäätöksen tarkastuksesta vastuussa olevan henkilön tai olevien henkilöiden on myös varmistettava, että konsolidoitu toimintakertomus on sopusoinnussa saman tilikauden konsolidoidun tilinpäätöksen kanssa.

5 JAKSO

Konsolidoidun tilinpäätöksen julkistaminen*38 artikla*

1. Konsolidoidun tilinpäätöksen laativan yrityksen on julkistettava asianmukaisesti vahvistettu konsolidoitu tilinpäätös,

konsolidoitu toimintakertomus ja tilintarkastuksen suorittamisesta vastuussa olevien henkilöiden kertomus noudattaen sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jonka alainen tämä yritys on, säädettyjä, direktiivin 68/151/ETY 3 artiklan mukaista menettelyä.

2. Konsolidoituun toimintakertomukseen sovelletaan, mitä direktiivin 78/660/ETY 47 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetään.

3. Korvataan direktiivin 78/660/ETY 47 artiklan 1 kohdan toinen alakohta seuraavasti: "Tällaisesta kertomuksesta tai sen osasta on voitava pyynnöstä saada jäljennös. Jäljennöksestä perittävä korvaus ei saa olla siitä aiheutuvia hallintokustannuksia suurempi."

4. Jos konsolidoidun tilinpäätöksen laatinut yritys ei kuitenkaan ole muodoltaan 4 artiklassa tarkoitettu yhtiö eikä sen tarvitse kansallisen lainsäädäntönsä mukaan julkistaa 1 kohdassa tarkoitettuja asiakirjoja direktiivin 68/151/ETY 3 artiklassa säädetyllä tavalla, sen on ainakin annettava ne yleisön saataville kotipaikassaan. Tällaisista asiakirjoista on voitava pyynnöstä saada jäljennös. Jäljennöksestä perittävä korvaus ei saa olla siitä aiheutuvia hallintokustannuksia suurempi.

5. Sovelletaan, mitä direktiivin 78/660/ETY 48 ja 49 artiklassa säädetään.

6. Jäsenvaltion on säädettävä asianmukaiset seuraamukset sen varalta, ettei tässä artiklassa säädettyjä julkistamisvelvollisuuksia noudateta.

6 JAKSO

Siirtymäsäännökset ja loppusäännökset*39 artikla*

1. Kun sellaisesta yrityskokonaisuudesta, johon kuuluvat yritykset ovat olleet 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettussa suhteessa toisiinsa ennen 49 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen säännösten soveltamista, ensimmäisen kerran laaditaan konsolidoitu tilinpäätös, jäsenvaltio voi vaatia tai sallia, että 19 artiklan 1 kohtaa sovellettaessa käytettävä omistusosuuksien kirjanpitoarvo ja niiden edustama osuus omasta pääomasta on ensimmäisen konsolidoidun tilinpäätöksen päivän tai aikaisemman päivämäärän mukainen.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, sovelletaan soveltuvin osin 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun arvostamiseen, joka koskee

konsolidointiin kuuluvalla yrityksellä olevia osakkuusyrityksen osakkeita tai osuuksia tai niiden edustamaa osuutta omasta pääomasta, sekä 32 artiklassa tarkoitettuun suhteelliseen konsolidointiin.

3. Jos 19 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erillinen erä vastaa sellaista konsolidoinnista aiheutuvaa positiivista eroa, joka on syntynyt ennen kuin konsolidoitu tilinpäätös on ensimmäisen kerran laadittu tämän direktiivin mukaisesti, jäsenvaltio voi:

- a) sallia, että 30 artiklan 1 kohtaa sovellettaessa direktiivin 78/660/ETY 37 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu viittä vuotta pidempi määräaika lasketaan ensimmäisen tämän direktiivin mukaisesti laaditun konsolidoidun tilinpäätöksen päivästä; ja
- b) sallia, että 30 artiklan 2 kohtaa sovellettaessa vähennys tehdään rahastoista sellaisina kuin ne ovat ensimmäisen tämän direktiivin mukaisesti laadittavan konsolidoidun tilinpäätöksen päivänä.

40 artikla

1. Ennen kuin direktiiviä 78/660/ETY täydentävien, pankkien ja muiden rahoituslaitosten sekä vakuutusyritysten tilinpäätöksiä koskevien säännösten yhdenmukaistamisesta annettavien direktiivien täytäntöönpanoa kansallisessa lainsäädännössä koskevat määräajat päättyvät, jäsenvaltio voi poiketa konsolidoidun tilinpäätöksen kaavaa, konsolidoituun tilinpäätökseen sisältyvien erien arvostamista tai liitetiedoissa annettavia tietoja koskevista tämän direktiivin säännöksistä:

- a) kaikkien niiden konsolidointiin kuuluvien yritysten osalta, jotka ovat pankkeja tai muita rahoituslaitoksia taikka vakuutusyrityksiä;
- b) jos konsolidointiin kuuluvat yritykset ovat pääasiassa pankkeja, rahoituslaitoksia tai vakuutusyrityksiä.

Ne voivat poiketa myös 6 artiklasta, mutta vain niiden raja-arvojen osalta, jotka koskisivat edellä mainittuja yrityksiä.

2. Jollei jäsenvaltio ole ennen 49 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen säännösten täytäntöönpanoa vaatinut, että kaikki yritykset, jotka ovat pankkeja, muita rahoituslaitoksia tai vakuutusyrityksiä, laativat konsolidoidun tilinpäätöksen, se voi ennen kuin sen kansallisessa lainsäädännössä pannaan täytäntöön jokin 1 kohdassa mainituista direktiiveistä, mutta ei vuoden 1993 jälkeen päättyvien tilikausien osalta:

- a) lykätä 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua velvollisuuden soveltamista sellaisiin edellä mainittuihin yrityksiin, jotka ovat emoyrityksiä. Tästä on ilmoitettava emoyrityksen tilinpäätöksessä, ja direktiivin 78/660/ETY 43 artiklan 1 kohdan 2 alakohdassa tarkoitettua tietoja on annettava kaikista tytäryrityksistä;
- b) sallia, jos konsolidoitu tilinpäätös laaditaan, että konsolidoinnin ulkopuolelle jätetään sellaiset edellä mainitut yritykset, jotka ovat tytäryrityksiä, sanotun kuitenkin rajoittamatta 33 artiklan soveltamista. Kaikista tällaisista tytäryrityksistä on annettava liitetiedoissa 34 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tietoja.

3. Edellä 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa tytäryritysten tilinpäätökset tai konsolidoidut tilinpäätökset on, jos ne on julkistettava, liitettävä konsolidoituun tilinpäätökseen tai, jollei konsolidoitua tilinpäätöstä ole, emoyrityksen tilinpäätökseen taikka annettava yleisön saataville. Tällaisista asiakirjoista on voitava pyynnöstä saada jäljennös. Jäljennöksestä perittävä korvaus ei saa olla siitä aiheutuvia hallintokustannuksia suurempi.

41 artikla

1. Edellä 1 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa ja d alakohdan bb alakohdassa tarkoitettua suhteessa toisiinsa olevia yrityksiä ja niitä muita yrityksiä, jotka ovat samanlaisessa suhteessa johonkin edellä mainituista yrityksistä, pidetään tätä direktiiviä ja direktiiviä 78/660/ETY sovellettaessa sidosyrityksinä.

2. Jos jäsenvaltio säätää velvollisuudesta laatia konsolidoitu tilinpäätös 1 artiklan 1 kohdan c alakohdan, d alakohdan aa alakohdan tai 2 kohdan tai 12 artiklan 1 kohdan mukaisesti, yrityksiä, jotka ovat mainituissa artikloissa tarkoitettua suhteessa toisiinsa, ja niitä muita yrityksiä, jotka ovat samanlaisessa tai 1 kohdassa tarkoitettua suhteessa johonkin edellä mainituista yrityksistä, pidetään 1 kohdassa tarkoitettuina sidosyrityksinä.

3. Vaikka jäsenvaltio ei säätäisi velvollisuudesta laatia konsolidoitu tilinpäätös 1 artiklan 1 kohdan c alakohdan, d alakohdan aa alakohdan tai 2 kohdan taikka 12 artiklan 1 kohdan mukaisesti, se voi soveltaa tämän artiklan 2 kohtaa.

4. Sovelletaan, mitä 2 artiklassa ja 3 artiklan 2 kohdassa säädetään.

5. Jos jäsenvaltio soveltaa 4 artiklan 2 kohtaa, sen ei tarvitse soveltaa 1 kohtaa sellaisiin sidosyrityksiin, jotka ovat emoyrityksiä ja joilta tämä jäsenvaltio ei niiden oikeudellisen muodon takia edellytä tämän direktiivin mukaisen konsolidoidun tilin-

päätöksen laatimista, sekä emoyrityksiin, joiden oikeudellinen muoto on samankaltainen.

42 artikla

Korvataan direktiivin 78/660/ETY 56 artikla seuraavasti:

"56 artikla

1. Velvollisuus ilmoittaa tilinpäätöksessä direktiivin 83/349/ETY 41 artiklassa tarkoitettuja sidosyrityksiä koskevat, 9, 10 ja 23 - 26 artiklassa mainitut erät ja velvollisuus antaa näistä yrityksistä 13 artiklan 2 kohdassa, 14 artiklassa tai 43 artiklan 1 kohdan 7 alakohdassa tarkoitettuja tietoja tulee voimaan mainitun direktiivin 49 artiklan 2 kohdassa mainittuna päivänä.

2. Liitetiedoissa on ilmoitettava myös:

- sen yrityksen nimi ja kotipaikka, joka laatii sen suurimman yrityskokonaisuuden konsolidoidun tilinpäätöksen, johon yritys tytäryrityksenä kuuluu;
- sen yrityksen nimi ja kotipaikka, joka laatii sen pienimmän yrityskokonaisuuden konsolidoidun tilinpäätöksen, johon yritys tytäryrityksenä kuuluu ja joka kuuluu myös a alakohdassa tarkoitettuun yrityskokonaisuuteen;
- paikka, josta a ja b alakohdassa tarkoitetuista konsolidoiduista tilinpäätöksistä voidaan saada jäljennökset, jos sellaisia on saatavilla."

43 artikla

Korvataan direktiivin 78/660/ETY 57 artikla seuraavasti:

"57 artikla

Jäsenvaltioiden ei tarvitse, tämän kuitenkaan rajoittamatta direktiivien 68/151/ETY ja 77/91/ETY soveltamista, soveltaa tämän jäsenvaltion lainsäädännön alaisiin yhtiöihin, jotka ovat direktiivissä 83/349/ETY tarkoitettuja tytäryrityksiä, tilinpäätösten sisältöä, tilintarkastusta ja julkistamista koskevia tämän direktiivin säännöksiä, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

- emoyritys on jonkin jäsenvaltion lainsäädännön alainen;
- kaikki tytäryrityksen osakkeenomistajat tai jäsenet ovat ilmoittaneet suostumuksensa tällaisesta velvollisuudesta poikkeamiseen; tämä ilmoitus on tehtävä kultakin tilikaudelta erikseen;

- emoyritys on ilmoittanut, että se takaa kaikki tytäryrityksen tekemät sitoumukset;
- tytäryritys julkistaa b ja c alakohdassa tarkoitettut ilmoitukset direktiivin 68/151/ETY 3 artiklan mukaisesti;
- tytäryrityksen tilinpäätös on sisällytetty konsolidoituun tilinpäätökseen, jonka emoyritys on laatinut direktiivin 83/349/ETY mukaisesti;
- edellä tarkoitetusta poikkeuksesta ilmoitetaan emoyrityksen laatiman konsolidoidun tilinpäätöksen liitetiedoissa;
- tytäryritys julkistaa e alakohdassa tarkoitettua konsolidoidun tilinpäätöksen, konsolidoidun toimintakertomuksen ja tilintarkastuksen suorittamisesta vastuussa olevien henkilöiden kertomuksen noudattaen jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyä, direktiivin 68/151/ETY 3 artiklan mukaista menettelyä."

44 artikla

Korvataan direktiivin 78/660/ETY 58 artikla seuraavasti:

"58 artikla

Jäsenvaltion ei tarvitse soveltaa tuloslaskelman tilintarkastusta ja julkistamista koskevia tämän direktiivin säännöksiä tämän jäsenvaltion lainsäädännön alaisiin yhtiöihin, jotka ovat direktiivissä 83/349/ETY tarkoitettuja emoyrityksiä, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

- emoyritys laatii direktiivin 83/349/ETY mukaisesti konsolidoidun tilinpäätöksen, johon se sisältyy;
- edellä tarkoitetusta poikkeuksesta ilmoitetaan emoyrityksen tilinpäätöksen liitetiedoissa;
- edellä tarkoitetusta poikkeuksesta ilmoitetaan emoyrityksen laatiman konsolidoidun tilinpäätöksen liitetiedoissa;
- tämän direktiivin mukaisesti laskettu emoyrityksen tulos tilikaudelta ilmoitetaan emoyrityksen taseessa."

45 artikla

Korvataan direktiivin 78/660/ETY 59 artikla seuraavasti:

"59 artikla

1. Jäsenvaltio voi vaatia tai sallia, että 17 artiklassa tarkoitetut omistusyhteydet yrityksissä, joiden liiketoiminnan ja rahoituksen johtamisen suhteen käytetään huomattavaa vaikutusvaltaa, ilmoitetaan taseessa 2 - 9 kohdan mukaisesti olosuhteiden mukaan erien "osuudet sidosyrityksissä" tai "omistusyhteydet" alainerinä. Yrityksen on katsottava käyttävän huomattavaa vaikutusvaltaa toisessa yrityksessä, jos sillä on vähintään 20 prosenttia yrityksen osakkeenomistajien tai jäsenten äänimäärästä. Sovelletaan, mitä direktiivin 83/349/ETY 2 artiklassa säädetään.

2. Kun tätä artiklaa ensimmäisen kerran sovelletaan 1 kohdassa tarkoitettuun omistusyhteyteen, omistusyhteys on ilmoitettava taseessa:

a) 31 - 42 artiklan mukaisesti kirjanpitoarvona. Tämän arvon ja sitä osuutta omasta pääomasta, jota tuo omistusyhteys edustaa, vastaavan määrän välinen ero ilmoitetaan erikseen taseessa tai liitetiedoissa. Ero lasketaan siltä päivältä, jona tätä menetelmää käytetään ensimmäisen kerran; tai

b) määränä, joka vastaa sitä osuutta osakkuusyrityksen omasta pääomasta, jota tuo omistusyhteys edustaa. Tämän määrän ja 31 - 42 artiklan mukaisesti lasketun kirjanpitoarvon välinen ero ilmoitetaan erikseen taseessa tai liitetiedoissa. Ero lasketaan siltä päivältä, jona tätä menetelmää käytetään ensimmäisen kerran.

c) Jäsenvaltio voi säätää, että on sovellettava joko a tai b alakohtaa. Taseessa tai liitetiedoissa on ilmoitettava, onko sovellettu a vai b alakohtaa.

d) Lisäksi jäsenvaltio voi vaatia tai sallia, että a ja b alakohtaa sovellettaessa ero lasketaan omistusyhteyden hankintapäivältä tai siltä päivältä, jona osakkeista ja osuuksista muodostui omistusyhteys, jos ne on hankittu eri ajankohtina.

3. Jos sellaisen yrityksen varat tai vastuut, jossa 1 kohdassa tarkoitettu omistusyhteys on, on arvostettu noudattaen muita arvostusmenetelmiä kuin yhtiön tilinpäätöstä laadittaessa, ne voidaan 2 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettua eron laskemista varten arvostaa uudelleen nou-

dattaen yhtiön tilinpäätöksen laatimisessa sovellettuja arvostussääntöjä. Jos tällaista uudelleenarvostusta ei ole tehty, siitä on ilmoitettava liitetiedoissa. Jäsenvaltio voi vaatia, että tällainen uudelleenarvostus tehdään.

4. Edellä 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuun kirjanpitoarvoon tai b alakohdassa tarkoitettuun määrään, joka vastaa omistusyhteyden osuutta omasta pääomasta, on lisättävä tai siitä on vähennettävä määrä, joka vastaa omistusyhteyden osakkuusyrityksen omasta pääomasta edustaman osuuden muutoksia tilikaudella; siitä on vähennettävä omistusyhteydelle kuuluva osa tuotonjaosta.

5. Siltä osin kuin 2 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettua positiivista eroa ei voida kohdistaa mihinkään varojen tai vastuiden ryhmään, sitä on käsiteltävä "liikearvoa" koskevien säännöksiin mukaisesti.

6. a) Tällaisille omistusyhteyksille kuuluvat osuudet osakkuusyrityksen tuloksesta ilmoitetaan tuloslaskelmassa asianmukaisesti otsikoituna erillisenä eränä.

b) Jos tämä erä on suurempi kuin jo saatujen tai saatavissa olevien tuottojen määrä, erotus on siirrettävä rahastoon, jota ei voida jakaa osakkeenomistajille tai jäsenille.

c) Jäsenvaltiot voivat vaatia tai sallia, että 1 kohdassa tarkoitetuille omistusyhteyksille kuuluva osuus tuloksesta merkitään tuloslaskelmaan vain siltä osin, kuin se vastaa jo saatuja tai saatavissa olevia tuottoja.

7. Direktiivin 83/349/ETY 26 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetut vähennykset tehdään siltä osin kuin niiden perusteet ovat tiedossa tai saatavilla. Sovelletaan, mitä tuon direktiivin 26 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään.

8. Jos yritys, jossa 1 kohdassa tarkoitettu omistusyhteys on, laatii konsolidoidun tilinpäätöksen, edellä olevia säännöksiä sovelletaan tällaisessa tilinpäätöksessä ilmoitettua omaan pääomaan.

9. Tätä artiklaa ei tarvitse soveltaa, jos 1 kohdassa tarkoitettu omistusyhteys ei ole merkittävä 2 artiklan 3 kohdan tavoitteiden kannalta."

46 artikla

Korvataan direktiivin 78/660/ETY 61 artikla seuraavasti:

"61 artikla

Jäsenvaltion ei tarvitse soveltaa tämän jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön alaisiin yhtiöihin, jotka ovat direktiivissä 83/349/ETY tarkoitettuja emoyrityksiä, kyseisten yritysten oman pääoman määrää sekä tulosta koskevia tämän direktiivin 43 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan säännöksiä:

- a) jos kyseiset yritykset sisältyvät tuon emoyrityksen laatimaan konsolidoituun tilinpäätökseen tai direktiivin 83/349/ETY 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun suuremman yrityskokonaisuuden konsolidoituun tilinpäätökseen; tai
- b) jos kyseisten yritysten pääomaan kohdistuvat oikeudet merkitään 59 artiklan mukaisesti emoyhtiön tilinpäätökseen tai konsolidoituun tilinpäätökseen, jonka tuo emoyritys laatii direktiivin 83/349/ETY 33 artiklan mukaisesti."

47 artikla

Direktiivin 78/660/ETY 52 artiklassa tarkoitettua yhteyskomitean tehtävänä on myös:

- a) helpottaa tämän direktiivin yhdenmukaista soveltamista säännöllisin neuvotteluin, jotka koskevat erityisesti sen soveltamiseen liittyviä käytännön ongelmia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta perustamissopimuksen 169 ja 170 artiklan soveltamista;
- b) neuvoa tarvittaessa komissiota tähän direktiiviin tehtävistä lisäyksistä tai muutoksista.

48 artikla

Tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltion sellaisen lainsäädännön soveltamiseen, jonka mukaan konsolidoidut tilinpäätökset on, jos niihin sisältyy yrityksiä, jotka eivät ole tämän jäsenvaltion

lainsäädännön alaisia, talletettava rekisteriin, johon tällaisten yritysten sivuliikkeet on merkitty.

49 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset 1 päivään tammikuuta 1988 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltio voi säätää, että 1 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä sovelletaan ensimmäisen kerran 1 päivänä tammikuuta 1990 tai kalenterivuonna 1990 alkavien tilikausien konsolidoituihin tilinpäätöksiin.

3. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että ne toimittavat tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

50 artikla

1. Viiden vuoden kuluttua 49 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua päivästä neuvosto komission ehdotuksesta arvioi 1 artiklan 1 kohdan d alakohdan 2 alakohtaa, 4 artiklan 2 kohtaa, 5 ja 6 artiklaa, 7 artiklan 1 kohtaa sekä 12, 43 ja 44 artiklaa ja tarvittaessa muuttaa niitä tämän direktiivin soveltamisesta saadun kokemuksen, tämän direktiivin tavoitteiden sekä tuon ajankohdan taloudellisen tilanteen ja rahaolojen perusteella.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, ei rajoita direktiivin 78/660/ETY 53 artiklan 2 kohdan soveltamista.

51 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 13 päivänä kesäkuuta 1983.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H. TIETMEYER

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 8 päivänä marraskuuta 1990,
tilinpäätöksistä annetun direktiivin 78/660/ETY ja konsolidoiduista tilinpäätöksistä annetun
direktiivin 83/349/ETY muuttamisesta pieniä ja keskisuuria yhtiöitä koskevien poikkeusten
ja tilinpäätöstietojen ECUina julkistamisen osalta**

(90/604/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

erityisesti osakeyhtiöiden (julkinen osakeyhtiö, "public limited liability company") ja rajavastuuyhtiöiden (yksityinen osakeyhtiö, "private limited liability company") tilinpäätösten ja toimintakertomusten esittämistä ja sisältöä, niissä käytettyjä arvostusmenetelmiä sekä niiden julkistamista koskevien kansallisten säännösten yhdenmukaistamisesta säädetään direktiivissä 78/660/ETY⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjalla,

pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskevia hallintomenettelyjä olisi yksinkertaistettava pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskevasta toimenpideohjelmasta 3 päivänä marraskuuta 1986 annetun neuvoston päätöslauselman⁽⁵⁾ ja liiketoimintaympäristön parantamisesta sekä yritysten, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten, kehityksen edistämiseksi yhteisössä 30 päivänä kesäkuuta 1988 annetun neuvoston päätöslauselman⁽⁶⁾

mukaisesti, mikä edellyttää erityisesti direktiivistä 78/660/ETY johtuvien velvollisuuksien huomattavaa yksinkertaistamista,

direktiivin 78/660/ETY 53 artiklan 2 kohdan nojalla on aihetta arvioida toistamiseen pienten ja keskisuurten yritysten määrittämisessä sovellettavia raja-arvoja,

tilinpäätösten laatimista, tarkastamista ja julkistamista koskevia poikkeuksia, joista jäsenvaltiot voivat direktiivin 78/660/ETY mukaan säätää, tulisi tehdä enemmän pienten yhtiöiden osalta,

jäsenvaltioiden tulisi voida sallia, että yhtiöt eivät ilmoita tilinpäätöksen liitetiedoissa eräitä tietoja, jotka koskevat yhtiön hallinto- tai johtoelimen jäsenille maksettuja palkkioita, jos tällaisten tietojen perusteella on mahdollista saada selville tällaisen elimen tietyn jäsenen asema,

on myös aiheellista antaa jäsenvaltioille mahdollisuus lieventää pienille yhtiöille asetettuja, tilinpäätöksen laatimista ja julkistamista koskevia velvollisuuksia; jäsenvaltioiden tulisi voida vapauttaa tällaiset yhtiöt velvollisuudesta ilmoittaa tilinpäätöksen liitetiedoissa eräitä tietoja, joita voidaan pitää pienten yhtiöiden kannalta vähämerkityksisinä; samasta syystä jäsenvaltioilla tulisi voida vapauttaa tällaiset yhtiöt velvollisuudesta laatia toimintakertomus, jos yhtiöt ilmoittavat tilinpäätöksen liitetiedoissa direktiivin 77/91/ETY⁽⁷⁾ 22 artiklan 2 kohdassa tarkoitettut tiedot omien osakkeiden hankinnasta, ja

⁽¹⁾ EYVL N:o C 287, 11.11.1986, s. 5;
EYVL N:o C 318, 20.12.1989, s. 12

⁽²⁾ EYVL N:o C 158, 26.6.1989, s. 257 ja 24 päivänä loka-kuuta 1990 tehty päätös (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL N:o C 139, 5.6.1989, s. 42

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 222, 14.8.1978, s. 11

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 287, 14.11.1986, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o C 197, 27.7.1988, s. 6

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 26, 31.1.1977, s. 1

on tärkeää edistää Euroopan rahapoliittista yhdentymistä ainakin sallimalla yhtiöiden julkistaa tilinpäätöstietonsa ECUina; tämä on vain lisämahdollisuus, eikä se muuta sellaisten yhtiöiden asemaa, jotka jo nykyisin voivat käyttää ECUa tilinpäätöksensä laatimisessa ja julkistamisessa; tältä osin direktiivejä 78/660/ETY ja 83/349/ETY⁽¹⁾, sellaisina kuin ne ovat muutettuina Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjalla, olisi selvennettävä velvoittamalla yhtiöt, jotka voivat käyttää tätä mahdollisuutta, ilmoittamaan käytetty vaihtokurssi tilinpäätöksen liitetiedoissa,

"1. Tässä direktiivissä noudatetaan ECU:n määritelmää, joka on annettu asetuksessa (ETY) N:o 3180/78⁽²⁾, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (ETY) N:o 2626/84⁽³⁾ ja asetuksella (ETY) N:o 1971/89⁽⁴⁾."

Vasta-arvo kansallisessa valuutassa lasketaan 8 päivänä marraskuuta 1990 sovelletun kurssin mukaan.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 379, 30.12.1978, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o L 247, 16.9.1984, s. 1

⁽³⁾ EYVL N:o L 189, 4.7.1989, s. 1"

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiivin 78/660/ETY 11 artiklaa seuraavasti:

1. Korvataan "taseen loppusumma: 1 550 000 ECUa" ilmaisulla "taseen loppusumma: 2 000 000 ECUa".
2. Korvataan "nettoliikevaihto: 3 200 000 ECUa" ilmaisulla "nettoliikevaihto: 4 000 000 ECUa".
3. Lisätään kohta seuraavasti:

"Jäsenvaltioiden ei tarvitse soveltaa 15 artiklan 3 kohdan a alakohdtaa ja 4 kohtaa lyhennettyyn taseeseen".

Edellä mainittujen ECUina ilmaistujen rahamäärien muuttaminen on toinen direktiivin 78/660/ETY 53 artiklan 2 kohdassa säädetty viisivuotiskausittain tehtävä muutos.

2 artikla

Muutetaan direktiivin 78/660/ETY 27 artiklaa seuraavasti:

1. Korvataan "taseen loppusumma: 6 200 000 ECUa" ilmaisulla "taseen loppusumma 8 000 000 ECUa".
2. Korvataan "nettoliikevaihto: 12 800 000 ECUa" ilmaisulla "nettoliikevaihto: 16 000 000 ECUa".

Edellä mainittujen ECUina ilmaistujen rahamäärien muutos on toinen direktiivin 78/660/ETY 53 artiklan 2 kohdassa säädetty viisivuotiskausittain tehtävä muutos.

3 artikla

Korvataan direktiivin 78/660/ETY 53 artiklan 1 kohta seuraavasti:

4 artikla

Lisätään direktiivin 78/660/ETY 43 artiklaan kohta seuraavasti:

"3. Jäsenvaltiot voivat olla vaatimatta 1 kohdan 12 alakohdassa tarkoitettujen tietojen antamista, jos niiden perusteella on mahdollista saada selville tällaisen elimen tietyn jäsenen asema."

5 artikla

Korvataan direktiivin 78/660/ETY 44 artikla seuraavasti:

"44 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat sallia, että 11 artiklassa tarkoitettujen yhtiöiden laativat lyhennetyt liitetiedot ilman 43 artiklan 1 kohdan 5 - 12 alakohdassa tarkoitettuja tietoja. Liitetiedoissa on kuitenkin annettava 43 artiklan 1 kohdan 6 alakohdassa tarkoitettujen kaikkien kyseisten erien yhteismääränä.

2. Jäsenvaltiot voivat myös sallia, että 1 kohdassa tarkoitettujen yhtiöiden vapautetaan velvollisuudesta antaa liitetiedoissa 15 artiklan 3 kohdan a alakohdassa ja 4 kohdassa, 18 ja 21 artiklassa, 29 artiklan 2 kohdassa, 30 artiklan toisessa alakohdassa, 34 artiklan 2 kohdassa, 40 artiklan 2 kohdassa ja 42 artiklan toisessa alakohdassa tarkoitettujen tietojen.

3. Sovelletaan, mitä 12 artiklassa säädetään."

6 artikla

Lisätään direktiivin 78/660/ETY 46 artiklaan kohta seuraavasti:

"3. Jäsenvaltiot voivat vapauttaa 11 artiklassa tarkoitettujen yhtiöiden velvollisuudesta laatia toimintakertomus, jos liitetiedoissa annetaan direktiivin 77/91/ETY 22 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen omien osakkeiden hankkimisesta."

⁽¹⁾ EYVL N:o L 193, 18.7.1983, s. 1

7 artikla

Korvataan direktiivin 78/660/ETY 47 artiklan 2 kohdan b alakohta seuraavasti:

"b) lyhennetyt liitetiedot 44 artiklan mukaisesti."

8 artikla

Lisätään direktiiviin 78/660/ETY artikla seuraavasti:

"50 a artikla

Tilinpäätöstiedot voidaan julkistaa valuuttana, jota on käytetty tilinpäätöstä laadittaessa, ja ECUina käyttäen tilinpäätöspäivän vaihtokurssia. Käytetty vaihtokurssi on ilmoitettava liitetiedoissa."

9 artikla

Lisätään direktiiviin 83/349/ETY artikla seuraavasti:

"38 a artikla

Konsolidoitu tilinpäätös voidaan julkistaa valuuttana, jota on käytetty tällaista tilinpäätöstä laadittaessa, ja ECUina

käyttäen tilinpäätöspäivän vaihtokurssia. Käytetty vaihtokurssi on ilmoitettava liitetiedoissa."

10 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 1 päivään tammikuuta 1993 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltiot voivat säätää, että tätä direktiiviä sovelletaan ensimmäisen kerran vasta 1 päivänä tammikuuta 1995 tai kalenterivuonna 1995 alkavien tilikausien tilinpäätöksiin.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

11 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 8 päivänä marraskuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. ROMITA

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 8 päivänä marraskuuta 1990,
tilinpäätöksistä annetun direktiivin 78/660/ETY ja konsolidoiduista tilinpäätöksistä annetun
direktiivin 83/349/ETY muuttamisesta niiden soveltamisalan osalta**

(90/605/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

direktiiviä 78/660/ETY⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 90/604/ETY⁽⁵⁾, sovelletaan erityisesti osakeyhtiöiden (julkinen osakeyhtiö, "public limited liability company") ja rajavastuuyhtiöiden (yksityinen osakeyhtiö, "private limited liability company") tilinpäätöksiin, koska ulkopuolisten ainoana suojana tällaisissa yhtiöissä on yhtiöarallisuus,

direktiivin 83/349/ETY⁽⁶⁾ mukaan, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 90/604/ETY, jäsenvaltioiden on vaadittava konsolidoidun tilinpäätöksen laatimista vain yhtiöiltä, joihin sovelletaan direktiiviä 78/660/ETY,

yhteisössä on huomattavan paljon ja yhä enemmän avoimia yhtiöitä ja kommandiittiyhtiöitä, joiden kaikki vastuunalaiset yhtiömiehet ovat joko osakeyhtiöitä tai rajavastuuyhtiöitä,

nämä vastuunalaiset yhtiömiehet voivat olla myös yhtiöitä, jotka eivät ole minkään jäsenvaltion lainsäädännön alaisia, mutta jotka oikeudellisen muotonsa puolesta voidaan rinnastaa direktiivissä 68/151/ETY⁽⁷⁾ tarkoitettuihin yhtiöihin,

mainittujen direktiivien hengen ja tavoitteiden vastaista olisi sallia, että yhteisön säännöt eivät koske tällaisia avoimia yhtiöitä ja kommandiittiyhtiöitä,

kahden kyseessä olevan direktiivin soveltamisalaa koskevia säännöksiä olisi sen vuoksi nimenomaisesti täydennettävä,

on tärkeää, että sellaisten yritysten nimi, kotipaikka ja oikeudellinen muoto, joissa osakeyhtiö tai rajavastuuyhtiö on vastuunalaisena yhtiömiehenä, ilmoitetaan tällaisen yhtiömiehen tilinpäätöksen liitetiedoissa,

velvollisuus laatia, julkistaa ja tarkastuttaa avoimien yhtiöiden ja kommandiittiyhtiöiden tilinpäätökset voidaan myös säätää koskemaan tällaista vastuunalaista yhtiömiestä; pitäisi myös

olla mahdollista sisällyttää nämä yhtiöt konsolidoituun tilinpäätökseen, jonka tällainen yhtiömiestä laatii tai joka laaditaan ylempällä tasolla yrityskokonaisuudessa, ja

joitakin avoimia yhtiöitä, joihin tätä direktiiviä sovelletaan, ei tarvitse rekisteröidä jäsenvaltiossa, jossa niillä on kotipaikka, minkä vuoksi tilinpäätöstä koskevien velvollisuuksien soveltaminen niihin on vaikeaa; erityisesti näissä tapauksissa tarvitaan erityisiä säännöksiä sen mukaan, ovatko vastuunalaiset yhtiömiehet saman jäsenvaltion, toisen jäsenvaltion vai kolmannen maan lainsäädännön alaisia yrityksiä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiiviä 78/660/ETY seuraavasti:

1. Lisätään 1 artiklan 1 kohtaan alakohdat seuraavasti:

"Tässä direktiivissä säädetyssä yhteensovittamistoimenpiteitä sovelletaan myös seuraavia yhtiömuotoja koskeviin jäsenvaltioiden lakeihin, asetuksiin ja hallinnollisiin määräyksiin:

a) Saksassa:

die offene Handelsgesellschaft, die Kommanditgesellschaft;

b) Belgiassa:

la société en nom collectif / de vennootschap onder firma,
la société en commandité simple / de gewone commanditaire vennootschap;

c) Tanskassa:

interessentskaber, kommanditselskaber;

d) Ranskassa:

la société en nom collectif, la société en commandite simple;

e) Kreikassa:

η ομόρρυθμος εταιρεία, η ετερόρρυθμος εταιρεία;

f) Espanjassa:

sociedad colectiva, sociedad en comandita simple;

g) Irlannissa:

partnerships, limited partnerships, unlimited companies;

⁽¹⁾ EYVL N:o C 144, 11.6.1986, s. 10

⁽²⁾ EYVL N:o C 125, 11.5.1987, s. 140

⁽³⁾ EYVL N:o C 328, 22.12.1986, s. 43

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 222, 14.8.1978, s. 11

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 317, 16.11.1990, s. 57-57

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 193, 18.7.1983, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 65, 14.3.1968, s. 8

- h) Italiassa:
la società in nome collettivo, la società in accomandita semplice;
- i) Luxemburgissa:
la société en nom collectif, la société en commandite simple;
- j) Alankomaissa:
de vennootschap onder firma, de commanditaire vennootschap;
- k) Portugalissa:
sociedade em nome colectivo, sociedade em comandits simples;
- l) Yhdistyneessä kuningaskunnassa:
partnerships, limited partnerships, unlimited companies;

joiden kaikki vastuunalaiset yhtiömiehet ovat yhtiömuodoltaan 1 alakohdassa tarkoitettuja yhtiöitä tai yhtiöitä, jotka eivät ole minkään jäsenvaltion lainsäädännön alaisia, mutta jotka oikeudellisen muotonsa puolesta voidaan rinnastaa direktiivissä 68/151/ETY tarkoitettuihin yhtiöihin.

Tätä direktiiviä sovelletaan myös sellaisiin yhtiömuodoltaan toisessa alakohdassa tarkoitettuihin yhtiöihin, joiden kaikki vastuunalaiset yhtiömiehet ovat yhtiömuodoltaan siinä tai ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja yhtiöitä.”;

2. Lisätään 43 artiklan 1 kohdan 2 alakohtaan alakohta seuraavasti:

”Jokaisen sellaisen yrityksen nimi, kotipaikka sekä oikeudellinen muoto, jonka vastuunalainen yhtiömies kyseinen yhtiö on. Nämä tiedot voidaan jättää antamatta, jos ne ovat 2 artiklan 3 kohdan tavoitteiden kannalta vähämerkityksisiä”;

3. Lisätään 47 artiklan kohta seuraavasti:

”1 a. Edellä 1 artiklan 1 kohdan toisessa ja kolmannessa alakohdassa tarkoitettujen yhtiön (kyseinen yritys) jäsenvaltio voi vapauttaa sen velvollisuudesta julkistaa tilinpäätöksensä direktiivin 68/151/ETY 3 artiklan mukaisesti, jos tilinpäätös on yleisön saatavilla sen kotipaikassa ja jos:

- a) kyseisen yrityksen kaikki vastuunalaiset yhtiömiehet ovat muun kuin sen jäsenvaltion, jonka lainsäädännön alainen kyseinen yritys on, lainsäädännön alaisia 1 alakohdassa tarkoitettuja yhtiöitä, eikä mikään noista yhtiöistä julkista kyseisen yrityksen tilinpäätöstä oman tilinpäätöksensä yhteydessä; tai
- b) mikään vastuunalaisista yhtiömiehistä ei ole jonkin jäsenvaltion lainsäädännön alainen yhtiö, mutta ne voidaan oikeudellisen muotonsa puolesta rinnastaa direktiivissä 68/151/ETY tarkoitettuihin yhtiöihin.

Tilinpäätöksestä on voitava pyynnöstä saada jäljennös. Jäljennöksestä perittävä korvaus ei saa olla siitä aiheutuvia hallinnollisia kustannuksia suurempi. On säädettävä asian-

mukaiset seuraamukset sen varalta, ettei tässä artikkelissa säädettyjä julkistamisvelvollisuuksia noudateta.”;

4. Lisätään artikla seuraavasti:

”57 a artikla

1. Jäsenvaltiot voivat vaatia, että tämän jäsenvaltion lainsäädännön alaiset 1 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen yhtiöiden, jotka ovat jonkin 1 artiklan 1 kohdan toisessa tai kolmannessa alakohdassa tarkoitettujen yhtiön (kyseinen yritys) vastuunalaisia yhtiömiehiä, laativat, tarkastuttavat ja julkistavat omien tilinpäätöksensä yhteydessä kyseisen yrityksen tilinpäätöksen tämän direktiivin säännösten mukaisesti.

Tällöin tässä direktiivissä säädetyt vaatimukset eivät koske kyseistä yritystä.

2. Jäsenvaltioiden ei tarvitse soveltaa tässä direktiivissä säädettyjä vaatimuksia kyseiseen yritykseen, jos:

a) toisen jäsenvaltion lainsäädännön alainen yhtiö, joka on kyseisen yrityksen vastuunalainen yhtiömies, laatii, tarkastuttaa ja julkistaa kyseisen yrityksen tilinpäätöksen tämän direktiivin säännösten mukaisesti;

b) kyseinen yritys sisältyy konsolidoituun tilinpäätökseen, jonka sen vastuunalainen yhtiömies laatii, tarkastuttaa ja julkistaa direktiivin 83/349/ETY mukaisesti, taikka jos kyseinen yritys sisältyy sellaisen suuremman yrityskokonaisuuden konsolidoituun tilinpäätökseen, jonka jonkin jäsenvaltion lainsäädännön alainen emoyritys laatii, tarkastuttaa ja julkistaa direktiivin 83/349/ETY mukaisesti. Tästä poikkeuksesta on ilmoitettava konsolidoidun tilinpäätöksen liitetiedoissa.

3. Näissä tapauksissa kyseisen yrityksen on ilmoitettava kaikille, jotka sitä pyytävät, sen yrityksen nimi, joka julkistaa tällaisen tilinpäätöksen.”

2 artikla

Muutetaan direktiiviä 83/349/ETY seuraavasti:

1. Lisätään 4 artiklan 1 kohtaan alakohta seuraavasti:

”Mitä ensimmäisessä alakohdassa säädetään, sovelletaan myös, jos emoyritys taikka yksi tai useampi tytäryritys on yhtiömuodoltaan direktiivin 78/660/ETY 1 artiklan 1 alakohdan toisessa tai kolmannessa alakohdassa tarkoitettu yhtiö.”;

2. Korvataan 4 artiklan 2 kohta seuraavasti:

”2. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin sallia poikettavan 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua velvollisuudesta, jos emoyritys ei ole yhtiömuodoltaan tämän direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa tai direktiivin 78/660/ETY 1 artiklan 1 kohdan toisessa tai kolmannessa alakohdassa tarkoitettu yhtiö.”

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 1 päivään tammikuuta 1993 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltiot voivat säätää, että 1 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä sovelletaan ensimmäisen kerran 1 päivänä tammikuuta 1995 tai kalenterivuonna 1995 alkavien tilikausien tilinpäätöksiin ja konsolidoituihin tilinpäätöksiin.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset

kirjallisina komissiolle.

4 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 8 päivänä marraskuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. ROMITA

KAHDEKSAS NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 10 päivänä huhtikuuta 1984,
perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla, lakisääteisten tilintarkastusten suorittamisesta vastuussa olevien henkilöiden hyväksymisestä

(84/253/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

direktiivin 78/660/ETY⁽⁴⁾ mukaan yhden tai useamman henkilön, jolla on oikeus tarkastaa tilejä, on tarkastettava yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden tilinpäätökset, ja tästä tarkastuksesta voidaan vapauttaa vain mainitun direktiivin 11 artiklassa tarkoitetut yhtiöt,

edellä mainittua direktiiviä on täydennetty konsolidoiduista tilinpäätöksistä annetulla direktiivillä 83/349/ETY⁽⁵⁾,

tulisi yhdenmukaistaa niiden henkilöiden kelpoisuusvaatimukset, joilla on oikeus suorittaa tilinpäätösasiakirjojen lakisääteistä tarkastusta; tulisi varmistaa, että nämä henkilöt ovat riippumattomia ja hyvämaineisia,

tilinpäätösasiakirjojen lakisääteisen tarkastuksen edellyttämä hyvä teoreettinen tieto sekä taito soveltaa sitä käytännössä on varmistettava ammatillisella tutkinnolla,

jäsenvaltioilla tulisi olla oikeus hyväksyä henkilöitä, jotka eivät täytä kaikkia teoreettista koulutusta koskevia vaatimuksia, mutta jotka kuitenkin ovat pitkään harjoittaneet ammattia, jossa he ovat saaneet riittävän kokemuksen rahoituksen, oikeustieteen ja laskentatoimen aloilta, ja suorittaneet ammatillisen tutkinnon,

jäsenvaltioilla tulisi myös olla oikeus antaa siirtymäsäännöksiä ammatinharjoittajien eduksi,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 112, 13.5.1978, s. 6;

EYVL N:o C 317, 18.12.1975, s. 6

⁽²⁾ EYVL N:o C 140, 5.6.1979, s. 154

⁽³⁾ EYVL N:o C 171, 9.7.1979, s. 30

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 222, 14.8.1978, s. 11

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 193, 18.7.1983, s. 1

jäsenvaltiot voivat hyväksyä sekä luonnollisia henkilöitä että tilintarkastusyhteisöjä, jotka voivat olla oikeushenkilöitä taikka muita yhtiöitä tai yhteisöjä,

luonnollisten henkilöiden, jotka suorittavat tilinpäätösasiakirjojen lakisääteistä tarkastusta tällaisten tilintarkastusyhteisöjen lukuun, on täytettävä tässä direktiivissä säädetyt vaatimukset,

jäsenvaltio voi hyväksyä henkilöitä, jotka ovat saaneet toisessa valtiossa kelpoisuuden, joka vastaa tässä direktiivissä säädettyä,

jäsenvaltion, joka tätä direktiiviä annettaessa hyväksyy tässä direktiivissä säädetyt vaatimukset täyttäviä henkilöitä, joiden ammatillinen tutkinto ei kuitenkaan vastaa korkeakoulun loppututkintoa, olisi myöhemmin toteutettavaan yhteensovittamiseen saakka tietyn edellytyksin sallittava jatkaa erityisen hyväksymisen antamista tällaisille henkilöille enintään tietynkokoisten yhtiöiden ja yrityskokonaisuuksien tilinpäätösasiakirjojen lakisääteiseen tarkastukseen, jos kyseinen jäsenvaltio ei ole käyttänyt yhteisön direktiivissä säädettyjä mahdollisuuksia myöntää poikkeuksia konsolidoitujen tilinpäätösten laatimisesta,

tämä direktiivi ei koske tilinpäätösasiakirjojen lakisääteisen tarkastuksen suorittamisesta vastuussa olevien henkilöiden sijoittautumisoikeutta tai palvelujen tarjoamisen vapautta, ja

tällaiseen tarkastukseen muiden jäsenvaltioiden kansalaisille annetun hyväksymisen tunnustamisesta tullaan antamaan erityissäännökset direktiiveillä, jotka koskevat ammattiin ryhtymistä ja ammatin harjoittamista rahoituksen, talouden ja laskentatoimen alalla sekä vapautta tarjota näiden alojen palveluja,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I JAKSO

Soveltamisala

1 artikla

1. Tässä direktiivissä säädettyjä yhteensovittamistoimenpiteitä sovelletaan jäsenvaltioiden lakeihin, asetuksiin ja hallinnollisiin määräyksiin, jotka koskevat henkilöitä, jotka ovat vastuussa:

- a) yhtiöiden tilinpäätösten lakisääteisen tarkastuksen suorittamisesta ja sen todentamisesta, että toimintakertomukset ovat yhdenmukaisia tilinpäätöksien kanssa, sikäli kuin yhteisön oikeudessa edellytetään tällaista tarkastusta ja todentamista;
- b) yrityskokonaisuuksien konsolidoitujen tilinpäätösten lakisääteisen tarkastuksen suorittamisesta ja sen todentamisesta, että konsolidoidut toimintakertomukset ovat yhdenmukaisia konsolidoitujen tilinpäätöksien kanssa, sikäli kuin yhteisön oikeudessa edellytetään tällaista tarkastusta ja todentamista.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut henkilöt voivat olla, sen mukaan kuin jäsenvaltion lainsäädännössä säädetään, luonnollisia henkilöitä taikka oikeushenkilöitä, muita yhtiöitä tai yhteisöjä (tilintarkastusyhteisöt, joita tarkoitetaan tässä direktiivissä).

II JAKSO

Hyväksymistä koskevat säännökset

2 artikla

1. Vain hyväksytyt henkilöt voivat suorittaa 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen lakisääteisen tarkastuksen. Jäsenvaltion viranomaiset voivat hyväksyä vain:

- a) luonnollisia henkilöitä, jotka täyttävät ainakin 3 – 19 artiklassa säädetyt vaatimukset;
- b) tilintarkastusyhteisöjä, jotka täyttävät ainakin seuraavat edellytykset:
 - i) luonnollisten henkilöiden, jotka suorittavat tilintarkastusyhteisön lukuun 1 artiklassa tarkoitettujen asiakirjojen tarkastuksen, on täytettävä ainakin 3 – 19 artiklassa säädetyt vaatimukset; jäsenvaltio voi vaatia, että myös tällaisten luonnollisten henkilöiden on oltava hyväksytyt;
 - ii) äänimäärän enemmistön on oltava sellaisilla henkilöillä tai tilintarkastusyhteisöillä, jotka täyttävät ainakin 3 – 19 artiklassa säädetyt vaatimukset, lukuun ottamatta 11 artiklan 1 kohdan b alakohtaa; jäsenvaltio voi vaatia, että myös tällaisten luonnollisten henkilöiden tai tilintarkastusyhteisöjen on oltava hyväksytyt. Jos jäsenvaltiossa ei tätä direktiiviä annettaessa ole säännöksiä tällaista enemmistöä koskevasta vaatimuksesta, sen ei tarvitse säätää siitä, jos tilintarkastusyhteisön kaikki osakkeet tai osuudet ovat nimetyille henkilölle asetettuja ja ne voidaan siirtää vain tilintarkastusyhteisö-

teisön suostumuksella tai, jos jäsenvaltiossa niin säädetään, toimivaltaisen viranomaisen luvalla;

- iii) tilintarkastusyhteisön hallinto- tai johtolimen jäsenten enemmistön on oltava luonnollisia henkilöitä tai tilintarkastusyhteisöjä, jotka täyttävät ainakin 3 - 19 artiklassa säädetty vaatimukset; jäsenvaltio voi vaatia, että myös tällaisten luonnollisten henkilöiden tai tilintarkastusyhteisöjen on oltava hyväksytyjä. Jos kyseisessä toimielimessä on vain kaksi jäsentä, ainakin toisen on täytettävä nämä vaatimukset.

Tilintarkastusyhteisön hyväksyminen on peruutettava, jos jokin b alakohdassa säädettyistä edellytyksistä ei enää täytetä, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 14 artiklan 2 kohdan soveltamista. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin säätää enintään kahden vuoden pituisesta määräajasta, jonka päätyttyä b alakohdan ii ja iii alakohdassa säädetty vaatimukset on täytettävä.

2. Tätä direktiiviä sovellettaessa ammatillisilla yhteisöillä on sama toimivalta kuin jäsenvaltioiden viranomaisilla, jos ne kansallisen lainsäädännön mukaan saavat suorittaa tässä direktiivissä tarkoitettuja hyväksymisiä.

3 artikla

Jäsenvaltion viranomaiset saavat hyväksyä ainoastaan hyvämaineisia henkilöitä, jotka eivät harjoita toimintaa, joka tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaan on yhteensopimatonta 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen lakisääteisen tarkastuksen kanssa.

4 artikla

Luonnollinen henkilö voidaan hyväksyä suorittamaan 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen lakisääteistä tarkastusta vasta, kun hän on korkeakoulukelpoisuuden saavutettuaan suorittanut teoreettisen koulutusohjelman mukaiset opinnot ja vaadittavan käytännön harjoittelun sekä suorittanut valtion järjestämän tai tunnustaman ammatillisen tutkinnon, joka on korkeakoulun loppututkinnon tasoinen.

5 artikla

Edellä 4 artiklassa tarkoitettua ammatillisen tutkinnon on taattava tarpeellinen teoreettinen perehtyneisyys 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen lakisääteisen tarkastuksen kannalta tärkeisiin oppiaineisiin, sekä taito soveltaa tällaista tietoa käytännössä.

Ainakin osan tutkinnosta on oltava kirjallinen.

6 artikla

Tutkintoon sisältyvän teoreettisen tiedon kokeen tulee käsittää erityisesti seuraavat oppiaineet:

- a) - tilintarkastus,
 - tilinpäätösanalyysi,
 - yleinen laskentatoimi,
 - konsolidoitu tilinpäätös,
 - liikekirjanpito ja sisäinen laskentatoimi,
 - sisäinen tarkastus,
 - tilinpäätöksen ja konsolidoidun tilinpäätöksen laatimista ja taseen erien arvostusta sekä tuloksen käsittelyä koskevat säännöt,
 - tilinpäätösasiakirjojen lakisääteistä tarkastusta ja tarkastuksen suorittamista koskevat oikeudelliset ja ammatilliset säännöt;

- b) tarkastuksen edellyttämässä laajuudessa:

- yhtiölainsäädäntö,
- konkurssia ja muita vastaavia menettelyjä koskeva lainsäädäntö,
- verolainsäädäntö,
- siviili- ja kauppaoikeus,
- työlainsäädäntö sekä sosiaalivakuutusta koskevat säännökset,
- tietojärjestelmät ja tietojenkäsittelyoppi,
- liiketalous, kansantalous ja rahoitus,
- matematiikka ja tilastotiede,
- yrityksen taloushallinnon peruseräkkeet.

7 artikla

1. Jäsenvaltio voi 5 ja 6 artiklasta poiketen säätää, että se, joka on suorittanut korkeakoulututkinnon tai vastaavan tutkinnon tai jolla on korkeakoulussa suoritettu arvosana tai vastaava arvosana yhdessä tai useammassa 6 artiklassa tarkoitettussa oppiaineessa, voidaan vapauttaa teoreettisen tiedon kokeesta niiden oppiaineiden osalta, jotka sisältyvät kyseiseen tutkintoon tai arvosanaan.

2. Jäsenvaltio voi 5 artiklasta poiketen säätää, että se, jolla on korkeakoulussa suoritettu arvosana tai sitä vastaava arvosana yhdessä tai useammassa 6 artiklassa tarkoitettussa oppiaineessa,

voidaan vapauttaa teoreettisen tiedon soveltamistaidon kokeesta näiden oppiaineiden osalta, jos hän on suorittanut niissä käytännön harjoittelun, josta on osoituksena valtion tunnustama tutkinto tai todistus.

8 artikla

1. Tutkintoon sisältyvän teoreettisen tiedon käytäntöön soveltamista koskevan valmiuden varmistamiseksi on suoritettava vähintään kolmen vuoden käytännön harjoittelu tilinpäätösten, konsolidoitujen tilinpäätösten tai vastaavien laskentatoimen laskelmien tarkastamisessa. Vähintään kaksi kolmasosaa tällaisesta käytännön harjoittelusta on suoritettava sellaisen henkilön ohjauksessa, joka on hyväksytty jäsenvaltion tämän direktiivin mukaisen lainsäädännön nojalla; jäsenvaltio voi kuitenkin sallia, että käytännön harjoittelu suoritetaan sellaisen henkilön ohjauksessa, joka on hyväksytty toisen jäsenvaltion tämän direktiivin mukaisen lainsäädännön nojalla.

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että koko käytännön harjoittelu suoritetaan sellaisten henkilöiden ohjauksessa, jotka voivat antaa riittävät takeet harjoittelusta.

9 artikla

Jäsenvaltiot voivat hyväksyä henkilöitä suorittamaan 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen lakisääteistä tarkastusta, vaikka he eivät täyttäisi 4 artiklassa säädettyjä vaatimuksia, jos he voivat osoittaa:

- a) että he ovat 15 vuoden ajan harjoittaneet ammattimaisesti toimintaa, jossa he ovat saaneet riittävän kokemuksen rahoituksen, oikeustieteen ja laskentatoimen aloilta, ja suorittaneet 4 artiklassa tarkoitetun ammatillisen tutkinnon; tai
- b) että he ovat seitsemän vuoden ajan harjoittaneet ammattitoimintaa mainituilla aloilla sekä lisäksi suorittaneet 8 artiklassa tarkoitetun käytännön harjoittelun ja 4 artiklassa tarkoitetun ammatillisen tutkinnon.

10 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat vähentää 6 artiklassa tarkoitettujen oppiaineiden teoreettisiin opintoihin käytetyn ajan 9 artiklassa mainitun ammattitoiminnan vuosista, jos tällaisista opinnoista on osoituksena valtion tunnustama tutkinto. Opintoihin käytetyn ajan tulee kuitenkin olla vähintään vuosi, eikä sitä saa

vähentää ammattitoimintaan käytetystä ajasta enempää kuin neljä vuotta.

2. Ammattitoiminnan sekä käytännön harjoittelun pituuden on oltava vähintään yhtä pitkä kuin 4 artiklan mukaan vaadittavat teoreettiset opinnot ja käytännön harjoittelu.

11 artikla

1. Jäsenvaltion viranomaiset voivat hyväksyä henkilöitä, jotka ovat saavuttaneet koko kelpoisuutensa tai osan siitä muussa valtiossa, jos he täyttävät seuraavat kaksi edellytystä:

- a) toimivaltaiset viranomaiset arvioivat heidän kelpoisuutensa vastaavan kyseisen jäsenvaltion tämän direktiivin mukaisessa lainsäädännössä säädettyjä kelpoisuusvaatimuksia; ja
- b) he ovat osoittaneet, että heillä on 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen lakisääteistä tarkasta varten kyseisessä jäsenvaltiossa edellytetyt oikeudelliset tiedot. Kyseisen jäsenvaltion viranomaisten ei kuitenkaan tarvitse vaatia tämän osoittamista, jos he pitävät toisessa valtiossa hankittua lainsäädännön tuntemusta riittävänä.

2. Sovelletaan, mitä 3 artiklassa säädetään.

12 artikla

1. Jäsenvaltio voi pitää tämän direktiivin mukaan hyväksytyinä myös sellaisia ammatinharjoittajia, jotka on kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten hallinnollisella päätöksellä hyväksytty ennen 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen säännösten soveltamista.

2. Luonnollisen henkilön ottaminen valtion tunnustaman ammatillisen yhdistyksen jäseneksi voidaan katsoa 1 kohdassa tarkoitetuksi hallinnollisella päätöksellä hyväksymiseksi, jos tällainen jäseneksi ottaminen tuottaa kyseisen valtion lainsäädännön mukaan oikeuden suorittaa 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen lakisääteistä tarkastusta.

13 artikla

Ennen 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen säännösten soveltamista jäsenvaltio voi pitää tämän direktiivin mukaan hyväksytyinä sellaisia ammatinharjoittajia, joilla siitä huolimatta, että heitä ei ole hyväksytty toimivaltaisen viranomaisen hallinnollisella päätöksellä, on sama kelpoisuus kuin kyseisessä

jäsenvaltiossa hallinnollisella päätöksellä hyväksytyillä henkilöillä ja jotka hyväksymisen hetkellä suorittavat 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen lakisääteistä tarkastusta näiden hyväksytyjen henkilöiden lukuun.

17 artikla

Mitä 3 artiklassa säädetään, noudatetaan myös sovellettaessa 15 ja 16 artiklaa.

14 artikla

1. Jäsenvaltio voi pitää tämän direktiivin mukaan hyväksytyinä sellaisia tilintarkastusyhteisöjä, jotka on jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisten hallinnollisella päätöksellä hyväksytty ennen 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen säännösten soveltamista.

2. Edellä 2 artiklan 1 kohdan b alakohdan ii ja iii alakohdassa säädetty edellytykset on täytettävä viimeistään kun viisi vuotta on kulunut siitä, kun 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä aletaan soveltaa.

3. Sellaiset luonnolliset henkilöt, jotka ovat 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen säännösten soveltamiseen asti suorittaneet 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen lakisääteistä tarkastusta tilintarkastusyhteisön lukuun, voidaan hyväksyä jatkamaan tarkastusta mainitun ajankohdan jälkeenkin, vaikka he eivät täyttäisi kaikkia tässä direktiivissä säädettyjä vaatimuksia.

15 artikla

Kunnes vuosi on kulunut siitä, kun 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä on alettu soveltaa, jäsenvaltio voi tämän direktiivin mukaisesti hyväksyä sellaisia ammatinharjoittajia, joita ei ole hyväksytty toimivaltaisen viranomaisen hallinnollisella päätöksellä, mutta joilla kuitenkin on kyseisessä jäsenvaltiossa kelpoisuus suorittaa 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen lakisääteistä tarkastusta ja jotka tosiasiallisesti ovat mainittuun ajankohtaan asti harjoittaneet sellaista toimintaa.

16 artikla

Jäsenvaltio voi yhden vuoden ajan siitä, kun 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä on alettu soveltaa, soveltaa siirtymätoimenpiteitä järjestääkseen sellaisten ammatinharjoittajien aseman, joilla tuon ajankohdan jälkeenkin on oikeus tarkastaa yhtiömuodoltaan sellaisten yhtiöiden tilinpäätösasiakirjoja, joilta ei vaadita lakisääteistä tilintarkastusta, jos nämä henkilöt eivät enää voisi suorittaa tällaisia tarkastuksia uusien lakisääteistä tarkastusta koskevien säännösten mukaan, ellei erityisiä toimenpiteitä toteutettaisi heidän edukseen.

18 artikla

1. Jäsenvaltio voi kuuden vuoden ajan siitä, kun 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä on alettu soveltaa, soveltaa siirtymätoimenpiteitä sellaisiin henkilöihin, jotka silloin kun mainittuja säännöksiä ryhdyttiin soveltamaan, suorittivat ammattiopintoja tai käytännön harjoittelua, mutta jotka nämä opinnot tai tällaisen harjoittelun suoritettuaan eivät täyttäisi tässä direktiivissä säädettyjä vaatimuksia eivätkä sen vuoksi voisi suorittaa sitä 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen lakisääteistä tarkastusta, johon heidät on koulutettu.

2. Sovelletaan, mitä 3 artiklassa säädetään.

19 artikla

Edellä 15 tai 16 artiklassa tarkoitettu ammatinharjoittaja tai 18 artiklassa tarkoitettu henkilö voidaan hyväksyä 4 artiklasta poiketen vain, jos toimivaltaiset viranomaiset katsovat, että hän soveltuu suorittamaan 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen lakisääteistä tarkastusta ja että hänellä on 4 artiklan mukaan hyväksytyjen henkilöiden kelpoisuutta vastaava kelpoisuus.

20 artikla

Jäsenvaltio, joka ei käytä direktiivin 78/660/ETY 51 artiklan 2 kohdassa säädettyä mahdollisuutta ja jossa erilaisiin ryhmiin kuuluvat luonnolliset henkilöt voivat tätä direktiiviä annettaessa kansallisen lainsäädännön mukaan suorittaa tämän direktiivin 1 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan a alakohdassa tarkoitettujen asiakirjojen lakisääteistä tarkastusta, voi myöhemmin toteutettavaan tilinpäätösasiakirjojen lakisääteisen tarkastuksen yhteensovittamiseen asti erikseen hyväksyä omissa nimissään toimivia luonnollisia henkilöitä suorittamaan 1 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen asiakirjojen lakisääteistä tarkastusta yhtiössä, joka ei ylitä kahta kolmesta direktiivin 78/660/ETY 27 artiklassa säädetystä raja-arvosta, jos nämä henkilöt:

- a) täyttävät tämän direktiivin 3 – 19 artiklassa säädetty vaatimukset, jolloin ammatillinen tutkinto voi kuitenkin olla alemmantasoinen kuin tämän direktiivin 4 artiklassa säädetään; ja

- b) ovat suorittaneet lakisääteistä tarkastusta kyseisessä yhtiössä jo ennen kuin se on ylittänyt kaksi kolmesta 78/660/ETY 11 artiklassa säädetystä raja-arvosta.

Jos yhtiö kuitenkin kuuluu konsolidoitavaan yrityskokonaisuuteen, joka ylittää kaksi kolmesta direktiivin 78/660/ETY 11 artiklassa säädetystä raja-arvosta, edellä tarkoitetut henkilöt eivät voi siinä yhtiössä suorittaa tämän direktiivin 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen lakisääteistä tarkastusta.

21 artikla

Jäsenvaltio, joka ei käytä direktiivin 83/349/ETY 6 artiklan 1 kohdassa säädettyä mahdollisuutta ja jossa erilaisiin ryhmiin kuuluvat luonnolliset henkilöt voivat tätä direktiiviä annettaessa kansallisen lainsäädännön mukaan suorittaa tämän direktiivin 1 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen asiakirjojen lakisääteistä tarkastusta, voi myöhemmin toteuttaa tilinpäätösasiakirjojen lakisääteisen tarkastuksen yhteensovittamiseen asti erikseen hyväksyä tämän direktiivin 20 artiklan mukaisesti hyväksytyyn henkilön suorittamaan 1 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen asiakirjojen lakisääteistä tarkastusta, jos emoyrityksen tilinpäätöspäivänä konsolidoitava yrityskokonaisuus ei kokonaisuuteen kuuluvien yritysten viimeisten tilinpäätösten mukaan ylitä kahta kolmesta direktiivin 78/660/ETY 27 artiklassa säädetystä raja-arvosta ja jos asianomainen saa suorittaa kaikkien konsolidointiin kuuluvien yritysten tämän direktiivin 1 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen asiakirjojen lakisääteistä tarkastusta.

22 artikla

Jäsenvaltio, joka soveltaa 20 artiklaa, voi sallia, että 8 artiklassa tarkoitetut henkilöt suorittavat käytännön harjoittelunsa sellaisten henkilöiden ohjauksessa, jotka on kansallisen lainsäädännön mukaan hyväksytty suorittamaan 20 artiklassa tarkoitettua lakisääteistä tarkastusta.

III JAKSO

Huolellisuus ja riippumattomuus ammatissa

23 artikla

Jäsenvaltioiden on säädettävä, että henkilöiden, jotka on hyväksytty suorittamaan 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen lakisääteistä tarkastusta, on noudatettava kyseisten tarkastusten suorittamisessa ammatillista huolellisuutta.

24 artikla

Jäsenvaltioiden on säädettävä, että kyseiset henkilöt eivät saa suorittaa lakisääteistä tarkastusta, jos he eivät ole tarkastuksen suorittamista edellyttävän jäsenvaltion lainsäädännössä tarkoitettulla tavalla riippumattomia.

25 artikla

Mitä 23 ja 24 artiklassa säädetään, koskee myös luonnollisia henkilöitä, jotka täyttävät 3 – 19 artiklassa säädetyt vaatimukset ja suorittavat 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen lakisääteistä tarkastusta tilintarkastusyhteisön lukuun.

26 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että asianmukaisia seuraamuksia voidaan määrätä hyväksytyille henkilöille, jos he eivät suorita tarkastusta 23, 24 ja 25 artiklan säännösten mukaisesti.

27 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että ainakaan hyväksytyjen tilintarkastusyhteisöjen sellaiset jäsenet ja osakkeenomistajat sekä niiden hallinto-, johto- ja valvontaelinten sellaiset jäsenet, jotka eivät henkilökohtaisesti täytä 3 – 19 artiklassa säädettyjä vaatimuksia jäsenvaltiossa, eivät puutu tilintarkastusten suorittamiseen tavalla, joka vaarantaa 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja asiakirjoja tilintarkastusyhteisön lukuun tarkastavien luonnollisten henkilöiden riippumattomuuden.

IV JAKSO

Julkisuus

28 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että niiden luonnollisten henkilöiden ja tilintarkastusyhteisöjen nimet ja osoitteet, jotka ne ovat hyväksyneet suorittamaan 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen lakisääteistä tarkastusta, ovat yleisön saatavilla.

2. Yleisön saatavilla on lisäksi oltava kunkin hyväksytyyn tilintarkastusyhteisön osalta:

- a) edellä 2 artiklan 1 kohdan b alakohdan i alakohdan alakohdassa tarkoitettujen luonnollisten henkilöiden nimet ja osoitteet;

- b) tilintarkastusyhteisön jäsenten tai osakkeenomistajien nimet ja osoitteet;
- c) tilintarkastusyhteisön hallinto- tai johtoelimen jäsenten nimet ja osoitteet.
3. Jos luonnollinen henkilö saa suorittaa 1 artiklassa tarkoitettujen asiakirjojen lakisääteistä tarkastusta yhtiössä 20, 21 tai 22 artiklassa säädetyn edellytyksin, sovelletaan tämän artiklan 1 kohtaa. Tällöin on kuitenkin ilmoitettava, minkälaisissa yhtiöissä tai yrityskokonaisuuksissa kyseinen tarkastus on sallittu.

V JAKSO

Loppusäännökset

29 artikla

Direktiivin 78/660/ETY 52 artiklalla perustetun yhteyskomitean tehtävänä on myös:

- a) helpottaa tämän direktiivin yhdenmukaista soveltamista säännöllisin neuvotteluin, jotka koskevat erityisesti sen soveltamiseen liittyviä käytännön ongelmia, tämän kuitenkin rajoittamatta perustamissopimuksen 169 ja 170 artiklan soveltamista;
- b) neuvoa tarvittaessa komissiota tähän direktiiviin tehtävistä lisäyksistä ja muutoksista.

30 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 1 päivään tammikuuta 1988 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.
2. Jäsenvaltiot voivat säätää, että 1 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä ei sovelleta ennen 1 päivää tammikuuta 1990.
3. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että ne toimittavat tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.
4. Jäsenvaltioiden on myös huolehdittava, että ne toimittavat komissiolle luettelot 4 artiklan mukaisesti järjestämistään tai tunnustamistaan tutkinnoista.

31 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 10 päivänä huhtikuuta 1984.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

C. CHEYSSON

**YHDESTOISTA NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 21 päivänä joulukuuta 1989,
julkistamisvaatimuksista, jotka koskevat toisen valtion lainsäädännön alaisten, yhtiömuodoltaan
tietynlaisten yhtiöiden jäsenvaltioon avaamia sivuliikkeitä**

(89/666/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 58 artiklassa tarkoitettujen yhtiöiden sijoittautumisvapauden helpottamiseksi perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdassa ja sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetussa yleisessä toimintaohjelmassa edellytetään niiden takeiden yhteensovittamista, joita yhtiöiltä vaaditaan jäsenvaltioissa jäsenten ja ulkopuolisten etujen suojaamiseksi,

tähän asti tätä yhteensovittamista on toteutettu julkistamisen osalta antamalla ensimmäinen direktiivi 68/151/ETY⁽⁴⁾, joka sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna vuoden 1985 liittymisasiakirjalla, koskee pääomayhtiöitä; yhteensovittamista on jatkettu kirjanpidon osalta yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden tilinpäätöksistä annetulla neljännellä direktiivillä 78/660/ETY⁽⁵⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna vuoden 1985 liittymisasiakirjalla, konsolidoiduista tilinpäätöksistä annetulla seitsemännellä direktiivillä 83/349/ETY⁽⁶⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna vuoden 1985 liittymisasiakirjalla, sekä lakisäästeiden tilintarkastusten suorittamisesta vastuussa olevien henkilöiden hyväksymisestä annetulla kahdeksannella direktiivillä 84/253/ETY⁽⁷⁾,

nämä direktiivit koskevat itse yhtiötä, mutta eivät niiden sivuliikkeitä; tällä hetkellä sivuliikkeen tai tytäryhtiön perustaminen on yksi mahdollisuus yhtiöille käyttää sijoittautumis-oikeuttaan toisessa jäsenvaltiossa,

sivuliikkeiden osalta varsinkin se, ettei julkistamista ole yhteensovitettu aiheuttaa osakkeenomistajien ja ulkopuolisten

suojan osalta eroja yhtäältä niiden yhtiöiden, jotka toimivat muissa jäsenvaltioissa avaamalla sivuliikkeitä, ja toisaalta niiden yhtiöiden, jotka toimivat siellä perustamalla tytäryhtiöitä, välillä,

erot jäsenvaltioiden tämän alan lainsäädännössä saattavat vaikeuttaa sijoittautumisosoikeuden käyttämistä; sen vuoksi on tarpeen poistaa tuollaiset erot, jotta voidaan turvata muun muassa tuon oikeuden käyttäminen,

yhtiöiden kanssa sivuliikkeiden välityksellä asioivien henkilöiden etujen suojaamiseksi jäsenvaltiossa, jossa sivuliike sijaitsee, tarvitaan julkistamistoimenpiteitä; joissakin suhteissa sivuliikkeen taloudellinen ja yhteiskunnallinen vaikutus voi olla verrattavissa tytäryhtiön vastaavaan vaikutukseen siten, että yleinen etu vaatii yhtiötä koskevien tietojen julkistamista siellä, missä sivuliike on; tällaisen julkistamisen toteuttamiseksi on tarpeen ottaa käyttöön menettely, joka jo on käytössä yhteisössä pääomayhtiöiden osalta,

tämä julkistaminen koskee erinäisiä tärkeitä asiakirjoja ja tietoja sekä niiden muutoksia,

lukuun ottamatta kelpoisuutta edustaa yhtiötä, yhtiön nimeä ja oikeudellista muotoa, yhtiön purkautumista ja yhtiötä koskevaa maksukyvyttömyysmenettelyä tämä julkistaminen voidaan rajoittaa pelkästään sivuliikettä koskeviin tietoihin sekä viittaukseen siihen rekisteriin, johon sivuliikkeen avannut yhtiö on merkitty, koska voimassa olevien yhteisön säännösten mukaan kaikki tiedot, jotka koskevat sanottua yhtiötä itseään, ovat saatavissa tuosta rekisteristä,

sivuliikkeitä koskevat kansalliset säännökset tilinpäätösasiakirjojen julkistamisesta eivät ole perusteluita enää sen jälkeen, kun tilinpäätösasiakirjojen laatimista, tarkastamista ja julkistamista koskevat kansalliset säännökset on sovitettu yhteen; tämän vuoksi riittää, että sivuliikkeen rekisterissä julkistetaan yhtiön tilinpäätösasiakirjat sellaisina kuin yhtiö on ne tarkastuttanut ja julkistanut,

sivuliikkeen kirjeissä ja tilauslomakkeissa on oltava samat tiedot kuin yhtiön kirjeissä ja tilauslomakkeissa, ja niissä on mainittava se rekisteri, johon sivuliike on merkitty,

sen varmistamiseksi, että tämän direktiivin tavoitteet toteutuvat täydellisesti, sekä kaikenlaisen yhtiön alkuperämaahan perustu-

⁽¹⁾ EYVL N:o C 105, 21.4.1988, s. 6

⁽²⁾ EYVL N:o C 345, 21.12.1987, s. 76 ja

EYVL N:o C 256, 9.10.1989, s. 72

⁽³⁾ EYVL N:o C 319, 30.11.1987, s. 61

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 65, 14.3.1968, s. 8

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 222, 14.8.1978, s. 11

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 193, 18.7.1983, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 126, 12.5.1984, s. 20

van syrjinnän välttämiseksi tämän direktiivin tulee koskea myös kolmansien maiden lainsäädännön alaisten yhtiöiden avaamia sivuliikkeitä, jos mainittujen yhtiöiden oikeudellinen muoto on verrattavissa niiden yhtiöiden oikeudelliseen muotoon, joihin direktiiviä 68/151/ETY sovelletaan; edellä mainitut direktiivit eivät koske kolmansista maista olevia yhtiöitä, ja sen vuoksi näihin sivuliikkeisiin on tarpeen soveltaa eräitä säännöksiä, jotka poikkeavat toisen jäsenvaltion lainsäädännön alaisten yhtiöiden sivuliikkeisiin sovellettavista säännöksistä, ja

tällä direktiivillä ei miltään osin ole vaikutusta sivuliikkeitä muiden säännöksiä perusteella koskeviin julkistamisvaatimuksiin, esimerkiksi työläinsäädännössä säädettyihin työntekijöiden tiedonsaantioikeutta tai verolainsäädännön perusteella taikka tilastollisia tarkoituksia varten vaadittaviin tietoihin,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I JAKSO

Muista jäsenvaltioista olevien yhtiöiden sivuliikkeet

1 artikla

1. Jäsenvaltion lainsäädännön alaisen yhtiön toiseen jäsenvaltioon avaamaa sivuliikettä koskevat asiakirjat ja tiedot on julkistettava, jos yhtiöön sovelletaan direktiiviä 68/151/ETY, noudattaen sen jäsenvaltion, jossa sivuliike on, lainsäädännössä säädettyä, mainitun direktiivin 3 artiklan mukaista menettelyä.

2. Jos sivuliikettä koskevat julkistamisvaatimukset ovat erilaiset kuin yhtiötä koskevat julkistamisvaatimukset, sivuliikettä koskevat julkistamisvaatimukset ovat sen osalta ensisijaisia.

2 artikla

1. Edellä 1 artiklassa tarkoitettu julkistamisvelvollisuus koskee vain seuraavia asiakirjoja ja tietoja:

- sivuliikkeen osoite;
 - sivuliikkeen toiminnan tarkoitus;
 - rekisteri, jossa direktiivin 68/151/ETY 3 artiklassa tarkoitettu yhtiön asiakirjavihko on, sekä yhtiön rekisterinumero tuossa rekisterissä;
 - yhtiön nimi ja oikeudellinen muoto sekä sivuliikkeen nimi, jos sillä on eri nimi kuin yhtiöllä;
 - sellaisten henkilöiden asettaminen, tehtävän päättymisen ja henkilötiedot, jotka ovat kelpoisia edustamaan yhtiötä suhteessa ulkopuolisiin henkilöihin ja käyttämään sen puhevaltaa oikeudenkäynneissä
- yhtiön lakisääteisenä toimielimenä tai tällaisen elimen jäsenenä yhtiön direktiivin 68/151/ETY 2 artiklan 1

kohdan d alakohdan nojalla julkistaman tiedon mukaisesti,

- yhtiön pysyvinä edustajina sivuliikkeen toiminnassa, heidän valtuuksiaan koskevin maininnoin;
- yhtiön purkautuminen, selvitysmiesten määrääminen, heidän henkilötietonsa ja toimivaltansa sekä selvitystilan päättymisen yhtiön direktiivin 68/151/ETY 2 artiklan 1 kohdan h, j ja k alakohdan nojalla julkistamien tietojen mukaisesti,
 - maksukyvyttömyysmenettelyt, akordit ja vastaavat yhtiötä koskevat menettelyt;
 - tilinpäätösasiakirjat 3 artiklan mukaisesti;
 - sivuliikkeen lopettaminen.

2. Jäsenvaltio, jossa sivuliike on avattu, voi säätää, että 1 artiklan mukaisesti on julkistettava:

- tämän artiklan 1 kohdan e ja f alakohdassa mainittujen henkilöiden allekirjoitukset;
- direktiivin 68/151/ETY 2 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdan mukaisesti perustamiskirja ja yhtiöjärjestys, jos se on erillisessä asiakirjassa, sekä näihin asiakirjoihin tehdyt muutokset;
- yhtiön olemassaoloa koskeva todistus tämän artiklan 1 kohdan c alakohdassa mainitusta rekisteristä;
- tiedot tuossa jäsenvaltiossa olevaan yhtiön omaisuuteen kohdistuvista vakuuksista, jos tällainen julkistaminen vaikuttaa näiden vakuuksien pätevytyteen.

3 artikla

Edellä 2 artiklan 1 kohdan g alakohdassa tarkoitettu julkistamisvelvollisuus koskee yhtiön tilinpäätösasiakirjoja vain sellaisina kuin ne on laadittu, tarkastettu ja julkistettu noudattaen sen jäsenvaltion direktiivien 78/660/ETY, 83/349/ETY ja 84/253/ETY mukaista lainsäädäntöä, jonka alainen yhtiö on.

4 artikla

Jäsenvaltio, jossa sivuliike on avattu, voi säätää, että 2 artiklan 2 kohdan b alakohdassa ja 3 artiklassa tarkoitetut asiakirjat on julkistettava jollakin muulla yhteisön virallisella kielellä ja että tällaisten asiakirjojen käännökset on todistettava oikeiksi.

5 artikla

Jos yhtiö on avannut useampia sivuliikkeitä toisessa jäsenvaltiossa, 2 artiklan 2 kohdan b alakohdassa ja 3 artiklassa

tarkoitettu julkistaminen voi tapahtua yhtiön valinnan mukaan missä tahansa rekisterissä, johon sivuliike on merkitty.

Tällöin julkistamisvaatimus muiden sivuliikkeiden osalta koskee tietoja sen sivuliikkeen rekisteristä, jossa julkistaminen tapahtui, sekä tuon sivuliikkeen numeroa siinä rekisterissä.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on säädettävä, että sivuliikkeen kirjeissä ja tilauslomakkeissa on mainittava direktiivin 68/151/ETY 4 artiklassa tarkoitettujen tietojen lisäksi myös se rekisteri, jossa tuota sivuliikettä koskevaa asiakirjavihkoa säilytetään, sekä sivuliikkeen numero tuossa rekisterissä.

II JAKSO

Kolmansista maista olevien yhtiöiden sivuliikkeet

7 artikla

1. Yhtiön, joka ei ole minkään jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jäsenvaltiossa avaamaa sivuliikettä koskevat asiakirjat ja tiedot on julkistettava, jos yhtiö on oikeudelliselta muodoiltaan rinnastettavissa yhtiöön, johon sovelletaan direktiiviä 68/151/ETY, noudattaen sivuliikkeen jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyä, mainitun direktiivin 3 artiklan mukaista menettelyä.

2. Sovelletaan, mitä 1 artiklan 2 kohdassa säädetään.

8 artikla

Edellä 7 artiklassa tarkoitettu julkistamisvelvollisuus koskee ainakin seuraavia asiakirjoja ja tietoja:

- a) sivuliikkeen osoite;
- b) sivuliikkeen toiminnan tarkoitus;
- c) sen valtion lainsäädäntö, jonka alainen yhtiö on;
- d) jos mainitussa lainsäädännössä edellytetään sitä, rekisteri, johon yhtiö on merkitty, ja yhtiön rekisterinumero tuossa rekisterissä;
- e) perustamiskirja ja yhtiöjärjestys, jos se on erillisessä asiakirjassa, sekä näihin asiakirjoihin tehdyt muutokset;
- f) yhtiön oikeudellinen muoto, pääasiallinen toimipaikka ja tarkoitus sekä merkityn pääoman määrä ainakin kerran vuodessa, jollei näitä tietoja ole e alakohdassa mainituissa asiakirjoissa;
- g) yhtiön nimi ja sivuliikkeen nimi, jos se ei ole sama kuin yhtiön nimi;

h) sellaisten henkilöiden asettaminen, tehtävän päättymisen ja henkilötiedot, jotka ovat kelpoisia edustamaan yhtiötä suhteessa ulkopuolisiin henkilöihin ja käyttämään sen puhevaltaa oikeudenkäynneissä

- yhtiön lakiasäätienä toimielimenä tai tällaisen elimen jäsenenä,
- yhtiön pysyvinä edustajina sivuliikkeen toiminnassa.

Niiden henkilöiden valtuuksien laajuus, joilla on kelpoisuus edustaa yhtiötä, on ilmoitettava, samoin kuin se, onko heillä tällainen kelpoisuus yksin vai yhdessä;

- i) - yhtiön purkautuminen ja selvitysmiesten määrääminen, heidän henkilötietonsa ja toimivaltansa sekä selvitystilän päättymisen,
- maksukyvyttömyysmenettelyt, akordit ja vastaavat yhtiötä koskevat menettelyt;
- j) tilinpäätösasiakirjat 9 artiklan mukaisesti;
- k) sivuliikkeen lopettaminen.

9 artikla

1. Edellä 8 artiklan j kohdassa tarkoitettu julkistamisvelvollisuus koskee yhtiön tilinpäätösasiakirjoja sellaisina kuin ne on laadittu, tarkastettu ja julkistettu noudattaen sen valtion lainsäädäntöä, jonka alainen yhtiö on. Jos niitä ei ole laadittu direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY mukaisesti tai vastaavalla tavalla, jäsenvaltiot voivat vaatia, että sivuliikkeen toimintaan liittyvät tilinpäätösasiakirjat laaditaan ja julkistetaan.

2. Sovelletaan, mitä 4 ja 5 artiklassa säädetään.

10 artikla

Jäsenvaltioiden on säädettävä, että sivuliikkeiden kirjeissä ja tilauslomakkeissa on mainittava, missä rekisterissä sivuliikettä koskeva asiakirjavihko on, sekä sivuliikkeen numero tuossa rekisterissä. Jos sen valtion lainsäädännössä, jonka alainen yhtiö on, edellytetään merkintää rekisteriin, on ilmoitettava sekä rekisteri, johon yhtiö on merkitty, että yhtiön rekisterinumero tuossa rekisterissä.

III JAKSO

Sivuliikkeitä koskevat tiedot yhtiön toimintakertomuksessa

11 artikla

Lisätään direktiivin 78/660/ETY 46 artiklan 2 kohtaan alakohta seuraavasti:

"e) yhtiön sivuliikkeiden olemassaolosta."

IV JAKSO

Siirtymäsäännökset ja loppusäännökset

12 artikla

Jäsenvaltioiden on säädettävä asianmukaiset seuraamukset sen varalta, että 1, 2, 3, 7, 8 tai 9 artiklassa tarkoitettuja tietoja ei julkisteta taikka että 6 tai 10 artiklan mukaan vaadittavia tietoja ei mainita kirjeissä tai tilauslomakkeissa.

13 artikla

Jäsenvaltioiden on päätettävä, keiden tehtävänä on huolehtia tässä direktiivissä säädetyistä julkistamistoimista.

14 artikla

Mitä 3 ja 9 artiklassa säädetään, ei koske direktiivissä 89/117/ETY⁽¹⁾ tarkoitettujen luotto- ja rahoituslaitosten sivuliikkeitä.

Ennen myöhemmin toteutettavaa yhteensovittamista jäsenvaltioiden ei tarvitse soveltaa 3 ja 9 artiklaa vakuutusyhtiöiden sivuliikkeisiin.

15 artikla

Poistetaan direktiivin 78/660/ETY 54 artikla ja direktiivin 83/349/ETY 48 artikla.

16 artikla

1. Jäsenvaltioiden on annettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset

1 päivään tammikuuta 1992 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että 1 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1993 alkaen ja tilinpäätösasiakirjojen osalta ensimmäisen kerran 1 päivänä tammikuuta 1993 tai vuonna 1993 alkavan tilikauden tilinpäätökseen.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

17 artikla

Direktiivin 78/660/ETY 52 artiklalla perustetun yhteyskomitean tehtävänä on myös:

- a) helpottaa tämän direktiivin yhdenmukaista soveltamista säännöllisin neuvotteluin, jotka koskevat erityisesti sen soveltamiseen liittyviä käytännön ongelmia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta perustamissopimuksen 169 ja 170 artiklan soveltamista;
- b) neuvoa tarvittaessa komissiota tähän direktiiviin tehtävistä lisäyksistä tai muutoksista.

18 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 21 päivänä joulukuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

E. CRESSON

⁽¹⁾ EYVL N:o L 44, 16.2.1989, s. 40

**KAHDESTOISTA NEUVOSTON YHTIÖOIKEUDELLINEN DIREKTIIVI,
annettu 21 päivänä joulukuuta 1989,
yhdenmiehen rajavastuuyhtiöistä**

(89/667/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 54 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

tietyt takeet, joita jäsenvaltioissa vaaditaan perustamissopimuksen 58 artiklan 2 kohdassa tarkoituilta yhtiöiltä niiden jäsenten ja ulkopuolisten etujen suojaamiseksi, olisi yhteensovitettava yhdenmukaisiksi kaikkialla yhteisössä,

tällä alalla direktiivejä 68/151/ETY⁽⁴⁾ ja 78/660/ETY⁽⁵⁾, sellaisina kuin ne ovat viimeksi muutettuina Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjalla, sekä direktiiviä 83/349/ETY⁽⁶⁾, sellaisena kuin se on muutettuna Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjalla, jotka koskevat julkistamista, sitoumusten pätevyyttä, yhtiön pätemättömyyttä, tilinpäätöstä ja konsolidoitua tilinpäätöstä, sovelletaan kaikkiin pääomayhtiöihin; direktiivejä 77/91/ETY⁽⁷⁾ ja 78/855/ETY⁽⁸⁾, sellaisina kuin ne ovat viimeksi muutettuina Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjalla, sekä direktiiviä 82/891/ETY⁽⁹⁾, jotka koskevat yhtiön perustamista ja pääomaa sekä sulautumisia ja jakautumisia, sovelletaan vain osakeyhtiöihin (julkinen osakeyhtiö, "public limited liability company"),

neuvosto on hyväksynyt 3 päivänä marraskuuta 1986 annetussa päätöslauselmassaan pieniä ja keskisuuria yhtiöitä koskevan toimintaohjelman⁽¹⁰⁾,

eräiden jäsenvaltioiden lainsäädännössä viime vuosina toteutetut uudistukset, joilla on sallittu yhdenmiehen rajavastuuyhtiöt (yksityinen osakeyhtiö, "private limited liability company"), ovat aiheuttaneet eroja jäsenvaltioiden lainsäädännössä,

on tärkeää oikeudellisin keinoin sallia yksittäisen yrittäjän vastuun rajoittaminen kaikkialla yhteisössä estämättä kuitenkaan sellaisen jäsenvaltioiden lainsäädännön soveltamista, jossa poikkeuksellisissa olosuhteissa edellytetään yrittäjän vastaavan yrityksensä velvoitteista,

rajavastuuyhtiö voi olla yhdenmiehenyhtiö perustamisestaan lähtien tai siitä voi tulla sellainen sen vuoksi, että kaikki yhtiön osuudet ovat kertyneet yhdelle; yritysryhmiä koskevan kansallisen lainsäädännön yhteensovittamiseen asti jäsenvaltiot voivat antaa erityissäännöksiä ja säätää seuraamuksia sellaisten tapauksien varalta, joissa luonnollinen henkilö on useiden yhtiöiden ainoa jäsen tai joissa yhdenmiehenyhtiö tai jokin muu oikeushenkilö on yhtiön ainoa jäsen; tämän sääntelyn ainoana tavoitteena on ottaa huomioon nykyiset erot eräiden jäsenvaltioiden lainsäädännössä; täten jäsenvaltiot voivat erityistapauksissa säätää rajoituksista, jotka koskevat yhdenmiehenyhtiön käyttämistä, tai poistaa ainoan jäsen vastuuta koskevat rajoitukset; jäsenvaltiot saavat antaa säännöksiä niiden vaarojen varalta, joita saattaa aiheutua yhdenmiehenyhtiöistä sen vuoksi, että niissä on vain yksi jäsen, erityisesti varmistaakseen, että merkitty pääoma maksetaan,

rekisteriin, josta jokainen voi saada tietoja, on merkittävä se, että kaikki osuudet ovat yhdellä, sekä tällaisen yhdenmiehenyhtiön ainoan jäsenen henkilöllisyys,

ainoan jäsenen yhtiökokouksena tekemien päätösten on oltava kirjallisia, ja

ainoan jäsenen ja hänen yhtiönsä väliset sopimukset on myös tehtävä kirjallisesti, jos tällaiset sopimukset eivät koske tavanmukaisin ehdoin tehtyjä juoksevia toimia,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 173, 2.7.1988, s. 10

⁽²⁾ EYVL N:o C 96, 17.4.1989, s. 92 ja EYVL N:o C 291, 20.11.1989, s. 53

⁽³⁾ EYVL N:o C 318, 12.12.1988, s. 9

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 65, 14.3.1968, s. 8

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 222, 14.8.1978, s. 11

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 193, 18.7.1983, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 26, 30.1.1977, s. 1

⁽⁸⁾ EYVL N:o L 295, 20.10.1978, s. 36

⁽⁹⁾ EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 47

⁽¹⁰⁾ EYVL N:o C 287, 14.11.1986, s. 1

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tässä direktiivissä säädetyt yhteensovittamistoimenpiteet sovelletaan seuraavia yhtiömuotoja koskeviin jäsenvaltioiden lakeihin, asetuksiin ja hallinnollisiin määräyksiin:

- *Saksassa:*
Gesellschaft mit beschränkter Haftung;
- *Belgiassa:*
Société privée à responsabilité limitée/de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid;
- *Tanskassa:*
Anpartsselskaber;
- *Espanjassa:*
Sociedad de responsabilidad limitada;
- *Ranskassa:*
Société à responsabilité limitée;
- *Kreikassa:*
Εταιρεία περιορισμένης ευθύνης;
- *Irlannissa:*
Private company limited by shares or by guarantee;
- *Italiassa:*
Società a responsabilità limitata;
- *Luxemburgissa:*
Société à responsabilité limitée;
- *Alankomaissa:*
Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid;
- *Portugalissa:*
Sociedade por quotas;
- *Yhdistyneessä kuningaskunnassa:*
Private company limited by shares or by guarantee.
- 2 artikla
1. Yhtiössä voi olla yksi ainoa jäsen silloin, kun yhtiö perustetaan ja myös silloin, kun yhtiön kaikki osuudet kertyvät yhdelle (yhdenmiehenyhtiö).
2. Yrityksryhmiä koskevan kansallisen lainsäädännön yhteensovittamiseen saakka jäsenvaltiot voivat antaa erityissäännöksiä tai säätää seuraamuksista sen varalta, että:
- a) luonnollinen henkilö on useiden yhtiöiden ainoa jäsen;
- b) yhdenmiehenyhtiö tai muu oikeushenkilö on yhtiön ainoa jäsen.
- 3 artikla
- Jos yhtiöstä tulee yhdenmiehenyhtiö sen vuoksi, että kaikki sen osuudet kertyvät yhdelle, tieto tästä sekä ainoan jäsenen henkilöllisyydestä on otettava direktiivin 68/151/ETY 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun asiakirjavihkoon tai merkittävä mainituissa kohdissa tarkoitettuun rekisteriin taikka yhtiön pitämään rekisteriin, josta jokainen voi saada tietoja.
- 4 artikla
1. Yhtiön ainoa jäsen käyttää yhtiökokoukselle kuuluvaa toimivaltaa.
2. Ainoan jäsenen 1 kohdan mukaiset päätökset on merkittävä pöytäkirjaan tai tehtävä muuten kirjallisesti.
- 5 artikla
1. Ainoan jäsenen hänen yhtiötä edustaessaan sen kanssa tekemänsä sopimukset on merkittävä pöytäkirjaan tai tehtävä muuten kirjallisesti.
2. Jäsenvaltioiden ei tarvitse soveltaa 1 kohtaa tavanmukaisin ehdoin tehtyihin juokseviin toimiin.
- 6 artikla
- Jos jäsenvaltio sallii sen, että myös osakeyhtiöt (julkinen osakeyhtiö, "public limited liability company") voivat olla 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja yhdenmiehenyhtiöitä, sovelletaan tätä direktiiviä.
- 7 artikla
- Jäsenvaltion ei tarvitse sallia yhdenmiehenyhtiöiden perustamista, jos sen lainsäädännössä säädetään, että yksittäinen yrittäjä voi perustaa yrityksen, jossa vastuu on rajoitettu tiettyä toimintaa varten varattuun määrään, sillä edellytyksellä, että on annettu säännökset tällaisia yrityksiä koskevista takeista, jotka vastaavat tässä direktiivissä ja muissa 1 artiklassa tarkoitettuihin yhtiöihin sovellettavissa yhteisön säännöksissä säädettyjä takeita.

8 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset 1 päivään tammikuuta 1992 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltiot voivat säätää, että tätä direktiiviä ei ennen 1 päivää tammikuuta 1993 sovelleta yhtiöihin, jotka ovat olemassa jo 1 päivänä tammikuuta 1992.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

9 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 21 päivänä joulukuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

E. CRESSON

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 2137/85,
annettu 25 päivänä heinäkuuta 1985,
eurooppalaisesta taloudellisesta etuyhtymästä (ETEY)**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

taloudellisen toiminnan sopusuhtainen kehitys sekä jatkuva ja tasapainoinen laajentuminen kaikkialla yhteisössä riippuu sellaisten yhteismarkkinoiden toteuttamisesta ja vakaasta toiminnasta, jotka tarjoavat kansallisia markkinoita vastaavat olosuhteet; näiden yhtenäismarkkinoiden luomiseksi ja niiden yhtenäisyyden lisäämiseksi on luotava sellainen oikeudellinen kehys, joka helpottaa erityisesti luonnollisten henkilöiden sekä yhtiöiden ja muiden oikeudellisten yksiköiden toiminnan sopeuttamista yhteisön taloudellisiin olosuhteisiin; sen vuoksi on välttämätöntä, että nämä luonnolliset henkilöt sekä yhtiöt ja muut oikeudelliset yksiköt voivat harjoittaa tehokasta yhteistoimintaa yli rajojen,

tällainen yhteistoiminta voi kohdata oikeudellisia, verotuksellisia tai psykologisia vaikeuksia; tarkoituksenmukaisen yhteisönoikeudellisen keinon luominen eurooppalaisen taloudellisen etuyhtymän muodossa edistäisi edellä esitettyjen

tavoitteiden saavuttamista ja on sen vuoksi tarpeen,

perustamissopimuksessa ei ole määräyksiä erityisesti tällaisen oikeudellisen keinon luomiseen tarvittavasta toimivallasta,

etuyhtymän kyky sopeutua taloudellisiin olosuhteisiin on taattava antamalla sen jäsenille huomattava vapaus keskinäisten sopimussuhteidensa ja etuyhtymän sisäisen hallinnon järjestämisessä,

etuyhtymän erottaa yhtiöstä pääasiallisesti sen päämäärä, joka käsittää yksinomaan sen jäsenten taloudellisen toiminnan helpottamisen ja kehittämisen niiden oman tuloksen parantamiseksi; tämän liitännäisyytensä vuoksi etuyhtymän toiminnan tulee olla yhteydessä sen jäsenten taloudelliseen toimintaan – tämän käsitteen laajimmin tulkittuna merkityksessä – sitä kuitenkaan korvaamatta, joten etuyhtymä ei voi esimerkiksi itse toimia ammattinharjoittajana suhteessa ulkopuolisiin,

luonnollisille henkilöille sekä yhtiöille ja muille oikeudellisille yksiköille on annettava mahdollisimman laajalti tilaisuus toimia etuyhtymän muodossa tämän asetuksen tavoitteiden mukaisesti; tämä asetusta ei kuitenkaan rajoita liiketoiminnan tai ammatin harjoittamista koskevien säännöksiä tai eettisten sääntöjen soveltamista kansallisella tasolla,

tällä asetuksella ei sinään anneta kenellekään oikeutta osallistua etuyhtymään, ei edes silloin kun tässä asetuksessa säädetty edellytykset täyttyvät,

tässä asetuksessa säädetty valtuudet kieltää yleisen edun perusteella osallistuminen etuyhtymään tai rajoittaa sitä eivät rajoita sellaisen jäsenvaltioiden lainsäädännön soveltamista, joka koskee toiminnan harjoittamista ja jossa mahdollisesti säädetään laajemmista kielloista tai rajoituksista tai joilla muulla tavoin säännellään tai valvotaan luonnollisten henkilöiden taikka yhtiöiden tai muiden oikeudellisten yksiköiden taikka joidenkin näihin kuuluvien ryhmän osallistumista etuyhtymään,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 14, 15.2.1974, s. 30 ja

EYVL N:o C 103, 28.4.1978, s. 4

⁽²⁾ EYVL N:o C 163, 11.7.1977, s. 17

⁽³⁾ EYVL N:o C 108, 15.5.1975, s. 46

voidakseen toteuttaa tarkoituksensa etuyhtymällä on oltava tietynlainen oikeuskelpoisuus, ja olisi säädettävä, että sen jäsenistä oikeudellisesti erillään oleva toimielin edustaa sitä suhteessa ulkopuolisiin henkilöihin,

ulkopuolisten suojaaminen edellyttää laajan julkisuuden takaamista sekä etuyhtymän jäsenten täysimääräistä ja yhteisvastuullista vastuuta sen velvoitteista, myös niistä, jotka liittyvät veroihin tai sosiaaliturvaan, tämän periaatteen kuitenkin vaikuttamatta mahdollisuuteen poistaa yhden tai useamman jäsenen vastuu tietyistä velvoitteista tai rajoittaa sitä etuyhtymän ja ulkopuolisen henkilön välisellä erityisellä sopimuksella,

luonnollisten henkilöiden oikeusasemasta ja oikeus- ja oikeustoimikelpoisuudesta sekä oikeushenkilöiden oikeus- ja oikeustoimikelpoisuudesta säädetään kansallisessa lainsäädännössä,

etuyhtymää koskevista purkamisperusteista on annettava erityissäännökset, kun taas selvitystilän ja sen päättymisen osalta voidaan viitata kansalliseen lainsäädäntöön,

etuyhtymään sovelletaan maksukyvyttömyyden ja maksujen keskeyttämisen osalta kansallisen oikeuden säännöksiä; siinä voidaan säätää muista etuyhtymän purkamisperusteista,

tämän asetuksen mukaan etuyhtymän toiminnan tuloksesta verotetaan ainoastaan sen jäseniä; muuten sovelletaan kansallista verolainsäädäntöä, erityisesti sen säännöksiä voitonjaosta ja verotusmenettelystä sekä sen mukaisista velvoitteista,

seikkoihin, joista tässä asetuksessa ei säädetä, sovelletaan jäsenvaltioiden lainsäädäntöä ja yhteisön oikeutta, esimerkiksi:

- sosiaalilainsäädäntöä ja työlainsäädäntöä,
- kilpailulainsäädäntöä,
- henkistä omaisuutta koskevaa lainsäädäntöä,

etuyhtymän toimintaan sovelletaan jäsenvaltioiden lainsäädäntöä toiminnan harjoittamisesta ja sen valvonnasta; jäsenvaltio voi päättää asianmukaisista seuraamuksista sen varalta, että etuyhtymä tai sen jäsen rikkoo tai kiertää tämän jäsenvaltion lainsäädäntöä,

jäsenvaltiot saavat soveltaa ja antaa lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä, jotka eivät ole ristiriidassa tämän asetuksen soveltamisalan tai tavoitteiden kanssa, ja

tämän asetuksen on kokonaisuudessaan tultava voimaan välittömästi; eräiden säännösten soveltamista on kuitenkin lykättävä, jotta jäsenvaltiot voivat ensin toteuttaa tarvittavan järjestelmän etuyhtymien rekisteröimiseksi alueellaan ja tiettyjen etuyhtymää koskevien asiakirjojen julkistamiseksi; perustetut etuyhtymät voivat toimia ilman alueellisia rajoituksia tämän asetuksen soveltamispäivästä alkaen,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

1. Eurooppalainen taloudellinen etuyhtymä perustetaan tässä asetuksessa säädetyn edellytyksin, tavoin ja vaikutuksin.

Niiden, jotka aikovat perustaa etuyhtymän, on tehtävä sopimus siitä ja toimitettava rekisteröinti 6 artiklan mukaisesti.

2. Näin perustetulla etuyhtymällä on 6 artiklassa tarkoitettua rekisteröinnistä alkaen kelpoisuus omista nimissään hankkia kaikenlaisia oikeuksia ja tehdä kaikenlaisia sitoumuksia, olla osapuolena sopimuksissa ja muissa oikeustoimissa sekä olla asianosaisena tuomioistuimissa.

3. Jäsenvaltiot päättävät, ovatko niiden rekistereihin 6 artiklan mukaisesti merkityt etuyhtymät oikeushenkilöitä.

2 artikla

1. Jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, sovelletaan yhtäältä etuyhtymän perustamissopimukseen, eikä kuitenkaan kysymyksiin luonnollisten henkilöiden oikeusasemasta ja oikeus- ja oikeustoimikelpoisuudesta ja oikeushenkilöiden oikeus- ja oikeustoimikelpoisuudesta, sekä toisaalta etuyhtymän sisäiseen hallintoon sen valtion sisäistä lainsäädäntöä, jossa etuyhtymällä sen perustamissopimuksen mukaan on kotipaikka.

2. Jos valtiossa on useita alueellisia yksiköitä, joissa kussakin on oma lainsäädäntönsä 1 kohdassa mainituista seikoista, jokaista alueellista yksikköä pidetään valtiona ratkaistaessa sitä, mitä lakia tämän artiklan mukaan on sovellettava.

3 artikla

1. Etuyhtymän tarkoituksena on helpottaa ja kehittää sen jäsenten taloudellista toimintaa sekä parantaa ja lisätä tällaisen toiminnan tulosta; etuyhtymän tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa itselleen.

Etuyhtymän toiminnan tulee olla yhteydessä sen jäsenten taloudelliseen toimintaan, ja se saa olla vain liitännäistä suhteessa tähän toimintaan.

2. Tämän vuoksi:

- a) etuyhtymä ei saa suoraan tai välillisesti johtaa tai valvoa sen jäsenten omaa toimintaa tai muun yrityksen toimintaa, varsinkaan henkilöstöä, rahoitusta tai sijoituksia koskevista kysymyksissä;
- b) etuyhtymä ei saa suoraan tai välillisesti millään tavalla pitää hallussaan jäsenyrityksen osakkeita tai osuuksia; muun yrityksen osakkeita tai osuuksia voidaan pitää hallussa vain siltä osin kuin se on tarpeen etuyhtymän päämäärän toteuttamiseksi ja jos se tapahtuu jäsenten lukuun;
- c) etuyhtymä ei saa työllistää enempää kuin 500 työntekijää;
- d) yhtiö ei saa käyttää etuyhtymää luoton antamiseksi johtoonsa kuuluvalla tai häntä lähellä olevalle henkilölle, jos tällaisen luoton antamista rajoitetaan tai valvotaan jäsenvaltioiden yhtiölainsäädännössä. Etuyhtymää ei liioin saa käyttää omaisuuden siirtämiseen yrityksen ja johtoon kuuluvan tai häntä lähellä olevan henkilön välillä, siltä osin kuin se ei ole sallittua jäsenvaltioiden yhtiölainsäädännön mukaan. Tässä säännöksessä luoton antamisella tarkoitetaan myös muita toimia tai järjestelyjä, joilla on samankaltainen vaikutus, ja omaisuudella tarkoitetaan irtainta ja kiinteää omaisuutta;
- e) etuyhtymä ei saa olla toisen eurooppalaisen taloudellisen etuyhtymän jäsen.

4 artikla

Etuyhtymän jäseniä voivat olla vain:

- a) sellaiset perustamissopimuksen 58 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut yhtiöt ja muut julkis- tai yksityisoikeudelliset yksiköt, jotka on perustettu jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja joiden sääntömääräinen tai lakisääteinen kotipaikka ja hallinnollinen päätoimipaikka ovat yhteisössä; jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan yhtiöllä tai muulla oikeudellisella yksiköllä ei tarvitse olla sääntömääräistä tai lakisääteistä kotipaikkaa, riittää, että tällaisen yhtiön tai muun oikeudellisen yksikön hallinnollinen päätoimipaikka on yhteisössä;
- b) luonnolliset henkilöt, jotka harjoittavat teollista, kaupallista, käsityölläis- tai maataloustaloustoimintaa tai ammattia taikka muuta palvelutoimintaa yhteisössä.

2. Etuyhtymään on kuuluttava ainakin:

- a) kaksi sellaista 1 kohdassa tarkoitettua yhtiötä tai muuta

oikeudellista yksikköä, joiden hallinnolliset päätoimipaikat ovat eri jäsenvaltioissa;

- b) kaksi sellaista 1 kohdassa tarkoitettua luonnollista henkilöä, jotka harjoittavat pääasiallista toimintaansa eri jäsenvaltioissa; taikka
- c) edellä 1 kohdassa tarkoitettu yhtiö tai muu oikeudellinen yksikkö, jonka hallinnollinen päätoimipaikka on jossakin jäsenvaltiossa, ja luonnollinen henkilö, joka harjoittaa pääasiallista toimintaansa jossakin toisessa jäsenvaltiossa.

3. Jäsenvaltion lainsäädännössä voidaan säätää, että sen rekistereihin 6 artiklan mukaisesti merkityissä etuyhtymissä saa olla enintään 20 jäsentä. Tällöin jäsenvaltio voi säätää, että jokaista sen lainsäädännön mukaisesti perustetun sellaisen oikeudellisen yksikön jäsentä, joka ei ole rekisteröity yhtiö, pidetään sen lainsäädännön mukaan etuyhtymän erillisenä jäsenenä.

4. Jokainen jäsenvaltio voi valtion yleisen edun perusteella kieltää tietynlaisten luonnollisten henkilöiden, yhtiöiden tai muiden oikeudellisten yksikköjen osallistumisen etuyhtymiin taikka rajoittaa sitä.

5 artikla

1. Etuyhtymän perustamissopimuksessa on oltava ainakin:
 - a) etuyhtymän nimi, jonka edellä tai jäljessä on sanat "eurooppalainen taloudellinen etuyhtymä" tai lyhenne "ETEY", jollei kumpikaan niistä sisälly nimeen;
 - b) etuyhtymän kotipaikka;
 - c) etuyhtymän perustamisen tarkoitus;
 - d) jokaisen jäsenen nimi tai toiminimi, oikeudellinen muoto, asuin- tai kotipaikka sekä mahdollinen rekisterinumero ja rekisteröintipaikka;
 - e) etuyhtymän toimintakausi, jos se on määrätty.

6 artikla

Etuyhtymä merkitään 39 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun rekisteriin siinä valtiossa, jossa sen kotipaikka on.

7 artikla

Etuyhtymän perustamissopimus on talletettava 6 artiklassa tarkoitettuun rekisteriin.

Myös seuraavat asiakirjat ja tiedot on talletettava edellä mainittuun rekisteriin:

- a) kaikki etuyhtymän perustamissopimuksen muutokset, myös muutokset etuyhtymän kokoonpanossa;
- b) etuyhtymän toimipaikkojen perustaminen tai lopettaminen;
- c) tuomioistuimen päätös, jolla 15 artiklan mukaisesti vahvistetaan tai todetaan etuyhtymä pätemättömäksi;
- d) etuyhtymän johtajan tai johtajien asettaminen, johtajien nimet ja muut henkilötiedot, jotka vaaditaan sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa rekisteriä pidetään, sekä tieto siitä, saavatko he toimia yksin vai vain yhdessä, ja heidän tehtäviensä päättymisestä;
- e) jäsenen yhtymäosuuden tai sen osan luovutus 22 artiklan 1 kohdan mukaisesti;
- f) jäsenten päätös, jolla etuyhtymä 31 artiklan mukaisesti puretaan tai todetaan purkautuneeksi, taikka tuomioistuimen päätös, jolla se määrätään purettavaksi 31 tai 32 artiklan mukaisesti;
- g) etuyhtymän 35 artiklassa tarkoitettujen selvitysmiesten määrääminen, heidän nimensä ja muut henkilötietonsa, jotka vaaditaan sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa rekisteriä pidetään, sekä tieto selvitysmiehen tehtävän päättymisestä;
- h) etuyhtymän 35 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun selvitystilän päättymisen;
- i) jäljempänä 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ehdotus kotipaikan siirtämisestä;
- j) jäljempänä 26 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ehto, jolla uusi jäsen vapautetaan sellaisten velkojen maksamisesta, jotka ovat syntyneet ennen hänen liittymistään.

8 artikla

Seuraavat tiedot on julkistettava 39 artiklan mukaisesti saman artiklan 1 kohdassa tarkoitettussa julkaisussa:

- a) tiedot, jotka 5 artiklan mukaan on otettava etuyhtymän perustamissopimukseen, ja niiden muutokset;
- b) rekisterinumero, rekisteröintipäivä ja -paikka sekä ilmoitus rekisteristä poistamisesta;
- c) edellä 7 artiklan b – j alakohdassa tarkoitettujen asiakirjat ja tiedot.

Edellä a ja b alakohdassa tarkoitettujen tietojen on julkistettava täydellisinä. Edellä c alakohdassa tarkoitettujen asiakirjain ja tietojen voidaan julkaista sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti joko täydellisinä tai otteina taikka viittauksina siihen, että ne on talletettu rekisteriin.

9 artikla

1. Tämän asetuksen mukaan julkistettaviin asiakirjoihin ja tietoihin etuyhtymä voi vedota ulkopuolista henkilöä kohtaan niiden takeiden yhteensovittamisesta samanveroisiksi, joita jäsenvaltioissa vaaditaan perustamissopimuksen 58 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuilta yhtiöiltä niiden jäsenten ja ulkopuolisten etujen suojaamiseksi, 9 päivänä maaliskuuta 1968 annetun neuvoston direktiivin 68/151/ETY⁽¹⁾ 3 artiklan 5 ja 7 kohdan mukaisin, kansallisessa lainsäädännössä säädetyin edellytyksin.

2. Jos etuyhtymän nimissä on toimittu ennen kuin se on rekisteröity 6 artiklan mukaisesti eikä etuyhtymä rekisteröimisen jälkeen sitoudu vastaamaan näistä toimista aiheutuvista velvoitteista, ne luonnolliset henkilöt ja yhtiöt tai muut oikeudelliset yksiköt, jotka suorittivat tällaisia toimia, vastaavat niistä täysimääräisesti ja yhteisvastuullisesti.

10 artikla

Etuyhtymän toimipaikka, joka sijaitsee muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa etuyhtymällä on kotipaikka, on rekisteröitävä tuossa valtiossa. Tätä rekisteröintiä varten etuyhtymän on talletettava tuon jäsenvaltion asianomaiseen rekisteriin jäljennös sen jäsenvaltion rekisteriin talletettavista asiakirjoista, jossa etuyhtymän kotipaikka on, ja tarvittaessa myös käännökset, jotka ovat sen rekisterin käytännön mukaiset, johon toimipaikka merkitään.

11 artikla

Sen jälkeen, kun 39 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua julkaisussa on julkistettu etuyhtymän perustaminen tai sen selvitystilän päättymisen, niistä on ilmoitettava *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* maininnoin rekisterinumeroista, rekisteröintipäivästä ja -paikasta sekä julkistamispäivästä ja -paikasta ja julkaisun nimestä.

12 artikla

Etuyhtymän perustamissopimuksessa mainitun kotipaikan tulee sijaita yhteisössä.

Kotipaikan tulee sijaita:

- a) siellä, missä etuyhtymän hallinnollinen päätoimipaikka on; tai
- b) siellä, missä jonkin sen jäsenen hallinnollinen päätoimipaikka on tai, jos on kysymys luonnollisesta henkilöstä, missä tämä harjoittaa pääasiallista toimintaansa, jos etuyhtymä harjoittaa siellä toimintaa.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 65, 14.3.1968, s. 8

13 artikla

Etuyhtymän kotipaikka voidaan siirtää yhteisössä.

Jollei siirtämisestä seuraa se, että 2 artiklan mukaan sovellettava laki vaihtuu, päätös siirtämisestä tehdään etuyhtymän perustamissopimuksen määräysten mukaisesti.

14 artikla

1. Jos kotipaikan siirtämisestä seuraa, että 2 artiklan mukaan sovellettava laki vaihtuu, siirtämisestä on laadittava ehdotus sekä talletettava se rekisteriin ja julkistettava 7 ja 8 artiklan mukaisesti.

Päätös siirtämisestä saadaan tehdä vasta kahden kuukauden kuluttua ehdotuksen julkistamisesta. Etuyhtymän jäsenten on tehtävä tällainen päätös yksimielisesti. Siirtäminen tulee voimaan sinä päivänä, jona etuyhtymä merkitään 6 artiklan mukaisesti uuden kotipaikan rekisteriin. Rekisteröinti voi tapahtua vasta, kun näytetään, että ehdotus kotipaikan siirtämisestä on julkistettu.

2. Etuyhtymän saa poistaa sen vanhan kotipaikan rekisteristä vasta, kun näytetään, että etuyhtymä on merkitty sen uuden kotipaikan rekisteriin.

3. Kun uusi rekisteröinti on julkistettu, uuteen kotipaikkaan voidaan vedota ulkopuolista kohtaan 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun edellytyksiin; kunnes etuyhtymän poistaminen entisen kotipaikan rekisteristä on julkistettu, ulkopuolinen voi edelleenkin vedota entiseen kotipaikkaan, jollei etuyhtymä näytä, että ulkopuolinen tiesi uudesta kotipaikasta.

4. Jäsenvaltion lainsäädännössä voidaan säätää, että tuossa jäsenvaltiossa 6 artiklan mukaisesti rekisteröidyn etuyhtymän kotipaikan siirtäminen, josta seuraa, että sovellettava laki vaihtuu, ei tule voimaan, jos tämän valtion toimivaltainen viranomainen vastustaa siirtämistä 1 kohdassa tarkoitettussa kahden kuukauden määräajassa. Tällainen vastustaminen saa perustua vain yleiseen etuun. Vastustamiseen on voitava hakea muutosta tuomioistuimelta.

15 artikla

1. Jos etuyhtymä siihen 2 artiklan mukaan sovellettavan lain mukaan on pätemätön, pätemättömyys on vahvistettava tai todettava tuomioistuimen päätöksellä. Tuomioistuimen, jonka käsiteltäväksi asia on saatettu, on kuitenkin, jos etuyhtymää

koskevat puutteet voidaan oikaista, asetettava määräaika, jonka kuluessa puutteet on oikaistava.

2. Etuyhtymän pätemättömyydestä seuraa etuyhtymän selvitystila siten kuin 35 artiklassa säädetään.

3. Etuyhtymän pätemättömyyden vahvistavaan tai toteavaan päätökseen voidaan vedota ulkopuolista kohtaan 9 artiklan 1 kohdan mukaisin edellytyksin.

Tällainen päätös ei sellaisenaan vaikuta niiden etuyhtymän tekemien tai sen kanssa tehtyjen sitoumuksien pätevyYTEEN, jotka ovat syntyneet ennen kuin päätökseen on edellisessä alakohdassa tarkoitettuun edellytyksiin voitu vedota ulkopuolista kohtaan.

16 artikla

1. Etuyhtymän toimielimiä ovat jäsenet yhdessä sekä johtaja tai johtajat.

Etuyhtymän perustamissopimuksessa voi olla määräyksiä muista toimielimistä; tällöin siinä on oltava määräykset niiden toimivallasta.

2. Etuyhtymän jäsenet voivat toimielimenä tehdä päätöksiä etuyhtymän tarkoituksen toteuttamiseksi.

17 artikla

1. Jokaisella jäsenellä on yksi ääni. Etuyhtymän perustamissopimuksessa voidaan kuitenkin määrätä, että joillakin jäsenillä on useita ääniä, jollei yhdelläkään jäsenellä ole enemmistöä äänistä.

2. Jäsenet voivat päättää vain yksimielisesti:

- a) etuyhtymän tarkoituksen muuttamisesta;
- b) jäsenille annettujen äänimäärien muuttamisesta;
- c) päätöksentekoa koskevien edellytysten muuttamisesta;
- d) etuyhtymän toimintakauden pidentämisestä yli etuyhtymän perustamissopimuksen mukaisen määräajan;
- e) etuyhtymän kaikkien jäsenten tai jonkun jäsenen etuyhtymän rahoitukseen antaman osuuden muuttamisesta;
- f) jäsenen muun velvoitteen muuttamisesta, jollei etuyhtymän perustamissopimuksessa ole toisin sovittu;
- g) etuyhtymän perustamissopimuksen muuttamisesta muulla kuin tässä kohdassa säädetyllä tavalla, jollei perustamissopimuksessa ole toisin sovittu.

3. Muissa kuin niissä tapauksissa, joissa päätös tämän asetuksen mukaan on tehtävä yksimielisesti, etuyhtymän perustamissopimuksessa voidaan määrätä päätösvaltaisuudesta

ja enemmistöstä, jolla päätökset tai jotkin niistä on tehtävä. Jollei etuyhtymän perustamissopimuksessa ole toisin sovittu, päätökset on tehtävä yksimielisesti.

4. Johtajan tai johtajien on omasta aloitteestaan tai jäsenen pyynnöstä toteutettava jäsenten kuuleminen, jotta nämä voivat tehdä päätöksen.

18 artikla

Jokaisella jäsenellä on oikeus saada johtajalta tai johtajilta tietoja etuyhtymän liiketoiminnasta ja oikeus tarkastaa etuyhtymän kirjanpitoa ja liikeasiakirjoja.

19 artikla

1. Etuyhtymää johtaa yksi tai useampi luonnollinen henkilö, joka tai jotka asetetaan etuyhtymän perustamissopimuksessa tai jäsenten päätöksellä.

Etuyhtymän johtajana ei voi olla henkilö, joka

- häneen sovellettavan lain mukaan tai
- sen valtion sisäisen lainsäädännön mukaan, jossa etuyhtymän kotipaikka on, tai
- tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen sellaisen päätöksen mukaan, joka on tehty tai tunnustettu jäsenvaltiossa,

ei voi kuulua yhtiön hallinto- tai johtolimeen, johtaa yritystä tai toimia eurooppalaisen taloudellisen etuyhtymän johtajana.

2. Jäsenvaltio voi säätää, että oikeushenkilö voi toimia tämän jäsenvaltion rekisteriin 6 artiklan mukaisesti merkityn etuyhtymän johtajana, jos se nimeää edustajakseen yhden tai useamman luonnollisen henkilön, jonka tai joiden henkilötiedot talletetaan 7 artiklan d alakohdan mukaisesti.

Jos jäsenvaltio käyttää tätä mahdollisuutta, sen on säädettävä, että edustaja on vastuussa niin kuin etuyhtymän johtaja.

Edellä 1 kohdassa säädetyt rajoitukset koskevat myös näitä edustajia.

3. Johtajien asettamisen ja erottamisen edellytykset sekä johtajien toimivalta määrätään etuyhtymän perustamissopimuksessa tai, jollei siinä ole määräyksiä asiasta, jäsenten yksimielisellä päätöksellä.

20 artikla

1. Vain johtaja tai, jos johtajia on useita, kukin heistä edustaa etuyhtymää suhteessa ulkopuolisiin.

Johtajan etuyhtymän lukuun tekemä toimi sitoo etuyhtymää suhteessa ulkopuoliseen silloinkin, kun toimi ei ole ollut sopuoinnussa etuyhtymän tarkoituksen kanssa, jollei etuyhtymä näytä, että ulkopuolinen tiesi tai että hän ei olosuhteet huomioon ottaen voinut olla tietämättä siitä; edellä 5 artiklan c kohdassa tarkoitettujen tietojen julkaiseminen ei sellaisenaan ole riittävä näyttö tästä seikasta.

Johtajan tai johtajien toimivallan rajoitukseen, joka perustuu etuyhtymän perustamissopimukseen tai jäsenten päätökseen, ei voida vedota ulkopuolista kohtaan, vaikka rajoitus olisi julkaistu.

2. Etuyhtymän perustamissopimuksessa voidaan määrätä, että kahdella tai useammalla johtajalla on vain yhdessä oikeus tehdä etuyhtymää sitovia toimia. Tällaiseen määräykseen voidaan vedota ulkopuolista kohtaan 9 artiklan 1 kohdan mukaisin edellytyksin vain, jos se on julkaistu 8 artiklan mukaisesti.

21 artikla

1. Etuyhtymän toiminnasta saatua voittoa pidetään sen jäsenten voittona, ja se jaetaan heille etuyhtymän perustamissopimuksessa määrättyssä suhteessa tai, jollei siitä ole määräyksiä, samansuuruisin osuuksin.

2. Etuyhtymän jäsenet osallistuvat tappion kattamiseen etuyhtymän perustamissopimuksessa määrättyssä suhteessa tai, jollei siitä ole määräyksiä, samansuuruisin osuuksin.

22 artikla

1. Jäsen voi luovuttaa osuutensa etuyhtymästä tai osan siitä joko toiselle jäsenelle tai ulkopuoliselle henkilölle; luovutus ei tule voimaan, elleivät muut jäsenet suostu siihen yksimielisesti.

2. Etuyhtymän jäsen voi antaa osuutensa etuyhtymästä vakuudeksi vain muiden jäsenten yksimielisellä suostumuksella, jollei etuyhtymän perustamissopimuksessa ole toisin sovittu. Vakuudenhaltija ei koskaan voi päästä etuyhtymän jäseneksi vakuuden perusteella.

23 artikla

Etuyhtymä ei voi tarjoutua ottamaan vastaan sijoituksia yleisöltä.

24 artikla

1. Etuyhtymän jäsenet vastaavat täysimääräisesti ja yhteisvastuullisesti sen kaikista velvoitteista. Tällaisen vastuun seuraukset määräytyvät kansallisen lainsäädännön mukaan.

2. Ennen kuin etuyhtymän selvitystila on päätynyt, velkojat eivät voi vaatia jäseneltä maksua yhtymän veloitteen perusteella, elleivät he ole ensin vaatineet maksua yhtymältä ja maksua ei kohtuullisessa ajassa ole suoritettu.

25 artikla

Kirjeissä, tilauslomakkeissa ja vastaavissa asiakirjoissa on selvästi mainittava:

- a) etuyhtymän nimi, jonka edellä tai jäljessä ovat sanat "Eurooppalainen taloudellinen etuyhtymä" tai lyhenne "ETEY", jollei kumpikaan niistä sisälly nimeen;
- b) sen 6 artiklassa tarkoitetun rekisterin sijainti, johon etuyhtymä on merkitty, sekä etuyhtymän rekisterinumero;
- c) etuyhtymän osoite sen kotipaikassa;
- d) jos johtajilla on oikeus tehdä etuyhtymää sitovia toimia vain yhdessä, tieto siitä;
- e) etuyhtymän mahdollinen 15, 31, 32 tai 36 artiklan mukainen selvitystila.

Etuyhtymän jokaisen 10 artiklan mukaisesti rekisteröidyn toimipaikan on tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa, toimipaikan omissa asiakirjoissa ilmoitettava edellä mainitut sekä sen omaan rekisteröintiin liittyvät tiedot.

26 artikla

1. Etuyhtymän jäsenet tekevät päätöksen uusien jäsenten liittymisestä yksimielisesti.

2. Uusi jäsen vastaa etuyhtymän velvoitteista 24 artiklan mukaisesti, myös niistä velvoitteista, jotka ovat syntyneet etuyhtymän toiminnassa ennen kuin hän liittyi jäseneksi.

Jäsen voidaan kuitenkin vapauttaa maksuvelvollisuudesta niiden velvoitteiden osalta, jotka ovat syntyneet ennen kuin hän liittyi jäseneksi, ottamalla siitä ehto etuyhtymän perustamissopimukseen tai jäseneksi liittymistä koskevaan asiakirjaan. Tällaiseen ehtoon voidaan 9 artiklan 1 kohdan mukaisin edellytyksin vedota ulkopuolista kohtaan vain, jos se on julkistettu 8 artiklan mukaisesti.

27 artikla

1. Etuyhtymän jäsen voi erota etuyhtymän perustamissopimuksessa määrätyn edellytyksin tai, jollei niistä ole määräyk-

siä, muiden jäsenten yksimielisellä suostumuksella.

Jokainen etuyhtymän jäsen voi erota myös, jos siihen on painava syy.

2. Etuyhtymän jäsen voidaan erottaa etuyhtymän perustamissopimuksessa määrättyillä perusteilla ja aina, jos hän olenaisesti laiminlyö velvollisuutensa taikka aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa vakavaa häiriötä etuyhtymän toiminnalle.

Erottaminen voidaan toteuttaa vain tuomioistuimen etuyhtymän muiden jäsenten enemmistön yhteisestä hakemuksesta tekemällä päätöksellä, jollei etuyhtymän perustamissopimuksessa ole toisin sovittu.

28 artikla

1. Jäsenyys etuyhtymässä lakkaa, kun jäsen kuolee tai ei enää täytä 4 artiklan 1 kohdassa säädettyjä edellytyksiä.

Jäsenvaltio voi lisäksi selvitystilaa, purkautumista, maksukyvyttömyyttä ja maksujen keskeyttämistä koskevan lainsäädäntönsä tarkoituksia varten säätää, että jäsen lakkaa olemasta etuyhtymän jäsen tällaisessa lainsäädännössä säädettyinä ajankohtana.

2. Etuyhtymän jäsenenä olevan luonnollisen henkilön kuoltua kukaan ei voi tulla jäseneksi hänen tilalleen muuten kuin etuyhtymän perustamissopimuksen määräysten mukaisesti tai, jollei siitä ole määräyksiä, jäljellä olevien jäsenten yksimielisellä suostumuksella.

29 artikla

Heti kun jonkun jäsenyys etuyhtymässä lakkaa, johtajien on ilmoitettava siitä muille jäsenille; heidän on myös täytettävä 7 ja 8 artiklassa säädetyt velvollisuudet. Nämä velvollisuudet voi lisäksi täyttää jokainen, jota asia koskee.

30 artikla

Jollei etuyhtymän perustamissopimuksessa ole toisin sovittu, etuyhtymä jatkaa jonkun jäsen lakattua olemasta sen jäsen toimintaansa jäljellä olevien jäsenten kesken etuyhtymän perustamissopimuksessa tai asianomaisten jäsenten yksimielisellä päätöksellä määrätyn ehdoon, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta henkilön 22 artiklan 1 kohdan tai 28 artiklan 2 kohdan perusteella saamia oikeuksia.

31 artikla

1. Etuyhtymä voidaan purkaa jäsenten päätöksellä sen purkamisesta. Päätös tästä tehdään yksimielisesti, jollei etuyhtymän perustamissopimuksessa ole toisin sovittu.

2. Etuyhtymä on purettava sen jäsenten päätöksellä, jos:

34 artikla

- a) etuyhtymän perustamissopimuksessa määrätty toimintakausi on päättynyt tai jokin muu perustamissopimuksessa määrätty purkamisperuste on olemassa; tai
- b) etuyhtymän päämäärä on toteutettu tai sitä ei enää voida toteuttaa.

Se, jonka jäsenyys etuyhtymässä on lakannut, vastaa edelleen 24 artiklan mukaisesti velvoitteista, jotka ovat syntyneet etuyhtymän toiminnassa ennen jäsenyyden lakkaamista, jollei 37 artiklan 1 kohdasta muuta johdu.

Jos jäsenet eivät ole kolmen kuukauden kuluessa jonkin ensimmäisessä alakohdassa mainitun seikan ilmenemisestä päättäneet etuyhtymän purkamisesta, jokainen jäsen voi hakea tuomioistuimelta määräystä sen purkamisesta.

35 artikla

3. Etuyhtymä on purettava sen jäsenten tai jäljellä olevien jäsenten päätöksellä myös, jos 4 artiklan 2 kohdassa säädetyt edellytykset eivät enää täyty.

1. Etuyhtymän purkaminen johtaa sen selvitystilaan.

2. Etuyhtymän selvitystilaan ja sen päättämiseen sovelletaan kansallista lainsäädäntöä.

3. Etuyhtymä säilyttää 1 artiklan 2 kohdan mukaisen kelpoisuutensa, kunnes sen selvitystila on päättynyt.

4. Etuyhtymän purkaututtua sen jäsenten päätöksellä johtajan tai johtajien on ryhdyttävä 7 ja 8 artiklassa säädettyjen velvollisuuksien täyttämiseksi vaadittaviin toimenpiteisiin. Nämä velvollisuudet voi lisäksi täyttää jokainen, jota asia koskee.

4. Selvitysmiehen tai selvitysmiesten on ryhdyttävä 7 ja 8 artiklassa säädettyjen velvollisuuksien täyttämiseksi vaadittaviin toimenpiteisiin.

32 artikla

1. Jokaisen, jota asia koskee, tai toimivaltaisen viranomaisen hakemuksesta tuomioistuimen on, jos 3 tai 12 artiklaa taikka 31 artiklan 3 kohtaa ei ole noudatettu, määrättävä etuyhtymä purettavaksi, jollei etuyhtymää koskevaa puutetta voida oikaista ennen kuin tuomioistuin antaa ratkaisun asiassa.

36 artikla

Etuyhtymiin sovelletaan maksukyvyttömyyttä ja maksujen keskeyttämistä koskevaa kansallista lainsäädäntöä. Menettelyn aloittaminen etuyhtymää vastaan sen maksukyvyttömyyden tai maksujen keskeyttämisen perusteella ei sellaisenaan saa johtaa vastaavan menettelyn aloittamiseen sen jäseniä vastaan.

2. Jäsenen hakemuksesta tuomioistuin voi määrätä etuyhtymän purettavaksi, jos siihen on painava syy.

37 artikla

3. Jäsenvaltion lainsäädännössä voidaan säätää, että tuomioistuin voi toimivaltaisen viranomaisen hakemuksesta määrätä sellaisen etuyhtymä purettavaksi, jonka kotipaikka on samassa valtiossa kuin toimivaltainen viranomaisena, jos etuyhtymä toimii vastoin tämän valtion yleistä etua ja tämän valtion lainsäädännössä säädetään sen alaisuuteen kuuluvia rekisteröityjä yhtiöitä tai muita oikeudellisia yksiköitä koskevasta tällaisesta mahdollisuudesta.

1. Viiden vuoden vanhentumisaikaa, joka lasketaan siitä, kun tieto jäsenen erosta on 8 artiklan mukaisesti julkistettu, sovelletaan sellaisen pidemmän määräajan asemesta, joka kansallisessa lainsäädännössä mahdollisesti on säädetty vaatimuksille jäsentä vastaan etuyhtymän toiminnassa ennen jäsenyyden lakkaamista syntyneiden velvoitteiden perusteella.

2. Viiden vuoden vanhentumisaikaa, joka lasketaan siitä, kun tieto selvitystilan päättymisestä on 8 artiklan mukaisesti julkistettu, sovelletaan sellaisen pidemmän määräajan asemesta, joka kansallisessa lainsäädännössä mahdollisesti on säädetty vaatimuksille jäsentä vastaan etuyhtymän toiminnassa syntyneiden velvoitteiden perusteella.

33 artikla

Kun joku lakkaa olemasta etuyhtymän jäsen muusta syystä kuin 22 artiklan 1 kohdassa säädetyn edellytyksin tapahtuvan osuuden luovutuksen vuoksi, suoritetaan hänen oikeuksiensa ja velvoitteidensa arvon selvitys ottamalla huomioon etuyhtymän varat ja vastuut sellaisina kuin ne ovat jäsenyyden lakatessa.

38 artikla

Eroavan jäsenen oikeuksien ja velvoitteiden arvoa ei voida määrätä etukäteen.

Jos etuyhtymä harjoittaa jäsenvaltiossa tämän valtion yleisen edun vastaista toimintaa, valtion toimivaltainen viranomaisena voi kieltää sellaisen toiminnan. Tällaisen toimivaltaisen viranomaisen päätökseen on voitava hakea muutosta tuomioistuimelta.

39 artikla

1. Jäsenvaltioiden on nimettävä rekisteri tai rekisterit 6 ja 10 artiklassa mainittua rekisteröimistä varten sekä annettava säännökset rekisteröinnistä. Niiden on säädettävä 7 ja 10 artiklassa tarkoitettujen asiakirjojen rekisteriin tallettamista koskevista edellytyksistä. Niiden on huolehdittava siitä, että 8 artiklassa tarkoitettujen asiakirjat ja tiedot julkistetaan sen jäsenvaltion asianomaisessa virallisessa julkaisussa, jossa etuyhtymän kotipaikka on, ja ne voivat säätää siitä, miten 8 artiklan c alakohdassa tarkoitettujen asiakirjat ja tiedot julkistetaan.

Jäsenvaltioiden on huolehdittava myös, että jokainen voi 6 artiklassa tai tarvittaessa 10 artiklassa tarkoitettussa rekisterissä tutustua 7 artiklassa tarkoitettuihin asiakirjoihin ja saada, myös postitse, niistä jäljennöksiä tai otteita.

Jäsenvaltiot voivat säätää edellisissä alakohdissa mainituista toimenpiteistä perittävistä maksuista; maksut eivät kuitenkaan saa olla suurempia kuin toimenpiteistä aiheutuvat hallinnolliset kustannukset.

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että 11 artiklan mukaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* julkaistavat tiedot toimitetaan Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistoon kuukauden kuluessa siitä, kun ne on julkaistu 1 kohdassa tarkoitettussa virallisessa julkaisussa.

3. Jäsenvaltioiden on säädettävä asianmukaisista seuraamuksista sen varalta, että 7, 8 ja 10 artiklan säännöksiä julkistamisesta taikka 25 artiklaa ei noudateta.

40 artikla

Etuyhtymän toiminnan tuloksesta voidaan verottaa vain sen jäseniä.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 25 päivänä heinäkuuta 1985.

41 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava 39 artiklan mukaan vaaditut toimenpiteet 1 päivään heinäkuuta 1989 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle välittömästi.

2. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle tiedoksi ne luonnollisten henkilöiden, yhtiöiden ja muiden oikeudellisten yksiköiden ryhmät, joiden osallistumisen etuyhtymään ne 4 artiklan 4 kohdan nojalla kieltävät. Komissio ilmoittaa tästä muille jäsenvaltioille.

42 artikla

1. Tällä asetuksella perustetaan komission yhteyteen yhteyskomitea. Sen tehtävänä on:

a) helpottaa tämän asetuksen soveltamista säännöllisin neuvotteluihin, jotka koskevat erityisesti sen soveltamiseen liittyviä käytännön ongelmia, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta perustamissopimuksen 169 ja 170 artiklan soveltamista;

b) neuvoa tarvittaessa komissiota tähän asetukseen tehtävistä lisäyksistä tai muutoksista.

2. Yhteyskomiteassa on jäsenvaltioiden ja komission edustajat. Puheenjohtajana on komission edustaja. Komissio huolehtii sihteeristötehtävistä.

3. Puheenjohtaja kutsuu yhteyskomitean koolle omasta aloitteestaan tai sen jäsenen pyynnöstä.

43 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä heinäkuuta 1989 alkaen, lukuun ottamatta 39, 41 ja 42 artiklaa, joita sovelletaan asetuksen voimaantulosta alkaen.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. POOS

1992 vp — HE 95

Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvien sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä

NIDE XIII

Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen liitte XVIII

Liite XVIII Työterveys ja -turvallisuus, työoikeus sekä miesten ja naisten tasa-arvoinen kohtelu

LIITE XVIII

TYÖTERVEYS JA -TURVALLISUUS, TYÖOIKEUS SEKÄ MIESTEN JA NAISTEN TASA-ARVOINEN KOHTELU

Luettelo, josta määrätään 67—70 artiklassa

	Sivu	
JOHDANTO	3	386 L 0188
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3	388 L 0364
Työterveys ja -turvallisuus	3	389 L 0391
Miesten ja naisten tasa-arvoinen kohtelu	5	389 L 0654
Työoikeus	6	389 L 0655
		389 L 0656
		390 L 0269
		390 L 0270
		390 L 0394
		390 L 0679
		391 L 0383
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN		
Työterveys ja -turvallisuus		Miesten ja naisten tasa-arvoinen kohtelu
377 L 0576		375 L 0117
379 L 0640		376 L 0207
(1 79 H)		379 L 0007
(1 85 I)		386 L 0378
378 L 0610		386 L 0613
380 L 1107		Työoikeus
(1 85 I)		375 L 0129
388 L 0642		377 L 0187
382 L 0605		380 L 0987
383 L 0477		387 L 0164
391 L 0382		

LIITE XVIII

TYÖTERVEYS JA -TURVALLISUUS, TYÖOIKEUS SEKÄ MIESTEN JA NAISTEN TASA-ARVOINEN KOHTELU

Luettelo, josta määrätään 67—70 artiklassa

JOHDANTO

Jos säädöksissä, joihin tässä liitteessä viitataan, on yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisia käsitteitä tai jos niissä viitataan yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisiin menettelyihin, kuten

- johdanto-osat,
- ne, joille yhteisön säädökset on osoitettu,
- viittaukset EY:n alueisiin tai kieliin,
- viittaukset EY:n jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, EY:n jäsenvaltioiden julkisiin yksiköihin, yrityksiin tai yksilöihin suhteessa toisiinsa sekä
- viittaukset tietojenanto- ja ilmoitusmenettelyihin,

noudatetaan, mitä laaja-alaisista mukautuksista tehdyssä pöytäkirjassa I määrätään, jollei tässä liitteessä toisin määrätä.

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

Työterveys ja -turvallisuus

1. **377 L 0576:** Neuvoston direktiivi 77/576/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1977, työpaikkojen turvamerkintää koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä (EYVL N:o L 229, 7.9.1977, s. 19), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **379 L 0640:** neuvoston direktiivi 79/640/ETY, annettu 21 päivänä kesäkuuta 1979 (EYVL N:o L 183, 19.7.1979, s. 11)

— **1 79 H:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 108)

— **1 85 I:** liittymishdoista ja perustamisso-

pimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 208, 209).

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Täydennetään liitettä II seuraavilla:

Liite II — II. viðauki — Vedlegg II — Bilaga II

Erityinen turvamerkintä — Sérstök öryggisskilti — Spesiell sikkerhetsskiltning — Särskilda säkerhetsskyltar

1. Kielto-merkit — Bannskilti — Forbudsskilt — Förbudsskyltar
 - a) Tupakointi kielletty
Reykingar bannaður
Røyking forbudt
Rökning förbjuden
 - b) Tupakointi ja avotulen teko kielletty
Reykingar og opinn eldur bannaður
Ild, åpen varme og røyking forbudt
Förbud mot rökning och öppen eld
 - c) Jalankulku kielletty
Umferð gangandi vegfarenda bönnuð
Forbudt for gående
Förbjuden ingång
 - d) Vedellä sammuttaminen kielletty
Bannað að slökkva með vatni
Vann er forbudt som slökkingsmiddel
Förbud mot släckning med vatten
 - e) Juomakelvetonta vettä
Ekki drykkjarhæft
Ikke drikkevann
Ej dricksvatten
2. Varoitusmerkit — Viðvörðunarskilti — Fareskilt — Varningsskyltar
 - a) Syttyvää ainetta

- Eldfim efni
Forsiktig, brannfare
Brandfarliga ämnen
- b) Räjähävää ainetta
Sprengifim efni
Forsiktig, eksplosjonsfare
Explosiva ämnen
- c) Myrkyllistä ainetta
Eiturefni
Forsiktig, fare for forgiftning
Giftiga ämnen
- d) Syövyttävää ainetta
Ætandi efni
Forsiktig, fare for korrosjon eller etsing
Frätande ämnen
- e) Radioaktiivista ainetta
Jónandi geislun
Forsiktig, ioniserende stråling
Radioaktiva ämnen
- f) Riippuva taakka
Krani að vinnu
Forsiktig, kran i arbeid
Hängande last
- g) Liikkuvia ajoneuvoja
Flutningatæki
Forsiktig, truckkjøring
Arbetsfordon i rörelse
- h) Vaarallinen jännite
Hættuleg rafspenna
Forsiktig, farlig spenning
Farlig spänning
- i) Yleinen varoitusmerkki
Hætta
Alminnelig advarsel, forsiktig, fare
Varning
- j) Lasersäteilyä
Leysigeislar
Forsiktig, laserstråling
Laserstråling
3. Käskeymerkit — Boðskilti —
Påbudsskilt
Påbudsskyltar
- a) Silmiensuojaimien käyttöpakko
Notið augnhlífar
Påbudt med øyevern
Skyddsglasögon
- b) Suojakypärän käyttöpakko
Notið öryggishjálma
Påbudt med vernehjelm
Skyddshjäl
- c) Kuulonsuojainten käyttöpakko
Notið heyrnarhlífar
Påbudt med hørselvern
Hørselskydd
- d) Hengityksensuojainten käyttöpakko
Notið öndunargrimur
Påbudt med ånderettsvern
Andningskydd
- e) Suojajalkineiden käyttöpakko
Notið öryggisskó
Påbudt med vernesko
Skyddsskor
- f) Suojakäsineiden käyttöpakko
Notið hlífðarhanska
Påbudt med vernehansker
Skyddshandskar
4. Hätätilanteisiin tarkoitettut merkit —
Neyðarskilti — Redningsskilt —
Ráddningsskyltar
- a) Ensiapu
Skyndihjálp
Førstehjelp
Första hjälpen c) tai
eða
eller
eller
- d) Poistumistie
Leið að neyðarútgangi
Retninsangivelse til nødutgang
Nødutgång i denna riktning
- e) Poistumistie (asetetaan uloskäynnin
yläpuolelle)
Neyðarútgangur (setjist yfir
neyðarútganginn)
Nødutgang (placeras over utgangen)
Nødutgång (placeras ovanför utgången)
2. 378 L 0610: Neuvoston direktiivi
78/610/ETY, annettu 29 päivänä kesäkuuta
1978, vinyylkloridimonomeerille altistuvien
työntekijöiden terveyden suojelemista koskevi-
en jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallin-
nollisten määräysten lähentämisestä (EYVL
N:o L 197, 22.7.1978, s. 12)
3. 380 L 1107: Neuvoston direktiivi
80/1107/ETY, annettu 27 päivänä marraskuuta
1980, työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta,
jotka liittyvät altistumiseen kemiallisille, fysi-
kaalisille ja biologisille tekijöille työssä (EYVL
N:o L 327, 3.12.1980, s. 8), sellaisena kuin se
on muutettuna seuraavilla:
- 1 85 I: liittämishdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan-

jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 209)

— **388 L 0642:** neuvoston direktiivi 88/642/ETY, annettu 16 päivänä joulukuuta 1988 (EYVL N:o L 356, 24.12.1988, s. 74)

4. 382 L 0605: Neuvoston direktiivi 82/605/ETY, annettu 28 päivänä heinäkuuta 1982, työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät lyijymetallille ja sen ioniyhdisteille altistumiseen työssä (ensimmäinen direktiivin 80/1107/ETY 8 artiklassa tarkoitettu erityisdirektiivi) (EYVL N:o L 247, 23.8.1982, s. 12)

5. 383 L 0477: Neuvoston direktiivi 83/477/ETY, annettu 19 päivänä syyskuuta 1983, työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät asbestialtistukseen työssä (toinen direktiivin 80/1107/EEC 8 artiklassa tarkoitettu erityisdirektiivi) (EYVL N:o L 263, 24.9.1983, s. 25), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **391 L 0382:** neuvoston direktiivi 91/382/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1991 (EYVL N:o L 206, 29.7.1991, s. 16)

6. 386 L 0188: Neuvoston direktiivi 86/188/ETY, annettu 12 päivänä toukokuuta 1986, työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät melu- ja värähtelyaltistukseen työssä (EYVL N:o L 137, 24.5.1986, s. 28)

7. 388 L 0364: Neuvoston direktiivi 88/364/ETY, annettu 9 päivänä kesäkuuta 1988, työntekijöiden suojelemisesta kieltämällä tietyt tekijät ja tietyt työtehtävät (neljäs direktiivin 80/1107/ETY 8 artiklassa tarkoitettu erityisdirektiivi) (EYVL N:o L 179, 9.7.1988, s. 44)

8. 389 L 0391: Neuvoston direktiivi 89/391/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1989, toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä (EYVL N:o L 183, 29.6.1989, s. 1)

9. 389 L 0654: Neuvoston direktiivi 89/654/ETY, annettu 30 päivänä marraskuuta 1989, työpaikoille asetettavista turvallisuutta ja terveyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista (ensimmäinen direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) (EYVL N:o L 393, 30.12.1989, s. 1)

10. 389 L 0655: Neuvoston direktiivi 89/655/ETY, annettu 30 päivänä marraskuuta

1989, työntekijöiden työssään käyttämille työvälineille asetettavista turvallisuutta ja terveyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista (toinen direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) (EYVL N:o L 393, 30.12.1989, s. 13)

11. 389 L 0656: Neuvoston direktiivi 89/656/ETY, annettu 30 päivänä marraskuuta 1989, työntekijöiden työpaikalla käyttämille henkilönsuojaimille turvallisuutta ja terveyttä varten asetettavista vähimmäisvaatimuksista (kolmas direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) (EYVL N:o L 393, 30.12.1989, s. 18)

12. 390 L 0269: Neuvoston direktiivi 90/269/ETY, annettu 29 päivänä toukokuuta 1990, terveyttä ja turvallisuutta varten asetettavista vähimmäisvaatimuksista sellaisessa käsin tapahtuvassa taakkojen käsittelyssä, johon liittyy erityisesti työntekijän selän vahingoittumisen vaara (neljäs direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) (EYVL N:o L 156, 21.6.1990, s. 9)

13. 390 L 0270: Neuvoston direktiivi 90/270/ETY, annettu 29 päivänä toukokuuta 1990, turvallisuutta ja terveyttä varten näyttöpäätetyölle asetettavista vähimmäisvaatimuksista (viides direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) (EYVL N:o L 156, 21.6.1990, s. 14)

14. 390 L 0394: Neuvoston direktiivi 90/394/ETY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1990, työntekijöiden suojelemisesta syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille altistumiseen työssä liittyviltä vaaroilta (kuudes direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) (EYVL N:o L 196, 26.7.1990, s. 1)

15. 390 L 0679: Neuvoston direktiivi 90/679/ETY, annettu 26 päivänä marraskuuta 1990, työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät biologisille tekijöille altistumiseen työssä (seitsemäs direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) (EYVL N:o L 374, 31.12.1990, s. 1)

16. 391 L 0383: Neuvoston direktiivi 91/383/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1991, määräaikaissa tai tilapäisessä työsuhteessa olevien työntekijöiden työturvallisuuden

ja -terveyden parantamisen edistämistä koskevien toimenpiteiden täydentämisestä (EYVL N:o L 206, 29.7.1991, s. 19)

Miesten ja naisten tasa-arvoinen kohtelu

17. **375 L 0117:** Neuvoston direktiivi 75/117/ETY, annettu 10 päivänä helmikuuta 1975, miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaatteen soveltamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 45, 19.2.1975, s. 19)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Korvataan direktiivin 1 artiklassa ilmaisu ”perustamissopimuksen 119 artiklan” ilmaisulla ”ETA-sopimuksen 69 artiklan”.

18. **376 L 0207:** Neuvoston direktiivi 76/207/ETY, annettu 9 päivänä helmikuuta 1976, miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttamisesta mahdollisuuksissa työhön, ammatilliseen koulutukseen ja uralla etenemiseen sekä työoloissa (EYVL N:o L 39, 14.2.1976, s. 40)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Sveitsin ja Liechtensteinin on toteutettava tämän direktiivin säännösten noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen.

19. **379 L 0007:** Neuvoston direktiivi 79/7/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1978, miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen asteittaisesta toteuttamisesta sosiaaliturvaa koskevista kysymyksissä (EYVL N:o L 6, 10.1.79, s. 24)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Itävallan on saatettava tämän direktiivin säännösten noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 1 päivästä tammikuuta 1994 alkaen.

20. **386 L 0378:** Neuvoston direktiivi 86/378/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1986, miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttamisesta ammatillisissa sosiaaliturvajärjestelmissä (EYVL N:o L 225, 12.8.1986, s. 40)

21. **386 L 0613:** Neuvoston direktiivi 86/613/ETY, annettu 11 päivänä joulukuuta 1986, miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun

periaatteen soveltamisesta itsenäisiin ammattinharjoittajiin, maatalousalalla toimivat ammattinharjoittajat mukaan lukien, ja itsenäisinä ammattinharjoittajina toimivien naisten suojeluun raskauden ja synnytyksen perusteella (EYVL N:o L 359, 19.12.1986, s. 56)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Itävallan on saatettava tämän direktiivin säännösten noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 1 päivästä tammikuuta 1994 alkaen.

Työoikeus

22. **375 L 0129:** Neuvoston direktiivi 75/129/ETY, annettu 17 päivänä helmikuuta 1975, työntekijöiden joukkovähentämistä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 48, 22.2.1975, s. 29)

23. **377 L 0187:** Neuvoston direktiivi 77/187/ETY, annettu 14 päivänä helmikuuta 1977, työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 61, 5.3.1977, s. 26)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Korvataan direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa ilmaisu ”alueella, jolla perustamissopimusta sovelletaan” ilmaisulla ”alueella, jolla ETA-sopimusta sovelletaan”.

24. **380 L 0987:** Neuvoston direktiivi 80/987/ETY, annettu 20 päivänä lokakuuta 1980, työntekijöiden suojaa työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL N:o L 283, 28.10.1980, s. 23), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **387 L 0164:** neuvoston direktiivi 87/164/ETY, annettu 2 päivänä maaliskuuta 1987 (EYVL N:o L 66, 11.3.1987, s. 11)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään liitteessä olevaan I jaksoon seuraava:

”F. ITÄVALTA

1. Yhteisön toimivaltaisen elimen jäsenet,

jotka vastaavat kyseisen yhteisön lakisääteisestä edustuksesta.

2. Osakkaat, joilla on oikeus käyttää määräysvaltaa yhtiössä, vaikka tämä määräysvalta perustuisikin luottamusasemaan.

G. LIECHTENSTEIN

Yhtiömiehet tai osakkaat, joilla on oikeus käyttää määräysvaltaa henkilöyhtiössä tai pääomayhtiössä.

H. ISLANTI

1. Ne henkilöt, jotka toimivat konkurssiin joutuneen yhtiön johtokunnan jäseninä yhtiön taloudellisen tilanteen heikennyttyä huomattavasti.

2. Ne, jotka omistivat viisi prosenttia tai enemmän konkurssiin joutuneen osakeyhtiön pääomasta.

3. Konkurssiin joutuneen yhtiön toimitusjohtaja tai ne muut henkilöt, jotka olivat työnsä puolesta yhtiössä selvillä yhtiön rahasioista siten, ettei heiltä ollut voinut jäädä havaitsematta, että yhtiötä uhkasi konkurssiinä aikana, jolloin palkat ansaittiin.

4. Edellä 1—3 kohdassa mainitussa asemassa olevan henkilön puoliso sekä hänen ete-

nevässä tai takenevassa polvessa oleva sukulaisensa ja etenevässä tai takenevassa polvessa olevan sukulaisensa puoliso.

I. RUOTSI

Työntekijä, tai työntekijän jälkeenjäänyt omainen, joka yksin tai läheisten sukulaistensa kanssa omisti olennaisen osan työnantajan liikeyrityksestä tai liiketoiminnasta ja joka käytti huomattavaa vaikutusvaltaa sen toiminnassa. Tätä on sovellettava silloinkin kun työnantaja on oikeushenkilö, jolla ei ole liikeyritystä tai liiketoimintaa.”

b) Lisätään liitteessä olevaan II jaksoon seuraava:

”E. LIECHTENSTEIN

Vakuutetut henkilöt, jotka saavat etuuksia vanhuuseläkevakuutuksen perusteella.

F. SVEITSI

Vakuutetut henkilöt, jotka saavat etuuksia vanhuuseläkevakuutuksen perusteella.”

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 25 päivänä heinäkuuta 1977,
työpaikkojen turvamerkintää koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten
määräysten lähentämisestä**

(77/576/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

sosiaalisesta toimintaohjelmasta 21 päivänä tammikuuta 1974 annetussa päätöslauselmassaan⁽³⁾ neuvosto on vahvistanut tarpeen parantaa turvallisuutta ja terveyden suojelua työpaikoilla osana elin- ja työolojen parantamista,

henkilöiden ja palvelujen vapaa liikkuvuus on lisännyt huomattavasti työtapatuusriskiä ja ammattitautiriskiä erityisesti jäsenvaltioiden välisten työn organisointia koskevien erojen, eri kielten ja tästä aiheutuvien väärinymmärrysten ja virheiden vuoksi; näitä yhteismarkkinoiden toiminnan esteenä olevia vaikeuksia voidaan vähentää yhteisön turvamerkkijärjestelmän käyttöönotolla,

yhtenäisten turvamerkkien käytöstä on hyötyä sekä työnteekijöille yrityksissä tai niiden ulkopuolella olevilla työpaikoilla että muille tällaisiin paikkoihin pääseville henkilöille,

yhteisön turvamerkkijärjestelmä voi olla tehokas vain jos se varmistetaan yhtenäistetyillä säännöksillä, jos merkit ovat mahdollisimman yksinkertaisia ja hyvin erottuvia, jos niissä käytetään mahdollisimman vähän sanallisia selityksiä ja jos

asianomaiset henkilöt saavat lisäksi toistuvasti täydelliset tiedot niistä, ja

tekniikan kehitys ja kansainvälisten opasteiden laadintamenetelmien tuleva kehitys edellyttävät, että turvamerkit saatetaan ajan tasalle; yhteisön merkkeihin liittyvien tarvittavien toimenpiteiden suorittamisen helpottamiseksi olisi jäsenvaltioiden ja komission välille saatava aikaan läheinen yhteistyö; tätä varten olisi asetettava erityiskomitea,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan työpaikkojen turvamerkkeihin.
2. Tätä direktiiviä ei sovelleta:
 - a) rautatie-, maantie-, sisävesi-, meri- ja lentokuljetuksissa käytettäviin merkkeihin;
 - b) vaarallisten aineiden ja valmisteiden markkinoille saattamista varten säädettyihin merkkeihin;
 - c) hiilikaivoksiin.

2 artikla

1. Tässä direktiivissä:

- a) 'turvamerkinäällä'

tarkoitetaan merkintää, jolla viitataan tiettyyn kohteeseen tai tilanteeseen ja annetaan turvatietoja turvavärin tai -merkin avulla,

- b) 'turvaväriellä'

tarkoitetaan väriä, jolle on annettu erityinen turvamerkitys,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 178, 2.8.1976, s. 57

⁽²⁾ EYVL N:o C 278, 24.11.1976, s. 3

⁽³⁾ EYVL N:o C 13, 12.2.1974, s. 1

c) 'kontrastivärillä'

tarkoitetaan turvaväristä selvästi eroavaa väriä, jolla annetaan lisätietoa,

d) 'turvamerkillä'

tarkoitetaan merkkiä, jossa geometrinen muoto, väri ja symboli yhdistyvät siten, että sillä annetaan yksityiskoh- taista turvatietoa,

e) 'kieltomerkillä'

tarkoitetaan turvamerkkiä, jolla kielletään vaaraa toden- näköisesti aiheuttava toiminta,

f) 'varoitusmerkillä'

tarkoitetaan vaarasta varoittavaa turvamerkkiä,

g) 'käskymerkillä'

tarkoitetaan turvamerkkiä, jolla määrätään tietystä velvoit- teesta,

h) 'häätätilanteisiin tarkoitettulla merkillä'

tarkoitetaan turvamerkkiä, joka osoittaa vaaratilanteessa poistumistien, tien hätävarusteiden luo tai pelastusväli- neiden sijainnin,

i) 'tiedotusmerkillä'

tarkoitetaan turvamerkkiä, jossa on muita kuin e - h kohdassa tarkoitettuja turvatietoja,

j) 'lisämerkillä'

tarkoitetaan turvamerkkiä, jota käytetään vain jonkin e - h kohdassa tarkoitettujen merkin yhteydessä ja jossa on lisätietoja,

k) 'symbolilla'

tarkoitetaan kuvaa, joka esittää tiettyä tilannetta ja jota käytetään jossakin e - h kohdassa tarkoitettussa turvam- erkillä.

2. Turva- ja kontrastivärien merkityksen ja käytön sekä turvamerkkien muodon, mallin ja merkityksen on oltava sellaisia kuin liitteessä I on määritely.

3 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että:

- kaikkien työpaikkojen turvamerkinnot ovat liitteessä I olevien periaatteiden mukaisia,

- vain liitteessä II määriteltyjä turvamerkkejä käytetään osoittamaan vaaratilanteet ja antamaan kyseisessä liitteessä määrättyjä tietoja,

- voimassa olevia liikennemerkkejä käytetään työpaikan sisäisen liikenteen ohjaamisessa.

4 artikla

Liitteessä I olevan 2 - 6 kohdan ja liitteen II muutokset, joita tarvitaan liitteiden mukauttamiseksi tekniikan muutoksiin ja tulevaan kansainvälisten merkkejä koskevien menetelmien kehitykseen, tehdään 6 artiklassa säädetyn menettelyn mukai- sesti.

5 artikla

1. Perustetaan komitea, jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana on komission edustaja.

2. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

6 artikla

1. Kun tässä artiklassa säädettyä menettelyä käytetään, asian saattaa komiteassa vireille sen puheenjohtaja joko omasta aloitteestaan tai jonkin jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.

2. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvitta- vista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Päätökset tehdään sellaisella 41 äänen enemmistöllä, joka saadaan kun jäsenvaltioiden äänet painotetaan perustamis- sopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

3. a) Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.

b) Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määräenemmistöllä.

c) Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on tullut vireille neuvos-

tossa, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä.

7 artikla

1. Jäsenvaltioiden on annettava ja julkaistava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 1 päivään tammikuuta 1979 mennessä ja niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä. Niiden on sovellettava näitä toimenpiteitä viimeistään 1 päivästä tammikuuta 1981 alkaen.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuihin kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

8 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 25 päivänä heinäkuuta 1977.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H. SIMONET

LIITE I

TURVAMERKINNÄN PERUSPERIAATTEET

1. YLEISTÄ

- 1.1. Turvamerkinnällä on tarkoitus kiinnittää huomio nopeasti ja yksiselitteisesti kohteisiin ja tilanteisiin, jotka saattavat aiheuttaa erikseen määriteltyjä vaaroja.
- 1.2. Turvamerkinnällä ei missään tapauksessa korvata tarvittavia suojelutoimenpiteitä.
- 1.3. Turvamerkintää saadaan käyttää vain turvallisuuteen liittyvien tietojen antamiseen.
- 1.4. Turvamerkinnän tehokkuus riippuu erityisesti siitä, että kaikki merkinnästä todennäköisesti hyötyvät henkilöt saavat toistuvasti täydelliset tiedot siitä.

2. TURVA- JA KONTRASTIVÄRIT

2.1. Turvavärien merkitys

Taulukko 1

Turvaväri	Merkitys tai tarkoitus	Käyttöesimerkkejä
Punainen	Seis Kielto	Pysähtymismerkit Hätäpysäytyslaitteet Kieltomerkit
	Tätä väriä käytetään myös sammutusvälineiden merkitsemisessä.	
Keltainen	Varo! Mahdollinen vaara	Vaarojen merkitseminen (tuli- palo, räjähdys, säteily, kemialliset vaarat jne.) Portaiden, vaarallisten käytä- vien, esteiden merkitseminen
Vihreä	Ei vaaraa Ensiapu	Poistumisreitien ja poistumisteiden merkitseminen Hätäsuihku Ensiapuasemat ja pelastus- pisteet
Sininen ⁰¹	Käskymerkit Tiedotus	Henkilökohtaisten turvavarus- teiden käyttöpakko Puhelimen sijainti

⁰¹ Pidetään turvavärinä vain kun sitä käytetään symbolin tai käskymerkin tekstin yhteydessä tai tiedotusmerkissä, jossa on tekniseen torjuntaan liittyviä ohjeita.

2.2. Kontrastivärit ja symbolien värit

Taulukko 2

Turvaväri	Kontrastiväri	Symbolin väri
Punainen	Valkoinen	Musta
Keltainen	Musta	Musta
Vihreä	Valkoinen	Valkoinen
Sininen	Valkoinen	Valkoinen

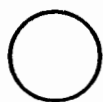

3. TURVAMERKKIEN GEOMETRINEN MUOTO JA MERKITYS

Taulukko 3

Geometrinen muoto	Merkitys
	Käsky- ja kieltomerkit
	Varoitusmerkit
	Hätätilanne-, tiedotus- ja lisämerkit

4. MERKKIEN MUOTOJEN JA VÄRIEN YHDISTELMÄT JA NIIDEN MERKITYKSET

Taulukko 4

Muoto			
Väri			
Punainen	Kielto	Sammutusvälineet
Keltainen	Varoitus, mahdollinen vaara
Vihreä	Ei vaaraa Pelastusvälineet
Sininen	Käsky	Tiedotus tai opastus

5. TURVAMERKKIEN MUOTOILU

5.1. Kieltomerkit

Tausta: valkoinen, symboli tai teksti: musta.

Punaista turvaväriä on oltava reunojen ympärillä ja poikittaisviivassa, ja sen on peitettävä vähintään 35 % merkin pinnasta.

5.2. Varoitus-, käsky-, hätätilanteisiin tarkoitetut ja tiedotusmerkit

Tausta: turvaväri; symboli tai teksti: kontrastiväri.

Keltaisessa kolmiossa on oltava mustat reunat. Turvaväriin on peitettävä vähintään 50 % merkinpinnasta.

5.3. Lisämerkit

Tausta: valkoinen; teksti: musta,

tai

tausta: turvaväri; teksti: kontrastiväri.

5.4. Symbolit

Mallin on oltava mahdollisimman yksinkertainen ja ymmärtämisen kannalta epäolennaiset yksityiskohdat on jätettävä pois.

6. VAARAN MERKITSEMINEN VÄRIYHDISTELMÄLLÄ KELTAINEN/MUSTA

Pysyvästi vaarallisten paikkojen tunnistaminen, kuten:

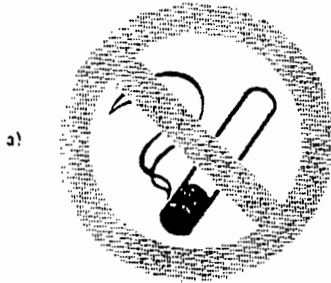
- paikat, joissa on törmäyksen, putoamisen, kompastumisen tai putoavien esineiden vaara,
- portaat, aukot lattioissa, jne.

(Turvaväriin osuus vähintään 50 %)

BILAG II — ANLAGE II — ANNEX II — ANNEXE II — ALLEGATO II — BIJLAGE II

SÆRLIG SIKKERHEDSSKILTNING — BESONDERE SICHERHEITSKENNZEICHNUNG — SPECIAL SYSTEM OF SAFETY SIGNS — SIGNALISATION PARTICULIÈRE DE SECURITÉ — SEGNALETICA PARTICOLARE DI SICUREZZA — BIJZONDERE VEILIGHEIDSSIGNALERING

1. Forbudstavler — Verbotsscheiben — Prohibition signs — Signaux d'interdiction — Segnali di divieto — Verbotssignalen

Ryging forbudt
Rauchen verboten
No smoking
Défense de fumer
Vietato fumare
Verboden te roken

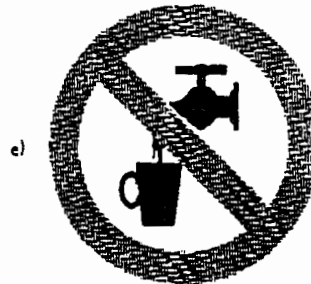
Ryging og åben ild forbudt
Feuer, offenes Licht und Rauchen ver-
boten
Smoking and naked flames forbidden
Flamme nue interdite et défense de fumer
Vietato fumare o usare fiamme libere
Vuur, open vlam en roken verboden

Ingen adgang for fodgængere
Für Fußgänger verboten
Pedestrians forbidden
Interdit aux piétons
Vietato ai pedoni
Verboden voor voerangers

Sluk ikke med vand
Verbot, mit Wasser zu löschen
Do not extinguish with water
Défense d'éteindre avec de l'eau
Divieto di spegnere con acqua
Verboden met water te blussen

Ikke drikkevand
Kein Trinkwasser
Not drinkable
Eau non potable
Acqua non potabile
Geen drinkwater

2. Advarselstavler — Warnzeichen — Warning signs — Signaux d'avertissement — Segnali di avvertimento — Waarschuwingssignalen

Brandfarlige stoffer
Warnung vor feuergefährlichen
Stoffen

Flammable matter
Matières inflammables
Materiale infiammabile
Ontvlambare stoffen

Eksplotionsfarlige stoffer
Warnung vor explosionsgefährlichen
Stoffen

Explosive matter
Matières explosives
Materiale esplosivo
Explosieve stoffen

Giftige stoffer
Warnung vor giftigen Stoffen

Toxic matter
Matières toxiques
Sostanze velenose
Giftige stoffen

Ætsende stoffer
Warnung vor ätzenden Stoffen

Corrosive matter
Matières corrosives
Sostanze corrosive
Bijtende stoffen

Ioniserende stråling
Radioaktivitet/Röntgenstråling
Warnung vor radioaktiven Stoffen oder
ionisierenden Strahlen

Radioactive matter
Matières radioactives
Radiazioni pericolose
Radioactive stoffen

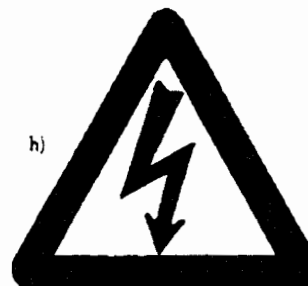
Kran i arbejde
Warnung vor schwebender Last

Beware, overhead load
Charges suspendues
Attenzione ai carichi sospesi
Hangende lasten

Pas på kørende transport
Warnung vor Flurförderzeugen

Beware, industrial trucks
Chariots de manutention
Carrelli di movimentazione
Transportvoertuigen

Farlig elektrisk spænding
Warnung vor gefährlicher elektrischer
Spannung

Danger: electricity
Danger électrique
Tensione elettrica pericolosa
Gevaar voor elektrische spanning

Giv agt
Warnung vor einer Gefahrenstelle

General danger
Danger général
Pericolo generico
Gevaar

3. Pábudstavler — Gebotszeichen — Mandatory signs — Signaux d'obligation — Segnali di prescrizione — Gebods-
signalen

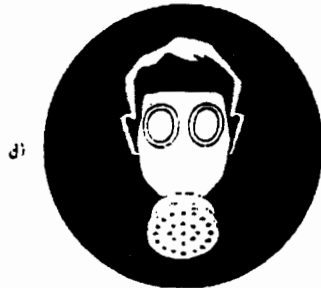
Øjenværn pábudt
Augenschutz tragen
Eye protection must be worn
Protection obligatoire de la vue
Protezione degli occhi
Oogbescherming verplicht

Hovedværn pábudt
Schutzhelm tragen
Safety helmet must be worn
Protection obligatoire de la tête
Casco di protezione
Veiligheidshelm verplicht

Høreværn pábudt
Gehörschutz tragen
Ear protection must be worn
Protection obligatoire de l'ouïe
Protezione dell'udito
Gehoorscherming verplicht

Andedrætsværn pábudt
Atemschutz tragen
Respiratory equipment must be used
Protection obligatoire des voies respira-
toires
Protezione vie respiratorie
Adentbescherming verplicht

Fodværn pábudt
Schutzschuhe tragen
Safety boots must be worn
Protection obligatoire des pieds
Calzature di sicurezza
Veiligheidsschoenen verplicht

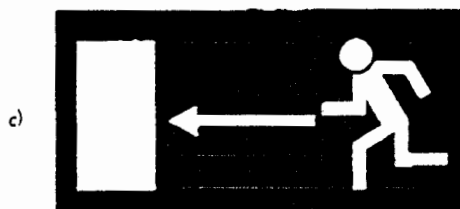

Beskyttelsehandsker pábudt
Schutzhandschuhe tragen
Safety gloves must be worn
Protection obligatoire des mains
Guanti di protezione
Veiligheidshandschoenen verplicht

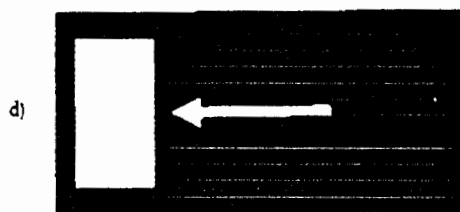
4. Redningstavler — Rettungszeichen — Emergency signs — Signaux de sauvetage — Segnali di salvataggio — Reddings-signalen

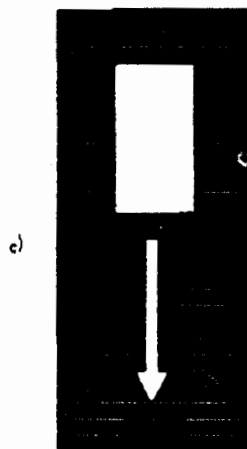
Førstehjælp
Hinweis auf „Erste Hilfe“
First aid post
Poste premiers secours
Pronto soccorso
Eerste hulp-post

eller/oder/or/ou/o/of

Retningsangivelse til nødudgang
Fluchtweg (Richtungsangabe für Flucht-
weg)
Emergency exit to the left
Issue de secours vers la gauche
Uscita d'emergenza a sinistra
Nooduitgang naar links

Nødudgang
(anbringes over udgangen)
Fluchtweg
(über dem Fluchtausgang anzubringen)
Emergency exit
(to be placed above the exit)
Sortie de secours
(à placer au-dessus de la sortie)
Uscita d'emergenza
(da collocare sopra l'uscita)
Nooduitgang
(te plaatsen boven de uitgang)

KOMISSION DIREKTIIVI,
annettu 21 päivänä kesäkuuta 1979,
työpaikkojen turvamerkintää koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten
määräysten lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 77/576/ETY muuttamisesta

(79/640/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon työpaikkojen turvamerkintää koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 77/576/ETY⁽¹⁾ ja erityisesti sen 4, 5 ja 6 artiklan,

sekä katsoo, että

edellä mainitun direktiivin liitteissä olevia yhtenäiseen työpaikkojen turvamerkintäjärjestelmään liittyviä säännöksiä on tarpeen säännöllisesti mukauttaa, jotta otettaisiin huomioon tekniikan kehitys ja kansainvälisten opastejärjestelmien tuleva kehitys,

liitteessä I ei tähän asti ole ollut säännöksiä turvamerkkien mittojen ja havaintoetäisyyden välisistä suhteista eikä määrittely tarkkaan näissä merkeissä käytettävien materiaalien kolorimetrisiä ja fotometrisiä ominaisuuksia; neuvosto edellytti hyväksyessään tuon direktiivin, että nämä puutteet korjattaisiin viipymättä; tämän mukaisesti liitteeseen I tehty lisäys on tämän alan nykyisten kansainvälisten standardien mukainen,

on ilmeisesti tarpeen sisällyttää liitteeseen II uusi merkki, joka varoittaa lasersäteistä; myös tässä voidaan käyttää mallina merkkiä, joka on yksimielisesti kansainvälisesti hyväksytty, ja

tämän direktiivin säännökset ovat työpaikkojen turvamerkintää koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annetussa direktiivissä 77/576/ETY tarkoitettujen tekniikan muutoksiin ja tulevaan kansainvälisten

menetelmien kehitykseen mukauttamista käsittelevän komitean lausunnon mukaisia,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan neuvoston direktiivin 77/576/ETY liitteitä seuraavien artiklojen mukaisesti.

2 artikla

Liitteessä I:

1. Lisätään seuraava kohta 5 jakson "Turvamerkkien muotoilu" 5.4. kohdan jälkeen:

"5.5. Turvamerkkien mitat

Turvamerkkien mitat voidaan määrittää seuraavan kaavan mukaisesti:

$$A \geq \frac{l^2}{2\ 000}$$

jossa A on merkin pinta-ala neliömetreinä ja l se suurin etäisyys metreinä, josta nähtynä merkki yhä on ymmärrettävä.

Huomautus: Tätä kaavaa voidaan soveltaa etäisyyksiin noin 50 m:in saakka."

2. Lisätään 5 jakson "Turvamerkkien muotoilu" jälkeen seuraava uusi 6 jakso.

"6. MATERIAALIEN KOLORIMETRISET JA FOTOMETRISET OMINAISUUDET

Käytettävien aineiden värien ja fotometristen ominaisuuksien suhteen suositellaan ISO-standardia ja "International Lighting Commission (CIE - Commission internationale de l'éclairage)" -nimisen järjestön standardeja.

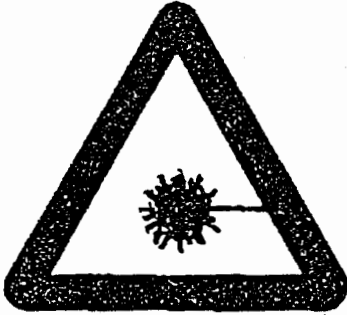
3. Nykyisestä 6 jaksosta "Keltainen/musta vaaran merkki" tulee 7 jakso.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 229, 7.9.1977, s. 12

3 artikla

Liitteeseen II 2 kohtaan "Varoitusmerkit" lisätään seuraava merkki:

j)

Laserstråler
Warnung vor Laserstrahl
Laser beam
Rayonnements laser
Raggio laser
Lasertraat
Lasersäteilyä

4 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1981. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

5 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 21 päivänä kesäkuuta 1979.

Komission puolesta

Henk VREDELING

Varapuheenjohtaja

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 29 päivänä kesäkuuta 1978,
vinyylidikloridimonomeerille altistuvien työntekijöiden terveyden suojelemista koskevien
jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä**

(78/610/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

aikaisemmin on havaittu vinyylidikloridimonomeerin saattavan aiheuttaa ainoastaan yleensä paranevan sairauden, joka tunnetaan nimellä "työperäinen akro-osteolyysi"; myöhempi epidemiologisiin tutkimuksiin ja eläinkokeisiin perustuva näyttö osoittaa, että pitkäaikainen tai toistuva altistuminen ilmassa olevan vinyylidikloridimonomeerin korkeille pitoisuuksille voi aiheuttaa "vinyylidikloridimonomeeri" -oireyhtymän, johon liittyy työperäisen akro-osteolyysin lisäksi ihon ja sidekudoksen kovettumatauti eli skleroderma sekä maksan toimintahäiriöitä,

vinyylidikloridimonomeeriä tulisi pitää myös syöpäsairauden vaaraa aiheuttavana aineena, joka voi aiheuttaa angiosarkooman, harvinaisen pahanlaatuisen kasvaimen, joka voi esiintyä myös ilman tunnettua syytä,

vaikka työolosuhteet ovat huomattavasti paremmat kuin ne, joissa yllämainittu syndrooma aikaisemmin on ilmennyt, kunkin jäsenvaltion suojelutoimenpiteiden vertailla paljastaa tiettyjä eroja; siksi tasapainoisen taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen vuoksi näitä kansallisia lainsäädäntöjä, jotka vaikuttavat suoraan yhteismarkkinoiden toimintaan, on yhdenmukaistettava ja parannettava,

ensimmäisenä toimenpiteenä tulisi viimeisimpään tieteelliseen tietämykseen perustuviin teknisiin ehkäisy- ja suojelutoimenpiteisiin ryhtyä niin, että laitosten ilmassa olevan vinyyli-

kloridimonomeerin pitoisuusarvot voidaan pienentää erittäin pieniin lukuihin,

työntekijöiden lääkärintarkastuksissa vinyylidikloridimonomeeri- ja vinyylidikloridin polymerointeollisuudessa tulisi ottaa huomioon viimeisin lääketieteen tietämys, jotta työntekijöiden terveyttä voidaan suojella tällä kemian teollisuuden tärkeällä sektorilla,

työmarkkinaosapuolet, jotka ottivat osaa keskusteluihin tästä erityisongelmasta, tunnustivat tämän alan lainsäädännön kiireellisen yhdenmukaistamisen tarpeen; siksi on ponnisteltava jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräyksien lähentämiseksi samalla oloja kohentaen perustamissopimuksen 117 artiklan mukaisesti, ja

tämän direktiivin säännökset ovat vähimmäisvaatimuksia, joita voidaan tarkastella uudestaan saavutetun kokemuksen perusteella sekä tämän alan lääketieteellisen teknisen ja tietämyksen kehitys huomioon ottaen lopullisena tavoitteena parhaan mahdollisen työntekijöiden suojelun saavuttaminen,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tämän direktiivin tarkoituksena on niiden työntekijöiden suojelu, jotka:

- työskentelevät laitoksissa, joissa vinyylidikloridimonomeeriä tuotetaan, haetaan, varastoidaan, puretaan säiliöihin, kuljetetaan tai käytetään millä tahansa tavoin taikka missä vinyylidikloridimonomeeristä tehdään vinyylidikloridipoly-meerejä, ja

- altistuvat vinyylidikloridimonomeerin vaikutuksille työskentelyalueella.

2. Tämän suojelun tulee käsittää:

- tekniset ehkäisytoimenpiteet,

- raja-arvojen määrittämisen vinyylidikloridimonomeerin pitoisuudelle työskentelyalueen ilmassa,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 163, 11.7.1977, s. 11

⁽²⁾ EYVL N:o C 287, 30.11.1977, s. 11

- mittausten menetelmien määrittely ja säännöksistä päättämisen työskentelyalueen ilman vinyylikloridimonomeeripitoisuuden mittaamiseksi,
- tarvittaessa henkilökohtaiset suojelutoimenpiteet,
- riittävän tiedotuksen työntekijöille vaaroista, joille he altistuvat, ja tarvittavista varotoimenpiteistä,
- sellaisen luettelon pitämisen työntekijöistä, joka sisältää tiedot heidän työnsä laadusta ja kestosta sekä heidän altistumisestaan,
- säännökset lääkärintarkastuksista.

2 artikla

Tässä direktiivissä:

- a) 'työskentelyalueella' tarkoitetaan laitoksen osaa, jolla on määritellyt rajat ja joka voi koostua yhdestä tai useammasta työpaikasta. Sille on tunnusomaista se, että yksittäinen työntekijä oleskelee sillä eri pituisia jaksoja suorittaessaan eri työpaikoilla tehtävänsä tai tehtäviänsä, ja se, että näissä yksittäisissä työpaikoilla vietetyn ajan pituutta ei voida tarkemmin määrittellä ja se, että työskentelyalueen edelleen jakaminen pienempiin yksikköihin ei ole mahdollista;
- b) 'teknisellä pitkän ajan raja-arvolla' tarkoitetaan arvoa, jota työskentelyalueen ilman vinyylikloridimonomeerin keskipitoisuus integroituna ajan suhteen ei saa ylittää vuoden vertailuajan kuluessa, ottaen huomioon ainoastaan niiden ajanjaksojen aikana mitatut pitoisuudet, jolloin tehdas on toiminnassa, ja ainoastaan sellaisten jaksosten kesto.
- Ohjeeksi ja käytännön tarpeita varten liite I sisältää tilastojen perusteella laaditun taulukon vastaavista raja-arvoista, joiden avulla lyhyempien jaksosten aikana voidaan havaita teknisen pitkän ajan raja-arvon ylittämisen vaara.
- Jäljempänä 6 artiklassa tarkoitettujen hälytysajanjaksojen aikana mitattuja pitoisuusarvoja ei oteta huomioon laskettaessa keskipitoisuuksia.
- c) 'toimivaltaisella lääkäriellä' tarkoitetaan lääkäriä, joka on vastuussa 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista työntekijöiden lääkärintarkastuksista.

3 artikla

1. Tämän direktiivin vaatimusten täyttämiseksi suoritettujen teknisten toimenpiteiden keskeisenä tavoitteena on työntekijöiden vinyylikloridimonomeerin pitoisuuksille altistumisen vähentäminen alhaisimmille mahdollisille tasoille. Siksi kaikkien 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen laitosten

työskentelyalueiden ilman vinyylikloridimonomeerin pitoisuuksia on mitattava.

2. Edellä 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen laitosten tekninen pitkän ajan raja-arvo on kolme miljoonasosaa.

Tällaisissa laitoksissa jo olemassa oleville toimintayksiköille annetaan enintään vuoden mittainen mukautumisaika kolmen miljoonasosan teknisen pitkän ajan raja-arvon noudattamiseksi.

4 artikla

1. Vinyylikloridimonomeerin pitoisuutta työskentelyalueen ilmassa voidaan mitata jatkuvilla tai keskeytyvillä menetelmillä. Pysyvää peräkkäisten näytteiden menetelmää pidetään jatkuvana menetelmänä.

Kuitenkin jatkuva tai pysyvä peräkkäisten näytteiden menetelmä on pakollinen suljetuissa vinyylikloridimonomeerin polymerisointilaitoksissa.

2. Käytettäessä jatkuvaa tai pysyvää peräkkäisten näytteiden menetelmää yhden vuoden jaksoa mitattaessa, katsotaan teknistä pitkän ajan raja-arvoa noudatetun, jos aritmeettinen keskipitoisuus ei ylitä tätä arvoa.

Käytettäessä keskeytyviä mittauksia mitattujen arvojen lukumäärän tulee olla sellainen, että on mahdollista vähintään 95 prosentin todennäköisyydellä ennakoita - ottaen huomioon liitteessä I olevat asiaan liittyvät oletukset - että vuosittainen todellinen keskipitoisuus ei ylitä teknistä pitkän ajan raja-arvoa.

3. Mitä tahansa mittausten menetelmää, jolla rekisteröidään analyysitarkoituksia varten tarkasti teknisen pitkän ajan raja-arvon kolmannelta vastaava pitoisuus tai sitä pienempi pitoisuus, pidetään sopivana.

4. Jos vinyylikloridimonomeerin mittaamiseen käytetään mittausten menetelmiä, jotka eivät ole selektiivisiä, katsotaan koko mittaustuloksen edustavan vinyylikloridimonomeerin pitoisuusarvoa.

5. Mittauslaitteet on kalibroitava säännöllisin väliajoin. Kalibrointi on tehtävä viimeisimpään tietämykseen perustuvalla sopivalla menetelmällä.

5 artikla

1. Teknisen pitkän ajan raja-arvon noudattamisen osoittamiseksi tehtävät työskentelyalueen ilman vinyylikloridimonomeerin pitoisuusmittaukset on suoritettava käyttäen niin valittuja mittauspisteitä, että saatavat tulokset edustavat mahdollisimman hyvin alueen yksittäisten työntekijöiden vinyylikloridimonomeerille altistumisen tasoa.

2. Työskentelyalueen koosta riippuen alueella voi olla yksi tai useampia mittauspisteitä. Jos mittauspisteitä on useampia, mittauspisteistä saatavien arvojen keskiarvoa pidetään periaatteessa koko työskentelyaluetta edustavana.

Jos saatavat tulokset eivät ole työskentelyalueen vinyylkloridimonomeerin pitoisuutta edustavia, teknisen pitkän ajan raja-arvon noudattamisen tarkastamiseen käytetään sen mittauspisteiden tuloksia, jossa työntekijä altistuu korkeimmalle keskipitoisuudelle.

3. Tässä artiklassa esitetyllä tavalla suoritettavia mittauksia voidaan yhdistellä yksilölliseen näyteenottoon perustuviin mittauksiin, kuten altistuvien henkilöiden kantamien laitteiden käyttämiseen valittujen mittauspisteiden sopivuuden osoittamiseksi sekä teknisen ehkäisyn ja lääkärintarkastuksien kannalta muun tärkeän tiedon hankkimiseksi.

6 artikla

1. Vinyylkloridimonomeerin pitoisuustasojen epätavallisten kohoamisten havaitsemiseksi sellaisten kohoamisten havaitsemiseen pystyvä mittausjärjestelmä on hankittava paikkoihin, joissa kohoamista voi tapahtua.

Pitoisuustasojen kohotessa on viivytyksettä ryhdyttävä tekniisiin toimenpiteisiin kohoamisen syiden selvittämiseksi ja poistamiseksi.

2. Hälytyskynnystä vastaava arvo mittauspisteessä ei saa ylittää 15 miljoonasosaa mitattuna tunnin keskiarvona, 20 miljoonasosaa mitattuna 20 minuutin keskiarvona tai 30 miljoonasosaa mitattuna kahden minuutin keskiarvona. Jos hälytyskynnys ylitetään, on henkilökohtaisiin suojelutoimenpiteisiin ryhdyttävä viivytyksettä.

7 artikla

Sopiviin henkilökohtaisiin suojelutoimenpiteisiin on ryhdyttävä tiettyjen työvaiheiden osalta (kuten autoklaavien puhdistus, huolto- ja korjaustyöt), joiden aikana ei voida toiminnallisten tai ilmanvaihtotoimenpiteiden avulla taata, että pitoisuudet pysyvät raja-arvojen alapuolella.

8 artikla

Työnantajan on tiedotettava 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuille työntekijöille sekä työhön otettaessa tai ennen työn aloittamista

että säännöllisin väliajoin sen jälkeen vinyylkloridimonomeeriin liittyvistä terveysvaaroista ja aineen käsittelyssä noudatettavista varotoimenpiteistä.

9 artikla

1. Työnantajan on pidettävä 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja työntekijöistä luetteloa, jossa on tiedot työn laadusta ja kestosta sekä heidän altistumisestaan. Tämä luettelo on annettava toimivaltaiselle lääkärille.

2. Työntekijälle on annettava hänen pyynnöstään mahdollisuus nähdä luettelossa olevat häntä itseään koskevat tiedot.

3. Työnantajan on annettava yrityksessä oleville työntekijöiden edustajille heidän pyynnöstään käyttöön työpaikoilla suoritettujen mittauksien tulokset.

10 artikla

1. Työnantajan on huolehdittava, että toimivaltainen lääkäri tarkastaa 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen työntekijästä sekä työhön otettaessa tai ennen työn aloittamista että myöhemmin.

2. Toimivaltainen lääkäri päättää jokaisessa yksittäisessä tapauksessa 1 kohdassa tarkoitettujen tarkastusten taajuuden ja laadun, tämän rajoittamatta kansallisten säännösten soveltamista. Liitteessä II annetaan tarpeelliset ohjeet.

3. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 9 artiklassa tarkoitettujen luettelot ja terveystiedot säilytetään vähintään 30 vuotta siitä päivästä lukien, jolloin 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen työntekijästä aloittivat toimintansa.

Niiden työntekijöiden osalta, jotka jo toimivat sellaisessa työssä tämän direktiivin mukaisten säännösten voimaantulopäivänä, 30 vuoden määräaika lasketaan kyseisestä päivästä.

Jäsenvaltioiden tulee päättää, millä tavoin luetteloja ja terveys-tietoja käytetään opinto- ja tutkimustoimintaan.

11 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 18 kuukauden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta ja niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

12 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 29 päivänä kesäkuuta 1978.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

S. AUKEN

LIITE I

TEKNILLISEN PITKÄN AJAN RAJA-ARVON TILASTOLLINEN PERUSTA

(2 artiklan b alakohta)

1. Määritelmien eroavuuksien vuoksi terveydelle vahingollisille aineille sallituiksi ilman pitoisuuksiksi työpaikoilla suositellut arvot vaihtelevat maasta toiseen.

Tässä direktiivissä käytetään uutta tilastollisesti määriteltyä vertailuarvoa – teknistä pitkän ajan raja-arvoa – jota tulisi pitää vuosittaisena keskiarvona.

2. Lyhyemmille ajanjaksoille tarkoitetut raja-arvot perustuvat tietoihin, jotka on hankittu laajoilla vinyylidikloridimonomeerin pitoisuusmittauksilla vinyylidikloridin polymerointiteollisuudessa. Nämä mittaukset ovat yhteneviä niiden tietojen kanssa, jotka on saatu sekä muista terveydelle vahingollisilla aineista että muilla teollisuuden aloilla.

Tiedot voidaan tiivistää seuraavasti:

- a) terveydelle vahingollisten aineiden pitoisuuksien jakautuma voidaan esittää logaritminormaalisesti;
- b) logaritminen varianssi $\sigma^2(\tau, T)$ on vertailuajan τ funktio, josta vertailuajasta lasketaan yksittäisten arvojen keskiarvo, ja mittausajan T funktio, jonka ajan yli kaikki yksittäiset arvot ulottuvat.

Tämä suhde voidaan likimääräisesti ilmaista seuraavalla yhtälöllä:

$$\sigma^2 = 2.5 \cdot 10^{-2} \log (T/\tau)$$

3. Tämä olettaen voidaan lyhyempiä vertailuaikoja koskevien raja-arvojen ja teknillisen pitkän ajan raja-arvon keskisuhde vahvistaa:

Vertailu- aika	Raja-arvo miljoonasosissa (pyöristettynä)	Lyhyen ajan arvon ja teknisen pitkän ajan raja-arvon suhde
Yksi vuosi	3	1
Yksi kuukausi	5	1.7
Yksi viikko	6	1.95
Kahdeksan tuntia	7	2.3
Yksi tunti	8	2.55

4. Edellä olevien yhtä vuotta lyhyemmän vertailuajanjakson raja-arvoilla saa olla enintään 5 %:n ylityksitulon todennäköisyys, kun ilman vinyylidikloridimonomeerin pitoisuuksien vuotuinen aritmeettinen keskiarvo on kolme miljoonasosaa.

LIITE II

OHJEET TYÖNTEKIJÖIDEN LÄÄKÄRINTARKASTUKSIA VARTEN

(10 artiklan 2 kohta)

1. Nykyisen tiedon mukaan liika-*altistuminen* vinyylidikloridimonomeerille voi aiheuttaa seuraavia muutoksia ja sairauksia:
 - sklerodermaattisia ihomuutoksia,
 - käsien ja jalkojen verenkiertomuutoksia (samanlaisia kuin Raynaudin syndrooma),
 - akro-osteolyyysiä (vaikuttaa tiettyihin luuston rakenteisiin, erityisesti käsien ja sormien jäseniin eli falangeihin),
 - maksan ja perman sidekudoslisää (samanlaista kuin perilobulaari fibroosi, joka tunnetaan nimellä Banti'n syndrooma),
 - keuhkotoiminnan muutoksia,
 - trombosytopeniaa,
 - maksan angiosarkoomaa.

2. Työntekijöiden lääkärintarkastuksissa tulisi ottaa huomioon kaikki oireet ja oireyhtymät korostaen erityisesti suuriman riskin kohteita. Nykyisen tietämyksen mukaan mitään yksittäisesti tai yhdistelmänä esiintyviä oireita ei ole todettu maksan sarkooman edeltäjiksi tai välivaiheiksi. Kun mitään spesifistä menetelmää ehkäisyyn kannalta ei tämän sairauden osalta tunneta, lääkärintarkastusten tulee minimivaatimuksena sisältää ainakin seuraavat toimenpiteet:

- a) tiedot työntekijän aikaisemmasta terveydentilasta ja työhistoriasta,
- b) raajojen, ihon ja vatsan kliininen tutkimus,
- c) käden luiden röntgentutkimus (joka toinen vuosi).

Lisäkokeet, erityisesti laboratorikokeet ovat suotavia. Toimivaltainen lääkäri päättää näistä työlääkätieteen uusimman kehityksen valossa.

Seuraavia laboratorikokeita ehdotetaan nykyisin epidemiologista seuranta varten:

- virtsakokeet (glukoosi, proteiinit, sappiväriaineet, urobilinogeeni),
- veren lasko,
- kokonaisbilirubiini,
- transaminaasit (SGOT, SGPT),
- gammaglutamylitransferaasi,
- tymolisamennuskoe,
- alkalinen fosfataasi,
- kryoglobuliini.

3. Kuten kaikissa biologisissa kokeissa kokeiden tuloksia on tulkittava käytettyjen laboratoriotekniikoiden ja niiden normaaliarvojen valossa. Yleisesti ottaen toiminnallisen häiriön merkitys arvioidaan sen jälkeen, kun on yhdessä tarkasteltu eri kokeiden tuloksia ja havaittujen häiriöiden kehitystä. Yleissääntönä epänormaalit löydökset tulee selvittää ja tarvittaessa suorittaa lisäksi erikoislääkärin tutkimuksia.

4. Toimivaltainen lääkäri päättää kussakin tapauksessa, onko työntekijä sopiva työskentelyalueelle.

Toimivaltainen lääkäri päättää myös, mitä vasta-aiheita sovelletaan. Tärkeimmät näistä ovat:

- tyypilliset verenkiertoelinten ja hermoston vauriot,
- keuhkofunktion häiriöt,
- kliininen tai biologinen maksan toimintavajaus,

- sokeritauti,
- krooninen munuaisten toimintavajaus,
- trombosytopenia ja verenvuotohäiriöt,
- tietyt krooniset ihosairaudet kuten ihon kovettumatauti,
- alkoholin väärinkäyttö tai huumausaineriippuvuus.

Tämä luettelo, joka on tarkoitettu vain ohjeelliseksi, on laadittu käyttäen aikaisemmista retrospektiivisistä tutkimuksista saatuja sairaustietoja.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 27 päivänä marraskuuta 1980,
työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät altistumiseen kemiallisille,
fysikaalisille ja biologisille tekijöille työssä**

(80/1107/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾, jonka se on tehnyt kuultuaan työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon neuvoa antavaa komiteaa,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

Euroopan yhteisöjen työsuojelua koskevasta toimintaohjelmasta 29 päivänä kesäkuuta 1978 annetussa neuvoston päätöslauselmassa⁽⁴⁾ edellytetään työntekijöiden suojelua kemiallisilta, fysikaalisilta ja biologisilta tekijöiltä koskevien säännösten ja toimenpiteiden yhdenmukaistamista; siksi on pyrittävä kohti jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräyksien lähentämiseen samalla oloja kohentaen perustamissopimuksen 117 artiklan mukaisesti,

tutkimus toimenpiteistä, joihin jäsenvaltiot ovat ryhtyneet työntekijöiden suojelemiseksi vaaroilta, jotka liittyvät altistumiseen kemiallisille, fysikaalisille ja biologisille tekijöille työssä, paljastaa tiettyjä eroja; siksi tasapainoisen kehityksen vuoksi näitä toimenpiteitä, jotka vaikuttavat suoraan yhteis-

markkinoiden toimintaan, on lähennettävä ja parannettava; lähentämisen ja parantamisen tulisi perustua yhteisiin periaatteisiin,

olisi varmistettava mainittu suojele mahdollisimman laajalti ehkäisemällä altistuminen tai pitämällä se niin vähäisenä kuin käytännössä on mahdollista,

tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista, että jäsenvaltiot hyväksyessään säännöksiä tällä alueella noudattaisivat joitakin vaatimuksia, mukaan lukien erityisesti raja-arvojen asettaminen; alustava luettelo tekijöistä voidaan antaa tässä direktiivissä vieläkin yksityiskohtaisempien vaatimusten soveltamiseksi; jäsenvaltiot määrittelevät tuleeko ja missä laajuudessa kutakin näistä vaatimuksista soveltaa kysymyksessä olevaan tekijään,

tässä direktiivissä säädetyssä ajassa tulisi antaa rajoitetun tekijöiden määrän osalta säännökset seurantatoimenpiteistä, joilla varmistetaan, että asianomaisille työntekijöille järjestetään tarkoituksenmukainen terveydentilan seuranta altistumisen aikana ja että tarpeellisia tietoja annetaan,

neuvosto asettaa tiettyjä aineita koskevat raja-arvot ja muut erityiset vaatimukset erillisissä direktiiveissä,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 89, 5.4.1979, s. 6

⁽²⁾ EYVL N:o C 59, 10.3.1980, s. 73

⁽³⁾ EYVL N:o C 297, 28.11.1979, s. 5

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 165, 11.7.1978, s. 1

tiettyjä teknisiä näkökohtia, jotka koskevat erillisissä direktiiveissä asetettuja erityisiä vaatimuksia, voidaan tarkastella uudelleen tekniikan ja tieteen aloilla tapahtuneen kehityksen valossa,

työmarkkinaosapuolet osallistuvat työntekijöiden suojeluun, ja

koska Helleenien tasavallasta tulee vuoden 1979 liittymisasiakirjan mukaisesti Euroopan talousyhteisön jäsen 1 päivänä tammikuuta 1981, sille tulee antaa pitempi määräaika tämän direktiivin panemiseksi täytäntöön, jotta sillä olisi mahdollisuus luoda tarvittavat lainsäädännölliset, sosiaaliset ja tekniset rakenteet, erityisesti ne, jotka koskevat neuvotteluja molempien työmarkkinaosapuolien kanssa, työntekijöiden terveydentilan seurantaan tarvittavan järjestelmän rakentamista sekä tällaisen täytäntöönpanon valvontaa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tämän direktiivin tarkoituksena on työntekijöiden suojele heidän terveyttään ja turvallisuuttaan uhkaavilta vaaroilta, jotka syntyvät tai voivat syntyä altistumisesta haitallisina pidetyille kemiallisille, fysikaalisille ja biologisille tekijöille, mukaan lukien sellaisten vaarojen ehkäisy.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta:

- säteilylle altistuviin työntekijöihin, joihin sovelletaan Euroopan ydinenergia-yhteisön perustamissopimusta,
- merikuljetuksiin,
- lentokuljetuksiin.

2 artikla

Tässä direktiivissä:

- a) 'tekijällä' tarkoitetaan mitä tahansa työssä esiintyvää kemiallista, fysikaalista tai biologista tekijää, joka voi olla haitallinen terveydelle;
- b) 'työntekijällä' tarkoitetaan ketä tahansa palkattua työtä tekevää henkilöä, joka altistuu tai voi altistua sellaisille tekijöille työssä;
- c) 'raja-arvolla' tarkoitetaan altistumisrajaa tai tekijän mukaan soveltuvasa mittaustavassa olevan biologisen indikaattorin rajaa.

3 artikla

1. Työntekijöiden tekijöille altistumisen välttämiseksi tai pitämiseksi niin vähäisenä kuin se on käytännössä mahdollista jäsenvaltioiden on antaessaan säädöksiä työntekijöiden suojelemiseksi joltain tekijältä otettava huomioon:

- 4 artiklassa tarkoitetut toimenpiteet,
 - 5 artiklassa tarkoitetut lisätoimenpiteet, milloin tekijä on mainittu liitteessä I olevassa luettelossa.
2. Edellä 1 kohtaa sovellettaessa jäsenvaltioiden on määriteltävä, sovelletaanko ja missä laajuudessa, kutakin 4 ja 5 artiklassa olevaa toimenpidettä sovelletaan, ottaen huomioon tekijän luonne, altistuksen määrä ja kesto, vaaran vakavuus ja siitä käytettävissä oleva tietämys yhdessä tarvittavien toimenpiteiden kiireellisyuden kanssa.
3. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että
- liitteessä II olevassa A osassa lueteltujen tekijöiden osalta työntekijöiden terveydentilaa seurataan tarkoituksenmukaisella tavalla altistumisen aikana,
 - liitteessä II olevassa B osassa lueteltujen tekijöiden osalta työntekijöille tai heidän edustajilleen työpaikalla annetaan asianmukaista tietoa näiden tekijöiden aiheuttamasta vaarasta.
4. Edellä 3 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden soveltaminen jäsenvaltioissa ei velvoita jäsenvaltioita soveltamaan 1 ja 2 kohtia.

4 artikla

Edellä 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luettelamakohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä ovat:

1. tekijän käytön rajoittaminen työpaikalla;
2. altistuvien tai mahdollisesti altistuvien työntekijöiden määrän rajoittaminen;
3. altistumisen ehkäiseminen teknisillä toimenpiteillä;
4. raja-arvojen, näytteenottomenetelmien, mittausmenetelmien ja tulosten arviointimenettelyjen vahvistaminen;
5. suojelutoimenpiteet, joihin liittyy sopivien työtapojen ja työmenetelmien käyttö;
6. yleiset suojelutoimenpiteet;
7. henkilökohtaiset suojelutoimenpiteet, jos altistumista ei muilla keinoilla voida kohtuudella välttää;
8. hygieeniset toimenpiteet;
9. tietojen antaminen työntekijöille heidän altistumiseensa liittyvistä mahdollisista vaaroista, työntekijöiden noudatettavaksi tarkoitetuista teknisistä ehkäisytoimenpiteistä sekä työnantajan suorittamista ja työntekijöiden suorittavaksi tarkoitetuista varotoimenpiteistä;

10. varoitus- ja turvamerkinntä;
11. työntekijöiden terveydentilan seuranta;
12. ajan tasalla olevien tiedostojen pitäminen altistus-tasoista, altistuneista työntekijöistä ja terveystiedoista;
13. hätätoimenpiteet tavallisesta poikkeavan altistumisten varalta;
14. milloin se on tarpeellista, yleinen tai rajoitettu tekijän käytön kieltäminen sellaisissa tapauksissa, joissa muut käytettävissä olevat keinot eivät mahdollista riittävän suojelun varmistamista.

5 artikla

Edellä 3 artiklan 1 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettuja lisätoimenpiteitä ovat:

1. työntekijöiden lääketieteellisen seurannan järjestäminen ennen altistumista ja sen jälkeen säännöllisin väliajoin. Erikoistapauksissa on varmistettava, että sopiva terveyden seurantamenetelmä on sellaisten altistuneiden työntekijöiden käytettävissä, joiden altistuminen tekijälle on päätynyt;
2. työpaikan työntekijöiden tai heidän edustajiensa tiedon-saanti altistumismittauksien tuloksista ja altistumista ilmaisevien biologisten mittausten yleisistä, henkilöä yksilöimättömistä tuloksista, jos näitä mittauksia tehdään;
3. kunkin kyseessä olevan työntekijän tiedonsaanti biologisten mittausten tuloksista, jotka ilmaisevat hänen omaa altistumistaan;
4. ilmoittaminen työpaikan työntekijöille tai heidän edustajil-leen siitä, missä artiklan 4 tarkoittamat raja-arvot ylitetään, ylitysten syistä ja toimenpiteistä, joihin ryhdytään tai on ryhdytty tilanteen korjaamiseksi;
5. työpaikan työntekijöiden tai heidän edustajiensa tiedon-saanti sellaisista sopivista tietolähteistä, joiden avulla he voivat parantaa tietojaan niistä vaaroista, joille he ovat alttiina.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että

- työntekijöiden ja työnantajien järjestöjä kuullaan ennen kuin 3 artiklassa tarkoitettuja toimenpiteitä koskevat säännökset annetaan ja että työntekijöiden edustajat yrityksissä ja laitoksissa, joissa heitä on, voivat tarkistaa, että näitä säännöksiä sovelletaan tai että he voivat osallistu-tua niiden soveltamiseen,
- jokaiselle työntekijälle, joka kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaan joudutaan lääketieteellisin perustein tilapäisesti poistamaan jollekin tekijälle altistumista aiheuttavasta työstä, tarjotaan muuta työtä, jos mahdollista,

- tämän direktiivin täytäntöön panemiseksi toteutettavat toimenpiteet ovat sopusoinnussa kansanterveyden ja ympäristön suojelemisen tarpeen kanssa.

7 artikla

Tällä direktiivillä ja 8 artiklassa tarkoitetuilla erityisdirektiiveillä ei rajoiteta jäsenvaltioiden aihetta antaa ja soveltaa lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä, joilla varmistetaan työntekijälle parempi suojeleminen.

8 artikla

1. (Ks. 388L0642).
2. Erityisdirektiivien otsikoissa on oltava juokseva numerointi.
3. Mukauttamisen tekniikan kehitykseen 10 artiklassa olevan menettelyn mukaisesti tulee rajoitua liitteessä III lueteltuihin teknisiin näkökohtiin erityisdirektiiveissä säädettyjen edellytysten mukaisesti.

9 artikla

1. (Ks. 388L0642).
2. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

10 artikla

1. Kun tässä artiklassa säädettyä menettelyä on noudatettava, asian saattaa komitean käsiteltäväksi sen puheenjohtaja omasta aloitteestaan tai jonkin jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.
2. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja asettaa asian kiireellisyysyden mukaan. Päätökset tehdään sellaisella 41 äänen enemmistöllä, joka saadaan kun jäsenvaltioiden äänet painotetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

3. a) Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.
- b) Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määräenemmistöllä.
- c) Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun ehdotus on tullut vireille neuvostossa, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä.

11 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan kolmen vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Tämä määräaika on kuitenkin 3 artiklan 3 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan osalta neljä vuotta.

Edellä olevista säännöksistä poiketen Helleenien tasavallan osalta ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa säädetyt määräajat ovat vastaavasti neljä ja viisi vuotta.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset komissiolle.

12 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 27 päivänä marraskuuta 1980.

Komission puolesta

Puheenjohtaja

J. SANTER

LIITE I

Luettelo 3 artiklan 1 kohdan toisessa luettelukohdassa ja 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista tekijöistä

Akryylinitriili

Asbesti

Arseeni ja sen yhdisteet

Bentseeni

Kadmium ja sen yhdisteet

Elohopea ja sen yhdisteet

Nikkeli ja sen yhdisteet

Lyijy ja sen yhdisteet

Klooratut hiilivedyt: - kloroformi
- paradiklooribentseeni
- hiilitetrakloridi

LIITE II

A. Luettelo 3 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä luettelukohdassa tarkoitetuista tekijöistä:

1. Asbesti
2. Lyijy ja sen yhdisteet

B. Luettelo 3 artiklan 3 kohdan toisessa luettelukohdassa tarkoitetuista tekijöistä:

1. Asbesti
 2. Arseeni ja sen yhdisteet
 3. Kadmium ja sen yhdisteet
 4. Elohopea ja sen yhdisteet
 5. Lyijy ja sen yhdisteet
-

LIITE III

Tekniset näkökohdat, joita tarkoitetaan 8 artiklan 3 kohdassa

1. Raja-arvoa koskevat näytteenottomenettelyt ja mittausten menetelmät (mukaan lukien laadunvalvonta) sikäli, kuin sellaisilla menettelyillä ja menetelmillä ei ole vaikutusta raja-arvojen määrälliseen merkitykseen.
2. Altistumista ennen, altistumisen aikana ja altistumisen loppumisen jälkeen tapahtuvaa lääketieteellistä seurantaa sekä tiedostojen pitämistä sellaisen seurannan tuloksista koskevat käytännölliset suositukset.
3. Käytännön menettelyt, jotka koskevat ilman epäpuhtausmittauksien tuloksia ja altistuneiden työntekijöiden luetteleja koskevan tiedon järjestämistä ja säilyttämistä.
4. Käytännön suositukset, jotka koskevat sellaisiin työpaikkoihin asennettavia hälytysjärjestelmiä, joissa voi tapahtua epänormaaleja altistumisia.
5. Epätavallisten päästöjen yhteydessä käytettäviä hätämenettelytapoja koskevat käytännön suositukset.
6. Yleiset ja henkilökohtaiset suojelutoimenpiteet tiettyjä työvaiheita varten (kuten huolto- ja korjaustyöt), joiden aikana ei voida taata, että tekijöiden pitoisuudet tai intensiteetit pysyvät raja-arvojen alapuolella.
7. Menettelyt, jotka koskevat yleisiä hygieniavaatimuksia ja henkilökohtaisen hygienian varmistamiseksi tarvittavia keinoja.
8. Merkinnät, joiden avulla tunnistetaan alueet, joissa voi esiintyä merkittävää altistumista, ja varotoimenpiteet, joihin on ryhdyttävä.

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 16 päivänä joulukuuta 1988,
työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät altistumiseen kemiallisille, fyysikaalisille
ja biologisille tekijöille työssä, annetun direktiivin 80/1107/ETY muuttamisesta

(88/642/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 118 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhteistyössä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

jotta työntekijöitä suojeltaisiin paremmin kemiallisilta, fyysikaalisilta ja biologisilta tekijöiltä työssä on tarpeellista lujittaa säännöksiä, jotka sisältyvät neuvoston direktiiviin 80/1107/ETY⁽⁴⁾ sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Espanjan ja Portugalin liittymisasikirjalla,

Euroopan yhteisöjen toisesta työsuojelua koskevasta toimenpideohjelmasta 27 päivänä helmikuuta 1984 annetussa neuvoston päätöslauselmassa⁽⁵⁾ määrätään työntekijöiden suojelua tietyiltä kemiallisilta, fyysikaalisilta ja biologisilta tekijöiltä koskevien säännösten ja toimenpiteiden yhdenmukaistamisesta; tasapainoisen kehityksen vuoksi on tarpeellista yhdenmukaistaa ja parantaa niitä toimenpiteitä samalla, kun ne sopeutetaan ottamaan huomioon tekninen kehitys; tämän yhdenmukaistamisen ja parantamisen tulisi perustua yhteisiin periaatteisiin,

työturvallisuutta, työhygieniää ja työterveyshuoltoa koskeva 21 päivänä joulukuuta 1987 annetussa neuvoston päätöslauselmassa⁽⁶⁾ korostetaan työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen tärkeyttä työpaikalla,

päätöksen 74/325/ETY⁽⁷⁾ mukaisesti, sellaisena kuin se on muutettuna Espanjan ja Portugalin liittymisasikirjalla, komissio kuulee työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon neuvoo-antavaa komiteaa laatiessaan tämän alan ehdotuksia,

neuvosto asettaa erityisdirektiiveissä tietyjä tekijöitä koskevat sitovat raja-arvot työperäiselle altistumiselle ja, jos se on tarkoituksenmukaista, muita erityisvaatimuksia,

yhteisön tasolla tulisi säätää sellaisista viiteraja-arvoista muille tekijöille, jotka jäsenvaltioiden olisi muun muassa otettava huomioon laatiessaan kansallisia raja-arvoja,

työmarkkinaosapuolet osallistuvat työntekijöiden suojeluun, ja

tämän direktiivin säännökset ovat vähimmäisvaatimuksia, eivätkä mitenkään estä jäsenvaltioita ylläpitämästä tai ottamasta käyttöön muita toimenpiteitä, jotka suojelevat työntekijöitä paremmin,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiiviä 80/1107/ETY seuraavasti:

1. Lisätään 3 artiklan 1 kohtaan alakohta seuraavasti:

"Neuvosto voi perustamissopimuksen 118 a artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen täydentää liitettä I muun muassa lisäämällä siihen tekijöitä, joiden osalta sitova raja-arvo tai sitovat raja-arvot tai muut erityisvaatimukset näytävät tarpeellisilta."

2. Muutetaan 4 artiklaa seuraavasti:

a) Korvataan 4 alakohta seuraavasti:

"4. a) jos toimintaan liittyy työntekijöiden altistumisen vaara, altistumisen luonteen ja määrän määrittäminen niin, että mikä tahansa vaara työntekijöiden turvallisuudelle tai terveydelle voidaan arvioida ja tarvittavat toimenpiteet määritellä;

b) raja-arvojen, näytteenottomenetelmien, mitausmenetelmien ja tulosten arviointimenetelyjen vahvistaminen; kemiallisten tekijöiden osalta näytteenottomenetelmien, mittausmenetelmien ja tulosten arviointimenetelyjen vahvistaminen liitteessä II a esitetyn vertailumenetelmän mukaisesti tai muulla menetelmällä, jolla saavutetaan vastaavat tulokset;

c) kun raja-arvo ylitetään, ylityksen aiheiden viivyytysten tunnistaminen ja tilanteen korjaamiseksi tarvittavien toimenpiteiden mahdollisimman pikainen täytäntöönpano";

⁽¹⁾ EYVL N:o C 164, 2.7.1986, s. 4

⁽²⁾ EYVL N:o C 167, 27.6.1988, s. 84 ja EYVL N:o C 290, 14.11.1988

⁽³⁾ EYVL N:o C 319, 30.11.1987, s. 41

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 327, 3.12.1980, s. 8

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 67, 8.3.1984, s. 2

⁽⁶⁾ EYVL N:o C 28, 3.2.1988, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 185, 9.7.1974, s. 15

b) Korvataan 9 alakohta seuraavasti:

"9. työnantajan on toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että yritysten tai laitosten työntekijät tai heidän edustajansa saavat täydellisen tiedon ja opastuksen:

- a) heidän altistumiseensa liittyvistä mahdollisista vaaroista, työntekijöiden noudatettavakseen tarkoitetuista teknisistä ehkäisytoimenpiteistä ja työnantajan suorittamista ja työntekijöiden suoritettavaksi tarkoitetuista varotoimenpiteistä;
- b) käytetyistä vaaranarvointimenetelmistä, 4 alakohdan b alakohdassa tarkoitettujen raja-arvojen olemassaolosta ja mittausten suorittamisen tarpeellisuudesta sekä 4 alakohdan c alakohdassa tarkoitetuista tarvittavista toimenpiteistä raja-arvojen ylityessä."

3. Korvataan 8 artiklan 1 kohta seuraavasti:

"1. Antamissaan erityisdirektiiveissä neuvoston tulee perustamissopimuksen 118 a artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti asettaa liitteessä I mainittuja tekijöitä koskevat sitova raja-arvo tai sitovia raja-arvoja taikka muita erityisvaatimuksia."

4. Lisätään 8 artiklaan kohta seuraavasti:

"4. Muille kuin liitteessä I luetelluille tekijöille laaditaan viiteraja-arvot 10 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 1 kohdan soveltamista.

Jäsenmaiden on muun muassa otettava huomioon viiteraja-arvot vahvistaessaan 4 artiklan 4 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja raja-arvoja.

Viiteraja-arvojen on oltava tieteelliseen tietoon perustuvien asiantuntija-arvioiden mukaisia."

5. Korvataan 9 artiklan 1 kohta seuraavasti:

"1. Edellä 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua tekniikan kehitykseen mukauttamista ja 8 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua viiteraja-arvojen asettamista varten perustetaan komitea, jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja."

6. Lisätään liite II a, joka on tämän direktiivin liitteenä.

2 artikla

1. Tällä direktiivillä ei rajoiteta jäsenvaltioiden oikeutta soveltaa tai antaa lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä, joilla asetetaan ankarampia vaatimuksia.

2. Jäsenvaltioiden on annettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään kahden vuoden kuluttua tämän direktiivin tiedoksi antamisesta⁽¹⁾. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset komissiolle.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 16 päivänä joulukuuta 1988.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. GENNIMATAS

⁽¹⁾ Tämä direktiivi on annettu tiedoksi jäsenvaltioille 21 päivänä joulukuuta 1988.

LIITE

LIITE II a

VERTAILUMENETELMÄ, JOTA TARKOITETAAN 4 ARTIKLAN 4 ALAKOHDAN b ALAKOHDASSA

A. MÄÄRITELMÄT

I. Hiukkasjakoinen aine

1. Fysikaalis-kemialliset määritelmät

- a) 'Pölyllä' tarkoitetaan kiinteän aineen hiukkasten ja ilman seosta, joka on syntynyt mekaanisella prosessilla tai sekoittamalla.
- b) 'Huurulla' tarkoitetaan kiinteän aineen hiukkasten ja ilman seosta, joka on syntynyt lämmitys- tai kemiallisella prosessilla tai molemmilla.
- c) 'Sumulla' tarkoitetaan nestemäisen aineen hiukkasten ja ilman seosta, joka on syntynyt kondensaatoin tai dispersion kautta.

2. Työlääketieteelliset ja toksikologiset hiukkasjoukkojen määritelmät

- a) Pölyt, huurut ja sumut luokitellaan hiukkasjakoisiksi aineiksi.

Hiukkasjakoisten aineiden terveysvaaroja arvioitaessa on otettava huomioon hiukkaskoko sekä erityiset vaaralliset ominaisuudet, pitoisuus ja altistumisaika.

- b) Ainoastaan osa työntekijän hengitysvyöhykkeellä olevasta hiukkasjakoisesta aineesta hengitetään. Tätä osaa kutsutaan 'hengittyväksi fraktioksi'.

Tärkeitä tekijöitä tässä ovat hengitystiheys nenän ja suun ympärillä sekä ilman virtausolosuhteet pään alueella.

- c) Hiukkaskoosta riippuen hengittyvä fraktio voi kertyä hengitysteiden eri alueille.

Kertymisellä on muun ohella huomattava vaikutus haitallisen vaikutuksen paikkaan ja luonteeseen.

Hengittyvän fraktion sitä osaa, joka pääsee keuhkorakkuloihin kutsutaan sisäänhengittyväksi fraktioksi.

Sisäänhengittyvä fraktio on erityisen tärkeä työlääketieteen kannalta.

II. Raja-arvo

- a) Raja-arvo ilmoitetaan työpaikan ilmassa olevan kaasumaisen, höyrymäisen tai hiukkasjakoinen aineen kahdeksan tunnin aikapainotettuna altistumisen keskimääräisenä pitoisuutena.

Altistumisella tarkoitetaan kemiallisen tekijän läsnäoloa työntekijän hengitysvyöhykkeen ilmassa.

Altistuminen kuvataan pitoisuutena vertailuajan kuluessa.

Tämä osa ei koske biologisten indikaattorien raja-arvoja.

- b) Lisäksi voi tietyille aineille olla tarpeellista rajoittaa sallittuja pitoisuushuippuja kahdeksan tunnin aikapainotetun altistumisen keskiarvon lisäksi lyhyemmiksi ajoiksi.

Seurannassa käytetään silloin aineen keskimääräistä pitoisuutta tämän lyhyemmän jakson aikana.

- c) Raja-arvo kaasuille ja höyryille ilmoitetaan lämpötilan ja paineen vaihteluista riippumattomana yksiköissä ml/m^3 (ppm) ja niiden vaihteluista riippuvana yksiköissä mg/m^3 lämpötilassa $20\text{ }^\circ\text{C}$ ja paineessa $101,3\text{ kPa}$.

Hiukkasjakoisten aineiden raja-arvo ilmoitetaan yksiköissä mg/m^3 työpaikan olosuhteissa.

B. ALTISTUKSEN ARVIOINTI JA MITTAUSSTRATEGIA

1. Perusteet

- a) Jos kaasumaisen, höyrymäisen tai hiukkasjakoinen aineen esiintymistä työpaikan ilmassa ei voida varmasti poissulkea, on arvioitava noudatetaanko raja-arvoja.

- b) Tässä selvityksessä on huolellisesti tarkasteltava kaikki altistuksen kannalta olennaiset seikat, kuten esimerkiksi:
- käytetyt ja valmistettavat tekijät;
 - operaatiot, teknilliset laitteet ja prosessit;
 - tekijöiden pitoisuuksien ajallinen ja paikallinen jakautuminen.

- c) Raja-arvoa noudatetaan, jos arviointi osoittaa, ettei altistuminen ylitä sitä.

Jos hankittu tieto ei riitä luotettavasti osoittamaan, noudatetaanko raja-arvoa, arviointia tulee täydentää työpaikkamittauksilla.

- d) Jos arviointi osoittaa, ettei raja-arvoa noudateta:

- rajan ylityksen syyt on tunnistettava ja tarpeelliset toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi on tehtävä mahdollisimman nopeasti.
- arviointi on uusittava.

- e) Jos arviointi osoittaa, että raja-arvoja noudatetaan, on tilanteen pysyvyyden osoittamiseksi tehtävä tarvittaessa sopivin väliajoin jatkomittauksia.

Mitä lähempänä mitatut pitoisuudet ovat raja-arvoa, sitä useammin mittauksia on suoritettava.

- f) Jos arviointi osoittaa, että työprosessin järjestelyjen johdosta raja-arvoja noudatetaan pitkällä tähtäimellä, eikä altistumisen lisääntymiseen johtavia huomattavia muutoksia työpaikan olosuhteissa ole tiedossa, raja-arvojen noudattamista koskevien mittaamalla suoritettavien tarkistusten taajuutta voidaan harventaa.

Tällaisissa tapauksissa on kuitenkin säännöllisesti tarkistettava, että tähän johtopäätökseen johtava arviointi on edelleen voimassa.

- g) Jos työntekijät altistuvat samanaikaisesti tai peräkkäin useammille tekijöille, on tämä seikka otettava huomioon arvioitaessa sitä terveysvaaraa, jolle he altistuvat.

2. Mittauksia suorittaville henkilöille asetettavat vaatimukset

Mittauksia suorittavien henkilöiden pitää omata tarpeellinen ammattitaito ja tarpeelliset laitteet.

3. Mittausmenetelmille asetettavat vaatimukset

- a) Mittausmenetelmän tulee antaa tuloksia, jotka edustavat työntekijän altistumista.

- b) Oikean tuloksen saamiseksi työntekijän altistumisesta on, milloin se on mahdollista, käytettävä työntekijöiden vartaloon kiinnitettäviä henkilökohtaisia näytteenotolaitteita.

Milloin työntekijöiden ryhmä suorittaa samoja tai samanlaisia tehtäviä samassa paikassa altistuen samalla tavoin, voidaan ryhmän altistumisen selvittämiseksi käyttää edustavaa näytteenottoa.

Kiinteää näytteenottoa voidaan käyttää, jos sen tulosten perusteella voidaan selvittää työntekijän altistuminen työpaikalla.

Näytteet on mahdollisuuksien mukaan otettava työntekijän hengityskorkeudelta työntekijän välittömästä läheisyydestä.

Jos epäilyksiä syntyy, on mittauskohteeksi otettava suurinta vaaraa aiheuttava piste.

- c) Käytettävän mittausmenetelmän tulee olla sopiva huomioon ottaen mitattava tekijä, sen raja-arvo ja työpaikkailma.

Tulos on ilmoitettava aineen pitoisuutena täsmälleen samoissa yksiköissä kuin raja-arvo.

- d) Jos mittausmenetelmä ei ole spesifinen mitattavalle aineelle, on menetelmän antama koko tulos laskettava mitattavan aineen pitoisuudeksi.

- e) Mittausmenetelmän havaitsemisrajojen, herkkyuden ja tarkkuuden tulee olla sopivia raja-arvoon nähden.

- f) Mittausmenetelmän täsmällisyys tulisi varmistaa.

- g) Mittausmenetelmän tulee olla testattu käytännössä käyttöolosuhteissa.

- h) Jos Euroopan standardisoimiskomitea (CEN) julkaisee yleisiä suorituskäytännöksiä mittausmenetelmille ja työpaikkamittauslaitteille yhdessä testausmääräyksien kanssa, ne on otettava huomioon valittaessa sopivia mittausmenetelmiä.

4. Mittauspesifikaatiot edustavien hiukkaskokojen mittaamiseksi työpaikan ilmasta

- a) Hiukkasjakoisten aineiden pitoisuus tulisi mitata suhteessa niiden vaikutukseen; siksi näytettä otettaessa tulisi mitata joko hengittyvää fraktiota tai sisäänhengittyvää fraktiota.

Tämä edellyttää sellaista hiukkasten aerodynaamiseen halkaisijaan perustuvaa hiukkasten erotelua, joka vastaa hengittämisessä tapahtuvaa kertymistä.

Koska sopivaa laitteistoa työpaikanäytteen ottamiseen ei ole vielä saatavissa, yhtenäisen mittaamisen käytännöllisiä spesifikaatioita tarvitaan.

- b) Hiukkasjakoisen aineen sitä osaa, jonka työntekijä voi hengittää suun tai nenän kautta kutsutaan hengittyväksi.

Esimerkiksi mittauskäytännössä laitteita, joilla on imukyky 1,25 m/s +/- 10 %, sekä laitteita, jotka täyttävät standardin ISO/TR 7708 1983 (E), käytetään näytteenottoon.

Ensimmäisessä esimerkkinä käytetyssä tapauksessa:

- henkilön kiinnitetyn näytteenottolaitteen imuaukon suunnan tulisi olla työntekijän kasvojen suuntainen koko näytteenoton ajan,
 - kiinteässä näytteenotossa imuaukon paikan ja muodon tulisi mahdollistaa työntekijän altistumista edustavien näytteiden otto mukaan lukien eri virtaussuunnat,
 - imuaukon asennolla on vähän merkitystä silloin, kun ympäröivässä ilmassa on hyvin pieniä ilmavirtauksia,
 - kun ilman virtaus ylittää 1 m/s, suositellaan kaikista suunnista tapahtuvaa vaakasuoraa näytteenottoa.
- c) Hiukkasjakoisen aineen sisäänhengittyvä fraktio käsittää ne hiukkaset, jotka läpäisevät erotussysteemin, joka on vaikutukseltaan yhtä suuri kuin sellainen sedimentointierotin, jonka teoreettinen erotuskyky antaa 50 %:n erotuksen hiukkasista, joiden aerodynaaminen halkaisija on 5 mikrometriä (Johannesburgin sopimus, 1979).
- d) Jos CEN laatii spesifikaatioita hiukkasjakoisen aineen keräämisestä työpaikalla, niitä tulisi ensisijaisesti käyttää.

Muita menetelmiä voidaan käyttää edellyttäen, että ne johtavat samaan tai ankarampaan johtopäätökseen suhteessa raja-arvojen noudattamiseen.

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 28 päivänä heinäkuuta 1982,
työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät lyijymetallille ja sen ioniyhdisteille
altistumiseen työssä (ensimmäinen direktiivin 80/1107/ETY 8 artiklassa tarkoitettu
erityisdirektiivi)

(82/605/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

nen heidän terveydentilansa seurantaan ovat tärkeitä,

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

vuoriteollisuudessa lyijylle altistuvien työntekijöiden täytyy saada osakseen samantasoinen terveyden suojeleminen kuin tässä direktiivissä säädetään; tämän toiminnan erityisluonteen vuoksi sellaisen suojeleminen täytäntöönpanosta annetaan erityiset säännökset myöhemmässä direktiivissä, ja

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

tämä direktiivi sisältää vähimmäisvaatimukset, joita tarkastellaan uudelleen hankittujen kokemusten sekä teknisen ja lääketieteellisen tietämyksen kehityksen perusteella tavoitteena saavuttaa työntekijöiden parempi suojeleminen,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

Euroopan yhteisöjen työsuojelua koskevasta toimintaohjelmasta 29 päivänä kesäkuuta 1978 annetussa neuvoston päätöslauselmassa⁽⁴⁾ edellytetään työntekijöiden lyijyyn liittyvää suojelemaa koskevien erityisten yhdenmukaistettujen menettelyjen vahvistamista,

työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät altistumiseen kemiallisille, fysikaalisille ja biologisille tekijöille työssä, 27 päivänä marraskuuta 1980 annetussa neuvoston direktiivissä⁽⁵⁾ annetaan tiettyjä, tässä suojelemissa huomioon otettavia säännöksiä; tuossa direktiivissä säädetään raja-arvojen ja erityisvaatimusten asettamisesta eri direktiiveissä liitteessä I luetelluille tekijöille, joihin kuuluu lyijy,

metallinen lyijy ja sen ioniyhdisteet ovat myrkyllisiä aineita, joita esiintyy työssä monissa oloissa; monet työntekijät ovat sen vuoksi alttiina mahdolliselle terveysvaaralle,

sen vuoksi lyijylle altistuvien työntekijöiden suojelemiseksi tarpeelliset ehkäisytoimenpiteet ja jäsenvaltioiden sitoutumi-

1 artikla

1. Tämän direktiivin, joka on ensimmäinen direktiivin 80/1107/ETY 8 artiklassa tarkoitettu erityisdirektiivi, tarkoituksena on työntekijöiden suojeleminen heidän terveyttään uhkaavilta vaaroilta, jotka syntyvät tai voivat syntyä altistumisesta metalliselle lyijylle ja sen ioniyhdisteille, sekä sellaisten vaarojen ehkäisy; sitä ei sovelleta lyijyalkyyliyhdisteisiin. Siinä asetetaan raja-arvot ja muut erityiset vaatimukset.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta:

- merikuljetuksiin
- lentokuljetuksiin
- lyijypitoisten malmien louhimiseen ja kaivos- tai louhinta-paikalla tapahtuvaan lyijymalmirikasteen valmistamiseen.

3. Tällä direktiivillä ei rajoiteta jäsenvaltioiden oikeutta ottaa käyttöön tai soveltaa lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, jotka varmistavat työntekijöiden tai erityisen työntekijäryhmän paremman suojeleminen.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 324, 28.12.1979, s. 3

⁽²⁾ EYVL N:o C 101, 4.5.1981, s. 14

⁽³⁾ EYVL N:o C 300, 18.11.1980, s. 22

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 165, 11.7.1978, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 327, 3.12.1980, s. 8

2 artikla

1. Jokainen työ, johon voi sisältyä lyijyn imeytymisen vaaraa on arvioitava siten, että työntekijöiden lyijylle altistumisen laatu ja määrä määritetään.

Liitteessä I on esimerkkiluettelo, joka ei ole tyhjentävä, toiminnoista, joihin on syytä otaksua liittyvän lyijyn imeytymisen vaaraa.

2. Jos 1 kohdassa säädetty arviointi osoittaa vähintään yhden seuraavista tiloista vallitsevan:

- altistus ilman lyijypitoisuudelle, joka on suurempi kuin 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ laskettuna aikapainoitettuna keskiarvona 40 tunnille viikossa,
- sellainen veren lyijypitoisuus, joka on suurempi kuin 40 μg Pb/100 ml verta,

on sovellettava 11 artiklan 1 kohdan säännöksiä tietojen antamisesta ja on toteutettava aiheelliset toimenpiteet sellaisen lyijyn imeytymisen vaaran estämiseksi, joka syntyy tupakoinnista, syömisestä ja juomisesta työpaikalla.

3. Jos 1 kohdassa säädetty arviointi osoittaa, että lyijyn imeytymisestä aiheutuva työntekijöiden veren lyijypitoisuus on 40 μg :n ja 50 μg :n välillä Pb/100 ml verta, jäsenvaltioiden on pyrittävä järjestämään asianomaisten työntekijöiden biologinen seuranta jäsenvaltioiden säätämien menettelyjen mukaisesti.

4. Jos 1 kohdassa säädetty arviointi osoittaa vähintään yhden seuraavista tiloista vallitsevan:

- altistus ilman lyijypitoisuudelle, joka on suurempi kuin 75 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ laskettuna aikapainoitettuna keskiarvona 40 tunnille viikossa,
- sellainen veren lyijypitoisuus yksittäisillä työntekijöillä, joka on suurempi kuin 50 μg Pb/100 ml,

on asianomaisten työntekijöiden osalta toteutettava tässä direktiivissä säädetty suojelu, erityisesti ilman lyijyn seuranta ja lääketieteellinen seuranta, josta säädetään 3 ja 4 artiklassa.

5. Yrityksen tai laitoksen työntekijöitä tai heidän edustajiaan on kuultava 1 kohdassa säädetystä arvioinnista ja arviointi on uudistettava, milloin on syytä epäillä, että se on virheellinen tai työpaikalla on tehty merkittäviä muutoksia.

3 artikla

1. Kaikkien ilman lyijypitoisuuden mittausten on edustettava työntekijöiden altistusta lyijyä sisältäville hiukkasille.

Tässä direktiivissä 'lyijyä sisältävillä hiukkasilla' tarkoitetaan niitä hiukkasia, jotka laitteisto, jolla on liitteessä II olevassa 1 kohdassa määritellyt näytteenotto-ominaisuudet, sieppaa ja jotka on analysoitu liitteessä II olevassa 2 kohdassa menetelmään rinnastettavalla tavalla.

2. Lyijyn pitoisuutta ilmassa on seurattava vähintään joka kolmas kuukausi.

Tätä seurannan taajuutta voidaan kuitenkin vähentää 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

3. Seurannan taajuutta voidaan vähentää yhteen kertaan vuodessa jos mitään olennaista muutosta ei tapahdu työssä eikä altistusoloissa, jos:

i) yksittäistä työntekijää tai työntekijäryhmää koskevat mittaustulokset ovat osoittaneet, että kahdella edellisellä seurantakerralla

- ilman lyijypitoisuus ei ylittänyt arvoa 100 μm^3 , tai
- olosuhteet tai altistus ei vaihdellut huomattavasti, tai

ii) yhdenkään työntekijän veren lyijypitoisuus ei ylity arvoa 60 μg Pb/100 ml verta.

4. Työntekijää tai työntekijäryhmää koskeva 2 kohdassa säädetty seuranta vaatii yhden tai useamman näytteen ottamisen.

Näytteenotto on tehtävä siten, että työntekijän tai työntekijäryhmän todennäköisen enimmäisvaaran arviointi on mahdollinen ottaen huomioon tehty työ, työolot ja altistuksen kesto työn aikana, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 7 artiklan b alakohdan toisen luetelmakohdan soveltamista. Asianomaisten yrityksen tai laitoksen työntekijöitä tai heidän edustajiaan on kuultava tässä tarkoituksessa.

Alkuseurannassa sen jälkeen, kun on todettu, että 2 artiklan 4 kohdassa säädetty arvot on ylitetty, näytteenottoaika ei saa olla lyhyempi kuin neljä tuntia.

Myöhemminkään tämä kesto ei saa olla lyhyempi kuin neljä tuntia, jos edellisen seurantakerran tulokset ovat osoittaneet

aiempaa seurantakerää suurempia ilman lyijypitoisuuden arvoja.

Kun työntekijäryhmät tekevät samanlaista tai samankaltaista työtä samoissa tiloissa ja siten ovat altistuneet samalle terveysvaaralle, näytteenotto voidaan tehdä ryhmäkohtaisesti. Sellaisessa tapauksessa näyte on otettava vähintään yhdeltä työntekijältä kymmenestä.

5. Määrittelyt, joita tarkoitetaan 1 kohdassa ja liitteessä II lukuun ottamatta liitteessä olevan 1 kohdan a alakohdassa annettua ilman virtausnopeutta, ja tämän artiklan tekniset yksityiskohdat, mukautetaan tekniikan kehityksen mukaisesti direktiivin 80/1107/ETY 10 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen niissä rajoissa, jotka säädetään kyseisen direktiivin liitteessä III.

4 artikla

1. Työntekijöiden tulee olla lääketieteellisessä (kliinisessä ja biologisessa) seurannassa. Tämä seuranta on aloitettava ennen altistuksen alkamista tai altistuksen alkaessa. Kliininen arviointi on tehtävä vähintään kerran vuodessa työn aikana. Biologinen seuranta on tehtävä 2 kohdan mukaisesti vähintään joka kuudes kuukausi.

Tässä seurannassa on sekä altistuksen suuruus että yksittäisen työntekijän herkkyys lyijylle otettava huomioon.

2. Biologiseen seurantaan on 3 kohdassa mainittuja poikkeus-tapauksia lukuun ottamatta kuuluttava veren lyijypitoisuuden mittausta (PbB).

Tähän seurantaan voi myös kuulua yhden tai useamman seuraavassa luetellun biologisen indikaattorin mittaaminen:

- delta-aminolevuliinihappo virtsassa (ALAU)
- sinkkiprotoporfyrini (ZPP)
- delta-aminolevuliinihappodehydrataasi veressä (ALAD).

Edellä mainittujen biologisten indikaattorien mittausten menetelmät on lueteltu liitteessä III ja niitä voidaan mukauttaa direktiivin 80/1107/ETY 10 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

3. PbB-mittaus, jota tarkoitetaan 2 kohdassa, voidaan korvata ALAU-mittauksella silloin, kun on kyse sellaisista työntekijöistä, jotka ovat olleet vähemmän kuin yhden kuukauden ajan korkean altistuksen vaaran kohteena.

4. Biologisen seurannan taajuutta voidaan vähentää yhteen kertaan vuodessa yhtä aikaa kuin:

- yksilöön tai työntekijäryhmään kohdistuneiden mittausten tulokset ovat osoittaneet kahdessa peräkkäisessä aiemmassa tapauksessa, että ilman lyijypitoisuus on suurempi kuin arvo, joka on säädetty 2 artiklan 4 kohdan ensimmäisessä luettelamakohdassa ja pienempi kuin $100 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- yhdenkään työntekijän PbB-taso ei ylitä arvoa, joka on säädetty 2 artiklan 4 kohdan toisessa luettelamakohdassa.

5. Jäsenvaltiot voivat käyttää hyväkseen liitteessä IV olevia käytännön suosituksia, joita voidaan mukauttaa direktiivin 80/1107/ETY 10 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

5 artikla

1. Kun biologinen seuranta, joka on tehty 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti, osoittaa yksittäisen PbB-tason, joka on suurempi kuin $60 \mu\text{g}/100 \text{ ml}$ verta mutta pienempi kuin raja-arvo, joka on säädetty 6 artiklan 1 kohdan b alakohdassa, kliininen tutkinta on tehtävä niin nopeasti kuin mahdollista. Kuitenkin tämä kliininen tutkimus voidaan siirtää myöhemmäksi kunnes PbB-tason uudelleen määrittäminen, joka on tehty kuukauden kuluessa osoittaa, että $60 \mu\text{g Pb}/100 \text{ ml}$:ssa verta ylittyy edelleen.

Sen jälkeen biologinen seuranta ja kliininen arviointi on tehtävä lyhyemmin väliajoin kuin on asetettu 4 artiklan 1 kohdassa ainakin kunnes PbB-taso on alle $60 \mu\text{g Pb}/100 \text{ ml}$:ssa verta.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun kliinisen tutkimuksen jälkeen lääkärin tai viranomaisen, joka on vastuussa työntekijöiden lääketieteellisestä valvonnasta olisi annettava neuvoja henkilökohtaisista suoja- ja ehkäisytoimenpiteistä; näihin voi kuulua, jos se on aiheellista, kyseisen työntekijän poistaminen lyijyaltistuksesta tai hänen altistusaikansa vähentäminen.

6 artikla

1. Seuraavia raja-arvoja on sovellettava:

a) ilman lyijypitoisuus:

$150 \mu\text{g}/\text{m}^3$ laskettuna aikapainoitettuna keskiarvona 40 tunnille viikon aikana;

b) biologisten muuttujien arvot:

PbB-taso yksittäisillä työntekijöillä: 70 µg/Pb/100 ml verta⁽¹⁾. Kuitenkin PbB-taso 70 ja 80 µg Pb/100 ml välillä on sallittava, jos ALAU-taso jää alemmaksi kuin 20 mg/g kreatiniiniä tai ZPP-taso jää alemmaksi kuin 20 µg/g hemoglobiinia tai ALAD-taso jää suuremmaksi kuin kuusi eurooppalaista yksikköä.

2. Kun biologinen seuranta perustuu pelkästään ALAU-mittauksiin 4 artiklan 3 kohdan mukaisesti, seuraavaa raja-arvoa on käytettävä ALAU-tasolle: 20 mg/g kratiiniinia.

3. Komission ehdotuksesta ja ottaen huomioon erityisesti kehityksen tieteellisessä tietämyksessä ja tekniikassa sekä tämän direktiivin täytäntöönpanosta saadut kokemukset neuvosto tarkastelee uudelleen biologisten muuttujien raja-arvoja viiden vuoden kuluessa tämän direktiivin antamisesta tarkoituksena asettaa veren lyijypitoisuudelle raja-arvo, joka on korkeintaan 70 µg Pb/100 ml verta.

7 artikla

Sen selvittämiseksi, onko ilman lyijypitoisuudelle 6 artiklan 1 kohdan a alakohdassa asetettu raja-arvo ylitetty, on aiheellista menetellä seuraavasti:

- a) Jos kokonaisnäytteenottoaika on 40 tuntia viikon aikana, saatuja ilman lyijypitoisuuksia voidaan verrata suoraan 6 artiklan 1 kohdan a alakohdassa asetettuihin raja-arvoihin;
- b) Jos kokonaisnäytteenottoaika on vähemmän kuin 40 tuntia viikon aikana;
- raja-arvon, joka on asetettu 6 artiklan 1 kohdan a alakohdassa, ei katsota ylittyneen, jos 3 artiklan 4 kohdan mukaisella näytteenotolla saatu pitoisuus on alle raja-arvon numeroarvon,
 - jos ensimmäisessä luetelmakohdassa mainittu pitoisuus ylittää raja-arvon numeroarvon, on otettava vähintään kolme sellaista ilman lyijynäytettä, jotka edustavat keskimääräistä lyijyaltistusta; kokonaisajan jokaisen näytteen ottamiseksi on oltava vähintään neljä tuntia.

Jos neljästä näytteestä, jotka on otettu viikon aikana, kolmen pitoisuus on alle raja-arvon numeroarvon, katsotaan, ettei raja-arvo ole ylittynyt.

8 artikla

1. Jos ilman lyijyn raja-arvo, joka on asetettu 6 artiklan 1 kohdan a alakohdassa, on ylittynyt, syyt raja-arvon ylitykseen on tunnistettava ja aiheelliset toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi on toteutettava niin nopeasti kuin mahdollista.

Lääkärin tai viranomaisen, joka on vastuussa työntekijöiden lääketieteellisestä valvonnasta on ratkaistava, olisiko asianomaisten työntekijöiden biologisten muuttujien määritys suoritettava välittömästi.

2. Jos 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä ei voida niiden luonteen tai mittavuuden takia toteuttaa yhden kuukauden kuluessa ja uusi ilman lyijypitoisuuden määrittäminen osoittaa, että ilman lyijypitoisuuden raja-arvo ylitetään edelleen, työtä ei saa jatkaa vaikutusalueella ellei tarpeellisiin toimenpiteisiin ole ryhdytty asianomaisten työntekijöiden suojelemiseksi, ottaen huomioon sen lääkärin tai viranomaisen mielipide asiasta, joka on vastuussa lääketieteellisestä valvonnasta.

Jos altistusta ei voida kohtuullisella tavalla vähentää muilla keinoin ja jos henkilökohtaisten hengityksensuojainten käyttäminen osoittautuu tarpeelliseksi, se ei saa olla pysyvää ja se on rajoitettava vähimpään tarpeelliseen määrään kunkin työntekijän osalta.

3. Sellaisten tapahtumien yhteydessä, jotka todennäköisesti johtavat lyijyaltistuksen lisääntymiseen, työntekijät on välittömästi poistettava vaikutusalueelta. Vain työntekijät, joiden läsnäoloa tarvitaan tarpeellisten korjausten tekemiseksi, voivat mennä vaikutusalueelle jos he käyttävät sopivaa suojalaitetta.

4. Tiettyä toimintaa varten, johon voidaan otaksua liittyvän 1 kohdassa asetettujen raja-arvojen ylitys ja jonka suhteen

⁽¹⁾ Vastaa SI-yksiköissä arvoa 3,4 µmol litrassa verta.

tekniset ehkäisytoimenpiteet ilmapitoisuuksien rajoittamiseksi eivät ole kohtuudella mahdollisia, työnantajan on määriteltävä toimenpiteet, joilla on tarkoitus taata tämänlaatuisen toiminnan aikana työntekijöiden suojele. Yrityksen tai laitoksen työntekijöiden tai heidän edustajiensa kanssa on neuvoteltava tällaisista toimenpiteistä ennen kuin toimintaan ryhdytään.

9 artikla

1. Jos biologiset raja-arvot, jotka on asetettu 6 artiklan 1 kohdan b alakohdassa, on ylittetty:

- on välittömästi ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin ylityksen syiden selvittämiseksi ja tilanteen korjaamiseksi. Näihin toimenpiteisiin voi kuulua riippuen ylityksen suuruudesta ja kun se on työntekijöiden lääketieteellisestä valvonnasta vastuussa olevan lääkärin tai viranomaisen mielestä tarpeellista, kyseisten työntekijöiden välitön poistaminen kaiken lyijyaltistuksen piiristä,
- uusi PbB-tason määrittäminen on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa. Tämän mittauksen jälkeen asianomainen työntekijä ei saa jatkaa työtään tai mitään muuta työtä, johon liittyy yhtä suuri lyijyaltistuksen vaara, jos biologinen raja-arvo edelleen ylitetään. Työntekijä voidaan osoittaa lääketieteellisestä valvonnasta vastuussa olevan lääkärin tai viranomaisen käsityksen mukaan muuhun työhön, jossa on vähäisempi altistuksen vaara. Tässä tapauksessa hänet on saatettava useammin lääketieteelliseen arviointiin.

Jäsenvaltio voi kuitenkin toteuttaa toisenlaiset toimenpiteet sellaisten työntekijöiden osalta, jotka ovat altistuneet lyijylle useita vuosia ja joilla on hyvin suuri kehon lyijykuorma silloin, kun tätä direktiiviä ryhdytään soveltamaan.

2. Työntekijä, jota asia koskee, tai työnantaja voivat pyytää 1 kohdassa tarkoitetun arvioinnin tekemistä uudelleen.

10 artikla

1. Kaiken sellaisen työn varalta, joka suoritetaan 2 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuissa oloissa, on toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että

- a) i) tupakoinnin, syömisen tai juomisen aiheuttama lyijyn imeytymisen vaara vältetään,

- ii) varataan sellaisia alueita, joilla työntekijät voivat syödä ja juoda ilman lyijyn aiheuttaman saastumisen vaaraa,

- iii) hyvin kuumissa työpaikoissa, joissa työntekijöitä tulisi kehottaa juomaan, työntekijöille varataan juomavettä tai muita juomia, jotka eivät ole työpaikan lyijyllä saastuneita;

- b) i) työntekijät varustetaan asianmukaisella työ- tai suoja-vaatetuksella ottaen huomioon niiden lyijy-yhdisteiden fysikaalis-kemialliset ominaisuudet, joille he altistuvat,

- ii) tämä työ- tai suojavaatetus jää yritykseen. Se voidaan kuitenkin silloin kun yritys itse ei pese vaatetusta pestä yrityksen ulkopuolisissa laitoksissa, jotka on varustettu tämänlaatuisen työhön; kun näin on, vaatetus on kuljetettava suljetuissa astioissa,

- iii) työ- tai suojavaatetus ja pitovaatteet varastoidaan erikseen,

- iv) työntekijöille varataan asianmukaiset ja riittävät pesutarvikkeet mukaan lukien suihkut pölyisessä työssä.

2. Edellä 1 kohdan mukaisen toimenpiteiden kustannuksia ei saa asettaa työntekijöiden kustannettaviksi.

11 artikla

1. Kaiken sellaisen työn varalta, joka suoritetaan 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa oloissa, on toteutettava aiheelliset toimenpiteet asianmukaisen tiedon antamiseksi yrityksen tai laitoksen työntekijöille ja heidän edustajilleen:

- mahdollisesta lyijyaltistuksen aiheuttamasta terveysvaarasta mukaan lukien mahdolliset terveysvaarat sikiölle ja imeväisille,

- säädöksiin perustuvista raja-arvoista sekä biologisen ja ilman laadun seurannan tarpeesta,

- hygieenisistä vaatimuksista mukaan lukien tupakoinnista, syömisestä tai juomisesta pidättäytymisestä työpaikalla,

- varotoimenpiteistä, joihin tulee toteuttaa suojavälineiden ja -vaatetuksen suhteen,
- lyijyaltistuksen vähentämiseksi tarpeellisista erityisvarotoimenpiteistä.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden lisäksi kaiken sellaisen työn ollessa kyseessä, jota suoritetaan 2 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuissa oloissa, aiheelliset toimenpiteet on toteutettava, jotta

- a) yrityksen tai laitoksen työntekijöillä tai heidän edustajillaan on mahdollisuus saada:

- ilman lyijypitoisuusmittausten tulokset,
- tilastolliset (yksilöimättömät) tulokset biologisesta seurannasta,

ja että selvitys näiden tulosten merkityksestä on heidän saatavillaan;

- b) jos tulokset ylittävät ilman lyijypitoisuudelle 6 artiklan 1 kohdan a alakohdassa asetetun raja-arvon, kyseisille työntekijöille ja heidän edustajilleen yrityksessä tai laitoksessa tiedotetaan siitä ja sen syistä niin nopeasti kuin mahdollista ja yrityksen tai laitoksen työntekijöiden tai heidän edustajiensa kanssa neuvotellaan toimenpiteistä, joihin on ryhdyttävä tai hätätilanteessa heille tiedotetaan toimenpiteistä, jotka on toteutettu;

- c) aina kun PbB-testit, ALAU-testit tai mitkä tahansa muut biologiset mittaukset lyijyaltistuksen arvioimiseksi tehdään, asianomaisille työntekijöille tiedotetaan vastuussa olevan lääkärin vastuulla näiden mittausten tuloksista ja tulosten tulkinnoista.

12 artikla

Lääkärillä tai viranomaisella, joka on vastuussa työntekijöiden lääketieteellisestä valvonnasta, on oikeus saada kaikki tarpeelliset tiedot työntekijöiden lyijyaltistuksen suuruuden määrittämiseksi mukaan lukien ilman lyijypitoisuusmittausten tulokset.

13 artikla

On varmistettava, että työntekijöiden altistukseen ja heidän kliinisiin ja biologisiin tutkimuksiinsa liittyvät yksilökohtaiset tiedot tallennetaan asianmukaisessa muodossa kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti.

14 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1986 ja niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

15 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 28 päivänä heinäkuuta 1982.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

O. MØLLER

LIITE I

Luettelo toiminnoista, joita tarkoitetaan 2 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa

1. Lyijykonsentraattien käsittely.
2. Lyijy- ja sinkkikulatus ja niiden jalostus (primäärinen ja sekundäärinen)
3. Lyijyarsenaattiruiskutteiden valmistus ja käsittely.
4. Lyijyoksidien valmistus.
5. Muiden lyijy-yhdisteiden valmistus (mukaan lukien se lyijyalkylyyhdisteiden valmistus, mihin liittyy metalliselle lyijylle ja sen ioniyhdisteille altistumista).
6. Lyijypitoisten maalien, emalien, kiviliimojen ja värien valmistus.
7. Akkujen valmistus ja kierrätys⁽¹⁾.
8. Käsityö, jossa käsitellään tinaa ja lyijyä.
9. Lyijyjuotteiden valmistus.
10. Lyijyräjähteiden valmistus.
11. Lyijy- ja lyijyseosesineiden valmistus.
12. Lyijypitoisten maalien, emalien, kiviliimojen ja värien käyttö.
13. Keraaminen ja savenvaluteollisuus⁽¹⁾.
14. Kristallilasiteollisuus.
15. Lyijylisäaineita käyttävä muoviteollisuus.
16. Taaja lyijyjuotteiden käyttö suljetussa tilassa.
17. Lyijyä käyttävä graafinen teollisuus.
18. Purkutyö, erityisesti lyijypitoisen maalin poistaminen raaputtamalla tai polttamalla tällä maalatuista materiaaleista ja tällaisen materiaalin polttoleikkaaminen sekä tehdaslaitoksen hajoittaminen (esim. lyijysulatto)⁽¹⁾.
19. Lyijyräjähteiden käyttö suljetuissa tiloissa.
20. Autojen kokoamis- ja korjaustyö⁽¹⁾.
21. Lyijyteräksen valmistus.
22. Teräksen lyijykarkaisu.
23. Lyijypinnoitus.
24. Lyijyn ja lyijypitoisten metallien kierrätys.

⁽¹⁾ Siltä osin kuin akuissa käytetään tai on lyijyä.

LIITE II

Tekniset laatuvaatimukset, joita tarkoitetaan 3 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa.

1. Laitteiston tekniset laatuvaatimukset:
 - a) *Ilman virtausnopeus suuaukolla:* 1.25 m/s \pm 10 %;
 - b) *Ilman tilavuusvirtaus:* vähintään 1 l/min.;
 - c) *Näytepään ominaisuudet:* Suodattimen suojaamiseksi olisi käytettävä suljettua näytepäättä.
 - d) *Suuaukon halkaisija:* vähintään 4 mm halkaisijaltaan seinävaikutusten välttämiseksi;
 - e) *Suodattimen tai suuaukon sijainti:* pidetään niin paljon kuin mahdollista yhdensuuntaisena työntekijän kasvojen kanssa koko näytteenottoajan;
 - f) *Suodattimen suodatussyky:* vähintään 95 % suodatussyky kaikille näytehiukkasille aina hiukkasiin, joiden aerodynaaminen halkaisija on 0.3 μ m, asti;
 - g) *Näytteen jakaantuminen suodattimella:* mahdollisimman tasainen lyijyn jakaantuminen suodattimella niin, että saman suodattimen puolikkaista saadaan vertailukelpoiset tulokset.
2. Ilman lyijynäytteet, jotka on kerätty 1 kohdan mukaisella menetetytavalla, on analysoitava atomiabsorptiospektroskopiolla tai millä tahansa muulla menetelmällä, joka antaa samanarvoisia tuloksia.

LIITE III

Niiden biologisten indikaattorien mittamenetelmät, joita tarkoitetaan 4 artiklan 2 kohdassa

- PbB: Atomiabsorptiospektroskopia,
- ALAU: Davis'in⁽¹⁾ tai sen kanssa samanarvoinen menetelmä,
- ZPP: Hematofluorimetria⁽²⁾ tai sen kanssa samanarvoinen menetelmä,
- ALAD: Eurooppalainen standardimenetelmä⁽³⁾ tai sen kanssa samanarvoinen menetelmä.

Komissio laatii asianmukaiset laadunvarmistamisohjelmat.

-
- ⁽¹⁾ Davis J.R., and Andelman S.L. "Urinary delta-aminoluvulinic acid levels in lead poisoning. A modified method for the rapid determination of urinary delta-aminolevulinic acid using disposable ion-exchange chromatographic columns". Arch. Environ. Health 15, 53-9 (1967).
- ⁽²⁾ Blumberg W.E., Eisinger J., Lamola A.A., and Zuckerman D.M. "Zinc protoporphyrin level in blood determination by a portable haematofluormeter. A screening device for lead poisoning". J. Lab. Clin. Med. 89, 712-723 (1977).
- ⁽³⁾ (a) Väestön biologisesta seulonnasta lyijyn varalta 29 päivänä maaliskuuta 1977 annettu neuvoston direktiivi 77/312/ETY. EYVL N:o L 105, 28.4.1977, s. 10 (liite III).
- (b) A. Berling and K.H. Schaller "European standardized method for the determination of delataaminolevulinic acid dehydratase activity in blood". 3. Klin. Chem. Klin Biochem. 12, 389-390 (1974).

LIITE IV

Käytännön suosituksia sellaisia kliinisiä arviointeja varten, joita tarkoitetaan 4 artiklan 5 alakohdassa

1. Tämänhetkinen tieto viittaa siihen, että imeytyminen suuressa mittakaavassa voi aiheuttaa haitallisia vaikutuksia seuraaviin järjestelmiin:
 - verta muodostava järjestelmä,
 - ruuansulatuselimistö,
 - keskus- ja ääreishermosto,
 - munuaiset.
 2. Lyijylle altistuvien työntekijöiden lääketieteellisestä valvonnasta vastuussa olevan lääkärin olisi tunnettava jokaisen työntekijän altistusolosuhteet.
 3. Työntekijöiden kliininen arviointi on tehtävä ensiluokkaisen käytännön mukaan; siihen olisi kuuluttava seuraavat toimenpiteet:
 - työntekijän lääketieteellisen ja työhistorian tallentaminen,
 - fyysinen tutkinta ja henkilöhaastattelu kiinnittäen erityistä huomiota lyijymyrkytyksen esioireisiin,
 - keuhkojen tilan arviointi (hengityksensuojainten käytön varalta).

Verianalyysi (ja erityisesti hematokriittitason määrittäminen) ja virtsa-analyysi olisi tehtävä ensimmäisen lääketieteellisen tutkinnan yhteydessä ja sen jälkeen säännöllisesti lääkärin arvion mukaan.
 4. Biologisen seurannan tulosten nojalla tehtävien päätösten lisäksi tutkivan lääkärin selvittää tapaukset, missä altistuksella tai jatkuvalla altistuksella lyijylle on este. Tärkeimmät tällaiset esteet ovat:
 - i) syntyperäiset epänormaalit tilat:
 - thalassemia,
 - G-6-PD vaje;
 - ii) hankitut ominaisuudet:
 - anemia,
 - munuaisten vajaatoiminta,
 - maksan vajaatoiminta.
 5. Kelaattien käyttö:

Kelaattien ehkäisevä käyttö, jota joskus kutsutaan 'ehkäiseväksi parantamiseksi' ei ole lääketieteellisesti ja eettisesti hyväksyttävää. Monia kelaatteja voidaan pitää munuaisille myrkyllisinä kun sen saanti on pitkäaikaista.
 6. Myrkytysten hoito:

On asiantuntijoiden tehtävä.
-

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 19 päivänä syyskuuta 1983,
työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät asbestialistukseen työssä
(toinen direktiivin 80/1107/ETY 8 artiklassa tarkoitettu erityisdirektiivi)**

(83/477/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

Euroopan yhteisöjen työsuojelua koskevasta toimintaohjelmasta 29 päivänä kesäkuuta 1978 annetussa neuvoston päätöslauselmassa⁽⁴⁾ määrätään työntekijöiden asbestiin liittyvää suojelua koskevien erityisten yhdenmukaistettujen menettelyjen vahvistamisesta,

työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät altistumiseen kemiallisille, fysikaalisille ja biologisille tekijöille työssä 27 päivänä marraskuuta 1980 annetussa neuvoston direktiivissä⁽⁵⁾ asetetaan tiettyjä vaatimuksia, jotka tulee ottaa huomioon tässä suojelussa; tuossa direktiivissä säädetään raja-

arvojen ja erityisvaatimusten asettamisesta erillisissä direktiiveissä liitteessä I luetelluille tekijöille, joihin kuuluu asbesti,

asbesti on haitallinen tekijä, jota esiintyy työssä monenlaisissa oloissa; monet työntekijät altistuvat sen vuoksi mahdolliselle terveysvaaralle; krokidoliittia on pidettävä erityisen vaarallisen asbestilajina,

vaikka tämänhetkinen tieteellinen tietämys ei ole sellaista, että voitaisiin määrittää taso, jonka alapuolella terveysvaaraa ei ole, asbestille altistumisen vähentäminen joka tapauksessa vähentää asbestiin liittyvien sairauksien vaaran kehittymistä; tämä direktiivi sisältää vähimmäisvaatimukset, joita tarkastellaan uudelleen saadun kokemuksen perusteella ja alan teknologian kehittymisen myötä,

optinen mikroskopia, vaikka se ei salli pienimpien, terveyden kannalta vahingollisten kuitujen laskemista, on tällä hetkellä eniten käytetty menetelmä asbestin säännölliseen mittaamiseen, ja

täten asbestille altistuvien työntekijöiden terveyden suojelemiseksi tarpeelliset ehkäisytoimenpiteet ja jäsenvaltioiden sitoutuminen heidän terveydentilansa seurantaan ovat tärkeitä,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 262, 9.10.1980, s. 7 ja

EYVL N:o C 301, 18.11.1982, s. 6

⁽²⁾ EYVL N:o C 310, 30.11.1981, s. 43

⁽³⁾ EYVL N:o C 125, 17.5.1982, s. 155

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 165, 11.7.1978, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 327, 3.12.1980, s. 8

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tämän direktiivin, joka on toinen direktiivin 80/1107/ETY 8 artiklassa tarkoitettu erityisdirektiivi, tarkoituksena on työntekijöiden suojeleminen heidän terveyttään uhkaavilta vaaroilta, jotka syntyvät tai voivat syntyä altistumisesta asbestille työssä, mukaan lukien tällaisten vaarojen ehkäisy. Siinä asetetaan raja-arvot ja muut erityiset vaatimukset.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta:

- merikuljetuksiin,
- lentokuljetuksiin.

3. Tällä direktiivillä ei rajoiteta jäsenvaltioiden oikeutta antaa tai soveltaa lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, joilla varmistetaan työntekijöiden parempi suojeleminen, erityisesti mitä tulee asbestin korvaamiseen vähemmän vaarallisilla korvikkeilla.

2 artikla

Tässä direktiivissä 'asbestilla' tarkoitetaan seuraavia kuitumaisia silikaatteja:

- Aktinoliitti, CAS No 77536-66-4 ⁽¹⁾,
- Asbestimuotoinen grüneriitti (amosiitti), CAS No 1217273-5 ⁽¹⁾
- Antofylliitti, CAS No 77536-67-5 ⁽¹⁾,
- Krysotiili, CAS No 12001-29-5 ⁽¹⁾,
- Krokidoliitti, CAS No 12001-28-4 ⁽¹⁾
- Tremoliitti, CAS No 77536-68-6 ⁽¹⁾.

3 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan toimintaan, jossa työntekijät altistuvat tai jossa he voivat altistua työssä kuluessa asbestista tai asbestia sisältävästä materiaalista vapautuvalle pölylle.

2. Silloin, kun toiminta mahdollisesti aiheuttaa asbestista tai asbestipitoisesta materiaalista vapautuvalle pölylle altistumisen vaaran, tämä vaara tulee arvioida siten, että työntekijöiden asbestista tai asbestipitoisesta materiaalista vapautuvalle pölylle altistumisen luonne ja määrä tulee määritetyksi.

3. Jos 2 kohdassa tarkoitettu arviointi osoittaa, että asbestin pitoisuus työpaikan ilmassa henkilökohtaisten suojaamien puuttuessa on jäsenvaltion valinnan mukaan kahdeksan tunnin vertailujaksolle mitattuna tai lasketuna tasoltaan

- vähäisempi kuin 0,25 kuitua kuutiosenttimetrissä tai
- vähäisempi kuin 15 kuitupäivää kuutiosenttimetriä kohden keräytyvänä annoksena kolmen kuukauden ajalla,

4, 7, 13, 15 ja 16 artiklaa sekä 14 artiklan 2 kohtaa ei sovelleta.

4. Yrityksen tai laitoksen työntekijöiden tai heidän edustajiensa kanssa on neuvoteltava 2 kohdassa säädetystä arvioinnista ja se tulee uusia, jos on syytä epäillä, että se on virheellinen tai jos työssä on tapahtunut merkittäviä muutoksia.

4 artikla

Jollei 3 artiklan 3 kohdasta muuta johdu, seuraavat toimenpiteet on toteutettava:

1. Edellä 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toiminnan on kuuluttava jäsenvaltion vastuussa olevan viranomaisen hoitaman ja valvoman ilmoitusmenettelyn piiriin.
2. Työnantajan on tehtävä ilmoitus jäsenvaltion vastuussa olevalle viranomaiselle kansallisten lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti. Ilmoitukseen tulee sisältyä ainakin lyhyt kuvaus seuraavista asioista:
 - käytetyn asbestin laatu ja määrä,
 - kysymyksessä olevat toiminnot ja prosessit,
 - valmistettavat tuotteet.
3. Yrityksen tai laitoksen työntekijöillä tai heidän edustajillaan on oltava oikeus kansallisen lainsäädännön mukaisesti saada tieto heidän yritystään tai laitostaan koskevista, ilmoitusmenettelyn piiriin kuuluvista asiakirjoista.
4. Aina kun asbestin tai asbestipitoisen materiaalin käytössä tapahtuu tärkeä muutos on tehtävä uusi ilmoitus.

5 artikla

Asbestin käyttö ruiskuttamalla on kiellettävä.

6 artikla

Kaikessa toiminnassa, jota tarkoitetaan 3 artiklan 1 kohdassa, on työntekijöiden altistus asbestin tai asbestipitoisen materiaalin pölylle työpaikalla pienennettävä niin alhaiselle tasolle kuin käytännössä on mahdollista, ja joka tapauksessa 8 artiklassa säädetyn raja-arvon alapuolelle, erityisesti seuraavien toimenpitein silloin, kun se on asianmukaista:

1. Käytetyn asbestin määrä on kussakin erillisessä tapauksessa rajoitettava pienimpään käytännössä mahdolliseen määrään.
2. Asbestin tai asbestipitoisen materiaalin pölylle altistuvien tai mahdollisesti altistuvien työntekijöiden lukumäärä on rajoitettava vähäisimpään mahdolliseen määrään.

⁽¹⁾ Numero kemiallisen viittaupalvelun (CAS) tiedostossa

3. Työmenetelmät on pääasiallisesti suunniteltava niin, ettei asbestipölyä pääse ilmaan.

Jos tämä ei ole käytännössä mahdollista, pöly olisi poistettava niin läheltä paikkaa, jossa se on muodostunut, kuin mahdollista.

4. Kaikki rakennukset tai tehdaslaitokset ja laitteet, joissa asbestia käsitellään, on oltava mahdollista puhdistaa ja pitää kunnossa säännöllisesti ja tehokkaasti.
5. Raaka-aineena käytettävä asbesti on varastoitava ja kuljetettava sopivissa suljetuissa pakkauksissa.
6. Jätteet on kerättävä ja poistettava työpaikalta niin nopeasti kuin mahdollista suljetuissa pakkauksissa, jotka on varustettu merkinnöillä, jotka osoittavat, että pakkaus sisältää asbestia. Tätä ei sovelleta kaivoksiin.

Edellisessä kohdassa tarkoitettu jäte on tämän jälkeen käsiteltävä myrkyllisistä ja vaarallisista jätteistä 20 päivänä maaliskuuta 1978 annetun neuvoston direktiivin 78/319/ETY⁽¹⁾ mukaisesti.

7 artikla

Jollei 3 artiklan 3 kohdasta muuta johdu, seuraavat toimenpiteet on toteutettava:

1. Työpaikan ilman asbestipitoisuusmittauksia tulee tehdä liitteessä I kuvatun vertailumenetelmän tai minkä tahansa muun tämän kanssa yhtäläisiä tuloksia antavan menetelmän mukaisesti sen varmistamiseksi, että 8 artiklassa asetettua raja-arvoa noudatetaan. Tällaiset mittaukset tulee suunnitella ja toteuttaa säännöllisesti niin, että näyte edustaa työntekijän henkilökohtaista altistusta asbestista tai asbestipitoisesta tuotteesta vapautuvalle pölylle.

Asbestin mittaamiseksi ilmasta siten, kuin edellisessä kohdassa tarkoitetaan, otetaan huomioon vain kuidut, joiden pituus on enemmän kuin 5 mikrometriä ja pituus/leveys-suhde suurempi kuin 3:1.

Neuvosto tarkastelee komission ehdotuksesta ja ottaen huomioon erityisesti tieteellisen tietämyksen ja tekniikan kehityksen sekä tämän direktiivin soveltamisesta saadut kokemukset uudelleen ensimmäisen alakohdan ensimmäisen virkkeen säännöksiä viiden vuoden kuluessa tämän direktiivin antamisesta tarkoituksena määrittää yhteisön tasolla yksi ainoa mittausten menetelmä asbestipitoisuudelle.

2. Ennen näytteenottoa on yrityksen tai laitoksen työntekijöitä tai heidän edustajiaan kuultava.

3. Näytteenoton on oltava riittävän pätevän henkilökunnan suorittama. Näytteet on tämän jälkeen analysoitava laboratorioissa, joissa on varusteet niiden analysoimiseen ja joilla on edellytykset käyttää tarpeellisia tunnistamisen menettelytapoja.

4. Asbestin määrä ilmassa on mitattava yleensä vähintään kerran kolmessa kuukaudessa ja joka tapauksessa aina kun tehdään teknisiä muutoksia. Mittausten taajuutta voidaan kuitenkin vähentää 5 kohdassa määritellyissä oloissa.

5. Mittausten taajuus voidaan vähentää yhteen kertaan vuodessa:

- työpaikan olosuhteissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia, ja
- kahden edellisen mittauksen tulokset eivät ole ylittäneet 8 artiklassa asetettua raja-arvon puolikasta.

Jos työntekijäryhmät tekevät samanlaisia tai samankaltaisia tehtäviä samassa paikassa ja altistuvat näin samoille terveysvaaroille, näytteenotto voidaan tehdä ryhmäkohtaisesti.

6. Näytteenoton keston on oltava sellainen, että edustava altistus voidaan varmentaa kahdeksan tunnin vertailuajalle (yksi työvuoro) mittauksilla tai aikapainoitettulla laskennalla. Erilaisien näytteenottomenetelmien kesto on määrättävä myös liitteessä I olevan 6 kohdan pohjalta.

8 artikla

Seuraavia raja-arvoja on sovellettava:

- a) muiden asbestien kuin krokidoliitin kuitujen pitoisuus työpaikan ilmassa:

1,00 kuitua kuutiokesanmittarissa mitattuna tai laskettuna kahdeksan tunnin vertailuajalle;

- b) krokidoliittikuitujen pitoisuus työpaikan ilmassa:

0,50 kuitua kuutiokesanmittarissa mitattuna tai laskettuna kahdeksan tunnin vertailuajalle;

- c) asbestikuitujen pitoisuus työpaikan ilmassa silloin, kun kyseessä on krokidoliitti- ja muiden asbestikuitujen seoksesta:

raja-arvo on tasolla, joka lasketaan a ja b kohdassa asetetuista raja-arvoista ottaen huomioon krokidoliitin ja muiden asbestilaatujen suhteet seoksesta.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 84, 31.3.1978, s. 43

9 artikla

Neuvosto tarkastelee komission ehdotuksesta uudelleen 3 artiklan 3 kohdassa ja 8 artiklassa tarkoitettuja säännöksiä tai määräyksiä, ottaen huomioon erityisesti tieteellisen tietämyksen ja tekniikan kehityksen sekä tämän direktiivin soveltamisesta saadut kokemukset tammikuun 1 päivään 1990 mennessä.

10 artikla

1. Jos 8 artiklassa asetetut raja-arvot ylitetään, raja-arvon ylitykseen johtaneet seikat on tunnistettava ja asianmukaiset toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi on toteutettava niin pian kuin mahdollista.

Vaikutusalueella ei saa jatkaa työskentelyä ennen kuin riittävät toimenpiteet on toteutettu asianomaisten työntekijöiden suojelemiseksi.

2. Edellä 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden tehokkuuden varmentamiseksi on ilman asbestipitoisuuden lisämääritys tehtävä välittömästi.

3. Jos altistusta ei voida vähentää muilla keinoilla ja jos henkilökohtaisten hengityksensuojaimien käyttö osoittautuu tarpeelliseksi, se ei saa olla pysyvää ja se on jokaisen työntekijän osalta rajoitettava ehdottomasti mahdollisimman vähäiseksi.

11 artikla

1. Tietyn toiminnan varalta, jossa 8 artiklassa asetetut raja-arvot todennäköisesti ylittyvät ja jossa ei käytännössä ole mahdollista toteuttaa teknisiä ehkäisytoimenpiteitä ilman asbestipitoisuuden rajoittamiseksi, työnantajan on määriteltävä toimenpiteet työntekijöiden suojelun takaamiseksi sellaisessa toiminnassa, erityisesti seuraavilla tavoilla:

- a) työntekijät on varustettava sopivilla hengityksensuojaimilla ja muilla henkilönsuojaimilla, joita täytyy käyttää; ja
- b) on asetettava näkyville varoitusmerkkejä, joista ilmenee, että 8 artiklassa asetettujen raja-arvojen ylittyminen on otaksuttavaa.

2. Yrityksen tai laitoksen työntekijöitä tai heidän edustajiaan on kuultava näistä toimenpiteistä ennen kuin kysymyksessä oleva toiminta suoritetaan.

12 artikla

1. Ennen kuin purkutyö tai asbestin tai asbestipitoisen tuotteen poistaminen rakennuksesta, rakenteesta, laitteistosta tai asennuksesta tai laivasta aloitetaan, on tehtävä työsuunnitelma.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettussa suunnitelmassa on kuvattava työpaikan työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden varmistamisesta tarpeelliset toimenpiteet.

Erityisesti suunnitelmassa on yksilöitävä, että:

- asbesti ja asbestipitoiset tuotteet poistetaan niin suuressa määrin kuin on käytännössä mahdollista ennen kuin menetelmiä rakenteiden hajoittamiseksi käytetään,
- tarpeen mukaan on saatavissa 11 artiklassa 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja henkilönsuojaimia.

13 artikla

1. Kaikessa 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettussa toiminnassa, on, jollei 3 artiklan 3 kohdasta muuta johdu, toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että:

- a) edellä mainitun toiminnan suorittamiseen
 - i) tarkoitettut paikat ovat selvästi rajattuja ja varoitusmerkein osoitettuja;
 - ii) tarkoitettuihin paikkoihin ei ole pääsyä muilla työntekijöillä kuin niillä, joille se työnsä tai tehtäviensä vuoksi on välttämätöntä;
 - iii) tarkoitetuille paikoille on määrättävä alueet, joilla ei saa tupakoida;
- b) varataan alueita, missä työntekijät voivat syödä ja juoda asbestipölylle saastumiselle vaarantumatta;
- c) i) työntekijät varustetaan asianmukaisella työ- tai suojavaatetuksella;
 - ii) tämä työ- tai suojavaatetus jää yritykseen. Se voidaan kuitenkin, jos yritys ei itse suorita puhdistusta, pestä sellaisissa laitoksissa yrityksen ulkopuolella, jotka ovat varustettuja tämänkaltaiseen työhön; tällöin vaatetus on kuljetettava suljetuissa säiliöissä;
 - iii) erilliset säilytyspaikat varataan työ- tai suojavaatetukselle sekä pitovaatteille;
 - iv) työntekijöille varataan asianmukaiset ja riittävät pesu- ja käymälätilat mukaan lukien suihkut pölyisten toimintojen ollessa kyseessä;
 - v) suojalaitteita on sijoitettava tarkoin määriteltyihin paikkoihin ja ne on tarkistettava ja puhdistettava jokaisen käytön jälkeen; asianmukaiset toimenpiteet on toteutettava vahingoittuneiden laitteiden korjaamiseksi tai vaihtamiseksi ennen jatkokäyttöä.

2. Edellä 1 kohdan mukaisten toimenpiteiden kustannuksia ei saa asettaa työntekijöiden rasitukseksi.

14 artikla

1. Kaiken sellaisen toiminnan osalta, jota tarkoitetaan 3 artiklan 1 kohdassa, on toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että yrityksen tai laitoksen työntekijät ja heidän edustajansa saavat riittävästi tietoa:

- asbestista tai asbestipitoisesta materiaalista vapautuvalle pölylle altistumisen aiheuttamasta mahdollisesta terveysvaarasta;
- säädöksiin perustuvista raja-arvoista ja ilman laadun seurannan vaatimuksesta;
- hygieniavaatimuksista mukaan lukien vaatimus pidätyä tupakoimasta;
- varotoimenpiteistä, jotka on toteutettava varustauduttaessa ja käytettäessä suojaimia ja suojavaatetusta;
- erityisistä varotoimenpiteistä, jotka on suunniteltu pitämään altistuminen asbestille mahdollisimman vähäisenä.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden lisäksi jollei 3 artiklan 3 kohdasta muuta johdu, on toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että:

- a) yrityksen tai laitoksen työntekijöillä tai heidän edustajillaan on saatavillaan ilman asbestipitoisuusmittausten tulokset ja heille annetaan selvitykset noiden tulosten merkityksestä;
- b) jos tulokset ylittävät 8 artiklassa asetetut raja-arvot, asianomaisille yrityksen tai laitoksen työntekijöille ja heidän edustajilleen annetaan asiasta ja siihen johtaneista syistä tieto niin pian kuin mahdollista ja yrityksen tai laitoksen työntekijöitä tai heidän edustajiaan kuullaan toimenpiteistä, jotka on toteutettava tai kiireellisessä tilanteessa heille tiedotetaan toimenpiteistä, jotka on toteutettu.

15 artikla

Jollei 3 artiklan 3 kohdasta muuta johdu, on toteutettava seuraavat toimenpiteet:

1. Jokaisen työntekijän terveydentilan arvioinnin on oltava saatavilla ennen altistumisen alkamista asbestista tai asbestipitoisesta materiaalista työpaikalla vapautuvalle pölylle.

Tähän arviointiin tulee sisältyä erityinen rintakehän tutkimus. Työntekijöiden klinisiä tutkimuksia varten annetaan liitteessä II käytännön suosituksia, joihin jäsenvaltio voi viitata; nämä suositukset sopeutetaan tekniikan kehitykseen direktiivin 80/1107/ETY 10 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

Uusi arvio täytyy olla saatavilla vähintään kerran kolmessa vuodessa niin kauan kuin altistus jatkuu.

Kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti on luotava jokaista ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua työntekijää koskeva henkilökohtainen terveystiedosto.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun kliinisen tutkimuksen jälkeen lääkärin tai viranomaisen, joka on vastuussa työntekijöiden lääketieteellisestä valvonnasta tulisi kansallisen lainsäädännön mukaisesti neuvoa tai määrätä henkilökohtaisia suoja- tai ehkäisytoimenpiteitä; näihin voi sisältyä tarpeen mukaan asianomaisen työntekijän poistamien kaiken asbestialtistuksen vaikutusalueelta.
3. Työntekijöille on annettava tietoa ja neuvoja kaikista niistä heidän terveydentilansa arvioinneista, joita heille mahdollisesti tehdään altistuksen loputtua.
4. Työntekijä, jota asia koskee, tai työnantaja voi vaatia kansallisen lainsäädännön mukaisesti 2 alakohdassa tarkoitettua arvioinnin uudelleen käsittelyä.

16 artikla

Jollei 3 artiklan 3 kohdasta muuta johdu, on toteutettava seuraavat toimenpiteet:

1. Työnantajan on pidettävä työntekijöistä, jotka ovat vastuussa 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua toiminnasta, luetteloa, josta ilmenee toiminnan laatu ja kesto sekä altistus, jonka kohteena he ovat olleet. Luettelon on oltava sellaisen lääkärin tai viranomaisen saatavilla, joka on vastuussa lääketieteellisestä valvonnasta. Luettelossa olevien tietojen, jotka liittyvät työntekijään henkilökohtaisesti, on oltava kunkin työntekijän saatavilla. Luettelossa olevien yleisten henkilöä yksilöimättömien tietojen on oltava työntekijöiden tai heidän edustajiensa saatavilla.
2. Luettelo, jota tarkoitetaan 1 kohdassa, ja terveystiedot, joita tarkoitetaan 15 artiklan 1 kohdassa, on säilytettävä vähintään 30 vuotta altistuksen päättymisestä kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

17 artikla

Jäsenvaltion on pidettävä luetteloa tunnistetuista asbestoosi- ja mesoteliomatapuksista.

18 artikla

1. Jäsenvaltioiden on annettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset ennen 1 päivää tammikuuta 1987. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä. Asbestikaivostoiminnan osalta määräpäivä on kuitenkin 1 päivän tammikuuta 1987 asemesta 1 päivä tammikuuta 1990.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset komissiolle.

19 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 19 päivänä syyskuuta 1983.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. VARFIS

LIITE I

Vertailumenetelmä työpaikan ilman asbestipitoisuuden mittaamiseksi, jota tarkoitetaan 7 artiklan 1 kohdassa

1. Näytteet otetaan yksittäisen työntekijän hengitysvyöhykkeeltä: ts. 300 mm säteeltään olevan puolipallon sisältä, joka ulottuu kasvojen eteen ja mitataan korvia yhdistävän janan keskipisteestä.
2. Käytetään kalvosuodattimia (selluloosaestereiden seos tai selluloosanitraatti), jonka huokoskoko on 0,8 – 1,2 mikrometriä, joissa on painettuna neliöitä ja joiden halkaisija on 25 mm.
3. Käytetään aukinaista suodattimenpidintä, joka sovitetaan sylinterinmuotoiseen suojukseen, joka ulottuu 33 – 44 mm suodattimen etupuolelle ja altistaa pyöreän vähintään 20 mm halkaisijaltaan olevan alueen. Käytössä suojuksen on osoitettava alaspäin.
4. Käytetään kannettavaa, akulla toimivaa pumppua, jota kannetaan työntekijän vyöllä tai taskussa. Virtauksen on oltava tasainen ja virtausnopeuden alussa asetettu 1,0 litraksi minuutissa \pm 5 %. Virtausnopeus pidetään \pm 10 %:ssa alkuperäisestä nopeudesta näytteenoton aikana.
5. Näytteenottoaika mitataan vähintään 2 % tarkkuudella.
6. Optimaalinen suodattimen kuitukuorma on oltava alueella 100 – 400 kuitua/mm².
7. Valinnan mukaan koko suodatin tai osa suodattimesta asetetaan mikroskoopin objektilasille, tehdään läpinäkyväksi käyttäen asetoni-triasetiini-menetelmää ja peitetään peittolasilalla.
8. Laskemiseen käytetään kaksiokulaarista mikroskooppia ja sillä on oltava seuraavat ominaisuudet:
 - Köhler-valaisu,
 - sen objektipöydän alapuolella olevassa laitteistossa on oltava Abben tai akromaattinen faasikontrastikon-densori kiekkomaisessa tarkennuspidikkeessä. Faasikontrastikiekon keskiöinnin on oltava riippumaton kondensorikiekon mekanismista,
 - 40-kertainen yhteiseen polttopisteeseen tarkentava positiivinen akromaattinen faasikontrastiojektiivin, jonka numeerinen aperttuuri on 0,65 – 0,70 ja faasirengasadsorptio välillä 65 – 85 %,
 - okulaari, jonka suurennos on 12,5-kertainen; vähintään yhteen okulaariin on voitava asentaa laskentakentän kuva ja sen on oltava tarkennettavaa tyyppiä,
 - ympyränmuotoinen Walton-Beckett-tyyppinen okulaariin asetettava laskentakentän kuva, jonka näennäishalkaisija objektilasilla on 100 mikrometriä \pm 2 mikrometriä tarkistettuna objektipöydän ristiirtolaitteella käytettäessä edellä mainittuja objektiiveja ja okulaaria,
9. Mikroskooppi asennetaan valmistajan ohjeiden mukaisesti ja havaitsemisraja tarkistetaan käyttäen 'faasikontrastitestiobjektilasia'. ALA:n testiobjektilaseissa tunnukseen 5 ja HSE/NPL merkki 2 testiobjektilaseissa ryhmään 5 asti täytyy testikohteiden olla näkyviä, kun objektilaseja käytetään valmistajien yksityiskohtaisesti kuvaamalla tavalla. Menettely suoritetaan jokaisen käyttöpäivän alussa.
10. Näytteet lasketaan seuraavien sääntöjen mukaan:
 - Laskettava kuitu on jokainen sellainen kuitu, jota tarkoitetaan 7 artiklan 1 alakohdan alakohdassa ja joka ei kosketa hiukkasta, jonka pisin halkaisija on suurempi kuin kolme mikrometriä,
 - jokainen laskettava kuitu, jonka kumpikin pää on laskentakentällä on laskettava yhtenä kuituna; jokainen kuitu, josta vain toinen pää on kentällä lasketaan puolikkaana,
 - laskettavat laskentakentät valitaan satunnaisesti suodattimen altistuneelta alueelta,
 - kuitukasauma, joka yhdessä tai useammassa kohdassa sen pituudella näyttää kiinteältä tai jakaantumattomalta mutta toisin paikoin on jakaantuneena erillisiksi säikeiksi (jakaantunut kuitu) lasketaan yhdeksi kuiduksi, jos se on 7 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja tämän kohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukainen, mitattavan halkaisijan ollessa jakaantumattoman osan, ei jakaantuneen osan,

- jokaisessa muunlaisessa kuitukasaumassa, jossa yksittäiset kuidut koskettavat tai menevät ristiin keskenään (kimppu), kuidut lasketaan yksittäin, jos ne voidaan erottaa riittävästi sen määrittämiseksi, että ne ovat 7 artiklan 1 alakohdan toisen alakohdan ja tämän alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaisia. Jos yhtäkään yksittäistä kuitua, joka täyttää määritelmän, ei voida erottaa, kimpun katsotaan olevan laskettava kuitu, jos otettaessa se kokonaisena se on 7 artiklan 1 alakohdan toisen alakohdan ja tämän alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukainen,
 - jos enemmän kuin kahdeksannes laskentakentästä on kuitu- tai hiukkaskasauman peittäjä, laskentakenttä hylätään ja lasketaan toinen,
 - laskennassa lasketaan 100 kuitua, jolloin vähimmillään 20 laskentakenttää riittää, tai 100 laskentakenttää tutkitaan.
11. Kuitujen keskiluku laskentakenttää kohden lasketaan jakamalla laskettujen kuitujen luku tutkittujen laskentakenttien luvulla. Suodattimissa olevien jälkien ja epäpuhtauksien mukaanlaskemisen vaikutus pidetään alle kolmen kuidun /100 laskentakenttää kohden ja se arvioidaan käyttäen käyttämättömiä suodattimia.

Pitoisuus ilmassa = (lukumäärä laskentakenttää kohden x suodattimen altistunut alue) / (laskentakentän pinta-ala x kerätyn ilman tilavuus).

LIITE II

Käytännön suosituksia kliinistä arviointia varten, jota tarkoitetaan 15 artiklan 1 kohdassa

1. Tämänhetkinen tietämys osoittaa, että altistus vapaille asbestikuiduille voi aiheuttaa seuraavia sairauksia:
 - asbestoosi,
 - mesoteliooma,
 - keuhkoputken syöpä,
 - ruuansulatuselinten syöpä.
2. Lääkärin tai viranomaisen, joka on vastuussa asbestille altistuneiden työntekijöiden lääketieteellisestä valvonnasta, täytyy tuntea jokaisen työntekijän altistusolosuhteet.
3. Työntekijöiden kliininen tutkimus olisi tehtävä työlääkätieteen periaatteiden ja käytännön mukaisesti; sen olisi käsiteltävä ainakin seuraavat toimenpiteet:
 - työntekijän terveys- ja työhistorian tallennus,
 - henkilökohtainen haastattelu,
 - keuhkojen kliininen tutkimus,
 - hengitystoiminnan tutkimus.

Lisätutkimukset mukaan lukien standardimuotoinen röntgenkuva keuhkoista ja sellaiset laboratoriotestit kuin ysköksen sytologinen testaus ovat toivottavia. Näistä tutkimuksista olisi päätettävä jokaisen työntekijän kohdalta erikseen hänen ollessaan lääketieteellisen tutkimuksen kohteena uusimman käytettävissä olevan työlääketeollisen tietämyksen perusteella.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 25 päivänä kesäkuuta 1991,
työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät asbestialtistukseen työssä, annetun
direktiivin 83/477/ETY (toinen direktiivissä 80/1107/ETY tarkoitettu erityisdirektiivi)
muuttamisesta**

(91/382/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 118 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾, jonka se on tehnyt kuultuaan työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon neuvoa-antavaa komiteaa,

toimii yhteistyössä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 118 a artiklassa määrätään, että neuvosto antaa direktiivein vähimmäisvaatimukset edistääkseen erityisesti työympäristössä tehtäviä parannuksia, joilla varmistetaan työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojeleminen entistä paremmin,

sanotun artiklan mukaan näissä direktiiveissä on vältettävä sellaisten hallinnollisten, taloudellisten ja lainsäädännöllisten rasitteiden asettamista, jotka haittaisivat pienten ja keskiuurten yritysten perustamista ja kehittämistä,

komission työturvallisuus- ja työterveysohjelmaa koskevassa tiedonannossa⁽⁴⁾ määrätään työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden takaamiseksi laadittujen direktiivien antamisesta,

neuvosto on 21 päivänä joulukuuta 1987 annetussa päätöslauselmassaan⁽⁵⁾ kiinnittänyt huomiota komission aikomukseen esittää neuvostolle lähitulevaisuudessa yhteisön tasolla vähimmäisvaatimukset, jotka koskevat vaarallisten aineiden, mukaan lukien syöpävaaralliset aineet, aiheuttamalta vaaralta suojelua; neuvoston käsityksen mukaan tässä yhteydessä olisi lähtökohtana pidettävä vaarattomaksi tai vähemmän vaaralliseksi tunnetuilla aineilla korvaamista,

asbesti on erityisen haitallinen tekijä, joka voi aiheuttaa vakavia sairauksia ja jota tavataan eri muodoissa monissa olosuhteissa työssä,

tieteellisen tietämyksen ja teknisen kehityksen sekä neuvoston direktiivin 83/477/ETY, annettu 19 päivänä syyskuuta 1983, työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät asbestialtistukseen työssä (toinen direktiivin 80/1107/ETY 8 artiklan mukainen erityisdirektiivi)⁽⁶⁾ soveltamisesta saatu kokemus huomioon ottaen työntekijöiden suojelua olisi

⁽¹⁾ EYVL N:o C 161, 30.6.1990, s. 14

⁽²⁾ EYVL N:o C 284, 12.11.1990, s. 98 ja EYVL N:o C 129, 20.5.1991, s. 93

⁽³⁾ EYVL N:o C 332, 31.12.1990, s. 162

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 28, 3.2.1988, s. 3

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 28, 3.2.1988, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 263, 24.9.1983, s. 25

parannettava ja direktiivissä 83/477/ETY asetettuja toimenpiderajaa ja valvontarajaa olisi alennettava,

asbestikuitujen ilman vapautumisen estämiseksi ei niiden ruiskuttamalla tapahtuvan käytön kieltäminen ole riittävä; on myös kiellettävä muut työmenetelmät, joihin kuuluu tiettyjen asbestia sisältävien materiaalien käyttö,

vielä ei voida tehdä päätöstä yhden ainoan mittausten menetelmän käyttöön ottamisesta yhteisön tasolla ilman asbestipitoisuudelle,

tätä direktiiviä tulee tarkastella uudelleen 31 päivään joulukuuta 1995 mennessä ottaen erityisesti huomioon tieteellisen tiedon ja tekniikan kehitys ja kokemukset tämän direktiivin soveltamisessa, ja

päätös 74/325/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on muutettu viimeksi vuoden 1985 liittymisasiakirjalla velvoittaa komission kuulemaan työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon neuvoo-antavaa komiteaa tätä alaa koskevien ehdotusten antamisesta,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Muutetaan 3 artiklan 3 kohta seuraavasti:

"3. Jos 2 kohdassa tarkoitettu arviointi osoittaa, että asbestin pitoisuus työpaikan ilmassa henkilökohtaisten suojausten puuttuessa on jäsenvaltion valinnan mukaan mitattuna tai laskettuna tasoltaan

a) krysotiililla

- vähäisempi kuin 0,20 kuitua kuutiosenttimetrissä kahdeksan tunnin vertailujaksolla, ja/tai
- vähäisempi kuin 12,00 kuitupäivää kuutiosenttimetriä kohden keräytyvänä annoksena kolmen kuukauden ajalla,

b) kaikille muille asbestin muodoille joko yksin tai seoksissa mukaan lukien seokset, jotka sisältävä krysotiilia:

- vähäisempi kuin 0,1 kuitua kuutiosenttimetrissä kahdeksan tunnin vertailujaksolla, ja/tai
- vähäisempi kuin 6,00 kuitupäivää kuutiosenttimetriä kohden keräytyvänä annoksena kolmen kuukauden ajalla,

4, 7, 13, 15, ja 15 artiklaa sekä 14 artiklan 2 kohtaa ei sovelleta."

2. Korvataan 5 artikla seuraavasti:

"5 artikla

On kiellettävä asbestin käyttö ruiskuttamalla sekä työmenetelmät, joissa käytetään tiheydeltään matalaa (vähemmän kuin 1 g/cm³) eristys- tai äänieristysmateriaalia, joka sisältää asbestia."

3. Korvataan 7 artiklan 1 kohdan kolmas alakohta seuraavasti:

"Neuvosto tarkastelee perustamissopimuksen 118 a artiklan mukaisesti ja ottaen huomioon erityisesti teknillisen tietämyksen ja tekniikan kehityksen sekä tämän direktiivin soveltamisesta saadut kokemukset ensimmäisen alakohdan ensimmäistä lausetta 31 päivään joulukuuta 1995 mennessä tavoitteena yhden ainoan mittausten menetelmän aikaansaaminen asbestipitoisuudelle yhteisön tasolla;"

4. Korvataan 8 artikla seuraavasti:

"8 artikla

Seuraavia raja-arvoja sovelletaan:

a) krysotiilikuitujen pitoisuus työpaikan ilmassa:

0,60 kuitua kuutiosenttimetrissä mitattuna tai laskettuna kahdeksan tunnin vertailujaksolle;

b) kaikille muille asbestin muodoille joko yksin tai seoksissa mukaan lukien seokset, jotka sisältävät krysotiilia:

0,30 kuitua kuutiosenttimetrissä mitattuna tai laskettuna kahdeksan tunnin vertailujaksolle."

5. Korvataan 9 artikla seuraavasti:

"9 artikla

1. Neuvosto tarkastelee tämän direktiivin säännöksiä 31 päivään joulukuuta 1995 mennessä, tämän kuitenkaan rajoittamatta 7 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan soveltamista, ja ottaen huomioon perustamissopimuksen 118 a artiklan mukaisesti erityisesti tieteellisen tiedon ja tekniikan kehityksen sekä tämän direktiivin soveltamisesta saadut kokemukset.

2. Tarvittavat muutokset tämän direktiivin liitteiden mukauttamiseksi tekniikan kehitykseen tehdään neuvoston direktiivin 80/1107/ETY, annettu 27 päivänä marraskuuta 1980, työntekijöiden suojelemisesta kemiallisille, fysikaalisille ja biologisille tekijöille työssä altistumiseen liittyvältä vaaroilta 9 ja 10 artiklan mukaisesti (*).

⁽¹⁾ EYVL N:o L 185, 9.7.1974, s. 15

(*) EYVL No L 327, 3.12.1980, s. 8."

6. Muutetaan 12 artikla seuraavasti:

a) lisätään 2 kohtaan alakohta seuraavasti:

"toimivaltaisten viranomaisten pyynnöstä suunnitelman on sisällettävä seuraavat tiedot:

- työn luonne ja todennäköinen kesto,
- työpaikka,
- käytetyt menetelmät silloin, kun työhön kuuluu asbestin tai asbestipitoisen materiaalin käsittely,
- seuraaviin tarkoituksiin käytettyjen laitteiden ominaisuudet:
 - työn tekijöiden suojaukseen ja puhdistukseen käytetyt laitteet,
 - muiden työpaikalla tai sen läheisyydessä olevien henkilöiden suojus."

b) lisätään kohta seuraavasti:

"3. Toimivaltaisten viranomaisten pyynnöstä 1 kohdassa tarkoitettu suunnitelma on annettava niille tiedoksi ennen aiotun työn aloittamista."

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamiseen tarpeelliset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1993.

Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

Päivämäärä 1 päivä tammikuuta 1993 on kuitenkin korvattava päivämäärällä 1 päivä tammikuuta 1996 asbestikaivostoiminnan osalta.

Kuitenkin Helleenien tasavallan osalta:

- päivämäärä, johon ensimmäisessä alakohdassa viitataan on 1 päivä tammikuuta 1996,
- päivämäärä, johon neljännessä alakohdassa viitataan on 1 päivä tammikuuta 1999.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle niiden antamat tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksiä koskevat kansalliset säännökset.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 25 päivänä kesäkuuta 1991.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. -C. JUNCKER

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 12 päivänä toukokuuta 1986,
työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät meluallistukseen työssä**

(86/188/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen, jonka se on tehnyt kuultuaan työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon neuvoa-antavan komiteaa⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

Euroopan yhteisöjen työsuojelua koskevista toimintaohjelmista 29 päivänä kesäkuuta 1978 ja 27 päivänä helmikuuta 1984 annetuissa neuvoston päätöslauselmissa⁽⁴⁾ määrätään erityisten yhdenmukaistettujen toimenpiteiden täytäntöönpanosta melulle altistuvien työntekijöiden suojelemiseksi; tällä alalla toteutetut toimenpiteet ovat eri valtioissa erilaisia; niiden kiireellisen lähentämisen ja parantamisen tarve on tunnustettu,

hyvin monissa tilanteissa ollaan altiina korkeille melutasoille ja sen vuoksi monet työntekijät altistuvat mahdollisille turvallisuus- ja terveysvaaroille,

meluallistuksen vähentäminen vähentää melun aiheuttamaa kuulovaurion vaaraa,

siellä, missä melutasoon työpaikalla sisältyy työntekijän terveyteen ja turvallisuuteen kohdistuva vaara, meluallistuksen rajoittaminen vähentää tätä vaaraa, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta melupäästöjen rajoittamista koskevien säännösten soveltamista,

tehokkain tapa vähentää melutasoja työssä on sisällyttää ennakoivia meluntorjuntatoimia laitosten suunnitteluun ja valita vähemmän melua tuottavat materiaalit, toiminnot ja työmenetelmät; tarkoituksena tulee ensisijaisesti olla kyseisen vähenemisen saavuttaminen itse melulähteessä,

henkilökohtaisten kuulonsuojainten hankkiminen ja käyttö ovat tarpeellisia melulähteiden rajoittamista täydentävinä toimenpiteinä silloin kun altistusta ei voi kohtuudella muilla keinoin välttää,

melu on tekijä, johon sovelletaan työntekijöiden suojelemista vaaroilta, jotka liittyvät altistumiseen kemiallisille, fysikaalisille ja biologisille tekijöille työssä, 27 päivänä marraskuuta 1980 annettua neuvoston direktiiviä 80/1107/ETY⁽⁵⁾; mainitun direktiivin 3 ja 4 artiklassa säädetään mahdollisuudesta vahvistaa kyseisille tekijöille raja-arvoja ja muita erityistoimenpiteitä,

tietyt tekniset lähtökohdat täytyy määrittellä ja ne saattavat tulla uudelleen tarkasteltaviksi sen kokemuksen ja kehityksen valossa, joka tapahtuu tieteen ja tekniikan alalla,

nykyisessä tilanteessa jäsenvaltioissa ei ole mahdollista asettaa meluallistukselle sellaista raja-arvoa, jonka alapuolella ei enää esiinny minkäänlaista työntekijän kuuloon kohdistuvaa vaaraa, ja

⁽¹⁾ EYVL N:o C 289, 5.11.1982, s. 1 ja

EYVL N:o C 214, 14.8.1984, s. 11

⁽²⁾ EYVL N:o C 46, 20.2.1984, s. 130 ja

EYVL N:o C 117, 30.4.1984, s. 5

⁽³⁾ EYVL N:o C 23, 30.1.1984, s. 36

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 165, 11.7.1978, s. 1 ja

EYVL N:o C 67, 8.3.1984, s. 2

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 327, 3.12.1980, s. 8

nykyinen tieteellinen tietämys melualtistuksen muista kuin kuuloon kohdistuvista terveydellisistä vaikutuksista ei luo perustetta tarkkojen turvallisuustasojen asettamiseen; melun vähentäminen kuitenkin alentaa sellaisten sairauksien riskiä, jotka eivät liity kuulovaihoihin; tämä direktiivi sisältää säännöksiä, joita tullaan tarkastelemaan uudelleen alan kokemuksen sekä tieteellisen ja teknisen tietämyksen kehityksen valossa.

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tämän direktiivin, joka on kolmas direktiivissä 80/1107/ETY tarkoitettu erityisdirektiivi, tarkoituksena on suojella työntekijöitä heidän kuuloonsa kohdistuvilta vaaroilta, ja sikäli kuin tässä direktiivissä nimenomaisesti säädetään, myös terveyteen ja turvallisuuteen kohdistuvilta vaaroilta, mukaan lukien tällaisten työpaikkamelusta syntyvien tai mahdollisesti syntyvien vaarojen ennaltaehkäisyä.

2. Tämä direktiivi koskee kaikkia työntekijöitä, mukaan lukien Euroopan ydinenergiayhteisön (Euratom) perustamis- sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat säteilylle altistuvat työntekijät, ei kuitenkaan meri- tai lentokuljetuksen alalla työskenteleviä.

Tätä direktiiviä sovellettaessa ilmaus 'meri- tai lentokuljetuksen alalla työskentelevät' tarkoittaa aluksessa olevaa henkilökuntaa.

Komission ehdotuksesta neuvosto tutkii 1 päivään tammikuuta 1990 mennessä mahdollisuudet soveltaa tätä direktiiviä myös meri- tai lentokuljetuksen alalla työskenteleviin työntekijöihin.

3. Tällä direktiivillä ei rajoiteta jäsenvaltioiden oikeutta soveltaa tai antaa, jollei perustamissopimuksen määräyksistä muuta johdu, lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä, joilla mahdollisuuksien mukaan taataan työntekijöille parempi suoja tai joilla on tarkoitus alentaa työssä koetun melun tasoa vaikuttamalla lähteeseen, erityisesti sellaisten altistuksen arvojen saavuttamiseksi, jotka ehkäisevät tarpeettoman häiriön.

2 artikla

Tässä direktiivissä seuraavat käsitteet määritellään seuraavasti:

1. Työntekijän päivittäinen henkilökohtainen melualtistus $L_{EP,d}$

Työntekijän päivittäinen henkilökohtainen melualtistus ilmaistaan yksiköissä dB(A) käyttäen kaavaa:

$$L_{EP,d} = L_{Aeq,Te} + 10 \log_{10} \frac{T_e}{T_0}$$

jossa:

$$L_{Aeq,Te} + 10 \log_{10} \left\{ \frac{1}{T_e} \int_0^{T_e} \left[\frac{P_A(t)}{P_0} \right]^2 dt \right\}$$

T_e = työntekijän henkilökohtaisen melualtistuksen päivittäinen kesto

T_0 = 8 h = 28 800 s,

p_0 = 20 μ Pa,

p_A = 'A'-painotettu hetkellinen äänenpaine pascalleissa, jolle henkilö, joka saattaa työskennellessään liikkua tai olla liikkumatta paikasta toiseen, altistuu ilmakseen paineisessa ilmassa; se määritetään mittauksista, jotka on tehty henkilön korvien kohdalta työn aikana, mieluummin henkilön poissaollessa, käyttäen tekniikkaa, joka vaikuttaa äänikenttään mahdollisimman vähän.

Jos mikrofoni täytyy sijoittaa hyvin lähelle henkilön kehoa, tulisi tehdä asianmukaiset korjaukset vastavan häiriöttömän kentän paineen määrittämiseksi.

Päivittäinen henkilökohtaisessa melualtistuksessa ei oteta huomioon minkään mahdollisesti käytetyn henkilökohtaisen kuulonsuojaimen vaikutusta.

2. Päivittäisten arvojen viikkokeskiarvo $L_{EP,w}$

Päivittäisten arvojen viikkokeskiarvo saadaan käyttäen seuraavaa kaavaa:

$$L_{EP,w} = 10 \log_{10} \left[\frac{1}{5} \sum_{k=1}^m 10^{0.1(L_{EP,d})_k} \right]$$

missä $(L_{EP,d})_k$ ovat $L_{EP,d}$:n arvot jokaiselta m kpl lukuun otettavalta viikon päivältä.

3 artikla

1. Työssä koettavaa melua tulee arvioida ja tarvittaessa mitata, jotta voitaisiin tunnistaa tässä direktiivissä tarkoitettut työntekijät ja työpaikat sekä määrittää olosuhteet, joissa sovelletaan tämän direktiivin eri säännöksiä.

2. Edellä 1 kohdassa mainittu arviointi ja mittaus tulee suunnitella pätevällä tavalla ja toteuttaa sopivin aikavälein työnantajien vastuulla.

Jokaisen näytteen tulee edustaa työntekijän päivittäistä henkilökohtaista melualtistusta.

Käytettävät menetelmät ja laitteet on sopeutettava vallitseviin oloihin, erityisesti mitattavan melun ominaisuuksiin, altistuksen pituuteen ja ympäristötekijöihin.

Näiden menetelmien ja laitteiden tulee mahdollistaa 2 artiklassa määriteltyjen muuttujien määrittäminen sekä siitä päättäminen, onko tässä direktiivissä asetetut arvot jossakin tietyssä tapauksessa ylittyneet.

3. Jäsenvaltiot voivat säätää, että henkilökohtaisen melu-
altistuksen sijasta tallennetaan työpaikan melu. Tässä tapauk-
sessa henkilökohtaisen melu-
altistuksen tunnus korvataan 4 –
10 artiklan soveltamista varten sillä melu-
altistuksella, joka
syntyy päivittäisen vähintään kahdeksan tunnin työjakson
aikana paikoissa, joissa työntekijät oleskelevat.

Jäsenvaltiot voivat myös säätää, että melua mitattaessa
kiinnitetään erityistä huomiota impulssimeluun.

4. Yrityksen tai laitoksen työntekijäin tai heidän edustajiensa
tulee kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti
osallistua 1 kohdassa säädettyihin arviointeihin ja mittauksiin.
Nämä tulee tarkistaa, jos on syytä olettaa, että ne ovat
virheellisiä tai että työssä on tapahtunut olennaisia muutoksia.

5. Tässä artiklassa tarkoitettu mittaustieto tulee ottaa talteen
ja säilyttää sopivassa muodossa kansallisen lainsäädännön ja
käytännön mukaisesti.

Vastuullisella lääkäriellä tai viranomaisella sekä yrityksen tai
laitoksen työntekijöillä tai heidän edustajillaan tai molemmilla
tulee olla nämä tiedot käytettävissään kansallisen lainsäädän-
nön ja käytännön mukaisesti.

4 artikla

1. Jos työntekijän päivittäinen henkilökohtainen altistus
melulle saattaa ylittää 85 dB(A) tai painottamattoman hetkel-
lisen äänenpaineen suurin arvo saattaa olla suurempi kuin 200
Pa⁽¹⁾, tulee toteuttaa aiheelliset toimenpiteet sen varmistami-
seksi, että:

a) yrityksen tai laitoksen työntekijät tai heidän edustajansa
saavat riittävästi tietoa ja, jos se on tarpeen, koulutusta:

- melu-
altistuksesta aiheutuvista mahdollisista vaaroista
heidän kuulolleen,
- toimenpiteistä, jotka tämän direktiivin mukaisesti on
toteutettu,
- velvollisuudesta noudattaa kansallisen lainsäädännön
mukaisia suojaavia ja ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä,
- henkilökohtaisten kuulonsuojainten pitämisestä ja 7
artiklan mukaisten kuulon tutkimusten merkityksestä;

b) yrityksen tai laitoksen työntekijöillä tai heidän edustajillaan
on käytettävissään 3 artiklan mukaiset melun arviointi- ja
mittaustulokset ja että he voivat saada selvityksiä näiden
tulosten merkityksestä.

2. Työpaikoilla, joissa työntekijän päivittäinen henkilökohtainen
melu-
altistus saattaa ylittää 85 dB(A), työntekijöille

⁽¹⁾ 140 dB suhteessa 20 µPa:iin.

Ellei A-painotetun äänenpainetaso suurin arvo IEC 651:n
mukaista I-aikapainotusta käyttävällä äänitasomittarilla
mitattuna ylitä tasoa 130 dB(AI), voidaan otaksua, ettei
painottamattoman hetkellisen äänenpaineen suurin arvo
ylitä 200 Pa.

on annettava asianmukaista tietoa siitä, missä ja milloin 6
artiklaa sovelletaan.

Työpaikoilla, joissa työntekijän päivittäinen henkilökohtainen
melu-
altistus saattaa ylittää 90 dB(A) tai joissa painottamat-
toman hetkellisen äänenpaineen suurin arvo saattaa ylittää 200
Pa, 1 kohdassa säädetty tieto on, jos käytännössä mahdollista,
annettava asianmukaisilla merkeillä. Kyseiset alueet on lisäksi
rajattava ja pääsyä niille on rajoitettava, jos se on altistuksen
vaaran vuoksi perusteltua ja jos nämä toimenpiteet ovat käy-
tännössä mahdollisia.

5 artikla

1. Melu-
altistuksesta aiheutuvat vaarat tulee rajoittaa alimpaan
käytännössä mahdolliseen tasoon, ottaen huomioon tekniikan
kehitys ja erityisesti lähteeseen kohdistuvien meluntorjunt-
toimien saatavuus.

2. Jos työntekijän päivittäinen henkilökohtainen melu-
altistus ylittää 90 dB(A), tai painottamaton hetkellinen äänenpaine on
suurempi kuin 200 Pa:

- a) syyt rajojen ylittymiseen selvitetään ja työnantajan tulee
laatia ja panna täytäntöön teknisuuntoinen tai työn organi-
sointiin liittyvä toimenpideohjelma, jolla pyritään vähen-
tämään työntekijäin melu-
altistusta niin paljon kuin se
käytännössä on mahdollista;
- b) yrityksen tai laitoksen työntekijöille ja heidän edustajilleen
on annettava riittävät tiedot rajojen ylittymisestä ja a
alakohdan mukaisista toimenpiteistä.

6 artikla

1. Henkilökohtaisia kuulonsuojaimia on käytettävä, jos
työntekijän päivittäinen melu-
altistus ylittää 90 dB(A) tai
painottamaton hetkellinen äänenpaine on suurempi kuin 200
Pa, sanotun kuitenkin rajoittamatta 5 artiklan soveltamista.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitettu altistus todennäköisesti ylittää 85
dB(A), on työntekijöiden käyttöön annettava henkilökohtaiset
kuulonsuojaimet.

3. Työnantajan on jaettava henkilökohtaisia kuulonsuojaimia
riittävä määrä. Mallit valitaan kansallisen lainsäädännön ja
käytännön mukaisesti yhteistyössä niiden työntekijöiden
kanssa, joita asia koskee.

Kuulonsuojainten on oltava kullekin työntekijälle ja hänen
työoloihinsa sopivat, ottaen huomioon hänen turvallisuutensa
ja terveytensä. Ne katsotaan tämän direktiivin tarkoitusten
kannalta sopiviksi ja riittäviksi, jos niitä asianmukaisesti pidet-
täessä kuulolle aiheutuvan vaaran voidaan käytännössä olettaa
pysyvän 1 kohdassa tarkoitettua altistuksesta syntyvää vaaraa
pienempänä.

4. Jos tämän artiklan soveltamiseen sisältyy tapaturman vaara,
se on tarkoituksenmukaisin toimenpitein rajoitettava niin
vähäiseksi kuin käytännössä on mahdollista.

7 artikla

1. Jos käytännössä ei ole mahdollista vähentää työntekijän henkilökohtaista päivittäistä meluallistusta alle tason 85 dB(A), altistuneen työntekijän tulee voida tutkituttaa kuulonsa lääkärillä tai lääkärin valvonnassa tai, jos lääkäri katsoo sen tarpeelliseksi, erikoislääkärillä.

Tapa, jolla tämä tutkimus tehdään, tulee vahvistaa jäsenvaltioissa kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti.

2. Tutkimuksen tarkoituksena tulee olla diagnoosin tekeminen mistä tahansa melun aiheuttamasta kuulovauriosta ja kuulon säilyttäminen.

3. Työntekijäin kuulon tutkimuksen tulokset tulee säilyttää kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti.

Työntekijöillä tulee olla käytettävissään heitä koskevat tulokset siten kuin kansallisessa lainsäädännössä ja käytännössä se sallitaan.

4. Jäsenvaltioiden tulee toteuttaa tarpeelliset toimenpiteet, jotta vastuussa oleva lääkäri tai viranomainen veloitetaan antamaan tutkimuksen osana tarkoituksenmukaiset ohjeet niistä henkilökohtaisista suojele- tai ehkäisytoimenpiteistä, jotka on toteutettava.

8 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava aiheelliset toimenpiteet, jotta:

a) uuden laitoksen (uuden tehtaan, tuotantolaitoksen tai koneen, tehtaan tai tuotantolaitoksen huomattavan laajennuksen tai muutoksen ja tuotantolaitoksen tai koneen korvaamisen) suunnittelussa, rakentamisessa ja rakenteessa tai sekä rakentamisessa että rakenteessa, mitä 5 artiklan 1 kohdassa on säädetty;

b) silloin kun uusi tuote (kuten työkalu, kone, laite), joka on tarkoitettu työssä käytettäväksi, saattaa aiheuttaa työntekijälle, joka sitä käyttää asianmukaisesti tavanomaisen kahdeksan tunnin työskentelyjakson ajan, päivittäisen henkilökohtaisen meluallistuksen, joka on suurempi kuin 85 dB(A) tai painottamattoman hetkellisen äänenpaineen, jonka suurin arvo on yhtä suuri tai suurempi kuin 200 Pa, hänelle tarjotaan riittävät tiedot melusta, jota laite myöhemmin määritettävissä käyttöolosuhteissa tuottaa.

2. Neuvosto vahvistaa komission ehdotuksesta ohjeet, joita noudatetaan, sikäli kuin käytännössä on mahdollista, 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja tuotteita ei voida käyttää oikein käytettynä tuota melua, josta saattaa aiheutua kuulovaurion vaara.

9 artikla

1. Työpaikoilla, joissa työntekijän meluallistus vaihtelee huomattavasti päivästä toiseen, jäsenvaltiot voivat poikkeuksellisesti myöntää erityistehtävissä olevien työntekijöiden osalta poikkeuksia 5 artiklan 2 kohdan, 6 artiklan 1 kohdan ja 7 artiklan 1 kohdan säännöksistä, mutta vain sillä edellytyksellä,

että työntekijän keskimääräinen viikottainen meluallistus riittävällä tarkkailulla osoitettuna on näissä säännöksissä asetetun arvon mukainen.

2. a) Poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa ei ole käytännössä mahdollista teknisin toimenpitein tai työn organisoinnilla vähentää päivittäistä henkilökohtaista meluallistusta alle tason 90 dB(A) tai varmistaa, että henkilökohtaiset kuulonsuojaimet ovat sopivat ja riittävät 6 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettulla tavalla, jäsenvaltiot voivat myöntää tästä säännöksestä lyhytaikaisia, uudistettavissa olevia poikkeuksia.

Tällaisessa tapauksessa on kuitenkin käytettävä henkilökohtaisia kuulonsuojaimia, jotka antavat korkeimman käytännössä mahdollisen suojaustason.

b) Lisäksi jäsenvaltiot voivat erityistehtävissä olevien työntekijöiden osalta myöntää poikkeuksia siitä, mitä 6 artiklan 1 kohdassa säädetään, jos kohdan soveltaminen lisää työntekijäin terveyteen tai turvallisuuteen kohdistuvaa kokonaisvaaraa ja jos tätä vaaraa ei ole käytännössä mahdollista vähentää muilla keinoin.

c) Edellä a ja b alakohdassa tarkoitettuja poikkeuksia voidaan myöntää vain sellaisilla edellytyksillä, jotka yksittäistapauksen olosuhteet huomioon ottaen varmistavat, että tällaisista poikkeuksista johtuvat vaarat vähennetään vähimpään mahdolliseen. Poikkeukset on otettava säännöllisesti tarkasteltavaksi ja ne on peruutettava heti kun se on käytännössä mahdollista.

d) Jäsenvaltioiden tulee joka toinen vuosi toimittaa komissiolle asianmukainen kokonais selvitys a ja b alakohdassa tarkoitetuista poikkeuksista. Komissio tiedottaa tästä jäsenvaltioille tarkoituksenmukaisella tavalla.

10 artikla

Neuvosto tarkastelee komission ehdotuksesta uudelleen tätä direktiiviä 1 päivään tammikuuta 1994 mennessä ottaen huomioon erityisesti tieteellisen tietämyksen ja teknologian kehityksen samoin kuin tämän direktiivin soveltamisesta saadun kokemuksen, tarkoituksena meluallistuksesta aiheutuvien vaarojen vähentäminen.

Tarkastelun yhteydessä neuvosto pyrkii komission ehdotuksesta asettamaan liitteessä I olevia tarkempia ohjeita melun mittaukseksi.

11 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että työntekijä- ja työnantajajärjestöjä kuullaan ennen tämän direktiivin täytäntöön panemiseksi tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamista ja että työntekijöiden edustajat niissä yrityksissä ja laitoksissa, joissa heitä on, voivat varmistua näiden säännösten soveltamisesta tai osallistua niiden soveltamiseen.

12 artikla

1. Melun mittaamisessa ja työntekijöiden kuulon tutkimuksessa voidaan käyttää mitä tahansa menetelmää, joka täyttää vähintään 3 ja 7 artiklassa säädetyt vaatimukset.

2. Melun mittaamista ja työntekijäin kuulon tutkimusta koskevat ohjeet ovat liitteessä I ja II.

Litteet I ja II mukautetaan tekniikan kehitykseen direktiivin 80/1107/ETY mukaisesti ja sen 10 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

13 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 1 päivään tammikuuta 1990 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Helleenien tasavallan ja Portugalin tasavallan kohdalla kyseinen päivä on kuitenkin 1 päivä tammikuuta 1991.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset komissiolle. Komission on ilmoitettava tästä muille jäsenvaltioille.

14 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 12 toukokuuta 1986.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

W.F. van EEKELEN

LIITE I

MELUN MITTAAMISTA KOSKEVAT OHJEET

A. 1. Yleistä

Artiklassa 2 määritetyt määrät voidaan joko:

- i) mitata suoraan integroivalla äänitasomittarilla tai
- ii) laskea äänenpaineen ja altistuksen keston mittauksista.

Mittaukset voidaan tehdä työntekijöiden työskentelypaikalla tai -paikoilla, tai käyttämällä henkilöön kiinnitettäviä mittalaitteita.

Mittauspaikkojen lukumäärän ja mittausten keston tulee olla riittävät takaamaan, että melualtistus työpäivän aikana voidaan tallentaa.

2. Mittalaitteet

- 2.1 Jos käytetään integroivia äänitasomittareita, niiden tulee olla standardin IEC 804 mukaisia.

Jos käytetään äänitasomittareita, niiden tulee olla standardin IEC 651 mukaisia. Etusija annetaan laitteille, joissa on ylikuormituksen osoitus.

Jos mittaustiedot mittausohjelman välivaiheena tallennetaan nauhalle, mahdolliset virheet, jotka syntyvät lajittelu- ja tulostusvaiheessa, tulee ottaa huomioon kun tietoja analysoidaan.

- 2.2 Mittalaitteella, jota käytetään mittaamaan suoraan äänenpaineen painottomatonta maksimi- (huippu-) arvoa tulee olla nousuaikavakio, joka ei ylitä 100 μ s.

- 2.3 Kaikki laitteet tulee kalibroida laboratoriossa sopivin välein.

3. Mittaus

- 3.1 Mittalaitteiden tarkistus tulee tehdä mittauspaikalla jokaisen mittauspäivän alussa ja lopussa.

- 3.2 Työpaikan äänenpaineen mittaus tulisi mieluiten tehdä häiriöttömässä äänikentässä työpaikalla (ts. asianomaisen henkilön poissaollessa) mikrofoni sijoitettuna paikkaan tai paikkoihin, jossa enemmän altistuva korva tavallisesti sijaitsee.

Jos henkilön läsnäolo on välttämätöntä, tulisi joko:

- i) mikrofoni sijoittaa henkilön päästä sellaiselle etäisyydelle, joka mahdollisimman paljon vähentää häiriö- ja etäisyysvaikutuksia mitattuun arvoon (sopiva etäisyys on 0,1 m), tai
- ii) jos mikrofoni täytyy sijoittaa hyvin lähelle henkilön vartaloa, tehdä asianmukaiset korjaukset vastaavan häiriöttömän painekentän määrittämiseksi.

- 3.3 Aikapainotukset 'S' ja 'F' ovat yleensä käyttökelpoisia mikäli mittausjakso on valitun painotuksen aikavakioon nähden pitkä, mutta ne eivät ole sopivia $L_{Aeq, Tc}$:n määrittämiseen kun melutaso vaihtelee hyvin nopeasti.

3.4 Epäsuora altistuksen mittaus

Suoran $L_{Aeq, Tc}$ -mittaustuloksen likiarvo voidaan johtaa selvästi erotettavissa olevista äänenpainetasojen luokista ja niihin liittyvistä altistusajakateidoista; näytteenottomenetelmän ja tilastollisen jakautuman käyttö saattavat tässä olla hyödyllisiä.

4. Melun mittauksen ja altistuksen määrittämisen tarkkuus

Mittalaitteen tyyppi ja tulosten keskipoikkeama vaikuttavat mittauksen tarkkuuteen. Melurajaan verrattaisa mittaustarkkuus määrää sen lukema-alueen, jonka sisällä ei voida päätellä, onko arvo ylitetty; jos päätöstä ei voi tehdä, on mittaus uusittava suuremmalla tarkkuudella.

Suurimmalla tarkkuudella tehdyt mittaukset mahdollistavat päätöksenteon kaikissa tapauksissa.

- B. Nopeat mittaukset tavallisilla äänitasomittareilla ovat täysin riittäviä työntekijöille, jotka suorittavat kiinteässä työskentelypisteessä toistuvia toimintoja, joista syntyy suurin piirtein samantasoista laajakaistaista melua läpi koko päivän. Mutta kun äänenpaine, jolle työntekijä altistuu, heilahtelee laajoissa rajoissa ja/tai ajan suhteen epäsäännöllisesti, työntekijän päivittäisen henkilökohtaisen melualtistuksen määrittäminen vaikeutuu; tarkin mittaumenetelmä on sen tähden seurata altistusta läpi koko työvuoron käyttäen integroivaa äänitasomittaria.

Kun IEC-standardin 804 mukainen integroiva äänitasomittari (jollainen soveltuu hyvin impulssimelun ekvivalenttitason mittaamiseen) täyttää vähintään tarkkuusluokan 1 vaatimukset ja on äskettäin täydellisesti kalibroitu laboratoriossa, ja kun mikrofoni on sopivasti sijoitettu (ks. 3.2 yllä), on mittaustuloksien perusteella myös vaikeissa tilanteissa tietyin poikkeuksin mahdollista määrittää onko tietty altistustaso ylittetty (ks. 4); tämä menetelmä on siten yleisesti käyttökelpoinen ja sopii hyvin vertailutarkoituksiin.

LIITE II

OHJEITA TYÖNTEKIJÄIN KUULON TUTKIMUKSESTA

Työntekijäin kuuloa tutkittaessa otetaan huomioon seuraavat seikat:

1. Tutkimus tulisi suorittaa työlääketeettellisen käytännön mukaisesti ja siihen tulisi sisältyä:
 - jos siihen on aihetta, alkutarkastus, joka tehdään ennen melualtistusta tai sen alkaessa,
 - säännölliset tutkimukset lääkärin määräämin aikaväleihin, jotka ovat oikeassa suhteessa vaaran vakavuuteen.
2. Jokaisen tarkastuksen tulisi koostua vähintään korvan täyhystyksestä yhdistettynä audiometritutkimukseen, joka sisältää jäljempänä olevan 6 kohdan mukaisen ilmajohtoisen puhdasääniaudiometrian.
3. Alkutarkastukseen tulisi sisältyä anamneesitiedot; täyhystys ja audiometritutkimus tulisi toistaa 12 kuukauden kuluessa.
4. Säännölliset tutkimukset tulisi suorittaa vähintään kerran viidessä vuodessa, jos työntekijän päivittäinen henkilökohtainen melualtistus pysyy pienempänä kuin 90 dB (A).
5. Kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaan riittävän pätevien henkilöiden tulisi suorittaa tutkimukset ja ne voidaan järjestää toisiaan seuraavina vaiheina (seulonta, asiantuntijatutkimus).
6. Audiometritutkimuksen tulisi täyttää ISO-standardin 6189-1983 vaatimukset täydennettynä seuraavasti:

Audiometria kattaa myös taajuuden 8000 Hz; tutkimusympäristön äänitaso sallii ISO-standardin 389-1975 mukaisen nolaa desibeliä vastaavan kuulokynnystason mittaamisen.

Muita menetelmiä voi kuitenkin käyttää jos ne antavat vertailukelpoisia tuloksia.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 9 päivänä kesäkuuta 1988,
työntekijöiden suojelemisesta kieltämällä tietyt tekijät ja tietyt työtehtävät (neljäs direktiivin
80/1107/ETY 8 artiklassa tarkoitettu erityisdirektiivi)**

(88/364/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka
ottaa huomioon Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen ja erityisesti sen 118 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

neuvosto antaa direktiivein asteittain sovellettavaksi tulevia vähimmäissäännöksiä edistääkseen erityisesti työympäristön parantamista työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelemiseksi,

Euroopan yhteisöjen toisesta työsuojelua koskevasta toimintaohjelmasta 27 päivänä helmikuuta 1984 annetussa neuvoston päätöslauselmassa⁽⁴⁾ määrätään suojelutoimenpiteiden kehittämisestä sellaisia aineita varten, jotka on tunnistettu syöpäsairauden vaaraa aiheuttaviksi, sekä muita vaarallisia aineita ja menetelmiä varten, joilla voi olla vakava haitallinen vaikutus terveydelle,

selvitys toimenpiteistä, jotka jäsenvaltiot ovat toteuttaneet työntekijöiden suojelemiseksi vaaroilta, jotka liittyvät altistumiseen tietyille työhön liittyville tekijöille ja työtehtäville, osoittaa, että on tiettyjä eroja; siksi tasapainoisen kehityksen vuoksi näitä toimenpiteitä tulisi yhdenmukaistaa ja parantaa;

tämän yhdenmukaistamisen ja parantamisen tulisi perustua yhteisiin periaatteisiin,

työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät altistumiseen kemiallisille, fysikaalisille ja biologisille tekijöille työssä, annettu neuvoston direktiivi 80/1107/ETY⁽⁵⁾ sisältää tällaisia periaatteita,

sanotun direktiivin mukaan sellainen suojeleminen tulee mahdollisimman pitkälti varmistaa ehkäisemällä altistuminen tai pitämällä se niin alhaisena kuin käytännössä on mahdollista; saman direktiivin mukaan on, mikäli muilla keinoin ei ole mahdollista turvata työntekijöiden asianmukaista suojelua, tarpeen kieltää tietyt vakavia terveysvaikutuksia aiheuttavat määritellyt tekijät ja työtehtävät työpaikoilla,

näissä oloissa tulisi tiettyin poikkeuksin säätää tiettyjen määriteltujen tekijöiden tai työtehtävien kieltämisestä työpaikoilla,

työmarkkinaosapuolten edustajat osallistuvat työntekijöiden suojeeluun, ja

näitä periaatteita tulee soveltaa yhtenäisesti ja niin, että edistettäisiin aina kun se on mahdollista vaihtoehtoisten vaarattomien tekijöiden tai työtehtävien kehittämistä mahdollisimman nopeasti,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 270, 10.10.1984, s. 3

⁽²⁾ EYVL N:o C 72, 18.3.1985, s. 131

⁽³⁾ EYVL N:o C 104, 25.4.1985, s. 6

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 67, 5.3.1984, s. 2

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 327, 3.12.1980, s. 8

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tämän direktiivin tarkoituksena on suojella työntekijöitä heidän terveyttään uhkaavilta vaaroilta kieltämällä tietyt tekijät tai tietyt työtehtävät.

Tämän direktiivin ja sen liitteen mukainen kieltö perustuu seuraaviin seikkoihin:

- vakavat vaarat uhkaavat työntekijöiden terveyttä ja turvallisuutta;
- varotoimenpiteet eivät ole riittäviä varmistamaan työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden tyydyttävää tasoa;
- kieltö ei johda sellaisten korvaavien tuotteiden käyttöön, joihin voi liittyä samanlaiset tai suuremmat vaarat työntekijöiden terveydelle ja turvallisuudelle.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta:

- merikuljetuksiin,
- lentokuljetuksiin.

3. Tällä direktiivillä ei rajoiteta jäsenvaltioiden oikeutta soveltaa tai antaa perustamissopimuksen mukaisia lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä, joilla varmistetaan työntekijöille parempi suojelu.

2 artikla

Tässä direktiivissä:

- a) 'aineilla' tarkoitetaan alkuaineita ja niiden yhdisteitä sellaisina kuin ne esiintyvät luonnollisessa olomuodossaan tai teollisuuden tuotteina, mukaan lukien kaikki niiden markkinointiin tarvittavat lisäaineet;
- b) 'tekijöillä' tarkoitetaan kaikkia työssä esiintyviä kemiallisia, fysikaalisia ja biologisia tekijöitä, jotka voivat olla haitallisia terveydelle;
- c) 'valmisteilla' tarkoitetaan seoksia tai liuoksia, jotka koostuvat kahdesta tai useammasta aineesta;
- d) 'epäpuhtauksilla' tarkoitetaan aineita, jotka ovat merkityksellömissä määrin alunperin läsnä muissa aineissa;
- e) 'välituotteilla' tarkoitetaan aineita, joita muodostuu kemiallisen reaktion kuluessa, jotka muuttuvat edelleen ja siksi katoavat reaktion tai prosessin loppuun mennessä;
- f) 'sivutuotteilla' tarkoitetaan aineita, jotka muodostuvat kemiallisen reaktion kuluessa ja säilyvät reaktion tai prosessin lopussa;
- g) 'jätetuotteilla' tarkoitetaan kemiallisen reaktion jäännöksiä, jotka on hävitettävä reaktion tai prosessin lopussa.

3 artikla

1. Työntekijöiden suojelemiseksi altistumiselta tiettyjen määriteltujen tekijöiden tai työtehtävien aiheuttamille

terveysvaaroille 1 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa jäsenvaltioiden on säädettävä kieltö noudattaen liitteen mukaista menettelyä.

2. Neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta toimien yhdessä Euroopan parlamentin kanssa ja kuultuaan talous- ja sosiaalikomiteaa täydentää liitettä erityisesti uusien tekijöiden ja tehtävien lisäämiseksi siihen.

4 artikla

Liitteessä tarkoitetuissa poikkeustapauksissa jäsenvaltioiden velvollisuutena on varmistaa, että työnantajat ottavat huomioon seuraavat menettelyt ja toimenpiteet:

- a) työnantajan on toteutettava riittävät varotoimenpiteet kysymyksessä olevien työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi; ja
- b) työnantajan on annettava toimivaltaiselle viranomaiselle ainakin seuraavat tiedot:
 - vuosittain käytettävät määrät,
 - asiaan liittyvät työtehtävät tai reaktiot tai prosessit,
 - altistuneiden työntekijöiden lukumäärä,
 - työntekijöiden altistumisen ehkäisemiseksi suoritettut tekniset ja hallinnolliset toimenpiteet.

Lisäksi jäsenvaltiot voivat säätää erillisistä lupajärjestelmistä.

5 artikla

1. Yrityksen tai laitoksen työntekijöillä tai heidän edustajillaan tulee kansallisen lainsäädännön mukaisesti olla käytettävissään heidän yritystään tai laitostaan koskevat 4 artiklassa tarkoitettut asiakirjat.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen tulee sisältää se tieto, joka on tarpeen sen varmistamiseksi, että yrityksen tai laitoksen työntekijät tai heidän edustajansa saavat täyden selvityksen niistä terveys- ja turvallisuusvaaroista, jotka liittyvät tekijöihin tai työtehtäviin, joille he altistuvat tai todennäköisesti altistuvat, sekä sellaisten vaarojen torjumiseksi suoritettavista toimenpiteistä.

6 artikla

1. Komission on 1 päivään tammikuuta 1995 mennessä annettava Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle kertomus erityisesti tämän direktiivin soveltamisesta saadusta kokemuksesta sekä tieteellisessä tietämyksessä ja tekniikassa tapahtuneesta kehityksestä.

2. Komission tulee ottaa tämä direktiivi tarkasteltavaksi uudelleen 1 päivään tammikuuta 1996 mennessä edellä 1 kohdassa tarkoitettua kertomuksen pohjalta.

7 artikla

1. Jäsenvaltioiden on annettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1990. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuihin kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset komissiolle.

8 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 9 päivänä kesäkuuta 1988.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

N. BLÜM

LIITE

1. Jollei jäljempänä luetelluista edellytyksistä muuta johdu, seuraavia aineita ei saa valmistaa eikä käyttää:
 - 2-naftyyliamiini ja sen suolat (CAS No 91-59-8),
 - 4-aminobifenyyli ja sen suolat (CAS No 92-67-1),
 - bentsidiini ja sen suolat (CAS No 92-87-5),
 - 4-nitrodifenyyli (CAS No 92-93-3).

 2. Tämä kielto ei koske tapauksia, joissa tekijä on aineessa tai tuotteessa epäpuhtautena tai sivutuotteena taikka jätetuotteen osa-aineena edellyttäen, että niiden erillinen pitoisuus on vähemmän kuin 0,1 % p/p.

 3. Jäsenvaltioiden myöntämiä poikkeuksia 1 kohdasta sallitaan vain:
 - puhtaasti tieteellisiin tutkimus-, koe- ja analyysitarkoituksiin,
 - työtehtäviin, joiden tarkoituksena on poistaa tekijät, jotka ovat läsnä sivutuotteen tai jätetuotteen muodossa,
 - edellä 1 kohdassa tarkoitettujen aineiden valmistamiseen käytettäväksi välituotteina, ja sellaiseen käyttöön.

 4. Työntekijöiden altistuminen 1 kohdassa tarkoitetuille aineille tulee ehkäistä erityisesti huolehtimalla siitä, että valmistuksen ja näiden aineiden mahdollisimman aikaisen käytön välituotteena tulee tapahtua samassa suljetussa järjestelmässä, josta edellä tarkoitettuja aineita voidaan ottaa pois vain siinä määrin kuin on tarpeellista prosessin valvomiseksi tai järjestelmän huoltamiseksi.
-

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 12 päivänä kesäkuuta 1989,
toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä**

(89/391/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 118 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾, jonka se on tehnyt kuultuaan työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon neuvoa-antavaa komiteaa,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 118 a artiklassa määrätään, että neuvosto antaa direktiivein vähimmäisvaatimukset edistääkseen erityisesti työympäristön parantamista työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelun paremman tason takaamiseksi,

tällä direktiivillä ei oikeuteta jäsenvaltioita alentamaan mitenkään jo saavutettua suojelun tasoa, sillä jäsenvaltiot ovat perustamissopimuksen mukaisesti sitoutuneet edistämään tällä alalla tehtäviä olojen parannuksia ja yhdenmukaistamaan oloja samalla niitä parantaen,

on tunnettua, että työntekijät voivat työelämänsä kuluessa joutua työpaikoillaan vaarallisten ympäristötekijöiden vaikutuksille alttiiksi,

perustamissopimuksen 118 a artiklan mukaisesti näissä direktiiveissä vältetään säätämästä sellaisia hallinnollisia, taloudellisia ja oikeudellisia rasituksia, jotka vaikeuttaisivat pienten tai keskisuurten yritysten perustamista taikka niiden kehitystä,

työturvallisuutta, työhygieniää ja työterveyshuoltoa koskevasta toimintaohjelmasta annetussa komission tiedonannossa⁽⁴⁾ edellytetään, että annetaan direktiivit työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden takaamiseksi,

työturvallisuutta, työhygieniää ja työterveyshuoltoa koskevassa 21 päivänä joulukuuta 1987 antamassaan päätöslauselmassa⁽⁵⁾ neuvosto on kiinnittänyt huomiota komission aikomukseen tehdä neuvostolle lähiaikoina esitys direktiiviksi, joka koskee työntekijöiden terveyteen ja turvallisuuteen liittyvien asioiden järjestämistä työpaikoilla,

helmikuussa 1988 Euroopan parlamentti on hyväksynyt neljä päätöslauselmaa sisämarkkinoita ja työsuojelua koskeneen keskustelun päätteeksi; näissä päätöslauselmissa on erityisesti kehoitettu komissiota laatimaan kehysdirektiivin, jonka pohjalta voitaisiin laatia erityisdirektiivit, jotka koskisivat kaikkia turvallisuuteen ja terveyteen liittyviä vaaroja työpaikoilla,

jäsenmaiden tehtävänä on edistää alueellaan työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamista; työsuojelutoimenpiteet myös auttavat joissakin tapauksissa säilyttämään työntekijöiden kanssa asuvien henkilöiden terveyden ja mahdollisesti turvallisuuden,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 141, 30.5.1988, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o C 326, 19.12.1988, s. 102 ja EYVL N:o C 158, 26.6.1989

⁽³⁾ EYVL N:o C 175, 4.7.1988, s. 22

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 28, 3.2.1988, s. 3

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 28, 3.2.1988, s. 1

työsuojelua koskevat jäsenvaltioiden lainsäädäntöjärjestelmät ovat hyvin erilaisia ja niitä olisi parannettava; kansalliset säännökset asiasta, jotka usein sisältävät teknisiä erittelyjä ja/tai itsesääteleviä standardeja, voivat johtaa terveyden ja turvallisuuden suojelun tason vaihteluun ja antavat mahdollisuuden kilpailuun työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden kustannuksella,

on yhä liian paljon työtapaturmia ja ammattitauteihin sairastuneita; ehkäisevät toimenpiteet on otettava käyttöön tai niitä on parannettava viipymättä, jotta työntekijöiden turvallisuus ja terveys voitaisiin turvata ja parempi suojelun taso varmistaa,

suojelun tason parantamiseksi työntekijöille tai heidän edustajilleen on tiedotettava heidän turvallisuuttaan ja terveyttään uhkaavista vaaroista ja niistä toimenpiteistä, jotka tarvitaan näiden vaarojen vähentämiseksi tai poistamiseksi; heidän täytyy myös voida myötävaikuttaa tasapuolisesti edustettuina kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti siihen, että tarvittavat suojelutoimenpiteet toteutetaan,

työnantajien ja työntekijöiden tai heidän edustajiensa välille on sopivin menettelyin ja välinein aikaansaatava tiedotus, vuoropuhelu ja tasapuolinen osallistuminen työsuojeluun kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti,

työntekijöiden työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon parantaminen on päämäärä, jonka ei tule olla alisteinen pelkästään taloudellisille näkökohdille,

työnantajat on velvoitettava olemaan selvillä viimeisistä teknologian ja tieteen saavutuksista työpaikkojen suunnittelun osalta niin, että heidän yrityksessään työhön sisältyvät vaarat otetaan huomioon ja työnantajilla on vastaavasti oltava velvollisuus tiedottaa niistä työntekijöiden edustajille, jotka käyttävät tämän direktiivin antamaa osallistumisoikeuttaan, jotta taattaisiin parempi taso työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelussa,

tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan kaikkiin vaaroihin ja erityisesti niihin, jotka johtuvat kemiallisten, fysikaalisten ja biologisten tekijöiden käytöstä työssä, mistä on annettu direktiivi 80/1107/ETY⁽¹⁾ sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 88/642/ETY⁽²⁾, sanotun rajoittamatta kuitenkaan nykyisten tai tulevien ankarampien yhteisten säännösten soveltamista,

päättökseen 74/325/ETY⁽³⁾ mukaisesti komissio kuulee työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon neuvoa-antavaa

komiteaa tehtäessä ehdotuksia näistä kysymyksistä, ja

on syytä asettaa jäsenvaltioiden nimeämistä edustajista koostuva komitea avustamaan komissiota tässä direktiivissä edellytetyissä erillisissä direktiiveissä tehtävässä teknisessä sopeuttamisessa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I JAKSO

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Tarkoitus

1. Tämän direktiivin tarkoituksena on toteuttaa työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamiseksi työssä tarpeelliset toimenpiteet.

2. Tämän vuoksi direktiivissä on yleisiä periaatteita, jotka koskevat työssä ilmenevien vaarojen ehkäisemistä, turvallisuuden ja terveyden suojelua, vaarojen ja tapaturman aiheuttajien poistamista, tiedottamista työntekijöille ja heidän edustajilleen, heidän kuulemistaan, heidän tasapuolista osallistumistaan kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti ja heidän kouluttamistaan, sekä lisäksi yleisiä ohjeita näiden periaatteiden täytäntöön panemiseksi.

3. Tällä direktiivillä ei estetä sellaisten nykyisten tai tulevien kansallisten ja yhteisön säännösten soveltamista, joilla paremmin suojataan työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä työssä.

2 artikla

Soveltamisala

1. Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin sekä julkisiin että yksityisiin toiminnan aloihin (kuten teollisuuteen, maatalouteen, kauppaan, hallintoon, palveluihin, koulutukseen, kulttuuriin, vapaa-ajan toimintaan).

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta sellaisiin erityisiin julkisiin tehtäviin kuten asevoimiin tai poliisivoimiin tai tiettyihin väestönsuojelun erityis toimiin, joiden ominaispiirteet ovat väistämättä ristiriidassa tämän direktiivin kanssa.

Näissä tapauksissa työntekijöiden turvallisuus ja terveys on varmistettava mahdollisimman hyvin tämän direktiivin tarkoituksen mukaisesti.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 327, 3.2.1980, s. 8

⁽²⁾ EYVL N:o L 356, 24.12.1988, s. 74

⁽³⁾ EYVL N:o L 185, 9.7.1974, s. 15

3 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) työntekijällä henkilöä, jonka työnantaja on palkannut, mukaan lukien myös harjoittelijat ja oppisopimussuhteiset työntekijät, ei kuitenkaan kotitaloustyöntekijää;
- b) työnantajalla luonnollista tai oikeudellista henkilöä, johon työntekijä on työsuhteessa ja joka on vastuussa yrityksestä tai laitoksesta;
- c) työntekijöiden edustajalla, jolla on erityinen vastuu työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä henkilöä, joka on valittu, nimetty tai asetettu kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti edustamaan työntekijöitä työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä työssä koskeissa asioissa;
- d) ehkäisyllä kaikkia toimenpiteitä, jotka yrityksessä on toteutettu tai joita suunnitellaan työssä esiintyvien vaarojen ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi kaikissa työvaiheissa.

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että työnantajat, työntekijät ja työntekijöiden edustajat ovat niiden oikeussääntöjen alaisia, jotka ovat tarpeellisia tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi.
2. Erityisesti jäsenvaltioiden on varmistettava asianmukaiset tarkastukset ja valvonta.

II JAKSO

TYÖNANTAJIEN VELVOLLISUUDET

5 artikla

Yleiset säännökset

1. Työnantajan velvollisuutena on huolehtia työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä kaikissa työhön liittyvissä tilanteissa.
2. Vaikka työnantaja ottaa palvelukseensa päteviä ulkopuolisia henkilöitä tai ostaa ulkopuolisia palveluja 7 artiklan 3 kohdan mukaisesti hän ei vapaudu vastuusta tältä osin.
3. Työntekijöiden velvollisuudet työsuojeluasioissa eivät vaikuta periaatteeseen työnantajan vastuusta.
4. Tällä direktiivillä ei rajoiteta jäsenvaltioiden oikeutta säätää työnantajan vastuun poistamisesta tai sen rajoittamisesta tapauksissa, joissa tapahtumat johtuvat epätavallisista ja ennalta arvaamattomista olosuhteista, joihin

työnantaja ei voi vaikuttaa, tai poikkeuksellisista tapahtumista, joiden seurauksia ei olisi voitu välttää huolimatta kaikista aiheellisista varotoimenpiteistä.

Jäsenvaltiot eivät ole velvollisia käyttämään edellisessä alakohdassa tarkoitettuja mahdollisuuksia.

6 artikla

Työnantajien yleisiä velvoitteita

1. Työnantajan on velvollisuuksiensa mukaisesti toteutettava tarvittavat toimenpiteet työntekijöidensä turvallisuuden ja terveyden suojelemiseksi, mukaan lukien työssä esiintyvien vaarojen ehkäisy, tiedottaminen ja kouluttaminen sekä tarvittavien järjestelyjen ja keinojen tarjoaminen.

Työnantajan on oltava valmiina muuttamaan näitä toimenpiteitä olosuhteiden muutosten mukaisesti, ja pyrittävä vallitsevien olojen parantamiseen.

2. Työnantajan on toteutettava ne toimenpiteet, joita tarkoitetaan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa noudattaen seuraavia yleisiä, ehkäiseviä toimenpiteitä koskevia periaatteita:

- a) vaarojen välttäminen;
 - b) niiden vaarojen arvioiminen, joita ei voida välttää;
 - c) vaarojen torjunta niiden syntyvaiheessa;
 - d) työn sopeuttaminen yksilöllisesti varsinkin työpaikkojen suunnittelun, työvälineiden valinnan sekä työ- ja tuotantomenetelmien valinnan osalta niin, että erityisesti kiinnitetään huomiota yksitoikkoisen ja pakkotahtisen työn lieventämiseen ja niiden aiheuttamien terveyshaittojen vähentämiseen;
 - e) sopeutuminen tekniikan kehitykseen;
 - f) vaarallisten tekijöiden korvaaminen vaarattomilla tai vähemmän vaarallisilla tekijöillä;
 - g) sellaisen yhtenäisen ja kattavan ehkäisy politiikan kehittäminen, joka kattaa teknologian, työn organisoimisen, työolot, sosiaaliset suhteet sekä työympäristöön liittyvien tekijöiden vaikutukset;
 - h) yleisten suojelutoimenpiteiden ensisijaisuus yksilöllisiin suojelutoimenpiteisiin nähden;
 - i) työntekijöille annettavat aiheelliset ohjeet.
3. Tämän direktiivin muiden säännösten lisäksi työnantajan on, ottaen huomioon yrityksen tai laitoksen toiminnan luonne:

- a) selvittävä työntekijöiden turvallisuuteen ja terveyteen kohdistuvat, muun muassa työvälineiden valinnasta, käytetyistä kemiallisista aineista tai valmisteista sekä työpaikkojen varustelusta johtuvat vaarat.

Ehkäisevien toimenpiteiden, jotka työnantaja on toteuttanut tämän arvioinnin perusteella sekä työ- ja tuotantomenetelmien on tarpeellisella tavalla;

- varmistettava työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelun tason paraneminen,
- liityttävä yrityksen tai laitoksen kaikkeen toimintaan kaikilla hierarkian tasoilla;

b) antaessaan työntekijälle työtehtävän otettava huomioon työntekijän kyvyt terveyden ja turvallisuuden kannalta;

c) varmistuttava, että uutta teknologiaa suunniteltaessa ja käyttöön otettaessa kuullaan työntekijöitä tai heidän edustajiaan siitä, mitä vaikutuksia työvälineiden valinnalla, työoloilla ja työympäristöllä on työntekijöiden turvallisuuteen ja terveyteen;

d) varmistettava tarkoituksenmukaisin toimenpitein, että vain asianmukaiset ohjeet saaneet työntekijät pääsevät alueelle, missä on vakava ja erityinen vaara.

4. Jos useat eri yritykset toimivat samassa työpaikassa, on työnantajien, noudattaen tämän direktiivin muita säännöksiä, oltava yhteistyössä turvallisuus-, terveys- ja työhygieniasäännösten soveltamisessa ja sovitettava yhteen työhön liittyvien vaarojen suojelu- ja ehkäisytoimenpiteet toimintansa luonteen huomioon ottaen, lisäksi heidän on tiedotettava toisilleen ja asianomaisille työntekijöille tai näiden edustajille näistä vaaroista.

5. Työsuojeluun liittyvien toimenpiteiden kustannuksia ei missään olosuhteissa saa asettaa työntekijöiden rasitukseksi.

7 artikla

Suojelun ja ennaltaehkäisevän toiminnan järjestäminen

1. Työnantajan on, tämän rajoittamatta 5 ja 6 artiklan mukaisten velvollisuuksien täyttämistä, nimettävä yksi tai useampi työntekijä huolehtimaan yrityksessä tai laitoksessa tehtävistä, jotka liittyvät työssä esiintyviltä vaaroilta suojelemiseen ja niiden ehkäisyyn.

2. Näille työntekijöille ei saa aiheutua haittaa heidän toiminnastaan, joka liittyy työssä esiintyviltä vaaroilta suojelemiseen ja niiden ehkäisyyn.

Nimetyille työntekijöille on annettava riittävästi aikaa tämän direktiivin mukaisten velvoitteiden täyttämistä varten.

3. Jos mainittuja suojelu- ja ehkäisytoimenpiteitä ei voida järjestää, silloin kun yrityksessä tai laitoksessa ei ole siihen pätevää henkilöstöä, on työnantajan ostettava päteviä ulkopuo-

lisia palveluja tai palkattava päteviä ulkopuolisia henkilöitä.

4. Jos työnantaja hankkii tällaisia palveluja tai henkilöitä, hänen on tiedotettava näille tekijöistä, joiden tiedetään vaikuttavan tai epäillään vaikuttavan työntekijöiden turvallisuuteen ja terveyteen, lisäksi näillä ulkopuolisilla on oltava saatavilla tiedot, joita tarkoitetaan 10 artiklan 2 kohdassa.

5. Kaikissa tapauksissa on:

- vastuuhenkilöiksi nimetyillä työntekijöillä oltava tarvittavat kyvyt ja välineet,

- ulkopuolisilla avustavilla palveluyrityksillä ja henkilöillä oltava tarvittavat taidot sekä tarvittavat henkilökohtaiset ja ammatilliset keinot, ja

- työsuojelun vastuuhenkilöiksi nimetyillä työntekijöillä ja ulkopuolisilla palveluja tai henkilöitä oltava riittävästi,

hoitaakseen suojelu- ja ehkäisytoimenpiteiden järjestämisen niin että yrityksen tai laitoksen koko tai ne vaarat, joille työntekijät joutuvat alttiiksi ja näiden vaarojen jakautuminen yrityksen tai laitoksen eri osien kesken tulevat otetuiksi huomioon.

6. Turvallisuuteen ja terveellisyteen liittyviltä vaaroilta suojelun ja niiden ehkäisyn, joita tässä artiklassa tarkoitetaan, on oltava yhden tai useamman työntekijän tai yhden tai useamman joko yrityksen tai laitoksen oman taikka sen ulkopuolisen palveluntuottajan vastuulla.

Työntekijän (työntekijöiden) tai palvelusten tuottajan (tai tuottajien) on työskenneltävä yhdessä aina, kun se on tarpeellista.

7. Jäsenvaltiot voivat määrittellä yritysten toiminnan laadun ja niiden koon perusteella ne yritystyytit, joissa työnantaja voi, jos hän on siihen pätevä, ottaa itse vastuun 1 kohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä.

8. Jäsenvaltioiden on vahvistettava 5 kohdassa tarkoitettavat kyvyt ja taidot.

Ne voivat vahvistaa, mikä määrä henkilöitä on 5 kohdassa tarkoitettu riittävä määrä.

8 artikla

Ensiapu, palontorjunta ja työntekijöiden evakuointi, vakava ja välitön vaara

1. Työnantajan on:

- huolehdittava tarpeellisista ensiapu-, palontorjunta- sekä työntekijöiden evakuointitoimenpiteistä, jotka on sovitettu

yrityksen tai laitoksen toiminnan luonteeseen ja sen kokoon sekä työpaikalla läsnäoleviin muihin henkilöihin, ja

- järjestettävä kaikki tarvittavat yhteydet ulkopuolisiin palveluihin, erityisesti ensiapuun, ensihoitoon sekä palo- ja pelastustoimeen.

2. Työnantajan on 1 kohdan mukaisesti erityisesti nimettävä ensiapu-, palontorjunta- ja työntekijöiden evakointitoimenpiteiden täytäntöönpanemiseksi tarvittavat työntekijät.

Näiden työntekijöiden lukumäärän ja koulutuksen ja heidän käytettävissään olevien varusteiden on oltava asianmukaiset ottaen huomioon erityiset vaarat tai yrityksen tai laitoksen koko.

3. Työnantajan on:

- a) ilmoitettava mahdollisimman pian kaikille työntekijöille, jotka ovat tai saattavat olla ilmenneelle vakavalle ja välittömälle vaaralle alttiina, ja ilmoitettava myös siitä, mitkä toimenpiteet on toteutettu tai pitää toteuttaa;
- b) toteutettava toimenpiteet ja annettava ohjeet, jotta työntekijät voivat vakavan, välittömän ja väistämättömän vaaran uhatessa lopettaa työnsä tai välittömästi lähteä työpaikalta ja siirtyä turvaan;
- c) oltava vaatimatta työntekijöitä jatkamaan työtään työtilanteessa, jossa heitä yhä uhkaa vakava ja välitön vaara lukuun ottamatta poikkeuksellisia tilanteita, joissa siihen on perusteltua aihetta.

4. Työntekijöille, jotka vakavan, välittömän ja väistämättömän vaaran uhatessa poistuvat työpaikaltaan tai vaaralliselta alueelta, ei saa aiheutua siitä minkäänlaista haittaa, ja heidät on suojattava kaikkia vahingollisia ja epäoikeudenmukaisia seuraamuksia vastaan kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti.

5. Työnantajan on varmistettava, että jos työntekijöiden tai muiden henkilöiden turvallisuutta uhkaa vakava ja välitön vaara eivätkä he saa yhteyttä lähimpään esimieheensä, kaikki työntekijät pystyvät itse suorittamaan tiedossaan olevat tarvittavat toimenpiteet käytettävissään olevin teknisin apuvälinein, jotta sellaisen vaaran seurauksilta voidaan välttyä.

Työntekijöiden toimista ei saa koitua heille mitään haittaa, elleivät he ole toimineet huolimattomasti tai lyöneet laimin velvollisuuksiaan.

9 artikla

Työnantajien erityisiä velvollisuuksia

1. Työnantajan on:

- a) pidettävä hallussaan arviointia turvallisuus- ja terveysvaaroista työssä, mukaan lukien vaarat, jotka kohdistuvat erityisille vaaroille altistuviin työntekijäryhmiin;

b) päätettävä turvatoimista ja tarvittaessa käytettävistä suojaruusteista,

c) pidettävä luettelo työtapaturmista, joiden seurauksena työntekijä on ollut työhön kykenemätön pitempään kuin kolmen työpäivän ajan;

d) laadittava viranomaisille kertomukset työntekijöilleen sattuneista työtapaturmista kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden on yritysten toimintojen laadun ja koon mukaisesti vahvistettava, mitä velvoitteita eri tyyppisten yritysten tulee täyttää laatiessaan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettuja asiakirjoja ja valmisteltaessa 1 kohdan c ja d alakohdassa tarkoitettuja asiakirjoja.

10 artikla

Tiedottaminen työntekijöille

1. Työnantajan on toteutettava aiheelliset toimenpiteet, jotta yrityksen tai laitoksen työntekijät tai heidän edustajansa saavat kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti, jossa voidaan ottaa huomioon muun muassa yrityksen tai laitoksen koko, kaiken tarvittavan tiedon seuraavista asioista:

a) turvallisuutta ja terveyttä uhkaavista vaaroista sekä suojele- ja ehkäisytoimenpiteistä ja -toiminnasta koko yrityksen tai laitoksen sekä kunkin työpisteen tai työn kannalta;

b) 8 artiklan 2 kohdan mukaisista toimenpiteistä.

2. Työnantajan on toteutettava aiheelliset toimenpiteet, jotta hänen yrityksessään tai laitoksessaan työskentelevien ulkopuolisten työntekijöiden työnantajat saavat kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetuista kyseisille työntekijöille annettaviksi kuuluvista seikoista riittävät tiedot.

3. Työnantajan on toteutettava aiheelliset toimenpiteet, jotta työntekijät, joilla on erityistehäviä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelemisessa tai työntekijöiden edustajat, joilla on erityinen vastuu työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä, saavat tehtäviensä suorittamista varten ja kansallisten lainsäädännön tai käytännön mukaisesti:

a) arvioinnit vaaroista ja turvatoimet, joita tarkoitetaan 9 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa;

- b) luettelot ja kertomukset, joita tarkoitetaan 9 artiklan 1 kohdan c ja d alakohdassa;
- c) tiedot, jotka on saatu suojelu- ja ehkäisevistä toimenpiteistä, tarkastusten suorittajilta sekä turvallisuudesta ja terveydestä vastaavilta toimielimiltä.

11 artikla

Työntekijöiden kuuleminen ja työntekijöiden osallistuminen

1. Työnantajien on kuultava työntekijöitä tai heidän edustajiaan ja sallittava heidän ottaa osaa keskusteluihin, joissa käsitellään työsuojeluun liittyviä kysymyksiä.

Tämä edellyttää, että:

- työntekijöitä kuullaan;
 - työntekijöillä tai heidän edustajillaan on oikeus tehdä ehdotuksia;
 - osallistuminen on tasapuolista kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti.
2. Työntekijöiden tai työntekijöiden edustajien, joilla on erityisiä työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä koskevia tehtäviä on osallistuttava seuraavien asioiden hoitoon tasapuolisesti kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti, taikka työnantajan on kuultava heitä etukäteen hyvissä ajoin:
- a) kaikista toimenpiteistä, jotka voivat olennaisesti vaikuttaa turvallisuuteen ja terveyteen;
 - b) edellä 7 artiklan 1 kohdassa ja 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen työntekijöiden asettamisesta ja 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä;
 - c) tiedoista, joita tarkoitetaan 9 artiklan 1 kohdassa ja 10 artiklassa;
 - d) edellä 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua yrityksen tai laitoksen ulkopuolisten pätevien palveluiden tai henkilöiden tarpeellisesta hankkimisesta;
 - e) jäljempänä 12 artiklassa tarkoitettua koulutuksen suunnittelusta ja järjestämisestä.

3. Työntekijöiden edustajilla, joilla on erityisiä työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä koskevia tehtäviä on oltava oikeus pyytää työnantajalta asianmukaisia toimenpiteitä ja oikeus tehdä työnantajalle ehdotuksia työntekijöihin kohdistuvien vaarojen vähentämiseksi tai vaarojen aiheuttajien poistamiseksi.

4. Kohdassa 2 tarkoitetuille työntekijöille ja 2 kohdassa ja 3 kohdassa tarkoitetuille työntekijöiden edustajille ei saa koitua haittaa siitä, että he huolehtivat 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuista tehtävistä.

5. Työnantajien on sallittava työntekijöiden edustajien, joilla on erityisiä työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä koskevia tehtäviä käyttää riittävästi työaika ilman palkanmenetystä ja

järjestettävä heille tarvittavat keinot näiden tehtävien suorittamiseen, jotta nämä edustajat voivat huolehtia tämän direktiivin mukaan heille kuuluvista oikeuksista ja tehtävistä.

6. Työntekijöillä tai heidän edustajillaan on kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti oikeus saattaa asia työsuojeluviranomaisten käsiteltäväksi, jos he ovat sitä mieltä, että työnantajan suorittamat toimenpiteet ja käyttämät keinot eivät ole riittäviä työturvallisuuden ja -terveyden takaamiseksi.

Työntekijöiden edustajille on annettava mahdollisuus esittää näkemyksensä toimivaltaisen viranomaisen tarkastuskäyntien aikana.

12 artikla

Työntekijöiden kouluttaminen

1. Työnantajan on huolehdittava, että jokainen työntekijä saa riittävästi koulutusta turvallisuus- ja terveysasioissa erityisesti juuri omaa työpistettään tai työtään koskevan tiedon ja ohjeiden muodossa:

- otettaessa työntekijä työhön;
- siirretäessä työntekijä toiseen työhön tai vaihdettaessa työtä;
- otettaessa käyttöön uusia työvälineitä tai työvälineitä vaihdettaessa;
- otettaessa käyttöön uutta teknologiaa.

Kouluttaminen on:

- mukautettava sellaiseksi, että siinä otetaan huomioon uudet tai muuttuneet vaaratekijät;
- tarvittaessa uusittava säännöllisesti.

2. Työnantajan on varmistettava, että hänen yrityksessään tai laitoksessaan työssä olevat ulkopuolisten työnantajien työntekijät ovat todella saaneet tarvittavat ohjeet vaaratekijöistä ja terveyshaitoista sinä aikana, kun he ovat työssä hänen yrityksessään tai laitoksessaan.

3. Niiden työntekijöiden edustajien, jotka erityisesti osallistuvat työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojeleluun, tulee saada asianmukainen koulutus.

4. Edellä 1 ja 3 kohdassa tarkoitettu koulutus ei saa aiheuttaa kustannuksia työntekijöille tai heidän edustajilleen.

Edellä 1 kohdassa tarkoitetun kouluttamisen on tapahduttava työaikana.

Edellä 3 kohdassa tarkoitetun kouluttamisen on tapahduttava työaikana ja kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti joko yrityksessä tai laitoksessa tai sen ulkopuolella.

III JAKSO

TYÖNTEKIJÖIDEN VELVOLLISUUDET

13 artikla

1. Jokaisen työntekijän velvollisuus on mahdollisimman hyvin koulutuksensa ja työnantajansa ohjeiden mukaisesti huolehtia omasta turvallisuudestaan ja terveydestään sekä myös muiden henkilöiden turvallisuudesta ja terveydestä, jos hänen toimintansa tai laiminlyöntinsä työssä vaikuttavat heihin.

2. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi työntekijöiden on erityisesti, koulutuksensa ja työnantajansa ohjeiden mukaisesti:

- a) käytettävä oikein koneita, laitteita, työkaluja, vaarallisia aineita, kuljetusvälineitä ja muita tuotantovälineitä;
- b) käytettävä oikein saamiaan henkilönsuojaimia ja palautettava ne niille tarkoitettuun säilytyspaikkaan käytön jälkeen;
- c) olemaan kytkemättä pois päältä, muuttamasta tai siirtämästä pois esimerkiksi koneisiin, laitteisiin ja rakennuksiin asennettuja suojalaitteita sekä käytettävä näitä laitteita oikein;
- d) ilmoitettava välittömästi työnantajalle tai sellaiselle työntekijälle, jolla on erityinen vastuu työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelemisesta työssä, jokaisesta työtilanteesta, jonka työntekijät perustellusti katsovat aiheuttavan vakavaa ja välitöntä vaaraa turvallisuudelle ja terveydelle sekä ilmoittaa jokaisesta turvajärjestelyjen puutteesta;
- e) toimia yhteistyössä kansallisen käytännön mukaisesti työnantajan tai sellaisen työntekijän kanssa, jolla on erityisiä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelemiseen työssä liittyviä tehtäviä, niin kauan kuin saattaa olla tarpeen, jotta toimivaltaisen viranomaisen määräämät tehtävät tai vaatimukset työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojaamiseksi tulevat täytetyiksi;
- f) toimia yhteistyössä kansallisen käytännön mukaisesti työnantajan tai sellaisen työntekijän kanssa, jolla on erityisiä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelemiseen liittyviä tehtäviä, niin kauan kuin saattaa olla tarpeen, jotta työnantaja voi varmistaa, että työympäristö ja -olot työntekijöiden työskentelyalueella ovat turvalliset eivätkä aiheuta turvallisuudelle ja terveydelle vaaraa.

IV JAKSO

ERINÄISIÄ SÄÄNNÖKSIÄ

14 artikla

Terveystarkastukset

1. Kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisia toimenpiteitä on otettava käyttöön sen varmistamiseksi, että työntekijöille järjestetään heidän työssään esiintyvien terveys- ja turvallisuusvaarojen kannalta tarpeellisia terveystarkastuksia.

2. Ensimmäisessä kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden on oltava sellaisia, että kukin työntekijä voi halutessaan käydä terveystarkastuksessa säännöllisesti.

3. Terveystarkastukset voidaan järjestää osana kansallista terveydenhuoltojärjestelmää.

15 artikla

Riskiryhmät

Erityisen alttiita riskiryhmiä on suojeltava erityisesti heitä uhkaavilta vaaroilta.

16 artikla

Erilliset direktiivit – Muutokset –

Tämän direktiivin yleinen soveltamisala

1. Neuvosto antaa komission ehdotuksesta perustamissopimuksen 118 a artiklan mukaisesti erityisdirektiivejä muun muassa liitteessä luetelluilta aloilta.

2. Tätä direktiiviä ja erityisdirektiivejä voidaan muuttaa perustamissopimuksen 118 a artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti, tämän rajoittamatta kuitenkaan 17 artiklassa säädetyn, teknistä mukauttamista koskevan menettelyn soveltamista.

3. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan kokonaisuudessaan kaikilla erityisdirektiiveissä tarkoitetuilla alueilla, sanotun kuitenkaan rajoittamatta erityisdirektiiveissä olevien ankarampien tai erityissäännöksiä soveltamista.

17 artikla

Komitea

1. Pelkästään teknisten muutosten tekemiseksi 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin erityisdirektiiveihin

- teknistä yhdenmukaistamista ja standardointia varten annettujen direktiivien huomioon ottamiseksi; tai
- tekniikan kehityksen, kansainvälisten määräysten ja vaatimusten muutosten sekä uuden tietämyksen huomioon ottamiseksi,

komissiota avustaa komitea, jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

2. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä.

Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyyden mukaan.

Lausunto annetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa niiden päätösten edellytykseksi määrättyllä enemmistöllä, jotka neuvosto tekee komission ehdotuksesta.

Komiteaan kuuluvien jäsenvaltioiden edustajien äänet painotetaan mainitussa artiklassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

3. Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.

Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määränemmistöllä.

Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa kolmessa kuukaudessa siitä, kun asia on tullut vireille neuvostossa, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä.

18 artikla

Loppusäännökset

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1992.

Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle ne kansalliset säännökset, jotka ne ovat antaneet tai antavat tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä.

3. Joka viides vuosi jäsenvaltioiden on annettava komissiolle kertomus tämän direktiivin säännösten soveltamisesta käytännössä, jossa tuodaan esille työmarkkinaosapuolten kannat.

Komissio antaa tiedot Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle sekä työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon neuvoa-antavalle komitealle.

4. Ottaen huomioon 1 - 3 kohdan komissio antaa määräajoin Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle kertomuksen tämän direktiivin täytäntöönpanosta.

19 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Luxemburgissa 12 päivänä kesäkuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. CHAVES GONZALES

LIITE

Luettelo alueista, joita tarkoitetaan 16 artiklan 1 kohdassa.

- Työpaikat
- Työvälineet
- Henkilönsuojaimet
- Näyttöpäätetyö
- Raskaiden taakkojen käsittely, joka voi aiheuttaa selkävammoja
- Väliaikaiset tai siirtyvät työmaat
- Kalastus ja maatalous

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 30 päivänä marraskuuta 1989,
työpaikoille asetettavista turvallisuutta ja terveyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista
(ensimmäinen direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)**

(89/654/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 118 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾, jonka se on tehnyt kuultuaan työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon neuvoo-antavaa komiteaa,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 118 a artiklassa määrätään, että neuvosto vahvistaa direktiivein vähimmäisvaatimukset edistääkseen erityisesti työympäristön parantamista työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelun paremman tason takaamiseksi,

mainitun artiklan mukaan näissä direktiiveissä ei pitäisi säätää sellaisia hallinnollisia, taloudellisia ja oikeudellisia rasituksia, jotka vaikeuttaisivat pienten tai keskusuurten yritysten perustamista taikka niiden kehitystä,

työturvallisuutta, työhygieniaa ja työterveyshuoltoa koskevasta toimintaohjelmasta annetussa komission tiedonannossa⁽⁴⁾ edellytetään annettavaksi direktiivi työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden takaamiseksi työpaikoilla,

työturvallisuutta, työhygieniaa ja työterveyshuoltoa koskevassa 21 päivänä joulukuuta 1987 antamassaan päätöslauselmassa⁽⁵⁾ neuvosto on kiinnittänyt huomiota komission aikomukseen tehdä neuvostolle lähiaikoina esitys työpaikan järjestämistä koskevista vähimmäisvaatimuksista,

niiden vähimmäisvaatimusten noudattaminen, joiden tarkoituksena on taata parempi työsuojelun taso, on olennaisen tärkeää työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden varmistamiseksi,

tämä direktiivi on sellainen erityisdirektiivi, jota tarkoitetaan toimenpiteistä työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden parantamisen edistämiseksi työssä 12 päivänä kesäkuuta 1989 annetun neuvoston direktiivin 89/391/ETY⁽⁶⁾ 16 artiklan 1 kohdassa; mainitun direktiivin säännöksiä sovelletaan kokonaisuudessaan työpaikkoihin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tässä direktiivissä olevien ankarampien tai erityissäännösten soveltamista,

tällä direktiivillä edistetään käytännössä sisämarkkinoiden sosiaalisen ulottuvuuden kehittämistä, ja

päätöksen 74/325/ETY⁽⁷⁾ mukaisesti, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna vuoden 1985 liittymisasiakirjalla, komis-

⁽¹⁾ EYVL N:o C 141, 30.5.1988, s. 6,
EYVL N:o C 115, 8.5.1989, s. 34 ja
EYVL N:o C 284, 10.11.1989, s. 8

⁽²⁾ EYVL N:o C 326, 19.12.1988, s. 123 ja
EYVL N:o C 256, 9.10.1988, s. 51

⁽³⁾ EYVL N:o C 175, 4.7.1988, s. 28

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 28, 3.2.1988, s. 3

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 28, 3.2.1988, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 183, 29.6.1989, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 185, 9.7.1974, s. 15

sio kuuluu työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon neuvoo-antavaa komiteaa tehtäessä ehdotuksia näistä kysymyksistä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I JAKSO

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Tarkoitus

1. Tässä direktiivissä, joka on ensimmäinen direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi, asetetaan 2 artiklassa määritellylle työpaikalle turvallisuutta ja terveyttä koskevat vähimmäisvaatimukset.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta:

- yrityksen tai laitoksen ulkopuolella käytettäviin kuljetusvälineisiin tai kuljetusvälineissä oleviin työpaikkoihin;
- tilapäisiin tai liikkuviin työpaikkoihin;
- vuorityöhön;
- kalastusaluksiin;
- peltoihin, metsiin tai muuhun maahan, joka kuuluu osana maa- tai metsätalousyritykseen, mutta joka sijaitsee erillään yrityksen rakennuksista.

3. Direktiivin 89/391/ETY säännöksiä sovelletaan kokonaisuudessaan koko 1 kohdassa tarkoitettulla soveltamisalalla, sanotun kuitenkin rajoittamatta tässä direktiivissä olevien ankarampien tai erityissäännöksiä soveltamista.

2 artikla

Määritelmä

Tässä direktiivissä 'työpaikalla' tarkoitetaan paikkaa, joka on tarkoitettu käsittämään yrityksen tai laitoksen tiloissa olevat työpisteet, ja muuta paikkaa yrityksen tai laitoksen alueella, johon työntekijällä on pääsy työssäoloaikaan.

II JAKSO

TYÖANTAJIEN VELVOLLISUUDET

3 artikla

Ensimmäistä kertaa käytettävät työpaikat

Työpaikkojen, joita käytetään ensimmäisen kerran 31 päivän joulukuuta 1992 jälkeen, on täytettävä liitteessä I terveyttä ja turvallisuutta varten asetetut vähimmäisvaatimukset.

4 artikla

Jo käytössä olevat työpaikat

Työpaikkojen, jotka ovat jo käytössä ennen 1 päivää tammikuuta 1993, täytyy täyttää liitteessä II terveyttä ja turvallisuutta varten asetetut vähimmäisvaatimukset viimeistään kolmen vuoden kuluttua tuosta päivämäärästä.

Kuitenkin Portugalin tasavallan osalta työpaikkojen, jotka ovat käytössä ennen 1 päivää tammikuuta 1993, täytyy viimeistään neljän vuoden kuluttua tuosta päivämäärästä täyttää liitteessä II terveyttä ja turvallisuutta varten asetetut vähimmäisvaatimukset.

5 artikla

Työpaikoilla tehtävät muutokset

Kun työpaikoilla tehdään muutoksia, laajennuksia tai uudistustöitä 31 päivän joulukuuta 1993 jälkeen, työnantajan on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että nuo muutokset, laajennukset tai uudistustyöt täyttävät liitteessä I olevia vastaavat vähimmäisvaatimukset.

6 artikla

Yleiset vaatimukset

Työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden varmistamiseksi työnantajan on huolehdittava, että

- hätäpoistumisteille johtavat liikenneväylät sekä itse hätäuloskäynnit pidetään aina esteettöminä,
- työpaikka sekä sen koneet ja laitteet, ja erityisesti liitteissä I ja II tarkoitettut koneet ja laitteet, huolletaan teknisesti ja että kaikki havaitut viat, jotka saattavat vaikuttaa työntekijöiden terveyteen ja turvallisuuteen, korjataan mahdollisimman nopeasti,
- työpaikka sekä sen koneet ja laitteet, ja erityisesti liitteessä I olevassa 6 kohdassa ja liitteessä II olevassa 6 kohdassa tarkoitettut koneet ja laitteet, puhdistetaan säännöllisesti tarvittavan hygienian tasolle,
- suojalaitteet ja -välineet, jotka on tarkoitettu ehkäisemään ja poistamaan vaaroja, ja erityisesti liitteissä I ja II tarkoitettut laitteet ja välineet, huolletaan ja tarkastetaan säännöllisesti.

7 artikla

Työntekijöille tiedottaminen

Työntekijöille tai heidän edustajilleen tai molemmille on, tämän kuitenkin rajoittamatta direktiivin 89/391/ETY 10 artiklan säännösten soveltamista, tiedotettava kaikista turvallisuutta ja terveyttä työpaikalla koskevista toimenpiteistä.

*8 artikla***Työntekijöiden kuuleminen ja työntekijöiden osallistuminen**

Työntekijöitä tai heidän edustajiaan on kuultava ja heidän on sallittava osallistua tässä direktiivissä ja sen liitteissä tarkoitettujen asioiden käsittelyyn siten kuin direktiivin 89/391/ETY 11 artiklassa säädetään.

III JAKSO

ERINÄISIÄ SÄÄNNÖKSIÄ*9 artikla***Liitteiden muuttaminen**

Liitteisiin tehtävät puhtaasti tekniset muutokset, jotka johtuvat

- työpaikan osien suunnittelun, valmistuksen tai rakentamisen teknistä yhdenmukaistamista ja standardointia koskevien direktiivien antamisesta, tai
- tekniikan kehityksestä sekä kansainvälisten määräysten tai vaatimusten ja työpaikkoja koskevan tietämyksen muuttamisesta,

on annettava direktiivin 89/391/ETY 17 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

*10 artikla***Loppusäännökset**

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset

voimaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1992. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Helleenien tasavallan osalta sovellettava päivämäärä on kuitenkin 31 päivä joulukuuta 1994.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava ne kansalliset säännökset, jotka ne ovat antaneet tai antavat tässä direktiivissä tarkoitettuihin kysymyksistä komissiolle kirjallisina.

3. Joka viides vuosi jäsenvaltioiden on annettava komissiolle kertomus tämän direktiivin soveltamisesta käytäntöön, jossa tuodaan esille työmarkkinaosapuolten kannat.

Komissio antaa tiedot Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle sekä työturvallisuuden, työhygienian ja työterveysshuollon neuvoo-antavalle komitealle.

4. Komissio antaa määräajoin Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle kertomuksen tämän direktiivin täytäntöönpanosta ottaen huomioon 1 - 3 kohdan.

11 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 30 päivänä marraskuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J.-P. SOISSON

LIITE I

DIREKTIIVIN 3 ARTIKLASSA TARKOITETUT ENSIMMÄISTÄ KERTAA KÄYTÖSSÄ OLEVIA TYÖPAIKKOJA KOSKEVAT TURVALLISUUTTA JA TERVEYTTÄ VARTEN ASETETTAVAT VÄHIMMÄISVAATIMUKSET

1. Alkuhuomautus

Tämän liitteen mukaiset velvollisuudet ovat voimassa aina kun työpaikan, toiminnan, olosuhteiden tai vaaran erityispiirteet sitä edellyttävät.

2. Vakavuus ja lujuus

Sellaisten rakennusten, joissa on työpaikkoja, on oltava niiden käytön luonteen kannalta rakenteeltaan ja lujudeltaan tarkoituksenmukaisia.

3. Sähköasennukset

Sähköasennukset on suunniteltava ja tehtävä siten, ettei tulipalon vaaraa tai räjähdysvaaraa synny; henkilöiden on oltava asianmukaisesti suojattuja suoran tai epäsuoran kosketuksen aiheuttamalta tapaturmanvaaralta.

Suunnittelun, rakenteen, materiaalien ja suojalaitteiden valinnan tulee olla tarkoituksenmukainen jännitteeseen, ulkoisiin olosuhteisiin ja asennusosiin käsiksi pääsevien henkilöiden pätevyyteen nähden.

4. Hätäpoistumisreitit ja hätäpoistumistiet

4.1 Hätäpoistumisteiden on pysyttävä esteettöminä ja niiden on johdettava ulos tai turvalliselle alueelle mahdollisimman suoraan.

4.2 Vaaratilanteessa työntekijöiden on voitava poistua kaikista työpisteistä nopeasti ja mahdollisimman turvallisesti.

4.3 Hätäpoistumisteiden lukumäärä, jakautuminen ja mitat riippuvat työpaikkojen käytöstä, laitteista ja mitoista sekä siitä, miten paljon ihmisiä enintään saattaa olla paikalla.

4.4 Hätäpoistumisovien on avauduttava ulospäin.

Liukuovia tai pyöriviä ovia ei hyväksytä erityisiksi hätäpoistumisteiksi.

Hätäpoistumisovien ei pitäisi olla siten lukittuja tai kiinnitettyjä, ettei kuka tahansa niitä hätätilanteessa tarvitseva voi heti avata niitä helposti.

4.5 Erityiset hätäpoistumisreitit ja hätäpoistumistiet on osoitettava sellaisin merkinnöin kuin kansallisessa lainsäädännössä, jolla direktiivi 77/576/ETY⁽¹⁾ pannaan täytäntöön, säädetään.

Tällaisten merkintöjen on oltava tarkoituksenmukaisissa paikoissa ja kestäviä.

4.6 Hätäpoistumisovia ei saa lukita.

Hätäpoistumisreiteillä ja -teillä sekä niihin johtavilla liikenteelle tarkoitetuilla reiteillä ja ovien kohdalla ei saa olla mitään esteitä, jotta niitä voidaan vaivatta käyttää milloin vain.

4.7 Valaisua tarvitsevat hätäpoistumisreitit ja -tiet on varustettava riittävän tehokkaalla hätävalaistuksella siltä varalta, että valaistus joutuu epäkuntoon.

5. Palon havaitseminen ja palontorjunta

5.1 Työpaikat on varustettava tarkoituksenmukaisilla palontorjuntalaitteilla ja tarvittaessa palon havaitsemislaitteilla ja palohälyttimillä, joiden tarve riippuu rakennusten mitoista ja käytöstä, niissä olevista laitteista, niissä olevien aineiden fyysisistä ja kemiallisista ominaisuuksista sekä niissä olevien henkilöiden suurimmasta mahdollisesta lukumäärästä.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 229, 7.9.1977, s. 12

- 5.2 Käsikäyttöisten palontorjuntalaitteiden luo on päästävä helposti ja niiden on oltava helppoja käyttää.
- Nämä laitteet on osoitettava sellaisin merkinnöin kuin kansallisessa lainsäädännössä, jolle direktiivi 77/576/ETY pannaan täytäntöön, säädetään.
- Tällaisten merkintöjen on oltava tarkoituksenmukaisissa paikoissa ja kestäviä.
6. **Suljettujen työpaikkojen ilmanvaihto**
- 6.1 On toteutettava toimenpiteet, jotta suljetuissa työpaikoissa on riittävästi raikasta ilmaa ottaen huomioon käytettävät työmenetelmät ja työntekijöille asetettavat fyysiset vaatimukset.
- Jos käytetään koneellista ilmanvaihtoa, se on pidettävä toimintakunnossa.
- Valvontajärjestelmän on ilmoitettava kaikista häiriöistä, jos se on työntekijöiden terveyden kannalta tarpeen.
- 6.2 Jos käytössä on laitteet ilmastointia tai mekaanista ilmanvaihtoa varten, niiden on toimittava siten, etteivät työntekijät joudu epämurkeeseen tilaan.
- Kaikki kerääntymät ja lika, jotka todennäköisesti aiheuttavat työntekijöille välittömän terveysvaaraan saastuttamalla ilmaa, on viipymättä poistettava.
7. **Huoneen lämpötila**
- 7.1 Työaikana sellaisen huoneen lämpötilan, jossa on työpaikkoja, on oltava ihmisille sopiva ottaen huomioon käytettävät työmenetelmät ja työntekijöille asetettavat fyysiset vaatimukset.
- 7.2 Lepoalueiden, työvuorossa olevan henkilökunnan huoneiden, hygieniatilojen, ruokalojen ja ensi-apuhuoneiden lämpötilan on oltava sopiva näiden tilojen erityistarkoitusta varten.
- 7.3 Ikkunoiden, kattoikkunoiden ja lasiseinien tulisi olla sellaisia, että liialliselta auringonvalolta työpaikoilla vältytään työn ja työpaikan luonne otetaan huomioon.
8. **Luonnonvalo ja keinvalo huoneessa**
- 8.1 Työpaikkoihin on mahdollisuuksien mukaan päästävä riittävästi luonnonvaloa, ja ne on varustettava keinovaloin, joka on riittävä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelemiseksi.
- 8.2 Valaisimet on asennettava huoneisiin, joissa on työpaikkoja sekä käytäviin siten, etteivät työntekijät joudu tapaturman vaaraan asennetun valaistustyyppin vuoksi.
- 8.3 Työpaikat, joissa työntekijät ovat erityisen alttiina vaaralle keinovalaisuuden joutuessa epäkuuntoon, on varustettava riittävän voimakkaalla hätävalaistuksella.
9. **Huoneiden lattiat, seinät, sisä- ja ulkokatot**
- 9.1 Työpaikkojen lattioissa ei saa olla vaarallisia kohoumia, reikiä eikä luiskia, ja niiden on oltava kiinteiksi rakennettuja ja lujia, eivätkä ne saa olla liukkaita.
- Työpaikat, joissa on työpisteitä, on eristettävä riittävästi ottaen huomioon kyseisen yrityksen tyyppi ja työntekijöiden fyysinen toiminta.
- 9.2 Huoneiden lattioiden, seinien ja sisäkattojen pintojen on oltava sellaisia, että ne voi puhdistaa tai kunnostaa tarvittavan hygienian tasolle.
- 9.3 Läpinäkyvät ja läpikuultavat seinät huoneissa tai työpaikkojen ja liikenteen reittien lähellä, erityisesti kokolasiset väliseinät, on osoitettava selvästi ja tehtävä turvallisesta materiaalista tai suojattava sellaisissa paikoissa tai liikenteen reiteillä, siten, että työntekijöitä estetään koskettamasta seinini tai loukkaantumasta, jos seinät särkyvät.
- 9.4 Pääsy liian heikoista materiaaleista tehdyille katoille voidaan sallia ainoastaan, jos käyttöön on annettu laitteita sen varmistamiseksi, että työ voidaan suorittaa turvallisesti.

10. Ikkunat ja kattoikkunat

- 10.1 Työntekijöiden on voitava avata, sulkea, säätää tai varmistaa ikkunat, kattoikkunat ja tuulettimet turvalisesti. Niitä ei saa avata sellaiseen asentoon, että siitä aiheutuu vaaraa työntekijöille.
- 10.2 Ikkunoihin ja kattoikkunoihin on niiden suunnitteluvaiheessa suunniteltava tai niihin on muulla tavoin asennettava laitteet, jotka tekevät mahdolliseksi niiden puhdistamisen siten, ettei tätä työtä suorittaville työntekijöille tai rakennuksessa taikka rakennuksen ympärillä oleville työntekijöille aiheudu vaaraa.

11. Ovet ja portit

- 11.1 Ovien ja porttien paikka, lukumäärä ja mitat sekä niiden valmistuksessa käytettävät materiaalit määräytyvät huoneiden tai alueiden luonteen ja käytön mukaan.
- 11.2 Läpinäkyviin oviin on laitettava tarkoituksenmukainen merkintä sellaiselle korkeudelle, että ne on helppo havaita.
- 11.3 Heiluriovien ja -porttien on oltava läpinäkyviä tai niissä on oltava ruutu läpi näkemistä varten.
- 11.4 Jos ovien ja porttien läpinäkyviä tai läpikuultavia pintoja ei ole tehty turvallisista materiaaleista ja jos on vaara, että työntekijät loukkaantuvat oven tai portin särkyessä, pinnat on suojattava rikkoutumiselta.
- 11.5 Liukuovet on varustettava turvalaitteella, joka estää niitä putoamasta kiskoltaan ja kaatumasta.
- 11.6 Ylöspäin aukeavat ovet ja portit on varustettava mekanismilla, joka estää niiden putoamisen takaisin alas.
- 11.7 Pakoteiden varrella olevat ovet on merkittävä tarkoituksenmukaisesti.

Ne on voitava avata sisältpäin milloin tahansa ilman erityisapua.

Ovet on voitava avata työpaikkojen ollessa käytössä.

- 11.8 Kaikkien olennaisessa määrin ajoneuvoliikennettä varten tarkoitettujen porttien välittömään läheisyyteen on järjestettävä ovet jalankulkijoita varten, ellei jalankulkijoiden ole turvallista kulkea porttien kautta; sellaiset ovet on merkittävä selvästi ja ne on pidettävä aina esteettöminä.
- 11.9 Mekaanisten ovien ja porttien on toimittava siten, ettei työntekijöille aiheudu tapaturman vaaraa.

Ne on varustettava helposti tunnistettavilla hätäsulkulaitteilla, joiden luokse on helppo päästä, ja jos ne eivät avaudu automaattisesti virran katketessa, ne on voitava avata myös käsin.

12. Liikennereitit - vaara-alueet

- 12.1 Liikennereitit, mukaan lukien portaat, kiinteät tikkaat ja lastauslaiturit ja -luiskat, on sijoitettava ja mitoitettava siten, että varmistetaan jalankulkijoiden tai ajoneuvojen helppo, turvallinen ja tarkoituksenmukainen kulku aiheuttamatta vaaraa näiden liikennereittien läheisyydessä työskenteleville työntekijöille.
- 12.2 Jalankulkijoille ja/tai tavaraliikenteelle tarkoitettut reitit on mitoitettava mahdollisten käyttäjien määrän ja yrityksen tyyppin mukaan.
- Jos liikennereiteillä käytetään kuljetusvälineitä, jalankulkijoille on varattava riittävä turvallinen kulkutila.
- 12.3 Ajoneuvoliikenteelle tarkoitettujen reittien ja ovien, porttien, jalankulkuteiden, käytävien ja portaikkojen väliin on jätettävä riittävä tila.
- 12.4 Liikennereitit on merkittävä selvästi, jos tilojen käyttö ja varustus edellyttää sitä työntekijöiden suojelemiseksi.
- 12.5 Jos työpaikoilla on vaarallisia alueita, joilla työn luonteen vuoksi on vaara työntekijöiden tai esineiden putoamisesta, työpaikat on mahdollisuuksien mukaan varustettava laitteilla, jotka estävät asiattomien työntekijöiden pääsyn näille alueille.

On toteutettava aiheelliset toimenpiteet niiden työntekijöiden suojelemiseksi, joilla on oikeus mennä vaaralliselle alueelle.

Vaaralliset alueet on osoitettava selvästi.

13. **Liukuportaita ja liukukäytäviä koskevia erityistoimenpiteitä**
- Liukuportaiden ja -käytävien on toimittava turvallisesti.
- Ne on varustettava kaikilla tarvittavilla turvalaitteilla.
- Ne on varustettava helposti tunnistettavilla hätäpysäytyslaitteilla, joihin pääsee helposti käsiksi.
14. **Lastauslaiturit ja -luiskat**
- 14.1 Lastauslaitureiden ja -luiskien on sovittava kuljetettavien kuormien mittoihin.
- 14.2 Lastauslaitureissa on oltava ainakin yksi poistumispaikka.
- Tietyn pituisissa laitureissa on oltava poistumispaikka kummassakin päässä, jos se on teknisesti toteuttavissa.
- 14.3 Lastausluiskien on mahdollisuuksien mukaan oltava riittävän turvallisia työntekijöiden putoamisen estämiseksi.
15. **Huoneiden mitat ja ilmatila - liikkumavapaus työpisteessä**
- 15.1 Työhuoneissa on oltava riittävästi pinta-alaa, korkeutta ja ilmatilaa, jotta työntekijät voivat suorittaa työnsä turvallisuutensa, terveytensä tai hyvinvointinsa vaarantumatta.
- 15.2 Työpisteen vapaan alueen mitat on laskettava siten, että työntekijät saavat riittävästi liikkumavapautta työnsä suorittamiseksi.
- Jos tämä ei erityisesti tähän työpaikkaan liittyvistä syistä ole mahdollista, työntekijälle on annettava riittävä liikkumavapaus työpisteensä lähellä.
16. **Lepotilat**
- 16.1 Työntekijöiden käyttöön on annettava lepohuone, jonne on helppo päästä, jos työntekijöiden turvallisuus tai terveys sitä edellyttää, varsinkin suoritettavan toiminnan tyypin vuoksi tai koska paikalla on enemmän kuin tietty määrä työntekijöitä.
- Tätä määräystä ei sovelleta, jos työntekijät tekevät työtä toimistoissa tai muissa sen kaltaisissa työhuoneissa, joissa on mahdollisuus vastaavaan rentoutumiseen taukojen aikana.
- 16.2 Lepohuoneiden on oltava riittävän suuria ja niissä on oltava työntekijöiden määrään nähden tarpeeksi monta pöytää ja selkänäjällä varustettua istuinta.
- 16.3 Lepohuoneissa on otettava käyttöön tarkoituksenmukaiset toimenpiteet tupakoimattomien suojelemiseksi tupakansavun aiheuttamalta epämukavuudelta.
- 16.4 Jos työaika keskeytyy säännöllisesti ja usein, eikä lepoa ole, on järjestettävä käyttöön muita huoneita, joissa työntekijät voivat olla sellaisten keskeytysten aikana aina, kun työntekijöiden turvallisuus tai terveys sitä edellyttää.
- Tulisi ryhtyä asianmukaisiin toimenpiteisiin tupakoimattomien suojelemiseksi tupakansavun aiheuttamalta epämukavuudelta.
17. **Raskaana olevat naiset ja imettävät äidit**
- Raskaana olevien naisten ja imettävien äitien on voitava mennä makuulle lepäämään tarkoituksenmukaisiin olosuhteisiin.
18. **Hygieniatilat**
- 18.1 **Pukeutumistilat ja vaatekaapit**
- 18.1.1 Työntekijöille on järjestettävä asianmukaiset pukeutumistilat, jos heidän on käytettävä erityisiä työvaatteita tai milloin terveyteen tai säädyllysyteen liittyvistä syistä johtuen heitä ei voida vaatia vaihtamaan vaatteita muissa tiloissa.
- Pukeutumistiloihin on päästävä helposti, niiden tulee olla riittävän tilavia ja niissä on oltava istuimet.

- 18.1.2 Pukeutumishuoneiden on oltava riittävän isot, ja jokaisella työntekijällä täytyy olla mahdollisuus säilyttää vaatteensa lukitussa paikassa työajan.
- Työvaatteille on oltava eri kaapit kuin tavallisille vaatteille, jos olosuhteet (kuten vaaralliset aineet, kosteus, lika) sitä edellyttävät.
- 18.1.3 Miehillä ja naisilla on järjestettävä erilliset pukeutumistilat tai mahdollisuus käyttää pukeutumistiloja erikseen.
- 18.1.4 Jos pukeutumistiloja ei tarvitse järjestää kohdan 18.1.1 mukaisesti, jokaiselle työntekijälle on järjestettävä vaatteiden säilytyspaikka.
- 18.2 Suihkut ja pesualtaat
- 18.2.1 Työntekijöille on järjestettävä riittävästi asianmukaisia suihkuja, jos työn luonne tai terveysasiat sitä edellyttävät.
- Miehille ja naisille on järjestettävä erilliset suihkutilat tai mahdollisuus käyttää niitä erikseen.
- 18.2.2 Suihkutilojen on oltava riittävän suuret, jotta jokainen työntekijä voi peseytyä vaivatta riittävän hygieenisissä tiloissa.
- Suihkuissa on oltava kuuma ja kylmä juokseva vesi.
- 18.2.3 Jos suihkuja ei tarvitse järjestää 18.2.1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti, työpaikkoihin on työpisteiden ja pukeutumistilojen lähelle järjestettävä riittävästi sopivia pesualtaita, joissa on juokseva vesi (tarvittaessa kuuma vesi).
- Miehille ja naisille on oltava erilliset pesualtaat tai niitä on voitava käyttää erikseen, jos säädyllyssyyt sitä edellyttävät.
- 18.2.4 Jos suihku- ja allashuoneet ovat erillään pukeutumistiloista, niiden välillä on oltava helppo kulkuyhteys.
- 18.3 Käymälät ja pesualtaat
- Työpisteiden, lepohuoneiden, pukeutumistilojen sekä suihku- ja allashuoneiden läheisyydessä on oltava erilliset käymälät, joissa on riittävästi wc-altaita ja pesualtaita.
- Miehille ja naisille on oltava erilliset käymälät tai mahdollisuus käyttää niitä erikseen.
19. Ensiaputilat
- 19.1. On järjestettävä yksi ensiapuhuone tai useampia ensiapuhuoneita, jos tilojen koko, toiminnan luonne tai tapaturmien tiheys sitä edellyttävät.
- 19.2. Ensiapuhuoneissa on oltava välttämättömät ensiapuvälineet ja -välineet ja niihin on päästävä helposti parien kanssa.
- Ne on merkittävä siten kuin kansallisessa lainsäädännössä, jolle 77/576/ETY pannaan täytäntöön, säädetään.
- 19.3. Tämän lisäksi ensiapuvälineitä on oltava saatavilla kaikkialla, missä työolot sitä edellyttävät.
- Välineet on merkittävä asianmukaisesti ja niihin on päästävä helposti käsiksi.
20. Vammaiset työntekijät
- Työpaikat on järjestettävä siten, että tarvittaessa vammaiset työntekijät voidaan ottaa huomioon.
- Tämä säännös koskee erityisesti ovia, käytäviä, portaikkoja, suihkuja, pesualtaita, käymälöitä ja työpisteitä, joita vammaiset käyttävät tai joissa he oleskelevat.
21. Ulkona olevat työpaikat (erityissäännökset)
- 21.1 Ulkona olevat työpisteet, liikenneväylät ja muut alueet tai laitteet, joita työntekijät käyttävät tai joissa he oleskelevat työskentelynsä aikana on järjestettävä niin, että jalankulkijat ja ajoneuvot voivat liikkua turvallisesti.

Jaksoja 12, 13 ja 14 on sovellettava myös yrityksen alueella oleviin pääliikenneväyliin (kiinteisiin työpisteisiin johtavat liikenneväylät), yrityksen laitteiden säännölliseen huoltoon ja valvontaan käytettäviin liikenneväyliin ja lastauspaikkoihin.

Jaksoa 12 on sovellettava myös ulkona oleviin työpaikkoihin.

- 21.2 Ulkona olevissa työpaikoilla on oltava riittävä keinovalaistus, jos päivänvalo ei riitä.
- 21.3 Kun työntekijät työskentelevät ulkona olevissa työpisteissä, työpisteet on mahdollisuuksien mukaan järjestettävä niin, että työntekijät
- a) suojataan ankarilta sääolosuhteilta ja jos tarpeen, putoavilta esineiltä,
 - b) eivät altistu haitalliselle melulle eivätkä haitallisille ulkoisille vaikutteille kuten kaasuille, höyryille tai pölylle,
 - c) voivat lähteä työpisteestään nopeasti vaaran uhatessa tai että heitä voidaan nopeasti auttaa,
 - d) eivät voi liukastua tai kaatua.
-

LIITE II

DIREKTIIVIN 4 ARTIKLASSA TARKOITETUT JO KÄYTTÖSSÄ OLEVIEN TYÖPAIKKOJEN TURVALLISUUTTA JA TERVEYTTÄ VARTEN ASETETTAVAT VÄHIMMÄISVAATIMUKSET**1. Alkuhuomautus**

Tämän liitteen mukaiset velvollisuudet ovat voimassa aina kun työpaikan, toiminnan, olosuhteiden tai vaaran erityispiirteet sitä edellyttävät.

2. Vakavuus ja lujuus

Sellaisten rakennusten, joissa on työpaikkoja, on oltava niiden käytön luonteen kannalta rakenteeltaan ja lujuudeltaan tarkoituksenmukaisia.

3. Sähköasennukset

Sähköasennukset on suunniteltava ja tehtävä siten, ettei tulipalon vaaraa tai räjähdysvaaraa synny; henkilöiden on oltava asianmukaisesti suojattuja suoran tai epäsuoran kosketuksen aiheuttamalta tapaturmanvaaralta.

Sähköasennusten ja suojalaitteiden on oltava tarkoituksenmukaisia jännitteeseen, ulkoisiin olosuhteisiin ja asennusosien luokse pääsevien henkilöiden pätevyYTEEN nähden.

4. Hätäpoistumisreitit ja hätäpoistumistiet

4.1 Hätäpoistumisteiden on pysyttävä esteettöminä ja niiden on johdettava ulos tai turvalliselle alueelle mahdollisimman suoraan.

4.2 Vaaratilanteessa työntekijöiden on voitava poistua kaikista työpisteistä nopeasti ja mahdollisimman turvallisesti.

4.3 Pakoreittejä ja hätäpoistumisteitä on oltava riittävä määrä.

4.4 Hätäpoistumisovien on avauduttava ulospäin.

Liukuovia tai pyöriviä ovia ei hyväksytä erityisiksi hätäpoistumisteiksi.

Hätäpoistumisovien ei pitäisi olla siten lukittuja tai kiinnitettyjä, ettei kuka tahansa niitä hätätilanteessa tarvitseva voi heti avata niitä helposti.

4.5 Erityiset hätäpoistumisreitit ja hätäpoistumistiet on osoitettava sellaisin merkinnöin kuin kansallisessa lainsäädännössä, jolla direktiivi 77/576/ETY pannaan täytäntöön säädetään kansallisen lainsäädännön mukaisin merkinnöin.

Tällaisten merkintöjen on oltava tarkoituksenmukaisissa paikoissa ja kestäviä.

4.6 Hätäpoistumisovia ei saa lukita.

Hätäpoistumisreiteillä ja -teillä sekä niihin johtavilla liikenteelle tarkoitetuilla reiteillä ja ovien kohdalla ei saa olla mitään esteitä, jotta niitä voidaan vaivatta käyttää milloin vain.

4.7 Valaisua tarvitsevat hätäpoistumisreitit ja -tiet on varustettava riittävän tehokkaalla hätävalaistuksella siltä varalta, että valaistus joutuu epäkuntoon.

5. Palon havaitseminen ja palontorjunta

5.1 Työpaikat on varustettava tarkoituksenmukaisilla palontorjuntalaitteilla ja tarvittaessa palon havaitsemislaitteilla ja palohälyttimillä joiden tarve rakennusten mitoista ja käytöstä, niissä olevista laitteista, niissä olevien aineiden fyysisistä ja kemiallisista ominaisuuksista sekä niissä olevien henkilöiden suurimmasta mahdollisesta lukumäärästä.

5.2 Käsiikäyttöisten palontorjuntalaitteiden luo on päästävä helposti ja niiden on oltava helppoja käyttää.

Nämä laitteet on osoitettava sellaisin merkinnöin kuin kansallisessa lainsäädännössä, jolla direktiivi 77/576/ETY pannaan täytäntöön, säädetään.

Sellaiset merkit on asetettava tarkoituksenmukaisiin paikkoihin ja tehtävä kestävästi.

6. Suljettujen työpaikkojen ilmanvaihto

- 6.1 On toteutettava toimenpiteet, jotta suljetuissa työpaikoissa on riittävästi raikasta ilmaa ottaen huomioon käytettävät työmenetelmät ja työntekijöille asetettavat fyysiset vaatimukset.

Jos käytetään koneellista ilmanvaihtoa, se on pidettävä toimintakunnossa.

Valvontajärjestelmän on ilmoitettava kaikista häiriöistä, jos se on työntekijöiden terveyden kannalta tarpeen.

7. Huoneen lämpötila

- 7.1 Työaikana sellaisen huoneen lämpötilan, jossa on työpaikkoja, on oltava ihmisille sopiva ottaen huomioon käytettävät työmenetelmät ja työntekijöille asetettavat fyysiset vaatimukset.

- 7.2 Lepoalueiden, työvuorossa olevan henkilökunnan huoneiden, hygieniatilojen, ruokaloiden ja ensiapuhuoneiden lämpötilan on oltava sopiva näiden tilojen erityistarkoitusta varten.

8. Luonnonvalo ja keinovalo huoneessa

- 8.1 Työpaikkoihin on mahdollisuuksien mukaan päästävä riittävästi luonnonvaloa, ja ne on varustettava keinovaloin, joka on riittävä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden kannalta.

- 8.2 Työpaikat, joissa työntekijät ovat erityisen alttiina vaaralle keinovalaistuksen pettäessä, on varustettava riittävän voimakkaalla hätävalaistuksella.

9. Ovet ja portit

- 9.1 Läpinäkyviin oviin on laitettava tarkoituksenmukainen merkintä sellaiselle korkeudelle, että se on helppo havaita.

- 9.3 Heiluriovien ja -porttien on oltava läpinäkyviä tai niissä on oltava ruutu läpi näkemistä varten.

10. Vaara-alueet

Jos työpaikoilla on vaarallisia alueita, joilla työn luonteen vuoksi on vaara työntekijöiden tai esineiden putoamisesta, työpaikat on mahdollisuuksien mukaan varustettava laitteilla, jotka estävät asiattomien työntekijöiden pääsyn näille alueille.

Asianmukaisten työntekijöiden vaarallisille alueille menemisen estämiseksi on toteutettava tarkoituksenmukaiset toimenpiteet.

Vaaralliset alueet on osoitettava selvästi.

11. Lepohuoneet ja -alueet

- 11.1 Työntekijöiden käyttöön on annettava lepo huone tai tarkoituksenmukainen lepoalue, jonne on helppo pääsy, jos työntekijöiden turvallisuus tai terveys sitä edellyttää varsinkin suoritetun toiminnan tyyppin vuoksi tai koska paikalla on enemmän kuin tietty määrä työntekijöitä.

Tätä määräystä ei sovelleta, jos työntekijät tekevät työtä toimistoissa tai muissa sen kaltaisissa työhuoneissa, joissa on mahdollisuus vastaavaan rentoutumiseen taukojen aikana.

- 11.2 Lepohuoneet ja lepoalueet on varustettava pöydillä ja selkänajallisilla istuimilla.

- 11.3 Lepohuoneissa ja lepoalueilla on otettava käyttöön tarkoituksenmukaiset toimenpiteet tupakoinnattomien suojelemiseksi tupakansavun aiheuttamalta epämukavuudelta.

12. Raskaana olevat naiset ja imettävät äidit

Raskaana olevien naisten ja imettävien äitien on voitava mennä makuulle lepäämään tarkoituksenmukaisiin olosuhteisiin.

13. Hygieniatilat**13.1 Pukeutumistilat ja vaatekaapit**

13.1.1 Työntekijöille on järjestettävä asianmukaiset pukeutumistilat, jos heidän on käytettävä erityisiä työvaatteita tai milloin terveyteen tai säädylisyyteen liittyvistä syistä johtuen heitä ei voida vaatia vaihtamaan vaatteita muissa tiloissa.

Pukeutumistiloihin on päästävä helposti ja niiden tulee olla riittävän tilavat.

13.1.2 Jokaisella työntekijällä täytyy olla mahdollisuus säilyttää vaatteensa pukeutumistiloissa lukitussa paikassa työajan.

Työvaatteille on oltava eri kaapit kuin tavallisille vaatteille, jos olosuhteet (kuten vaaralliset aineet, kosteus, lika) sitä edellyttävät.

13.1.3 Miehillä ja naisilla on järjestettävä erilliset pukeutumistilat tai mahdollisuus käyttää pukeutumistiloja erikseen.

13.2 Suihkut, käymälät ja pesualtaat

13.2.1 Työpaikkojen täytyy olla siten varustellut, että työntekijöillä on lähellä

- suihkut, jos työn luonne sitä edellyttää,
- erityistilat, joissa on riittävästi käymälöitä ja pesualtaita.

13.2.2 Suihkuissa ja pesualtaissa on oltava juokseva vesi (tarvittaessa kuuma vesi).

13.2.3 Miehillä ja naisilla on oltava erilliset suihkut tai niitä on voitava käyttää erikseen.

Miehille ja naisille on oltava erilliset käymälät tai niitä on voitava käyttää erikseen.

14. Ensiapuvälineet

Työpaikoilla on oltava ensiapuvälineet.

Välineiden tulee olla asianmukaisesti merkitty ja helposti saatavilla.

15. Vammaiset työntekijät

Työpaikat on järjestettävä siten, että tarvittaessa vammaiset työntekijät voidaan ottaa huomioon.

Tämä säännös koskee erityisesti ovia, käytäviä, portaikkoja, suihkuja, pesualtaita, käymälöitä ja työpaikkoja, joita vammaiset käyttävät tai joissa he oleskelevat.

16. Jalankulkijoiden ja ajoneuvojen liikkuminen

Ulkona ja sisällä olevien työpaikkojen on oltava siten järjestetty, että jalankulkijat ja ajoneuvot voivat liikkua turvallisesti.

17. Ulkona olevat työpaikat (erityissäännökset)

Kun työntekijät työskentelevät ulkona olevissa työpisteissä, työpisteet on mahdollisuuksien mukaan järjestettävä niin, että työntekijät

- a) suojataan ankarilta sääolosuhteilta ja jos tarpeen, putoavilta esineiltä,
- b) eivät altistu haitalliselle melulle eivätkä haitallisille ulkoisille vaikutteille kuten kaasuille, höyryille tai pölylle,
- c) voivat lähteä työpisteestään nopeasti vaaran uhatessa tai että heitä voidaan nopeasti auttaa,
- d) eivät voi liukastua tai kaatua.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 30 päivänä marraskuuta 1989,
työntekijöiden työssään käyttämille työvälineille asetettavista turvallisuutta ja terveyttä
koskevista vähimmäisvaatimuksista (toinen direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa
tarkoitettu erityisdirektiivi)**

(89/655/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 118 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾, jonka se on tehnyt kuultuaan työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon neuvoa-antavaa komiteaa,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 118 a artiklassa määrätään, että neuvosto antaa direktiivein vähimmäisvaatimukset edistääkseen erityisesti työympäristön parantamista työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelun paremman tason takaamiseksi,

mainitun artiklan mukaan näissä direktiiveissä vältetään sääntämisestä sellaisia hallinnollisia, taloudellisia ja oikeudellisia rasituksia, jotka vaikeuttaisivat pienten tai keskiurten yritysten perustamista taikka niiden kehitystä,

työturvallisuutta, työhygieniaa ja työterveyshuoltoa koskevista toimintaohjelmasta annetussa komission tiedonannossa⁽⁴⁾ edellytetään annettavaksi direktiivi työvälineiden käytössä työssä,

työturvallisuutta, työhygieniaa ja työterveyshuoltoa koskevassa 21 päivänä joulukuuta 1987 antamassaan päätöslauselmassa⁽⁵⁾ neuvosto kiinnitti huomiota komission aikomukseen tehdä neuvostolle lähiaikoina esitys vähimmäisvaatimuksista, jotka koskevat työturvallisuus- ja työterveysasioiden järjestämistä,

niiden vähimmäisvaatimusten noudattaminen, joiden tarkoituksena on taata parempi työsuojelun taso työvälineitä käytettäessä, on olennaisen tärkeää työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden varmistamiseksi,

tämä direktiivi on sellainen erityisdirektiivi, jota tarkoitetaan toimenpiteistä työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden parantamisen edistämiseksi työssä, 12 päivänä kesäkuuta 1989 annetun neuvoston direktiivin⁽⁶⁾ 16 artiklan 1 kohdassa; mainitun direktiivin säännöksiä sovelletaan kokonaisuudessaan työntekijöiden työssään käyttämiä työvälineitä koskeviin kysymyksiin, sen rajoittamatta tässä direktiivissä olevia ankarampia tai erityissäännöksiä,

tällä direktiivillä edistetään käytännössä sisämarkkinoiden sosiaalisen ulottuvuuden kehittämistä,

jäsenvaltioiden on direktiivin 83/189/ETY⁽⁷⁾ mukaisesti annettava komissiolle tiedoksi kaikki koneita, laitteita ja asennuksia koskevat teknisten määräysten luonnokset, ja

päätöksen 74/325/ETY⁽⁷⁾ mukaisesti, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna vuoden 1985 liittymisasiakirjalla, komissio kuulee työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon neuvoa-antavaa komiteaa tehtäessä ehdotuksia näistä kysymyksistä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I JAKSO

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Tarkoitus

1. Tässä direktiivissä, joka on toinen direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi, asetetaan turvallisuutta ja terveyttä koskevat vähimmäisvaatimukset 2 artiklassa olevien määritelmien mukaisesti työntekijöiden työssään käyttämille työvälineille.

2. Direktiivin 89/391/ETY säännöksiä sovelletaan kokonaisuudessaan koko 1 kohdassa tarkoitettulla soveltamisalalla, sanotun kuitenkin rajoittamatta tässä direktiivissä olevien ankarampien tai erityissäännöksiä soveltamista.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 114, 30.4.1988, s. 3,
EYVL N:o C 106, 26.4.1989, s. 13 ja
EYVL N:o C 287, 15.11.1989, s. 12

⁽²⁾ EYVL N:o C 326, 19.12.1988, s. 132 ja
EYVL N:o C 256, 9.10.1989, s. 65

⁽³⁾ EYVL N:o C 318, 12.12.1988, s. 26

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 28, 3.2.1988, s. 3

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 28, 3.2.1988, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 183, 29.6.1989, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 109, 26.4.1983, s. 8

⁽⁸⁾ EYVL N:o L 185, 9.7.1974, s. 15

*2 artikla***Määritelmät**

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) 'työvälineellä': konetta, laitetta, työkalua tai asennettua järjestelmää, jota käytetään työssä;
- b) 'työvälineiden käytöllä': kaikkea toimintaa, johon liittyy työvälineitä, kuten välineen käynnistystä tai pysäytystä, sen käyttöä, kuljetusta, korjausta, muuntamista, huoltoa ja tarkastuksia, mukaan lukien erityisesti puhdistus;
- c) 'vaaravyöhykkeellä': työvälineessä tai sen ympärillä olevaa aluetta, jolla alttiina olevan työntekijän terveys tai turvallisuus on vaarassa;
- d) 'alttiina olevalla työntekijällä': kokonaan tai osittain vaaravyöhykkeellä olevaa työntekijää;
- e) 'käyttäjällä': työntekijää tai työntekijöitä, jolle tai joille työvälineen käyttö on annettu tehtäväksi.

II JAKSO**TYÖNANTAJIEN VELVOLLISUUDET***3 artikla***Yleiset velvollisuudet**

1. Työnantajan on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että työntekijöiden käytettäväksi annetut työvälineet yrityksessä tai laitoksessa ovat suoritettavaan työhön soveltuvia tai ne on muutettu soveltumaan hyvin siihen tarkoitukseen, ja että työntekijät voivat käyttää niitä heidän turvallisuutensa tai terveytensä heikentymättä.

Valitessaan käyttöön aikomiaan työvälineitä työnantajan on otettava huomioon työntekijöiden turvallisuuteen ja terveyteen vaikuttavat työn erityisolosuhteet ja -piirteet sekä ne vaarat, joita yrityksessä tai laitoksessa, varsinkin työpaikalla on, tai kaikki muut vaarat, joita kyseisten työvälineiden käyttö aiheuttaa.

2. Jollei ole mahdollista täysin varmistaa, että työntekijät voivat käyttää työvälineitä heidän turvallisuutensa ja terveytensä vaarantumatta, työnantajan tulee toteuttaa aiheelliset toimenpiteet vaarojen minimoimiseksi.

*4 artikla***Työvälineitä koskevat säännökset**

1. Työnantajan tulee, tämän rajoittamatta 3 artiklan soveltamista, hankkia tai käyttää:

- a) työvälineitä, jos ne on annettu yrityksen tai laitoksen työntekijöiden käyttöön ensimmäistä kertaa 31 päivän joulukuuta 1992 jälkeen, jotka ovat:
 - i) sovellettavien ja asiaa koskevien yhteisön direktiivien säännösten mukaisia; tai
 - ii) jos mitään muuta yhteisön direktiiviä ei sovelleta tai sovelleta vain osittain, liitteessä asetettujen vähimmäisvaatimusten mukaisia;
- b) työvälineitä, jotka täyttävät liitteessä annetut vähimmäisvaatimukset viimeistään neljän vuoden kuluttua 31 päivästä joulukuuta 1992, jos nämä työvälineet on annettu yrityksen tai laitoksen työntekijöiden käyttöön jo ennen kyseistä päivää.

2. Työnantajan on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että työväline pidetään sen koko käyttöajan riittävän huollon avulla sellaisessa kunnossa, että se kussakin tapauksessa täyttää 1 kohdan a tai b alakohdassa olevat vaatimukset.

*5 artikla***Työvälineet, joihin liittyy erityisiä vaaroja**

Jos työvälineen käyttöön todennäköisesti liittyy erityinen työntekijöiden turvallisuutta tai terveyttä uhkaava vaara, työnantajan on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että:

- työvälineen käyttö on rajattu siten, että sitä käyttävät vain ne henkilöt, joille on annettu tehtäväksi käyttää sitä;
- korjauksia, muunnoksia, huolto- tai kunnossapitotöitä tekevät työntekijät on erityisesti asetettu suorittamaan kyseistä työtä.

*6 artikla***Työntekijöille tiedottaminen**

1. Työnantajan on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että työntekijöillä on työssä käytettäviä välineitä koskevat riittävät tiedot ja tarvittaessa kirjalliset ohjeet, sanotun kuitenkin rajoittamatta direktiivin 89/391/ETY 10 artiklan soveltamista.

2. Tietojen ja kirjallisten ohjeiden on sisällettävä ainakin riittävät turvallisuutta ja terveyttä koskevat tiedot, jotka koskevat:

- työvälineiden käyttöolosuhteita,
- ennakoitavissa olevia poikkeavia tilanteita,
- työvälineiden käytöstä saadusta kokemuksesta tehtäviä aiheellisia päätelmiä.

3. Tietojen ja kirjallisten ohjeiden on oltava niiden työntekijöiden ymmärrettävissä, joita asia koskee.

7 artikla

Työntekijöiden kouluttaminen

Työnantajan on, tämän rajoittamatta direktiivin 89/391/ETY soveltamista, toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että:

- ne työntekijät, jolle on annettu tehtäväksi käyttää työvälilinjettä, saavat riittävän koulutuksen, mukaan lukien kaikkia sellaisia vaaroja koskeva koulutus, joita käyttö saattaa tuoda mukanaan,
- ne työntekijät, joita tarkoitetaan 5 artiklan toisessa luetelmakohdassa, saavat riittävän erikoiskoulutuksen.

8 artikla

Työntekijöiden kuuleminen ja työntekijöiden osallistuminen

Työntekijöitä tai heidän edustajiaan on kuultava ja heidän on sallittava osallistua tämän direktiivin ja siihen kuuluvien liitteiden tarkoitamiin asioiden käsittelyyn sillä tavoin kuin direktiivin 89/391/ETY 11 artiklassa säädetään.

III JAKSO

ERINÄISIÄ SÄÄNNÖKSIÄ

9 artikla

Liitteen muuttaminen

1. Neuvosto antaa liitteeseen tehtävän lisäyksen, joka koskee erikoistyövälineisiin sovellettavia täydentäviä vähimmäisvaatimuksia ja jota tarkoitetaan liitteen 3 kohdassa, perustamissopimuksen 118 a artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti.
2. Liitteeseen tehtävät puhtaasti tekniset muutokset, jotka johtuvat
 - työvälineiden teknistä yhdenmukaistamista ja standardointia koskevien direktiivien antamisesta, tai

- työvälineiden teknisestä kehityksestä, niitä koskevien kansainvälisten määräysten tai vaatimusten tai niitä koskevan tietämyksen muutoksista,

on annettava direktiivin 89/391/ETY 17 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

10 artikla

Loppusäännökset

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1992. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.
2. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle kirjallisina ne kansalliset säännökset, jotka ne ovat antaneet tai antavat tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä.
3. Joka viides vuosi jäsenvaltioiden on annettava komissiolle kertomus tämän direktiivin säännösten käytännön soveltamisesta, jossa tuodaan esille työnantajien ja työntekijöiden kannat.

Komissio antaa tiedot asiasta Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle sekä työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon neuvoa-antavalle komitealle.

4. Komissio antaa määräajoin Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle kertomuksen tämän direktiivin täytäntöönpanosta ottaen huomioon 1 - 3 kohdan.

11 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 30 päivänä marraskuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J.-P. SOISSON

LIITE

**VÄHIMMÄISVAATIMUKSET, JOITA TARKOITETAAN 4 ARTIKLAN 1 KOHDAN a ALAKOHDAN
ii ALAKOHDASSA ja b ALAKOHDASSA****1. Yleinen huomautus**

Tässä liitteessä asetettuja velvoitteita sovelletaan direktiivin määräykset huomioon ottaen silloin, kun kyseessä oleviin työvälineisiin liittyy vastaavat vaarat.

2. Yleiset työvälineisiin sovellettavat vähimmäisvaatimukset

- 2.1 Työvälineiden hallintalaitteiden, jotka vaikuttavat turvallisuuteen, on oltava selvästi näkyvissä ja tunnistettavissa ja niiden on oltava tarvittaessa asianmukaisesti merkittyjä.

Hallintalaitteiden on sijaittava vaaravyöhykkeiden ulkopuolella ja siten, ettei niiden käyttö voi aiheuttaa lisää vaaraa, paitsi jos muunlainen paikka on välttämätön tiettyjen hallintalaitteiden osalta. Hallintalaitteet eivät saa lisätä vaaraa tahattoman käytön seurauksena.

Tarvittaessa käyttäjän on voitava varmistua ohjauskeskuksesta, että vaaravyöhykkeillä ei ole ketään. Jos tämä ei ole mahdollista, järjestelmän on annettava luotettavasti automaattinen, kuultava ja/tai nähtävä varoitussignaali aina ennen kuin koneisto käynnistyy. Alttiina olevalla työntekijällä on oltava riittävästi aikaa ja/tai tarvittavat apuneuvot välttääkseen nopeasti työvälineen käynnistymisestä ja/tai pysähtymisestä aiheutuvat vaarat.

Hallintalaitteiden on oltava luotettavia. Hallintalaitteiden särkyminen tai vahingoittuminen ei saa aiheuttaa vaarallista tilannetta.

- 2.2 Työvälineen käynnistäminen ei saa olla mahdollista muuten kuin tietoisesti käyttämällä siihen tarkoitukseen varattua hallintalaitetta.

Tämä koskee myös:

- työvälineen käynnistämistä uudelleen mistä tahansa syystä tapahtuneen pysähdyksen jälkeen,
- käyttöoloissa tapahtuneen tärkeän muutoksen tarkastusta (kuten nopeus, paine), paitsi jos sellainen uudelleenkäynnistys tai muutos käyttöoloissa ei aseta alttiina olevia työntekijöitä vaaraan.

Tämä vaatimus ei koske sellaista uudelleenkäynnistymistä ja muutosta käyttöoloissa, joka johtuu automaattisen laitteen normaalista toimintajaksosta.

- 2.3 Kaikissa työvälineissä on oltava hallintalaitteiden pysäyttämiseksi täydellisesti ja turvallisesti.

Jokaisessa työpisteessä on oltava hallintalaitteiden vaaran tyyppistä riippuen joidenkin tai kaikkien työvälineiden pysäyttämiseksi niin, että väline on turvallisessa tilassa. Välineen pysäytyslaitteella tulee olla ensisijainen asema käynnistyslaitteisiin nähden. Kun työväline tai sen vaaralliset osat ovat pysähtyneet, energiansyötön kyseisiin käynnistyslaitteisiin on lakattava.

- 2.4 Mahdollisuuksien mukaan ja koneeseen liittyvistä vaaroista ja sen normaalista pysähdysajasta riippuen työvälineessä on oltava hätäpysäytyslaitte.

- 2.5 Työvälineissä, joissa on putoavien tai sinkoutuvien esineiden vaara, on oltava vaaraa vastaavat tarkoituksenmukaiset turvalaitteet.

Työvälineissä, joissa on kaasun-, höyryn- neste- tai pölypäästön vaara, on oltava tarkoituksenmukaiset keruu- ja/tai poistolaitteet vaaranlähteiden lähellä.

- 2.6 Työvälineet ja niiden osat on vakavoitettava kiinnittämällä tai muilla keinoin, jos se on työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden vuoksi tarpeen.

- 2.7 Jos on vaara, että työvälineen osia murtuu tai hajoo, mikä todennäköisesti vaarantaisi työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden, on toteutettava tarkoituksenmukaiset suojeletoimenpiteet.

- 2.8 Jos on tapaturman vaara sen vuoksi, että on vaara koskettaa työväliseen liikkuvia osia, nämä osat on varustettava suojuksin tai laittein, jotka estävät pääsyn vaaravyöhykkeille, tai jotka pysäyttävät vaarallisten osien liikkeet ennen kuin vaaravyöhyke saavutetaan.

Suojusten ja suojalaitteiden on oltava seuraavanlaisia:

- rakenteeltaan vankkoja,
 - ne eivät saa aiheuttaa mitään lisävaaraa,
 - ne eivät saa olla helposti poistettavissa tai tehtävissä toimimattomiksi,
 - niiden on sijaittava riittävän kaukana vaaravyöhykkeestä,
 - ne eivät saa tarpeettomasti rajoittaa näkyvyyttä välineen toiminta-alueelle,
 - niiden on sallittava osien asennuksessa ja vaihdossa sekä huoltotöissä tarvittavat toimenpiteet rajoitetaan pääsyä vain sille alueelle, missä työ suoritetaan, ja tämän on tapahduttava mahdollisuuksien mukaan suojusta tai suojalaitetta poistamatta.
- 2.9 Niiden alueiden ja kohtien, joissa työskennellään työvälineillä tai huolletaan niitä, on oltava suoritettavaan työhön nähden sopivasti valaistuja.
- 2.10 Kuumat tai hyvin kylmät työvälneiden osat on tarpeellisilta osin suojattava, siten, että työntekijät eivät joudu vaaraan koskettaa työvälinettä tai tulla sitä liian lähelle.
- 2.11 Työvälineissä olevien varoituslaitteiden on oltava yksiselitteisiä ja helposti havaittavissa ja ymmärrettävissä.
- 2.12 Työvälinettä saa käyttää vain niihin töihin ja niissä olosuhteissa, joihin se on tarkoituksenmukainen.
- 2.13 Huoltotöiden tekemisen on oltava mahdollista koneen ollessa pysäytettynä. Jos tämä ei ole mahdollista, täytyy olla mahdollista ryhtyä tarvittaviin suojelutoimenpiteisiin, jotta sellaisia töitä voidaan suorittaa tai jotta sellaisia töitä voidaan suorittaa vaaravyöhykkeen ulkopuolella.
- Jos koneeseen kuuluu huoltokirja, se on pidettävä ajan tasalla.
- 2.14 Kaikki työvälineet on varustettava selvästi tunnistettavin laittein, joilla ne voidaan eristää kaikista energialähteistään.
- Uudelleenkytkentä on voitava sovittaa siten, etteivät kyseessä olevat työntekijät joudu vaaraan.
- 2.15 Työvälineissä on oltava työntekijöiden turvallisuuden varmistamiseksi olennaiset varoitukset ja merkinnät.
- 2.16 Työntekijöiden on voitava mennä turvallisesti kaikkiin paikkoihin, joihin pitää mennä tuotannon, säädön tai huollon vuoksi, ja olla niissä turvallisesti.
- 2.17 Kaikkien työvälneiden on oltava tarkoituksenmukaisia työntekijöiden suojaamiseksi vaaralta työväliseen syytyessä palamaan tai ylikuumentuessa tai kaasun, pölyn, höyryn tai muun työvälineessä tuotetun, käytetyn tai varastoidun aineen päästessä vuotamaan.
- 2.18 Kaikkien työvälneiden on oltava tarkoituksenmukaisia estämään työvälneiden tai työvälineessä tuotettujen, käytettyjen tai varastoitujen aineiden räjähtämisen vaara.
- 2.19 Kaikkien työvälneiden on oltava tarkoituksenmukaisia alttiina olevien työntekijöiden suojaamiseksi suoran tai epäsuoran sähkökosketuksen vaaralta.
3. Erikoistyövälineisiin sovellettavat täydentävät vähimmäisvaatimukset,
- kuten mainittu direktiivin 9 artiklan 1 kohdassa.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 30 päivänä marraskuuta 1989,
työntekijöiden työpaikalla käyttämille henkilönsuojaimille turvallisuutta ja terveyttä varten
asetettavista vähimmäisvaatimuksista (kolmas direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa
tarkoitettu erityisdirektiivi)**

(89/656/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 118 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾, jonka se on tehnyt kuultuaan työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon neuvoa-antavaa komiteaa,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 118 a artiklassa määrätään, että neuvosto antaa direktiivein vähimmäisvaatimukset edistääkseen erityisesti työympäristön parantamista työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelun paremman tason takaamiseksi,

mainitun artiklan mukaan näissä direktiiveissä ei pitäisi säätää sellaisia hallinnollisia, taloudellisia ja oikeudellisia rasituksia, jotka vaikeuttaisivat pienten tai keski suurten yritysten perustamista taikka niiden kehitystä,

työturvallisuutta, työhygieniää ja työterveyshuoltoa koskevasta toimintaohjelmasta annetussa komission tiedonannossa⁽⁴⁾ edellytetään, että annetaan henkilönsuojainten käyttöä työssä koskeva direktiivi,

työturvallisuutta, työhygieniää ja työterveyshuoltoa koskevassa 21 päivänä joulukuuta 1987 antamassaan päätöslauselmassa⁽⁵⁾ neuvosto kiinnitti huomiota komission aikomukseen tehdä neuvostolle lähiaikoina esitys vähimmäisvaatimuksista, jotka koskevat työturvallisuus- ja työterveysasioiden järjestämistä työpaikoilla,

niiden vähimmäisvaatimusten noudattaminen, joilla on tarkoitus taata parempi turvallisuus ja terveys henkilönsuojainten käyttäjälle, on olennaisen tärkeää työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden varmistamiseksi,

tämä direktiivi on sellainen erityisdirektiivi, jota tarkoitetaan toimenpiteistä työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden parantamisen edistämiseksi työssä, 12 päivänä kesäkuuta 1989 annetun neuvoston direktiivin 89/391/ETY⁽⁶⁾ 16 artiklan 1 kohdassa; mainitun direktiivin säännöksiä sovelletaan kokonaisuudessaan työntekijöiden henkilönsuojainten käyttöön työpaikalla, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän direktiivin ankarampien tai erityissäännöksiä soveltamista,

tällä direktiivillä edistetään käytännössä sisämarkkinoiden sosiaalisen ulottuvuuden kehittämistä,

yleiset suojelukeinot tulee asettaa henkilönsuojainten edelle; työnantaja on velvoitettava järjestämään turvalaitteet ja ryhtymään turvatoimenpiteisiin,

tässä direktiivissä asetetut vaatimukset eivät saa aiheuttaa muutoksia sellaisiin henkilönsuojaimiin, jotka on suunniteltu ja valmistettu työsuojelua koskevien yhteisön direktiivien mukaisesti,

tulisi säätää ohjeista, joita jäsenvaltiot voivat käyttää antaessaan yleisiä sääntöjä henkilönsuojainten käyttöä varten, ja

päätöksen 74/325/ETY⁽⁷⁾ mukaisesti, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna vuoden 1985 liittymisasiakirjalla, komissio kuulee työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon neuvoa-antavaa komiteaa tehtäessä tätä alaa koskevia ehdotuksia,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I JAKSO

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Tarkoitus

1. Tässä direktiivissä, joka on kolmas direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi, säädetään

⁽¹⁾ EYVL N:o C 161, 20.6.1988, s. 1, EYVL N:o C 115, 8.5.1989, s. 27 ja EYVL N:o C 287, 15.11.1989, s. 11

⁽²⁾ EYVL N:o C 12, 16.1.1989, s. 92 ja EYVL N:o C 256, 9.10.1989, s. 61

⁽³⁾ EYVL N:o C 318, 12.12.1988, s. 30

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 28, 3.2.1988, s. 3

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 28, 3.2.1988, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 183, 29.6.1989, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 185, 9.7.1974, s. 15

työntekijöiden työssään käyttämiä henkilönsuojaimia koskevat vähimmäisvaatimukset.

2. Direktiivin 89/391/ETY säännöksiä sovelletaan kokonaisuudessaan koko 1 kohdassa tarkoitettulla soveltamisalalla, sanotun kuitenkin rajoittamatta tässä direktiivissä olevien ankarampien tai erityissäännösten soveltamista.

2 artikla

Määritelmä

1. Tässä direktiivissä henkilönsuojaimilla tarkoitetaan kaikkia välineitä, jotka on suunniteltu työntekijän yllä olevaksi tai työntekijän pidettäväksi hänen suojaamiseksi yhdeltä tai useammalta vaaralta, jotka todennäköisesti vaarantaisivat hänen turvallisuutensa ja terveytensä työssä. Lisäksi henkilönsuojaimilla tarkoitetaan kaikkia lisäosia- ja -varusteita, jotka on suunniteltu tätä varten.

2. Edellä 1 kohdan määritelmään eivät sisälly:

- a) tavalliset työvaatteet ja virkapuvut, joita ei ole erityisesti suunniteltu suojaamaan työntekijän turvallisuutta ja terveyttä;
- b) hätä- ja pelastuspalvelun työntekijöiden käyttämät välineet;
- c) sotilaiden, poliisien ja muiden yleistä järjestystä turvaavien laitosten työntekijöiden yllään pitämät tai käyttämät henkilönsuojaimet;
- d) maantiekuljetuskalustossa käytettävät henkilönsuojaimet;
- e) urheiluvälineet;
- f) itsepuolustus- tai karkoitusvälineet;
- g) kannettavat vaarojen ja häiriöiden havaitsemislaitteet.

3 artikla

Pääsääntö

Henkilönsuojaimia on käytettävä, jos vaaroja ei voida välttää tai riittävästi rajoittaa yleisin teknisin suojelukeinoin taikka työn organisoinnin toimenpiteillä, menetelmillä tai menettelytavoilla.

II JAKSO

TYÖNANTAJIEN VELVOLLISUUDET

4 artikla

Yleiset säännökset

1. Henkilönsuojainten on oltava niiden asiaan liittyvien yhteisön säännösten tai määräysten mukaisia, jotka koskevat suunnittelussa ja valmistuksessa huomioon otettavia turvallisuus- ja terveysvaatimuksia.

Kaikkien henkilönsuojaimien on:

- a) oltava tarkoituksenmukaisia kyseessä olevia vaaroja ajatellen, eivätkä ne saa itse lisätä vaaraa;
- b) sovelluttava työpaikan olosuhteisiin;
- c) oltava ergonomian vaatimusten mukaisia ja työntekijän terveydentilan huomioon ottavia;
- d) sovitettava hyvin kantajansa ylle, kun tarvittavat säädöt on tehty.

2. Jos työntekijän on kahden tai useamman eri vaaran vuoksi pidettävä yhtäaikaan kahta tai useampaa henkilönsuojainta, näiden suojainten on sovitettava yhteen ja suojattava edelleen kyseiseltä vaaralta tai kyseisiltä vaaroilta.

3. Henkilönsuojainten käytön edellytykset, erityisesti niiden käyttöjakson pituus, on määriteltävä vaaran vakavuuden, vaaralle altistumisen toistuvuuden, kunkin työntekijän työpisteen erityispiirteiden sekä henkilönsuojainten suojaavuuden perusteella.

4. Henkilönsuojaimet on pääasiassa tarkoitettu henkilökohtaiseen käyttöön.

Jos henkilönsuojainta joutuu olosuhteiden vuoksi käyttämään useampi kuin yksi henkilö, on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei tällainen käyttö aiheuta eri käyttäjille terveys- tai hygieniao ongelmia.

5. Yritykseen tai laitokseen on hankittava ja asetettava saataville riittävästi 1 – 2 kohdassa edellytettyä tietoa kustakin henkilönsuojaimesta.

6. Työnantajan on annettava henkilönsuojaimet käyttöön maksutta sekä huolehdittava niiden hyvästä toimintakunnosta ja tyydyttävästä hygieenisestä kunnosta tarvittavien huoltojen, korjausten ja vaihtojen avulla.

Jäsenvaltiot voivat kuitenkin toimia kansallisen käytäntönsä mukaisesti niin, että työntekijää voidaan pyytää osallistumaan tietyn henkilönsuojaimen kustannuksiin silloin, kun suojaimen käyttöä ei ole rajattu työpaikkaan.

7. Työnantajan on ensin tiedotettava työntekijälle niistä vaaroista, joilta henkilönsuojaimen käyttö häntä suojaaa.

8. Työnantajan on järjestettävä koulutusta ja tarvittaessa havaintoesityksiä henkilönsuojainten käytöstä.

9. Henkilönsuojaimia saa käyttää vain tarkoin määrättyihin tarkoituksiin poikkeuksellisia erityisolosuhteita lukuun ottamatta.

Niitä on käytettävä ohjeiden mukaan.

Näiden ohjeiden on oltava sellaisia, että työntekijät ymmärtävät ne.

5 artikla

Henkilönsuojainten arviointi

1. Ennen henkilönsuojainten valitsemista työnantaja on velvollinen arvioimaan, ovatko hänen käyttöönsä aikomansa henkilönsuojaimet 4 artiklan 1 ja 2 kohdan vaatimusten mukaiset.

Tähän arviointiin on kuuluttava:

- niiden vaarojen analysointi ja arviointi, joita ei voi välttää muilla keinoin;
- niiden ominaisuuksien erittely, jotka henkilönsuojaimella tulee olla, jotta se suojaa a alakohdassa tarkoitetuilta vaaroilta, ottaen huomioon ne vaarat, joita kyseinen suojain itse voi aiheuttaa;
- saatavilla olevien henkilönsuojainten ominaisuuksien vertailu b alakohdassa tarkoitettuihin ominaisuuksiin.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu arviointi, on tehtävä uudelleen, jos yhdessäkin sen osista tapahtuu muutos tai muutoksia.

6 artikla^(*)

Käyttöohjeet

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, tämän rajoittamatta 3, 4 ja 5 artiklan soveltamista, että annetaan yleiset säännöt henkilönsuojainten käytöstä tai säännöt sellaisia tapauksia ja tilanteita varten, joissa työnantajan on huolehdittava henkilönsuojainten hankkimisesta, ottaen huomioon tällaisten välineiden vapaata liikkuvuutta koskeva yhteisön lainsäädäntö.

Näistä säännöistä on käytävä ilmi erityisesti ne olosuhteet tai vaaratilanteet, joissa henkilönsuojainten käyttö on välttämätöntä yleisten suojelukeinojen etusijasta huolimatta.

Liitteet I – III, jotka muodostavat ohjeen, sisältävät hyödyllistä tietoa edellä tarkoitettujen sääntöjen antamista varten.

2. Antaessaan 1 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä, jäsenvaltioiden on otettava huomioon kaikki merkittävät vaaran, yleisten

suojelukeinojen ja henkilönsuojainten muutokset, jotka johtuvat teknisestä kehityksestä.

3. Jäsenvaltioiden on kuultava työmarkkinaosapuolia 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista säännöistä.

7 artikla

Työntekijöille tiedottaminen

Työntekijöille tai heidän edustajilleen on ilmoitettava kaikista työntekijöiden terveyttä ja turvallisuutta koskevista toimenpiteistä työntekijöiden käyttäessä henkilönsuojaimia työssä, sanotun kuitenkin rajoittamatta direktiivin 89/391/ETY 10 artiklan soveltamista.

8 artikla

Työntekijöiden kuuleminen ja työntekijöiden osallistuminen

Työntekijöitä tai heidän edustajiaan on kuultava ja heidän on sallittava osallistua tämän direktiivin ja siihen kuuluvien liitteiden tarkoitamiin asioiden käsittelyyn direktiivin 89/391/ETY 11 artiklan mukaisella tavalla.

III JAKSO

ERINÄISIÄ SÄÄNNÖKSIÄ

9 artikla

Liitteiden muuttaminen

Liitteisiin I, II ja III tehtävät puhtaasti tekniset muutokset, jotka johtuvat

- henkilönsuojainten teknistä yhdenmukaistamista ja standardointia koskevien direktiivien antamisesta, ja/tai
- henkilönsuojainten teknisestä kehityksestä, niitä koskevien kansainvälisten määräysten tai vaatimusten taikka niitä koskevan tietämyksen muutoksista,

on annettava direktiivin 89/391/ETY 17 artiklassa säädetyllä menettelyllä mukaisesti.

10 artikla

Loppusäännökset

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1992. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

^(*) Katso komission tiedonanto, EYVL N:o C 328, 30.12.1989, s. 3

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle kirjallisina ne kansalliset säännökset, jotka ne ovat antaneet tai antavat tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä.

3. Joka viides vuosi jäsenvaltioiden on annettava komissiolle kertomus tämän direktiivin säännösten soveltamisesta käytäntöön, jossa tuodaan esille työmarkkinapuolten kannat.

Komissio antaa tiedot asiasta Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle sekä työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon neuvoo-antavalle komitealle.

4. Ottaen huomioon 1, 2 ja 3 kohdan säännökset komissio antaa määräajoin kertomuksen Euroopan parlamentille,

neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle tämän direktiivin täytäntöönpanosta.

11 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 30 päivänä marraskuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J.-P. SOISSON

LIITE I

MALLI VAARAN ARVIOIMISEKSI HENKILÖKOHTAISTEN SUOJAINTEN KÄYTÖN KANNALTA

		VAARA																				
		FYSIKAALINEN							KEMIALLINEN					BIOLOGINEN								
		MEKAANINEN					LÄMPÖ		SÄHKÖINEN	SÄTEILY		MELU	AEROSOLIT			NESTEET		KAASUT, HÖYRYT	Vaarallinen bakteeri	Vaarallinen virus	Sieni	Ei-mikrobiset, biologiset anti-geenit
		Korkealta putoaminen	Lyönti, leikkus, isku, rubje	Pisto, viilto, naarmu	Tärinä	Liukastuminen, katuminen	Kuuma, tui	Kylmä		Ionisoimaton	Ionisoiva		Pöly, kuidot	Haurut	Höyryt	Upottaminen	Roiske, purkaus					
R U U M I N O S A	PÄÄ	Kallo																				
		Korvat																				
		Silmät																				
		Hengityselimet																				
		Kasvat																				
		Pään alue																				
	YLÄ- RAAJAT	Kädet																				
		Käsivarret																				
	ALA- RAAJAT	Jalat																				
		Sääret																				
	MUU	Iho																				
		Vartalo/vatsa																				
		Ruansulatuskanava																				
Koko keho																						

LIITE II

OHJEELLINEN LUETTELO HENKILÖNSUOJAIMISTA, JOKA EI OLE TYIJENTÄVÄ

PÄÄN SUOJAUS

- Suojakypärät teollisuuskäyttöön (kaivoksissa, rakennustyömailla, muussa teollisuudessa).
- Pääläen suojaus (lakit, myssyt, hiukset - lipalliset tai lipattomat)
- Suojapäähineet (kuten kankaasta, päällystetystä kankaasta valmistetut myssyt, lakit, sydvestit)

KULOLON SUOJAUS

- Korvatulpat ja muut vastaavat laitteet
- Kuulonsuojakypärät
- Kupusuojaimet, jotka voidaan kiinnittää teollisuuskypäriin
- Kuulonsuojaimet, joissa on vastaanotin matalataajuudella toimivaa induktiosilmukkaa varten.
- Viestintävälineillä varustetut kuulonsuojaimet.

SILMIEN JA KASVOJEN SUOJAUS

- Sangalliset suojalasit
- Naamiomalliset suojalasit
- Röntgensäteiltä, lasersäteiltä, ultravioletti- ja infrapunasäteilyllä sekä näkyvältä säteilyltä suojaavat suojasilmälasit.
- Kasvojen suojaajat
- Kaarihitaussuojaimet ja -kypärät (kädessä pidettävät hitaussuojukset, otsapannalla varustetut tai suojakypäriin kiinnitettävät suojaajat).

HENGITYKSEN SUOJAIMET

- Pölysuodattimet, kaasusuodattimet ja radioaktiivisen pölyn suodattimet.
- Ilmansyötöllä varustetut eristävät suojaajat.
- Hengityslaitteet, joissa on irrotettava hitsausnaamari.
- Sukelluslaitteet.
- Sukelluspuvut.

KÄDEN JA KÄSIVARREN SUOJAUS

- Käsineet, jotka suojaavat:
 - koneilta (kuten pistoilta, viilloilta, tärinältä)
 - kemikaaleilta
 - sähköttöissä ja kuumuudelta.
- Kintaat.
- Sormisuojaajat.
- Suojahihat.
- Ranteen suojaus raskaassa työssä.
- Sormettomat käsineet
- Suojakäsineet.

JALKOJEN JA SÄÄRIEN SUOJAUS

- Matalat kengät, varsikengät, pitkävartiset saappaat, turvasaappaat
- Nopeasti riisuttavat kengät.

- Ylimääräisellä varvassuojuksella varustetut kengät.
- Kuumuutta kestäväällä pohjalla varustetut kengät ja päällyskengät.
- Kuumuuden kestävät kengät, saappaat ja päällyssaappaat.
- Lämpökengät, -saappaat ja -päällyssaappaat.
- Tärinää vaimentavat kengät, saappaat ja päällyssaappaat.
- Antistaattiset kengät, saappaat ja päällyssaappaat.
- Eristävät kengät, saappaat ja päällyssaappaat.
- Moottorisahan käyttäjien turvasaappaat.
- Puukengät.
- Polvensuojukset.
- Irrotettavat jalkapöydän suojukset.
- Säärystimet.
- Irtopohjalliset (kuumuuden, piston tai hien kestävät)
- Irtopiikit jään, lumen tai liukkaan lattianpäällysteen varalta.

IHON SUOJAUS

- Suojavoiteet ja -öljyt.

VARTALON JA VATSAN SUOJAUS

- Suojaliivit, -takit ja -esiliinat koneilta suojaamiseksi (kuten pistolta, viilloilta, valumetalliroiskeilta)
- Suojaliivit, -takit ja -esiliinat kemikaaleilta suojaamiseksi.
- Lämpöliivit.
- Pelastusliivit.
- Suojaavat röntgenesiliinat.
- Turvavyöt.

KOKO KEHON SUOJAUS

- **Putoamissuojaimet**
 - Putoamisenestovarusteet (täysi varustus tarvittavine lisälaitteineen).
 - Jarrutuslaitteet pidättämään kineettistä energiaa (täysi varustus tarvittavine lisälaitteineen).
 - kehoa tukevat varusteet (turvaljaat).

Suojavaatetus

- 'Turvalliset' työvaatteet (kaksiosaiset tai haalarit)
- Koneilta suojaavat vaatteet (kuten pistoilta, viilloilta)
- Kemikaaleilta suojaavat vaatteet.
- Valumetalliroiskeilta ja infrapunasäteilyltä suojaavat vaatteet
- Kuumuudelta suojaavat vaatteet
- Lämpöpuvut
- Radioaktiiviselta saasteelta suojaavat vaatteet
- Pölynkestävät vaatteet
- Kaasunkestävät vaatteet
- Fluorisoiva merkinantovaatetus ja heijastavat vaatteet ja lisävarusteet (kuten käsinauhkat, käsineet)
- Suojapeitteet.

LIITE III

OHJEELLINEN LUETTELO, JOKA EI OLE TYHJENTÄVÄ, TOIMINNASTA JA TOIMINTA-ALOISTA, JOTKA SAAATTAVAT EDELLYTTÄÄ HENKILÖKOHTAISTEN SUOJAINTEN HANKKIMISTA

1. PÄÄN SUOJAUS (KALLON SUOJAUS)

Suojakypärät

- Rakennustyö, varsinkin rakennustelineiden ja nostolaitteen varassa olevien työpaikkojen päällä, alapuolella tai lähellä tehtävä työ, valukehysten rakentaminen ja purku, kokoamis- ja asennustyö, työ rakennustelineillä ja purkutyö.
- Työ terässilloilla, teräsrakentaminen, työ mastoissa, torneissa, hydraulisilla teräsrakenteilla sekä masuuneihin, terästehtaisiin, valssaamoihin, suuriin kontteihin, suuriin putkilinjoihin, kattilalaitoksiin ja voimalaitoksiin liittyvä työ.
- Työ kaivoksissa, kaivannoissa, kuiluissa ja tunneleissa.
- Maaperän ja kiven käsittely.
- Työ maanalaisissa louhoksissa, avolouhoksissa ja avokaivauksissa sekä hiilivaraston siirtotyö.
- Työ koneellisilla pulttityökaluilla.
- Räjätystyö.
- Työ hissien, vintturien, nostureiden ja kuljettimien lähellä.
- Masuuni-, rikastamo-, terästehdas-, valssaamo- ja metallitehdastyö sekä taonta-, upokastaonta- ja valutyö.
- Työ, jossa käsitellään teollisuusuneja, kontteja, koneita, siloja, säiliöitä ja putkijohtoverkkoja.
- Laivanrakennus.
- Junien järjestelytyö.
- Teurastamot.

2. JALKOJEN SUOJAUS

Turvajalkineet, joissa on pistonkestävä pohja

- Rakennusrungon käsittelytyö, perustustyö ja tietyt.
- Telinetyö.
- Rakennusrungon purkutyö.
- Sellainen betonityö ja tehdasvalmisteisten osien käsittely, johon kuuluu valukehysten rakentamista ja purkamista.
- Rakennustyömaiden ulkotyöt ja työ varastoissa.
- Kattotyö.

Turvajalkineet, joissa ei ole pistonkestävää pohjaa.

- Työ terässilloilla, teräsrakentaminen, työ mastoissa, torneissa, hisseissä, hydraulisilla teräsrakenteilla sekä masuuneihin, terästehtaisiin ja valssaamoihin, suuriin kontteihin, suuriin putkilinjoihin, nostureihin, kattilalaitoksiin ja voimalaitoksiin liittyvä työ.
- Uunien rakentaminen, lämmityksen ja tuuletuksen asennus sekä metalliosien kokoamistyö.
- Muutos- ja huoltotyöt.
- Masuuni-, rikastamo-, terästehdas-, valssaamo-, metallitehdas- ja takomotyö sekä työ kuumapuristus- ja vetolaitoksissa.
- Työ avolouhoksissa ja avokaivauksissa, hiilivarastojen siirto.
- Kiven työstäminen ja jalostus.
- Levylasin ja säilytyslasin valmistaminen, työstäminen ja jatkojalostus.
- Muottityö keramiikkateollisuudessa.
- Polttouunien vuoraaminen keramiikkateollisuudessa.

- Muotittu keramiikkaesineitä ja keraamisia rakennusmateriaaleja valmistavassa teollisuudessa.
- Kuljetus ja varastointi.
- Pakastetun lihan käsittelytyö ja säilykkeiden pakkaaminen.
- Laivanrakennus.
- Junien järjestelytyö.

Turvakengät, joissa on kannat tai kiilakorot ja pistonkestävät pohjat

- Kattotyö.

Turvakengät, joissa on eristetyt pohjat

- Työ, jossa käsitellään hyvin kuumia tai hyvin kylmiä materiaaleja ja työ sellaisten materiaalien päällä.

Helposti riisuttavat turvakengät

- Jos on olemassa vaara, että sulat aineet lävistävät kengän.

3. SILMIEN TAI KASVOJEN SUOJAUS

Suojasilmälasit, kasv suojuukset

- Hitsaus- hionta- ja leikkaustyö.
- Tiivistys ja talttaus.
- Kiven työstö ja jalostus.
- Työ koneellisilla pulttityökaluilla.
- Työ lastuavilla työstökoneilla.
- Upokastaonta.
- Sirpaleiden irrotus
- Suihkupuhallus.
- Työ, jossa käytetään happeja tai emäksiä, desinfiomisaineita tai ruosteenpoistoaineita.
- Työ, jossa ruiskutetaan nesteitä.
- Työ, jossa käytetään sulia aineita tai joka tehdään sulan aineen lähellä.
- Työ, jossa käytetään säteilylämpöä.
- Työ, jossa käytetään laseria.

4. HENGITYKSEN SUOJAUS

Hengityksensuojaimet

- Työ säiliöissä, pienissä tiloissa ja kaasulämmitteisissä teollisuusuneissa, joissa voi olla kaasua tai liian vähän happea.
- Työ masuunipanoksen lähellä.
- Työ konverttereiden tai masuunien kaasuputkien lähellä.
- Työ masuunien laskuhanojen lähellä, missä voi olla raskasmetallisavua tai -höyryä.
- Uunien vuoraukseen ja valusankoihin liittyvä työ, jossa voi olla pölyä.
- Ruiskumaalaus, jossa on riittämätön pölynpoisto.
- Työ kuiluissa, viemäreissä ja muissa maanalaisissa tiloissa, jotka liittyvät viemärointiin.
- Työ jäähdytyslaitoksissa, missä on vaara, että jäähdytysaine saattaa päästä vuotamaan.

5. KUULON SUOJAUS

Kuulonsuojaimet

- Metallipuristimilla tehtävä työ.
- Paineilmaporilla tehtävä työ.

- Huoltohenkilöstön työ lentokentillä.
- Paalunjuntaustyö.
- Puu- ja tekstiilityö.

6. VARTALON, KÄSIVARREN JA KÄDEN SUOJAUS

Suojavaatetus

- Työ, jossa käsitellään happoja ja emäksiä, desinfiointiaineita ja ruosteenpoistoaineita.
- Työ, jossa käsitellään kuumia materiaaleja tai jota tehdään niiden lähellä, ja jossa työntekijä tuntee kuumuuden.
- Levylasiin liittyvä työ.
- Raepuhallustyö.
- Työ syväjäädystiloissa.

Tulenkestävä suojavaatetus

- Hitsaaminen pienissä tiloissa.

Pistonkestävät esiliinat

- Luunerotus- ja paloittelutyö.
- Sellainen käsiveitsin tehtävä työ, jossa veistä vedetään itseä kohti.

Nahkaesiliinat

- Hitsaaminen.
- Takominen.
- Valaminen.

Kyynärvarren suojaus

- Luunerotus- ja paloittelutyö.

Käsineet

- Hitsaaminen.
- Muiden teräväreunaisten esineiden käsittely, paitsi sellaisten koneiden, joissa on vaara, että käsine tarttuu koneeseen.
- Suojaamaton työ, jossa käsitellään happoja ja emäksiä.

Metallineuloskintaat

- Luunerottelu ja paloittelu.
- Tuotannossa ja teurastuksessa tehtävä säännöllinen paloittelutyö, jossa käytetään käsiveistä.

7. SÄÄNKESTÄVÄ VAATETUS

- Työ ulkoilmassa sateessa ja kylmällä ilmalla.

8. HEIJASTAVA VAATETUS

- Työ, jossa työntekijän täytyy näkyä hyvin.

9. (PUTOAMISSUOJAUS) TURVAVALJAAT

- Telineillä tehtävä työ.
- Tehdasvalmisteisten osien kokoaminen.
- Työ mastoissa.

10. TURVAKÖYDET

- Työ korkeiden nosturien hytissä.
- Työ korkealla varastojen pinoamis- ja siirtolaitteiden hytissä.
- Työ poraustornien korkeissa osissa.
- Työ kuluissa ja viemäreissä.

11. IHON SUOJAUS

- Päällysmateriaalien valmistus.
 - Parkitus.
-

NEUVOSTON DIREKTIIVI,

annettu 29 päivänä toukokuuta 1990,

terveyttä ja turvallisuutta varten asetettavista vähimmäisvaatimuksista sellaisessa käsin tapahtuvassa taakkojen käsittelyssä, johon liittyy erityisesti työntekijän selän vahingoittumisen vaara (neljäs direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

(90/269/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 118 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾, jonka se on tehnyt kuultuaan työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon neuvoa-antavaa komiteaa,

toimii yhteistyössä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 118 a artiklassa määrätään, että neuvosto asettaa direktiivein vähimmäisvaatimukset edistääkseen erityisesti työympäristön parantamista työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelun paremman tason takaamiseksi,

mainitun artiklan mukaan näissä direktiiveissä vältetään sääntämisestä sellaisia hallinnollisia, taloudellisia ja oikeudellisia rasituksia, jotka vaikeuttaisivat pienten tai keskisuuren yritysten perustamista taikka niiden kehitystä,

työturvallisuutta, työhygieniää ja työterveyshuoltoa koskevasta toimintaohjelmasta annetussa komission tiedonannossa⁽⁴⁾ kiinnitetään huomiota sellaisten direktiivien antamiseen, joiden tarkoituksena on taata työntekijöiden terveys ja turvallisuus työpaikoilla,

työturvallisuutta, työhygieniää ja työterveyshuoltoa koskevassa 21 päivänä joulukuuta 1987 antamassaan päätöslauselmassa⁽⁵⁾ neuvosto kiinnitti huomiota komission aikomukseen tehdä neuvostolle lähiaikoina esitys direktiivistä, joka koskee suojautumista raskaiden taakkojen käsin tapahtuvan käsittelyn aiheuttamilta vaaroilta,

niiden vähimmäisvaatimusten noudattaminen, joiden tarkoituksena on taata parempi työsuojelun taso työpaikoilla, on olennaisen tärkeää työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden varmistamiseksi,

tämä direktiivi on sellainen erityisdirektiivi, jota tarkoitetaan toimenpiteistä työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden pa-

rantamisen edistämiseksi työssä, 12 päivänä kesäkuuta 1989 annetun neuvoston direktiivin⁽⁶⁾ 16 artiklan 1 kohdassa; mainitun direktiivin säännöksiä sovelletaan kokonaisuudessaan sellaiseen taakkojen käsin tapahtuvaan käsittelyyn, johon liittyy erityisesti työntekijöiden selän vahingoittumisen vaara, sanotun kuitenkin rajoittamatta tässä direktiivissä olevien ankarampien tai erityissäännösten soveltamista,

tällä direktiivillä edistetään käytännössä sisämarkkinoiden sosiaalisen ulottuvuuden kehittämistä, ja

päätöksen 74/325/ETY⁽⁷⁾ mukaisesti, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna vuoden 1985 liittymisasiakirjalla, komissio kuulee työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon neuvoa-antavaa komiteaa tehtäessä tätä alaa koskevia ehdotuksia,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I JAKSO

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Tarkoitus

1. Tässä direktiivissä, joka on neljäs direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi, asetetaan turvallisuutta ja terveyttä koskevat vähimmäisvaatimukset sellaiselle taakkojen käsittelylle käsin, johon liittyy erityisesti työntekijöiden selän vahingoittumisen vaara.

2. Direktiivin 89/391/ETY säännöksiä on sovellettava kokonaisuudessaan koko 1 kohdassa tarkoitettua soveltamisalalla rajoittamatta kuitenkaan tässä direktiivissä olevien ankarampien tai erityissäännösten soveltamista.

2 artikla

Määritelmä

Tässä direktiivissä tarkoitetaan 'taakkojen käsittelyllä käsin' yhden tai useamman työntekijän suorittamaa taakan

⁽¹⁾ EYVL N:o C 117, 4.5.1988, s. 8

⁽²⁾ EYVL N:o C 326, 19.12.1988, s. 137 ja

EYVL N:o C 96, 17.4.1990, s. 82

⁽³⁾ EYVL N:o C 318, 12.12.1988, s. 37

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 28, 3.2.1988, s. 3

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 28, 3.2.1988, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 183, 29.6.1983, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 185, 9.7.1974, s. 15

kuljettamista tai kannattelua, joka käsittää taakan sellaisen nostamisen, laskemisen, työntämisen, vetämisen, kantamisen tai siirtämisen, johon työn luonteen tai epäsuotuisten ergonomisten olosuhteiden vuoksi liittyy erityisesti työntekijän selän vahingoittumisen vaara.

II JAKSO

TYÖNANTAJIEN VELVOLLISUUDET

3 artikla

Yleinen säännös

1. Työnantajan on toteutettava aiheelliset järjestelyt tai käytettävä asianmukaisia välineitä, erityisesti mekaanisia laitteita, jottei työntekijöiden tarvitse käsitellä taakkoja käsin.
2. Jos ei voida välttää, että työntekijät joutuvat käsittelemään taakkoja käsin, työnantajan on, ottaen huomioon liite I, toteutettava asianmukaiset järjestelyt, käytettävä asianmukaisia välineitä tai hankittava työntekijöille sellaiset välineet, jotta voitaisiin vähentää vaaraa, joka liittyy tällaisten taakkojen käsittelyyn käsin.

4 artikla

Työpisteiden järjestäminen

Jos ei voida välttää, että työntekijät joutuvat käsittelemään taakkoja käsin, työnantajan on järjestettävä työpisteet siten, että taakkojen käsittely on mahdollisimman turvallista ja terveydelle vaaratonta sekä

- a) arvioitava, ottaen huomioon liite I, ja jos mahdollista etukäteen, kyseisen työn turvallisuus ja terveysolosuhteet sekä erityisesti tutkittava, minkälaiset taakat ovat kyseessä,
- b) huolehdittava, ottaen huomioon liite I, että vältetään erityisesti työntekijöiden selän vahingoittumisen vaara tai vähennetään tätä vaaraa ryhtymällä asianmukaisiin toimenpiteisiin, ottaen erityisesti huomioon työympäristön erityispiirteet ja toiminnan asettamat vaatimukset.

5 artikla

Viittaus liitteeseen II

Direktiivin 89/391/ETY 6 artiklan 3 kohdan b alakohdan sekä 14 ja 15 artiklan täytäntöönpanemiseksi on otettava huomioon liite II.

6 artikla

Työntekijöille tiedottaminen ja työntekijöiden koulutus

1. Työntekijöille tai heidän edustajilleen on, tämän rajoittamatta direktiivin 89/391/ETY 10 artiklan soveltamista, tiedotettava kaikista toimenpiteistä, jotka pannaan täytäntöön tämän direktiivin soveltamiseksi ja jotka koskevat turvallisuuden ja terveyden suojelua.

Työnantajien on huolehdittava, että työntekijät tai heidän edustajansa saavat yleisen selostuksen ja, mikäli mahdollista, täsmälliset tiedot

- taakan painosta
- raskaimman puolen painopisteestä, kun pakkaus on epäkäsikisästi kuormattu.

2. Työnantajien on, tämän kuitenkin rajoittamatta direktiivin 89/391/ETY 12 artiklan soveltamista ja ottaen huomioon liite I ja II, huolehdittava, että työntekijät saavat lisäksi kunnollisen koulutuksen sekä tiedot kuormien oikeasta käsittelystä ja vaaroista, joille he saattavat olla alttiina varsinkin, jos näitä työtehtäviä ei tehdä oikein.

7 artikla

Työntekijöiden kuuleminen ja työntekijöiden osallistuminen

Työntekijöitä tai heidän edustajiaan on kuultava ja heidän on sallittava osallistua tässä direktiivissä ja sen liitteissä tarkoitettujen asioiden käsittelyyn sillä tavoin kuin direktiivin 89/391/ETY 11 artiklassa säädetään.

III JAKSO

ERINÄISIÄ SÄÄNNÖKSIÄ

8 artikla

Liitteisiin tehtävät muutokset

Liitteeseen I ja II tehtävät puhtaasti tekniset muutokset, jotka johtuvat tekniikan kehittämisestä sekä taakkojen käsin tapahtuvaa käsittelyä koskevien kansainvälisten määräysten, vaatimusten ja tietämyksen muuttumisesta, on annettava direktiivin 89/391/ETY 17 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

9 artikla

Loppusäännökset

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1992.

Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava ne kansalliset säännökset, jotka ne ovat antaneet tai antavat tässä direktiivissä tarkoitettua kysymyksistä komissiolle kirjallisina.

3. Joka neljäs vuosi jäsenvaltioiden on annettava komissiolle tämän direktiivin säännösten soveltamisesta käytäntöön kertomus, jossa tuodaan esille työmarkkinaosapuolten kannat.

Komissio antaa tiedot asiasta Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle sekä työturvallisuutta, työhygieniää ja työterveyshuoltoa käsittelevälle neuvoa-antavalle komitealle.

4. Ottaen huomioon 1, 2 ja 3 kohdan säännökset komissio antaa määräajoin kertomuksen Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle tämän direktiivin täytäntöönpanosta.

10 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 29 päivänä toukokuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

B. AHERN

LIITE I ^(*)

VIITETIEDOT

(3 artiklan 2 kohta, 4 artiklan a ja b alakohta ja 6 artiklan 2 kohta)

1. Taakan ominaisuuksia

Taakan käsittelyyn käsin voi liittyä erityisesti selän vahingoittumisen vaara, jos kuorma on

- liian raskas tai liian suuri,
- hankalanmuotoinen tai vaikeasti tartuttavissa,
- epävakaa tai sen sisältö voi siirtyä,
- asetettu siten, että sitä on pideltävä tai käsiteltävä etäällä vartalosta tai vartaloa taivuttamalla tai kiertämällä,
- muotonsa ja/tai koostumuksensa vuoksi voi todennäköisesti aiheuttaa työntekijälle vamman varsinkin siihen törmätessä.

2. Tarvittava fyysinen ponnistus

Fyysiseen ponnistukseen voi liittyä erityisesti selän vahingoittumisen vaara, jos ponnistus

- on liian rasittava,
- voidaan tehdä vain vartaloa kiertäen,
- saattaa saada taakan todennäköisesti yhtäkkiä liikkumaan,
- tehdään vartalo epätasapainossa.

3. Työympäristön ominaispiirteitä

Työympäristön ominaispiirteet voivat lisätä varsinkin selän vahingoittumisen vaaraa, jos

- toimintaan ei ole tarpeeksi tilaa, varsinkaan pystysuunnassa,
- lattia on epätasainen ja aiheuttaa siten kompastumisvaaran, tai se on liian liukas työntekijän käyttämille jalkineille,
- työpaikan tai työympäristön vuoksi taakkoja ei voi käsitellä turvallisella korkealla tai hyvässä asennossa,
- lattiatason tai työskentelypinnan korkeus vaihtelee vaatien taakan käsiteltävä eri korkuisilla tasoilla,
- lattia tai jalkatuki on epävakaa,
- lämpötila, kosteus tai ilmanvaihto on sopimaton.

4. Toiminnasta johtuvat vaatimukset

Toiminnasta voi aiheutua varsinkin selän vahingoittumisen vaara, jos siihen liittyy joku tai jotkut seuraavista vaatimuksista:

- liian usein toistuva tai liian kauan kestävä fyysinen rasitus, joka kohdistuu erityisesti selkärankaan,
- riittämätön ruumiinlepo tai toipumisaika
- liian pitkä nostamis-, laskemis- tai kantamisetäisyys,
- prosessin sanelema työtahti, jota työntekijä ei voi muuttaa.

^(*) Monitekijäanalyysin osalta on samanaikaisesti otettava huomioon liitteissä I ja II mainitut tekijät.

LIITE II ^(*)

YKSILÖLLISET VAARATEKIJÄT

(5 artikla ja 6 artiklan 2 kohta)

Työntekijä voi olla vaarassa, jos hän

- ei ole fyysisesti sopiva kyseiseen tehtävään,
 - käyttää sopimattomia vaatteita, jalkineita tai muita henkilökohtaisia tarvikkeita
 - hänellä ei ole riittävää tai sopivaa tietoa taikka koulutusta.
-

^(*) Monitekijäanalyysin osalta on samanaikaisesti otettava huomioon liitteissä I ja II mainitut tekijät.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 29 päivänä toukokuuta 1990,
turvallisutta ja terveyttä varten näyttöpäätetyölle asetettavista vähimmäisvaatimuksista
(viides direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)**

(90/270/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 118 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾, jonka se on tehnyt kuultuaan työturvallisuuden, työhygienian ja työterveydenhuollon neuvoa-antavaa komiteaa,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 118 a artiklassa määrätään, että neuvosto antaa direktiivein vähimmäisvaatimukset edistääkseen erityisesti työympäristön parantamista työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelun paremman tason takaamiseksi,

mainitun artiklan mukaan näissä direktiiveissä vältetään sääntämisestä sellaisia hallinnollisia, taloudellisia ja oikeudellisia rasituksia, jotka vaikeuttaisivat pienten tai keskisuurten yritysten perustamista taikka niiden kehitystä,

työturvallisuutta, työhygieniää ja työterveyshuoltoa koskevasta toimintaohjelmasta annetussa komission tiedonannossa⁽⁴⁾ edellytetään uutta teknologiaa koskevien toimenpiteiden antamista; neuvosto kiinnitti tähän asiaan huomiota työturvallisuutta, työhygieniää ja työterveyshuoltoa koskevassa 21 päivänä joulukuuta 1987 antamassaan päätöslauseelmassa⁽⁵⁾;

niiden vähimmäisvaatimusten noudattaminen, joiden tarkoituksena on taata parempi turvallisuustaso työpisteissä, joissa on näyttöpäätteet, on olennaisen tärkeää työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden varmistamiseksi;

tämä direktiivi on sellainen erillinen direktiivi, jota tarkoitetaan toimenpiteistä työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden parantamisen edistämiseksi 12 päivänä kesäkuuta 1989 anne-

tun neuvoston direktiivin 89/391/ETY⁽⁶⁾ 16 artiklan 1 kohdassa; mainitun direktiivin säännöksiä on sovellettava kokonaisuudessaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tässä direktiivissä olevien ankarampien tai erityissäännöksiä soveltamista näyttöpäätelaitteiden käyttöön työntekijöiden työssä,

työnantajien velvollisuutena on olla jatkuvasti selvillä työpisteen suunnittelua koskevista tuoreimmista teknologian edistysaskelista ja tieteen havainnoista, jotta he voivat tehdä kaikki tarvittavat muutokset taatakseen paremman työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelun tason,

ergonomian näkökohdat ovat erityisen tärkeitä sellaisissa työpisteissä, jossa on näyttöpäätteet,

tällä direktiivillä edistetään käytännössä sisämarkkinoiden sosiaalisen ulottuvuuden kehittämistä, ja

päätöksen 74/325/ETY⁽⁷⁾ mukaisesti, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna vuoden 1985 liittymisasiakirjalla, komissio kuulee työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon neuvoa-antavaa komiteaa tehtäessä ehdotuksia näistä kysymyksistä.

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I JAKSO

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Tarkoitus

1. Tässä direktiivissä, joka on viides direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi, säädetään 2 artiklassa olevien määritelmien mukaisesti turvallisuutta ja terveyttä varten vähimmäisvaatimukset näyttöpäätelaitteilla tehtävälle työlle.

2. Direktiivin 89/391/ETY säännöksiä on sovellettava kokonaisuudessaan koko 1 kohdassa tarkoitettulla soveltamisalalla, sanotun rajoittamatta kuitenkaan tässä direktiivissä olevien ankarampien tai erityissäännöksiä soveltamista.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 113, 29.4.1988, s. 7 ja

EYVL N:o C 130, 26.5.1989, s. 5

⁽²⁾ EYVL N:o C 12, 16.1.1989, s. 92 ja

EYVL N:o C 113, 7.5.1990

⁽³⁾ EYVL N:o C 318, 12.12.1988, s. 32

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 28, 3.2.1988, s. 3

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 28, 3.2.1988, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 183, 29.6.1989, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 185, 9.7.1974, s. 15

3. Tätä direktiiviä ei sovelleta:

- a) ajoneuvojen tai koneiden ohjaamoihin tai valvomoihin;
- b) kuljetusvälineissä oleviin tietokonejärjestelmiin;
- c) pääasiassa yleiseen käyttöön tarkoitettuihin tietokonejärjestelmiin;
- d) kannettaviin järjestelmiin, jos niitä ei käytetä työpisteessä tavallista pitempään;
- e) laskimiin, kassakoneisiin eikä laitteisiin, joissa on pieni tieto- tai mittanäyttö, joka on tarpeen koneen varsinaista käyttöä varten;
- f) sellaisiin perinteisiin kirjoituskoneisiin, joissa on ikkuna rivinäyttöä varten.

2 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) 'näyttöpäätteellä' alfanumeerista tai graafista kuvaruutua, käytettävästä näyttöprosessista riippumatta;
- b) 'työpisteellä' yhdistelmää, johon kuuluu näyttöpäätte, jossa voi olla varusteena näppäimistö tai syöttölaite tai ohjelmisto, joka määrittelee käyttäjän ja koneen välisen liittymän, mahdolliset lisälaitteet, oheislaitteet mukaan lukien levyasema, puhelin, modeemi, kirjoitin, asiapaperiteline, työtuoli ja työpöytä tai työtaso, sekä välitöntä työympäristöä;
- c) 'työntekijällä' direktiivin 89/391/ETY 3 a artiklan määritelmän mukaista työntekijää, joka tavallisesti käyttää näyttöpäätettä merkittävänä osana normaalia työtään.

II JAKSO

TYÖNANTAJIEN VELVOLLISUUDET

3 artikla

Selvitys työpisteistä

1. Työnantajat on velvoitettava tekemään selvitys työpisteistä työntekijöiden turvallisuus- ja terveysolojen arvioimiseksi, ottaen erityisesti huomioon mahdollisesti näölle aiheutuvat vaarat, fyysiset ongelmat ja henkiseen stressiin liittyvät ongelmat.
2. Työnantajien on toteutettava aiheelliset toimenpiteet poistaakseen 1 kohdassa tarkoitettua arviointia tehtäessä havaitut vaarat ottaen huomioon näiden vaarojen lisä- ja/tai yhteisvaikutukset.

4 artikla

Ensimmäistä kertaa käyttöön otettavat työpisteet

Työnantajien on toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että joulukuun 31 päivän 1992 jälkeen ensimmäistä kertaa käyttöön otettavat työpisteet täyttävät liitteessä selostetut vähimmäisvaatimukset.

5 artikla

Jo käytössä olevat työpisteet

Työnantajien on toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että joulukuun 31 päivänä 1992 tai sitä ennen käyttöön otetut työpisteet on muutettu liitteessä ilmaistujen vähimmäisvaatimusten mukaisiksi viimeistään neljän vuoden kuluttua tuosta päivästä.

6 artikla

Työntekijöille tiedottaminen ja työntekijöiden kouluttaminen

1. Työntekijöiden on, tämän kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 89/391/ETY 10 artiklan soveltamista, saatava tietoja kaikista heidän työpisteeseensä liittyvistä turvallisuus- ja terveysnäkökohdista, varsinkin sellaisista työpisteisiin sovellettavista toimenpiteistä, jotka pannaan täytäntöön 3, 7 ja 9 artiklan mukaisesti.

Työntekijöille tai heidän edustajilleen on aina tiedotettava kaikista terveyteen ja turvallisuuteen liittyvistä toimenpiteistä, jotka on toteutettu tämän direktiivin mukaisesti.

2. Jokaisen työntekijän on, tämän kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 89/391/ETY 12 artiklan soveltamista, myös saatava koulutus työpisteen käyttöön ennen kuin hän aloittaa tämän tyyppisen työn ja aina, kun työpisteen järjestelyjä muutetaan olennaisesti.

7 artikla

Päivittäinen työnteke

Työnantajan on suunniteltava työntekijän toiminta siten, että tauot tai toiminnan muutokset keskeyttävät päivittäisen näyttöpäätetyön säännöllisin väliajoin ja vähentävät näyttöpäätetyön aiheuttamaa kuormitusta.

8 artikla

Neuvottelu työntekijöiden kanssa ja työntekijöiden osallistuminen

Työntekijöitä tai heidän edustajiaan on kuultava ja heidän on sallittava osallistua tämän direktiivin ja siihen kuuluvien liitteiden tarkoitamiin asioihin käsitteilyyn direktiivin 89/391/ETY 11 artiklassa säädetyn mukaisesti.

*9 artikla***Työntekijöiden silmien ja näön suojelu**

1. Työntekijöiden on päästävä asianmukaiseen silmien ja näön tarkastukseen, jonka suorittajalla on siihen tarvittava pätevyys:

- ennen näyttöpäätetyön aloittamista,
- säännöllisin väliajoin sen jälkeen, ja
- kun työntekijöillä on näköön liittyviä vaikeuksia, jotka saattavat johtua näyttöpäätetyöstä.

2. Työntekijöiden on päästävä silmälääkärin tutkimukseen, jos se 1 kohdassa tarkoitetun tarkastuksen tulosten perusteella on tarpeen.

3. Työntekijöille on annettava kyseiseen työhön sopivat, erityiset korjaavat apuneuvot, jos 1 kohdassa tarkoitetun tarkastuksen tai 2 kohdassa tarkoitetun tutkimuksen tulokset osoittavat sen olevan tarpeen eikä tavanomaisia korjaavia apuneuvoja voi käyttää.

4. Tämän artiklan mukaiset toimenpiteet eivät saa missään olosuhteissa aiheuttaa työntekijöille lisäkustannuksia.

5. Työntekijöille järjestettävä silmien ja näön suojelu voidaan järjestää osana kansallista terveydenhuoltojärjestelmää.

III JAKSO

ERINÄISIÄ SÄÄNNÖKSIÄ

*10 artikla***Liitteiden muuttaminen**

Liitteeseen tehtävät puhtaasti tekniset muutokset tekniikan kehitykseen mukauttamiseksi, kansainvälisten määräysten tai vaatimusten taikka näyttöpäätetyötä koskevan uuden tietämyksen huomioon ottamiseksi näyttöpäätelällä on annettava

direktiivin 89/391/ETY 17 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

*11 artikla***Loppusäännökset**

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 31 päivään joulukuuta 1992 mennessä.

Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle kirjallisina ne kansalliset säännökset, jotka ne ovat antaneet tai antavat tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä.

3. Jäsenvaltioiden on annettava joka neljäs vuosi komissiolle kertomus tämän direktiivin säännösten soveltamisesta käytäntöön, jossa tuodaan esille työnantajien ja työntekijöiden kannat.

Komissio antaa tiedot asiasta Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle sekä työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon neuvoo-antavalle komitealle.

4. Ottaen huomioon 1, 2 ja 3 kohdan säännökset komissio antaa määräajoin Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle kertomuksen tämän direktiivin täytäntöönpanosta.

12 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 29 päivänä toukokuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

B. AHERN

Liite

VÄHIMMÄISVAATIMUKSET

(4 ja 5 artikla)

Alkuhuomautus

Tämän liitteen mukaisia velvoitteita sovelletaan tämän direktiivin päämäärien saavuttamiseksi sikäli kuin, ensinnäkin, työpisteessä on asianomaisia osatekijöitä ja, toiseksi, tehtävään luonnostaan kuuluvat vaatimukset tai sen ominaispiirteet eivät ole esteenä soveltamiselle.

1. LAITTEET**a) Yleinen huomautus**

Laitteiden käyttö sellaisenaan ei saa aiheuttaa työntekijöille vaaraa.

b) Kuvaruutu

Kuvaruudun merkkien on oltava selvärajaisia ja -muotoisia sekä riittävän suuria, ja merkkien ja rivien välissä on oltava riittävästi tilaa.

Kuvan on oltava vakaa, se ei saa väristä eikä olla muutenkaan epävakaa.

Kirkkauden ja/tai ja taustan välisen kontrastin on oltava käyttäjän helposti säädettävissä, ja sitä on voitava helposti säätää myös ympäristön olosuhteiden mukaiseksi.

Kuvaruudun on oltava helposti käännettävä ja kallistettava käyttäjän tarpeisiin sopivaksi.

Kuvaruudun alla on voitava käyttää erillistä alustaa tai säädettävää pöytää.

Kuvaruutu ei saa käyttäjälle epämukavalla tavalla häikäistä eikä heijastella.

c) Näppäimistö

Näppäimistöä on voitava kallistaa ja sen on oltava erillään kuvaruudusta, jotta työntekijä saa mukavan työasennon, jossa hänen käsivartensa ja kätensä eivät väsy.

Näppäimistön edessä on oltava riittävästi tilaa, jotta käyttäjän kädet ja käsivarret saavat tukea.

Näppäimistöissä on oltava mattapinta häikäisevien heijastusten välttämiseksi.

Näppäimistön järjestyksen ja näppäinten on oltava sellaiset, että näppäimistön käyttö on helppoa.

Näppäimiin merkittyjen tunnusten on erotuttava riittävästi pohjaväristä, ja niitä on voitava helposti lukea suunnittelussa työasennossa.

d) Työpöytä tai työtaso

Työpöydän tai työtason on oltava pinnaltaan riittävän suuri, himmeä ja sellainen, että kuvaruudun, näppäimistön, asiapapereiden ja tarvittavien laitteiden järjestys on joustava.

Asiapaperitelineen on oltava tukeva ja säädettävä. Se on asetettava sellaiseen asentoon, että epämukavat pään ja silmän liikkeet jäävät mahdollisimman vähäisiksi.

Työntekijöillä on oltava riittävästi tilaa mukavaa asentoa varten.

e) Työtuoli

Työtuolin on oltava tukeva, ja sen on sallittava käyttäjälle liikkumisvapaus ja mukava asento.

Istuimen on oltava korkeussuunnassa säädettävä.

Sekä istuimen selkänöjan korkeutta ja että kallistuskulmaa on voitava säätää.

Jokaiselle, joka sitä toivoo, on annettava käyttöön jalkatuki.

2. YMPÄRISTÖ

a) Tilavaatimukset

Työpiste on mitoitettava ja suunniteltava siten, että käyttäjällä on riittävästi tilaa muuttaa asentoa ja vaihdella liikkeitä.

b) Valaistus

Huoneen yleisvalaistuksen ja/tai kohdevalaistuksen (työlamput) on taattava riittävä valo ja tarkoituksenmukainen kontrasti kuvaruudun ja taustan välille työn tyyppi ja käyttäjän näkövaatimukset huomioon ottaen.

Mahdollinen häiritsevä häikäisy ja heijastukset kuvaruudulla tai muissa laitteissa on estettävä järjestämällä työpaikan ja työpisteen osien paikat sekä keinovalon lähteiden paikat ja tekniset ominaisuudet yhteen sopiviksi.

c) Heijastukset ja häikäisy

Työpisteet on suunniteltava siten, etteivät valonlähteet kuten ikkunat ja muut aukot, läpinäkyvät tai läpikuultavat seinät, kirkasväriset kiinteät kalusteet tai seinät aiheuta suoraa häikäisyä eivätkä, jos mahdollista, liioin heijastuksia kuvaruudulle.

Ikkunat on varustettava sopivilla säädettävillä peitteillä työpisteeseen lankeavan päivänvalon himmentämiseksi.

d) Melu

Työpisteeseen tai -pisteisiin kuuluvista laitteista lähtevä melu on otettava huomioon työpistettä varusteltaessa. Melu ei saa häiritä etenkin keskittymistä eikä puhetta.

e) Lämpö

Työpisteeseen tai -pisteisiin kuuluvat laitteet eivät saa tuottaa liikaa lämpöä, mikä voisi aiheuttaa työntekijöille epämukavuutta.

f) Säteily

Valoa lukuun ottamatta kaikki säteily on vähennettävä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelun kannalta merkityksettömälle tasolle.

g) Kosteus

Kosteuden on oltava ja säilyttävä asianmukaisella tasolla.

3. TIETOKONEEN KÄYTTÄJÄLIITTYMÄ

Suunnitellessaan, valitessaan, ottaessaan käyttöön tai muuttaessaan ohjelmistoa sekä suunnitellessaan tehtäviä, joissa käytetään näyttöpäätettä, työnantajan on noudatettava seuraavia periaatteita:

- a) ohjelmiston on sovittava tehtävään;
- b) ohjelmiston on oltava helppo käyttää ja, jos se on tarkoituksenmukaista, sovittavissa käyttäjän tiedon tai kokemuksen tasoon; mitään määrän tai laadun valvontakeinoa ei saa käyttää työntekijöiden tietämättä;
- c) järjestelmien on annettava työntekijöille palautetta heidän suorituksistaan;
- d) järjestelmien on näytettävä tieto sellaisessa muodossa ja sellaisella nopeudella, jota käyttäjä pystyy seuraamaan;
- e) ohjelmistoergonomian periaatteita on noudatettava varsinkin ihmisen suorittamassa tietojenkäsittelyssä.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 28 päivänä kesäkuuta 1990,
työntekijöiden suojelemisesta syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille altistumiseen
työssä liittyviltä vaaroilta (kuudes direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu
erityisdirektiivi)**

(90/394/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 118 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾, jonka se on tehnyt kuultuaan työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon neuvoa-antavaa komiteaa,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 118 a artiklassa määrätään, että neuvosto antaa direktiivein vähimmäisvaatimukset edistääkseen erityisesti työympäristön parantamista työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelun paremman tason takaamiseksi,

mainitun artiklan mukaan näissä direktiiveissä vältetään sääntämistä sellaisia hallinnollisia, taloudellisia ja oikeudellisia rasituksia, jotka vaikeuttaisivat pienten tai keskisuurten yritysten perustamista taikka niiden kehitystä,

Euroopan yhteisöjen toisesta työsuojelua koskevasta toimintaohjelmasta 27 päivänä helmikuuta 1984 annetussa neuvoston päätöslauselmassa⁽⁴⁾ määrätään suojelutoimenpiteiden kehittämisestä syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille altistuvia työntekijöitä varten,

työturvallisuutta, työhygieniää ja työterveyshuoltoa koskevasta toimintaohjelmasta annetussa komission tiedonannossa⁽⁵⁾ todetaan direktiivien antamisesta työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden takaamiseksi,

niiden vähimmäisvaatimusten noudattaminen, joiden tarkoituksena on taata parempi terveyden ja turvallisuuden taso työntekijöiden suojelemisessa syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille altistumisen aiheuttamalta vaaralta, on olennaisen tärkeää työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden varmistamiseksi;

tämä direktiivi on sellainen erityisdirektiivi, jota tarkoitetaan toimenpiteistä työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden parantamiseksi työssä, 12 päivänä kesäkuuta 1989 annetun neuvoston direktiivin 89/391/ETY⁽⁶⁾ 16 artiklan 1 kohdassa; mainitun direktiivin säännöksiä sovelletaan kokonaisuudessaan työntekijöiden altistumiseen syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta tässä direktiivissä olevien ankarampien tai erityissäännösten soveltamista,

vaarallisten aineiden luokitusta, pakkanksia ja merkitsemistä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 27 päivänä kesäkuuta 1967 annettu neuvoston direktiivi 67/548/ETY⁽⁷⁾ sellaisena kun se on viimeksi muutettuna direktiivillä 88/490/ETY⁽⁸⁾, sisältää luettelon vaarallisista aineista sekä yksityiskohtaiset kunkin aineen luokitusta ja merkintää koskevat menettelyt,

vaarallisten valmisteiden luokitusta, pakkaamista ja merkitsemistä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräys-

⁽¹⁾ EYVL N:o C 34, 8.2.1988, s. 9

⁽²⁾ EYVL N:o C 158, 26.6.1989, s. 121 ja EYVL N:o C 149, 18.6.1990

⁽³⁾ EYVL N:o C 208, 8.8.1988, s. 43

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 67, 8.3.1984, s. 2

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 28, 3.2.1988, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 183, 29.6.1989, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o 196, 16.8.1967, s. 1

⁽⁸⁾ EYVL N:o L 259, 19.9.1988, s. 1

ten lähentämisestä 7 päivänä kesäkuuta 1988 annetussa neuvoston direktiivissä 88/379/ETY⁽¹⁾, sellaisena kun se on viimeksi muutettuna direktiivillä 89/178/ETY⁽²⁾, täsmennetään sellaisten valmistajien luokitus ja merkintää koskevat menettelyt,

"Eurooppa syöpää vastaan" -ohjelman yhteydessä hyväksytys- sä toimintasuunnitelmassa vuosille 1987 - 1989 määrätään tuen antamisesta tiettyjen kemikaalien aiheuttamaa mahdollista syöpäsairaudesta vaaraa koskeville eurooppalaisille tutkimuksille,

vaikka nykyinen tieteellinen tietämys ei riitä osoittamaan rajaa, jonka alapuolella terveysvaaroja ei enää ole, syöpäsairaudesta vaaraa aiheuttaville tekijöille altistumisen vähentäminen kuitenkin vähentää niitä vaaroja,

näiden vaarojen vähentämiseksi olisi kuitenkin määriteltävä raja-arvoja ja annettava muita suoranaisesti tähän liittyviä säännöksiä kaikille sellaisille syöpäsairaudesta vaaraa aiheuttaville tekijöille, joiden osalta se on mahdollista käytettävissä olevan tiedon mukaan lukien tieteelliset ja teknilliset tosiasiat, pohjalta,

olisi toteutettava ehkäisytöimenpiteet syöpäsairaudesta vaaraa aiheuttaville tekijöille altistuvien työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi,

tällä direktiivillä asetetaan yksityiskohtaisia vaatimuksia syöpäsairaudesta vaaraa aiheuttaville tekijöille altistumiselle,

tämä direktiivi edistää käytännössä sisämarkkinoiden sosiaalisen ulottuvuuden kehittämistä, ja

päätöksen 74/325/ETY⁽³⁾ mukaisesti, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna vuoden 1985 liittymisasiakirjalla, komissio kuulee työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon neuvoa-antavaa komiteaa tehtäessä ehdotuksia näistä kysymyksistä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I JAKSO

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Tarkoitus

1. Tämän direktiivin, joka on kuudes direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erillinen direktiivi, tarkoituksena on suojella työntekijöitä heidän terveyttään ja turvallisuuttaan uhkaavilta vaaroilta, jotka aiheutuvat tai voivat aiheutua altistumisesta syöpäsairaudesta vaaraa aiheuttaville tekijöille työssä, mukaan lukien näiden vaarojen ehkäisy.

Direktiivissä asetetaan tätä alaa koskevat yksityiskohtaiset vähimmäisvaatimukset, mukaan lukien raja-arvot.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta työntekijöihin, jotka altistuvat ainoastaan sellaiselle säteilylle, jota koskee Euroopan ydinenergia-yhteisön (Euratom) perustamissopimus.

3. Direktiivin 89/391/ETY säännöksiä sovelletaan kokonaisuudessaan koko 1 kohdassa tarkoitettua alalla, sanotun kuitenkin rajoittamatta tässä direktiivissä olevien ankarampien tai erityissäännösten noudattamista.

2 artikla

Määritelmä

Tätä direktiiviä sovellettaessa tarkoitetaan 'syöpäsairaudesta vaaraa aiheuttavalla tekijällä':

- ainetta, johon sovelletaan direktiivin 67/548/ETY liitteen I mukaista vaaralauseketta R 45 "saattaa aiheuttaa syöpää";
- valmistetta, joka direktiivin 88/379/ETY 3 artiklan 5 kohdan j alakohdan mukaan on merkittävä lausekkeella R 45 "saattaa aiheuttaa syöpää";
- ainetta, valmistetta tai prosessia, joka on mainittu liitteessä I, sekä liitteessä I mainitun prosessin vapauttamaa ainetta tai valmistetta.

3 artikla

Soveltamisala - vaarojen määrittely ja arviointi

- Tätä direktiiviä sovelletaan toimintaan, jossa työntekijät altistuvat tai voivat altistua työnsä johdosta syöpäsairaudesta vaaraa aiheuttaville tekijöille.
- Kaikessa toiminnassa, jossa on vaara altistua syöpäsairaudesta vaaraa aiheuttaville tekijöille, työntekijöiden altistumisen laatu, määrä ja kesto on määriteltävä sen mahdollistamiseksi, että jokainen vaara työntekijöiden terveydelle tai turvallisuudelle arvioidaan ja tarpeelliset toimenpiteet toteutetaan.

Arviointi tulee uusia säännöllisesti ja aina kun olosuhteissa tapahtuu sellaisia muutoksia, jotka voivat vaikuttaa työntekijöiden altistumiseen syöpäsairaudesta vaaraa aiheuttaville tekijöille.

Työnantajan on annettava pyynnöstä vastuussa olevalle viranomaiselle se tieto, jota on käytetty arvioinnin tekemiseen.

3. Lisäksi vaaraa arvioitaessa on otettava huomioon kaikki muut pääasialliset altistukset kuten ne, joilla on haitallinen vaikutus ihoon.

4. Kun 2 kohdassa tarkoitettua arviointia tehdään, työnantajan on kiinnitettävä erityistä huomiota jokaiseen vaaralle erityisen alttiiden työntekijöiden terveyteen ja

⁽¹⁾ EYVL N:o L 187, 16.7.1988, s. 14

⁽²⁾ EYVL N:o L 64, 8.3.1989, s. 18

⁽³⁾ EYVL N:o L 185, 9.7.1974, s. 15

turvallisuuteen kohdistuvaan vaikutukseen, ja heidän on muun muassa otettava huomioon tarve olla käyttämättä sellaisia työntekijöitä alueilla, joissa he voivat joutua kosketuksiin syöpäsairauden vaaraa aiheuttavien tekijöiden kanssa.

II JAKSO

TYÖNANTAJIEN VELVOLLISUUDET

4 artikla

Vähentäminen ja korvaaminen

1. Työnantajan tulee vähentää niin paljon kuin se on teknisesti mahdollista syöpäsairauden vaaraa aiheuttavan tekijän käyttöä työpaikalla, korvaamalla se aineella, valmisteella tai prosessilla, joka käyttöolosuhteissaan ei ole vaarallinen tai on vähemmän vaarallinen työntekijän terveydelle tai turvallisuudelle.

2. Työnantajan on pyydettäessä annettava tutkimustensa tulokset viranomaisille, joita asia koskee.

5 artikla

Altistumisen ehkäisy ja torjunta

1. Jos 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun arvioinnin tulokset osoittavat työntekijöiden terveydelle tai turvallisuudelle aiheutuvan vaaraa, on työntekijöiden altistuminen ehkäistävä.

2. Jos syöpäsairauden vaaraa aiheuttavaa tekijää ei ole teknisesti mahdollista korvata aineella, valmisteella tai prosessilla, joka käyttöolosuhteissaan ei ole vaarallinen tai on vähemmän vaarallinen terveydelle tai turvallisuudelle, työnantajan on varmistettava, että syöpäsairauden vaaraa aiheuttavaa tekijää valmistetaan ja käytetään niin pitkälle kuin se on teknisesti mahdollista suljetussa järjestelmässä.

3. Milloin suljettu järjestelmä ei ole teknisesti mahdollinen, työnantajan tulee varmistaa, että työntekijöiden altistumisen taso vähennetään niin alhaiseksi kuin on teknisesti mahdollista.

4. Kaikkialla missä syöpäsairauden vaaraa aiheuttavia tekijöitä käytetään, työnantajan on sovellettava kaikkia seuraavia keinoja:

- syöpäsairauden vaaraa aiheuttavan tekijän määrien rajoittaminen työpaikalla;
- altistuvien ja mahdollisesti altistuvien työntekijöiden määrän pitäminen mahdollisimman pienenä;
- työprosessien ja valvontatoimenpiteiden suunnittelu siten, että syöpäsairauden vaaraa aiheuttavien tekijöiden vapautuminen työpaikalla estyy tai on mahdollisimman vähäistä;

- se, että syöpäsairauden vaaraa aiheuttavien tekijöiden poistaminen niiden syntypaikalta, paikallispoistojärjestelmät tai ovat tarkoituksenmukaisia ja sopuoinnussa kansanterveyden ja ympäristön suojelemisen tarpeen kanssa;
- olemassaolevien sopivien menettelyjen käyttäminen syöpäsairauden vaaraa aiheuttavien tekijöiden mittaamiseksi, erityisesti odottamattoman tapahtuman tai onnettomuuden aiheuttaman epänormaalin altistumisen aikaiseksi havaitsemiseksi;
- sopivien työmenetelmien ja menettelyjen käyttö;
- yleiset suojelutoimenpiteet tai, missä altistumista ei voida välttää muilla keinoilla, yksilölliset suojelutoimenpiteet;
- hygieniaan liittyvät toimenpiteet, erityisesti lattioiden, seinien ja muiden pintojen säännöllinen puhdistus;
- tiedottaminen työntekijöille;
- vaara-alueiden rajaaminen ja sopivien varoitus- ja turvamerkkien käyttö mukaan lukien "tupakointi kielletty" -merkkien käyttäminen alueilla, joissa työntekijät altistuvat tai voivat altistua syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille;
- suunnitelmien tekeminen sellaisia hätätilanteita varten, jotka voivat johtaa epätavallisen suureen altistumiseen;
- turvallisen varastoinnin, käsittelyn ja kuljettamisen menetelmät, erityisesti suljettuja sekä selvästi ja näkyvästi merkittyjä säiliöitä käyttäen;
- työntekijöiden suorittaman jätteiden turvallisen kokoamisen, varastoinnin ja hävittämisen menetelmät, mukaan lukien suljettujen sekä selvästi ja näkyvästi merkittyjen säiliöiden käyttäminen.

6 artikla

Toimivaltaiselle viranomaiselle annettavat tiedot

Jos 3 artiklan 2 kohdan mukaisen arvioinnin tulokset osoittavat työntekijöiden terveydelle tai turvallisuudelle aiheutuvan vaaraa, työnantajan on pyydettäessä saatettava toimivaltaisen viranomaisen käytettäväksi tiedot:

- toiminnasta tai käytetyistä teollisista prosesseista tai molemmista mukaan lukien syyt syöpäsairauden vaaraa aiheuttavien tekijöiden käyttämiseen;
- valmistettavien tai käytettävien syöpäsairauden vaaraa aiheuttavien tekijöitä sisältävien aineiden tai valmisteiden määristä;
- altistuneiden työntekijöiden määristä;
- ehkäisevistä toimenpiteistä, jotka on toteutettu;
- käytettävien suojalaitteiden mallista;
- altistuksen luonteesta ja määrästä;
- korvaamistapauksista.

*7 artikla***Ennakoimaton altistuminen**

1. Sellaisen ennakoimattoman tapahtuman tai onnettomuuden sattuessa, joka mahdollisesti aiheuttaa työntekijöiden epätavallisen altistumisen, työnantajan on tiedotettava niistä työntekijöille.

2. Siihen asti kunnes tilanne on palautettu normaaliksi ja syyt epätavalliseen altistumiseen on poistettu:

- a) vain sellaisten työntekijöiden, joiden osallistuminen korjaus- tai muiden tarpeellisten töiden suorittamiseen on välttämätöntä, on sallittava työskennellä kysymyksessä olevalla alueella;
- b) kyseisille työntekijöille on annettava suojavaatetus ja henkilökohtainen hengityksensuojain, joita heidän on käytettävä; altistuminen ei saa olla jatkuvaa ja jokaisen työntekijän altistumisaika on pidettävä ehdottomasti lyhimpänä mahdollisena;
- c) suojaamattomien työntekijöiden ei saa antaa työskennellä kysymyksessä olevalla alueella.

*8 artikla***Ennakoitavissa oleva altistuminen**

1. Tietystä toiminnassa kuten huoltotoimenpiteissä, jonka osalta voidaan ennakoita, että on olemassa mahdollisuus työntekijöiden altistumisen merkittävään kasvuun, ja jonka osalta teknisiä keinoja työntekijöiden altistumisen vähentämiseksi on sovellettu koko laajuudessaan, työnantajan on määrättävä kuultuaan yrityksen tai laitoksen työntekijöitä tai heidän edustajiaan, sen kuitenkin rajoittamatta työnantajan vastuuta, tarpeellisista toimenpiteistä työntekijöiden altistumisen keston lyhentämiseksi mahdollisimman vähäiseksi ja työntekijöiden suojaamisen varmistamiseksi silloin, kun he ovat sellaisissa tehtävissä.

Ensimmäisen alakohdan mukaisesti työntekijöille on annettava suojavaatetus ja henkilökohtainen hengityksensuojain, joita heidän on käytettävä niin kauan kuin epätavallinen altistuminen kestää; sellainen altistuminen ei saa olla pysyvää ja jokaisen työntekijän altistumisaika on pidettävä ehdottomasti lyhimpänä mahdollisena.

2. On toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että alueet, joissa suoritetaan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua toimintaa, ovat selvästi eristettyjä ja merkittyjä tai että asiattomien henkilöiden pääsy sellaisille alueille on estetty muilla keinoilla.

*9 artikla***Pääsy vaara-alueille**

Työnantajien on toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ainoastaan ne työntekijät, joilta heidän työnsä tai tehtäviensä vuoksi edellytetään sitä, pääsevät

alueille, joissa harjoitetaan toimintaa, jossa 3 artiklan 2 kohdan mukaisen arvioinnin tulokset osoittavat olevan vaaraa työntekijöiden turvallisuudelle tai terveydelle.

*10 artikla***Hygienia ja henkilökohtainen suojaus**

1. Työnantajat tulee velvoittaa kaikessa toiminnassa, jossa on syöpäsairauden vaaraa aiheuttavilla tekijöillä saastumisen vaara, toteuttamaan aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että:

- a) työntekijät eivät syö, juo tai tupakoi alueilla, joissa on syöpäsairauden vaaraa aiheuttavalla tekijällä saastumisen vaara;
- b) työntekijöille annetaan käyttöön asianmukainen suojavaatetus tai muu asianmukainen erityisvaatetus; työ- ja suojavaatteille ja arkivaatteille varataan erilliset säilytystilat;
- c) työntekijöiden käyttöön varataan asianmukaiset pesu- ja käymälätilat;
- d) suojavälineet säilytetään oikealla tavalla selvästi määritellyssä paikassa;

suojavälineet tarkastetaan ja puhdistetaan, jos mahdollista ennen jokaista käyttöä ja joka tapauksessa jokaisen käytön jälkeen;

vialliset välineet korjataan tai korvataan ennen seuraavaa käyttöä.

2. Näiden toimenpiteiden kustannuksia ei saa asettaa työntekijöiden rasitukseksi.

*11 artikla***Työntekijöille annettava tiedotus ja koulutus**

1. Työnantajan on toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että yrityksen tai laitoksen työntekijät tai työntekijöiden edustajat saavat riittävää ja asianmukaista koulutusta kaiken käytettävissä olevan tiedon perusteella, erityisesti tiedotuksen ja ohjeiden muodossa:

- a) mahdollisista terveysvaaroista, mukaan lukien tupakan kuluttamisen aiheuttama lisävaara;
- b) altistumisen ehkäisemiseksi noudatettavista varotoimenpiteistä;
- c) hygieenisistä vaatimuksista;
- d) suojavälineiden ja suojavaatetuksen käytöstä;
- e) toimenpiteistä, joihin työntekijöiden, mukaan lukien pelastustyöntekijät, on ryhdyttävä tapaturmien sattuessa ja niiden estämiseksi.

Koulutuksen tulee olla:

- mukautettu uusien tai muuttuneiden vaarojen huomioon ottamiseksi, ja
- tarvittaessa määrääjain toistuvaa.

2. Työnantajien on tiedotettava työntekijöille syöpäsairauden vaaraa aiheuttavia tekijöitä sisältävistä laitteistoista ja niihin liittyvistä säiliöistä ja varmistettava, että kaikki syöpäsairauden vaaraa aiheuttavia tekijöitä sisältävät säiliöt, pakkaukset ja laitteistot on merkitty selvästi ja helposti luettavasti, ja asetettava esiin selvästi näkyviä varoitus- ja vaaramerkkejä.

12 artikla

Työntekijöille tiedottaminen

On toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että:

- a) yrityksen tai laitoksen työntekijät tai kaikki työntekijöiden edustajat voivat tarkastaa, että tätä direktiiviä sovelletaan tai voivat osallistua sen soveltamiseen, erityisesti kun on kyse:
 - i) työntekijöiden turvallisuudelle ja terveydelle aiheutuvista seurauksista, jotka johtuvat suojavaatteiden ja suojavälineiden valinnasta, pitämisestä ja käytöstä, sen rajoittamatta työnantajan vastuuta varmistaa suojavaatetuksen ja suojavälineiden teho;
 - ii) työnantajan määrittelemistä 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä, tämän kuitenkin rajoittamatta työnantajan vastuuta näiden toimenpiteiden varmistamisesta;
- b) yrityksen tai laitoksen työntekijöille tai kaikille työntekijöiden edustajille ilmoitetaan niin pian kuin mahdollista epätavallisista altistumisista, mukaan lukien 8 artiklassa tarkoitettujen altistumisten, niiden syistä ja suoritetuista tai suoritettavista toimenpiteistä tilanteen korjaamiseksi;
- c) työnantaja pitää ajanmukaista luetteloa työntekijöistä, joiden suorittamien toiminnan osalta 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen arvioinnin tulokset osoittavat olevan vaaraa työntekijöiden terveydelle tai turvallisuudelle, ja josta luettelosta ilmenee, jos tieto on käytettävissä, heidän altistumisensa määrä;
- d) lääkärillä tai toimivaltaisella viranomaisella samoin kuin muilla henkilöillä, joilla on vastuu työsuojelusta, on mahdollisuus käyttää c alakohdassa tarkoitettua luetteloa;
- e) jokaisella työntekijällä on oikeus saada käyttöönsä häntä henkilökohtaisesti koskeva luettelossa oleva tieto;
- f) yrityksen tai laitoksen työntekijöillä tai kaikilla työntekijöiden edustajilla on oikeus saada käyttöönsä yleiset henkilötietoja yksilöimättömät tiedot.

13 artikla

Työntekijöiden kuuleminen ja työntekijöiden osallistuminen

Työntekijöitä tai heidän edustajiaan on kuultava ja heidän on voitava osallistua tämän direktiivin ja siihen kuuluvien liitteiden tarkoittamien asioiden käsittelyyn direktiivin 89/391/ETY 11 artiklassa säädetyin mukaisesti.

III JAKSO

ERINÄISIÄ SÄÄNNÖKSIÄ

14 artikla

Terveystarkastukset

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaiset järjestelyt asianmukaisten terveystarkastuksien järjestämiseksi työntekijöille, joiden osalta 3 artiklan 2 kohdan mukaisen arvioinnin tulokset osoittavat terveyden tai turvallisuuden vaaran olemassaolon.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen järjestelyjen tulee olla sellaisia, että kaikki työntekijät, jos se on perusteltua, voivat käydä asianmukaisissa terveystarkastuksissa:
 - ennen altistumista,
 - säännöllisin väliajoin sen jälkeen.
 Järjestelyjen tulee olla sellaisia, että on suoraan mahdollista toteuttaa henkilökohtaiseen hygieniaan liittyviä ja työhygieniä toimenpiteitä.
3. Jos työntekijän havaitaan kärsivän jostain poikkeavuudesta, jonka epäillään johtuvan altistumisesta syöpäsairauden vaaraa aiheuttavalle tekijälle, voi työntekijöiden terveystarkastuksista vastuussa oleva lääkäri tai viranomainen vaatia muita samalla lailla altistuneita työntekijöitä käymään terveystarkastuksissa.
- Siinä tapauksessa altistumisen aiheuttama vaara on arvioitava uudelleen 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti.
4. Kun terveystarkastuksia suoritetaan, on pidettävä yksilökohtaisia terveystietoja ja terveystarkastuksista vastaavan lääkärin tai viranomaisen tulee ehdottaa kaikkia suojele- tai ehkäisytoimenpiteitä, joihin tulisi ryhtyä kunkin työntekijän suhteen.
5. Työntekijöille on annettava tietoa ja neuvoja kaikista terveystarkastuksista, joissa he voivat käydä altistumisen päättymisen jälkeen.
6. Kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti:

- työntekijöillä tulee olla oikeus nähdä heitä itseään koskevien terveystarkastuksien tulokset, ja
- asianomaiset työntekijät tai työnantaja voivat vaatia selvitystä terveystarkastuksien tuloksista.

7. Työntekijöiden terveystarkastuksia koskevia käytännön suosituksia annetaan liitteessä II.

8. Kaikki kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti työperäisestä altistumisesta syöpäsairauden vaaraa aiheuttavalle tekijälle aiheutuneiksi todetut syöpätapaukset on annettava tiedoksi toimivaltaiselle viranomaiselle.

15 artikla

Tietojen säilyttäminen

1. Edellä 12 artiklan c alakohdassa tarkoitettu luettelo ja 14 artiklan 4 kohdassa tarkoitetut terveystiedot on säilytettävä kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti vähintään 40 vuotta altistumisen päättymisen jälkeen.

2. Nämä asiakirjat on annettava kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti vastuussa olevan viranomaisen käyttöön silloin kun yritys lopettaa toimintansa.

16 artikla

Raja-arvot

1. Neuvosto määrittelee perustamissopimuksen 118 a artiklasaa säädetyn menettelyn mukaisesti käytettävissä olevan tiedon, mukaan lukien tieteellisen ja teknillisen tiedon, perusteella direktiivien raja-arvot kaikille niille syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille, joille se on mahdollista, ja tarvittaessa annettava muita suoranaisesti tähän liittyviä säännöksiä.

2. Raja-arvot ja muut suoranaisesti niihin liittyvät säännökset annetaan liitteessä III.

17 artikla

Liitteet

1. Liitteisiin I ja III voidaan tehdä muutoksia vain perustamissopimuksen 118 a artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti.

2. Liitteeseen II tehtävät, puhtaasti tekniset mukauttamiset, jotka johtuvat tekniikan kehityksestä, syöpäsairauden vaaraa

aiheuttavia tekijöitä koskevista kansainvälisten määräysten tai vaatimusten muutoksista ja syöpäsairauksia aiheuttavia tekijöitä koskevan tietämyksen tuloksista, annetaan direktiivin 89/391/ETY 17 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

18 artikla

Tiedon käyttö

Komissiolla on oikeus saada käyttöönsä 14 artiklan 8 kohdassa tarkoitettua kansallisille viranomaisille toimitettavat tiedot.

19 artikla

Loppusäännökset

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1992.

Jos direktiivejä 67/548/ETY tai 88/379/ETY muutetaan direktiiveillä tämän direktiivin tiedoksi antamisen jälkeen koskien 2 artiklan a ja b alakohdassa tarkoitettuja aineita ja valmisteita, jäsenvaltioiden on saatettava muutoksia sisältävissä direktiiveissä asetettuihin määräaikoihin mennessä voimaan sellaiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, jotka ovat tarpeen kyseisten muutosten sisällyttämiseksi ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuihin säännöksiin.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle viipymättä tässä kohdassa tarkoitettujen säännösten voimaansaattamisesta.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava kirjallisesti komissiolle ne kansalliset säännökset, jotka ne ovat antaneet tai antavat tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä.

20 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 28 päivänä kesäkuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H. GEOGHEGAN-QUINN

*LIITE I***Luettelo aineista, valmisteista ja prosesseista***(2 artiklan c alakohta)*

1. Auramiinin valmistus.
2. Työ, johon liittyy altistuminen polysyklisille aromaattisille hiilivedyille, joita esiintyy noessa, tervassa, piessä, savussa tai pölyssä.
3. Työ, johon liittyy altistuminen pölyille, huuruille ja sumuille, jotka kehittyvät nikkelikuparikiven pasutuksen ja sähköraffinoinnin aikana.
4. Vahvasti hapan menetelmä isopropyylialkoholin valmistuksessa.

*LIITE II***Käytännön suosituksia työntekijöiden terveystarkastuksia varten***(14 artiklan 7 kohta)*

1. Syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille altistuneiden työntekijöiden terveystarkastuksista vastaavan lääkärin tai viranomaisen tulee olla perehtynyt kunkin työntekijän altistumisoloihin tai olosuhteisiin.
2. Työntekijöiden terveystarkastukset tulee suorittaa työlääkätieteen periaatteiden ja käytäntöjen mukaisesti; tarkastusten tulee sisältää ainakin seuraavat toimenpiteet:
 - tietojen säilyttäminen työntekijän terveys- ja ammattihistoriasta,
 - henkilökohtainen haastattelu,
 - milloin se on tarkoituksenmukaista, biologiset altistumismittaukset samoin kuin varhaisten ja palautuvien vaikutusten selvittäminen.

Lisätesteistä voidaan päättää kunkin työntekijän kohdalla terveystarkastusten yhteydessä työlääkätieteen käytettävissä olevan uusimman tietämyksen perusteella.

*LIITE III***Raja-arvot ja muut niihin suoranaisesti liittyvät säännökset***(16 artikla)*

- A. Raja-arvot
p.m.
 - B. Muut niihin suoranaisesti liittyvät säännökset
p.m.
-

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 26 päivänä marraskuuta 1990,
työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät biologisille tekijöille altistumiseen työssä
(seitsemäs direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)**

(90/679/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 118 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾, jonka se on tehnyt kuultuaan työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon neuvoo-antavaa komiteaa,

toimii yhteistyössä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 118 a artiklassa määrätään, että neuvosto antaa direktiivein vähimmäisvaatimukset edistääkseen erityisesti työympäristön parantamista työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden paremman suojelun takaamiseksi,

mainitun artiklan mukaan näissä direktiiveissä on vältettävä säätämästä sellaisia hallinnollisia, taloudellisia ja oikeudellisia rasituksia, jotka vaikeuttaisivat pienten tai keskisuurten yritysten perustamista taikka niiden kehitystä,

Euroopan yhteisöjen toisesta työsuojelua koskevasta toimintaohjelmasta 27 päivänä huhtikuuta 1984 annetussa neuvoston päätöslauselmassa⁽⁴⁾ edellytetään kehitettäväksi suojelutoimen-

piteitä vaarallisille tekijöille altistuvia työntekijöitä varten,

työturvallisuutta, työhygieniää ja työterveyshuoltoa koskevasta toimintaohjelmasta annetussa komission tiedoksiannossa⁽⁵⁾ edellytetään annettavaksi direktiivejä työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden takaamiseksi,

niiden vähimmäisvaatimusten noudattaminen, joiden tarkoituksena on taata parempi terveyden ja turvallisuuden taso työntekijöiden suojelemisessa biologisille tekijöille altistumiseen liittyviltä vaaroilta, on olennaisen tärkeää työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden varmistamiseksi,

tämä direktiivi on sellainen erityisdirektiivi, jota tarkoitetaan toimenpiteistä työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden parantamisen edistämiseksi työssä, 12 päivänä kesäkuuta 1989 annetun neuvoston direktiivin 89/391/ETY⁽⁶⁾ 16 artiklan 1 kohdassa; mainitun direktiivin säännöksiä sovelletaan kokonaisuudessaan työntekijöiden altistumiseen biologisille tekijöille, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta tässä direktiivissä olevien ankarampien tai erityissäännösten soveltamista,

biologisille tekijöille työssä altistumiseen liittyvistä vaaroista voidaan saada tarkempia tietoja rekisterejä pitämällä,

työnaantajien tulee pysyä teknologian uuden kehityksen tasalla työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelun parantamiseksi,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 150, 8.6.1988, s. 6

⁽²⁾ EYVL N:o C 158, 26.6.1989, s. 92

⁽³⁾ EYVL N:o C 56, 6.3.1989, s. 38

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 67, 8.3.1984, s. 2

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 28, 3.2.1988, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 183, 29.6.1989, s. 1

ehkäiseviin toimenpiteisiin tulisi ryhtyä biologisille tekijöille altistuvien työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi,

tällä direktiivillä edistetään käytännössä sisämarkkinoiden sosiaalisen ulottuvuuden kehittämistä, ja

päätöksen 74/325/ETY⁽¹⁾ mukaisesti komissio kuulee työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon neuvoo-antavaa komiteaa tehtäessä ehdotuksia näistä kysymyksistä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I JAKSO

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Tarkoitus

1. Tämän direktiivin, joka on seitsemäs direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi, tarkoituksena on suojella työntekijöitä heidän terveyttään ja turvallisuuttaan uhkaavilta vaaroilta, jotka aiheutuvat tai voivat aiheutua altistumisesta biologisille tekijöille työssä, mukaan lukien sellaisten vaarojen ehkäisy.

Sillä asetetaan erityisiä vähimmäissäännöksiä tällä alueella.

2. Direktiivin 89/391/ETY säännöksiä sovelletaan kokonaisuudessaan koko 1 kohdassa tarkoitettu alueella, rajoittamatta kuitenkaan tässä direktiivissä olevien ankarampien tai erityissäännösten soveltamista.

3. Tätä direktiiviä sovelletaan rajoittamatta geneettisesti muunnettujen mikro-organismien käytöstä suljetuissa oloissa 23 päivänä huhtikuuta 1990 annetun neuvoston direktiivin 90/219/ETY⁽²⁾ ja geneettisesti muunnettujen mikro-organismien tarkoituksellisesta levittämisestä ympäristöön 23 päivänä huhtikuuta 1990 annetun neuvoston direktiivin 90/220/ETY⁽³⁾ soveltamista.

2 artikla

Tässä direktiivissä:

a) 'biologisilla tekijöillä' tarkoitetaan mikro-organismeja mukaan lukien ne, joita on muunnettu geneettisesti,

soluviljelmää ja ihmisessä eläviä loisia, jotka voivat aiheuttaa jonkin tulehduksen, allergian tai myrkyvaikutuksen;

b) 'mikro-organismeilla' tarkoitetaan solumaista tai ei-solumaista mikrobiologista kokonaisuutta, joka kykenee jakaantumaan tai siirtämään perimää;

c) 'soluviljelmällä' tarkoitetaan monisoluisista organismeista peräisin olevien solujen kasvattamista elatusalustalla;

d) 'biologiset tekijät' jaetaan neljään vaararyhmään niiden aiheuttaman tartuntavaaran tason mukaan:

1. ryhmän 1 biologisella tekijällä tarkoitetaan sellaista tekijää, joka ei todennäköisesti aiheuta sairautta ihmiselle;

2. ryhmän 2 biologisella tekijällä tarkoitetaan sellaista tekijää, joka voi aiheuttaa ihmiselle sairauden ja voi olla vaarallinen työntekijöille; se ei kuitenkaan todennäköisesti leviä väestöön; käytettävissä on yleensä tehokas ehkäisykeino tai hoito;

3. ryhmän 3 biologisella tekijällä tarkoitetaan sellaista tekijää, joka voi aiheuttaa ihmiselle vakavan sairauden ja aiheuttaa työntekijöille vakavan vaaran; se voi aiheuttaa väestöön leviämisen vaaraa, mutta käytettävissä on yleensä tehokas ehkäisykeino tai hoito;

4. ryhmän 4 biologisella tekijällä tarkoitetaan sellaista tekijää, joka aiheuttaa ihmiselle vakavan sairauden ja aiheuttaa työntekijöille vakavan vaaran; se voi aiheuttaa vakavaa väestöön leviämisen vaaraa; yleensä käytössä ei ole tehokasta ehkäisykeinoa tai hoitoa.

3 artikla

Soveltamisala - vaarojen määrittely ja arviointi

1. Tätä direktiiviä sovelletaan toimintaan, jossa työntekijät altistuvat tai voivat altistua työnsä vuoksi biologisille tekijöille.

2. a) Kaikessa toiminnassa, johon voi liittyä biologisille tekijöille altistumisen vaara, on työntekijöiden altistumisen laatu, määrä ja kesto määriteltävä sen mahdollistamiseksi, että jokainen vaara työntekijän terveydelle tai turvallisuudelle arvioidaan ja päätetään tarvittavista toimenpiteistä.

b) Toiminnassa, johon liittyy altistuminen biologisten tekijöiden useille ryhmille, vaara on arvioitava kaikkien biologisten tekijöiden yhdessä aiheuttaman vaaran perusteella.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 185, 9.7.1974, s. 15

⁽²⁾ EYVL N:o L 117, 8.5.1990, s. 1

⁽³⁾ EYVL N:o L 117, 8.5.1990, s. 15

- c) Arviointi tulee uusia säännöllisesti ja aina kun oloissa tapahtuu sellaisia muutoksia, jotka voivat vaikuttaa työntekijöiden altistumiseen biologisille tekijöille.
- d) Työnantajan on annettava pyynnöstä toimivaltaiselle viranomaiselle se tieto, jota on käytetty arviointiin.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettua arviointia tehtäessä on otettava huomioon kaikki saatavissa oleva tieto kuten:

- jäljempänä 18 artiklassa tarkoitettu terveydelle vaarallisten ja mahdollisesti terveydelle vaarallisten biologisten tekijöiden luokittelu;
- toimivaltaisen viranomaisen suositukset siitä, että biologista tekijää tulee valvoa työntekijöiden terveyden suojelemiseksi, kun työntekijät altistuvat tai voivat työnsä vuoksi altistua sellaiselle biologiselle tekijälle;
- tiedot sairauksista, joiden osalta voidaan katsoa, että tartunta voi syntyä työntekijöiden työn vuoksi;
- mahdolliset työntekijöiden työn vuoksi aiheutuneet allergia- tai myrkyvaikutukset;
- tieto työntekijällä todetusta sairaudesta, jolla on suora yhteys hänen työhönsä.

4 artikla

Eri artikloiden soveltaminen suhteessa vaarojen arviointiin

1. Jos 3 artiklassa tarkoitetun arvioinnin tulokset osoittavat, että altistumista tai mahdollista altistumista tapahtuu ryhmän 1 biologiselle tekijälle, eikä tunnistettavaa terveysvaaraa työntekijöiden terveydelle ole, ei 5 - 17 artiklaa eikä 19 artiklaa sovelleta.

Kuitenkin liitteessä VI oleva 1 kohta on otettava huomioon.

2. Jos 3 artiklassa tarkoitetun arvioinnin tulokset osoittavat, että toimintaan ei tarkoituksellisesti kuulu työskentelyä biologisilla tekijöillä tai niiden käyttöä, mutta toiminta voi johtaa työntekijöiden altistumiseen biologiselle tekijälle kuten liitteessä I annetun ohjeellisen luettelon tarkoittaman toiminnan yhteydessä, sovelletaan 5, 7, 8, ja 10 - 14 artiklaa, elleivät 3 artiklassa tarkoitetun arvioinnin tulokset osoita sitä tarpeettomiksi.

II JAKSO

TYÖNANTAJIEN VELVOLLISUUDET

5 artikla

Korvaaminen

Jos se toiminnan laatu huomioon ottaen on mahdollista, työnantajan on vältettävä haitallisen biologisen tekijän käyttöä korvaamalla se biologisella tekijällä, joka käyttöolosuhteissaan ei ole vaarallinen tai on tapauksesta riippuen terveydelle vähemmän vaarallinen nykyisen tietämyksen mukaan.

6 artikla

Vaarojen vähentäminen

1. Jos 3 artiklassa tarkoitetun arvioinnin tulokset osoittavat vaaraa työntekijöiden terveydelle tai turvallisuudelle, työntekijöiden altistuminen on estettävä.

2. Jos ei ole teknisesti mahdollista toiminta ja 3 artiklassa tarkoitettu vaaran arviointi huomioon ottaen, altistumisen vaara on vähennettävä niin pieneksi kuin on tarpeellista kysymyksessä olevien työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden riittäväksi suojelemiseksi erityisesti käyttäen seuraavia toimenpiteitä, joita on käytettävä 3 artiklassa tarkoitetun arvioinnin tulokset huomioon ottaen:

- a) altistuvien ja mahdollisesti altistuvien työntekijöiden määrän pitäminen mahdollisimman pienenä;
- b) työmenetelmien ja teknisten torjuntatoimenpiteiden suunnittelu biologisten tekijöiden työpaikalle pääsemisen välttämiseksi tai pitämiseksi mahdollisimman vähäisenä;
- c) yleiset suojelutoimenpiteet tai jos altistumista ei muilla keinoin voida välttää, yksilölliset suojelutoimenpiteet;
- d) hygieniaan liittyvät toimenpiteet, joilla on tarkoitus ehkäistä tai vähentää biologisen tekijän siirtymistä tai vapauttamista vahingossa työpaikalta;
- e) liitteessä II kuvatun tartuntavaaraa osoittavan merkin ja muiden asiaan kuuluvien varoitusmerkkien käyttö;
- f) suunnitelmien laatiminen sellaisten onnettomuuksien varalta, joihin liittyy biologisia tekijöitä;
- g) jos se on tarpeellista ja teknisesti mahdollista, työssä käytettyjen biologisten tekijöiden esiintymisen tarkkailu varsinaisen fyysisesti eristetyn tilan ulkopuolella;

- h) työntekijöiden suorittama jätteiden turvallinen kerääminen, varastointi ja hävittäminen sopivan käsittelyn jälkeen, milloin se on tarkoituksenmukaista, mukaan lukien turvallisten ja tunnistettavien säiliöiden käyttö;
- i) työpaikassa tapahtuvaan biologisten tekijöiden turvalliseen käsittelyyn ja kuljettamiseen liittyvät järjestelyt.

7 artikla

Toimivaltaiselle viranomaiselle annettava tieto

1. Jos 3 artiklassa tarkoitetun arvioinnin tulokset osoittavat vaaraa työntekijöiden terveydelle tai turvallisuudelle, työnantajien on pyydyttävä annettava toimivaltaisen viranomaisen käyttöön asianmukaista tietoa:

- arvioinnin tuloksista;
- toiminnasta, jonka yhteydessä työntekijät ovat altistuneet tai voineet altistua biologisille tekijöille;
- altistuneiden työntekijöiden lukumäärästä;
- työsuojelusta vastuussa olevan henkilön nimestä ja pätevydestä;
- suoritetuista suojelu- ja ehkäisytoimenpiteistä mukaan lukien työtavat ja työmenetelmät;
- valmiussuunnitelmista, joita on laadittu fyysisen eristyksen pettämisen varalta työntekijöiden suojelemiseksi ryhmien 3 tai 4 biologisille tekijöille altistumiselta.

2. Työnantajien on viipymättä ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle kaikista onnettomuuksista ja tapahtumista, jotka ovat aiheuttaa biologisen tekijän vapautumisen ja jotka voisivat aiheuttaa vakavan tartunnan ihmiseen tai sairauden.

3. Jäljempänä 11 artiklassa tarkoitettu luettelo ja 14 artiklassa tarkoitettujen terveystiedot on kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti annettava toimivaltaisen viranomaisen käyttöön, silloin kun yritys lopettaa toimintansa.

8 artikla

Hygienia ja henkilökohtainen suojaus

1. Työnantajat on velvoitettava kaikissa tapauksissa, joissa biologisten tekijöiden parissa työskentely aiheuttaa vaaraa työntekijöiden terveydelle tai turvallisuudelle, toteuttamaan aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että:

- a) työntekijät eivät syö tai juo työskentelyalueilla, joissa on biologisilla tekijöillä saastumisen vaaraa;
- b) työntekijöiden käyttöön annetaan asianmukainen suojavaatetus tai muu asianmukainen erityisvaatetus;
- c) työntekijöiden käyttöön annetaan asianmukaiset ja riittävät pesu- ja käymälätilat, joihin voi sisältyä silmänpesulaiteet tai antiseptiset ihonpuhdistusaineet;
- d) kaikki tarpeelliset suojavaalineet:
 - säilytetään asiallisesti selvästi näkyvässä paikassa;
 - tarkastetaan ja puhdistetaan, jos mahdollista ennen jokaista käyttöä ja joka tapauksessa jokaisen käytön jälkeen;
 - korjataan tai korvataan, jos vikoja löydetään, ennen myöhempää käyttöä;
- e) ihmis- ja eläinperäisten näytteiden ottamista, käsittelyä ja niillä työskentelyä koskevat menettelyt yksilöidään.

2. a) Mahdollisesti biologisilla tekijöillä saastuneet työvaatteet ja suojavaalineet, mukaan lukien 1 kohdassa tarkoitettu suojavaatetus, on riittävä poistuttaessa työskentelyalueelta ja säilytettävä erillään muusta vaatetuksesta ennen b alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden suorittamista.
- b) Työnantajan tulee varmistaa, että sellaiset vaatteet ja suojavaalineet puhdistetaan saasteelta ja pestään tai tarvittaessa hävitetään.

3. Työntekijöille ei 1 ja 2 kohdissa tarkoitettujen toimenpiteiden kustannuksista saa aiheutua taloudellista rasitusta.

9 artikla

Työntekijöille annettava tiedot ja koulutus

1. Työnantajan on toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että yrityksen tai laitoksen työntekijät tai työntekijöiden edustajat saavat kaiken käytettävissä olevan tiedon perusteella riittävää ja asianmukaista koulutusta erityisesti sellaisen tiedotuksen ja ohjauksen muodossa, joka koskee:

- a) mahdollisia terveysvaaroja;
- b) varotoimenpiteitä altistumisen ehkäisemiseksi;
- c) hygieniavaatimuksia;
- d) suojavaalineiden ja suojavaatetuksen käyttöä;

e) toimenpiteitä, jotka työntekijöiden on toteutettava vaaratilanteissa ja niiden estämiseksi.

2. Koulutuksen tulee olla:

- annettu sellaisen työn alkaessa, jossa ollaan tekemisissä biologisten tekijöiden kanssa;
- mukautettu siten, että siinä otetaan huomioon uudet ja muuttuneet vaarat, ja
- tarvittaessa määräajoin toistuvaa.

10 artikla

Tiedottaminen työntekijöille erityistapauksissa

1. Työnantajan on laadittava työpaikalle kirjalliset ohjeet ja milloin se on tarkoituksenmukaista asetettava nähtäväksi ilmoitukset, joissa tulee ainakin olla ilmaistuna noudatettavat menettelyt:

- sellaisen vakavan onnettomuuden tai vaaratilanteen sattuessa, johon liittyy biologisen tekijän käsittelyä;
- ryhmän 4 biologisen tekijän käsittelyssä.

2. Työntekijöiden on heti ilmoitettava esimiehelle tai työsuojelusta vastuussa olevalle henkilölle jokaisesta onnettomuudesta tai tapahtumasta, johon liittyy biologisen tekijän käsittelyä.

3. Työnantajien on viivytyksettä ilmoitettava työntekijöille tai työntekijöiden edustajille kaikista onnettomuuksista tai tapahtumista, joihin on voinut liittyä biologisen tekijän leviäminen ja jotka voivat aiheuttaa vakavan tartunnan ihmiseen tai vakavan sairauden.

Lisäksi työnantajien on ilmoitettava yrityksen tai laitoksen työntekijöille tai työntekijöiden edustajille niin pian kuin mahdollista vakavasta onnettomuudesta tai tapahtumasta, sen syistä ja toimenpiteistä, jotka on toteutettu tai toteutetaan tilanteen korjaamiseksi.

4. Jokaisella työntekijällä on oikeus saada nähtäväkseen häntä henkilökohtaisesti koskevat 11 artiklassa tarkoitettua luettelossa olevat tiedot.

5. Yrityksen tai laitoksen työntekijöillä ja heidän edustajillaan on oikeus saada nähtäväkseen yleiset henkilöä yksilöimättömät tiedot.

6. Työnantajien on annettava yrityksen tai laitoksen työntekijöille tai heidän edustajilleen heidän pyynnöstään 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu tieto.

11 artikla

Luettelo altistuneista työntekijöistä

1. Työnantajien on pidettävä ryhmien 3 ja 4 biologisille tekijöille altistuneista työntekijöistä luetteloa, josta ilmenee tehdyn työn laatu ja milloin se on mahdollista, altistumisen aiheuttanut biologinen tekijä sekä tarvittaessa tiedot altistumisista, onnettomuuksista ja vaaratilanteista.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua luetteloa on säilytettävä vähintään 10 vuotta altistumisen päättymisen jälkeen kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti.

Luetteloa on säilytettävä aiheellinen pidempi aika, jopa 40 vuotta, viimeisen tiedossa olevan altistumisen jälkeen, sellaisten altistumisten osalta, jotka voivat johtaa tartuntoihin:

- joihin liittyy biologinen tekijä, jonka tiedetään voivan aiheuttaa pysyvän tai piilevän tartunnan,
- joita nykyisen tietämyksen mukaan ei voida määrittää ennen kuin sairaus kehittyy monta vuotta myöhemmin,
- joilla on erityisen pitkä itämisaika ennen sairauden kehittymistä,
- jotka johtavat sairauksiin, jotka uusivat ajoittain pitkän ajan kuluessa hoidosta huolimatta, tai
- joilla voi olla vakavia pitkäaikaisia jälkivaikutuksia,

3. Jäljempänä 14 artiklassa tarkoitettua lääkrillä tai työsuojelusta vastaavalla toimivaltaisella viranomaisella sekä kaikilla muilla työsuojelusta vastaavilla henkilöillä on oikeus saada nähtäväkseen 1 kohdassa tarkoitettu luettelo.

12 artikla

Työntekijöiden kuuleminen ja heidän osallistumisensa

Työntekijöitä tai heidän edustajiaan on kuultava ja heidän on voitava osallistua tämän direktiivin ja siihen kuuluvien liitteiden tarkoitettujen asioiden käsittelyyn direktiivin 89/391/ETY 11 artiklassa säädetyn mukaisesti.

13 artikla

Ilmoitus toimivaltaiselle viranomaiselle

1. Toimivaltaiselle viranomaiselle on tehtävä ennakkoilmoitus, kun ensimmäistä kertaa käytetään:

- ryhmän 2 biologisia tekijöitä,

- ryhmän 3 biologisia tekijöitä,
- ryhmän 4 biologisia tekijöitä.

Ilmoitus on tehtävä vähintään 30 päivää ennen työn aloittamista.

Jollei 2 kohdasta muuta johdu, ennakoilmoitus on tehtävä myös, kun ensimmäistä kertaa käytetään uutta ryhmän 4 biologista tekijää ja uutta sellaista ryhmän 3 biologista tekijää, jonka työnantaja itse väliaikaisesti luokittelee sellaiseksi.

2. Laboratorioita, jotka tarjoavat ryhmän 4 biologisten tekijöiden diagnostisointipalveluita, vaaditaan ainoastaan alkuilmoitus aikomuksestaan.

3. Uusi ilmoitus tulee tehdä aina, kun tapahtuu työturvallisuuden, työmenetelmien ja/tai menettelyjen kannalta tärkeitä olennaisia muutoksia, jotka tekevät edellisen ilmoituksen vanhentuneeksi.

4. Tässä artiklassa tarkoitettussa ilmoituksessa on oltava:

- a) yrityksen tai laitoksen nimi ja osoite;
- b) työsuojelusta vastaavan henkilön nimi ja pätevyys;
- c) edellä 3 artiklassa tarkoitettujen arvioinnin tulokset;
- d) biologisten tekijöiden lajit;
- e) suunnitellut suojele- ja ehkäisytoimenpiteet.

III JAKSO

ERINÄISIÄ SÄÄNNÖKSIÄ

14 artikla

Terveystarkastukset

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaiset järjestelyt terveystarkastuksien suorittamiseksi sellaisille työntekijöille, joiden osalta 3 artiklassa tarkoitettujen arvioinnin tulokset osoittavat terveydelle tai turvallisuudelle olevan vaaran olemassaolon.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen järjestelyjen tulee olla sellaisia, että jokaisella työntekijällä on mahdollisuus osallistua asianmukaisesti terveystarkastuksiin:

- ennen altistumista,

- säännöllisin väliajoin sen jälkeen.

Järjestelyjen tulee olla sellaisia, että on suoraan mahdollista toteuttaa henkilökohtaiseen hygieniaan liittyviä ja työhygieenisiä toimenpiteitä.

3. Edellä 3 artiklassa tarkoitettussa arvioinnissa tulisi tunnistaa ne työntekijät, joiden osalta saatetaan tarvita erityisiä suojaustoimenpiteitä.

Tarvittaessa tulisi antaa tehokkaita rokotteita niille työntekijöille, jotka eivät ennestään ole immuuneja biologiselle tekijälle, jolle he altistuvat tai voivat altistua.

Jos työntekijän havaitaan saaneen tartunnan tai sairauden, jonka epäillään johtuvan altistumisesta, on työntekijöiden terveystarkastuksista vastuussa olevan lääkärin tai viranomaisen järjestettävä mahdollisuus sellaisiin terveystarkastuksiin muillekin työntekijöille, jotka ovat altistuneet samalla tavoin.

Tällöin on altistumisen aiheuttama vaara arvioitava uudelleen 3 artiklan mukaisesti.

4. Jos terveystarkastuksia suoritetaan, on henkilökohtaisia terveystietoja säilytettävä vähintään 10 vuotta altistumisen päättymisen jälkeen, kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti.

Edellä 11 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan tarkoittamissa erikoistapauksissa on henkilökohtaisia terveystietoja säilytettävä asianmukainen pidempi aika, jopa 40 vuotta, viimeisen tiedossa olevan altistumisen jälkeen.

5. Terveystarkastuksista vastuussa olevan lääkärin tai viranomaisen tulee ehdottaa suojele- ja ehkäisytoimenpiteitä, joihin tulisi ryhtyä kunkin työntekijän suhteen.

6. Työntekijöille tulee antaa tietoa ja neuvoja kaikista terveystarkastuksista, joissa he voivat käydä altistumisen päättymisen jälkeen.

7. Kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti:

- työntekijöiden tulee saada nähtäväkseen terveystarkastuksien tulokset, jotka koskevat heitä itseään, ja
- asianomaiset työntekijät tai työnantaja voivat pyytää selvitystä terveystarkastuksien tuloksista.

8. Liitteessä IV annetaan käytännön suosituksia terveystarkastuksista.

9. Kaikki sairaus- ja kuolemantapaukset, joiden on kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti todettu johtuneen altistumisesta työssä biologisille tekijöille, on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle.

*15 artikla***Muut terveys- ja eläinlääkintäpalvelut kuin diagnostiset laboratoriot**

1. Edellä 3 artiklassa tarkoitettua arviointia tehtäessä on erityistä huomiota kiinnitettävä:

- a) epävarmuuteen siitä, onko ihmispotilaissa tai eläimissä taikka näistä otetuissa materiaaleissa ja näytteissä biologisia tekijöitä;
- b) vaaroihin, joita aiheuttavat ne biologiset tekijät, joita tiedetään tai epäillään olevan ihmispotilaissa tai eläimissä sekä heiltä otetuissa materiaaleissa ja näytteissä;
- c) työn luonteesta johtuviin vaaroihin.

2. On toteutettava aiheelliset toimenpiteet terveys- ja eläinlääkintäpalveluyksiköissä asianomaisten työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi.

Toteutettaviin toimenpiteisiin tulee kuulua erityisesti:

- a) sopivien puhdistus- ja desinfiointimenettelyjen määrittelyminen, ja
 - b) sellaisten menettelyjen toteuttaminen, joiden avulla saastunutta jätettä voidaan käsitellä ja se voidaan hävittää vaaratta.
3. Eristystiloissa, joissa on ihmispotilaita tai eläimiä, jotka ovat saaneet tai joiden epäillään saaneen tartunnan ryhmän 3 tai 4 biologisesta tekijästä, on eristystoimenpiteet valittava liitteessä V olevasta A sarakkeesta tartuntavaaran vähentämiseksi mahdollisimman pieneksi.

*16 artikla***Erityistoimenpiteitä teollisia prosesseja, laboratorioita ja eläintiloja varten**

1. Seuraavat toimenpiteet tulee toteuttaa laboratorioissa, mukaan lukien diagnostiset laboratoriot, ja sellaisille laboratorioeläimille tarkoitetuissa tiloissa, jotka on tarkoituksella tartutettu ryhmän 2, 3 tai 4 biologisilla tekijöillä taikka jotka ovat tai joiden epäillään olevan sellaisten tekijöiden kantajia:

- a) Laboratorioissa, joissa suoritetaan tutkimus-, kehitys-, opetus- tai diagnosointityötä, johon liittyy ryhmien 2, 3 tai 4 biologisten tekijöiden käsittelyä, on eristystoimenpiteet määriteltävä liitteen V mukaisesti tartuntavaaran vähentämiseksi mahdollisimman pieneksi.
- b) Edellä 3 artiklassa tarkoitettua arvioinnista johtuvat toimenpiteet määritellään liitteen V mukaisesti sen jälkeen,

kun fyysisen eristyksen taso biologisille tekijöille on asetettu vaaran suuruuden mukaan.

Toimenpiteistä, joihin liittyy biologisten tekijöiden käsitte-lyä saa suorittaa:

- vain työskentelyalueilla, joiden eristystaso ryhmän 2 biologiselle tekijälle on vähintään 2;
 - vain työskentelyalueilla, joiden eristystaso ryhmän 3 biologiselle tekijälle on vähintään 3;
 - vain työskentelyalueilla, joiden eristystaso ryhmän 4 biologiselle tekijälle on vähintään 4.
- c) Sellaisia materiaaleja käsittelevillä laboratorioilla, joiden osalta ei tiedetä, onko käsiteltävässä materiaaleissa ihmiselle sairautta aiheuttavia biologisia tekijöitä, ja joilla ei ole tarkoituksena työskennellä käyttäen biologisia tekijöitä sellaisenaan (kuten viljellä tai konsentroida niitä), tulisi olla vähintään eristystaso 2. Eristystasoja 3 tai 4 on käytettävä, milloin se on tarkoituksenmukaista siellä, missä tiedetään tai epäillään, että se on tarpeen, paitsi milloin toimivaltaisen kansallisen viranomaisen antamat ohjeet osoittavat, että tietyissä tapauksissa alhaisempi eristystaso on asianmukainen.

2. Ryhmien 2, 3 tai 4 biologisia tekijöitä käyttävien teollisten prosessien osalta on toteutettava seuraavat toimenpiteet:

- a) edellä 1 kohdan b alakohdan toisessa alakohdassa vahvistettuja eristysperiaatteita tulisi soveltaa myös teollisiin prosesseihin liitteessä VI olevien käytännön toimenpiteiden ja asianmukaisten menettelyjen perusteella;
- b) ryhmien 2, 3 tai 4 biologisten tekijöiden käyttöön liittyvän vaarojen arvioinnin mukaisesti toimivaltaiset viranomaiset voivat päättää aiheellisista toimenpiteistä, joita on sovellettava sellaisten biologisten tekijöiden teolliseen käyttöön;
- c) kaikkea sellaista tämän artiklan tarkoittamaa toimintaa, jonka osalta ei ole ollut mahdollista suorittaa biologisen tekijän lopullista arviointia, mutta jonka osalta odotettavissa olevaan käyttöön näyttäisi liittyvän vakava terveysvaara työntekijöille, saadaan suorittaa vain työpaikoilla, joissa eristys vastaa vähintään eristystasoa 3.

*17 artikla***Tietojen käyttö**

Komissiolla on oikeus saada käyttöönsä 14 artiklan 9 kohdassa tarkoitettuihin toimivaltaisille kansallisille viranomaisille toimitettavat tiedot.

*18 artikla***Biologisten tekijöiden luokittelu**

1. Perustamissopimuksen 118 a artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti neuvoston on kuuden kuukauden kuluessa 20 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua täytäntöönpanopäivästä annettava ensimmäinen luettelo liitteen III ryhmän 2, ryhmän 3 ja ryhmän 4 biologisista tekijöistä.
2. Yhteisön luokituksen tulee perustua 2 artiklan d alakohdan 2 - 4 alakohdissa esitettyihin määritelmiin (ryhmät 2 - 4).
3. Yhteisön luokitusta valmisteltaessa jäsenvaltioiden on luokiteltava ihmisen terveydelle vaaralliset tai mahdollisesti vaaralliset biologiset tekijät 2 artiklan d alakohdan 2 - 4 alakohdissa (ryhmät 2 - 4) olevien määritelmien mukaisesti.
4. Jos arvioitavaa biologista tekijää ei voida selvästi luokitella yhteen 2 artiklan d alakohdassa määriteltyyn ryhmään, se on luokiteltava vaihtoehtoisista ryhmistä korkeimpaan vaararyhmään.

*19 artikla***Liitteet**

Liitteisiin tehtävät puhtaasti tekniset muutokset, jotka johtuvat tekniikan kehityksestä taikka biologisia tekijöitä koskevien kansainvälisten määräysten tai vaatimusten tai tietämyksen

muuttumisesta, on annettava direktiivin 89/391/ETY 17 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

*20 artikla***Loppusäännökset**

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään kolmen vuoden kuluttua tämän direktiivin tiedoksi antamisesta⁽¹⁾. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Kuitenkin Portugalin tasavallan osalta ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu määräaika on viisi vuotta.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle ne kansalliset säännökset, jotka ne ovat antaneet tai antavat tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä.

21 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 26 päivänä marraskuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

C. DONAT CATTIN

⁽¹⁾ Tämä direktiivi on annettu jäsenvaltioille tiedoksi 29 päivänä marraskuuta 1990.

*LIITE I***OHJEELLINEN LUETTELO TOIMINNOISTA****(4 artikla 2 kohta)**

1. Työ elintarviketeollisuudessa.
2. Maataloustyö.
3. Työ, jossa joudutaan kosketuksiin eläinten ja/tai eläinperäisten tuotteiden kanssa.
4. Terveystyö, mukaan lukien työ eristysyksiköissä ja yksiköissä, joissa käsitellään ruumiita.
5. Työ kliinisissä, eläinlääketieteellisissä ja diagnostisissa laboratorioissa, poislukien diagnostiset mikrobiologiset laboratoriot.
6. Työ jätteidenkäsittelylaitoksissa.
7. Työ jätevedenpuhdistamoissa.

*LIITE II***TARTUNTAVAAARAA OSOITTAVA MERKKI****(6 artikla 2 kohta e alakohta)**

*LIITE III***YHTEISÖN LUOKITUS****(18 artikla ja 2 artikla d kohta)**

täydennettäväksi

LIITE IV

KÄYTÄNNÖN SUOSITUKSIA TYÖNTEKIJÖIDEN TERVEYSTARKASTUKSIA VARTEN

(14 artikla 8 kohta)

1. Biologisille tekijöille altistuvien työntekijöiden terveystarkastuksista vastuussa olevan lääkärin ja/tai viranomaisen tulee olla perehtynyt kunkin työntekijän altistumisolosuhteisiin.
2. Terveystarkastukset tulee suorittaa työlääkätieteen periaatteiden ja käytäntöjen mukaisesti; tarkastusten tulee sisältää ainakin seuraavat toimenpiteet:
 - tietojen säilyttäminen työntekijän terveydentilasta ja työhistoriasta;
 - työntekijöiden terveydentilan yksilöllinen arviointi;
 - tarvittaessa altistumisseuranta biologisista näytteistä samoin kuin varhaisten ja palautuvien vaikutusten havainnointi.

Jatkotutkimuksista voidaan kunkin työntekijän osalta päättää terveystarkastuksessa viimeisimpien työlääkätieteen käytössä olevien tietämyksen perusteella.

LIITE V

ERISTYSMENETELMIÄ JA ERISTYSTASOJA KOSKEVIA OHJEITA

(15 artikla 3 kohta ja 16 artikla 1 kohta a ja b alakohta)

Alustava huomautus

Tässä liitteessä olevia menetelmiä on sovellettava toiminnan laadun, työntekijöille aiheutuvaa vaaraa koskevan arvioinnin ja kysymyksessä olevan biologisen tekijän luonteen mukaisesti.

A. Eristysmenetelmät	B. Eristysmenetelmät		
	2	3	4
1. Työpaikka on eristettävä kaikesta muusta toiminnasta samassa rakennuksessa	Ei	Suosittelaa	Kyllä
2. Työpaikan tulo- ja poistoilma suodatetaan käyttäen HEPA-suodatinta tai vastaavaa	Ei	Kyllä, poistoilma	Kyllä, poisto- ja tuloilma
3. Sisäänpääsy rajataan ainoastaan nimettyihin työntekijöihin	Suosittelaa	Kyllä	Kyllä, ilmasulun kautta
4. Työpaikan tulee olla suljettavissa ilmatiiviisti desinfioinnin mahdollistamiseksi	Ei	Suosittelaa	Kyllä
5. Desinfiointimenettelystä erilliset ohjeet	Kyllä	Kyllä	Kyllä
6. Työpaikalla on pidettävä alipaine	Ei	Suosittelaa	Kyllä
7. Tehokas tartunnanlevittäjien kuten jyrksijöiden ja hyönteisten valvonta	Suosittelaa	Kyllä	Kyllä
8. Vettäläpäisemättömät ja helposti pestävät pinnat	Kyllä, työtasoilla	Kyllä, työtasoilla ja lattialla	Kyllä, työtasoilla, seinillä, lattialla ja katossa
9. Hapvoja, emäksiä, liuotainaineita ja desinfektioaineita kestävä pinnat	Suosittelaa	Kyllä	Kyllä
10. Biologisen tekijän turvallinen säilytys	Kyllä	Kyllä	Kyllä, varma säilytys
11. Sisälläolevien näkemiseksi tulee olla havainnointi-ikkuna tai vastaava järjestely	Suosittelaa	Suosittelaa	Kyllä
12. Laboratoriossa tulee olla vain siellä käytettävät laitteet	Ei	Suosittelaa	Kyllä
13. Tartunnan saanutta materiaalia mukaan lukien eläimet on käsiteltävä turvakaapissa, eristetyssä tilassa tai muutoin sopivasti eristettynä	Milloin se on tarpeellista	Kyllä, milloin tartunta voi tapahtua ilmateitse	Kyllä
14. Jätteidenpoltouuni eläinruhojen hävittämiseksi	Suosittelaa	Kyllä (saatavilla)	Kyllä, paikan päällä

LIITE VI

TEOLLISTEN PROSESSIEN ERISTYS

(4 artikla 1 kohta ja 16 artikla 2 kohta a alakohta)

Ryhmän 1 biologiset tekijät

Työskenneltäessä ryhmän 1 biologisilla tekijöillä mukaan lukien elävät, heikennetyt rokotteet on noudatettava hyvän työsuojelun ja hyvän työhygienian periaatteita.

Ryhmien 2, 3 ja 4 biologiset tekijät

Saattaa olla tarkoituksenmukaista valita ja yhdistellä allaolevien eri ryhmien eristysvaatimuksia kuhunkin eri prosessiin tai prosessin osaan liittyneen vaaran arvioinnin perusteella.

Eristysmenetelmä	Eristystasot		
	2	3	4
1. Elinkykyisiä organismeja tulisi käsitellä järjestelmässä, joka fyysisesti erottaa prosessin ympäristöstä	Kyllä	Kyllä	Kyllä
2. Suljetusta järjestelmästä johdettavia poistokaasuja tulisi käsitellä:	Päästön minimoimiseksi	Päästön estämiseksi	Päästön estämiseksi
3. Näytteenotto, materiaalien lisääminen suljettuun järjestelmään sekä elinkykyisten organismien siirtäminen toiseen suljettuun järjestelmään tulisi suorittaa:	Päästön minimoimiseksi	Päästön estämiseksi	Päästön estämiseksi
4. Viljelmäliuoksia ei saisi poistaa suljetusta järjestelmästä ennen kuin elinkykyiset organismit on:	Inaktivoitu luotettavalla menetelmällä	Inaktivoitu luotettavalla kemiallisella tai fysikaalisella menetelmällä	Inaktivoitu luotettavalla kemiallisella tai fysikaalisella menetelmällä
5. Sulut tulisi suunnitella:	Päästön minimoimiseksi	Päästön estämiseksi	Päästön estämiseksi
6. Suljettujen järjestelmien tulisi sijaita valvotulla alueella	Vapaa-ehtoinen	Vapaaehtoinen	Kyllä, tarkoituksella rakennettuna
a) Tartuntavaaraa osoittavat merkit tulisi laittaa näkyville	Vapaaehtoinen	Kyllä	Kyllä
b) Pääsy tulisi rajoittaa vain nimettyihin henkilöihin	Vapaaehtoinen	Kyllä	Kyllä, ilmasulun kautta
c) Henkilökunnan tulisi käyttää suojavaatetusta	Kyllä, työvaatteita	Kyllä	Kaikkien vaatteiden vaihto
d) Puhdistus ja pesumahdollisuudet tulisi järjestää henkilökunnalle	Kyllä	Kyllä	Kyllä
e) Työntekijöiden tulisi käydä suihkussa ennen valvotulla alueelta poistumista	Ei	Vapaaehtoinen	Kyllä
f) Pesualtaiden ja suihkujen poistovesi tulisi kerätä ja inaktivoida ennen sen poislaskemista	Ei	Vapaaehtoinen	Kyllä
g) Valvotulla alueella tulisi olla riittävä ilmanvaihto ilman saastumisen minimoimiseksi	Vapaaehtoinen	Vapaaehtoinen	Kyllä
h) Valvotulla alueella tulisi olla alipaine	Ei	Vapaaehtoinen	Kyllä
i) Valvotun alueen tuloilma ja poistoilma tulisi suodattaa HEPA-suodattimella	Ei	Vapaaehtoinen	Kyllä
j) Valvottu alue tulisi suunnitella sellaiseksi, että koko suljetun järjestelmän ulosvuotanut sisältö tarvittaessa mahtuu vuotamaan siihen	Ei	Vapaaehtoinen	Kyllä
k) Valvotun alueen tulisi olla suljettavissa savustuksen mahdollistamiseksi	Ei	Vapaaehtoinen	Kyllä
l) Poistoveden käsittely ennen lopullista poislaskemista	Inaktivoidaan luotettavalla menetelmällä	Inaktivoidaan luotettavalla kemiallisella menetelmällä	Inaktivoidaan luotettavalla kemiallisella tai fysikaalisella menetelmällä

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 25 päivänä kesäkuuta 1991,
määräaikaisessa tai tilapäisessä työsuhteessa olevien työntekijöiden työturvallisuuden
ja -terveyden parantamisen edistämistä koskevien toimenpiteiden täydentämisestä**

(91/383/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 118 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 118 a artiklassa määrätään, että neuvosto antaa direktiivein säännökset vähimmäisvaatimuksista edistääkseen erityisesti työympäristön parantamista työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelun paremman tason takaamiseksi,

direktiiveissä on kyseisen artiklan mukaisesti vältettävä säätämästä sellaisia hallinnollisia, taloudellisia ja oikeudellisia rajoituksia, jotka vaikeuttaisivat pienten tai keskisuurten yritysten perustamista taikka niiden kehitystä,

sellaisten työsuhteen muotojen kuten määräaikaisen työsuhteen ja tilapäisen työsuhteen käyttö on lisääntynyt huomattavasti,

tutkimuksista ilmenee, että määräaikaisessa tai tilapäisessä työsuhteessa olevat työntekijät ovat tietyillä aloilla yleensä alttiimpia työtapaturmien ja ammattitautien vaaroille kuin muut työntekijät,

nämä tietyillä aloilla ilmenevät lisävaarat liittyvät osittain tiettyihin erityisiin tapoihin, joilla uudet työntekijät perehdytetään yritykseen; näitä vaaroja voidaan vähentää tarjoamalla riittävästi tietoa ja koulutusta työsuhteen alkamisesta lähtien,

työterveyttä ja -turvallisuutta koskeissa direktiiveissä, varsinkin toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä 12 päivänä kesäkuuta 1989 annetussa neuvoston direktiivissä 89/391/ETY⁽⁴⁾, on säännöksiä, joilla pyritään edistämään työntekijöiden terveyttä ja turvallisuutta yleisesti,

määräaikaisessa tai tilapäisessä työsuhteessa olevien työntekijöiden erityistilanne ja tietyillä aloilla ilmenevien vaarojen erityislunne edellyttävät erityisten lisämääräysten antamista, erityisesti niille työntekijöille, jota asia koskee, annettavien tietojen ja koulutuksen sekä heitä koskevan lääketieteellisen valvonnan osalta, ja

tämä direktiivi on käytännön toimenpide, joka liittyy sisämarkkinoiden sosiaalisen ulottuvuuden saavuttamiseen,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I JAKSO

SOVELTAMISALA JA TAVOITE

1 artikla

Soveltamisala

Tämä direktiivi koskee:

1. työsuhteita, jotka perustuvat määräaikaiseen työopimukseen, joka on tehty suoraan työnantajan ja työntekijän välillä ja jonka voimassaolon päätyminen määräytyy objektiivisin perustein, esimerkiksi: tietyn päivämäärän umpeutumisen, tietyn tehtävän loppuun saattamisen tai tietyn tapahtuman ilmaantumisen perusteella,
2. tilapäisiä työsuhteita työnantajana olevan tilapäistöitä välittävän yrityksen ja työntekijän välillä, joissa jälkimmäinen on määrätty työskentelemään tämän palveluja käyttävän yrityksen tai laitoksen hyväksi ja sen valvonnassa.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 224, 8.9.1990, s. 4

⁽²⁾ Lausunto annettu 20 päivänä marraskuuta 1990 (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä) ja EYVL N:o C 158, 17.6.1991

⁽³⁾ EYVL N:o C 332, 31.12.1990, s. 167

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 183, 29.6.1989, s. 1

*2 artikla***Tarkoitus**

1. Tämän direktiivin tarkoituksena on varmistaa, että 1 artiklassa tarkoitettu työsuhteessa oleville työntekijöille tarjotaan turvallisuuden ja terveyden suhteen sama suojelun taso kuin tuon käyttäjäyrityksen tai -laitoksen muille työntekijöille.

2. Edellä 1 artiklassa tarkoitettujen työsuhteen olemassaolo ei oikeuta erilaiseen kohteluun työolojen suhteen, kun on kyse turvallisuudesta ja terveyden suojelusta, erityisesti henkilökohtaisten suojavarusteiden saannista.

3. Direktiiviä 89/391/ETY ja sen 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja direktiivejä sovelletaan kokonaisuudessaan työntekijöihin, jotka ovat 1 artiklassa tarkoitetuissa työsuhteissa, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta tässä direktiivissä säädettyjen sitovampien tai yksityiskohtaisempien säännösten soveltamista.

II JAKSO**YLEISET SÄÄNNÖKSET***3 artikla***Tietojen antaminen työntekijöille**

Jäsenvaltioiden on, tämän kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 89/391/ETY 10 artiklan soveltamista, toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että:

1. ennen kuin 1 artiklassa tarkoitettu työsuhteessa oleva työntekijä aloittaa mitään työtä, hänen palveluunsa käytävä yritys tai laitos antaa tiedot hänelle työssä esiintyvistä vaaroista;
2. näihin tietoihin:
 - kuuluu etenkin erityiset ammatillista pätevyyttä tai taitoja koskevat vaatimukset tai kansallisessa lainsäädännössä määritelty erityisesti vaadittava lääketieteellinen valvonta, ja
 - ilmaistaan selvästi mahdolliset kansallisessa lainsäädännössä määritellyt lisääntyneet erityisvaarat, joita työhön saattaa liittyä.

*4 artikla***Työntekijöiden koulutus**

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jokainen työntekijä saa 3 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa työn erityisominaisuuksiin soveltuvaa ja riittävää koulutusta ottaen huomioon työntekijän pätevyys ja kokemus, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta direktiivin 89/391/ETY 12 artiklan soveltamista.

*5 artikla***Työntekijöiden käyttö ja työntekijöihin kohdistuva lääketieteellinen valvonta**

1. Jäsenvaltiot saavat kieltää 1 artiklassa tarkoitettu työsuhteessa olevien työntekijöiden käyttämisen tiettyihin kansallisessa lainsäädännössä määriteltyihin töihin, joka olisi erityisen vaarallista heidän turvallisuudelleen tai terveydelleen, ja erityisesti tiettyihin töihin, jossa kansallisen lainsäädännön mukaan vaaditaan erityistä lääketieteellistä valvontaa.

2. Jos jäsenvaltiot eivät käytä 1 kohdassa tarkoitettua mahdollisuutta, niiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 1 artiklassa tarkoitettu työsuhteessa oleville työntekijöille, joita käytetään töihin, joissa kansallisen lainsäädännön mukaan vaaditaan erityistä lääketieteellistä valvontaa, järjestetään asianmukainen erityinen lääketieteellinen valvonta, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta direktiivin 89/391/ETY 14 artiklan soveltamista.

3. Jäsenvaltiot saavat säätää, jatkuuko 2 kohdassa tarkoitettu erityinen asianmukainen lääketieteellinen valvonta kyseisen työntekijän työsuhteen päättymisen jälkeenkin.

*6 artikla***Suojelu- ja ehkäisytöimintä**

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että työntekijöille, työyksiköille tai henkilöille, joille on määrätty direktiivin 89/391/ETY 7 artiklan mukaisesti tehtäviä, jotka liittyvät työhön liittyviltä vaaroilta suojelemiseen ja niiden ehkäisemiseen, ilmoitetaan 1 artiklassa tarkoitettu työsuhteessa olevien henkilöiden palkkaamisesta, sikäli kuin on tarpeen, jotta nämä määrätyt työntekijät, työyksiköt tai henkilöt voivat hoitaa suojelu- ja ehkäisytehtäviänsä riittäväällä tavalla kaikkien yrityksen tai laitoksen työntekijöiden osalta.

III JAKSO**ERITYISSÄÄNNÖKSET***7 artikla***Tilapäiset työsuhteet: tiedottaminen**

Jäsenvaltioiden on toteutettava, tämän kuitenkaan rajoittamatta 3 artiklan soveltamista, tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että:

1. ennen 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu työsuhteessa olevien työntekijöiden hankkimista käyttäjäyrityksen tai -laitoksen on täsmennettävä välitysy yritykselle muun muassa ammattipätevyyttä koskevat vaatimukset ja tehtävän työn erityisominaisuudet,

2. välitysyriytyksen on saatettava kaikki nämä seikat asianomaisten työntekijöiden tietoon.

Jäsenvaltiot voivat säätää, että käyttäjäyrityksen tai -laitoksen välitysyriytykselle ensimmäisen alakohdan 1 alakohdan mukaisesti ilmoittamat seikat esitetään toimeksiantosopimuksessa.

8 artikla

Tilapäiset työsuhteet: vastuu

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että:

1. käyttäjäyritys tai -laitos vastaa toimeksiannon ajan työskentelyolosuhteista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kansallisessa lainsäädännössä säädettyä tilapäistöitä välittävän yrityksen vastuuta;
2. edellä 1 alakohtaa sovellettaessa työskentelyolosuhteet rajataan niihin, jotka liittyvät turvallisuuteen, hygieniaan ja terveyteen.

IV JAKSO

ERINÄISET SÄÄNNÖKSET

9 artikla

Suotuisimmat säännökset

Tällä direktiivillä ei rajoiteta olemassa olevien tai myöhemmin annettavien, 1 artiklassa tarkoitettua työsuhteessa olevien työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelun kannalta suotuisampien kansallisten tai yhteisön säännösten soveltamista.

10 artikla

Loppusäännökset

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1992. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niitä virallisesti julkaistaessa niiden liitteenä on oltava viittaus tähän direktiiviin. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksiä koskevat kansalliset säännökset, jotka ne ovat antaneet tai antavat.

3. Jäsenvaltioiden on annettava joka viides vuosi kertomus komissiolle tämän direktiivin täytäntöönpanosta ja esitettävä siinä työntekijöiden ja työnantajien näkökannat.

Komissio antaa kertomuksen Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle sekä työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyden neuvoa-antavalle komitealle tiedoksi.

4. Komissio antaa säännöllisesti Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle kertomuksen tämän direktiivin täytäntöönpanosta ottaen asianmukaisesti huomioon 1, 2 ja 3 kohdan.

11 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 25 päivänä kesäkuuta 1991.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J.-C. JUNCKER

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 10 päivänä helmikuuta 1975,
miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaatteen soveltamista koskevan jäsenvaltioiden
lainsäädännön lähentämisestä**

(75/117/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka
ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen
ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 119 artiklassa tarkoitetun miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaatteen toteuttaminen on olennainen osa yhteismarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa,

ensisijaisesti jäsenvaltioiden velvollisuutena on asianmukaisin laein, asetuksin ja hallinnollisin määräyksin varmistaa, että periaatetta noudatetaan,

sosiaalisesta toimintaohjelmasta, jolla pyritään luomaan mahdollisuudet elin- ja työolojen yhdenmukaistamiseen pysyttämällä toteutetut parannukset sekä saavuttamaan yhteisön tasapainoinen sosiaalinen ja taloudellinen kehitys, 21 päivänä tammikuuta 1974 annetussa neuvoston päätöslauselmassa⁽³⁾ tunnustettiin, että ensisijaisesti olisi toteutettava toimenpiteet, joilla edistetään naisten mahdollisuuksia työhön ja ammatilliseen koulutukseen ja uralla etenemiseen sekä heidän työoloihin, palkka mukaan lukien,

on toivottavaa täydentää keskeistä lainsäädäntöä säännöksin, joilla pyritään helpottamaan tasa-arvoperiaatteen soveltamista käytännössä siten, että kaikkia työntekijöitä yhteisössä voidaan suojata näissä kysymyksissä, ja

miesten ja naisten samapalkkaisuudesta 30 päivänä joulukuuta 1961 annetun jäsenvaltioiden konferenssin päätöslauselman soveltamiseksi tehdyistä ponnisteluista huolimatta jäsenvaltioiden välillä on edelleen eroja, ja tämän vuoksi on lähennettävä kansallisia säännöksiä samapalkkaisuuden periaatteen soveltamisesta,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Perustamissopimuksen 119 artiklan mukaisella miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaatteella, jäljempänä 'samapalkkaisuusperiaate', tarkoitetaan sukupuoleen perustuvan syrjinnän poistamista kaikista samasta tai samanarvoisesta työstä maksettavaan korvaukseen vaikuttavista tekijöistä ja ehdoista.

Erityisesti silloin, kun palkka määritellään työtehtävien luokittelun mukaan, luokittelun tulee perustua samoihin arviointitekijöihin miehillä ja naisilla, ja se on laadittava siten, että siihen ei sisälly sukupuoleen perustuvaa syrjintää.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 55, 13.5.1974, s. 43

⁽²⁾ EYVL N:o C 88, 26.7.1974, s. 7

⁽³⁾ EYVL N:o C 13, 12.2.1974, s. 1

2 artikla

Jäsenvaltioiden on kansallisissa oikeusjärjestyksissään toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta jokainen työntekijä, joka katsoo joutuneensa loukatuksi sen vuoksi, että samapalkkaisuusperiaatetta ei ole noudatettu, voi esittää vaatimuksensa tuomioistuimessa mahdollisesti ensin saatettuaan asian muun toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi.

3 artikla

Jäsenvaltioiden on poistettava kaikki laeista, asetuksista ja hallinnollisista määräyksistä johtuva samapalkkaisuusperiaatteen vastainen miesten ja naisten välinen syrjintä.

4 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kollektiivisten sopimusten, palkka-asteikkojen, palkkasopimusten ja yksittäisten työsopimusten samapalkkaisuusperiaatteen vastaiset määräykset julistetaan tai voidaan julistaa mitättömiksi taikka että niitä voidaan muuttaa.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet työntekijöiden suojaamiseksi palvelussuhteen lakkauttamiselta, joka on työnantajan vastatoimi samapalkkaisuusperiaatteen noudattamiseksi tehtyyn yrityksen sisäiseen valitukseen tai vireille pantuun oikeudelliseen menettelyyn.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kansallisten olojensa ja oikeusjärjestystensä mukaiset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen sen varmistamiseksi, että samapalkkaisuusperiaatetta noudatetaan. Niiden on huolehdittava, että käytettävissä on tehokkaita keinoja, joilla tämän periaatteen noudattamista voidaan seurata.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että tämän direktiivin noudattamiseksi annetut säännökset sekä jo voimassa olevat asiaa koskevat säännökset saatetaan työntekijöiden tietoon kaikin asianmukaisin keinoin esimerkiksi heidän työpaikoiltaan.

8 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta, ja niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kirjallisina komissiolle.

9 artikla

Kahden vuoden kuluessa 8 artiklassa tarkoitetun yhden vuoden määräajan päättymisestä jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle kaikki tiedot, jotka se tarvitsee laatiakseen tämän direktiivin soveltamisesta neuvostolle annettavan kertomuksen.

10 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 10 päivänä helmikuuta 1975.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. FITZGERALD

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 9 päivänä helmikuuta 1976,
miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttamisesta mahdollisuuksissa
työhön, ammatilliseen koulutukseen ja uralla etenemiseen sekä työoloissa**

(76/207/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

sosiaalisesta toimintaohjelmasta 21 päivänä tammikuuta 1974 annetun neuvoston päätöslauselman⁽³⁾ mukaan tärkeimpiin toimiin kuuluu miesten ja naisten välisen tasa-arvon saavuttaminen heidän mahdollisuuksissaan työhön, ammatilliseen koulutukseen ja uralla etenemiseen sekä työoloissa, palkka mukaan lukien,

palkasta säädetään miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaatteen soveltamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 10 päivänä helmikuuta 1975 annetussa neuvoston direktiivissä 75/117/ETY⁽⁴⁾,

tarpeellisilta vaikuttavat myös yhteisön toimet miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttamiseksi miesten ja naisten mahdollisuuksissa työhön, ammatilliseen koulutukseen ja uralla etenemiseen sekä muissa työoloissa; miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelu työntekijöinä on yksi yhteisön tavoitteista siltä osin kuin pyrkimyksenä on edistää etenkin elin- ja työolojen yhdenmukaistamista pysyttäen toteutetut parannukset; perustamissopimuksessa ei ole määrittäviä tähän tarvittavasta erityisestä toimivallasta, ja

myöhemmin toteuttavien keinoin olisi varmistettava, että tasa-arvoisen kohtelun periaate määritellään ja toteutetaan asteittain sosiaaliturvaa koskevilla kysymyksissä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tämän direktiivin tarkoituksena on toteuttaa jäsenvaltioissa miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelu mahdollisuuksissa työhön, uralla etenemiseen ja ammatilliseen koulutukseen sekä työoloissa samoin kuin 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla sosiaaliturvassa. Tästä periaatteesta käytetään jäljempänä nimitystä 'tasa-arvoisen kohtelun periaate'.

2. Jotta varmistetaan tasa-arvoisen kohtelun periaatteen asteittainen toteuttaminen sosiaaliturvaa koskevilla kysymyksissä, neuvosto antaa komission ehdotuksesta säännökset sen sisällöstä, soveltamisalasta ja järjestelyistä sen soveltamiseksi.

2 artikla

1. Tasa-arvoisen kohtelun periaatteella tarkoitetaan jäljempänä, että minkäänlaista sukupuoleen perustuvaa syrjintää ei saa esiintyä välittömästi tai välillisesti etenkin siviilisäädyn tai perheaseman perusteella.

2. Tämän direktiivin estämättä jäsenvaltiot saavat jättää sen soveltamisalan ulkopuolelle sellaisen ammattitoiminnan, ja tarvittaessa siihen johtavan koulutuksen, jossa työntekijän sukupuoli on toiminnan luonteen tai suoritusolosuhteiden kannalta ratkaiseva.

3. Tämän direktiivin estämättä saadaan soveltaa säännöksiä, jotka koskevat naisten suojelua erityisesti raskauden ja synnytyksen perusteella.

4. Tämä direktiivi ei estä toteuttamasta miesten ja naisten yhtäläisiä mahdollisuuksia edistäviä toimenpiteitä erityisesti poistamalla eriarvoisuutta, joka vaikuttaa naisten mahdollisuuksiin 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa kysymyksissä.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 111, 20.5.1975, s. 14

⁽²⁾ EYVL N:o C 286, 15.12.1975, s. 8

⁽³⁾ EYVL N:o C 13, 12.2.1974, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 45, 19.2.1975, s. 19

3 artikla

1. Tasa-arvoisen kohtelun periaatteen noudattamisella tarkoitetaan, että minkäänlaista sukupuoleen perustuvaa syrjintää ei esiinny niissä ehdoissa, valintaperusteet mukaan lukien, jotka koskevat mahdollisuuksia työhön tai tehtävään jollakin toiminnan alalla tai jossakin elinkeinossa taikka jollakin ammattihierarkian tasolla.

2. Tätä tarkoitusta varten jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että:

- a) kaikki tasa-arvoisen kohtelun periaatteen vastaiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kumotaan;
- b) kaikki tasa-arvoisen kohtelun periaatteen vastaiset kollektiivisten sopimusten, yksittäisten työsopimusten, yritysten sisäisten sääntöjen ja vapaita ammatteja koskevien sääntöjen määräykset julistetaan tai voidaan julistaa mitättömiksi taikka niitä voidaan muuttaa;
- c) niitä tasa-arvoisen kohtelun periaatteen vastaisia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, joiden alkuperäisenä tarkoituksena on ollut suojeleminen, muutetaan, jollei tarkoitus enää ole perusteltu; jos samanlaisia määräyksiä on kollektiivisissa sopimuksissa, sopimusten molempia osapuolia kehoitetaan muuttamaan sopimuksia tarvittavalla tavalla.

4 artikla

Tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltamisella kaikenlaiseen ja kaikkentasoiseen ammatinvalinnanohjaukseen, ammatilliseen koulutukseen, ammatilliseen jatkokoulutukseen ja uudelleen koulutukseen tarkoitetaan, että jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että:

- a) kaikki tasa-arvoisen kohtelun periaatteen vastaiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kumotaan;
- b) kaikki tasa-arvoisen kohtelun periaatteen vastaiset kollektiivisten sopimusten, yksittäisten työsopimusten, yritysten sisäisten sääntöjen ja vapaita ammatteja koskevien sääntöjen määräykset julistetaan tai voidaan julistaa mitättömiksi taikka niitä voidaan muuttaa;
- c) mahdollisuudet ammatinvalinnanohjaukseen, ammatilliseen koulutukseen, ammatilliseen jatkokoulutukseen ja uudelleen koulutukseen perustuvat samoihin edellytyksiin ja se on saman tasoista ilman minkäänlaista sukupuoleen perustuvaa syrjintää, tämän kuitenkaan rajoittamatta jäsenvaltioissa jollekin yksityisopilaikoksille myönnettyä erivapautta.

5 artikla

1. Tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltamisella työoloihin, palvelussuhteen lakkauttamisen perusteet mukaan lukien, tarkoitetaan, että miehille ja naisille on taattava samat ehdot ilman sukupuoleen perustuvaa syrjintää.

2. Tätä tarkoitusta varten jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että:

- a) kaikki tasa-arvoisen kohtelun periaatteen vastaiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kumotaan;
- b) kaikki tasa-arvoisen kohtelun periaatteen vastaiset kollektiivisten sopimusten, yksittäisten työsopimusten, yritysten sisäisten sääntöjen ja vapaita ammatteja koskevien sääntöjen määräykset julistetaan tai voidaan julistaa mitättömiksi taikka niitä voidaan muuttaa;
- c) niitä tasa-arvoisen kohtelun periaatteen vastaisia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, joiden alkuperäisenä tarkoituksena on ollut suojeleminen, muutetaan, jollei tarkoitus enää ole perusteltu; jos samanlaisia määräyksiä on kollektiivisissa sopimuksissa, sopimusten molempia osapuolia kehoitetaan muuttamaan niitä tarvittavalla tavalla.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on kansallisissa oikeusjärjestyksissään toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta jokainen, joka katsoo joutuneensa loukatuksi sen vuoksi, että 3, 4 tai 5 artiklassa tarkoitettua tasa-arvoisen kohtelun periaatetta ei ole noudatettu, voi esittää vaatimuksensa tuomioistuimessa mahdollisesti ensin saatettuaan asian muun toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet työntekijöiden suojaamiseksi sellaiselta palvelussuhteen lakkauttamiselta, joka on työnantajan vastatoimi tasa-arvoisen kohtelun periaatteen noudattamiseksi tehtyyn yrityksen sisäiseen valitukseen tai vireille pantuun oikeudelliseen menettelyyn.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että tämän direktiivin noudattamiseksi annetut säännökset sekä jo voimassa olevat asiaa koskevat säännökset saatetaan työntekijöiden tietoon kaikin asianmukaisin keinoin esimerkiksi heidän työpaikoiltaan.

9 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 30 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Jäsenvaltioiden on kuitenkin ensimmäisen kerran tarkasteltava 3 artiklan 2 kohdan c alakohdan ensimmäisessä osassa ja 5 artiklan 2 kohdan c alakohdan ensimmäisessä osassa tarkoitettuja lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä ja tarvittaessa ensimmäisen kerran muutettava niitä neljän vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta.

2. Jäsenvaltioiden on säännöllisesti arvioitava 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua ammattitoimintaa koskevia poikkeuksia päättääkseen, ovatko ne tapahtuneen sosiaalisen kehityksen kannalta edelleen perusteltuja. Niiden on ilmoitettava komissiolle tämän arvioinnin tuloksista.

3. Jäsenvaltioiden on myös toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kirjallisina komissiolle.

10 artikla

Kahden vuoden kuluessa 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun 30 kuukauden määräajan päättymisestä jäsenvaltioiden on toimi-

tettava komissiolle kaikki tiedot, jotka se tarvitsee laatiakseen tämän direktiivin soveltamisesta neuvostolle annettavan kertomuksen.

11 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 9 päivänä helmikuuta 1976.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. THORN

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 19 päivänä joulukuuta 1978,
miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen asteittaisesta toteuttamisesta
sosiaaliturvaa koskevista kysymyksistä

(79/7/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttamisesta mahdollisuuksissa työhön, ammatilliseen koulutukseen ja uralla etenemiseen sekä työoloissa 9 päivänä helmikuuta 1976 annetun neuvoston direktiivin 76/207/ETY⁽⁴⁾ 1 artiklan 2 kohdan mukaan, jotta varmistetaan tasa-arvoisen kohtelun periaatteen asteittainen toteuttaminen sosiaaliturvaa koskevista kysymyksissä, neuvosto antaa komission ehdotuksesta säännökset sen sisällöstä, soveltamisalasta ja järjestelyistä sen soveltamiseksi; perustamissopimuksessa ei ole määräyksiä tähän tarvittavasta erityisestä toimivallasta,

tasa-arvoisen kohtelun periaate sosiaaliturvaa koskevista kysymyksissä on ensiksi toteutettava niissä lakisäätteissä järjestelmissä, jotka antavat turvaa sairastumisen, työkyvyttömyyden, vanhuuden, työtaturmien, ammattitautien ja työttömyyden varalta, sekä sosiaalihuollossa niiltä osin kuin sillä täydennetään edellä mainittuja järjestelmiä tai korvataan ne, ja

tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttaminen sosiaaliturvaa koskevista kysymyksissä ei estä soveltamasta naisten suojelua äitiyden perusteella koskevia säännöksiä; tästä jäsenvaltiot voivat antaa naisia koskevia erityissäännöksiä eriarvoisen kohtelun poistamiseksi,

1 artikla

Tämän direktiivin tarkoituksena on asteittain toteuttaa 3 artiklassa tarkoitettua sosiaaliturvaa ja muussa sosiaalisessa suojelussa miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaate, jäljempänä 'tasa-arvoisen kohtelun periaate'.

2 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan työtä tekevään väestöön, mukaan lukien itsenäiset ammatinharjoittajat, sellaiset työntekijät ja itsenäiset ammatinharjoittajat, joiden työnteko on keskeytynyt sairauden, tapaturman tai muunlaisen kuin vapaaehtoisen työttömyyden vuoksi, sekä työnhakijat, sekä eläkkeellä oleviin tai työkyvyttömiin työntekijöihin ja itsenäisiin ammatinharjoittajiin.

3 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan:

a) lakisäätteisiin järjestelmiin, jotka antavat turvaa seuraavien tapausten varalta:

- sairaus,
- työkyvyttömyys,
- vanhuus,
- työtaturmat ja ammattitaudit,
- työttömyys;

b) sosiaalihuoltoon niiltä osin kuin sillä täydennetään a alakohdassa tarkoitettuja järjestelmiä tai korvataan ne.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta jälkeenjääneille suoritettavia etuuksia koskeviin säännöksiin eikä perhe-etuksia koskeviin säännöksiin muissa kuin niissä tapauksissa, joissa perhe-etuksia myönnetään lisäetuksina 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen tapausten johdosta.

3. Jotta varmistetaan tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttaminen ammatillisissa järjestelmissä, neuvosto antaa komission ehdotuksesta säännökset sen sisällöstä, soveltamisalasta ja järjestelystä sen soveltamiseksi.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 34, 11.2.1977, s. 3

⁽²⁾ EYVL N:o C 299, 12.12.1977, s. 13

⁽³⁾ EYVL N:o C 180, 28.7.1977, s. 36

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 39, 14.2.1976, s. 40

4 artikla

1. Tasa-arvoisen kohtelun periaatteella tarkoitetaan, että minkäänlaista sukupuoleen perustuvaa syrjintää ei saa esiintyä välittömästi eikä välillisesti etenkin siviilisäädyn tai perheaseman perusteella eikä varsinkaan, kun on kysymyksessä:

- järjestelmien soveltamisala ja niiden piiriin pääsemisen edellytykset;
- velvollisuus osallistua rahoitukseen ja maksuosuuksien laskentaperusteet;
- etuuksien, aviopuolisosta ja huollettavista johtuvat lisät mukaan lukien, laskentaperusteet sekä etuuksiin olevan oikeuden kestoa ja jatkumista koskevat edellytykset.

2. Tasa-arvoisen kohtelun periaate ei rajoita naisten suojelua äitiyden perusteella koskevien säännösten soveltamista.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kaikki tasa-arvoisen kohtelun periaatteen vastaiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kumotaan.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on kansallisissa oikeusjärjestyksissään toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta jokainen, joka katsoo joutuneensa loukatuksi sen vuoksi, että tasa-arvoisen kohtelun periaatetta ei ole noudatettu, voi esittää vaatimuksensa tuomioistuimessa mahdollisesti ensin saatettuaan asian muun toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi.

7 artikla

1. Tämä direktiivi ei rajoita jäsenvaltioiden oikeutta jättää sen soveltamisalan ulkopuolelle:

- a) eläkeiän määrittelyä vanhuus- ja työeläkkeen myöntämiseksi sekä sen mahdollisia vaikutuksia muihin etuuksiin;
- b) lapsia kasvattaneille henkilöille myönnettäviä, vanhuuseläkejärjestelmään kuuluvia etuuksia; oikeutta etuuksiin jaksoilta, joiden aikana työnteko on ollut keskeytyneenä lasten kasvattamisen vuoksi;
- c) vanhuus- tai työkyvyttömyysetuuksien myöntämistä vaimon johdettujen oikeuksien nojalla;

d) pitkäaikaiseen työkyvyttömyyteen, vanhuuteen, työtapatuumaan tai ammatitautiin perustuvien lisien myöntämistä elatuksesta riippuvaiselle vaimolle;

e) seurauksia, jotka johtuvat siitä, että ennen tämän direktiivin antamista on käytetty valintamahdollisuutta, josta seuraa, että lakisääteiseen järjestelmään kuuluvia oikeuksia ei saada tai että lakisääteiseen järjestelmään kuuluviin velvoitteisiin ei sitouduta.

2. Jäsenvaltioiden on säännöllisesti tarkasteltava 1 kohdan mukaisesti soveltamisalan ulkopuolelle jätettyjä kysymyksiä arvioidakseen, onko niiden pysyttäminen soveltamisalan ulkopuolella niissä tapahtuneen sosiaalisen kehityksen kannalta perusteltua.

8 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan kuuden vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, myös 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti toteutetut toimenpiteet, kirjallisina komissiolle.

Niiden on ilmoitettava komissiolle seikoista, joiden vuoksi 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kysymyksiä koskevia voimassa olevia säännöksiä pysytetään, sekä mahdollisuuksista arvioida niitä myöhemmin.

9 artikla

Seitsemän vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta jäsenvaltioiden on annettava komissiolle kaikki tiedot, jotka se tarvitsee voidakseen laatia tämän direktiivin soveltamisesta neuvostolle annettavan kertomuksen ja tehdä ehdotuksia tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttamisen mahdollisesti edellyttämiksi jatkotoimenpiteiksi.

10 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 19 päivänä joulukuuta 1978.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H.D. GENSCHER

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 24 päivänä heinäkuuta 1986,
miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttamisesta ammatillisissa
sosiaaliturvajärjestelmissä**

(86/378/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen mukaan jokaisen jäsenvaltion on varmistettava, että miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaatetta noudatetaan; 'palkalla' tulisi tarkoittaa tavallista perus- tai vähimmäispalkkaa ja muuta korvausta, jonka työntekijä välittömästi tai välillisesti saa työnantajaltaan työn tai tehtävän johdosta rahana tai luontoisetuna,

vaikka samapalkkaisuuden periaate koskee sellaisenaan tapauksia, joissa syrjintä voidaan todeta yksinomaan tasa-arvoisen kohtelun ja samapalkkaisuuden pohjalta, on myös tapauksia, joissa tämän periaatteen soveltaminen edellyttää lisätoimenpiteitä sen tarkemman soveltamisalan määrittelemiseksi,

miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttamisesta mahdollisuuksissa työhön, ammatilliseen koulutukseen

ja uralla etenemiseen sekä työoloissa 9 päivänä helmikuuta 1976 annetun neuvoston direktiivin 76/207/ETY⁽⁴⁾ 1 artiklan 2 kohdan mukaan, jotta varmistetaan tasa-arvoisen kohtelun periaatteen asteittainen toteuttaminen sosiaaliturvaa koskeissa kysymyksissä, neuvosto antaa komission ehdotuksesta säännökset sen sisällöstä, soveltamisalasta ja järjestelyistä sen soveltamiseksi; neuvosto on antanut tätä varten 19 päivänä joulukuuta 1978 direktiivin 79/7/ETY⁽⁵⁾ tasa-arvoisen kohtelun asteittaisesta toteuttamisesta sosiaaliturvaa koskeissa kysymyksissä,

direktiivin 79/7/ETY 3 artiklan 3 kohdan mukaan, jotta varmistetaan tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttaminen ammatillisissa sosiaaliturvajärjestelmissä, neuvosto antaa komission ehdotuksesta säännökset sen sisällöstä, soveltamisalasta ja järjestelyistä sen soveltamiseksi,

tasa-arvoisen kohtelun periaate olisi toteutettava niissä ammatillisissa sosiaaliturvajärjestelmissä, jotka antavat turvaa direktiivin 79/7/ETY 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tapausten varalta taikka jotka antavat työntekijöille muita perustamissopimuksessa tarkoitettuja korvauksia joko rahana tai luontoisetuina, ja

tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttaminen ei estä soveltamasta naisten suojelua äitiyden perusteella koskevia säännöksiä,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 134, 21.5.1983, s. 7

⁽²⁾ EYVL N:o C 117, 30.4.1984, s. 169

⁽³⁾ EYVL N:o C 35, 9.2.1984, s. 7

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 39, 14.2.1976, s. 40

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 6, 10.1.1979, s. 24

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tämän direktiivin tarkoituksena on toteuttaa ammatillisissa sosiaaliturvajärjestelmissä miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaate, jäljempänä 'tasa-arvoisen kohtelun periaate'.

2 artikla

1. 'Ammatillisilla sosiaaliturvajärjestelmillä' tarkoitetaan järjestelmiä, joita direktiivi 79/7/ETY ei koske ja joiden tarkoituksena on antaa palkansaajille ja itsenäisille ammatinharjoittajille yrityksessä tai yritysryhmässä, taloudellisen toiminnan alueella tai ammattialalla tai ammattialojen ryhmässä etuudet, jotka täydentävät lakisääteisiin sosiaaliturvajärjestelmiin kuuluvia etuuksia tai korvaavat ne, riippumatta siitä, onko näiden järjestelmien piiriin kuuluminen pakollista tai vapaaehtoista.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta:

- a) yksittäisiin sopimuksiin;
- b) järjestelmiin, joissa on vain yksi jäsen;
- c) palkansaajien osalta sellaisiin vakuutus sopimuksiin, joissa työnantaja ei ole osapuolena;
- d) ammatillisten järjestelmien valinnaisiin määräyksiin, joita tarjotaan jäsenille yksilöllisesti takaamaan
 - joko lisäetuuksia tai
 - mahdollisuus päättää päivästä, jona tavalliset etuudet alkavat, tai valita useista etuuksista.

3 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan työtä tekevään väestöön, mukaan lukien itsenäiset ammatinharjoittajat ja henkilöt, joiden työnteko on keskeytynyt sairauden, synnytyksen, tapaturman tai muunlaisen kuin vapaaehtoisen työttömyyden vuoksi, sekä työnhakijat, sekä eläkkeellä oleviin ja työkyvyttömiin työntekijöihin.

4 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan:

- a) ammatillisiin järjestelmiin, jotka antavat turvaa seuraavien tapausten varalta:
 - sairaus,
 - työkyvyttömyys,
 - vanhuus, varhaiseläkkeelle siirtyminen mukaan lukien,
 - työtapaturmat ja ammattitaudit,
 - työttömyys;
- b) ammatillisiin järjestelmiin, jotka antavat sosiaalisia etuuksia joko rahana tai luontoisetuina, ja etenkin jälkeensä jääneiden etuuksia ja perhe-etuuksia, jos näitä myönnetään

työntekijöille ja ne ovat siten työnantajan työntekijälle työn tai tehtävän johdosta suorittamaa korvausta.

5 artikla

1. Seuraavissa säännöksissä säädetyn edellytyksin tasa-arvoisen kohtelun periaatteella tarkoitetaan, että minkäänlaista sukupuoleen perustuvaa syrjintää ei saa esiintyä etenkin siviilisäädyn tai perheaseman perusteella eikä varsinkaan, jos kysymyksessä on:

- järjestelmien soveltamisala tai niiden piiriin pääsemisen edellytykset;
- velvollisuus osallistua rahoitukseen tai maksuosuuksien laskentaperusteet;
- etuuksien laskentaperusteet, aviopuolisosta ja huollettavista johtuvat lisäetuedet mukaan lukien, taikka etuuksiin olevan oikeuden kestoa ja jatkumista koskevat edellytykset.

2. Tasa-arvoisen kohtelun periaate ei estä soveltamasta naisten suojelua äitiyden perusteella koskevia säännöksiä.

6 artikla

1. Tasa-arvoisen kohtelun periaatteen vastaisiin säännöksiin kuuluvat ne, jotka välittömästi tai välillisesti perustuvat sukupuoleen, etenkin siviilisäätöön tai perheasemaan, ja joilla:

- a) määritellään henkilöt, jotka voivat kuulua ammatillisen järjestelmän piiriin;
- b) säädetään ammatillisen järjestelmän piiriin kuulumisen pakollisuudesta tai vapaaehtoisuudesta;
- c) vahvistetaan erilaiset, ammatillisen järjestelmän mukaisten etuuksien saamisen edellytyksenä olevat ikää taikka työsuhteen tai jäsenyyden vähimmäiskestoja koskevat säännöt;
- d) muissa kuin h ja i alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa vahvistetaan erilaiset säännöt maksuosuuksien suorittamisesta takaisin silloin, kun työntekijä lähtee järjestelmän piiristä ennen kuin hän on täyttänyt ne ehdot, jotka antavat hänelle oikeuden tulleihin pitkäaikaisetuuksiin;
- e) asetetaan eri sukupuolille erilaiset etuuksien myöntämistä tai rajoittamista koskevat ehdot;
- f) vahvistetaan erilaiset eläkeiät;
- g) evätään oikeuksien jatkuminen tai saaminen lakisääteisen tai sopimukseen perustuvan ja työnantajan maksaman äitiysloman tai perheasiaan perustuvan loman aikana;
- h) asetetaan erilaiset tasot etuuksille muissa kuin sellaisissa tapauksissa, joissa on tarpeen ottaa huomioon sukupuolen mukaan erilaiset vakuutusmatemaattiset tekijät niissä etuuksissa, jotka määräytyvät maksuosuuksien mukaan;

i) asetetaan erilaiset tasot työntekijöiden maksuosuuksille;

asetetaan erilaiset tasot työnantajan maksuosuuksille niissä tapauksissa, joissa etuudet määräytyvät maksuosuuksien mukaan, eikä kysymyksessä ole pyrkimys näiden etuuksien määrien yhtäläistämiseen;

j) muissa kuin h ja i alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa asetetaan erilaiset ehdot tai vain toiseen sukupuoleen sovellettavat ehdot, jotka koskevat järjestelmän piiristä lähtevällä työntekijällä tuleviin etuuksiin olevan oikeuden takaamista tai jatkamista.

2. Jos tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien etuuksien myöntäminen on järjestelmän johtojen harkinnassa, niiden on noudatettava tasa-arvoisen kohtelun periaatetta.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että:

- a) tasa-arvoisen kohtelun periaatteen vastaiset lakisääteisten kollektiivisten sopimusten, yritysten sisäisten sääntöjen tai muiden ammatillisiin järjestelmiin liittyvien järjestelyiden määräykset ovat mitättömiä tai voidaan julistaa mitättömiksi taikka niitä voidaan muuttaa;
- b) sellaisia määräyksiä sisältäviä järjestelmiä ei voida hyväksyä tai laajentaa hallinnollisin toimenpitein.

8 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tasa-arvoisen kohtelun periaatteen vastaiset ammatillisia järjestelmiä koskevat säännökset muutetaan 1 päivään tammikuuta 1993 mennessä.

2. Tämän direktiivin estämättä oikeuksiin ja velvoitteisiin, jotka liittyvät ammatillisen järjestelmän jäsenyyteen ennen järjestelmän muuttamista, saadaan edelleen soveltaa ennen sen muuttamista voimassa ollutta järjestelmää koskevia säännöksiä.

9 artikla

Jäsenvaltiot voivat lykätä tasa-arvoisen kohtelun periaatteen pakollista soveltamista tapauksissa, jotka koskevat:

- a) eläkeiän määrittelyä vanhuus- tai työeläkkeen myöntämiseksi sekä tästä muihin etuuksiin mahdollisesti aiheutuvia vaikutuksia;
- siihen asti, kunnes vastaava tasa-arvo saavutetaan lakisääteissä järjestelmissä; taikka

- enintään siihen asti, kunnes direktiivillä säädetään tällaisesta tasa-arvosta;

b) jälkeensä jääneille suoritettavia eläkkeitä siihen asti, kunnes direktiivillä säädetään tasa-arvoisen kohtelun periaate tässä suhteessa noudatettavaksi lakisääteissä sosiaaliturvajärjestelmissä;

c) edellä 6 artiklan 1 kohdan i alakohdan ensimmäisen alakohdan soveltamista erilaisten vakuutusmatemaattisten tekijöiden huomioon ottamiseksi enintään 13 vuoden ajan tämän direktiivin tiedoksi antamisesta.

10 artikla

Jäsenvaltioiden on kansallisissa oikeusjärjestyksissään toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta jokainen, joka katsoo joutuneensa loukatuksi sen vuoksi, että tasa-arvoisen kohtelun periaatetta ei ole noudatettu, voi esittää vaatimuksensa tuomioistuimessa mahdollisesti ensin saatettuaan asian muun toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi.

11 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet työntekijöiden suojaamiseksi palvelussuhteen lakkauttamiselta, joka on työnantajan vastatoimi tasa-arvoisen kohtelun periaatteen noudattamiseksi tehtyyn yrityksen sisäiseen valitukseen tai vireille pantuun oikeudelliseen menettelyyn.

12 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan kolmen vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta⁽¹⁾. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on viiden vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta toimitettava komissiolle kaikki tiedot, jotka se tarvitsee voidakseen laatia tämän direktiivin soveltamisesta neuvostolle annettavan kertomuksen.

13 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 24 päivänä heinäkuuta 1986.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. CLARK

⁽¹⁾ Tämä direktiivi on annettu tiedoksi jäsenvaltioille 30 päivänä heinäkuuta 1986.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 11 päivänä joulukuuta 1986,
miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltamisesta itsenäisiin
ammattinharjoittajiin, maatalousalalla toimivat ammattin harjoittajat mukaan lukien, ja
itsenäisinä ammattinharjoittajina toimivien naisten suojeluun raskauden ja synnytyksen
perusteella**

(86/613/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

naisten yhtäläisten mahdollisuuksien edistämisestä 12 päivänä heinäkuuta 1982 annetussa neuvoston päätöslauselmassa⁽⁴⁾ on hyväksytty ne yleistavoitteet, jotka sisältyivät komission tiedonantoon yhteisön uudesta toimintaohjelmasta toimenpiteiksi naisten yhtäläisten mahdollisuuksien edistämisessä (1982 - 1985), ja siinä on ilmaistu halu toteuttaa tarvittavat toimenpiteet niiden saavuttamiseksi,

edellä tarkoitetun ohjelman toimenpidekohta 5 koskee tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltamista itsenäisinä ammattinharjoittajina toimiviin naisiin ja maatalousalalla toimiviin naisiin,

perustamissopimuksen 119 artiklassa tarkoitettu miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaatteen toteuttaminen on olennainen osa yhteismarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa,

neuvosto on 10 päivänä helmikuuta 1975 antanut direktiivin 75/117/ETY⁽⁵⁾ miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaatteen soveltamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä,

miesten ja naisten tasa-arvoisesta kohtelusta muissa kysymyksissä neuvosto on 9 päivänä helmikuuta 1976 antanut direktiivin 76/207/ETY⁽⁶⁾ miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun toteuttamisesta mahdollisuuksissa työhön, ammatilliseen

koulutukseen ja uralla etenemiseen sekä työoloissa, ja 19 päivänä joulukuuta 1978 direktiivin 79/7/ETY⁽⁷⁾ miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen asteittaisesta toteuttamisesta sosiaaliturvaa koskevista kysymyksistä,

itsenäisinä ammattinharjoittajina toimivien ja samassa toiminnassa mukana olevien aviopuolisoitten osalta tasa-arvoisen kohtelun periaate olisi toteutettava antamalla yksityiskohtaiset, näiden henkilöiden erityistilannetta vastaavat säännökset,

jäsenvaltioiden välillä on tällä alalla edelleen eroja, ja tämän vuoksi on välttämätöntä lähentää tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltamista koskevia kansallisia säännöksiä,

eräissä suhteissa perustamissopimuksessa ei ole määräyksiä riittävästä toimivallasta tarvittaviin erityistoimiin, ja

tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttaminen ei rajoita toimenpiteitä naisten suojelemiseksi raskauden ja synnytyksen perusteella,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I JAKSO

Tavoitteet ja soveltamisala

1 artikla

Tämän direktiivin tarkoituksena on seuraavien säännösten mukaisesti varmistaa, että direktiivien 76/207/ETY ja 79/7/ETY soveltamisalan ulkopuolella olevissa kysymyksissä miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatetta sovelletaan jäsenvaltioissa itsenäisiin ammattinharjoittajiin ja niihin, jotka avustavat tällaisen ammattin harjoittamisessa.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 113, 27.4.1984, s. 4

⁽²⁾ EYVL N:o C 172, 2.7.1984, s. 90

⁽³⁾ EYVL N:o C 343, 24.12.1984, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 186, 21.7.1982, s. 3

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 45, 19.2.1975, s. 19

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 39, 14.2.1975, s. 40

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 6, 10.1.1979, s. 24

2 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan:

- a) itsenäisiin ammatinharjoittajiin, joilla tarkoitetaan kaikkia kansallisessa lainsäädännössä säädetyllä tavalla omaan lukuunsa ansiotoimintaa harjoittavia henkilöitä, myös maanviljelijöitä ja vapaiden ammattien harjoittajia;
- b) heidän aviopuolisoihinsa, jotka eivät ole työsuhteessa tai osakkaita, mutta osallistuvat säännöllisesti ja kansallisessa lainsäädännössä säädetyllä tavalla itsenäisen ammatinharjoittajan toimintaan samoja tai täydentäviä tehtäviä suorittaen.

3 artikla

Tässä direktiivissä tasa-arvoisen kohtelun periaatteella tarkoitetaan, että minkäänlaista sukupuoleen perustuvaa syrjintää ei esiinny välittömästi tai välillisesti etenään siviilissäädyn tai perheeseaman perusteella.

II JAKSO

Itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivien miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelu – itsenäisen ammatinharjoittajan asemaa vailla olevan aviopuolison asema – itsenäisen ammatinharjoittajan vaimon suojelu raskauden ja synnytyksen perusteella

4 artikla

Itsenäisten ammatinharjoittajien osalta jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että direktiivissä 76/207/ETY tarkoitettua tasa-arvoisen kohtelun periaatteen vastaisia säännöksiä ei ole varsinkaan yrityksen perustamista, varustamista tai laajentamista taikka muussa muodossa harjoitettavaan itsenäiseen ammattiin ryhtymistä tai tällaisen toiminnan laajentamista koskevilta osin, taloudelliset helpotukset mukaan lukien.

5 artikla

Siltä osin kuin on kysymys muista kuin mahdollisuuksia tiettyyn toimintaan koskevista erityisistä edellytyksistä, joita sovelletaan kumpaankin sukupuoleen yhtäläisesti, jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että edellytykset aviopuolisoiden välisen yhtiön perustamiseksi eivät ole ankarammat kuin niiden henkilöiden välisen yhtiön perustamisen edellytykset, jotka eivät ole keskenään avioliitossa.

6 artikla

Jos jäsenvaltiossa on maksuosuuksien rahoitettava sosiaaliturvajärjestelmä itsenäisille ammatinharjoittajille, jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta ne 2 artiklan b alakohdassa tarkoitettujen aviopuolisoiden, jotka eivät kuulu itsenäisen ammatinharjoittajan sosiaaliturvajärjestelmän piiriin, voivat vapaaehtoisesti maksuosuuksiin liittyä johonkin sosiaaliturvajärjestelmään.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on tutkittava, millä edellytyksillä 2 artiklan b alakohdassa tarkoitettujen aviopuolisoiden työn tunnustamista voidaan tehostaa, ja tutkimuksen perusteella arvioitava sopivat keinot tällaisen tunnustamisen tehostamiseksi.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on tutkittava, onko ja millä edellytyksillä itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivilla naisilla ja itsenäisten ammatinharjoittajien vaimoilla raskaudesta ja synnytyksestä johtuvan ammattitoiminnan keskeytymisen aikana:

- mahdollisuus saada väliaikaista sijaisapua tai kansallisia sosiaalipalveluja; taikka
- oikeus sosiaaliturvajärjestelmästä tai jostakin muusta julkisesta sosiaalihuoltojärjestelmästä maksettaviin rahoituksiin.

III JAKSO

Yleiset säännökset ja loppusäännökset

9 artikla

Jäsenvaltioiden on kansallisissa oikeusjärjestyksissään toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta jokainen, joka katsoo joutuneensa loukatuksi sen vuoksi, että tasa-arvoisen kohtelun periaatetta ei ole noudatettu itsenäisen ammatinharjoittamisen yhteydessä, voi esittää vaatimuksensa tuomioistuimessa mahdollisesti ensin saatettuaan asian muun toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi.

10 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että tämän direktiivin noudattamiseksi annetut säännökset sekä jo voimassa olevat asiaa koskevat säännökset saatetaan itsenäisiä ammatinharjoittajia edustavien elinten ja ammatillisten oppilaitosten tietoon.

11 artikla

Neuvosto tarkastelee komission ehdotuksesta tätä direktiiviä uudestaan 1 päivään heinäkuuta 1993 mennessä.

12 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 1989.

Jos jäsenvaltion kuitenkin on tämän direktiivin 5 artiklan noudattamiseksi muutettava aviopuolisoiden oikeuksia ja velvollisuuksia koskevaa lainsäädäntöään, määräpäivä 5 artiklan noudattamiseksi on tämän jäsenvaltion osalta 30 päivä kesäkuuta 1991.

2. Jäsenvaltioiden on viipymättä ilmoitettava komissiolle tämän direktiivin noudattamiseksi toteutetuista toimenpiteistä.

13 artikla

Jäsenvaltioiden on viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 1991 annettava komissiolle kaikki tiedot, jotka se tarvitsee voidakseen laatia tämän direktiivin soveltamisesta neuvostolle annettavan kertomuksen.

14 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 11 päivänä joulukuuta 1986.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. CLARKE

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 17 päivänä helmikuuta 1975,
työntekijöiden joukkovähentämistä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä**

(75/129/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

on tärkeää antaa työntekijöille nykyistä parempi suoja joukkovähentämistilanteessa ja samalla ottaa huomioon tasapainoisen taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen tarve yhteisössä,

lisääntyvästä lähenemisestä huolimatta on yhä eroavuuksia yhteisön jäsenvaltioiden voimassa olevassa lainsäädännössä, joka koskee tällaiseen vähentämiseen liittyviä käytännön järjestelyjä, vähentämisessä noudatettavaa menettelyä ja vähentämisestä työntekijöille aiheutuvien seurausten lieventämiseksi tarkoitettuja toimenpiteitä,

nämä erot voivat välittömästi vaikuttaa yhteismarkkinoiden toimintaan,

sosiaalisesta toimintaohjelmasta 21 päivänä tammikuuta 1974 annetussa neuvoston päätöslauselmassa⁽³⁾ on määräykset joukkovähentämistä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annettavasta direktiivistä, ja

tätä lainsäädäntöä on sen vuoksi tarpeen lähentää samalla oloja kohentaen perustamissopimuksen 117 artiklassa tarkoitettulla tavalla,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I JAKSO

Määritelmät ja soveltamisala

1 artikla

1. Tässä direktiivissä:

a) 'joukkovähentämisellä' tarkoitetaan työnantajan toimeenpanemia irtisanomisia yhdestä tai useammasta syystä, joka

⁽¹⁾ EYVL N:o C 19, 12.4.1973, s. 10

⁽²⁾ EYVL N:o C 100, 22.11.1973, s. 11

⁽³⁾ EYVL N:o C 13, 12.2.1974, s. 1

ei liity yksittäisiin työntekijöihin, kun vähentäminen koskee jäsenvaltion valinnan mukaan määrää, joka on:

– joko 30 päivän aikana

1) vähintään 10 yrityksissä, jotka tavallisesti työllistävät enemmän kuin 20 mutta vähemmän kuin 100 työntekijää,

2) vähintään 10 prosenttia työntekijöistä yrityksissä, jotka tavallisesti työllistävät vähintään 100 mutta vähemmän kuin 300 työntekijää,

3) vähintään 30 yrityksissä, jotka tavallisesti työllistävät vähintään 300 työntekijää,

– tai 90 päivän aikana vähintään 20 kyseisen yrityksen tavallisesti työllistämien työntekijöiden määrästä riippumatta;

b) 'työntekijöiden edustajilla' tarkoitetaan niitä, jotka jäsenvaltion lainsäädännön tai käytännön mukaan edustavat työntekijöitä.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta:

a) määräajaksi tai tiettyjä tehtäviä varten tehtyihin sopimuksiin liittyvään joukkovähentämiseen, jollei vähentäminen tapahdu ennen määräajan päättymistä tai tehtävien loppuun suorittamista;

b) julkisyhteisöjen tai julkisoikeudellisten laitosten (tai niissä jäsenvaltioissa, joissa tätä käsitettä ei tunneta, näitä vastaavien laitosten) palveluksessa oleviin työntekijöihin;

c) merialusten miehistöihin;

d) työntekijöihin, jos liikkeen toiminta päättyy tuomioistuimen päätöksen johdosta.

II JAKSO

Neuvottelumenettely

2 artikla

1. Kun työnantaja harkitsee työntekijöiden joukkovähentämistä, työnantajan on aloitettava neuvottelut työntekijöiden edustajien kanssa sopimukseen pääsemiseksi.

2. Näissä neuvotteluissa on käsiteltävä ainakin tapoja ja keinoja joukkovähentämisen välttämiseksi tai sen kohteena olevien työntekijöiden määrän rajoittamiseksi sekä joukkovähentämisen seurausten lieventämistä.

3. Jotta työntekijöiden edustajilla on mahdollisuus tehdä ehdotuksia asian ratkaisemiseksi, työnantajan on annettava heille kaikki tarvittavat tiedot ja aina ilmoitettava kirjallisesti vähentämisen syyt, vähennettävien työntekijöiden määrä, tavallisesti työllistettyjen työntekijöiden määrä ja aika, jonka kuluessa vähentäminen on määrä toteuttaa.

Työnantajan on toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle jäljennös kaikista edellisessä alakohdassa tarkoitetuista kirjallisista ilmoituksista.

III JAKSO

Joukkovähentämismenettely

3 artikla

1. Työnantajan on kirjallisesti ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle kaikista suunnitelluista joukkovähentämisistä.

Ilmoituksessa on oltava kaikki suunniteltua joukkovähentämistä ja 2 artiklassa tarkoitettuja työntekijöiden edustajien kanssa käytäviä neuvotteluja koskevat tarvittavat tiedot ja erityisesti vähentämisen syyt, vähennettävien työntekijöiden määrä, tavallisesti työllistettyjen työntekijöiden määrä ja aika, jonka kuluessa vähentäminen on määrä toteuttaa.

2. Työnantajan on toimitettava työntekijöiden edustajille jäljennös 1 kohdassa tarkoitetusta ilmoituksesta.

Työntekijöiden edustajat voivat lähettää mahdolliset huomautuksensa toimivaltaiselle viranomaiselle.

4 artikla

1. Suunniteltua joukkovähentämistä, josta on ilmoitettu toimivaltaiselle viranomaiselle, ei saa toteuttaa ennen kuin on kulunut 30 päivää 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta ilmoituksesta eikä noudattamatta säännöksiä, jotka koskevat irtisanomiseen liittyviä yksilökohtaisia oikeuksia.

Jäsenvaltio voi antaa toimivaltaiselle viranomaiselle valtuudet lyhentää edellisessä alakohdassa mainittua aikaa.

2. Toimivaltaisen viranomaisen on käytettävä 1 kohdassa tarkoitettu aika pyrkien ratkaisemaan suunnitellusta joukkovähentämisestä aiheutuvat ongelmat.

3. Jos 1 kohdassa tarkoitettu alkuperäinen määräaika on lyhyempi kuin 60 päivää, jäsenvaltio voi antaa toimivaltaiselle viranomaiselle valtuudet pidentää sen 60 päiväksi ilmoituksesta lukien, jos on todennäköistä, että suunnitellusta joukkovähentämisestä aiheutuvia ongelmia ei kyetä ratkaisemaan alkuperäisessä määräajassa.

Jäsenvaltio voi antaa toimivaltaiselle viranomaiselle edellä säädettyä laajemmatkin valtuudet pidentämiseen.

Työnantajalle on ilmoitettava pidennyksestä ja sen perusteista ennen 1 kohdassa tarkoitettua alkuperäisen määräajan päättymistä.

IV JAKSO

Loppusäännökset

5 artikla

Tällä direktiivillä ei estetä jäsenvaltioita soveltamasta tai antamasta lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä, jotka ovat työntekijöille edullisempia kuin tässä direktiivissä säädetään.

6 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan kahden vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta, ja niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuista kysymyksistä antamansa lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kirjallisina komissiolle.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on kahden vuoden kuluessa 6 artiklassa tarkoitettua kahden vuoden määräajan päättymisestä annettava komissiolle kaikki asiaa koskevat tiedot, jotka komissio tarvitsee laatiakseen tämän direktiivin soveltamisesta neuvostolle annettavan kertomuksen.

8 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 17 päivänä helmikuuta 1975.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. RYAN

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 14 päivänä helmikuuta 1977,
työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan
luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä

(77/187/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

I JAKSO

Sovelletamisala ja määritelmät

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

1 artikla

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

1. Tätä direktiiviä sovelletaan yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovuttamiseen toiselle työnantajalle sopimukseen perustuvan luovutuksen taikka sulautumisen kautta.

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

2. Tätä direktiiviä sovelletaan, mikäli luovutettava yritys tai liike taikka liiketoiminnan osa sijaitsee alueella, jolla perustamissopimusta sovelletaan.

sekä katsoo, että

3. Tätä direktiiviä ei sovelleta merialuksiin.

taloudelliset suuntauksat tuovat mukanaan sekä kansallisella tasolla että yhteisön tasolla yritysraakenteen muutoksia yritysten tai liikkeiden taikka liiketoiminnan osien siirtyessä työnantajalta toiselle sopimukseen perustuvien luovutusten taikka sulautumisten kautta,

on tarpeen huolehtia työntekijöiden suojasta sen varmistamiseksi, että heidän oikeutensa turvataan, kun työnantaja vaihtuu,

2 artikla

Tässä direktiivissä:

jäsenvaltioissa on edelleen eroja työntekijöiden suojan laajuudessa, ja näitä eroja tulisi vähentää,

a) 'luovuttajalla' tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen luovutuksen vuoksi lakkaa olemasta työnantaja yrityksessä, liikkeessä tai liiketoiminnan osassa;

nämä erot voivat välittömästi vaikuttaa yhteismarkkinoiden toimintaan, ja

b) 'luovutuksensaajalla' tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, josta 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen luovutuksen vuoksi tulee yrityksessä, liikkeessä tai liiketoiminnan osassa työnantaja;

tämän alan lainsäädäntöä on sen vuoksi tarpeen lähentää samalla oloja kohentaen perustamissopimuksen 117 artiklassa tarkoitettulla tavalla,

c) 'työntekijöiden edustajilla' tarkoitetaan niitä, jotka jäsenvaltion lainsäädännön tai käytännön mukaan edustavat työntekijöitä, lukuun ottamatta sellaisia yhtiöiden hallinto-, johto- tai valvontaelinten jäseniä, jotka joissakin jäsenvaltioissa edustavat työntekijöitä.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 95, 28.4.1975, s. 17

⁽²⁾ EYVL N:o C 255, 7.11.1975, s. 25

II JAKSO

Työntekijöiden oikeuksien turvaaminen

3 artikla

1. Ne luovuttajan oikeudet ja velvollisuudet, jotka johtuvat 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun luovutuksen tapahtuessa voimassa olleesta työsopimuksesta tai työsuhteesta, siirtyvät tällaisen luovutuksen vuoksi luovutuksensaajalle.

Jäsenvaltiot voivat säätää, että luovuttaja on 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun luovutuksen jälkeen luovutuksensaajan ohella edelleen vastuussa työsopimuksesta tai työsuhteesta johtuvista velvollisuuksista.

2. Edellä 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun luovutuksen jälkeen luovutuksensaajan on noudatettava kollektiivisen sopimuksen määräyksiä ja ehtoja kollektiivisen sopimuksen mukaan luovuttajaan sovelletuin edellytyksin, kunnes kollektiivinen sopimus lakkaa olemasta voimassa taikka uusi kollektiivinen sopimus tulee voimaan tai sitä aletaan soveltaa.

Jäsenvaltiot voivat rajoittaa tällaisten määräysten ja ehtojen noudattamisaikaa niin, että se on kuitenkin vähintään yksi vuosi.

3. Mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, ei koske työntekijöiden oikeutta jäsenvaltion lakisääteisen sosiaaliturvajärjestelmän ulkopuolella olevan, yhtiön tai yhtä useamman yhtiön yhteisen lisäeläkejärjestelmän mukaisiin vanhuus- tai työkyvyttömyysetuuksiin taikka jälkeenjääneiden etuuksiin.

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet työntekijöiden ja sellaisten henkilöiden etujen turvaamiseksi, jotka eivät enää työskentele luovuttajan liikkeessä 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun luovutuksen tapahtuessa, siltä osin kuin on kyse heidän välittömistä tai tulevaisuuteen kohdistuvista oikeuksistaan tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen lisäeläkejärjestelmien mukaisiin vanhuusetuuksiin ja jälkeenjääneille suoritettaviin etuuksiin.

4 artikla

1. Yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovutus ei sellaisenaan ole peruste, jota luovuttaja tai luovutuksensaaja voi käyttää irtisanomiseen. Tämä säännös ei estä irtisanomisia työvoiman muutoksiin johtavista taloudellisista, teknisistä tai organisatorisista syistä.

Jäsenvaltiot voivat säätää, että ensimmäistä alakohtaa ei sovelleta joihinkin erityisiin työntekijäryhmiin, joita irtisanomissuoja ei jäsenvaltion lainsäädännön tai käytännön mukaan koske.

2. Jos työsopimus tai työsuhde päättyy sen vuoksi, että 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu luovutuksesta seuraa olennainen työolojen muutos työntekijän vahingoksi, työnantajan katsotaan olevan vastuussa työsopimuksen tai työsuhteen päättymisestä.

5 artikla

1. Jos liike säilyttää itsenäisyytensä, niiden työntekijöiden edustajat tai edustus, joita 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu luovutus koskee, säilyttävät jäsenvaltion lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisen asemansa ja niiden mukaiset tehtävänsä.

Mitä ensimmäisessä alakohdassa säädetään, ei sovelleta, jos jäsenvaltion lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten tai käytännön mukaiset edellytykset työntekijöiden edustajien uudelleen nimeämiselle tai työntekijöiden edustuksen uudelleen järjestämiselle on täytetty.

2. Jos niiden työntekijöiden edustajien toimikausi, joita 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu luovutus koskee, luovutuksen seurauksena päättyy, edustajat saavat edelleen jäsenvaltion lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten tai käytännön mukaista suojaa.

III JAKSO

Tietojen antaminen ja neuvottelu

6 artikla

1. Luovuttajan ja luovutuksensaajan on ilmoitettava niiden työntekijöidensä edustajille, joita 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu luovutus koskee:

- luovutuksen aiheet;
- luovutuksesta työntekijöille aiheutuvat oikeudelliset, taloudelliset ja sosiaaliset seuraukset;
- suunnitellut, työntekijöitä koskevat toimenpiteet.

Luovuttajan on annettava nämä tiedot työntekijöidensä edustajille hyvissä ajoin ennen luovutuksen toteuttamista.

Luovutuksensaajan on annettava nämä tiedot työntekijöidensä edustajille hyvissä ajoin ja joka tapauksessa ennen kuin luovutus välittömästi vaikuttaa työntekijöiden työoloihin ja työllisyyteen.

2. Jos luovuttaja tai luovutuksensaaja aikoo toteuttaa työntekijöitään koskevia toimenpiteitä, hänen on hyvissä ajoin neuvoteltava työntekijöiden edustajien kanssa tällaisista toimenpiteistä sopimuksen aikaan saamiseksi.

3. Jäsenvaltiot, joiden lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten mukaan työntekijöiden edustajat voivat pyytää välityslautakunnalta päätöstä työntekijöitä koskevista toimenpiteistä, voivat rajoittaa 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut velvollisuudet koskemaan tapauksia, joissa luovutus toteutuessaan merkitsee liikkeessä sellaisia muutoksia, jotka ovat omiaan aiheuttamaan vakavaa haittaa lukuisille työntekijöille.

Annettavien tietojen sekä neuvottelumenettelyn tulee koskea ainakin suunniteltuja, työntekijöitä koskevia toimenpiteitä.

Tiedot on annettava ja neuvottelut käytävä hyvissä ajoin ennen ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun muutoksen toteuttamista liikkeessä.

4. Jäsenvaltiot voivat rajoittaa 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitetut velvollisuudet yrityksiin ja liikkeisiin, joiden työntekijämäärä täyttää työntekijöitä edustavan kollegiaalisen elimen valintaa tai asettamista koskevat edellytykset.

5. Jäsenvaltiot voivat säätää, että yrityksessä tai liikkeessä, jossa ei ole työntekijöiden edustajia, niille työntekijöille, joita asia koskee, on etukäteen ilmoitettava, että 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu luovutus on tapahtumassa.

IV JAKSO

Loppusäännökset

7 artikla

Tällä direktiivillä ei estetä jäsenvaltioita soveltamasta tai antamasta lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä, jotka ovat työntekijöille edullisempia kuin tässä direktiivissä säädetään.

8 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan kahden vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta, ja niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuista kysymyksistä antamansa lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kirjallisina komissiolle.

9 artikla

Jäsenvaltioiden on kahden vuoden kuluessa 8 artiklassa tarkoitetun kahden vuoden määräajan päättymisestä annettava komissiolle kaikki asiaa koskevat tiedot, jotka komissio tarvitsee laatiakseen tämän direktiivin soveltamisesta neuvostolle annettavan kertomuksen.

10 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 14 päivänä helmikuuta 1977.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. SILKIN

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 20 päivänä lokakuuta 1980,
työntekijöiden suojaa työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa koskevan jäsenvaltioiden
lainsäädännön lähentämisestä**

(80/987/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

ottaen huomioon tasapainoisen taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen tarve yhteisössä, on tarpeen antaa säännöksiä työntekijöiden suojasta heidän työnantajansa maksukyvyttömyystilanteessa erityisesti heidän maksamatta olevin saataviensa suorituksen turvaamiseksi,

tässä suhteessa työntekijöiden suojan laajuudessa on jäsenvaltioiden välillä yhä eroavuuksia; olisi ponnistettava näiden erojen vähentämiseksi, sillä niillä voi olla välitön vaikutus yhteismarkkinoiden toimintaan,

tämän alan lainsäädäntöä on sen vuoksi tarpeen lähentää samalla oloja kohentaen perustamissopimuksen 117 artiklassa tarkoitettulla tavalla,

Grönlannin työmarkkinat ovat alueen maantieteellisen sijainnin ja nykyisen työpaikkarakenteen vuoksi olennaisesti erilaiset kuin yhteisön muiden alueiden työmarkkinat, ja

Helleenien tasavallasta on 1 päivänä tammikuuta 1981 määrätty Euroopan talousyhteisön jäsen Helleenien tasavallan liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehdyn asiakirjan mukaisesti, ja sen vuoksi on tarpeen ilmoittaa tämän direktiivin liitteessä otsikon "Kreikka" alla ne ryhmät, joihin kuuluvien työntekijöiden saatavat voidaan tämän direktiivin 1 artiklan 2 kohdan mukaisesti jättää direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I JAKSO

Soveltamisala ja määritelmät

1 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan työntekijöiden työsopimuksista tai työsuhteista johtuviin saataviin työnantajalta, joka on 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla maksukyvytön.

2. Jäsenvaltiot voivat poikkeuksellisesti jättää tiettyihin ryhmiin kuuluvien työntekijöiden saatavat tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle työntekijöiden työsopimuksen tai työsuhteen erityislaadun vuoksi tai sen vuoksi, että työntekijöille muulla tavoin turvataan tässä direktiivissä säädettyä vastaava suoja.

Edellä ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut työntekijäryhmät luetaan liitteessä.

3. Tätä direktiiviä ei sovelleta Grönlantiin. Tätä poikkeusta tarkastellaan uudelleen, jos alueen työpaikkarakenne kehittyy.

2 artikla

1. Tätä direktiiviä sovellettaessa työnantajaa pidetään maksukyvyttömänä:

a) jos velkojien yhteiseksi tyydyttämiseksi on pyydetty kyseisen jäsenvaltion lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisen työnantajan omaisuutta koskevan sellaisen menettelyn aloittamista, jossa 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettavat saatavat voidaan ottaa huomioon; ja

b) jos näiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaan toimivaltainen viranomainen on:

– päättänyt menettelyn aloittamisesta tai

– todennut, että työnantajan yritys tai liiketoiminta on kokonaan lopetettu ja omaisuutta on niin vähän, että menettelyn aloittaminen ei ole perusteltua.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 135, 9.6.1978, s. 2

⁽²⁾ EYVL N:o C 39, 12.2.1979, s. 26

⁽³⁾ EYVL N:o C 105, 26.4.1979, s. 15

2. Tällä direktiivillä ei vaikuteta siihen, miten kansallisessa lainsäädännössä määritellään käsitteet 'työntekijä', 'työnantaja', 'palkka', 'välitön oikeus' ja 'tulevaisuuteen kohdistuva oikeus'.

II JAKSO

Palkkaturvajärjestelmiä koskevat säännökset

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on, jollei 4 artiklasta muuta johdu, toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että palkkaturvajärjestelmät turvaavat maksun työntekijöiden työsopimuksista tai työsuhteista johtuvista maksamatta olevista palkkasaatavista tiettyä päivää edeltävältä ajalta.

2. Jäsenvaltion valinnan mukaan 1 kohdassa tarkoitettu päivä on:

- päivä, jona työnantajan maksukyvyttömyys on alkanut;
- päivä, jona kyseinen työntekijä on irtisanottu työnantajan maksukyvyttömyyden vuoksi; taikka
- päivä, jona työnantajan maksukyvyttömyys on alkanut taikka jona kyseisen työntekijän kanssa tehty työsopimus tai työsuhde on työnantajan maksukyvyttömyyden vuoksi päättynyt.

4 artikla

1. Jäsenvaltiot saavat rajoittaa palkkaturvajärjestelmien 3 artiklassa tarkoitettua vastuuta.

2. Käyttäessään 1 kohdassa tarkoitettua mahdollisuutta jäsenvaltion on:

- edellä 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettua tapauksessa varmistettava, että maksamatta olevat palkkasaatavat maksetaan työsopimuksen tai työsuhteen niiltä kolmelta viimeiseltä kuukaudelta, jotka sisältyvät työnantajan maksukyvyttömyyden alkamispäivää edeltävään kuuden kuukauden jaksoon;
- edellä 3 artiklan 2 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettua tapauksessa varmistettava, että maksamatta olevat palkkasaatavat maksetaan niiltä sitä päivää edeltäviltä työsopimuksen tai työsuhteen kolmelta viimeiseltä kuukaudelta, jona työntekijä on irtisanottu työnantajan maksukyvyttömyyden vuoksi;
- edellä 3 artiklan 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa tarkoitettua tapauksessa varmistettava, että maksamatta olevat palkkasaatavat maksetaan niiltä sitä päivää edeltäviltä työsopimuksen tai työsuhteen 18 viimeiseltä kuukau-

delta, jona työnantajan maksukyvyttömyys on alkanut tai jona työntekijän työsuhde on työnantajan maksukyvyttömyyden vuoksi päättynyt. Tällöin jäsenvaltio voi rajoittaa maksuvelvollisuutta koskeva kahdeksan viikon jakso palkkaa koskevaksi tai koskemaan palkkaa usealta lyhyeltä ajanjaksolta, jotka yhteensä ovat kahdeksan viikkoa.

3. Jotta tämän direktiivin sosiaaliset päämäärät ylittävien määrien maksamiselta vältytään, jäsenvaltiot voivat kuitenkin asettaa enimmäismäärän työntekijöiden erääntyneistä saatavista osalle vastuulle.

Tätä mahdollisuutta käyttäessään jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle, miten enimmäismäärä asetetaan.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on annettava yksityiskohtaiset säännökset palkkaturvajärjestelmien organisaatiosta, rahoituksesta ja toiminnasta erityisesti seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- a) järjestelmän käytössä olevat varat ovat työnantajan liikeomaisuudesta erillään, eikä maksukyvyttömyysmenettely koske niitä;
- b) työnantajat osallistuvat rahoitukseen, jos viranomaiset eivät vastaa siitä kokonaan;
- c) järjestelmän vastuuseen ei vaikuta se, onko velvollisuus osallistua rahoitukseen täytetty vai ei.

III JAKSO

Sosiaaliturvaa koskevat säännökset

6 artikla

Jäsenvaltiot voivat säätää, että 3, 4 ja 5 artiklaa ei sovelleta kansalliseen lakisääteiseen sosiaaliturvajärjestelmään taikka sen ulkopuolella olevaan, yhtiön tai yhtä useamman yhtiön yhteiseen lisäeläkejärjestelmään perustuviin työntekijöiden maksuosiin.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kansallisiin lakisääteisiin sosiaaliturvajärjestelmiin perustuvien vakuutuslaitoksille suoritettavien työnantajien pakollisten maksujen laiminlyönti ennen maksukyvyttömyyden alkamista ei vähennä työntekijöiden oikeutta vakuutuslaitosten myöntämiin etuuksiin siltä osin kuin työntekijöiden maksuosuudet on pidätetty palkasta.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava tarvittavien toimenpiteiden toteuttamisesta, jotta turvataan työntekijöiden sekä yrityksestä tai liiketoiminnasta työnantajan maksukyvyttömyyden alkamispäivään mennessä lähteneiden henkilöiden välittömät tai tulevaisuuteen kohdistuvat oikeudet kansallisen lakisääteisen sosiaaliturvajärjestelmän ulkopuolella olevan, yhtiön tai useamman yhtiön yhteisen lisäeläkejärjestelmän mukaisiin vanhuusetuuksiin ja jälkeenjääneiden etuuksiin.

IV JAKSO

Yleiset säännökset ja loppusäännökset

9 artikla

Tällä direktiivillä ei rajoiteta jäsenvaltioiden oikeutta soveltaa tai antaa lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, jotka ovat työntekijöille edullisempia kuin tässä direktiivissä säädetään.

10 artikla

Tällä direktiivillä ei rajoiteta jäsenvaltioiden oikeutta:

- a) toteuttaa väärinkäytösten estämiseksi tarvittavia toimenpiteitä;
- b) evätä 3 artiklassa tarkoitettua turvaa tai poistamasta 7 artiklassa tarkoitettu vastuu taikka vähentämästä niitä, jos ilmenee, että velvoitteen täyttäminen ei ole perusteltua, koska työntekijällä ja työnantajalla on sellaisia erityisiä

siteitä toisiinsa ja sellaisia yhteisiä etuja, jotka johtuvat heidän välisestään salaisesta sopimuksesta.

11 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 36 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettua kysymyksistä antamansa lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kirjallisina komissiolle.

12 artikla

Jäsenvaltioiden on 18 kuukauden kuluessa 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua 36 kuukauden määräajan päättymisestä annettava komissiolle kaikki asiaa koskevat tiedot, jotka komissio tarvitsee laatiakseen tämän direktiivin soveltamisesta neuvostolle annettavan kertomuksen.

13 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 20 päivänä lokakuuta 1980.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. SANTER

LIITE

Niiden työntekijöiden ryhmät, joiden saatavat voidaan jättää tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle 1 artiklan 2 kohdan mukaisesti

I. Työntekijät, joilla on erityislaatuinen työsopimus tai työsuhde**A. KREIKKA**

Kalastusaluksen kapteeni ja miehistön jäsenet, jos heille maksetaan palkkiona osuus aluksen voitosta tai bruttotuloista.

B. IRLANTI

1. Kotityöntekijät (henkilöt, jotka tekevät urakkatyötä kotonaan), jollei heillä ole kirjallista työsopimusta.
2. Työnantajan lähisukulaiset, joilla ei ole kirjallista työsopimusta ja joiden työ liittyy yksityistalouteen tai maatilaa, jossa työnantaja ja hänen lähisukulaisensa asuvat.
3. Henkilöt, jotka tavallisesti työskentelevät vähemmän kuin 18 tuntia viikossa yhden tai useamman työnantajan palveluksessa ja joiden pääasiallinen toimeentulo ei muodostu tuosta työstä saadusta palkasta.
4. Henkilöt, jotka ovat kausiluonteisesti, tilapäisesti tai osa-aikaisesti työssä kalastajien yhteenliittymissä.
5. Työnantajan puoliso.

C. ALANKOMAAT

Luonnollisen henkilön palveluksessa olevat kotiapulaiset, jotka työskentelevät kyseisen henkilön palveluksessa vähemmän kuin kolme päivää viikossa.

D. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

1. Kalastusaluksen kapteeni ja miehistön jäsenet, joille maksetaan palkkiona osuus aluksen voitosta ja bruttotuloista.
2. Työnantajan puoliso.

II. Muunlaisen turvan piiriin kuuluvat työntekijät**A. KREIKKA**

Merialusten miehistöt.

B. IRLANTI

1. Paikallisviranomaisen tai muun viranomaisen taikka julkista liikennettä harjoittavan yrityksen palveluksessa olevat vakituiset ja eläkkeeseen oikeutetut työntekijät.
2. "National school", "secondary school" ja "comprehensive school" -nimisten koulujen sekä opettajankoulutuslaitosten eläkkeeseen oikeutetut opettajat.
3. Valtion rahoittamien yksityisten sairaaloiden vakituiset ja eläkkeeseen oikeutetut työntekijät.

C. ITALIA

1. Palkkasaatavien turvaamista yrityksen taloudellisissa vaikeuksissa koskevassa laissa tarkoitettujen etuuksien piiriin kuuluvat työntekijät.
2. Merialusten miehistöt.

D. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

1. Rekisteröidyt telakkatyöntekijät, lukuun ottamatta niitä, jotka kokonaan tai pääasiallisesti tekevät muuta kuin telakkatyötä.
 2. Merialusten miehistöt.
-

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 2 päivänä maaliskuuta 1987,
työntekijöiden suojaa työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa koskevan jäsenvaltioiden
lainsäädännön lähentämisestä annetun direktiivin 80/987/ETY muuttamisesta
Espanjan liittymisen vuoksi**

(87/164/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon Espanjan ja Portugalin liittymissopimuksen ja erityisesti sen 2 artiklan 3 kohdan sekä liittymissopimukseen liitetyn liittymisasiakirjan ja erityisesti sen 396 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

sekä katsoo, että

direktiivin 80/987/ETY⁽¹⁾ 1 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat poikkeuksellisesti jättää tiettyihin ryhmiin kuuluvien työntekijöiden saatavat direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle työntekijöiden työsopimuksen tai työsuhteen erityislaadun perusteella,

mainitun säännöksen mukaisesti Espanjan kuningaskunta on pyytänyt, että luonnollisten henkilöiden palveluksessa olevat kotiapulaiset jätettäisiin mainitun direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle heidän työsuhteensa erityisluonteen perusteella, ja

sen vuoksi on tarpeen muuttaa direktiivin 80/987/ETY liitettä

noudattaen, mitä liittymisasiakirjan II liitteen V luvun 4 kohdassa määrätään,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiivin 80/987/ETY liitteessä olevaa I jaksoa I päivästä tammikuuta 1986 alkaen seuraavasti:

a) lisätään ilmaisun "A. KREIKKA" jälkeen seuraava:

"B. ESPANJA

Luonnollisen henkilön palveluksessa olevat kotiapulaiset";

b) tällöin B, C ja D siirtyvät C:ksi, D:ksi ja E:ksi.

2 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 2 päivänä maaliskuuta 1987.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. DE KEERSMAEKER

⁽¹⁾ EYVL N:o L 283, 28.10.1980, s. 23

1992 vp — HE 95

Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvien sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä

NIDE XIV

Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen liite XX

Liite XX Ympäristö

LIITE XX

YMPÄRISTÖ

Luettelo, josta määrätään 74 artiklassa

	Sivu	
JOHDANTO	3	III. ILMA
ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET	3	380 L 0779
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3	381 L 0857
I. YLEISTÄ	3	(1 85 I)
II. VESI	3	389 L 0427
III. ILMA	4	382 L 0884
IV. KEMIKAALIT, TEOLLISUUDEN VAA- RAT JA BIOTEKNOLOGIA	6	384 L 0360
V. JÄTE	7	385 L 0203
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	8	385 L 0580
		387 L 0217
		388 L 0609
		389 L 0369
		389 L 0429
		IV. KEMIKAALIT, TEOLLISUUDEN VAARAT JA BIOTEKNOLOGIA
		376 L 0403
		382 L 0501
		(1 85 I)
		387 L 0216
		388 L 0610
		390 L 0219
		390 L 0220
		V. JÄTE
		375 L 0439
		387 L 0101
		375 L 0442
		391 L 0156
		378 L 0176
		(382 L 0883)
		383 L 0029
		378 L 0319
		(1 79 H)
		(1 85 I)
		382 L 0883
		(1 85 I)
		384 L 0631
		385 L 0469
		386 L 0121
		386 L 0279
		386 L 0278
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN		
I. YLEISTÄ		
385 L 0337		
390 L 0313		
II. VESI		
375 L 0440		
(379 L 0869)		
376 L 0464		
379 L 0869		
381 L 0885		
(1 85 I)		
380 L 0068		
380 L 0778		
381 L 0858		
(1 85 I)		
382 L 0176		
383 L 0513		
384 L 0156		
384 L 0491		
386 L 0280		
388 L 0347		
390 L 0415		
391 L 0271		

LIITE XX

YMPÄRISTÖ

Luettelo, josta määrätään 74 artiklassa

JOHDANTO

Jos säädöksissä, joihin tässä liitteessä viitataan, on yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisia käsitteitä tai jos niissä viitataan yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisiin menettelyihin, kuten

- johdanto-osat,
- ne, joille yhteisön säädökset on osoitettu,
- viittaukset EY:n alueisiin tai kieliin,
- viittaukset EY:n jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, EY:n jäsenvaltioiden julkisiin yksiköihin, yrityksiin tai yksilöihin suhteessa toisiinsa sekä
- viittaukset tietojenanto- ja ilmoitusmenettelyihin,

noudatetaan, mitä laaja-alaisista mukautuksista tehdyssä pöytäkirjassa 1 määrätään, jollei tässä liitteessä toisin määrätä.

ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET

Tätä liitettä sovellettaessa ja pöytäkirjassa 1 olevien määräysten estämättä niissä säädöksissä, joihin viitataan, ilmaisun ”jäsenvaltio(t)” katsotaan tarkoittavan sillä asianomaisissa EY:n säädöksissä olevan merkityksen lisäksi Islantia, Itävaltaa, Liechtensteinia, Norjaa, Ruotsia, Suomea ja Sveitsiä.

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

I. YLEISTÄ

1. **385 L 0337:** Neuvoston direktiivi 85/337/ETY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1985, tiettyjen julkisten ja yksityisen hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista (EYVL N:o L 175, 5.7.1985, s. 40)

2. **390 L 0313:** Neuvoston direktiivi 90/313/ETY, annettu 7 päivänä kesäkuuta 1990, ympäristöä koskevan tiedon saannin vapaudesta (EYVL N:o L 158, 23.6.1990, s. 56)

II. VESI

3. **375 L 0440:** Neuvoston direktiivi 75/440/ETY, annettu 16 päivänä kesäkuuta 1975, jäsenvaltioissa juomaveden valmistamiseen tarkoitetun pintaveden laatuvaatimuksista (EYVL N:o L 194, 25.7.1975, s. 26), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **379 L 0869:** neuvoston direktiivi 79/869/ETY, annettu 9 päivänä lokakuuta 1979 (EYVL N:o L 271, 29.10.1979, s. 44)

4. **376 L 0464:** Neuvoston direktiivi 76/464/ETY, annettu 4 päivänä toukokuuta 1976, tiettyjen yhteisön vesiympäristöön päästettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamasta pilaantumisen (EYVL N:o L 129, 18.5.1976, s. 23)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Islanti saattaa tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen.

5. **379 L 0869:** Neuvoston direktiivi 79/869/ETY, annettu 9 päivänä lokakuuta 1979, jäsenvaltioissa sovellettavista juomaveden valmistamiseen tarkoitetun pintaveden määrittämis- ja analysointimenetelmistä sekä näytteenotto- ja analysointitiheydestä (EYVL N:o L 271, 29.10.1979, s. 44), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **381 L 0855:** neuvoston direktiivi 81/855/ETY, annettu 19 päivänä lokakuuta 1981 (EYVL N:o L 319, 7.11.1981, s. 16)

— **1 85 I:** liittymishdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 219)

6. **380 L 0068:** Neuvoston direktiivi 80/68/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1979, pohjaveden suojelemisesta tiettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamalta pilaantumiselta (EYVL N:o L 20, 26.1.1980, s. 43)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Direktiivin 14 artiklaa ei sovelleta.

7. **380 L 0778:** Neuvoston direktiivi 80/778/ETY, annettu 15 päivänä heinäkuuta 1980, juomaveden laadusta (EYVL N:o L 229, 30.8.1980, s. 11), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **381 L 0858:** neuvoston direktiivi 81/858/ETY, annettu 19 päivänä lokakuuta 1981 (EYVL N:o L 319, 7.11.1981, s. 19)

— **1 85 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 219, 397)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Direktiivin 20 artiklaa ei sovelleta.

8. **382 L 0176:** Neuvoston direktiivi 82/176/ETY, annettu 22 päivänä maaliskuuta 1982, kloorialkaalielektrolyysiteollisuuden elohopeapäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista (EYVL N:o L 81, 27.3.1982, s. 29)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Islanti saattaa tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen.

9. **383 L 0513:** Neuvoston direktiivi 83/513/ETY, annettu 26 päivänä syyskuuta 1983, kadmiumpäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista (EYVL N:o L 291, 24.10.1983, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Islanti saattaa tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen.

10. **384 L 0156:** Neuvoston direktiivi 84/156/ETY, annettu 8 päivänä maaliskuuta 1984, muiden alojen kuin kloorialkalelektrolyysiteollisuuden elohopeapäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista (EYVL N:o L 74, 17.3.1984, s. 49)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Islanti saattaa tämän direktiivin noudattami-

sen edellyttämät toimenpiteet voimaan 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen.

11. **384 L 0491:** Neuvoston direktiivi 84/491/ETY, annettu 9 päivänä lokakuuta 1984, heksakloorisykloheksaanipäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista (EYVL N:o L 274, 17.10.1984, s. 11)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Islanti saattaa tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen.

12. **386 L 0280:** Neuvoston direktiivi 86/280/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1986, direktiivin 76/464/ETY liitteen luetteloon I sisältyvien tiettyjen vaarallisten aineiden päästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista (EYVL N:o L 181, 4.7.1986, s. 16), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **388 L 0347:** neuvoston direktiivi 88/347/ETY, annettu 16 päivänä kesäkuuta 1988 direktiivin 86/280/ETY liitteen II muuttamisesta (EYVL N:o L 158, 25.6.1988, s. 35)

— **390 L 0415:** neuvoston direktiivi 90/415/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1990, direktiivin 86/280/ETY liitteen II muuttamisesta (EYVL N:o L 219, 14.8.1990, s. 49)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Islanti saattaa tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen.

13. **391 L 0271:** Neuvoston direktiivi 91/271/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1991, yhdyskuntajätevesien käsittelystä (EYVL N:o L 135, 30.5.1991, s. 40)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Islanti saattaa tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen.

III. ILMA

14. **380 L 0779:** Neuvoston direktiivi 80/779/ETY, annettu 15 päivänä heinäkuuta 1980, ilmanlaadun raja- ja ohjearvoista rikkidioksidille ja leijumalle (EYVL N:o L 229, 30.8.1980, s. 30), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **381 L 0857:** neuvoston direktiivi

81/857/ETY, annettu 19 päivänä lokakuuta 1981 (EYVL N:o L 319, 7.11.1981, s. 18)

— **1 85 I:** liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 219)

— **389 L 0427:** neuvoston direktiivi 89/427/ETY, annettu 21 päivänä kesäkuuta 1989 (EYVL N:o L 201, 14.7.1989, s. 53)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Islanti saattaa tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen.

15. **382 L 0884:** Neuvoston direktiivi 82/884/ETY, annettu 3 päivänä joulukuuta 1982, ilmassa olevan lyijyn raja-arvosta (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 15)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Islanti saattaa tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen.

16. **384 L 0360:** Neuvoston direktiivi 84/360/ETY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1984, teollisuuslaitosten aiheuttaman ilman pilaantumisen estämisestä (EYVL N:o L 188, 16.7.1984, s. 20)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Islanti saattaa tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen.

17. **385 L 0203:** Neuvoston direktiivi 85/203/ETY, annettu 7 päivänä maaliskuuta 1985, ilmanlaatustandardeista typpidioksidille (EYVL N:o L 87, 27.3.1985, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **385 L 0580:** neuvoston direktiivi 85/580/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985 (EYVL N:o L 372, 31.12.1985, s. 36)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Islanti saattaa tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen.

18. **387 L 0217:** Neuvoston direktiivi 87/217/ETY, annettu 19 päivänä maaliskuuta 1987, asbestin aiheuttaman ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä ja vähentämisestä (EYVL N:o L 85, 28.3.1987, s. 40)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan direktiivin 9 artiklassa ilmaisu ”perustamissopimus” ilmaisulla ”ETA-sopimus”.

b) Islanti saattaa tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen.

19. **388 L 0609:** Neuvoston direktiivi 88/609/ETY, annettu 24 päivänä marraskuuta 1988, tiettyjen suurista polttolaitoksista ilmaan pääsevien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta (EYVL N:o L 336, 7.12.1988, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan 3 artiklan 5 kohta seuraavasti:

”5.a) Jos merkittävä ja odottamaton energian saatavuutta taikka tiettyjen polttoaineiden tai tuotantolaitteiden saatavuutta koskeva muutos aiheuttaa sopimuspuolelle vakavia teknisiä vaikeuksia päästöjen enimmäismäärien täytännönpanossa, kyseinen sopimuspuoli voi pyytää päästöjen enimmäismäärien ja/tai liitteessä I ja II määrättyjen päivämäärien muuttamista. Noudatetaan b alakohdassa määrättyä menetelyä.

b) Sopimuspuolen on ilmoitettava välittömästi tällaisesta toimenpiteestä ja esitettävä samalla päätöksensä perusteet ETA:n sekakomitealle edelleen muille sopimuspuolille ilmoitettavaksi. Jos sopimuspuoli pyytää, toteutettujen toimenpiteiden aiheellisuudesta neuvotellaan ETA:n sekakomiteassa. Sopimuksen VII osan määräyksiä sovelletaan.”

b) Lisätään liitteen I päästöjen enimmäismääriä ja vähennystavoitteita koskevaan taulukkoon seuraavaa:

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Itävalta:	90	54	36	27	—40	—60	—70	—40	—60	—70
Suomi:	171	102	68	51	—40	—60	—70	—40	—60	—70
Ruotsi:	112	67	45	34	—40	60	70	40	60	—70
Sveitsi:	28	14	14	14	—50	—50	—50	—50	—50	—50

c) Lisätään liitteen II päästöjen enimmäismääriä ja vähennystavoitteita koskevaan taulukkoon seuraavaa:

	0	1	2	3	4	5	6
Itävalta:	19	15	11	-20	-40	-20	-40
Suomi:	81	65	48	-20	-40	-20	-40
Sveitsi:	9	8	5	-10	-40	-10	-40

d) Sopimuksen tullessa voimaan Islannilla, Liechtensteinilla ja Norjalla ei ole 1 artiklan määritelmän mukaisia suuria polttolaitoksia. Nämä maat noudattavat direktiiviä silloin, kun ne hankkivat sellaisia laitoksia.

20. **389 L 0369:** Neuvoston direktiivi 89/369/ETY, annettu 8 päivänä kesäkuuta 1989, yhdyskuntajätteiden uusien polttolaitosten aiheuttaman ilman pilaantumisen ehkäisemisestä (EYVL N:o L 163, 14.6.1989, s. 32)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Islanti saattaa tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen.

21. **389 L 0429:** Neuvoston direktiivi 89/429/ETY, annettu 21 päivänä kesäkuuta 1989, yhdyskuntajätteiden olemassa olevien polttolaitosten aiheuttaman ilman pilaantumisen ehkäisemisestä (EYVL N:o L 203, 15.7.1989, s. 50)

IV. KEMIKAALIT, TEOLLISUUDEN VAARAT JA BIOTEKNOLOGIA

22. **376 L 0403:** Neuvoston direktiivi 76/403/ETY, annettu 6 päivänä huhtikuuta 1976, polykloorattujen bifenyyliden ja polykloorattujen terfenyyliden käsittelystä (EYVL N:o L 108, 26.4.1976, s. 41)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

EFTA-valtiot saattavat direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen, jollei tätä ennen tapahtuvasta tarkastelusta muuta johdu.

23. **382 L 0501:** Neuvoston direktiivi 82/501/ETY, annettu päivänä 24 kesäkuuta 1982, tietyn teollisen toiminnan suuronnettomuuden vaarasta (EYVL N:o L 230, 5.8.1982, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 85 I:** liittämishdoista ja perustamisso-

pimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 219)

— **387 L 0216:** neuvoston direktiivi 87/216/ETY, annettu 19 päivänä maaliskuuta 1987 (EYVL N:o L 85, 28.3.1987, s. 36)

— **388 L 0610:** neuvoston direktiivi 88/610/ETY, annettu 24 päivänä marraskuuta 1988 (EYVL N:o L 336, 7.12.1988, s. 14)

24. **390 L 0219:** Neuvoston direktiivi 90/219/ETY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 1990, geneettisesti muunnettujen mikro-organismien käytöstä suljetuissa oloissa (EYVL N:o L 117, 8.5.1990, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Islanti, Itävalta, Liechtenstein, Norja, Ruotsi ja Suomi saattavat tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen.

25. **390 L 0220:** Neuvoston direktiivi 90/220/ETY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 1990, geneettisesti muunnettujen organismien tarkoituksellisesta levittämisestä ympäristöön (EYVL N:o L 117, 8.5.1990, s. 15)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Islanti, Itävalta, Liechtenstein, Norja, Ruotsi ja Suomi saattavat tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen.

b) Korvataan 16 artikla seuraavasti:

”1. Jos sopimuspuolella on perusteltua aiheutta todeta, että tuote, josta on tehty asianmukainen ilmoitus ja joka on kirjallisesti hyväksytty tämän direktiivin mukaisesti, on vaaraksi ihmisten terveydelle tai ympäristölle, se voi rajoittaa tuotteen käyttöä tai myyntiä taikka kieltää sen alueellaan. Sen on ilmoitettava välittömästi tällaisesta toimenpiteestä samalla esittäen perustelut päätökselleen ETA:n sekakomitealle, edelleen muille sopimuspuolille ilmoitettavaksi.

2. Jos sopimuspuoli pyytää, toteutettujen toimenpiteiden aiheellisuudesta neuvotellaan ETA:n sekakomiteassa. Sopimuksen VII osan määräyksiä sovelletaan.”

c) Sopimuspuolet ovat yhtä mieltä siitä, että direktiivi koskee ainoastaan ihmisil-

le, eläimille ja ympäristölle mahdollisesti aiheutuviin vaaroihin liittyviä seikkoja.

EFTA-valtiot pidättävät siksi oikeuden soveltaa tällä alalla muun edun kuin terveyden ja ympäristön osalta kansallista lainsäädäntöään, jos se on tämän sopimuksen mukaista.

V. JÄTE

26. **375 L 0439:** Neuvoston direktiivi 75/439/ETY, annettu 16 päivänä kesäkuuta 1975, jäteöljyhuollosta (EYVL N:o L 194, 25.7.1975, s. 23), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **387 L 0101:** neuvoston direktiivi 87/101/ETY, annettu 22 päivänä joulukuuta 1986 (EYVL N:o L 42, 12.2.1987, s. 43)

27. **375 L 0442:** Neuvoston direktiivi 75/442/ETY, annettu 15 päivänä heinäkuuta 1975, jätteistä (EYVL N:o L 194, 25.7.1975, s. 39), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **391 L 0156:** neuvoston direktiivi 91/156/ETY, annettu 18 päivänä maaliskuuta 1991 (EYVL N:o L 78, 26.3.1991, s. 32)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

Norja saattaa tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen, jollei tätä ennen tapahtuvasta tarkastelusta muuta johdu.

28. **378 L 0176:** Neuvoston direktiivi 78/176/ETY, annettu 20 päivänä helmikuuta 1978, titaanidioksiditeollisuuden jätteistä (EYVL N:o L 54, 25.2.1978, s. 19), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **382 L 0883:** neuvoston direktiivi 82/883/ETY, annettu 3 päivänä joulukuuta 1982, menettelytavoista titaanidioksiditeollisuuden jätteiden vaikutuksen alaisena olevien ympäristöjen valvomiseksi ja tarkkailemiseksi (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 1)

— **383 L 0029:** neuvoston direktiivi 83/29/ETY, annettu 24 päivänä tammikuuta 1983 (EYVL N:o L 32, 3.2.1983, s. 28)

29. **378 L 0319:** Neuvoston direktiivi 78/319/ETY, annettu 20 päivänä maaliskuuta 1978, myrkyllistä ja vaarallisista jätteistä

(EYVL N:o L 84, 31.3.1978, s. 43), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 79 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 111)

— **1 85 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 219, 397)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskee seuraava mukautus:

EFTA-valtiot saattavat tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen, jollei tätä ennen tapahtuvasta tarkastelusta muuta johdu.

30. **382 L 0883:** Neuvoston direktiivi 82/883/ETY, annettu 3 päivänä joulukuuta 1982, menettelytavoista titaanidioksiditeollisuuden jätteiden vaikutuksen alaisena olevien ympäristöjen valvomiseksi ja tarkkailemiseksi (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **1 85 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 219)

31. **384 L 0631:** Neuvoston direktiivi 84/631/ETY, annettu 6 päivänä joulukuuta 1984, vaarallisten jätteiden rajan yli tapahtuvien siirtojen valvonnasta ja tarkastamisesta Euroopan yhteisössä (EYVL N:o L 326, 13.12.1984, s. 31), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **385 L 0469:** komission direktiivi 85/469/ETY, annettu 22 päivänä heinäkuuta 1985 (EYVL N:o L 272, 12.10.1985, s. 1)

— **386 L 0121:** neuvoston direktiivi 86/121/ETY, annettu 8 päivänä huhtikuuta 1986 (EYVL N:o L 100, 16.4.1986, s. 20)

— **386 L 0279:** neuvoston direktiivi 86/279/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1986 (EYVL N:o L 181, 4.7.1986, s. 13)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään liitteessä I olevaan 36 ruutuun seuraavaa:

ÍSLENSKA: duft, duftkennt, fast, limkennt, seigfljótandi, þunnfljótandi, vökvi, loftkennt

NORSK: pulverformet, støvformet, fast, pastaformet, viskøst (tykflytende), slamformet, flytende, gassformet

SUOMEKSI: jauhemainen, pölymainen, kiinteä, tahnamainen, siirappimainen, liemäinen, nestemäinen, kaasumainen

SVENSKA: pulverformigt, stoft, fast, pastöst, viskøst, slamformigt, flytande, gasformigt

b) Lisätään liitteessä III olevan 6 kohdan viimeiseen virkkeeseen seuraavaa: IS (Islanti), AU (Itävalta), LI (Liechtenstein), NO (Norja), SE (Ruotsi), SF (Suomi) ja CH (Sveitsi).

c) EFTA-valtiot saattavat tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen, jollei tätä ennen tapahtuvasta tarkastelusta muuta johdu.

32. **386 L 0278:** Neuvoston direktiivi 86/278/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1986, ympäristön, erityisesti maaperän, suojelusta käytettäessä puhdistamolietettä maanviljelyssä (EYVL N:o L 181, 4.7.1986, s. 6)

SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA

Sopimuspuolet kiinnittävät huomiota seuraavien säädösten sisältöön:

33. **375 X 0436:** Neuvoston suositus 75/436/Euratom, EHTY, ETY, annettu 3 päivänä maaliskuuta 1975, viranomaisten ympäristöasioihin liittyvästä toiminnasta johtuvien kustannusten jakamisesta (EYVL N:o L 194, 25.7.1975, s. 1)

34. **379 X 0003:** Neuvoston suositus, annettu 19 päivänä joulukuuta 1978 jäsenvaltioille, pilaantumisen valvonnasta teollisuudelle koituvien kustannusten arviointimenetelmistä (EYVL N:o L 5, 9.1.1979, s. 28)

35. **380 Y 0830(01):** Neuvoston päätöslauselma, annettu 15 päivänä heinäkuuta 1980, rajojen yli kulkeutuvista rikkidioksidin ja hiukaspäästöjen aiheuttamista ilman saasteista (EYVL N:o C 222, 30.8.1980, s. 1)

36. **389 Y 1026(01):** Neuvoston päätöslauselma (89/C 273/01), annettu 16 päivänä lokakuuta 1989, suuntaviivoista teknologian käytöstä aiheutuvien ja luonnosta johtuvien vaarojen vähentämiseksi (EYVL N:o C 273, 26.10.1989, s. 1)

37. **390 Y 0518(01):** Neuvoston päätöslauselma (90/C 122/02), annettu 7 päivänä toukokuuta 1990, jätepolitiikasta (EYVL N:o C 122, 18.5.1990, s. 2)

38. **SEC (89) 934 final:** Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille, annettu 18 päivänä syyskuuta 1989. Yhteisön jätehuollon toimintasuunnitelma.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 27 päivänä kesäkuuta 1985,
tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista**

(85/337/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

Euroopan yhteisöjen toimintaohjelmissä ympäristöalan toimenpiteiksi vuosilta 1973⁽⁴⁾ ja 1977⁽⁵⁾ samoin kuin toimintaohjelmassa vuodelta 1983⁽⁶⁾, joiden pääpiirteet Euroopan yhteisöjen neuvosto ja jäsenvaltioiden hallitusten edustajat ovat hyväksyneet, korostetaan, että parempaa ympäristöpolitiikkaa on estää saasteiden ja haittojen muodostuminen niiden alkulahteilla, kuin yrittää myöhemmin torjua niiden vaikutuksia; niissä korostetaan tarvetta ottaa ympäristö huomioon mahdollisimman aikaisessa vaiheessa kaikessa teknisessä suunnittelussa ja päätöksenteossa; ja tämän tavoitteen saavuttamiseksi niissä edellytetään tällaisten vaikutusten arviointimenettelyn käyttöönottoa,

eroavuudet jäsenvaltioiden julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arviointia koskevassa lainsäädännössä voivat johtaa eriarvoisten kilpailun edellytysten muodostumiseen ja niillä on siten suora vaikutus yhteismarkkinoiden toimintaan; näin ollen on tarpeen lähentää jäsenvaltioiden tämän alan lainsäädäntöä perustamissopimuksen 100 artiklan mukaisesti,

toisaalta on tarpeen toteuttaa yksi yhteisön ympäristönsuojelua ja elämäntilaa koskevista tavoitteista; koska perustamissopi-

muksessa ei tätä varten ole erityisvaltuutusta, on sovellettava perustamissopimuksen 235 artiklaa,

olisi otettava käyttöön ympäristövaikutusten arvioinnin yleisiä periaatteita tavoitteena täydentää ja yhtenäistää merkittäviä ympäristövaikutuksia todennäköisesti aiheuttavien yksityisten ja julkisten hankkeiden suunnittelua sääntelevät lupamenettelyt,

todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia aiheuttavien julkisten ja yksityisten hankkeiden varten olisi myönnettävä lupa ainoastaan hankkeiden merkittävien ympäristövaikutusten ennakoarvioinnin jälkeen; tämä arviointi on suoritettava hankkeen toteuttajan toimittamien asianmukaisten tietojen perusteella, joita tarvittaessa viranomaiset ja kansalaiset, joita hanke saattaa koskea, voivat täydentää,

erityisesti arvioinnin kohteena olevien hankkeiden suunnittelijoiden pääasiallisia velvoitteita ja arvioinnin sisältöä koskevat ympäristövaikutusten arvioinnin periaatteet on yhdenmukaistettava,

tietynlaisilla hankkeilla on merkittäviä vaikutuksia ympäristöön, ja nämä hankkeet on pääsääntöisesti arvioitava järjestelmällisesti,

muunlaisilla hankkeilla ei välttämättä ole merkittäviä ympäristövaikutuksia kaikissa tapauksissa ja nämä hankkeet on arvioitava silloin, kun jäsenvaltiot katsovat niiden laadun sitä edellyttävän,

arvioitavien hankkeiden osalta on koottava tietyt vähimmäistiedot itse hankkeesta ja sen vaikutuksista,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 169, 9.7.1980, s. 14

⁽²⁾ EYVL N:o C 66, 15.3.1982, s. 89

⁽³⁾ EYVL N:o C 185, 27.7.1981, s. 8

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 112, 20.12.1973, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 139, 13.6.1977, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o C 46, 17.2.1983, s. 1

hankkeen ympäristövaikutukset on arvioitava ottaen huomioon pyrkimykset suojella ihmisten terveyttä, parantaa elämisen laatua paremman ympäristön avulla, varmistaa lajien monimuotoisuuden säilyminen ja ylläpitää luonnon uusiutumiskykyä elämän perusvoimavarana,

tätä direktiiviä ei kuitenkaan tule soveltaa hankkeisiin, joista on yksityiskohtaisesti säädetty erityisellä kansallisen lainsäädännön alaan kuuluvalla säädöksellä, mikäli tämän direktiivin tavoitteet, mukaan lukien tiedon välittäminen, on otettu huomioon säätämismenettelyssä, ja

lisäksi poikkeustapauksissa saattaa olla tarkoituksenmukaista olla soveltamatta yksittäiseen hankkeeseen tässä direktiivissä säädettyä arviointimenettelyä kuitenkin niin, että komissiolle toimitetaan asianmukaiset tiedot hankkeesta,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tämä direktiivi koskee sellaisten julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arviointia, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia.

2. Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

'hankkeella':

- rakennustyön tai muun laitoksen tai suunnitelman toteuttamista,
- muuta luonnonympäristöön ja maisemaan kajoamista mukaan lukien maaperän luonnonvarojen hyödyntäminen;

'hankkeen toteuttajalla':

- yksityistä hanketta varten tarvittavan luvan hakijaa tai julkista viranomaista, joka on tehnyt aloitteen hankkeesta;

'luvalla':

- toimivaltaisen viranomaisen tai viranomaisten päätöstä, joka oikeuttaa hankkeen toteuttajan ryhtymään hankkeen toteuttamiseen.

3. Toimivaltaisten viranomaisten on oltava jäsenvaltioiden tämän direktiivin perusteella syntyneiden veloitteiden toteuttamista varten nimeämiä.

4. Tämä direktiivi ei koske maanpuolustusta palvelevia hankkeita.

5. Tätä direktiiviä ei sovelleta hankkeisiin, joista on yksityiskohtaisesti säädetty erityisellä kansallisen lainsäädännön alaan kuuluvalla säädöksellä, mikäli tämän direktiivin tavoitteet, mukaan lukien tietojen antaminen, on otettu huomioon säätämismenettelyssä.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ennen luvan myöntämistä arvioidaan niiden hankkeiden vaikutukset, joilla etenkin laatuunsa,

kokonsa tai sijaintinsa vuoksi todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Tässä tarkoitettut hankkeet määritellään 4 artiklassa.

2. Ympäristövaikutusten arviointi voidaan liittää jäsenvaltioissa voimassa oleviin hankkeita koskeviin lupamenettelyihin tai, jos se ei ole mahdollista, muihin menettelyihin tai tämän direktiivin tavoitteen täyttämiseksi perustettaviin menettelyihin.

3. Jäsenvaltiot voivat poikkeustapauksissa olla kokonaan tai osittain soveltamatta tiettyyn hankkeeseen tämän direktiivin säännöksiä.

Tällaisessa tapauksessa jäsenvaltioiden on:

- a) tutkittava, onko jokin muu arviointimuoto sopiva ja pitäisikö näin kootun tiedon olla yleisön saatavilla;
- b) asetettava vapauttamispäätöstä koskevat tiedot sekä päätöksen perustelut sen yleisön saataville, jota asia koskee;
- c) annettava komissiolle tiedoksi ennen luvan myöntämistä tehdyn vapauttamispäätöksen perustelut ja liitettävä siihen, kun se on tarkoituksenmukaista, omille kansalaisille annetut tiedot.

Komissio välittää saamansa asiakirjat välittömästi muille jäsenvaltioille tiedoksi.

Komissio antaa vuosittain neuvostolle kertomuksen tämän kohdan soveltamisesta.

3 artikla

Ympäristövaikutusten arvioinnilla tunnistetaan, kuvataan ja arvioidaan tarkoituksenmukaisella tavalla, kussakin yksittäistapauksessa ja 4 – 11 artiklan mukaisesti, hankkeen suorat ja välilliset vaikutukset seuraaviin tekijöihin:

- ihmisiin, eläimiin ja kasveihin;
- maaperään, veteen, ilmaan, ilmastoon ja maisemaan;
- ensimmäisessä ja toisessa luetelmakohdassa mainittujen tekijöiden vuorovaikutukseen;
- aineelliseen omaisuuteen ja kulttuuriperintöön.

4 artikla

1. Jollei direktiivin 2 artiklan 3 kohdassa säädetystä muuta johdu, liitteessä I mainittuihin luokkiin kuuluvat hankkeet arvioidaan 5 – 10 artiklan mukaisesti.

2. Liitteessä II mainittuihin luokkiin kuuluvat hankkeet arvioidaan 5 – 10 artiklan mukaan, jos jäsenvaltiot toteavat niiden laadun sitä vaativan.

Tässä tarkoituksessa jäsenvaltiot voivat erityisesti määrittellä, että tietyntyyppiset hankkeet on arvioitava tai niille on vahvistettava arviointiperusteet tai rajat, jotka ovat tarpeen päätettäessä, mitkä liitteessä II mainittuihin luokkiin kuuluvat hankkeet arvioidaan 5 - 10 artiklan mukaisesti.

5 artikla

1. Niiden hankkeiden osalta, joiden ympäristövaikutukset on 4 artiklan mukaan arvioitava 5 - 10 artiklan mukaisesti, jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että hankkeen toteuttaja toimittaa asianmukaisessa muodossa liitteessä III tarkemmin määritellyt tiedot silloin, kun:

- a) jäsenvaltiot pitävät tietoja tärkeinä lupamenettelyn kyseisessä vaiheessa sekä tietyn hankkeen tai hanketyypin erityisluonteen ja todennäköisesti vaikutuksen kohteena olevan ympäristön erikoispiirteiden vuoksi;
- b) jäsenvaltiot katsovat, että hakija voidaan kohtuudella velvoittaa kokoamaan nämä tiedot ottaen huomioon muun muassa kulloisenkin tietämyksen ja kulloisetkin menetelmät.

2. Hankkeen toteuttajan 1 kohdan mukaisesti toimittamissa tiedoissa on oltava ainakin:

- kuvaus hankkeesta, joka sisältää tiedot hankkeen sijainnista, suunnitelmasta ja laajuudesta,
- kuvaus merkittävien haitallisten vaikutusten välttämiseksi, vähentämiseksi ja jos mahdollista parantamiseksi suorite- tuista toimenpiteistä,
- tarvittavat tiedot hankkeen pääsiallisten, todennäköisten ympäristövaikutusten yksilöimiseksi ja arvioimiseksi,
- yhteenveto, joka ei ole tekninen, kohdissa 1 - 3 mainituista tiedoista.

3. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, jos ne pitävät sitä tarpeellisena, että kaikki viranomaiset, joilla on asemansa vuoksi hallussaan olennaista tietoa, pitävät sen hankkeen toteuttajan saatavilla.

6 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että niille ympäristöasioista vastaaville viranomaisille, joita hanke todennäköisesti koskee, annetaan mahdollisuus ilmaista kantansa lupaa koskevassa asiassa. Tätä varten jäsenvaltioiden on nimettävä viranomaiset, joiden tehtävänä on neuvotella tässä tarkoituksessa yleisesti tai kunkin lupahakemuksen osalta erikseen. Näille viranomaisille on toimitettava 5 artiklan mukaisesti saadut tiedot. Jäsenvaltioiden tehtävänä on vahvistaa menettelyt kuulemista varten.

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että:

- kaikki lupahakemukset ja 5 artiklan mukaisesti saadut tiedot ovat yleisön saatavilla,
 - yleisöllä, jota hanke koskee, on mahdollisuus ilmaista kantansa ennen hankkeen aloittamista.
3. Jäsenvaltiot vastaavat tiedottamisen ja kuulemisen tarkemmasta järjestämisestä, ja siinä yhteydessä voidaan riippuen hankkeen tai sijoituspaikan erityisistä ominaisuuksista
- määrittellä yleisö, jota hanke koskee;
 - täsmentää paikat, joissa tieto on saatavilla;
 - yksilöidä tavat, joilla yleisölle tiedotetaan, esimerkiksi ilmoituksia jakamalla tietyllä alueella ja ilmoittamalla paikallisissa sanomalehdissä, järjestämällä näyttelyitä suunnitelmien, piirustusten, taulujen, kaavioiden ja mallien esittämiseksi;
 - määrittellä, millä tavoin yleisöä on kuultava, esimerkiksi kirjallisten lausuntojen tai julkisten kuulemistilaisuuksien avulla;
 - asettaa sopivat määräajat asian käsittelyn eri vaiheille sen varmistamiseksi, että päätös tehdään kohtuullisessa ajassa.

7 artikla

Jos jäsenvaltio havaitsee, että tietyllä hankkeella on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia toisen jäsenvaltion alueella tai jos jäsenvaltio, johon todennäköisesti kohdistuu merkittävä vaikutus, niin vaatii, sen jäsenvaltion, jonka alueella hanke aiotaan toteuttaa, on toimitettava 5 artiklan mukaisesti saadut tiedot toisille jäsenvaltioille samanaikaisesti kuin se saattaa ne omien kansalaistensa tietoon. Nämä tiedot ovat perustana jäsenvaltioiden kahdenvälisille, vastavuoroisuuden ja tasa-arvoisen kanssakäymisen pohjalla käytäville neuvotteluil- le.

8 artikla

Edellä 5, 6 ja 7 artiklan mukaisesti saadut tiedot on otettava huomioon lupamenettelyssä.

9 artikla

Kun päätös on tehty, toimivaltaisen viranomaisen tai viranomaisten on tiedotettava yleisölle, jota asia koskee:

- päätöksen sisällöstä ja siihen liittyvistä ehdoista;
- jäsenvaltioiden lainsäädännön niin edellyttäessä seikoista ja näkökohdista, joihin päätös perustuu.

Jäsenvaltioiden on määriteltävä, millä tavoin tässä tarkoitetut tiedot annetaan.

Jos muulle jäsenvaltiolle on annettu tietoja 7 artiklan mukaisesti, sille on tiedotettava myös kyseisestä päätöksestä.

10 artikla

Tämän direktiivin säännöksillä ei vaikuteta toimivaltaisten viranomaisten velvollisuuteen noudattaa kansallisissa säännöksissä ja hallinnollisissa määräyksissä sekä vakiintuneessa oikeuskäytännössä asetettuja rajoituksia liikesalaisuuden ja yleisen edun turvaamiseksi.

Tapauksissa, joissa 7 artiklaa sovelletaan, siinä jäsenvaltiossa, jossa hanketta suunnitellaan, voimassa olevat rajoitukset koskevat tietojen luovuttamista toiselle jäsenvaltiolle ja tietojen vastaanottamista toisesta jäsenvaltiosta.

11 artikla

1. Jäsenvaltiot ja komissio luovuttavat toisilleen tietoja tämän direktiivin soveltamisesta saaduista kokemuksista.

2. Jäsenvaltioiden on erityisesti annettava komissiolle tiedoksi kaikki vahvistetut arviointiperusteet tai rajoitukset, jotka vaikuttavat hankkeiden valintaan 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti tai sellaisten hanketyyppien valintaan, jotka ovat 4 artiklan 2 kohdan mukaan 5 - 10 artiklan mukaisen arvioinnin kohteena.

3. Komissio antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle viiden vuoden kuluttua tämän direktiivin tiedoksi antamisesta

kertomuksen sen soveltamisesta ja toimivuudesta. Kertomus laaditaan edellä mainitun tietojen toimittamisen perusteella.

4. Näiden tietojen toimittamisen perusteella komissio tekee neuvostolle tarvittaessa täydentäviä ehdotuksia tämän direktiivin soveltamisen riittäväksi yhteensovittamiseksi.

12 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kolmen vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta⁽¹⁾.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettua kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

13 artikla

Tämän direktiivin säännökset eivät vaikuta jäsenvaltioiden oikeuteen antaa ankarampia säännöksiä ympäristövaikutusten arvioinnin laajuudesta ja arviointimenettelystä.

14 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 27 päivänä kesäkuuta 1985.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. BIONDI

⁽¹⁾ Tämä direktiivi on annettu tiedoksi jäsenvaltioille 3 päivänä heinäkuuta 1985.

LIITE I

HANKKEET, JOITA TARKOITETAAN 4 ARTIKLAN 1 KOHDASSA

1. Öljynjalostamot (lukuun ottamatta yrityksiä, jotka jalostavat raakaöljystä ainoastaan voiteluaineita) sekä laitokset, jotka kaasuttavat tai nesteyttävät kivihiiltä tai öljyliusketta vähintään 500 tonnia päivässä.
2. Lämpövoimalaitokset ja muut polttolaitokset, joiden lämmöntuotto on vähintään 300 MW sekä ydinvoimalaitokset ja muut ydinreaktorit (lukuun ottamatta halkeamis- ja hyötämiskelpoisten aineiden tuotantoon tarkoitettuja tutkimusreakteoreita, joiden suurin jatkuva lämpöteho ei ylitä yhtä kilowattia).
3. Laitokset, jotka on suunniteltu yksinomaan radioaktiivisen jätteen pysyvään varastointiin ja loppusijoittamiseen.
4. Valuraudan ja teräksen alkusulatukseen tarkoitettut laitokset.
5. Asbestin louhinta sekä laitokset, jotka käsittelevät ja muuntavat asbestia tai asbestia sisältäviä tuotteita, mikäli ne tuottavat: asbestisementistä valmistettuja lopputuotteita yli 20 000 tonnia vuodessa; asbestia kitkapintamateriaalissa sisältäviä lopputuotteita yli 50 tonnia vuodessa; muita tuotteita, joissa käytetään yli 200 tonnia asbestia vuodessa.
6. Kemianteollisuuden laitoskombinaatit.
7. Moottoriteiden, moottoriliikenneteiden⁽¹⁾ ja kaukoliikenteen rautateiden sekä vähintään 2100 metriä pääkiitoradaltaan pitkien lentokenttien⁽²⁾ rakentaminen.
8. Kauppasatamat sekä myös sisävesiväylät ja sisävesiliikenteen satamat suuremmille kuin 1 350 tonnin aluksille.
9. Myrkyllisten ja vaarallisten jätteiden poistolaitokset, joissa jätteet hävitetään polttamalla, kemiallisen käsittelyn avulla tai sijoittamalla kaatopaikalle.

⁽¹⁾ 'Moottoriliikennetiellä' tarkoitetaan tässä direktiivissä 15 päivänä marraskuuta 1975 tehdyssä Euroopan sopimuksessa liikenteen kansainvälisistä pääväylistä käytettyä määritelmää.

⁽²⁾ 'Lentokentällä' tarkoitetaan tässä direktiivissä vuodelta 1944 olevan kansainvälisen siviili-ilmailuliiton perustamissopimuksen, Chicagon sopimuksen, mukaista määritelmää lentokentistä (liite 14).

LIITE II

HANKKEET, JOITA TARKOITETAAN 4 ARTIKLAN 2 KOHDASSA

1. Maatalous

- a) Maaseudun maanomistussuhteita muuttavat hankkeet
- b) Hankkeet viljelemättömän maan tai osaksi luonnontilassa olevien alueiden ottamiseksi voimaperäiseen maatalouskäyttöön
- c) Maatalouden vesihuoltohankkeet
- d) Metsitys, mikäli se voi aiheuttaa haitallisia ekologisia muutoksia ja maan raivaus sen käyttötarkoituksen muuttamiseksi
- e) Siipikarjankasvatukseen tarkoitetut laitokset
- f) Siiankasvatukseen tarkoitetut laitokset
- g) Lohenkasvatus
- h) Merenpohjan kuivatus maa-alueeksi

2. Kaivannaisteollisuus

- a) Turpeenotto
- b) Syväkairaukset, paitsi maaperäntutkimukset, erityisesti:
 - geotermiset kairaukset
 - ydinjätteen varastointitutkimukset
 - vesivarojen kartoitukset
- c) Muiden kuin metallimineraalien ja energian tuotantoon käytettävien mineraalien louhinta ja otto. Näitä mineraaleja ovat esimerkiksi marmori, hiekka, sora, liuske, suola, fosfaatti ja potaska
- d) Kivihiiilen ja ruskohiilen louhinta maanalaisista kaivoksista
- e) Kivihiiilen ja ruskohiilen louhinta avolouhoksista
- f) Öljynporaus
- h) Maakaasunporaus
- i) Öljyliuskeen louhinta
- j) Muiden kuin metallimineraalien ja energiantuotantoon käytettävien mineraalien louhinta avolouhoksista
- k) Kivihiiilen, malmin ja öljyliuskeen louhinnan sekä öljyn- ja kaasunporauksen maanpäälliset rakennelmat
- l) Koksasuunit (hiilen kuivatuslaus)
- m) Sementtitehtaat

3. Energiatalous

- a) Sähkön, höyryn ja kuuman veden teolliset tuotantolaitokset (muut kuin liitteessä I mainitut)
- b) Kaasun, höyryn ja kuuman veden siirrossa tarvittavat laitokset ja rakennelmat sekä sähköenergian siirto ilmakaapeleilla
- c) Maakaasun maanpäällinen varastointi
- d) Palavien kaasujen maanalainen varastointi
- e) Fossiilisten polttoaineiden maanpäällinen varastointi
- f) Kivi- ja ruskohiilen teollinen murskaus
- g) Ydinpolttoaineen tuotanto- tai väkevöintilaitokset
- h) Käytetyn ydinpolttoaineen jälleenkäsittelylaitokset
- i) Radioaktiivisen jätteen keräys- ja käsittelylaitokset (muut kuin liitteessä I mainitut)
- j) Vesivoiman tuotantolaitokset

4. Metalliteollisuus

- a) Rauta- ja terästehtaat mukaan lukien valimot, takomot, valssaamot ja lankatuotteita vetämällä valmistavat laitokset (muut kuin liitteessä I mainitut)
- b) Muiden kuin rautametallien, ei kuitenkaan jalometallien tuotantolaitokset mukaan lukien näiden metallien sulatus, jalostus, valssaus ja lankatuotteiden veto
- c) Suurten metallivalujen puristus, valssaus ja meisto
- d) Metallien pintakäsittely ja pinnoitus
- e) Kuumavesisäiliöiden ja muiden säiliöiden, tankkien sekä muiden ohutlevyastoiden valmistus
- f) Moottoriajoneuvojen valmistus ja kokoonpano sekä moottoriajoneuvojen moottorien valmistus
- g) Telakat
- h) Ilma-alusten valmistus- ja korjauslaitokset
- i) Rautatiekaluston valmistus
- j) Tyssäys räjähdysainetta käyttäen
- k) Metallimalmien pasutus- ja sintrauslaitokset

5. Lasin valmistus**6. Kemianteollisuus**

- a) Puolivalmisteeden käsittely ja kemikaalien tuotanto (muut kuin liitteessä I mainitut)
- b) Torjunta-aineiden, farmasiatuotteiden, maalien ja lakkojen sekä elastomeerien ja peroksidiin tuotanto
- c) Öljyn sekä petrokemiallisten ja muiden kemiallisten tuotteiden varastointirakennelmat

7. Elintarviketeollisuus

- a) Kasvi- ja eläinöljyjen ja -rasvojen valmistus
- b) Eläin- ja kasvituotteiden pakkaaminen ja purkittaminen
- c) Meijerituotteiden valmistus
- d) Oluenpano ja mallastus
- e) Leipomotuotteiden ja makeisten valmistus
- f) Teurastamot
- g) Teollinen tärkkelyksen valmistus
- h) Kalajauho- ja kalaöljytehtaat
- i) Sokeritehtaat

8. Tekstiili-, nahka-, puu- ja paperiteollisuus

- a) Villan puhdistus-, rasvanpoisto- ja valkaisu-tehtaat
- b) Kuitulevyn, lastulevyn ja vanerin valmistus
- c) Massan, paperin ja kartongin valmistus
- d) Kuituväryjästehtaat
- e) Selluloosan jalostus- ja tuotantolaitokset
- f) Nahka- ja turkistehtaat

9. Kumiteollisuus

Elastomeeripohjaisten tuotteiden valmistus ja käsittely

10. Yhdyskuntarakennetta kehittävät hankkeet

- a) Teollisuusalueiden kehittämishankkeet
- b) Kaupunkialueiden kehittämishankkeet
- c) Hiihtohissit ja köysiradat
- d) Teiden, satamien - mukaan lukien kalasatamat - ja lentokenttien rakentaminen (muut kuin liitteessä I mainitut)
- e) Kanavointi- ja tulvasuojeluhankkeet
- f) Padot ja muu vastaavat rakennelmat veden pitkäaikaista pidättämistä tai varastoimista varten
- g) Raitiotiet, korotetut tai maanalaiset radat, ilmaradat tai vastaavat erikoisradat, joita käytetään yksinomaan tai pääasiassa matkustajaliikenteeseen
- h) Öljy- ja kaasuputkistot
- i) Veden kaukosiirtoon tarkoitettut johdot
- j) Huvivenesatamat

11. Muut hankkeet

- a) Lomakylät, hotellikompleksit
- b) Autojen ja moottoripyörien pysyvät kilpa- ja koeradat
- c) Teollisuus- ja kotitalousjätteiden käsittelylaitokset (muut kuin liitteessä I mainitut)
- d) Jätevedenkäsittelylaitokset
- e) Lietteen läjitysalueet
- f) Romuraudan varastointi
- g) Moottorien, turbiinien ja reaktoreiden koestusrakennelmat
- h) Keinotekkoisten mineraalikulitujen valmistus
- i) Ruudin ja räjähdysaineiden valmistus ja pakkaus sekä lataaminen patruunoihin ja ammuksiin
- j) Romuttamot

- 12. Liitteessä I mainittujen hankkeiden muutokset ja liitteen I mukaiset hankkeet, kun niiden tarkoituksena on yksinomaan tai pääasiassa uusien menetelmien tai tuotteiden kehittäminen ja testaaminen, ja joita ei käytetä vuotta kauemmin.**
-

LIITE III

TIEDOT, JOITA TARKOITETAAN 5 ARTIKLAN 1 KOHDASSA

1. Hankkeen kuvaus, johon sisältyy erityisesti:
 - koko hankkeen fyysisten ominaisuuksien kuvaus ja maankäyttötarve rakennus- ja toimintavaiheessa;
 - tuotantoprosessien pääasiallisten ominaisuuksien kuvaus, esimerkiksi käytettyjen materiaalien luonne ja määrä;
 - ehdotetun hankkeen toiminnasta aiheutuvien jätteiden ja päästöjen laadun ja määrän arvio (veden, ilman ja maaperän pilaantuminen, meluhaitat, tärinä, valo, kuumuus, säteily jne.).
2. Mahdollisuuksien mukaan pääpiirteinen esitys hankkeen toteuttajan selvittämistä pääasiallisista toimenpidevaihtoehdoista sekä selvitys valintaan johtaneista syistä, ottaen huomioon ympäristövaikutukset.
3. Kuvaus ehdotetun hankkeen todennäköisten merkittävien vaikutusten kohteena olevan ympäristön tilasta, mukaan lukien erityisesti väestöä, eläimistöä, kasvistoa, maaperää, vettä, ilmaa ja ilmastoa koskevat tekijät, aineelliset arvot kuten arkkitehtoninen ja kulttuurinen perintö, maisema sekä edellä mainittujen tekijöiden keskinäiset vaikutussuhteet.
4. Kuvaus⁽¹⁾ ehdotetun hankkeen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista, jotka johtuvat:
 - itse hankkeesta;
 - luonnonvarojen käytöstä;
 - pilaantumista aiheuttavista päästöistä, haittojen synnystä ja jätteiden hävittämisestä; ja hakijan kuvaus ympäristövaikutusten arviointiin käytetyistä ennustamismenetelmistä.
5. Kuvaus toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on estää, vähentää ja jos mahdollista poistaa merkittävät haitalliset ympäristövaikutukset.
6. Yhteenveto, joka ei ole tekninen, edellä mainituista tiedoista.
7. Kuvaus vaadittavien tietojen kokoamisen yhteydessä hankkeen toteuttajan havaitsemista vaikeuksista (teknisistä puutteista tai tietämyksen puutteesta).

⁽¹⁾ Kuvauksen olisi käsitettävä paitsi hankkeen suorat vaikutukset, myös epäsuorat, toissijaiset, kasautuvat, lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin pysyvät ja väliaikaiset, myönteiset ja kielteiset vaikutukset.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 7 päivänä kesäkuuta 1990,
ympäristöä koskevan tiedon saannin vapaudesta**

(90/313/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 130 s artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾, ja

toteaa Euroopan yhteisöjen toimintaohjelmissä ympäristöalan toimenpiteiksi vuosina 1973⁽⁴⁾, 1977⁽⁵⁾ ja 1983⁽⁶⁾ määritellyt periaatteet ja tavoitteet ja erityisesti vuoden 1987 toimintaohjelman⁽⁷⁾, jossa vaaditaan erityisesti kehitettäviksi "keinoja parantaa ympäristöviranomaisten hallussa olevan tiedon julkista saantia",

sekä katsoo, että

Euroopan yhteisöjen neuvosto ja neuvostossa kokoontuneet jäsenvaltioiden hallitusten edustajat ilmoittivat 19 päivänä lokakuuta 1987 Euroopan yhteisöjen ympäristöpolitiikan ja toimintaohjelman ympäristöalan toimenpiteiksi jatkamisesta sekä täytäntöönpanemisesta (1987 - 1992) antamassaan päätöslauselmassa⁽⁸⁾, että on tärkeää, ottaen huomioon yhteisön ja jäsenvaltioiden toimivallan alat, keskittää yhteisön toimet tietyille tärkeille alueille, mukaan lukien ympäristöä koskevan tiedon saannin parantaminen,

Euroopan parlamentti painotti Euroopan yhteisöjen neljännessä

ympäristöalan toimintaohjelmasta antamassaan lausunnossa⁽⁹⁾, että "erityisellä ohjelmalla on varmistettava, että kaikilla on mahdollisuus saada tietoa",

viranomaisten hallussa olevan ympäristöä koskevan tiedon saanti parantaa ympäristön suojelua,

viranomaisten hallussa olevan ympäristötiedon saantia koskevien jäsenvaltioissa voimassa olevan lainsäädännön väliset erot voivat luoda yhteisön piirissä eriarvoisuutta tiedon saatavuuden tai kilpailun edellytysten suhteen,

on tarpeen taata yhteisössä kaikille luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille mahdollisuus saada vapaasti sellaisia ympäristöä koskevia, viranomaisten hallussa kirjallisessa, visuaalisessa tai kuultavassa muodossa taikka tietokantamuodossa saatavilla olevia tietoja, jotka koskevat ympäristön tilaa, ympäristöön kielteisesti tai todennäköisesti kielteisesti vaikuttavia toimintoja tai toimia, sekä toimia, joiden tarkoituksena on ympäristön suojeleminen,

joissakin erityisissä ja selkeästi määritellyissä tapauksissa voi olla oikeutettua evätä pyyntö saada ympäristöön liittyviä tietoja,

viranomaisen on perusteltava kieltäytymisensä antaa pyydettyjä tietoja,

hakijalla on oltava mahdollisuus hakea muutosta viranomaisen päätökseen,

on myös taattava, että tieto, joka on sellaisten toimielinten hallussa, joilla on yleisiä ympäristöön liittyviä tehtäviä ja jotka ovat viranomaisten valvonnassa, on saatavissa, osana

⁽¹⁾ EYVL N:o C 335, 30.12.1988, s. 5

⁽²⁾ EYVL N:o C 120, 16.5.1989, s. 231

⁽³⁾ EYVL N:o C 139, 5.6.1989, s. 47

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 112, 20.12.1973, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 139, 13.6.1977, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o C 46, 17.2.1983, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o C 70, 18.3.1987, s. 3

⁽⁸⁾ EYVL N:o C 289, 29.10.1987, s. 3

⁽⁹⁾ EYVL N:o C 156, 15.6.1987, s. 138

ympäristötiedon levittämisen kokonaisstrategiaa olisi yleisölle aktiivisesti tarjottava ympäristön tilaa koskevia yleisiä tietoja, ja

tämän direktiivin toteutumista olisi tarkasteltava saatujen kokemusten perusteella,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tämän direktiivin tavoitteena on taata viranomaisten hallussa olevien ympäristöä koskevien tietojen vapaa saatavuus ja levittäminen sekä määrittellä ne edellytykset, joiden perusteella tällaista tietoa on annettava saataville.

2 artikla

Tässä direktiivissä:

- a) 'ympäristöön liittyvällä tiedolla' tarkoitetaan kirjallisessa, visuaalisessa tai kuultavassa muodossa tai tietokantamuodossa saatavilla olevaa tietoa veden, ilman, maaperän, elämistön, kasviston, maan ja luontokohteiden tilasta, sekä toiminnoista (mukaan lukien ne, jotka aiheuttavat melun kaltaista häiriötä) tai toimista, jotka vaikuttavat tai todennäköisesti vaikuttavat kielteisesti näihin, sekä toiminnoista tai toimista, jotka on suunniteltu suojelemaan näitä, mukaan lukien hallinnolliset toimet ja ympäristönhoito-ohjelmat;
- b) 'viranomaisella' tarkoitetaan kansallisen, alueellisen tai paikallisen tason hallintoa, jolla on ympäristöön liittyviä tehtäviä ja jolla on hallussaan siihen liittyvää tietoa, lukuun ottamatta tuomio- tai lainsäädäntövaltaa käyttäviä elimiä.

3 artikla

1. Jollei tässä artiklassa toisin säädetä, jäsenvaltioiden on varmistettava, että viranomaisia vaaditaan saattamaan ympäristöön liittyvät tiedot kaikkien luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden saataville näiden pyynnöstä ja näiden tarvitsematta osoittaa, että asia koskee heitä.

Jäsenvaltioiden on määriteltävä, millä tavoin tällaiset tiedot saatetaan tehokkaasti saataville.

2. Jäsenvaltiot voivat säätää, että pyydettyä tietoa voidaan kieltäytyä antamasta, jos se liittyy:

- viranomaisten toiminnan ja kansainvälisten suhteiden luottamuksellisuuteen tai kansallisen puolustuksen salaisuuteen;
- yleiseen turvallisuuteen;
- asioihin, jotka ovat tai ovat olleet oikeuskäsittelyssä tai tutkittavana (mukaan lukien kurinpitomenettelyt) tai jotka ovat esitutkimuksen kohteena;
- kaupallisiin tai teollisiin salassa pidettäviin tietoihin, mukaan lukien henkinen omaisuus;

- henkilötietojen tai -tiedostojen tai molempien luottamuksellisuuteen;
- kolmannen osapuolen toimittamaan aineistoon, kun tällä ei ole oikeudellista velvoitetta toimittaa sitä;
- aineistoon, jonka julkistamisen johdosta ympäristö, jota tällainen aineisto koskee, todennäköisesti vahingoittuisi.

Viranomaisten hallussa olevista tiedoista toimitetaan osa, jos se on mahdollista erottaa edellä mainittuja etuja koskeviin seikkoihin liittyvistä tiedoista.

3. Tietopyyntö voidaan evätä, jos siihen liittyisi keskeneräisten asiakirjojen tai tietojen tai sisäisten asiakirjojen antamista, tai kun pyyntö on ilmeisen kohtuuton tai se on esitetty liian yleisessä muodossa.

4. Viranomaisen on vastattava tietoja pyytävälle henkilölle mahdollisimman pian ja viimeistään kahden kuukauden kuluessa. Kieltäytyminen antamasta pyydettyjä tietoja on perusteltava.

4 artikla

Henkilö, joka katsoo, että hänen tietopyyntönsä on perusteetomasti hylätty tai jätetty huomiotta, taikka että viranomainen on vastannut siihen riittämättömästi, voi hakea tuomioistuimelta tai hallintoviranomaiselta muutosta päätökseen kyseisen kansallisen oikeusjärjestelmän mukaisesti.

5 artikla

Jäsenvaltiot voivat säätää, että tietojen antamisesta peritään maksu, mutta tällainen maksu ei saa olla kohtuuttoman korkea.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että toimivaltainen viranomainen tai kyseinen toimielin suoraan antaa tiedon, joka on sellaisten toimielinten hallussa, jolla on yleisiä ympäristöön liittyviä tehtäviä ja jotka ovat viranomaisten valvonnassa, 3, 4 ja 5 artiklassa säädettyin edellytyksin.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta yleisölle annetaan yleistä tietoa ympäristön tilasta esimerkiksi määrärajojen ilmestyvien kuvailevien kertomusten muodossa.

8 artikla

Neljän vuoden kuluttua 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta päivämäärästä jäsenvaltioiden on annettava komissiolle kertomus saadusta kokemuksesta, jonka perusteella komissio laatii kertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle sekä tekee samalla aiheellisiksi katsomansa muutosehdotukset.

9 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1992. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

10 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 7 päivänä kesäkuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. FLYNN

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 16 päivänä kesäkuuta 1975,
jäsenvaltioissa juomaveden valmistamiseen tarkoitetun pintaveden laatuvaatimuksista**

(75/440/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

vesivarojen lisääntyvä käyttö juomaveden valmistamiseen edellyttää vesien pilaantumisen vähentämistä ja vesien suojelemista jatkuvalta laadun heikkenemiseltä,

on tarpeen suojella kansanterveyttä ja tätä varten tarkkailla juomaveden valmistamiseen käytettäväksi tarkoitettua pintavettä ja vedenkäsittelyä,

eri jäsenvaltioissa jo sovellettavien tai valmisteilla olevien juomaveden valmistamista varten tarkoitetun pintaveden laatuvaatimuksia koskevien säännösten väliset eroavuudet voivat johtaa erilaisten kilpailun edellytysten muodostumiseen ja siten vaikuttaa suoraan yhteismarkkinoiden toimintaan; sen vuoksi on tarpeen lähentää tämän alan lainsäädäntöä perustamissopimuksen 100 artiklassa määrättyllä tavalla,

tämän lainsäädännön lähentämisen lisäksi näyttävät yhteisön toimet olevan tarpeen siten, että yksi yhteisön tavoitteista ympäristön suojelun ja elämisen laadun kehittämisen alalla voidaan saavuttaa kattavammilla säännöksillä; tätä varten olisi annettava eräitä erityissäännöksiä; koska perustamissopimuksessa ei ole annettu valtuuksia tätä tarkoitusta varten on sovellettava perustamissopimuksen 235 artiklaa,

Euroopan yhteisöjen toimintaohjelmassa ympäristöalan toimenpiteiksi⁽³⁾ määrätään, että on laadittava yhdessä laatuvaihteet niille vaatimuksille, jotka ympäristön tulee täyttää, erityisesti juomaveden valmistamiseen tarkoitetun veden, myös pintaveden, muuttujien arvojen määrittelylle,

juomaveden valmistamiseen tarkoitetun pintaveden laadun vähimmäisvaatimusten yhteisellä määrittelyllä ei suljeta pois tällaisen veden muuta käyttöä koskevia tiukempia laatuvaatimuksia eikä vesielistöä varten asetettuja vaatimuksia,

on tarpeen tarkistaa juomaveden valmistamiseen käytetyn pintaveden laatua määrittävien muuttujien arvoja uuden teknisen ja tieteellisen tiedon perusteella, ja

menetelmistä, joita tällä hetkellä laaditaan vesinäytteen ottoa ja niitä määrittäviä varten, joiden avulla arvioidaan juomaveden valmistukseen tarkoitetun pintaveden fysikaalisia, kemiallisia ja mikrobiologisia ominaisuuksia, annetaan mahdollisimman pian direktiivi,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tämä direktiivi koskee laatuvaatimuksia, jotka juomaveden valmistamiseen käytetyn tai tarkoitetun makean pintaveden, jäljempänä 'pintavesi', on täytettävä asianmukaisen käsittelyn jälkeen. Pohjavesi, murtovesi ja pohjavedeksi imeytettävä

⁽¹⁾ EYVL N:o C 62, 30.5.1974, s. 7

⁽²⁾ EYVL N:o C 109, 19.9.1974, s. 41

⁽³⁾ EYVL N:o C 112, 20.12.1973, s. 3

vesi ei kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan.

2. Tässä direktiivissä pidetään juomavetenä kaikkea ihmisen kulutukseen tarkoitettua vettä, jota jakeluverkoston avulla toimitetaan yleiseen käyttöön.

2 artikla

Tässä direktiivissä pintavesi jaetaan laaturajojen mukaan kolmeen luokkaan, A1, A2 ja A3, jotka vastaavat liitteessä I olevia soveltuvia vedenkäsittelyn standardimenetelmiä. Nämä ryhmät vastaavat kolmea pintaveden eri laatua, joiden fyysiset, kemialliset ja mikrobiologiset ominaisuudet esitetään liitteessä II olevassa taulukossa.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on vahvistettava kaikkia näytteenottopisteitä tai kutakin yksittäisiä näytteenottopistettä varten pintaveteen sovellettavat arvot kaikkien liitteessä II ilmaistujen muuttujien osalta.

Jäsenvaltiot voivat olla ensimmäisen alakohdan soveltamiseksi vahvistamatta arvoja sellaisten muuttujien osalta, joita ei ole liitteessä II olevassa taulukossa, kunnes lukuarvo on asetettu 9 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

2. Edellä 1 kohdan mukaisesti vahvistettujen lukuarvojen on oltava vähintään yhtä tiukat kuin liitteessä II olevissa I sarakkeissa ilmaistut arvot.

3. Jos arvot esiintyvät liitteessä II olevissa G sarakkeissa, jäsenvaltioiden on pyrittävä noudattamaan niitä ohjeellisina, jollei 6 artiklasta muuta johdu, riippumatta siitä, onko samassa liitteessä olevassa I sarakkeessa ilmaistu vastaava arvo.

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että pintavesi täyttää 3 artiklan mukaisesti vahvistetut vaatimukset. Jäsenvaltioiden on sovellettava tätä direktiiviä tekemättä eroa kansallisten vesien ja rajat ylittävien vesien kesken.

2. Tämän direktiivin tavoitteiden osalta jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet ympäristön jatkuvan parantumisen varmistamiseksi. Tätä varten niiden on laadittava

järjestelmällinen toimintasuunnitelma, johon sisältyy aikataulu pintavesien, erityisesti A3 luokkaan kuuluvien, parantamiseksi. Tältä osin on kansallisilla ohjelmilla seuraavien 10 vuoden kuluessa saavutettava huomattavia parannuksia.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun aikataulun laatimisessa on otettava huomioon toisaalta ympäristön ja erityisesti veden laadun kehittämisen tarpeet ja toisaalta yhteisön eri alueilla vallitsevat tai mahdollisesti muodostuvat taloudelliset ja tekniset välttämättömyydet.

Komissio tutkii perusteellisesti ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut suunnitelmat sekä aikataulut ja tekee tarvittaessa aiheelliset ehdotukset neuvostolle.

3. Pintavettä, jonka fyysiset, kemialliset ja mikrobiologiset ominaisuudet eivät täytä käsittelyluokkaa A3 vastaavia raja-arvoja koskevia vaatimuksia, ei voida käyttää juomaveden valmistamiseen. Tällaista heikkolaatuista vettä voidaan kuitenkin poikkeusoloissa käyttää edellyttäen, että käytetään sopivia vedenpuhdistusmenetelmiä, mukaan lukien erilaisten vesien sekoittaminen, joilla veden kaikki laatuominaisuudet nostetaan juomaveden laatuvaatimusten tasolle. Perustelut tällaiseen poikkeusmenettelyyn ryhtymiselle on ilmoitettava komissiolle mahdollisimman nopeasti siltä osin, kun on kysymys suoritetuista järjestelyistä ja etukäteen, kun on kysymys tulevista järjestelyistä; perustelujen on pohjaututtava alueen vesivarojen hoitosuunnitelmaan. Komissio tutkii nämä perustelut yksityiskohtaisesti ja tekee tarvittaessa aiheelliset ehdotukset neuvostolle.

5 artikla

1. Edellä 4 artiklaa sovellettaessa pintaveden katsotaan täyttävän kyseisille muuttujille asetetut vaatimukset, jos tästä vedestä säännöllisin välein samasta näytteenottopisteestä juomaveden valmistuksen yhteydessä otetut näytteet osoittavat, että kyseiset veden laadun muuttujien arvot täytyvät:

- 95 prosentissa näytteistä kun on kyse liitteessä II olevissa I sarakkeissa määritellyistä vastaavista muuttujista,
 - 90 prosentissa kaikista muista näytteistä, ja kun on kyse niistä 5 tai 10 prosentista näytteistä, joissa vaatimukset eivät täyty:
- a) vesi ei poikkea kyseisistä muuttujien arvoista enempää kuin 50 prosenttia muutoin kuin lämpötilan, pH:n,

- liuenneen hapen ja mikrobiologisten muuttujien suhteen;
- b) siitä ei aiheudu vaaraa kansanterveydelle;
- c) tilastollisesti sopivin välein otetut myöhempien vesinäyt-
teiden tulokset eivät poikkea muuttujille annetuista arvois-
ta.
2. (ks. 379L0869)

3. Korkeampia arvoja kuin 2 kohdassa tarkoitetut ei oteta huomioon 1 kohdassa tarkoitettuja prosentiosuuksia lasketta-
essa, kun ne aiheutuvat tulvista, luonnonmullistuksista tai poikkeuksellisesta sääoloista.

4. Näytteenottoaikalla tarkoitetaan paikkaa, josta pintavesi otetaan laitokselle ennen sen puhdistamista.

6 artikla

Jäsenvaltiot saavat milloin tahansa määrätä pintavesille tässä direktiivissä säädettyjä tiukemmat arvot.

7 artikla

Tämän direktiivin nojalla toteutettujen toimenpiteiden sovelta-
minen ei missään tapauksessa saa suoraan tai välillisesti johtaa
pintavesien nykyisen laadun heikkenemiseen.

8 artikla

Tästä direktiivistä voidaan säätää poikettavaksi:

- a) kun on kysymys tulvista ja muista luonnononnettomuuksista;
- b) eräiden liitteessä II merkillä (O) merkittyjen muuttujien osalta poikkeuksellisten meteorologisten tai maantieteellisten olojen vuoksi;
- c) mikäli pintavedessä joidenkin aineiden pitoisuus luonnostaan nousee siten, että liitteessä II olevassa taulukossa

luokille A1, A2 ja A3 vahvistetut rajat ylittyvät,

- d) kyseen ollessa matalien järvien pintavesistä tai käytännöllisesti katsoen seisovista pintavesistä, liitteessä II tähdellä merkittyjen muuttujien osalta; tätä poikkeusta voidaan soveltaa vain järviin, joiden syvyys ei ole enempää kuin 20 metriä ja joiden veden luonnollinen vaihtuma kestää kauemmin kuin vuoden eikä niihin johdeta jätevesiä.

Jonkin aineen pitoisuuden luonnollisella nousulla tarkoitetaan tilannetta, jolloin vesistöön kulkeutuu tiettyjä maaperän sisältämiä aineita.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuissa poikkeamisissa ei missään tapauksessa saa jättää kansanterveyden suojelun vaatimuksia huomiotta.

Mikäli jäsenvaltio käyttää mahdollisuutta poiketa tämän direktiivin säännöksistä, sen on viipymättä ilmoitettava siitä sekä toimenpiteen perustelut ja arvioitu kesto komissiolle.

9 artikla

Numeroarvoja ja muuttujien luetteloa, joissa määritellään pintaveden fysikaaliset, kemialliset ja mikrobiologiset ominaisuudet, ja jotka ovat liitteessä II olevassa taulukossa, voidaan muuttaa joko jonkin jäsenvaltion pyynnöstä tai komission ehdotuksesta aina kun tekninen ja tieteellinen tietämys käsittelytavoista lisääntyy tai kun juomaveden standardeja muutetaan.

10 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan kahden vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

11 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 16 päivänä kesäkuuta 1975.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. RYAN

*LIITE I***Luokkiin A1, A2 ja A3 kuuluvien pintavesien valmistaminen juomavedeksi, vedenkäsittelyn standardimenetelmien määritelmät***Luokka A1*

Yksinkertainen fysikaalinen käsittely ja desinfiointi, esimerkiksi pikasuodatus ja desinfiointi.

Luokka A2

Tavanomainen fysikaalinen käsittely, kemiallinen käsittely ja desinfiointi, esimerkiksi esiklooraus, saostus, hiutaloittaminen, laskeutus, suodatus, nitrifiointi, desinfiointi (jälkiklooraus).

Luokka A3

Tehostettu fysikaalinen ja kemiallinen käsittely, jatkokäsittely ja desinfiointi, esimerkiksi taitepisteklooraus, saostus, hiutaloittaminen, laskeutus, suodatus, adsorptio (aktiivihiili), desinfiointi (otsoni, jälkiklooraus).

LIITE II

Juomaveden valmistamiseen tarkoitettujen pintaveden ominaisuudet

	Muuttuja	A1 G	A1 I	A2 G	A2 I	A3 G	A3 I
1	pH	6,5 - 8,5		5,5 - 9		5,5 - 9	
2	Väri (yksinkertaisen suodatuksen jälkeen)	mg/l Pt	10	20 (O)	50	100 (O)	50
3	Suspendoituneen kiintoaineen kokonaismäärä	mg/l SS	25				200 (O)
4	Lämpötila	°C	22	25 (O)	22	25 (O)	22
5	Johtavuus	µs/cm-1 / 20 °C	1 000		1 000		1 000
6	Haju	(laimennuskerroin / 25 °C)	3		10		20
7 *	Nitraatit	mg/L NO ₃	25	50 (O)		50 (O)	
8 ⁽⁰⁾	Fluoridit	mg/l F	0,7 - 1	1,5	0,7 - 1,7		0,7 - 1,7
9	Uutettava kokonainen orgaaninen kloori	mg/l Cl					
10 [†]	Liukoinen rauta	mg/l Fe	0,1	0,3	1	2	1
11 [†]	Mangaani	mg/l Mn	0,05		0,1		1
12	Kupari	mg/l Cu	0,02	0,05 (O)	0,05		1
13	Sinkki	mg/l Zn	0,5	3	1	5	1
14	Boori	mg/l B	1		1		1
15	Beryllium	mg/l Be					
16	Koboltti	mg/l Co					
17	Nikkeli	mg/l Ni					
18	Vanadiini	mg/l V					
19	Arseeni	mg/l As	0,01	0,05		0,05	0,05
20	Kadmium	mg/l Cd	0,001	0,005	0,001	0,005	0,001
21	Kokonaiskromi	mg/l Cr		0,05		0,05	
22	Lyijy	mg/l Pb		0,05		0,05	
23	Seleeni	mg/l Se		0,01		0,01	
24	Elohopea	mg/l Hg	0,0005	0,001	0,0005	0,001	0,0005
25	Barium	mg/l Ba		0,1		1	
26	Syanidi	mg/l Cn		0,05		0,05	

	Muuttuja	A1 G	A1 I	A2 G	A2 I	A3 G	A3 I
27	Sulfaatit mg/l SO ₄	150	250	150	250 (O)	150	250 (O)
28	Kloridit mg/l Cl	200		200		200	
29	Pinta-aktiiviset aineet (metyylisisinisen kanssa reagoivat) mg/l (lauryylisulfaatti)	0,2		0,2		0,5	
30 ⁽²⁾	Fosfaatit mg/l P ₂ O ₅	0,4		0,7		0,7	
31	Fenolit (fenoli-indeksi) paranitraniliini 4-aminoantipyriini mg/l C ₆ H ₅ OH		0,001	0,001	0,005	0,01	0,1
32	Liuenneet tai emulgoituneet hiilivedyt (petrolieetterin uuton jälkeen) mg/l		0,05		0,2	0,5	1
33	Polysykliset aromaattiset hiilivedyt mg/l		0,002		0,002		0,001
34	Torjunta-aineiden kokonaismäärä (parationi(2), BHC, dieldriini) mg/l		0,001		0,0025		0,005
35*	Kemiallinen hapen tarve (COD) mg/l O ₂	> 70		> 50		> 30	
37*	Biokemiallinen hapen tarve (BOD ₅) (20 °C ilman nitrifikaatiota) mg/l O ₂	< 3		< 5		< 7	
38	Tyyppiä Kjeldahlin menetelmällä (ei NO _x) mg/l N	1		2		3	
39	Ammoniakki mg/l NH ₄	0,05		1	1,5	2	4 (O)
40	Kloroformilla uutettavat aineet mg/l SEC	0,1		0,2		0,5	
41	Kokonainen orgaaninen hiili mg/l C						
42	Orgaaninen jäännöshiili hiutaloittamisen ja kalvosuodatuksen jälkeen (5μ) TOC mg/l C						
43	Kokonaiskolibakteereja 37 °C / 100 ml	50		5 000		50 000	
44	Suolistobakteereja / 100 ml	20		2 000		20 000	
45	Suolistostreptokokkeja / 100 ml	20		1 000		10 000	
46	Salmonellaa	ei ole osoitetta- vissa 5 000 ml:ssa		ei ole osoitetta- vissa 1 000 ml:ssa			

I = Pakollinen.

G = Ohje.

O = Poikkeuksellisissa ilmastollisissa tai maantieteellisissä oloissa.

* = Katso 8 artiklan d alakohta.

⁽¹⁾ Annetut arvot ovat enimmäismääriä, jotka on asetettu keskimääräisen vuosittaisen lämpötilan mukaan (korkea ja alhainen).⁽²⁾ Tämä muuttuja on otettu mukaan, koska se on tarpeellinen tiettyjen ekologisten ympäristöjen kannalta.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 4 päivänä toukokuuta 1976,
tiettyjen yhteisön vesiympäristöön päästettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamasta
pilaantumisesta**

(76/464/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

yleiset ja samanaikaiset jäsenvaltioiden toimenpiteet ovat kiireellisesti tarpeen yhteisön vesiympäristön suojelemiseksi erityisesti sellaiselta pilaantumiselta, jota tietyt pysyvät, myrkylliset ja biokertyvät aineet aiheuttavat,

useat yleissopimukset tai yleissopimusluonnokset, mukaan lukien maalta peräisin olevien tekijöiden aiheuttamaa meren pilaantumisen estämistä koskeva yleissopimus, valmisteltavana oleva yleissopimus Reinin suojelemiseksi kemialliselta saastumiselta ja valmisteltavana oleva eurooppalainen yleissopimus kansainvälisten vesistöjen suojelemiseksi pilaantumiselta, on suunniteltu suojelemaan kansainvälisiä vesistöjä ja meriympäristöä pilaantumiselta; on tärkeää varmistaa näiden yleissopimusten täytäntöönpanon yhdenmukaistaminen,

eroavuudet jäsenvaltioissa jo sovellettavien tai valmisteilla olevien, tiettyjen vaarallisten aineiden vesiympäristöön päästämistä koskevien säännösten välillä voivat aiheuttaa erilaisia kilpailun edellytyksiä ja siten vaikuttaa suoraan

yhteismarkkinoiden toimintaan; sen vuoksi on tarpeen lähentää tämän alan lainsäädäntöä perustamissopimuksen 100 artiklassa määrättyllä tavalla,

vaikuttaa tarpeelliselta liittää tähän lainsäädännön lähentämiseen yhteisön toimenpiteitä ympäristön suojeluun ja elämän laadun kehittämiseen liittyvän yhden yhteisön tavoitteen saavuttamiseksi kattavammin säännöin; tätä varten olisi annettava eräitä erityissäännöksiä; tätä varten tarvittavia valtuuksia ei ole annettu perustamissopimuksessa ja siksi on sovellettava perustamissopimuksen 235 artiklaa,

Euroopan yhteisöjen toimintaohjelmassa ympäristöalan toimenpiteiksi⁽³⁾ määrätään useista toimenpiteistä makean veden ja meriveden suojelemiseksi tietyiltä saasteilta,

yhteisön vesiympäristön tehokkaan suojelemisen varmistamiseksi on tarpeen laatia ensimmäinen luettelo, jäljempänä 'I luettelo', tietyistä yksittäisistä aineista, jotka on valittu pääasiassa niiden myrkyllisyyden, pysyvyyden ja biokertyvyyden perusteella, lukuun ottamatta niitä, jotka ovat biologisesti vaarattomia tai jotka muuttuvat nopeasti biologisesti vaarattomiksi aineiksi, sekä toinen luettelo, jäljempänä 'II luettelo',

⁽¹⁾ EYVL N:o C 5, 8.1.1975, s. 62

⁽²⁾ EYVL N:o C 108, 15.5.1975, s. 76

⁽³⁾ EYVL N:o C 112, 20.12.1973, s. 1

aineista, joilla on vesiympäristön kannalta haitallisia vaikutuksia, mutta jotka kuitenkin voidaan rajoittaa tietyille alueelle ja jotka ovat riippuvaisia päästön kohteena olevan veden ominaisuuksista ja sijainnista; kaikkia näiden aineiden päästöjä varten olisi oltava ennakkolupa, jossa vahvistetaan päästöstandardit,

pilaaminen I luettelon mukaisten vaarallisten aineiden päästöillä olisi saatava lopetetuksi; neuvoston olisi erityisten määräaikojen kuluessa ja komission ehdotuksesta vahvistettava raja-arvot, joita päästöstandardien ei tulisi ylittää, mittausten menetelmät sekä määräajat, joita nykyisten päästöjen aiheuttajien olisi noudatettava,

jäsenvaltioiden olisi sovellettava näitä raja-arvoja, paitsi silloin kun jäsenvaltio voi neuvoston säätämän tarkastusmenettelyn mukaisesti osoittaa komissiolle, että neuvoston komission ehdotuksen perusteella antamat laatutavoitteet täytetään ja niitä pidetään yllä muun muassa tuon jäsenvaltion toimenpitein alueella, johon päästöt mahdollisesti vaikuttavat,

on tarpeen vähentää II luettelon aineiden aiheuttamaa veden pilaantumista; tätä varten jäsenvaltioiden olisi laadittava ohjelmat mahdollisten neuvoston direktiivien mukaisesti vahvistetuista veden laatutavoitteista; näihin aineisiin sovellettavat päästöstandardit olisi laskettava näiden laatutavoitteiden mukaisesti,

tätä direktiiviä olisi tietyt poikkeukset ja muutokset huomioon ottaen sovellettava pohjaveesiin kohdistuviin päästöihin, kunnes asiaa koskevat erityiset yhteisön säännöt hyväksytään,

yksi tai useampi jäsenvaltio voi yksinään tai yhdessä muiden kanssa antaa tässä direktiivissä säädettyä tiukempia määräyksiä,

tietyjen erityisen vaarallisten aineiden päästöistä yhteisön vesiympäristöön olisi investoitava niiden alkuperän selville saamiseksi, ja

voi olla välttämätöntä arvioida ja tarvittaessa täydentää I ja II luetteloa saadun kokemuksen perusteella siirtämällä tietyt aineita tarpeen mukaan II luettelosta I luettelon,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jollei 8 artiklasta muuta johdu tätä direktiiviä sovelletaan:

- sisämaan pintavesiin;
- aluevesiin;
- sisäisiin rannikkovesiin;
- pohjaveteen.

2. Tässä direktiivissä:

- a) 'sisämaan pintavesillä' tarkoitetaan kaikkia paikallaan pysyviä tai virtaavia pintavesiä, jotka sijaitsevat yhden tai useamman jäsenvaltion alueella;
- b) 'sisäisillä rannikkovesillä' tarkoitetaan vesiä, jotka ovat aluevesien leveyden mittauksen perusviivasta katsoen maan puolella ja jotka ulottuvat vesistöjen kohdalla makean veden rajaan asti;
- c) 'makeanveden rajalla' tarkoitetaan kohtaa vesistöissä, jossa laskuveden aikana ja makeanveden alivirtaaman aikana suolapitoisuus kohoaa huomattavasti meriveden johdosta;
- d) 'päästämisellä' tarkoitetaan liitteen I tai II luettelon jonkin aineen johtamista 1 kohdassa tarkoitettuihin vesiin, lukuun ottamatta:
 - ruoppauspäästöjä,
 - aluevesillä liikkuvista aluksista tehtäviä operationaalisia päästöjä,
 - jätteen upottamista aluksista aluevesillä;
- e) 'pilaamisella' tarkoitetaan aineen tai energian päästämistä ihmisen toimesta suoraan tai epäsuorasti vesiympäristöön siten, että sen seuraukset ovat omiaan aiheuttamaan vaaraa ihmisten terveydelle, haittaa elollisille luonnonvaroille ja veden ekosysteemeille, vahinkoa viihtyisyydelle, tai haittaa veden muulle oikeutetulle käyttämiselle.

2 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava aiheelliset toimenpiteet lopettaakseen liitteen I luettelon aineiden luokkiin ja ryhmiin kuuluvilla vaarallisilla aineilla 1 artiklassa tarkoitettujen vesien pilaaminen ja vähentääkseen liitteen II luettelon aineiden luokkiin ja ryhmiin kuuluvilla vaarallisilla aineilla mainittujen vesien pilaamista, jonka päämäärän saavuttamisessa tämän direktiivin säännökset ovat vasta ensimmäinen askel.

3 artikla

Niiden aineiden osalta, jotka kuuluvat I luettelon luokkiin ja ryhmiin, jäljempänä 'I luettelon aineet':

1. kaikkiin 1 artiklassa tarkoitettuihin vesiin tapahtuviin päästöihin, joiden voidaan epäillä sisältävän jotakin tällaista ainetta, on vaadittava asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen ennakkolupa;
2. luvassa on määrättävä päästöstandardit, jotka koskevat minkä tahansa sellaisen aineen päästöjä 1 artiklassa tarkoitettuihin vesiin, sekä mikäli tarpeen tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi minkä tahansa sellaisen aineen päästöistä viemäreihin;
3. kun on kyse tällaisten aineiden nykyisistä päästöistä 1 artiklassa tarkoitettuihin vesiin, päästäjien on täytettävä luvassa asetetut ehdot siinä määrätyn ajan kuluessa. Tämä määräaika ei saa olla pidempi kuin 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti asetetut rajat;
4. luvat voidaan antaa vain rajoitetuksi ajaksi. Ne voidaan uusia ottaen huomioon kaikki 6 artiklassa tarkoitettujen raja-arvojen muutokset.

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on sovellettava I luettelon aineiden pohjavesiin tapahtuviin päästöihin nollapäästöjärjestelmää.
2. Jäsenvaltioiden on sovellettava pohjaveteen tämän direktiivin säännöksiä II luettelon aineiden luokkiin ja ryhmiin kuuluvien aineiden osalta, jäljempänä 'II luettelon aineet'.
3. Tämän artiklan 1 ja 2 kohtaa ei sovelleta kotitalousjätevesiin ja päästöihin, jotka imeytetään syviin, suolapitoisiin ja käyttökelvottomiin kerroksiin.
4. Tämän direktiivin pohjaveteen liittyvät säännökset eivät enää ole voimassa pohjavettä koskevan erityisdirektiivin täytäntöönpanon jälkeen.

5 artikla

1. Luvissa, jotka myönnetään 3 artiklan mukaisesti, on päästöstandardein määriteltävä:
 - a) aineen suurin sallittu pitoisuus päästössä. Kun on kyse laimennoksesta 6 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetty raja-arvo jaetaan laimennuskertoimella;
 - b) aineen suurin sallittu määrä päästössä yhden tai useamman rajatun ajanjakson aikana. Tämä määrä voidaan tarvittaessa ilmoittaa myös pilaavan aineen painoyksikkönä suhteessa pilaavan toiminnan luonteenomaiseen elementtiin (esimerkiksi painoyksikkönä suhteessa raaka-aine- tai tuoteyksikkönä).

2. Kutakin lupaa varten kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voi tarvittaessa asettaa tiukemmat päästöstandardit kuin ne, jotka saadaan neuvoston 6 artiklan mukaisesti asettamien raja-arvojen soveltamisen tuloksena, ottaen huomioon erityisesti kyseisen aineen myrkyllisyys, pysyvyys ja biokertyvyys ympäristössä, johon se päästetään.

3. Lupa on evättävä jos päästäjä ilmoittaa, ettei hän kykene noudattamaan vaadittuja päästöstandardeja, tai jos tämä asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen mielestä on ilmeistä.

4. Jos päästöstandardeja ei noudateta, asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on toteutettava kaikki aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että lupaehdot täytetään ja tarvittaessa päästöt kielletään.

6 artikla

1. Neuvosto määrää komission ehdotuksesta raja-arvot, joita I luettelon aineiden luokkiin ja ryhmiin kuuluvien vaarallisten aineiden päästöstandardit eivät saa ylittää. Nämä raja-arvot määritetään:

- a) aineen suurimpana sallittuna pitoisuutena päästössä ja
- b) tarvittaessa tällaisen aineen enimmäismääränä, joka ilmoitetaan pilaavan aineen painoyksikkönä suhteessa pilaavan toiminnan luonteenomaisen elementin yksikköön (esimerkiksi painoyksikkönä suhteessa raaka-aine- tai tuoteyksikköön).

Teollisuuden jätevesiin sovellettavat raja-arvot on tilanteen vaatiessa määriteltävä teollisuudenalan ja tuotelajin mukaan.

Sovellettavat raja-arvot I luettelon aineisiin määritetään pääasiassa seuraavien perusteella:

- myrkyllisyys,
- pysyvyys,
- biokertyvyys,

ottaen huomioon parhaat käytettävissä olevat tekniset keinot.

2. Neuvosto vahvistaa komission ehdotuksesta I luettelon aineita koskevat laatutavoitteet.

Nämä tavoitteet vahvistetaan pääasiallisesti sen myrkyllisyyden, pysyvyyden ja kertyvyyden perusteella, joka mainituilla aineilla viimeisimpien luotettavien tieteellisten tietojen osoittamalla tavalla on elävissä organismeissa ja sedimentissä, ottaen huomioon suolaveden ja makean veden ominaisuuksien väliset erot.

3. Edellä 1 kohdan mukaisesti määritellyt raja-arvot ovat voimassa lukuun ottamatta niitä tapauksia, joissa jäsenvaltio voi neuvoston komission ehdotuksesta vahvistaman tarkastusmenettelyn mukaisesti osoittaa komissiolle, että 2 kohdan mukaisesti vahvistetut laatuvaatimet tai tiukemmat yhteisön laatuvaatimukset täytetään ja niitä pidetään yllä alueella, johon päästöt mahdollisesti vaikuttavat muun muassa tuon jäsenvaltion toimenpiteiden seurauksena.

Komissio antaa neuvostolle kertomuksen tapauksista, joissa se on turvautunut laatuvaioimenetelmään. Viiden vuoden välein neuvosto tutkii komission ehdotuksen perusteella ja perustamissopimuksen 148 artiklan mukaisesti tapaukset, joissa mainittua menetelmää on sovellettu.

4. Neuvosto asettaa 1 kohdassa tarkoitettuihin aineiden luokkiin ja ryhmiin kuuluvia aineita varten 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua määräajaa 12 artiklan mukaisesti ottaen huomioon asianomaisten teollisuuden alojen erityispiirteet ja tarpeen mukaan tuotelajit.

7 artikla

1. Jotta 1 artiklassa tarkoitettujen vesien pilaamista II luettelon aineilla voidaan vähentää, jäsenvaltioiden on vahvistettava ohjelmat, joiden täytäntöönpanossa niiden on sovellettava erityisesti 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja menetelmiä.

2. Kaikkiin sellaisiin päästöihin 1 artiklassa tarkoitettuihin vesiin tehtävät päästöt, joiden voidaan epäillä sisältävän jotakin II luettelon ainetta, on oltava asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen etukäteen antama lupa, jossa vahvistetaan päästöstandardit. Tällaisten standardien on perustuttava laatuvaioiteisiin, jotka määrätään 3 kohdassa säädettyllä tavalla.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa ohjelmissa on oltava veden laatuvaioitteet, jotka on vahvistettava mahdollisten neuvoston direktiivien mukaisesti.

4. Ohjelmat voivat myös sisältää erityissäännöksiä aineiden tai aineryhmien ja tuotteiden koostumuksesta ja käytöstä, ja niissä on otettava huomioon viimeisin taloudellisesti toteuttamiskelpoinen tekniikka.

5. Ohjelmissa on asetettava määräajat niiden täytäntöönpanoa varten.

6. Ohjelmat ja tulokset niiden toteuttamisesta on ilmoitettava komissiolle.

7. Komissio vertailee säännöllisesti yhdessä jäsenvaltioiden kanssa ohjelmia varmistaakseen, että niiden toteuttaminen on

riittävän yhdenmukaista. Pitäessään sitä tarpeellisena komissio tekee neuvostolle tätä varten aiheelliset ehdotukset.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki aiheelliset toimenpiteet niiden tämän direktiivin mukaisesti hyväksymien toimenpiteiden panemiseksi täytäntöön siten, että vesien, joita ei ole mainittu 1 artiklassa, pilaaminen ei lisäänty. Niiden on lisäksi kiellettävä kaikki toimenpiteet, joiden tarkoituksena on tai joista seuraa tämän direktiivin säännöksiä kiertäminen.

9 artikla

Tämän direktiivin mukaisesti toteutettavat toimenpiteet eivät missään tapauksessa saa suoraan tai välillisesti johtaa 1 artiklassa tarkoitettujen vesien pilaantumisen lisääntymiseen.

10 artikla

Yksi tai useampi jäsenvaltio voi tilanteen vaatiessa yksin tai yhdessä muiden kanssa antaa tässä direktiivissä säädettyjä tiukempia määräyksiä.

11 artikla

Toimivaltaisen viranomaisen on kartoitettava 1 artiklassa tarkoitettuihin vesiin tehdyt päästöt, jotka saattavat sisältää I luettelossa tarkoitettuja päästöstandardein rajoitettavia aineita.

12 artikla

1. Neuvosto tekee yhdeksän kuukauden kuluessa yksimielisen päätöksen kustakin komission 6 artiklan mukaisesti tekemästä ehdotuksesta ja sovellettavia mittausmenetelmiä koskevista ehdotuksista.

Komissio tekee ensimmäiset ainevalikoimaa sekä sovellettavia mittausmenetelmiä ja 6 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja määräaikoja koskevat ehdotukset viimeistään kahden vuoden kuluttua tämän direktiivin tiedoksi antamisesta.

2. Komissio tekee, mikäli mahdollista ensimmäiset 7 artiklan 7 kohdan mukaiset ehdotukset kahdenkymmenenseitsemän kuukauden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta. Neuvosto päättää asiasta yksimielisesti yhdeksän kuukauden kuluessa.

13 artikla

1. Tämän direktiivin soveltamista varten jäsenvaltioiden on komission tapauksittain esittämästä pyynnöstä toimitettava sille kaikki tarvittavat tiedot, ja erityisesti:

- yksityiskohtaiset tiedot 3 artiklan ja 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti myönnettyistä luvista;
- tulokset kartoituksesta, josta on säädetty 11 artiklassa;
- kansallisen verkon harjoittaman valvonnan tulokset;
- lisätiedot 7 artiklassa tarkoitetuista ohjelmista.

2. Tätä artiklaa sovellettaessa saatuja tietoja saa käyttää vain siihen tarkoitukseen, jota varten ne on pyydetty.

3. Komissio, jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset, niiden virkamiehet ja muu henkilöstö eivät saa paljastaa mitään tämän direktiivin mukaisesti saamia tietoja, joita koskee salassapitovelvollisuus.

4. Edellä 2 ja 3 kohdan säännöksillä ei estetä yleisten tietojen tai katsausten julkaisemista, jos ne eivät sisällä tiettyä yritystä

tai yritysten muodostamia yhteenliittymiä koskevia tietoja.

14 artikla

Neuvosto tarkastelee ja tarvittaessa täydentää, komission aloitteesta, joka toimii omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion pyynnöstä, I ja II luetteloa saadun kokemuksen perusteella siirtämällä tiettyjä aineita tarvittaessa II luettelosta I luetteloon.

15 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 4 päivänä toukokuuta 1976.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. THORN

LIITE

I luettelo aineiden luokista ja ryhmistä

Tämä I luettelo sisältää tiettyjä yksittäisiä myrkyllisyyden, pysyvyyden ja biokertyvyyden perusteella valittuja aineita, jotka kuuluvat seuraavien aineiden luokkiin ja ryhmiin, lukuun ottamatta niitä, jotka ovat biologisesti vaarattomia tai jotka nopeasti muuttuvat biologisesti vaarattomiksi aineiksi:

1. organohalogeniyhdisteet ja aineet, jotka vesiympäristössä voivat muodostaa sellaisia yhdisteitä;
 2. organofosforiyhdisteet;
 3. orgaaniset tinayhdisteet;
 4. aineet, joilla on osoitettu olevan karsinogeenisia ominaisuuksia vesiympäristössä tai sen välityksellä⁽¹⁾;
 5. elohopea ja sen yhdisteet;
 6. kadmium ja sen yhdisteet;
 7. pysyvät mineraaliöljyt ja öljyperäiset hiilivedyt;
- ja tämän direktiivin 2, 8, 9 ja 14 artiklan täytäntöönpanoa varten:
8. pysyvät synteettiset aineet, jotka voivat kellua, liettyä veteen tai upota, ja jotka voivat haitata vesien käyttöä.

II luettelo aineiden luokista ja ryhmistä

Tämä II luettelo sisältää:

- I luettelon aineiden luokkiin ja ryhmiin kuuluvat aineet, joiden tämän direktiivin 6 artiklassa tarkoitettuja raja-arvoja ei ole määritelty,
- tietyt yksittäiset aineet ja aineiden luokat, jotka kuuluvat alla lueteltuihin aineiden luokkiin ja ryhmiin,

ja joilla on vesiympäristön kannalta haitallisia vaikutuksia, jotka kuitenkin voidaan rajoittaa tietylle alueelle ja ovat riippuvaisia päästön kohteena olevan veden ominaisuuksista ja sijainnista.

Toisessa luettelukohtassa tarkoitettujen aineiden luokat ja ryhmät

1. Seuraavat metalloidit ja metallit ja niiden yhdisteet:

1. sinkki	6. seleeni	11. tina	16. vanadiini
2. kupari	7. arseeni	12. barium	17. koboltti
3. nikkeli	8. antimoni	13. beryllium	18. tallium
4. kromi	9. molybdeeni	14. boori	19. telluuri
5. lyijy	10. titaani	15. uraani	20. hopea
2. Eliöntorjunta-aineet ja niiden johdannaiset, jotka eivät sisälly I luetteloon.
3. Aineet, joilla on haitallinen vaikutus vesiympäristöstä saatavien ihmisravinnoksi tarkoitettujen tuotteiden hajuun tai makuun, ja yhdisteet, joiden voidaan epäillä vedessä muodostavan tällaisia aineita.
4. Myrkylliset tai pysyvät orgaaniset silikoniyhdisteet ja aineet, jotka saattavat vedessä muodostaa tällaisia yhdisteitä, ei kuitenkaan ne, jotka ovat biologisesti vaarattomia tai muuttuvat vedessä nopeasti vaarattomiksi.

⁽¹⁾ Mikäli jotkut II luettelon aineista ovat karsinogeenisia, ne sisällytetään tämän luettelon 4 luokkaan.

5. Fosforin epäorgaaniset yhdisteet ja alkuainefosfori.
6. Pysymättömät mineraaliöljyt ja öljypohjaiset hiilivedyt.
7. Syanidit, fluoridit.
8. Aineet, joilla on kielteinen vaikutus happitasapainoon, erityisesti:
ammoniakki
nitriitit.

Julistus 8 artiklaa koskien

Jäsenvaltiot sitoutuvat asettamaan putkistoja myöten tapahtuvalle jätevesien päästämislle aavalle merelle vähintään yhtä tiukat vaatimukset kuin tässä direktiivissä asetetut.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 9 päivänä lokakuuta 1979,
jäsenvaltioissa sovellettavista juomaveden valmistamiseen tarkoitetun pintaveden
määritysmenetelmistä sekä näytteenotto- ja analysointitheydestä**

(79/869/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

Euroopan yhteisöjen toimintaohjelmassa ympäristöalan toimenpiteiksi⁽⁴⁾ määrätään käytettyjen määritysmenetelmien standardoinnista tai yhdenmukaistamisesta, jotta yhteisössä tehtyjen pilaantuneisuusmittausten tuloksia voidaan verrata,

jäsenvaltioissa juomaveden valmistamiseen tarkoitetun pintaveden laatuvaatimuksista 16 päivänä kesäkuuta 1975 annetussa neuvoston direktiivissä 75/440/ETY⁽⁵⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdassa edellytetään, että hyväksytään määritysten näytteenotto- ja tutkimustiheyttä sekä määritysmenetelmiä koskeva yhteisön politiikka,

kaikki jäsenvaltioissa jo sovellettavien tai valmisteilla olevien pintaveden laadun määritysmenetelmiä sekä kunkin muuttujan näytteenotto- ja tutkimustiheyttä koskevien säännösten väliset eroavuudet saattavat johtaa erilaisten kilpailun edellytysten muodostumiseen ja siten vaikuttaa suoraan yhteismarkkinoiden toimintaan; sen vuoksi on tarpeen lähentää tämän alan lainsäädäntöä perustamissopimuksen 100 artiklan mukaisesti,

vaikuttaa tarpeelliselta tämän lainsäädännön lähentämisen yhteydessä toteuttaa yhteisön toimia, joilla pyritään kattavamman lainsäädännön avulla saavuttamaan yksi yhteisön tavoitteista ympäristön suojelun ja elämisen laadun kehittämisen alalla; tätä varten olisi annettava eräitä erityissäännöksiä ja koska perustamissopimuksessa ei ole määräyksiä tässä tarvittavista valtuuksista, on sovellettava perustamissopimuksen 235 artiklaa,

jäsenvaltiossa suoritettuja tutkimuksia varten näyttää olevan tarpeen säätää yhteiset vertailumenetelmät juomaveden valmistamiseen tarkoitetun pintaveden fysikaalisia, kemiallisia ja mikrobiologisia ominaisuuksia kuvaavien muuttujien pitoisuuksien määrittämiseksi,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 208, 1.9.1978, s. 2

⁽²⁾ EYVL N:o C 67, 12.3.1979, s. 48

⁽³⁾ EYVL N:o C 128, 21.5.1979, s. 4

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 112, 20.12.1973, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 194, 25.7.1975, s. 34

laatuvaatimusten noudattamisen valvomista varten on tarpeen ottaa pintavedestä säännönmukainen vähimmäisnäyttemäärä

direktiivin 75/440/ETY liitteessä II eriteltyjen muuttujien mittaamiseksi,

kunkin määrittämisen osalta olisi lisättävä näytteenotto- ja tutkimuskertojen vähimmäismäärää vuodessa jaetun vesimäärän ja kuluttajamäärän suhteessa; näytteenottoa olisi tiennettävä kun veden laadun heikkenemisen myötä vaara lisääntyy, ja

tekniikan ja tieteen kehitys voi tehdä tarpeelliseksi muuttaa nopeasti joitakin tämän direktiivin liitteessä I säädettyjä vaatimuksia, jotta voidaan ottaa huomioon erityisesti direktiivin 75/440/ETY liitteessä II eriteltyjen muuttujien tasojen muutokset; tätä varten vaadittujen toimenpiteiden täytäntöön panemisen helpottamiseksi olisi säädettävä menettelystä, jolla toteutetaan jäsenvaltioiden ja komission tiivis yhteistyö tieteen ja tekniikan kehitykseen mukauttamista käsittelevässä komiteassa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tämä direktiivi koskee direktiivin 75/440/ETY liitteessä II luetteltujen muuttujien määrittämiseksi tarvittavia vertailumenetelmiä sekä näytteenotto- ja tutkimustiheyttä.

2 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 'vertailumenetelmällä' mittausperiaatteen nimeämistä tai selkeää ja lyhyttä kuvausta menettelystä, jolla tämän direktiivin liitteessä I luetteltujen muuttujien arvo määritetään;
- 'havaintorajalla' tutkitun muuttujan pienintä havaittavissa olevaa arvoa;
- 'toistettavuudella' aluetta, jolla 95 % yksittäisestä näytteenotteen tehtyjen mittausten tuloksista sijaitsee;
- 'tarkkuudella' tutkitun muuttujan todellisen arvon ja saatujen kokeellisten arvojen keskiarvon välistä eroa.

3 artikla

1. Otettujen vesinäytteiden analyysi koskee direktiivin 75/440/ETY liitteessä II säädettyjä muuttujia, joille on annettu I- ja/tai G-arvot.

2. Jäsenvaltioiden on mahdollisuuksien mukaan käytettävä tämän direktiivin liitteessä I tarkoitettuja vertailumenetelmiä.

3. Tämän direktiivin liitteessä I säädettyjen muuttujien tarkastamisessa käytettyjä havaintorajan sekä mittausmenetelmien toistettavuuden ja tarkkuuden arvoja on noudatettava.

4 artikla

1. Kunkin muuttujan vuosittainen näytteenoton ja analyysin vähimmäistiheys on säädetty tämän direktiivin liitteessä II. Näytteenotokertojen on jakauduttava mahdollisimman tasaisesti koko vuodelle, jotta ne antavat edustavan kuvan veden laadusta.

2. Pintavesinäytteiden on edustettava veden laatua direktiivin 75/440/ETY 5 artiklan 4 kohdassa määritellyssä näytteenotopisteessä.

5 artikla

Näytteitä varten käytettyjen astioiden, yhtä tai useampaa määritystä varten otetun näytteen osan säilyttämiseen käytettyjen aineiden tai menetelmien, näytteiden kuljetuksen ja varastoinnin sekä näytteiden valmistamisen analyysiä varten on oltava sellaisia, että ne eivät aiheuta tutkimustuloksiin merkitäviä muutoksia.

6 artikla

1. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on määrättävä näytteenotto- ja tutkimustiheys kunkin näytteenotopisteen kullekin muuttujalle.

2. Näytteenotto- ja tutkimustiheyden on oltava vähintään sama kuin tämän direktiivin liitteessä II annettu vuosittainen vähimmäistutkimustiheys.

7 artikla

1. Kun toimivaltaisen viranomaisen juomaveden valmistamiseen tarkoitettu pintavedestä tekemä tutkimus osoittaa, että joistakin määrityksistä saadut arvot ovat huomattavasti paremmat kuin ne, jotka jäsenvaltiot direktiivin 75/440/ETY liitteen II nojalla ovat säätäneet, kyseinen jäsenvaltio voi harventaa näitä muuttujia koskevaa näytteenotto- ja tutkimustiheyttä.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ei pilaantumista ilmene lainkaan, ja jos ei ole uhkaa veden laadun heikkenemisestä, ja jos kyseinen vesi on laadultaan direktiivin 75/440/ETY liitteen II A1 palstalla esitettyä parempaa,

kyseiset viranomaiset voivat päättää, että säännöllinen tutkimus ei ole tarpeen.

8 artikla

1. Tämän direktiivin soveltamista varten jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle sen pyynnöstä kaikki asiaan liittyvät tiedot:

- käytetyistä tutkimusmenetelmistä;
- tutkimustiheydestä.

2. Komissio laatii säännöllisesti tällä tavoin kerätyistä tiedoista yhteenvedon.

9 artikla

Jotta otettaisiin huomioon erityisesti direktiivin 75/440/ETY liitteessä II eriteltyjen muuttujien tasojen muutokset, tehdään ne muutokset, jotka ovat tarpeen:

- tämän direktiivin liitteessä I säädettyjen vertailumenetelmien,
- havaintorajojen ja näiden menetelmien toistettavuuden ja tarkkuuden sekä
- näytteenottoastioita varten annettujen materiaalisuosituksen

mukauttamiseksi tekniikan kehitykseen, tämän direktiivin 11 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

10 artikla

1. Perustetaan 9 artiklassa tarkoitettua tehtävää varten tieteen ja tekniikan kehitykseen mukauttamista käsittelevä komitea, jäljempänä 'komitea', jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

2. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

11 artikla

1. Jos tässä artiklassa säädettyä menettelyä on noudatettava, asian saattaa komitean käsiteltäväksi sen puheenjohtaja omasta aloitteestaan tai jonkin jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.

2. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä.

Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Komitea tekee päätöksen sellaisella 41 äänen enemmistöllä, joka saadaan, kun jäsenvaltioiden äänet painotetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

3. a) Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.
- b) Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määräenemmistöllä.
- c) Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia saatettiin vireille neuvostossa, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä.

12 artikla

1. Muutetaan direktiiviä 75/440/ETY seuraavasti:

- a) poistetaan 5 artiklan 2 kohta,
- b) korvataan 5 artiklan 3 kohdan sanat "2 kohdassa tarkoitettuja" sanoilla "kyseisen veden laadun muuttujien arvoja".

2. Edellä 1 kohta tulee voimaan kahden vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta.

13 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan kahden vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

14 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 9 päivänä lokakuuta 1979.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

D. O'MALLEY

LIITE I

Neuvoston direktiivin 75/440/ETY muuttujien I- ja/tai G-arvojen määritysten vertailumenetelmät

A	B	C	D	E	F	G
	Muuttuja	Havaintoraja	Toistettavuus	Tarkkuus	Vertailumenetelmä	Astian materiaali-suositus
1	pH pH-yksikkö	-	0,1	0,2	- Elektrokemiallinen menetelmä Mitätään näytteenottoaikalla ilman näytteen esikäsitelyä	
2	Väri (yksinkertaisen suodatuksen jälkeen) mg Pt/l	5	10 %	20 %	- Suodatus lasikuitukalvon läpi Fotometrinen menetelmä platinakobolttiasteikkoa käyttäen	
3	Suspendoituneen kiintoaineen kokonaismäärä mg/l	-	5 %	10 %	- Suodatus 0,45 µm:n suodatinkalvon läpi, kuivaus 105 °C:ssä ja punnitus - Sentrifugointi (vähintään 5 min ajan, keskimääräinen kiihtyvyyttä 2800 - 3200 g), kuivaus 105 °C:ssä ja punnitus	
4	Lämpötila °C	-	0,5	1	- Termometrinen menetelmä Mitätään näytteenottoaikalla samanaikaisesti näytettä otettaessa ilman näytteen esikäsitelyä	
5	Sähkön johtavuus (20 °C) µs/cm	-	5 %	10 %	- Elektrokemiallinen menetelmä	
6	Haju laimennuskerroin (25 °C)	-	-	-	- Laimennusmenetelmä	Lasi
7	Nitraatit mg/l NO ₃	2	10 %	20 %	- Spektrofotometria	
8	Fluoridit mg/l F	0,05	10 %	20 %	- Spektrofotometria tarvittaessa suodatuksen jälkeen - Ioniselektiiviset elektrodit	
9	Uuttuvan orgaanisen kloorin kokonaismäärä mg/l Cl					

A	B	C	D	E	F	G
10	Liukoinen rauta mg/l Fe	0,02	10 %	20 %	- Atomiabsorptiospektrofotometria 0,45 µm:n suodatinkalvon läpi tapahtuneen suodatuksen jälkeen - Spektrofotometria 0,45 µm:n suodatinkalvon läpi tapahtuneen suodatuksen jälkeen	
11	Mangaani mg/l Mn	0,01 ⁽²⁾	10 %	20 %	- Atomiabsorptiospektrofotometria	
		0,02 ⁽³⁾	10 %	20 %	- Atomiabsorptiospektrofotometria - Spektrofotometria	
12	Kupari ⁽¹⁰⁾ mg/l Cu	0,005	10 %	20 %	- Atomiabsorptiospektrofotometria - Polarografia	
		0,02 ⁽⁴⁾	10 %	20 %	- Atomiabsorptiospektrofotometria - Spektrofotometria - Polarografia	
13	Sinkki ⁽¹⁰⁾ mg/l Zn	0,01 ⁽²⁾	10 %	20 %	- Atomiabsorptiospektrofotometria	
		0,02	10 %	20 %	- Atomiabsorptiospektrofotometria - Spektrofotometria	
14	Boori ⁽¹⁰⁾ mg/l B	0,1	10 %	20 %	- Spektrofotometria - Atomiabsorptiospektrofotometria	Materiaalit, jotka eivät sisällä merkittäviä määriä booria.
15	Beryllium mg/l Be					
16	Koboltti mg/l Co					
17	Nikkeli mg/l Ni					
18	Vanadiini mg/l V					
19	Arseeni ⁽¹⁰⁾ mg/l As	0,002 ⁽²⁾	20 %	20 %	- Atomiabsorptiospektrofotometria	
		0,01 ⁽⁵⁾			- Atomiabsorptiospektrofotometria - Spektrofotometria	

A	B	C	D	E	F	G
20	Kadmium ⁽¹⁰⁾ mg/l Cd	0,0002 0,001 ⁽⁵⁾	30 %	30 %	- Atomiabsorptiospektrofotometria - Polarografia	
21	Kokonaiskromi ⁽¹⁰⁾ mg/l Cr	0,01	20 %	30 %	- Atomiabsorptiospektrofotometria - Spektrofotometria	
22	Lyijy ⁽¹⁰⁾ mg/l Pb	0,01	20 %	30 %	- Atomiabsorptiospektrofotometria - Polarografia	
23	Seleni ⁽¹⁰⁾ mg/l Se	0,005			- Atomiabsorptiospektrofotometria	
24	Elohopea ⁽¹⁰⁾ mg/l Hg	0,0001 0,0002 ⁽⁵⁾	30 %	30 %	- Liekitön atomiabsorptiospektrofotometria (kylmähöyrystys)	
25	Barium ⁽¹⁰⁾ mg/l Ba	0,02	15 %	30 %	- Atomiabsorptiospektrofotometria	
26	Syanidi mg/l CN	0,01	20 %	30 %	- Spektrofotometria	
27	Sulfaatit mg/l SO ₄	10	10 %	10 %	- Gravimetrinen analyysi - EDTA-kompleksometria - Spektrofotometria	
28	Kloridit mg/l Cl	10	10 %	10 %	- Titraus (Mohrin menetelmä) - Spektrofotometria	
29	Anionitensidit (metyleenisisen lauryyli-kanssa reagoivat) mg/l sulfaatti	0,05	20 %		- Spektrofotometria	
30	Fosfaatit mg/l P ₂ O ₅	0,02	10 %	20 %	- Spektrofotometria	
31	Fenolit (fenoli-indeksi) mg/l C ₆ H ₅ OH	0,0005 0,001 ⁽⁶⁾	0,0005 30 %	0,0005 50 %	- Spektrofotometria 4-aminoantipyriinimenetelmä - Paranitroaaniinimenetelmä	Lasi
32	Liuenneet tai emulgoituneet hiilivedyt mg/l	0,01 0,04 ⁽⁷⁾	20 %	30 %	- Infrapunaspektrometria hiilitetrakloridiuuton jälkeen - Gravimetrinen menetelmä petrolietteri-uuton jälkeen	Lasi

A	B	C	D	E	F	G
33	Polysykliset aromaattiset hiilivedyt ⁽¹⁰⁾ mg/l	0,00004	50 %	50 %	- Fluoresenssin mittausta UV:ssä ohutlevykromatografian jäl- keen Vertailuva mittausta suhteessa kuuteen kontrolliaineeseen, joiden pitoisuus on sama ⁽⁹⁾	Lasi tai alumiini
34	Torjunta-aineiden kokonaismäärä (pararikki ⁽²⁾), heksaklorosykloheksaani, dieldriini) ⁽¹⁰⁾ mg/l	0,0001	50 %	50 %	- Kaasu- tai nestekromatografia sopivan liuottimen avulla tapahtuneen uuttamisen ja puhdistuksen jälkeen Seoksen aineosien tunnistus Kvantitatiivinen analyysi ⁽⁹⁾	Lasi
35	Kemiallinen hapen kulutus (COD) mg/l O ₂	15	20 %	20 %	- Kaliumdikromaattimenetelmä	
36	Liuenneen hapen kyllästysaste %	5	10 %	10 %	- Winklerin menetelmä - Elektrokemiallinen menetelmä	Lasi
37	Biokemiallinen hapen kulutus (BOD ₅) 20 °C:ssä ilman nitrifikaatiota mg/l O ₂	2	1,5	2	- Liuenneen hapen määrittäminen ennen inkubointia ja sen jäl- keen (inkubointi 5d pimeässä, lämpötilassa 20 ± 1 °C) Nitrifikaationestoaineen lisäys	
38	Typpi Kjeldahlin menetelmällä (ei NO ₂ ja NO ₃) mg/l N	0,5	0,5	0,5	- Mineralisointi, tislauksen Kjeldahlin menetelmällä ja ammoniakkimääritys spektro- fotometrialla tai titrauksella	
39	Ammonium mg/l NH ₄	0,01 ⁽²⁾ 0,1 ⁽³⁾	0,03 ⁽²⁾ 10 % ⁽³⁾	0,03 ⁽²⁾ 20 % ⁽³⁾	- Spektrofotometria	
40	Kloroformiin uuttuvat aineet mg/l	⁽¹¹⁾	-	-	- Uuttaminen neutraalissa pH- arvossa puhdistetun kloroformin avulla, vakuuhaihhdutus huoneenlämmössä, jäännöksen punnitus	Lasi
41	Orgaaninen kokonaishiili mg/l C					
42	Orgaaninen jäännöshiili saostuksen ja kalvosuodatuksen jälkeen (5µm) mg/l C					

A	B	C	D	E	F	G
43	Koliformisten bakteerien kokonaismäärä /100 ml	5 ^(a) 500 ^(b) 5 ^(a) 500 ^(b)			<ul style="list-style-type: none"> - Viljely 37 °C:n lämpötilassa asianmukaisessa erityisessä kiinteässä elatusaineessa (kuten Tergitol-laktoosiagar, endoagar, 0,4 % Teepoliuos) suodatettuna^(c) tai suodattamattomana^(d) ja pesäkkeiden laskenta. Näytteet on laimennettava tai tarvittaessa konsentroitava siten, että saadaan 10 - 100 pesäkettä. Tunnistus tarvittaessa kaasunmuodostuksen avulla. - Putkimenetelmä ravintoliuoksessa vähintään kolmessa koeputkessa kolmessa laimennuksessa. Positiivisten koeputkien jatkoviljely varmistavassa elatusaineessa. MPN-luvun (todennäköisin luku) laskeminen. Inkubointilämpötila: 37 °C ± 1 °C. 	Steriloitu lasi
44	Fekaaliset koliformiset bakteerit /100 ml	2 ^(a) 200 ^(b) 2 ^(a) 200 ^(b)			<ul style="list-style-type: none"> - Viljely 44 °C:n lämpötilassa asianmukaisessa erityisessä kiinteässä elatusaineessa (kuten Tergitol-laktoosiagar, endoagar, 0,4 % Teepoliuos) suodatettuna^(c) tai suodattamattomana^(d) ja pesäkkeiden laskenta. Näytteet on laimennettava tai tarvittaessa konsentroitava siten, että saadaan 10 - 100 pesäkettä. Tunnistus tarvittaessa kaasunmuodostuksen avulla. - Putkimenetelmä ravintoliuoksessa vähintään kolmessa koeputkessa kolmessa laimennuksessa. Positiivisen tuloksen antaneista putkista otetaan jatkonäyte elatuslustalle tuloksen varmentamiseksi. MPN-luvun (todennäköisin luku) laskeminen. Inkubointilämpötila 44 °C ± 0,5 °C. 	Steriloitu lasi
45	Fekaaliset streptokokit /100 ml	2 ^(a) 200 ^(b)			<ul style="list-style-type: none"> - Viljely 37 °C:n lämpötilassa asianmukaisessa kiinteässä elatusaineessa (kuten natriumatsidi) suodatettuna^(c) tai suodattamattomana^(d) ja pesäkkeiden laskenta. Näytteet on laimennettava tai tarvittaessa konsentroitava siten, että saadaan 10 - 100 pesäkettä. - Putkimenetelmä natriumatsidiliuoksessa vähintään kolmessa koeputkessa kolmessa liuoksessa. MPN-luvun (todennäköisin luku) laskenta. 	Steriloitu lasi

A	B	C	D	E	F	G
46	Salmonellat ⁽¹²⁾	1/5 000 ml 1/1 000 ml			- Konsentroidi suodattamalla (kalvo tai asianmukainen suodatin). Siirrostus esirikastettuun elatusaineeseen. Rikastus ja siirrostus spesifiselle elatusalustalle - Tunnistus.	Steriloitu lasi

⁽¹⁾ Näytteenottopisteestä otettu pintavesinäyte siivilöidään verkkosiivilän läpi kaikkien kelluvien roskien kuten puun ja muovin poistamiseksi ennen näytteen tutkimista.

⁽²⁾ A1 luokan vedet, G-arvo.

⁽³⁾ A2 ja A3 luokan vedet.

⁽⁴⁾ A3 luokan vedet.

⁽⁵⁾ A1, A2 ja A3 luokan vedet, I-arvo.

⁽⁶⁾ A2 luokan I-arvon ja A3 luokan vedet.

⁽⁷⁾ A2 ja A3 luokan vedet, G-arvo.

⁽⁸⁾ On käytettävä kuuden standardiaineen seosta, joilla kaikilla aineilla on sama pitoisuus: fluoranteeni; 3,4-bensofluoranteeni; 11,12-bensofluoranteeni; 3,4-bensopyreeni; 1,12-bensoperyleeni; indaani-(1,2,3-cd)-pyreeni.

⁽⁹⁾ On käytettävä kolmen standardiaineen seosta, joilla kaikilla aineilla on sama pitoisuus: pararikki(2); heksaklorosykloheksaani, dieldriini.

⁽¹⁰⁾ Jos näytteet sisältävät niin paljon suspendoituneita aineita, että ne vaativat erityistä esikäsittelyä, tämän liitteen E palstalla esitettyjä tarkkuusarvoja ei tarvitse poikkeuksellisesti saavuttaa, ja niitä voidaan pitää tällöin tavoitearvoina. Näitä näytteitä käsiteltäessä on varmistettava se, että saadaan analysoitua mitattavien aineiden suurin määrä.

⁽¹¹⁾ Koska tämä menetelmä ei ole yleisesti käytössä kaikissa jäsenvaltioissa, ei ole varmaa, että direktiivin 75/440/ETY arvojen tarkastamiseksi vaadittu määritysraja saavutetaan.

⁽¹²⁾ Ei ole mitattavissa 5 000 ml:ssä (A1, G) eikä 1 000 ml:ssä (A2, G).

LITTE II

Direktiivin 75/440/ETY kunkin muuttujan näytteenoton ja ja analysoinnin vähimmäistutkimustiheys vuodessa

Kuluttaja- määrä	A1 (*)			A2 (*)			A3 (*)		
	I (**)	II (**)	III (**)	I (**)	II (**)	III (**)	I (**)	II (**)	III (**)
≤ 10 000	(***)	(***)	(***)	(***)	(***)	(***)	2	1	(***) ⁽¹⁾
> 10 000 - ≤ 30 000	1	1	(***)	2	1	(***)	3	1	1
> 30 000 - ≤ 100 000	2	1	(***)	4	2	1	6	2	1
> 100 000	3	2	(***)	8	4	1	12	4	1

(*) Pintaveden laatu, direktiivin 75/440/ETY liite II.

(**) Muuttujan luokittelu määrittystiheyden mukaan.

(***) Määrittystiheyden määrittelevät toimivaltaiset kansalliset viranomaiset.

⁽¹⁾ Jos tällaista pintavettä käytetään juomaveden valmistukseen, suositellaan, että jäsenvaltiot ottavat tähän luokkaan kuuluvan veden näytteen (A3, III, ≤ 10 000) vähintään vuosittain.

LUOKAT

I		II		III	
Muuttujat		Muuttujat		Muuttujat	
1	pH	10	Liukoinen rauta	8	Fluoridit
2	Väri	11	Mangaani	14	Boori
3	Suspendoituneen kiinteän aineen kok.määrä	12	Kupari	19	Arseeni
4	Lämpötila	13	Sinkki	20	Kadmium
5	Sähkönjohtavuus	27	Sulfaatit	21	Kokonaiskromi
6	Haju	29	Anionitensidit	22	Lyijy
7	Nitraatit	31	Fenolit	23	Seleen
28	Kloridit	38	Typpi Kjeldahlin menetelmällä	24	Elohopea
30	Fosfaatit	43	Koliformisten bakteerien kokonaismäärä	25	Barium
35	Kemiallinen hapenkulutus (COD)	44	Fekaaliset koliformiset bakteerit	26	Syanidi
36	Liunneen hapen kyllästysaste			32	Liunneet tai emulgoituneet hiilivedyt
37	Biokemiallisen hapen kulutus (BOD ₅)			33	Polysykliset aromaattiset hiilivedyt
39	Ammonium			34	Torjunta-aineiden kokonaismäärä
				40	Kloroformiin uuttuvat aineet
				45	Fekaaliset streptokokit
				46	Salmonellat

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 19 päivänä lokakuuta 1981,
jäsenvaltioissa sovellettavista juomaveden valmistamiseen tarkoitetun pintaveden
määritysmenetelmistä sekä näytteenotto- ja analysointitiheydestä annettun
direktiivin 79/869/ETY muuttamisesta Kreikan liittymisen vuoksi**

(81/855/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

sekä katsoo, että

jäsenvaltioissa sovellettavista juomaveden valmistamiseen tarkoitetun pintaveden määritysmenetelmistä sekä näytteenotto- ja analysointitiheydestä annettun direktiivin 79/869/ETY⁽²⁾ 11 artiklan 2 kohtaa olisi muutettava Kreikan liittymisen vuoksi Euroopan yhteisöihin,

perustamissopimuksen 198 artiklan ensimmäisen alakohdan mukaan neuvosto on pyytänyt talous- ja sosiaalikomitean lausunnon komission ehdotuksesta; komitealla ei ollut mahdollisuutta antaa lausuntoaan neuvoston asettamassa määräajassa; perustamissopimuksen 198 artiklan toisen alakohdan mukaan se, ettei lausuntoa ole, ei estä neuvostoa ryhtymästä jatkotoimiin; ottaen huomioon, että tarvittavien muutosten pikainen

hyväksyminen on suotavaa, neuvoston käsityksen mukaan sen on välttämätöntä käyttää tätä mahdollisuutta,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Direktiivin 79/869/ETY 11 artiklan 2 kohdassa ilmaisu "41" korvataan ilmaisulla "45".

2 artikla

Tämä direktiivi tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1981.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 19 päivänä lokakuuta 1981.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. WALKER

⁽¹⁾ EYVL N:o C 144, 15.6.1981, s. 36

⁽²⁾ EYVL N:o L 271, 29.10.1979, s. 44

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 17 päivänä joulukuuta 1979,
pohjaveden suojelemisesta tiettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamalta pilaantumiselta**

(80/68/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka
ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen
ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

tarvitaan kiireellisiä toimia yhteisön pohjaviesien suojelemiseksi
pilaantumiselta, etenkin sellaiselta, jota aiheuttavat tietyt
myrkylliset, pysyvät ja biokertyvät aineet,

Euroopan yhteisöjen toimintaohjelmassa ympäristöalan
toimenpiteiksi vuodelta 1973⁽⁴⁾, jota on täydennetty vuoden
1977 ohjelmalla⁽⁵⁾, on määräyksiä toimenpiteistä pohjaviesien
suojelemiseksi tietyiltä pilaavilta aineilta,

tiettyjen yhteisön vesiympäristöön päästettyjen vaarallisten
aineiden aiheuttamasta pilaantumisesta 4 päivänä toukokuuta
1976 annetun neuvoston direktiivin 76/464/ETY⁽⁶⁾ 4 artiklas-

sa säädetään pohjavettä koskevan erityisdirektiivin täytäntöön-
panosta,

eroavuudet jäsenvaltioissa jo sovellettavien tai valmisteilla
olevien, tiettyjen vaarallisten aineiden pohjaveteen päästämistä
koskevien säännösten välillä voivat johtaa erilaisten kilpailun
edellytysten muodostumiseen ja siten vaikuttaa suoraan
yhteismarkkinoiden toimintaan; sen vuoksi on tarpeen lähentää
tämän alan lainsäädäntöä perustamissopimuksen 100 artiklassa
määrätyllä tavalla,

vaikuttaa tarpeelliselta liittää tähän lainsäädännön lähentämi-
seen yhteisön toimenpiteitä ympäristön suojelun ja elämisen
laadun kehittämisen alalla; tätä varten olisi annettava eräitä
erityissäännöksiä; tätä varten tarvittavia valtuuksia ei ole
annettu perustamissopimuksessa, siksi on sovellettava perusta-
missopimuksen 235 artiklaa,

tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle olisi jätettävä
tiettyjen erillään olevien asumusten kotitalousjätevedet ja
päästöt, jotka sisältävät I tai II luettelon aineita hyvin pieninä
määrinä ja pitoisuuksina, koska pilaantumisvaara on vähäinen
ja tällaisten jätevesien päästöjen tarkkailu vaikeaa; myös
radioaktiivisia aineita sisältävien aineiden päästöt, joita
yhteisössä säädellään erikseen, olisi jätettävä tämän sovelta-
misalan ulkopuolelle,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 37, 14.2.1978, s. 3

⁽²⁾ EYVL N:o C 296, 11.12.1978, s. 35

⁽³⁾ EYVL N:o C 283, 27.11.1978, s. 39

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 112, 20.12.1973, s. 3

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 139, 13.6.1977, s. 3

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 129, 18.5.1976, s. 23

pohjaveden tehokkaaksi suojelemiseksi yhteisössä on tarpeen estää I luettelon aineiden päästöt ja rajoittaa II luettelon aineiden päästöjä,

olisi erotettava toisistaan pohjaveteen tapahtuvien vaarallisten aineiden päästöt ja toimet, joiden seurauksena voidaan epäillä olevan näiden aineiden epäsuoria päästöjä,

lukuun ottamatta ilman muuta kiellettyjä I luettelon aineiden suorita päästöjä, kaikki päästöt on saatettava lupajärjestelmän alaisiksi; tällainen lupa voidaan antaa vain kun vastaanottoympäristö on tutkittu,

olisi säädettävä mahdollisuudesta poiketa niistä säännöksistä, joilla kielletään I luettelon aineiden päästäminen pohjaveteen, kun vastaanottoympäristö on tutkittu ja on annettu ennakkolupa sillä edellytyksellä, että päästö kohdistuu pohjaveteen, joka on pysyvästi sopimaton kaikkeen muuhun käyttöön, etenkin kotitalous- tai maataloustarkoituksiin,

yleisiksi vesivaroiksi tarkoitettujen pohjavesien keinotekoisia imeyttämistä tulisi säädellä erityissäännöksin,

jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten olisi valvottava luvissa asetettujen ehtojen noudattamista ja päästöjen vaikutusta pohjaveteen,

olisi pidettävä tiedostoa luvista päästää pohjaveteen I luettelon aineita ja luvista päästää suoraan pohjaveteen II luettelon aineita sekä tiedostoa pohjavesien hoitamiseksi suoritettaviin keinotekoisin imeytyksiin myönnettyistä luvista, ja

jos Helleenien tasavallasta tulee Euroopan talousyhteisön jäsen 1 päivänä tammikuuta 1981 Helleenien tasavallan liittymisehtoja ja perustamissopimusten muutoksiin liittyviä ehtoja koskevan sopimuksen mukaisesti, olisi tarpeellista, että jäsenvaltioille annettua aikaa, jonka kuluessa niiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, pidennetään tuon valtion osalta kahdesta neljään vuoteen, ottaen huomioon tuon valtion teknisen ja hallinnollisen rakenteen riittämättömyys,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tämän direktiivin tarkoituksena on estää pohjavesien pilaaminen liitteen I tai II luettelon aineryhmiin kuuluvilla aineilla, jäljempänä 'I tai II luettelon aineet', ja mahdollisimman hyvin tarkastaa tai poistaa jo tapahtuneen pilaantumisen seuraukset.

2. Tässä direktiivissä:

a) 'pohjavedellä' tarkoitetaan kaikkea vettä, joka on maan pinnan alla kyllästysvyöhykkeessä ja suorassa yhteydessä pintamaahan tai syvempiin maakerroksiin;

b) 'suoralla päästöllä' tarkoitetaan I tai II luettelon aineiden päästämistä pohjaveteen ilman suodattamista pintamaan tai syvempien maakerrosten läpi;

c) 'epäsuoralla päästöllä' tarkoitetaan I tai II luettelon aineiden päästämistä pohjaveteen pintamaan tai syvempien maakerrosten läpi tapahtuvan suodattamisen jälkeen;

d) 'pilaantumisella' tarkoitetaan ihmisten aiheuttamaa suoraan tai epäsuorasti pohjaveteen tapahtuvaa aineen tai energian päästöä, jonka seurauksena ihmisten terveydelle tai vesivoirille aiheutuu vaaraa, eläviä olioita ja veden ekosysteemiä vahingoitetaan tai haitataan veden muuta luovallista käyttöä.

2 artikla

Tämä direktiivi ei koske:

a) kotitalousjäteveden päästöjä, jotka ovat peräisin viemärijärjestelmään kuulumattomista erillisistä asumuksista, jotka sijaitsevat ihmisten käyttöön tulevan vedenottoa varten suojeltujen alueiden ulkopuolella;

b) päästöjä, joiden asianomaisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen on todennut sisältävän niin pieniä määriä tai pitoisuuksia I tai II luettelon aineita, että se ei nyt tai vastaisuudessa aiheuta vastaanottavan pohjaveden laadun heikkenemisen vaaraa;

c) radioaktiivisia aineita sisältävien aineiden päästöjä.

3 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet:

a) estääkseen I luettelon aineiden pohjaveteen joutumisen;

b) rajoittaakseen II luettelon aineiden pohjaveteen joutumista, jotta välttyään näiden aineiden aiheuttamalta pohjaveden pilaantumiselta.

4 artikla

1. Täyttääkseen 3 artiklan a alakohdassa tarkoitettujen velvoitteiden jäsenvaltioiden on:

- kiellettävä kaikki I luettelon aineiden suorat päästöt;

- saatettava ennakkotutkimuksen alaiseksi huolehtiminen näistä aineista tai näiden aineiden huolehtimistarkoituksessa suoritettu kaatopaikalle vienti, jonka voidaan epäillä johtavan epäsuoraan päästöön. Tutkimuksen perusteella jäsenvaltioiden on kiellettävä tällainen toiminta tai myönnettävä lupa edellyttäen, että kaikkia teknisiä varotoimia, jotka ovat tarpeen tällaisen päästön ehkäisemiseksi noudatetaan;
- toteutettava tarpeelliseksi katsomansa aiheelliset toimenpiteet estääkseen kaikki I luettelon aineiden epäsuorat päästöt, jotka aiheutuvat muista kuin toisessa luettelakohdassa tarkoitetuista maan päällä tai alla tapahtuvista toimenpiteistä. Niiden on ilmoitettava tällaisista toimenpiteistä komissiolle, joka näiden tietojen perusteella voi tehdä neuvostolle ehdotuksia tämän direktiivin muuttamisesta.

2. Jos ennakkotutkimus kuitenkin osoittaa pohjaveden, johon I luettelon aineiden päästöä suunnitellaan, olevan pysyvästi sopimatonta muuhun käyttöön, erityisesti kotitalous- tai maatalouskäyttöön, jäsenvaltiot voivat sallia näiden aineiden päästön edellyttäen, että aineet eivät ole esteenä maaperän aineiden hyödyntämiselle.

Lupa voidaan myöntää vain, jos on otettu huomioon kaikki tekniset varotoimet sen varmistamiseksi, että nämä aineet eivät voi päästä muihin vesijärjestelmiin tai vahingoittaa muita ekosysteemejä.

3. Jäsenvaltiot voivat ennakkotarkastuksen jälkeen sallia päästöt, jotka aiheutuvat geotermisiin tarkoituksiin käytetyn veden, kaivoksista ja louhoksista pumpatun veden tai rakennustöitä varten pumpatun veden imeytyksestä takaisin samaan pohjavesiesiintymään.

5 artikla

1. Täyttääkseen 3 artiklan b alakohdassa tarkoitettujen velvoitteiden jäsenvaltioiden on saatettava ennakkotarkastuksen alaisiksi:
- kaikki II luettelon aineiden suorat päästöt tällaisten päästöjen rajoittamiseksi;
 - huolehtiminen näistä aineista tai näiden aineiden huolehtimistarkoituksessa suoritettu kaatopaikalle vienti, jonka voidaan epäillä johtavan epäsuoraan päästöön.

Tuon tutkimuksen perusteella jäsenvaltiot voivat myöntää luvan sillä edellytyksellä, että noudatetaan kaikkia teknisiä varotoimia, jotka ovat tarpeen näiden aineiden aiheuttaman pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi.

2. Lisäksi jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliseksi katsomansa aiheelliset toimenpiteet, joilla rajoitetaan kaikkia II luettelon aineiden epäsuoria päästöjä, jotka aiheutuvat muista

kuin 1 kohdassa tarkoitetuista maan päällä tai alla tapahtuvista toimenpiteistä.

6 artikla

Poiketen 4 ja 5 artiklassa säädetystä, on pohjavesien hoitamiseksi tehtäviä keinotekoisia imeytyksiä varten oltava jäsenvaltioiden myöntämä tapauskohtainen erityislupa. Tällainen lupa myönnetään vain, jos pohjaveden pilaantumisvaaraa ei ole.

7 artikla

Ennakkotutkimukset, joita tarkoitetaan 4 ja 5 artiklassa, sisältävät kyseisen alueen hydrogeologisten olojen, pintamaan ja syvempien maakerrosten mahdollisten puhdistavien ominaisuuksien ja päästöistä pohjaveden laadulle aiheutuvan pilaantumisen- ja muuttumisvaaran tutkimuksen, ja niissä on todettava, onko aineiden päästäminen pohjaveteen ympäristön kannalta tyydyttävä ratkaisu.

8 artikla

Jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen ei saa myöntää 4, 5 ja 6 artiklassa tarkoitettuja lupia ennen kuin on varmistettu, että pohjavettä ja etenkin sen laatua tarkkaillaan vaaditulla tavalla.

9 artikla

Jos suora päästö sallitaan 4 artiklan 2 ja 3 kohdan tai 5 artiklan mukaisesti, tai jos 5 artiklan mukaisesti sallitaan sellainen jätevedestä huolehtiminen, joka väistämättä johtaa epäsuoraan päästöön, on luvassa eriteltävä erityisesti:

- päästöpaikka;
- päästötapaa;
- välttämättömät varotoimet, kiinnittäen erityistä huomiota jätevesissä olevien aineiden ominaisuuksiin ja pitoisuuksiin, vastaanottoympäristön ominaisuuksiin sekä erityisesti juotavaksi, kuumalähde-käyttöön ja kivennäisvedeksi tulevien vesien valuma-alueiden läheisyyteen;
- suurin sallitun aineen määrä jätevedessä erikseen määritellyn, yhden tai useamman, ajanjakson aikana ja asianmukaiset näiden aineiden pitoisuuksia koskevat vaatimukset;
- järjestelyt pohjaveteen johdettujen jätevesien valvomiseksi;
- tarvittaessa toimenpiteet pohjaveden ja etenkin sen laadun valvomiseksi.

10 artikla

Jos 4 ja 5 artiklan mukaisesti sallitaan sellainen huolehtiminen tai jätteen huolehtimiseksi suoritettu kaatopaikalle vieminen, jonka voidaan epäillä johtavan epäsuoraan päästöön, on luvassa erityisesti määriteltävä:

- paikka tai kaatopaikka, jolle tällaisia jätteitä viedään;
- jätteiden huolehtimisessa tai kaatopaikalle sijoittamisessa käytetyt menetelmät;
- välttämättömät varotoimet, kiinnittäen erityistä huomiota kaatopaikalle jätettävässä tai poistettavassa aineksessa olevien aineiden laatuun ja pitoisuuteen, vastaanottavan ympäristön ominaisuuksiin ja erityisesti juotavaksi, kuumalähde-käyttöön ja kivennäisvedeksi tulevien vesien valuma-alueiden läheisyyteen;
- suurin yhden tai useamman määritellyn ajanjakson aikana sallittu kaatopaikalle vietävän tai poistettavan I tai II luettelon aineita sisältävän aineksen ja mikäli mahdollista itse näiden aineiden määrä ja asianmukaiset vaatimukset näiden aineiden pitoisuuksien suhteen;
- edellä 4 artiklan 1 kohdassa ja 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa täytäntöön pantavat tekniset varotoimet, joilla estetään I luettelon aineiden päästöt pohjavesiin ja II luettelon aineiden aiheuttama tällaisten vesien pilaantuminen;
- tarvittaessa pohjaveden ja etenkin sen laadun valvontatoimenpiteet.

11 artikla

Luvat, joita tarkoitetaan 4 ja 5 artiklassa, myönnetään vain rajoitetuksi ajaksi, ja ne tutkitaan vähintään joka neljäs vuosi. Ne voidaan uusia, muuttaa tai peruuttaa.

12 artikla

1. Lupa on evättävä, jos 4 ja 5 artiklassa tarkoitettujen luvan hakija ilmoittaa, ettei hän voi noudattaa määrättyjä ehtoja, tai jos tämä on kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen mielestä ilmeistä.

2. Jos luvassa määrättyjä ehtoja ei täytetä, kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että nämä ehdot täytetään; tarvittaessa viranomaisen on peruutettava lupa.

13 artikla

Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on valvottava luvassa määrättyjen ehtojen noudattamista ja päästöjen vaikutuksia pohjaveteen.

14 artikla

Jäsenvaltiot voivat säätää sellaisia luettelon I ja II aineiden päästöjä varten, joita tapahtuu tämän direktiivin tiedoksiantohetkellä, korkeintaan neljän vuoden määräajan 21 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen säännösten tai määräysten voimaantulosta, jonka päätyttyä kyseisten päästöjen on oltava tämän direktiivin säännösten mukaisia.

15 artikla

Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on pidettävä tiedostoa 4 artiklassa tarkoitetuista I luettelon aineiden päästöjä varten myönnettyistä luvista, 5 artiklassa tarkoitetuista II luettelon aineiden suorista päästöistä varten myönnettyistä luvista ja 6 artiklassa tarkoitetuista luvista.

16 artikla

1. Tämän direktiivin toteuttamista varten jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle sen pyynnöstä tapauskohtaisesti kaikki tarpeelliset tiedot ja erityisesti:

- a) tulokset 4 ja 5 artiklassa tarkoitetuista ennakkotutkimuksista;
- b) yksityiskohtaiset tiedot myönnettyistä luvista;
- c) suoritettujen valvonta- ja tarkastustoimien tulokset;
- d) edellä 15 artiklassa tarkoitettujen tiedostojen sisällöstä.

2. Tietoja, jotka on saatu sovellettaessa tätä artiklaa, saa käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon ne on pyydetty.

3. Komissio, jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset, niiden virkamiehet ja muut toimihenkilöt eivät saa paljastaa mitään tämän direktiivin mukaisesti saamia tietoja, joita koskee salassapitovelvollisuus.

4. Edellä 2 ja 3 kohdan säännöksillä ei estetä yleisten tietojen tai katsausten julkaisemista, jos ne eivät sisällä tiettyä yritystä tai yritysten muodostamaa yhteenliittymää koskevia tietoja.

17 artikla

Jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen, joka aikoo antaa luvan sellaisille päästöille, jotka joutuvat maiden rajat ylittävään pohjaveteen, on ilmoitettava siitä asianomaisille jäsenvaltioille ennen luvan myöntämistä. Asianomaisen jäsenvaltion pyynnöstä ja ennen luvan myöntämistä on järjestettävä neuvottelut, joihin komissio voi osallistua.

18 artikla

Tämän direktiivin mukaisesti toteutetut toimenpiteet eivät missään tapauksessa saa suoraan tai epäsuorasti johtaa 1 artiklassa tarkoitettujen vesien pilaantumiseen.

19 artikla

Yksi tai useampi jäsenvaltio voi tarpeen mukaan yksin tai yhdessä muiden kanssa toteuttaa tässä direktiivissä säädettyjä tiukempia toimenpiteitä.

20 artikla

Neuvosto komission ehdotuksesta tarkastaa I ja II luettelon ja tarvittaessa täydentää niitä saadun kokemuksen perusteella siirtämällä tiettyjä aineita tarpeen mukaan II luettelosta I luetteloon.

21 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan kahden vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Helleenien tasavallan osalta tätä aikaa pidennetään kuitenkin neljään vuoteen edellyttäen, että se liittyy jäseneksi 1 päivänä tammikuuta 1981.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettua kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

3. Jäsenvaltion pantua täytäntöön 1 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä, eivät direktiivin 76/464/ETY pohjavettä koskevat säännökset ole enää voimassa tuon jäsenvaltion suhteen.

22 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 17 päivänä joulukuuta 1979.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

S. BARRETT

LIITE

I luettelo aineiden luokista ja ryhmistä

Ne yksittäiset aineet, jotka kuuluvat jäljempänä numeroituihin aineryhmiin sisältyvät I luetteloon, lukuun ottamatta niitä, joita pidetään I luetteloon kuulumattomina niiden alhaisen myrkyllisyys-, pysyvyys- ja kertyvyysriskin vuoksi:

Aineet, jotka myrkyllisyyden, pysyvyyden ja kertyvyyden perusteella sopivat II luetteloon, luokitellaan II luetteloon.

1. Organoalohogeeniyhdisteet ja aineet, jotka vesiympäristössä voivat muodostaa sellaisia yhdisteitä,
2. Orgaaniset fosforiyhdisteet,
3. Orgaaniset tinayhdisteet,
4. Aineet, joilla on karsinogeenisia, mutageenisia tai teratogeenisia ominaisuuksia vesiympäristössä tai sen välityksellä⁽¹⁾,
5. Elohopca ja sen yhdisteet,
6. Kadmium ja sen yhdisteet,
7. Mineraaliöljyt ja hiilivedyt,
8. Syanidit.

II luettelo aineiden luokista ja ryhmistä

Jäljempänä lueteltuihin aineryhmiin kuuluvat yksittäiset aineet ja aineluokat, joilla voi olla haitallisia vaikutuksia pohjaveteen sisältyvät II luetteloon.

1. Seuraavat metalloidit ja metallit ja niiden yhdisteet:

1. Sinkki	11. Tina
2. Kupari	12. Barium
3. Nikkeli	13. Beryllium
4. Kromi	14. Boori
5. Lyijy	15. Uraani
6. Seleen	16. Vanadiini
7. Arseeni	17. Koboltti
8. Antimoni	18. Tallium
9. Molybdeeni	19. Telluuri
10. Titaani	20. Hopea

2. Torjunta-aineet ja niiden johdannaiset, jotka eivät sisälly I luetteloon.
3. Aineet, joilla on haitallinen vaikutus pohjaveden makuun tai hajuun, ja yhdisteet, jotka mahdollisesti vedessä muodostavat tällaisia aineita ja tekevät sen ihmisten käyttöön sopimattomaksi.
4. Myrkylliset tai pysyvät orgaaniset silikonyhdisteet ja aineet, jotka vedessä mahdollisesti muodostavat tällaisia yhdisteitä, pois lukien ne, jotka ovat biologisesti vaarattomia tai muuttuvat vedessä nopeasti vaarattomiksi.
5. Fosforin epäorgaaniset yhdisteet sekä alkuainefosfori.
6. Fluoridit
7. Ammoniakki, nitriitit.

⁽¹⁾ Jos jotkut II luettelon aineista ovat karsinogeenisia, mutageenisia tai teratogeenisia, ne sisällytetään tämän luettelon 4 luokkaan.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 15 päivänä heinäkuuta 1980,
juomaveden laadusta**

(80/778/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

juomavedeksi tarkoitetun veden kansanterveydellisen merkityksen vuoksi on tarpeen vahvistaa laatustandardit, jotka tällaisen veden on täytettävä,

erovuudet juomaveden laatua koskevien, eri jäsenvaltioissa sovellettavien tai valmistella olevien säännösten välillä saattavat johtaa erilaisten kilpailun edellytysten muodostumiseen ja siten vaikuttaa suoraan yhteismarkkinoiden toimintaan; sen vuoksi on tarpeen lähentää tämän alan lainsäädäntöä perustamissopimuksen 100 artiklassa määrätyllä tavalla,

näyttää tarpeelliselta yhdistää lainsäädännön lähentämiseen yhteisön toimia, niin että yksi yhteisön tavoitteista elämisen edellytysten parantamiseksi, koko yhteisön taloudellisen toiminnan yhtenäinen kehittäminen sekä jatkuva ja tasapainoinen kasvu voidaan saavuttaa juomaveden laatua koskevan kattavamman sääntelyn avulla; tätä tarkoitusta varten olisi annettava erityissäännöksiä; koska perustamissopimuksessa ei ole määräyksiä tätä varten tarvittavista valtuuksista, on sovellettava perustamissopimuksen 235 artiklaa,

Euroopan yhteisöjen toimintaohjelmissa ympäristöalan toimenpiteiksi vuosilta 1973⁽³⁾ ja 1977⁽⁴⁾ edellytetään sekä juomavedeksi tarkoitetussa vedessä terveysvaaraa aiheuttavia

myrkyllisiä kemiallisia aineita ja bakteereja koskevien standardien vahvistamista että veden eri käyttömuotoihin ja erityisesti juomavedeksi tarkoitettuun veteen liittyvien fysikaalisten, kemiallisten ja biologisten muuttujien määrittelyä,

on tarkoitus antaa erityissäännökset luonnon kivennäisvesistä, lisäksi on tarpeen jättää tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle lääkinnälliseen käyttöön tarkoitettavat vedet ja eräät elintarviketeollisuudessa käytetyt vedet, jos tällainen käyttö ei muodosta vaaraa kansanterveydelle,

direktiivillä 75/440/ETY⁽⁵⁾ neuvosto on jo vahvistanut standardit juomaveden valmistamiseen tarkoitettua pintavettä varten,

tietyille muuttujille vahvistettujen arvojen on oltava enintään suurimpien sallittujen pitoisuuksien suuria,

juomavedeksi tarkoitetun pehmenetyn veden osalta tietyille muuttujille määrättyjen arvojen on oltava yhtä suuria tai suurempia kuin pienimpien vaadittujen pitoisuuksien,

on suotavaa, että jäsenvaltiot hyväksyvät "ohjearvoiksi" nimetyt arvot perusteiksi,

koska juomaveden valmistukseen voi liittyä tiettyjen aineiden käyttöä, olisi vahvistettava niiden käyttöä ohjaavat säännöt tällaisten aineiden liian suurten määrien kansanterveydelle mahdollisesti aiheuttamien haittavaikutusten välttämiseksi,

tämän direktiivin joustavaksi soveltamiseksi, jäsenvaltioille olisi annettava valtuudet antaa säännöksiä tästä direktiivistä tehtäviksi poikkeuksiksi tietyn edellytyksin, erityisesti eräiden erikoistilanteiden huomioon ottamista varten,

eri muuttujien pitoisuusarvojen tarkastamista varten on tarpeen säätää, että jäsenvaltiot toteutettavat tarvittavat toimenpiteet

⁽¹⁾ EYVL N:o C 28, 9.2.1976, s. 27

⁽²⁾ EYVL N:o C 131, 12.6.1976, s. 13

⁽³⁾ EYVL N:o C 112, 20.12.1973, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 69, 11.6.1970, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 194, 25.7.1975, s. 34

varmistukseen juomavedeksi tarkoitetun veden säännölliset tarkastukset, ja

määritysten vertailumenetelmät, joihin tässä direktiivissä viitataan, on nopeasti mukautettava tieteen ja tekniikan kehitykseen; tätä varten tarvittavien toimenpiteiden täytäntönnäpönnön helpottamiseksi on syytä antaa säännökset menetelmästä, jolla saadaan aikaan jäsenvaltioiden ja komission tiivis yhteistyö mukauttamista tieteen ja tekniikan kehitykseen käsittelevässä komiteassa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tämä direktiivi koskee juomavedeksi tarkoitetulle vedelle asetettavia vaatimuksia.

2 artikla

Tässä direktiivissä juomavedellä tarkoitetaan kaikkea vettä, jota joko sen alkuperäisessä tilassa tai, sen alkuperästä riippumatta, käsittelyn jälkeen käytetään tuohon tarkoitukseen,

- siten, että sitä johdetaan juomavedeksi, tai
- siten, että
 - sitä käytetään elintarvikkeita valmistavassa, jalostavassa tai säilyttävässä taikka niitä markkinoille saattavassa elintarvikkeityksessä ja
 - se vaikuttaa valmiiden ruokatarvikkeiden terveellisyteen.

3 artikla

Edellä 2 artiklan toisessa luetelmakohdassa tarkoitetun veden osalta jäsenvaltioiden on sovellettava liitteessä I olevassa D ja E taulukossa lueteltuja myrkyllisyyttä osoittavien muuttujien ja mikrobiologisten muuttujien arvoja sekä muiden muuttujien arvoja, joiden toimivaltaiset kansalliset viranomaiset katsovat voivan vaikuttaa valmiiden ruokatarvikkeiden terveellisyteen.

4 artikla

1. Tätä direktiiviä ei sovelleta:

- a) luonnollisiin kivennäisvesiin, jotka toimivaltaiset kansalliset viranomaiset tunnustavat tai määrittelevät sellaisiksi,

b) lääkinnällisiin tarkoituksiin käytettäviin vesiin, jotka toimivaltaiset kansalliset viranomaiset hyväksyvät sellaisiksi.

2. Jäsenvaltiot eivät saa kieltää tai estää elintarvikkeiden markkinoille saattamista käytetyn veden laatuun liittyvin perustein, jos tällaisen veden laatu täyttää tämän direktiivin vaatimukset, ellei tällainen markkinoille saattaminen aiheuta vaaraa kansanterveydelle.

5 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan rajoittamatta yhteisön muihin säädöksiin sisältyvien erityissäännösten soveltamista.

6 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle:

- asianmukaiset tiedot teollisuudenaloista, joiden valmiiden tuotteiden 2 artiklassa tarkoitettuun terveellisyteen toimivaltaisten kansallisten viranomaisten arvion mukaan käytetyn veden laatu ei vaikuta;
- muille muuttujille kuin 3 artiklassa tarkoitetuille myrkyllisyyttä osoittaville muuttujille ja mikrobiologisille muuttujille kansallisesti asetetut arvot.

2. Komissio tutkii nämä tiedot ja ryhtyy tarvittaessa aiheellisiin toimenpiteisiin. Se laatii säännöllisesti yhteenvetokertomuksen jäsenvaltioille.

7 artikla

1. Jäsenvaltioiden on vahvistettava juomaveden sovellettavat arvot liitteessä I esitetyille muuttujille.

2. Jäsenvaltiot voivat olla määräämättä 1 kohdan mukaisesti arvoja muuttujille, joille ei liitteessä I ole ilmaistu arvoa, niin kauan kun neuvosto ei ole määrittänyt näitä arvoja.

3. Jäljempänä liitteen I taulukossa A, B, C, D ja E ilmaistujen muuttujien osalta:

- jäsenvaltioiden määräämät arvot eivät saa olla suurempia kuin palstalla "suurin sallittu pitoisuus" esitetyt arvot;

– määrittäessään arvoja jäsenvaltioiden on pidettävä perustana palstalla "ohjetaso" ilmaistuja arvoja.

4. Liitteen I taulukossa F ilmaistujen muuttujien osalta jäsenvaltioiden määräämät arvot eivät saa olla alemmat kuin ne, jotka on esitetty palstalla "Pienin vaadittu pitoisuus" 2 artiklan 1 luetelmakohdassa tarkoitettua pehmenettyä vettä varten.

5. Liitteessä I ilmaistut arvot tulkitaan havaintojen perusteella.

6. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että juomavesi täyttäisi vähintään liitteessä I olevat vaatimukset.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet, sen varmistamiseksi, ettei mitään juomaveden valmistuksessa käytettyjä aineita jäisi käyttäjälle toimitettuun veteen suurimpia sallittuja pitoisuuksia suurempia määriä, ja että ne eivät suoraan tai välillisesti muodostaisi vaaraa kansanterveydelle.

9 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat säätää tästä direktiivistä tehtävistä poikkeuksista seuraavien seikkojen huomioon ottamiseksi:

a) tilanteet, jotka johtuvat kyseessä olevan veden ottokohdan maaperän luonteesta ja rakenteesta.

Jos jäsenvaltio säätää tällaisesta poikkeuksesta, sen on ilmoitettava siitä komissiolle kahden kuukauden kuluessa päätöksestä ilmoittaen samalla perustelut tällaiselle poikkeukselle;

b) poikkeuksellisista sääoloista johtuvat tilanteet.

Jos jäsenvaltio säätää tällaisesta poikkeuksesta, sen on ilmoitettava siitä komissiolle 15 päivän kuluessa päätöksestä ilmoittaen samalla tällaisen poikkeuksen perustelut ja kestoaika.

2. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle vain niistä 1 kohdassa tarkoitetuista poikkeuksista, jotka liittyvät vähintään 1 000 m³/d suuruisen vesimäärän toimittamiseen tai vähintään 5 000 kuluttajalle toimitettavaan vesimäärään.

3. Tämän artiklan mukaisesti tehdyt poikkeukset eivät missään tapauksessa saa liittyä myrkyllisystekijöihin tai mikrobiologisiin tekijöihin tai muodostaa vaaraa kansanterveydelle.

10 artikla

1. Vakavissa poikkeustapauksissa toimivaltaiset kansalliset viranomaiset voivat sallia, että liitteessä I vahvistettu suurin sallittu pitoisuus saa ylityä rajoitetun ajan ja korkeintaan niiden määräämään enimmäisarvoon asti sillä edellytyksellä, että kansanterveydelle ei aiheudu kohtuutonta vaaraa, ja että juomaveden toimittamisesta ei voida huolehtia millään muulla tavalla.

2. Kun jäsenvaltion on juomaveden toimittamista varten direktiivin 75/440/ETY ja erityisesti sen 4 artiklan 3 kohdan soveltamisesta huolimatta pakko turvautua pintaveteen, joka ei ole edellä mainitun direktiivin 2 artiklassa tarkoitettua A3 luokan vedeltä vaadittujen pitoisuusrajojen mukaista, ja kun ei voida käyttää sopivaa käsittelyä, jolla saadaan tässä direktiivissä säädetyn laatuista juomavettä, se voi rajoitetun ajan ja korkeintaan määrittämänsä enimmäisarvoon asti sallia liitteessä I esitetyn suurimman sallitun pitoisuuden ylittämisen sillä edellytyksellä, että kansanterveydelle ei aiheudu kohtuutonta vaaraa.

3. Tässä artiklassa tarkoitettuihin poikkeuksiin turvautuvien jäsenvaltioiden on välittömästi ilmoitettava siitä komissiolle ja ilmoitettava samalla näiden poikkeusten perustelut ja todennäköinen kestoaika.

11 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, ettei tämän direktiivin mukaisesti annettujen säännösten soveltamiseksi toteutetuilla toimenpiteillä ole sellaista vaikutusta, että ne suoraan tai välillisesti johtaisivat joko juomaveden nykyisen laadun heikkenemiseen tai juomaveden valmistamiseen käytettyjen vesien pilaantumisen lisääntymiseen.

12 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että juomaveden laatua valvotaan säännöllisesti.

2. Kaikkea juomavettä on valvottava siinä vaiheessa, kun se tulee kuluttajan käyttöön, jotta voidaan tarkastaa, täyttääkö se liitteessä I esitetyt vaatimukset.

3. Toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on määrättävä näytteenottopestet.

4. Tätä valvontaa toteutettaessa jäsenvaltioiden on täytettävä liitteessä II olevat vaatimukset.

5. Jäsenvaltioiden on mahdollisuuksien mukaan käytettävä liitteessä III esitettyjä analyysin vertailumenetelmiä.

Muita menetelmiä käyttävien laboratorioiden on varmistettava, että tällä tavoin saavutetut tulokset vastaavat liitteessä III esitettyjä menetelmiä käytettäessä saatavia tuloksia tai ovat verrattavissa niihin.

13 artikla

Muutoksista, jotka ovat tarpeen liitteessä III esitettyjen analyysin vertailumenetelmien mukauttamiseksi tieteen ja tekniikan kehitykseen, päätetään 15 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

14 artikla

a) Perustetaan tieteen ja tekniikan kehitykseen mukauttamista käsittelevä komitea, jäljempänä 'komitea', jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

b) Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

15 artikla

1. Jos tässä artiklassa säädettyä menettelyä on noudatettava, asian esittää komitealle sen puheenjohtaja omasta aloitteestaan tai jonkin jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.

2. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisuuden mukaan. Päätös tehdään sellaisella 41 äänen enemmistöllä, joka saadaan, kun jäsenvaltioiden äänet painotetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

3. a) Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.

b) Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai jos lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määräänemmistöllä.

c) Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on tullut neuvostossa vireille, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä.

16 artikla

Jäsenvaltiot voivat antaa juomavettä varten tässä direktiivissä säädettyjä tiukempia säännöksiä, sanotun kuitenkin rajoittamatta 4 artiklan 2 kohdan soveltamista.

17 artikla

Jäsenvaltiot voivat antaa erityissäännöksiä tai -määräyksiä veden soveltuvuutta pikkulasten ruokintaan koskevien tietojen antamisesta pakkauksissa, merkinnöissä ja mainonnassa. Tällaiset säännökset tai -määräykset voivat koskea myös niitä veden ominaisuuksia, jotka edellyttävät tällaisten tietojen antamista.

Jäsenvaltioiden, jotka aikovat toteuttaa tällaisia toimenpiteitä, on ilmoitettava niistä etukäteen muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

18 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan kahden vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

19 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet saataakseen juomaveden laadun tämän direktiivin mukaiseksi viiden vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta.

20 artikla

Jäsenvaltiot voivat poikkeustapauksissa ja maantieteellisesti määriteltyjen väestöryhmien osalta esittää komissiolle erityisen pyynnön lisäajan saamiseksi liitteen I osalta.

Asianmukaisesti perustellussa pyynnössä on osoitettava ilmenneet vaikeudet sekä esitettävä ehdotus toimintaohjelmaksi siihen liittyvine aikatauluineen, joita noudatetaan juomaveden laadun parantamiseksi.

Komissio tutkii nämä ohjelmat ja aikataulut. Jos komissio on eri mieltä kyseisen jäsenvaltion kanssa, se tekee neuvostolle aiheelliset ehdotukset.

21 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 15 päivänä heinäkuuta 1980.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. SANTER

LIITE I

MUUTTUJALUEITTELO

A. ORGANOLEPTISET MUUTTUJAT

	Muuttuja	Tulosten ilmoittaminen ⁽¹⁾	Ohjetaso (GL)	Suurin sallittu pitoisuus (MAC)	Huomautuksia
1	Väri	mg/l Pb/Co-asteikko	1	20	
2	Sameus	mg/l SiO ₂ Jacksonin yksikköä	1 0,4	10 4	- Korvataan joissakin oloissa näkösyvyyskokeella, Secchin levyn lukema metreissä: GL: 6m MAC: 2m
3	Haju	Laimennusluku	0	2 / 12 °C 3 / 25 °C	- Sama kuin makutestissä.
4	Maku	Laimennusluku	0	2 / 12 °C 3 / 25 °C	- Sama kuin hajutestissä.

⁽¹⁾ Jos jäsenvaltio direktiivin 71/354/ETY, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna, mukaisesti käyttää kansallisessa lainsäädännössään tämän direktiivin mukaisesti annettuja mittayksiköitä, jotka ovat muita kuin tässä liitteessä esitetyt, tällä tavoin ilmaistujen arvojen tarkkuuden on oltava sama.

B. FYSIKAALIS-KEMIAALLISET MUUTTUJAT (suhteessa veden luonnolliseen koostumukseen)

	Muuttuja	Tulosten ilmoittaminen ⁽¹⁾	Ohjetaso (GL)	Suurin sallittu pitoisuus (MAC)	Huomautuksia
5	Lämpötila	°C	12	25	
6	Vetyionipitoisuus	pH-arvo	6,5 ≤ pH ≤ 8,5		- Vesi ei saa aiheuttaa sen kanssa kosketuksiin joutuvan materiaalin syöpmistä. - Ei koske suljetuissa astioissa olevaa vettä. - Suurin sallittu arvo: 9,5.
7	Sähkönjohtavuus	μS cm ⁻¹ (20 °C)	400		- Vastaa veden mineraalitasoa. - Vastaa suhteellisuusarvoa: 2 500 ohmia/cm.

	Muuttuja	Tulosten ilmoittaminen ⁽¹⁾	Ohjetaso (GL)	Suurin sallittu pitoisuus (MAC)	Huomautuksia
8	Kloridit	Cl mg/l	25		- Keskimääräisen pitoisuuden 200 mg/l ylittävät arvot saatavat aiheuttaa vaikutuksia.
9	Sulfaatit	SO ₄ mg/l	25	250	
10	Silikaatit	SiO ₂ mg/l			- Katso 8 artikla.
11	Kalsium	Ca mg/l	100		
12	Magnesium	Mg mg/l	30	50	
13	Natrium	Na mg/l	20	175 (vuodesta 1984 alkaen ja 90 %:n osuutena) 150 (vuodesta 1987 alkaen ja 80 %:n osuutena) (nämä prosenttiosuudet tulisi laskea kolmen vuoden vertailuajalta)	- Tämän muuttujan arvot ottavat huomioon WHO:n työryhmän suositukset (Haag, toukokuu 1978) päivittäisen suolan kulutuksen asteittaisesta alentamisesta 6 g:aan. - 1 päivästä tammikuuta 1984 alkaen komissio antaa neuvostolle kertomuksia väestöön suhteutetun suolamäärän päivittäisen kulutuksen kehityksestä. - Näissä kertomuksissa komissio tutkii missä määrin WHO:n työryhmän esittämä 120 mg/l MAC on tarpeen, jotta saavutetaan tyydyttävä suolan kulutuksen kokonaistaso, ja esittää tarvittaessa neuvostolle suolan uuden MAC-arvon sekä aikarajan määräyksen voimaansaatamiseksi. - Ennen 1 päivää tammikuuta 1984 komissio antaa neuvostolle kertomuksen siitä, onko kolmen vuoden vertailuaika näiden prosenttiosuuksien laskeiseksi tieteellisesti perusteltu.
14	Kalium	K mg/l	10	12	
15	Alumiini	Al mg/l	0,05	0,2	
16	Kokonaiskovuus				- Katso F taulukko, s. 23.
17	Kuiva-aine	mg/l (kuivaus 180 °C:ssa)		1 500	
18	Liuennot happi	Hapen kyllästysaste % O ₂			- Kyllästysaste > 75 % pohjavettä lukuun ottamatta.
19	Vapaa hiilidioksidi	CO ₂ mg/l			- Vesi ei saa aiheuttaa sen kanssa kosketuksiin joutuvan materiaalin syöpymistä.

C. MUUTTUJAT, JOTKA KOSKEVAT AINEITA, JOTKA LIALLISINA MÄÄRINÄ OVAT HAITALLISIA⁽¹⁾

	Muuttuja	Tulosten ilmoittaminen ⁽¹⁾	Ohjetaso (GL)	Suurin sallittu pitoisuus (MAC)	Huomautuksia
20	Nitraatit	NO ₃ mg/l	25	50	
21	Nitriitit	NO ₂ mg/l		0,1	
22	Ammoniakki	NH ₄ mg/l	0,05	0,5	
23	Kjeldahl-tyyppi (lukuun ottamatta NO ₂ :n ja NO ₃ :n tyyppiä)	N mg/l		1	
24	Hapettavaus (KMnO ₄)	O ₂ mg/l	2	5	- Mittaus happamasta liuksesta lämmityksen jälkeen.
25	Orgaaninen kokonaishiili (TOC)	C mg/l			- On aina selvitettävä syy pitoisuuden nousemiselle normaalitason yläpuolelle.
26	Rikkivety	S µg/l		ei havaittavaa hajua	
27	Kloroformiin uuttuvat aineet	mg/l kuiva-ainetta	0,1		
28	Liuenneet tai emulgoituneet hiilivedyt (petrolicetteriuton jälkeen); mineraaliöljyt	µg/l		10	
29	Fenolit (fenoli-indeksi)	C ₆ H ₅ OH µg/l		0,5	- Ei koske kloorin kanssa reagoimattomia luonnon fenoleja.
30	Boori	B µg/l	1 000		
31	Anionitensidit (metyleenisisen kanssa reagoivat)	µg/l (lauryylisulfaatti)		200	

⁽¹⁾ Eräät näistä aineista voivat erittäin suurina määrinä esiintyessään olla jopa myrkyllisiä.

	Muuttuja	Tulosten ilmoittaminen ⁽¹⁾	Ohjetaso (GL)	Suurin sallittupitoisuus (MAC)	Huomautuksia
32	Muut organoklooriyhdisteet, jotka eivät kuulu muuttujan n:o 55 piiriin	µg/l	1		- Haloformipitoisuuksien on oltava mahdollisimman pieniä.
33	Rauta	Fe µg/l	50	200	
34	Mangaani	Mn µg/l	20	50	
35	Kupari	Cu µg/l	100 - vedenottamoilta ja/tai käsitteilylaitokselta ja niiden apu asemilta lähtevässä vedessä 3 000 - kun vesi on seissyt 12 h putkistossa ja pisteessä, jossa se tulee kuluttajan käyttöön		- Karvasta makua, värjäytymistä ja korroosiota voi esiintyä jos pitoisuus on yli 3 000 µg/l.
36	Sinkki	Zn µg/l	100 - vedenottamoilta ja/tai käsitteilylaitokselta ja niiden apu asemilta lähtevässä vedessä 5 000 - kun vesi on seissyt 12 h putkistossa ja pisteessä, jossa se tulee kuluttajan käyttöön		- Karvasta makua, opalisointia ja hiekkamaisia kertymiä voi esiintyä, jos pitoisuus on yli 5 000 µg/l.
37	Fosfori	P ₂ O ₅ µg/l	400	5 000	

	Muuttuja	Tulosten ilmoittaminen ⁽¹⁾	Ohjetaso (GL)	Suurin sallittu pitoisuus (MAC)	Huomautuksia
38	Fluoridi	F µg/l 8 - 12 °C 25 - 30 °C		1 500 700	- MAC vaihtelee kyseisen maantieteellisen alueen keskilämpötilan mukaan.
39	Koboltti	Co µg/l			
40	Kiintoaine		Ei		
41	Kloorijäännös	Cl µg/l			- Katso 8 artikla.
42	Barium	Ba µg/l	100		
43	Hopea	Ag µg/l		10	- Jos hopeaa poikkeuksellisesti käytetään veden käsittelyyn, voidaan ajoittain sallia MAC-arvo 80 µg/l.

D. MYRKYLLISIÄ AINEITA KOSKEVAT MUUTTUJAT

	Muuttuja	Tulosten ilmoittaminen ⁽¹⁾	Ohjetaso (GL)	Suurin sallittu pitoisuus (MAC)	Huomautuksia
44	Arseeni	As µg/l		50	
45	Beryllium	Be µg/l			
46	Kadmium	Cd µg/l		5	
47	Syanidit	CN µg/l		50	
48	Kromi	Cr µg/l		50	
49	Elohopea	Hg µg/l		1	
50	Nikkeli	Ni µg/l		50	
51	Lyijy	Pb µg/l		50 (juoksevassa vedessä)	Kun käytetään lyijyputkia, lyijypitoisuus ei juokсутuksen jälkeen otetussa näytessä saa ylittää arvoa 50 µg/l. Jos näyte on otettu joko juokсутuksen aikana tai sen jälkeen, ja lyijypitoisuus joko usein tai huomattavassa määrin ylittää 100 µg/l, on toteutettava aiheelliset toimenpiteet, joilla kuluttajan altistumista lyijyille vähennetään.

	Muuttuja	Tulosten ilmoittamismenetelmä ⁽¹⁾	Ohjetaso (GL)	Suurin sallittu pitoisuus (MAC)	Huomautuksia
52	Antimoni	Sb µg/l		10	
53	Seleeni	Se µg/l		10	
54	Vanadiini	V µg/l			
55	Pestisidit ja vastaavat tuotteet - yksittäiset - yhteensä	µg/l		0,1 0,5	"Pestisidit ja vastaavat tuotteet" tarkoittaa: - hyönteismyrkkyjä: - pysyvät orgaanoklooriyhdisteet - organofosforiyhdisteet - karbamaatit - rikkaruohomyrkkyjä - sienimyrkkyjä - PCB:tä ja PCT:tä
56	Polysykliset aromaattiset hiilivedyt	µg/l		0,2	- vertailuaineita: - fluoranteeni - 3,4-bensofluoranteeni - 11,12-bensofluoranteeni - 3,4-bensopyreeni - 1,12-bensoperyleeni - indaani- (1,2,3-cd)-pyreeni.

E. MIKROBIOLOGISET MUUTTUJAT

	Muuttuja	Tulokset: näytteen tilavuus (ml)	Ohjetaso (GL)	Suurin sallittu pitoisuus (MAC)	
				Kalvosuodatus	Putkimenetelmä (MPN)
57	Koliformisten bakteerien kokonaisuus ⁽¹⁾	100	-	0	MPN < 1
58	Fekaalit koliformiset bakteerit	100	-	0	MPN < 1
59	Fekaalit streptokokit	100	-	0	MPN < 1
60	Sulfiittia pelkistävät Clostridium-bakteerit	20	-	-	MPN < 1

Juomavesi ei saa sisältää patogeenisia organismeja.

Jos on tarpeen täydentää ihmisten käytettäväksi tarkoitetun veden mikrobiologista määritystä, näytteitä ei olisi tutkittava ainostaan E taulukossa tarkoitettujen bakteerien, vaan myös seuraavien patogeneenien suhteen:

- salmonellat,
- patogeeniset stafylokokit,
- suolistobakteriofagit,
- enterovirukset;

vesi ei saisi sisältää liioin:

- loisia,
- leviä,
- muita organismeja kuten mikroskooppisia eläimiä.

⁽¹⁾ Edellyttäen, että tutkitaan riittävä määrä näytteitä (95 % tuloksista).

	Muuttuja		Tulokset: näytteen tilavuus (ml)	Ohjetaso (GL)	Suurin sallittu pitoisuus (MAC)	Huomautuksia
61	Juomavedeksi toimitetun veden kokonaisbakteerimäärä	37 °C	1	10 ⁽¹⁾⁽²⁾	-	
		22 °C	1	100 ⁽¹⁾⁽²⁾	-	
62	Suljetuissa astioissa olevan veden kokonaisbakteerimäärä	37 °C	1	5	20	Omallalla vastuullaan, ja kun muuttajat 57, 58, 59 ja 60 täyttyvät, ja kun patogeenisia organismeja ei ole, jäsenvaltiot voivat valmistaa omassa maassaan käytettäväksi vettä, jonka kokonaisbakteeriluku ylittää muuttajille 62 annetut MAC-arvot. MAC-arvot on mitattava 12 tunnin kuluttua siitä, kun näyte on otettu suljettuun astiaan, ja kun näyte pidetään tasaisessa lämpötilassa tuon 12 tunnin jakson ajan.
		22 °C	1	20	100	

⁽¹⁾ Jos vettä desinfioidaan vastaavien arvojen on oltava huomattavasti alemmat veden lähtiessä käsittelylaitokselta.

⁽²⁾ Jos jokin näistä arvoista ylittyy jatkuvasti peräkkäisillä näytteenottoeroilla, on tutkittava ylityksen syy.

F. ALIMMAT SALLITUT PITOISUUDET JUOMAVEDELLE, JOKA ON PEHMENNETTY

	Muuttuja	Tulosten ilmoittamistapa	Pienin sallittu pitoisuus (pehmennetty vesi)	Huomautuksia
1	Kokonaiskovuus	mg/l Ca	60	Kalsium tai vastaavat kationit. Vesi ei saa aiheuttaa sen kanssa kosketuksiin joutuvan materiaalin syöpymistä.
2	Vetyionipitoisuus	pH		
3	Alkaliteetti	mg/l HCO ₃	30	
4	Liuennut happi			

HUOMAA: - Kovuutta, vetyionipitoisuutta, liuennutta happea ja kalsiumia koskevat säännökset koskevat myös vettä, josta suola on poistettu.

- Jos vesi sen liian luonnollisen kovuuden vuoksi pehmennetään F taulukon mukaisesti ennen kuin se toimitetaan kulutukseen, sen natriumpitoisuus voi poikkeustapauksissa olla suurempi kuin suurimman sallitun pitoisuuden sarakkeessa annettu arvo. Natriumtaso on kuitenkin kaikin keinoin pyrittävä pitämään mahdollisimman alhaisena, eikä kansanterveyden suojelun kannalta olennaisia vaatimuksia saa jättää huomiotta.

TAULUKKO KOVUUDEN ERI YKSIKÖIDEN KESKINÄISESTÄ VASTAAVUUDESTA

	Ranskalainen kovuusaste	Englantilainen kovuusaste	Saksalainen kovuusaste	mg Ca	millimoolia Ca
Ranskalainen kovuusaste	1	0,70	0,56	4,008	0,1
Englantilainen kovuusaste	1,43	1	0,80	5,73	0,143
Saksalainen kovuusaste	1,79	1,25	1	7,17	0,179
mg Ca	0,25	0,175	0,140	1	0,025
millimoolia Ca	10	7	5,6	40,08	1

LIITE II

STANDARDITUTKIMUKSEN MALLI JA TUTKIMUSTIHEYDYS

A. STANDARDITUTKIMUSTAULUKKO (valvontaan sisältyvät määritykset)

	Standardianalyysi	Vähimmäisvalvonta (C 1)	Jatkuva valvonta (C 2)	Jaksottainen valvonta (C 3)	Satunnainen valvonta erikoistilanteissa ja on- nettomuustapauksissa (C 4)
	Tutkittavat muuttujat				
A	ORGANOLEPTISET MUUTTUJAT	- haju (1) - maku (1)	- haju - maku - sameus (ulkonäkö)	Jatkuvan valvonnan analyysit + muut muuttujat kuten huomautuksessa 4	Jäsenvaltioiden toimival- taiset kansalliset viran- omaiset määrittävät muuttujat (5) olosuhteiden mukaan, ottaen huomioon kaikki tekijät, joilla saattaa olla haital- linen vaikutus kuluttajille toimitetun juomaveden laatuun.
B	FYSIKAALIS- KEMIAALLISET MUUTTUJAT	- johtavuus tai muut fysikaalis-kemialli- set muuttujat - kloorijäännös (3)	- lämpötila (2) - johtavuus tai muut fysikaalis-kemialli- set muuttujat - pH - kloorijäännös (3)		
C	TERVEYDELLE HAITALLISET MUUTTUJAT		- nitraatit - nitriitit - ammoniakki		
D	MYRKYLLISYYT- TÄ OSOITTAVAT MUUTTUJAT				
E	MIKROBIOLOGI- SET MUUTTUJAT	- koliformisten bak- teerien kokonais- määrä - fekaaliset kolifor- miset bakteerit	- koliformisten bak- teerien kokonais- määrä - fekaaliset kolifor- miset bakteerit - kokonaispesäluku (22 °C ja 37 °C)		

HUOMAA: Ennen kuin ottamo otetaan käyttöön, on tarpeen tutkia myös raakaveden laatu. Kysymykseen voivat tulla jatkuvaan valvontaan sisältyvät muuttujat sekä muun muassa erilaiset myrkylliset tai haitalliset aineet, joita vedessä oletetaan olevan. Luettelon voi laatia toimivaltainen kansallinen viranomainen.

(1) Laadun arviointi.

(2) Ei koske suljetuissa astioissa toimitettua vettä.

(3) Tai muut desinfiointiaineet mikäli niitä käytetään veden käsittelyssä.

(4) Nämä muuttujat määrittelee toimivaltainen kansallinen viranomainen ottaen huomioon kaikki tekijät, jotka voivat vaikuttaa käyttäjille toimitetun juomaveden laatuun, ja joita tarvitaan aineosien ionitasapainon arvioimiseksi.

(5) Toimivaltainen kansallinen viranomainen voi käyttää muita kuin tämän direktiivin liitteessä I tarkoitettuja muuttujia.

B. STANDARDITUTKIMUKSEN VÄHIMMÄISTUTKIMUSTIHEYDEN TAULUKKO⁽¹⁾

Tuotetun tai jake- luun pumpatun veden määrä m ³ päivä	Kuluttajamäärä (oletettu kulutus 200 l/päivä/heikilö)	Analyyssi C ₁	Analyyssi C ₂	Analyyssi C ₃	Analyyssi C ₄
		Näytteiden määrä vuodessa	Näytteiden määrä vuodessa	Näytteiden määrä vuodessa	Näytteiden määrä
100	500	⁽¹⁾	⁽¹⁾	⁽¹⁾	Tutkimustiheyden määrittää toimival- tainen kansallinen viranomainen tilan- teen mukaan.
1 000	5 000	⁽¹⁾	⁽¹⁾	⁽¹⁾	
2 000	10 000	12	3	⁽¹⁾	
10 000	50 000	60	6	1	
20 000	100 000	120	12	2	
30 000	150 000	180	18	3	
60 000	300 000	360 ⁽²⁾	36	6	
100 000	500 000	360 ⁽²⁾	60	10	
200 000	1 000 000	360 ⁽²⁾	120 ⁽²⁾	20 ⁽²⁾	
1 000 000	5 000 000	360 ⁽²⁾	120 ⁽²⁾	20 ⁽²⁾	

⁽¹⁾ Tutkimustiheys jätetään toimivaltaisten kansallisten viranomaisten harkittavaksi. Elintarviketeollisuuden käyttöön tarkoitettu vesi on kuitenkin tutkittava vähintään kerran vuodessa.

⁽²⁾ Toimivaltaisten terveysviranomaisten olisi pyrittävä tihentämään näytteenottoa mahdollisuuksiensa mukaan.

- ⁽³⁾ a) Kun kyseessä on vesi, joka on desinfioitava, mikrobiologinen analyysi on suoritettava kaksi kertaa näin usein.
b) Kun tutkimuksia suoritetaan erittäin usein, on suositeltavaa ottaa näytteitä mahdollisimman säännöllisin välein.
c) Kun edellisen vuoden aikana otetuista näytteistä saadut tulokset ovat tasalaatuisia ja olennaisesti parempia kuin liitteessä I säädetyt rajat, ja kun ei ole havaittu tekijää, joka todennäköisesti aiheuttaisi veden laadun huononemista, yllä esitettyä vähimmäistutkimustiheyttä voidaan harventaa:
- pintavesien osalta tutkimusten määrä jaetaan kahdella, lukuun ottamatta mikrobiologisille analyyseille säädettyä tiheyttä,
 - pohjavesien osalta tutkimusten määrä jaetaan neljällä, tämän kuitenkaan rajoittamatta edellä a kohdan noudattamista.

LIITE III

MÄÄRITYSTEN VERTAILUMENETELMÄT

A. AISTINVARAISET MUUTTUJAT

1. Väri	Pt/Co-asteikolle kalibroitu fotometrinen menetelmä.
2. Sameus	Silikaattimenetelmä - Formatsiinikoe - Secchin menetelmä.
3. Haju	Laimennusmenetelmä, testaus 12 °C:ssä tai 25 °C:ssä.
4. Maku	Laimennusmenetelmä, testaus 12 °C:ssä tai 25 °C:ssä.

B. FYSIKAALIS-KEMIAALLISET MUUTTUJAT

5. Lämpötila	Termometrinen menetelmä.
6. Vetyionipitoisuus	Elektrokemiallinen menetelmä.
7. Sähkönjohtavuus	Elektrokemiallinen menetelmä.
8. Kloridit	Titraus - Mohrin menetelmä.
9. Sulfaatit	Gravimetria - Kompleksometria - Spektrofotometria.
10. Silikaatit	Spektrofotometria.
11. Kalsium	Atomiabsorptio - Kompleksometria.
12. Magnesium	Atomiabsorptio.
13. Natrium	Atomiabsorptio.
14. Kalium	Atomiabsorptio.
15. Alumiini	Atomiabsorptio - Spektrofotometria.
16. Kokonaiskovuus	Kompleksometria.
17. Kuiva-aine	Kuivatus 180 °C:ssä ja punnitus.
18. Liuennut happi	Winklerin menetelmä - Ionispesifinen elektrodi.
19. Vapaa hiilidioksidi	Asidometria.

C. HAITALLISIA AINEITA KOSKEVAT MUUTTUJAT

20. Nitraatit	Spektrofotometria - Ionispesifinen elektrodi.
21. Nitriitit	Spektrofotometria.
22. Ammoniakki	Spektrofotometria.
23. Kjeldahl-tyyppi	Hapetus titrausta tai spektrofotometriaa käyttäen.
24. Hapettavuus	10 minuutin keitto happamassa liuoksessa KMnO_4 kanssa.
25. Orgaaninen kokonaishiili (TOC)	-

26. Rikkivety	Spektrofotometria.
27. Kloroformiin uuttuvat aineet	Neste/neste-uutto neutraalissa pH:ssa puhdistettua kloroformia käyttäen, jäännöksen punnitus.
28. Liuonneet tai emulgoituneet hiilivedyt	Infrapuna-spektrofotometria.
29. Fenolit (fenoli-indeksi)	Spektrofotometria, paranitroaniliinimenetelmä ja 4-aminoantipyriinimenetelmä.
30. Boori	Atomiabsorptio - Spektrofotometria.
31. Anionitensidit (metyleenisiinisen kanssa reagoivat)	Spektrofotometria metyleenisinistä käyttäen.
32. Muut organoklooriyhdisteet	Kaasu- tai nestekromatografia sopivan liuottimen avulla tapahtuneen uuttamisen ja puhdistuksen jälkeen. - Tarvittaessa seoksen aineosien tunnistaminen. Määrällinen arviointi.
33. Rauta	Atomiabsorptio - Spektrofotometria.
34. Mangaani	Atomiabsorptio - Spektrofotometria.
35. Kupari	Atomiabsorptio - Spektrofotometria.
36. Sinkki	Atomiabsorptio - Spektrofotometria.
37. Fosfori	Spektrofotometria.
38. Fluoridi	Spektrofotometria - Ioniselektiivinen elektrodi.
39. Koboltti	-
40. Kiintoaine	Suodatus μ 0,45 huokoisen kalvon läpi tai sentrifugointi (vähintään 15 min, keskimääräinen kiihtytys 2 800 g - 3 200 g), kuivatus 105 °C:ssä ja punnitus.
41. Kloorijäännös	Titraus - Spektrofotometria.
42. Barium	Atomiabsorptio.

D. MYRKYLLISYYTTÄ OSOITTAVAT MUUTTUJAT

43. Hopea	Atomiabsorptio.
44. Arseni	Spektrofotometria - Atomiabsorptio.
45. Beryllium	-
46. Kadmium	Atomiabsorptio.
47. Syanidit	Spektrofotometria.
48. Kromi	Atomiabsorptio - spektrofotometria.
49. Elohopea	Atomiabsorptio.
50. Nikkeli	Atomiabsorptio.
51. Lyijy	Atomiabsorptio.
52. Antimoni	Spektrofotometria.

53. Seleen	Atomiabsorptio.
54. Vanadiini	-
55. Pestisidit ja vastaavat tuotteet	Katso 32 kohdassa esitetty menetelmä.
56. Polysykliset aromaattiset hiilivedyt	Fluorisoivan ultraviolettivalon intensiteetin mittaus heksaaniuuton jälkeen - Kaasukromatografia tai mittaus ultraviolettivalossa ohutlevykromatografian jälkeen - Verrataan seokseen, jossa on kuusi standardiainetta, aineiden pitoisuus on sama ⁰⁾ .

E. MIKROBIOLOGISET MUUTTUIJAT

	} Kasvatus useissa koeputkissa. Positiivisen tuloksen antaneiden putkien jatkoviljely varmistavassa elatusaineessa. Laskenta MPN:n (todennäköisin luku) mukaan.
57 ⁰⁾ Koliformisten bakteerien kokonaismäärä	} Kalvosuodatus ja viljely sopivassa elatusaineessa kuten Tergitol-laktoosiagarissa, endoagarissa, 0,4 % Teepolliuksessa, jatkoviljely pesäkkeiden varmistamiseksi ja tunnistaminen
58 ⁰⁾ Fekaalit koliformiset bakteerit	
59 ⁰⁾ Fekaalit streptokokit	Natriumatsidimenetelmä (Litsky). Laskenta MPN:n mukaan - Kalvosuodatus ja viljely sopivassa elatusaineessa.
60 ⁰⁾ Sulfiittia pelkistävät Clostridium-bakteerit	Itiöiden laskeminen, kun näyte on kuumennettu 80 °C:hen: - idättämällä elatusaineessa, jossa glukoosia, sulfiittia ja rautaa, mustien pesäkkeiden laskeminen, - kalvosuodatus, suodatinkalvo siirretään yleisalaisin kasvu- alustalle, jossa agarin alla glukoosia, sulfiittia ja rautaa, mustien pesäkkeiden laskeminen, - jakaminen DRCM-putkiin, mustien putkien jatkoviljely elatusaineessa, jossa litmuskäsiteltyä maitoa, laskeminen MPN:n mukaan.
61/62 ⁰⁾ Kokonaismäärä bakteerimäärä	Siirrostus ravintoagarille.

LISÄTESTIT

Salmonella	Kalvosuodatinmenetelmä, siirrostus esirikastettuun elatusaineeseen. Rikastus, jatkoviljely cristävässä agarissa. Tunnistus.
Patogeeniset stafylokokit	Kalvosuodatus ja viljely erityisessä elatusaineessa (esim. Chapmanin hyper-suolainen elatusaine). Patogeenisten ominaisuuksien testaus.

⁰⁾ Huomioon otettavat standardiainet: Fluoranteeni; 3, 4-bensofluoranteeni; 11,12-bensofluoranteeni; 3,4-bensopyreeni; 1,12-bensoperyleeni; indaani-(1,2,3-cd)-pyreeni.

⁰⁾ Huomautuksia: Haudonta-aika on yleensä 24 tai 48 tuntia paitsi kokonaislaskennassa, jolloin se on 48 tai 72 tuntia.

Suolistobakteriofagit	Guelinin prosessi.
Enterovirukset	Konsentroidi suodattamalla, saostamalla tai sentrifugoimalla ja tunnistus.
Alkueläimet	Konsentroidi kalvosuodatuksen avulla, mikroskooppitutkimus, patogeenisuuden tutkiminen.
Mikroskooppiset eliöt (madot - toukat)	Konsentroidi kalvosuodatuksen avulla, mikroskooppitutkimus, patogeenisuuden tutkiminen.

F. ALIN SALLITTU PITOISUUS

Alkaliteetti	Asidometrinen menetelmä metyylioranssia käyttäen.
--------------	---

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 19 päivänä lokakuuta 1981,
juomaveden laadusta annetun direktiivin 80/778/ETY muuttamisesta Kreikan liittymisen vuoksi**

(81/858/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

sekä katsoo, että

juomaveden laadusta annetun direktiivin 80/778/ETY⁽²⁾ 15 artiklan 2 kohtaa on muutettava, Kreikan liittymisen Euroopan yhteisöihin huomioon ottamiseksi, ja

perustamissopimuksen 198 artiklan 1 kohdan mukaan neuvosto on pyytänyt talous- ja sosiaalikomitean lausuntoa komission ehdotuksesta; komitealla ei ollut mahdollisuutta antaa lausuntoaan neuvoston asettamassa määräajassa; perustamissopimuksen 198 artiklan toisen alakohdan mukaan se, ettei lausuntoa ole annettu ei estä neuvostoa ryhtymästä jatkotoimiin; ottaen huomioon, että tarvittavien muutosten pikainen hyväksyminen on suotavaa, neuvoston käsityksen mukaan sen on välttämättömä käyttää tätä mahdollisuutta,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Korvataan direktiivin 80/778/ETY 15 artiklan 2 kohdassa ilmaisu "41 äänen" ilmaisulla "45 äänen".

2 artikla

Tämä direktiivi tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1981.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 19 päivänä lokakuuta 1981.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. WALKER

⁽¹⁾ EYVL N:o C 144, 15.6.1981, s. 37

⁽²⁾ EYVL N:o L 229, 30.8.1980, s. 11

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 22 päivänä maaliskuuta 1982,
kloorialkaalielektrolyysiteollisuuden elohopeapäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista**

(82/176/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon tiettyjen yhteisön vesiympäristöön päästettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamasta pilaantumisesta 4 päivänä toukokuuta 1976 annetun neuvoston direktiivin 76/464/ETY⁽¹⁾ ja erityisesti sen 6 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽²⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

sekä katsoo, että

yhteisön vesiympäristön suojelemiseksi tiettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamalta pilaantumiselta otetaan direktiivin 76/464/ETY 3 artiklassa käyttöön ennakkolupajärjestelmä, jossa mainitun direktiivin liitteessä olevan I luettelon aineiden päästöille vahvistetaan päästöstandardit; saman direktiivin 6 artiklassa säädetään, että tällaisille päästöstandardeille on vahvistettava raja-arvot sekä laatutavoitteet niille vesiympäristöille, joihin näiden aineiden päästöt vaikuttavat,

elohopea ja sen yhdisteet kuuluvat I luetteloon,

jäsenvaltioita vaaditaan soveltamaan raja-arvoja, paitsi niissä tapauksissa, joissa ne voivat käyttää laatutavoitteita,

suuri osa pilaantumista aiheuttavista elohopean päästöistä vesistöön johtuu alkalikloridien elektrolyysistä; olisi vahvistettava ensimmäisessä vaiheessa teollisuudelle raja-arvot ja vahvistettava sellaisen vesiympäristön laatutavoitteet, johon tuo teollisuus päästää elohopeaa; tällaisia päästöjä varten olisi sen vuoksi vaadittava ennakkolupa,

tällaisten laatutavoitteiden tarkoituksena on poistaa kloorialkaalielektrolyysiteollisuuden päästöjen sisältämän elohopean aiheuttama vesiympäristön eri osien pilaantuminen,

tällaiset laatutavoitteet on vahvistettava juuri tätä tarkoitusta varten eikä kuluttajansuojelua tai vesiympäristöstä saatavien tuotteiden markkinoille saattamista koskevaa sääntelyä varten,

olisi järjestettävä erityinen tarkastusmenettely, jotta jäsenvaltiot voivat osoittaa, että laatutavoitteita noudatetaan,

tämän direktiivin tehokasta täytäntöönpanoa varten olisi säädettävä jäsenvaltioiden suorittamasta edellä tarkoitettujen vesiympäristöjen valvonnasta, joihin kohdistuu elohopeapäästöjä; direktiivin 76/464/ETY 6 artiklassa ei säädetä valtuuksista tällaisen valvonnan toteuttamiseksi; tätä tarkoitusta varten vaadittuja valtuuksia ei ole annettu perustamissopimuksessa ja siksi on sovellettava perustamissopimuksen 235 artiklaa,

⁽¹⁾ EYVL N:o L 129, 18.5.1976, s. 23

⁽²⁾ EYVL N:o C 169, 6.7.1979, s. 2

⁽³⁾ EYVL N:o C 341, 31.12.1980, s. 24

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 83, 2.4.1980, s. 16

on tarpeen, että komissio toimittaa neuvostolle joka viides vuosi vertailuvan arvion siitä, miten jäsenvaltiot ovat panneet tämän direktiivin täytäntöön, ja

pohjavesi jätetään tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, koska siitä on annettu erityisdirektiivi,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tässä direktiivissä:

- vahvistetaan direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti elohopean päästönormien raja-arvot tämän direktiivin 2 artiklan d alakohdassa määriteltyjen teollisuuslaitosten päästöjä varten;
- vahvistetaan direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti vesiympäristön laatuavoitteet elohopean osalta;
- vahvistetaan direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti määräjät, joihin mennessä jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten nykyisiä päästöjä varten myöntämissä luvissa määrätty ehdot on täytettävä;
- vahvistetaan direktiivin 76/464/ETY 12 artiklan 1 kohdan mukaisesti mittauksen vertailumenetelmät, joilla on mahdollista määrittää päästöissä ja vesiympäristössä olevat elohopeapitoisuudet;
- perustetaan direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti valvontamenettely;
- veloitetaan jäsenvaltiot toimimaan keskenään yhteistyössä kun on kysymys päästöistä, jotka vaikuttavat useamman kuin yhden jäsenvaltion vesiin.

2. Tätä direktiiviä sovelletaan direktiivin 76/464/ETY 1 artiklassa tarkoitettuihin vesiin pohjajavetta lukuun ottamatta.

2 artikla

Tässä direktiivissä:

- a) 'elohopealla' tarkoitetaan
 - alkuainetta elohopea,
 - sen yhdisteen sisältämää elohopeaa;
- b) 'raja-arvoilla' tarkoitetaan arvoja, jotka on määritelty liitteessä I;
- c) 'laatuavoitteilla' tarkoitetaan vaatimuksia, jotka on määritelty liitteessä II;
- d) 'teollisuuslaitoksella' tarkoitetaan laitosta, jossa alkaliklorideja elektrolysoidaan elohopeakennojen avulla;

- e) 'olemassa olevalla laitoksella' tarkoitetaan teollisuuslaitosta, joka on käytössä tämän direktiivin tiedoksiantopäivänä;
- f) 'uudella laitoksella' tarkoitetaan
 - teollisuuslaitosta, joka otetaan käyttöön tämän direktiivin tiedoksiantopäivän jälkeen,
 - olemassa olevaa laitosta, jonka elohopeakennoja käytävä alkalikloridien elektrolyysikapasiteetti otetaan käyttöön tämän direktiivin tiedoksiantopäivän jälkeen.

3 artikla

1. Raja-arvot, niitä koskevat määräjät ja päästöjen valvonta- ja tarkastuskäytäntö määritellään liitteessä I.

2. Direktiivin 76/464/ETY 3 artiklassa tarkoitettujen lupien on sisällettävä ehdot, jotka ovat vähintään yhtä tiukat kuin ne, jotka on vahvistettu tämän direktiivin I liitteessä, paitsi siinä tapauksessa, että jäsenvaltio noudattaa direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 3 kohtaa tämän direktiivin liitteen II ja IV mukaisesti.

Luvat on tutkittava uudelleen vähintään joka neljäs vuosi.

3. Jäsenvaltiot voivat, tämän rajoittamatta kuitenkaan 1 ja 2 kohdasta ja direktiivistä 76/464/ETY johtuvien velvoitteiden noudattamista, myöntää luvan uusille laitoksille vain jos tuollaisissa luvissa viitataan standardeihin, jotka vastaavat parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa elohopeapäästöjen estämiseksi.

Niissä tapauksissa, joissa teknisistä seikoista johtuen suunnitellut toimenpiteet eivät ole parhaan käytettävissä olevan tekniikan mukaisia, jäsenvaltion on esitettävä komissiolle ennen luvan myöntämistä, käytettävästä menetelmästä riippumatta, perusteet näille seikoille.

Komissio lähettää kolmen kuukauden kuluessa jäsenvaltioille kertomuksen, johon sisältyy sen lausunto toisessa alakohdassa tarkoitettua poikkeuksesta.

4. Analyysin vertailumenetelmä, jota käytetään elohopean esiintymistä määrittäessä, on kuvattu liitteessä III olevassa 1 kohdassa. Muita menetelmiä voidaan käyttää edellyttäen, että tällaisten menetelmien toteamis- ja tarkkuusrajat ovat vähintään yhtä hyvät kuin liitteessä III olevassa 1 kohdassa annetut rajat. Jäteveden virtaaman mittauksessa vaadittu tarkkuus on annettu liitteessä III olevassa 2 kohdassa.

4 artikla

Jäsenvaltiot, joita asia koskee, ovat vastuussa niiden vesiympäristöjen valvonnasta, joihin teollisuuden päästöt vaikuttavat.

Kun on kyse päästöistä, jotka vaikuttavat useamman kuin yhden jäsenvaltion vesiin, asianomaisten jäsenvaltioiden on toimittava yhteistyössä valvontamenettelyjen yhdenmukais-
tamiseksi.

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden komissiolle direktiivin 76/464/ETY 13 artiklan mukaisesti ja komission kussakin tapauksessa esittämästä pyynnöstä toimittamien tietojen perusteella, joiden on sisällettävä erityisesti:

- yksityiskohdat luvista, joissa on asetettu elohopeapäästöjen päästöstandardit;
- elohopeapitoisuuksien määrittämiseksi perustetun kansallisen verkon tekemien mittausten tulokset;

komissio laatii vertailevan arvion siitä, miten jäsenvaltiot ovat panneet tämän direktiivin täytäntöön.

2. Komissio toimittaa 1 kohdassa tarkoitetun vertailevan arvion neuvostolle joka viides vuosi.

Jos tieteellinen tietämys pääasiassa elohopean myrkyllisyydestä ja pysyvyydestä sekä kertymisestä eläviin organismeihin ja sedimentteihin muuttuu, tai jos parhaat käytettävissä olevat tekniset keinot kehittyvät, komissio tekee neuvostolle aiheelli-

set ehdotukset tarvittaessa uusien raja-arvojen ja laatutavoitteiden vahvistamiseksi.

6 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 1 päivään heinäkuuta 1983 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettua kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

7 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 22 päivänä maaliskuuta 1982.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

L. TINDEMANS

LIITE I

Raja-arvot, niiden noudattamisen määräajat ja päästöjen valvontamenettely

1. Pitoisuuksina ilmaistut raja-arvot, joita periaatteessa ei pitäisi ylittää, esitetään seuraavassa taulukossa.

Mittayksikkö	Kuukausikeskiarvon raja-arvot, joita ei tule ylittää 1 päivästä heinäkuuta		Huomautuksia
	1983	1986	
<i>Kierrätetty suolaliuos ja poistettu suolaliuos mg elohopeaa/l</i>	75	50	Sovelletaan elohopean kokonaismäärään kaikissa elohopeapitoisissa vesissä, jotka johdetaan teollisuuslaitoksen alueelta.

Enimmäispitoisuuksina ilmaistut raja-arvot eivät missään tapauksessa saa olla suuremmat kuin ne, jotka on ilmaistu enimmäismäärinä jaettuna kloorintuotannon kapasiteetin vaatimalla vesimäärällä.

2. Koska jäteveden elohopeapitoisuus riippuu käytetyn veden määrästä, joka vaihtelee prosesseittain ja laitoksittain, on kaikissa tapauksissa noudatettava seuraavassa taulukossa annettuja raja-arvoja, jotka on ilmaistu jätevesipäästössä olevan elohopean määränä suhteessa käytössä olevaan kloorintuotannon kapasiteettiin.

Mittayksikkö	Kuukausikeskiarvon raja-arvot, joita ei tule ylittää 1 päivästä heinäkuuta		Huomautuksia
	1983	1986	
<i>Kierrätetty suolaliuos g elohopeaa/kloorintuotannon kapasiteettitonni</i>	0,5	0,5	Sovelletaan kloorintuotantoyksiköstä johdetussa jätevedessä olevaan elohopeaan. Sovelletaan elohopean kokonaismäärään kaikissa elohopeapitoisissa vesissä, jotka johdetaan teollisuuslaitoksen alueelta.
	1,5	1,0	
<i>Poistettu suolaliuos g elohopeaa/kloorintuotantokapasiteettitonni</i>	8,0	5,0	Sovelletaan elohopean kokonaismäärään kaikissa elohopeapitoisissa vesissä, jotka johdetaan teollisuuslaitoksen alueelta.

3. Vuorokausikeskiarvojen raja-arvot ovat neljä kertaa 1 ja 2 kohdassa annettujen vastaavien kuukausikeskiarvojen raja-arvojen suuruiset.
4. Jotta voidaan valvoa, täyttävätkö päästöt tässä liitteessä annettujen raja-arvojen mukaiset päästöstandardit, on perustettava valvontamenettely. Valvontamenettelyn tulee sisältää määräykset:
- kunakin päivänä 24 tunnin jakson päästöä edustavan näytteen otosta ja elohopean määrittämisestä näytteestä ja
 - tuon ajan jätevesipäästön kokonaisvirtaaman mittauksesta.

Kuukaudessa päästetty elohopeamäärä on lisättävä kunakin tuon kuukauden päivänä päästetyllä elohopeamäärällä. Tämä kokonaissumma on jaettava sitten käytössä olevalla kloorintuotannon kapasiteetilla.

LIITE II

Laatutavoitteet

Direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 3 kohdassa säädettyä poikkeusta soveltavia jäsenvaltioita varten päästöstandardit, jotka niiden on laadittava ja joiden noudattaminen niiden on varmistettava tuon direktiivin 5 artiklan mukaisesti, määrätään siten, että alla lueteltuihin tavoitteisiin kuuluva sopiva laatutavoite tai sopivat laatutavoitteet täytetään alueilla, joihin kloorialkalielektrolyysiteollisuuden elohopeapäästöt vaikuttavat. Toimivaltainen viranomainen määrittelee kussakin tapauksessa vaikutuksen alaisen alueen ja valitsee 1 kohdassa luetelluista laatutavoitteista tavoitteen tai tavoitteet, joita se pitää asianmukaisina ottaen huomioon vaikutuksen alaisen alueen käyttötarkoituksen ja sen, että tämän direktiivin tarkoituksena on kaiken pilaamisen poistaminen.

1. Asetetaan seuraavat laatutavoitteet, joiden tarkoituksena on direktiivissä 76/464/ETY määritellyn pilaantumisen estäminen tuon direktiivin 2 artiklan mukaan:
 - 1.1. Indikaattoriksi valitun edustavan kalanlihanäytteen elohopeapitoisuus ei saa ylittää 0,3 mg/kg märkää lihaa.
 - 1.2. Päästöjen vaikutuksen alaisten sisävesien kokonaiselohopeapitoisuus ei saa ylittää 1 µg/l aritmeettisena vuosikeskiarvona.
 - 1.3. Päästöjen vaikutusten alaisten suistovesien liuenneen elohopean pitoisuus ei saa ylittää 0,5 µg/l aritmeettisena vuosikeskiarvona.
 - 1.4. Päästöjen vaikutuksen alaisten aluevesien ja muiden rannikkovesien kuin suistovesien liuenneen elohopean pitoisuus ei saa ylittää 0,3 µg/l aritmeettisena vuosikeskiarvona.
 - 1.5. Veden laadun on täytettävä kaikkien muiden tällaisiin vesiin elohopean suhteen sovellettavien neuvoston direktiivien vaatimukset.
2. Sedimenttien tai äyriäisten elohopeapitoisuus ei saa ajan kuluessa merkittävästi nousta.
3. Kun alueen vesiin sovelletaan useita laatutavoitteita, vesien laadun on oltava sellainen, että se täyttää kaikki nuo vaatimukset.
4. Laatutavoitteiden numeroarvot, jotka on määritelty 1.2., 1.3., ja 1.4. kohdassa voidaan poikkeustapauksissa, ja kun se on teknisistä syistä tarpeen, kertoa 1,5:llä 30 päivään kesäkuuta 1986 asti edellyttäen, että komissiolle on ilmoitettu siitä etukäteen.

LIITE III

Mittauksen vertailumenetelmät

1. Vesien, kalanlihan, sedimenttien ja äyriäisten elohopeapitoisuuden määrittämiseen käytetty vertailumenetelmä on kylmähöyryatomiabsorptiospektrofotometria näytteen sopivan esikäsittelyn jälkeen, ottaen huomioon erityisesti elohopean esihapetus ja siitä aiheutuva elohopeaionien Hg (II) väheneminen.

Toteamisrajojen⁽¹⁾ on oltava sellaiset, että elohopeapitoisuus voidaan mitata ± 30%:n tarkkuudella⁽¹⁾ ja ± 30 %:n toistettavuudella⁽¹⁾ seuraavista pitoisuuksista:

- päästöt: kymmenesosa suurimmasta luvassa sallitusta eritellystä elohopeapitoisuudesta,
- pintavedet: kymmenesosa laatutavoitteessa eritellystä elohopeapitoisuudesta,

⁽¹⁾ Näiden ilmaisujen määritelmät on annettu jäsenvaltioissa juomavedeksi tarkoitettujen pintaveden näytteenotto- ja analyysimenetelmistä ja -tiheydestä 9 päivänä lokakuuta 1979 annetussa neuvoston direktiivissä 79/869/ETY (EYVL N:o L 271, 29.10.1979, s. 44).

- kalan ja äyriäisten liha: kymmenesosa laatuvaioitteessa eritellystä elohopeapitoisuudesta,
 - sedimentit: kymmenesosa näytteen elohopeapitoisuudesta tai 0,05 mg/kg kuivapainosta sen mukaan kumpi on suurempi.
2. Virtausmittaukset on suoritettava ± 20 %:n tarkkuudella.

LIITE IV

Laatuvaioitteiden valvontamenettely

1. Toimivaltainen viranomainen erittelee kutakin tämän direktiivin mukaisesti myönnettyä lupaa varten rajoitukset, valvontamenettelyn ja määräajan, joilla taataan laatuvaioitteen tai laatuvaioitteiden noudattaminen.
2. Direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti jäsenvaltio raportoii kunkin valitun ja sovelletun laatuvaioitteen osalta komissiolle seuraavista:
 - päästölähteet ja päästön leviäminen,
 - laatuvaioitteen soveltamisalue,
 - näytteenottopisteiden sijainti,
 - näytteenottoiheyys,
 - näytteenotto- ja mittausten menetelmät,
 - saadut tulokset.
3. Näytteiden on edustettava riittävästi päästöjen vaikutuksen alaisen alueen vesiympäristön laatua ja näytteenottoiheyden on oltava riittävä, jotta vesiympäristön muutokset tulevat siitä esiin, ottaen huomioon erityisesti hydrologisten olojen luonnollinen vaihtelu. Suolaisen veden kalojen analyysit on tehtävä riittävän edustavasta näyte- ja lajimäärästä.
4. Toimivaltaisen viranomaisen on liitteen II laatuvaioitteen 1.1. osalta valittava kalalajit, joita käytetään indikaattoreina analyyseissä. Suolaisen veden lajit valitaan niistä, jotka elävät rannikkovesissä, ja joita pyydetään paikallisesti, ja niihin voivat kuulua turska, valkoturska, punakampela, makrilli, kolja ja kampela.

Lausunto 3 artiklan 3 kohdasta

Neuvosto ja komitea toteavat, että paras käytettävissä oleva tekniikka mahdollistaa suljettua suolaliuoskiertoa käyttävien uusien teollisuuslaitosten aiheuttamien elohopeapäästöjen rajoittamisen alle 0,5 g:aan käytössä olevaa kloorintuotantokapasiteettitonnin kohti.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 26 päivänä syyskuuta 1983,
kadmiumpäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista**

(83/513/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon tiettyjen yhteisön vesiympäristöön päästettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamasta pilaantumisesta 4 päivänä toukokuuta 1976 annetun neuvoston direktiivin 76/464/ETY⁽¹⁾, ja erityisesti sen 6 ja 12 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽²⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

sekä katsoo, että

yhteisön vesiympäristön suojelemiseksi tiettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamalta pilaantumiselta otetaan direktiivin 76/464/ETY 3 artiklassa käytöön ennakkolupajärjestelmä, jossa mainitun direktiivin liitteessä olevan I luettelon aineiden päästöille vahvistetaan päästöstandardit; saman direktiivin 6 artiklassa säädetään, että tällaisille päästöstandardeille on

vahvistettava raja-arvot sekä laatutavoitteet niille vesiympäristöille, joihin näiden aineiden päästöt vaikuttavat,

kadmium ja sen yhdisteet sisältyvät I luetteloon,

jäsenvaltioita vaaditaan soveltamaan raja-arvoja, paitsi niissä tapauksissa, joissa ne voivat käyttää laatutavoitteita,

useat teollisuudenalat aiheuttavat kadmiumin päästöjä, joista vesistöjen pilaantuminen aiheutuu ja siksi on tarpeen asettaa erityiset päästöjen raja-arvot kyseisen teollisuuden lajin mukaisesti, sekä asettaa laatutavoitteet niitä vesiympäristöjä varten, joihin tällaiset teollisuudenalat päästävät kadmiumia,

tällä hetkellä ei kuitenkaan ole mahdollista vahvistaa raja-arvoja päästöille, joita muodostuu valmistettaessa raakafosfaattista fosforihappoa ja fosfaattilannoitteita,

laatutavoitteiden tarkoitus on estää mahdollisten kadmiumpäästöjen aiheuttama vesiympäristön eri osien pilaantuminen,

tällaiset laatutavoitteet on vahvistettava juuri tätä tarkoitusta varten, eikä kuluttajansuojelua tai vesiympäristöstä saatavien tuotteiden markkinoille saattamista koskevaa sääntelyä varten,

⁽¹⁾ EYVL N:o L 129, 18.5.1976, s. 23

⁽²⁾ EYVL N:o C 118, 21.5.1981, s. 3

⁽³⁾ EYVL N:o C 334, 20.12.1982, s. 138

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 230, 10.9.1981, s. 22

olisi säädettävä erityisestä tarkastusmenettelystä, jonka avulla jäsenvaltiot saavat mahdollisuuden todentaa, että laatuavoitteita noudatetaan,

tämän direktiivin tehokasta täytäntöönpanoa varten olisi säädettävä jäsenvaltioiden suorittamasta edellä tarkoitettujen vesiympäristöjen valvonnasta, joihin kohdistuu kadmiumpäästöjä; direktiivin 76/464/ETY 6 artiklassa ei säädetä valtuuksista tällaisen valvonnan toteuttamiseksi; koska perustamissopimuksessa ei anneta erityisvaltuuksia, on sovellettava sen 235 artiklaa,

on tarpeen, että komissio toimittaa neuvostolle joka viides vuosi vertailevan arvion siitä, miten jäsenvaltiot ovat panneet tämän direktiivin täytäntöön,

pohjavesi jätetään tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, koska siitä säädetään direktiivissä 80/68/ETY⁽¹⁾, ja

Grönlannin teollistumisaste on saaren yleistilanteen ja erityisesti harvan asutuksen, huomattavan koon ja erityisen maantieteellisen aseman vuoksi hyvin alhainen; tätä direktiiviä ei sen vuoksi sovelleta Grönlannissa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tässä direktiivissä:

- vahvistetaan direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti kadmiumin päästöstandardien raja-arvot tämän direktiivin 2 artiklan e alakohdassa määriteltyjen teollisuuslaitosten päästöjä varten;
- vahvistetaan direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti vesiympäristön laatuavoitteet kadmiumin osalta;
- vahvistetaan direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti määräajat, joihin mennessä jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten nykyisiä päästöjä varten myönnettyissä luvissa määrätty ehdot on täytettävä;

- vahvistetaan direktiivin 76/464/ETY 12 artiklan 1 kohdan mukaisesti mittauksen vertailumenetelmät, jotka mahdollistavat päästöissä ja vesiympäristössä olevien kadmiumpitoisuuksien määrittämisen;
- säädetään direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti tarkastusmenettelystä;
- veloitetaan jäsenvaltiot toimimaan yhteistyössä toistensa kanssa, kun on kysymys päästöistä, jotka vaikuttavat useamman kuin yhden jäsenvaltion vesiin.

2. Tätä direktiiviä sovelletaan direktiivin 76/464/ETY 1 artiklassa tarkoitettuihin vesiin pohjavettä lukuun ottamatta.

2 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) 'kadmiumilla'
 - alkuainetta kadmium;
 - kaikkien sen yhdisteiden sisältämää kadmiumia;
- b) 'raja-arvoilla' liitteessä I eriteltyjä arvoja;
- c) 'laatuavoitteilla' liitteessä II eriteltyjä vaatimuksia;
- d) 'kadmiumin käsittelyllä' kaikkia teollisuusprosesseja, joihin kuuluu kadmiumin käyttö tai tuotanto, tai kaikkia muita teollisuusprosesseja, joille on ominaista kadmiumin mukanaolo;
- e) 'teollisuuslaitoksella' laitosta, jossa kadmiumia tai sitä sisältäviä aineita käsitellään;
- f) 'olemassa olevalla laitoksella' teollisuuslaitosta, joka on toiminnassa tämän direktiivin tiedoksiantopäivänä;
- g) 'uudella laitoksella'
 - teollisuuslaitosta, joka otetaan käyttöön tämän direktiivin tiedoksiantopäivän jälkeen,
 - olemassa olevaa laitosta, jossa käsiteltävän kadmiumin määrä kasvaa olennaisesti tämän direktiivin tiedoksiantopäivän jälkeen.

3 artikla

1. Raja-arvot, niiden noudattamiselle asetetut määräajat ja

⁽¹⁾ EYVL N:o L 20, 26.1.1980, s. 43

päästöjen valvonta- ja tarkastusmenettely vahvistetaan liitteessä I.

2. Raja-arvot ovat yleensä voimassa pisteessä, jossa kadmiumia sisältävät jätevedet lähtevät teollisuuslaitoksesta.

Kun kadmiumia sisältäviä jätevesiä käsitellään teollisuuslaitoksen ulkopuolella sijaitsevassa kadmiumin poistoon tarkoitettussa käsittelylaitoksessa, jäsenvaltio voi sallia raja-arvojen soveltamisen pisteessä, jossa jätevedet lähtevät käsittelylaitoksesta.

3. Direktiivin 76/464/ETY 3 artiklassa tarkoitettuihin lupiin sisältyvien ehtojen tulee olla vähintään yhtä tiukkoja kuin tämän direktiivin liitteessä I olevien, paitsi jos jäsenvaltio toimii direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti tämän direktiivin liitteiden II ja IV perusteella.

Luvat on tutkittava uudelleen vähintään joka neljäs vuosi.

4. Jäsenvaltiot voivat, tämän rajoittamatta kuitenkaan 1, 2 ja 3 kohdan velvoitteiden noudattamista sekä direktiivin 76/464/ETY säännösten soveltamista, myöntää luvan uusille laitoksille vain, jos noissa laitoksissa sovelletaan parhaiden käytettävissä olevien teknisten keinojen mukaisia standardeja, kun se on tarpeen pilaantumisen poistamiseksi mainitun direktiivin 2 artiklan mukaisesti tai kilpailun vääristymien estämiseksi.

Jos suunnitellut toimenpiteet eivät teknisistä seikoista johtuen ole parhaan saatavilla olevan tekniikan mukaisia, asianomaisen jäsenvaltion on toimitettava käytetystä menetelmästä riippumatta komissiolle ennen luvan myöntämistä selvitys näistä seikoista.

Komissio toimittaa nämä selvitykset viipymättä muille jäsenvaltioille, ja se lähettää kaikille jäsenvaltioille pikimmiten kertomuksen, jossa se antaa lausuntonsa toisessa alakohdassa tarkoitettua poikkeuksesta. Tarvittaessa se jättää samalla asianmukaiset ehdotukset neuvostolle.

5. Analyysin vertailumenetelmä, jota käytetään määrittäessä kadmiumin esiintyminen, määritellään liitteessä III olevassa 1 kohdassa. Muita menetelmiä voidaan käyttää edellyttäen, että tällaisten menetelmien toteamis-, toistettavuus- ja tarkkuusrajat ovat vähintään yhtä hyvät kuin liitteessä III olevassa 1 kohdassa vahvistetut.

Jäteveden virtaaman mittauksessa vaadittu tarkkuus vahvistetaan liitteessä III olevassa 2 kohdassa.

4 artikla

Asianomaiset jäsenvaltiot vastaavat teollisuuslaitoksista tulevien päästöjen vaikutusten alaisten vesiympäristöjen valvonnasta.

Kun on kyse päästöistä, jotka vaikuttavat useamman kuin yhden jäsenvaltion vesiin asianomaisten jäsenvaltioiden on toimittava yhteistyössä valvontamenettelyn yhdenmukaistamiseksi.

5 artikla

1. Komissio laatii vertailevan arvion siitä, miten jäsenvaltiot ovat panneet tämän direktiivin täytäntöön niiden sille direktiivin 76/464/ETY 13 artiklan mukaisesti ja komission tapauksittain esittämästä pyynnöstä toimittamien tietojen perusteella. Kyseisten tietojen on sisällettävä erityisesti:

- yksityiskohtaiset tiedot luvista, joissa annetaan kadmiumpäästöjen päästöstandardit;
- kadmiumpäästöistä 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin vesiin tehdystä kartoituksesta saadut tulokset;
- kadmiumpitoisuuksien määrittämiseksi perustetun kansallisen verkon tekemien mittausten tulokset.

2. Komissio toimittaa 1 kohdassa tarkoitettua vertailevan arvion neuvostolle joka viides vuosi ja ensimmäisen kerran neljän vuoden kuluttua tämän direktiivin tiedoksi antamisesta.

3. Jos tieteellinen tietämys pääasiassa kadmiumin myrkyllisyydestä, pysyvyydestä ja sen kertymisestä eläviin organismeihin ja sedimentteihin muuttuu, tai jos parhaat käytettävissä olevat tekniset keinot kehittyvät, komissio tekee neuvostolle tarvittaessa aiheelliset ehdotukset raja-arvojen ja laatutavoitteiden tiukentamiseksi tai uusien raja-arvojen ja laatutavoitteiden vahvistamiseksi.

6 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kahden vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

7 artikla

Tätä direktiiviä ei sovelleta Grönlannissa.

8 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 26 päivänä syyskuuta 1983.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

C. SIMITIS

LIITE I

Päästöihin sovellettavat raja-arvot, näiden arvojen noudattamisen määräajat ja valvonta- ja tarkastusmenettelyt

1. Raja-arvot ja määräajat

Teollisuudenala ⁽¹⁾	Mittayksikkö	Raja-arvot, joita on noudatettava alkaen	
		1.1.1986	1.1.1989 ⁽²⁾
1. Sinkkikaivokset, lyijyn ja sinkin jalostus, kadmiummetalliteollisuus ja metalliteollisuus, joka ei käytä rautaa	mg kadmiumia / l päästöä	0,3 ⁽³⁾	0,2 ⁽³⁾
2. Kadmiumyhdisteiden valmistus	mg kadmiumia / l päästöä	0,5 ⁽³⁾	0,2 ⁽³⁾
	g päästettyä kadmiumia / kg käsiteltyä kadmiumia	0,5 ⁽⁴⁾	0 ⁽⁵⁾
3. Pigmenttien valmistus	mg kadmiumia / l päästöä	0,5 ⁽³⁾	0,2 ⁽³⁾
	g päästettyä kadmiumia / kg käsiteltyä kadmiumia	0,3 ⁽⁴⁾	0 ⁽⁵⁾
4. Stabilisaattorien valmistus	mg kadmiumia / l päästöä	0,5 ⁽³⁾	0,2 ⁽³⁾
	g päästettyä kadmiumia / kg käsiteltyä kadmiumia	0,5 ⁽⁴⁾	0 ⁽⁵⁾
5. Ensiö- ja toisioparistojen valmistus	mg kadmiumia / l päästöä	0,5 ⁽³⁾	0,2 ⁽³⁾
	g päästettyä kadmiumia / kg käsiteltyä kadmiumia	1,5 ⁽⁴⁾	0 ⁽⁵⁾
6. Galvanointi ⁽⁶⁾	mg kadmiumia / l päästöä	0,5 ⁽³⁾	0,2 ⁽³⁾
	g päästettyä kadmiumia / kg käsiteltyä kadmiumia	0,3 ⁽⁴⁾	0 ⁽⁵⁾
7. Fosforihapon ja/tai fosfaattilannoitteiden valmistus raakafosfaatista ⁽⁷⁾		-	-

⁽¹⁾ Neuvosto vahvistaa niiden teollisuudenalojen raja-arvot, joita ei ole mainittu tässä taulukossa, tarvittaessa myöhemmin. Ennen sitä jäsenvaltiot määräävät kadmiumpäästöjen päästöstandardit itsenäisesti direktiivin 76/464/ETY mukaisesti. Tällaisissa standardeissa on otettava huomioon paras käytettävissä oleva tekniikka, ja niiden on oltava vähintään yhtä tiukkoja kuin tässä direktiivissä annetut lähinnä vastaavat raja-arvot.

⁽²⁾ Tämän direktiivin täytäntöönpanosta saadun kokemuksen pohjalta komissio tekee 5 artiklan 3 kohdan mukaisesti sopivana ajankohtana neuvostolle ehdotukset tiukempien raja-arvojen vahvistamisesta siten, että ne tulevat voimaan vuoteen 1992 mennessä.

⁽³⁾ Kokonaiskadmiumpitoisuuden virtaamapainotettu kuukausikeskiarvo.

⁽⁴⁾ Kuukausikeskiarvo.

⁽⁵⁾ Tällä hetkellä on mahdotonta vahvistaa kuormitusraja-arvoja. Neuvosto antaa nämä arvot tarvittaessa tämän direktiivin 5 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Jos neuvosto ei vahvista raja-arvoja, palstalla "1.1.1986" ilmaistut kuormitusarvot säilytetään.

⁽⁶⁾ Jäsenvaltiot voivat viivyttää raja-arvojen soveltamista 1 päivään tammikuuta 1989 kysymyksen ollessa laitoksista, jotka päästävät vähemmän kuin 10 kg kadmiumia vuodessa, ja joissa galvanointisäiliöiden kokonaistilavuus on alle 1,5 m³, mikäli tekniset tai hallinnolliset seikat tekevät tällaisen toimenpiteen ehdottoman välttämättömäksi.

⁽⁷⁾ Tällä hetkellä ei ole taloudellisesti kannattavia teknisiä keinoja, joilla kadmium voidaan järjestelmällisesti poistaa päästöistä, jotka aiheutuvat valmistettaessa fosforihappoa ja/tai fosfaattilannoitteita raakafosfaatista. Tämän vuoksi tällaisille päästöille ei ole määrätty raja-arvoja. Tällaisten raja-arvojen puuttuminen ei vapauta jäsenvaltioita niiden direktiivin 76/464/ETY mukaisesta velvoitteesta määrätä näille päästöille päästöstandardit.

2. Pitoisuuksina ilmaistut raja-arvot, joita ei periaatteessa saa ylittää, on esitetty yllä olevassa taulukossa kohtien 2, 3, 4, 5 ja 6 teollisuudenaloja varten. Enimmäispitoisuuksina ilmaistut raja-arvot eivät missään tapauksessa saa olla suuremmat kuin ne, jotka on ilmaistu enimmäismääränä jaettuna käsitellyn kadmiumkilon vaatimalla vesimäärällä. Koska jätevesien kadmiumpitoisuus kuitenkin riippuu käytetyn veden määrästä, joka vaihtelee prosesseittain ja laitoksittain, kaikissa tapauksissa on noudatettava yllä olevassa taulukossa annettuja raja-arvoja, jotka on ilmaistu päästetyn kadmiumin määränä suhteessa käsitellyn kadmiumin määrään.
3. Vuorokausikeskiarvojen raja-arvot ovat kaksi kertaa niin suuret kuin yllä olevassa taulukossa olevat kuukausikeskiarvojen raja-arvot.
4. On luotava valvontamenettely, jotta voidaan tarkastaa, täyttävätkö päästöt tässä liitteessä annettujen raja-arvojen mukaiset päästönormit.

Valvontamenettelyyn tulee sisällyttää säännökset näytteiden otosta ja analysoinnista sekä päästövirtaaman ja käsitellyn kadmiumin määrän mittaamisesta.

Jos käsitellyn kadmiumin määrän mittaaminen on mahdotonta, valvontamenettely voi perustua luvassa tarkoitettun tuotantokapasiteetin mukaiseen kadmiummäärään.

5. Otettavan näytteen on edustettava päästöä 24 tunnin ajalta. Kuukaudessa päästetyn kadmiumin määrä lasketaan päivittäin päästetyn kadmiumin määrän perusteella.

Sellaisiin teollisuuslaitoksiin, jotka eivät päästä enempää kuin 10 kg kadmiumia vuodessa, voidaan kuitenkin soveltaa yksinkertaistettua valvontamenettelyä. Teollisten galvanointilaitosten tapauksessa yksinkertaistettua valvontamenettelyä voidaan soveltaa vain jos galvanointisäiliöiden kokonaistilavuus on alle 1,5 m³.

LIITE II

Laatutavoitteet

Direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua poikkeusta käytäviä jäsenvaltioita varten päästöstandardit, jotka niiden on laadittava ja joiden noudattaminen niiden on varmistettava tuon direktiivin 5 artiklan mukaisesti, määrätään siten, että alla lueteltuihin tavoitteisiin kuuluva sopiva laatutavoite tai kuuluvat sopivat laatutavoitteet täytetään alueilla, joihin kadmiumpäästöt vaikuttavat. Toimivaltainen viranomainen määrittelee kussakin tapauksessa vaikutuksen alaisen alueen ja valitsee 1 kohdassa luetelluista laatutavoitteista tavoitteen tai tavoitteet, joita se pitää asianmukaisina ottaen huomioon vaikutuksen alaisen alueen käyttötarkoituksen ja sen, että tämän direktiivin tarkoitus on poistaa kaikki pilaantuminen.

1. Seuraavat laatutavoitteet⁽¹⁾, jotka mitataan riittävän läheltä päästölähdettä ja joiden tavoitteena on direktiivissä 76/464/ETY tarkoitettun pilaantumisen poistaminen tuon direktiivin 2 artiklan mukaisesti⁽²⁾:
 - 1.1. Päästöjen vaikutuksen alaisten sisämaan pintavesien kokonaiskadmiumpitoisuus ei saa ylittää 5 µg/l.
 - 1.2. Päästöjen vaikutuksen alaisten suistovesien liuennon kadmiumin pitoisuus ei saa ylittää 5 µg/l.
 - 1.3. Päästöjen vaikutuksen alaisten aluevesien ja muiden rannikkovesien kuin suistovesien liuennon kadmiumin pitoisuus ei saa ylittää 2,5 µg/l.
 - 1.4. Juomavetenä käytettävien vesien kadmiumsisällön on oltava direktiivin 75/440/ETY⁽³⁾ vaatimusten mukainen.
2. Yllä mainittujen vaatimusten lisäksi kadmiumpitoisuudet on määritettävä 5 artiklassa tarkoitettujen kansallisten verkostojen toimesta, ja tuloksia on verrattava seuraavien pitoisuuksien kanssa⁽²⁾:
 - 2.1. Sisävesien tapauksessa kokonaiskadmiumpitoisuus 1 µg/l.
 - 2.2. Suistovesien tapauksessa liuennon kadmiumin pitoisuus 1 µg/l.
 - 2.3. Aluevesien ja muiden rannikkovesien kuin suistovesien tapauksessa liuennon kadmiumin pitoisuus 0,5 µg/l.

Jos näitä pitoisuuksia ei noudateta jossakin kansallisen verkoston pisteessä, sen perusteista on ilmoitettava komissiolle.
3. Sedimenttien ja/tai äyriäisten, mahdollisuuksien mukaan lajin *Mytilus edulis*, kadmiumpitoisuus ei saa ajan kuluessa merkittävästi nousta.
4. Kun alueen vesiin sovelletaan useita laatutavoitteita, vesien laadun on oltava sellainen, että se täyttää kaikki nuo vaatimukset.

⁽¹⁾ Liitteen 1.1, 1.2. ja 1.3 kohdissa ilmaistut kadmiumpitoisuudet ovat vesielämän suojelemiseksi tarvittavat vähimmäisvaatimukset.

⁽²⁾ Lukuun ottamatta laatutavoitteita kohdassa 1.4, kaikki pitoisuudet viittaavat vuosikeskiarvoon.

⁽³⁾ Direktiivi 75/440/ETY koskee jäsenvaltioissa juomavedeksi tarkoitettun päänlyyveden vaadittua laatua (EYVL N:o L 194, 25.7.1975, s. 26). Se säättää pakollisesta 5 µg/l:n kadmiumarvosta, joka perustuu 95 %:iin otetuista näytteistä.

LIITE III

Mittauksen vertailumenetelmät

1. Kadmiumpitoisuuden määrittämiseksi vesistä, sedimenteistä ja äyriäisistä näytteen säilömistä ja sopivan käsittelyn jälkeen tulee käyttää atomiabsorptiospektrofotometrillä vertailumenetelmää.

Totemisarajojen⁰⁾ on oltava sellaiset, että kadmiumpitoisuus voidaan mitata $\pm 30\%$:n tarkkuudella⁰⁾ ja $\pm 30\%$:n toistettavuudella⁰⁾ seuraavista pitoisuuksista:

- päästöt: kymmenesosa suurimmasta sallitusta luvasta eritellystä kadmiumpitoisuudesta;
 - pintavedet: 0,1 $\mu\text{g/l}$ tai kymmenesosa laatuvoitteesta eritellystä kadmiumpitoisuudesta sen mukaan kumpi on suurempi;
 - äyriäiset: 0,1 kg/kg märkápainosta;
 - sedimentit: kymmenesosa näytteen kadmiumpitoisuudesta tai 0,1 mg/kg kuivapainosta, kun kuivatus on suoritettu 105 ja 110 °C:n välillä vakiopainossa sen mukaan kumpi on suurempi.
2. Virtausmittaukset on suoritettava $\pm 20\%$:n tarkkuudella.

⁰⁾ Näiden termien määritelmät on vahvistettu jäsenvaltioissa juomavedeksi tarkoitettujen pintaveden näytteenotto- ja analyysimenetelmistä ja -tiheydestä 9 päivänä lokakuuta 1979 annetussa neuvoston direktiivissä 79/869/ETY (EYVL N:o L 271, 29.10.1979, s. 44).

LIITE IV

Laatutavoitteiden valvontamenettely

1. Toimivaltainen viranomainen erittelee kutakin tämän direktiivin mukaisesti myönnettyä lupaa varten rajoitukset, valvontamenettelyn ja määräajat, joilla varmistetaan kyseisen laatutavoitteen (kyseisten laatutavoitteiden) noudattaminen.
2. Direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti jäsenvaltio antaa kertomuksen kunkin valitun ja sovelletun laatutavoitteen osalta komissiolle seuraavista:
 - päästölähteet ja päästön leviäminen;
 - laatutavoitteen soveltamisalue;
 - näytteenottopisteiden sijainti;
 - näytteenottotiheys;
 - näytteenotto- ja mittausten menetelmät;
 - saadut tulokset.
3. Näytteiden on edustettava riittävästi päästöjen vaikutuksen alaisen alueen vesiympäristön laatua, ja näytteenottotiheyden on oltava riittävä, jotta vesiympäristön muutokset käyvät siitä ilmi, ottaen huomioon erityisesti hydrologisten olojen luonnollinen vaihtelu.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 8 päivänä maaliskuuta 1984,
muiden alojen kuin kloorialkalelektrolyysiteollisuuden elohopeapäästöjen raja-arvoista
ja laatuavoitteista**

(84/156/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon tiettyjen yhteisön vesiympäristöön päästettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamasta pilaantumisesta 4 päivänä toukokuuta 1976 annetun neuvoston direktiivin 76/464/ETY⁽¹⁾ ja erityisesti sen 6 ja 12 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽²⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

sekä katsoo, että

yhteisön vesiympäristön suojelemiseksi tiettyjen vaarallisten aineiden pilaantumiselta otetaan direktiivin 76/464/ETY 3 artiklassa käyttöön ennakkolupajärjestelmä, jossa mainitun direktiivin liitteessä olevan I luettelon aineiden päästöille vahvistetaan päästöstandardit; saman direktiivin 6 artiklassa säädetään, että tällaisille päästöstandardeille on vahvistettava raja-arvot sekä laatuavoitteet niille vesiympäristöille, joihin näiden aineiden päästöt vaikuttavat,

elohopea ja sen yhdisteet kuuluvat luetteloon I,

jäsenvaltioita vaaditaan soveltamaan raja-arvoja, paitsi niissä tapauksissa, joissa ne voivat käyttää laatuavoitteita,

useat teollisuudenalat aiheuttavat vesien pilaantumiseen johtavia päästöjä ja siksi on tarpeen asettaa erityiset raja-arvot kyseisen teollisuudenalan mukaisesti ja laatuavoitteet niille vesiympäristöille, joihin tällaiset teollisuudenalat päästävät elohopeaa,

laatuavoitteiden tarkoituksena on oltava estää elohopeapäästöjen mahdollisen vaikutuksen kohteena olevien vesiympäristön eri osien pilaantuminen elohopealla,

tällaiset laatuavoitteet on vahvistettava juuri tätä tarkoitusta varten, eikä kuluttajansuojelua tai vesiympäristöstä saatavien tuotteiden markkinoille saattamista koskevaa sääntelyä varten,

olisi järjestettävä erityinen tarkastusmenettely, jolla jäsenvaltiot voivat osoittaa, että laatuavoitteita noudatetaan,

tämän direktiivin tehokasta täytäntöönpanoa varten olisi säädettävä jäsenvaltioiden suorittamasta edellä tarkoitettujen vesiympäristöjen valvonnasta, joihin kohdistuu elohopeapäästöjä; direktiivin 76/464/ETY 6 artiklassa ei säädetä valtuuksista tällaisen valvonnan toteuttamiseksi; koska perustamissopi-

⁽¹⁾ EYVL N:o L 129, 18.5.1976, s. 23

⁽²⁾ EYVL N:o C 20, 25.1.1983, s. 5

⁽³⁾ EYVL N:o C 10, 16.1.1984, s. 300

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 286, 24.10.1983, s. 1

muksessa ei tätä varten ole erityisvaltuutusta, on sovellettava sen 235 artiklaa,

niitä päästöjä varten, jotka ovat peräisin sellaisista laitoksista, joita varten päästöstandardeja ei voida laatia tai joiden päästöjä ei voida säännöllisesti tarkkailla lähteiden hajanaisen luonteen vuoksi, on laadittava erityisohjelmat näiden laitosten aiheuttaman elohopeapilaantumisen estämiseksi; koska tällaisia toimenpiteitä varten ei direktiivin 76/464/ETY 6 artiklassa eikä perustamissopimuksen erityismääräyksissä anneta valtuuksia, tätä varten on sovellettava perustamissopimuksen 235 artiklaa,

direktiivissä 82/176/ETY⁽¹⁾ asetetaan raja-arvot kloorialkali-teollisuuden elohopeapäästöille vesiympäristöön sekä laatuavoitteet niille vesiympäristöille, joihin elohopeaa pääsee,

on tarpeen, että komissio antaa kertomuksen neuvostolle joka neljäs vuosi siitä, miten jäsenvaltiot ovat panneet tämän direktiivin täytäntöön,

pohjavesi jätetään tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, koska siitä on säädetty direktiivissä 80/68/ETY⁽¹⁾, ja

Grönlannin teollistumisaste on saaren yleisilanteen ja erityisesti harvan asutuksen, huomattavan koon ja erityisen maantieteellisen aseman vuoksi hyvin alhainen; tätä direktiiviä ei sen vuoksi sovelleta Grönlannissa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tässä direktiivissä:

- vahvistetaan direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti päästöstandardien raja-arvot tämän direktiivin 2 artiklan e alakohdassa tarkoitettujen teollisuuslaitosten elohopeapäästöille;
- vahvistetaan direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti vesiympäristön laatuavoitteet elohopean osalta;
- vahvistetaan direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti määrääjat, joihin mennessä jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten nykyisiä päästöjä varten antamissa luvissa määrätty ehdot on täytettävä;
- vahvistetaan direktiivin 76/464/ETY 12 artiklan 1 kohdan mukaisesti mittauksen vertailumenetelmät, jotka mahdol-

listavat päästöissä ja vesiympäristössä olevien elohopeapitoisuuksien määrittämisen;

- säädetään direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti tarkastusmenettelystä;
- veloitetaan jäsenvaltiot toimimaan yhteistyössä toistensa kanssa, kun on kysymys päästöistä, jotka vaikuttavat useamman kuin yhden jäsenvaltion vesiin;
- veloitetaan jäsenvaltiot laatimaan ohjelmat, joilla 4 artiklassa tarkoitettujen päästöjen aiheuttama pilaantuminen voidaan estää.

2. Tämä direktiivi koskee direktiivin 76/464/ETY 1 artiklassa tarkoitettuja vesiä pohjavettä lukuun ottamatta.

2 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) 'elohopealla'
 - alkuainetta elohopea,
 - kaikkien sen yhdisteiden sisältämää elohopeaa;
- b) 'raja-arvoilla'
 - liitteessä I eriteltyjä arvoja;
- c) 'laatuavoitteilla'
 - liitteessä II eriteltyjä vaatimuksia;
- d) 'elohopean käsittelyllä'
 - kaikkia teollisuusprosesseja, joihin kuuluu elohopean tuotantoa tai käyttöä, tai kaikkia muita teollisuusprosesseja, joille on luonteenomaista elohopean läsnäolo;
- e) 'teollisuuslaitoksella'
 - laitosta, jossa elohopeaa tai jotakin elohopeaa sisältävää ainetta käsitellään, lukuun ottamatta direktiivin 82/176/ETY 2 artiklan d alakohdassa tarkoitettua teollisuuslaitosta;
- f) 'olemassa olevalla laitoksella'
 - teollisuuslaitosta, joka on toiminnassa tämän direktiivin tiedoksiantopäivänä,
- g) 'uudella laitoksella'
 - teollisuuslaitosta, joka otetaan käyttöön tämän direktiivin tiedoksiantopäivän jälkeen,
 - olemassa olevaa laitosta, jonka elohopeankäsittelyn kapasiteettia lisätään olennaisesti tämän direktiivin tiedoksiantopäivän jälkeen.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 81, 27.3.1982, s. 29

⁽²⁾ EYVL N:o L 20, 26.1.1980, 2. 43

3 artikla

1. Raja-arvot, niitä koskevat määrääjat ja päästöjen valvontamenettely vahvistetaan liitteessä I.

2. Raja-arvot ovat tavallisesti voimassa pisteessä, jossa elohopeaa sisältävät jätevedet lähtevät teollisuuslaitoksesta.

Jos elohopeaa sisältäviä jätevesiä käsitellään teollisuuslaitoksen ulkopuolella sijaitsevassa elohopean poistoon tarkoitettussa käsittelylaitoksessa, jäsenvaltio voi sallia raja-arvojen soveltamisen pisteessä, jossa jätevedet lähtevät käsittelylaitoksesta.

3. Direktiivin 76/464/ETY 3 artiklassa tarkoitettuihin lupiin on sisällytettävä ehdot, jotka ovat vähintään yhtä tiukat kuin ne, jotka on vahvistettu tämän direktiivin liitteessä I, paitsi jos jäsenvaltio noudattaa direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 3 kohtaa tämän direktiivin liitteen II ja direktiivin 82/176/ETY liitteen IV perusteella.

Luvat on tutkittava uudelleen vähintään joka neljäs vuosi.

4. Jäsenvaltiot voivat, tämän rajoittamatta kuitenkaan 1, 2 ja 3 kohdan velvoitteiden noudattamista sekä direktiivin 76/464/ETY säännösten soveltamista, myöntää luvan uusille laitoksille vain, jos noissa laitoksissa sovelletaan parhaita käytettävissä olevia teknisiä keinoja vastaavia standardeja, jos se on tarpeen pilaantumisen poistamiseksi mainitun direktiivin 2 artiklan mukaisesti tai kilpailun vääristymien estämiseksi.

Jos suunnitellut toimenpiteet eivät teknisistä seikoista johtuen ole parhaan saatavilla olevan tekniikan mukaisia, asianomaisen jäsenvaltion on toimitettava käytetystä menetelmästä riippumatta selvitys komissiolle ennen luvan myöntämistä näistä seikoista.

Komissio toimittaa tämän selvityksen välittömästi muille jäsenvaltioille ja lähettää kaikille jäsenvaltioille viipymättä kertomuksen, jossa se esittää lausuntonsa toisessa alakohdassa tarkoitettua poikkeuksesta. Tarvittaessa se tekee samalla aiheelliset ehdotukset neuvostolle.

5. Analyysin vertailumenetelmä, jota käytetään elohopean esiintymisen määrittämisessä, on vahvistettu direktiivin 82/176/ETY liitteessä III olevassa 1 kohdassa. Muita menetelmiä voidaan käyttää edellyttäen, että tällaisten menetelmien toteamis-, toistettavuus- ja tarkkuusrajat ovat vähintään yhtä päteviä kuin direktiivin 82/176/ETY liitteessä III olevassa 1 kohdassa vahvistetut. Jäteveden virtaaman mittauksessa vaadittava tarkkuus on vahvistettu tuon direktiivin liitteessä III olevassa 2 kohdassa.

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on laadittava erityisohjelmat muista kuin teollisuuslähteistä peräisin olevia elohopeapäästöjä varten,

joihin ei käytännössä voida soveltaa 3 artiklassa annettuja päästöstandardeja.

2. Näiden ohjelmien tarkoituksena on estää tai poistaa pilaantumisen. Niihin on sisällytettävä sopivimmat toimenpiteet ja tekniset ratkaisut elohopean korvaamisesta, pidättämisestä ja kierrätyksestä varten. Elohopeaa sisältävän jätteen poistaminen suoritetaan myrkyllisistä ja vaarallisista jätteistä 20 päivänä maaliskuuta 1978 annetun neuvoston direktiivin 78/319/ETY⁽¹⁾ mukaisesti, sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla.

3. Erityisohjelmia sovelletaan 1 päivästä heinäkuuta 1989 lähtien, ja ne on toimitettava komissiolle.

5 artikla

Asianomaiset jäsenvaltiot vastaavat teollisuuden päästöjen vaikutusten alaisten vesiympäristöjen valvonnasta.

Kun on kyse päästöistä, jotka vaikuttavat useamman kuin yhden jäsenvaltion vesiin, asianomaisten jäsenvaltioiden on toimittava yhteistyössä valvontamenettelyn yhdenmukaistamiseksi.

6 artikla

1. Jäsenvaltioiden komissiolle direktiivin 76/464/ETY 13 artiklan mukaisesti sen tapauksittain esittämästä pyynnöstä toimittamien tietojen pohjalta komissio antaa kertomuksen joka neljäs vuosi siitä, miten jäsenvaltiot ovat panneet tämän direktiivin täytäntöön. Kyseisten tietojen on sisällettävä erityisesti:

- yksityiskohtaiset tiedot luvista, joissa määrätään elohopean päästöstandardit;
- direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin vesiin päästettyä elohopeaa koskevan kartoituksen tulokset;
- elohopeapitoisuuksien määrittämiseksi perustetun kansallisen verkon tekemien mittausten tulokset.

2. Jos tieteellinen tietämys pääasiassa elohopean myrkyllisyydestä, pysyvyydestä ja sen kertymisestä eläviin organismeihin ja sedimentteihin muuttuu, tai jos parhaat käytettävissä olevat tekniset keinot kehittyvät, komissio tekee neuvostolle tarvittaessa aiheelliset ehdotukset raja-arvojen ja laatuavoitteiden tiukentamiseksi tai uusien raja-arvojen ja täydentävien laatuavoitteiden vahvistamiseksi.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 84, 31.3.1978, s. 43

7 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kahden vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuihin kysymyksiin antamansa säännökset kirjallisina komissiolle.

8 artikla

Tätä direktiiviä ei sovelleta Grönlannissa.

9 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 8 päivänä maaliskuuta 1984.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

C. LALUMIERE

I LIITE

Raja-arvot, niiden noudattamiseksi asetetut määräajat ja päästöjen valvontamenettely

1. Kyseisten teollisuudenalojen raja-arvot ja määräajat:

Teollisuudenala ⁽¹⁾	Raja-arvo, jota ei tule ylittää		Mittayksikkö
	1 päivästä heinäkuuta 1986	1 päivästä heinäkuuta 1989	
1. Elohopeakatalyyttejä käyttävä kemian teollisuus:			
a) vinyylikloridin tuotanto	0,1	0,05	mg/l jäteväettä
	0,2	0,1	g/t vinyylikloridin tuotantokapasiteettia
b) muut prosessit	0,1	0,05	mg/l jäteväettä
	10	5	g/kg käsiteltyä elohopeaa
2. Vinyylikloridin tuotannossa käytettyjen elohopeakatalyyttien valmistus	0,1	0,05	mg/l jäteväettä
	1,4	0,7	g/kg käsiteltyä elohopeaa
3. Orgaanisten ja epäorgaanisten elohopeayhdisteiden valmistus (paitsi 2 kohdassa tarkoitettut tuotteet)	0,1	0,05	mg/l jäteväettä
	0,1	0,05	g/kg käsiteltyä elohopeaa
4. Elohopeaa sisältävien ensiöpariosten valmistus	0,1	0,05	mg/l jäteväettä
	0,05	0,03	g/kg käsiteltyä elohopeaa
5. Muiden metallien kuin raudan teollisuus ⁽²⁾			
5.1 Elohopean talteenottolaitokset	0,1	0,05	mg/l jäteväettä
5.2 Muiden metallien kuin raudan louhinta ja jalostus	0,1	0,05	mg/l jäteväettä
6. Elohopeaa sisältävien myrkyllisten jätteiden käsitteilylaitokset	0,1	0,05	mg/l jäteväettä

⁽¹⁾ Neuvosto määrää tarvittaessa myöhemmin muita kuin kloorialkaliteollisuutta edustavien tässä taulukossa mainitsemattomien teollisuudenalojen kuten paperi- ja terästeollisuuden tai hiilivoimaloiden raja-arvot. Siihen asti jäsenvaltiot määräävät elohopealle päästöstandardit itsenäisesti direktiivin 76/464/ETY mukaisesti. Tällaisten standardien on otettava huomioon parhaat käytettävissä olevat tekniset keinot ja niiden on oltava vähintään yhtä tiukat kuin lähinnä verrattavien tämän liitteen raja-arvojen.

⁽²⁾ Tämän direktiivin täytäntöönpanosta saadun kokemuksen perusteella komissio antaa 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti neuvostolle ehdotuksia 10 vuotta tämän direktiivin tiedoksi antamisen jälkeen käyttöön otettavista tiukemmista raja-arvoista.

Taulukossa annetut raja-arvot tarkoittavat pitoisuuden kuukausikeskiarvoa tai kuukauden enimmäiskuormaa.

Päästetyt elohopean määrät on ilmaistu suhteessa teollisuuslaitoksen samana aikana käyttämään tai käsittelemään elohopeamäärään tai vinyylikloridin tuotantokapasiteettiin.

2. Pitoisuuksina ilmaistut raja-arvot, joita ei periaatteessa saa ylittää, on esitetty edellä olevassa taulukossa teollisuudenaloja 1 - 4 varten. Enimmäispitoisuuksina ilmaistut raja-arvot eivät missään tapauksessa saa olla suuremmat kuin raja-arvot, jotka on ilmaistu enimmäismääränä, joka on jaettu käsitellyn elohopeakilon tai käytössä olevan tuotantokapasiteetin mukaisen vinyylidikloriditonin vaatimalla vesimäärällä.

Koska jätevesien elohopeapitoisuus kuitenkin riippuu käytetyn veden määrästä, joka vaihtelee prosesseittain ja laitoksittain, kaikissa tapauksissa on noudatettava edellä olevassa taulukossa annettuja raja-arvoja, jotka on ilmaistu päästetyn elohopean määränä suhteessa käsitellyn elohopean määrään tai käytössä olevaan vinyylidikloridituotantokapasiteettiin.

3. Vuorokausikeskiarvojen raja-arvot ovat kaksinkertaiset edellä olevassa taulukossa annettuihin kuukausikeskiarvojen raja-arvoihin verrattuna.
4. On otettava käyttöön valvontamenetely sen tarkastamiseksi, täyttävätkö päästöt tässä liitteessä annettujen raja-arvojen mukaisesti määrätty päästöstandardit.

Tässä valvontamenetelyssä on määrättävä näytteiden otosta ja analysoinnista sekä jätevesivirtaaman ja tarvittaessa käsitellyn elohopean määrän mittaamisesta.

Jos käsitellyn elohopean määrän mittaaminen on mahdotonta, valvontamenetely voi perustua luvassa tarkoitetun tuotantokapasiteetin mukaiseen sallittuun elohopeamäärään.

5. Otettavan näytteen on edustettava päästöä 24 tunnin ajalta. Kuukaudessa päästetyn elohopean määrä lasketaan päivittäin päästetyn elohopean määrän perusteella.

Sellaisten teollisuuslaitosten osalta, jotka eivät päästä enempää kuin 7,5 kg elohopeaa vuodessa, voidaan kuitenkin ottaa käyttöön yksinkertaistettu valvontamenetely.

II LIITE

Laatutavoitteet

Direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua poikkeusta sovelttavien jäsenvaltioiden päästöstandardit, jotka niiden on laadittava ja joiden noudattaminen niiden on varmistettava tuon direktiivin 5 artiklan mukaisesti, määrätään siten, että direktiivin 82/176/ETY liitteessä II olevassa 1, 2 ja 3 kohdassa lueteltujen tavoitteiden mukainen sopiva laatutavoite täytetään alueilla, joihin elohopeapäästöt vaikuttavat.

Toimivaltainen viranomainen määrittelee kussakin tapauksessa vaikutuksen piiriin kuuluvan alueen ja valitsee direktiivin N:o 82/176/ETY liitteessä II olevassa 1 kohdassa luetelluista laatutavoitteista tavoitteen tai tavoitteet, joita se pitää asianmukaisina ottaen huomioon vaikutuksen alaisen alueen käyttötarkoituksen ja sen, että tämän direktiivin tarkoitus on estää tai poistaa kaikki pilaantuminen.

Direktiivin 82/176/ETY liitteessä II olevassa 1.2, 1.3, ja 1.4. kohdassa määriteltyjen laatutavoitteiden numeroarvot voidaan poikkeuksellisesti ja kun se on teknisistä syistä tarpeen kertoa 1,5:llä 1 päivään heinäkuuta 1989 asti edellyttäen, että siitä on etukäteen ilmoitettu komissiolle.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 9 päivänä lokakuuta 1984,
heksakloorisykloheksaanipäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista**

(84/491/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

kertyvyytensä vuoksi I luetteloon,

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

jäsenvaltioita vaaditaan soveltamaan raja-arvoja, paitsi niissä tapauksissa, joissa ne voivat käyttää laatutavoitteita,

ottaa huomioon tiettyjen yhteisön vesiympäristöön päästettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamasta pilaantumisesta 4 päivänä toukokuuta 1976 annetun neuvoston direktiivin 76/464/ETY⁽¹⁾ ja erityisesti sen 6 ja 12 artiklan,

suuressa määrin pilaantumista aiheuttavat HCH:n suorat päästöt veteen laitoksista, jotka tuottavat, käsittelevät tai sen ohessa formuloivat sitä samassa paikassa, päästöille tällaisista laitoksista olisi asetettava raja-arvot sekä olisi annettava laatutavoitteet vesiympäristöille, joihin HCH:ta tällaisista laitoksista päästetään,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽²⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

HCH-pilaantumisessa muiden suorien teollisuuslähteiden vaikutus on myös tärkeä; kun tällaisille päästöille ei ole teknisistä syistä mahdollista määrätä päästörajoja yhteisön tasolla, jäsenvaltioiden olisi itsenäisesti määrättävä päästöstandardit ottaen huomioon parhaat käytettävissä olevat tekniset keinot,

sekä katsoo, että

yhteisön vesiympäristön suojelemiseksi tiettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamalta pilaantumiselta annetun direktiivin 76/464/ETY 3 artiklassa otetaan käyttöön ennakkolupajärjestelmä, jossa mainitun direktiivin liitteessä olevan I luettelon aineiden päästöille vahvistetaan päästöstandardit; saman direktiivin 6 artiklassa säädetään, että tällaisille päästöstandardeille on vahvistettava raja-arvot sekä laatutavoitteet niille vesiympäristöille, joihin näiden aineiden päästöt vaikuttava,

jäsenvaltioiden on huolehdittava, että toimenpiteillä, jotka tämän direktiivin mukaisesti toteutetaan, ei lisätä maaperän ja ilman pilaantumista,

heksakloorisykloheksaani, jäljempänä 'HCH' on organohalogeeniyhdiste, ja se kuuluu myrkyllisyytensä, pysyvyytensä ja

olisi järjestettävä erityinen tarkastusmenettely, jotta jäsenvaltiot voivat osoittaa, että laatutavoitteita noudatetaan,

⁽¹⁾ EYVL N:o L 129, 18.5.1976, s. 23

⁽²⁾ EYVL N:o C 215, 11.8.1983, s. 3

⁽³⁾ EYVL N:o C 127, 14.5.1984, s. 138

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 57, 29.2.1984, s. 1

tämän direktiivin tehokasta täytäntöönpanoa varten olisi säädettävä jäsenvaltioiden suorittamasta edellä tarkoitettujen vesiympäristöjen valvonnasta, joihin kohdistuu HCH-päästöjä,

on tarpeen, että komissio antaa kertomuksen neuvostolle joka viides vuosi siitä, miten jäsenvaltiot ovat panneet tämän direktiivin täytäntöön, ja

pojhavesi jätetään tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, koska siitä säädetään direktiivissä 80/68/ETY⁽¹⁾,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tässä direktiivissä:

- vahvistetaan direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti HCH:n päästöstandardien raja-arvot tämän direktiivin 2 artiklan e alakohdassa määriteltyjen teollisuuslaitosten päästöjä varten;
- vahvistetaan direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti laatuvaatimet vesistöissä olevalle HCH:lle;
- asetetaan direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti määräajat, joiden kuluessa jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten myöntämässä luvissa määritellyt päästöt koskevat ehdot on täytettävä;
- vahvistetaan direktiivin 76/464/ETY 12 artiklan 1 kohdan mukaisesti määrittämisen vertailumenetelmät päästöissä ja vesiympäristössä olevien HCH-pitoisuuksien määrittämiseksi;
- säädetään direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti tarkastusmenettelystä,
- veloitetaan jäsenvaltiot toimimaan yhteistyössä toistensa kanssa, kun on kyse päästöistä, jotka vaikuttavat useamman kuin yhden jäsenvaltion vesiin.

2. Tätä direktiiviä sovelletaan direktiivin 76/464/ETY 1 artiklassa tarkoitettuihin vesiin lukuun ottamatta pohjavettä.

2 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) 'HCH:lla'
 - 1, 2, 3, 4, 5, 6-heksakloorisykloheksaanin isomeereja;
- b) 'lindaanilla'
 - tuotetta, joka sisältää vähintään 99 prosenttia 1, 2, 3, 4, 5, 6-heksakloorisykloheksaanin τ -isomeeria;
- c) 'lindaanin uuttamisella'
 - lindaanin erottamista heksakloorisykloheksaanin isomeerien seoksesta;

- d) 'raja-arvoilla'
 - liitteessä I eriteltyjä arvoja;
- e) 'laatuvaatimilla'
 - liitteessä II eriteltyjä vaatimuksia;
- f) 'HCH:n käsittelyllä'
 - kaikkia teollisuusprosesseja, joihin liittyy HCH:n käyttöä tai tuotantoa, tai kaikkia muita teollisuusprosesseja, joille on ominaista HCH:n mukanaolo;
- g) 'teollisuuslaitoksella'
 - laitosta, jossa HCH:ta tai jotakin muuta HCH:ta sisältävää ainetta käsitellään;
- h) 'olemassa olevalla laitoksella'
 - teollisuuslaitosta, joka on toiminnassa tämän direktiivin tiedoksiantopäivänä;
- i) 'uudella laitoksella'
 - teollisuuslaitosta, joka otetaan käyttöön tämän direktiivin tiedoksiantopäivän jälkeen,
 - olemassa olevaa laitosta, jonka HCH:n tuotanto- tai käsittelykyky kasvaa olennaisesti tämän direktiivin tiedoksiantopäivän jälkeen.

3 artikla

1. Raja-arvot, määräajat niiden noudattamiselle ja päästöjen valvonta- ja tarkastusmenettely vahvistetaan liitteessä I.
2. Raja-arvot ovat tavallisesti voimassa pisteessä, jossa HCH:ta sisältävät jätevedet lähtevät teollisuuslaitoksesta.

Jos HCH:ta sisältäviä jätevesiä käsitellään teollisuuslaitoksen ulkopuolella sijaitsevassa HCH:n poistoa varten tarkoitettussa käsittelylaitoksessa, asianomainen jäsenvaltio voi sallia raja-arvojen soveltamisen pisteessä, jossa jätevedet lähtevät käsittelylaitoksesta.

3. Direktiivin 76/464/ETY 3 artiklassa tarkoitettuihin lupiin on sisällytettävä ehdot, jotka on vähintään yhtä tiukat kuin ne, jotka on vahvistettu tämän direktiivin liitteessä I, paitsi, jos jäsenvaltio noudattaa direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 3 kohtaa tämän direktiivin liitteen II ja IV perusteella.

Luvat on tutkittava uudelleen vähintään joka neljäs vuosi.

4. Jäsenvaltiot voivat, tämän kuitenkaan rajoittamatta 1, 2 ja 3 kohdasta johtuvien veloitteiden noudattamista sekä direktiivin 76/464/ETY säännösten soveltamista, myöntää luvat uusille laitoksille vain, jos noissa laitoksissa sovelletaan parhaita käytettävissä olevia teknisiä keinoja vastaavia standardeja, kun se on tarpeen pilaantumisen poistamiseksi edellä mainitun direktiivin 2 artiklan mukaisesti tai kilpailun vääristymien estämiseksi.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 20, 26.1.1980, s. 43

Jos suunnitellut toimenpiteet eivät teknisistä seikoista johtuen ole parhaan saatavilla olevan tekniikan mukaisia, asianomaisen jäsenvaltion on toimitettava käytetystä menetelmästä riippumatta komissiolle ennen luvan myöntämistä selvitys näistä seikoista.

Komissio toimittaa tämän selvityksen välittömästi muille jäsenvaltioille ja lähettää kaikille jäsenvaltioille viipymättä kertomuksen, johon sisältyy sen lausunto toisessa alakohdassa tarkoitettua poikkeuksesta. Tarvittaessa se tekee samalla aiheelliset ehdotukset neuvostolle.

5. Analyysin vertailumenetelmä, jota käytetään määrittäessä HCH:n olemassaolo, on vahvistettu liitteessä III olevassa 1 kohdassa. Muita menetelmiä voidaan käyttää edellyttäen, että tällaisten menetelmien toteamis-, toistettavuus- ja tarkkuusrajat ovat vähintään yhtä hyvät kuin liitteessä III olevassa 1 kohdassa vahvistetut. Jäteveden virtaaman mittauksessa vaadittu tarkkuus on vahvistettu liitteessä III olevassa 2 kohdassa.

6. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimenpiteet, jotka toteutetaan tämän direktiivin panemiseksi täytäntöön, eivät aiheuta HCH-pilaantumisen lisääntymistä muualla, etenkin ilmassa ja maaperässä.

4 artikla

Asianomaisten jäsenvaltioiden on huolehdittava teollisuuslaitoksista tulevien päästöjen vaikutusten alaisten vesiympäristöjen valvonnasta.

Jos päästöt vaikuttavat useamman kuin yhden jäsenvaltion vesiin, asianomaisten jäsenvaltioiden on toimitettava yhteistyössä valvontamenettelyn yhdenmukaistamiseksi.

5 artikla

1. Komissio laatii vertailevan arvion siitä, miten jäsenvaltiot ovat panneet tämän direktiivin täytäntöön niiden sille direktiivin 76/464/ETY 13 artiklan mukaisesti ja komission tapauksittain esittämästä pyynnöstä toimittamien tietojen perusteella. Kyseisten tietojen on erityisesti sisällettävä:

- yksityiskohtaiset tiedot luvista, joissa vahvistetaan HCH-päästöjen päästöstandardit;
- kartoituksen tulokset 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin vesiin päästetystä HCH:sta;
- HCH-pitoisuuksien määrittämiseksi perustetun kansallisen seurantaverkon suorittamien mittausten tulokset.

2. Komissio toimittaa 1 kohdassa tarkoitettua vertailevan arvion neuvostolle joka viides vuosi ja ensimmäisen kerran neljän vuoden kuluttua tämän direktiivin tiedoksi antamisesta.

3. Jos tieteellinen tietämys pääasiassa HCH:n myrkyllisyydestä, pysyvyydestä ja sen kertymisestä eläviin organismeihin ja kerrostumiin muuttuu, tai jos parhaat käytettävissä olevat tekniset keinot kehittyvät, komissio tekee neuvostolle tarvittaessa aiheelliset ehdotukset raja-arvojen ja laatuavoitteiden tiukentamiseksi tai täydentävien raja-arvojen ja täydentävien laatuavoitteiden laatimiseksi.

6 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 1 päivään huhtikuuta 1986 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

7 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 9 päivänä lokakuuta 1984.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. BRUTON

LIITE I

RAJA-ARVOT, NÄIDEN ARVOJEN NOUDATTAMISEKSI ASETETUT MÄÄRÄAJAT JA PÄÄSTÖJEN VALVONTA- JA TARKASTUSMENETTELY

1. Raja-arvot ja määräjajat

Teollisuudenala (a)	Mittayksikkö	Raja-arvot (d), joita on noudatettava alkaen	
		1.4.1986	1.10.1988
1. HCH:n tuotantolaitos	g HCH:ta / tonni tuotettua HCH:ta (b)	3	2
	mg HCH:ta / jätevesiliitra (c)	3	2
2. Lindaanin uuttamislaitos	g HCH:ta / tonni käsiteltyä HCH:ta (b)	15	4
	mg HCH:ta / jätevesiliitra (c)	8	2
3. Laitos, jossa valmistetaan HCH:ta ja uutetaan lindaania	g HCH:ta / tonni tuotettua HCH:ta (b)	16	5
	mg HCH:ta / jätevesiliitra (c)	6	5

- a) Taulukon raja-arvot sisältävät myös kaikki päästöt, jotka aiheutuvat lindaanin formuloinnista samassa paikassa.

Neuvosto määrää tarvittaessa tämän taulukon ulkopuolisia HCH:ta käsitteleviä teollisuudenaloja koskevat raja-arvot ja asianmukaiset toimenpiteet, ja erityisesti sellaiset, jotka koskevat lindaania formuloivia teollisuuslaitoksia, jotka tuottavat kasvien, puun ja kaapelien suoja-aineita. Ennen sitä jäsenvaltiot määräävät tällaisten laitosten päästörajat itsenäisesti ottaen huomioon parhaat saatavilla olevat tekniset keinot.

- b) Ominaiskuormituksen raja-arvo (kuukausikeskiarvo).
- c) Pitoisuuden raja-arvo (HCH-pitoisuuden virtaamapainotettu kuukausikeskiarvo).
- d) Raja-arvot, joita sovelletaan kaikissa teollisuuslaitoksen alueelta tulevissa HCH:ta sisältävissä jätevesissä olevan HCH:n kokonaismäärään.

2. Pitoisuusina ilmaistut raja-arvot, joita ei periaatteessa saa ylittää, on esitetty yllä olevassa taulukossa. Enimmäispitoisuusina ilmaistut raja-arvot eivät missään tapauksessa saa olla suuremmat kuin ominaiskuormituksen raja-arvo, joka on jaettu tuotetun tai käsitellyn HCH-tonnin vaatimalla vesimäärällä.

Kaikissa tapauksissa on noudatettava yllä olevassa taulukossa annettuja raja-arvoja, jotka on ilmaistu päästetty HCH:n määränä suhteessa tuotetun tai käsitellyn HCH:n määrään.

3. Vuorokausikeskiarvojen raja-arvot ovat kaksinkertaiset yllä olevassa taulukossa annettuihin kuukausikeskiarvojen raja-arvoihin verrattuna, silloin kun raja-arvoja tarkkaillaan jäljempänä olevan 4 ja 5 kohdan määräysten mukaisesti.

4. On järjestettävä valvontamenettely sen todentamiseksi, täyttävätkö päästöt tämän direktiivin mukaisesti määrätyt päästöstandardit.

Tässä menettelyssä on määrättävä näytteiden otosta ja analysoinnista sekä jätevesivirtaaman ja tuotetun tai käsitellyn HCH:n määrän mittaamisesta. Jos tuotetun tai käsitellyn HCH:n määrän mittaaminen on mahdotonta, valvontamenettely voi ainakin perustua HCH-määrään, joka kyseisenä aikana todennäköisesti tuotetaan tai käsitellään, ottaen huomioon toiminnassa olevat tuotantolaitokset ja rajat, joihin lupa perustuu.

5. Otettavan näytteen on edustettava päästöjä 24 tunnin ajalta. Kuukaudessa päästetyn HCH:n määrä lasketaan päivittäin päästetyn HCH:n määrän perusteella.

Kysymyksen ollessa teollisuuslaitoksista, jotka eivät päästä enempää kuin 3 kg HCH:ta vuodessa, voidaan kuitenkin ottaa käyttöön yksinkertaistettu valvontamenettely.

LIITE II

LAATUTAVOITTEET

Direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua poikkeusta käytäviä jäsenvaltioita varten päästöstandardeja, jotka niiden on laadittava ja joiden noudattaminen niiden on varmistettava tuon direktiivin 5 artiklan mukaisesti, määrätään siten, että alla lueteltuihin tavoitteisiin kuuluva sopiva laatuavoite (kuuluvat sopivat laatuavoitteet) täytetään alueilla, joihin HCH-päästöt vaikuttavat. Toimivaltainen viranomainen määrittelee kussakin tapauksessa vaikutuksen alaisen alueen ja valitsee 1 kohdassa luetelluista laatuavoitteista tavoitteen tai tavoitteet, joita se pitää asianmukaisina ottaen huomioon vaikutuksen alaisen alueen käyttötarkoituksen ja sen, että tämän direktiivin tarkoitus on poistaa kaikki pilaantuminen.

1. Seuraavat laatuavoitteet⁽¹⁾, jotka mitataan pisteessä, joka on riittävän lähellä päästöpiirietä ja joiden tavoitteena on direktiivissä 76/464/ETY tarkoitettua pilaantumisen poistaminen, annetaan täten tuon direktiivin 2 artiklan mukaisesti⁽²⁾:
 - 1.1. Päästöjen vaikutuksen alaisten sisämaan pintavesien HCH:n kokonaispitoisuus ei saa ylittää 100 nanogrammaa/l;
 - 1.2. Päästöjen vaikutuksen alaisten suoisto- ja aluevesien HCH:n kokonaispitoisuus ei saa ylittää 20 nanogrammaa/l;
 - 1.3. Juomaveden raakavedeksi käytettyjen vesien HCH-pitoisuuden on oltava direktiivin 75/440/ETY⁽³⁾ vaatimusten mukainen.
2. Edellä mainittujen vaatimusten lisäksi sisämaan pintavesien HCH-pitoisuudet on määritettävä 5 artiklassa tarkoitettujen kansallisten seurantaverkostojen toimesta, ja tuloksia on verrattava HCH:n kokonaispitoisuuteen 50 nanogrammaa/l.

Jos tämä pitoisuusvaatimus ei toteudu jossakin kansallisen verkoston pisteessä, syistä on annettava kertomus komissiolle.
3. Sedimenttien ja/tai nilviäisten ja/tai äyriäisten ja/tai kalojen HCH-pitoisuus ei saa ajan kuluessa merkittävästi nousta.
4. Sovellettaessa alueen vesiin useita laatuavoitteita vesien laadun on oltava sellainen, että se täyttää kaikki vaaditut laatuavoitteet.

⁽¹⁾ Kohdissa 1.1. ja 1.2. ilmaistut HCH-pitoisuudet ovat direktiivin 76/464/ETY 1 artiklan 2 kohdan e alakohdassa tarkoitettua vähimmäisvaatimukset, jotka ovat tarpeen vesiorganismien suojelemiseksi pilaantumiselta.

⁽²⁾ Lukuun ottamatta laatuavoitetta kohdassa 1.3. kaikki pitoisuudet liittyvät vuoden kuluessa saatujen tulosten aritmeettiseen keskiarvoon.

⁽³⁾ Direktiivi 75/440/ETY koskee jäsenvaltioissa juomaveden raakavedeksi tarkoitettua päällysveden vaadittua laatua (EYVL N:o L 194, 25.7.1975, s. 26). Siinä asetetaan 'kaikkien torjunta-aineiden' pakollinen arvo (mukaan lukien HCH).

LIITE III

MITTAUSMENETELMÄT

1. Kaasukromatografia ja elektronisieppaukseen perustuva havainnointi asianmukaisen liuottimen avulla suoritettua uuttamisen ja puhdistuksen jälkeen on päästöjen ja vesien kyseisten aineiden pitoisuuksien määrittelyyn käytettävä analyysin vertailumenetelmä.

Menetelmän tarkkuuden⁽¹⁾ ja toistettavuuden⁽¹⁾ on oltava $\pm 50\%$ pitoisuudessa, joka edustaa kaksi kertaa toteamisrajan arvoa.

Toteamisrajan⁽¹⁾ on oltava:

- päästöissä kymmenesosa sallitusta pitoisuudesta näytteenottpisteessä;
 - laatuavoitteita noudattavissa vesissä:
 - i) sisämaan pintavesissä kymmenesosa laatuavoitteesta annetusta pitoisuudesta,
 - ii) suistovesissä ja aluevesissä viidesosa laatuavoitteesta annetusta pitoisuudesta;
 - sedimenteissä $1 \mu\text{g}/\text{kg}$, märkäpaino;
 - elävissä organismeissa tapauksessa $1 \mu\text{g}/\text{kg}$, märkäpaino.
2. Virtausmittaukset on tehtävä $\pm 20\%$:n tarkkuudella.

⁽¹⁾ Näiden termien määritelmät on annettu jäsenvaltioissa sovellettavista juomaveden valmistamiseen tarkoitetun pintaveden määritysmenetelmistä sekä näytteenotto- ja analysointitiheydestä 9 päivänä lokakuuta 1979 annetussa neuvoston direktiivissä 79/869/ETY (EYVL N:o L 271, 29.10.1979, s. 44).

LIITE IV

LAATUTAVOITTEIDEN VALVONTAMENETTELY

1. Toimivaltainen viranomainen erittelee kutakin tämän direktiivin mukaisesti myönnettyä lupaa varten yksityiskohtaiset säännöt, valvontamenettelyn ja aikarajat, joilla varmistetaan kyseisen laatuavoitteen (kyseisten laatuavoitteiden) noudattaminen.
2. Direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti jäsenvaltio antaa kertomuksen kunkin valitun ja sovelletun laatuavoitteen osalta komissiolle seuraavista:
 - päästöpiisteet ja hajaantumistavat;
 - laatuavoitteen soveltamisalue;
 - näytteenottpisteiden sijainti;
 - näytteenottitiheys;
 - näytteenotto- ja mittausmenetelmät;
 - saadut tulokset.
3. Näytteiden on edustettava riittävästi päästöjen vaikutuksen alaisen alueen vesiympäristön laatua, ja näytteenottitiheyden on oltava riittävä, jotta vesiympäristön muutokset käyvät siitä ilmi, ottaen huomioon erityisesti vesiolojen luonnollinen vaihtelu.

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 12 päivänä kesäkuuta 1986,
direktiivin 76/464/ETY liitteessä I olevaan luetteloon sisältyvien tiettyjen vaarallisten aineiden
päästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista

(86/280/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon tiettyjen yhteisön vesiympäristöön päästettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamasta pilaantumisesta 4 päivänä toukokuuta 1976 annetun neuvoston direktiivin 76/464/ETY⁽¹⁾, ja erityisesti sen 6 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽²⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

sekä katsoo, että

yhteisön vesiympäristön suojelemiseksi tiettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamalta pilaantumiselta otetaan direktiivin 76/464/ETY 3 artiklassa käyttöön ennakkolupajärjestelmä, jossa mainitun direktiivin liitteessä olevan I luettelon aineiden päästöille vahvistetaan päästöstandardit; saman direktiivin 6 artiklassa säädetään, että tällaisille päästöstandardeille on vahvistettava raja-arvot ja laatutavoitteet niille vesiympäristöille, joihin näiden aineiden päästöt vaikuttavat,

jäsenvaltioita vaaditaan soveltamaan raja-arvoja, paitsi niissä tapauksissa, joissa ne voivat käyttää laatutavoitteita,

vaaralliset aineet, joita tämä direktiivi koskee, on valittu pääasiassa direktiivissä 76/464/ETY vahvistetuin arviointiperustein,

useat teollisuudenalat aiheuttavat päästöjä, joista vesiympäristön pilaantuminen johtuu ja siksi on tarpeen asettaa erityiset päästöjen raja-arvot kyseisen teollisuuden lajien mukaisesti sekä asettaa laatutavoitteet sille vesiympäristölle, joihin näitä aineita päästetään,

raja-arvojen ja laatutavoitteiden tarkoituksena on poistaa pilaantuminen, joka aiheutuu vesiympäristön eri osille, joihin näiden aineiden päästöt saattavat vaikuttaa,

tällaiset raja-arvot ja laatutavoitteet on annettava tätä tarkoitusta varten, eikä kuluttajansuojelua tai vesiympäristöstä saatavien tuotteiden markkinoille saattamista koskevaa sääntelyä varten,

on säädettävä kertomuksista, jotka tehdään komissiolle kustakin valitusta ja sovelletusta laatutavoitteesta jotta jäsenvaltiot pystyvät osoittamaan, että laatutavoitteet täytetään,

jäsenvaltioiden on pyrittävä varmistamaan, että toimenpiteillä, jotka toteutetaan tämän direktiivin mukaisesti, ei lisätä maaperän tai ilman pilaantumista,

tämän direktiivin tehokasta täytäntöönpanoa varten olisi lisäksi säädettävä jäsenvaltioiden tehtävistä kyseisten aineiden päästöjen vaikutusten piiriin kuuluvan vesiympäristön valvonnassa; direktiivissä 76/464/ETY ei anneta valtuuksia tällaista valvontaa varten; koska perustamissopimuksessa ei anneta tältä osin erityisvaltuuksia, on sovellettava sen 235 artiklaa,

kyseen ollessa näiden aineiden merkittävistä päästölähteistä, jotka eivät kuulu yhteisön raja-arvojen tai kansallisten päästöstandardien piiriin, olisi laadittava erityisohjelmia pilaantumisen poistamiseksi; direktiivissä 76/464/ETY ei ole tähän tarvittavia valtuuksia; koska perustamissopimuksessa ei anneta tältä osin erityisvaltuuksia, on sovellettava sen 235 artiklaa,

pohjavesi jätetään tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, koska siitä säädetään direktiivissä 80/68/ETY⁽⁵⁾,

tämän direktiivin tehokkaan täytäntöönpanon kannalta on tärkeää, että komissio antaa neuvostolle joka viides vuosi vertailuvan arvion siitä, miten jäsenvaltiot ovat panneet sitä täytäntöön, ja

⁽¹⁾ EYVL N:o L 129, 18.5.1976, s. 23

⁽²⁾ EYVL N:o C 70, 18.3.1985, s. 15

⁽³⁾ EYVL N:o C 120, 20.5.1986

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 188, 29.7.1985, s. 19

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 20, 26.1.1980, s. 43

tätä direktiiviä on komission ehdotusten mukaisesti muutettava ja täydennettävä, jos pääasiassa tieteellisessä tietämyksessä mainittujen aineiden myrkyllisyydestä, pysyvyydestä ja niiden kertymisestä eläviin organismeihin ja sedimentteihin tapahtuu muutos, tai jos parhaat käytettävissä olevat tekniset keinot kehittyvät; tätä varten on tarpeen säätää tämän direktiivin täydentämisestä muita vaarallisia aineita koskevien toimenpiteiden osalta, ja liitteiden sisällön muuttamisesta,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tässä direktiivissä:

- vahvistetaan direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettujen aineiden päästöstandardien raja-arvot tämän direktiivin 2 artiklan e alakohdassa määriteltyjen teollisuuslaitosten päästöjä varten;
- vahvistetaan direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti laatutavoitteet tämän direktiivin 2 artiklan a alakohdassa tarkoitetuille aineille;
- asetetaan direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti määräjat, joihin mennessä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten myöntämissä luvissa nykyisille päästöille määritellyt edellytykset on täytettävä;
- vahvistetaan direktiivin 76/464/ETY 12 artiklan 1 kohdan mukaisesti vertailumittausten menetelmä, joka tekee mahdolliseksi päästöissä ja vesiympäristössä olevien tämän direktiivin 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettujen aineiden pitoisuuksien määrittämisen;
- järjestetään direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti valvontamenettely;
- veloitetaan jäsenvaltiota toimimaan yhteistyössä toistensa kanssa, kun on kyse päästöistä, jotka vaikuttavat useamman kuin yhden jäsenvaltion vesiin;
- veloitetaan jäsenvaltioita laatimaan ohjelmat 5 artiklassa tarkoitetuista lähteistä peräisin olevan pilaantumisen välttämiseksi tai sen poistamiseksi;
- vahvistetaan liitteessä I yleiset määräykset, joita voidaan soveltaa kaikkiin 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettuihin aineisiin, ja jotka liittyvät erityisesti päästöstandardien raja-arvoihin (A otsikko), laatutavoitteisiin (B otsikko) ja vertailumittausten menetelmiin (C otsikko);
- vahvistetaan liitteessä II erityismääräykset, jotka vahvistavat ja täydentävät noita otsikkoja yksittäisten aineiden osalta.

2. Tätä direktiiviä sovelletaan direktiivin 76/464/ETY 1 artiklassa tarkoitettuihin vesiin pohjavettä lukuun ottamatta.

2 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

a) 'aineilla'

niitä vaarallisia aineita, jotka kuuluvat direktiivin 76/464/ETY liitteen I luettelossa esiintyvien aineiden luokkiin ja ryhmiin, ja jotka on eritelty tämän direktiivin liitteessä II;

b) 'raja-arvoilla'

liitteessä II olevan A otsikon alla eriteltyjä arvoja a alakohdassa tarkoitettujen aineiden osalta;

c) 'laatutavoitteilla'

liitteessä II olevan B otsikon alla eriteltyjä vaatimuksia a alakohdassa tarkoitettujen aineiden osalta;

d) 'aineiden käsittelyllä'

kaikkia teollisuusprosesseja, joihin kuuluu jonkin a alakohdassa tarkoitetun aineen tuotanto, käsittely tai käyttö, tai jokin muu teollisuusprosessi, jolle on ominaista tällaisten aineiden mukanaolo;

e) 'teollisuuslaitoksella'

laitosta, jossa a alakohdassa tarkoitettuja aineita tai muita niitä sisältäviä aineita käsitellään

f) 'olemassa olevalla laitoksella'

teollisuuslaitosta, joka on käyttövalmis 12 kuukauden kuluttua tämän direktiivin tiedoksiantopäivän jälkeen tai 12 kuukauden kuluttua jonkin tätä direktiiviä muuttavan ja tuollaiseen laitokseen sovellettavan direktiivin tiedoksiantopäivän jälkeen;

g) 'uudella laitoksella'

- teollisuuslaitosta, joka on käyttövalmis myöhemmin kuin 12 kuukauden kuluttua tämän direktiivin tiedoksiantopäivän jälkeen tai tarvittaessa myöhemmin kuin 12 kuukauden kuluttua jonkin tätä direktiiviä muuttavan ja tuollaiseen laitokseen sovellettavan direktiivin tiedoksiantopäivän jälkeen,

- olemassa olevaa teollisuuslaitosta, jonka aineidenkäsittelykapasiteetti olennaisesti kasvaa myöhemmin kuin 12 kuukauden kuluttua tämän direktiivin tiedoksiantopäivän jälkeen tai tarvittaessa myöhemmin kuin 12 kuukauden kuluttua jonkin tätä tuollaiseen laitokseen sovellettavan, tätä direktiiviä muuttavan direktiivin tiedoksiantopäivän jälkeen.

3 artikla

1. Raja-arvot, niiden noudattamiselle asetetut määräajat ja päästöjen valvontamenettelyt vahvistetaan liitteissä olevien A otsikoiden alla.

2. Raja-arvot ovat tavallisesti voimassa pisteessä, jossa 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettuja aineita sisältävät jätevedet johdetaan ulos teollisuuslaitoksesta.

Jos tiettyjen aineiden osalta pidetään tarpeellisenä vahvistaa muita pisteitä, joissa raja-arvot ovat voimassa, nämä pisteet on luettelava liitteessä II.

Kun näitä aineita sisältäviä jätevesiä käsitellään teollisuuslaitoksen ulkopuolella sijaitsevassa, niiden poistoa varten tarkoitettua käsittelylaitoksessa jäsenvaltio voi sallia raja-arvojen soveltamisen pisteessä, jossa jätevedet johdetaan ulos käsittelylaitoksesta.

3. Direktiivin 76/464/ETY 3 artiklassa tarkoitettujen lupien on sisällettävä yhtä tiukat ehdot, kuin ne, jotka on annettu tämän direktiivin liitteissä olevien A otsikoiden alla, paitsi siinä tapauksessa, että jäsenvaltio noudattaa direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 3 kohtaa tämän direktiivin liitteissä B olevien otsikoiden mukaan.

Luvat on tutkittava uudelleen vähintään joka neljäs vuosi.

4. Jäsenvaltiot voivat, tämän rajoittamatta kuitenkaan 1, 2 ja 3 kohdan ja direktiivin 76/464/ETY soveltamista, myöntää luvan uusille laitoksille vain, jos nuo laitokset soveltavat parhaita käytettävissä olevien teknisten keinojen mukaisia standardeja, kun se on tarpeen pilaantumisen poistamiseksi mainitun direktiivin 2 artiklan mukaisesti tai kilpailun vääristymien estämiseksi.

Kun suunnitellut toimenpiteet eivät teknisten seikkojen vuoksi vastaa parhaita käytettävissä olevia teknisiä keinoja, jäsenvaltion on toimitettava käytetystä menetelmästä riippumatta komissiolle ennen luvan myöntämistä selvitykset näistä teknisistä seikoista.

Komissio toimittaa nämä selvitykset välittömästi muille jäsenvaltioille, ja se lähettää kaikille jäsenvaltioille pikimmiten kertomuksen, jossa se antaa lausuntonsa toisessa alakohdassa tarkoitettua poikkeuksesta. Tarvittaessa se tekee samalla aiheelliset ehdotukset neuvostolle.

5. Analyysin vertailumenetelmä, jota käytetään määrittäessä 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettujen aineiden esiintyminen, on vahvistettu liitteessä II olevan C otsikon alla. Muita menetelmiä voidaan käyttää edellyttäen, että tällaisten menetelmien toteamis-, toistettavuus- ja tarkkuusrajat ovat vähin-

tään yhtä hyvät kuin liitteessä II olevan C otsikon alla vahvistetut rajat.

6. Jäsenvaltioiden on varmistettava, etteivät tämän direktiivin mukaiset toimenpiteet lisää näiden aineiden aiheuttamaa muiden ympäristön osien, etenkin maaperän ja ilman pilaantumista.

4 artikla

Asianomaisten jäsenvaltioiden on varmistettava teollisuuslaitoksista ja muista merkittävistä päästölähteistä tulevien päästöjen vaikutusten alaisten vesiympäristöjen valvonta.

Päästöjen vaikuttaessa useamman kuin yhden jäsenvaltion vesiin, asianomaisten jäsenvaltioiden on toimittava yhteistyössä valvontamenettelyn yhdenmukaistamiseksi.

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on laadittava niitä aineita varten, joihin erityisesti viitattu liitteessä II, erityiset ohjelmat näiden aineiden aiheuttaman pilaantumisen välttämiseksi tai poistamiseksi, joka on peräisin merkittävistä yhteisön raja-arvosääntöjen tai kansallisten päästöstandardien alaan kuulumattomista näiden aineiden päästölähteistä (mukaan lukien kerrannaiset lähteet ja hajakuormitus).

2. Ohjelmiin tulee sisältyä tarkoituksenmukaisimmat keinot ja tekniikat 1 kohdassa tarkoitettujen aineiden korvaamiseksi, pidättämiseksi tai kierrättämiseksi.

3. Erityiset ohjelmat on pantava täytäntöön viimeistään viiden vuoden kuluttua kyseistä ainetta erityisesti koskevan direktiivin tiedoksiantopäivästä.

6 artikla

1. Komissio laatii vertailevan arvion siitä, miten jäsenvaltiot ovat soveltaneet tätä direktiiviä niiden direktiivin 76/464/ETY 13 artiklan mukaisesti ja komission tapauksittain esittämästä pyynnöstä toimittamien tietojen perusteella, joissa erityisesti on oltava:

- yksityiskohtaiset tiedot luvista, joissa vahvistetaan aineita koskevia päästöstandardeja;
- kartoitus 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin vesiin päästetyistä aineista;
- maininta siitä, noudatetaanko liitteessä II olevan A ja B otsikon alla vahvistettuja raja-arvoja vai laatuavoitteita;

- päästöjen vaikutuksen alaisen vesialueen 4 artiklassa tarkoitetun valvonnan tulokset;

- erityiset poistamisohjelmat, joita tarkoitetaan 5 artiklassa.

2. Komissio antaa 1 kohdassa tarkoitetun vertailuun perustuvan arvion neuvostolle joka viides vuosi ja ensimmäisen kerran neljän vuoden kuluttua tämän direktiivin tiedoksi antamisesta.

3. Jos tieteellinen tietämys pääasiassa 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettujen aineiden myrkyllisyydestä, pysyvyydestä ja niiden kertymisestä eläviin organismeihin ja sedimentteihin muuttuu, tai jos parhaat käytettävissä olevat tekniset keinot kehittyvät, komissio tekee neuvostolle aiheelliset ehdotukset raja-arvojen ja laatutavoitteiden tiukentamiseksi tarvittaessa tai uusien raja-arvojen ja täydentävien laatutavoitteiden laatimiseksi.

7 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 1 päivään tammikuuta 1988 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina heti niiden antamisen jälkeen komissiolle.

8 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 12 päivänä kesäkuuta 1986.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. WINSEMIUS

LIITE I

YLEISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ

Tämä liite koostuu kolmesta otsakkeesta, joissa esitetään kaikkiin kyseisiin aineisiin sovellettavat yleiset määräykset:

- A otsikko: päästöstandardien raja-arvot;
- B otsikko: laatutavoitteet;
- C otsikko: vertailumittausmenetelmät.

Yleisiä määräyksiä täsmennetään ja täydennetään liitteessä II yksittäisiin aineisiin sovellettavien erityismääräyksillä.

A OTSIKKO

Raja-arvot, niiden noudattamiseksi asetetut päivämäärät ja päästöjen valvontamenettelyt

1. Raja-arvot ja niiden noudattamiseksi asetetut päivämäärät määrätään kyseisten erilaisten teollisuuslaitosten suhteen liitteessä II olevan A otsikon alla.
2. Päästettyjen aineiden määrät ilmaistaan teollisuuslaitoksessa samana aikana tuotetun, käsitellyn tai käytetyn aineen määränä tai direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti muuta tuolle toiminnalle luonteenoimaista parametria käyttäen.
3. Neuvosto määrittelee tarvittaessa myöhemmin raja-arvot 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettuja aineita päästäville teollisuuslaitoksille, joita ei mainita liitteessä II olevan A otsikon alla. Jäsenvaltiot asettavat tätä ennen itsenäisesti direktiivin 76/464/ETY mukaisesti tällaisille aineille päästöstandardit. Tällaisten standardien on otettava huomioon parhaat käytettävissä olevat tekniset keinot, ja niiden tulee olla vähintään yhtä tiukat kuin liitteessä II olevan A otsikon alla annettujen lähinnä verrannollisten raja-arvojen.

Tätä kohtaa sovelletaan myös silloin kun teollisuuslaitoksella on muita toimintoja kuin ne, joille liitteessä II olevan A otsikon alla on asetettu raja-arvot, ja jotka todennäköisesti ovat 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettujen aineiden päästölähde.

4. Pitoisuuksina ilmaistut raja-arvot, joita periaatteessa ei saa ylittää, on kyseisten teollisuuslaitosten suhteen annettu liitteessä II olevan A otsikon alla. Kun enimmäispitoisuuksina ilmaistut raja-arvot eivät ole ainoat sovellettavat arvot, ne eivät missään tapauksessa saa olla suuremmat kuin raja-arvot, jotka ilmaistaan painona jaettuna pilaannuttavalle toiminnalle luonteenoimaisen yksikön vaatimalla vesimäärällä. Koska näiden aineiden pitoisuus jätevesissä kuitenkin riippuu käytetyn veden määrästä, joka vaihtelee prosesseittain ja laitoksittain, on aina noudatettava raja-arvoja, jotka ilmaistaan päästetyn aineen painona suhteessa liitteessä II olevan A otsikon alla esitetyle toiminnalle luonteenoimaisiin parametreihin.
5. On muodostettava valvontamenettely, sen tarkastamiseksi, noudatetaanko 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettujen aineiden päästöjen suhteen päästöstandardeja.

Tällä menettelyllä on säädettävä näytteenotosta ja analysoinnista sekä päästön virtaaman ja käsiteltyjen aineiden määrän mittauksesta tai, tarvittaessa, pilaantumista aiheuttavan toiminnan liitteessä II olevan A otsikon alla esitettyjen luonteenoimaisten parametrien mittauksesta.

Erityisesti, jos käsiteltyjen aineiden määrä on mahdoton määrittää tarkkailumenettely voi perustua luvan perustana olevan tuotantokapasiteetin funktiona arvioituun ainemäärään.

6. Näyte on otettava siten, että se edustaa päästöä 24 tunnin ajalta. Kuukauden kuluessa päästettyjen aineiden määrät lasketaan päivittäin päästettyjen ainemäärien perusteella.

Liitteessä II voidaan kuitenkin asettaa tiettyjen aineiden päästöille määrälliset rajat, joiden alapuolella jäsenvaltiot voivat soveltaa yksinkertaistettua valvontamenettelyä.

7. Edellä 5 kohdassa säädetty näytteenotto ja virtaamamittaus suoritetaan yleensä 3 artiklan 2 kohdassa säädettyjen raja-arvojen sovelluspisteessä.

Jos kuitenkin on tarpeen varmistaa, mittauksien täyttävän näiden liitteiden C otsikon alla olevat vaatimukset, jäsenvaltiot voivat sallia näytteenoton ja virtaamamittauksen ennen raja-arvojen soveltamispestettä sijaitsevassa toisessa pisteessä, edellyttäen että:

- mittauksissa otetaan huomioon kaikki laitoksesta johdetut vedet, jotka mahdollisesti ovat kyseisen aineen pilaamia;
- säännölliset tarkastukset osoittavat, että mittaukset vastaavat täysin raja-arvojen sovelluspisteessä laskettuja määriä tai ovat aina korkeammat.

B OTSIKKO

Laatutavoitteet, niiden noudattamiseksi asetetut päivämäärät ja niiden noudattamisen valvontamenettely

1. Direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 3 kohdassa säädettyä poikkeusta käyttäviä jäsenvaltioita varten määrätään päästöstandardit, jotka niiden on laadittava ja joita niiden on sovellettava tuon direktiivin 5 artiklan mukaisesti, siten, että jäljempänä olevien 2 ja 3 kohdan mukaisesti määrättävä sopiva laatutavoite tai määrättävät sopivat laatutavoitteet täytetään alueilla, joihin 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettujen aineiden päästöt vaikuttavat. Toimivaltainen viranomainen määrittelee kussakin tapauksessa vaikutuksen alaisen alueen ja valitsee alla olevien 2 ja 3 kohdan mukaisesti määrättyistä laatutavoitteista tavoitteen tai tavoitteet, joita se pitää asianmukaisina ottaen huomioon vaikutuksen alaisen alueen käyttötarkoituksen ja sen, että tämän direktiivin tarkoituksena on poistaa kaikki pilaantumisen.
2. Direktiivissä 76/464/ETY määrittelyn pilaantumisen poistamiseksi ja tuon direktiivin 2 artiklan mukaisesti annetut laatutavoitteet ja niiden noudattamiseksi asetetut päivämäärät esitetään liitteessä II olevan B otsikon alla.
3. Kaikki laatutavoitteina mainitut pitoisuudet tarkoittavat vuoden kuluessa saatujen tulosten aritmeettista keskiarvoa, jollei liitteessä II olevan B otsikon alla toisin määrätä.
4. Sovellettaessa jonkin alueen vesiin useampaa kuin yhtä laatutavoitetta, veden laadun on täytettävä kaikki nuo tavoitteet.
5. Kutakin tämän direktiivin mukaisesti myönnettyä lupaa varten toimivaltainen viranomainen määrittää yksityiskohtaiset säännöt, valvontamenettelyt ja päivämäärät kyseisen laatutavoitteen tai kyseisten laatutavoitteiden noudattamisen varmistamiseksi.
6. Direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti jäsenvaltiot raportoivat komissiolle kaikkien valittujen ja sovellettujen laatutavoitteiden osalta seuraavista:
 - päästöpiestet ja leviämistavat;
 - laatutavoitteen soveltamisalue;
 - näytteenottopisteiden sijainti;
 - näytteenottoiheys;
 - näytteenotto- ja mittausmenetelmät;
 - saadut tulokset.
7. Näytteet on otettava pisteessä, joka on riittävän lähellä päästöpiestetä edustaakseen päästöjen vaikutuksen alaisen alueen vesiympäristön laatua, ja näytteenottoiheyden on oltava riittävä, jotta vesiympäristön muutokset käyvät siitä ilmi, ottaen huomioon erityisesti hydrologisten olojen luonnollinen vaihtelu.

C OTSIKKO

Vertailumittausmenetelmät ja toteamisraja

1. Jäsenvaltioissa juomaveden valmistamiseen tarkoitetun päällysveden määritys menetelmistä sekä näytteenotto- ja analyysitiheydestä 9 päivänä lokakuuta 1979 annetussa neuvoston direktiivissä 79/869/ETY⁰¹ annettuja määritelmiä sovelletaan tämän direktiivin yhteydessä.
2. Kyseisten aineiden pitoisuuksien määrittelyssä käytettävät vertailumittausmenetelmät ja toteamisraja kyseisessä ympäristössä annetaan liitteessä II olevan C otsikon alla.
3. Menetelmän toteamisraja, tarkkuus ja toistettavuus on eritelty kunkin aineen osalta liitteessä II olevan C otsikon alla.
4. Jäteveden virtaamamittaukset on suoritettava ± 20 %:n tarkkuudella.

⁰¹ EYVL N:o L 271, 29.10.1979, s. 44

LIITE II

ERITYISMÄÄRÄYKSIÄ

1. Hiilitetrakloridista
2. DDT:stä
3. Pentakloorifenolista

Tässä liitteessä lueteltujen aineiden numerointi vastaa komission neuvostolle 22 päivänä kesäkuuta 1982 antaman tiedonannon¹⁾ sisältämää 129 aineen luetteloa.

Jos tähän liitteeseen tulevaisuudessa lisätään aineita, joita ei esitetä edellä mainitussa luettelossa, ne on numeroitava lisäämisen aikajärjestyksessä numerosta 130 alkaen.

¹⁾ EYVL N:o C 176, 14.7.1982, s. 3

I. Erityismääräyksiä hiilitetrakloridista (N:o 13)¹⁾

CAS N:o 56-23-5²⁾

¹⁾ 5 artikla koskee erityisesti hiilitetrakloridin käyttöä teollisissa pesuloissa.

²⁾ CAS-numero (Chemical Abstract Service)

Otsikko A (13): Päästöstandardien raja-arvot

Teollisuuslaitoksen (1) (2)	Keskiarvolaji	Raja-arvo ilmaistu ⁽³⁾		Noudatettava alkaen
		painona	pitoisuutena	
1. Hiilitetrakloridin tuotanto perkloorauksella	Kuukaudessa	a) prosessi, johon kuuluu pesu: 40 g CCl ₄ kun jakajana on CCl ₄ ja tetrakloorieteenin kokonaistuotantokapasiteetti tonneina	1,5 mg/l	1.1.1988
		b) prosessi, johon ei kuulu pesua: 2,5 g/t	1,5 mg/l	
	Vuorokaudessa	a) prosessi, johon kuuluu pesu: 80 g/t	3 mg/l	
		b) prosessi, johon ei kuulu pesua: 5 g/t	3 mg/l	
2. Kloorimetaanien tuotanto metaaninkloorauksella (ml. korkeapaineinen, elektrolyyttinen kloorin tuotanto) ja metanolista	Kuukaudessa	10 g CCl ₄ / kloorimetaanin kokonaistuotantokapasiteettiä kohti	1,5 mg/l	1.1.1988
	Vuorokaudessa	20 g/t	3 mg/l	
3. Kloorifluorihilivetyjen tuotanto ⁽⁴⁾	Kuukaudessa	—	—	—
	Vuorokaudessa	—	—	—

⁽¹⁾ Liitteessä I olevan A otsikon 3 kohdassa tarkoitettujen teollisuuslaitosten tapauksessa tarkoitetaan erityisesti hiilitetrakloridia liuottimena käytäviä laitteita.

⁽²⁾ Yksinkertaistettu valvontamenettely voidaan ottaa käyttöön, jos vuotuiset päästöt eivät ylitä 30 kg vuodessa.

⁽³⁾ Hiilitetrakloridin haihtuvuuden ja 3 artiklan 6 kohdan noudattamisen vuoksi jäsenvaltioiden on vaadittava, että raja-arvot täytetään kyseisen laitoksen ylävirran suunnalla, jos prosessiin kuuluu hiilitetrakloridia sisältävän jäteveden sekoittamista ulkoilmassa; niiden on varmistettava, että kaikki mahdollisesti pilaantuva vesi otetaan täysin huomioon.

⁽⁴⁾ Tällä hetkellä ei ole mahdollista asettaa raja-arvoja tämän kohdan alalle. Neuvosto asettaa tällaiset raja-arvot myöhemmin komission ehdotuksesta.

Otsikko B (13): Laatuavoitteet⁽¹⁾

Ympäristö	Laatuavoite	Mittayksikkö	Noudatettava alkaen
Sisämaan pintavedet	12	µg/l CCl ₄	1.1.1988
Suistovedet			
Muut sisärannikkovedet kuin suistovedet			
Aluevedet			

⁽¹⁾ Rajoittamatta direktiivin 76/464/ETY 6 artiklan 3 kohdan säännösten soveltamista, yksinkertaistettu valvontamenettely voidaan ottaa käyttöön, kun mikään ei viittaa siihen, että yllä esitettyjen laatuavoitteiden jatkuvassa täyttämässä olisi vaikeuksia.

Otsikko C (13): Vertailumittausmenetelmät

1. Kaasukromatografia on vertailumittausmenetelmä, jota käytetään määrittäessä, onko jätevesissä ja vedessä hiilitetrakloridia.

Herkkää ilmaisinta on käytettävä pitoisuustasojen ollessa alle 0,5 mg/l, ja tässä tapauksessa määrittäjä⁽¹⁾ on 0,1 µg/l. Kun pitoisuudet ovat korkeampia kuin 0,5 mg/l, hyväksyttävä määrittäjä⁽¹⁾ on 0,1 mg/l.

2. Menetelmän tarkkuuden ja toistettavuuden on oltava $\pm 50\%$ pitoisuudessa, joka edustaa kaksinkertaista määrittäjä⁽¹⁾ arvoa.

⁽¹⁾ Aineen 'määrittäjärajalla' *g tarkoitetaan pienintä määrää, joka työskentelymenetelmän pohjalta on kvantitatiivisesti mitattavissa näytteestä, ja joka vielä voidaan erottaa nollasta.

II. Erityismääräyksiä DDT:stä (N:o 46)⁽¹⁾⁽²⁾

CAS N:o 50-29-3⁽³⁾

SEISAUTTAMINEN: Vesiympäristön, sedimenttien ja/tai nilviäisten ja/tai äyriäisten ja/tai kalojen DDT-pitoisuus ei saa ajan kuluessa merkittävästi nousta.

⁽¹⁾ Seuraavien isomeerien summa 1,1,1-trikloro-2,2 bis (p-klorofenyyli) etaani, 1,1,1-trikloro-2-(o-klorofenyyli)-2-(p-klorofenyyli) etaani, 1,1-dikloro-2,2 bis (p-klorofenyyli) eteeni ja 1,1-dikloro-2,2 bis (p-klorofenyyli) etaani.

⁽²⁾ 5 artikla koskee DDT:tä, jos havaitaan muita lähteitä kuin tässä liitteessä mainitut lähteet.

⁽³⁾ CAS-numero (Chemical Abstract Service)

Otsikko A (46): Päästöstandardien raja-arvot⁽¹⁾⁽²⁾

Teollisuuslaitoksen laji (1) (4)	Keskiarvo	Raja-arvo ilmaistu		Noudatettava alkaen
		g/t tuotettua, käsiteltyä tai käytettyä ainetta	mg/l päästettyä vettä	
DDT:n tuotanto mukaan lukien	Kuukaudessa	8	0,7	1.1.1988
DDT:n formulointi samassa paikassa	Vuorokaudessa	16	1,3	1.1.1988
	Kuukaudessa	4	0,2	1.1.1991
	Vuorokaudessa	8	0,4	1.1.1991

⁽¹⁾ Uusien laitosten osalta on parhaiden käytettävissä olevien teknisten keinojen avulla olla mahdollista antaa DDT:tä varten päästöstandardit, jotka ovat alemmat kuin 1 g/t tuotettua ainetta.

⁽²⁾ Tämän direktiivin täytäntöönpanosta saadun kokemuksen pohjalta komissio tekee neuvostolle tämän direktiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti hyvissä ajoin ehdotuksia, joiden tavoitteena on tiukempien, vuoteen 1994 mennessä voimaan tulevien raja-arvojen antaminen.

⁽³⁾ Liitteessä I olevan A otsikon 3 kohdassa tarkoitetuista laitoksista viitataan erityisesti laitoksiin, jotka formuloivat DDT:tä tuotantolaitoksen ulkopuolella, sekä difoliaa tuottavaan teollisuuteen.

⁽⁴⁾ Yksinkertaistettu valvontamenettely voidaan ottaa käyttöön, jos vuosipäästöt eivät ylitä 1 kg vuodessa.

Otsikko B (46): Laatuvaatimet

Ympäristö	Laatuvaatite	Mittayksikkö	Noudatettava alkaen
Sisämaan pintavedet	10 isomeerille para-para-DDT	} mg/l	1.1.1988
Suistovedet			
Muut sisärannikkovedet kuin suistovedet	25 kokonais-DDT		
Aluevedet			

Otsikko C (46): Vertailumittausmenetelmä

1. Kaasukromatografia varustettuna elektroninsiippausilmaisimella soveliaan liuottimen avulla tapahtuvan uutamisen jälkeen on vertailumittausmenetelmä, jota käytetään määrittäessä DDT:n määrä jätevesissä varustettuna vesiympäristössä. Kokonais-DDT:n määrittäjä⁽¹⁾ on vesiympäristölle noin 4 mg/l ja jätevesille 1 µg/l, riippuen näytteessä olevien vieraiden aineiden määrästä.
2. Vertailumenetelmä, jota käytetään määrittäessä DDT:n määrä sedimenteissä ja organismeissa, on kaasukromatografia varustettuna elektroninsiippausilmaisimella näytteiden asianmukaisen valmistelun jälkeen. Määrittäjä⁽¹⁾ on 1 µg/l.
3. Menetelmän tarkkuuden ja toistettavuuden on oltava ± 50 % pitoisuudessa, joka edustaa kaksinkertaista määrittäjä⁽¹⁾ arvoa.

⁽¹⁾ Aineen 'määrittäjä⁽¹⁾' g tarkoitetaan pienintä määrää, joka työskentelymenetelmän pohjalta on kvantitatiivisesti mitattavissa näytteestä, ja joka vielä voidaan erottaa nollasta.

III. Erityismääräyksiä pentakloorifenolista (N:o 102)⁽¹⁾⁽²⁾CAS N:o 87-86-5⁽³⁾

SEISAUTTAMINEN: Sedimenttien ja/tai nilviäisten ja/tai äyriäisten ja/tai kalojen pentakloorifenolipitoisuus ei saa ajan kuluessa merkittävästi nousta.

- ⁽¹⁾ Kemiallinen yhdiste 2,3,4,5,6-pentakloro-1-hydroksibentseeni ja sen suolat.
- ⁽²⁾ Direktiivin 5 artikla koskee pentakloorifenolia ja erityisesti sen käyttöä puun käsittelyyn.
- ⁽³⁾ CAS-numero (Chemical Abstract Service)

Otsikko A (102): Päästöstandardien raja-arvot

Teollisuuslaitoksen laji ⁽¹⁾⁽²⁾	Keskiarvo	Raja-arvo ilmaistu		Noudatettava alkaen
		g/t tuotettua, käsiteltyä tai käytettyä ainetta	mg/l päästettyä vettä	
Natriumpentakloorifenolaatin valmistus hydrolysoimalla heksaklooribentseeniä	Kuukaudessa	25	1	1.1.1988
	Vuorokaudessa	50	2	1.1.1988

⁽¹⁾ Liitteessä I olevan A otsikon 3 kohdassa tarkoitetuista laitoksista viitataan erityisesti laitoksiin, jotka tuottavat natriumpentakloorifenolaatti saippuimalla ja niihin, jotka tuottavat pentakloorifenolia klooraamalla.

⁽²⁾ Yksinkertaistettu valvontamenetely voidaan ottaa käyttöön, jos vuosipäästöt eivät ylitä 3 kg vuodessa.

Otsikko B (102): Laatusavoitteet

Ympäristö	Laatusavoite	Mittayksikkö	Noudatettava alkaen
Sisämaan pintavedet	}		1.1.1988
Suistovedet			
Muut sisärannikkovedet kuin suistovedet			
Aluevedet			
	2	$\mu\text{g/l}$	

Otsikko C (102): Vertailumittausmenetelmä

1. Korkeapaineinen nestekromatografia tai kaasukromatografia varustettuna elektronisieppausilmäsimella soveliaan liuottimen avulla tapahtuvan uuttimisen jälkeen on vertailumittausmenetelmä, jota käytetään määrittäessä pentakloorifenolin määrä jätevesissä ja vesiympäristössä. Määritysraja⁽¹⁾ jätevesille on 2 $\mu\text{g/l}$ ja vesiympäristölle 0,1 $\mu\text{g/l}$.
2. Korkeapaineinen nestekromatografia tai kaasukromatografia varustettuna elektronisieppausilmäsimella näytteiden asianmukaisen valmistelun jälkeen on vertailumenetelmä, jota käytetään määrittäessä pentakloorifenolin määrä sedimenteissä ja organismeissa. Määritysraja⁽¹⁾ on 1 $\mu\text{g/kg}$.
3. Menetelmän tarkkuuden ja toistettavuuden on oltava $\pm 50\%$ pitoisuudessa, joka edustaa kaksinkertaista määritysrajan⁽¹⁾ arvoa.

⁽¹⁾ Aineen 'määritysrajalla' ²g tarkoitetaan pienintä määrää, joka työskentelymenetelmän pohjalta on kvantitatiivisesti mitattavissa näytteestä, ja joka vielä voidaan erottaa nolasta.

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 16 päivänä kesäkuuta 1988,
direktiivin 76/464/ETY liitteessä I olevaan luetteloon sisältyvien vaarallisten
ainesten päästöjen raja-arvoista ja laatuavoitteista annetun direktiivin
86/280/ETY liitteen II muuttamisesta

(88/347/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 130 s artiklan,

ottaa huomioon tiettyjen yhteisön vesiympäristöön päästettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamasta pilaantumisesta 4 päivänä toukokuuta 1976 annetun neuvoston direktiivin 76/464/ETY⁽¹⁾ ja erityisesti sen 6 ja 12 artiklan,

ottaa huomioon direktiivin 76/464/ETY liitteessä I olevaan luetteloon sisältyvien tiettyjen vaarallisten aineiden päästöjen raja-arvoista ja laatuavoitteista 12 päivänä kesäkuuta 1986 annetun neuvoston direktiivin 86/280/ETY⁽²⁾,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽³⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽⁴⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁵⁾,

sekä katsoo, että

yhteisön vesiympäristön suojelemiseksi tiettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamalta pilaantumiselta direktiivin 76/464/ETY 3 artiklassa otetaan käyttöön ennakkolupajärjestelmä, jossa mainitun direktiivin liitteessä olevan I luettelon aineiden päästöille vahvistetaan päästöstandardit; saman direktiivin 6 artiklassa säädetään, että tällaisille päästöstandardeille on vahvistettava raja-arvot ja laatuavoitteet niille vesiympäristöille, joihin näiden aineiden päästöt vaikuttavat,

jäsenvaltiot veloitetaan soveltamaan raja-arvoja, paitsi niissä tapauksissa, joissa ne voivat käyttää laatuavoitteita,

direktiiviä 86/280/ETY on komission ehdotusten mukaisesti muutettava ja täydennettävä, jos tieteellinen tietämys etenkin mainittujen aineiden myrkyllisyydestä, pysyvyydestä ja niiden kertymisestä eläviin organismeihin ja sedimentteihin muuttuu, tai jos parhaat käytettävissä olevat tekniset keinot kehittyvät; tätä varten on tarpeen säätää lisäyksistä mainittuun direktiiviin, jotka liittyvät toimenpiteisiin, jotka toteutetaan muiden vaarallisten aineiden suhteen, sekä liitteen II sisällön muutoksista, ja

direktiivissä 76/464/ETY määrättyjen arviointiperusteiden perusteella direktiivin 86/280/ETY säännökset olisi saatettava koskemaan aldriniä, dieldriiniä, endriiniä, isodriiniä, heksaklooribentseeniä, heksaklooributadieeniä ja kloroformia,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan neuvoston direktiivin 86/280/ETY liitettä II seuraavasti:

1. Lisätään otsikon alle seuraavat:

"4. Aldriinista, dieldriinistä, endriinistä ja isodriinista

5. Heksaklooribentseenistä

⁽¹⁾ EYVL N:o L 129, 18.5.1976, s. 23

⁽²⁾ EYVL N:o L 181, 4.7.1986, s. 16

⁽³⁾ EYVL N:o C 146, 12.6.1979, s. 5, EYVL N:o C 309, 3.12.1986, s. 3, EYVL N:o C 314, 26.11.1987, s. 5 ja EYVL N:o C 70, 18.3.1985, s. 15

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 122, 9.5.1988 ja EYVL N:o C 120, 20.5.1986, s. 164

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 232, 31.8.1987, s. 2, EYVL N:o C 356, 31.12.1987, s. 69 ja EYVL N:o C 188, 29.7.1985, s. 19

6. Heksaklooributadienista
7. Kloroformista".

2. Lisätään seuraavat jaksot:

"IV. Erityismääräyksiä:

- aldiiriinistä (N:o 1)⁽¹⁾ CAS N:o 309-00-2
- dieldriinistä (N:o 71)⁽²⁾ CAS N:o 60-57-1
- endriinistä (N:o 77)⁽³⁾ CAS N:o 72-20-8
- isodriinistä (N:o 130)⁽⁴⁾ CAS N:o 465-73-6

- ⁽¹⁾ Aldriini on kemiallinen yhdiste $C_{12}H_6Cl_6$
1, 2, 3, 4, 10, 10-heksakloori-1, 4, 4a, 5, 8, 8a-heksahydro-1, 4-endo-5, 8-ekso-dimetanonafaleeni.
- ⁽²⁾ Dieldriini on kemiallinen yhdiste $C_{12}H_6Cl_6O$
1, 2, 3, 4, 10, 10-heksakloro-6, 7-epoksi-1, 4, 4a, 5, 6, 7, 8, 8a-oktahydro-1, 4-endo-5, 8-ekso-dimetanonafaleeni
- ⁽³⁾ Endriini on kemiallinen yhdiste $C_{12}H_6Cl_6O$
1, 2, 3, 4, 10, 10-heksakloro-6, 7-epoksi-1, 4, 4a, 5, 6, 7, 8, 8a-oktahydro-1, 4-endo-5, 8-endo-dimetanonafaleeni
- ⁽⁴⁾ Isodriini on kemiallinen yhdiste $C_{12}H_6Cl_6$
1, 2, 3, 4, 10, 10-heksakloori-1, 4, 4a, 5, 8, 8a-heksahydro-1, 4-endo-5, 8-endo-dimetanonafaleeni.

Otsikko A (1, 71, 77, 130): Päästöstandardien raja-arvor⁽¹⁾

Teollisuuslaitoslaji ⁽²⁾	Keskiarvo	Raja-arvo ilmaistu		Noudatettava alkaen
		painona	pitoisuutena µg/l jätevedessä ⁽³⁾	
Aldriinin ja/tai dieldriinin ja/tai endriinin valmistus mukaan lukien näiden aineiden formulointi samassa paikassa	Kuukaudessa	3g/t päästö (per kokonaistuotantokapasiteetti)	2	1.1.1989
	Vuodessa	15g/t päästö (per kokonaistuotantokapasiteetti) ⁽⁴⁾	10 ⁽⁴⁾	1.1.1989

⁽¹⁾ Tämän otsikon alla annettuja raja-arvoja sovelletaan aldiiriin, dieldriinin ja endriinin kokonaispäästöihin.

Jos aldiiriin, dieldriinin ja/tai endriinin tuotannosta tai käytöstä (mukaan lukien näiden aineiden formulointi) syntynyt jätevesi sisältää myös isodriinia, edellä määrättyjä raja-arvoja sovelletaan aldiiriin, dieldriinin, endriinin ja isodriinin kokonaispäästöihin.

⁽²⁾ Liitteessä I olevan A otsikon 3 kohdassa tarkoitetuista teollisuuslaitoksista viitataan erityisesti laitoksiin, jotka formuloivat aldiiriinia ja/tai dieldriiniä ja/tai endriiniä tuotantolaitoksen ulkopuolella.

⁽³⁾ Näissä luvuissa otetaan huomioon laitoksen kautta kulkeva kokonaisvesimäärä.

⁽⁴⁾ Jos mahdollista, vuorokausiarvojen ei tulisi olla kaksi kertaa kuukausiarvoja suurempia.

Otsikko B (1, 71, 77, 130): Laatuavoitteet

Ympäristö	Aine	Laatuavoitteet ng/l, joita on noudatettava alkaen	
		1.1.1989	1.1.1994
Sisämaan pintavedet	Aldriini	30 neljälle aineelle yhteensä, missä endriinille enintään 5	10
Suistovedet	Dieldriini		10
Muut sisärannikkovedet kuin suistovedet	Endriini		5
Aluevedet	Isodriini		5

Seisauttaminen: Aldriinin ja/tai dieldriinin ja/tai endriinin ja/tai isodriinin pitoisuudet sedimenteissä ja/tai nliiväisissä ja/tai äyriäisissä ja/tai kaloissa eivät saa ajan kuluessa merkittävästi nousta.

Otsikko C (1, 71, 77, 130): Vertailumittausmenetelmä

1. Vertailumittausmenetelmä, jota käytetään määrittäessä aldiiniin, dieldriiniin, endriiniin ja/tai isodriiniin määrää jättevesissä ja vesiympäristössä, on kaasukromatografia varustettuna elektroninsieppausilmaisimella soveliaalla liottimella uutamisen jälkeen. Kunkin aineen määrittäjä⁽¹⁾ on vesiympäristölle 2,5 ng/l ja jättevesille 400 ng/l, riippuen näytteessä olevien parasiittiaineiden määrästä.
2. Vertailumenetelmä, jota käytetään määrittäessä aldiiniin, dieldriiniin ja/tai endriiniin ja/tai isodriiniin määrää sedimenteissä ja organismeissa, on kaasukromatografia varustettuna elektroninsieppausilmaisimella näytteiden asianmukaisen valmistelun jälkeen. Määrittäjä on 1 µg/kg kuivapainoa kunkin erillisen aineen osalta.
3. Menetelmän tarkkuuden ja toistettavuuden on oltava ± 50 prosenttia pitoisuudessa, joka edustaa kaksinkertaista määrittäjäarvoa.

⁽¹⁾ Aineen 'määrittäjärajalla' x_2 tarkoitetaan pienintä määrää, joka työskentelymenetelmän pohjalta on kvantitatiivisesti mitattavissa näytteestä, ja joka vielä voidaan erottaa nolasta.

V. Erityismääräyksiä heksaklooribentseenistä (HCB) (N:o 83)

CAS N:o 118-74-1

Otsikko A (83): Päästöstandardien raja-arvot

Seisauttaminen: HCB-päästöistä aiheutuvassa ja sedimenteissä ja/tai nilviäisissä ja/tai äyriäisissä ja/tai kaloissa esiintyviin pitoisuuksiin vaikuttavassa pilaantumisessa ei saa esiintyä merkittävää suoraa tai epäsuoraa lisääntymistä ajan kuluessa.

Teollisuuslaitoslaji ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾	Keskiarvo	Raja-arvot ilmaistu		Noudatettava alkaen
		painona	pitoisuutena	
1. HCB:n valmistus ja tuotanto	kuukaudessa	10 g HCB/(päästö per HCB:n tuotantokapasiteetti)	HCB:tä 1 mg/l	1.1.1990
	vuorokaudessa	20 g HCB/(päästö per HCB:n tuotantokapasiteetti)	HCB:tä 2 mg/l	
2. Perkloorietyleenin (PER) ja hiilitetra-kloridin (CCl ₄) valmistus perkloorauksella	kuukaudessa	1,5 g HCB/(päästö per PER + CCl ₄ kokonaistuotantokapasiteetti)	HCB:tä 1,5 mg/l	1.1.1990
	vuorokaudessa	3 g HCB/t (päästö per PER + CCl ₄ kokonaistuotantokapasiteetti)	HCB:tä 3mg/l	
3. Trikloorietyleenin ja/tai perkloorietyleenin tuotanto jollain muulla prosessilla ⁽⁴⁾	kuukaudessa	—	—	—
	vuorokaudessa	—	—	—

⁽¹⁾ Yksinkertaistettu valvontamenetely voidaan ottaa käyttöön, jos vuosipäästöt eivät ylitä 1 kg vuodessa.

⁽²⁾ Liitteessä I olevan A otsikon 3 kohdassa tarkoitetuista teollisuuslaitoksista viitataan erityisesti teollisuuslaitoksiin, jotka tuottavat kvintoseenia ja teknaseenia, teollisuuslaitoksiin, jotka tuottavat klooria kloori-alkaalelektrolyysillä grafiittielektrodein, teollisuuskumin tuotantolaitoksiin, pyroteknisiä tuotteita valmistaviin laitoksiin ja vinyylikloridia tuottaviin laitoksiin.

⁽³⁾ Direktiivin täytäntönnpanosta saadun kokemuksen perusteella ja ottaen huomioon sen, että käyttämällä parhaita teknisiä keinoja on joissain tapauksissa jo nyt mahdollista soveltaa yllä esitettyjä arvoja paljon tiukempia arvoja, neuvoston tulee päättää komission ehdotusten perusteella tiukemmista arvoista. Tämä päätös tulee tehdä 1 päivään tammikuuta 1995 mennessä.

⁽⁴⁾ Tällä hetkellä ei ole mahdollista antaa raja-arvoja tälle alueelle. Neuvosto antaa tällaiset raja-arvot myöhemmin komission ehdotuksesta. Tällä välin jäsenvaltioiden tulee soveltaa kansallisia päästöstandardeja liitteessä I olevan A otsikon 3 kohdan mukaisesti.

Otsikko B (83): Laatatavoitteet⁽¹⁾

Seisauttaminen: HCB-pitoisuus sedimenteissä ja/tai nilviäisissä ja/tai äyriäisissä ja/tai kaloissa ei saa ajan kuluessa merkittävästi nousta.

⁽¹⁾ Komissio seuraa mahdollisuutta asettaa tiukemmat laatatavoitteet ottaen huomioon mitatut HCB-pitoisuudet sedimenteissä ja/tai nilviäisissä ja/tai äyriäisissä ja/tai kaloissa ja antaa neuvostolle kertomuksen 1 päivään tammikuuta 1995 mennessä, jotta neuvosto voi päättää, onko direktiiviin tehtävä muutoksia.

Ympäristö	Laatatavoite	Mittayksikkö	Noudatettava alkaen
Sisämaan pintavedet	0,03	µg/l	1.1.1990
Suistovedet			
Muut sisärannikkovedet kuin suistovedet			
Aluevedet			

Otsikko C (83): Vertailumittausmenetelmä

1. Vertailumenetelmä, jota käytetään määrittäessä HCB:n esiintyminen jätevesissä ja vesissä, on kaasukromatografia varustettuna elektroninsiieppausilmalmaisimella soveliaan liuottimen avulla tapahtuvan uuttamisen jälkeen.

HCB:n määrittämissä⁽¹⁾ on vesille 1 - 10 ng/l ja jätevesille 0,5 - 1 µg/l, riippuen näytteessä olevien vieraiden aineiden lukumäärästä.

2. Vertailumenetelmä, jota käytetään määrittäessä HCB:n määrä sedimenteissä ja organismeissa, on kaasukromatografia varustettuna elektroninsiieppausilmalmaisimella näytteen asianmukaisen valmistelun jälkeen. Määrittämissä⁽¹⁾ on 1 - 10 µg/kg kuiva-ainetta.

3. Menetelmän tarkkuuden ja toistettavuuden on oltava ± 50 prosenttia pitoisuudessa, joka edustaa kaksinkertaista määrittämissä⁽¹⁾ arvoa.

⁽¹⁾ Aineen 'määrittämissä' x_1 tarkoitetaan pienintä määrää, joka työskentelymenetelmän pohjalta on kvantitatiivisesti mitattavissa näytteestä, ja joka vielä voidaan erottaa nollasta.

VI. Erityismääräyksiä heksaklooributadieenistä (HCB) (N:o 84)

CAS N:o 87-68-3

Otsikko A (84): Päästöstandardien raja-arvot

Seisauttaminen: HCB-päästöistä aiheutuvassa ja sedimenteissä ja/tai nilviäisissä ja/tai äyriäisissä ja/tai kaloissa oleviin pitoisuuksiin vaikuttavassa pilaantumisessa ei saa esiintyä merkittävää suoraa tai epäsuoraa lisääntymistä ajan kuluessa.

Teollisuuslaitoslaji ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾	Keskiarvo	Raja-arvot ilmaistu		Noudatettava alkaen
		painona	pitoisuutena	
1. Perkloorietyleenin (PER) ja hiilitetrakloridin (CCl ₄) tuotanto perkloorauksella	kuukaudessa	1,5 g HCBD/t (päästö per PER + CCl ₄ :n kokonais-tuotantokapasiteetti)	HCBD:tä 1,5 mg/l	1.1.1990
	vuorokaudessa	3 g HCBD/t (päästö per PER + CCl ₄ :n kokonais-tuotantokapasiteetti)	HCBD:tä 3 mg/l	
2. Trikloorietyleenin ja/tai perkloorietyleenin tuotanto jollain muulla prosessilla ⁽⁴⁾	kuukaudessa	—	—	—
	vuorokaudessa	—	—	—

⁽¹⁾ Yksinkertaistettu valvontamenettely voidaan ottaa käyttöön, jos vuosipäästöt eivät ylitä 1 kg vuodessa.

⁽²⁾ Liitteessä I olevan A otsikon 3 kohdassa tarkoitettuja teollisuuslaitoksista viitataan erityisesti teollisuuslaitoksiin, jotka käyttävät HCBD:tä teknisiin tarkoituksiin.

⁽³⁾ Direktiivin täytäntöönpanosta saadun kokemuksen perusteella ja ottaen huomioon sen, että käyttämällä parhaita teknisiä keinoja on joissain tapauksissa jo nyt mahdollista soveltaa yllä esitettyjä arvoja paljon tiukempia arvoja, neuvoston tulee päättää komission ehdotusten perusteella tiukemmista arvoista. Tämä päätös tulee tehdä 1 päivään tammikuuta 1995 mennessä.

⁽⁴⁾ Tällä hetkellä ei ole mahdollista antaa raja-arvoja tälle alueelle. Neuvosto antaa tällaiset raja-arvot myöhemmin komission ehdotuksesta. Tällä välin jäsenvaltioiden tulee soveltaa kansallisia päästöstandardeja liitteessä I olevan A otsikon 3 kohdan mukaisesti.

Otsikko B (84): Laatatavoitteet ⁽¹⁾

Seisauttaminen: HCBD-pitoisuus sedimenteissä ja/tai nilviäisissä ja/tai äyriäisissä ja/tai kaloissa ei saa ajan kuluessa merkittävästi nousta.

⁽¹⁾ Komissio selvittää jatkuvasti mahdollisuutta asettaa tiukemmat laatatavoitteet ottaen huomioon mitatut HCBD-pitoisuudet sedimenteissä ja/tai nilviäisissä ja/tai äyriäisissä ja/tai kaloissa ja antaa neuvostolle 1 päivään tammikuuta 1995 mennessä kertomuksen, jotta neuvosto voi päättää, onko direktiiviin tehtävä muutoksia.

Ympäristö	Laatatavoite	Mittayksikkö	Noudatettava alkaen
Sisämaan pintavedet	0,1	µg/l	1.1.1990
Suistovedet			
Muut sisärannikkovedet kuin suistovedet			
Aluevedet			

Otsikko C (84): Vertailumenetelmä

1. Vertailumenetelmä, jota käytetään määrittäessä HCBD:n määrä jätevesissä ja vesissä, on kaasukromatografia varustettuna elektronisieppausilmaisimella soveliaan luottimen avulla tapahtuvan uuttamisen jälkeen.

HCBD:n määritysraja⁽¹⁾ on vesille 1 - 10 ng/l ja jätevesille 0,5 - 1 µg/l, riippuen näytteessä olevien vieraiden aineiden lukumäärästä.

2. Vertailumenetelmä, jota käytetään määrittäessä HCBD:n määrä sedimenteissä ja organismeissa, on kaasukromatografia elektronisieppausilmaisimella näytteen asianmukaisen valmistelun jälkeen. Määritysraja⁽¹⁾ on 1 - 10 µg/kg kuiva-ainetta.

3. Menetelmän tarkkuuden ja toistettavuuden on oltava ± 50 prosenttia pitoisuudessa, joka edustaa kaksinkertaista määrittärajän⁽¹⁾ arvoa.

⁽¹⁾ Aineen 'määrittärajalla' x_p tarkoitetaan pienintä määrää, joka työskentelymenetelmän pohjalta on kvantitatiivisesti mitattavissa näytteestä, ja joka vielä voidaan erottaa nollasta.

VII. Erityismääräyksiä kloroformista (CHCl₃) (N:o 23)⁽¹⁾

CAS N:o 67-66-3

Otsikko A (23): Päästöstandardien raja-arvot

Teollisuuslaitoslaji ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾	Raja-arvot ilmaistu		Noudatettava alkaen
	painona	pitoisuutena	
1. Kloorimetaanien valmistus metanolista tai metanolin ja metaanin seoksesta ⁽⁶⁾	10 g CHCl ₃ /t (päästö per kloorimetaanien kokonais-tuotantokapasiteetti)	1 mg/l	1.1.1990
2. Kloorimetaanien valmistus metaanista kloorauksella	7,5 g CHCl ₃ /t (päästö per kloorimetaanien kokonais-tuotantokapasiteetti)	1 mg/l	1.1.1990
3. Kloorifluorihilivedyn (CFC) tuotanto ⁽⁷⁾	—	—	—

⁽¹⁾ Kloroformin osalta direktiivin 76/464/ETY 3 artiklaa sovelletaan päästöihin teollisuusprosesseista, jotka itsessään saattavat vaikuttaa merkittävästi kloroformin pitoisuuteen jätevesissä; sitä sovelletaan erityisesti tässä liitteessä olevan A otsikon alla mainittuihin prosesseihin. Tämän direktiivin 5 artiklaa sovelletaan, jos havaitaan muita kuin tässä liitteessä mainittuja lähteitä.

⁽²⁾ Liitteessä I olevan A otsikon 3 kohdan teollisuuslaitoksista viitataan kloroformin osalta erityisesti laitoksiin, jotka tuottavat monomeerivinyylkloridia dikloorietaanipyrolyysillä, ja jotka tuottavat valkaistua massaa, sekä muihin laitoksiin, jotka käyttävät CHCl₃:a liuottimena, ja laitoksiin, joissa kloorataan jäähdytysvesiä ja muita jätevesiä. Neuvosto antaa näiden sektorien raja-arvot myöhemmässä vaiheessa komission ehdotusten perusteella.

⁽³⁾ Yksinkertaistettu valvontamenettely voidaan ottaa käyttöön, jos vuosipäästöt eivät ylitä 30 kg vuodessa.

⁽⁴⁾ Keskimääräiset vuorokausiraja-arvot ovat suuruudeltaan kaksi kertaa kuukausittaiset keskiarvot.

⁽⁵⁾ Kloroformin haihtuvuuden sekä 3 artiklan 6 kohdan noudattamisen varmistamiseksi jäsenvaltioiden on vaadittava, että raja-arvot täytetään vesistöissä kyseisen laitoksen yläpuolella, jos prosessiin kuuluu kloroformia sisältävän jäteveden sekoittamista ulkoilmassa; niiden on varmistettava, että otetaan täysin huomioon kaikki vedet, jotka voidaan pilata.

⁽⁶⁾ Toisin sanoen metanolin hydrokloorauksella, sitten metyylikloridin kloorauksella.

⁽⁷⁾ Tällä hetkellä ei ole mahdollista vahvistaa raja-arvoja tälle alueelle. Neuvosto vahvistaa tällaiset raja-arvot myöhemmin komission ehdotuksesta. Tällä välin jäsenvaltioiden tulee soveltaa kansallisia päästöstandardeja liitteessä I olevan A otsikon 3 kohdan mukaisesti.

Otsikko B (23): Laatuavoitteet⁽¹⁾

Ympäristö	Laatuavoite	Mittayksikkö	Noudatettava alkaen
Sisämaan pintavedet	12	µg/l	1.1.1990
Suistovedet			
Muut sisärannikkovedet kuin suistovedet			
Aluevedet			

⁽¹⁾ Jos ei ole merkkejä valkeuksista päästä edellä vahvistettuun laatuavoitteeseen ja noudattaa sitä jatkuvasti, voidaan ottaa käyttöön yksinkertaistettu valvontamenettely noudattaen kuitenkin direktiivin 74/464/ETY 6 artiklan 3 kohdan säännöksiä.

Otsikko C (23): Vertailumenetelmä

1. Vertailumenetelmä, jota käytetään määrittäessä kloroformin esiintymistä jätevesissä ja vesiympäristössä, on kaasukromatografia.

Herkkää ilmaisinta on käytettävä, kun pitoisuustasot ovat alle 0,5 mg/l, ja tässä tapauksessa määrittäjä⁽¹⁾ on 0,1 µg/l. Kun pitoisuudet ovat korkeampia kuin 0,5 mg/l, hyväksyttävä määrittäjä⁽¹⁾ on 0,1 mg/l.

2. Menetelmän tarkkuuden ja toistettavuuden on oltava \pm 50 prosenttia pitoisuudessa, joka edustaa kaksinkertaista määrittäjäarvoa.

⁽¹⁾ Aineen 'määrittäjärajalla' x_1 tarkoitetaan pienintä määrää, joka työskentelymenetelmän pohjalta on kvantitatiivisesti mitattavissa näytteestä, ja joka vielä voidaan erottaa nollasta.

2 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 1 päivään tammikuuta 1989 mennessä aldiiniin, dieldriiniin, endriiniin ja isodriiniin osalta ja 1 päivään tammikuuta 1990 mennessä muiden aineiden osalta. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset komissiolle.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 16 päivänä kesäkuuta 1988.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

K. TÖPFER

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 27 päivänä heinäkuuta 1990,
direktiivin 76/464/ETY liitteessä I olevaan luetteloon sisältyvien tiettyjen vaarallisten
aineiden päästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista annetun direktiivin 86/280/ETY
liitteen II muuttamisesta**

(90/415/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 130 s artiklan,

ottaa huomioon tiettyjen yhteisön vesiympäristöön päästettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamasta pilaantumisesta 4 päivänä toukokuuta 1976 annetun neuvoston direktiivin 76/464/ETY⁽¹⁾ ja erityisesti sen 6 ja 12 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽²⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

sekä katsoo, että

yhteisön vesiympäristön suojelemiseksi tiettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamalta pilaantumiselta otetaan direktiivin 76/464/ETY 3 artiklassa käyttöön ennakkolupajärjestelmä, jossa mainitun direktiivin liitteessä olevan I luettelon aineiden päästöille vahvistetaan päästöstandardit; saman direktiivin 6 artiklassa säädetään, että tällaisille päästöstandardeille on vahvistettava raja-arvot sekä laatutavoitteet niille vesiympäristöille, joihin näiden päästöt vaikuttavat,

jäsenvaltioita vaaditaan soveltamaan raja-arvoja, paitsi niissä tapauksissa, joissa ne voivat käyttää laatutavoitteita,

direktiiviä 86/280/ETY⁽⁵⁾, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 88/347/ETY⁽⁶⁾, komission ehdotusten mukaisesti on mukautettava ja muutettava, jos pääasiassa tieteellisessä tietä-

myksessä mainittujen aineiden myrkyllisyydestä, pysyvyydestä ja niiden kertymisestä eläviin organismeihin ja sedimentteihin tapahtuu muutos, tai jos parhaat käytettävissä olevat tekniset keinot kehittyvät; tätä varten on tarpeen täydentää mainittua direktiiviä säännöksillä, jotka koskevat muita vaarallisia aineita ja muuttaa sen liitettä II,

direktiivin 86/280/ETY 5 artiklassa säädetään, että kun kyseessä ovat muut merkittävät näiden aineiden päästölähteet kuin lähteet, joihin sovelletaan yhteisön raja-arvoja tai kansallisia päästöstandardeja, olisi laadittava erityisiä ohjelmia pilaantumisen poistamiseksi,

on asianmukaista, että pienet päästöt, joihin sovelletaan direktiivin 86/280/ETY 5 artiklan säännöksiä, voidaan vapauttaa direktiivin 76/464/ETY 3 artiklan vaatimuksista, ja

direktiivissä 76/464/ETY vahvistetuin arviointiperustein 1–2-dikloorietaaniin, trikloorieteeniin, perkloorieteeniin ja triklooribentseeniin olisi sovellettava direktiivin 86/280/ETY säännöksiä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiivin 86/280/ETY liitettä II tämän direktiivin liitteen mukaisesti.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 129, 18.5.1976, s. 23

⁽²⁾ EYVL N:o L 235, 29.9.1988, s. 4

⁽³⁾ EYVL N:o L 96, 17.4.1989, s. 188

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 23, 30.1.1989, s. 4

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 181, 4.7.1986, s. 16

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 158, 25.6.1988, s. 35

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 18 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta⁽¹⁾. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 27 päivänä heinäkuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

E. RUBBI

⁽¹⁾ Tämä direktiivi on annettu tiedoksi jäsenvaltioille 31 päivänä heinäkuuta 1990.

LIITE

MUUTOKSIA DIREKTIIVIN 86/280/ETY LIITTEeseen II

1. Lisätään otsikon alle seuraavat:

- *8. 1,2-dikloroetaanista (EDC)
- 9. trikloroetyleenistä (TRI)
- 10. perkloroetyleenistä (PER)
- 11. triklorobentseenistä (TCB)".

2. Lisätään seuraava jakso:

"VIII. Erityismääräyksiä 1,2-dikloroetaanista (EDC) (N:o 59) (*)

CAS - N:o 107-06-2

(*) Direktiivin 86/280/ETY 5 artikla koskee erityisesti EDC:n käyttöä liuottimena tuotanto- tai käsittelypaikan ulkopuolella, jos vuotuisten päästöjen määrä on pienempi kuin 30 kg vuodessa. Tällaiset pienet päästöt voidaan vapauttaa direktiivin 76/464/ETY 3 artiklan vaatimuksista. Poiketen, mitä direktiivin 86/280/ETY 5 artiklan 3 kohdassa säädetään, jäsenvaltioiden on toteutettava erityiset ohjelmansa viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1993. Jäsenvaltioiden on toimitettava ne samalla komissiolle.

Otsikko A (59): Päästöstandardien raja-arvot⁽¹⁾

Teollisuuslaitoslaji (2) (3)	Keskiarvo	Raja-arvo ilmaistu		Noudatettava alkaen
		painona (g/tonni) ⁽⁴⁾	pitoisuutena (mg/litra) ⁽⁵⁾	
a) 1,2-dikloroetaanin pelkkä tuotanto (ilman käsittelyä tai käyttöä samassa paikassa)	Kuukaudessa	4	2	1.1.1993
	Vuorokaudessa	2,5	1,25	1.1.1995
		8	4	1.1.1993
		5	2,5	1.1.1995
b) 1,2-dikloroetaanin tuotanto ja käsittely tai käyttö samassa paikassa paitsi jäljempänä e kohdassa määritettyyn tarkoitukseen ^{(6) (7)}	Kuukaudessa	12	6	1.1.1993
	Vuorokaudessa	5	2,5	1.1.1995
		24	12	1.1.1993
		10	5	1.1.1995
c) 1,2-dikloroetaanin käyttö muun aineen kuin vinyylidikloridin valmistukseen ⁽⁸⁾	Kuukaudessa	2,5	1	1.1.1993
	Vuorokaudessa	5	2	1.1.1993
d) EDC:n käyttö metallien rasvanpoistossa (b kohdan piiriin kuuluvien teollisuuslaitosten ulkopuolella) ⁽⁹⁾	Kuukaudessa	-	0,1	1.1.1993
	Vuorokaudessa	-	0,2	1.1.1993
e) EDC:n käyttö ioninvaihtimien tuotannossa ⁽¹⁰⁾	Kuukaudessa	-	-	-
	Vuorokaudessa	-	-	-

⁽¹⁾ EDC:n haittuvuuden takia ja direktiivin 86/280/ETY 3 artiklan 6 kohdan noudattamiseksi jäsenvaltioiden on vaadittava, että raja-arvot täytetään kyseisen laitoksen ylävirralla, jos menettelyyn kuuluu EDC:tä sisältävän jäteveden sekoittamista ulkoilmassa. Niiden on varmistettava, että kaikki mahdollisesti pilaantuva vesi otetaan täysin huomioon.

⁽²⁾ Puhdistetun EDC:n tuotantokapasiteetti sisältää sen osan EDC:tä, jota ei krakata EDC:n tuotantoyksikköön liittyvässä vinyylidikloridin (VC) tuotantoyksikössä, ja joka kierrätetään laitoksen EDC:n puhdistusosastoon.

Tuotanto- tai käsittelykapasiteetti on viranomaisten hyväksymä kapasiteetti tai, jos sellaista ei ole, tällaisen luvan myöntämistä tai tarkistamista edeltävien neljän vuoden ajalta korkein vuosittainen tuotanto- tai käsittelymäärä. Viranomaisten hyväksymään kapasiteetin ei tulisi poiketa merkittävästi todellisesta tuotannosta.

⁽³⁾ Yksinkertaistettu valvontamenettely voidaan ottaa käyttöön, jos vuotuiset päästöt eivät ylitä 30 kg vuodessa.

⁽⁴⁾ Nämä raja-arvot liittyvät:

- a ja b kohdan alojen osalta tonneina ilmoitettuun puhdistetun EDC:n tuotantokapasiteettiin,
- c kohdan alan osalta tonneina ilmoitettuun EDC:n käsittelykapasiteettiin.

Jos b kohdan alan osalta käsittely- ja käyttökapasiteetti on suurempi kuin tuotantokapasiteetti, raja-arvoja kuitenkin sovelletaan suhteessa käsittelyyn ja käytön kokonaiskapasiteettiin. Jos samassa paikassa on useampia laitoksia, raja-arvoja sovelletaan kaikkiin laitoksiin yhdessä.

⁽⁵⁾ Noudattaen mitä liitteessä I olevassa A otsikon 4 kohdassa määrätään, nämä pitoisuusrajat liittyvät seuraaviin vertailutilavuuksiin:

- a) 2 m³/tonni puhdistetun EDC:n tuotantokapasiteetista,
- b) 2,5 m³/tonni puhdistetun EDC:n tuotantokapasiteetista,
- c) 2,5 m³/tonni EDC:n käsittelykapasiteetista.

⁽⁶⁾ Näissä raja-arvoissa on otettu huomioon kaikki sisäiset hajalähteet ja/tai teollisessa tuotantolaitoksessa luottimena käytetty EDC. Täten varmistetaan EDC-päästöjen pieneminen yli 99 %.

Yhdistämällä paras käytettävissä oleva tekniikka ja se, ettei sisäisiä hajalähteitä ole, päästään kuitenkin yli 99,9 %:n vähennykseen.

Komissio esittää nykyisten toimenpiteiden soveltamisesta saatujen kokemusten perusteella neuvostolle hyvissä ajoin ehdotuksia tiukempien raja-arvojen soveltamiseksi vuodesta 1998 alkaen.

⁽⁷⁾ Jos jäsenvaltion mielestä EDC:n tuotannon yhdistämisestä muiden kloorattujen hiilivetyjen valmistukseen, on epätodennäköistä, että EDC:n tuotantoprosessi noudattaisi näitä raja-arvoja 1 päivän tammikuuta 1993 takarajaan mennessä, sen tulee ilmoittaa tästä komissiolle ennen 1 päivää tammikuuta 1991. Komissiolle jätetään viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1993 EDC-päästöjen vähentämistä koskeva ohjelma, joka mahdollistaa sen, että näitä raja-arvoja noudatetaan 1 päivään tammikuuta 1997 mennessä. Sitä ennen on 1 päivästä tammikuuta 1993 alkaen noudatettava seuraavia raja-arvoja:

- 40 g EDC/tonni puhdistetun EDC:n tuotantokapasiteetista (kuukauden ja vuorokauden keskiarvot).

Pitoisuutena ilmoitettava raja-arvo johdetaan kyseisen laitoksen (kyseisten laitosten) laskeman veden tilavuuden perusteella.

⁽⁸⁾ Tässä tarkoitetaan erityisesti seuraavien aineiden tuotantoa: etyleenidiamiini, etyleenipolyamiini, 1,1,1-trikloroetaani, trikloroetyleni ja perkloroetyleni.

⁽⁹⁾ Näitä raja-arvoja sovelletaan vain laitoksiin, joiden vuotuiset päästöt ylittävät 30 kg vuodessa.

⁽¹⁰⁾ Tällä hetkellä ei ole mahdollista antaa raja-arvoja tälle alueelle. Neuvosto antaa tällaiset raja-arvot myöhemmin komission ehdotuksen perusteella. Tällä välin jäsenvaltioiden tulee soveltaa kansallisia päästöstandardeja liitteessä I olevan A otsikon 3 kohdan mukaisesti.

Otsikko B (59): Laatuvaatimet

Ympäristö	Laatuvaioite (µg/litra)	Noudatettava alkaen
Sisämaan pintavedet Suistovedet Muut sisärannikkovedet kuin suistovedet Aluevedet	10	1.1.1993

Komissio vertailee direktiivin 76/464/ETY 13 artiklan 1 kohdan kolmannen luettelukohdan mukaisesti suoritettujen tarkkailun tuloksia indikoituun pitoisuuteen 2,5 µg/litra.

Vuoteen 1998 mennessä komissio tarkastelee uudelleen laatuvaatimista nykyisten toimenpiteiden soveltamisesta saadun kokemuksen perusteella.

Otsikko C (59): Vertailumittausmenetelmä

- Vertailumittausmenetelmä, jota käytetään määrittäessä, onko jätevesissä ja vesiympäristössä 1,2-dikloroetaania, on kaasukromatografia varustettuna elektroninsieppausilmäsimellä soveliaan luottimen avulla tapahtuneen uuttamisen jälkeen tai kaasukromatografia käyttäen erotusmenettelyä "purge and trap" -menetelyä, jossa aineet pidätyvät kryogeenisesti jäädytettynä kapillaarikylmäluokkuun. Jätevesien määräysraja on 10 µg/litra ja vesiympäristön 1 µg/litra.
- Menetelmän tarkkuuden ja toistettavuuden on oltava ± 50 % pitoisuudesta, joka edustaa kaksinkertaista määritysrajan arvoa.
- Jäsenvaltiot voivat määrittää EDC-pitoisuudet vertailemalla niitä AOX:n, EOX:n tai VOX:n määrään edellyttäen, että komissio on ensin saatu vakuuttuneeksi siitä, että näillä menetelmillä saadaan vastaavia tuloksia, siihen saakka kunnes annetaan yleinen luotindirektiivi.

Asianomaiset jäsenvaltiot vahvistavat säännöllisesti EDC:n ja käytetyn parametrin välisen suhteen pitoisuutena.

IX. Erityismääräyksiä trikloroetyleenista (TRI) (N:o 121) (*)

CAS - 79.01.6

(*) Direktiivin 86/280/ETY 5 artikla koskee erityisesti TRI:tä, jota käytetään luottimena kemiallisissa pesussa, rasvan tai hajujen poistamisessa ja metallien rasvanpoistossa vuotoisten päästöjen ollessa alle 30 kg/vuodessa. Tällaiset pienet päästöt voidaan vapauttaa direktiivin 76/464/ETY 3 artiklan vaatimuksista. Poiketen, mitä direktiivin 86/280/ETY 5 artiklan 3 kohdassa säädetään, jäsenvaltioiden on toteutettava erityiset ohjelmasa viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1993. Jäsenvaltioiden on toimitettava ne samalla komissiolle.

Otsikko A (121): Päästöstandardien raja-arvot ⁽¹⁾

Teollisuuslaitoslaji (2)	Keskiarvo	Raja-arvo ilmaistu		Noudatettava alkaen
		painona (g/tonni) ⁽¹⁾	pitoisuutena (mg/litra) ⁽⁴⁾	
a) Trikloroetyleenin (TRI) ja perkloroetyleenin (PER) tuotanto	Kuukaudessa	10	2	1.1.1993
		2,5	0,5	1.1.1995
	Vuorokaudessa	20	4	1.1.1993
		5	1	1.1.1995
b) TRI:n käyttö metallien rasvanpoistossa	Kuukaudessa		0,1	1.1.1993
		Vuorokaudessa		0,2

⁽¹⁾ Trikloroetyleenin haittuvuuden takia ja direktiivin 86/280/ETY 3 artiklan 6 kohdan noudattamiseksi jäsenvaltioiden on vaadittava, että raja-arvot täytetään kyseisten laitosten ylävirran suunnalla, jos menettelyyn kuuluu trikloroetyleenä sisältävän jäteveden sekoittamista ulkoilmassa. Niiden on varmistettava, että kaikki mahdollisesti pilaantuva vesi otetaan täysin huomioon.

- ⁽²⁾ Yksinkertaistettu valvontamenettely voidaan ottaa käyttöön, jos vuotuiset päästöt eivät ylitä 30 kg vuodessa.
- ⁽³⁾ Kohdan a alan osalta TRI-päästöjen raja-arvot liittyvät TRI + PER -kokonaistuotantokapasiteettiin.
- Tetrakloroetaanin dehydrokloorausta käyttävän nykyisen laitoksen tuotantokapasiteetti vastaa TRI-PER -tuotannon kapasiteettia, kun oletetaan, että TRI:n osuus TRI-PER -tuotannosta on yksi kolmasosa.
- Tuotanto- tai valmistuskapasiteetti on viranomaisten hyväksymä kapasiteetti tai, jos sellaista ei ole, tällaisen luvan myöntämistä tai tarkistamista edeltävien neljän vuoden ajalta korkein vuosittainen tuotanto- tai käsittelymäärä. Viranomaisten hyväksymän kapasiteetin ei tulisi poiketa merkittävästi todellisesta tuotannosta.
- ⁽⁴⁾ Liitteessä I olevan A otsikon 4 kohdan määräysten rajoittamatta TRI:n rajapitoisuudet liittyvät seuraaviin vertailuarvoihin:
- a kohdan ala, 5 m³/tonni TRI + PER -tuotannosta.
- ⁽⁵⁾ Nämä raja-arvot koskevat vain teollisuuslaitoksia, joiden vuotuiset päästöt ylittävät 30 kg vuodessa.

Otsikko B (121): Laatuavoitteet

Ympäristö	Laatuavoite (µg/litra)	Noudatettava alkaen
Sisämaan pintavedet Suistovedet Muut sisärannikkovedet kuin suistovedet Aluevedet	10	1.1.1993

Komissio vertailee direktiivin 76/464/ETY 13 artiklan 1 kohdan kolmannen luettelukohdan mukaisesti suoritettujen tarkkailun tuloksia indikoituun pitoisuuteen 2,5 µg/litra.

Vuoteen 1998 mennessä komissio tarkastelee uudelleen laatuavoitteita nykyisten toimenpiteiden soveltamisesta saadun kokemuksen perusteella.

Otsikko C (121): Vertailumittausmenetelmä

- Vertailumittausmenetelmä, jota käytetään trikloroetyleenin (TRI) määrittämiseen jätevesissä ja vesiympäristössä, on kaasukromatografia varustettuna elektronisieppausilmalmaisella soveliaan liuottimen avulla tapahtuvan uuttimisen jälkeen.
- TRI:n osalta jätevesien määräysraja on 10 µg/litra ja vesiympäristön 0,1 µg/litra.
- Menetelmän tarkkuuden ja toistettavuuden on oltava ± 50 % pitoisuudesta, joka edustaa kaksinkertaista määritysrajan arvoa.
 - Jäsenvaltiot voivat määrittää TRI-pitoisuudet vertailemalla niitä AOX:n, EOX:n tai VOX:n määrään edellyttäen, että komissio on ensin saatu vakuuttuneeksi siitä, että näillä menetelmillä saadaan vastaavia tuloksia, ja kunnes annetaan yleinen liuotindirektiivi.

Asianomaiset jäsenvaltiot vahvistavat säännöllisesti TRI:n ja käytetyn parametrin välisen suhteen pitoisuutena.

X. Erityismääräyksiä perkloroetyleenista (PER) (N:o 111) (*)

CAS - 127-18-4

(*) Direktiivin 86/280/ETY 5 artikla koskee erityisesti PER:iä käytettynä liuottimena kemiallisessa pesussa, rasvan ja hajujen poistamisessa ja metallien rasvanpoistossa silloin, kun vuosipäästöt ovat alle 30 kg vuodessa. Tällaiset pienet päästöt voidaan vapauttaa direktiivin 76/464/ETY 3 artiklan vaatimuksista. Poiketen, mitä direktiivin 86/280/ETY 5 artiklan 3 kohdassa säädetään, jäsenvaltioiden on toteutettava erityiset ohjelmansa viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1993. Niiden on toimitettava ne samalla komissiolle.

Otsikko A (11): Päästöstandardien raja-arvot ⁽¹⁾

Teollisuuslaitoslaji ⁽²⁾	Keskiarvo	Raja-arvo ilmaistu		Noudatettava alkaen
		painona (g/tonni) ⁽³⁾	pitoisuutena (mg/litra) ⁽⁴⁾	
a) Trikloroetyleenin (TRI) ja perkloroetyleenin (PER) tuotanto (TRI-PER-prosessit)	Kuukaudessa	10 2,5	2 0,5	1.1.1993 1.1.1995
	Vuorokaudessa	20 5	4 2	1.1.1993 1.1.1995
b) Hiilitetrakloridin ja perkloroetyleenin tuotanto (TETRA-PER -prosessit)	Kuukaudessa	10 2,5	5 1,25	1.1.1993 1.1.1995
	Vuorokaudessa	20 5	10 2,5	1.1.1993 1.1.1995
c) PER:in käyttö metallien rasvanpoistossa ⁽⁵⁾	Kuukaudessa	-	0,1	1.1.1993
	Vuorokaudessa	-	0,2	1.1.1993
d) Kloorifluorihilen tuotanto ⁽⁶⁾	Kuukaudessa	-	-	-
	Vuorokaudessa	-	-	-

⁽¹⁾ Perkloroetyleenin häihyvyyden takia ja direktiivin 86/280/ETY 3 artiklan 6 kohdan noudattamiseksi jäsenvaltioiden on vaadittava, että raja-arvot täytetään kyseisen laitoksen ylävirran suunnalla, jos prosessiin kuuluu perkloroetyleenä sisältävän jäteveden sekoittamista ulkoilmassa. Niiden on varmistettava, että kaikki mahdollisesti pilaantuva vesi otetaan täysin huomioon.

⁽²⁾ Yksinkertaistettu valvontamenettely voidaan ottaa käyttöön, jos vuotuiset päästöt eivät ylitä 30 kg vuodessa.

⁽³⁾ Kohtien a ja b alojen osalta PER-päästöjen raja-arvot liittyvät joko TRI + PER -kokonaistuotantokapasiteettiin tai TETRA + PER -kokonaistuotantokapasiteettiin.

Tuotanto- tai käsittelykapasiteetti on viranomaisten hyväksymä kapasiteetti tai, jos sellaista ei ole, tällaisen luvan myöntämistä tai tarkistamista edeltävien neljän vuoden ajalta korkein vuosittainen tuotanto- tai käsittelymäärä. Viranomaisten hyväksymän kapasiteetin ei tulisi poiketa merkittävästi todellisesta tuotannosta.

⁽⁴⁾ Ottaen huomioon liitteessä I olevan A otsikon 4 kohdan määräykset PER:in rajapitoisuudet liittyvät seuraaviin vertailutilavuuksiin:

- a), 5 m³/tonni TRI + PER -tuotannosta,
- b), 2 m³/tonni TETRA + PER -tuotannosta.

⁽⁵⁾ Nämä raja-arvot koskevat vain teollisuuslaitoksia, joiden vuotuiset päästöt ylittävät 30 kg vuodessa.

⁽⁶⁾ Tällä hetkellä ei ole mahdollista antaa raja-arvoja tämän kohdan alalle. Neuvosto antaa nämä raja-arvot myöhemmässä vaiheessa komission ehdotusten perusteella. Tällä välin jäsenvaltioiden tulee soveltaa kansallisia päästöstandardeja liitteessä I olevan A otsikon 3 kohdan mukaisesti.

Otsikko B (11): Laatuavoitteet

Ympäristö	Laatutavoite (µg/litra)	Noudatettava alkaen
Sisämaan pintavedet Suiستovedet Muut sisäranikkovedet kuin suis- tovedet Aluevedet	10	1.1.1993

Komissio vertailee direktiivin 76/464/ETY 13 artiklan 1 kohdan kolmannen luetelmakohdan mukaisesti suoritettujen tarkkailun tuloksia indikoituun pitoisuuteen 2,5 µg/litra.

Vuoteen 1998 mennessä komissio tarkastelee uudelleen laatutavoitteita nykyisten toimenpiteiden soveltamisesta saadun kokemuksen perusteella.

Otsikko C (111): Vertailumittausten menetelmä

1. Vertailumittausten menetelmä, jota käytetään määrittäessä, onko jätevesissä ja vesiympäristössä perkloroetyleenä (PER), on kaasukromatografia varustettuna elektronisieppausilmaisimella soveliaan liuottimen avulla tapahtuvan uutamisen jälkeen.

PER:in osalta jätevesien määritysraja on 10 µg/litra ja vesiympäristön 0,1 µg/litra.

2. Menetelmän tarkkuuden ja toistettavuuden on oltava $\pm 50\%$ pitoisuudesta, joka edustaa kaksinkertaista määritysrajan arvoa.
3. Jäsenvaltiot voivat määrittää PER-pitoisuudet vertailemalla niitä AOX:n, EOX:n tai VOX:n määrään edellyttäen, että komissio on ensin saatu vakuuttuneeksi siitä, että näillä menetelmillä saadaan vastaavia tuloksia, ja kunnes annetaan yleinen liuotindirektiivi.

Asianomaiset jäsenvaltiot vahvistavat säännöllisesti PER:in ja käytetyn parametrin välisen parametrin pitoisuutena.

XI. Erityismääräyksiä triklorobentseenista (*) (TCB) (117, 118) ()**

(*) Direktiivin 86/280/ETY 5 artikla koskee erityisesti TCB:n käyttöä liuottimena tai värirohjana tekstiiliteollisuudessa tai muuntajissa käytettyjen öljyjen ainesosana siihen saakka, kunnes yhteisön säännöksiä on annettu tästä aiheesta. Jäsenvaltioiden on 5 artiklan 3 kohdasta huolimatta toteutettava erikoisohjelmansa viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1993 ja toimitettava ne samalla komissiolle.

(**)TCB voi esiintyä yhtenä seuraavista kolmesta isomeeristä:

- 1,2,3-TCB - CAS 87/61-6,
- 1,2,4-TCB - CAS 120-82-1 (ETY:n luettelossa n:o 118),
- 1,3,5-TCB - CAS 180-70-3.

Tekninen TCB (ETY:n luettelossa n:o 117) on näiden kolmen isomeerin seos, jossa on eniten 1,2,4-TCB:tä ja jossa voi myös olla pieniä määriä di- ja tetraklorobentseeniä.

Nämä määräykset koskevat joka tapauksessa kokonais-TCB:tä (kaikkia kolmea isomeeriä yhteensä).

Otsikko A (117, 118): Päästöstandardien raja-arvot

Seisauttaminen: TCB-päästöistä johtuvassa ja sedimenteissä ja/tai nilviäisissä ja/tai äyriäisissä ja/tai kaloissa oleviin pitoisuuksiin vaikuttavassa pilaantumisessa ei saa esiintyä merkittävää suoraa tai epäsuoraa lisääntymistä ajan kuluessa.

Teollisuuslaitoslaji	Keskiarvo	Raja-arvo ilmaistu		Noudatettava alkaen
		painona (g/tonni) ⁽¹⁾	pitoisuutena (mg/litra) ⁽²⁾	
a) TCB:n tuotanto HCH:n dehydrokloorauksella ja/tai TCB:n käsittely	Kuukaudessa	25	2,2	1.1.1993
		10	1	1.1.1995
	Vuorokaudessa	50	5	1.1.1993
		20	2	1.1.1995
b) Klorobentseenien tuotanto ja/tai käsittely bentseenin kloorauksella ⁽³⁾	Kuukaudessa	5	0,5	1.1.1993
		0,5	0,05	1.1.1995
	Vuorokaudessa	10	1	1.1.1993
		1	0,1	1.1.1995

⁽¹⁾ TCB-päästöjen raja-arvot (kolmea isomeeriä yhteensä) annetaan:

- kohdan a alalle: suhteessa TCB:n kokonaistuotantokapasiteettiin,
- kohdan b alalle: suhteessa mono- ja diklorobentseenien kokonaistuotanto- tai käsittelykapasiteettiin.

Tuotanto- tai käsittelykapasiteetti on viranomaisten hyväksymä kapasiteetti tai, jos sellaista ei ole, tällaisen luvan myöntämistä tai tarkistamista edeltävien neljän vuoden ajalta korkein vuosittainen tuotanto- tai käsittelymäärä. Viranomaisten hyväksymän kapasiteetin ei tulisi poiketa merkittävästi todellisesta tuotannosta.

- (2) Ottaen huomioon liitteessä I olevan A otsikon 4 kohdan määräykset PER:in rajapitoisuudet liittyvät seuraaviin vertailutilavuuksiin:
- kohdan a alalla: 10 m³/tonni tuotetusta tai käsitellystä TCB:stä,
 - kohdan b alalla: 10 m³/tonni tuotetusta tai käsitellystä mono- tai diklorobentseenistä.
- (3) Nykyisten laitosten osalta, joiden päästöt ovat alle 50 kg vuodessa 1 päivään tammikuuta 1995 mennessä, tuona päivänä noudatettavat raja-arvot ovat yhtä kuin puolet niistä raja-arvoista, joita on noudatettava 1 päivästä tammikuuta 1993 alkaen.

Otsikko B (117, 118): Laatuavoitteet

Seisauttaminen: TVB-pitoisuus sedimenteissä ja/tai nilviäisissä ja/tai äyriäisissä ja/tai kaloissa ei saa nousta ajan kuluessa merkittävästi.

Ympäristö	Laatutavoite (µg/litra)	Noudatettava alkaen
Sisämaan pintavedet Suistovedet Muut sisärannikkovedet kuin suis- tovedet Aluevedet	0,4	1.1.1993

Komissio vertailee direktiivin 76/464/ETY 13 artiklan 1 kohdan kolmannen luetelmakohdan mukaisesti suoritettun tarkkailun tuloksia indikoituun pitoisuuteen 0,1 µg/litra.

Vuoteen 1998 mennessä komissio tarkastelee uudelleen laatutavoitteita nykyisten toimenpiteiden soveltamisesta saadun kokemuksen perusteella.

Otsikko C (117,118): Vertailumittausmenetelmä

1. Vertailumittausmenetelmä, jota käytetään määrittäessä, onko jätevesissä ja vesiympäristössä triklorobentseeniä (TCB), on kaasukromatografia varustettuna elektronisieppausilmalmaisella soveliaan liuottimen avulla tapahtuvan uuttamisen jälkeen. Jokaisen isomeerin osalta erikseen jätevesien määrittäysraja on 1 µg/litra ja vesiympäristön 10 µg/litra.
2. Vertailumittausmenetelmä, jota käytetään määrittäessä, onko sedimenteissä ja organismeissa TCB:tä, on kaasukromatografia varustettuna elektronisieppausilmalmaisella näytteen asianmukaisen valmistelun jälkeen. Jokaisen isomeerin osalta erikseen jätevesien määrittäysraja on 1 µg/kg kuiva-ainetta.
3. Jäsenvaltiot voivat määrittää TCB-pitoisuudet vertailemalla niitä AOX:n tai EOX:n määrään edellyttäen, että komissio on ensin saatu vakuuttuneeksi siitä, että näillä menetelmillä saadaan vastaavia tuloksia, ja siihen saakka kunnes annetaan yleinen liuotindirektiivi.

Asianomaiset jäsenvaltiot vahvistavat säännöllisesti TCB:n ja käytetyn parametrin välisen suhteen pitoisuutena.

4. Menetelmän tarkkuuden ja toistettavuuden on oltava ± 50 % pitoisuudesta, joka edustaa kaksinkertaista määrittäysrajan arvoa.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 21 päivänä toukokuuta 1991,
yhdyksuntajätevesien käsittelystä**

(91/271/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka
ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen
ja erityisesti sen 130 s artiklan,
ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,
ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,
ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,
sekä katsoo, että

Pohjanmeren ja muiden yhteisön vesistöjen suojelusta 28 päivänä kesäkuuta 1988 annetussa neuvoston päätöslauselmassa⁽⁴⁾ kehoitettiin komissiota tekemään ehdotukset tarvittaviksi yhteisön toimenpiteiksi yhdyskuntajätevesien käsittelemiseksi,

yhden jäsenvaltion puutteellisesta jätevesien käsittelystä aiheutuva vesien pilaantuminen vaikuttaa usein muiden jäsenvaltioiden vesiin; sen vuoksi 130 r artiklan mukaisesti toimet yhteisön tasolla ovat tarpeen,

puutteellisesti käsiteltyjen yhdyskuntajätevesien päästöistä ympäristölle aiheutuvien haittojen estämiseksi tarvitaan yleisesti yhdyskuntajätevesien biologista käsittelyä,

on tarpeen vaatia haavoittumiselle alttiilla alueilla tehokkaampaa käsittelyä; joillakin vähemmän alttiilla alueilla voidaan katsoa mekaanisen käsittelyn riittävän,

yleisin säännöin tai säännöksin tai erityisluvuin olisi säädettävä teollisuusjätevesien johtamista viemäriverkkoon sekä yhdys-

kuntien jätevedenpuhdistamoista tulevien jätevesipäästöjen ja jätevesilietteen sijoittamista,

asianmukaiset vaatimukset olisi asetettava tiettyjen teollisuudenalojen biologisesti hajoavan jäteveden päästöille, joita ei johdeta yhdyskuntien jätevedenpuhdistamoihin ennen vesistöön johtamista,

olisi edistettävä jäteveden käsittelyssä muodostuvan lietteen uudelleen käyttöä; lietteen johtaminen pintavesiin olisi saatava loppumaan;

ympäristön suojelemiseksi jätevesien johtamisen haitoilta on tarkkailtava puhdistamoja, purkuvesistöjä sekä lietteen sijoittamista,

on tärkeää huolehtia, että yleisön saataville annetaan jäteveden johtamista ja lietteen käyttöä koskevaa tietoa määräjain ilmestyvin tiedottein,

jäsenvaltioiden olisi laadittava ja esitettävä komissiolle kansalliset ohjelmat tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi, ja

olisi asetettava komitea avustamaan komissiota kysymyksissä, jotka koskevat tämän direktiivin täytäntöönpanemista ja mukauttamista tekniikan kehitykseen,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tämä direktiivi koskee yhdyskuntajätevesien keräilyä, käsittelyä ja vesistöön johtamista sekä tiettyjen teollisuudenalojen jätevesien käsittelyä ja vesistöön johtamista.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 1, 4.1.1990, s. 20 ja

EYVL N:o C 287, 15.11.1990, s. 11

⁽²⁾ EYVL N:o C 260, 15.10.1990, s. 185

⁽³⁾ EYVL N:o C 168, 10.7.1990, s. 36

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 209, 9.8.1988, s. 3

Direktiivin tarkoituksena on suojella ympäristöä edellä mainittujen jätevesien johtamisesta aiheutuvilta haitoilta.

2 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

1. 'yhdyksuntajätevedellä' talousjätevedettä tai talous- ja teollisuusjäteveden ja/tai huleveden seosta;
2. 'talousjätevedellä' asuntojen ja laitosten jätevesiä, jotka ovat peräisin pääasiassa ihmisten aineenvaihdunnasta ja kotitalouden toimista;
3. 'teollisuusjätevedellä' teollisuustuotantoon ja muuhun elinkeinon harjoittamiseen käytettyjen kiinteistöjen jätevedettä, joka ei ole talousjätevedettä tai hulevedettä;
4. 'taajamalla' aluetta, jossa on niin tiheä asutus ja/tai niin runsaasti yritystoimintaa, että jätevedet on viemäröitävä ja johdettava jätevedenpuhdistamoon tai purkupaikkaan;
5. 'keräysjärjestelmällä' yhdyskuntajätevesien keräämiseen ja johtamiseen käytettävää viemärijärjestelmää;
6. 'yhdeällä avl:llä (asukasvastineluvulla)' sellaista organisaatiota biologisesti hajooava kuormitusta, jonka viiden vuorokauden biokemiallinen hapenkulutus (BOD5) on 60 grammaa happea vuorokaudessa;
7. 'mekaanisella käsittelyllä' sellaista kiintoaineen laskeutusta fyysikaalisin tai kemiallisin menetelmin tai muuta yhdyskuntajäteveden käsittelyä, jossa laitokseen tulevan jäteveden BOD5-arvo laskee vähintään 20 prosentilla ja kiintoainepitoisuus vähintään 50 prosentilla ennen vesistöön johtamista;
8. 'biologisella käsittelyllä' yhdyskuntajätevesien käsittelyä menetelmällä, jossa on yleensä biologisessa käsittelyssä jälkiselkeytyä, tai muuta menetelmää, joka täyttää liitteen I taulukossa 1 esitetyt vaatimukset;
9. 'asianmukaisella käsittelyllä' yhdyskuntajätevesien käsittelyä sellaisilla menetelmillä tai siten, että purkuväestö täyttää johtamisen jälkeen tämän tai muiden yhteisön direktiivien asiaa koskevat laatuvaatimukset ja säännökset;
10. 'lietteellä' yhdyskuntien jätevedenpuhdistamoista kertyvää käsiteltyä tai käsittelemätöntä jätevesiliitettä;
11. 'rehevöitymisellä' sellaista ravinteiden, erityisesti typin tai fosforiyhdisteiden veteen rikastumista, joka aiheuttaa levien ja muiden korkeampien kasvilajien

kasvua ja aiheuttaa veden eliötasapainon häiriintymistä ja veden laatuvahtelua;

12. 'suistolla' joen suulla olevaa makean veden ja rannikkovesien välistä siirtymäaluetta. Jäsenvaltioiden on määriteltävä suistojen ulommat (merenpuoleiset) rajat 17 artiklan 1 ja 2 kohdan säännösten tämän mukaan direktiivin täytäntöön panemiseksi laatimassaan ohjelmassa;
13. 'rannikkovesillä' laskuveden rajan tai suiston ulkopuolella olevia vesiä.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että jätevesien viemärintäjäjestelmä on

- 31 päivään joulukuuta 2000 mennessä taajamissa, joiden asukasvastineluku (avl) on suurempi kuin 15 000, ja
- 31 päivään joulukuuta 2005 mennessä taajamissa, joiden avl on 2 000 - 15 000.

Jos yhdyskuntajätevedet johdetaan vesistöihin, joita pidetään 5 artiklassa määriteltynä 'haavoittumiselle alttiina alueina', jäsenvaltioiden on huolehdittava, että viemärintäjäjestelmä on käytössä 31 päivään joulukuuta 1998 mennessä taajamissa, joiden avl on suurempi kuin 10 000.

Jos keräysjärjestelmän rakentaminen ei ole perusteltua, joko siksi, ettei siitä olisi hyötyä ympäristölle, tai erittäin korkeiden kustannusten takia, on käytettävä erillisjärjestelmiä tai muita asianmukaisia järjestelmiä, joilla saavutetaan yhtä hyvä ympäristönsuojelun taso.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen keräysjärjestelmien on täytettävä liitteessä I olevassa A kohdassa vahvistetut vaatimukset. Näitä vaatimuksia voidaan muuttaa 18 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että viemäroidyt yhdyskuntajätevedet on ennen vesistöön johtamista käsiteltävä biologisesti tai vastaavalla tavalla seuraavasti:

- 31 päivään joulukuuta 2000 mennessä purkupaikasta riippumatta taajamissa, joiden avl on suurempi kuin 15 000;
- 31 päivään joulukuuta 2005 mennessä purkupaikasta riippumatta taajamissa, joiden avl on 10 000 - 15 000;
- 31 päivään joulukuuta 2005 mennessä taajamissa, joiden avl on 2 000 - 10 000 ja joiden jätevedet johdetaan sisävesiin tai suistoihin.

2. Jos yksityiskohtaisin tutkimuksin osoitetaan, ettei jätevesistä aiheudu ympäristöhaittoja, voidaan soveltaa 1 kohdassa säädettyjä lievempiä käsittelyvaatimuksia, jos taajaman jätevedet johdetaan korkealla vuoristossa (yli 1 500 metriä

merenpinnasta) sijaitseviin vesiin ja jätevesien tehokas biologinen käsittely on vaikeaa alhaisten lämpötilojen vuoksi.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen yhdyskuntajätevesien on täytettävä liitteessä I olevassa B kohdassa vahvistetut vaatimukset. Näitä vaatimuksia voidaan muuttaa 18 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

4. Asukasvastinelukuna esitetty kuormitus on laskettava suurimman puhdistamolle vuoden aikana tulevan viikon keskikuormituksen perusteella, lukuun ottamatta poikkeuksellisia, esimerkiksi rankkasateista johtuvia, tilanteita.

5 artikla

1. Jäljempänä 2 kohdan soveltamiseksi jäsenvaltioiden on määriteltävä 31 päivään joulukuuta 1993 mennessä haavoittumiselle alttiit alueet liitteessä II vahvistettujen arviointiperusteiden mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että kaikkia viemäroityjä yli 10 000 avl:n taajamien jätevedet on käsiteltävä ennen niiden johtamista haavoittumiselle alttiisiin vesistöihin 4 artiklassa säädettyä tehokkaammin viimeistään 31 päivästä joulukuuta 1998 alkaen.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettujen yhdyskuntajätevesien vesistöön johtamisen on täytettävä liitteessä I olevassa B kohdassa vahvistetut olennaiset vaatimukset. Näitä vaatimuksia voidaan muuttaa 18 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

4. Edellä 2 ja 3 kohdassa asetettuja laitoskohtaisia vaatimuksia ei kuitenkaan tarvitse soveltaa haavoittumiselle alttiilla alueilla, jos voidaan osoittaa, että alueen kaikille yhdyskuntien jätevedenpuhdistamoille tulevasta fosforin ja typen kokonaiskuormituksesta poistetaan kummastakin vähintään 75 prosenttia.

5. Edellä 2, 3 ja 4 kohdassa tarkoitettujen säännösten tulee koskea myös haavoittumiselle alttiin vesistön valuma-alueella sijaitsevia jätevedenpuhdistamoita, joiden jätevedet osaltaan aiheuttavat vesistön pilaantumista.

Jos edellä tarkoitetut valuma-alueet sijaitsevat kokonaan tai osittain toisen jäsenvaltion alueella, sovelletaan 9 artiklaa.

6. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että haavoittumiselle alttiiden alueiden määrittäminen otetaan tarkasteltavaksi vähintään neljän vuoden välein.

7. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että 6 kohdassa säädetyn tarkastelun perusteella haavoittumiselle alttiiksi määritetyillä alueilla tilanne on seitsemän vuoden kuluessa edellä esitettyjen vaatimusten mukainen.

8. Jäsenvaltion ei tarvitse määrittää haavoittumiselle alttiita alueita tämän direktiivin soveltamista varten, jos se toteuttaa 2, 3 ja 4 kohdassa tarkoitetun käsittelyn koko alueellaan.

6 artikla

1. Tämän artiklan 2 kohtaa varten jäsenvaltiot voivat määrittää 31 päivään joulukuuta 1993 mennessä kuormitusta kestäväts alueet liitteessä II vahvistettujen arviointiperusteiden mukaisesti.

2. Jätevesiä, jotka johdetaan 10 000 – 150 000 avl:n taajamista rannikkovesiin sekä 2 000 – 10 000 avl:n taajamista suistoihin 1 kohdassa tarkoitetuilla alueilla, ei tarvitse käsitellä yhtä tehokkaasti kuin 4 kohdassa säädetään, edellyttäen että:

- jätevedet käsitellään ainakin 2 artiklan 7 kohdan mukaisesti mekaanisesti ja toteutetaan liitteessä I olevassa D kohdassa vahvistettu tarkastusmenettely;
- monipuolisin tutkimuksin osoitetaan, ettei jätevesistä aiheudu ympäristöhaittoja.

Jäsenvaltioiden on toimittava komissiolle tarvittavat tiedot edellä tarkoitetuista tutkimuksista.

3. Jos komissio toteaa, ettei 2 kohdassa säädettyä edellytystä täytetä, sen on tehtävä neuvostolle aiheellinen ehdotus.

4. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että luettelo kuormitusta kestäväts alueista otetaan tarkasteltavaksi vähintään joka neljäs vuosi.

5. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että sellaisilla alueilla, joita ei enää pidetä kuormitusta kestävinä, tilanne saatetaan seitsemän vuoden kuluessa 4 ja 5 artiklan vaatimuksia vastaavaksi.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että taajamien keräysjärjestelmiin tulevia jätevesiä on käsiteltävä viimeistään 31 päivästä joulukuuta 2005 alkaen ennen vesistöön johtamista asianmukaisella tavalla 2 artiklan 9 kohdan mukaisesti seuraavissa tapauksissa:

- kun sisävesiin ja suistoihin johdetaan jätevettä alle 2 000 avl:n taajamista;
- kun rannikkovesiin johdetaan jätevettä alle 10 000 avl:n taajamista.

8 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat teknisistä vaikeuksista johtuvissa poikkeustapauksissa ja maantieteellisesti rajattujen väestöryhmien osalta pyytää komissiolta lisäaikaa 4 artiklan vaatimusten täyttämiseksi.

2. Pyynnössä, joka on yksityiskohtaisesti perusteltava, on selostettava ilmenneet tekniset vaikeudet ja tehtävä ehdotus toimenpideohjelmaksi ja asianmukaiseksi aikatauluksi tämän direktiivin tavoitteiden toteuttamiseksi. Tämä aikataulu on sisällytettävä 17 artiklassa tarkoitettuun täytäntöönpanoa koskevaan ohjelmaan.

3. Ainoastaan tekniset perusteet voidaan hyväksyä ja 1 kohdassa tarkoitettu lisäaika voidaan myöntää enintään 31 päivään joulukuuta 2005 asti.

4. Komissio tutkii lisäaikapyynnön ja toteuttaa aiheelliset toimenpiteet 18 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

5. Poikkeuksellisissa oloissa, jos voidaan osoittaa, ettei tehokkaammasta jäteveden käsittelystä ole ympäristölle hyötyä, voidaan yli 150 000 avl:n taajamista kuormitusta kestäviin vesiin johdettavat jätevedet käsitellä noudattaen 6 artiklassa säädettyä menettelyä 10 000 – 150 000 avl:n taajamien jätevesiä varten.

Tällaisissa tilanteissa jäsenvaltioiden on etukäteen toimitettava komissiolle asiaan liittyvät asiakirjat. Komissio tutkii tapauksen ja toteuttaa tarpeelliset toimenpiteet noudattaen 18 artiklassa säädettyä menettelyä.

9 artikla

Jos jonkin jäsenvaltion yhdyskuntajätevedet aiheuttavat haittoja toisen jäsenvaltion alueella oleviin vesiin, se jäsenvaltio, jonka vesiin haitta kohdistuu, voi ilmoittaa asiasta toiselle jäsenvaltiolle ja komissiolle.

Niiden jäsenvaltioiden, joita asia koskee, on tarvittaessa yhdessä komission kanssa järjestettävä tarvittava yhteistyö jätevesipäästöjen ja tämän direktiivin noudattamiseksi tarvittavien päästölähteillä suoritettavien vesiensuojelutoimenpiteiden määrittämiseksi.

10 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että jätevedenpuhdistamot suunnitellaan ja rakennetaan 4, 5, 6 ja 7 artiklassa säädettyjen vaatimusten mukaisesti ja niitä käytetään ja hoidetaan siten, että puhdistamojen riittävän tehokas toiminta taataan kaikissa tavanomaisissa ilmasto-oloissa. Puhdistamon suunnittelussa on otettava huomioon kuormituksen vaihtelut eri vuodenaikoina.

11 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että 31 päivään joulukuuta 1993 mennessä säädöksiin tai toimivaltaisen viranomaisen tai asianomaisen toimielimen myöntämin erityisluvin säädellään teollisuusjätevesien johtamista yhdyskuntien jätevedenpuhdistamoihin.

2. Säädösten ja/tai lupamenettelyn on täytettävä liitteessä I olevassa C kohdassa vahvistetut vaatimukset. Näitä vaatimuk-

sia voidaan muuttaa noudattaen 18 artiklassa säädettyä menettelyä.

3. Säädökset ja lupamenettely on säännöllisesti otettava uudelleen arvioitavaksi ja niitä on tarvittaessa muutettava.

12 artikla

1. Käsitellyt jätevedet on käytettävä uudelleen aina kun se on tarkoituksenmukaista. Uudelleenkäyttö on toteutettava siten, että siitä aiheutuu mahdollisimman vähän ympäristöhaittoja.

2. Toimivaltaisten viranomaisten tai asianomaisten toimielinten on huolehdittava, että säädöksiin tai erityisluvin säädellään yhdyskuntajätevesien johtamista puhdistamolta.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitetuissa 2 000 – 10 000 avl:n taajamien jätevesien johtamista sisävesiin ja suistoihin sekä yli 10 000 avl:n taajamien jätevesien johtamista koskeissa säädöksissä tai erityisluvissa on oltava liitteessä I olevassa B kohdassa vahvistettujen olennaisten vaatimusten mukaiset ehdot. Näitä vaatimuksia voidaan muuttaa noudattaen 18 artiklassa säädettyä menettelyä.

4. Säädökset ja/tai luvat on säännöllisesti otettava uudelleen arvioitavaksi ja niitä on tarvittaessa muutettava.

13 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että 31 päivään joulukuuta 2000 mennessä liitteessä III lueteltujen teollisuudenalojen vähintään 4 000 avl:n laitoksista tulevan biologisesti hajoavan teollisuusjäteveden, jota ei johdeta yhdyskuntien jätevedenpuhdistamoihin, on täytettävä ennen vesistöön johtamista säädöksissä vahvistetut ja/tai toimivaltaisen viranomaisen tai asianomaisen toimielimen asettamat ehdot.

2. Jäsenvaltioiden toimivaltaisen viranomaisen tai asianomaisen toimielimen on 31 päivään joulukuuta 1993 mennessä asetettava jätevesien vesistöön johtamista varten kyseisen teollisuudenalan ominaisuuksiin soveltuvat vaatimukset.

3. Komission on tehtävä vertailu jäsenvaltioiden vaatimuksista 31 päivään joulukuuta 1994 mennessä. Sen on julkaistava tuloksista kertomus ja tehtävä tarvittaessa aiheelliset ehdotukset.

14 artikla

1. Jäteveden käsittelyssä muodostuva liete on käytettävä uudelleen aina, kun se on tarkoituksenmukaista. Uudelleenkäyttö on toteutettava siten, että siitä aiheutuu mahdollisimman vähän ympäristöhaittoja.

2. Toimivaltaisten viranomaisten tai asianomaisten toimielinten on huolehdittava, että lietteen päästäminen yhdyskuntiin jätevesipuhdistamoista säädellään yleisin ohjein, ilmoitusmenettelyin tai luvun viimeistään 31 päivästä joulukuuta 1988 alkaen.

3. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että lietteen päästäminen pintavesiin laivoista, putkissa johtamalla tai muilla keinoin lopetetaan 31 päivään joulukuuta 1998 mennessä.

4. Siihen asti kun 3 kohdassa tarkoitettu lietteen päästäminen on lopetettu, jäsenvaltioiden on huolehdittava, että myrkyllisten, hajoamattomien tai biologisesti rikastuvien aineiden kokonaismäärää pintavesiin päästettävässä liitteessä säädellään päästöjä koskevin luvuin ja määrää pienennetään vaiheittain.

15 artikla

1. Toimivaltaisten viranomaisten tai asianomaisten toimielinten on tarkkailtava:

- yhdyskuntien jätevedenpuhdistamoista tulevia päästöjä liitteessä I olevan D kohdan mukaisin tarkastuksin sen todentamiseksi, että liitteessä I olevassa kohdassa vahvistetut vaatimukset täyttyvät;
- pintavesiin päästettävien lietteiden määrää ja koostumusta.

2. Toimivaltaisten viranomaisten tai asianomaisten toimielinten on tarkkailtava vesistöjä, joihin johdetaan jätevettä yhdyskuntien puhdistamoista sekä 13 artiklassa tarkoitettuja teollisuusjätevesiä, kun voidaan olettaa, että ne vaikuttavat merkittävästi vastaanottavaan ympäristöön.

3. Kun on kyse 6 artiklassa tarkoitetusta jäteveden johtamisesta ja lietteen päästämisestä pintavesiin, jäsenvaltioiden on tarkkailtava ja suoritettava asian vaatimat muut selvitykset sen todentamiseksi, etteivät päästöt aiheuta ympäristöhaittoja.

4. Jäsenvaltioiden on säilytettävä toimivaltaisten viranomaisten tai asianomaisten toimielinten 1, 2 ja 3 kohdan mukaisesti keräämät tiedot ja toimitettava tiedot komissiolle kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun komission pyyntö on saatu.

5. Edellä 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettua tarkkailua koskevat ohjeet voidaan laatia noudattaen 18 artiklassa säädettyä menettelyä.

16 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että asianomaiset viranomaiset tai toimielimet julkaisevat joka toinen vuosi tilannekatsauksen yhdyskuntajätevesien ja lietteen päästämisestä alueillaan, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta ympäristöä koskevan tiedon saannin vapaudesta 7 päivänä kesäkuuta 1990 annetun neuvoston direktiivin 313/90/ETY⁽¹⁾ säännösten soveltamista. Jäsenvaltioiden on toimitettava nämä kertomukset komissiolle, kun ne on julkaistu.

17 artikla

1. Jäsenvaltioiden on 31 päivään joulukuuta 1993 mennessä laadittava ohjelma tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi.

2. Jäsenvaltioiden on annettava komissiolle tieto tästä ohjelmasta 30 päivään kesäkuuta 1994 mennessä.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava tarvittaessa joka toinen vuosi 30 päivään kesäkuuta mennessä ajantasalle saatetut 2 kohdassa tarkoitettut tiedot.

4. Kansallisten toimenpideohjelmien raportointimenetelmät ja -mallit on laadittava 18 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen. Samaa menettelyä on noudatettava näitä menetelmiä ja malleja muutettaessa.

5. Komission on joka toinen vuosi tarkastettava ja arvioitava 2 ja 3 kohdan mukaisesti saadut tiedot ja julkaistava niistä kertomus.

18 artikla

1. Komissiota avustaa komitea, jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

2. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Lausunto annetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa niiden päätösten edellytykseksi määrättyllä enemmistöllä, jotka neuvosto tekee komission ehdotuksesta. Komiteaan kuuluvien jäsenvaltioiden edustajien äänet painotetaan mainitussa artiklassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 158, 23.6.1990, s. 56

3. a) Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.
- b) Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määräenemmistöllä.

Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on tullut neuvostossa vireille, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä, jollei neuvosto ole yksinkertaisella enemmistöllä hylännyt mainittuja toimenpiteitä.

19 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 1993. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Kun jäsenvaltiot toteuttavat 1 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet, niitä virallisesti julkaistaessa on oltava viittaus tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

20 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 21 päivänä toukokuuta 1991.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. STEICHEN

LIITE I

YHDYSKUNTAJÄTEVESIÄ KOSKEVAT VAATIMUKSET

A. Keräysjärjestelmät⁽¹⁾

Keräysjärjestelmissä on otettava huomioon jäteveden käsittelyvaatimukset.

Keräysjärjestelmien suunnittelussa, rakentamisessa ja ylläpidossa on käytettävä parasta saatavilla olevaa teknistä tietämystä liiallisia kustannuksia välttämällä ja kiinnittäen erityisesti huomiota seuraaviin seikkoihin:

- yhdyskuntajätevesien määrä ja ominaisuudet;
- vuotojen estäminen;
- myrskytulvista aiheutuvan vesien pilaantumisen rajoittaminen.

B. Yhdyskuntajäteveden johtaminen vesistöön⁽¹⁾

1. Jätevedenpuhdistamot on suunniteltava tai muutettava sellaisiksi, että puhdistamolle tulevasta ja käsitellystä, vesistöön johdettavasta jätevedestä voidaan ottaa edustavat näytteet.
2. Yhdyskuntien jätevedenpuhdistamoilta johdettavan jäteveden on 4 ja 5 artiklan mukaisesti täytettävä taulukossa 1 esitetyt vaatimukset.
3. Yhdyskuntien jätevedenpuhdistamojen sellaisiin haavoittumiselle alttiisiin vesistöihin, jotka liitteessä II olevan A kohdan a alakohdan määritelmän mukaan ovat rehevöityviä, johdettavien jätevesien on lisäksi täytettävä tämän liitteen taulukossa 2 esitetyt vaatimukset.
4. Taulukossa 1 tai 2 esitetyt vaatimukset ankkarampina vaatimuksina sovelletaan, jos ne ovat tarpeen sen varmistamiseksi, että vastaanottavien vesien laatu täyttää muiden asiaa koskevien direktiivien vaatimukset.
5. Yhdyskuntajätevesien päästöpaikat on valittava mahdollisuuksien mukaan siten, että vesistövaikutukset jäävät mahdollisimman vähäisiksi.

C. Teollisuusjätevedet

Keräysjärjestelmiin ja yhdyskuntien jätevedenpuhdistamoihin johdettavat teollisuusjätevedet on esikäsiteltävä asianmukaisella tavalla:

- keräysjärjestelmien ja puhdistamojen työntekijöiden terveyden suojelemiseksi;
- keräysjärjestelmien, puhdistamoiden ja niihin liittyvien laitteiden vaurioitumisen estämiseksi;
- jäteveden ja lietteen käsittelyprosessien toiminnan vaikeutumisen estämiseksi;
- puhdistamon päästöistä ympäristöön kohdistuvien haittojen estämiseksi tai muiden yhteisön direktiivien purkuvesistöä koskevien vaatimusten täyttämiseksi;
- lietteen turvallisen, ympäristön kannalta hyväksyttävän sijoituksen varmistamiseksi.

D. Tarkkailun ja tulosten arvioinnin toteutusmallit

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että sovellettava tarkkailumenetelmä on ainakin jäljempänä esitettyjen vaatimusten mukainen.

Muita kuin 2, 3 ja 4 kohdassa esitettyjä menetelmiä voidaan käyttää, jos voidaan osoittaa, että niiden avulla saavutetaan samanlaiset tulokset.

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle asianmukaiset tiedot käytettävästä menetelmästä. Jos komissio katsoo, että menetelmä ei täytä 2, 3 ja 4 kohdassa vahvistettuja edellytyksiä, se tekee neuvostolle aiheelliset ehdotukset.

⁽¹⁾ Koska ei ole mahdollista rakentaa keräysjärjestelmiä ja käsittelylaitoksia, joissa kaikki jätevedet voidaan käsitellä, esimerkiksi rannkasateista johtuvissa tilanteissa, jäsenvaltioiden on päätettävä toimenpiteistä, joilla rajoitetaan myrskytulvista aiheutuvaa vesien pilaantumista. Nämä toimenpiteet voivat perustua laimentumiseen tai käsittelymahdollisuuteen kuivan ajan jätevesivirtaamaan verrattuna tai sallittavaan ylivuotokertojen vuotaiseen enimmäismäärään.

2. Tässä direktiivissä vahvistettujen vesistöön laskettavaa jätettä koskevien vaatimusten valvomiseksi on samoista hyvin valituista kohdista kerättävä virtaamaan verrannolliset 24 tunnin kokoomanäytteet puhdistamolta lähtevästä ja tarvittaessa puhdistamolle tulevasta jätevedestä.
- On noudatettava hyvää kansainvälistä laboratorikäytäntöä, jolla pyritään vähentämään näytteiden muuttumista näytteenoton ja analysoinnin välillä.
3. Näytteiden vuotuinen vähimmäismäärä on määriteltävä puhdistamojen koon mukaan ja näytteet on otettava säännöllisin väliajoin seuraavasti:
- 2 000 - 9 999 avl: 12 näytettä ensimmäisen vuoden aikana.
neljä näytettä seuraavina vuosina, jos voidaan osoittaa tulosten täyttävän ensimmäisen vuoden aikana direktiivin vaatimukset; jos yksi näyte neljästä ei täytä vaatimuksia, on seuraavana vuonna otettava 12 näytettä.
 - 10 000 - 49 999 avl: 12 näytettä.
 - vähintään 50 000 avl: 24 näytettä.
4. Käsitellyn jäteveden oletetaan täyttävän vaatimukset, jos kukin tarkkailusuure täyttää sitä koskevat vaatimukset seuraavasti:
- a) tarkkailtaessa taulukossa 1 sekä 2 artiklan 7 alakohdassa määriteltyjen muuttujien noudattamista, sellaisten näytteiden, jotka eivät vastaa kyseisiä pitoisuuden ja/tai poistotehon vaatimuksia, lukumäärä ei saa ylittää taulukossa 3 määriteltyjä arvoja;
 - b) taulukossa 1 esitettyjen muuttujien osalta enimmäispitoisuudet voidaan ylittää tavanomaisissa käyttöolosuhteissa enintään 100 %:lla. Kiintoainepitoisuuden osalta voidaan kuitenkin hyväksyä ylitykset 150 %:iin asti;
 - c) taulukossa 2 määriteltyjen muuttujien osalta arvot on saavutettava kutakin tarkkailusuureta koskevana vuosikeskiarvoina.
5. Veden laadun ääriarvoja ei oteta huomioon, jos ne johtuvat poikkeuksellisista tilanteista, kuten rankkasateista.

Taulukko 1: Tämän direktiivin 4 ja 5 artiklassa tarkoitetuista yhdyskuntien jätevedenpuhdistamoista johdettavaa jätevettä koskevat vaatimukset. Sovelletaan pitoisuutta tai poistotehoa koskevia arvoja.

Muuttuja	Pitoisuus	Poistoteho vähintään prosenttia ⁽¹⁾	Määrittäminen menetelmä
Biokemiallinen hapen kulutus (BOD5 20 °C:ssa) ilman nitrifiointia ⁽²⁾	25 mg/l O ₂	70 - 90 40 edellä 4 artiklan 2 kohdan tapauksissa	Homogenoitu, suodattamaton, selkeyttämätön näyte. Liunneen hapen määrittäminen ennen ja jälkeen 5 vuorokauden inkubointia 20 °C ± 1 °C:ssa pimeässä. Nitriфикаation estoaineen lisäys.
Kemiallinen hapen kulutus	125 mg/l O ₂	75	Homogenoitu, suodattamaton, selkeyttämätön näyte. Kaliumdikromaatti
Kiintoaine	35 mg/l ⁽³⁾ 35 edellä 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa (yli 10 000 avl) 60 edellä 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa (2 000 - 10 000 avl)	90 ⁽³⁾ 90 edellä 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa (yli 10 000 avl) 70 edellä 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa (2 000 - 10 000 avl)	- Edustavan näytteen suodatus 0,45 µm:n suodatinkalvolla. Kuivaus 105 °C:ssa ja punnitus - Edustavan näytteen sentrifugointi (vähintään 5 min keski-kihtyvyydellä 2 800 - 3 200 g), kuivaus 105 °C:ssa ja punnitus

⁽¹⁾ Poistoteho lasketaan puhdistamolle tulevasta kuormituksesta.

⁽²⁾ BOD5:n määrittäminen voidaan korvata orgaanisen hiilen kokonaismäärän (TOC) tai hapentarpeen kokonaismäärän (TOD) määrittämisellä, mikäli BOD5:n ja korvaavan suureen välinen suhde voidaan määrittää.

⁽³⁾ Tämä vaatimus on valinnainen.

Lammikoitua jätevettä koskevat analyysit on tehtävä suodatetuista näytteistä; suodattamattomien vesinäytteiden kiintoainepitoisuus saa kuitenkin olla enintään 150 mg/l.

Taulukko 2: Vaatimukset, jotka asetetaan jätevesien päästämiseksi yhdyskuntien jätevedenpuhdistamoista sellaisille haavoittumiselle alttiille alueille, joita uhkaa liitteessä II olevan A kohdan a alakohdan mukaisesti todettu rehevöityminen. Voidaan soveltaa yhtä tai kahta muuttujaa riippuen paikallisista olosuhteista. On sovellettava pitoisuutta tai poistotehoa koskevia arvoja.

Muuttuja	Pitoisuus	Poistoteho vähintään prosenttia ⁽¹⁾	Määrittämenetelmä
Kokonaisfosfori	2 mg/l P (10 000 - 100 000 avl) 1 mg/l P (yli 100 000 avl)	80	Molekyyliabsorptio- spektrofotometri
Kokonaistyyppi ⁽²⁾	15 mg/l N (10 000 - 100 000 avl) 10 mg/l N (yli 100 000 avl) ⁽³⁾	70 - 80	Molekyyliabsorptio- spektrofotometri

⁽¹⁾ Poistoteho lasketaan puhdistamolle tulevasta kuormituksesta.

⁽²⁾ Kokonaistyyppi tarkoittaa; Kjeldahl-typen kokonaismäärän (orgaaninen N + NH₃), nitraattitypen (NO₃) ja nitriittitypen (NO₂) summaa.

⁽³⁾ Vaihtoehtoisesti päivittäinen keskiarvo ei saa olla suurempi kuin 20 mg/l. Tämä vaatimus koskee biologista käsittelyä, kun veden lämpötila on vähintään 12 °C. Lämpötilaa koskevan edellytyksen sijasta on mahdollista rajoittaa laitoksen toiminta-aikaa ottaen huomioon alueelliset ilmasto-olot. Tätä vaihtoehtoa sovelletaan, jos tarkkailu voidaan osoittaa liitteessä I olevan D kohdan 1 alakohdan mukaiseksi.

Taulukko 3

Kunakin vuonna otettu näytesarja	Sallittu enimmäismäärä näyttei- tä, jotka eivät täytä vaatimuksia
4-7	1
8-16	2
17-28	3
29-40	4
41-53	5
54-67	6
68-81	7
82-95	8
96-110	9
111-125	10
126-140	11
141-155	12
156-171	13
172-187	14
188-203	15
204-219	16
220-235	17
236-251	18
252-268	19
269-284	20
285-300	21
301-317	22
318-334	23
335-350	24
351-365	25

LIITE II

PERUSTEET HAAVOITTUMISELLE ALTTIIDEN JA KUORMITUSTA KESTÄVIEN ALUEIDEN MÄÄRITTÄMISEKSI

A. Haavoittumiselle alttiit alueet

Vesistö, joka kuuluu johonkin seuraavista ryhmistä, on määriteltävä haavoittumiselle alttiiksi alueeksi:

- a) luonnon makeavesiset järvet, muut sisävesistöt, suistot ja sellaiset rannikkovedet, jotka on todettu rehevöityneiksi tai jotka saattavat lähitulevaisuudessa rehevöityä, jollei suojeletoimiin ryhdytä.

Seuraavat ryhmät voidaan ottaa huomioon harkittaessa, mitä ravinnetta jäteveden käsittelyssä olisi jäteveden jatkokäsittelyyn avulla vähennettävä:

- i) järvet ja sellaiset joet, jotka laskevat järviin/altaisiin/suljettuihin lahtiin, joissa veden vaihtuminen on todettu vähäiseksi ja joissa voi tapahtua ravinteiden rikastumista. Näillä alueilla jäteveden käsittelyyn tulisi sisältyä fosforin poisto, ellei voida osoittaa, että fosforin poistolla ei ole vaikutusta rehevöitymiseen. Suurten taajamien jätevesien osalta voidaan harkita myös typen poistoa;
- ii) suistot, merenlahdet ja muut rannikkovedet, joissa veden on todettu vaihtuvan huonosti, tai joihin johdetaan suuria ravinnemääriä. Pienistä taajamista tulevalle kuormituksella on yleensä vain vähäinen merkitys tällaisilla alueilla, mutta suurten taajamien jätevesien käsittelyyn olisi sisällytettävä fosforin ja/tai typen poisto, ellei voida osoittaa, että poistolla ei ole vaikutusta rehevöitymiseen;
- b) juomaveden valmistukseen käytettävät sisävesien pintavedet, joiden nitraattipitoisuus voi olla suurempi kuin jäsenvaltioissa juomaveden valmistamiseen tarkoitetun pintaveden laatuvaatimuksista 16 päivänä kesäkuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 75/440/ETY⁽¹⁾ asiaa koskeissa säännöksissä on vahvistettu, jollei toimenpiteitä toteuteta;
- c) alueet, joilla neuvoston direktiivien noudattamiseksi tarvitaan tämän direktiivin 4 artiklassa säädettyä tehokkaampaa käsittelyä.

B. Kuormitusta kestävät alueet

Merialue tai muu alue voidaan määritellä kuormitusta kestäväksi alueeksi, jos jätevesien päästäminen ei aiheuta ympäristöhaittoja alueen pinnanmuodostuksen, hydrologian tai hydraulisten erityispiirteiden takia.

Määritellensä kuormitusta kestäviä alueita jäsenvaltioiden on otettava huomioon vaara kuormituksen kulkeutumisesta sellaisille läheisille alueille, joissa se voi vahingoittaa ympäristöä. Jäsenvaltioiden on otettava huomioon kansallisen lainkäyttövaltansa ulkopuolella olevat haavoittumiselle alttiit vesistöt.

Seuraavat ryhmät on otettava huomioon määrittäessä kuormitusta kestäviä alueita:

avoimet merenlahdet, suistot ja muut rannikkovedet, joissa vesi vaihtuu hyvin ja joita rehevöityminen tai hapen puute eivät uhkaa eivätkä todennäköisesti tule uhkaamaan yhdyskuntajätevesien päästämisen vuoksi.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 194, 25.7.1975, s. 26, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 79/869/ETY (EYVL N:o L 271, 29.10.1979, s. 44)

*LIITE III***TEOLLISUUDENALAT**

1. Maidonjalostus
 2. Hedelmä- ja vihannestuotteiden valmistus
 3. Virvoitusjuomien valmistus ja pullotus
 4. Perunanjalostus
 5. Lihateollisuus
 6. Panimot
 7. Alkoholin ja alkoholijuomien valmistus
 8. Eläinten rehun valmistus kasveista
 9. Gelatiinin ja liiman valmistus vuodista, naboista ja luista
 10. Mallastehtaat
 11. Kalanjalostus
-

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 15 päivänä heinäkuuta 1980,
ilmanlaadun raja- ja ohjearvoista rikkidioksidille ja leijumalle**

(80/779/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

Euroopan yhteisöjen toimintaohjelmissä ympäristöalan toimenpiteiksi vuosilta 1973⁽³⁾ ja 1977⁽⁴⁾ edellytetään kiireellisiä toimenpiteitä rikkidioksidia ja leijumaa vastaan niiden myrkyllisyyden vuoksi ja sen tiedon perusteella, joka nykyään on käytössä niiden vaikutuksista ihmisten terveyteen ja ympäristöön,

eri jäsenvaltioissa rikkidioksidin ja leijuman suhteen jo sovellettavien tai valmistilla olevien säädösten väliset erot voivat johtaa erilaisten kilpailun edellytysten muodostumiseen ja niillä on siten suora vaikutus yhteismarkkinoiden toimintaan; tämän alan lainsäädäntöä olisi lähennettävä perustamissopimuksen 100 artiklassa määrätyllä tavalla,

Euroopan talousyhteisön perustehtäviin kuuluu edistää koko yhteisössä taloudellisen toiminnan yhtenäistä kehitystä ja jatkuvaa ja tasapainoista kasvua; tällainen saavutus on mahdollon ilman ympäristön pilaantumisen vastaisia, elämisen laatua parantavia ja ympäristöä suojelevia toimenpiteitä; koska perustamissopimuksessa ei tätä varten ole tarvittavia valtuuksia, on sovellettava perustamissopimuksen 235 artiklaa,

erityisesti ihmisten terveyden suojelemiseksi on tarpeen vahvistaa näille kahdelle epäpuhtaudelle raja-arvot, joita jäsenvaltioiden alueilla ei määriteltyinä ajanjaksoina saa ylittää; näiden arvojen on perustuttava WHO:n puiteissa saavutettuihin tuloksiin, erityisesti mitä tulee rikkidioksidin ja leijuman yhteisvaikutuksen altiste-vaikutussuhteeseen,

huolimatta toteutetuista toimenpiteistä, näitä raja-arvoja ei ehkä ole mahdollista noudattaa tietyillä alueilla; jäsenvaltioille olisi sen vuoksi rajoitetuksi ajaksi sallittava poikkeukset ehdolla, että ne toimittavat komissiolle suunnitelmat noiden alueiden ilman laadun jatkuvasta parantamisesta,

olisi myös vahvistettava ohjearvot, jotka olisivat perustana terveyttä ja ympäristöä koskeville pitkän ajan varotoimille sekä vertailukohtina jäsenvaltioiden määrittämien alueiden erityisohjelmien laatimiseksi,

tämän direktiivin mukaisesti suoritettavien toimenpiteiden on oltava taloudellisesti toteuttamiskelpoisia, ja niiden on oltava tasapainoisen kehityksen kanssa yhteensopivia,

on tarpeen järjestää ilmanlaadun ja erityisesti raja-arvojen noudattamiseen sopiva valvonta; jäsenvaltiot olisi sen vuoksi velvoitettava perustamaan mittausasemia, jotka toimittavat tämän direktiivin soveltamiseksi tarpeellista tietoa,

kun jäsenvaltioissa sovelletaan erilaisia näytteenotto- ja analyysimenetelmiä on tarpeen tietyin edellytyksin sallia muiden näytteenotto- ja mittausmenetelmien kuin tässä direktiivissä säädettyjen vertailumenetelmien käyttö,

sen vuoksi, että tietyt jäsenvaltiot käyttävät sellaisia näytteenotto- ja mittausmenetelmiä, joita ei helposti saa vertailukelpoisiksi vertailumenetelmien kanssa, on tarpeen, että direktiivissä määritetään raja-arvot, joita on noudatettava käytettäessä tällaisia menetelmiä; kyseisten jäsenvaltioiden olisi myös suoritettava useilla edustavilla asemilla rinnakkaismit-

⁽¹⁾ EYVL N:o C 83, 4.4.1977, s. 44

⁽²⁾ EYVL N:o C 204, 30.8.1976, s. 34

⁽³⁾ EYVL N:o C 112, 20.12.1973, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 139, 13.6.1977, s. 1

tauksia, joissa käytetään niiden omien mittausmenetelmien lisäksi vertailumenetelmiä; komission on annettava lisäehdotuksia ottaen huomioon nämä rinnakkaismittaukset ja tarve välttää syrjiviä säännöksiä, ja

tässä direktiivissä tarkoitettujen näytteenoton ja analyysin vertailumenetelmien myöhempi kehittäminen voi olla suotavaa tämän alan tekniikan ja tieteen kehityksen perusteella; tätä varten vaadittavien töiden toteuttamisen helpottamiseksi olisi säädettävä menettelyistä, jolla toteutetaan jäsenvaltioiden ja komission välinen läheinen yhteistyö tieteen ja tekniikan kehitykseen mukauttavassa komiteassa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tämän direktiivin tarkoituksena on vahvistaa raja-arvot (liite I) ja ohjearvot (liite II) ilmakehän rikkidioksidille ja leijumalle sekä vahvistaa niiden soveltamisen edellytykset, jotta parannetaan:

- ihmisten terveyden suojelua,
- ympäristönsuojelua.

2 artikla

1. 'Raja-arvoilla' tarkoitetaan:

- liitteessä I olevan A taulukon mukaisia rikkidioksidin ja leijuman yhteispitoisuuksia ja
- liitteessä I olevan B taulukon mukaisia erikseen laskettuja leijumapitoisuuksia,

jotka erityisesti ihmisten terveyden suojelemiseksi eivät määriteltyinä aikoina ja seuraavissa artikloissa määritettyjen edellytysten mukaisesti saa ylittyä jäsenvaltioiden alueilla.

2. 'Ohjearvoilla' tarkoitetaan määriteltyinä aikoina esiintyviä rikkidioksidin ja leijuman pitoisuuksia, jotka on annettu liitteessä II ja jotka on tarkoitettu toimimaan:

- terveyttä ja ympäristöä koskevinä pitkän ajan varotoimina;
- vertailukohtina jäsenvaltioiden määrittämien alueiden erityissuunnitelmien laatimista varten.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, etteivät ilmakehän rikkidioksidi- ja leijumapitoisuudet 1 päivästä huhtikuuta 1983 alkaen ole suuremmat kuin liitteessä I annetut raja-arvot, tämän kuitenkaan rajoittamatta jäljempänä olevien säännösten soveltamista.

2. Jäsenvaltion arvioidessa suoritetuista toimenpiteistä huolimatta olevan mahdollista, että ilmakehän rikkidioksidi- ja leijumapitoisuudet voivat 1 päivän huhtikuuta 1983 jälkeen joillakin alueilla ylittää liitteessä I annetut raja-arvot, sen on ilmoitettava siitä komissiolle ennen 1 päivää lokakuuta 1982.

Sen on samalla toimitettava komissiolle suunnitelmat tällaisten alueiden ilmanlaadun jatkuvaksi parantamiseksi. Näissä suunnitelmissa, jotka on laadittava ilman pilaantumisen luonteeseen, alkuperään ja kehitykseen liittyvän olennaisen tiedon pohjalta, on erityisesti kuvattava toimenpiteet, jotka on jo toteutettu tai jotka toteutetaan, sekä menettelyt, jotka kyseinen jäsenvaltio on pannut toimeen tai panee toimeen. Näiden toimenpiteiden ja menettelyjen tulee saattaa noiden alueiden ilmakehän rikkidioksidi- ja leijumapitoisuudet enintään liitteessä I annettuja raja-arvoja vastaavalle tasolle, mahdollisimman pian ja 1 päivään huhtikuuta 1993 mennessä.

4 artikla

1. Niille alueilleen, joilla kyseinen jäsenvaltio arvioi tarpeelliseksi rajoittaa rakentamisesta, erityisesti kaupunki- tai teollisuusrakentamisesta, aiheutuvaa rikkidioksidin ja leijuman aiheuttaman ilman pilaantumisen odotettavissa olevaa lisääntymistä tai estää se, jäsenvaltion on liitteen II ohjearvoja vertailukohtana käyttäen vahvistettava arvot, joiden on oltava alemmat kuin liitteen I raja-arvojen.

2. Niille alueilleen, joilla jäsenvaltio pitää erityistä ympäristönsuojelua tarpeellisenä, sen on vahvistettava arvot, jotka ovat yleisesti liitteen II ohjearvoja alemmat.

3. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen alueiden osalta vahvistetuista arvoista, aikarajoista ja aikatauluista sekä kaikista niiden toteuttamista aiheellisistä toimenpiteistä.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on terveyden ja ympäristön suojeluun liittyviä lisävarotoimia varten 3 artiklan 1 kohdassa ja 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen säännösten lisäksi pyrittävä siirtymään kohti liitteen II ohjearvoja aina, kun mitatut pitoisuudet ovat noita arvoja korkeammat.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on perustettava mittausasemia, jotka on suunniteltu tuottamaan tämän direktiivin soveltamiseksi tarpeellista tietoa, erityisesti alueille, joilla 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja raja-arvot mahdollisesti saavutetaan tai ylitetään, sekä 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuille alueille; asemat on sijoitettava paikkoihin, joissa ilman pilaantumisen oletetaan olevan suurinta, ja joissa mitatut pitoisuudet edustavat paikallisia oloja.

7 artikla

1. Kun tämä direktiivi on tullut voimaan, jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle viimeistään kuuden kuukauden kuluttua vuosittaisen vertailukauden (vahvistettu 31 päiväksi maaliskuuta) päättymisestä tapauksista, joissa liitteessä I annetut raja-arvot on ylitetty, sekä kirjatuista pitoisuuksista.

2. Niiden on myös viimeistään vuoden kuluttua vuosittaisen vertailukauden päättymisestä ilmoitettava komissiolle tällaisten tapausten syyt sekä toimenpiteet, jotka on toteutettu niiden toistumisen välttämiseksi.

3. Lisäksi jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle sen pyynnöstä tietoja niiden 4 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti nimeämien alueiden rikkidioksidi- ja leijumapitoisuuksista.

8 artikla

Komissio julkaisee vuosittain yhteenvetokertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta.

9 artikla

Tämän direktiivin mukaisten toimenpiteiden soveltaminen ei saa aiheuttaa ilmanlaadun huomattavaa heikkenemistä, silloin kun rikkidioksidin ja leijuman aiheuttaman ilman pilaantumisen taso direktiivin täytäntöönpanohetkellä on liitteessä I annettuja raja-arvoja alhaisempi.

10 artikla

1. (ks. 389L0427)

2. Jäsenvaltio voi, ennen kuin neuvosto tekee päätöksen 4 artiklassa tarkoitetuista komission ehdotuksista, käyttää myös liitteessä IV annettuja näytteenotto- ja analyysimenetelmiä ja näihin menetelmiin liittyen myös liitteessä IV annettuja arvoja liitteessä I annettujen raja-arvojen sijasta, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän direktiivin säännösten soveltamista.

3. (ks. 389L0427)

4. (ks. 389L0427)

5. Komissio tekee jäsenvaltioissa sijaitseissa valituissa paikoissa ja yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa rikkidioksidin, noen ja leijuman näytteenotto- ja analyysitutkimuksia. Nämä tutkimukset on tarkoitettu erityisesti edistämään näiden epäpuhtauksien näytteenotto- ja analyysimenetelmien yhdenmukaistamista.

11 artikla

1. Jos jäsenvaltiot määräävät raja-alueiden ilmakehän rikkidioksidi- ja leijumapitoisuuden arvot 4 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti, niiden on käytävä sitä ennen neuvotteluja. Komissio voi osallistua tällaisiin neuvotteluihin.

2. Kun liitteessä I annetut raja-arvot tai 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja arvot, sikäli kuin viimeksi mainitut ovat olleet 1 kohdan mukaisten neuvottelujen aiheena, ylittyvät tai

saattaisivat ylittyä muusta jäsenvaltiosta peräisin olevan tai mahdollisesti peräisin olevan merkittävän ilman pilaantumisen seurauksena, kyseisten jäsenvaltioiden on käytävä neuvotteluja tilanteen korjaamiseksi. Komissio voi osallistua tällaisiin neuvotteluihin.

12 artikla

Jäljempänä 13 ja 14 artiklassa säädetyn menettelyn, joka koskee tämän direktiivin mukauttamista tekniikan kehitykseen, on käsitettävä liitteessä III tarkoitettujen näytteenoton ja analyysin vertailumenetelmien myöhempi kehitys. Tämä mukauttaminen ei saa johtaa mihinkään liitteessä I ja II annettujen pitoisuusarvojen suoraan tai välilliseen muuttamiseen.

13 artikla

1. Perustetaan komitea edellä 12 artiklassa esitettyä tarkoitusta varten, jäljempänä 'komitea', jonka tehtävänä on tämän direktiivin mukauttaminen tieteen ja tekniikan kehitykseen; siinä on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

2. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

14 artikla

1. Jos tässä artiklassa säädettyä menettelyä on noudatettava, asian saattaa vireille komiteassa sen puheenjohtaja omasta aloitteestaan tai jonkin jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.

2. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisuuden mukaan. Päätös tehdään sellaisella 41 äänen enemmistöllä, joka saadaan kun jäsenvaltioiden äänet painotetaan

perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrätyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

3. Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.

Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määränemmistöllä.

Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun ehdotus tuli vireille neuvostossa, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä.

15 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 24 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

16 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 15 päivänä heinäkuuta 1980.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. SANTER

LIITE I

RIKKIDIOKSIDIN JA LEIJUMAN RAJA-ARVOT

(Nokimenetelmällä mitattuina)

A TAULUKKO

Rikkidioksidin raja-arvot $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ja (nokimenetelmää⁽¹⁾ mitatun) leijuman vastaavat arvot $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Vertailu aika	Rikkidioksidin raja-arvot	Leijuman vastaavat arvot
Vuosi	80 (vuoden vuorokausikeskiarvojen mediaani)	> 40 (vuoden vuorokausikeskiarvojen mediaani)
	120 (vuoden vuorokausikeskiarvojen mediaani)	≤ 40 (vuoden vuorokausikeskiarvojen mediaani)
Talvi 1.10. - 31.3	130 talvikauden vuorokausikeskiarvojen mediaani)	> 60 (talvikauden vuorokausikeskiarvojen mediaani)
	180 (talvikauden vuorokausikeskiarvojen mediaani)	≤ 60 (talvikauden vuorokausikeskiarvojen mediaani)
Vuosi (koostuu 24 tunnin mittausjaksoista)	250 ⁽²⁾ (98 persentiili vuoden vuorokausikeskiarvoista)	> 150 (98 persentiili vuoden vuorokausikeskiarvoista)
	350 ⁽²⁾ (98 persentiili vuoden vuorokausikeskiarvoista)	≤ 150 (98 persentiili vuoden vuorokausikeskiarvoista)

⁽¹⁾ OECD-menetelmää käyttämällä otettujen nokimittausten tulokset on muutettu gravimetrisiksi yksiköiksi OECD:n kuvaamalla tavalla (katso III liite).

⁽²⁾ Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki aiheelliset toimenpiteet, joilla varmistetaan, että tätä arvoa ei ylitetä kuin korkeintaan kolmena peräkkäisenä päivänä. Lisäksi jäsenvaltioiden on pyrittävä estämään ja vähentämään kaikkia sellaisia tapauksia, joissa tämä arvo ylittyy.

B TAULUKKO

(Nokimenetelmällä⁽¹⁾ mitatun) leijuman raja-arvot $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Vertailuaika	Leijuman raja-arvo
Vuosi	80 (vuoden vuorokausikeskiarvojen mediaani)
Talvi (1.10. - 31.3.)	130 (talvikauden vuorokausikeskiarvojen mediaani)
Vuosi (koostuu 24 tunnin mittausjaksoista)	250 ⁽²⁾ (98 persentiili vuoden vuorokausikeskiarvoista)

⁽¹⁾ OECD-menetelmää käyttämällä otettujen nokimittausten tulokset on muutettu gravimetrisiksi yksiköiksi OECD:n kuvaamalla tavalla (katso liite III).

⁽²⁾ Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki aiheelliset toimenpiteet varmistaakseen, ettei tätä arvoa ylitetä kuin korkeintaan kolmena peräkkäisenä päivänä. Lisäksi jäsenvaltioiden on pyrittävä estämään ja vähentämään kaikkia sellaisia tapauksia, joissa tämä arvo ylittyy.

LIITE II

RIKKIDIOKSIDIN JA LEIJUMAN OHJEARVOT

(Nokimenetelmällä mitattuina)

A TAULUKKO

Rikkidioksidin ohjearvot $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Vertailuaika	Rikkidioksidin ohjearvo
Vuosi	40 - 60 (vuoden vuorokausikeskiarvojen aritmeettinen keskiarvo)
24 tuntia	100 - 150 (vuorokausikeskiarvo)

B TAULUKKO

(Nokimenetelmällä⁽¹⁾ mitatun) leijuman ohjearvot $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Vertailuaika	Leijuman ohjearvo
Vuosi	40 - 60 (vuoden vuorokausikeskiarvojen aritmeettinen keskiarvo)
24 tuntia	100 - 150 (vuorokausikeskiarvo)

⁽¹⁾ OECD-menetelmää käyttämällä otettujen nokimittausten tulokset on muutettu gravimetrisiksi yksiköiksi OECD:n kuvaamalla tavalla (katso III liite).

LIITE III

TÄMÄN DIREKTIIVIN YHTEYDESSÄ KÄYTETTÄVÄT NÄYTTEENOTON JA ANALYYSIN
VERTAILUMENETELMÄT

A. RIKKIDIOKSIDI

Näytteenoton vertailumenetelmässä rikkidioksidin määrittämiseksi käytetään laitteita, jotka kuvataan kansainvälisessä standardissa ISO-4219, ensimmäinen painos 1979/09/15. Näytteenottoaika on tavallisesti 24 tuntia.

Analyysin vertailumenetelmä kuvataan yksityiskohtaisesti liitteessä V; se perustuu kansainväliseen standardiluonnokseen ISO DP-6767, jota on tarkistettu helmikuussa 1979: "Ilman laatu - ympäröivän ilman rikkidioksidin massapitoisuuden määrittäminen - tetrakloromerkuraatti (TCM) / pararosaniliini". Tämä analyysimenetelmä perustuu pararosaniliinia käytettäessä tapahtuvan kolorimetrisen reaktion periaatteeseen.

B. LEIJUMA

Noen määrittämiseksi ja sen muuttamiseksi gravimetrisiksi yksiköiksi vertailumenetelmänä pidetään OECD:n ilman pilaantumisen mittaamenetelmiä ja tarkkailutekniikoja käsittelevän työryhmän (1964) standardoimaa menetelmää.

Edellä mainittujen ISON ja OECD:n standardoimien menetelmien osalta näiden järjestöjen eri kielillä julkaisemia toisintoja pidetään todistusvoimaisina, samoin kuin muita toisintoja, joiden komissio vahvistaa olevan niiden kanssa yhtäpitävät.

LIITE IV

RIKKIDIOKSIDIN JA (GRAVIMETRISELLÄ MENETELMÄLLÄ MITATUN) LEIJUMAN RAJA-
ARVOT, JOITA SOVELLETAAN 10 ARTIKLAN 2 KOHDAN TAPAUKSISSA

A TAULUKKO

(ks. 389L0427)

B TAULUKKO

Leijuman raja-arvot (jäljempänä ii kohdassa kuvatulla gravimetrisellä menetelmällä mitatun) $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Vertailuaika	Leijuman raja-arvo
Vuosi	150 (vuoden vuorokausikeskiarvojen aritmeettinen keskiarvo)
Vuosi (koostuu 24 tunnin mittausjaksoista)	300 (95 persentiili vuoden vuorokausikeskiarvoista)

Näytteenotto- ja analyysimenetelmät, joita sovelletaan 10 artiklan 2 kohdan tapauksissa ovat:

i) Rikkidioksidi

- *Näytteenottomenetelmä:* Käytetään 'satunnaisen' otannan mahdollistavia mittausasemia, jotka muodostavat kuvan 1 tyyppisen verkoston. Kussakin verkoston pisteessä otetaan vähintään 13 näytettä vuodessa työpäivinä kello 8 ja 16:n välisenä aikana. Eri näytteitä kerätään keskeytymättä 30 minuuttia säännöllisin välein vuoden ajan, esimerkiksi seuraavasti:

Ensimmäisenä päivänä näytteet otetaan pisteissä, jotka kuvassa 1 on merkitty "a":lla, toisena päivänä pisteissä, jotka on merkitty "b":llä, kolmantena päivänä pisteissä, jotka on merkitty "c":llä, ja neljäntenä päivänä pisteissä, jotka on merkitty "d":llä. Näytteenotto toistetaan neljän viikon välein kussakin pisteessä 'satunnaisesti' valittujen 30 minuutin jaksoiden aikana.

- arviointiaika: yksi vuosi,
- pisteiden määrä: 16 verkostossa,
- näytteenoton kesto: 30 minuuttia keskeytymättä työpäivinä kello 8 ja 16:n välisenä aikana,
- näytteitä / piste: vähintään 13,
- näytteiden kokonaismäärä: vähintään 208.

	a	b	a	b
	c	d	c	d
	a	b	a	b
	c	d	c	d
		←-1 km →		

Kuva 1

Näytteenottokaavio

- *Analyysimenetelmä:* Liitteen III vertailumenetelmä. Edellä 10 artiklan 1 kohdassa annettu menetelmä on käytössä.

ii) **Leijuma**

- *Näytteenottomenetelmä:*

1. Leijuma kerätään joko kalvo- tai lasikuitusuodattimelle.
2. Näytteenottojärjestelmän muodostaa:
 - suodatin,
 - suodattimen pidin,
 - pumppu,
 - volumetrinen kaasumittari.
3. Näytteenottojärjestelmään ei kuulu erottelulaitetta.
4. Näytteenottoaika on 24 tuntia.
5. Suodatinta suojataan sedimentoitumalla tapahtuvalta hiukkasten suoralta laskeumalta ja ilmasto-olojen suoralta vaikutukselta.
6. Käytetyn suodattimen tehokkuuden on oltava yli 99 prosenttia hiukkasista, joiden aerodynaaminen halkaisija on 0,3 µm.
7. Ilman nopeus suodattimen pinnalla on 33 - 55 cm/s. Nopeuden väheneminen ei näytteenoton aikana saa ylittää 5 prosenttia, kun käytetään lasikuitusuodattimia, tai 25 prosenttia, kun käytetään kalvosuodattimia.
8. Vuoden aikana otettujen näytteiden määrän on oltava vähintään 100, ja niiden on jakauduttava tasaisesti kyseiselle ajalle.

- *Analyysimenetelmä:*

- a) Analyysi tapahtuu punnitsemalla.
- b) 1. Kalvosuodattimia on ennen näytteenottoa ja sen jälkeen käsiteltävä kahden tunnin ajan tasaisessa lämpötilassa, joka on 90 ja 100 °C:n välillä, ja sitten pidettävä eksikkaattorissa kahden tunnin ajan ennen punnitusta.
- b) 2. Lasikuitusuodattimia on ennen näytteenottoa ja sen jälkeen käsiteltävä 20 °C:n lämpötilassa ja 50 prosentin suhteellisessa kosteudessa 24 tunnin ajan ennen punnitusta.

LIITE V

RIKKIDIOKSIDIANALYYSIN VERTAILUMENETELMÄ

"Ilmanlaatu - Ympäröivän ilman rikkidioksidipitoisuuden määrittäminen - tetrakloromerkuraatti (TCM) / pararosaniliini"

1. LAAJUUS

Tämä kansainvälinen standardiluoennos määrittelee spektrofotometrisen menetelmän ympäröivän ilman rikkidioksidipitoisuuden määrittämiseksi. Standardi käsittää sekä näytteenotto- että analyysimenetelmät.

2. SOVELTAMISALA

Tässä standardissa kuvatulla menetelmällä voidaan määrittää ilmakehän rikkidioksidipitoisuudet, jotka ovat 7 ja 1 150 µg/m³:n välillä.

Huomaa

Jos on määriteltävä korkeampia pitoisuuksia, voidaan näyteliuoksesta ottaa pienempiä eriä analysoitavaksi tai tässä standardissa määrättyä pienempiä ilmanäytteitä. Tässä tapauksessa tutkimuksen kohteena olevien pitoisuuksien absorptiotehokkuus.

Raskasmetallien, typen oksidien, otsonin ja pelkistyneiden rikkijyhdisteiden (esim. vetysulfidi ja merkaptaanit) vaikutukset eliminoidaan tai minimoidaan. Rikkihappo ja sulfaatit eivät häiritse. Rikkiatrioksidin häiritsevää vaikutusta ei ole kokeellisesti vahvistettu, koska sen oletetaan absorboivassa liuoksessa hydratoituvan rikkihapoksi.

3. PERIAATE

Mittattu ilmanäyte päästetään natriumtetrakloromerkuraattiliuoksen (TCM) läpi, ja ilmassa oleva rikkidioksidi absorboituu muodostamalla diklorosulfiitimerkuraattikompleksin.

Näyteliuosta käsitellään sulfamidihappoliuoksella ilmassa olevien typen oksidien muodostamien nitriittianionien tuhoamiseksi. Sitten se käsitellään formaldehydiliuoksella ja happovalkaistulla fosforihappoa sisältävällä pararosaniliiniliuoksella pH:n säätämiseksi 1,6 ± 0,1.

Pararosaniliini, formaldehydi ja bisulfiittianioni reagoivat ja muodostavat voimakkaan värisen pararosaniliinimetyylisulfoniyhapon, joka käyttäytyy kaksivärisen indikaattorin tavoin (aallonpituuden maksimiarvo = 548 nm / pH 1,6 ± 0,1).

Rikkidioksidipitoisuus määritetään kalibrointikäyrältä, joka on laadittu kalibrointikaasuseosten avulla (6.3.1 kohta). Laboratoriossa käytettävissä olevien välineiden mukaan saattaa joissakin tapauksissa olla tarkoituksenmukaista rutiinitarkastuksia varten korvata kalibrointikaasuseokset tunnetun vahvuudella rikkibisulfiittiliuoksella. Tätä menetelyä on kuitenkin käytettävä vain permeaatiolaitteen avulla suoritettun asianmukaisen kalibroinnin jälkeen.

4. REAGENSIT

4.1 Kaikkien reagenssien on oltava analyttistä laatua (pro analyysi).

Jollei toisin määrätä, vedellä tarkoitetaan tislattua vettä. Vedessä ei saa olla oksidantteja ja olisi suositeltavaa, että se olisi tislattu kahdesti kokonaan lasisessa laitteistossa.

4.2 Absorbointiliuos: 0,04 moolia/l natriumtetrakloromerkuraattia (TCM).

Liutetaan 10,9 g elohopea(II)kloridia, 4,7 g natriumkloridia ja 0,07 g etyleenidiamiinitetraetikkahapon dinatriumsuolaa (EDTA) veteen ja laimennetaan 1 litraksi.

Liuos säilyy useita kuukausia, ja se on hävitettävä, jos siihen muodostuu sakkaa.

Huomaa

1. Lisätyn EDTA:n määrä eliminoi raskasmetallien mahdollisen häiritsevän vaikutuksen seuraaviin määriin asti: 60 µg rautaa (III), 10 µg mangaania (II), 10 µg kromia (III), 10 µg kuparia (II) ja 22 µg vanadiinia (V) 10 ml:ssa absorptioliuosta.
2. Liuos on erittäin myrkyllistä, ja sitä on käsiteltävä sen mukaisesti. Liitteessä C esitetään menetelmä elohopean talteenottamiseksi analyysin jälkeen. Jos absorptioliuosta joutuu iholle, se on välittömästi huuhdeltava pois vedellä.

4.3 **Suolahappo, 1 mooli/l**

Laimennetaan 86 ml väkevää suolahappoa, HCl tiheys = 1,19 g/ml 1 litraksi vedellä.

4.4 **Pararosaniliinihydrokloridi, 0,2 prosenttinen varastoliuos**

Liutetaan 0,2 g pararosaniliinihydrokloridia, $C_{19}H_{17}N_3HCl$, 100 ml:aan suolahappoa (4.3).

Huomaa

Liuoksen valmistukseen käytetyn pararosaniliinihydrokloridin puhtauden on oltava yli 95 prosenttia (katso liite D), ja sen absorptiomaksimin on oltava 540 nm:ssä etikkahappo-natriumasetaatipuskuriliuoksessa (0,1 moolia/l). Lisäksi nollaliuoksen absorbanssi ei saisi ylittää 0,10:tä, kun se valmistetaan 6.2 kohdassa kuvatun menetelmän mukaisesti.

Reagenssit, jotka eivät täytä näitä vaatimuksia, on hylättävä tai puhdistettava. Puhdistus voidaan suorittaa kiteyttämällä tai uutamalla (katso liite D).

4.5 **Fosforihappo, 3 moolia/l**

Laimennetaan 205 ml väkevää fosforihappoa, H_3PO_4 , (tiheys = 1,69 g/ml) vedellä 1 litraksi.

4.6 **Pararosaniliiniireagenssiliuos**

Pipetoidaan 20 ml pararosaniliinihydrokloridiliuosta (4.4) ja 25 ml fosforihappoa (4.5 kohta) 250 ml:n mittapulloon ja täytetään merkkiin asti vedellä.

Tämä reagenssi säilyy useita kuukausia, jos sitä säilytetään pimeässä.

4.7 **Formaldehydi, käyttöliuos**

Pipetoidaan 5 ml 40 prosenttista formaldehydiliuosta, HCHO, 1 litran mittapulloon ja täytetään merkkiin asti vedellä. Valmistetaan päivittäin.

4.8 **Sulfamidihappo, 0,6 prosenttinen käyttöliuos**

Liutetaan 0,6 g sulfamidihappoa, NH_2SO_3H , 100 ml:aan vettä. Tämä liuos säilyy muutamia päiviä, jos se suojataan ilmalta.

4.9 **Natriumbisulfiittiliuos. Varastoliuos.**

Liutetaan 0,3 g natriummetabisulfiittia, $Na_2S_2O_5$, 500 ml:aan vastakeitettyä ja jäädytettyä tislattua vettä (suositellaan kahdesti tislattua vettä, josta ilma on poistettu). Yksi ml liuosta vastaa 320 – 400 µg rikkidioksidia. Todellinen pitoisuus määritellään lisäämällä ylimäärä jodia liuoksesta otettuun pieneen näytteeseen ja takaisintitraamalla se tarkistetulla natriumtiosulfaattiliuoksella (katso liite B).

Liuos ei säily.

4.10 **Natriumbisulfiittistandardiliuos**

Pipetoidaan heti natriumbisulfiittivarastoliuoksen (4.9) pitoisuuden tarkistamisen jälkeen 2,0 ml liuosta 100 ml:n mittapulloon ja täytetään merkkiin asti natriumtetraetikkahappokloridiliuoksella (4.2 kohta).

Tämä liuos säilyy 30 päivää, jos se säilytetään 5 °C:ssä. Huoneenlämmössä säilytettynä se säilyy vain yhden päivän.

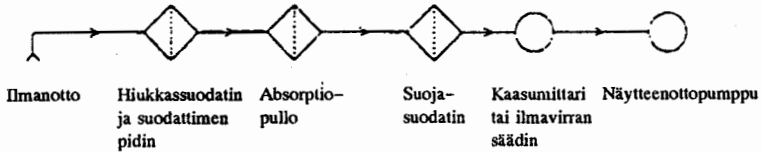
5. LAITTEISTO

5.1 Näytteenottolaitteet

Näytteenottoon käytettävät laitteet on määritelty ISO/DIS 4219:ssä, "Ilmanlaatu - Ympäristön ilman kaasumaisten komponenttien määrittäminen - Näytteenottolaitteet" (kuva 1).

Kuva 1

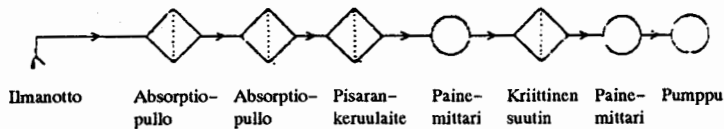
Näytteenottolaitteekaavio

Kaasumittarin sijasta voidaan käyttää injektioneulaa kriittisenä suuttimena termostaattilla varustetussa laatikossa. Tässä tapauksessa pumpun pitää pystyä saavuttamaan $p_d/p_s \leq 0,5$, kun p_d ja p_s ovat paineet, jotka on mitattu neulasta katsottuna virtauksen ala- ja yläpuolelta (katso 5.5).

Laitteet esitetään kuvassa 2.

Kuva 2

5.2. Absorptiopullot

Tyydyttävien absorptiopullojen rikkidioksidin absorptiotehokkuuden on oltava vähintään 95 prosenttia. Esimerkkejä sopivista absorptiopulloista on annettu liitteessä A.

Absorptiotehokkuus riippuu pullon geometriasta, kaasukuplien koosta ja siitä ajasta, jonka ne ovat kosketuksissa liuoksen kanssa. Se voidaan määrittellä sijoittamalla toinen absorptiopullo sarjaan näytteenottojärjestelmän ensimmäisen pullon kanssa ja suhteuttamalla ensimmäisestä pullosta todettu rikkidioksidin määrä molemmista pulloista saatuun rikkidioksidin summaan. Käytettäessä pienoispulloja 6.1 kohdassa kuvatuissa oloissa absorptiotehokkuuden on todettu olevan parempi kuin 98 prosenttia.

Rikkidioksidin ja ilman seosten käyttö kalibrointiin 6.3.1 kohdassa kuvatulla tavalla antaa automaattisesti järjestelmän absorptiotehokkuuden.

5.3. Vetysulfidiabsorboija

Kvartsililla täytetty lasiputki on kyllästetty liuoksella, joka sisältää 0,5 prosenttia hopeasulfaattia, Ag_2SO_4 , ja 2,5 prosenttia kaliumvetysulfaattia, $KHSO_4$. Kyllästäminen tehdään viemällä liuos kahdesti putken läpi ja kuivaamalla sitten kvartsililla kuumentamalla sitä typpivirrassa.

5.4. Näytepullot

100 ml:n polyeteenipullot altistuneiden absorptioliuosten kuljettamiseksi laboratorioon.

5.5. Painemittari

Kaksi painemittaria, jotka ovat tarkkoja 1 000 Pa:iin asti, paineiden mittausta varten, kun käytetään kriittistä suutinta kaasumittarin sijasta.

5.6. Spektrofotometri tai kolorimetri

Spektrofotometri tai kolorimetri, joka soveltuu absorbanssin mittaamiseen noin 550 nm:ssä. Spektrofotometrillä tulisi käyttää 548 nm:n aallonpituutta. Jos käytetään kolorimetriä, suodattimen transmittanssimaksimin tulisi olla noin 550 nm. Ongelmia voi esiintyä nollaliuoksen absorbanssin tai transmittanssin määrittämisessä, kun laitteiston spektrivyön leveys on yli 20 nm.

Absorbanssin mittaukseen käytetään samaa kyvetteä näytteitä ja standardiliuoksia varten. Jos käytetään useampaa kuin yhtä kyvetteä, kyvetien on oltava spektrofotometrisesti yhteensovittuja.

6. MENETELMÄ

6.1. Näytteenotto

Siirretään 10 ml TCM-liuosta (4.2 kohta) absorptiopulloon ja sijoitetaan se näytteenottojärjestelmään (kuva 1). Suojataan absorptioliuos näytteenoton ajaksi suoralta auringonvalolta peittämällä absorptiopullo sopivalla kääreellä kuten alumiinifoliolla hajoamisen estämiseksi. Imemisen kesto ja virtausnopeus riippuvat ilman rikkidioksidipitoisuudesta.

Pienoispullojen virtausnopeuden olisi oltava välillä 0,5 l/min ja 1 l/min. Imetyn ilman vähimmäismäärän olisi oltava 25 litraa.

Parhaiden tulosten saavuttamiseksi virtausnopeus ja näytteenottoaika olisi valittava siten, että saavutetaan rikkidioksidin absorptio, joka on 0,5 – 3,0 µg (0,2 – 1,2 µl 25 °C:n lämpötilassa ja 101,325 kPa:n paineessa) / ml absorptioliuosta.

Jos ilman uskotaan sisältävän vetysulfidia, se on poistettava vetysulfidin absorboijalla (5.3). Absorboija sijoitetaan hiukkassuodattimen ja absorptiopullon väliin.

Näytteenoton jälkeen määritetään käsitellyn ilman tilavuus ja todetaan ilman lämpötila ja paine (7.1 kohta, huomaus). Jos näytettä on säilytettävä yli 24 tuntia ennen analysointia, se on pidettävä 5 °C:n lämpötilassa.

Huomaa

Jos näyteliuksessa on sakkaa, se aiheutuu todennäköisesti Hg(II):n reagoinnista pelkistyneen rikkiyhdisteen kanssa. Poistetaan sakka suodattamalla tai sentrifugoimalla ennen analyysia.

6.2. Analyysi

Näytteenoton jälkeen näytteet on jätettävä vähintään 20 minuutiksi, jotta niihin jäänyt otsoni hajooa. Sitten näyteliuos siirretään kvantitatiivisesti 25 ml:n mittapulloon käyttämällä noin 5 ml vettä huuhteluun.

Valmistetaan nollanäyte lisäämällä 10 ml alistamatonta absorptioliuosta (4.2 kohta) 25 ml:n mittapulloon, lisätään alla luetellut reagenssit ja luetaan absorbanssi tislattun veden suhteen 10 mm kyvettejä käyttäen. Verrataan tätä arvoa kalibrointikäyrän valmistelun yhteydessä saavutettuun nollaliuoksen arvoon. Jos näiden kahden arvon ero on yli 10 prosenttia, kyseessä voi olla tislattun veden tai reagenssien kontaminoituminen tai viimeksi mainitun hajoaminen, jolloin on valmistettava uudet reagenssit.

Lisätään 1 ml sulfamidihappoliuosta (4.8 kohta) kumpaankin pulloon ja annetaan sen reagoida 10 minuuttia nitraatin hajoittamiseksi typen oksideista. Pipetoidaan sitten tarkasti 2 ml formaldehydiliuosta (4.7 kohta) ja 5 ml pararosaniiliinireagenssia (4.6) mittapulloihin. Täytetään merkkiin asti vastakeitetyllä ja jäädytetyllä tislattulla vedellä ja säilytetään termostaatisissa 20 °C:n lämpötilassa. Mitataan 30 – 60 minuutin kuluttua näytteen ja nollanäytteen absorbanssi käyttämällä tislattua vettä vertailukyvetissä.

Värjäytynyttä liuosta ei saa jättää kyvetteihin, koska värikalvo jää tuolloin kyvetin seinämiin.

Huomaa

Jos kunkin reagenssin lisäämisen välinen aika on vakio, esim. yksi minuutti, värin muodostuminen on paremmin toistettavissa.

Liukset, joiden absorbanssi ylittää korkeimman kalibrointiin käytetyn pitoisuuden absorbanssin, voidaan laimentaa jopa kuusinkertaisesti nollareagenssilla, jotta saavutetaan asteikolle sopiva lukema. Tämä lukema on kuitenkin vain suuntaa-antava ± 10 prosentin tarkkuudella todellisesta absorbanssiarvosta.

6.3. Kalibrointi

6.3.1. Kalibrointi rikkidioksidin ja ilman seoksen avulla

Rikkidioksidin ja ilman seokset valmistetaan ISO/DIS 6349:n mukaisesti.

Jotta voidaan laatia kalibrointikäyrä, jossa on esitetty graafisesti absorbanssin suhde rikkidioksidipitoisuuteen, tarvitaan vähintään neljä erilaista rikkidioksidipitoisuutta, jotka ovat 2 kohdassa esitetyllä alueella.

Kuhunkin kalibrointikaasuseokseen sovelletaan 6.1 ja 6.2 kohdissa kuvattua näytteenotto- ja analyysimenetelmää. Absorbanssiarvot esitetään graafisesti annettujen rikkidioksidipitoisuuksien funktiona ja saadaan kalibrointikäyrä.

6.3.2. Kalibrointi natriumbisulfittiliuoksella

Pipetoidaan 0, 1,0, 2,0, 3,0, 4,0 ja 5,0 ml natriumbisulfittistandardiliuosta (4.10 kohta) sarjaan 25 ml:n mittapulloja. Lisätään tarpeen mukaan natriumtetrafluoromerkuraattiliuosta (4.2 kohta) kuhunkin pulloon, jotta liuostilavuus on noin 10 ml. Lisätään sitten reagenssit 6.2 kohdassa esitetyllä tavalla. Mitataan absorbanssit käyttämällä tislattua vettä vertailukyvetissä. Suurempaa tarkkuutta varten on käytettävä vakioilämpöistä haudetta. Kalibroinnin aikana lämpötila ei saisi poiketa analyysilämpötilasta enempää kuin ± 1 °C.

Piirretään liuosten absorbanssit (ordinaattoina) liitteen B mukaisesti laskettujen rikkidioksidin mikrogrammojen funktiona. Saavutetaan lineaarinen suhde. Pysytykselin ja pisteitä parhaiten vastaavan suoran leikkauspiste on yleensä 0,02 absorbanssiyksikköä nollanäytteen (nollastandardi) lukemasta, jos käytetään 10 mm kyvettejä. Määritetään kalibrointikerroin (suoran kaltevuuden käänteisarvo). Tätä kalibrointikerrointa voidaan käyttää tulosten laskemiseen sillä edellytyksellä, että lämpötilassa tai pH:ssa ei tapahdu oleellisia muutoksia. Ainakin yksi kontrollinäyte/määrityssarja on suositeltava, jotta voidaan varmistaa tämän kertoimen luotettavuus.

7. TULOSTEN ILMOITTAMINEN

7.1. Laskenta

Lasketaan rikkidioksidipitoisuus seuraavasti:

$$SO_2 = \frac{f(a_s - a_n)}{V}$$

jossa

SO_2 = rikkidioksidipitoisuus mikrogrammoina/m³

f = kalibrointikerroin (katso 6.3.2)

a_s = näyteliuoksen absorbanssi

a_n = nollanäytteen absorbanssi

V = näytteenottoon käytetyn ilman määrä kuutiometreinä

Huomaa

Jos tarvitaan rikkidioksidipitoisuus vertailuolosuhteissa (25 °C, 1 bar), näytteenottoon käytetyn ilman tilavuus V on korvattava vertailuololoja vastaavalla tilavuudella V_k :

$$V_k = \frac{298 V p}{273 + T}$$

jossa

p = barometrinen paine, bar

T = ilmanäytteen lämpötila, °C.

7.2. Määrittysraja

Rikkidioksidin määrittysraja 10 ml:ssa TCM-näyteliuosta on 0,2 - 1,0 µg (perustuu kaksinkertaiseen standardipoiikkeamaan). Tämä vastaa rikkidioksidipitoisuutta, joka on 7 - 33 µg/m³ (0,02 - 0,011 ppm) 30 l:n ilmanäytteessä (ts. yhden tunnin näytteenotto nopeudella 0,5 l/min).

7.3. Mittaustarkkuus ja oikeellisuus

Menetelmän mittaustarkkuutta ja oikeellisuutta ei ole vielä määritetty varmuudella useita erilaisia rikkidioksidipitoisuuksia käyttäen, eikä absoluuttisen erotustehokkuuden määrää ole tiedossa mahdollisten näytteenotto- ja testausmenetelmien suuren määrän vuoksi.

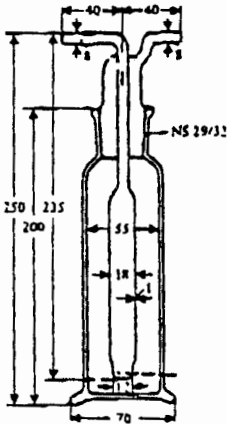
Uusintaa varten verrannollisen TCM-menetelmän suhteellisen standardipoiikkeaman on todettu olevan 17 µg/m³, kun pitoisuus on 1 000 µg/m³⁽⁰⁾.

8. KIRJALLISUUTTA

- ⁰⁾ H. C. McKee, R. E. Childers, O. Saenz: Collaborative Study of Reference Method for Determination of Sulphur Dioxide in the Atmosphere (Pararosaniline Method). Contract CPA 70 - 40, SwRI Project 21 - 2811. Environmental Protection Agency, Research Triangle Park, N. C., Syyskuu 1971.

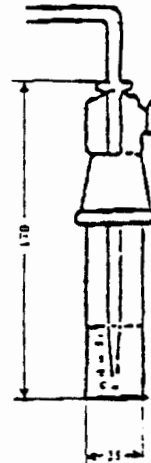
LIITE A

ABSORBOIJAMALLEJA

Muenken pullo

75 ml,
neljä reikää, yksi pohjassa,
kunkin halk. 1,5

Pienospullo

LIITE B

NATRIUMBISULFIITTIVARASTOLIUKSEN (4.9 KOHTA) PITOISUUDEN TARKISTUS

B.1. Reagenssit

B.1.1. Jodiliuos, 0,05 mooliall

Varastoliuos

Punnitaan 12,7 g jodia, I₂, 250 ml:n dekanterilasiiin, lisätään 40 g kaliumjodidia, KI, ja 25 ml vettä. Sekoitetaan, kunnes kaikki on liennut, ja siirretään liuos kvantitatiivisesti 1 litran mittapulloon. Laimennetaan merkkiin asti vedellä.

B.1.2. Jodin käyttöliuos, noin 0,005 mooliall

Laimennetaan 50 ml jodivarastoliuosta (B.1.1) 500 ml:ksi vedellä.

B.1.3. Tärkkelysindikaattoriuos, 0,2 prosenttia

Jauhetaan 0,4 g liukenevaa tärkkelystä ja 0,002 g elohopea(II)jodidia, HgI₂ (säilöntäaine), tilkkaan vettä ja lisätään tahna hitaasti 200 ml:aan kiehuvaa vettä. Jatketaan keittämistä kunnes liuos on kirkas, jäädytetään, ja siirretään lasitulpalla varustettuun pulloon.

B.1.4. Natriumtiosulfaattiliuos, noin 0,1 mooliall

Liuetetaan 25 g natriumtiosulfaattia, Na₂S₂O₃·5 H₂O, 1 litraan vastakeitettyä ja tislattua vettä ja lisätään liuokseen 0,1 g natriumkarbonaattia. Annetaan liuoksen seistä yksi päivä ennen pitoisuuden tarkistusta.

Punnitaan tarkistusta varten 1,5 g pro analyysi laatua 180 °C:ssa kuivattua kaliumjodaattia, KIO₃, 500 ml:n mittapulloon ja laimennetaan merkkiin asti vedellä. Pipetoidaan 500 ml:n jodipulloon 50 ml jodaattiliuosta. Lisätään 2 g kaliumjodidia ja 10 ml väkevää suolahappoa, joka on laimennettu 1:10. Suljetaan pullo. Titraataan viiden minuutin kuluttua natriumtiosulfaattiliuoksella vaaleankeltaiseksi. Lisätään 5 ml tärkkelysindikaattoria ja titraataan loppuun. Lasketaan natriumtiosulfaattiliuoksen molaarisuus M seuraavasti:

$$M = \frac{\text{gKIO}_3 \times 10^3 \times 0,1}{\text{ml natriumtiosulfaattiliuosta} \times 35,67}$$

B.1.5. Natriumtiosulfaattiliuos, noin 0,01 mooliall

Laimennetaan 50,0 ml natriumtiosulfaattiliuosta (B.1.4) 500 ml:ksi vedellä ja sekoitetaan. Liuos ei säily, ja se on valmistettava käyttöpäivänä laimentamalla tarkistettua natriumtiosulfaattiliuosta (B.1.4).

B.2. Menetelmä

Lisätään 25 ml vettä 500 ml:n pulloon ja pipetoidaan 50 ml jodiliuosta (B.1.2) pulloon (merkitään pullo A / nollanäyte). Pipetoidaan 25 ml natriumbisulfiittivarastoliuosta (4.9) toiseen 500 ml:n pulloon ja pipetoidaan 50 ml jodiliuosta B.1.2) tähän pulloon (merkitään pullo B / näyte). Suljetaan pullo ja annetaan niiden reagoida viisi minuuttia. Titraataan kumpikin pullo vuorollaan natriumtiosulfaattiliuoksella (B.1.5) vaaleankeltaiseksi käyttäen byrettia apuna. Lisätään sitten 5 ml tärkkelysliuosta (B.1.3) ja jatketaan titrausta, kunnes sininen väri häviää. Lasketaan natriumbisulfiittivarastoliuoksen (4.9 kohta) rikkidioksidipitoisuus:

$$\text{SO}_2 \text{ (}\mu\text{g/ml)} = \frac{(A - B) \times M \times K}{V}$$

- A = nollanäytteen titraukseen käytetty natriumtiosulfaattiliuoksen (B.1.5) määrä, ml
B = näytteen titraukseen käytetty natriumtiosulfaattiliuoksen (B.1.5) määrä, ml
M = natriumtiosulfaattiliuoksen molaarisuus (= 0,01)
K = rikkidioksidin mikroekvivalenttipaino = 32,030
V = natriumbisulfiittivarastoliuoksen tilavuus, ml.

Bisulfiittistandardiliuoksen (4.10 kohta) rikkidioksidipitoisuus saadaan jakamalla tulos 50:llä.

LIIITE C

ELOHOPEAN POISTAMINEN JÄTELIUKSISTA

Tässä liitteessä esitetään menetelmä elohopean poistamiseksi jätealiuksista, joita saadaan käytettäessä absorboivaa liuosta (4.2 kohta).

C.1. Reagenssit

- C.1.1. Natriumhydroksidiliuos, noin 400 g NaOH/l
C.1.2. Vetyperoksidi, H₂O₂, noin 30 prosenttia, tekninen laatu
C.1.3. Natriumsulfidi, Na₂S·9H₂O, tekninen laatu

C.2. Menetelmä

Kerätään noin 50 l:n polyeteenistä sellaiset jätealiukset, joiden elohopeapitoisuus on niin suuri, että niitä ei voida kaataa viemäriin. Kun kerätty liuostilavuus on noin 40 l, lisätään seuraavassa järjestyksessä samalla sekoittaen liuoksen läpi kuplivan ilman avulla neutralisointiin riittävä määrä + 400 ml natriumhydroksidiliuosta (C.1.1). Lisätään 100 g natriumsulfidia (C.1.3) ja 10 minuutin kuluttua hitaasti 400 ml vetyperoksidiiliuosta (C.1.2).

Annetaan seistä 24 tuntia ja erotetaan sitten kirkas neste ja heitetään pois se. Siirretään jäännös toiseen astiaan.

LIIITE D

PARAROSANLIINIHYDROKLORIDIN OMINAISUUDET JA PUHDISTUS

D.1. Reagenssin puhtauden testaus

Laimennetaan 1 ml PRA-liuosta (4.4) 100 ml:ksi tislattulla vedellä. Siirretään 5 ml 50 ml:n mittapulloon ja lisätään 5 ml 0,1 M etikkahappo-natriumasettaattipuskuriliuosta. Laimennetaan merkkiin vedellä ja sekoitetaan.

Annetaan liuoksen seistä yksi tunti ja mitataan sitten liuoksen absorbanssi spektrofotometrillä 540 nm:ssä käyttäen 10 mm kyvettä.

Lasketaan pararosaniliinin (PRA) pitoisuus seuraavasti:

$$\% \text{ PRA} = \frac{\text{absorbanssi} \times K}{100 \text{ mg}}$$

jossa:

K = 21 300

Jos pararosaniliiniin puhtaus on alle 95 prosenttia, reagenssi on puhdistettava toisella D.2 ja D.3 kohdassa kuvatuista menetelmistä.

D.2. Puhdistus uuttamalla

Mitataan 100 ml 1-butanolia ja 1 M HCl:ää 250 ml:n erotussuppiloihin. Punnitaan 0,1 g pararosaniliinihydrokloridia (PRA) dekanterilasiiin. Lisätään 50 ml happoa ja annetaan seistä useita minuutteja. Lisätään 50 ml tasapainotettua 1-butanolia 125 ml:n erotussuppiloon. Siirretään väriaineen sisältävä happoliuos suppiloon ja uutetaan. Violetti epäpuhtaus siirtyy orgaaniseen faasiin. Siirretään alempi (vesi) faasi toiseen erotussuppiloon ja lisätään 1-butanolia 20 ml:n annoksina. Tämä riittää tavallisesti poistamaan lähes kaiken violetin epäpuhtauden, joka vaikuttaa nollareagenssiin. Jos violettia epäpuhtautta vielä esiintyy 1-butanolifaasissa viiden uuttamisen jälkeen, hävitetään tämä väriä.

Lopullisen uuttamisen jälkeen suodatetaan vesifaasi puuvillatupon läpi 50 ml:n mittapulloon ja täytetään se tilavuuteensa 1 M HCl:llä. Tämä varastoreagenssi on kellertävän punaista.

Huomaa

Jotkut 1-butanolierät sisältävät hapettimia, jotka kuluttavat rikkidioksidiä. Tarkistetaan ravistamalla 20 ml 1-butanolia 5 ml:lla 15 prosenttista kaliumjodidiliuosta. Jos alkoholifaasissa ilmenee keltainen väri, tislataan 1-butanoli uudelleen hopeaoksidista.

D.3. Puhdistaminen uudelleenkiteyttämällä

Liuetetaan 1 g pararosaniliinihydrokloridia 250 ml:aan 2,5 M suolahappoa. Annetaan liuoksen seistä kaksi tuntia huoneenlämmössä. Suodatuksen jälkeen pararosaniliini saostetaan lisäämällä pieni määrä 2,5 M natriumhydroksidiliuosta.

Kootaan sakka suodatinsuppiloon (huokoisuus 3). Suodoksen olisi oltava väritöntä. Pestään sakka tislatulla vedellä liian natriumhydroksidin ja muodostuneen natriumkloridin poistamiseksi.

Liuetetaan sakka 70 ml:aan metanolia, joka on kuumennettu kiehumispisteeseen, ja lisätään lopuksi 300 ml 80 °C:n lämpöistä vettä. Annetaan liuoksen seistä huoneenlämmössä. Pararosaniliini uudelleensaostuu hitaasti. Uudelleenkiteytymisaanto on noin 64 prosenttia. Pararosaniliini tummuu 200 – 205 °C:ssä ja hajoaa 285 °C:ssa.

Kirjallisuutta

H. G. C. King ja U. G. Pruden: The determination of sulphur dioxide with rosaline dyes. Analyst 94, 43 – 48 (1969).

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 19 päivänä lokakuuta 1981,
ilmanlaadun raja- ja ohjearvoista rikkidioksidille ja leijumalle annetun direktiivin 80/779/ETY
muuttamisesta Kreikan liittymisen vuoksi**

(81/857/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

1 artikla

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

Korvataan direktiivin 80/779/ETY 14 artiklan 2 kohdassa ilmaisu "41 äänen" ilmaisulla "45 äänen".

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

2 artikla

sekä katsoo, että

Tämä direktiivi tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1981.

jotta otettaisiin huomioon Kreikan liittyminen Euroopan yhteisöihin on tarpeen muuttaa ilmanlaadun raja- ja ohjearvoista rikkidioksidille ja leijumalle 15 päivänä heinäkuuta 1980 annetun direktiivin 80/779/ETY⁽²⁾ 14 artiklan 2 kohtaa,

3 artikla

perustamissopimuksen 198 artiklan ensimmäisen alakohdan mukaan neuvosto on pyytänyt talous- ja sosiaalikomitean lausunnon komission ehdotuksesta; komitealla ei ollut mahdollisuutta antaa lausuntoaan neuvoston asettamassa määräajassa; perustamissopimuksen 198 artiklan toisen alakohdan mukaan se, ettei lausuntoa ole, ei estä neuvostoa ryhtymästä jatkotoimiin; ottaen huomioon, että tarvittavien muutosten pikainen hyväksyminen on suotavaa, neuvoston käsityksen mukaan sen on välttämätöntä käyttää tätä mahdollisuutta,

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 19 päivänä lokakuuta 1981.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. WALKER

⁽¹⁾ EYVL N:o C 144, 15.6.1981, s. 36

⁽²⁾ EYVL N:o L 229, 30.8.1980, s. 30

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 21 päivänä kesäkuuta 1989,
ilmanlaadun raja- ja ohjearvoista rikkidioksidille ja leijumalle annetun
direktiivin 80/779/ETY muuttamisesta**

(89/427/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 130 s artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

Euroopan yhteisöjen toimintaohjelmissa ympäristöalan toimenpiteiksi vuosilta 1973⁽⁴⁾, 1977⁽⁵⁾, 1983⁽⁶⁾ ja 1987⁽⁷⁾ painotetaan ympäristönsuojelutoimien yhdenmukaistamista ja tarvetta alentaa ilman pääasiallisten epäpuhtauksien pitoisuudet tasoille, joita pidetään herkkien ekosysteemien suojelemisen kannalta hyväksyttävänä,

neuvoston direktiivi 80/779/ETY⁽⁸⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna vuoden 1985 liittymissopimuksella, antaa mahdollisuuden valita kahden näytteenotto- ja analyysimenetelmän ja kahden niihin liittyvän raja-arvon välillä,

mainitun direktiivin 10 artiklan 4 kohdassa edellytetään, että tästä kahden erilaisen mittausmenetelmän ja raja-arvojen rinnakkaisesta soveltamisesta tehdään ehdotukset heinäkuun 1987 ja heinäkuun 1988 välillä,

näissä ehdotuksissa on otettava huomioon 10 artiklan 3 kohdassa mainittujen rinnakkaisten mittausten tulokset ja tarve välttää syrjiviä säännöksiä,

rinnakkaisten mittausten tulokset ovat osoittaneet, etteivät tämän direktiivin liitteessä I ja liitteessä IV vahvistetut raja-arvot vastaa tiukkuudeltaan toisiaan,

toiset jäsenvaltiot soveltavat liitteen I raja-arvoja ja toiset liitteen IV raja-arvoja,

tämä on johtanut erilaisten, vaikeasti keskenään verrattavien näytteenottomenetelmien käyttöön,

on olennaista yhdenmukaistaa mittausmenetelmät, ja sen vuoksi on määriteltävä ja sovitettava vertailumenetelmät tai tekniset määrittelyt ilman rikkidioksidin ja leijuman analysointia ja näytteenottoa varten,

jäsenvaltiot ovat toteuttaneet toimenpiteitä raja-arvojen noudattamiseksi alueilla, joiden osalta on säädetty poikkeus, niin pian kuin mahdollista ja viimeistään 1 päivänä huhtikuuta 1993,

nämä toimenpiteet perustuvat jompaankumpaan direktiivissä 80/779/ETY vahvistetuista kahdesta mittausmenetelmästä ja niihin liittyvistä arvoista,

tämä kaksijakoinen ilman leijuman mittaustapa johtaa eriavoisuuteen jäsenvaltioiden kesken,

on tarpeen laatia ehdotukset tämän kaksijakoisen menettelyn välttämiseksi, mutta jotta ei kuitenkaan puututtaisi niihin toimenpiteisiin, jotka jäsenvaltiot jo ovat toteuttaneet raja-arvojen noudattamiseksi, on muuttamisessa edettävä kahden vaiheen kautta, ja

⁽¹⁾ EYVL N:o C 254, 30.9.1988, s. 6

⁽²⁾ EYVL N:o C 96, 17.4.1989, s. 189

⁽³⁾ EYVL N:o C 56, 6.3.1989, s. 6

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 112, 20.12.1973, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 139, 13.6.1977, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o C 46, 17.2.1983, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o C 328, 7.12.1987, s. 1

⁽⁸⁾ EYVL N:o L 229, 30.8.1980, s. 30

nämä muutokset on otettava huomioon niiden velvoitteiden osalta, jotka kuuluvat sanotun direktiivin liitettä IV soveltaville jäsenvaltioille direktiivin 3 artiklan mukaisesti,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiiviä 80/779/ETY seuraavasti:

1. Korvataan direktiivin 10 artiklan 1, 3 ja 4 kohta seuraavasti:

"1. Tämän direktiivin soveltamista varten jäsenvaltioiden on käytettävä rikkidioksiidiin ja nokimenetelmällä mitattuun leijumaan joko liitteessä III tarkoitettuja näytteenoton ja analyysin vertailumenetelmiä tai gravimetrisellä menetelmällä mitattuun leijumaan liitteessä IV tarkoitettuja menetelmiä tai mitä muuta tahansa näytteenotto- ja analyysimenetelmää, josta ne säännöllisin välein osoittavat komissiolle:

- joko sen, että se varmistaa tulosten riittävän korrelaation vertailumenetelmää käytettäessä saavutettujen tulosten kanssa;
- tai sen, että mittaukset, jotka on tehty yhdessä vertailumenetelmän kanssa 6 artiklassa tarkoitettujen vaatimusten mukaisesti valituilla edustavilla asemilla, osoittavat, että kyseistä menetelmää ja vertailumenetelmää käytettäessä saatujen tulosten välillä on riittävän vakaa suhde."

"3. Direktiivin 3 artiklasta poiketen 2 kohdassa tarkoitettujen menetelmän käyttämisestä päättävien jäsenvaltioiden on:

- ilmoitettava komissiolle 1 päivään tammikuuta 1991 mennessä kaikista alueista, joilla niiden mielestä todennäköisesti ilman rikkidioksidin ja leijuman pitoisuudet saattavat ylittää liitteessä IV asetetut raja-arvot 1 päivän tammikuuta 1991 jälkeen;
- toimitettava komissiolle 1 päivästä huhtikuuta 1991 alkaen suunnitelmat näiden alueiden ilmanlaadun jatkuvasta parantamisesta. Näissä ilman pilaantumisen luonteesta, alkuperästä ja kehitymisestä saatuihin olennaisiin tietoihin perustuvissa suunnitelmissa on erityisesti kuvattava toimenpiteet, jotka on toteutettu tai jotka toteutetaan, tai menettelyt, jotka kyseinen jäsenvaltio on pannut tai panee toimeen. Näillä toimenpiteillä ja menettelyillä on mahdollisimman pian ja 1

päivään huhtikuuta 1993 mennessä saatava näillä alueilla ilman rikkidioksidin ja leijuman pitoisuudet arvoihin, jotka ovat enintään liitteessä IV vahvistettujen raja-arvojen suuruiset.

4. Toisiaan osin vastaamattomissa liitteessä I ja IV nyt vahvistetusta kaksijakoisesta menettelystä aiheutuvien haittojen poistamiseksi komissio tekee viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1992 neuvostolle ehdotuksen tämän direktiivin yleisestä muuttamisesta. Ehdotuksessa on otettava huomioon 5 kohdassa tarkoitetuista tutkimuksista saadut kokemukset ja myöhempien mittausten tulokset, jotka on saatu määrittämällä leijuma ja rikkidioksidi teknisiä määrittelyjä tai vertailumenetelmiä käyttäen. Komission on valmistettava nämä tekniset määrittelyt tai vertailumenetelmät yhteisymmärryksessä jäsenvaltioiden kanssa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1990.

Tämän ehdotuksen on käsitettävä kaikki muut seikat, jotka tieteellisen tietämyksen ja tämän direktiivin soveltamisesta saadun kokemuksen perusteella olisi muutettava. Siinä on otettava huomioon muun muassa seikat, jotka liittyvät ilman pilaantumisen mittausta varten olevien verkkojen suunnitteluun ja mittalaitteiden asennukseen sekä suoritettujen mittausten laatuun ja verrattavuuteen."

2. Muutetaan liitettä IV tämän direktiivin liitteen mukaisesti.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 18 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta⁽¹⁾. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 21 päivänä kesäkuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

C. ARANZADI

⁽¹⁾ Tämä direktiivi on annettu tiedoksi jäsenvaltioille 11 päivänä heinäkuuta 1989.

LIITE

Direktiivin 80/779/ETY liite IV:

1. Korvataan taulukko A seuraavasti:

"A TAULUKKO

Rikkidioksidin raja-arvot $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ja (gravimetrisellä menetelmällä mitatun)
leijuman vastaavat arvot $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Vertailu aika	Rikkidioksidin raja-arvot	Leijuman vastaavat arvot
Vuosi	80 (vuoden vuorokausikeskiarvojen mediaani)	> 150 (vuoden vuorokausikeskiarvojen mediaani)
	120 (vuoden vuorokausikeskiarvojen mediaani)	\leq 150 (vuoden vuorokausikeskiarvojen mediaani)
Talvi 1.10. - 31.3.	130 (talvikauden vuorokausikeskiarvojen mediaani)	> 200 (talvikauden vuorokausikeskiarvojen mediaani)
	180 (talvikauden vuorokausikeskiarvojen mediaani)	\leq 200 (talvikauden vuorokausikeskiarvojen mediaani)
Vuosi (koostuu 24 tunnin mittausjaksoista)	250 ⁽¹⁾ (98 persenttiili vuoden vuorokausikeskiarvoista)	> 350 (98 persenttiili vuoden vuorokausikeskiarvoista)
	350 ⁽¹⁾ (98 persenttiili vuoden vuorokausikeskiarvoista)	\leq 350 (98 persenttiili vuoden vuorokausikeskiarvoista)

⁽¹⁾ Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tätä arvoa ei ylitetä kuin korkeintaan kolmena peräkkäisenä päivänä. Lisäksi jäsenvaltioiden on pyrittävä ehkäisemään ja vähentämään sellaisia tilanteita, joissa tämä arvo ylittyy."

2. Korvataan i kohdan 1 luetelmakohta seuraavasti:

"- Näytteenottomenetelmä:

liitteen III A vertailumenetelmä."

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 3 päivänä joulukuuta 1982,
ilmassa olevan lyijyn raja-arvosta**

(82/884/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

Euroopan talousyhteisön keskeisiä tehtäviä on edistää koko yhteisössä taloudellisen toiminnan yhtenäistä kehitystä sekä jatkuvaa ja tasapainoista kasvua, johon väistämättä kuuluu ympäristön pilaantumisen ja siitä johtuvien haittojen torjuminen ja elämisen laadun ja ympäristönsuojelun parantaminen,

lyijyn käyttö aiheuttaa tällä hetkellä kuormitusta monille ympäristön alueille,

sisäänhengitetty lyijy lisää merkittävästi kehon kokonaislyijy-kuormitusta,

ihmisten terveyden suojeleminen lyijyn vaaroja vastaan edellyttää, että yksilöiden altistumista ilmassa olevalle lyijylle valvotaan,

Euroopan yhteisöjen ensimmäisessä⁽⁴⁾ ja toisessa⁽⁵⁾ toimintaohjelmassa ympäristöalan toimenpiteiksi pidetään tämän epäpuhtauden torjumista ensisijaisena; mainituissa ohjelmissa edellytetään tätä kysymystä käsittelevien kansallisten ohjelmien yhteensovittamisesta ja kansallisten menettelytapojen yhdenmukaistamisesta yhteisössä elämisen laadun parantamiseen

tähtävään yhteisen pitkäaikaissuunnitelman pohjalta; koska tätä varten vaadittuja erityisvaltuuksia ei anneta perustamissopimuksessa, on sovellettava sen 235 artiklaa,

neuvoston ei saatavilla olevan teknisen ja tieteellisen tiedon pohjalta voi säätää yleisesti erityisiä ympäristöä koskevia standardeja; ihmisten terveyden suojaamiseksi tapahtuva raja-arvojen asettaminen parantaa myös ympäristönsuojelua,

on suotavaa asettaa ilman lyijypitoisuudelle raja-arvo,

tämän direktiivin mukaisten toimenpiteiden on oltava taloudellisesti toteutettavissa, ja ne on voitava sovittaa yhteen tasapainoisen kehityksen kanssa; tämän vuoksi direktiivin täytäntöönpanoa varten olisi säädettävä riittävä määräaika; tulisi ottaa huomioon myös bensiinin lyijypitoisuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 29 päivänä kesäkuuta 1978 annetun neuvoston direktiivin 78/611/ETY⁽⁶⁾ säännökset,

ilmanlaatua on valvottava paikoissa, joissa ihmiset voivat altistua jatkuvasti ja pitkiä aikoja, ja joissa on vaara, että raja-arvoja ei ehkä noudateta,

on tärkeää, että komissio saa tietoja näytteenottoon käytetyistä paikoista, ilman lyijypitoisuuden määrittämiseen käytetyistä näytteenotto- ja analyysimenetelmistä, paikoista, joissa tässä direktiivissä säädetty raja-arvo ylitetään ja näissä paikoissa mitatuista pitoisuuksista, sekä ylityksen toistumisen välttämiseksi suoritetuista toimenpiteistä,

toisesta tämän direktiivin täytäntöönpanoa seuraavasta vuodesta alkaen komission tulisi joka vuosi julkaista yhteenvetokerto-

⁽¹⁾ EYVL N:o C 154, 7.7.1975, s. 29

⁽²⁾ EYVL N:o C 28, 9.2.1976, s. 31

⁽³⁾ EYVL N:o C 50, 4.3.1976, s. 9

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 112, 20.12.1973, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 139, 13.6.1977, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 197, 22.7.1978, s. 19

mus tämän direktiivin mukaisesti annettujen kansallisten säännösten täytäntöönpanosta,

toimenpiteiden, jotka toteutetaan tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi, ei tulisi johtaa ilman laadun huomattavaan heikkenemiseen alueilla, joissa direktiivin täytäntöönpanohetkellä todettu lyijypitoisuuden taso on alempi kuin määrätty raja-arvo,

tämän direktiivin täytäntöönpanoa varten on suotavaa noudattaa näytteenottomenetelmän valinnan suhteen liitteessä vahvistettuja vaatimuksia; otettujen näytteiden analysoinnissa on käytettävä liitteessä määriteltyä vertailumenetelmää tai muita menetelmiä, joiden on aiemmin komissiolle osoitettu antavan samanarvoisia tuloksia, ja

tämän direktiivin liitteessä määritellyn näytteenottomenetelmän ja analyysin vertailumenetelmän valinnassa noudatettavien arviointiperusteiden kehittäminen voi olla suotavaa tällä alueella saavutetun tekniikan ja tieteen edistyksen perusteella; tarvittavan työn suorittamisen helpottamiseksi on suotavaa sääntää menettelyä, jolla käynnistetään jäsenvaltioiden ja komission välinen tiivis yhteistyö tämän direktiivin mukauttamista tieteen ja tekniikan kehitykseen käsittelevässä komiteassa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tässä direktiivissä asetetaan ilmassa olevalle lyijylle raja-arvot erityisesti ihmisten suojelemiseksi ympäristössä olevan lyijyn vaikutuksilta.
2. Tämä direktiivi ei koske ammatin aiheuttamaa altistumista.

2 artikla

1. Tässä direktiivissä 'raja-arvolla' tarkoitetaan ilman lyijypitoisuutta, jota ei jäljempänä vahvistettujen edellytysten vallitessa saa ylittää.
2. Vuotuisena keskipitoisuutena ilmaistu raja-arvo on 2 mikrogrammaa Pb/m³.
3. Jäsenvaltiot voivat milloin tahansa vahvistaa tässä direktiivissä annettua tiukemman arvon.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että viiden vuoden kuluttua tämän direktiivin tiedoksi antamisesta 4 artiklan mukaisesti mitattu ilman lyijypitoisuus ei ole suurempi kuin 2 artiklassa vahvistettu raja-arvo.

2. Jos jäsenvaltio pitää mahdollisena, että 2 artiklan 2 kohdassa vahvistettu raja-arvo ylitetään joissakin paikoissa neljä vuotta tämän direktiivin tiedoksi antamisen jälkeen, sen on ilmoitettava siitä komissiolle.

3. Kyseisten jäsenvaltioiden on kahden vuoden kuluessa tämän direktiivin täytäntöönpanosta toimitettava komissiolle suunnitelmat tällaisten paikkojen ilmanlaadun jatkuvasta parantamisesta. Näissä suunnitelmissa, jotka on laadittu ilman pilaantumisen luonteeseen, alkuperään ja kehitykseen liittyvän olennaisen tiedon pohjalta, on erityisesti kuvattava toimenpiteet, jotka on jo toteutettu tai jotka ovat suunnitteilla, sekä menettelyt, joita kyseiset jäsenvaltiot ovat panneet toimeen tai suunnitelleet. Näiden toimenpiteiden ja menettelyjen tavoitteena on oltava niiden paikkojen ilman lyijypitoisuuden saaminen 2 artiklan 2 kohdassa määrätyn raja-arvon alapuolelle tai tuolle tasolle mahdollisimman pian tai viimeistään seitsemän vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta. Näissä toimenpiteissä ja menettelyissä on otettava huomioon direktiivin 78/611/ETY säännökset ja kokemukset sen soveltamisesta.

4 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että näytteenottoasemien sijainti- ja toimintapaikat ovat sellaiset, joissa ihmiset saattavat altistua jatkuvasti pitkiä aikoja ja joissa 1 ja 2 artiklaa ei niiden mielestä todennäköisesti noudateta.

5 artikla

1. Tämän direktiivin soveltamista varten jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle sen pyynnöstä tiedot:

- paikoista, joista näytteet otetaan;
- ilman lyijypitoisuuden määrittämiseen käytetyistä näytteenotto- ja analyysimenetelmistä.

2. Jäsenvaltioiden on tämän direktiivin täytäntöönpanoa seuraavasta kalenterivuodesta alkaen ilmoitettava komissiolle vuosittain viimeistään 1 päivänä heinäkuuta paikoista, joissa 2 artiklan 2 kohdassa vahvistettu raja-arvo on edellisenä vuonna ylitetty, ja kirjatusta pitoisuuksista.

3. Viimeistään raja-arvojen ylittämismuutosta seuraavana kalenterivuonna niiden on myös ilmoitettava komissiolle toimenpiteistä, jotka ne ovat toteuttaneet ylittämisen toistumisen välttämiseksi.

6 artikla

Komissio julkaisee toisesta tämän direktiivin täytäntöönpanoa seuraavasta vuodesta alkaen vuosittain yhteenvedokertomuksen direktiivin soveltamisesta.

7 artikla

Tämän direktiivin mukaisten toimenpiteiden täytäntöönpano ei saa aiheuttaa ilmanlaadun huomattavaa heikkenemistä siellä, missä direktiivin täytäntöönpanohetkellä todettu ilman lyijypitoisuuksien taso on alempi kuin 2 artiklan 2 kohdassa vahvistettu raja-arvo.

8 artikla

Tämän direktiivin soveltamista varten jäsenvaltioiden on näytteenottotavan valinnassa noudatettava liitteessä vahvistetuja vaatimuksia; otettujen näytteiden analysointia varten jäsenvaltioiden on käytettävä liitteessä mainittua vertailumenetelmää tai muuta menetelmää, jonka ne etukäteen osoittavat komissiolle antavan samanarvoisia tuloksia.

9 artikla

Jäljempänä 10 ja 11 artiklassa säädetty menettely tämän direktiivin mukauttamisesta tieteen ja tekniikan kehitykseen, liittyy vaatimuksiin, joita on noudatettava, kun valitaan liitteessä tarkoitettu näytteenottomenetelmä ja vertailumenetelmä.

Tällä mukauttamisella ei suoraan tai välillisesti saa muuttaa 2 artiklan 2 kohdassa säädetyn pitoisuusarvon soveltamista.

10 artikla

1. Perustetaan komitea käsittelemään tämän direktiivin mukauttamisesta tieteen ja tekniikan kehitykseen, jäljempänä 'komitea'; siinä on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

2. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

11 artikla

1. Jos tässä artiklassa säädettyä menettelyä on noudatettava, asian saattaa komiteassa vireille sen puheenjohtaja omasta aloitteestaan tai jonkin jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.

2. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Lausunto annetaan sellaisella 54 äänen enemmistöllä, joka saadaan kun jäsenvaltioiden äänet painotetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrätyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

3. Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.

Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle esityksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määräenemmistöllä.

Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on tullut vireille neuvostossa, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä.

12 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan kahden vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

13 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 3 päivänä joulukuuta 1982.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

Ch. CHRISTENSEN

LIITE

VAATIMUKSET, JOTKA ILMAN LYIJJYPTOISUUDEN ANALYSOINTIIN TARVITTAVIEN
NÄYTTEENOTTO- JA VERTAILUMENETELMIEN VALINNAN ON TÄYTETTÄVÄ

Ilmakehän hiukkaset kerätään näytteen suodattimelle myöhempää lyijypitoisuuden määrittelyä varten.

A. Näytteenottomenetelmän valinnan yhteydessä noudatettavat arviointiperusteet

1. Suodatin

Suodattimen erotustehon on näytteenotossa käytetyllä sieppausnopeudella oltava vähintään 99 prosenttia kaikista hiukkasista, joiden keskimääräinen aerodynaaminen halkaisija on 0,3 μm .

2. Näytteenottolaitteen tehokkuus

Näytteenottolaitteen tehokkuus määritellään ilmassa olevien hiukkasten suodattimeen kerätyn massan pitoisuuden ja ilmakehän pitoisuuden suhteena. Näytteenottolaitteen tehokkuus ei saa olla pienempi kuin seuraavassa taulukossa annetut arvot, ja sen on oltava riippumaton tuulen suunnasta.

Näytteenottolaitteen pienin sallittu tehokkuus (%)

Tuulen nopeus	Hiukkasen koko (aerodynaaminen halkaisija)	
	5 μm	10 μm
2 ms^{-1}	95	65
4 ms^{-1}	95	60
6 ms^{-1}	85	40

3. Näytteenoton virtausnopeus

Näytteenoton virtausnopeuden on pysyttävä vakiona ± 5 prosentin tarkkuudella nimellisarvosta koko näytteenottoajan.

4. Sijainti

Näytteenottoasemien (tai näytteenottolaitteiden) on mahdollisuuksien mukaan sijaittava paikoissa, jotka edustavat alueita, joilla mittauksia on suoritettava.

5. Toiminta

Näytteenoton on oltava jatkuvaa, vaikka muutaman minuutin päivittäiset tai viikottaiset katkokset ovat sallittuja suodattimien vaihtoa varten. Vuosikeskiarvoa ei pidetä perusteltuna, ellei näytteenottoa ole viiden ensimmäisen tämän direktiivin tiedoksi antamista seuraavan vuoden aikana tapahtunut vähintään 10 työpäivänä kuussa ja sen jälkeen vähintään 15 työpäivänä kuussa, sikäli kuin se on mahdollista tasaisesti jakautuen tarkastelun kohteena olevalle ajalle. Vuosikeskiarvo lasketaan jakamalla hyväksyttävien vuoro-kausiarvojen summa hyväksyttävien arvojen saantipäivien määrällä.

B. Analyysin vertailumenetelmä

Analyysin vertailumenetelmä on atomiabsorptiospektrometria, jossa kerättyjen hiukkasten lyijyn määrittelyn analyttinen virhe on pienempi kuin arvo, joka vastaa 0,1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$:n ilman lyijypitoisuutta (5 prosenttia sallitusta 2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$:n raja-arvosta). Analyttinen virhe tulee asianmukaisen kalibrointitheyden avulla pitää määritellyllä alueella.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 28 päivänä kesäkuuta 1984,
teollisuuslaitosten aiheuttaman ilman pilaantumisen estämisestä**

(84/360/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

Euroopan yhteisöjen toimintaohjelmissä ympäristöalan toimenpiteiksi vuosilta 1973⁽⁴⁾, 1977⁽⁵⁾ ja 1983⁽⁶⁾ korostetaan ilman pilaantumisen ehkäisemisen ja ilman epäpuhtauksien vähentämisen tärkeyttä,

erityisesti vuosien 1973 ja 1977 toimintaohjelmissä ei edellytetä ainoastaan ilman pilaantumisen ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheuttamien vaarojen objektiivista arviointia, vaan myös laatutavoitteiden ja laatustandardien vahvistamista erityisesti erälle vaarallisimpina pidetyille ilman epäpuhtauksille,

neuvosto on jo antanut useita direktiivejä näiden ohjelmien mukaisesti,

lisäksi yhteisö on päätöksen 81/462/ETY⁽⁷⁾ mukaan osapuolena valtiosta toiseen tapahtuvaa ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumista koskevassa yleissopimuksessa,

vuoden 1983 toimintaohjelmassa, jonka yleiset suuntaviivat Euroopan yhteisöjen neuvostossa kokoontuneet jäsenvaltioiden edustajat ovat hyväksyneet, esitetään, että komissio jatkaa ponnistelujaan ilman laatua koskevien standardien antamiseksi

ja että säädetään tietyntaolaisia lähteitä koskevista asianmukaisista päästöstandardeista,

kalkissa jäsenvaltioissa on lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä kiinteiden teollisuuslaitosten aiheuttaman ilman pilaantumisen estämisestä; useat jäsenvaltiot ovat muuttamassa nykyisiä säännöksiä,

eri jäsenvaltioissa nykyisin voimassa tai muutettavina olevien, teollisuuslaitosten aiheuttaman ilman pilaantumisen estämistä koskevien säännösten väliset eroavaisuudet voivat luoda erilaisia kilpailun edellytyksiä ja siten vaikuttaa suoraan yhteismarkkinoiden toimintaan; sen vuoksi tämän alan lainsäädännön lähentäminen on tarpeen perustamissopimuksen 100 artiklassa määrättyllä tavalla,

yhteisön keskeisiin tehtäviin kuuluu edistää taloudellisen toiminnan yhtenäistä kehitystä sekä koko yhteisössä jatkuvaa ja tasapainoista kasvua; näitä tehtäviä ei voida suorittaa pilaantumisen ja haittojen vastaisten tai elämisen laatua ja ympäristön suojelua kehittävien pyrkimysten puuttuessa,

yhteisön tulisi ja täytyy auttaa tehostamaan toimenpiteitä kiinteiden teollisuuslaitosten aiheuttaman ilman pilaantumisen estämiseksi jäsenvaltioissa,

tämän tavoitteen saavuttamiseksi olisi luotava tietyt periaatteet, joiden tavoitteena on teollisuuslaitosten aiheuttaman ilman pilaantumisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi suunniteltujen erilaisten toimenpiteiden ja menettelyjen täytäntöönpano,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 139, 27.5.1983, s. 5

⁽²⁾ EYVL N:o C 342, 19.12.1983, s. 160

⁽³⁾ EYVL N:o C 23, 30.1.1984, s. 27

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 112, 20.12.1973, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 139, 13.6.1977, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o C 46, 17.2.1983, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 171, 27.6.1981, s. 11

yhteisön pyrkimykset näiden periaatteiden käyttöönottamiseksi voivat olla vain asteittaisia, ottaen huomioon erilaisten kansallisten politiikkojen perustana olevien tilanteiden ja niihin liittyvien peruseriaatteiden monitahoisuus,

aluksi olisi luotava yleinen järjestelmä, joka antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden tarvittaessa mukauttaa nykyiset sääntönsä yhteisön tasolla hyväksytyjen periaatteiden mukaisiksi; jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi otettava käyttöön ennakkolupa-järjestelmä ilman pilaantumista mahdollisesti aiheuttavien teollisuuslaitosten toimintaa ja niihin tehtäviä olennaisia muutoksia varten,

toimivaltaiset kansalliset viranomaiset eivät saa myöntää tällaista lupaa, jolleivät tietyt lisäedellytykset täyty, mukaan lukien edellytys kaikkien asianmukaisten pilaantumisen ehkäisytoimien suorittamisesta ja, että laitoksen toiminta ei aiheuta merkittävää ilman pilaantumista,

pitäisi olla mahdollista soveltaa erityissäännöksiä erityisen pilaantuneilla alueilla ja erityistä suojelua tarvitsevilla alueilla,

lupamenettelyihin ja päästöjen määrittelyyn sovellettavien sääntöjen on täytettävä tietyt vaatimukset,

tietyissä tilanteissa toimivaltaisen viranomaisen on tutkittava, onko tarvetta asettaa lisävaatimuksia, jotka eivät kuitenkaan saa aiheuttaa kohtuuttomia kustannuksia kyseiselle yritykselle,

tämän direktiivin mukaisesti annettuja säännöksiä on sovellettava nykyisiin laitoksiin asteittain tekniset tekijät ja taloudelliset vaikutukset huomioon ottaen, ja

on säädettävä jäsenvaltioiden keskinäisestä ja jäsenvaltioiden ja komission välisestä yhteistyöstä ilman pilaantumisen ehkäisemistä ja vähentämistä varten tarkoitettujen toimien täytäntöönpanon helpottamiseksi ja puhdistustekniikan kehittämiseksi,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tämän direktiivin tarkoituksena on säätää jatkotoimenpiteistä ja menettelyistä, jotka on tarkoitettu ehkäisemään tai vähentämään teollisuuslaitosten, erityisesti liitteessä I lueteltuihin ryhmiin kuuluvien, aiheuttamaa ilman pilaantumista yhteisössä.

2 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

1. 'ilman pilaantumisella' ihmisen suoran tai välillisen toiminnan kautta ilmaan päässeitä aineita tai päässyttä energiaa, joista on seurauksena sen laatuista vahingollisia vaikutuksia, että ne vaarantavat ihmisten terveyttä, vahingoittavat luonnonvaroja ja luonnonjärjestelmiä ja aineellista omaisuutta sekä huonontavat tai häiritsevät ympäristön laatua tai muuta ympäristön oikeutettua käyttämistä;
2. 'laitoksella' kaikkia tehtaita tai muita kiinteitä teollisuuslaitoksia, joita käytetään teollisiin tai yleisiin palvelutarkoituksiin ja jotka voivat aiheuttaa ilman pilaantumista;
3. 'olemassa olevalla laitoksella' laitosta, joka on toiminnassa tai joka on rakennettu tai hyväksytty ennen 1 päivää heinäkuuta 1987;
4. 'ilman laadun raja-arvolla' ilmassa tiettyinä aikana olevien epäpuhtauksien pitoisuutta, jota ei saa ylittää;
5. 'päästöraja-arvolla' pilaavien aineiden pitoisuutta tai määrää tai molempia, jota laitosten päästöt eivät saa ylittää tietyssä aikayksikössä.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että liitteessä I lueteltuihin ryhmiin kuuluvien laitosten toimintaa varten on oltava toimivaltaisen viranomaisen ennakkolupa. Luvan edellyttämien vaatimusten täyttäminen on otettava huomioon laitoksen suunnitteluvaiheessa.

2. Lupa on anottava myös silloin, kun liitteessä I lueteltuihin ryhmiin kuuluvia laitoksia muutetaan olennaisesti, tai kun kyseessä on laitos, joka muutosten jälkeen kuuluu noihin luokkiin.

3. Jäsenvaltiot voivat vaatia, että muidenkin laitosten toimintaa varten on oltava lupa tai, jos kansallisessa lainsäädännössä niin säädetään, siitä on tehtävä ennakoilmoitus.

4 artikla

Lupa voidaan myöntää, tämän kuitenkaan rajoittamatta muissa kuin tässä direktiivissä tarkoitettuja päämääriä varten annetuissa kansallisissa ja yhteisön säännöksissä asetettujen vaatimusten noudattamista, vain, jos toimivaltainen viranomainen on vakuuttunut siitä, että:

1. kaikki asianmukaiset ilman pilaantumista ehkäisevät toimenpiteet on toteutettu, mukaan lukien parhaan saatavilla olevan tekniikan käyttäminen, edellyttäen, että tällaisten toimien toteuttaminen ei aiheuta kohtuuttomia kustannuksia;
2. laitoksen käyttö ja erityisesti sen liitteessä II tarkoitettujen aineiden päästöt eivät aiheuta merkittävää ilman pilaantumista;
3. mitkään sovellettavat päästöraja-arvot eivät ylitä;
4. kaikki sovellettavat ilman laadun raja-arvot on otettu huomioon.

5 artikla

Jäsenvaltiot voivat:

- määrittellä erityisen pilaantuneita alueita, joille voidaan määrätä 4 artiklassa tarkoitettuja päästöraja-arvoja tiukemmat raja-arvot;
- määrittellä erityisesti suojeltavia alueita, joille voidaan määrätä 4 artiklassa tarkoitettuja ilman laadun raja-arvoja ja päästöraja-arvoja tiukemmat raja-arvot;
- päättää, että edellä mainituille alueille ei saa rakentaa tai että niillä ei saa toimia tiettyihin liitteessä I oleviin ryhmiin kuuluvia laitoksia, elleivät tietyt erityisedellytykset täyty.

6 artikla

Lupahakemukseen on sisällyttävä kuvaus laitoksesta sekä tiedot, jotka ovat tarpeen päätettäessä luvan antamisesta 3 ja 4 artiklan mukaisesti.

7 artikla

Jollei liikesalaisuutta koskevista säännöksistä tai määräyksistä muuta johdu, jäsenvaltioiden on luovutettava toisilleen ja komissiolle tietoja toimenpiteistä ilman pilaantumisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi, teknisistä prosesseista ja laitteista sekä ilman laadun ja päästöjen raja-arvoista.

8 artikla

1. Neuvosto vahvistaa yksimielisesti komission ehdotuksesta tarvittaessa päästöraja-arvot, jotka perustuvat parhaaseen saatavilla olevaan tekniikkaan, joka ei aiheuta kohtuuttomia kustannuksia, ottaen huomioon kyseisten päästöjen laatu, määrät ja haitallisuus.

2. Neuvosto määrittää yksimielisesti komission ehdotuksesta sopivat mittaus- ja arviointimenetelmät.

9 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että lupahakemukset ja toimivaltaisten viranomaisten päätökset ovat yleisesti saatavilla kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen menettelyjen mukaisesti.

2. Edellä 1 kohtaa sovelletaan rajoittamatta erityisten, kansallisten tai yhteisön säädösten, jotka koskevat julkisten ja yksityisten töiden ympäristövaikutusten arviointia, eikä liikesalaisuutta koskevien säännösten soveltamista.

10 artikla

Jäsenvaltioiden on annettava muille asianomaisille jäsenvaltioille niiden kahdenvälisiä, tarpeellisia neuvotteluja varten samat tiedot, jotka ne antavat omille kansalaisilleen.

11 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että laitosten päästöt määritellään 4 artiklassa tarkoitettujen velvoitteiden noudattamisen valvontaa varten. Toimivaltaisten viranomaisten on hyväksyttävä määräysmenetelmät.

12 artikla

Jäsenvaltioiden on seurattava parhaan saatavilla olevan tekniikan ja ympäristön tilan kehitystä.

Tämän seurannan perusteella niiden on tarvittaessa asetettava tämän direktiivin mukaisesti luvan saaneille laitoksille asianmukaisia ehtoja ottaen huomioon toisaalta tämä kehitys, toisaalta, ettei kyseisille laitoksille aiheudu erityisesti kyseiseen

ryhmään kuuluvien laitosten taloudelliseen tilanteeseen nähden kohtuuttomia kustannuksia.

13 artikla

Parhaan saatavilla olevan tekniikan ja ympäristön tilan kehitystä koskevan seurannan perusteella jäsenvaltioiden on sovellettava politiikkoja ja strategioita, mukaan luettuna asianmukaiset toimenpiteet, liitteessä I esitettyihin ryhmiin kuuluvien nykyisten laitosten asteittaiseksi mukauttamiseksi parhaaseen saatavilla olevaan tekniikkaan, ottaen huomioon erityisesti:

- laitoksen tekniset ominaisuudet;
- sen käyttöaste ja jäljellä oleva käyttöaika;
- sen aiheuttamien päästöjen laatu ja määrä;
- ettei kyseiselle laitokselle aiheudu erityisesti kyseiseen ryhmään kuuluvien laitosten taloudelliseen tilanteeseen nähden kohtuuttomia kustannuksia.

14 artikla

Jäsenvaltiot voivat kansanterveyden ja ympäristön suojelemiseksi antaa tässä direktiivissä säädettyjä tiukempia säännöksiä.

15 artikla

Tätä direktiiviä ei sovelleta maanpuolustusta palveleviin teollisuuslaitoksiin.

16 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 1987.
2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettua kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

17 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 28 päivänä kesäkuuta 1984.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H. BOUCHARDEAU

LIITE I

LAITOSTEN RYHMÄT⁽¹⁾,

jotka kuuluvat 3 artiklan alaan

1. **Energiateollisuus**
 - 1.1. Koksaaot
 - 1.2. Öljynjalostamot (pois luettuna yritykset, jotka valmistavat vain voiteluaineita raakaöljystä)
 - 1.3. Hiilen kaasutus- ja nesteyttämislaitokset
 - 1.4. Lämpövoimalat (pois luettuna ydinvoimalat) ja muut polttolaitokset, joiden nimellinen lämpöteho on yli 50 MW

2. **Metallien tuotanto ja käsittely**
 - 2.1. Pasutuslaitokset ja sintraamot, joiden kapasiteetti on yli 1 000 tonnia rikastetta vuodessa
 - 2.2. Yhdistetyt rauta- ja terästehtaat
 - 2.3. Rautametallivalimot, joiden sulatuskapasiteetti on yli 5 tonnia
 - 2.4. Muita kuin rautametalleja jalostavat ja sulattavat laitokset, joiden laitteiden kokonaiskapasiteetti on raskaiden metallien osalta yli 1 tonni ja kevyiden metallien osalta yli 0,5 tonnia

3. **Metallittomien mineraalituotteiden valmistus**
 - 3.1. Sementti- ja kalkkitehtaat
 - 3.2. Asbestin tuotanto- ja käsittelylaitokset sekä asbestipohjaisia tuotteita valmistavat laitokset
 - 3.3. Lasi- tai mineraalivillatehtaat
 - 3.4. Lasin (tavallisen ja erikoisen) tuotantolaitokset, joiden kapasiteetti on yli 5 000 tonnia vuodessa
 - 3.5. Karkean keramiikan, erityisesti tulenkestävien tiilien, kivitavaraputkien sekä julkisivu-, lattia- ja kattotiilien valmistuslaitokset.

4. **Kemian teollisuus**
 - 4.1. Olefiineja, olefiinien johdannaisia, monomeerejä ja polymeerejä valmistavat kemialliset laitokset
 - 4.2. Muita orgaanisia välituotteita valmistavat kemialliset laitokset
 - 4.3. Epäorgaanisia peruskemikaaleja valmistavat laitokset

5. **Jätteiden hävitys**
 - 5.1. Myrkyllisten ja vaarallisten jätteiden polttamolaitokset
 - 5.2. Muiden kiinteiden ja nestemäisten jätteiden polttolaitokset

6. **Muut teollisuudet**

Selluloosatehtaat, joiden kapasiteetti vuodessa on 25 000 tonnia tai enemmän.

⁽¹⁾ Tässä liitteessä vahvistetut raja-arvot viittaavat tuotantokapasiteetteihin.

*LIITE II***TÄRKEIMPIEN PILAAVIEN AINEIDEN LUETTELO****(4 artiklan 2 alakohdassa tarkoitettulla tavalla)**

1. Rikkidioksidi ja muut rikkiyhdisteet
 2. Typen oksidit ja muut typpiyhdisteet
 3. Hiilimonoksidi
 4. Orgaaniset yhdisteet, erityisesti hiilivedyt (paitsi metaani)
 5. Raskasmetallit ja niiden yhdisteet
 6. Hiukkaset; asbesti (hiukkaset ja kuidut), lasi- ja mineraalikulidut
 7. Kloori ja sen yhdisteet
 8. Fluori ja sen yhdisteet
-

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 7 päivänä maaliskuuta 1985,
ilmanlaatustandardeista typpidioksidille**

(85/203/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

Euroopan yhteisöjen toimintaohjelmissa ympäristöalan toimenpiteiksi vuosilta 1973⁽⁴⁾, 1977⁽⁵⁾ ja 1982⁽⁶⁾ edellytetään kiireellisiä typpidioksidin vastaisia toimenpiteitä sen myrkyllisyyden vuoksi ja sen tiedon perusteella, joka nykyään on käytössä sen vaikutuksista ihmisen terveyteen ja ympäristöön,

neuvoston saatavilla oleva tekninen ja tieteellinen tieto ei tarjoa riittävää perustetta yleisten, erityisesti ympäristöä koskevien standardien säätämiseksi; ihmisten terveyden suojelemiseksi tapahtuva raja-arvojen asettaminen parantaa myös ympäristönsuojelua,

eri jäsenvaltioissa ilman typpidioksidin suhteen jo sovellettavien tai valmisteilla olevien säännösten väliset eroavuudet voivat johtaa erilaisten kilpailun edellytysten muodostumiseen ja niillä siten voi olla suora vaikutus yhteismarkkinoiden toimintaan; tällä alalla olisi sen vuoksi toteutettava perustamissopimuksen 100 artiklassa tarkoitettu lainsäädännön lähentäminen,

yksi yhteisön perustehtävistä on edistää koko yhteisössä taloudellisen toiminnan yhdenmukaista kehitystä ja jatkuvaa ja tasapainoista kasvua, joiden saavuttaminen on mahdotonta puuttumatta ympäristön pilaantumiseen ja haittoihin tai parantamatta elämisen laatua ja ympäristönsuojelua; koska perustamissopimuksessa ei ole annettu tätä varten tarpeellisia valtuuksia, on sovellettava sen 235 artiklaa,

erityisesti ihmisten terveyden ja ympäristön suojelemiseksi on tarpeen asettaa typpidioksidille raja-arvo, jota jäsenvaltioiden alueilla ei määriteltyinä aikoina saa ylittää; näiden arvojen perustuttava Maailman terveysjärjestölle tehtyjen tutkimusten tuloksiin, erityisesti tämän epäpuhtauden osalta todettuun annos/vaiikutussuhteeseen,

huolimatta toteutetuista toimenpiteistä, näiden raja-arvojen noudattaminen ei ehkä ole mahdollista tietyillä alueilla; jäsenvaltioille voidaan sen vuoksi sallia väliaikaiset poikkeukset ehdolla, että ne toimittavat komissiolle suunnitelmat niiden alueiden ilmanlaadun asteittaisesta parantamisesta,

on odotettavissa, että neuvosto piakkoin antaa uuden säädöksen, jolla annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus määrätä

⁽¹⁾ EYVL N:o C 258, 27.9.1983, s. 3

⁽²⁾ EYVL N:o C 337, 17.12.1984, s. 434

⁽³⁾ EYVL N:o C 206, 6.8.1984, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 112, 20.12.1973, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 139, 13.6.1977, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o C 46, 17.2.1983, s. 1

moottorijoneuvojen pakokaasuille huomattavasti alhaisemmat raja-arvot,

tämän direktiivin mukaisesti suoritettavien toimenpiteiden on oltava taloudellisesti toteuttamiskelpoisia ja tasapainoisen kehityksen mukaisia,

typpidioksidi on mukana myös fotokemiallisten oksidanttien muodostuksessa, jotka saattavat olla haitallisia ihmiselle ja ympäristölle, ja ehkäisevä toiminta voi vähentää niiden muodostumista,

on tarpeen perustaa mittausasemia valvomaan typpidioksidin raja-arvon noudattamista, ja on suotavaa, että nämä asemat myös mittaavat typpioksidia, joka on välivaihe typpidioksidin muodostuksessa,

ottaen huomioon jäsenvaltioissa käytettävät erilaiset analyysimenetelmät, on tarpeen tietyissä oloissa sallia muiden analyysimenetelmien kuin tässä direktiivissä säädetyn vertailumenetelmän käyttö,

raja-arvon lisäksi on tarpeen määrätä myös ohjearvot, jotka parantavat ihmisten terveyden suojelua ja edistävät pitkän ajan kuluessa ympäristönsuojelua, ja

tässä direktiivissä tarkoitettujen analyysin vertailumenetelmien myöhemmät muutokset voivat olla suotavia alan teknisen ja tieteellisen kehityksen perusteella; tätä varten vaadittavan työn täytäntöönpanon helpottamiseksi olisi säädettävä menettelyistä, jolla mahdollistetaan jäsenvaltioiden ja komission välinen tiivis yhteistyö tieteelliseen ja tekniseen kehitykseen mukauttamista käsittelevässä komiteassa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

- Tämän direktiivin tarkoituksena on:
 - vahvistaa raja-arvo (liite I) ilmakehän typpidioksidille erityisesti ihmisten suojelemiseksi typpidioksidin ympäristövaikutuksia vastaan;
 - säättää ohjearvot (liite II) ilmakehän typpidioksidille ihmisten terveyden suojelun parantamiseksi ja pitkän ajan kuluessa ympäristönsuojelun edistämiseksi.
- Tätä direktiiviä ei sovelleta työssä tai rakennusten sisällä tapahtuvaan altistumiseen.

2 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 'raja-arvolla' liitteessä I olevassa taulukossa määritettyä typpidioksidipitoisuutta, joka ei määriteltyinä aikoina ja seuraavissa artikloissa annettujen ehtojen mukaisesti saa ylittyä jäsenvaltioiden alueella;
- 'ohjearvoilla' määriteltyinä aikoina esiintyviä typpidioksidipitoisuuksia, jotka on määritelty liitteessä II ja jotka on erityisesti tarkoitettu vertailukohdiksi jäsenvaltioiden määrittämien alueiden erityissuunnitelmien laatimista varten,

3 artikla

- Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että liitteen III mukaisesti mitatut ilmakehän typpidioksidipitoisuudet eivät 1 päivästä heinäkuuta 1987 alkaen ole suurempia kuin liitteessä I määritelty raja-arvo.
- Kun erityisissä oloissa tiettyjen alueiden ilmakehän typpidioksidipitoisuus suoritetuista toimenpiteistä huolimatta todennäköisesti ylittää liitteessä I määritellyn raja-arvon 1 päivän heinäkuuta 1987 jälkeen, kyseisen jäsenvaltion on ilmoitettava siitä komissiolle ennen 1 päivää heinäkuuta 1987.

Sen on mahdollisimman pian toimitettava komissiolle suunnitelmat näiden alueiden ilmanlaadun asteittaisesta parantamisesta. Näissä suunnitelmissa, jotka on laadittu ilman pilaantumisen laatuun, alkuperään ja kehitykseen liittyvän olennaisen tiedon pohjalta, on erityisesti kuvattava toimenpiteet, jotka on toteutettu tai jotka toteutetaan, sekä menettelyt, jotka kyseinen jäsenvaltio on pannut toimeen tai panee toimeen. Näillä toimilla ja menettelyillä on mahdollisimman pian ja viimeistään 1 päivästä tammikuuta 1994 alkaen pyrittävä saamaan näillä alueilla ilmakehän typpidioksidipitoisuudet tasolle, joka ei ylitä liitteessä I määriteltyä raja-arvoa.

4 artikla

- Niille alueilleen, joilla kyseisen jäsenvaltion mielestä on tarpeen rajoittaa tai estää typpidioksidin aiheuttaman ilman pilaantumisen odotettavissa oleva lisääntyminen, mikä aiheutuu erityisesti kaupunki- tai teollisuusrakentamisesta, jäsenvaltio voi määrätä arvot, jotka ovat liitteen I raja-arvoa alemmat.

2. Niitä alueita varten, joiden kyseinen jäsenvaltio katsoo tarvitsevan erityistä ympäristönsuojelua, se voi vahvistaa arvot, jotka ovat yleisesti alemmat kuin liitteen II ohjearvot.

5 artikla

Jäsenvaltiot voivat milloin tahansa vahvistaa tässä direktiivissä säädettyjä tiukemmat arvot.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on perustettava mittausasemia tämän direktiivin soveltamista varten tarvittavan tiedon tuottamiseksi liitteen III määritelmien mukaisesti, erityisesti alueille, joilla raja-arvo ylitetään tai todennäköisesti ylitetään, sekä 4 artiklassa tarkoitetuille alueille.

Tällaiset asemat voivat myös mitata typpioksidipitoisuuksia.

7 artikla

1. Jäsenvaltioiden on 1 päivästä heinäkuuta 1987 alkaen ilmoitettava komissiolle viimeistään kuudessa kuukaudessa vuosuisen vertailuajan päättymisen (31 päivänä joulukuuta) jälkeen tapauksista, joissa liitteessä I vahvistetut raja-arvot on ylitetty, sekä kirjatusta pitoisuuksista.

2. Jäsenvaltioiden on myös viimeistään yhden vuoden kuluttua vuosittaisen vertailuajan päättymisestä ilmoitettava komissiolle tällaisten tapausten perusteet sekä toimenpiteet, jotka on toteutettu niiden estämiseksi.

3. Lisäksi jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle sen pyynnöstä tietoja:

- niiden mittaamista pitoisuuksista,
- niiden asettamista raja-arvoista, aikarajoista ja aikatauluista,
- niiden toteuttamista muista aiheellisista toimenpiteistä,

ja jotka koskevat 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja alueita.

Nämä tiedot on myös saatettava yleisön saataville.

8 artikla

Komissio julkaisee määräajoin yhteenvetokertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta.

9 artikla

Tämän direktiivin mukaisten toimenpiteiden soveltaminen ei saa johtaa ilmanlaadun huomattavaan heikkenemiseen kaupunkialueiden ulkopuolisilla alueilla, missä typpioksidin aiheuttaman ilman pilaantumisen taso tämän direktiivin täytäntöönpanohetkellä on alempi kuin liitteessä I määritelty raja-arvo.

10 artikla

Tämän direktiivin soveltamista varten jäsenvaltioiden on käytettävä:

- joko liitteessä IV tarkoitettua vertailumenetelmää,
- tai muita analyysimenetelmiä, joista komissiolle on osoitettu, että ne vastaavat vertailumenetelmää.

11 artikla

1. Jos jäsenvaltio aikoo vahvistaa sen ja yhden tai useamman muun jäsenvaltion raja-alueen lähelle 4 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaiset ilmakehän typpioksidipitoisuuden arvot, sen on käytävä sitä ennen neuvotteluja kyseisten jäsenvaltioiden kanssa. Komissiolle on ilmoitettava näistä neuvotteluista ja se voi osallistua niihin.

2. Kun liitteessä I asetettu raja-arvo tai 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut arvot - edellyttäen, että viimeksi mainitut ovat olleet 1 kohdan mukaisten neuvottelujen aiheena - ylittyvät tai saattaisivat ylittyä muusta jäsenvaltiosta peräisin olevan tai mahdollisesti peräisin olevan merkittävän ilman pilaantumisen seurauksena, kyseisten jäsenvaltioiden on käytävä neuvotteluja tilanteen korjaamiseksi. Komissiolle on ilmoitettava näistä neuvotteluista, ja se voi osallistua niihin.

12 artikla

Muutokset, jotka ovat tarpeen liitteessä IV olevien ohjeiden mukauttamiseksi tekniikan kehitykseen, annetaan 14 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti. Nämä muutokset eivät saa johtaa liitteessä I määritellyn raja-arvon muuttamiseen suoraan tai välillisesti.

13 artikla

1. Perustetaan komitea 12 artiklassa esitettyä tarkoitusta varten tämän direktiivin mukauttamiseksi tieteen ja tekniikan kehitykseen, jäljempänä 'komitea', jossa on jäsenvaltioiden

edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

2. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

14 artikla

1. Kun tässä artiklassa säädettyä menettelyä on noudatettava, asian saattaa komiteassa vireille sen puheenjohtaja omasta aloitteestaan tai jonkin jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.

2. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyysmukaan. Päätös annetaan sellaisella 54 äänen enemmistöllä, joka saadaan kun jäsenvaltioiden äänet painotetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

3. Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.

Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määränemmistöllä.

Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on tullut vireille neuvostossa, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä.

15 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 1 päivään tammikuuta 1987 mennessä ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

16 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 7 päivänä maaliskuuta 1985.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. BIONDI

LIITE I

TYPPIDIOKSIDIN RAJA-ARVO

(Raja-arvo ilmoitetaan yksikköinä $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Tilavuuden on oltava standardoitu seuraaviin lämpötiloihin ja paineisiin: 293 K ja 101,3 kPa)

Vertailu aika ⁽¹⁾	Typidioksidin raja-arvo
Vuosi	200
	98 persentiili laskettuna vuoden aikana mitatuista tuntikeskiarvoista tai tuntia lyhyemmän jakson keskiarvoista ⁽²⁾

⁽¹⁾ Vuotuinen vertailu aika alkaa kunkin kalenterivuoden tammikuun 1 päivänä ja päättyy 31 päivänä joulukuuta.

⁽²⁾ 98 persentiilin laskemisen oikeellisuuden tunnistamisen varmistamiseksi on käytössä oltava 75 % mahdollisista arvoista, ja niiden on mahdollisuuksien mukaan jakauduttava tuon mittauspaikan osalta tasaisesti kyseisen vuoden ajalle.

Tapauksissa, joissa tietyiltä paikoilta mitattuja arvoja ei ole saatavissa yli 10 päivän jaksolta, tämä on mainittava lasketun persentiilin yhteydessä.

98 persentiilin laskeminen vuoden aikana rekisteröityjen arvojen pohjalta suoritetaan seuraavasti: 98 persentiili on laskettava todella mitatuista arvoista. Mitatut arvot olisi pyöristettävä lähimpään $\mu\text{g}/\text{m}^3$:iin. Kaikki arvot on luokiteltava kunkin pisteen osalta kasvavassa järjestyksessä:

$$X_1 \leq X_2 \leq X_3 \leq \dots \leq X_k \leq \dots \leq X_{N-1} \leq X_N$$

98 persentiili on k-luokan komponentin arvo, kun k lasketaan seuraavan kaavan mukaan:

$$k = (q \times N)$$

jossa q 98 persentiilille on 0,98 ja 50 persentiilille varten 0,50 ja N on todellisuudessa mitattujen arvojen määrä. Arvo (q x N) pyöristetään lähimpään kokonaislukuun.

Kun käytetyillä mittausteillä ei vielä ole mahdollista saada täsmällisiä arvoja, vaan ne antavat vain arvoja, joiden luokat ovat suuremmat kuin $1 \mu\text{g}/\text{m}^3$, kyseinen jäsenvaltio voi persentiilin laskemista varten käyttää interpolaatiota sillä edellytyksellä, että interpolaatiokaava on yhteisön hyväksymä, ja että arvojen luokat eivät ole suurempia kuin $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Tämä väliaikainen poikkeus on voimassa vain tällä betkellä asennettuina olevia laitteita varten ja vain sellaisen ajan, joka ei ylitä laitteiden käyttöikää, ja joka tapauksessa korkeintaan 10 vuotta tämän direktiivin soveltamisesta.

LIITE II

TYPPIDIOKSIDIN OHJEARVOT

(Arvo ilmoitetaan yksikköinä $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Tilavuuden on oltava standardoitu seuraaviin lämpötiloihin ja paineisiin: 293 K ja 101,3 kPa)

Vertailu aika	Typidioksidin ohjearvo
Vuosi	50
	50 persentiili laskettuna vuoden aikana mitatuista tuntikeskiarvoista tai tuntia lyhyemmän jakson keskiarvoista
	135
	98 persentiili laskettuna vuoden aikana mitatuista tuntikeskiarvoista tai tuntia lyhyemmän jakson keskiarvoista

Näiden persentiilien laskennassa on käytettävä liitteen I ⁽²⁾ alaviitteessä annettua kaavaa, kun q:n arvo 50 persentiilille on 0,50 ja 98 persentiilille 0,98.

LIITE III

TYYPIDIOKSIDIPTOISUUDEN VALVONTA

1. Ympäristön NO₂-pitoisuuden valvonnan tarkoitus on arvioida raja-arvon ylittävän altistumisen yksilölliset vaarat mahdollisimman tarkoin; jäsenvaltioiden olisi tämän vuoksi valittava mittauspisteet mahdollisuuksien mukaan paikoista, joissa tämä vaara todennäköisesti on suurin.

Kaksi eri tapausta on otettava huomioon:

- 1.1. alueet, joihin vaikuttaa ensi sijassa moottoriajoneuvojen aiheuttama ilman pilaantuminen, ja jotka sen vuoksi rajoittuvat vilkkaasti liikennöityjen teiden läheisyyteen,
 - 1.2. laajemmat alueet, joissa kiinteistä lähteistä tulevat päästöt myös huomattavasti vaikuttavat ilman pilaantumiseen.
2. Tapauksessa 1.1 mittauspaikat olisi valittava siten, että:
 - ne käsittävät esimerkkejä pääasiassa moottoriajoneuvojen aiheuttaman ilman pilaantumisen vaikutuksen alaisten alueiden päätyypeistä, joita ovat erityisesti vilkkaasti liikennöidyt 'katukuilut' ja suuret risteykset,
 - ne ovat mahdollisuuksien mukaan paikkoja, joissa 1 kohdassa määritellyt NO₂-pitoisuudet ovat todennäköisesti suurimmat.

3. Edellä 1.2 kohdassa määritellyille alueille perustettavien asemien määrän olisi kuvastettava:

- pilaantuneen alueen laajuutta,
- pilaantumisen epätasaista alueellista jakautumista.

Edellä 2 kohdassa määriteltyjä vilkkaasti liikennöityjä 'katukuiluja' ja suuria risteyksiä ei tulisi jättää pois valittaessa paikkoja, jos on olemassa vaara, että raja-arvot ylittyvät kiinteistä palamislähteistä peräisin olevan huomattavan ilman pilaantumisen vuoksi.

4. Laitteiden lopullisia näyttöjä olisi käsiteltävä siten, että tuntikeskiarvo tai tuntia lyhyemmän ajan keskiarvo voidaan laskea liitteen I määräysten mukaisesti. Tarkistusten mahdollistamiseksi tiedot olisi tallennettava:

- siihen asti, kun seuraava jaksollainen komission kertomus laaditaan 8 artiklassa säädetyllä tavalla, kun raja-arvo ei ole ylittynyt,
- siihen asti kunnes 3 artiklassa säädetyt toimenpiteet on toteutettu, kun raja-arvo on ylittynyt.

LIITE IV

TÄMÄN DIREKTIIVIN TARKOITUKSIA VARTEN KÄYTETTÄVÄ ANALYYSIN VERTAILU-
MENETELMÄ

Typpioksidien määrityksessä käytettävä analyysin vertailumenetelmä on ISO-standardissa DIS 7996 kuvattu kemiluminesenssimenetelmä.

Näitä menetelmiä varten todistusvoimaisina pidetään ISON eri kielillä julkaisemia toisintoja ja kaikkia muita toisintoja, joiden komissio vahvistaa vastaavaan niitä.

Mittausmenetelmää käytettäessä seuraavat seikat tulisi ottaa huomioon:

1. Näytteenottopään tulisi olla vähintään 0,5 m:n etäisyydellä rakennuksista suojausvaikutuksen välttämiseksi.
2. Näytteenottolinjan (putket ja liitännät) tulisi olla valmistettu inerteistä materiaaleista (esim. lasi, PTFE, ruostumaton teräs), jotka eivät vaikuta NO₂-pitoisuuteen.
3. Näytteenottopään ja instrumentin välisen näytteenottolinjan tulisi olla mahdollisimman lyhyt. Ajan, joka kuluu siihen, että kaasunäytteet kulkevat näytteenottolinjan läpi, ei tulisi ylittää 10 sekuntia.
4. Näytteenottopään aukon on oltava suojattu sateelta ja hyönteisiltä. Jos käytetään esisuodatinta, se tulisi valita ja huoltaa (säännöllinen puhdistus) siten, että vaikutus NO₂-pitoisuuteen minimoidaan.
5. Näytteenottolinjaan tapahtuvaa tiivistymistä on vältettävä.
6. Näytteenottolinja tulisi puhdistaa säännöllisesti paikalliset olot huomioonottaen.
7. Instrumentin tai kalibrointijärjestelmän kaasupurkausten ei tulisi vaikuttaa näytteenottolinjaan.
8. Lähellä olevien laitteiden (ilmastointi- tai tiedonsiirtolaitteet) ei tulisi vaikuttaa näytteenottopäässä tapahtuvaan näytteiden ottoon.
9. On ryhdyttävä kaikkiin tarvittaviin varotoimiin, joilla estetään lämpötilan vaihteluiden aiheuttamat mittausten liian suuret virheprosentit.
10. Laitteet on kalibroitava säännöllisesti.
11. Näytteenottolinjan on oltava ilmatiivis ja virtausnopeus on tarkastettava säännöllisesti.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 20 päivänä joulukuuta 1985,
ilmanlaatustandardeista typpidioksidille annetun direktiivin 85/203/ETY muuttamisesta
Espanjan ja Portugalin liittymisen vuoksi**

(85/580/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjan ja erityisesti sen 27 ja 396 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

sekä katsoo, että

jotta otettaisiin huomioon Espanjan ja Portugalin liittyminen on muutettava direktiivin 85/203/ETY 14 artiklan 2 kohtaa⁽¹⁾,

liittymissopimuksen 2 artiklan 3 kohdan nojalla yhteisöjen toimielimet voivat ennen liittymistä hyväksyä liittymisasiakirjan 396 artiklassa tarkoitetut toimenpiteet, jolloin toimenpiteet tulevat voimaan sillä edellytyksellä, että sopimus tulee voimaan sen voimaantulopäivänä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Korvataan direktiivin 85/203/ETY 14 artiklan 2 kohdassa ilmaus "45 äänen" ilmauksella "54 äänen".

2 artikla

Tämä direktiivi tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986 edellyttäen, että Espanjan ja Portugalin liittymissopimus tulee voimaan.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 20 päivänä joulukuuta 1985.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. KRIEPS

⁽¹⁾ EYVL N:o L 87, 27.3.1985, s. 1

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 19 päivänä maaliskuuta 1987,
asbestin aiheuttaman ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä ja vähentämisestä**

(87/217/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

Euroopan yhteisöjen perättäisissä toimintaohjelmissa⁽⁴⁾ korostetaan ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen merkitystä; asbesti on tässä yhteydessä merkity kuuluva ensimmäisen luokan epäpuhtauksien joukkoon, joita tutkitaan niiden myrkyllisyyden ja vakavien vaikutusten vuoksi, joita niillä mahdollisesti on ihmisen terveyteen ja ympäristöön,

neuvoston direktiivillä 83/478/ETY⁽⁵⁾ lisättiin direktiiviin 76/769/ETY⁽⁶⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 85/467/ETY⁽⁷⁾, säännöksiä, jotka rajoittavat krokidoliitin (sininen asbesti) ja krokidoliittikuituja sisältävien tuotteiden saattamista markkinoille ja käyttöä, sekä asbestia sisältävien tuotteiden merkitsemistä koskevia erityissäännöksiä,

neuvoston direktiivissä 83/477/ETY⁽⁸⁾ annetaan säännöksiä työntekijöiden suojelusta työssä asbestille alttiiksi joutumiseen liittyviltä vaaroilta,

direktiivissä 84/360/ETY⁽⁹⁾ annetaan säännöksiä teollisuuslaitosten aiheuttamien ilmaansaasteiden estämisestä,

jäsenvaltioiden olisi toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että asbestipäästöjä ilmaan ja vesiympäristöön sekä kiinteää asbestijätettä vähennetään sikäli kuin mahdollista niiden lähteessä tai ehkäistään,

on tarkoituksenmukaista antaa riittävästi aikaa näiden toimenpiteiden soveltamiselle olemassa oleviin laitoksiin,

jäsenvaltioilla olisi oltava mahdollisuus perustamissopimuksen määräyksiä noudattaen ottaa käyttöön tiukempia säännöksiä terveyden ja ympäristön suojelemiseksi,

teollisuuslaitosten aiheuttaman pilaantumisen valvontaa koskevien jäsenvaltioissa voimassa tai muutettuina olevien säännösten väliset erot saattavat luoda erilaiset kilpailun edellytykset ja siten vaikuttaa suoraan yhteismarkkinoiden toimintaan; sen vuoksi on tarpeen lähentää tätä alaa koskevaa lainsäädäntöä perustamissopimuksen 100 artiklan mukaisesti, ja

asbestin aiheuttaman pilaantumisen vähentäminen edistää yhtiö yhteisön päämääräistä ympäristön suojelun ja sen tilan parantamisen osalta, mutta jota varten tarvittavista erityisvaltuuksista ei ole määräyksiä perustamissopimuksessa; sen vuoksi perustamissopimuksen 235 artiklaa on myös sovellettava,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tämän direktiivin tarkoituksena on säätää toimenpiteistä ja täydentää jo voimassa olevia säännöksiä pyrkimyksenä estää ja vähentää asbestin aiheuttamaa pilaantumista ihmisen terveyden ja ympäristön suojelemiseksi.

2. Tätä direktiiviä sovelletaan noudattaen mitä direktiivissä 83/477/ETY säädetään.

2 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

1. 'asbestilla' seuraavia kuitusilikaatteja:

- krokidoliitti (sininen asbesti),
- aktinoliitti,
- antofylliitti,
- krysotiili (valkoinen asbesti),
- amosiitti (ruskea asbesti),
- tremoliitti;

2. 'raaka-asbestilla':

asbestimalmin ensimmäisestä murskauksesta tuloksena olevaa tuotetta;

3. 'asbestin käytöllä':

toimintoja, joissa käsitellään yli 100 kg raaka-asbestia vuodessa ja jotka liittyvät:

⁽¹⁾ EYVL N:o C 349, 31.12.1985, s. 27

⁽²⁾ Lausunto annettu 9 päivänä maaliskuuta 1987 (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL N:o C 207, 18.8.1983, s. 21

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 112, 20.12.1973, s. 1, EYVL N:o C 139, 13.6.1977, s. 1 ja EYVL N:o C 46, 17.2.1983, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 263, 24.9.1983, s. 33

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 201

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 269, 11.10.1985, s. 56

⁽⁸⁾ EYVL N:o L 263, 24.9.1983, s. 25

⁽⁹⁾ EYVL N:o L 188, 16.7.1984, s. 20

- a) raaka-asbestimalmin tuotantoon, lukuun ottamatta suoraan malmin louhintaan liittyviä prosesseja, tai
- b) seuraavien tuotteiden valmistukseen ja teolliseen viimeistelyyn raaka-asbestia käyttäen: asbestisementti tai asbestisementtituotteet, asbestikiikatuoitteet, asbestisuodattimet, asbestitekstiilit, asbestipaperi ja -pahvi, asbestitiivisteet, -pakkaukset ja -tukimateriaalit, asbestia sisältävät lattian päällykset, asbestitäyteaineet;
4. 'asbestia sisältävien tuotteiden työstämisellä': muita toimintoja, kuin asbestin käyttöä, joista todennäköisesti vapautuu asbestia ympäristöön;
5. 'jätteellä': ainetta tai esinettä, joka on määritelty direktiivin 75/442/ETY⁽¹⁾ 1 artiklassa.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että asbestipäästöjä ilmaan ja vesiympäristöön sekä kiinteää asbestijätettä vähennetään niiden lähteessä tai ehkäistään niin paljon kuin kohtuullisin toimenpitein on mahdollista. Kun kyseessä on asbestin käyttö, näihin toimenpiteisiin tulisi sisältyä parhaan saatavilla olevan teknikan käyttö, joka ei aiheuta kohtuuttomia kustannuksia, mukaan lukien kierrätys tai käsittely, milloin se on tarkoituksenmukaista.

2. Kun kyseessä ovat nykyiset laitokset, 1 kohdan vaatimusta, että ilmaan tapahtuvien asbestipäästöjen vähentämiseksi ja poistamiseksi on käytettävä parasta saatavilla olevaa tekniikkaa, joka ei aiheuta kohtuuttomia kustannuksia, sovelletaan ottaen huomioon direktiivin 84/360/ETY 13 artiklassa vahvistetut tekijät.

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on, tämän kuitenkaan rajoittamatta 3 artiklan soveltamista, toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että päästökannan kautta asbestin käytön aikana ilmaan päästetty asbestipitoisuus ei ylitä raja-arvoa 0,1 mg/m³ (milligrammaa asbestia m³:ssä päästettyä ilmaa).

2. Jäsenvaltiot voivat vapauttaa 1 kohdassa tarkoitettua velvoitetta laitokset, joiden kokonaiskaasupäästöt ovat alle 5 000 m³, silloin kun asbestipäästöt ilmaan ovat korkeintaan 0,5 grammaa tunnissa kaikkina aikoina tavanomaisissa toimintaoloissa.

Kun tätä vapautusta käytetään, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja kynnysarvoja ei ylitetä.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta:

- a) kaikki asbestisementin valmistuksessa syntyvä jätevesi kierrätetään. Jos tällainen kierrätys ei ole taloudellisesti

mahdollista, jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että asbestia sisältävän jäteveden päästämisestä ei aiheudu vesiympäristön ja muun ympäristön pilaantumista, mukaan lukien ilma.

Tässä tarkoituksessa:

- sovelletaan kiintoaineen kokonaismäärän 30 gramman raja-arvoa m³:iin päästettyä jätevettä;
- jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tulee kutakin kyseistä laitosta varten määrätä kiintoaineen päästöjen kokonaismäärä veteen laskettuna tuotetonna kohti ottaen huomioon laitoksen erityisilanteen.

Näitä raja-arvoja on sovellettava kohdassa, jossa jätevedet lähtevät teollisuuslaitoksesta;

- b) kaikki asbestipaperin tai -pahvin valmistuksessa syntyvä jätevesi kierrätetään.

Jätevesipäästö, joka sisältää korkeintaan 30 grammaa kiintoainetta m³ vettä kohti, voidaan kuitenkin sallia tavanomaisen puhdistuksen tai laitoksen huollon aikana.

6 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet mittausten suorittamiseksi säännöllisin väliajoin päästöistä ilmaan ja jäteveden päästöistä laitoksista, joihin sovelletaan 4 ja 5 artiklassa säädettyjä raja-arvoja.

2. Sen varmistamiseksi, että kyseisiä raja-arvoja noudatetaan, näytteenotto- ja analyysimenettelyjen ja -menetelmien on oltava liitteessä kuvailtujen tai muiden sellaisten menettelyjen tai menetelmien mukaisia, jotka antavat vastaavia tuloksia.

3. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle käyttämistään menettelyistä ja menetelmistä sekä annettava näiden menettelyjen ja menetelmien asianmukaisuuden arvioimiseen liittyvät tiedot. Komissio tarkastaa jatkuvasti eri menettelyjen ja menetelmien vastaavuutta ja antaa selvityksen neuvostolle viiden vuoden kuluttua tämän direktiivin tiedoksi antamisesta.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta:

- toiminnot, joihin kuuluu asbestia sisältävien tuotteiden käsittelyä, eivät aiheuta merkittävää ympäristön pilaantumista asbestikiutujen tai -pölyn vuoksi;
- asbestia sisältävien rakennusten, rakennelmien ja laitos-ten purkaminen sekä asbestin tai asbestia sisältävien aineiden poistaminen niistä siten, että vapautuu asbestikiuituja tai -pölyä, eivät aiheuta merkittävää asbestista johtuvaa ympäristön pilaantumista; niiden on siinä tarkoi-

⁽¹⁾ EYVL N:o L 194, 25.7.1975, s. 47

tuksessa varmistuttava siitä, että direktiivin 83/477/ETY 12 artiklassa säädetystä työsuunnitelmassa määrätään kaikkien tarvittavien tähän tähtäviin torjuntakeinojen käyttöönnotosta.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on, tämän rajoittamatta kuitenkaan direktiivin 78/319/ETY⁽¹⁾ soveltamista sellaisena kuin sitä on viimeksi muutettu vuoden 1985 liittymisasiakirjalla, toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että:

- asbestikuituja tai -pölyä sisältävän jätteen kuljetuksen ja sijoittamisen aikana tällaisia kuituja tai pölyä ei pääse ilmaan, eikä vuoda nesteitä, jotka saattavat sisältää asbestikuituja,
- asbestikuituja tai -pölyä sisältävää jätettä haudattaessa maahan tähän tarkoitukseen myönnetyn luvan nojalla jäte on käsitelty, pakattu tai peitetty paikalliset olot huomioon ottaen siten, että asbestihiukkasten vapautuminen ympäristöön on estetty.

9 artikla

Jäsenvaltio voi terveyden ja ympäristön suojelemiseksi antaa perustamissopimuksessa määrätyin edellytyksin säännöksiä, jotka ovat tiukempia kuin tämän direktiivin säännökset.

10 artikla

Jäljempänä 11 ja 12 artiklassa säädetty menettely on tehty liitteen mukauttamiseksi tekniseen kehitykseen ja sitä noudatetaan liitteessä mainittuja näyteenotto- ja analyysimenetelmiä muutettaessa. Tällainen mukauttaminen ei saa johtaa 4 ja 5 artiklassa säädettyjen raja-arvojen muuttamiseen suoraan tai välillisesti.

11 artikla

Tämän direktiivin mukauttamiseksi tieteelliseen ja tekniseen kehitykseen perustetaan komitea, jäljempänä 'komitea', jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja jonka puheenjohtajana toimii komission edustaja.

Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

12 artikla

1. Kun tässä artiklassa säädettyä menettelyä on noudatettava, asian saattaa komiteassa vireille sen puheenjohtaja joko omasta aloitteestaan tai jonkin jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.

2. Komission edustaja esittää komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määrääjässä, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Lausunto annetaan sellaisella 54 äänen enemmistöllä, joka saadaan kun jäsenvaltioiden äänet painotetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrättyllä tavalla.

Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

3. a) Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.

b) Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määräänemmistöllä.

Jos neuvosto ei ole päättänyt toimenpiteistä kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia tuli vireille neuvostossa, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä ja soveltaa niitä välittömästi.

13 artikla

1. Komissio tekee määrääjain vertailuun perustuvan arvion tämän direktiivin soveltamisesta jäsenvaltioissa. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle kaikki asiaankuuluvat tiedot. Toimitettujen tietojen luottamuksellisuus on otettava huomioon.

2. Komissio tekee tarvittaessa lääketieteellisen tiedon kehityksen ja teknisen kehityksen perusteella lisää ehdotuksia, jotka on tarkoitettu ehkäisemään ja vähentämään asbestin aiheuttamaa pilaantumista edistääkseen ihmisen terveyttä ja luonnonsuojelua.

14 artikla

1. Jollei 2 kohdasta muuta johdu, jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1988. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on annettava ja julkaistava 4 ja 5 artiklan noudattamisen edellyttämät säännökset mahdollisimman pian ja viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 1991 ennen 1 kohdassa annettua ajankohtaa rakennettujen tai hyväksytyjen laitosten osalta.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

15 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 19 päivänä maaliskuuta 1987.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. SMET

⁽¹⁾ EYVL N:o L 84, 31.3.1978, s. 43

LIITE

NÄYTTEENOTTO- JA ANALYYSIMENETELMÄT

A. JÄTEVEDEN PÄÄSTÖ

Analyyysin vertailumenetelmä kiintoaineen kokonaismäärän määrittämiseksi (suodatettavissa oleva aine saostumattomasta näytteestä) ilmaistuna mg/l on suodatus 0,45 µm kalvosuodattimen läpi, kuivaus 105 °C:n lämpötilassa ja punnitus⁽¹⁾.

Näytteet on otettava siten, että ne edustavat päästöä 24 tunnin ajalta.

Määrittäminen on suoritettava $\pm 5\%$ tarkkuudella⁽²⁾ ja $\pm 10\%$ täsmällisyydellä⁽²⁾.

B. ERITTELYT, JOTKA ON TÄYTETTÄVÄ VALITTAESSA ILMAAN TAPAHTUVIEN PÄÄSTÖJEN MITTAUSMENETELMÄÄ

I. Gravimetrisen menetelmä

1. Valitun menetelmän on oltava gravimetrisen menetelmä, jolla pystytään mittaamaan päästökanaavien kautta päästetyn pölyn kokonaismäärät.

Pölyn asbestipitoisuus otetaan huomioon. Kun pitoisuusmittauksia vaaditaan, pölyn asbestipitoisuus mitataan tai arvioidaan. Valvova viranomaisen päättää tällaisen mittauksen jaksollisuudesta laitoksen ja sen tuotannon ominaisuuksien mukaan, mutta sen tulisi alussa tapahtua vähintään kuuden kuukauden välein. Jos jokin jäsenvaltio on osoittanut, että pitoisuus ei vaihtele huomattavasti, mittaustiheyttä voidaan vähentää. Kun jaksollisia mittauksia ei suoriteta, pölyn kokonaispäästöihin sovelletaan tämän direktiivin 4 artiklassa määrättyä raja-arvoa.

Näytteenotto on suoritettava ennen mitattavan virtauksen laimentamista.

2. Näytteenotto on suoritettava $\pm 40\%$ tarkkuudella ja $\pm 20\%$ täsmällisyydellä raja-arvosta. Havaintorajan on oltava 20 %. Samoissa oloissa on suoritettava vähintään kaksi mittausta raja-arvon noudattamisen tarkastamiseksi.
3. *Laitoksen toiminta*

Mittaukset ovat päteviä vain, jos näytteenotto tehdään laitoksen toimiessa normaalisti.

4. *Näytteenottpisteen valinta*

Näytteenotto tapahtuu kohdassa, jossa on pyörteetön ilmanvirtaus. On huolehdittava mahdollisimman hyvin siitä, että vältetään pyörtelyä ja esteitä, jotka saattaisivat katkaista ilman virtauksen.

5. *Näytteenottoa varten vaaditut muutokset*

Kanaviin, joissa näytteenotto tapahtuu, on tehtävä sopivia aukkoja ja järjestettävä asianmukaiset alustat.

6. *Ennen näytteenottoa suoritettavat mittaukset*

Ennen näytteenoton alkamista on ensin tarpeellista mitata ilman lämpötila ja ilmanpaine sekä virtausnopeus kanavassa. Ilman lämpötila ja ilmanpaine mitataan tavallisesti näytteenottolinjalta normaaleilla virtausnopeuksilla. Poikkeuksellisissa oloissa on myös tarpeellista mitata vesihöyrypitoisuus, jotta tuloksia voidaan muuttaa sen mukaisesti.

7. *Mittausmenettelyn yleiset edellytykset*

Menettely edellyttää, että ilmanäyte asbestipölyn päästöjä johtavasta kanavasta viedään suodattimen läpi ja että suodattimeen jääneen pölyn asbestipitoisuus mitataan.

- 7.1. Näytteenottolinja tarkastetaan ensin sen varmistamiseksi, että se on ilmatiivis ja että siinä ei ole vuotoja, jotka saattaisivat aiheuttaa mittausvirheitä. Keräimen pää irrotetaan varovasti ja käynnistetään näytteenottopumppu. Vuotoaste ei saa ylittää 1 % tavallisesta näytteenottovirtauksesta.

⁽¹⁾ Katso direktiivin 82/883/ETY III liite (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 1).

⁽²⁾ Nämä tekijät on määritelty direktiivin 79/869/ETY 2 artiklassa (EYVL N:o L 271, 29.10.1979, s. 44), sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 81/855/ETY (EYVL N:o L 319, 7.11.1981, s. 16).

- 7.2. Tavallisesti näytteenotto on tehtävä isokineettisissä oloissa.
- 7.3. Näytteenoton kesto riippuu valvotun prosessin lajista ja käytetystä näytteenottoajasta, ja näytteenottoajaksi on oltava riittävä sen varmistamiseksi, että punnituista varten kerätään riittävä määrä materiaalia. Sen on oltava tyypillinen koko valvotulle prosessille.
- 7.4. Jos keräyssuodatin ei ole keräimen päälle välittömässä läheisyydessä, on olennaista kerätä talteen näytteenottoputken jälkeet aineet.
- 7.5. Keräimen pää ja niiden pisteiden määrä, joista näytteitä on otettava, on määritettävä hyväksytyin kansallisen standardin mukaisesti.
8. *Keräimen suodattimen laatu*
- 8.1. On valittava käytettyyn analyysitekniikkaan sopiva suodatin. Gravimetrista menetelmää varten lasikuitusuodattimet ovat suositeltavia.
- 8.2. Vähintään 99 % suodatustehoa vaaditaan määriteltynä DOP-testin suhteen, jossa käytetään acrosolia, jonka hiukkasten halkaisija on 0,3 µm.
9. *Punnitus*
- 9.1. On käytettävä tarkoituksenmukaista tarkkuusvaakaa.
- 9.2. Punnituksessa vaaditun tarkkuuden saavuttamiseksi on olennaista säätää suodattimet perusteellisesti sekä ennen näytteenottoa että sen jälkeen.
10. *Tulosten ilmaiseminen*
- Mittaustietojen lisäksi tuloksissa on esitettävä lämpötila-, paine- ja virtaustiedot ja niissä on oltava kaikki asiaankuuluvat tiedot, kuten yksinkertainen kaavio, joka osoittaa näytteenotopisteiden sijainnin, kanavien mitat, näytteenottomäärät ja tulosten saamisessa käytetyn laskentamenetelmän. Nämä tulokset ilmaistaan normaalissa lämpötilassa (273 K) ja paineessa (101,3 kPa).

II. Kuitujen laskentamenetelmä

Käytettäessä kuitujen laskentamenettelyä sen tarkastamiseksi onko tämän direktiivin 4 artiklan raja-arvoa noudatettu direktiivin 6 artiklan 3 kohdan säännösten mukaisesti, voidaan käyttää muuntokerrointa kaksi kuitua/ml 0,1 mg/m³ asbestipölyä kohti.

Kuitu määritellään tässä direktiivissä esineeksi, jonka pituus on yli 5 µm ja leveys alle 3 µm, ja jonka pituus/leveys -suhde on yli 3/1, mikä on laskettavissa vaihekontrastisella optisella mikroskopiolla käyttäen direktiivin 83/477/ETY liitteessä I määriteltyä eurooppalaista vertailumenetelmää.

Kuitujen laskentamenetelmän on täytettävä seuraavat erittelyt:

1. Menetelmällä on pystyttävä mittaamaan laskettavien kuitujen pitoisuus päästetyissä kaasuissa. Valvova viranomainen päättää tällaisen mittauksen jaksollisuudesta laitoksen ja sen tuotannon ominaisuuksien mukaan, mutta sen tulisi tapahtua vähintään kuuden kuukauden välein. Kun jaksottaisia mittauksia ei suoriteta, pölyn kokonaispäästöihin sovelletaan direktiivin 4 artiklassa asetettua raja-arvoa.

Näytteenotto on suoritettava ennen mitattavan virtauksen laimennusta.

2. *Laitoksen toiminta*

Mittaukset ovat päteviä vain, jos näytteenotto tehdään laitoksen toimiessa normaalisti.

3. *Näytteenotopisteen valinta*

Näytteenotto on tehtävä pisteessä, jossa on pyörteetön ilmanvirtaus. On huolehdittava mahdollisimman hyvin siitä, että vältetään pyörteilyä ja esteitä, jotka saattaisivat katkaista ilman virtauksen.

4. *Näytteenottoa varten vaaditut muutokset*

Kanaviin, joissa näytteenotto tapahtuu, on tehtävä sopivia aukkoja ja järjestettävä asianmukaiset alustat.

5. *Ennen näytteenottoa suoritettavat mittaukset*

Ennen näytteenoton alkamista on ensin tarpeellista mitata ilman lämpötila ja ilmanpaine sekä virtausnopeus kanavassa. Ilman lämpötila ja ilmanpaine mitataan tavallisesti näytteenotolinjalta normaaleilla virtausnopeuksilla. Poikkeuksellisissa oloissa on myös tarpeellista mitata vesihöyrypitoisuus, jotta tulokset voidaan muuttaa sen mukaisesti.

6. *Mittausmenettelyn yleiset edellytykset*

Menettely edellyttää, että ilmanäyte asbestipölyn päästöjä johtavasta kanavasta viedään suodattimen läpi ja että laskettavat asbestikuidut suodattimeen jääneessä pölyssä mitataan.

6.1. Näytteenottoon on tarkastettava ensin sen varmistamiseksi, että se on ilmativis ja että siinä ei ole vuotoja, jotka saattaisivat aiheuttaa mittausvirheitä. Keräimen pää irrotetaan varovasti ja käynnistetään näytteenottopumppu. Vuotoaste ei saa ylittää 1 % tavallisesta näytteenottovirtauksesta.

6.2. Näytteenotto päästetyistä kaasuista on tehtävä päästökanavan sisällä isokineettisissä oloissa.

6.3. Näytteenoton kesto riippuu valvotun prosessin lajista ja käytetyn näytteenotosuuttimen koosta. Näytteenottoajan on oltava riittävä sen varmistamiseksi, että näytteenkeräyssuodattimessa on 100–600 laskettavaa asbestikuitua/mm². Sen on oltava tyypillinen koko valvotulle prosessille.

6.4. Keräimen pää ja niiden pisteiden määrä, joista näytteitä on otettava, on määritettävä hyväksytyin kansallisen standardin mukaisesti.

7. *Näytteenkeräyssuodattimen ominaisuudet*

7.1. On valittava käytettyyn mittaustekniikkaan sopiva suodatin. Kuitujen laskentamenetelmässä on käytettävä kalvosuodattimia (selluloosan tai nitraattiselluloosan esterien seokset), joiden nimellinen huokoskoko on 5 µm, joihin on painettu neliöt ja joiden halkaisija on 25 mm.

7.2. Näytteenkeräyssuodattimen suodatustehon on oltava vähintään 99 % laskettavissa olevien asbestikuitujen suhteen.

8. *Kuitujen laskeminen*

Kuitujen laskentamenetelmän on noudatettava direktiivin 83/477/ETY liitteessä I määriteltyä eurooppalaista vertailumenetelmää.

9. *Tulosten ilmaiseminen*

Mittaustietojen lisäksi tuloksissa tulee esittää lämpötila-, paine- ja virtaustiedot ja niissä on oltava kaikki asiaankuuluvat tiedot, kuten yksinkertainen kaavio, joka osoittaa näytteenottopisteiden sijainnin, kanavien mitat, näytteenottomäärät ja tulosten saamisessa käytetyn laskentamenetelmän. Nämä tulokset ilmaistaan normaalissa lämpötilassa (273 K) ja paineessa (101,3 kPa).

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 24 päivänä marraskuuta 1988,
tiettyjen suurista polttolaitoksista ilmaan pääsevien epäpuhkauspäästöjen rajoittamisesta

(88/609/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 130 s artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotukset⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnot⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

Euroopan yhteisöjen toimintaohjelmissa ympäristöalan toimenpiteiksi vuosilta 1973⁽⁴⁾, 1977⁽⁵⁾, 1983⁽⁶⁾ ja 1987⁽⁷⁾ korostetaan ilman pilaantumisen ehkäisemisen ja ilman epäpuhkausten vähentämisen tärkeyttä,

neuvostossa kokoontuneet neuvoston ja jäsenvaltioiden hallitusten edustajat painottavat vuosien 1987 - 1992 ympäristön toimintaohjelmaa koskevassa päätöslauselmassaan sitä, että

yhteisön on tärkeää toiminnassaan keskittyä ensi sijassa ilman pilaantumista aiheuttavien päästöjen vähentämiseen muun muassa hyväksymällä ja panemalla täytäntöön toimenpiteitä, jotka koskevat suurten polttolaitosten päästöjä,

lisäksi yhteisöstä tuli päätöksellä 81/462/ETY⁽⁸⁾ ilmansaasteiden kaukokulkeutumista koskevan yleissopimuksen osapuoli,

teollisuuslaitosten aiheuttaman ilman pilaantumisen estämisestä 28 päivänä kesäkuuta 1984 annetussa neuvoston direktiivissä 84/360/ETY⁽⁹⁾, säädetään sellaisten menettelyjen ja toimenpiteiden käyttöönotosta, joilla pyritään ehkäisemään ja vähentämään teollisuuslaitoksista peräisin olevia ilman epäpuhkausia, etenkin niistä luetteloon sisältyviin ryhmiin kuuluvista teollisuuslaitoksista, joihin suuret polttolaitokset kuuluvat,

saman direktiivin 84/360/ETY 8 artiklassa säädetään, että komission ehdotuksesta neuvosto vahvistaa yksimielisesti tarvittaessa uusille laitoksille parhaaseen saatavissa olevaan tekniikkaan perustuvat päästörajat, jotka eivät aiheuta kohtuuttomia kustannuksia ja joissa otetaan huomioon kyseisten päästöjen laatu, määrät ja haitallisuus; mainitun direktiivin 13 artiklassa säädetään, että jäsenvaltioiden on sovellettava politiikkoja ja strategioita, mukaan lukien tarpeelliset toimenpiteet, joilla luetteloon sisältyviin luokkiin kuuluvat olemassa olevat laitokset asteittain mukautetaan parhaaseen mahdolliseen saatavissa olevaan tekniikkaan ottaen huomioon laitosten tietyt ominaispiirteet,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 49, 21.2.1984, s. 1 ja

EYVL N:o C 76, 22.3.1985, s. 6

⁽²⁾ EYVL N:o C 337, 17.12.1984, s. 446 ja

EYVL N:o C 175, 15.7.1985, s. 297

⁽³⁾ EYVL N:o C 25, 28.1.1985, s. 3

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 112, 20.12.1973, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 139, 13.6.1977, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o C 46, 17.2.1983, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o C 328, 7.12.1987, s. 1

⁽⁸⁾ EYVL N:o L 171, 27.6.1981, s. 11

⁽⁹⁾ EYVL N:o L 188, 16.7.1984, s. 20

ilman pilaantumisesta ympäristölle aiheutuvien vahinkojen vuoksi on tärkeää, että uusien ja nykyisten suurten polttolaitosten päästöjä vähennetään ja valvotaan; tätä tarkoitusta varten on tarpeen asettaa yleiset tavoitteet nykyisistä polttolaitoksista tulevien rikkidioksidin ja typen oksidien vuosittaisten kokonaispäästöjen asteittaiselle ja vaiheittaiselle vähentämiselle ja määrätä uusille laitoksille rikkidioksidin, typen oksidien ja hiukkasten päästörajat direktiivin 84/360/ETY 8 artiklassa ilmaistun periaatteen mukaisesti,

tällaisia uusien laitosten päästörajoja on tarkastettava tekniikan kehityksen ja ympäristövaatimusten kehittymisen perusteella; komissio tekee tarvittavat ehdotukset, ja

olemassa olevien suurten polttolaitosten yleisten vuosittaisten päästöjen enimmäismäärän määrittämisessä on otettu asianmukaisesti huomioon vertailukelpoisten aikaansaamosten tarve ja samalla otettu huomioon kunkin jäsenvaltion erityistilanne; uusien laitosten päästöjen vähentämisvaatimusten määrittelyn yhteydessä kohtuuttomien kulujen välttämiseksi on otettu asianmukaisesti huomioon eräitä teknisiä ja taloudellisia tekijöitä; Espanjalle on myönnetty väliaikainen ja rajoitettu poikkeus uusille laitoksille määrätyn rikkidioksidin päästörajan täysimääräisestä soveltamisesta, koska tuo jäsenvaltio katsoo tarvitsevänsä erityisen suuren määrän uutta sähkön tuotantokapasiteettia energiantuotantoon ja teollista kasvuaan varten,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tämä direktiivi koskee polttoainetyypistä (kiinteä, nestemäinen, kaasumainen) riippumatta polttolaitoksia, joiden mitattu polttoaineteho on vähintään 50 MW.

2 artikla

Tässä direktiivissä:

- 'päästöillä' tarkoitetaan aineiden päästämistä ilmaan polttolaitoksesta;
- 'savukaasulla' tarkoitetaan kaasupäästöjä, jotka sisältävät kiinteitä, nestemäisiä tai kaasumaisia päästöjä; niiden tilavuusvirrat on ilmaistava kuutiometreinä tunnissa standardilämpötilassa (273 K) ja -paineessa (101,3 kPa) vesihöyryn määrän mukaan tehtävän korjauksen jälkeen, jäljempänä (Nm³/h);
- 'päästöraja-arvolla' tarkoitetaan polttolaitoksesta tulevien savukaasujen sisältämän aineen sallittua määrää, joka voidaan päästää ilmaan tietyn ajan kuluessa; se määritellään massan osuutena savukaasujen tilavuudesta, mg/Nm³, kun oletetaan, että savukaasun happipitoisuus nestemäisten

ja kaasumaisten polttoaineiden tapauksessa on kolme prosenttia ja kiinteiden polttoaineiden tapauksessa kuusi prosenttia savukaasun tilavuudesta;

- 'rikinpoistoasteella' tarkoitetaan polttolaitoksella tietyn ajan kuluessa erityisesti tätä tarkoitusta varten suunnitelluin menetelmin erotetun rikin määrän suhdetta polttolaitoksen laitteisiin syötetyn ja saman ajan kuluessa käytetyn polttoaineen rikin määrään;
- 'käyttäjällä' tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka käyttää polttolaitosta, tai jolle on uskottu toimivaltaa sitä koskevissa taloudellisissa ratkaisuissa;
- 'polttoaineella' tarkoitetaan kaikkia kiinteitä, nestemäisiä tai kaasumaisia poltettavia aineita, joita polttolaitoksessa poltetaan, lukuun ottamatta talousjätteitä sekä myrkyllisiä tai vaarallisia jätteitä;
- 'polttolaitoksella' tarkoitetaan kaikkia teknisiä laitteita, joissa polttoaineet hapetetaan, jotta täten syntyvää lämpöä voidaan käyttää.

Tätä direktiiviä sovelletaan vain energiantuotantoon tarkoitettuihin polttolaitoksiin, lukuun ottamatta niitä, jotka käyttävät palamistuotteita suoraan hyväksyen valmistusprosesseissa.

Eryisesti tätä direktiiviä ei sovelleta seuraaviin laitoksiin:

- laitokset, joissa palamistuotteita käytetään suoraan lämmitykseen, kuivaukseen tai esineiden tai materiaalien muuhun käsittelyyn, esimerkiksi uudelleenlämmitysuunit, lämpökäsittelyuunit,
- jälkipolttolaitokset, toisin sanoen kaikki tekniset laitteet, jotka on suunniteltu puhdistamaan savukaasuja polttamalla, ja joita ei käytetä erillisinä polttolaitoksina,
- katalyyttisiä krakkauskatalyyttejä regeneroivat laitteet,
- laitteet, joilla rikkivety muunnetaan rikiksi,
- kemianteollisuudessa käytetyt reaktorit,
- koksamot,
- Cowperin ilmankuumentimet.

Laitokset, jotka toimivat diesel-, bensiini- tai kaasukäyttöisillä moottoreilla, taikka mitä tahansa polttoainetta käyttävällä kaasuturbiinilla, eivät liioin kuulu tämän direktiivin soveltamisalaa.

Kun kaksi tai useampia uusia laitoksia rakennetaan siten, että toimivaltaisten viranomaisten mielestä niiden savukaasut voitaisiin tekniset ja taloudelliset tekijät huomioon ottaen purkaa yhteisen piipun kautta, tällaisten laitosten muodostama kokonaisuus pidetään yhtenä yksikkönä;

8. 'monipolttoaineyksiköllä' tarkoitetaan kaikkia polttolaitoksia, joissa voidaan yhtä aikaa tai vuorotellen polttaa kahta tai useampaa polttoainetta;
9. 'uudella laitoksella' tarkoitetaan kaikkia polttolaitoksia, joiden alkuperäinen rakennuslupa, tai, jos tällaista menettelyä ei ole, alkuperäinen käyttö lupa myönnettiin 1 päivänä heinäkuuta 1987 tai sen jälkeen;
10. 'olemassa olevalla laitoksella' tarkoitetaan kaikkia polttolaitoksia, joita varten alkuperäinen rakennuslupa, tai tällaisen menettelyn puuttuessa alkuperäinen käyttö lupa myönnettiin ennen 1 päivää heinäkuuta 1987.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on 1 päivään heinäkuuta 1990 mennessä laadittava asianmukaiset ohjelmat olemassa olevien laitosten kokonaisvuosipäästöjen asteittaiseksi vähentämiseksi. Ohjelmiin on sisällyttävä aikataulut ja täytäntöönpanomenettelyt.

2. Ohjelmat on laadittava ja pantava täytäntöön siten, että niiden tavoitteena on saavuttaa liitteessä I ja II määriteltyihin päivämääriin mennessä päästöjen asianmukaisen rajoittamisen kautta vähintään päästöjen enimmäismäärä ja vastaavat prosentuaaliset vähennykset, joista rikkidioksidin osalta asetetaan liitteessä I olevalla 1 - 6 palstalla ja typen oksidien osalta liitteessä II olevalla 1 - 4 palstalla.

3. Ohjelmien toteuttamisen yhteydessä jäsenvaltioiden on myös määritettävä kokonaisvuosipäästöt liitteessä IX olevan C kohdan mukaisesti.

4. Vuonna 1994 komissio laatii jäsenvaltioiden 16 artiklan mukaisesti toimittamien yhteenvetöiden pohjalta neuvostolle kertomuksen tässä artiklassa tarkoitettujen vähennysten täytäntöönpanosta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia rikkidioksidin 3 vaiheen vähennystavoitteiden tai päivämäärän ja typen oksidien 2 vaiheen vähennystavoitteiden tai päivämäärän muuttamisesta. Neuvosto päättää tällaisista ehdotuksista yksimielisesti.

5. Jos merkittävä ja odottamaton energian saatavuutta taikka tiettyjen polttoaineiden tai tuotantolaitosten saatavuutta koskeva muutos aiheuttaa jäsenvaltion 1 kohdan mukaisesti laatiman ohjelman täytäntöönpanolle vakavia teknisiä vaikeuksia, komissio tekee kyseisen jäsenvaltion pyynnöstä ja pyynnön perusteet huomioon ottaen päätöksen, jolla se muuttaa päästöjen enimmäismääriä tai liitteessä I ja II asetettuja päivämääriä tuon jäsenvaltion osalta ja ilmoittaa päätöksistään neuvostolle ja jäsenvaltioille.

Kaikki jäsenvaltiot voivat kolmen kuukauden kuluessa saattaa komission päätöksen neuvoston käsiteltäväksi; neuvosto voi määräenemmistöllä kolmen kuukauden kuluessa päättää asiasta toisin.

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kaikkiin rakennuslupiin tai tällaisen menettelyn puuttuessa uusien laitosten käyttö lupiin sisältyy ehdot, jotka liittyvät liitteessä III - VII määritettyjen rikkidioksidin, typen oksidien ja hiukkasten päästörajojen noudattamiseen.

2. Komission tekee 1 päivään heinäkuuta 1995 mennessä teknologian tason ja ympäristön senhetkisten vaatimusten perusteella ehdotukset sovellettavien raja-arvojen muuttamisesta. Neuvosto päättää tällaisista ehdotuksista yksimielisesti.

3. Jäsenvaltiot voivat vaatia noudatettavaksi päästörajoja ja toimeenpanon aikarajoja, jotka ovat tiukempia kuin 1 ja 2 kohdassa vahvistetut; niihin voi sisältyä muita epäpuhtauksia, ja niissä voidaan määrätä lisävaatimuksia tai vaatia laitoksen mukauttamista tekniikan kehitykseen.

5 artikla

Liitteestä III poiketen:

1. uusia laitoksia, joiden mitattu polttoaineteho on yhtä suuri tai suurempi kuin 400 MW, ja jotka eivät toimi yli 2 200 tuntia vuodessa (viiden vuoden jakson liukuva keskiarvo), koskee rikkidioksidipäästöjen raja-arvo 800 mg/Nm³;
2. kotimaista kiinteää polttoainetta polttavat uudet laitokset, joissa polttoaineen erityisluonteen vuoksi ei voida saavuttaa kyseisiä laitoksia koskevia rikkidioksidin päästörajoja ilman kohtuuttoman kalliin tekniikan käyttöä, voivat ylittää liitteessä III vahvistetut raja-arvot.

Tällaisissa laitoksissa on saavutettava vähintään liitteessä VIII asetetut rikinpoistamisen tasot;

3. Espanjan kuningaskunta voi 31 päivään joulukuuta 1999 asti myöntää toimiluvan uusille voimalaitoksille, joiden polttoaineteho on vähintään 500 MW, ja jotka polttavat kotimaista tai maahan tuotua kiinteää polttoainetta, ja jotka otetaan käyttöön vuoden 2005 loppuun mennessä ja täyttävät seuraavat vaatimukset:

- maahan tuotujen kiinteiden polttoaineiden tapauksessa rikkidioksidien päästöraja on 800 mg/Nm³,

- kotimaisten kiinteiden polttoaineiden tapauksessa rikinpoistoaste on vähintään 60 prosenttia,

edellyttäen, että laitoksien, joita tämä poikkeus koskee, sallittu kokonaiskapasiteetti ei ylitä:

- kun on kysymys kotimaisista kiinteistä polttoaineita polttavista laitoksista, 2 000 MWe,

- kun on kysymys maahan tuotuja kiinteitä polttoaineita polttavista laitoksista, 7 500 MWe tai 50 prosenttia kaikkien kiinteitä polttoaineita polttavien laitosten

kaikesta uudesta kapasiteetista, joille on myönnetty toimilupa 31 päivään joulukuuta 1999 mennessä, sen mukaan kumpi on alhaisempi.

6 artikla

Jäsenvaltiot voivat sallia, että kotimaista ruskohiiltä polttavat laitokset ylittävät 4 artiklan mukaisesti vahvistetut päästörajat, jos parhaan saatavilla olevan tekniikan, josta ei aiheudu kohtuuttomia kustannuksia, käytöstä huolimatta ruskohiilen ominaisuuksiin liittyvät suuret vaikeudet sitä edellyttävät, ja edellyttäen, että ruskohiili on laitosten välttämätön polttoaine.

Komissiolle on välittömästi ilmoitettava tällaisista tapauksista ja neuvoston kanssa on neuvoteltava tarvittavista aiheellisista toimenpiteistä.

7 artikla

Liitteessä VI vahvistettujen tyyppien oksidien päästörajojen noudattamisen varmistamiseksi 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa luvissa voidaan vaatia muun muassa laadittavaksi asianmukaiset suunnitteluerittelyt.

Jos valvonnassa ilmenee, että päästörajoja ei ennalta arvaamattomien seikkojen vuoksi noudateta, toimivaltaisen viranomaisen on vaadittava käyttäjää toteuttamaan kaikki aiheelliset alustavat toimenpiteet, jotta päästöraja-arvoa noudatetaan mahdollisimman pian ja joka tapauksessa yhden vuoden kuluessa. Komissiolle on välittömästi ilmoitettava tällaisista tapauksista ja keinoista, jotka on tilanteen korjaamiseksi toteutettu.

Tämän artiklan säännöksiä tarkastellaan uudelleen komission neuvostolle tekemän ehdotuksen perusteella samalla kuin 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja ehdotuksia.

8 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa luvissa määrätään menettelyistä poistolaitteiden toimintahäiriöiden tai rikkoutumisen varalta. Rikkoutumisista on ilmoitettava viipymättä toimivaltaiselle viranomaiselle, ja tämän on päätettävä asianmukaisista toimenpiteistä. Toimivaltaisen viranomaisen on erityisesti vaadittava käyttäjää vähentämään tai lopettamaan toimintoja mahdollisimman pian, kunnes tavanomaiseen toimintaan voidaan palata, tai käyttämään laitosta vähän pilaavilla polttoaineilla, lukuun ottamatta tapauksia, joissa toimivaltaisen viranomaisen arvion mukaan on välttämätöntä turvata sähkön saanti. Viranomaisen on erityisesti huolehdittava, että käyttäjä toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet poistolaitteiston saamiseksi jälleen käyttöön mahdollisimman pian.

2. Toimivaltaisen viranomaisen voi sallia, että normaalisti vähärikkistä polttoainetta käyttävä laitos vapautetaan rikkioksidille 4 artiklassa säädettyjen päästörajojen noudattamisvelvoitteesta enintään kuudeksi kuukaudeksi, kun käyttäjä ei kykene noudattamaan näitä raja-arvoja sen vuoksi, että vähärikkisen polttoaineen toimitukset ovat keskeytyneet polttoaineen vakavan puutteen takia.

3. Toimivaltaisen viranomaisen voi sallia, että 4 artiklassa säädettyjen päästörajojen noudattamisvelvoitteesta poiketaan korkeintaan kuuden kuukauden ajan, jos laitos, joka tavanomaisesti käyttää vain kaasumaista polttoainetta ja joka muutoin olisi varustettava savukaasun puhdistuslaitteella, poikkeuksellisesti ja lyhyen ajan turvautuu muihin polttoaineisiin kaasun toimituksessa ilmenneen äkillisen keskeytyksen vuoksi. Toimivaltaiselle viranomaiselle on viipymättä ilmoitettava kaikista erityistapauksista.

4. Jäsenvaltioiden on viipymättä ilmoitettava komissiolle tässä artiklassa tarkoitetuista tapauksista.

9 artikla

1. Kahta tai useampaa polttoainetta samanaikaisesti käyttävälle uuden laitoksen monipolttoaineyksiköille myönnettävää 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua lupaa varten toimivaltaisen viranomaisen on asetettava päästörajat seuraavasti:

- ensinnäkin mittaamalla kunkin yksittäisen polttoaineen ja epäpuhtauden asiaa koskeva päästöraja, joka vastaa polttolaitoksen mitattua liitteessä III - VII määrättyä polttoainetehoa;
- toiseksi määrittämällä polttoainepainotetut päästörajat, jotka saadaan kertomalla edellä mainittu yksilöllinen päästöraja kunkin polttoaineen polttoaineteholla ja jakamalla tulo kaikkien polttoaineiden polttoainetehojen summalla;
- kolmanneksi yhdistämällä polttoainepainotetut päästörajat.

2. Monipolttoaineyksiköissä, jotka käyttävät omaan kulutukseensa raakaöljyn jalostamisesta saatuja tislus- ja konversiojakeita yksin tai yhdessä muiden polttoaineiden kanssa, ovat voimassa suurimman päästöarvon polttoainetta (pääasiallinen polttoaine) koskevat säännökset, huolimatta edellä olevasta 1 kohdasta, jos polttolaitoksen käytön aikana tuon polttoaineen osuus kaikkien polttoaineiden polttoainetehojen summasta on vähintään 50 prosenttia.

Kun pääasiallisen polttoaineen osuus on pienempi kuin 50 prosenttia, päästöraja määritellään suhteellisesti yksittäisten polttoaineiden antaman polttoainetehon ja kaikkien polttoai-

neiden antamien polttoainetehtojen summan suhteena seuraavasti:

- ensiksi mittaamalla kunkin yksittäisen polttoaineen ja epäpuhtauden asiaa koskeva päästöraja, joka vastaa liitteessä III - VII määrättyä polttolaitoksen mitattua polttoainetehoa;
- toiseksi laskemalla pääasiallisen polttoaineen (polttoaine, jolla liitteen III - VII mukaan on suurin päästöraja, ja mikäli kahdella polttoaineella on sama päästöraja, se polttoaine, jolla on suurempi polttoaineteho) päästöraja; tämä arvo saadaan kertomalla tuolle polttoaineelle liitteessä III - VII annettu päästöraja kertoimella kaksi ja vähentämällä tästä luvusta päästörajaltaan alhaisimman polttoaineen päästöraja;
- kolmanneksi määrittämällä polttoainepainotetut päästörajat, jotka saadaan kertomalla laskettu polttoaineen päästöraja pääasiallisen polttoaineen polttoaineteholla ja muut yksittäiset päästörajat kunkin polttoaineen tuottamalla polttoaineteholla sekä jakamalla tulo kaikkien polttoainetehtojen summalla;
- neljänneksi yhdistämällä polttoainepainotetut päästörajat.

3. Vaihtoehtona 2 kohdan osalta voidaan soveltaa rikkidioksidipäästöjen raja-arvoa 1 000 mg/Nm³ kaikkien jalostamon uusien laitosten keskiarvona ja riippumatta käytetyistä polttoaineyhdistelmistä.

Toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava, että tämän säännöksen soveltaminen ei johda olemassa olevien laitosten päästöjen lisääntymiseen.

4. Kahta tai useampaa polttoainetta vuorotellen käyttävällä monipolttoaineyksiköllä varustetulle uudelle laitokselle myönnettävää 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua lupaa varten ovat voimassa liitteessä III - VII annetut kutakin käytettyä polttoainetta vastaavat päästörajat.

10 artikla

Polttolaitosten savukaasut on poistettava hallitulla tavalla savupiipun kautta.

Päästöehdot on määrättävä 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa luvassa. Toimivaltaisen viranomaisen on huolehdittava erityisesti, että savupiipun korkeus lasketaan siten, että ihmisten terveyttä ja ympäristöä suojellaan.

11 artikla

Kun polttolaitosta laajennetaan vähintään 50 MW:llä, laitoksen uuteen osaan sovellettavat päästörajat on määritettävä suhteessa koko laitoksen lämpötehoon. Tätä säännöstä ei sovelleta 9 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

12 artikla

Kun rakennetaan polttolaitoksia, joilla todennäköisesti on huomattavia vaikutuksia toisen jäsenvaltion ympäristöön, jäsenvaltioiden on varmistettava kaikki asianmukainen tiedottaminen ja neuvottelu tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista 27 päivänä kesäkuuta 1985 annetun neuvoston direktiivin 85/337/ETY⁽¹⁾ 7 artiklan mukaisesti.

13 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että liitteen IX mukainen tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien polttolaitosten päästöjä ja kaikkia muita tämän direktiivin täytäntöönpanon edellyttämiä arvoja valvotaan. Jäsenvaltiot voivat vaatia, että käyttäjä vastaa tällaisen valvonnan kustannuksista.

2. Rikkidioksiidi-, hiukkas-, typenoksiidi- ja happipitoisuuksien sekä muiden tämän direktiivin täytäntöönpanon valvonnan vaadittavien arvojen määrittämisessä käytettävien mittausmenetelmien tai -laitteiden ja kaikkien muiden tulosten arvioinnissa käytettyjen laitteiden on vastattava parasta teollista mittaustekniikkaa ja annettava toistokelpoisia ja verrattavia tuloksia.

Määrittämenetelmien on oltava toimivaltaisten viranomaisten hyväksymiä.

3. Toimivaltaisten viranomaisten on asetettava tätä tarkoitusta varten käytettyjen mittaus-, kalibrointi- ja tietojenkäsittelylaitteiden tai -menetelmien suorituskykykriteereihin liittyvät tiedot saataville ja toimitettava nämä tiedot komissiolle.

14 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että käyttäjä ilmoittaa toimivaltaisille viranomaisille kohtuullisen ajan kuluessa jatkuvien mittausten tuloksista, mittalaitteiden tarkastuksesta ja yksittäisistä mittauksista sekä kaikista muista mittauksista, joiden avulla on tarkoitus arvioida, onko tämän direktiivin säännöksiä noudatettu.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 175, 5.7.1985, s. 40

15 artikla

1. Jatkuviissa mittauksissa katsotaan liitteessä III – VII vahvistettuja päästörajoja noudatetun, jos tulosten arviointi osoittaa kalenterivuoden käyttötunneista, että:

- a) yhdenkään kalenterikuukauden keskiarvo ei ylitä päästörajaa, ja
- b) seuraavissa tapauksissa:
 - rikkidioksidi ja hiukkaset: 97 prosenttia kaikista 48 tunnin keskiarvoista eivät ylitä 110 prosenttia päästörajoista;
 - typen oksidit: 95 prosenttia kaikista 48 tunnin keskiarvoista eivät ylitä 110 prosenttia päästörajoista.

Huomioon ei oteta 8 artiklassa tarkoitettuja jaksoja sekä käynnistys- ja pysäytysjaksoja.

2. Tapauksissa, joissa määrityksen vaaditaan vain kertamittauksia tai muita soveltuvia määritysmenetelmiä, liitteessä III – VII vahvistettuja päästörajoja katsotaan noudatetun, jos kunkin mittaussarjan tai muiden määritysten tulokset, jotka on määritetty toimivaltaisten viranomaisten antamien sääntöjen mukaisesti, eivät ylitä päästörajoja.

3. Rikinpoistoastetta katsotaan noudatetun 5 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, jos liitteessä IX olevan A.2 kohdan mukaisesti suoritettu mittausten arviointi osoittaa, että kaikki kalenterikuukausittaiset keskiarvot tai kaikki liukuvat kuukausittaiset keskiarvot saavuttavat vaaditut rikinpoistoasteet.

Huomioon ei oteta 8 artiklassa tarkoitettuja jaksoja sekä käynnistys- ja pysäytysjaksoja.

16 artikla

1. Jäsenvaltioiden on viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1990 ilmoitettava komissiolle 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti laadituista ohjelmista.

Viimeistään vuoden kuluttua olemassa olevien laitosten päästöjen vähentämisen eri vaiheiden päättymisestä jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle yhteenvetokertomus ohjelmien täytäntöönpanon tuloksista.

Kunkin vaiheen puolivälissä laaditaan lisäksi osakertomus.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa kertomuksissa on annettava yleiskatsaus:

- kaikista tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvista polttolaitoksista;

- rikkidioksidin ja typen oksidien päästöistä tonneina vuodessa sekä näiden aineiden pitoisuuksista savukaasuisa;
- toimenpiteistä, joihin jo on ryhdytty tai joita suunnitellaan päästöjen rajoittamiseksi sekä muutoksista käytetyn polttoaineen valinnassa;
- jo tehdyistä tai suunnitelluista käyttötavan muutoksista;
- jo toimeenpannuista tai suunnitelluista polttolaitosten lopullisista sulkemisista;
- ja tarvittaessa nykyisiä laitoksia varten tehdyissä ohjelmissä asetetuista päästörajoista.

Savukaasujen sisältämien epäpuhtauksien vuosipäästöjen ja pitoisuuksien määrittelyssä jäsenvaltioiden on otettava huomioon 13, 14 ja 15 artiklan säännökset.

3. Komissio yhdessä jäsenvaltioiden kanssa huolehtii säännöllisesti 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen ohjelmien saattamisesta yhtenäisiksi varmistaakseen ohjelmien yhdenmukainen täytäntöönpano yhteisön tasolla.

Komission on erityisesti huolehdittava, että ohjelmien täytäntöönpanolla saavutetaan odotetut tulokset päästöjen yleisen vähentämisen suhteen, ja se tekee tarvittaessa aiheelliset ehdotukset.

4. Jäsenvaltioiden, jotka soveltavat 5 artiklaa, on annettava siitä vuosittain kertomus komissiolle.

17 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 1990. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

18 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 24 päivänä marraskuuta 1988.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

V. KEDIKOGLOU

LIITE I

OLEMASSA OLEVISTA LAITOKSISTA TULEVIEN SO₂-PÄÄSTÖJEN ENIMMÄISMÄÄRÄT
JA VÄHENNYSTAVOITTEET ⁰³⁰⁾

Jäsenvaltio	Suurten polt- tolaitosten SO ₂ -päästöt vuonna 1980	Päästön enimmäismäärä (ktonnia/vuosi)			% -vähennys vuoden 1980 päästöistä			% -vähennys vuoden 1980 korjatuista päästöistä		
		1 vaihe	2 vaihe	3 vaihe	1 vaihe	2 vaihe	3 vaihe	1 vaihe	2 vaihe	3 vaihe
		1993	1998	2003	1993	1998	2003	1993	1998	2003
		Belgia	530	318	212	159	- 40	- 60	- 70	- 40
Tanska	323	213	141	106	- 34	- 56	- 67	- 40	- 60	- 70
Saksa	2 225	1 335	890	668	- 40	- 60	- 70	- 40	- 60	- 70
Kreikka	303	320	320	+ 6	+ 6	- 45	- 45	- 45	- 45	- 45
Espanja	2 290	2 290	1 730	1 440	0	- 24	- 37	- 21	- 40	- 50
Ranska	1 910	1 146	764	573	- 40	- 60	- 70	- 40	- 60	- 70
Irlanti	99	124	124	124	+ 25	+ 25	+ 25	- 29	- 29	- 29
Italia	2 450	1 800	1 500	900	- 27	- 39	- 63	- 40	- 50	- 70
Luxemburg	3	1,8	1,5	1,5	- 40	- 50	- 60	- 40	- 50	- 50
Alankomaat	299	180	120	90	- 40	- 60	- 70	- 40	- 60	- 70
Portugali	115	232	270	206	+ 102	+ 135	+ 79	- 25	- 13	- 34
Yhd. kuningaskunta	3 883	3 106	2 330	1 553	- 20	- 40	- 60	- 20	- 40	- 60

⁰¹⁾ Lisäpäästöjä voi aiheutua kapasiteetista, joka on saanut toimintaluvan 1 päivänä heinäkuuta 1987 tai sen jälkeen.

⁰²⁾ Päästöjen, jotka tulevat polttolaitoksista, joille on myönnetty toimilupa ennen 1 päivää heinäkuuta 1987, mutta jotka eivät vielä ole käytössä ennen tuota päivää, ja joita ei ole otettu huomioon tässä liitteessä määrättyjä päästön enimmäismääriä määrittäessä, on joko täytettävä tässä direktiivissä uusille laitoksille asetetut vaatimukset, tai ne on otettava huomioon nykyisten laitosten kokonaispäästöissä, jotka eivät saa ylittää tässä liitteessä määrättyä kattoa.

LIITE II

OLEMASSA OLEVISTA LAITOKSISTA TULEVIEN NO_x-PÄÄSTÖJEN ENIMMÄISMÄÄRÄT JA VÄHENNYSTAVOITTEET ⁰³⁰⁾

Jäsenvaltio	NO _x -päästöt (suurten polt- tolaitosten NO _x - päästöt vuonna 1980) (ktonnia)	NO _x -päästön enimmäismäärä (ktonnia/vuosi)		% -vähennys vuoden 1980 päästöistä		% -vähennys vuoden 1980 korjatuista päästöistä	
		1 vaihe	2 vaihe	1 vaihe	2 vaihe	1 vaihe	2 vaihe
		1993 ⁰¹⁾	1998	1993 ⁰²⁾	1998	1993 ⁰³⁾	1998
		Belgia	110	88	66	- 20	- 40
Tanska	124	121	81	- 3	- 35	- 10	- 40
Saksa	870	696	522	- 20	- 40	- 20	- 40
Kreikka	36	70	70	+ 94	+ 94	0	0
Espanja	366	368	277	+ 1	- 24	- 20	- 40
Ranska	400	320	240	- 20	- 40	- 20	- 40
Irlanti	28	50	50	+ 79	+ 79	0	0
Italia	580	570	428	- 2	- 26	- 20	- 40
Luxemburg	3	2,4	1,8	- 20	- 40	- 20	- 40
Alankomaat	122	98	73	- 20	- 40	- 20	- 40
Portugali	23	59	64	+ 157	+ 178	- 8	0
Yhd. kuningaskunta	1 016	864	711	- 15	- 30	- 15	- 30

⁰¹⁾ Lisäpäästöjä voi aiheutua kapasiteetista, joka on saanut toimiluvan 1 päivänä heinäkuuta 1987 tai sen jälkeen.

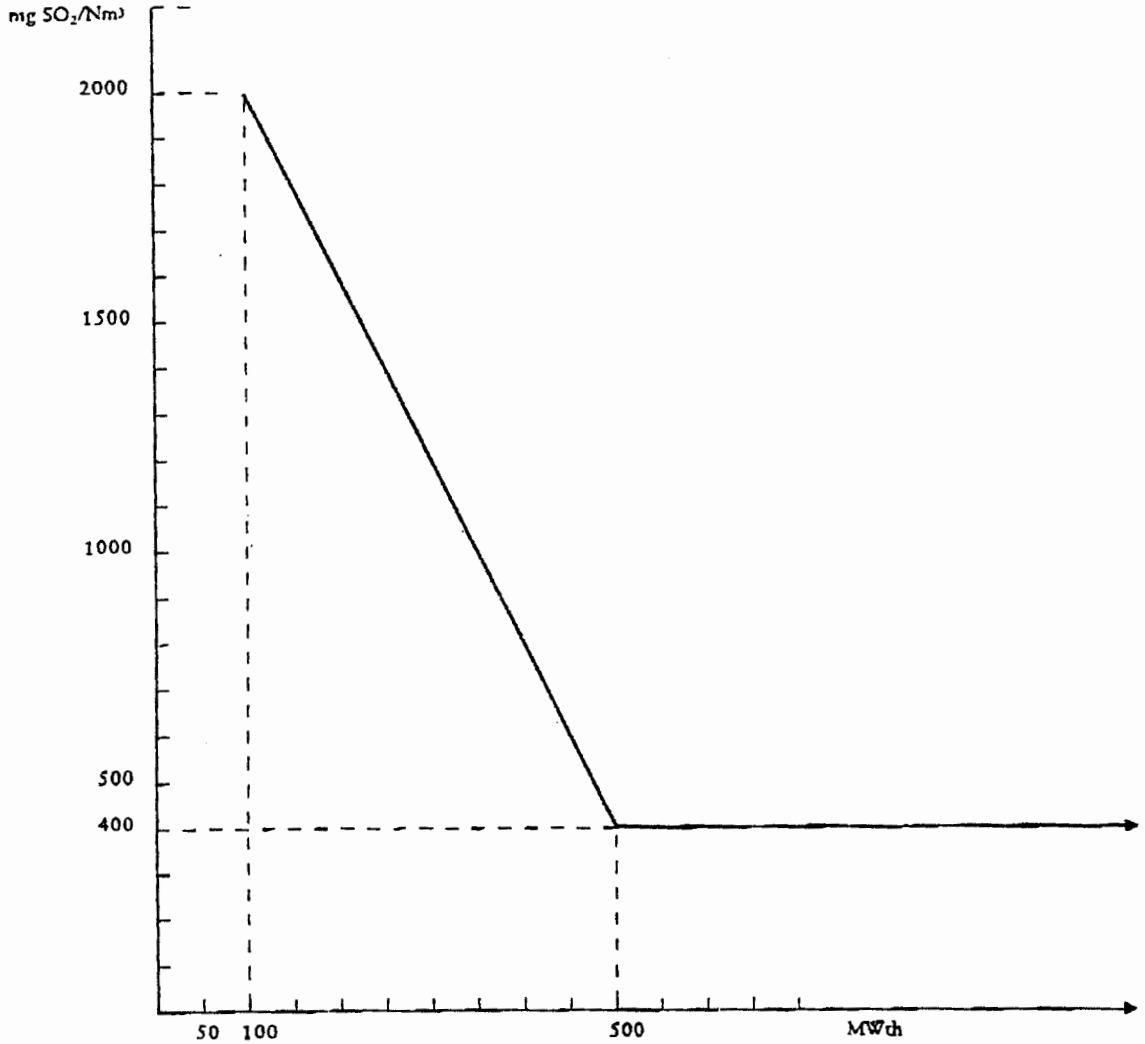
⁰²⁾ Päästöjen, jotka tulevat polttolaitoksista, joille on myönnetty toimilupa ennen 1 päivää heinäkuuta 1987, mutta jotka eivät vielä ole käytössä ennen tuota päivää, ja joita ei ole otettu huomioon tässä liitteessä määrättyjä päästön enimmäismääriä määrittäessä, on joko täytettävä tässä direktiivissä uusille laitoksille asetetut vaatimukset, tai ne on otettava huomioon nykyisten laitosten kokonaispäästöissä, jotka eivät saa ylittää tässä liitteessä määrättyä enimmäismäärää.

⁰³⁾ Jäsenvaltiot voivat teknisiä syistä viivytellä NO_x-päästöjen vähentämisen 1 vaiheen saavuttamispäivää korkeintaan kaksi vuotta ilmoittamalla siitä komissiolle yhden kuukauden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta.

LIITE III

UUSIEN LAITOSTEN SO₂-PÄÄSTÖRAJAT ⁽¹⁾

Kiinteät polttoaineet

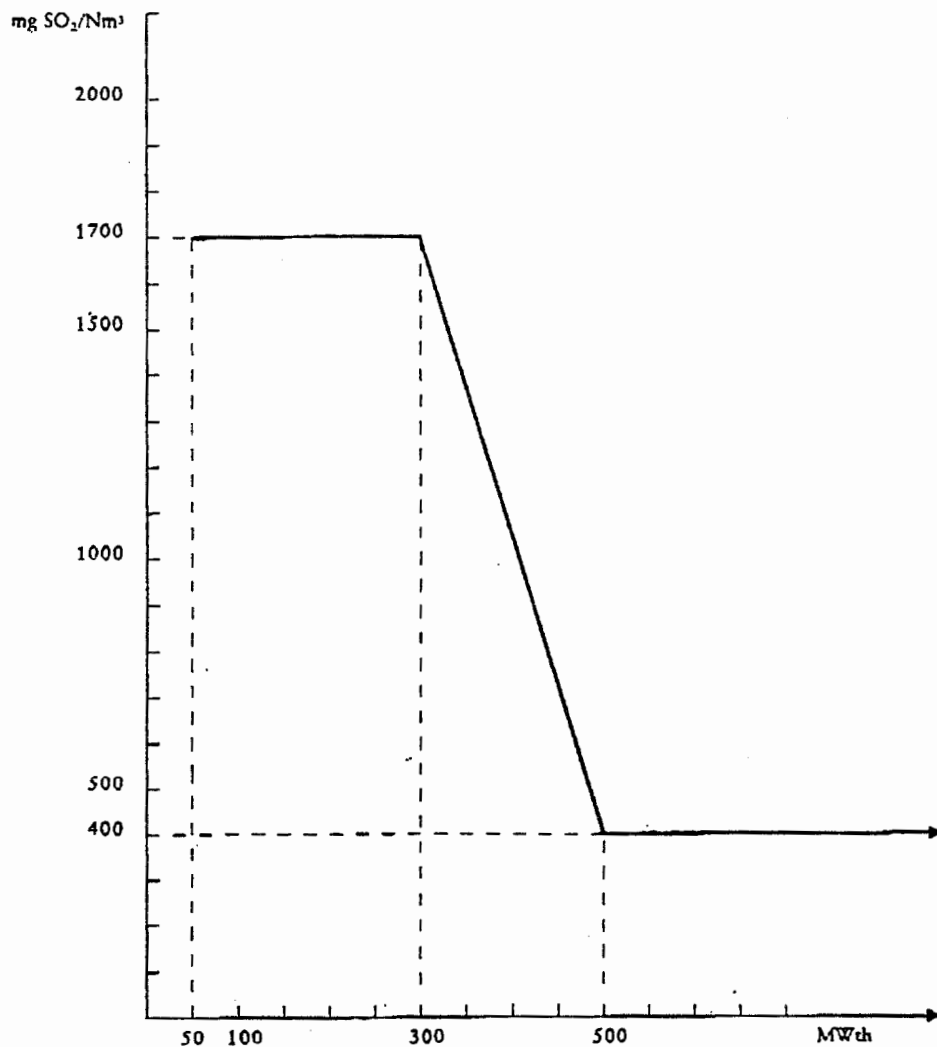

⁽¹⁾ Neuvosto päättää vuonna 1990 komission vähärikkisen polttoaineen saatavuudesta laatiman kertomuksen ja komission asianmukaisen ehdotuksen perusteella lämpötehoaan 50 ja 100 MWth:n välillä olevien laitosten päästörajoista.

LIITE IV

UUSIEN LAITOSTEN SO₂-PÄÄSTÖRAJAT

Nestemäiset polttoaineet

LIITE V

UUSIEN LAITOSTEN SO₂-PÄÄSTÖRAJAT

Kaasumaiset polttoaineet

Polttoaineen laji	Raja-arvot (mg/NM ³)
Kaasumaiset polttoaineet yleensä	35
Nestekaasu	5
Jalostamojakeiden kaasutuksesta saadut lämpöarvoltaan vähäiset kaasut, koksamokaasu, masuunikaasu	800
Hiilen kaasutuksesta saatu kaasu	0)

0) Neuvosto määrää tällaiseen kaasuun sovellettavat päästörajat myöhemmin komission saadun teknisen kokemuksen perusteella tekemien ehdotusten pohjalta.

LIITE VI

UUSIEN LAITOSTEN NO_x-PÄÄSTÖRAJAT

Polttoaineen laji	Raja-arvot (mg/Nm ³)
Kiinteä yleensä	35
Kiinteä, jossa alle 10 % haihtuvia yhdisteitä	1 300
Nestemäinen	450
Kaasumainen	350

LIITE VII

UUSIEN LAITOSTEN HIUKKASPÄÄSTÖRAJAT

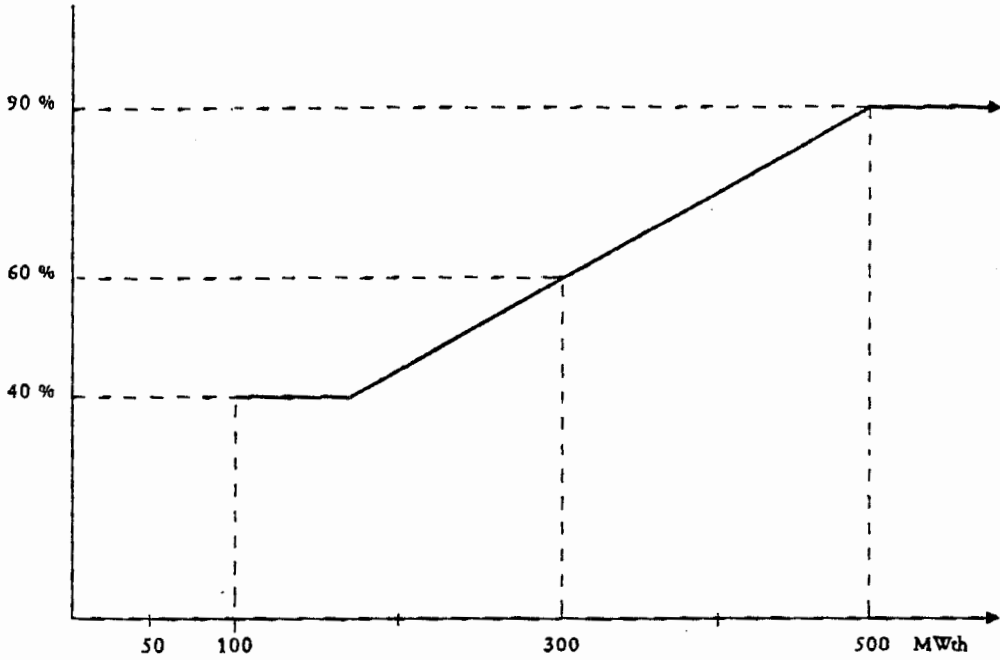
Polttoaineen laji	Polttoaineteho (MW)	Raja-arvot (mg/Nm ³)
Kiinteä	≥ 500	50
	< 500	100
Nestemäinen ⁰⁾	kaikki laitokset	50
Kaasumainen	kaikki laitokset	yleensä 5 masuunikaasu, 10 terästeollisuuden tuottamat kaasut, joita voidaan käyttää muual- la, 50

0) Raja-arvoa 100 mg/Nm³ voidaan soveltaa laitoksiin, joiden kapasiteetti on alle 500 MWth, ja jotka polttavat nestemäistä polttoainetta, jonka tuhkapitoisuus on yli 0,06 %.

LIITE VIII

RIKINPOISTOASTEET

(5 artiklan 3 kohdan mukaisesti)

LIITE IX

PÄÄSTÖJEN MITTAUSMENETELMÄT

A. Uusien laitosten päästöjen mittaus- ja arviointimenettelyt

1. Uusissa laitoksissa, joiden mitattu polttoaineteho on yli 300 MW, SO₂-, hiukkas-, NO_x- ja happipitoisuuksia on mitattava jatkuvasti. SO₂:n ja hiukkaspäästön valvonta voidaan kuitenkin suorittaa kertamittauksin tai muita asianmukaisia määrittymenetelmiä käyttäen, kun tällaisia mittauksia tai menettelyjä, jotka toimivaltaisten viranomaisten on tutkittava ja hyväksyttävä, voidaan käyttää pitoisuuden mittaamiseen.

Laitoksissa, jotka eivät kuulu ensimmäisen alakohdan piiriin, toimivaltaiset viranomaiset voivat vaatia suoritettaviksi mainittujen kolmen epäpuhtauden ja hapen jatkuvia mittauksia, jos niitä pidetään tarpeellisina. Jos jatkuvia mittauksia ei vaadita, toimivaltaisten viranomaisten hyväksymiä kertamittauksia tai asianmukaisia määrittymenetelmiä on käytettävä säännöllisesti päästöissä esiintyvien edellä mainittujen aineiden määrien arviointiin.

2. Laitoksissa, joiden on täytettävä 5 artiklan 2 ja 3 kohdassa määrätyt rikinpoistoasteet, ovat voimassa 1 kohdan mukaisesti määrätyt SO₂-päästömittauksia koskevat vaatimukset. Polttolaitoksessa käytettävän polttoaineen rikkipitoisuutta on lisäksi tarkkailtava säännöllisesti.
3. Olennaisista käytetyn polttoainetyypin tai laitoksen käyttötavan muutoksista on ilmoitettava toimivaltaisille viranomaisille. Näiden on päätettävä, ovatko 1 kohdassa annetut valvontavaatimukset yhä riittävät, vai onko niitä muutettava.
4. Jatkuvatoimiset mittausjärjestelmät on tarkastettava säännöllisin välein toimivaltaisten viranomaisten kanssa neuvotellen. SO₂-, hiukkas-, NO_x- ja happipitoisuuksien mittaukseen käytetyt laitteet on peruskalibroitava, ja niiden toiminta on tarkastettava asianmukaisin säännöllisin välein. Jatkuvatoimiset mittalaitteet on kalibroitava toimivaltaisen viranomaisen hyväksymän vertailumittausmenetelmän mukaisesti.

B. Uusien laitosten vuosittaisten kokonaispäästöjen määrittely

SO₂:n ja NO_x:n vuosittaisten kokonaispäästöjen määräyksestä on ilmoitettava toimivaltaisille viranomaisille. Kun käytetään jatkuvaa tarkkailua, polttolaitoksen käyttäjän on laskettava kunkin epäpuhtauden osalta erikseen kunakin päivänä päästetyn epäpuhtauden massa savukaasujen tilavuusvirran pohjalta. Kun jatkuvaa valvontaa ei käytetä, käyttäjän on arvioitava vuosittaiset päästöt A.1 kohdan pohjalta toimivaltaisilla viranomaisilla tyydyttävällä tavalla.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle uusien polttolaitosten vuosittaiset SO₂:n ja NO_x:n kokonaispäästöt samalla kertaa kuin nykyisten laitosten vuosittaisia kokonaispäästöjä koskevat C.3 kohdassa vaaditut tiedot.

C. Olemassa olevien laitosten kokonaispäästöjen määrittely

1. Jäsenvaltioiden on vuodesta 1990 alkaen ja kunakin seuraavana vuonna laadittava nykyisistä laitoksista täydellinen SO₂- ja NO_x-päästökartoitus:
 - laitoksittain yli 300 MW:in laitosten ja jalostamoiden tapauksessa,
 - yleiseltä pohjalta muiden tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien polttolaitosten osalta.
2. Näihin kartoituksiin käytetyn menetelmän on vastattava vuonna 1980 polttolaitosten SO₂- ja NO_x-pitoisuuksien määrittelyyn käytettyä menetelmää.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle vuoteen 1990 mennessä olemassa olevien polttolaitosten SO₂- ja NO_x-pitoisuuksien määrittelyyn käytettyjen menetelmien ja perustietojen yksityiskohdat, joihin viitataan liitteessä I ja II olevalla O palstalla.

3. Tämän kartoituksen tulokset on toimitettava komissiolle sopivassa muodossa yhdeksän kuukauden kuluessa kyseisen vuoden päättymisestä.

Tällaisten päästökartoitusten laatimiseen käytetyt menetelmät ja yksityiskohtaiset perustiedot on komission pyynnöstä annettava sen käyttöön.

4. Komissio järjestää tällaisten kansallisten kartoitusten järjestelmällisen vertailun ja tarpeen mukaan tekee neuvostolle ehdotuksia, joilla pyritään yhdenmukaistamaan päästöjen kartoituksen menetelmät tämän direktiivin tehokkaaksi täytäntöönpanemiseksi.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 8 päivänä kesäkuuta 1989,
yhdyskuntajätteiden uusien polttolaitosten aiheuttaman ilman pilaantumisen ehkäisemisestä**

(89/369/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 130 s artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

Euroopan yhteisöjen toimintaohjelmissä ympäristöalan toimenpiteiksi, vuosilta 1973⁽⁴⁾, 1977⁽⁵⁾, 1983⁽⁶⁾ ja 1987⁽⁷⁾ korostetaan ilman pilaantumisen ehkäisyn ja vähentämisen tärkeyttä,

neuvoston 19 päivänä lokakuuta 1987 annetussa päätöslauselmassa⁽⁸⁾ toimintaohjelmaksi ympäristöalan toimenpiteiksi vuosille 1987 - 1992 todetaan olevan tärkeää keskittää yhteisön toimenpiteet muun muassa asianmukaisten standardien luomiseen kansanterveyden ja ympäristönsuojelun varmistamiseksi,

jätteistä 15 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa neuvoston direktiivissä 75/442/ETY⁽⁹⁾ säädetään, että jätteitä on käsiteltävä vaarantamatta ihmisten terveyttä ja vahingoittamatta ympäristöä; mainitussa direktiivissä säädetään, että kaikkien jätteitä käsittelevien laitosten tai yritysten on saatava toimivaltaisen viranomaisen lupa, jossa säädetään muun ohessa suoritettavista varotoimenpiteistä,

teollisuuslaitosten aiheuttaman ilman pilaantumisen estämisestä 28 päivänä kesäkuuta 1984 annetussa neuvoston direktiivissä 84/360/ETY⁽¹⁰⁾ säädetään, että uusien teollisuuslaitosten ja erityisesti jätteenpolttolaitosten käyttöön vaaditaan ennakkolupa, joka voidaan antaa vain jos kaikki asianmukaiset ilman-

saasteita ehkäisevät toimenpiteet on toteutettu soveltamalla parasta taloudellisesti saatavilla olevaa teknologiaa,

mainitussa direktiivissä 84/360/ETY säädetään, että neuvosto tarvittaessa yksimielisesti komission ehdotuksesta vahvistaa päästöille raja-arvot, jotka perustuvat parhaaseen taloudellisesti saatavilla olevaan teknologiaan sekä sopiviin mittaustekniikoihin ja -menetelmiin,

yhdyskuntajätteiden polttamisessa syntyy sellaisten aineiden päästöjä, joista voi aiheutua ilman pilaantumista ja siten vahinkoa ihmisten terveydelle ja ympäristölle ja joissakin tapauksissa nämä saasteet saattavat kulkeutua rajojen yli,

yhdyskuntajätteiden polttolaitoksissa syntyvien tiettyjen saastepäästöjen rajoittamiseksi käytettävät tekniikat ovat jo vakiintuneita, niitä voidaan soveltaa kohtuullisen taloudellisesti uusissa jätteenpolttolaitoksissa ja niiden avulla on mahdollista saada palamiskaasujen saastepitoisuudet tasolle, jotka eivät ylitä tiettyjä raja-arvoja,

yhteisön raja-arvot dioksiineille ja furaaneille olisi vahvistettava niin pian kuin mahdollista,

kaikissa jäsenvaltioissa on lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä kiinteiden laitosten aiheuttaman ilman pilaantumisen estämiseksi ja useilla jäsenvaltioilla on yhdyskuntajätteiden polttolaitoksia koskevia erityismääräyksiä,

yhteisö auttaa tehostamaan jäsenvaltioiden suorittamia toimia yhdyskuntajätteiden polttolaitosten aiheuttaman ilmanpilaantumisen estämiseksi vahvistamalla päästöille raja-arvoja ja muita pilaantumista ehkäiseviä vaatimuksia,

ympäristön tehokkaan suojelun varmistamiseksi olisi vahvistettava vaatimukset ja ehdot kaikkien uusien yhdyskuntajätteiden polttolaitosten lupamenettelyä varten; näihin vaatimuksiin olisi sisällytettävä velvoite tarkkailla päästöjen raja-arvoja tiettyjen saasteiden osalta sekä asianmukaisia palamisolosuhteita ottaen huomioon laitoksen teknisen laadun ja käyttöolosuhteet,

on annettava säännös asianmukaisista mittauksista ja testauksista jätteenpolttolaitoksissa ja yhteisön on saatava tietoa asetetuista ehdoista ja saaduista tuloksista,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 75, 23.3.1988, s. 4

⁽²⁾ EYVL N:o C 69, 20.3.1989, s. 219

⁽³⁾ EYVL N:o C 318, 12.12.1988, s. 3

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 112, 20.12.1973, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 139, 13.6.1977, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o C 46, 17.2.1983, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o C 328, 7.12.1987, s. 1

⁽⁸⁾ EYVL N:o C 328, 7.12.1987, s. 1

⁽⁹⁾ EYVL N:o L 194, 25.7.1975, s. 39

⁽¹⁰⁾ EYVL N:o L 188, 16.7.1984, s. 20

yhtä tärkeää kuin päästöjen raja-arvoista päättäminen, on rohkaista puhdasta teknologiaa koskevan tiedon kehittämistä ja levittämistä sekä puhtaan teknologian käyttöä osana ehkäiseviä toimenpiteitä ympäristön saastumisen torjumiseksi yhteisössä, erityisesti jätteistä huolehtimisen yhteydessä, ja

perustamissopimuksen 130 t artiklan mukaisesti tällaisten yhteisön säännösten antamisella ei estetä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai ottamasta käyttöön sellaisia tiukempia toimenpiteitä ympäristön suojelemiseksi, jotka ovat perustamissopimuksen mukaisia,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tässä direktiivissä:

- 'ilman pilaautumisella' tarkoitetaan ihmisen suoran tai välillisen toiminnan kautta ilmaan päässeitä aineita tai päässyttä energiaa, joista on seurauksena sen laatuissa vahingollisia vaikutuksia, että ne vaarantavat ihmisten terveyttä, vahingoittavat luonnonvaroja ja luonnonjärjestelmiä ja aineellista omaisuutta sekä huonontavat tai häiritsevät ympäristön laatua tai muuta ympäristön oikeutettua käyttämistä;
- 'päästörajalla' tarkoitetaan pilaavien aineiden pitoisuutta tai määrää, jota laitosten päästöt eivät saa ylittää tietyin aikayksikön kuluessa;
- 'yhdyskuntajätteellä' tarkoitetaan kotitalousjätettä sekä liike- tai elinkeinotoiminnasta syntyvää jätettä taikka muuta jätettä, joka laadultaan tai koostumukseltaan on samanlaista kuin kotitalousjäte;
- 'yhdyskuntajätteen polttolaitoksella' tarkoitetaan kaikkia teknisiä laitteistoja, joita käytetään yhdyskuntajätteen käsittelyyn polttamalla joko varustettuna lämmön talteenotolla tai ilman lämmön talteenottoa, mutta sillä ei

tarkoiteta laitoksia, joita käytetään erityisesti viemäri- ja kemikaalijätteen, myrkyllisen ja vaarallisen jätteen, sairaalajätteen tai muun lajisen erikoisjätteen polttamiseen maalla tai merellä, vaikka näissä laitoksissa olisi mahdollista polttaa myös yhdyskuntajätettä.

Tämä määritelmä kattaa sekä sijoituspaikan että koko laitteiston käsittään jätteenpolttouunin, jätteenyöttö-, polttoaineenyöttö- ja ilmansyöttöjärjestelmät ja laitteistot sekä polttotoimintojen tarkistamiseen ja poltto-olosuhteiden jatkuvaan kirjaamiseen ja tarkistamiseen käytettävät järjestelmät;

- 'uudella yhdyskuntajätteen polttolaitoksella' tarkoitetaan yhdyskuntajätteen polttolaitosta, jolle on myönnetty toimintalupa 12 artiklan 1 kohdassa määrätystä päivä määrästä jälkeen;
- 'jätteenpolttolaitoksen nimelliskapasiteetilla' tarkoitetaan laitoksen uunien yhteistä polttokapasiteettia, jonka laitteen toimittaja tai rakentaja määrittää ja käyttäjä vahvistaa ottaen erityisesti huomioon jätteen lämpöarvon ilmaistuna poltetun jätteen määränä tuntia kohden.

2 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tämän direktiivin 3 - 10 artiklassa säädetyt ehdot liitetään uusien yhdyskuntajätteen polttolaitosten käyttöä varten direktiivin 84/360/ETY 3 artiklan ja direktiivin 75/442/ETY 8 artiklan mukaisesti tarvittavaan ennakkolupaun, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta direktiivin 84/360/ETY 4 artiklan soveltamista.

3 artikla

- Uusissa yhdyskuntajätteen polttolaitoksissa on noudatettava jäljempänä esitettyjä päästörajoja seuraavissa standardiolosuhteissa: lämpötila 273 K, paine 101,3 kPa, 11 prosenttia happea tai 9 prosenttia CO₂ kuivassa kaasussa:

Päästöjen raja-arvot ilmoitettuna mg/nm³ jätteenpolttolaitoksen nimelliskapasiteetin funktiona

Pilaava aine	vähemmän kuin 1 tonni/h	1 tonni, mutta vähemmän kuin 3 tonnia/h	3 tonnia/h tai enemmän
Pölyn kokonaismäärä	200	100	30
Raskasmetallit			
- Pb+Cr+Cu+Mn	-	5	5
- Ni+As	-	1	1
- Cd ja Hg	-	0,2	0,2
Suolahappo (HCl)	250	100	50
Fluorivetyhappo (HF)	-	4	2
Rikkidioksidi (SO ₂)	-	300	300

2. Laitoksista, joiden kapasiteetti on vähemmän kuin 1 tonni tunnissa, päästörajat voidaan ilmoittaa 17 prosentin happitasolla. Tässä tapauksessa pitoisuudet, kun ne on jaettu 2,5:llä, eivät saa olla 1 kohdassa asetettuja rajoja korkeampia.

3. Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat myöntää 1 kohdasta poiketen luvan laitoksille, joiden nimelliskapasiteetti on vähemmän kuin 1 tonni tunnissa, mikäli erityiset paikalliset olosuhteet niin vaativat, edellyttäen, että noudatetaan pölyn kokonaismäärän raja-arvoa 500 mg/nm³ ja kaikkia direktiivin 84/360/ETY säännöksiä. Kyseisten jäsenvaltioiden on ilmoitettava tällaisista tapauksista komissiolle ja neuvoteltava niistä komission kanssa. Komission on puolestaan ilmoitettava tästä muille jäsenvaltioille.

4. Toimivaltaisten viranomaisten on määrättävä päästörajat muille kuin 1 kohdassa mainituille päästöille, jos ne pitävät sitä tarkoituksenmukaisena poltettavan jätteen koostumuksen ja polttolaitoksen laadun vuoksi. Päästörajat määritellään viranomaisten on otettava huomioon kyseisten saasteiden mahdolliset vahingolliset vaikutukset ihmisten terveydelle ja ympäristölle sekä paras taloudellisesti saatavilla oleva teknologia. Toimivaltaiset viranomaiset voivat erityisesti määrätä päästörajat dioksiineille ja furaaneille siihen asti, kunnes yhteisön tätä erityiskysymystä koskeva direktiivi on annettu.

4 artikla

1. Kaikki uudet yhdyskuntajätteen polttolaitokset on suunniteltava ja varustettava ja niitä on käytettävä siten, että jätteen poltossa syntyvien kaasujen lämpötila nostetaan viimeisen palamisilman ottokohdan jälkeen hallitusti ja homogeenisesti sekä kaikkein epäedullisimminkin olosuhteissa vähintään 850 °C:een vähintään kahden sekunnin ajaksi siten, että happipitoisuus on vähintään kuusi prosenttia.

2. Kaikkien uusien yhdyskuntajätteen polttolaitosten toiminnassa on noudatettava seuraavaa:

- a) hiilimonoksidipitoisuus (CO) palokaasuissa ei saa ylittää 100 mg/nm³;
- b) orgaanisten yhdisteiden pitoisuus (hiilen kokonaismääränä ilmoitettuna) palokaasuissa ei saa ylittää 20 mg/nm³.

Edellä mainitut, kohdissa a ja b määrätty arvot on standardoitava seuraaviin olosuhteisiin: lämpötila 273 K, paine 101,3 kPa, 11 prosenttia happea tai 9 prosenttia CO₂ kuivassa kaasussa.

3. Muissa kuin 1 kohdassa säädettyistä olosuhteista poikemiseen voidaan antaa lupa, mikäli polttouuneissa tai palamis-kaasujenkäsittelylaitteissa käytetään asianmukaista tekniikkaa

edellyttäen kuitenkin, että toimivaltaiset viranomaiset ovat vakuuttuneita siitä, että näitä tekniikkoja käyttämällä päästettyjen polykloorattujen dibentsodiksiinien (PCDD) ja polykloorattujen dibentsofuraanien (DCDF) päästötasot vastaavat 1 kohdan mukaisissa teknisissä vaatimuksissa vahvistettuja arvoja.

Jäsenvaltioissa tähän tarkoitukseen nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava komissiolle tämän kohdan säännösten perusteella tehdyistä päätöksistä ja tehtyjen testausten tuloksista.

4. Kaikki uudet yhdyskuntajätteen polttolaitokset on suunniteltava ja varustettava ja niitä on käytettävä siten, etteivät ilmaan tulevat päästöt aiheuta huomattavaa ilmanpilaantumista maan pinnan tasolla. Erityisesti savukaasut on poistettava valvotusti savupiipun kautta.

Toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava, että piipun korkeus on määritelty siten, että ihmisten terveyttä ja ympäristöä suojellaan.

5 artikla

1. Edellä 4 artiklassa säädetyt lämpötilat ja happipitoisuus ovat minimiarvoja, joita on noudatettava aina laitoksen ollessa toiminnassa.

2. Edellä 4 artiklan 2 kohdan a alakohdassa vahvistettu hiilimonoksidipitoisuus (CO) on raja-arvo yhden tunnin keskiarvolle kaikkia laitoksia varten. Lisäksi laitoksilla, joiden nimelliskapasiteetti on 1 tonnia tunnissa tai enemmän, on vähintään 90 prosenttia kaikista 24 tunnin aikana suoritettavista mittauksista oltava vähemmän kuin 150 mg/nm³. Nämä keskiarvot on laskettava ottamalla huomioon vain ne tunnit, jolloin laitos on todella käynnissä, mukaan lukien käynnistys- ja pysäytysvaiheet.

3. Muiden aineiden kohdalla, joita on tarkkailtava jatkuvasti 6 artiklan mukaisesti:

- a) mitkään liukuvista seitsemän päivän pitoisuuskeskiarvoista, jotka on määritetty näille aineille, eivät saa ylittää vastaavia raja-arvoja;
- b) mitkään pitoisuuksien vuorokausikeskiarvot, jotka on määritetty näille aineille, eivät saa ylittää vastaavia raja-arvoja yli 30 prosentilla.

Edellä mainitut keskiarvot on laskettava ottamalla huomioon vain se aika, jolloin laitos on todella käynnissä, mukaanlukien käynnistys- ja pysäytysvaiheet.

4. Kun vaaditaan vain ajoittaisia mittauksia, on päästörajat katsottava noudatettuja, jos minkään toimivaltaisten viranomaisten 6 artiklan 3, 4 ja 5 kohdassa annettujen sääntöjen mukaisesti määrittelämän ja säätämän mittaussarjan tulokset eivät ylitä päästöarvoja.

6 artikla

1. Seuraavat mittaukset on suoritettava uusissa jätteenpolttolaitoksissa:

a) Tiettyjen aineiden pitoisuudet palamiskaasuissa:

- i) kokonaispölypitoisuudet, CO-, happi- ja HCl-pitoisuudet on mitattava jatkuvasti ja niistä on pidettävä kirjaa laitoksilla, joiden nimelliskapasiteetti on 1 tonni tunnissa tai sitä suurempi,
- ii) Seuraavat pitoisuudet on mitattava määrääjain:
 - raskasmetallipitoisuudet, jotka on mainittu 3 artiklan 1 kohdassa, HF- ja CO₂-pitoisuudet laitoksilla, joiden nimelliskapasiteetti on 1 tonni tunnissa tai sitä suurempi,
 - kokonaispölypitoisuudet, HCl-, CO- ja happipitoisuudet laitoksilla, joiden nimelliskapasiteetti on vähemmän kuin 1 tonni tunnissa,
 - orgaanisten yhdisteiden pitoisuudet yleensä (ilmaistuna hiilen kokonaismääränä).

b) Käyttöarvojen mittaus:

- i) Kaasujen lämpötila alueella, jossa 4 artiklan 1 kohdassa määrätty ehdot täyttyvät, sekä palamiskaasujen vesihöyrypitoisuutta on mitattava jatkuvasti ja mittaus tulokset on kirjattava. Vesihöyryn jatkuva mittaus ei ole tarpeen, jos palamiskaasut kuivataan ennen päästöjen analysointia.
- ii) Palamiskaasujen pysymisaika 4 artiklan 1 kohdassa määritellyssä 850°C minimilämpötilassa on todennettava asianmukaisesti vähintään kerran kun jätteenpolttolaitos ensimmäisen kerran otetaan käyttöön sekä odotettavissa olevissa epäedullisimmissa käyttöolosuhteissa.

2. Edellä 1 kohdassa mainittujen mittausten tuloksissa edellytetään seuraavia standardiolosuhteita:

- lämpötila 273 K, paine 101,3 kPa, 11 prosenttia happea tai 9 prosenttia CO₂ kuivassa kaasussa.

Sovellettaessa 3 artiklan 2 kohtaa ne voidaan kuitenkin standardoida seuraaviin olosuhteisiin:

- lämpötila 273 K, paine 101,3 kPa, 17 prosenttia happea kuivassa kaasussa.

3. Kaikki määritystulokset on kirjattava, käsiteltävä ja esitettävä asianmukaisesti siten, että toimivaltaiset viranomaiset voivat niiden itsensä päättämien menettelytapojen mukaisesti todeta, että asetetut ehdot on täytetty.

4. Toimivaltaisten viranomaisten on etukäteen hyväksyttävä edellä 1 kohdan säännösten mukaiset näytteenotto- ja mittaustavat, menetelmät ja laitteistot sekä näytteenotto- ja mittauspisteiden sijainti.

5. Määräajoin tehtävien mittausten osalta toimivaltaisten

viranomaisten on laadittava asianmukaiset mittausohjelmat varmistukseksi, että tulokset edustavat kyseisten aineiden normaalia päästötasoa.

Saaduilla tuloksilla on pystyttävä osoittamaan, että asianmukaisia raja-arvoja on noudatettu.

7 artikla

Kaikki uudet yhdyskuntajätteiden polttolaitokset on varustettava apupolttimilla. Näiden polttimien on käynnistytävä automaattisesti, kun palamiskaasujen lämpötila laskee alle 850 °C. Niitä on käytettävä myös laitoksen käynnistykseen ja pysäytyksen yhteydessä sen varmistamiseksi, että lämpötila pysyy edellä mainitussa minimissä koko näiden toimintojen ajan ja niin kauan, kun jätettä on polttokammiossa.

8 artikla

1. Jos tehdyistä mittauksista ilmenee, että tässä direktiivissä säädetyt raja-arvot ylitetään, asiasta on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle niin pian kuin mahdollista. Viranomaisen on varmistettava, ettei kyseisen laitoksen käyttöä jatketa ennen kuin se pystyy täyttämään päästöstandardit ja toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että laitos korjataan tai poistetaan käytöstä.

2. Toimivaltaisten viranomaisten on vahvistettava pisin sallittu aika kaikille puhdistuslaitteiden teknisesti väistämättömille seisokeille, joiden aikana sellaisten ilmaan pääsevien aineiden pitoisuudet, joiden vähentämiseen kyseiset laitteet on tarkoitettu, ylittävät säädetyt raja-arvot. Seisokin tapahtuessa laitoksen käyttäjän on supistettava tai lopetettava toimintoja niin pian kuin käytännössä on mahdollista siihen asti, kunnes normaalit toiminnot saadaan palautettua. Missään olosuhteissa laitosta ei saa käyttää enempää kuin kahdeksan tuntia keskeyttämättä ja sen on tällaisissa olosuhteissa oltava koko vuoden aikana vähemmän kuin 96 tuntia.

Päästöjen pölypitoisuus ei saa missään olosuhteissa olla enempää kuin 600 mg/nm³ edellisessä alakohdassa mainittuina ajanjaksoina ja kaikkia muita ehtoja, erityisesti palamisolosuhteita koskevia on noudatettava.

9 artikla

Direktiivin 84/360/ETY 9 artiklassa säädetyt tiedot ja 5 ja 6 artiklassa säädettyjen tarkastusten tulokset on asianmukaisten menettelytapojen mukaisesti ja toimivaltaisten viranomaisten määräämässä muodossa saatettava yleisön tietoon noudattaen kuitenkin liikesalaisuutta koskevia säännöksiä.

10 artikla

Poikkeustapauksissa jäsenvaltiot voivat poiketa joistakin tämän direktiivin säännöksistä, kun kyseessä ovat laitokset, jotka on erityisesti suunniteltu jäteperäisten polttoaineiden polttamiseen (esimerkiksi polttoaineiden, jotka on valmistettu yhdyskuntajätteiden palavista osista kehittyneiden mekaanisten prosessien avulla, jotka on suunniteltu tällaisten jätteiden kierrätyspotentiaalain maksimoimiseksi ja jotka sisältävät enintään 15 prosenttia

tuhkaa ennen minkään sen polttoaineominaisuuksien parantamiseksi tarkoitettujen aineiden lisäämistä) ja joissa näiden säännösten noudattaminen aiheuttaisi liiallisia kustannuksia, tai jos kyseisen laitoksen tekniset ominaisuudet huomioon ottaen nämä määräykset ovat teknisesti epäasianmukaisia, edellyttäen että

- näissä laitoksissa ei polteta mitään muita jätteitä kuin edellä määritellyt (paitsi apupolttoaineet, joita käytetään käynnistyksen yhteydessä),
- direktiivin 84/360/ETY säännöksiä noudatetaan.

11 artikla

1. Jäsenvaltioiden on direktiivin 84/360/ETY 11 artiklassa säädetyn todentamiskäytännön mukaisesti ja myös ottaen huomioon myös saman direktiivin 4 artikla toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että toimivaltaiset viranomaiset tarkastavat, että uusia polttolaitoksia koskevia, tämän direktiivin mukaisia ehtoja noudatetaan.

2. Tämän direktiivin säännöksillä ei rajoiteta jäsenvaltioiden velvollisuutta tarpeellisella tavalla direktiivin 84/360/ETY 12

artiklan mukaisesti muuttaa jätteenpolttolaitokselle myönnettujen lupien ehtoja.

12 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 1 päivään joulukuuta 1990 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

13 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 8 kesäkuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J.L. SAENZ COSCULLUELA

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 21 päivänä kesäkuuta 1989,
yhdyskuntajätteiden olemassa olevien polttolaitosten aiheuttaman ilman
pilaantumisen ehkäisemisestä**

(89/429/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 130 s artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

Euroopan yhteisöjen toimintaohjelmissa ympäristöalan toimenpiteiksi, vuosilta 1973⁽⁴⁾, 1977⁽⁵⁾, 1983⁽⁶⁾ ja 1987⁽⁷⁾ korostetaan ilman pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen tärkeyttä,

neuvoston 19 lokakuuta 1987 antamassa päätöslauselmassa toimintaohjelma ympäristöalan toimenpiteiksi vuosille 1987 – 1992⁽⁸⁾ todetaan olevan tärkeää keskittää yhteisön toimenpiteet muun muassa asianmukaisten standardien luomiseen korkeatasoisen kansanterveyden ja ympäristönsuojelun varmistamiseksi,

jätteistä 15 heinäkuuta 1975 annetussa, direktiivissä 75/442/ETY⁽⁹⁾ säädetään, että jätteitä on käsiteltävä vaarantamatta ihmisten terveyttä ja vahingoittamatta ympäristöä, minkä vuoksi kyseisessä direktiivissä säädetään, että kaikkien jätteitä käsittelevien laitosten tai yritysten toimintaa varten on oltava toimivaltaisen viranomaisen lupa, joka muun ohessa määrätään suoritettavista varotoimenpiteistä,

teollisuuslaitosten aiheuttaman ilman pilaantumisen estämisestä 28 kesäkuuta 1984 annetussa neuvoston direktiivissä 84/360/ETY⁽⁹⁾ säädetään, että jäsenvaltioiden on sovellettava politiikkoja ja strategioita sekä toteutettava asianmukaiset toimenpiteet olemassa olevien laitosten muuttamiseksi asteittain parhaan taloudellisesti saatavilla olevan teknologian mukaisiksi; nämä säännökset koskevat muun muassa yhdyskuntajätteen olemassa olevia polttolaitoksia,

direktiivissä 84/360/ETY säädetään, että neuvosto yksimielisesti, komission esityksestä, tarvittaessa vahvistaa päästöille raja-arvot, jotka perustuvat parhaaseen taloudellisesti saatavilla olevaan teknologiaan sekä sopiviin mittaustekniikoihin ja –menetelmiin,

yhdyskuntajätteiden poltossa syntyy sellaisten aineiden päästöjä, joista voi aiheutua ilman pilaantumista ja siten vahinkoa ihmisten terveydelle ja ympäristölle ja joissakin tapauksissa nämä saasteet saattavat kulkeutua rajojen yli,

yhdyskuntajätteiden polttolaitoksissa syntyvien tiettyjen saastepäästöjen rajoittamiseksi käytettävät tekniikat ovat jo vaakiintuneita, niitä voidaan ottaa asteittain käyttöön olemassa olevissa polttolaitoksissa, ottaen huomioon samalla laitosten tekniset ominaisuudet ja sen, ettei toimenpiteistä aiheudu liian suuria kustannuksia; puhdistustoimenpiteiden avulla on mahdollista saada palamiskaasujen saastepitoisuudet tasolle, joka ei ylitä tiettyjä raja-arvoja,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 75, 23.3.1988, s. 8

⁽²⁾ EYVL N:o C 69, 20.3.1989, s. 223

⁽³⁾ EYVL N:o C 318, 12.12.1988, s. 3

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 112, 20.12.1973, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 139, 13.6.1977, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o C 46, 17.2.1983, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o C 328, 7.12.1987, s. 1

⁽⁸⁾ EYVL N:o L 194, 25.7.1975, s. 47

⁽⁹⁾ EYVL N:o L 188, 16.7.1984, s. 20

kaikissa jäsenvaltioissa on lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä kiinteiden laitosten aiheuttaman ilman pilaantumisen estämisestä ja useissa jäsenvaltioissa on yhdyskuntajätteiden polttolaitoksia koskevia erityismääräyksiä,

yhteisö auttaa tehostamaan jäsenvaltioiden toteuttamia toimenpiteitä yhdyskuntajätteiden polttolaitosten aiheuttaman ilmanpilaantumisen estämiseksi asettamalla päästöille raja-arvoja ja asettamalla muita pilaantumista ehkäiseviä vaatimuksia,

ympäristön tehokkaan suojelun pikaiseksi varmistamiseksi olisi asetettava sopivat aikarajat olemassa olevien polttolaitosten muuttamiseksi parhaan saatavilla olevan tekniikan mukaisiksi aiheuttamatta liian suuria kustannuksia; lienee tarkoituksenmukaista, että kaikkiin olemassa oleviin jätteenpolttolaitoksiin lopulta sovelletaan samoja ehtoja kuin omassa ryhmässään oleviin uusiin laitoksiin,

olemassa oleville laitoksille asetettaviin vaatimuksiin olisi sisällyttävä velvoite noudattaa sekä tärkeimpien saasteiden päästöjen raja-arvoja että asianmukaisia palamisolosuhteita; palamisolosuhteita määrättäessä olisi otettava huomioon pääasialliset mahdollisesti ilmenevät tekniset vaikeudet; on säädettävä polttolaitoksessa suoritettavista asianmukaisista mittauksista ja niiden todentamisesta; on toivottavaa, että yleisölle tiedotetaan saaduista tuloksista,

dioksiinien ja furaanien päästöjen aiheuttamat ongelmat on otettava huomioon,

yhä tärkeää kuin päästöjen raja-arvoista päättäminen, on edistää puhdasta teknologiaa koskevan tiedon kehittämistä ja levittämistä sekä puhtaan teknologian käyttöä osana ehkäiseviä toimenpiteitä ympäristön pilaantumisen estämiseksi yhteisössä, erityisesti jätteiden käsittelyn yhteydessä, ja

perustamissopimuksen 130 t artiklan mukaisesti tällaisten yhteisön säännösten antamisella ei estetä jäsenvaltiota pysyttämästä tai ottamasta käyttöön tiukempia toimenpiteitä ympäristön suojelemiseksi, jotka ovat perustamissopimuksen mukaisia,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tässä direktiivissä:

1. 'ilman pilaautumisella' tarkoitetaan ihmisen suoran tai välillisen toiminnan kautta ilmaan päässeitä aineita tai pääsyyttä energiaa, joista on seurauksena sen laatuja vahingollisia vaikutuksia, että ne vaarantavat ihmisten terveyttä, vahingoittavat luonnonvaroja ja luonnonjärjestelmiä

ja aineellista omaisuutta sekä huonontavat tai häiritsevät ympäristön laatua tai muuta ympäristön oikeutettua käyttämistä;

- 'päästörajalla' tarkoitetaan pilaavien aineiden pitoisuutta tai määrää, jota laitosten päästöt eivät saa ylittää tietyn ajan kuluessa;
- 'yhdyskuntajätteillä' tarkoitetaan kotitalousjätettä sekä liike- tai elinkeinotoiminnasta syntyvää jätettä tai muuta jätettä, joka laatunsa tai koostumuksensa puolesta on samanlaista kuin kotitalousjäte;
- 'yhdyskuntajätteen polttolaitoksella' tarkoitetaan kaikkia teknisiä laitteistoja, joita käytetään yhdyskuntajätteen käsittelyyn polttamalla joko varustettuna lämmön talteenotolla tai ilman lämmön talteenottoa; sillä ei tarkoiteta laitoksia, joita käytetään erityisesti viemäriletteen, kemikaalijätteen, myrkyllisen ja vaarallisen jätteen, sairaalajätteen tai muunlaisen erikoisjätteen polttamiseen maalla tai merellä, vaikka näissä laitoksissa olisi mahdollista polttaa myös yhdyskuntajätettä.

Tämä määritelmä kattaa sekä sijoituspaikan että koko laitteen käsitellen jätteenpolttouunin, jätteensyöttö-, polttoaineensyöttö- ja ilmansyöttöjärjestelmät ja laitteistot sekä polttotoimintojen tarkistamiseen ja poltto-olosuhteiden jatkuvaan kirjaamiseen ja seuraamiseen käytettävät järjestelmät;

- 'yhdyskuntajätteen olemassa olevalla polttolaitoksella' tarkoitetaan yhdyskuntajätteen polttolaitosta, jolle on myönnetty toimintalupa ensimmäisen kerran ennen 1 päivää joulukuuta 1990;
- 'jätteenpolttolaitoksen nimelliskapasiteetilla' tarkoitetaan laitoksen uunien yhteistä polttokapasiteettia, jonka laitteen toimittaja tai rakentaja määrittää ja käyttäjä vahvistaa ottaen erityisesti huomioon jätteen lämpöarvon ilmaistuna poltetun jätteen määränä tuntia kohden.

2 artikla

Direktiivin 84/360/ETY 13 artiklan mukaisesti jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että olemassa olevissa jätteenpolttolaitoksissa:

- sellaisten laitosten osalta, joiden nimelliskapasiteetti on 6 tonnia jätettä tuntia kohti tai enemmän, noudatetaan sen osalta viimeistään 1 päivänä joulukuuta 1996 samoja ehtoja, jotka on säädetty saman kapasiteetin omaaville uusille polttolaitoksille 8 päivänä kesäkuuta 1989 annetussa neuvoston direktiivissä 89/369/ETY, yhdyskuntajätteen uusien polttolaitoksien aiheuttaman ilmanpilaantumisen ehkäisemiseksi⁽¹⁾, lukuun ottamatta 4 artiklan säännöksiä, jotka korvataan tämän direktiivin 4 artiklan säännöksillä;

⁽¹⁾ EYVL N:o L 163, 14.6.1989, s. 32

b) muiden laitosten osalta:

- i) on noudatettava viimeistään 1 päivästä joulukuuta 1995 alkaen tämän direktiivin 3 – 7 artiklassa vahvistettuja edellytyksiä,
- ii) on noudatettava viimeistään 1 päivästä joulukuuta 2000 alkaen samoja edellytyksiä, jotka on säädetty saman kapasiteetin omaaville uusille polttolaitoksille neuvoston direktiivissä 89/369/ETY, lukuun ottamatta 4 artiklan säännöksiä, jotka korvataan tämän direktiivin 4 artiklan säännöksillä,

Toimivaltaisten viranomaisten on huolehdittava, että kaikki olemassa olevien laitosten muutostyöt, joista päätetään ottaen huomioon niiden odotettavissa oleva käyttökäyttö ja muut alkarajat sekä tässä direktiivissä säädetty edellytykset, suoritetaan niin pian kuin mahdollista.

3 artikla

1. Yhdyskuntajätteen olemassa olevien polttolaitoksien on 1 päivästä joulukuuta 1995 alkaen noudatettava jäljempänä esitettyjä päästörajoja seuraavissa standardiolosuhteissa: lämpötila 273 K, paine 101,3 kPa, 11 prosenttia happea tai 9 prosenttia CO₂ kuivassa kaasussa:

a) laitokset, joiden nimelliskapasiteetti on alle 6 tonnia jätettä tuntia kohti mutta vähintään 1 tonni tuntia kohti:

– kokonaispölymäärä 100 mg/nm³,

b) laitokset, joiden nimelliskapasiteetti on alle yksi tonni jätettä tuntia kohti:

– kokonaispölymäärä 600 mg/nm³.

2. Laitoksilla, joiden kapasiteetti on vähemmän kuin yksi tonni tuntia kohti, voidaan päästörajat laskea 17 prosentin haptitasolla. Tässä tapauksessa pitoisuudet eivät saa olla suurempia kuin 1 kohdassa määrätty jaettuna 2,5:llä.

3. Toimivaltaisten viranomaisten on määrättävä päästörajat muille kuin 1 kohdassa mainituille päästöille pitäessään sitä tarkoituksenmukaisena poltettavan jätteen koostumuksen ja polttolaitoksen ominaisuuksien vuoksi. Päästörajoja määrittäessään viranomaisten on otettava huomioon kyseisten saasteiden mahdolliset vahingolliset vaikutukset ihmisten terveydelle ja ympäristölle sekä paras taloudellisesti saatavilla oleva teknologia. Erityisesti toimivaltaiset viranomaiset voivat määrätä päästörajat dioksiineille ja furaaneille.

4 artikla

1. a) Olemassa olevien jätteenpolttolaitoksien, joiden kapasiteetti on vähintään 6 tonnia tunnissa, on noudatettava viimeistään 1 päivästä joulukuuta 1996 alkaen seuraavia palamisolosuhteita: jätteen poltossa syntyvien kaasujen lämpötila on nostettava viimeisen palamisil-

man ottokohdan jälkeen kaikkein epäedullisimminkin olosuhteissa vähintään 850 °C:een vähintään kahdeksi sekunniksi siten, että happipitoisuus on vähintään kuusi prosenttia. Mikäli toimenpiteistä aiheutuu kuitenkin voittamattomia teknisiä vaikeuksia, on kahden sekunnin aikaa koskevat määräykset otettava käyttöön viimeistään uunien vaihdon jälkeen.

b) Yhdyskuntajätteiden muiden olemassa olevien polttolaitosten on noudatettava viimeistään 1 päivästä joulukuuta 1995 alkaen seuraavia palamisolosuhteita: jätteen poltossa syntyvien kaasujen lämpötila on nostettava viimeisen palamisilman ottokohdan jälkeen kaikkein epäedullisimminkin olosuhteissa vähintään 850 °C:een siten, että happipitoisuus on vähintään kuusi prosenttia, riittävän pitkäksi ajaksi, jonka toimivaltainen viranomainen määrittelee.

2. Eri laistyypeille 1 kohdassa erikseen vahvistettujen määräaikaisten kuluttua on kaikissa yhdyskuntajätteiden olemassa olevissa polttolaitoksissa noudatettava laitoksen käynnissäoloaikana palamiskaasujen hiilimonoksidipitoisuuden (CO) osalta raja-arvoa 100 mg/nm³.

Tämä raja-arvo standardoidaan seuraaviin olosuhteisiin: lämpötila 273 K, paine 101,3 kPa, 11 prosenttia happea tai 9 prosenttia CO₂ kuivassa kaasussa.

3. Edellä 1 kohdassa säädettyistä edellytyksistä voidaan sallia poikkeavan, mikäli polttouuneissa tai palamiskaasujen käsitteilylaitteissa käytetään asianmukaista tekniikkaa, edellyttäen kuitenkin, että polykloorattujen dibentsodiksiidien (PCDD) ja polykloorattujen dibentsofuraanien (PCDF) päästötasot ovat vastaavat tai alemmat kuin 1 kohdassa säädettyissä olosuhteissa saavutetut päästötasot.

Jäsenvaltioiden tätä varten nimeämien toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava komissiolle tämän kohdan mukaisesti tehdyistä päätöksistä.

5 artikla

1. Edellä 4 artiklan 1 kohdassa säädetty lämpötila ja happipitoisuus ovat minimiarvoja, joita on noudatettava koko laitoksen toiminnassaoloajan.

2. Edellä 4 artiklan 2 kohdassa säädetty hiilimonoksidipitoisuus (CO) on:

a) laitoksilla, joiden nimelliskapasiteetti on 6 tonnia tunnissa tai enemmän, raja-arvoa tuntikeskiarvona. Lisäksi ainakin 90 prosenttia kaikista 24 tunnin jakson aikana suoritettavien mittauksien tuloksista täytyy jäädä alle arvon 150 mg/nm³;

b) laitoksilla, joiden nimelliskapasiteetti on vähemmän kuin 6 tonnia tunnissa mutta vähintään 1 tonni tunnissa raja-arvoa tuntikeskiarvona;

- c) laitoksilla, joiden nimelliskapasiteetti on vähemmän kuin 1 tonni tunnissa raja-arvoa vuorokausikeskiarvona.

Edellä mainitut keskiarvot on laskettava niin, että otetaan huomioon vain ne tunnit, jolloin laitos on todella käynnissä, mukaan lukien käynnistys- ja pysäytysvaiheet.

3. Jatkuvasti 6 artiklan mukaisesti tarkkailtavan pölyn osalta:

- a) mitkään liukuvista seitsemän päivän pitoisuuskeskiarvoista, jotka on määritetty näille aineille, eivät saa ylittää vastaavia raja-arvoja,
- b) mitkään pitoisuuksien vuorokausikeskiarvot, jotka on määritetty näille aineille eivät saa ylittää vastaavia raja-arvoja yli 30 prosentilla.

Edellä mainitut keskiarvot on laskettava niin, että otetaan huomioon vain se aika, jolloin laitos on todella käynnissä, mukaan lukien käynnistys- ja pysäytysvaiheet.

4. Kokonaispölyn osalta, kun 6 artiklan mukaisesti vaaditaan määräajoin tapahtuvia mittauksia, toimivaltaisten viranomaisten 6 artiklan 3, 4 ja 5 kohdan perusteella antamien ohjeiden mukaisesti mitatut pitoisuusarvot eivät saa ylittää raja-arvoja.

6 artikla

1. Seuraavat mittaukset vaaditaan 2 artiklan b alakohdassa mainittujen olemassa olevien laitosten osalta viimeistään 1 päivästä joulukuuta 1995 alkaen:

- a) seuraavien aineiden pitoisuudet palamiskaasuissa:
- i) kokonaispölypitoisuudet, CO-, ja happipitoisuudet on mitattava jatkuvasti ja niistä on pidettävä kirjaa laitoksilla, joiden nimelliskapasiteetti on 1 tonni tunnissa tai suurempi,
- ii) seuraavat pitoisuudet on mitattava määräajoin:
- olemassa olevilla laitoksilla, joiden nimelliskapasiteetti on alle 1 tonni jätettä tunnissa, kokonaispölypitoisuus, happi- ja CO-pitoisuus;
- b) käyttöarvojen mittaus:
- i) kaasujen lämpötilaa on mitattava jatkuvasti ja mittaus-tulokset kirjattava alueella, jossa 4 artiklan 1 kohdassa määrätyt ehdot täyttyvät,
- ii) palamiskaasujen ohjeaika 4 artiklan 1 kohdassa määritellyssä 850 °C minimilämpötilassa laitokselle ennakoiduissa kaikkein epäsuotuisimmissa olosuhteissa, on todennettava asianmukaisesti vähintään kerran jokaisen laitoksen tehtävän muutustyön jälkeen ja joka tapauksessa 1 päivään joulukuuta 1995 mennessä.

2. Seuraavia standardiolosuhteita edellytetään 1 kohdassa mainittujen mittausten tuloksissa:

- lämpötila 273 K, paine 101,3 kPa, 11 prosenttia happea tai 9 prosenttia CO₂ kuivassa kaasussa.

Sovellettaessa 3 artiklan 2 kohtaa ne voidaan kuitenkin standardoida seuraaviin olosuhteisiin:

- lämpötila 273 K, paine 101,3 kPa, 17 prosenttia happea kuivassa kaasussa.

3. Kaikki määritystulokset on kirjattava, käsiteltävä ja esitettävä asianmukaisesti siten, että toimivaltaiset viranomaiset voivat niiden itsensä vahvistamien menettelytapojen mukaisesti tarkastaa, että säädetyt ehdot on täytetty.

4. Toimivaltaisten viranomaisten on etukäteen hyväksyttävä 1 kohdan määräysten mukaiset näytteenotto- ja mittaustavat, menetelmät ja laitteistot sekä näytteenotto- ja mittauspisteiden sijainti.

5. Määräajoin tehtävien mittausten osalta toimivaltaisten viranomaisten on laadittava asianmukaiset mittaushjelmat varmistukseksi, että tulokset edustavat kyseisten aineiden normaalia päästötasoa.

Saaduilla tuloksilla on pystyttävä osoittamaan, onko asianmukaisia raja-arvoja noudatettu.

7 artikla

1. Jos tehdyt mittaukset osoittavat, että tässä direktiivissä säädetyt raja-arvot on ylitetty, on asiasta ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle niin pian kuin mahdollista. Viranomaisen on varmistettava, ettei kyseisen laitoksen käyttöä jatketa ennen kuin se pystyy täyttämään päästöstandardit ja toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että laitos korjataan tai poistetaan käytöstä.

2. Toimivaltaisten viranomaisten on määrättävä pisin sallittu aika kaikille puhdistuslaitteiden teknisesti väistämättömille seisokeille, joiden aikana sellaisten ilmaan pääsevien aineiden pitoisuudet, joiden vähentämiseen kyseiset laitteet on tarkoitettu, ovat säädettyjä raja-arvoja korkeammat. Seisokin tapauksessa laitoksen käyttäjän on supistettava tai lopetettava toimintaa niin pian kuin käytännössä on mahdollista siihen asti kunnes normaali toiminta saadaan palautetuksi. Missään olosuhteissa laitoksen käyttöä ei saada jatkaa pidempään kuin 16 tuntia keskeyttämättä ja lisäksi kokonaiskäyttötuntimäärän tällaisissa olosuhteissa on oltava vuoden aikana vähemmän kuin 200 tuntia.

Päästöjen pölypitoisuus ei saa missään olosuhteissa ylittää 600 mg/nm³ edellisessä alakohdassa mainittuina ajanjaksoina ja kaikkia muita ehtoja, erityisesti palamisolosuhteita koskevia, on noudatettava.

8 artikla

Jollei liikesalaisuutta koskevista säännöksistä tai määräyksistä muuta johdu, tiedot olemassa olevilta polttolaitoksilta tämän direktiivin mukaisesti vaadittavista velvoitteista sekä 5 ja 6 artiklassa säädettyjen tarkastusten tuloksista on asianmukaisten menettelytapojen mukaisesti ja toimivaltaisten viranomaisten määräämässä muodossa oltava yleisön saatavilla.

9 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että toimivaltaiset viranomaiset tarkastavat, noudattavatko olemassa olevat jätteenpolttolaitokset tämän direktiivin mukaisesti määrättäviä ehtoja.

10 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset

voimaan 1 päivään joulukuuta 1990 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

11 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 21 kesäkuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

C. ARANZADI

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 6 päivänä huhtikuuta 1976,
polykloorattujen bifenyyliden ja polykloorattujen terfenyyliden käsittelystä**

(76/403/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

eroavuudet jäsenvaltioissa jo sovellettavien tai valmistettavien polykloorattujen bifenyyliden (PCB) käsittelyä koskeissa määräyksissä voivat johtaa erilaisten kilpailun edellytysten muodostumiseen ja siten vaikuttaa suoraan yhteismarkkinoiden toimintaan; sen vuoksi on välttämätöntä lähentää tämän alan lainsäädäntöä perustamissopimuksen 100 artiklassa määrättyllä tavalla,

näyttää siltä, että lainsäädännön lähentämisen lisäksi tarvitaan välttämättä myös yhteisön toimia niin että eräs yhteisön tavoitteista elinolosuhteiden parantamiseksi, taloudellisen toiminnan tasapainoiseksi kehittämiseksi koko yhteisössä sekä jatkuva ja hallittu kasvu voidaan saavuttaa kattavampien PCB-yhdisteiden käsittelyä koskevien sääntöjen avulla; tätä tarkoitusta varten olisi annettava erityisiä säännöksiä; koska perustamissopimuksessa ei ole määräyksiä tässä tarvittavista valtuuksista, on sovellettava perustamissopimuksen 235 artiklaa,

PCB-yhdisteet edustavat laajalti tunnustettuja ihmisten terveydelle ja ympäristölle vahingollisia vaaroja ja näitä aineita on sen vuoksi valvottava niiden kaikissa käyttövaiheissa,

Euroopan yhteisöjen toimintaohjelmassa ympäristöalan toimenpiteiksi⁽³⁾ tunnustetaan yhteisön toimenpiteiden tarve

sellaisten jätteiden osalta, joiden käsittely niiden myrkyllisyyden ja hajoamattomuuden vuoksi vaatii kansallisia puitteita laajempia ratkaisuja,

direktiivin 75/442/ETY⁽⁴⁾ koskiessa jätteiden käsittelyä yleensä on välttämätöntä säätää erityisjärjestelyistä erityisen vaarallisille jätteille, jotta varmistetaan, että ihmisten terveyttä ja ympäristöä varjellaan tällaisten jätteiden tai niiden valvomattoman poisheittämisen, hylkäämisen tai sijoittamisen haitallisilta vaikutuksilta; tällaisia järjestelyjä olisi otettava käyttöön PCB:n osalta,

välttääkseen mahdollisimman tehokkaasti PCB:n ympäristöön joutumisen vaaran, jäsenvaltioiden olisi toteutettava tarvittavat toimenpiteet tehdäkseen pakolliseksi PCB-jätteiden tai sellaisista PCB:tä sisältävistä tuotteista tai laitteista huolehtimisen, jotka eivät enää sovellu käyttöön, ja

olisi myös velvoitettava jäsenvaltiot perustamaan tai nimeämään laitokset, tehtaat tai yritykset, joiden tehtävänä on huolehtia PCB:stä; jokaisen, jolla on hallussaan PCB:tä, josta hän haluaa päästä eroon, on annettava se tällaiselle laitokselle, tehtaalle tai yritykselle,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) PCB:illä: polykloorattuja bifenyylejä, polykloorattuja terfenyylejä, yhdisteitä, jotka sisältävät toista tai molempia näistä aineista;

⁽¹⁾ EYVL N:o C 157, 14.7.1975, s. 87

⁽²⁾ EYVL N:o C 263, 17.11.1975, s. 34

⁽³⁾ EYVL N:o L 112, 20.12.1973, s. 3

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 194, 25.7.1975, s. 39

b) käsittelyllä tarkoitetaan:

- PCB:n keräilyä ja/tai hajottamista,
- PCB:n uudistamiseksi tarvittavia toimenpiteitä

2 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että PCB:n ja PCB:tä sisältävien tuotteiden ja laitteiden valvomon päästäminen, upottaminen ja kaato-
paikalle sijoittaminen estetään.

3 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet tehdäkseen pakolliseksi, että PCB-jätteistä ja sellaisista PCB:tä sisältävistä tuotteista ja laitteista huolehditaan, jotka eivät enää sovellu käyttöön.

4 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että PCB:stä huolehditaan vaarantamatta ihmisten terveyttä ja aiheuttamatta vahinkoa ympäristölle.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että mahdollisuuksien mukaan edistetään PCB-jätteen ja sellaisiin tuotteisiin tai laitteisiin sisältyvän PCB:n, jotka eivät enää sovellu käyttöön, uudistamista.

6 artikla

Direktiivin 2, 3, 4 ja 5 artiklan soveltamiseksi jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on perustettava tai nimettävä laitokset, tehtaat tai yritykset, joilla on valtuudet huolehtia PCB:stä joko omaan lukuunsa tai kolmansien puolesta.

7 artikla

PCB:n haltija, joka ei ole oikeutettu huolehtimaan sitä 6 artiklan mukaan, on velvollinen antamaan sen mainitussa artiklassa tarkoitettulle laitokselle, tehtaalle tai yritykselle.

8 artikla

"Saastuttaja maksaa" -periaatteen mukaisesti PCB:stä huolehtimisesta aiheutuvista kustannuksista, vähennettynä siitä mahdollisesti saadulla tuotoilla, vastaa:

- jätteen haltija, joka antaa PCB:n 6 artiklassa tarkoitettulle laitokselle, tehtaalle tai yritykselle,
- ja/tai PCB:n tai PCB:tä sisältävän laitteen aiemmat haltijat tai niiden tuottajat.

9 artikla

Jäsenvaltioiden on annettava erityiset, PCB:n haltijoita ja 6 artiklassa mainittuja laitoksia, tehtaaita tai yrityksiä tämän direktiivin soveltamisessa velvoittavat säännökset.

10 artikla

Joka kolmas vuosi jäsenvaltioiden on annettava komissiolle kertomus PCB:stä huolehtimisesta niiden alueella direktiivin 75/442/ETY 12 artiklassa mainitun kertomuksen yhteydessä. Tätä varten on 6 artiklassa tarkoitettujen laitosten, tehtaiden tai yritysten toimitettava samassa artiklassa tarkoitetuille toimivaltaisille viranomaisille tiedot PCB-yhdisteistä huolehtimisesta. Komissio toimittaa tämän kertomuksen muille jäsenvaltioille.

Komissio antaa joka kolmas vuosi kertomuksen neuvostolle ja Euroopan parlamentille tämän direktiivin soveltamisesta.

11 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 24 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

12 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

13 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 6 päivänä huhtikuuta 1976.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. THORN

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 24 päivänä kesäkuuta 1982,
tietyn teollisen toiminnan suuronnettomuuden vaarasta**

(82/501/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

yhteisön ympäristönsuojelupolitiikan tavoitteet ja periaatteet on määritelty 22 päivänä marraskuuta 1973⁽⁴⁾ ja 17 päivänä toukokuuta 1977⁽⁵⁾ annetuissa Euroopan yhteisöjen toimintaohjelmissä ympäristöalan toimenpiteiksi, ottaen erityisesti huomioon periaatteen, että tehokkain tapa estää pilaantuminen tai haittojen muodostuminen on ryhtyä toimenpiteisiin siellä missä niiden alkuperä on; tekniikan kehitystä on suunnattava ja ohjattava tavalla, jolla vastataan ympäristön suojelemisesta tunnettuun huoleen,

Euroopan yhteisöjen työturvallisuutta ja työterveyttä koske-
vasta toimintaohjelmasta 29 päivänä kesäkuuta 1978 annetussa

neuvoston päätöslauselmassa⁽⁶⁾ määritellään yhteisön työsuoje-
luohjelman tavoitteet, ottaen erityisesti huomioon periaatteen,
että tehokkain tapa on torjua mahdolliset onnettomuudet
syntykohdassaan liittämällä turvallisuuskohdat suunnitte-
lun, tuotannon ja käytön eri vaiheisiin,

päätöksellä 74/325/ETY⁽⁷⁾ asetettua työturvallisuuden, työhy-
gienian ja työterveyshuollon neuvoa-antavaa komiteaa on
kuultu,

ihmisten ja ympäristön suojele sekä turvallisuuden ja terveyden
suojele työssä edellyttää, että kiinnitetään erityistä huomiota
tiettyyn teolliseen toimintaan, joka saattaa aiheuttaa suuron-
nettomuuksia; sellaisia onnettomuuksia on yhteisössä jo
tapahtunut ja niistä on ollut vakavia seurauksia työntekijöille
ja myös yleisemmin yleisölle ja ympäristölle,

kaikessa teollisessa toiminnassa, johon sisältyy tai voi sisältyä
vaarallisia aineita ja josta suuronnettomuuden sattuessa voi
aiheutua vakavia seurauksia ihmiselle ja ympäristölle, valmis-
tajan on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sellaisen
onnettomuuden estämiseksi ja sen seurausten rajoittamiseksi,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 212, 24.8.1979, s. 4

⁽²⁾ EYVL N:o C 175, 14.7.1980, s. 48

⁽³⁾ EYVL N:o C 182, 21.7.1980, s. 25

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 112, 20.12.1973, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 139, 13.6.1977, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o C 165, 11.7.1978, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 185, 9.7.1974, s. 15

teollisuusalueella työskentelevien henkilöiden koulutuksella ja opastuksella voi olla erityisen tärkeä osuus suuronnettomuuk-
sen estämisessä sekä tilanteen saamiseksi hallintaan sellaisten
onnettomuuksien sattuessa,

sellaisessa teollisessa toiminnassa, johon sisältyy tai voi
sisältyä aineita, jotka ovat erityisen vaarallisia tiettyinä määri-
nä, on välttämätöntä, että valmistaja toimittaa toimivaltaisille
viranomaisille yksityiskohtaiset tiedot kyseessä olevista aineista
ja laitteistoista ja tilanteista, joihin liittyy suuronnettomuuden
vaara, suuronnettomuuksien vaarojen vähentämiseksi ja
tarvittavien välttämättömien toimenpiteiden mahdollistamiseksi
niiden seurauksien vähentämiseksi,

olisi säädettävä, että jokaiselle, joka laitoksen ulkopuolella voi
altistua suuronnettomuuden vaikutuksille, pitäisi antaa tarkoi-
tustenmukaiset tiedot tarvittavista turvallisuustoimenpiteistä ja
oikeasta käyttäytymisestä onnettomuustilanteessa,

valmistajan on suuronnettomuuden sattuessa välittömästi
tiedotettava siitä toimivaltaiselle viranomaiselle ja annettava
tarpeelliset tiedot onnettomuuden vaikutuksen arvioimiseksi,

jäsenvaltioiden pitäisi lähettää edelleen komissiolle tieto
alueellaan tapahtuneista suuronnettomuuksista, jotta komissio
voi analysoida suuronnettomuuksien vaaroja,

tällä direktiivillä ei estetä jäsenvaltiota tekemästä sopimuksia
kolmansien maiden kanssa sellaisten tietojen vaihtamisesta,
jotka sillä on hallussaan kansallisella tasolla, ei kuitenkaan
niitten tietojen, jotka saadaan tässä direktiivissä säädetyin
yhteisön tietojenvaihtojärjestelmien perusteella,

eroavuudet jäsenvaltioissa jo olevien tai valmisteilla olevien
säännösten välillä toimenpiteiksi suuronnettomuuksien estämi-
seksi tai niiden ihmiselle ja ympäristölle aiheuttamien seurauk-
sien rajoittamiseksi voivat johtaa erilaisten kilpailun edellytys-
ten muodostumiseen ja niillä voi siten olla välitön vaikutus
yhteismarkkinoiden toimintaan; sen vuoksi perustamissopi-
muksen 100 artiklassa edellytetty lainsäädännön lähentäminen
olisi tällä alalla toteutettava, ja

tähän lainsäädännön lähentämiseen näyttää olevan välttämä-
töntä yhdistää yhteisön toimenpiteitä pyrittäessä saavuttamaan
yksi yhteisön tavoitteista ympäristön suojelun ja työsuojelun
alueella; tämän päämäärän saavuttamiseksi tulisi antaa tiettyjä

erityismääräyksiä; koska perustamissopimuksessa ei ole tätä
varten tarvittavaa valtuutusta, on sovellettava perustamissopi-
muksen 235 artiklaa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN

1 artikla

1. Tämä direktiivi koskee tietystä teollisesta toiminnasta
aiheutuvien suuronnettomuuksien ehkäisemistä, sekä niiden
ihmiseen ja ympäristöön kohdistuvien seurausten rajoittamista.
Se on tarkoitettu erityisesti yhtenäistämään jäsenvaltioiden
toimenpiteitä tällä alueella.

2. Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

a) *teollisella toiminnalla*;

– kaikkea toimintaa, jota suoritetaan liitteessä I tarkoite-
tuissa teollisuuslaitoksissa, kun toimintaan sisältyy tai
saattaa sisältyä yhtä tai useampaa vaarallista ainetta ja
toiminta voi aiheuttaa suuronnettomuusvaaroja ja myös
laitoksen alueella tapahtuvia sisäisiä kuljetuksia sekä
tähän toimintaan liittyvää varastointia laitoksen alueel-
la,

– muuta liitteessä II tarkoitetuissa olosuhteissa tapahtu-
vaa varastointia;

b) *valmistajalla*;

– teollisesta toiminnasta vastuussa olevaa henkilöä;

c) *suuronnettomuudella*;

– suurta päästöä, tulipaloa, räjähdystä tai sen kaltaista
ilmiötä, joka johtuu teollisen toiminnan aikana hallit-
semattomiksi muuttuneista olosuhteista ja joka johtaa
vakavaan, välittömästi vaikuttavaan tai viivästyneeseen
ihmistä laitoksen sisä- ja ulkopuolella tai ympäristöä
uhkaavaan vaaraan ja johon sisältyy yhtä tai useampaa
vaarallista ainetta;

d) *vaarallisilla aineilla*;

– sovellettaessa 3 ja 4 artiklaa aineita, joiden yleisesti
katsotaan olevan liitteessä IV esitetyt arviointiperus-
teiden mukaisia,

– sovellettaessa 5 artiklaa liitteen III aineluettelon aineita
ja liitteen II aineluetteloiden aineita, mikäli näiden
määrät ovat toisen sarakkeen mukaiset.

2 artikla

Tätä direktiiviä ei sovelleta:

1. ydinvoimalaitoksiin ja radioaktiivisten aineiden ja materiaalien käsittelyä suorittaviin laitoksiin;
2. sotilaallisiin laitoksiin;
3. räjähdysaineiden, ruudin ja ammusten valmistukseen ja erillisvarastointiin;
4. malmin louhintaan ja muuhun kaivostoimintaan;
5. myrkyllisten ja vaarallisten jätteiden käsittelylaitoksiin, joita yhteisön säädökset koskevat, sikäli kuin säädösten tarkoituksena on suuronnettomuuksien estäminen.

3 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että missä tahansa 1 artiklassa tarkoitettussa teollisessa toiminnassa valmistaja on velvollinen ryhtymään kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin suuronnettomuuksien estämiseksi ja niistä ihmisille ja ympäristölle aiheutuvien seurausten rajoittamiseksi.

4 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kaikkia valmistajia vaaditaan tarvittaessa osoittamaan toimivaltaiselle viranomaiselle 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastamista varten, että ne ovat tunnistaneet olemassa olevat suuronnettomuuden vaarat, toteuttavat aiheelliset turvatoimenpiteet ja antaneet alueella työskenteleville näiden turvallisuuden varmistamiseksi tietoa, koulutusta ja välineistöä.

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on, tämän kuitenkaan rajoittamatta 4 artiklan soveltamista, toteutettava tarpeelliset toimenpiteet, jotta valmistaja velvoitetaan ilmoittamaan 7 artiklassa tarkoitettulle toimivaltaiselle viranomaiselle:

- jos 1 artiklan 2 kohdan a alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettuun teolliseen toimintoon sisältyy tai tiedetään mahdollisesti sisältyvän yhtä tai useampaa liitteessä III lueteltua vaarallista ainetta edellä mainitussa liitteessä määritelyinä määrinä, kuten erityisesti:
 - kyseessä olevassa teollisessa toiminnassa varastoitavia tai käytettäviä aineita,
 - valmiita tuotteita,
 - sivutuotteita,
 - jäämiä,

- tai, jos 1 artiklan 2 kohdan a alakohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettussa teollisessa toiminnassa varastoidaan yhtä tai useampaa liitteessä II lueteltua vaarallista ainetta saman liitteen toisessa sarakkeessa määriteltyjä määriä.

Ilmoitukseen on sisällytettävä:

a) kutakin liitteissä II ja III lueteltua ainetta koskevat tiedot, kuten:

- liitteessä V luetellut tiedot,
- toiminnan vaihe, johon aineet sisältyvät tai saattavat sisältyä,
- määrä (suuruusluokka),
- kemiallinen tai fysikaalinen käyttäytyminen normaaliolosuhteissa prosessin aikana,
- aineiden kemialliset rakenteet, joissa aineet voivat esiintyä tai joiksi ne saattavat muuttua epänormaaleissa, ennalta nähtävissä olosuhteissa,
- tarpeen mukaan muut vaaralliset aineet, joiden läsnäolo voisi vaikuttaa mahdolliseen vaaraan kyseessä olevassa teollisessa toiminnassa;

b) laitoksia koskevat tiedot, kuten:

- laitoksen maantieteellinen sijainti, vallitsevat meteorologiset olosuhteet ja alueen sijainnista johtuvat vaaran aiheet,
- laitoksen alueella työskentelevien henkilöiden enimmäismäärä ja erityisesti vaaralle altistuvien henkilöiden määrä,
- teknisten prosessien yleinen kuvaus,
- kuvaus laitoksen turvallisuuden kannalta tärkeistä osista, vaarakohdista ja olosuhteista, joissa suuronnettomuus voisi tapahtua sekä kuvaus suunnitelluista ehkäisytoimenpiteistä;
- toteutetut toimenpiteet, sen varmistamiseksi, että tarpeelliset tekniset keinot laitoksen turvallisen toiminnan varmistamiseksi ja minkä tahansa toimintahäiriön varalta ovat jatkuvasti käytettävissä;

c) mahdollisia suuronnettomuustilanteita koskevat tiedot, kuten:

- pelastussuunnitelmat turvavälineitä, hälytysjärjestelmiä ja laitoksissa käytettävissä olevia voimavaroja koskevine tietoineen suuronnettomuuden varalta,

- kaikki tiedot, joita toimivaltaiset viranomaiset tarvitsevat voidakseen laatia pelastussuunnitelmat käytettäväksi 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti laitoksen ulkopuolista toimintaa varten,
- turvallisuudesta, pelastussuunnitelman käynnistämisestä sekä 7 artiklassa tarkoitetun toimivaltaisen viranomaisen hälyttämisestä vastaavan henkilön ja hänen varamiestensä tai sitä varten asetetun ryhmän nimet.

2. Uusista laitoksista 1 kohdassa mainittu ilmoitus on lähetettävä toimivaltaiselle viranomaiselle riittävän ajoissa ennen teollisen toiminnon alkamista.

3. Uuden turvallisuutta koskevan teknillisen tiedon ja vaarojen arvioimista koskevan tiedon kehityksen huomioon ottamiseksi 1 kohdassa tarkoitettu ilmoitus on määräajoin saatettava ajan mukaiseksi.

4. Jos liitteissä II ja III vahvistetut ainemäärät ylitetään teollisissa toiminnoissa, joissa samalle valmistajalle kuuluvassa laitosryhmässä erilliset laitokset sijaitsevat lähempänä kuin 500 metrin etäisyydellä toisistaan, jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että valmistaja hankkii 1 kohdan mukaista ilmoitusta varten tarvittavat tiedot, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 7 artiklan soveltamista ja ottaen huomioon, että laitokset ovat lähellä toisiaan ja että mitkä tahansa suuronnettomuuden vaarat voivat sen vuoksi lisääntyä.

6 artikla

Siinä tapauksessa, että teollista toimintaa muutetaan siten, että sillä voisi olla merkittäviä vaikutuksia suuronnettomuuden vaaraan, jäsenvaltioiden on toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että valmistaja:

- tarkastaa 3 ja 4 artikloiden mukaiset toimenpiteet,
- tiedottaa tarpeen vaatiessa etukäteen 7 artiklassa tarkoitetuille toimivaltaisille viranomaisille tällaisesta muutoksesta, mikäli se vaikuttaa 5 artiklan mukaisen ilmoituksen tietoihin.

7 artikla

1. Jäsenvaltioiden on perustettava tai nimettävä toimivaltaiset viranomaiset, jotka valmistajan velvollisuuden huomioon ottaen ovat velvolliset:

- ottamaan vastaan 5 artiklassa mainitun ilmoituksen ja 6 artiklan toisessa luetelmakohdassa tarkoitetun tiedon,
- tutkimaan saamansa tiedot,
- varmistamaan, että niistä laitoksista, joista teollisen toiminnon ilmoitus on annettu, pelastussuunnitelma on laadittu laitoksen ulkopuolista toimintaa varten,

ja jos tarpeen,

- pyytämään lisätietoja,
- varmistautumaan siitä, että valmistaja toteuttaa kaikki aiheelliset toimenpiteet estääkseen suuronnettomuudet ilmoitetun teollisen toiminnan erilaisten toimintojen yhteydessä ja varautuu niiden seurausten rajoittamiseen.

2. Toimivaltaisten viranomaisten on järjestettävä tarkastuksia tai muulla toiminnan laatuun sopivalla tavalla valvottava sitä kansallisten säännösten mukaisesti.

8 artikla

1. (ks. 388L0610)

2. Kyseisten jäsenvaltioiden on samaan aikaan annettava toisille jäsenvaltioille, joita asia koskee, samat tiedot mitkä annetaan omille kansalaisille tarvittavien kahdenvälisen neuvottelujen perustaksi.

9 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan sekä uuteen että olemassa olevaan teolliseen toimintaan.

2. 'Uuteen teolliseen toimintaan' sisältyy myös olemassa olevan toiminnan sellaiset muutokset, joilla todennäköisesti on merkittäviä vaikutuksia suuronnettomuuden vaaraan.

3. Olemassa olevan teollisen toiminnan osalta tätä direktiiviä ryhdytään soveltamaan viimeistään 8 päivänä tammikuuta 1985.

Kuitenkin, kun on kyse 5 artiklan soveltamisesta olemassa olevaan teolliseen toimintaan, jäsenvaltioiden on varmistettava, että valmistaja toimittaa toimivaltaiselle viranomaiselle

viimeistään 8 päivänä tammikuuta 1985 ilmoituksen, jossa on:

- nimi tai toiminimi ja täydellinen osoite;
- laitoksen kotipaikka ja täydellinen osoite;
- vastuullisen johtajan nimi;
- toiminnan laatu;
- tuotannon tai varastoinnin laatu;
- toimintaan sisältyvien aineiden tai aineryhmien nimet siten kuin ne luetellaan liitteessä II ja III.

4. Jäsenvaltioiden on edelleen huolehdittava, että valmistaja viimeistään 8 päivänä heinäkuuta 1989 täydentää 3 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettua ilmoitusta 5 artiklassa määritellyillä tiedoilla. Valmistajat ovat yleensä velvollisia toimittamaan tällaisen lisäselvityksen toimivaltaiselle viranomaiselle. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin olla velvoittamatta valmistajaa toimittamaan lisäselvitystä. Siinä tapauksessa tällainen selvitys on toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle kun se sitä nimenomaisesti pyytää.

10 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että suuronnettomuuden sattuessa valmistaja on velvollinen:

- a) tiedottamaan siitä välittömästi 7 artiklassa tarkoitetuille toimivaltaisille viranomaisille;
- b) antamaan heille seuraavat tiedot niin pian kuin nämä ovat saatavissa:
 - onnettomuusolosuhteet,
 - onnettomuudessa esiintyvät 1 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettujen vaarallisten aineiden,
 - saatavissa olevat tiedot onnettomuuden ihmiselle ja ympäristölle aiheuttamien vaikutusten arvioimiseksi,
 - toteutetut pelastustoimenpiteet;
- c) antamaan heille tietoja mahdollisista jatkotoimenpiteistä:
 - onnettomuuden keskipitkän ajan ja pitkäaikaisten vaikutusten lieventäminen;
 - samanlaisen onnettomuuden uusiutumisen estäminen.

2. Jäsenvaltioiden on vaadittava toimivaltaisia viranomaisia:

- a) varmistamaan, että kaikki tarpeellisiksi osoittautuvat välittömät pelastustoimenpiteet sekä keskipitkän ja pitkän ajan toimenpiteet toteutetaan;
- b) kokoamaan, mikäli mahdollista, tarpeelliset tiedot suuronnettomuuden syiden täydelliseksi selvittämiseksi sekä antamaan mahdollisesti suosituksia.

11 artikla

1. Jäsenvaltioiden on tiedotettava komissiolle niin pian kuin mahdollista alueellaan sattuneista suuronnettomuuksista ja toimitettava liitteessä VI yksilöidyt tiedot niin pian kuin nämä ovat käytettävissä.

2. Jäsenvaltioiden on nimettävä komissiolle ne yksiköt, joilla saattaa olla suuronnettomuuksia koskevaa käyttökelpoista tietoa ja jotka pystyvät neuvomaan muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia niiden joutuessa toimimaan vastaavassa onnettomuustilanteessa.

3. Jäsenvaltiot voivat ilmoittaa komissiolle aineista, jotka niiden mielestä olisi lisättävä liitteisiin II ja III ja toimenpiteistä, joita ne ovat saattaneet toteuttaa kyseessä olevien aineiden osalta. Komissio toimittaa tämän tiedon edelleen muille jäsenvaltioille.

12 artikla

Komissio laatii ja asettaa jäsenvaltioiden käytettäväksi rekisterin, joka sisältää yhteenvetona jäsenvaltioiden alueella sattuneista suuronnettomuuksista ja johon sisältyy onnettomuuksien syiden analyysi sekä tiedot saaduista kokemuksista ja toimenpiteistä, jotka on toteutettu, jotta jäsenvaltiot voivat käyttää tätä tietoa onnettomuuksien ehkäisemiseksi.

13 artikla

1. Tietoa, jonka toimivaltaiset viranomaiset ovat saaneet sovellettaessa 5, 6, 7, 9, 10 ja 12 artiklaa ja komissio sovellettaessa 11 artiklaa, ei saa käyttää muuhun tarkoitukseen kuin mihin se on vaadittu.

2. Kuitenkin tämän direktiivin estämättä jäsenvaltiot voivat tehdä sopimuksia kolmansien valtioiden kanssa sellaisten

tietojen vaihtamisesta, jotka sillä on hallussaan kansallisella tasolla, ei kuitenkaan niiden tietojen, jotka saadaan yhteisön menettelyjen kautta direktiivissä säädetyn yhteisön tietojen vaihdon perusteella.

3. Komissio ja sen virkamiehet sekä työntekijät eivät saa ilmaista tämän direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä saamiin tietoja. Tämä vaatimus koskee jäsenvaltioiden toimivaltuisten viranomaisten virkamiehiä ja työntekijöitä heidän komissiolta saamiin tietojen osalta.

Kuitenkin sellaista tietoa voidaan toimittaa:

- tapauksissa, joita tarkoitetaan 12 ja 18 artiklassa,
- jäsenvaltion julkaistessa tai valtuuttaessa julkaisemaan jäsenvaltiota itseään koskevia tietoja.

4. Komissio voi, 1, 2 ja 3 kohdan estämättä, julkaista yleistä tilastotietoa tai sellaista turvallisuutta koskevaa tietoa, joka ei sisällä yksittäisiä yrityksiä tai yritysten yhteenliittymiä koskevia erityisiä yksityiskohtia eikä vaaranna liikesalaisuutta.

14 artikla

Tarpeelliset muutokset liitteen 5 mukauttamiseksi tekniikan kehitykseen on annettava noudattaen 16 artiklassa säädettyä menettelyä.

15 artikla

1. Perustetaan 14 artiklan soveltamista varten komitea, jonka tehtävänä on tämän direktiivin mukauttaminen tekniikan kehitykseen, jäljempänä 'komitea'. Siinä on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

2. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

16 artikla

1. Jos tässä artiklassa säädettyä menettelyä on noudatettava, asian saattaa komiteassa vireille sen puheenjohtaja omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.

2. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Se tekee päätökset sellaisella 45 äänen enemmistöllä, joka saadaan kun jäsenvaltioiden äänet painotetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

3. a) Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.

b) Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määräänemmistöllä.

c) Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on tullut vireille neuvostossa, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä.

17 artikla

Tällä direktiivillä ei rajoiteta jäsenvaltioiden oikeutta soveltaa tai hyväksyä hallinnollisia tai lainsäädännöllisiä toimenpiteitä, jotka varmistavat ihmiselle ja ympäristölle suuremman suojan kuin, mitä tämän direktiivin säännöksistä johtuu.

18 artikla

Jäsenvaltioiden ja komission on vaihdettava tietoja saamistaan kokemuksista suuronnettomuuksien estämiseksi ja niiden seurausten rajoittamiseksi; tämän tiedon on erityisesti koskettava tässä direktiivissä edellytettyjen toimenpiteiden toimitusta. Viiden vuoden kuluttua tämän direktiivin julkaisemisesta komissio toimittaa neuvostolle ja Euroopan parlamentille tietojen vaihtoon perustuvan kertomuksen sen soveltamisesta.

19 artikla

Neuvosto arvioi uudelleen viimeistään 8 päivänä tammikuuta 1986, komission ehdotuksesta, liitteet I, II ja III.

20 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 8 päivänä tammikuuta 1984. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset komissiolle.

21 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 24 päivänä kesäkuuta 1982.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

F. AERTS

LIITE I

LUETTELO I ARTIKLASSA TARKOITETUISTA TEOLLISUUSLAITOKSISTA

1. - Laitokset, joissa orgaanisia tai epäorgaanisia kemikaaleja valmistetaan tai käytetään erityisesti käyttäen seuraavia menetelmiä:
 - alkyylointi
 - aminien valmistus ammonoinnilla
 - karbonylaatio
 - kondensointi
 - dehydraus
 - esteröinti
 - halogenointi ja halogeenien valmistus
 - hydraus
 - hydrolyysi
 - hapetus
 - polymerointi
 - sulfonointi
 - rikkinpoisto, rikkiä sisältävien yhdisteiden valmistus ja muuntaminen
 - nitraus ja typpeä sisältävien yhdisteiden valmistus
 - fosforia sisältävien yhdisteiden valmistus
 - torjunta- ja lääkeaineiden valmistus
- Laitokset, joissa orgaanisia ja epäorgaanisia kemikaaleja valmistetaan tai käytetään erityisesti käyttäen seuraavia menetelmiä:
 - tislauk
 - uuttaminen
 - liuotus
 - sekoitus.
2. Maaöllyn tai maaöljytuotteiden tislaukta, jalostusta tai muuta käyttöä varten rakennetut laitokset.
3. Laitokset kiinteiden tai nestemäisten aineiden täydelliseksi tai osittaiseksi hävittämiseksi polttamalla tai kemiallisesti hajottamalla.
4. Energian tuotantoon tarkoitettuja kaasuja, kuten esimerkiksi nestekaasua, maakaasua ja kaupunkikaasua tuottavat tai käyttävät laitokset.
5. Kivihillen tai ruskohillen kuivatuslaitokset.
6. Laitokset metallien tai epämetallien valmistamiseksi märkäerotus- tai sähkösulatusmenetelmillä.

LIIITE II

(ks. 388L0610)

LIITE III

AINELUETTELO 5 ARTIKLAN SOVELTAMISEKSI

Jäljempänä mainitut ainemäärät koskevat samalle valmistajalle kuuluvia laitosta tai laitosryhmää, jossa laitosten välinen etäisyys ei ole ennalta arvattavissa olosuhteissa riittävä estämään suuronnettomuusvaarojen pahenemista. Nämä ainemäärät koskevat joka tapauksessa kutakin samalle valmistajalle kuuluvaa laitosryhmää, jossa laitosten välinen etäisyys on pienempi kuin n. 500 m.

	Nimi	Määrä (≥)	CAS N:o	ETY N:o
1.	4-Aminodifenyyli	1 kg	92-67-1	
2.	Bentsidiini	1 kg	92-87-5	612-042-00-2
3.	Bentsidiinin suolat	1 kg		
4.	Dimetyylinitrosoamiini	1 kg	62-75-9	
5.	2-Naftyylimiini	1 kg	91-59-8	612-022-00-3
6.	Beryllium (jauheet, yhdisteet)	10 kg		
7.	Bis-(kloorimetyyli)-eetteri	1 kg	542-88-1	603-046-00-5
8.	1,3-Propaanisultoni	1 kg	1120-71-4	
9.	2,3,7,8-Tetraklooridibentso-p-dioskiini (TCDD)	1 kg	1746-01-6	
10.	Arseenipentoksidi, arseeni-(V) happo ja suolat	500 kg		
11.	Arseenitrioksidi, arseenihapoke ja suolat	100 kg		
12.	Arseenivety (Arsiini)	10 kg	7784-42-1	
13.	Dimetyylikarbamyylidikloridi	1 kg	79-44-7	
14.	4-Kloroformyyliimorfoliini	1 kg	15159-40-7	
15.	Karboonyylikloridi (Fosgeeni)	20 t	75-44-5	006-002-00-8
16.	Kloori	50 t	7782-50-5	017-001-00-7
17.	Rikkivety	50 t	7783-06-04	016-001-00-4
18.	Akryylinitriili	200 t	107-13-1	608-003-00-4
19.	Syaanivety	20 t	74-90-8	006-006-00-X
20.	Rikkihiili	200 t	75-15-0	006-003-00-3
21.	Bromi	500 t	7726-95-6	035-001-00-5
22.	Ammoniakki	500 t	7664-41-7	007-001-00-5
23.	Asetyleeni (Etyyni)	50 t	74-86-2	601-015-00-0
24.	Vety	50 t	1333-74-0	001-001-00-9
25.	Etyleenioksidi	50 t	75-21-8	603-023-00-X
26.	Propyleenioksidi	50 t	75-56-9	603-055-00-4
27.	2-Syano-2-propanoli (Asetonisyanohydiini)	200 t	75-86-5	608-004-00-X
28.	2-Propenaali (Akroleiini)	200 t	107-02-8	605-008-00-3
29.	2-Propenoli (Allyylialkoholi)	200 t	107-18-6	603-015-00-6
30.	Allyylimiini	200 t	107-11-9	612-046-00-4
31.	Antimonivety (Stibiini)	100 kg	7803-52-3	
32.	Etyleeni-imiini	50 kg	151-56-4	613-001-00-1

	Nimi	Määrä (z)	CAS N:o	ETY N:o
33.	Formaldehydi (väkevyys \geq 90 %)	50 t	50-00-0	605-001-01-2
34.	Fosforivety (Fosfiini)	100 kg	7803-51-2	
35.	Bromimetaani (Metyylibromidi)	200 t	74-83-9	602-002-00-3
36.	Metyyli-isosyanaatti	1 t	624-83-9	615-001-00-7
37.	Typen oksidit	50 t	11104-93-1	
38.	Natriumseleniitti	100 kg	10102-18-8	
39.	Bis(2-kloorietyyli)sulfidi	1 kg	505-60-2	
40.	Fosasetimi	100 kg	4104-14-7	015-092-00-8
41.	Lyijytetraetyyli	50 t	78-00-2	
42.	Lyijytetrametyyli	50 t	75-74-1	
43.	Promuriitti(1-(3,4-Dikroolifenyyli)-3-triatseenitio-karboksiamidi)	100 kg	5836-73-7	
44.	Klorfenvinifossi	100 kg	470-90-6	015-071-00-3
45.	Krimidiini	100 kg	535-89-7	613-004-00-8
46.	Metyylikloorimetyyलिएetteri	1 kg	107-30-2	
47.	Dimetyylifosforiamidosyanidihappo	1 t	63917-41-9	
48.	Karbofenotioni	100 kg	786-19-6	015-044-00-6
49.	Dialifossi	100 kg	10311-84-9	015-088-00-6
50.	Syantooatti	100 kg	3734-95-0	015-070-00-8
51.	Amitoni	1 kg	78-53-5	
52.	Oksidisulfotoni	100 kg	2497-07-6	015-096-00-X
53.	00-Dietyyli-S-etyylisulfinyyli-metyylifosforitioaatti	100 kg	2588-05-8	
54.	00-Dietyyli-S-etyylisulfonyyli-metyylifosforitioaatti	100 kg	2588-06-9	
55.	Disulfotoni	100 kg	298-04-4	015-060-00-3
56.	Demetoni	100 kg	8065-48-3	
57.	Foraatti	100 kg	298-02-2	015-033-00-6
58.	00-Dietyyli-S-etyylitiometyyli-fosforitioaatti	100 kg	2600-69-3	
59.	00-Dietyyli-S-isopropyliometyyli fosforiditioaatti	100 kg	78-52-4	
60.	Pyratsoksoni	100 kg	108-34-9	015-023-00-1
61.	Fensulfotioni	100 kg	115-90-2	015-090-00-7
62.	Paraoksoni (Dietyyli-4-nitro-fenyylifosfaatti)	100 kg	311-45-5	
63.	Parationi	100 kg	56-38-2	015-034-00-1
64.	Atsiinifossi-etyyli	100 kg	2642-71-9	015-056-00-1
65.	00-Dietyyli S-propyyliometyyli-fosforiditioaatti	100 kg	3309-68-0	
66.	Tioatsiini	100 kg	297-97-2	
67.	Karbofuraani	100 kg	1563-66-2	006-026-00-9
68.	Fosfamidoni	100 kg	13171-21-6	015-022-00-6
69.	Tirpaatti (2,4-Dietyyli-1,3-ditiolaani-2-karboksi-aldehydi-0-metyylikarbamylioksimi)	100 kg	26419-73-8	
70.	Mevinfossi	100 kg	7786-34-7	015-020-00-5
71.	Parationi-metyyli	100 kg	298-00-0	015-035-00-7

	Nimi	Määrä (≥)	CAS N:o	ETY N:o
72.	Atsiinifossi-metyyli	100 kg	86-50-0	015-039-00-9
73.	Sykloheksaimidi	100 kg	66-81-9	
74.	Difasinoni	100 kg	82-66-6	
75.	Tetrametyleenidisulfotetramiini	1 kg	80-12-6	
76.	EPN	100 kg	2104-64-5	015-036-00-2
77.	4-Fluoributyryihappo	1 kg	462-23-7	
78.	4-Fluoributyryihapon suolat	1 kg		
79.	4-Fluoributyryihapon esterit	1 kg		
80.	4-Fluoributyryihapon amidit	1 kg		
81.	4-Fluorikrotonihappo	1 kg	37759-72-1	
82.	4-Fluorikrotonihapon suolat	1 kg		
83.	4-Fluorikrotonihapon esterit	1 kg		
84.	4-Fluorikrotonihapon amidit	1 kg		
85.	Fluorietikkahappo	1 kg	144-49-0	607-081-00-7
86.	Fluorietikkahapon suolat	1 kg		
87.	Fluorietikkahapon esterit	1 kg		
88.	Fluorietikkahapon amidit	1 kg		
89.	Fluenitiili	100 kg	4301-50-2	607-078-00-0
90.	4-Fluori-2-hydroksibutyryihappo	1 kg		
91.	4-Fluori-2-hydroksibutyryihapon suolat	1 kg		
92.	4-Fluori-2-hydroksibutyryihapon esterit	1 kg		
93.	4-Fluori-2-hydroksibutyryihapon amidit	1 kg		
94.	Fluorivety	50 t	7664-39-3	009-002-00-6
95.	Hydroksiasetonitriili (Glykolonitriili)	100 k g	107-16-4	
96.	1,2,3,7,8,9-Heksaklooridibentso-p-dioksiini	100 kg	19408-74-3	
97.	Isodriini	100 kg	465-73-6	602-050-00-4
98.	Heksametyylifosforiamidi	1 kg	680-31-9	
99.	Jugloni (5-Hydroksinaftaleeni-1,4-dioni)	100 kg	481-39-0	
100.	Warfariini	100 kg	81-81-2	607-056-00-0
101.	4,4'-Metyleenibis-(2-kloori-aniliini)	10 kg	101-14-4	
102.	Etioni	100 kg	563-12-2	015-047-00-2
103.	Aldikarbi	100 kg	116-06-3	006-017-00-X
104.	Nikkelitettrakarbonyyli	10 kg	13463-39-3	028-001-00-1
105.	Isobentosaani	100 kg	297-78-9	602-053-00-0
106.	Pentaboraani	100 kg	19624-22-7	
107.	1-Propeeni-2-kloori-1,3-dioli-diasetaatti	10 kg	10118-72-6	
108.	Propyleeni-imini	50 t	75-55-8	
109.	Happidifluoridi	10 kg	7783-41-7	
110.	Rikkidikloridi	1 t	10545-99-0	016-013-00-X
111.	Seleeniheksafluoridi	10 kg	7783-79-1	

	Nimi	Määrä (z)	CAS N:o	ETY N:o
112.	Seleenivety	10 kg	7783-07-5	
113.	TEPP	100 kg	107-49-3	015-025-00-2
114.	Sulfoteppi	100 kg	3689-24-5	015-027-00-3
115.	Dimefoksi	100 kg	115-26-4	015-061-00-9
116.	1-Tri(sykloheksyyli)stannyyli-1H-1,2,4-triatsoli	100 kg	41083-11-8	
117.	Trietyleenimelamiini	10 kg	51-18-3	
118.	Koboltti (jauheet, yhdisteet)	100 kg		
119.	Nikkeli (jauheet, yhdisteet)	100 kg		
120.	Anabasiini	100 kg	494-52-0	
121.	Telluuriheksafluoridi	100 kg	7783-80-4	
122.	Trikloorimetaanisulfenylikloridi	100 kg	594-42-3	
123.	1,2-Dibromietaani (Etyleeni-dibromidi)	50 t	106-93-4	602-010-00-6
124.	Liitteessä IV olevan c kohdan i alakohdassa tarkoitetut palavat aineet	200 t		
125.	Liitteessä IV olevan c kohdan ii alakohdassa tarkoitetut palavat aineet	50 000 t		
126.	Diatsodinitrofenoli	10 t	7008-81-3	
127.	Dietyleeniglykolidinitraatti	10 t	693-21-0	603-033-00-4
128.	Dinitrofenoli, suolat	50 t		609-017-00-3
129.	1-Guanyyli-4-nitrosoamino-guanyyli-1-tetratseeni	10 t	109-27-3	
130.	Bis(2,4,6-trinitrofenyyli)amiini	50 t	131-73-7	612-018-00-1
131.	Hydratsiininitraatti	50 t	13464-97-6	
132.	Nitroglyseriini	10 t	55-63-0	603-034-00-X
133.	Pentaerytritolitetranaatti	50 t	78-11-5	603-035-00-5
134.	Syklotrimetyleenitrinamiini	50 t	121-82-4	
135.	Trinitroaniiliini	50 t	26952-42-1	
136.	2,4,6-Trinitroanisoli	50 t	606-35-9	609-011-00-0
137.	Trinitrobentseeni	50 t	25377-32-6	609-005-00-8
138.	Trinitrobentsonihappo	50 t	{ 35860-50-5 129-66-8	
139.	Klooritrinitrobentseeni	50 t	28260-61-9	610-004-00-X
140.	N-Metyyli-2,4,6,N-tetranitro-aniiliini	50 t	479-45-8	612-017-00-6
141.	2,4,6-Trinitrofenoli (Pikriini-happo)	50 t	88-89-1	609-009-00-X
142.	Trinitrokresoli	50 t	28905-71-7	609-012-00-6
143.	2,4,6-Trinitrofenotoli	50 t	4732-14-3	
144.	2,4,6-Trinitroresorsinoli (Styfniihappo)	50 t	82-71-3	609-018-00-9
145.	2,4,6-Trinitrotolueneeni	50 t	118-96-7	609-008-00-4
146.	Ammoniumnitraatti ⁽¹⁾	5 000 t	6484-52-2	
147.	Selluloosanitaatti (sisältäen > 12,6 % tyyppä)	100 t	9004-70-0	603-037-00-6
148.	Rikkidioksidi	1 000 t	7446-09-05	016-011-00-9
149.	Suolahappo (nesteytetty kaasu)	250 t	7647-01-0	017-002-00-2
150.	Liitteessä IV olevan c kohdan iii alakohdassa tarkoitetut palavat aineet	200 t		

	Nimi	Määrä (≥)	CAS N:o	ETY N:o
151.	Natriumklooraatti ⁰⁾	250 t	7775-09-9	017-005-00-9
152.	tert-Butyyliperoksisäsetaatti (väkevyyks ≥ 70 %)	50 t	107-71-1	
153.	tert-Butyyliperoksi-isobutyraatti (väkevyyks ≥ 80 %)	50 t	109-13-7	
154.	tert-Butyyliperoksimalaatti (väkevyyks ≥ 80 %)	50 t	1931-62-0	
155.	tert-Butyyliperoksi-isopropyli-karbonaatti (väkevyyks ≥ 80 %)	50 t	2372-21-6	
156.	Dibentsyyliperoksidikarbonaatti (väkevyyks ≥ 90 %)	50 t	2144-45-8	
157.	2,2-Bis (tert-butyliperoksi) butaani (väkevyyks ≥ 70 %)	50 t	2167-23-9	
158.	1,1-Bis(tert-butyliperoksi) sykloheksaani (väkevyyks ≥ 80 %)	50 t	3006-86-8	
159.	Di-sek-butyliperoksidikarbonaatti (väkevyyks ≥ 80 %)	50 t	19910-65-7	
160.	2,2-Dihydroperoksispropani (väkevyyks ≥ 30 %)	50 t	2614-76-8	
161.	Di-n-propyyliperoksidikarbonaatti (väkevyyks ≥ 80 %)	50 t	16066-38-9	
162.	3,3,6,6,9,9-Heksametyyli-1,2,4,5-tetraoksisyklononaani (väkevyyks ≥ 75 %)	50 t	22397-33-7	
163.	Metyylietyliketoniperoksidi (väkevyyks ≥ 60 %)	50 t	1338-23-4	
164.	Metyyli-isobutyliketoniperoksidi (väkevyyks ≥ 60 %)	50 t	37206-20-5	
165.	Peroksetikkahappo (väkevyyks ≥ 60 %)	50 t	79-21-0	607-094-00-8
166.	Lyijyatsidi	50 t	13424-46-9	082-003-00-7
167.	Lyijy-2,4,6-trinitroresorsiinioksididi (lyijystyfniaatti)	50 t	15245-44-0	609-019-00-4
168.	Elohopeafulminaatti	10 t	{ 20820-45-5 628-86-4	080-005-00-2
169.	Syklotetrametyleenitetranitra-amiini	50 t	2691-41-0	
170.	2,2',4,4',6,6'-Heksanitrostilbeeni	50 t	20062-22-0	
171.	1,3,5-Triamino-2,4,6-trinitrobenseeni	50 t	3058-38-6	
172.	Etyleeniglykolidinitraatti	10 t	628-96-6	603-032-00-9
173.	Etyliinitraatti	50 t	625-58-1	007-007-00-8
174.	Natriumpikramaatti	50 t	831-52-7	
175.	Bariumatsidi	50 t	18810-58-7	
176.	Di-isobutyryliperoksidi (väkevyyks ≥ 50 %)	50 t	3437-84-1	
177.	Dietyliperoksidikarbonaatti (väkevyyks ≥ 30 %)	50 t	14666-78-5	
178.	tert-Butyyliperoksipivalaatti (väkevyyks ≥ 77 %)	50 t	927-07-1	

⁰⁾ Mikäli tämä aine on sellaisessa tilassa, mikä antaa sille suuronnettomuuden vaaran syntymistä lisääviä ominaisuuksia.

Huomaa: ETY numerot vastaavat direktiivin 67/548/ETY ja sen muutosten numerointia.

LIITE IV

SUUNTAA-ANTAVAT ARVIOINTIPERUSTEET

a) **Erittäin myrkylliset aineet**

- aineet, joiden myrkyllisyys on alla olevan taulukon ensimmäisen rivin mukainen
- aineet, joiden myrkyllisyys on alla olevan taulukon toisen rivin mukainen ja jotka fyysikaalisten tai kemiallisten ominaisuuksiensa takia saattavat aiheuttaa samankaltaisen suuronnettomuusvaaran kuin ensimmäisellä rivillä mainitut aineet.

	LD 50 (suun kautta) ⁽¹⁾ mg/kg elopaino	LD 50 (ihon kautta) ⁽²⁾ mg/kg elopaino	LC 50 ⁽³⁾ mg/l (hengitysteitse)
1	LD 50 ≤ 5	LD 50 ≤ 10	LC 50 ≤ 0,1
2	5 < LD 50 ≤ 25	10 < LD 50 ≤ 50	0,1 < LC 50 ≤ 0,5

⁽¹⁾ LD 50 suun kautta rotissa

⁽²⁾ LD 50 ihon kautta rotissa tai kaniineissa

⁽³⁾ LD 50 hengitysteitse (4 tuntia) rotissa

b) **Muut myrkylliset aineet**

Aineet, joiden akuutti myrkyllisyys on oheisten arvojen mukainen ja jotka fyysikaalisten tai kemiallisten ominaisuuksiensa takia saattavat aiheuttaa suuronnettomuusvaaran.

LD 50 (suun kautta) ⁽¹⁾ mg/kg elopaino	LD 50 (ihon kautta) ⁽²⁾ mg/kg elopaino	LC 50 ⁽³⁾ mg/l (hengitysteitse)
25 < LD 50 ≤ 200	50 < LD 50 ≤ 400	0,5 < LC 50 ≤ 2

⁽¹⁾ LD 50 suun kautta rotissa

⁽²⁾ LD 50 ihon kautta rotissa tai kaniineissa

⁽³⁾ LC 50 hengitysteitse (4 tuntia) rotissa

c) **Palavat aineet**i) *palavat kaasut:*

aineet, jotka normaalipaineessa ovat kaasumaisessa tilassa ja muodostavat ilman kanssa syttyviä seoksia ja joiden kiehumispiste normaalipaineessa on enintään 20 °C;

ii) *helposti syttyvät nesteet:*

aineet, joiden leimahduspiste on alhaisempi kuin 21 °C ja joiden kiehumispiste on normaalipaineessa yli 20 °C;

iii) *syttyvät nesteet:*

aineet, jotka paineenalaisina ovat nesteitä ja joiden leimahduspiste on alle 55°C ja jotka tietyissä prosessiolosuhteissa, kuten korkeassa paineessa ja lämpötilassa saattavat aiheuttaa suuronnettomuuden vaaroja.

d) **Räjähtävät aineet:**

Aineet, jotka saattavat liekin vaikutuksesta räjähtää tai jotka ovat dinitrobenseeniä herkempiä iskuille ja kitkalle.

LIITE V

TIEDOT, JOTKA ON TOIMITETTAVA 5 ARTIKLASSA EDELLYTETYN ILMOITUKSEN
YHTEYDESSÄ

Ellei seuraavien tietojen toimittaminen ole mahdollista tai sitä pidetään tarpeettomana, syyt siihen on selvitettävä.

1. AINEEN TUNNISTETIEDOT (YKSILÖINTI)

Kemiallinen nimi

CAS numero

Nimi IUPAC:n nimistön mukaan

Muut nimet

Kemiallinen kaava**Aineen koostumus**

Puhtausaste

Tärkeimmät epäpuhtaudet ja niiden suhteelliset prosenttiosuudet

Laitoksella olevat tunnistus- ja määrittämenetelmät

Käytettyjen menetelmien kuvaus tai viittaukset tieteelliseen kirjallisuuteen.

Valmistajan käyttämät menetelmät ja varotoimenpiteet käsittelyn, varastoinnin ja tulipalon yhteydessä.**Valmistajan pelastustoimenpiteet vahingossa tapahtuvan päästön sattuessa.****Valmistajan käytettävissä olevat menetelmät aineen tekemiseksi vaarattomaksi.**

2. SUPPEA VAARAN KUVAUS

- ihmiselle	- välitön
	- viivästynyt
- ympäristölle	- välitön
	- viivästynyt

LIITE VI

TIEDOT, JOTKA JÄSENVALTIOIDEN ON 11 ARTIKLAN MUKAISESTI TOIMITETTAVA KOMISSIOLLE

SELVITYS SUURONNETTOMUUDESTA

Jäsenvaltio:

Selvityksestä vastaava viranomainen:

Osoite:

1. Yleiset tiedot

Suuronnettomuuden päivämäärä ja (kellon)aika:

Maa, hallintoalue, jne:

Osoite:

Teollisen toiminnon laji:

2. Suuronnettomuuden laji

Räjähähdys Tulipalo Vaarallisten aineiden purkautuminen

Purkautunut aine/purkautuneet aineet:

3. Kuvaus suuronnettomuuden olosuhteista

4. Noudatetut pelastustoimenpiteet

5. Suuronnettomuuden syy/syyt

Tiedossa: (yksilöitävä)

Tuntematon:

Tiedot toimitetaan niin pian kuin se on mahdollista:

6. Vahinkojen luonne ja laajuus

a) Laitoksen alueella

- onnettomuuden uhreja

kuolleita

loukkaantuneita

myrkytyksen saaneita

- suuronnettomuudelle alttiiksi joutuneita henkilöitä

.

- aineelliset vahingot

- vaara on yhä olemassa

- vaaraa ei enää ole

b) Laitoksen ulkopuolella

- onnettomuuden uhreja

kuolleita

loukkaantuneita

myrkytyksen saaneita

- suuronnettomuudelle alttiiksi joutuneita henkilöitä

.

- aineelliset vahingot	☐
- ympäristövahingot	☐
- vaara on yhä olemassa	☐
- vaaraa ei enää ole	☐

7. **Keskipitkän ja pitkän ajan toimenpiteet**, erityisesti ne, joiden tarkoituksena on estää samanlaisten suuronnettomuuksien uusiutuminen (toimitetaan, kun tiedot ovat käytettävissä).

LIITE VII

LAUSUMA KOSKIEN 8 ARTIKLAA

Jäsenvaltioiden on neuvoteltava toistensa kanssa kahdenvälisten suhteidensa puitteissa tarvittavista toimenpiteistä suuronnettomuuksien torjumiseksi ja niiden ihmisille ja ympäristölle aiheuttamisen seurausten rajoittamiseksi 5 artiklan mukaisesti ilmoitetuissa teollisissa toiminnoissa. Jos kyse on uusista laitoksista, tämä neuvottelu on käytävä 5 artiklan 2 kohdassa asetettujen määräaikojen kuluessa.

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 19 päivänä maaliskuuta 1987,
tietyn teollisen toiminnan suuronnettomuuden vaarasta annetun direktiivin 82/501/ETY
muuttamisesta

(87/216/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

neuvoston direktiivin 82/501/ETY⁽⁴⁾ 19 artiklassa edellytetään, että neuvosto muuttaa komission ehdotuksesta sen liitteen I, II ja III,

ihmisen ja ympäristön suojele sekä turvallisuuden ja terveyden suojele työssä edellyttää, että tiukennetaan direktiivin 82/501/ETY säännöksiä koskien joitakin teollisia toimintoja, joihin sisältyy tai voi sisältyä erityisen vaarallisia aineita,

on välttämätöntä alentaa joidenkin erityisen myrkyllisten aineiden liitteissä II ja III asetettuja raja-arvoja, jotta kaikki teolliset toiminnot, joihin sisältyy tai voi sisältyä näitä aineita yhtä paljon tai enemmän kuin annettu ainemäärä on, kuuluvat direktiivin 82/501/ETY 5 artiklan soveltamisalaa. Tarkoituksena on vähentää suuronnettomuuksien vaaroja ja mahdollistaa tarpeelliset toimenpiteet niiden seurausten vähentämiseksi,

on välttämätöntä sisällyttää direktiiviin teolliset toiminnot, joissa käsitellään tai voidaan käsitellä rikkitrioksidia ja nestemäistä happea tai joissa on rikkitrioksidin erillinen varasto, koska suuronnettomuuden sattuessa niistä voi aiheutua vakavia seurauksia ihmiselle ja ympäristölle,

rikkidioksidia sisältäviin teollisiin toimintoihin voi liittyä suurempi vaara kuin rikkidioksidin erilliseen varastoon,

on välttämätöntä määrittellä tarkemmin jotkut aineet tai aineryhmät ja muutettava vastaavat raja-arvot aineille tai aineryhmien eri olomuotoihin ja tyyppeihin sisältyvän vaaran asteen huomioon ottamiseksi,

on tarkoituksenmukaista, että teolliset toiminnot, joihin sisältyy ammoniumnitraattia, natriumkloroaattia ja nestemäistä happea sekä näiden aineiden varastot, kuuluvat direktiivin 82/501/ETY liitteen II ja III soveltamisalaa milloin näissä liitteissä annetut vastaavat aineiden raja-arvot ylitetään,

on tarkoituksenmukaista tehdä direktiivin 82/501/ETY liitteeseen I tiettyjä muutoksia,

on välttämätöntä selventää, että direktiivin 82/501/ETY liitteessä olevassa I kohdassa 1 annettu luettelo menetelmistä ei ole kattava, vaan se antaa ainoastaan esimerkkejä joistakin tärkeistä toiminnoista ja että tämä liite kattaa myös kaikki muut toiminnot, joita voitaisiin käyttää orgaanisten tai epäorgaanisten kemikaalien tuotannossa, käytössä ja käsittelyssä, ja

⁽¹⁾ EYVL N:o C 305, 26.11.1985, s. 9

⁽²⁾ EYVL N:o C 76, 23.3.1987

⁽³⁾ EYVL N:o C 101, 28.4.1986, s. 10

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 230, 5.8.1982, s. 1

neuvoston päätöksellä 74/325/ETY⁽¹⁾ asetettua työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyden neuvon-antavaa komiteaa on kuultu,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiivin 82/501/ETY liitteet I, II ja III tämän direktiivin liitteen mukaisesti.

2 artikla

1. Sellaisista olemassa olevista teollisista toiminnoista, joita direktiivin 82/501/ETY säännökset tämän muutoksen antamisen jälkeen koskevat ensimmäistä kertaa, on toimitettava edellä mainitun direktiivin 9 artiklan 3 kohdassa säädetty ilmoitus toimivaltaiselle viranomaiselle 24 kuukauden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta.

2. Näissä tapauksissa myös direktiivin 82/501/ETY 9 artiklan 4 kohdassa säädetty täydentävä ilmoitus on toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle viiden vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 18 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset komissiolle.

4 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 19 päivänä maaliskuuta 1987.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. SMET

⁽¹⁾ EYVL N:o L 185, 9.7.1974, s. 15

LIITE

1. Liite I

Luettelo 1 artiklassa tarkoitetuista teollisuuslaitoksista

- a) Korvataan 1 kohdan ensimmäisen luettelakohdan lause, "Laitokset joissa orgaanisia tai epäorgaanisia kemikaaleja valmistetaan tai käytetään erityisesti käyttäen seuraavia menetelmiä": seuraavasti:

"Laitokset, joissa orgaanisia tai epäorgaanisia kemikaaleja valmistetaan käytetään tai käsitellään muun muassa käyttäen seuraavia menetelmiä:"

- b) Poistetaan 1 kohdan toisesta luettelakohdasta lause "Laitokset, joissa orgaanisia ja epäorgaanisia kemiallisia aineita käytetään erityisesti käyttäen seuraavia menetelmiä:" ja liitetään luettelakohdan loppuosa ensimmäisen luettelakohdan loppuun.
- c) Korvataan 4 kohta, "Energiantuotantoon tarkoitettuja kaasuja, kuten esimerkiksi nestekaasua, maakaasua ja kaupunkikaasua tuottavat tai käyttävät laitokset" seuraavasti:

"Energian tuotantoon tarkoitettuja kaasuja, kuten esimerkiksi nestekaasua, maakaasua ja kaupunkikaasua tuottavat, käyttävät ja käsittelevät laitokset."

2. Liite II

Muu kuin liitteessä I tarkoitettujen laitoksien varasto ("erillinen varasto")

- a) Poistetaan 1 ja 2 alaviite sekä tekstissä olevat viittaukset niihin.
- b) Korvataan kloorin ainemäärä seuraavasti:

Määrät (tonneina) ≥	
Sovellettaessa 3 ja 4 artiklaa	Sovellettaessa 5 artiklaa
10	75

- c) Korvataan ammoniumnitraatin määrittely ja ainemäärä seuraavasti:

	Määrät (tonneina) ≥	
	Sovellettaessa 3 ja 4 artiklaa	Sovellettaessa 5 artiklaa
7. a) Ammoniumnitraatti ⁽¹⁾	350	2 500
7. b) Ammoniumnitraatti lannoitteissa ⁽²⁾	1 250	10 000

⁽¹⁾ Sovelletaan ammoniumnitraattiin ja ammoniumnitraattia sisältäviin seoksiin, joiden ammoniumnitraatista laskettu typpipitoisuus ylittää 28 painoprosenttia ja ammoniumnitraatin vesiliuoksiin, joiden ammoniumnitraatti pitoisuus ylittää 90 painoprosenttia

⁽²⁾ Sovelletaan direktiivin 80/876/ETY mukaisiin pelkkää ammoniumnitraattia sisältäviin lannoitteisiin ja seoslannoitteisiin, joiden ammoniumnitraatista laskettu typpipitoisuus ylittää 28 painoprosenttia (seoslannoite sisältää ammoniumnitraatin lisäksi fosfaattia ja/tai kaliumhydroksidia)

- d) Lisätään seuraava aine:

	Määrät (tonneina) ≥	
	Sovellettaessa 3 ja 4 artiklaa	Sovellettaessa 5 artiklaa
10. Rikkiatrioksidi	15	100

3. Liite III

Aineluettelo 5 artiklan soveltamiseksi

- a) Poistetaan 1 alaviite
- b) Korvataan aineen n:o 15 "Karbonyylikloridi (Fosgeeni)" ainemäärä seuraavalla ainemäärällä:

750 kilogrammaa

- c) Korvataan aineen n:o 16 "Kloori" ainemäärä seuraavalla ainemäärällä:

25 tonnia

- d) Korvataan aineen n:o 36 "Metyyli-isosyanaatti" ainemäärä seuraavalla ainemäärällä:

150 kilogrammaa

- e) Korvataan aineen n:o 118 "Koboltti (jauheet ja yhdisteet)" määrittely ja ainemäärä seuraavasti:

Nimi	Määrä (≥)
118. Koboltti, sen oksidit, karbonaatit ja sulfidit jauheina	1 tonni

- f) Korvataan aineen n:o 119 "Nikkeli (jauheet ja yhdisteet)" määrittely ja ainemäärä seuraavasti:

Nimi	Määrä (≥)
119. Nikkeli, sen oksidit, karbonaatit ja sulfidit jauheina	1 tonni

- g) Korvataan aineen n:o 146 "Ammoniumnitraatti" määrittely ja ainemäärä seuraavasti:

Nimi	Määrä (≥)
146. a) Ammoniumnitraatti ⁽¹⁾	2 500 tonnia
146. b) Ammoniumnitraatti lannoitteissa ⁽²⁾	5 000 tonnia

⁽¹⁾ Sovelletaan ammoniumnitraattiin ja ammoniumnitraattia sisältäviin seoksiin, joiden ammoniumnitraatista laskettu tyypipitoisuus ylittää 28 painoprosenttia ja ammoniumnitraatin vesiliuoksiin, joiden ammoniumnitraatti pitoisuus ylittää 90 painoprosenttia.

⁽²⁾ Sovelletaan direktiivin 80/876/ETY mukaisiin pelkkää ammoniumnitraattia sisältäviin lannoitteisiin ja seoslannoitteisiin, joiden ammoniumnitraatista laskettu tyypipitoisuus ylittää 28 painoprosenttia (seoslannoite sisältää ammoniumnitraatin lisäksi fosfaattia ja/tai kaliumhydroksidia)

- h) Korvataan aineen n:o 148 "Rikkidioksidi" ainemäärä seuraavalla ainemäärällä:

250 tonnia

- i) Lisätään seuraava aine:

Nimi	Määrät (≥)	CAS N:o	ETY N:o
179. Nestemäinen happi	2 000 tonnia	7 782-44-7	008-001-00-8

- j) Lisätään seuraava aine:

Nimi	Määrä (≥)	CAS N:o	ETY N:o
180. Rikkitrioksidi	75 tonnia	7 446-11-9	

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 24 päivänä marraskuuta 1988,
tietyin teollisen toiminnan suuronnettomuuden vaarasta annetun direktiivin 82/501/ETY muuttamisesta**

(88/610/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 130 s artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

ihmisten ja ympäristön suojelemiseksi olisi tiukennettava direktiivin 82/501/ETY⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 87/216/ETY⁽⁵⁾, säännöksiä vaarallisten valmisteiden tai seosten varastoinnista,

tämä muutos direktiiviin 82/501/ETY laajentaa ja tiukentaa direktiivin liitettä II vaarallisten aineiden tai valmisteiden varastoinnista irtotavarana tai pakattuna,

vaarallisten aineiden tai valmisteiden varastointi voi aiheuttaa suuronnettomuuden vaaran sekä silloin, kun varastointi liittyy teolliseen toimintaan että silloin, kun kyse on erillisvarastoinnista tai varastointi ei liity teolliseen toimintaan, mutta tapahtuu laitosalueella.

vaarallisten aineiden tai valmisteiden varastointi, johon direktiiviä 82/501/ETY on sovellettava, voidaan tunnistaa käyttämällä kemiallisten nimien luetteloa tai luetteloa vaararyhmistä, jotka ovat muissa asiaan liittyvissä yhteisön direktiiveissä annettujen luokittelu- ja merkintävaatimusten mukaisia, yhdessä niiden vastaavien määriä koskevien rajoitusten kanssa; sellaisia aineiden tai valmisteiden ryhmiä olisivat seuraavat vaarallisuuden mukaan muodostetut ryhmät: "erittäin myrkyllinen", "myrkyllinen", "räjähtävä", "happettava", "helposti syttyvä" ja "erittäin helposti syttyvä",

direktiivin 82/501/ETY 8 artiklan säännöksiä yleisölle annettavista tiedoista on tiukennettava ja ne on määriteltävä paremmin, jotta jokaiselle henkilölle, joka joutuu alttiiksi direktiivin 5 artiklassa tarkoitetusta ilmoitetusta teollisesta toiminnosta aiheutuvalla suuronnettomuudella tiedotetaan tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti sekä yhdenmukaisesti koko yhteisössä kaikista turvallisuuteen liittyvistä asioista; onnettomuusalue ja alttiiksi joutuvat henkilöt määritellään teollisissa toiminnoissa tapahtuvan mahdollisen suuronnettomuuden luonteen, laajuuden ja todennäköisten vaikutusten perusteella;

on välttämätöntä, että määritellään selkeästi ja yksityiskohtaisesti direktiivin 82/501/ETY 8 artiklassa tarkoitetun tiedottamisen sisältö; kyseessä olevien henkilöiden on tiedettävä mahdolliset vaarat ja tarvittavat turvallisuustoimenpiteet suuronnettomuuden seurauksien lieventämiseksi; on välttämätöntä, että asiasta tiedotetaan kyseisille henkilöille aktiivisesti ilman, että sitä tarvitse pyytää, käyttäen joitain yleisiä tiedotuskanavia kuten tiedotuslehtiä tai ilmoitustauluja,

neuvosto kehotti 24 päivänä marraskuuta 1986 hyväksymässään päätöslauselmassa komissiota arvioimaan yhteisön toimenpiteitä suuronnettomuuksien estämiseksi ja niiden seurausten rajoittamiseksi ja tarpeen vaatiessa esittämään tarkoituksenmukaiset ehdotukset,

komissio tekee ehdotuksen direktiivin 82/501/ETY liitteiden täydelliseksi ja järjestelmälliseksi uudistamiseksi, kun niistä on saatu lisäkokemusta, ja

päätöksellä 74/325/ETY⁽⁶⁾ asetettua työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyden neuvoo-antavaa komiteaa on kuultu,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiiviä 82/501/ETY seuraavasti:

1. Korvataan 8 artiklan 1 kohta seuraavasti:

"1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tieto turvatoimenpiteistä ja oikeasta käyttäytymisestä onnettomuustilan-

⁽¹⁾ EYVL N:o C 119, 6.5.1988, s. 2

⁽²⁾ EYVL N:o C 290, 14.11.1988

⁽³⁾ EYVL N:o C 208, 8.8.1988, s. 5

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 230, 5.8.1982, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 85, 28.3.1987, s.36

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 185, 9.7.1974, s. 15

teessa toimitetaan sopivalla tavalla ja asianomaisten pyytämättä henkilöille, jotka saattavat joutua alttiiksi direktiivin 5 artiklassa tarkoitetusta ilmoitetusta teollisesta toiminnosta aiheutuvalla suuronnettomuudelle. Tiedottaminen on toistettava ja sen sisältö on saatettava ajantasalle sopivin väliajoin. Sen on oltava myös julkisesti saatavilla.

Tiedotuksen on sisällettävä liitteessä VII mainitut asiat."

2. Korvataan liite II tämän direktiivin liitteellä A.
3. Lisätään liitteeseen IV seuraava;

"c) **Hapettavat aineet:**

Aineet jotka aiheuttavat voimakkaan eksotermisen reaktion joutuessaan kosketuksiin muiden aineiden, erityisesti palovaarallisten aineiden kanssa".

4. Lisätään liite VII, joka on tämän direktiivin liitteenä B.

2 artikla

1. Sellaiseen olemassa olevaan teolliseen toimintaan, jota direktiivin 82/501/ETY säännökset koskevat ensimmäistä kertaa tämän direktiivin hyväksymisen jälkeen, tätä direktiiviä sovelletaan viimeistään 1 päivänä kesäkuuta 1991.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa direktiivin 82/501/ETY 9 artiklassa 3 kohdassa tarkoitettu ilmoitus on toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle viimeistään 1 päivänä kesäkuuta 1991 ja edellä mainitun direktiivin 9 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu täydentävä ilmoitus on toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle viimeistään 1 päivänä kesäkuuta 1994.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 1 päivänä kesäkuuta 1990. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset komissiolle.

4 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 24 päivänä marraskuuta 1988

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

V. KEDIKOGLOU

LIITE A

"LIITE II

MUIDEN KUIN LIITTEESSÄ I TARKOITETTUUN LAITOKSEEN LIITTYVIEN, LIITTEESSÄ III LUETELTUIJEN AINEIDEN VARASTOINTI

Tätä liitettä sovelletaan kaikkialla, laitteistossa, rakennuksissa siihen liittyvine tontteineen, rakennusten sisällä tai maa-alueilla tapahtuvaan erilliseen tai laitoksen toimintaan liittyvään vaarallisten aineiden ja/tai valmisteiden varastointiin, jos kyseessä on varastointiin tarkoitettu kohde, paitsi milloin varastointi liittyy liitteessä I tarkoitettuun laitokseen ja kyseessä oleva aine sisältyy liitteeseen III.

Jäljempänä I ja II osassa annetut ainemäärät koskevat samalle valmistajalle kuuluvaa kutakin varastoa tai varastoryhmää, milloin varastojen välinen etäisyys ei ole riittävä estämään ennalta arvattavissa olosuhteissa suuronnottomuusvaarojen lisääntymistä. Näitä määriä sovelletaan joka tapauksessa samalle valmistajalle kuuluvaan varastojen ryhmään, jos varastojen välinen etäisyys on pienempi kuin 500 m.

Ainemäärillä tarkoitetaan suurinta ainemäärää, joka on tai voi olla varastossa.

I OSA

Nimetyt aineet

Mikäli I osassa lueteltu aine (tai aineryhmä) sisältyy myös II osassa mainittuihin aineryhmiin, on käytettävä I osan ainemääriä.

Aineet tai aineryhmät	Ainemäärä (t) ≥	
	Sovellettaessa 3 ja 4 artiklaa	Sovellettaessa 5 artiklaa
1. Akryylinitriili	20	200
2. Ammoniakki	50	500
3. Kloori	10	75
4. Rikkidioksidi	29	250
5. Ammoniumnitraatti ⁽¹⁾	350	2 500
6. Ammoniumnitraatti (lannoitteessa) ⁽²⁾	1 250	10 000
7. Natriumkloraaatti	25	250
8. Happi	200	2 000
9. Rikkitrioksidi	15	100
10. Fosgeeni	0,750	0,750
11. Rikkivety	5	50
12. Fluorivety	5	50
13. Syanivety	5	20
14. Rikkihiili	20	200
15. Bromi	50	500
16. Asetyleeni	5	50
17. Vety	5	50
18. Etyleenioksidi	5	50
19. Propyleenioksidi	5	50
20. 2-propenaali (Akroleiini)	20	200
21. Formaldehydi (väkevyys = 90 %)	5	50
22. Bromimetaani(Metyyliibromidi)	20	200
23. Metyyli-isosyanaatti	0,150	0,150
24. Lyijytetraetyyli, lyijytetrametyyli	5	50
25. 1,2 Dibromietaani, Etyleenidibromidi	5	50
26. Kloorivety (nestemäisenä)	25	250
27. Difenyyli metaani-di-isosyanaatti (MDI)	20	200
28. Tolueeni di-isosyanaatti (TDI)	10	100

⁽¹⁾ Sovelletaan ammoniumnitraattiin ja ammoniumnitraattia sisältäviin seoksiin, joiden ammoniumnitraattista laskettu typpipitoisuus ylittää 28 painoprosenttia ja ammoniumnitraatin vesiliuoksiin, joiden ammoniumnitraattipitoisuus ylittää 90 painoprosenttia

⁽²⁾ Sovelletaan direktiivin 80/876/EEC mukaisiin pelkkää ammoniumnitraattia sisältäviin lannoitteisiin ja seoslannoitteisiin, joiden ammoniumnitraattista laskettu typpipitoisuus ylittää 28 painoprosenttia (seoslannoite sisältää ammoniumnitraatin lisäksi fosfaattia ja/tai kaliumhydroksidia).

OSA II

Vaarallisuusluokat aineille ja valmisteille, joita ei ole erityisesti nimetty I osassa

Samaan vaarallisuusluokkaan kuuluvien eri aineiden ja valmisteiden⁽¹⁾ ainemäärät on laskettava yhteen. Jos samaan pääryhmään sisältyy useampaan vaarallisuusluokkaan kuuluvia aineita tai valmisteita, niiden ainemäärät on laskettava samassa pääryhmässä yhteen.

Aineiden ja valmisteiden vaarallisuusluokat ⁽²⁾	Ainemäärä (tonneina) \geq	
	Sovellettaessa 3 ja 4 artiklaa	Sovellettaessa 5 artiklaa ⁽³⁾
1. "Erittäin myrkylliseksi" luokitellut aineet ja valmisteet	5	20
2. "Erittäin myrkylliseksi", "myrkylliseksi" ⁽⁴⁾ , "hapettaviksi" tai "räjähtäväiksi" luokitellut aineet ja valmisteet	10	200
3. Kaasumaiset aineet ja valmisteet ja nestemäisessä muodossa olevat aineet ja valmisteet, jotka ovat kaasuja normaali-ilmanpaineessa ja jotka on luokiteltu "helposti syttyviksi" ⁽⁵⁾	50	200
4. Aineet ja seokset (muut kuin edellä 3 kohtaan kuuluvat kaasumaiset aineet ja valmisteet), jotka on luokiteltu "helposti syttyviksi" ja "erittäin helposti syttyviksi" ⁽⁶⁾	5000	50000

⁽¹⁾ Valmisteilla tarkoitetaan kahta tai useampaa ainetta sisältäviä seoksia tai liuoksia (Direktiivi 79/831/ETY).

⁽²⁾ Aineiden ja valmisteiden vaarallisuusluokat määritellään seuraavissa direktiiveissä ja niiden muutoksissa:

- vaarallisten aineiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä, 27 päivänä kesäkuuta 1967 annettu neuvoston direktiivi 67/548/ETY,
- vaarallisten valmisteiden (liuottimet) luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 4 päivänä kesäkuuta 1973 annettu neuvoston direktiivi 73/173/ETY,
- maalien, lakkojen, painomusteiden, liimojen ja vastaavien tuotteiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 7 päivänä marraskuuta 1977 annettu neuvoston direktiivi 77/728/ETY,
- vaarallisten valmisteiden (pestisidien) luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 26 päivänä kesäkuuta 1978 annettu neuvoston direktiivi 78/631/ETY,
- vaarallisten valmisteiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 7 päivänä kesäkuuta 1988 annettu neuvoston direktiivi 88/379/ETY.

⁽³⁾ Direktiivin 5 artiklan 1 kohdan a alakohdan kolmatta luettelukohtaa ja 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan kolmatta luettelukohtaa sovelletaan tarpeen mukaan.

⁽⁴⁾ Aineet ja valmisteet ovat sellaisessa tilassa, että niiden ominaisuuksista voi aiheutua suuronnettomuuden vaara.

⁽⁵⁾ Tämä sisältää palavat kaasut, jotka on määritelty liitteessä IV olevan c alakohdan i alakohdassa.

⁽⁶⁾ Tämä sisältää helposti syttyvät nesteet, jotka on määritelty liitteessä IV olevan c alakohdan ii alakohdassa."

LIITE B

"LIITE VII

TIEDOT, JOTKA ON ANNETTAVA 8 ARTIKLAN 1 KOHTAA SOVELLETTAESSA

- a) Yhtiön nimi ja osoite.
- b) Tietojä antavan henkilön nimi ja asema.
- c) Vahvistus siitä, että kohde on direktiivin toimeenpanemiseksi annettujen asetusten ja/tai hallinnollisten määräysten alainen ja että 5 artiklan mukainen ilmoitus tai ainakin 9 artiklassa määrätty ilmoitus on toimitettu toimivaltaiselle viranomaiselle.
- d) Yksinkertainen selitys kohteessa harjoitettavasta toiminnasta.
- e) Kohteeseen sisältyvien aineiden ja valmisteiden, jotka voisivat aiheuttaa suuronnettomuuden, yleiset nimet tai liitteessä II olevassa II osassa tarkoitettujen varastoinnin ollessa kyseessä, niiden yleisesti käytössä olevat nimet tai yleinen vaarallisuusluokitus sekä viittauksen niiden pääasiallisiin vaaraominaisuuksiin.
- f) Yleinen tieto suuronnettomuusvaarojen luonteesta mukaan lukien niiden mahdolliset vaikutukset väestöön ja ympäristöön.
- g) Riittävät tiedot siitä kuinka kyseessä olevaa väestöä varoitetaan ja sille annetaan tietoja onnettomuustilanteesta.
- h) Riittävät tiedot toimenpiteistä, jotka kyseessä olevan väestön pitäisi onnettomuustilanteesta toteuttaa ja riittävät käyttäytymisohjeet onnettomuuden varalta.
- i) Vahvistus siitä, että yhtiö on velvollinen tekemään kohteelle riittävät suunnitelmat mukaan lukien yhteistoiminta pelastusviranomaisten kanssa, onnettomuustilanteiden varalta ja niiden seurausten minimoimiseksi.
- j) Viittaus kohteen ulkopuolelle ulottuvien onnettomuuden seurausten varalta laadittuun kohteen ulkopuolista aluetta koskevaan pelastussuunnitelmaan. Tämän tulisi sisältää neuvo noudattaa pelastusviranomaisten antamia ohjeita ja pyyntöjä onnettomuuden aikana.
- k) Yksityiskohtaiset tiedot asiaan liittyvien lisätietojen saamisesta ottaen kuitenkin huomioon, mitä tietojen salassa pitämisestä on säädetty kansallisessa lainsäädännössä."

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 23 päivänä huhtikuuta 1990,
geneettisesti muunnettujen mikro-organismien käytöstä suljetuissa oloissa**

(90/219/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 130 s artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen mukaan yhteisön ympäristöä koskeva toiminta perustuu ennalta ehkäisevän toiminnan periaatteelle ja toiminnan tavoitteena on ympäristön säilyttäminen, suojeleminen ja parantaminen sekä ihmisten terveyden suojeleminen,

Euroopan yhteisöjen neljännessä toimintaohjelmasta ympäristöalan toimenpiteiksi 19 päivänä lokakuuta 1987 annetussa neuvoston päätöslauselmassa⁽⁴⁾ lausutaan, että biotekniikan arviointiin ja sen ympäristön kannalta tarkoituksenmukaisimpaan käyttöön liittyvät toimenpiteet ovat ensiarvoisen tärkeä alue, johon yhteisön on keskitettävä toimintansa,

biotekniikan kehittäminen on omiaan edistämään jäsenvaltioiden taloudellista kasvua; tämä merkitsee, että geneettisesti muunnettuja mikro-organismeja käytetään erilaisissa ja erilaajuisissa sovelluksissa,

geneettisesti muunnettuja mikro-organismeja on suljetuissa oloissa käytettävä siten, että niiden mahdollisia kielteisiä vaikutuksia ihmisen terveyteen ja ympäristöön rajoitetaan kiinnittämällä tarpeellinen huomio onnettomuuksien ehkäisyyn ja jätehuoltoon,

mikro-organismien joutuessa ympäristöön jossakin jäsenvaltiossa niiden suljetun käytön aikana, ne voivat lisääntyä ja levitä maiden rajojen yli ja siten vaikuttaa toisiin jäsenvaltioihin,

biotekniikan kehittämiseksi turvallisesti yhteisön alueella, on tarpeen määritellä ne yhteiset toimenpiteet, joilla voidaan arvioida ja vähentää niitä mahdollisia vaaroja, joita esiintyy aina kun geneettisesti muunnettuja mikro-organismeja käytetään suljetuissa oloissa, ja asettaa asianmukaiset vaatimukset niiden käytölle,

geneettisesti muunnettuihin mikro-organismeihin liittyvien vaarojen tarkkaa luonnetta ja laajuutta ei vielä täysin tunneta ja vaara on arvioitava tapauskohtaisesti, ihmisen terveydelle ja ympäristölle aiheutuvien vaarojen arvioimista varten on tarpeen määritellä tätä arviointia koskevat vaatimukset,

geneettisesti muunnetut mikro-organismit on syytä luokitella niihin sisältyvien vaarojen mukaan; tätä varten on laadittava arviointiperusteet; erityistä huomiota on kiinnitettävä toimintaan, jossa käytetään tavallista vaarallisempia geneettisesti muunnettuja mikro-organismeja,

on syytä valvoa päästöjä ja ehkäistä onnettomuuksia asianmukaisin eristämistoimenpitein käytön eri vaiheissa,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 198, 28.7.1988, s. 9 ja

EYVL N:o C 246, 27.9.1989, s. 6

⁽²⁾ EYVL N:o C 158, 26.6.1989, s. 122 ja

EYVL N:o C 96, 17.4.1990

⁽³⁾ EYVL N:o C 23, 30.1.1989, s. 45

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 328, 7.12.1987, s. 1

käyttäjän on ennen kuin ensimmäistä kertaa ryhtyy käyttämään geneettisesti muunnettuja mikro-organismeja tietyssä suljetussa laitteistossa tehtävä tästä ilmoitus toimivaltaiselle viranomaiselle, jotta viranomainen voi varmistua siitä, että ehdotettu laitteisto on kyseiseen käyttöön soveltuva niin, ettei se muodosta vaaraa ihmisen terveydelle tai ympäristölle,

on myös tarpeen luoda asianmukaiset toimenpiteet, jonka mukaan geneettisesti muunnettujen mikro-organismien suljetusta käytöstä ilmoitetaan tapauskohtaisesti ottaen huomioon käyttöön liittyvän vaaran suuruus,

käyttöön, johon liittyy suuri vaara on saatava toimivaltaisen viranomaisen lupa,

saattaa olla asianmukaista kysyä yleisön mielipidettä geneettisesti muunnettujen mikro-organismien suljetusta käytöstä,

asianmukaisin toimenpitein on syytä huolehtia siitä, että kaikki, joihin onnettomuus voi vaikuttaa, saavat tietoa kaikista turvallisuuteen liittyvistä seikoista,

on tärkeää, että laaditaan pelastussuunnitelmat, jotta onnettomuuden sattuessa voidaan toimia tehokkaasti,

onnettomuuden sattuessa käyttäjän olisi välittömästi ilmoitettava siitä toimivaltaiselle viranomaiselle ja annettava tarvittavat tiedot onnettomuuden vaikutusten arviointia ja asianmukaisiin toimiin ryhtymistä varten,

on aiheellista, että komissio jäsenvaltioiden kanssa neuvotellen luo menettelyn onnettomuuksia koskevien tietojen vaihtoa varten ja perustaa onnettomuustietorekisterin,

geneettisesti muunnettujen mikro-organismien suljettua käyttöä yhteisön alueella olisi seurattava, ja tätä varten jäsenvaltioiden olisi annettava komissiolle tiettyjä tietoja, ja

on syytä perustaa komitea avustamaan komissiota asioissa, jotka liittyvät tämän direktiivin toimeenpanoon sekä sen mukauttamiseen tekniikan kehitykseen,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tässä direktiivissä säädetään ne yleiset toimenpiteet ihmisen terveyden ja ympäristön suojelemiseksi, jotka ovat tarpeen käytettäessä geneettisesti muunnettuja mikro-organismeja suljetuissa oloissa.

2 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) 'mikro-organismeilla' mikrobiologista solu- tai muuta rakennetta, joka pystyy lisääntymään tai siirtämään perintöainesta;
- b) 'geneettisesti muunnetulla mikro-organismeilla' mikro-organismia, jonka perintöainesta on muutettu tavalla, joka ei toteudu luonnossa parituksen tuloksena tai luonnollisena rekombinaationa.

Näiden määritelmien mukaan:

- i) geneettistä muuntamista tapahtuu ainakin käytettäessä liitteessä 1 A olevassa 1 osassa lueteltuja tekniikoita,
- ii) liitteessä 1 A 2 olevassa 2 osassa mainittujen tekniikojen ei katsota johtavan geneettiseen muutumiseen,
- c) 'suljetulla käytöllä' kaikkia toimia, joissa mikro-organismeja muunnetaan geneettisesti tai joissa geneettisesti muunnettuja mikro-organismeja viljellään, säilytetään, käytetään, kuljetetaan, tuhotaan tai hävitetään ja joissa käytetään fysikaalisia tai kemiallisia ja biologisia eristämismenetelmiä organismin pääsyn rajoittamiseksi väestön keskuuteen tai ympäristöön;
- d) 'A-tyyppisellä käytöllä' suppeaa käyttöä opetuksessa, tutkimuksessa ja kehityksessä ja muussa kuin teollisessa tai kaupallisessa tarkoituksessa (esimerkiksi viljelyn tilavuus 10 litraa tai pienempi);
- e) 'B-tyyppisellä käytöllä' muuta kuin A-tyyppistä käyttöä;
- f) 'onnettomuudella' kaikkia tapauksia, joihin liittyy sellainen suljetuissa oloissa käytettyjen geneettisesti muunnettujen mikro-organismien merkittävä ja tahaton päästö, joka saattaa merkitä välitöntä tai myöhempää vaaraa ihmisen terveydelle tai ympäristölle;
- g) 'käyttäjällä' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka vastaa geneettisesti muunnettujen mikro-organismien suljetusta käytöstä;
- h) 'ilmoituksella' sellaisten asiakirjojen esittämistä, joissa on jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten tarvitsemat tiedot.

3 artikla

Tätä direktiiviä ei sovelleta, jos geneettinen muunnos saadaan aikaan liitteessä 1 B lueteltujen menetelmien avulla.

4 artikla

1. Tässä direktiivissä geneettisesti muunnetut mikro-organismit luokitellaan seuraavasti:

I ryhmä: muunnokset, jotka ovat liitteessä II lueteltujen arviointiperusteiden mukaisia;

II ryhmä: muut kuin I ryhmän muunnokset.

2. A-tyyppisessä käytössä joitakin liitteessä II mainittuja arviointiperusteita ei ehkä voida soveltaa tietyn geneettisesti muunnetun mikro-organismien luokituksessa. Tällöin luokitus on väliaikainen, ja toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava, että siinä käytetään arviointiperusteita, joilla saavutetaan mahdollisimman hyvä vastaavuus.

3. Komission on ennen tämän direktiivin toimeenpanoa laadittava luokitusohjeet 21 artiklassa mainitun menettelyn mukaisesti.

5 artikla

Geneettisesti muunnettujen mikro-organismien maantie-, rautatie-, sisävesi-, meri- ja lentokuljetuksiin ei sovelleta 7–12 artiklaa. Tätä direktiiviä ei sovelleta sellaisten geneettisesti muunnettujen mikro-organismien säilytykseen, kuljetukseen, tuhoamiseen tai hävittämiseen, jotka on saatettu markkinoille yhteisön lainsäädännön mukaisesti, jossa edellytetään tässä direktiivissä säädetyn kaltaista vaarojen arviointia.

6 artikla

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikki tarpeelliset toimenpiteet toteutetaan sellaisten ihmisten terveydelle ja ympäristölle haitallisten vaikutusten välttämiseksi, joita geneettisesti muunnettujen mikro-organismien suljetusta käytöstä voi seurata.

2. Tätä varten käyttäjän on ennalta tehtävä arvio suljettuun käyttöön liittyvistä, ihmisten terveyteen ja ympäristöön mahdollisesti kohdistuvista vaaroista.

3. Tällaisen arvioinnin yhteydessä käyttäjän on erityisesti otettava huomioon ne liitteessä III mainitut tekijät, jotka ovat sovellettavissa niihin geneettisesti muunnettuihin mikro-organismeihin, joita hän aikoo käyttää.

4. Käyttäjän on pidettävä tästä arvioinnista kirjaa ja annettava selonteko yhteenvedon muodossa toimivaltaisen viranomaisen käyttöön osana 8, 9 ja 10 artiklassa mainittua ilmoitusta tai pyydettyä.

7 artikla

1. Edellä I ryhmään kuuluviin geneettisesti muunnettuihin mikro-organismeihin sovelletaan hyvän mikrobiologisen käytännön periaatetta sekä seuraavia työturvallisuuden ja työhygienian periaatteita:

i) fyysikaalisten, kemiallisten ja biologisten altisteiden määrä työpaikalla ja ympäristössä pidetään niin alhaisena kuin se käytännössä on mahdollista;

ii) itse lähdettä valvotaan teknisin keinoin, täydentäen tätä tarvittaessa asianmukaisilla henkilökohtaisilla suojavaatteilla ja -laitteilla;

iii) valvontamenetelmiä ja -laitteita testataan asianmukaisesti ja niitä huolletaan;

iv) tarvittaessa tutkitaan, onko varsinaisen suljetun tilan ulkopuolella eläviä, prosessiin kuuluvia organismeja;

v) henkilöstölle järjestetään koulutusta;

vi) tarpeen mukaan perustetaan biologista turvallisuutta käsitteleviä komiteoita tai alakomiteoita;

vii) laaditaan ja pannaan toimeen henkilöstön turvallisuuden tähtääviä työpaikkakohtaisia työskentelyohjeistoja.

2. Näiden periaatteiden lisäksi on korkean turvatason varmistamiseksi tarpeen mukaan sovellettava liitteessä IV mainittuja eristämistoimenpiteitä käytettäessä II ryhmän geneettisesti muunnettuja mikro-organismeja suljetuissa oloissa.

3. Käyttäjän on määräajoin tarkistettava käytetyt eristämismenetelmät ja tällöin otettava huomioon vaarojenhallintaa sekä jätteiden käsittelyä ja poistoa koskeva uusi tieteellinen ja tekninen tietämys.

8 artikla

Kun geneettisesti muunnettujen mikro-organismien suljettua käyttöä varten tarkoitettu laitteisto otetaan ensimmäistä kertaa käyttöön, käyttäjän on ennen käyttöön ryhtymistä tehtävä toimivaltaisille viranomaisille ilmoitus, jossa on vähintään liitteessä V olevassa A osassa luetellut tiedot.

Eri ilmoitus on tehtävä I ryhmään ja II ryhmään kuuluvien geneettisesti muunnettujen mikro-organismien ensimmäisestä käytöstä.

9 artikla

1. Edellä I ryhmään kuuluvien geneettisesti muunnettujen mikro-organismien käyttäjiä on A-tyyppisessä käytössä vaadittava pitämään kirjaa tekemästään työstä, ja selonteko on pyydettyäessä toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle.

2. Edellä I ryhmään kuuluvien geneettisesti muunnettujen mikro-organismien käyttäjiä on B-tyyppisessä käytössä vaadittava ennen suljetun käytön aloittamista tekemään toimivaltaisille viranomaisille ilmoitus, joka sisältää liitteessä V olevassa B osassa luetellut tiedot.

10 artikla

1. Edellä II ryhmään kuuluvien geneettisesti muunnettujen mikro-organismien käyttäjiä on A-tyyppisessä käytössä vaadittava ennen suljetun käytön aloittamista tekemään toimivaltaisille viranomaisille ilmoitus, joka sisältää liitteessä V olevassa C osassa luetellut tiedot.

2. Edellä II ryhmään kuuluvien geneettisesti muunnettujen mikro-organismien käyttäjiä on B-tyyppisessä käytössä vaadittava ennen suljetun käytön aloittamista toimittamaan toimivaltaisille viranomaisille ilmoitus, joka sisältää:

- tiedot geneettisesti muunnetuista mikro-organismeista;
- tiedot henkilöstöstä ja sen koulutuksesta;
- tiedot laitteistosta;
- tiedot jätehuollosta;
- tiedot onnettomuuksien ehkäisystä ja pelastussuunnitelmasta;
- arvon 6 artiklassa tarkoitetusta, ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvista vaaroista;

jotka on tarkemmin eritelty liitteessä V olevassa D osassa.

11 artikla

1. Jäsenvaltioiden on nimettävä viranomainen tai viranomaiset, jotka ovat toimivaltaisia panemaan täytäntöön ne toimenpiteet, jotka jäsenvaltiot hyväksyvät soveltaessaan tätä direktiiviä, ja ottamaan vastaan ja vahvistamaan saaneensa 8 artiklassa, 9 artiklan 2 kohdassa ja 10 artiklassa tarkoitetut ilmoitukset.

2. Toimivaltaisten viranomaisten on tutkittava, ovatko ilmoitukset tämän direktiivin vaatimusten mukaisia, ovatko annetut tiedot oikeita ja täydellisiä ja onko luokitus oikea, sekä tarvittaessa tutkittava, ovatko jätehuoltoon, turvallisuuteen ja hätätilanteisiin liittyvät toimenpiteet riittävät.

3. Tarvittaessa toimivaltainen viranomainen voi:

- a) pyytää käyttäjää antamaan lisätietoja tai muuttamaan kyseisen suljetun käytön olosuhteita. Tällöin kyseiseen suljettuun käyttöön ei saa ryhtyä ennen kuin toimivaltainen viranomainen on antanut hyväksymisensä saamiensa lisätietojen tai suljetun käytön muutettujen olosuhteiden perusteella;
 - b) rajoittaa aikaa, jonka aikana suljettu käyttö sallitaan tai asettaa käytölle tiettyjä erityisehtoja.
4. Jos kyseessä on 8 artiklassa tarkoitetun laitteiston ensimmäinen käyttö:

- käytettäessä I ryhmään kuuluvia geneettisesti muunnettuja mikro-organismeja suljetun käytön saa, jollei toimivaltainen viranomainen toisin ilmoita, aloittaa 90 päivän kuluttua ilmoituksen antamisesta tai aiemmin toimivaltaisen viranomaisen suostumuksella,

- käytettäessä II ryhmään kuuluvia geneettisesti muunnettuja mikro-organismeja suljettua käyttöä ei saa aloittaa ilman toimivaltaisen viranomaisen lupaa. Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava päätöksestään kirjallisesti 90 päivän kuluessa ilmoituksen antamisesta.

5. a) Käytön, josta on ilmoitettu 9 artiklan 2 kohdan ja 10 artiklan 1 kohdan mukaisesti, saa, jollei toimivaltainen viranomainen toisin ilmoita, aloittaa 60 päivän kuluttua ilmoituksen antamisesta tai aiemmin toimivaltaisen viranomaisen suostumuksella.

b) Käyttöä, josta on ilmoitettu 10 artiklan 2 kohdan mukaisesti, ei saa aloittaa ilman toimivaltaisen viranomaisen lupaa. Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava päätöksestään kirjallisesti 90 päivän kuluessa ilmoituksen antamisesta.

6. Edellä 4 ja 5 kohdassa mainittuja määräaikoja laskettaessa mukaan ei lueta aikaa, jona toimivaltainen viranomainen:

- odottaa 3 kohdan a alakohdan mukaan ilmoittajalta pyytämiään lisätietoja tai
- toimeenpanee julkisen kuulemisen tai kyselyn 13 artiklan mukaan.

12 artikla

1. Jos käyttäjä saa asiaan liittyvää uutta tietoa tai muuttaa suljettua käyttöä tavalla, joka voi merkittävästi vaikuttaa suljettuun käyttöön liittyviin vaaroihin, tai jos käytettyjen geneettisesti muunnettujen mikro-organismien luokka muuttuu, tästä on mahdollisimman nopeasti ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle ja 8, 9 ja 10 artiklassa mainittua ilmoitusta muutettava.

2. Jos toimivaltainen viranomainen saa myöhemmin tietoa, joka voi merkittävästi vaikuttaa suljettuun käyttöön liittyviin vaaroihin, se voi vaatia käyttäjää muuttamaan suljetun käytön olosuhteita tai lykätä käyttöä tai lopettaa sen.

13 artikla

Jos jäsenvaltio pitää sitä asianmukaisena se voi edellyttää, että mistä tahansa ehdotettuun suljettuun käyttöön liittyvästä seikasta on kysyttävä joidenkin ryhmien tai yleisön mieltä.

14 artikla

Toimivaltaisten viranomaisten on tarvittaessa ennen käytön alkamista varmistettava, että:

- a) laaditaan pelastussuunnitelma ihmisten terveyden ja ympäristön suojelemiseksi onnettomuuden sattuessa ja että pelastusyksiköt ovat tietoisia vaaroista ja että niille tiedotetaan vaaroista kirjallisesti;
- b) henkilöille, jotka saattavat joutua onnettomuudelle alttiiksi, annetaan tarkoituksenmukaisella tavalla ja heidän tarvitsematta sitä pyytää, tietoa turvatoimenpiteistä ja oikeasta menettelystä onnettomuuden sattuessa. Tiedottaminen on sopivin välein toistettava ja tiedot saatettava ajan tasalle. Tietojen on myös oltava yleisesti saatavina.

Asianomaisten jäsenvaltioiden on luovutettava samanlaisesti muille jäsenvaltioille, joita asia koskee, samat tiedot, jotka annetaan omille kansalaisille tarvittavien kahdenvälisen neuvottelujen perustaksi.

15 artikla

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että käyttäjä onnettomuuden sattuessa välittömästi ilmoittaa siitä 11 artiklassa määritellylle toimivaltaiselle viranomaiselle ja antaa seuraavat tiedot:

- onnettomuuden olosuhteet;
- ympäristöön joutuneiden geneettisesti muunnettujen mikro-organismien tunnistustiedot ja määrät;
- tiedot, jotka ovat tarpeen onnettomuuden väestön terveyteen ja ympäristöön kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi;
- toimeenpannuista pelastustoimenpiteistä.

2. Kun 1 kohdan mukaiset tiedot on annettu, jäsenvaltioiden on:

- varmistettava, että kaikissa onnettomuuksissa toteutetaan kaikki tarpeelliset pelastustoimenpiteet sekä keskipitkän ja pitkän ajan toimenpiteisiin, ja että välittömästi varoitetaan niitä jäsenvaltioita, joihin onnettomuus voi vaikuttaa;
- kerättävä, milloin tämä on mahdollista, onnettomuuden täydellistä analysointia varten tarvittavat tiedot ja tarvittaessa annettava suosituksia samanlaisten onnettomuuksien välttämiseksi vastaisuudessa ja niiden vaikutusten rajoittamiseksi.

16 artikla

1. Jäsenvaltioiden on:

- a) pelastussuunnitelmia laatimissaan ja toimeenpannessaan kuultava niitä jäsenvaltioita, joihin onnettomuus voi vaikuttaa;
- b) ilmoitettava komissiolle mahdollisimman nopeasti tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvasta onnettomuudesta

ja annettava tiedot onnettomuuden olosuhteista sekä ympäristöön joutuneiden geneettisesti muunnettujen mikro-organismien tunnistetiedot ja määrät, tiedot toimeenpannuista pelastustoimenpiteistä ja niiden tehokkuudesta sekä onnettomuuden analyysi sekä suositukset onnettomuuden vaikutuksien rajoittamiseksi ja samanlaisten onnettomuuksien välttämiseksi vastaisuudessa.

2. Komission on jäsenvaltioita kuultuaan luotava järjestelmä 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen vaihtoa varten. Sen on myös toteutettava ja asetettava jäsenvaltioiden käyttöön tietorekisteri tapahtuneista, tämän direktiivin piiriin kuuluvista onnettomuuksista; rekisterissä on oltava selvitys onnettomuuksien syistä, saadut kokemukset ja ne toimenpiteet, jotka on toteutettu samanlaisten onnettomuuksien välttämiseksi vastaisuudessa.

17 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että toimivaltainen viranomainen järjestää tarkastuksia ja muita valvontatoimenpiteitä sen varmistamiseksi, että käyttäjä noudattaa tätä direktiiviä.

18 artikla

1. Jäsenvaltioiden on kunkin vuoden lopussa lähetettävä komissiolle 10 artiklan 2 kohdan mukaisesti ilmoitetuista suljetuista käytöistä yhteenvetokertomus, jossa on geneettisesti muunnettujen mikro-organismien kuvaus, niiden käytötarkoitus ja niihin liittyvät vaarat.

2. Jäsenvaltioiden on joka kolmas vuosi, ensimmäisen kerran 1 päivänä syyskuuta 1992, lähetettävä komissiolle yhteenvetokertomus tämän direktiivin piiriin kuuluvissa asioissa saamistaan kokemuksista.

3. Joka kolmas vuosi, ensimmäisen kerran 1993, komissio julkaisee 2 kohdassa mainittuihin kertomuksiin perustuvan yhteenvedon.

4. Komissio voi julkaista yleisiä tilastotietoja tämän direktiivin täytäntöönpanosta ja muista siihen liittyvistä seikoista, jos ne eivät sisällä tietoja, jotka ovat omiaan vahingoittamaan käyttäjän kilpailuasema.

19 artikla

1. Komissio ja toimivaltaiset viranomaiset eivät saa ilmaista kolmansille tämän direktiivin perusteella ilmoitettuja tai muuten annettuja luottamuksellisia tietoja, ja niiden on suojattava saatuihin tietoihin liittyviä immateriaalioikeuksia.

2. Ilmoittaja voi tämän direktiivin perusteella annetuista ilmoituksista osoittaa ne tiedot, joiden ilmaiseminen voi vahingoittaa hänen kilpailuasemaansa ja joita on käsiteltävä luottamuksellisina. Tällöin on esitettävä todennettavat perustelut.

3. Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoittajaa kuultuaan päättävä, mitä tietoja on pidettävä luottamuksellisina ja ilmoitettava päätöksestään ilmoittajalle.

4. Seuraavia 8, 9 tai 10 artiklan mukaisesti annettuja tietoja ei missään tapauksessa saa pitää luottamuksellisina:

- geneettisesti muunnettujen mikro-organismien kuvaus, ilmoittajan nimi ja osoite, suljetun käytön tarkoitus ja käyttöpaikka;
- geneettisesti muunnettujen mikro-organismien seurantaa ja pelastustoimiin liittyvät menetelmät ja suunnitelmat;
- ennakoitavien, etenkin patogeenisten tai ekologista tasapainoa horjuttavien vaikutusten arviointi.

5. Jos ilmoittaja jostakin syystä peruuttaa ilmoituksensa, toimivaltaisen viranomaisen on säilytettävä annettujen tietojen luottamuksellisuus.

20 artikla

Muutoksista, jotka ovat tarpeen liitteiden II – V mukauttamiseksi tekniikan kehitykseen, päätetään 21 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

21 artikla

1. Komissiota avustaa komitea, jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

2. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisuuden mukaan. Lausunto annetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa niiden päätösten edellytykseksi

määrätyllä enemmistöllä, jotka neuvosto tekee komission ehdotuksesta. Komiteaan kuuluvien jäsenmaiden edustajien äänet painotetaan mainitussa artiklassa määrätyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

3. a) Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.

b) Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määräänemistöllä.

Jos neuvosto ei ole kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on tullut vireille neuvostossa ratkaissut asiaa, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä, jollei neuvosto ole yksinkertaisella enemmistöllä hylännyt mainittuja toimenpiteitä.

22 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 23 päivänä lokakuuta 1991. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

23 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 23 päivänä huhtikuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. REYNOLDS

LIITE I A

I OSA

Direktiivin 2 artiklan b alakohdan i alakohdassa tarkoitettuja geneettisiä muuntamistekniikoita ovat erityisesti:

- i) aiemmassa suosituksessa 82/472/ETY⁽¹⁾ tarkoitettut yhdistelmä-DNA-tekniikat, joissa käytetään vektoreita;
- ii) tekniikat, joissa mikro-organismiin vietään suoraan mikro-organismien ulkopuolella valmistettua perintöainesta, mukaan lukien mikroinjektio, makroinjektio ja mikrokapselointi;
- iii) solufuusio- tai hybridisaatiotekniikat, joissa muodostetaan uusia, perintöainesyhdistelmiä sisältäviä eläviä soluja fusioimalla kaksi tai useampia soluja tavoilla, jotka eivät toteudu luonnossa.

2 OSA

Direktiivin 2 artiklan b alakohdan ii alakohdassa mainitut tekniikat, joiden ei katsota johtavan geneettiseen muunnokseen edellyttäen, että niissä ei käytetä yhdistelmä-DNA-molekyylejä tai geneettisesti muunnettuja organismeja:

- 1) koeputkihedelmöitys;
- 2) konjugaatio, transduktio, transformaatio ja jokin muu luonnollinen tapa;
- 3) polyploidian aikaansaaminen.

LIITE I B

Direktiivin ulkopuolelle jäävät seuraavat geneettiset muuntamistekniikat edellyttäen, että niissä ei käytetä geneettisesti muunnettuja mikro-organismeja vastaanottaja- tai emo-organismina:

- 1) mutageneesi;
- 2) somaattisten eläinhybridomasolujen muodostaminen ja käyttö (esim. monoklonaalisten vasta-aineiden tuottamista varten);
- 3) perinteisillä jalostusmenetelmillä tuotetuista kasveista saatujen solujen solufuusio (mukaan lukien protoplastifusio);
- 4) apatogeenisten, luonnossa esiintyvien mikro-organismien sisäinen kloonauk, jotka ovat I ryhmän arviointiperusteiden mukaisia vastaanottajamikro-organismeille.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 213, 21.7.1982, s. 15

II LIITE

ARVIOINTIPERUSTEET, JOIDEN MUKAAN GENEETTISESTI MUUNNETUT MIKRO-ORGANISMIT LUOKITELLAAN I RYHMÄÄN

A. Vastaanottaja- tai emo-organismi

- apatogeeninen;
- ei sisällä ylimääräisiä tekijöitä;
- pitkäaikaisessa käytössä todettu käyttöturvallisuus tai sisäiset biologiset esteet, jotka eivät häiritse optimaalista kasvua reaktorissa tai fermentorissa, mutta rajoittavat organismin elinkelpoisuutta ja lisääntymiskykyä aiheuttamatta haitallisia ympäristövaikutuksia.

B. Vektori/insertti

- hyvin määritelty eikä sisällä tunnetusti haitallisia sekvenssejä;
- mahdollisimman pieni suhteessa tarkoitetun toiminnan vaatimiin geenisekvensseihin;
- ei saa lisätä rakenteen pysyvyyttä ympäristössä (ellei aiotulla toiminnolla tähdätä juuri tähän);
- on oltava huonosti mobilisoituva;
- ei saa siirtää resistenssimerkkigeenejä sellaisiin mikro-organismeihin, joiden ei tiedetä hankkivan niitä luonnollisella tavalla (jos hankkiminen voi estää lääkkeen käytön taudinaiheuttajien torjunnassa).

C. Geneettisesti muunnetut mikro-organismit

- apatogeenisia;
- yhtä turvallisia reaktorissa ja fermentorissa kuin vastaanottaja- ja emo-organismi, mutta rajoitettu elinkelpoisuus ja/tai lisääntymiskyky ilman haitallisia ympäristövaikutuksia.

D. Muut geneettisesti muunnetut mikro-organismit, jotka voidaan sisällyttää I ryhmään, jos ne täyttävät C kohdan vaatimukset

- kokonaan yhdestä prokaryootisesta vastaanottajaorganismista muodostetut (mukaan lukien sille ominaiset plasmidit ja virukset) tai yhdestä ainosta eukaryootisesta vastaanottajaorganismista muodostetut (sen kloroplastit, mitokondriot ja plasmidit mukaan lukien, mutta pois lukien virukset);
- organismit, jotka koostuvat vain sellaisten lajien geenisekvensseistä, jotka vaihtavat sekvenssejä tunnettujen fysiologisten toimintojen avulla.

LIITE III

DIREKTIIVIN 6 ARTIKLAN 3 KOHDAN MUKAAN TURVALLISUUDEN ARVIOINNISSA HUOMIOON OTETTAVAT TEKIJÄT, SIKÄLI KUIN NE OVAT ASIAAN KUULUVIA

- A. Luovuttaja- ja vastaanottaja- tai emo-organismien ominaisuudet
- B. Muunnetun mikro-organismien ominaisuudet
- C. Terveysnäkökohdat
- D. Ympäristönäkökohdat
- A. Luovuttaja- ja vastaanottaja- tai emo-organismien ominaisuudet**
- nimi ja luokitus;
 - sukulaisuusaste;
 - organismin (organismien) lähteet;
 - tiedot emo-organismien (emo-organismien) tai vastaanottajamikro-organismien lisääntymisajaksosta (suvullinen/suvuton);
 - kokemukset aiemmista geenimanipulaatioista;
 - emo- tai vastaanottajaorganismien merkityksellisten geneettisten ominaisuuksien pysyvyys;
 - patogeenisuuden ja virulenssin sekä infektiivisyyden, toksisuuden ja taudinsiirtovektoreiden luonne;
 - luontaisten vektoreiden ominaisuudet:
 - sekvenssi;
 - mobilisaatiotaajuus;
 - spesifisyys;
 - resistenssiä aiheuttavien geenien läsnäolo;
 - isäntäkirjo;
 - muut mahdollisesti merkittävät fysiologiset ominaisuudet;
 - näiden ominaisuuksien pysyvyys;
 - luonnollinen elinympäristö ja maantieteellinen levinneisyys. Alkuperäisten elinympäristöjen ilmasto-olosuhteet;
 - merkittävä myötävaikutus ympäristöprosesseissa (kuten typen sidonta ja pH:n säätely);
 - vuorovaikutus ympäristön muiden organismien kanssa ja vaikutus niihin (mukaan lukien todennäköiset kilpailu- tai symbioottiset ominaisuudet);
 - kyky muodostaa säilymismuotoja (kuten itiöitä tai sklerotoita).
- B. Muunnettujen mikro-organismien ominaisuudet:**
- Muunnoksen kuvaus, mukaan lukien menetelmä, jolla vektori on viety vastaanottajaorganismiin tai menetelmä, jolla geneettinen muunnos on saatu aikaan,
 - geenimanipulaation ja/tai uuden nukleiinihapon tarkoitus;
 - vektorin luonne ja lähde;
 - muunnetun mikro-organismien lopulliseen rakenteeseen jäävän vektorin ja/tai luovuttajaorganismien nukleiinihapon rakenne ja määrä;
 - mikro-organismien geneettisten ominaisuuksien pysyvyys;
 - siirretyn vektorin mobilisaatiotaajuus ja/tai kyky siirtää geenejä;
 - uuden geeniaineksen ilmentymisnopeus ja -taso. Mittausmenetelmä ja mittausherkkyyys;
 - ilmentyneen proteiinin aktiivisuus.

C. Terveysnäkökohdat:

- elinkelvottomien organismien ja/tai niiden aineenvaihduntatuotteiden toksiset ja allergeeniset vaikutukset;
- tuotevaarat;
- muunnetun mikro-organismien patogeenisuus verrattuna luovuttaja- ja vastaanottaja- tai emo-organismiin;
- kolonisaatiokyky;
- jos mikro-organismi on patogeeninen immunokompetenteille ihmisille:
 - a) aiheutetut sairaudet ja patogeenisuuden mekanismi, mukaan lukien invasiivisuus ja virulenssi;
 - b) tarttuvuus;
 - c) infektoiva annos;
 - d) isäntäkirjo, vaihtumisen mahdollisuus;
 - e) elinkelvottomuus ihmisistä ulkopuolella;
 - f) vektorien läsnäolo tai leviämistapa;
 - g) biologinen pysyvyys;
 - h) antibioottiresistenssi;
 - i) allergeenisuus;
 - j) hoitokeinojen saatavuus.

D. Ympäristönäkökohdat:

- tekijät, jotka vaikuttavat muunnetun mikro-organismien elinkelvottomuuteen, lisääntymiseen ja leviämiseen ympäristössä;
- käytettävissä olevat menetelmät muunnetun mikro-organismien havaitsemiseen, tunnistamiseen ja seurantaan;
- käytettävissä olevat menetelmät havaita uuden perintöaineksen siirtyminen toisiin organismeihin;
- muunnetun mikro-organismien tunnetut ja oletetut elinympäristöt;
- kuvaus ekosysteemeistä, joihin mikro-organismi voi levitä vahingossa;
- muunnetun mikro-organismien ja sellaisten organismien tai mikro-organismien välisen vuorovaikutuksen oletettu mekanismi ja tulos, jotka voivat altistaa, jos muunnettu mikro-organismi joutuu ympäristöön;
- tunnetut tai oletetut vaikutukset kasveihin ja eläimiin, kuten patogeenisuus, infektiivisyys, toksisuus, virulenssi, patogeenivektori, allergeenisuus ja kolonisaatio;
- tunnettu tai oletettu vaikutus biokemiallisiin prosesseihin;
- alueen puhdistamiseen tarvittavien menetelmien saatavuus, jos muunnettu organismi joutuu ympäristöön.

LIITE IV

ERISTÄMISTOIMET II RYHMÄÄN KUULUVILLE MIKRO-ORGANISMEILLE

Käyttäjän on valittava eristämistoimet II ryhmän mikro-organismeille jäljempänä olevasta luokitustaulukosta kyseisen mikro-organismien ja käytön mukaan varmistaa väestön terveyden ja ympäristön suojelun.

B-tyyppinen käyttö on harkittava käyttöön sisältyvien yksittäisten toimintojen mukaan. Kunkin toimenpiteen olosuhteet määrittelevät, mitä fysikaalista eristämistapaa kussakin vaiheessa käytetään. Tämä mahdollistaa sellaisen prosessin, laitteiston ja menetelmän valinnan ja suunnittelun, joka parhaiten varmistaa riittävän ja turvallisen eristyksen. Eristämiseen tarvittavan laitteiston valinnassa huomioon otettavat kaksi tärkeintä seikkaa ovat laitevian vaara ja vian seuraukset. Tekninen käytäntö voi asettaa yhä tiukempia vaatimuksia laitevian vaaran vähentämiseksi, kun vian seurausten siedettävyyttä vähenee.

A-tyyppistä käyttöä varten on määriteltävä erityiset eristämistoimet ottaen huomioon alla olevat eristysluokat ja ottaen huomioon kunkin käytön erityiset olosuhteet.

Eritelmät	Eristysluokka		
	1	2	3
1. Elävät mikro-organismit on suljettava järjestelmään, joka erottaa prosessin ympäristöstä fyysisesti (suljettu järjestelmä)	kyllä	kyllä	kyllä
2. Suljetun järjestelmän poistokaasut on käsiteltävä siten, että:	päästö on mahdollisimman pieni	päästö estetään	päästö estetään
3. Näytteiden keruun, aineiston lisäys suljettuun järjestelmään ja elävien mikro-organismien siirto toiseen suljettuun järjestelmään on tehtävä siten, että:	päästö on mahdollisimman pieni	päästö estetään	päästö estetään
4. Viljelyneiteitä ei saa poistaa suljetusta järjestelmästä, ellei eläviä mikro-organismeja ole:	inaktivoitu todennetulla tavalla	inaktivoitu todennetuin kemiallisin tai fysikaalisin keinoin	inaktivoitu todennetuin kemiallisin tai fysikaalisin keinoin
5. Tiivistneiden tulee olla siten suunniteltuja, että:	päästö on mahdollisimman pieni	päästö estetään	päästö estetään
6. Suljetut järjestelmät on sijoitettava valvotulle alueelle	Vapaaehtoista	Vapaaehtoista	Kyllä, ja tarkoitusta varten rakennettuun
a) Biologista vaaraa ilmaisevia kilpiä on asetettava esille	Vapaaehtoista	Kyllä	Kyllä
b) Pääsy sallittava vain nimetyille henkilöille	Vapaaehtoista	Kyllä	Kyllä, ilmalukon kautta
c) Henkilöstön on käytettävä suojavaatteita	Kyllä, työvaatteita	Kyllä	Täydellinen vaihtokerta
d) Henkilöstölle on järjestettävä puhdistautumis- ja pesumahdollisuus	Kyllä	Kyllä	Kyllä
e) Henkilöstön on otettava suihku ennen poistumistaan valvonta-alueelta	Ei	Vapaaehtoista	Kyllä
f) Pesualtaiden ja suihkujen jätevesi on kerättävä talteen ja inaktivoitava ennen päästöä viemäriin	Ei	Vapaaehtoista	Kyllä

Eritelmät	Eristysluokka		
	1	2	3
g) Valvonta-alue on tuuletettava kunnolla ilman pilaantumisen minimoimiseksi	Vapaaehtoista	Vapaaehtoista	Kyllä
h) Valvonta-alueen ilmapaine on pidettävä ilmakehän ilmapainetta alhaisempana	Ei	Vapaaehtoista	Kyllä
i) Valvonta-alueen tulo- ja poistoilma on HEPA-suodatettava	Ei	Vapaaehtoista	Kyllä
j) Valvonta-alue on suunniteltava siten, että sille voidaan eristää koko suljetun järjestelmän sisällön vuoto	Vapaaehtoista	Kyllä	Kyllä
k) Valvonta-alue on voitava sulkea ilmatiiviisti niin, että savuesinfektio voidaan suorittaa	Ei	Vapaaehtoista	Kyllä
7. Jätevesien käsittely ennen lopullista päästöä viemäriin	Inaktivoidaan toden- netuin keinoin	Inaktivoidaan toden- netuin kemiallisin tai fyysi- kaalisin keinoin	Inaktivoidaan toden- netuin kemiallisin keinoin

LIITE V

A OSA

Direktiivin 8 artiklassa tarkoitetun ilmoituksen tulee sisältää seuraavat tiedot:

- suljetusta käytöstä vastaavien henkilöiden sekä sen valvonnasta, seurannasta ja turvallisuudesta vastaavien henkilöiden nimet sekä tiedot heidän koulutuksestaan ja pätevydestään;
- laitteiston osoite ja maantieteelliset koordinaatit, laitteiston osien kuvaus;
- tehtävän työn kuvaus ja erityisesti käytettävien mikro-organismien luokitus (I tai II ryhmä) ja työn todennäköinen laajuus;
- yhteenveto 6 artiklan 2 kohdassa mainitusta vaarojen arvioinnista.

B OSA

Direktiivin 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen tulee sisältää seuraavat tiedot:

- päivä, jolloin 8 artiklassa mainittu ilmoitus on tehty;
- käytettävät emomikro-organismit tai, tarvittaessa, isäntävektorit;
- manipulaatiossa käytettävän geenin lähte ja käyttötarkoitus;
- geneettisesti muunnetun mikro-organismien tunnistetiedot ja ominaisuudet;
- suljetun käytön tarkoitus ja odotetut tulokset;
- käytettävät viljelytilavuudet;
- yhteenveto 6 artiklan 2 kohdassa mainitusta vaarojen arvioinnista.

C OSA

Direktiivin 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen tulee sisältää seuraavat tiedot:

- edellä B osassa vaaditut tiedot;
- laitteiston osien ja mikro-organismien käsittelymenetelmien kuvaus;
- vallitsevien ilmasto-olosuhteiden ja laitteiston sijaintipaikasta mahdollisesti aiheutuvien vaarojen kuvaus;
- suljetun käytön aikana sovellettavien suojaus- ja valvontatoimien kuvaus;
- valittu eristysluokka ja käytettävät jätteiden käsittelymenetelmät ja varotoimet.

D OSA

Direktiivin 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen tulee sisältää seuraavat tiedot:

Jollei jäljempänä mainittujen tietojen antaminen ole teknisesti mahdollista tai jos niiden antaminen ei näytä tarpeelliselta, syy on mainittava. Kuhunkin alakohtaan vaaditun vastauksen yksityiskohtaisuus riippuu todennäköisesti suunnitellun suljetun käytön luonteesta ja laajuudesta. Jos toimivaltaiselle viranomaiselle jo on toimitettu tietoja tämän direktiivin säännösten mukaisesti, käyttäjä voi viitata seuraaviin antamiinsa tietoihin:

- a) päivä, jolloin 8 artiklassa mainittu ilmoitus on tehty sekä vastuuhenkilöiden nimet;
- b) tiedot geneettisesti muunnetuista mikro-organismeista:
 - geneettisesti muunnetun mikro-organismien tunnistetiedot ja ominaisuudet;
 - suljetun käytön tarkoitus tai tuotteen luonne;
 - käytettävä isäntävektori (jos sellaista käytetään);
 - käytettävä viljelytilavuus;

- mikro-organismien käyttäytyminen ja ominaisuudet siinä tapauksessa, että eristysolosuhteet muuttuvat tai jos organismit joutuvat ympäristöön;
 - yhteenveto niistä mahdollisista vaaroista, joita voi aiheutua mikro-organismien pääsystä ympäristöön;
 - muut kuin suunnitellut ainekset, joita mikro-organismien käytön aikana tuotetaan tai joita voi muodostua;
- c) henkilöstötiedot:
- laitteiston parissa työskentelevien henkilöiden lukumäärä sekä välittömästi mikro-organismien parissa työskentelevien henkilöiden lukumäärä;
- d) laitteistotiedot:
- toiminta, jossa mikro-organismeja käytetään;
 - käytettävät tekniset prosessit;
 - laitteiston osien kuvaus;
 - vallitsevat ilmasto-olosuhteet sekä erityiset laitteiston sijaintipaikasta aiheutuvat vaarat;
- e) jätehuoltotiedot:
- mikro-organismien käytöstä syntyvien jätteiden lajit, määrät ja mahdolliset vaarat;
 - käytettävä jätehuoltotekniikka, mukaan lukien nestemäisten ja kiinteiden jätteiden talteenotto, sekä inaktivoitimenetelmät;
 - inaktivoitujen jätteiden lopullinen muoto ja sijoituspaikka;
- f) tiedot onnettomuuksien ehkäisystä ja pelastussuunnitelmista:
- vaarojen lähteet ja olosuhteet, joissa onnettomuus voi tapahtua;
 - käytettävät ehkäisytoimet, kuten turvalaitteet, hälytysjärjestelmät, eristämismenetelmät ja -toimet ja käytettävissä olevat voimavarat;
 - kuvaus työntekijöille suunnatusta tiedotuksesta;
 - tiedot, joita toimivaltainen viranomainen tarvitsee pystyäkkeen laatimaan tai vahvistamaan tarvittavat laitoksen ulkopuolella toteutettavat pelastussuunnitelmat 14 artiklan mukaisesti;
- g) kattava arviointi, jota tarkoitetaan direktiivin 6 artiklan 2 kohdassa, niistä ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvista vaaroista, joita suunnitellusta suljetusta käytöstä voi aiheutua;
- h) kaikki muut B ja C osassa vaaditut tiedot, joita ei ole edellä mainittu.
-

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 23 päivänä huhtikuuta 1990,
geneettisesti muunnettujen organismien tarkoituksellisesta levittämisestä ympäristöön**

(90/220/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen mukaan yhteisön ympäristönsuojeluun liittyvän toiminnan on perustuttava ennaltaehkäisyn periaatteelle,

suuret tai pienet määrät eläviä organismeja levitettynä ympäristöön koetarkoituksessa tai kaupallisina tuotteina voivat lisääntyä ympäristössä ja ylittää maiden rajat ja siten vaikuttaa toisiin jäsenvaltioihin; tällaisen levittämisen vaikutukset ympäristöön voivat olla peruuttamattomia,

ihmisten terveyden ja ympäristön suojeleminen vaatii, että geneettisesti muunnettujen organismien (GMO:ien) tarkoituksellisesta ympäristöön levittämisestä aiheutuneiden vaarojen valvontaan on kiinnitettävä asianmukaista huomiota,

jäsenvaltioissa voimassa tai valmisteilla olevien, GMO:ien tarkoituksellisesta levittämisestä ympäristöön koskevien määräysten erillaisuus voi johtaa erilaisten kilpailun edellytysten muodostumiseen tai esteitä tällaisia organismeja sisältävien tuotteiden kaupalle ja ne voivat siten vaikuttaa yhteismarkkinoiden toimintaan; tämän takia on tarpeen tältä osin lähentää jäsenvaltioiden lainsäädäntöä,

toimenpiteiden, joilla pyritään jäsenvaltioiden sellaisten säännösten lähentämiseen, joiden tarkoituksena on sisämarkkinoiden toteuttaminen ja toiminta, on koko yhteisön alueella perustuttava suojeleminen korkeaan tasoon siltä osin kuin ne koskevat terveyttä, turvallisuutta, ympäristönsuojelua ja kuluttajansuojaa,

on tarpeen varmistaa GMO:ien avulla valmistettujen teollisten tuotteiden kehityksen turvallisuus,

tämä direktiivi ei koske sellaisilla geneettisillä muuntamisteknikoilla valmistettuja organismeja, joita vanhastaan on käytetty erilaisissa sovelluksissa ja joiden turvallisuudesta on pitkäaikaista kokemusta,

on tarpeen luoda yhdenmukaistetut tapauskohtaisesti sovellettavat menettelyt ja arviointiperusteet niiden mahdollisten vaarojen arvioimiseksi, joita GMO:ien tarkoituksellinen levittäminen ympäristöön aiheuttaa,

kussakin tapauksessa on aina arvioitava ennen levittämistä ympäristövaarat,

GMO:ien tarkoituksellinen levittäminen tutkimusvaiheessa on useimmissa tapauksissa tarpeellista niistä kehitettyjen tai niitä sisältävien uusien tuotteiden kehittämiseksi,

GMO:ien levittäminen ympäristöön on suoritettava vaiheperiaatteen mukaisesti, mikä tarkoittaa, että GMO:ien eristystä lievennetään ja levityksen laajuutta lisätään vähitellen, vaiheittain, mutta vain siinä tapauksessa, että arvioinnit aiempien vaiheiden vaikutuksesta ihmisen ja ympäristön terveyteen osoittavat seuraavaan vaiheeseen voitavan edetä,

mitään tarkoitukselliseen levittämiseen tarkoitettua tuotetta, joka sisältää GMO:ija tai koostuu niistä, ei saa saattaa markkinoille, ennen kuin se on tutkimus- ja kehitysvaiheessa riittävästi testattu ekosysteemeissä, joihin sen käyttö voi vaikuttaa,

on tarpeen perustaa yhteisön lupamenettely sellaisten tuotteiden markkinoille saattamista varten, jotka sisältävät GMO:ija tai koostuvat niistä, kun tuotteen aiotuun käyttöön liittyy organismien tarkoituksellinen levittäminen ympäristöön,

kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle on tehtävä ilmoitus ennen kuin GMO:ija ryhdytään tarkoituksellisesti levittämään ympäristöön tai saattamaan markkinoille tuotetta, joka sisältää GMO:ija tai koostuu niistä, kun tuotteen aiotuun käyttöön liittyy organismien tarkoituksellinen levittäminen ympäristöön,

ilmoitukseen on sisällyttävä tekniset tiedot sisältävä asiakirja, johon kuuluu ympäristöön kohdistuvien vaarojen täydellinen arviointi, asianmukaiset turva- ja hätätoimenpiteet, ja tuotteiden osalta tarkat ohjeet ja ehdot niiden käytöstä, sekä suunniteltu nimiöinti ja pakkaus,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 198, 28.7.1988, s. 19 ja

EYVL N:o C 246, 27.9.1989, s. 5

⁽²⁾ EYVL N:o C 158, 26.6.1989, s. 225 ja

EYVL N:o C 96, 17.4.1990

⁽³⁾ EYVL N:o C 23, 30.1.1989, s. 45

ilmoituksen tekemisen jälkeen GMO:ja ei saa tarkoituksellisesti levittää ympäristöön, ellei tätä koskevaa lupaa ole saatu toimivaltaiselta viranomaiselta,

toimivaltainen viranomainen saisi myöntää luvan vasta varmistauduttuaan levittämisen olevan turvallista ihmisen terveydelle ja ympäristölle,

joissakin tapauksissa saattaa olla asianmukaista kuulla yleisön mielipidettä GMO:ien tarkoituksellisesta levittämisestä ympäristöön,

on aiheellista, että komissio jäsenvaltioiden kanssa neuvotellen luo menettelyn tietojen vaihtoa varten tämän direktiivin mukaan ilmoitetuista GMO:ien tarkoituksellisista levittämisistä,

on tärkeää tarkkaan seurata GMO:ien kehitystä ja käyttöä; on julkaistava luettelo kaikista tämän direktiivin mukaan hyväksytyistä tuotteista,

kun GMO:ja tai GMO-yhdistelmiä sisältävä tuote saatetaan markkinoille, kun tällainen tuote on asianmukaisesti hyväksytty tämän direktiivin mukaisesti, jäsenvaltio ei saa tässä direktiivissä oleviin kysymyksiin liittyvien perustelujen perusteella kieltää, rajoittaa tai haitata tuotteeseen sisältyvän organismin tarkoituksellista levittämistä alueellaan, jos luvassa mainitut ehdot on täytetty; käytettävissä tulee olla turvatoimimenettely, jos käyttöön liittyy vaara ihmisen terveydelle tai ympäristölle,

ne tämän direktiivin säännökset, jotka koskevat tuotteiden saattamista markkinoille, eivät koske tuotteita, jotka sisältävät GMO:ja tai koostuvat GMO:eista, joita koskevat yhteisön muut, tässä direktiivissä mainitut kaltaista erityistä ympäristövaarojen arviointia edellyttävät säännökset, ja

on syytä perustaa komitea avustamaan komissiota asioissa, jotka liittyvät tämän direktiivin toimeenpanoon ja sen mukauttamiseen tekniikan kehitykseen,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

A OSA

Yleiset säännökset

1 artikla

1. Tällä direktiivillä pyritään jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämiseen ja ihmisen terveyden ja ympäristön suojelemiseen:

– levitettäessä tarkoituksellisesti geneettisesti muunnettuja organismeja ympäristöön;

– saatettaessa markkinoille tuotteita, jotka sisältävät geneettisesti muunnettuja organismeja tai koostuvat niistä, ja jotka on tarkoitettu levitettäväksi ympäristöön.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta geneettisesti muunnettujen organismien rautatie-, maantie-, sisävesi-, meri- ja lentokuljetuksiin.

2 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 1) 'organisilla' biologista rakennetta, joka pystyy lisääntymään tai siirtämään perintöainesta;
- 2) 'geneettisesti muunnetulla organisilla (GMO:lla)' organismeja, jonka perintöainesta on muutettu tavalla, joka ei toteudu luonnossa parituksen tuloksena tai luonnollisena rekombinaationa.

Näiden määritelmien mukaan:

- i) geneettistä muuntumista tapahtuu ainakin käytettäessä liitteessä 1 A olevassa 1 osassa lueteltuja tekniikoita,
- ii) liitteessä 1 A olevassa 2 osassa mainittujen tekniikoiden ei katsota johtavan geneettiseen muuntumiseen;
- 3) 'tarkoituksellisella levittämisellä' GMO:n tai GMO-yhdistelmän tarkoituksellista viemistä ympäristöön ilman eristystoimia, kuten fysikaalisia esteitä tai fysikaalisten esteiden ja kemiallisten tai biologisten esteiden yhdistelmää, joilla rajoitettaisiin organismien pääsyä väestön keskuuteen tai ympäristöön;
- 4) 'tuotteella' markkinoille saatettavaa valmistetta, joka koostuu GMO:sta tai GMO-yhdistelmästä tai joka sisältää niitä;
- 5) 'markkinoille saattamisella' tuotteen toimittamista tai sen saatavaksi tekemistä kolmansille;
- 6) 'ilmoituksella' sellaisten asiakirjojen esittämistä, joissa on jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen tarvitsemat tiedot. Henkilöä, joka esittää asiakirjat, sanotaan 'ilmoittajaksi';
- 7) 'käytöllä' markkinoille saatetun tuotteen tarkoituksellista levittämistä. Henkilöitä, jotka suorittavat tämän levittämisen, sanotaan 'käyttäjiksi';
- 8) 'ympäristövaaran arvioinnilla' sen vaaran arviointia, jonka GMO:ien tai GMO:ja sisältävien tuotteiden levittäminen aiheuttaa ihmisen terveydelle ja ympäristölle (kasvit ja eläimet mukaan lukien).

3 artikla

Tätä direktiiviä ei sovelleta organismeihin, jotka valmistetaan liitteessä 1 B lueteltujen geneettisten muuntamistekniikoiden avulla.

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että kaikki tarpeelliset toimenpiteet toteutetaan sellaisten ihmisten terveydelle ja ympäristölle haitallisten vaikutusten välttämiseksi, joita GMO:ien tarkoituksellinen levittäminen tai markkinoille saattaminen voi aiheuttaa.

2. Jäsenvaltioiden on nimettävä toimivaltaiset viranomaiset, jotka vastaavat tässä direktiivissä ja sen liitteissä mainittujen vaatimusten toteuttamisesta.

3. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että toimivaltainen viranomainen järjestää tarkastuksia ja tarpeen mukaan muita valvontatoimia sen varmistamiseksi, että tätä direktiivää noudatetaan.

B OSA

GMO:ien tarkoituksellinen levittäminen ympäristöön tutkimus- ja kehittämistarkoituksessa tai muussa kuin markkinoille saattamisen tarkoituksessa

5 artikla

Jäsenvaltioiden on annettava säännökset, jotka ovat tarpeen sen varmistamiseksi, että:

1) ennen kuin ryhdytään tarkoituksellisesti levittämään GMO:a tai GMO-yhdistelmää tutkimus- ja kehittämistarkoituksessa tai muussa kuin markkinoille saattamisen tarkoituksessa, tästä tehdään ilmoitus sen jäsenvaltion 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulle toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella levittäminen on tarkoitus suorittaa;

2) ilmoitukseen on sisällyttävä seuraavat:

a) tekninen asiakirja, jossa on liitteessä II luetellut tiedot niiden ennakoitavien, sekä välittömien että myöhempien vaarojen arvioimiseksi, joita GMO tai GMO-yhdistelmä voi aiheuttaa ihmisten terveydelle ja ympäristölle, sekä käytetyt menetelmät ja niitä koskevat kirjallisuusviitteet, sekä erityisesti

i) yleiset tiedot, joihin kuuluvat tiedot henkilöstöstä, ja sen koulutuksesta;

ii) GMO:ija koskevat tiedot;

iii) levittämisolosuhteita koskevat tiedot ja tiedot ympäristöstä, johon organismit levitetään;

iv) tiedot GMO:ien ja ympäristön vuorovaikutuksesta;

v) seurantaa, valvontaa ja jätteenkäsittelyä koskevat tiedot ja tiedot hätätilanteen varalle laadituista suunnitelmista;

b) selvitys, jossa arvioidaan GMO:ien suunnitellun käytön vaikutukset ja vaarat ihmisen terveydelle ja ympäristölle,

3) toimivaltainen viranomainen voi hyväksyä sen, että ilmoitus GMO-yhdistelmän levittämisistä yhdellä ja samalla alueella tai saman GMO:n levittämisestä eri alueilla samassa tarkoituksessa ja rajoitettuna ajanjaksona, voidaan tehdä yhdellä ilmoituksella;

4) ilmoittajan on liitettävä ilmoitukseen tiedot tai tulokset niiden GMO:ien tai GMO-yhdistelmien levittämisestä, joista aiemmin on tehty ilmoitus tai joita ilmoittaja on levittänyt tai levittää yhteisön alueella tai sen ulkopuolella.

Ilmoittaja voi myös viitata muiden ilmoittajien tekemien ilmoitusten tietoihin tai tuloksiin edellyttäen, että nämä ovat antaneet tätä koskevan kirjallisen suostumuksensa;

5) jos myöhemmin, osana samaa tutkimusohjelmaa, levitetään aiemmin levitettyä GMO:a tai GMO-yhdistelmää, josta on tehty ilmoitus, ilmoittajan on tehtävä uusi ilmoitus. Tällöin ilmoittaja voi viitata aiempien ilmoitusten tietoihin tai aiempien levitysten tuloksiin;

6) jos GMO:ien tai GMO-yhdistelmän tarkoituksellista levittämistä muutetaan tavalla, jolla voi olla ihmisen terveydelle tai ympäristölle aiheutuviin vaaroihin liittyviä vaikutuksia, tai jos näistä vaaroista saadaan uutta tietoa joko sillä aikaa, kun toimivaltainen viranomainen tutkii ilmoitusta tai sen jälkeen, kun toimivaltainen viranomainen on antanut kirjallisen lupansa, ilmoittajan on välittömästi:

a) otettava ilmoituksessa määritellyt toimenpiteet tarkasteltavaksi;

b) ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle etukäteen kaikista muutoksista tai heti kun uusi tieto on käytettävissä;

c) toteutettava ihmisten terveyden ja ympäristön suojelemiseksi tarpeelliset toimenpiteet.

6 artikla

1. Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoituksen saatuaan ja vahvistettuaan saaneensa sen:

- tutkittava, onko ilmoitus tässä direktiivissä asetettujen vaatimusten mukainen;

- arvioitava levityksen aiheuttamat vaarat;

- kirjattava päätelmänsä

ja tarvittaessa,

- suoritettava valvonnan mahdollisesti edellyttämiä testejä tai tarkastuksia.

2. Toimivaltaisen viranomaisen on arvioituaan muiden jäsenvaltioiden 9 artiklan mukaisesti mahdollisesti antamia lausuntoja vastattava ilmoittajalle kirjallisesti 90 päivän kuluessa ilmoituksen saatuaan:

a) ilmoittaen, että se on todennut ilmoituksen olevan tämän direktiivin vaatimuksien mukaisen ja että levittämiseen voi ryhtyä, tai

b) ilmoittaen, että levittäminen ei täytä tämän direktiivin vaatimuksia ja että ilmoitus tämän takia hylätään.

3. Laskettaessa 2 kohdassa mainittua 90 päivän määräaikaa siihen ei lasketa aikaa, jona toimivaltainen viranomaisen:

- odottaa ilmoittajalta mahdollisesti pyytämäänsä lisätietoja, tai
- toimenpatee julkisen kuulemisen tai kyselyn 7 artiklan mukaan.

4. Ilmoittaja saa ryhtyä levittämiseen vasta saatuaan toimivaltaisen viranomaisen luvan ja vain luvassa määrättyjen ehtojen mukaisesti.

5. Jos toimivaltainen viranomaisen katsoo, että tiettyjen GMO:ien levityksistä on saatu tarpeeksi kokemusta, se voi pyytää komissiolta yksinkertaisemman menettelyn soveltamista tämän tyyppisten GMO:ien levityksissä. Komissio määrittelee 21 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen asianmukaiset arviointiperusteet ja tekee niiden perusteella kutakin sovellusta koskevan päätöksen. Arviointiperusteiden on perustuttava ihmisten terveyden ja ympäristön turvallisuuden varmistamiselle levittämisen yhteydessä, sekä turvallisuuden arvioimista koskevaan käytettävissä olevaan aineistoon.

6. Jos toimivaltainen viranomaisen saa myöhemmin tietoa, joka voi merkittävästi vaikuttaa levittämiseen liittyviin vaaroihin, se voi vaatia ilmoittajaa muuttamaan tarkoituksellisen levittämisen olosuhteita tai lykätä levittämistä tai lopettaa sen.

7 artikla

Katsoessaan sen olevan tarpeen jäsenvaltio voi määrätä, että mistä tahansa ehdotettuun tarkoitukselliseen levittämiseen liittyvästä seikasta on kuultava joidenkin ryhmien tai yleisön mielipidettä.

8 artikla

Kun levittäminen on suoritettu, ilmoittajan on lähetettävä toimivaltaiselle viranomaiselle levittämisen tulokset siltä osin kuin ne koskevat ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheuttavia vaaroja ja erityisesti mainittava kaikki ne tuotteet, joista ilmoittaja myöhemmin aikoo tehdä ilmoituksen.

9 artikla

1. Komissio luo järjestelmän ilmoitusten sisältämien tietojen vaihtoa varten. Toimivaltaisten viranomaisten on 30 päivän kuluessa ilmoituksen saatuaan lähetettävä komissiolle yhteenveto kustakin vastaanottamastaan ilmoituksesta.

Komissio vahvistaa yhteenvedon muodon 21 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

2. Komissio toimittaa välittömästi yhteenvedot muille jäsenvaltioille, jotka voivat 30 päivän aikana pyytää lisätietoja tai esittää näkökohtiaan komission välityksellä tai suoraan.

3. Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava muille jäsenvaltioille ja komissiolle 6 artiklan 2 kohdan mukaan tehdyistä lopullisista päätöksistä.

C OSA

GMO:ja sisältävien tuotteiden saattaminen markkinoille

10 artikla

1. Lupa GMO:ja sisältävien tai niistä koostuvien tuotteiden saattamiseen markkinoille voidaan antaa vain sillä edellytyksellä, että:

- B osan mukaisesti tehtyyn ilmoitukseen on suostuttu kirjallisesti tai että B osassa mainittujen seikkojen perusteella on tehty erittely vaaroista;
- että tuotteet vastaavat yhteisön tuotelainsäädäntöä;
- että tuotteet vastaavat tämän direktiivin tätä osaa, siltä osin kuin on kysymys ympäristövaarojen arvioinnista.

2. Edellä 11 - 18 artiklaa ei sovelleta tuotteisiin, jotka kuuluvat sellaisen yhteisön sääntelyn piiriin, jossa säädetään tässä direktiivissä säädetyn kaltaisesta erityisestä ympäristövaarojen arvioinnista,

3. Ilmoitettuaan tästä direktiivistä komission on 12 kuukauden kuluessa 21 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti laadittava luettelo niistä yhteisön laeista, jotka koskevat 2 kohdassa tarkoitettuja tuotteita. Luetteloa tarkastellaan määräajoin ja muutetaan tarpeen mukaan samaa menettelyä noudattaen.

11 artikla

1. Ennen kuin GMO tai GMO-yhdistelmä tuotteena tai tuotteessa saatetaan markkinoille, valmistajan tai sen, joka tuo tuotteen yhteisön alueelle, on toimitettava ilmoitus sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jossa tuote ensimmäisen kerran saatetaan markkinoille. Ilmoituksen on sisällytettävä:

- liitteessä II vaaditut tiedot, ottaen tarpeen mukaan huomioon tuotteen käyttöalueiden erilaisuus, sekä tutkimuksen ja kehityksen yhteydessä saadut tiedot ja tulokset levittämisestä ekosysteemeissä, joihin tuotteen käyttö voi vaikuttaa, sekä arviointi tuotteen GMO:ien tai GMO-yhdistelmän ihmisen terveydelle, ja ympäristölle aiheuttamista vaaroista,

mukaan lukien tutkimus- ja kehitysvaiheessa saadut tiedot levittämisen vaikutuksesta ihmisen terveyteen ja ympäristöön;

- tuotteen markkinoille saattamiseen liittyvät olosuhteet, mukaan lukien erityiset käyttö- ja käsittelyolosuhteet, sekä nimiöimis- ja pakkausehdotus, jonka on täytettävä vähintään liitteessä III mainitut vaatimukset.

Jos ilmoittaja tämän direktiivin B osan mukaisesti ilmoitetun levittämisen tulosten tai painavien, tieteellisesti perusteltujen seikkojen nojalla katsoo, että tuotteen saattaminen markkinoille ja käyttö eivät aiheuta vaaraa ihmisten terveydelle tai ympäristölle, hän voi ehdottaa jättävänsä noudattamatta liitteessä III olevan B kohdan yhtä tai useampaa vaatimusta.

2. Ilmoittajan on tähän ilmoitukseen liitettävä tiedot tai tulokset samojen GMO:ien tai saman GMO-yhdistelmän levittämisistä, joista aiemmin on tehty ilmoitus tai joita ilmoittaja on levittänyt tai levittää yhteisön alueella tai sen ulkopuolella.

3. Ilmoittaja voi myös viitata toisten ilmoittajien aiemmin tekemien ilmoitusten tietoihin tai tuloksiin edellyttäen, että nämä ovat antaneet tätä koskevan kirjallisen suostumuksensa.

4. Jokaisesta uudesta tuotteesta, joka sisältää samaa GMO:a tai GMO-yhdistelmää tai koostuu siitä, tai joka on tarkoitettu erilaista käyttöä varten, on tehtävä eri ilmoitus.

5. Ilmoittaja saa aloittaa levittämisen vain siinä tapauksessa, että hän on saanut toimivaltaisen viranomaisen kirjallisen luvan 13 artiklan mukaisesti ja luvassa vaadittujen, myös erityisiin ekosysteemeihin tai ympäristöihin liittyvien ehtojen mukaisesti.

6. Jos käytettävissä on uutta tietoa tuotteen aiheuttamista vaaroista ihmisen terveydelle tai ympäristölle, ilmoittajan on joko ennen kirjallista lupaa tai sen jälkeen välittömästi

- muutettava 1 kohdassa mainittuja tietoja ja olosuhteita,
- ilmoitettava asiasta toimivaltaiselle viranomaiselle ja
- toteutettava ihmisten terveyden ja ympäristön suojelemiseksi tarpeelliset toimenpiteet.

12 artikla

1. Vastaanotettuaan 11 artiklassa mainitun ilmoituksen ja vahvistettuaan saaneensa sen toimivaltaisen viranomaisen on

tutkittava, onko ilmoitus tämän direktiivin mukainen ja tällöin kiinnitettävä erityistä huomiota ympäristövaarojen arviointiin ja suositeltuihin, tuotteen turvalliseen käyttöön liittyviin varotoimiin.

2. Toimivaltaisen viranomaisen on 90 päivän kuluessa ilmoituksen saatuaan joko:

- a) toimitettava tekninen asiakirja edelleen komissiolle puoltavine lausuntoineen tai
- b) ilmoitettava ilmoittajalle, että ehdotettu levittäminen ei täytä tämän direktiivin vaatimuksia ja että se tämän takia kielletään.

3. Kun kyseessä on 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettu tapaus, komissiolle toimitetussa teknisessä asiakirjassa on oltava yhteenveto ilmoituksesta sekä ne edellytykset, joilla toimivaltainen viranomainen aikoo hyväksyä tuotteen saattamisen markkinoille.

Komissio vahvistaa yhteenvedon muodon 21 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

Etenkin silloin, kun toimivaltainen viranomainen on suostunut ilmoittajan 11 artiklan 1 kohdan viimeiseen alakohtaan perustuvaan pyyntöön olla noudattamatta joitakin liitteessä III olevan B kohdan vaatimuksista, toimivaltaisen viranomaisen on samanaikaisesti ilmoitettava asiasta komissiolle.

4. Jos toimivaltainen viranomainen saa 11 artiklan 6 kohdassa mainittuja lisätietoja, sen on välittömästi ilmoitettava tästä komissiolle ja muille jäsenvaltioille.

5. Laskettaessa 2 kohdassa mainittua 90 päivän määräaikaa mukaan ei lueta aikaa, jona toimivaltainen viranomainen odottaa ilmoittajalta mahdollisesti pyytämäänsä lisätietoja.

13 artikla

1. Komission on 12 artiklan 3 kohdassa mainitun teknisen asiakirjan saatuaan välittömästi toimitettava se edelleen kaikkien jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille yhdessä muiden tämän direktiivin mukaisesti keräämiensä tietojen kanssa ja ilmoitettava jakelupäivä asiakirjan lähettämisestä vastaavalle toimivaltaiselle viranomaiselle.

2. Jollei toinen jäsenvaltio 60 päivän kuluessa 1 kohdassa mainitusta jakelupäivästä lukien toisin ilmoita, toimivaltaisen viranomaisen on annettava kirjallinen suostumus ilmoitukseen, jotta tuote voidaan saattaa markkinoille, ja ilmoitettava asiasta muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

3. Jos toisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen esittää vastalauseen, joka on perusteltava, ja jolleivät asianomaiset toimivaltaiset viranomaiset pääse yksimielisyyteen 2 kohdassa säädettyssä määräajassa, komission on tehtävä päätös 21 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

4. Kun komissio on tehnyt myönteisen päätöksen, alkuperäisen ilmoituksen vastaanottaneen toimivaltaisen viranomaisen on hyväksyttävä ilmoitus kirjallisesti, jotta tuote voidaan saattaa markkinoille, ja ilmoitettava asiasta muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

5. Kun tuote on kirjallisesti hyväksytty, sitä voidaan ilman toista ilmoitusta käyttää yhteisön alueella edellyttäen, että käyttöön liittyviä ympäristöä ja maantieteellisiä alueita koskevia erityisiä ehtoja noudatetaan tarkoin.

6. Jäsenvaltioiden on kaikin tarpeellisin toimenpitein varmistettava, että käyttäjät noudattavat kirjallisessa luvassa määrättyjä käyttöä koskevia ehtoja.

14 artikla

Jäsenvaltioiden on kaikin tarpeellisin toimenpitein varmistettava, että GMO:ja sisältävät tai niistä koostuvat tuotteet saatetaan markkinoille vain siten, että niiden nimiöinti ja pakkaus vastaavat 12 ja 13 artiklassa tarkoitettua kirjallisessa luvassa määrättyä.

15 artikla

Jäsenvaltiot eivät saa syistä, jotka liittyvät tämän direktiivin mukaiseen, tarkoituksellista levittämistä koskevaan ilmoitukseen ja kirjalliseen lupaan, kieltää, rajoittaa tai estää sellaisten tuotteiden saattamista markkinoille, jotka sisältävät GMO:ja tai koostuvat niistä ja jotka vastaavat tämän direktiivin vaatimuksia.

16 artikla

1. Jos jäsenvaltiolla on perusteltua aihetta todeta, että tuote, josta on tehty asianmukainen ilmoitus, ja joka on kirjallisesti hyväksytty tämän direktiivin mukaisesti, on vaaraksi ihmisten terveydelle tai ympäristölle, jäsenvaltio voi väliaikaisesti rajoittaa tuotteen käyttöä tai myyntiä taikka kieltää sen alueellaan. Sen on ilmoitettava välittömästi komissiolle ja muille jäsenvaltioille tällaisesta toimenpiteestä samalla esittäen perustelut päätökselleen.

2. Asiasta on päätettävä kolmen kuukauden kuluessa 21 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

17 artikla

Komission on julkaistava Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä luettelo kaikista tuotteista, jotka hyväksytään kirjallisesti tämän direktiivin mukaisesti. Kunkin tuotteen kohdalla on selvästi eriteltävä siihen sisältyvät GMO:t sekä niiden käyttö.

18 artikla

1. Jäsenvaltioiden on kunkin vuoden lopussa toimitettava komissiolle lyhyt kertomus kaikkien tämän direktiivin mukaisesti markkinoille saatettujen tuotteiden käytön valvonnasta.

2. Komissio toimittaa joka kolmas vuosi Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen jäsenvaltioiden suorittamasta, tämän direktiivin mukaisesti markkinoille saatettujen tuotteiden valvonnasta.

3. Toimittaessaan kertomuksen ensimmäisen kerran komissio toimittaa samanaikaisesti erityisen kertomuksen direktiivin tämän osan toimivuudesta johon sisältyy arviointi sen vaikutuksista.

D OSA

Loppusäännökset

19 artikla

1. Komissio ja toimivaltaiset viranomaiset eivät saa ilmaista kolmansille osapuolille tämän direktiivin perusteella ilmoitettuja tai muuten annettuja luottamuksellisia tietoja, ja niiden on suojattava saatuihin tietoihin liittyviä immateriaalioikeuksia.

2. Ilmoittaja voi tämän direktiivin perusteella annetuista ilmoituksista osoittaa ne tiedot, joiden ilmaiseminen voi vahingoittaa hänen kilpailuasemaansa ja joita sen takia on käsiteltävä luottamuksellisinä. Tällöin on esitettävä todennettavat perustelut.

3. Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoittajaa kuultuaan päätettävä, mitä tietoja pidetään luottamuksellisinä ja ilmoitettava päätöksestään ilmoittajalle.

4. Seuraavia 5 tai 11 artiklan mukaan annettuja tietoja ei missään tapauksessa saa pitää luottamuksellisinä:

- GMO:ien kuvaus, ilmoittajan nimi ja osoite, levittämisen tarkoitus ja levittämisaika;
- GMO:ien seuranta ja hätätoimia varten tarkoitettujen menetelmät ja suunnitelmat;
- ennakoitavien, etenkin patogeenisten tai ekologista tasapainoa horjuttavien vaikutusten arviointi.

5. Jos ilmoittaja jostakin syystä peruuttaa ilmoituksensa, toimivaltaisten viranomaisten ja komission on säilytettävä annettujen tietojen luottamuksellisuus.

20 artikla

Komission on 21 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti mukautettava liitteet II ja III tekniikan kehitystä vastaaviksi, erityisesti muuttamalla ilmoitusta koskevia vaatimuksia siten, että niissä otetaan huomioon GMO:ihin mahdollisesti liittyvät vaarat.

21 artikla

Komissiota avustaa komitea, jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisuuden mukaan. Lausunto on annettava perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa niiden päätösten edellytykseksi määrättyllä enemmistöllä, jotka neuvosto tekee komission ehdotuksesta. Komiteaan kuuluvien jäsenvaltioiden edustajien äänet painotetaan mainitussa artiklassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.

Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määräänemmistöllä.

Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on tullut vireille neuvostossa, komitea tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä.

22 artikla

1. Jäsenvaltioiden ja komission on kokoonnuttava säännöllisesti ja vaihdettava tietoja kokemuksista, joita on saatu niiden vaarojen ehkäisystä, jotka liittyvät GMO:ien levittämiseen ympäristöön.

2. Jäsenvaltioiden on joka kolmas vuosi, ensimmäisen kerran 1 päivänä syyskuuta 1992, lähetettävä komissiolle kertomus toimenpiteistä, jotka on toteutettu tämän direktiivin säännösten täytäntöönpanemiseksi.

3. Joka kolmas vuosi, ensimmäisen kerran vuonna 1993, komissio julkaisee 2 kohdassa tarkoitettuihin kertomuksiin perustuvan yhteenvedon.

23 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 23 päivään lokakuuta 1991 mennessä.

2. Jäsenvaltioiden on välittömästi toimitettava komissiolle tämän direktiivin täytäntöön panemiseksi antamansa lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset.

24 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 23 päivänä huhtikuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. REYNOLDS

LIITE I A

DIREKTIIVIN 2 ARTIKLAN 2 KOHDASSA TARKOITETUT TEKNIIKAT

1 OSA

Direktiivin 2 artiklan 2 alakohdan i alakohdassa tarkoitettuja geneettisiä muuntamistekniikoita ovat muun ohessa:

- 1) aiemmassa neuvoston suosituksessa S2/472/ETY⁽¹⁾ tarkoitettut yhdistelmä-DNA-tekniikat, joissa käytetään vektoreita;
- 2) tekniikat, joissa organismiin viedään suoraan organismin ulkopuolella valmistettua perintöainesta, mukaan lukien mikroinjektio, makroinjektio ja mikrokapselointi;
- 3) solufuusio- tai hybridisaatiotekniikat (protoplastifusio mukaan lukien), joissa muodostetaan uusia perintöainesyhdistelmiä sisältäviä eläviä soluja fuusioimalla kaksi tai useampia soluja tavoilla, jotka eivät toteudu luonnossa.

2 OSA

Direktiivin 2 artiklan 2 alakohdan ii) alakohdassa mainitut tekniikat, joiden ei katsota johtavan geneettiseen muuntumiseen, edellyttäen, että niissä ei käytetä yhdistelmä-DNA-molekyylejä tai GMO:ja:

- 1) koeputkihedelmytyt;
- 2) konjugaatio, transduktio, transformaatio tai jokin muu luonnollinen tapa;
- 3) polyploidian aikaansaaminen.

LIITE I B

DIREKTIIVIN 3 ARTIKLASSA TARKOITETUT TEKNIIKAT

Direktiivin ulkopuolelle jäävät seuraavat geneettiset muuntamistekniikat edellyttäen, että niissä ei käytetä GMO:ja vastaanottaja- tai emo-organismina:

- 1) mutageneesi;
- 2) kasvisolujen solufusio (mukaan lukien protoplastifusio), jossa aikaansaatua organismi voidaan tuottaa myös perinteisillä jalostusmenetelmillä.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 213, 21.7.1982, s. 15

LIITE II

ILMOITUKSESSA ESITETTÄVÄT TIEDOT

Direktiivin 5 artiklassa mainituissa ilmoituksissa, jotka koskevat tarkoituksellista levittämistä, ja 11 artiklassa mainituissa ilmoituksissa, jotka koskevat tuotteen saattamista markkinoille, on esitettävä jäljempänä mainitut tiedot.

Kaikki mainitut seikat eivät koske kaikkia tapauksia. Tämän takia kussakin ilmoituksessa esitetään vain ne yksityisseikat, jotka kussakin tapauksessa ovat asiaan kuuluvia. Peruste on mainittava aina, kun tiedon antaminen ei ole teknisesti mahdollista tai näyttää tarpeettomalta.

On myös todennäköistä, että kutakin yksityisseikkaa koskevan tiedon yksityiskohtaisuus riippuu aiotun levittämisen luonteesta ja laajuudesta.

Teknisessä asiakirjassa on myös kuvattava käytetyt menetelmät tai siinä on viitattava standardoituin tai kansainvälisesti tunnettuihin menetelmiin sekä mainittava tutkimusten suorittamisesta vastaavien toimielinten nimet.

I. YLEISTÄ

A. Ilmoittajan nimi ja osoite

B. Tiedot henkilöstöstä ja sen koulutuksesta

1. Levittämisen suunnittelusta ja suorittamisesta vastaavien henkilöiden nimet, valvonnasta, seurannasta ja turvallisuudesta vastaavien nimet sekä erityisesti vastuullisen tiedemiehen nimi ja pätevyys;
2. Tiedot levittämiseen osallistuvien henkilöiden koulutuksesta ja pätevyydestä.

II. GMO: A KOSKEVAT TIEDOT

A. Luovuttaja- (a) ja vastaanottaja- (b) tai emo-organismien (c) ominaisuudet:

1. tieteellinen nimi;
2. taksonomia;
3. muut nimet (tavallinen nimi, kannan nimi, lajikkeen nimi jne.);
4. fenotyypiset ja geneettiset markerit;
5. luovuttaja- ja vastaanottajaorganismien tai emo-organismien sukulaisuusaste;
6. tunnistus- ja havaitsemismenetelmien kuvaus;
7. tunnistus- ja havaitsemismenetelmien herkkyys, luotettavuus (kvantitatiivisesti) ja spesifisyys;
8. organismin maantieteellinen levinneisyys ja sen luonnollisen elinympäristön kuvaus sekä tiedot luonnollisista vihollisista, saaliista, loisista ja kilpailijoista, symbionteista ja isännistä;
9. kyky siirtää perintöainesta ja vaihtaa sitä muiden organismien kanssa;
10. organismin geneettisen pysyvyyden todentaminen ja siihen vaikuttavat tekijät;
11. patologiset, ekologiset ja fysiologiset ominaisuudet:
 - a) yhteisön voimassa olevien, ihmisen terveyden ja/tai ympäristön suojelua koskevien määräysten mukainen vaaraluokitus;
 - b) generaatioaika luonnollisissa ekosysteemeissä, suvullinen ja suvuton lisääntymisjakso;
 - c) tiedot elinkelpoisuudesta, mukaan lukien vuodenaikaisrytmi ja kyky muodostaa säilymismuotoja, kuten siemeniä, itiöitä tai sklerotioita;
 - d) patogeenisuus: infektiivisyys, toksigeenisuus, virulenssi, allergeenisuus, patogeenin kantaja (vektori), mahdolliset vektorit sekä isäntäkirjo mukaan lukien myös muut kuin kohdeorganismit. Latenttien virusten (provirusten) mahdollinen aktivoituminen. Kyky kolonisoida muita organismeja;

- e) antibioottiresistenssi ja antibioottien mahdollinen ennaltaehkäisevä tai hoidollinen käyttö ihmisillä ja kotieläimillä;
- f) osallistuminen ympäristön prosesseihin: perustuotanto, ravintoaineiden kiertokulku, orgaanisten aineiden hajoaminen, respiraatio jne.

12. Luontaisten vektoreiden luonne:

- a) sekvenssi;
- b) mobilisaatiotaajuus;
- c) spesifisyys;
- d) resistenssiä aiheuttavien geenien läsnäolo.

13. Kokemukset aiemmista geneettisistä muutamisista.

B. Vektorin ominaisuudet:

1. vektorin luonne ja lähde;
2. niiden transposonien, vektoreiden ja muiden kuin koodaavien geneettisten segmenttien sekvenssi, joita käytetään GMO:n tuottamiseen ja joilla siirretty vektori ja insertti saadaan toimimaan GMO:ssa;
3. siirretyn vektorin mobilisaatiotaajuus ja/tai geneettinen siirtokyky sekä määritysmenetelmät;
4. tieto, millä tavoin vektorin rakenne on rajoitettu siihen DNA:han, jolla tarkoitettu toiminto voidaan suorittaa.

C. Muunnetun organismin ominaisuudet:

1. Geneettiseen muutamiseen liittyvät tiedot:
 - a) muuntamismenetelmät;
 - b) menetelmä, jolla insertit on muodostettu ja viety vastaanottajaorganismiin tai jolla sekvenssiä on poistettu;
 - c) insertin ja/tai vektorin rakenteen kuvaus;
 - d) insertin puhtaus tuntemattomista sekvensseistä ja tieto, missä määrin siirretty sekvenssi on rajoitettu siihen DNA:han, jolla tarkoitettu toiminto voidaan suorittaa;
 - e) muutettujen/siirrettyjen/poistettujen nukleiinihapposegmenttien sekvenssi, toiminnallinen samankaltaisuus ja sijainti sekä erityisesti tunnetut haitalliset sekvenssit.
2. Tiedot lopullisesta GMO:sta:
 - a) geneettisten tai fenotyypisten ominaisuuksien kuvaus sekä erityisesti uusien mahdollisesti ilmentyvien, tai ei enää ilmentyvien ominaisuuksien kuvaus;
 - b) muunnetun organismin lopulliseen rakenteeseen jäävän vektori- ja/tai luovuttajaorganismien nukleiinihapon rakenne ja määrä;
 - c) organismin geneettisten ominaisuuksien pysyvyys;
 - d) uuden geeniaineksen ilmentymisnopeus ja -taso. Mittausmenetelmä ja mittausherkyys;
 - e) ilmentyneiden proteiinien aktiivisuus;
 - f) tunnistus- ja havaitsemismenetelmien kuvaus sekä siirretyn sekvenssin ja vektorin tunnistus- ja havaitsemismenetelmät;
 - g) havaitsemis- ja tunnistusmenetelmien herkkyys, luotettavuus (kvantitatiivisesti) ja spesifisyys;
 - h) kokemukset GMO:n aiemmista levittämisistä tai käytöistä;
 - i) terveysnäkökohdat;
 - j) elinkyvyttömiä GMO:ien ja/tai niiden aineenvaihduntatuotteiden toksiset tai allergeeniset vaikutukset;
 - ii) tuotevaara;
 - iii) muunnetun organismin patogeenisuus verrattuna luovuttaja- ja vastaanottaja- tai emo-organismin patogeenisuuteen;
 - iv) kolonisaatiokyky;
 - v) jos organismi on patogeeninen immunokompetenteille ihmisille:
 - aiheutetut sairaudet ja patogeenisuuden mekanismi, mukaan lukien invasiivisuus ja virulenssi;

- tarttuvuus;
- infektoiva annos;
- isäntäkirjo, vaihtumisen mahdollisuus;
- elinkelpoisuus ihmisestä ulkopuolella;
- vektoreiden läsnäolo tai leviämiskeinot;
- biologinen pysyvyys;
- antibioottiresistenssi;
- allergeenisuus;
- hoitokeinojen saatavuus.

III. TIEDOT LEVITTÄMISOLOSUhteista JA VASTAANOTTAVASTA YMPÄRISTÖSTÄ

A. Tiedot levittämisestä:

1. suunnitellun tarkoituksellisen levittämisen kuvaus, tarkoitus ja suunnitellut tuotteet mukaan lukien;
2. levittämisen suunnitellut päivämäärät ja kokeilun aikataulu sekä levittämisen taajuus ja kesto;
3. levittämistä edeltävä alueen valmistelu;
4. alueen koko;
5. levittämismenetelmät;
6. levitettävien GMO:ien määrät;
7. alueelle tehdyt muutokset (viljelytapa ja -menetelmät, kaivostoiminta, keinokastelu tai muu toiminta);
8. toimenpiteet työntekijöiden suojaamiseksi levittämisen aikana;
9. alueen käsittely levittämisen jälkeen;
10. menetelmät, joilla on tarkoitus tuhota tai inaktivoida GMO:t kokeen päättymisen jälkeen;
11. tiedot ja tulokset erityisesti suuremmissa mittakaavassa ja erilaisissa ekosysteemeissä suoritetuista GMO:ien aiemmista levittämisistä.

B. Tiedot ympäristöstä (sekä aluetta että laajempaa ympäristöä koskevat)

1. maantieteellinen sijainti ja alueen maantieteelliset koordinaatit (jos ilmoitus tehdään C osan mukaan, levittämisaueet ovat tuotteen suunnitellut käyttöalueet);
2. ihmisten tai muiden merkittävien eläinten tai kasvien fyysikaalinen tai biologinen läheisyys;
3. merkittävien biotooppien tai suojelualueiden läheisyys;
4. paikallisen väestön määrä;
5. paikallisen väestön alueen luonnonvaroihin perustuvat elinkeinot;
6. etäisyys lähimpiin alueisiin, jotka on suojeltu juomavedenottoon ja/tai ympäristöön liittyvistä syistä;
7. ilmasto-olosuhteet alueilla, joihin levittäminen todennäköisesti vaikuttaa;
8. maantieteelliset, geologiset ja pedologiset ominaisuudet;
9. kasvisto ja eläimistö, viljelykasvit, kotieläimet ja muuttavat lajit mukaan lukien;
10. niiden kohteena olevien ja muiden ekosysteemien kuvaus, joihin levittäminen todennäköisesti vaikuttaa;
11. vastaanottajaorganismien luonnollisen elinympäristön ja suunniteltujen levittämisaueiden vertailu;
12. ne alueen maankäyttöä koskevat, tiedossa olevat kehittämis- tai muutossuunnitelmat, jotka voivat vaikuttaa levittämisen ympäristövaikutuksiin.

IV. TIEDOT GMO:IEN JA YMPÄRISTÖN VUOROVAIKUTUKSESTA**A. Säilymiseen, lisääntymiseen ja leviämiseen vaikuttavat ominaisuudet:**

1. säilymiseen, lisääntymiseen ja leviämiseen vaikuttavat biologiset ominaisuudet;
2. ne tunnetut tai oletetut ympäristöolosuhteet, jotka voivat vaikuttaa säilymiseen, lisääntymiseen ja leviämiseen (tuuli, vesi, maaperä, lämpötila, pH jne.);
3. herkkyyks tietyille tekijöille.

B. Vuorovaikutus ympäristön kanssa:

1. GMO:ien oletettu elinympäristö;
2. GMO:ien käyttäytymistä, ominaisuuksia ja ekologisia vaikutuksia koskevat tutkimukset, jotka on tehty simuloiduissa luonnonolosuhteissa, kuten mikrokosmoksissa, kasvatushuoneissa ja kasvihuoneissa;
3. kyky siirtää geenejä:
 - a) geeniaineksen siirtyminen GMO:eista levittämisen jälkeen kyseisten ekosysteemien organismeihin;
 - b) ympäristön luontaisten organismien geeniaineksen siirtyminen GMO:eihin levittämisen jälkeen;
4. todennäköisyys, että valikoituminen johtaa levittämisen jälkeen ennakoimattomien ja/tai ei-toivottujen ominaisuuksien ilmenymiseen muunnetuissa organismeissa;
5. toimenpiteet geneettisen pysyvyyden varmistamiseksi ja todentamiseksi. Sellaisten geneettisten ominaisuuksien kuvaus, jotka voivat estää geeniaineksen leviämisen tai vähentää sen leviämistä. Geneettisen pysyvyyden todentamismenetelmät;
6. biologisen leviämisen väylät, tunnettu tai mahdollinen vuorovaikutus levittävän tekijän kanssa, sisäänhengitys, nauttiminen, pintakosketus, tunkeutuminen jne. mukaan lukien;
7. kuvaus ekosysteemeistä, joihin GMO:t voivat levitä.

C. Mahdollinen vaikutus ympäristöön:

1. populaation mahdollinen liiallinen kasvu ympäristössä;
2. GMO:ien kilpailuetu verrattuna muuntamattomiin vastaanottaja- tai emo-organismeihin;
3. kohdeorganismien tunnistustiedot ja kuvaus;
4. levitettyjen GMO:ien ja kohdeorganismien vuorovaikutuksen ennakoitu mekanismi ja tulos;
5. niiden muiden kuin kohteena toimivien organismien tunnistustiedot ja kuvaus, joihin levittäminen voi vaikuttaa tahattomasti;
6. biologisen vuorovaikutuksen tai isäntäkirjon muuttumisen todennäköisyys levittämisen jälkeen;
7. tunnetut tai arvioidut vaikutukset ympäristön muihin kuin kohteina toimiviin organismeihin, vaikutus kilpailevien organismien populaation kokoon: saaliit, isännät, symbiontit, viholliset, loiset ja patogeenit;
8. tunnettu tai oletettu osallistuminen biogeokemiallisiin prosesseihin;
9. muu mahdollisesti merkittävä vuorovaikutus ympäristön kanssa.

V. SEURANTAA, VALVONTAA JA JÄTTEENKÄSITTELYÄ SEKÄ HÄTÄTILANTEEN VARALLE LAADITTUJA SUUNNITELMIA KOSKEVAT TIEDOT**A. Seurantamenetelmät**

1. menetelmät, joilla GMO:t jäljitetään ja seurataan niiden vaikutuksia;
2. spesifisyys (joilla GMO:t tunnistetaan ja erotetaan luovuttaja- ja vastaanottaja- tai emo-organismeista), seurantamenetelmän herkkyyks ja luotettavuus;
3. menetelmät, joilla havaitaan siirretyn geeniaineksen siirtyminen toisiin organismeihin;
4. seurannan kesto ja taajuus.

B. Levittämisen valvonta:

1. menetelmät ja menettelyt, joilla estetään ja/tai minimoidaan GMO:ien leviäminen levittämisalueen tai suunnitellun käyttöalueen ulkopuolelle;
2. menetelmät ja menettelyt, joilla estetään asiattomien henkilöiden pääsy alueelle;
3. menetelmät ja menettelyt, joilla estetään muiden organismien pääsy alueelle.

C. Jätteenkäsittely:

1. muodostunut jätelaji;
2. arvioitu jättemäärä;
3. mahdolliset vaarat;
4. suunnitellun jätteenkäsittelyn kuvaus.

D. Suunnitelmat hätätilanteen varalle:

1. menetelmät ja menettelyt GMO:ien valvomiseksi, jos ne leviävät ennakoimattomasti;
2. menetelmät, joilla altistunut alue puhdistetaan, esim. GMO:ien hävittäminen;
3. menetelmät, joilla levittämisen aikana tai sen jälkeen altistuneet kasvit, eläimet, maa-ainekset jne. hävitetään tai puhdistetaan;
4. menetelmät, joilla levittämisen yhteydessä altistunut alue eristetään;
5. suunnitelmat ihmisen terveyden ja ympäristön suojelemiseksi ei-toivottujen vaikutusten ilmetessä.

LIITE III**TARVITTAVAT LISÄTIEDOT, JOS KYSEESSÄ ON ILMOITUS TUOTTEEN MARKKINOILLE SAATTAMISESTA****A. Ilmoituksessa tuotteen saattamisesta markkinoille on liitteessä II mainittujen lisäksi oltava seuraavat tiedot:**

1. tuotteen nimi ja siihen sisältyvien GMO:ien nimet;
2. valmistajan tai jälleenmyyjän nimi ja tämän osoite yhteisön alueella;
3. tuotteen spesifisyys, tarkat käyttöedellytykset sekä tarvittaessa ympäristötyyppi ja/tai maantieteelliset alueet yhteisön alueella, joille tuote soveltuu;
4. arvioitu käyttötapa: teollisuus, maatalous ja ammattialat, kulutuskäyttö suuren yleisön keskuudessa.

B. Tarvittaessa on A kohdassa mainittujen lisäksi ilmoitettava seuraavat tiedot tämän direktiivin 11 artiklan mukaan:

1. toimenpiteet, jotka on toteutettava, jos tuote leviää vahingossa tai sitä käytetään väärin;
2. erityiset varastointi- ja käsittelyohjeet tai -suositukset;
3. arvioitu tuotanto yhteisön alueella ja/tai tuonti yhteisön alueelle;
4. suunniteltu pakkaustapa. Tämän on oltava suunniteltu siten, että se on omiaan estämään GMO:ien tahattoman leviämisen varastoinnin aikana tai myöhemmin;
5. suunniteltu nimiöinti. Tämän on sisällettävä, ainakin yhteenvedon muodossa, A kohdan 1, 2 ja 3 alakohdassa ja B kohdan 1 ja 2 alakohdassa mainitut tiedot.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 16 päivänä kesäkuuta 1975,
jäteöljyhuollosta**

(75/439/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

erot jäteöljyistä huolehtimisesta jäsenvaltioissa koskevien, sovellettavien tai valmisteltavina olevien säännösten kesken voivat johtaa erilaisten kilpailun edellytysten muodostumiseen ja siten vaikuttaa suoraan yhteismarkkinoiden toimintaan, sen vuoksi on välttämätöntä lähentää tämän alan lainsäädäntöä perustamissopimuksen 100 artiklassa edellytetyllä tavalla,

näyttää tarpeelliselta yhdistää lainsäädännön lähentämiseen myös yhteisön toimia siten, että yksi yhteisön tavoitteista ympäristön suojelemiseksi voidaan saavuttaa kattavamman sääntelyn avulla; tätä tarkoitusta varten olisi annettava erityissäännöksiä; koska perustamissopimuksessa ei ole määräyksiä tässä tarvittavista valtuuksista, on sovellettava perustamissopimuksen 235 artiklaa,

kaikkien jäteöljyistä huolehtimista koskevien säännösten keskeisenä tavoitteena olisi oltava ympäristön suojeleminen näiden öljyjen päästön, sijoittamisen tai käsittelyn haitallisilta vaikutuksilta,

jäteöljyjen kierrätyksellä voidaan edistää polttoaineiden tuotantopolitiikkaa,

Euroopan yhteisöjen toimintaohjelmassa ympäristöalan toimenpiteiksi⁽³⁾ painotetaan, että tärkeä ongelma on huolehtia jäteöljyistä vahingoittamatta ympäristöä,

jäteöljyjen ja erityisesti emulsioiden määrät ovat lisääntyneet yhteisössä,

tehokasta ja yhdenmukaista jäteöljyjen käsittelyjärjestelmää, joka ei aiheuta esteitä yhteisön sisäiselle kaupalle eikä vaikuta kilpailuun, olisi sovellettava kaikkiin tällaisiin tuotteisiin, myös niihin, jotka koostuvat vain osittain öljystä, ja siinä olisi taattava niiden turvallinen käsittely taloudellisesti tyydyttävien ehdoin,

tällaisen järjestelmän olisi ohjaittava jäteöljyjen käsittelyä, päästämistä, säilytystä ja keräilyä sekä säädettävä tällaisesta öljystä huolehtivien yritysten lupajärjestelmästä, tällaisten öljyjen pakollisesta keräilystä tai huolehtimisesta tietyissä tapauksissa ja soveltuvista tarkastusmenettelyistä, ja

milloin yrityksiä vaaditaan keräämään jäteöljyjä tai huolehtimaan siitä, olisi oltava mahdollista korvata se osuus yritysten kustannuksista, jota niiden saamat tuotot eivät kata, ja nämä korvaukset olisi rahoitettava, muiden keinojen lisäksi, uusiin tai uudistettaviin öljyihin sisältyvillä maksuilla,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tässä direktiivissä 'jäteöljyllä' tarkoitetaan puolijuokevana tai nestemäisenä käytettyä tuotetta, joka koostuu kokonaan tai osaksi mineraaliöljyistä tai synteettisestä öljystä, mukaan lukien

⁽¹⁾ EYVL N:o C 85, 18.7.1974, s. 6

⁽²⁾ EYVL N:o C 125, 16.10.1974, s. 33

⁽³⁾ EYVL N:o C 112, 20.12.1973, s. 3

öljyn jäännöstuotteet säiliöistä, öljy-vesi -seokset ja -emulsiot.

2 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistamiseen jätteöljyjen turvallinen keräily ja niistä huolehtiminen.

3 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jätteöljyistä huolehtiminen toteutetaan mahdollisimman paljolti kierrättämällä (uudistaminen tai polttaminen muussa kuin hävittämistarkoituksessa).

4 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kielletään:

1. jätteöljyjen päästö sisämaan pintavesiin, pohjavesiin, rannikkovesiin ja viemäri- tai kuivatusverkoistoihin;
2. jätteöljyjen säilytys tai päästö, joka vahingoittaa maaperää, sekä jätteöljyjen jalostuksesta syntyvien jäännöstuotteiden valvoton päästö;
3. jätteöljyjen jalostus silloin, kun siitä aiheutuu ilman pilaantumista, joka ylittää olemassa olevissa säännöksissä määritellyn tason.

5 artikla

Jos 2, 3 ja 4 artiklassa määriteltyjä tavoitteita ei voida muuten saavuttaa, jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että yksi tai usea yritys kerää niiden, joiden hallussa tuote on, tarjoamia tuotteita ja huolehtii niistä toimivaltaisten viranomaisten niille määräämillä alueilla.

6 artikla

Edellä 4 artiklan mukaisten toimenpiteiden noudattamiseksi, on kaikkien jätteöljyistä huolehtivien yritysten saatava lupa.

Toimivaltaisten viranomaisten on annettava tämä lupa tarkastettuaan tarvittaessa laitoksen. Nämä viranomaiset määräävät

tekniikan kehityksestä johtuvat ehdot.

7 artikla

Sen, jolla on hallussaan jätteöljyä on, mikäli hän ei pysty noudattamaan 4 artiklan mukaisia toimenpiteitä, annettava jätteöljy 5 artiklassa mainitulle yritykselle tai mainituille yrityksille.

8 artikla

Niiden, joilla on hallussaan tiettyjä määriä jätteöljyjä, jotka sisältävät epäpuhtauksia yli tietyn prosenttimäärän, on käsiteltävä ja varastoitava ne erikseen.

Toimivaltaisten viranomaisten on määrättävä ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut määrät ja prosenttiosuudet, jotka voivat vaihdella tuoteryhmittäin.

9 artikla

Yritysten, jotka keräävät jätteöljyjä tai huolehtivat siitä, on toimittava niin, ettei siitä synny vältettävissä olevaa vahinkoa vedelle, ilmalle tai maaperälle.

10 artikla

Yrityksen, joka tuottaa tai kerää jätteöljyjä taikka huolehtii siitä enemmän kuin sen määrän, jonka jäsenvaltio on määrännyt, ei kuitenkaan enempää kuin 500 litraa vuodessa, on:

- pidettävä kirjaa tällaisten öljyjen määrästä, laadusta, alkuperästä ja sijainnista sekä niiden lähettämisestä ja vastaanotosta, mukaan lukien viimeksimainittujen päivämäärät; tai
- luovutettava nämä tiedot pyydettyä toimivaltaisille viranomaisille.

Jäsenvaltiot saavat määrätä ensimmäisen alakohdan mukaiset jätteöljymäärät vastaavina uuden öljyn määrinä, jotka on laskettu asianmukaisen muutokertoimen perusteella.

11 artikla

Jätteöljyjä käsittelevän yrityksen on luovutettava toimivaltaisille viranomaisille näiden pyynnöstä kaikki tällaisista jätteöljyistä tai niiden jäännöksistä huolehtimista tai niiden säilytyksestä koskevat tiedot.

12 artikla

Toimivaltaisten viranomaisten on tarkastettava määräajoin 6 artiklassa tarkoitetut yritykset, erityisesti sen, noudattavatko ne lupaehtojaan.

13 artikla

Yrityksille, jotka keräävät jäteöljyä tai huolehtivat siitä, voidaan jäsenvaltioiden 5 artiklan mukaisesti määräämien velvoitteiden johdosta suorittaa korvauksia niiden suorittamista palveluista. Tällaiset korvaukset eivät saa olla suuremmat kuin vuotuiset kattamattomat, yrityksen todellisten kirjausten mukaiset kustannukset, ottaen huomioon kohtuullinen voitto.

Näistä korvauksista ei saa aiheutua huomattavaa kilpailun vääristymistä eikä tuotteiden keinotekoisia kaupankäynnin muotoja.

14 artikla

Korvaukset voidaan rahoittaa muun muassa käytön jälkeen jäteöljyksi muuttuville tuotteille määrättävillä maksuilla tai jäteöljymaksuilla.

Korvausten rahoitus tapahtuu 'saastuttaja maksaa' -periaatteen mukaisesti.

15 artikla

Jäsenvaltioiden on määräajoin toimitettava komissiolle tiedot asiaa koskevasta teknisestä tiedostaan ja saamistaan kokemuksista sekä tuloksista tämän direktiivin mukaisten toimenpiteiden soveltamisesta.

Komissio lähettää yhdistelmäkatsouksen näistä tiedoista jäsenvaltioille.

16 artikla

Jäsenvaltioiden on laadittava joka kolmas vuosi kertomus maansa jäteöljyhuollosta ja toimitettava se komissiolle.

17 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 24 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

18 artikla

Jäsenvaltioiden tämän direktiivin mukaisesti antamia säännöksiä voidaan soveltaa 6 artiklassa tarkoitettuihin yrityksiin, jotka ovat tämän direktiivin tiedoksi antamisen aikaan olemassa, asteittain neljän vuoden kuluessa sanotusta tiedoksi antamisesta.

19 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

20 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 16 päivänä kesäkuuta 1975.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. RYAN

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 22 päivänä joulukuuta 1986,
jäteöljyhuollosta annetun direktiivin 75/439/ETY muuttamisesta**

(87/101/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

neuvoston direktiivissä 75/439/ETY⁽⁴⁾ säädetään, että jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen jäteöljyjen turvallisen keräyksen ja huollon sekä varmistakseen että, niin pitkälti kuin mahdollista, jäteöljyhuolto suoritetaan jäteöljyjä hyödyntäen (uudistamalla tai polttamalla muussa kuin hävittämistarkoituksessa),

uudistaminen on yleisesti tarkoituksenmukaisin keino käyttää uudelleen jäteöljyjä, kun otetaan huomioon sen avulla aikaansaatavat energiansäästöt; sen vuoksi olisi etusija annettava jäteöljyjen jalostukselle niitä uudistamalla, milloin se on teknisesti, taloudellisesti ja järjestelyjen kannalta mahdollista,

voimassa olevan yhteisön oikeuden mukaan jäsenvaltiot voivat määrätyn edellytyksin kieltää jäteöljyjen polttamisen alueellaan; tämän direktiivin tarkoituksena ei ole muuttaa tätä tilannetta,

jäteöljyn polttamisesta syntyy sellaisia aineita sisältäviä päästöjä, jotka ovat haitallisia ympäristölle, kun niitä päästetään tietyt pitoisuudet ylittäviä määriä; sen vuoksi olisi tarpeen toteuttaa toimenpiteet jäteöljyn polttamiselle asetettävien edellytysten vahvistamiseksi,

on suositeltavaa parantaa jäteöljyjen keräilyn tehokkuutta ja tiukentaa valvontaa tällä alalla,

ottaen huomioon PCB/PCT-yhdisteiden erityisen vaarallisuuden on välttämätöntä tiukentaa näitä aineita sisältävien jäteöljyjen polttamista tai uudistamista koskevia yhteisön säännöksiä, ja

jäsenvaltioilla olisi oltava mahdollisuus, samalla noudattaen perustamissopimuksen määräyksiä, ryhtyä tiukempiin toimenpiteisiin ympäristönsuojelun tarkoituksissa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiiviä 75/439/ETY seuraavasti:

1. Korvataan 1 - 6 artikla seuraavasti:

"1 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 'jäteöljyillä':
mitä tahansa mineraalipohjaista voiteluainetta tai teollisuusöljyä, josta on tullut sopimatonta siihen käyttöön, johon se alunperin oli tarkoitettu ja erityisesti käytettyjä polttomoottoriöljyjä ja vaihteistoöljyjä sekä myös mineraalipohjaisia voiteluöljyjä, turbiineissa käytettäviä öljyjä ja hydraulikkaöljyjä;

- 'huollolla'
jäteöljyjen käsittelyä tai hävittämistä samoin kuin niiden varastointia tai kaatopaikalle sijoittamista maan pinnalle tai maaperään;

⁽¹⁾ EYVL N:o C 58, 6.3.1985, s. 3

⁽²⁾ EYVL N:o C 255, 13.10.1986, s. 269

⁽³⁾ EYVL N:o C 330, 20.12.1985, s. 32

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 194, 25.7.1975, s. 31

- 'jalostuksella': toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on mahdollistaa jäteöljyjen uudelleenkäyttö, toisin sanoen uudistaminen ja polttaminen;
- 'uudistamisella': menetelmiä, joilla perusöljyjä voidaan tuottaa jäteöljyjä jalostamalla, erityisesti poistamalla näihin öljyihin sisältyvät epäpuhtaudet, hapettumistuotteet ja lisäaineet;
- 'polttamisella': jäteöljyjen käyttämistä polttoaineena siten, että tuotettu lämpö otetaan asianmukaisesti talteen;
- 'keräyksellä': kaikkia toimintoja, joilla jäteöljyjä voidaan siirtää haltijoilta yrityksille, jotka huolehtivat tällaisista öljyistä."

2 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jäteöljyjä kerätään ja niistä huolehditaan aiheuttamatta vältettävissä olevia vahinkoja ihmisille tai ympäristölle, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 78/319/ETY⁽¹⁾ soveltamista.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 84, 31.3.1978, s. 43

3 artikla

1. Jos se on teknisesti, taloudellisesti ja järjestelyjen kannalta mahdollista, on jäsenvaltioiden toteutettava tarvittavat toimenpiteet antaakseen jäteöljyjen käsittelyssä etusija uudistamiselle.
2. Jos jäteöljyjä ei uudisteta 1 kohdassa mainitusta pakottavista syistä, jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jäteöljyjen polttaminen tapahtuu ympäristön kannalta hyväksyttävien edellytyksin tämän direktiivin säännösten mukaisesti, edellyttäen, että tällainen polttaminen on teknisesti, taloudellisesti ja järjestelyjen kannalta järkevää.
3. Jos jäteöljyjä ei uudisteta eikä polteta 1 ja 2 kohdassa mainituista pakottavista syistä, jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että ne hävitetään turvallisesti taikka niiden varastointia tai kaatopaikalle sijoittamista valvotaan.

4 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että kielletään:

- a) jäteöljyjen päästö sisämaan pintavesiin, pohjavesiin, aluevesiin ja viemäri- tai kuivatusverkkoihin;

- b) jäteöljyjen sijoittaminen tai päästö, jolla vahingoitetaan maaperää sekä jäteöljyjen jalostuksesta syntyvien jäännöstuotteiden valvomaton päästö;
- c) jäteöljyjen käsittely silloin, kun siitä aiheutuu ilman pilaantumista, joka ylittää olemassa olevien säännösten määräämän tason.

5 artikla

1. Jos se tämän direktiivin tavoitteiden saavuttamiseksi on välttämätöntä ja rajoittamatta 2 artiklan soveltamista, jäsenvaltioiden on toteutettava yleisölle tarkoitettuja tiedotusohjelmia ja edistettävä kampanjoita sen varmistamiseksi, että jäteöljyjä varastoidaan asianmukaisesti ja kerätään mahdollisimman paljon.

2. Jos 2, 3 ja 4 artiklassa määritellyjä tavoitteita ei voida muutoin saavuttaa, on jäsenvaltioiden toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että yksi tai useampi yritys kerää tai huolehtii haltijoiden niille tarjoamasta jäteöljystä niillä alueilla, jotka toimivaltaiset viranomaiset ovat niille määränneet.

3. Edellä 2 ja 4 artiklassa määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi jäsenvaltiot voivat päättää jäteöljyjen jakamisesta 3 artiklassa mainitun käsitteilytavan mukaan ryhmiin. Tätä varten ne voivat järjestää asianmukaisia tarkastuksia.

4. Varmistaakseen, että 4 artiklan mukaisesti toteutettuja toimenpiteitä noudatetaan, on kansallisten toimivaltaisten viranomaisten rekisteröitävä yritys, joka kerää jäteöljyjä, ja valvottava sitä riittävästi, tarvittaessa myös lupajärjestelmän avulla.

6 artikla

1. Noudattaakseen 4 artiklan mukaisesti toteutettuja toimenpiteitä jäteöljyhuoltoa harjoittavien yritysten on saatava toimintaansa varten lupa. Tarvittaessa lupa annetaan laitteiden tarkastuksen jälkeen.
2. Yrityksille, jotka uudistavat jäteöljyjä tai käyttävät jäteöljyjä polttoaineena, voidaan antaa lupa vain, milloin toimivaltaisen viranomaisen on vakuuttunut siitä, että kaikki asianmukaiset toimenpiteet ympäristön ja terveyden suojelemiseksi on toteutettu, ja että käytetään parasta saatavilla olevaa teknologiaa, mikäli siitä ei aiheudu liiallisia kustannuksia, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta muuta kuin tässä direktiivissä tarkoitettua tavoitetta varten annettujen kansallisten tai yhteisön säännösten soveltamista.

7 artikla

Kun jäteöljyjä uudistetaan, jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että:

- a) jäteöljyä uudistavan laitoksen toiminta ei aiheuta vältettävissä olevaa vahinkoa ympäristölle.

Tätä varten jäsenvaltioiden on varmistettava, että uudistamisen jäännöstuotteiden määrään ja tällaisten jäännöstuotteiden myrkyllisiin ja vaarallisiin ominaisuuksiin liittyvät riskit vähennetään mahdollisimman vähäisiksi ja että jäännöstuotteista huolehditaan direktiivin 78/319/ETY 9 artiklan mukaisesti;

- b) uudistamisesta saatavat perusöljyt eivät muodosta direktiivin 78/319/ETY 1 artiklan b alakohdassa määriteltyä myrkyllistä ja vaarallista jätettä eivätkä sisällä polykloorattuja bifenyylejä ja polykloorattuja terfenyylejä (PCB/PCT) pitoisuuksina, jotka ylittävät 10 artiklassa säädettyt rajat.

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tieto näistä toimenpiteistä. Näiden tietojen perusteella komissio antaa viiden vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta neuvostolle kertomuksen, sekä liittyy siihen tarvittaessa asianmukaiset ehdotukset.

8 artikla

1. Kun jäteöljyä käytetään polttoaineena, jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että laitoksen toiminta ei aiheuta huomattavaa ilman pilaantumista, etenkin liitteessä luettujen aineiden päästöinä, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta direktiivin 84/360/ETY⁽¹⁾ ja tämän direktiivin 3 artiklan 1 kohdan soveltamista. Tätä varten:

- a) jäsenvaltioiden on varmistettava, että poltettaessa öljyä laitoksessa, jolla terminen ottotoho on 3 MW tai yli perustuen alempaan lämpöarvoon (LHV), liitteessä luettuja päästörajajoja tarkkaillaan.

Jäsenvaltiot voivat milloin tahansa määrätä liitteessä olevia tiukemmat päästörajat. Ne voivat myös määrätä päästörajat muillekin kuin liitteessä luetuille aineille ja muuttujille;

- b) jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliseksi katsomansa toimenpiteet se varmistamiseksi, että jäteöljyjen polttamista laitoksissa, joiden terminen ottotoho on alle 3 MW perustuen alempaan lämpöarvoon (LHV) valvotaan riittävästi.

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tieto näistä toimenpiteistä. Näiden tietojen perusteella komissio antaa viiden vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta neuvostolle kertomuksen sekä liittyy siihen tarvittaessa aiheelliset ehdotukset.

2. Jäsenvaltioiden on lisäksi varmistettava, että:

- a) jäteöljyjen polttamisesta syntyvistä jäännösaineista huolehditaan direktiivin 78/319/ETY 9 artiklan mukaisesti;

- b) polttoaineena käytetyt jäteöljyt eivät muodosta direktiivin 78/319/ETY 1 artiklan b alakohdassa määriteltyä myrkyllistä ja vaarallista jätettä eivätkä sisällä PCB/PCT:tä suurempina kuin 50 ppm:n pitoisuuksina.

3. Liitteessä olevien päästörajajojen tarkkailu voidaan vaihtoehtoisesti varmistaa asianmukaisen valvontajärjestelmän avulla, jolla valvotaan saastuttavien aineiden pitoisuuksia jäteöljyissä tai jäteöljyjen ja muiden polttoaineiden sekoituksissa, jotka on tarkoitettu poltettavaksi, ottaen huomioon laitoksen tekniset ominaisuudet.

Kun kyseessä ovat laitokset, joissa liitteessä luettujen aineiden päästöjä voi syntyä lisäksi tuotteiden kuumennuksesta, jäsenvaltioiden on varmistettava pysyvän valvontajärjestelmän avulla, että nämä jäteöljyjen polttamisesta syntyvien aineiden osuudet eivät ylitä liitteessä asetettuja päästörajajoja.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 188, 16.7.1984, s. 20"

2. Direktiivin 7 artikla siirtyy 9 artiklaksi.

3. Poistetaan direktiivin 8 ja 9 artikla.

4. Lisätään uusi 10 artikla seuraavasti:

"10 artikla

1. Varastoinnin ja keräyksen aikana haltijat ja kerääjät eivät saa sekoittaa jäteöljyä direktiivin 76/403/ETY⁽¹⁾ tarkoittamien PCB- ja PCT-yhdisteiden kanssa eikä direktiivin 78/319/ETY tarkoittamien myrkyllisten ja vaarallisten jätteiden kanssa.

2. Lukuun ottamatta mitä 3 kohdassa on säädetty, direktiivin 76/403/ETY säännökset koskevat jäteöljyjä, jotka sisältävät enemmän kuin 50 ppm PCB/PCT:tä.

Jäsenvaltioiden on lisäksi toteutettava sellaiset tekniset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen sen varmistamiseksi, että kaikista PCB/PCT:tä sisältävistä jäteöljyistä huolehditaan aiheuttamatta vältettävissä olevaa vahinkoa ihmisille ja ympäristölle.

3. PCB:tä tai PCT:tä sisältävien jäteöljyjen uudistaminen voidaan sallia, jos uudistamisprosessi mahdollistaa joko PCB:n ja PCT:n tuhoamisen tai vähentämisen niin, että uudistettu öljy ei sisällä PCB:tä ja PCT:tä ylärajaa suurempia määriä, joka ei missään olosuhteissa saa olla enemmän kuin 50 ppm.

4. Komissio päättää suositeltavasta vertailumenetelmästä PCB/PCT-pitoisuuden määrittämiseksi jäteöljyissä kuultuun asiasta direktiivin 78/319/ETY 18 artiklan nojalla perustettua, tekniikan kehitykseen mukauttamista käsittelevää komiteaa.

5. Jäteöljyistä, jotka ovat sellaisten aineiden pilaamia, jotka on määritetty myrkyllisiksi ja vaarallisiksi jätteiksi direktiivin 78/319/ETY 1 artiklan b alakohdassa, on huolehdittava mainitun direktiivin säännösten mukaisesti.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 108, 26.4.1976, s. 41"

5. Direktiivin 10 artikla siirtyy 11 artiklaksi.
6. Direktiivin 11 artikla siirtyy 12 artiklaksi ja se muutetaan seuraavasti:

"12 artikla

Yrityksen, joka kerää tai pitää hallussaan jäteöljyä tai huolehtii jäteöljystä, on luovutettava toimivaltaisille viranomaisille näiden pyynnöstä kaikki jäteöljyjen tai niiden jäännöstuotteiden keräystä tai jäteöljyhuoltoa koskevat tiedot."

7. Direktiivin 12 artikla siirtyy 13 artiklaksi ja se muutetaan seuraavasti:

"13 artikla

1. Jäsenvaltioiden on tarkastettava säännöllisesti 6 artiklassa mainitut yritykset, erityisesti että ne noudattavat lupaehtojaan.

2. Toimivaltaisten viranomaisten on tutkittava tekniikan alalla tai ympäristön tilassa tapahtuvia muutoksia tämän direktiivin mukaisesti myönnettyjen lupien muuttamiseksi tarvittaessa."

8. Direktiivin 13 ja 14 artikla siirtyy 14 ja 15 artiklaksi.
9. Lisätään uusi 16 artikla seuraavasti:

"16 artikla

Jäsenvaltiot voivat, ottaen huomioon perustamissopimuksen määräykset, toteuttaa ympäristön suojelemiseksi toimenpiteitä, jotka ovat tässä direktiivissä säädettyjä tiukempia.

Tällaisiin toimenpiteisiin voi samojen säännösten mukaisesti sisältyä muun muassa kiello polttaa jätteöljyä."

10. Direktiivin 15 ja 16 artikla siirtyy 17 ja 18 artiklaksi.
11. Lisätään tähän direktiiviin liite.

2 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 1 päivästä tammikuuta 1990 alkaen ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

3 artikla

Jäsenvaltioiden tämän direktiivin mukaisesti toteuttamia toimenpiteitä voidaan soveltaa direktiivin 75/439/ETY 6 artiklassa tarkoitettuihin yrityksiin, jotka ovat olemassa, kun tämä direktiivi annetaan tiedoksi, asteittain seitsemän vuoden kuluessa sanotusta tiedoksi antamisesta⁽¹⁾.

4 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

5 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 22 päivänä joulukuuta 1986.

Newoston puolesta

Puheenjohtaja

G. SHAW

⁽¹⁾ Tämä direktiivi on annettu tiedoksi jäsenvaltioille 13 päivänä tammikuuta 1987.

LIITE

Päästöjen raja-arvot⁽¹⁾ tietyille, jäteöljyjen polttamisen tuloksena päästetyille aineille laitoksissa, joiden terminen ottoteho on 3 MW (alempi lämpöarvo) tai sitä suurempi

Pilaava aine	Raja-arvo mg/Nm ³				
Cd	0,5				
Ni	1				
Cr	joko ⁽²⁾ tai ⁽²⁾				
Cu	} 1,5	} Cr	} 5		
V				} 5	} Cu
Pb					
Cl ⁽³⁾	100	} Pb			
F ⁽⁴⁾	5				
SO ₂ ⁽⁵⁾	-				
Pöly (kokonais) ⁽⁵⁾	-				

⁽¹⁾ Nämä raja-arvot, joita ei jäteöljyä poltettaessa saa ylittää, tarkoittavat edellä mainittujen aineiden pitoisuuksia päästöissä, standardiolosuhteissa (273 K; 1 013 hPa), vesihöyryn aiheuttaman kosteuspitoisuuden alentamisen jälkeen, happipitoisuuden ollessa 3 %:a kaasun tilavuudesta.

Edellä olevan 8 artiklan 3 kohdan 2 alakohdan mukaisessa tapauksessa happipitoisuus on nimenomaan kyseisen prosessin tavanomaisia toimintaolosuhteita vastaava.

⁽²⁾ Jäsenvaltioiden tehtäväksi jää päättää, mitä näistä vaihtoehdoista sovelletaan niiden alueella.

⁽³⁾ Epäorgaaniset kaasumaiset klooriyhdisteet ilmaistuna kloorivetyinä.

⁽⁴⁾ Epäorgaaniset kaasumaiset fluoriyhdisteet ilmaistuna fluorivetyinä.

⁽⁵⁾ Tässä vaiheessa ei ole mahdollista määritellä päästörajaja näille aineille. Jäsenvaltiot asettavat itsenäisesti päästöstandardit näiden aineiden päästöille ottaen huomioon direktiivin 80/779/ETY (EYVL N:o L 229, 30.8.1980, s. 30) vaatimukset.

LAUSUNTO

Direktiivin 75/439/ETY 10 artiklan 3 kohta

Neuvosto katsoo, että 10 artiklan 3 kohdassa mainittu raja-arvo on käytännössä yläraja ulostulolle uudistamisprosessista. Pitäen mielessä, että PCB/PCT on mieluiten poistettava ympäristöstä, aina kun mahdollista, se kehottaa jäsenvaltioita tekemään kaikkensa, että ne pysyisivät riittävästi tämän rajan alapuolella. Lisäksi se kehottaa komissiota arvioimaan tämän rajan uudelleen ja tekemään tarpeelliset ehdotukset uudeksi rajaksi viiden vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 15 päivänä heinäkuuta 1975,
jätteistä**

(75/442/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

eroavuudet jätteiden huolehtimista koskevien, jäsenvaltioissa sovellettavien tai valmistella olevien säännösten kesken voivat johtaa erilaisten kilpailun edellytysten muodostumiseen ja siten vaikuttaa suoraan yhteismarkkinoiden toimintaan, minkä vuoksi on välttämätöntä lähentää lainsäädäntöä perustamissopimuksen 100 artiklassa määrättyllä tavalla,

näyttää tarpeelliselta yhdistää lainsäädännön lähentämiseen yhteisön toimia niin, että yksi yhteisön päämäärästä ympäristön suojelemiseksi ja elämisen laadun parantamiseksi voidaan saavuttaa kattavamman sääntelyn avulla; tätä tarkoitusta varten olisi laadittava erityissäännöksiä; koska perustamissopimuksessa ei ole annettu tässä tarvittavia valtuuksia, on sovellettava perustamissopimuksen 235 artiklaa,

kaikkien jätteiden huolehtimiseen liittyvien säännösten keskeisenä tavoitteena olisi oltava ihmisten terveyden ja ympäristön suojeleminen jätteiden keräilyyn, kuljetukseen, käsittelyyn, varastoinnin ja kaatopaikalle sijoittamisen aiheuttamilta haitallisilta vaikutuksilta,

jätteiden hyödyntämistä sekä uusiomateriaalien käyttöä olisi edistettävä luonnonvarojen säästämiseksi,

Euroopan yhteisöjen toimintaohjelmassa ympäristöalan toimenpiteiksi⁽³⁾ painotetaan yhteisön toimien tarvetta, mukaan lukien lainsäädännön yhtenäistäminen,

irtaimen tavaraan, jonka omistaja hävittää tai jonka hävittäminen on omistajan velvollisuutena voimassa olevien kansallisten säännösten perusteella, olisi sovellettava tehokkaita ja yhdenmukaisia jätehuollon säännöksiä, jotka eivät ole esteenä yhteisön sisäiselle kaupalle eivätkä vaikuta kilpailun edellytyksiin; tämä ei koske radioaktiivisia jätteitä, kaivostoiminnan ja maatalouden jätteitä, eläinten raatoja, jätevesiä, kaasumaisia jätteitä sekä yhteisön erityissääntöjen määrittelemiä jätteitä,

ympäristönsuojelun varmistamiseksi olisi luotava lupajärjestelmä sellaisia yrityksiä varten, jotka toisen lukuun käsittelevät, varastoivat tai sijoittavat jätteitä ja laadittava valvontajärjestelmä sellaisia yrityksiä varten, jotka huolehtivat omista jätteistään tai keräävät muiden jätteitä sekä suunnitelma, joka käsittää olennaiset eri jätteiden huolehtimistoiminnoissa huomioon otettavat tekijät, ja

se osuus kustannuksista, jota ei kateta jätteestä saatavilla tuotoilla, suoritetaan "saastuttaja maksaa" -periaatteen mukaisesti,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

(ks. 391L0156)

⁽¹⁾ EYVL N:o C 32, 11.2.1975, s. 36

⁽²⁾ EYVL N:o C 16, 23.1.1975, s. 12

⁽³⁾ EYVL N:o C 112, 20.12.1973, s. 3

4 artikla

(ks. 391L0156)

2 artikla

(ks. 391L0156)

5 artikla

(ks. 391L0156)

6 artikla

(ks. 391L0156)

3 artikla

(ks. 391L0156)

7 artikla

(ks. 391L0156)

8 artikla

(ks. 391L0156)

12 artikla

(ks. 391L0156)

9 artikla

(ks. 391L0156)

13 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 24 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

10 artikla

(ks. 391L0156)

14 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

11 artikla

(ks. 391L0156)

15 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 15 päivänä heinäkuuta 1975.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. RUMOR

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 18 päivänä maaliskuuta 1991,
jätteistä annetun direktiivin 75/442/ETY muuttamisesta**

(91/156/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 130 s artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

direktiivillä 75/442/ETY⁽⁴⁾ toteutettiin jätehuoltoa käsittelevä yhteisön säännöstö, jota on muutettava, kun otetaan huomioon tämän direktiivin täytäntöönpanosta jäsenvaltioissa saadut kokemukset, ja että muutokset perustuvat korkeatasoiseen ympäristönsuojeluun,

neuvosto on päättänyt 7 päivänä toukokuuta 1990 antamassaan jätepolitiikkaa koskevassa päätöslauseelmassa⁽⁵⁾ ryhtyä muuttamaan direktiiviä 75/442/ETY,

jätehuollon tehokkuuden parantamiseksi yhteisössä tarvitaan yhteinen jäteterminologia ja jätteen määrittelmä,

korkeatasoisen ympäristönsuojelun saavuttamiseksi jäsenvaltioiden on sen lisäksi, että ne suorittavat toimenpiteitä, joilla varmistetaan vastuuntuntoinen jätteistä huolehtiminen ja niiden hyödyntäminen, toteutettava toimenpiteitä jätteen tuottamisen rajoittamiseksi, erityisesti ottamalla käyttöön puhtaita teknologioita ja tuotteita, jotka voidaan kierrättää ja käyttää uudelleen ottaen kuitenkin huomioon talteenotetun jätteen nykyiset tai mahdolliset markkinat,

lisäksi eroavuudet jäsenvaltioiden jätehuollossa ja jätteen hyödyntämisessä koskevassa lainsäädännössä, voivat vaikuttaa ympäristön laatuun ja häiritä sisämarkkinoiden toimintaa,

on suotavaa edistää jätteiden kierrätystä ja jätteiden uudelleenkäyttöä raaka-aineina ja saattaa olla tarpeellista antaa uudelleenkäyttöön kelpavaa jätettä koskevia erityisiä sääntöjä,

on tärkeää, että yhteisö kokonaisuudessaan on omavarainen jätteistä huolehtimisen osalta ja on suotavaa, että jokainen jäsenvaltio osaltaan pyrkii tällaiseen omavaraisuuteen,

edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi jäsenvaltioissa olisi laadittava jätehuoltosuunnitelmat,

jätteiden siirtoja olisi rajoitettava ja jäsenvaltiot voivat toteuttaa jätehuoltosuunnitelmiaan tähän tähtäviä tarpeellisia toimenpiteitä,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 295, 19.11.1988, s. 3 ja EYVL N:o C 326, 30.12.1989, s. 6

⁽²⁾ EYVL N:o C 158, 26.6.1989, s. 232 ja 22 päivänä helmikuuta 1991 annettu lausunto (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL N:o C 56, 6.3.1989, s. 2

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 194, 25.7.1975, s. 39

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 122, 18.5.1990, s. 2

korkeatasoisen suojelun ja tehokkaan valvonnan varmistamiseksi on tarpeen edellyttää, että jätteistä huolehtivilla ja hyödyntävillä yrityksillä on lupa ja että yritykset tarkastetaan,

eräät laitokset, jotka käsittelevät itse jätteensä tai suorittavat jätteen talteenottoa, voidaan tietyissä olosuhteissa ja edellyttäen, että laitokset täyttävät ympäristönsuojeluvaatimukset, vapauttaa velvollisuudesta hakea lupa; tällaiset laitokset olisi rekisteröitävä,

jätteen valvomiseksi sen syntymisestä aina lopulliseen käsitteilyyn asti, olisi myös jätteen kanssa tekemisissä olevilla muilla yrityksillä, kuten jätteen keräilyllä, kuljettajilla ja välittäjillä oltava lupa tai ne olisi rekisteröitävä ja niitä olisi valvottava asianmukaisesti, ja

olisi perustettava komitea avustamaan komissiota tämän direktiivin toimeenpanossa ja mukauttamisessa tieteen ja tekniikan kehitykseen,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiiviä 75/442/ETY seuraavasti:

1. Korvataan direktiivin 1 – 12 artikla seuraavasti:

"1 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

a) 'jätteellä' mitä tahansa liitteessä I esitetyissä luokissa mainittua ainetta tai esinettä, jonka haltija hävittää, aikoo hävittää tai on velvollinen hävittämään,

Komissio laatii 18 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti viimeistään 1 päivänä huhtikuuta 1993 luettelon jätteistä, jotka kuuluvat liitteessä I lueteltuihin luokkiin. Luettelo tarkastetaan määräajoin ja uudistetaan tarvittaessa saman menettelyn mukaisesti;

b) 'tuottajalla' jokaista, jonka toiminnot tuottavat jätettä ('alkuperäinen tuottaja') tai joka suorittaa esikäsitteilyä, sekoittamista tai muunlaista toimintaa, jonka tuloksena kyseisen jätteen laatu tai koostumus muuttuu;

c) 'haltijalla' jätteen tuottajaa, luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jonka hallussa jäte on;

d) 'jätehuollolla' jätteen keräilyä, kuljetusta, hyödyntämistä ja huolehtimista, mukaan lukien näiden toimintojen valvonta ja käsittelypaikkojen jälkihoito;

e) 'huolehtimisella' mitä tahansa liitteessä II A mainittuja toimintoja;

f) 'hyödyntämisellä' mitä tahansa liitteessä II B mainittuja toimintoja;

g) 'keräilyllä' jätteen keräystä, lajittelua tai järjestelyä kuljetusta varten.

2 artikla

1. Tätä direktiiviä ei sovelleta:

a) kaasumaisiin päästöihin ilmakehään;

b) seuraaviin jätteisiin, milloin ne kuuluvat muun lainsäädännön alaan:

i) radioaktiiviseen jätteeseen;

ii) mineraalivarojen etsimisestä, louhimisesta, käsitteilystä ja varastoinnista sekä louhosten toiminnasta syntyviin jätteisiin;

iii) eläinten raatoihin ja seuraaviin maatalouden jätteisiin: ulosteet ja muut luonnonmukaiset, vaarattomat maanviljelyksessä käytetyt aineet;

iv) jätevesiin, lukuun ottamatta nestemäistä jätettä;

v) käytöstä poistettuihin räjähteisiin.

2. Erityisdirektiiveillä voidaan antaa erityisiä säännöksiä määrättyjä tapauksia varten tai täydentää tämän direktiivin säännöksiä tiettyjen jätelajien kuljetuksen ja käsittelyn osalta.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet edistääkseen:

a) ensiksi jätteiden tuotannon ja niiden haitallisuuden estämistä tai vähentämistä erityisesti:

– kehittämällä puhtaita teknologioita, jotka käyttävät säästeliäämmiin luonnonvarojia;

– kehittämällä teknisesti ja saattamalla markkinoille tuotteita, jotka on suunniteltu siten, ettei niiden valmistustapa, käyttö tai niistä huolehtiminen aiheuta lainkaan tai aiheuttaa mahdollisimman vähän jätteen määrän tai haitallisuuden lisääntymistä ja pilaantumisvaaraa;

– kehittämällä sopivia tekniikoita hyödynnettäväksi tarkoitettuun jätteeseen sisältyvistä vaarallisista aineista huolehtimiseksi;

b) toiseksi:

i) jätteen hyödyntämistä kierrättämisen, uudelleenkäytön tai talteenoton tai jonkin muun toiminnan avulla tarkoituksena erottaa siitä uusioraaka-aineita tai

ii) jätteen käyttämistä energianlähteenä.

2. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikista toimenpiteistä, joita ne aikovat suorittaa 1 kohdassa määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi paitsi milloin

sovelletaan teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 28 päivänä maaliskuuta 1983 annettua neuvoston direktiiviä 83/189/ETY(*). Komission on ilmoitettava muille jäsenvaltioille ja 18 artiklassa mainitulle komitealle tällaisista toimenpiteistä.

(*) EYVL N:o L 109, 26.4.1983, s. 8

4 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jätteet hyödynnetään tai niistä huolehditaan vaarantamatta ihmisten terveyttä ja käyttämättä meneteljiä tai menetelmiä, joista voi aiheutua vahinkoa ympäristölle ja erityisesti:

- ei vaaranneta vesiä, ilmaa, maaperää ja kasveja sekä eläimiä;
- ei tuoteta melu- tai hajuhaittoja;
- ei vahingoiteta haitallisesti maaseutua tai erityisalueita.

Jäsenvaltioiden on myös toteutettava tarvittavat toimenpiteet jätteiden hylkäämisen, upottamisen tai valvomattoman huolehtimisen estämiseksi.

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava aiheelliset toimenpiteet, tarvittaessa tai milloin on suositeltavaa yhteistyössä muiden jäsenvaltioiden kanssa, perustaakseen yhtenäisen ja riittävän käsittelylaitosten verkoston, ottaen huomioon parhaan saatavilla olevan teknologian, josta ei aiheudu liiallisia kustannuksia. Verkoston on oltava sellainen, että yhteisö tulee kokonaisuudessaan omavaraiseksi jätteenkäsittelyn suhteen ja jäsenvaltiot pääsevät kukin erikseen lähemmäksi tätä tavoitetta ottaen kuitenkin huomioon maantieteelliset olosuhteet tai tietyn lajiin jätteisiin erikoistuneiden laitosten tarpeen.

2. Verkoston avulla on oltava myös mahdollista huolehtia jätteistä jossakin lähimmistä asianmukaisista laitoksista sopivimpien menetelmien ja teknologioiden avulla siten, että varmistetaan korkeatasoinen ympäristön ja ihmisten terveyden suojelu.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on perustettava tai nimettävä toimivaltainen viranomainen tai toimivaltaiset viranomaiset, jotka vastaavat tämän direktiivin toimeenpanosta.

7 artikla

1. Edellä 3, 4 ja 5 artiklassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi on 6 artiklassa tarkoitettua toimivaltaista viranomaista tai viranomaisia vaadittava laatimaan niin

pian kuin mahdollista yksi tai useampia jätehuoltosuunnitelmia. Näiden suunnitelmien on käsitettävä erityisesti seuraavat asiat:

- hyödynnettävien tai käsiteltävien jätteiden lajit, määrät ja alkuperä;
- yleiset tekniset vaatimukset;
- tietynlaisia jätteitä varten mahdollisesti tarvittavat erityisjärjestelyt;
- sopivat jätteiden huolehtimispaikat tai -laitokset.

Suunnitelmat voivat koskea esimerkiksi:

- luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, joilla on jätteenkäsittelyä koskevat valtuudet;
- jätteiden hyödyntämis- ja huolehtimistoimintojen arvioituja kustannuksia;
- sopivia keinoja jätteiden keräilyyn, lajittelun ja käsittelyn järjeistämisen edistämiseksi.

2. Jäsenvaltioiden on oltava tarvittaessa yhteistyössä muiden jäsenvaltioiden ja komission kanssa tällaisten suunnitelmien laatimiseksi. Niiden on ilmoitettava näistä suunnitelmista komissiolle.

3. Jäsenvaltiot voivat toteuttaa tarvittavat toimenpiteet estääkseen sellaiset jätteiden siirrot, jotka eivät ole jätehuoltosuunnitelmien mukaisia. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ja muille jäsenvaltioille kaikista tällaisista toimenpiteistä.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jokainen jätteen haltija:

- antaa jätteet yksityisen tai julkisen jätteenkeräilyjän tai sellaisen yrityksen käsiteltäväksi, joka suorittaa liitteessä II A tai II B tarkoitettuja toimintoja,
- hyödyntää tai käsittelee jätteet itse noudattaen tämän direktiivin säännöksiä.

9 artikla

1. Edellä olevan 4, 5 ja 7 artiklan soveltamiseksi on kaikkien laitosten tai yritysten, jotka suorittavat liitteessä II A tarkoitettuja toimintoja, saatava siihen lupa 6 artiklassa tarkoitettulta toimivaltaiselta viranomaiselta.

Tällaisessa luvassa on erityisesti mainittava:

- jätteiden lajit ja määrät;
- tekniset vaatimukset;
- toteutettavat turvatoimet;
- jätteiden huolehtimispaikka;
- käsittelymenetelmä.

2. Luvat voidaan myöntää määräajaksi, ne voidaan uusia, niihin voidaan liittää ehtoja ja velvoitteita tai luvat voidaan evätä varsinkin, jos aiottu huolehtimismenetelmä ei ole hyväksyttävä ympäristönsuojelun kannalta.

10 artikla

Edellä olevan 4 artiklan toimeenpanemiseksi on kaikkien liitteessä II B mainittuja toimintoja suorittavien laitosten ja yritysten saatava siihen lupa.

11 artikla

1. Sen rajoittamatta mitä myrkyllisistä ja vaarallisista jätteistä 20 päivänä maaliskuuta 1978 annetussa neuvoston direktiivissä 78/319/ETY(*), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjalla, säädetään, voidaan 9 tai 10 artiklassa tarkoitetusta luvan-hakuvollisuudesta vapauttaa:

- a) laitokset tai yritykset, jotka huolehtivat omista jät-teistään niiden tuottamispaikalla, ja
- b) laitokset tai yritykset, jotka suorittavat jätteiden hyödyntämistä.

Tätä vapauttamista voidaan soveltaa ainoastaan:

- jos toimivaltaiset viranomaiset ovat antaneet kutakin toimintaa koskevat yleiset säännöt, joissa määritellään jätelajit ja -määrät sekä ehdot, joilla kyseinen toiminta voidaan vapauttaa luvanhakuvollisuudesta, ja
- jos jätelajit tai -määrät ja huolehtimis- tai hyödyntä-mismenetelmät ovat sellaisia, että ne täyttävät 4 artiklassa mainitut edellytykset.

2. Toimivaltaisten viranomaisten on rekisteröitävä 1 kohdassa tarkoitettut laitokset tai yritykset.

3. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle 1 kohdan nojalla annetuista yleisistä säännöistä.

(*) EYVL N:o L 84, 31.3.1978, s. 43

12 artikla

Toimivaltaisten viranomaisten on rekisteröitävä laitokset tai yritykset, joiden toiminta ei ole luvanvaraista, mutta jotka keräilevät tai kuljettavat jätteitä ammattimaisesti tai jotka järjestävät jätteiden käsittelyä tai hyödyntämistä muiden puolesta (kauppiaat tai välittäjät).

13 artikla

Toimivaltaisten viranomaisten on tehtävä määräajoin asianmukaiset tarkastukset laitoksissa tai yrityksissä, jotka suorittavat 9 - 12 artiklassa tarkoitettuja toimintoja.

14 artikla

Jokaisen laitoksen ja yrityksen, jota tarkoitetaan 9 ja 10 artiklassa, on:

- pidettävä kirjaa määristä, laadusta, alkuperästä ja tarvittaessa määränpäästä, keräilytiheydestä, kuljetusta-vasta ja käsittelymenetelmistä liitteessä I tarkoitettujen jätteiden ja liitteessä II A tai II B tarkoitettujen toi-mintojen osalta.
- annettava nämä tiedot pyydettyessä 6 artiklassa tarkoi-tetuille toimivaltaisille viranomaisille.

Jäsenvaltiot voivat myös vaatia, että jätteen tuottajat noudattavat tämän artiklan säännöksiä.

15 artikla

"Saastuttaja maksaa" -periaatteen mukaisesti jätteiden huolehtimisen kustannuksista vastaa:

- jätteen haltija, joka antaa jätteen keräilijän tai 9 artiklassa tarkoitettun yrityksen haltuun, ja/tai
- jätteen aiemmat haltijat tai valmistaja, jonka tuotteesta jäte on peräisin.

16 artikla

1. Joka kolmas vuosi ja ensimmäisen kerran 1 päivänä huhtikuuta 1995 jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle kertomus tämän direktiivin toimeenpanemiseksi toteute-tuista toimenpiteistä. Kertomuksen on perustuttava kyse-lyyn, joka on laadittu 18 artiklassa mainitun menettelyn mukaisesti ja joka komission on lähetettävä jäsenvaltioille kuusi kuukautta ennen edellä mainittua päivämäärää.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen kertomusten perusteel-la komissio valmistelee joka kolmas vuosi yhteenvetoker-tomuksen, ensimmäisen kerran 1 päivänä huhtikuuta 1996.

17 artikla

Tarvittavat muutokset tämän direktiivin liitteiden mukaut-tamiseksi tieteen ja tekniikan kehitykseen on annettava 18 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

18 artikla

Komissiota avustaa komitea, jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvitta-vista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuk-sesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyysyden mukaan. Lausunto annetaan perustamisso-pimuksen 148 artiklan 2 kohdassa niiden päätösten

edellytykseksi määrättyllä enemmistöllä, jotka neuvosto tekee komission ehdotuksesta. Komiteaan kuuluvien jäsenvaltioiden edustajien äänet komiteassa painotetaan mainitussa artiklassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.

Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai jos lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määräänemmistöllä.

Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on tullut vireille neuvostossa, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä."

2. Direktiivin 13, 14 ja 15 artikla siirtyvät 19, 20 ja 21 artiklaksi.

3. Lisätään seuraavat liitteet:

"LIITE I

JÄTTEIDEN LUOKAT

- Q 1 Tuotannon ja kulutuksen jäännöstuotteet, joita ei muuten eritellä seuraavissa kohdissa
- Q 2 Tuotteet, jotka eivät täytä niille asetettuja laatuvaatimuksia
- Q 3 Tuotteet, joiden viimeinen käyttöpäivämäärä on ohitettu
- Q 4 Materiaalit, jotka on heitetty pois, jotka ovat kadonneet tai muutoin vahingoittuneet, mukaan lukien kaikki materiaalit, laitteet jne., jotka ovat pilaantuneet vahingon seurauksena
- Q 5 Materiaalit, jotka ovat pilaantuneet tai likaantuneet tarkoituksellisten toimintojen tuloksena (esimerkiksi puhdistusjätteen jätteet, pakkausmateriaalit, säilytysastiat jne.)
- Q 6 Käyttökelvottomat osat (esimerkiksi käytetyt paristot, käytetyt katalyytit jne.)
- Q 7 Aineet, jotka eivät enää toimi tyydyttävästi (esimerkiksi pilaantuneet hapot, likaantuneet liuotteet, käytetyt karkaisu-suolat jne.)
- Q 8 Teollisten menetelmien jäännöstuotteet (esimerkiksi kuonat, tislaukattilan pohjat jne.)
- Q 9 Saasteidenpoistomenetelmien jäännöstuotteet, (esimerkiksi puhdistuslietteet, säkkisuodatinpölyt, käytetyt suodatimet jne.)

- Q 10 Koneistuksen/viimeistelyn jäännöstuotteet (esimerkiksi sorvin lastut, valssihilse jne.)
- Q 11 Raaka-aineiden louhimisen ja työstämisen jäännöstuotteet (esimerkiksi kaivosjätteet, öljykenttien lietteet jne.)
- Q 12 Pilaantuneet materiaalit (esimerkiksi PCB:n saastuttamat öljyt jne.)
- Q 13 Kaikki materiaalit, aineet ja tuotteet, joiden käyttö on kielletty laissa
- Q 14 Tuotteet, joille niiden haltijalla ei ole enää käyttöä (esimerkiksi maatalouden, kotitalouden, toimistojen, kauppojen ja liikkeiden hylkäämät tuotteet jne.)
- Q 15 Maaperän puhdistustoimenpiteissä muodostuneet pilaantuneet materiaalit, aineet tai tuotteet
- Q 16 Kaikki materiaalit, aineet tai tuotteet, jotka eivät sisällä edellä mainittuihin luokkiin.

LIITE II A

HUOLEHTIMISTOIMINNOT

- Huomautus: Tässä liitteessä on tarkoitus luetella huolehtimistoiminnot sellaisina, kuin ne esiintyvät käytännössä. Direktiivin 4 artiklan mukaisesti jätteistä on huolehdittava vaarantamatta ihmisten terveyttä ja käyttämättä menettelyjä tai menetelmiä, joista voi aiheutua vahinkoa ympäristölle.
- D 1 Sijoittaminen maan päälle tai maan alle (esimerkiksi kaatopaikat jne.)
- D 2 Maaperäkäsittely (esimerkiksi nesteen tai lietteen biohajottaminen maaperässä jne.)
- D 3 Syväinjektointi (esimerkiksi pumpattavien jätteiden injektointi kaivoihin, suolakupuihin tai luonnollisesti syntyneisiin varastoihin jne.)
- D 4 Allastaminen (esimerkiksi nesteen tai lietteen sijoittaminen kaivantoihin, lammikkoihin tai patoaltaisiin jne.)
- D 5 Erityisesti rakennetut kaatopaikat (esimerkiksi sijoittaminen vuorattuihin, erillisiin kennoihin, jotka on katettu ja eristetty toisistaan ja ympäristöstä jne.)
- D 6 Kiinteän jätteen päästäminen vesistöön lukuun ottamatta meriä
- D 7 Päästäminen meriin, mukaan lukien merenpohjaan upottaminen
- D 8 Biologinen käsittely, jota ei ole eritelty muualla tässä liitteessä ja josta muodostuu sellaisia yhdisteitä tai sekoituksia, joista huolehditaan tässä liitteessä mainitun menettelyn mukaisesti

- D 9 Fysikaalis-kemiallinen käsittely, jota ei ole eritelty muualla tässä liitteessä, josta muodostuu sellaisia yhdisteitä tai sekoituksia, joista huolehditaan käyttäen jotain tässä liitteessä mainituista toiminnoista (esimerkiksi haihduttaminen, kuivaus, kalsinointi jne.)
- D 10 Polttaminen maalla
- D 11 Polttaminen merellä
- D 12 Pysyvä varastointi (esimerkiksi säiliöiden sijoittaminen kaivokseen jne.)
- D 13 Järjestäminen ennen jotain tässä liitteessä mainituista toiminnoista
- D 14 Uudelleen pakkaaminen ennen jotain tässä liitteessä mainituista toiminnoista
- D 15 Varastoiminen ennen jotain tässä liitteessä mainituista toiminnoista, lukuun ottamatta väliaikaista varastointia jätteen tuottamispaikassa ennen keräilyä.
- R 8 Öljyn uudelleenjalostus ja muu uudelleenkäyttö
- R 9 Käyttö pääasiassa polttoaineena tai muutoin energian tuottamiseksi
- R 10 Levittäminen maan pinnalle siten, että tuloksena on hyötyä maataloudelle tai maaperän ekologista parantamista, mukaan lukien kompostointi ja muut biologiset muuntumisprosessit, paitsi milloin kyseessä on 2 artiklan 1 kohdan b alakohdan iii luetelmakohdassa mainittu jäte
- R 11 Jostain kohdassa R 1 – R 10 tarkoitetuista toiminnoista saatujen jätteiden käyttö
- R 12 Jätteiden vaihto johonkin kohdassa R 1 – R 11 mainituista toiminnoista
- R 13 Johonkin tässä liitteessä mainittuun toimintoon tarkoitettua materiaalin varastoiminen, lukuun ottamatta väliaikaista varastointia jätteen tuottamispaikalla ennen keräämistä."

LIITE II B

2 artikla

TOIMINNOT, JOTKA TÄHTÄÄVÄT
HYÖDYNTÄMISEEN

Huomautus: Tässä liitteessä on tarkoitus luetella hyödyntämistoiminnot sellaisina, kuin ne suoritetaan käytännössä. Direktiivin 4 artiklan mukaisesti jäte on hyödynnettävä vaarantamatta ihmisten terveyttä ja käyttämättä menetelyjä tai menetelmiä, joista voi aiheutua vahinkoa ympäristölle.

- R 1 Liuottimien talteenotto tai regenerointi
- R 2 Orgaanisten aineiden, joita ei käytetä liuottimina, kierrätys tai talteenotto
- R 3 Metallien ja metalliyhdisteiden kierrätys tai talteenotto
- R 4 Muiden epäorgaanisten aineiden kierrätys tai talteenotto
- R 5 Happojen tai emästen regenerointi
- R 6 Saasteiden poistamiseksi käytettyjen osien hyödyntäminen
- R 7 Katalyysaattoreiden osien hyödyntäminen

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 1 päivänä huhtikuuta 1993. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettua kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 18 päivänä maaliskuuta 1991.

Newoston puolesta

Puheenjohtaja

A. BODRY

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 20 päivänä helmikuuta 1978,
titaanidioksiditeollisuuden jätteistä**

(78/176/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

titaanidioksiditeollisuuden jätteet ovat ihmisten terveydelle ja ympäristölle vaarallisia; sen vuoksi on tarpeen estää ja asteittain vähentää tällaisten jätteiden aiheuttamaa pilaantumista päämääränä sen poistaminen,

Euroopan yhteisöjen toimintaohjelmissa ympäristöalan toimenpiteiksi vuosilta 1973⁽³⁾ ja 1977⁽⁴⁾ pidetään tarpeellisuutta ryhtyä yhteisön toimiin titaanidioksiditeollisuuden jätteiden käsittelemiseksi,

eroavuudet titaanidioksiditeollisuuden jätteitä koskevissa, jäsenvaltioissa sovellettavien tai valmistella olevien säännösten kesken, voivat johtaa erilaisten kilpailun edellytysten muodostumiseen ja siten vaikuttaa suoraan yhteismarkkinoiden toimintaan; sen vuoksi on välttämätöntä lähentää tämän alan lainsäädäntöä, perustamissopimuksen 100 artiklassa määrätyllä tavalla,

näyttää tarpeelliselta yhdistää lainsäädännön lähentämiseen yhteisön toimia, niin että eräs yhteisön päämääristä ympäristönsuojelussa ja elämisen laadun parantamisessa voidaan saavuttaa kattavamman sääntelyn avulla; tätä tarkoitusta varten olisi annettava tiettyjä erityissäännöksiä; koska perustamissopimuksessa ei ole määräyksiä tässä tarvittavista valtuuksista, on sovellettava perustamissopimuksen 235 artiklaa,

direktiivi 75/442/ETY⁽⁵⁾ koskee jätehuoltoa yleensä; titaanidioksiditeollisuuden jätteitä varten on tarpeen luoda erityisjärjestelmä, jolla varmistetaan, että ihmisten terveyttä ja ympäristöä suojellaan tällaisten jätteiden valvomattoman vesistöihin päästämisen tai upottamisen tai kaatopaikalle sijoittamisen aiheuttamilta haitallisilta vaikutuksilta,

näiden tavoitteiden saavuttamiseksi olisi luotava ennakkolupajärjestelmä jätteiden vesistöihin päästämistä tai upottamista, maalle varastointia ja kaatopaikalle sijoittamista tai maahan johtamista varten; on tarpeen saattaa tämän luvan myöntäminen erityisistä edellytyksistä riippuvaksi,

jätteiden vesistöihin päästämiseen, upottamiseen, maalle varastointiin, kaatopaikalle sijoittamiseen ja maahan johtamiseen olisi liitettävä sekä jätteiden tarkastustoimia että alttiina olevan ympäristön tarkastusta ja valvontaa,

jäsenvaltioiden olisi laadittava olemassa olevia teollisuuslaitoksia varten 1 päivään heinäkuuta 1980 mennessä ohjelmat tällaisten jätteiden aiheuttaman pilaantumisen asteittaiseksi vähentämiseksi tarkoituksena sen poistaminen; näissä ohjelmissa on vahvistettava yleiset vähentämistavoitteet, jotka on saavutettava viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 1987 ja osoitettava kussakin laitoksessa suoritettavat toimenpiteet, ja

jäsenvaltioiden olisi edellytettävä, että uusilla teollisuuslaitoksilla on ennakkolupa; ennen tämän luvan myöntämistä olisi suoritettava tutkimus ympäristövaikutuksista ja lupa voidaan antaa ainoastaan yrityksille, jotka sitoutuvat käyttämään vain sellaisia markkinoilla saatavilla olevia materiaaleja, menetelmiä ja tekniikoita, jotka vahingoittavat vähiten ympäristöä,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tällä direktiivillä tarkoitetaan estää ja asteittain rajoittaa titaanidioksiditeollisuuden jätteiden aiheuttamaa pilaantumista pyrkimyksenä sen poistaminen.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 28, 9.2.1976, s. 16

⁽²⁾ EYVL N:o C 131, 12.6.1976, s. 18

⁽³⁾ EYVL N:o C 112, 20.12.1973, s. 3

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 139, 13.6.1977, s. 3

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 194, 25.7.1975, s. 39

2. Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) 'pilaantumisella' ihmisen toiminnan aiheuttamaa, suoraan tai välillisesti minkä tahansa titaanidioksiditeollisuuden tuotantoprosessista syntyvien jäännösainesten pääsemistä ympäristöön niin, että siitä aiheutuu vaaraa ihmisten terveydelle, haittaa luonnonvaroille ja luonnonjärjestelmille, vahinkoa virkistysarvoille tai että se vaikeuttaa kyseisen ympäristön muuta oikeutettua käyttöä,
- b) 'jätteellä':
- titaanidioksiditeollisuuden tuotantoprosessin mitä tahansa jäteainetta, jonka haltija hävittää tai on velvollinen voimassa olevan kansallisen lainsäädännön mukaan hävittämään,
 - mitä tahansa edellisessä luetelmakohtassa mainittujen jäännösainesten käsittelyprosessista syntyvää jäteainetta;
- c) 'huolehtimisella':
- jätteiden keräilyä, lajittelua, kuljetusta ja käsittelyä sekä varastointia ja sijoittamista kaatopaikalle joko maan päälle tai sisään ja imeyttämistä maaperään,
 - jätteiden päästämistä pintavesiin, pohjavesiin ja mereen ja upottamista mereen,
 - jätteiden uudelleenkäyttämiseksi, hyödyntämiseksi ja kierrättämiseksi tarvittavia toimenpiteitä;
- d) 'olemassa olevalla teollisuuslaitoksella' sellaista teollisuuslaitosta, joka on perustettu tämän direktiivin tiedoksiantopäivään mennessä;
- e) 'uudella teollisuuslaitoksella' sellaista teollisuuslaitosta, jota ollaan vasta perustamassa tämän direktiivin tiedoksiantopäivänä tai joka perustetaan tämän päivän jälkeen. Olemassa olevien teollisuuslaitosten laajennukset, joiden seurauksena kyseisen laitoksen paikallinen titaanidioksidin tuotantokapasiteetti lisääntyy 15 000 tonnilla vuodessa tai sen yli, käsitellään uusina teollisuuslaitoksina.

2 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jätteistä huolehdittaessa ei aiheuteta vaaraa ihmisten terveydelle tai haittaa ympäristölle, ja erityisesti:

- ei vaaranneta vettä, ilmaa, maaperää ja kasveja sekä eläimiä;
- ei vahingoiteta luontoa tai maisemaa.

3 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava aiheelliset toimenpiteet edistääkseen jätteiden syntymisen ehkäisemistä, niiden kierrättä-

mistä ja jalostamista, raaka-aineiden erottamista niistä sekä muita menetelmiä jätteiden uudelleen käyttämiseksi.

4 artikla

1. Jätteen vesistöihin päästäminen, kaataminen, varastointi, kaatopaikalle sijoittaminen ja maaperään imeyttäminen on kiellettyä ilman sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen myöntämää ennakkolupaa, jonka alueella jäte tuotetaan. Ennakkolupa tarvitaan myös sen jäsenvaltion toimivaltaiselta viranomaiselta,

- jonka alueella jäte päästetään vesistöön, varastoidaan, sijoitetaan kaatopaikalle tai imeytetään maaperään,
- jonka alueelta se päästetään tai upotetaan vesistöön.

2. Lupa voidaan myöntää vain rajoitetuksi ajaksi. Se voidaan uusia.

5 artikla

Kun kyseessä on vesistöihin päästäminen tai upottaminen, toimivaltainen viranomainen voi 2 artiklan mukaisesti ja liitteen I mukaisesti annettavien tietojen perusteella myöntää 4 artiklassa tarkoitetun luvan, edellyttäen, että:

- a) jätteistä ei voida huolehtia sopivammalla tavalla;
- b) käytettävissä olevaan tieteelliseen ja tekniseen tietoon perustuvat arviot eivät anna aiheutta olettamaa, että jätteellä olisi sen paremmin välittömiä kuin myöhemminkään esiin tulevia haitallisia vaikutuksia vesiympäristöön;
- c) jätteellä ei ole haitallisia vaikutuksia veneilyyn, kalastukseen, vapaa-ajan toimintoihin, raaka-aineiden hankintaan, suolanpoistoon, kalan- ja simpukankasvatukseen, alueisiin, joilla on erityistä tieteellistä merkitystä, tai muuhun kyseisten vesialueiden oikeutettuun käyttöön.

6 artikla

Kun kyseessä on varastointi, kaatopaikalle sijoittaminen tai maaperään imeyttäminen, toimivaltainen viranomainen voi 2 artiklan mukaisesti ja liitteen I mukaisesti annettavien tietojen perusteella myöntää 4 artiklassa tarkoitetun luvan, edellyttäen, että:

- a) jätteistä ei voida huolehtia sopivammalla tavalla;
- b) käytettävissä olevaan tieteelliseen ja tekniseen tietoon perustuvat arviot eivät anna aiheutta olettamaa, että jätteellä olisi sen paremmin välittömiä kuin myöhemminkään esiin tulevia haitallisia vaikutuksia pohjavesiin, maaperään tai ilmakehään;
- c) jätteellä ei ole haitallisia vaikutuksia virkistyskäyttöön, raaka-aineiden hankintaan, kasveihin, eläimiin, alueisiin, joilla on erityistä tieteellistä merkitystä, tai muuhun kyseisen ympäristön oikeutettuun käyttöön.

7 artikla

1. Riippumatta kyseisen jätteen käsittelymenetelmästä ja käsittelyn laajuudesta sen vesistöihin päästämiseen ja upottamiseen, maan päälle varastoitamiseen, kaatopaikalle viemiseen ja maaperään imeyttämiseen on yhdistettävä jätteen ja alttiina olevan ympäristön liitteessä II esitetty tarkastus sen fyysikaaliset, kemialliset, biologiset ja ekologiset tekijät huomioon ottaen.

2. Tarkastukseen kuuluvat toimenpiteet suorittaa määräajoin yksi tai useampi jäsenvaltion nimeämä toimielin, jolle jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen on antanut 4 artiklassa tarkoitetun luvan. Jos kyseessä on jäsenvaltioiden väliset rajat ylittävä pilaantuminen, asianomaiset osapuolet nimeävät yhdessä kyseisen toimielimen.

3. Komissio antaa neuvostolle vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta ehdotuksen menettelytavoista alttiina olevan ympäristön valvomiseksi ja tarkastamiseksi. Neuvosto päättää tästä ehdotuksesta kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun Euroopan parlamentin lausunto ja talous- ja sosiaalikomitean lausunto on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

8 artikla

1. Kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jokin seuraavista tilanteista korjataan ja tarvittaessa vaadittava vesistöihin päästämisen ja upottamisen, varastoitamisen ja kaatopaikalle sijoittamisen tai maaperään imeyttämisen lykkäämistä:

- a) jos liitteessä II olevan A osan 1 kohdassa määrätyn tarkastuksen tulos osoittaa, että 4, 5 ja 6 artiklassa tarkoitettuja luvan edellytyksiä ei täytetä, tai
- b) jos liitteessä II olevan A osan 2 kohdassa mainittujen akuuttia myrkytystä koskevien kokeiden tulokset osoittavat, että siinä säädetyt rajat on ylitetty, tai
- c) jos liitteessä II olevassa B osassa määrätyn tarkastuksen tulokset ilmaisevat, että alttiina oleva ympäristö on vahingoittunut tarkastettavalla alueella, tai
- d) jos vesistöön päästäminen tai upottaminen tuottaa vahinkoa veneilylle, kalastukselle, virkistystoiminnalle, raaka-aineiden hankkimiselle, suolanpoistolle, kalan- ja simpukankasvatukselle, alueille, joilla on erityistä tieteellistä merkitystä, tai kyseisten vesialueiden muulle oikeutetulle käytölle, tai
- e) jos varastointi, kaatopaikalle sijoittaminen tai maaperään imeyttäminen tuottaa vahinkoa vapaa-ajan toiminnoille, raaka-aineiden hankinnalle, kasveille, eläimille, alueille, joilla on erityistä tieteellistä merkitystä tai kyseisten ympäristöjen muulle oikeutetulle käytölle.

2. Jos asia koskee useampaa jäsenvaltiota, toimenpiteet on toteutettava yhteistyössä.

9 artikla

1. Jäsenvaltioiden on laadittava ohjelmat olemassa olevista teollisuuslaitoksista tulevien jätteiden aiheuttaman pilaantumisen asteittaiseksi vähentämiseksi ja mahdolliseksi poistamiseksi kokonaan.

2. Edellä 1 kohdassa mainituissa ohjelmissa on asetettava yleiset tavoitteet nestemäisten, kiinteiden ja kaasumaisten jätteiden aiheuttaman pilaantumisen vähentämiselle niin, että ne on saavutettava viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 1987. Ohjelmissa on oltava myös välitavoitteet. Niihin on lisäksi sisällytettävä tiedot alttiina olevan ympäristön tilasta, toimenpiteistä pilaantumisen vähentämiseksi ja menetelmistä sellaisten jätteiden käsittelemiseksi, jotka syntyvät suoraan tuotantoprosesseista.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut ohjelmat on toimitettava komissiolle viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 1980, niin että se voi kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun se on saanut kaikki kansalliset ohjelmat, antaa aiheelliset ehdotukset neuvostolle näiden ohjelmien yhdenmukaistamisesta siltä osin, kun on kysymys pilaantumisen vähentämisestä ja mahdollisesta poistamisesta sekä titaaniteollisuuden kilpailuolosuhteiden parantamisesta. Neuvosto päättää näistä ehdotuksista kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun Euroopan parlamentin lausunto ja talous- ja sosiaalikomitean lausunto on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

4. Jäsenvaltioiden on ryhdyttävä toteuttamaan ohjelmaa viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1982.

10 artikla

1. Edellä 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen ohjelmien on katettava kaikki olemassa olevat teollisuuslaitokset ja niissä on osoitettava suoritettavat toimenpiteet jokaiselle teollisuuslaitokselle erikseen.

2. Jos jäsenvaltio katsoo, että erityisten olosuhteiden vuoksi jonkin yksittäisen teollisuuslaitoksen osalta lisätoimenpiteet eivät ole tarpeen tämän direktiivin vaatimusten täyttämiseksi, sen on kuuden kuukauden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta annettava komissiolle perustelut, miksi tähän johtopäätökseen on päädytty.

3. Hankittuaan tarvittavan, riippumattoman aineiston näiden perustelujen oikeellisuuden toteamiseksi, komissio voi yhtyä jäsenvaltion käsitykseen, että ei ole tarpeen toteuttaa lisätoimenpiteitä kyseisen yksittäisen laitoksen osalta. Komission on annettava suostumuksensa perusteluineen kuuden kuukauden kuluessa.

4. Jos komissio ei yhdy jäsenvaltion käsitykseen, on kyseistä laitosta koskevat lisätoimenpiteet sisällytettävä kyseisen jäsenvaltion ohjelmaan.

5. Jos komissio yhtyy jäsenvaltion käsitykseen, sen päätös voidaan ottaa uudelleen tutkittavaksi määräajoin tämän direktiivin mukaisesti suoritettavan tarkastuksen tulosten perusteella ja tuotantoprosessin minkä tahansa huomattavan muutoksen tai ympäristöpolitiikan tavoitteiden muutosten perusteella.

11 artikla

Uusia teollisuuslaitoksia varten on haettava ennakkolupa toimivaltaisilta viranomaisilta siinä jäsenvaltiossa, jonka alueelle laitos aiotaan rakentaa. Ennen tällaisen luvan antamista on tehtävä selvitys sen vaikutuksista ympäristöön. Tällaisia lupia voidaan myöntää vain yrityksille, jotka sitoutuvat käyttämään ainoastaan vähiten ympäristölle vahingollisia markkinoilla saatavilla olevia materiaaleja, menetelmiä ja tekniikoita.

12 artikla

Jäsenvaltiot voivat antaa tiukempia säännöksiä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän direktiivin soveltamista.

13 artikla

1. Tämän direktiivin soveltamiseksi jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tarvittavat tiedot:

- 4, 5 ja 6 artiklan mukaisesti myönnettyistä luvista,
- 7 artiklan mukaisesti suoritettujen alttiina olevan ympäristön tarkastuksen tuloksista,
- 8 artiklan mukaisesti toteutetuista toimenpiteistä.

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle myös niiden 11 artiklaan liittyen saamat yleisluontoiset tiedot materiaaleista, menetelmistä ja tekniikoista.

2. Tätä artiklaa sovellettaessa saatuja tietoja saadaan käyttää vain tämän direktiivin soveltamistarkoituksiin.

3. Komissio ja jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset, niiden virkamiehet ja muut toimihenkilöt eivät saa paljastaa tämän direktiivin perusteella saamia tietoja eivätkä sellaisia tietoja, joita koskee salassapitovelvollisuus.

4. Edellä 2 ja 3 kohta eivät estä sellaisten yleisten tietojen tai tutkimusten julkaisemista, jos ne eivät sisällä yksittäisiä yrityksiä tai yritysyhmittymiä koskevia tietoja.

14 artikla

Jäsenvaltioiden on laadittava joka kolmas vuosi kertomus titaanidioksiditeollisuuden jätteiden aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemisestä ja asteittaisesta rajoittamisesta ja toimitettava se komissiolle, joka toimittaa sen edelleen muille jäsenvaltioille.

Komissio antaa joka kolmas vuosi kertomuksen neuvostolle ja Euroopan parlamentille tämän direktiivin soveltamisesta.

15 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 12 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

16 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 20 päivänä helmikuuta 1978.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

Per HÆKKERUP

LIITE I

TIEDOT, JOTKA ON ANNETTAVA 4, 5 JA 6 ARTIKLASSA TARKOITETUN ENNAKKOLUVAN SAAMISEKSI

A. Aineen ominaisuudet ja koostumus:

1. Vesistöön upotettavan aineen kokonaismäärä ja keskimääräinen koostumus (esimerkiksi vuotta kohti);
2. Olomuoto (esimerkiksi kiinteä, liete, neste tai kaasumainen);
3. Fysikaaliset (esimerkiksi liukenevuus ja tiheys), kemialliset ja biokemialliset (esimerkiksi hapenkulutus) sekä biologiset ominaisuudet;
4. Myrkyllisyys;
5. Pysyvyys: fysikaalinen, kemiallinen ja biologinen;
6. Kertyvyys ja biomuuntuvuus biologisissa materiaaleissa tai kerrostumissa;
7. Taipumus fysikaalisiin, kemiallisiin ja biokemiallisiin muutoksiin ja vuorovaikutukseen muiden orgaanisten ja epäorgaanisten aineiden kanssa vaikutuksen alaisessa ympäristössä;
8. Sellaisten vikojen tai muiden muutoksien aiheuttamisen todennäköisyys, jotka vähentävät luonnonvarojen hyödynnettävyyttä (kalat, simpukat jnc.).

B. Vesistöön upottamis- ja päästöpaikkojen ominaisuudet sekä käsittelymenetelmät:

1. Sijainti (esimerkiksi päästö- tai upottamisalueen koordinaatit, syvyys ja etäisyys rannikolta), sijainti suhteessa muihin alueisiin (esimerkiksi virkistysalueisiin, kutu-, kasvatus- ja kalastusalueisiin sekä hyödynnettäviin luonnonvaroihin);
2. Käsittelynopeus tiettyä jaksoa kohti (esimerkiksi määrä päivää, viikkoa, kuukautta kohti);
3. Pakkaus- ja suojausmenetelmät, jos sellaisia käytetään;
4. Ehdotetun päästömenetelmän avulla saavutettava alkulaimennus, varsinkin laivan nopeus;
5. Hajaantumistekijät (esimerkiksi virtauksen, vuoroveden ja tuulen vaikutus vaakasuoraan kulkeutumiseen ja pystysuoraan sekoittumiseen);
6. Veden ominaisuudet (esimerkiksi lämpötila, pH, suolapitoisuus, kerrostuneisuus, saasteen happi-indeksit - liennut happi (DO), kemiallinen hapenkulutus (COD), biokemiallinen hapen kulutus (BOD), orgaanisessa ja epäorgaanisessa muodossa esiintyvä typpi, mukaan lukien ammoniakki, suspendoituneena oleva aine, muut ravinteet ja tuottavuus);
7. Pohjan ominaisuudet (esimerkiksi topografia, geokemialliset ja geologiset piirteet sekä biologinen tuottavuus);
8. Muut kyseisellä alueella suoritettut päästöt ja upottamiset sekä niiden vaikutukset (esimerkiksi raskasmetallien taustaluvut ja orgaanisen hiilen pitoisuus).

C. Kaatopaikan, varastointi- tai imeytysalueen ominaisuudet ja käsittelymenetelmät:

1. Maantieteellinen sijainti;
2. Viereisten alueiden ominaisuudet;
3. Pakkaus- ja suojausmenetelmät, jos sellaisia käytetään;
4. Kaatopaikkasijoitus-, varastointi- ja imeyttämismenetelmien ominaisuudet, mukaan lukien arviointi vesistöjen, maaperän ja ilmakehän pilaantumisen välttämiseksi suoritetuista varoimenpiteistä.

LIITE II

JÄTTEISTÄ HUOLEHTIMISTOIMIEN VALVONTA JA TARKASTUS

A. Jätteiden tarkastus

Jätteistä huolehtimistoimien yhteydessä suoritetaan:

1. jätteiden määrän, koostumuksen ja myrkyllisyyden tarkastukset, joilla varmistetaan, että 4, 5 ja 6 artiklassa tarkoitettun ennakkoluvan edellytykset täytetään;
2. akuutin myrkytyksen kokeet tietyille nilviäis-, äyriäis- kala- ja planktonilajeille, mieluiten sellaisille lajeille, joita esiintyy yleisesti päästöalueilla. Lisäksi on suoritettava kokeita suolaveden katkarapulajeille (*Artemia salina*).

Näissä testeissä ei saa 36 tunnin aikana ja jäteveden laimennussuhteen ollessa 1/5000 esiintyä:

- testattavien lajien täysikasvuisilla yksilöillä yli 20 prosentin kuolleisuutta,
- toukka-asteilla kuolleisuutta, joka on suurempi vertailuryhmällä.

B. Alttiina olevan ympäristön valvonta ja tarkastus

- I. Jos kyseessä on päästö makeaan veteen tai merseen tai upottaminen, näiden tarkastusten on liityttävä seuraaviin kolmeen kohteeseen: vesipylväs, elävä aine ja kerrostumat. Päästöjen vaikutuksille alttiina olevan alueen määräaikaistarkastuksilla on mahdollista seurata vaikutuksen alaisen ympäristön kehitystä.

Tarkastukseen on sisällytettävä seuraavat tekijät:

1. pH,
2. liuennut happi,
3. sameus,
4. hydratoituneet raudan oksidit ja hydroksidit suspensiona,
5. myrkylliset metallit vedessä, suspendoituneissa kiintoaineissa, kerrostumissa ja kerääntyneinä valittuihin ranta-eliöihin ja avomerieliöihin,
6. kasvien ja eläinten moninaisuus ja suhteellinen sekä absoluuttinen runsaus,

II. Tarkastukseen on varastoinnissa kaatopaikalle sijoitettaessa tai imeyttämisesä sisällytettävä:

1. kokeet, joilla varmistetaan, että pintavedet ja pohjavedet eivät ole saastuneet. Näiden testien on sisällytettävä muun muassa seuraavat tekijät:
 - happamuus
 - rautapitoisuus (liuenneena ja hiukkasina)
 - kalkkipitoisuus
 - myrkyllisten metallien pitoisuus (liuenneena ja hiukkasina), jos niitä esiintyy,
2. tarvittaessa kokeet muiden kuin toivottujen vaikutuksien määrittelemiseksi maapohjan rakenteessa,
3. yleistutkimus alueen ekologiasta kaatopaikan, varaston tai imeytyspaikan läheisyydessä.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 24 päivänä tammikuuta 1983,
titaanidioksiditeollisuuden jätteistä annetun direktiivin 78/176/ETY muuttamisesta**

(83/29/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

1 artikla

Direktiivin 78/176/ETY 9 artiklan 3 kohdassa lause "Edellä 1 kohdassa tarkoitetut ohjelmat on toimitettava komissiolle viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 1980, niin että se voi kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun se on saanut kaikki kansalliset ohjelmat antaa aiheelliset ehdotukset neuvostolle..." korvataan lauseella "Edellä 1 kohdassa tarkoitetut ohjelmat on toimitettava komissiolle viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 1980, jonka on annettava 15 päivään maaliskuuta 1983 mennessä aiheelliset ehdotukset neuvostolle..."

2 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 24 päivänä tammikuuta 1983.

komissiolla on ollut vaikeuksia antaa direktiivin 78/176/ETY⁽³⁾ 9 artiklan 3 kohdassa säädetyssä määräajassa aiheellisia ehdotuksia pilaantumisen asteittaiseksi vähentämiseksi laadittujen ohjelmien yhdenmukaistamisesta; sen vuoksi on välttämätöntä pidentää kyseistä määräaika,

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H.W. LAUTENSCHLAGER

⁽¹⁾ EYVL N:o C 292, 8.11.1982, s. 101

⁽²⁾ EYVL N:o C 326, 13.12.1982, s. 1

⁽³⁾ EYVL N:o L 54, 25.2.1978, s. 19

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 20 päivänä maaliskuuta 1978,
myrkyllistä ja vaarallisista jätteistä**

(78/319/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾

sekä katsoo, että

myrkyllisistä tai vaarallisista jätteistä huolehtimista koskevien jäsenvaltioiden voimassa olevien tai valmisteltävien säännösten väliset erot voivat johtaa erilaisten kilpailun edellytysten muodostumiseen ja siten vaikuttaa suoraan yhteismarkkinoiden toimintaan; sen vuoksi on välttämätöntä lähentää tämän alan lainsäädäntöä perustamissopimuksen 100 artiklassa määrättyllä tavalla,

tämän lainsäädännön lähentämisen lisäksi näytävät yhteisön toimenpiteet välttämättömiltä, jotta yksi yhteisön päämääristä ympäristönsuojelussa ja elämisen laadun parantamisessa saavutettaisiin entistä kattavamman sääntelyn avulla; tätä varten olisi annettava useita erityissäännöksiä; koska perustamissopimuksessa ei ole määräyksiä tässä tarvittavista valtuuksista, on sovellettava perustamissopimuksen 235 artiklaa,

Euroopan yhteisön toimintaohjelmissa ympäristöalan toimenpiteiksi vuosilta 1973⁽¹⁾ ja 1977⁽²⁾ korostetaan yhteisön toimien tarvetta myrkyllisten ja vaarallisten jätteiden käsittelyn valvomiseksi,

kaikkien myrkyllisten ja vaarallisten jätteistä huolehtimisesta koskevien säännösten keskeisenä päämääränä on oltava ihmisten terveyden suojeleminen ja ympäristön turvaaminen niiltä haitallisilta vaikutuksilta, joita aiheutuu myrkyllisten ja vaarallisten jätteiden keräilystä, kuljetuksesta, käsittelystä, varastoinnista ja kaatopaikalle sijoittamisesta,

myrkyllisten ja vaarallisten jätteiden syntymisen ehkäisemistä, niiden kierrätystä ja talteenottoa sekä talteen otettujen materiaalien käyttöä olisi edistettävä luonnonvarojen säästämiseksi,

tehokkaan ympäristönsuojelun varmistamiseksi olisi annettava säännös yhtenäisestä lupajärjestelmästä yrityksille, jotka varastoivat, käsittelevät tai sijoittavat kaatopaikalle myrkyllisiä tai vaarallisia jätteitä ja yritysten, joilla ei ole lupaa pitää hallussaan myrkyllisiä tai vaarallisia jätteitä, olisi annettava ne vain luvallisen yrityksen varastoitavaksi tai käsiteltäväksi,

se osuus kustannuksista, jotka johtuvat myrkyllisistä ja vaarallisista jätteistä huolehtimisesta ja jota jätteiden hyödyntämisestä syntyvä tuotto ei kata, olisi suoritettava "saastuttaja maksaa" -periaatteen mukaisesti,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 30, 17.2.1977, s. 27

⁽²⁾ EYVL N:o C 77, 30.3.1977, s. 5

⁽¹⁾ EYVL N:o C 112, 20.12.1973, s. 3

⁽²⁾ EYVL N:o C 139, 13.6.1977, s. 3

olisi luotava järjestelmä, jonka avulla kaikkia laitoksia, liikkeitä tai yrityksiä, jotka tuottavat, pitävät hallussaan myrkyllisiä tai vaarallisia jätteitä tai huolehtivat niistä, valvotaan ja tarkastetaan, samoin kun on pidettävä huolta, että asianmukaisia luetteloja pidetään jätteistä huolehtimisesta, että varmistetaan, että kaikissa myrkyllisten ja vaarallisten jätteiden kuljetuksissa jätehuollon eri vaiheissa seuraa mukana tunnistuslomake ja että laaditaan ohjelmat, joissa eri jätteistä huolehtimistoiminnot otetaan huomioon,

eri toimien yhteensovittamiseksi tällä alalla jäsenvaltioiden olisi laadittava kertomus myrkyllisistä ja vaarallisista jätteistä huolehtimisesta, ja

tekniikan kehittyminen tekee välttämättömäksi, että niiden myrkyllisten ja vaarallisten jätteiden luettelo, joita tämä direktiivi koskee, mukautetaan nopeasti; jotta helpotettaisiin tarvittavien toimenpiteiden toteuttamista, olisi säädettävä menettelystä jäsenvaltioiden ja komission välisen tiiviin yhteistyön aikaansaamiseksi komiteassa, jonka tehtävänä on tämän direktiivin mukauttaminen tekniikan kehitykseen,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) 'jätteellä' ainetta tai esinettä, josta haltija huolehtii tai on velvollinen huolehtimaan voimassa olevien kansallisten säännösten mukaisesti;
- b) 'myrkyllisellä ja vaarallisella jätteellä' jätettä, joka sisältää tämän direktiivin liitteessä olevassa luettelossa mainittuja aineita tai aineksia tai ovat näiden pilaamia, siinä muodossa, sellaisina määrinä tai sellaisina pitoisuuksina, että ne muodostavat uhan terveydelle tai ympäristölle;
- c) 'huolehtimisella'
 - myrkyllisten ja vaarallisten jätteiden keräilyä, lajittelua, kuljetusta ja käsittelyä, samoin kuin varastoimista tai kaatopaikalle sijoittamista joko maan alle tai päälle;
 - jätteen talteenottamiseksi, uudelleenkäyttämiseksi tai kierrättämiseksi välttämättömiä muuntamistoimenpiteitä.

2 artikla

Jäsenvaltioiden, jotka ovat yhden tai useamman kansainvälisen vaarallisten aineiden kuljetusta koskevan sopimuksen osapuolia, katsotaan toimivan tämän direktiivin säännösten mukaisesti kuljetuksen osalta, edellyttäen, että sopimuksen

täytäntöön panemiseksi sovellettavat toimenpiteet ovat vähintään yhtä tiukkoja kuin tämän direktiivin soveltamista koskevat vaatimukset.

3 artikla

Tätä direktiiviä ei sovelleta:

- a) radioaktiivisiin jätteisiin;
- b) eläinten raatoihin ja ulosteperäisiin maatalousjätteisiin;
- c) räjähdysaineisiin;
- d) sairaalajätteisiin;
- e) viemäreihin ja vesistöihin johdettuihin jätevesiin;
- f) päästöihin ilmakehään;
- g) kotitalousjätteeseen;
- h) kaivostoiminnan jätteeseen;
- g) muihin myrkyllisiin ja vaarallisiin jätteisiin, joita koskevat erityiset yhteisön säännökset.

4 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava aiheelliset toimenpiteet edistääkseen ensisijaisesti myrkyllisten ja vaarallisten jätteiden syntymisen ehkäisemistä, niiden jalostusta ja kierrätystä, raaka-aineiden ja mahdollisesti saatavan energian talteenottamista niistä ja kaikkia muita menetelmiä tällaisten jätteiden uudelleenkäyttämiseksi.

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että myrkyllisistä ja vaarallisista jätteistä huolehditaan vaarantamatta ihmisten terveyttä ja aiheuttamatta haittaa ympäristölle, erityisesti:

- vaarantamatta vesiä, ilmaa, maaperää ja kasvistoa tai eläimistöä;
- tuottamatta melu- tai hajuhaittoja;
- vahingoittamatta aluetta tai maisemaa.

2. Jäsenvaltioiden on erityisesti toteutettava tarpeelliset toimenpiteet estääkseen myrkyllisten ja vaarallisten jätteiden hylkäämisen ja valvomattoman johtamisen, kaatopaikalle sijoittamisen tai kuljetuksen, sekä myös niiden kuljettamisen muihin kuin 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin laitoksiin, liikkeisiin tai yrityksiin.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on nimettävä tai perustettava toimivaltainen viranomainen tai toimivaltaiset viranomaiset, jotka ovat vastuussa toiminnan suunnittelusta ja järjestämisestä myrkyllisistä tai vaarallisista jätteistä huolehtimiseksi sekä lupien myöntämisestä ja valvonnasta määrättyllä vyöhykkeellä.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että:

- myrkylliset ja vaaralliset jätteet pidetään tarvittaessa erillään muusta aineesta ja jätteestä niitä kerätessä, kuljettaessa, varastoitaessa tai sijoitettaessa;
- myrkyllisten ja vaarallisten jätteiden pakkauksissa on asianmukaiset merkinnät, joilla osoitetaan erityisesti jätteen ominaisuus, koostumus ja määrä;
- tällaiset myrkylliset ja vaaralliset jätteet kirjataan ja yksilöidään kussakin paikassa, joihin niitä sijoitetaan tai on sijoitettu.

8 artikla

Jäsenvaltiot voivat milloin tahansa toteuttaa tässä direktiivissä säädettyjä myrkyllisiä ja vaarallisia jätteitä koskevia tiukempia toimenpiteitä.

9 artikla

1. Laitosten, liikkeiden tai yritysten, jotka varastoivat, jalostavat tai sijoittavat myrkyllisiä ja vaarallisia jätteitä, on hankittava tähän lupa toimivaltaisilta viranomaisilta. Tällaisia jätteitä saavat varastoida, käsitellä tai sijoittaa ainoastaan laitokset, liikkeet tai yritykset, joilla on tällainen lupa. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on valvottava sellaisia yrityksiä, jotka osallistuvat myrkyllisten ja vaarallisten aineiden kuljetuksiin.

2. Edellä 1 kohdassa mainitussa luvassa on ilmoitettava erityisesti:

- jätteiden lajit ja määrät;
- tekniset vaatimukset;
- suoritettavat varotoimet;
- paikka tai paikat, jossa jätteestä huolehditaan;
- menetelmä, jolla jätteestä huolehditaan.

Tässä luvassa voidaan myös määrätä, että vaadittaessa on annettava toimivaltaisen viranomaisen käyttöön tiettyjä erityisiä tietoja.

3. Lupiin voidaan sisällyttää ehtoja ja velvoitteita. Ne voidaan myöntää määräajaksi ja ne voivat olla uudistettavissa.

10 artikla

Jos henkilö tuottaa tai pitää hallussaan myrkyllistä tai vaarallista jätettä ilman 9 artiklan 1 kohdassa mainittua lupaa, hänen on niin pian kuin mahdollista annettava tällainen jäte sellaisen laitoksen, liikkeen tai yrityksen varastoitavaksi, käsiteltäväksi tai sijoitettavaksi, jolla on siihen mainitun artiklan mukaiset valtuudet.

11 artikla

1. "Saastuttaja maksaa" -periaatteen mukaisesti myrkyllisten ja vaarallisten jätteiden jätehuoltokustannuksista, vähennettynä jätteiden jalostuksen tuottamalla tuotolla, vasta:

- haltija, joka antaa jätteet jätteen keräilijälle tai 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulle laitokselle, liikkeelle tai yritykselle, tai
- tuotteen, josta jäte on peräisin, aiemmat haltijat tai tuottaja.

2. Jos jäsenvaltiot kantavat maksuja 1 kohdassa mainittujen kustannusten kattamiseksi, tästä saatava tuotto voidaan käyttää myös seuraaviin tarkoituksiin:

- myrkyllisten ja vaarallisten jätteiden valvontatoimien rahoittamiseksi;
- myrkyllisistä ja vaarallisista jätteistä huolehtimiseen liittyvän tutkimuksen rahoittamiseksi.

12 artikla

1. Toimivaltaisten viranomaisten on laadittava suunnitelmat myrkyllisistä ja vaarallisista jätteistä huolehtimiseksi sekä pidettävä ne ajanmukaisina. Suunnitelmien on käsiteltävä erityisesti:

- jätteiden lajit ja määrät, josta on huolehdittava;
- menetelmät, joilla jätteestä huolehditaan;
- tarvittaessa erikoistuneet käsittelykeskukset;
- alueet, jotka soveltuvat varastointiin.

Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat liittää näihin myös muita erityisiä seikkoja, erityisesti arvioidut huolehtimisesta aiheutuvat kustannukset.

2. Toimivaltaisten viranomaisten on julkistettava 1 kohdassa tarkoitettut suunnitelmat. Jäsenvaltioiden on toimitettava nämä suunnitelmat edelleen komissiolle.

3. Komission tulee yhdessä jäsenvaltioiden kanssa vertailla suunnitelmia säännöllisesti varmistaakseen tämän direktiivin toimeenpanon riittävän yhteensovittamisen.

13 artikla

Hätätilanteessa tai vakavan vaaran uhatessa jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, myös tietyissä tilanteissa sellaiset, joilla poiketaan tästä direktiivistä, sen varmistamiseksi, että myrkylliset ja vaaralliset jätteet eivät aiheuta uhkaa väestölle tai ympäristölle. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava tällaisista poikkeamisista komissiolle.

14 artikla

1. Laitoksen, yrityksen tai liikkeen, joka tuottaa tai pitää hallussaan myrkyllisiä tai vaarallisia jätteitä taikka huolehtii niistä on:

- pidettävä kirjaa tällaisten jätteiden määristä, laadusta, fyysikaalisista ja kemiallisista ominaisuuksista ja alkuperästä ja tällaisista jätteistä huolehtimisessa käytetyistä menetelmistä ja paikoista sekä vastaanotto- ja käsittelypäivämääristä;

tai

- annettava tämä tieto vaadittaessa toimivaltaisten viranomaisten käytettäväksi.

2. Kun myrkyllisiä ja vaarallisia jätteitä kuljetetaan jätteiden käsittelyn eri vaiheissa, on niiden mukaan liitettävä tunnistuslomake, joka sisältää ainakin seuraavat tiedot:

- jätteen ominaisuus;
- jätteen koostumus;
- jätteen tilavuus tai paino;
- tuottajan tai aiemman haltijan/aiempien haltijoiden nimi ja osoite;
- seuraavan haltijan tai sen, joka huolehtii jätteestä lopullisesti, nimi ja osoite;
- paikka, jos se on tiedossa, jossa jätteestä huolehditaan lopullisesti.

3. Asiakirjat huolehtimisesta on säilytettävä niin kauan kuin jäsenvaltiot pitävät sitä tarpeellisena.

Nämä asiakirjat on tarvittaessa esitettävä asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille.

15 artikla

1. Toimivaltaisten viranomaisten on tarkastettava ja valvottava myrkyllisiä tai vaarallisia jätteitä tuottavia, hallussapitäviä tai niistä huolehtivia laitoksia, liikkeitä tai yrityksiä varmistaa tämän direktiivin soveltamiseksi annettavien säännösten ja kaikkien lupien ehtojen noudattamisen.

2. Tämän vuoksi jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kyseiset laitokset, liikkeet tai yritykset antavat toimivaltaisten viranomaisten edustajille kaiken tarvittavan avun, jotta näillä olisi mahdollisuus suorittaa mitä tahansa jätteitä koskevia kokeita, tarkastuksia tai tutkimuksia, ottaa näytteitä ja kerätä kaikkia tarvittavaan tietojen tehtävänsä täyttämiseksi.

16 artikla

1. Joka kolmas vuosi, ensimmäisen kerran kolmen vuoden kuluttua tämän direktiivin tiedoksi antamisesta, jäsenvaltioiden

on laadittava kertomus myrkyllisistä ja vaarallisista jätteistä huolehtimisesta niissä ja toimitettava se edelleen komissiolle. Komission on toimitettava tämä kertomus edelleen muille jäsenvaltioille.

2. Komissio antaa joka kolmas vuosi kertomuksen neuvostolle ja Euroopan parlamentille tämän direktiivin soveltamisesta.

17 artikla

1. Muutoksilla, jotka ovat välttämättömiä tämän direktiivin mukauttamiseksi tieteen ja tekniikan kehitykseen pyritään:

- liitteessä lueteltujen myrkyllisten ja vaarallisten aineiden ja materiaalien nimien ja yhdisteiden täsmentäminen,
- tämän direktiivin tiedoksiantohetkellä tuntemattomien myrkyllisten ja vaarallisten aineiden ja materiaalien lisäämiseen liitteeseen.

Ne on annettava 19 artiklassa mainittujen menettelytapojen mukaisesti.

2. Kun liitettä muutetaan tieteen ja tekniikan kehitykseen mukauttamiseksi, on otettava huomioon se välitön tai pitkäaikainen uhka ihmisille tai ympäristölle, jonka jäte aiheuttaa myrkyllisyytensä, pysyvyytensä, biologisen keraantuvuutensa, fyysikaalisen ja kemiallisen koostumuksensa tai määränsä vuoksi.

18 artikla

1. Tämän direktiivin mukauttamiseksi tekniikan kehitykseen perustetaan komitea, jäljempänä 'komitea'. Siinä on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

2. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

19 artikla

1. Jos tässä artiklassa säädettyä menettelyä on noudatettava, asian saattaa vireille komiteassa sen puheenjohtaja omasta aloitteestaan tai jonkin jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.

2. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Päätökset on tehtävä sellaisella 41 äänen enemmistöllä, joka saadaan kun jäsenvaltioiden äänet painotetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

3. a) Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.
- b) Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai jos lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määräenemmistöllä.
- c) Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa kolmen kuukauden määräajassa siitä, kun asia on tullut neuvostossa vireille, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä.

20 artikla

Jäsenvaltioiden on kiellettävä kaikki toimet, joiden tarkoituksena tai seurauksena on tämän direktiivin säännösten kiertäminen.

21 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan 24 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.
2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

22 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 20 päivänä maaliskuuta 1978.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

K. HEINESEN

LIITE

Myrkyllisten ja vaarallisten aineiden ja materiaalien luettelo

Seuraavassa on lueteltu eräitä myrkyllisiä ja vaarallisia aineita ja materiaaleja, jotka edellyttävät erityiskäsittelyä

1	Arseeni; arseeniyhdisteet
2	Elohopea; elohopeayhdisteet
3	Kadmium; kadmiumyhdisteet
4	Tallium; talliumyhdisteet
5	Beryllium; berylliumyhdisteet
6	Kromi (6)yhdisteet
7	Lyijy; lyijy-yhdisteet
8	Antimoni; antimoniyhdisteet
9	Fenolit; fenoliyhdisteet
10	Syanidit, orgaaniset ja epäorgaaniset
11	Isosyanaatit
12	Orgaaniset halogeeniyhdisteet, lukuun ottamatta inerteistä polymeleistä koostuvia materiaaleja ja muita aineita, jotka mainitaan tässä luettelossa tai joita käsitellään muissa myrkyllisten ja vaarallisten jätteiden huolehtimisesta koskevilla direktiiveissä
13	Klooratut liuottimet
14	Orgaaniset liuottimet
15	Eliöntorjunta-aineet ja kasvipäriset lääkeaineet
16	Jalostamatoiminnan terva-aineet ja tislaustoiminnan tervajäännökset
17	Lääkeaineet
18	Peroksidit, klooraatit, perklooraatit ja atsidit
19	Eetterit
20	Kemian laboratorioiden aineet, tunnistamattomat ja/tai uudet, joiden ympäristövaikutuksia ei tunneta
21	Asbestit (pöly ja kuidut)
22	Seleeni; seleeniyhdisteet
23	Telluuri; telluuriyhdisteet
24	Aromaattiset polysykliset yhdisteet (joilla on syöpää aiheuttavia vaikutuksia)
25	Metallikarbonyyliit
26	Liukoiset kupariyhdisteet
27	Hapot ja/tai emäkset, joita käytetään metallien pintakäsittelyssä ja viimeistelyssä

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 3 päivänä joulukuuta 1982,
menettelytavoista titaaniidioksiditeollisuuden jätteiden vaikutuksen alaisena
olevien ympäristöjen valvomiseksi ja tarkkailemiseksi**

(82/883/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon titaaniidioksiditeollisuuden jätteistä 20 päivänä helmikuuta 1978 annetun neuvoston direktiivin 78/176/ETY⁽¹⁾ ja erityisesti sen 7 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽²⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽³⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽⁴⁾,

sekä katsoo, että

riippumatta titaaniidioksiditeollisuudesta syntyvien jätteiden käsittelymenetelmästä ja -laajuudesta, tulee tällaisten jätteiden vesistöihin päästöön tai upottamiseen, varastoimiseen tai kaatopaikalle sijoittamiseen taikka maahan johtamiseen liittyä toimenpiteitä, joilla valvotaan ja tarkkaillaan alttiina olevia alueita fysikaaliselta, kemialliselta, biologiselta ja ekologiselta kannalta,

tällaisten alueiden ympäristön tilan tarkkailemiseksi olisi näytteitä otettava vähintään niin usein, että liitteissä eritellyt muuttujat voidaan mitata; saatujen tulosten perusteella voitai-

siin näyteenottoa vähentää, ja jotta varmistettaisiin, että tarkkailu on tehokasta, olisi näytteitä otettava, mikäli mahdollista, myös alueelta, johon kyseisten päästöjen ei pitäisi vaikuttaa,

jäsenvaltioiden suorittamien analyysien yhteydessä olisi sovittava yhteisesti suositeltavista mittausmenetelmistä niiden muuttujien arvojen määrittelemiseksi, joilla alttiina olevien alueiden fysikaalisia, kemiallisia, biologisia ja ekologisia ominaisuuksia määritellään,

alttiina olevien alueiden valvomiseksi ja tarkastamiseksi jäsenvaltiot saavat milloin tahansa määrätä muita muuttujia tässä direktiivissä määrättyjen lisäksi,

olisi aiheellista määrittellä valvonta- ja tarkastusmenetelmää koskevat keskeiset tiedot, jotka jäsenvaltiot toimittavat komissiolle tiedoksi; komission on sovittavaan asiasta etukäteen jäsenvaltioiden kanssa julkaistava yhteenvedokertomus näistä tiedoista,

tietyissä luonnonolosuhteissa valvonta- ja tarkastustoimenpiteet voivat osoittautua vaikeiksi; sen vuoksi on säädettävä mahdollisuudesta poiketa tietyissä tapauksissa tästä direktiivistä, ja

tekniikan ja tieteen kehityksen vuoksi voi tiettyjen liitteessä olevien määräysten nopea mukauttaminen muodostua välttämättömäksi; tarvittavien toimenpiteiden täytäntönnäpönnön helpottamiseksi on suositeltavaa antaa säännökset menettelystä, jolla saataisiin aikaan jäsenvaltioiden ja komission kiinteä

⁽¹⁾ EYVL N:o L 54, 25.2.1978, s. 19

⁽²⁾ EYVL N:o C 356, 31.12.1980, s. 32 ja EYVL N:o C 187, 22.7.1982, s. 10

⁽³⁾ EYVL N:o C 149, 14.6.1982, s. 101

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 230, 10.9.1981, s. 5

yhteistyö tieteen ja tekniikan kehitykseen mukauttamista käsittelevässä komiteassa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tässä direktiivissä säädetään direktiivin 78/176/ETY 7 artiklan 3 kohdan mukaisesti menettelytavoista titaanidioksiditeollisuuden jätteiden vesistöön päästöjen, vesistöön upottamisen, varastoimisen tai kaatopaikalle viemisen ja maahan johtamisen aiheuttamien ympäristövaikutusten valvomiseksi ja tarkastamiseksi ottaen huomioon fysikaaliset, kemialliset, biologiset sekä ekologiset näkökohdat.

2 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 'alttiina olevalla alueella' vettä, maan pintaa, maan alaisia kerroksia ja ilmaa, jossa tai johon titaanidioksiditeollisuudesta syntyviä jätteitä päästetään, upotetaan, varastoidaan, viedään kaatopaikalle tai imeytetään;
- 'näytteenotto paikalla' paikkaa, josta näytteitä otetaan.

3 artikla

1. Edellä 1 artiklassa tarkoitetut valvonnassa ja tarkastamisessa sovellettavat muuttujat on eritelty liitteissä.
2. Jos muuttuja mainitaan liitteissä sarakkeessa "pakollinen määrittely", on näytteenotto ja näytteiden analysointi suoritettava osoitetuista osaympäristöistä.
3. Jos muuttuja mainitaan liitteissä sarakkeessa "vapaaehtoinen määrittely", on jäsenvaltioiden annettava näytteenotto ja näytteiden analysointi suoritettavaksi osoitetuista osaympäristöistä, jos ne pitävät sitä tarpeellisena.

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on valvottava ja tarkastettava alttiina olevia alueita ja sen ulkopuolella olevia vyöhykkeitä, joihin vaikutuksen ei katsota ulottuvan, ottaen erityisesti huomioon paikalliset ympäristötekijät sekä jätehuoltoon kyseisen jätteen osalta liittyvät tekijät, kuten onko se ajoittaista vai jatkuvaa.
2. Jäsenvaltioiden on määriteltävä tapaus tapaukselta tarkat paikat, joista näytteitä on otettava, näiden paikkojen etäisyys

lähimmästä haitallisten aineiden käsittelypaikasta ja syvyys tai korkeus, paitsi, milloin liitteissä on tästä poikkeavia säännöksiä.

Näytteet on otettava samasta paikasta ja syvyydestä ja samoissa olosuhteissa, kun näytteenotto on jatkuva; esimerkiksi jos kyseessä on vuorovesialue, samaan aikaan suhteessa vuoroveteen.

3. Alttiina olevien alueiden valvomiseksi ja tarkastamiseksi on jäsenvaltioiden määriteltävä näytteiden otokertojen ja analysoinnin tiheys jokaista liitteissä olevaa muuttujaa varten.

Muuttujille, joiden määrittely on pakollista, ei näytteiden otto- ja analysointikertoja saa olla liitteissä minimiksi säädettyä harvemmin. Kuitenkin sen jälkeen kun jätteen käyttäytyminen, sen aiheuttama vaara ja vaikutukset ovat vakiintuneet niin pitkälti kuin mahdollista, ja edellyttäen ettei mitään huomattavaa huononemista tapahdu ympäristön laadussa, jäsenvaltiot voivat määrätä näytteiden otto- ja analysointitiheyden tätä pienemmäksi. Jos sen jälkeen tapahtuu huomattavaa ympäristön laadun huononemista jätteiden vuoksi tai jonkin jätehuollossa tapahtuvan muutoksen vuoksi, jäsenvaltion on palattava näytteiden otto- ja analysointitiheyteen, joka ei ole pienempi kuin liitteissä säädetty. Jos jäsenvaltio pitää välttämättömänä tai suositeltavana, se voi eritellä eri muuttujat niin, että tätä alakohtaa sovelletaan niihin muuttujiin, joissa mitään huomattavaa ympäristön laadun huononemista ei ole havaittu.

4. Valvoakseen ja tarkastaakseen tarkoitukseen soveltuvaa viereistä aluetta, johon vaikutuksen ei katsota ulottuvan, jäsenvaltion on määrättävä näytteiden otto- ja analysointitiheys. Jos jäsenvaltio havaitsee, ettei ole mahdollista määrätä tällaista viereistä aluetta, sen on ilmoitettava siitä komissiolle.

5 artikla

1. Suositeltavat mittausmenetelmät muuttujien arvojen määrittämiseksi on eritelty liitteissä. Muita menetelmiä käytävien laboratorioiden on varmistettava, että saadut tulokset ovat vertailukelpoisia.
2. Näytteiden kuljettamiseen käytettävien astioiden, yhden tai useamman muuttujan analysoimiseksi tarkoitettujen osanäytteiden säilyttämiseen käytettyjen aineiden ja menetelmien,

analysoitavaksi tarkoitettujen näytteiden ja niiden kuljetuksen ja varastoinnin sekä valmistelun analysointia varten on tapahduttava siten, että ne eivät olennaisesti vaikuta analyysin tuloksiin.

6 artikla

Alttiina olevien alueiden valvomiseksi ja tarkastamiseksi jäsenvaltiot saavat milloin tahansa määrätä muita muuttujia tässä direktiivissä säädettyjen lisäksi.

7 artikla

1. Kertomukseen, jonka jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle direktiivin 78/176/ETY 14 artiklan mukaisesti, on sisällytettävä keskeiset tiedot saman direktiivin 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti nimettävien toimielimien suorittamista valvonta- ja tarkastustoimenpiteistä. Näihin keskeisiin tietoihin on sisällytettävä jokaisesta alttiina olevasta alueesta:

- näytteenottoaikan kuvaus, mukaan lukien sen pysyvät piirteet, jotka voidaan koodittaa, sekä muut hallinnolliset ja maantieteelliset tiedot. Nämä tiedot on annettava vain kerran, kun näytteenottoaika on määrätty;
- kuvaus käytetyistä näytteenottomenetelmistä;
- pakollisina määriteltävien muuttujien mittaustulokset ja myös valinnaisesti määriteltävien muuttujien mittaustulokset, jos jäsenvaltio katsoo siitä olevan hyötyä;
- käytetyt mittausta- ja analysointimenetelmät ja tarvittaessa niiden määritysraja, mittaustarkkuus ja toistettavuus;
- muutokset, joita on tehty 4 artiklan 3 kohdan mukaisesti näytteiden otto- ja analysointitilheyteen.

2. Edellä 1 kohdan mukaisesti annettava ilmoitus on annettava ensimmäisen kerran tämän direktiivin tiedoksi antamista seuraavan kolmannen vuoden aikana kerätyistä tiedoista.

3. Komissio julkaisee sovittuaan etukäteen kyseisen jäsenmaan kanssa yhteenvedon sille toimitetuista tiedoista.

4. Komissio arvioi alttiina olevien alueiden valvonnassa ja tarkastamisessa käytettävän menettelytavan tehokkuuden ja tarvittaessa viimeistään kuuden vuoden kuluttua tämän direktiivin tiedoksiannosta esittää neuvostolle ehdotukset menet-

telytapojen parantamiseksi, sekä tarvittaessa mittausten yhtenäistämiseksi mukaan lukien niiden määritysrajan, mittaustarkkuuden ja toistettavuuden sekä näytteenottomenetelmät.

8 artikla

Jäsenvaltiot saavat poiketa tästä direktiivistä tulvan tai luonnonkatastrofin sattuessa tai poikkeuksellisissa sääolosuhteissa.

9 artikla

Tarpeelliset muutokset liitteiden sisällön mukauttamiseksi tieteen ja tekniikan kehitykseen, koskien:

- sarakkeessa "vapaaehtoinen määrittely" luettuja muuttujia;
- suositeltavia mittausten menetelmiä;

on tehtävä 11 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

10 artikla

1. Perustetaan komitea tekniikan kehitykseen mukauttamista varten, jäljempänä 'komitea', jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

2. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

11 artikla

1. Jos tässä artiklassa säädettyä menettelyä on noudatettava, asian saattaa komitean käsiteltäväksi sen puheenjohtaja omasta aloitteestaan tai jonkin jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.

2. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyysmukaan. Lausunto annetaan sellaisella 45 äänen enemmistöllä, joka saadaan kun jäsenvaltioiden äänen painotetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

3. a) Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.

- b) Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai jos lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määräenemmistöllä.
- c) Jos neuvosto ei ole tehnyt päätöstä kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on tullut neuvostossa vireille, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä.

12 artikla

Korvataan direktiivin 78/176/ETY 8 artiklan 1 kohdan c alakohta seuraavasti:

- c) "jos tulokset tarkastuksesta, jonka jäsenvaltiot ovat velvollisia suorittamaan vaikutuksenalaisella alueella viittaavat alttiina olevan alueen huononemiseen, tai".

13 artikla

Jos jätteistä huolehtimisen edellytyksenä on, että direktiivin 78/176/ETY 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti useamman kuin yhden jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten olisi annettava ennakkoluvat, on kyseisten jäsenvaltioiden neuvoteltava keskenään tarkastusohjelman sisällöstä ja toimeenpanosta.

14 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan kahden vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.
2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuihin kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

15 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 3 päivänä joulukuuta 1982.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

Ch. CHRISTENSEN

LIITE I

JÄTTEISTÄ HUOLEHTIMISEN MENETELMÄ: PÄÄSTÖ ILMAKEHÄÄN

Komponentit	Määriteltävät muuttujat		Pienin vuotuinen näytteiden otto- ja analysointitiheys	Huomautuksia
	pakolliset	vapaachtoiset		
Ilma	Rikkidioksidi (SO ₂), ⁽¹⁾ Kloori ⁽²⁾	Pöly	Jatkuvasti	1. Alueet, joilla valvontaa suoritetaan valmiin ilman- saastumisen valvontaver- koston avulla ja joilla aina- kin yksi tarkastusasema on tuotantolaitoksen lähellä ja antaa edustavia lukemia laitoksesta peräisin olevista päästöistä.
			12 ⁽³⁾	2. Alueet, joilla ei ole valmista valvontaverkostoa Tuotantolaitoksen päästä- mien kaasumaisten päästöjen kokonaismäärien mittaus. Jos laitoksella on useampia päästölähteitä, voidaan suo- rittaa erilliset mittaukset. Rikkidioksidille suositeltava mittausmenetelmä on annet- tu ilmanlaadun raja- ja oh- jearvoista rikkidioksidille ja leijumalle 15 päivänä heinä- kuuta 1980 annetussa neu- voston direktiivin 80/779/ETY liitteessä III (EYVL N:o L 229, 30.8.1980, s. 30).

⁽¹⁾ Jos käytetty tuotantoprosessi on sulfaattimenetelmä.

⁽²⁾ Käytettävä, kun mittausteknologia sallii jatkuvien mittausten suorittamisen ja milloin prosessissa käytetään klooria.

⁽³⁾ Lukujen oltava riittävän edustavia ja merkitseviä.

LIITE II

JÄTTEISTÄ HUOLEHTIMISEN MENETELMÄ: PÄÄSTÖ TAI UPOTTAMINEN SUOLAPITOISEEN VETEEN
(jokien suistoalueille, rannikko- tai ulkomerelle)

Komponentit	Määriteltävät muuttujat		Pienin vuotuinen näytteiden otto- ja analyysintiheys	Suositeltava mittausmenetelmä
	pakolliset	valinnaiset		
Vesipatsas Suodattamaton merialuevesi ⁽¹⁾	Lämpötila (°C)		3	Lämpötilan mittaus. Mittaus on suoritettava paikan päällä näytteenottohetkellä.
	Suolapitoisuus (%)		3	Johtavuuden mittaus.
	pH (pH-yksikkö)		3	Potentiometri. Mittaus on suoritettava paikan päällä näytteenottohetkellä.
	Liuennot O ₂ (mg/O ₂ liuennot/l)		3	- Winkler-menetelmä - Sähkökemiallinen menetelmä
	Sameus (mg kiintoainetta/l) tai suspendoitunut aine (mg/l)		3	Sameus: sameudenmittaus Suspendoitunut aine: gravimetria - Suodatus 0,45 µm -membraanisuodatintimen läpi, kuivaus 105°C lämpötilassa, jonka jälkeen punnitus - Linkous (minimiaiika 5 min, keskim. kiihtyvyys 2800 - 3200 g), kuivaus 105°C lämpötilassa, jonka jälkeen punnitus
	Fe (liuenneena sekä suspendoituneena) (mg/l)		3	Näytteen asianmukaisen valmistelun jälkeen määrittely atomiabsorptiospektrofotometrialla tai molekyyliabsorptiospektrofotometrialla
		Cr, kokonais-Cd, kokonais-Hg (mg/l)	3	- Atomiabsorptiospektrofotometria - Molekyyliabsorptiospektrofotometria
	Ti (mg/l)	V, Mn, Ni, Zn (mg/l)	3	- Atomiabsorptiospektrofotometria
		Cu, Pb (mg/l)		- Atomiabsorptiospektrofotometria - Polarografia

⁽¹⁾ Jäsenvaltiot voivat valita analysoidaanko "Määriteltävät muuttujat" -sarakeessa mainitut aineet suodatetusta vai suodattamattomasta vedestä.

Komponentit	Määriteltävät muuttujat		Pienin vuotuinen näytteiden otto- ja analysointitiheys	Suositeltava mittaussuunnitelma
	pakolliset	valinnaiset		
0,45 µm membraanisuodattimen läpi suodatettu merivesi ¹⁾	Liuennot Fe (mg/l)		3	Määrittely atomiabsorptiospektrofotometrialla tai molekyyliabsorptiospektrofotometrialla
		Cr, Cd, Hg (mg/l)	3	- Atomiabsorptiospektrofotometria - Molekyyliabsorptiospektrofotometria
		Ti, V, Mn, Ni, Zn (mg/l)	3	Atomiabsorptiospektrofotometria
		Cu, Pb (mg/l)	3	- Atomiabsorptiospektrofotometria - Polarografia
0,45 µm membraanisuodattimeen jääneet suspendoituneet kiintoaineet	Kokonais-Fe (mg/l)	Cr, Cd, Hg (mg/l)	3	- Atomiabsorptiospektrofotometria - Molekyyliabsorptiospektrofotometria
		Ti, V, Mn, Ni, Zn (mg/l)	3	Atomiabsorptiospektrofotometria
		Cu, Pb (mg/l)	3	- Atomiabsorptiospektrofotometria - Polarografia
	Raudan hydratoituneet oksidit ja hydroksidit (mg Fe/l)		3	Näytteen ekstraktio sopivissa happamuusolosuhteissa, mittaus atomiabsorptiospektrofotometrialla tai molekyyliabsorptiospektrofotometrialla. Samaa happoekstraktiomenetelmää on käytettävä kaikille samasta laitoksesta peräisin oleville näytteille.

¹⁾ Jäsenvaltiot voivat valita analysoidaanko "Määriteltävät muuttujat" -sarakeessa mainitut aineet suodatetusta vai suodattamattomasta vedestä.

Komponentit	Määriteltävät muuttajat		Pienin vuotuinen näytteiden otto- ja analysointitiheys	Suositeltava mittausmenetelmä
	pakolliset	valinnaiset		
Kerrostumat Kerrostuman päälimmäisestä kerroksesta niin lähellä pintaa kuin mahdollista	Kokonais-Ti, Fe (mg/kg kuiva-ainetta)	V, Cr, Mn, Ni, Cu, Zn, Cd, Hg, Pb (mg/kg kuiva-ainetta)	1	Samanlaiset menetelmät kuin vesipat-saalle suoritetuille mittauksille. Näytteen asianmukaisen valmistelun jälkeen (kostea tai kuiva minera-lisointi ja puhdistus). Metallien määrät on mitattava määrätystä hiukkaskoko-ten vaihteluvälistä.
	Raudan hydratoituneet oksidit ja hydroksidit (mg Fe/kg)		1	Vastaavat menetelmät kuin vesipat-saalle suoritettut mittaukset
Elävät organismit Paikalle tyypilliset lajit: pohjassa elävät kalat ja selkärangattomat tai muut ominaiset lajit ⁽¹⁾	Ti, Cr, Fe, Ni, Zn, Pb (mg/kg kostea- ja kuivapaino)	V, Mn, Cu, Cd, Hg (mg/kg kostea- ja kui-vapaino)	1	Atomiabsorptiospektrofotometria asi-anmukaisten valmistelujen jälkeen lihanäytteestä jauhettuna koosteena (kostea tai kuiva mineralisointi ja puhdistus) - Kaloilla metallit on mitattava li-haksista tai muista sopivista ku-doksista; näytteen on koostuttava vähintään kymmenestä lajista - Nilviäisistä ja äyriäisistä metallit on mitattava lihasta. Näytteen on koostuttava vähintään 50 lajista.
Pohjaeläimistö	Moninaisuus ja suhteellinen runsaus		1	Tyypillisten lajien laadullinen ja mää-rällinen luokittelu, jossa osoitetaan näytteiden luku lajia kohti, esiinty-mistiheys, hallitsevuus
Planktoneläimistö		Moninaisuus ja suhteel-linen runsaus	1	Tyypillisten lajien laadullinen ja mää-rällinen luokittelu, jossa osoitetaan näytteiden luku lajia kohti, esiinty-mistiheys, hallitsevuus
Kasvisto		Moninaisuus ja suhteel-linen runsaus	1	Tyypillisten lajien laadullinen ja mää-rällinen luokittelu, jossa osoitetaan näytteiden luku lajia kohti, esiinty-mistiheys, hallitsevuus
Kalat erikseen	Patologisten, anato-misten vikojen esiin-tyminen kaloissa		1	Kemiallista analysointia varten otet-tujen tyypillisten lajien näytteiden visuaalinen tarkastus

⁽¹⁾ Päästävälle laitokselle tyypilliset lajit erityisesti niiden biokertyvyysherkkyyden kannalta, esim. mytilus edulis, crangon, kampela, punakampela, turska, makrilli, meriharjus, silli, meriantura, (tai muut sopivat pohjassa elävät lajit)

LIITE III

JÄTTEISTÄ HUOLEHTIMISEN MENETELMÄ: PÄÄSTÖ MAKEAAN PINTAVETEEN

Komponentit	Määriteltävät muuttujat		Pienin vuotuinen näytteiden otto- ja analysointitiheys	Suositeltava mittaamenetelmä
	pakolliset	valinnaiset		
Vesipatsas ⁽¹⁾ Suodattamaton makea vesi	Lämpötila (°C)		3	Lämpötilan mittaus. Mittaus on suoritettava paikan päällä näytteenottohetkellä
	Johtavuus 20 °C:ssa (uS cm ⁻¹)		3	Potentiometrinen mittaus
	pH (pH-yksikkö)		3	Potentiometria. Mittaus on suoritettava paikan päällä näytteenottohetkellä
	Liuennut O ₂ (liuennut mg O ₂ /litra)		3	- Winkler-menetelmä - Sähkökemiallinen menetelmä
	Sameus (mg kiintoainetta/l) tai suspendoitunut aine (mg/l)		3	Sameus: sameudenmittaus Suspendoitunut aine: gravimetria - Suodatus 0,45 µm -membräänisuodattimen läpi, kuivaus 105 °C lämpötilassa, jonka jälkeen punnitus - Linkous (minimialika 5 min, keskim. kiihtyvyydellä 2 800 - 3 200 g), kuivaus 105 °C lämpötilassa, jonka jälkeen punnitus

⁽¹⁾ Näytteet on otettava samaan aikaan vuodesta ja jos mahdollista 50 cm pinnan alapuolelta.

Komponentit	Määriteltävät muuttujat		Pienin vuotuinen näyt- teiden otto- ja analy- sointitiheys	Suositeltava mittausmenetelmä
	pakolliset	valinnaiset		
Suodattamaton pinta- vesi ⁽¹⁾	Fe (liuenneena sekä suspen- doituneena) (mg/l)		3	Näytteen asianmukaisen valmistelun jälkeen määrittely atomiabsorptiospektrofotometri- rialla tai molekyyliabsorptio- spektrofotometrialla
		Cr, kokonais-Cd, kokonais-Hg (mg/l)	3	- Atomiabsorptiospektrofotometria - Molekyyliabsorptiospektrofotometria
	Ti (mg/l)	V, Mn, Ni, Zn (mg/l)	3	Atomiabsorptiospektrofotometria
		Cu, Pb (mg/l)	3	- Atomiabsorptiospektrofotometria - Polarografia
0,45 µm -membraa- nisuodattimen läpi suodatettu pintavesi ⁽¹⁾	Liuennut Fe (mg/l)		3	Määrittely atomiabsorptiospektrofotometri- rialla tai molekyyliabsorptiospektrofotometri- rialla
		Cr, Cd, Hg (mg/l)	3	- Atomiabsorptiospektrofotometria - Molekyyliabsorptiospektrofotometria
		Ti, V, Mn, Ni, Zn (mg/l)	3	Atomiabsorptiospektrofotometria
		Cu, Pb (mg/l)	3	- Atomiabsorptiospektrofotometria - Polarografia

⁽¹⁾ Jäsenvaltiot voivat valita analysoidaanko "Määriteltävät muuttujat" -sarakeessa mainitut aineet suodatetusta vai suodattamattomasta vedestä.

Komponentit	Määriteltävät muuttujat		Pienin vuotuinen näytteiden otto- ja analysointitiheys	Suositeltava mittausmenetelmä
	pakolliset	valinnaiset		
0,45 µM membraanisudattimen läpi suodatettu merivesi	Fe (mg/l)	Cr, Cd, Hg (mg/l)	3	- Atomiabsorptiospektrofotometria - Molekyyliabsorptiospektrofotometria
		Ti, V, Mn, Ni, Zn (mg/l)	3	Atomiabsorptiospektrofotometria
		Cu, Pb (mg/l)	3	- Atomiabsorptiospektrofotometria - Polarografia
	Raudan hydratoituneet oksidit ja hydroksidit (mg Fe/l)		3	Näytteen ekstraktio sopivissa happamuusolosuhteissa, mittaus atomiabsorptiospektrofotometrialla tai molekyyliabsorptiospektrofotometrialla. Samaa happoekstraktiomenetelmää on käytettävä kaikille samasta laitoksesta peräisin oleville näytteille.
Kerrostumat Kerrostuman päällimmäisestä kerroksesta niin lähellä pintaa kuin mahdollista	Ti, Fe (mg/kg kuiva-ainetta)	V, Cr, Mn, Ni, Cu, Zn, Cd, Hg, Pb (mg/kg kuiva-ainetta)	1	Samanlaiset menetelmät kuin vesipatsaalle suoritetuille mittauksille. Näytteen asianmukaisen valmistelun jälkeen (kostea tai kuiva mineralisointi ja puhdistus). Metallien määrät on mitattava määrätystä hiukkaskokojen vaihteluvälistä.
	Raudan hydratoituneet oksidit ja hydroksidit (mg Fe/kg)		1	Vastaavat menetelmät kuin vesipatsaalle suoritettujen mittauksien
Elävät organismit Paikalle tyypilliset lajit	Ti, Cr, Fe, Ni, Zn, Pb (mg/kg kostea tai kuivapaino)	V, Mn, Cu, Cd, Hg (mg/kg kostea tai kuivapaino)	1	Atomiabsorptiospektrofotometria asianmukaisen valmistelun jälkeen lihanäytteestä jauhettuna koosteena (kostea tai kuiva mineralisointi ja puhdistus) - Kaloilla metallit on mitattava lihaksista tai muista sopivista kudoksista; näytteen on koostuttava vähintään 10 lajista - Nilviäisistä ja äyriäisistä metallit on mitattava lihasta. Näytteen on koostuttava vähintään 50 lajista.

Komponentit	Määriteltävät muuttujat		Pienin vuotuinen näytteiden otto- ja analysointitiheys	Suositeltava mittausmenetelmä
	pakolliset	vapaachtoiset		
Pohjaeläimistö	Moninaisuus ja suhteellinen runsaus		1	Tyypillisten lajien laadullinen ja määrällinen luokittelu, jossa osoitetaan näytteiden luku lajia kohti, esiintymistiheys, hallitsevuus
Planktoneläimistö		Moninaisuus ja suhteellinen runsaus	1	Tyypillisten lajien laadullinen ja määrällinen luokittelu, jossa osoitetaan näytteiden luku lajia kohti, esiintymistiheys, hallitsevuus
Kasvisto		Moninaisuus ja suhteellinen runsaus	1	Tyypillisten lajien laadullinen ja määrällinen luokittelu, jossa osoitetaan näytteiden luku lajia kohti, esiintymistiheys, hallitsevuus
Kalat erikseen		Patologisten anatomisten vikojen esiintyminen kaloissa	1	Kemiallista analysointia varten otettujen tyypillisten lajien näytteiden visuaalinen tarkastus

LIITE IV

JÄTTEISTÄ HUOLEHTIMISEN MENETELMÄ: VARASTOINTI JA SJOITTAMINEN MAALLE

Komponentit	Määriteltävät muuttujat		Pienin vuotuinen näytteiden otto- ja analysointitiheys	Suositeltava mittausmenetelmä
	pakolliset	valinnaiset		
1. Suodattamaton pintavesi sijoituspaikan ympärillä alueella, johon varastointi vaikuttaa ja yhdessä kohtaa tämän alueen ulkopuolella ^{(1), (2), (3)}	pH (pH-yksikkö)		1	Potentiometria. Mittaus on suoritettava näytteenottohetkellä
	SO ₄ ⁽⁴⁾ (mg/l)		1	- Gravimetria - Kompleksometrinen titraus EDTA:lla - Molekyyliabsorptiospektrofotometria
2. Suodattamaton pohjavesi sijoituspaikan ympärillä, sekä tarvittaessa ulosvirtauskohdat ^{(1), (2)}	Ti ⁽⁵⁾ (mg/l)	V, Mn, Ni, Zn (mg/l)	1	Atomiabsorptiospektrofotometria
	Fe ⁽⁶⁾ (mg/l)	Cr (mg/l)	1	- Atomiabsorptiospektrofotometria - Molekyyliabsorptiospektrofotometria
	Ca (mg/l)		1	- Atomiabsorptiospektrofotometria - Kompleksometrinen titraatio
		Cu, Pb (mg/l)	1	- Atomiabsorptiospektrofotometria - Polarografia
	Cl ⁽⁵⁾ (mg/l)		1	Titrimetria (Mohrin menetelmä)
Varaston ja kaatopaikan ympäristö	Visuaalinen tarkastus: - topografia ja paikan järjestelyt - vaikutus maapohjaan - paikan ekologia		1	Jäsenvaltiot valitsevat menetelmät itse

⁽¹⁾ Näytteenotto on suoritettava aina samaan aikaan vuodesta.⁽²⁾ Pintavettä ja pohjavettä tarkastettaessa on erityistä huomiota kiinnitettävä jätteiden varastoalueilta virtaavan veden mukana kulkeviin aineisiin.⁽³⁾ Näytteenotto on suoritettava 50 cm veden pinnan alapuolelta, jos mahdollista.⁽⁴⁾ Määrittely pakollista jos varasto tai kaatopaikka sisältää sulfaattimenetelmän jätteitä.⁽⁵⁾ Määrittely pakollista, jos varasto tai kaatopaikka sisältää kloorimenetelmän jätteitä.⁽⁶⁾ Sisältää myös suodatuksesta tulevan Fe:n (suspendoituneet kiintoaineet).

LIITE V

JÄTTEISTÄ HUOLEHTIMISEN MENETELMÄ: MAAPERÄN JOHTAMINEN

Komponentit	Määriteltävät muuttujat		Pienin vuotuinen näytteiden otto- ja analysointitiheys	Suositeltava mittausmenetelmä
	pakolliset	valinnaiset		
1. Suodattamaton pintavesi sijoituspaikan ympärillä alueella, johon johtaminen vaikuttaa. 2. Suodattamaton pohjavesi sijoituspaikan ympärillä mukaan lukien ulosvirtauskohdat	pH (pH-yksikkö)		1	Potentiometria. Mittaus on suoritettava näytteenottohetkellä.
	SO ₄ ⁽¹⁾ (mg/l)		1	- Gravimetria - Kompleksometrinen titraus EDTA:lla - Molekyyliabsorptiospektrofotometria
	Ti ⁽²⁾ (mg/l)	V, Mn, Ni, Zn (mg/l)	1	Atomiabsorptiospektrofotometria
	Fe ⁽³⁾ (mg/l)	Cr (mg/l)	1	- Atomiabsorptiospektrofotometria - Molekyyliabsorptiospektrofotometria
	Ca (mg/l)		1	- Atomiabsorptiospektrofotometria - Kompleksometrinen titraus
		Cu, Pb (mg/l)	1	- Atomiabsorptiospektrofotometria - Polarografia
	Cl ⁽²⁾ (mg/l)		1	Titrimetria (Mohrin menetelmä)
Ympäristö Topografia	Maaperän vakuus		1	Valokuvaus ja pinnanmuotojen kartointus
	Läpäisevyys Huokoisuus		1	Pumppauskokeet Kaivojen poraus

⁽¹⁾ Määrittely pakollista, jos sulfaattimenetelmästä jäte johdetaan maaperään.⁽²⁾ Määrittely pakollista, jos kloorimenetelmästä jäte johdetaan maaperään.⁽³⁾ Sisältää myös suodatuksesta tulevan Fe:n (suspendoituneet kiintoaineet)

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 6 päivänä joulukuuta 1984,
vaarallisten jätteiden rajan yli tapahtuvien siirtojen valvonnasta ja tarkastamisesta
Euroopan yhteisössä**

(84/631/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

Euroopan yhteisöjen toimintaohjelmissä ympäristöalan toimenpiteiksi vuosilta 1973⁽⁴⁾, 1977⁽⁵⁾ ja 1983⁽⁶⁾ edellytetään yhteisön toimintaa vaarallisten jätteiden huolehtimisen valvomiseksi,

myrkyllisistä ja vaarallisista jätteistä 20 päivänä maaliskuuta 1978 annetun neuvoston direktiivin 78/319/ETY⁽⁷⁾ mukaisesti jäsenvaltioita vaaditaan toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että myrkyllisistä ja vaarallisista jätteistä huolehditaan niin, ettei vaaranneta ihmisten terveyttä tai aiheuteta vahinkoa ympäristölle,

jätteen kuljettaminen jäsenvaltioiden välillä tai jäsenvaltioiden ja muiden valtioiden välillä voi olla tarpeellista jätteiden käsittelemiseksi parhaissa mahdollisissa olosuhteissa,

kaikki erot vaarallisten jätteiden käsittelyä koskevien jäsenvaltioissa jo sovellettavien tai valmisteltavina olevien säännösten välillä, voivat vääristää kilpailun edellytyksiä ja siten vaikuttaa suoraan yhteismarkkinoiden toimintaan; on olemassa eroja erityisesti vaarallisten jätteiden maan rajan ylittävissä siirroissa sovellettavien menettelyjen välillä yhteisön sisällä; siksi on tarpeen lähentää tämän alan lainsäädäntöä perustamissopimuksen 100 artiklassa määrättyllä tavalla,

jätteistä 15 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa neuvoston direktiivissä 75/442/ETY⁽⁸⁾, polykloorattujen bifenyyliden ja polykloorattujen terfenyyliden käsittelystä 16 päivänä huhtikuuta 1976 annetussa neuvoston direktiivissä 76/403/ETY⁽⁹⁾ ja neuvoston direktiivissä 78/319/ETY on jo annettu tiettyjä säännöksiä vaarallisten jätteiden käsittelystä, mutta ei ole vielä annettu säännöksiä vaarallisten jätteiden rajan yli tapahtuvien siirtojen valvonnasta ja tarkastamisesta,

tehokas ja yhtenäinen järjestelmä vaarallisten jätteiden rajan yli tapahtuvien siirtojen valvomiseksi ja tarkastamiseksi ei saisi olla esteenä yhteisön sisäiselle kaupalle eikä vaikuttaa kilpailuun,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 53, 25.2.1983, s. 3 ja

EYVL N:o C 186, 12.7.1983, s. 3

⁽²⁾ EYVL N:o C 184, 11.7.1983, s. 50

⁽³⁾ EYVL N:o C 176, 4.7.1983, s. 4

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 112, 20.12.1973, s. 3

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 139, 13.6.1977, s. 3

⁽⁶⁾ EYVL N:o C 46, 17.2.1983, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 84, 31.3.1978, s. 43

⁽⁸⁾ EYVL N:o L 194, 25.7.1975, s. 39

⁽⁹⁾ EYVL N:o L 108, 26.4.1976, s. 41

vaarallisten jätteiden pitkän matkan kuljetusten määrän kasvu yhteisössä johtaa vaarojen lisääntymiseen edellyttäen siten vaarallisten jätteiden valvontaa ja tarkastamista niiden muodostumishetkestä aina käsittelyyn tai lopulliseen, turvalliseen huolehtimiseen asti,

tämä vaatii pakollista ilmoitusta vaarallisten jätteiden rajan yli tapahtuvissa siirroissa ja yhtenäistä kuljetusasiakirjaa,

määränpäinä olevan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten olisi voitava vastustaa jätteiden siirtämistä; vastustamisen olisi täytettävä tietyt vaatimukset ja sen olisi oltava asianmukaisesti perusteltu,

on suotavaa, että myös lähtöpaikan jäsenvaltio ja kauttakuljajäsenvaltio voisivat tietyin perustein esittää ehtoja jätteiden kuljetukselle alueellaan,

lisäksi, tietyissä tilanteissa ja tietyin edellytyksin, lähtöpaikan jäsenvaltion olisi voitava vastustaa lähetystä,

siirrettäessä jätteitä yhteisön ulkopuolelle olisi myös yhteisön ulkopuoliselle määränpäevaltiolle ja tarvittaessa yhteisön ulkopuoliselle kauttakulkuvaltiolle tehtävä ilmoitus,

vaarallisten jätteiden rajan yli tapahtuvien siirtojen tehokkaan valvonnan järjestämiseksi olisi sen jäsenvaltion tulliviranomaisten, jonka kautta rahdin on määrä viimeksi kulkea, lähetettävä jäljennös kuljetusasiakirjasta tämän jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle; haltijan olisi vahvistettava lähtöpaikan jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, että jätteet ovat poistuneet yhteisön alueelta,

tietyissä olosuhteissa voidaan käyttää yleistä ilmoitusmenettelyä,

tiedot kyseisistä jätteistä, tuottajista, sopimuksen olemassaolosta vastaanottajan kanssa, reittiä ja vakuutusta koskevista toimitusehdoista ja kuljetuksen suorittamista koskevista ehdoista olisi lähetettävä asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille osana ilmoitusmenettelyä,

varmistamiseksi, etteivät vaaralliset jätteet muodosta tarpeetonta vaaraa, ne olisi pakattava ja merkittävä asianmukaisesti; jätteiden mukana olisi oltava mahdollisen vaaran tai onnettomuuden sattua noudatettavat ohjeet ihmisten ja ympäristön suojelemiseksi kaikilta vaaroilta, joita toimenpiteen aikana voi syntyä,

jäsenvaltiot voivat määrätä rajanylityskohdat kuuluttuaan komissiota,

"saastuttaja maksaa" -periaatteen mukaisesti ilmoitusmenettelyjen toimeenpanokustannuksista, mukaan lukien valvonnan ja analysoinnin aiheuttamat kustannukset, vastaa jätteen haltija tai tuottaja tai nämä yhdessä,

on tärkeää, että tuottajan tai kenen tahansa mahdollisen muun vastuuhenkilön vastuu vahingoista on selvästi määritelty ja soveltamisedot määrätty, jotta voidaan taata tehokas ja oikeudenmukainen korvaus vahingoista, joita voi aiheutua vaarallisten jätteiden siirtämisen aikana; neuvoston olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin viimeistään kolmen vuoden kuluessa tämän direktiivin toimeenpanosta; neuvoston olisi myös tehtävä vakuutusjärjestelmää koskeva päätös saman määräajan kuluessa,

tietyin edellytyksin ei tämän direktiivin säännöksiä olisi sovellettava uudelleen käytettäväksi, uudistettavaksi tai kiertettäväksi tarkoitettuun muuta metallia kuin rautaa sisältävään jätteeseen,

jäsenvaltioiden olisi annettava komissiolle kaikki mahdolliset, tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi tarvittavat tiedot ja etenkin valmistettava joka toinen vuosi kertomus, jonka perusteella komissio laatii yhteenvetokertomuksen, ja

direktiivin 78/319/ETY perusteella perustettu tekninen komitea olisi samoin valtuutettava laatimaan tässä direktiivissä säädetty yhdenmukainen kuljetusasiakirja ja tarpeen mukaan muokkaamaan sitä sekä tämän direktiivin liitteenä olevaa luetteloa sopimuksista,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on tämän direktiivin säännösten mukaisesti toteutettava tarvittavat toimenpiteet vaarallisten jätteiden rajan yli tapahtuvien siirtojen valvomiseksi ja tarkastamiseksi, jotta suojeltaisiin ihmisten terveyttä ja ympäristöä sekä yhteisössä että tuotaessa jätteitä yhteisöön tai kuljettaessa pois yhteisöstä.

2 artikla

1. Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

a) 'vaarallisella jätteellä', jäljempänä 'jäte':

- direktiivin 78/319/ETY 1 artiklan b kohdassa määriteltyjä myrkyllisiä ja vaarallisia jätteitä, lukuun ottamatta saman direktiivin liitteessä olevissa 13 ja 14 kohdassa mainittuja kloorattuja ja orgaanisia liuottimia,
 - PCB:itä, siten kuin se on määritelty direktiivin 76/403/ETY 1 artiklan a alakohdassa;
- b) asianomaisten jäsenvaltioiden 'toimivaltaisilla viranomaisilla' jätteen vastaanottavan jäsenvaltion, jätteen lähettävän jäsenvaltion ja tarvittaessa jätteen kauttakulku-jäsenvaltion tai -valtioiden 16 artiklan mukaisesti nimeämää toimivaltaista viranomaista tai nimeämiä toimivaltaisia viranomaisia;
- c) 'jätteen tuottajalla' jokaista, jonka toiminnoista syntyy jätettä ("alkuperäinen tuottaja") tai joka suorittaa esikäsitelyä, sekoittamista tai muunlaista toimintaa, jonka tuloksena kyseisen jätteen laatu tai koostumus muuttuu;
- d) 'jätteen haltijalla' jätteen tuottajaa tai muuta henkilöä tai yritystä, joka ottaa hoitaakseen tai on ottanut hoitaakseen jätteen maan rajan ylittävän siirron;
- e) 'jätteen vastaanottajalla' henkilöä tai yritystä, jolle jäte lähetetään käsiteltäväksi;
- f) 'huolehtimisella' huolehtimista direktiivin 78/319/ETY 1 artiklan c alakohdan tarkoittamassa merkityksessä.

2. Laivojen normaalitoiminnassa syntyvien jätteiden, mukaan lukien jätevedet ja tähteet, tyhjennystä rannalle ei katsota jätteen rajan yli tapahtuvaksi siirtämiseksi tämän direktiivin tarkoittamassa mielessä.

3 artikla

1. Kun jätteen haltija on aikeissa siirtää tai antaa siirrettäväksi jätteen jäsenvaltiosta toiseen, niin että sen reitti kulkee yhden tai useamman jäsenvaltion kautta tai se siirretään jäsenvaltioon kolmannelta valtiosta, hänen on tehtävä asiasta ilmoitus asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille.
2. Ilmoitus on tehtävä käyttämällä yhdenmukaista kuljetusasiakirjaa, jäljempänä 'kuljetusasiakirja', joka laaditaan 15 artiklan mukaisesti ja jonka sisältö määrittellään liitteessä I.
3. Tehdessään näin ilmoituksen asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille jätteen haltijan on annettava

heille riittävät tiedot, erityisesti:

- jätteen syntypaikka ja koostumus, mukaan lukien tuottajan tunnistustiedot, ja jos jätteitä on eri paikoista, yksityiskohdainen erittely jätteistä ja, jos tämä tieto on olemassa, alkuperäisen tuottajan tunnistustiedot;
- reittitiedot ja vakuutusjärjestelyt kolmansiin kohdistuvien vahinkojen varalta;
- onko toteutettu toimenpiteet turvallisen kuljetuksen varmistamiseksi, erityisesti onko kuljetuksen suorittaja asianomaisten jäsenvaltioiden tällaisen kuljetustoiminnan harjoittamiselle määrittämien vaatimusten mukainen;
- onko tehty sopimus jätteen vastaanottajan kanssa, jolla olisi oltava riittävä tekninen kyky kyseisestä jätteistä huolehtimista varten sellaisissa olosuhteissa, että siitä ei aiheudu vaaraa ihmisten terveydelle tai ympäristölle. Jos jätteitä varastoidaan, käsitellään tai säilytetään jäsenvaltion alueella, on vastaanottajalla oltava myös joko direktiivin 78/319/ETY 9 artiklan tai direktiivin 76/403/ETY 6 artiklan mukainen lupa.

4. Jos jäte siirretään yhteisön ulkopuolelle, jätteen haltijan on tehtävä ilmoitus kolmannelle vastaanottajavaltiolle ja tarvittaessa kolmannelle kauttakulkuvaltiolle tai kolmansille kauttakulkuvaltiolle sekä asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille.

4 artikla

1. Rajan yli tapahtuvaa siirtoa ei saa suorittaa ennenkuin 2 kohdan a tai b alakohdassa mainittu jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen on antanut vahvistuksensa ilmoituksen vastaanottamisesta. Vahvistus on kirjattava kuljetusasiakirjaan.
2. Vastaanottovahvistuksen tai 3 kohdan mukaisesti tehdyn vastustamisen toimittaa jätteen haltijalle viimeistään kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta:
 - a) joko määräpaikkana olevan jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen;
 - b) tai, mikäli jäte siirretään huolehdittavaksi yhteisön ulkopuolelle tai kolmannelta maasta yhteisön kautta huolehdittavaksi yhteisön ulkopuolelle, jäsenvaltion, jonka kautta kuljetus viimeksi tapahtuu, toimivaltainen viranomainen, joka lähettää myös jäljennöksen jätteen vastaanottajalle sekä muiden asianosaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille.

3. Vastustaminen on tehtävä ympäristönsuojelua, turvallisuutta ja yhteiskunnan etua tai terveyden suojelua koskevien lakien ja säännösten perusteella, jotka ovat tämän direktiivin, muiden yhteisön asiakirjojen tai tätä asiaa koskevien, asianomaisen jäsenvaltion ennen tämän direktiivin tiedoksi antamista solmimien kansainvälisten sopimusten mukaisia.

4. Kun 2 kohdan a tai b alakohdassa mainittu jäsenvaltion toimivaltainen viranomaisena on tullut vakuuttuneeksi siitä, että vastustamisen aiheena olevat ongelmat on ratkaistu, sen on välittömästi lähetettävä vastaanottoilmoitus, sekä jätteen vastaanottajalle ja muiden asianosaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille tarkoitetut jäljennökset, jätteen haltijalle.

5. Edellä 2 kohdan a tai b alakohdassa mainitun jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen toimittama vastaanottovahvistus jätteen haltijalle tämän artiklan säännösten mukaisesti ei vapauta tällaisen jätteen tuottajaa tai mitään muutakaan henkilöä olemassa olevien kansallisten ja yhteisön säännösten velvoitteista.

6. Lähettäjäjäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille ja mahdollisen kauttakulkujäsenvaltion tai -valtioiden toimivaltaisille viranomaisille on varattava 15 päivän määräaika tiedoksi antamisesta, jonka kuluessa ne voivat määrätä tarvittaessa ehtoja jätteen kuljetukselle maansa alueella, sanottu kuitenkin rajoittamatta 1 ja 2 kohdan säännösten soveltamista. Nämä ehdot, jotka on toimitettava jätteen haltijalle asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille tarkoitettuihin jäljennöksineen, eivät saa olla tiukempia kuin kokonaan asianomaisen jäsenvaltion alueen sisäpuolella tapahtuvia, vastaavia lähetyksiä koskevat ehdot, ja niissä tulee ottaa tarkasti huomioon olemassa olevat sopimukset. Jätteen haltijan on noudatettava näitä ehtoja voidakseen toimittaa kuljetuksen.

Viimeistään 20 päivän kuluttua ilmoituksen vastaanottamisesta lähettäjäjäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat ilmoittaa vastustuksestaan sillä perusteella, että jätteiden siirto vaikuttaa haitallisesti joko direktiivin 78/319/ETY 12 artiklan tai direktiivin 76/403/ETY 6 artiklan mukaisesti tehtyjen suunnitelmien täytäntöönpanoon, tai että se on ristiriidassa asiaa koskevistä, ennen tämän direktiivin tiedoksi antamista solmituista kansainvälisistä sopimuksista aiheutuvien velvoitteiden kanssa. Tällaiset vastaväitteet ja asianosaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille tarkoitetut jäljennökset niistä on toimitettava jätteen haltijalle.

5 artikla

1. Jätteen haltija voi käyttää yleistä ilmoitusmenettelyä silloin kun jätettä, jolla on samat fyysiset ja kemialliset ominaisuudet, siirretään säännöllisesti samalle vastaanottajalle

lähettäjäjäsenvaltion saman lähtötulliaseman ja vastaanottaja-jäsenvaltion saman tulotulliaseman kautta ja, jos on kyseessä kauttakulkuasiirto, kauttakulkujäsenvaltion saman lähtö- ja tulotulliaseman kautta.

2. Edellä 4 artiklan 2 kohdan a tai b alakohdassa mainitun jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ja tarvittaessa kauttakulkujäsenvaltion tai -valtioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat tehdä keskinäisen sopimuksen tämän yleisen ilmoitusmenettelyn soveltamisesta edellyttäen, että siinä annetaan tiettyjä tietoja, kuten esimerkiksi tarkat määrät tai määrärajojen tehtävät luettelot siirrettävästä jätteestä.

3. Yleistä ilmoitusmenettelyä käytettäessä voi 4 artiklan 1 kohdan yhtenäinen vastaanottoilmoitus kattaa useita jätelähettyksiä enintään yhden vuoden aikana.

4. Yleinen ilmoitus on tehtävä kuljetusasiakirjalla.

6 artikla

1. Saatuaan 4 ja 5 artiklassa mainitun vastaanottoilmoituksen jätteen haltijan on täydennettävä kuljetusasiakirja ja lähetettävä jäljennökset asianosaisten jäsenvaltioiden ja asianosaisten kolmansien valtioiden toimivaltaisille viranomaisille ennen siirtoa.

2. Jäljennös kuljetusasiakirjasta vastaanottoilmoituksineen on oltava jokaisen siirron mukana.

3. Kaikkien yritysten, jotka myöhemmin ovat mukana toiminnassa, on täydennettävä kuljetusasiakirjan asianmukainen kohta, allekirjoitettava ja säilytettävä siitä itsellään jäljennös.

4. Jätteen vastaanottajan on toimitettava 15 päivän kuluessa jätteen vastaanottamisesta jätteen haltijalle, asianosaisten jäsenvaltioiden ja asianosaisten kolmansien valtioiden toimivaltaisille viranomaisille jäljennökset määräysten mukaan täytetystä kuljetusasiakirjasta. Näitä jäljennöksiä on säilytettävä vähintään kaksi vuotta.

7 artikla

Kun jäte viedään yhteisön alueelta huolehdittavaksi yhteisön ulkopuolella, on 6 artiklan 4 kohdasta poiketen, sen jäsenvaltion tullin, jonka kautta siirto viimeksi tapahtuu, toimitettava jäljennös kuljetusasiakirjasta sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, joiden on säilytettävä sitä ainakin kaksi vuotta.

Jätteen haltijan on selvitettävä tai todistettava lähettäjämäärätoimivaltaisille viranomaisille viimeistään kuuden viikon kuluessa siitä, kun jäte on lähtenyt yhteisön alueelta, että jäte on saapunut oikeaan määränpäähänsä ja ilmoitettava viimeinen yhteisön tullauspaikka, jonka kautta lähetys tapahtui.

8 artikla

1. Siirroissa rajojen yli on noudatettava seuraavia ehtoja:
 - a) jätteen on oltava asianmukaisesti pakattu;
 - b) pakkauksissa on oltava sopivat etiketit, joissa ilmoitetaan jätteen ominaisuuksien, koostumuksen ja määrän lisäksi henkilön (henkilöiden) puhelinnumero (puhelinnumerot), joilta voidaan saada ohjeita tai neuvoja milloin tahansa siirron aikana;
 - c) jätteen mukana on oltava vaaratilanteen tai onnettomuuden sattuessa noudatettavat ohjeet;
 - d) edellä b ja c alakohdassa mainittujen etikettien ja ohjeiden on oltava asianosaisten jäsenvaltioiden kielillä.

2. Edellä 1 kohdassa mainitut vaatimukset on katsottava täytetyksi, kun jäsenvaltio soveltaa asiaa koskevia, liitteessä II lueteltujen kansainvälisten kuljetussopimusten säännöksiä, joissa se on osallisena, siltä osin kuin nämä sopimukset kattavat tässä direktiivissä tarkoitetut jätteet.

9 artikla

Jäsenvaltiot voivat, kuultuaan komissiota, määrätä tarvittaessa rajanylityspaikat jätteiden siirrolle.

10 artikla

"Saastuttaja maksaa" -periaatteen mukaisesti asianomainen jäsenvaltio voi veloittaa jätteen haltijalta tai tuottajalta ilmoitus- ja valvontamenettelystä aiheutuvat kustannukset, tarvittaessa analyysit ja tarkastukset mukaanlukien, edellyttäen, että nämä kustannukset ovat verrattavissa saman tyyppisiä jätteitä koskevista samanlaisista toimenpiteistä pelkästään sen jäsenvaltion sisäisten siirtojen yhteydessä veloitettaviin kustannuksiin.

11 artikla

1. Noudattaen kuitenkin, mitä kansallisissa vahingonkorvaussäännöksissä säädetään, on jätteen tuottajan, riippumatta paikasta, jossa jätteestä huolehditaan, toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet huolehtiakseen jätteestä tai järjestääkseen siitä huolehtimisen niin, että ympäristön laatua suojellaan direktiivien 75/442/ETY ja 78/319/ETY sekä tämän direktiivin mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 1 kohdassa säädettyjä velvoitteita noudatetaan.

3. Neuvosto määrittelee, noudattaen perustamisasiakirjan 100 artiklassa määrättyä menettelytapaa, viimeistään 30 päivänä syyskuuta 1988 edellytykset tuottajan tai muun vahingosta mahdollisesti vastuussa olevan henkilön vahingonkorvausvastuun täytäntöönpanemiseksi vahingon sattuessa ja määrättävä samoin vakuutusjärjestelmä.

12 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1985 toimivaltaisten viranomaisten ja 3 artiklan 3 kohdan viimeisen alakohdan mukaisesti jätteistä huolehtimaan valtuutettujen laitosten, yritysten tai liikkeiden nimet, osoitteet sekä puhelin- ja teleksinumero.

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle säännöllisesti kaikki näihin tietoihin tehtävät muutokset.

2. Komissio toimittaa edelleen 1 kohdassa mainitut tiedot viipymättä muille jäsenvaltioille.

13 artikla

1. Joka toinen vuosi ja ensimmäisen kerran 1 päivänä lokakuuta 1987 jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle kertomukset tämän direktiivin täytäntöönpanosta ja niiden alueita koskevista rajan yli tapahtuvista siirroista.

2. Näissä kertomuksissa on oltava erityisesti seuraavat tiedot:

- suuronnettomuuksista, erityisesti tiettyjen teollisten toimintojen suuronnettomuuden vaarasta 24 kesäkuuta 1982 annetun neuvoston direktiivin 82/501/ETY⁽¹⁾ 1 artiklassa tarkoitetuista suuronnettomuuksista, syntyvien jätteiden siirrot rajojen yli;
- kaikki huomattavat säännösten vastaisuudet tässä direktiivissä tarkoitetuissa jätteiden siirroissa rajan yli, jotka ovat aiheuttaneet tai saattavat vielä aiheuttaa vakavan uhkan ihmisille tai ympäristölle;
- jätteiden määrät ja lajit, jotka on tuotu niiden alueelle poistettaviksi ja niiden alueella tuotettujen jätteiden määrät ja lajit, jotka on myöhemmin lopullisesti viety maasta.

14 artikla

Edellä 13 artiklassa mainittujen kertomusten perusteella komissio valmistelee joka toinen vuosi yhteenvetokertomuksen, joka esitetään Euroopan parlamentille, neuvostolle ja talous- ja sosiaalikomitealle.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 230, 5.8.1982, s. 1

15 artikla

Direktiivin 78/319/ETY 18 artiklalla perustettu tekninen komitea on toimivaltainen, saman direktiivin 19 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti, laatimaan liitteissä I ja III annettujen tietojen mukaisesti kuljetusasiakirja sekä 17 artiklassa mainitut yleisohjeet ja yhdenmukainen ilmoitusasiakirja. Komitea on myös toimivaltainen saman menettelyn mukaisesti mukauttamaan kuljetusasiakirjan, ilmoitusasiakirjan ja liitteessä II olevan luettelon kansainvälisistä kuljetussopimuksista tekniikan kehitykseen.

16 artikla

Jäsenvaltioiden on nimettävä toimivaltaiset viranomaiset 4 artiklan soveltamista varten.

17 artikla

Tämän direktiivin säännökset eivät koske muuta metallijätettä, kuin rautaa sisältävää (käsittäen erityisesti jätteen, romun, lietteen, tuhkan ja pölyn), joka on tarkoitettu uudelleenkäytettäväksi, uusitettavaksi tai kierrätettäväksi tällaisia toimenpiteitä koskevan sopimuksen perusteella, edellyttäen, että seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) haltijan on annettava ilmoitus yhdenmukaisella asiakirjalla, jonka sisältö on määrätty liitteessä III ja jonka on seurattava kuljetuksen mukana siitä, että nämä aineet on tarkoitettu kyseisiin toimenpiteisiin, ja annettava jäljennös tästä

asiakirjasta 4 artiklan 2 kohdan a tai b alakohdassa mainitun jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille;

- b) vastaanottajan on ilmoitettava samassa asiakirjassa, joka hänen on toimitettava a alakohdassa mainitun jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle viimeistään 15 päivän kuluttua materiaalin vastaanotosta, että nämä toimenpiteet todella suoritetaan.

18 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 1 päivästä lokakuuta 1985 alkaen. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle. Komission on ilmoitettava tästä muille jäsenvaltioille.

19 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 6 päivänä joulukuuta 1984.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

L. KAVANAGH

LIITE I

YHDENMUKAISEN KULJETUSASIAKIRJAN SISÄLTÖ

A OSA

Ilmoituksessa annettavat tiedot

(ks. yleisohjeet, 1 kohta)

1. Jätteen haltija^(a)
2. Yleinen ilmoitus tai ilmoitus yhdestä lähetyksestä
3. a) Jätteen vastaanottaja^(a)
b) Lupanumero (tarvittaessa)
c) Tiedot sopimuksesta haltijan ja vastaanottajan välillä
4. Jätteen tuottaja(tuottajat)^(a)
5. a) Jätteen kuljetuksen suorittaja(suorittajat)^(a)
b) Lupanumero (tarvittaessa)
6. a) Jätteen alkuperämaa
b) Toimivaltainen viranomainen^(c)
7. a) Todennäköiset läpikulkumaat
b) Toimivaltainen viranomainen^(c)
8. a) Siirron vastaanottajavaltio
b) Toimivaltainen viranomainen^(c)
9. Suunniteltu siirtopäivä (suunnitellut siirtopäivät)^(d)
10. Suunniteltu kuljetustapa (maantie, ilma, meri jne.)
11. Tiedot vakuutuksesta kolmansille osapuolille aiheutuvan vahingon varalta^(d)
12. Jätteen ja sen koostumuksen nimi ja fysikaalinen kuvaus^(e)
13. Suunniteltu pakkaustapa
14. Määrä(määrät) (kg)(g)
15. YK:n luokitus
16. Prosessi, josta jätte syntyi
17. Vaaran luonne: räjähtävä / reaktiivinen / korroosiota aiheuttava / myrkyllinen / syttyvä / muu
18. Jätteen ulkoinen olemus ...°C lämpötilassa: puuterimainen tai jauhemainen / kiinteä / viskoosinen tai siirappimainen / lietemäinen / nestemäinen / kaasumainen / muu väri
19. Jätteen syntypaikka
20. Paikka, jossa jätteestä huolehditaan
21. Tapa, jolla jätteestä huolehditaan
22. Muita tietoja
23. Haltijan vakuutus, että tiedot ovat oikein, paikka, päiväys, haltijan allekirjoitus

^(a) Täydellinen nimi ja osoite, puhelin- ja teleksinumero sekä yhteyshenkilön nimi, osoite, puhelin- tai teleksinumero.

^(b) Silloin kun erillistä lupaa ei ole, olisi lähettäjän pystyttävä osoittamaan, että hän noudattaa kyseisen jäsenvaltion tällaisen jätteen lähetyksiä koskevia sääntöjä.

^(c) Täydellinen nimi ja osoite, puhelin- ja teleksinumero. Nämä tiedot ovat pakollisia vain silloin kun kyseiset maat ovat jäsenvaltioita. Muissa tapauksissa tiedot annetaan, jos ne ovat tiedossa.

^(d) Jos yleinen ilmoitus käsittää useita lähetyksiä, joko jokaisen lähetyksen oletettu päivämäärä, tai jos niitä ei tiedetä, on ilmoitettava kuinka usein lähetyksiä on odotettavissa.

^(e) Tyyppillisimpien ainesosien luonne ja pitoisuus, ilmaistuna jätteen myrkyllisyytenä ja sen aiheuttamina muina vaaroina vaaditaan ilmoittamaan yhdessä suunniteltuun käsittelymenetelmään liittyvän analyysin kanssa, jos mahdollista, varsinkin milloin kyseessä on ensimmäinen siirto.

^(f) Esimerkkejä liitettävistä tiedoista milloin tällaista vakuutusta vaaditaan: vakuutuksen antaja, vakuutusnumero, viimeinen voimassaolopäivä.

^(g) Milloin yleinen ilmoitus koskee useita siirtoja, on ilmoitettava sekä kokonaismäärä että jokaisen erillisen siirron määrät.

B OSA**Vahvistus**

(Ks. yleisohjeet, 2 kohta)

1. Ilmoituksen vastaanottopäivä
2. Vahvistuksen lähetyspäivä
3. Vahvistuksen voimassaoloaika
4. Liittyykö vahvistus yksittäislähetykseen vai useampiin lähetyskiin
5. Toimivaltaisen viranomaisen päiväys, allekirjoitus ja leima

C OSA**Kuljetusjärjestelyt**

(Ks. yleisohjeet, 3 kohta)

1. Kuljetuksen sarjanumero
2. Kuljetusvälineen yksilöinti
3. Säiliöiden, merkintöjen, numeroiden jne. numero ja tyyppi
4. Tarkat määrät (kg)
5. Tullauspaikat saavuttaessa maahan(maihin), jonka(joiden) alueen läpi kuljetaan
6. Mahdolliset kyseisten jäsenvaltioiden määräämät erityisehdot niiden alueen kautta kulkemiselle
7. Haltijan ja kuljettajan vakuutus, että tiedot ovat oikein; paikka, päiväys, haltijan ja kuljetuksen suorittajan allekirjoitus.

D OSA**Vastaanottajan vahvistus**

(Ks. yleisohjeet, 4 kohta)

Vastaanottajan ilmoitus, että hän on vastaanottanut jätteen poistamista varten ja jätteen määrä; paikka, päiväys ja vastaanottajan allekirjoitus.

E OSA**Tullin hyväksyntä**

(Ks. yleisohjeet, 5 kohta)

1. Tullauspaikan osoite
2. Ilmoitus, että jäte on viety yhteisön tullialueelta
3. Poistumispäivämäärä
4. Päiväys, tulliviranomaisen leima ja allekirjoitus

YLEISOHJEET

Huom. Kuka tahansa toimivaltainen viranomainen voi vaatia lisätietoja tai asiakirjoja täydentämään kuljetusasiakirjassa annettuja tietoja.

1. Kuljetusasiakirjan A osan haltija täyttää ja lähettää sen jätteen vastaanottajajäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle tai, jos jäte toimitetaan määräpaikkaan yhteisön ulkopuolella taikka kyseessä on jäte, joka kuljetetaan yhteisön kautta, sen jäsenvaltion, jonka kautta kuljetuksen on määrä viimeksi tapahtua, toimivaltaiselle viranomaiselle, liittäen mukaan kolmannelle vastaanottajavaltiolle ja muiden siirtoon osallisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille tarkoitetut jäljennökset.

2. B osan täyttää sen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen, jolle ilmoitus on osoitettu ja palauttaa sen jätteen haltijalle kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta.

Vaarallisen jätteen rajan yli tapahtuvaa siirtoa ei saa suorittaa ennen kuin edellä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on antanut vahvistuksen ilmoitukselle. Vahvistuksen on seurattava lähteyksen mukana.

3. Saatuaan vahvistuksen toimivaltaiselta viranomaiselta haltijan on, yhdessä kuljetuksen suorittajan kanssa, täytettävä kuljetusasiakirjan C osa. Kuljetusasiakirjan on, asianmukaisesti täytettynä, seurattava siirron mukana, ja ennen kuin siirto tapahtuu, on jäljennökset lähetettävä asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille.
4. Vastaanottaja täyttää D osan vastaanotettuaan jätteet, silloin kun vastaanottaja on jäsenvaltiossa. Vastaanottajan on lähetettävä jäljennökset asianmukaisesti täytetystä kuljetusasiakirjasta jätteen haltijalle ja asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille.
5. Milloin jäte vietään yhteisöstä, että siitä huolehdittaisiin yhteisön ulkopuolella tai jätettä kuljetetaan yhteisön kautta, E osan täyttää tulliviranomainen paikassa, jossa kuljetus poistuu yhteisön alueelta ja se palautetaan sen maan toimivaltaiselle viranomaiselle. Tässä tapauksessa on jätteen haltijan todistettava toimittajajäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle viimeistään kuuden viikon kuluttua siitä, kun jäte on poistunut yhteisöstä, että jäte on saapunut määränpäähensä ja osoitettava yhteisön viimeinen tullauspaikka, jonka kautta lähetys on kulkenut.

LIITE II

LUETTELO 8 ARTIKLAN 2 KOHDASSA TARKOITETUISTA KANSAINVÄLISISTÄ
KULJETUSSOPIMUKSISTA⁽¹⁾

1. **ADR:**
Euroopalainen sopimus vaarallisten tavaroiden kansainvälisistä tielukjetuksista (1957);
2. **CIM:**
Yhtenäiset oikeussäännökset sopimuksesta tavarain kansainvälisestä rautatiekuljetuksista⁽²⁾;
RID:
Kansainväliset määräykset vaarallisten aineiden kuljettamisesta rautateillä (1924);
3. **SOLAS yleissopimus:**
Kansainvälinen yleissopimus ihmishengen turvallisuudesta merellä (1974);
4. **IMDG säännökset⁽³⁾:**
Vaarallisten aineiden merikuljetussäännökset;
5. **Chicago sopimus:**
Kansainvälinen siviili-ilmailun yleissopimus (1944), jonka liite 18 käsittelee vaarallisten aineiden tavaroiden kuljettamista ilmateitse (T.1.: Tekniset ohjeet vaarallisten aineiden turvallisesta kuljettamisesta ilmassa);
6. **MARPOL yleissopimus:**
Kansainvälinen yleissopimus alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä (1973/1978);
7. **ADNR:**
Määräys vaarallisten aineiden kuljettamisesta Reinillä (1970).

⁽¹⁾ Tämä luettelo sisältää tämän direktiivin antamisajankohtana voimassa olevat sopimukset ja sitä voi mukauttaa artiklassa 15 tarkoitettu tekninen komitea.

⁽²⁾ Tämän sopimuksen nimeksi tulee 1 päivästä toukokuuta 1985 alkaen:

COTIF: Kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskeva yleissopimus.

RID tulee liitteeksi COTIF:iin nimellä:

"Vaarallisten aineiden kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskevat säännökset"

⁽³⁾ IMDG-säännökset tulee osaksi SOLAS yleissopimusta 1 päivästä tammikuuta 1985 alkaen.

LIITE III

ILMOITUS UDELLEENKÄYTTÖÄ, UUDISTAMISTA JA KIERRÄTYSTÄ VARTEN
TARKOITETUSTA JÄTTEESTÄA. HALTIJAN ILMOITUS⁽¹⁾

Haltijan nimi ja osoite

.....

.....

Seuraavat aineet⁽²⁾

.....

.....

on tarkoitettu uudelleenkäyttöön/uudistamiseen/kierrätykseen

.....

.....

⁽³⁾ kanssa tehdyn sopimuksen perusteella.

Näihin aineisiin ei sovelleta direktiivin 84/631/ETY säännöksiä sen 17 artiklan perusteella.

Päiväys ja haltijan allekirjoitus

B. VASTAANOTTAJAN ILMOITUS⁽⁴⁾

Vastaanottajan nimi ja osoite

.....

.....

Todistamme, että nämä aineet todella uudelleenkäytetään/uudistetaan/kierrätetään.

Päiväys ja vastaanottajan allekirjoitus

⁽¹⁾ Haltija täyttää ja lähettää siirron mukana. Haltijan on lisäksi toimitettava jäljennös tästä asiakirjasta jätteen vastaanottajajäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille tai, milloin kyseessä on yhteisöstä pois vietävä jätte, sen jäsenvaltion, jonka kautta lähetyksen on viimeksi määrä tapahtua, toimivaltaiselle viranomaiselle.

⁽²⁾ Aineiden tavallinen kaupallinen nimitys ja määrä.

⁽³⁾ Vastaanottajan nimi ja osoite.

⁽⁴⁾ Vastaanottaja täyttää ja lähettää alaviitteessä 1 tarkoitettujen jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille viimeistään 15 päivän kuluttua jätteen vastaanottamisesta.

**KOMISSION DIREKTIIVI,
annettu 22 päivänä heinäkuuta 1985,
vaarallisten jätteiden rajan yli tapahtuvien siirtojen valvonnasta ja tarkastamisesta
Euroopan yhteisössä annetun neuvoston direktiivin 84/631/ETY mukauttamisesta
tekniikan kehitykseen**

(85/469/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon myrkyllisistä ja vaarallisista jätteistä 20 päivänä maaliskuuta 1978 annetun neuvoston direktiivin 78/319/ETY⁽¹⁾ ja erityisesti sen 18 artiklan,

ottaa huomioon vaarallisten jätteiden rajan yli tapahtuvien siirtojen valvonnasta ja tarkastamisesta Euroopan yhteisössä 6 päivänä joulukuuta 1984 annetun neuvoston direktiivin 84/631/ETY⁽²⁾ ja erityisesti sen 15 artiklan,

sekä katsoo, että

on tarpeen viimeistellä direktiivin 84/631/ETY liitteet I ja III,

tehokkaan valvonnan ja tarkastamisen varmistamiseksi on tarpeen, että jätteiden haltija, joka aikoo siirtää jätteen tai antaa sen siirrettäväksi jäsenvaltiosta toiseen tai yhden tai useamman jäsenvaltion kautta tai siirtää sen jäsenvaltioon kolmannelta valtiosta, ilmoittaa tästä asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille,

tällainen ilmoitus on tehtävä käyttämällä yhdenmukaista kuljetusasiakirjaa, jonka sisältö on määritelty direktiivin 84/631/ETY liitteessä I,

sellaisen muun kuin rautaa sisältävän metallijätteen siirrolle, joka on tarkoitettu uudelleen käytettäväksi, uudistettavaksi tai kicrrätettäväksi tällaisia toimenpiteitä koskevan keskinäisen

sopimuksen mukaisesti, vaaditaan ainoastaan yhdenmukaisella asiakirjalla annettava selvitys, jonka sisältö on vahvistettu direktiivin 84/631/ETY liitteessä III,

tämän yhtenäisen asiakirjan olisi oltava Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan taloudellisen toimikunnan suojeluksen alaisena laaditun asetelumallin mukainen, ja

tässä direktiivissä säädetyt toimenpiteet ovat direktiivin 78/319/ETY mukauttamista tekniikan kehitykseen käsittelevän komitean lausunnon mukaiset,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Korvataan direktiivin 84/631/ETY liite I tämän direktiivin liitteellä I.

2 artikla

Korvataan direktiivin 84/631/ETY liite III tämän direktiivin liitteellä II.

3 artikla

Liitteissä I ja II esitettyjen lomakkeiden on oltava liitteessä III esitettyjen teknisten edellytysten mukaisia ja ne on täydennettävä liitteessä IV annettujen ohjeiden mukaisesti.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 84, 31.3.1978, s. 43

⁽²⁾ EYVL N:o L 326, 13.12.1984, s. 31

4 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet saat-
taakseen liitteen IV kaikkien niiden tietoon, joiden edellytetään
täyttävän liitteessä I olevan lomakkeen.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen
edellyttämät toimenpiteet 1 päivästä lokakuuta 1985 alkaen.
Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

6 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 22 päivänä heinäkuuta 1985.

Komission puolesta

Stanley CLINTON DAVIS

Komission jäsen

OOPAN YHTEISÖ

LIITE I

VAARALLISTEN JÄTTEIDEN SIIRTO RAJAN YLI

1. Jätteen haltija Rekisterinumero Puh. Teleksi			2. LIITEASIAKIRJA N:o SF / 00000 kyseessä on ⁽¹⁾ ☐ ILMOITUS AINOASTA SIIRROSTA ☐ YLEINEN ILMOITUS		
4. Jätteen vastaanottaja Lupatiedot Puh. Teleksi			5. Jätteen tuottaja Yhteyshenkilö Puh. Teleksi		
6. Jätteen kuljettaja Lupanumero (tarvittaessa) Puh. Teleksi			7. Haltijan ja vastaanottajan välisen sopimuksen päivitys		8. Liitteiden lukumäärä
13. Kuljetustapa			9. Tuottamispalkka		10. Jätteistä huolehtimisen palkka
14. Ensimmäisen siirron päivä			11. Vakuutusjärjestelyt suoritettu kolmansin osapuolin kohdistuvien vahinkojen varalta ⁽¹⁾ ☐ KYLLÄ ☐ EI Vakuutusksen antaja (tarvittaessa)		
15. Viimeisen siirron päivä			Vakuutuskirjan n:o: Viimeinen voimassaolopäivä:		
16. Alottujen siirtojen kokonaismäärä			18. Pakkaustapa		
17. Alottujen siirtojen kokonaismäärä			19. Lähetyspalkan koodi		20. Määräpalkan koodi
18. Pakkaustapa			21. Alottu määrä (kg)		
22. Jätteen nimitys, fysikaaliset ominaisuudet ja kemiallinen koostumus					24. YK:n luokitus
25. Prosessi, josta jäte on syntynyt			26. Vaaran luonne ⁽¹⁾ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐		
27. Jätteen ulkoinen olemus °C lämpötilassa ⁽¹⁾ ☐ puuterimäinen/jauhemäinen ☐ kiinteä ☐ viskoosinen/siirappimäinen ☐ liettämäinen ☐ nestemäinen ☐ kaasumainen ☐ muu					Väri
28. Asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten koodinumerot					29. Jätteistä huolehtimisen menetelmä
30. Tuottiliasema kauttakulkujäsenvaltioissa ja määränäänä olevassa jäsenvaltiossa					
TOIMIVALTAISEN VIRANOMAINEN TÄYTTÄÄ VAHVISTUS N:o koskee ⁽¹⁾ ☐ AINOAA SIIRTOA joka/jotka on suoritettava viimeistään ☐ USEITA SIIRTOJA Erityisedellytykset kuljetuksille ⁽¹⁾ Ilmoitus vastaanotettu päiväys Allekirjoitus ☐ ON ☐ EI OLE Vahvistus lähetetty päiväys Leima			33. Palkka Päiväys Haltijan allekirjoitus		

⁽¹⁾ Rastita

DOPAN YHTEISÖ

VAARALLISTEN JÄTTEIDEN SIIRTO RAJAN YLI

1. Jätteen haltija Rekisteröintinumero Puh. _____ Teleksi _____			2. LIITEASIAKIRJA N:o SF / 0 0 0 0 kyseessä on ¹⁾ ☐ ILMOITUS AINOASTA SIIRROSTA ☐ YLEINEN ILMOITUS			3. Kuljetuksen sarjanumero					
4. Jätteen vastaanottaja Lupaliitot Puh. _____ Teleksi _____			5. Jätteen tuottaja Yhteyshenkilö Puh. _____ Teleksi _____								
6. Jätteen kuljettaja Lupanumero (tarvittaessa) Puh. _____ Teleksi _____			7. Haltijan ja vastaanottajan välisen sopimuksen pä- väys			8. Liitteiden lukumäärä					
12. Kuljetusvälineen yksiköinti			9. Tuottamispaikka			10. Jätehuolto-alue					
13. Kuljetustapa			14. Ensimmäisen siirron päivä			15. Viimeisen siirron päivä					
16. Aiottujen siirtojen kokonaismäärä			Vakuutusjärjestelyt suoritettu kolmansin osapuolin kohdistuvien vahinkojen varalta ¹⁾ ☐ KYLLÄ ☐ EI Vakuutuksen antaja (tarvittaessa)			11. Vakuutusjärjestelyt suoritettu kolmansin osapuolin kohdistuvien vahinkojen varalta ¹⁾ ☐ KYLLÄ ☐ EI Vakuutuksen antaja (tarvittaessa)					
18. Pakkaustapa ja pakkausten lukumäärä			19. Lähetyskoodi			20. Määräpaikkakoodi			21. Aiottu määrä (kg)		
22. Jätteen nimitys, fysikaaliset ominaisuudet ja kemiallinen koostumus						23. Todellinen määrä (kg)			24. YK:n luokitus		
25. Prosessi, josta jäte on syntynyt						26. Vaaran luonne ¹⁾ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐					
27. Jätteen ulkoinen olemus °C lämpötilassa ¹⁾ ☐ puuterimäinen/jauhe- mainen ☐ kiinteä ☐ viskoosinen/ sirappimäinen ☐ liotettava ☐ nestemäinen ☐ kaasumainen ☐ muu						Väri _____					
28. Kyseisten jäsenvaltioiden toimivaltainen viranomaisten koodinumero						29. Jätteistä huolehtimisen menetelmä					
30. Tuottiliasema kauttakuljajäsenvaltioissa ja määränpäässä olevassa jäsenvaltiossa											
TOIMIVALTAINEN VIRANOMAINEN TÄYTTÄÄ VAHVISTUS N:o _____ koskee ¹⁾ ☐ AINOAA SIIRTOA ☐ USEITA SIIRTOJA joka on suoritettava viimeistään Erityisedellytykset kuljetukselle ¹⁾ Ilmoitus vastaanotettu _____ päiväys _____ Allekirjoitus _____ Toimivaltaisen viranomaisen täydellinen nimi ja osoite						31. KULJETTAJA TÄYTTÄÄ Päiväys _____ Yhteyshenkilö: _____ Allekirjoitus _____ Puh. _____ Teleksi _____					
						32. VASTAANOTTAJA TÄYTTÄÄ Vastaanotettu nettomäärä (kg) _____ Päiväys _____ Allekirjoitus _____ Yhteyshenkilö: _____ Puh. _____ Teleksi _____					
						33. Paikka Päiväys _____ Haltijan allekirjoitus _____ Yhteyshenkilö: _____ Puh. _____ Teleksi _____					

¹⁾ Rastita

Jäljempänä oleviin ruutuihin on merkittävä:

- kuljettajan suku- ja etunimi tai toiminimi sekä täydellinen osoite,
- kuljetusvälineen tyyppi ja rekisterinumero tai nimi,
- päivä, jolloin kuljettaja on vastaanottanut luovutetun jätteen,
- kuljettajan tai hänen edustajansa allekirjoitus, yhteyshenkilön suku- ja etunimi sekä puhelin- ja teleksinumero.

TÄMÄN LOMAKKEEN ALLEKIRJOITUKSELLA KULJETTAJA TAI HÄNEN EDUSTAJANSA VAHVISTAA ANTAMANSÄ TIEDOT OIKEIKSI

34. AIOTUT SJAISKULJETTAJAT TAI UUSI KULJETTAJA FORCE MAJEURE -TAPAUKSESSA	
Nimi ja täydellinen osoite	Päiväys Kuljettajan tai hänen edustajansa allekirjoitus
Tiedot kuljetusvälineestä	Yhteyshenkilö Puh. Teleksi
Nimi ja täydellinen osoite	Päiväys Kuljettajan tai hänen edustajansa allekirjoitus
Tiedot kuljetusvälineestä	Yhteyshenkilö Puh. Teleksi
Nimi ja täydellinen osoite	Päiväys Kuljettajan tai hänen edustajansa allekirjoitus
Tiedot kuljetusvälineestä	Yhteyshenkilö Puh. Teleksi

35. YHTEISÖN ALUEELTA POISTUMISPAIKAN TULLIASEMAN VAHVISTUS
Kääntöpuolella mainittu jäte on poistunut yhteisöstä, pvm.

Allekirjoitus Leima

HUOM: Kyseisen tulliaseman on lähetettävä tämä kappale sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jossa tulliasema on.

36. KÄÄNNÖS KÄÄNTÖPUOLELLA RUUDUSSA 27 MAINITUISTA TIEDOISTA

DANSK	pulveragtig	stovagtig	fast	pastaagtig	tyktflydende	slamagtig	flydende	luftformig
DEUTSCH	pulverförmig	staubförmig	fest	pastos	breiig	schlammig	flüssig	gasförmig
ΕΛΛΗΝΙΚΑ	σκόνη	κονιώδες	στερεό	παστάρειο	αποπώδες	λασπώδες	υγρό	αεριο
ENGLISH	powder	powdery	solid	paste	viscous	sludge	liquid	gaseous
FRANÇAIS	poudreux	pulvencient	solide	pâteux	sirupeux	boueux	liquide	gazeux
ITALIANO	polvere	polveriento	solido	vischioso	sciroposo	fangoso	liquido	gassoso
NEDERLANDS	poeder	poederachtig	vast	viskeus	stropeng	slibachtig	voerbaar	gasvormig

EUROOPAN YHTEISÖ

LIITE II

1. Jätteen haltija (nimi ja täydellinen osoite) ☐	SELONTEKO MUUTA KUIN RAUTAA SISÄLTÄVÄSTÄ METALLI-JÄTTEESTÄ, JOKA ON TARKOITETTU UUELLEEN KÄYTETTÄVÄKSI, UUDISTETTAVAKSI TAI KIERRÄTETTÄVÄKSI N:o SF / 0 0 0 0	
2. Jätteen vastaanottaja (nimi ja täydellinen osoite)	1	JÄTTEEN VASTAANOTTAJAN JÄLJENNÖS

OHJEITA

1. Tämän lomakkeen neljässä jäljennöksessä olevat 1 - 5 ja 7 ruudut täyttää jätteen haltija. Lomake on täytettävä koneella tai käsin. Käsin täytettäessä on käytettävä mustekynää ja painokirjaimia. Kirjoitusta ei saa kumittaa eikä korjata päälle. Muutokset on tehtävä niin, että virheelliset kohdat viivataan yli ja tarvittavat kohdat lisätään. Kaikissa tällaisissa korjauksissa on oltava korjauksen tekijän nimikirjaimet.

2. Lomakkeen jäljennösten 1 ja 2 on seurattava jätteen mukana ja ne on luovutettava vastaanottajalle.
3. Jätteen haltijan on pidettävä itsellään lomakkeen jäljennös 3 ja lähetettävä jäljennös 4 ennen kuljetuksen suorittamista määränpäään olevan jäservallion toimivaltaiselle viranomaiselle tai jos kyseessä on yhteisöstä pois vietävä jätte, sen jäservallion toimivaltaiselle viranomaiselle, josta jätte poistuu yhteisöstä.
4. Jätteen vastaanottajan on täytettävä jäljennöksessä 1 ja 2 oleva 6 ruutu, pidettävä jäljennös 1 itsellään ja lähetettävä jäljennös 2 edellä 3 kohdassa mainitun jäservallion toimivaltaiselle viranomaiselle viimeistään 15 päivän kuluessa jätteen vastaanottamisesta.

TÄTÄ LOMAKETTA SAA KÄYTTÄÄ VAIN KUN ON KYSE JÄTTEISTÄ, JOTKA OVAT DIREKTIIVIN 84/631/ETY 17 ARTIKLAN MUKAISIA

3. Viite- nume- ro	4. Jätteen yleinen kaupanimitys	5. Nettomäärä (kg)
6. VASTAANOTTAJAN SELVITYS Täten todistan, että edellä kuvattu jätte todella KÄYTETÄÄN UUELLEEN, UUDISTETAAN TAI KIERRÄTETÄÄN Päiväys Allekirjoitus	7. HALTIJAN SELVITYS Edellä mainittu jätte on tarkoitettu UUELLEEN KÄYTETTÄVÄKSI, UUDISTETTAVAKSI TAI KIERRÄTETTÄ- VÄKSI 2 ruudussa mainitun vastaanottajan kanssa tehdyin sopimuksen perusteella Päiväys Allekirjoitus	

EUROOPAN YHTEISÖ

1. Jätteen haltija (nimi ja täydellinen osoite) ☐	SELONTEKO MUUTA KUIN RAUTAA SISÄLTÄVÄSTÄ METALLI-JÄTTEESTÄ, JOKA ON TARKOITETTU UUELLEEN KÄYTETTÄVÄKSI, UUDISTETTAVAKSI TAI KIERRÄTETTÄVÄKSI N:o SF / 0 0 0 0
2. Jätteen vastaanottaja (nimi ja täydellinen osoite)	2 TOIMIVALTAISEN VIRANOMAISEN JÄLJENNÖS OHJEITA 1. Tämän lomakkeen neljässä jäljennöksessä olevat 1 - 5 ja 7 ruudut täyttää jätteen haltija. Lomake on täytettävä koneella tai käsin. Käsin täytettäessä on käytettävä mustekynää ja painokirjaimia. Kirjotusta ei saa kumittaa eikä korjata päälle. Muutokset on tehtävä niin, että virheelliset kohdat viivataan yli ja tarvittavat kohdat lisätään. Kaikissa tällaisissa korjauksissa on otava korjauksen tekijän nimikirjaimet.

2. Lomakkeen jäljennösten 1 ja 2 on seurattava jätteen mukana ja ne on luovutettava vastaanottajalle.
3. Jätteen haltijan on pidettävä itsellään lomakkeen jäljennös 3 ja lähetettävä jäljennös 4 ennen kujetuksen suorittamista määränpäässä olevan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle tai jos kyseessä on yhteisöstä pois vietävä jäte, sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, josta jäte poistuu yhteisöstä.
4. Jätteen vastaanottajan on täytettävä jäljennöksessä 1 ja 2 oleva 6 ruutu, pidettävä jäljennös 1 itsellään ja lähetettävä jäljennös 2 edellä 3 kohdassa mainitun jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle viimeistään 15 päivän kuluessa jätteen vastaanottamisesta.

TÄTÄ LOMAKETTA SAA KÄYTTÄÄ VAIN KUN ON KYSE JÄTTEISTÄ, JOTKA OVAT DIREKTIIVIN 84/631/ETY 17 ARTIKLAN MUKAISIA

3. Viite- nume- ro	4. Jätteen yleinen kaupanimitys	5. Nettomäärä (kg)
6. VASTAANOTTAJAN SELVITYS Täten todistetaan, että edellä kuvattu jäte todella KÄYTETÄÄN UUELLEEN, UUDISTETAAN TAI KIERRÄTETÄÄN Päiväys Allekirjoitus	7. HALTIJAN SELVITYS Edellä mainittu jäte on tarkoitettu UUELLEEN KÄYTETTÄVÄKSI, UUDISTETTAVAKSI TAI KIERRÄTETTÄVÄKSI 2 ruudussa ilmoitetaan vastaanottajan kanssa tehdyn sopimuksen perusteella Päiväys Allekirjoitus	

EUROOPAN YHTEISÖ

1. Jätteen haltija (nimi ja täydellinen osoite) ☐	SELONTEKO MUUTA KUIN RAUTAA SISÄLTÄVÄSTÄ METALLIJÄTTEESTÄ, JOKA ON TARKOITETTU UUELLEEN KÄYTETTÄVÄKSI, UUDISTETTAVAKSI TAI KIERRÄTETTÄVÄKSI N:o SF / 0 0 0 0
2. Jätteen vastaanottaja (nimi ja täydellinen osoite)	3 JÄTTEEN HALTIJAN JÄLJENNÖS OHJEITA 1. Tämän lomakkeen neljässä jäljennöksessä olevat 1 - 5 ja 7 ruudut täyttää jätteen haltija. Lomake on täytettävä koneella tai käsin. Käsin täytettäessä on käytettävä mustekynää ja painokirjaimia. Kirjotusta ei saa kumittaa eikä korjata päälle. Muutokset on tehtävä niin, että virheelliset kohdat viivataan yllä ja tarvittavat kohdat lisätään. Kaikissa tällaisissa korjauksissa on otava korjauksen tekijän nimikirjaimet.

2. Lomakkeen jäljennösten 1 ja 2 on seurattava jätteen mukana ja ne on luovutettava vastaanottajalle.
3. Jätteen haltijan on pidettävä itsellään lomakkeen jäljennös 3 ja lähetettävä jäljennös 4 ennen kuljetuksen suorittamista määränpäässä olevan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle tai jos kyseessä on yhteisöstä pois vietävä jäte, sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, josta jäte poistuu yhteisöstä.
4. Jätteen vastaanottajan on täytettävä jäljennöksessä 1 ja 2 oleva 6 ruutu, pidettävä jäljennös 1 itsellään ja lähetettävä jäljennös 2 edellä 3 kohdassa mainitun jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle viimeistään 15 päivän kuluessa jätteen vastaanottamisesta.

TÄTÄ LOMAKETTA SAA KÄYTTÄÄ VAIN KUN ON KYSE JÄTTEISTÄ, JOTKA OVAT DIREKTIIVIN 84/631/ETY 17 ARTIKLAN MUKAISIA

3. Viite-numero	4. Jätteen yleinen kauppanimitys	5. Nettomäärä (kg)
7. HALTIJAN SELVITYS Edellä mainittu jäte on tarkoitettu UUELLEEN KÄYTETTÄVÄKSI, UUDISTETTAVAKSI TAI KIERRÄTETTÄVÄKSI 2 ruudussa ilmoitetun vastaanottajan kanssa tehdyn sopimuksen perusteella Päiväys Allekirjoitus		

EUROOPAN YHTEISÖ

1. Jätteen haltija (nimi ja täydellinen osoite) ☐	SELONTEKO MUUTA KUIN RAUTAA SISÄLTÄVÄSTÄ METALLI-JÄTTEESTÄ, JOKA ON TARKOITETTU UUELLEEN KÄYTETTÄVÄKSI, UUDISTETTAVAKSI TAI KIERRÄTETTÄVÄKSI N:o SF / 0 0 0 0 0
2. Jätteen vastaanottaja (nimi ja täydellinen osoite)	4 TOIMIVALTAISEN VIRANOMAISEN JÄLJENNÖS OHJEITA 1. Tämän lomakkeen neljässä jäljennöksessä olevat 1 - 5 ja 7 ruudut täyttää jätteen haltija. Lomake on täytettävä koneella tai käsin. Käsin täytettäessä on käytettävä mustekynää ja painokirjaimia. Kirjoitusta ei saa kumittaa eikä korjata päälle. Muutokset on tehtävä niin, että virheelliset kohdat viivataan yli ja tarvittavat kohdat lisätään. Kaikissa tällaisissa korjauksissa on oltava korjauksen tekijän nimikirjaimet.

2. Lomakkeen jäljennösten 1 ja 2 on seurattava jätteen mukana ja ne on luovutettava vastaanottajalle.
3. Jätteen haltijan on pidettävä itsellään lomakkeen jäljennös 3 ja lähetettävä jäljennös 4 ennen kuljetuksen suorittamista määränpäässä olevan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle tai jos kyseessä on yhteisöstä pois vietävä jäte, sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, josta jäte poistuu yhteisöstä.
4. Jätteen vastaanottajan on täytettävä jäljennöksessä 1 ja 2 oleva 6 ruutu, pidettävä jäljennös 1 itsellään ja lähetettävä jäljennös 2 edellä 3 kohdassa mainitun jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle viimeistään 15 päivän kuluessa jätteen vastaanottamisesta.

TÄTÄ LOMAKETTA SAA KÄYTTÄÄ VAIN KUN ON KYSE JÄTTEISTÄ, JOTKA OVAT DIREKTIVIN 84/631/ETY 17 ARTIKLAN MUKAISIA

3. Vite- nume- ro	4. Jätteen yleinen kaupanimitys	5. Nettomäärä (kg)
7. HALTIJAN SELVITYS Edellä mainittu jäte on tarkoitettu UUELLEEN KÄYTETTÄVÄKSI, UUDISTETTAVAKSI TAI KIERRÄTETTÄVÄKSI 2 ruudussa ilmoitetun vastaanottajan kanssa tehdyn sopimuksen perusteella Päiväys Allekirjotus		

LITE III

LOMAKKEITA KOSKEVIA MÄÄRÄYKSIÄ

1. Yhtenäisen kuljetusasiakirjakomakkeen on käsitettävä tässä järjestyksessä:
 - vahvistuksen antavan viranomaisen jäljennös,
 - jätteen haltijan jäljennös,
 - jätteen mukana seuraava jäljennös.

2. Lomakkeen, jolla annetaan selonteko uudelleen käytettäväksi, uudistettavaksi tai kierrätettäväksi tarkoitettua muusta kuin rautaa sisältävästä metallijätteestä, on käsitettävä tässä järjestyksessä:
 - vastaanottajan jäljennös,
 - toimivaltaisen viranomaisen jäljennös, jonka vastaanottaja lähettää,
 - jätteen haltijan jäljennös,
 - toimivaltaisen viranomaisen jäljennös, jonka haltija lähettää.

3. Lomakkeen on oltava valkoista kirjoituspaperia, jonka paino on vähintään 40 g/m².

4. Lomakkeen on oltava kooltaan 210 x 297 mm.

5. Jäsenvaltioiden on huolehdittava lomakkeiden painatuksesta. Ne voidaan painattaa myös kirjapainossa, jonka jäsenvaltio on hyväksynyt, jolloin kyseinen hyväksyntä on merkittävä jokaiseen lomakkeeseen. Jokaisessa lomakkeessa on oltava painajan nimi ja osoite tai merkki.

6. Ensimmäisessä kohdassa mainitun lomakkeen jäljennöksessä 1 ja 2 sekä 2 kohdassa mainitun lomakkeen jäljennöksessä 1, 2, 3 ja 4 on oltava lomakkeen sarjanumero. Tämän numeron edessä on oltava seuraavat kirjaimet osoittamaan jäsenvaltion, josta jäte kuljetetaan: BE (Belgia), DK (Tanska), DE (Saksan liittotasavalta), FR (Ranska), GR (Kreikka), IE (Irlanti), IT (Italia), LU (Luxemburg), NL (Alankomaat) ja UK (Yhdistynyt kuningaskunta).

7. Lomakkeet on painettava mustin kirjaimin, ja jollakin yhteisön virallisista kielistä, jonka määräävät sen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset, josta jäte kuljetetaan.

8. Edellä 1 kohdassa tarkoitettun lomakkeen on oltava sellainen, että sen jäljennöksessä 1 ja 2 olevissa 6, 8, 18 ja 33 ruuduissa oleva tieto ei jäljenny vastaaviin ruutuihin jäljennöksessä 3.

LIITE IV

YHTENÄISTÄ KULJETUSASIAKIRJAA KOSKEVAT YLEISOHJEET

Huom.: Toimivaltaiset viranomaiset saavat vaatia lisätietoja tai asiakirjoja kuljetusasiakirjassa annettujen tietojen täydentämiseksi.

Yhtenäiseen kuljetusasiakirjaan sisältyvät:

1. Tiedonanto kuljetuksesta toimivaltaiselle viranomaiselle;
2. Määrämaan toimivaltaisen viranomaisen vahvistus;
3. Tiedot kuljetusta, jätteitä ja muita kuljetukseen liittyviä asioita koskevista säännöksistä ja määräyksistä;
4. Vastaanottajan vastaanottoilmoitus (jäljennös 3);
5. Tullin vahvistus, kun jäte kuljetetaan huolehtimista varten lopullisesti pois yhteisöstä (jäljennöksen 3 kääntöpuoli).

Menettelytapa**A. Jätteen haltija lähettää:**

1. kun kyseessä on sellaisen jätteen ainoa siirto, josta huolehditaan yhteisön sisällä, kolme lomakkeen jäljennöstä määrämääräisenä olevan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle;
2. kun kyseessä on sellaisen jätteen ainoa siirto, josta huolehditaan yhteisön ulkopuolella, kolme lomakkeen jäljennöstä sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, josta jäte poistuu yhteisöstä;
3. kun kyseessä on useampi siirto (yleinen ilmoitus), lomakkeen jäljennökset 1 ja 2 ja jäljennös 3 yhtä monena kappaleena, kuin siirtoja suoritetaan, A kohdan 1 tai 2 alakohdassa mainituille toimivaltaisille viranomaisille,
4. kaikissa 1 – 3 alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa valojäljennös lomakkeen jäljennöksistä 1 kaikkien muiden asianomaisten valtioiden toimivaltaisille viranomaisille: lähettäjäjäsenvaltion ja kauttakulkujäsenvaltion, kolmannen kauttakulku- tai määräväaltion/kolmansien kauttakulku- tai määräväaltioiden.

B. Jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen, joka antaa vahvistuksen, säilyttää lomakkeen jäljennöksen 1 ja palauttaa jäljennöksen 2 ja kaikki saamansa jäljennökset 3 jätteen haltijalle viimeistään sinä päivänä, kun on varmaa, ettei siirtämistä ole vastustettu eikä lisäedellytyksiä ole esitetty haltijalle. Haltijan on säilytettävä jäljennös 2. Jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen, joka antaa vahvistuksen, lähettää valojäljennöksen jäljennöksestä 2 muille asianomaisille jäsenvaltioille ja vastaanottajalle.

C. Saatuaan B kohdassa mainitut jäljennökset jätteen haltija täyttää jäljennöksestä 3 yhden kappaleen kutakin siirrettävää erää kohti ja lähettää valojäljennöksen tästä jäljennöksestä 3 ennen kuljetusta A kohdan 1 ja 4 kohdassa mainituille toimivaltaisille viranomaisille.

D. Jätteen varsinainen siirto tapahtuu käyttäen jäljennöstä 3. Tämän jäljennöksen 31 ruutuun tulee ensimmäisen kuljettajan allekirjoitus, 34 ruutuun muiden kuljettajien allekirjoitukset ja 33 ruutuun haltijan allekirjoitus.

E. Kuljettajan on säilytettävä valojäljennös kustakin jäljennöksestä 3 ja annettava jäljennös 3 jätteen vastaanottajalle silloin kun vastaanottaja on jäsenvaltiossa. Edellä olevan A kohdan 2 alakohdassa mainitussa tapauksessa jäljennöksen 3 säilyttää tulliasema, jonka kautta jäte lopullisesti poistuu yhteisöstä.

F. Jäsenvaltiossa olevan vastaanottajan on täytettävä kolmannen jäljennöksen 32 ruutu ja lähetettävä edelleen 15 päivän kuluessa jätteen vastaanottamisesta valojäljennökset täydennetyistä lomakkeista haltijalle, asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ja asianomaisille kolmansille valtioille.

G. Kun jäte vietään huolehdittavaksi yhteisön ulkopuolelle, jätteen haltijan on vahvistettava lähettäjäjäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle viimeistään kuuden viikon kuluttua siitä, kun jäte on poistunut yhteisöstä, että jäte on saapunut määräpaikkaansa ja ilmoitettava viimeinen yhteisön alueella oleva tullaupaikka, jonka kautta jäte on lopullisesti poistunut yhteisöstä.

H. Asiakirjavihko (jäljennökset ja valojäljennökset) on säilytettävä vähintään kaksi vuotta.

LOMAKKEEN TÄYTTÖOHJEET

A. Yleistä

1. Lomake on täytettävä:
 - kun kyseessä on jäte, joka kuljetetaan pois jäsenvaltiosta, jollakin yhteisön virallisista kielistä, jonka lähettäjän jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset määrittelevät,
 - kun kyseessä on jäte, joka kuljetetaan kolmannesta valtiosta, englanniksi tai ranskaksi.
2. Lomake on täytettävä koneella tai käsin; käsin täytettäessä on käytettävä mustekynää ja painokirjaimia. Kirjoitusta ei saa pyyhkiä eikä korjata päälle tai tehdä siihen muita muutoksia.
3. Päivämäärät osoitetaan kuudella numerolla, joista kaksi ensimmäistä ilmaisevat vuoden, seuraavat kaksi kuukauden ja kaksi viimeistä päivän. Esim. 31 päivänä heinäkuuta 1985 kirjoitetaan: 85 07 31.
4. Kaikkien allekirjoitusten on oltava alkuperäisiä eikä millään tavalla jäljentämällä aikaansaatuja.

B. Lomakkeen jäljennösten 1, 2 ja 3 täyttöohjeet:

- 1 ruutu - täydellinen nimi tai toiminimi sekä osoite, puhelin- ja teleksinumero;
- rekisteröintinumero, tarvittaessa.
- 4 ruutu - täydellinen nimi tai yritysnimi sekä osoite, puhelin- ja teleksinumero;
- toimivaltaisen viranomaisen myöntämä lupanumero tai viittaus tähän lupaan. Kyseessä on direktiivin 78/319/ETY 9 artiklassa tai direktiivin 76/403/ETY 6 artiklassa mainittu lupa.
- 5 ruutu Sen laitoksen tai yrityksen täydellinen nimi tai toiminimi ja osoite, puhelin- ja teleksinumero, jossa jäte on tuotettu, sekä yhteyshenkilön nimi.

Jos jätteillä on useampi kuin yksi tuottaja, kirjoitetaan: "KATSO LIITTEENÄ OLEVA LUETTELO", ja liitteenä annetaan luettelo, jossa on vaaditut tiedot kustakin tuottajasta.

(Jos tuottaja ja haltija ovat sama henkilö tai yritys, kirjoitetaan 5 ruutuun: "KATSO 1 RUUTU".)
- 6 ruutu - Ensimmäisen kuljettajan täydellinen nimi tai toiminimi ja osoite, puhelin- ja teleksinumero.
- Lupanumero, tarvittaessa.

Huom.: Kuljettajan, jolta ei vaadita lupaa, olisi pystyttävä osoittamaan, että hän noudattaa jäsenvaltioiden lomakkeessa eriteltyjä jätteiden kuljetusta koskevia sääntöjä.

Jos mukana on useampia kuin yksi kuljettaja, kirjoitetaan: "KATSO LIITTEENÄ OLEVA LUETTELO", ja liitteenä annetaan luettelo, jossa on kustakin kuljettajasta vaadittavat tiedot.
- 8 ruutu Merkitään vastaanottajan allekirjoittamat tiedot haltijan ja vastaanottajan välisestä sopimuksesta, joka koskee kyseisessä ilmoituksessa mainittua jätettä.

Tarvittaessa merkitään:
- luettelot tuottajista/kuljetuksen suorittajista (5 ja 6 ruudut),
- jätettä koskevat tiedot (22 ruutu).
- 9 ruutu Jos jätteillä on useampi kuin yksi tuottaja, merkitään "usea".
- 11 ruutu Merkitään "X" asianomaisen ruutuun. Jos "KYLÄ", kirjoitetaan vakuuttajan nimi ja täydellinen osoite, vakuutuskirjan numero ja vakuutuksen viimeinen voimassaolopäivä.
- 13 ruutu Merkitään jokin seuraavista koodinumeroista:
1: meri, 2: rautatie, 3: maantie, 4: lento, 5: sisävesi.
- 14/15 ruutu - Jos kyseessä on ainoa siirto, merkitään suunniteltu siirtöpäivämäärä.
- Jos kyseessä on yleinen ilmoitus, merkitään suunniteltu ensimmäisen siirron päivämäärä ja merkitään 15 ruutuun suunniteltu viimeisen siirron päivämäärä.

- 16 ruutu Jos kyseessä on yleinen ilmoitus, merkitään (numeroin) suunniteltujen siirtojen koko luku.
Tätä ruutua ei täytetä, jos kyseessä on ilmoitus ainoasta siirrosta.
- 18 ruutu Merkitään ehdotettu pakkaustapa: tynnyri, jne.
- 19/20 ruutu Jätteen koodinumero määrävältiossa ja alkuperävältiossa merkitään, jos määrävältiossa ja (20 ruutu) ja alkuperävältiossa (19 ruutu) käytetään tällaista numeroa.
- 21 ruutu Merkitään kuljetettavaksi aiotun jätteen kokonaismäärä.
- 22 ruutu Vaaditaan ilmoittamaan luonteenomaisimman tai selvimmin esiintyvän ainesosan luonne ja pitoisuus, ilmaistuna myrkyllisyytenä ja muina jätteestä aiheutuvina vaaroina, yhdessä, jos mahdollista, aiottuun käsittelymenetelmään liittyvän analyysin kanssa, varsinkin kun on kyseessä ensimmäinen kuljetus.
- 24 ruutu Yhdistyneiden Kansakuntien huokitusnumero.
- 27 ruutu Merkitään rasti asianomaiseen ruutuun.
Merkitään jätteen lämpötila kuljetuksen aikana celsiusasteina. Kaikkien 27 ruudun vaihtoehtojen käännökset on painettu kolmannen jäljennöksen kääntöpuolelle. Jos jätteen ulkoinen olemus viittaa useisiin vaihtoehtoihin, merkitään rasti kyseisiin ruutuihin.
- 28 ruutu Merkitään kunkin jäsenvaltion, jonka alueella kuljetusta tapahtuu, toimivaltaisen viranomaisen koodinumero. Nämä koodinumerot merkitään sellaisina, kuin ne julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.
- 33 ruutu Allekirjoittajan täydellinen nimi ja asema on ilmoitettava selvästi. Lomakkeen allekirjoituksella haltija vakuuttaa, että hänen antamasta tiedot ovat oikeita. Allekirjoitusten on oltava alkuperäisinä jäljennöksessä 1 ja 2.

C. Jäljennöksen 3 täyttöohjeet

Haltija täyttää kuljettajan suostumuksella 3, 6, 8, 12, 17, 18, 23, 31 ja 33 ruudut (ja tarvittaessa 34 ruudun) saatuaan toimivaltaisen viranomaisen vahvistuksen.

- 3 ruutu Merkitään kullekin kuljetukselle tarkoitettu sarjanumero (alkaan numerosta 1).
Ei täytetä, jos ilmoitus koskee erillistä kuljetusta.
- 8 ruutu Tarvittaessa lisätään lähettäjä- ja kauttakulkujäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen määräämät erityiset jätteen kuljetusta niiden alueella koskevat edellytykset ja vaaratilanteissa tai onnettomuuden sattuessa noudatettavat ohjeet.
- 12 ruutu Merkitään sen kuljetusvälineen tyyppi ja rekisterinumero tai nimi (kuorma-auto, rautatievaunu, laiva, lentokone), johon jäte lastataan.
- 17 ruutu Merkitään kuljetuksen päättymispäivä.
- 18 ruutu Merkitään jätettä sisältävien pakkausten lukumäärä (numeroin) ja laji.
- 23 ruutu Merkitään kuljetettavan jätteen todellinen nettomäärä.
- 31/34 ruutu Merkitään päivämäärä ja yhteyshenkilön täydellinen nimi, puhelin- ja teleksinumero. Lomakkeen allekirjoittaa kuljettaja tai hänen valtuuttamansa edustaja. Lomakkeen allekirjoituksella kuljettaja vakuuttaa, että hänen antamansa tiedot ovat oikeita.
- 33 ruutu Merkitään päivämäärä ja yhteyshenkilön täydellinen nimi, puhelin- ja teleksinumero. Lomakkeen allekirjoittaa haltija tai hänen valtuuttamansa edustaja. Lomakkeen allekirjoituksella haltija vakuuttaa, että hänen antamansa tiedot ovat oikeita.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 8 päivänä huhtikuuta 1986,
vaarallisten jätteiden rajan yli tapahtuvien siirtojen valvonnasta ja tarkastuksesta Euroopan
yhteisössä annetun direktiivin 84/631/ETY muuttamisesta Espanjan ja Portugalin
liittymisen vuoksi**

(86/121/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjan ja erityisesti sen 396 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

sekä katsoo, että

Espanjan ja Portugalin liittymisen vuoksi olisi direktiiviin 84/631/ETY⁽¹⁾, johon on tehty teknisiä muutoksia komission direktiivillä 85/469/ETY⁽²⁾, liitteessä I olevaan 36 ruutuun lisättävä kyseiset tiedot uusilla virallisilla kielillä,

1 artikla

Korvataan direktiivin 84/631/ETY liitteessä I olevaan 36 ruutuun 1 päivänä tammikuuta 1986 alkaen tämän direktiivin liitteessä olevalla tekstillä.

2 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 8 päivänä huhtikuuta 1986.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G.M.V. van AARDENNE

⁽¹⁾ EYVL N:o L 326, 13.12.1984, s. 31

⁽²⁾ EYVL N:o L 272, 12.10.1985, s. 1

LIITE

36 KÄÄNNÖS KÄÄNTÖPUOLELLA RUUDUSSA 27 MAINITUISTA TIEDOISTA								
ESPAÑOL	polvo	pulverulento	sólido	pastoso	viscoso	fangoso	liquido	gaseoso
DANSK	pulveragtig	støvagtig	fast	pastaagtig	tykttflydende	slamagtig	flydende	luftformig
DEUTSCH	pulverförmig	staubförmig	fest	pastös	breiig	schlammig	flüssig	gasförmig
ΕΛΛΗΝΙΚΑ	σκόνη	κονιώδες	στερεό	παχύρρευστο	σιροπώδες	λασπώδες	υγρό	αέριο
ENGLISH	powder	powdery	solid	paste	viscous	sludge	liquid	gaseous
FRANÇAIS	poudreux	pulvérulent	solide	pâteux	sirupeux	boueux	liquide	gazeux
ITALIANO	polvere	pulverulento	solido	vischioso	sciroposo	fangoso	liquido	gassoso
NEDERLANDS	poeder	poederachtig	vast	viskeus	stroperig	slibachtig	vloeibaar	gasvormig
PORTUGUÉS	em pó	pulverulento	sólido	pastoso	viscoso	lamacento	liquido	gasoso

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 12 päivänä kesäkuuta 1986,
vaarallisten jätteiden rajan yli tapahtuvien siirtojen valvonnasta ja tarkastuksesta Euroopan
yhteisössä annetun direktiivin 84/631/ETY muuttamisesta**

(86/279/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

Euroopan yhteisöjen toimintaohjelmassa ympäristöalan toimenpiteiksi, jonka neuvosto on hyväksynyt 22 päivänä marraskuuta 1973⁽⁴⁾ ja jonka jatkaminen ja toteuttaminen ovat aiheena 17 päivänä toukokuuta 1977⁽⁵⁾ ja 7 päivänä helmikuuta 1983⁽⁶⁾ annetuissa päätöslauselmissa, edellytetään yhteisön toimia vaarallisten jätteiden huolehtimisen valvomiseksi,

direktiivin 78/319/ETY⁽⁷⁾ mukaisesti jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että myrkyllisistä ja vaarallisista jätteistä huolehditaan vaarantamatta ihmisten terveyttä ja aiheuttamatta haittaa ympäristölle,

tätä tarkoitusta varten direktiivissä 84/631/ETY⁽⁸⁾ järjestetään vaarallisten jätteiden rajan yli tapahtuvien siirtojen valvonta ja tarkastus yhteisössä,

samassa yhteydessä, kun suojellaan ympäristöä tällaisten jätteiden aiheuttamilta vaaroilta, on otettava huomioon yhteisön ulkopuolella esiintyvien saasteiden aiheuttamat vaarat,

sen vuoksi jätettä siirrettäessä yhteisön ulkopuolelle, jätteen haltijan olisi tehdessään ilmoitusta lähetyksestä annettava riittävät tiedot yhteisön ulkopuolisen määrääman kanssa

tehdystä sopimuksesta ja jätteen vastaanottajalla olisi oltava asianmukainen tekninen valmius jätteiden huolehtimiseen,

lisäksi kokemus on osoittanut, että jätteitä kuljettaessa yhteisön ulkopuolelle olisi soveliaampaa, että oikeus laatia ilmoituksen vastaanottovahvistus tai oikeus vastustaa kuljetusta olisi annettava lähettäjäjäsenvaltiolle, kuitenkin joissain olosuhteissa olisi viimeisellä kauttakulkujäsenvaltiolla oltava mahdollisuus käyttää tätä oikeutta, ja

näiden eri vaatimusten huomioon ottamiseksi direktiiviä 84/631/ETY on muutettava,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Korvataan direktiivin 84/631/ETY 3, 4, 5, 7, ja 17 artikla seuraavasti:

"3 artikla

1. Kun jätteen haltija on aikeissa siirtää tai antaa siirrettäväksi jätteen jäsenvaltiosta toiseen, tai niin, että sen reitti kulkee yhden tai useamman jäsenvaltion kautta tai kuljettaa sen jäsenvaltioon kolmannelta valtiosta tai jäsenvaltiosta kolmanteen valtioon, hänen on tehtävä asiasta ilmoitus sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, joka on vastuussa ilmoituksen vastaanottovahvistuksen antamisesta, sekä toimitettava jäljennökset muiden asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ja tarvittaessa kolmannelle vastaanottajavaltiolle tai kolmannelle kauttakulkuvaltiolle (kolmansille kauttakulkuvaltiolle).

2. Ilmoitus on tehtävä käyttämällä yhdenmukaista kuljetusasiakirjaa, jäljempänä 'kuljetusasiakirja', joka laaditaan 15 artiklan mukaisesti ja jonka sisältö täsmennetään liitteessä I.

3. Sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, joka on vastuussa ilmoituksen vastaanottovahvistuksen antamisesta tehtävän ilmoituksen yhteydessä, on jätteen haltijan annettava riittävät tiedot seuraavista seikoista:

⁽¹⁾ EYVL N:o C 284, 7.11.1985, s. 5

⁽²⁾ EYVL N:o C 36, 17.2.1986, s. 197

⁽³⁾ EYVL N:o C 354, 31.12.1985, s. 4

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 112, 20.12.1973, s. 3

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 139, 13.6.1977, s. 3

⁽⁶⁾ EYVL N:o C 46, 17.2.1983, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 84, 31.3.1978, s. 43

⁽⁸⁾ EYVL N:o L 326, 13.12.1984, s. 31

- jätteiden syntypaikka ja koostumus, mukaan lukien tuottajan tunnistustiedot, ja jos jätteitä on eri lähteistä, yksityiskohtainen erittely jätteistä ja, milloin tämä tieto on olemassa, alkuperäisten tuottajien tunnistetiedot;
- reittitiedot ja vakuutusjärjestelyt kolmansien kohdistuvien vahinkojen varalta;
- onko toteutettu turvallisen kuljetuksen varmistamiseksi edeltävät toimenpiteet, erityisesti vastaako kuljetuksen suorittaja kyseisten jäsenvaltioiden tällaisten kuljetustoimintojen järjestämiselle määräämiä ehtoja;
- onko tehty sopimus jätteen vastaanottajan kanssa, jolla olisi oltava asianmukainen tekninen kapasiteetti kyseisestä jätteestä huolehtimiseksi sellaisissa olosuhteissa, että siitä ei aiheudu vaaraa ihmisten terveydelle tai ympäristölle. Milloin jätteitä varastoidaan, käsitellään tai sijoitetaan kaatopaikalle jossain jäsenvaltiossa, on vastaanottajalla oltava siihen myös joko direktiivin 78/319/ETY 9 artiklan tai direktiivin 76/403/ETY 6 artiklan mukainen lupa.

4. Jos jätteitä siirretään jäsenvaltiosta kolmanteen valtioon, on jätteiden haltijan saatava ennen lastausta hyväksyminen kolmannelta vastaanottajajäsenvaltiolta 3 kohdassa säädetyin ilmoitusmenettelyn mukaisesti tekemäänsä ilmoituksen. Ilmoituksessa on oltava riittävät tiedot asiaa koskevasta sopimuksesta.

4 artikla

1. Rajan yli tapahtuvaa siirtoa ei saa suorittaa ennenkuin 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a, b tai c alakohdassa mainitun jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen on antanut vahvistuksensa ilmoituksen vastaanottamisesta. Vahvistus on kirjattava kuljetusasiakirjaan.
2. Vastaanottovahvistuksen tai 3 kohdan mukaisesti tehdyn vastaväitteen toimittavat jätteiden haltijalle viimeistään kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanotosta:
 - a) määräpaikkana olevan jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen; tai
 - b) jos jätteitä siirretään kolmanteen valtioon kauttakuljetuksena yhteisön kautta huolehdittavaksi yhteisön ulkopuolelle, sen jäsenvaltion, jonka kautta siirto viimeksi tapahtuu, toimivaltainen viranomainen, tai
 - c) jos jätteitä siirretään jäsenvaltiosta huolehdittavaksi yhteisön ulkopuolelle kolmanteen valtioon, lähettäjä-

jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset, paitsi tämän kohdan viimeisessä alakohdassa säädetyssä tapauksessa,

sekä jäljennökset jätteiden vastaanottajalle ja muiden asianosaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille sekä tarvittaessa kolmannelle vastaanottajavaltiolle ja kolmannelle kauttakulkuvaltiolle/kolmansille kauttakulkuvaltioille.

Kun jätteistä huolehditaan kolmannessa valtiossa, joka rajoittuu viimeiseen kauttakulkujäsenvaltioon, on viimeksimainitulla oikeus laatia ilmoituksen vastaanottovahvistus tai ilmaista vastustus ensimmäisen alakohdan c alakohdassa tarkoitetun jäsenvaltion sijasta. Kauttakulkujäsenvaltion, joka aikoo käyttää sille tässä alakohdassa annettua oikeutta, on ilmoitettava tästä komissiolle ja muille jäsenvaltioille. Se ei saa käyttää tätä oikeutta aiemmin kuin kolmen kuukauden kuluttua tällaisen ilmoituksen antamisesta.

3. Vastustamisen on perustuttava ympäristönsuojelua, yleistä etua ja yleistä turvallisuutta tai terveyden suojelua koskeviin lakeihin ja muihin säännöksiin, jotka ovat tämän direktiivin, muiden yhteisön asiakirjojen tai tätä asiaa koskevien, kyseisen jäsenvaltion ennen tämän direktiivin tiedoksi antamista solmimien kansainvälisten sopimusten mukaisia.

4. Kun 2 kohdassa mainitun jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat tulleet vakuuttuneeksi siitä, että vastustamisen aiheena olevat ongelmat on ratkaistu, niiden on välittömästi lähetettävä jätteen haltijalle hyväksymisilmoitus sekä jätteen vastaanottajalle ja muiden asianosaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille sekä tarvittaessa kolmannelle vastaanottajavaltiolle ja kolmannelle kauttakulkuvaltiolle/kolmansille kauttakulkuvaltioille tarkoitetut jäljennökset.

5. Edellä 2 kohdassa mainitun jäsenvaltion toimivaltainen viranomaisten toimittama vastaanottovahvistus jätteiden haltijalle tämän artiklan säännösten mukaisesti ei vapauta tällaisen jätteen tuottajaa tai mitään muutakaan henkilöä voimassaolevien kansallisten ja yhteisön säännösten velvoitteista.

6. Lähettäjäjäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille ja mahdollisen kauttakulkujäsenvaltion tai -valtioiden toimivaltaisille viranomaisille on varattava 15 päivän määräaika tiedoksi antamisesta, jonka kuluessa ne voivat määrätä tarvittaessa ehtoja jätteiden kuljetukselle maansa alueella, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 1 ja 2 kohdan soveltamista. Nämä ehdot, jotka on toimitettava jätteiden haltijalle kyseisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille tarkoitettuine jäljennöksineen, eivät saa olla tiukempia kuin kokonaan kyseisen jäsenvaltion alueen sisäpuolella tapahtuvia, vastaavia siirtoja koskevat ehdot,

ja niissä on otettava tarkasti huomioon olemassa olevat sopimukset. Jätteiden haltijan on noudatettava näitä ehtoja voidakseen suorittaa kuljetuksen.

Viimeistään 20 päivän kuluttua ilmoituksen vastaanotosta voivat lähettäjäjäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset vastustaa siirtoa sillä perusteella, että jätteiden siirto vaikuttaa haitallisesti direktiivin 78/319/ETY 12 artiklan tai direktiivin 76/403/ETY 6 artiklan mukaisesti tehtyjen suunnitelmien täytäntöönpanoon, tai että se on ristiriidassa tätä asiaa koskevista, ennen tämän direktiivin tiedoksi antamista solmituista kansainvälisistä sopimuksista aiheutuvien velvoitteiden kanssa. Tällaiset vastaväitteet ja asianosaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille tarkoitetut jäljennökset niistä on toimitettava jätteiden haltijalle.

5 artikla

1. Jätteiden haltija voi käyttää yleistä ilmoitusmenettelyä silloin kun jätteitä, jolla on samat fysikaaliset ja kemialliset ominaisuudet, siirretään säännöllisesti samalle vastaanottajalle lähettäjäjäsenvaltion saman lähtötulliaseman ja vastaanottajajäsenvaltion saman tulotulliaseman kautta ja, kauttakulkukuljetuksen ollessa kyseessä, kauttakulujäsenvaltion tai -valtioiden saman tulo- ja lähtötulliaseman kautta.

2. Edellä 4 artiklan 2 kohdassa mainitun jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ja tarvittaessa kauttakulujäsenvaltion tai -valtioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat suostua tämän yleisen ilmoitusmenettelyn käyttöön sillä edellytyksellä, että siinä annetaan tietyjä tietoja, kuten esimerkiksi tarkat määrät tai määräajoin tehtävät luettelot kuljetettavasta jätteestä.

3. Yleistä ilmoitusmenettelyä käytettäessä voi 4 artiklan 1 kohdan yhtenäinen hyväksymisilmoitus kattaa useita enintään yhden vuoden aikana tehtäviä siirtoja.

4. Yleinen ilmoitus on tehtävä kuljetusasiakirjalla.

7 artikla

1. Edellä 6 artiklan 4 kohdasta poiketen, kun jätteitä vietään yhteisön alueelta huolehdittavaksi yhteisön ulkopuolelle, on sen jäsenvaltion tullin, jonka kautta siirto viimeksi tapahtuu, toimitettava jäljennös kuljetusasiakirjasta tämän jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, joiden on, 4 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan c alakohdassa mainitussa tapauksessa toimitettava jäljennös myös lähettäjäjäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille. Näitä jäljennöksiä on säilytettävä vähintään kaksi vuotta.

2. Jätteen haltijan on selvitettävä tai todistettava 4 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan b tai c alakohdassa mainitun jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille viimeistään kuuden viikon kuluttua siitä, kun jäte lähti yhteisön alueelta, että jäte on saapunut oikeaan määräänpäähänsä ja ilmoitettava viimeinen yhteisön tullauspaikka, jonka kautta kuljetus tapahtui.

17 artikla

Tämä direktiivi ei koske muuta metallia kuin rautaa sisältävää metallijätettä (käsittäen erityisesti jätteen, romun, lietteen, tuhkan ja pölyn), joka on tarkoitettu uudelleenkäytettäväksi, uudistettavaksi tai kierrätettäväksi tällaisia toimenpiteitä koskevan sopimusten perusteella, edellyttäen, että seuraavat ehdot on täytetty:

- haltijan on annettava selonteko yhdenmukaisella asiakirjalla, jonka sisältö on määrätty liitteessä III, ja jonka on seurattava lähteyksen mukana, edellyttäen, että kyseiset aineet on tarkoitettu kyseisiin toimenpiteisiin, ja annettava jäljennös tästä asiakirjasta 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettun jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille;
- vastaanottajan on ilmoitettava samassa asiakirjassa, joka hänen on toimitettava a alakohdassa mainitun jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle viimeistään 15 päivän kuluttua materiaalin vastaanotosta, että nämä toimenpiteet todella suoritetaan."

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1987. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuja kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 12 päivänä kesäkuuta 1986.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. WINSEMIUS

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 12 päivänä kesäkuuta 1986,
ympäristön, erityisesti maaperän, suojelusta käytettäessä puhdistamolietettä maanviljelyssä**

(86/278/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

tämän direktiivin tavoitteena on säädellä puhdistamolietteen käyttöä maanviljelyssä niin, että sen haitalliset vaikutukset maaperään, kasvillisuuteen, eläimiin ja ihmisiin voidaan estää samalla edistämällä puhdistamolietteen asianmukaista käyttöä,

erot eri jäsenvaltioissa voimassa olevien, puhdistamolietteen maanviljelykäyttöä koskevien säännösten välillä saattavat vaikuttaa yhteismarkkinoiden toimintaan; sen vuoksi tämän alan lainsäädäntöä olisi lähennettävä perustamissopimuksen 100 artiklan mukaisesti,

maanviljelyssä käytettävään puhdistamolietteeseen ei sovelleta jätteistä 15 päivänä heinäkuuta 1975 annettua direktiiviä 75/442/ETY⁽⁴⁾,

myrkyllisistä ja vaarallisista jätteistä 20 päivänä maaliskuuta 1978 annettua neuvoston direktiiviä 78/319/ETY⁽⁵⁾ sovelletaan myös sellaiseen puhdistamolietteeseen, joka sisältää mainitun direktiivin liitteessä lueteltuja aineita tai materiaaleja, jotka ominaisuuksiensa, määränsä tai pitoisuuksiensa vuoksi voivat vaarantaa ihmisen terveyttä tai ympäristön tilaa, taikka on tällaisten aineiden tai materiaalien pilaamaa,

olisi ryhdyttävä erityistoimiin sen varmistamiseksi, ettei lietteen valvomattomasta käytöstä aiheudu minkäänlaisia haittoja ihmisille, eläimille, kasveille eikä ympäristölle,

tällä direktiivillä pyritään myös saamaan aikaan tiettyjä yhteisön alustavia toimenpiteitä maaperän suojelemiseksi,

lietteellä voi olla maanviljelyn kannalta arvokkaita ominaisuuksia, minkä vuoksi on perusteltua edistää lietteen asianmukaista käyttöä maanviljelyssä; puhdistamolietteen käytöllä ei saa heikentää maaperän ja maataloustuotteiden laatua,

jotkut raskasmetallit voivat olla myrkyllisiä kasveille ja viljelykasvien välityksellä myös ihmisille; on välttämätöntä asettaa pakolliset raja-arvot näiden aineiden pitoisuuksille maaperässä,

lietteen käyttö on syytä kieltää, kun näiden metallien pitoisuudet maaperässä ylittävät nämä raja-arvot,

lisäksi on välttämätöntä estää näiden raja-arvojen ylittyminen lietteen käytön seurauksena; sen vuoksi on välttämätöntä rajoittaa viljelymaahan lisättävien raskasmetallien määrää joko rajoittamalla määrää, jonka lietettä saa vuodessa lisätä ja varmistamalla, etteivät käytettävän lietteen raskasmetallipitoisuudet ylitä asetettuja raja-arvoja, tai pyrkimällä varmistamaan, ettei viljelymaahan lisättävien raskasmetallien määrä, laskettuna kymmenen vuoden keskiarvon perusteella, ylitä annettuja raja-arvoja,

liete on käsiteltävä ennen sen käyttöä maanviljelyssä; jäsenvaltiot voivat kuitenkin tietyn edellytyksin antaa luvan käsittelemättömän lietteen käyttämiseen vaarantamatta ihmisten tai eläinten terveyttä, mikäli liete sijoitetaan tai muokataan maahan,

lietteellä käsitelty alue voidaan ottaa laidunkäyttöön taikka siltä voidaan korjata vihantarehua tai tiettyjä tavallisesti välittömässä kosketuksessa maahan olevia ja tavallisesti tuoreena syötäviä viljelykasveja vasta tietyn ajanjakson kuluttua lietteen levityksestä; lietteen käyttö hedelmä- ja vihanneskasvien

⁽¹⁾ EYVL N:o C 264, 8.10.1982, s. 3 ja EYVL N:o C 154, 14.6.1984, s. 6

⁽²⁾ EYVL N:o C 77, 19.3.1984, s. 136

⁽³⁾ EYVL N:o C 90, 5.4.1983, s. 27

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 194, 25.7.1975, s. 39

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 84, 31.3.1978, s. 43

viljelyssä hedelmäpuiden viljelyä lukuun ottamatta on kasvu-
kauden aikana kiellettävä,

lietettä voisi käyttää olosuhteissa, joissa maaperän sekä pinta-
ja pohjaviesien suojeleminen direktiivien 75/440/ETY⁽¹⁾ sekä
80/68/ETY⁽²⁾ mukaisesti on mahdollista,

tässä tarkoituksessa on välttämätöntä valvoa lietteiden ja
lietteellä käsiteltyjen viljelymaiden laatua ja tästä syystä tehdä
määrityksiä sekä ilmoittaa tietyt tulokset käyttäjille,

eräistä olennaisista tiedoista olisi pidettävä kirjaa tietämyksen
parantamiseksi lietteen käytöstä maanviljelyssä ja nämä tiedot
olisi toimitettava kausikertomuksina komissiolle; komissio
tekisi tarvittaessa näiden kertomusten perusteella ehdotuksia
maaperän ja ympäristön suojelelun tehostamiseksi,

pääasiallisesti kotitalouksien jätevetä käsittelevissä pienissä
jätevedenpuhdistamoissa syntyvästä lietteestä on vain hyvin
vähän vaaraa ihmisten, eläinten ja kasvien terveydelle ja
ympäristölle ja siksi tällaiset puhdistamot on vapautettava
eräistä tiedottamisesta ja analysointiin liittyvistä velvoitteista,

jäsenvaltioilla olisi oltava mahdollisuus antaa säännöksiä, jotka
ovat tiukempia kuin tässä direktiivissä olevat säännökset;
tällaisista säännöksistä on ilmoitettava komissiolle,

tekniikan ja tieteen kehityksen takia eräitä tässä direktiivissä
esitettyjä vaatimuksia voidaan joutua pian mukauttamaan;
tarvittavien toimenpiteiden toteuttamisen helpottamiseksi on
säädetty menettelyä, jolla toteutetaan jäsenvaltioiden ja
komission välinen läheinen yhteistyö; yhteistyö olisi toteuttava
tekniikan ja tieteen kehityksen mukauttamisen komiteassa, ja

perustamissopimuksessa ei ole annettu muita tarvittavia
valtuuksia kuin 235 artiklaan sisältyvät,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tämän direktiivin tarkoituksena on säädellä puhdistamolietteen
käyttöä maanviljelyssä niin, että sen haitalliset vaikutukset

maaperään, kasvillisuuteen, eläimiin ja ihmisiin voidaan estää
samalla edistämällä lietteen asianmukaista käyttöä.

2 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

a) 'lietteellä':

- i) kotitalouksien tai kaupunkien jätevesiä käsittelevissä
jätevedenpuhdistamoissa sekä muissa koostumukseltaan
kotitalouksien ja kaupunkien jätevetä vastaavia jäte-
vesiä käsittelevissä puhdistamoissa syntyvää ylijäämä-
lietettä;
- ii) sakokaivoissa ja muissa vastaavissa jäteveden käsit-
telyyn tarkoitetuissa laitteistoissa syntyvää ylijäämä-
lietettä;
- iii) muissa kuin edellä kohdissa i ja ii tarkoitetuissa jäte-
vedenpuhdistamoissa syntyvää ylijäämälietettä.

b) 'käsitellyllä lietteellä':

lietettä, joka on käsitelty biologisesti, kemiallisesti tai
lämpökäsittelyn avulla, pitkäaikaisesti varastoitu tai
käsitelty jollain muulla sellaisella tavalla, jonka tarkoituk-
sena on merkittävästi vähentää taudinaiheuttajien määrää
ja hajuhaittoja sekä lietteen käytöstä aiheutuvia terveys-
vaaroja;

c) 'maanviljelyllä':

kaiken tyyppisten myytävien ravintokasvien viljelyä,
vihantarehiksi tarkoitetut mukaan lukien;

d) 'käytöllä':

lietteen levittämistä maahan tai mitä tahansa muuta lietteen
lisäämistä maan pinnalle tai maaperään.

3 artikla

1. Edellä 2 artiklan a alakohdan i alakohdassa tarkoitettua
lietettä saa käyttää maanviljelyssä ainoastaan tämän direktiivin
mukaisesti.

2. Rajoittamatta direktiivien 75/442/ETY ja 78/319/ETY
soveltamista:

- edellä 2 artiklan a alakohdan ii alakohdassa tarkoitettua
lietettä saa käyttää maanviljelyssä edellytyksin, jotka
asianomainen jäsenvaltio katsoo välttämättömiksi ihmisten
terveyden ja ympäristön suojelemiseksi;
- edellä 2 artiklan a alakohdan iii alakohdassa tarkoitettua
lietettä saa käyttää maanviljelyssä ainoastaan, jos asian-
omainen jäsenvaltio on erikseen määrännyt sen käytöstä.

4 artikla

Lietteellä käsitellyn maan ja lietteen suurimmat sallittavat
raskasmetallipitoisuudet sekä viljelymaahan lisättävien raskas-

⁽¹⁾ EYVL N:o L 194, 25.7.1975, s. 26

⁽²⁾ EYVL N:o L 20, 26.1.1980, s. 43

metallien vuotuiset enimmäismäärät on annettu liitteessä I A, I B ja I C.

5 artikla

Rajoittamatta 12 artiklan soveltamista:

1. jäsenvaltioiden on kiellettävä lietteen käyttö, milloin yhden tai useamman raskasmetallin pitoisuudet maassa ylittävät jäsenvaltioiden liitteen I A mukaisesti asettamat raja-arvot sekä toteutettava tarpeelliset toimenpiteet, jotte näitä raja-arvoja lietteen käytön takia ylitetä;
2. jäsenvaltioiden on säädeltävä lietteen käyttöä siten, etteivät kohdassa 1 tarkoitetut raja-arvot ylitä raskasmetallien kertymisen vuoksi. Tämän toteuttamiseksi jäsenvaltioiden on sovellettava jompaa kumpaa alempana kohdissa a ja b säädetyistä menettelytavoista:
 - a) jäsenvaltioiden on määrättävä suurin sallittu lietteen lisäysmäärä kuiva-ainetonneina pinta-alayksikköä ja vuotta kohden samalla ottaen huomioon liitteen I B mukaisesti asettamansa lietteen raskasmetallipitoisuuksia koskevat raja-arvot,
 - b) jäsenvaltioiden on valvottava liitteen I C mukaisia raja-arvoja, joilla säädellään viljelymaahan pinta-ala- ja aikayksikköä kohden lisättävää metallimäärää.

6 artikla

Rajoittamatta 7 artiklan soveltamista:

- a) liete on käsiteltävä ennen sen käyttöä maanviljelyssä. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin itse päättämillään edellytyksillä sallia käsittelemättömän lietteen käyttämisen, jos liete sijoitetaan tai muokataan maaperään;
- b) puhdistamolietteen tuottajien on säännöllisesti toimitettava käyttäjille kaikki liitteessä II A mainitut tiedot.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on kiellettävä lietteen käyttö tai sen toimittaminen käyttöön:

- a) laidunmailla tai vihantarehun kasvattamiseen käytettävillä mailla, jos laidunmaata tarkoitus käyttää laiduntamiseen tai vihantarehu on tarkoitus korjata ennen tietyn varoajan päättymistä. Tämä varoaika, joka jäsenvaltioiden on asetettava ottaen

erityisesti huomioon maantieteellinen asemansa ja ilmasto-olosuhteensa, ei missään tapauksessa saa olla lyhyempi kuin kolme viikkoa;

- b) kasvukauden aikana maalla, jolla kasvaa hedelmä- tai vihanneskasveja, lukuun ottamatta hedelmäpuita;
- c) sadon korjaamista edeltävien 10 kuukauden ja itse sadonkorjuun aikana sellaisten hedelmien ja vihannesten viljelyyn tarkoitettua maalla, jotka ovat tavallisesti välittömässä kosketuksessa maahan ja jotka tavallisesti syödään raakana.

8 artikla

Lietettä käytettäessä on noudatettava seuraavia sääntöjä:

- käytössä on otettava huomioon kasvien ravinnetarpeet ja huolehdittava, ettei maaperän eikä pinta- tai pohjavesien laatua huononnetta,
- jos lietettä käytetään mailla, joiden pH-arvo on vähemmän kuin 6, jäsenvaltioiden on otettava huomioon, että tällöin raskasmetallien liikkuvuus ja käyttökelpoisuus kasveille lisääntyvät sekä tarpeen vaatiessa alennettava liitteen I A mukaisesti asettamia raja-arvoja.

9 artikla

Liete sekä viljelymaa, jolla lietettä käytetään, on analysoitava siten kuin liitteissä II A ja II B on esitetty.

Vertailumenetelmät näytteiden otosta ja analyysimenetelmistä on esitetty liitteessä II C.

10 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että pidetään ajan tasalla olevia rekistereitä, joihin merkitään:

- a) tuotetut ja maanviljelykäyttöön toimitetut lietemäärät;
- b) lietteen koostumus ja ominaisuudet liitteessä II A esitettyjen muuttujien osalta;
- c) lietteen käsittelymenetelmä 2 artiklan kohdassa b määritellyllä tavalla;
- d) lietteen vastaanottajien nimet ja osoitteet sekä paikka, jossa lietettä on tarkoitus käyttää.

2. Asiakirjojen on oltava asianomaisten viranomaisten käytettävissä, ja niiden perusteella on kyettävä laatimaan 17 artiklassa tarkoitettu yhteenvetokertomus.

3. Käsittelymenetelmiä koskevat tiedot sekä analyysitulokset on toimitettava asianomaisille viranomaisille heidän pyynnössään.

11 artikla

Jäsenvaltiot voivat olla soveltamatta 6 artiklan b alakohtaa sekä 10 artiklan 1 kohdan b, c ja d alakohtia sekä 2 kohtaa sellaisiin puhdistamoihin, joiden käsittelykapasiteetti on alle 300 kg BOD₅/päivässä, vastaten asukasvastinelukua 5 000, ja jotka on tarkoitettu ensisijaisesti kotitalouksien jäteveden puhdistamiseen.

12 artikla

Olosuhteiden niin vaatiessa jäsenvaltiot voivat toteuttaa tässä direktiivissä säädettyjä tiukempia toimia.

Kaikista tällaisista päätöksistä on ilmoitettava neuvostolle olemassa olevien sopimusten mukaisesti.

13 artikla

Tämän direktiivin mukauttaminen tekniikan ja tieteen kehitykseen 15 artiklassa esitettyjen menettelytapojen mukaisesti koskee myös tämän direktiivin liitteisiin sisältyviä säännöksiä, lukuun ottamatta liitteissä I A, I B ja I C lueteltuja muuttujia ja lukuarvoja, sekä kaikkia sellaisia tekijöitä, jotka voivat vaikuttaa lukuarvojen arviointiin ja liitteissä II A ja II B tarkoitettuja analyysimuuttujia.

14 artikla

1. Asetetaan komitea tämän direktiivin mukauttamiseksi tekniikan ja tieteen kehitykseen, jäljempänä "komitea", jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

2. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

15 artikla

1. Jos tässä artiklassa säädettyä menettelyä on noudatettava, asian saattaa komitean käsiteltäväksi sen puheenjohtaja omasta aloitteestaan tai jonkin jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.

2. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Lausunto annetaan sellaisella 54 äänen enemmistöllä, joka saadaan kun jäsenvaltioiden edustajien äänet painotetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

3. a) Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.

b) Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai jos lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle esityksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määränemmistöllä.

c) Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on tullut vireille neuvostossa, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä.

16 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan kolmen vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta.

Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitusta kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

17 artikla

Aluksi viiden vuoden kuluttua tämän direktiivin tiedoksi antamisesta ja sen jälkeen joka neljäs vuosi jäsenvaltioiden on laadittava lietteen käytöstä maanviljelyssä yhteenvetokertomus, josta ilmenevät käytetyt määrät, noudatetut arviointiperusteet sekä mahdollisesti esiintyvät ongelmat. Kertomus on toimitettava komissiolle, joka julkaisee tiedot. Kertomuksen perusteella komissio tekee tarvittaessa ehdotuksia maaperän ja ympäristön suojelun tehostamiseksi.

18 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 12 päivänä kesäkuuta 1986.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. WINSEMUS

LIITE I A

MAAN RASKASMETALLIPITOISUUKSIA KOSKEVAT RAJA-ARVOT

(mg/kg kuiva-ainetta liitteessä II C määritellyllä tavalla otetussa edustavassa näytteessä, maassa, jonka pH on 6-7)

Muuttujat	Raja-arvot ⁽¹⁾
Kadmium	1 - 3
Kupari ⁽²⁾	50 - 140
Nikkeli ⁽²⁾	30 - 75
Lyijy	50 - 300
Sinkki ⁽²⁾	150 - 300
Elohopea	1 - 1,5
Kromi ⁽³⁾	-

⁽¹⁾ Jäsenvaltiot voivat sallia edellä olevien raja-arvojen ylittämisen sellaisella alueella, joka on tätä direktiiviä tiedoksi annettaessa varattu lietteen sijoittamiseen, mutta jolla viljellään myyttäviä ravintokasveja yksinomaan rehuna käytettäväksi. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle tällaisten paikkojen lukumäärä ja kuvaus. Niiden on myös pyrittävä varmistamaan, ettei tällaisesta toiminnasta aiheudu vaaraa ihmisten terveydelle tai ympäristölle.

⁽²⁾ Jäsenvaltiot voivat sallia raja-arvojen ylittämisen näiden muuttujien osalta, mikäli lietteellä käsiteltävän maan pH-arvo on pysyvästi suurempi kuin 7. Kysiesten raskasmetallien sallitut enimmäispitoisuudet eivät missään tapauksessa saa ylittää näitä arvoja enempää kuin 50 prosentilla. Jäsenvaltioiden on myös pyrittävä varmistamaan, ettei tästä aiheudu vaaraa ihmisten terveydelle tai ympäristölle eikä varsinkaan pohjavedelle.

⁽³⁾ Tässä vaiheessa ei ole mahdollista asettaa raja-arvoja kromille. Neuvosto asettaa nämä raja-arvot myöhemmin komission tekemien ehdotusten perusteella, vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta.

LIITE I B

MAANVILJELYSSÄ KÄYTETTÄVÄN LIETTEEN RASKASMETALLIPITOISUUKSIA KOSKEVAT RAJA-ARVOT

(mg/kg kuiva-ainetta)

Muuttujat	Raja-arvot
Kadmium	20 - 40
Kupari	1 000 - 1 750
Nikkeli	300 - 400
Lyijy	750 - 1 200
Sinkki	2 500 - 4 000
Elohopea	16 - 25
Kromi ⁽¹⁾	-

⁽¹⁾ Tässä vaiheessa ei ole mahdollista asettaa raja-arvoja kromille. Neuvosto asettaa nämä raja-arvot myöhemmin komission tekemien ehdotusten perusteella, vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta.

LIITE I C

VILJELYMAAHAN LISÄTTÄVIÄ VUOTUISIA RASKAMETALLIMÄÄRIÄ KOSKEVAT, KYMME-
NEN VUODEN KESKIARVOIHIN PERUSTUVAT RAJA-ARVOT

(kg/ha/vuosi)

Muuttujat	Raja-arvot ⁽¹⁾
Kadmium	0,15
Kupari	12
Nikkeli	3
Lyijy	15
Sinkki	30
Elohopea	0,1
Kromi ⁽²⁾	-

⁽¹⁾ Jäsenvaltiot voivat sallia edellä olevien raja-arvojen ylittämisen sellaisella alueella, joka on tätä direktiivää tiedoksi annettaessa varattu lietteen sijoittamiseen, mutta jolla viljellään myytäviä ravintokasveja yksinomaan rehuna käytettäväksi. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle tällaisten paikkojen lukumäärä ja kuvaus. Niiden on myös varmistettava, ettei tällaisesta toiminnasta aiheudu vaaraa ihmisten terveydelle tai ympäristölle.

⁽²⁾ Tässä vaiheessa ei ole mahdollista asettaa raja-arvoja kromille. Neuvosto asettaa nämä raja-arvot myöhemmin komission tekemien ehdotusten perusteella, vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta.

LIITE II A

LIETTEEN ANALYSOINTI

- Liete on analysoitava pääsääntöisesti vähintään kuuden kuukauden välein. Mikäli puhdistettavan jäteveden ominaisuuksissa tapahtuu muutoksia, analysointi on tehtävä tätä useammin. Jos määrittystulokset eivät kokonaisen vuoden aikana vaihtele merkittävästi, liete on analysoitava vähintään 12 kuukauden välein.
- Mikäli 11 artiklassa tarkoitettujen puhdistamoiden lietettä ei ole analysoitu 12 kuukauden aikana ennen tämän direktiivin täytäntöönpanoa kussakin jäsenvaltiossa, analysointi on tehtävä 12 kuukauden kuluessa tästä täytäntöönpanosta tai, mikäli mahdollista, kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun on myönnetty lupa tällaisessa puhdistamossa syntyvän lietteen käyttöön maanviljelyssä. Jäsenvaltiot päättävät jatkossa suoritettavien analyysien aikaväleistä ensimmäisten analyysitulosten, puhdistetun jäteveden mahdollisten laatuomutosten ja muiden asiaan vaikuttavien seikkojen perusteella.
- Jollei 4 kohdasta muuta johdu, lietteestä määritetään seuraavat muuttujat:
 - kuiva-aine ja orgaaninen aine;
 - pH-arvo;
 - typpi ja fosfori;
 - kadmium, kupari, nikkeli, lyijy, sinkki, elohopea ja kromi.
- Mikäli kyseisen jäsenvaltion asianomaista viranomaista tyydyttävällä tavalla on osoitettu, että kuparia, sinkkiä ja kromia puhdistamon käsittelemässä jätevedessä joko ei ole lainkaan tai niitä on vain merkityksettä määriä, jäsenvaltiot saavat päättää näiden metallien analysoinnin aikaväleistä.

*LIITE II B***MAAPERÄN ANALYSOINTI**

1. Ennen kuin muuta kuin 11 artiklassa tarkoitetuissa puhdistamoissa syntyvää lietettä ryhdytään käyttämään, jäsenvaltioiden on aina ensin varmistettava, että viljelymaan raskasmetallipitoisuudet eivät ylitä liitteen I A mukaisesti asetettuja raja-arvoja. Tätä varten jäsenvaltioiden on päätettävä suoritettavista määräyksistä, ottaen huomioon käytettävissä olevat tutkimustulokset maaperän ominaisuuksista ja tasalaatuisuudesta.
2. Jäsenvaltioiden on päätettävä jatkossa suoritettavien määritysten aikaväleistä ottaen huomioon maaperän metallipitoisuudet ennen lietteen käyttöä, käytetyn lietteen määrän ja koostumuksen sekä muut mahdollisesti asiaan vaikuttavat seikat.
3. Seuraavat muuttajat on analysoitava:
 - pH-arvo;
 - kadmium, kupari, nikkeli, lyijy, sinkki, elohopea ja kromi.

*LIITE II C***NÄYTTEENOTTO JA ANALYYSIMENETELMÄT****1. Maaperänäytteen otto**

Edustavat maaperänäytteet valmistetaan tavallisesti sekoittamalla keskenään 25 erillistä näytettä, jotka on otettu eri puolilta enintään 5 hehtaarin laajuista ja yhtä tarkoitusta varten viljeltyä aluetta.

Näytteet on otettava 25 cm:n syvyyteen saakka, jollei pintamaa ole tätä ohuempi; jälkimmäisessä tapauksessa näytteenottosyvyyden on kuitenkin oltava vähintään 10 cm.

2. Lietenäytteen otto

Lietenäyte on otettava prosessin jälkeen, mutta ennen sen toimittamista käyttäjälle ja sen on oltava kyseisen puhdistamon lietetuotannon kannalta edustava.

3. Analyysimenetelmät

Raskasmetallipitoisuudet on analysoitava vahvahappokäsittelyn jälkeen. Analyysin vertailumenetelmänä on käytettävä atomiabsortiospektrometriä, ja määritysrajojen on oltava korkeintaan 10 % kyseisen metallin sallitusta enimmäispitoisuudesta.

1992 vp — HE 95

Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvien sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä

NIDE XV

Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen liite XXI

Liite XXI Tilastot

LIITE XXI

TILASTOT

Luettelo, josta määrätään 76 artiklassa

	Sivu	
JOHDANTO	3	ULKOMAANKAUPAN JA YHTEISÖN SISÄISEN KAUPAN TILASTOT
ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET	3	375 R 1736
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3	377 R 2845
TEOLLISUUSTILASTOT	3	384 R 3396
LIIKENNETILASTOT	5	(387 R 3367)
ULKOMAANKAUPAN JA YHTEISÖN SISÄISEN KAUPAN TILASTOT	7	(387 R 3678)
TILASTOSALAISSUUS	10	(388 R 0455)
VÄESTÖ- JA SOSIAALITILASTOT	10	388 R 1629
KANSANTALouden TILINPITO — GDP	10	391 R 0091
NIMIKKEISTÖT	10	377 R 0546
MAATALOUSTILASTOT	10	(1 79 H)
KALATALOUSTILASTOT	13	(1 85 I)
ENERGIATILASTOT	13	(387 R 3678)
		379 R 0518
		387 R 3521
		380 R 3345
		383 R 0200
		387 R 3367
		387 R 3522
		387 R 3678
		388 R 0455
		TILASTOSALAISSUUS
		390 R 1588
		VÄESTÖ- JA SOSIAALITILASTOT
		376 R 0311
		KANSANTALouden TILINPITO — GDP
		389 L 0130
		NIMIKKEISTÖT
		390 R 3037
		MAATALOUSTILASTOT
		372 L 0280
		373 L 0358
		378 L 0320
		(1 79 H)
		386 L 0081
		372 D 0356
		(1 79 H)
		386 D 0180
		388 R 0571
		389 R 0807
		390 R 0837
		KALATALOUSTILASTOT
		391 R 1382
		ENERGIATILASTOT
		390 L 0377

LIITE XXI

TILASTOT

Luettelo, josta määrätään 76 artiklassa

JOHDANTO

Jos säädöksissä, joihin tässä liitteessä viitataan, on yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisia käsitteitä tai jos niissä viitataan yhteisön oikeusjärjestykselle ominaisiin menettelyihin, kuten

- johdanto-osat,
- ne, joille yhteisön säädökset on osoitettu,
- viittaukset EY:n alueisiin tai kieliin,
- viittaukset EY:n jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, EY:n jäsenvaltioiden julkisiin yksiköihin, yrityksiin tai yksilöihin suhteessa toisiinsa sekä
- viittaukset tietojenanto- ja ilmoitusmenettelyihin,

noudatetaan, mitä laaja-alaisista mukautuksista tehdyssä pöytäkirjassa 1 määrätään, jollei tässä liitteessä toisin määrätä.

ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET

1. Tätä liitettä sovellettaessa ja pöytäkirjassa 1 olevien määräysten estämättä niissä säädöksissä, joihin viitataan, ilmaisun ”jäsenvaltio(t)” katsotaan tarkoittavan sillä asianomaisissa EY:n säädöksissä olevan merkityksen lisäksi Islantia, Itävaltaa, Liechtensteinia, Norjaa, Ruotsia, Suomea ja Sveitsiä.

2. Viittausten ”Euroopan yhteisöjen teollisuustoimialaluokitukseen (NICE)” ja ”Euroopan yhteisöjen toimialaluokitukseen (NACE)” katsotaan tarkoittavan, ellei toisin määrätä, viittauksia Euroopan yhteisöjen toimialaluokitukseen (NACE Rev. 1), sellaisena kuin se on määriteltynä Euroopan yhteisöjen tilastollisesta toimialaluokituksesta 9 päivänä lokakuuta 1990 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3037/90 ja sellaisena kuin se on mukautettuna tätä sopimusta varten. Viitatuilla koodinumeroilla tarkoitetaan vastaavia NACE Rev. 1:n muunneltuja koodeja.

3. Määräyksillä siitä, kuka vastaa tutkimusten ja vastaavien toimenpiteiden aiheuttamista

kustannuksista, ei ole merkitystä tätä sopimusta sovellettaessa.

SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN

TEOLLISUUSTILASTOT

1. **364 L 0475:** Neuvoston direktiivi 64/475/ETY, annettu 30 päivänä heinäkuuta 1964, yhteensovitetusta vuosittaisesta teollisuusinvestointeja koskevien tietojen keruusta (EYVL N:o 131, 13.8.1964, s. 2193/64), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 72 B:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 121, 159)

— **1 79 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 112)

— **1 85 I:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 231)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Liitettä ei sovelleta.

b) Liechtensteinin osalta tässä direktiivissä vaaditut tiedot sisällytetään Sveitsiä koskeviin tietoihin.

c) EFTA-valtiot suorittavat ensimmäisen tässä direktiivissä edellytetyn tietojen keruun viimeistään vuonna 1995.

d) Islanti, Liechtenstein, Norja, Ruotsi, Suomi ja Sveitsi toimittavat tässä direktiivissä edellytetyt tiedot vähintään 3-numerotasolla ja, jos mahdollista, NACE Rev. 1:stä 4-numerotasolla.

e) Islanti, Itävalta, Norja, Ruotsi, Suomi ja

Sveitsi toimittavat niiden yritysten osalta, jotka on luokiteltu koodinumeron 27.10 kohdalla Euroopan yhteisöjen tilastollisesta toimialaluokituksesta 9 päivänä lokakuuta 1990 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3037/90, ottaen aiheellisella tavalla huomioon tilastosalaisuus sellaisena, kuin se on määritelty salassapidettävien tilastotietojen luovuttamisesta Euroopan yhteisöjen tilasto-toimistolle 11 päivänä kesäkuuta 1990 annetussa neuvoston asetuksessa (Euratom, ETY) N:o 1588/90 sellaisena kuin se on tässä sopimuksessa mukautettuna, toimivaltaisten kansallisten tilastoviranomaisten välityksellä teräsyhtiöiden investointitietojen antamisesta 18 päivänä marraskuuta 1981 tehdyn komission päätöksen 3302/81/EHTY (EYVL N:o L 333, 20.11.1981, s. 35) liitteessä olevissa kyselylomakkeissa 2.60 ja 2.61 kysytyjä tietoja vastaavat tiedot.

2. **372 L 0211:** Neuvoston direktiivi 72/211/ETY, annettu 30 päivänä toukokuuta 1972, teollisuuden ja pienteollisuuden yhteensovitetuista suhdannetilastoista (EYVL N:o L 128, 3.6.1972, s. 28), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 79 H:** liittämishdoista ja perustamisso-pimusten muutoksista tehty asiakirja — Hel-leenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 112)

— **1 85 I:** liittämishdoista ja perustamisso-pimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan-jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 231)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä kos-kevat seuraavat mukautukset:

a) Poistetaan 3 artiklan ensimmäisen kohdan 5 alakohdan teksti ”mukaan lukien myös työntekijät”.

b) Islanti ja Liechtenstein vapautetaan tässä direktiivissä edellytettyjen tietojen keräämisestä.

c) Sveitsi kerää tässä direktiivissä edellytetyt tiedot viimeistään vuodesta 1997 alkaen. Neljännesvuosittaiset tiedot on kuitenkin toimitettava jo vuodesta 1995 alkaen.

d) Suomi kerää tässä direktiivissä edellytetyt tiedot viimeistään vuodesta 1997 alkaen. Teollisuustuotantoindeksin kuukausittaiset tiedot on kuitenkin toimitettava viimeistään vuodesta 1995 alkaen.

e) Itävalta, Norja ja Ruotsi keräävät tässä

direktiivissä edellytetyt tiedot viimeistään vuodesta 1995 alkaen.

3. **372 L 0221:** Neuvoston direktiivi 72/221/ETY, annettu 6 päivänä kesäkuuta 1972, yhteensovitetuista teollisuustoimintaa koskevista vuositilastokatsauksista (EYVL N:o L 133, 10.6.1972, s. 57), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 79 H:** liittämishdoista ja perustamisso-pimusten muutoksista tehty asiakirja — Hel-leenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 112)

— **1 85 I:** liittämishdoista ja perustamisso-pimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan-jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 231)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä kos-kevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan viittaus ”NACE” 3 artiklassa viittauksella ”NACE, 1970 laitos”.

b) Liechtensteinin osalta tässä direktiivissä edellytetyt tiedot sisällytetään Sveitsiä kos-keviin tietoihin.

c) EFTA-valtiot keräävät tässä direktiivissä edellytetyt tiedot viimeistään vuodesta 1995 alkaen.

d) Islanti, Liechtenstein, Norja, Ruotsi, Suo-mi ja Sveitsi keräävät ja toimittavat tämän direktiivin 2 ja 5 artiklassa edellytetyt tiedot vähintään NACE Rev. 1:n 3-numerotasolla.

e) Sveitsi ja Liechtenstein vapautetaan talou-dellisia toimintayksiköitä ja paikallisia yksi-köitä koskevien tietojen toimittamisesta kaikkien muuttujien osalta, lukuun ottamat-ta liikevaihtoa ja työllistettyjä koskevia tie-toja.

f) EFTA-valtiot vapautetaan tietojen toimit-tamisesta niiden muuttujien osalta, jotka vastaavat liitteen koodinumeroita 1.21, 1.21.1, 1.22 ja 1.22.1.

4. **378 L 0166:** Neuvoston direktiivi 78/166/ETY, annettu 13 päivänä helmikuuta 1978, yhteensovitetuista talonrakennuksen sekä maa- ja vesirakentamisen suhdannetilastoista (EYVL N:o L 52, 23.2.1978, s. 17), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 79 H:** liittämishdoista ja perustamisso-pimusten muutoksista tehty asiakirja — Hel-leenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 113)

— **1 85 I:** liittämishdoista ja perustamisso-pimusten muutoksista tehty asiakirja — Espan-

jan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 231)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) Korvataan viittaus "NACE:n 1 osassa" 2 artiklan toisessa kohdassa viittauksella "NACE:n 1 osassa, 1970 laitos". Viittaus "NACE" kolmannessa kohdassa korvataan viittauksella "NACE Rev. 1".
- b) Tiedot, joista säädetään 3 artiklan a kohdassa toimitetaan vähintään neljännesvuosittain.
- c) Poistetaan 4 artiklan 1 kohdasta teksti "kuukautta tai".
- d) Islanti ja Liechtenstein vapautetaan tässä direktiivissä edellytettyjen tietojen toimittamisesta.
- e) Itävalta, Norja, Ruotsi, Suomi ja Sveitsi keräävät tässä direktiivissä edellytetyt tiedot viimeistään vuodesta 1995 alkaen.

LIIKENNETILASTOT

5. 378 L 0546: Neuvoston direktiivi 78/546/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1978, alueellisten tilastojen osana olevista maanteiden tavarakuljetusten tilastoista (EYVL N:o L 168, 26.6.1978, s. 29), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— 1 79 H: liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 29)

— 1 85 I: liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 163)

— 389 L 0462: neuvoston direktiivi 89/462/ETY, annettu 18 päivänä heinäkuuta 1989 (EYVL N:o L 226, 3.8.1989, s. 8)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

- a) Liechtensteinin osalta tässä direktiivissä edellytetyt tiedot sisällytetään Sveitsiä koskeviin tietoihin.
- b) Lisätään liitteeseen II Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevien kohtien jälkeen seuraava:

"Itävalta
Burgenland

Kärnten
Niederösterreich
Oberösterreich
Salzburg
Steiermark
Tirol
Vorarlberg
Wien
Suomi
Suomi/Finland
Islanti
Island
Norja
Norge/Noreg
Ruotsi
Sverige
Sveitsi ja Liechtenstein
Schweiz/Suisse/Svizzera ja Liechtenstein"

c) Korvataan liite III seuraavasti:

"LUETTELO MAISTA

Belgia
Tanska
Ranska
Saksa
Kreikka
Irlanti
Italia
Luxemburg
Alankomaat
Portugali
Espanja
Yhdistynyt kuningaskunta

Islanti
Itävalta
Norja
Ruotsi
Suomi
Sveitsi ja Liechtenstein

Bulgaria
Jugoslavia
Neuvostoliitto
Puola

Romania
Tšekkoslovakia
Turkki
Unkari

Muut Euroopan maat
Pohjois-Afrikan maat
Lähi- ja Keski-idän maat
Muut maat"

d) Korvataan liitteessä IV olevissa taulukoissa B, C2 ja C4 ilmaisu ”Jäsenvaltiot” ilmaisulla ”ETA-valtiot”.

e) Korvataan liitteessä IV olevissa taulukoissa C1, C2, C3, C5 ja C6 ilmaisu ”EUR” ilmaisulla ”ETA”.

f) Liitteessä IV olevassa taulukossa C2 viimeisen maanumeron kohdassa ”Mistä saapunut” ja ”Mihin lähetetty” on oltava 18.

g) Itävalta, Liechtenstein, Norja, Ruotsi, Suomi ja Sveitsi laativat tässä direktiivissä edellytetyt tilastot viimeistään vuodesta 1995 alkaen. Islanti laatii tilastot viimeistään vuodesta 1998 alkaen.

h) Sveitsin sallitaan vuoteen 1997 saakka lähettää tässä direktiivissä edellytetyt neljännesvuosittaiset tiedot kansallisesta liikenteestä (mukaan lukien kuljetukset Liechtensteiniin ja Liechtensteinista) osana vuosittaisia tietoja.

i) Islanti laatii tässä direktiivissä edellytetyt tilastot kansallisesta liikenteestä vähintään joka kolmas vuosi.

6. 380 L 1119: Neuvoston direktiivi 80/1119/ETY, annettu 17 päivänä marraskuuta 1980, sisävesiväylien tavarakuljetusten tilastotiedoista (EYVL N:o L 339, 15.12.1980, s. 30), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— 1 85 I: liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 163)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään liitteeseen II Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevien kohtien jälkeen seuraava:

”Itävalta
Burgenland
Kärnten
Niederösterreich
Oberösterreich
Salzburg
Steiermark
Tirol
Vorarlberg
Wien

Suomi
Suomi/Finland
Islanti
Island

Norja
Norge/Noreg

Ruotsi
Sverige

Sveitsi ja Liechtenstein
Schweiz/Suisse/Svizzera ja Liechtenstein”

b) Muutetaan liitettä III seuraavasti:

Lisätään otsikon ”LUETTELO ...” ja taulukon I osan väliin seuraava:
”A. ETA-valtiot”

Korvataan osat II-VII seuraavasti:
”II. EFTA-valtiot

13. Itävalta
14. Suomi
15. Islanti
16. Norja
17. Ruotsi
18. Sveitsi ja Liechtenstein

B. Muut kuin ETA-valtiot III.

Muut Euroopan maat kuin ETA-maat

19. SNTL
20. Puola
21. Tšekkoslovakia
22. Unkari
23. Romania
24. Bulgaria
25. Jugoslavia
26. Turkki
27. Muut Euroopan maat kuin ETA-maat

IV. 28. Amerikan yhdysvallat

V. 29. Muut maat”

c) Liitteessä IV olevissa taulukoissa 1(A) ja 1(B) ilmaisu ”ETY:n osuus” korvataan ilmaisulla ”ETA:n osuus”.

d) Liitteessä IV olevissa taulukoissa 7(A), 7(B), 8(A) ja 8(B) sarakkeet, joiden otsikot ovat ”Valtiojohtoisen kaupankäynnin maat” ja ”Muut maat” vaihtavat keskenään paikkaa; korvataan otsikko ”Muut maat” otsikolla ”EFTA-valtiot”; korvataan otsikko ”Valtiojohtoisen kaupankäynnin maat” otsikolla ”Muut maat”.

e) Korvataan liitteessä IV olevissa taulukoissa 10(A) ja 10(B) maiden luettelon otsikon ”Aluksen kansallisuus” jälkeen ilmaisulla ”Luettelo maista ja maiden ryhmistä”, sel-

laisena kuin se on korjatussa liitteessä III. Ilmaisu ”ETY:n osuus” korvataan ilmaisulla ”ETA:n osuus”.

f) EFTA-valtiot suorittavat tässä direktiivissä edellytetyt tutkimukset viimeistään vuodesta 1995 alkaen.

7. 380 L 1177: Neuvoston direktiivi 80/1177/ETY, annettu 4 päivänä joulukuuta 1980, alueellisten tilastojen osana olevista rautateiden tavarakuljetusten tilastoista (EYVL N:o L 350, 23.12.1980, s. 23), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— 1 85 I: liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 164)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään 1 artiklan 2 kohdan a alakohtaan seuraava:

ÖBB:	Österreichische Bundesbahnen
VR:	Valtionrautatiet/Statsjärnvägarna
NSB:	Norges Statsbaner
SJ:	Statens Järnvägar
SBB/CFF/FFS:	Schweizerische Bundesbahnen/ Chemins de fer federaux Ferrovie federali svizzere
BLS:	Bern-Lötschberg-Simplon

b) Lisätään liitteeseen II Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevien kohtien jälkeen seuraava:

”Itävalta	Österreich
Suomi	Suomi/Finland
Norja	Norge/Noreg
Ruotsi	Sverige
Sveitsi	Schweiz/Suisse/Svizzera”

c) Muutetaan liitettä III seuraavasti:

Lisätään otsikon ”LUETTELO ...” ja taulukossa olevan I osan väliin seuraava:

”A. ETA-valtiot”

Korvataan II osa seuraavasti:

”II. EFTA-valtiot

13. Itävalta
14. Suomi
15. Norja
16. Ruotsi
17. Sveitsi

B. Muut kuin ETA-valtiot

18. SNTL
19. Puola
20. Tsekkoslovakia
21. Unkari
22. Romania
23. Bulgaria
24. Jugoslavia
25. Turkki
26. Lähi- ja Keski-idän maat
27. Muut maat”

d) EFTA-valtiot keräävät tässä direktiivissä edellytetyt tiedot viimeistään vuodesta 1995 alkaen.

ULKOMAANKAUPAN JA YHTEISÖN SISÄISEN KAUPAN TILASTOT

8. 375 R 1736: Neuvoston asetus (ETY) N:o 1736/75, annettu 24 päivänä kesäkuuta 1975, yhteisön ulkomaankauppatilastoista ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoista (EYVL N:o L 183, 14.7.1975, s. 3), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— 377 R 2845: neuvoston asetus (ETY) N:o 2845/77, annettu 19 päivänä joulukuuta 1977 (EYVL N:o L 329, 22.12.1977, s. 3)

— 384 R 3396: komission asetus (ETY) N:o 3396/84, annettu 3 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 314, 4.12.1984, s. 10)

— 387 R 3367: neuvoston asetus (ETY) N:o 3367/87, annettu 9 päivänä marraskuuta 1987, yhdistetyn nimikkeistön soveltamisesta jäsenvaltioiden välisiin kauppatilastoihin ja yhteisön ulkomaankaupan ja sen jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoista annetun asetuksen (ETY) N:o 1736/75 muuttamisesta (EYVL N:o L 321, 11.11.1987, s. 3)

— 387 R 3678: komission asetus (ETY) N:o 3678/87, annettu 9 päivänä joulukuuta 1987,

yhteisön ulkomaankauppaa koskevista tilastollisista menettelyistä (EYVL N:o L 346, 10.12.1987, s. 12)

— **388 R 0455:** komission asetus (ETY) N:o 455/88, annettu 18 päivänä helmikuuta 1988, yhteisön ulkomaankauppatilastojen ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastojen tilastollisista rajoista (EYVL N:o L 46, 19.2.1988, s. 19)

— **388 R 1629:** neuvoston asetus (ETY) N:o 1629/88, annettu 27 päivänä toukokuuta 1988 (EYVL N:o L 147, 14.6.1988, s. 1)

— **391 R 0091:** komission asetus (ETY) N:o 91/91, annettu 15 päivänä tammikuuta 1991 (EYVL N:o L 11, 16.1.1991, s. 5)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetuksen säännöksiä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Korvataan asetuksen 2 artiklan 2 kohdan a ja b alakohta seuraavasti:

a) tavarat, jotka lähtevät tullivarastoista, lukuun ottamatta liitteessä A lueteltuja tullivarastoja;

b) tavarat, jotka saapuvat liitteessä A luetelluille vapaavyöhykkeille tai lähtevät niiltä.

b) Korvataan 3 artikla seuraavasti:

1. ETA:n tilastoalue käsittää periaatteessa sopimuspuolten tullialueet. Sopimuspuolten on määriteltävä tilastoalueensa vastaavasti.

2. Yhteisön tilastoalue käsittää yhteisön tullialueen, sellaisena kuin se on määriteltynä neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 2151/84, annettu 23 päivänä heinäkuuta 1984, yhteisön tullialueen määrittelystä, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 4151/88.

3. EFTA-valtioiden osalta tilastoalue käsittää tullialueen. Kuitenkin Norjan osalta tilastoalueeseen sisällytetään Svalbardin saaristo ja Jan Mayenin saari. Sveitsi ja Liechtenstein muodostavat yhdessä yhden yhtenäisen tilastoalueen.

c) Laaditaan 5 artiklan 1 ja 3 kohdassa tarkoitettu luokitus vähintään 6 ensimmäisen numeron tarkkuudella.

d) Korvataan 7 artiklan 1 kohdassa johdantolause seuraavasti:

Rajoittamatta asetuksen (ETY) N:o 2658/87 5 artiklan 1 ja 2 kohdan soveltamista, on jokaisen yhdistetyn nimikkeistön alanimikkeessä vähintään ensimmäisen kuuden numeron tarkkuustasolla ilmoitettava seuraavaa:

e) Lisätään 9 artiklaan seuraava uusi kohta.
3. EFTA-valtioiden osalta "alkuperämaan"

katsotaan merkitsevän maata, josta tavarat ovat peräisin vastaavien kansallisten alkuperäsääntöjen mukaisesti.

f) Korvataan asetuksen 17 artiklan 1 kohdassa viittaus "Neuvoston asetus (ETY) N:o 803/68, annettu ... , sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 1028/75" viittauksella "Neuvoston asetus (ETY) N:o 1224/80, annettu 28 päivänä toukokuuta 1980, tavaroiden arvioimisesta tullausta varten (EYVL N:o L 134, 31.5.1980, s. 1)".

g) Korvataan 34 artikla seuraavasti:

"Edellä 22 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tiedot on laadittava kunkin yhdistetyn nimikkeistön alanimikkeen osalta voimassaolevan yhdistetyn nimikkeistön ensimmäisten kuuden numeron mukaisesti."

h) Muutetaan liitettä C seuraavasti:

Lisätään seuraava rivi sanojen "EUROOPPA" ja "Yhteisö" väliin:

"Euroopan talousalue"

Lisätään merkinnän "022 Ceuta ja ..." ja otsikon "Muut Euroopan maat ja alueet" väliin seuraava:

"EFTA-valtiot

024 Islanti

028 Norja mukaan lukien Svalbardin saaristo ja Jan Mayenin saari

030 Ruotsi

032 Suomi mukaan lukien Ahvenanmaa

036 Sveitsi mukaan lukien Liechtenstein, Büsingenin saksalainen alue ja Campione d'Italian italialainen piirikunta

038 Itävalta lukuun ottamatta Jungholzin ja Mittelbergin alueita"

Korvataan merkinnät 024, 025, 028, 030, 031, 036, 036 ja 038 "Muut Euroopan maat..." jälkeen merkinnällä "041 Färsaaret".

i) EFTA-valtiot keräävät tässä asetuksessa edellytetyt tiedot viimeistään vuodesta 1995 alkaen.

9. **377 R 0546:** Komission asetus (ETY) N:o 546/77, annettu 16 päivänä maaliskuuta 1977, yhteisön ulkomaankauppaa koskevista tilastointimenettelyistä (EYVL N:o L 70, 17.3.1977, s. 13), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 79 H:** liittymisehdoista ja perustamisso-
pimusten muutoksista tehty asiakirja — Hel-

leenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 112)

— **1 85 I:** liittämisedoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 302, 15.11.1985, s. 230)

— **387 R 3678:** komission asetus (ETY) N:o 3678/87, annettu 9 päivänä joulukuuta 1987, yhteisön ulkomaankauppaa koskevista tilastointimenettelyistä (EYVL N:o L 346, 10.12.1987, s. 12)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään 1 artiklaan seuraava:

- Itävalta: — Aktiver
Veredelungsverkehr;
- Suomi: — Vientietumenettely/Exportförmånsförfarandet;
- Islanti: — Vinnsla innanlands fyrir erlendan aðila;
- Norja: — Foredling innenlands (aktiv);
- Ruotsi: — Industrirestitution;
- Sveitsi: — Aktiver Eigen-/Lohnveredelungsverkehr
— Traffic de perfectionnement actif à facon/commercial;
— Regime economico di perfezionamento attivo a cottimo

b) Lisätään 2 artiklaan seuraava:

- Itävalta: — Passiver
Veredelungsverkehr;
- Suomi: — Tullinalennusmenettely/Tullnedsättningsförfarandet;
- Islanti: — Vinnsla erlendis fyrir innlendan aðila;
- Norja: — Foredling utenlands (passiv);
- Ruotsi: — Återinförsel efter annan bearbetning än reparation;
- Sveitsi: — Passiver Eigen-/Lohnveredelungsverkehr
— Traffic de perfectionnement passif à facon/commercial;
— Regime economico di perfezionamento passivo a cottimo

10. **379 R 0518:** Komission asetus (ETY) N:o 518/79, annettu 19 päivänä maaliskuuta

1979, kokonaisten teollisuuslaitosten viennin rekisteröimisestä yhteisön ulkomaankauppatalastoihin ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoihin (EYVL N:o L 69, 20.3.1979, s. 10), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **387 R 3521:** komission asetus (ETY) N:o 3521/87, annettu 24 päivänä marraskuuta 1987 (EYVL N:o L 335, 25.11.1987, s. 8)

11. **380 R 3345:** Komission asetus (ETY) N:o 3345/80, annettu 23 päivänä joulukuuta 1980, lähetyksmaan rekisteröimisestä yhteisön ulkomaankauppatalastoissa ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoissa (EYVL N:o L 351, 24.12.1980, s. 12)

12. **383 R 0200:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 200/83, annettu 24 päivänä tammikuuta 1983, yhteisön ulkomaankauppatalastojen muuttamisesta tavaroiden vientiä ja vapaasti liikkeelle laskemista koskevien menettelytapojen yhdenmukaistamisesta annettuihin direktiiveihin (EYVL N:o L 26, 28.1.1983, s. 1)

13. **387 R 3367:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 3367/87, annettu 9 päivänä marraskuuta 1987, yhdistetyn nimikkeistön soveltamisesta jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoihin sekä yhteisön ulkomaankauppatalastoista ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoista annetun asetuksen (ETY) N:o 1736/75 muuttamisesta (EYVL N:o L 321, 11.11.1987, s. 3)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskevat seuraavat mukautukset:

a) Yhdistettyä nimikkeistöä (CN) sovelletaan vähintään kuuden ensimmäisen numeron tarkkuudella.

b) Asetuksen 1 artiklan 2 kohdan viimeistä virkettä ei sovelleta.

14. **387 R 3522:** Komission asetus (ETY) N:o 3522/87, annettu 24 päivänä marraskuuta 1987, kuljetusmuodon rekisteröimisestä yhteisön ulkomaankauppatalastoissa ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoissa (EYVL N:o L 335, 25.11.1987, s. 10)

15. **387 R 3678:** Komission asetus (ETY) N:o 3678/87, annettu 9 päivänä joulukuuta 1987, yhteisön ulkomaankauppaa koskevista tilastointimenettelyistä (EYVL N:o L 346, 10.12.1987, s. 12)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskee seuraava mukautus:

Asetuksen 3 artiklaa ei sovelleta.

16. **388 R 0455:** Komission asetus (ETY) N:o 455/88, annettu 18 päivänä helmikuuta

1988, yhteisön ulkomaankauppatilastojen ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastojen tilastollisista rajoista (EYVL N:o L 46, 19.2.1988, s. 19)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskee seuraava mukautus:

Lisätään 2 artiklaan seuraava:

Islannin osalta:	ISK	60 000
Itävallan osalta:	ATS	11 500
Norjan osalta	NOK	6 300
Ruotsin osalta	SEK	6 000
Suomen osalta:	FIM	4 000
Sveitsin osalta	CHF	1 000

TILASTOSALAISUUS

17. **390 R 1588:** Neuvoston asetus (Euratom, ETY, N:o 1588/90, annettu 11 päivänä kesäkuuta 1990, salassapidettävien tilastotietojen luovuttamisesta Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle (EYVL L 151, 15.6.1990, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään 2 artiklaan seuraava uusi kohta: "11. EFTAn tilastollisen neuvonantajan toimiston henkilökunta: EFTAn sihteeristön henkilökunta, joka työskentelee Eurostatin toimitiloissa."

b) Korvataan 5 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä ilmaisu "Eurostatin" ilmaisulla "Eurostatin ja EFTAn tilastollisen neuvonantajan toimiston".

c) Lisätään 5 artiklan 2 kohtaan seuraava uusi alakohta:

Salassapidettävät tilastotiedot, jotka toimitetaan Eurostatille EFTAn tilastollisen neuvonantajan toimiston kautta, on oltava myös toimiston henkilökunnan saatavilla.

d) Korvataan 6 artiklassa ilmaisu "Eurostat" siten, että se sisältää myös EFTAn tilastollisen neuvonantajan toimiston.

VÄESTÖ- JA SOSIAALITILASTOT

18. **376 R 0311:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 311/76, annettu 9 päivänä helmikuuta 1976, ulkomaisia työntekijöitä koskevien tilastojen laatimisesta (EYVL N:o L 39, 14.2.1976, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskevat seuraavat mukautukset:

a) Islantia, Liechtensteinia, Norjaa, Ruotsia,

Suomea ja Sveitsiä eivät sido 1 artiklassa edellytetyt tietojen alueittaiset jaotellut.

b) EFTA-valtiot keräävät tässä asetuksessa edellytetyt tiedot viimeistään vuodesta 1995 alkaen.

KANSANTALOUDEEN TILINPITO — GDP

19. **389 L 0130:** Neuvoston direktiivi, 89/130/ETY, Euratom, annettu 13 päivänä helmikuuta 1989, markkinahintaisen bruttokansantuotteen muodostamisen yhdenmukais-tamisesta (EYVL N:o L 49, 21.2.1989, s. 26)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Liechtensteinin vapautetaan tässä direktiivissä edellytettujen tietojen toimittamisesta.

b) Islanti, Itävalta, Norja, Ruotsi, Suomi ja Sveitsi toimittavat tässä direktiivissä edellytetyt tiedot viimeistään vuodesta 1995 alkaen.

NIMIKKEISTÖT

20. **390 R 3037:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 3037/90, annettu 9 päivänä lokakuuta 1990, Euroopan yhteisön tilastollisesta toimialaluokituksesta (EYVL N:o L 293, 24.10.1990, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskee seuraava mukautus:

Islanti, Itävalta, Liechtenstein, Norja, Ruotsi, Suomi ja Sveitsi käyttävät "NACE Rev. 1":ä tai siitä 3 artiklan mukaisesti johdettua kansallista luokitusta viimeistään vuodesta 1995. Suomi noudattaa tätä asetusta viimeistään vuodesta 1997 alkaen.

MAATALOUSTILASTOT

21. **372 L 0280:** Neuvoston direktiivi 72/280/ETY, annettu 31 päivänä heinäkuuta 1972, maitoa ja maitovalmisteita koskevien tilastotietojen keruusta jäsenvaltioissa (EYVL N:o L 179, 7.8.1972, s. 2), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **373 L 0358:** neuvoston direktiivi 73/358/ETY, annettu 19 päivänä marraskuuta 1973 (EYVL N:o L 326, 27.11.1973, s. 17)

— **378 L 0320:** neuvoston direktiivi

78/320/ETY, annettu 30 päivänä maaliskuuta 1978, (EYVL N:o L 84, 31.3.1978, s. 49)

— **1 79 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helteenen tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 67, 88)

— **386 L 0081:** neuvoston direktiivi 86/81/ETY, annettu 25 päivänä helmikuuta 1986 (EYVL N:o L 77, 22.3.1986, s. 29)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Direktiivin 1 artiklan 2 kohtaa ei sovelleta.

b) Täydennetään 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettua alueellista jaoittelua seuraavilla kohdilla:

”Itävalta Bundesländer

Suomi —

Islanti —

Norja —

Ruotsi —

Sveitsi —”

c) Islanti, Itävalta, Norja, Ruotsi, Suomi ja Sveitsi keräävät tässä direktiivissä edellytetyt tiedot viimeistään vuodesta 1995 alkaen.

d) Liechtenstein vapautetaan tässä direktiivissä edellytettyjen tilastotietojen toimittamisesta.

e) Islanti, Norja, Ruotsi, Suomi ja Sveitsi vapautetaan tämän direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa edellytettyjen viikoittaisten tietojen toimittamisesta.

f) Islanti, Norja, Ruotsi, Suomi ja Sveitsi vapautetaan maidon kotikulutusta koskevien tietojen toimittamisesta.

22. 372 D 0356: Komission päätös 72/356/ETY, tehty 18 päivänä lokakuuta 1972, määräysten antamisesta maitoa ja maitovalmis-teita koskevien tilastotietojen keruun täytännön panemiseksi (EYVL N:o L 246, 30.10.1972, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— **1 79 H:** liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helteenen tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 88)

— **386 D 0180:** komission päätös

86/180/ETY, tehty 19 päivänä maaliskuuta 1986 (EYVL N:o L 138, 24.5.1986, s. 49)

Tätä sopimusta sovellettaessa päätöstä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Täydennetään liitteen II taulukkoon 4 liittyvässä 1 alaviitteessä tarkoitettua aluejaoittelua seuraavilla kohdilla:

”Itävalta Bundesländer

Suomi käsitellään yhtenä alueena

Islanti käsitellään yhtenä alueena

Norja käsitellään yhtenä alueena

Ruotsi käsitellään yhtenä alueena

Sveitsi käsitellään yhtenä alueena”

b) Lisätään liitteen II taulukossa 5 olevan B osan 1 kohdan a alakohtaan ”Kotitarvekäyttö” seuraava uusi alaviite:

”1) Ei tarvita Islannin, Norjan, Ruotsin, Suomen ja Sveitsin osalta”

Numeroidaan muut kaksi alaviitettä vastavasti uudelleen.

23. 388 R 0571: Neuvoston asetus (ETY) N:o 571/88, annettu 29 päivänä helmikuuta 1988, maatilojen rakennetta vuosien 1988 ja 1997 välillä koskevien yhteisön tilastotietojen keruun järjestämisestä (EYVL N:o L 56, 2.3.1988, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— **389 R 0807:** neuvoston asetus (ETY) N:o 807/89, annettu 20 päivänä maaliskuuta 1989 (EYVL N:o L 86, 31.3.1989, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskevat seuraavat mukautukset:

a) Asetuksen 4 artiklassa olevaa tekstiä, joka alkaa ”ja seuraavanlaisia, mikäli ne ovat tärkeitä paikallisesti ...”, artiklan loppuun saakka, ei sovelleta.

b) Korvataan 6 artiklan 2 kohdassa oleva teksti ”päätöksessä 85/377/ETY tarkoitettua standardibruttomarginaalista (SBM)” seuraavasti:

”päätöksessä 85/377/ETY tarkoitettua standardibruttomarginaalista (SBM) tai koko maataloustuotannon arvosta”

c) Korvataan 8 artiklan 2 kohdassa oleva viittaus ”päätöksessä 83/461/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksillä 85/622/ETY ja 85/643/ETY”, viittauksella

”päätöksessä 89/651/ETY”. Lisätään sivun alareunaan uusi alaviite: EYVL N:o L 391, 30.12.1989, s. 1.

d) Direktiivin 10, 12 ja 13 artiklaa sekä liitettä II ei sovelleta.

e) Lisätään liitteeseen I asianmukaiset alaviitteet, joista käy ilmi seuraavien muuttujien vapaaehtoisuus osoitettaville maille:

- B.02: vapaaehtoinen Islannille,
 B.03: vapaaehtoinen Islannille, Ruotsille ja Suomelle,
 B.04: vapaaehtoinen Itävallalle, Suomelle ja Sveitsille,
 C.03: vapaaehtoinen Islannille,
 C.04: vapaaehtoinen Islannille, Itävallalle, Norjalle, Ruotsille ja Suomelle,
 E: vapaaehtoinen Islannille, Itävallalle, Norjalle, Ruotsille, Suomelle ja Sveitsille
 G.05: vapaaehtoinen Suomelle
 I.01: vapaaehtoinen Norjalle
 I.01(a): vapaaehtoinen Norjalle
 I.01(b): vapaaehtoinen Norjalle
 I.01(c): vapaaehtoinen Norjalle
 I.01(d): vapaaehtoinen Norjalle
 I.02: vapaaehtoinen Norjalle
 I.03: vapaaehtoinen Itävallalle, Ruotsille ja Suomelle
 I.03(a): vapaaehtoinen Itävallalle, Ruotsille ja Suomelle
 J.03: jaoittelu kahden sukupuolen mukaan vapaaehtoinen Islannille
 J.04: jaoittelu kahden sukupuolen mukaan vapaaehtoinen Islannille
 J.09(a): vapaaehtoinen Suomelle
 J.09(b): vapaaehtoinen Suomelle
 J.11: jaoittelu porsaisiin, siitosemakoihin ja muihin sikoihin vapaaehtoinen Islannille
 J.12: jaoittelu porsaisiin, siitosemakoihin ja muihin sikoihin vapaaehtoinen Islannille
 J.13: jaoittelu porsaisiin, siitosemakoihin ja muihin sikoihin vapaaehtoinen Islannille
 J.17: vapaaehtoinen Itävallalle ja Sveitsille
 K: vapaaehtoinen Islannille ja Ruotsille
 K.02: vapaaehtoinen Itävallalle
 L: Islannin, Ruotsin ja Suomen

sallitaan toimittaa taulukon muuttujat enemmän yhdisteltyinä

L.10: vapaaehtoinen Itävallalle

f) Liechtensteinin osalta tässä asetuksessa edellytetyt tiedot sisällytetään Sveitsiä koskeviin tietoihin.

g) Islantia, Liechtensteinia, Norjaa, Ruotsia, Suomea ja Sveitsiä ei sido tämän asetuksen 4 ja 8 artiklassa sekä liitteessä I edellytetyjen tietojen maantieteellinen jaoittelu. Kyseiset valtiot kuitenkin varmistavat otosten koot sellaisiksi, että muu kuin alueittainen tietojen jaoittelu saadaan edustavalle pohjalle.

h) Islantia, Liechtensteinia, Norjaa, Ruotsia, Suomea ja Sveitsiä ei sido tämän asetuksen 6, 7, 8 ja 9 artiklassa sekä liitteessä I tarkoitettu typologia. Kyseiset valtiot kuitenkin toimittavat tämän typologian mukaisen uudelleenluokittelun kannalta tarpeelliset lisätiedot.

i) EFTA-valtiot vapautetaan velvollisuudesta suorittaa 3 artiklan c kohdassa tarkoitettu tietojen keruu.

j) EFTA-valtiot keräävät tässä asetuksessa edellytetyt tiedot viimeistään vuodesta 1995 alkaen.

24. 390 R 0837: Neuvoston asetus (ETY) N:o 837/90, annettu 26 päivänä maaliskuuta 1990, jäsenvaltioiden toimitettavista viljatuotantoa koskevista tilastotiedoista (EYVL N:o L 88, 3.4.1990, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskevat seuraavat mukautukset:

a) Poistetaan 8 artiklan 4 kohdassa olevat sanat ”kaksi kertaa vuodessa”.

b) Lisätään liitteeseen III Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevan merkinnän jälkeen seuraava:

”Itävalta	Bundesländer
Suomi	—
Islanti	—
Norja	—
Ruotsi	—
Sveitsi	—”

c) Liechtenstein vapautetaan tässä asetuksessa edellytetyjen tietojen toimittamisesta.

d) Islanti, Itävalta, Norja, Ruotsi, Suomi ja Sveitsi toimittavat tässä asetuksessa edellytetyt tiedot viimeistään vuodesta 1995 alkaen.

KALATALOUSTILASTOT

25. **391 R 1382:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 1382/91, annettu 21 päivänä toukokuuta 1991, kalastustuotteiden mairintuontia jäsenvaltioissa koskevien tietojen toimittamisesta

(EYVL N:o L 133, 28.5.1991, s. 1)

Tätä sopimusta sovellettaessa asetusta koskevat seuraavat mukautukset:

a) Muutetaan liitteessä III olevan taulukon kaava seuraavasti:

	EY		EFTA(*)	
	Määrä	Hinta	Määrä	Hinta
ELINTARVIKKEIKSI: Turska (CDZ) Tuore, kokonainen				

(*) Sarake, joka EFTA-valtioiden ja EFTAn aluksia rekisteröivien EY:n jäsenvaltioiden on täytettävä.

b) EFTA-valtiot toimittavat tässä asetuksessa edellytetyt tiedot viimeistään vuodesta 1995 alkaen. Raportti, jota tarkoitetaan 5 artiklan 1 kohdassa ja tarvittaessa vuoden 1995 aikana esitetään pyyntö jättää pois 5 artiklan 6 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut pienet satamat.*

ten välityksellä.”

b) Direktiivin 4 ja 5 artiklan säännöksistä huolimatta Itävallasta, Norjasta, Ruotsista, Suomesta ja Sveitsistä saatujen salassapidettävien tietojen käsittelyä koskee ainoastaan neuvoston asetus (Euratom, EY) N:o 1588/90, annettu 11 päivänä kesäkuuta 1990, salassapidettävien tilastotietojen toimittamisesta Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle, sellaisena kuin se on mukautettuna tätä sopimusta varten.

c) Islanti ja Liechtenstein vapautetaan tässä direktiivissä edellytettyjen tietojen toimittamisesta.

d) Itävalta, Norja, Ruotsi, Suomi ja Sveitsi toimittavat tässä direktiivissä edellytetyt tiedot viimeistään vuodesta 1995 alkaen. Kyseiset maat ilmoittavat Eurostatille 1 päivään tammi-kuuta 1993 mennessä paikkakunnat ja alueet, joita koskevat tiedot kerätään liitteessä I olevan 11 kohdan ja liitteessä II olevan 2 ja 13 kohdan mukaisesti.

ENERGIATILASTOT

26. **390 L 0377:** Neuvoston direktiivi 90/377/ETY, annettu 29 päivänä kesäkuuta 1990, yhteisön menettelyn toteuttamiseksi kaastusta ja sähköstä teollisilta käyttäjiltä perittävien hintojen avoimuuden takaamiseksi (EYVL N:o L 185, 17.7.1990, s. 16)

Tätä sopimusta sovellettaessa direktiiviä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Lisätään 2 artiklan 1 ja 3 kohtaan seuraava:

”Itävallan, Norjan, Ruotsin, Suomen ja Sveitsin osalta tiedot lähetetään Eurostatille maiden toimivaltaisten kansallisten viranomais-

* Suomenkielisen toisinnon 25 kohdan b alakohdan toisen virkkeen käännös on virheellinen. Oikea käännös on ”Selostus, jota tarkoitetaan 5 artiklan 1 kohdassa, ja tarvittaessa 5 artiklan 6 kohdassa tarkoitettu pyyntö voida jättää pienen satamat kerättävistä tiedoista pois esitetään vuoden 1995 aikana.”
Suomenkielinen sopimusteksti oikaistaan asianmukaiseksi ennen sopimuksen voimaantuloa.

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 30 päivänä heinäkuuta 1964,
yhteensovitetusta vuosittaisesta teollisuusinvestointeja koskevien
tietojen keruusta

(64/475/ETY)

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 213 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

sekä katsoo, että

komissiolla on sille perustamissopimuksessa annettujen tehtävien suorittamiseksi oltava käytettävissään vuosittaiset tilastotiedot yhteisön teollisuusinvestointien kehityksestä,

vuoden 1962 teollisuustutkimuksessa kerättiin ensimmäisen kerran vertailukelpoista perustietoa teollisuuden keskeisistä ominaispiirteistä; tällaista tutkimusta ei voida panna toimeen usein; väliin jäävinä vuosina ei kuitenkaan voida olla vailla tiettyjä peruseikkoja koskevia vuosittaisia tilastotietoja; näistä seikoista investoinneilla on niin tärkeä asema, että useimpien

jäsenvaltioiden tilastotoimistot ovat keränneet siltä alalta tietoja jo useiden vuosien ajan, ja

on kuitenkin välttämätöntä, että kaikki jäsenvaltiot asettavat tällaiset vuotuiset tilastotiedot komission käytettäviksi sekä käsitteiltään että menetelmiltään yhteensovitetussa muodossa, jotta kustakin kuudesta jäsenvaltiosta saadaan vertailukelpoiset tulokset samanlaista teollisuudenalajoittelua noudattaen,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on teknisessä yhteistyössä komission kanssa toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet yhteensovitetun vuosittaisen vuotuisten teollisuusinvestointeja koskevan tietojen keruun järjestämiseksi ja sen varmistamiseksi, että ensimmäinen vuotta 1964 koskeva katsaus laaditaan vuonna 1965.

2 artikla

Tässä direktiivissä teollisuudenala määritellään viittaamalla

"Euroopan yhteisöjen teollisuusnimikkeistöön" (NICE)⁽¹⁾.

Pienyritysten osalta tilastokatsaus voidaan laatia otoksen perusteella.

3 artikla

Kerättävissä tiedoissa on ilmoitettava vuotuiset investointikulut (myös yritysten itsensä rakentamat tuotantolaitokset) seuraavasti jaoiteltuina:

- a) koneet, tuotantolaitokset, kulkuneuvot;
- b) rakennusten rakentaminen;
- c) olemassa olevien rakennusten ja maan ostot.

⁽¹⁾ Nimikkeistön nyt voimassa oleva laitos julkaistiin vuonna 1963 Euroopan yhteisöjen tilastotoimiston teollisuustilastotiedotteessa. Sen kopio liitetään asiasta tiedottamiseksi ohkeen.

Sosiaaliluonteiset investoinnit on, mikäli mahdollista, ilmoitettava yhteiseränä eri lomakkeella.

4 artikla

Kansallisen lainsäädännön mukaan tilastosalaisuuksina pidettäviä tietoja lukuun ottamatta, tulokset toimitetaan teollisuudenaloittain jaoiteltuina komissiolle.

5 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 30 päivänä heinäkuuta 1964.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. SCHRÖDER

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 30 päivänä toukokuuta 1972,
teollisuuden ja pienteollisuuden yhteensovitetuista suhdannetilastoista**

(72/211/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 213 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

sekä katsoo, että

komissiolla on sille perustamissopimuksessa annettujen tehtävien suorittamiseksi oltava käytettävissään yhtenäiset ja valtioiden kesken vertailukelpoiset tilastotiedot jäsenvaltioiden teollisuuden ja pienteollisuuden taloudellisesta tilanteesta,

suhdanteiden ja talouskehityksen tarkkailua varten kerättävissä tilastoissa on huomattavia aukkoja, kuten neuvosto totesi 28 päivänä heinäkuuta 1966 jäsenvaltioille antamassaan suhdannetilastojen parantamiseksi tehdyssä suosituksessa eräiksi toimenpiteiksi ja korosti parannusten tarvetta; suhdannepoliittinen komitea totesi suositusta koskevassa, 22 päivänä heinäkuuta 1969 antamassaan lausunnossa, että eräät suosituksessa esitetyt ehdotukset oli jo pantu täytäntöön, mutta eräitä erittelyjen ja suhdannepoliittikan kannalta olennaisia tilastotietoja – erityisesti teollisuutta koskevia – ei vieläkään ollut saatavilla useimmissa jäsenvaltioissa; komitea viittasi sen vuoksi eräisiin neuvoston suosituksessa tarkoitettuihin teollisuuden tilastotietoihin, jotka olisi kerättävä ensin pohjaksi kuukausittaisille suhdannetilastoille ja joilla saataisiin olemassa olevat aukat ainakin osittain täytetyiksi,

tilastojen perusteella ei voi tehdä merkitseviä vertailuja, elleivät ne pohjautu yhteensovitettuihin määritelmiin ja menetelmiin,

lisääntyvä kansainvälinen kanssakäyminen ja keskinäinen riippuvuus, ei vain teollisuus- ja pienteollisuusyrityksissä sekä kilpailevilla markkinoilla, vaan myös liiketoiminnan edellytyksissä ja olosuhteissa sekä talouspolitiikassa, edellyttää nyt tilastotietojen keräämistä teollisuudesta ja pienteollisuudesta yhteisöjen suhdanne- ja talouskehityksen tarkastelemiseksi; näistä tilastoista saadaan myös korvaamatonta tietoa lyhyen aikavälin talouspolitiikan yhteen sovittamisesta keskipitkän aikavälin taloudellisten tavoitteiden kanssa, ja

lyhyen ajan teollisuus- ja pienteollisuustilastoista odotetaan myös saatavan runsaasti tietoa talouden yleisen kehityssuunnan ja taloussuhteiden kokonaistarkastelua varten, mutta myös tietoa eri teollisuudenalojen suhdannekehityksen suunnasta; niiden avulla tulisi sen vuoksi voida eritellä yhteisöjen tietyillä markkinoilla vallitsevia häiriöitä ja poikkeamia ja tästä syystä tilastot on luokiteltava teollisuudenaloittain,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on teknisessä yhteistyössä komission kanssa toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet yhteensovitettuihin määritelmiin ja menetelmiin pohjautuvien teollisuuden ja pien-

teollisuuden suhdanne- ja talouskehityksen seuraamista varten tarvittavien määrällisten tilastotietojen keräämiseksi. Valmistelu on saatava päätökseen vuoden 1972 loppuun mennessä, jotta ensimmäiset tulokset voidaan toimittaa komissiolle.

2 artikla

Tilastojen on katettava sellainen teollisuustoiminta, joka on lueteltu Euroopan yhteisöjen taloudellisen toiminnan nimikkeistön (NACE, vuoden 1970 painos) 1 - 4 pääluokissa. Niiden on katettava vähintään 20 henkeä työllistävät yritykset. Jotta tulokset saataisiin nopeasti käyttöön, yksittäiset perustiedot voidaan kerätä edustavuusperiaatteella.

Tilastoyksikön on oltava tulosyksikkö. Yhteisöjen käyttöä varten tilastot on laadittava NACE-luokitukseen perustuvaan muotoon.

3 artikla

Kyseisissä tilastoissa, jotka jaoitellaan teollisuudenaloittain ja ryhmitellään suhdanne- ja talousanalyysin kannalta merkittävimmiksi päätuotantoaloiksi kuten:

- investointitavaroita tuottava teollisuus;
- kulutustavaroita tuottava teollisuus;
- välituotteita ja puolivalmisteita tuottava teollisuus;

on annettava tiedot seuraavista muuttujista:

- kuukausittain:
 1. teollisuustuotannon indeksiluvut,
 2. liikevaihto,
 3. saadut tilaukset jaoteltuina kotimaisiin ja vientitilauksiin;
- aluksi ainakin neljännesvuosittain:
 4. bruttopalkat,
 5. henkilöstön määrä, mukaan lukien myös työntekijät,
 6. tehdyn työn määrä.

Edellä 3 kohdassa tarkoitettu tilaukset käsittävä tilasto koskee vain niitä teollisuudenaloja, joilla tilausten seuraaminen antaa

markkinatilanteen ja tuotannon kehityksen tarkastelun kannalta merkittävää tietoa.

Tämänkaltaisia aloja, jotka kaikkien jäsenvaltioiden on katettava yhdenmukaisesti, ovat seuraavat teollisuudenalat: metalleja jalostava teollisuus (NACE 31-37), tekstiiliteollisuus (NACE 43), tekokuiteollisuus (NACE 26), jalkine- ja vaateusteollisuus (NACE 45), puu- ja puuhuonekaluteollisuus (NACE 46), paperi- ja paperituoteollisuus (NACE 471 ja 472).

4 artikla

Myöhemmin annettavassa neuvoston direktiivissä määritetään yhteensovitettujen määritelmien ja menetelmien pohjalta ne toimenpiteet, jotka on toteutettava rakennusteollisuuden talous- ja suhdannekehityksen tutkimiseksi tarvittavien tilastojen laatimiseksi käyttäen tarvittaessa muita kuin 3 artiklassa mainittuja muuttujia, sekä määritetään kunkin tilaston tuottamisen jaksot.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki aiheelliset toimenpiteet rajoittaakseen katsausten laatimisen sekä tietojen käsittelyn ja laskennan vaatiman ajan mahdollisimman lyhyeksi, jotta tilastotiedustelujen tulokset olisivat mahdollisimman nopeasti komission käytettävissä.

6 artikla

Tilastotietojen keräämisestä jäsenvaltioissa aiheutuvat kustannukset katetaan kansallisin valtion talousarvioon sisältyvin varoin.

7 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 30 päivänä toukokuuta 1972.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. P. BUCHLER

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 6 päivänä kesäkuuta 1972,
yhteensovitetuista teollisuustoimintaa koskevista vuositilastokatsauksista**

(72/221/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 213 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

sekä katsoo, että

komissiolla on sille perustamissopimuksessa annettujen tehtävien suorittamiseksi oltava käytettävissään ajanmukaiset, valtioiden kesken vertailukelpoiset tilastotiedot jäsenvaltioiden teollisuuden ja pienteollisuuden rakenteesta, merkittävydestä ja kehityksestä,

kun teollista yleiskatsausta valmisteltiin vuonna 1963, komissio piti tarpeellisena kiinnittää jäsenvaltioiden hallitusten huomiota siihen tosiasiaan, että yhteismarkkinoiden teollisen talouden kehittäminen vaatii teollisuustilastoista saatavaksi tietyt vähimmäistiedot; eri jäsenvaltioista saatavilla oleva tieto on riittämätöntä tai liian vähän vertailukelpoista, ollakseen komission työskentelyn luotettavana perustana,

sillä välin Euroopan talousyhteisö on kehittynyt merkittävästi yhdentymistä kohden; uusi talouspolitiikka ja uudet ohjeistot edellyttävät aloitteiden ja päätösten perustaksi päteviä tilastoja; käytettävissä olevat teollisuuden ja pienteollisuuden tilastot eivät vielä ole laadultaan sen tasoisia kuin tämä taloudellinen tilanne edellyttää,

kyseisten puutteiden vuoksi on nykyisin käytettävissä olevista jäsenvaltioiden teollisuustilastoista vaikeaa saada komission

työskentelyn, erityisesti keskipitkän aikavälin talouspolitiikan, teollisuuspolitiikan ja kilpailupolitiikan luotettavaksi perustaksi kelpavaa tietoa, ja

vertailukelpoista tietoa on saatava jäsenvaltioiden teollisuustoiminnasta ja siitä syystä on välttämätöntä laatia sisällöltään, kattavuudeltaan, käsitteiltään, määritelmiltään, menetelmiltään, teollisuudenalajaoittelultaan ja tilastoyksikkökooltaan yhteensovitetuja katsauksia sellaisen selkeän ja yhtenäisen tilastotietokannan kokoamiseksi, jonka avulla on mahdollista eritellä eri teollisuudenalojen tilannetta ja taloudellista kehitystä sekä niiden kasvumahdollisuuksia tai kasvun esteitä; näistä tilastoista saadaan myös tietoa, jota tarvitaan teollisuuden ja pienteollisuuden kansantuoteosuuden laskemiseen sekä muiden tilasto- ja talousyhteenvetöjen laadintaan,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on teknisessä yhteistyössä komission kanssa toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet vuotuisten tilastotietojen keräämiseksi yhtenäisten, jäsenvaltioiden teollisuuden rakennetta ja tuotantotoimintaa kuvaavien yhtenäisten tilastojen laadintaa varten. Tiedot kerätään ensimmäinen kerran viimeistään vuonna 1974 ja ne koskevat edellistä vuotta.

2 artikla

Tietojen keruun on katettava kaikki teollisuusyritykset ja tarvittaessa pienyritykset, jotka työllistävät vähintään 20 henkilöä ja joiden pääasiallinen toiminta sisältyy johonkin Euroopan yhteisöjen taloudellisten toimintojen nimikkeistön (NACE) teollisuuspuoluokkaan, mukaan lukien energia ja vesi sekä rakentaminen (NACE 1-5).

Tietojen keruu on ulotettava kattamaan ainakin kerran viidessä vuodessa myös vähemmän kuin 20 henkilöä työllistävät yritykset. Komissio määrää yhdessä jäsenvaltioiden kanssa, minä vuosina laajemmat katsaukset laaditaan.

Vähemmän kuin 20 henkilöä työllistäviä yrityksiä koskevat tiedot voidaan kerätä otoksen perusteella.

3 artikla

Tilastoyksikön on oltava yritys, tuloyksikkö ja alueellisten tilastojen kyseessä ollen myös paikallinen yksikkö. Tilastoyksiköt määritellään NACE:n I osastossa.

4 artikla

Tietojen keruun on katettava tämän direktiivin liitteessä luetellut muuttajat. Ensimmäisessä, viimeistään vuonna 1974 alkavassa vaiheessa katsausten ei tarvitse sisältää sulkeissa mainittuja muuttajia koskevia tietoja. Vuoden 1977 katsaukseen, joka kattaa vuoden 1976 tiedot, ja sitä seuraaviin katsauksiin jäsenvaltioiden on kerättävä tiedot kaikista liitteessä luetelluista muuttajista.

Yrityksistä, jotka työllistävät 20 - 29 henkilöä, kerätään tietoa kuitenkin vain työllistettyjen määrää, liikevaihtoa, kokonaispalkkoja ja maksettua palkkoja sekä raaka-aineiden, välituotteiden ja teollisuuspalvelujen hankintoja koskevista muuttajista.

Vähemmän kuin 20 henkilöä työllistäviä yrityksiä koskevaa jaksoittaista tietojen keruuta varten tarvittavista tiedoista komissio laatii ehdotuksen vuoden 1975 loppuun mennessä.

Ensimmäisestä tietojen keruusta lähtien paikallisista yksiköistä (yritys) on kerättävä tiedot seuraavista muuttajista:

- työllistettyjen, muiden kuin kotona työtä tekevien henkilöiden kokonaismäärä,
- maksetut kokonaispalkat, mukaan lukien palkkalistoilla oleville, kotona työtä tekeville maksetut palkat,
- kokonaisinvestoinnit kiinteään pääomaan.

Viimeksi mainittujen tietojen avulla täydennetään yrityskohdaisesti 30 päivänä heinäkuuta 1964 annetun neuvoston direktiivin N:o 64/375/ETY⁽¹⁾ mukaisesti vuosittain investoinneista kerättäviä tietoja.

5 artikla

Kansallisen lainsäädännön mukaan tilastosalaisuuksina pidettäviä tietoja lukuun ottamatta, tulokset toimitetaan vuosittain komissiolle yhteisten taulukoiden muotoon rekisteröityinä ja NACE:n kolminumeroisten teollisuustoimialanimikkeiden mukaan jaoteltuina.

Komissio päättää yhdessä jäsenvaltioiden kanssa tähän yleiseen teollisuustoimialajaoitteluun tehtävistä poikkeuksista, tulosten esittämisen yksityiskohdista, mukaan lukien tilastoyksikön koon mukainen jaottelu sekä sen muodosta, jossa tulokset on toimitettava komissiolle.

Niiden jäsenvaltioiden, joissa tietojen koonti ja käsittely perustuu muuhun toimialaluokitukseen kuin NACE:een, on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet huolehtiakseen oman nimikkeistönsä mukaisten tulosten muuntamisesta vastaavasti yhteisön nimikkeistön mukaiseksi.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet rajoittaakseen tietojen keruuseen ja käsittelyyn kuluvan ajan mahdollisimman lyhyeksi, jotta komissio saa tulokset käyttöönsä mahdollisimman nopeasti.

7 artikla

Kyseisten tilastotietojen keräämisestä jäsenvaltioissa aiheutuvat kustannukset katetaan kansallisin valtion talousarvioon sisältyvin varoin.

8 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 6 päivänä kesäkuuta 1972.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. THORN

⁽¹⁾ EYVL N:o 131, 13.8.1964, s. 2193/64

LIITE

Muuttujat, joita käytetään kerättäessä tietoja yrityskohtaisesti ja tulosyksiköittäin (TY)

Koodi	Muuttuja	Kysymyksen kohde	
		Yritys	TY
1	Työllistetyt, kokonaismäärä	*	-
1.1	Yrityksessä toimiva omistaja ja perheenjäsenet	*	-
1.2	Palkansaajat, kokonaismäärä	*	*
1.21	Työntekijät, myös oppisopimussuhteessa olevat	*	*
1.21.1	joista naisia	(*)	-
1.22	Toimihenkilöt, myös kaupalliset ja tekniset harjoittelijat	*	*
1.22.1	joista naisia	(*)	-
2	Työntekijöiden, myös oppisopimussuhteessa olevien, vuoden aikana tekemät työtunnit, normaali ja ylityö	-	(*)
3	Työvoimakustannukset, yhteensä	*	(*)
3.1	Bruttopalkat, muut kuin kotona työtä tekeville maksetut	*	(*)
3.2	Kotona työtä tekeville, palkkalistoilla oleville maksetut korvaukset	(*)	(*)
3.3	Työnantajan pakolliset ja vapaaehtoiset sosiaalikulut	*	(*)
3.31	joista: vapaaehtoiset sosiaalikulut ja muut työvoimakustannukset	(*)	(*)
4	Liikevaihto, yhteensä	*	-
4.1	Yrityksen (tai TY:n) valmistamien tuotteiden myynti ja muita varten tehdystä teollisista palveluista (toiselta saadun raaka-aineen työstö jne.) saadut tulot	*	*
4.11	joista: teollisista palveluista (toiselta saadun raaka-aineen työstö jne.) saadut tulot	(*)	(*)
4.2	Ulkopuolisilta ostettujen ja ostotilaisina jälleenmyytyjen tavaroiden liikevaihto	*	-
4.3	Muulla tavoin aikaan saatu liikevaihto	*	-
5	Välituotteiden tai teollisten palvelujen sisäiset siirrot: raaka-aineiden ja välituotteiden arvo ja saman yrityksen yhden TY:n toiselle TY:lle tekemien teollisten palvelujen arvo	-	(*)
6	Kiinteän pääoman sisäiset siirrot: saman yrityksen yhden TY:n valmistamien (tai rakentamien) ja toiselle TY:lle toimittamien pääomahyödykkeiden arvo	-	(*)
7	Yksikön valmistamien valmiiden tuotteiden varastot ja valmistusvaiheessa olevat tuotteet		
7.1	- vuoden alussa	*	(*)
7.2	- vuoden lopussa	*	(*)
7.3	- erotus, plus tai miinus	*	(*)

Koodi	Muuttuja	Kysymyksen kohde	
		Yritys	TY
8	Ostettujen tavaroiden varastot		
8.1	- vuoden alussa	*	-
8.2	- vuoden lopussa	*	-
8.3	- erotus, plus tai miinus	*	-
9	Yrityksen itsensä oman työvoimansa avulla omaan käyttöönsä valmistamien tai rakentamien pääomahyödykkeiden sekä yrityksen itsensä suorittamien merkittävien korjausten arvo	*	-
10	TY:n itsensä oman työvoimansa avulla ja omaan käyttöönsä valmistamien tai rakentamien pääomahyödykkeiden sekä TY:n itsensä suorittamien merkittävien korjausten arvo	-	(*)
11	Raaka- tai lisäaineiden, välituotteiden, energian ja kiinteään pääomaan sisältyvätkö työkalujen osto tai saanti:		
11.1	Ostot muilta yrityksiltä	*	*
11.2	Yrityksen muilta TY:iltä saatujen raaka-aineiden jnc. arvo	-	(*)
12	Saatujen teollisten palveluiden kustannukset:		
12.1	- muilta	*	*
12.2	- muilta TY:iltä	-	(*)
13	Ostotilaisina edelleen myytäväksi hankittujen tavaroiden arvo	*	-
14	Raaka- ja apuaineiden, välituotteiden ja energian varastot:		
14.1	- vuoden alussa	*	(*)
14.2	- vuoden lopussa	*	(*)
14.3	- erotus, plus tai miinus	*	(*)
15	Muualta saatujen ei-teollisten palveluiden kustannukset, yhteensä	*	-
15.1	Muuhun kuin asumiseen käytetyistä rakennuksista ja pääomahyödykkeistä maksettu vuokra	*	(*)
15.11	josta: pääomahyödykkeistä maksettu vuokra	(*)	*
15.2	Vakuutusmaksut	*	-
15.3	Pankkimaksut	*	-
15.4	Muiden ei-teollisten palvelujen kustannukset	*	-
16	Välilliset verot, yhteensä	*	-
16.1	Arvonlisävero (VAT) ja muut kulutusverot	*	(*)
16.11	Arvonlisävero ja muut liikevaihtoverot	(*)	(*)
16.12	Kulutusverot	(*)	(*)
16.2	Muut välilliset verot	*	-
17	Valmistustoimintaan liittyvät tukipalkkiot	*	(*)

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 13 päivänä helmikuuta 1978,
yhteensovitetuista talonrakennuksen sekä maa- ja vesirakentamisen suhdannetilastoista**

(78/166/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 213 artiklan,

ottaa huomioon yhteensovitetuista teollisuuden ja pienteollisuuden suhdannetilastoista 30 päivänä toukokuuta 1972 annetun neuvoston direktiivin 72/211/ETY⁽¹⁾, ja erityisesti sen 4 artiklan,

ottaa huomioon komission laatiman direktiiviluonnoksen,

sekä katsoo, että

komissiolla on sille perustamissopimuksessa annettujen tehtävien suorittamiseksi oltava käytettävissään yhtenäiset, valtioiden kesken vertailukelpoiset tilastotiedot jäsenvaltioiden teollisuuden ja pienteollisuuden lyhyen ajan taloudellisesta kokonaiskehityksestä,

edellä mainitun direktiivin mukaisesti laadittavat tilastot kattavat vain energia-alan, kaivos- ja kaivannaisteollisuuden sekä tavaroiden teollisen valmistuksen, mutta eivät talonrakennusta eivätkä maa- ja vesirakentamista,

talonrakennus sekä maa- ja vesirakentaminen muodostavat erittäin tärkeän, talouden rakenteessa ratkaisevassa asemassa olevan teollisuudenalan,

lisääntyvä kansainvälinen kanssakäyminen ja keskinäinen riippuvuus suhdanteista ja talouspolitiikasta edellyttävät sellaisen tilastoaineiston saatavilla oloa, jonka avulla voidaan seurata lyhyen aikavälin kehitystä kaikilla talouden sektoreilla sekä ryhtyä asianmukaisiin yhteensovittuihin, lyhyen ja keskipitkän ajan taloudellisten tavoitteiden mukaisiin toimenpiteisiin,

talonrakennusta sekä maa- ja vesirakentamista koskevan kyseisen tiedon avulla olisi myös voitava eritellä kaikkia osittaisilla markkinoilla ilmeneviä häiriöitä tai poikkeamia sekä kaikkea osittaisilla markkinoilla tapahtuvaa voimakasta kasvua tai taantumaa, mikä edellyttää, että tiettyjen tietojen osalta tehdään jako talonrakennukseen ja maa- ja vesirakentamiseen,

eri jäsenvaltioissa saatavilla olevat tilastotiedot talonrakennuksen sekä maa- ja vesirakentamisen lyhyen ajan talouskehityksestä ovat riittämättömät tai riittämättömän vertailukelpoisia ollakseen pätevänä perustana komission työlle,

kyseisten säännösten noudattamisen helpottamiseksi tulisi tarvittavien tilastotietojen antamiselle asettaa tiettyjä määrärajoja,

tulisi ottaa huomioon se tosiasia, että rakennuslupien myöntämistä koskevat säännökset ja hallintomenettelyt ovat erilaisia eri jäsenvaltioissa, ja

jäsenvaltioiden talonrakennuksen sekä maa- ja vesirakentamisen työllisyysrakenteen ominaispiirteet huomioon ottaen, suoritettujen työn määrää koskevat tiedot eivät ehkä ole tarpeeksi merkittäviä kyseessä olevan alan lyhyen ajan suhdannekehityksen arvioimiseksi,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on teknisessä yhteistyössä komission kanssa toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet talonrakennuksen sekä maa- ja vesirakentamisen suhdanne- ja talouskehityksen tutkimiseksi tarvittavien, yhteensovittuihin määriteltiin ja menetelmiin perustuvien määrää koskevien tilastotietojen keräämiseksi.

2 artikla

Tilastojen on katettava talonrakennus sekä maa- ja vesirakennustoiminta sellaisina kuin ne on määritelty Euroopan yhteisöjen yleisen teollisuusnimikkeistön (NACE) 5 pääluokassa vuoden 1970 painoksessa.

Ne on otettava joko tilastokatsauksista, joihin on sisällytetty vähintään 20 tai useampia henkilöitä työllistävät yritykset taikka hallinnon rekistereistä, esimerkiksi rakennusluvista. Tulosten käyttöön saamisen nopeuttamiseksi yritysten toimitettavat tiedot voidaan kerätä edustavuusperiaatetta soveltaen. Tilastoyksikkönä kyseisissä tilastoissa on oltava NACE:n 1 osassa määritelty tulosyksikkö.

Yhteisöjen vaatimuksia varten tiedot on esitettävä NACE-luokitukseen perustuvassa muodossa.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 128, 3.6.1972, s. 28

3 artikla

Tilastoissa käytetään seuraavia muuttujia tai ilmaisimia:

a) kuukausittain ilmoitettavat tiedot:

1. Rakennusluvut:

1.1. Asuinrakentamiseen myönnettyjen lupien määrä; on ilmoitettava myös rakennettavien asuntojen lukumäärä ja asuinpinta-ala tai tilavuus,

1.2. Muuhun kuin asuintarkoitukseen myönnettyjen rakennuslupien määrä; on ilmoitettava myös rakennettavien rakennusten lukumäärä ja hyötöpinta-ala tai tilavuus,

2. Rakennustuotantoindeksi:

2.1. Yksityisen ja julkisen rakentamisen indeksi,

2.1.1. Talonrakennuksen indeksi,

2.1.2. Maa- ja vesirakentamisen indeksi,

3. Saadut tilaukset:

3.1 Talonrakennuksen sekä maa- ja vesirakentamisen tilauskanta-indeksi,

3.1.1. Talonrakennuksen tilauskannan arvo tai aloitettujen asuinrakennusten tai muiden kuin asuinrakennusten arvo,

3.1.2. Maa- ja vesirakentamisen tilauskannan arvo;

b) ainakin aluksi neljännesvuosittain ilmoitettavat tiedot; komissio voi yhdessä jäsenvaltioiden kanssa muuttaa kyseisten tietojen ilmoittamistiheyttä:

4. Työllistettyjen määrä, eriteltyinä työntekijöiden määrä,

5. Bruttopalkat,

6. Tehdyn työn määrä:

6.1. Talonrakennukseen käytettyjen työtuntien määrä,

6.2. Maa- ja vesirakentamiseen käytettyjen työtuntien määrä.

4 artikla

1. Tiedot kerätään ensimmäisen kerran viimeistään tämän direktiivin tiedoksi antamista seuraavalta neljänneltä vuosineljännekseltä ja niiden on koskettava edellistä kuukautta tai vuosineljännestä.

2. Niiden jäsenvaltioiden, joissa ei tilastoida rakennuslupia (muuttuja 1) ja joiden hallintojärjestelmä ei sovi tällaisten tilastojen perustamiseen, ei tarvitse ilmoittaa tätä muuttujaa koskevia tietoja.

Niiden jäsenvaltioiden, joissa ei tilastoida tehdyn työn määrää (muuttuja 6) tai joissa tehtyjen työtuntien määrä ei talonrakennuksen eikä maa- ja vesirakennusalan työllisyysrakenteen vuoksi ilmaise luotettavasti tehdyn työn määrää, ei tarvitse ilmoittaa tätä muuttujaa koskevia tietoja.

3. Jäsenvaltioilla on tämän direktiivin tiedoksi antamisesta alkaen kaksi vuotta aikaa toimittaa talonrakennusta sekä maa- ja vesirakentamista koskevat kokonaisindeksitiedot (muuttuja 2.1).

4. Jäsenvaltioilla on tämän direktiivin tiedoksi antamisesta alkaen neljä vuotta aikaa

- jaoitella kokonaisrakennustuotantoindeksi (muuttuja 2.1) talonrakennuksen indeksiksi (muuttuja 2.1.1) sekä maa- ja vesi- rakentamisen indeksiksi (muuttuja 2.1.2),

- ilmoittaa talonrakennuksen sekä maa- ja vesirakentamisen tilauskanta-indeksitiedot (muuttuja 3.1) ja maa- ja vesirakentamisen tilauskannan arvoindeksitiedot (muuttuja 3.1.2),

- ilmoittaa työntekijöiden määrä erillisenä työllistettyjen kokonaismäärästä (muuttuja 4).

5. Siirtymäkautena, joka ei kuitenkaan saa olla pidempi kuin neljä vuotta tämän direktiivin tiedoksi antamisesta alkaen, muuttujaa 3.1.1 koskevat tiedot voidaan korvata tiedoilla aloitettujen asuinrakennusten ja muiden rakennusten määrästä sekä rakennettavasta asuin/hyötöpinta-alasta tai tilavuudesta.

5 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki aiheelliset toimenpiteet rajoittaakseen katsausten laatimiseen sekä tietojen käsittelyyn ja laskentaan käytettävän ajan mahdollisimman lyhyeksi, jotta komissio saisi tilastotiedustelujen tulokset mahdollisimman nopeasti käyttöönsä.

6 artikla

Tehty Brysselissä 13 päivänä helmikuuta 1978.

Kyseisten tilastojen keräämisestä jäsenvaltioissa aiheutuvat kustannukset katetaan kansallisin valtion talousarvioon sisältyvin varoin.

7 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

*Neuvoston puolesta**Puheenjohtaja*

P. DALSAGER

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 12 päivänä kesäkuuta 1978,
alueellisten tilastojen osana olevista maanteiden tavarakuljetusten tilastoista**

(78/546/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 213 artiklan,

ottaa huomioon komission laatiman direktiiviluonnoksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

yhteisen liikennepolitiikan kehittäminen vaatii lisätietoja yhteisössä rekisteröidyillä ajoneuvoilla maanteitse tapahtuvien tavarakuljetusten määrästä ja kehityksestä; tietojen on oltava vertailukelpoisia muista kuljetusmuodoista saatavien tietojen kanssa ja koskettava sekä kansallista että kansainvälistä liikennettä,

jäsenvaltiot keräävät jo tilastotietoja vuosittain tai useamman vuoden välein tavarakuljetuksista omalla alueellaan,

direktiivissä 69/467/ETY⁽³⁾ säädetään maanteiden kansainvälisiä tavarakuljetuksia koskevien tilastotietojen keräämisestä alueellisiin tilastotietoihin perustuvina; komission tämän direktiivin soveltamisesta neuvostolle 27 päivänä kesäkuuta 1974 antamassa selonteossa osoitetaan, että useat jäsenvaltiot voivat kerätä pyydettyjä tilastotietoja vain järjestämällä lisämuodollisuuksia rajoilla; kyseisille jäsenvaltioille olisi annettava lupa olla keräämättä tilastotietoja rajoilla, kuten tuossa direktiivissä epäsuorasti säädetään,

direktiivissä 69/467/ETY säädettyä järjestelmää olisi sen vuoksi muutettava, ja

olisi syytä säätää sellaisesta muutoksesta tähän direktiiviin, joka saattaa osoittautua tarpeelliseksi sopivan ajan kuluessa hankitun kokemuksen perusteella, erityisesti sikäli kuin luovutaan tietojen keräämisestä yhteisön eri alueiden välisistä kansainvälisenä liikenteenä kulkevista tärkeimmistä tavaravirroista ja yhteisön sisäisillä rajoilla edelleen kerättävien tilastotietojen hankkimisesta,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan maanteiden tavarakuljetuksiin jäsenvaltiossa rekisteröidyillä ajoneuvoilla:

- a) tuon jäsenvaltion alueella, jäljempänä 'kansallinen liikenne',
- b) tuon jäsenvaltion ja toisen jäsenvaltion tai yhteisöön kuulumattoman valtion välillä, jäljempänä 'kansainvälinen liikenne'.

2 artikla

1. Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) 'tavarakuljetuksilla tiellä' kaikkia tavarakuljetuksia hyötyajoneuvolla;
- b) 'hyötyajoneuvolla' mitä tahansa yksittäistä ajoneuvoa tai ajoneuvoyhdistelmää, kuten kuorma-autoa, johon liittyy perävaunu tai ilman perävaunua tai vetoautoa, johon liittyy perävaunu tai puoliperävaunu;
- c) 'rekisteröidyillä' virallisen toimielimen pitämään moottoriajoneuvorekisteriin merkitsemistä siitä riippumatta, liittyykö tällaiseen rekisteröintiin rekisterikilpien antaminen tai ei.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta maanteiden tavarakuljetuksiin jota harjoitetaan:

- a) hyötyajoneuvoilla, joiden paino tai mitat ylittävät tavanomaiset sallitut rajat,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 108, 8.5.1978, s. 56

⁽²⁾ Lausunto on annettu 30 päivänä maaliskuuta 1978 (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL N:o L 323, 24.12.1969, s. 7

b) maatalouden hyötyajoneuvoilla, sotilasajoneuvoilla ja julkisen hallinnon tai julkisten yksiköiden ajoneuvoilla, lukuun ottamatta tieajoneuvoja, joita käytetään rautatiehallinnon toimesta.

3. Kukin jäsenvaltio voi lisäksi olla soveltamatta tätä direktiiviä ajoneuvoihin, joiden hyötykuorma tai sallittu kokonaispaino jää alle tietyn rajan. Tämä raja ei saa ylittää 3,5 tonnia hyötykuorman osalta eikä 6 tonnia sallitun kokonaispainon osalta.

3 artikla

1. Kunkin jäsenvaltion on kerättävä vuosittaiset tilastotiedot sen alueella rekisteröidyillä ajoneuvoilla harjoitetusta 1 artiklassa tarkoitetusta liikenteestä.

2. Vuosittaiset tilastotiedot jaetaan seuraaviin otsikoihin:

a) kansallisen liikenteen osalta tonneina ja tonnikilometreinä ilmaistuna:

- kuljetukset omaan lukuunsa ja kuljetukset toisen lukuun;
- liitteessä I lueteltujen 24 tavararyhmän mukaan;
- seuraava luokittelu matkan pituuden mukaan: nolla - 49 kilometriä, 50 - 149 kilometriä, 150 - 499 kilometriä ja yli 500 kilometriä;

- liitteessä II lueteltujen kuormaus- ja purkausalueiden mukaan;

b) kansainvälisen liikenteen osalta tonneina ja tonnikilometreinä ilmaistuna:

- kuljetukset omaan lukuunsa ja kuljetukset toisen lukuun;
- liitteessä I lueteltujen 24 tavararyhmän mukaan;
- liitteessä III lueteltujen kuormaus- ja purkausvaltioiden mukaan.

3. Laskettaessa tai arvioitaessa tonnikilometriä määrää tieajoneuvon muulla kuljetustavalla kulkemaa matkaa ei oteta huomioon.

4. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tässä artiklassa yksilöidyt tilastotiedot liitteessä IV olevien taulukkomallien mukaisesti (mallit A1-A4 ja B).

4 artikla

Määrittäessä kansainvälisen liikenteen tilastotietojen kokoamismenetelmää jäsenvaltioiden on otettava huomioon tarve yksinkertaistaa yhteisön sisällä tapahtuvaan tavarankulkuun liittyviä ja erityisesti jäsenvaltioiden välisillä rajoilla suoritettavia mahdollisuuksia mahdollisimman paljon.

5 artikla

1. Tässä direktiivissä tarkoitetut tilastotiedot on koottava ensimmäisen kerran vuodelta 1979.

2. Jäsenvaltioiden on lähetettävä vuosittain komissiolle 3 artiklan mukaisesti laaditut taulukot ennen sen vuoden loppua, joka seuraa vertailtavaa vuotta.

3. Ottaen huomioon 7 artiklan komissio ilmoittaa jäsenvaltioille mahdollisimman aikaisin tietojen keruun tulokset sekä kaikki muut sillä mahdollisesti olevat asiaankuuluvat tiedot.

6 artikla

1. Samana päivänä ensimmäisten tulosten toimittamisen kanssa tai sitä ennen jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle yksityiskohtainen selvitys tietojen kokoamisessa käytetyistä menetelmistä.

2. Määrittäessään menetelmää tietojen kokoamiseksi jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet riittävien tietojen saamiseksi kansallisen ja kansainvälisen liikenteen kokonaistonnimäärästä. Niiden on toimitettava komissiolle joka vuosi tiedot vastaamatta jättäneiden määrästä sekä standardipoikkeamien tai luotettavuusvälien muodossa, liitteessä II yksilöityjen kansallisten alueiden välistä liikennettä sekä niiden alueen ja toisen jäsenvaltion alueen välistä liikennettä koskevien tietojen tarkkuuden asteesta. Niiden on lisäksi ilmoitettava sille, millä menetelmällä tarjottuihin kuljetuspalveluihin liittyvät, tonnikilometreinä ilmaistut luvut on laskettu.

7 artikla

Komissio tutkii vuosittain Euroopan yhteisöjen tilastotoimiston liikennetilastojen yhteensovittamista käsittelevän komitean avustuksella jäsenvaltioiden 5 ja 6 artiklan nojalla toimittamat tilastotaulukot ja ilmoitukset sen varmistamiseksi, että käytetyt menetelmät antavat vertailukelpoisia tuloksia sekä määrittälätkseen miten ja missä määrin jäsenvaltioiden toimittamia tietoja voidaan julkistaa.

8 artikla

Komissio antaa 1 päivään tammikuuta 1983 mennessä neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin soveltamiseksi suoritettua työssä saaduista kokemuksista ja esittää saatujen tulosten perusteella kaikkia tarvittavia muutoksia, erityisesti

sen estämiseksi, että jäsenvaltioiden välinen tavaroiden liikkuvuus joutuisi järjestelmällisesti tämän direktiivin soveltamiseksi suunniteltujen muodollisuuksien kohteeksi.

9 artikla

Jäsenvaltiot saavat kolmena ensimmäisenä vuonna, jolloin tässä direktiivissä säädettyjen tilastotietojen kokoaminen toteutetaan, yhteisöltä taloudellista tukea siihen kuuluvaan työhön.

10 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 1 päivään tammikuuta 1979 mennessä.

2. Siitä päivästä lähtien, jolloin edellä 1 kohdassa säädetyt toimenpiteet tulevat voimaan jäsenvaltiossa, direktiiviä 69/467/ETY ei enää sovelleta kyseisessä jäsenvaltiossa.

3. Kumotaan direktiivi 69/467/ETY 1 päivästä tammikuuta 1979 lähtien.

11 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 12 päivänä kesäkuuta 1978.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

K. OLESEN

LIITE I

TAVARARYHMÄT

Tavararyhmät	NST/R ⁽¹⁾ kappale	NST/R ⁽¹⁾ ryhmät	Kuvaus
1	0	01	Viljat
2		02, 03	Perunat, muut tuoreet tai pakastetut hedelmät ja vihannekset
3		00,06	Elävät eläimet, sokerijuurikas
4		05	Puu ja korkki
5		04, 09	Tekstiilit, tekstiiliartikkelit ja tekokuidut, muut eläimistä ja kasveista valmistetut raaka-aineet
6	1	11, 12, 13, 14, 16, 17	Ruoka-aineet ja eläinten rehu
7		18	Öljykasvit ja öljyä sisältävät hedelmät ja rasvat
8	2	21, 22, 23	Kiinteät mineraalipolttoaineet
9	3	31	Raakaöljy
10		32, 33, 34	Öljytuotteet
11	4	41, 46	Rautamalmi, rauta- ja teräsjäte ja masuunipöly
12		45	Rautaa sisältämätön malmi ja jäte
13	5	51, 52, 53, 54, 55, 56	Metallituotteet
14	6	64, 69	Sementti, kalkki, tehdasmaisesti valmistetut rakennusmateriaalit
15		61, 62, 63, 65	Käsittlemättömät ja tehdasvalmisteiset mineraalit
16	7	71, 72	Luonnolliset ja kemialliset lannoitteet
17	8	83	Hiilikemikaalit, terva
18		81, 82, 89	Muut kemikaalit kuin hiilikemikaalit ja terva
19		84	Sellu ja jätepaperi
20	9	91, 92, 93	Kootut tai kokoamattomat kuljetusvälineet, koneet, kojeet, moottorit ja niiden osat
21		94	Metallivalmisteet
22		95	Lasi, lasivalmisteet, keraamiset tuotteet
23		96, 97	Nahka, tekstiilit, vaatteet, muut tuotteet
24		99	Sekalaiset tuotteet

⁽¹⁾ Euroopan yhteisöjen tilastotoimiston julkaisu (ranskankielinen toisinto vuodelta 1968).

LIITE II

LUETTELO ALUEISTA

Belgia

Vlaams gebied, lukuun ottamatta Antwerpeniä
 Antwerpen
 Région wallonne
 Région bruxelloise/Brussels gebied

Tanska

Danmark

Saksan liittotasavalta

Schleswig-Holstein
 Hamburg
 Nordostteil von Niedersachsen
 Westteil von Niedersachsen
 Südostteil von Niedersachsen
 Bremen (Land)
 Nordteil von Nordrhein-Westfalen
 Ruhrgebiet
 Südwestteil von Nordrhein-Westfalen
 Ostteil von Nordrhein-Westfalen (Sieger-Sauerland und Ostteil von Westfalen)
 Nordteil von Hessen
 Südteil von Hessen
 Nordteil von Rheinland-Pfalz
 Südteil von Rheinland-Pfalz
 Nordbaden
 Südbaden
 Württemberg
 Nordbayern (Franken)
 Ostbayern (Oberpfalz und Niederbayern)
 Südbayern (Schwaben und Oberbayern)
 Saarland
 Berlin (West)

Ranska

Ile-de-France
 Champagne-Ardennes
 Picardie
 Haute-Normandie
 Centre
 Basse-Normandie
 Bourgogne
 Nord-Pas-de-Calais
 Lorraine
 Alsace
 Franche-Comté
 Pays de la Loire
 Bretagne
 Poitou-Charentes
 Aquitaine
 Midi-Pyrénées
 Limousin
 Rhône-Alpes
 Auvergne

Languedoc-Roussillon
 Provence-Alpes-Côte d'Azur
 Corse

Irlanti

Ireland

Italia

Piemonte
 Valle d'Aosta
 Liguria
 Lombardia
 Trentino-Alto Adige
 Veneto
 Friuli-Venezia Giulia
 Emilia-Romagna
 Toscana
 Umbria
 Marche
 Lazio
 Campania
 Abruzzo
 Molise
 Puglia
 Basilicata
 Calabria
 Sicilia
 Sardegna

Luxemburg

Luxembourg

Hollanti

Noord
 West, lukuun ottamatta Rijnmondia ja IJmondia
 Rijnmond
 IJmond
 Zuidwest
 Zuid
 Oost

Yhdistynyt kuningaskunta

North
 Yorkshire and Humberside
 East Midlands
 East Anglia
 South East
 South West
 West Midlands
 Nord West
 Wales
 Scotland
 Northern Ireland

LIITE III

LUETTELO MAISTA

Belgia
Tanska
Saksan liittotasavalta
Ranska
Irlanti
Italia
Luxemburg
Hollanti
Yhdistynyt kuningaskunta

Espanja
Portugali

Norja
Ruotsi
Suomi

Saksan demokraattinen tasavalta
Tšekkoslovakia

Muut Euroopan valtiot

Pohjois-Afrikan valtiot

Lähi-idän valtiot

Muut valtiot

Sveitsi
Itävalta
Jugoslavia
Kreikka
Turkki

LIITE IV

TAULUKKO A1

Kansallinen liikenne kuljetusmuodon ja tavarun luonteen mukaan

Tavarun luonne (ryhmä)	Omaan lukuun		Toisen lukuun		Yhteensä	
	t	tkm	t	tkm	t	tkm
1						
2						
3						
4						
jne.						
24						
Yhteensä						

TAULUKKO A2

Kansallinen sisäinen ja alueiden välinen liikenne

(tonneina)

Lastausalue	Purkausalue						Yhteensä
	01	02	03	.	.	.	
01							
02							
.							
.							
.							
Yhteensä							

TAULUKKO A3

Kansallinen liikenne: lastaus ja purkaus alueittain kuljetettävien tavaroiden mukaan

(tonneina)

Alueet	24 tavararyhmää								
	1	2	3	4	.	.	.	24	Yhteensä

1. Muilta alueilta saapuneiden tavaroiden tonnimäärät

01									
02									
03									

2. Muille alueille lähetettyjen tavaroiden tonnimäärät

01									
02									
03									

3. Alueen sisäiset kuljetukset

01									
02									
03									

TAULUKKO A4

Kansallinen liikenne matkan pituuden ja kuljetettavien tavaroiden mukaan

Matkan pituus	24 tavararyhmää (t)									tkm
	1	2	3	4	.	.	.	24	Yhteensä	
a) Omaan lukuun										
0 - 49 km										
50 - 149 km										
150 - 499 km										
500 - km										
Yhteensä										
b) Toisen lukuun										
0 - 49 km										
50 - 149 km										
150 - 499 km										
500 - km										
Yhteensä										
c) a + b										
0 - 49 km										
50 - 149 km										
150 - 499 km										
500 - km										
Yhteensä										

TAULUKKO B

Kansainvälinen liikenne kuljetettavien tavaroiden luonteen ja alkuperämaan tai määräraaman mukaan

Kuljetustyyppi⁰⁾:

	24 tavararyhmää (tonneissa)									tkm
	1	2	3	4	.	.	.	24	Yhteensä	

1. Saapuneet tavarat tonneittain:

A. Jäsenvaltiot yhteensä										
joista 1.										
2.										
jne.										
B. Kolmannet maat yhteensä										
joista 1.										
2.										
jne.										
C. Yhteensä (A + B)										

2. Lähetetyt tavarat tonneittain:

A. Jäsenvaltiot yhteensä										
joista 1.										
2.										
jne.										
B. Kolmannet maat yhteensä										
joista 1.										
2.										
jne.										
C. Yhteensä (A + B)										

⁰⁾ Kuljetuksista omaan lukuunsa ja toisen lukuun on tehtävä erilliset ilmoitukset.

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 18 päivänä heinäkuuta 1989,
alueellisten tilastojen osana olevista maanteiden tavarakuljetusten tilastoista annetun
direktiivin 78/546/ETY muuttamisesta**

(89/462/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 213 artiklan,

ottaa huomioon komission laatiman direktiiviluonnoksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

direktiiviä 78/546/ETY⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on viimeksi vuoden 1985 liittymisasiakirjalla muutettuna, on muutettava siten, että siinä otetaan huomioon yhteisessä liikennepolitiikassa tapahtuneet muutokset,

kyseisessä direktiivissä säädetään ainoastaan vuosittaisista tiedoista, jotka toimitetaan 12 kuukauden määräajan kuluttua viitevuoden lopusta; näitä tietoja on verrattava muista kuljetusvälineistä saataviin tietoihin, jotka kerätään kuukausittain tai neljännesvuosittain; sen vuoksi tarvitaan tiettyjä tietoja neljännesvuosittain,

mainitussa direktiivissä säädetään ainoastaan kansallisen ja kansainvälisen liikenteen tilastotietojen keräämisestä; on selvää, että kolmansien maiden välinen liikenne on liikenne-
muoto, joka kehittyi tulevaisuudessa; sen vuoksi on asianmukaista kerätä tilastotietoja kyseisestä liikenteestä,

kaikilla jäsenvaltioilla on tiedot vetoautojen liikkeistä, mutta kaikilla ei ole tietoja perävaunuyksikköjen liikkeistä; tietojen kokoaminen olisi sen vuoksi standardoitava koskemaan vetoautojen liikkeitä niin, että se ei vaikuta kuljetuslupiin sovellettaviin oikeudellisiin ja hallinnollisiin järjestelyihin,

direktiivissä 78/546/ETY ei luetella tiettyjä Itä-Euroopan maita erikseen kolmansien maiden luettelossa, vaan ne yksinkertaisesti ryhmitellään yhteen nimikkeellä "Muut Euroopan maat"; on ilmennyt, että nämä maat tulisi luetella yksilöllisesti niin, että voidaan tehdä vertailuja eri kuljetusmuotojen kanssa ja niin, että tavaravirtaa näihin maihin ja näistä maista voidaan tarkkailla tehokkaammin,

luettelo tiedoista, jotka voidaan vaatia jäsenvaltioilta tavarankuljetuksesta yhteisössä, on 1 päivästä tammikuuta 1988 alkaen tarkoin rajattu; kyseinen toimenpide on osa neuvoston ja komission omaksumaa politiikkaa ja on suunniteltu vähentämään mahdollisimman paljon yhteisön sisäisessä kaupassa tarvittavien hallinnollisten asiakirjojen määrää; yhteisön sisäisillä rajoilla tapahtuvasta tilastotietojen keräämisestä olisi luovuttava, paitsi mikäli sitä edellytetään yhteisön säännöissä,

on asianmukaista soveltaa direktiivin 78/546/ETY 9 artiklaa muutettuun tilastotietojen kokoamisjärjestelmään, ja

Tanskan kuningaskunta toimittaa tällä hetkellä komissiolle direktiivissä 78/546/ETY edellytetyt tilastotietoja kansainvälisestä tavaraliikenteestä turvautumalla ulkomaankauppaan liittyviin tilastoihin; kyseinen jäsenvaltio on luomassa tilastojärjestelmää nimenomaan maanteiden tavarankuljetusta varten; sen vuoksi on toivottavaa, että Tanskassa lykätään tämän direktiivin kolmansien maiden välisen liikenteen tilastotietojen keräämistä koskevien säännösten soveltamista,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiiviä 78/546/ETY seuraavasti:

1. Lisätään 1 artiklaan seuraava alakohta:

"c) kahden muun jäsenvaltion välillä tai toisen jäsenvaltion ja yhteisöön kuulumattoman valtion välillä, jäljempänä "kolmansien maiden välinen liikenne"."

2. Korvataan 3 artiklan 1 kohta seuraavasti:

"1. Kunkin jäsenvaltion on kerättävä tilastotiedot sen alueella rekisteröidyillä ajoneuvoilla toteutetuista 1 artiklassa tarkoitetuista kuljetuksista. Kuljetusmuuttajat on määriteltävä vetoauton mukaan. Mikäli ajoneuvoyhdistelmän vetoauto ja perävaunu on rekisteröity eri maissa, koko ajoneuvon katsotaan olevan rekisteröity siinä maassa, jossa vetoauto on rekisteröity."

3. Korvataan 3 artiklan 2 kohdan johdantolause seuraavasti:

"2. Tilastotiedot ryhmitellään seuraavasti:"

⁽¹⁾ EYVL N:o C 4, 8.1.1988, s. 4

⁽²⁾ EYVL N:o C 167, 27.6.1988, s. 425

⁽³⁾ EYVL N:o C 134, 24.5.1988, s. 7

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 168, 26.6.1978, s. 29

4. Korvataan 3 artiklan 2 kohdan b alakohdan johdanto-lause seuraavasti:
- "b) kansainvälisen liikenteen ja kolmansien maiden välisen liikenteen osalta tonneina ja tonn kilometreinä ilmaistuna:".
5. Korvataan 3 artiklan 4 kohta seuraavasti:
- "4. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tässä artiklassa eritellyt tilastotiedot liitteessä IV olevien taulukkomallien mukaisesti."
6. Korvataan 4 artikla seuraavasti:
- "4 artikla
- Määrittäessä kansainvälisen liikenteen ja kolmansien maiden välisen liikenteen tilastotietojen kokoamis-menettelmiä, jäsenvaltioiden on oltava soveltamatta mitään muodollisuuksia jäsenvaltioiden välisillä rajoilla."
7. Lisätään 5 artiklan 1 kohtaan seuraava alakohta:
- "taulukoita C varten kerätään tilastotiedot kuitenkin ensimmäisen kerran vuodelta 1990."
8. Korvataan 5 artiklan 2 kohta seuraavasti:
- "2. Jäsenvaltioiden on lähetettävä komissiolle liitteessä IV esitetyt taulukot A, B ja C5/C6 ennen sen vuoden loppua, joka seuraa viitevuotta ja liitteessä IV esitetyt taulukot C1, C2, C3 ja C4 viimeistään viiden kuukauden kuluessa viiteajanjakson päättymisen jälkeen."
9. Korvataan 5 artiklan 3 kohta seuraavasti:
- "3. Komissio ilmoittaa jäsenvaltioille tietojen keruun tulokset sekä kaikki muut sillä mahdollisesti olevat asiaankuuluvat tiedot viimeistään:
- kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun taulukot A, B ja C5/C6 viimeksi lähetettiin,
 - kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun taulukot C1, C2, C3 ja C4 viimeksi lähetettiin."
10. Korvataan 6 artiklan 2 kohta seuraavasti:
- "2. Määrittäessään menetelmää tietojen keräämiseksi, jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet riittävien tietojen saamiseksi kansallisen, kansainvälisen ja kolmansien maiden välisen liikenteen tonnimäärästä. Niiden on toimitettava komissiolle joka vuosi tiedot vastaamatta jättäneiden määrästä sekä standardipolkeaman tai luotettavuusvälin muodossa, tietojen luotettavuudesta. Niiden on lisäksi ilmoitettava sille, millä menetelmällä tarjottuihin kuljetuspalveluihin liittyvät, tonn kilometreinä ilmaistut luvut on laskettu."
11. Korvataan 7 artikla seuraavasti:
- "7 artikla
- Komissio julkaisee asianmukaiset tilastotiedot."
12. Korvataan 8 artikla seuraavasti:
- "8 artikla
- Komissio antaa 1 päivään tammikuuta 1992 mennessä neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin soveltamiseksi suoritettua työssä saaduista kokemuksista.
- Samalla komissio antaa myös lausuntonsa siitä, ovatko 1 artiklassa määriteltyjen tutkimusten soveltamisala, 3 artiklassa tarkoitetut tilastotiedot sekä liitteissä II ja III oleva tietojen jaottelu yhä asianmukaista yhteisen liikennepolitiikan kehityksen perusteella."
13. Lisätään 9 artiklaan seuraava 2 kohta:
- "Tätä järjestelmää sovelletaan myös muutetun tilastotietojen kokoamisjärjestelmän kolmena ensimmäisenä vuotena, alkaen vuodesta 1990."
14. Lisätään liitteen III kolmansien maiden luetteloon sanan "Suomi" jälkeen seuraavat sanat:
- " Bulgaria
Neuvostoliitto
Puola
Unkari
Romania".
15. Lisätään liitteeseen IV tämän direktiivin liitteessä olevat taulukot.
- 2 artikla
1. Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan 1 päivään tammikuuta 1990 mennessä tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset.
- Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.
2. Korvataan 1 kohdassa säädetty päivämäärä kuitenkin Tanskan osalta 1 päivällä tammikuuta 1993, kun on kyse kolmansien maiden välisen liikenteen tilastotietojen antamisesta.
- 3 artikla
- Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.
- Tehty Brysselissä 18 päivänä heinäkuuta 1989.
- Neuvoston puolesta
- Puheenjohtaja
- R. DUMAS

LIITE

DIREKTIIVIIN 78/546/ETY LIITETTÄVÄT TAULUKOT

MAANTIE

TAULUKKO C1

(neljännesvuosittain)

Kansallinen ja kansainvälinen liikenne maan ja kuljetusmuodon mukaan

(Tonneina)

Maa	Omaan lukuun	Toisen lukuun	Yhteensä
A. Kansallinen Kansainvälinen ⁽¹⁾ :			
B. Saapunut			
01			
02			
...			
...			
C. Lähtenyt			
01			
02			
...			
...			
Yhteensä:			
EUR (B ja C)			
Jäsenvaltio - muu maa (B ja C)			
Kolmannet maat (B ja C)			
B			
C			
A + B + C			
B + C			
⁽¹⁾ liite III.			

MAANTIE

TAULUKKO C2

(neljännesvuosittain)

Kansallinen ja kansainvälinen liikenne maan ja kuljetusmuodon mukaan

(Tonneina)

Maa	Omaan lukuun	Toisen lukuun	Yhteensä
A. Kansallinen Kansainvälinen ⁽¹⁾ :			
B. Saapunut			
01			
...			
12			
EUR			
C. Lähtenyt			
01			
...			
12			
EUR			
Yhteensä A + B + C			
Yhteensä B + C			
⁽¹⁾ Jäsenvaltiot			

MAANTIE

TAULUKKO C3

(neljännesvuosittain)

Kolmansien maiden välinen liikenne maan ja kuljetusmuodon mukaan

(Tonneina)

Maa		Omaan lukuun	Toisen lukuun	Yhteensä
Kuormausvaltio	Purkamisvaltio			
Kolmansien maiden välinen liikenne				
01	02			
	03			
	04			
	05			
	...			
	01 yhteensä			
02	01			
	03			
	04			
	05			
	02 yhteensä			
...	...			
Yhteensä	01			
	02			
	03			
	04			
	05			
	...			
	Yhteensä			

Yhteensä⁽¹⁾:

EUR

Jäsenvaltio - muu maa

Kolmannet maat

Yhteensä

⁽¹⁾ Lisää kuormaus-/purkamisvaltiot sarakkeisiin

MAANTIE

TAULUKKO C4

(neljännesvuosittain)

Kolmansien maiden välinen liikenne maan ja kuljetusmuodon mukaan

Maa		Omaan lukuun	Toisen lukuun	Yhteensä
Kuormausvaltio	Purkamisvaltio			
Kolmansien maiden välinen liikenne (vain jäsenvaltioiden välinen)				
01	02			
	03			
	04			
	05			
	...			
	12			
	01 yhteensä			
02	01			
	03			
	04			
	05			
	...			
	12			
	02 yhteensä			
...	...			
Yhteensä	01			
	02			
	03			
	04			
	05			
	...			
	12			
	Yhteensä			

MAANTIE

TAULUKKO C5/C6

C5: omaan lukuun, C6: toisen lukuun

(vuosittain)

Kolmansien maiden välinen liikenne maan ja tavararyhmän mukaan

(Tonneina)

Maa		Tavararyhmä ⁽¹⁾					
Kuormausvaltio	Purkamisvaltio	01	02	24	Yhteensä
Kolmansien maiden välinen liikenne							
01	02						
	03						
	04						
	05						
	...						
	01 yhteensä						
02	01						
	03						
	04						
	05						
	...						
	02 yhteensä						
...	...						
Yhteensä	01						
	02						
	03						
	04						
	05						
	...						
	Yhteensä						

Yhteensä⁽²⁾:

EUR

Jäsenvaltio - muu maa

Kolmannet maat

Yhteensä

⁽¹⁾ liite I⁽²⁾ Lisää kuormaus-/purkamisvaltiot sarakkeisiin

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 17 päivänä marraskuuta 1980,
sisävesiväylien tavarakuljetusten tilastotiedoista**

(80/1119/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 213 artiklan,

ottaa huomioon komission esittämän direktiiviluonnoksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

komissiolla on sille perustamissopimuksessa annettujen tehtävien suorittamiseksi oltava jatkuvasti käytettävissä yhtenäiset ja samanaikaiset tilastotiedot sisävesien tavarakuljetusten määrästä ja kehityksestä jäsenvaltiossa; tietojen tulee olla vertailukelpoisia sekä jäsenvaltioiden kesken että myös muiden kuljetusmuotojen tietojen kanssa ja niiden tulee koskea kotimaan ja kansainvälistä liikennettä sekä kauttakululiikennettä,

koska vuoden aikana esiintyvät vaihtelut kuljetusten kysynnässä ja purjehdusolosuhteissa vaikuttavat tavaroiden kuljettamiseen, tietyt tilastot olisi laadittava vuotta lyhyemmin ajoin,

riittävien sisävesiväylien tavarakuljetusmarkkinoita koskevien tietojen saamiseksi tiedot olisi eriteltävä kustakin pääkuljetusyhteydestä,

eri jäsenvaltioissa jo saatavilla olevat tilastot tavarakuljetuksista tulisi edelleen yhdenmukaistaa yhteisön tasolla,

ehdotettujen säästösten täytäntöönpanon helpottamiseksi tulisi vahvistaa tietyt määräajat tarpeellisten tilastotietojen toimittamiselle,

komission tulisi antaa selostus, jotta neuvosto pystyisi tutkimaan, kuinka laajalti tämän direktiivin tavoitteet voidaan saavuttaa esitettyjä tilastotietoja käyttämällä; sen tulisi siksi tarkastella mahdollisuutta ehdottaa parannuksia tilastojen keräämisessä käytettyihin menetelmiin; neuvoston tulisi komission ehdotuksesta päättää sellaisten tilastojen käytöstä, jotka koskevat avomerialusten tavarakuljetuksia sisävesiväylillä ja alueiden välistä kansainvälistä liikennettä sellaisilla vesiväylillä, ja

tilastotiedot ovat tarpeen, jotta tiedettäisiin tavarakuljetusten määrä ja kehitys; yhteisön tulisi sen vuoksi alkuvaiheessa tukea rahallisesti jäsenvaltioita tähän liittyvässä työssä,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 85, 8.4.1980, s. 75

⁽²⁾ Lausunto on annettu 30 päivänä syyskuuta 1980 (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden, joissa on yksi tai useampia sisävesiväylä, on kerättävä tilastotiedot sisävesialuksilla suoritetuista kuljetuksista siitä riippumatta, missä maassa alus on rekisteröity tai sille on annettu lupa:

- tavarakuljetuksista omaan lukuun ja tavarakuljetuksista toisen lukuun;
- tavaroista, jotka lastataan tai puretaan siinä maassa taikka jotka kulkevat kauttakulkuliikenteen sen sisävesiväylien kautta.

2. Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) sisävesiväyillä: vesireittiä, kanavaa tai järveä, jonka luonnolliset tai rakennetut ominaisuudet tekevät sen sopivaksi liikennöimiseen lähinnä sisävesialuksilla,
- b) sisävesialuksella: joko omalla käyttövoimalla tai ilman sitä kulkevaa alusta, joka on rekisteröity tai jolle on annettu lupa sisävesialuksena, mukaan lukien laivaproomu, ja joka muotoilunsa tai rakenteensa puolesta on purjehduskelpoinen vain suojaisilla vesillä.

3. Tätä direktiiviä ei sovelleta:

- tavaroiden kuljetukseen aluksilla, joiden kuollut paino on vähemmän kuin 50 tonnia,
- aluksiin, joita käytetään pääasiassa matkustajien kuljetukseen,
- aluksiin, joita käytetään losseina,
- aluksiin, joita satamaviranomaiset ja julkiset viranomaiset käyttävät yksinomaan muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin,
- aluksiin, joita käytetään yksinomaan säiliöinä tai varastoina,
- aluksiin, joita ei käytetä tavaroiden kuljetukseen, kuten kalastusaluksiin, ruoppaajiin, uiviin työpajoihin, asuntoneisiin ja huviveneisiin.

4. Ensimmäiset tilastotietojen keruut on toteutettava 1 päivästä tammikuuta 1981 alkaen.

2 artikla

1. Seuraavat seikat on rekisteröitävä:

- a) tavaroiden paino tonneina;

b) pääkuljetusyhteydet:

- kotimaan liikenne, jossa tavarat sekä lastataan että puretaan samassa ilmoituksen tekevässä jäsenvaltiossa, aluksen käyttämästä reitistä riippumatta,
- kansainvälinen liikenne, jossa tavarat joko lastataan tai puretaan, mutta ei molempia, ilmoituksen tekevässä jäsenvaltiossa, lastatut ja puretut tavarat eritellen,
- kauttakulkuliikenne, jossa tavarat kulkevat ilmoituksen tekevän jäsenvaltion kautta, mutta niitä ei lastata, pureta eikä uudelleenlastata,

Laivaproomujen ollessa kyseessä tavarat katsotaan lastatuiksi paikassa, jossa proomu lasketaan veteen tai nostetaan pois kantoalukselta, ja puretuiksi paikassa, jossa proomu hilataan tai nostetaan kantoalukselle;

- c) tavaroiden laatu liitteen I vasemmanpuoleisessa sarakkeessa esitettyjen tavararyhmien mukaan;
- d) kansallisuus, ts. maa, jossa tavaroita kuljettava alus on rekisteröity tai jossa se on saanut luvan, taikka niiden puuttuessa maa, jossa on aluksen omistajan kotipaikka;
- e) aluksen tyyppi seuraavan nimikkeistön mukaan:

- omalla käyttövoimalla kulkeva alus:
 - omalla käyttövoimalla kulkeva säiliöalus,
 - muu omalla käyttövoimalla kulkeva alus,
- hinattava proomu:
 - hinattava säiliöalus,
 - muu hinattava proomu,
- työntöproomu (mukaan lukien yhdistetty työntöhinausproomu):
 - työnnettävä säiliöalus,
 - muu työntöproomu (mukaan lukien laivaproomu),
- muut tavarankuljetusalukset.

Käsitteellä "säiliöalus" tarkoitetaan kaikkia aluksia, jotka on tarkoitettu nesteen tai nestemäisen rahtin, mutta ei jauheiden, kuljetuksiin;

- f) kotimaan liikenteen kansalliset lastaus- ja purkaluudet liitteessä II esitetyn maantieteellisen luokituksen mukaisesti;

- g) kansainvälisen ja kauttakulkuliikenteen lastaus- ja purkumaat liitteessä III olevan luettelon mukaan;
- h) kuljetut matkat kansallisilla vesiväyillä kilometreinä.

2. Jäsenvaltioiden, joissa kansainvälisessä ja kauttakulkuliikenteessä sisävesillä vuosittain kuljetettavien tavaroiden kokonaisuus ei ylitä yhtä miljoonaa tonnia, ei tarvitse toimittaa tässä direktiivissä vaadittuja tietoja.

3 artikla

1. Lukuun ottamatta kansallisen lainsäädännön mukaan salassapidettäviä tilastotietoja, jäsenvaltioiden on toimitettava tilastotulokset komissiolle niin pian kuin mahdollista ja viimeistään viiden kuukauden kuluessa kulloinkin kyseessä olevan viiteajanjakson päättymisestä.
2. Tulokset on esitettävä liitteessä IV olevien taulukkomallien mukaisesti.
3. Tietokoneella käsitellyt tulokset voidaan toimittaa sellaisessa koneella luettavissa olevassa muodossa, jonka laadun ja muodon komissio määrittää asianomaisia jäsenvaltioita kuultuaan.

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1980 yksityiskohtainen selvitys tilastotutkimuksissa käytettävistä menetelmistä tietojen käsittelyn ja tonnikilometrien laskemisen osalta.
2. Komissio tutkii yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa tilastojen keruussa esille tulleet menetelmiä koskevat ja tekniset ongelmat, jotta löydettäisiin ratkaisut tilastojen tekemiseen mahdollisimman yhdenmukaisiksi ja vertailukelpoisiksi.

5 artikla

1. Komissio julkaisee aiheelliset tilastotiedoista saadut tulokset.

2. Komissio esittää ennen 1 päivää tammikuuta 1983 neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin mukaisesti suoritettussa työssä saaduista kokemuksista ja tekee ehdotuksen tarpeellisista parannuksista.

3. Neuvosto tekee komission ehdotuksesta kahden vuoden kuluessa tämän direktiivin voimaantulosta päätöksen tilastojen laatimisesta avomerialuksilla hoidetuista tavarakuljetuksista sisävesiväyillä ja alueiden välisestä kansainvälisestä liikenteestä näillä vesiväyillä.

6 artikla

Ensimmäisten kolmen vuoden aikana, jolloin tässä direktiivissä säädettyjä tilastotutkimuksia tehdään, jäsenvaltioille myönnetään rahallista tukea niille aiheutuneisiin kuluihin Euroopan yhteisöjen budjetissa tarkoitukseen varattujen määrärahojen rajoissa.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1981.

8 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 17 päivänä marraskuuta 1980.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. SANTER

LIITE I

LUETTELO TAVARARYHMISTÄ

Tavararyhmä	NST/R ⁽¹⁾ Luku	NST/R ⁽¹⁾ ryhmät	Kuvaus
1	0	01	Viljelykasvit
2		02, 03	Perunat, muut tuoreet tai pakastetut hedelmät ja vihannekset
3		00, 06	Elävät eläimet, sokerijuurikas
4		05	Puu ja korkki
5		04, 09	Tekstiilit, tekstiilituotteet ja keinokuidut, muut raa'at eläin- ja kasvi-materiaalit
6	1	11, 12, 13, 14, 16, 17	Elintarvikkeet ja eläinrehu
7		18	Öljykasvien siemenet, öljyä tuottavat hedelmät ja rasvat
8	2	21, 22, 23	Kiinteät mineraalipolttoaineet
9	3	31	Raakaöljy
10		32, 33, 34	Öljytuotteet
11	4	41, 46	Rautamalmi, romurauta ja -teräs ja masuunituhka
12		45	Muut malmit kuin rautamalmi ja niiden jätteet
13	5	51, 52, 53, 54, 55, 56	Metallituotteet
14	6	64, 69	Sementti, kalkki, valmiit rakennusmateriaalit
15		61, 62, 63, 65	Raa'at ja jalostetut mineraalit
16	7	71, 72	Luonnon- ja kemialliset lannoitteet
17	8	83	Hiilikemikaalit, terva
18		81, 82, 89	Muut kemikaalit kuin hiilikemikaalit ja terva
19		84	Paperimassa ja jättepaperi
20	9	91, 92, 93	Ajoneuvot ja kuljetuskalusto, koneet, laitteet, moottorit asennettuina ja asentamattomina ja niiden osat
21		94	Metallivalmisteet
22		95	Lasi, lasitavarat, keramiikkatuotteet
23		96, 97	Nahka, tekstiilit, vaatteet, muut valmisteet
24		99	Sekalaiset tavarat

⁽¹⁾ Euroopan yhteisöjen tilastokeskuksen julkaisema (ranskankielisenä toisintona 1968).

LIITE II

ALUEIDEN MAANTIETEELLINEN LUOKITTELU

Belgia

Vlaams gewest, paitsi Antwerpen
Antwerpen
Region wallonne
Region bruxelloise/Brussels gewest

Saksan liittotasavalta

Schleswig-Holstein
Hamburg
Nordostteil von Niedersachsen
Westteil von Niedersachsen
Südostteil von Niedersachsen
Bremen (Land)
Nordteil von Nordrhein-Westfalen
Ruhrgbiet
Südwestteil von Nordrhein-Westfalen
Ostteil von Nordrhein-Westfalen (Sieger-Sauerland und Ostteil von Westfalen)
Nordteil von Hessen
Südteil von Hessen
Nordteil von Rheinland-Pfalz
Südteil von Rheinland-Pfalz
Nordbaden
Südbaden
Württemberg
Nordbayern (Franken)
Ostbayern (Oberpfalz und Niederbayern)
Südbayern (Schwaben und Oberbayern)
Saarland
Berlin (West)

Ranska

Ile-de-France
Champagné-Ardenne
Picardie
Haute-Normandie
Centre
Basse-Normandie
Bourgogne
Nord-Pas-de-Calais
Lorraine
Alsace
Franche-Comté
Pays de la Loire
Bretagne
Poitou-Charentes
Aquitaine
Midi-Pyrénées
Limousin
Rhône-Alpes
Auvergne
Languedoc-Roussillon
Provence-Alpes-Côte d'Azur

Italia

Piemonte
Valle d'Aosta
Liguria
Lombardia
Trentino-Alto Adige
Veneto
Friuli-Venezia Giulia
Emilia-Romagna
Toscana
Umbria
Marche
Lazio
Campania
Abruzzo
Molise
Puglia
Basilicata
Calabria
Sicilia
Sardegna

Luxemburg

Luxembourg

Alankomaat

Noord
West, paitsi Rijnmond ja IJmond
Rijnmond
IJmond
Zuidwest
Zuid
Oost

Yhdistynyt kuningaskunta

North
Yorkshire ja Humberside
East Midlands
East Anglia
South-East
South-West
West Midlands
North-West
Wales
Scotland
Northern Ireland

LIITE III

LUETTELO MAISTA JA MAIDEN RYHMISTÄ

I.	Euroopan yhteisöt	IV.	Valtiojohtoisen kaupankäynnin maat
	01. Belgia		13. SNTL
	02. Tanska		14. Puola
	03. Saksan liittotasavalta		15. Saksan demokraattinen tasavalta
	04. Kreikka		16. Tšekkoslovakia
	05. Ranska		17. Unkari
	06. Irlanti		18. Romania
	07. Italia		19. Bulgaria
	08. Luxemburg		20. Jugoslavia
	09. Alankomaat		
	10. Yhdistynyt kuningaskunta	V.	21. Muut Euroopan maat
II.	11. Sveitsi	VI.	22. Amerikan yhdysvallat
III.	12. Itävalta	VII.	23. Muut maat

LIITE IV

TAULUKKOJEN MALLIT

TAULUKKO 1 (A)

Kotimaan, kansainvälinen ja kauttakululiikenne: kuljetetut määrät tavararyhmittäin

Ilmoituksen antava maa: Ajanjakso (vuosi):

(Tonneja)

Tavararyhmä ⁽¹⁾	Kotimaan liikenne	Kansainvälinen liikenne				Kauttakulku (ilman uudelleenlastausta)	Yhteensä
		Yhteensä		ETY:n osuus			
		Lastaus	Purku	Lastaus	Purku		
01							
02							
03							
.							
.							
.							
Yhteensä							
Lisäksi ⁽²⁾							
.....							
Kaikki yhteensä							

⁽¹⁾ Katso liite I.⁽²⁾ Liikenne (eriteltynä), joka perinteisesti sisältyy ilmoituksen antavan maan kansallisiin tilastotietoihin, mutta jota ei tarkoiteta tässä direktiivissä (vapaachtoimen).

TAULUKKO 1 (B)

Kotimaan, kansainvälinen ja kauttakulkuliikenne: tonnikilometri⁽¹⁾ tavararyhmittäin

Ilmoituksen antava maa: Ajanjakso (vuosi)

(Tonnikilometrejä)

Tavararyhmä ⁽²⁾	Kotimaan liikenne	Kansainvälinen liikenne				Kauttakulku (ilman uudelleenlastausta)	Yhteensä
		Yhteensä		ETY:n osuus			
		Lastaus	Purku	Lastaus	Purku		
01							
02							
03							
.							
.							
.							
Yhteensä							
Lisäksi ⁽³⁾							
Kaikki yhteensä							

⁽¹⁾ Tonnikilometrejä kansallisella vesiväylällä/kansallisilla vesiväylillä.⁽²⁾ Katso liite I.⁽³⁾ Liikenne (eriteltyinä), joka perinteisesti sisältyy ilmoituksen antavan maan kansallisiin tilastotietoihin, mutta jota ei tarkoiteta tässä direktiivissä (vapaaehtoinen).

TAULUKKO 2

Kotimaan alueensisäinen ja alueidenväläinen liikenne: kuljetetut määrät lastaus- ja purkualueittain

Ilmoituksen antava maa: Ajanjakso (vuosi)

(Tonneja)

Kuormausalue ⁽¹⁾	Purkualue					Yhteensä	Lisäksi ⁽²⁾	Kaikki yhteensä
	01	02	03	...				
01								
02								
03								
.								
.								
.								
Yhteensä								
Lisäksi ⁽²⁾								
Kaikki yhteensä								

⁽¹⁾ Komissio määrittää kunkin alueen koodinumeron 4 artiklan 2 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen.⁽²⁾ Liikenne (eriteltyinä), joka perinteisesti sisältyy ilmoituksen antavan maan kansallisiin tilastotietoihin, mutta jota ei tarkoiteta tässä direktiivissä (vapaachtoinen).

TAULUKKO 3

Kotimaan liikenne: lastaus- ja purkualueittain ja tavararyhmittäin

Ilmoituksen antava maa: Ajanjakso (vuosi)

(Tonnejä)

Alue ⁽¹⁾	Tavararyhmä ⁽²⁾					Yhteensä
	01	02	03	...		
A. Vastaanotettu muilta alueilta						
01						
02						
03						
.						
.						
A yhteensä						
B. Lähetetty muille alueille						
01						
02						
03						
.						
.						
B yhteensä						
C. Alueensisäinen liikenne						
01						
02						
03						
.						
.						
C yhteensä						
Yhteensä (A + B + C)						
Kansallinen yhteensä (A + C = B + C)						
Lisäksi ⁽³⁾						
.....						
Kaikki yhteensä						

⁽¹⁾ Komissio määrittää kunkin alueen koodinumeron 4 artiklan 2 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen.⁽²⁾ Katso liite I.⁽³⁾ Liikenne (eriteltyinä), joka perinteisesti sisältyy ilmoituksen antavan maan kansallisiin tilastotietoihin, mutta jota ei tarkoiteta tässä direktiivissä (vapaachtoinen).

TAULUKKO 4 (A)

Kotimaan liikenne: kuljetetut määrät tavararyhmittäin ja matkan pituuden mukaan

Ilmoituksen antava maa: Ajanjakso (vuosi)

(Tonneja)

Matkan pituus	Tavararyhmä ⁽¹⁾					Yhteensä
	01	02	03	...		
- 49 km						
50 - 149 km						
150 - 499 km						
500 km -						
Yhteensä						
Lisäksi ⁽²⁾						
Kaikki yhteensä						

⁽¹⁾ Katso liite I.⁽²⁾ Liikenne (eriteltyä), joka perinteisesti sisältyy ilmoituksen antavan maan kansallisiin tilastotietoihin, mutta jota ei tarkoiteta tässä direktiivissä (vapaachtoinen).

TAULUKKO 4 (B)

Kotimaan liikenne: tonnikielometrit tavararyhmittäin ja matkan pituuden mukaan

Ilmoituksen antava maa: Ajanjakso (vuosi)

(Tonnikielometrejä)

Matkan pituus	Tavararyhmä ⁽¹⁾					Yhteensä
	01	02	03	...		
- 49 km						
50 - 149 km						
150 - 499 km						
500 km -						
Yhteensä						
Lisäksi ⁽²⁾						
Kaikki yhteensä						

⁽¹⁾ Katso liite I.⁽²⁾ Liikenne (eriteltyinä), joka perinteisesti sisältyy ilmoituksen antavan maan kansallisiin tilastotietoihin, mutta jota ei tarkoiteta tässä direktiivissä (vapaaehtoinen).

TAULUKKO 5 (A)

Kansainvälinen liikenne: kansallisella vesiväylällä/kansallisilla vesiväylillä kuljetetut määrät lastaus-/purkumaittain ja tavararyhmittäin

Ilmoituksen antava maa: Ajanjakso (vuosi)

(Tonneja)

Lastausmaa/purkumaa ⁽¹⁾	Tavararyhmä ⁽²⁾					Yhteensä
	01	02	03	...		
A. Mistä vastaanotettu:						
01						
02						
03						
.						
.						
B. Mihin lähetetty:						
01						
02						
03						
.						
.						
Yhteensä (A + B)						
Lisäksi⁽³⁾						
.....						
Kaikki yhteensä						

⁽¹⁾ Katso liite III.

⁽²⁾ Katso liite I.

⁽³⁾ Liikenne (eriteltyinä), joka perinteisesti sisältyy ilmoituksen antavan maan kansallisiin tilastotietoihin, mutta jota ei tarkoiteta tässä direktiivissä (vapaachtonen).

TAULUKKO 5 (B)

Kauttakululiikenne: kansallisella vesiväylällä/kansallisilla vesiväylillä kuljetetut määrät lastaus-/purkumaittain ja tavararyhmittäin

Ilmoituksen antava maa: Ajanjakso (vuosi)

(Tonneja)

Maa ⁽¹⁾		Tavararyhmä ⁽²⁾					Yhteensä
lastausmaa	purkumaa	01	02	03	...		
01	01						
	02						
	03						
	.						
	.						
	01 yhteensä						
02	01						
	02						
	03						
	.						
	.						
	02 yhteensä						
..	.						
	.						
	.						
	.. yhteensä						
Yhteensä							
Lisäksi ⁽³⁾							
.....							
Kaikki yhteensä							

⁽¹⁾ Katso liite III.

⁽²⁾ Katso liite I.

⁽³⁾ Liikenne (eriteltyinä), joka perinteisesti sisältyy ilmoituksen antavan maan kansallisiin tilastotietoihin, mutta jota ei tarkoiteta tässä direktiivissä (vapaaehtoinen).

TAULUKKO 6 (A)

Kansainvälinen liikenne: tonnikilometrejä kansallisella vesiväylällä/kansallisilla vesiväylillä lastaus-/purkumaittain ja tavararyhmittäin

Ilmoituksen antava maa: Ajanjakso (vuosi)

(Tonnikilometrejä)

Lastausmaa/purkumaa ⁽¹⁾	Tavararyhmä ⁽²⁾					Yhteensä
	01	02	03	...		
A. Mistä vastaanotettu:						
01						
02						
03						
.						
.						
B. Mihin lähetetty:						
01						
02						
03						
.						
.						
Yhteensä (A + B)						
Lisäksi⁽³⁾						
.....						
Kaikki yhteensä						

⁽¹⁾ Katso liite III.

⁽²⁾ Katso liite I.

⁽³⁾ Liikenne (eriteltyä), joka perinteisesti sisältyy ilmoituksen antavan maan kansallisiin tilastotietoihin, mutta jota ei tarkoiteta tässä direktiivissä (vapaachtoinen).

TAULUKKO 6 (B)

Kauttakulkuliikenne: tonnikilometrejä kansallisella vesiväylällä/kansallisilla vesiväylillä lastaus-/purkumaittain ja tavararyhmittäin

Ilmoituksen antava maa: Ajanjakso (vuosi)

(Tonnikilometrejä)

Maa ⁽¹⁾		Tavararyhmä ⁽²⁾					
lastausmaa	purkumaa	01	02	03	...		Yhteensä
01	01						
	02						
	03						
	.						
	.						
	01 yhteensä						
02	01						
	02						
	03						
	.						
	.						
	02 yhteensä						
..	.						
	.						
	.						
	.. yhteensä						
Yhteensä							
Lisäksi ⁽³⁾							
.....							
Kaikki yhteensä							

⁽¹⁾ Katso liite III.

⁽²⁾ Katso liite I.

⁽³⁾ Liikenne (eriteltynä), joka perinteisesti sisältyy ilmoituksen antavan maan kansallisiin tilastotietoihin, mutta jota ei tarkoiteta tässä direktiivissä (vapaachtonen).

TAULUKKO 7 (A)

Kansainvälinen liikenne: kansallisella vesiväylällä/kansallisilla vesiväylillä kuljetetut määrät lastaus-/purkumaittain ja kansallisuuksittain

Ilmoituksen antava maa: Ajanjakso (vuosi)

(Tonneja)

Lastausmaa/purkumaa ⁽¹⁾	Aluksen kansallisuus										
	EUR-10					Valtio- johtoisen kaupan käynnin maat	Muut maat		Yhteensä		
	Yhteensä	joista					Yhteensä	joista			
		D	F	NL	B			L		CH	A
A. Mistä vastaanotettu:											
01											
02											
03											
.											
.											
B. Mihin lähetetty:											
01											
02											
03											
.											
.											
Yhteensä (A + B)											
Lisäksi⁽²⁾											
.....											
Kaikki yhteensä											

⁽¹⁾ Katso liite III.

⁽²⁾ Liikenne (eriteltynä), joka perinteisesti sisältyy ilmoituksen antavan maan kansallisiin tilastotietoihin, mutta jota ei tarkoiteta tässä direktiivissä (vapaachtoinen).

TAULUKKO 7 (B)

Kauttakulkuliikenne: kansallisella vesiväylällä/kansallisilla vesiväylillä kuljetetut määrät lastaus-/purkumaittain ja kansallisuuksittain

Ilmoituksen antava maa: Ajanjakso (vuosi)

(Tonneja)

Maa ⁽¹⁾		Aluksen kansallisuus										
lastausmaa	purkumaa	Yhteensä	EUR-10					Valtiojoh- toisen kau- pankäynnin maat	Muut maat		Yhteensä	
			joista						Yhteensä	joista		
			D	F	NL	B	L			CH		A
01	01											
	02											
	03											
	.											
	.											
	01 yhteensä											
02	01											
	02											
	03											
	.											
	.											
	02 yhteensä											
..	.											
	.											
	.											
	.											
	.. yhteensä											
Yhteensä												
Lisäksi ⁽²⁾ :												
.....												
Kaikki yhteensä												

⁽¹⁾ Katso liite III.

⁽²⁾ Liikenne (eriteltyinä), joka perinteisesti sisältyy ilmoituksen antavan maan kansallisiin tilastotietoihin, mutta jota ei tarkoiteta tässä direktiivissä (vapaaehtoinen).

TAULUKKO 8 (A)

Kansainvälinen liikenne: tonnikielometrejä kansallisella vesiväylällä/kansallisilla vesiväylillä lastaus-/purkumaittain ja kansallisuuksittain

Ilmoituksen antava maa: Ajanjakso (vuosi)

(Tonnikielometrejä)

Lastausmaa/purkumaa ⁽¹⁾	Aluksen kansallisuus									
	Yhteensä	EUR-10					Valtiojoh- toisen kau- pankäynnin maat	Muut maat		Yhteensä
		joista						Yhteensä	joista	
		D	F	NL	B	L			CH	
A. Mistä vastaanotettu:										
01										
02										
03										
..										
..										
B. Mihän lähetetty:										
01										
02										
03										
..										
..										
Yhteensä (A + B)										
Lisäksi⁽²⁾:										
.....										
Kaikki yhteensä										

⁽¹⁾ Katso liite III.

⁽²⁾ Liikenne (eriteltynä), joka perinteisesti sisältyy ilmoituksen antavan maan kansallisiin tilastotietoihin, mutta jota ei tarkoiteta tässä direktiivissä (vapaaehtoinen).

TAULUKKO 8 (B)

Kauttakululiikenne: tonnakilometrejä kansallisella vesiväylällä/kansallisilla vesiväylillä lastaus-/purkumaittain ja kansallisuuksittain

Ilmoituksen antava maa: Ajanjakso (vuosi)

(Tonnakilometrejä)

Maa ⁽¹⁾		Aluksen kansallisuus										
lastausmaa	purkumaa	Yhteensä	EUR-10					Valtiovh- toisen kau- pankäynnin maat	Muut maat		Yhteensä	
			joista						Yhteensä	joista		
			D	F	NL	B	L			CH		A
01	01											
	02											
	03											
	.											
	.											
	01 yhteensä											
02	01											
	02											
	03											
	.											
	.											
	02 yhteensä											
..	.											
	.											
	.											
	.. yhteensä											
Yhteensä												
Lisäksi ⁽²⁾ :												
.....												
Kaikki yhteensä												

⁽¹⁾ Katso liite III.

⁽²⁾ Liikenne (eriteltyinä), joka perinteisesti sisältyy ilmoituksen antavan maan kansallisiin tilastotietoihin, mutta jota ei tarkoiteta tässä direktiivissä (vapaaehtoinen).

TAULUKKO 9

Kotimaan ja kansainvälinen liikenne: kansallisella vesiväylällä/kansallisilla vesiväylillä kuljetetut määrät kuljetusyhteyden mukaisesti luetteloituna

Ilmoituksen antava maa Ajanjakso (kuukausi)

Kuljetusyhteys	Tonneja
A. Kansallinen liikenne	
B. Mistä vastaanotettu:⁽¹⁾	
01	
02	
03	
.	
.	
C. Minne lähetetty⁽¹⁾:	
01	
02	
03	
.	
.	
Yhteensä (A + B)	
Lisäksi⁽²⁾	
.....	
Kaikki yhteensä	

⁽¹⁾ Katso liite III.

⁽²⁾ Liikenne (eriteltyinä), joka perinteisesti sisältyy ilmoituksen antavan maan kansallisiin tilastotietoihin, mutta jota ei tarkoiteta tässä direktiivissä (vapaachtoinen).

TAULUKKO 10 (A)

Kansallinen, kansainvälinen ja kauttakulkuliikenne: kuljetusmäärät kansallisuuksittain

Ilmoituksen antava maa: Ajanjakso (vuosineljännes)

(Tonneja)

Aluksen kansallisuus	Kansallinen liikenne	Kansainvälinen liikenne				Kauttakulku: (ilman siirtokuormausta)	Yhteensä
		Yhteensä		ETY:n osuus			
		Lastaus	Purku	Lastaus	Purku		
EUR-10							
Belgia							
Tanska							
Saksan liittotasavalta							
Kreikka							
Ranska							
Irlanti							
Italia							
Luxemburg							
Alankomaat							
Yhdistynyt kuningaskunta							
Sveitsi							
Itävalta							
Valtiojohtoisen kaupankäynnin maat							
SNTL							
Puola							
DDR							
Tšekkoslovakia							
Unkari							
Romania							
Bulgaria							
Jugoslavia							
Muut Euroopan maat							
Amerikan yhdysvallat							
Muut maat							
Yhteensä							
Lisäksi ⁽¹⁾ :							
Kaikki yhteensä							

⁽¹⁾ Liikenne (eriteltyinä), joka perinteisesti sisältyy ilmoituksen antavan maan kansallisiin tilastotietoihin, mutta jota ei tarkoiteta tässä direktiivissä (vapaachtoinen).

TAULUKKO 10 (B)

Kansallinen, kansainvälinen ja kauttakulkuliikenne: tonnikipometrejä kansallisuuksittain⁽¹⁾

Ilmoituksen antava maa: Ajanjakso (vuosineljännes)

(Tonnikipometrejä)

Aluksen kansallisuus	Kotimaan liikenne	Kansainvälinen liikenne				Kauttakulku: (ilman siirtokuormausta)	Yhteensä
		Yhteensä		ETY:n osuus			
		Lastaus	Purku	Lastaus	Purku		
EUR-10							
Belgia							
Tanska							
Saksan liittotasavalta							
Kreikka							
Ranska							
Irlanti							
Italia							
Luxemburg							
Alankomaat							
Yhdistynyt kuningaskunta							
Sveitsi							
Itävalta							
Valtiojohtoisen kaupankäynnin maat							
SNTL							
Puola							
DDR							
Tšekkoslovakia							
Unkari							
Romania							
Bulgaria							
Jugoslavia							
Muut Euroopan maat							
Amerikan yhdysvallat							
Muut maat							
Yhteensä							
Lisäksi ⁽²⁾ :							
Kaikki yhteensä							

⁽¹⁾ Tonnikipometrejä kansallisella vesiteillä/kansallisilla vesiteillä.⁽²⁾ Liikenne (eriteltyinä), joka perinteisesti sisältyy ilmoituksen antavan maan kansallisiin tilastotietoihin, mutta jota ei tarkoiteta tässä direktiivissä (vapaaehtoinen).

TAULUKKO 11

Tavaraliikenne yhteensä alustyypeittäin

Ilmoituksen antava maa: Ajanjakso (vuosineljännes)

Alustyyppi	Liikenne yhteensä	
	Tonneja	Tonnikilometrejä ⁽¹⁾
- omalla käyttövoimalla kulkeva alus		
- omalla käyttövoimalla kulkeva säiliöalus		
- muu omalla käyttövoimalla kulkeva alus		
- hinattava proomu		
- hinattava säiliöalus		
- muu hinattava proomu		
- työntöproomu (mukaan lukien yhdistetty työntö-hinausproomu)		
- työnnettävä säiliöalus		
- muu työntöproomu (mukaan lukien laivaproomu)		
- muut tavarankuljetusalukset		
Yhteensä		
Lisäksi ⁽²⁾ :		
Kaikki yhteensä		

⁽¹⁾ Tonnikilometrejä kansallisella vesiväylällä/kansallisilla vesiväylillä.⁽²⁾ Liikenne (eriteltyinä), joka perinteisesti sisältyy ilmoituksen antavan maan kansallisiin tilastotietoihin, mutta jota ei tarkoiteta tässä direktiivissä (vapaachtoinen).

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 4 päivänä joulukuuta 1980,
alueellisten tilastojen osana olevista rautateiden tavarakuljetusten tilastoista**

(80/1177/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 213 artiklan,

ottaa huomioon komission laatiman direktiiviluonnoksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

komissiolla on sille perustamissopimuksessa annettujen tehtävien suorittamiseksi oltava käytettävissään yhtenäiset, samanaikaiset ja säännölliset tilastotiedot rautateiden tavarakuljetusten määrästä ja kehityksestä jäsenvaltioissa; kyseisten tietojen on oltava vertailukelpoiset sekä valtioiden kesken että muiden kuljetusmuotojen tietojen kanssa ja niiden on katettava kansallinen, kansainvälinen ja kauttakulkuliikenne,

ottaen huomioon yhdistetyn kuljetuksen taloudelliset ja ympäristöä koskevat edut, kyseisiä kuljetuksia koskevat tilastotiedot tulisi esittää erikseen,

riittävien rautateiden tavaraliikennemarkkinoita koskevien tietojen varmistamiseksi, tulisi kyseiset tiedot esittää erikseen kustakin pääkuljetusyhteydestä,

eri jäsenvaltioissa jo käytettävissä olevat tavarakuljetustilastot tulisi edelleen yhdenmukaistaa yhteisön tasolla,

ehdotettujen säännösten täytäntöönpanon helpottamiseksi, tarvittavien tilastotietojen toimittamiselle tulisi säätää tietyt määräajat,

komissio antaa neuvostolle kertomuksen, jotta se voisi tutkia, voidaanko tämän direktiivin tavoitteet saavuttaa esitettyjen tilastotietojen avulla; siksi se harkitsee mahdollisuutta esittää parannuksia kyseisten tilastojen laatimisessa käytettyihin menetelmiin; komission ehdotuksen pohjalta neuvosto päättää alueiden välisen kansainvälisen liikenteen tilastojen ja erillisten täysien junakuormien tilastojen käyttöönotosta, ja

tilastotiedot ovat tarpeen tavarakuljetusten määrän ja kehityksen toteamiseksi; sen vuoksi yhteisö alkuvaiheessa avustaa jäsenvaltioita rahallisesti tähän liittyvässä työssä,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 85, 8.4.1980, s. 75

⁽²⁾ EYVL N:o C 300, 18.11.1980, s. 3

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on laadittava tilastot alueillaan olevien ja julkisille liikenteelle avointen päärataverkkojen tavarakuljetuksista.

2. Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

a) päärataverkoilla: kaikkia seuraavien laitosten käyttämiä ratoja ja laitteita:

SNCB/NMBS: Société nationale des Chemins de fer belges/Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, Belgia;

DSB: Danske Statsbaner, Tanska;

DB: Deutsche Bundesbahn, Saksan liittotasavalta;

OSE: Organismos Siderodromon Ellados, Kreikka;

SNCF: Société nationale des Chemins de fer français, Ranska;

CIE: Coras Iompair Eireann, Irlanti;

FS: Azienda Autonoma delle Ferrovie dello Stato, Italia;

CFL: Société nationale des Chemins de fer luxembourgeois, Luxemburg;

NS: Naamloze Vennootschap Nederlandsche Spoorwegen, Alankomaat;

BR: British Railways Board, Yhdistynyt kuningaskunta;

NIR: Northern Ireland Railway Company, Yhdistynyt kuningaskunta.

b) rautateiden tavarakuljetuksilla: tavaroiden kuljetusta käyttäen rautatievaunuja kuorma- ja purkauspaikan välillä.

3. Tätä direktiiviä sovelletaan myös tavarakuljetuksiin rautatievaunuissa, jotka kulkevat osan matkasta lautalla.

4. Tätä direktiiviä ei sovelleta rautateiden tavarakuljetuksiin:

- palveluliikenteenä muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin;
- matkustajien mukana seuraavaan matkatavaraan tai autoihin;
- postiviranomaisten nimissä olevaan postiin.

5. Ensimmäiset tilastot laaditaan 1 päivästä tammikuuta 1982 alkaen.

2 artikla

1. Seuraavat tiedot on rekisteröitävä tavarakuljetuksista päärataverkoilla:

a) tavaroiden paino tonneissa;

b) pääasialliset liikenneyhteydet, toisin sanoen:

- kansallinen liikenne, jossa tavarat kuormataan ja puretaan saman ilmoittavan jäsenvaltion alueella, rautatievaunun käyttämästä reitistä riippumatta,

- kansainvälinen liikenne, jossa tavaroiden kuormausta tai purkausta, eivät kuitenkaan molemmat, tapahtuu ilmoittavassa jäsenvaltiossa, erittelemällä kuormattu ja purettu tavara,

- kauttakulkuliikenne, jossa tavarat kulkevat ilmoittavan jäsenvaltion kautta ilman kuormausta, purkausta tai siirtokuormausta;

c) lähetyslaji:

- täysi vaunukuorma tai täysi junakuorma: tavaralähetys, mukaan lukien yhteenkuormattu kappaletavara, jonka osalta veloitetaan koko vaunun tai junan käytöstä riippumatta siitä, käytetäänkö kuormauskapasiteetti kokonaan hyväksi,

- kappaletavara: muut tavaralähettykset, kiitotavara mukaan lukien;

d) täysien vaunu- tai täysien junakuormien osalta:

- tavaralaji liitteen I vasemmassa sarakkeessa esitettyjen ryhmien mukaisesti,

- kansallisen liikenteen kuorma- ja purkausalueet liitteen II maantieteellisen luokituksen mukaisesti,

- kansainvälisen ja kauttakulkuliikenteen kuorma- ja purkausmaat liitteen III luettelon mukaisesti;

e) etäisyys kilometreinä kansallisilla päärataverkoilla.

2. Päärataverkoilla tapahtuvista yhdistetyistä kuljetuksista on laadittava seuraavat lisätilastot (tarvittaessa arvioihin perustuvat):

a) suurkontit, ulkopituus vähintään 6,1 m (20 jalkaa):

- kontin ja kuljetettavien tavaroiden bruttopaino,
 - tyhjien ja kuormattujen konttien lukumäärä;
- b) maantie/rautatiekuljetukset: kuorma-autot, perävaunut, puoliperävaunut (vetovaunun kanssa tai ilman), puoliperävaunut ja vaihtokuormatilat:
- kuljetettavan tavaran bruttopaino, maantieajoneuvojen paino mukaan lukien;
 - kuormattujen rautatievaunujen lukumäärä.

3 artikla

1. Lukuun ottamatta kansallisen lainsäädännön mukaan salassapidettäviä tilastotietoja, jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle tilastotiedot mahdollisimman pian ja viimeistään neljän kuukauden kuluttua kyseisen viiteajanjakson päätyttyä. Liitteessä IV olevien taulukkojen 1 b, 5 b, 6 b ja 7 osalta määräaika pidennetään kuitenkin kahdeksaan kuukauteen.

2. Tulokset on ilmoitettava liitteessä IV esitettyjen taulukoiden mallien muodossa.

3. Tietokoneella käsitellyt tulokset voidaan esittää koneella luettavissa olevassa muodossa, jonka tyyppin ja muodon komissio määrää kuultuaan asianomaisia jäsenvaltioita.

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on esitettävä komissiolle 31 päivään joulukuuta 1981 mennessä yksityiskohtainen selvitys tilastojen laatimiseen käytettävistä menetelmistä tietojenkäsittelyn ja tonnikipometrilukujen laskennan osalta.

2. Komissio tutkii yhteistoiminnassa jäsenvaltioiden kanssa tilastojen laatimiseen liittyviä metodologisia ja teknisiä ongelmia sellaisten ratkaisujen löytämiseksi, joiden avulla tiedot saadaan mahdollisimman yhdenmukaisiksi ja vertailukelpoisiksi.

5 artikla

1. Komissio julkaisee aiheelliset tilastotiedot.

2. Komissio antaa 1 päivään tammikuuta 1985 mennessä neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin täytäntöönpanosta saadusta kokemuksesta ja tekee ehdotukset tarvittaviksi parannuksiksi.

3. Kahden vuoden kuluessa tämän direktiivin voimaantulosta neuvosto päättää komission ehdotuksesta alueiden välisen kansainvälisen liikenteen tilastojen ja erillisten täysien juna-kuormien tilastojen käyttöönotosta.

6 artikla

Jäsenvaltiot saavat kolmena ensimmäisenä vuonna, jolloin tässä direktiivissä säädetty tilastotiedot kerätään, rahallista avustusta niille aiheutuvista kuluista, Euroopan yhteisöjen talousarviossa kyseiseen tarkoitukseen varattujen määrärahojen rajoissa.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1982.

8 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 4 päivänä joulukuuta 1980.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. BARTHEL

LIITE I

LUETTELO TAVARARYHMISTÄ

Tavararyhmät	NST/R ⁽¹⁾ Luku	NST/R ⁽¹⁾ Ryhvät	Kuvaus
1	0	01	Viljalajit
2		01, 03	Perunat sekä muut tuoreet tai jäädytetyt hedelmät ja vihannekset
3		00, 06	Elävät eläimet ja sokerijuurikas
4		05	Puutavara ja korkki
5		04, 09	Tekstiiliaineet, tekstiilituotteet ja tekokuidut sekä muut eläin- ja kasviraaka-aineet
6	1	11, 12, 13, 14, 16, 17	Elintarvikkeet ja eläinrehut
7		18	Öljysiemenet ja -hedelmät sekä rasvat
8	2	21, 22, 23	Kiinteät kivennäispolttoaineet
9	3	31	Raakaöljy
10		32, 33, 34	Kivennäisöljytuotteet
11	4	41, 46	Rautamalmi, rauta- ja teräsjätteet sekä masuunipöly
12		45	Muut malmit ja niiden jätteet
13	5	51, 52, 53, 54, 55, 56	Metallituotteet
14	6	64, 69	Sementti, kalkki ja valmistetut rakennusaineet
15		61, 62, 63, 65	Valmistamattomat ja valmistetut kivennäiset
16	7	71, 72	Luonnon ja kemialliset lannoitteet
17	8	83	Hiilikemikaalit ja terva
18		81, 82, 89	Muut kemialliset aineet
19		84	Paperimassa ja jättepaperi
20	9	91, 92, 93	Kuljetusvälineet, koneet, laitteet ja moottorit, kootut tai kokoamattomat, sekä niiden osat
21		94	Muut tuotteet epäjalosta metallista
22		95	Lasi, lasitavarat ja keraamiset tuotteet
23		96, 97	Nahka, tekstiilit, vaatteet ja muut valmistetut tavarat
24		99	Muut tavarat

⁽¹⁾ Euroopan yhteisöjen tilastotoimiston julkaisu (ranskankielinen toisinto vuodelta 1968).

LIITE II

ALUEIDEN MAANTIETEELLINEN LUOKITUS

Belgia	Aquitaine Midi-Pyrénées Limousin Rhône-Alpes Auvergne Languedoc-Roussillon Provence-Alpes-Côte d'Azur Corse
Vlaams gewest, Antwerpeniä lukuun ottamatta Antwerpen Région wallonne Brussels gewest/Région bruxelloise	
Tanska	
Danmark	Irlanti
Saksan Liittotasavalta	Ireland
Schleswig-Holstein Hamburg Nordostteil von Niedersachsen Westteil von Niedersachsen Südostteil von Niedersachsen Bremen (Land) Nordteil von Nordrhein-Westfalen Ruhrgebiet Südwestteil von Nordrhein-Westfalen Ostteil von Nordrhein-Westfalen (Sieger-Sauerland und Ostteil von Westfalen) Nordteil von Hessen Südteil von Hessen Nordteil von Rheinland-Pfalz Südteil von Rheinland-Pfalz Nordbaden Südbaden Württemberg Nordbayern (Franken) Ostbayern (Oberpfalz und Niederbayern) Südbayern (Schwaben und Oberbayern) Saarland Berlin (West)	Italia Piemonte Valle d'Aosta Liguria Lombardia Trentino-Alto Adige Veneto Friuli-Venezia Giulia Emilia-Romagna Toscana Umbria Marche Lazio Campania Abruzzi Molise Puglia Basilicata Calabria Sicilia Sardegna
Kreikka	Luxemburg Luxembourg
Bόρεια Έλλάς (Μακεδονία-Θράκη- Ήπειρος) Κεντρική Έλλάς (Στερεά Έλλάς- Θεσσαλία) Νότια Έλλάς (Πελοπόννησος)	Alankomaat Noord West, Rijnmondia ja IJmondia lukuun ottamatta Rijnmond IJmond Zuidwest Zuid Oost
Ranska	Yhdistynyt kuningaskunta
Ile-de-France Champagne-Ardenne Picardie Haute-Normandie Centre Basse-Normandie Bourgogne Nord-Pas-de-Calais Lorraine Alsace Franche-Comté Pays de la Loire Bretagne Poitou-Charentes	North Yorkshire and Humberside East Midlands East Anglia South East South West West Midlands North West Wales Scotland Northern Ireland

*LIITE III***LUETTELO MAISTA JA MAIDEN RYHMISTÄ****I. Euroopan yhteisöt**

01. Belgia
02. Tanska
03. Saksan liittotasavalta
04. Kreikka
05. Ranska
06. Irlanti
07. Italia
08. Luxemburg
09. Alankomaat
10. Yhdistynyt kuningaskunta

II. Yhteisöön kuulumattomat valtiot

11. Sveitsi
 12. Itävalta
 13. Jugoslavia
 14. Turkki
 15. Espanja
 16. Portugal
 17. Norja
 18. Ruotsi
 19. Suomi
 20. SNTL
 21. Saksan Demokraattinen Tasavalta
 22. Puola
 23. Tsekkoslovakia
 24. Unkari
 25. Romania
 26. Bulgaria
 27. Lähi- ja Keski-Idän maat
 28. Muut maat
-

LIITE IV

MALLITAUUKOT

TAULUKKO 1 a

Kansallinen ja kansainvälinen liikenne tavararyhmittäin

Ilmoittava maa: Ajanjakso (vuosi):

Tavararyhmä ⁽¹⁾	Kansallinen liikenne		Kansainvälinen liikenne			Yhteensä	
	tonnit	tkm ⁽²⁾	tonnit		tkm ⁽¹⁾	tonnit	tkm ⁽¹⁾
			Kuormattu	Purettu			
A. Täydet vaunuorjat/junakuormat							
01							
02							
03							
.							
.							
A yhteensä							
B. Kappaletavara		X			X		X
Yhteensä (A + B)		X			X		X

⁽¹⁾ Ks. liite I.⁽²⁾ Päärataverkon (-verkkojen) tonnikilometrit.

TAULUKKO 1 b

Kauttakululiikenne tavararyhmittäin

Ilmoittava maa: Ajanjakso (vuosi):

Tavararyhmä ⁽¹⁾	tonnit	tkm ⁽²⁾
A. Täydet vaunu-/junakuormat		
01		
02		
03		
.		
.		
A yhteensä		
B. Kappaletavara		X
Yhteensä (A + B)		X
⁽¹⁾ Ks. liite I.		
⁽²⁾ Päärataverkon (-verkkojen) tonnikilometrit.		

TAULUKKO 2

Alueiden sisäinen ja niiden välinen kansallinen liikenne (1): kuormaus- ja purkausalueittain

Ilmoittava maa: Ajanjakso (vuosi):

Kuormausalue ⁽²⁾	Purkamisalue					Yhteensä
	01	02	03	...		
01						
02						
03						
.						
.						
Yhteensä						

⁽¹⁾ Ainoastaan täydet vaunu- ja junakuormat.⁽²⁾ Komissio määrää kunkin alueen koodin 4 artiklan 2 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen.

TAULUKKO 3

Kansallinen liikenne (I): kuormattu ja purettu tavara alueittain ja tavararyhmittäin

Ilmoittava maa: Ajanjakso (vuosi):

(Tonnit)

Alue ⁽²⁾	Tavararyhmä ⁽³⁾					Yhteensä
	01	02	03	...		
A. Purettu tavara, saapunut muilta alueilta						
01						
02						
03						
.						
.						
A yhteensä						
B. Kuormattu tavara, lähetetty muille alueille						
01						
02						
03						
.						
.						
B yhteensä (= A yhteensä)						
C. Alueen sisäinen liikenne						
01						
02						
03						
.						
.						
C yhteensä						
A + B + C yhteensä						
Kotimaan liikenne yhteensä (A + C - B + C)						

⁽¹⁾ Ainoastaan täydet vaunu- ja junakuormat.⁽²⁾ Komissio määrää kunkin alueen koodin 4 artiklan 2 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen.⁽³⁾ Ks. liite I.

TAULUKKO 4 a

Kansallinen liikenne (1): kuljetusmäärät, tonnia, tavaraj- ja välimatkaryhmittäin

Ilmoittava maa: Ajanjakso (vuosi):

Välimatkaluokka	Tavararyhmä ⁽²⁾					Yhteensä
	01	02	03	...		
- 49 km						
50 - 149 km						
150 - 499 km						
500 km -						
Yhteensä						

⁽¹⁾ Ainoastaan täydet vaunu- ja junakuormat.⁽²⁾ Ks. liite I.

TAULUKKO 4 b

Kansallinen liikenne (1): tonnikilometrisuoritteet tavara- ja välimatkaluokittain

Ilmoittava maa: Ajanjakso (vuosi):

(tonnikilometri)

Välimatkaluokka	Tavararyhmä ⁽²⁾					Yhteensä
	01	02	03	...		
- 49 km						
50 - 149 km						
150 - 499 km						
500 km -						
Yhteensä						

⁽¹⁾ Ainoastaan täydet vaunu- ja junakuormat.⁽²⁾ Ks. liite I.

TAULUKKO 5 a

Kansainvälinen liikenne (1): päärataverkon (-verkojen) kuljetusmäärät maittain ja tavararyhmittäin

Ilmoittava maa: Ajanjakso (vuosi):

(tonnit)

Maa ⁽²⁾	Tavararyhmät ⁽³⁾					Yhteensä
	01	02	03	...		
A. Puretta tavara lähetysmaittain:						
01						
02						
03						
.						
.						
B. Kuormattu tavara määrämaittain:						
01						
02						
03						
.						
.						
Yhteensä (A + B)						

⁽¹⁾ Ainoastaan vaunukuormat ja kokojunat.⁽²⁾ Ks. liite III.⁽³⁾ Ks. liite I.

TAULUKKO 5 b

Kauttakululiikenne (I): päärataverkon (-verkkojen) kuljetusmäärät kuormaus- ja purkausmaittain

Ilmoittava maa: Ajanjakso (vuosi):

Maa ⁽²⁾		tonnit
jossa tavara on kuormattu	jossa tavara puretaan	
01	01	
	02	
	03	
	.	
	.	
	01 yhteensä	
02	01	
	02	
	03	
	.	
	.	
	02 yhteensä	
"	.	
	.	
	.	
	" yhteensä	
Yhteensä		

⁽¹⁾ Kauttakulku ilman siirtokuormausta täysinä vaunu- tai junakuormina.⁽²⁾ Ks. liite III.

TAULUKKO 6 a

Kansainvälinen liikenne (1): tonnikipometrisuoritteet päärataverkolla (-verkoilla) maittain ja tavararyhmittäin

Ilmoittava maa: Ajanjakso (vuosi):

(tonnikilometrit)

Maa ⁽²⁾	Tavararyhmä ⁽³⁾					Yhteensä
	01	02	03	...		
A. Purettu tavara lähetyksittäin:						
01						
02						
03						
.						
.						
B. Kuormattu tavara määrämättäin:						
01						
02						
03						
.						
.						
Yhteensä (A + B)						

⁽¹⁾ Ainoastaan vaunukuormat ja kokojunat.⁽²⁾ Ks. liite III.⁽³⁾ Ks. liite I.

TAULUKKO 6 b

Kauttakululiikenne (1): tonnakilometrisuoritteet päärataverkolla (-verkoilla) kuormaus- ja purkausmaittain

Ilmoittava maa: Ajanjakso (vuosi):

Maa ⁽²⁾		tkm
jossa tavara on kuormattu	jossa tavara puretaan	
01	01	
	02	
	03	
	.	
	.	
	01 yhteensä	
02	01	
	02	
	03	
	.	
	.	
	02 yhteensä	
"	.	
	.	
	.	
	.	
	" yhteensä	
Yhteensä		

⁽¹⁾ Kauttakulku ilman siirtokuormausta täysinä vaunu- tai junakuormina.
⁽²⁾ Ks. liite III

TAULUKKO 7

Suurkonttien sekä maanteiden tavaraliikenteen ajoneuvojen kansalliset, kansainväliset ja kauttakuljetukset rautateitse

Ilmoittava maa: Ajanjakso (vuosi):

	Kansallinen liikenne		Kansainvälinen liikenne				Kauttakulku (ilman siirto-kuormausta)		Yhteensä	
	Lukumäärä	tonnit ⁽¹⁾	Kuormattu		Purettu		Lukumäärä	tonnit ⁽¹⁾	Lukumäärä	tonnit ⁽¹⁾
			Lukumäärä	tonnit ⁽¹⁾	Lukumäärä	tonnit ⁽¹⁾				
A. SUURKONTIT										
i) Kuormatut kontit										
ii) Tyhjät kontit		X		X		X		X		X
B. MAANTIE/RAUTATIEKULJETUKSET	⁽²⁾		⁽²⁾		⁽²⁾		⁽²⁾		⁽²⁾	

⁽¹⁾ Tonnit mukaan lukien kontin tai maantieliikenteen tavarankuljetusvälineen paino.⁽²⁾ Maantieliikenteen tavarankuljetusvälineillä (kuorma-autot, perävaunut, puoliperävaunut (vetovaunun kanssa tai ilman) ja vaihtokuormatilat) kuormattujen rautatievaunujen lukumäärä.

TAULUKKO 8

Kansallinen ja kansainvälinen liikenne (1): päärataverkon (-verkkojen) kuljetusmäärät kuljetusyhteyksittäin

Raportoiva maa: Ajanjakso (vuosi):

Kuljetusyhteys	Tonnit
A. Kansallisen liikenne	
B. Purettu tavara lähetysmaittain⁽¹⁾:	
01	
02	
03	
.	
.	
C. Kuormattu tavara määrämaittain⁽²⁾:	
01	
02	
03	
.	
.	
Yhteensä (A + B + C)	
⁽¹⁾ Ainoastaan täydet vaunu- ja junakuormat	
⁽²⁾ Ks. liite III.	

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 1736/75,
annettu 24 päivänä kesäkuuta 1975,
yhteisön ulkomaankauppatilastoista ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoista**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

sekä katsoo, että

tilanteen perusteellinen tutkimus on osoittanut tarpeen laatia yhtenäisiä määritelmiä ja –menetelmiä yhteisön ulkomaankauppatilastoja ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoja varten,

Euroopan parlamentti on 18 päivänä tammikuuta 1972 antamassaan päätöslauselmassa, johon sisältyy neuvostolle osoitettu kannanotto Euroopan yhteisöjen komission ehdotukseen yhteisön ulkomaankauppatilastoja ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoja varten laaditusta tavaranimikkeistöstä (NIMEXE), esittänyt toivomuksen, että ulkomaankauppatilastojen tavaranimikkeistöjen yhdistämistä täydennettäisiin mahdollisimman pian yhdenmukaistamalla vastaavalla tavalla ulkomaankauppatilastoissa käytetyt käsitteet, menetelmät ja määritelmät,

koska yhteisön laitokset eivät kerää eivätkä laadi yhteisön ulkomaankauppatilastoja ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoja, vaan jäsenvaltiot tekevät sen itse, voidaan yhtenäistä ja yksityiskohtaista tietoa hankkia yhteisön käyttöön vain kansallisista tiedoista, jotka on kerätty ja laadittu yhtenäisten määritelmien ja –menetelmien mukaisesti,

jäsenvaltioiden välinen sekä jäsenvaltioiden ja yhteisön laitosten välinen tilastotietojen vaihto nykyaikaisia tiedonsiirtovälineitä käyttäen voi tapahtua vain, jos kansallisten tilasto-

tietojen keruussa ja laadinnassa sovelletaan yhtenäisiä määritelmiä ja –menetelmiä,

yhtenäisten määritelmien ja –menetelmien soveltaminen yhteisön ulkomaankauppatilastoihin ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoihin edistää kansainvälisessä kaupassa käytettyjen asiakirjojen ja muiden tiedonkeruumenetelmien standardointia ja yksinkertaistamista,

kansallisten sääntöjen korvaaminen yhteisön säännöllä parantaa yhteisön ja jäsenvaltioiden ulkomaankauppatilastojen tulosten vertailukelpoisuutta ja helpottaa niiden erittelemistä,

yhtenäisten määritelmien ja –menetelmien soveltaminen voisi auttaa yksinkertaistamaan jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastojen keruuta ja laadintaa sekä yhteisön korvaavien menetelmien käyttöönottoa jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastollisessa rekisteröinnissä siinä tapauksessa, että tavaroiden kulun rekisteröinti kotimaan rajoilla poistettaisiin,

yhteisön yksikkönä käymiä neuvotteluja varten yhteisölle on olennaisen tärkeää, että sillä on yhdenmukaiset tilastotiedot ulkomaankaupasta,

yhtenäisten määritelmien ja –menetelmien soveltaminen kaikkeen muuhun ulkomaankauppaan liittyvään, tavaroiden liikkuvuutta koskevaan tilastolliseen rekisteröintiin helpottaa yhteisön tilastojen laatimista kauttakuljetus- ja varastointiliikenteestä,

jotta varmistettaisiin säännöllisten ja täydellisten tilastotietojen saanti yhteisön ulkomaankaupasta ja sen jäsenvaltioiden välisestä kaupasta, jäsenvaltioiden ja yhteisön laitosten on tarpeen laatia tilastonsa yhtenäisen järjestelmän ja aikataulun mukaisesti,

yhteisön ulkomaankauppatilastojen sekä jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastojen yhtenäisiä määritelmiä ja menetelmiä on sovellettava sekä yhteisön tuontiin ja vientiin että jäsenvaltioi-

⁽¹⁾ EYVL N:o C 19, 12.4.1973, s. 41

den väliseen kauppaan; yhteisön ulkomaankauppaa kolmansien maiden kanssa koskevilla tilastoilla on merkitystä yhtenäisen kauppapolitiikan saavuttamisessa; jäsenvaltioiden välistä kauppaa koskevia tilastoja tarvitaan yhteismarkkinoiden yhdenmukaista toimintaa varten; perustamissopimukseen ei sisälly kyseisiä tilastoja koskevien yhtenäisten määritelmien ja menetelmien soveltamiseen vaadittavaa toimivaltaa,

koska yhdenmukaistaminen on jatkuva tehtävä ja riippuu muun muassa muilla lainsäädännön aloilla tapahtuvasta kehityksestä, olisi jatkuvalla mukauttamiselle luotava tarpeelliset edellytykset, toimeenpanon kuitenkin pysyessä jo käytettävissä olevien taloudellisten voimavarojen puitteissa,

yhteisön ulkomaankauppatilastoissa ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoissa käytettäviä määritelmiä ja menetelmiä koskevia säännöksiä tulisi soveltaa yhtenäisesti ja niiden tulisi olla suoraan sitovia, ja

on tärkeää varmistaa, että tämän asetuksen säännöksiä sovelletaan yhtenäisesti ja tätä tarkoitusta varten tulisi ottaa käyttöön yhteisön menettelytapa, jonka avulla yksityiskohtaiset säännöt niiden soveltamiseksi voidaan hyväksyä sopivan määräajan kuluessa; jäsenvaltioiden ja komission välisen läheisen ja tehokkaan yhteistyön varmistamiseksi tulisi asettaa komitea,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

I OSASTO

Määritelmät ja menetelmät

1 artikla

Kaikki tavarat, jotka:

- a) saapuvat yhteisön tilastoalueelle tai lähtevät sieltä,
- b) kulkevat jäsenvaltioiden tilastoalueiden välillä,

tulee sisällyttää yhteisön ulkomaankauppatilastoihin ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoihin.

2 artikla

1. Edellä 1 artiklassa tarkoitetuista tavaroista on tavarat, jotka saapuvat jäsenvaltion tilastoalueelle tai lähtevät sieltä kauttakuljetusmenettelyn mukaisesti, sisällytettävä kauttakuljetustilastoihin.

2. Edellä 1 artiklassa tarkoitetuista tavaroista on varastotilastoihin sisällytettävä seuraavat:

- a) tavarat, jotka saapuvat tai lähtevät tullivarastossa, joka on määritelty lakeihin, asetuksiin tai hallinnollisiin määräyksiin sisältyvien tullivarastointimenettelyjä koskevien säännösten yhdenmukaistamisesta 4 päivänä maaliskuuta 1969 annetussa neuvoston direktiivissä 69/74/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on liittymisasiakirjalla⁽²⁾ muutettuna, liitteessä A luetteloituja tullivarastoja lukuun ottamatta;
- b) tavarat, jotka saapuvat tai lähtevät vapaa-alueilla, jotka on määritelty lakeihin, asetuksiin tai hallinnollisiin määräyksiin sisältyvien vapaa-alueita koskevien säännösten yhdenmukaistamisesta 4 päivänä maaliskuuta 1969 annetussa neuvoston direktiivissä 69/75/ETY⁽³⁾, jota on muutettu liittymisasiakirjalla ja jotka esitetään liitteessä A.

3. Edellä 1 artiklassa tarkoitetuista tavaroista ne, jotka saapuvat tai lähtevät muissa kuin 2 kohdan a ja b alakohdassa mainituissa, 41 artiklan mukaisesti määrättyissä varastotiloissa, on sisällytettävä erillisiin varastotilastoihin.

4. Neuvosto vahvistaa yksimielisesti komission ehdotuksesta säännökset kauttakuljetus- ja varastointiliikennettä koskevista tilastoista sekä 3 kohdassa tarkoitetuista tilastoista.

Jäsenvaltioiden asiaa koskevia säännöksiä sovelletaan siihen saakka kunnes nämä säännökset tulevat voimaan, sanotun kuitenkin rajoittamatta yhteisön kauttakuljetuksista 18 päivänä maaliskuuta 1969 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 542/69⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on viimeksi liittymisasiakirjalla muutettuna, tilastosäännösten soveltamista.

5. Tilastotietojen keruuta, laadintaa ja julkaisemista koskevat säännöt sellaisista 1 artiklassa tarkoitetuista tavaroista, jotka eivät täytä 1, 2 tai 3 kohdassa säädettyjä edellytyksiä taikka, jotka lähtevät tullivarastosta, joka ei sisälly liitteeseen A, vapaa-alueelta, joka on mainittu siinä tai 3 kohdassa tarkoitetuista varastotiloista, eivätkä lähe pois varastoivan jäsenvaltion tilastoalueelta, esitetään 3 - 39 artiklassa.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 58, 8.3.1969, s. 7

⁽²⁾ EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14

⁽³⁾ EYVL N:o L 58, 8.3.1969, s. 11

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 77, 29.3.1969, s. 1

3 artikla

1. Yhteisön tilastoalue käsittää yhteisön tullialueen, sellaisena kuin se on määritelty yhteisön tullialueen määrittelystä 27 päivänä syyskuuta 1968 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 1496/68⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi asetuksella (ETY) N:o 3456/73⁽²⁾ muutettuna, ei kuitenkaan Ranskan merentakaisia alueita ja Grönlantia.

2. Jäsenvaltioiden tulee määrittellä tilastoalueensa 1 kohdan mukaisesti.

4 artikla

1. Tavaroilla tarkoitetaan kaikkea irtainta omaisuutta.
2. Sähkövirtaa pidetään 1 kohdassa tarkoitettuna tavarana.

5 artikla

1. Tilastotietoja esitettäessä tavarat on esitettävä tavaroiden kauppaa koskevien säännösten mukaista esitystapaa noudattaen, jotta ne voidaan helposti ja tarkasti luokitella yhteisön ulkomaankaupan ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastojen tavaranimikkeistön (NIMEXE) asianomaiseen nimikkeeseen, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta 3 kohdan soveltamista.

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, tavarat on esitettävä yhteisön ulkomaankauppatilastojen ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastojen tavaranimikkeistöstä (NIMEXE) 24 päivänä huhtikuuta 1972 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1445/72⁽³⁾ 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun päivämäärään asti siten, että jäsenvaltiot voivat luokitella ne tarkasti kansallisten ulkomaankauppatilastojensa tavaranimikkeistöjen asianomaiseen nimikkeeseen.

3. Tavarat on esitettävä 1 tai 2 kohdan mukaisesti siinäkin tapauksessa, että muissa yhteisön asetuksissa vaaditaan niiden esittämistä samanaikaisesti muiden luokitusten mukaisesti.

4. Kullekin tavaratyypille on osoitettava käytetyssä nimikkeistössä oleva koodinumero.

6 artikla

1. Tilastotietoja esitettäessä valtiot ja alueet on esitettävä siten, että ne voidaan helposti ja tarkasti luokitella 35 artiklassa tarkoitettujen yhteisön ulkomaankauppatilastojen ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastojen maaluokituksen asianomaiseen nimikkeeseen.

2. Jokaiselle valtiolle on osoitettava yhteisön ulkomaankauppatilastojen ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastojen maaluokituksessa sille annettu koodinumero.

7 artikla

1. Jokaisesta NIMEXE:n nimikkeestä on tilastotietoja esitettäessä mainittava seuraavat tiedot:

- a) tilastollinen ryhmä 8 artiklan mukaisesti;
- b) tuontitavaroiden osalta alkuperä- tai lähtysmaa 9, 10 ja 11 artiklan mukaisesti;
- c) vientitavaroiden osalta määräämaa 12 artiklan mukaisesti;
- d) tavaroiden nettopaino 15 artiklan 1 ja 4 kohdan mukaisesti taikka 15 artiklan 2 ja 4 kohdan mukaisesti, 41 artiklan mukaan määriteltyjen tavaroiden osalta nettopaino välittömästi sisäpakkauksineen;
- e) nettopainon ohella tai sen asemesta niistä tavaroista, jotka on määritelty 41 artiklan mukaisesti käytetään 16 artiklan mukaisesti muita mittayksiköitä, jäljempänä 'lisäyksiköitä';
- f) tavaroiden tilastollinen arvo 17 artiklan mukaisesti;
- g) tavaroiden laskutusarvo;
- h) liiketoimen luonne ja toimitusehdot 18 artiklan mukaisesti;
- i) mikäli tarpeellista, tavaroiden erikoistoimitus 19 artiklan mukaisesti;
- j) kuljetusmuoto 20 artiklan mukaisesti.

2. Päivämäärä, josta lähtien 1 kohdan g, h ja j alakohdassa tarkoitettut tiedot on mainittava, määrätään 41 artiklan mukaisesti.

8 artikla

1. Tuontitavarat luokitellaan seuraavien tilastollisten menettelyjen mukaisesti:

- a) tuonti sisäistä jalostusta varten;
- b) tuonti ulkoisen jalostuksen jälkeen;
- c) muu tuonti.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 238, 28.9.1968, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o L 356, 27.12.1973, s. 1

⁽³⁾ EYVL N:o L 161, 17.7.1972, s. 1

2. Vientitarvat luokitellaan seuraavien tilastollisten menettelyjen mukaisesti:

- a) vienti sisäisen jalostuksen jälkeen;
- b) vienti ulkoista jalostusta varten;
- c) muu vienti.

3. Muutoksista tilastollisten menettelyjen luetteloon, niiden määrittelyä ja myös tilastollisten menettelyjen ja tullausmenettelyjen välisistä yhtäpitävyyksistä päätetään 41 artiklan mukaisesti, rajoittamatta kuitenkaan viimeksi mainitun soveltamista.

9 artikla

1. 'Alkuperämaalla' tarkoitetaan maata, josta tavarat ovat peräisin tavaroiden alkuperän yhteisestä määrittelystä 27 päivänä kesäkuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 802/68⁽¹⁾ mukaisessa merkityksessä, sellaisena kuin se on viimeksi liittymisasiakirjalla muutettuna.

2. Kun yhteisen tullitariffin, kaupan määrällisten rajoitusten tai minkä tahansa muiden kaupan määräysten soveltamiseksi tavaroiden alkuperä määritellään sellaisten yhteisön sopimusten tai erityisten yhteisön asetusten mukaisesti, jotka poikkeavat asetuksesta (ETY) N:o 802/68, kyseisissä sopimuksissa tai asetuksista vahvistettuja sääntöjä sovelletaan niissä mainittuihin erikoistapauksiin.

10 artikla

Kun tavarat, ennen saapumistaan tuontimaahan, ovat saapuneet yhteen tai useampaan kauttakuljetusmaahan ja ovat kyseisissä maissa joutuneet pysähtymään tai niihin on kohdistettu oikeudellisia toimenpiteitä syistä, jotka eivät liity niiden kuljetukseen, lähetysmaaksi katsotaan viimeinen sellainen maa, jossa kyseiset pysäytykset tai oikeudelliset toimenpiteet ovat tapahtuneet. Muussa tapauksessa lähetysmaa on sama kuin alkuperämaa.

11 artikla

Tilastotietoja esitettäessä, tämän kuitenkaan rajoittamatta 42 artiklan soveltamista, on osoitettava seuraavaa:

- a) kolmansista maista peräisin olevista tavaroista, jotka eivät ole vapaassa liikkeessä yhteisön alueella, lukuun ottamatta niitä tapauksia, joita varten on annettu erityisiä säännöksiä 41 artiklan mukaisesti:
 - alkuperämaa, tai
 - NIMEXE:n 99 luvussa mainittujen tavaroiden ollessa kyseessä, lähetysmaa, tai

- hankittaessa käytettyjä aluksia, maa, jonka alusrekisteriin alus oli rekisteröity tai, jos rekisteröintiä ei ole, maa, jonka lipun alla alus purjehti, kun se hankittiin;

b) kaikista muista tavaroista:

- lähetysmaana oleva jäsenvaltio, tai
- jäljempänä olevan 41 artiklan mukaisesti annettuja erityissäännöksiä noudatettaessa lähetysmaana oleva kolmas maa.

12 artikla

'Määrämaalla' tarkoitetaan viimeisintä vientiajankohtana tiedossa olevaa maata, johon tavarat tiedetään lähetettävän.

13 artikla

'Ostomaalla' tarkoitetaan maata, jossa maahantuojan sopimuspuolen toimipaikka sijaitsee.

14 artikla

'Myyntimaalla' tarkoitetaan maata, jossa maastaviejän sopimuspuolen toimipaikka sijaitsee.

15 artikla

1. 'Nettopainolla' tarkoitetaan tavaransäilytyksen painoa, kun kaikki pakkaukset on poistettu.

2. 'Nettopainolla välittömine sisäpakkauksineen' tarkoitetaan tavaroiden painoa yhdessä sen pakkauksen kanssa, jonka kuluttaja tavallisesti saa mukaansa tuotetta vähittäiskaupassa ostaessaan.

3. 'Pakkauksella' tarkoitetaan kaikkia sisä- ja ulkosäiliöitä, pakkauksia, peitteitä ja tukia, lukuun ottamatta kuljetuslaitteita, kuten esimerkiksi kontteja sellaisessa merkityksessä, joka tälle sanalle on annettu Genevessä 18 päivänä toukokuuta 1956 allekirjoitetun kontteja koskevan tullisopimuksen 1 artiklan b kohdassa, eikä myöskään kuljetukseen liittyviä tavaraiteita, taljoja tai muita varusteita.

4. Nettopaino ja nettopaino välittömine sisäpakkauksineen on ilmoitettava kilogrammoina.

16 artikla

'Lisäyksiköillä' tarkoitetaan muita mittayksiköitä kuin kilogrammoissa ilmoitettuja painoyksiköitä.

17 artikla

1. Tuonnissa tavaroiden tilastollinen arvo on:

⁽¹⁾ EYVL N:o L 148, 28.6.1968, s. 1

– tullausarvo, joka on määritelty tavaroiden tullausarvon määrittämisestä 27 päivänä kesäkuuta 1968 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 803/68⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi asetuksella (ETY) N:o 1028/75⁽²⁾ muutettuna, tai

– arvo, joka on määritelty tullausarvon käsitteen perusteella.

2. Viennissä tavaroiden tilastollisella arvolla tarkoitetaan tavaroiden arvoa vientipaikalla ajankohtana, jolloin ne lähtevät vientimaana olevan jäsenvaltion tilastoalueelta.

3. Toimenpiteet, jotka ovat tarpeen yhteisön ulkomaankauppatilastojen ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastojen yhtenäisyyden, vertailukelpoisuuden ja jatkuvuuden varmistamiseksi, määritellään 41 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

Jäsenvaltioiden asiaa koskevia säännöksiä sovelletaan edelleen siihen saakka, kunnes kyseiset toimenpiteet toteutetaan.

18 artikla

1. Käsitteillä 'liiketoimen laatu' ja 'toimitusehdot' tarkoitetaan tietoja sopimuksiin sisällytävistä ehdoista.

Liiketoimen laatu määritellään seuraavasti: osto tai myynti, komissiokauppa, konsignaatio, toimitus veloituksetta, muut liiketoimet.

Toimitusehdot määritellään seuraavasti: cif, fob, vapaasti rajalla, vapaasti lähetyspaikalla, vapaasti vastaanottajalla tulliselvityksen jälkeen, vapaasti vastaanottajalla ennen tulliselvitystä, muut toimitusehdot.

2. Jäsenvaltiot voivat laajentaa otsakkeita 'muut liiketoimet' ja 'muut toimitusehdot' omissa kansallisissa ohjeissaan.

19 artikla

1. Tavaroiden erikoistoimitukset ovat seuraavia:

- toimitukset, jotka liittyvät kuljetusvälineiden korjaukseen (27 artikla);
- lähetykset ulkomaisille asevoimille (28 artiklan 1 tai 2 kohta);
- lähetykset ulkomaisilta asevoimilta (28 artiklan 1 tai 3 kohta);
- lähetykset kotimaisille asevoimille (29 artiklan 1 kohta);

e) kotimaisten asevoimien suorittama tavaroiden takaisintuonti (29 artiklan 2 kohta);

f) teollisuuslaitosten toimitukset (33 artiklan 1 kohdan a alakohta);

g) osatoimitukset (33 artiklan 1 kohdan b alakohta);

h) bunkkeritoimitukset (33 artiklan 1 kohdan c alakohta);

i) laivamuonitus (33 artiklan 1 kohdan d alakohta);

j) palautustavarat (33 artiklan 1 kohdan e alakohta).

2. Tavaroiden erikoistoimitusten luetteloa voidaan muuttaa 41 artiklassa säädetystä järjestyksessä, mikäli 33 artiklan mukaisen yksinkertaistamis- ja standardointisäännösten soveltaminen tekee päivittämisen tarpeelliseksi.

20 artikla

1. Kuljetusmuodot ovat seuraavat:

a) merikuljetus;

b) sisävesikuljetus;

c) lentokuljetus;

d) rautatiekuljetus;

e) maantiekuljetus;

f) putki;

g) muu tai määrittelemätön kuljetusmuoto.

2. Jos viitataan johonkin 1 kohdan a – e alakohdassa lueteltuun kuljetusmuotoon, tulisi myös ilmoittaa, kuljetetaanko tavarat kontissa 15 artiklan 3 kohdassa tarkoitettussa merkityksessä.

21 artikla

1. Jäljempänä 41 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen annetaan yhtenäistämistä koskevat säännökset ja erityisesti jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastojen osalta yksinkertaistamista koskevat säännökset:

a) tilastotietojen esittämisestä;

b) julkaisuista, jota käytetään kyseisten tietojen esittämiseen siinä tapauksessa, että nuo säännökset kattavat 5, 6 ja 7 artiklassa tarkoitettut tiedot.

2. Siihen saakka, kunnes kyseiset säännökset tulevat voimaan sovelletaan asiaa koskevia jäsenvaltioiden säännöksiä.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 148, 28.6.1968, s. 6

⁽²⁾ EYVL N:o L 102, 22.4.1975, s. 1

II OSASTO

Tulosten esittäminen

22 artikla

1. Yhteisö ja jäsenvaltiot keräävät 7 artiklan a, b, c, d, e ja f kohdassa tarkoitetut tiedot.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut tiedot kerätään tavaroista, jotka ovat 2 artiklan 5 kohdan mukaisesti yhteisön ulkomaan-kauppatilastojen ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastojen kohteena, lukuun ottamatta seuraavia poikkeuksia:
 - a) liitteen B poikkeusluettelossa luetellut tavarat;
 - b) tavarat, joiden arvo ja paino on 24 artiklassa määriteltyjä tilastollisia rajoja pienempi;
 - c) tavarat, joihin sovelletaan 27 artiklaa, 28 artiklan 1 kohtaa, 29 artiklaa, 30 artiklan 1 kohtaa, 31 tai 32 artiklaa taikka 33 artiklan nojalla annettuja vastaavia säännöksiä.
3. Jäsenvaltiot voivat poiketa tilastotietojä koskevista vaatimuksista niiden tavaroiden osalta, joita tarkoitetaan 2 kohdan a, b ja c alakohdassa.

23 artikla

1. Viiteajanjakson on oltava kalenterikuukausi.
 2. Tilastojen laadintaan käytettävien aineistojen tiedot on kohdistettava siihen kalenterikuukauteen, jolloin tullausilmoitus rekisteröitiin tai, jos tullausilmoitusta ei ole, kuukauteen, jolloin tilastoilmoitus tehtiin.
- Tätä tarkoitusta varten jäsenvaltioiden tulee määrätä kuukausittaisen tietojen keruun päättymispäivämäärä siten, että se mahdollistaisi viitekuukauteen liittyvien kaikkien ilmoitusten rekisteröinnin periaatteessa kyseisen ajanjakson kuluessa.

24 artikla

1. Tilastollisen rajan on oltava raja, joka ilmaistaan sellaisena nettopainona ja arvona, jonka alle jääviä lukuja ei lasketa mukaan.
2. Siihen saakka, kunnes standardoidut tilastolliset rajat on määrätty, minkään tyyppisen tavarän raja ei saa ylittää 1 000 kiloa, riippumatta tavarän tilastollisesta arvosta tai 250 laskentayksikköä, riippumatta tavarän nettopainosta. Jokaisen jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle vahvistamansa tilastolliset rajat.

3. Tarpeelliset toimenpiteet 2 kohdan soveltamisen varmistamisessa ja tilastollisen rajan standardoinnissa toteutetaan 41 artiklan mukaisesti.

25 artikla

1. Kaikki tilastoaineistoihin sisältyvien tietojen korjaukset on, jos mahdollista, oltava sen kuukauden luvuissa, joihin kyseiset tiedot liittyvät 23 artiklan 2 kohdan mukaisesti.
2. Jos kyseisten kuukausittaisen tietojen keruu on jo päättynyt, korjatut tiedot otetaan huomioon laskettaessa kumulatiivisia tuloksia. Tällaisessa tapauksessa jäsenvaltioiden on kuitenkin varmistettava, että kuukausi, johon korjauksia sovelletaan, voidaan määrittellä.
3. Korjattujen kumulatiivisten tulosten 12 kuukauden ajalta katsotaan muodostavan vuositilastot. Lisäkorjauksia voidaan siitä huolimatta myöhemmin toimittaa käyttäjien saataville.
4. Korjauksia ei voida siirtää seuraavaan vuoteen.

26 artikla

Jäsenvaltioiden on säilytettävä 21 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetut tilastoaineistot vähintään kahden vuoden ajan viitevuoden päättymisen jälkeen.

27 artikla

1. Tietoja ei kerätä:
 - sellaisten tavaroiden tuonnista, jotka on tarkoitettu niiden ulkomaisten kuljetusvälineiden, konttien tai kuljetukseen liittyvien varusteiden korjaukseen, jotka ovat väliaikaisesti maahantuovan jäsenvaltion tilastoalueella;
 - sellaisten tavaroiden viennistä, jotka on tarkoitettu vievän jäsenvaltion niiden kuljetusvälineiden, konttien tai kuljetukseen liittyvien varusteiden korjaukseen, jotka ovat väliaikaisesti kyseisen valtion tilastoalueen ulkopuolella;
 - sellaisista osista, jotka on korvattu edellä tarkoitettujen korjausten aikana ja jotka jäävät sille tilastoalueelle, jossa korjaus suoritettiin.
2. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta laivojen ja lentokoneiden korjaukseen.

28 artikla

1. Tietoja ei kerätä sellaisista tavaroista, joita jäsenvaltioissa

sijaitsevat ulkomaiset asevoimat hankkivat tai käyttävät kyseisen tilastoalueen sisällä.

2. Tavarat, jotka on tarkoitettu viedään jäsenvaltion tilastoalueen ja kotimaansa ulkopuolella sijaitseville ulkomaisille asevoimille, luetaan mukaan kyseisen jäsenvaltion vientitilastoihin; maata, jossa asevoimat sijaitsevat, pidetään määräämäänä.

3. Tavarat, jotka ovat lähtöisin tuovan jäsenvaltion tilastoalueen ja kotimaansa ulkopuolella sijaitsevilta ulkomaisilta asevoimilta, luetaan mukaan kyseisen jäsenvaltion tuontitilastoihin; maata, jossa asevoimat sijaitsevat, pidetään lähetyksen alkuperä- tai lähetyksena.

29 artikla

1. Tietoja ei kerätä sellaisten tavaroiden viennistä, jotka on tarkoitettu tilastoalueen ulkopuolella sijaitseville kotimaisille asevoimille.

2. Tietoja ei kerätä sellaisten tavaroiden uudelleen tuonnista, joita kotimaiset asevoimat ovat vieneet tilastoalueelta.

30 artikla

Syvänmeren kalastuksen tuotteita, jotka puretaan jäsenvaltion satamiin, ei lueta kyseisen valtion tuontitilastoihin, kun nuo tuotteet ovat pyydytetyt kyseisessä jäsenvaltiossa rekisteröidyillä ja sen lipun alla purjehtivilla aluksilla.

31 artikla

Erityisiä tietoja ei kerätä tavannaisten kaupallisten pakkaus-ten tuonnista tai viennistä.

32 artikla

Tietoja ei kerätä kultarahasta, eli kullasta, jota pankit vaihtavat kansainvälisessä vaihdossa.

33 artikla

1. Tietojen keruun standardoimiseksi, ja erityisesti jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastojen tapauksessa tietojen keruun yksinkertaistamiseksi, on annettava määräykset 41 artiklassa

säädetyt menettelyn mukaan muun muassa seuraavista:

- a) teollisuuslaitokset;
- b) osatoimitukset;
- c) bunkkeritoimitukset;
- d) laivamuonitus;
- e) palautustavarat;
- f) yhteistuotanto;
- g) sekalähetykset;
- h) postilähetykset;
- i) öljy ja sen sivutuotteet;
- j) laivat ja lentokoneet;
- k) syvänmeren kalastuksen tuotteet.

2. Siihen päivämäärään saakka, jolloin nämä säännökset tulevat voimaan sovelletaan asiaa koskevia jäsenvaltioiden säännöksiä.

III OSASTO

Nimikkeistö

34 artikla

Edellä 22 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tiedot kerätään kustakin tavaratyypistä:

- a) NIMEXE:n voimassaolevan toisinnon mukaisina, joka on julkaistu asetuksen (ETY) N:o 1445/72 liitteenä tai
- b) kansallisen nimikkeistön voimassa olevan toisinnon mukaisina, saman asetuksen 2 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

35 artikla

Edellä 22 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tiedot kerätään valtiottain yhteisön ulkomaankauppatilastojen ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastojen voimassa olevan, liitteessä C esitetyn maaluokituksen mukaisina.

36 artikla

Komissio julkaisee Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä NIMEXE:n ja maaluokituksen, yhteisön ulkomaankauppatilastojen ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoja varten kunakin vuonna 1 päivänä tammikuuta voimassaolevana toisintona sellaisena kuin se on niiden päätösten perusteella, jotka on tehty asetuksen (ETY) N:o 1445/72 5 artiklan ja tämän asetuksen 41 artiklan mukaisesti.

IV OSASTO

Tietojen toimittaminen ja julkaiseminen

37 artikla

1. Neuvosto vahvistaa yksimielisesti komission ehdotuksesta edellytykset, joilla jäsenvaltiot voivat julistaa 22 artiklan 1 kohdan mukaisesti kerätyt tiedot luottamuksellisiksi.

2. Siihen asti kunnes kyseiset edellytykset on vahvistettu, jäsenvaltioiden asiaa koskevia säännöksiä sovelletaan.

38 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle viipymättä ja viimeistään kuusi viikkoa viitekuukauden päättymisestä laskien kumulatiiviset kuukausitilastot ulkomaankaupastaan. Näiden tilastojen tulee sisältää 22 artiklan 1 kohdassa luetteloidut tiedot.

2. Tietojen toimittamistapoja ja erityisten numerotietojen toimittamista säännellään tarpeen vaatiessa 41 artiklan mukaisesti.

3. Neuvosto määrää yksimielisesti komission ehdotuksesta edellytykset 1 kohdan soveltamiselle 37 artiklan mukaisesti luottamuksellisiksi julistettuihin tietoihin.

39 artikla

1. Yhteisön ulkomaankauppaa ja jäsenvaltioiden välistä kauppaa koskevat tilastotiedot laaditaan kansallisten numerotietojen pohjalta ja komissio toimittaa ne käyttäjien saataville.

2. Komissio julkaisee kuukausittaiset ja neljännesvuosittaiset numerotiedot ainakin kerran kuukaudessa ilmestyvässä ulkomaankauppaa koskevassa tiedotteessaan.

3. Komissio julkaisee yhteisön ulkomaankauppaa ja jäsenvaltioiden välistä kauppaa koskevat vuosittaiset tilastotiedot ainakin seuraavissa osissa:

- a) NIMEXE:een perustuvat eritellyt taulukot;
- b) ulkomaankaupan tilasto- ja tariffiluokitukseen (CST) tai kansainväliseen kaupan tavaraluokitukseen (Standard International Trade Classification, SITC) pohjautuvat analyttiset taulukot;
- c) tullitilastot.

V OSASTO

Ulkomaankauppatilastokomitea

40 artikla

NIMEXE-komitea, joka on asetettu asetuksen (ETY) N:o 1445/72 3 artiklan perusteella, jäljempänä 'ulkomaankauppatilastokomitea', voi ottaa tutkittavakseen minkä tahansa tämän asetuksen soveltamiseen liittyvän kysymyksen, jonka sen puheenjohtaja joko omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion edustajan pyynnöstä ottaa esille.

41 artikla

Tarvittavat säännökset annetaan asetuksen (ETY) N:o 1445/72 5 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen:

- a) edellä olevien 5, 6, 11, 18, 22, 23 ja 32 artiklan soveltamisesta;
- b) yhteisön ulkomaankauppatilastojen ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastojen maaluokituksen vuosittaisesta ajanmukaiseksi tekemisestä.

VI OSASTO

Loppusäännökset

42 artikla

1. Edellä 7 artiklan 1 kohdassa ja 22 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen lisäksi jäsenvaltiot voivat kerätä ja muokata lisätietoja.

2. Jokaisen jäsenvaltion, joka käyttää tätä mahdollisuutta, on ilmoitettava siitä komissiolle. Viimeksi mainittu ilmoittaa siitä muille jäsenvaltioille.

43 artikla

1. Tietojen keruuvaiheessa jäsenvaltioilla on oikeus tämän asetuksen soveltamisalalla ottaa käyttöön yksinkertaisempia menetelmiä helpottaakseen niiden luonnollisten tai oikeushenkilöiden tilannetta, joiden on toimitettava tietoja ulkomaankauppatilastojen laadinnasta vastaaville elimille.

2. Jokaisen jäsenvaltion, joka käyttää tätä oikeutta, on ilmoitettava siitä komissiolle. Viimeksi mainittu ilmoittaa siitä muille jäsenvaltioille.

44 artikla

Belgiassa, Luxemburgissa ja Alankomaissa on oikeus olla soveltamatta tätä asetusta laatiessaan tilastoja keskinäisestä kaupastaan.

45 artikla

Jokaisen jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle säännöksistä ja määräyksistä, jotka se antaa tämän asetuksen soveltamiseksi. Komissio ilmoittaa niistä muille jäsenvaltioille.

46 artikla

Litteet ovat erottamaton osa tätä asetusta.

47 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Jäsenvaltioilla on kuitenkin oikeus 31 päivään joulukuuta 1976 saakka olla noudattamatta 7 - 12, 22 - 32 ja 38 artiklaa. Poiketen siitä, mitä 2 artiklassa säädetään, Tanska ja Irlanti voivat soveltaa 31 päivään joulukuuta 1977 asti 3 - 39 artiklassa olevia sääntöjä tietojen keruuseen, kokoamiseen ja julkaisemiseen kaikkien niiden tavaroiden osalta, joita on tarkoitettu 1 artiklassa. Lisäksi Yhdistynyt kuningaskunta voi lykätä 5 artiklan, 7 artiklan 1 kohdan a, d, e ja i alakohdan ja 24 artiklan 2 kohdan soveltamista kyseiseen päivämäärään saakka. Irlanti voi samoin lykätä 5 artiklan ja 7 artiklan 1 kohdan e alakohdan ja Tanska 7 artiklan 1 kohdan a, b ja i alakohdan soveltamista. Sen lisäksi Yhdistyneen kuningaskunnan ei tarvitse soveltaa 6 artiklan 2 kohtaa tietojen keruuvaiheessa siihen saakka, kunnes komissio toisin päättää.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Luxemburgissa 24 päivänä kesäkuuta 1975.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. FITZGERALD

*LIITE A***Tullivarastot ja vapaa-alueet, joita tarkoitetaan 2 artiklan 2 kohdassa**

a) Tullivarastot, joita ei merkitä varastotilastoihin:

Ranskan tasavalta:

- entrepôts industriels;

Alankomaiden kuningaskunta:

- fabrieksentrepots.

b) Vapaa-alueet, jotka merkitään varastotilastoihin:

Alankomaiden kuningaskunta:

- publieke en particuliere entrepots.

*LIITE B***Luettelo poikkeuksista, joita tarkoitetaan 22 artiklan 2 kohdan a alakohdassa**

Tietoja ei tarvita seuraavista tavaroista:

a) maksuvälineet, jotka ovat laillisia maksuvälineitä ja arvopaperit;

b) hätäapu tuhoalueille;

c) diplomaattiseen tai vastaavaan käyttöön tarkoitettavat:

- tavarat, jotka nauttivat diplomaattista ja konsulaattista tai samanlaista koskemattomuutta;
- lahjat ulkomaiselle valtionpäämiehelle tai ulkomaisen hallituksen tai eduskunnan jäsenille;
- tavarat, jotka kiertävät hallinnollisen vastavuoroisen avun puitteissa;

d) tavarat, joiden tuonnin tai viennin edellytetään olevan väliaikaista, mm.:

- tavarat, jotka on tarkoitettu messuille tai näyttelyihin;
- teatterilavasteet;
- karusellit ja muut markkinapaikkojen huvilaitteet;
- ammatinharjoittamiseen tarkoitettavat varusteet, joita tarkoitetaan 8 päivänä kesäkuuta 1968 tehdyssä kansainvälisessä tullisopimuksessa;
- elokuvat;
- kokeiluun tarkoitettavat laitteet ja varusteet;
- näyttely-, siitos-, kilpa- yms. eläimet;
- kaupalliset näyttelyt;
- kuljetusvälineet, kuljetukseen liittyvät kontit ja laitteet;
- pakkaukset;
- vuokratut tavarat;
- rakennustyöhön tarkoitettavat laitteet ja varusteet;

- e) tavarat, jotka eivät ole kaupallisen liiketoimen kohteena:
- koristeet, kunniamerkit, palkinnot, muistomerkit ja mitalit;
 - matkatarvikkeet, muona ja muu tavara, mukaan luettuna urheiluvälineet, jotka on tarkoitettu henkilökohtaiseen käyttöön tai kulutukseen ja jotka matkustajalla on joko mukanaan tai edeltävät tai seuraavat matkustajaa;
 - morsiusstarvikkeet, kodin muuttoon liittyvät tavarat tai perintöirtaimisto;
 - arkut ja uurnat, hautajaiskoristeet, hautojen hoitoon liittyvät tarvikkeet ja hautamuistomerkit;
 - painettu mainosmateriaali, käyttöohjeet, hinnastot ja muut mainostarvikkeet;
 - tavarat, jotka ovat tulleet käyttökelvottomiksi tai joita ei voida käyttää teollisiin tarkoituksiin;
 - painolastit;
 - valokuvat, valotetut tai kehitetyt filmit, luonnokset, piirustukset, suunnittelujäljennökset, käsikirjoitukset, asiakirjat ja pöytäkirjat, korjausvedokset;
 - postimerkit;
- f) näytetavarat;
- g) tavarat, joita kuljetetaan jäsenvaltioiden rajavyöhykkeiksi määrittelemillä alueilla asuvien luonnollisten henkilöiden välillä ei-kaupallisessa tarkoituksessa (rajaliikenne);
- h) tavarat, jotka lähtevät tietyltä tilastoalueelta palautukseen sinne ulkomaan alueen poikki kuljettuaan joko suoraan tai kuljetukseen liittyvien pysähdysten jälkeen.
-

LIITE C

Edellä 35 artiklassa tarkoitettu maaluokitus yhteisön ulkomaankauppatilastoja ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoja varten

(Toisinto, joka on voimassa 1 päivästä tammikuuta 1975 alkaen)

EUROOPPA

Euroopan yhteisöt

001	Ranska (ml. Monaco)
002	Belgia-Luxemburg
003	Alankomaat
004	Saksan liittotasavalta (ml. Länsi-Berliini, Jungholz, Mittelberg, pl. Büsingen)
005	Italia (ml. San Marino)
006	Yhdistynyt kuningaskunta (Iso-Britannia ml. Man-saari ja Englannin kanaalin saaret; Pohjois-Irlanti)
007	Irlanti
008	Tanska

Muu Eurooppa

024	Islanti
025	Färsaaret
028	Norja (ml. Svalbard [Huippuvuoret] ja Jan Mayen)
030	Ruotsi
032	Suomi (ml. Ahvenanmaan saaret)
036	Sveitsi (ml. Liechtenstein, Büsingen ja Campione)
038	Itävalta (pl. Jungholz ja Mittelberg)
040	Portugali (ml. Azorit ja Madeira)
042	Espanja (ml. Balearien saaret)
043	Andorra
044	Gibraltar
045	Vatikaanin kaupunkivaltio
046	Malta (ml. Gozo ja Comino)
048	Jugoslavia
050	Kreikka (ml. Kreikan saaret)
052	Turkki
056	Neuvostoliitto
058	Saksan demokraattinen tasavalta ja Berliinin ⁽¹⁾ neuvostosektori
060	Puola
062	Tsekkoslovakia
064	Unkari
066	Romania
068	Bulgaria
070	Albania

AFRIKKA

Pohjois-Afrikka

201	Espanjan Pohjois-Afrikka ⁽²⁾ : Ceuta, Melilla, Espanjan Saharan alue
202	Kanarian saaret
204	Marokko (ml. Ifni)
208	Algeria
212	Tunisia

216	Libya
220	Egypti (ml. Gazan autiomaata)
224	Sudan

Länsi-Afrikka

228	Mauritania
232	Mali
236	Ylä-Volta
240	Niger
244	Tsad
247	Kap Verden saaret
248	Senegal
252	Gambia
257	Guinea-Bissau (aikaisemmin Portugalin Guinea)
260	Guinea
264	Sierra Leone
268	Liberia
272	Norsunluurannikko
276	Ghana
280	Togo
284	Dahomey
288	Nigeria

Keski-, Itä- ja Etelä-Afrikka

302	Kamerun
306	Keski-Afrikan tasavalta
310	Päiväntasaajan Guinea
311	Sao Tomé ja Príncipe
314	Gabon
318	Kongon kansantasavalta (Brazzaville)
322	Zaire (aikaisemmin Kongo Kinshasa)
324	Ruanda
328	Burundi
329	St. Helena (ml. Ascension, Gough, Tristan da Cunha)
330	Angola (ml. Cabinda)
334	Etiopia
338	Ranskan Afars- ja Issas-alueet (aikaisemmin Ranskan Somalimaa)
342	Somalia
346	Kenia
350	Uganda
352	Tansania (Tanganjika, Zansibar, Pemba)
355	Seychellit (ml. Amirantsaaret)
357	Brittiläinen Intian valtameren alue (Chagossaaret ja Des Roches)
366	Mosambik
370	Madagaskar
372	Réunion
373	Mauritius
376	Comoron saaret
378	Sambia (aikaisemmin Pohjois-Rhodesia)
382	Rhodesia (aikaisemmin Etelä-Rhodesia)
386	Malawi (aikaisemmin Njassamaa)

390 Etelä-Afrikan tasavalta (ml. Lounais-Afrikan alue)
 391 Botswana
 393 Swazimaa
 395 Lesotho

AMERIKKA

Pohjois-Amerikka

400 Amerikan yhdysvallat (ml. Puerto Rico)
 404 Kanada (ml. Newfoundland)
 406 Grönlanti
 408 St-Pierre ja Miquelon

Keski- ja Etelä-Amerikka

412 Meksiko
 413 Bermuda
 416 Guatemala
 421 Belize
 424 Honduras
 428 El Salvador
 432 Nicaragua
 436 Costa Rica
 440 Panama
 444 Panaman kanavavyöhyke
 448 Kuuba
 452 Haiti
 453 Bahamaasaaret
 454 Turks ja Caicossaaret
 456 Dominikaaninen tasavalta
 457 Yhdysvaltain Neitsytsaaret
 458 Guadeloupe (ml. St Barthélemy, St Martinin pohjoisosa, Les Saintes, Désirade ja Marie-Galante)
 462 Martinique
 463 Caymansaaret
 464 Jamaika
 469 Barbados
 470 Länsi-Intia (Länsi-Intian yhdistyneet valtiot ⁽¹⁾, Brittiläiset Neitsytsaaret, Montserrat)
 472 Trinidad ja Tobago
 474 Aruba
 478 Curacao (ml. Bonaire, Saba, Saint Eustatius ja St Martinin eteläosa)
 480 Kolumbia
 484 Venezuela
 488 Guyana (aikaisemmin Englannin Guyana)
 492 Surinam
 496 Ranskan Guayana
 500 Ecuador (ml. Galapagossaaret)
 504 Peru
 508 Brasilia
 512 Chile
 516 Bolivia
 520 Paraguay
 524 Uruguay
 528 Argentiina
 529 Falklandinsaaret

AASIA

Länsi-Aasia

600 Kypros
 604 Libanon

608 Syyria
 612 Irak
 616 Iran
 620 Afganistan
 624 Israel
 628 Jordania
 632 Saudi-Arabia
 636 Kuwait
 640 Bahrain
 644 Qatar
 645 Dubai
 646 AbuDhabi
 648 Sharjah, Ajman, Umm al Qaiwan, Ras al Khaimah, Fujairah
 649 Oman (aikaisemmin Muscatin sulttaanikunta ja Oman)
 652 Jemen (Pohjois-Jemen)
 656 Jemenin demokraattinen kansantasavalta (Etelä-Jemen)

Muu Aasia

662 Pakistan
 664 Intia
 666 Bangladesh
 667 Malediivit
 669 Sri Lanka (Ceylon)
 672 Nepal
 673 Sikkim
 675 Bhutan
 676 Burma
 680 Thaimaa (Siam)
 684 Laos
 688 Pohjois-Vietnam
 692 Etelä-Vietnam
 696 Kamputsea (Khmerin tasavalta)
 700 Indonesia
 701 Malesia (Malaija, Sabah ⁽⁴⁾, Sarawak)
 703 Brunei
 704 Portugalin Timor
 706 Singapore
 708 Filippiinit
 716 Mongolian kansantasavalta
 720 Kiinan kansantasavalta (ml. Tiibet, Mantsuria)
 724 Pohjois-Korea
 728 Etelä-Korea
 732 Japani ⁽⁵⁾
 736 Taiwan (Formosa)
 740 Hongkong
 743 Macao

AUSTRALIA JA OSEANIA

800 Australia
 801 Uusi Guinea (Australian) ja Papua
 802 Australian valvonnassa olevat alueet (Kookos- [Keeling] saaret, Joulusaari, Heard ja McDonaldsaaret, Norfolkisaaret)
 803 Nauru
 804 Uusi-Seelanti
 808 Yhdysvaltain Tyynenmeren saaret ⁽⁶⁾
 809 Uusi-Kaledonia ja riippuvuussuhteessa olevat alueet
 811 Wallis ja Futuna-saaret
 812 Brittiläiset alueet Oseaniassa (alueet, jotka ovat Läntisen Tyynenmeren Korkeakomission alaisia) ⁽⁷⁾
 813 Niue ja Tokelau- saaret
 815 Fidzi
 816 Uudet-Hebridit

817	Tonga	maan laivoille ja lentokoneille, jotka eivät näy alkuperämaan tiedoissa);
819	Länsi-Samoa	(vientit: muonitus ja tarvikkeet ulkomaalaisille laivoille ja lentokoneille)
821	Cookinsaaret (pl. Niuesaaret)	954 Muualla luokittelemattomat, napaseudut
822	Ranskan alueet Polynesiassa	958 Tavarat, joiden alkuperämaa ja määräämaa ovat määrittelemättä; tavarat, joilla on usean maan alkuperä
	MUUT	977 Salainen, alkuperää tai määräämää ei ilmaista kaupallisista tai sotilaallisista syistä
950	Muonitus ja tarvikkeet (tuonti: muonitus ja tarvikkeet tuoja-	

-
- (¹) Kauppaa Saksan demokraattisen tasavallan ja Berliinin neuvostosektorin kanssa ei lueta mukaan Saksan liittotasavallan ulkomaankauppatilastoihin.
- (²) Mukaan luettuna Alhucemas, Chafarinas ja Penon de Velez de la Gomera.
- (³) Länsi-Intian yhdistyneet valtiot ovat: Antigua, Saint Christopher, Nevis, Anguilla, Dominica, Grenada, Saint Lucia ja Saint Vincent.
- (⁴) Pohjois-Borneo, aikaisemmin Englannin.
- (⁵) Mukaan luettuna Boninsaaret, Rosariosaari, Volcanosaaret, Parece Vela, Marcussaari, Riukiu (mukaan luettuna Okinawa) ja Daitosaaret.
- (⁶) Yhdysvaltain alueet Oseaniassa ovat: Guam, USA:n Samoa, Tyynenmeren saaret USA:n valvonnan alla ja Tyynenmeren saarten huoltohallintoalue (Midwaysaaret, Wake, Etelä-Sofou-Gan: Caroline, Marshallinsaaret ja Marianaanit).
- (⁷) Alueet, jotka kuuluvat Läntisen Tyynenmeren korkean kommission alaisuuteen: Gilbert ja Ellicesaaret, Brittiläiset Salomonsaaret sekä Cantonin ja Enderburyn saaret.
-

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 2845/77,
annettu 19 päivänä joulukuuta 1977,
yhteisön ulkomaankauppatilastoista sekä jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoista annetun
asetuksen (ETY) N:o 1736/75 muuttamisesta**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 235 artiklan,

1 artikla

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

1. Korvataan asetuksen (ETY) N:o 1736/75 24 artikla seuraavasti:

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

"24 artikla

sekä katsoo, että

1. Tilastollinen raja on nettopainona ja arvona ilmaistu raja, jonka alle jääviä lukuja ei lasketa mukaan.

yhteisön ulkomaankauppatilastoissa ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoissa 1 päivästä tammikuuta 1977 alkaen käytetään tuotetaan Euroopan laskentayksikköä (ELY), joka on määritelty laskentayksikön määritelmästä ja vaihtoarvosta, joita käytetään päätöksissä, suosituksissa, lausunnoissa ja tiedonannoissa Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimusta sovellettaessa 18 päivänä joulukuuta 1975 tehdystä komission päätöksessä N:o 3289/75/EHTY⁽²⁾,

2. Tilastollista rajaa ei saa määritellä suuremmaksi kuin 1 000 kiloa, riippumatta tavarän tilastollisesta arvosta tai 300 Euroopan laskentayksikköä, riippumatta tavarän nettopainosta. Jokaisen jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle tilastollisesta rajasta, jonka se on vahvistanut.

yhteisön ulkomaankauppatilastoista ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoista⁽³⁾ 24 päivänä kesäkuuta 1975 annetun yhteisön asetuksen (ETY) N:o 1736/75 antamisen jälkeen hinnat ovat kehittyneet siten, että on tarpeen nostaa tilastollista rajaa 250 Euroopan laskentayksiköstä 300 Euroopan laskentayksikköön, jotta jäsenvaltiot voisivat luopua vähäisten tai merkityksettömien lähetysten tilastoimisesta, jos ne haluavat käyttää hyväkseen tätä mahdollisuutta taloudellisista syistä, ja

3. Tarvittavat toimenpiteet 2 kohdassa vahvistetun Euroopan laskentayksikkömäärän muuttamiseksi sekä kyseisen kohdan soveltamiseksi ja tilastollisen rajan standardoimiseksi, toteutetaan 41 artiklan mukaisesti.

4. Euroopan laskentayksikkö (ELY) on määritelty päätöksissä, suosituksissa, lausunnoissa ja tiedonannoissa käytetyn laskentayksikön määrittelemiseksi ja muuttamiseksi Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen soveltamisalalla 18 päivänä joulukuuta 1975 annetussa komission päätöksessä N:o 3289/75/EHTY(1)."

nykyinen vaihtokurssitilanne on johtanut siihen, että Euroopan laskentayksiköissä ilmaistua tilastollista rajaa on jouduttu tarkistamaan tiheämmin väliajoin kuin alunperin suunniteltiin; järjestelmää voidaan yksinkertaistaa nostamalla tilastollista rajaa noudattaen asetuksen (ETY) N:o 1736/75 41 artiklassa säädettyä menettelyä,

2. Lisätään asetuksen (ETY) N:o 1736/75 24 artiklan sivun alareunaan seuraava viittaus:

⁽¹⁾ EYVL N:o L 327, 19.12.1975, s. 4"

2 artikla

⁽¹⁾ EYVL N:o C 299, 12.12.1977, s. 54

⁽²⁾ EYVL N:o L 327, 19.12.1975, s. 4

⁽³⁾ EYVL N:o L 183, 14.7.1975, s. 3

Tämä asetus tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen kun se on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 19 päivänä joulukuuta 1977.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H. SIMONET

**KOMISSION ASETUS (ETY) N:o 3396/84,
annettu 3 päivänä joulukuuta 1984,
neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1736/75 22 artiklan 2 kohdan a alakohdassa
tarkoitettujen poikkeusten luettelon muuttamisesta**

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon yhteisön ulkomaankauppatilastoista ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoista 24 päivänä kesäkuuta 1975 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1736/75⁽¹⁾, sellaisena kuin se on asetuksella (ETY) N:o 2845/84 muutettuna⁽²⁾, ja erityisesti sen 22 artiklan 2 kohdan a alakohdan ja 41 artiklan a alakohdan,

sekä katsoo, että

tilastotoimen vaatimuksista johtuen asetuksen (ETY) N:o 1736/75 liitteessä B olevaan poikkeusten luetteloon sisältyvien määräysten soveltamisala on osittain sama kuin yhteisön järjestelmästä tullimaksuista myönnettävistä helpotuksista 28 päivänä maaliskuuta 1983 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 918/83⁽³⁾, katsoen tiettyjen tavaroiden lopullisen tuonnin arvonlisäverosta vapauttamista, direktiivin 77/388/ETY 14 artiklan 1 kohdan d alakohdan soveltamisalan määrittelemisestä 28 päivänä maaliskuuta 1983 annetun neuvoston direktiivin 83/181/ETY⁽⁴⁾ sekä yksityisten henkilöiden henkilökohtaisen omaisuuden jatkuvaan tuontiin jäsenvaltioista sovellettavasta verovapaudesta 28 päivänä maaliskuuta 1983 annetun neuvoston direktiivin 83/183/ETY laajuus⁽⁵⁾,

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 3 päivänä joulukuuta 1984.

yhteisen soveltamisalan määrittelemiseksi kyseisille eri säädöksille on tarpeen standardoida niissä käytettyä käsitteistöä mahdollisimman paljon; siten edellä tarkoitettujen poikkeusten luettelon tekstiä tulisi mukauttaa, muuttaa tai jopa täydentää, ja

tässä asetuksessa säädetyt toimenpiteet ovat ulkomaankauppatilastokomitean lausunnon mukaiset,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Korvataan neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1736/75 liitteen B teksti tämän asetuksen liitteellä.

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1985.

Komission puolesta

Richard BURKE

Komission jäsen

⁽¹⁾ EYVL N:o L 183, 14.7.1975, s. 3

⁽²⁾ EYVL N:o L 329, 22.12.1977, s. 3

⁽³⁾ EYVL N:o L 105, 23.4.1983, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 105, 23.4.1983, s. 38

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 105, 23.4.1983, s. 64

LIITE

Luettelo poikkeuksista, joita tarkoitetaan 22 artiklan 2 kohdan a alakohdassa

Tietoja ei vaadita seuraavista tavaroista:

- a) maksuvälineet, jotka ovat laillisia maksuvälineitä, ja arvopaperit;
- b) hätäapu katastrofialueille;
- c) diplomaattiseen tai siihen verrattavaan käyttöön tarkoitettavat tavarat:
 1. tavarat, jotka nauttivat diplomaattista tai konsulaattista koskemattomuutta;
 2. lahjat valtionpäämiehelle tai hallituksen tai parlamentin jäsenille;
 3. tavarat, joita kuljetetaan hallinnollisen vastavuoroisen avun puitteissa;
- d) tavarat, joiden tuomin tai viennin edellytetään olevan väliaikaista, mm.:
 1. messuille tai näyttelyihin tarkoitettavat tavarat;
 2. teatterilavasteet;
 3. karusellit ja muut markkinapaikkojen huvilaitteet;
 4. ammatinharjoittamiseen tarkoitettavat laitteet, joita tarkoitetaan 8 päivänä kesäkuuta 1968 tehdystä kansainvälisessä tullisopimuksessa;
 5. elokuvat;
 6. kokeiltavaksi tarkoitettavat laitteet ja varusteet;
 7. näyttely-, siitos, kilpa- yms. eläimet;
 8. kaupalliset näytteet;
 9. kuljetusvälineet, kuljetukseen liittyvät kontit ja laitteet;
 10. pakkaukset;
 11. vuokratut tavarat;
 12. rakennustoimintaan tarkoitettavat laitteet ja varusteet;
 13. tutkimus-, analyysi- ja testustarkoituksiin tarkoitettavat tavarat
- e) tavarat, jotka eivät ole kaupallisten liiketoimien kohteena:
 1. koristeet, kunniamerkit, palkinnot, muistomerkit ja mitalit;
 2. matkatarvikkeet, muona ja muut tavarat, mukaanluettuna urheiluvälineet, jotka on tarkoitettu henkilökohtaiseen käyttöön tai kulutukseen ja jotka matkustajalla on joko mukanaan tai edeltävät tai seuraavat matkustajaa;
 3. morsiaravusteet, kodin muuttoon liittyvät tavarat tai perintötaimisto;
 4. arkut ja uurnat, hautajaiskoristeet, hautojen hoitoon liittyvät tarvikkeet ja hautamuistomerkit;
 5. painettu mainosmateriaali, käyttöohjeet, hinnastot ja muut mainostarvikkeet;
 6. tavarat, jotka ovat tulleet käyttökelvottomiksi tai joita ei voida käyttää teollisiin tarkoituksiin;
 7. paimolastit;
 8. valokuvat, valotetut tai kehitetyt filmit, luonnokset, piirustukset, suunnittelukopiot, käsikirjoitukset, asiakirjat, pöytäkirjat, viralliset painotuotteet ja korjausvedokset, sekä kaikki kansainväliseen tietojenvaihtoon liittyvät tiedotusvälineet;
 9. postimerkit;
 10. farmaseuttiset tuotteet, joita käytetään kansainvälisissä urheilutapahtumissa;
- f) tuotteet, joita käytetään sopimusten mukaisesti ihmisten ja ympäristön suojelun yleisiin toimenpiteisiin;
- g) tavarat, joita kuljetetaan jäsenvaltioiden rajavyöhykkeiksi määrittelemillä alueilla asuvien luonnollisten henkilöiden välillä ei-kaupallisessa tarkoituksessa (rajaliikenne); maataloustuottajien hankkimat tuotteet tiloilta, jotka sijaitsevat heidän pääasiallisen yrityksensä tilastoalueen ulkopuolella, mutta kuitenkin rajanaapurina;
- h) tavarat, jotka lähtevät tietyltä tilastoalueelta ja ulkomaan alueen poikki kuljettuaan palaavat joko suoraan tai kuljetukseen liittyvien pysähdyskiesien jälkeen.

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 1629/88,
annettu 27 päivänä toukokuuta 1988,
asetuksen (ETY) N:o 1736/75 muuttamisesta kuljetusmuodon rekisteröimisen osalta
yhteisön ulkomaankauppatalastoissa**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotukset⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

on tarpeen saattaa ajan tasalle yhteisön ulkomaankauppatalastoista ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoista 24 päivänä kesäkuuta 1975 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1736/75⁽³⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 3367/82⁽⁴⁾, kuljetusmuotoa koskevat säännökset, ja

asetuksessa (ETY) N:o 1900/85⁽⁵⁾ säädetään yhteisön vienti- ja tuontiselvityslomakeista, jotka vastaavat asetuksessa (ETY) N:o 679/85⁽⁶⁾ esitettyä mallia; kyseisessä mallissa vaaditaan, että kuljetusmuotoa koskevien tietojen rekisteröinti on tällä hetkellä voimassa olevassa asetuksessa säädettyjen asiaan kuuluvien toimenpiteiden mukainen; molempia mainittuja asetuksia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1988 alkaen; on kuitenkin suositeltavaa säätää kyseinen päivämäärä ajankohdaksi, jolloin yhteisön ulkomaankauppatalastot laajennetaan kattamaan kuljetusmuoto,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Muutetaan asetusta (ETY) N:o 1736/75 seuraavasti:

1. Korvataan 7 artiklan 2 kohta seuraavasti:

"2. Päivämäärä, josta lähtien 1 kohdan g ja h alakohdassa tarkoitetut tiedot tulee ilmoittaa, määrätään 41 artiklan mukaisesti.";

2. Korvataan 20 artikla seuraavasti:

"20 artikla

1. 'Kuljetusmuodolla' tarkoitetaan viennissä sitä aktiivisen kuljetusvälineen mukaan määräytyvää kuljetusmuotoa, jolla tavaroiden otaksutaan lähteneen sen jäsenvaltion tilastoalueelta, joka rekisteröi ne vientiinsä ja tuonnissa sitä aktiivisen kuljetusvälineen mukaan määräytyvää kuljetusmuotoa, jolla tavarat saapuvat sen jäsenvaltion tilastoalueelle, joka rekisteröi ne tuontiinsa.

2. Tässä asetuksessa kuljetusmuodoilla tarkoitetaan seuraavia:

Koodi	Nimitys
1	Merikuljetus
2	Rautatiekuljetus
3	Maantiekuljetus
4	Lentokuljetus
5	Postilähettykset
7	Kiinteät kuljetuslaitteet
8	Sisävesikuljetus
9	Oma käyttövoima

3. Jos jokin 2 kohdassa koodeilla 1, 2, 3, 4 tai 8 numeroitu kuljetusmuoto mainitaan, on myös ilmoitettava, kuljetetaanko tavarat konteissa 15 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

4. Jos jokin 2 kohdassa koodeilla 1, 3, 4 tai 8 numeroitu kuljetusmuoto mainitaan, on myös ilmoitettava tiedossa olevan viennin tai tuonnin aktiivisen kuljetusvälineen kansallisuus.";

3. Lisätään 22 artiklan 1 kohtaan seuraava alakohta:

" Yhteisön ja jäsenvaltioiden on lisättävä 1 päivästä tammikuuta 1988 alkaen kyseisiin tietoihin 7 artiklan 1 kohdan j alakohdassa tarkoitettu "kuljetusmuotoa" koskeva tieto.";

⁽¹⁾ EYVL N:o C 298, 7.11.1987, s. 6

⁽²⁾ EYVL N:o C 122, 9.5.1988

⁽³⁾ EYVL N:o L 183, 14.7.1975, s. 3

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 321, 11.11.1987, s. 3

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 179, 11.7.1985, s. 4

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 79, 21.3.1985, s. 7

4. Lisätään 38 artiklaan:

2 artikla

- 1 kohdan ensimmäisen alakohdan toiseen virkkeeseen sanat "ensimmäinen alakohta" sanojen "22 artiklan 1 kohdan" jälkeen,
- 2 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan sanan "mukaan lukien" jälkeen sanat "22 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuille tiedoille, toinen alakohta ja myös".

Tämä asetus tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1988 alkaen.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 27 päivänä toukokuuta 1988.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

I. ADAM-SCHWAETZER

**KOMISSION ASETUS (ETY) N:o 91/91,
annettu 15 päivänä tammikuuta 1991,
yhteisön ulkomaankauppatilastojen ja jäsenvaltioiden välisen kaupan
tilastojen maaluokituksesta**

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon yhteisön ulkomaankauppatilastoista ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoista 24 päivänä kesäkuuta 1975 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1736/75⁽¹⁾, sellaisena kun se on viimeksi asetuksella (ETY) N:o 1629/88⁽²⁾ muutettuna, ja erityisesti sen 36 ja 41 artiklan,

sekä katsoo, että

asetuksen (ETY) N:o 1736/75 35 artiklassa vaaditaan, että tietyt tiedot käsitellään kulloinkin voimassa olevan liitteessä C esitetyn maaluokituksen mukaisesti,

mainitun asetuksen 36 artiklassa vaaditaan komissiota julkaisemaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* maaluokituksista 1 päivästä tammikuuta kunakin vuonna voimassa oleva toisinto,

1 päivänä tammikuuta 1990 voimassa oleva toisinto oli komission asetuksen (ETY) N:o 420/90⁽³⁾ liitteenä, nyt olisi

julkaistava 1 päivänä tammikuuta 1991 voimassa oleva toisinto, ja

tässä asetuksessa säädetyt toimenpiteet ovat ulkomaankauppatilastokomitean lausunnon mukaiset,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Yhteisön ulkomaankauppatilastojen ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastojen maaluokituksen 1 päivästä tammikuuta 1991 alkaen voimassa oleva toisinto on tämän asetuksen liitteenä.

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan sinä päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Tätä asetusta sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1991 alkaen.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 15 päivänä tammikuuta 1991.

Komission puolesta

Henning CHRISTOPHERSEN

Varapuheenjohtaja

⁽¹⁾ EYVL N:o L 183, 14.7.1975, s. 3

⁽²⁾ EYVL N:o L 147, 14.6.1988, s. 1

⁽³⁾ EYVL N:o L 44, 20.2.1990, s. 15

LIITE

MAALUOKITUS YHTEISÖN ULKOMAANKAUPPATILASTOJA JA JÄSENVALTIOIDEN VÄLISEN

KAUPAN TILASTOJA VARTEN

(Toisinto, joka on voimassa 1 päivästä tammikuuta 1991 alkaen)

EUROOPPA

Yhteisö

001	Ranska	Mukaan lukien Monaco
002	Belgia ja Luxemburg	
003	Alankomaat	
004	Saksa	Mukaan lukien entiset Saksan demokraattisen tasavallan alueet; mukaan lukien Itävallan alueet Jungholzista ja Mittelbergistä; lukuun ottamatta Büsingeniä
005	Italia	Mukaan lukien San Marino
006	Yhdistynyt kuningaskunta	Iso-Britannia, Pohjois-Irlanti, Englannin kanaalin saaret ja Mansaari
007	Irlanti	
008	Tanska	
009	Kreikka	
010	Portugali	Mukaan lukien Azorit ja Madeira
011	Espanja	Mukaan lukien Baleaarit

Espanjan alueet, joita ei lueta

Espanjan tulli- tai tilastoalueeseen

021	Kanarian saaret	
022	Ceuta ja Melilla	Mukaan lukien Penón de Vélez de la Gomera, Penón de Alhucemas ja Chafarinassaaret

Muut Euroopan maat ja alueet

024	Islanti	
025	Fär-saaret	
028	Norja	Mukaan lukien Svalbard ja Jan Mayen
030	Ruotsi	
032	Suomi	Mukaan lukien Ahvenanmaa
036	Sveitsi	Mukaan lukien Liechtenstein, Saksan alueet Büsingenistä ja Italian alue Campione d'Italiasta
038	Itävalta	Lukuun ottamatta Jungholzin ja Mittelbergin alueet
043	Andorra	
044	Gibraltar	
045	Vatikaani	
046	Malta	Mukaan lukien Gozo ja Comino
048	Jugoslavia	
052	Turkki	
056	Neuvostoliitto	
060	Puola	
062	Tšekkoslovakia	
064	Unkari	
066	Romania	
068	Bulgaria	
070	Albania	

AFRIKKA**Pohjois-Afrikka**

204	Marokko
208	Algeria
212	Tunisia
216	Libya
220	Egypti
224	Sudan

Länsi-Afrikka

228	Mauritania
232	Mali
236	Burkina Faso
240	Niger
244	Tsad
247	Kap Verde
248	Senegal
252	Gambia
257	Guinea-Bissau
260	Guinea
264	Sierra Leone
268	Liberia
272	Norsunluurannikko
276	Ghana
280	Togo
284	Benin
288	Nigeria

Keski-, Itä- ja Etelä-Afrikka

302	Kamerun
306	Keski-Afrikka
310	Päiväntasaajan Guinea
311	Sao Tomé ja Príncipe
314	Gabon
318	Kongo
322	Zaire
324	Ruanda
328	Burundi
329	Saint Helena ja siihen riippuvuussuhteessa olevat alueet

Saint Helenaan riippuvuussuhteessa olevat alueet: Ascension ja Tristan da Cunha
Mukaan lukien Cabinda

330	Angola
334	Etiopia
338	Djibouti
342	Somalia
346	Kenia
350	Uganda
352	Tansania
355	Seychellit ja siihen riippuvuussuhteessa olevat alueet

Tanganjika, Zansibar, Pemba

Mahé, Silhouette, Praslin (ml. La Digue), Frégate, Mamelles ja Récifs, Bird ja Denis, Plate ja Coëtivysaaret; Amirante, Alphonse, Providence ja Aldabrasaaret

357	Brittiläinen Intian valtameren alue
366	Moesambik
370	Madagaskar
372	Réunion

Chagossaaret

373	Mauritius
375	Komorit
377	Mayotte

Mukaan lukien Europa, Bassas da India, Juan de Nova, Tromelin ja Glorieusessaaret
Mauritius, Rodrigues, Agelega-saaret ja Cargados Carajos Shoals (Saint Brandon saaret)
Grande Comore, Anjouan ja Mohéli
Grande Terre ja Pamanzi

378	Sambia
382	Zimbabwe
386	Malawi
388	Etelä-Afrikka
389	Namibia
391	Botswana
393	Swazimaa
395	Lesotho

AMERIikka**Pohjois-Amerikka**

400	Amerikan Yhdysvallat	Mukaan lukien Puerto Rico
404	Kanada	
406	Grönlanti	
408	Saint-Pierre ja Miquelon	

Keski- ja Etelä-Amerikka

412	Meksiko	
413	Bermuda	
416	Guatemala	
421	Belize	
424	Honduras	Mukaan lukien Joutsensaaret
428	El Salvador	
432	Nicaragua	Mukaan lukien Cornsaaret
436	Costa Rica	
442	Panama	Mukaan lukien entinen kanavavyöhyke
446	Anguilla	
448	Kuuba	
449	Saint Christopher ja Nevis	
452	Haiti	
453	Bahama	
454	Turks- ja Caicossaaret	
456	Dominikaaninen tasavalta	
457	Yhdysvaltain Neitsytsaaret	
458	Guadeloupe	Mukaan lukien Marie-Galante, Iles des Saintes, Petite-Terre-saaret, la Désirade, St Barthélemy ja St Martinin pohjoisosa
459	Antigua ja Barbuda	
460	Dominica	
461	Brittiläiset Neitsytsaaret ja Montserrat	
462	Martinique	
463	Caymansaaret	
464	Jamaika	
465	Saint Lucia	
467	Saint Vincent	Mukaan lukien Pohjois-Grenadiinit
469	Barbados	
472	Trinidad ja Tobago	
473	Grenada	Mukaan lukien Etelä-Grenadiinit
474	Aruba	
478	Alankomaiden Antillit	Curacao, Bonaire, St. Eustatius, Saba ja St Martinin eteläosa
480	Kolumbia	
484	Venezuela	
488	Guyana	
492	Suriname	
496	Ranskan Guayana	
500	Ecuador	Mukaan lukien Galapagos-saaret
504	Peru	

508 Brasilia
 512 Chile
 516 Bolivia
 520 Paraguay
 524 Uruguay
 528 Argentiina
 529 Falklandinsaaret

Mukaan lukien Etelä-Georgia ja Eteläiset
 Sandwichsaaret

AASIA

Lähi- ja Keski-Aasia

600 Kypros
 604 Libanon
 608 Syyria
 612 Irak
 616 Iran
 624 Israel
 628 Jordania
 632 Saudi-Arabia
 636 Kuwait
 640 Bahrain
 644 Qatar
 647 Arabiemiirikunnat
 649 Oman
 653 Jemen

Abu Dhabi, Dubai, Sharjah, Ajman, Umm al
 Qaiwain, Ras al Khaimah ja Fujairah

Aikaisemmin Pohjois-Jemen ja Etelä-Jemen

Muu Aasia

660 Afganistan
 662 Pakistan
 664 Intia
 666 Bangladesh
 667 Malediivit
 669 Sri Lanka
 672 Nepal
 675 Bhutan
 676 Myanmar
 680 Thaimaa
 684 Laos
 690 Vietnam
 696 Kambodza
 700 Indonesia
 701 Malesia
 703 Brunei
 706 Singapore
 708 Filippiinit
 716 Mongolia
 720 Kiina
 724 Pohjois-Korea
 728 Etelä-Korea
 732 Japani
 736 Taiwan
 740 Hongkong
 743 Macao

Mukaan lukien Sikkim

Aikaisemmin Burma

Malajian niemimaa ja Itä-Malesia (Sarawak ja
 Sabah ja Labuan)

Australia, Oseania ja muut alueet

800	Australia	
801	Papua-Uusi-Guinea	Mukaan lukien Uusi-Britannia, Uusi-Irlanti, Lavongai, Admiralty-saaret, Bougainville, Buka, Green Islands, d'Entrecasteaux-saaret, Trobriand-saaret, Woodlark-saaret sekä Louisiadesaaristo ja niihin riippuvuussuhteessa olevat alueet
802	Australian Oseania	Kookos- (Keeling) saaret, Joulusaaret, Heard ja McDonald-saaret, Norfolkinsaaret
803	Nauru	
804	Uusi-Seelanti	Lukuun ottamatta Rossiin riippuvuussuhteessa oleva alue (Antarktis)
806	Salomonsaaret	
807	Tuvalu	
808	Yhdysvaltain Oseania	Amerikan Samoa, Guam, Yhdysvaltain Tyynenmeren pienet erillisaaret (Baker, Howland, Jarvis, Johnston, Kingman Reef, Midway, Navassa, Palmyra ja Wake); Pohjois-Mariaanit; Palau; Mikronesian yhtyneet valtiot (Yap, Kosrae, Truk, Pohnpei); Marshallinsaaret
809	Uusi-Kaledonia ja riippuvuussuhteessa olevat alueet	Uuteen Kaledoniaan riippuvuussuhteessa olevat alueet: Pinessaaret, Loyalty, Huon, Belep, Chesterfieldsaaret ja Walpolesaari Mukaan lukien Alofisaaret
811	Wallis- ja Futuna-saaret	
812	Kiribati	
813	Pitcairn	
814	Uuden Seelannin Oseania	Mukaan lukien Henderson, Ducie ja Oenosaaret Tokelau ja Niue; Cookinsaaret
815	Fidzi	
816	Vanuatu	
817	Tonga	
819	Länsi-Samoa	
822	Ranskan Polynesia	Marquesassaaret, Seurasaaret, Gambiersaaret, Tubuaisaaret ja Tuamotusaaret; myös Clipperton saari
890	Napa-alueet	Muulla luokittelemattomat arktiset alueet; Antarktis; mukaan lukien Nouvelle-Amsterdam-saari, St Paul-saari, Crozet-saari, Kerguelenssaaret ja Bouvetsaaret

MUUT

950	Muonitus ja tarvikevarastot	Vapaaehtoinen
958	Maat ja alueet, joita ei ole määritetty	Vapaaehtoinen

Maat ja alueet, joita ei ole paljastettu kaupallisista tai sotilaallisista syistä

975	Yhteisön jäsenvaltio (001-011)	Vapaaehtoinen
976	Muut maat ja alueet (021-890)	Vapaaehtoinen
977	Maat ja alueet, joita ei ole luettu luokkiin 975 tai 976 (001-890)	Vapaaehtoinen

**KOMISSION ASETUS (ETY) N:o 546/77,
annettu 16 päivänä maaliskuuta 1977,
yhteisön ulkomaankauppaa koskevista tilastointimenettelyistä**

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon yhteisön ulkomaankauppatilastoista ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoista 24 päivänä kesäkuuta 1975 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1736/75⁽¹⁾, ja erityisesti sen 8 ja 41 artiklan,

ottaa huomioon sisäistä jalostusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhdenmukaistamisesta 4 päivänä maaliskuuta 1969 annetun neuvoston direktiivin 69/73/ETY⁽²⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 76/119/ETY⁽³⁾,

ottaa huomioon ulkoista jalostusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhdenmukaistamisesta 18 päivänä joulukuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 76/119/ETY,

sekä katsoo, että

tilastotietojen, jotka koskevat toisaalta tuontia sisäistä jalostusta varten tai vientiä sisäisen jalostuksen jälkeen sekä toisaalta vientiä ulkoista jalostusta varten tai tuontia ulkoisen jalostuksen jälkeen, tulisi vastata yhteisön vastaavia sisäistä tai ulkoista jalostusliikennettä koskevia tullijärjestelyjä; kyseisiä tullijärjestelyjä kutsutaan eri jäsenvaltioissa eri nimillä,

sen vuoksi olisi vahvistettava kyseisten tilastointimenettelyjen ja niiden tullijärjestelyjen välinen vastaavuustaulukko, jolla on toteutettu yhteisön sisäiseen ja ulkoiseen jalostusliikenteeseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhdenmukaistaminen, ja

tässä asetuksessa säädetyt toimenpiteet ovat ulkomaankauppailastokomitean lausunnon mukaiset,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Sisäistä jalostusta varten tapahtuvaa tuontia ja ulkoista jalostusta varten tapahtuvaa vientiä koskevien tilastointimenettelyjen on liityttävä seuraaviin jäsenvaltioiden tuontia ja vientiä koskeviin tullijärjestelyihin:

Belgia:	- Régime du perfectionnement actif - Regeling Aktieve Veredeling (PAV);
Tanska:	- Materialtoldgodtgoerelse;
Saksa:	- Aktiver Veredelungsverkehr, einschließlich Bearbeitung oder Verarbeitung in den Freihäfen von Waren, die die Voraussetzungen der Artikel 9 und 10 des Vertrages nicht erfüllen;
Ranska:	- Entrepôt industriel, - Admission temporaire pour ouvraison ou réparation;
Irlanti:	- Inward processing;
Italia:	- Temporanea importazione per perfezionamento attivo;
Luxemburg:	- Régime du perfectionnement actif;
Alankomaat:	- Voorwaardelijke vrijstelling voor goederen welke worden ingevoerd om te worden bewerkt, verwerkt of hersteld (actieve veredeling);
Yhdistynyt kuningaskunta:	- Inward processing relief.

2 artikla

Ulkoista jalostusta varten tapahtuvan viennin ja sisäistä jalostusta varten tapahtuvan tuonnin osalta tilastointimenettelyjen on liityttävä seuraaviin jäsenvaltioiden tuontia ja vientiä koskeviin tullijärjestelyihin:

Belgia:	- Régime du perfectionnement passif - Regeling Passieve Veredeling (PPV);
Tanska:	- Passiv foraedling;
Saksa:	- Passiver Veredelungsverkehr;
Ranska:	- Exportation temporaire industrielle;
Irlanti:	- Outward processing;
Italia:	- Temporanea esportazione per perfezionamento passivo;
Luxemburg:	- Régime du perfectionnement passif;
Alankomaat:	- Voorwaardelijke vrijstelling voor goederen welke worden wederingevoerd na te zijn, bewerkt, verwerkt of hersteld (passieve veredeling);
Yhdistynyt kuningaskunta:	- Outward processing relief.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 183, 14.7.1975, s. 3

⁽²⁾ EYVL N:o L 58, 8.3.1969, s. 1

⁽³⁾ EYVL N:o L 24, 30.1.1976, s. 58

3 artikla

"Muuta tuontia" ja "muuta vientiä" koskevien tilastointimenetelyjen on liityttävä jäsenvaltioissa muiden kuin 1 ja 2 artiklassa mainittujen tullijärjestelyjen nojalla suoritettuihin toimenpiteisiin.

4 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 16 päivänä maaliskuuta 1977.

Komission puolesta

François-Xavier ORTOLI

Varapuheenjohtaja

**KOMISSION ASETUS (ETY) N:o 518/79,
annettu 19 päivänä maaliskuuta 1979,
kokonaisten teollisuuslaitosten viennin rekisteröimisestä yhteisön ulkomaankauppatilastoihin
ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoihin**

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon yhteisön ulkomaankauppatilastoista ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoista 24 päivänä kesäkuuta 1975 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1736/75⁽¹⁾ ja erityisesti sen 21 ja 33 artiklan,

sekä katsoo, että

asetuksen (ETY) N:o 1736/75 5 artiklan soveltamiseksi kokonaisten teollisuuslaitosten vientiselvityksiin, on otettava käyttöön yksinkertaistettu menettelytapa, joka sekä soveltuu paremmin tämänkaltaiseen kaupalliseen toimintaan että parantaa tilastotietojen yhtenäisyyttä ja vertailukelpoisuutta,

kyseinen yksinkertaistettu menettelytapa ei saa rajoittaa sellaisten muiden yhteisön tai kansallisten säännösten soveltamista, jotka eivät liity tilastoihin,

yksinkertaistetun menettelytavan käyttäminen on oikeutettua vain viennin yhteydessä; tavaroiden kuvailussa syntyy vaikeuksia ainoastaan silloin, kun ne ylittävät tietyn määrän tai erityisissä olosuhteissa,

tavaroiden ryhmittely tulisi suorittaa yhteisön ulkomaankauppatilastojen ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastojen tavaranimikkeistön (NIMEXE) puitteissa, joka on neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1445/72⁽²⁾ liitteenä ja jota on viimeksi komission asetuksella (ETY) N:o 2915/78⁽³⁾ muutettu,

kyseisten tilastojen laatimiseksi on olennaista, että jäsenvaltiot ottavat käyttöön identtisen koodin yksinkertaistetun menettelyn edellyttämien ryhmien yksilöintiä varten,

käytännöllisyyden vuoksi on suositeltavaa sallia jäsenvaltioiden ottaa käyttöön yksityiskohtaiset säännöt yksinkertaistetun menettelyn käytön ohjaamisesta, ja

tässä asetuksessa säädetty toimenpiteet ovat ulkomaankauppatilastokomitean lausunnon mukaiset,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Otetaan käyttöön yksinomaan yhteisön ulkomaankauppatilastoja ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoja varten yksinkertaistettu ilmoitusmenettely kokonaisten teollisuuslaitosten rekisteröimiseksi näihin tilastoihin. Tilastotietojen toimittamisesta vastuussa olevat on pyynnöstä oikeutettava käyttämään kyseistä menettelytapaa tässä asetuksessa säädettyjen edellytysten mukaisesti.

2 artikla

1. 'Kokonaisella teollisuuslaitoksella' tarkoitetaan kokonaisuutta, jonka muodostavat koneet, laitteet, kojeet, varusteet, välineet ja materiaalit, jäljempänä 'komponentit', jotka normaalisti kirjataan tulliyhteistyöneuvoston nimikkeistön, jäljempänä 'CCCN':n, eri nimikkeisiin ja jotka on suunniteltu toimimaan yhdessä laajana yksikkönä tavaroiden tai palvelujen tuottamiseksi.

2. Kaikkia muita tavaroita asetuksen (ETY) N:o 1736/75 4 artiklan 1 kohdan tarkoittamassa merkityksessä, joita aiotaan käyttää kokonaisen teollisuuslaitoksen rakentamisessa, voidaan pitää sen komponentteina edellyttäen, että niitä ei ole kyseisen asetuksen perusteella jätetty pois tilastojen laatimisesta.

3 artikla

1. Jäljempänä esitettyä menettelytapaa voidaan noudattaa ainoastaan sellaisen kokonaisen teollisuuslaitoksen vientiin, jonka kokonaisarvo ylittää 1,5 miljoonaa Euroopan laskentayksikköä, jollei kysymyksessä ole muu kuin uusi tehdas tai ellei menettelytavan käyttö ole muutoin perusteltua.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle muista perusteista, joita on käytetty. Komissio toimittaa tiedon muille jäsenvaltioille.

2. Kokonaisen teollisuuslaitoksen tilastollinen kokonaisarvo saadaan lisäämällä sen komponenttien tilastolliset arvot 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tavaroiden tilastollisiin arvoihin.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 183, 14.7.1975, s. 3

⁽²⁾ EYVL N:o L 161, 17.7.1972, s. 1

⁽³⁾ EYVL N:o L 353, 18.12.1978, s. 1

4 artikla

1. NIMEXEn luvuissa 62, 68, 69, 70, 73, 76, 82, 84, 85, 86, 87, 90 ja 94 muodostetaan kokonaisen teollisuuslaitoksen nimikkeet sekä ryhmien että CCCN:n nimikkeiden tasolla.

Komissio voi oikeuttaa jäsenvaltion, joka sellaista pyytää, muodostamaan kokonaisen teollisuuslaitoksen nimikkeet muihin NIMEXEn lukuihin. Komissio ilmoittaa muille jäsenvaltioille kyseisenlaisista oikeutuksista.

2. Määriteltyyn lukuun sisältyvät osat on luokiteltava kyseisen luvun kokonaisen teollisuuslaitoksen nimikkeeseen, ellei 7 artiklassa eritelty toimivaltainen viranomaisn päättää luokitella tavaroita sopivaan kokonaisen teollisuuslaitoksen nimikkeeseen CCCN:n nimikkeiden tasolla tai soveltaa 3 kohdan säännöksiä.

Yksinkertaistettu menettely ei kuitenkaan saa estää toimivaltaista virastoa luokittelemasta tiettyjä osia asiaankuuluviin tavanomaisiin NIMEXEn nimikkeisiin. Jokaisen jäsenvaltion on toimitettava vuosittain luettelo nimikkeistä komissiolle, joka ilmoittaa siitä muille jäsenvaltioille.

3. Muodostetaan kokonaisen teollisuuslaitoksen nimikkeet NIMEXEn luvun 99 tasolla osien ja muiden sellaisten tavaroiden ilmoittamiseksi, joiden arvon toimivaltainen, 7 artiklassa eritelty viranomaisn katsoo olevan liian pienen oikeuttaakseen niiden sisällyttämisen lukujen kokonaisen teollisuuslaitoksen nimikkeisiin, joihin ne kuuluvat.

5 artikla

Jäljempänä 7 artiklassa tarkoitetun toimivaltaisen viranomaisen on esitettävä kokonaisen teollisuuslaitoksen komponenttien erottelemiseksi tilastotietojen keruussa käytettävä kuvaus ja koodinumero.

6 artikla

Kokonaisen teollisuuslaitoksen nimikkeitä varten tarkoitetut koodinumerot on laadittava seuraavien sääntöjen mukaisesti:

1. Koodin on oltava kuusinumeroinen.
2. Kaksi ensimmäistä numeroa vastaavat NIMEXEn luvun numeroa, johon kokonaisen teollisuuslaitoksen nimike kuuluu.
3. Kolmannen numeron, jonka avulla yksilöidään kokonaisen teollisuuslaitoksen vienti, on oltava 8.

4. Neljäs numero on jokin numero 0:n ja 9:n välillä sen pääasiallisen toimialan mukaan, johon viety kokonainen teollisuuslaitos kuuluu ja jäljempänä olevan luokituksen mukaisesti:

Koodi	Toimialat
0	Energia (mukaan lukien höyryn ja kuuman veden tuotanto ja jakelu)
1	Energiaa tuottamattomien mineraalien louhinta (mukaan lukien metallipitoisten malmien valmistus ja turpeenostaminen); ei-metallipitoisten mineraalituotteiden valmistus (mukaan lukien lasin ja lasitavaran valmistus)
2	Rauta- ja terästeollisuus; metallitavaroiden valmistus, lukuun ottamatta koneenrakennus ja kuljetusvälineiden rakentaminen
3	Koneenrakennus ja kuljetusvälineiden valmistus; instrumenttien valmistus
4	Kemian teollisuus (mukaan lukien tekokuituteollisuus); kumi- ja muoviteollisuus
5	Elintarvike-, juoma- ja tupakkateollisuus
6	Tekstiili-, nahka-, jalkine- ja vaatusteollisuus
7	Puutavara- ja paperiteollisuus (mukaan lukien painaminen ja julkaisu-toiminta); muualla luokittelematon tavaroiden valmistus
8	Kuljetus (lukuun ottamatta kuljetukseen liittyvät palvelut, matkatoimistopalvelut, rahdinvälittäjät ja muut välittäjät, jotka helpottavat matkustajien ja tavaroiden kuljetusta ja varastointia) ja viestintä
9	Veden keruu, puhdistus ja jakelu; kuljetukseen liittyvät palvelut; muualla luokittelemattomat toimialat.

5. Kokonaisen teollisuuslaitoksen nimikkeitä varten:

- NIMEXEn ryhmän tasolla, viidennen ja kuudennen numeron on oltava 0,
- CCCN:n nimikkeen tasolla, viidennen ja kuudennen numeron on vastattava kyseisen nimikkeen kolmatta ja neljättä numeroa.

7 artikla

1. Tilastojen toimittamisesta vastuussa olevat eivät saa käyttää edellä määriteltyä yksinkertaistettua ilmoitusmenettelyä ilman toimivaltaisen viranomaisen etukäteen antamaa lupaa, jota on haettava kunkin jäsenvaltion tämän asetuksen osalta vahvistamia menettelytapoja noudattaen.

2. Siinä tapauksessa, että kokonaisen teollisuuslaitoksen komponentit vie yksi ainoa jäsenvaltio, jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on sallittava yksinkertaistetun menettelyn käyttäminen.

3. Muissa tapauksissa jokaisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on sallittava yksinkertaistetun menettelyn käyttäminen omien, sitä koskevien vientitavaroidensa osalta. Kyseinen lupa voidaan kuitenkin myöntää vain esittämällä asiakirjoihin pohjautuva todistus siitä, että 3 artiklan 1 kohdassa määritelty tilastollinen kokonaisarvo on saavutettu tai että muut tunnusmerkit oikeuttavat yksinkertaistetun menettelyn käyttämiseen.

4. Jos 1 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen ei ole sama viranomainen, joka on vastuussa vievän jäsenvaltion ulkomaankauppatilastojen laatimisesta, se ei saa myöntää lupaa ilman viimeksi mainitun hyväksyntää.

8 artikla

1. Jäsenvaltioiden, jotka asetuksen (ETY) N:o 1736/75 33 artiklan 2 kohdan mukaisesti tämän asetuksen voimaantullessa soveltavat asiassa omia säännöksiään, on rajoitettava kyseisten säännösten vaikutukset ajanjaksoon, joka päättyy viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1979. Kuitenkin kaikkia yksinkertaistettuja menettelyjä, joihin ne ovat antaneet luvan kyseisten sään-

nösten perusteella, voidaan noudattaa kyseisen päivämäärän jälkeenkin niiden alkuperäiseen päättymispäivään saakka, edellyttäen, että niille myönnettiin lupa ennen tämän asetuksen voimaantulopäivää ja että niiden toimeenpano tapahtuu 4, 5 ja 6 artiklan mukaisesti.

2. Muiden jäsenvaltioiden on mukautettava sääntönsä niin, että viimeistään 1 päivästä tammikuuta 1980 alkaen 4 artiklan nojalla muodostetut kokonaisen teollisuuslaitoksen nimikkeet voidaan ilmoittaa tilastollisessa tiedonantoaineistossa tämän asetuksen mukaisesti.

9 artikla

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava tämän asetuksen noudattamiseksi antamansa säännökset komissiolle. Komissio toimittaa nämä tiedot muille jäsenvaltioille.

10 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 19 päivänä maaliskuuta 1979.

Komission puolesta

François-Xavier ORTOLI

Varapuheenjohtaja

**KOMISSION ASETUS (ETY) N:o 3521/87,
annettu 24 päivänä marraskuuta 1987,**

kokonaisten teollisuuslaitosten viennin rekisteröimisestä yhteisön ulkomaankauppatalastoihin ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoihin annetun asetuksen (ETY) N:o 518/79 muuttamisesta

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon yhteisön ulkomaankauppatalastoista ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoista 24 päivänä kesäkuuta 1975 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1736/75⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 3367/87⁽²⁾, ja erityisesti sen 21 ja 33 artiklan,

ottaa huomioon yhdenmukaistettua tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmää koskevan kansainvälisen yleissopimuksen sekä siihen liittyvän muutospöytäkirjan hyväksymisestä 7 päivänä huhtikuuta 1987 tehdyn neuvoston päätöksen 87/369(ETY)⁽³⁾,

ottaa huomioon tariffi- ja tilastonimikkeistä sekä yleisestä tullitariffista 23 päivänä heinäkuuta 1987 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2658/87⁽⁴⁾,

sekä katsoo, että

lukuisat komission asetuksen (ETY) N:o 518/79⁽⁵⁾ säännökset viittaavat tulli yhteistyöneuvoston nimikkeistöön (CCCN) ja yhteisön ulkomaankauppatalastojen ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastojen tavaranimikkeistöön (NIMEXE); CCCN ja NIMEXE korvataan yhteisön nimikkeistöjärjestelmässä 1 päivästä tammikuuta 1988 alkaen harmonoidulla tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmällä (HS) sekä yhdistetyllä tulli- ja tilastonimikkeistöllä (CN) vastaavasti,

asetuksella (ETY) N:o 518/79 luotu kokonaisten teollisuuslaitosten rekisteröinnin yksinkertaistettu ilmoitusmenettely perustuu kokonaisia teollisuuslaitoksia koskeviin kuusinumeroisiin yksilöiviin nimikkeisiin, joita voidaan käyttää tietyissä NIMEXEn ryhmissä; vastaaviin yhdistetyn nimikkeistön ryhmiin on tarpeen käyttää kahdeksannumeroista koodia ja ryhmitellä yhteen yhdistetyn nimikkeistön kokonaisille teollisuuslaitoksille varattuja alanimikkeitä yhteen niistä ryhmistä, jotka on varattu yhdenmukaistetussa järjestelmässä

edellä mainitun yleissopimuksen sopimuspuolten erityiskäyttöön, ja

tässä asetuksessa säädetyt toimenpiteet ovat ulkomaankauppatalastokomitean lausunnon mukaiset,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Muutetaan asetusta (ETY) N:o 518/79 seuraavasti:

1. Korvataan komission asetuksen (ETY) N:o 518/79 2 artiklan 1 kohdan teksti, joka seuraa sanoja "... jotka normaalisti kirjataan ..." ja päättyy sanoihin "jäljempänä CCCN:n, eri nimikkeisiin", seuraavasti: "yhdenmukaistetun tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmän nimikkeistön, jäljempänä 'yhdenmukaistetun järjestelmän' nimikkeistön eri kohtiin".

2. Korvataan 4 artikla seuraavasti:

"4 artikla

1. Muodostetaan yhdistetyn nimikkeistön 98 ryhmään, sikäli kun on kyse 63, 68, 69, 70, 72, 73, 76, 82, 84, 85, 86, 87, 90 ja 94 ryhmistä, kokonaisen teollisuuslaitoksen alanimikkeet sekä ryhmän tasolla että kunkin yhdenmukaistetun järjestelmän nimikkeistön yksittäiselle nimikkeelle, joista ne koostuvat.

Komissio voi oikeuttaa jäsenvaltion, joka sellaista pyytää, muodostamaan 98 ryhmään kokonaisen teollisuuslaitoksen alanimikkeitä, jotka vastaavat muita yhdistetyn nimikkeistön ryhmiä. Komissio ilmoittaa muille jäsenvaltioille kyseisistä luvista.

2. Määritettyyn lukuun sisältyvät osat on luokiteltava 98 ryhmän kokonaisen teollisuuslaitoksen alanimikkeisiin kysymyksessä olevaa ryhmää varten, jollei 7 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen päättää luokitella 98 luvun tavaroita sopivaan kokonaisen teollisuuslaitoksen nimikkeeseen yhdenmukaistetun nimikkeistöjärjestelmän nimikkeiden tasolla tai soveltaa 3 kohdan säännöksiä.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 183, 14.7.1975, s. 3

⁽²⁾ EYVL N:o L 321, 11.11.1987, s. 3

⁽³⁾ EYVL N:o L 198, 20.7.1987, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 256, 7.9.1987, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 69, 20.3.1979, s. 10

Yksinkertaistettu menettely ei kuitenkaan saa estää toimivaltaista viranomaista luokittelemasta tiettyihin yhdistetyn nimikkeistön alanimikkeisiin, joita tarkoitetaan neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2658/87⁽¹⁾ 1 artiklan 2 kohdan b alakohdassa, siihen kuuluvia osia. Jäsenvaltioiden on toimitettava vuosittain luettelo kyseisistä nimikkeistä komissiolle, joka ilmoittaa niistä muille jäsenvaltioille.

3. Muodostetaan kokonaisen teollisuuslaitoksen alanimikkeet yhdistetyn nimikkeistön 98 ryhmään osien ja muiden sellaisten tavaroiden ilmoittamiseksi, joiden arvon toimivaltainen, 7 artiklassa tarkoitettu viranomais arvio olevan liian pienen oikeuttaakseen niiden sisällyttämisen kokonaisen teollisuuslaitoksen alanimikkeisiin ryhmissä, joihin ne kuuluvat.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 256, 7.9.1987, s. 1"

3. Korvataan 6 artikla seuraavasti:

"6 artikla

Kokonaisen teollisuuslaitoksen alanimikkeitä varten tarkoitetut koodinumerot on laadittava seuraavien sääntöjen mukaisesti:

1. Koodin on oltava kahdeksannumeroinen.
2. Kahden ensimmäisen numeron on oltava 9 ja 8 vastavasti.
3. Kolmannen numeron, jonka avulla yksilöidään kokonaisen teollisuuslaitoksen vienti, on oltava 8.
4. Neljäs numero on jokin numero 0:n ja 9:n välillä sen pääasiallisen toimialan mukaan, johon viety kokonainen teollisuuslaitos kuuluu ja jäljempänä olevan luokituksen mukaisesti:

<i>Koodi</i>	<i>Toimialat</i>
0	Energia (mukaan lukien höyryn ja kuuman veden tuotanto ja jakelu)
1	Energiaa tuottamattomien mineraalien louhinta (mukaan lukien metallipitoisten malmien valmistus ja turpeenosto); ei-metallipitoisten mineraalituotteiden valmistus (mukaan lukien lasin ja lasitavaran valmistus)
2	Rauta- ja terästeollisuus; metallitavaroiden valmistus lukuun ottamatta koneenrakennus ja kuljetusvälineiden valmistus

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 24 päivänä marraskuuta 1987.

Komission puolesta

Peter SCHMIDHUBER

Komission jäsen

- 3 Koneenrakennus ja kuljetusvälineiden valmistus; instrumenttien valmistus
 - 4 Kemian teollisuus (mukaan lukien tekokuivuteollisuus); kumi- ja muoviteollisuus
 - 5 Elintarvike-, juoma- ja tupakkateollisuus
 - 6 Tekstiili-, nahka-, jalkine- ja vaatusteollisuus
 - 7 Puutavara- ja paperiteollisuus (mukaan lukien painaminen ja julkaisutoiminta); muualla luokittelematon tavaroiden valmistus
 - 8 Kuljetus (lukuun ottamatta kuljetukseen liittyviä palveluja, matkatoimistopalveluja, rahdinvälittäjiä ja muita välittäjiä, jotka helpottavat matkustajien ja tavaroiden kuljetusta ja varastointia) ja viestintä
 - 9 Veden keruu, puhdistus ja jakelu; kuljetukseen liittyvät palvelut; muualla luokittelemattomat toimialat
5. Viidennen ja kuudennen numeron on vastattava sen yhdistetyn nimikkeistön ryhmän numeroa, jota alanimike vastaa. Kuitenkin 4 artiklan 3 kohdan tarkoituksia varten kyseisten viidennen ja kuudennen numeron on oltava 9.
6. Kokonaisen teollisuuslaitoksen alanimikkeitä varten:
- yhdistetyn nimikkeistön ryhmän tasolla, seitsemännen ja kahdeksannen numeron on oltava 0,
 - yhdenmukaistetun järjestelmän nimiketasolla, seitsemännen ja kahdeksannen numeron on vastattava kyseisen nimikkeen kolmatta ja neljättä numeroa."

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1988 alkaen.

KOMISSION ASETUS (ETY) N:o 3345/80,
annettu 23 päivänä joulukuuta 1980,
lähetyksien rekisteröimisestä yhteisön ulkomaankauppatilastoissa ja jäsenvaltioiden
välisen kaupan tilastoissa

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon yhteisön ulkomaankauppatilastoista ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoista 24 päivänä kesäkuuta 1975 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1736/75⁽¹⁾, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (ETY) N:o 2845/77⁽²⁾, ja erityisesti sen 11 artiklan,

sekä katsoo, että

sisäistä jalostusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhdenmukaistamisesta 4 päivänä maaliskuuta 1969 annettu neuvoston direktiivi 69/73/ETY⁽³⁾, ja erityisesti sen 13, 14 ja 15 artikla, koskee tavaroita, jotka eivät täytä perustamissopimuksen 9 ja 10 artiklassa asetettuja edellytyksiä,

korvaavat tuotteet, puolivalmisteet tai sellaisenaan olevat tavarat, joita tarkoitetaan direktiivissä 69/73/ETY voivat kiertää jäsenvaltioiden tilastoalueiden välillä komission direktiivin 75/681/ETY⁽⁴⁾ säännösten mukaisesti; kyseisenlaisten tuotteiden ja tavaroiden rekisteröintiä lähettävää jäsenvaltiota koskevine osoituksineen tuontitilastoihin ei vaadita muun kuin sen jäsenvaltion osalta, jossa sisäistä jalostamista koskevat järjestelyt myöntävä lupa on annettu; ja yhteisön tilastojen yhtenäisyyden vuoksi on olennaisen tärkeää, että ne rekisteröidään näin,

tavarat ja tuotteet, jotka ilmoituksen tekijän esittämien asiakirjojen mukaan täyttävät tai ovat täyttäneet perustamissopimuksen 9 ja 10 artiklassa määrätyt edellytykset ja jotka on viety kolmanteen maahan, voidaan myöhemmin tuoda jäsenvaltioon määräämään olleesta kolmanteen maasta tai jostain muusta kolmanteen maasta edellyttäen, että niiden alkuperä ei ole muuttunut tavaroiden alkuperän käsitteen yleisestä määrittelystä 27 päivänä kesäkuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 802/68⁽⁵⁾ 5 artiklassa tarkoitetun prosessin tai toimenpiteen seurauksena; kyseisenlaisia tavaroita ja tuotteita ei vaadita rekisteröitäväksi sen jäsenvaltion tilastoihin, joka

tuo ne mainitun lähetyksena olevan kolmannen maan; yhteisön tilastojen yhtenäisyyden vuoksi on olennaisen tärkeää, että ne rekisteröidään tällaisin merkinnöin, ja

tässä asetuksessa säädetyt toimenpiteet ovat ulkomaankauppatilastokomitean lausunnon mukaiset,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Tämän asetuksen tarkoituksena on neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1736/75 11 artiklassa tarkoitettujen tiettyjen erityisten säännösten antaminen.

2 artikla

Kun jäsenvaltiossa sisäiseen jalostukseen tarkoitettut tavarat lähetetään toiseen jäsenvaltioon sellaisenaan tai puolivalmisteina tai direktiivissä 69/73/ETY tarkoitettuina korvaavina tuotteina direktiivin 73/95/ETY 2 ja 3 artiklan mukaisesti on jälkimmäisen jäsenvaltion rekisteröidessään nämä tavarat viemätilastoonsa, tilastotietoaaineistossa ilmoitettava lähetyksena toiminut jäsenvaltio.

3 artikla

Kun tuote tai tavara, jonka voidaan todeta olevan peräisin yhteisöstä tai kolmanteen maasta ja jonka on aikaisemmin laskettu vapaaseen liikkeeseen yhteisössä, viedään kolmanteen maahan ja jäsenvaltio tuo myöhemmin ne kolmanteen maasta joko sellaisenaan taikka sellaisen jalostuksen tai käsittelyn jälkeen, joka ei merkitse alkuperän muuttumista asetuksen (ETY) N:o 802/68 5 artiklan säännösten mukaan, kyseisen tuonnin rekisteröimiseen käytettävässä tilastotietoaaineistossa on mainittava se kolmas maa, joka toimii lähetyksena.

4 artikla

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1981.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 183, 14.7.1975, s. 3

⁽²⁾ EYVL N:o L 329, 22.12.1977, s. 3

⁽³⁾ EYVL N:o L 58, 8.3.1969, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 301, 20.11.1975, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 148, 28.6.1968, s. 1

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 23 päivänä joulukuuta 1980.

Komission puolesta

François-Xavier ORTOLI

Varapuheenjohtaja

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 200/83,
annettu 24 päivänä tammikuuta 1983,
yhteisön ulkomaankauppatilastojen mukauttamisesta tavaroiden vientiä ja vapaasti liikkeelle
laskemista koskevien menettelytapojen yhdenmukaistamisesta annettuihin direktiiveihin**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

sekä katsoo, että

tuonnissa kaikki ne tavarat, jotka on laskettu vapaasti liikkeelle yhteisön tilastoalueella, sisältyvät yhteisön ulkomaankauppatilastoihin,

siten yhteisön ulkomaankauppatilastojen täydellisyyden vuoksi on tarpeen varmistaa kaikkien yhteisön tilastoalueella vapaasti liikkeelle laskettujen tavaroiden rekisteröinti siinäkin tapauksessa, että ne eivät samanaikaisesti vapaudu kotitalouskäyttöön,

tavaroiden vapaasti liikkeelle laskemisessa noudatettavien menettelytapojen yhdenmukaistamisesta 24 päivänä heinäkuuta 1979 annetussa neuvoston direktiivissä 79/695/ETY⁽²⁾ sallitaan tavaroiden tuonti erikseen vapaasti liikkeelle ja kotitalouskäyttöön,

vapaasti liikkeelle laskettuihin tavaroihin voi kuitenkin sisältyä tavaroita, jotka ovat aikaisemmin olleet sisäistä jalostusta varten tuotujen tavaroiden tullausmenettelyn kohteena ja jotka siten on jo sisällytetty yhteisön ulkomaankauppatilastoihin vastaavanlaisessa tilastollisessa menettelyssä; yhdenmukaisesti yhteisön ulkomaankauppatilastoista ja jäsenvaltioiden välisen

kaupan tilastoista 24 päivänä kesäkuuta 1975 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1736/75⁽³⁾ 3 – 39 artiklan sääntöjen kanssa on tärkeää varmistaa, että sellaisia tavaroita ei merkitä kyseisiin tilastoihin uudestaan,

viennissä kaikki tavarat perustamissopimuksen 9 artiklan 2 kohdan tarkoittamassa merkityksessä, jotka lähtevät yhteisön tilastoalueelta lopullisesti, sisällytetään yhteisön ulkomaankauppatilastoihin,

siten yhteisön ulkomaankauppatilastojen täydellisyyden vuoksi on tarpeen varmistaa kaikkien yhteisön tilastoalueelta lopullisesti lähtevien tavaroiden rekisteröinti siinäkin tapauksessa, että vienti-ilmoitus yhteisön tullialueelta tehdään jäsenvaltiossa, johon tavarat alunperin tuotiin toisesta jäsenvaltiosta, ja

yhteisön tavaroiden vientimenettelyjen yhdenmukaistamisesta 24 päivänä helmikuuta 1981 annetussa neuvoston direktiivissä 81/177/ETY⁽⁴⁾ säädetään, että yhteisön tullialueelta tapahtuvassa viennissä vienti-ilmoitus on tehtävä toimivaltaisessa tullitoimistossa; toimisto voi sijaita jäsenvaltiossa, johon tavarat alunperin tuotiin toisesta jäsenvaltiosta,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Yhteisön ulkomaankauppatilastoja varten on asetuksen (ETY) N:o 1736/75 3 – 39 artiklan säännösten mukaisesti suoritettava seuraavat kirjaukset:

⁽¹⁾ EYVL N:o C 238, 13.9.1982, s. 30

⁽²⁾ EYVL N:o L 205, 13.8.1979, s. 19

⁽³⁾ EYVL N:o L 183, 14.7.1975, s. 3

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 83, 30.3.1981, s. 40

a) tuonnissa, yhteisön tilastoalueelle tulevat tai tulleet tavarat ajankohtana, jolloin ne sallitaan laskea vapaasti liikkeelle niiden toimenpiteiden mukaisesti, jotka jäsenvaltiot ovat toteuttaneet direktiivin 79/695/ETY noudattamiseksi, lukuun ottamatta tavaroita, jotka aikaisemmin on saatettu sisäiseen jalostukseen;

mukaisesti, jotka jäsenvaltiot ovat toteuttaneet direktiivin 81/177/ETY noudattamiseksi,

siinäkin tapauksessa, että kyseisiin tavaroihin ei ole viitattu asetuksen (ETY) N:o 1736/75 2 artiklan 5 kohdassa.

2 artikla

b) viennissä, yhteisön tilastoalueelta lähtevät tai lähdössä olevat tavarat ajankohtana, jolloin niille myönnetään vientilupa yhteisön tullialueelta niiden toimenpiteiden

Tämä asetus tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1983 alkaen.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 24 päivänä tammikuuta 1983.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H.W. LAUTENSCHLAGER

NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 3367/87,
annettu 9 päivänä marraskuuta 1987,
yhdistetyn nimikkeistön soveltamisesta jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoihin sekä
yhteisön ulkomaankauppatilastoista ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoista
annetun asetuksen (ETY) N:o 1736/75 muuttamisesta

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

tariffi- ja tilastonimikkeistöistä sekä yhteisestä tullitariffista⁽³⁾ 23 päivänä heinäkuuta 1987 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2658/87 on muodostettu "yhdistetyksi nimikkeistöksi" kutsuttu tavaranimikkeistö (CN), joka muun muassa täyttää yhteisön ulkomaankauppatilastojärjestelmän vaatimukset; yhteisö ja sen jäsenvaltiot soveltavat yhdistettyä nimikkeistöä jälkimmäisiin tilastoihin,

erityisesti vertailukelpoisuuden vuoksi on suositeltavaa, että yhteisön ulkomaankauppatilastot ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastot laaditaan käyttäen samaa nimikkeistöä; sen vuoksi on tarpeen, että yhteisö ja sen jäsenvaltiot myös soveltavat yhdistettyä nimikkeistöä jälkimmäisiin tilastoihin,

yhdistetyn nimikkeistön soveltaminen sekä yhteisön ulkomaankauppatilastoihin että jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoihin tekee tarpeettomaksi yhteisön ulkomaankauppatilastojen ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastojen tavaranimikkeistöä (NIMEXE)⁽⁴⁾ koskevan 24 päivänä huhtikuuta 1972 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1445/72; kyseinen asetus tulisi sen vuoksi kumota,

asetuksen (ETY) N:o 1445/72 kumoamiseen on liitettävä yhteisön ulkomaankauppatilastoja ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoja⁽⁵⁾ koskevan 24 päivänä kesäkuuta 1975 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1736/75, sellaisena kuin se on viimeksi asetuksella (ETY) N:o 3396/84⁽⁶⁾ muutettuna, tiettyjen säännösten tarkistaminen,

on tarkoituksenmukaista sallia jäsenvaltioiden muodostaa omia kansallisia alajaoittelujaan, ja

on tarkoituksenmukaista, että samanaikaisesti ryhdytään toimenpiteisiin jäsenvaltioiden luokituksia koskevien veloitteiden suhteen asetuksella (ETY) N:o 2658/87 perustetun Euroopan yhteisöjen yhtenäistetyn tullitariffin (TARIC) mukaisesti komissiolle toimitettavien, muista kuin jäsenvaltioista tapahtuvaa tuontia koskevien tilastotietojen osalta,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

1. Yhteisö ja jäsenvaltiot soveltavat jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoihin yhdistettyä nimikkeistöä (CN), joka on muodostettu asetuksella (ETY) N:o 2658/87.

2. Jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön CN:n alanimikkeisiin asetuksen (ETY) N:o 2658/87 1 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja alajaoitteluja omien kansallisten tilastollisten tarpeidensa mukaisesti. Niiden on liitettävä kyseisiin alajaoitteluihin yksilöintikoodit tähän tarkoitukseen varatun yhdeksännumeron avulla, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 678/85, (ETY) N:o 1900/85 ja (ETY) N:o 222/77⁽⁷⁾ mukaisissa lomakkeissa käytettävistä koodeista 22 päivänä kesäkuuta 1986 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2793/86 mukaisesti.

2 artikla

Muutetaan asetusta (ETY) N:o 1736/75 seuraavasti:

1. Korvataan 5 artikla seuraavasti:

"5 artikla

1. Tilastotiedoissa tavarat on esitettävä tavaroiden kauppaa koskevien säännösten kuvausten mukaisesti siten, että ne voidaan helposti ja tarkasti luokitella neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2658/87⁽⁷⁾ muodostetun yhdistetyn nimikkeistön (CN) asianomaisiin alanimikkeisiin, sanotun kuitenkin rajoittamatta 2 kohdan soveltamista.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 185, 15.7.1987, s. 4

⁽²⁾ Lausunto on annettu 16 päivänä lokakuuta 1987 (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL N:o L 256, 7.9.1987, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 161, 17.7.1972, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 183, 14.7.1975, s. 3

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 314, 4.12.1984, s. 10

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 263, 15.9.1986, s. 74

2. Tavarat tulee kuvailla 1 kohdan mukaisesti siinäkin tapauksessa, että muissa yhteisön asetuksissa vaaditaan niiden esittämistä samanaikaisesti muiden nimikkeistöjen mukaisesti.

3. Kullekin tavaratyypille on annettava yhdistetyssä nimikkeistössä määritelty kahdeksannumeroinen koodi.

(¹) EYVL N:o L 256, 7.9.1987, s. 1"

2. Korvataan 7 artiklan 1 kohdassa ilmaisu "Jokaisesta NIMEXE:n nimikkeestä" ilmaisulla: "Jokaisesta CN:n alanimikkeestä on, tämän kuitenkaan rajoittamatta asetuksen (ETY) N:o 2658/87 5 artiklan 1 ja 2 kohdan soveltamista".

3. Korvataan 11 artiklan a alakohdan toisessa luetelmakohdassa ilmaisu "NIMEXE:n 99 ryhmässä" ilmaisulla: "yhdistetyn nimikkeistön 97 ryhmässä".

4. Korvataan 34 artikla seuraavasti:

"34 artikla

Edellä 22 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tiedot muokataan:

a) kun kysymys on viennistä muihin valtioihin kuin yhteisön jäsenvaltioihin ja jäsenvaltioiden välisestä kaupasta, voimassa olevaa yhdistettyä nimikkeistöä noudattaen CN:n alanimikkeittä asetuksen (ETY) N:o 2658/87 12 artiklan mukaisesti;

b) kun kysymyksessä on tuonti muista kuin yhteisön jäsenvaltioista, TARIC:n alanimikkeiden perusteella, sellaisena kuin se on määritelty kyseisen asetuksen 2 artiklassa, käyttäen tähän tarkoitukseen kyseisen asetuksen 3 artiklan 3 ja 4 kohdassa tarkoitettuja koodeja.

Näitä säännöksiä sovelletaan kuitenkin rajoittamatta asetuksen (ETY) N:o 2658/87 5 artiklan 4 kohdan ja 13 artiklan soveltamista."

5. Korvataan 36 artikla seuraavasti:

"36 artikla

Komissio julkaisee *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* yhteisön ulkomaankauppatilastoja ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoja varten kunakin vuonna 1 päivänä tammikuuta voimassa olevan toisinnon maaluokituksesta, sellaisena kuin se on 41 artiklan mukaisesti tehdyssä päätöksessä."

6. Korvataan 38 artiklan 1 ja 2 kohta seuraavasti:

"1. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle viipymättä ja viimeistään kuuden kuluessa viitekuukauden päättymisestä kumulatiiviset kuukausitulokset ulkomaankauppatilastoistaan. Tuloksissa on otettava huomioon 22 artiklan 1 kohdassa luetteloidut tiedot, jotka on muokattu 34 artiklan mukaisesti.

Kuitenkin tulokset, jotka on muokattu asetuksen (ETY) N:o 2658/87 3 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun koodin mukaisesti, voidaan toimittaa erillisenä lähetyksenä ja ne voi valmistella jokin muu kansallinen viranomainen kuin mainitun asetuksen 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun koodin mukaisten tulosten laatimisesta vastuussa oleva viranomainen.

2. Seuraavista asioista säädetään tarvittaessa noudattaen 41 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen:

- raportointitavat, mukaan lukien - 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti erityistietojen raportoinnin osalta - viiteajanjakso, jaksollisuus, raportointiväli ja tarvittaessa edellytykset raporttien toimittamista varten;

- erityisten tulosten sääntely."

7. Korvataan 39 artiklan 3 kohdan a alakohdassa ilmaisu "NIMEXE:en perustuvat analyttiset taulukot" ilmaisulla "yhdistettyyn nimikkeistöön perustuvat analyttiset taulukot".

8. Korvataan 40 ja 41 artikla seuraavasti:

"40 artikla

1. Perustetaan yhteisön ulkomaankauppatilastojen ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastojen metodologiaa varten komitea, jonka nimenä on 'ulkomaankauppatilastoja käsittelevä komitea', jäljempänä 'komitea', jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

2. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

3. Komitea voi tutkia kaikki tämän asetuksen soveltamiseen liittyvät kysymykset, jotka sen puheenjohtaja saattaa sen käsiteltäväksi omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.

41 artikla

1. Tarpeelliset säännökset:

a) tämän asetuksen soveltamisesta;

b) yhteisön ulkomaankauppatilastojen ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastojen maaluokituksen vuosittaisesta ajanmukaiseksi saattamisesta annetaan seuraavissa kohdissa määriteltyä menettelyä noudattaen.

2. Puheenjohtaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisuuden mukaan. Lausunto annetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa niiden päätösten edellytykseksi määrättyllä enemmistöllä, jotka neuvosto tekee komission

ehdotuksesta. Komiteassa äänestettäessä jäsenvaltioiden edustajien äänet painotetaan mainitussa artiklassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

3. Komissio päättää toimenpiteistä, joita sovelletaan välittömästi. Jos toimenpiteet eivät kuitenkaan ole komitean lausunnon mukaisia, komissio ilmoittaa niistä viipymättä neuvostolle. Siinä tapauksessa komissio lykkää päättämiensä toimenpiteiden soveltamista kolmella kuukaudella ilmoittamispäivästä.

4. Neuvosto voi määräenemmistöllä päättää asiasta toisin 3 kohdassa tarkoitetun ajan kuluessa."

3 artikla

Kumotaan asetus (ETY) N:o 1445/72.

4 artikla

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 9 päivänä marraskuuta 1987.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

B. HAAKONSEN

**KOMISSION ASETUS (ETY) N:o 3522/87,
annettu 24 päivänä marraskuuta 1987,
kuljetusmuodon rekisteröimisestä jäsenvaltioiden välistä kauppaa
koskeviin tilastoihin**

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon tietyistä toimenpiteistä jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastojen standardoimiseksi ja yksinkertaistamiseksi 22 päivänä lokakuuta 1985 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2954/85⁽¹⁾, ja erityisesti sen 8 ja 10 artiklan,

sekä katsoo, että

neuvoston asetuksella (ETY) N:o 679/85⁽²⁾ otettiin käyttöön ilmoituslomakkeen malli yhteisön sisäistä tavarakauppaa varten; kyseisessä mallissa edellytetään, että kuljetusmuotoa koskevien tietojen esittämisessä noudatetaan asiasta neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 2954/85 annettuja säännöksiä; kyseisiä asetuksia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1988 alkaen; sen vuoksi on suositeltavaa säätää päivämäärä ajankohdaksi, jolloin jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastotiedot laajennetaan kattamaan kuljetusmuodon, ja

tässä asetuksessa säädetyt toimenpiteet ovat ulkomaankauppa-tilastokomitean antaman lausunnon mukaiset,

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 24 päivänä marraskuuta 1987.

Komission puolesta

Peter SCHMIDHUBER

Komission jäsen

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Yhteisö ja jäsenvaltiot lisäävät 1 päivästä tammikuuta 1988 alkaen asetuksen (ETY) N:o 2954/85 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti keräämiinsä tietoihin tiedon 'kuljetusmuoto', jota tarkoitetaan kyseisen asetuksen 5 artiklan g kohdassa.

2 artikla

Lukuun ottamatta tapauksia, joissa noudatetaan neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1736/75⁽³⁾ 41 artiklassa säädettyä menettelyä, säädetään kuljetusmuodon mukaan ryhmiteltyjä jäsenvaltioiden tilastotietoja komissiolle toimitettaessa noudatettavasta menettelystä, mukaan lukien viiteajanjaksot, jaksollisuus sekä määrääjat toimittamista varten samoin kuin tarvittaessa edellytykset niiden muokkaamiselle toimittamista varten noudattaen sanotun asetuksen 38 artiklan 2 kohdan soveltamisesta johtuvaa käytäntöä.

3 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 285, 25.10.1985, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o L 79, 21.3.1985, s. 7

⁽³⁾ EYVL N:o L 183, 14.7.1975, s. 3

**KOMISSION ASETUS (ETY) N:o 3678/87,
annettu 9 päivänä joulukuuta 1987,
yhteisön ulkomaankauppaa koskevista tilastointimenettelyistä**

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon yhteisön ulkomaankauppatalastoista ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoista 24 päivänä kesäkuuta 1975 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1736/75⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 3367/87⁽²⁾, ja erityisesti sen 8 artiklan ja 38 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon sisäisen jalostuksen tullihelpotusjärjestelyistä 16 päivänä heinäkuuta 1985 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1999/85⁽³⁾ ja erityisesti sen 29 artiklan,

ottaa huomioon sisäisen jalostuksen tullihelpotusjärjestelyistä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1999/85 täytäntöönpanosta 24 päivänä marraskuuta 1986 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3677/86 säännökset⁽⁴⁾,

ottaa huomioon tietyistä jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastojen standardointia ja yksinkertaistamista koskevista toimenpiteistä 22 päivänä lokakuuta 1985 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2954/85⁽⁵⁾,

sekä katsoo, että

sisäistä jalostusta varten tapahtuvaa tuontia ja sisäisen jalostuksen jälkeen tapahtuvaa tuontia koskevat tilastolliset menettelyt vastaavat tällä hetkellä sisäistä jalostusta koskevien lakien, asetusten sekä hallinnollisten määräysten yhdenmukaistamisesta 4 päivänä maaliskuuta 1969 annetulla neuvoston direktiivillä 69/73/ETY⁽⁶⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 84/444/ETY, säädettyjä sisäisen jalostuksen tullausjärjestelyjä⁽⁷⁾, kumotaan ja korvataan 1 päivänä tammikuuta 1987 annettu direktiivi 69/73/ETY asetuksella (ETY) N:o 1999/85; sen vuoksi on olemassa tarve muuttaa asetuksen (ETY) N:o 1736/75 8 artiklan 1 ja 2 kohtaa ja saattaa sisäistä jalostusta koskevat tilastolliset menettelyt niiden sisäistä jalostusta koskevien tullausjärjestelyjen mukaisesti, joista on säädetty edellä mainitussa asetuksessa (ETY) N:o 1999/85,

myös asetuksessa (ETY) N:o 1999/85 edellytetään, että jäsenvaltioiden olisi toimitettava erityisiä tilastokatsauksia sellaisten tuontitavaroiden vapaasti liikkeelle laskemisesta, jotka kuuluvat sisäiseen jalostukseen liittyvien tullien perimisen keskeyttämistä koskevaan järjestelmään,

sen vuoksi olisi yhteisön ulkomaankauppaa koskevista tilastointimenettelyistä 16 päivänä maaliskuuta 1977 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 546/77⁽⁸⁾ tietyt säännökset kumottava tai mukautettava, ja

tässä asetuksessa säädetty toimenpiteet ovat ulkomaankauppailastokomitean lausunnon mukaiset,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Muutetaan asetuksen (ETY) N:o 1736/75 8 artiklaa seuraavasti:

1. Korvataan 1 kohdan a alakohta seuraavasti:

- "a) – sisäistä jalostusta varten tapahtuva tuonti, väliaikaista tullittomuutta koskeva järjestelmä,
- sisäistä jalostusta varten tapahtuva tuonti, suoritettun tullin palauttamista koskeva järjestelmä;".

2. Muutetaan 2 kohdan a alakohta seuraavasti:

- "a) – sisäisen jalostuksen jälkeen tapahtuva vienti, väliaikaista tullittomuutta koskeva järjestelmä,
- sisäisen jalostuksen jälkeen tapahtuva vienti, suoritettun tullin palauttamista koskeva järjestelmä;".

2 artikla

1. Tullihelpotusjärjestelyjen tullien perimisen keskeyttämistä koskevaan järjestelmään kuuluva tavaroiden tuonti sisäistä jalostusta varten ja tullihelpotusjärjestelyjen suoritettun tullin palauttamisen järjestelmään kuuluva tavaroiden tuonti sisäistä jalostusta varten on rekisteröitävä tilastojärjestelmissä vastaavasti tullien perimisen keskeyttämistä koskevaan järjestelmään kuuluvaan tavaroiden tuontiin sisäistä jalostusta varten ja suoritettun tullin palauttamisen järjestelmään kuuluvaan tavaroiden tuontiin sisäistä jalostusta varten.

2. Korvaavien tuotteiden ja sellaisenaan olevien tavaroiden vienti asetuksen (ETY) N:o 1999/85 tarkoittamassa merkityksessä tullien perimisen keskeyttämistä koskevassa järjestelmässä sekä korvaavien tuotteiden vienti suoritettun tullin palauttamista koskevassa järjestelmässä on rekisteröitävä vastaavien tilastollisten menettelyjen mukaisesti tullien väliaikaisen perimättä jättämisen järjestelmään sisäisen jalostuksen jälkeisessä viennissä ja suoritettun tullin palauttamisen järjestelmään sisäisen jalostuksen jälkeisessä viennissä.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 183, 14.7.1975, s. 3

⁽²⁾ EYVL N:o L 321, 11.11.1987, s. 3

⁽³⁾ EYVL N:o L 188, 20.7.1985, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 351, 12.12.1986, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 285, 25.10.1985, s. 1

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 58, 8.3.1969, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 245, 14.9.1984, s. 28

⁽⁸⁾ EYVL N:o L 70, 17.3.1977, s. 13

3 artikla

1. Saatettaessa tuontitavaroita, joita tarkoitetaan asetuksessa (ETY) N:o 1999/85 ja jotka on asetettu tullien perimisen keskeyttämistä koskevan järjestelmän sisäisen jalostuksen tullihelpotusjärjestelyihin, vapaaseen liikkeeseen sellaisenaan tai sellaisina pääasiallisesti korvaavina tuotteina, joita tarkoitetaan asetuksessa (ETY) N:o 3677/86, on siinä jäsenvaltiossa, jossa ne on saatettu vapaaseen liikkeeseen, laadittava eri tilastot tuloksista, joita tarkoitetaan asetuksen (ETY) N:o 1736/75 38 artiklan 1 kohdassa.

2. Jäsenvaltioiden on laadittava kyseiset tilastot muokkaamalla tuontitavaryyppiä yhdistetyn nimikkeistön asianomaisen koodinumeron, alkuperämaat sekä sellaisenaan vapaaseen liikkeeseen saatettujen tai korvaavien tuotteiden valmistukseen käytettyjen ja vapaaseen liikkeeseen laskettujen tuontitavaroitten määrät.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava tuloksensa Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle ja ilmoitettava sille etukäteen 1 ja 2 kohdassa säädettyjen tilastojen laatimisesta vastuussa oleva kansallinen toimivaltainen viranomaisena.

4. Lukuun ottamatta tapauksia, joissa noudatetaan asetuksen (ETY) N:o 1736/75 41 artiklassa säädettyä menettelyä, säädetään tilastotietojen raportoinnissa noudatettavasta menettelystä, mukaan lukien viiteajanjaksot, jaksollisuus sekä

määräaika raportointia varten samoin kuin tarvittaessa edellytykset tietojen muokkaamiselle raportointia varten noudattaen sanotun asetuksen 38 artiklan 2 kohdan soveltamiseen perustuvaa käytäntöä.

4 artikla

Muutetaan asetusta (ETY) N:o 546/77 seuraavasti:

1. Kumotaan 1 artikla;
2. Korvataan 3 artikla seuraavasti:

"3 artikla

"Muuta tuontia" ja "muuta vientiä" koskevien tilastointimenettelyjen on liityttävä jäsenvaltioissa muihin kuin neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 1999/85(*) säädettyyn sisäistä jalostusta koskeviin ja 2 artiklassa esitettyihin tullijärjestelyihin.

(*) EYVL N:o L 188, 20.7.1985, s. 1".

5 artikla

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 9 päivänä joulukuuta 1987

Komission puolesta

Peter SCHMIDHUBER

Komission jäsen

**KOMISSION ASETUS (ETY) N:o 455/88,
annettu 18 päivänä helmikuuta 1988,
yhteisön ulkomaankauppatilastojen ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastojen
tilastollisista rajoista**

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon yhteisön ulkomaankauppatilastoista ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastoista 24 päivänä kesäkuuta 1975 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1736/75⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 3678/87⁽²⁾, ja erityisesti sen 24 ja 41 artiklan,

sekä katsoo, että

yhteisön ulkomaankauppatilastojen ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastojen tilastollisesta rajasta 5 päivänä joulukuuta 1985 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3432/85⁽³⁾ antamisen jälkeen EUn kansallisissa valuutoissa ilmaistut keskimääräiset arvot ovat kehittyneet eri tavoin; nykyinen 800 EUn tilastollinen raja, jonka ilmaiseminen kansallisissa valuutoissa edellä mainitussa asetuksessa on keskimääräiselle vaihtokurssille heinäkuun 1984 ja kesäkuun 1985 välisenä aikana perustuvan kiinteän vaihtokurssin mukainen, on usein joko liian korkea tai liian matala jäsenvaltioille, jotta ne voisivat vastaavasti hyötyä siitä ulkomaankaupan tilastotietojensa laatimista varten; sen vuoksi on tarpeen muuntaa uudelleen kyseinen vahvistettu tilastollinen raja 800 ECUksi, joka perustuu uudemmille keskimääräisille vaihtokurseille; ajanjakso marraskuusta 1986 lokakuuhun 1987 näyttää tätä varten sopivalta,

on syytä yksinkertaistamisen vuoksi pyöristää näin saadut summat, ja

tässä asetuksessa säädetyt toimenpiteet ovat ulkomaankauppatilastoja käsittelevä komitean lausunnon mukaiset,

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 18 päivänä helmikuuta 1988.

Komission puolesta

Peter SCHMIDHUBER

Komission jäsen

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Rahana ilmaistu asetuksen (ETY) N:o 1736/75 24 artiklassa tarkoitettu tilastollinen raja vahvistetaan 800 ECU:n suuriseksi.

2 artikla

Kansallisissa valuutoissa ilmaistu, 1 artiklassa säädetty tilastollinen raja ei saa ylittää:

Belgian-Luxemburgin talousliiton osalta:	Bfrs/Lfrs	34 500
Tanskan osalta:	Dkr	6 300
Saksan osalta:	DM	1 600
Kreikan osalta:	Dr	125 000
Espanjan osalta:	Pta	115 000
Ranskan osalta:	FF	5 500
Irlannin osalta:	£ Irl	650
Italian osalta:	Lit	1 200 000
Alankomaiden osalta:	Fl	2 000
Portugalin osalta:	Esc	130 000
Yhdistyneen kuningaskunnan osalta:	£	600.

3 artikla

Tätä asetusta sovelletaan ensimmäisen kerran vuotta 1988 koskeviin tietoihin.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 183, 14.7.1975, s. 3

⁽²⁾ EYVL N:o L 346, 10.12.1987, s. 12

⁽³⁾ EYVL N:o L 326, 6.12.1985, s. 24

**NEUVOSTON ASETUS (EURATOM, ETY), N:o 1588/90,
annettu 11 päivänä kesäkuuta 1990,
salassapidettävien tilastotietojen luovuttamisesta Euroopan yhteisöjen tilastotolmistolle**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 213 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan ydinenergiayhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 187 artiklan,

ottaa huomioon komission esittämän asetusehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

komissiolla on sille perustamissopimuksissa uskottujen tehtävien suorittamiseksi ja erityisesti ottaen huomioon sisämarkkinat, joista määrätään Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksessa, jäljempänä 'ETY:n perustamissopimus', 8 a artiklassa, oltava täydellisiä ja luotettavia tietoja; tehokasta hallintoa varten Euroopan yhteisöjen tilastotoimiston, jäljempänä 'Eurostat' on voitava saada kaikki kansalliset tilastotiedot, joita se tarvitsee laatiaukseen yhteisön tilastoja ja tehdäksään tarvittavat erittelyt,

ETY:n perustamissopimuksen 5 artiklassa ja Euroopan ydinenergiayhteisön perustamissopimuksen, jäljempänä 'Euratomin perustamissopimus', 192 artiklassa velvoitetaan jäsenvaltiot helpottamaan yhteisön tehtävien suorittamista; velvollisuus koskee kaikkien tarpeellisten tietojen antamista; salassapidettävien tilastotietojen puuttuminen merkitsee Eurostatille huomattavaa yhteisöä koskevien tietojen menettämistä ja vaikeuttaa yhteisöä koskevien tilastojen laatimista ja erittelyjen tekemistä,

jäsenvaltioilla ei olisi enää perusteita vedota tilastosalaisuutta koskeviin säännöksiin, jos varmistettaisiin, että Eurostat antaa samat takeet tietojen salassapidosta kuin kansalliset tilastolaitokset; kyseiset takeet sisältyvät jo jossakin määrin yhteisöjen perustamissopimukseen, varsinkin ETY:n perustamissopimuksen 214 artiklaan ja Euratomin perustamissopimuksen 194

artiklan 1 kohtaan sekä Euroopan yhteisöjen toimihenkilöiden henkilöstöasetukseen ja sitä voidaan tehostaa tarvittavin, tämän asetuksen mukaisin toimenpitein,

ETY:n perustamissopimuksen 214 artiklassa ja Euratomin perustamissopimuksen 194 artiklan 1 kohdassa kielletään yhteisön toimihenkilöitä ja muita toimenhaltijoita tehtäviensä päättymisen jälkeenkään paljastamasta sellaisia tietoja, joita salassapitovelvollisuus koskee,

Euroopan yhteisöjen toimihenkilöiden henkilöstöasetuksen 17 artiklassa vaaditaan, että toimihenkilöiden on pidettävä kaikki ne seikat ja tiedot salassa, jotka tulevat heidän tietoonsa tehtäviä suorittaessaan tai niiden suorittamisen yhteydessä; velvollisuus sitoo heitä palveluksensa päättymisen jälkeenkin,

jokainen tämän asetuksen suojaaman tilastosalaisuuden rikkomus on käsiteltävä tehokkaasti riippumatta siitä, kuka on rikkoja,

kaikki Eurostatissa työskenteleviä toimihenkilöitä ja muita toimenhaltijoita velvoittavien sääntöjen rikkomukset siitä riippumatta, ovatko ne tahallisia tai tuottamuksellisia, saattaa kurinpitorangeistusmenettelyn kohteeksi ja heihin sovelletaan tarvittaessa lainmukaisia salassapitovelvollisuuden rikkomista koskevia rangaistuksia, Euroopan yhteisöjen erioikeuksia ja vapauksia koskevan pöytäkirjan 12 ja 18 artiklan yhdistettyjä määräyksiä noudattaen,

ETY:n perustamissopimuksen 215 artiklan ja Euratomin perustamissopimuksen 188 artiklan mukaisesti yhteisö korvaa sen laitosten tai sen palveluksessa olevien henkilöiden tehtäviään suorittaessaan aiheuttamat vahingot,

tätä asetusta sovelletaan vain kansallisten tilastolaitosten toimivaltaan kuuluvien, salassapidettävien tietojen luovuttamiseen Eurostatille; se ei vaikuta erityisiin kansallisiin tai yhteisön säännöksiin, jotka koskevat muunlaisten tietojen luovuttamista komissiolle,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 86, 7.4.1989, s. 12

⁽²⁾ EYVL N:o C 291, 20.11.1989, s. 29

tämä asetus annetaan rajoittamatta ETY:n perustamissopimuksen 223 artiklan soveltamista, jonka mukaan jäsenvaltiota ei voida vaatia antamaan tietoja, joiden paljastamista se pitää olennaisten turvallisuusetujensa vastaisena,

Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen 47 artiklan mukaisesti komissio on antanut erityisesti päätöksen N:o 1566/86/EHTY⁽¹⁾ ja ETY:n perustamissopimuksen 232 artiklan mukaan tämä asetus ei vaikuta sen tyyppisiin päätöksiin,

tilastosalaisuutta käsittelevän komitean perustaminen tällä asetuksella on komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä noudatettavista menettelytavoista 13 päivänä heinäkuuta 1987 tehdyn neuvoston päätöksen 87/373/ETY⁽²⁾ mukainen, ja

tähän asetukseen sisältyvien säännösten ja erityisesti niiden säännösten täytäntöönpano, joiden tarkoituksena on varmistaa EY:n tilastotoimistolle luovutettujen salassapidettävien tilastotietojen suojaaminen, vaatii inhimillisiä, teknisiä ja taloudellisia voimavaroja,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

1. Tämän asetuksen tarkoituksena on:

- oikeuttaa kansalliset viranomaiset luovuttamaan salassapidettäviä tilastotietoja Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle, jäljempänä 'Eurostat';
- taata, että komissio toteuttaa kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että näin luovutetut tiedot pidetään salassa.

2. Tätä asetusta sovelletaan vain tilastosalaisuuteen. Se ei vaikuta erityisiin yhteisön tai kansallisiin säännöksiin, jotka turvaavat muuta salassapitoa kuin tilastosalaisuutta.

2 artikla

Tässä asetuksessa jäljempänä olevat ilmaukset määritellään seuraavasti:

- 1) salassapidettävä tilastotieto: tieto, jonka jäsenvaltiot ovat määritelleet salassapidettäväksi tilastosalaisuutta koskevan kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti;
- 2) kansalliset viranomaiset: kansalliset tilastolaitokset ja muut kansalliset elimet, jotka vastaavat yhteisöille tilastojen keruusta ja hyödyntämisestä yhteisöä varten;
- 3) luonnollisten henkilöiden yksityiselämää koskevat tiedot: luonnollisten henkilöiden yksityis- ja perhe-

elämää koskevat tiedot siten kuin ne on määritelty eri jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä ja käytännön mukaan;

- 4) käyttö tilastotarkoituksiin: käyttö ainoastaan tilastotaulukoiden ja tilastollisten talouserittelyjen laatimiseen; ei saa käyttää hallinnollisiin, oikeudellisiin tai verotustarkoituksiin taikka tietojen keruun kohteena olevan yksikön tarkastamiseen;
- 5) tilastoyksikkö: perusyksikkö, jota Eurostatille luovutettu tilastotieto koskee;
- 6) suora tunnistaminen: tilastoyksikön tunnistaminen nimen tai osoitteen taikka virallisesti annetun ja julkistetun tunnusnumeron perusteella;
- 7) välillinen tunnistaminen: mahdollisuus tunnistaa tilastoyksikkö muutoin kuin 6 kohdassa mainittujen tietojen perusteella;
- 8) Eurostatin toimihenkilöt: Eurostatissa työskentelevät Euroopan yhteisöjen toimihenkilöiden henkilöstöasetuksen 1 artiklassa tarkoitetut yhteisöjen toimihenkilöt;
- 9) muu Eurostatin henkilöstö: Eurostatissa työskentelevät, Euroopan yhteisöjen muiden toimenhaltijoiden työehtojen 2 - 5 artiklassa tarkoitetut yhteisöjen toimenhaltijat;
- 10) tietojen jakelu: tietojen toimittaminen missä tahansa muodossa: julkaisut, tietokantojen käyttö, mikrolevykkeet, puhelin yhteydet, ja niin edelleen.

3 artikla

1. Kansallisilla viranomaisilla on lupa luovuttaa salassapidettäviä tilastotietoja Eurostatille.

2. Kansallisiin, tilastosalaisuutta koskeviin säännöksiin ei voida vedota salassapidettävien tilastollisten tietoaineistojen Eurostatille luovuttamisen estämiseksi, jos yhteisön lainsäädäntöön kuuluva, yhteisön tilastoja koskeva säännös säättää kyseisten tietojen luovuttamisesta.

3. Ennen tämän asetuksen voimaantuloa kerättyjen, yritysten rakennetta ja toimintaa koskevien salassapidettävien tilastotietojen luovuttaminen Eurostatille on toteutettava jäsenvaltioissa tilastosalaisuutta koskevien voimassa olevien säännösten ja käytännön mukaisesti.

Edellä 2 kohdassa tarkoitettujen salassapidettävien tilastotietojen luovuttaminen Eurostatille on toteutettava siten, ettei tilastoyksiköitä voida suoraan tunnistaa. Tällä säännöksellä ei estetä mahdollisuutta sallia laajemmalle ulottuvia luovuttamista koskevia sääntöjä kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

4. Kansalliset viranomaiset eivät ole velvollisia luovuttamaan Eurostatille luonnollisten henkilöiden yksityiselämää koskevia tietoja, jos tiedot ovat sellaisia, että kyseiset henkilöt olisi mahdollista tunnistaa suoraan tai välillisesti.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 141, 28.5.1986, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o L 197, 18.7.1987, s. 33

4 artikla

1. Komissio toteuttaa kaikki tarpeelliset lainsäädännölliset, hallinnolliset, tekniset ja organisaatiota koskevat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten Eurostatille 3 artiklan mukaan luovuttamat tiedot pidetään salassa.

2. Jäljempänä 5 artiklassa tarkoitettuja suojaustoimenpiteitä sovelletaan:

a) kaikkiin salassapidettäviin tilastotietoihin, joiden luovuttamiseen sovelletaan yhteisön tilastoja koskevaa yhteisön lainsäädäntöä;

b) kaikkiin jäsenvaltioiden Eurostatille vapaaehtoisesti luovuttamiin salassapidettäviin tilastotietoihin.

3. Komissio vahvistaa salassapidettävien tilastotietojen Eurostatille luovuttamista koskevat menettelyt sekä periaatteet näiden tietojen suojaamiseksi 7 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

5 artikla

1. Komissio antaa ohjeet Eurostatin pääjohtajalle jäsenvaltioiden kansallisten viranomaisten Eurostatille luovuttamien tietojen suojausten varmistamiseksi. Se vahvistaa, kuultuaan 7 artiklassa tarkoitettua komiteaa, kyseisen suojausten turvaamiseen tarvittavat, Eurostatin sisäistä organisaatiota koskevat menettelyt.

2. Eurostatille luovutetut salassapidettävät tilastotiedot ovat vain Eurostatin toimihenkilöiden käytettävissä ja he voivat käyttää niitä vain tilastotarkoituksiin.

3. Komissio voi kuitenkin erityistapauksissa ja yksinomaan tilastotarkoituksiin myöntää käyttöoikeuden salassapidettäviin tilastotietoihin muulle Eurostatin henkilöstölle ja muille Eurostatissa sopimuksen perusteella työskenteleville luonnollisille henkilöille. Komissio päättää kyseistä käyttöä koskevista menettelytavoista 7 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

4. Eurostatin hallussa olevia, salassapidettäviä tilastotietoja voidaan levittää edelleen vain yhdistettyinä muihin tietoihin sellaisessa muodossa, joka takaa, ettei tilastoyksiköitä voida tunnistaa suoraan tai välillisesti.

5. Eurostatin toimihenkilöt ja muu henkilöstö sekä sopimuksen perusteella Eurostatin tiloissa työskentelevät muut luonnolliset henkilöt eivät saa käyttää tai luovuttaa näitä tietoja muihin kuin tässä asetuksessa säädettyihin tarkoituksiin. Tämä kielto on voimassa siirron, palveluksen päättymisen tai eläkkeelle siirtymisen jälkeenkin.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on ennen 1 päivää tammikuuta 1992 toteutettava kaikki asianmukaiset toimenpiteet estääkseen rikkomukset

3 artiklan perusteella luovutettujen, salassapidettävien tilastotietojen salassapitovelvollisuutta vastaan. Kyseisten toimenpiteiden on koskettava ainakin rikkomuksia, jotka Eurostatin virkamiehet ja muu henkilöstö taikka muut Eurostatin tiloissa sopimuksen perusteella työskentelevät, luonnolliset henkilöt ovat tehneet kyseisen jäsenvaltion alueella.

Jäsenvaltioiden on viipymättä toimitettava komissiolle tieto toimenpiteistä, joihin on ryhdytty. Komissio toimittaa tiedon muille jäsenvaltioille.

7 artikla

Asetetaan tilastosalaisuutta käsittelevä komitea, jäljempänä 'komitea', jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja (Eurostatin pääjohtaja tai hänen nimeämässä henkilö).

Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen 4 artiklan 3 kohdassa ja 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista, tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Lausunto annetaan EFTY:n perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa niiden päätösten edellytykseksi määrättyllä enemmistöllä, jotka neuvosto tekee komission ehdotuksesta. Komiteaan kuuluvien jäsenvaltioiden edustajien äänet painotetaan kyseisessä artiklassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

Komissio päättää toimenpiteistä, joita sovelletaan heti. Jos toimenpiteet eivät kuitenkaan ole komitean lausunnon mukaisia, komissio ilmoittaa niistä viipymättä neuvostolle. Siinä tapauksessa noudatetaan seuraavaa:

- komissio lykkää päättämiensä toimenpiteiden soveltamista kolmella kuukaudella ilmoituksen tekopäivästä,
- neuvosto voi määränemmistöllä päättää asiasta toisin ensimmäisessä luettelamakohdassa säädetyn määräajan kuluessa.

Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

8 artikla

Komitea tutkii tämän asetuksen täytäntöönpanoon liittyvät kysymykset, jotka sen puheenjohtaja saattaa sen käsiteltäväksi omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.

9 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Luxemburgissa 11 päivänä kesäkuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. REYNOLDS

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 311/76,
annettu 9 päivänä helmikuuta 1976,
ulkomaisia työntekijöitä koskevien tilastojen laatimisesta**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 213 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

tulisi olla saatavilla tilastoja, jotka koskevat työssä olevien ulkomaisten työntekijöiden lukumäärää sekä heidän ensimmäistä työsuhdettaan yhteisön jäsenvaltioissa,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on laadittava tilastoja työntekijöistä, jotka ovat toisen jäsenvaltion tai kolmansien maiden kansalaisia, siten, että niistä käy ilmi:

- työntekijöiden lukumäärä sekä
- kyseisen työntekijän ensimmäinen työsuhte jäsenvaltion alueella tietynä vuonna.

Tilastojen on sisällettävä seuraavat tiedot:

- kansalaisuus,
- sukupuoli,
- ikä,
- toimiala tai ammattiryhmä,
- alue.

2. Jäsenvaltioiden on laadittava tilastot kerran vuodessa tavallisesti saatavilla olevien eri lähteiden, erityisesti sosiaali-

turvatietojen, väestölaskentojen, työnantajien toimittamien tilastotietojen tai oleskelu- ja työlupien perusteella.

2 artikla

1. Tämän asetuksen tullessa voimaan jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle kaikki 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja koskeva saatavissa aineisto.

Viimeistään viiden vuoden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle kaikki aineisto 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettusta tiedoista.

2. Toimittaessaan tietoja komissiolle jäsenvaltioiden on mainittava käytetyt lähteet.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on oltava tiiviissä yhteistyössä komission kanssa tämän asetuksen panemiseksi täytäntöön.

2. Jäsenvaltioiden on annettava viimeistään kunkin vuoden maaliskuun 31 päivänä komissiolle tiedot 2 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan soveltamisesta.

Komissio antaa neuvostolle kertomuksen saamiensa tietojen perusteella.

4 artikla

Tämä asetus tulee voimaan sen julkaisemista *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 9 päivänä helmikuuta 1976.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. THORN

⁽¹⁾ EYVL N:o C 129, 11.12.1972, s. 13

⁽²⁾ EYVL N:o C 60, 26.7.1973, s. 7

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 13 päivänä helmikuuta 1989,
markkinahintaisen bruttokansantuotteen muodostamisen yhdenmukaistamisesta**

(89/130/ETY, Euratom)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon Euroopan ydinenergiayhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon yhteisöjen omien voimavarojen järjestelmästä 24 päivänä kesäkuuta 1988 annetun neuvoston päätöksen 88/376/ETY/Euratom⁽¹⁾ ja erityisesti sen 8 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

jäsenvaltioiden markkinahintaiselle bruttokansantuotteelle, jäljempänä 'BKTmh', perustuvan täydentävän, oman voimavaran luominen yhteisölle tuo mukanaan tarpeen lujittaa kyseisen yhdistelmän vertailukelpoisuutta ja luotettavuutta,

sisämarkkinoiden toteutuminen lisää kansainvälisesti vertailukelpoisten, BKTmh:a ja sen osia koskevien tietojen tarvetta; tiedot ovat myös tärkeä erittelyn väline talouspolitiikkojen yhteensovittamisessa,

BKTmh-tietojen olisi oltava käsitteiltään ja käytännössä sekä jäsenvaltioiden talouden esittämisessä vertailukelpoisia,

BKTmh:n käsitteiden vertailukelpoisuus varmistetaan ainoastaan siinä tapauksessa, että noudatetaan Euroopan kansantalouden tilinpitäjärjestelmän (EKT) asiaa koskevia määritelmiä ja laskentasääntöjä,

BKTmh:n vertailukelpoisuus riippuu käytännössä käytettävistä laadintamenetelmistä ja käytettävissä olevista perustiedoista; BKTmh:n kattavuuden parantaminen edellyttää tilastopohjan ja arviointimenetelmien kehittämistä, ja

BKTmh:n vertailukelpoisuuden ja edustavuuden varmistamiseksi ja arvioimiseksi olisi luotava menettelytapa; tätä tarkoitusta varten tulisi asettaa komitea, jolla varmistetaan jäsenvaltioiden ja komission kiinteä yhteistyö,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I OSASTO

Markkinahintaisen bruttokansantuotteen määrittely

1 artikla

BKTmh määritellään voimassaolevan Euroopan kansantalouden tilinpitäjärjestelmän (EKT) kanssa yhdenmukaisella tavalla.

BKTmh lasketaan lisäämällä markkinahintaisen bruttokotimaantuotteeseen (GDPmp, EKT koodi: N 1) ulkomailta saadut palkat, työntekijöiden korvaukset (R 10) sekä pääoma- ja yrityätulot (R 40) ja vähentämällä vastaavat, ulkomaille maksetut menot.

2 artikla

GDPmp:lla kuvataan kotimaan tuotantoyksiköiden harjoittaman tuotantotoiminnan lopullista tulosta. GDPmp voidaan, viitaten EKT:hen, esittää kolmesta eri näkökulmasta:

⁽¹⁾ EYVL N:o L 185, 15.7.1988, s. 24

⁽²⁾ EYVL N:o C 187, 18.7.1988, s. 142

1. *Tuotos*

GDPmp (N 1) on tavaroiden ja palvelujen tuotoksen (P 10) ja välituotekäytön (P 20), lisättynä tuotteiden arvonlisävero (R 21) ja tuotteiden nettomääräiset tuontiverot (poisluettuna arvonlisävero) (R 29), välinen erotus.

2. *Kulut*

GDPmp (N1) on kotitalouksien ja yksityisten, voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen sekä julkisyhteisöjen suorittaman, talousalueella tapahtuneen lopullisen kulutuksen (P 30), kiinteän pääoman bruttomuodostuksen (P 41), varastojen muutoksen (P 42) sekä viennin (P 50) ja tuonnin (P 60) välisen erotuksen summa.

3. *Tulot*

GDPmp (N 1) on palkansaajille maksettujen korvausten (R 10), talouden bruttotoimintaylijäämän (N 2) ja tuotantoon sekä tuontiin liittyvien verojen (R 20) summa, vähennettynä tukipalkkioilla (R 30).

II OSASTO

BKTmh:n laskentamenetelmää ja BKTmh-tietojen toimittamista koskevat säännökset*3 artikla*

1. Jäsenvaltioiden on luotava BKTmh 1 artiklan mukaisesti kansallisten laskentamenettelyjen yhteydessä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle (Euroopan yhteisöjen tilastotoimisto, Eurostat) 1 päivään lokakuuta mennessä joka vuosi kansallisten laskentamenettelyjen yhteydessä tuotetut yhdistettyä BKTmh:a ja sen osia koskevat luvut 1 ja 2 artiklassa tarkoitettujen EKT:n määritelmien mukaisesti. Jäsenvaltioiden on toimitettava myös tarpeelliset tiedot siitä, miten yhdistelmä on muodostettu. Toimitettavien lukujen tulee koskea edellistä vuotta sekä mahdollisia muutoksia aikaisempien vuosien lukuihin.

4 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle (Eurostat) luettelo BKTmh:n ja sen osien laadintamenetelmistä ja perustilastoista jatkuvasti ja viimeistään 18 kuukauden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta niiden menettelyjen mukaisesti, jotka komissio on vahvistanut 6 artiklassa tarkoitettua komiteaa kuultuaan.

5 artikla

Toimittaessaan 3 artiklassa säädetty tiedot, jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle (Eurostat) mahdolliset käytettyjen menettelyjen ja perustilastojen muutokset.

III OSASTO

BKTmh:n laskennan tarkastuksia koskevat säännökset*6 artikla*

1. Komissiota avustaa komitea, jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

2. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyiden mukaan. Lausunto annetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa niiden päätösten edellytykseksi säädetyllä enemmistöllä, jotka neuvosto tekee komission ehdotuksesta. Komiteaan kuuluvien jäsenvaltioiden edustajien äänet painotetaan kyseisessä artiklassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

3. Komissio päättää toimenpiteistä, joita sovelletaan välittömästi. Jos toimenpiteet eivät kuitenkaan ole komitean lausunnon mukaisia, komissio ilmoittaa niistä viipymättä neuvostolle. Siinä tapauksessa noudatetaan seuraavaa:

- komissio lykkää päättämiensä toimenpiteiden soveltamista määräajaksi, joka asetetaan erikseen jokaisessa neuvoston hyväksymässä toimenpiteessä, mutta se ei missään tapauksessa saa ylittää kolmea kuukautta ilmoituksen tekopäivästä,
- neuvosto voi määräenemmistöllä päättää toisin edellisessä alakohdassa tarkoitetun ajan kuluessa.

7 artikla

Edellä 6 artiklassa tarkoitettu komitea tutkii tämän direktiivin täytäntöönpanoon liittyvät kysymykset, jotka sen puheenjohtaja omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion edustajan pyynnöstä saattaa sen käsiteltäväksi, etenkin, kun on kyse:

- a) edellä 1 ja 2 artiklassa tarkoitettujen määritelmien noudattamisesta vuosittain;
- b) edellä 3 artiklassa säädettyjen ehtojen mukaan toimitettujen tietojen tutkimisesta vuosittain sekä 4 ja 5 artiklassa säädettyjen, BKTmh:n ja sen osien tilastolähteitä ja laskentamenetelmää koskevien ehtojen ilmoittamisesta vuosittain.

Se käsittelee myös asioita, jotka liittyvät BKTmh:n tietojen tarkastamiseen ja BKTmh:n kattavuuteen liittyvään ongelmaan.

Tarvittaessa se tekee komissiolle ehdotuksen toimenpiteistä BKTmh:n tietojen saamiseksi vertailukelpoisemmiksi ja edustavammissa.

IV OSASTO

Taloudelliset säännökset

8 artikla

Jäsenvaltiot saavat yhteisöltä rahoitusapua työhön BKTmh:n tietojen vertailukelpoisuuden ja edustavuuden parantamiseksi ensimmäisten vuosien aikana tämän direktiivin panemisessa täytäntöön. Kyseiseen avustukseen tarvittavaksi katsottu summa on 6 miljoonaa ecua.

V OSASTO

Loppusäännökset

9 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 12 kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta⁽¹⁾.

10 artikla

Komissio antaa vuoden 1991 loppuun mennessä päätöksen 88/376/ETY/Euratom uudelleen tarkastelemisen yhteydessä kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta.

11 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 13 päivänä helmikuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

C. SOLCHAGA CATALAN

⁽¹⁾ Tämä direktiivi annettiin tiedoksi jäsenvaltioille 16 päivänä helmikuuta 1989.

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 3037/90,
annettu 9 päivänä lokakuuta 1990,
Euroopan yhteisön tilastollisesta toimialaluokituksesta**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

sisämarkkinoiden toimintaa varten tarvitaan tilastostandardeja, joita voidaan soveltaa kansallisten ja yhteisön tilastotietojen keräämiseen, luovuttamiseen ja julkaisemiseen, jotta yritysten, rahoituslaitosten, hallitusten sekä kaikkien muiden yhteis-
markkinoilla toimivien käyttöön saataisiin luotettavaa ja vertailukelpoista tilastotietoa,

tällaiset tiedot ovat tarpeen yrityksille niiden kilpailukyvyyn arvioimiseksi ja hyödyllisiä yhteisön laitoksille kilpailun vääristymien ehkäisemiseksi,

ainoastaan siinä tapauksessa, että jäsenvaltiot käyttävät sellaisia toimialaluokituksia, jotka on kytketty yhteisön luokitukseen, on mahdollista tuottaa yhtenäisiä tilastotietoja nopeasti ja joustavasti sekä jotka olisivat niin luotettavia ja yksityiskohtaisia kuin sisämarkkinoiden toimintaa varten vaaditaan,

olisi säädettävä, että jäsenvaltiot voivat kansallista tarvetta varten säilyttää tai lisätä ylimääräisiä alajaoitteluja Euroopan yhteisön toimialaluokituksen perustuviin kansallisiin toimialaluokituksiinsa,

taloustilastojen kansainvälinen vertailukelpoisuus edellyttää, että jäsenvaltiot ja yhteisön laitokset käyttävät sellaisia toimi-

alaluokituksia, joka yhdistyy suoraan Yhdistyneiden Kansakuntien kansainväliseen toimialaluokitusstandardiin (ISIC),

Euroopan yhteisön toimialaluokituksen käyttäminen edellyttää, että päätöksellä 89/382/Euratom⁽⁴⁾ perustettu tilasto-ohjelmakomitea avustaa komissiota kaikissa tämän asetuksen soveltamiseen liittyvissä asioissa, erityisesti kyseisen luokituksen tulkinnassa, pienehköjen muutosten tekemisessä siihen, sen selitysten valmistelussa ja ajanmukaiseksi saattamisessa sekä ohjeiden laatimisessa tilastoyksiköiden luokittelemiseksi mainitun luokituksen mukaisesti,

ratkaisevan tärkeää on, että Euroopan yhteisön toimialaluokituksen eri ryhmien sisältöä tulkitaan yhdenmukaisesti kaikissa jäsenvaltioissa, ja

uuden luokituksen käyttöön ottamista varten on siirtymäkausi tarpeen,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

1. Tämän asetuksen tarkoituksena on yhteisen tilastollisen toimialaluokituksen muodostaminen Euroopan yhteisössä kansallisten ja yhteisön luokitusten välisen ja siten myös kansallisten ja yhteisön tilastojen välisen vertailukelpoisuuden varmistamiseksi.

2. Tätä asetusta sovelletaan ainoastaan luokitusten käyttöön tilastotarkoituksiin.

3. Tässä asetuksessa ei sinänsä velvoiteta jäsenvaltioita keräämään, julkaisemaan tai toimittamaan tietoja eikä se koske tilastollisten tutkimusten tai eritelmien yksityiskohtaisuutta tai niissä käytettäviä tilastoyksiköitä koskevia velvoitteita.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 58, 8.3.1990, s. 25

⁽²⁾ EYVL N:o C 175, 16.7.1990, s. 84 ja 12 päivänä syyskuuta 1990 tehty päätös (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL N:o C 182, 23.7.1990, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 181, 28.6.1989, s. 47

2 artikla

1. Muodostetaan Euroopan yhteisön tilastollisia toimialaluokituksia varten yhteinen pohja, jäljempänä 'NACE Rev. 1', joka muodostuu seuraavasti:

- ensimmäinen taso, jossa on aakkoskoodia käyttäen yksilöivät otsakkeet (pääluokat);
- välitaso, jossa on kaksikirjaimista aakkoskoodia käyttäen yksilöivät otsakkeet (välitasot);
- toinen taso, jossa on kaksinumeroista koodia käyttäen yksilöivät otsakkeet (2-numerotasot);
- kolmas taso, jossa on kolminumeroista koodia käyttäen yksilöivät otsakkeet (3-numerotasot);
- neljäs taso, jossa on nelinumeroista koodia käyttäen yksilöivät otsakkeet (4-numerotaso).

2. NACE Rev. 1 on tämän asetuksen liitteenä.

3 artikla

1. Komission yksiköt käyttää kaikissa toimialoittain luokiteltavissa tilastoissa NACE Rev. 1:ä.

2. Jäsenvaltioiden toimialoittaiset tilastot on laadittava käyttäen NACE Rev. 1:ä tai siitä johdettua kansallista luokitusta, joka on seuraavien sääntöjen mukainen:

- a) kansallisten luokitusten sisältämien tasojen on vastattava NACE Rev. 1:n tasojen siten, että jokainen tasoista muodostuu joko samoista otsakkeista kuin NACE Rev. 1:n vastaava taso tai sen tarkasta alajaoittelusta;
- b) täydentäviä tasoja voidaan ottaa käyttöön;
- c) jokaisen tason, korkeinta tasoa lukuun ottamatta, on koonnuttava tarkasti seuraavaan sitä korkeampaan NACE Rev. 1:n tasoon;
- d) koodaus voi olla erilainen.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava kansallisten luokitusten määritelmää tai muutoksia koskevat ehdotukset ennen niiden julkaisemista komissiolle hyväksyttäväksi. Komissio tarkastaa, että kyseiset luonnokset ovat yhdenmukaisia 2 kohdan kanssa. Komission hyväksymät kansalliset luokitukset toimitetaan tiedoksi muille jäsenvaltioille. Jäsenvaltioiden julkaisuissa on oltava kansallinen luokituksen ja NACE Rev. 1:n välinen vertailutaulukko.

4. Niiden jäsenvaltioiden, jotka haluavat käyttää NACE Rev. 1:stä johdettua kansallista luokitusta, on toteutettava mahdollisimman pian ja viimeistään 31 päivään joulukuuta 1992 mennessä kaikki tarvittavat toimenpiteet tämän artiklan mukaisen toimialaluokituksen muodostamiseksi.

4 artikla

Sen lisäksi, mitä 3 artiklassa säädetään, siinä tapauksessa, että NACE Rev. 1:n tiettyjen jaoittelujen ja kansallisen taloudellisen rakenteen välillä on yhteensopimattomuutta, komissio voi oikeuttaa jäsenvaltion käyttämään jollakin tasolla, erityisellä sektorilla, NACE Rev. 1:n asemien koonnosta.

Kyseistä lupaa varten jäsenvaltion, jota asia koskee, on toimitettava komissiolle kaikki sen hakemuksen harkittamiseksi tarvittavat tiedot.

Lupa ei kuitenkaan, huolimatta siitä, mitä 3 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädetään, oikeuta asianomaista jäsenvaltiota jakamaan NACE Rev. 1:n koottuja otsakkeita alaryhmiin NACE Rev. 1:stä poikkeavalla tavalla.

Komissio tarkastaa määräajoin, yhdessä asianomaisten jäsenvaltioiden kanssa, kyseisten säännösten soveltamista sen todentamiseksi, ovatko säännökset edelleen perusteltuja.

5 artikla

Komissio toteuttaa kaikki tarvittavat hallinnolliset, tekniset ja organisatoriset toimenpiteet NACE Rev. 1:n täytäntöönpanon ja toiminnan varmistamiseksi.

6 artikla

Komissio, jäsenvaltion pyynnöstä tai omasta aloitteestaan ja 7 artiklassa edellytettyä komiteaa kuultuaan, toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet NACE Rev. 1:n yhtenäisen soveltamisen varmistamiseksi.

7 artikla

Komissiota avustaa tilasto-ohjelmakomitea, jäljempänä 'komitea', jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

8 artikla

Komitea voi ottaa tutkittavakseen kaikki puheenjohtajan omasta aloitteestaan tai jonkin jäsenvaltion edustajan aloitteesta esille ottamat, NACE Rev. 1:ä koskevat kysymykset, joilla on merkitystä tämän asetuksen soveltamisessa, erityisesti ne, jotka koskevat:

- a) NACE Rev. 1:n tulkinta;
- b) pienehköjen muutosten tekemistä NACE Rev. 1:een;
 - teknologian tai talouden kehityksen huomioon ottamiseksi;
 - tekstin tarkistamiseksi ja selventämiseksi;
 - jotka johtuvat muihin taloudellisiin luokituksiin, erityisesti ISIC Rev. 3:een tehdyistä muutoksista;

- c) NACE Rev. 1:n uudistamistyön valmistelua ja yhteensovittamista;
- d) sellistysten valmistelua tai niiden saattamista ajan tasalle;
- e) ohjeiden laatimista tilastoyksiköiden luokitteluun NACE Rev. 1:n mukaisesti;
- f) niiden ongelmien selvittämistä, jotka aiheutuvat NACE Rev. 1:n panemisesta täytäntöön jäsenvaltioiden toimialaluokituksissa;
- g) pyrittäessä valmistelevaan yhteistä kannanottoa kansainvälisten organisaatioiden toimialaluokituksia koskevasta työstä, erityisesti ISIC Rev. 3:sta ja sen selittävistä määrittämisistä, mikäli tarkoituksenmukaista.

Edellä a – g alakohdan mukaiset toimenpiteet annetaan 9 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

9 artikla

1. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Lausunto annetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa niiden päätösten edellytykseksi määrättyllä enemmistöllä, jotka neuvosto tekee komission ehdotuksesta. Komiteaan kuuluvien jäsenvaltioiden edustajien äänet painotetaan mainitussa artiklassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

2. Komissio päättää toimenpiteistä, joita sovelletaan välittömästi. Jos toimenpiteet eivät kuitenkaan ole komitean lausunnon mukaisia, komissio ilmoittaa niistä viipymättä neuvostolle. Siinä tapauksessa komissio lykkää päättämiensä toimenpiteiden soveltamista kolme kuukautta kyseisestä tiedoksi antamisesta.

3. Neuvosto voi määränemmistöllä päättää toisin 2 kohdassa tarkoitettujen ajan kuluessa.

10 artikla

1. Tilastot, joita jäsenvaltiot ovat keränneet 1 päivänä tammikuuta 1993 jälkeen ja joissa käytetään toimialaluokitusta,

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Luxemburgissa 9 päivänä lokakuuta 1990.

on laadittava käyttäen NACE Rev. 1:ä tai siitä 3 artiklan mukaisesti johdettua kansallista luokitusta.

2. Jäsenvaltioiden on käytettävä NACE Rev. 1:ä luovuttaessaan komissiolle toimialoiltaan luokitellut tilastot, joita on kerätty 1 päivänä tammikuuta 1993 jälkeen.

11 artikla

1. Säädetään siirtymäkausi, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 1993 ja päättyy 31 päivänä joulukuuta 1994. Tänä aikana komissio voi, eräiden 1 päivänä tammikuuta 1993 jälkeen kerättyjen tietojen osalta, oikeuttaa jäsenvaltion käyttämään muuta kuin 3 artiklassa säädettyä luokitusta, asianmukaisesti toteennäytetyistä teknisistä tai toiminnallisista syistä.

2. Komissio voi jäsenvaltion pyynnöstä pidentää siirtymäkautta.

12 artikla

1. Toimittaessaan 11 artiklassa tarkoitettuja tietoja komissiolle, jäsenvaltioiden on komission pyynnöstä pyrittävä toimittamaan ne NACE Rev. 1:een sovitetussa muodossa.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle (Eurostat) tarvittavat tiedot käytetyistä vertailutaulukoista. Komissio julkaisee kyseiset vertailutaulukot.

13 artikla

Komissio julkaisee nykyisen NACE:n ja NACE Rev. 1:n välisen vertailutaulukon kuuden kuukauden kuluessa tämän asetuksen voimaantulosta.

14 artikla

Tämä asetus tulee voimaan 20:nä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. ROMITA

LIITE

Luokitukset

NACE Rev. 1

2-numerotaso	3-numerotaso	4-numerotaso	Kuvaus	ISIC. Rev. 3
01			PÄÄLUOKKA A: MAATALOUS, RIISTATALOUS JA METSÄ-TALOUS	
			MAATALOUS, RIISTATALOUS JA NIITÄ PALVELEVA TOIMINTA	
	01.1		Peltoviljely; puutarhatalous	011
		01.11	Viljan yms. viljely	0111
		01.12	Vihannesten, puutarhatuotteiden ja taimien viljely	0112
		01.13	Hedelmien, pähkinöiden, juoma- ja maustekasvien viljely	0113
	01.2		Kotieläintalous	012
		01.21	Karjatalous, maitotalous	0121 x
		01.22	Lampaiden, vuohien, hevosten, aasien ja muulien hoito	0121 x
		01.23	Sikojen hoito	0122 x
		01.24	Siipikarjan hoito	0122 x
		01.25	Muu kotieläintalous	0122 x
	01.3		Yhdistetty maanviljely ja kotieläintalous (sekatilat)	013
		01.30	Yhdistetty maanviljely ja kotieläintalous (sekatilat)	0130
	01.4		Maanviljelyyn ja eläintenhoitoon liittyvät palvelut, paitsi eläinlääkintä	014
		01.41	Maanviljelyä palveleva toiminta	0140 x
		01.42	Karjanhoitoa palveleva toiminta, paitsi eläinlääkintä	0140 x
02	01.5		Metsästys, ansapyynti ja riistanhoito ja niitä palveleva toiminta	015
		01.50	Metsästys, ansapyynti ja riistanhoito ja niitä palveleva toiminta	0150
			METSÄTALOUS JA SIIHEN LIITTYVÄT PALVELUT	
	02.0		Metsätalous ja siihen liittyvät palvelut	020
		02.01	Metsänhoito ja puunkorjuu	0200 x
		02.02	Metsätaloutta palveleva toiminta	0200 x
05			PÄÄLUOKKA B: KALATALOUS	
			KALASTUS, KALANVILJELY; KALATALOUTEEN LIITTYVÄT PALVELUT	
	05.0		Kalastus, kalanviljely; kalatalouteen liittyvät palvelut	050
		05.01	Kalastus	0500 x
		05.02	Kalanviljely	0500 x
		05.03	Kalataloutta palveleva toiminta	0500 x

2-numerotaso	3-numerotaso	4-numerotaso	Kuvaus	ISIC. Rev. 3
			PÄÄLUOKKA C: KAIVOSTOIMINTA JA LOUHINTA	
			VÄLITASO CA: ENERGIAA TUOTTAVIEN RAAKA-AINEIDEN KAIVOSTOIMINTA JA LOUHINTA	
10			KIVIHILEN JA RUSKOHIILEN KAIVU, TURPEEN NOSTO	
	10.1		Kivihileen kaivu	101
		10.10	Kivihileen kaivu	1010
	10.2		Ruskohiilen kaivu	102
		10.20	Ruskohiilen kaivu	1020
	10.3		Turpeen nosto	103
		10.30	Turpeen nosto	1030
11			RAAKAÖLJYN JA MAAKAASUN TUOTANTO; ÖLJYN JA KAASUNTUOTANTOON LIITTYVÄT PALVELUT, LUKUUN OTTAMATTA MAANMITTAUSTA	
	11.1		Raakaöljyn ja maakaasun tuotanto	111
		11.11	Raakaöljyn tuotanto	1110 x
		11.12	Maakaasun tuotanto	1110 x
		11.13	Bitumisen savikiven ja hiekan tuotanto	1110 x
	11.2		Öljyn ja kaasun tuotantoon liittyvät palvelut, lukuun ottamatta maaperätutkimusta	112
		11.20	Öljyn ja kaasun tuotantoon liittyvät palvelut, lukuun ottamatta maaperätutkimusta	1120
12			URAANI- JA TORIUMMALMIEN LOUHINTA	
	12.0		Uraani- ja toriummalmien louhinta	120
		12.00	Uraani- ja toriummalmien louhinta	1200
			VÄLITASO CB: MUIDEN KUIN ENERGIAA TUOTTAVIEN MATERIAALIEN KAIVOSTOIMINTA JA LOUHINTA	
13			METALLIMALMIEN LOUHINTA	
	13.1		Rautamalmien louhinta	131
		13.10	Rautamalmien louhinta	1310
	13.2		Muiden kuin rautamalmien louhinta, lukuun ottamatta uraania ja toriumia	132
		13.20	Muiden kuin rautamalmien louhinta, lukuun ottamatta uraania ja toriumia	1320
14			MUU KAIVOSTOIMINTA JA LOUHINTA	
	14.1		Kiven louhinta	141 x
		14.11	Rakennuskiven louhinta	1410 x
		14.12	Kalkkikiven, kipsin ja liidun louhinta	1410 x
		14.13	Liuskekiven louhinta	1410 x
	14.2		Hiekan ja saven otto	141 x
		14.21	Sora- ja hiekkakuoppien toiminta	1410 x
		14.22	Saven ja kaoliinin otto	1410 x

2-numerotaso	3-numerotaso	4-numerotaso	Kuvaus	ISIC. Rev. 3
	14.3		Kemiallisten ja lannoitemineraalien louhinta	142 x
		14.30	Kemiallisten ja lannoitemineraalien louhinta	1421
	14.4		Suolan tuotanto	142 x
		14.40	Suolan tuotanto	1422
	14.5		Muu kaivos- ja louhintatoiminta	142 x
		14.50	Muu kaivos- ja louhintatoiminta	1429
			PÄÄLUOKKA D: TEOLLISUUS	
			VÄLITASO DA: ELINTARVIKKEIDEN, JUOMIEN JA TUPAKAN VALMISTUS	
			ELINTARVIKKEIDEN JA JUOMIEN VALMISTUS	
	15.1		Lihan ja lihatuotteiden tuotanto jalostus ja säilöntä	151 x
		15.11	Lihan tuotanto, jalostus ja säilöntä	1511 x
		15.12	Siipikarjanlihan tuotanto, jalostus ja säilöntä	1511 x
		15.13	Liha- ja siipikarjanlihatuotteiden tuotanto	1511 x
	15.2		Kalan ja kalatuotteiden jalostus ja säilöntä	151 x
		15.20	Kalan ja kalatuotteiden jalostus ja säilöntä	1512
	15.3		Hedelmien ja vihannesten jalostus ja säilöntä	151 x
		15.31	Perunoiden jalostus ja säilöntä	1513 x
		15.32	Hedelmä- ja vihannesmehujen valmistus	1513 x
		15.33	Muu hedelmien ja vihannesten jalostus ja säilöntä	1513 x
	15.4		Kasvi- ja eläinöljyjen ja -rasvojen valmistus	151 x
		15.41	Raakaöljyn ja -rasvojen valmistus	1514 x
		15.42	Puhdistettujen öljyjen ja rasvojen valmistus	1514 x
		15.43	Margariiniin ja vastaavien ravintorasvojen valmistus	1514 x
	15.5		Meijerituotteiden valmistus	152
		15.51	Meijerituotteiden ja juuston valmistus	1520 x
		15.52	Jäätelön valmistus	1520 x
	15.6		Myllytuotteiden, tärkkelyksen ja tärkkelystuotteiden valmistus	153 x
		15.61	Myllytuotteiden valmistus	1531
		15.62	Tärkkelyksen ja tärkkelystuotteiden valmistus	1532
	15.7		Eläinten ruokien valmistus	153 x
		15.71	Kotieläinten ruokien valmistus	1533 x
		15.72	Lemmikkieläinten ruokien valmistus	1533 x
	15.8		Muiden elintarvikkeiden valmistus	154
		15.81	Leivän, leivonnaisten ja kakkujen valmistus	1541 x
		15.82	Korppujen, keksien, säilyvien leivonnaisten ja kakkujen valmistus	1541 x
		15.83	Sokerin valmistus	1542
		15.84	Kaakaon, suklaan ja sokerituotteiden valmistus	1543
		15.85	Makaronin, nuudeleiden, kuskusin yms. jauhotuotteiden valmistus	1544
		15.86	Teen ja kahvin valmistus	1549 x
		15.87	Mausteiden valmistus	1549 x
		15.88	Homogenoitujen elintarvikkeiden ja dieettiruokien valmistus	1549 x
		15.89	Muiden elintarvikkeiden valmistus	1549 x

15

2-numerotaso	3-numerotaso	4-numerotaso	Kuvaus	ISIC. Rev. 3
	15.9		Juomien valmistus	155
		15.91	Tislattujen alkoholijuomien valmistus	1551 x
		15.92	Etyylialkoholin valmistus käymisen avulla	1551 x
		15.93	Viinin valmistus tuoreista viinirypäleistä	1552 x
		15.94	Siiderin ja muiden hedelmäviinien valmistus	1552 x
		15.95	Muiden tislattavien juomien valmistus käymisen avulla	1552 x
		15.96	Oluen valmistus	1553 x
		15.97	Maltaan valmistus	1553 x
		15.98	Mineraalivesien ja virvoitusjuomien valmistus	1554 x
		15.99	Muiden alkoholittomien juomien valmistus	1554 x
16			TUPAKKATUOTTEIDEN VALMISTUS	
	16.0		Tupakkatuotteiden valmistus	160
		16.00	Tupakkatuotteiden valmistus	1600
			VÄLITASO DB: TEKSTILIIEN JA TEKSTIILI- TUOTTEIDEN VALMISTUS	
17			TEKSTIILIIEN VALMISTUS	
	17.1		Tekstiilikuitujen valmistus	171 x
		17.11	Puuvillakuitujen yms. valmistus	1711 x
		17.12	Villakuitujen yms. valmistus	1711 x
		17.13	Kampavillakuitujen yms. valmistus	1711 x
		17.14	Pellavakuitujen yms. valmistus	1711 x
		17.15	Silkin kertaus ja valmistus mm. komparohtimista; synteettisen tai keinokuituaterilangan kertaus ja valmistus	1711 x
		17.16	Ompelulangan valmistus	1711 x
		17.17	Muu tekstiilikuitujen valmistus	1711 x
	17.2		Kankaiden valmistus	171 x
		17.21	Puuvillakankaiden valmistus	1711 x
		17.22	Villakankaiden valmistus	1711 x
		17.23	Kampavillakankaiden valmistus	1711 x
		17.24	Silkkikankaiden valmistus	1711 x
		17.25	Muiden kankaiden valmistus	1711 x
	17.3		Tekstiilien viimeistely	171 x
		17.30	Tekstiilien viimeistely	1712
	17.4		Muiden sovitettujen tuotteiden paitsi vaatteiden valmistus	172 x
		17.40	Muiden sovitettujen tuotteiden paitsi vaatteiden valmistus	1721
	17.5		Muiden tekstiilien valmistus	172 x
		17.51	Mattojen ja ryijyjen valmistus	1722
		17.52	Köösiin, narujen, purjelankojen ja verkkojen valmistus	1723
		17.53	Kuitukankaiden ja kuitukangastuotteiden, paitsi vaatteiden, valmistus	1729 x
		17.54	Muulla luokittelemattomien tekstiilien valmistus	1729 x
	17.6		Neulekankaiden valmistus	173 x
		17.60	Neulekankaiden valmistus	1730 x
	17.7		Neuletuotteiden valmistus	173 x
		17.71	Neulesukkien valmistus	1730 x
		17.72	Neulepuseroiden, -takkien yms. valmistus	1730 x

2-numerotaso	3-numerotaso	4-numerotaso	Kuvaus	ISIC. Rev. 3
		17.73	Neulepäälyysvaatteiden valmistus	1730 x
		17.74	Neulealusvaatteiden valmistus	1730 x
		17.75	Muiden neuletuotteiden valmistus	1730 x
18			VAAATTEIDEN VALMISTUS; TURKISTEN MUOKKAUS JA VÄRJÄYS	
	18.1		Nahkavaatteiden valmistus	181 x
		18.10	Nahkavaatteiden valmistus	1810 x
	18.2		Muiden vaatteiden ja asusteiden valmistus	181 x
		18.21	Työvaatteiden valmistus	1810 x
		18.22	Muiden päällyysvaatteiden valmistus	1810 x
		18.23	Alusvaatteiden valmistus	1810 x
		18.24	Muiden vaatteiden ja astusteiden valmistus	1810 x
	18.3		Turkisten muokkaus ja värjäys; turkistuotteiden valmistus	182
		18.30	Turkisten muokkaus ja värjäys; turkistuotteiden valmistus	1820
			VÄLITASO DC: NAHAN JA NAHKATUOTTEIDEN VALMISTUS	
19			NAHAN PARKITUS JA MUOKKAUS; MATKA- JA KÄSI-LAUKKUIEN VALMISTUS; SATULOIDEN JA VALJAIEN VALMISTUS; JALKINEIDEN VALMISTUS;	
	19.1		Nahan parkitus ja muokkaus	191 x
		19.10	Nahan parkitus ja muokkaus	1911
	19.2		Matka- ja käsi- yms. laukkujen, satuloiden ja valjaiden valmistus	191 x
		19.20	Matka- ja käsi- yms. laukkujen, satuloiden ja valjaiden valmistus	1912
	19.3		Jalkineiden valmistus	192
		19.30	Jalkineiden valmistus	1920
			VÄLITASO DD: PUUTAVARAN JA PUUTUOTTEIDEN VALMISTUS	
20			PUUTAVARAN JA PUU-, KORKKITUOTTEIDEN PAITSI HUONEKALUIEN VALMISTUS; OLKI- JA PUNONTA-TUOTTEIDEN VALMISTUS	
	20.1		Puun sahaus, höyläys ja kyllästys	201
		20.10	Puun sahaus, höyläys ja kyllästys	2010
	20.2		Viihulaattojen valmistus; vanerin, laminaatti-, lastu- ja kuitulevyjen yms. paneelien ja levyjen valmistus	202 x
		20.20	Viihulaattojen valmistus, vanerin, laminaatti, lastu- ja kuitulevyjen yms. paneelien ja levyjen valmistus	2021
	20.3		Rakennuspuusepän tuotteiden valmistus	202 x
		20.30	Rakennuspuusepän tuotteiden valmistus	2022
	20.4		Puupakkausten valmistus	202 x
		20.40	Puupakkausten valmistus	2023

2-numerotaso	3-numerotaso	4-numerotaso	Kuvaus	ISIC. Rev. 3
20.5			Muiden puutuotteiden valmistus; korkki-, olki- ja punonta- tuotteiden valmistus	202 x
		20.51	Muiden puutuotteiden valmistus;	2029 x
		20.52	Korkki-, olki- ja punontatuotteiden valmistus	2029 x
			VÄLITASO DE: MASSAN, PAPERIN JA PAPERITUOTTEI- DEN VALMISTUS; KUSTANTAMINEN JA PAINAMINEN	
21			MASSAN VALMISTUS, PAPERIN JA PAPERITUOTTEIDEN VALMISTUS	
	21.1		Massan, paperin ja kartongin valmistus	210 x
		21.11	Massan valmistus	2101 x
		21.12	Paperin ja kartongin valmistus	2101 x
	21.2		Paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	210 x
		21.21	Aaltopaperin ja -pahvin sekä paperi- ja kartonkipakkausten valmistus	2102
		21.22	Saniteettituotteiden ja toalettitarvikkeiden yms. valmistus	2109 x
		21.23	Paperikauppatavaroiden valmistus	2109 x
		21.24	Tapettien valmistus	2109 x
		21.25	Muiden paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	2109 x
22			KUSTANTAMINEN, PAINAMINEN JA NAUHATALLENTEIDEN JÄLJENTÄMINEN	
	22.1		Kustantaminen	221
		22.11	Kirjojen, esitteiden, musiikkikirjojen yms. julkaisujen kustantaminen	2211
		22.12	Sanomalehtien kustantaminen	2212 x
		22.13	Aikakauslehtien kustantaminen	2212 x
		22.14	Äänitallenteiden kustantaminen	2213
		22.15	Muu kustannustoiminta	2219
	22.2		Painaminen ja siihen liittyvät palvelut	222
		22.21	Sanomalehtien painaminen	2221 x
		22.22	Muu painaminen	2221 x
		22.23	Kirjansidonta ja -viimeistely	2222 x
		22.24	Jäljentäminen ja ladonta	2222 x
		22.25	Muu painamiseen liittyvä toiminta	2222 x
	22.3		Nauba- yms. tallenteiden jäljentäminen	223
		22.31	Äänitallenteiden jäljentäminen	2230 x
		22.32	Videotallenteiden jäljentäminen	2230 x
		22.33	Atk-tallenteiden jäljentäminen	2230 x
			VÄLITASO DF: KOKSIN VALMISTUS, ÖLJYTUOTTEIDEN VALMISTUS, YDINPOLTTOAINEEN VALMISTUS	
23			KOKSIN VALMISTUS, ÖLJYTUOTTEIDEN VALMISTUS, YDINPOLTTOAINEEN VALMISTUS	
	23.1		Koksinvalmistus	231
		23.10	Koksin valmistus	2310

2-numerotaso	3-numerotaso	4-numerotaso	Kuvaus	ISIC. Rev. 3
	23.2		Öljytuotteiden valmistus	232
		23.20	Öljytuotteiden valmistus	2320
	23.3		Ydinpolttoaineen valmistus	233
		23.30	Ydinpolttoaineen valmistus	2330
			VÄLITASO DG: KEMIKAALIEN, KEMIALLISTEN TUOTTEIDEN JA TEKOKUITUJEN VALMISTUS	
24			KEMIKAALIEN JA KEMIALLISTEN TUOTTEIDEN VALMISTUS	
	24.1		Peruskemikaalien valmistus	241
		24.11	Teollisuuskaasujen valmistus	2411 x
		24.12	Värien ja pigmenttien valmistus	2411 x
		24.13	Muiden epäorgaanisten peruskemikaalien valmistus	2411 x
		24.14	Muiden orgaanisten peruskemikaalien valmistus	2411 x
		24.15	Lannoitteiden ja typpiyhdisteiden valmistus	2412
		24.16	Raakamuovien valmistus	2413 x
		24.17	Raakakumin valmistus	2413 x
	24.2		Torjunta-aineiden ja muiden maatalouskemikaalien valmistus	242 x
		24.20	Torjunta-aineiden ja muiden maatalouskemikaalien valmistus	2421
	24.3		Maalin, lakan yms. päällysteiden sekä painomusteen ja kitin valmistus	242 x
		24.30	Maalin, lakan yms. päällysteiden sekä painomusteen ja kitin valmistus	2422
	24.4		Lääketuotteiden, lääkekemikaalien ja kasvituotteiden valmistus	242 x
		24.41	Farmaseuttisten perustuotteiden valmistus	2423 x
		24.42	Lääketuotteiden valmistus	2423 x
	24.5		Saippuan, pesu-, puhdistus- ja kiillotusaineiden, parfyymien ja toalettituotteiden valmistus	242 x
		24.51	Saippuan, pesu-, puhdistus- ja kiillotusaineiden valmistus	2424 x
		24.52	Parfyymien ja toalettituotteiden valmistus	2424 x
	24.6		Muiden kemiallisten tuotteiden valmistus	242 x
		24.61	Räjähdyksaineiden valmistus	2429 x
		24.62	Liiman ja gelatiinin valmistus	2429 x
		24.63	Eteeristen öljyjen valmistus	2429 x
		24.64	Valokuvauskemikaalien valmistus	2429 x
		24.65	Tallennusvälineiden valmistus	2429 x
		24.66	Muulla luokittelemattomien kemiallisten tuotteiden valmistus	2429 x
	24.7		Tekokuitujen valmistus	243
		24.70	Tekokuitujen valmistus	2430
			VÄLITASO DH: KUMI- JA MUOVITUOTTEIDEN VALMISTUS	
25			KUMI- JA MUOVITUOTTEIDEN VALMISTUS	
	25.1		Kumituotteiden valmistus	251
		25.11	Kumirenkaiden ja -letkujen valmistus	2511 x
		25.12	Kumirenkaiden pinnoitus ja korjaus	2511 x
		25.13	Muiden kumituotteiden valmistus	2519

2-numerotaso	3-numerotaso	4-numerotaso	Kuvaus	ISIC. Rev. 3
	25.2		Muovituotteiden valmistus	252
		25.21	Muovilaattojen, -levyjen, -putkien ja -profiilien valmistus	2520 x
		25.22	Muovipakkausten valmistus	2520 x
		25.23	Rakennusmuovien valmistus	2520 x
		25.24	Muiden muovituotteiden valmistus	2520 x
			VÄLITASO DI: MUIDEN EI-METALLISTEN MINERAALI-TUOTTEIDEN VALMISTUS	
			MUIDEN EI-METALLISTEN MINERAALITUOTTEIDEN VALMISTUS	
26	26.1		Lasin ja lasituotteiden valmistus	261
		26.11	Tasolasin valmistus	2610 x
		26.12	Tasolasin muotoilu ja muokkaus	2610 x
		26.13	Onton lasitavaran valmistus	2610 x
		26.14	Lasikuidun valmistus	2610 x
		26.15	Muu lasin valmistus ja muokkaus ml. teknisen lasin valmistus	2610 x
	26.2		Keraamisten tuotteiden valmistus muihin kuin rakennus-tarkoituksiin;	269 x
		26.21	Keraamisten talous- ja koristetavarojen valmistus	2691 x
		26.22	Keraamisten saniteettikalusteiden valmistus	2691 x
		26.23	Keraamisten eristysaineiden ja eristystuotteiden valmistus	2691 x
		26.24	Muiden teknisten keraamisten tuotteiden valmistus	2691 x
		26.25	Muiden keraamisten tuotteiden valmistus	2691 x
		26.26	Tulenkestävien keraamisten tuotteiden valmistus	2692
	26.3		Keraamisten tiilien ja laattojen valmistus	269 x
		26.30	Keraamisten tiilien ja laattojen valmistus	2693 x
	26.4		Poltettujen tiilien ja -rakennustarvikkeiden valmistus	269 x
		26.40	Poltettujen tiilien ja -rakennustarvikkeiden valmistus	2693 x
	26.5		Sementin, kalkin ja kipsilaastin valmistus	269 x
		26.51	Sementin valmistus	2694 x
		26.52	Kalkin valmistus	2694 x
		26.53	Kipsilaastin valmistus	2694 x
	26.6		Betoni-, sementti- ja kipsituotteiden valmistus	269 x
		26.61	Betonituotteiden valmistusrakennus tarkoituksiin	2695 x
		26.62	Kipsituotteiden valmistus rakennustarkoituksiin	2695 x
		26.63	Valmiiksi sekoitetun betonin valmistus	2695 x
		26.64	Muurauslaastin valmistus	2695 x
		26.65	Kuitusementin valmistus	2695 x
		26.66	Muiden betoni-, kipsi- ja sementtituotteiden valmistus	2695 x
	26.7		Kivenhakkuu, -muotoilu ja -viimeistely	269 x
		26.70	Kivenhakkuu, -muotoilu ja -viimeistely	2696
	26.8		Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	269 x
		26.81	Hiontatuotteiden valmistus	2699 x
		26.82	Muualla luokittelemattomien ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	2699 x

2-numerotaso	3-numerotaso	4-numerotaso	Kuvaus	ISIC. Rev. 3
			VÄLITASO DI: PERUSMETALLIEN JA METALLITUOTTEIDEN VALMISTUS	
27			PERUSMETALLIEN VALMISTUS	
	27.1		Raudan, teräksen ja rautaseosten valmistus (EHTY)	271 x
		27.10	Raudan, teräksen ja rautaseosten valmistus (EHTY)	2710 x
	27.2		Putkien valmistus	271 x
		27.21	Valurautaputkien valmistus	2710 x
		27.22	Teräsputkien valmistus	2710 x
	27.3		Muu raudan ja teräksen alkujalostus ja muiden kuin EHTY-rautaseosten valmistus	271 x
		27.31	Kylmänä vetämällä valmistus	2710 x
		27.32	Kapean vanneteräksen kylmävalssaus	2710 x
		27.33	Kylmämuovaus tai kylmätaito	2710 x
		27.34	Langanvetäminen	2710 x
		27.35	Muulla luokittelematon raudan ja teräksen alkujalostus; muiden kuin EHTY-rautaseosten valmistus	2710 x
	27.4		Perusjalometallien ja muiden kuin rautametallien valmistus	272
		27.41	Jalometallien tuotanto	2720 x
		27.42	Alumiinin tuotanto	2720 x
		27.43	Lyijyn, sinkin ja tinan tuotanto	2720 x
		27.44	Kuparintuotanto	2720 x
		27.45	Muiden ei-rautametallien tuotanto	2720 x
	27.5		Metallien valu	273
		27.51	Raudan valu	2731 x
		27.52	Teräksen valu	2731 x
		27.53	Kevytmetallien valu	2732 x
		27.54	Muiden kuin rautametallien valu	2732 x
28			METALLITUOTTEIDEN VALMISTUS, LUKUUN OTTAMATTA KONEITA JA LAITTEITA	
	28.1		Metallirakenteiden valmistus	281 x
		28.11	Metallirakenteiden ja niiden osien valmistus	2811 x
		28.12	Rakennuspusepän metallituotteiden valmistus	2811 x
	28.2		Metallisäiliöiden, -altaiden ja -konttien valmistus; keskuslämmityksen patterien ja kuumavesisäiliöiden valmistus	281 x
		28.21	Metallisäiliöiden, -altaiden ja -konttien valmistus	2812 x
		28.22	Keskuslämmityksen patterien ja kuumavesisäiliöiden valmistus	2812 x
	28.3		Höyrykattiloiden valmistus lukuun ottamatta keskuslämmityksen kuumavesivaraajia	281 x
		28.30	Höyrykattiloiden valmistus lukuunottamatta keskuslämmityksen kuumavesivaraajia	2813
	28.4		Metallin takominen, puristaminen, meistäminen ja rullamuovaus; jauhemetallurgia	289 x
		28.40	Metallin takominen, puristaminen, meistäminen ja rullamuovaus; jauhemetallurgia	2891
	28.5		Metallin työstö ja päällystäminen; yleinen konesepänteollisuus laskutus- tai urakkasopimuksin	289 x
		28.51	Metallin työstö ja päällystäminen	2892 x
		28.52	Yleinen konesepänteollisuus laskutus- tai urakkasopimuksin	2892 x

2-numerotaso	3-numerotaso	4-numerotaso	Kuvaus	ISIC. Rev. 3
	28.6		Hienotaosten, työkalujen ja rautatavaran valmistus	289 x
		28.61	Hienotaosten valmistus	2893 x
		28.62	Työkalujen valmistus	2893 x
		28.63	Lukkojen ja saranoiden valmistus	2893 x
	28.7		Muiden metallituotteiden valmistus	289 x
		28.71	Teräsrumpujen yms. säilöiden valmistus	2899 x
		28.72	Kevytmetallipakkausten valmistus	2899 x
		28.73	Metallilankatuotteiden valmistus	2899 x
		28.74	Kiinnittimien, hakojen, ruuvikonetuotteiden, kettinkien ja jousien valmistus	2899 x
		28.75	Muualla luokittelemattomien metallituotteiden valmistus	2899 x
			VÄLITASO DK: MUIDEN KONEIDEN JA LAITTEIDEN VALMISTUS	
			MUIDEN KONEIDEN JA LAITTEIDEN VALMISTUS	
29	29.1		Mekaanisten voimakoneiden valmistus, lukuun ottamatta lentokoneita, auton ja moottoripyörän moottoreita	291 x
		29.11	Moottoreiden ja turbiinien valmistus lukuun ottamatta lentokoneita, auton ja moottoripyörän moottoreita	2911
		29.12	Pumppujen ja kompressoreiden valmistus	2912 x
		29.13	Tappien ja venttiilien valmistus	2912 x
		29.14	Laakereiden, hammaspyörien, vaihteiden ja ohjauselementtien valmistus	2913
	29.2		Muiden yleiskäyttöön tarkoitettujen koneiden valmistus	291 x
		29.21	Uunien ja tulipesäpolttimien valmistus	2914
		29.22	Nosto- ja siirtolaitteiden valmistus	2915
		29.23	Muuhun kuin kotitalouskäyttöön tarkoitettujen jäädytys- ja tuuletuslaitteiden valmistus	2919 x
		29.24	Muualla luokittelemattomien yleiskäyttöön tarkoitettujen koneiden valmistus	2919 x
	29.3		Maa- ja metsätalouskoneiden valmistus	292 x
		29.31	Maataloustraktorien valmistus	2921 x
		29.32	Muiden maa- ja metsätalouskoneiden valmistus	2921 x
	29.4		Työstökoneiden valmistus	292 x
		29.40	Työstökoneiden valmistus	2922
	29.5		Muiden erikoiskoneiden valmistus	292 x
		29.51	Metallinjalostuskoneiden valmistus	2923
		29.52	Kaivos-, louhinta- ja rakennuskoneiden valmistus	2924
		29.53	Elintarvikkeiden, juomien ja tupakan tuotannossa tarvittavien koneiden valmistus	2925
		29.54	Tekstiilien, vaatteiden ja nahantuotannossa tarvittavien koneiden valmistus	2926
		29.55	Paperin- ja kartongintuotannossa tarvittavien koneiden valmistus	2629 x
		29.56	Muualla luokittelemattomien erikoiskoneiden valmistus	2629 x
	29.6		Aseiden ja ammusten valmistus	292 x
		29.60	Aseiden ja ammusten valmistus	2927
	29.7		Muualla luokittelemattomien kodinkoneiden valmistus	293
		29.71	Sähköisten kodinkoneiden valmistus	2930 x
		29.72	Sähköistämättömien kodinkoneiden valmistus	2930 x

2-numerotaso	3-numerotaso	4-numerotaso	Kuvaus	ISIC. Rev. 3
			VÄLITASO DL: SÄHKÖTEKNISTEN TUOTTEIDEN JA OPTISTEN LAITTEIDEN VALMISTUS	
30			KONTTORIKONEIDEN JA TIETOKONEIDEN VALMISTUS	
	30.0		Konttorikoneiden ja tietokoneiden valmistus	300
		30.01	Konttorikoneiden valmistus	3000 x
31		30.02	Tietokoneiden ja muiden tietojenkäsittelylaitteiden valmistus	3000 x
			MUIDEN SÄHKÖTEKNISTEN KONEIDEN JA LAITTEIDEN VALMISTUS	
	31.1		Sähkömoottoreiden, generaattoreiden ja muuntajien valmistus	311
		31.10	Sähkömoottoreiden, generaattoreiden ja muuntajien valmistus	3110
	31.2		Sähköjakelu- ja -tarkkailulaitteiden valmistus	312
		31.20	Sähköjakelu- ja tarkkailulaitteiden valmistus	3120
	31.3		Eristettyjen johtimien ja kaapelin valmistus	313
		31.30	Eristettyjen johtimien ja kaapelin valmistus	3130
	31.4		Akkujen, ensiöparien ja ensiöpatterien valmistus	314
		31.40	Akkujen, ensiöparien ja ensiöpatterien valmistus	3140
	31.5		Valaistuslaitteiden ja sähkölampujen valmistus	315
		31.50	Valaistuslaitteiden ja sähkölampujen valmistus	3150
	31.6		Muiden sähkölaitteiden valmistus	319
		31.61	Sähkölaitteiden valmistusmoottoreita ja ajoneuvoja varten	3190 x
		31.62	Muulla luokittelemattomien sähkölaitteiden valmistus	3190 x
32			RADIO-, TELEVISIO- JA TIETOLIIKENNEVÄLINEIDEN JA -LAITTEIDEN VALMISTUS	
	32.1		Elektroniventtiilien, -putkien ja muiden elektronisten komponenttien valmistus	321
		32.10	Elektroniventtiilien, -putkien ja muiden elektronisten komponenttien valmistus	3210
	32.2		Televisio- ja radiolähettimien sekä lankapuhelin- ja lankalenätinlaitteiden valmistus	322
		32.20	Televisio- ja radiolähettimien sekä lankapuhelin- ja lankalennätinlaitteiden valmistus	3220
	32.3		Televisio- ja radiovastaanottimien, ääni- ja kuvatalennus- ja jäljennöslaitteiden yms. tuotteiden valmistus	323
		32.30	Televisio- ja radiovastaanottimien, ääni- ja kuvatalennus- ja jäljennöslaitteiden yms. tuotteiden valmistus	3230
33			LÄÄKINTÄ-, HIENOMEKAANISTEN JA OPTISTEN INSTRUMENTTIENTEN SEKÄ KELLOJEN VALMISTUS	
	33.1		Lääkärin ja kirurgin välineiden ja ortopedialaitteiden valmistus	331 x
		33.10	Lääkärin ja kirurgin välineiden ja ortopedialaitteiden valmistus	3311

2-numerotaso	3-numerotaso	4-numerotaso	Kuvaus	ISIC. Rev. 3
	33.2		Mittaus-, tarkastus-, testaus-, navigointi- yms. instrumenttien ja laitteiden valmistus, lukuun ottamatta teollisuuden prosessinsäätölaitteita	331 x
		33.20	Mittaus-, tarkastus-, testaus-, navigointi- yms. instrumenttien ja laitteiden valmistus lukuun ottamatta teollisuuden prosessinsäätölaitteita	3312
	33.3		Teollisuuden prosessinsäätölaitteiden valmistus	331 x
		33.30	Teollisuuden prosessinsäätölaitteiden valmistus	3313
	33.4		Optiikka- ja valokuvausvälineiden valmistus	332
		33.40	Optiikka- ja valokuvausvälineiden valmistus	3320
	33.5		Kellojen valmistus	333
		33.50	Kellojen valmistus	3330
			VÄLITASO DM: KULKUNEUVOJEN VALMISTUS	
34			MOOTTORIAJONEUVOJEN, PERÄVAUNUJEN JA PUOLIPERÄVAUNUJEN VALMISTUS	
	34.1		Moottoriajoneuvojen valmistus	341
		34.10	Moottoriajoneuvojen valmistus	3410
	34.2		Moottoriajoneuvojen korien valmistus; perävaunujen ja puoliperävaunujen valmistus	342
		34.20	Moottoriajoneuvojen korien valmistus; perävaunujen ja puoliperävaunujen valmistus	3420
	34.3		Moottoriajoneuvojen ja niiden moottorien osien ja tarvikkeiden valmistus	343
		34.30	Moottoriajoneuvojen ja niiden moottorien osien ja tarvikkeiden valmistus	3430
35			MUIDEN KULKUNEUVOJEN VALMISTUS	
	35.1		Laivojen ja veneiden rakennus ja korjaus	351
		35.11	Laivojen rakennus ja korjaus	3511
		35.12	Huvi- ja urheiluveneiden rakennus ja korjaus	3512
	35.2		Rautatie- ja raitiovaunuliikenteen veturien ja liikkuvan kaluston valmistus	352
		35.20	Rautatie- ja raitiovaunuliikenteen veturien ja liikkuvan kaluston valmistus	3520
	35.3		Lentokoneiden ja avaruusalusten valmistus	353
		35.30	Lentokoneiden ja avaruusalusten valmistus	3530
	35.4		Moottoripyörien ja polkupyörien valmistus	359 x
		35.41	Moottoripyörien valmistus	3591
		35.42	Polkupyörien valmistus	3592 x
		35.43	Invalidiajoneuvojen valmistus	3592 x
	35.5		Muulla luokittelemattomien kulkuneuvojen valmistus	359 x
		35.50	Muulla luokittelemattomien kulkuneuvojen valmistus	3599
			VÄLITASO DN: MUU TEOLLINEN VALMISTUS	
36			HUONEKALUJEN VALMISTUS; MUU TEOLLINEN VALMISTUS	
	36.1		Huonekalujen valmistus	361
		36.11	Tuolien ja istuinten valmistus	3610 x
		36.12	Muiden konttori- ja myymäläkalusteiden valmistus	3610 x

2-numerotaso	3-numerotaso	4-numerotaso	Kuvaus	ISIC. Rev. 3
		36.13	Keittiökalusteiden valmistus	3610 x
		36.14	Muiden huonekalujen valmistus	3610 x
		36.15	Patjojen valmistus	3610 x
	36.2		Jalokivikorujen yms. kultasepäntuotteiden valmistus	369 x
		36.21	Metallirahojen ja mitalien lyönti	3691 x
		36.22	Jalokivikorujen yms. kultasepäntuotteiden valmistus	3691 x
	36.3		Soitinten valmistus	369 x
		36.30	Soitinten valmistus	3692
	36.4		Urheiluvälineiden valmistus	369 x
		36.40	Urheiluvälineiden valmistus	3693
	36.5		Pelien ja leikkikalujen valmistus	369 x
		36.50	Pelien ja leikkikalujen valmistus	3694
	36.6		Muu teollinen valmistaminen	369 x
		36.61	Jäljitelmäkorujen valmistus	3699 x
		36.62	Lautien ja harjojen valmistus	3699 x
		36.63	Muulla luokittelematon teollinen valmistus	3699 x
37			JÄTTEIDEN UUELLEENKIERRÄTYS	
	37.1		Metallijätteiden ja -romun uudelleenkierätyt	371
		37.10	Metallijätteiden ja -romun uudelleenkierätyt	3710
	37.2		Muiden jätteiden ja romun uudelleenkierätyt	372
		37.20	Muiden jätteiden ja romun uudelleenkierätyt	3720
40			PÄÄLUOKKA E: SÄHKÖ-, KAASU- JA VESIHUOLTO	
			SÄHKÖ-, KAASU- JA LÄMPÖHUOLTO	
	40.1		Sähkön tuotanto ja jakelu	401
		40.10	Sähkön tuotanto ja jakelu	4010
	40.2		Kaasun tuotanto; kaasumaisten polttoaineiden jakelu putkissa	402
		40.20	Kaasun tuotanto; kaasumaisten polttoaineiden jakelu putkissa	4020
	40.3		Kaukolämmön tuotanto	403
		40.30	Kaukolämmön tuotanto	4030
41			VEDEN KERUU, PUHDISTUS JA JAKELU	
	41.0		Veden keruu, puhdistus ja jakelu	410
		41.00	Veden keruu, puhdistus ja jakelu	4100
45			PÄÄLUOKKA F: RAKENTAMINEN	
			RAKENTAMINEN	
	45.1		Rakennusalueen pohjarakentaminen	451
		45.11	Rakennusten purku ja tuhoaminen; maansiirto	4510 x
		45.12	Koeporaus ja kairaus	4510 x

2-numerotaso	3-numerotaso	4-numerotaso	Kuvaus	ISIC. Rev. 3
	45.2		Rakennusten tai niiden osien rakentaminen; tie- ja vesirakentaminen	452
		45.21	Yleiset talonrakennustyöt	4520 x
		45.22	Katon päällystäminen ja runkorakenteiden pystyttäminen	4520 x
		45.23	Teiden, katujen, lentokenttien ja urheilukenttien rakentaminen	4520 x
		45.24	Vesirakentaminen	4520 x
		45.25	Muu erikoisalojen rakentaminen	4520 x
	45.3		Rakennusasennus	453
		45.31	Sähköjohtojen ja -laitteiden asennus	4530 x
		45.32	Eristystyöt	4530 x
		45.33	Putkityöt	4530 x
		45.34	Muu rakennusasetaminen	4530 x
	45.4		Rakennusten viimeistely	454
		45.41	Rappaus	4540 x
		45.42	Rakennuspuusepän asennustyöt	4540 x
		45.43	Lattianpäällystys ja seinien verhoilu	4540 x
		45.44	Maalaus ja lasitus	4540 x
		45.45	Muu rakennusten viimeistely	4540 x
	45.5		Rakennus- tai purkulaitteiden vuokraus käyttäjineen	455
		45.50	Rakennus- ja purkulaitteiden vuokraus käyttäjineen	4550
50			PÄÄLUOKKA G: TUKKU- JA VÄHITTÄISKAUPPA; MOOTTORIAJONEUVOJEN, MOOTTORIPYÖRIEN SEKÄ HENKILÖKOHTAISTEN JA TALOUSTAVAROIDEN KORJAUS	
			MOOTTORIAJONEUVOJEN JA MOOTTORIPYÖRIEN MYYNTI, HUOLTO JA KORJAUS; AUTON MOOTTORIN POLTTOAINEEN VÄHITTÄISMYYNTI	
	50.1		Moottoriajoneuvojen myynti	501
		50.10	Moottoriajoneuvojen myynti	5010
	50.2		Moottoriajoneuvojen huolto ja korjaus	502
		50.20	Moottoriajoneuvojen huolto ja korjaus	5020
	50.3		Moottoriajoneuvojen osien ja tarvikkeiden myynti	503
		50.30	Moottoriajoneuvojen osien ja tarvikkeiden myynti	5030
	50.4		Moottoripyörien ja niiden osien ja tarvikkeiden myynti, huolto ja korjaus	504
		50.40	Moottoripyörien ja niiden osien ja tarvikkeiden myynti, huolto ja korjaus	5040
	50.5		Polttoaineiden vähittäismyynti	505
		50.50	Polttoaineiden vähittäismyynti	5050
51			TUKKUKAUPPA JA VÄLITYSLIIKKEIDEN KAUPPA, LUKUUN OTTAMATTA AJONEUVOJA JA MOOTTORIPYÖRIÄ	
	51.1		Tukkukauppa laskutus- tai urakkasopimuksin	511
		51.11	Maatalouden raaka-aineiden, elävien eläinten, tekstiiliraaka-aineiden ja puolivalmisteiden välittäjien toiminta	5110 x
		51.12	Polttoaineiden, malmien, metallien ja teollisuuskemikaalien välittäjien toiminta	5110 x
		51.13	Puutavaran ja rakennusmateriaalien välittäjien toiminta	5110 x

2-numerotaso	3-numerotaso	4-numerotaso	Kuvaus	ISIC. Rev. 3
		51.14	Koneiden, teollisuuslaitteiden, laivojen ja lentokoneiden välittäjien toiminta	5110 x
		51.15	Huonekalujen, taloustavaroiden rautatavaran välittäjien toiminta	5110 x
		51.16	Tekstiilien, vaatteiden, jalkineiden ja nahkatavaroiden välittäjien toiminta	5110 x
		51.17	Elintarvikkeiden, juomien ja tupakan välittäjien toiminta	5110 x
		51.18	Tiettyihin tuotteisiin tai tuotevalikoimiin erikoistunut välittäjien toiminta	5110 x
		51.19	Useiden erilaisten tuotteiden välittäjien toiminta	5110 x
	51.2		Maatalouden raaka-aineiden ja elävien eläinten tukkukauppa	512 x
		51.21	Viljan, siementen ja eläinrehujen tukkukauppa	5121 x
		51.22	Kukkien ja kasvien tukkukauppa	5121 x
		51.23	Elävien eläinten tukkukauppa	5121 x
		51.24	Vuotien ja nahkojen tukkukauppa	5121 x
		51.25	Raakatupakan tukkukauppa	5121 x
	51.3		Elintarvikkeiden, juomien ja tupakan tukkukauppa	512 x
		51.31	Hedelmien ja vihannesten tukkukauppa	5122 x
		51.32	Lihan ja lihatuotteiden tukkukauppa	5122 x
		51.33	Meijerituotteiden, munien sekä ravintoöljyjen ja -rasvojen tukkukauppa	5122 x
		51.34	Alkoholi- ja muiden juomien tukkukauppa	5122 x
		51.35	Tupakkatuotteiden tukkukauppa	5122 x
		51.36	Sokerin, suklaan ja sokerituotteiden tukkukauppa	5122 x
		51.37	Kahvin, teen, kaakaon ja mausteiden tukkukauppa	5122 x
		51.38	Erikoistumaton elintarvikkeiden, juomien ja tupakan tukkukauppa	5122 x
		51.39	Muiden elintarvikkeiden, kuten kalojen, äyriäisten ja nilviäisten tukkujakelu	5122 x
	51.4		Kulutustavaroiden tukkukauppa	513
		51.41	Tekstiilien tukkukauppa	5131 x
		51.42	Vaatteiden ja jalkineiden tukkukauppa	5131 x
		51.43	Sähköisten kodinkoneiden, radio- ja televisiotuotteiden tukkukauppa	5139 x
		51.44	Posliini- ja lasitavaroiden, lakan, maalin, tapettien ja puhdistusaineiden tukkukauppa	5139 x
		51.45	Parfyymien ja kosmetiikkatuotteiden tukkukauppa	5139 x
		51.46	Apteekkitavaroiden tukkukauppa	5139 x
		51.47	Muiden kulutustavaroiden tukkukauppa	5139 x
	51.5		Muiden kuin maatalousalan puolivalmisteiden, jätteiden ja romun tukkukauppa	514
		51.51	Jähmeiden, nestemäisten ja kaasumaisten polttoaineiden yms. tukkukauppa	5141
		51.52	Metallien ja metallimalmien tukkukauppa	5142
		51.53	Puun ja rakennusmateriaalien tukkukauppa	5143 x
		51.54	Rautatavaroiden, putkien ja lämmityslaitteiden ja -tarvikkeiden tukkukauppa	5143 x
		51.55	Kemiallisten tuotteiden tukkukauppa	5149 x
		51.56	Muiden puolivalmisteiden tukkukauppa	5149 x
		51.57	Jätteiden ja romun tukkukauppa	5149 x
	51.6		Koneiden, laitteiden ja tarvikkeiden tukkukauppa	515
		51.61	Metallin ja puun työstökoneiden tukkukauppa	5150 x
		51.62	Rakennuskoneiden tukkukauppa	5150 x
		51.63	Tekstiiliteollisuuden koneiden, ompelu- ja kutomakoneiden tukkukauppa	5150 x

2-numerotaso	3-numerotaso	4-numerotaso	Kuvaus	ISIC. Rev. 3
		51.64	Konttorikoneiden ja -laitteiden tukkukauppa	5150 x
		51.65	Muiden teollisuudessa, kaupassa ja merenkulussa käytettävien koneiden tukkukauppa	5150 x
		51.66	Maatalouskoneiden, -tarvikkeiden ja -kaluston ml. traktorien tukkukauppa	5150 x
	51.7		Muu tukkukauppa	519
		51.70	Muu tukkukauppa	5190
52			VÄHITTÄISKAUPPA, LUKUUN OTTAMATTA MOOTTO- RIAJONEUVOJEN JA MOOTTORIPYÖRIEN KAUPPAA; KOTITALOUSTAVAROIDEN KORJAUS	
	52.1		Vähittäiskauppa erikoistumattomissa myymälöissä	521
		52.11	Elintarvikkeiden, juomien ja tupakan vähittäiskauppa erikoistumattomissa myymälöissä	5211
		52.12	Muu vähittäiskauppa erikoistumattomissa myymälöissä	5219
	52.2		Elintarvikkeiden, juomien ja tupakan vähittäiskauppa erikoistuneissa myymälöissä	522
		52.21	Hedelmien ja vihannesten vähittäiskauppa	5220 x
		52.22	Lihan ja lihatuotteiden vähittäiskauppa	5220 x
		52.23	Kalan, äyriäisten ja nilviäisten vähittäiskauppa	5220 x
		52.24	Leivän, kakkujen sekä jauhoja sokerituotteiden vähittäiskauppa	5220 x
		52.25	Alkoholi- ja muiden juomien vähittäiskauppa	5220 x
		52.26	Tupakatuotteiden vähittäiskauppa	5220 x
		52.27	Muu elintarvikkeiden, juomien ja tupakan vähittäiskauppa erikoistuneissa myymälöissä	5220 x
	52.3		Farmaseuttisten ja lääketuotteiden, kauneudenhoito- ja toaletti- tuotteiden vähittäiskauppa	523 x
		52.31	Farmaseuttisten tuotteiden vähittäiskauppa	5231 x
		52.32	Lääkintä- ja ortopediatuotteiden vähittäiskauppa	5231 x
		52.33	Kauneudenhoito- ja toalettituotteiden vähittäiskauppa	5231 x
	52.4		Muu uusien tavaroiden vähittäiskauppa erikoistuneissa myymälöissä	523 x
		52.41	Tekstiilien vähittäiskauppa	5232 x
		52.42	Vaatteiden vähittäiskauppa	5232 x
		52.43	Jalkineiden ja nahkatavaroiden vähittäiskauppa	5232 x
		52.44	Huonekalujen ja valaisimien vähittäiskauppa	5233 x
		52.45	Kodinkoneiden sekä radio- ja televisiotavaroiden vähittäiskauppa	5233 x
		52.46	Rautatavaran, maalien ja lasin vähittäiskauppa	5234
		52.47	Kirjojen, sanomalehtien ja paperitavaran vähittäiskauppa	5239 x
		52.48	Muulla luokittelematon uusien tavaroiden vähittäiskauppa erikoistuneissa myymälöissä	5239 x
	52.5		Käytettyjen tavaroiden vähittäiskauppa myymälöissä	524
		52.50	Käytettyjen tavaroiden vähittäiskauppa myymälöissä	5240
	52.6		Muulla kuin myymälöissä tapahtuva vähittäiskauppa	525
		52.61	Postimyyntiliikkeiden vähittäiskauppa	5251
		52.62	Vähittäiskauppa kojuista ja torilla	5252
		52.63	Muulla luokittelematon ei-myymlöissä tapahtuva vähittäiskauppa	5259
	52.7		Henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden korjaus	526
		52.71	Saappaiden, kenkien ja muiden nahkatuotteiden korjaus	5260 x
		52.72	Sähköisten kodinkoneiden korjaus	5260 x
		52.73	Kellojen ja kultasepäntuotteiden korjaus	5260 x
		52.74	Muu henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden korjaus	5260 x

2-numerotaso	3-numerotaso	4-numerotaso	Kuvaus	ISIC. Rev. 3
			PÄÄLUOKKA H: HOTELLIT JA RAVINTOLAT	
55			HOTELLIT JA RAVINTOLAT	
	55.1		Hotellit	551 x
		55.11	Hotellit ja motellit, joissa on ravintola	5510 x
		55.12	Hotellit ja motellit, joissa ei ole ravintolaa	5510 x
	55.2		Leirintäalueet ja muut lyhytaikaista majoitusta tarjoavat	551 x
		55.21	Retkeilymajat ja vuoristomajatalot	5510 x
		55.22	Leirintäalueet mukaan lukien asuntovaunualueet	5510 x
		55.23	Muulla luokittelemattomat majoituspalvelut	5510 x
	55.3		Ravintolat	552 x
		55.30	Ravintolat	5520 x
	55.4		Baarit	552 x
		55.40	Baarit	5520 x
	55.5		Ruokalat ja ateriapalvelu	552 x
		55.51	Ruokalat	5520 x
		55.52	Ateriapalvelu	5520 x
			PÄÄLUOKKA I: KULJETUS, VARASTOINTI JA TIETO-LIIKENNE	
60			MAITSE TAPAHTUVA KULJETUS; PUTKIJOH TOKULJETUS	
	60.1		Rautatiekuljetus	601
		60.10	Rautatiekuljetus	6010
	60.2		Maantiekuljetus	602
		60.21	Aikataulun mukainen maantiekuljetus	6021
		60.22	Taksikuljetus	6022 x
		60.23	Muu maantiekuljetus ilman aikataulua	6022 x
		60.24	Muu maitse tapahtuva matkustajien kuljetus	6022 x
		60.25	Tieliikenteen tavarakuljetus	6023
	60.3		Putkijohtokuljetus	603
		60.30	Putkijohtokuljetus	6030
61			VESITSE TAPAHTUVA KULJETUS	
	61.1		Meri- ja rannikkovesikuljetus	611
		61.11	Merikuljetus	6110 x
		61.12	Rannikkovesikuljetus	6110 x
	61.2		Sisävesikuljetus	612
		61.20	Sisävesikuljetus	6120
62			LENTOKULJETUS	
	62.1		Aikataulun mukainen lentokuljetus	621
		62.10	Aikataulun mukainen lentokuljetus	6210

2-numerotaso	3-numerotaso	4-numerotaso	Kuvaus	ISIC. Rev. 3
	62.2		Lentokuljetus ilman aikataulua	622 x
		62.20	Lentokuljetus ilman aikataulua	6220 x
	62.3		Avaruuskuljetus	622 x
		62.30	Avaruuskuljetus	6220 x
63			KULJETUKSEEN LIITTYVÄ JA SITÄ AVUSTAVA TOIMINTA; MATKATOIMISTOJEN TOIMINTA	
	63.1		Lastinkäsittely ja varastointi	630 x
		63.11	Lastinkäsittely	6301
		63.12	Varastointi	6302
	63.2		Muu kuljetukseen liittyvä toiminta	630 x
		63.21	Muu maakuljetukseen liittyvä toiminta	6303 x
		63.22	Muu vesikuljetukseen liittyvä toiminta	6303 x
		63.23	Muu lentokuljetukseen liittyvä toiminta	6303 x
	63.3		Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta; muu matkailua avustava toiminta	630 x
		63.30	Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta; muu matkailua avustava toiminta	6304
	63.4		Muiden kuljetustoimistojen toiminta	630 x
		63.40	Muiden kuljetustoimistojen toiminta	6309
64			POSTI- JA TELELIKENNE	
	64.1		Posti- ja kuriiritoiminta	641
		64.11	Postin toiminta	6411
		64.12	Kuriiritoiminta	6412
	64.2		Teleliikenne	642
		64.20	Teleliikenne	6420
65			PÄÄLUOKKA J: RAHOITUSPALVELUT	
			RAHOITUSPALVELUT, LUKUUN OTTAMATTA VAKUUTUS- TOIMINTAA JA ELÄKERAHASTOJA	
	65.1		Pankkitoiminta	651
		65.11	Keskuspankkitoiminta	6511
		65.12	Muu pankkitoiminta	6519
	65.2		Muu rahoitustoiminta	659
		65.21	Rahoitusleasing	6591
		65.22	Muu luotonanto	6592
		65.23	Muulla luokittelematon rahoitustoiminta	6599
66			VAKUUTUSTOIMINTA JA ELÄKERAHASTOT, LUKUUN OTTAMATTA PAKOLLISTA SOSIAALIVAKUUTUSTA	
	66.0		Vakuutustoiminta ja eläkerahastot lukuun ottamatta pakollista sosiaalivakuutusta	660
		66.01	Henkivakuutustoiminta	6601
		66.02	Eläkevakuutustoiminta	6602
		66.03	Muu vakuutustoiminta	6603

2-numerotaso	3-numerotaso	4-numerotaso	Kuvaus	ISIC. Rev. 3
67			RAHOITUSPALVELUA AVUSTAVA TOIMINTA	
	67.1		Rahoituspalvelua avustava toiminta, lukuun ottamatta vakuutus-toimintaa ja eläkerahastoja	671
		67.11	Rahoitusmarkkinoiden hallinto (mm. arvopaperipörssi)	6711
		67.12	Arvopaperien välitys	6712
		67.13	Muu rahoituspalvelua avustava toiminta	6719
	67.2		Vakuutustoimintaa ja eläkerahastoja avustava toiminta	672
		67.20	Vakuutustoimintaa ja eläkerahastoja avustava toiminta	6720
			PÄÄLUOKKA K: KIINTEISTÖ- JA VUOKRAUSPALVELUT SEKÄ PALVELUT LIIKE-ELÄMÄLLE	
70			KIINTEISTÖPALVELUT	
	70.1		Kiinteistöpalvelut omalla tai vuokratulla omaisuudella	701 x
		70.11	Maanhankinta ja -myynti	7010 x
		70.12	Omien tai vuokratujen kiinteistöjen osto ja myynti	7010 x
	70.2		Oman tai vuokratun omaisuuden vuokraus	701 x
		70.20	Oman tai vuokratun omaisuuden vuokraus	7010 x
	70.3		Kiinteistötoiminta laskutus- tai urakkasopimuksin	702
		70.31	Kiinteistönvälitys	7020 x
		70.32	Kiinteistöjen isännöinti laskutus- tai urakkasopimuksin	7020 x
71			KONEIDEN JA LAITTEIDEN VUOKRAUS ILMAN KÄYTTÄJÄÄ SEKÄ HENKILÖKOHTAISTEN JA KOTITALOUSTAVAROIDEN VUOKRAUS	
	71.1		Autojen vuokraus	711 x
		71.10	Autojen vuokraus	7111 x
	71.2		Muiden kuljetusvälineiden vuokraus	711 x
		71.21	Muiden maakuljetusvälineiden vuokraus	7111 x
		71.22	Vesikuljetusvälineiden vuokraus	7112
		71.23	Lentokuljetusvälineiden vuokraus	7113
	71.3		Muiden koneiden ja laitteiden vuokraus	712
		71.31	Maatalouskoneiden ja -laitteiden vuokraus	7121
		71.32	Rakennus- sekä tie- ja vesirakennuskoneiden ja laitteiden vuokraus	7122
		71.33	Konttorikoneiden ja -laitteiden vuokraus mukaanlukien tietokoneet	7123
		71.34	Muulla luokittelematon koneiden ja laitteiden vuokraus	7129
	71.4		Muulla luokittelematon henkilökohtaisten ja kotitalous- tavaroiden vuokraus	713
		71.40	Muulla luokittelematon henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden vuokraus	7130
72			TIETOJENKÄSITTELY JA SIIHEN LIITTYVÄT PALVELUT	
	72.1		Tietokoneita yms. tietojenkäsittelylaitteita koskeva konsultointi	721
		72.10	Tietokoneita yms. tietojenkäsittelylaitteita koskeva konsultointi	7210

2-numerotaso	3-numerotaso	4-numerotaso	Kuvaus	ISIC. Rev. 3
	72.2		Ohjelmisto- ja käyttöjärjestelmäkonsultointi	722
		72.20	Ohjelmisto- ja käyttöjärjestelmäkonsultointi	7220
	72.3		Tietojenkäsittelypalvelut	723
		72.30	Tietojenkäsittelypalvelut	7230
	72.4		Tietokantapalvelut	724
		72.40	Tietokantapalvelut	7240
	72.5		Konttorikoneiden huolto ja korjaus	725
		72.50	Konttorikoneiden huolto ja korjaus	7250
	72.6		Muut tietojenkäsittelypalvelut	729
		72.60	Muut tietojenkäsittelypalvelut	7290
73			TUTKIMUS JA KEHITTÄMINEN	
	73.1		Luonnontieteiden ja teknisten tieteiden tutkimus ja kehittäminen	731
		73.10	Luonnontieteiden ja teknisten tieteiden tutkimus ja kehittäminen	7310
	73.2		Yhteiskunta- ja humanististen tieteiden tutkimus ja kehittäminen	732
		73.20	Yhteiskunta- ja humanististen tieteiden tutkimus ja kehittäminen	7320
74			MUUT PALVELUT LIIKE-ELÄMÄLLE	
	74.1		Lakiasia- ja kirjainpito- ja tilintarkastuspalvelut; veroneuvonta; markkina- ja mielipidetutkimuspalvelut; liikkeenjohdon konsultointi; hallintoyhtiöt	741
		74.11	Lakiasia- ja kirjainpito- ja tilintarkastuspalvelut	7411
		74.12	Kirjainpito- ja tilintarkastuspalvelut; veroneuvonta	7412
		74.13	Markkinatutkimus- ja mielipidetiedustelupalvelut	7413
		74.14	Liikkeenjohdon ja hallinnon konsultointi	7414 x
		74.15	Hallintoyhtiöiden toiminta	7414 x
	74.2		Arkkitehti- insinööri- yms. tekninen konsultointi	742 x
		74.20	Arkkitehti-, insinööri- yms. tekninen konsultointi	7421
	74.3		Tekninen testaus- ja analysointipalvelu	742 x
		74.30	Tekninen testaus- ja analysointipalvelu	7422
	74.4		Mainostoiminta	743
		74.40	Mainostoiminta	7430
	74.5		Työvoiman ja henkilökunnan hankinta	749 x
		74.50	Työvoiman ja henkilökunnan hankinta	7491
	74.6		Etsivä- ja turvallisuuspalvelut	749 x
		74.60	Etsivä- ja turvallisuuspalvelut	7492
	74.7		Rakennusten siivouspalvelut	749 x
		74.70	Rakennusten siivouspalvelut	7493

2-numerotaso	3-numerotaso	4-numerotaso	Kuvaus	ISIC. Rev. 3
	74.8		Muut palvelut liike-elämälle	749 x
		74.81	Valokuvaustoiminta	7494
		74.82	Pakkauspalvelut	7495
		74.83	Sihteeeri- ja käännöspalvelut	7499 x
		74.84	Muulla luokittelemattomat palvelut liike-elämälle	7499 x
			PÄÄLUOKKA L: JULKINEN HALLINTO JA MAANPUOLUSTUS; PAKOLLINEN SOSIAALIVAKUUTUSTOIMINTA	
75			JULKINEN HALLINTO JA MAANPUOLUSTUS; PAKOLLINEN SOSIAALIVAKUUTUSTOIMINTA	
	75.1		Valtionhallinto ja yhteiskunnan talous- ja sosiaalipolitiikka	751
		75.11	Yleinen julkinen hallinto	7511
		75.12	Terveydenhuolto-, koulutus-, kulttuuri- ja muita yhteiskuntapalveluja, sosiaaliturvaa lukuun ottamatta, tuottavien laitosten ohjaus	7512
		75.13	Elinkeinoelämää säätelevä ja avustava toiminta	7513
		75.14	Valtionhallintoa avustavat toiminnot	7514
	75.2		Yhteiskuntaa kokonaisuudessaan palveleva toiminta	752
		75.21	Ulkoasiainhallinto	7521
		75.22	Maanpuolustus	7522
		75.23	Oikeudenhoito	7523 x
		75.24	Yleinen turvallisuus ja järjestys	7523 x
		75.25	Palo- ja pelastuspalvelu	7523 x
	75.3		Pakollinen sosiaalivakuutustoiminta	753
		75.30	Pakollinen sosiaalivakuutustoiminta	7530
80			PÄÄLUOKKA M: KOULUTUS	
			KOULUTUS	
	80.1		Esi- ja ala-asteen koulutus	801
		80.10	Esi- ja ala-asteen koulutus	8010
	80.2		Ylä-asteen ja lukiokoulutus; ammatillinen peruskoulutus	802
		80.21	Yläasteen ja lukio-koulutus	8021
		80.22	Tekninen ja ammatillinen peruskoulutus	8022
	80.3		Korkean asteen koulutus	803
		80.30	Korkean asteen koulutus	8030
	80.4		Aikuis- ja muu koulutus	809
		80.41	Autokoulut	8090 x
		80.42	Aikuis- ja muu koulutus	8090 x
			PÄÄLUOKKA N: TERVEYDENHOITO- JA SOSIAALIPALVELUT	
85			TERVEYDENHOITO- JA SOSIAALIPALVELUT	
	85.1		Terveydenhoitopalvelut	851
		85.11	Sairaalapalvelut	8511
		85.12	Lääkäripalvelut	8512 x

2-numerotaso	3-numerotaso	4-numerotaso	Kuvaus	ISIC. Rev. 3
		85.13	Hammaslääkäripalvelut	8512 x
		85.14	Muut terveydenhoitopalvelut	8519
	85.2		Eläinlääkintäpalvelut	852
		85.20	Eläinlääkintäpalvelut	8520
	85.3		Sosiaalipalvelut	853
		85.31	Sosiaalipalvelut, joihin liittyy majoitus	8531
		85.32	Sosiaalipalvelut ilman majoitusta	8532
			PÄÄLUOKKA O: MUUT YHTEISKUNNALLISET JA HENKILÖKOHTAISET PALVELUT	
90			VIEMÄRI- JA JÄTEVESIHUOLTO, PUHTAANAPITO- YMS. PALVELUT	
	90.0		Viemäri- ja jätevesihuolto, puhtaanapito- yms. palvelut	900
		90.00	Viemäri- ja jätevesihuolto, puhtaanapito- yms. palvelut	9000
91			JÄRJESTÖJEN TOIMINTA	
	91.1		Elinkeinoelämän, työnantaja ja ammattialajärjestöjen toiminta	911
		91.11	Elinkeinoelämän, työnantaja ja ammattialajärjestöjen toiminta	9111
		91.12	Ammattialajärjestöjen toiminta	9112
	91.2		Ammattiyhdistysten toiminta	912
		91.20	Ammattiyhdistysten toiminta	9120
	91.3		Muiden järjestöjen toiminta	919
		91.31	Uskonnollisten järjestöjen toiminta	9191
		91.32	Poliittisten järjestöjen toiminta	9192
		91.33	Muulla luokittelemattomien järjestöjen toiminta	9199
92			VIKISTYS-, KULTTUURI- JA URHEILUTOIMINTA	
	92.1		Elokuva- ja videotuotanto	921 x
		92.11	Elokuvien ja videoiden tuotanto	9211 x
		92.12	Elokuvien ja videoiden jakelu	9211 x
		92.13	Elokuvien esittäminen	9212
	92.2		Radio- ja televisiotuotanto	921 x
		92.20	Radio- ja televisiotuotanto	9213
	92.3		Muu virkistystuotanto	921 x
		92.31	Taiteellinen ja kirjallinen luominen ja tulkinta	9214 x
		92.32	Taidelaitosten toiminta	9214 x
		92.33	Näyttely- ja huvipuistotuotanto	9219 x
		92.34	Muulla luokittelematon virkistystuotanto	9219 x
	92.4		Uutistointitoiminta	922
		92.40	Uutistointitoiminta	9220
	92.5		Kirjasto-, arkisto-, museo- ja muut kulttuuritoiminnat	923
		92.51	Kirjasto- ja arkistotuotanto	9231
		92.52	Museotuotanto ja historiallisten paikkojen ja rakennusten suojeleminen	9232
		92.53	Kasvi- ja eläintieteellisten tarhojen ja luonnonreservaatien toiminta	9233

2-numerotaso	3-numerotaso	4-numerotaso	Kuvaus	ISIC. Rev. 3
	92.6		Urheiluun liittyvä toiminta	924 x
		92.61	Urheilukenttien ja stadioneiden toiminta	9241 x
		92.62	Muu urheiluun liittyvä toiminta	9241 x
	92.7		Muut virkistyspalvelut	924 x
		92.71	Rahapeli- ja vedonlyöntitoiminta	9249 x
		92.72	Muualla luokittelemattomat virkistyspalvelut	9249 x
93			MUU PALVELUTOIMINTA	
	93.0		Muu palvelutoiminta	930
		93.01	Tekstiilien ja turkisten kuivapesu-, pesu- ja puhdistus	9301
		93.02	Kampaamo- ym. kauneudenhoitopalvelut	9302
		93.03	Hautausalan palvelu	9303
		93.04	Fyysisen hyvinvoinnin palvelut	9309 x
		93.05	Muualla luokittelematon palvelutoiminta	9309 x
			PÄÄLUOKKA P: KOTITALOUSPALVELU	
95			YKSITYISET KOTITALOUDET, JOISSA ON PALKATTUA HENKILÖSTÖÄ	
	95.0		Yksityiset kotitaloudet, joissa on palkattua henkilöstöä	950
		95.00	Yksityiset kotitaloudet, joissa on palkattua henkilöstöä	9500
			PÄÄLUOKKA Q: EKSTERRITORIAALISET ORGANISAATIOT JA ELIMET	
99			EKSTERRITORIAALISET ORGANISAATIOT JA ELIMET	
	99.0		Eksterritoriaaliset organisaatiot ja elimet	990
		99.00	Eksterritoriaaliset organisaatiot ja elimet	9900

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 31 päivänä heinäkuuta 1972,
maitoa ja maitovalmisteita koskevien tilastotietojen keruusta jäsenvaltioissa**

(72/280/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 43 ja 209 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon,

sekä katsoo, että

komissiolla on sille perustamissopimuksen ja yhteisön säännösten nojalla annettujen maidon ja maitovalmisteiden yhteisen markkinaorganisaation järjestämistä koskevien tehtävien suorittamiseksi oltava käytettävissään tarkat tiedot maidon tuotannosta ja käytöstä sekä säännölliset, yksityiskohtaiset, lyhyttä ajanjaksoa koskevat tiedot maitoa käsitteleviin tai jalostaviin yrityksiin tai laitoksiin toimitetuista maitomääristä ja maitovalmisteiden tuotannosta yhteisön jäsenvaltioissa,

tällä hetkellä jäsenvaltioiden käytettävissä olevat tiedot ovat riittämättömät markkinoiden tarkkaan ja yhtenäiseen, lyhyttä ajanjaksoa koskevaan seurantaan,

tutkimukset maidon tuotannosta ja käytöstä maatilalla tulisi tehdä yhdenmukaisten tunnusmerkkien mukaisesti ja suurempaa tarkkuutta noudattaen ja kaikissa jäsenvaltioissa tulisi kuukausittain kerätä tietoja maitoa jalostavissa yrityksissä tai laitoksissa,

vertailukelpoisten tulosten saamiseksi tulisi laatia yhteiset tunnusmerkit tietojen keruun alueen rajaamisesta, huomioon otettavista ominaisuuksista ja tietojen keruumenettelystä,

tietojen keruun tuloksia ei voida käyttää tehokkaasti hyväksi yhteisön tasolla, elleivät ne ole käytettävissä samanaikaisesti,

kuukausittaisten tilastotietojen lisäksi on tarpeen toimittaa viikoittaiset ilmoitukset voim ja rasvattoman maitojauheen tuotantomääristä, jotta komissiolla olisi ajankohtaiset tiedot nopeasti käytettävissään,

tulisi säätää, että yhteisön menettelyn mukaisesti tämän direktiivin säännösten soveltamisesta voi olla vuoden 1973 loppuun asti voimassa väliaikaiset toimenpiteet ja että tiettyjen alueiden ei tarvitse toimittaa tietoja viikoittain,

yleiskuvan antamiseksi komissiolle meijeriteollisuuden kehityksestä on tarpeen laatia yhdenmukaisten tunnusmerkkien

mukaisesti yksityiskohtaisia, vuosittaisia ennusteita maidon käytöstä,

maitoa jalostavien yritysten tai laitosten tiettyjä rakenteellisia piirteitä tulisi tarkastella muutaman vuoden välein,

tilastojen jatkuvan taloudellisiin edellytyksiin mukauttamisen varmistamiseksi on tarpeen vuosittain tarkastella ja tarvittaessa muuttaa tutkimuksen kohteena olevien tuotteiden luetteloa ja täytettäviä taulukoita,

jäsenvaltioiden ja komission välisen mahdollisimman tehokkaan yhteistoiminnan varmistamiseksi tämän direktiivin soveltamisessa, tulisi säätää menettely, jota 31 päivänä heinäkuuta 1972 tehdyllä komission päätöksellä⁽¹⁾ perustettu pysyvä maataloustilastokomitea noudattaa, ja

tulisi määritellä yhteisön taloudellinen osuus niiden kustannusten kattamiseksi, joita jäsenvaltioille aiheutuu kolmen ensimmäisen vuoden aikana tässä direktiivissä säädettyjen tutkimusten suorittamisesta,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on:

- a) kerättävä tietoja 2 artiklassa määritellyistä ryhmistä 4 artiklassa määriteltyjen seikkojen osalta ja ilmoitettava tulokset komissiolle viikoittain, kuukausittain, vuosittain ja joka kolmas vuosi;
- b) tehtävä vuosittain tutkimus maidon tuotannosta ja käytöstä mautiloilla.

2. Kyseiset tiedot on kerättävä ensimmäisen kerran tammi-kuussa 1973, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 4 artiklan 4 kohdan soveltamista.

Kuitenkin niissä tapauksissa, joissa tämän direktiivin täytäntöönpano säädettyinä ajankohtana tuottaa suuria vaikeuksia, on 7 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen toteutettava väliaikaisia toimenpiteitä; niitä sovelletaan enintään 31 päivään joulukuuta 1973 saakka.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 179, 7.8.1972, s. 1

2 artikla

Edellä 1 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen tietojen keräämisellä on katettava:

1. yritykset tai laitokset, joiden toiminta kuuluu Euroopan yhteisöjen toimialaluokituksen (NACE) ryhmään 413 'maitotuotteiden valmistaminen'; osuustoiminnallisten maatalousyritysten katsotaan kuuluvan kyseiseen ryhmään;
2. maatilat, joilla on samanlaisia teknisiä jalostuslaitteita kuin 1 kohdassa tarkoitetuilla yrityksillä tai laitoksilla ja jotka jalostavat tuottamansa maidon ja luovuttavat tai myyvät valmistetut tuotteet ulkopuolisille; 7 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti on määrättävä seuraavaa:
 - a) käytettävät maatilatyyppit, niiden suuruus huomioon ottaen,
 - b) tiedot, jotka maatiloista on annettava;
3. yritykset tai laitokset, jotka vastaanottavat maitoa tai kermaa luovuttaakseen sen kokonaan tai osittain jalostamattomana 1 kohdassa tarkoitetuille ryhmille; jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet tilastotulosten päällekkäisyyden estämiseksi.

3 artikla

1. Tässä direktiivissä 'maidolla' tarkoitetaan lehmän, lampaan, vuohen ja puhvelin maitoa. Edellä 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetty viikoittaiset ja kuukausittaiset tietojen keruut koskevat ainoastaan lehmän maitoa.
2. Luettelo maitovalmisteista, joista kerätään tietoa, on annettava 7 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen, ja sen on perustuttava asetuksessa (ETY) N:o 804/68⁽¹⁾ lueteltuihin tuotteisiin, jos niitä tuotetaan 2 artiklassa tarkoitetuissa yrityksissä tai laitoksissa; luetteloa voidaan muuttaa 7 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.
3. Yhdenmukaiset määritelmät tuloksia ilmoitettaessa käytettäville eri tuotteiden painoysiköille on laadittava 7 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

4 artikla

Edellä 1 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen tietojen keruut on toteutettava niin, että niiden avulla saadaan vähintään jäljempänä 1 - 4 kohdassa mainitut tiedot. Kyselylomakkeet on laadittava niin, ettei tulosten päällekkäisyyttä synny.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 148, 28.6.1968, s. 13

Tiedot on annettava:

1. viikoittain:
 - valmistetun voin ja rasvattoman maitojauheen määrästä;
2. kuukausittain:
 - a) kerätyn maidon ja kerman määrä ja rasvamäärät,
 - b) jalostettujen ja kuluttajille toimitettavaksi valmiiden tuoreiden maitovalmisteiden määrästä,
 - c) muiden valmistettujen maitovalmisteiden määrästä;
3. vuosittain:
 - a) kerätyn maidon ja kerman määrästä ja rasvapitoisuudesta. Tiedot on ilmoitettava erikseen kustakin jäljempänä luetellun aluejaon mukaisesta alueesta ja niiden on katettava siellä olevat tuotantolaitokset:

Saksa: Bundesländer

Ranska: régions de programme

Italia: —

Alankomaat: —

Belgia: —

Luxemburg: —

- b) käsiteltyjen ja kuluttajalle toimitettavaksi valmiiden tuoreiden maitovalmisteiden ja muiden jalostettujen maitovalmisteiden määrästä, lajin mukaan jaoteltuna;
- c) kokonaistilasto kokomaidon, rasvattoman maidon ja rasvojen muodossa olevien raaka-aineiden käytöstä. Käyttö sisältää maitotuotteiden valmistuksen, palautukset tuottajille ja käytön muihin tarkoituksiin. Jäsenvaltiot, jotka käyttävät standardituotoksia arvion laskemisessa, voivat edelleen noudattaa tätä menettelyä. Standardituotokset on tarkistettava säännöllisin välein;

4. joka kolmas vuosi:

edellä 2 artiklassa lueteltujen, tietojen keruun kohteena olevien ryhmien lukumäärä suuruusjärjestyksessä; ensimmäisten toimitettavien tietojen on koskettava tilannetta 31 päivänä joulukuuta 1973.

5 artikla

1. Edellä 1 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen tietojen keräämistä tyhjentävästi sanotun kuitenkin rajoittamatta toisen alakohdan soveltamista.

Jäsenvaltiot voivat rajata 4 artiklan 1 kohdan mukaisen viikoittaisen tietojen keruun edustavaan otokseen yrityksistä tai liikkeistä.

Lisäksi voidaan 7 a artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti tehdä päätös, jonka mukaan viikoittaista tietojen keruuta koskevia säännöksiä ei sovelleta myöhemmin määrättävinä siirtymäkausina niillä yhteisön alueilla, joilla viikoittaisia tietoja ei koota tämän direktiivin voimaantulopäivänä.

Tarvittaessa voidaan samaa menettelyä noudattaen päättää, että viikoittaista tietojen keruuta koskevia säännöksiä ei sovelleta tietyillä yhteisön alueilla.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet kattavien ja riittävän tarkkojen tulosten saamiseksi. Niiden on ilmoitettava komissiolle kaikki tiedot, joiden perusteella on mahdollista arvioida tulosten tarkkuus.

6 artikla

1. Taulukot tietojen antamista varten on laadittava 7 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

Taulukoita voidaan muuttaa samaa menettelyä noudattaen kerran vuodessa ja viimeistään kahdeksan kuukautta ennen uuden kalenterivuoden alkua.

2. Jäsenvaltioiden on lähetettävä tiedot yhteenvedon laatimisen jälkeen komissiolle mahdollisimman nopeasti ja viimeistään:

- a) kymmenen päivää tilastointiviikon päättymisen jälkeen 4 artiklan 1 alakohdassa tarkoitetut viikoittaiset tulokset;
- b) neljäkymmentäviisi päivää tilastointikuukauden päättymisen jälkeen 4 artiklan 2 alakohdassa tarkoitetut kuukausittaiset tulokset;
- c) tilastointivuotta seuraavan vuoden huhtikuussa:
 - edellä 4 artiklan 3 alakohdan a ja b alakohdassa tarkoitetut vuosittaiset tulokset,
 - edellä 1 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen tietojen kokoamisen tulokset;
- d) tilastointivuotta seuraavan vuoden kesäkuussa 4 artiklan 3 alakohdan c alakohdassa tarkoitetut vuosittaiset tulokset;
- e) tilastointivuotta seuraavan vuoden syyskuussa 4 artiklan 4 alakohdassa tarkoitetut tulokset.

3. Komissio kokoaa jäsenvaltioiden lähettämät tiedot ja ilmoittaa niille kokonaistulokset.

7 artikla

1. Jos tässä artiklassa säädettyä menettelyä on noudatettava, asian saattaa 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetulla neuvoston päätöksellä perustetun pysyvän maataloustilastokomitean, jäljempänä 'komitean', käsiteltäväksi komitean puheenjohtaja omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.

2. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Lausunto annetaan sellaisella 12 äänen enemmistöllä, joka saadaan kun jäsenvaltioiden äänet painotetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

3. a) Komissio päättää ehdotetuista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.

b) Jos ehdotetut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määränemistöllä.

c) Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä kun asia tuli vireille, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä.

8 artikla

Kulut, joita jäsenvaltioille aiheutuu tietojen keräämisestä vuosina 1973, 1974 ja 1975, katetaan Euroopan yhteisöjen talousarviossa tähän tarkoitukseen varatuista varoista.

9 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 31 päivänä heinäkuuta 1972.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

T. WESTERTERP

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 19 päivänä marraskuuta 1973,
tiettyjen direktiivien muuttamisesta yhteisön laajenemisen vuoksi**

(73/358/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 42, 43, 100 ja 209 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon,

sekä katsoo, että

yhteisön laajenemisen vuoksi tulisi muuttaa tietyissä direktiiveissä mainittujen komiteoiden lausuntojen antamiseen tarvittavaa äänimäärää sekä tilastotietojen keruuta koskevia direktiivejä tulisi täydentää määräämällä uusien jäsenvaltioiden alueajat,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Korvataan luku "12" luvulla "41" seuraavissa:

- maatilojen uuden aikaistamisesta 17 päivänä huhtikuuta 1972 annetun neuvoston direktiivin⁽¹⁾ 18 artiklan 2 kohdassa;
- maanviljelyksen lopettamisen edistämistä ja maatalousmaan rakennemuutosta edistäviin tarkoituksiin uudelleen jakamista koskevan, 17 päivänä huhtikuuta 1972 annetun neuvoston direktiivin⁽²⁾ 9 artiklan 2 kohdassa;

- maataloudessa työskenteleville henkilöille järjestettävää sosioekonomista neuvontaa ja heidän hankkimaansa ammatillista pätevyyttä koskevan, 17 päivänä huhtikuuta 1972 annetun neuvoston direktiivin⁽³⁾ 11 artiklan 2 kohdassa;
- maitoa ja maitovalmisteita koskevien tilastotietojen keruusta jäsenvaltioissa 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun neuvoston direktiivin⁽⁴⁾ 7 artiklan 2 kohdassa;
- yhteisön sisäiseen tuoreen lihan kauppaa koskevista terveysongelmista 12 päivänä joulukuuta 1972 annetun neuvoston direktiivin⁽⁵⁾ 9 artiklan 3 kohdassa;
- nautaeläinten, sikojen ja tuoreen lihan kolmansista maista tapahtuvan maahantuonnin terveydellisistä ja eläinlääketeellisiin tarkastuksiin liittyvistä ongelmista 12 päivänä joulukuuta 1972 annetun neuvoston direktiivin⁽⁶⁾ 29 artiklan 3 kohdassa ja 30 artiklan 3 kohdassa.

2 artikla

Lisätään tietyn tyyppisten hedelmäpuiden tuotantomahdollisuuksien määrittämiseksi jäsenvaltioissa kerättävistä tilastotiedoista 26 päivänä heinäkuuta 1971 annetun neuvoston direktiivin⁽⁷⁾ liitteeseen:

a) seuraavat maininnat:

"Tanska: käsitellään yhtenä alueena,
Irlanti: käsitellään yhtenä alueena,
Yhdistynyt kuningaskunta (1):
1. kaakkoinen alue,
2. itäinen alue,
3. läntinen keskialue,
4. lounainen alue,
5. muut alueet";

⁽¹⁾ EYVL N:o L 96, 23.4.1972, s. 15

⁽²⁾ EYVL N:o L 179, 7.8.1972, s. 2

⁽³⁾ EYVL N:o L 302, 31.12.1972, s. 24

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 302, 31.12.1972, s. 28

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 179, 9.7.1971, s. 21

⁽¹⁾ EYVL N:o L 96, 23.4.1972, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o L 96, 23.4.1972, s. 9

b) seuraava alaviite:

⁽¹⁾ Nämä alueet vastaavat maatalous-, kalastus- ja elintarvikeministeriön ("Ministry of Agriculture, Fisheries and Food") tilastotietojen keruuta varten määriteltyjä alueita.'

3 artikla

a) Täydennetään maitoa ja maitovalmisteita koskevien tilastotietojen keruusta jäsenvaltioissa 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun neuvoston direktiivin 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa olevaa luetteloa aluejaoista seuraavasti:

Tanska: —

Irlanti: —

Yhdistynyt kuningaskunta: Skotlanti, Pohjois-Irlanti, Wales, Englannin maatalousalueet";

b) Annetaan Yhdistyneelle kuningaskunnalle lupa antaa arvioidut tiedot Englannin maatalousalueista vuoden 1973 tulosten esittämisen yhteydessä.

4 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 19 päivänä marraskuuta 1973.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

Ib FREDERIKSEN

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 20 päivänä maaliskuuta 1978,
maitoa ja maitovalmisteita koskevien tilastotietojen keruusta jäsenvaltioissa annetun
direktiivin 72/280/ETY täydentämisestä**

(78/320/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 43 ja 209 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

sekä katsoo, että

valkuaispitoisuus on muodostumassa määrääväksi seikaksi maidon hinnan muodostamisessa; pysyvät maitovalkuaisylijäämät aiheuttavat huomattavia vaikeuksia komissiolle maidon ja maitovalmisteiden markkinoiden käsittelyssä; maitoa ja maitovalmisteita koskevien tilastotietojen keruusta jäsenvaltioissa 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun neuvoston direktiivin 72/280/ETY⁽²⁾, sellaisena kuin se on direktiivillä 73/358/ETY⁽³⁾ muutettuna, 4 artiklan toisen alakohdan 2 alakohdan a alakohdassa edellytetyt tiedot tulisi täydentää arviolla vastaanotetun lehmänmaidon valkuaispitoisuudesta,

yhteisön toimenpiteet koskevat heraa ja siitä johdettuja valmisteita ja siitä syystä kyseiset tuotteet tulisi lisätä käytettäviä raaka-aineita koskevaan tilastoon,

alueellisten tietojen saamiseksi paremmin yhdenmukaisiksi, on tarpeen tarkastella uudelleen direktiivin 72/280/ETY 4 artiklan toisen alakohdan 3 alakohdan a alakohdassa annettuja säännöksiä aluejaoista, ja

tulisi säilyttää pysyvää maataloustilastokomiteaa koskeva menettelytapa niiden siirtymätoimenpiteiden yksilöimistä varten, joilla jäsenvaltiot selvittävät mahdollisesti kohtaamiaan vaikeuksia, pannessaan täytäntöön neuvoston antamia täydentäviä säännöksiä,

1 artikla

Muutetaan direktiiviä 72/280/ETY seuraavasti:

1. Lisätään 4 artiklan toisen alakohdan 2 alakohdan a alakohdan:

"ja arvio vastaanotetun lehmänmaidon valkuaispitoisuudesta",

2. Korvataan 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitetut aluejaot seuraavilla termeillä:

"Belgia:	provinces/provincies
Tanska:	—
Saksa:	Regierungsbezirke
Ranska:	régions de programme
Irlanti:	—
Italia:	regioni
Luxemburg:	—
Alankomaat:	Provincies
Yhdistynyt kuningaskunta:	Standard regions",

3. Korvataan sana "rasvojen" 4 artiklan toisen alakohdan 3 alakohdan c alakohdassa sanalla "heran".

2 artikla

Tapauksissa, joissa tämän direktiivin täytäntöönpano säädettyinä ajankohtana tuottaa suuria vaikeuksia, on toteutettava väliaikaisia toimenpiteitä direktiivin 72/280/ETY 7 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

3 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 20 päivänä maaliskuuta 1978.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

K. HEINESEN

⁽¹⁾ Lausunto on annettu 17 päivänä maaliskuuta 1978 (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽²⁾ EYVL N:o L 179, 7.8.1972, s. 2

⁽³⁾ EYVL N:o L 326, 27.11.1973, s. 17

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 25 päivänä helmikuuta 1986,
maitoa ja maitovalmisteita koskevien tilastotietojen keruusta jäsenvaltioissa annetun direktiivin
72/280/ETY muuttamisesta Espanjan ja Portugalin liittymisen vuoksi**

(86/81/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjan ja erityisesti sen 396 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

sekä katsoo, että

direktiivissä 72/280/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 3768/85⁽²⁾, säädetään jäsenvaltioiden velvollisuudeksi kerätä tilastotietoja maidon tuotannosta ja maitovalmisteista, ja

on tarpeen teknisesti mukauttaa mainittua direktiiviä ja erityisesti määritellä yhteisön taloudellinen avustus niiden kulujen kattamiseksi, joita kyseisille uusille jäsenvaltioille aiheutuu vuosina 1986, 1987 ja 1988 tehtävistä tutkimuksista,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiiviä 72/280/ETY 1 päivästä maaliskuuta 1986 alkaen seuraavasti:

1. Lisätään 4 artiklan 3 kohdan a alakohtaan:

"Espanja: Comunidades autonomas

Portugali: Regioes".

2. Lisätään 8 artiklaan seuraava alakohta:

"Kulut, joita Espanjan kuningaskunnalle ja Portugalin tasavalalle aiheutuu tässä direktiivissä säädetyn tietojen keruun suorittamisesta vuosina 1986, 1987 ja 1988, katetaan Euroopan yhteisöjen talousarvioon sisällytettävistä kiinteistä määrärahaista."

2 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 25 päivänä helmikuuta 1986.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. BRAKS

⁽¹⁾ EYVL N:o L 179, 7.8.1972, s. 2

⁽²⁾ EYVL N:o L 362, 31.12.1985, s. 8

KOMISSION PÄÄTÖS,
tehty 18 päivänä lokakuuta 1972,
määräysten antamisesta maitoa ja maitovalmisteita koskevien tilastotietojen keruun
täytäntöön panemiseksi

(72/356/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon maitoa ja maitovalmisteita koskevien tilastotietojen keruusta jäsenvaltioissa 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun neuvoston direktiivin⁽¹⁾ ja erityisesti sen 2 artiklan 2 alakohdan, 3 artiklan 2 ja 3 kohdan, 5 artiklan 1 kohdan ja 6 artiklan 1 kohdan,

sekä katsoo, että

tämän direktiivin soveltamiseksi on tarpeen yksilöidä se, miten jäsenvaltioiden on kerättävä tiedot ja missä muodossa tiedot on esitettävä,

voin ja rasvattoman maitojauheen valmistuksella Italiassa on vain vähäinen merkitys yhteisölle ja viikoittainen tietojen esittäminen on erityisen vaikeaa kyseisessä valtiossa; sen vuoksi valtio tulisi 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 5 artiklan 1 kohdan neljännen alakohdan mukaisesti vapauttaa velvollisuudesta toimittaa viikoittainen tulos, ja

tässä direktiivissä säädetyt toimenpiteet ovat pysyvän maataloustilastokomitean lausunnon mukaiset,

⁽¹⁾ EYVL N:o L 179, 7.8.1972, s. 2

1 artikla

1. Maatilat, joita tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun neuvoston direktiivin 2 artiklan 2 alakohdassa, kuuluvat tutkimukseen, jos niillä on vähintään 60 lypsylehmää ja ne tavallisesti jalostavat tai jakavat suoraan kuluttajalle keskimäärin vähintään 180 tonnia maitoa vuosittain.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettut maatilat on otettava mukaan kaikkiin direktiivin 4 artiklassa tarkoitetuissa tietojen keruussa.

2 artikla

Luettelo niistä maitovalmisteista, jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa, on liitteessä I.

3 artikla

Mallit taulukoiksi tietojen antamista varten, joita tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa, ovat liitteessä II.

4 artikla

Ilmoitettaessa 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 ja 6 artiklassa säädettyjä tuloksia, on eri tuotteiden painot ilmoitettava yhtenäisellä tavalla seuraavasti:

1. Litroina ilmoitetut tulokset on muunnettava kiloiksi tai tonneiksi.
2. Pakattujen maitovalmisteiden nettopaino on ilmoitettava.
3. Kun tuoreen juuston ja pehmeän juuston paino valmistushetkellä on sama kuin paino myytäessä, ilmoitettavan painon on oltava kuljetettavaksi valmiin tuotteen paino ja pakattujen tuotteiden osalta pakkauksesta ilmenevä paino.

4. Muiden juustolajien osalta on ilmoitettava selvitetty painot erikseen kustakin tyyppistä. On myös ilmoitettava juuston ikä punnittaessa ja painon väheneminen kypsymisvaiheen aikana, kunnes se saavuttaa myyntipainonsa.

5 artikla

Italian ei tarvitse toimittaa 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuja viikoittaisia tietoja.

6 artikla

Tämä päätös on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 18 päivänä lokakuuta 1972.

Komission puolesta

Puheenjohtaja

S. L. MANSHOLT

LIITE I

LUETTELO MAITTOVALMISTEISTA

(josta säädetään 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa)

Tuotekoodi	Tuotteen kuvaus
1	Tuoreet tuotteet
11	<i>Juotava maito</i>
111	Käsittelemätön maito ⁽¹⁾
112	Kokomaito ⁽²⁾
1121	pastöroitu
1122	steriloitu ⁽³⁾
1123	UHT-käsitelty ⁽³⁾
113	Kevytmaito ⁽⁴⁾
1131	pastöroitu
1132	steriloitu ⁽³⁾
1133	UHT-käsitelty
114	Rasvaton maito ⁽⁵⁾
12	<i>Kirnapuimä</i>
13	<i>Kerma</i> ⁽⁶⁾⁽⁷⁾
	jonka rasvapitoisuus painoprosenteina
131	enintään 21 %
132	vähintään 21 % ja enintään 29 %
133	vähintään 29 % ja enintään 45 %
134	yli 45 %
14	<i>Hapanmaitotuotteet</i> (jogurtit ja muut)
141	Hapanmaitotuote, joka sisältää lisättyä:
1411(*)	kermaa tai kokomaitoa
1412(*)	osittain kuorittua maitoa
1413	rasvatonta maitoa
142	Hapanmaitotuote, joka ei sisällä lisättyä:
1421(*)	kermaa tai kokomaitoa
1422(*)	osittain kuorittua maitoa
1423	rasvatonta maitoa
15	<i>Maitopohjaiset juomat</i>
151(*)	kokomaitoa
152(*)	osittain kuorittua maitoa
153	rasvatonta maitoa

(*) Nämä nimikkeet voidaan ryhmitellä uudelleen 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun siirtymäkauden ajan.

Tuotekoodi	Tuotteen kuvaus
16	<i>Muut tuoreet tuotteet⁽⁸⁾</i> (maitohyytelö ja muut)
161	kermaan perustuvat
162(*)	kokomaitoon perustuvat
163(*)	osittain kuorittuun maitoon perustuvat
164	rasvattomaan maitoon perustuvat
2	Valmistetut tuotteet
21	<i>Maitotiiviste</i>
211	Makeuttamaton
2111	osittain tai kokonaan kuoritusta maidosta
2112	kokomaidosta ⁽⁹⁾
212	Makeutettu
2121	osittain tai kokonaan kuoritusta maidosta
2122	kokomaidosta ⁽⁹⁾
22	<i>Maitojauhe⁽¹⁰⁾</i>
221	maitojauhe kermasta
222	rasvainen maitojauhe
223	maitojauhe osittain kuoritusta maidosta
224	rasvaton maitojauhe
224	maitojauhe kirnupiimästä
23	<i>Voi</i>
231	Voi
232	Sulatettu voi ja voiöljy ⁽¹¹⁾
24	<i>Juusto⁽¹²⁾</i> jaoitelluna lajin ja rasvapitoisuuden mukaan
25	<i>Sulatejuusto⁽¹³⁾</i>
26	<i>Kaseiinit ja kaseinaatit</i>
27	<i>Hera</i>
271	Käytettävissä oleva kokonaismäärä
272	Nestemäisenä käytetty hera ⁽¹⁴⁾
273	Hera tiivisteinä
274	Hera jauheena tai herajuustona
275	Laktoosi (maitosokeri)
276	Maitoalbumiini

(*) Nämä nimikkeet voidaan ryhmitellä uudelleen 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun siirtymäkauden ajan.

Tuoteluetteloa koskevia huomautuksia(*)

- (1) *Käsittelemätön maito*: maito, jota ei ole kuumennettu eikä käsitelty muulla samoin vaikuttavalla tavalla (Neuvoston asetus (ETY) N:o 1411/71, annettu 29. päivänä kesäkuuta 1971, EYVL N:o L 148, 3.7.1971).
- (2) *Kokomaito*: maito, jota on kuumennettu ainakin yhden kerran tai jota on käsitelty jalostuslaitteella vastaavan vaikutuksen omaavalla sallitulla tavalla ja jonka rasvapitoisuus joko on luonnostaan vähintään 3,50 % tai on käsittelemällä saatu vähintään 3,50 %:ksi (Neuvoston asetus (ETY) N:o 1411/71, annettu 29. päivänä kesäkuuta 1971, EYVL N:o L 148, 3.7.1971).
- (3) Jäsenvaltiot, jotka eivät erottele steriloitua ja UHT-käsiteltyä maitoa, voivat yhdistää nämä nimikkeet.
- (4) *Kevytmaito*: maito, joka on ainakin yhden kerran kuumennettu tai käsitelty maidonjalostuslaitteella vastaavan vaikutuksen omaavalla sallitulla tavalla ja jonka rasvapitoisuus on käsittelemällä saatu vähintään 1,50 %:ksi tai enintään 1,80 %:ksi (Neuvoston asetus (ETY) N:o 1411/71, annettu 29. päivänä kesäkuuta 1971, EYVL N:o L 148, 3.7.1971).
- (5) *Rasvaton maito*: maito, joka on ainakin kerran kuumennettu tai käsitelty maidonjalostuslaitteella vastaavan vaikutuksen omaavalla sallitulla tavalla ja jonka rasvaprosentti on käsittelemällä saatu enintään 0,30 %:ksi (Neuvoston asetus (ETY) N:o 1411/71, annettu 29. päivänä kesäkuuta 1971, EYVL N:o L 148, 3.7.1971).
- (6) Pastöroitu, steriloitu tai UHT-käsitelty.
- (7) Mukaan lukien hapanmaitotuotteet.
- (8) Jäsenvaltioiden on esitettävä tämän nimikkeen kohdalla kaikki tuoreet maitotuotteet, joita ei ole muualla tarkemmin lueteltu sekä toimitettava kustakin tuotteesta tiedot erikseen.
- (9) Rasvapitoisuudeltaan yli 7 %.
- (10) Mukaan lukien jauhemaisissa lastenruoissa ja meijereissä valmistetuissa rehuissa oleva maitojauhe.
- (11) Vain suoraan kermasta valmistettuna.
- (12) Komissio ryhmittää uudelleen jäsenvaltioiden toimittamat juustolajit rasvattomassa aineessa olevan veden painon mukaan.
- (13) Mukaan lukien sulatejuustovalmisteet.
- (14) Käytetty tai toimitettu pääasiassa karjanrehuksi.

(*) Koska siirtymäsäännökset tässä mainittujen ETY-asetusten soveltamisesta ovat tällä hetkellä vielä voimassa ja koska yhdenmukaistettuja yhteisön määritelmiä ei ole saatavana, jäsenvaltioiden on siirtymäkauden ajan ilmoitettava kansallisella tasolla käytetyt määritelmät.

LIITE II

TAULUKOIDEN MALLIT

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa)

TAULUKKO 1

Viikottainen tilasto voin ja rasvattoman maitojauheen tuotannosta

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 1 alakohdassa)

Maa		Viikko	
		Kuukausi	Vuosi
		Määrä (tonnia)	
1.	Voin tuotanto		
2.	Rasvattoman maitojauheen tuotanto		

Tiedot on toimitettava kymmenen päivän kuluessa tilastointiviikon päättymisestä.

Jäsenvaltioiden, jotka käyttävät hyväkseen 5 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan säännöksiä, on ilmoitettava alue, jota tietojen keruu koskee.

TAULUKKO 2

Kuukausittainen tilasto vastaanotetusta maidosta (lehmänmaito) ja saaduista tuotteista

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 2 alakohdassa)

Maa		Kuukausi		Vuosi	
A. VASTAANOTETTU			Määrät (1 000 tonnia)	Rasva- pitoisuus (%) ⁽¹⁾	
1. Lehmänmaito					
2. Kerma ⁽²⁾					
Tuotekoodi ⁽³⁾	B. SAADUT TUOTTEET		(1 000 tonnia)		
11	Juotava maito ⁽⁴⁾				
13	Sellaisenaan käytettävä kerma ⁽⁴⁾				
21	Maitotiiviste				
221 + 222 + 223	Kermasta valmistettu maitojauhe, rasvainen maitojauhe ja maitojauhe osittain kuoritusta maidosta				
224	Rasvaton maitojauhe				
23	Voi				
24	Juusto ⁽⁵⁾				
26	Kaseiinit ja kaseinaatit				

Tiedot on toimitettava 45 päivän kuluessa tilastointikuukauden päättymisestä.

⁽¹⁾ Painotettu kansallinen keskiarvo.⁽²⁾ Lähetetty raaka-aine.⁽³⁾ Katso tuoteluetteloa.⁽⁴⁾ Käsitelty ja valmis nautittavaksi.⁽⁵⁾ Mukaan lukien juusto, joka on valmistettu seoksesta, jossa on myös muita maitolajeja, ja tuorejuusto.

TAULUKKO 3

Vuositainen tilasto vastaanotetusta maidosta (kaikki maito) ja saaduista tuotteista

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 3 alakohdan a alakohdan ensimmäisessä virkkeessä ja b alakohdassa)

Maa		Vuosi	
A. VASTAANOTETTU		Määrät (1 000 tonnia)	Rasva- pitoisuus (%)
1.	Lehmänmaito		
2.	Lampaanmaito		
3.	Vuohenmaito		
4.	Puhvelinmaito		
5.	Kerma		
Tuotekoodi	B. SAADUT TUOTTEET	Määrät (1 000 tonnia)	
11	<i>Juotava maito</i>		
111	Käsittelemätön maito ⁽¹⁾		
112	Kokomaito ⁽²⁾		
1121	pastöroitu		
1122	steriloitu ⁽³⁾		
1123	UHT-käsittely ⁽³⁾		
113	Kevytmaito ⁽⁴⁾		
1131	pastöroitu		
1132	steriloitu ⁽³⁾		
1133	UHT-käsittely		
114	Rasvaton maito ⁽⁵⁾		
12	<i>Kirnupiimä</i>		
13	<i>Kerma</i> ⁽⁶⁾ (7)		
	jonka rasvapitoisuus painoprosenteina		
131	enintään 21 %		
132	vähintään 21 % ja enintään 29 %		
133	vähintään 29 % ja enintään 45 %		
134	yli 45 %		

TAULUKKO 3 (jatkoa)

Tuotekoodi	B. SAADUT TUOTTEET	Määrät (1 000 tonnia)
14	<i>Hapanmaitotuotteet</i> (jogurtit ja muut)	
141 1411(*) 1412(*) 1413	Hapanmaitotuote, johon on lisätty: kermaa tai kokomaitoa osittain kuorittua maitoa rasvatonta maitoa	
142 1421(*) 1422(*) 1423	Hapanmaitotuote, johon ei ole lisätty: kermaa tai kokomaitoa osittain kuorittua maitoa rasvatonta maitoa	
15 151(*) 152(*) 153	<i>Maitopohjaiset juomat</i> kokomaitoa osittain kuorittua maitoa rasvatonta maitoa	
16 161 162(*) 163(*) 164	<i>Muut tuoretuotteet⁽⁸⁾</i> (maitohyytelö ja muut) kermaan perustuvat kokomaitoon perustuvat osittain kuorittuun maitoon perustuvat rasvattomaan maitoon perustuvat	
21 211 2111 2112	<i>Maitotiiviste</i> Makeuttamaton osittain tai kokonaan kuoritusta maidosta kokomaidosta ⁽⁹⁾	
212 2111 2122	Makeutettu osittain tai kokonaan kuoritusta maidosta kokomaidosta ⁽⁹⁾	
22 221 222 223 224 225	<i>Maitojauhe⁽¹⁰⁾</i> maitojauhe kermasta maitojauhe kokomaidosta maitojauhe osittain kuoritusta maidosta maitojauhe rasvattomasta maidosta maitojauhe kirsupiimästä	
23 231 232	<i>Voi</i> Voi Sulatettu voi ja voiöljy ⁽¹¹⁾	
24	<i>Juusto⁽¹²⁾</i> jaoiteltuna edelleen lajin ja rasvapitoisuuden mukaan	

(*) Nämä nimikkeet voidaan ryhmitellä uudelleen 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun siirtymäkauden ajan.

TAULUKKO 3 (jatkoa)

Tuotekoodi	B. SAADUT TUOTTEET	Määrät (1 000 tonnia)
25	<i>Sulatejuusto⁽¹³⁾</i>	
26	<i>Kaseiinit ja kaseinaatit</i>	
27	<i>Hera</i>	
271	Käytettävissä oleva heran kokonaismäärä	
272	nestemäisenä käytetty hera ⁽¹⁴⁾	
273	heratiiviste	
274	hera jauheena tai herajuustona	
275	laktoosi (maitosokeri)	
276	maitoalbumiini	
Tiedot on toimitettava tilastointivuotta seuraavan vuoden huhtikuuhun mennessä.		
Huomautuksia: Katso tuoteluetteloa.		

TAULUKKO 4

Vuosittainen tilasto vastaanotetusta maidosta (kaikki maito) alueittain

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 3 alakohdan a alakohdassa)

Maa		Vuosi		
Aluekoodi	ALUEET ⁽¹⁾ (2)	Maito yhteensä ⁽³⁾	josta: lehmänmaitoa	
		Vastaanotettu (1 000 tonnia) ⁽⁴⁾	Rasvapitoisuus (%)	

Tiedot on toimitettava tilastointivuotta seuraavan vuoden huhtikuuhun mennessä

⁽¹⁾ Taulukko on täytettävä seuraavista alueista:

Saksa: Bundesländer
Ranska: Régions de programme
Italia: Regioni
Alankomaat: käsitellään yhtenä alueena
Belgia: käsitellään yhtenä alueena
Luxemburg: käsitellään yhtenä alueena

⁽²⁾ Alue, jossa toimipaikat sijaitsevat.⁽³⁾ Lehmän-, puhvelin-, lampaan- ja vuohenmaito.⁽⁴⁾ Suoraan tuottajilta vastaanotetun maidon ja kerman (vastaavana määränä maitoa) määrät.

TAULUKKO 5

Maidon (kaiken maidon) vuosittainen tuotanto ja käyttö maatilalla

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 1 artiklan 1 kohdan b alakohdassa)

Maa Vuosi

A. KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT MÄÄRÄT

Maidon tuotanto ⁽¹⁾	1 000 tonnia	Käytettävissä oleva rasvaton maito ja kirnupiimä	1 000 tonnia
1. Lehmänmaito		1. Meijerien palauttama	
2. Lampaanmaito		2. Kermatoimitusten tase	
3. Vuohenmaito		3. Voin ja kerman tuotannosta	
4. Puhvelinmaito			
Yhteensä		Yhteensä	

B. KÄYTTÖ

Kokomaito	1 000 tonnia	Rasvaton maito ja kirnupiimä	1 000 tonnia
1. Juotava maito a) Kotitarvekäyttö b) Suora myynti		1. Juotava maito	
2. Kotivoi ja kerma		2. Kotijuusto	
3. Kotijuusto		3. Eläinten ravinto	
4. Eläinten ravinto ⁽¹⁾			
5. Toimitettu meijereihin ⁽²⁾ a) Maito b) Kerma			
Yhteensä		Yhteensä	

C. SAADUT TUOTTEET

1. Juotava maito a) Kotitarvekäyttö b) Suora myynti			
2. Kotivoi			
3. Kotijuusto			

Tiedot on toimitettava tilastointivuotta seuraavan vuoden huhtikuuhun mennessä

⁽¹⁾ Mukaan lukien vieroittamattomien vasikoiden käyttämä maito.⁽²⁾ Mukaan lukien 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 2 artiklan 2 alakohdassa tarkoitetut maatilat.

Huomautus: 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 2 artiklan 2 alakohdan toisessa virkkeessä tarkoitettua siirtymäkauden aikana Italian ei tarvitse lähettää tilastotuloksia rasvattomasta maidosta eikä kirnupiimästä.

TAULUKKO 6

Vuosittainen tilasto maidon (kaiken maidon) käytöstä meijereissä

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 3 alakohdan c alakohdassa)

Maa	Vuosi	
A. KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT MÄÄRÄT	Määrät	Rasvaa
	1 000 tonnia	
I. Maatiloilta peräisin oleva		
1. Lehmänmaito		
2. Lampaanmaito		
3. Vuohenmaito		
4. Puhvelinmaito		
5. Kerma (vastaavana määränä maitoa)		
II. Tuonti		
1. Maito		
2. Kerma (vastaavana määränä maitoa)		
Yhteensä		

TAULUKKO 6 (jatkoa)

Maa		Vuosi					
Tilastokoodi	B. KÄYTTÖ	Saatujen tuotteiden paino (1 000 tonnia)	Rasvapitoisuus (%)	Käytetyt raaka-aineet (1 000 tonnia)			
				Kokomaito	Rasvaton maito ⁽¹⁾	Maidon kokonaismäärä	Rasvat
				1	2	3	4
1	<i>Tuoreet tuotteet</i>						
11	Juotava maito ⁽²⁾
12	Kirnupiimä ⁽²⁾
13	Kerma ⁽²⁾
14 + 15 + 16	Muut tuoreet tuotteet ⁽²⁾
2	<i>Valmistetut tuotteet</i>						
21	Maitotiiviste ⁽²⁾
22	Maitojauhe ⁽²⁾
23	Voi ⁽²⁾
24	Juusto ⁽²⁾
3	<i>Rasvaton maito ja kirnupiimä</i>						
31	Maatilalle jäänyt ⁽¹⁾
32	Maatilalle palautettu
4	Vienti
5	<i>Käyttö muihin tarkoituksiin</i>						
51	Elintarvikkeeksi
52	Eläinten ravinnoksi
6	Erotus
		Yhteensä		+ -			

Tiedot on toimitettava tilastointivuotta seuraavan vuoden kesäkuuhun mennessä.

⁽¹⁾ Kuoritun maidon tase: - = käytettävissä oleva kuorittu maito ja kirnupiimä
+ = käytetty kuorittu maito ja kirnupiimä

⁽²⁾ Jäsenvaltioiden on toimitettava yksityiskohtaisempi jaoittelu kyseessä olevasta valmisteesta sen tyyppien ja laatuun mukaisesti.

⁽³⁾ Kermatoimitusten tase

TAULUKKO 7

Meijerit vuosittain vastaanotetun maidomäärän mukaan

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 4 alakohdassa)

Maa	Tilanne 31 päivänä joulukuuta 19.....	Yksikkö taloudellisen toiminnan tyyppin mukaan a) yritystasolla b) toimipaikkatasolla ⁽¹⁾	
Vastaanotettu maito (1 000 kg/vuosi)		Lukumäärä ⁽²⁾	Vastaanotettu maito ⁽²⁾ (1 000 tonnia)
- 1 000			
1 000 - 5 000			
5 000 - 10 000			
10 000 - 20 000			
20 000 - 30 000			
30 000 - 50 000			
50 000 - 75 000			
75 000 - 100 000			
100 000 - 150 000			
150 000 - 200 000			
200 000 - 300 000			
yli 300 000			
	Yhteensä		

Tiedot on toimitettava tilastointivuotta seuraavan vuoden syyskuuhun mennessä (joka kolmas vuosi).

⁽¹⁾ On laadittava kaksi taulukkoa, yksi yrityksistä ja yksi toimipaikoista:

- a) yritys = yritystason yksikkö taloudellisen toiminnan tyyppin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), ss. 13-25).
- b) toimipaikka = paikallistason yksikkö taloudellisen toiminnan tyyppin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), ss. 13-25).

Jäsenvaltiot, joilla on vaikeuksia täyttää molemmat taulukot, voivat lähettää yrityksiä koskevan taulukon.

⁽²⁾ Tilastosalaisuuden säilyttämiseksi kunkin suuruusluokan on sisällettävä vähintään kolme yritystä tai toimipaikkaa.⁽³⁾ Suoraan tuottajilta vastaanotetun maidon ja kerman (vastaavana määränä maitoa) määrä.

TAULUKKO 8

Keräilykeskukset vuosittain vastaanotetun maitomäärän mukaan

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 4 alakohdassa)

Maa	Tilanne 31 päivänä joulukuuta 19.....	
Vastaanotettu maito (1 000 kg)	Yksikkö taloudellisen toiminnan tyypin mukaan a) yritystasolla b) toimipaikkatasolla ⁽¹⁾	
	Lukumäärä ⁽²⁾	Vastaanotettu maito ⁽³⁾ (1 000 tonnia)
- 100		
100 - 500		
500 - 1 000		
1 000 - 2 000		
2 000 - 5 000		
5 000 - 10 000		
yli 10 000		
	Yhteensä	

Tiedot on toimitettava tilastointijakohtaa seuraavan vuoden syyskuuhun mennessä (joka kolmas vuosi).

⁽¹⁾ On laadittava kaksi taulukkoa, yksi yrityksistä ja yksi toimipaikoista:

- a) yritys = yritystason yksikkö taloudellisen toiminnan tyypin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), ss. 13 - 25)
- b) toimipaikka = paikallistason yksikkö taloudellisen toiminnan tyypin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), ss. 13 - 25).

Jäsenvaltiot, joilla on vaikeuksia täyttää molemmat taulukot, voivat lähettää vain yrityksiä koskevan taulukon.

⁽²⁾ Tilastosalaisuuden säilyttämiseksi kunkin suuruusluokan on sisällettävä vähintään kolme yritystä tai toimipaikkaa.⁽³⁾ Suoraan tuottajilta vastaanotetun maidon ja kerman (vastaavana määränä maitoa) määrä.

TAULUKKO 9

Meijerit käsitellyn maidon määrän mukaan

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 4 alakohdassa)

Maa		Tilanne 31 päivänä joulukuuta 19.	
Määrä (1 000 kg/vuosi)		Yksikkö taloudellisen toiminnan tyypin mukaan	
		Lukumäärä ⁽²⁾	Määrä ⁽³⁾ (1 000 tonnia)
- 1 000			
1 000 - 5 000			
5 000 - 10 000			
10 000 - 20 000			
20 000 - 30 000			
30 000 - 50 000			
50 000 - 75 000			
75 000 - 100 000			
100 000 - 150 000			
150 000 - 200 000			
200 000 - 300 000			
yli 300 000			
	Yhteensä		

Tiedot on toimitettava tilastointiajankohtaa seuraavan vuoden syyskuuhun mennessä (joka kolmas vuosi).

⁽¹⁾ On laadittava kaksi taulukkoa, yksi yritysistä ja yksi toimipaikoista:

- a) yritys = yritystason yksikkö taloudellisen toiminnan tyyppin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), ss. 13-25).
- b) toimipaikka = paikallistason yksikkö taloudellisen toiminnan tyyppin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), ss. 13-25).

Jäsenvaltiot, joilla on vaikeuksia täyttää molemmat taulukot, voivat lähettää vain yrityksiä koskevan taulukon.

⁽²⁾ Tilastosalaisuuden säilyttämiseksi kunkin suuruusluokan on sisällettävä vähintään kolme yritystä tai toimipaikkaa.⁽³⁾ Käsitellyn raaka-aineen kokonaismäärä = suoraan tuottajilta vastaanotetun maidon ja kerman (vastaavana määränä maitoa) määrä ynnä ostot muilta toimittajilta.

TAULUKKO 10

Maatilat käsitellyn maidon määrän mukaan

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 4 alakohdassa)

Maa		Tilanne 31 joulukuuta 19.	
Määrä (1 000 kg/vuosi)		Maatilat ⁽¹⁾	
		Lukumäärä ⁽²⁾	Määrä ⁽³⁾ (1 000 tonnia)
180	- 300		
300	- 500		
500	- 1 000		
	yli 1000		
Yhteensä			

Tiedot on toimitettava tilastointivuotta seuraavan vuoden syyskuuhun mennessä (joka kolmas vuosi).

- ⁽¹⁾ Maatilat, joilla on samanlaisia teknisiä jalostuslaitteita kuin Euroopan yhteisöjen toimialaluokituksen kolminumerotason ryhmään 413 kuuluvilla yrityksillä tai toimipaikoilla ja jotka jalostavat tuottamansa maidon ja luovuttavat tai myyvät valmistetut tuotteet kolmansille osapuolille (ks. tämän päätöksen 1 artikla).
- ⁽²⁾ Tilastosalaisuuden säilyttämiseksi kunkin suuruusluokan on sisällettävä vähintään kolme yritystä tai toimipaikkaa.
- ⁽³⁾ Käsitellyn raaka-aineen kokonaismäärä.

KOMISSION PÄÄTÖS,
tehty 19 päivänä maaliskuuta 1986,
maidon ja maidonvalmistelun koskevien tilastotietojen keruuseen liittyvän
päätöksen 72/356/ETY muuttamisesta

(86/180/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon maidon ja maidonvalmistelun koskevien tilastotietojen keruusta jäsenvaltioissa 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun neuvoston direktiivin 72/280/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 78/320/ETY⁽²⁾, ja erityisesti sen 3 artiklan 2 kohdan ja 6 artiklan 1 kohdan,

sekä katsoo, että

viimeisinä vuosina soveltamisesta saaduista kokemuksista johtuen, on tilastojen jatkuvan kehittämisen varmistamiseksi taloudellisten olosuhteiden mukaisesti, on syytä muuttaa maidonvalmistelun luetteloa ja tiedonantotaulukoiden malleja, jotka ovat liitteinä maidon ja maidonvalmistelun koskevien tilastotietojen keruun täytäntöönpanemiseksi 18 päivänä lokakuuta 1972 tehdystä komission päätöksessä 72/356/ETY⁽³⁾, sellaisena kuin se on päätöksellä 78/808/ETY⁽⁴⁾ muutettuna, ja

tässä päätöksessä säädetyt toimenpiteet ovat pysyvän maataloustilastokomitean lausunnon mukaiset,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Muutetaan päätös 72/356/ETY seuraavasti:

- 1) Korvataan liitteessä I oleva luettelo niistä maidonvalmistelun tuotteista, joista kerätään tiedot, tämän päätöksen liitteessä I olevalla luettelolla.
- 2) Korvataan liitteessä II olevat taulukoiden mallit tämän päätöksen liitteessä II olevilla malleilla.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 19 päivänä maaliskuuta 1986.

Komission puolesta

Alois PFEIFFER

Komission jäsen

⁽¹⁾ EYVL N:o L 179, 7.8.1972, s. 2

⁽²⁾ EYVL N:o L 84, 31.3.1978, s. 49

⁽³⁾ EYVL N:o L 246, 30.10.1972, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 279, 4.10.1978, s. 14

LIITE I

LUETTELO MAITVALMISTEISTA

(josta säädetään 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa)

Tuotekoodi	Tuotteen kuvaus
1	Tuoreet tuotteet
11	<i>Juotava maito</i>
111	Käsittelemätön maito ⁽¹⁾
112	Kokomaito ⁽²⁾
1121	Pastöroitu
1122	Steriloitu ⁽³⁾
1123	UHT-käsitelty ⁽³⁾
113	Kevytmaito ⁽⁴⁾
1131	Pastöroitu
1132	Steriloitu ⁽³⁾
1133	UHT-käsitelty ⁽³⁾
114	Rasvaton maito ⁽⁵⁾
12	<i>Kirnapimä</i>
13	<i>Kerma</i> ⁽⁶⁾⁽⁷⁾
	jonka rasvapitoisuus painoprosentteina
131	ei ylitä 29 %
1311	josta sellaisenaan käytettävää kermaa
132	on yli 29 %
1321	josta sellaisenaan käytettävää kermaa
14	<i>Hapanmaitovalmisteet</i>
	(jogurtit, jogurttijuomat ja muut)
141	Lisätyjä aineita sisältävät
142	Ei lisätyjä aineita sisältävät
15	<i>Maitopohjaiset juomat</i>
16	<i>Muut maitovalmisteet</i> ⁽⁸⁾⁽⁹⁾ (maitohyytelö ja muut)

Tuotekoodi	Tuotteen kuvaus
2	Valmistetut tuotteet
21	<i>Maitotiiviste</i>
211	Makeuttamaton
212	Makeutettu
22	<i>Maitojauhe⁽¹⁰⁾</i>
221	Maitojauhe kermasta
222	Rasvainen maitojauhe
223	Vähärasvainen maitojauhe
224	Rasvaton maitojauhe
225	Maitojauhe kirnupiimästä
23	<i>Voi, yhteensä</i>
231	Voi
232	Sulatettu voi ja voiöljy ⁽¹¹⁾⁽¹²⁾
24	<i>Juusto (ryhmittäin luokiteltuna, tuorejuusto mukaan lukien)⁽¹³⁾</i>
241	Lehmänmaidosta valmistettu
25	<i>Sulatejuusto⁽¹⁴⁾</i>
26	<i>Kaseiinit ja kaseinaatit</i>
27	<i>Hera, käytettävissä oleva kokonaismäärä</i>
271	Nestemäisenä käytetty hera ⁽¹⁵⁾
272	Hera tiivisteinä
273	Hera jauheena tai herajuustona
274	Laktoosi (maitosokeri)
275	Maitoalbumiini
28	<i>'Chocolate crumb'⁽¹⁶⁾</i>

Tuoteluetteloja koskevia huomautuksia

- ⁽¹⁾ *Käsittelemätön maito*: maito, jota ei ole kuumennettu eikä käsitelty muulla samoin vaikuttavalla tavalla (neuvoston asetus (ETY) N:o 1411/71, annettu 29 päivänä kesäkuuta 1971, EYVL N:o L 148, 3.7.1971).
- ⁽²⁾ *Kokomaito*: maito, jota on kuumennettu ainakin yhden kerran tai jota on käsitelty jalostuslaitteella vastaavan vaikutuksen omaavalla sallitulla tavalla ja jonka rasvapitoisuus joko on luonnostaan vähintään 3,50 % tai on käsittelemällä saatu vähintään 3,50 %:ksi (neuvoston asetus (ETY) N:o 1411/71, annettu 29 päivänä kesäkuuta 1971, EYVL N:o L 148, 3.7.1971).
- ⁽³⁾ Jäsenvaltiot, jotka eivät erottele steriloitua ja UHT-käsiteltyä maitoa, voivat yhdistää nämä nimikkeet.
- ⁽⁴⁾ *Kevytmaito*: maito, joka on ainakin yhden kerran kuumennettu tai käsitelty maidonjalostuslaitteella vastaavan vaikutuksen omaavalla sallitulla tavalla ja jonka rasvapitoisuus on käsittelemällä saatu vähintään 1,50 %:ksi ja enintään 1,80 %:ksi (neuvoston asetus (ETY) N:o 1411/71, annettu 29 päivänä kesäkuuta 1971, EYVL N:o L 148, 3.7.1971).
- ⁽⁵⁾ *Rasvaton maito*: maito, joka on ainakin kerran kuumennettu tai käsitelty maidonjalostuslaitteella vastaavan vaikutuksen omaavalla sallitulla tavalla ja jonka rasvapitoisuus on käsittelemällä saatu enintään 0,30 %:ksi (neuvoston asetus (ETY) N:o 1411/71, annettu 29 päivänä kesäkuuta 1971, EYVL N:o L 148, 3.7.1971).
- ⁽⁶⁾ Pastöroitua, steriloitu tai UHT-käsiteltyä.
- ⁽⁷⁾ Mukaan lukien hapanmaitovalmisteet.
- ⁽⁸⁾ Jäsenvaltioiden on esitettävä tämän nimikkeen kohdalla kaikki tuoreet maitovalmisteet, joita ei ole muualla tarkemmin lueteltu, ja toimitettava kustakin valmisteesta tiedot erikseen.
- ⁽⁹⁾ Mukaan lukien maitopohjaiset säilötyt jälkiruoat.
- ⁽¹⁰⁾ Rasvapitoisuudeltaan yli 7 %.
- ⁽¹¹⁾ Vain suoraan kermasta valmistettuna. Mukaan lukien juokseva voi (puhvelinmaidosta valmistettu).
- ⁽¹²⁾ Muunnettuna vastaavaksi määräksi voita.
- ⁽¹³⁾ Komissio ryhmittää juustolajit uudelleen juustolajeista ja kuiva-aineen rasvapitoisuudesta jäsenvaltioiden toimittamien tietojen perusteella.
- ⁽¹⁴⁾ Mukaan lukien sulatejuustovalmisteet.
- ⁽¹⁵⁾ Käytetty tai toimitettu pääasiassa karjanrehuksi.
- ⁽¹⁶⁾ Koostumus komission asetuksen (ETY) N:o 380/84 liitteen I mukainen (EYVL N:o L 46, 16.2.1984).

LIITE II

TAULUKOIDEN MALLIT

(joita tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa)

TAULUKKO 1

Viikottainen tilasto voin ja rasvattoman maitojauheen tuotannosta

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 1 alakohdassa)

Maa	Viikko	
	Kuukausi	Vuosi
		Määrä (tonnia)
23. Voin tuotanto (231 + 232) ⁽¹⁾		
223. Rasvattoman maitojauheen tuotanto		
Tiedot on toimitettava kymmenen päivän kuluessa tilastointiviikon päättymisestä.		
Jäsenvaltioiden, jotka käyttävät hyväkseen 5 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan säännöksiä, on ilmoitettava alue, jota tietojen keruu koskee.		
⁽¹⁾ Muunnettuna vastaaviksi määriksi voita.		

TAULUKKO 2

Kuukausittainen tilasto vastaanotetusta maidosta (lehmänmaito) ja saaduista tuotteista

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 2 alakohdassa)

Maa		Kuukausi	Vuosi	
A. VASTAANOTETTU		Määrät (1 000 tonnia)	Rasvapitoisuus (%) ⁽¹⁾	Valkuaispitoisuus (%) ⁽²⁾
1. Lehmänmaito				
2. Kerma ⁽³⁾				
Tuotekoodi ⁽⁴⁾	B. SAADUT TUOTTEET	(1 000 tonnia)		
11	Juotava maito			
1311 + 1321	Sellaisenaan käytettävä kerma ⁽⁵⁾			
21	Maitotiiviste			
221 + 222 + 223	Kermasta valmistettu maitojauhe, rasvainen maitojauhe ja vähärasvainen maitojauhe			
224	Rasvaton maitojauhe			
23	Voi (231 + 232) ⁽⁶⁾			
241	Juusto ⁽⁷⁾			
26	Kaseiinit ja kaseinaatit			
Tiedot on toimitettava 45 päivän kuluessa tilastointikuukauden päättymisestä.				
⁽¹⁾ Maitorasvapitoisuus prosentteina tuotteen painosta. ⁽²⁾ Painotettu kansallinen keskiarvo. ⁽³⁾ Lähetetty raaka-aine. ⁽⁴⁾ Katso tuoteluetteloa. ⁽⁵⁾ Käsitelty ja valmis käytettäväksi, ts. ilman lisäjalostusta ennen käyttöä. ⁽⁶⁾ Muunnettuna vastaaviksi määriksi voita. ⁽⁷⁾ Lehmänmaidosta valmistettu juusto.				

TAULUKKO 3

Vuosittainen tilasto maidon (kaikki maito) käytöstä meijereissä ja saaduista tuotteista

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 3 alakohdan c alakohdassa)

Maa	Vuosi		
A. KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT MÄÄRÄT	Määrät (1 000 tonnia)	Rasvapitoisuus (%) ⁽¹⁾	Valkuaispitoisuus (%)
I. Maatiloilta lähetetty			
1. Lehmänmaito			
2. Lampaanmaito			
3. Vuohenmaito			
4. Puhvelinmaito			
5. Kerma (vastaavana määränä maitoa)			
II. Tuonti			
1. Kokomaito, mukaan lukien käsittelemätön maito			X
11. josta jäsenvaltioista			
2. Kerma (vastaavana määränä maitoa)			
21. josta jäsenvaltioista			
Yhteensä		X	

TAULUKKO 3

(jatkoa)

Maa		Vuosi				
Tilasto- koodi (¹)	B. KÄYTTÖ	Valmistettujen tuotteiden paino (1 000 tonnia)	Rasva- pitoisuus (%) ⁽²⁾	Raaka-ainekäyttö (1 000 tonnia)		
				Koko- maito	Rasvaton maito ⁽³⁾	Hera (⁴)
		1	2	3	4	5
1	Tuoreet tuotteet					
11	<i>Juotava maito</i>					x
111	Käsittelemätön maito		x	x	x	x
112	Kokomaito		x	x	x	x
1121	Pastöroitu		x	x	x	x
1122	Steriloitu		x	x	x	x
1123	UHT-käsittely		x	x	x	x
113	Kevytmaito		x	x	x	x
1131	Pastöroitu		x	x	x	x
1132	Steriloitu		x	x	x	x
1133	UHT-käsittely		x	x	x	x
114	Rasvaton maito		x	x	x	x
12	<i>Kirnapimä</i>					
13	<i>Kerma</i> jonka rasvapitoisuus on painoprosenteina					
131	enintään 29 %		x	x	x	x
132	enemmän kuin 29 %		x	x	x	x
14	<i>Hapanmaitotuotteet</i> (Jogurtit ja muut)					
141	Lisätyjä aineita sisältävät		x	x	x	x
142	Ei lisätyjä aineita sisältävät		x	x	x	x
15	<i>Maitopohjaiset juomat</i>					x
16	<i>Muut tuoreet tuotteet</i>					x

TAULUKKO 3

(jatkoa)

Maa		Vuosi				
Tilasto- koodi (¹)	B. KÄYTTÖ	Valmistettu- jen tuotteiden paino (1 000 tonnia)	Rasva- pitoisuus (%) ⁽²⁾	Raaka-aineen käyttö (1 000 tonnia)		
				Koko- maito	Rasvaton maito ⁽³⁾	Hera (⁴)
		1	2	3	4	5
2	Valmistetut tuotteet					
21	<i>Maitotiiviste</i>					x
211	Makeuttamaton					x
212	Makeutettu					x
22	<i>Maitojauhe</i>					x
221	Maitojauhe kermasta					
222	Rasvainen maitojauhe		}	}	}	x
223	Vähärasvainen maitojauhe					
224	Maitojauhe rasvattomasta maidosta					x
225	Maitojauhe kimpupimästä					x
23	<i>Voi</i>				-	x
231	Voi				-	
232	Sulatettu voi ja voiöljy ⁽⁴⁾				-	
24	<i>Juusto</i> (ryhmittäin luokiteltuna)					-
25	<i>Sulatejuusto</i>					-
26	<i>Kaseiinit ja kaseinaatit</i>					-
27	<i>Hera</i> , käytettävissä oleva kokonaismäärä		x	x	x	
271	Nestemäisenä käytetty hera		x	x	x	
272	Hera tiivisteenä			x	x	
273	Hera jauheena tai herajuustona			x	x	
274	Laktoosi (maitosokeri)		x	x	x	x
275	Maitoalbumiini		x	x	x	x
28	"Chocolate crumb"					

TAULUKKO 3

(jatkoa)

Maa		Vuosi		
Tilasto- koodi (¹⁾)	B. KÄYTTÖ	Raaka-aineiden käyttö (1 000 tonnia)		
		Koko- maito	Rasvaton maito ⁽²⁾	Hera ⁽³⁾
		3	4	5
3	Rasvaton maito ja voi ja hera			
31	Maatilalle jäänyt ⁽⁴⁾	x	+	
32	Maatilalle palautettu	x	+	
33	Kermantuonnin tase	x	+	
34	Tuonti	x	-	-
341	josta jäsenvaltioista	x	-	-
39	muista lähteistä ⁽⁵⁾	x	-	-
4	Vienti		+	
41	josta jäsenvaltioihin		+	
5	Muut käyttötarkoitukset			
51	Elintarvikkeeksi			
52	Rehuksi			
6	Erotus			
Yhteensä			±	
Tiedot vastaanotetusta maidosta ja saatujen tuotteiden painosta on toimitettava tilastointivuotta seuraavan vuoden huhtikuuhun mennessä ja taulukon muihin osiin tulevat tiedot tilastointivuotta seuraavan vuoden kesäkuuhun mennessä.				
⁽¹⁾ Katso tuoteluetteloa. ⁽²⁾ Maitorasvapitoisuus prosentteina tuotteen painosta. ⁽³⁾ Rasvattoman maidon ja heran taseet: - = käytettävissä oleva määrä; + = käyttö. ⁽⁴⁾ Muunnettuna vastaaviksi määriksi voita. ⁽⁵⁾ Kermatoimituksista jäänyt. ⁽⁶⁾ Esim. palautetut varastot.				

TAULUKKO 4

Vuositainen tilasto vastaanotetusta maidosta (kaikki maito) alueittain

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 3 alakohdan a alakohdassa)

Maa		Vuosi		
Alue- koodi	ALUBET ⁽¹⁾	Maito yhteensä ⁽²⁾	josta: lehmänmaitoa	
		Vastaanotettu (1 000 tonnia) ⁽³⁾	Rasvapitoisuus (%)	

Tiedot on toimitettava tilastointivuotta seuraavan vuoden huhtikuuhun mennessä.

⁽¹⁾ Taulukko on täytettävä seuraavista alueista:
 Saksa: Regierungsbezirke
 Ranska: Régions de programme
 Italia: Regioni
 Alankomaat: Provincies
 Belgia: Provinces/Provincies
 Luxemburg: Käsitellään yhtenä alueena
 Yhdistynyt kuningaskunta: Standard regions
 Irlanti: Käsitellään yhtenä alueena
 Tanska: Käsitellään yhtenä alueena
 Kreikka: Käsitellään yhtenä alueena.

⁽²⁾ Alue, jossa toimipaikat sijaitsevat.
⁽³⁾ Lehmän-, puhvelin-, lampaan- ja vuohenmaito.
⁽⁴⁾ Suoraan tuottajilta vastaanotetun maidon ja kerman (vastaavana määränä maitoa) määrät.

TAULUKKO 5

Maidon (kaiken maidon) vuosittainen tuotanto ja käyttö maatilalla

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 1 artiklan 1 kohdan b alakohdassa)

Maa		Vuosi		
A. KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT MÄÄRÄT (1 000 tonnia)				
	Koko- maito		Rasvaton maito ja kirnupiimä	Hera
1. Lehmänmaito ⁽¹⁾		1. Meijerien palauttama		
1.1. josta lypsylehmän maitoa		2. Kermatoimitusten ylijäämä		
2. Lampaanmaito		3. Voin ja kerman tuotannosta		
3. Vuohenmaito				
4. Puhvelinmaito				
	Yhteensä		Yhteensä	
B. KÄYTTÖ ERI TARKOITUKSIIN (1 000 tonnia)				
	Koko- maito		Rasvaton maito ja kirnupiimä	Hera
1. Juotava maito		1. Juotava maito		
a) Kotitarvekäyttö		2. Kotijuusto		
b) Suora myynti		3. Rehu		
2. Kotivoi ja kerma				
3. Kotijuusto				
4. Rehu ⁽¹⁾				
5. Toimitettu meijereihin ⁽²⁾				
a) Maito				
b) Kerma				
6. Erotus ja jätteet				
	Yhteensä		Yhteensä	
C. SAADUT TUOTTEET (1 000 tonnia)				
1. Juotava maito				
a) Kotitarvekäyttö				
b) Suora myynti				
2. Kotikerma				
3. Kotivoi				
4. Kotijuusto				
Tiedot on toimitettava tilastointivuotta seuraavan vuoden huhtikuuhun mennessä.				
⁽¹⁾ Lukuun ottamatta vasikoitten imemää maitoa.				
⁽²⁾ Mukaan lukien 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettut maatilat.				

TAULUKKO 7

Meijerit vuosittain vastaanotetun maitomäärän mukaan

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 4 alakohdassa)

Maa		Tilanne 31 päivänä joulukuuta 19	
Vastaanotettu maito (1 000 kg/vuosi)	Yksikkö taloudellisen toiminnan tyyppin mukaan a) yritystasolla b) toimipaikkatasolla ⁽¹⁾		
	Lukumäärä ⁽²⁾	Vastaanotettu maito ⁽³⁾ (1 000 tonnia)	
enintään 5 000			
5 001 - 20 000			
20 001 - 50 000			
50 001 - 100 000			
yli 100 000			
Yhteensä			
Tiedot on toimitettava tilastointivuotta seuraavan vuoden syyskuuhun mennessä (joka kolmas vuosi).			
⁽¹⁾ Taulukko on pakollinen yrityksistä ja vapaaehtoinen toimipaikoista: a) yritys = yritystason yksikkö taloudellisen toiminnan tyyppin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), s. 13 - 25). b) toimipaikka = paikallistason yksikkö taloudellisen toiminnan tyyppin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), s. 13 - 25). ⁽²⁾ Tilastosalaisuuden säilyttämiseksi kunkin suuruusluokan on sisällettävä vähintään kolme yritystä. ⁽³⁾ Suoraan tuottajilta vastaanotetun maidon ja kerman (vastaavana määränä maitoa) määrä.			

TAULUKKO 8

Keräilykeskukset vuosittain vastaanotetun maitomäärän mukaan

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 4 alakohdassa)

Maa		Tilanne 31 päivänä joulukuuta 19	
Vastaanotettu maito (1 000 kg/vuosi)	Yksikkö taloudellisen toiminnan tyyppin mukaan		
	a) yritystasolla b) toimipaikkatasolla ⁽¹⁾		
	Lukumäärä ⁽²⁾	Vastaanotettu maito ⁽³⁾ (1 000 tonnia)	
enintään 1000			
1 001 - 5 000			
yli 5 000			
	Yhteensä		
Tiedot on toimitettava tilastointivuotta seuraavan vuoden syyskuuhun mennessä (joka kolmas vuosi).			
⁽¹⁾ Taulukko on pakollinen yrityksistä ja vapaachtoinen toimipaikoista: a) yritys = yritystason yksikkö taloudellisen toiminnan tyyppin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), s. 13 - 25). b) toimipaikka = paikallistason yksikkö taloudellisen toiminnan tyyppin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), s. 13 - 25). ⁽²⁾ Tilastosalaisuuden säilyttämiseksi kunkin suuruusluokan on sisällettävä vähintään kolme yritystä tai toimipaikkaa. ⁽³⁾ Suoraan tuottajilta vastaanotetun maidon ja kerman (vastaavana määränä maitoa) määrä.			

TAULUKKO 9

Meijerit käsitellyn maidon määrän mukaan

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 4 alakohdassa)

Maa	Tilanne 31 päivänä joulukuuta 19	
Määrä (1 000 kg/vuosi)	Yksikkö taloudellisen toiminnan tyyppin mukaan	
	a) yritystasolla b) toimipaikkatasolla ⁽¹⁾	
	Lukumäärä ⁽²⁾	Määrä ⁽³⁾ (1 000 tonnia)
enintään 5 000		
5 001 - 20 000		
20 001 - 50 000		
50 001 - 100 000		
yli 100 000		
Yhteensä		
Tiedot on toimitettava tilastointivuotta seuraavan vuoden syyskuuhun mennessä (joka kolmas vuosi).		
⁽¹⁾ Taulukko on pakollinen yrityksistä ja vapaaehtoinen toimipaikoista: a) yritys = yritystason yksikkö taloudellisen toiminnan tyyppin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), s. 13 - 25). b) toimipaikka = paikallistason yksikkö taloudellisen toiminnan tyyppin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), s. 13 - 25). ⁽²⁾ Tilastosalaisuuden säilyttämiseksi kunkin suuruusluokan on sisällettävä vähintään kolme yritystä tai toimipaikkaa. ⁽³⁾ Käsitellyn raaka-aineen kokonaisvolyyymi = Suoraan tuottajilta vastaanotetun maidon ja kerman (vastaavana määränä maitoa) määrä ynnä ostot muilta toimittajilta.		

TAULUKKO 10

Maatilat käsitellyn maidon määrän mukaan

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 4 alakohdassa)

Maa		Tilanne 31 päivänä joulukuuta 19	
Määrä (1 000 kg/vuosi)	Maatilat ⁽¹⁾		
	Lukumäärä ⁽²⁾	Määrä ⁽³⁾ (1 000 tonnia)	
180 - 300			
301 - 500			
501 - 1 000			
yli 1 000			
	Yhteensä		
Tiedot on toimitettava tilastointivuotta seuraavan vuoden syyskuuhun mennessä (joka kolmas vuosi).			
⁽¹⁾ Maatilat, joilla on samanlaisia teknisiä jalostuslaitteita kuin Euroopan yhteisöjen toimialaluokituksen kolminumerotason ryhmään 413 kuuluvilla yrityksillä tai toimipaikoilla, jotka jalostavat niiden tuottaman maidon ja luovuttavat tai myyvät valmistetut tuotteet kolmansille osapuolille (ks. tämän päätöksen 1 artikla). ⁽²⁾ Tilastosalaisuuden säilyttämiseksi kunkin suurusluokan on sisällettävä vähintään kolme yritystä tai toimipaikkaa. ⁽³⁾ Käsitellyn raaka-aineen kokonaismäärä.			

TAULUKKO 11.1

Yritykset eräiden maitovalmisteryhmien vuosituotannon määrän mukaan

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 4 alakohdassa)

Maa	Tilanne 31 päivänä joulukuuta 19	
Tuoteryhmät TUOREET TUOTTEET ⁽¹⁾	Yksikkö taloudellisen toiminnan tyy- pin mukaan	
	a) yritystasolla b) toimipaikkatasolla ⁽¹⁾	
Saadut tuotteet (1 000 kg/vuosi)	Lukumäärä ⁽²⁾	Vuosituotanto (1 000 tonnia)
enintään 1 000		
1 001 - 10 000		
10 001 - 30 000		
30 001 - 100 000		
yli 100 000		
Yhteensä		
Tiedot on toimitettava tilastointivuotta seuraavan vuoden syyskuuhun mennessä (joka kolmas vuosi).		
⁽¹⁾ Taulukko on pakollinen yrityksistä ja vapaaehtoinen toimipaikoista: a) yritys = yritystason yksikkö taloudellisen toiminnan tyy- pin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), s. 13 - 25). b) toimipaikka = paikallistason yksikkö taloudellisen toiminnan tyy- pin mukaan (ks. Euroopan yhteisön toimialaluokitus (NACE), s. 13 - 25).		
⁽²⁾ Tilastosalaisuuden säilyttämiseksi kunkin suuruusluokan on sisällettävä vähintään kolme yritystä tai toimipaikkaa.		

TAULUKKO 11.11

Yritykset eräiden maitovalmisteryhmien vuosituotannon määrän mukaan

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 4 alakohdassa)

Maa	Tilanne 31 päivänä joulukuuta 19	
Tuoteryhmät JUOTAVA MAITO ⁽¹⁾	Yksikkö taloudellisen toiminnan tyy- pin mukaan	
	a) yritystasolla b) toimipaikkatasolla ⁽¹⁾	
Saadut tuotteet (1 000 kg/vuosi)	Lukumäärä ⁽²⁾	Vuosituotanto (1 000 tonnia)
enintään 1 000		
1 001 - 10 000		
10 001 - 30 000		
30 001 - 100 000		
yli 100 000		
Yhteensä		
Tiedot on toimitettava tilastointivuotta seuraavan vuoden syyskuuhun mennessä (joka kolmas vuosi).		
⁽¹⁾ Taulukko on pakollinen yrityksistä ja vapaachtoinen toimipaikoista: a) yritys = yritystason yksikkö taloudellisen toiminnan tyy- pin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), s. 13 - 25). b) toimipaikka = paikallistason yksikkö taloudellisen toiminnan tyypin mukaan (ks. Euroopan yhteisön toimiala- luokitus (NACE), s. 13 - 25). ⁽²⁾ Tilastosalaisuuden säilyttämiseksi kunkin suuruusluokan on sisällettävä vähintään kolme yritystä tai toimipaikkaa.		

TAULUKKO 11.2

Yritykset eräiden maitovalmisteryhmien vuosituotannon määrän mukaan

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 4 alakohdassa)

Maa		Tilanne 31 päivänä joulukuuta 19	
Tuoteryhmät TIIVISTETTY MAITO (21)	Yksikkö taloudellisen toiminnan tyy- pin mukaan		
	a) yritystasolla b) toimipaikkatasolla ⁽¹⁾		
Saadut tuotteet (1 000 kg/vuosi)	Lukumäärä ⁽²⁾	Vuosituotanto (1 000 tonnia)	
enintään 5 000			
5 001 – 20 000			
yli 20 000			
Yhteensä			
Tiedot on toimitettava tilastointivuotta seuraavan vuoden syyskuuhun mennessä (joka kolmas vuosi).			
⁽¹⁾ Taulukko on pakollinen yrityksistä ja vapaaehtoinen toimipaikoista: a) yritys = yritystason yksikkö taloudellisen toiminnan tyyppiin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), s. 13 – 25). b) toimipaikka = paikallistason yksikkö taloudellisen toiminnan tyyppiin mukaan (ks. Euroopan yhteisön toimialaluokitus (NACE), s. 13 – 25).			
⁽²⁾ Tilastosalaisuuden säilyttämiseksi kunkin suuruusluokan on sisällettävä vähintään kolme yritystä tai toimipaikkaa.			

TAULUKKO 11.3

Yritykset eräiden maitovalmisteryhmien vuosituotannon määrän mukaan

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 4 alakohdassa)

Maa	Tilanne 31 päivänä joulukuuta 19	
Tuoteryhmät MAITOJAUHE (22)	Yksikkö taloudellisen toiminnan tyy- pin mukaan a) yritystasolla b) toimipaikkatasolla ⁽¹⁾	
Saadut tuotteet (1 000 kg/vuosi)	Lukumäärä ⁽²⁾	Vuosituotanto (1 000 tonnia)
enintään 1 000		
1 001 - 5 000		
5 001 - 20 000		
yli 20 000		
Yhteensä		
Tiedot on toimitettava tilastointivuotta seuraavan vuoden syyskuuhun mennessä (joka kolmas vuosi).		
⁽¹⁾ Taulukko on pakollinen yrityksistä ja vapaaehtoinen toimipaikoista: a) yritys = yritystason yksikkö taloudellisen toiminnan tyy- mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), s. 13 - 25). b) toimipaikka = paikallistason yksikkö taloudellisen toiminnan tyy- mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), s. 13 - 25). ⁽²⁾ Tilastosalaisuuden säilyttämiseksi kunkin suuruusluokan on sisällettävä vähintään kolme yritystä tai toimipaikkaa.		

TAULUKKO 11.4

Yritykset eräiden maitovalmisteryhmien vuosituotannon määrän mukaan

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 4 alakohdassa)

Maa	Tilanne 31 päivänä joulukuuta 19	
Tuoteryhmät VOI (23)	Yksikkö taloudellisen toiminnan tyy- pin mukaan a) yritystasolla b) toimipaikkatasolla ⁽¹⁾	
Saadut tuotteet (1 000 kg/vuosi)	Lukumäärä ⁽²⁾	Vuosituotanto (1 000 tonnia)
enintään 100		
101 - 1 000		
1 001 - 5 000		
5 001 - 10 000		
yli 10 000		
Yhteensä		
Tiedot on toimitettava tilastointivuotta seuraavan vuoden syyskuuhun mennessä (joka kolmas vuosi).		
⁽¹⁾ Taulukko on pakollinen yrityksistä ja vapaaehtoinen toimipaikoista: a) yritys = yritystason yksikkö taloudellisen toiminnan tyy- pin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), s. 13 - 25). b) toimipaikka = paikallistason yksikkö taloudellisen toiminnan tyy- pin mukaan (katso Euroopan yhteisön toimialaluokitus (NACE), s. 13 - 25). ⁽²⁾ Tilastosalaisuuden säilyttämiseksi kunkin suuruusluokan on sisällettävä vähintään kolme yritystä tai toimipaikkaa.		

TAULUKKO 11.5

Yritykset eräiden maitovalmisteryhmien vuosituotannon määrän mukaan

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 4 alakohdassa)

Maa	Tilanne 31 päivänä joulukuuta 19	
Tuoteryhmät JUUSTO (kaikki lajit)	Yksikkö taloudellisen toiminnan tyy- pin mukaan a) yritystasolla b) toimipaikkatasolla ⁽¹⁾	
Saadut tuotteet (1 000 kg/vuosi)	Lukumäärä ⁽²⁾	Vuosituotanto (1 000 tonnia)
enintään 100		
101 - 1 000		
1 001 - 4 000		
4 001 - 10 000		
yli 10 000		
Yhteensä		
Tiedot on toimitettava tilastointivuotta seuraavan vuoden syyskuuhun men- nessä (joka kolmas vuosi).		
⁽¹⁾ Taulukko on pakollinen yrityksistä ja vapaaehtoinen toimipaikoista: a) yritys = yritystason yksikkö taloudellisen toiminnan tyy- piin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), s. 13 - 25). b) toimipaikka = paikallistason yksikkö taloudellisen toiminnan tyy- piin mukaan (ks. Euroopan yhteisön toimialaluokitus (NACE), s. 13 - 25).		
⁽²⁾ Tilastosalaisuuden säilyttämiseksi kunkin suuruusluokan on sisällettävä vähin- tään kolme yritystä tai toimipaikkaa.		

TAULUKKO 11.51

Yritykset eräiden maitovalmisteryhmien vuosituotannon määrän mukaan

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 4 alakohdassa)

Maa	Tilanne 31 päivänä joulukuuta 19	
Tuoteryhmät KOVA JUUSTO ⁽¹⁾	Yksikkö taloudellisen toiminnan tyy- pin mukaan	
	a) yritystasolla b) toimipaikkatasolla ⁽¹⁾	
Saadut tuotteet (1 000 kg/vuosi)	Lukumäärä ⁽²⁾	Vuosituotanto (1 000 tonnia)
enintään 10		
11 - 25		
26 - 50		
51 - 100		
101 - 200		
201 - 500		
501 - 1 000		
1 001 - 2 000		
2 001 - 4 000		
4 001 - 6 000		
6 001 - 10 000		
yli 10 000		
Yhteensä		
Tiedot on toimitettava tilastointivuotta seuraavan vuoden syyskuuhun mennessä (joka kolmas vuosi).		
⁽¹⁾ Kansallisen luokituksen mukaan. ⁽²⁾ Taulukko on vapaaehtoinen sekä yrityksistä että toimipaikoista: a) yritys = yritystason yksikkö taloudellisen toiminnan tyy- pin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), s. 13 - 25). b) toimipaikka = paikallistason yksikkö taloudellisen toiminnan tyy- pin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE, s. 13 - 25). ⁽³⁾ Tilastosalaisuuden säilyttämiseksi kunkin suuruusluokan on sisällettävä vähintään kolme yritystä tai toimipaikkaa.		

TAULUKKO 11.52

Yritykset eräiden maitovalmisteryhmien vuosituotannon määrän mukaan

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 4 alakohdassa)

Maa	Tilanne 31 päivänä joulukuuta 19	
Tuoteryhmät PUOLIKOVA JUUSTO ⁽¹⁾	Yksikkö taloudellisen toiminnan tyy- pin mukaan	
	a) yritystasolla b) toimipaikkatasolla ⁽²⁾	
Saadut tuotteet (1 000 kg/vuosi)	Lukumäärä ⁽³⁾	Vuosituotanto (1 000 tonnia)
enintään 10		
11 - 25		
26 - 50		
51 - 100		
101 - 200		
201 - 500		
501 - 1 000		
1 001 - 2 000		
2 001 - 4 000		
4 001 - 6 000		
6 001 - 10 000		
yli 10 000		
Yhteensä		
Tiedot on toimitettava tilastointivuotta seuraavan vuoden syyskuuhun mennessä (joka kolmas vuosi).		
⁽¹⁾ Kansallisen luokituksen mukaan. ⁽²⁾ Taulukko on vapaaehtoinen sekä yrityksistä että toimipaikoista: a) yritys = yritystason yksikkö taloudellisen toiminnan tyyppin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), s. 13 - 25). b) toimipaikka = paikallistason yksikkö taloudellisen toiminnan tyyppin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), s. 13 - 25). ⁽³⁾ Tilastosalaisuuden säilyttämiseksi kunkin suuruusluokan on sisällettävä vähintään kolme yritystä tai toimipaikkaa.		

TAULUKKO 11.53

Yritykset eräiden maitovalmisteryhmien vuosituotannon määrän mukaan

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 4 alakohdassa)

Maa	Tilanne 31 päivänä joulukuuta 19	
Tuoteryhmät PEHMEÄ JUUSTO ⁽¹⁾	Yksikkö taloudellisen toiminnan tyy- pin mukaan a) yritystasolla b) toimipaikkatasolla ⁽²⁾	
Saadut tuotteet (1 000 kg/vuosi)	Lukumäärä ⁽³⁾	Vuosituotanto (1 000 tonnia)
enintään 10		
11 - 25		
26 - 50		
51 - 100		
101 - 200		
201 - 500		
501 - 1 000		
1 001 - 2 000		
2 001 - 4 000		
4 001 - 6 000		
6 001 - 10 000		
yli 10 000		
Yhteensä		
Tiedot on toimitettava tilastointivuotta seuraavan vuoden syyskuuhun mennessä (joka kolmas vuosi).		
⁽¹⁾ Kansallisen luokituksen mukaan. ⁽²⁾ Taulukko on vapaaehtoinen sekä yrityksistä että toimipaikoista: a) yritys = yritystason yksikkö taloudellisen toiminnan tyyppin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), s. 13 - 25). b) toimipaikka = paikallistason yksikkö taloudellisen toiminnan tyyppin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), s. 13 - 25). ⁽³⁾ Tilastosalaisuuden säilyttämiseksi kunkin suuruusluokan on sisällettävä vähintään kolme yritystä tai toimipaikkaa.		

TAULUKKO 11.54

Yritykset eräiden maitovalmisteryhmien vuosituotannon määrän mukaan

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 4 alakohdassa)

Maa	Tilanne 31 päivänä joulukuuta 19	
Tuoteryhmät TUOREJUUSTO ⁽¹⁾	Yksikkö taloudellisen toiminnan tyy- pin mukaan	
	a) yritystasolla b) toimipaikkatasolla ⁽²⁾	
Saadut tuotteet (1 000 kg/vuosi)	Lukumäärä ⁽³⁾	Vuosituotanto (1 000 tonnia)
enintään 10		
11 - 25		
26 - 50		
51 - 100		
101 - 200		
201 - 500		
501 - 1 000		
1 001 - 2 000		
2 001 - 4 000		
4 001 - 6 000		
6 001 - 10 000		
yli 10 000		
Yhteensä		
Tiedot on toimitettava tilastointivuotta seuraavan vuoden syyskuuhun mennessä (joka kolmas vuosi).		
⁽¹⁾ Kansallisen luokituksen mukaan. ⁽²⁾ Taulukko on vapaaehtoinen sekä yrityksistä että toimipaikoista: a) yritys = yritystason yksikkö taloudellisen toiminnan tyyppin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), s. 13 - 25). b) toimipaikka = paikallistason yksikkö taloudellisen toiminnan tyyppin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), s. 13 - 25). ⁽³⁾ Tilastosalaisuuden säilyttämiseksi kunkin suuruusluokan on sisällettävä vähintään kolme yritystä tai toimipaikkaa.		

TAULUKKO 11.55

Yritykset eräiden maitovalmisteryhmien vuosituotannon määrän mukaan

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 4 alakohdassa)

Maa		Tilanne 31 päivänä joulukuuta 19	
Tuoteryhmät SINIHOMEUJUSTO ⁽¹⁾		Yksikkö taloudellisen toiminnan tyyppin mukaan a) yritystasolla b) toimipaikkatasolla ⁽²⁾	
Saadut tuotteet (1 000 kg/vuosi)		Lukumäärä ⁽³⁾	Vuosituotanto (1 000 tonnia)
enintään 10			
11 - 25			
26 - 50			
51 - 100			
101 - 200			
201 - 500			
501 - 1 000			
1 001 - 2 000			
2 001 - 4 000			
4 001 - 6 000			
6 001 - 10 000			
yli 10 000			
Yhteensä			
Tiedot on toimitettava tilastointivuotta seuraavan vuoden syyskuuhun mennessä (joka kolmas vuosi).			
⁽¹⁾ Kansallisen luokituksen mukaan. ⁽²⁾ Taulukko on vapaaehtoinen sekä yrityksistä että toimipaikoista: a) yritys = yritystason yksikkö taloudellisen toiminnan tyyppin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), s. 13 - 25). b) toimipaikka = paikallistason yksikkö taloudellisen toiminnan tyyppin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), s. 13 - 25). ⁽³⁾ Tilastosalaisuuden säilyttämiseksi kunkin suuruusluokan on sisällettävä vähintään kolme yritystä tai toimipaikkaa.			

TAULUKKO 11.56

Yritykset eräiden maitovalmisteryhmien vuosituotannon määrän mukaan

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 4 alakohdassa)

Maa	Tilanne 31 päivänä joulukuuta 19	
Tuoteryhmät MUUT JUUSTOT ⁽¹⁾	Yksikkö taloudellisen toiminnan tyy- pin mukaan	
	a) yritystasolla b) toimipaikkatasolla ⁽²⁾	
Saadut tuotteet (1 000 kg/vuosi)	Lukumäärä ⁽³⁾	Vuosituotanto (1 000 tonnia)
enintään 10		
11 - 25		
26 - 50		
51 - 100		
101 - 200		
201 - 500		
501 - 1 000		
1 001 - 2 000		
2 001 - 4 000		
4 001 - 6 000		
6 001 - 10 000		
yli 10 000		
Yhteensä		
Tiedot on toimitettava tilastointivuotta seuraavan vuoden syyskuuhun mennessä (joka kolmas vuosi).		
⁽¹⁾ Kansallisen luokituksen mukaan. ⁽²⁾ Taulukko on vapaaehtoinen sekä yrityksistä että toimipaikoista: a) yritys = yritystason yksikkö taloudellisen toiminnan tyyppimukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), s. 13 - 25). b) toimipaikka = paikallistason yksikkö taloudellisen toiminnan tyyppin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), s. 13 - 25). ⁽³⁾ Tilastosalaisuuden säilyttämiseksi kunkin suuruusluokan on sisällettävä vähintään kolme yritystä tai toimipaikkaa.		

TAULUKKO 11.6

Yritykset eräiden maitovalmisteryhmien vuosituotannon määrän mukaan

(jota tarkoitetaan 31 päivänä heinäkuuta 1972 annetun direktiivin 4 artiklan 4 alakohdassa)

Maa	Tilanne 31 päivänä joulukuuta 19	
Tuoteryhmät SULATEJUUSTO(25)	Yksikkö taloudellisen toiminnan tyy- pin mukaan	
	a) yritystasolla b) toimipaikkatasolla ⁽¹⁾	
Saadut tuotteet (1 000 kg/vuosi)	Lukumäärä ⁽²⁾	Vuosituotanto (1 000 tonnia)
enintään 100		
101 - 200		
201 - 500		
501 - 1 000		
1 001 - 2 000		
2 001 - 5 000		
yli 5 000		
Yhteensä		
Tiedot on toimitettava tilastointivuotta seuraavan vuoden syyskuuhun men- nessä (joka kolmas vuosi).		
⁽¹⁾ Taulukko on vapaaehtoinen sekä yrityksistä että toimipaikoista: a) yritys = yritystason yksikkö taloudellisen toiminnan tyy- puun mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE), s. 13 - 25). b) toimipaikka = paikallistason yksikkö taloudellisen toiminnan tyy- pin mukaan (ks. Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE, s. 13 - 25).		
⁽²⁾ Tilastosalaisuuden säilyttämiseksi kunkin suuruusluokan on sisällettävä vähintään kolme yritystä tai toimipaikkaa.		

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 571/88,
annettu 29 päivänä helmikuuta 1988,
maatilojen rakennetta vuosien 1988 ja 1997 välillä koskevien yhteisön tilastotietojen
keruun järjestämisestä**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 43 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotukset⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

maatilojen rakenteen kehitys on tärkeä tekijä yhteisen maatalouspolitiikan suuntaamisessa; maatilojen rakennetta koskevien tutkimusten sarjaa, jota on suoritettu yhteisön tasolla vuodesta 1966/67 lähtien, tulisi jatkaa,

tätä kehitystä ei voida tutkia yhteisön tasolla, ellei ole käytävissä vertailukelpoisia tietoja kaikista jäsenvaltioista; sen vuoksi on tarpeen jatkaa aiemmin aloitettuja yhdenmukaistamis- ja samanaikaistamisyrittämiä,

jäsenvaltioiden ja yhteisön työtaakkaa tämän tehtävän suorittamisessa tulee vähentää niin paljon kuin mahdollista,

samanlaisia aikaisempia rakennetutkimuksia varten sovitut ominaisuudet, määritelmät ja maantieteelliset yksiköt tulisi säilyttää, mikäli mahdollista,

tehtäessä päätöstä vuosien 1993 ja 1997 välisenä aikana tutkittavista ominaisuuksista, tulee tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden työtaakkaa pyrkiä rajoittamaan niin paljon kuin mahdollista,

jotta yhteisön maatalouden tilannetta voitaisiin arvioida ja tarkkailla maatalouden rakenteen kehityssuuntia, on tarpeen

suorittaa säännöllisin väliajoin tilastollisia tutkimuksia maatalousta, jotka käyttävät tiettyä maatalousaluetta maanviljelyyn tai jotka tuottavat tietyn osuuden myyntiä varten tai joiden tuotanto ylittää tietyt aineelliset rajat,

huomioon ottaen jäsenvaltioiden tilastopalvelujen moninaisuus, otantaan perustuvan tietojen keruun menetelmien tehokkuus ja tarve hankkia luotettavaa tietoa kohtuullisin kustannuksin, jäsenvaltioiden tulisi saada itse päättää, keräävätkö ne tiedot kokonaistutkimuksina vai satunnaisotantaan perustuvina, edellyttäen, että otantakeruut ovat luotettavia eri yhdistelmätasolla,

on kuitenkin tarpeen suorittaa vähintään joka kymmenes vuosi kaikkien maatilojen laskenta (kokonaistutkimus) maatilojen perusrekisterien saattamiseksi ajan tasalle ja sen muun informaation keräämiseksi, jota tarvitaan otantatutkimusten osittamiseksi,

kun päätetään niistä menettelytavoista, joita käytetään yhteisön laskennassa 1989/90, on otettava mahdollisimman paljon huomioon Yhdistyneiden Kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) suositus koskien vuoden 1990 aikoina suoritettavaa maailman maatalouslaskentaa,

maatalouspolitiikan vaatimuksia varten on tarpeen saada jäsenvaltioihin ja yhteisön tilastotoimistoihin uusi tietojen erittelyn ja tilastotietojen keruun tulosten levittämisen järjestelmä, joka on joustavampi ja nopeampi kuin aikaisempi järjestelmä, samalla helpottaen jäsenvaltioiden työtaakkaa,

tulisi helpottaa sellaisten asianmukaisten menettelyjen käyttöönottoa, joiden avulla jäsenvaltiot ja komissio voivat saada enemmän hyötyä maatilojen rakennetutkimuksessa kerättyjen tietojen pohjalta laadituista tilastoista,

yksittäiset tiedot ovat tilastosalaisuuden alaisia,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 179, 8.7.1987, s. 3 ja

EYVL N:o C 4, 8.1.1988, s. 10

⁽²⁾ EYVL N:o C 305, 16.11.1987, s. 147

kerättyjen tietojen käyttöä ja niiden tietojen levittämistä koskevaa uutta järjestelmää toteutettaessa olisi tarpeen:

- ottaa huomioon jäsenvaltioiden tilastolaitosten pääjohtajien kannat tilastosalaisuutta koskevien määräysten valmistelussa;
- taata jäsenvaltioiden välillä kiinteä yhteistyö tietojen erittelyssä;

Euroopan yhteisön tilastotoimiston yhteensovittamistehtävä on tarpeen yhteisön kyseisen alueen tiedon vaatimusten tyydyttämiseksi ja saavutettujen tulosten yhtenäisen erittelyn varmistamiseksi,

kyseisten tutkimusten suorittamista varten vaaditaan sekä jäsenvaltioilta että komissiolta useiden vuosien ajan huomattavaa rahoitusta, josta suuri osa käytetään yhteisön tarpeiden tyydyttämiseen; sen vuoksi tulisi säätää yhteisön osuudesta tämän ohjelman toteuttamiseksi, ja

tämän asetuksen säännösten toteuttamisen helpottamiseksi, tulisi jatkaa jäsenvaltioiden ja komission välistä kiinteää yhteistyötä, erityisesti päätöksellä 72/279/ETY⁽¹⁾ perustetussa pysyvässä maataloustilastokomiteassa,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on pantava alueellaan vuosien 1988 ja 1997 välillä toimeen osana yhteisön tilastotietojen keruuhjelmaa maatilojen rakennetta koskevia tietojen keruita, jäljempänä 'tietojen keruut'. Kyseisten tutkimusten viiteajanjaksot määritetään 2 ja 3 artiklassa.

2 artikla

1. FAO:n maailman maatalouslaskennan suositusten mukaisesti jäsenvaltioiden on suoritettava perustutkimus yhdessä tai useammassa vaiheessa, kaikkien maatilojen yleisen laskennan (kokonaistutkimuksen) muodossa, 1 päivänä joulukuuta 1988 ja 1 päivänä maaliskuuta 1991 välisenä aikana. Sen on koskettava satovuotta, joka vastaa vuonna 1989 tai 1990 korjattavaa satoa.

Jäsenvaltiot voivat kuitenkin tiettyjä ominaisuuksia varten käyttää satunnaisotantaan perustuvia tietojen keruita, jäljempänä 'otantatutkimukset'; näin saadut tulokset tulee ekstrapoloida.

2. Jäsenvaltiot voivat samoin siirtää perustutkimuksen toteuttamista aiemmaksi tai myöhemmäksi enintään 12 kuukaudella, jolloin niiden on suoritettava jompaankumpaan satovuoteen (1989 - 1990) liittyvä otantakeruu perustutkimuksen lisäksi.

3 artikla

Seuraavien tietojen keruut maatilojen rakenteesta on suoritettava yhdessä tai useammassa vaiheessa kokonais- tai otantatutkimusten muodossa:

- a) 1 päivänä joulukuuta 1992 ja 1 päivänä maaliskuuta 1994 välisenä aikana, koskien satovuotta, jonka sato vastaa vuonna 1993 korjattavaa satoa (rakennetutkimus 1993);
- b) 1 päivänä joulukuuta 1994 ja 1 päivänä maaliskuuta 1996 välisenä aikana, koskien satovuotta, jonka sato vastaa vuonna 1995 korjattavaa satoa (rakennetutkimus 1995) ja
- c) 1 päivänä joulukuuta 1996 ja 1 päivänä maaliskuuta 1998 välisenä aikana, koskien satovuotta, jonka sato vastaa vuonna 1997 korjattavaa satoa (rakennetutkimus 1997).

4 artikla

Jäsenvaltioiden, jotka suorittavat otantatutkimuksia, on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että luotettavia tuloksia saadaan vaadituilla erilaisilla yhdistelmätasoilla, jotka ovat seuraavanlaisia:

- 8 artiklassa tarkoitetut alueet,
- 8 artiklassa tarkoitetut paikallisuusalueet (ainoastaan perustutkimusta varten),

ja seuraavanlaisia, mikäli ne ovat tärkeitä paikallisesti

- 'epäsuotuisat maatalousalueet', joita tarkoitetaan direktiivin 75/268/ETY⁽²⁾ 3 artiklassa, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 797/85⁽³⁾, ja 'vuoristoalueet', joita tarkoitetaan saman artiklan 3 kohdassa,
- maatalouden päätyypit, joita tarkoitetaan päätöksessä 85/377/ETY⁽⁴⁾,
- maatalouden erityistyyppit, joita tarkoitetaan samassa päätöksessä.

5 artikla

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- a) 'maatilalla' sekä teknisesti että taloudellisesti erillistä yksikköä, jolla on erillinen johto ja joka tuottaa maataloustuotteita;
- b) 'viljelyyn käytettävällä maatalousmaalla' sitä kokonaista aluetta, joka on käytössä viljelyksmaana, pysyvänä laitumena tai niitynä, monivuotisten kasvien viljelyssä ja kotipuu-tarhana.

6 artikla

Tietojen keruulla on katettava:

- a) maatilat, joissa maanviljelyyn käytettyä maatalousmaata on vähintään yksi hehtaari;
- b) maatilat, joissa maanviljelyyn käytettyä maatalousmaata on vähemmän kuin yksi hehtaari, jos ne tuottavat tietyn osuuden myyntiä varten tai jos niiden tuotanto ylittää tietyt aineelliset rajat.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 128, 19.5.1975, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o L 93, 30.3.1985, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 220, 17.8.1985, s. 1

⁽¹⁾ EYVL N:o L 179, 7.8.1972, s. 1

Kuitenkin niiden jäsenvaltioiden, jotka käyttävät erilaista tietojen keruun rajaa, on sitouduttava vahvistamaan raja sellaiselle tasolle, että sen ulkopuolelle jäävät ainoastaan pienimmät tilat, jotka yhdessä muodostavat enintään yhden prosentin kyseisen jäsenvaltion päätöksessä 85/377/ETY tarkoitetusta standardibruttomarginaalista (SBM).

Ennen tilastotietojen keruun suorittamista jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle rajojen määrittämisessä käytetyt menetelmät.

7 artikla

1. Kun kysymys on useiden kasvilajien viljelystä, viljelyyn käytettävä maatalousmaa on jaettava eri kasvien kesken suhteessa siihen maa-alaan, joka siihen vaaditaan.

Jäsenvaltiot vahvistavat yhteisymmärryksessä komission kanssa menetelmät kyseistä jakoa varten sekä tarvittavat poikkeukset menettelystä.

Lisäksi usean kasvilajin viljelyyn käytettävä ala rekisteröidään erikseen 'käytettävästä maatalousmaasta' (KMM) liitteessä I luetteloitujen ryhmittelyjen mukaisesti.

2. Peräkkäisiin, toissijaisiin satoihin käytetty ala rekisteröidään erikseen 'käytettävästä maatalousmaasta'.

Peräkkäiset, toissijaiset sadot luetaan liitteessä I mainittujen ryhmittelyjen mukaisesti.

8 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tässä asetuksessa tarkoitettujen tilastotietojen keruun yhteydessä saadut tiedot ovat liitteessä I luetteltujen ominaisuuksien mukaiset. Kyseiseen luetteloon ominaisuuksista tehtävistä muutoksista vuosia 1993 ja 1997 koskevien tilastotietojen keruuta varten päätetään 15 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

2. Ominaisuuksia sekä alueita ja paikallisuusalueita koskevat määritelmät on määritelty päätöksessä 83/461/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksillä 85/622/ETY⁽²⁾ ja 85/643/ETY⁽³⁾; mahdollisista muutoksista on päätettävä 15 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

3. Jos yhteisön maatilatyöpolian soveltamiseksi joissakin jäsenvaltioissa on perustettu standardibruttomarginaaleja tiettyihin, liitteessä I mainittuihin ominaisuuksien alajaotteluihin liittyen, asianomaisten jäsenvaltioiden on kerättävä kaikki näiden standardibruttomarginaalien soveltamiseksi tarvittava tieto.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 251, 12.9.1983, s. 100

⁽²⁾ EYVL N:o L 379, 31.12.1985, s. 15

⁽³⁾ EYVL N:o L 379, 31.12.1985, s. 61

9 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki asianmukaiset toimenpiteet tilastotietojen keruun suorittamiseksi alueellaan. Erityisesti niiden on:

- laadittava kyselylomakkeet 8 artiklassa mainitun ominaisuusluettelossa edellytettujen tietojen keruuta varten;
- tarkastettava, ovatko kyselylomakkeet täytetty kokonaan ja ovatko vastaukset todenmukaisia; tarvittaessa ja mikäli mahdollista, jäsenvaltioiden on täydennettävä puuttuvat tiedot ja korjattava epätarkat tiedot.

10 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle 8 artiklan 1 kohdassa mainitut laskennasta ja otantatutkimuksista saadut tiedot liitteessä II esitetyn menettelyn, jäljempänä 'Eurofarm-projektin', mukaisesti.

11 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle kaikki ne tiedot, joita se voi vaatia tässä asetuksessa tarkoitettujen tilastotietojen keruun organisoimista ja metodologiaa varten; erityisesti niiden on toimitettava tiedot tietojenkeruutoimintojen yksityiskohtaisesta aikataulusta kenttätyössä.

12 artikla

Eurofarm-projektin yhteydessä Euroopan yhteisöjen tilastotoimiston tehtävänä on tutkimuksen tulostaulukoiden levittäminen. Asianomaiset komiteat ja työryhmät vahvistavat käytännön menettelyt tätä levittämistä varten.

13 artikla

Joka kolmas vuosi ja ensimmäisessä vaiheessa 31 päivään joulukuuta 1992 mennessä komissio antaa neuvostolle kertomuksen Eurofarm-projektin toiminnasta. Se tekee ehdotukset mahdollisista muutoksista tähän asetukseen.

14 artikla

1. Perustutkimuksen ja 3 artiklassa säädettyjen tietojen keruuden toteuttamisesta jäsenvaltioille koituvien kustannusten kattamiseksi niille hyvitetään 20 ECUa jokaista tilaa kohti, josta on Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle toimitettu täydelliset tiedot, kuitenkin enintään kutakin tietojen keruuta kohden:

- 100 000 ECUa Luxemburgille;
- 500 000 ECUa Belgialle ja Tanskalle;
- 700 000 ECUa Alankomaille;
- 1 100 000 ECUa Irlannille;
- 1 300 000 ECUa Yhdistyneelle kuningaskunnalle;
- 2 000 000 ECUa Saksalle, Kreikalle, Espanjalle, Ranskalle, Italialle ja Portugalille.

Kaikkien neljän tietojen keruun kustannusten kattamiseksi arvioitu määräraha sisällytetään Euroopan yhteisöjen yleiseen budjettiin.

2. Komissiolle myönnetään kehittämis- ja johtotyötä varten tarpeelliseksi arvioidut taloudelliset voimavarat, vuosittaisten ylärajojen ollessa seuraavat:

- 480 000 ECUa vuodelle 1989,
- 480 000 ECUa vuodelle 1990,
- 240 000 ECUa vuodelle 1991,
- 80 000 ECUa vuodelle 1992, vuoteen 1998 asti,

jotka sisällytetään Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon.

15 artikla

1. Jos tässä artiklassa säädettyä menettelyä on noudatettava, asian saattaa pysyvän maataloustilastokomitean, jäljempänä 'komitea', käsiteltäväksi sen puheenjohtaja omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.

2. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta

määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Lausunto annetaan sellaisella 54 äänen enemmistöllä, joka saadaan kun jäsenvaltioiden äänet painotetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

3. Komissio päättää toimenpiteistä, joita sovelletaan välittömästi. Jos toimenpiteet eivät kuitenkaan ole komitean lausunnon mukaisia, komissio ilmoittaa niistä viipymättä neuvostolle. Siinä tapauksessa komissio voi lykätä päättämiensä toimenpiteiden soveltamista enintään yhdellä kuukaudella neuvostolle tehdyn ilmoituksen tekopäivästä.

Neuvosto voi määräenemmistöllä päättää asiasta toisin yhden kuukauden kuluessa.

16 artikla

Tämä asetus tulee voimaan seuraavana päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 29 päivänä helmikuuta 1988.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

W. von GELDERN

LIITE I

(ks. 389R0807)

LIITE II

EUROFARM-PROJEKTI

Kuvaus ja sisältö

1. Eurofarm-projekti on tietopankkien kokonaisuus, jota käytetään yhteisössä kerättyjen maatalojen rakennetta koskevien tietojen käsittelyssä jäsenmaiden ja yhteisön maatalouspolitiikan tarpeisiin.

Projektin suunnittelevat ja toteuttavat yhteisön jäsenmaiden ja komission tilastoviranomaiset työskennellen kiinteässä yhteistyössä ja komission tuella.

2. Eurofarm-tietopankit ovat seuraavat:

- yksikkötietopankki (BDI), joka jäsenvaltioiden valinnan mukaan sisältää anonymoituja tietoja kaikista tiloista tai tietojen keruuseen sisältyvien tilojen edustavasta otoksesta, joka on riittävä analyysien tekemiseen tämän asetuksen 4 artiklassa määritellyllä maantieteellisellä tasolla,
- taulukkotietopankki (BDT), joka sisältää tietojen keruun tulokset tilastollisten taulukoiden muodossa. BDT:n sisältö päätetään tämän asetuksen 15 artiklassa säädetyin menettelytavan mukaisesti.

Tietopankkien sijainti

3. Lukuun ottamatta Saksa kaikkien jäsenvaltioiden BDI sijaitsee yhteisön tietojenkäsittelykeskuksessa. Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolla on yksinomainen vastuu pääsystä siihen ja sen hallinnosta.
4. BDT sijaitsee yhteisön tietojenkäsittelykeskuksessa.

Yksikkötietojen siirto Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle

5. Yksikkötiedot toimitetaan käyttäen yhtenäistä, Eurostatin yhteisymmärryksessä jäsenvaltioiden kanssa määrittelemää koodia ja noudattaen määräaikoja, jotka määritellään tämän asetuksen 15 artiklassa säädetyin menettelytavan mukaisesti.
6. Poikkeuksen muodostaa Saksa, joka ei toimita yksikkötietoja. Se sitoutuu keskittämään nämä tiedot magneettitallenteena yhteen tietojenkäsittelykeskukseen 12 kuukauden kuluessa tietojenkeruun päättymisestä kentällä.

Taulukkotietojen toimittaminen

7. Jäsenvaltioiden toimittamien yksikkötietojen pohjalta Euroopan yhteisöjen tilastotoimisto laatii:
 - BDT-tietopankkia varten tarvittavat taulukot
 - jäljempänä 15 kohdassa määritellyt tilapäiset taulukot.
- 8.1. Siinä tapauksessa, että jäsenvaltioiden toimittamat yksikkötiedot eivät anna Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle mahdollisuutta laatia kaikkia 15 artiklassa mainittuja tilastotaulukoita BDT-tietopankkia varten, kyseisten jäsenvaltioiden on sitouduttava toimittamaan puuttuvat taulukot kolmen kuukauden kuluessa liitteen kohdassa 5 mainittujen yksikkötietojen toimittamista varten annetun määräpäivän jälkeen.
- 8.2. Siinä tapauksessa, että jäsenvaltioiden toimittamat yksikkötiedot eivät anna Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle mahdollisuutta laatia liitteessä I luetelluille ominaisuustiedoille pohjautuvia tilapäisiä taulukoita, komissio tutkii yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa menettelytavat kyseisten taulukoiden antamiseksi.
9. Jäsenvaltiot sitoutuvat toimittamaan samanaikaisesti yksikkötietojen kanssa tarkistustaulukot, jotka Euroopan yhteisöjen tilastotoimisto määrittelee neuvoteltuaan jäsenvaltioiden kanssa.

Yksikkötietojen luottamuksellisuus

10. Yksikkötiedot tulee toimittaa Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle anonymisoidussa muodossa, siten ettei maatalojen suora identifiointi ole mahdollista.
11. Komissio toteuttaa tarvittavat varoimenpiteet tietojenkäsittelyjärjestelmässään taatakseen tietojen luottamuksellisuuden ja ilmoittaa varoimenpiteistä jäsenvaltioille.
12. Pääsy yksikkötietoihin rajoitetaan henkilöille, jotka Euroopan yhteisöjen tilastotoimistossa vastaavat asetuksen täytäntöönpanosta.
13. Kohdassa 14 tarkoitettujen taulukkojen perusteella ei saa olla mahdollista suoraan tai välillisesti identifioida maataloja.

Tietojen käyttö ja tuloksista tiedottaminen

14. Euroopan yhteisöjen tilastotoimisto sitoutuu käyttämään jäsenvaltioiden toimittamia yksikkötietoja ainoastaan tilastotarkoituksiin ja olemaan käyttämättä tietoja mihinkään hallinnollisia tavoitteita palvelemaan tarkoitukseen.

Yksikkötietoja käytetään:

- BDT-tietopankkiin sisältyvien taulukoiden laadintaan,
 - tilapäisten taulukoiden laadintaan.
15. Tilapäiset taulukot ovat sellaisia, joita varten ei ole varauduttu yhteisön alkuperäisessä ohjelmassa, jossa on lyöty lukkoon BDT:n sisältö, mutta joiden laadintaa, liitteessä 1 lueteltujen ominaisuustietojen pohjalta, pyydetään yhteisön laitosten tietotarpeiden tai jäsenvaltioiden tilastotoimistojen tietotarpeiden tyydyttämiseksi.

Koordinointi

16. Tämän asetuksen 15 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen Euroopan yhteisöjen tilastotoimisto ja jäsenvaltiot ottavat käyttöön nopean neuvottelumenettelyn tavoitteenaan:
- varmistaa yksikkötietojen pohjalta laadittujen tietojen luottamuksellisuus ja tilastollinen luotettavuus,
 - tiedottaa jäsenvaltioille näiden tietojen käytöstä.
-

**NEUVOSTON ASETUS (ETY), N:o 807/89,
annettu 20 päivänä maaliskuuta 1989,
asetuksen (ETY) N:o 571/88 liitteen I muuttamisesta maan viljelykäytöstä
poistamisen osalta**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 43 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

maatalouden rakenteiden tehokkuuden parantamisesta 12 päivänä maaliskuuta 1985 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 797/85⁽³⁾, sellaisena kuin se on viimeksi asetuksella (ETY) N:o 1137/88⁽⁴⁾ muutettuna, jonka täytäntöönpanosäännökset on annettu asetuksessa (ETY) N:o 1272/88⁽⁵⁾, velvoitetaan jäsenvaltiot ottamaan käyttöön tuotannonohjausjärjestelmä, joka on tarkoitettu edistämään maan poistamista viljelykäytöstä; samaan aikaan kyseinen asetus luo uusia maan käyttämisen muotoja yhdistäen maatalouskäytön ja oikeudellisen aseman, riippuen siitä, täyttääkö maa edellytykset tällä asetuksella perustetun avustuksen saantiin,

maanviljelijöiden mahdolliset tulot määräytyvät olennaisesti maatilan rakenteen perusteella ja siksi on tarkkailtava uuden yhteisen maatalouspolitiikan toimenpiteiden vaikutuksia maan käyttämiseen, tuotantoon ja maatilojen taloudellisiin mahdollisuuksiin,

yhteisön tutkimukset maatilojen rakenteesta, jotka on tarkoitus toteuttaa vuosien 1988 ja 1997 välisenä aikana asetuksen (ETY) N:o 571/88⁽⁶⁾ mukaisesti, ovat keskeisiä välineitä kehityksen tilastollisessa tarkkailussa ja erittelyssä liittäessään viljelysmaan poistamisen viljelykäytöstä muihin rakenteellisiin

ominaisuuksiin, kuten tilanjohtajan ikään, maatilan tekniseen ja taloudelliseen tyyppiin ja tilojen kokoon, muihin kasveihin ja karjaan,

on tarpeen rekisteröidä maan poistaminen viljelykäytöstä sopivan luokituksen pohjalta, jonka tulisi olla yhdenmukainen ja velvoittava kaikissa jäsenvaltioissa, jotta saataisiin eri jäsenvaltioiden välillä ja eri ajankohtina vertailukelpoiset tilastotiedot; sen vuoksi on tarpeen lisätä asetuksen (ETY) N:o 571/88 liitteeseen I uusi ominaisuus maatalousalueista, joihin sovelletaan tuotannonohjausjärjestelmää maan poistamiseksi viljelykäytöstä,

ominaisuuksien luettelon yleistä rakennetta ei pitäisi muuttaa ja sen vuoksi maa, johon sovelletaan tuotannonohjausjärjestelmää maan poistamiseksi viljelykäytöstä, on luokiteltava sekä sen mahdollista maatalouskäyttöä vastaavaan luokkaan että erilliseen luokkaan, ja

tämän asetuksen täytäntöönpanon helpottamiseksi tulisi jatkaa kiinteää yhteistyötä jäsenvaltioiden ja yhteisön välillä, erityisesti päätöksellä 72/279/ETY⁽⁷⁾ perustetussa pysyvässä maataloustilastokomiteassa,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Korvataan asetuksen (ETY) N:o 571/88 liite I tämän asetuksen liitteellä.

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan seuraavana päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 319, 12.12.1988, s. 48

⁽²⁾ EYVL N:o C 69, 20.3.1989

⁽³⁾ EYVL N:o L 93, 30.3.1985, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 108, 29.4.1988, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 121, 11.5.1988, s. 36

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 56, 2.3.1988, s. 1

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 179, 7.8.1972, s. 1

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 20 päivänä maaliskuuta 1989.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

C. ROMERO HERRERA

LIITE

LIITE I

LUETTELO OMINAISUKSISTA

A. Maatilan maantieteellinen sijainti

01 Tutkimusalue	
02 Epäsuotuisa alue	kyllä/ei
a) Vuoristoalue	kyllä/ei

B. Maatilan oikeushenkilö ja johto (tutkimuspäivänä)

01 Onko tilan oikeudellinen ja taloudellinen vastuu luonnollisella henkilöllä? ⁽¹⁾	kyllä/ei
02 Jos kyllä, onko tämä henkilö (haltija) myös tilan johtaja?	kyllä/ei
a) Jos vastaus kysymykseen B/02 on "ei", onko johtaja haltijan perheen jäsen?	kyllä/ei
03 Johtajan maatalousalan koulutus	
- vain käytännön kokemusta	kyllä/ei
- peruskoulutus	kyllä/ei
- täydellinen maatalousalan koulutus	kyllä/ei
04 Pidetäänkö tilan hoitamista varten kirjanpitoa?	kyllä/ei

C. Hallintaoikeustyyppi (suhteessa haltijaan) ja tilan jakautuminen

Käytetty maatalousmaa:	ha/a
01 omistusviljely	.../...
02 vuokratiljely	.../...
03 osuusviljely tai muu	.../...
	paltojen lukumäärä
04 Käytetyn maatalousmaan paltojen lukumäärä ⁽²⁾	.../...

D. Pelto

Viljanviljely (mukaan lukien siemenviljely)	
01 Tavallinen vehnä ja speltti	.../...
02 Durumvehnä	.../...
03 Ruis	.../...
04 Ohra	.../...
05 Kaura	.../...
06 Viljamaissi	.../...
07 Riisi	.../...
08 Muu vilja	.../...

⁽¹⁾ Ranskassa GAECs (Groupements agricoles d'exploitation en commun - yhteismaatalouden ryhmät), EARLs (exploitations agricoles a responsabilité limitée - maatilat, joilla on rajoitettu vastuu) ja tosiasialliset ryhmät käsittellään luonnollisen henkilön johtamina tiloina.

⁽²⁾ Vapaachioisia Saksalle, Ranskalle, Irlannille ja Tanskalle; Italian osalta paltojen lukumäärä koskee maatilan koko pinta-ala.

	ha/a
09 Kuivatut siemenvihannekset (mukaan lukien siementuotanto) sekä viljan ja kuivattujen siemenvihannekset seokset	.../...
a) joista puhtaita rehukasveja: herne, härkäpapu, voina, tuoksulupiini	.../...
b) muita (puhtaina tai seoksina)	.../...
10 Peruna (mukaan lukien varhaisperuna ja siemenperuna)	.../...
11 Sokerijuurikas (lukuun ottamatta siementuotantoa)	.../...
12 Rehujuurikasvit ja rehukaalit (lukuun ottamatta siementuotantoa)	.../...
13 Teollisuuskasvit (mukaan lukien ruohomaiset öljysiemenkasvit; lukuun ottamatta kuitukasvien, humalan, tupakan ja muiden teollisuuskasvien siementuotantoa),	
joista	
a) tupakka	.../...
b) humala	.../...
c) puuvilla ⁽¹⁾	.../...
d) muut öljysiemenkasvit tai kuitukasvit ja muut teollisuuskasvit	.../...
i) öljysiemenkasvit (yhteensä)	.../...
joista	
- rapsi ja rypsi	.../...
- auringonkukka ⁽¹⁾	.../...
- soija ⁽²⁾	.../...
ii) mauste-, lääke- ja talouskasvit ⁽³⁾	.../...
iii) muut teollisuuskasvit,	.../...
joista,	
- sokeriruoko ⁽⁴⁾	.../...
Tuoreet vihannekset, melonit, mansikat:	
14 - avomaalla tai matalan suojakatteen alla (ei sisälle mentävissä),	.../...
joista:	
a) avomaalla	.../...
b) matalan suojakatteen alla	.../...
15 - kasvihuoneessa tai muun (sisälle mentävissä) suojakatoksen alla	.../...
Kukat ja koristekasvit (lukuun ottamatta taimitarhoja):	
16 - avomaalla tai matalan suojakatteen alla (ei sisälle mentävissä),	.../...
17 - kasvihuoneessa tai muun (sisälle mentävissä) suojakatoksen alla	.../...
18 - rehukasvit	.../...
a) lyhytaikaiset nurmikasvit	.../...
b) muut	.../...

⁽¹⁾ Vapaaehtoinen paitsi Kreikalle, Espanjalle ja Italialle

⁽²⁾ Vapaaehtoinen paitsi Kreikalle, Espanjalle, Ranskalle, Italialle ja Portugalille.

⁽³⁾ Vapaaehtoinen Yhdistyneelle kuningaskunnalle.

⁽⁴⁾ Vapaaehtoinen paitsi Espanjalle ja Portugalille.

	ha/a
19 Peltokasvien siementuotanto ja taimiviljely (lukuun ottamatta viljan, kuivattujen siemen- vihannesten, perunan ja öljysiemenkasvien siementuotantoa)	.../...
20 Muut peltokasvit	.../...
21 Kesanto	.../...
E. Kotipuutarhat⁽¹⁾	.../...
F. Monivuotinen laidun ja niitty⁽²⁾	.../...
01 Laidun ja niitty lukuun ottamatta luonnonlaidunta	.../...
02 Luonnonlaidun	.../...
G. Monivuotiset kasvit	
01 Hedelmä- ja marjaviljelmät	.../...
a) lauhkean ilmastovyöhykkeen tuoreet hedelmä- ja marjalajit	.../...
b) subtrooppisen ilmastovyöhykkeen hedelmä- ja marjalajit ⁽³⁾	.../...
c) pähkinät ⁽³⁾	.../...
02 Sitruhedelmäviljelmät	.../...
03 Oliiviviljelmät	.../...
a) tavallisesti ruokaoliiveja tuottavat ⁽⁴⁾	.../...
b) tavallisesti oliiveja öljyntuotantoon tuottavat ⁽⁴⁾	.../...
04 Viinitarhat, jotka tavallisesti tuottavat	
a) laatuviinejä	.../...
b) muita viinejä	.../...
c) ruokarypäleitä	.../...
d) rusinoita ⁽⁵⁾	.../...
05 Taimitarhat	.../...
06 Muut monivuotiset kasvit	.../...
07 Monivuotiset lasin alla viljeltävät kasvit	.../...
H. Muu maa	
01 + 03 Käyttämätön maatalousmaa (maatalousmaa, jota ei enää viljellä taloudellisista, sosiaalisista tai muista syistä ja jota ei käytetä viljelykiertoon) ja muu maa (maa, jolla on rakennuksia, pihaluoteita, rautatie, lampi, louhos, tuottamatonta maata, kallio jne.)	.../...

⁽¹⁾ Vapasehtoinen Tanskalle, Alankomaille ja Yhdistyneelle kuningaskunnalle.

⁽²⁾ Kreikka ja Italia voivat yhdistää 01 kohdan 02 kohtaan.

⁽³⁾ Vapasehtoinen paitsi Kreikalle, Espanjalle, Ranskalle, Italialle ja Portugalille.

⁽⁴⁾ Vapasehtoinen Ranskalle.

⁽⁵⁾ Vapasehtoinen paitsi Kreikalle ja Espanjalle.

	ha/a
02 Metsämaat	.../...
josta:	
a) ei-kaupalliset ⁽¹⁾	.../...
b) kaupalliset ⁽¹⁾	.../...
ja/tai	
c) lehtipuumetsät ⁽¹⁾	.../...
d) havupuumetsät ⁽¹⁾	.../...
e) sekametsät ⁽¹⁾	.../...
I. Yhdistetty ja peräkkäinen, toissijainen viljely, sienet, kastelu, kasvihuoneet, viljelysmaan ottaminen pois viljelykäytöstä	
01 Peräkkäinen, toissijainen viljely (lukuun ottamatta katteen alla viljeltyä ja kasvihuoneviljeltyä),	.../...
josta	
a) ei rehuksi tarkoitettu vilja (D/01–D/08)	.../...
b) ei rehuksi tarkoitettut, kuivatut siemenvihannekset (D/09)	.../...
c) ei rehuksi tarkoitettut öljysiemenkasvit (D/13 (d) (i))	.../...
d) muut peräkkäiset, toissijaiset sadot	.../...
02 Sienet	.../...
03 Keinokastelualue	.../...
a) kasteltava alue yhteensä	.../...
b) viljelty alue, joka kastellaan vähintään kerran vuodessa ⁽²⁾	.../...
vähintään kerran vuodessa:	
josta	
1) durumvehnä	.../...
2) maissi	.../...
3) peruna	.../...
4) sokerijuurikas	.../...
5) auringonkukka	.../...
6) soija	.../...
7) rehuksvit	.../...
8) hedelmä- ja marjatarhat	.../...
9) sitrushedelmät	.../...
10) viinirypäleet	.../...
04 Maa-alue, joka on kasvihuonekäytössä	.../...
05 Kasvien yhdistetty viljely ⁽²⁾	.../...
a) peltokasvit (mukaan lukien laidun ja niitty) – metsänviljely ⁽³⁾	.../...
b) monivuotiset kasvit – yksivuotiset kasvit ⁽²⁾	.../...
c) monivuotiset kasvit – monivuotiset kasvit ⁽²⁾	.../...
d) muu yhdistetty viljely ⁽²⁾	.../...

⁽¹⁾ Vapaaehtoinen.⁽²⁾ Vapaaehtoinen paitsi Kreikalle, Espanjalle, Ranskalle, Italialle ja Portugalille.⁽³⁾ Vapaaehtoinen paitsi Kreikalle, Espanjalle, Italialle ja Portugalille.

		ha/a
06	Maa, johon sovelletaan tuotannon ohjausjärjestelmää sen poistamiseksi viljelykäytöstä ja joka on merkitty kohtaan:	
	a) kesanto, jolla viljelykierto on mahdollista (D/21)	.../...
	b) pysyvä laidun- ja niittymaa, jota käytetään laajan karjalouden laitumena (F/01 + F/02)	.../...
	c) liinsit, kahviherneet ja virmat (D/09)	.../...
	d) metsämaat tai metsitystä varten esikäsitellyt maat (H/02)	.../...
	e) alueet, joita tällä hetkellä tai pysyvästi käytetään muuhun kuin maataloustarkoituksiin	.../...
	f) yhteensä	.../...
J. Kotieläimet (tietojen keruu viitepäivänä)		päiden lukumäärä
01	Hevoset
	Nautaeläimet:	
02	Alle vuoden ikäiset:
	a) sonnivasikat ⁽¹⁾
	b) lehmävasikat ⁽¹⁾
	Yli vuoden mutta alla kaksivuotiaat:	
03	sonnit
04	hiehot
	Kaksi vuotta ja sitä vanhemmat:	
05	sonnit
06	hiehot
07	lypsylehmät
08	muut lehmät
	Lampaat ja vuohet:	
09	Lampaat (kaiken ikäiset)
	a) sitosuuhet
	b) muut lampaat
10	Vuohet (kaiken ikäiset)
	a) siitoskutut ⁽²⁾
	b) muut vuohet ⁽²⁾
	Siat:	
11	Porsaat, joiden elopaino on alle 20 kg
12	Siitosemakot, jotka painavat 50 kg tai sen yli
13	Muut siat
	Siipikarja:	
14	Broilerit	.../...
15	Munivat kanat
16	Muu siipikarja (ankat, kalkkunat, hanhet, helmikanat)
17	Kaniinit, siitosnaaraat ⁽³⁾
		Mehiläispesien lukumäärä
18	Mehiläiset ⁽¹⁾
19	Muut kotieläimet ⁽¹⁾	kyllä/ei

⁽¹⁾ Vapaachtonen.⁽²⁾ Vapaachtonen paitsi Kreikalle, Espanjalle, Ranskalle, Italialle ja Portugalille.⁽³⁾ Vapaachtonen Tanskalle, Saksalle, Irtannille ja Yhdistyneelle kuningaskunnalle ja Irtannille.

K. Traktorit, harat, koneet ja laitteet

Tietojen keruun päivänä	Koneet, joita on käytetty viimeisten 12 kk aikana ⁽¹⁾
Kuuluvat yksinomaan tälle tilalle	Yhteiskäytössä (kuuluu toiselle tilalle, osuuskunnalle tai on yhteisomistuksessa toisten tilojen kanssa) tai kuuluu palveluja välittävälle toimistolle
1	2
Lukumäärä	(rasti)
Lukumäärä nimellistehon mukaan (Kw) kpl Kw	
	< 25 25 - < 40 40 - < 60 ≥ 60
01 Nelipyörätraktorit, telaketturaktorit, työkalukoneet	
02 Harat, pöyhintäkoneet, maajyrsimet ja niittokoneet	
03 Leikkuupuimurit	
04 Rehunkorjuukoneet	
05 Perunannostokoneet (täysin koneellistetut)	
06 Sokerijuurikkaannostokoneet (täysin koneellistetut)	
07 Onko teillä kiinteä- tai siirrettävä lypsylaite?	kyllä/ei
08 Onko teillä erillinen lypsya-sema?	kyllä/ei
08 a) Jos on, onko se täysin automatisoitu?	kyllä/ei

⁽¹⁾ Vapaaehtoinen Tanskalle.

L 07 Jos haltija on myös johtaja, onko hänellä mitään muuta ansiotyötä:

- pääammattinaan ?

(asianmukainen vaihtoehto rastitetaan)

- sivuammattinaan ?

L 08 Onko haltijan puolisoilla, joka tekee maataloustyötä tilalla, mitään muuta ansiotyötä:

- pääammattinaan ?

(asianmukainen vaihtoehto rastitetaan)

- sivuammattinaan ?

L 09 Onko kencelläkään muulla haltijan perheenjäsenellä, joka tekee maataloustyötä tilalla, mitään muuta ansiotyötä⁽¹⁾:

- pääammattinaan ?

(henkilöiden lukumäärä)

- sivuammattinaan ?

L 10 Sellaisen kokopäiväisen maataloustyön työpäivien lukumäärä, joka ei sisälly kohtiin L 01 - L 06 ja jota tilalla ovat tehneet muut kuin suoraan tilan palkkaamat henkilöt (esimerkiksi sopimuskumppanin työntekijät)⁽²⁾.

--

Merkitään kokopäiväisten työpäivien lukumäärä tietojen keruun päivää edeltävien 12 kuukauden aikana⁽³⁾.

⁽¹⁾ Vapaehtoinen Tanskalle.

⁽²⁾ Vapaehtoinen niille jäsenmaille, jotka pystyvät toimittamaan yleisesittämättä tälle ominaisuustiedolle kansallisella tasolla.

⁽³⁾ Yhdistynyt kuningaskunta saa toimittaa tämän tiedon vastaavina työviikkoina.

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 837/90,
annettu 26 päivänä maaliskuuta 1990,
jäsenvaltioiden toimitettavista viljantuotantoa koskevista tilastotiedoista**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 43 artiklan,

ottaa huomioon viljamarkkinoiden yhteisestä järjestämisestä 29 päivänä lokakuuta 1975 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2727/75⁽¹⁾, sellaisena kun se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 201/90⁽²⁾,

ottaa huomioon riisimarkkinoiden yhteisestä järjestämisestä 21 päivänä kesäkuuta 1976 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1418/76⁽³⁾, sellaisena kun se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 1806/89⁽⁴⁾,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽⁵⁾

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽⁶⁾,

sekä katsoo, että

komissiolle on sille perustamissopimuksessa ja asetuksissa annettujen, yleistä maatalouspolitiikkaa koskevien tehtävien suorittamiseksi oltava luotettavia, vertailukelpoisia ja ajanmukaisia, objektiivisiin menetelmiin perustuvia tietoja viljojen viljelyaloista, viljan sadoista ja tuotannosta,

on tarpeen myöntää viljantuotannon merkitys maatalousmarkkinoiden organisoinnissa ja hallinnossa, mikä merkitsee, että tarpeelliset tilastotutkimukset yhä enemmän tulisi suorittaa yhteisön sääntöjen perusteella,

tilastoviranomaisten saama kokemus näiden tutkimusten tekemisessä monien vuosien aikana tulisi ottaa huomioon,

tämän asetuksen tarkoituksena on määritellä toimitettavat tilastotiedot, säätää tyydyttävä luotettavuustaso sekä esittää ne ylimääräiset tekniset tiedot, joita tarvitaan tuotantolukujen arvioimiseen, huolehtia pinta-aloja ja satoja koskevien tutki-

musten objektiivisuudesta ja edustavuudesta laajalla kokemukseräisten tietojen vaihdolla, joka käsittää kokouksia ja selostusten laatintaa, sekä säätää noudatettavat määräajat,

alueittaisten tietojen toimittamista viljantuotannosta kokonaisuudessaan sekä eräistä tärkeistä viljalajeista tarvitaan myös vuosittain,

olisi tarpeen, että komissio laatii arvion tästä asetuksesta kolmen vuoden aikana saaduista kokemuksista siihen tarvittaessa sisältyvine ehdotuksineen tilastotutkimusten parantamisesta sekä siitä, tulisiko komission harkita yhdenmukaisen yhteisön tutkimuksen suoritusmahdollisuuksia vuoden 1992 jälkeen,

on tarpeen arvioida kyseisten toimenpiteiden suorittamiseen tarvittava yhteisön varojen määrä; kyseinen määrä on yhden-suuntainen niiden taloudellisten näkemysten kanssa, jotka ilmenevät budjettikurin ja budjettimenettelyn parantamisesta 29 päivänä kesäkuuta 1988 tehdystä toimielimien välisestä sopimuksesta⁽⁷⁾; tosiasiaissa käytössä olevat määrärahat tulee tämän sopimuksen mukaisesti määritellä talousarviomenettelyä noudattaen, ja

on tarpeen määritellä pysyväälle maataloustilastokomitealle noudatettavat menettelytavat,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

I JAKSO

Tavoitteet

1 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava Euroopan yhteisöjen tilastotointilille, jäljempänä Eurostat, 2 ja 6 artiklassa tarkoitetut vuosittaiset tiedot viljan tuotannosta.

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 185, 15.7.1988, s. 33

⁽¹⁾ EYVL N:o L 281, 1.11.1975, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o L 22, 27.1.1990, s. 7

⁽³⁾ EYVL N:o L 166, 25.6.1976, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 177, 24.6.1989, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 8, 13.1.1990, s. 12

⁽⁶⁾ Lausunto on annettu 16 päivänä maaliskuuta 1990 (sitä ei ole vielä julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä).

II JAKSO

Kansallisella tasolla toimitettavat tiedot*2 artikla*

1. Tätä asetusta sovelletaan liitteessä I luetteluihin viljalajeihin.

Liitettä I voidaan muuttaa 11 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

2. Jokaisen jäsenvaltion on toimitettava vuosittain seuraavat tiedot:

- viljelyala (1 000 ha),
- keskimääräinen sato (100 kg/ha) ja
- kokonaissato (1 000 tonnia),

jokaisesta liitteessä II esitetystä viljaryhmästä ja jokaisesta kyseisen liitteen ryhmässä 7 olevasta viljalajista, jonka tuotanto on enemmän kuin 50 000 tonnia vuodessa.

Liitettä voidaan muuttaa 11 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

3. Jäsenvaltioiden on lisäksi toimitettava prosentteissa ilmaistuina tiedot keskimääräisistä kosteuspitoisuuksista⁽¹⁾ niiden tietojen yhteydessä, jotka on mainittu 2 kohdan ensimmäisen alakohdan toisessa ja kolmannessa luettelukohdassa.

III JAKSO

Menetelmät, määritelmät*3 artikla*

1. Jokaisesta liitteessä I mainitusta viljalajista, jonka vuosittainen tuotanto jäsenvaltiossa on yli 50 000 tonnia, on saatava tiedot viljelyalasta, sadosta ja tuotannosta keräämällä tilastotietoja joko otantaan perustuen tai kattavasti.

2. Tietojen keruu on suoritettava käyttäen tilastollisesti päteviä menetelmiä, jotka vastaavat tässä jaksossa määriteltyjä laatu-, objektiivisuus- ja luotettavuusvaatimuksia.

3. Tässä jaksossa esitettyjen vaatimusten tyydyttämiseksi voidaan yhden tai useamman jäsenvaltion osalta sopia siirtymäjärjestelyistä 8 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

4 artikla

1. Tapauksissa, joissa on kysymys viljelyaloja koskevista otantatutkimuksista, otannat on suunniteltava siten, että ne koko viljan viljelypinta-alasta vähintään 95 prosentin osalta ovat edustavia.

⁽¹⁾ Kosteuspitoisuuden selvittämisessä noudatettavaa menetelmää selostetaan komission asetuksen (ETY) N:o 1908/84 (EYVL N:o L 178, 5.7.1984, s. 22), sellaisena kun se on viimeksi asetuksella (ETY) N:o 2507/87 (EYVL N:o L 235, 20.8.1987, s. 10) muutettuna, liitteessä II. Muut arviointimenetelmät ovat sallittuja.

Kyseisiä pinta-alatietoja on täydennettävä muista lähteistä saatuihin tietoihin pohjautuvalla ja jäljellä olevaan viljanviljelyyn käytettävään pinta-alaan liittyvällä arviolla.

2. Pinta-aloja koskevat otantatutkimukset on suunniteltava siten, että viljanviljelyyn käytettävän koko pinta-alan standardivirhe ei ole missään jäsenvaltiossa yhtä prosenttia suurempi koko pinta-alasta tai 5000 hehtaaria.

5 artikla

1. Kun kysymyksessä on satoa tai tuotantoa koskeva otantatutkimus, otannat on suunniteltava siten, että koko viljasadon standardivirhe ei ole kahta prosenttia suurempi kokonaistuotannosta tai 50 000 tonnia.

2. Edellä 1 kohdassa esitettyjen, koko viljasatoa koskevien vaatimusten lisäksi minkään liitteessä I mainitun viljalajin, jonka tuotanto jäsenvaltiossa on 3 artiklan 1 kohdassa säädettyä rajaa suurempi, viljan tuotantoa koskeva standardivirhe ei saa olla viittä prosenttia suurempi kyseisestä tuotannosta tai 20 000 tonnia.

IV JAKSO

Alueellisella tasolla toimitettavat tiedot*6 artikla*

Vuosittaiset tiedot viljelypinta-aloista, sadoista, tuotannosta ja kosteuspitoisuudesta on toimitettava Eurostatille liitteessä III esitetyillä alueellisilla tasoilla.

Liitettä III voidaan muuttaa 11 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

Kyseiset alueelliset tiedot on toimitettava kokonaan viljalajeista, lukuun ottamatta riisiä ja tavallista vehnää, durumvehnää, rukiista, ohraista ja jyvämäissistä.

Jäsenvaltioiden on osoitettava ne alueelliset luvut, joissa on poikkeuksellisen suuri standardivirheiden prosenttiosuus.

V JAKSO

Määräajat, kokemusten vaihto ja siirtymäjärjestelyt*7 artikla*

1. Kalenterivuotta, jona sadonkorjuu tapahtuu, kutsutaan jäljempänä 'satovuodeksi'.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava Eurostatille väliaikaiset kansalliset tiedot viljelypinta-alasta satovuoden 1 päivään lokakuuta mennessä. Lopulliset tiedot viljelypinta-alasta on toimitettava satovuotta seuraavan vuoden 1 päivään huhtikuuta mennessä.

3. Alustavat arviot kansallisista satomääristä ja tuotannosta on toimitettava satovuoden 15 päivään marraskuuta mennessä. Väliaikaiset tiedot sadosta ja tuotannosta on toimitettava satovuotta seuraavan vuoden 1 päivään helmikuuta mennessä.

ja lopulliset luvut 1 päivään lokakuuta mennessä. Jos sato- ja tuotantotiedot koskevat muutettujen alueiden tietoja, myös jälkimmäiset olisi toimitettava.

4. Edellä 6 artiklassa tarkoitetut alueelliset tiedot on toimitettava samaan aikaan kansallisen tason lopullisten lukujen kanssa ja mainittujen tietojen on oltava niiden kanssa yhdenmukaisia.

8 artikla

1. Jäsenvaltioiden on 12 kuukauden kuluessa tämän asetuksen voimaantulosta toimitettava Eurostatille yksityiskohtainen menetelmäselostus, jossa esitetään, kuinka viljelypinta-aloja, satoa ja tuotantoa koskevat tiedot on aikaansaatu heidän maassaan ja tarvittaessa alueet sekä osoitettava kyseisten lukujen edustavuus ja luotettavuus. Eurostat laatii yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa yhteenvedon kyseisistä selostuksista.

2. Jäsenvaltioiden on kolmessa kuukaudessa ilmoitettava Eurostatille kaikista 1 kohdan mukaisesti annetuissa tiedoissa tapahtuneista muutoksista niiden käyttöönotosta.

3. Jos joistakin menetelmäselostuksista ilmenee, että jäsenvaltio ei voi lähitulevaisuudessa täyttää tässä asetuksessa olevia vaatimuksia ja jos muutokset tutkimustekniikassa ja menetelmissä ovat tarpeen, Eurostat voi yhteistyössä jäsenvaltion kanssa asettaa enintään kahden vuoden siirtymäkauden, jonka aikana tämän asetuksen mukainen tutkimusohjelma on saatava toteutetuksi.

4. Menetelmäselostukset, siirtymäjärjestelyt, tietojen saatus, tietojen luotettavuus ja muut tämän asetuksen soveltamiseen liittyvät seikat tutkitaan kaksi kertaa vuodessa pysyvän maataloustilastokomitean asiantuntijatyöryhmässä.

9 artikla

1. Eurostat toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle vuoden 1992 loppuun mennessä :

- kertomuksen kokemuksista, jotka on saatu tämän asetuksen mukaisesti suoritetuista tilastollisista tutkimuksista ja arvioista;
- tarvittaessa ehdotukset jäsenvaltioissa voimassa olevien järjestelyjen parantamisesta ja yhdenmukaistamisesta;
- tarvittaessa ehdotukset yhteisön ylimääräisen tilapäisen tutkimuksen suorittamisesta, jossa käytetään yhdenmukaisesti menetelmiä ja ominaisuuksia.

2. Neuvosto päättää 1 kohdassa tarkoitetuista ehdotuksista perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrättyä äänestysmenettelyä noudattaen.

VI JAKSO

Rahoitusjärjestelyt

10 artikla

1. Tässä asetuksessa säädettyjen toimenpiteiden toteuttamiseen tarpeelliseksi arvioitu yhteisön kustannusten määrä on 3 200 000 ecua ajanjaksolle 1990 - 1993, mukaan lukien yhtä henkilötyövuotta koskevat voimavarat (avustava, kansallinen asiantuntija tietojen siirrossa jne.).

2. Talousarviosta vastuussa olevat viranomaiset päättävät käytettävissä olevista määrärahoista kunakin tilikautena.

VII JAKSO

Loppusäännökset

11 artikla

1. Jos tässä artiklassa säädettyä menettelyä on noudatettava, asian saattaa pysyvän maataloustaloustieteiden, jäljempänä 'komitea', käsiteltäväksi komitean puheenjohtaja omasta aloitteestaan tai jonkin jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.

2. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Komitea tekee päätökset sellaisella 54 äänen enemmistöllä, joka saadaan kun jäsenvaltioiden äänet painotetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

3. a) Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaisia.

b) Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai jos lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määräänemmistöllä.

Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on tullut vireille neuvostossa, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä.

12 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Luxemburgissa 26 päivänä maaliskuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. O'KENNEDY

LIITE I

VILJALAJIT, JOITA TARKOITETAAN 2 ARTIKLAN 1 KOHDASSA

VILJALAJIT (lukuun ottamatta riisiä)

1. Tavallinen vehnä (*Triticum aestivum* L. emend. Fiori et Paol.)
 2. Durumvehnä (*Triticum durum* Desf.)
 3. Ruis (*Secale cereale* L.)
 4. Ohra (*Hordeum vulgare* L.)
 5. Kaura (*Avena sativa* L.)
 6. Jyvämäissi (*Zea Mays* L.)
 7. Viljalajit, joita ei muutoin ole mainittu
 - 7.1. Seosvilja
 - 7.2. Durra (*Sorghum bicolor* (L.) Moench x *Sorghum Sudanese* (Piper) Stapf.)
 - 7.3. Triticale (X *Triticosecale* Wittm.)
 - 7.4. Hirssi (*Panicum Miliaceum*)
 - 7.5. Tattari (*Fagopyrum Esculentum*)
 - 7.6. Kanariansiemen (*Phalaris canariensis* L.)
 - 7.7. Sekarehut, muut kuin seosvilja
 - 7.8. Maissintähkäseos (*Zea Mays* L.)

 8. RIISI
 - 8.1. Riisi - pyöreäjyväinen (*Oryza sativa* L.)
 - 8.2. Riisi - soikeajyväinen (*Oryza sativa* L.)
 - 8.3. Riisi - pitkäjyväinen (*Oryza sativa* L.)
-

LIITE II

VILJARYHMÄT, JOITA TARKOITETAAN 2 ARTIKLAN 2 KOHDASSA

(taulukko tietojen toimittamista varten)

Maa:

Satovuosi:.....

	ALUE		SATO JA TUOTANTO			
	Viljelyala	Tietojen keruun päivämäärä	Sato	Kokonaissato	Keskimääräinen kos-teuspitoisuus	Tietojen keruun päivämäärä
	1 000 ha		100 kg/ha	1 000 tonnia	%	
VILJA, YHTEENSÄ (lukuun ottamatta riisiä)						
1. Tavallinen vehnä						
2. Durumvehnä						
3. Ruis						
4. Ohra						
5. Kaura						
6. Jyvämaissi						
7. Viljalajit, joita ei ole mainittu muutoin						
8. RIISI						
8.1. Pyöreäjyväinen riisi						
8.2. Soikeajyväinen riisi						
8.3. Pitkäjyväinen riisi						

LIITE III

ALUEELLISET TASOT, JOITA TARKOITETAAN 6 ARTIKLASSA

Jäsenvaltiot	Aluejaottelut
Belgique - Belgia	Provinces/Provincies
Tanska	-
Saksan liittotasavalta	Bundesländer
Ελλάδα	Υπηρεσίες περιφερειακής ανάπτυξης
Espanja	Comunidades autónomas
Ranska	Régions de programme
Irlanti	-
Italia	Regioni ⁽²⁾
Luxemburg	-
Alankomaat	Provincies
Portugali	NUTS II ⁽¹⁾
Yhdistynyt kuningaskunta	Standard regions

NUTS = tilastollinen alueluokitus ("nomenclature des unités territoriales statistiques").

⁽¹⁾ Alueelliset tiedot on toimitettava viimeistään kolmen vuoden kuluessa tämän asetuksen voimaantulosta.

⁽²⁾ Kahden vuoden ajan tämän asetuksen voimaantulosta Italian alueet voidaan ryhmitellä NUTS I:n mukaisesti.

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 1382/91,
annettu 21 päivänä toukokuuta 1991,
kalastustuotteiden mahlintuontia jäsenvaltioissa koskevien tietojen toimittamisesta**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 43 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

yhteisön yhdenmukaisten tilastotietojen olemassaolo kalastustuotteiden mahlintuontia koskevista kokonaismääristä edistäisi etenkin kalastustuotteiden markkinoiden toimintaa, kalastustuotteiden markkinoiden yhteisestä järjestämisestä 29 päivänä joulukuuta 1981 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3796/81⁽³⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 2886/89⁽⁴⁾, mukaisesti,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tiedot yhteisön kalastusaluksilla mahlintuotujen kalastustuotteiden määristä ja keskimääräisistä hinnoista jokaisen kalenterikuukauden aikana kyseisessä jäsenvaltiossa.

Tässä asetuksessa kalastustuotteiden mahlintuonnilla tarkoitetaan:

- kalastusalusten tai kalastuslaivastojen muiden osien purkamia tuotteita;
- jäsenvaltioiden kalastusalusten muissa kuin jäsenvaltioiden satamissa purkamia ja komission asetuksen (ETY) N:o 1377/79⁽⁵⁾ asiakirjan T2M kattamia tuotteita;
- yhteisön kalastusaluksista ja yhteisön kalastuslaivastojen muista osista kolmansien maiden aluksiin jäsenvaltioiden alueella jälleenlaivattuja tuotteita.

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että lukuun ottamatta tapauksia, joissa on myönnetty poikkeuksia 5 artiklan 4 tai 6 kohdan

perusteella tai poissulkemisia, toimitettujen tietojen on sisällettävä kaikkien liitteessä I luettujen kalastustuotteiden mahlintuonti kalenterikuukauden aikana. Otantamenetelmiä voidaan kuitenkin käyttää arvioimiseen enintään 10 painoprosentin osalta mahlintuotujen tuotteiden määrästä kuukauden aikana. Kyseiset otantamenetelmät on selostettava 5 artiklan 1 ja 2 kohdan säännösten mukaisesti.

2 artikla

Edellä 1 artiklassa tarkoitetut tiedot on toimitettava komissiolle kuuden kuukauden kuluessa sen kuukauden päättymisestä, jota tiedot koskevat.

3 artikla

1. Kalastustuotteet, joista on 1 artiklan mukaisesti toimitettava tiedot, luettelaa liitteessä I. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin toimittaa tietoja myös muista yksitellen eritellyistä kalastustuotteista.

Sellaisia tuotteita koskevia tietoja, joilla on vähäinen merkitys jäsenvaltiossa, ei tarvitse eritellä yksitellen, vaan tiedot voidaan sisällyttää aggregoituihin erään edellyttäen, että näin ilmoitettujen tuotteiden määrä ei ole 10 painoprosenttia enempää jäsenvaltioon kyseisen kuukauden aikana mahlintuotujen kalastustuotteiden kokonaismäärästä.

2. Painoyksiköitä, keskimääräisiä hintoja, tuotteiden käyttö-tarkoitusta ja esittämistä koskevat määritelmät esitetään liitteessä II.

3. Liitteessä I olevaa tuoteluetteloa sekä liitteessä II olevia määritelmiä voidaan muuttaa 6 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toimitettava 1 ja 2 artiklassa tarkoitetut tiedot komissiolle liitteessä III täsmennetyssä muodossa.

2. Tiedot voidaan toimittaa magneettisella tallennusvälineellä, kun toimittamisesta tässä muodossa on sovittu jäsenvaltioiden ja komission kesken.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 214, 21.8.1989, s. 21

⁽²⁾ EYVL N:o C 113, 7.5.1990, s. 216

⁽³⁾ EYVL N:o L 379, 31.12.1981, s. 1

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 282, 2.10.1989, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 20, 27.1.1979, s. 1

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle 12 kuukauden kuluessa tämän asetuksen voimaantulosta selostus, jossa esitetään maihinuontia koskevien tietojen laadintatapa sekä osoitettava tietojen edustavuus ja luotettavuus. Komissio laatii jäsenvaltioiden kanssa yhteistyössä yhteenvedon selostuksista.

2. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikista muutoksista, joilla on vaikutusta 1 kohdan mukaisesti annettuihin tietoihin kolmen kuukauden kuluessa siitä kun muutos toteutettiin.

3. Siinä tapauksessa, että 1 kohdassa tarkoitettujen menetelmäselostusten perusteella ilmenee, että jäsenvaltio ei voi välittömästi mukautua tämän asetuksen vaatimuksiin ja että on tarpeen muuttaa tutkimustekniikkaa ja menetelmiä, komissio voi kyseisen jäsenvaltion kanssa yhteistyössä vahvistaa enintään kolmen vuoden pituisen siirtymäkauden tämän asetuksen voimaantulosta alkaen, jonka kuluessa tässä asetuksessa säädetty ohjelma on toteutettava; siirtymäkauden aikana voidaan myöntää väliaikaisia poikkeuksia, joilla annetaan jäsenvaltiolle lupa olla soveltamatta tätä asetusta enintään kolmen vuoden ajan. Komissio ilmoittaa kaikille jäsenvaltioille poikkeuksista 7 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen.

4. Tapauksissa, joissa jäsenvaltion jonkin erityisen kalastusalan mukaan ottaminen aiheuttaisi kansallisille viranomaisille suhteettomia vaikeuksia verrattuna kyseisen alan merkitykseen, voidaan 6 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti myöntää poikkeus, jolla sallitaan jäsenvaltion jättää kyseistä alaa koskevat tiedot pois kansallisia tietoja toimittaessaan.

5. Edellä 4 kohdan nojalla poikkeukset voidaan myöntää enintään kolmeksi vuodeksi, mutta niitä voidaan kuitenkin pidentää kerrallaan kolmella vuodella. Perusteeksi pidennyksen saamista koskevalle pyynnölleen jäsenvaltion on toimitettava komissiolle otantaan perustuvan tietojen keruun tulokset, josta jäsenvaltion vaikeudet soveltaa asetusta kokonaismaihinuontiin alueellaan ilmenevät. Sen jälkeen pyynnöt käsitellään 6 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

6. Tiedot maihinuonnista pienissä satamissa voidaan, jäsenvaltion 12 kuukauden kuluessa tämän asetuksen voimaantulosta komissiolle esittämästä perustellusta pyynnöstä jättää pois toimitettavista kansallisista tiedoista seuraavin edellytyksin.

Poisjättäminen sallitaan, jos kyseisten tietojen toimittaminen aiheuttaisi kansallisille viranomaisille suhteettomia vaikeuksia verrattuna maihinuontien kokonaismerkitykseen ja jos vastaavia maihinuontia tuotteita markkinoidaan vain paikallisesti. Luettelo kyseeseen tulevista satamista on laadittava jokaisen jäsenvaltion osalta 6 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

Jäsenvaltioiden, joita asia koskee, on toimitettava komissiolle joka kolmas vuosi asetuksen voimaantulosta alkaen kertomus, jossa on kaikki asiaan kuuluvat tiedot, joiden perusteella päätöksellä 72/279/ETY perustettu pysyvä maataloustilastokomitea⁽¹⁾ voi tutkia ja tarvittaessa muuttaa 6 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti tämän kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettuja arviointiperusteita ja luetteloita.

7. Menetelmäselostukset, siirtymäjärjestelyt, tietojen saattavuus, tietojen luotettavuus ja muut tämän säädöksen soveltamiseen liittyvät merkitykselliset seikat tutkitaan kerran vuodessa maataloustilastokomitean toimivaltaisessa työryhmässä.

6 artikla

1. Jos artiklassa säädettyä menettelyä on noudatettava, asian saattaa pysyvän maataloustilastokomitean, jäljempänä 'komitea', käsiteltäväksi komitean puheenjohtaja omasta aloitteestaan tai jonkin jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.

2. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Lausunto annetaan ETY:n perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa niiden päätösten edellytykseksi määrättyllä enemmistöllä, jotka neuvosto tekee komission ehdotuksesta. Komitean kuuluvien jäsenvaltioiden edustajien äänet painotetaan mainitussa artiklassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

3. a) Komissio päättää toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaisia.

b) Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määräenemmistöllä.

Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on tullut vireille neuvostossa, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä.

7 artikla

Tämä asetus tulee voimaan seuraavana päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.

Sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1992 lähtien.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 179, 7.8.1972, s.1

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 21 päivänä toukokuuta 1991.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. STEICHEN

LIITE I

LUETTELO KALASTUSTUOTTEISTA, JOISTA VAADITAAN TOIMITETTAVAKSI TIEDOT

Koodi	Laji	Kuvaus
CDZ	Turska (<i>Gadus morhua</i> , <i>Boreogadus saida</i> , <i>Gadus ogac</i>)	tuore, kokonainen tuore, perattu jäädyltetty, kokonainen jäädyltetty, kalafilee suolattu
HAD	Kolja (<i>Melanogrammus aeglefinus</i>)	tuore, kokonainen tuore, perattu jäädyltetty, kokonainen jäädyltetty, kalafilee
POK	Seiti (Ruijan seiti) (<i>Pollachius virens</i>)	tuore, kokonainen tuore, perattu jäädyltetty, kokonainen jäädyltetty, kalafilee
HKE	Kummeliturska (<i>Merluccius spp.</i>)	tuore, kokonainen tuore, perattu jäädyltetty, kokonainen jäädyltetty, pää poistettu ja perattu jäädyltetty, kalafilee jäädyltetty, muut
WHG	Valkoturska (<i>Merlangius merlangus</i>)	tuore, kokonainen tuore, perattu jäädyltetty, kokonainen jäädyltetty, kalafilee
LNZ	Molva (<i>Molva spp.</i>)	tuore, kokonainen tuore, perattu jäädyltetty, kokonainen jäädyltetty, kalafilee
POL	Lyyraturuska (<i>Pollachius pollachius</i>)	tuore, kokonainen tuore, perattu jäädyltetty, kokonainen jäädyltetty, kalafilee
BIB	Partaturuska (<i>Trisopterus luscus</i>)	tuore
NOP	Harmaaturska (<i>Trisopterus esmarkii</i>)	tuore
WHB	Mustakitaturuska (<i>Micromesistius poutasson</i>)	tuore
PLE	Punakampela (<i>Pleuronectes platessa</i>)	tuore, kokonainen tuore, perattu jäädyltetty, kokonainen jäädyltetty, kalafilee
SOL	Kielikampela (<i>Solea vulgaris</i>)	tuore, kokonainen tuore, perattu jäädyltetty, kokonainen jäädyltetty, kalafilee
MEG	Lasikampela (<i>Lepidorhombus spp.</i>)	tuore jäädyltetty, kokonainen
DAB	Hietakampela (<i>Limanda limanda</i>)	tuore jäädyltetty
LEM	Pikkupääkampela (<i>Mircostomus kitt</i>)	tuore jäädyltetty

Koodi	Laji	Kuvaus
RED	Puna-ahven, punasimppu (<i>Sebastes spp.</i>)	tuore jäädyltetty, kokonainen jäädyltetty, kalafilee
MXN	Merikrotti (<i>Lophius spp.</i>)	tuore, kokonainen tuore, pyrstöt jäädyltetty, pyrstöt
BOZ	Boga (<i>Boops spp.</i>)	tuore jäädyltetty
PIC	Picarel (<i>Spicara (= Maena) spp.</i>)	tuore jäädyltetty
CGZ	Meriankerias (<i>Conger spp.</i>)	tuore jäädyltetty
GUX	Kurnusimppu (<i>Triglidae</i>)	tuore jäädyltetty
MUL	Keltti, meriharjus (<i>Mugilidae</i>)	tuore jäädyltetty
HER	Silli (<i>Clupea harengus</i>)	tuore jäädyltetty, kokonainen jäädyltetty, kalafilee
PIL	Sardiini (<i>Sardina pilchardus</i>)	tuore jäädyltetty
ANE	Sardelli (anjovis) (<i>Engraulis spp.</i>)	tuore jäädyltetty
SPR	Kilohaili (<i>Sprattus sprattus</i>)	tuore
ALB	Valkotonnikala (<i>Thunnus alalunga</i>)	tuore jäädyltetty
YFT	Keltaevätonnikala (<i>Thunnus albacares</i>)	tuore jäädyltetty
SKJ	Boniitti (<i>Katsuwonus pelamis</i>)	tuore jäädyltetty
BETI	Isosilmätonnikala (<i>Thunnus obesus</i>)	tuore jäädyltetty
BFTT	Tonnikala (<i>Thunnus thynnus</i>)	tuore jäädyltetty
SWO	Miekkakala (<i>Xiphias gladius</i>)	tuore jäädyltetty
TUN	Muut tonnikalat (<i>Thunnini</i>)	tuore jäädyltetty
MAC	Atlantin makrilli (<i>Scomber scombrus</i>)	tuore jäädyltetty
MAZ	Muut makrillit (<i>Scomber japonicus</i> , <i>Scomber australasicus</i>)	tuore jäädyltetty
JAX	Piikkimakrilli (<i>Trachurus spp.</i>)	tuore jäädyltetty
SRX	Rausku (<i>Rajiformes</i>)	tuore jäädyltetty

Koodi	Laji	Kuvaus
DGZ	Koirahai, piikkihai, pistepunahai (<i>Squalus acanthias</i> , <i>Scyliorhinus spp.</i>)	tuore jäädyltetty
NEP	Keisarihumeri (<i>Nephrops norvegicus</i>)	tuore, kokonainen tuore, pyrstöt jäädyltetty, pyrstöt
CNZ	Hietakatarapu (<i>Crangon spp.</i>)	tuore jäädyltetty
PDZ	Katarapu (<i>Pandalidae</i>)	tuore jäädyltetty
CRE	Iso taskurapu (<i>Cancer pagurus</i>)	tuore jäädyltetty
CRS	Uimarapu (<i>Portunus spp.</i>)	tuore
LBE	Euroopan hummeri (<i>Homarus gammarus</i>)	tuore jäädyltetty, pyrstöt
SCE	Varsinainen kampsimpukka (<i>Pecten maximus</i>)	tuore
SQC	Varsinainen kalmari (<i>Loligo spp.</i>)	tuore jäädyltetty, puhdistettu jäädyltetty, puhdistamaton
SQX	Lyhytevk- (Shortfin) ja liitokalmari (<i>Todarodes sagittus</i> , <i>Illex spp.</i>)	tuore jäädyltetty, puhdistettu jäädyltetty, puhdistamaton
OMZ	Kalmari (muut) (<i>Omnastrephidae</i>)	tuore jäädyltetty, puhdistettu jäädyltetty, puhdistamaton
OCZ	Meritursas (<i>Octopus spp.</i>)	tuore jäädyltetty
CTL	Mustekala (<i>Sepia officinalis</i> , <i>Rossia macrosoma</i> , <i>Sepiola rondeleti</i>)	tuore jäädyltetty
FIN	Muut kalat	tuoreet jäädyltettyt
CRU	Muut äyriäiset	tuoreet jäädyltettyt
MOL	Muut nilviäiset	tuoreet jäädyltettyt

LIITE II

KALASTUSTUOTTEIDEN MAIHINTUONTIA KOSKEVIEN TIETOJEN TOIMITTAMISESSA KÄYTETTÄVÄT
MÄÄRITELMÄT**Yksiköt**

Paino: Ilmoitetun painon on oltava tuotteen paino maihin tuotaessa.

Paino on ilmoitettava tonneissa yhden desimaalin tarkkuudella.

Keskimääräinen hinta: Keskimääräinen hinta ilmoitetaan kansallisessa valuutassa tonnilta. Niiden tuotteiden osalta, joita ei välittömästi myydä, keskimääräinen hinta olisi arvioitava sopivaa menetelmää käyttäen.

Käyttötarkoitus

Elintarvikkeiksi: Tähän kuuluvat kaikki ne tuotteet, jotka ensimmäistä kertaa myydessä myydään elintarvikkeiksi tai jotka tuodaan maihin sellaisen sopimuksen perusteella, joka koskee elintarvikkeita. Sellaiset määrät jätetään pois, jotka oli tarkoitettu elintarvikkeiksi, mutta ensimmäisen myynnin ajankohtana markkinoinnin edellytysten, hygieenisten määräysten tai vastaavien syiden vuoksi poistetaan elintarvikemarkkinoilta.

Teollinen käyttö: Tähän kuuluvat kaikki ne tuotteet, jotka on tuotu maihin vartavasten jauhoiksi tai öljyksi valmistamista varten tai eläinten ravinnoksi sekä ne määrät, joita ensimmäistä kertaa myydessä ei myydä elintarvikkeiksi huolimatta siitä, että ne alunperin oli tarkoitettu tähän tarkoitukseen.

Kuvaus

Fileillä tarkoitetaan lihakaistaleita, jotka on leikattu yhdensuuntaisena kalan selkärangan kanssa joko kalan oikealta tai vasemmalta puolelta, edellyttäen, että pää, sisälmykset, evät (selkä-, perä-, pyrstö-, vatsa-, rinta-) ja ruodot (selkäranka tai suuret ruodot, vatsa-, kylki-, bronkiaaliset tai jalustinruodot jne) on poistettu, eivätkä kalan kaksi osaa ole kiinni toisissaan esimerkiksi selkä- tai vatsapuolelta.

Kokonainen kala tarkoittaa perkaamatonta kalaa.

Puhdistettu koskee kalmareja, joiden raajat, pää ja sisäelimet on poistettu ruumiista.

Jäädyllytetty kala tarkoittaa kaloja, jotka on jäädyllytetty siten, että kalan luontainen laatu säilyy, alentamalla lämpötila keskimäärin -18 C-asteeseen tai sen alle ja jotka sen jälkeen pidetään vähintään -18 C-asteen lämpötilassa.

Tuore kala tarkoittaa kaloja, joita ei ole säilötty, suolattu, savustettu, jäädyllytetty tai käsitelty muutoin kuin jäähdyttämällä. Ne kuvataan yleensä kokonaisina tai perattuina.

Suolattu kala tarkoittaa kaloja, jotka on säilötty, usein perattuna ja pää poistettuna, suolaan tai suolaveteen.

Kansallisuus ja kattavuus

Tietoihin on sisällyttävä kaikki ilmoittavan jäsenvaltion satamiin yhteisön kalastusaluksilla maihin tuodut tuotteet. Raportoivan jäsenvaltion ei tarvitse tämän asetuksen perusteella ilmoittaa kalastusaluksensa muihin kuin sen omiin kansallisiin satamiin maihin tuomista tuotteista.

Tietoihin on sisällyttävä jäsenvaltion alueella puretut tuotteet, joita komission asetuksessa (ETY) N:o 137/79 mainittu asiakirja T2M koskee. Tietoihin on sisällytettävä myös yhteisön kalastusaluksien tai yhteisön kalastuslaivastojen muiden osien kyseisen jäsenvaltion alueella purkamattomat ja kolmansien maiden aluksiin jälleenlaivatut tuotteet.

Yhteisön alukset tarkoittavat aluksia, jotka purjehtivat jonkin yhteisön jäsenvaltion lipun alla tai jotka on rekisteröity jossakin yhteisön jäsenvaltiossa.

LITE III

I ARTIKLAN MUKAISESTI TOIMITETTAVIEN TIETOJEN ESITTÄMINEN

MAIHINTUONTITILASTOT

Laji	Määrä	Hinta
Elintarvikkeiksi		
Turska (CDZ)		
tuore, kokonainen
tuore, perattu
jäädetyt, kokonainen
jäädetyt, kalafileet
suolattu
Kolja (HAD)		
tuore, kokonainen
tuore, perattu
jäädetyt, kokonainen
jäädetyt, kalafileet
Seiti (POK)		
tuore, kokonainen
tuore, perattu
jäädetyt, kokonainen
jäädetyt, kalafileet
Kummeliturska (HKE)		
tuore, kokonainen
tuore, perattu
jäädetyt, kokonainen
jäädetyt, kalafileet
jäädetyt, perattu ja pää poistettu
jäädetyt, muut
Valkoturska (WHG)		
tuore, kokonainen
tuore, perattu
jäädetyt, kokonainen
jäädetyt, kalafileet
Molva (LNZ)		
tuore, kokonainen
tuore, perattu
jäädetyt, kokonainen
jäädetyt, kalafileet
Lyyraturaska (POL)		
tuore, kokonainen
tuore, perattu
jäädetyt, kokonainen
jäädetyt, kalafileet
Punakampela (PLE)		
tuore, kokonainen
tuore, perattu
jäädetyt, kokonainen
jäädetyt, kalafileet

Laji	Määrä	Hinta
Kielikampela (SOL)		
tuore, kokonainen
tuore, perattu
jäädyltetty, kokonainen
jäädyltetty, kalafileet
Lasikampela (MEG)		
tuore
jäädyltetty
Hietakampela (DAB)		
tuore
jäädyltetty
Pikkupääkampela (LEM)		
tuore
jäädyltetty
Puna-ahven, punasimppu (RED)		
tuore
jäädyltetty, kokonainen
jäädyltetty, pyrstöt
Merikrottii (MNZ)		
tuore
jäädyltetty, kokonainen
jäädyltetty, pyrstöt
Boga (BOZ)		
tuore
jäädyltetty
Picarel (PIC)		
tuore
jäädyltetty
Meriankerias (CGZ)		
tuore
jäädyltetty
Kurnusimppu (GUX)		
tuore
jäädyltetty
Kelti, meriharjus (MUL)		
tuore
jäädyltetty
Silli (HER)		
tuore
jäädyltetty, kokonainen
jäädyltetty, kalafilee
Sardiini (PIL)		
tuore
jäädyltetty
Sardelli (anjovis) (ANE)		
tuore
jäädyltetty

Laji	Määrä	Hinta
Valkotonnikala (ALB)		
tuore
jäädyltetty
Keltaavätonnikala (YFT)		
tuore
jäädyltetty
Boniitti (SKJ)		
tuore
jäädyltetty
Isosilmätunnikala (BET)		
tuore
jäädyltetty
Tonnikala (BFT)		
tuore
jäädyltetty
Miekkakala (SWO)		
tuore
jäädyltetty
Muut tonnikalat (TUN)		
tuore
jäädyltetty
Atlantin makrilli (MAC)		
tuore
jäädyltetty
Muut makrillit (MAZ)		
tuore
jäädyltetty
Pikkimakrilli (JAX)		
tuore
jäädyltetty
Rausku (SRX)		
tuore
jäädyltetty
Koirahai, piikkihai (DGZ)		
tuore
jäädyltetty
Keisarihummeri (NEP)		
tuore
jäädyltetty, kokonainen
jäädyltetty, pyrstöt
Hietakatarapu (CNZ)		
tuore
jäädyltetty
Katarapu (PDZ)		
tuore
jäädyltetty
Iso taskurapu (CRE)		
tuore
jäädyltetty

Laji	Määrä	Hinta
Uimarapu (CRS)		
tuore
Euroopan hummeri (LBE)		
tuore
jäädyltetty
Varsinainen kampsimpukka (SCE)		
tuore
Varsinainen kalmari (SQC)		
tuore
jäädyltetty, puhdistettu
jäädyltetty, puhdistamaton
Lyhytevä- (Shortfin) ja liitokalmari (SQX)		
tuore
jäädyltetty, puhdistettu
jäädyltetty, puhdistamaton
Kalmari (muut) (OMZ)		
tuore
jäädyltetty, puhdistettu
jäädyltetty, puhdistamaton
Meritursas (OCZ)		
tuore
jäädyltetty
Mustekala (CTL)		
tuore
jäädyltetty
Muut kalat (FIN)		
tuore
jäädyltetty
Muut nilviäiset (MOL)		
tuore
jäädyltetty
Muut äyriäiset (CRU)		
tuore
jäädyltetty
Teollinen käyttö:		
Turska (CDZ)
Kolja (HAD)
Seiti (POK)
Valkoturska (WHG)
Partaturska (BIB)
Harmaaturska (NOP)
Mustakitaturska (WHB)
Silli (HER)
Kilohaili (SPA)
Muut lajit

**NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 29 päivänä kesäkuuta 1990,
yhteisön menettelyn toteuttamiseksi kaasusta ja sähköstä teollisilta käyttäjiltä
perittävien hintojen avoimuuden takaamiseksi**

(90/377/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 213 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

energian hinnan avoimuus, siinä määrin kuin sillä olosuhteita vahvistamalla varmistetaan, että kilpailu ei vääristy yhteis-
markkinoilla, on olennaista energian sisämarkkinoiden toteut-
tamiseksi ja sujuvan toiminnan kannalta,

tämä avoimuus voi edistää käyttäjien syrjinnän poistamista, lisäämällä heidän vapautta valita eri energialähteiden ja eri hankkijoiden välillä,

nykyisin avoimuus vaihtelee energialähteestä ja yhteisön maasta tai alueesta toiseen, tehden siten energian sisämark-
kinoiden saavuttamisen kyseenalaiseksi,

yhteisön teollisuuden käyttämästään energiasta maksama hinta on eräs kilpailukykyyn vaikuttavista seikoista ja olisi sen vuoksi pysyttävä salassa,

standardikuluttajajärjestelmä, jota Euroopan yhteisöjen tilastotoimisto (Eurostat) käyttää hintajulkaisuissaan ja tärkeitä teollisuuden sähkön käyttäjiä varten käyttöön otettava mark-
kinahintajärjestelmä takaa, että hintojen avoimuus ei estä salassapidettävyyttä,

on tarpeen laajentaa Eurostatin käyttämiä kuluttajaluokituksia siinä määrin kuin on olemassa edustavia kuluttajaryhmiä,

tällä tavoin lopullisten käyttäjien hintojen avoimuus saavutetaisiin vaarantamatta tarpeellista sopimusten salassapitoa; salassapidon kunnioittamiseksi tietyn kulutusluokan hinnan julkistaminen edellyttää, että luokassa on vähintään kolme käyttäjää,

tiedot kaasun ja sähkön teollisista, lopullisista energian käyttäjistä mahdollistavat myös vertailut muiden energialähteiden (öljyn, hiilen, fossiilisten ja uusiutuvien energialähteiden) sekä muiden käyttäjien kanssa,

kaasua ja sähköä toimittavat yritykset sekä kaasun ja sähkön teolliset käyttäjät pysyvät, tämän direktiivin soveltamisesta riippumatta, yhteisön kilpailusääntöjen alaisina ja siten komissio voi vaatia ilmoittamaan hintoja ja myyntiehtoja koskevia tietoja,

voimassa olevien hinnoittelujärjestelmien tiedot ovat osa hintojen avoimuudesta,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 257, 10.10.1989, s. 7

⁽²⁾ EYVL N:o C 149, 18.6.1990

⁽³⁾ EYVL N:o C 75, 26.3.1990, s. 18

tiedot käyttäjien jaoittelusta luokkiin ja niiden vastaavista markkinaosuuksista ovat myös osa hintojen avoimuudesta,

tietojen toimittamisella Eurostatille hinnoista ja käyttäjille tarkoitetuista myyntiehtoista, joihin liittyy tiedot käytössä olevista hintajärjestelmistä ja käyttäjien jaoittelusta kulutusluokittain, komissiolle olisi saatava riittävät tiedot, jotta se voi tarpeen mukaan päättää sopivista toimista tai ehdotuksista energian sisämarkkinoiden tilanteen perusteella,

Eurostatille toimitettavat tiedot ovat luotettavampia, jos yritykset itse keräävät nämä tiedot,

jokaisessa jäsenvaltiossa voimassa olevan verotuksen ja veroluonteisten maksujen tunteminen on tärkeää hintojen avoimuuden varmistamiseksi,

olisi oltava mahdollista tarkastaa Eurostatille toimitettavien tietojen luotettavuus,

hintojen avoimuuden saavuttaminen edellyttää hintojen ja hintajärjestelmien mahdollisimman laajaa julkistamista ja levittämistä käyttäjien keskuudessa,

energian hintojen avoimuuden toteuttamiseksi järjestelmän olisi perustuttava Eurostatin tietojen käsittelyssä, tarkastamisessa ja julkaisemisessa osoittamaan asiantuntemukseen sekä sen kehittämisiin ja soveltamiin menetelmiin,

energian sisämarkkinoiden toteuttamiseksi hintojen avoimuuden järjestelmä olisi otettava käyttöön mahdollisimman pian, ja

tämän direktiivin yhdenmukainen täytäntöönpano voi tapahtua kaikissa jäsenvaltioissa, kun maakaasumarkkinat, erityisesti perusrakenteen osalta, ovat saavuttaneet riittävän kehitystason,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että sähköä tai kaasua teollisille, liitteessä I ja II määritellyille, käyttäjille toimittavat yritykset ilmoittavat Eurostatille 3 artiklassa säädettyssä muodossa:

1. kaasun ja sähkön hinnat ja myyntiehdot teollisille käyttäjille;
2. käytettävät hintajärjestelmät;
3. käyttäjien ja käytettyjen määrien jaoittelun kulutusluokittain sen varmistamiseksi, että nämä luokat ovat kansallisella tasolla edustavia.

2 artikla

1. Edellä 1 artiklassa tarkoitettujen yritysten on koottava 1 artiklan 1 ja 2 alakohdassa tarkoitettujen tietojen 1 päivänä tammikuuta ja 1 päivänä heinäkuuta kultakin vuodelta. Jäljempänä 3 artiklan säännösten mukaisesti laaditut tiedot on lähetettävä Eurostatille ja jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille kahden kuukauden kuluessa.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen perusteella Eurostat julkaisee vuosittain toukokuussa ja marraskuussa sopivassa muodossa teollisten käyttäjien kaasun ja sähkön hinnat jäsenvaltioissa sekä siinä tarkoituksessa käytetyt hintajärjestelmät.

3. Edellä 1 artiklan 3 kohdassa edellytetyt tiedot on lähetettävä joka toinen vuosi Eurostatille ja jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille. Ensimmäiseksi toimitettavien tietojen on oltava tilanteesta 1 päivänä tammikuuta 1991. Näitä tietoja ei julkaista.

3 artikla

Edellä 1 artiklassa edellytetyt muotoa, sisältöä ja kaikkia muita tietojen piirteiden soveltamista koskevat säännökset ovat liitteessä I ja II.

4 artikla

Eurostat ei saa paljastaa tietoja, jotka on annettu sille 1 artiklan mukaisesti ja jotka saattaisivat olla luonteeltaan liikesalaisuuksia. Kyseisten Eurostatille siirrettyjen luottamuksellisten tilastotietojen on oltava vain Eurostatin viranhaltijoiden saatavissa ja niitä saadaan käyttää ainoastaan tilastotarkoituksiin.

Tämä säännös ei kuitenkaan estä kyseisten tietojen julkaisemista yhdistetyssä muodossa, joka ei mahdollista yksittäisten liiketoimien tunnistamista.

5 artikla

Jos Eurostat havaitsee tämän direktiivin mukaisesti annetuissa tiedoissa tilastollisesti merkittäviä poikkeamia tai epäohdonmukaisuutta, se voi pyytää kansallisilta toimielimiltä lupaa tarkastaa sopivat yhdistämättömät tiedot sekä laskenta- tai arviointimenetelmät, joihin yhdistetyt tiedot perustuvat, arvioidakseen ja tarvittaessa muuttaakseen epätavomaisina pidettäviä tietoja.

6 artikla

Komissio tekee havaittujen yksilöityjen ongelmien vuoksi tarpeelliset muutokset tämän direktiivin liitteisiin. Tällaiset muutokset eivät kuitenkaan saa koskea muuta kuin liitteiden teknisiä seikkoja, eivätkä saa olla laadultaan sellaisia, jotka muuttavat järjestelmän yleistä rakennetta.

7 artikla

Komissiota avustaa 6 artiklassa tarkoitetuissa muutoksissa neuvoa-antava komitea, jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi toimitettuaan tarvittaessa äänestyksen asettaa asian kiireellisyden mukaan.

Lausunto merkitään pöytäkirjaan; lisäksi jokaisella jäsenvaltiolla on oikeus pyytää, että sen kanta merkitään pöytäkirjaan.

Komission on mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon komitean lausunto. Sen on ilmoitettava komitealle, millä tavoin lausunto on otettu huomioon.

8 artikla

Komissio esittää vuosittain Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle yhteenvetona kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta.

9 artikla

Jäsenvaltioiden on annettava tämän direktiivin noudattamiseksi tarvittavat lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset 1 päivään heinäkuuta 1991 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Maakaasun osalta direktiiviä ei sovelleta jäsenvaltioissa, vasta kun kyseisen energiamuodon käyttönotosta kansallisilla markkinoilla on kulunut viisi vuotta. Tämän energiamuodon käyttönoton ajankohdasta kansallisilla markkinoilla on asianomaisen jäsenvaltion nimenomaisesti ilmoitettava komissiolle viipymättä.

10 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 29 päivänä kesäkuuta 1990.

*Neuvoston puolesta**Puheenjohtaja***M. SMITH**

LIITE I

ERITYISET MÄÄRÄYKSET KAASUSTA

1. Määräykset koskevat kahta kaasutyyppiä:
 - a) maakaasu;
 - b) synteettinen kaasu⁽¹⁾.
2. Kun molempia kaasutyyppiä toimitetaan saman yhdyskunnan tai seudun alueelle, molempia kaasuja koskevat tiedot on selostettava, paitsi kulutuksen ollessa vähemmän kuin 10 % maakaasun ja synteettisen kaasun kokonaiskulutuksesta 11 kohdassa tarkoitetuissa paikoissa tai alueilla.
3. Vain putkitse tapahtuva jakelu otetaan huomioon.
4. Hinnat, jotka on ilmoitettava, ovat käyttäjien maksamat hinnat.
5. Huomioon otettava käyttö on kokonaan teollisuuskäyttöä.
6. Järjestelmän ulkopuolelle jätetään käyttäjät, jotka käyttävät kaasua:
 - a) sähköntuotantoon kaupallisissa voimalaitoksissa;
 - b) muuhun kuin energiakäyttöön (esimerkiksi kemian teollisuus);
 - c) enemmän kuin 4 186 000 GJ/vuosi (= 1 163 GWh/vuosi).
7. Rekisteröityjen hintojen on perustuttava standardikuluttajajärjestelmään, joka on pohjimmiltaan määritelty kaasun kulutuksen määrän ja tasaisuuden⁽²⁾ (tai kuormitusseikan) mukaan.
8. Muut seikat, joilla voisi olla merkitystä hinnoittelussa (esimerkiksi keskeytyvyys), määritellään kussakin tapauksessa omaksumalla aina useimmiten käytännössä esiintyvä ratkaisu.
9. Hintoihin on sisällyttävä mittarivuokra, kiinteä maksu ja tavaramaksu. Niihin ei saa sisältyä käyttäjiltä perittävää kaasunkäytön aloittamisesta johtuvaa asennusmaksua.
10. Seuraavat teolliset standardikäyttäjät, joiden tunnuksat ovat I₁ - I₅, on valittu:

Vuosikulutus				Kulutuksen tasaisuus	
I ₁	418,60	GJ (on	116 300	kWh)	ei määritelty(*) 200 päivää 200 päivää 1 600 tuntia 250 päivää 4 000 tuntia 250 päivää 4 000 tuntia 330 päivää 8 000 tuntia 330 päivää 8 000 tuntia
I ₂	4 186	GJ (on	1 163 000	KWh)	
I ₃₋₁	41 860	GJ (on	11,63	GWh)	
I ₃₋₂	41 860	GJ (on	11,63	GWh)	
I ₄₋₁	418 600	GJ (on	116,3	GWh)	
I ₄₋₂	418 600	GJ (on	116,3	GWh)	
I ₅₋₄	4 186 000	GJ (on	1 163	GWh)	

(*) Tarvittaessa 115 - 200 päivää

⁽¹⁾ Synteettinen kaasu tarkoittaa johdannaisenergiaa, joka on valmistettu hiilestä, öljytuotteesta tai krakatuista, reformoiduista tai sekoitetuista maakaasusta.

Tämä direktiivi ei koske nestekaasua (butaani, propaani), kooksaamokaasua tai masuunikaasua.

⁽²⁾ Päivinä ilmaistu kuormitustekijä on niiden päivien lukumäärä, jotka tarvitaan koko vuosikulutusmäärän vastaanottamiseen, kun kaasua otetaan vastaan suurimmalla päivittäisellä vastaanottoteholla:

$$nd = \frac{Qa}{Qd_{\max}}$$

Tunneissa ilmaistu kuormitustekijä on tuntimäärä, joka tarvitaan koko vuosikulutusmäärän vastaanottamiseen, kun kaasua otetaan vastaan suurimmalla tunnitaisella vastaanottoteholla:

$$nh = \frac{Qa}{Qh_{\max}}$$

Edellä olevissa kaavoissa:

Qa = vuosikulutusmäärä;

Qdmax = suurin päivittäinen vastaanottomäärä;

Qhmax = suurin tunnitainen vastaanottomäärä.

11. Hinnat rekisteröidään seuraavissa paikoissa tai alueilla:

- Belgia: Bryssel,
- Tanska: Kööpenhamina,
- Saksan liittotasavalta: Hampuri, Hannover, Weser-Ems, Dortmund, Düsseldorf, Frankfurt am Main, Stuttgart, München,
- Espanja: Madrid, Barcelona, Valencia, pohjoinen ja itä,
- Ranska: Lille, Pariisi, Strasbourg, Marseille, Lyon, Toulouse,
- Irlanti: Dublin,
- Italia: Milano, Torino, Genova, Rooma, Napoli,
- Luxemburg: Luxemburg,
- Alankomaat: Rotterdam,
- Portugali: Lissabon,
- Yhdistynyt kuningaskunta: Lontoo, Leeds, Birmingham.

12. Rekisteröitävien hintojen on perustuttava tarifeihin, sopimuksiin, kunkin kuuden kuukauden jakson (tammikuu ja heinäkuu) alussa voimassa oleviin ehtoihin ja sääntöihin ja niihin sisältyvät alennukset.

13. Jos on useita mahdollisia tariffeja, käyttäjälle edullisin tariffi otetaan huomioon sen jälkeen, kun on jätetty ottamatta huomioon käytössä olemattomat tariffit tai sellaiset tariffit, joita sovelletaan hyvin vähäiseen käyttäjämäärään.

14. Kun käytössä on vain näennästariffeja, erityissopimuksia tai vapaasti neuvoteltuja hintoja, yleisin hinta (tietyissä toimitusolosuhteissa edustavin) on rekisteröitävä.

15. Hinnat on ilmaistava kansallisessa valuutassa fysikaalista kaasuyksikköä kohti⁽¹⁾. Käytettävä energiayksikkö mitataan bruttolämpöarvon (GCV) perusteella, kuten kaasualalla on tapana.

16. Kaksi hintatasoa on ilmoitettava⁽²⁾:

- hinta ilman mitään veroja,
- hinta, johon sisältyy kaikki verot (paitsi palautettava arvonlisävero).

17. On myös ilmoitettava veromäärät ja veronlaskentamenetelmä, joissa on otettava huomioon kaikki kansalliset, alueelliset tai paikalliset verot, joita sisältyy kaasun myyntiin käyttäjälle.

18. Hintajärjestelmän tarkaksi kuvaamiseksi riittävän yksityiskohtainen selvitys on esitettävä liitteessä. Erityisesti huomiota on kiinnitettävä kaikkiin muutoksiin, jotka on tehty edellisen selvityksen jälkeen.

19. Jäsenvaltioissa, joissa koko teollisuusmyynti on yhdellä kaasuyhtiöllä, on kyseisen yhtiön välitettävä tiedot. Muissa jäsenvaltioissa, joissa yhtä tai useampaa aluetta palvelee useampi kuin yksi kaasuyhtiö, riippumattoman tilastoelimen on välitettävä tiedot.

20. Luottamuksellisuuden säilyttämiseksi hintoja koskevat tiedot välitetään vain silloin, kun jäsenvaltion kyseisellä alueella on vähintään kolme käyttäjää kussakin 10 kohdassa mainitussa luokassa.

⁽¹⁾ Kun käytetään kuutiometriä, energiasisältö on määriteltävä GJ-, kWh- tai 1999 saakka therms-yksiköissä.

⁽²⁾ Veroton hinta otetaan suoraan tarifeista tai sopimuksista. Hinta, joka ei sisällä palautettavaa arvonlisäveroa, sisältää muut erityiset verot silloin, kun niitä on maksettava.

LIITE II

ERITYISET MÄÄRÄYKSET SÄHKÖSTÄ

Tämän direktiivin mukaisesti toimitettavien, sähköä koskevien tietojen on sisällettävä seuraavat tiedot:

I. "Tyypillistä viitekäyttäjää" koskeva selvitys (käyttäjistä, joiden enimmäistarve on 10 MW (netto)).

1. Yhteisössä oleva, komission tekemä tyypillisten viitekäyttäjien sähkönhintaa koskeva selvitys laajennetaan käsittämään kaksi luokkaa teollisia viitekäyttäjää, joiden enimmäistarve on 10 MW (netto) ja jotka liitetään tähän direktiiviin.
2. Sähkön hinnat jäsenvaltioissa, joissa on yksi kansallinen tariffi, selvitetään vain yhdessä paikassa; jäsenvaltioissa, joiden alueella tariffit vaihtelevat, hinnat selvitetään käyttäen edustavaa paikkakuntien ostoa seuraavasti:
 - Belgia koko maa,
 - Saksan liittotasavalta Hampuri, Hannover, Düsseldorf, Frankfurt am Main, Stuttgart, München, läntinen alue, eteläinen alue,
 - Tanska koko maa,
 - Espanja Madrid,
 - Ranska Lille, Pariisi, Marseille, Lyon, Toulouse, Strasbourg,
 - Kreikka Ateena,
 - Irlanti Dublin,
 - Italia Pohjois- ja Keski-Italia, Etelä-Italia ja saaret,
 - Luxemburg koko maa,
 - Alankomaat Rotterdam (GEB), Pohjois-Hollanti (PEN), Pohjois-Brabant (PNEM),
 - Portugali Lissabon, Ponta Delgada (autonominen alue Azoreilla),
 - Yhdistynyt kuningaskunta Lontoo, Glasgow, Leeds, Birmingham.
3. Sähkön hinnat selvitetään seuraavissa yhdeksässä teollisten viitekäyttäjien luokissa:

Viitekäyttäjä	Vuosikulutus kWh	Maksimiteho kW	Vuotuiset käyttötunnit
I _a	30 000	30	1 000
I _b	50 000	50	1 000
I _c	160 000	100	1 600
I _d	1 250 000	500	2 500
I _e	2 000 000	500	4 000
I _f	10 000 000	2 500	4 000
I _g	24 000 000	4 000	6 000
I _h	50 000 000	10 000	5 000
I _i	70 000 000	10 000	7 000

Enimmäistarve (netto) on vuoden aikana rekisteröity enimmäismyynti minkä tahansa neljänestunnin aikana ilmaistuna kW:ina. Toimitushinta lasketaan käyttäen $\cos\phi = 0,90$. Siinä tapauksessa, että tariffi perustuu puolen tunnin tarpeeseen, viitekäyttäjän enimmäistarve kerrotaan kertoimella 0,98. Jos tariffi perustuu kVA:ina ilmaistuun tehoon, tehdään oikaisu jakamalla viitekäyttäjän enimmäistarve (netto) kW:issa kertoimella $\cos\phi = 0,90$.

4. Jos tariffi perustuu enimmäistarpeen mittaamiseen useammin kuin kerran vuodessa, kapasiteettimaksu kerrotaan seuraavilla kertoimilla:

TEHONKORJAUSTEN KERROINTAULUKKO

Käyttötunnit	Kuukausikoh- tainen enim- mäistarve	Kahden kuu- kauden enim- mäistarve	Vuosineljän- neskohtainen enimmäistarve	Kolmen kor- keimman kuu- kausikohtaisen enimmäistar- peen keskiarvo	Kahden kor- keimman kuukau- sikohtaisen enim- mäistarpeen kes- kiarvo	Vuosittai- nen enim- mäistarve
1 000	0,81	0,83	0,86	0,94	0,96	1,0
1 600	0,83	0,85	0,88	0,95	0,97	1,0
2 500	0,85	0,87	0,90	0,96	0,98	1,0
4 000	0,90	0,91	0,95	0,98	0,99	1,0
5 000	0,90	0,91	0,95	0,98	0,99	1,0
6 000	0,96	0,97	0,98	0,99	0,995	1,0
7 000	0,96	0,97	0,98	0,99	0,995	1,0

5. Tariffeille, joissa on alennuksia hiljaisille ajoille, hiljaisen ajan kulutukset on laskettava seuraavasti, laskettaessa keskimääräistä kWh:n hintaa.

Standardi- käyttäjä	Vuositai- nen käyttö tuntia	Vuositai- nen kulu- tus 1 000 kWh	Vuositainen kulutus (1 000 kWh:ina), josta laskutetaan hiljaisen ajan kWh hinnalla "hiljaisen ajan" keskimääräisen 24 tunnin aikana havaitun keston mukaan.					
			7 h	8 h	9 h	10 h	11 h	12 h
I _a	1 000	30	0	0	0	0	0	0
I _b	1 000	50	0	0	0	0	0	0
I _c	1 600	160	11	13	16	19	22	25
I _d	2 500	1 250	197	225	262	300	338	375
I _e	4 000	2 000	438	500	580	660	740	820
I _f	4 000	10 000	2 190	2 500	2 900	3 300	3 700	4 100
I _g	6 000	24 000	7 140	8 160	9 120	10 080	11 040	12 000
I _h	5 000	50 000	13 100	15 000	17 000	19 000	21 000	23 000
I _i	7 000	70 000	23 300	26 600	29 400	32 200	35 000	37 800

Hiljaisen ajan kulutuksen kestojen ollessa edellä esitettyjen aikojen välillä, vuosittaiset hiljaisina aikoina kulutetut kWh:t on arvioitava ekstrapoloimalla.

Kaikista muista hiljaisista ajoista, esimerkiksi koko sunnuntaipäivästä, vain puolet lisätunneista on otettava huomioon ja jaettava tunnit koko vuoden päville ja lisättävä tavalliseen hiljaiseen aikaan, ennen edellä esitetyn taulukon käyttöä.

6. Mikäli mahdollista, ilmoitettavan hinnan olisi perustuttava julkaistun tariffin, jota voidaan soveltaa kyseiseen viitekäyttäjän luokkaan. Jos on olemassa useita mahdollisia tariffeja, olisi sovellettava tariffia, joka on käyttäjälle edullisin sen jälkeen, kun jätetään huomiotta ne tariffit, jotka eivät ole käytössä tai joita sovelletaan vain merkityksettömän vähäiseen käyttäjämäärään. Jos on olemassa vain näennästariffeja, erikoissopimuksia tai vapaasti neuvoteltuja hintoja, olisi ilmoitettava kyseisissä toimitusolosuhteissa yleisin (edustavin) hinta.
7. Jos tietylle viitekäyttäjän luokalle voidaan toimittaa sähköä usealla jännitteellä, jännitteeksi olisi oletettava edustavin kyseisen käyttäjäluokan jännite. Periaatetta olisi sovellettava muihin parametreihin, joita ei ole eritelty tässä direktiivissä.
8. kWh:n hintaan olisi laskettava mukaan kaikki maksettavat kiinteät maksut (esimerkiksi mittarin vuokra, kiinteät maksut tai tehomaksut jne.) samoin kuin kulutusmaksut kWh:a kohden. Siten kyseisellä kulutuksen mallilla hinta on maksettava kokonaishinta kaikkien lisämaksujen ja alennusten jälkeen, jaettuna kokonaiskulutuksella. Liittymismaksuja ei kuitenkaan ole sisällytettävä hintaan. Vaikka tiedot on toimitettava kahdesti vuodessa, laskelmien olisi perustuttava vuosittaisiin kulutuksen lukuihin kausivaihteluiden vaikutuksen välttämiseksi.

9. Hinnat olisi ilmoitettava kansallisessa valuutassa kWh:a kohden⁽¹⁾:

- hinta ilman mitään veroja;
- hinta, johon sisältyy kaikki verot (paitsi palautettava arvonlisävero).

On myös ilmoitettava arvot ja verojen laskentamenetelmä, joihin olisi sisällytettävä kaikki kansalliset, alueelliset tai paikalliset verot, jotka kannetaan sähkön myynnistä käyttäjälle.

10. On annettava niin yksityiskohtainen selostus kuin hintajärjestelmän ja sen soveltamisen tarkka kuvaaminen edellyttää. Edellisen selvityksen jälkeen käyttöön otettuja muutoksia on erityisesti korostettava.
11. Jäsenvaltioissa, jossa koko teollisuusmyynti on yhdellä yhtiöllä, kyseisen yhtiön on välitettävä tiedot. Muissa jäsenvaltioissa, joissa yhtä tai useampaa aluetta palvelee useampi kuin yksi yhtiö, riippumattoman tilastoelimen on välitettävä tiedot.

II. "Merkintähinnan" selvitys (käyttäjille, joiden enimmäistarve on yli 10 MW)

12. Selvityksen laatimiseksi yli 10 MW:n enimmäistarpeen teollisista käyttäjistä, otetaan käyttöön jäljempänä määritelty "merkintähintoihin" perustuva uusi järjestelmä.

13. Kaikkien jäsenvaltioiden alueilla, lukuun ottamatta Saksan liittotasavaltaa ja Yhdistynyttä kuningaskuntaa, suurten teollisten käyttäjien maksurakenteen ja veloitetujen hintojen vaihtelut ovat suhteellisen pienet ja merkintähinnat niihin liittyvine tietoineen olisi kerättävä ja julkaistava koko jäsenvaltiota koskevana. Kuitenkin Saksan liittotasavallassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa voi olla merkittäviä maantieteellisiä vaihteluita ja siten kyseisten kahden jäsenvaltion tiedot olisi annettava ja julkaistava kussakin tapauksessa kolmelta alueelta seuraavasti:

<i>Jäsenvaltio</i>	<i>Alue</i>
Saksan liittotasavalta ⁽²⁾ :	- Pohjoinen/Keski; - Länsi; - Etelä;
Yhdistynyt kuningaskunta:	- Englanti ja Wales; - Skotlanti; - Pohjois-Irlanti.

14. Merkintähinnat ja niihin liittyvät tiedot on ilmoitettava kustakin jäsenvaltiosta siten kuin on esitetty edellä 13 kohdassa suurten teollisten käyttäjien kolmen luokan osalta eli niistä teollisista käyttäjistä, joiden enimmäistarve alueella on:

- 25 MW, käsittäen käyttäjät, joiden enimmäistarve (netto) on 17,5 - 37,5 MW,
- 50 MW, käsittäen käyttäjät, joiden enimmäistarve (netto) on 37,5 - 62,5 MW ja
- 75 MW, käsittäen käyttäjät, joiden enimmäistarve (netto) on 62,5 - 75 MW.

Kyseisiin luokkiin kuuluvat kaikki teolliset käyttäjät, myös osan sähköstään itse tuottavat, vaikka ainoastaan niiden yleishyödyllisistä liikelaitoksista hankkiman sähkön kulutusta koskevat tiedot vaaditaan ilmoitettavaksi.

15. Tietyn MW-luokan (esimerkiksi 25 MW) merkintähinta on oletetun tai "merkintähintaisen", noin 25 MW:n tarpeen tavallisesti omaavan teollisen käyttäjän maksettava kWh:n keskimääräinen hinta, mutta ennen kaikkia alennuksia "erityisistä seikoista", jotka olisi ilmoitettava erikseen (ks. jäljempänä 16 kohta). "Merkintähintaiselle" teolliselle käyttäjälle ominaisen tarpeen olisi oltava mahdollisimman hyvin kyseisen luokan kaikkia teollisia käyttäjiä edustava ("erityisiä seikkoja" huomioon ottamatta).

Tasalaatuisuuden mittauksen aikaansaamiseksi komissio määrittelee kunkin luokan (eli 25 MW:n, 50 MW:n ja 75 MW:n) "merkintähintaisille" käyttäjille ominaisen tarpeen, jota laitosten olisi soveltuvin osin käytettävä. Jos ominaiset tarpeet eivät ole tarkoituksenmukaiset, laitos voi määrittellä omat "merkintähintaiselle" käyttäjälle ominaiset tarpeet, joille vaaditaan komission hyväksyminen. Kyseiset ominaiset tarpeet

⁽¹⁾ Hinta, johon ei sisälly mitään veroja, on puhdas tariffien ja sopimusten soveltamisen tulos. Hinta, johon ei sisälly palautettavaa arvonlisäveroa, sisältää kaikki muut erityiset verot.

⁽²⁾ Saksan osavaltiot (Länder) jaetaan kolmeen vyöhykkeeseen:

- Pohjoinen/Keski: Schleswig-Holstein, Hampuri, Bremen, Berliini, Alasaksi, Pohjois-Hessen,
- Länsi: Nordrhein-Westfalen, Rheinland-Pfalz, Etelä-Hessen, Saarland,
- Etelä: Baden-Württemberg, Baijeri.

- koskevat esimerkiksi kuormituskerrointa (esimerkiksi "7 000 tuntia", jossa 7 000 on tuntimäärä, jonka ajan tarpeen on pysyttävä enimmäismääräisenä vuosikulutuksen saavuttamiseksi), ja kulutuksen jakautuminen vuorokauden eri veloitusjaksoihin (esimerkiksi kuormitushuippu, hiljainen aika jne.).
16. Merkintähinnat on laskettava siten, että kaikki maksettavat kiinteät maksut lasketaan mukaan (esimerkiksi mittarin vuokra, kiinteät maksut ja tehomaksut jne.) sekä maksut kulutetuista kWh:ista. Liittymismaksuja ei saa kuitenkaan laskea mukaan. Vaikka tiedot on toimitettava kahdesti vuodessa, olisi kausivaihtelujen välttämiseksi käytettävä vuosittaisen kulutuksen lukuja. Tapa, jolla merkintähinta lasketaan, mukaan lukien kaikkien kiinteiden maksujen sisällyttäminen hintoihin, on selitettävä.
 17. Jokaisesta merkintähinnasta on sähkön hinnan alentamiseen käytettävissä olevat "erityiset seikat" (esimerkiksi keskeytyslausekkeet) esitettävä ja alennuksen määrä (esimerkiksi 6, 8, 10 %) osoitettava. Näiden erityisten seikkojen on oltava niitä seikkoja edustava, jotka ovat sovellettavissa selvittettävänä olevaa MW-luokkaa selostavan laitoksen varustamiin käyttäjiin.
 18. Jäsenvaltioissa, joissa on useampi kuin yksi sähkölaitos, jokaisen laitoksen on toimitettava riippumattomalle tilastoelimelle merkintähinnat ja niihin liittyvät tiedot oletetun käyttäjän ominaisista tarpeista (ks. 15 kohta) sekä erityisistä seikoista ja hinnan alennuksista (ks. 17 kohta). Näiden toimielinten on sitten ilmoitettava kansallisille viranomaisille ja Eurostatille jäsenvaltion (tai sen soveltuessa, kunkin alueen) suurin ja pienin merkintähinta kussakin MW-luokassa, yhdessä asiaan liittyvien merkintähintojen tietojen kanssa. Muissa jäsenvaltioissa, joissa yksi kansallinen laitos kattaa koko maan, tiedot on ilmoitettava suoraan ja samanaikaisesti kansallisille viranomaisille ja Eurostatille.
 19. Salassapidettävyyden vuoksi kansallinen laitos tai riippumaton tilastoelin ilmoittaa merkintähinnat ja asiaankuuluvat tiedot tarkoituksenmukaisella tavalla (ks. edellä 18 kohta) vain, jos vastaavassa MW-luokassa kyseisessä jäsenvaltiossa tai alueella on vähintään kolme käyttäjää.
 20. Merkintähinnat on ilmaistava siten kuin 9 kohdassa on osoitettu.
 21. Toimittavien laitosten olisi myös kerran kahdessa vuodessa annettava tiedot asiakkaidensa lukumäärästä kussakin MW-luokassa (eli 17,5 - 37,5 MW, 37,5 - 62,5 MW ja 62,5 - 75,0 MW) sekä kunkin luokan kokonaiskulutuksesta vuodessa (GWh:ina). Edellä 18 kohdassa vaaditut tiedot on toimitettava joko jäsenvaltion tiedot kokonaan kokoavan, riippumattoman tilastoelimen kautta tai suoraan ja samanaikaisesti kansallisille viranomaisille ja Eurostatille. Tämän kohdan mukaisesti vaadittavat tiedot toimitetaan salassapidettävänä eikä niitä julkaista.

Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvien sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä

NIDE XVI

Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen pöytäkirja 1

Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen päätösasiakirja

Yhteisesti hyväksytyt pöytäkirjamerkinnot neuvotteluista valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamista koskevaksi EFTA-valtioiden sopimukseksi

Yhteisesti hyväksytyt pöytäkirjamerkinnot neuvotteluista EFTA-valtioiden pysyvää komiteaa koskevaksi sopimukseksi

Yhteisymmärryspöytäkirja EFTA-valtioiden pysyvää komiteaa koskevasta sopimuksesta

EY:n säädöksiin uusien valtioiden liittymistä Euroopan yhteisöihin koskevilla asiakirjoilla tehdyt muutokset

	Sivu
Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen pöytäkirja 1 ja päätösasiakirja	
Pöytäkirja 1	3
Päätösasiakirja	5
Yhteisesti hyväksytyt pöytäkirjamerkinnot neuvotteluista valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamista koskeva EFTA-valtioiden sopimukseksi	65
Yhteisesti hyväksytty pöytäkirjamerkintä neuvotteluista EFTA-valtioiden pysyvää komiteaa koskeva sopimukseksi	66
Yhteisymmärryspöytäkirja EFTA-valtioiden pysyvää komiteaa koskevasta sopimuksesta	67
EY:n säädöksiin uusien valtioiden liittymistä Euroopan yhteisöihin koskevilla asiakirjoilla tehdyt muutokset	73

PÖYTÄKIRJA 1**LAAJA-ALAISISTA MUKAUTUKSISTA**

Niiden säädösten säännöksiä, joihin tämän sopimuksen liitteissä viitataan, sovelletaan tämän sopimuksen ja tämän pöytäkirjan mukaisesti, jollei kulloinkin kyseessä olevassa liitteessä toisin määrätä. Yksittäisen säädöksen osalta tarvittavista erityisistä mukautuksista määrätään siinä liitteessä, jossa kyseinen säädös mainitaan.

1. Säädösten johdanto-osat

Niiden säädösten johdanto-osia, joihin viitataan, ei tätä sopimusta sovellettaessa mukauteta. Niillä on merkitystä vain siltä osin kuin on tarpeen sopimuksen alalla tapahtuvan säädöksissä olevien säännösten oikean tulkinnan ja soveltamisen kannalta.

2. EY:n komiteoita koskevat säännökset

Sopimuksen 81, 100 ja 101 artiklassa sekä pöytäkirjassa 31 määrätään menettelyistä, toimielinjärjestelyistä sekä muista EY:n komiteoita koskevista säännöksistä, jotka sisältyvät niihin säädöksiin, joihin viitataan.

3. Säännökset menettelystä yhteisön säädösten mukauttamiseksi/muuttamiseksi

Jos säädöksessä, johon viitataan, säädetään EY:n menettelystä säädöksen mukauttamiseksi, laajentamiseksi tai muuttamiseksi taikka uuden yhteisön politiikan tai uusien yhteisön aloitteiden tai säädösten kehittämiseksi, noudatetaan niitä asiaa koskevia päätöksentekomenettelyjä, joista sopimuksessa määrätään.

4. Tietojenvaihto- ja ilmoitusmenettelyt

a) Tapauksissa, joissa EY:n jäsenvaltion on annettava tietoja EY:n komissiolle, EFTA-valtion on annettava tiedot EFTAn valvontaviranomaiselle ja EFTA-valtioiden pysyvälle komitealle. Sama koskee tapauksia, joissa toimivaltaisten viranomaisten on huolehdittava tietojen antamisesta. EY:n komissio ja EFTAn valvontaviranomainen antavat toisilleen EY:n jäsenvaltioilta, EFTA-valtioilta tai toimivaltaisilta viranomaisilta saamansa tiedot.

b) Kun EY:n jäsenvaltion on annettava tietoja yhdelle tai useammalle muulle EY:n jäsenvaltiolle, sen on annettava tiedot myös komissiolle, joka toimittaa tiedot pysyvälle komitealle edelleen EFTA-valtioille toimitettaviksi.

EFTA-valtion on annettava vastaavat tiedot yhdelle tai useammalle muulle EFTA-valtiolle sekä pysyvälle komitealle, joka toimittaa tiedot EY:n komissiolle edelleen EY:n jäsenvaltioille toimitettaviksi. Sama koskee tapauksia, joissa toimivaltaisten viranomaisten on annettava tiedot.

c) Aloilla, joilla kiireellisyys vuoksi tiedot on toimitettava nopeasti, sovelletaan aiheellisia alakohtaisia ratkaisuja suorasta tietojenvaihdosta.

d) EY:n komission tehtäviä todentamis- tai hyväksymismenettelyn, tietojenanto-, ilmoitus- tai neuvottelumenettelyn taikka tämänkaltaisten asioiden yhteydessä hoidetaan EFTA-valtioiden osalta näiden keskuudessaan vahvistamisen menettelyjen mukaisesti. Tämä ei kuitenkaan rajoita 2, 3 tai 7 kohdan soveltamista. EY:n komissio ja tapauksen mukaan EFTAn valvontaviranomainen tai pysyvä komitea vaihtavat keskenään kaikki näitä asioita koskevat

tiedot. Tässä yhteydessä esiin tulevat kysymykset voidaan saattaa ETA:n sekakomitean käsiteltäväksi.

5. Tarkastelu- ja kertomuksenantomenettelyt

Jos sellaisen säädöksen mukaan, johon viitataan, EY:n komission tai EY:n muun toimielimen on laadittava kertomus, arvio tai vastaava asiakirja, tapauksen mukaan EFTAn valvontaviranomaisen tai pysyvän komitean on, jollei toisin sovita, samanaikaisesti laadittava EFTA-valtioita koskeva kertomus, arvio tai vastaava asiakirja. EY:n komissio ja tapauksen mukaan EFTAn valvontaviranomainen tai pysyvä komitea neuvottelevat keskenään ja vaihtavat tietoja laatiessaan kertomuksiaan, joista jäljennökset lähetetään ETA:n sekakomitealle.

6. Tietojen julkistaminen

a) Jos sellaisen säädöksen mukaan, johon viitataan, EY:n jäsenvaltion on julkistettava tietoja seikoista, menettelyistä tai muusta vastaavasta, myös EFTA-valtioiden on sopimuksen mukaisesti julkistettava asiaa koskevat tiedot vastaavalla tavalla.

b) Jos sellaisen säädöksen mukaan, johon viitataan, seikoista, menettelyistä, kertomuksista tai muusta vastaavasta on julkaistava tietoja Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä, vastaavat EFTA-valtioita koskevat tiedot julkaistaan lehden erillisessä ETA-osastossa⁽¹⁾.

7. Oikeudet ja velvollisuudet

EY:n jäsenvaltioille taikka niiden julkisille yksiköille, yrityksille tai yksilöille suhteessa toisiinsa annetut oikeudet katsotaan annetuiksi ja asetetut velvollisuudet asetetuiksi sopimuspuolille, jolloin viimeksi mainituilla tarkoitetaan tapauksen mukaan myös sopimuspuolten toimivaltaisia viranomaisia, julkisia yksiköitä, yrityksiä tai yksilöitä.

8. Viittaukset alueisiin

Kun säädöksessä, johon viitataan, on viitta-

us ”yhteisön” tai ”yhteismarkkinoiden” alueeseen, viittauksen katsotaan sopimusta sovellettaessa tarkoittavan viittausta sopimuspuolten alueeseen sellaisena kuin se on määriteltynä sopimuksen 126 artiklassa.

9. Viittaukset EY:n jäsenvaltioiden kansalaisiin

Kun säädöksessä, johon viitataan, on viittaus EY:n jäsenvaltioiden kansalaisiin, viittauksen katsotaan sopimusta sovellettaessa tarkoittavan myös EFTA-valtioiden kansalaisia.

10. Viittaukset kieliin

Jos säädöksessä, johon viitataan, annetaan EY:n jäsenvaltioille taikka niiden julkisille yksiköille, yrityksille tai yksilöille oikeuksia taikka asetetaan niille velvollisuuksia, jotka koskevat Euroopan yhteisöjen virallisten kielten käyttämistä, vastaavat oikeudet ja velvollisuudet, jotka koskevat sopimuspuolten virallisten kielten käyttämistä, katsotaan annetuiksi tai asetetuiksi sopimuspuolille taikka niiden toimivaltaisille viranomaisille, julkisille yksiköille, yrityksille tai yksilöille.

11. Säädösten voimaantulo ja täytäntöönpano

Sopimusta sovellettaessa ei niiden säädösten voimaantulo- tai täytäntöönpanosäännöksillä, joihin sopimuksen liitteissä viitataan, ole merkitystä. EFTA-valtioita koskevat määräajat ja päivämäärät niiden säädösten voimaan saattamiseksi ja täytäntöön panemiseksi, joihin viitataan, seuraavat sopimuksen 129 artiklan 3 kohdasta samoin kuin siirtymäjärjestelyjä koskevista määräyksistä.

12. Ne, joille yhteisön säädökset on osoitettu

Sopimusta sovellettaessa ei säännöksillä, joiden mukaan yhteisön säädös on osoitettu yhteisön jäsenvaltioille, ole merkitystä.

⁽¹⁾ ETA-osaston sisällysluettelossa on myös viitetiedot siitä, missä kyseiset EY:tä ja sen jäsenvaltioita koskevat tiedot ovat.

Sopimus Euroopan talousalueesta

PÄÄTÖSASIAKIRJA

PÄÄTÖSASIAKIRJA

Täysivaltaiset edustajat, jotka edustavat

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖÄ,
EUROOPAN HIILI- JA TERÄS-
YHTEISÖÄ,

jäljempänä 'yhteisö', ja

BELGIAN KUNINGASKUNTAA,
TANSKAN KUNINGASKUNTAA,
SAKSAN LIITTOTASAVALTA,
HELLEENIEN TASAVALTA,
ESPANJAN KUNINGASKUNTAA,
RANSKAN TASAVALTA,
IRLANTIA,
ITALIAN TASAVALTA,
LUXEMBURGIN SUURHERTTUA-
KUNTAA,
ALANKOMAIDEN KUNINGAS-
KUNTAA,
PORTUGALIN TASAVALTA,
ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-
IRLANNIN YHDISTYNYTTÄ
KUNINGASKUNTAA,

jotka ovat Euroopan talousyhteisön perusta-
missopimuksen ja Euroopan hiili- ja teräsyh-
teisön perustamissopimuksen sopimuspuolia,
jäljempänä 'EY:n jäsenvaltiot',

sekä

täysivaltaiset edustajat, jotka edustavat

ISLANNIN TASAVALTA,
ITÄVALLAN TASAVALTA,
LIECHTENSTEININ RUHTINAS-
KUNTAA,
NORJAN KUNINGASKUNTAA,
RUOTSIN KUNINGASKUNTAA,
SUOMEN TASAVALTA,
SVEITSIN VALALIITTOA,

jäljempänä 'EFTA-valtiot',

jotka ovat tänään toisena päivänä toukokuu-
ta vuonna tuhat yhdeksänsataayhdeksänkym-
mentäkaksi kokoontuneet Portoon allekirjoit-
tamaan Euroopan talousaluetta koskevan sopi-
muksen, jäljempänä ETA-sopimus, ovat hyväk-
sineet seuraavat tekstit:

I. sopimus Euroopan talousalueesta;

II. alla luetellut tekstit, jotka on liitetty
sopimukseen Euroopan talousalueesta:

A. Pöytäkirja 1 laaja-alaisista mukautuk-
sista

Pöytäkirja 2 tuotteista, jotka 8 artiklan
3 kohdan a alakohdan
mukaisesti jätetään tämän
sopimuksen sovelta-
misalan ulkopuolelle

Pöytäkirja 3 sopimuksen 8 artiklan 3
kohdan b alakohdassa
tarkoitetuista tuotteista

Pöytäkirja 4 alkuperäsäännöistä

Pöytäkirja 5 fiskaalisista tulleista
(Sveitsi/Liechtenstein)

Pöytäkirja 6 Sveitsin ja Liechtensteinin
velvoitevarastoinnista

Pöytäkirja 7 määrällisistä rajoituksista,
jotka Islanti saa pitää voi-
massa

Pöytäkirja 8 valtion monopoleista

Pöytäkirja 9 kalan ja muiden meren
tuotteiden kaupasta

Pöytäkirja 10 tavaroiden kuljetuksia
koskevien tarkastusten ja
muodollisuuksien yksin-
kertaistamisesta

Pöytäkirja 11 keskinäisestä avunannosta
tulliasioissa

Pöytäkirja 12 kolmansien maiden kans-
sa tehtävistä sopimuksista,
jotka koskevat vaatimus-
tenmukaisuuden arvioin-
tia

Pöytäkirja 13 polkumyynnin vastaisten
toimenpiteiden ja tasoi-
toimenpiteiden sovelta-
matta jättämisestä

Pöytäkirja 14 hiili- ja terästuotteiden
kaupasta

Pöytäkirja 15 henkilöiden vapaata liik-

- kuvuutta koskevista siirtymäkausista (Sveitsi ja Liechtenstein)
- Pöytäkirja 16 henkilöiden vapaata liikuvuutta koskeviin siirtymäkausiin liittyvistä sosiaaliturvan alan toimenpiteistä (Sveitsi ja Liechtenstein)
- Pöytäkirja 17 sopimuksen 34 artiklasta
- Pöytäkirja 18 sisäisestä menettelystä pantaessa 43 artikla täytäntöön
- Pöytäkirja 19 meriliikenteestä
- Pöytäkirja 20 pääsystä sisävesiväylille
- Pöytäkirja 21 yrityksiin sovellettavien kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta
- Pöytäkirja 22 'yrityksen' ja 'liikevaihdon' määrittämistä (56 artikla)
- Pöytäkirja 23 valvontaviranomaisten välisestä yhteistyöstä (58 artikla)
- Pöytäkirja 24 yhteistyöstä keskittymien valvonnassa
- Pöytäkirja 25 hiiltä ja terästä koskevasta kilpailusta
- Pöytäkirja 26 EFTAn valvontaviranomaisen toimivallasta ja tehtävistä valtion tukea koskevissa asioissa
- Pöytäkirja 27 yhteistyöstä valtion tukea koskevissa asioissa
- Pöytäkirja 28 henkisestä omaisuudesta
- Pöytäkirja 29 ammatillisesta koulutuksesta
- Pöytäkirja 30 tilastoalan yhteistyön järjestämisestä koskevista erityismääräyksistä
- Pöytäkirja 31 yhteistyöstä muilla kuin neljän vapauden alaan kuuluvilla erityisalueilla
- Pöytäkirja 32 sopimuksen 82 artiklan täytäntöönpanon taloudellisista yksityiskohdista
- Pöytäkirja 33 välimiesmenettelystä
- Pöytäkirja 34 EFTA-valtioiden tuomioistuinmahdollisuudesta pyytää Euroopan yhteisöjen tuomioistuinta päättämään EY:n sääntöjä vastaavien ETA-sääntöjen tulkinnasta
- Pöytäkirja 35 ETA-sääntöjen täytäntöönpanosta
- Pöytäkirja 36 ETA:n parlamentaarisen sekakomitean perussäännöstä
- Pöytäkirja 37 luettelosta, josta määrätään 101 artiklassa
- Pöytäkirja 38 rahoitusjärjestelmästä
- Pöytäkirja 39 ecusta
- Pöytäkirja 40 Svalbardista
- Pöytäkirja 41 voimassa olevista sopimuksista
- Pöytäkirja 42 tiettyjä maataloustuotteita koskevista kahdenvälisistä järjestelyistä
- Pöytäkirja 43 EY:n ja Itävallan välisestä tavaroiden kauttakuljetusta maanteitse ja rautateitse koskevasta sopimuksesta
- Pöytäkirja 44 EY:n ja Sveitsin valaliiton välisestä tavaroiden maantie- ja rautatiekuljetuksia koskevasta sopimuksesta
- Pöytäkirja 45 Espanjaa ja Portugalia koskevista siirtymäkausista
- Pöytäkirja 46 yhteistyön kehittämisestä kalatalouden alalla
- Pöytäkirja 47 viiniä koskevien kaupan teknisten esteiden poistamisesta
- Pöytäkirja 48 sopimuksen 105 ja 111 artiklasta
- Pöytäkirja 49 Ceutasta ja Melillasta
- B. Liite I Eläinlääkintä- ja kasvin-suojeluasiat
- Liite II Tekniset määräykset, standardit, testaus ja varmentaminen
- Liite III Tuotevastuu
- Liite IV Energia
- Liite V Työntekijöiden vapaa liikkuvuus
- Liite VI Sosiaaliturva
- Liite VII Tutkintotodistusten vastaavuoroinen tunnustaminen
- Liite VIII Sijoittautumisoikeus
- Liite IX Rahoituspalvelut
- Liite X Audiovisuaaliset palvelut

Liite XI	Telepalvelut
Liite XII	Pääomien vapaa liikkuvuus
Liite XIII	Liikenne
Liite XIV	Kilpailu
Liite XV	Valtion tuki
Liite XVI	Julkiset hankinnat
Liite XVII	Henkinen omaisuus
Liite XVIII	Työterveys ja -turvallisuus, työoikeus sekä miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelu
Liite XIX	Kuluttajansuoja
Liite XX	Ympäristö
Liite XXI	Tilastot
Liite XXII	Yhtiöoikeus

EY:n jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä EFTA-valtioiden täysivaltaiset edustajat ovat antaneet alla luetellut tähän päätöksiin liitetyt yhteiset julistukset:

1. Yhteinen julistus laaja-alaisista mukautuksista tehdyssä pöytäkirjassa 1 olevassa 5 kohdassa tarkoitettujen yhteisten kertomusten laatimisesta

2. Yhteinen julistus viinin ja väkijuomien nimitysten keskinäistä tunnustamista ja suoje-
lua koskevista sopimuksista

3. Yhteinen julistus alkuperäselvitykseen liittyvien asiakirjojen antamista ja laatimista koske-
vasta siirtymäkaudesta

4. Yhteinen julistus sopimuksen pöytäkirjassa 11 olevista 10 artiklasta ja 14 artiklan 1 kohdasta

5. Yhteinen julistus sähkökäyttöisistä lääkintälaitteista

6. Yhteinen julistus niistä Islannin tasavallan kansalaisista, joilla on kolmannessa maassa annettu tutkintotodistus lääketieteen tai hammaslääketieteen erikoisalalla taikka eläinlääketieteen, farmasian, yleislääketieteen tai arkkitehtuurin alalla suoritettua tutkinnosta

7. Yhteinen julistus niistä Islannin tasavallan kansalaisista, joilla on kolmannessa maassa annettu tutkintotodistus vähintään kolmivuotisesta korkeammasta ammatillisesta koulutuksesta

8. Yhteinen julistus maanteiden tavaraliikenteestä

9. Yhteinen julistus kilpailusäännöistä

10. Yhteinen julistus sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan b alakohdasta

11. Yhteinen julistus sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdasta

12. Yhteinen julistus EY:n rakennerahastoista ja muista rahoitusjärjestelmistä myönnettävästä tuesta

13. Yhteinen julistus sopimuksen pöytäkirjassa 27 olevasta c alakohdasta

14. Yhteinen julistus laivanrakennusteollisuudesta

15. Yhteinen julistus sovellettavista menettelyistä tapauksissa, joissa EFTA-valtiot sopimuksen 76 artiklan ja VI osan sekä vastaavien pöytäkirjojen nojalla osallistuvat EY:n komiteoihin täydellisesti

16. Yhteinen julistus yhteistyöstä kulttuuri-
asioissa

17. Yhteinen julistus laittoman kulttuurierinekaupan vastaisesta yhteistyöstä

18. Yhteinen julistus yhteisön asiantuntijoiden liittämistä EFTA-valtioiden komiteoiden tai EFTAn valvontaviranomaisen perustamien komiteoiden työskentelyyn

19. Yhteinen julistus sopimuksen 103 artiklasta

20. Yhteinen julistus sopimuksen pöytäkirjasta 35

21. Yhteinen julistus rahoitusjärjestelmästä

22. Yhteinen julistus ETA-sopimuksen ja olemassa olevien sopimusten suhteesta

23. Yhteinen julistus kalan ja muiden meren tuotteiden kaupasta tehdyssä pöytäkirjassa 9 olevan 4 artiklan 1 ja 2 kohdan yhteisestä tulkinnasta

24. Yhteinen julistus tullimyönnytysten soveltamisesta eräisiin maataloustuotteisiin

25. Yhteinen julistus kasvien terveyttä koskevista seikoista

26. Yhteinen julistus valvontaviranomaisten keskinäisestä avunannosta väkijuomien alalla

27. Yhteinen julistus viiniä koskevien kaupan teknisten esteiden poistamisesta tehdyssä pöytäkirjasta 47

28. Yhteinen julistus tullimyönnytysten muuttamisesta sekä Espanjan ja Portugalin erityiskohtelusta

29. Yhteinen julistus eläinten hyvinvoinnista

30. Yhteinen julistus harmonoidusta järjestelmästä

EY:n jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä EFTA-valtioiden täysivaltai-

set edustajat ovat antaneet alla luetellut ja tähän päätösasiakirjaan liitetyt julistukset:

1. EY:n jäsenvaltioiden ja EFTA-valtioiden hallitusten julistus rajoilla tapahtuvien tarkastusten yksinkertaistamisesta

2. EY:n jäsenvaltioiden ja EFTA-valtioiden hallitusten julistus poliittisesta vuoropuhelusta

EY:n jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä EFTA-valtioiden täysivaltaiset edustajat ovat ottaneet huomioon myös väliaikaisjärjestelyn, joka koskee korkean tason työryhmän toimintaa ennen ETA-sopimuksen voimaantuloa ja joka on tämän päätösasiakirjan liitteenä. He ovat lisäksi sopineet, että viimeistään ETA-sopimuksen tullessa voimaan väliaikana toimiva korkean tason työryhmä päättää niiden EY:n säädösten saattamisesta todistusvoimaisiksi, joihin ETA-sopimuksen liitteissä viitataan ja jotka on laadittu islannin, norjan, ruotsin ja suomen kielellä.

EY:n jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä EFTA-valtioiden täysivaltaiset edustajat ovat lisäksi ottaneet huomioon järjestelyn, joka koskee Euroopan talousalueen kannalta merkityksellisten tietojen julkaisemista ja joka on liitetty tähän päätösasiakirjaan.

Lisäksi EY:n jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä EFTA-valtioiden täysivaltaiset edustajat ovat ottaneet huomioon järjestelyn, joka koskee julkisia hankintoja koskevien EFTAn ilmoitusten julkaisemista, ja joka on liitetty tähän päätösasiakirjaan.

Lisäksi vielä EY:n jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä EFTA-valtioiden täysivaltaiset edustajat ovat tehneet ne yhteisesti hyväksytyt pöytäkirjamerkinnot neuvotteiluista, jotka on liitetty tähän päätösasiakirjaan. Yhteisesti hyväksytyt pöytäkirjamerkinnot ovat sitovia.

Lopuksi EY:n jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä EFTA-valtioiden täysivaltaiset edustajat ovat ottaneet huomioon alla luetellut, tähän päätösasiakirjaan liitetyt julistukset:

1. Islannin, Norjan, Ruotsin ja Suomen hallitusten julistus alkoholimonopoleista

2. Liechtensteinin ja Sveitsin hallitusten julistus alkoholimonopoleista

3. Euroopan yhteisön julistus keskinäisestä avunannosta tulliasioissa

4. EFTA-valtioiden hallitusten julistus pakettiautojen vapaasta liikkuvuudesta

5. Liechtensteinin hallituksen julistus tuotevastuusta

6. Liechtensteinin hallituksen julistus maan erityisasemasta

7. Itävallan hallituksen julistus turvatoimenpiteistä

8. Euroopan yhteisön julistus

9. Islannin hallituksen julistus sopimuksessa tarkoitettujen suojatoimenpiteiden käytöstä

10. Sveitsin hallituksen julistus suojatoimenpiteistä

11. Euroopan yhteisön julistus

12. Sveitsin hallituksen julistus arkkitehtuurin alan jatkotutkintoon johtavan koulutuksen toteuttamisesta korkeammassa teknillisissä opistoissa

13. Itävallan ja Sveitsin hallitusten julistus audiovisuaalisista palveluista

14. Liechtensteinin ja Sveitsin hallitusten julistus virka-avusta

15. Euroopan yhteisön julistus

16. Sveitsin hallituksen julistus suojalausekkeen käytöstä pääomanliikkeiden yhteydessä

17. Euroopan yhteisön julistus

18. Norjan hallituksen julistus Norjassa sijaitseville yrityksille osoitettujen, maksuvelvollisuutta koskevien EY:n toimielinten päätösten täytäntöönpanosta sellaisinaan

19. Euroopan yhteisön julistus

20. Itävallan hallituksen julistus maksuvelvollisuutta koskevien EY:n toimielinten päätösten täytäntöönpanosta alueellaan

21. Euroopan yhteisön julistus

22. Euroopan yhteisön julistus laivanrakennusteollisuudesta

23. Irlannin hallituksen julistus henkisestä omaisuudesta tehdystä pöytäkirjasta 28 — kansainväliset sopimukset

24. EFTA-valtioiden hallitusten julistus työntekijöiden sosiaalisia perusoikeuksia koskevasta peruskirjasta

25. Itävallan hallituksen julistus direktiivin 76/207/ETY 5 artiklan täytäntöönpanosta yön osalta

26. Euroopan yhteisön julistus

27. Euroopan yhteisön julistus EFTA-valtioiden oikeuksista EY:n tuomioistuimessa

28. Euroopan yhteisön julistus EFTA-valtioiden asianajajien yhteisön oikeuden mukaisista oikeuksista

29. Euroopan yhteisön julistus EFTA-valtioiden edustajien osallistumisesta Euroopan talousalueen kannalta merkityksellisiin EY:n komiteoihin sopimuksen 100 artiklaa sovellettaessa

30. Euroopan yhteisön julistus sopimuksen 103 artiklasta

31. EFTA-valtioiden hallitusten julistus sopimuksen 103 artiklan 1 kohdasta

32. Euroopan yhteisön julistus kauttakulusta kalatalousalalla

33. Euroopan yhteisön sekä Itävallan, Liech-

tensteinin, Ruotsin, Suomen ja Sveitsin hallitusten julistus valastuotteista

34. Sveitsin hallituksen julistus fiskaalisista tulleista

35. Euroopan yhteisön julistus kahdenvälisistä sopimuksista

36. Sveitsin hallituksen julistus ETY:n ja Sveitsin valaliiton välisestä tavaroiden maantie- ja rautatiekuljetuksia koskevasta sopimuksesta

37. Itävallan hallituksen julistus ETY:n ja Itävallan tasavallan välisestä tavaroiden kauttakuljetusta maanteitse ja rautateitse koskevasta sopimuksesta

38. EFTA-valtioiden hallitusten julistus EFTAn rahoitusjärjestelmästä

39. EFTA-valtioiden hallitusten julistus ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimesta

**EUROOPAN TALOUSALUEESTA TEHDYN
SOPIMUKSEN SOPIMUSPUOLTEN YHTEISET
JULISTUKSET**

YHTEINEN JULISTUS

LAAJA-ALAISISTA MUKAUTUKSISTA TEHDYSSÄ PÖYTÄKIRJASSA 1 OLEVASSA 5 KOHDASSA TARKOITETTUIEN YHTEISTEN KERTOMUSTEN LAATIMISESTA

Katsotaan, että ETA:n sekakomitea voi laaja-alaisista mukautuksista tehdyssä pöytäkirjassa 1 olevassa 5 kohdassa tarkoitettujen tarkas-

telu- ja kertomuksenantomenettelyjen yhteydessä pyytää, että laaditaan yhteinen kertomus aina, kun se pitää sitä hyödyllisenä.

YHTEINEN JULISTUS

VIININ JA VÄKIJUOMIEN NIMITYSTEN KESKINÄISTÄ TUNNUSTAMISTA JA SUOJELUA KOSKEVISTA SOPIMUKSISTA

Sopimuspuolet sopivat, että ne neuvottelevat tehdäkseen ennen 1 päivää heinäkuuta 1993 erilliset sopimukset viinin ja väkijuomien nimi-

tysten keskinäisestä tunnustamisesta ja suojelusta niin, että olemassa olevat kahdenväliset sopimukset otetaan huomioon.

YHTEINEN JULISTUS

ALKUPERÄSELVITYKSEEN LIITTYVIEN ASIAKIRJOJEN ANTAMISTA JA LAATIMISTA KOSKEVASTA SIIRTYMÄKAUDESTA

a) Kahden vuoden ajan ETA-sopimuksen voimaantulosta yhteisön sekä Islannin, Itävallan, Norjan, Ruotsin, Suomen ja Sveitsin toimivaltaiset tulliviranomaiset hyväksyvät seuraavat ETY:n ja edellä mainittujen yksittäisten EFTA-valtioiden välillä tehtyjen vapaakauppasopimusten pöytäkirjassa 3 olevassa 13 artiklassa tarkoitetut asiakirjat ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 4 tarkoitetuiksi päteviksi alkuperäselvityksiksi:

- i) EUR.1-tavaratodistukset, mukaan luettuina LT-todistukset ("Long-term certificates"), jotka on etukäteen varustettu viejävaltion toimivaltaisen tullitoimipaikan leimalla;
- ii) EUR.1-tavaratodistukset, mukaan luettuina LT-todistukset, jotka valtuutettu viejä on varustanut viejävaltion tulliviranomaisten hyväksymällä erikoisleimalla; sekä
- iii) kauppalaskut, joissa viitataan LT-todistuksiin.

b) Kuuden kuukauden ajan ETA-sopimuksen voimaantulosta yhteisön sekä Islannin, Itävallan, Norjan, Ruotsin, Suomen ja Sveitsin

toimivaltaiset tulliviranomaiset hyväksyvät seuraavat ETY:n ja mainittujen yksittäisten EFTA-valtioiden välillä tehtyjen vapaakauppasopimusten pöytäkirjassa 3 olevassa 8 artiklassa tarkoitetut asiakirjat ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 4 tarkoitetuiksi päteviksi alkuperäselvityksiksi:

i) kauppalaskut, joissa on pöytäkirjassa 3 olevassa liitteessä V tarkoitettu viejän ilmoitus ja jotka on laadittu mainitun pöytäkirjan 13 artiklan mukaisesti; sekä

ii) kenen tahansa viejän laatimat kauppalaskut, joissa on pöytäkirjassa 3 olevassa liitteessä V tarkoitettu viejän ilmoitus.

c) Yhteisön sekä Islannin, Itävallan, Norjan, Ruotsin, Suomen ja Sveitsin toimivaltaiset tulliviranomaiset hyväksyvät a ja b kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen jälkitodentamista koskevat pyynnöt kahden vuoden ajan alkuperäselvitysten antamisesta ja laatimisesta. Nämä tarkastukset suoritetaan ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 4 olevan VI osaston mukaisesti.

YHTEINEN JULISTUS

SOPIMUKSEN PÖYTÄKIRJASSA 11 OLEVISTA 10 ARTIKLASTA JA 14 ARTIKLAN 1 KOHDASTA

Sopimuspuolet korostavat pitävänsä henkilötietojen suojaamista tärkeänä. Ne sitoutuvat arvioimaan tätä asiaa edelleen taatakseen aiheellisen suojan henkilötiedoille pöytäkirjan 11

mukaisesti ainakin tasolla, joka vastaa 28 päivänä tammikuuta 1981 tehdystä Euroopan neuvoston yleissopimuksessa määrättyä tasoa.

YHTEINEN JULISTUS

SÄHKÖKÄYTTÖISISTÄ LÄÄKINTÄLAITTEISTA

Sopimuspuolet kiinnittävät huomiota siihen, että komissio on antanut neuvostolle ehdotuksen sellaisia sähkökäyttöisiä lääkintälaitteita koskevaksi neuvoston direktiiviksi, jotka toistaiseksi kuuluvat direktiivin 84/539/ETY (EYVL N:o L 300, 19.11.1984, s. 179) soveltamisalaan (liite II).

Komission ehdotus vahvistaa potilaiden,

käyttäjien ja ulkopuolisten suojaa, koska siinä viitataan yhdenmukaistettuihin standardeihin, jotka CEN-CENELEC vahvistaa oikeudellisten vaatimusten mukaisesti, ja saattamalla nämä tuotteet tarkoituksenmukaisten vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevien menettelyjen kohteeksi, mukaan luettuna ulkopuolisten väliintulo eräiden laitteiden osalta.

YHTEINEN JULISTUS

NIISTÄ ISLANNIN TASAVALLAN KANSALAISISTA, JOILLA ON KOLMANNESSA MAASSA ANNETTU TUTKINTOTODISTUS LÄÄKETIETEEN TAI HAMMASLÄÄKETIETEEN ERIKOISALALLA TAIKKA ELÄINLÄÄKETIETEEN, FARMASIAN, YLEISLÄÄKETIETEEN TAI ARKKITEHTUURIN ALALLA SUORITETUSTA TUTKINNOSTA

Sopimuspuolet kiinnittävät huomiota siihen, että neuvoston direktiiveissä 75/362/ETY (EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 1), 78/686/ETY (EYVL N:o L 233, 24.8.1978, s. 1), 78/1026/ETY (EYVL N:o L 362, 23.12.1978, s. 1), 85/384/ETY (EYVL N:o L 233, 21.8.1985, s. 15), 85/433/ETY (EYVL N:o L 253, 24.9.1985, s. 37) ja 86/457/ETY (EYVL N:o L 267, 19.9.1986, s. 26), sellaisina kuin ne ovat mukautettuina Euroopan talousaluetta varten, viitataan ainoastaan sopimuspuolten alueella annettuihin tutkintotodistuksiin, todistuksiin ja muihin muodollista kelpoisuutta osoittaviin asiakirjoihin,

haluavat kuitenkin ottaa huomioon niiden Islannin tasavallan kansalaisten erikoisaseman, jotka ovat opiskelleet kolmannessa maassa siksi, että Islannissa ei ole täydellistä korkeakoulutasoista koulutusta lääketieteen ja hammaslääketieteen erikoisaloilla, eläinlääketieteen eikä arkkitehtuurin alalla, että siellä mahdolli-

suudet hammaslääketieteen erikoisalojen, yleislääketieteen ja lääketieteen muiden erikoisalojen erikoiskoulutukseen ovat rajoitetut ja että Islannissa on vasta hiljattain aloitettu täydellinen korkeakoulutasoinen koulutus farmasian alalla, ja

suosittelevat, että asianomaiset hallitukset antavat niiden Islannin tasavallan kansalaisten, joilla on Islannin toimivaltaisten viranomaisten tunnustama, kolmannessa maassa annettu tutkintotodistus hammaslääketieteen erikoisalalla taikka eläinlääketieteen, arkkitehtuurin tai farmasian alalla suoritetusta tutkinnosta taikka yleislääketieteen tai lääketieteen muiden erikoisalojen erikoiskoulutuksen suorittamisesta, ryhtyä harjoittamaan ja harjoittaa toimintaa erikoishammaslääkärinä, eläinlääkärinä, arkkitehtinä, proviisorina, yleislääkärinä tai erikoislääkärinä Euroopan talusalueella tunnustamalla nämä tutkintotodistukset omalla alueellaan.

YHTEINEN JULISTUS

NIISTÄ ISLANNIN TASAVALLAN KANSALAISISTA, JOILLA ON KOLMANNESSA MAASSA ANNETTU TUTKINTOTODISTUS VÄHINTÄÄN KOLMIVUOTISESTA KORKEAMMASTA AMMATILISESTA KOULUTUKSESTA

Sopimuspuolet kiinnittävät huomiota siihen, että vähintään kolmivuotisesta korkeammasta ammatillisesta koulutuksesta annettujen tutkintotodistusten tunnustamista koskevasta yleisestä järjestelmästä 21 päivänä joulukuuta 1988 annetussa neuvoston direktiivissä 89/48/ETY (EYVL N:o L 19, 24.1.1989, s. 16), sellaisena kuin se on mukautettuna Euroopan talousaluetta varten, viitataan pääasiassa sopimuspuolissa annettuihin tutkintotodistuksiin, todistuksiin ja muihin muodollista kelpoisuutta osoittaviin asiakirjoihin,

haluavat kuitenkin ottaa huomioon niiden Islannin tasavallan kansalaisten erikoisaseman, jotka ovat opiskelleet kolmanness maassa

siksi, että mahdollisuudet keskiasteen jälkeisiin opintoihin Islannissa ovat rajoitetut ja pitkään jatkuneen perinteen mukaisesti opiskelijat, jotka saavat tällaisen koulutuksen, opiskelevat jossakin kolmanness maassa, ja

suosittelevat, että asianomaiset hallitukset sallivat niiden Islannin tasavallan kansalaisten, jotka ovat suorittaneet kolmanness maassa yleisen järjestelmän alaan kuuluvan, Islannin toimivaltaisten viranomaisten tunnustaman tutkinnon, ryhtyä harjoittamaan ja harjoittaa kyseistä ammattitoimintaa Euroopan talousalueella tunnustamalla nämä tutkintotodistukset omalla alueellaan.

YHTEINEN JULISTUS

MAANTEIDEN TAVARALIIKENTEESTÄ

Jos Euroopan yhteisö valmistelee uutta lainsäädäntöä markkinoillepääsyä maanteiden tavaraliikenteessä koskevien sääntöjen (ensimmäinen neuvoston direktiivi, annettu 23 päivänä heinäkuuta 1962, yhteisistä säännöistä harjoitettaessa jäsenvaltioiden välistä tietyn tyyppistä maanteiden tavaraliikennettä, EYVL N:o 70, 6.8.1962, s. 2005/62; neuvoston direktiivi 65/269/ETY, EYVL N:o 88, 24.5.1965, s. 1469/65; neuvoston asetus (ETY) 3164/76, EYVL N:o L 357, 29.12.1976, s. 1; neuvoston

päätös 80/48/ETY, EYVL N:o L 18, 24.1.1980, s. 21; neuvoston asetus (ETY) 4059/89, EYVL N:o L 390, 30.12.1989, s. 3) muuttamiseksi tai korvaamiseksi taikka niiden voimassaoloajan pidentämiseksi, sopimuspuolet tekevät yhteisesti sovittuja menettelyjä noudattaen päätöksen asiaa koskevan liitteen muuttamisesta niin, että sopimuspuolten liikenteenharjoittajilla on vastavuoroisesti mahdollisuus yhtäläisin ehdoin päästä maanteiden tavaraliikenteen markkinoille.

ETA-sopimukseen myöhemmin tehtävät muutokset eivät maanteiden ja rautateiden tavaraliikennettä koskevan Euroopan yhteisöjen ja Itävallan välisen sopimuksen voimassaoloaikana vaikuta olemassa oleviin vastavuorosiin markkinoillepääsyä koskeviin oikeuk-

siin, joihin viitataan viimeksi mainitun sopimuksen 16 artiklassa ja joita tarkoitetaan yhtäältä Itävallan sekä toisaalta Norjan, Ruotsin, Suomen ja Sveitsin välillä tehdyissä kahdenvälisissä sopimuksissa, jos asianomaiset osapuolet eivät sovi toisin.

YHTEINEN JULISTUS

KILPAILUSÄÄNNÖISTÄ

Sopimuspuolet julistavat, että EY:n komission vastuualueeseen kuuluvissa tapauksissa Euroopan talousalueen kilpailusääntöjen täytäntöönpano perustuu olemassa olevaan yhteisön toimivaltaan, jota ETA-sopimuksen määräykset täydentävät. EFTAn valvontaviranomaisen

toimivaltaan kuuluvissa tapauksissa Euroopan talousalueen kilpailusääntöjen täytäntöönpano perustuu mainitun viranomaisen perustamisesta tehtyyn sopimukseen sekä ETA-sopimuksen määräyksiin.

YHTEINEN JULISTUS

SOPIMUKSEN 61 ARTIKLAN 3 KOHDAN b ALAKOHDASTA

Sopimuspuolet julistavat, että ratkaistaessa, voidaanko 61 artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla myöntää poikkeus, EY:n komissio ot-

taa huomioon EFTA-valtioiden edut ja EFTAn valvontaviranomainen ottaa huomioon yhteisön edut.

YHTEINEN JULISTUS

SOPIMUKSEN 61 ARTIKLAN 3 KOHDAN c ALAKOHDASTA

Sopimuspuolet kiinnittävät huomiota siihen, että vaikka alueisiin ei voida soveltaa 61 artiklan 3 kohdan a alakohtaa eikä c alakohdan mukaisia, ensimmäisen vaiheen arvioinnissa käytettäviä perusteita (katso komission tie-

donanto 92 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan soveltamisesta alueelliseen tukeen, EYVL N:o C 212, 12.8.1988, s. 2), arviointi muiden seikkojen, esimerkiksi erittäin alhaisen väestötiheyden, perusteella on mahdollinen.

YHTEINEN JULISTUS

EY:N RAKENNERAHASTOISTA JA MUISTA RAHOITUSJÄRJESTELMISTÄ MYÖNNETTÄVÄSTÄ TUESTA

Sopimuspuolet julistavat, että EY:n rakennerahastojen rahoittamille taikka Euroopan investointipankilta tai muusta vastaavasta rahoitusjärjestelmästä tai rahastosta avustusta saaville yrityksille annettavan taloudellisen tuen

on oltava sopusoinnussa ETA-sopimuksen valtion tukea koskevien määräysten kanssa. Ne julistavat, että näitä tukimuotoja koskevia tietoja ja näkemyksiä vaihdetaan jommankumman valvontaviranomaisen pyynnöstä.

YHTEINEN JULISTUS

SOPIMUKSEN PÖYTÄKIRJASSA 27 OLEVASTA c ALAKOHDASTA

Pöytäkirjassa 27 olevassa c alakohdassa tarkoitettussa ilmoituksessa on kuvailtava kyseinen valtiontukiohjelma tai -tapaus sekä kaikki seikat, jotka ovat tarpeen ohjelman tai tapauksen perinpohjaisen arvioinnin kannalta (kyseiseen valtion tukeen vaikuttavien tekijöiden mukaan esimerkiksi tukimuoto, talousarvio, edunsaaja, tuen kesto). Lisäksi niistä seikoista, joiden perusteella Euroopan talousyhteisön perusta-

missopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely tai EFTAn valvontaviranomaisen perustamisesta tehdyssä EFTA-valtioiden välisessä sopimuksessa tarkoitettu vastaava menettely aloitetaan, on annettava tieto toiselle valvontaviranomaiselle. Valvontaviranomaisten välinen tietojenvaihto perustuu vastavuoroisuuteen.

YHTEINEN JULISTUS

LAIVANRAKENNUSTEOLLISUUDESTA

Sopimuspuolet ovat yhtä mieltä siitä, että ne eivät ennen laivanrakennusteollisuutta koskevan seitsemännen direktiivin voimassaoloajan päättymistä (voimassaoloaika päättyy vuoden 1993 lopussa) sovellla laivanrakennusteollisuu-

teen tämän sopimuksen 61 artiklan yleisiä sääntöjä valtion tuesta.

Laivanrakennusteollisuuteen sovelletaan tämän sopimuksen 62 artiklan 2 kohtaa sekä pöytäkirjoja, joissa viitataan valtion tukeen.

YHTEINEN JULISTUS

SOVELLETTAVISTA MENETTELYISTÄ TAPAUKSISSA, JOISSA EFTA-VALTIOT SOPIMUKSEN 76 ARTIKLAN JA VI OSAN SEKÄ VASTAAVIEN PÖYTÄKIRJOJEN NOJALLA OSALLISTUVAT EY:N KOMITEOIHIIN TÄYDELLISESTI

EFTA-valtioilla on niissä EY:n komiteoissa, joihin EFTA-valtiot sopimuksen 76 artiklan ja VI osan sekä vastaavien pöytäkirjojen nojalla osallistuvat täydellisesti, samat oikeudet ja velvollisuudet kuin EY:n jäsenvaltioilla mahdollisia äänestysmenettelyjä lukuun ottamatta. EY:n komission on päätöstään tehdessään ennen äänestämistä otettava EFTA-valtioiden il-

maisemat kannat aiheellisella tavalla huomioon samoin kuin EY:n jäsenvaltioiden ilmaisemat kannat.

Tapauksissa, joissa EY:n jäsenvaltioilla on mahdollisuus valittaa EY:n komission päätöksestä EY:n neuvostoon, EFTA-valtiot voivat saattaa asian ETA:n sekakomitean käsiteltäväksi sopimuksen 5 artiklan mukaisesti.

YHTEINEN JULISTUS

YHTEISTYÖSTÄ KULTTUURIASIOISSA

Sopimuspuolet ottavat huomioon keskinäisen yhteistyönsä Euroopan neuvostossa, palauttavat mieleen Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Euroopan vapaakauppaliiton valtioiden Luxemburgissa pidetyn ministerikokouksen 9 päivänä huhtikuuta 1984 antaman julistuksen, ovat tietoisia siitä, että tavaroiden, palvelujen, pääomien ja henkilöiden vapaan liikkuvuuden toteuttaminen Euroopan

talousalueella vaikuttaa merkittävästi kulttuurin alaan sekä julistavat aikovansa lujittaa ja laajentaa yhteistyötä kulttuuriin liittyvissä asioissa edistääkseen entistä parempaa yhteisymmärrystä monikulttuurisen Euroopan kansojen välillä sekä turvatakseen sen kansallisen ja alueellisen kulttuuriperinnön, joka rikastuttaa Euroopan kulttuuria moninaisuudellaan, ja kehittääkseen sitä edelleen.

YHTEINEN JULISTUS

LAITTOMAN KULTTUURIESINEKAUPAN VASTAISESTA YHTEISTYÖSTÄ

Sopimuspuolet ilmoittavat olevansa halukkaita toteuttamaan laittoman kulttuuriesinekaupan vastaiset yhteistyöjärjestelyt ja -menettelyt sekä järjestelyt laillisen kulttuuriesinekaupan hoitamiseksi.

Näissä järjestelyissä ja menettelyissä otetaan huomioon lainsäädäntö, jota yhteisö valmistelee tällä alalla, sanotun kuitenkin rajoittamatta ETA-sopimuksen määräysten soveltamista ja muita kansainvälisiä velvoitteita.

YHTEINEN JULISTUS

YHTEISÖN ASIAANTUNTIJOIDEN LIITTÄMISESTÄ EFTA-VALTIOIDEN KOMITEOIDEN TAI EFTAN VALVONTAVIRANOMAISEN PERUSTAMIEN KOMITEOIDEN TYÖSKENTELYYN

Ottaen huomioon EFTA-valtioiden asiantuntijoiden liittämisen sopimuksen pöytäkirjassa 37 lueteltujen EY:n komiteoiden työskentelyyn yhteisön asiantuntijat liitetään yhteisön pyynnöstä samoin perustein EFTA-valtioiden

vastaavien toimielinten tai EFTAn valvontaviranomaisen perustamien vastaavien toimielinten siihen työskentelyyn, joka liittyy samoihin asioihin kuin pöytäkirjassa 37 lueteltujen EY:n komiteoiden työskentely.

YHTEINEN JULISTUS

SOPIMUKSEN 103 ARTIKLASTA

Sopimuspuolet ovat yksimielisiä siitä, että sopimuksen 103 artiklan 1 kohdassa olevalla viittauksella valtiosäännön asettamien vaatimusten täyttämiseen ja 103 artiklan 2 kohdassa

olevalla viittauksella väliaikaiseen soveltamiseen ei ole käytännössä vaikutusta yhteisön sisäisiin menettelyihin.

YHTEINEN JULISTUS

SOPIMUKSEN PÖYTÄKIRJASTA 35

Sopimuspuolet ovat yksimielisiä siitä, että pöytäkirja 35 ei rajoita niiden voimassa olevien sisäisten sääntöjen velvoittavuutta, joiden mu-

kaan kansainväliset sopimukset ovat sellaisinaan velvoittavia ja ensisijaisia.

YHTEINEN JULISTUS

RAHOITUSJÄRJESTELMÄSTÄ

Jos jokin EFTAan kuuluva sopimuspuoli eroaa EFTAsta ja liittyy yhteisöön, olisi toteutettava aiheelliset järjestelyt sen takaamiseksi, että tästä ei aiheudu jäljellä oleville EFTA-valtioille ylimääräisiä taloudellisia velvoitteita. Tältä osin sopimuspuolet kiinnittävät huomiota EFTA-valtioiden päätökseen, jonka mukaan

ne laskevat bruttokansantuotteeseen perustuvat rahoitusjärjestelmän mukaiset rahoitusosuutensa kolmen viimeisen vuoden markkinahintatilastojen perusteella. Liittyvän EFTA-valtion osalta tarkoituksenmukaiseen ja oikeudenmukaiseen ratkaisuun olisi päästävä liittymisneuvottelujen yhteydessä.

YHTEINEN JULISTUS

ETA-SOPIMUKSEN JA OLEMASSA OLEVIEN SOPIMUSTEN SUHTEESTA

Ennen kuin ainakin vastaavat oikeudet on saavutettu ETA-sopimuksen mukaisesti, ETA-sopimus ei vaikuta oikeuksiin, jotka on turvattu yhtäältä yhtä tai useampaa EY:n jäsenvaltiota ja toisaalta yhtä tai useampaa EFTA-

valtiota velvoittavalla, voimassa olevalla sopimuksella, kuten sopimuksella, joka koskee yksilöitä, yrityksiä, alueellista yhteistyötä tai hallinnollisia järjestelyjä.

YHTEINEN JULISTUS

KALAN JA MUIDEN MEREN TUOTTEIDEN KAUPASTA TEHDYSSÄ PÖYTÄKIRJASSA 9 OLEVAN 4 ARTIKLAN 1 JA 2 KOHDAN YHTEISESTÄ TULKINNASTA

1. Koska EFTA-valtiot eivät noudata kalastuspolitiikkaa koskevaa yhteisön säännöstöä ("acquis communautaire"), katsotaan, että viitattaessa valtion varoista myönnettävään tukeen, sopimuspuolet arvioivat mahdollista kilpailun vääristymistä ETY:n perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan perusteella ja suhteessa kalastuspolitiikkaa koskevaan merkitykselliseen yhteisön säännöstöön ("acquis communautaire") sekä ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdasta annettuun yhteiseen julistukseen.

2. Koska EFTA-valtiot eivät noudata kalastuspolitiikkaa koskevaa yhteisön säännöstöä ("acquis communautaire"), katsotaan, että viitattaessa markkinointijärjestelmää koskevaan lainsäädäntöön, tällaisesta lainsäädännöstä johtuvaa kilpailun vääristymistä arvioidaan suhteessa yhteistä markkinointijärjestelmää koskevan yhteisön säännöstön ("acquis communautaire") periaatteisiin.

Jos EFTA-valtio pitää voimassa säännöksiä, jotka koskevat kalastusalan markkinointijärjestelmää, tai antaa uutta tällaista lainsäädäntöä, näiden säännösten katsotaan lähtökohtaisesti

olevan sopusoinnussa ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen periaatteiden kanssa, jos säännöksissä on otettu huomioon ainakin seuraavat tekijät:

a) tuottajien järjestöjä koskevassa lainsäädännössä on otettu huomioon ne yhteisön säännöstön ("acquis communautaire") periaatteet, jotka koskevat

- tuottajien aloiteoikeuden toteuttamista,
- mahdollisuutta päästä jäseneksi ja erota jäsenyydestä,

- sitä, että määräävää markkina-asemaa ei ole, jollei se ole tarpeen ETY:n perustamissopimuksen 39 artiklassa tarkoitettuja tavoitteita vastaavien tavoitteiden saavuttamiseksi;

b) jos tuottajien järjestöjä koskevat säännöt ulotetaan koskemaan muita kuin tuottajien järjestöjen jäseniä, sovellettavat säännökset vastaavat periaatteita, joista säädetään asetuksen (ETY) N:o 3687/91 7 artiklassa;

c) jos on voimassa tai annetaan säännöksiä, jotka koskevat mahdollisuutta hintatukeen, nämä säännökset vastaavat asetuksen (ETY) N:o 3687/91 III osaston säännöksiä.

YHTEINEN JULISTUS

TULLIMYÖNNYTYSTEN SOVELTAMISESTA ERÄISIIN MAATALOUSTUOTTEISIIN

Sopimuspuolet ilmoittavat, että tapauksissa, joissa samalle tuotteelle annetaan tullimyönnytyksiä sekä ETA-sopimuksen pöytäkirjan 3 nojalla että sopimuksen pöytäkirjassa 42 tarkoitettun maataloustuotteiden kauppaa koskevan kahdenvälisen sopimuksen nojalla, asian

kannalta merkityksellisiä asiakirjoja esitettäessä on annettava edullisin mahdollinen tullikohtelu.

Tämä ei kuitenkaan rajoita ETA-sopimuksen 16 artiklasta johtuvia velvoitteita.

YHTEINEN JULISTUS

KASVIEN TERVEYTTÄ KOSKEVISTA SEIKOISTA

Sopimuspuolet toteavat, että tätä alaa koskevia, olemassa olevia yhteisön säädöksiä tarkastellaan parhaillaan. Tämän vuoksi EFTA-

valtiot eivät ala noudattaa tätä lainsäädäntöä. Uusia sääntöjä käsitellään ETA-sopimuksen 99 ja 102 artiklan mukaisesti.

YHTEINEN JULISTUS

VALVONTAVIRANOMAISTEN KESKINÄISESTÄ AVUNANNOSTA VÄKIJUOMIEN ALALLA

Sopimuspuolet ovat yhtä mieltä siitä, että ETA-sopimuksen kannalta merkityksellistä, tulevaisuudessa mahdollisesti annettavaa EY:n lainsäädäntöä valvontaviranomaisten keskinäi-

sestä avunannosta väkijuomien alalla käsitellään sopimuksen yleisten päätöksentekoa koskevien määräysten mukaisesti.

YHTEINEN JULISTUS

VIINIÄ KOSKEVIEN KAUPAN TEKNISTEN ESTEIDEN POISTAMISESTA TEHDYSTÄ PÖYTÄKIRJASTA 47

Pöytäkirjassa 47 olevassa lisäyksessä tarkoitettu ilmaisujen "Federweiss" ja "Federweiser" käyttöä koskeva mukautus ei rajoita asiaa koskevaan yhteisön lainsäädäntöön tulevaisuudessa mahdollisesti tehtävien muutosten soveltamista; yhteisön lainsäädäntöön voidaan ottaa säännöksiä samojen tai vastaavien ilmaisujen käytöstä yhteisössä tuotetussa viinissä.

Tätä sopimusta sovellettaessa noudatettava

EFTA-valtioiden viinintuotantoalueiden luokitus viininviljelyvyöhykkeellä B ei vaikuta yhteisön luokitukseen tulevaisuudessa mahdollisesti tehtäviin muutoksiin; yhteisön luokituksella voi olla merkittävä vaikutus ensin mainittuun luokitukseen sopimusta sovellettaessa. Tällaisia muutoksia käsitellään sopimuksen yleisten määräysten mukaisesti.

YHTEINEN JULISTUS

TULLIMYÖNNYTYSTEN MUUTTAMISESTA SEKÄ ESPANJAN JA PORTUGALIN ERITYISKOHTELUSTA

Pöytäkirjassa 3 kuvatun järjestelmän täydellinen täytäntöönpano riippuu joissakin sopimuspuolissa kansalliseen hinnanhvitysjärjestelmään tehtävistä muutoksista. Nämä muutokset eivät ole mahdollisia muuttamatta tullimyönnytyksiä. Tullimyönnytysten muuttaminen ei merkitsisi tarvetta ETA-sopimuksen sopimuspuolten välisiin hyvityksiin.

Pöytäkirjassa 3 kuvattu järjestelmä ei estä soveltamasta Espanjan ja Portugalin liittymis-

asiakirjan asiaa koskevia määräyksiä eikä johda yhteisössä, sellaisena kuin se on 31 päivänä joulukuuta 1985, siihen, että ETA-sopimuksen sopimuspuolia kohdeltaisiin suotuisammin kuin uusia EY:n jäsenvaltioita. Järjestelmän soveltaminen ei varsinkaan estä soveltamasta Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjaa sovellettaessa toteutettuja liittymismaksujen hyvitysmääriä.

YHTEINEN JULISTUS

ELÄINTEN HYVINVOINNISTA

Sen estämättä, mitä sopimuksen liitteessä I olevan I luvun (eläinlääkintäasiat) 2 kohdassa määrätään, sopimuspuolet kiinnittävät huomiota yhteisön tämän alan lainsäädännön kehitykseen ja sopivat kuulevansa toisiaan siinä

tapauksessa, että eläinten hyvinvointia koskevan lainsäädännön erot ovat esteenä tavaroiden vapaalle liikkuvuudelle. Sopimuspuolet sopivat tarkkailevansa tilannetta tällä alalla.

YHTEINEN JULISTUS

HARMONOIDUSTA JÄRJESTELMÄSTÄ

Sopimuspuolet sopivat siitä, että ne yhdenmukaistavat niin pian kuin mahdollista ja 31 päivään joulukuuta 1992 mennessä ETA-sopi-

muksen asianomaisiin liitteisiin ja pöytäkirjoihin sisältyvät harmonoidun järjestelmän saksankieliset tavarankuvaukset.

**EY:N JÄSENVALTIOIDEN JA EFTA-VALTIOIDEN HALLITUSTEN
JULISTUKSET**

EY:N JÄSENVALTIOIDEN JA EFTA-VALTIOIDEN HALLITUSTEN
JULISTUS

RAJOILLA TAPAHTUVIEN TARKASTUSTEN YKSINKERTAISTAMISESTA

EY:n jäsenvaltiot ja EFTA-valtiot toimivat yhteistyössä henkilöiden vapaan liikkuvuuden edistämiseksi, jollei asianmukaisin tavoin määritellyistä menettelytavoista muuta johdu, pyr-

kien yksinkertaistamaan toistensa kansalaisiin ja näiden perheenjäseniin alueidensa rajoilla kohdistuvia tarkastuksia.

EY:N JÄSENVALTIOIDEN JA EFTA-VALTIOIDEN HALLITUSTEN
JULISTUS

POLIITTISESTA VUOROPUHELUSTA

Euroopan yhteisö ja sen jäsenvaltiot sekä Euroopan vapaakauppasopimuksen jäsenvaltiot ilmaisevat tahtonsa lujittaa ulkopoliittikkaa koskevaa poliittista vuoropuheluaan pyrkimyksenään luoda läheisemmät suhteet yhteisesti tärkeinä pidetyillä aloilla.

Tätä varten ne sopivat, että:

— ne vaihtavat ministeritasolla epävirallisesti mielipiteitä ETA:n neuvoston kokouksissa. Tarvittaessa näitä mielipiteenvaihtoja voidaan valmistella kokouksissa poliittisia kysymyksiä

käsittelevien johtavien virkamiesten tasolla;

— ne käyttävät täysimääräisesti hyödyksi olemassa olevia diplomaattikanavia, erityisesti diplomaattiedustustoja EY:n puheenjohtajaan pääkaupungissa, Brysselissä ja EFTA-valtioiden pääkaupungeissa;

— ne neuvottelevat epävirallisesti konferensseissa ja kansainvälisissä järjestöissä;

— tällä ei millään tavoin vaikuteta olemassa oleviin tämän alan kahdenvälisiin yhteyksiin eikä tämä millään tavoin korvaa niitä.

**VÄLIAIKAISJÄRJESTELY SOPIMUKSEN TÄSMÄLLISEN
VOIMAANTULON VALMISTELUA VARTEN**

EUROOPAN YHTEISÖN
KOMISSIO

Pääosasto
Ulkosuhteet

Pääjohtaja

Herra H. Hafstein,
Suurlähettiläs,
EFTA-valtuuskunnan johtaja,
EFTAn sihteeristö
Rue Arlon 118,
1040-Bryssel

Bryssel,

Arvoisa Herra Hafstein,

Viittaan keskustelumme Euroopan talousalueen väliaikaisesta vaiheesta ja katson, että olemme yhtä mieltä väliaikaisjärjestelyn toteuttamisesta sopimuksen täsmällisen voimaantulon valmistelua varten.

Tämän järjestelyn aikana ETA-neuvottelujen aikana vahvistetut rakenteet ja menettelyt pyydetään. Väliaikana toimiva korkean tason työryhmä, jossa on yhteisön ja EFTA-valtioiden edustajat ja jota avustavat väliaikana toimivat asiantuntijatyöryhmät, muun muassa tarkastelee 1 päivän elokuuta 1991 ja sopimuksen voimaantulon välisenä aikana annettua yhteisön säännöstöä ("acquis") Euroopan talousalueen kannalta; nämä työryhmät vastaavat aiempaa korkean tason neuvotteluryhmiä ja aiempia neuvotteluryhmiä. Yhteisymmärryk-

Kunnioittaen Teidän,

sestä tehdään merkintä ja se hyväksytään lopulliseksi joko ETA-sopimukseen liitettävissä lisäpöytäkirjoissa taikka aiheellisin ETA:n sekakomitean päätöksin sopimuksen tultua voimaan. Jos väliajan järjestelyn aikana ilmenee huomattavia neuvotteluihin liittyviä ongelmia, ETA:n sekakomitea käsittelee niitä sopimuksen tultua voimaan.

Koska ETA-sopimuksen mukaista tietojenanto- ja neuvottelumenettelyä voidaan soveltaa vasta sopimuksen tultua voimaan, yhteisö antaa väliaikana EFTA-valtioille tiedon ehdotuksiksi uudeksi yhteisön säännöstöksi ("acquis") sen jälkeen, kun ehdotukset on toimitettu EY:n ministerineuvostolle.

Olisin kiitollinen, jos voisitte vahvistaa olevanne yhtä mieltä tästä väliaikaisjärjestelystä.

Horst G. Krenzler

ISLANNIN EDUSTUSTO
EUROOPAN YHTEISÖSSÄ
Rue Archimède 5
1040 Bruxelles
Puh. (02) 231 03 95
Fax (02) 230 81 46

Bryssel,

Arvoisa Herra Krenzler,

ilmoitan täten vastaanottaneeni tänään kirjeenne, joka kuuluu seuraavasti:

”Viittaan keskusteluumme Euroopan talousalueen väliaikaisesta vaiheesta ja katson, että olemme yhtä mieltä väliaikaisjärjestelyn toteuttamisesta sopimuksen täsmällisen voimaantulon valmistelua varten.

Tämän järjestelyn aikana ETA-neuvottelujen aikana vahvistetut rakenteet ja menettelyt pysytetään. Väliaikana toimiva korkean tason työryhmä, jossa on yhteisön ja EFTA-valtioiden edustajat ja jota avustavat väliaikana toimivat asiantuntijatyöryhmät, muun muassa tarkastelee 1 päivän elokuuta 1991 ja sopimuksen voimaantulon välisenä aikana annettua yhteisön säännöstöä (”acquis”) Euroopan talousalueen kannalta; nämä työryhmät vastaavat aiempaa korkean tason neuvotteluryhmää ja aiempia neuvotteluryhmiä. Yhteisymmärryk-

sestä tehdään merkintä ja se hyväksytään lopulliseksi joko ETA-sopimukseen liitettävissä lisäpöytäkirjoissa taikka aiheellisin ETA:n sekakomitean päätöksin sopimuksen tultua voimaan. Jos väliajan järjestelyn aikana ilmenee huomattavia neuvotteluihin liittyviä ongelmia, ETA:n sekakomitea käsittelee niitä sopimuksen tultua voimaan.

Koska ETA-sopimuksen mukaista tietojenanto- ja neuvottelumenettelyä voidaan soveltaa vasta sopimuksen tultua voimaan, yhteisö antaa väliaikana EFTA-valtioille tiedon ehdotuksiksi uudeksi yhteisön säännöstöksi (”acquis”) sen jälkeen, kun ehdotukset on toimitettu EY:n ministerineuvostolle.

Olisin kiitollinen, jos voisitte vahvistaa olenne yhtä mieltä tästä väliaikaisjärjestelystä.”

Minulla on kunnia vahvistaa olevani yhtä mieltä tästä väliaikaisjärjestelystä.

Kunnioittavasti Teidän,

Hannes Hafstein, Suurlähettiläs,

Islannin Euroopan yhteisössä olevan
edustuston päällikkö

Herra Horst Krenzler
Pääjohtaja
Euroopan yhteisöjen komissio
Pääosasto I
Avenue Auderghem 35
Bryssel

**ETA:N KANNALTA MERKITYKSELLISEN TIEDON
JULKAISEMISTA KOSKEVASTA JÄRJESTELYSTÄ**

ISLANNIN EDUSTUSTO
EUROOPAN YHTEISÖSSÄ
Rue Archimède 5
1040 Bruxelles
Puh. (02) 231 03 95
Fax (02) 230 81 46

Bryssel,

Asia: ETA:n kannalta merkityksellisen tiedon julkaiseminen

Arvoisa Herra,

Minulla on kunnia tehdä seuraava yhteenve-
to saavuttamastamme yksimielisyydestä, joka
koskee Euroopan talousalueen kannalta merki-
tyksellisten tietojen julkaisemista ETA-sopi-
muksen tultua voimaan:

Muodostetaan yhteensovitettu järjestelmä,
johon kuuluvat EY:n virallinen lehti ja sen
erityinen ETA-täydennysosa. Kun sekä EY:tä
että EFTA-valtioita varten julkaistaan samat
tiedot, EY:n suorittama julkaiseminen EY:n
virallisessa lehdessä vastaa samalla EY:n ja
EFTAn kolmella yhteisellä kielellä tapahtuvaa
julkaisemista, kun taas tiedot EFTAn muilla
neljällä kielellä (islanti, norja, ruotsi ja suomi)
julkaistaan EY:n virallisen lehden ETA-täyden-
nyksosassa. EFTA-valtiot sitoutuvat huolehti-
maan asianmukaisesta infrastruktuurista var-
mistukseksi, että tarvittavat käännökset muille
EFTAn kielille kuin EY:n ja EFTAn yhteisille
kielille ovat täsmällisesti saatavissa. EFTA-
valtiot vastaavat ETA-täydennysosan aineiston
tuottamisesta.

Julkaisujärjestelmä koostuu seuraavasta:

a) *ETA:n sekakomitean päätökset, jotka liit-
tyvät yhteisön säännöstöön ("acquis"), ja
ETA:n toimielinten muihin päätöksiin, säädök-
siin, ilmoituksiin jne.*

ETA:n sekakomitean päätökset, jotka liitty-
vät yhteisön säännöstöön ("acquis"), julkais-
taan yhdeksällä virallisella kielellä EY:n viral-
lisen lehden erityisessä ETA-osastossa. Tämä
julkaiseminen vastaa julkaisemista kolmella yh-
teisellä kielellä. Nämä päätökset julkaistaan
myös EFTA-valtioihin kuuluvien Pohjoismai-
den virallisilla kielillä ETA-täydennysosassa ja
mahdollisesti EFTA-valtioiden vastuulla myös

yleisölle tiedottamista varten EFTAn työkielel-
lä.

Sama koskee ETA:n toimielinten, erityisesti
ETA:n neuvoston ja ETA:n sekakomitean mui-
ta päätöksiä, säädöksiä, ilmoituksia jne,

ETA:n sekakomitean yhteisön säännöstöön
("acquis") liittyvien päätösten osalta ETA-
osaston sisällysluettelossa on viitetiedot siitä,
missä asiaa koskevat EY:n sisäiset tekstit ovat.

b) *EY:n kannalta merkityksellinen EFTAn
aineisto*

EFTA-valtioiden, EFTAn valvontaviran-
omaisen, EFTA-valtioiden pysyvän komitean
ja EFTAn tuomioistuimen tuottamat, esimer-
kiksi kilpailua, valtion tukea, julkisia hankin-
toja ja teknisiä standardeja koskevat tiedot
julkaistaan EY:n yhdeksällä virallisella kielellä
EY:n virallisen lehden ETA-osastossa. Tämä
julkaiseminen vastaa myös EFTA-valtioiden
osalta julkaisemista kolmella yhteisellä kielellä,
kun taas EFTAn muilla neljällä kielellä julkaise-
minen tapahtuu ETA-täydennysosassa. Jos
sillä on asian kannalta merkitystä, sekä ETA-
osaston että ETA-täydennysosan sisällysluette-
llossa on viitetiedot siitä, missä vastaavat EY:n
ja sen jäsenvaltioiden tuottamat vastaavat tie-
dot ovat.

c) *EFTAn kannalta merkityksellinen EY:n
aineisto*

EY:n ja sen jäsenvaltioiden tuottamat, esi-
merkiksi kilpailua, valtion tukea, julkisia han-
kintoja ja teknisiä standardeja koskevat tiedot
julkaistaan EY:n yhdeksällä virallisella kielellä
EY:n virallisessa lehdessä. Tämä julkaiseminen
vastaa myös EFTA-valtioiden osalta julkaise-
mista kolmella yhteisellä kielellä, kun taas
EFTAn muilla neljällä kielellä julkaiseminen
tapahtuu ETA-täydennysosassa. Jos sillä on
asian kannalta merkitystä, annetaan viitetiedot

siitä, missä EFTA-valtioiden, EFTAn valvontaviranomaisen, EFTA-valtioiden pysyvän komitean ja EFTAn tuomioistuimen tuottamat vastaavat tiedot ovat.

symyksistä sovitaan erillisessä järjestelyssä.

Olisin kiitollinen, jos voisitte vahvistaa olevanne yhtä mieltä edellä esitetystä.

Julkaisujärjestelmään liittyvistä rahoitusky-

Vastaanottakaa, Arvoisa Herra, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

Hannes Hafstein, Suurlähettiläs,
Islannin Euroopan yhteisössä olevan
edustuston päällikkö

Herra Horst Krenzler
Pääjohtaja
Euroopan yhteisöjen komissio
Pääosasto I
Avenue Auderghem 35
Bryssel

EUROOPAN YHTEISÖN
KOMISSIO

Pääosasto
Ulkosuhteet

Pääjohtaja

Herra H. Hafstein,
Suurlähettiläs,
EFTA-valtuuskunnan johtaja,
EFTAn sihteeristö
Rue Arlon 118,
1040-Bryssel

Bryssel,

Arvoisa Herra,

ilmoitan täten vastaanottaneeni tänään kirjeenne, joka kuuluu seuraavasti:

”Minulla on kunnia tehdä seuraava yhteenveto saavuttamastamme yksimielisyydestä, joka koskee Euroopan talousalueen kannalta merkityksellisten tietojen julkaisemista ETA-sopimuksen tultua voimaan:

Muodostetaan yhteensovitettu järjestelmä, johon kuuluvat EY:n virallinen lehti ja sen erityinen ETA-täydennysosa. Kun sekä EY:tä että EFTA-valtioita varten julkaistaan samat tiedot, EY:n suorittama julkaiseminen EY:n virallisessa lehdessä vastaa samalla EY:n ja EFTAn kolmella yhteisellä kielellä tapahtuvaa julkaisemista, kun taas tiedot EFTAn muilla neljällä kielellä (islanti, norja, ruotsi ja suomi) julkaistaan EY:n virallisen lehden ETA-täydennysosassa. EFTA-valtiot sitoutuvat huolehtimaan asianmukaisesta infrastruktuurista varmistukseksi, että tarvittavat käännökset muille EFTAn kielille kuin EY:n ja EFTAn yhteisille kielille ovat täsmällisesti saatavissa. EFTA-valtiot vastaavat ETA-täydennysosan aineiston tuottamisesta.

Julkaisujärjestelmä koostuu seuraavasta:

a) *ETA:n sekakomitean päätökset, jotka liittyvät yhteisön säännöstöön ("acquis"), ja ETA:n toimielinten muihin päätöksiin, säädöksiin, ilmoituksiin jne.*

ETA:n sekakomitean päätökset, jotka liitty-

vät yhteisön säännöstöön ("acquis"), julkaitaan yhdeksällä virallisella kielellä EY:n virallisen lehden erityisessä ETA-osastossa. Tämä julkaiseminen vastaa julkaisemista kolmella yhteisellä kielellä. Nämä päätökset julkaistaan myös EFTA-valtioihin kuuluvien Pohjoismaiden virallisilla kielillä ETA-täydennysosassa ja mahdollisesti EFTA-valtioiden vastuulla myös yleisölle tiedottamista varten EFTAn työkielellä.

Sama koskee ETA:n toimielinten, erityisesti ETA:n neuvoston ja ETA:n sekakomitean muita päätöksiä, säädöksiä, ilmoituksia jne,

ETA:n sekakomitean yhteisön säännöstöön ("acquis") liittyvien päätösten osalta ETA-osaston sisällysluettelossa on viitetiedot siitä, missä asiaa koskevat EY:n sisäiset tekstit ovat.

b) *EY:n kannalta merkityksellinen EFTAn aineisto*

EFTA-valtioiden, EFTAn valvontaviranomaisen, EFTA-valtioiden pysyvän komitean ja EFTAn tuomioistuimen tuottamat, esimerkiksi kilpailua, valtion tukea, julkisia hankintoja ja teknisiä standardeja koskevat tiedot julkaistaan EY:n yhdeksällä virallisella kielellä EY:n virallisen lehden ETA-osastossa. Tämä julkaiseminen vastaa myös EFTA-valtioiden osalta julkaisemista kolmella yhteisellä kielellä, kun taas EFTAn muilla neljällä kielellä julkaiseminen tapahtuu ETA-täydennysosassa. Jos sillä on asian kannalta merkitystä, sekä ETA-osaston että ETA-täydennysosan sisällysluette-

lossa on viitetiedot siitä, missä vastaavat EY:n ja sen jäsenvaltioiden tuottamat vastaavat tiedot ovat.

c) *EFTAn kannalta merkityksellinen EY:n aineisto*

EY:n ja sen jäsenvaltioiden tuottamat, esimerkiksi kilpailua, valtion tukea, julkisia hankintoja ja teknisiä standardeja koskevat tiedot julkaistaan EY:n yhdeksällä virallisella kielellä EY:n virallisessa lehdessä. Tämä julkaiseminen vastaa myös EFTA-valtioiden osalta julkaisemista kolmella yhteisellä kielellä, kun taas EFTAn muilla neljällä kielellä julkaiseminen tapahtuu ETA-täydennysosassa. Jos sillä on asian kannalta merkitystä, annetaan viitetiedot

siitä, mistä EFTA-valtioiden, EFTAn valvontaviranomaisen, EFTA-valtioiden pysyvän komitean ja EFTAn tuomioistuimen tuottamat vastaavat tiedot ovat.

Julkaisujärjestelmään liittyvistä rahoituskysymyksistä sovitaan erillisessä järjestelyssä.

Olisin kiitollinen, jos voisitte vahvistaa olevanne yhtä mieltä edellä esitetystä.”

Minulla on kunnia vahvistaa olevani yhtä mieltä edellä esitetystä.

Vastaanottakaa, Arvoisa Herra, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

Horst G. Krenzler

**JULKISISTA HANKINNOISTA TEHTÄVIEN EFTAN ILMOITUSTEN
JULKAISEMISTA KOSKEVA JÄRJESTELY**

**EUROOPAN YHTEISÖN
KOMISSIO**

Pääosasto
Ulkosuhteet

Pääjohtaja

Herra H. Hafstein,
Suurlähettiläs,
EFTA-valtuuskunnan johtaja,
EFTAn sihteeristö
Rue Arlon 118,
1040-Bryssel
Bryssel,

Asia: julkisista hankinnoista tehtävien EFTA-valtioiden ilmoitusten julkaiseminen

Arvoisa Herra Hafstein,

Minulla on kunnia tehdä seuraava yhteenve-
to saavuttamastamme yksimielisyydestä, joka
koskee EFTAn ilmoitusten julkaisemista EY:n
virallisessa lehdessä ETA-sopimuksen liitteessä
XVI ja erityisesti sen 2 kohdan a ja b alakoh-
dassa määrättyllä tavalla:

a) EFTAn ilmoitukset lähetetään ainakin
yhdellä yhteisön kielellä Euroopan yhteisöjen
virallisten julkaisujen toimistolle (EYVJT); il-
moituksessa on täsmennettävä, millä yhteisön
virallisella kielellä se on todistusvoimainen;

b) EYVJT julkaisee todistusvoimaiseksi kat-
sotun ilmoituksen kokonaisuudessaan viralli-
sessa lehdessä ja TED-tietokannassa; yhteenve-
to tärkeimmistä osista julkaistaan muilla yhteis-
ön virallisilla kielillä;

c) EYVJT julkaisee EFTAn ilmoitukset
EY:n virallisen lehden S-sarjassa yhdessä EY:n
ilmoitusten kanssa ja niissä säädöksissä sääde-
tyssä määräajassa, joihin liitteessä XVI viita-
taan;

d) EFTA-valtiot sitoutuvat varmistamaan,
että ilmoitukset toimitetaan EYVJT:lle jollakin
yhteisön virallisella kielellä niin hyvissä ajoin,
että jos otetaan huomioon EYVJT:n velvolli-
suus kääntää ilmoitukset yhteisön virallisille
kielille ja julkaista ne kahdentoista päivän
(kiireellisissä tapauksissa viiden päivän) kulu-
essa virallisessa lehdessä ja TED:ssä, toimitta-

jien ja urakoitsijoiden tarjousten tekemistä tai
kiinnostuksen ilmaisemista varten käytettävissä
oleva aika ei ole liitteessä XVI tarkoitettuja
määräaikoja lyhyempi;

e) EFTAn ilmoitukset lähetetään niiden sää-
dösten liitteenä olevien malli-ilmoitusten mu-
kaisina, joihin viitataan liitteessä XVI; tehok-
kaan ja täsmällisen käännös- ja julkaisujärjes-
telmän toteuttamiseksi EFTA-valtiot ottavat
kuitenkin huomioon, että niille suositellaan
standardoitujen ilmoitusten laatimista kutakin
valtiota varten niiden suuntaviivojen mukaisesti,
joita 24 päivänä lokakuuta 1991⁽¹⁾ annetussa
suosituksessa 91/561/ETY on suositeltu kaikille
kahdelletoista jäsenvaltiolle;

f) EY:n komission nimissä toimivan
EYVJT:n sekä Itävallan, Norjan, Ruotsin,
Suomen ja Sveitsin ilmoitettujen tavaranhank-
kijoiden vuosina 1988 ja 1989 allekirjoittamat
sopimukset niiden EFTAn tavaranhankintasopimusten
julkaisemisesta, joita GATT-sopimus
hallitusten julkisista hankinnoista koskee, päät-
tyvät ETA-sopimuksen tullessa voimaan;

g) tämän julkaisujärjestelmän rahoituskysy-
myksistä sovitaan erillisessä järjestelyssä, joka
koskee kaikkia muita Euroopan talousalueen
kannalta merkityksellisiä julkaisuja.

Olisin kiitollinen, jos voisitte vahvistaa ole-
vanne yhtä mieltä edellä esitetystä.

Kunnioittavasti Teidän,

Horst G. Krenzler

⁽¹⁾ EYVL N:o L 305, 6.11.1991 ja EYVL N:o S 217 A — N, 16.11.1991

ISLANNIN EDUSTUSTO
EUROOPAN YHTEISÖSSÄ
Rue Archimède 5
1040 Bruxelles
Puh. (02) 231 03 95
Fax (02) 230 81 46

Bryssel,

Arvoisa Herra,

ilmoitan täten vastaanottaneeni tänään kirjeenne, joka kuuluu seuraavasti:

"Asia: julkisista hankinnoista tehtävien EFTA-valtioiden ilmoitusten julkaiseminen

Minulla on kunnia tehdä seuraava yhteenveto saavuttamastamme yksimielisyydestä, joka koskee EFTAn ilmoitusten julkaisemista EY:n virallisessa lehdessä ETA-sopimuksen liitteessä XVI ja erityisesti sen 2 kohdan a ja b alakohdassa määrätyllä tavalla:

a) EFTAn ilmoitukset lähetetään ainakin yhdellä yhteisön kielellä Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistolle (EYVJT); ilmoituksessa on täsmennettävä, millä yhteisön virallisella kielellä se on todistusvoimainen;

b) EYVJT julkaisee todistusvoimaiseksi katsotun ilmoituksen kokonaisuudessaan virallisessa lehdessä ja TED-tietokannassa; yhteenveto tärkeimmistä osista julkaistaan muilla yhteisön virallisilla kielillä;

c) EYVJT julkaisee EFTAn ilmoitukset EY:n virallisen lehden S-sarjassa yhdessä EY:n ilmoitusten kanssa ja niissä säädöksissä säädettyssä määräajassa, joihin liitteessä XVI viitataan;

d) EFTA-valtiot sitoutuvat varmistamaan, että ilmoitukset toimitetaan EYVJT:lle jollakin

yhteisön virallisella kielellä niin hyvissä ajoin, että jos otetaan huomioon EYVJT:n velvollisuus kääntää ilmoitukset yhteisön virallisille kielille ja julkaista ne kahdentoista päivän (kiireellisissä tapauksissa viiden päivän) kuluessa virallisessa lehdessä ja TED:ssä, toimittajien ja urakoitsijoiden tarjousten tekemistä tai kiinnostuksen ilmaisemista varten käytettävissä oleva aika ei ole liitteessä XVI tarkoitettuja määräaikoja lyhyempi;

e) EFTAn ilmoitukset lähetetään niiden säädösten liitteenä olevien malli-ilmoitusten mukaisina, joihin viitataan liitteessä XVI; tehokkaan ja täsmällisen käännös- ja julkaisujärjestelmän toteuttamiseksi EFTA-valtiot ottavat kuitenkin huomioon, että niille suositellaan standardoitujen ilmoitusten laatimista kutakin valtiota varten niiden suuntaviivojen mukaisesti, joita 24 päivänä lokakuuta 1991⁽¹⁾ annetussa suosituksessa 91/561/ETY on suositeltu kaikille kahdelletoista jäsenvaltiolle;

f) EY:n komission nimissä toimivan EYVJT:n sekä Itävallan, Norjan, Ruotsin, Suomen ja Sveitsin ilmoitettujen tavaranhankkijoiden vuosina 1988 ja 1989 allekirjoittamat sopimukset niiden EFTAn tavaranhankintasopimusten julkaisemisesta, joita GATT-sopimus hallitusten julkisista hankinnoista koskee, päättyvät ETA-sopimuksen tullessa voimaan;

⁽¹⁾ EYVL N:o L 305, 6.11.1991 ja EYVL N:o S 217 A — N, 16.11.1991

g) tämän julkaisujärjestelmän rahoituskysymyksistä sovitaan erillisessä järjestelyssä, joka koskee kaikkia muita Euroopan talousalueen kannalta merkityksellisiä julkaisuja.

Olisin kiitollinen, jos voisitte vahvistaa olevanne yhtä mieltä edellä esitetystä.”

Minulla on kunnia vahvistaa olevani yhtä mieltä edellä esitetystä.

Teidän,

Hannes Hafstein, Suurlähettiläs,
Islannin Euroopan yhteisössä olevan
edustuston päällikkö

Herra Horst Krenzler
Pääjohtaja
Euroopan yhteisöjen komissio
Pääosasto I
Avenue Auderghem 35
Bryssel

YHTEISESTI HYVÄKSYTYT PÖYTÄKIRJAMERKINNÄT

Euroopan talousyhteisön, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä EFTA-valtioiden neuvotteluista Euroopan talousaluetta koskevaksi sopimukseksi

Sopimuspuolet ovat yhtä mieltä seuraavasta:

sopimuksen 26 artiklan ja pöytäkirjan 13 osalta
yhteisö tarkastelee ennen sopimuksen voimaantuloa yhdessä niiden EFTA-valtioiden kanssa, joita asia koskee, ovatko edellytykset sopimuksen 26 artiklan soveltamiseksi, pöytäkirjassa 13 olevan ensimmäisen kohdan määräyksistä riippumatta, kalastuksen alalla yhteisön ja asianomaisten EFTA-valtioiden välillä toteutuneet;

sopimuksen 56 artiklan 3 kohdan osalta

sopimuksen 56 artiklan 3 kohdan ilmaisulla "huomionarvoinen" katsotaan olevan se merkitys, joka sillä on komission tiedonannossa niistä merkitykseltään vähäisistä sopimuksista, jotka eivät kuulu Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan (EYVL N:o C 231, 12.9.1986, s. 2);

sopimuksen 90 artiklan osalta

ETA:n neuvoston työjärjestyksessä täsmennetään, että päätöksiä tehtäessä EFTA-ministerit esiintyvät yhtenäisesti;

sopimuksen 91 artiklan osalta

ETA:n neuvosto määrää tarvittaessa työjärjestyksessään mahdollisuudesta perustaa alakomiteita tai työryhmiä;

sopimuksen 91 artiklan 2 kohdan osalta

ETA:n neuvoston työjärjestyksessä täsmennetään, että 91 artiklan 2 kohdassa ilmaisulla "aina olosuhteiden sitä edellyttäessä" tarkoitetaan myös tilannetta, jossa sopimuspuoli käyttää hyväkseen 89 artiklan 2 kohdan mukaisesti oikeuttaan saattaa asia käsiteltäväksi ("droit d'évocation");

sopimuksen 94 artiklan 3 kohdan osalta

katsotaan, että ETA:n sekakomitea päättää

jossakin ensimmäisistä kokouksistaan hyväksyessään työjärjestyksensä sellaisten alakomiteoiden tai työryhmien perustamisesta, jotka ovat erityisesti tarpeen avustamaan sitä sen tehtävien suorittamisessa esimerkiksi alkuperäsääntöjen tai muiden tulliasioiden osalta;

sopimuksen 102 artiklan 5 kohdan osalta

sopimuksen 102 artiklan 5 kohdassa tarkoitettua väliaikaisen raukeamisen tapauksessa raukeamisen soveltamisala ja voimaantulo on julkistettava riittävällä tavalla;

sopimuksen 102 artiklan 6 kohdan osalta

sopimuksen 102 artiklan 6 kohta koskee ainoastaan tosiasiallisesti hankittuja oikeuksia, muttei pelkkiä odotuksia. Tällaiset hankitut oikeudet voisivat esimerkiksi olla:

— työntekijöiden vapaaseen liikkuvuuteen liittyvä raukeaminen ei vaikuta työntekijän oikeuteen oleskella edelleen sopimuspuolen alueella, jos hän on muuttanut sinne jo ennen kyseisten sääntöjen raukeamista;

— sijoittautumisvapauden liittyvä raukeaminen ei vaikuta yhtiön oikeuksiin sopimuspuolen alueella, jos yhtiö on sijoittautunut sinne jo ennen kyseisten sääntöjen raukeamista;

— sijoitukseen, esimerkiksi kiinteistösiinon, liittyvä raukeaminen ei vaikuta sijoitukseen, jotka on tehty jo ennen raukeamisen ajankohtaa;

— julkisiin hankintoihin liittyvä raukeaminen ei vaikuta sellaisen sopimuksen täytäntöönpanoon, joka on tehty jo ennen raukeamista;

— tutkintotodistusten tunnustamiseen liittyvä raukeaminen ei vaikuta tutkintotodistuksen haltijan oikeuteen jatkaa todistuksessa tarkoitettua ammattia sellaisen sopimuspuolella, joka ei ole antanut tutkintotodistusta;

sopimuksen 103 artiklan osalta

jos ETA:n neuvosto tekee päätöksen, sovelletaan 103 artiklan 1 kohtaa;

sopimuksen 109 artiklan 3 kohdan osalta

sopimuksen 109 artiklan 3 kohdassa ilmaisulla 'soveltaminen' tarkoitetaan myös sopimuksen täytäntöönpanoa;

sopimuksen 111 artiklan osalta

raukeaminen ei ole sopimuksen hyvän toiminnan mukaista ja on ponnisteltava kaikin tavoin sen välttämiseksi;

sopimuksen 112 artiklan 1 kohdan osalta

sopimuksen 112 artiklan 1 kohdan määräykset koskevat myös tilannetta tietyllä alueella;

sopimuksen 123 artiklan osalta

sopimuspuolet eivät käytä 123 artiklaa asiattomasti estääkseen kilpailua koskevien tietojen antamisen;

sopimuksen 129 artiklan osalta

jos jokin sopimuspuolista ei aio ratifioida sopimusta, allekirjoittajat tarkastelevat tilannetta;

sopimuksen 129 artiklan osalta

jos jokin sopimuspuolista ei ratifioi sopimusta, jäljellä olevat sopimuspuolet kutsuvat koolle diplomaattikonferenssin arvioimaan sopimuksen ratifioimatta jäämisen vaikutuksia ja tarkastelemaan mahdollisuutta hyväksyä tarpeelliset muutokset sisältävä pöytäkirja, johon sovelletaan tarpeellisia sisäisiä menettelyjä. Tällainen konferenssi kutsutaan koolle heti, kun on käynyt ilmi, että jokin sopimuspuolista ei ratifioi sopimusta, tai viimeistään silloin, kun tämän sopimuksen voimaantulopäivän noudattaminen on lyöty laimin;

sopimuksen pöytäkirjan 3 osalta

lisäykset 2—7 saatetaan valmiiksi ennen sopimuksen voimaantuloa; lisäykset 2—7 laaditaan niin pian kuin mahdollista ja joka tapauksessa ennen 1 päivää heinäkuuta 1992. Lisäyksen 2 osalta asiantuntijat laativat luettelon raaka-aineista, joihin hinnantasausta sovelletaan hinnantasaustoimenpiteiden perusteella sopimuspuolissa ennen sopimuksen voimaantuloa;

sopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan 11 artiklan osalta

kunkin vapaakauppaa koskevan järjestelyn

pöytäkirjan 2 soveltamisen helpottamiseksi näiden vapaakauppasopimusten pöytäkirjan 3 määräyksiä muutetaan ennen ETA-sopimuksen voimaantuloa siltä osin kuin ne koskevat "peräisin olevien tuotteiden" määritelmää ja hallinnollisen yhteistyön menetelmiä. Näillä muutoksilla pyritään saattamaan edellä mainitut säännökset, muun muassa alkuperätodistusta ja hallinnollista yhteistyötä koskevat määräykset mahdollisimman yhdenkaltaisiksi ETA-sopimuksen pöytäkirjan 4 määräysten kanssa pitäen samalla voimassa "diagonaalisen" kasautumisen järjestelmän sekä siihen liittyvät tällä hetkellä sovellettavat pöytäkirjan 3 mukaiset säännökset ja määräykset. Yhtä mieltä ollaan siten siitä, ettei näillä muutoksilla tule muuttaa vapaakauppasopimuksilla saavutettua vapautumisen astetta.

sopimuksen pöytäkirjan 9 osalta

yhteisö ja ne EFTA-valtiot, joita asia koskee, jatkavat ennen sopimuksen voimaantuloa keskustelujaan kalan ja kalataloustuotteiden kauttakuljetuskysymykseen liittyvistä lainsäädäntöä koskevista mukautuksista tyydyttävän järjestelyn saavuttamiseksi;

sopimuksen pöytäkirjassa 11 olevan 14 artiklan 3 kohdan osalta

yhteisö, täysin komission yhteensovittamistehtävän mukaisesti, kehittää komission asiakirjassa XXI/201/89 tarkoitettuja suoria yhteyksiä, jos sillä lisätään tämän pöytäkirjan toiminnan joustavuutta ja tehokkuutta ja jos se tapahtuu vastavuoroisuuden pohjalta;

sopimuksen pöytäkirjan 16 ja liitteen VI osalta

Sveitsi ja muut valtiot, joita asia koskee, voivat käydä kahdenvälisiä keskusteluja mahdollisuudesta pysyttää voimassa olevat kahdenväliset sosiaaliturvasopimukset henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevien siirtymäkausien päätyttyä;

sopimuksen pöytäkirjan 20 osalta

sopimuspuolet kehittävät asianomaisissa kansainvälisissä järjestöissä sääntöjä rakenteellisten parantamistoimenpiteiden soveltamisesta Itävallan kauppalaivastoon ottaen aiheellisella tavalla huomioon sen, missä määrin Itävallan kauppalaivasto on mukana niillä markkinoilla, joita varten rakenteelliset parantamistoimenpiteet oli suunniteltu. Aiheellista huomiota kiinnitetään ajankohtaan, josta alkaen Itävallan

rakenteellisten parantamistoimenpiteiden mukaiset velvoitteet tulevat voimaan;

sopimuksen pöytäkirjan 23 sekä pöytäkirjan 24 osalta (niiden kieliä koskevat 12 artiklat)

EY:n komissio ja EFTAn valvontaviranomainen huolehtivat keskinäistä avustamista tai muita, erityisesti käännöksiä koskevista, aiheellisia ratkaisuja koskevista käytännön järjestelyistä;

sopimuksen pöytäkirjan 30 osalta

seuraavat EY:n tilastotiedon alan komiteat on todettu komiteoiksi, joiden toimintaan EFTA-valtiot osallistuvat täydellisesti pöytäkirjan 2 artiklassa tarkoitetulla tavalla:

1. *Euroopan yhteisöjen tilasto-ohjelmia käsittelevä komitea*

joka on perustettu seuraavalla:

389 D 0382: neuvoston päätös 89/382/ETY, Euratom, annettu 19 päivänä kesäkuuta 1989, Euroopan yhteisöjen tilasto-ohjelmia käsittelevän komitean perustamisesta (EYVL N:o L 181, 28.6.1989, s. 47);

2. *rahoitus-, finanssi- ja maksutasetilastoja käsittelevä komitea*

joka on perustettu seuraavalla:

391 D 0115: neuvoston päätös 91/115/ETY, annettu 25 päivänä helmikuuta 1991, rahoitus-, finanssi- ja maksutasetilastoja käsittelevän komitean perustamisesta (EYVL N:o L 59, 6.3.1991, s. 19);

3. *tilastosalaisuuskomitea*

joka on perustettu seuraavalla:

390 R 1588: neuvoston asetus (Euratom, ETY) N:o 1588/90, annettu 11 päivänä kesäkuuta 1990, salassapidettävien tilastotietojen luovuttamisesta Euroopan yhteisöjen tilastotilastomistolle (EYVL N:o L 151, 15.6.1990, s. 1);

4. *markkinahintaisen bruttokansantuotteen (GNP) muodostamisen yhdenmukaistamista käsittelevä komitea,*

joka on perustettu seuraavalla:

389 L 0130: neuvoston direktiivi 89/130/ETY, Euratom, annettu 13 päivänä helmikuuta 1989, markkinahintaisen bruttokansantuotteen muodostamisen yhdenmukais-

tamisesta (EYVL N:o L 49, 21.2.1989, s. 26);

5. *talous- ja sosiaalitulastoja käsittelevä neuvonantava komitea*

joka on perustettu seuraavalla:

391 D 0116: neuvoston päätös 91/116/ETY, annettu 25 päivänä helmikuuta 1991, talous- ja sosiaalialan tilastotietoja käsittelevän Euroopan neuvonantavan komitean asettamisesta (EYVL N:o L 59, 6.3.1991, s. 21).

EFTA-valtioiden oikeudet ja velvollisuudet kyseisissä EY:n komiteoissa määrätään yhteisessä julistuksessa, joka koskee sovellettavia menettelyjä tapauksissa, joissa sopimuksen 76 artiklan ja VI osan sekä niitä vastaavien pöytäkirjojen nojalla EFTA-valtiot osallistuvat täysin EY:n komiteoihin;

sopimuksen pöytäkirjassa 36 olevan 2 artiklan osalta

EFTA-valtiot päättävät kunkin EFTA-valtioiden kansanedustuslaitoksesta ETA:n parlamentaariseen sekakomiteaan tulevien jäsenten lukumäärästä ennen sopimuksen voimaantuloa;

sopimuksen pöytäkirjan 37 osalta

viittaus kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevään neuvonantavaan komiteaan (neuvoston asetus (ETY) N:o 17/62) koskee pöytäkirjassa 23 olevan 6 artiklan mukaisesti myös:

— liikenteen alan kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvonantavaa komiteaa (neuvoston asetus (ETY) N:o 1017/68);

— meriliikenteen alan kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvonantavaa komiteaa (neuvoston asetus (ETY) N:o 4056/86);

— lentoliikenteen alan kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvonantavaa komiteaa (neuvoston asetus (ETY) N:o 3975/87);

sopimuksen pöytäkirjan 37 osalta

vielä yksi komitea voidaan lisätä pöytäkirjan 37 luetteloon sopimuksen tullessa voimaan sopimuksen 101 artiklan 2 kohdan tarkastelulauseketta sovellettaessa:

Korkeammasta koulutuksesta annettujen

tutkintotodistusten yhteensovittamisryhmä (neuvoston direktiivi 89/48/ETY).

Osallistumista koskevat yksityiskohdat täsmennetään;

sopimuksen pöytäkirjan 47 osalta

luodaan keskinäinen avustusjärjestelmä niiden viranomaisten välille, jotka ovat vastuussa yhteisön ja kansallisten säännösten yhteensopivuudesta viinialalla niiden säännösten mukaisesti, jotka sisältyvät asiaa koskevaan neuvoston asetukseen (ETY) N:o 2048/89, annettu 19 päivänä kesäkuuta 1989, viinialan yleisistä tarkastussäännöistä.

Tämän keskinäisen avustamisen menettelyta-voista määrätään ennen sopimuksen voimaantuloa. Siihen asti kunnes sellainen järjestelmä on luotu, asiaa koskevat yhteisön ja Sveitsin sekä yhteisön ja Itävallan väliset kahdenväliset sopimukset yhteistyöstä ja tarkastuksista viinialalla pysyvät voimassa;

sopimuksen liitteiden VI ja VII osalta

III neuvotteluryhmän 11 päivänä marraskuuta 1991 päivätyssä asiakirjassa kuvatut erityiset lisämukautukset on tehtävä sosiaaliturvan ja ammatillisen pätevyuden vastavuoroisen tunnustamisen aloilla ennen ETA-sopimuksen voimaantuloa;

sopimuksen liitteen VII osalta

ETA-sopimuksen tultua voimaan mikään valtio, johon sopimusta sovelletaan, ei saa vedota 16 päivänä kesäkuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 75/362/ETY (EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 1) 21 artiklaan perusteena sille, että niiden muiden valtioiden kansalaisille, joihin sopimusta sovelletaan, asetetaan vaatimus, jonka mukaan sosiaaliturvajärjestelmän mukaiseksi lääkäriksi nimittämisen edellytyksenä on valmistavan lisäharjoittelujakson suorittaminen;

sopimuksen liitteen VII osalta

ETA-sopimuksen tultua voimaan mikään valtio, johon sopimusta sovelletaan, ei saa vedota neuvoston direktiivin 78/686/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1978, (EYVL N:o L 233, 24.8.1978, s. 1) 20 artiklaan perusteena sille, että niiden muiden valtioiden kansalaisille, joihin tätä sopimusta sovelletaan, asetetaan vaatimus, jonka mukaan sosiaaliturvajärjestelmän mukaiseksi hammaslääkärin-toimen har-

joittajaksi nimittämisen edellytyksenä on lisäharjoittelun suorittaminen;

sopimuksen liitteen VII osalta

vähintään kolmivuotisesta ammatillisesta korkeammasta koulutuksesta tutkintotodistusten tunnustamista koskevasta yleisestä järjestelmästä 21 päivänä joulukuuta 1988 annetun neuvoston direktiivin 89/48/ETY (EYVL N:o L 19, 24.1.1989, s. 16) 1 artiklan d alakohdan ensimmäinen alakohta koskee Sveitsin insinööri-, arkkitehti- ja teknikkorekisterisäätiöön (REG) kuuluvia insinöörejä, siltä osin kuin he täyttävät direktiivin 1 artiklan a alakohdassa säädetyt vaatimukset;

sopimuksen liitteen IX osalta

Islanti, Norja ja Suomi laativat kukin 1 päivään tammikuuta 1993 mennessä luettelon niistä muuta kuin henkivakuutusliikettä harjoittavista vakuutusyrityksistä, joihin ei sovelleta neuvoston direktiivin 73/239/ETY (EYVL N:o L 228, 16.8.1973, s. 3) 16 ja 17 artiklassa säädettyjä vaatimuksia, ja toimittavat sen muille sopimuspuolille;

sopimuksen liitteen IX osalta

Islanti laatii 1 päivään tammikuuta 1993 mennessä luettelon niistä henkivakuutusliikettä harjoittavista vakuutusyrityksistä, joihin ei sovelleta neuvoston direktiivin 79/267/ETY (EYVL N:o L 63, 13.3.1979, s. 1) 18, 19 ja 20 artiklassa säädettyjä vaatimuksia, ja toimittaa sen muille sopimuspuolille;

sopimuksen liitteen XIII osalta

sopimuspuolet tarkastelevat ajokorteista 29 päivänä heinäkuuta 1991 annettua neuvoston direktiiviä 91/439/ETY yhteisesti sovitussa menettelyssä tarkoituksenaan sisällyttää se liikennettä koskevaan liitteeseen XIII;

sopimuksen liitteen XIII osalta

niiden EFTA-valtioiden, jotka ovat kansainvälisessä tieliikenteessä käytettävien ajoneuvojen miehistöjen työstä tehdyn Euroopan sopimuksen (AETR) sopimuspuolia, on tehtävä ennen tämän sopimuksen voimaantuloa seuraava varaus AETR-sopimukseen:

”ETA-sopimuksen sopimuspuolten välinen liikenne katsotaan AETR-sopimuksessa tarkoitetuksi kansalliseksi liikenteeksi, jos se ei kulje AETR-sopimuksen sopimuspuolena olevan kolmannen valtion alueen kautta.”

Yhteisö toteuttaa tarpeelliset toimenpiteet

saadakseen aikaan vastaavat tarkistukset EY:n jäsenvaltioiden tekemiin varauksiin;

velletaan myös julkisten hankintojen alan komiteoihin.

sopimuksen liitteen XVI osalta

katsotaan, että sopimuksen 100 artiklaa so-

**EUROOPAN TALOUSALUEESTA TEHDYN SOPIMUKSEN
YHDEN TAI USEAMMAN SOPIMUSPUOLEN
JULISTUKSET**

ISLANNIN, NORJAN, RUOTSIN JA SUOMEN HALLITUSTEN JULISTUS

ALKOHOLIMONOPOLEISTA

Islanti, Norja, Ruotsi ja Suomi palauttavat mieleen, että niiden alkoholimonopolit perustuvat tärkeisiin terveys- ja sosiaalipoliittisiin

näkökohtiin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tästä sopimuksesta johtuvia velvollisuuksia.

LIECHTENSTEININ JA SVEITSIN HALLITUSTEN JULISTUS

ALKOHOLIMONOPOLEISTA

Liechtenstein ja Sveitsi julistavat, että niiden alkoholimonopolit perustuvat tärkeisiin maatalous-, terveys- ja sosiaalipoliittisiin näkökoh-

tiin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tästä sopimuksesta johtuvia velvollisuuksia.

EUROOPAN YHTEISÖN JULISTUS

KESKINÄISESTÄ AVUNANNOSTA TULLIASIOISSA

Euroopan yhteisö ja sen jäsenvaltiot julistavat katsovansa, että keskinäisestä avunannosta tulliasioissa tehdyssä pöytäkirjassa 11 olevan 2

artiklan 2 kohdan määräykset koskevat mainitussa pöytäkirjassa olevan 11 artiklan 1 kohdan viimeistä virkettä.

EFTA-VALTIOIDEN HALLITUSTEN JULISTUS

PAKETTIAUTOJEN VAPAASTA LIIKKUVUUDESTA

EFTA-valtiot hyväksyvät teknisistä määräyksistä, standardeista, testauksesta ja varmentamisesta tehdyssä liitteessä II olevassa mootoriajoneuvoja koskevassa I osassa tarkoitetun vapaan liikkuvuuden pakettiautojen osalta 1

päivästä tammikuuta 1995 edellyttäen, että uutta lainsäädäntöä voidaan mainittuun päivään mennessä soveltaa samoin kuin muihin ajoneuvoluokkiin.

LIECHTENSTEININ HALLITUKSEN JULISTUS

TUOTEVASTUUSTA

Neuvoston direktiivin 85/374/ETY 14 artiklan osalta Liechtensteinin ruhtinaskunnan hallitus ilmoittaa, että tämän sopimuksen voimaantuloon mennessä Liechtensteinin ruhtinaskunta antaa, siinä määrin kuin se on tarpeen, uutta lainsäädäntöä sellaisesta suojasta ydinonnettomuuksien varalta, joka vastaa kansainvälisten sopimusten mukaista suojaa.

tinaskunta antaa, siinä määrin kuin se on tarpeen, uutta lainsäädäntöä sellaisesta suojasta ydinonnettomuuksien varalta, joka vastaa kansainvälisten sopimusten mukaista suojaa.

LIECHTENSTEININ HALLITUKSEN JULISTUS

MAAN ERITYISASEMASTA

Liechtensteinin ruhtinaskunnan hallitus *viittaa* Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Euroopan vapaakauppaliiton maiden ministerikokouksen 14 päivänä toukokuuta 1991 antaman yhteisen julistuksen 18 kohtaan,

vahvistaa uudelleen velvollisuuden taata, että kaikkia ETA-sopimuksen määräyksiä noudatetaan, sekä velvollisuuden soveltaa niitä vilpittömässä mielessä,

odottaa, että ETA-sopimusta sovellettaessa otetaan aiheellisella tavalla huomioon Liechtensteinin maantieteellinen erityisasema;

katsoo, että tilanteen, jossa ETA-sopimuksen 112 artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttaminen on perusteltua, arvioidaan olevan olemassa erityisesti, jos pääomavirrat muusta sopimuspuolesta ovat omiaan vaarantamaan maassa asuvan väestön mahdollisuuksia hankkia kiinteää omaisuutta taikka jos EY:n jäsenvaltioiden tai muiden EFTA-valtioiden kansalaisten määrä taikka elinkeinoelämän työpaikkojen kokonaisuus suhteessa maassa asuvan väestön määrään kasvaa poikkeuksellisen paljon.

ITÄVALLAN HALLITUKSEN JULISTUS

SUOJATOIMENPITEISTÄ

Itävalta ilmoittaa, että sen maantieteellisen erityisaseman vuoksi käytettävissä oleva asutusalue (erityisesti asuntojen rakentamiseen käytettävissä oleva alue) on osassa Itävaltaa keskimääräistä vähäisempi. Tämän vuoksi häiriöt kiinteistömarkkinoilla voisivat lopulta jol-

lakin alueella johtaa ETA-sopimuksen 112 artiklan suojalausekkeessa tarkoitettuihin vakaviin taloudellisiin, yhteiskunnallisiin tai ympäristöön liittyviin vaikeuksiin ja edellyttää mainitussa artiklassa tarkoitettuja toimenpiteitä.

EUROOPAN YHTEISÖN JULISTUS

Euroopan yhteisö katsoo, että suojatoimenpiteistä annettu Itävallan hallituksen julistus ei

rajoita sopimuspuolten tämän sopimuksen mukaisia oikeuksia ja velvollisuuksia.

ISLANNIN HALLITUKSEN JULISTUS

ETA-SOPIMUKSESSA TARKOITETTUIJEN SUOJATOIMENPITEIDEN KÄYTÖSTÄ

Islanti katsoo, tämän kuitenkaan rajoittamatta tästä sopimuksesta johtuvia velvollisuuksia, että se voi toteuttaa suojatoimenpiteitä, koska sen elinkeinoelämä on yksipuolista ja sen alue harvaanasuttua, jos sopimuksen soveltaminen aiheuttaa varsinkin:

— vakavia häiriöitä työvoimamarkkinoilla sen vuoksi, että paljon työvoimaa siirtyy tietyille maantieteellisille alueille, tietynlaisiin työtehtäviin tai tietyille teollisuudenaloille; taikka

— vakavia häiriöitä kiinteistömarkkinoilla.

SVEITSIN HALLITUKSEN JULISTUS

SUOJATOIMENPITEISTÄ

Sveitsi ilmoittaa käsityksenään, että sillä olisi erityisen maantieteellisen ja väestöllisen asemansa vuoksi mahdollisuus toteuttaa toimenpiteitä rajoittaakseen maahanmuuttoa Euroo-

pan talousalueen maista, jos Euroopan talousalueen kansalaisten muuttoliikkeestä seuraa väestöllistä, sosiaalista tai ekologista epätasapainoa.

EUROOPAN YHTEISÖN JULISTUS

Euroopan yhteisö katsoo, että suojatoimenpiteistä annettu Sveitsin hallituksen julistus ei

rajoita sopimuspuolten tämän sopimuksen mukaisia oikeuksia ja velvollisuuksia.

SVEITSIN HALLITUKSEN JULISTUS

ARKKITEHTUURIN ALAN JATKOTUTKINTOON JOHTAVAN KOULUTUKSEN TOTEUTTAMISESTA KORKEAMMISSA TEKNILLISISSÄ OPISTOISSA

Pyytämällä, että Sveitsin korkeampien teknillisten opistojen arkkitehtikoulutuksesta antamat tutkintotodistukset lisätään direktiivin 85/384/ETY 11 artiklaan, Sveitsin liittovaltio ilmoittaa halukkuutensa toteuttaa täydentävä, vuoden kestävä korkeakoulutasoinen jatkokou-

lutus, joka hyväksytään kokeella, saattaakseen opintokokonaisuuden vastaamaan 4 artiklan 1 kohdan a alakohdan vaatimuksia. Sveitsin teollisuus- ja työvoimavirasto toteuttaa tämän täydennyskoulutuksen lukuvuoden 1995/1996 alkuun mennessä.

ITÄVALLAN JA SVEITSIN HALLITUSTEN JULISTUS

AUDIOVISUAALISISTA PALVELUISTA

Viitaten televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 3 päivänä lokakuuta 1989 annettuun neuvoston direktiiviin 89/552/ETY Itävallan ja Sveitsin hallitukset toteavat, että olemassa olevan EY:n lainsäädännön mukaisesti, sellaisena kuin Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on sitä tulkinnut, niillä on mahdollisuus toteuttaa aiheellisia toimenpiteitä, jos niiden kansallinen lainsäädäntö irrotetaan paikallisesta yhteydestään sen kiertämiseksi.

dännön mukaisesti, sellaisena kuin Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on sitä tulkinnut, niillä on mahdollisuus toteuttaa aiheellisia toimenpiteitä, jos niiden kansallinen lainsäädäntö irrotetaan paikallisesta yhteydestään sen kiertämiseksi.

LIECHTENSTEININ JA SVEITSIN HALLITUSTEN JULISTUS

VIRKA-AVUSTA

Viitaten niihin Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen määräyksiin, jotka koskevat valvontaviranomaisten yhteistoimintaa rahoituspalvelujen alalla (pankkitoiminta, yhteisjoitusyritykset ja arvopaperikauppa), Liechtensteinin ja Sveitsin hallitukset korostavat sitä merkitystä, jonka ne katsovat liittyvän salassapidon ja erikoisalan periaatteisiin, ja ilmoittavat käsityksensä, että vastaanottavat viranomaiset käsittelevät niiden toimivaltaisten viranomaisten antamia tietoja mainittujen periaatteiden mukaisesti. Tällä tarkoitetaan, sen kuitenkään vaikuttamatta asiaa koskevassa yh-

teisön säännöstössä ("acquis") yksilöityihin tapauksiin, että:

— kaikki henkilöt, jotka ovat tai ovat olleet tietoja vastaanottavien viranomaisten palveluksessa, ovat salassapitovelvollisia. Luottamukselliseksi yksilöityjä tietoja käsitellään tämän mukaisesti;

— toimivaltaiset viranomaiset, jotka saavat salassa pidettäviä tietoja, saavat käyttää niitä vain tehtäviensä suorittamiseksi asiaa koskevassa yhteisön säännöstössä ("acquis") tarkoitettulla tavalla.

EUROOPAN YHTEISÖN JULISTUS

Euroopan yhteisö katsoo, että virka-avusta annettu Liechtensteinin ja Sveitsin hallitusten julistus ei rajoita sopimuspuolten tämän sopimuksen mukaisia oikeuksia ja velvollisuuksia.

SVEITSIN HALLITUKSEN JULISTUS

SUOJALAUSEKKEEN KÄYTÖSTÄ PÄÄOMANLIIKKEIDEN YHTEYDESSÄ

Koska Sveitsissä on erityisen vähän maata tuottavaan käyttöön, kiinteän omaisuuden ulkomainen kysyntä on korkea ja lisäksi maassa asuvan väestön omistusasuminen on vähäistä suhteessa muuhun Eurooppaan, Sveitsi ilmoittaa käsityksensä, että se voi toteuttaa suoja-

toimenpiteitä erityisesti, jos muista sopimuspuolista peräisin olevat pääomavirrat johtavat kiinteistömarkkinoilla häiriöihin, jotka voisivat muun muassa vaarantaa maassa asuvan väestön mahdollisuutta hankkia kiinteää omaisuutta.

EUROOPAN YHTEISÖN JULISTUS

Euroopan yhteisö katsoo, että suojalausekkeen käytöstä pääomanliikkeiden yhteydessä annettu Sveitsin hallituksen julistus ei rajoita sopimuspuolten tämän sopimuksen mukaisia oikeuksia ja velvollisuuksia.

NORJAN HALLITUKSEN JULISTUS

NORJASSA SIJAITSEVILLE YRITYKSILLE OSOITETTUIEN, MAKSUVELVOLLISUUTTA KOSKEVIEN EY:N TOIMIELINTEN PÄÄTÖSTEN TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA SELLAISINAAN

Sopimuspuolten huomiota kiinnitetään siihen, että Norjan nykyisen valtiosäännön mukaan Norjassa sijaitseville yrityksille osoitettuja, maksuvelvollisuutta koskevia EY:n toimielinten päätöksiä ei voida panna täytäntöön sellaisinaan. Norja myöntää, että tällaiset päätökset olisi jatkossakin osoitettava välittömästi näille yrityksille ja yritysten tulisi täyttää velvollisuutensa nykyisen käytännön mukaisesti. Valtiosäännön asettamat rajoitukset, jotka kos-

kevat mahdollisuutta panna maksuvelvollisuutta koskevat EY:n toimielinten päätökset täytäntöön sellaisinaan, eivät koske Norjassa sijaitseville yrityksille kuuluvia, yhteisön alueella olevia tytäryhtiöitä tai varoja.

Mahdollisten vaikeuksien syntyessä Norja on valmis ryhtymään neuvotteluihin sekä työskentelemään keskinäisesti tyydyttävän ratkaisun saavuttamiseksi.

EUROOPAN YHTEISÖN JULISTUS

Komissio seuraa Norjan yksipuolisessa julistuksessa tarkoitettua tilannetta jatkuvasti. Se voi milloin tahansa aloittaa Norjan kanssa

neuvottelut päästäkseen tyydyttävään ratkaisuun mahdollisesti ilmenevissä ongelmissa.

ITÄVALLAN HALLITUKSEN JULISTUS

MAKSUVELVOLLISUUTTA KOSKEVIEN EY:N TOIMIELINTEN PÄÄTÖSTEN TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA ALUEELLAAN

Itävalta ilmoittaa, että sen velvollisuus panna alueellaan täytäntöön sellaiset EY:n toimielinten päätökset, joilla on määrätty maksuvelvol-

lisuus, viittaa vain päätöksiin, joita ETA-sopimuksen määräykset täydellisesti koskevat.

EUROOPAN YHTEISÖN JULISTUS

Yhteisö katsoo Itävallan julistuksen merkittävän, että niiden päätösten täytäntöönpano, joilla yrityksille on määrätty maksuvelvollisuus, varmistetaan Itävallan alueella siltä osin kuin tällaiset päätökset perustuvat — vaikkakaan eivät yksinomaan — ETA-sopimukseen sisältyviin määräyksiin.

Komissio voi milloin tahansa aloittaa neuvottelut Itävallan hallituksen kanssa päästääkseen tyydyttävään ratkaisuun mahdollisesti ilmenevissä ongelmissa.

EUROOPAN YHTEISÖN JULISTUS

LAIVANRAKENNUSTEOLLISUUDESTA

Euroopan yhteisössä on sovittu politiikasta, jonka mukaan telakoille maksettavan sopimusperusteisen tuotantotuen tasoa alennetaan asteittain. Komissio pyrkii alentamaan enimmäismäärän tasoa siinä määrin ja niin nopeasti kuin se on seitsemännen direktiivin (90/684/ETY) mukaista.

Seitsemännen direktiivin voimassaoloaika päättyy vuoden 1993 lopussa. Päättyessään, onko uusi direktiivi tarpeen, komissio tarkastelee myös kilpailutilannetta laivanrakennuste-

ollisuudessa kaikkialla Euroopan talousalueella sen kehityksen perusteella, joka on tapahtunut sopimusperusteisen tuotantotuen vähentämisessä ja poistamisessa. Tilannetta tarkastellessaan komissio neuvottelee kiinteästi EFTA-valtioiden kanssa ja ottaa aiheellisella tavalla huomioon laajemmissa kansainvälisissä yhteyksissä tapahtuneiden pyrkimysten tulokset luodakseen edellytykset, joilla varmistetaan, ettei kilpailu vääristy.

IRLANNIN HALLITUKSEN JULISTUS

HENKISESTÄ OMAISUUDESTA TEHDYSTÄ PÖYTÄKIRJASTA 28 — KANSAINVÄLISET SOPIMUKSET

Irlanti katsoo, että pöytäkirjassa 28 olevan 5 artiklan 1 kohta asettaa Irlannin hallitukselle vaatimuksen sitoutua valtiosääntönsä asetta-

mia vaatimuksia noudattaen ryhtymään kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin tullakseen osalliseksi pöytäkirjassa lueteltuihin sopimuksiin.

EFTA-VALTIOIDEN HALLITUSTEN JULISTUS

TYÖNTEKIJÖIDEN SOSIAALISIA PERUSOIKEUKSIA KOSKEVASTA PERUSKIRJASTA

EFTA-valtioiden hallitukset ovat yhtä mieltä siitä, että laajentuneeseen taloudelliseen yhteistyöhön tulee liittää yhdentymisen sosiaalisen ulottuvuuden edistäminen, joka toteutetaan täydellisessä yhteistyössä työmarkkinaosapuolten kanssa. EFTA-valtiot haluavat tehokkaasti edistää Euroopan talousalueen sosiaalisen ulottuvuuden kehitystä. Sen vuoksi ne pitävät myönteisenä tämän sopimuksen mukaista tehostettua yhteistyötä sosiaalialalla yhteisön ja sen jäsenvaltioiden kanssa. Edellä mainitut hallitukset, tunnustaen, että tässä yhteydessä on tärkeää taata työntekijöiden sosiaaliset pe-

rusoikeudet Euroopan talousalueella kokonaisuudessaan, hyväksyvät työntekijöiden sosiaalisista perusoikeuksista 9 päivänä joulukuuta 1989 tehdyssä peruskirjassa määrätyt periaatteet ja perusoikeudet sekä palauttavat mieleen toissijaisen toimivallan periaatteen ("principle of subsidiarity"), johon peruskirjassa viitataan. Ne kiinnittävät huomiota siihen, että näitä oikeuksia toteutettaessa on aiheellisella tavalla otettava huomioon kansallisen käytännön moninaisuus, erityisesti työmarkkinaosapuolten ja kollektiivisten sopimusten asema.

ITÄVALLAN HALLITUKSEN JULISTUS

DIREKTIIVIN 76/207/ETY 5 ARTIKLAN TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA YÖTYÖN OSALTA

Itävallan tasavalta on tietoinen tässä sopimuksessa määrätystä tasa-arvoisen kohtelun periaatteesta, ottaa huomioon Itävallan velvollisuuden tämän sopimuksen mukaisesti saattaa yhteisön säännöstö ("acquis communautaire") osaksi Itävallan oikeusjärjestystä, ottaa huomioon muut velvoitteet, joihin Itä-

valta on sitoutunut kansainvälisen julkisoikeuden mukaisesti,

ottaa huomioon yötyön terveydelle haitalliset vaikutukset ja naispuolisten työntekijöiden erityisen suojelun tarpeen sekä

julistaa haluavansa kiinnittää huomiota naispuolisten työntekijöiden erityiseen suojelun tarpeeseen.

EUROOPAN YHTEISÖN JULISTUS

Euroopan yhteisö katsoo, että direktiivin 76/207/ETY 5 artiklan täytäntöönpanosta yötyön osalta annettu Itävallan hallituksen julis-

tus ei rajoita sopimuspuolten tämän sopimuksen mukaisia oikeuksia ja velvollisuuksia.

EUROOPAN YHTEISÖN JULISTUS

EFTA-VALTIOIDEN OIKEUKSISTA EY:N TUOMIOISTUIMESSA

1. Lujittaakseen oikeudellista yhdenmukaisuutta Euroopan talousalueella antamalla EFTA-valtioille ja EFTAn valvontaviranomaiselle mahdollisuus väliintuloon EY:n tuomioistuimessa yhteisö muuttaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perussäännön 20 ja 37 artiklaa.

2. Yhteisö toteuttaa lisäksi tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että EFTA-valtioilla on ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 24 olevien 2 artiklan 2 kohdan b alakohtaa ja 6 artiklaa täytäntöön pantaessa samat oikeudet kuin EY:n jäsenvaltioilla asetuksen (ETY) N:o 4064/89 9 artiklan 9 kohdan mukaan.

EUROOPAN YHTEISÖN JULISTUS

EFTA-VALTIOIDEN ASIANAJAJIEN YHTEISÖN OIKEUDEN MUKAISISTA OIKEUKSISTA

Yhteisö sitoutuu muuttamaan Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perussääntöä niin, että kutakin tapausta varten nimettyä asiamiestä voi hänen edustaessaan EFTA-valtiota tai EFTAn valvontaviranomaista avustaa asianajaja tai muu avustaja, jolla on oikeus harjoittaa ammattiaan EFTA-valtion tuomioistuimessa. Se sitoutuu varmistamaan myös sen, että asianajajat, joilla on oikeus harjoittaa ammattiaan EFTA-valtion tuomioistuimessa, voivat edustaa yksilöitä ja yrityksiä Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

Näillä asiamiehillä, avustajilla ja asianajajilla on Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa tai ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esiintyessään näiden tuomioistuinten työjärjestyksessä määrätyn edellytyksin ne oikeudet ja se koskemattomuus, jotka ovat heille tarpeen voidakseen suorittaa tehtäviään riippumattomina.

Lisäksi yhteisö toteuttaa tarvittavat toimenpiteet taatakseen EFTA-valtioiden asianajajille samat yhteisön oikeuden mukaiset erivapaudet kuin EY:n jäsenvaltioiden asianajajilla.

EUROOPAN YHTEISÖN JULISTUS

EFTA-VALTIOIDEN EDUSTAJIEN OSALLISTUMISESTA EUROOPAN TALOUS- ALUEEN KANNALTA MERKITYKSELLISIIN EY:N KOMITEOIHIN SOPIMUKSEN 100 ARTIKLAA SOVELLETTAESSA

Euroopan yhteisöjen komissio vahvistaa, että 100 artiklassa määrättyjä periaatteita sovellettaessa kukin EFTA-valtio nimeää omat asiantuntijansa. Nämä asiantuntijat osallistuvat yhteisen yhteisön säännösten ("acquis") kannalta merkityksellisten EY:n komiteoiden kokoontu-

mista valmistelemaan työskentelyyn tasavertaisina EY:n jäsenvaltioiden kansallisten edustajien kanssa. EY:n komissio jatkaa neuvotteluja niin kauan kuin tarpeellista ennen kuin komissio tekee ehdotuksensa virallisessa kokouksessa.

EUROOPAN YHTEISÖN JULISTUS

SOPIMUKSEN 103 ARTIKLASTA

Euroopan yhteisö katsoo, että se voi lykätä ETA-sopimuksen 103 artiklassa tarkoitetun ETA:n sekakomitean päätöksen lopullista soveltamista, kunnes EFTA-valtiot ovat täyttä-

neet ne valtiosäännön asettamat vaatimukset, joihin sopimuksen 103 artiklan 1 kohdassa viitataan.

EFTA-VALTIOIDEN HALLITUSTEN JULISTUS

SOPIMUKSEN 103 ARTIKLAN 1 KOHDASTA

Yhdenmukaisen Euroopan talousalueen toteuttamiseen pyrkien EFTA-valtiot tekevät parhaansa edistääkseen sitä, että tarvittavat valtiosäännön asettamat vaatimukset täyttyvät ETA-sopimuksen 103 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetulla tavalla, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta EFTA-valtioiden kansanvaltaisten toimielinten toimintaa.

Yhdenmukaisen Euroopan talousalueen toteuttamiseen pyrkien EFTA-valtiot tekevät parhaansa edistääkseen sitä, että tarvittavat valtiosäännön asettamat vaatimukset täyttyvät ETA-sopimuksen 103 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetulla tavalla, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta EFTA-valtioiden kansanvaltaisten toimielinten toimintaa.

EUROOPAN YHTEISÖN JULISTUS

KAUTTAKULUSTA KALATALOUSALALLA

Yhteisö katsoo, että pöytäkirjassa 9 olevaa 6 artiklaa voidaan soveltaa myös, jos kauttakulkusymyksessä ei päästä keskinäisesti tyydyt-

tävään järjestelyyn ennen tämän sopimuksen voimaantuloa.

EUROOPAN YHTEISÖN SEKÄ ITÄVALLAN, LIECHTENSTEININ, RUOTSIN, SUOMEN JA SVEITSIN HALLITUSTEN JULISTUS

VALASTUOTTEISTA

Euroopan yhteisö sekä Itävallan, Liechtensteinin, Ruotsin, Suomen ja Sveitsin hallitukset ilmoittavat, että pöytäkirjassa 9 olevassa lisä-

yksessä 2 oleva taulukko 1 ei rajoita niiden valastuotteisiin soveltamaa tuontikieltoa.

SVEITSIN HALLITUKSEN JULISTUS

FISKAALISISTA TULLEISTA

Sisäinen menettely fisikaalisten tullien sisällyttämiseksi sisäiseen verotukseen on aloitettu.

Jos tarvittavat valtiosäännön muutokset ja lainmuutokset hyväksytään Sveitsin sisäisen lainsäädännön mukaisesti, Sveitsi poistaa nämä tullit niiltä tariffinimikkeiltä, jotka luetellaan pöytäkirjaan 5 liitetystä taulukossa, samalla kun edellä tarkoitettu sisäinen verotus tulee voimaan, edellä sanotun kuitenkaan rajoitta-

matta ETA-sopimuksen pöytäkirjan 5 soveltamista.

Asiaa koskeva kansanäänestys pidetään ennen vuoden 1993 loppua.

Jos valtiosäännön mukaisen kansanäänestyksen tulos on myönteinen, pyritään kaikin keinoin siihen, että fisikaaliset tullit sisällytetään sisäisiin veroihin vuoden 1996 loppuun mennessä.

EUROOPAN YHTEISÖN JULISTUS
KAHDENVÄLISISTÄ SOPIMUKSISTA

Yhteisö katsoo, että

— Euroopan talousyhteisön ja Itävallan sekä Euroopan talousyhteisön ja Sveitsin kahdenväliset sopimukset, jotka koskevat maanteiden ja rautateiden tavaraliikennettä,

— Euroopan talousyhteisön ja kunkin EFTA-valtion kahdenväliset sopimukset, jotka koskevat eräitä maatalouteen liittyviä järjestelyjä,

— Euroopan talousyhteisön ja Ruotsin, Euroopan talousyhteisön ja Norjan sekä Euroopan talousyhteisön ja Islannin kahdenväliset sopimukset, jotka koskevat kalataloutta,

ovat, vaikka sopimukset ovat erillisiä oikeudellisia asiakirjoja, osa ETA-sopimuksen hyväksymistä koskevien neuvottelujen tuloksen kokonaistasapainoa ja olennaisia tekijöitä siinä, että se hyväksyy ETA-sopimuksen.

Tämän vuoksi yhteisö pidättää itselleen oikeuden lykätä ETA-sopimuksen tekemistä, kunnes asianomaiset EFTA-valtiot ovat ilmoittaneet yhteisölle edellä tarkoitettujen kahdenvälisten sopimusten ratifioimisesta. Yhteisö myös pidättää oikeuden arvioida, mitä johtopäätöksiä tehdään, jos näitä sopimuksia ei ratifioida.

SVEITSIN HALLITUKSEN JULISTUS

ETY:N JA SVEITSIN VALALIITON VÄLISESTÄ TAVAROIDEN MAANTIE- JA RAUTATIEKULJETUKSIA KOSKEVASTA SOPIMUKSESTA

Sveitsi pyrkii ratifioimaan ETY:n ja Sveitsin valaliiton kahdenvälisen tavaroiden maantie- ja rautatiekuljetuksia koskevan sopimuksen ajoissa voidakseen ratifioida ETA-sopimuksen; samalla se vahvistaa kantansa, jonka mukaan

ETA-sopimusta ja edellä tarkoitettua kahdenvälistä sopimusta on pidettävä kahtena erikseen arvioitavana, erillisenä oikeudellisena asiakirjana.

ITÄVALLAN HALLITUKSEN JULISTUS

ETY:N JA ITÄVALLAN HALLITUKSEN VÄLISESTÄ MAANTEITSE JA RAUTATEITSE TAPAHTUVIA TAVAROIDEN KAUTTAKULJETUKSIA KOSKEVASTA SOPIMUKSESTA

Itävalta pyrkii ratifioimaan ETY:n ja Itävallan tasavallan kahdenvälisen tavaroiden kauttakuljetusta maanteitse ja rautateitse koskevan sopimuksen ajoissa voidakseen ratifioida ETA-sopimuksen; samalla se vahvistaa kantansa,

jonka mukaan ETA-sopimusta ja edellä tarkoitettua kahdenvälistä sopimusta on pidettävä kahtena erikseen arvioitavana, erillisenä oikeudellisena asiakirjana.

EFTA-VALTIOIDEN HALLITUSTEN JULISTUS

EFTAN RAHOITUSJÄRJESTELMÄSTÄ

EFTA-valtiot katsovat, että niiden "tarkoituksenmukaisten ja oikeudenmukaisten ratkaisujen" vaikutuksena, joihin rahoitusjärjestelmästä annetussa yhteisessä julistuksessa viitataan, olisi oltava joko se, että yhteisöön liittyvällä EFTA-valtiolla ei olisi mitään EFTAn

rahoitusjärjestelmän mukaista taloudellista velvoitetta tämän valtion liittyttyä yhteisöön, taikka se, että vastaava tarkistus olisi tehtävä EY:n yleiseen talousarvioon sisältyviin tämän valtion rahoitusosuuksiin.

EFTA-VALTIOIDEN HALLITUSTEN JULISTUS

ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMESTA

EFTA-valtiot perustavat tarvittaessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen, joka kä-

sittelee kilpailun alaan kuuluvia tapauksia.

EFTA-valtioiden sopimus valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta

YHTEISESTI HYVÄKSYTYT PÖYTÄKIRJAMERKINNÄT

NEUVOTTELUISTA VALVONTAVIRANOMAISEN JA TUOMIOISTUIMEN PERUSTAMISTA KOSKEVAKSI EFTA-VALTIOIDEN SOPIMUKSEKSI

Sopimuspuolet ovat yhtä mieltä seuraavasta:
pöytäkirjassa 4 olevien II luvun 10 artiklan 1 kohdan, VI luvun 16 artiklan 2 kohdan, IX luvun 15 artiklan 2 kohdan, XI luvun 8 artiklan 2 kohdan ja XIII luvun 19 artiklan 2 kohdan osalta

tietojen toimittaminen EFTA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille koskee kaikkia EFTAn valvontaviranomaisen vastaanottamia hakemuksia ja ilmoituksia, mukaan lukien hakemukset ja ilmoitukset, jotka johtuvat siitä, että yritykset ovat ymmärtäneet aineellisia sääntöjä tai ETA-sopimuksen 56 artiklan sääntöjä väärin;

pöytäkirjassa 4 olevien II luvun 14 artiklan 2 kohdan, VI luvun 21 artiklan 2 kohdan, IX luvun 18 artiklan 2 kohdan ja XIII luvun 13 artiklan 2 kohdan osalta

EFTAn valvontaviranomaisen EY:n komission edustajille antama valtuutus on vain selvittävä;

pöytäkirjassa 6 olevan 7 artiklan 1 kohdan ja pöytäkirjassa 7 olevan 8 artiklan 1 kohdan osalta

päämajasopimuksissa määrättäisiin, että EFTAn valvontaviranomaisen jäsenillä ja virkamiehillä sekä muilla EFTAn valvontaviranomaisen palveluksessa olevilla samoin kuin EFTAn tuomioistuimen tuomareilla, kirjaajalla ja virkamiehillä sekä muilla tuomioistuimen palveluksessa olevilla on, sopimuspuolen laeissa ja asetuksissa säädetyin edellytyksin, ryhtyessään tehtäväänsä kyseisen sopimuspuolen alueella oikeus tulleita ja muita tuontimaksuita tuoda maahan huonekalunsa ja henkilökohtaiset tavaransa, omaan käyttöönsä tarkoitetut moottoriajoneuvot mukaan lukien, sekä tehtävänsä päätyttyä viedä ne maasta veroitta;

näin maahan tuotuja ja vapautettuja tavaroita ei saa myydä, antaa vuokralle tai lainaksi taikka antaa pois maksua vastaan tai maksutta muuten kuin vapautukset myöntäneen sopimuspuolen vahvistamin edellytyksin;

sopimuspuolet pyrkisivät toteuttamaan tämän myös muiden valtioiden kanssa tehtävissä päämajasopimuksissa.

Sopimus EFTA-valtioiden pysyvstä komiteasta

YHTEISESTI HYVÄKSYTTY PÖYTÄKIRJAMERKINTÄ
NEUVOTTELUISTA EFTA-VALTIOIDEN PYSYVÄÄ KOMITEAA KOSKEVAKSI
SOPIMUKSEKSI

Sopimuspuolet ovat yhtä mieltä seuraavasta:

4 artiklan osalta
pysyvä komitea voi kokoontua aina, kun se on tarpeen.

YHTEISYMMÄRRYSPÖYTÄKIRJA

YHTEISYMMÄRRYSPÖYTÄKIRJA

EFTA-VALTIOIDEN PYSYVÄÄ KOMITEAA KOSKEVASTA SOPIMUKSESTA

Liite

Sopimuspuolet katsovat, että sopimuksen tullessa voimaan seuraavia niiden säädösten artikloja, joihin ETA-sopimuksen liitteissä viitataan, koskevat liitteen vastaavat alakohdat:

d alakohdan osalta

kun annetaan lupa poiketa eräistä vaatimuksista, jotka koskevat tiettyjä tuotteita, niin kuin ETA-sopimuksen liitteessä I olevassa I luvussa tarkemmin määrätään:

— neuvoston direktiivin 64/433/ETY 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 18 kohta;

e alakohdan osalta

tämän sopimuksen pöytäkirjassa 1 olevan 1 artiklan 1 kohdan d alakohdan nojalla, kun nimetään tarvittavia vertailulaboratorioita kustakin EFTA-valtiosta:

— neuvoston direktiivin 64/433/ETY 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 18 kohta;

— neuvoston direktiivin 89/437/ETY 5 artiklan 3 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 23 kohta;

f alakohdan osalta

tämän sopimuksen 3 artiklan 1 kohdan g alakohdan nojalla, kun pidennetään määrääikää, jona EFTA-valtio voi pitää voimassa suojaustoimenpiteen tai poiketa jonkin säädöksen säännöksestä:

— neuvoston direktiivin 62/2645/ETY 1 artiklan 3 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä II olevan XII luvun 1 kohta;

— neuvoston direktiivin 64/54/ETY 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä II olevan XII luvun 2 kohta;

— neuvoston direktiivin 70/357/ETY 3 ar-

tiklan 2 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä II olevan XII luvun 5 kohta;

— neuvoston direktiivin 73/241/ETY 5 artiklan 3 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä II olevan XII luvun 6 kohta;

— neuvoston direktiivin 74/329/ETY 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä II olevan XII luvun 8 kohta;

— neuvoston direktiivin 75/716/ETY 2 artiklan 3 kohdan mukaisesti, sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston direktiivillä 87/219/ETY, ks. ETA-sopimuksen liitteessä II olevan XVII luvun 1 kohta;

— neuvoston direktiivin 85/210/ETY 2 artiklan 2 kohdan ja 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä II olevan XVII luvun 3 kohta;

g alakohdan osalta

tämän sopimuksen 3 artiklan 1 kohdan h alakohdan nojalla, kun tehdään päätöksiä tapauksissa, jotka koskevat EFTA-valtion pysyvän komitean käsiteltäväksi saattamia suojaustoimenpiteitä:

— neuvoston direktiivin 90/642/ETY 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä II olevan XII luvun 54 kohta;

— neuvoston asetuksen (ETY) 2377/90 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä II olevan XIII luvun 14 kohta;

h alakohdan osalta

tämän sopimuksen 3 artiklan 1 kohdan i alakohdan nojalla, kun tehdään päätöksiä tapauksissa, joissa EFTA-valtio on pyytänyt pysyvää komiteaa kumoamaan EFTAn valvontaviranomaisen päätöksen tai muuttamaan sitä:

— neuvoston asetuksen (ETY) 1612/68 20 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä V oleva 2 kohta.

Lisäys

Sopimuspuolet katsovat, että sopimuksen tullessa voimaan seuraavia niiden säädösten artikloja, joihin ETA-sopimuksen liitteissä viitataan, koskevat lisäyksen vastaavat alakohdat:

a alakohdan osalta

eläinlääkintää ja kasvinsuojelua koskevissa asioissa:

i) kun päätetään, onko EFTA-valtion toteuttama varotoimenpide tai suojoitoimenpide ollut perusteltu:

— neuvoston direktiivin 85/511/ETY 13 artiklan 3 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 12 kohta;

ii) kun, ennen kuin EFTA-valtio myöntää poikkeuksen tai poikkeaa jonkin säädöksen säännöksestä, sovitaan siitä, että kyseinen valtio saa menetellä näin, tai annetaan kyseiselle valtiolle lupa menetellä näin:

— neuvoston direktiivin 64/432/ETY 3 artiklan 13—15 kohdan, 9 artiklan 2 kohdan kolmannen virkkeen ja 3 kohdan, 9 a artiklan 1 kohdan, 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ja 3 kohdan sekä 10 artiklan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 1 kohta;

— neuvoston direktiivin 91/68/ETY 7 artiklan 2 kohdan kolmannen virkkeen ja 3 kohdan sekä 8 artiklan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 2 kohta;

— neuvoston direktiivin 90/426/ETY 4 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan kolmannen virkkeen ja kolmannen alakohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 3 kohta;

— neuvoston direktiivin 90/539/ETY 13 artiklan 2 kohdan kolmannen virkkeen ja 3 kohdan sekä 14 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 4 kohta;

— neuvoston direktiivin 91/67/ETY 12 artiklan 2 kohdan kolmannen virkkeen ja 3 kohdan, 13 artiklan 2 kohdan ja 3 kohdan toisen virkkeen sekä 14 artiklan 1 kohdan a alakohdan toisen alakohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 5 kohta;

— neuvoston direktiivin 89/556/ETY 3 artiklan a alakohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 6 kohta;

— neuvoston direktiivin 88/407/ETY 4 ar-

tiklan 2 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 7 kohta;

— neuvoston direktiivin 90/429/ETY 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 8 kohta;

— neuvoston direktiivin 72/461/ETY 8 a artiklan 1 — 3 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 9 kohta;

— neuvoston direktiivin 80/215/ETY 7 a artiklan 1 — 3 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 11 kohta;

— neuvoston direktiivin 80/217/ETY 14 artiklan 7 kohdan neljännen alakohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 14 kohta;

— neuvoston direktiivin 64/433/ETY 4 artiklan B alakohdan, 6 artiklan 1 kohdan f alakohdan, 13 artiklan 1 ja 2 kohdan sekä liitteessä I olevan VI luvun 69 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 18 kohta;

— neuvoston direktiivin 91/498/ETY 2 artiklan 2 kohdan viimeisen alakohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 19 kohta;

— neuvoston direktiivin 71/118/ETY liitteessä I olevan III luvun 12 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 20 kohta;

— neuvoston direktiivin 77/99/ETY 9 artiklan ensimmäisen alakohdan ja liitteessä A olevan II luvun 20 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 21 kohta;

— neuvoston direktiivin 89/437/ETY 7 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan ja liitteessä olevan III luvun 8 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 23 kohta;

— neuvoston direktiivin 91/493/ETY liitteessä olevan IV luvun IV kohdan 2 alakohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 24 kohta;

— neuvoston direktiivin 85/397/ETY 10 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja liitteessä A olevan V luvun 6 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 31 kohta;

— neuvoston direktiivin 90/667/ETY 7 artiklan kuudennen alakohdan ja liitteessä II olevan II luvun 6 kohdan c alakohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 32 kohta;

— neuvoston direktiivin 79/373/ETY 4 ar-

tiklan 2 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan II luvun 4 kohta;

— neuvoston direktiivin 66/400/ETY 10 artiklan 1 ja 3 kohdan sekä 17 artiklan 1 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan III luvun 1 kohta;

— neuvoston direktiivin 66/401/ETY 2 artiklan 1 b kohdan ensimmäisen virkkeen, 9 artiklan 1 ja 3 kohdan, 14 artiklan 3 kohdan viimeisen alakohdan, 14 a artiklan, 17 artiklan 1 kohdan, 23 a artiklan, liitteessä IV olevan A kohdan I alakohdan a alakohdan viimeisen alakohdan ja b alakohdan viimeisen alakohdan sekä liitteessä V olevan A kohdan viimeisen alakohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan III luvun 2 kohta;

— neuvoston direktiivin 66/402/ETY 2 artiklan 1 b kohdan ensimmäisen virkkeen, 9 artiklan 1 kohdan, 11 ja 13 artiklan, 14 artiklan 3 kohdan viimeisen alakohdan, 14 a artiklan, 17 artiklan 1 kohdan, 23 a artiklan, liitteessä IV olevan A kohdan viimeisen alakohdan sekä liitteessä V olevan A kohdan viimeisen alakohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan III luvun 3 kohta;

— neuvoston direktiivin 69/208/ETY 2 artiklan 1 b kohdan ensimmäisen virkkeen, 9 artiklan 1 kohdan, 13 artiklan 3 kohdan viimeisen alakohdan, 16 artiklan 1 kohdan, 22 artiklan, liitteessä IV olevan A kohdan a alakohdan viimeisen alakohdan ja b alakohdan viimeisen alakohdan sekä liitteessä V olevan A kohdan viimeisen alakohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan III luvun 4 kohta;

— neuvoston direktiivin 70/457/ETY 15 artiklan 2 kohdan ja 19 artiklan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan III luvun 5 kohta;

— neuvoston direktiivin 70/458/ETY 2 artiklan 1 b kohdan ensimmäisen virkkeen, 16 artiklan 2 kohdan, 18 artiklan 25 artiklan 1 ja 3 kohdan, 30 artiklan 2 kohdan, 33 artiklan 1 kohdan ja 42 artiklan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan III luvun 6 kohta;

iii) kun annetaan hyväksyminen tai vastaava taikka suunnitelmaa, toimintaohjelmaa, hätätapauksessa annettavaa rokotusta tai erittäin tartuntavaarallista aluetta jne. koskeva suositus;

— neuvoston direktiivin 64/432/ETY 9 artiklan 2 kohdan ensimmäisen ja toisen virkkeen sekä 3 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuk-

sen liitteessä I olevan I luvun 1 kohta;

— neuvoston direktiivin 91/68/ETY 7 artiklan 2 kohdan ensimmäisen ja toisen virkkeen sekä 3 kohdan sekä liitteessä A olevan I luvun I kohdan C alakohdan 3 alakohdan ja II kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 2 kohta;

— neuvoston direktiivin 90/426/ETY 4 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan ensimmäisen ja toisen virkkeen sekä kolmannen alakohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 3 kohta;

— neuvoston direktiivin 90/539/ETY 3 artiklan 2 ja 3 kohdan, 12 artiklan 2 kohdan sekä 13 artiklan 2 kohdan ensimmäisen ja toisen virkkeen sekä 3 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 4 kohta;

— neuvoston direktiivin 91/67/ETY 5 artiklan 2 kohdan ensimmäisen ja toisen virkkeen, 6 artiklan 2 kohdan, 10 artiklan 2 kohdan sekä 12 artiklan 2 kohdan ensimmäisen ja toisen virkkeen sekä 3 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 5 kohta;

— neuvoston direktiivin 85/511/ETY 13 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 12 kohta;

— neuvoston direktiivin 90/423/ETY 5 artiklan 4 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 13 kohta;

— neuvoston direktiivin 80/217/ETY 14 a artiklan 3 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 14 kohta;

— neuvoston direktiivin 86/469/ETY 4 artiklan 2 — 5 kohdan ja 5 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 29 kohta;

— komission päätöksen 85/446/ETY 8 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 62 kohta;

b alakohdan osalta

kun eläinlääkintää koskevissa asioissa toteutetaan aiheellisia toimenpiteitä riitatapauksissa:

— neuvoston direktiivin 86/469/ETY 11 artiklan 1 kohdan kuudennen ja seitsemännen alakohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 29 kohta;

— neuvoston direktiivin 87/328/ETY 2 artiklan 2 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 81 kohta;

— neuvoston direktiivin 90/118/ETY 2 ar-

tiklan 2 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä I olevan I luvun 90 kohta;

ETA-sopimuksen liitteessä II olevan XII luvun 53 kohta;

c alakohdan osalta

kun teknisiä määräyksiä, standardeja, testusta ja varmentamista koskevissa asioissa päätetään, koskeeko vaatimustenmukaisuusoletta- ma kansallisia teknisiä eritelmiä turvallisuus- vaatimusten osalta:

— neuvoston direktiivin 86/594/ETY 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä II olevan IV luvun 3 kohta;

d alakohdan osalta

kun elintarvikkeita koskevissa asioissa päätetään, täyttyvätkö tietyt edellytykset:

— neuvoston direktiivin 79/112/ETY 6 artiklan 4 kohdan d alakohdan ja 9 artiklan 4 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä II olevan XII luvun 18 kohta;

— neuvoston direktiivin 90/496/ETY 1 artiklan 4 kohdan b alakohdan mukaisesti, ks.

e alakohdan osalta

kun vaarallisia aineita koskevissa asioissa:

i) päätetään lisätiedoista tai muutoksista tutkimusohjelmiin, jotka koskevat ihmisten ja ympäristön suojelua:

— neuvoston direktiivin 67/548/ETY 10 artiklan 2 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä II olevan XV luvun 1 kohta;

ii) päätetään, voidaanko EFTA-valtion toimia jatkaa tai toistaa ja, myönteisessä tapauksessa, minkälaisin edellytyksin:

— neuvoston direktiivin 79/117/ETY 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä II olevan XV luvun 6 kohta;

iii) toteutetaan aiheellisia toimenpiteitä, jotka koskevat hyvän laboratoriotavan noudattamista:

— neuvoston direktiivin 88/320/ETY 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti, ks. ETA-sopimuksen liitteessä II olevan XV luvun 9 kohta.

**EY:N SÄÄDÖKSIIN UUSIEN VALTIOIDEN
LIITTYMISTÄ EUROOPAN YHTEISÖIHIN
KOSKEVILLA ASIAKIRJOILLA
TEHDYT MUUTOKSET**

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions and activities. It emphasizes that this is crucial for ensuring transparency and accountability in the organization's operations.

2. The second part of the document outlines the specific procedures and protocols that must be followed to ensure that all records are properly maintained and updated. It details the roles and responsibilities of various departments in this process.

ASIAKIRJA
liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista

(--)

KOLMAS OSA**TOIMIELINTEN ANTAMIA SÄÄDÖKSIÄ KOSKEVAT MUKAUTUKSET***29 artikla*

Tämän asiakirjan liitteessä I lueteltuja säädöksiä mukautetaan siten kuin tässä liitteessä määrätään.

*LIITE I***Liittymisasiakirjan 29 artiklassa tarkoitettu luettelo****I. TULLILAINSÄÄDÄNTÖ**

(—)

II. MAATALOUS

A. (→)

B. (→)

C. (→)

D. Siemeniä ja kasveja koskeva lainsäädäntö

1. Neuvoston direktiivi 66/401/ETY, annettu 14 päivänä
kesäkuuta 1966
EYVL N:o 125/2298, 11.7.1966

sellaisena kuin se on muutettuna:

- neuvoston direktiivillä 69/63/ETY, annettu 18 päivänä
helmikuuta 1969
EYVL N:o L 48/8, 26.2.1969

- neuvoston direktiivillä 71/162/ETY, annettu 30 päivänä maaliskuuta 1971
EYVL N:o L 87/24, 17.4.1971

Lisätään 14 artiklaan uusi kohta seuraavasti:

"1 a. Komissio antaa 21 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti luvan yhden tai useamman jäsenvaltion koko alueella tai joillakin alueilla soveltaa tiukempia säännöksiä rehukasvien siementen pitämisestä kaupan kuin liitteessä II edellytetään, silloin kun siementen joukossa on avena fatuaa, jos kyseisiä säännöksiä sovelletaan samalla tavoin kotimaiseen tuotantoon ja alueella kamppaillaan avena fatuan hävittämiseksi rehukasvustosta."

- 2. Neuvoston direktiivi 66/402/ETY, annettu 14 päivänä kesäkuuta 1966
EYVL N:o 125/2309, 11.7.1966

sellaisena kuin se on muutettuna:

- neuvoston direktiivillä 69/60/ETY, annettu 18 päivänä helmikuuta 1969
EYVL N:o L 48/1, 26.2.1969
- neuvoston direktiivillä 71/162, annettu 30 päivänä maaliskuuta 1971
EYVL N:o L 87/24, 17.4.1971

Lisätään 14 artiklaan uusi kohta seuraavasti:

"1 a. Komissio antaa 21 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti luvan yhden tai useamman jäsenvaltion koko alueella tai joillakin alueilla soveltaa tiukempia säännöksiä viljakasvien siementen pitämisestä kaupan kuin liitteessä II edellytetään, silloin kun siementen joukossa on avena fatuaa, jos kyseisiä säännöksiä sovelletaan samalla tavoin kotimaiseen tuotantoon ja alueella kamppaillaan avena fatuan hävittämiseksi viljakasvustosta."

- 3. Neuvoston direktiivi 70/457/ETY, annettu 29 päivänä syyskuuta 1970
EYVL N:o L 225/1, 12.10.1970

Lisätään 3 artiklan 3 kohdan loppuun alakohta seuraavasti:

"Korvataan uusien jäsenvaltioiden osalta edellä mainittu päivämäärä 1 päivänä heinäkuuta 1970 päivämäärällä 1 päivänä tammikuuta 1973."

Lisätään 15 artiklan 1 kohtaan alakohta seuraavasti:

"Korvataan uusien jäsenvaltioiden osalta edellä mainittu päivämäärä 1 päivä heinäkuuta 1970 päivämäärällä 1 päivä tammikuuta 1973."

Lisätään 16 artiklan 1 kohtaan alakohta seuraavasti:

"Korvataan uusien jäsenvaltioiden osalta edellä mainittu päivämäärä 1 päivä heinäkuuta 1970 päivämäärällä 1 päivä tammikuuta 1973."

Lisätään 17 artiklan loppuun seuraava:

"Korvataan uusien jäsenvaltioiden osalta edellä mainittu päivämäärä 1 päivä heinäkuuta 1970 päivämäärällä 1 päivä tammikuuta 1973."

- 4. Neuvoston direktiivi 70/458/ETY, annettu 29 päivänä syyskuuta 1970
EYVL N:o L 225/7, 12.10.1970

sellaisena kuin se on muutettuna:

- neuvoston direktiivillä 71/162/ETY, annettu 30 päivänä maaliskuuta 1971
EYVL N:o L 87/24, 17.4.1971

Lisätään 9 artiklan 1 kohdan loppuun alakohta seuraavasti:

"Korvataan uusien jäsenvaltioiden osalta edellä mainittu päivämäärät 1 päivä heinäkuuta 1970 ja 30 päivä kesäkuuta 1975 päivämäärillä 1 päivä tammikuuta 1973 ja 31 päivä joulukuuta 1977."

Lisätään 9 artiklan 2 kohtaan alakohta seuraavasti:

"Korvataan uusien jäsenvaltioiden osalta edellä mainittu päivämäärä 1 päivä heinäkuuta 1970 päivämäärällä 1 päivä tammikuuta 1973."

Lisätään 12 artiklan 1 kohtaan alakohta seuraavasti:

"Korvataan uusien jäsenvaltioiden osalta edellä mainittu päivämäärä 1 päivä heinäkuuta 1970 päivämäärällä 1 päivä tammikuuta 1973."

Lisätään 16 artiklan 4 kohtaan alakohta seuraavasti:

"Korvataan uusien jäsenvaltioiden osalta edellä mainittu päivämäärä 1 päivä heinäkuuta 1970 päivämäärällä 1 päivä tammikuuta 1973."

Lisätään 26 artiklan 2 kohdan loppuun seuraava:

"Korvataan uusien jäsenvaltioiden osalta edellä mainittu päivämäärä 1 päivä heinäkuuta 1970 päivämäärällä 1 päivä tammikuuta 1973."

Liitteessä II olevan 3 kohdan a alakohdassa:

- a) lisätään *Asparagus officinalis* koskevan rivin jälkeen "Beta vulgaris (Cheltenham beet laji)" ja lisätään vähimmäispuhtautta, muiden lajien siementen enimmäismäärää ja vähimmäisitävyyttä koskeviin sarakkeisiin seuraavat prosentit vastaavassa järjestyksessä:

"97 - 0,5 - 50 (sykeröt)"

- b) korvataan ilmaisu "Beta vulgaris (kaikki lajit)" ilmaisulla "Beta vulgaris (muut lajit)"

E. (—)

F. Eläinlääkintälainsäädäntö

1. Neuvoston direktiivi 64/432/ETY, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1964
EYVL N:o 121, 29.7.1964

sellaisena kuin se on muutettuna:

- neuvoston direktiivillä 66/600/ETY, annettu 25 päivänä lokakuuta 1966
EYVL N:o 192/3294, 27.10.1966

- neuvoston direktiivillä 70/360/ETY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1970
EYVL N:o L 157/40, 18.7.1970

- neuvoston direktiivillä 71/285/ETY, annettu 19 päivänä heinäkuuta 1971
EYVL N:o L 179/1, 9.8.1971

Korvataan 7 artiklan 1 kohdan C alakohdan toisessa alakohdassa oleva päivämäärä ilmaisulla 31 päivänä joulukuuta 1977.

Liitteessä F:

- a) lisätään IV kohtaan todistusmallin I viidennelle riville sanan "laiva" jälkeen viite (3)

Lisätään IV kohtaan todistusmallin II viidennelle riville sanan "laiva" jälkeen viite (4)

Lisätään IV kohtaan todistusmallin III viidennelle riville sanan "laiva" jälkeen viite (3)

Lisätään IV kohtaan todistusmallin IV viidennelle riville sanan "laiva" jälkeen viite (4)

- b) - todistusmallissa I oleva alaviite 3
- todistusmallissa II oleva alaviite 4
- todistusmallissa III oleva alaviite 3
- todistusmallissa IV oleva alaviite 4

korvataan seuraavasti:

"Rautatievaunujen tunnus tai kuorma-autojen osalta on ilmoitettava rekisterinumero, ilma-alusten osalta lennon numero, laivojen osalta nimi."

2. Neuvoston direktiivi 64/433/ETY, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1964
EYVL N:o 121/2012, 29.7.1964

sellaisena kuin se on muutettuna :

- neuvoston direktiivillä 66/601/ETY, annettu 25 päivänä lokakuuta 1966
EYVL N:o 192/3302, 27.10.1966

- neuvoston direktiivillä 69/349/ETY, annettu 6 päivänä lokakuuta 1969
EYVL N:o L 256/5, 11.10.1969

- neuvoston direktiivillä 70/486/ETY, annettu 27 päivänä lokakuuta 1970
EYVL N:o L 239/42, 30.10.1970

Korvataan liitteessä I olevan IX luvun 40 kohdan 1 alakohdan kolmas luetelmakohta ja 43 kohdan 3 alakohdan kolmas luetelmakohta seuraavasti:

(ks. 383L0090)

Korvataan liitteessä II olevan todistusmallin alaviite 3 seuraavasti:

(ks. 383L0090)

3. Neuvoston direktiivi 71/118/ETY, annettu 15 päivänä helmikuuta 1974
EYVL N:o L 55/23, 8.3.1971

Lisätään liitteessä I olevan II luvun 2 kohdan b alakohdan ensimmäiseen alakohtaan virke seuraavasti:

(ks. 375L0431)

Lisätään liitteessä I olevaan IV lukuun tekstiin numeron 16 kohdalle virke seuraavasti:

(ks. 375L0431)

Korvataan liitteessä I olevan VII luvun 31 kohdan 2 alakohdan a alakohdan kolmas luetelmakohta ja c alakohdan kolmas luetelmakohta seuraavasti:

(ks. 375L0431)

Lisätään liitteessä II olevan 1 kohdan a alakohtaan virke seuraavasti:

(ks. 375L0431)

Korvataan liitteessä IV olevan terveystodistusmallin alaviite 3 seuraavasti:

(ks. 375L0431)

III. SIIJOITTAUTUMISOIKEUS, PALVELUJEN TARJOAMISEN VAPAAUS, MENETTELYJEN YHDENMUKAISTAMINEN JULKISTEN RAKENNUSURAKOIDEN ALALLA SEKÄ LAINSÄÄDÄNNÖN LÄHENTÄMINEN

A. Maatalous, metsätalous, puutarhaviiljely, kalastus

1. Neuvoston direktiivi 65/1/ETY, annettu 14 päivänä joulukuuta 1964
EYVL N:o 1/65, 8.1.1965

Lisätään 5 artiklan 2 kohdan loppuun seuraava:

"d) Tanskassa:

- vaatimus, että henkilöt ja yhtiöt, joilla ei ole kotipaikka Tanskassa, tarvitsevat etukäteen oikeusministeriön luvan kiinteän omaisuuden hankkimista varten (kiinteän omaisuuden hankkimisesta 23 päivänä joulukuuta 1959 annettu laki)."

Korvataan 6 artiklan 2 kohta seuraavasti:

"2. Jos siinä valtiossa, josta edunsaaja on peräisin tai josta hän tulee, ei anneta todistusta hyvästä maineesta tai siitä, ettei asianomainen ole aikaisemmin ollut konkurssissa, tällainen todistus voidaan korvata valahteisella ilmoituksella - tai niissä valtioissa, joissa ei käytetä valahteista ilmoitusta - juhlallisella vakuutuksella, jonka asianomainen antaa sen jäsenvaltion, josta hän tulee tai on peräisin toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle, tarvittaessa notaarille; edellä mainittu viranomainen tai notaari antaa todistuksen, jolla vahvistetaan valahtoinen ilmoitus tai juhlallinen vakuutus oikeaksi. Ilmoitus siitä, ettei asianomainen ole ollut konkurssissa, voidaan edellä tarkoitettussa valtiossa antaa myös ammatilliselle tai toimialan toimielimelle."

2. (—)

Lisätään 3 artiklan 2 kohdan loppuun seuraava:

"d) Tanskassa:

- vaatimus siitä, että henkilöt ja yhtiöt, joilla ei ole kotipaikkaa Tanskassa, tarvitsevat etukäteen oikeusministeriön luvan kiinteän omaisuuden hankkimista varten (kiinteän omaisuuden hankkimisesta 23 päivänä joulukuuta 1959 annettu laki)."

e) (ks. 373D0101)

3. (--)

Korvataan 6 artiklan 2 kohta seuraavasti:

"2. Jos siinä valtiossa, josta edunsaaja on peräisin tai josta hän tulee, ei anneta todistusta hyvästä maineesta tai siitä, ettei asianomainen ole aikaisemmin ollut konkurssissa, tällainen todistus voidaan korvata valaheitoisella ilmoituksella - tai niissä valtioissa, joissa ei käytetä valaheitoista ilmoitusta - juhlallisella vakuutuksella, jonka asianomainen antaa sen jäsenvaltioon, josta hän tulee tai on peräisin toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle, tarvittaessa notaarille; edellä mainittu viranomaisella tai notaarilla on todistuksen, jolla vahvistetaan valaheitoisen ilmoitus tai juhlallinen vakuutus oikeaksi. Ilmoitus siitä, ettei asianomainen ole ollut konkurssissa, voidaan edellä tarkoitetussa valtiossa antaa myös ammatilliselle tai toimialan toimielimelle."

4. (--)

6. (--)

5. Neuvoston direktiivi 67/654/ETY, annettu 24 päivänä lokakuuta 1967
EYVL N:o 263/6, 30.10.1967.

7. Neuvoston direktiivi 71/18/ETY, annettu 16 päivänä joulukuuta 1970
EYVL N:o 8/24, 11.1.1971.

Lisätään 2 artiklan 3 kohtaan seuraava:

g) (ks. 373D0101)

"c) Tanskassa:

- vaatimus, että henkilöt ja yhtiöt, joilla ei ole kotipaikkaa Tanskassa, tarvitsevat etukäteen oikeusministeriön luvan kiinteän omaisuuden hankkimista varten (kiinteän omaisuuden hankkimisesta 23 päivänä joulukuuta 1959 annettu laki)".

Korvataan 7 artiklan 2 kohta seuraavasti:

"2. Jos siinä valtiossa, josta edunsaaja on peräisin tai josta hän tulee, ei anneta todistusta hyvästä maineesta tai siitä, ettei asianomainen ole aikaisemmin ollut konkurssissa, tällainen todistus voidaan korvata valahtoisella ilmoituksella - tai niissä valtioissa, joissa ei käytetä valahtoista ilmoitusta - juhlallisella vakuutuksella, jonka asianomainen antaa sen jäsenvaltion, josta hän tulee tai on peräisin toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle, tarvittaessa notaarille; edellä mainittu viranomais tai notaari antaa todistuksen, jolla vahvistetaan valahtoinen ilmoitus tai juhlallinen vakuutus oikeaksi. Ilmoitus siitä, ettei asianomainen ole ollut konkurssissa, voidaan edellä tarkoitettussa valtiossa antaa myös ammatilliselle tai toimialan toimielimelle."

B. Kaivos- ja louhostyö, sähkö, kaasu sekä vesi

1. Neuvoston direktiivi 64/428/ETY, annettu 7 päivänä heinäkuuta 1964
EYVL N:o 117/1871, 23.7.1964

Lisätään 4 artiklan 2 kohdan loppuun:

"e) Yhdistyneessä kuningaskunnassa:

- öljyn tai maakaasun tutkimus- tai tuotantolupien myöntämiseen liittyvä vaatimus siitä, että henkilön on oltava Yhdistyneen kuningaskunnan ja/tai sen siirtomaan kansalainen ja asuttava pysyvästi Yhdistyneessä kuningaskunnassa tai yhteisön ollessa kyseessä sillä on oltava rekisteröity kotipaikka Yhdistyneessä kuningaskunnassa (asetus n:o 4 vuoden 1966 öljyntuotantoasetuksista)."

f) Tanskassa:

- vaatimus, että henkilöt ja yhtiöt, joilla ei ole kotipaikkaa Tanskassa, tarvitsevat etukäteen oikeusministeriön luvan kiinteän omaisuuden hankkimista varten (kiinteän omaisuuden hankkimisesta 23 päivänä joulukuuta 1959 annettu laki)."

Korvataan 6 artiklan 2 kohta seuraavasti:

"2. Jos siinä valtiossa, josta edunsaaja on peräisin tai josta hän tulee, ei anneta todistusta hyvästä maineesta tai siitä, ettei asianomainen ole aikaisemmin ollut konkurssissa, tällainen todistus voidaan korvata valahtoisella ilmoituksella - tai niissä valtioissa, joissa ei käytetä valahtoista ilmoitusta - juhlallisella vakuutuksella, jonka asianomainen antaa sen jäsenvaltion, josta hän tulee tai on peräisin toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle, tarvittaessa notaarille; edellä mainittu viranomais tai notaari antaa todistuksen, jolla vahvistetaan valahtoinen ilmoitus tai juhlallinen vakuutus oikeaksi. Ilmoitus siitä,

ettei asianomainen ole ollut konkurssissa, voidaan edellä tarkoitetussa valtiossa antaa myös ammatilliselle tai toimialan toimielimelle."

2. Neuvoston direktiivi 66/162/ETY, annettu 28 päivänä helmikuuta
EYVL N:o 42/584, 8.3.1966

Lisätään 4 artiklan 2 kohdan loppuun seuraava:

"e) Tanskassa:

- vaatimus, että henkilöt ja yhtiöt, joilla ei ole kotipaikkaa Tanskassa, tarvitsevat etukäteen oikeusministeriön luvan kiinteän omaisuuden hankkimista varten (kiinteän omaisuuden hankkimisesta 23 päivänä joulukuuta 1959 annettu laki)."

f) (ks. 373D0101)

asianomainen antaa sen jäsenvaltion, josta hän tulee tai on peräisin toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle, tarvittaessa notaarille; edellä mainittu viranomaisella tai notaari antaa todistuksen, jolla vahvistetaan valahtoinen ilmoitus tai juhlallinen vakuutus oikeaksi. Ilmoitus siitä, ettei asianomainen ole ollut konkurssissa, voidaan edellä tarkoitetussa valtiossa antaa myös ammatilliselle tai toimialan toimielimelle."

3. Neuvoston direktiivi 69/82/ETY, annettu 13 päivänä maaliskuuta 1969
EYVL N:o L 68/4, 19.3.1969

Lisätään 3 artiklan 2 kohdan loppuun seuraava:

"d) Yhdistyneessä kuningaskunnassa:

- öljyn tai maakaasun tutkimus- tai tuotantolupien myöntämiseen liittyvä vaatimus siitä, että henkilön on oltava Yhdistyneen kuningaskunnan ja/tai sen siirtomaan kansalainen ja asuttava pysyvästi Yhdistyneessä kuningaskunnassa tai yhteisön ollessa kyseessä sillä on oltava rekisteröity kotipaikka Yhdistyneessä kuningaskunnassa (asetus n:o 4 vuoden 1966 öljyntuotantoasetuksista)."

e) Tanskassa:

- vaatimus, että henkilöt ja yhtiöt, joilla ei ole kotipaikkaa Tanskassa, tarvitsevat etukäteen oikeusministeriön luvan kiinteän omaisuuden hankkimista varten (kiinteän omaisuuden hankkimisesta 23 päivänä joulukuuta 1959 annettu laki)."

f) (ks. 373D0101)

Korvataan 7 artiklan 2 kohta seuraavasti:

"2. Jos siinä valtiossa, josta edunsaaja on peräisin tai josta hän tulee, ei anneta todistusta hyvästä maineesta tai siitä, ettei asianomainen ole aikaisemmin ollut konkurssissa, tällainen todistus voidaan korvata valahtoisella ilmoituksella - tai niissä valtioissa, joissa ei käytetä valahtoista ilmoitusta - juhlallisella vakuutuksella, jonka

Korvataan 5 artiklan 2 kohta seuraavasti:

"2. Jos siinä valtiossa, josta edunsaaja on peräisin tai josta hän tulee, ei anneta todistusta hyvästä maineesta tai siitä, ettei asianomainen ole aikaisemmin ollut konkurssissa, tällainen todistus voidaan korvata valahtoisella ilmoituksella – tai niissä valtioissa, joissa ei käytetä valahtoista ilmoitusta – juhlallisella vakuutuksella, jonka asianomainen antaa sen jäsenvaltion, josta hän tulee tai on peräisin toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle, tarvittaessa notaarille; edellä mainittu viranomais tai notaari antaa todistuksen, jolla vahvistetaan valahtoinen ilmoitus tai juhlallinen vakuutus oikeaksi. Ilmoitus siitä, ettei asianomainen ole ollut konkurssissa, voidaan edellä tarkoitetussa valtiossa antaa myös ammatilliselle tai toimialan toimielimelle."

C. Teollisuustuotanto

1. Neuvoston direktiivi 68/365/ETY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1968
EYVL N:o L 260/9, 22.10.1968

Lisätään 3 artiklan 2 kohdan loppuun seuraava:

"d) Tanskassa:

- vaatimus, että henkilön tulee olla Tanskan kansalainen voidakseen toimia sellaisen yhtiön hallituksen jäsenenä, jolla on lupa valmistaa alkoholia tai hiivaa (alkoholista ja hiivasta 15 päivänä maaliskuuta 1934 annettu laki, 3 pykälän 1 kohta).
- vaatimus, että henkilöt ja yhtiöt, joilla ei ole kotipaikka Tanskassa, tarvitsevat etukäteen oikeusministeriön luvan kiinteän omaisuuden hankkimista varten (kiinteän omaisuuden hankkimisesta 23 päivänä joulukuuta 1959 annettu laki)."

e) (ks. 373D0101)

Korvataan 6 artiklan 1 kohdan toinen alakohta seuraavasti:

"Jos siinä valtiossa, josta edunsaaja on peräisin tai josta hän tulee, ei anneta todistusta hyvästä maineesta tai siitä, ettei asianomainen ole aikaisemmin ollut konkurssissa, tällainen todistus voidaan korvata valahtoisella ilmoituksella – tai niissä valtioissa, joissa ei käytetä valahtoista ilmoitusta – juhlallisella vakuutuksella, jonka asianomainen antaa sen jäsenvaltion, josta hän tulee tai on peräisin toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle, tarvittaessa notaarille; edellä mainittu viranomais tai notaari antaa todistuksen, jolla vahvistetaan valahtoinen ilmoitus tai juhlallinen vakuutus oikeaksi. Ilmoitus siitä, ettei asianomainen ole ollut konkurssissa, voidaan edellä tarkoitetussa valtiossa antaa myös ammatilliselle tai toimialan toimielimelle."

2. Neuvoston direktiivi 64/429/ETY, annettu 7 päivänä heinäkuuta 1964
EYVL N:o 117/1880, 23.7.1964

Lisätään 4 artiklan 2 kohdan loppuun seuraava:

"f) Tanskassa:

- vaatimus, että henkilöt ja yhtiöt, joilla ei ole kotipaikka Tanskassa, tarvitsevat etukäteen oikeusministeriön

luvan kiinteän omaisuuden hankkimista varten (kiinteän omaisuuden hankkimisesta 23 päivänä joulukuuta 1959 annettu laki)."

g) (ks. 373D0101)

ilmoitusta – juhlallisella vakuutuksella, jonka asianomainen antaa sen jäsenvaltion, josta hän tulee tai on peräisin toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle, tarvittaessa notaarille; edellä mainittu viranomais tai notaari antaa todistuksen, jolla vahvistetaan valahtoinen ilmoitus tai juhlallinen vakuutus oikeaksi. Ilmoitus siitä, ettei asianomainen ole ollut konkurssissa, voidaan edellä tarkoitettussa valtiossa antaa myös ammatilliselle tai toimialan toimielimelle."

D. Kaupallinen toiminta, mukaan lukien välittäjien toiminta

1. Neuvoston direktiivi 64/223/ETY, annettu 25 päivänä helmikuuta 1964
EYVL N:o 56/863, 4.4.1964

Lisätään 3 artiklan 2 kohdan loppuun seuraava:

"e) Tanskassa:

- vaatimus, että henkilöt ja yhtiöt, joilla ei ole kotipaikka Tanskassa, tarvitsevat etukäteen oikeusministeriön luvan kiinteän omaisuuden hankkimista varten (kiinteän omaisuuden hankkimisesta 23 päivänä joulukuuta 1959 annettu laki)."

f) (ks. 373D0101)

Korvataan 7 artiklan 2 kohta seuraavasti:

"Jos siinä valtiossa, josta edunsaaja on peräisin tai josta hän tulee, ei anneta todistusta hyvästä maineesta tai siitä, ettei asianomainen ole aikaisemmin ollut konkurssissa, tällainen todistus voidaan korvata valahtoosella ilmoituksella – tai niissä valtioissa, joissa ei käytetä valahtoista

Korvataan 6 artiklan 2 kohta seuraavasti:

"Jos siinä valtiossa, josta edunsaaja on peräisin tai josta hän tulee, ei anneta todistusta hyvästä maineesta tai siitä, ettei asianomainen ole aikaisemmin ollut konkurssissa, tällainen todistus voidaan korvata valahtoosella ilmoituksella – tai niissä valtioissa, joissa ei käytetä valahtoista ilmoitusta – juhlallisella vakuutuksella, jonka asianomainen antaa sen jäsenvaltion, josta hän tulee tai on peräisin toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle, tarvittaessa notaarille; edellä mainittu viranomais tai notaari antaa todistuksen, jolla vahvistetaan valahtoinen ilmoitus tai juhlallinen vakuutus oikeaksi. Ilmoitus siitä, ettei asian-

omainen ole ollut konkurssissa, voidaan edellä tarkoitetussa valtiossa antaa myös ammatilliselle tai toimialan toimielimelle."

2. Neuvoston direktiivi 64/224/ETY, annettu 25 päivänä helmikuuta 1964
EYVL N:o 56/869, 4.4.1964

Lisätään 3 artiklan loppuun seuraava:

"Yhdistynyt kuningaskunta

<i>Itsenäiset ammatinharjoittajat</i>	<i>Palkatut työntekijät</i>
Agent	Commercial traveller
Commission agent	Commission salesman
Broker	Representative
Factor	
Representative	
Wholesale auctioneer	

Irlanti

Agent	Commercial traveller
Broker	Sales representative
Commercial (or Commission) agent	

Tanska

Handelsagent	Handelsrejsende
Varemægler	Repræsentant
Kommissionær	

(ks. 373D0101)

Tanskassa:

- irtaimiston myyminen huutokaupalla, kun myyjänä on huutokaupanpitäjä

Lisätään 5 artiklan 2 kohdan loppuun seuraava:

"f) Tanskassa:

- vaatimus, että henkilön on oltava Tanskan kansalainen saadakseen luvan julkisen kala- tai äyriäishuutokaupan järjestämiseen (kalan ja äyriäisten myynnistä julkisella huutokaupalla 13 maalikuuta 1969 annetun lain N:o 72, 3 pykälän 1 kohta)
- vaatimus, että laillistetun välittäjän tai laillistetun apulaisvälittäjän ammatissa toimivan henkilön on oltava Tanskan kansalainen (tavara- ja laivakaupanklarelleista 15 päivänä maaliskuuta annetun lain N:o 69, 1 pykälän 2 kohta ja 7 pykälän 4 kohta)
- vaatimus, että henkilöt ja yhtiöt, joilla ei ole kotipaikka Tanskassa, tarvitsevat etukäteen oikeusministeriön luvan kiinteän omaisuuden hankkimista varten (kiinteän omaisuuden hankkimisesta 23 päivänä joulukuuta 1959 annettu laki)."

g) (ks. 373D0101)

Lisätään 4 artiklan 2 kohdan loppuun seuraava:

"Yhdistyneessä kuningaskunnassa:

- irtaimiston myyminen huutokaupalla tuomioistuimen määräyksestä, kun myyjänä on joku seuraavista: a) Englannissa ja Walesissa "sheriff", "under-sheriff" tai "sheriffs' officer" taikka b) Skotlannissa "messenger-at-arms", "sheriffs' officer" tai henkilö, jonka "sheriff" on valtuuttanut tähän;

Irlannissa:

- irtaimiston myyminen huutokaupalla tuomioistuimen määräyksestä, kun myyjänä on joku seuraavista: "sheriff", "under-sheriff" tai tuomioistuimen valtuuttama henkilö ("court messenger");

Korvataan 8 artiklan 2 kohta seuraavasti:

"Jos siinä valtiossa, josta edunsaaja on peräisin tai josta hän tulee, ei anneta todistusta hyvästä maineesta tai siitä, ettei asianomainen ole aikaisemmin ollut konkurssissa, tällainen todistus voidaan korvata valaechoisella ilmoituksella - tai niissä valtioissa, joissa ei käytetä valaechoista ilmoitusta - juhlallisella vakuutuksella, jonka asianomainen antaa sen jäsenvaltion, josta hän tulee tai on peräisin toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle, tarvittaessa notaarille; edellä mainittu viranomainen tai notaari antaa todistuksen, jolla vahvistetaan valaechoinen ilmoitus

tai juhlallinen vakuutus oikeaksi. Ilmoitus siitä, ettei asianomainen ole ollut konkurssissa, voidaan edellä tarkoitettussa valtiossa antaa myös ammatilliselle tai toimialan toimielimelle."

3. Neuvoston direktiivi 68/363/ETY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1968
EYVL N:o L 260/1, 22.10.1968

Lisätään 4 artiklan loppuun seuraava:

"Yhdistyneessä kuningaskunnassa:

- irtaimiston myyminen huutokaupalla tuomioistuimen määräyksestä, kun myyjänä on joku seuraavista: a) Englannissa ja Walesissa "sheriff", "under-sheriff" tai "sheriffs' officer" taikka b) Skotlannissa "messenger-at-arms", "sheriffs' officer" tai henkilö, jonka "sheriff" on valtuuttanut tähän;

Irlannissa:

- irtaimiston myyminen huutokaupalla tuomioistuimen määräyksestä, kun myyjänä on joku seuraavista: "sheriff", "under-sheriff" tai tuomioistuimen valtuuttama henkilö ("court messenger");

Tanskassa:

- irtaimiston myyminen huutokaupalla, kun myyjänä on huutokaupanpitäjä

Lisätään 5 artiklan 2 kohdan loppuun seuraava:

"f) Tanskassa:

- vaatimus, että henkilöt ja yhtiöt, joilla ei ole kotipaikka Tanskassa, tarvitsevat etukäteen oikeusministeriön luvan kiinteän omaisuuden hankkimista varten (kiinteän omaisuuden hankkimisesta 23 päivänä joulukuuta 1959 annettu laki)."

g) (ks. 373D0101)

Korvataan 8 artiklan 1 kohdan toinen alakohta seuraavasti:

"Jos siinä valtiossa, josta edunsaaja on peräisin tai josta hän tulee, ei anneta todistusta hyvästä maineesta tai siitä, ettei asianomainen ole aikaisemmin ollut konkurssissa, tällainen todistus voidaan korvata valaechoisella ilmoituksella - tai niissä valtioissa, joissa ei käytetä valaechoista ilmoitusta - juhlallisella vakuutuksella, jonka asianomainen antaa sen jäsenvaltion, josta hän tulee tai on peräisin toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle, tarvittaessa notaarille; edellä mainittu viranomais tai notaari antaa todistuksen, jolla vahvistetaan valaechoinen ilmoitus tai juhlallinen vakuutus oikeaksi. Ilmoitus siitä, ettei asianomainen ole ollut konkurssissa, voidaan edellä tarkoitettussa valtiossa antaa myös ammatilliselle tai toimialan toimielimelle."

4. Neuvoston direktiivi 70/522/ETY, annettu 30 päivänä marraskuuta 1970
EYVL N:o L 267/14, 10.12.1970

Lisätään 4 artiklan 2 kohtaan seuraava:

"d) Tanskassa:

- vaatimus, että henkilöt ja yhtiöt, joilla ei ole kotipaikka Tanskassa, tarvitsevat etukäteen oikeusministeriön luvan kiinteän omaisuuden hankkimista varten (23 päivänä joulukuuta 1959 annettu laki kiinteän omaisuuden hankkimisesta)."

e) (ks. 373D0101)

Korvataan 7 artiklan 2 kohta seuraavasti:

"Jos siinä valtiossa, josta edunsaaja on peräisin tai josta hän tulee, ei anneta todistusta hyvästä maineesta tai siitä, ettei asianomainen ole aikaisemmin ollut konkurssissa, tällainen todistus voidaan korvata valaechoisella ilmoituksella - tai niissä valtioissa, joissa ei käytetä valaechoista ilmoitusta - juhlallisella vakuutuksella, jonka asianomainen antaa sen jäsenvaltion, josta hän tulee tai on peräisin

toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle, tarvittaessa notaarille; edellä mainittu viranomainen tai notaari antaa todistuksen, jolla vahvistetaan valachtoinen ilmoitus tai juhlallinen vakuutus oikeaksi. Ilmoitus siitä, ettei asianomainen ole ollut konkurssissa, voidaan edellä tarkoitetussa valtiossa antaa myös ammatilliselle tai toimialan toimielimelle."

E. Palvelu yritykset
(sisältää henkilöasiakas- ja yrityspalvelut)

1. Neuvoston direktiivi 67/43/ETY, annettu 12 päivänä tammikuuta 1967
EYVL N:o 10/140, 19.1.1967

Lisätään 2 artiklan 3 kohdan loppuun seuraava:

"Yhdistyneessä kuningaskunnassa:

- estate agents including accomodation and house agents;
- estate or property developers;
- estate, house or property factors;
- estate or property managers;
- property investment or development companies;
- property consultants;
- property valuers;

Irlannissa:

- auctioneers;
- estate agents;
- house agents;
- property developers;
- estate consultants;
- estate managers;
- estate valuers;

Tanskassa:

- ejendomsmaeglere;
- ejendomshandlere;
- ejendomsudlejningsbureauer".

(ks. 373D0101)

Lisätään 4 artiklan loppuun seuraava:

"c) Yhdistyneessä kuningaskunnassa:

- 'verderers of the New Forest ja the Forest of Dean'.

Lisätään 5 artiklan 2 kohtaan seuraava:

"e) Tanskassa:

- vaatimus, että henkilön on oltava Tanskan kansalainen voidakseen toimia kiinteistönvälittäjän ammatissa (eiendomsmebler) (kiinteistönvälittäjistä 8 päivänä heinäkuuta 1966 annettu laki, 1 pykälän 2 kohta)
- vaatimus, että henkilön on oltava Tanskan kansalainen voidakseen toimia kielenkääntäjän tai tulkin ammatissa (tulkeista ja kielenkääntäjistä 8 päivänä kesäkuuta 1966 annettu laki N:o 213, 1 pykälän 2 kohta)
- vaatimus, että henkilöt ja yhtiöt, joilla ei ole kotipaikkaa Tanskassa, tarvitsevat etukäteen oikeusministeriön luvan kiinteän omaisuuden hankkimista varten (kiinteän omaisuuden hankkimisesta 23 päivänä joulukuuta 1959 annettu laki)."

f) (ks. 373D0101)

Korvataan 8 artiklan 3 kohta seuraavasti:

"Jos siinä valtiossa, josta edunsaaja on peräisin tai josta hän tulee, ei anneta todistusta hyvästä maineesta tai siitä, ettei asianomainen ole aikaisemmin ollut konkurssissa, tällainen todistus voidaan korvata valachtoisella ilmoituksella - tai niissä valtiossa, joissa ei käytetä valaehtoista ilmoitusta - juhlallisella vakuutuksella, jonka asianomainen antaa sen jäsenvaltion, josta hän tulee tai on peräisin toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle, tarvittaessa notaarille; edellä mainittu viranomainen tai notaari antaa todistuksen, jolla vahvistetaan valachtoinen ilmoitus tai juhlallinen vakuutus oikeaksi. Ilmoitus siitä, ettei asianomainen ole ollut konkurssissa, voidaan edellä tarkoitetussa valtiossa antaa myös ammatilliselle tai toimialan toimielimelle."

2. Neuvoston direktiivi 68/367/ETY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1968
EYVL N:o L 260/16, 22.10.1968

Lisätään 3 artiklan 2 kohtaan:

"f) Tanskassa:

- vaatimus, että henkilöt ja yhtiöt, joilla ei ole kotipaikkaa Tanskassa, tarvitsevat etukäteen oikeusministeriön

luvan kiinteän omaisuuden hankkimista varten (kiinteän omaisuuden hankkimisesta 23 päivänä joulukuuta 1959 annettu laki)."

g) (ks. 373D0101)

Korvataan 6 artiklan 1 kohdan toinen alakohta seuraavasti:

"Jos siinä valtiossa, josta edunsaaja on peräisin tai josta hän tulee, ei anneta todistusta hyvästä maineesta tai siitä, ettei asianomainen ole aikaisemmin ollut konkurssissa, tällainen todistus voidaan korvata valaechoisella ilmoituksella – tai niissä valtioissa, joissa ei käytetä valaechoista ilmoitusta – juhlallisella vakuutuksella, jonka asianomainen antaa sen jäsenvaltion, josta hän tulee tai on peräisin toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle, tarvittaessa notaarille; edellä mainittu viranomaisella tai notaarilla on annettu todistuksen, jolla vahvistetaan valaechoinen ilmoitus tai juhlallinen vakuutus oikeaksi. Ilmoitus siitä, ettei asianomainen ole ollut konkurssissa, voidaan edellä tarkoitettussa valtiossa antaa myös ammatilliselle tai toimialan toimielimelle."

F. Elokuvatollisuus

1. Neuvoston direktiivi 68/369/ETY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1968
EYVL N:o L 260/22, 22.10.1968

Lisätään 3 artiklan 2 kohdan loppuun seuraava:

"d) Tanskassa:

- vaatimus, että henkilöt ja yhtiöt, joilla ei ole kotipaikka Tanskassa, tarvitsevat etukäteen oikeusministeriön luvan kiinteän omaisuuden hankkimista varten (kiinteän omaisuuden hankkimisesta 23 päivänä joulukuuta 1959 annettu laki)."

Korvataan 4 artiklan 1 kohdan toinen alakohta seuraavasti:

"Jos siinä valtiossa, josta edunsaaja on peräisin tai josta hän tulee, ei anneta todistusta hyvästä maineesta tai siitä, ettei asianomainen ole aikaisemmin ollut konkurssissa, tällainen todistus voidaan korvata valaechoisella ilmoituksella – tai niissä valtioissa, joissa ei käytetä valaechoista ilmoitusta – juhlallisella vakuutuksella, jonka asianomainen antaa sen jäsenvaltion, josta hän tulee tai on peräisin toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle, tarvittaessa notaarille; edellä mainittu viranomaisella tai notaarilla on annettu todistuksen, jolla vahvistetaan valaechoinen ilmoitus tai juhlallinen vakuutus oikeaksi. Ilmoitus siitä, ettei asianomainen ole ollut konkurssissa, voidaan edellä tarkoitettussa valtiossa antaa myös ammatilliselle tai toimialan toimielimelle."

2. Neuvoston direktiivi 70/451/ETY, annettu 29 päivänä syyskuuta 1970
EYVL N:o L 218/37, 3.10.1970

Lisätään 3 artiklan 2 kohdan loppuun seuraava:

"e) Yhdistyneessä kuningaskunnassa:

- määräys, jonka mukaan vain sellainen yhtiö, jolla on rekisteröity kotipaikka Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja jonka liiketoimintaa johdetaan ja valvotaan Yhdistyneestä kuningaskunnasta käsin, voi saada taloudellista tukea Britannian elokuvasäätöiltä (SI 1970 N:o 1146, 3 pykälän 1 kohdan ii alakohta);

f) Tanskassa:

- vaatimus, että henkilön tulee olla Tanskan kansalainen saadakseen Tanskan elokuvasäätöiltä taloudellista tukea elokuvatuotantoon (elokuvista 27 päivänä toukokuuta 1964 annettu laki N:o 155, 33 pykälä);
- vaatimus, että henkilöt ja yhtiöt, joilla ei ole kotipaikka Tanskassa, tarvitsevat etukäteen oikeusministeriön luvan kiinteän omaisuuden hankkimista varten (kiinteän omaisuuden hankkimisesta 23 päivänä joulukuuta 1959 annettu laki)."

Korvataan 6 artiklan 1 kohdan toinen alakohta seuraavasti:

"2. Jos siinä valtiossa, josta edunsaaja on peräisin tai josta hän tulee, ei anneta todistusta hyvästä maineesta tai siitä, ettei asianomainen ole aikaisemmin ollut konkurssissa, tällainen todistus voidaan korvata valaechoisella

ilmoituksella – tai niissä valtioissa, joissa ei käytetä valaechoista ilmoitusta – juhlallisella vakuutuksella, jonka asianomainen antaa sen jäsenvaltion, josta hän tulee tai on peräisin toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle, tarvittaessa notaarille; edellä mainittu viranomais tai notaari antaa todistuksen, jolla vahvistetaan valaechoinen ilmoitus tai juhlallinen vakuutus oikeaksi. Ilmoitus siitä, ettei asianomainen ole ollut konkurssissa, voidaan edellä tarkoitettussa valtiossa antaa myös ammatilliselle tai toimialan toimielimelle."

G. Pankit ja muut rahoituslaitokset, vakuutustoiminta

1. Neuvoston direktiivi 64/225/ETY, annettu 25 päivänä helmikuuta 1964
EYVL N:o 56/878, 4.4.1964

Lisätään 3 artiklan 1 kohdan a alakohdan loppuun seuraava:

"Tanskan kuningaskunnassa:

kiinteän omaisuuden hankkimisesta 23 päivänä joulukuuta 1959 annettu laki."

Lisätään 3 artiklan 1 kohdan b alakohdan loppuun seuraava:

"Tanskan kuningaskunnassa:

kiinteän omaisuuden hankkimisesta 23 päivänä joulukuuta 1959 annettu laki."

H. Yhtiöoikeus

1. Neuvoston direktiivi 68/151/ETY, annettu 9 päivänä maaliskuuta 1968
EYVL N:o L 65/8, 14.3.1968

Lisätään 1 artiklan loppuun seuraava:

"-- *Yhdistyneessä kuningaskunnassa:*

Companies incorporated with limited liability;

– *Irlannissa:*

Companies incorporated with limited liability;

– *Tanskassa:*

Aktieselskab; Kommandit-Aktieselskab;"

(ks. 373D0101)

Korvataan 2 artiklan 1 kohdan f alakohta seuraavasti:

(ks. 1 85 I)

I. Julkisia rakennusurakoita koskevat sopimukset

1. Neuvoston direktiivi 71/305/ETY, annettu 26 päivänä heinäkuuta 1971
EYVL N:o L 185/5, 16.8.1971

Lisätään 1 artiklan b alakohtaan ilmaisen "julkisoikeudelliset oikeushenkilöt" jälkeen seuraava:

(ks. 389L0440)

Lisätään 23 artiklaan ilmaisen "valaechoisella ilmoituksella" jälkeen seuraava:

"(tai, niissä jäsenvaltioissa, joissa ei käytetä valaechoista ilmoitusta, juhlallisella vakuutuksella)"

Lisätään 24 artiklan loppuun seuraava:

(ks. 389L0440)

Liitteessä I:

a. korvataan otsikko seuraavasti:

(ks. 389L0440)

b. lisätään luettelon loppuun seuraavat:

"VIII. (ks. 389L0440)

IX. (ks. 389L0440)

X. (ks. 373D0101 & 389L0440)

XI. (ks. 389L0440)"

IV. LIIKENNE

1. Neuvoston asetukset (ETY) N:o 1191/69, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1969
EYVL N:o L 156/1, 28.6.1969

Korvataan 19 artiklan 1 kohta seuraavasti:

"1. Tätä asetusta sovelletaan seuraavien rautatieyhteyksien raideliikenteeseen:

- Société nationale des chemins de fer belges (SNCB)/Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (NMBS)
- Danske Statsbaner (DSB)
- Deutsche Bundesbahn (DB)
- Société nationale des chemins de fer français (SNCF)
- Córas Iompair Éireann (CIE)
- Azienda autonoma delle Ferrovie dello Stato (FS)
- Société nationale des chemins de fer luxembourgeois (CFL)
- Naamloze Vennootschap Nederlandse Spoorwegen (NS)
- (ks. 373D0101)

- British Railways Board (BRB)

- Northern Ireland Railways Company Ltd (NIR)."

2. Neuvoston asetukset (ETY) N:o 1192/69, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1969
EYVL N:o L 156/8, 28.6.1969

Korvataan 3 artiklan 1 kohta seuraavasti:

"1. Tätä asetusta sovelletaan seuraaviin rautatieyhtiöihin:

- Société nationale des chemins de fer belges (SNCB)/Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (NMBS)
- Danske Statsbaner (DSB)
- Deutsche Bundesbahn (DB)
- Société nationale des chemins de fer français (SNCF)
- Córas Iompair Éireann (CIE)
- Azienda autonoma delle Ferrovie dello Stato (FS)
- Société nationale des chemins de fer luxembourgeois (CFL)
- Naamloze Vennootschap Nederlandse Spoorwegen (NS)
- (ks. 373D0101)
- British Railways Board (BRB)
- Northern Ireland Railways Company Ltd (NIR)."

3. Neuvoston asetukset (ETY) N:o 1108/70, annettu 4 päivänä kesäkuuta 1970
EYVL N:o L 130/4, 15.6.1970

Korvataan liitteessä olevat A ja B kohta seuraavasti:

"A RAUTATIET

Belgian kuningaskunta

- Société nationale des chemins de fer belges (SNCB)/Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (NMBS)

Tanskan kuningaskunta

- Danske Statsbaner (DSB)

Saksan liittotasavalta

- Deutsche Bundesbahn (DB)

Ranskan tasavalta

- Société nationale des chemins de fer français (SNCF)

Irlanti

- Córas Iompair Éireann (CIE)

Italian tasavalta

- Azienda autonoma delle Ferrovie dello Stato (FS)

Luxemburgin suurherttuakunta

- Société nationale des chemins de fer luxembourgeois (CFL)

Alankomaiden kuningaskunta

- N.V. Nederlandse Spoorwegen (NS)

(ks. 373D0101)

Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta

- British Railways Board (BRB)
- Northern Ireland Railways Company Ltd (NIR)

B MAANTIET*Belgian kuningaskunta*

1. Autoroutes/ Autosnelwegen
2. Autres routes de l'État/ Andere rijkswegen
3. Routes provinciales/ Provinciale wegen
4. Routes communales/ Gemeentewegen

Tanskan kuningaskunta

1. Motorveje
2. Hovedlandeveje
3. Landeveje
4. Biveje

Saksan liittotasavalta

1. Bundesautobahnen
2. Bundesstrassen
3. Lands-(Staats)strassen
4. Kreisstrassen
5. Gemeindestrassen

Ranskan tasavalta

1. Autoroutes
2. Routes nationales
3. Chemins départementaux
4. Voies communales

Irlanti

1. National primary roads
2. Main roads
3. County roads
4. County borough roads
5. Urban roads

Italian tasavalta

1. Autostrade
2. Strade statali
3. Strade regionali e provinciali
4. Strade comunali

Luxemburgin suurherttuakunta

1. Routes d'État
2. Chemins repris
3. Chemins vicinaux

Alankomaiden kuningaskunta

1. Autosnelwegen van het Rijkswegenplan 2. Overige wegen van het Rijkswegenplan 3. Wegen van de secundaire wegenplannen 4. Wegen van de tertiaire wegenplannen 5. Overige verharde wegen	}	(primaire wegen)

(ks. 373D0101)

Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta

1. Motorways and trunk roads
2. Principal roads
3. Non-principal and other roads."

4. (--)

V. KILPAILU

1. Neuvoston asetus N:o 17, annettu 6 päivänä helmikuuta 1962
EYVL N:o 13/204, 21.2.1962

sellaisena kuin se on muutettuna:

- neuvoston asetuksella N:o 59, annettu 3 päivänä heinäkuuta 1962
EYVL N:o 58/1655, 10.7.1962,
- neuvoston asetuksella N:o 118/63/ETY, annettu 5 päivänä marraskuuta 1963
EYVL N:o 162/2696, 7.11.1963

Lisätään 24 artiklan jälkeen uusi artikla, joka kuuluu seuraavasti:

"25 artikla

1. Niiden sopimusten, päätösten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen osalta, joihin perustamissopimuksen 85 artiklaa sovelletaan yhteisöihin liittymisen johdosta, liittymissopimuksen voimaantulopäivällä korvataan tämän asetuksen voimaantulopäivä silloin, kun tässä asetuksessa viitataan viimeksi mainittuun päivään.

2. Liittymissopimuksen voimaantulopäivänä voimassa olevat sopimukset, päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat, joihin perustamissopimuksen 85 artiklaa sovelletaan yhteisöihin liittymisen johdosta, on ilmoitettava 5 artiklan 1 kohdan tai 7 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti kuuden kuukauden kuluessa liittymisestä.

3. Edellä 15 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaista sakkoa ei määrätä toimista, jotka on suoritettu ennen sellaisten sopimusten, päätösten ja menettelytapojen ilmoittamista, joihin sovelletaan 2 kohtaa ja jotka on ilmoitettu siinä säädettyssä määräajassa.

4. Uusien jäsenvaltioiden on kuuluttuaan komissiota toteutettava 14 artiklan 6 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet kuuden kuukauden kuluessa liittymissopimuksen voimaantulopäivästä."

2. Neuvoston asetus N:o 19/65/ETY, annettu 2 päivänä maaliskuuta 1965
EYVL N:o 36/533, 6.3.1965

Lisätään 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan loppuun seuraava:

"Edellä 1 artiklassa tarkoitetussa asetuksessa voidaan säätää, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua kieltoa ei mainitussa asetuksessa säädettynä määräaikana sovelleta liittymissopimuksen voimaantulopäivänä olemassa oleviin sopimuksiin ja yhdenmukaistet-

5. Neuvoston asetus (ETY) N:o 281/71, annettu 9 päivänä helmikuuta 1971
EYVL N:o L 33/11, 10.2.1971

Lisätään liitteeseen ilmaisen "Kanaal Ghent-Terneuzen" jälkeen seuraava:

"Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta

- Weaver Navigation (Northwich to the junction with the Manchester Ship Canal)
- Gloucester and Sharpness Canal".

6. Neuvoston direktiivi 65/269/ETY, annettu 13 päivänä toukokuuta 1965
EYVL N:o 88/1469, 24.3.1965

(ks. 1 85 I)

7. Neuvoston direktiivi 68/297/ETY, annettu 19 päivänä heinäkuuta 1968
EYVL N:o L 175/15, 23.7.1968

Lisätään 1 artiklan jälkeen artikla seuraavasti:

"1 a artikla

Jäsenvaltiossa rekisteröidyn moottoriajoneuvon, joka kuljetetaan meritse aluksella jäsenvaltion alueella olevasta satamasta toisen jäsenvaltion alueella olevaan satamaan, katsotaan tätä direktiiviä sovellettaessa liikennöivän jäsenvaltioiden välisen yhteisen rajan yli."

Lisätään 5 artiklan 1 kohdan loppuun virke seuraavasti:

"Niiden kuljetustehtävien osalta, joihin 1 a artiklaa sovelletaan, tällaisen alueen ulottuvuus määritetään purkauspai-
kasta käsin."

tuihin menettelytapoihin, joihin 85 artiklaa sovelletaan yhteisöihin liittymisen johdosta ja jotka eivät täytä 85 artiklan 3 kohdassa määrättyjä edellytyksiä."

Lisätään 4 artiklan 2 kohdan loppuun seuraava:

"Mitä 1 kohdassa säädetään, sovelletaan sopimuksiin ja yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, joihin perustamis- sopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa sovelletaan yhteisöihin liittymisen johdosta ja jotka oli asetuksen N:o 17 5 ja 25 artiklan mukaan ilmoitettava ennen 1 päivää heinäkuuta 1973, ainoastaan, jos ne on ilmoitettu mainittuun päivään mennessä."

3. Neuvoston asetus N:o 1017/68/ETY, annettu 19 päivänä heinäkuuta 1968
EYVL N:o L 175/1, 23.7.1968

5. (—)

Lisätään 21 artiklan 6 kohdan loppuun seuraava:

"Uusien jäsenvaltioiden on komissiota kuultuaan toteutettava tätä varten tarpeelliset toimenpiteet kuuden kuukauden kuluessa liittymissopimuksen voimaantulopäivästä."

4. (—)

VI. VEROTUS

(→)

VII. TALOUSPOLIITIKKA

(→)

VIII. KAUPPOLIITIKKA

(→)

IX. SOSIAALIPOLITIIKKA

1. Neuvoston asetus (ETY) N:o 1408/71, annettu 14 päivänä
kesäkuuta 1971
EYVL N:o L 149/2, 5.7.1971

(ks. 383R2001 ja 1 85 I)

5. Erityisessä ministerineuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätös, tehty 9 päivänä heinäkuuta 1957
EYVL N:o 28/487, 31.8.1957

(ks. 1 85 I)

2. (—)

6. Neuvoston direktiivi 68/360/ETY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1968
EYVL N:o L 257/13, 15.10.1968

3. (—)

Korvataan liitteessä oleva viite seuraavasti:

"⁽¹⁾ (ks. 1 85 I)"

X. TEKNISET ESTEET

4. (—)

1. (—)

2. Neuvoston direktiivi 70/156/ETY, annettu 6 päivänä helmikuuta 1970
EYVL N:o L 42/1, 23.2.1970

Korvataan 2 artiklan a alakohta seuraavasti:

"Tässä direktiivissä:

'kansallisella tyyppihyväksynnällä' tarkoitetaan hallinnollista menettelyä, joka tunnetaan nimityksillä:

- Belgian lainsäädännössä "agrération par type" ja "aanneming",
- Tanskan lainsäädännössä "standardtypegodkendelse",
- Saksan lainsäädännössä "allegemeine Betriebserlaubnis",
- Ranskan lainsäädännössä "réception par type",
- Irlannin lainsäädännössä "type-approval",
- Italian lainsäädännössä "omologazione tai approvazione del tipo",
- Luxemburgin lainsäädännössä "agrération",
- Alankomaiden lainsäädännössä "typegoedkeuring",
- (ks. 373D0101)
- Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä "type-approval"

Korvataan 10 artiklan 1 kohta seuraavasti:

"1. Kun tämä direktiivi on tullut voimaan ja kun ETY-tyyppihyväksynnän antamisessa tarvittavia erityisdirektiivejä sovelletaan:

- jäsenvaltioissa, joissa moottoriajoneuvoja koskee kansallinen tyyppihyväksyntä, tämän kansallisen tyyppihyväksynnän on perustuttava yhdenmukaistet-

tuihin teknisiin vaatimuksiin vastaavien kansallisten vaatimusten sijasta, jos hakija niin vaatii,

- jäsenvaltioissa, joissa moottoriajoneuvoa tai moottoriajoneuvoluokkaa ei koske kansallinen tyyppihyväksyntä, näiden ajoneuvojen myyntiä, rekisteröintiä, liikkeelle laskemista tai käyttöä ei saa kieltää tai estää sillä perusteella, että ne ovat yhdenmukaistettujen teknisten vaatimusten mukaisia vastaavien kansallisten vaatimusten sijasta, jos valmistaja tai tämän edustaja ilmoittaa näiden valtioiden toimivaltaisille viranomaisille tästä,
- kyseisen jäsenvaltion on täytettävä 2 artiklan b kohdassa tarkoitettu tyyppihyväksyntätodistuksen jaksot valmistajan tai tämän edustajan hakemuksesta, ja kun 3 artiklassa tarkoitettu ilmoituslomake jätetään tarkastettavaksi. Hakijalle annetaan jäljennös tästä todistuksesta. Muiden jäsenvaltioiden on hyväksyttävä tämä asiakirja todisteeksi siitä, että samantyyppiselle ajoneuvoille on suoritettu tarvittavat tarkastukset."

Korvataan 13 artiklan 2 kohdassa ilmaisu "12" ilmaisulla "43".
(ks. 373D0101 ja 1 85 I)

3. Neuvoston direktiivi 70/157/ETY, annettu 6 päivänä helmikuuta 1970
EYVL N:o L 42/16, 23.2.1970

Lisätään 2 artiklan jälkeen artikla seuraavasti:

"2 a artikla

Jäsenvaltio ei saa moottoriajoneuvojen sallittuun melutasoon tai pakojärjestelmään liittyvien seikkojen perusteella kieltää tai estää moottoriajoneuvon myyntiä, rekisteröintiä, liikkeelle laskemista tai käyttöä, jos melutaso ja pakojärjestelmä täyttävät liitteessä asetetut vaatimukset."

4. Neuvoston direktiivi 70/220/ETY, annettu 20 päivänä maaliskuuta 1970
EYVL N:o L 76/1, 6.4.1970

Lisätään 2 artiklan jälkeen artikla seuraavasti:

"2 a artikla

Jäsenvaltio ei saa moottoriajoneuvojen ottomoottorin pakokaasujen aiheuttamaa ilman pilaantumiseen liittyvien seikkojen perusteella kieltää tai estää moottoriajoneuvon

myyntiä, rekisteröintiä, liikkeelle laskemista tai käyttöä, jos ajoneuvo täyttää liitteessä I, II, III, IV, V ja VI asetetut vaatimukset."

5. Neuvoston direktiivi 70/221/ETY, annettu 20 päivänä maaliskuuta 1970
EYVL N:o L 76/23, 6.4.1970

Lisätään 2 artiklan jälkeen artikla seuraavasti:

"2 a artikla

Jäsenvaltio ei saa polttonestesäiliöihin tai alleajosuojiin liittyvien seikkojen perusteella kieltää tai estää moottoriajoneuvon myyntiä, rekisteröintiä, liikkeelle laskemista tai käyttöä, jos polttonestesäiliöt ja alleajosuojat täyttävät liitteessä asetetut vaatimukset."

6. Neuvoston direktiivi 70/222/ETY, annettu 20 päivänä maaliskuuta 1970
EYVL N:o L 76/25, 6.4.1970

Lisätään 2 artiklan jälkeen artikla seuraavasti:

"2 a artikla

Jäsenvaltio ei saa takarekisterikilpien asettamiselle ja kiinnittämiselle varattavaan tilaan liittyvien seikkojen perusteella kieltää tai estää moottoriajoneuvon myyntiä, rekisteröintiä, liikkeelle laskemista tai käyttöä, jos niitä koskevat liitteessä asetetut täytyvät."

7. Neuvoston direktiivi 70/311/ETY, annettu 8 päivänä kesäkuuta 1970
EYVL N:o L 133/10, 18.6.1970

Lisätään 2 artiklan jälkeen artikla seuraavasti:

"2 a artikla

Jäsenvaltio ei saa moottoriajoneuvojen ohjauslaitteisiin liittyvien seikkojen perusteella kieltää tai estää moottoriajoneuvon myyntiä, rekisteröintiä, liikkeelle laskemista tai käyttöä, jos ohjauslaitteet täyttävät liitteessä asetetut vaatimukset."

8. Neuvoston direktiivi 70/387/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1970
EYVL N:o L 176/5, 10.8.1970

Lisätään 2 artiklan jälkeen artikla seuraavasti:

"2 a artikla

Jäsenvaltio ei saa moottoriajoneuvojen oviin liittyvien seikkojen perusteella kieltää tai estää moottoriajoneuvon

myyntiä, rekisteröintiä, liikkeelle laskemista tai käyttöä, jos ovet täyttävät liitteissä asetetut vaatimukset."

9. Neuvoston direktiivi 70/388/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1970
EYVL N:o L 176/12, 10.8.1970

Lisätään 7 artiklan jälkeen artikla seuraavasti:

"7 a artikla

Jäsenvaltio ei saa moottoriajoneuvojen äänimerkinantolaitteisiin liittyvien seikkojen perusteella kieltää tai estää moottoriajoneuvon myyntiä, rekisteröintiä, liikkeelle laskemista tai käyttöä, jos nämä laitteet on varustettu ETY-tyyppihyväksyntämerkinnällä ja asennettu liitteessä I olevan 2 kohdan vaatimusten mukaisesti."

Korvataan liitteessä I olevan 1.4.1 kohdan kolmannella ja neljännellä rivillä suluissa oleva teksti seuraavasti:

(ks. 1 85 I)

10. Neuvoston direktiivi 71/127/ETY, annettu 1 päivänä maaliskuuta 1971
EYVL N:o L 68/1, 22.3.1971

Lisätään uusi artikla 7 artiklan jälkeen seuraavasti:

"7 a artikla

Jäsenvaltio ei saa taustapeleihin liittyvien seikkojen perusteella kieltää tai estää moottoriajoneuvon myyntiä, rekisteröintiä, liikkeelle laskemista tai käyttöä, jos taustapeilit täyttävät liitteissä asetetut vaatimukset."

Korvataan liitteessä I oleva 2.6.1 kohta seuraavasti:

(ks. 385L0205)

Korvataan liitteessä I oleva 3.2.1 kohta seuraavasti:

(ks. 385L0205)

Korvataan liitteessä I oleva 3.2.2 kohta seuraavasti:

(ks. 385L0205)

Korvataan liitteessä I oleva 3.3.2 kohta seuraavasti:

(ks. 385L0205)

Korvataan liitteessä I oleva 3.5.4 kohta seuraavasti:

(ks. 385L0205)

Korvataan liitteessä I oleva 3.3.3 kohta seuraavasti:

(ks. 385L0205)

Korvataan liitteessä I oleva 3.5.3 kohta seuraavasti:

(ks. 385L0205)

Korvataan liitteessä I olevan kuvan 4 otsikko seuraavasti:

(ks. 385L0205)

Lisätään liitteeseen I uusi kuva 5. Tässä kuvassa oleva malli on kuvan 4 peilikuva. Kuvan 5 otsikko on seuraava:

(ks. 385L0205)

11. Neuvoston direktiivi 71/307/ETY, annettu 26 päivänä heinäkuuta 1971
EYVL N:o L 185/16, 16.8.1971

Lisätään 5 artiklan 1 kohtaan neljännen luetelmakohdan jälkeen seuraava:

"- "fleece wool" tai "virgin wool"

Korvataan 8 artiklan 1 kohta seuraavasti:

"1. Tässä direktiivissä tarkoitetuissa tekstiilituotteissa on oltava seloste tai merkintä, kun ne saatetaan markkinoille tuotantotarkoituksiin tai kaupallisiin tarkoituksiin; selosteiden ja merkintöjen asemesta tai niiden ohella voidaan käyttää kauppa-asiakirjoja, kun tuotteita ei tarjota myytäväksi kuluttajille tai kun tuotteen tilaaja on valtio tai muu julkisoikeudellinen oikeushenkilö tai niissä valtioissa, joissa ei käytetä viimeksi mainittua käsitettä, vastaava yksikkö."

Lisätään liitteessä I olevan taulukon sarakkeeseen numeron 2 kohdalle sanan "guanako"⁽¹⁾ jälkeen seuraavat ilmaisut:

"majava, saukko".

Lisätään liitteeseen I kolme nimikettä seuraavasti:

numero	nimitys	kuvaus
16a	sun	Crolataria juncea -kasvista saatava kuitu
16b	henequen	Agave Fourcroydes -kasvista saatava kuitu
16c	maguey	Agave cantala -kasvista saatava kuitu"

Lisätään liitteeseen II kolme nimikettä seuraavasti:

"kuidun n:o	kuitulaji	prosentit
16a	sun	12
16b	henequen	14
16c	maguey	14"

Lisätään liitteen III loppuun nimikkeet seuraavasti:

28. patalaput ja uunikintaat
29. kananmunan lämmittimet
30. meikkipussit
31. kankaiset tupakkapussit
32. kankaiset silmälasit-, savuke- ja sikari-, sytytin- ja kampakotelot
33. suojavarusteet urheilukäyttöä varten, hansikkaita lukuun ottamatta
34. peseytymistarvikelaikut
35. kengänpuhdistusvälineelaikut"

12. Neuvoston direktiivi 71/316/ETY, annettu 26 päivänä heinäkuuta 1971
EYVL N:o L 202/1, 6.9.1971

Korvataan liitteessä I olevan 3.1 kohdan ensimmäinen luetelmakohta seuraavasti:

"- yläosassa sen valtion ison tunnuskirjaimen, joka antoi hyväksynnän (B Belgia, DK Tanska, D Saksan liittotasavalta, F Ranska, IR Irlanti, I Italia, L Luxemburg, (ks. 373D0101), NL Alankomaat ja UK Yhdistynyt kuningaskunta) ja viimeiset kaksi numeroa hyväksyntävuedestä"

Korvataan liitteessä II olevan 3.1.1.1 kohdan a alakohdan ensimmäinen luetelmakohta seuraavasti:

"- ylempässä puolikkaassa sen valtion ison tunnuskirjaimen, jossa ensivakaus on tehty (B Belgia, D Saksan liittotasavalta, F Ranska, IR Irlanti, I Italia, L Luxemburg, (ks. 373D0101), NL Alankomaat ja UK Yhdistynyt kuningaskunta) sekä tarvittaessa yksi tai kaksi numeroa, jotka osoittavat paikallista tai hallinnollista aluejakoa."
(ks. 1 85 I suluissa oleva teksti muutettu)

Korvataan 19 artiklan 2 kohdassa ilmaisu "12" ilmaisulla "43".
(ks. 373D0101 ja 383L0575)

13. Neuvoston direktiivi 71/320/ETY, annettu 26 päivänä heinäkuuta 1971
EYVL N:o L 202/37, 6.9.1971

Lisätään artikla seuraavasti:

"2 a artikla

Jäsenvaltio ei saa moottoriajoneuvojen jarrulaitteisiin liittyvien seikkojen perusteella kieltää tai estää mootto-

riajoneuvon myyntiä, rekisteröintiä, liikkeelle laskemista tai käyttöä, jos ajoneuvot on varustettu liitteiden I - VIII vaatimukset täyttävillä jarrulaiteilla ja jos nämä jarrulaitteet täyttävät mainituissa liitteissä asetetut vaatimukset."

"- 0,1 Irlannin penny

- 0.1 penny sterling

- 1 Tanskan øre"

- (ks. 373D0101)

14. Neuvoston direktiivi 71/347/ETY, annettu 12 päivänä lokakuuta 1971
EYVL N:o L 239/1, 25.10.1971

16. (—)

Korvataan 1 artiklan a alakohta seuraavasti:

- "a) viljan ominaispiirrettä koskevan käsitteen ETY:n hehtolitrapaino (masse à l'hectolitre CEE, EEG natuurgewicht, EWG-Schuttdichte, peso ettolitrico CEE, EEC standard mass per storage volume, EOF-masse af hektoliter korn, (373D0101)) määrittelyä,"

Lisätään 4 artiklan loppuun kohta seuraavasti:

- "3. Ajanjakson aikana, jona Irlannissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa on käytössä liittymissopimuksen voimaantulopäivänä virallinen mittayksikkö (pound per bushel), käsitettä 'ETY:n hehtolitrapaino' voidaan käyttää sellaisen viljan ominaisuuden kuvaamiseen, joka on mitattu Irlannissa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa näissä maissa käytössä olevilla mittauslaitteilla ja menetelmillä. Tällöin mittaustulokset, jotka on saatu käyttämällä "pounds per bushel" -mittayksikköä, muunnetaan ETY:n hehtolitrapainoksi kertomalla ne luvulla 1.25."

15. Neuvoston direktiivi 71/348/ETY, annettu 12 päivänä lokakuuta 1971
EYVL N:o L 239/9, 25.10.1971

Lisätään liitteessä olevan IV luvun 4.8.1 kohdan loppuun seuraava:

XI. ELINTARVIKKEET

1. Neuvoston direktiivi 62/645/ETY, annettu 23 päivänä lokakuuta 1962
EYVL N:o 115/2645, 11.11.1962

sellaisena kuin se on muutettuna:

- neuvoston direktiivillä 65/469/ETY, annettu 25 päivänä lokakuuta 1965
EYVL N:o 178/2793, 26.10.1965

- neuvoston direktiivillä 67/653/ETY, annettu 24 päivänä lokakuuta 1967
EYVL N:o 263/4, 30.10.1967

- neuvoston direktiivillä 68/419/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1968
EYVL N:o L 309/24, 24.12.1968

- neuvoston direktiivillä 70/358/ETY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 1970
EYVL N:o L 157/36, 18.7.1970

Korvataan 9 artiklan 2 kohta seuraavasti:

"2. Jos 1 kohdassa tarkoitetut tiedot ovat päällyksessä tai pakkauksessa ja jos 1 kohdan c alakohdassa mainittu merkintä on tehty vähintään yhdellä yhteisön virallisella kielellä, jäsenvaltiot eivät saa kieltää liitteessä I lueteltujen väriaineiden tuontia pelkästään sillä perusteella, että ne katsovat merkinnät riittämättömiksi.

Jäsenvaltio, johon väriainetta tuodaan, voi kuitenkin vaatia, että viimeksi mainittu merkintä on tehty sen virallisella kielellä tai virallisilla kielillä."

2. Neuvoston direktiivi 64/54, annettu 5 päivänä marraskuuta 1963
EYVL N:o 12/661, 27.1.1964

sellaisena kuin se on muutettuna:

- neuvoston direktiivillä 67/427/ETY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1967
EYVL N:o 148/1, 11.7.1967
- neuvoston direktiivillä 68/420/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1968
EYVL N:o L 309/25, 24.12.1968
- neuvoston direktiivillä 70/359/ETY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 1970
EYVL N:o L 157/38, 18.7.1970
- neuvoston direktiivillä 71/160/ETY, annettu 30 päivänä maaliskuuta 1971
EYVL N:o L 87/12, 17.4.1971

Lisätään liitteessä olevan I osan sarakkeisiin seuraavat:

"E 218 Metyylp-hydroksidibentsoaatti(p-hydroksidibetsoehapon metyyylesteri)

E 227 Kalsiumbisulfiitti (kalsiumvetysulfiitti)"

Korvataan 9 artiklan 2 kohta seuraavasti:

"2. Jäsenvaltiot eivät saa kieltää liitteessä lueteltujen säilöntäaineiden tuontia alueelleen eikä kaupan pidettäväksi toimittamista pelkästään riittämättömien merkintöjen perusteella, jos 1 kohdassa tarkoitetut merkinnät on tehty pakkaukseen tai säiliöön ja jos b, c ja d alakohdassa mainitut tiedot on annettu vähintään yhdellä yhteisön virallisella kielellä.

Jäsenvaltio, johon säilöntäainetta tuodaan, voi kuitenkin vaatia, että viimeksi mainitut tiedot annetaan sen virallisella kielellä tai virallisilla kielillä."

3. Neuvoston direktiivi 70/357/ETY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 1970
EYVL N:o L 157/31, 18.7.1970

Korvataan 8 artiklan 2 kohta seuraavasti:

"2. Jäsenvaltiot eivät saa kieltää liitteessä lueteltujen aineiden tuontia alueelleen, eikä kaupan pidettäväksi toimittamista pelkästään riittämättömien merkintöjen perusteella, jos 1 kohdassa tarkoitetut merkinnät on tehty pakkaukseen tai säiliöön ja jos 1 kohdan b ja c alakohdassa tarkoitetut tiedot on annettu vähintään yhdellä yhteisön virallisella kielellä.

Jäsenvaltio, johon ainetta tuodaan, voi kuitenkin vaatia, että viimeksi mainitut tiedot annetaan sen virallisella kielellä tai virallisilla kielillä."

XII. ENERGIAPOLITIikka

(--)

XIII. TILASTOT

1. Neuvoston direktiivi 64/475/ETY, annettu 30 päivänä heinäkuuta 1964
EYVL N:o L 131/2193, 13.8.1964

Lisätään 1 artiklaan ilmaisen "laaditaan vuonna 1965" jälkeen seuraava:

"uudet jäsenvaltiot toteuttavat tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ensimmäinen katsaus, joka koskee vuotta 1973, laaditaan vuonna 1974."

(ks. 1 85 I; kohtaa muutettu)

2. (--)

XIV. ERINÄISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ

(—)

**EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTON PÄÄTÖS,
tehty 1 päivänä tammikuuta 1973,
uusien jäsenvaltioiden Euroopan yhteisöihin liittymisestä tehtyjen asiakirjojen muuttamisesta**

(--)

33 artikla

Muutetaan liittymisehdoista ja perustamissopimuksen muutok-
sista tehdyn asiakirjan liitettä I siten kuin tämän päätöksen
liitteessä määrätään.

LIITE

I. TULLILAINSÄÄDÄNTÖ

(—)

II. MAATALOUS**(--)**

B. Kaivos- ja louhustyö, sähkö, kaasu sekä vesi

1. Neuvoston direktiivi 64/428/ETY, annettu 7 päivänä heinäkuuta 1964
EYVL N:o 117/1871, 23.7.1964
- poistetaan g kohta.
2. Neuvoston direktiivi 66/162/ETY, annettu 28 päivänä helmikuuta 1966
EYVL N:o 42/584, 8.3.1966
- poistetaan f kohta.
3. Neuvoston direktiivi 69/82/ETY, annettu 13 päivänä maaliskuuta 1969
EYVL N:o L 68/4, 19.3.1969
- poistetaan f kohta.

III. SUOJTAUTUMISOIKEUS, PALVELUJEN TARJOAMISEN VAPAAUS, MENETTELYJEN YHTEENSOVITTAMINEN JULKISIA RAKENNUSURAKOITTA KOSKEVIEN SOPIMUSTEN ALALLA JA LAINSÄÄDÄNNÖN LÄHENTÄMINEN

C. Teollisuustuotanto

1. Neuvoston direktiivi 68/365/ETY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1968
EYVL N:o L 260/9, 22.10.1968
- poistetaan e kohta.
2. Neuvoston direktiivi 64/429/ETY, annettu 7 päivänä heinäkuuta 1964
EYVL N:o 117/1880, 23.7.1964
- poistetaan g kohta.

A. Maatalous, metsätalous, puutarhailijely, kalastus

2. Neuvoston direktiivi 67/530/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1967
EYVL N:o 190/1, 10.8.1967

- poistetaan seuraava:

"Norjassa:

- vaatimus, että porotalouden harjoittajat ovat Norjan kansalaisia (12 päivänä toukokuuta 1933 annettu laki)."

4. Neuvoston direktiivi 67/532/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1967
EYVL N:o 190/5, 10.8.1967

- poistetaan seuraava:

"Norjassa:

"Kooperativer"."

5. Neuvoston direktiivi 67/654/ETY, annettu 24 päivänä lokakuuta 1967
EYVL N:o 263/6, 30.8.1967

- poistetaan e kohta.

D. Kaupallinen toiminta, mukaan lukien välittäjien toiminta

1. Neuvoston direktiivi 64/223/ETY, annettu 25 päivänä helmikuuta 1964
EYVL N:o 56/863, 4.4.1964
- poistetaan f kohta.
2. Neuvoston direktiivi 64/224/ETY, annettu 25 päivänä helmikuuta 1964
EYVL N:o 56/869, 4.4.1964

a) poistetaan seuraava:

"Norjassa:

Handelsagent

Kommisjonær

Handelsreisende

Byselger

Handelsreisende

Byselger"

b) poistetaan g kohta.

3. Neuvoston direktiivi 68/363/ETY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1968
EYVL N:o L 260/1, 22.10.1968

- poistetaan g kohta

4. Neuvoston direktiivi 70/522/ETY, annettu 30 päivänä marraskuuta 1970
EYVL N:o L 267/14, 10.12.1970

- poistetaan e kohta

E. Palvelu-yritykset (sisältää henkilöasiakas- ja yrityspalvelut)

1. Neuvoston direktiivi 67/43/ETY, annettu 12 päivänä tammikuuta 1967
EYVL N:o 10/140, 19.1.1967

a) poistetaan seuraava:

"Norjassa:

- eiendomsmejlere"

b) poistetaan f kohta.

2. Neuvoston direktiivi 68/367/ETY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1968
EYVL N:o L 260/16, 22.10.1968

- poistetaan g kohta.

H. Yhtiöoikeus

1. Neuvoston direktiivi 68/151/ETY, annettu 9 päivänä maaliskuuta 1968
EYVL N:o L 65/8, 14.3.1968

- poistetaan seuraava:

"Norjassa:

- Aksjeselskap; Kommandittaksjeselskap".

I. Julkisia rakennusurakoita koskevat sopimukset

1. Neuvoston direktiivi 71/305/ETY, annettu 26 päivänä heinäkuuta 1971
EYVL N:o L 185/5, 16.8.1971

a) poistetaan seuraavat ilmaisut:

- "Norjassa, 'Register over autoriserte entreprenører"

- "X - Norjassa:

- andre offentlige forvaltningsorganer"

b) korvataan luku "XI", joka vastaa "Irlannissa" luvulla, "X".

IV. LIIKENNE

1. Neuvoston asetus (ETY) N:o 1191/69, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1969
EYVL N:o L 156/1, 28.6.1969

- poistetaan ilmaisu "- Norges Statsbaner (NSB)".

2. Neuvoston asetus (ETY) N:o 1192/69, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1969
EYVL N:o L 156/8, 28.6.1969

- poistetaan ilmaisu "- Norges Statsbaner (NSB)".

3. Neuvoston asetus (ETY) N:o 1108/70, annettu 4 päivänä kesäkuuta 1970
EYVL N:o L 130/4, 15.6.1970

- poistetaan seuraavat ilmaisut:

"Norjan kuningaskunta

- Norges Statsbaner (NSB);

"Norjan kuningaskunta

1. Riksveger

2. Fylkesveger

3. Kommunale veger".

4. (—)

6. (—)

V. KILPAILU

(—)

VI. VEROTUS

(--)

VII. TALOUSPOLITIIKKA

(--)

VIII. KAUPPOLITIIKKA

(--)

IX. SOSIAALIPOLITIIKKA

1. Neuvoston asetus (ETY) N:o 1408/71, annettu 14 päivänä kesäkuuta 1971
EYVL N:o L 149/2, 5.7.1971

(ks. 383R2001 ja 1 85 I)

6. Neuvoston direktiivi 68/360/ETY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1968
EYVL N:o L 257/13, 19.10.1968

- poistetaan ilmaisu "Norjan".

3. (—)

X. TEKNISET ESTEET

1. (—)

4. (—)

2. Neuvoston direktiivi 70/156/ETY, annettu 6 päivänä helmikuuta 1970
EYVL N:o L 42/1, 23.2.1970

- a) poistetaan sanat "- Norjan lainsäädännössä "typegodkjønning".

- b) korvataan ilmaisu "neljäkymmentäkolme" ilmaisulla "neljäkymmentäyksi".

9. Neuvoston direktiivi 70/388/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1970
EYVL N:o L 176/12, 10.8.1970

- poistetaan ilmaisu "N Norja".

10. Neuvoston direktiivi 71/127/ETY, annettu 1 päivänä maaliskuuta 1971
EYVL N:o L 68/1, 22.3.1971

- poistetaan ilmaisu "N Norja".

5. Erityisessä ministerineuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätös, tehty 9 päivänä heinäkuuta 1957
EYVL N:o 28/487, 31.8.1957

12. Neuvoston direktiivi 71/316/ETY, annettu 26 päivänä heinäkuuta 1971
EYVL N:o L 202/1, 6.9.1971

a) poistetaan ilmaisu "N Norja" (kaksi kertaa).

b) korvataan ilmaisu "neljäkymmentäkolme" ilmaisulla "neljäkymmentäyksi".

14. Neuvoston direktiivi 71/347/ETY, annettu 12 päivänä lokakuuta 1971
EYVL N:o L 239/1, 25.10.1971

- poistetaan ilmaisu "EØF-masse av hektoliter korn".

15. Neuvoston direktiivi 71/348/ETY, annettu 12 päivänä lokakuuta 1971
EYVL N:o L 239/9, 25.10.1971
- poistetaan ilmaisu "1 Norjan øre".

XIII. TILASTOT

2. (→)

XIV. ERINÄISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ

(→)

ASIAKIRJA**Helleenien tasavallan liittymisehdoista ja perustamissopimusten muutoksista**

(—)

KOLMAS OSA
TOIMIELINTEN ANTAMIA SÄÄDÖKSIÄ KOSKEVAT MUKAUTUKSET

21 artikla

Tämän asiakirjan liitteessä I lueteltuja säädöksiä mukautetaan siten kuin liitteessä määrätään.

*LIITE I***Liittymisasiakirjan 21 artiklassa tarkoitettu luettelo****I. TULLILAINSÄÄDÄNTÖ**

(→)

II. MAATALOUS

A. YLEISTÄ

- a) Korvataan seuraavissa säädöksissä mainituissa artikloissa ilmaisu "41" ilmaisulla "45".

(—)

50. Neuvoston direktiivi 72/280/ETY, annettu 31 päivänä heinäkuuta 1972 (EYVL N:o L 179, 7.8.1972),

sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 78/320/ETY, annettu 20 päivänä maaliskuuta 1978 (EYVL N:o L 84, 31.3.1978):

7 artiklan 2 kohta

B. YHTEINEN MARKKINOINTIJÄRJESTELMÄ**(--)**

19. Neuvoston asetus (ETY) N:o 358/79, annettu 5 päivänä helmikuuta 1979 (EYVL N:o L 54, 5.3.1979).

Lisätään liitteeseen kreikkalainen muunnelma seuraavasti:

"Μοσχοφύλερο (Moscofilero)".

C. (—)

D. (—)

2. Neuvoston direktiivi 64/433/ETY, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1964 (EYVL N:o 121, 29.7.1964),

sellaisena kuin se on muutettuna:

- direktiivillä 65/276/ETY, annettu 13 päivänä touku-kuuta 1965 (EYVL N:o 93, 29.5.1965),
- direktiivillä 66/601/ETY, annettu 25 päivänä lokakuuta 1966 (EYVL N:o 192, 27.10.1966),
- direktiivillä 69/349/ETY, annettu 6 päivänä lokakuuta 1969 (EYVL N:o L 256, 11.10.1969),
- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73 27.3.1972),
- direktiivillä 72/461/ETY, annettu 12 päivänä joulukuuta 1972 (EYVL N:o L 302, 31.12.1972),
- neuvoston päätöksellä, tehty 1 päivänä tammikuuta 1973 (EYVL N:o L 2, 1.1.1973),
- direktiivillä 75/379/ETY, annettu 24 päivänä kesäkuuta 1975 (EYVL N:o L 172, 3.7.1975).

Lisätään lyhenne "EOK" liitteessä I olevan 40 kohdan kolmanteen luettelukohtaan ja 43 kohdan kolmanteen alakohtaan.
(ks. 383L0090)

E. LAINSÄÄDÄNNÖN YHDENMUKAISTAMINEN

a) Eläinlääkintälainsäädäntö

1. Neuvoston direktiivi 64/432/ETY, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1964 (EYVL N:o 121, 29.7.1964),

sellaisena kuin se on muutettuna:

- direktiivillä 66/600/ETY, annettu 25 päivänä lokakuuta 1966 (EYVL N:o 192, 27.10.1966),
- direktiivillä 71/285/ETY, annettu 19 päivänä heinäkuuta 1971 (EYVL N:o L 179, 9.8.1971),
- direktiivillä 72/97/ETY, annettu 7 päivänä helmikuuta 1972 (EYVL N:o L 38, 12.2.1972),
- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73 27.3.1972),
- direktiivillä 72/445/ETY, annettu 28 päivänä joulukuuta 1972 (EYVL N:o L 298, 31.12.1972),
- neuvoston päätöksellä, tehty 1 päivänä tammikuuta 1973 (EYVL N:o L 2, 1.1.1973),
- direktiivillä 73/150/ETY, annettu 5 päivänä kesäkuuta 1973 (EYVL N:o L 172, 28.6.1973),
- direktiivillä 75/379/ETY, annettu 24 päivänä kesäkuuta 1975 (EYVL N:o L 172, 3.7.1975),
- direktiivillä 77/98/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1976 (EYVL N:o L 26, 31.1.1977),
- direktiivillä 79/109/ETY, annettu 24 päivänä tammikuuta 1979 (EYVL N:o L 29, 3.2.1979),
- direktiivillä 79/111/ETY, annettu 24 päivänä tammikuuta 1979 (EYVL N:o L 29, 3.2.1979).

Lisätään 2 artiklan o alakohtaan luettelukohta seuraavasti:

"– Kreikalle: Nomos".

3. Neuvoston direktiivi 71/118/ETY, annettu 15 päivänä helmikuuta 1971 (EYVL N:o L 55, 8.3.1971),

sellaisena kuin se on muutettuna:

- neuvoston päätöksellä, tehty 1 päivänä tammikuuta 1973 (EYVL N:o L 2, 1.1.1973),
- direktiivillä 75/379/ETY, annettu 24 päivänä kesäkuuta 1975 (EYVL N:o L 172, 3.7.1975),
- direktiivillä 75/431/ETY, annettu 10 päivänä heinäkuuta 1975 (EYVL N:o L 192, 24.7.1975),
- direktiivillä 78/50/ETY, annettu 13 päivänä joulukuuta 1977 (EYVL N:o L 15, 19.1.1978).

Lisätään 15 c artikla seuraavasti:

"15 c artikla

1. Tämän direktiivin liitteiden määräyksiä ei sovelleta laitoksiin, jotka sijaitsevat sellaisilla Helleenien tasavallan saarilla, joilla näiden laitosten tuotanto on tarkoitettu yksinomaan paikalliseen kulutukseen.

2. Järjestelyt 1 kohdan soveltamiseksi annetaan 12 artiklassa säädetyin menettelyin mukaisesti. Samaa menettelyä noudattaen voidaan päättää muuttaa 1 kohdan säännöksiä, jotta kaikissa edellä mainituilla saarilla sijaitsevilla laitoksissa alettaisiin asteittain soveltamaan yhteisön vaatimuksia."

Lisätään liitteessä I olevan X luvun 44.1 kohdan a alakohdan kolmanteen luettelukohtaan lyhenne "EOK".
(ks. 388L0657)

4. (—)

5. Neuvoston direktiivi 77/99/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1976 (EYVL N:o L 26, 24.3.1977),

Liitteessä A olevan VII luvun 33 kohdan a alakohdassa:

(ks. 388L0658)

F. (—)

6. Neuvoston direktiivi 77/504/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1977 (EYVL N:o L 206, 12.8.1977),

muutettuna direktiivillä 79/268/ETY, annettu 5 päivänä maaliskuuta 1979 (EYVL N:o L 62, 13.3.1979).

Korvataan 1 artiklan b alakohdan ensimmäinen luettelma-kohta seuraavasti:

"- jota ylläpitää joko sellainen kasvattajien järjestö tai yhdistys, joka on virallisesti tunnustettu siinä jäsenvaltiossa, jossa kasvattajien järjestö taikka yhdistys on perustettu, tai asianomaisen jäsenvaltion hallintoviranomainen".

G. (—)

H. MAATALOUSTILASTOT

1. Neuvoston direktiivi 72/280/ETY, annettu 31 päivänä heinäkuuta 1972 (EYVL N:o L 179, 7.8.1972),

sellaisena kuin se on muutettuna:

- direktiivillä 73/358/ETY, annettu 19 päivänä marraskuuta 1973 (EYVL N:o L 326, 27.11.1973),
- direktiivillä 78/320/ETY, annettu 20 päivänä maaliskuuta 1978 (EYVL N:o L 84, 31.3.1978).

Lisätään 4 artiklan 3 kohdan a alakohtaan seuraava:

"Kreikka: käsitellään yhtenä alueena",

ja

"Kreikan osalta voidaan kuitenkin 7 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen määrätä, että tiedot toimitetaan erikseen tietyistä alueista."

2. Komission päätös 72/356/ETY, tehty 18 päivänä lokakuuta 1972 (EYVL N:o L 246, 30.10.1972),

sellaisena kuin se on muutettuna:

- päätöksellä 76/430/ETY, tehty 29 päivänä huhtikuuta 1976 (EYVL N:o L 114, 30.4.1976),
- päätöksellä 78/808/ETY, tehty 20 päivänä syyskuuta 1978 (EYVL N:o L 279, 4.10.1978).

Lisätään liitteessä II olevan 4 taulukon alaviitteeseen 1 seuraava:

"Kreikka: käsitellään yhtenä alueena",

ja

"Kreikan osalta voidaan kuitenkin 7 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen määrätä, että taulukko täytetään erillisistä alueista."

Korvataan taulukossa 6, vastapäätä numeroita II.1.11, II.2.21, 341 ja 41, oleva lyhenne "EUR 9" ilmaisulla "jäsenvaltiot".

3. (—)

4. (—)

5. (—)

6. (—)

7. (—)

III. SIJOITTAUTUMISOIKEUS JA PALVELUJEN TARJOAMISEN VAPAAUS

a) Kaupallinen toiminta, mukaan lukien välittäjien toiminta

Neuvoston direktiivi 64/224/ETY, annettu 25 päivänä helmikuuta 1964 (EYVL N:o 56, 4.4.1964).

Lisätään 3 artiklan loppuun seuraava:

Itsenäiset ammatinharjoittajat. Palkatut työntekijät

"*Kreikka* εμπορικὸς ἀντιπρόσωπος Οὐδέν".
εἰσαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν

b) Palveluryitykset

Neuvoston direktiivi 67/43/ETY, annettu 12 päivänä tammikuuta 1967 (EYVL N:o 10, 19.1.1967).

Lisätään 2 artiklan 3 kohdan loppuun seuraava:

"*Kreikassa*: μεσῶτες ἀστυκῶν συμπάσεων".

c) Yhtiöoikeus

1. Ensimmäinen neuvoston direktiivi 68/151/ETY, annettu 9 päivänä maaliskuuta 1968 (EYVL N:o L 65, 14.3.1968, s. 8).

Lisätään 1 artiklan loppuun seuraava:

"— *Kreikassa*: ἀνώνυμη ἐταιρεία, ἐταιρεία
περιορισμένης εὐθύνης, ἐτερόρρυθμη
κατὰ μετοχές ἐταιρεία".

Korvataan 2 artiklan 1 kohdan f alakohta seuraavasti:

f) (ks. 1 85 l)

2. Toinen neuvoston direktiivi 77/91/ETY, annettu 13 päivänä joulukuuta 1976 (EYVL N:o L 26, 31.1.1977, s. 1).

Lisätään 1 artiklan loppuun seuraava:

"— *Kreikassa*:
ἡ ἀνώνυμη ἐταιρεία".

3. Kolmas neuvoston direktiivi 78/855/ETY, annettu 9 päivänä lokakuuta 1978 (EYVL N:o L 295, 20.10.1978, s. 36).

Lisätään 1 artiklan loppuun seuraava:

"— *Kreikassa*:
ἡ ἀνώνυμη ἐταιρεία".

4. Neljäs neuvoston direktiivi 78/660/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1978 (EYVL N:o L 222, 14.8.1978, s. 11).

Lisätään 1 artiklan loppuun seuraava:

- "- Kreikassa:
ή άνώσυμη έταιρία
ή έταιρία έπιρωριωμένης εϋθύνης
ή έτεροόρουθνη κατά μετοχές έταιρία".

d) Julkisia rakennusurakoita koskevat sopimukset

Neuvoston direktiivi 71/305/ETY, annettu 26 päivänä heinäkuuta 1971 (EYVL N:o L 185, 16.8.1971, s. 5).

- a) Korvataan 24 artiklan lopussa piste puolipisteellä ja lisätään artiklaan seuraava:

"Kreikassa:
(ks. 389L0440)

- b) Lisätään liitteeseen I:

"VIII. Kreikassa:
(ks. 389L0440)"

c) Pankit ja muut rahoituslaitokset

1. Ensimmäinen neuvoston direktiivi 73/239/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1973 (EYVL N:o L 228, 16.8.1973, s. 3).

Lisätään 8 artiklan 1 kohdan a alakohtaan seuraava:

- "Helleenien tasavalta:
- άνώσυμη έταιρία
- άλληλασφαλιστικός συνεταιρισμός".

2. Neuvoston direktiivi 77/92/ETY, annettu 13 päivänä joulukuuta 1976 (EYVL N:o L 26, 31.1.1977, s. 14).

Lisätään 2 artiklan 2 kohdan b alakohtaan seuraava:

- "- Kreikassa:
Γενικόσπράκτωρ
Πράκτωρ".

3. Ensimmäinen neuvoston direktiivi 77/780/ETY, annettu 12 päivänä joulukuuta 1977 (EYVL N:o L 322, 17.12.1977, s. 30).

Lisätään 2 artiklan 2 kohtaan luettelma kohta (Saksaa ja Ranskaa koskevien luettelma kohtien väliin) seuraavasti:

- "- Kreikassa:
(ks. 386L0524)

4. Ensimmäinen neuvoston direktiivi 79/267/ETY, annettu 5 päivänä maaliskuuta 1979 (EYVL N:o L 63, 13.3.1979, s. 1).

Lisätään 8 artiklan 1 kohdan a alakohtaan luettelma kohta kolmannen luettelma kohdan jälkeen seuraavasti:

- "- Helleenien tasavallan kohdalla:
άνώσυμη έταιρία".

5. Neuvoston direktiivi 79/279/ETY, annettu 5 päivänä maaliskuuta 1979 (EYVL N:o L 66, 16.3.1979, s. 1).

Korvataan 21 artiklan 1 kohdassa ilmaisu "41" ilmaisulla "45".

(ks. 1 85 I)

f) Lääkärit

Neuvoston direktiivi 75/362/ETY, annettu 16 päivänä kesäkuuta 1975 (EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 1)

- a) Lisätään 3 artiklan loppuun seuraava:

"j) Kreikassa:

πτυχίο ίατρικής Σχολής (tutkintotodistus, jonka myöntää lääketieteellinen tiedekunta), jonka antaa yliopiston lääketieteellinen tiedekunta, ja πιστοποιητικό πρακτικής άσκησης (todistus käytännön koulutuksesta), jonka antaa sosiaalipalvelujen ministeriö."

- b) 5 artiklan 2 kohta:

Lisätään 2 kohtaan alakohta seuraavasti:

"Kreikassa:

τέλοςίατρικής ειδικόστητος (erikoislääkärin todistus), jonka antaa sosiaalipalvelujen ministeriö".

- c) 5 artiklan 3 kohta:

Lisätään 3 kohdan jokaiseen alakohtaan seuraavat ilmaisut:

- *anesthesiologia*:
"Kreikka: άναισθησιολογία";
- *kirurgia*:
"Kreikka: χειρουργική";
- *neurokirurgia*:
"Kreikka: νευροχειρουργική";
- *naistentaudit ja synnytykset*:
"Kreikka: μαιευτική - γυναικολογία";
- *sisätaudit*:
"Kreikka: παθολογία";

- *silmätaudit:*
"Kreikka: όφθαλμολογία";
- *korva-, nenä- ja kurkkutaudit:*
"Kreikka: ώτορινολαρυγγολογία";
- *lastentaudit:*
"Kreikka: παιδιατρική";
- *keuhkosairaudet:*
"Kreikka: φυματιολογία - πνευμονολογία";
- *urologia:*
"Kreikka: ουρολογία";
- *ortopedia ja traumatologia:*
"Kreikka: όρθοπεδική";
- *radiologia:*
"Kreikka: ακτινολογία - ραδιολογία";
- *syöpätaudit ja sädehoito:*
"Kreikka: ακτινοθεραπευτική";
- *lastenpsykiatria:*
"Kreikka: παιδοψυχιατρική";
- *nefrologia:*
"Kreikka: νεφρολογία";
- *allergologia:*
"Kreikka: άλλεργιολογία".

g) Lakimiehet

Neuvoston direktiivi 77/249/ETY, annettu 22 päivänä maaliskuuta 1977 (EYVL N:o L 78, 26.3.1977, s. 17).

Lisätään 1 artiklan 2 kohdan loppuun seuraava:

"Kreikka: δικηγόρος".

h) Yleissairaanhoidosta vastaavat sairaanhoitajat

Neuvoston direktiivi 77/452/ETY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1977 (EYVL N:o L 176, 15.7.1977, s. 1).

a) Lisätään 1 artiklan 2 kohdan loppuun seuraava:

"Kreikassa: διπλωματούχος άδελφή νοσοκόμος"

b) Lisätään 3 artiklan loppuun seuraava:

"j) Kreikassa:

1. *Joko Ανωτέρας Σχολής Άδελφών Νοσοκόμων* -nimisen oppilaitoksen (sairaanhoito-oppilaitos), tutkintotodistus, jonka sosiaalipalvelujen ministeriö tunnustaa tai των *παραϊατρικών σχολών των Κέντρων Άνωτέρας Τεχνικής και Έπαγγελματικής Έκπαιδύσεως* -nimisen oppilaitoksen (ylempien tekniisten ja ammatillisten koulutuskeskusten sairaanhoitokoulu) tutkintotodistus, jonka antaa kansallisen kasvatuksen ja uskonnollisten asioiden ministeriö;

2. *πιστοποιητικό πρακτικής άσκήσεως του επαγγελματιος της άδελφής νοσοκόμου* (todistus käytännön koulutuksesta sairaanhoitajan ammattia varten), jonka antaa sosiaalipalvelujen ministeriö."

i) Hammaslääkärit

Neuvoston direktiivi 78/686/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1978 (EYVL N:o L 233, 24.8.1978, s. 1).

d) 7 artiklan 2 kohta:

Lisätään 2 kohdan vastaaviin alakohtiin seuraavat ilmaisut:

- *kliininen mikrobiologia:*
"Kreikka: μικροβιολογία";
- *patologia:*
"Kreikka: παθολογική άνατομία";
- *plastiikkakirurgia:*
"Kreikka: πλαστική χειρουργική";
- *thoraxkirurgia:*
"Kreikka: χειρουργική θώρακος";
- *lasten kirurgia:*
"Kreikka: χειρουργική παιδών";
- *kardiologia:*
"Kreikka: καρδιολογία";
- *gastroenterologia:*
"Kreikka: γαστροεντερολογία";
- *reumatologia:*
"Kreikka: ρευματολογία";
- *kliininen hematologia:*
"Kreikka: αιματολογία";
- *endokrinologia:*
"Kreikka: ενδοκρινολογία";
- *fysiatria:*
"Kreikka: φυσική ίατρική άποκατάσταση";
- *hermo- ja mielitaudit:*
"Kreikka: νευρολογία - ψυχιατρική";
- *iho- ja sukupuolitaudit:*
"Kreikka: δερματολογία - άφροδισιολογία";

a) Lisätään 1 artiklan loppuun seuraava:

"- *Kreikassa:*

όδοντίατρος ή χειρουργός όδοντίατρος".

b) Lisätään 3 artiklan loppuun seuraava:

"j) *Kreikassa:*

πτυχίο όδοντιατρικής του Πανεπιστημίου (yliopiston antama hammaslääkärin tutkintotodistus)."

j) *Eläinlääkärit*

Neuvoston direktiivi 78/1026/ETY, annettu 18 päivänä joulukuuta 1978 (EYVL N:o L 362, 23.12.1978, s. 1).

Lisätään 3 artiklan loppuun seuraava:

"j) *Kreikassa:*

Διπλωμα Κτηνιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Thessalonikin yliopiston eläinlääketieteellisen tiedekunnan tutkintotodistus)."

IV. LIIKENNE

1. Neuvoston asetus (ETY) N:o 1017/68, annettu 19 päivänä heinäkuuta 1968 (EYVL N:o L 175, 23.7.1968, s. 1),

sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14).

Lisätään 21 artiklan 6 kohtaan virke seuraavasti:

"Helleenien tasavallan on neuvoteltuaan komission kanssa toteutettava tätä varten tarvittavat toimenpiteet kuuden kuukauden kuluessa liittymisestä."

2. Neuvoston asetus (ETY) N:o 1191/69, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1969 (EYVL N:o L 156, 28.6.1969, s. 1),

sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14).

Lisätään 19 artiklan 1 kohtaan (ilmaisun "Deutsche Bundesbahn (DB)" jälkeen):

"- Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος Α.Ε. (ΟΣΕ)"

3. Neuvoston asetus (ETY) N:o 1192/69, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1969 (EYVL N:o L 156, 28.6.1969, s. 8),

sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14).

Lisätään 3 artiklan 1 kohtaan (ilmaisun "Deutsche Bundesbahn (DB)" jälkeen) seuraava:

"- Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος Α.Ε. (ΟΣΕ)".

4. Neuvoston asetus (ETY) N:o 1108/70, annettu 4 päivänä kesäkuuta 1970 (EYVL N:o L 130, 15.6.1970, s. 4),

sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14).

Muutetaan liitettä II seuraavasti:

- Lisätään "A RAUTATIET" kohdassa olevaan luetteloon seuraava:

"*Helleenien tasavalta*

"- Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος Α.Ε. (ΟΣΕ)",

- Lisätään "B MAANTIET" kohdassa olevaan luetteloon seuraava:

"*Helleenien tasavalta*

1. Εθνικό όδικό δίκτυο

2. Επαρχιακό όδικό δίκτυο

3. Δημοτικό ή κοινοτικό όδικό δίκτυο".

5. (---)

6. Komission asetus (ETY) N:o 2778/72, annettu 20 päivänä joulukuuta 1972 (EYVL N:o L 292, 29.12.1972, s. 22).

Lisätään 1 artiklaan neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 517/72 ja neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 516/72

tarkoitetuista asiakirjoista 26 päivänä maaliskuuta 1972 annettun komission asetuksen (ETY) N:o 1172/72 liitteissä 1 - 4 oleviin alaviitteisiin ("Saksa (D)" kohdan jälkeen) seuraava:

"Kreikka (GR)"

7. Neuvoston asetus (ETY) N:o 3164/76, annettu 16 päivänä joulukuuta 1976 (EYVL N:o L 357, 29.12.1976 s. 1)

sellaisena kuin se on muutettuna:

- asetuksella (ETY) N:o 3024/77, annettu 21 päivänä joulukuuta 1977 (EYVL N:o L 358, 31.12.1977, s. 4),

- asetuksella (ETY) N:o 3062/78, annettu 19 päivänä joulukuuta 1978 (EYVL N:o L 366, 28.12.1978, s. 5).

Lisätään liitteessä I olevan a kohdan ja liitteessä II olevan a kohdan alaviitteeseen 1 Saksan ja Ranskan väliin seuraava:

"Kreikka (GR)"

Lisätään liitteessä II olevaan c kohtaan, sarakkeeseen 5 seuraava:

"Kreikka (GR)"

Lisätään liitteeseen III "GR" kunkin nykyisen jäsenvaltion osalta toiseen sarakkeeseen ja lisätään ensimmäiseen sarakkeeseen uusi vaakasarake merkinnällä "GR", ja toiseen sarakkeeseen kaikkien nykyisten yhdeksän jäsenvaltion tunnukset.

8. Neuvoston asetus (ETY) N:o 2830/77, annettu 12 päivänä joulukuuta 1977 (EYVL N:o L 334, 24.12.1977, s. 13)

Lisätään 2 artiklaan (ilmaisin "Deutsche Bundesbahn (DB)" jälkeen) seuraava:

"- Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος Α.Ε. (ΟΣΕ)."

9. Neuvoston asetus (ETY) N:o 2183/78, annettu 19 päivänä syyskuuta 1978 (EYVL N:o L 258, 21.9.1978, s. 1).

Lisätään 2 artiklaan (ilmaisin "Deutsche Bundesbahn (DB)" jälkeen) seuraava:

"- Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος Α.Ε. (ΟΣΕ)".

10. Neuvoston direktiivi 65/269/ETY, annettu 13 päivänä toukokuuta 1965 (EYVL N:o 88, 24.5.1965 s. 1469),

sellaisena kuin se on muutettuna:

- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14),

- direktiivillä 73/169/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1973 (EYVL N:o L 181, 4.7.1973 s. 20).

(ks. 1 85 I)

11. Neuvoston päätös 75/327/ETY, tehty 20 päivänä toukokuuta 1975 (EYVL N:o L 152, 12.6.1975, s. 3).

Lisätään 1 artiklan 1 kohtaan (ilmaisin "Deutsche Bundesbahn (DB)" jälkeen):

"- Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος Α.Ε. (ΟΣΕ)".

12. Neuvoston direktiivi 78/546/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1978 (EYVL N:o L 168, 26.6.1978 s. 29).

Lisätään liitteeseen II seuraava:

"Kreikka
Περιφέρεια Περωπεουσούσης
Λοιπή Στερεά Ελλάδας και Εύβοια
Πελοπόννησος
Ίόνιοι νήσοι
Ηπειρος
Θεσσαλία
Μακεδονία
Θράκη
Νήσοι Αιγαίου
Κρήτη".

Liitteessä III:

- lisätään ilmaisu "Kreikka" ilmaisin "Saksan liittotasavalta" jälkeen.

- poistetaan ilmaisu "Kreikka" ilmaisin "Jugoslavia" jäljestä.

V. KILPAILU

ETY:n säädökset

1. Neuvoston asetus N:o 17, annettu 6 päivänä helmikuuta 1962 (EYVL N:o 13, 21.2.1962, s. 204/62),

sellaisena kuin se on muutettuna:

- asetuksella N:o 59, annettu 3 päivänä heinäkuuta 1962 (EYVL N:o 58, 10.7.1962, s. 1655/62),

- asetuksella N:o 118/63/ETY, annettu 5 päivänä marraskuuta 1963 (EYVL N:o 162, 7.11.1963, s. 2696/63),

- asetuksella (ETY) N:o 2822/71, annettu 20 päivänä joulukuuta 1971 (EYVL N:o L 285, 29.12.1971, s. 49),

- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14).

Lisätään 25 artiklaan kohta seuraavasti:

"5. (ks. 1 85 I)

2. Komission asetus N:o 27, annettu 3 päivänä toukokuuta 1962 (EYVL N:o L 35, 10.5.1962, s. 1118/62), sellaisena kuin se on muutettuna:

- asetuksella (ETY) N:o 1133/68, annettu 26 päivänä heinäkuuta 1968 (EYVL N:o L 189, 1.8.1968, s. 1),
- asetuksella (ETY) N:o 1699/75, annettu 2 päivänä heinäkuuta 1975 (EYVL N:o L 172, 3.7.1975, s. 11).

Korvataan 2 artiklan 1 kohdassa ilmaisu "kymmentenä" ilmaisulla "yhdenätoista".
(ks. 1 85 I)

3. Neuvoston asetus N:o 19/65/ETY, annettu 2 päivänä maaliskuuta 1965 (EYVL N:o 36, 6.3.1965, s. 533/65), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14).

4 artiklassa:

- lisätään 1 kohtaan seuraava:

(ks. 1 85 I)

- lisätään 2 kohtaan seuraava:

"Mitä 1 kohdassa säädetään, sovelletaan sopimuksiin ja yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, joihin perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa sovelletaan Helleenien tasavallan yhteisöihin liittymisen johdosta ja jotka on asetuksen N:o 17 5 ja 25 artiklan mukaan ilmoitettava ennen 1 päivää heinäkuuta 1981, ainoastaan, jos ne on ilmoitettu mainittuun päivään mennessä."

4. (--)

4 artiklassa:

- lisätään 1 kohtaan seuraava:

(ks. 1 85 I)

- lisätään 2 kohtaan seuraava:

"Mitä 1 kohdassa säädetään, sovelletaan sopimuksiin ja yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, joihin perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa sovelletaan Helleenien tasavallan yhteisöihin liittymisen johdosta ja jotka on asetuksen N:o 17 5 ja 25 artiklan mukaan ilmoitettava ennen 1 päivää heinäkuuta 1981, ainoastaan, jos ne on ilmoitettu mainittuun päivään mennessä."

6. (--)

EHTY:n säädökset

- (--)

5. Neuvoston asetus (ETY) N:o 2821/71, annettu 20 päivänä joulukuuta 1971 (EYVL N:o L 285, 29.12.1971, s. 46),

sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (ETY) N:o 2743/72, annettu 19 päivänä joulukuuta 1972 (EYVL N:o L 291, 28.12.1972, s. 144).

VI. VEROTUS

(--)

VII. TALOUSPOLITIikka

(--)

VIII. ULKOSUHTEET**(--)**

IX. SOSIAALIPOLITIikka

1. Neuvoston asetus (ETY) N:o 1408/71, annettu 14 päivänä kesäkuuta 1972 (EYVL N:o L 149, 5.7.1971, s. 2), (ks. 383R2001 ja 1 85 I)

sellaisena kuin se on muutettuna:

- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14),
- asetuksella (ETY) N:o 2864/72, annettu 19 päivänä joulukuuta 1972 (EYVL N:o L 306, 31.1.1972, s. 1),
- asetuksella (ETY) N:o 1392/74, annettu 4 päivänä kesäkuuta 1974 (EYVL N:o L 152, 8.6.1974, s. 1),
- asetuksella (ETY) N:o 1209/76, annettu 30 päivänä huhtikuuta 1976 (EYVL N:o L 138, 26.5.1976, s. 1),
- asetuksella (ETY) N:o 2595/77, annettu 21 päivänä marraskuuta 1977 (EYVL N:o L 302, 26.11.1977, s. 1).

- asetuksella (ETY) N:o 2639/74, annettu 15 päivänä lokakuuta 1974 (EYVL N:o L 283, 19.10.1974, s. 1),
- asetuksella (ETY) N:o 1209/76, annettu 30 päivänä huhtikuuta 1976 (EYVL N:o L 138, 26.5.1976, s. 1),
- asetuksella (ETY) N:o 2595/77, annettu 21 päivänä marraskuuta 1977 (EYVL N:o L 302, 26.11.1977, s. 1).

(ks. 383R2001 ja 1 85 I)

2. Neuvoston asetus (ETY) N:o 574/72, annettu 21 päivänä maaliskuuta 1972 (EYVL N:o L 74, 27.3.1972, s. 1),

sellaisena kuin se on muutettuna:

- asetuksella (ETY) N:o 2059/72, annettu 26 päivänä syyskuuta 1972 (EYVL N:o L 222, 29.9.1972, s. 18),
- asetuksella (ETY) N:o 878/73, annettu 26 päivänä maaliskuuta 1973 (EYVL N:o L 86, 31.3.1973, s. 1),
- asetuksella (ETY) N:o 1392/74, annettu 4 päivänä kesäkuuta 1974 (EYVL N:o L 152, 8.6.1974, s. 1),

3. Neuvoston asetus (ETY) N:o 337/75, annettu 10 päivänä helmikuuta 1975 (EYVL N:o L 39, 13.2.1975 s. 1).

Korvataan 4 artiklan 1 kohdassa ilmaisu "30" ilmaisulla "30".

Korvataan saman kohdan a, b ja c alakohdassa ilmaisu "9" ilmaisulla "10".

4. Neuvoston direktiivi 68/360/ETY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1968 (EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 13),

sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL L 73, 27.3.1972, s. 14).

Korvataan liitteessä oleva alaviite seuraavasti:

(ks. 1 85 I)

5. (—)

6. (—)

7. Neuvoston päätös 74/325/ETY, tehty 27 päivänä kesäkuuta 1974 (EYVL N:o L 185, 9.7.1974 s. 15).

Korvataan 4 artiklan 1 kohdassa ilmaisu "54" ilmaisulla "60".

(ks. 1 85 I)

8. Erityisessä ministerineuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätös, tehty 9 päivänä heinäkuuta 1957 (EYVL N:o 28, 31.8.1957, s. 487/57),

sellaisena kuin se on muutettuna:

- erityisessä ministerineuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöksellä, tehty 11 päivänä maaliskuuta 1965 (EYVL N:o 46, 22.3.1965, s. 698/65),
- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14).

Korvataan 3 artiklan 1 kohdassa ilmaisu "36" ilmaisulla "40".

Korvataan 13 artiklan 3 kohdassa ilmaisu "kuusi" ilmaisulla "seitsemän".

Korvataan 18 artiklan 1 kohdassa ilmaisu "24" ilmaisulla "27".

Korvataan 18 artiklan 2 kohdassa ilmaisu "19" ilmaisulla "21".

(ks. 1 85 I)

9. Neuvoston direktiivi 77/576/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1977 (EYVL N:o L 229, 7.9.1977, s. 12).

Korvataan 6 artiklan 2 kohdassa ilmaisu "41" ilmaisulla "45".

(ks. 1 85 I)

X. LAINSÄÄDÄNNÖN LÄHENTÄMINEN

a) Tekniset esteet (teollisuustuotteet)

1. Korvataan seuraavissa säädöksissä, mainitussa artikloissa ilmaisu "41" tai ilmaisu "neljäkymmentäyksi" ilmaisulla "45".

(ks. 1 85 I)

(--)

- c) Neuvoston direktiivi 71/316/ETY, annettu 26 päivänä heinäkuuta 1971 (EYVL N:o L 202, 6.9.1971, s. 1):

19 artiklan 2 kohta.

- l) Neuvoston direktiivi 76/768/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976 (EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 169):

10 artiklan 2 kohta.

- f) Neuvoston direktiivi 72/276/ETY, annettu 17 päivänä heinäkuuta 1972 (EYVL N:o L 173, 31.7.1972, s. 1):

6 artiklan 2 kohta.

2. Neuvoston direktiivi 70/156/ETY, annettu 6 päivänä helmikuuta 1970 (EYVL N:o L 42, 23.2.1970, s. 1),

sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14).

Lisätään 2 artiklan a alakohtaan luetelmakohta seuraavasti:

"- έγκριση τύπου, Kreikan lainsäädännössä".

3. Neuvoston direktiivi 70/388/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1970 (EYVL N:o L 176, 10.8.1970, s. 12),

sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14).

- Lisätään liitteessä I olevan 1.4.1 kohdan suluissa olevaan tekstiin seuraava:
"E Kreikka".
4. Neuvoston direktiivi 71/127/ETY, annettu 1 päivänä maaliskuuta 1971 (EYVL N:o L 68, 22.3.1971, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14).
- Lisätään liitteessä I olevan 2.6.1 kohdan suluissa olevaan tekstiin seuraava:
"E Kreikka".
5. Neuvoston direktiivi 76/114/ETY, annettu 18 päivänä joulukuuta 1975 (EYVL N:o L 24, 30.1.1976, s. 1).
- Lisätään liitteessä I suluissa olevaan tekstiin seuraava:
"E Kreikka".
6. Neuvoston direktiivi 76/757/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976 (EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 32).
- Lisätään liitteessä III olevaan 4.2 kohtaan ilmaisun "IRL Irlanti" jälkeen seuraava:
"E Kreikka".
7. Neuvoston direktiivi 76/758/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976 (EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 54).
- Lisätään liitteessä III olevaan 4.2 kohtaan ilmaisun "IRL Irlanti" jälkeen seuraava:
"E Kreikka".
8. Neuvoston direktiivi 76/759/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976 (EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 71).
- Lisätään liitteessä III olevaan 4.2 kohtaan ilmaisun "IRL Irlanti" jälkeen seuraava:
"E Kreikka".
9. Neuvoston direktiivi 76/760/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976 (EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 85).
- Lisätään liitteessä I olevaan 4.2 kohtaan ilmaisun "IRL Irlanti" jälkeen seuraava:
"E Kreikka".
10. Neuvoston direktiivi 76/761/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976 (EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 96).
- Lisätään liitteessä VI olevaan 4.2 kohtaan ilmaisun "IRL Irlanti" jälkeen seuraava:
"E Kreikka".
11. Neuvoston direktiivi 76/762/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976 (EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 122).
- Lisätään liitteessä II olevaan 4.2 kohtaan ilmaisun "IRL Irlanti" jälkeen seuraava:
"E Kreikka".
12. Neuvoston direktiivi 74/150/ETY, annettu 4 päivänä maaliskuuta 1974 (EYVL N:o L 84, 28.3.1974, s. 10).
- Lisätään 2 artiklan a alakohtaan luettelakohta seuraavasti:
"- Kreikan lainsäädännössä "ἔγκρισητύπου"
13. Neuvoston direktiivi 71/316/ETY, annettu 26 päivänä heinäkuuta 1971 (EYVL N:o L 202, 6.9.1971, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14).
- Lisätään liitteessä I olevan 3.1 kohdan ensimmäisen luettelakohdan ja liitteessä II olevan 3.1.1.1 kohdan a alakohdan ensimmäisen luettelakohdan suluissa olevaan ilmaisu "E Kreikka".
14. Neuvoston direktiivi 71/348/ETY, annettu 12 päivänä lokakuuta 1971 (EYVL N:o L 239, 25.10.1971, s. 9), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14).
- Lisätään liitteessä olevan IV luvun 4.8.1 kohtaan ilmaisu "10 λεπτά" ilmaisun "1 pfennig" jälkeen.
15. Neuvoston direktiivi 71/347/ETY, annettu 12 päivänä lokakuuta 1971 (EYVL N:o L 239, 25.10.1971, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14).
- Lisätään 1 artiklan a alakohtaan sulkujen väliin ilmaisu "ἄραος έκτρολήρου EOK".
16. (—)
17. Neuvoston direktiivi 71/307/ETY, annettu 26 päivänä heinäkuuta 1971 (EYVL N:o L 185, 16.8.1971, s. 16), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14).

Lisätään 5 artiklan 1 kohtaan luettelukohta seuraavasti:

"παρθενο μολλ"

18. Neuvoston direktiivi 76/767/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976 (EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 153).

Lisätään liitteessä I olevan 3.1 kohdan ensimmäisen luettelukohdan ja liitteessä II olevan 3.1.1.1.1 kohdan suluissa olevaan tekstiin ilmaisu "E Kreikka".

19. Neuvoston direktiivi 77/541/ETY, annettu 28 päivänä heinäkuuta 1977 (EYVL N:o L 220, 29.8.1977, s. 95).

Lisätään liitteessä III olevaan 1.1.1 kohtaan ilmaisu "E Kreikka" ilmaisun "IRL Irlanti" jälkeen.

20. Neuvoston direktiivi 77/538/ETY, annettu 28 päivänä heinäkuuta 1977 (EYVL N:o L 220, 29.8.1977, s. 60).

Lisätään liitteessä II olevaan 4.2 kohtaan ilmaisu "E Kreikka" ilmaisun "IRL Irlanti" jälkeen.

21. Neuvoston direktiivi 77/540/ETY, annettu 28 päivänä heinäkuuta 1977 (EYVL N:o L 220, 29.8.1977, s. 83).

Lisätään liitteessä VI olevaan 4.2 kohtaan ilmaisu "E Kreikka" ilmaisun "IRL Irlanti" jälkeen.

22. Neuvoston direktiivi 77/539/ETY, annettu 28 päivänä heinäkuuta 1977 (EYVL N:o L 220, 29.8.1977, s. 72).

Lisätään liitteessä II olevaan 4.2 kohtaan ilmaisu "E Kreikka" ilmaisun "IRL Irlanti" jälkeen.

23. Neuvoston direktiivi 78/932/ETY, annettu 16 päivänä lokakuuta 1978 (EYVL N:o L 325, 20.11.1978, s. 1).

Lisätään liitteessä VI olevaan 1.1.1 kohtaan ilmaisu "E Kreikka" ilmaisun "IRL Irlanti" jälkeen.

24. Neuvoston direktiivi 77/536/ETY, annettu 28 päivänä heinäkuuta 1977 (EYVL N:o L 220, 29.8.1977, s. 1).

Lisätään liitteeseen VI ilmaisu "E Kreikka" ilmaisun "IRL Irlanti" jälkeen.

25. Neuvoston direktiivi 78/764/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1978 (EYVL N:o L 255, 18.9.1978, s. 1).

Lisätään liitteessä II olevaan 3.5.2.1 kohtaan ilmaisu "E Kreikka" ilmaisun "IRL Irlanti" jälkeen.

26. Neuvoston direktiivi 78/1015/ETY, annettu 23 päivänä marraskuuta 1978 (EYVL N:o L 349, 13.12.1978, s. 21).

Lisätään 2 artiklaan viimeinen luettelukohta seuraavasti:

"- εγκριση τύπου, Kreikan lainsäädännössä"

b) Elintarvikkeet

1. Korvataan seuraavissa säädöksissä, mainituissa artikloissa ilmaisu "41" tai ilmaisu "neljäkymmentäykksi" ilmaisulla "45".

(ks. 1 85 I)

Lisätään 7 artiklan 1 kohdan a alakohtaan viimeinen luettelukohta seuraavasti:

"- κατάλληλο για τρόφιμα".

c) Julkisia hankintoja koskevat sopimukset

Neuvoston direktiivi 77/62/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1976 (EYVL N:o L 13, 15.1.1977, s. 1).

1) Neuvoston direktiivi 79/112/ETY, annettu 18 päivänä joulukuuta 1978 (EYVL N:o L 33, 8.2.1979, s. 55):

17 artiklan 2 kohta.

Lisätään liitteeseen I seuraava:

"Kreikassa:
(ks. 388L0295)"

d) Lääkevalmisteet

Neuvoston direktiivi 78/25/ETY, annettu 12 päivänä joulukuuta 1977 (EYVL N:o L 11, 14.1.1978, s. 18).

2. Neuvoston direktiivi 76/893/ETY, annettu 23 päivänä marraskuuta 1976 (EYVL N:o L 340, 9.12.1976, s. 19).

Korvataan 6 artiklan 2 kohdan kolmannessa virkkeessä ilmaisu "41" ilmaisulla "45".

XI. ENERGIA

(--)

XII. ALUEPOLITIIKKA

(--)

XIII. YMPÄRISTÖ JA KULUTTAJANSUOJA

1. Korvataan seuraavissa säädöksissä, mainituissa artikloissa ilmaisu "41" tai ilmaisu "neljäkymmentäyksi" ilmaisulla "45".
(1 85 I)

3. (—)
2. (—)
4. Komission päätös 78/618/ETY, tehty 28 päivänä huhtikuuta 1978 (EYVL L 198, 22.7.1978, s. 17).
- Korvataan 3 artiklassa ilmaisu "22" ilmaisulla "24" ja ilmaisu "18" ilmaisulla "20".
(ks. 1 85 I)

XIV. TILASTOT

1. (—) Lisätään 1 artiklaan ilmaisen "laaditaan vuonna 1974" jälkeen seuraava:
- "ja, Kreikka toteuttaa kaikki tarvittavat järjestelyt sen varmistamiseksi, että ensimmäinen katsaus, joka koskee liittymisvuotta, laaditaan liittymisvuotta seuraavana vuonna."
(ks. 1 85 I)
2. Komission asetus (ETY) N:o 546/77, annettu 16 päivänä maaliskuuta 1977 (EYVL N:o L 70, 17.3.1977, s. 13).
- Lisätään 1 artiklaan seuraava:
- "Kreikassa:
Προσωρινή εισαγωγή προς επεξεργασία".
- Lisätään 2 artiklaan seuraava:
- "Kreikassa:
Προσωρινή εξαγωγή προς επεξεργασία".
5. Neuvoston direktiivi 72/211/ETY, annettu 30 päivänä toukokuuta 1972 (EYVL N:o L 128, 3.6.1972, s. 28).
- Lisätään 1 artiklaan uusi kohta seuraavasti:
(ks. 1 85 I)
3. (—)
6. Neuvoston direktiivi 72/221/ETY, annettu 6 päivänä kesäkuuta 1972 (EYVL N:o L 133, 10.6.1972, s. 57).
- Lisätään 1 artiklaan kohta seuraavasti:
(ks. 1 85 I)
4. Neuvoston direktiivi 64/475/ETY, annettu 30 päivänä heinäkuuta 1964 (EYVL N:o 131, 13.8.1964, s. 2193/64), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14).
- Lisätään 4 artiklan ensimmäiseen kohtaan seuraava:
(ks. 1 85 I)

7. Neuvoston direktiivi 78/166/ETY, annettu 13 päivänä helmikuuta 1978 (EYVL N:o L 52, 23.2.1978, s. 17),

Lisätään 4 artiklan 3 kohtaan alakohta seuraavasti:

(ks. 1 85 I)

Lisätään 4 artiklan 1 kohtaan alakohta seuraavasti:

(ks. 1 85 I)

XV. EURATOM

(--)

XVI. ERINÄISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ

(--)

ASIAKIRJA
Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymisshdoista
ja perustamissopimusten muutoksista

(--)

KOLMAS OSA

TOIMIELINTEN ANTAMIA SÄÄDÖKSIÄ KOSKEVAT MUKAUTUKSET

26 artikla

Tämän asiakirjan liitteessä I lueteltuja säädöksiä mukautetaan siten kuin liitteessä määrätään.

LIITE I

Liittymisasiakirjan 26 artiklassa tarkoitettu luettelo

I. TULLILAINSÄÄDÄNTÖ

(- -)

II. SIJOITTAUTUMISOIKEUS JA PALVELUJEN TARJOAMISEN VAPAUS

a) Kaupallinen toiminta, mukaan lukien välittäjien toiminta

Neuvoston direktiivi 64/224/ETY, annettu 25 päivänä helmikuuta 1964 (EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 869/64), sellaisena kuin se on muutettuna:

- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14),
- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17).

Lisätään 3 artiklan lopussa olevaan taulukkoon seuraava:

	<i>Itsenäiset ammatinharjoittajat</i>	<i>Palkatut työntekijät</i>
<i>"Espanja</i>	Agente commercial Comisionista Agente exclusivista Asendator	Representante de Comercio Viajante de Comercio

Portugali
 Agente comercial
 Corretor
 Commissario
 Vendedor em leilões

b) Palveluyritykset

1. Neuvoston direktiivi 67/43/ETY, annettu 12 päivänä tammikuuta 1967 (EYVL N:o 10, 19.1.1967, s. 140/67), sellaisena kuin se on muutettuna:

- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14),
- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17).

Lisätään 2 artiklan 3 kohtaan seuraava:

"Espanjassa:

- agentes de la propiedad inmobiliaria
- administradores de fincas urbanas
- agencias inmobiliarias y de alquiler
- promotoras inmobiliarias
- sociedades y empresas inmobiliarias
- expertos inmobiliarios

Portugalissa:

- agências imobiliárias
- sociedades imobiliárias
- administradores de imóveis
- peritos imobiliários
- loteadores."

2. Neuvoston direktiivi 82/470/ETY, annettu 29 päivänä kesäkuuta 1982 (EYVL N:o L 213, 21.7.1982, s. 1).

Lisätään 3 artiklaan Tanskaa koskevien kohtien jälkeen:

"Espanja

A. Agente de transportes
 Agente de servicios complementarios del transporte ferroviario
 Consignatario de buques
 Consignatario
 Agente de aduanas
 Transitario

B. Agente de viajes

C. Depositario
 Almacenista

D. Pesador y medidor oficial
 Pesador y medidor público"

sekä Alankomaita koskevien kohtien jälkeen:

"Portugali

A. Transitario
 Agente de navegação
 Corretor navios

Caixeiro viajante
 Caixeiro de praça
 Representantes comerciais"

B. Agente de viagens
 Agente de transporte aéreo

C. Depositário

D. (ei mitään)"

c) Pankit ja muut rahoituslaitokset, vakuutustolminta

1. Ensimmäinen neuvoston direktiivi 73/239/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1973 (EYVL N:o L 228, 16.8.1973, s. 3) sellaisena kuin se on muutettuna:

- neuvoston direktiivillä 76/580/ETY, annettu 29 päivänä kesäkuuta 1976 (EYVL N:o L 189, 13.7.1976, s. 13),
- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
- neuvoston direktiivillä 84/641/ETY, annettu 10 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 339, 27.12.1984, s. 21).

a) Lisätään 4 artiklaan seuraava:

"g) Espanjassa:

Seuraavat laitokset:

1. Comissaría de Seguro Obligatorio de Viajeros,
2. Consorcio de Compensación de Seguros,
3. Fondo Nacional de Garantía de Riesgos de la Circulación."

b) Lisätään 8 artiklan 1 kohdan a alakohtaan seuraava:

"- Espanjan kuningaskunta:

'sociedad anónima', 'sociedad mutua', 'sociedad cooperativa',

- Portugalin tasavalta:

'sociedade anónima de responsabilidade limitada', 'mutua de seguros'."

2. Neuvoston direktiivi 77/92/ETY, annettu 13 päivänä joulukuuta 1976 (EYVL N:o L 26, 31.1.1977, s. 14), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17).

Lisätään 2 artiklan 2 kohtaan seuraava:

a) "- *Espanjassa:*

- Agentes libres de seguros,
- Corredores de reaseguro;

- *Portugalissa:*

- Corretor de seguros,
- Corretor de resseguros."

b) "- *Espanjassa:*

- Agentes afectos de seguros (representantes y no representantes);

- Portugalissa:
- Agente de seguros."

- c) "- Espanjassa:
- Subagentes de seguros;
 - Portugalissa:
 - Submediator."

3. Ensimmäinen neuvoston direktiivi 77/780/ETY, annettu 12 päivänä joulukuuta 1977 (EYVL N:o L 322, 17.12.1977, s. 30), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17)

Lisätään 2 artiklan 2 kohtaan seuraava:

- "- (ks. 386L0524)
- (ks. 386L0524)"

4. Ensimmäinen neuvoston direktiivi 79/267/ETY, annettu 5 päivänä maaliskuuta 1979 (EYVL N:o L 63, 13.3.1979, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17).

Lisätään 8 artiklan 1 kohdan a alakohtaan seuraava:

- "- Espanjan kuningaskunnan kohdalla: sociedad anónima, sociedad mutua,
- Portugalin tasavallan kohdalla: sociedade anónima."

5. Neuvoston direktiivi 79/279/ETY, annettu 5 päivänä maaliskuuta 1979 (EYVL N:o L 66, 16.3.1979, s. 21), sellaisena kuin se on muutettuna:

- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
- neuvoston direktiivillä 82/148/ETY, annettu 3 päivänä maaliskuuta 1982 (EYVL N:o L 62, 5.3.1982, s. 22).

Korvataan 21 artiklan 1 kohdassa ilmaisu "45" ilmaisulla "54".

d) Yhtiöoikeus

1. Ensimmäinen neuvoston direktiivi 68/151/ETY, annettu 9 päivänä maaliskuuta 1968 (EYVL N:o L 65, 14.3.1968, s. 8), sellaisena kuin se on muutettuna:

- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s.14),
- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 19).

a) Lisätään 1 artiklaan seuraava:

- "- Espanjassa: la sociedad anónima, la sociedad commanditaria por acciones, la sociedad de responsabilidad limitada;
- Portugalissa: a sociedade anónima de responsabilidade limitada, a sociedade em comandita por açções, a sociedade

por quotas de responsabilidade limitada."

b) Korvataan 2 artiklan 1 kohdan f alakohta seuraavasti:

- "f) tase ja tuloslaskelma jokaiselta tilikaudelta. Taseen sisältävässä asiakirjassa tulee olla tiedot niistä, joiden on lain mukaan varmistettava sen oikeellisuus. Saksan, Belgian, Ranskan, Kreikan, Italian, Luxemburgin tai Portugalin lainsäädännön mukaisten 1 artiklassa mainittujen rajavastuuyhtiöiden ja Alankomaiden lainsäädännön mukaisen suljetun osakeyhtiön ja Irlannin lainsäädännön mukaisen 'private company' ja Pohjois-Irlannin lainsäädännön mukaisen 'private company' osalta velvollisuutta noudattaa tätä säännöstä lykätään siihen asti, kunnes on pantu täytäntöön direktiivi, joka koskee taseen ja tuloslaskelman tietojen yhteensovittamista sekä edellä tarkoitettujen yhtiöiden vapauttamista kokonaan tai osaksi velvollisuudesta julkistaa tässä artiklassa tarkoitettuja asiakirjoja niissä tapauksissa, joissa niiden taseen loppusumma on tuossa direktiivissä säädettyä määrää pienempi. Neuvosto antaa edellä tarkoitettun direktiivin kahden vuoden kuluessa siitä kun tämä direktiivi on annettu."

2. Toinen neuvoston direktiivi 77/91/ETY, annettu 13 päivänä joulukuuta 1976 (EYVL N:o L 26, 31.1.1977, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s.17).

Lisätään 1 artiklan 1 kohtaan seuraava:

- "- Espanjassa: la sociedad anónima;
- Portugalissa: a sociedade anónima de responsabilidade limitada."

3. Kolmas neuvoston direktiivi 78/855/ETY, annettu 9 päivänä lokakuuta 1978 (EYVL N:o L 295, 20.10.1978, s. 36, sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979 s. 17).

Lisätään 1 artiklan 1 kohtaan seuraava:

- "- Espanja: la sociedad anónima;
- Portugali: a sociedade anónima de responsabilidade limitada."

4. Neljäs neuvoston direktiivi 78/660/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1978 (EYVL N:o L 222, 14.8.1978, s. 11), sellaisena kuin se on muutettuna:

- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),

- neuvoston direktiivillä 83/349/ETY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1983 (EYVL N:o L 193, 18.7.1983, s. 1).
- neuvoston direktiivillä 84/569/ETY, annettu 27 päivänä marraskuuta 1984 (EYVL N:o L 314, 4.12.1984, s. 28).

Lisätään 1 artiklan 1 kohtaan seuraava:

"- *Espanjassa:*

la sociedad anónima, la sociedad commanditaria por acciones, la sociedad de responsabilidad limitada;

- *Portugalissa:*

a sociedade anónima de responsabilidade limitada, a sociedade em commandita por acções, a sociedade de quotas de responsabilidade limitada."

5. Seitsemäs neuvoston direktiivi 83/349/ETY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1983 (EYVL N:o L 193, 18.7.1983, s. 1).

Lisätään 4 artiklaan 1 kohtaan seuraava:

"k) *Espanjassa:*

la sociedad anónima, la sociedad commanditaria por acciones, la sociedad de responsabilidad limitada;

l) *Portugalissa:*

a sociedade anonima de responsabilidade limitada, a sociedade em commandita por acções, a sociedade de quotas de responsabilidade limitada."

c) **Julkisia rakennusurakoita koskevat sopimukset**

Neuvoston direktiivi 71/305/ETY, annettu 26 päivänä heinäkuuta 1971 (EYVL N:o L 185, 16.8.1971, s. 5) sellaisena kuin se on muutettuna:

- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s.14),
- neuvoston direktiivillä 78/669/ETY, annettu 2 päivänä elokuuta 1978 (EYVL N:o L 225, 16.8.1978, s. 41),
- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17).

a) Lisätään 24 artiklaan seuraava:

(ks. 389L0440)

b) Lisätään liitteeseen I:

XII. (ks. 389L0440)

XIII. (ks. 389L0440)

f) Vapaan ammatin harjoittajat

1. Neuvoston direktiivi 75/362/ETY, annettu 16 päivänä kesäkuuta 1975 (EYVL N:o L 167, 30.6.1975, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna:

- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
- neuvoston direktiivillä 81/1057/ETY, annettu 14 päivänä joulukuuta 1981 (EYVL N:o L 385, 31.12.1981, s. 25).
- neuvoston direktiivillä 82/76/ETY, annettu 26 päivänä tammikuuta 1982 (EYVL N:o L 43, 15.2.1982, s. 21).

a) Lisätään 3 artiklaan seuraava:

"k) *Espanjassa:*

'Título de Licenciado en Medicina y Cirugía' (lääkärin ja kirurgin yliopistollinen tutkintotodistus), jonka antaa opetus- ja tiedeministeriö;

l) *Portugalissa:*

'Carta de curso de licenciatura em medicina' (tutkintotodistus lääketieteen opintojen suorittamisesta), jonka antaa yliopisto ja 'Diploma comprovativo da conclusão do internato geral' (todistus yleisen harjoittelun suorittamisesta), jonka antavat terveysministeriön toimivaltaiset viranomaiset."

b) Lisätään 5 artiklan 2 kohtaan seuraava:

"*Espanjassa:*

'Título de Especialista' (erikoislääkärin pätevyystodistus), jonka antaa opetus- ja tiedeministeriö;

Portugalissa:

'Grau de Assistente' (apulaislääkärin arvo), jonka antavat terveysministeriön toimivaltaiset viranomaiset, tai 'Título de Especialista' (erikoislääkärin pätevyystodistus), jonka antaa lääkärien ammatillinen yhdistys."

c) Lisätään 5 artiklan 3 kohdan luetelmakohtiin seuraavat ilmaiset:

- *anestesiologia:*

"Espanja: anestesiología y reanimación
Portugali: anestesiologia";

- *kirurgia:*

"Espanja: cirugía general
Portugali: cirurgia geral";

- *neurokirurgia:*

"Espanja: neurocirugía
Portugali: neurocirurgia";

- *naistentaudit ja synnytykset:*

"Espanja: obstetricia y ginecología
Portugali: ginecologia e obstetrícia";

- *sisätaudit:*
"Espanja: medicina interna
Portugali: medicina interna";
- *silmätaudit:*
"Espanja: oftalmología
Portugali: oftalmologia";
- *korva-, nenä- ja kurkkutaudit:*
"Espanja: otorrinolaringología
Portugali: otorrinolaringología";
- *lastentaudit:*
"Espanja: pediatría y sus específicas
Portugali: pediatria";
- *keuhkosairaudet:*
"Espanja: neumología
Portugali: pneumología";
- *urologia:*
"Espanja: urología
Portugali: urologia";
- *ortopedia ja traumatologia:*
"Espanja: traumatología y cirugía ortopédica
Portugali: ortopedia";
- *verisuonikirurgia:*
"Espanja: angiología y cirugía vascular
Portugali: cirugía vascular";
- *kardiologia:*
"Espanja: cardiología
Portugali: cardiologia";
- *gastroenterologia:*
"Espanja: aparato digestivo
Portugali: gastro-enterologia";
- *reumatologia:*
"Espanja: reumatología
Portugali: reumatologia";
- *kliininen hematologia:*
"Espanja: hematología y hemoterapia
Portugali: inmunohemoterapia";
- *endokrinologia:*
"Espanja: endocrinología y nutrición
Portugali: endocrinologia-nutrição";
- *fysiatria:*
"Espanja: rehabilitación
Portugali: fisioterapia";
- *suun sairaudet:*
"Espanja: estomatología
Portugali: estomatologia";
- *neurologia:*
"Espanja: neurología
Portugali: neurologia";
- *psykiatria:*
"Espanja: psiquiatria
Portugali: psiquiatria";
- *iho- ja sukupuolitaudit:*
"Espanja: dermatología médico-quirúrgica y venereología
Portugali: dermatovenereologia";
- *radiologia:*
"Espanja: electroradiología
Portugali: radiologia";
- *diagnostinen radiologia:*
"Espanja: radiodiagnostico
Portugali: radiodiagnostico";
- *syöpätaudit ja sädehoito:*
"Espanja: oncología radioterápica
Portugali: radioterapia";
- *trooppinen lääketiede:*
"Portugali: medicina tropical";
- *lasten psykiatria:*
"Portugali: pedopsiquiatria";
- d) Lisätään 7 artiklan 2 kohdan luettelomakotiin seuraavat
ilmaisut:
 - *kliininen biologia:*
"Espanja: análisis clínicos
Portugali: patologia clinica";
 - *hematologiset laboratoriotutkimukset:*
"Espanja: hematología y hemoterapia
Portugali: hematología clínica";
 - *kliininen mikrobiologia:*
"Espanja: microbiología y parasitología";
 - *patologia:*
"Espanja: anatomía patológica
Portugali: anatomia patologica";
 - *kliininen kemia:*
"Espanja: bioquímica clínica";
 - *immunologia:*
"Espanja: inmunología";
 - *plastiikkakirurgia:*
"Espanja: cirugía plástica y reparadora
Portugali: cirugía plastica";
 - *thoraxkirurgia:*
"Espanja: cirugía torácica
Portugali: cirugía torácica";
 - *lastenkirurgia:*
"Espanja: cirugía pediátrica
Portugali: cirugía pediátrica";

- *geriatria*:
"Espanja: geriatría";
 - *nefrologia*:
"Espanja: nefrología
Portugali: nefrologia";
 - *kliininen farmakologia*:
"Espanja: farmacología clínica";
 - *allergologia*:
"Espanja: alergología
Portugali: imuno-alergologia";
 - *gastroenterologinen kirurgia*:
"Espanja: cirugía del aparato digestivo".
2. Neuvoston direktiivi 77/249/ETY, annettu 22 päivänä maaliskuuta 1977 (EYVL N:o L 78, 26.3.1977, s. 17), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17).
- Lisätään 1 artiklan 2 kohtaan seuraava:
"Espanja: Abogado;
Portugali: Advogado."
3. Neuvoston direktiivi 77/452/ETY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1977 (EYVL N:o L 176, 15.7.1977, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna:
- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
 - neuvoston direktiivillä 81/1057/ETY, annettu 14 päivänä joulukuuta 1981 (EYVL N:o L 385, 31.12.1981, s. 25).
- a) Lisätään 1 artiklan 2 kohtaan seuraava:
- "Espanjassa:
'Enfermero/a diplomado a';

Portugalissa:
'Enfermeiro'."
- b) Lisätään 3 artiklan seuraava:
- "k) Espanjassa:
'Título de Diplomado universitario en Enfermería' (yliopistollinen sairaanhoitajan tutkintotodistus), jonka antaa opetus- ja tiedeministeriö.
l) Portugalissa:
'Diploma do curso de enfermagem geral' (yleis-sairaanhoitajan tutkintotodistus), jonka antavat valtion tunnustamat oppilaitokset ja jonka rekisteröi toimivaltainen viranomainen."
4. Neuvoston direktiivi 78/686/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1978 (EYVL N:o L 233, 24.8.1978, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna:
- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
 - neuvoston direktiivillä 81/1057/ETY, annettu 14 päivänä joulukuuta 1981 (EYVL N:o L 385, 31.12.1981, s. 25).
- a) Lisätään 1 artiklan seuraava:
- "- Espanjassa:
Licenciado en Odontología,
- Portugalissa:
médico dentista."
- b) Lisätään 3 artiklan seuraava:
- "k) Espanjassa:
tutkintotodistus, jonka nimen Espanja antaa tiedoksi jäsenvaltiolle ja komissiolle liittymisasiakirjoitena.
l) Portugalissa:
"carta de curso de licenciatura em medicina dentária" (tutkintotodistus, jossa tunnustetaan hammaslääketieteen opintojen suorittaminen), jonka antaa korkeakoulu."
- c) Lisätään seuraava:
- "19 a artikla
- Siitä ajankohdasta lähtien, jolloin Espanjan kuningaskunta toteuttaa tämän direktiivin edellyttämät toimenpiteet, jäsenvaltioiden tulee tunnustaa tämän direktiivin 1 artiklassa tarkoitetun toiminnan harjoittamiseksi ne lääkärin tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka Espanja on myöntänyt yliopistolliset lääketieteen opinnot ennen yhteisöihin liittymistä aloittaneille henkilöille, kun niiden liitteenä on Espanjan toimivaltaisen viranomaisen myöntämä todistus, joka osoittaa, että nämä henkilöt ovat harjoittaneet Espanjassa direktiivin 78/687/ETY 5 artiklassa tarkoitettua toimintaa tosiasiallisesti, luvallisesti ja pääasiallisesti vähintään kolme peräkkäistä vuotta todistuksen myöntämistä edeltävien viiden vuoden aikana ja että näillä henkilöillä on oikeus harjoittaa mainittua toimintaa samoilla edellytyksillä kuin tämän direktiivin 3 artiklan k kohdassa tarkoitettujen tutkintotodistusten, todistusten tai muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen haltijoilla.
- Edellä 1 kohdassa mainittua vaatimusta kolmen vuoden ammattikokemuksesta ei vaadita, jos asianosaiset ovat suorittaneet vähintään kolmen vuoden opinnot, joiden toimivaltaiset viranomaiset todistavat vastaavan direktiivin 78/687/ETY 1 artiklassa mainittuja opintoja."
5. Neuvoston direktiivi 78/1026/ETY, annettu 18 päivänä joulukuuta 1978 (EYVL N:o L 362, 23.12.1978, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna:
- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
 - neuvoston direktiivillä 81/1057/ETY, annettu 14 päivänä joulukuuta 1981 (EYVL N:o L 385, 31.12.1981, s. 25).
- Lisätään 3 artiklan seuraava:
- "k) Espanjassa:
título de Licenciado en Veterinaria (yliopistollinen eläinlääkärin tutkintotodistus), jonka myöntää opetus- ja tiedeministeriö;

l) Portugalissa:

carta de curso de licenciatura em medicina veterinária (virallinen tutkintotodistus, jossa tunnustetaan eläinlääketieteiden opintojen suorittaminen), jonka antaa yliopisto.

6. Neuvoston direktiivi 80/514/ETY, annettu 21 päivänä tammikuuta 1980 (EYVL N:o L 33, 11.2.1980, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston direktiivillä 80/1273/ETY, annettu 22 päivänä joulukuuta 1980 (EYVL N:o L 375, 31.12.1980, s. 74).

a) Lisätään 1 artiklaan seuraava:

"Espanjassa:

"matrona" tai "assistente obstétrico";

Portugalissa:

'enfermeiro especialista em enfermagem de saúde materna e obstétrica'."

b) lisätään 3 artiklaan seuraava:

"k) Espanjassa:

tutkintotodistus 'asistencia obstétrica', jonka antaa Ministerio de Education y Ciencia;

l) Portugalissa:

tutkintotodistus 'enfermeiro especialista em enfermagem de saúde materna e obstétrica'."

III. LIIKENNE

1. Neuvoston asetus (ETY) N:o 1191/69, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1969 (EYVL N:o L 156, 28.6.1969, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna:
- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14),
 - vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17).

Lisätään 19 artiklan 1 kohtaan:

"- Red Nacional de los ferrocarriles españoles (RENFE)"
ilmaisun
"- Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδας ΑΕ (ΟΣΕ)"
jälkeen:

sekä edelleen:

"- Caminhos-de-Ferro Portugueses, EP (CP)"
ilmaisun
"- Naamloze Vennootschap Nederlandse Spoorwegen (NS)"
jälkeen.

2. Neuvoston asetus (ETY) N:o 1192/69, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1969 (EYVL N:o L 156, 28.6.1969, s. 8), sellaisena kuin se on muutettuna:
- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14),
 - vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17).

Lisätään 3 artiklan 1 kohtaan:

"- Red Nacional de los ferrocarriles españoles (RENFE)"

ilmaisun

"- Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδας ΑΕ (ΟΣΕ)"
jälkeen:

sekä edelleen:
"- Caminhos-de-Ferro Portugueses, EP (CP)"

ilmaisun

"- Naamloze Vennootschap Nederlandse Spoorwegen (NS)"
jälkeen.

3. Neuvoston asetus (ETY) N:o 1108/70, annettu 4 päivänä kesäkuuta 1970 (EYVL N:o L 130, 15.6.1970, s. 4), sellaisena kuin se on muutettuna:

- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14),
- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
- neuvoston asetuksella (ETY) N:o 1384/79, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1979 (EYVL N:o L 167, 5.7.1979, s. 1),
- neuvoston asetuksella (ETY) N:o 3021/81, annettu 19 päivänä lokakuuta 1981 (EYVL N:o L 302, 23.10.1981, s. 8).

Täydennetään liitettä II seuraavasti:

a) Lisätään A.1 "RAUTATIET - päärataverkot" kohtaan seuraavat:

- Helleenien tasavalta kohdan jälkeen:
"Espanjan kuningaskunta
- Red Nacional de los Ferrocarriles Españoles (RENFE)",
- Alankomaiden kuningaskunta kohdan jälkeen:
"Portugalin tasavalta
- Caminhos-de-Ferro Portugueses, EP (CP)"

b) Lisätään B "MAANTIET" kohtaan seuraavat:

- Helleenien tasavalta kohdan jälkeen:
"Espanjan kuningaskunta
- 1. Autopistas
- 2. Autovías

3. Carreteras estatales
4. Carreteras provinciales
5. Carreteras municipales";
- Alankomaiden kuningaskuntaa koskevan kohdan jälkeen:
- "Portugalin tasavalta*
1. Auto-estradas
2. Estrades nacionais e regionais
3. Vias municipais
4. Vias florestais".
4. (—)
5. Komission asetukset (ETY) N:o 281/71, annettu 9 päivänä helmikuuta 1971 (EYVL N:o L 33, 10.2.1971, s. 11), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14).
- Lisätään liitteeseen seuraava:
- "Portugalin tasavalta*
- Douro, a jusante da ponte D "Luis, da cidade do Porto"
- Tejo, a jusante do Carregado
- Sado, a jusante do estero da Marateca
- Guadiana, a jusante do Pomarao".
6. Komission asetukset (ETY) N:o 2778/72, annettu 20 päivänä joulukuuta 1972 (EYVL N:o L 292, 29.12.1972, s. 22), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17).
- Korvataan 1 artiklan alaviite 1 seuraavasti:
- ⁽¹⁾ Belgia (B), Tanska (DK), Saksa (D), Kreikka (GR), Espanja (E), Ranska (F), Irlanti (IRL), Italia (I), Luxemburg (L), Alankomaat (NL) Portugali (P), Yhdistynyt kuningaskunta (GB)"
7. Neuvoston asetukset (ETY) N:o 2830/77, annettu 12 päivänä joulukuuta 1977 (EYVL N:o L 334, 24.12.1977, s. 13), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17).
- Lisätään 2 artiklaan:
- "- Red Nacional de los Ferrocarriles Españoles (RENFE)"
ilmaisun
- "- Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδας ΑΕ (ΟΣΕ)"
jälkeen,
- sekä:
- "- Caminhos-de-Ferro Portugueses, EP (CP)"
ilmaisun
- "- Naamloze Vennootschap Nederlandse Spoorwegen (NS)"
jälkeen.
8. Neuvoston asetukset (ETY) N:o 2183/78, annettu 19 päivänä syyskuuta 1978 (EYVL N:o L 258, 21.9.1978, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979).
- Lisätään 2 artiklaan:
- "- Red Nacional de los Ferrocarriles Españoles (RENFE)"
ilmaisun
- "- Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδας ΑΕ (ΟΣΕ)"
jälkeen,
- sekä edelleen:
- "- Caminhos-de-Ferro Portugueses, EP (CP)"
ilmaisun
- "- Naamloze Vennootschap Nederlandse Spoorwegen (NS)"
jälkeen.
9. Neuvoston direktiivi 65/269/ETY, annettu 13 päivänä toukokuuta 1965 (EYVL N:o 88, 24.5.1965, s. 1469/65), sellaisena kuin se on muutettuna:
- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14),
- neuvoston direktiivillä 73/169/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1973 (EYVL N:o L 181, 4.7.1973, s. 20),
- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17).

Korvataan liitteessä, jokaisessa malliluvussa ilmaisu "seitsemän" ilmaisulla "yhdeksän".

10. Neuvoston direktiivi 75/130/ETY, annettu 17 päivänä helmikuuta 1975 (EYVL N:o L 48, 22.2.1975, s. 31), sellaisena kuin se on muutettuna:
- neuvoston direktiivillä 79/5/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1978 (EYVL N:o L 5, 9.1.1979, s. 33),
 - neuvoston direktiivillä 82/3/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1981 (EYVL N:o L 5, 9.1.1982, s. 12),
 - neuvoston direktiivillä 82/603/ETY, annettu 28 päivänä heinäkuuta 1982 (EYVL N:o L 247, 23.8.1982, s. 6).

Lisätään 8 artiklan 3 kohtaan Alankomaat kohdan jälkeen:

"- *Portugali*:

- a) Imposto de camionagem
- b) Imposto de circulação".

11. Neuvoston päätös 75/327/ETY, tehty 20 päivänä toukokuuta 1975 (EYVL N:o L 152, 12.6.1975, s. 3), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17).

Lisätään 1 artiklan 1 kohtaan:

"- Red Nacional de los Ferrocarriles Españoles (RENFE)"

ilmaisun

"- Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδας ΑΕ (ΟΣΕ)" jälkeen,

sekä:

"- Caminhos-de-Ferro Portugueses, EP (CP)" ilmaisun

"- Naamloze Vennootschap Nederlandse Spoorwegen (NS)" jälkeen.

12. Komission päätös 77/527/ETY, tehty 29 päivänä heinäkuuta 1977 (EYVL N:o L 209, 17.8.1977, s. 29).

Lisätään liitteen otsikkoon seuraava:

"ANEXO

Lista de vías navegables marítimas de conformidad con el apartado 6 del artículo 3 de la Directiva 76/135/CEE

ANEXO

Lista das vias marítimas navegáveis nos termos do nº 6 artigo 3º Directiva 76/135/CEE."

13. Neuvoston direktiivi 78/546/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1978 (EYVL N:o L 168, 26.6.1978 s. 29), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17).

Lisätään liitteeseen II Kreikkaa koskevan luettelon jälkeen seuraava:

"*Espanja*

Andalucía

Aragón

Principado de Asturias

Comunidad Autónoma de las Islas Baleares

Canarias

Cantabria

Castilla-La Mancha

Castilla y León

Cataluña

Extremadura

Galicia

Comunidad de Madrid

Región de Murcia

Comunidad Foral de Navarra

País Vasco

La Rioja

Comunidad Valenciana

Ceuta

Melilla",

sekä Alankomaita koskevan luettelon jälkeen:

"*Portugali*

Norte

Centro

Lisboa e vale do Tejo

Alentejo

Algarve

Açores

Madeira."

Liitteessä III:

- lisätään ilmaisu "Espanja" ilmaisun "Kreikka" jälkeen ja ilmaisu "Portugali" ilmaisun "Alankomaat" jälkeen.
- poistetaan ilmaisut "Espanja" ja "Portugali" kolmansien maiden luettelosta.

14. Neuvoston direktiivi 80/1119/ETY, annettu 17 päivänä marraskuuta 1980 (EYVL N:o L 339, 15.12.1980, s. 30).

Lisätään liitteeseen II Saksaa koskevan luettelon jälkeen:

"*Espanja*

Andalucía

Aragón

Principado de Asturias

Comunidad Autónoma de las Islas Baleares

Canarias

Cantabria

Castilla-La Mancha

Castilla y León

Cataluña

Extremadura

Galicia

Comunidad de Madrid

Región de Murcia

Comunidad Foral de Navarra

País Vasco

La Rioja

Comunidad Valenciana

Ceuta

Melilla",

ja Alankomaita koskevan luettelon jälkeen:

"Portugali"

Norte

Centro

Lisboa e vale do Tejo

Alentejo

Algarve".

Muutetaan liitteessä III olevaa luetteloa maista seuraavasti:

- Korvataan ensimmäinen osa seuraavasti:

"I. Euroopan yhteisön maat

01. Belgia

02. Tanska

03. Saksan liittotasavalta

04. Kreikka

05. Espanja

06. Ranska

07. Irlanti

08. Italia

09. Luxemburg

10. Alankomaat

11. Portugali

12. Yhdistynyt kuningaskunta"

- Numerot 11 - 23 siirtyvät numeroiksi 13 - 25.

Korvataan liitteessä IV olevissa 7 a, 7 b, 8 a ja 8 b taulukossa otsikko "EUR-10" otsikolla "EUR-12".

Korvataan liitteessä IV olevissa 10 a ja 10 b taulukossa, vasemmanpuoleisissa sarakkeessa, otsikko "EUR-10" otsikolla "EUR-12" ja lisätään ilmaisut "Espanja" ja "Portugali".

15. Neuvoston direktiivi 80/1177/ETY, annettu 4 päivänä joulukuuta 1980 (EYVL N:o L 350, 23.12.1980 s. 23).

Lisätään 1 artiklan 2 kohdan a alakohtaan seuraava:

"RENFE: Red Nacional de los Ferrocarriles Españoles, Espanja

CP: Caminhos-de-Ferro Portugueses, Portugali"

Lisätään liitteeseen II Kreikkaa koskevan luettelon jälkeen seuraava:

"Espanja

Andalucía

Aragón

Principado de Asturias

Comunidad Autónoma de las Islas Baleares

Canarias

Cantabria

Castilla-La Mancha

Castilla y León

Cataluña

Extremadura

Galicia

Comunidad de Madrid

Región de Murcia

Comunidad Foral de Navarra

País Vasco

La Rioja

Comunidad Valenciana

Ceuta

Melilla",

sekä Alankomaita koskevan luettelon jälkeen seuraava:

"Portugali

Norte

Centro

Lisboa e vale do Tejo

Alentejo

Algarve".

Muutetaan liitettä III seuraavasti:

- Korvataan I osa seuraavasti:

"I. Euroopan yhteisöt

01. Belgia

02. Tanska

03. Saksan liittotasavalta

04. Kreikka

05. Espanja

06. Ranska

07. Irlanti

08. Italia

09. Luxemburg

10. Alankomaat

11. Portugali

12. Yhdistynyt kuningaskunta."

- II osassa numerot 11 - 14 siirtyvät numeroiksi 13 - 16 ja poistetaan viittaukset "15 Espanja" ja "16 Portugali".

16. Ensimmäinen neuvoston direktiivi 80/1263/ETY, annettu 4 päivänä joulukuuta 1980 (EYVL N:o L 375, 31.12.1980, s. 1).

Lisätään liitteessä I olevaan yhteisön ajokorttimallinäytteen otsikkoon sanat "Permiso de Conducción" ja "Carta de Condução".

17. Neuvoston päätös 82/529/ETY, tehty 19 päivänä heinäkuuta 1982 (EYVL N:o L 234, 9.8.1982 s. 5).

Lisätään 1 artiklan 1 kohtaan:

"- Red Nacional de los Ferrocarriles Españoles (RENFE)"

ilmaisun

"- Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδας ΑΕ (ΟΣΕ)" jälkeen,

sekä:

"- Caminhos-de-Ferro Portugueses, EP (CP)"

ilmaisun

"- Naamloze Vennootschap Nederlandse Spoorwegen (NS)" jälkeen.

18. (---)

Lisätään 1 artiklan 1 kohtaan:

"- Red Nacional de los Ferrocarriles Españoles (RENFE)"

ilmaisun

"- Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδας ΑΕ (ΟΣΕ)"
jälkeen,

sekä edelleen:

"- Caminhos-de-Ferro Portugueses, EP (CP)"

ilmaisun

"- Naamloze Vennootschap Nederlandse Spoorwegen (NS)" jälkeen.

19. Neuvoston päätös 83/418/ETY, tehty 25 päivänä heinäkuuta 1983 (EYVL N:o L 237, 26.8.1983, s. 32).

IV. KILPAILU

EHTY:n säädökset

(--)

ETY:n säädökset

5. Neuvoston asetus N:o 17, annettu 6 päivänä helmikuuta 1962 (EYVL N:o 13, 21.2.1962, s. 204/62), sellaisena kuin se on muutettuna:
- neuvoston asetuksella N:o 59, annettu 3 päivänä heinäkuuta 1962 (EYVL N:o 58, 10.7.1962, s. 1655/62),
 - neuvoston asetuksella N:o 118/63/ETY, annettu 5 päivänä marraskuuta 1963 (EYVL N:o 162, 7.11.1963, s. 2696/63),
 - neuvoston asetuksella N:o 2822/71, annettu 20 päivänä joulukuuta 1971 (EYVL N:o L 285, 29.12.1971, s. 49),
 - vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14),
 - vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17).

Korvataan 25 artiklan 5 kohta seuraavasti:

"5. Mitä 1 - 4 kohdassa säädetään, sovelletaan vastaavasti Irlleeniin tasavallan, Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin

- tasavallan liittyttyä yhteisöihin.
6. Komission asetus N:o 27, annettu 3 päivänä toukokuuta 1962 (EYVL N:o L 35, 10.5.1962, s. 1118/62, sellaisena kuin se on muutettuna:
- komission asetuksella (ETY) N:o 1133/68, annettu 26 päivänä heinäkuuta 1968 (EYVL N:o L 189, 1.8.1968, s. 1),
 - komission asetuksella (ETY) N:o 1699/75, annettu 2 päivänä heinäkuuta 1975 (EYVL N:o L 172, 3.7.1975, s. 11)
 - vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17).
- Korvataan 2 artiklan 1 kohdassa sana "yhtenätoista" sanalla "kolmenatoista".
7. Neuvoston asetus N:o 19/65/ETY, annettu 2 päivänä maaliskuuta 1965 (EYVL N:o 36, 6.3.1965, s. 533/65), sellaisena kuin se on muutettuna:
- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14),
 - vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17).
- Korvataan 4 artiklan 1 kohdan viimeinen alakohta seuraavasti:
- "Mitä edellisessä alakohdassa säädetään, sovelletaan vastaavasti Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyttyä yhteisöihin."
- Lisätään 4 artiklan 2 kohtaan seuraava:
- "Mitä 2 kohdassa säädetään, sovelletaan sopimuksiin ja yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, joihin perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa sovelletaan Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan yhteisöihin liittymisen johdosta ja jotka on asetuksen N:o 17 5 ja 25 artiklan mukaan ilmoitettava ennen 1 päivää heinäkuuta 1986, ainoastaan, jos ne on ilmoitettu mainittuun päivään mennessä."
8. (- -)
9. Neuvoston asetus (ETY) N:o 2821/71, annettu 20 päivänä joulukuuta 1971 (EYVL N:o L 285, 29.12.1971, s. 46), sellaisena kuin se on muutettuna:
- neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2743/72, annettu 19 päivänä joulukuuta 1972 (EYVL N:o L 291, 28.12.1972, s. 144),
 - vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17).
- Korvataan 4 artiklan 1 kohdan viimeinen alakohta seuraavasti:
- "Mitä edellisessä alakohdassa säädetään, sovelletaan vastaavasti Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyttyä yhteisöihin."
- Lisätään 4 artiklan 2 kohtaan seuraava:
- "Mitä 1 kohdassa säädetään, sovelletaan sopimuksiin ja yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, joihin perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa sovelletaan Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan yhteisöihin liittymisen johdosta ja jotka on asetuksen N:o 17 5 ja 25 artiklan mukaan ilmoitettava ennen 1 päivää heinäkuuta 1986, ainoastaan, jos ne on ilmoitettu mainittuun päivään mennessä."
10. Komission asetus (ETY) N:o 1983/83, annettu 22 päivänä kesäkuuta 1983 (EYVL N:o L 173, 30.6.1983, s. 1).
- Lisätään 7 artiklaan seuraava:
- "Mitä edellisessä kohdassa säädetään, sovelletaan vastaavasti sopimuksiin, jotka olivat voimassa Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyessä yhteisöihin ja joihin perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa sovelletaan liittymisen johdosta."
11. Komission asetus (ETY) N:o 1984/83, annettu 22 päivänä kesäkuuta 1983 (EYVL N:o L 173, 30.6.1983, s. 5).
- Lisätään 15 artiklaan seuraava:
- "4. Mitä edellisissä kohdissa säädetään, sovelletaan vastaavasti kyseisissä kohdissa tarkoitettuihin sopimuksiin, jotka olivat voimassa Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyessä yhteisöihin ja joihin perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa sovelletaan liittymisen johdosta."
12. Komission asetus (ETY) 2349/84, annettu 23 päivänä heinäkuuta 1984 (EYVL N:o L 219, 16.8.1984, s. 15).
- Lisätään 8 artiklaan seuraava:
- "3. Sopimuksiin, joihin perustamissopimuksen 85 artiklaa sovelletaan Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan yhteisöihin liittymisen johdosta, sovelletaan 6 ja 7 artiklaa; määräpäivänä on kuitenkin 13 päivän maaliskuuta 1962 sijasta 1 päivä tammikuuta 1986 sekä 1 päivän helmikuuta 1963, 1 päivän tammikuuta 1967 ja 1 päivän huhtikuuta 1985 sijasta 1 päivä heinäkuuta 1986. Muutoksia, joita kyseisiin sopimuksiin on tehty 7 artiklan mukaisesti, ei tarvitse ilmoittaa komissiolle."

13. Komission asetus (ETY) N:o 123/85, annettu 12 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 15, 18.1.1985, s. 16).

Lisätään 9 artiklaan seuraava:

"3. Sopimuksiin, joihin perustamissopimuksen 85 artiklaa sovelletaan Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan yhteisöihin liittymisen johdosta, sovelletaan 7 ja 8 artiklaa; määräpäivänä on kuitenkin 13 päivän maaliskuuta 1962 sijasta 1 päivä tammikuuta 1986 sekä 1 päivän helmikuuta 1963, 1 päivän tammikuuta 1967 ja 1 päivän lokakuuta 1985 sijasta 1 päivä heinäkuuta 1986. Muutoksia, joita kyseisiin sopimuksiin on tehty 8 artiklan mukaisesti, ei tarvitse ilmoittaa komissiolle."

14. Komission asetus (ETY) N:o 417/85, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 53, 22.2.1985, s. 1)

Lisätään artikla seuraavasti:

"9 a artikla

Perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kielto ei koske erikoistamissopimuksia, jotka olivat voi-

massa Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymispäivänä ja joihin 85 artiklan 1 kohtaa sovelletaan liittymisen johdosta, jos kyseisiä sopimuksia muutetaan ennen 1 päivää heinäkuuta 1986 siten, että ne täyttävät tässä asetuksessa säädetyt edellytykset."

15. Komission asetus (ETY) N:o 418/85, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 53, 22.2.1985, s. 5).

Lisätään 11 artiklaan seuraava:

"6. Sopimuksiin, joihin perustamissopimuksen 85 artiklaa sovelletaan Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan yhteisöihin liittymisen johdosta, sovelletaan 1 - 3 kohtaa; määräpäivänä on kuitenkin 13 päivän maaliskuuta 1962 sijasta 1 päivä tammikuuta 1986 sekä 1 päivän helmikuuta 1963, 1 päivän tammikuuta 1967, 1 päivän maaliskuuta 1985 ja 1 päivän syyskuuta 1985 sijasta 1 päivä heinäkuuta 1986. Muutoksia, joita kyseisiin sopimuksiin on tehty 3 kohdan säännösten mukaisesti, ei tarvitse ilmoittaa komissiolle."

V. VEROTUS

(--)

VI. TALOUSPOLITIikka

(→)

VII. KAUPPAPOLITIikka**(--)**

VIII. SOSIAALIPOLITIikka

1. Neuvoston asetus (ETY) N:o 1408/71, annettu 14 päivänä kesäkuuta 1971, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2001/83, annettu 2 päivänä kesäkuuta 1983 (EYVL N:o L 230, 22.8.1983, s. 6).

Korvataan 23 artiklan 1 kohta seuraavasti:

"1. Toimivaltainen laitos jäsenvaltiossa, jonka lainsäädäntö edellyttää, että rahastuksien laskemisen on perustuttava keskimääräisiin ansioihin tai keskimääräisiin maksuihin, määrää tällaiset keskimääräiset ansiot tai maksut yksinomaisesti sellaisten ansioiden tai maksujen perusteella, jotka on vahvistettu maksetuiksi asianomaisen lainsäädännön mukaan täytettyjen kausien aikana."

Lisätään 45 artiklaan kohta seuraavasti:

"7. Jos sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jonka mukaan etuuden myöntämisen edellytyksenä on, että palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on sen lainsäädännön alainen riskin toteutumisasajankohtana, on vaatimus vakuutuskausien pituudesta etuutta koskevan oikeuden suhteen, katsotaan tämän luvun säännöksiä sovellettaessa, että palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, joka ei ole enää tämän lainsäädännön alainen on edelleen tämän lainsäädännön alainen riskin toteutumisasajankohtana, jos hän tällöin on toisen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, tai jollei näin ole, hän voi hän voi tehdä etuutta koskevan hakemuksen toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan. Tämä viimeksi mainittu

edellytys katsotaan täytetyksi 48 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa."

määrää tällaiset tällaiset keskimääräiset maksut yksinomaisesti niiden vakuutuskausien perusteella, jotka ovat täyttäneet asianomaisen valtion lainsäädännön mukaan."

Lisätään 47 artiklan 1 kohtaan seuraava:

Korvataan 82 artiklan 1 kohdassa ilmaisu "60" ilmaisulla "72".

"e) jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan etuudet lasketaan keskimääräisten maksujen perusteella, toimivaltainen laitos

Korvataan liite I seuraavasti:

"LIITE I

ASETUKSEN HENKILÖLLINEN ULOTTUVUUS

I. Palkatut työntekijät ja/tai itsenäiset ammatinharjoittajat (asetuksen 1 artiklan a alakohdan ii ja iii alakohta)

A. BELGIA

Ei mitään.

B. TANSKA

1. Henkilöä, joka toimii palkattuna työntekijänä ja johon tämän vuoksi sovelletaan:

- a) työtapaturma- ja ammattitautilainsäädäntöä 1 päivää syyskuuta 1977 edeltävältä ajalta;
- b) työntekijöiden lisäeläkelainsäädäntöä (arbejdsmarkedets tillægspension, ATP) 1 päivästä syyskuuta 1977 alkaen,

pidetään asetuksen 1 artiklan a alakohdan ii alakohdassa tarkoitettuna palkattuna työntekijänä.

2. Henkilöä, jolla sairauden tai äitiyden johdosta on oikeus päivärahaetuuksia koskevan lain perusteella tällaisiin etuuksiin muun ansiotulon kuin palkan perusteella, pidetään asetuksen 1 artiklan a alakohdan ii alakohdassa tarkoitettuna itsenäisenä ammatinharjoittajana.

C. SAKSA

Jos toimivaltainen laitos, joka myöntää perhe-etuuksia asetuksen III osaston 7 luvun mukaisesti, on saksalainen laitos, asetuksen 1 artiklan a alakohdan ii alakohdan mukaan:

- a) 'palkatulla työntekijällä' tarkoitetaan henkilöä, joka on pakollisesti vakuutettu työttömyyden varalta tai henkilöä, joka tällaisen vakuutuksen perusteella saa sairausvakuutuksen nojalla rahaetuuksia tai niihin verrattavia etuuksia;
- b) 'itsenäisellä ammatinharjoittajalla' tarkoitetaan henkilöä, joka harjoittaa itsenäisesti ammattia ja on velvollinen:
 - ottamaan vanhuusvakuutuksen itsenäisten ammatinharjoittajien järjestelmästä tai maksamaan siihen maksuja, taikka
 - ottamaan pakollisen eläkevakuutuksen.

D. ESPANJA

Ei mitään.

E. RANSKA

Ei mitään.

F. KREIKKA

1. Henkilöä, joka on vakuutettu OGA -järjestelmässä ja joka toimii yksinomaan palkattuna työntekijänä tai johon sovelletaan tai on sovellettu toisen jäsenvaltion lainsäädäntöä ja joka näin ollen on tai on ollut 'palkattu

a alakohdan mukaan, pidetään asetuksen 1 artiklan a alakohdan iii alakohdassa tarkoitettuna palkattuna työntekijänä.

2. Kansallisten perheavustusten myöntämisen osalta asetuksen 1 artiklan a alakohdan i ja iii alakohdassa mainittuja henkilöitä pidetään asetuksen 1 artiklan a alakohdan ii alakohdassa tarkoitettuina palkattuina työntekijöinä.

G. IRLANTI

1. Henkilöä, joka on pakollisesti tai vapaaehtoisesti vakuutettu vuoden 1981 (yhdistetyn) sosiaalihuoltolain (Social Welfare (Consolidation) Act 1981) 5 ja 37 pykälän säännösten mukaan, pidetään asetuksen 1 artiklan a alakohdan ii alakohdassa tarkoitettuna palkattuna työntekijänä
2. Henkilöä, joka harjoittaa ammatillista tai kaupallista toimintaa ilman työsopimusta tai joka on jäänyt eläkkeelle harjoitettuaan sellaista toimintaa, pidetään asetuksen 1 artiklan a alakohdan ii alakohdassa tarkoitettuna itsenäisenä ammatinharjoittajana. Kun kysymys on luontoisuuksina annettavista sairaanhoitoetuuksista, asianomaisella henkilöllä on myös oltava oikeus tällaisiin etuuksiin vuoden 1970 terveydenhoitolain (Health Act 1970) 45 tai 46 jakson mukaan.

H. ITALIA

Ei mitään.

I. LUXEMBURG

Ei mitään.

J. ALANKOMAAT

Henkilöä, joka harjoittaa ammattia ilman työsopimusta, pidetään asetuksen 1 artiklan a alakohdan ii alakohdassa tarkoitettuna itsenäisenä ammatinharjoittajana.

K. PORTUGALI

Ei mitään.

L. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Henkilöä, joka on 'palkattuna työntekijänä ansaitseva' (employed earner) tai 'itsenäisenä ammatinharjoittajana ansaitseva' (self-employed earner) Ison-Britannian tai Pohjois-Irlannin lainsäädännön mukaan, pidetään asetuksen 1 artiklan a alakohdan ii alakohdassa tarkoitettuna palkattuna työntekijänä (employed earner) tai itsenäisenä ammatinharjoittajana. Henkilöä, jonka osalta maksetaan maksuja 'palkattuna työntekijänä' (employed earner) tai 'itsenäisenä ammatinharjoittajana' (self-employed earner) Gibraltarin lainsäädännön mukaisesti, pidetään asetuksen 1 artiklan a alakohdan ii alakohdassa tarkoitettuna palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana.

II. Perheenjäsenet

(asetuksen 1 artiklan f alakohdan toinen virke)

A. BELGIA

Ei mitään.

B. TANSKA

Määrittäessä oikeudesta luontoisuuksiin asetuksen 22 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 31 artiklan nojalla 'perheenjäsenellä' tarkoitetaan henkilöä, jota pidetään perheenjäsenenä julkista sairausvakuutusta koskevan lain (lov om offentlig sygesikring) mukaan.

C. SAKSA

Ei mitään.

D. ESPANJA

Ei mitään.

E. RANSKA

Ei mitään.

F. KREIKKA

Ei mitään.

G. IRLANTI

Määrättäessä oikeudesta luontoisetuksiin asetuksen 22 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 31 artiklan nojalla 'perheenjäsenellä' tarkoitetaan henkilöä, jota pidetään palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan huollettavana vuosien 1947 - 1970 terveydenhoitolakien (Health Acts 1947 - 1970) mukaan.

H. ITALIA

Ei mitään.

I. LUXEMBURG

Ei mitään.

J. ALANKOMAAT

Ei mitään.

K. PORTUGALI

Ei mitään.

L. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Määrättäessä oikeudesta luontoisetuksiin asetuksen 22 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 31 artiklan nojalla 'perheenjäsenellä' tarkoitetaan:

- a) Ison-Britannian tai Pohjois-Irlannin lainsäädännössä henkilöä, jota pidetään huollettavana vuoden 1975 sosiaaliturvalain (the Social Security Act 1975) tai vuoden 1975 sosiaaliturvalain (Pohjois-Irlanti) (the Social Security (Northern-Ireland) Act 1975) mukaan; ja
- b) Gibraltarin lainsäädännössä henkilöä, jota pidetään huollettavana vuoden 1973 ryhmäpraktiikkasairaanhoitojärjestelmää (the Group Practice Medical Scheme Ordinance 1973) koskevan lain mukaan."

Korvataan liite II seuraavasti:

"LIITE II

(Asetuksen 1 artiklan j ja u alakohta)

- I. Sellaisia itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevat erityisjärjestelmät, jotka on suljettu asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle 1 artiklan j alakohdan neljännen alakohdan nojalla

A. BELGIA

Ei mitään.

B. TANSKA

Ei mitään.

C. SAKSA

Osavaltioiden (Länder) lainsäädännön mukaan perustetut vakuutus- ja eläkelaitokset (Versicherungs- und Versorgungswerke) lääkäreitä, hammaslääkäreitä, eläinlääkäreitä, apteekkareita, asianajajia ja neuvonantajia, patenttiasiamiehiä (Patentanwälte), julkisia notaareja, tilintarkastajia (Wirtschaftsprüfer), verokonsultteja ja -neuvoja (Steuerbevollmächtigte), luotseja (Seelotsen) ja arkkitehteja varten ja muut vakuutus- ja eläkelaitokset, erityisesti huoltorahastot (Fürsorgeeinrichtungen) sekä laajennettu palkkionjakojärjestelmä (erweiterte Honorarverteilung).

D. ESPANJA

1. Vapaachtoiset sosiaalijärjestelmät, jotka täydentävät sosiaaliturvajärjestelmiä ja joita hallinnoivat 6 päivänä joulukuuta 1941 annetun yleisen sosiaaliturvalain ja sen nojalla 26 päivänä toukokuuta 1943 annetussa asetuksessa tarkoitetut laitokset:
 - a) kun on kysymys sosiaaliturvaa täydentävistä tai lisäävistä etuuksista;
 - b) taikka kun on kysymys keskinäisistä vakuutusyhdistyksistä, joiden liittämisestä sosiaaliturvajärjestelmään ei ole säännöstä 30 päivänä toukokuuta 1974 annetun yleisen sosiaaliturvalain 6 siirtymäsäännöksen 7 kohdassa ja joita ei tämän vuoksi ole korvattu pakollisen sosiaaliturvajärjestelmän vakuutuslaitoksilla.
2. Sosiaalijärjestelmät tai luonteeltaan sosiaalihuoltoa ja/tai -apua olevat järjestelmät, joita hallinnoitiin laitoksiin ei sovelleta 6 päivänä joulukuuta 1941 annettua yleistä sosiaaliturvalakia.

E. RANSKA

1. Itsenäiset ammatinharjoittajat maatalousalan ulkopuolella:
 - a) Itsenäisten ammatinharjoittajien vanhuusvakuutuksen lisäeläkejärjestelmät ja työkyvyttömyys- ja kuolemanvaravakuutusjärjestelmät, joista on säädetty sosiaaliturvalain (Code de la securité sociale) L 658, L 659, L 663-11, L 663-12, L 682 ja L 683-1 artiklassa.
 - b) Lisäetuudet, joita tarkoitetaan 12 päivänä heinäkuuta 1966 annetun lain N:o 66.509 9 artiklassa.
2. Itsenäiset maatalousyrittäjät:

Vakuutuslajit, joista on säädetty maatalouslain (Code rural) 1049 ja 1234.19 artiklassa ja jotka koskevat itsenäisten maatalousyrittäjien osalta yhtäältä sairautta, äitiyttä ja vanhuutta sekä toisaalta työtapaturmia ja ammattitauteja.

F. KREIKKA

Ei mitään.

G. IRLANTI

Ei mitään.

H. ITALIA

Ei mitään.

I. LUXEMBURG

Ei mitään.

J. ALANKOMAAT

Ei mitään.

K. PORTUGALI

Ei mitään.

L. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Ei mitään.

II. Erityiset synnytysavustukset, jotka on suljettu asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle I artiklan u kohdan nojalla

A. BELGIA
Synnytysavustus.

B. TANSKA
Ei mitään.

- C. SAKSA
Ei mitään.
- D. ESPANJA
Ei mitään.
- E. RANSKA
a) Synnytystä edeltävät avustukset.
b) Synnytyksen jälkeiset avustukset.
(ks. 389R3427)
- F. KREIKKA
Ei mitään.
- G. IRLANTI
Ei mitään.
- H. ITALIA
Ei mitään.
- I. LUXEMBURG
Synnytyksavustukset.
(ks. 389R3427)
- J. ALANKOMAAT
Ei mitään.
- K. PORTUGALI
Ei mitään.
- L. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
Ei mitään."

Korvataan liite III seuraavasti:

"LIITE III

(Asetuksen 7 artiklan 2 kohdan c alakohta ja 3 artiklan 3 kohta)

Sellaisten sosiaaliturvasopimusten määräykset, jotka jäävät sovellettaviksi sen estämättä, mitä asetuksen 6 artiklassa säädetään – Sellaisten sosiaaliturvasopimusten määräykset, joita ei sovelleta kaikkiin henkilöihin, joihin asetusta sovelletaan

YLEISET HUOMAUTUKSET

1. Niiltä osin kuin tämän liitteen määräykset sisältävät viittauksia muiden sopimusten määräyksiin, nämä viittaukset korvataan viittauksilla tämän asetuksen vastaaviin säännöksiin, jollei kysymyksessä olevien sopimusten määräyksiä ole lueteltu tässä liitteessä.
2. Sellaisessa sosiaaliturvasopimuksessa olevaa irtisanomislausetta, jonka jotkut määräykset on lueteltu tässä liitteessä, sovelletaan edelleen noiden määräysten osalta.

A

Sosiaaliturvasopimusten määräykset, jotka jäävät sovellettaviksi sen estämättä, mitä asetuksen 6 artiklassa säädetään

(asetuksen 7 artiklan 2 kohdan c alakohta)

1. BELGIA – TANSKA
Ei sopimusta.

2. BELGIA – SAKSA

- a) Yleiseen sopimukseen 7 päivältä joulukuuta 1957 liittyvä päätöspöytäkirja samalta päivältä, 3 ja 4 artikla sellaisina kuin ne ovat lisäpöytäkirjassa 10 päivältä marraskuuta 1960.
- b) Yleiseen sopimukseen 7 päivältä joulukuuta 1957 liittyvä lisäsopimus N:o 3 samalta päivältä sellaisena kuin se on lisäpöytäkirjassa 10 päivältä marraskuuta 1960 (eläkkeiden maksaminen ajalta ennen yleisen sopimuksen voimaantuloa).

3. BELGIA – ESPANJA

Ei mitään.

4. BELGIA – RANSKA

- a) Yleiseen sopimukseen 17 päivältä tammikuuta 1948 liittyvä lisäsopimus samalta päivältä, 13, 16 ja 23 artikla (työntekijät kaivoksissa ja vastaavissa yrityksissä).
- b) Kirjeenvaihto 27 päivältä helmikuuta 1953 (17 päivänä tammikuuta 1948 tehdyn yleisen sopimuksen 4 artiklan 2 kohdan soveltaminen).
- c) Kirjeenvaihto 29 päivältä heinäkuuta 1953 vanhojen työntekijöiden avustuksista.

5. BELGIA – KREIKKA

Yleinen sopimus 1 päivältä huhtikuuta 1958, 15 artiklan 2 kohta, 35 artiklan 2 kohta ja 37 artikla.

6. BELGIA – IRLANTI

Ei sopimusta.

7. BELGIA – ITALIA

Sopimus 30 päivältä huhtikuuta 1948, 29 artikla.

8. BELGIA – LUXEMBURG

- a) Sopimus 16 päivältä marraskuuta 1959, 3, 4, 5, 6 ja 7 artikla sellaisina kuin ne ovat sopimuksessa 12 päivältä helmikuuta 1964 (rajatyöntekijät).
- b) Itsenäisiä ammatinharjoittajia koskeva kirjeenvaihto 10 ja 12 päivältä heinäkuuta 1968.

9. BELGIA – ALANKOMAAT

Ei mitään.

10. BELGIA – PORTUGALI

Ei mitään.

11. BELGIA – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Ei mitään.

12. TANSKA – SAKSA

- a) Sosiaalivakuutuksia koskevaan sopimukseen 14 päivältä elokuuta 1953 liittyvä päätöspöytäkirja, 15 kohta.
- b) Edellä mainittuun sopimukseen liittyvä lisäsopimus 14 päivältä elokuuta 1953.

13. TANSKA – ESPANJA

Ei sopimusta.

14. TANSKA – RANSKA

Ei mitään.

15. TANSKA - KREIKKA

Ei sopimusta.

16. TANSKA - IRLANTI

Ei sopimusta.

17. TANSKA - ITALIA

Ei sopimusta.

18. TANSKA - LUXEMBURG

Ei sopimusta.

19. TANSKA - ALANKOMAAT

Ei sopimusta.

20. TANSKA - PORTUGALI

Ei sopimusta.

21. TANSKA - YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Ei mitään.

22. SAKSA - ESPANJA

Ei mitään.

(ks. 389R1305)

23. SAKSA - RANSKA

- a) Yleinen sopimus 10 päivältä heinäkuuta 1950, 11 artiklan 1 kohta, 16 artikla (toinen kohta) ja 19 artikla.
- b) Yleiseen sopimukseen 10 päivältä heinäkuuta 1950 liittyvä lisäsopimus N:o 1 samalta päivältä, 9 artikla (työntekijät kaivoksissa ja vastaavissa yrityksissä).
- c) Yleiseen sopimukseen 10 päivältä heinäkuuta 1950 liittyvä lisäsopimus N:o 4 samalta päivältä sellaisena kuin se on lisätyssä jaksossa N:o 2 18 päivältä kesäkuuta 1955.
- d) Lisätty jakso N:o 2 18 päivältä kesäkuuta 1955, I ja III osasto.
- e) Yleiseen sopimukseen 10 päivältä heinäkuuta 1950 liittyvä yleinen pöytäkirja samalta päivältä, 6, 7 ja 8 kohta.
- f) Sopimus 20 päivältä joulukuuta 1963, II, III ja IV osasto (sosiaaliturva Saarissa).

24. SAKSA - KREIKKA

- a) Yleinen sopimus 25 päivältä huhtikuuta 1961, 5 artiklan 2 kohta.
- b) Työttömyysvakuutusta koskeva sopimus 31 päivältä toukokuuta 1961, 8 artiklan 1 kohta, 2 kohdan b alakohta ja 3 kohta. ja 9 - 11 artikla sekä I ja IV luku niiltä osin kuin ne koskevat näitä artikloja, yhdessä 14 päivänä kesäkuuta 1980 pöytäkirjaan tehdyn huomautuksen kanssa.

25. SAKSA - IRLANTI

Ei sopimusta.

26. SAKSA - ITALIA

- a) Sopimus 5 päivältä toukokuuta 1953, 3 artiklan 2 kohta, 23 artiklan 2 kohta, 26 artikla ja 36 artiklan 3 kohta (sosiaalivakuutus).
- b) Sopimukseen 5 päivältä toukokuuta 1953 liittyvä lisäsopimus 12 päivältä toukokuuta 1953 (eläkkeiden maksaminen ajalta ennen sopimuksen voimaantuloa).

27. SAKSA – LUXEMBURG

Sopimus 11 päivältä heinäkuuta 1959, 4, 5, 6 ja 7 artikla (Ausgleichsvertrag) (Saksan ja Luxemburgin välisen kiistan ratkaisu).

28. SAKSA – ALANKOMAAT

- a) Sopimus 29 päivältä maaliskuuta 1951, 3 artiklan 2 kohta.
- b) Sopimukseen 29 päivältä maaliskuuta 1951 liittyvä lisäsopimus N:o 4 21 päivältä joulukuuta 1956, 2 ja 3 artikla (hollantilaisten työntekijöiden 13 päivän toukokuuta 1940 ja 1 päivän syyskuuta 1945 välisenä aikana saamien Saksan sosiaalivakuutusjärjestelmän mukaisten oikeuksien järjestäminen).

29. SAKSA – PORTUGALI

Sopimus 6 päivältä marraskuuta 1964, 5 artiklan 2 kohta.

30. SAKSA – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

- a) Sosiaaliturvasopimus 20 päivältä huhtikuuta 1960, 3 artiklan 1 ja 6 kohta ja 7 artiklan 2 – 6 kohta.
- b) Sosiaaliturvasopimukseen 20 päivältä huhtikuuta 1960 liittyvä päätöspöytäkirja, 2 – 7 artikla.
- c) Työttömyysvakuutusta koskeva sopimus 20 päivältä huhtikuuta 1960, 2 artiklan 5 kohta ja 5 artiklan 2 – 6 kohta.

31. ESPANJA – RANSKA

Ei mitään.

32. ESPANJA – KREIKKA

Ei sopimusta.

33. ESPANJA – IRLANTI

Ei sopimusta.

34. ESPANJA – ITALIA

Sosiaaliturvasopimus 30. päivältä lokakuuta 1979, 5 artikla, 18 artiklan 1 kohdan c alakohta ja 23 artikla.

35. ESPANJA – LUXEMBURG

- a) Sopimus 8 päivältä toukokuuta 1969, 5 artiklan 2 kohta.
- b) Sopimuksen 8 päivältä toukokuuta 1969 soveltamiseksi itsenäisiin ammatinharjoittajiin tehty hallinnollinen sopimus 27 päivältä kesäkuuta, 1 artikla.

36. ESPANJA – ALANKOMAAT

Sosiaaliturvasopimus 5 päivältä helmikuuta 1974, 23 artiklan 2 kohta.

37. ESPANJA – PORTUGALI

Yleinen sopimus 11 päivältä kesäkuuta 1969, 4 artiklan 2 kohta, 16 artiklan 2 kohta ja 22 artikla.

38. ESPANJA – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Ei mitään.

39. RANSKA – KREIKKA

Yleinen sopimus 19 päivältä huhtikuuta 1958, 16 artikla (4 alakohta) ja 30 artikla.

40. RANSKA – IRLANTI
Ei sopimusta.
41. RANSKA – ITALIA
- a) Yleinen sopimus 31 päivältä maaliskuuta 1948, 20 ja 24 artikla.
- b) Kirjeenvaihto 3 päivältä maaliskuuta 1956 (sairausetuudet maataloudessa työskenteleville kausityöntekijöille).
42. RANSKA – LUXEMBURG
- Yleiseen sopimukseen 12 päivältä marraskuuta 1949 liittyvä lisäsopimus samalta päivältä, 11 ja 14 artikla (työntekijät kaivoksissa ja vastaavissa yrityksissä).
43. RANSKA – ALANKOMAAT
- Yleiseen sopimukseen 7 päivältä tammikuuta 1950 liittyvä lisäsopimus 1 päivältä kesäkuuta 1954, 11 artikla (työntekijät kaivoksissa ja vastaavissa yrityksissä).
44. RANSKA – PORTUGALI
Ei mitään.
45. RANSKA – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
- Kirjeenvaihto 27 ja 30 päivältä heinäkuuta 1970, joka koskee sellaisten opettajien asemaa Yhdistyneen Kuningaskunnan sosiaaliturvan suhteen, jotka tilapäisesti harjoittavat ammatiaan Ranskassa 2 päivänä maaliskuuta 1948 tehdyn kulttuurisopimuksen perusteella.
46. KREIKKA – IRLANTI
Ei sopimusta.
47. KREIKKA – ITALIA
Ei sopimusta.
48. KREIKKA – LUXEMBURG
Ei sopimusta.
49. KREIKKA – ALANKOMAAT
- Yleinen sopimus 13 päivältä syyskuuta 1966, 4 artiklan 2 kohta.
50. KREIKKA – PORTUGALI
Ei sopimusta.
51. KREIKKA – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
Ei sopimusta.
52. IRLANTI – ITALIA
Ei sopimusta.
53. IRLANTI – LUXEMBURG
Ei sopimusta.
54. IRLANTI – ALANKOMAAT
Ei sopimusta.
55. IRLANTI – PORTUGALI
Ei sopimusta.

56. IRLANTI - YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
Sosiaaliturvasopimus 14 päivältä syyskuuta 1971, 8 artikla.
57. ITALIA - LUXEBURG
Yleinen sopimus 29 päivältä toukokuuta 1951, 18 artiklan 2 kohta ja 24 artikla.
58. ITALIA - ALANKOMAAT
Yleinen sopimus 28 päivältä lokakuuta 1952, 21 artiklan 2 kohta.
59. ITALIA - PORTUGALI
Ei sopimusta.
60. ITALIA - YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
Ei mitään.
61. LUXEBURG - ALANKOMAAT
Ei mitään.
62. LUXEBURG - PORTUGALI
Sopimus 12 päivältä helmikuuta 1965, 3 artiklan 2 kohta.
63. LUXEBURG - YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
Ei mitään.
64. ALANKOMAAT - PORTUGALI
Sopimus 19 päivältä heinäkuuta 1979, 5 artiklan 2 kohta ja 31 artikla
65. ALANKOMAAT - YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
Ei mitään.
66. PORTUGALI - YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
Sairaanhoitoa koskeva pöytäkirja 15 päivältä marraskuuta 1979, 2 artiklan 1 kohta

B

Sopimusmääräykset, joita ei sovelleta kaikkiin henkilöihin, joihin asetusta sovelletaan

(Asetuksen 3 artiklan 3 kohta)

1. BELGIA - TANSKA
Ei sopimusta.
2. BELGIA - SAKSA
- a) Yleiseen sopimukseen 7 päivältä joulukuuta 1957 liittyvä päätöspöytäkirja samalta päivältä, 3 ja 4 artikla sellaisina kuin ne ovat lisäpöytäkirjassa 10 päivältä marraskuuta 1960.
- b) Yleiseen sopimukseen 7 päivältä joulukuuta 1957 liittyvä lisäsopimus N:o 3 samalta päivältä sellaisena kuin se on lisäpöytäkirjassa 10 päivältä marraskuuta 1960 (eläkkeiden maksaminen ajalta ennen yleisen sopimuksen voimaantuloa).

3. BELGIA – ESPANJA
Ei mitään.
4. BELGIA – RANSKA
 - a) Kirjeenvaihto 29 päivältä heinäkuuta 1953 vanhojen työntekijöiden avustuksista.
 - b) Kirjeenvaihto 27 päivältä helmikuuta 1953 (17 päivänä tammikuuta 1948 tehdyn yleisen sopimuksen 4 artiklan 2 kohdan soveltaminen).
5. BELGIA – KREIKKA
Ei mitään.
6. BELGIA – IRLANTI
Ei mitään.
7. BELGIA – ITALIA
Ei mitään.
8. BELGIA – LUXEMBURG
Ei mitään.
9. BELGIA – ALANKOMAAT
Ei mitään.
10. BELGIA – PORTUGALI
Ei mitään.
11. BELGIA – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
Ei mitään.
12. TANSKA – SAKSA
 - a) Sosiaalivakuutuksia koskevaan sopimukseen 14 päivältä elokuuta 1953 liittyvä päätöspöytäkirja, 15 kohta.
 - b) Edellä mainittuun sopimukseen liittyvä lisäsopimus 14 päivältä elokuuta 1953.
13. TANSKA – ESPANJA
Ei sopimusta.
14. TANSKA – RANSKA
Ei mitään.
15. TANSKA – KREIKKA
Ei sopimusta.
16. TANSKA – IRLANTI
Ei sopimusta.
17. TANSKA – ITALIA
Ei sopimusta.
18. TANSKA – LUXEMBURG
Ei sopimusta.
19. TANSKA – ALANKOMAAT
Ei sopimusta.

20. TANSKA – PORTUGALI
Ei sopimusta.
21. TANSKA – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
Ei mitään.
22. SAKSA – ESPANJA
Ei mitään.
(ks. 389R1305)
23. SAKSA – RANSKA
- Yleinen sopimus 10 päivältä heinäkuuta 1950, 16 artikla (2 kohta) ja 19 artikla.
 - Yleiseen sopimukseen 10 päivältä heinäkuuta 1950 liittyvä lisäsopimus N:o 4 samalta päivältä sellaisena kuin se on lisätyssä jaksossa N:o 2 18 päivältä kesäkuuta 1955.
 - Lisätty jakso N:o 2 18 päivältä kesäkuuta 1955, I ja III osasto.
 - Yleiseen sopimukseen 10 päivältä heinäkuuta 1950 liittyvä yleinen pöytäkirja samalta päivältä, 6, 7 ja 8 kohta.
 - Sopimus 20 päivältä joulukuuta 1963, II, III ja IV osasto (sosiaaliturva Saarissa).
24. SAKSA – KREIKKA
Ei mitään.
25. SAKSA – IRLANTI
Ei sopimusta.
26. SAKSA – ITALIA
- Sopimus 5 päivältä toukokuuta 1953, 3 artiklan 2 kohta ja 26 artikla (sosiaalivakuutus).
 - Sopimukseen 5 päivältä toukokuuta 1953 liittyvä lisäsopimus 12 päivältä toukokuuta 1953 (eläkkeiden maksaminen ajalta ennen sopimuksen voimaantuloa).
27. SAKSA – LUXEMBURG
Sopimus 11 päivältä heinäkuuta 1959, 4, 5, 6 ja 7 artikla (Saksan ja Luxemburgin välisen kiistan ratkaisu).
28. SAKSA – ALANKOMAAT
- Sopimus 29 päivältä maaliskuuta 1951, 3 artiklan 2 kohta.
 - Sopimukseen 29 päivältä maaliskuuta 1951 liittyvä lisäsopimus N:o 4 21 päivältä joulukuuta 1956, 2 ja 3 artikla (hollantilaisten työntekijöiden 13 päivän toukokuuta 1940 ja 1 päivän syyskuuta 1945 välisenä aikana saamien Saksan sosiaalivakuutusjärjestelmän mukaisten oikeuksien järjestäminen).
29. SAKSA – PORTUGALI
Sopimus 6 päivältä marraskuuta 1964, 5 artiklan 2 kohta.
30. SAKSA – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
- Sosiaaliturvasopimus 20 päivältä huhtikuuta 1960, 3 artiklan 1 ja 6 kohta ja 7 artiklan 2 – 6 kohta.
 - Sosiaaliturvasopimukseen 20 päivältä huhtikuuta 1960 liittyvä päätöspöytäkirja, 2 – 7 artikla.
 - Työttömyysvakuutusta koskeva sopimus 20 päivältä huhtikuuta 1960, 2 artiklan 5 kohta ja 5 artiklan 2 – 6 kohta.

31. ESPANJA - RANSKA
Ei mitään.
32. ESPANJA - KREIKKA
Ei sopimusta.
33. ESPANJA - IRLANTI
Ei sopimusta.
34. ESPANJA - ITALIA
Sosiaaliturvasopimus 30 päivältä lokakuuta 1979, 5 artikla, 18 artiklan 1 kohdan c alakohta ja 23 artikla.
35. ESPANJA - LUXEMBURG
- a) Sopimus 8 päivältä toukokuuta 1969, 5 artiklan 2 kohta.
- b) Sopimuksen 8 päivältä toukokuuta 1969 soveltamiseksi itsenäisiin ammatinharjoittajiin tehty hallinnollinen sopimus 27 päivältä kesäkuuta, 1 artikla.
36. ESPANJA - ALANKOMAAT
Sosiaaliturvasopimus 5 päivältä helmikuuta 1974, 23 artiklan 2 kohta.
37. ESPANJA - PORTUGALI
Yleinen sopimus 11 päivältä kesäkuuta 1969, 4 artiklan 2 kohta, 16 artiklan 2 kohta ja 22 artikla.
38. ESPANJA - YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
Ei mitään.
39. RANSKA - KREIKKA
Ei mitään.
40. RANSKA - IRLANTI
Ei sopimusta.
41. RANSKA - ITALIA
Yleinen sopimus 31 päivältä maaliskuuta 1948, 20 ja 24 artikla.
42. RANSKA - LUXEMBURG
Ei mitään.
43. RANSKA - ALANKOMAAT
Ei mitään.
44. RANSKA - PORTUGALI
Ei mitään.
45. RANSKA - YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
Kirjeenvaihto 27 ja 30 päivältä heinäkuuta 1970, joka koskee sellaisten opettajien asemaa Yhdistyneen kuningaskunnan sosiaaliturvan suhteen, jotka tilapäisesti harjoittavat ammattiaan Ranskassa 2 päivänä maaliskuuta 1948 tehdyn kulttuurisopimuksen perusteella.
46. KREIKKA - IRLANTI
Ei sopimusta.

47. KREIKKA - ITALIA
Ei sopimusta.
48. KREIKKA - LUXEMBURG
Ei sopimusta.
49. KREIKKA - ALANKOMAAT
Ei mitään.
50. KREIKKA - PORTUGALI
Ei sopimusta.
51. KREIKKA - YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
Ei sopimusta.
52. IRLANTI - ITALIA
Ei sopimusta.
53. IRLANTI - LUXEMBURG
Ei sopimusta.
54. IRLANTI - ALANKOMAAT
Ei sopimusta.
55. IRLANTI - PORTUGALI
Ei sopimusta.
56. IRLANTI - YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
Ei mitään.
57. ITALIA - LUXEMBURG
Ei mitään.
58. ITALIA - ALANKOMAAT
Ei mitään.
59. ITALIA - PORTUGALI
Ei sopimusta.
60. ITALIA - YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
Ei mitään.
61. LUXEMBURG - ALANKOMAAT
Ei mitään.
62. LUXEMBURG - PORTUGALI
Sopimus 12 päivältä helmikuuta 1965, 3 artiklan 2 kohta.
63. LUXEMBURG - YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
Ei mitään.
64. ALANKOMAAT - PORTUGALI
Sopimus 19 päivältä heinäkuuta 1979, 5 artiklan 2 kohta.

65. ALANKOMAAT - YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
Ei mitään.

66. PORTUGALI - YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Sairaanhoitoa koskeva pöytäkirja 15 päivältä marraskuuta 1978, 2 artiklan 1 kohta."

Korvataan liite IV seuraavasti:

"LIITE IV

(Asetuksen 37 artiklan 2 kohta)

Asetuksen 37 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu lainsäädäntö, jonka mukaan työkyvyttömyysetuuksien määrä on riippumaton vakuutuskausien pituudesta

A. BELGIA

Lainsäädäntö, joka koskee yleistä työkyvyttömyysjärjestelmää, kaivostyöntekijöiden erityistä työkyvyttömyysjärjestelmää ja kauppalaivaston merimiesten erityisjärjestelmää sekä lainsäädäntö, joka koskee itsenäisten ammatinharjoittajien työkyvyttömyysvakuutusta.

B. TANSKA

Ei mitään.

C. SAKSA

Ei mitään.

D. ESPANJA

Työkyvyttömyysvakuutusta koskeva yleisen järjestelmän ja erityisjärjestelmien lainsäädäntö.

E. RANSKA

1. *Palkatut työntekijät:*

Kaikki työkyvyttömyysvakuutusta koskeva lainsäädäntö, paitsi lainsäädäntö, joka koskee kaivostyöntekijöiden sosiaaliturvajärjestelmän työkyvyttömyysvakuutusta.

2. *Itsenäiset ammatinharjoittajat:*

Maatalousyrittäjien työkyvyttömyysvakuutusta koskeva lainsäädäntö.

F. KREIKKA

Maatalouden vakuutusjärjestelmää koskeva lainsäädäntö.

G. IRLANTI

Vuoden 1981 (yhdistetyn) sosiaalihuoltolain (Social Welfare (consolidation) Act 1981) II osan 10 luku.

H. ITALIA

Ei mitään.

I. LUXEMBURG

Ei mitään.

J. ALANKOMAAT

- a) Laki työkyvyttömyysvakuutuksesta 18 päivältä helmikuuta 1966.
- b) Laki yleisestä työkyvyttömyysvakuutuksesta 11 päivältä joulukuuta 1975.

K. PORTUGALI

Ei mitään.

L. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

- a) *Iso-Britannia:*
Vuoden 1975 sosiaaliturvalain (Social Security Act 1975) 15 jakso.
Vuoden 1975 sosiaaliturvaeläkelain (Social Security Pensions Act 1975) 14 – 16 jakso.
- b) *Pohjois-Irlanti:*
Vuoden 1975 sosiaaliturvalain (Pohjois-Irlanti) (Social Security (Northern Ireland) Act 1975) 15 jakso.
Vuoden 1975 sosiaaliturvaeläkepäätöksen (Pohjois-Irlanti) (Social Security Pensions (Northern Ireland) Order 1975) 16 – 18 artikla."

Muutetaan ja täydennetään liitettä VI seuraavasti:

"A. BELGIA

... (ei muutosta)

B. TANSKA

... (ei muutosta)

C. SAKSA

... (ei muutosta)

D. ESPANJA

1. Asetuksen 1 artiklan a kohdan iv alakohdassa säädettyyn chtoon, että henkilön on toimittava palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatin harjoittajana tai että hänen on oltava ollut aikaisemmin vakuutettu saman vakuutustapahtuman varalta saman jäsenvaltion palkattujen työntekijöiden tai itsenäisten ammatinharjoittajien järjestelmässä, ei voida vedota sellaista henkilöä vastaan, joka oli vapaaehtoisesti vakuutettu 7 päivänä joulukuuta 1979 annetun kuninkaallisen asetuksen 2805/1979 säännösten nojalla yleisessä sosiaaliturvajärjestelmässä palvellessaan virkailijana tai työntekijänä kansainvälisessä hallitusten välisessä järjestössä.
2. Jäsenvaltioiden kansalaisiin ja pakolaisiin sekä valtiottomiin henkilöihin sovelletaan 7 päivänä joulukuuta 1979 annetun kuninkaallisen asetuksen 2805/1979 säännöksiä:
 - a) jos he asuvat Espanjan alucella;
tai
 - b) jos he asuvat toisen jäsenvaltion alucella ja jos he ovat aiemmin jonkin aikaa olleet pakollisesti vakuutettuja Espanjan sosiaaliturvajärjestelmässä;
tai
 - c) jos he asuvat kolmannen valtion alucella ja ovat maksaneet vakuutusmaksuja vähintään 1800 päivältä Espanjan sosiaaliturvajärjestelmään ja jos he eivät ole pakollisesti tai vapaaehtoisesti vakuutettuja toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan.

E. RANSKA

... (ei muutosta)

F. KREIKKA

... (ei muutosta)

G. IRLANTI

... (ei muutosta)

H. ITALIA

... (ei muutosta)

I. LUXEMBURG

... (ei muutosta)

J. ALANKOMAAT

... (ei muutosta)

K. PORTUGALI

1. Laki-asetuksen N:o 160 /80 27 päivältä toukokuuta 1980 ja laki-asetuksen 1980 N:o 464/80 13 päivältä lokakuuta 1980 säätämät maksuihin perustumattomat etuudet myönnetään asetuksen (ETY) N:o 1408/71 2 artiklassa tarkoitetuille Portugalissa asuville muiden jäsenvaltioiden kansalaisille samoin edellytyksin kuin Portugalin kansalaisille.

2. Samaa sovelletaan myös pakolaisiin ja valtiottomiin henkilöihin.

L. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

... (ei muutosta)"

Korvataan liite VII seuraavasti:

"LIITE VII

(Asetuksen 14 c artiklan 1 kohdan b alakohta)

Tapaukset, joissa henkilöön sovelletaan samanalkaisesti kahden jäsenvaltion lainsäädäntöä

1. Jos henkilö on itsenäinen ammatinharjoittaja Belgiassa ja palkattu työntekijä missä tahansa muussa jäsenvaltiossa paitsi Luxemburgissa. Luxemburgin osalta sovelletaan Belgian ja Luxemburgin välistä kirjeenvaihtoa 10 ja 12 päivältä heinäkuuta 1968.
2. Jos Tanskassa asuva henkilö on itsenäinen ammatinharjoittaja Tanskassa ja palkattu työntekijä missä tahansa muussa jäsenvaltiossa.
3. Maatalouden tapaturmavakuutusjärjestelmän ja maanviljelijöiden vanhuusvakuutusjärjestelmän osalta: jos henkilö on maatalousyrittäjä Saksassa ja palkattu työntekijä missä tahansa muussa jäsenvaltiossa.
4. Jos Espanjassa asuva henkilö on itsenäinen ammatinharjoittaja Espanjassa ja palkattu työntekijä missä tahansa muussa jäsenvaltiossa.
5. Jos henkilö on itsenäinen ammatinharjoittaja Ranskassa ja palkattu työntekijä missä tahansa muussa jäsenvaltiossa paitsi Luxemburgissa.
6. Jos henkilö on maatalousyrittäjä Ranskassa ja palkattu työntekijä Luxemburgissa.
7. Jos henkilö on itsenäinen ammatinharjoittaja Kreikassa ja palkattu työntekijä missä tahansa muussa jäsenvaltiossa.

8. Jos henkilö on itsenäinen ammatinharjoittaja Italiassa ja palkattu työntekijä missä tahansa muussa jäsenvaltiossa.
9. Jos henkilö on itsenäinen ammatinharjoittaja Portugalissa ja palkattu työntekijä missä tahansa muussa jäsenvaltiossa."

2. Neuvoston asetus (ETY) N:o 574/72, annettu 21 päivänä maaliskuuta 1972, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2001/83, annettu 2 päivänä kesäkuuta 1983 (EYVL N:o L 230, 22.8.1983, s. 6).

Lisätään 15 artiklan 3 kohtaan seuraava:

"c) Jos asianomainen henkilö on palkattu työntekijä, joka on tehnyt seitsemän päivää viikkoa:

- i) yksi päivä on yhtä kuin 6 tuntia ja päinvastoin.
- ii) seitsemän päivää on yhtä kuin yksi viikko ja päinvastoin.
- iii) kolmekymmentä päivää on yhtä kuin yksi kuukausi ja päinvastoin.
- iv) kolme kuukautta tai 13 viikkoa tai 90 päivää ovat yhtä kuin neljännesvuosi ja päinvastoin.
- v) muutettaessa viikkoja kuukausiksi ja päinvastoin viikot ja kuukaudet muutetaan päiviksi.
- vi) edellä olevien sääntöjen soveltaminen ei saa johtaa siihen, että tuotetaan yhden vuoden aikana täyttyneiden vakuutuskausien kokonaismääräksi kokonaismäärä, joka ylittää 360 päivää tai 52 viikkoa tai 12 kuukautta tai 4 neljännesvuotta.

Vakuutus- tai asumiskausia, jotka ovat täyttyneet jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ilmaistuna kuukausina, päiviä, jotka vastaavat kuukauden osaa tämän kohdan muuntamissääntösten mukaan, pidetään kokonaisena kuukautena."

Korvataan liite 1 seuraavasti:

"LIITE 1

TOIMIVALTAISET VIRANOMAISET

(Asetuksen 1 artiklan 1 kohta ja täytäntöönpanoasetuksen 4 artiklan 1 kohta ja 122 artikla)

A. BELGIA

Ministre de la prévoyance sociale, Bruxelles – Minister van Sociale Voorzorg, Brussel (sosiaalihuoltoministeri, Bryssel)

Ministre de classes moyennes, Bruxelles – Minister van Middenstand, Brussel (pienien yhtiöiden ja kauppioiden ministeri, Bryssel)

B. TANSKA

1. Socialministeren (sosiaaliministeri), København
2. Arbejdsministeren (työministeri), København
3. Indenrigsministeren (sisäasiainministeri), København
4. Ministeren for Grønland (Grönlannin asiain ministeri), København

Korvataan 85 artiklan 1 kohta seuraavasti:

"1. Vedotessaan asetuksen 72 artiklan säännöksiin henkilön on toimitettava toimivaltaiselle laitokselle todistettu selvitys, josta ilmenee vakuutuskausi, työskentely- tai ammatinharjoittamiskausi, joka on täyttynyt sen lainsäädännön mukaan, jota häneen viimeksi sovellettiin."

Korvataan 85 artiklan 3 kohta seuraavasti:

"3. Edellä olevia 1 ja 2 kohtaa sovelletaan vastaavasti, jotta täytettäisiin toimivaltaisen valtion lainsäädännön asettamat edellytykset, jos on tarpeen ottaa huomioon vakuutuskaudet, työskentely- tai ammatinharjoittamiskaudet, jotka ovat aikaisemmin täyttyneet minkä tahansa muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti."

Korvataan 120 artiklan 1 kohta seuraavasti:

"1. Asetuksen 94 artiklan 9 kohdassa tarkoitettujen oikeudet ovat niitä, joita palkatulla työntekijällä on perheenjäsentensä osalta ja jotka oikeuttavat hänen perheenjäsentensä perhe-etuuksiin sen suuruisina ja niiden rajoitusten mukaisina, joita sovellettiin ennen 1 päivää lokakuuta 1972 tai ennen päivää, jolloin asetusta alettiin soveltamaan asianomaisen jäsenvaltion alueella joko asetuksen N:o 341 artiklan tai liitteen D mukaan tai 2 päivänä huhtikuuta 1963 annetun, rajatyöntekijöiden sosiaaliturvaa koskevan neuvoston asetuksen N:o 36/63/ETY⁽¹⁾ 20 artiklan tai liitteen 1 mukaan taikka jäsenvaltioiden välillä voimassa olevien sopimusten mukaan.

⁽¹⁾ EYVL N:o 62, 20.4.1963, s. 1314/63." (ks. 389R3427)

- C. SAKSA Bundesminister für Arbeit und Sozialordnung (Liittovaltion työ- ja sosiaaliministeri), Bonn
- D. ESPANJA Ministro de Trabajo y Seguridad Social (työ- ja sosiaaliturvaministeri), Madrid
- E. RANSKA
1. Ministre des affaires sociales et de la solidarité nationale (sosiaaliasiain ja kansallisen solidaarisuuden ministeri), Paris
 2. Ministre de l'agriculture (maatalousministeri), Paris
- F. KREIKKA
1. Υπουργός Κοινωνικών Υπηρεσιών, Αθήνα (sosiaaliministeri, Ateena)
 2. Υπουργός Εργασίας, Αθήνα (työministeri, Ateena)
 3. Υπουργός Εμπορικής Ναυτιλίας, Πειραιάς (kauppalaivastoministeri, Piraeus)
- G. IRLANTI
1. Minister for Social Welfare (sosiaalihuoltoministeri), Dublin
 2. Minister for Health (terveysministeri), Dublin
- H. ITALIA
- eläkkeet:
1. yleisesti: Ministro del lavoro e della previdenza sociale (työ- ja sosiaalihuoltoministeri), Roma
 2. notaarit: Ministro di grazia e giustizia (oikeusministeri), Roma
 3. tullivirkailijat: Ministro delle finanze (valtiovarainministeri), Roma
- luontoisetuudet:
- Ministro della sanità (terveysministeri), Roma
- I. LUXEMBURG
1. Ministre du travail et de la sécurité sociale (työ- ja sosiaaliturvaministeri), Luxembourg
 2. Ministre de la famille (perheministeri), Luxembourg
- J. ALANKOMAAT
1. Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (sosiaali- ja työministeri), Den Haag
 2. Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (huolto- terveys- ja kulttuuriministeri), Rijswijk
- K. PORTUGALI
1. Ministro do Trabalho e Segurança Social (työ- ja sosiaaliturvaministeri), Lisboa
 2. Ministro da Saúde (terveysministeri), Lisboa
 3. Secretário Regional dos Assuntos Sociais da Região Autónoma da Madeira (autonomisen Madeiran alueen sosiaaliturva-asiain alueellinen sihteeri), Funchal
 4. Secretário Regional dos Assuntos Sociais da Região Autónoma dos Açores (Azorien autonomisen alueen sosiaaliturva-asiain alueellinen sihteeri), Angra do Heroísmo

- L. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
1. Secretary of State for Social Services (sosiaalipalvelujen ministeri), London
 2. Secretary of State for Scotland (Skotlannin asiain ministeri), Edinburgh
 3. Secretary of State for Wales (Walesin asiain ministeri), Cardiff
 4. Department of Health and Social Services for Northern Ireland (Pohjois-Irlannin terveys- ja sosiaalipalvelujen ministeriö), Belfast
 5. Director of the Department of Labour and Social Security (työ- ja sosiaaliturvaministeriön johtaja), Gibraltar
 6. Director of the Medical and Public Health Department (lääkintä- ja kansanterveysministeriön johtaja), Gibraltar"

Muutetaan liitettä 2 seuraavasti:

a) Otsikon "C. SAKSA," alla olevan 2 kohdan a alakohdan i alakohdassa:

– korvataan toinen luetelmakohta seuraavasti:

"– jos asianomainen henkilö asuu Belgiassa tai Espanjassa tai on Belgian tai Espanjan kansalainen ja asuu muun valtion kuin jäsenvaltion alueella:

Landesversicherungsanstalt Rheinprovinz (Reininmaakunnan alueellinen vakuutustoimisto), Düsseldorf",

– lisätään luetelmakohta seuraavasti:

"– jos asianomainen henkilö asuu Portugalissa tai on Portugalin kansalainen ja asuu muun valtion kuin jäsenvaltion alueella:

Landesversicherungsanstalt Unterfranken (Ala-Frankin alueellinen vakuutustoimisto), Würzburg."

b) Otsikon "C. SAKSA," alla olevan 2 kohdan b alakohdan i alakohdassa:

– korvataan toinen luetelmakohta seuraavasti:

"– jos viimeinen maksu toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan maksettiin Belgian tai Espanjan eläkevakuutuslaitokselle:

Landesversicherungsanstalt Rheinprovinz (Reininmaakunnan alueellinen vakuutustoimisto), Düsseldorf",

– lisätään luetelmakohta seuraavasti:

"– jos viimeinen maksu toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan maksettiin Portugalin eläkevakuutuslaitokselle:

Landesversicherungsanstalt Unterfranken (Ala-Frankin alueellinen vakuutustoimisto), Würzburg."

c) Lisätään otsikon "C. SAKSA" jälkeen otsikko seuraavasti:

"D. ESPANJA

1. Kaikki järjestelmät paitsi merenkulkijoiden järjestelmä:

a) kaikkia vakuutustapahtumia paitsi työttömyyttä varten:

Direcciones Provinciales del Instituto Nacional de la Seguridad Social (kansallisen sosiaaliturvalaitoksen

- aluetoimistot)
- b) työttömyyttä varten: Direcciones Provinciales del Instituto Nacional de Empleo (kansallisen työvoimailaitoksen aluetoimistot)
2. Merenkulkijoiden järjestelmä: Instituto Social de la Marina (merenkulkijoiden sosiaalilaitos), Madrid."
- d) Otsikot "D. RANSKA", "E. KREIKKA", "F. IRLANTI", "G. ITALIA", "H. LUXEMBURG" JA "I. ALANKOMAAT" siirtyvät otsikoiksi "E. RANSKA", "F. KREIKKA", "G. IRLANTI", "H. ITALIA", "I. LUXEMBURG" JA "J. ALANKOMAAT".
- e) Lisätään otsikon "J. ALANKOMAAT" jälkeen otsikko seuraavasti:

"K. PORTUGALI

I. Manner-Portugali

1. Sairaus-, äitiys- ja perhe-etuudet: Centro Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvakeskus), johon asianomainen henkilö kuuluu
2. Työkyvyttömyys, vanhuus ja kuolema: Centro Nacional de Pensões (kansallinen eläkekeskus), Lisboa, ja Centro Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvakeskus), johon asianomainen henkilö kuuluu
3. Työtaturmat ja ammattitaudit: Caixa Nacional de Seguros de Doenças Profissionais (kansallinen vakuutuskaassa ammattitauteja varten)
4. Työttömyysetuudet:
- a) Hakemusten vastaanotto ja työtilanteen todentaminen (ts. työskentelykausien vahvistaminen, työttömyyden luokittelu, tilanteen tarkistukset): Asianomaisen henkilön asuinpaikan Centro de Emprego (työvoimakeskus)
- b) Työttömyysetuuksien myöntäminen ja maksaminen (ts. etuuksien myöntämisen edellytysten toteaminen, määrän ja keston määrittäminen, tilanteen tarkistaminen maksamisen jatkamiseksi, keskeyttämiseksi tai lakkauttamiseksi): Centro Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvakeskus), johon asianomainen henkilö kuuluu
5. Etuudet maksuihin perustumattomasta sosiaaliturvajärjestelmästä: Asianomaisen henkilön asuinpaikan Centro Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvakeskus)

II. Madeiran autonominen alue

1. Sairaus-, äitiys- ja perhe-etuudet:	Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Funchal
2. a) Työkyvyttömyys, vanhuus ja kuolema:	Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Funchal
b) Työkyvyttömyys, vanhuus ja kuolema maataloustyöntekijöiden erityisessä sosiaaliturvajärjestelmässä:	Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Funchal
3. Työtapaturmat ja ammattitaudit:	Caixa Nacional de Seguros de Doenças Profissionais (kansallinen vakuutuskaassa ammattitaitaja varten), Lisboa
4. Työttömyysetuudet:	
a) Hakemusten vastaanotto ja työtilanteen todentaminen (ts. työskentelykausien vahvistaminen, työttömyyden luokittelu, tilanteen tarkistukset):	Direcção Regional de Emprego (alueellinen työvoimatoimisto), Funchal
b) Työttömyysetuuksien myöntäminen ja maksaminen (ts. etuuksien myöntämisen edellytysten toteaminen, määrän ja keston määrittäminen, tilanteen tarkistukset maksamisen jatkamiseksi, keskeyttämiseksi tai lakkauttamiseksi):	Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Funchal
5. Etuudet maksuihin perustumattomasta sosiaaliturvajärjestelmästä:	Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Funchal

III. Azorien autonominen alue

1. Sairaus-, äitiys- ja perhe-etuudet:	Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Angra do Heroísmo
2. a) Työkyvyttömyys, vanhuus ja kuolema:	Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Angra do Heroísmo
b) Työkyvyttömyys, vanhuus ja kuolema maataloustyöntekijöiden erityisestä sosiaaliturvajärjestelmässä:	Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Angra do Heroísmo
3. Työtapaturmat ja ammattitaudit:	Caixa Nacional de Seguros de Doenças Profissionais (kansallinen vakuutuskaassa ammattitaitaja varten), Lisboa

4. Työttömyysetuudet:

- a) Hakemusten vastaanotto ja työtilanteen todentaminen (ts. työskentelykausiin vahvistaminen, työttömyyden luokittelu, tilanteen tarkistukset):
- b) Työttömyysetuuksien myöntäminen ja maksaminen (ts. etuuden myöntämisen edellytysten toteaminen, määrän ja keston määrittäminen, tilanteen tarkistukset maksamisen jatkamiseksi, keskeyttämiseksi tai lakkauttamiseksi):

Asianomaisen henkilön asuinpaikan Centro de Empleo (työvoimakeskus)

Centro de Prestações Pecuniarias da Segurança Social (sosiaaliturvakeskus rahaetuuksia varten), johon asianomainen kuuluu.

5. Etuudet maksuihin perustumattomasta sosiaaliturvajärjestelmästä:

Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Angra do Heroísmo".

- f) Otsikko "J. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA" siirtyy otsikoksi "L. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA".

Muutetaan liitettä 3 seuraavasti:

- a) Otsikon "C. SAKSA," alla olevan 3 kohdan a alakohdassa:

- korvataan i alakohta seuraavasti:

"i) asioissa Belgian ja Espanjan kanssa:

Landesversicherungsanstalt Rheinprovinz (Reinin maakunnan alueellinen vakuutustoimisto), Düsseldorf",

- lisätään alakohta seuraavasti:

"ix) asioissa Portugalin kanssa:

Landesversicherungsanstalt Unterfranken (Ala-Frankin alueellinen vakuutustoimisto), Würzburg".

- b) Lisätään otsikon "C. SAKSA" jälkeen otsikko seuraavasti:

"D. ESPANJA

1. Luontoisetuudet:

- a) kaikki järjestelmät paitsi merenkulkijoiden järjestelmä:

Direcciones Provinciales del Instituto Nacional de la Salud (kansallisen terveyslaitoksen aluetuimistot)

- b) merenkulkijoiden järjestelmä:

Instituto Social de la Marina (merenkulkijoiden sosiaalilaitos), Madrid

2. Rahaetuudet:

- a) kaikki järjestelmät paitsi merenkulkijoiden järjestelmä ja kaikki vakuutustapahtumat paitsi työttömyys:

Direcciones Provinciales del Instituto Nacional de la Seguridad Social (kansallisen sosiaaliturvalaitoksen aluetuimistot)

- b) merenkulkijoiden järjestelmä kaikkien vakuutus-
tapahtumien osalta: Instituto Social de la Marina (merenkulkijoiden sosiaali-
laitos), Madrid
- c) työttömyys paitsi merenkulkijat: Direcciones Provinciales del Instituto Nacional de Empleo
(kansallisen työvoimalaitoksen aluetoimistot)"
- c) Otsikot "D. RANSKA", "E. KREIKKA", "F. IRLANTI", "G. ITALIA", "H. LUXEBURG" JA "I. ALANKOMAAT"
siirtyvät otsikoiksi "E. RANSKA", "F. KREIKKA", "G. IRLANTI", "H. ITALIA", "I. LUXEBURG" JA "J.
ALANKOMAAT".
- d) Lisätään otsikon "J. ALANKOMAAT" jälkeen otsikko seuraavasti:

"K. PORTUGALI

I. Manner-Portugali

1. Sairaus-, äitiys- ja perhe-etuudet (sairauden
ja äitiyden vuoksi annettavien luontoisetuuksien
osalta katso myös liite 10): Asianomaisen henkilön asuin- tai oleskelupaikan Centro
Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturva-
keskus)
2. Työkyvyttömyys, vanhuus ja kuolema: Centro Nacional de Pensões (kansallinen eläkekeskus),
Lisboa, ja asianomaisen henkilön asuinpaikan Centro
Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaalitur-
vakeskus)
3. Työtapaturmat ja ammattitaudit: Caixa Nacional de Seguros de Doenças Profissionais
(kansallinen vakuutuskassa ammattitauteja varten), Lisboa
4. Työttömyysetuudet:
- a) Hakemusten vastaanotto ja työtilanteen
todentaminen (ts. työskentelykausien vahvis-
taminen, työttömyyden luetteloointi, tilanteen
tarkistukset): Asianomaisen henkilön asuinpaikan Centro de Emprego
(työvoimakeskus)
- b) Työttömyysetuuksien myöntäminen ja
maksaminen (ts. etuuksien myöntämisen
edellytysten toteaminen, määrän ja keston
määrittäminen, tilanteen tarkistukset maksa-
misen jatkamiseksi, keskeyttämiseksi tai
lakkauttamiseksi): Asianomaisen henkilön asuinpaikan Centro Regional de
Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvakeskus)
5. Maksuihin perustumattoman sosiaaliturvajär-
jestelmän etuudet: Asianomaisen henkilön asuinpaikan Centro Regional de
Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvakeskus)

II. Madeiran autonominen alue

1. Sairaus-, äitiys- ja perhe-etuudet (sairauden
tai äitiyden vuoksi annettavien luontoisetuuksien
osalta katso myös liite 10): Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen
sosiaaliturvatoimisto), Funchal

2. a) Työkyvyttömyys, vanhuus ja kuolema: Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Funchal
- b) Työkyvyttömyys, vanhuus ja kuolema maataloustyöntekijöiden erityisen sosiaaliturvajärjestelmän mukaan: Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Funchal
3. Työtapaturmat ja ammattitaudit: Caixa Nacional de Seguros de Doenças rífess Profissionais (kansallinen vakuutuskassa ammattitauteja varten), Lisboa
4. Työttömyysetuudet:
- a) Hakemuksen vastaanottaminen ja työtilanteen todentaminen (ts. työskentelykausien vahvistaminen, työttömyyden luottelointi, tilanteen tarkistukset): Direcção Regional de Emprego (alueellinen työvoimatoimisto), Funchal
- b) Työttömyysetuuksien myöntäminen ja maksaminen (ts. etuuksien myöntämisen edellytysten toteaminen, määrän ja keston määrittäminen, tilanteen tarkistukset maksamisen jatkamiseksi, keskeyttämiseksi tai lakkauttamiseksi): Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Funchal
5. Maksuihin perustumattoman sosiaaliturvajärjestelmän etuudet: Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Funchal

III. Azorien autonominen alue

1. Sairaus-, äitiys- ja perhe-etuudet (sairauden ja äitiyden vuoksi annettavien luontoisuuksien osalta katso myös liite 10): Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Angra do Heroísmo
2. a) Työkyvyttömyys, vanhuus ja kuolema: Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Angra do Heroísmo
- b) Työkyvyttömyys, vanhuus ja kuolema maataloustyöntekijöiden erityisen sosiaaliturvajärjestelmän mukaan: Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Angra do Heroísmo
3. Työtapaturmat ja ammattitaudit: Caixa Nacional de Seguros de Doenças rífess Profissionais (kansallinen vakuutuskassa ammattitauteja varten), Lisboa

4. Työttömyysetuudet:

- a) Hakemuksen vastaanottaminen ja työtillanteen todentaminen (ts. työskentelykausien vahvistaminen, työttömyyden luettelointi, tilanteen tarkistukset):

Asianomaisen henkilön asuinpaikan Centro de Emprego (työvoimakeskus)

- b) Työttömyysetuuksien myöntäminen ja maksaminen (ts. etuuksien myöntämisen edellytysten toteaminen, määrän ja keston määrittäminen, tilanteen tarkistukset maksamisen jatkamiseksi, keskeyttämiseksi tai lakkauttamiseksi):

Asianomaisen henkilön asuinpaikan Centro de Prestações Pecuniárias de Segurança Social (sosiaaliturvakeskus rahaehtoja varten)

5. Etuudet maksuihin perustumattomasta sosiaaliturvajärjestelmästä:

Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Angra do Heroísmo".

- e) Otsikko "J. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA" siirtyy otsikoksi "L. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA".

Muutetaan liitettä 4 seuraavasti:

- a) Otsikon "C. SAKSA," alla olevan 3 kohdan b alakohdassa:

- korvataan i alakohta seuraavasti:

"i) asioissa Belgian ja Espanjan kanssa:

Landesversicherungsanstalt Rheinprovinz (Reininmaakunnan alueellinen vakuutustoimisto), Düsseldorf",

- lisätään alakohta seuraavasti:

"ix) asioissa Portugalin kanssa:

Landesversicherungsanstalt Unterfranken (Ala-Frankin alueellinen vakuutustoimisto), Würzburg".

- b) Lisätään otsikon "C. SAKSA" jälkeen otsikko seuraavasti:

"D. ESPANJA

Instituto Nacional de la Seguridad Social (kansallinen sosiaaliturvalaitos), Madrid".

- c) Otsikot "D. RANSKA", "E. KREIKKA", "F. IRLANTI", "G. ITALIA", "H. LUXEMBURG" JA "I. ALANKOMAAT" siirtyvät otsikoiksi "E. RANSKA", "F. KREIKKA", "G. IRLANTI", "H. ITALIA", "I. LUXEMBURG" JA "J. ALANKOMAAT".

- d) Lisätään otsikon "J. ALANKOMAAT" jälkeen otsikko seuraavasti:

"K. PORTUGALI

Kaikki lainsäädäntö, sosiaaliturvajärjestelmät ja sosiaaliturvan alat, joita tarkoitetaan asetuksen 4 artiklassa:

Departamento de Relações Internacionais e Convenções de Segurança Social (kansainvälisten suhteiden ja sosiaaliturvasopimusten osasto), Lisboa".

- e) Otsikko "J. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA" siirtyy otsikoksi "L. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA".

Muutetaan ja täydennetään liitettä 5 seuraavasti:

<p>*1. BELGIA – TANSKA
... (ei muutosta)</p> <p>2. BELGIA – SAKSA
... (ei muutosta)</p> <p>3. BELGIA – ESPANJA
Ei mitään.</p> <p>4. BELGIA – RANSKA
... (ei muutosta)</p> <p>5. BELGIA – KREIKKA
... (ei muutosta)</p> <p>6. BELGIA – IRLANTI
... (ei muutosta)</p> <p>7. BELGIA – ITALIA
.. (ei muutosta)</p> <p>8. BELGIA – LUXEMBURG
... (ei muutosta)</p> <p>9. BELGIA – ALANKOMAAT
... (ei muutosta)</p> <p>10. BELGIA – PORTUGALI
Ei mitään.</p> <p>11. BELGIA – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
... (ei muutosta)</p> <p>12. TANSKA – SAKSA
... (ei muutosta)</p> <p>13. TANSKA – ESPANJA
... (Ei sopimusta.)</p> <p>14. TANSKA – RANSKA
... (ei muutosta)</p> <p>15. TANSKA – KREIKKA
... (ei muutosta)</p> <p>16. TANSKA – IRLANTI
... (ei muutosta)</p> <p>17. TANSKA – ITALIA
... (ei muutosta)</p> | <p>18. TANSKA – LUXEMBURG
... (ei muutosta)</p> <p>19. TANSKA – ALANKOMAAT
... (ei muutosta)</p> <p>20. TANSKA – PORTUGALI
Ei sopimusta.</p> <p>21. TANSKA – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
... (ei muutosta)</p> <p>22. SAKSA – ESPANJA
Ei mitään.</p> <p>23. SAKSA – RANSKA
... (ei muutosta)</p> <p>24. SAKSA – KREIKKA
... (ei muutosta)</p> <p>25. SAKSA – IRLANTI
... (ei muutosta)</p> <p>26. SAKSA – ITALIA
... (ei muutosta)</p> <p>27. SAKSA – LUXEMBURG
... (ei muutosta)</p> <p>28. SAKSA – ALANKOMAAT
... (ei muutosta)</p> <p>29. SAKSA – PORTUGALI
Ei mitään.</p> <p>30. SAKSA – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
... (ei muutosta)</p> <p>31. ESPANJA – RANSKA
Ei mitään.</p> <p>32. ESPANJA – KREIKKA
Ei sopimusta.</p> <p>33. ESPANJA – IRLANTI
Ei sopimusta.</p> <p>34. ESPANJA – ITALIA
Ei mitään.</p> <p>35. ESPANJA – LUXEMBURG
Ei mitään.</p> |
|---|--|

36.	ESPANJA – ALANKOMAAT
Ei mitään.	52.	IRLANTI – ITALIA
... (ei muutosta)
37.	ESPANJA – PORTUGALI

Hallinnollinen sopimus 22 päivältä toukokuuta 1970, 42, 43 ja 44 artikla. | 53. | IRLANTI – LUXEMBURG
... (ei muutosta) |
| 38. | ESPANJA – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
Ei mitään. | 54. | IRLANTI – ALANKOMAAT
... (ei muutosta) |
| 39. | RANSKA – KREIKKA
... (ei muutosta) | 55. | IRLANTI – PORTUGALI
Ei sopimusta. |
| 40. | RANSKA – IRLANTI
... (ei muutosta) | 56. | IRLANTI – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
... (ei muutosta) |
| 41. | RANSKA – ITALIA
... (ei muutosta) | 57. | ITALIA – LUXEMBURG
... (ei muutosta) |
| 42. | RANSKA – LUXEMBURG
... (ei muutosta) | 58. | ITALIA – ALANKOMAAT
... (ei muutosta) |
| 43. | RANSKA – ALANKOMAAT
... (ei muutosta) | 59. | ITALIA – PORTUGALI
Ei sopimusta. |
| 44. | RANSKA – PORTUGALI
Ei mitään. | 60. | ITALIA – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
... (ei muutosta) |
| 45. | RANSKA – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
... (ei muutosta) | 61. | LUXEMBURG – ALANKOMAAT
... (ei muutosta) |
| 46. | KREIKKA – IRLANTI
... (ei muutosta) | 62. | LUXEMBURG – PORTUGALI
Ei mitään. |
| 47. | KREIKKA – ITALIA
... (ei muutosta) | 63. | LUXEMBURG – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
... (ei muutosta) |
| 48. | KREIKKA – LUXEMBURG
... (ei muutosta) | 64. | ALANKOMAAT – PORTUGALI
Hallinnollinen sopimus 9 päivältä toukokuuta 1980, 33 ja 34 artikla. |
| 49. | KREIKKA – ALANKOMAAT
... (ei muutosta) | 65. | ALANKOMAAT – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
... (ei muutosta) |
| 50. | KREIKKA – PORTUGALI
Ei sopimusta. | 66. | PORTUGALI – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Sairaanhoitoa koskevan pöytäkirjan 15 päivältä marras-
kuuta 1978 soveltamiseksi tehty hallinnollinen sopimus
31 päivältä joulukuuta 1981, liitteen 3 ja 4 artikla." |
| 51. | KREIKKA – YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
... (ei muutosta) | | |

Korvataan liite 6 seuraavasti:

***LIITE 6**

MENETTELY ETUUKSIEN MAKSAMISEKSI

(Täytäntöönpanoasetuksen 4 artiklan 6 kohta, 53 artiklan 1 kohta ja 122 artikla)

Yleinen huomautus

Erääntyneet saatavat ja muut yksittäiset maksut suoritetaan periaatteessa yhteyselinten kautta. Juoksevat ja sekalaiset maksut suoritetaan tässä liitteessä määrättyä menetelmää noudattaen.

A. BELGIA

Suora maksu.

B. TANSKA

Suora maksu.

C. SAKSA

1. Ruumillisen työn tekijöiden eläkevakuutus (työkyvyttömyys, vanhuus, kuolema):

a) Asiat Belgian, Tanskan, Espanjan, Ranskan, Kreikan, Irlannin, Luxemburgin, Portugalin ja Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa:

Suora maksu

b) Asiat Italian kanssa:

Maksu yhteyselinten kautta (täytäntöönpanoasetuksen 53 - 58 artiklan ja liitteessä 5 olevien määräysten yhteinen täytäntöönpano), jolli etuudensaaja pyydä etuuksien maksamista suoraan.

c) Asiat Alankomaiden kanssa:

Maksu yhteyselinten kautta (täytäntöönpanoasetuksen 53 - 58 artiklan ja liitteessä 5 olevien määräysten yhteinen täytäntöönpano)

2. Toimihenkilöiden ja kaivostyöntekijöiden eläkevakuutus (työkyvyttömyys, vanhuus, kuolema):

a) Asiat Belgian, Tanskan, Espanjan, Ranskan, Kreikan, Irlannin, Italian, Luxemburgin, Portugalin ja Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa:

Suora maksu

b) Asiat Alankomaiden kanssa:

Maksu yhteyselinten kautta (täytäntöönpanoasetuksen 53 - 58 artiklan ja liitteessä 5 olevien määräysten yhteinen täytäntöönpano)

3. Maanviljelijöiden vanhuusvakuutus:

Suora maksu

4. Tapaturmavakuutus:

Asiat kaikkien jäsenvaltioiden kanssa:

Maksu yhteyselinten kautta (täytäntöönpanoasetuksen 53 - 58 artiklan ja liitteessä 5 olevien määräysten yhteinen täytäntöönpano)

D. ESPANJA
Suora maksu.

E. RANSKA

1. **Kalkki järjestelmät paitsi merenkulkijoiden järjestelmä:** Suora maksu
2. **Merenkulkijoiden järjestelmä:** Maksu sen jäsenvaltion maksavan viranomaisen kautta, jossa edunsaaja asuu.

F. KREIKKA

Työntekijöiden eläkevakuutus (työkyvyttömyys, vanhuus, kuolema):

- a) **Asiat Ranskan kanssa:** Maksu yhteyselinten kautta
- b) **Asiat Belgian, Tanskan, Saksan liittotasavallan, Espanjan, Irlannin, Italian, Luxemburgin, Alankomaiden, Portugalin ja Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa:** Suora maksu

G. IRLANTI
Suora maksu.

H. ITALIA

a) **PALKATUT TYÖNTEKIJÄT:**

1. **Työkyvyttömyys- ja vanhuuseläkkeet sekä jälkeenjääneiden eläkkeet:**

- a) **Asiat Belgian, Tanskan, Espanjan, Ranskan (paitsi Ranskan kaivostyöntekijöiden kassat), Kreikan, Irlannin, Luxemburgin, Alankomaiden, Portugalin ja Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa:** Suora maksu
- b) **Asiat Saksan liittotasavallan kanssa ja Ranskan kaivostyöntekijöiden kassojen kanssa:** Maksu yhteyselinten kautta

2. **Tapaturma- ja ammattitautieläkkeet** Suora maksu

b) **ITSENÄISET AMMATINHARJOITTAJAT** Suora maksu.

I. LUXEMBURG
Suora maksu.

J. ALANKOMAAT

1. **Asiat Belgian, Tanskan, Espanjan, Ranskan, Kreikan, Irlannin, Italian, Luxemburgin, Portugalin ja Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa:** Suora maksu.
2. **Asiat Saksan liittotasavallan kanssa:** Maksu yhteyselinten kautta (liitteen 5 säännösten täytännönpano)

K. PORTUGALI

Suora maksu.

L. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Suora maksu."

Korvataan liite 7 seuraavasti:

"LIITE 7

PANKIT

(Täytäntöönpanoasetuksen 4 artiklan 7 kohta, 55 artiklan 3 kohta ja 122 artikla)

A. BELGIA	Ei mitään.
B. TANSKA	Danmarks Nationalbank (Tanskan kansallinen pankki), København
C. SAKSA	Deutsche Bundesbank (Saksan liittovaltionpankki), Frankfurt am Main
D. ESPANJA	Banco Exterior de España (Espanjan ulkomaanpankki), Madrid
E. RANSKA	Banque de France (Ranskan pankki), Paris
F. KREIKKA	Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα (Kreikan pankki), Ateena
G. IRLANTI	Central Bank of Ireland (Irlannin keskuspankki), Dublin
H. ITALIA	Banca nazionale del lavoro (Kansallinen työpankki), Roma
I. LUXEMBURG	Caisse d'épargne (Säästöpankki), Luxembourg
J. ALANKOMAAT	Ei mitään.
K. PORTUGALI	Banco de Portugal (Portugalin pankki), Lisboa
L. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA	<i>Iso-Britannia:</i> Bank of England (Englannin pankki), London <i>Pohjois-Irlanti:</i> Northern Bank Limited (Pohjoinen pankki Ltd), Belfast <i>Gibraltar:</i> Barclays Bank (Barclays pankki), Gibraltar"

Korvataan liite 8 seuraavasti:

"LIITE 8

PERHE-ETUUKSIEN MYÖNTÄMINEN

(Täytäntöönpanoasetuksen 4 artiklan 8 kohta, 10 a artiklan 1 kohdan d alakohta ja 122 artikla)

Täytäntöönpanoasetuksen 10 a artiklan 1 kohdan d alakohdan säännöksiä sovelletaan:

1. Palkattuihin työntekijöihin ja itsenäisiin ammatinharjoittajiin:

- a) Yhden kalenterikuukauden viittekaudella asioissa: – Saksan liittotasavallan ja Espanjan välillä

- Saksan liittotasavallan ja Ranskan välillä
- Saksan liittotasavallan ja Kreikan välillä
- Saksan liittotasavallan ja Irlannin välillä
- Saksan liittotasavallan ja Luxemburgin välillä
- Saksan liittotasavallan ja Portugalin välillä
- Saksan liittotasavallan ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä
- Ranskan ja Luxemburgin välillä
- Portugalin ja Belgian välillä
- Portugalin ja Ranskan välillä
- Portugalin ja Irlannin välillä
- Portugalin ja Luxemburgin välillä
- Portugalin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä
- Tanskan ja Saksan liittotasavallan välillä
- Alankomaiden ja Tanskan, Ranskan, Saksan liittotasavallan, Luxemburgin sekä Portugalin välillä

b) Kolmen kalenterikuukauden viitekaudella asioissa:

2. Itsenäisiin ammatinharjoittajiin:

Kolmen kuukauden viitekaudella asioissa:

Muutetaan ja täydennetään liitettä 9 seuraavasti:

"A. BELGIA

... (ei muutosta)

B. TANSKA

... (ei muutosta)

C. SAKSA

... (ei muutosta)

D. ESPANJA

Luontoisetuksien vuosittainen keskimääräinen kustannus lasketaan ottamalla huomioon yleinen sosiaaliturvajärjestelmä.

E. RANSKA

... (ei muutosta)

F. KREIKKA

... (ei muutosta)

G. IRLANTI

... (ei muutosta)

H. ITALIA

... (ei muutosta)

I. LUXEMBURG

... (ei muutosta)

J. ALANKOMAAT

... (ei muutosta)

K. PORTUGALI

Luontoisetuksien keskimääräinen vuosittainen kustannus lasketaan ottamalla huomioon yleisen terveydenhuollon tarjoamat etuudet.

L. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

... (ei muutosta)"

Muutetaan ja täydennetään liitettä 10 seuraavasti:

"A. BELGIA

... (ei muutosta)

B. TANSKA

... (ei muutosta)

C. SAKSA

... (ei muutosta)

D. ESPANJA

1. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 6 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 13 artiklan 2 ja 3 kohdan säännöksiä, 14 artiklan 1, 2 ja 3 kohdan säännöksiä, 102 artiklan 2 kohdan säännöksiä, 110 artiklan säännöksiä ja 113 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

Instituto Nacional de la Seguridad Social (kansallinen sosiaaliturvalaitos), Madrid

2. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 11 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 11 a artiklan säännöksiä ja 12 a artiklan säännöksiä, 38 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 70 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 80 artiklan 2 kohdan säännöksiä, 81 artiklan säännöksiä, 82 artiklan 2 kohdan säännöksiä, 85 artiklan 2 kohdan säännöksiä, 86 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

- a) kaikki järjestelmät paitsi merenkulkijoiden järjestelmä:

Direcciones Provinciales del Instituto Nacional de la Seguridad Social (kansallisen sosiaaliturvalaitoksen aluetoimistot)

- b) merenkulkijoiden järjestelmä:

Instituto Social de la Marina (merenkulkijoiden sosiaalilaitos), Madrid

E. RANSKA

... (ei muutosta)

F. KREIKKA

... (ei muutosta)

G. IRLANTI

... (ei muutosta)

H. ITALIA

... (ei muutosta)

I. LUXEMBURG

... (ei muutosta)

J. ALANKOMAAT

... (ei muutosta)

K. PORTUGALI

I. Manner-Portugali

1. Sovellettaessa asetuksen 17 artiklan säännöksiä:

Departamento de Relações Internacionais e Convenções de Segurança Social (kansainvälisten suhteiden ja sosiaaliturvasopimusten osasto), Lisboa

2. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 11 artiklan 1 kohdan säännöksiä ja 11 a artiklan säännöksiä:

Centro Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvakeskus), jossa lähetetty työntekijä on vakuutettu

3. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 12 a artiklan säännöksiä:

Työntekijän asuin- tai vakuutuspaikan Centro Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvakeskus)

4. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 13 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

Departamento de Relações Internacionais e Convenções de Segurança Social (kansainvälisten suhteiden ja sosiaaliturvasopimusten osasto)

5. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 14 artiklan 1 ja 2 kohdan säännöksiä: Departamento de Relações Internacionais e Convenções de Segurança Social (kansainvälisten suhteiden ja sosiaaliturvasopimusten osasto), Lisboa
6. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 14 artiklan 3 kohdan säännöksiä: Centro Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvakeskus), Lisboa
7. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 28 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 29 artiklan 2 ja 5 kohdan säännöksiä, 30 artiklan 1 ja 3 kohdan säännöksiä ja 31 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen säännöksiä (kun kysymys on todistusten antamisesta): Centro nacional de Pensões (kansallinen eläkekeskus), Lisboa
8. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 25 artiklan 2 kohdan säännöksiä, 38 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 70 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 82 artiklan 2 kohdan säännöksiä ja 86 artiklan 2 kohdan säännöksiä: Perheenjäsenten asuinpaikan hallinnollinen viranomainen
9. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 17 artiklan 6 ja 7 kohdan säännöksiä, 18 artiklan 3, 4 ja 6 kohdan säännöksiä, 20 artiklan säännöksiä, 21 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 22 artiklan säännöksiä, 31 artiklan 1 kohdan ensimmäisen virkkeen säännöksiä ja 34 artiklan 1 kohdan ja 2 kohdan ensimmäisen alakohdan säännöksiä (asuinpaikan laitos tai oleskelupaikan laitos tapauksen mukaan): Asianomaisen henkilön asuin- tai oleskelupaikan Administração Regional de Saúde (alueellinen terveyshallinto)
10. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 80 artiklan 2 kohdan säännöksiä, 81 artiklan säännöksiä ja 85 artiklan 2 kohdan säännöksiä: Centro Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvakeskus), jossa asianomainen henkilö oli viimeksi vakuutettu
11. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 102 artiklan 2 kohdan säännöksiä: Departamento de Relações Internacionais e Convenções de Segurança Social (kansainvälisten suhteiden ja sosiaaliturvasopimusten osasto), Lisboa

II. Madeiran autonominen alue

1. Sovellettaessa asetuksen 17 artiklan säännöksiä: Secretário Regional dos Assuntos Sociais (sosiaaliasioiden alueellinen sihteeri), Funchal
2. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 11 artiklan 1 kohdan säännöksiä ja 11 a artiklan säännöksiä: Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Funchal

3. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 12 a artiklan säännöksiä: Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Funchal
4. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 13 artiklan 2 ja 3 kohdan säännöksiä: Departamento de Relações Internacionais e Convenções de Segurança Social (kansainvälisten suhteiden ja sosiaaliturvasopimusten osasto), Lisboa
5. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 14 artiklan 1 ja 2 kohdan säännöksiä: Departamento de Relações Internacionais e Convenções de Segurança Social (kansainvälisten suhteiden ja sosiaaliturvasopimusten osasto), Lisboa
6. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 14 artiklan 3 kohdan säännöksiä: Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Funchal
7. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 28 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 29 artiklan 2 ja 5 kohdan säännöksiä, 30 artiklan 1 ja 3 kohdan säännöksiä ja 31 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen säännöksiä (kun kysymys on todistusten antamisesta): Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Funchal
8. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 25 artiklan 2 kohdan säännöksiä, 38 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 70 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 82 artiklan 2 kohdan säännöksiä ja 86 artiklan 2 kohdan säännöksiä: Perheenjäsenten asuinpaikan hallinnollinen viranomainen
9. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 17 artiklan 6 ja 7 kohdan säännöksiä, 18 artiklan 3,4 ja 6 kohdan säännöksiä, 20 artiklan säännöksiä, 21 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 22 artiklan säännöksiä, 31 artiklan 1 kohdan ensimmäisen virkkeen säännöksiä ja 34 artiklan 1 kohdan ja 2 kohdan ensimmäisen alakohdan säännöksiä (asuinpaikan laitos tai oleskelupaikan laitos, tapauksen mukaan): Direcção Regional de Saúde (alueellinen terveystoimisto), Funchal
10. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 80 artiklan 2 kohdan säännöksiä, 81 artiklan säännöksiä ja 85 artiklan 2 kohdan säännöksiä: Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Funchal
11. Sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 102 artiklan 2 kohdan säännöksiä: Departamento de Relações Internacionais e Convenções de Segurança Social (kansainvälisten suhteiden ja sosiaaliturvasopimusten osasto), Lisboa

III. Azorien autonominen alue

1. Sovellettaessa asetuksen 17 artiklan säännöksiä: Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Angra do Heroísmo

2. Sovelletaessa täytäntöönpanoasetuksen 11 artiklan 1 kohdan säännöksiä ja 11 a artiklan säännöksiä:	Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Angra do Heroísmo
3. Sovelletaessa täytäntöönpanoasetuksen 12 a artiklan säännöksiä:	Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Angra do Heroísmo
4. Sovelletaessa täytäntöönpanoasetuksen 13 artiklan 2 ja 3 kohdan säännöksiä:	Departamento de Relações Internacionais e Convenções de Segurança Social (kansainvälisten suhteiden ja sosiaaliturvasopimusten osasto), Lisboa
5. Sovelletaessa täytäntöönpanoasetuksen 14 artiklan 1 ja 2 kohdan säännöksiä:	Departamento de Relações Internacionais e Convenções de Segurança Social (kansainvälisten suhteiden ja sosiaaliturvasopimusten osasto), Lisboa
6. Sovelletaessa täytäntöönpanoasetuksen 14 artiklan 3 kohdan säännöksiä:	Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Angra do Heroísmo
7. Sovelletaessa täytäntöönpanoasetuksen 28 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 29 artiklan 2 ja 5 kohdan säännöksiä, 30 artiklan 1 ja 3 kohdan säännöksiä ja 31 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen säännöksiä (kun kysymys on todistusten antamisesta):	Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Angra do Heroísmo
8. Sovelletaessa täytäntöönpanoasetuksen 25 artiklan 2 kohdan säännöksiä, 38 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 70 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 82 artiklan 2 kohdan säännöksiä ja 86 artiklan 2 kohdan säännöksiä:	Perheenjäsenten asuinpaikan hallinnollinen viranomainen
9. Sovelletaessa täytäntöönpanoasetuksen 17 artiklan 6 ja 7 kohdan säännöksiä, 18 artiklan 3,4 ja 6 kohdan säännöksiä, 20 artiklan säännöksiä, 21 artiklan 1 kohdan säännöksiä, 22 artiklan säännöksiä, 31 artiklan 1 kohdan ensimmäisen virkkeen säännöksiä ja 34 artiklan 1 kohdan ja 2 kohdan ensimmäisen alakohdan säännöksiä (asuinpaikan laitos tai oleskelupaikan laitos tapauksen mukaan):	Direcção Regional de Saúde (alueellinen terveystoimisto), Angra do Heroísmo
10. Sovelletaessa täytäntöönpanoasetuksen 80 artiklan 2 kohdan säännöksiä, 81 artiklan säännöksiä ja 85 artiklan 2 kohdan säännöksiä:	Direcção Regional de Segurança Social (alueellinen sosiaaliturvatoimisto), Angra do Heroísmo
11. Sovelletaessa täytäntöönpanoasetuksen 102 artiklan 2 kohdan säännöksiä:	Departamento de Relações Internacionais e Convenções de Segurança Social (kansainvälisten suhteiden ja sosiaaliturvasopimusten osasto), Lisboa

L. YIIDISTYNYT KUNINGASKUNTA
... (ei muutosta)"

Korvataan liite 11 seuraavasti:

"LIITE 11

ASETUKSEN 35 ARTIKLAN 2 KOHDASSA TARKOITETUT JÄRJESTELMÄT

(Täytäntöönpanoasetuksen 4 artiklan 11 kohta)

A. BELGIA

Järjestelmä sairausvakuutuksen (luontoisetuudet) laajentamisesta itsenäisiin ammatinharjoittajiin.

B. TANSKA

Ei mitään.

C. SAKSA

Ei mitään.

D. ESPANJA

Ei mitään.

E. RANSKA

Sellaisten itsenäisten ammatinharjoittajien sairaus- ja äitiysjärjestelmä, jotka eivät toimi maatalouden ammateissa, perustettu 12 päivänä heinäkuuta 1966 annetun muutetun lain nojalla.

E. KREIKKA

1. Käsityöläisten ja pienkauppiaiden vakuutuskassa (TEBE)
2. Kauppiaiden vakuutuskassa
3. Asianajajien sairausvakuutuskassa:

- a) Ateenan huoltokassa;
- b) Piracuksen huoltokassa;
- c) Salonikin huoltokassa;
- d) Maakuntien asianajajien terveyskassa (TYDE)

4. Lääkärien vakuutus- ja eläkckassa

G. IRLANTI

Ei mitään.

H. ITALIA

Ei mitään.

I. LUXEMBURG

Ei mitään.

J. ALANKOMAAT

Ei mitään.

K. PORTUGALI

Ei mitään.

L. YIIDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Ei mitään".

3. Neuvoston asetus (ETY) N:o 337/75, annettu 10 päivänä helmikuuta 1975 (EYVL N:o L 39, 13.2.1975, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17).
Korvataan 4 artiklan 1 kohdassa ilmaisu "33" ilmaisulla "39" ja saman kohdan a, b ja c alakohdassa ilmaisu "10" ilmaisulla "12".
4. Neuvoston asetus (ETY) N:o 1365/75, annettu 26 päivänä toukokuuta 1975 (EYVL N:o L 139, 30.5.1975, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17).
Korvataan 6 artiklan 1 kohdassa ilmaisu "33" ilmaisulla "39" ja saman kohdan a, b ja c alakohdassa ilmaisu "10" ilmaisulla "12".
5. Neuvoston asetus (ETY) N:o 2950/85, annettu 17 päivänä lokakuuta 1983 (EYVL N:o L 289, 22.10.1985, s. 1).
Lisätään 3 artiklan 1 kohtaan ilmaisu "mezzogiorno" jälkeen ilmaisu "Portugal".
6. Neuvoston asetus (ETY) N:o 815/84, annettu 26 päivänä maaliskuuta 1983 (EYVL N:o L 88, 31.1.1984, s. 1).
Korvataan 11 artiklan 2 kohdassa ilmaisu "45" ilmaisulla "54".
7. (—)
8. Neuvoston direktiivi 68/360/ETY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1968 (EYVL N:o L 257, 19.10.1968, s. 13), sellaisena kuin se on muutettuna:
– vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14),
– vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17)
- Korvataan liitteen 1 alaviite seuraavasti:
- ⁽¹⁾ Belgian, Tanskan, Saksan, Kreikan, Espanjan, Ranskan, Irlannin, Italian, Luxemburgin, Alankomaiden, Portugalin, Yhdistyneen kuningaskunnan, sen mukaan mitä maata lupa koskee".
9. Neuvoston päätös 74/325/ETY, tehty 27 päivänä kesäkuuta 1974 (EYVL N:o 185, 9.7.1974, s. 15), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17).
- Korvataan 4 artiklan 1 kohdassa ilmaisu "60" ilmaisulla "72".
10. Neuvoston direktiivi 77/576/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1977 (EYVL N:o 229, 7.9.1977, s. 12), sellaisena kuin se on muutettuna:
– vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
– komission direktiivillä 79/640/ETY, annettu 21 päivänä kesäkuuta 1979 (EYVL N:o L 183, 19.7.1979, s. 11)
- Korvataan 6 artiklan 2 kohdassa ilmaisu "45" ilmaisulla "54".
- Lisätään liitteeseen II espanjan- ja portugalinkieliset ilmaisut seuraavasti:

"ANEXO II / ANEXO II

SEÑALES ESPECIALES DE SEGURIDAD/ SINALIZAÇÃO ESPECIAL DE SEGURANÇA

1. Señales de prohibición / Sinais de proibição
- a) Prohibido fumar
Proibido fumar
- b) Prohibido fumar o encender fuegos libres
Proibido fumar ou foguear
- c) Prohibido el paso a los peatones
Passagem proibida a peões
- d) Prohibido apagar con agua
Proibido apagar com água
- e) Agua no potable
Água imprópria para beber
2. Señales de advertencia / Sinais de perigo
- a) Materias inflamables
Substâncias inflamáveis

b) Materias explosivas
Substâncias explosivas	d) Salida de emergencia a la izquierda
Saída de socorro à esquerda
c) Substancias venenosas
Substâncias toxicas	e) Salida de emergencia
(a colocar sobre la salida)
d) Substancias corrosivas
Substâncias corrosivas	Saída de socorro
(acolocas por cima da saída)".
e) Radiaciones peligrosas
Substâncias radioactivas	11. Neuvoston direktiivi 80/1107/ETY, annettu 27 päivänä marraskuuta 1980 (EYVL N:o L 327, 3.12.1980, s. 8).
f) Atención a las cargas suspendidas
Caragas suspensas	Korvataan 10 artiklan 2 kohdassa luku "41" luvulla "54".
g) Atención a los vehículos de mantenimiento
Carro transportador em movimento	12. Neuvoston päätös 82/43/ETY, tehty 9 päivänä joulukuuta 1981 (EYVL N:o L 20, 28.1.1982, s. 35).
h) Peligro eléctrico
Perigo de electrocussão	Korvataan 3 artiklan 1 kohdassa ilmaisu "20" ilmaisulla "24". Korvataan 6 artiklan ensimmäisessä kohdassa ilmaisu "10" ilmaisulla "12".
i) Peligro general
Perigo vários	13. Erityisessä ministerineuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätös, tehty 9 päivänä heinäkuuta 1957 (EYVL N:o L 28, 31.8.1958, s. 487/57) sellaisena kuin se on muutettuna:
j) Peligro rayos láser
Perigo, raios laser	- erityisessä ministerineuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöksellä, tehty 11 päivänä maaliskuuta 1965 (EYVL N:o 46, 22.3.1965, s. 698/65),
3. Señales de obligación / Sinais de obrigação	- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14),
a) Protección obligatoria de la vista
Protecção obrigatória dos olhos	- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17).
b) Protección obligatoria de la cabeza
Protecção obrigatória da cabeça	Muutetaan liitettä seuraavasti:
c) Protección obligatoria de los oídos
Protecção obrigatória dos ouvidos	- Korvataan 3 artiklan ensimmäisessä kohdassa ilmaisu "40" ilmaisulla "48".
d) Protección obligatoria de las vías respiratorias
Protecção obrigatória dos órgãos respiratórios	- Korvataan 9 artiklan toisessa kohdassa ilmaisu "viisi" ilmaisulla "kuusi".
e) Protección obligatoria de los pies
Protecção obrigatória dos pés	- Korvataan 13 artiklan kolmannessa kohdassa ilmaisu "seitsemän" ilmaisulla "yhdeksän".
f) Protección obligatoria de las manos
Protecção obrigatória das mãos	- Korvataan 18 artiklan ensimmäisessä kohdassa ilmaisu "27" ilmaisulla "32".
4. Señales de emergencia / Sinais de emergência	- Korvataan 18 artiklan toisessa kohdassa ilmaisu "21" ilmaisulla "25".
a) Puesto de socorro
Posto de primeiros socorros	

IX. LAINSÄÄDÄNNÖN LÄHENTÄMINEN

A

Tekniset esteet (teollisuustuotteet)

1. Korvataan seuraavissa säädöksissä, mainituissa artikloissa ilmaisu "45" ilmaisulla "54".

a) (-)

c) Neuvoston direktiivi 73/361/ETY, annettu 19 päivänä marraskuuta 1973 (EYVL N:o L 335, 5.12.1973, s. 51) sellaisena kuin se on muutettuna:

- komission direktiivillä 76/434/ETY, annettu 13 päivänä huhtikuuta 1976 (EYVL N:o L 122, 8.5.1976, s. 20),
- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17):

5 artiklan 2 kohta.

d) Neuvoston direktiivi 74/150/ETY, annettu 4 päivänä maaliskuuta 1974 (EYVL N:o L 84, 28.3.1974, s. 10) sellaisena kuin se on muutettuna:

- neuvoston direktiivillä 79/694/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1979 (EYVL N:o L 205, 13.8.1979, s. 17),
- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
- neuvoston direktiivillä 82/890/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 45):

13 artiklan 2 kohta.

e) Neuvoston direktiivi 75/324/ETY, annettu 20 päivänä toukokuuta 1975 (EYVL N:o L 147, 9.6.1975, s. 40) sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17):

7 artiklan 2 kohta.

f) Neuvoston direktiivi 76/116/ETY, annettu 18 päivänä joulukuuta 1975 (EYVL N:o L 24, 30.1.1976, s. 21) sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17):

11 artiklan 2 kohta.

g) Neuvoston direktiivi 76/117/ETY, annettu 18 päivänä joulukuuta 1975 (EYVL N:o L 24, 30.1.1976, s. 45) sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17):

7 artiklan 2 kohta.

h) Neuvoston direktiivi 76/767/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976 (EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 153) sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17):

20 artiklan 2 kohta.

i) (—)

b) Neuvoston direktiivi 70/156/ETY, annettu 6 päivänä helmikuuta 1970 (EYVL N:o L 42, 23.2.1970, s. 1) sellaisena kuin se on muutettuna:

- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14),
- neuvoston direktiivillä 78/315/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1977 (EYVL N:o L 81, 28.3.1978, s. 1),
- neuvoston direktiivillä 78/547/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1978 (EYVL N:o L 168, 26.6.1978, s. 39),
- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
- neuvoston direktiivillä 80/1267/ETY, annettu 16 päivänä joulukuuta 1980 (EYVL N:o L 375, 31.12.1980, s. 34) sellaisena kuin se on oikaistuna EYVL:ssä N:o L 265, 19.9.1981, s. 28:

13 artiklan 2 kohta.

j) Neuvoston direktiivi 79/113/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1978 (EYVL N:o L 33, 8.2.1979, s. 15) sellaisena kuin se on muutettuna:

- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
- neuvoston direktiivillä 81/1051/ETY, annettu 7 päivänä joulukuuta 1981 (EYVL N:o L 376, 30.12.1981, s. 49):

5 artiklan 2 kohta.

k) Neuvoston direktiivi 82/130/ETY, annettu 15 päivänä helmikuuta 1982 (EYVL N:o L 59, 23.1982, s. 10).

7 artiklan 2 kohta.

l) (—)

m) Neuvoston direktiivi 84/532/ETY, annettu 17 päivänä syyskuuta 1984 (EYVL N:o L 300, 19.11.1984, s. 111):

24 artiklan 2 kohta.

n) Neuvoston direktiivi 84/539/ETY, annettu 17 päivänä syyskuuta 1984 (EYVL N:o L 300, 19.11.1984, s. 179):

6 artiklan 2 kohta.

2. (—)

3. Neuvoston direktiivi 70/156/ETY, annettu 6 päivänä helmikuuta 1970 (EYVL N:o L 42, 23.2.1970, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna:

- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 23.3.1972, s. 14),
- neuvoston direktiivillä 78/315/ETY, annettu 29 päivänä joulukuuta 1977 (EYVL N:o L 81, 28.3.1978, s. 1),
- neuvoston direktiivillä 78/547/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1978 (EYVL N:o L 168, 26.6.1978, s. 39),
- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
- neuvoston direktiivillä 80/1267/ETY, annettu 16 päivänä joulukuuta 1980 (EYVL N:o L 375, 31.12.1980, s. 34), sellaisena kuin se on oikaistuna EYVL:ssä N:o 265, 19.9.1981, s. 28)

Lisätään 2 artiklan a alakohtaan seuraava:

- "- Espanjan lainsäädännössä "homologación de tipo",
- Portugalin lainsäädännössä "aprovação de marca e modelo";"

4. Neuvoston direktiivi 70/157/ETY, annettu 6 päivänä helmikuuta 1970 (EYVL N:o L 42, 23.2.1970, s. 16), sellaisena kuin se on muutettuna:

- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 23.3.1972, s. 14),
- komission direktiivillä 73/350/ETY, annettu 7 päivänä marraskuuta 1973 (EYVL N:o L 321, 22.11.1973, s. 33),
- neuvoston direktiivillä 77/212/ETY, annettu 8 päivänä maaliskuuta 1977 (EYVL N:o L 66, 12.3.1977, s. 33),
- komission direktiivillä 81/334/ETY, annettu 13 päivänä huhtikuuta 1981 (EYVL N:o L 131, 18.5.1981, s. 6)

Korvataan liitteessä II olevaan 3.1.3 kohtaan liittyvä alaviite seuraavasti:

- "⁽¹⁾ B Belgia, D Saksa, DK Tanska, E Espanja, F Ranska, GR Kreikka, I Italia, IRL Irlanti, L Luxemburg, NL Alankomaat, P Portugali, UK Yhdistynyt kuningaskunta"

Korvataan liitteessä IV tyyppihyväksynnän antavan maan kirjaintunnusta koskeva alaviite seuraavasti:

- "⁽¹⁾ Sitä edeltää tyyppihyväksynnän antavan maan kirjaintunnus: B Belgia, D Saksa, DK Tanska, E Espanja, F Ranska, GR Kreikka, I Italia, IRL Irlanti, L Luxemburg, NL Alankomaat, P Portugali, UK Yhdistynyt kuningaskunta"

5. Neuvoston direktiivi 70/388/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1970 (EYVL N:o L 176, 10.8.1970, s. 12), sellaisena kuin se on muutettuna:
- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 23.3.1972, s. 14),
 - vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17), ja oikaistuna EYVL:ssä N:o L 329, 25.11.1982, s. 31
- Korvataan liitteessä I olevan 1.4.1 kohdan suluissa oleva teksti seuraavasti:
- "(1 Saksa, 2 Ranska, 3 Italia, 4 Alankomaat, 6 Belgia, 9 Espanja, 11 Yhdistynyt kuningaskunta, 13 Luxemburg, kirjaimet DK Tanska, GR Kreikka, IRL Irlanti, P Portugali)"
6. Neuvoston direktiivi 71/127/ETY, annettu 1 päivänä maaliskuuta 1971 (EYVL N:o L 68, 22.3.1971, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna:
- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 23.3.1972, s. 14),
 - vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
 - komission direktiivillä 79/795/ETY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1979 (EYVL N:o L 239, 22.9.1979, s. 1)
- Korvataan liitteessä I olevan 2.6.2.1 kohdan suluissa oleva teksti seuraavasti:
- "(1 Saksa, 2 Ranska, 3 Italia, 4 Alankomaat, 6 Belgia, 9 Espanja, 11 Yhdistynyt kuningaskunta, 13 Luxemburg, 18 Tanska, GR Kreikka, IRL Irlanti, P Portugali)"
7. Neuvoston direktiivi 71/316/ETY, annettu 26 päivänä heinäkuuta 1971 (EYVL N:o L 202, 6.9.1971, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna:
- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 23.3.1972, s. 14),
 - neuvoston direktiivillä 72/427/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1972 (EYVL N:o L 291, 28.12.1972, s. 156)
 - vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
 - neuvoston direktiivillä 83/575/ETY, annettu 26 päivänä lokakuuta 1983 (EYVL N:o L 332, 28.11.1983, s. 43)
- Korvataan liitteessä I olevan 3.1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan ja liitteessä II olevan 3.1.1.1 kohdan a alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan suluissa oleva teksti seuraavasti:
- "(B Belgia, D Saksa, DK Tanska, E Espanja, F Ranska, GR Kreikka, I Italia, IRL Irlanti, L Luxemburg, NL Alankomaat, P Portugali, UK Yhdistynyt kuningaskunta)"
8. Neuvoston direktiivi 71/347/ETY, annettu 12 päivänä lokakuuta 1971 (EYVL N:o L 239, 25.10.1971, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna:
- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 23.3.1972, s. 14),
 - vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17)
- Lisätään 1 artiklan a alakohtaan sulkujen väliin seuraava:
- "masa del hectolitro CEE, peso hectolitro CEE"
9. Neuvoston direktiivi 71/348/ETY, annettu 12 päivänä lokakuuta 1971 (EYVL N:o L 239, 25.10.1971, s. 9), sellaisena kuin se on muutettuna:
- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 23.3.1972, s. 14),
 - vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17)
- Lisätään liitteessä olevan IV luvun 4.8.1 kohtaan seuraava:
- "1 peseta
10 centavao"
10. Neuvoston direktiivi 74/150/ETY, annettu 26 päivänä maaliskuuta 1974 (EYVL N:o L 84, 23.3.1974, s. 10), sellaisena kuin se on muutettuna:
- neuvoston direktiivillä 79/694/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1979 (EYVL N:o L 205, 13.8.1979, s. 17),
 - vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
 - neuvoston direktiivillä 82/890/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 45)
- Lisätään 2 artiklan a alakohtaan seuraava:
- "- Espanjan lainsäädännössä "homologación de tipo",
- Portugalin lainsäädännössä "aprovação de marca e modelo";"
11. Neuvoston direktiivi 74/483/ETY, annettu 17 päivänä syyskuuta 1974 (EYVL N:o L 266, 2.10.1974, s. 4), sellaisena kuin se on muutettuna komission direktiivillä 79/488/ETY, annettu 18 päivänä huhtikuuta 1979 (EYVL N:o L 128, 26.5.1979, s. 1)
- Korvataan liitteessä I oleva alaviite, joka liittyy 3.2.2.2 kohtaan, seuraavasti:
- "(1) B Belgia, D Saksa, DK Tanska, E Espanja, F Ranska, GR Kreikka, I Italia, IRL Irlanti, L Luxemburg, NL Alankomaat, P Portugali, UK Yhdistynyt kuningaskunta"

12. Neuvoston direktiivi 76/114/ETY, annettu 18 päivänä joulukuuta 1975 (EYVL N:o L 24, 30.1.1976, s. 31), sellaisena kuin se on muutettuna:
- komission direktiivillä 78/507/ETY, annettu 19 päivänä toukokuuta 1978 (EYVL N:o L 155, 13.6.1978, s. 31),
 - vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17), ja oikaistuna EYVL:ssä N:o L 329, 25.11.1982, s. 31
- Korvataan liitteessä olevan 2.1.2 kohdan suluissa oleva teksti seuraavasti:
- "(1 Saksa, 2 Ranska, 3 Italia, 4 Alankomaat, 6 Belgia, 9 Espanja, 11 Yhdistynyt kuningaskunta, 13 Luxemburg, 18 Tanska, GR Kreikka, IRL Irlanti, P Portugali)"
13. Korvataan seuraavissa säädöksissä, mainituissa paikoissa jäsenvaltioiden tunnusluvut ja -kirjaimet seuraavasti:
"1	Saksa
2	Ranska
3	Italia
4	Alankomaat
6	Belgia
9	Espanja
11	Yhdistynyt kuningaskunta
13	Luxemburg
DK	Tanska
GR	Kreikka
IRL	Irlanti
P	Portugali"
- a) Neuvoston direktiivi 76/757/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976 (EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 32), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17):
Liite III (4.2 kohta).
- b) Neuvoston direktiivi 76/758/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976 (EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 54), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17):
Liite III (4.2 kohta).
- c) Neuvoston direktiivi 76/759/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976 (EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 71), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17):
Liite III (4.2 kohta).
- d) Neuvoston direktiivi 76/760/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976 (EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 85), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17):
Liite I (4.2 kohta).
- e) Neuvoston direktiivi 76/761/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976 (EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 96), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17):
Liite VI (4.2 kohta).
- f) Neuvoston direktiivi 76/762/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976 (EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 122), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17):
Liite II (4.2 kohta).
14. Neuvoston direktiivi 76/767/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976 (EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 153), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17)
- Korvataan liitteessä I olevan 3.1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa ja liitteessä II olevan 3.1.1.1.1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa suluissa oleva teksti seuraavasti:
- "(B Belgia, D Saksa, DK Tanska, E Espanja, F Ranska, GR Kreikka, I Italia, IRL Irlanti, L Luxemburg, NL Alankomaat, P Portugali, UK Yhdistynyt kuningaskunta)"
15. Korvataan seuraavissa säädöksissä, mainituissa paikoissa jäsenvaltioiden tunnusluvut ja -kirjaimet seuraavasti:
"1	Saksa
2	Ranska
3	Italia
4	Alankomaat
6	Belgia
9	Espanja
11	Yhdistynyt kuningaskunta
13	Luxemburg
18	Tanska
GR	Kreikka
IRL	Irlanti
P	Portugali"
- a) Neuvoston direktiivi 77/536/ETY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1977 (EYVL N:o L 200, 29.8.1977, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17):
Liite VI.
- b) Neuvoston direktiivi 77/538/ETY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1977 (EYVL N:o L 200, 29.8.1977, s. 60), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17):
Liite II (4.2 kohta).
- c) Neuvoston direktiivi 77/539/ETY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1977 (EYVL N:o L 200, 29.8.1977, s. 72), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17):
Liite II (4.2 kohta).

- d) Neuvoston direktiivi 77/540/ETY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1977 (EYVL N:o L 200, 29.8.1977, s. 83), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17):
Liite IV (4.2 kohta).
- e) Neuvoston direktiivi 77/541/ETY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1977 (EYVL N:o L 200, 29.8.1977, s. 95), sellaisena kuin se on muutettuna:
- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
- neuvoston direktiivillä 81/576/ETY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1981 (EYVL N:o L 209, 29.7.1981, s. 32) ja oikaistuna EYVL:ssä N:o L 357, 12.12.1981, s. 23,
- komission direktiivillä 82/319/ETY, annettu 2 päivänä huhtikuuta 1982 (EYVL N:o L 139, 19.5.1982, s. 17):

Liite III (1.1.1 kohta)
- f) Neuvoston direktiivi 78/764/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1978 (EYVL N:o L 255, 18.9.1978, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna:
- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
- neuvoston direktiivillä 82/890/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 45),
- komission direktiivillä 83/190/ETY, annettu 28 päivänä maaliskuuta 1983 (EYVL N:o L 190, 26.4.1983, s. 13):
Liite II (3.5.2.1 kohta).
- g) Neuvoston direktiivi 78/932/ETY, annettu 16 päivänä lokakuuta 1978 (EYVL N:o L 325, 20.11.1978, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17) ja oikaistuna EYVL:ssä N:o L 329, 25.11.1982, s. 31:
Liite VI (1.1.1 kohta).
- h) Neuvoston direktiivi 79/622/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1979 (EYVL N:o L 179, 17.7.1979, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna komission direktiivillä 82/953/ETY, annettu 15 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 386, 31.12.1982, s. 31):

Liite VI.
16. Neuvoston direktiivi 78/1015/ETY, annettu 23 päivänä marraskuuta 1978 (EYVL N:o L 349, 13.2.1978, s. 21), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17), ja oikaistuna EYVL:ssä N:o L 10, 16.1.1979, s. 15

Lisätään 2 artiklaan seuraava:

"- Espanjan lainsäädännössä "homologation de tipo",
- Portugalin lainsäädännössä "aprovação de marca e modelo"
17. Neuvoston direktiivi 80/780/ETY, annettu 22 päivänä heinäkuuta 1980 (EYVL N:o L 229, 30.8.1980, s. 49), sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston direktiivillä 80/1272/ETY, annettu 22 päivänä joulukuuta 1980 (EYVL N:o L 375, 31.12.1980, s. 73)

Lisätään 8 artiklaan seuraava:

"- Espanjan lainsäädännössä "homologation de tipo",
- Portugalin lainsäädännössä "aprovação de marca e modelo"
18. Neuvoston direktiivi 83/189/ETY, annettu 28 päivänä maaliskuuta 1983 (EYVL N:o L 109, 26.4.1983, s. 8)

Lisätään liitteessä olevaan 1 luetteloon seuraava:

"IRANOR (Espanja)
Instituto Espanol de Normalización
Fernández de la Hoz, 52
Madrid-28010

DGQ (Portugali)
Direcção Geral de Qualidade
Rua José Estevão, 83A
1199 Lisboa"
19. Korvataan seuraavissa säädöksissä mainituissa paikoissa suluissa oleva teksti seuraavasti:

"(B Belgia, D Saksa, DK Tanska, E Espanja, F Ranska, GR Kreikka, I Italia, IRL Irlanti, L Luxemburg, NL Alankomaat, P Portugali, UK Yhdistynyt kuningaskunta)"

a) Neuvoston direktiivi 84/528/ETY, annettu 17 päivänä syyskuuta 1984 (EYVL N:o L 300, 19.11.1984, s. 75):

Liite I (3 kohta).
- b) (—)
- B**
- Elintarvikkeet**
1. Korvataan seuraavissa säädöksissä mainituissa artikloissa ilmaisu "45" ilmaisulla "54".

a) Neuvoston direktiivi, annettu 23 päivänä lokakuuta 1962 (EYVL N:o L 115, 11.11.1962, s. 2645/62), sellaisena kuin se on muutettuna:

- neuvoston direktiivillä 65/469/ETY, annettu 25 päivänä lokakuuta 1965 (EYVL N:o 178, 26.10.1965, s. 2793/65),
- neuvoston direktiivillä 67/653/ETY, annettu 24 päivänä lokakuuta 1967 (EYVL N:o 263, 30.10.1967, s. 4),

- neuvoston direktiivillä 68/419/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1968 (EYVL N:o L 309, 24.12.1968, s. 24),
- neuvoston direktiivillä 70/358/ETY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 1970 (EYVL N:o L 157, 18.7.1970, s. 36),
- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14),
- neuvoston direktiivillä 76/399/ETY, annettu 6 päivänä huhtikuuta 1976 (EYVL N:o L 108, 26.4.1976, s. 19),
- neuvoston direktiivillä 78/144/ETY, annettu 30 päivänä tammikuuta 1978 (EYVL N:o L 44, 15.2.1978, s. 20),
- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
- neuvoston direktiivillä 81/20/ETY, annettu 20 päivänä tammikuuta 1981 (EYVL N:o L 43, 14.2.1981, s. 11),
- neuvoston direktiivillä 85/7/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 2, 3.1.1985, s. 22):

11 a artiklan 2 kohta.

b) Neuvoston direktiivi 64/54/ETY, annettu 5 päivänä marraskuuta 1963 (EYVL N:o 12, 27.1.1964, s. 161/64), sellaisena kuin se on muutettuna:

- neuvoston direktiivillä 65/569/ETY, annettu 23 päivänä joulukuuta 1965 (EYVL N:o 222, 28.12.1965, s. 3263/65),
- neuvoston direktiivillä 66/722/ETY, annettu 14 päivänä joulukuuta 1966 (EYVL N:o L 233, 20.10.1966, s. 3947/66),
- neuvoston direktiivillä 67/427/ETY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1967 (EYVL N:o 148, 11.7.1967, s. 1),
- neuvoston direktiivillä 68/420/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1968 (EYVL N:o L 309, 24.12.1968, s. 25),
- neuvoston direktiivillä 70/359/ETY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 1970 (EYVL N:o L 157, 18.7.1970, s. 38),
- neuvoston direktiivillä 71/160/ETY, annettu 30 päivänä maaliskuuta 1971 (EYVL N:o L 87, 17.4.1971, s. 12),
- neuvoston direktiivillä 72/2/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1971 (EYVL N:o L 2, 4.1.1972, s. 22),
- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14),
- neuvoston direktiivillä 72/444/ETY, annettu 26 päivänä joulukuuta 1972 (EYVL N:o L 298, 31.12.1972, s. 48),
- neuvoston direktiivillä 74/62/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1973 (EYVL N:o L 38, 11.2.1974, s. 29),
- neuvoston direktiivillä 74/394/ETY, annettu 22 päivänä heinäkuuta 1974 (EYVL N:o L 208, 30.7.1974, s. 25),
- neuvoston direktiivillä 76/462/ETY, annettu 4 päivänä toukokuuta 1976 (EYVL N:o L 126, 14.5.1976, s. 31),

- neuvoston direktiivillä 76/629/ETY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1976 (EYVL N:o L 223, 16.8.1976, s. 3),
- neuvoston direktiivillä 78/145/ETY, annettu 30 päivänä tammikuuta 1978 (EYVL N:o L 44, 15.2.1978, s. 23),
- neuvoston direktiivillä 79/40/ETY, annettu 18 päivänä joulukuuta 1978 (EYVL N:o L 13, 19.1.1979, s. 50),
- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
- neuvoston direktiivillä 81/214/ETY, annettu 16 päivänä maaliskuuta 1981 (EYVL N:o L 101, 11.4.1981, s. 109),
- neuvoston direktiivillä 83/585/ETY, annettu 25 päivänä marraskuuta 1983 (EYVL N:o L 335, 30.11.1983, s. 38),
- neuvoston direktiivillä 83/636/ETY, annettu 13 päivänä joulukuuta 1983 (EYVL N:o L 357, 21.12.1983 s. 40),
- neuvoston direktiivillä 84/86/ETY, annettu 6 päivänä helmikuuta 1984 (EYVL N:o L 40, 11.2.1984, s. 29),
- neuvoston direktiivillä 84/223/ETY, annettu 9 päivänä huhtikuuta 1984 (EYVL N:o L 104, 17.4.1984, s. 25) sellaisena kuin se on oikaistuna EYVL:ssä N:o L 106, 19.4.1984, s. 59,
- neuvoston direktiivillä 84/261/ETY, annettu 7 päivänä toukokuuta 1984 (EYVL N:o L 129, 15.5.1984, s. 28),
- neuvoston direktiivillä 84/458/ETY, annettu 18 päivänä syyskuuta 1984 (EYVL N:o L 256, 26.9.1984, s. 19),
- neuvoston direktiivillä 85/7/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 2, 3.1.1985, s. 22):

8 a artiklan 2 kohta.

c) Neuvoston direktiivi 70/357/ETY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 1970 (EYVL N:o L 157, 18.7.1970, s. 31), sellaisena kuin se on muutettuna:

- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14),
- neuvoston direktiivillä 74/412/ETY, annettu 1 päivänä elokuuta 1974 (EYVL N:o L 221, 12.8.1974, s. 18),
- neuvoston direktiivillä 78/143/ETY, annettu 30 päivänä tammikuuta 1978 (EYVL N:o L 44, 15.2.1978, s. 18),
- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
- neuvoston direktiivillä 81/962/ETY, annettu 24 päivänä marraskuuta 1981 (EYVL N:o L 354, 9.12.1981, s. 22),
- neuvoston direktiivillä 85/7/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 2, 3.1.1985, s. 22),

6 artiklan 2 kohta.

- d) Neuvoston direktiivi 73/241/ETY, annettu 24 päivänä kesäkuuta 1973 (EYVL N:o L 228, 16.8.1973, s. 23), sellaisena kuin se on muutettuna:
- neuvoston direktiivillä 74/411/ETY, annettu 1 päivänä elokuuta 1974 (EYVL N:o L 221, 12.8.1974, s. 17),
 - neuvoston direktiivillä 74/644/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1974 (EYVL N:o L 349, 28.12.1974, s. 63),
 - neuvoston direktiivillä 75/155/ETY, annettu 4 päivänä maaliskuuta 1975 (EYVL N:o L 64, 11.3.1975, s. 21),
 - neuvoston direktiivillä 76/628/ETY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1976 (EYVL N:o L 223, 18.8.1976, s. 1),
 - neuvoston direktiivillä 78/609/ETY, annettu 29 päivänä kesäkuuta 1978 (EYVL N:o L 197, 22.7.1978, s. 10),
 - neuvoston direktiivillä 78/842/ETY, annettu 10 päivänä lokakuuta 1978 (EYVL N:o L 291, 17.10.1978, s. 15),
 - vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
 - neuvoston direktiivillä 80/608/ETY, annettu 30 päivänä kesäkuuta 1980 (EYVL N:o L 170, 3.7.1980, s. 33),
 - neuvoston direktiivillä 85/7/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 2, 3.1.1985, s. 22):
- 12 artiklan 2 kohta.
- e) Neuvoston direktiivi 73/437/ETY, annettu 11 päivänä joulukuuta 1973 (EYVL N:o L 356, 27.12.1973, s. 71), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17):
- 12 artiklan 2 kohta.
- f) Neuvoston direktiivi 74/329/ETY, annettu 18 päivänä kesäkuuta 1974 (EYVL N:o L 189, 12.7.1974, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna:
- neuvoston direktiivillä 78/612/ETY, annettu 29 päivänä kesäkuuta 1978 (EYVL N:o L 197, 22.7.1978, s. 22),
 - vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
 - neuvoston direktiivillä 80/597/ETY, annettu 29 päivänä toukokuuta 1980 (EYVL N:o L 155, 23.6.1980, s. 23),
 - neuvoston direktiivillä 85/6/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 2, 3.1.1985, s. 21),
 - neuvoston direktiivillä 85/7/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 2, 3.1.1985, s. 22):
- 10 artiklan 2 kohta.
- g) Neuvoston direktiivi 74/409/ETY, annettu 22 päivänä heinäkuuta 1974 (EYVL N:o L 221, 12.8.1974, s. 10), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17):
- 10 artiklan 2 kohta.
- h) Neuvoston direktiivi 75/729/ETY, annettu 17 päivänä marraskuuta 1975 (EYVL N:o L 311, 1.12.1975, s. 40), sellaisena kuin se on muutettuna:
- neuvoston direktiivillä 79/168/ETY, annettu 5 päivänä helmikuuta 1979 (EYVL N:o L 37, 13.2.1979, s. 27),
 - vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17):
- 14 artiklan 2 kohta.
- i) Neuvoston direktiivi 76/118/ETY, annettu 18 päivänä joulukuuta 1975 (EYVL N:o L 24, 30.1.1976, s. 49), sellaisena kuin se on muutettuna:
- neuvoston direktiivillä 78/630/ETY, annettu 19 päivänä kesäkuuta 1978 (EYVL N:o L 206, 29.7.1978, s. 12),
 - vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
 - neuvoston direktiivillä 83/685/ETY, annettu 13 päivänä joulukuuta 1983 (EYVL N:o L 357, 21.12.1983, s. 37):
- 12 artiklan 2 kohta.
- j) Neuvoston direktiivi 76/621/ETY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1976 (EYVL N:o L 202, 28.7.1976, s. 35), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17):
- 5 artiklan 2 kohta.
- k) (—)
- l) Neuvoston direktiivi 77/94/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1976 (EYVL N:o L 26, 31.1.1977, s. 55), sellaisena kuin se on muutettuna:
- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
 - neuvoston direktiivillä 85/7/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 2, 3.1.1985, s. 22):
- 9 artiklan 2 kohta.
- m) Neuvoston direktiivi 77/436/ETY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1977 (EYVL N:o L 172, 12.7.1977, s. 20), sellaisena kuin se on muutettuna:
- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),

- neuvoston direktiivillä 85/7/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 2, 3.1.1985, s. 22):

9 artiklan 2 kohta.

- n) Neuvoston direktiivi 79/693/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1979 (EYVL N:o L 205, 13.8.1979, s. 5), sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston direktiivillä 80/1276/ETY, annettu 22 päivänä joulukuuta 1980 (EYVL N:o L 375, 31.12.1980, s. 77):

13 artiklan 2 kohta.

- o) Neuvoston direktiivi 80/777/ETY, annettu 15 päivänä heinäkuuta 1980 (EYVL N:o L 229, 30.8.1980, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna:
- neuvoston direktiivillä 80/1276/ETY, annettu 22 päivänä joulukuuta 1980 (EYVL N:o L 375, 31.12.1980, s. 77),
 - neuvoston direktiivillä 85/7/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 2, 3.1.1985, s. 22):

12 artiklan 2 kohta.

- p) Neuvoston direktiivi 83/417/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1983 (EYVL N:o L 237, 26.8.1983, s. 25):

10 artiklan 2 kohta.

2. Neuvoston direktiivi 75/726/ETY, annettu 17 päivänä marraskuuta 1975 (EYVL N:o L 311, 1.12.1975, s. 40), sellaisena kuin se on muutettuna:
- neuvoston direktiivillä 79/168/ETY, annettu 5 päivänä helmikuuta 1979 (EYVL N:o L 37, 13.2.1979, s. 27)
 - vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17)

Lisätään 3 artiklan 2 kohdan c alakohtaan:

"sumo e polpa' hedelmänektareille, jotka on saatu yksinomaan hedelmäsoseesta ja/tai tiivistetystä hedelmäsoseesta".

3. Neuvoston direktiivi 76/118/ETY, annettu 18 päivänä joulukuuta 1975 (EYVL N:o L 24, 30.1.1976, s. 49), sellaisena kuin se on muutettuna:
- neuvoston direktiivillä 78/630/ETY, annettu 19 päivänä kesäkuuta 1978 (EYVL N:o L 206, 29.7.1978, s. 12)
 - vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17)
 - neuvoston direktiivillä 83/635/ETY, annettu 13 päivänä joulukuuta 1983 (EYVL N:o L 357, 21.12.1983, s. 37)

Lisätään 3 artiklan 2 kohtaan seuraava:

"g) "leite em pó meio gordo' Portugalissa tarkoittamaan maitojauhetta, jonka rasvapitoisuus on vähintään 13 % ja enintään 26 %".

4. (- -)

5. Komission direktiivi 80/590/ETY, annettu 9 päivänä kesäkuuta 1980 (EYVL N:o L 151, 19.6.1980, s. 21)

Muutetaan liitettä seuraavasti:

- lisätään otsikkoon sana "ANEXO",
- lisätään tekstiin sana "Simbolo"

C

Lääkevalmisteet

Neuvoston direktiivi 78/25/ETY, annettu 12 päivänä joulukuuta 1977 (EYVL N:o L 11, 14.1.1978, s. 18), sellaisena kuin se on muutettuna:

- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
- neuvoston direktiivillä 81/464/ETY, annettu 24 päivänä kesäkuuta 1981 (EYVL N:o L 183, 4.7.1981, s. 33)

Korvataan 6 artiklan 2 kohdassa ilmaisu "45" ilmaisulla "54".

D

Julkiset hankintasopimukset

Neuvoston direktiivi 77/62/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1976 (EYVL N:o L 13, 15.1.1977, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna:

- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
- neuvoston direktiivillä 80/767/ETY, annettu 22 päivänä heinäkuuta 1980 (EYVL N:o L 215, 18.8.1980, s. 1)

Lisätään liitteeseen I seuraava:

"XII. (ks. 388L0295)

XIII. (ks. 388L0295)"

E**Kauppa ja jakelu**

(—)

1995 ulottuva siirtymäkausi, jona ne voivat korottaa vastuurajaansa 1 artiklan 2 kohdassa edellytetyille tasolle. Jos ne käyttävät hyväkseen tätä mahdollisuutta, takuu on mainitussa artiklassa säädettyihin määriin viitaten:

- yli 16 prosenttia viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1988,
- 31 prosenttia viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1992;"

F**Vakuutukset**

Toinen neuvoston direktiivi 84/5/ETY, annettu 30 päivänä joulukuuta 1983 (EYVL N:o L 8, 11.1.1984, s. 17)

Korvataan 5 artiklan 3 kohdan a alakohta seuraavasti:

"a) Espanjan kuningaskunnalle, Helleenien tasavallalle ja Portugalin tasavallalle varataan 31 päivään joulukuuta

Korvataan 5 artiklan 4 kohdan b alakohta seuraavasti:

"b) Espanjan kuningaskunta, Helleenien tasavalta, Irlanti ja Portugalin tasavalta voivat säätää, että:

- edellä 1 artiklan 4 kohdassa mainitun toimielimen korvausta omaisuusvahingosta ei suoriteta ennen 31 päivää joulukuuta 1992,
- edellä 1 artiklan 4 kohdan 5 alakohdassa mainittu omavastuu ja 2 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa mainittu omavastuu ovat 1 500 ECUa 31 päivään joulukuuta 1995 saakka."

X. YMPÄRISTÖ JA KULUTTAJANSUOJA

1. Korvataan seuraavissa säädöksissä, mainituissa artikloissa luku "45" luvulla "54".

a) Neuvoston direktiivi 72/276/ETY, annettu 17 päivänä heinäkuuta 1972 (EYVL N:o L 173, 31.7.1972, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna:

- komission direktiivillä 79/76/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1978 (EYVL N:o L 17, 24.1.1979, s. 17),
- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
- neuvoston direktiivillä 81/75/ETY, annettu 17 päivänä helmikuuta 1981 (EYVL N:o L 57, 4.3.1981, s. 23):

6 artiklan 2 kohta.

b) Neuvoston direktiivi 76/160/ETY, annettu 8 päivänä joulukuuta 1975 (EYVL N:o L 31, 5.2.1976, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17):

11 artiklan 2 kohta.

c) Neuvoston direktiivi 76/768/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976 (EYVL N:o L 262, 27.9.1976, s. 169), sellaisena kuin se on muutettuna:

- neuvoston direktiivillä 79/661/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1979 (EYVL N:o L 192, 31.7.1979, s. 35),

– vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),

– komission direktiivillä 82/147/ETY, annettu 11 päivänä helmikuuta 1982 (EYVL N:o L 63, 6.3.1982, s. 26),

– neuvoston direktiivillä 82/368/ETY, annettu 17 päivänä toukokuuta 1982 (EYVL N:o L 167, 15.6.1982, s. 1),

– komission direktiivillä 83/191/ETY, annettu 30 päivänä maaliskuuta 1983 (EYVL N:o L 109, 26.4.1983, s. 25),

– komission direktiivillä 83/341/ETY, annettu 29 päivänä kesäkuuta 1983 (EYVL N:o L 188, 13.7.1983, s. 15),

– komission direktiivillä 83/496/ETY, annettu 22 päivänä syyskuuta 1983 (EYVL N:o L 275, 8.10.1983, s. 20),

– neuvoston direktiivillä 83/574/ETY, annettu 26 päivänä lokakuuta 1983 (EYVL N:o L 332, 28.11.1983, s. 38),

– komission direktiivillä 84/415/ETY, annettu 18 päivänä heinäkuuta 1984 (EYVL N:o L 228, 25.8.1984, s. 38):

10 artiklan 2 kohta.

- d) (-) sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston direktiivillä 81/857/ETY, annettu 19 päivänä lokakuuta 1981 (EYVL N:o L 319, 7.11.1981, s. 18):
- 14 artiklan 2 kohta.
- e) Neuvoston direktiivi 78/319/ETY, annettu 20 päivänä maaliskuuta 1978 (EYVL N:o L 84, 31.3.1978, s. 43), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17):
- 19 artiklan 2 kohta.
- f) Neuvoston direktiivi 78/659/ETY, annettu 18 päivänä heinäkuuta 1978 (EYVL N:o L 222, 14.8.1978, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17):
- 14 artiklan 2 kohta.
- g) Neuvoston direktiivi 79/112/ETY, annettu 18 päivänä joulukuuta 1978 (EYVL N:o L 33, 8.2.1979, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna:
- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
 - neuvoston direktiivillä 85/7/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1984 (EYVL N:o L 2, 3.1.1985, s. 22):
- 17 artiklan 2 kohta.
- h) Neuvoston direktiivi 79/409/ETY, annettu 2 päivänä huhtikuuta 1979 (EYVL N:o L 103, 25.4.1979, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna:
- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
 - neuvoston direktiivillä 81/454/ETY, annettu 19 päivänä lokakuuta 1981 (EYVL N:o L 319, 7.11.1981, s. 3):
- 17 artiklan 2 kohta.
- i) Neuvoston direktiivi 79/869/ETY, annettu 9 päivänä lokakuuta 1979 (EYVL N:o L 271, 29.10.1979, s. 44), sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston direktiivillä 81/858/ETY, annettu 19 päivänä lokakuuta 1981 (EYVL N:o L 319, 7.11.1981, s. 16):
- 11 artiklan 2 kohta.
- j) Neuvoston direktiivi 80/778/ETY, annettu 15 päivänä heinäkuuta 1980 (EYVL N:o L 229, 30.8.1980, s. 11), sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston direktiivillä 81/858/ETY, annettu 19 päivänä lokakuuta 1981 (EYVL N:o L 319, 7.11.1981, s. 19):
- 15 artiklan 2 kohta.
- k) Neuvoston direktiivi 80/779/ETY, annettu 15 päivänä heinäkuuta 1980 (EYVL N:o L 229, 30.8.1980, s. 18),
- sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston direktiivillä 81/857/ETY, annettu 19 päivänä lokakuuta 1981 (EYVL N:o L 319, 7.11.1981, s. 18):
- 14 artiklan 2 kohta.
- l) (- -)
- m) Neuvoston direktiivi 82/501/ETY, annettu 24 päivänä kesäkuuta 1982 (EYVL N:o L 230, 5.8.1982, s. 1), sellaisena kuin se on oikaistuna EYVL:ssä N:o L 289, 13.10.1982, s. 35):
- 16 artiklan 2 kohta.
- n) (- -)
- o) Neuvoston direktiivi 82/883/ETY, annettu 3 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 1):
- 11 artiklan 2 kohta.
- p) Neuvoston direktiivi 82/884/ETY, annettu 3 päivänä joulukuuta 1982 (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 15):
- 11 artiklan 2 kohta.
2. Neuvoston direktiivi 71/307/ETY, annettu 26 päivänä heinäkuuta 1971 (EYVL N:o L 185, 16.8.1971, s. 16), sellaisena kuin se on muutettuna:
- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 23.3.1972, s. 14),
 - neuvoston direktiivillä 75/36/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1974 (EYVL N:o L 14, 20.1.1975, s. 15)
 - vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17),
 - neuvoston direktiivillä 83/623/ETY, annettu 25 päivänä marraskuuta 1983 (EYVL N:o L 353, 15.12.1983, s. 8)
- Lisätään 5 artiklan 1 kohtaan seuraava:
- "- 'pura lana',
- 'lä virgem'".

3. (—)

4. (—)

5. Komission päätös 78/618/ETY, tehty 28 päivänä kesäkuuta 1978 (EYVL N:o L 198, 22.7.1978, s. 17) sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 23.3.1972, s. 17).

Korvataan 3 artiklassa ilmaisu "24" ilmaisulla "28" ja ilmaisu "20" ilmaisulla "24".

Korvataan 4 artiklan toisessa kohdassa ilmaisu "kymmenen" ilmaisulla "kaksitoista".

6. Neuvoston direktiivi 79/409/ETY, annettu 2 päivänä huhtikuuta 1979 (EYVL N:o L 103, 25.4.1979 s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna:

- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979 s. 17)
- neuvoston direktiivillä 81/584/ETY, annettu 19 päivänä lokakuuta 1981 (EYVL N:o L 319, 7.11.1981, s. 3).

a) Muutetaan liitettä I seuraavasti:

- Lisätään otsikkoon seuraava:

"ANEXO I" "ANEXO I".

- Lisätään taulukkoon kaksi saraketta, joissa on seuraavat ilmaiset siinä olevien numeroiden kohdalla:

	"Español	Português
1.	Colimbo grande	Mobelha-grande
2.	Pardela cenicienta	Pardela-de-bico-amarelo
3.	Paño común	Painho-de-cauda-quadrada
4.	Paño de Leach	Painho-de-cauda-forcada
5.	Cormorán grande (continental)	Corvo-marinho-de-faces-brancas
6.	Avetoro común	Abetouro-comum
7.	Martinete	Goraz
8.	Garcilla cangrejera	Papa-ratos
9.	Garceta común	Garça-branca-pequena
10.	Garceta grande	Garça-branca-grande
11.	Garza imperial	Garça-vermelha
12.	Cigüeña negra	Cegonha-preta
13.	Cigüeña común	Cegonha-branca
14.	Morito	Maçarico-preto
15.	Espátula	Colhereiro
16.	Flamenco común	Flamingo-comum
17.	Cisne chico o de Bewick	Cisne-pequeno
18.	Cisne cantor	Cisne-bravo
19.	Ánsar careto de Groenlandia	Ganso-de-Groenlândia
20.	Barnacla cariblanca	Ganso-de-faces-brancas
21.	Porrón pardo	Zarro-castanho
22.	Malvasia	Pato-rabo-alçado
23.	Halcón abejero	Falcão-abelheiro
24.	Milano negro	Milhafre-preto
25.	Milano real	Milhano
26.	Pigargo	Águia-rabalva
27.	Quebrantahuesos	Quebra-osso
28.	Alimoche	Abutre do Egipto
29.	Buitre común	Grifo
30.	Buitre negro	Abutre preto
31.	Águila cuclbrera	Águia-cobreira
32.	Aguilucho lagunero	Tartaranhão-ruivo-dos-pauis
33.	Aguilucho pálido	Tartaranhão-azulado
34.	Aguilucho cenizo	Tartaranhão-caçador
35.	Águila real	Águia-real
36.	Águila calzada	Águia-calçada
37.	Águila perdicera	Águia de Bonelli
38.	Águila pescadora	Águia-pesqueira
39.	Halcón de Eleonor	Falcão-da-rainha
40.	Halcón borni	Falcão-alfaneque
41.	Halcón común	Falcão-peregrino
42.	Calamón común	Caimão-comun
43.	Grulla común	Grou-comum
44.	Sisón	Sisãao
45.	Avutarda	Abetarda-comum
46.	Cigüeñela	Perna-longa
47.	Avocata	Alfaiate
48.	Alcaraván	Alcaravão
49.	Canastera	Perdiz-do-mar
50.	Chorlito carambolo	Tarambola-carambola
51.	Chorlito dorado	Tarambola-dourada
52.	Agachadiza real	Narceja-real
53.	Andarrios bastardo	Maçarico-bastardo
54.	Falaropo picofino	Falaropo-de-bico-fino
55.	Gaviota picofina	Gavota-de-bico-fino

	Español	Portugués
56.	Gaviota de Audouin	Alcatraz de Audouin
57.	Pagaza piconegra	Gaivina-de-bico-preto
58.	Charrán patinegro	Garajau-comum
59.	Charrán rosado	Andorinha-do-mar-rosca
60.	Charrán común	Andorinha-do-mar-comum
61.	Charrán artico	Andorinha-do-mar-ártica
62.	Charrancito	Andorinha-do-mar-anã
63.	Fumarel común	Gaivina-preta
64.	Ganga común	Goriçol-de-barriga-preta
65.	Buho real o Gran Duque	Bufo-real
66.	Buho nival	Bufo-branco
67.	Lechuza campestre	Coruja-do-nabal
68.	Martín pescador	Guarda-rios-comum
69.	Pito negro	Peto-preto
70.	Pico dorsiblanco	Pica-pau-de-dorso-branco
71.	Pechiazul	Pisco-de-peito-azul
72.	Curruca rabilarga	Felosa-do-mato
73.	Curruca gavilana	Toutinegra-graviã o
74.	Trepador corso	Trepadeira-corsa"

b) Muutetaan liitettä II/1 seuraavasti:

- Lisätään otsikkoon seuraava:
"ANEXO II/1" "ANEXO II/1".
- Lisätään taulukkoon kaksi saraketta, joissa on seuraavat ilmaisut siinä olevien numeroiden kohdalla:

	"Español	Portugués
1.	Ánsar campestre	Ganso-campestre
2.	Ánsar común	Ganso-comum
3.	Barnacla canadiense	Ganso do Canadá
4.	Ánade silbón	Piadeira
5.	Ánada friso	Frisada
6.	Cerceta común o de Invierno	Marrequinho-comum
7.	Ánade real o azulón	Pato-real
8.	Ánade rabudo	Arrabio
9.	Cerceta carretona o de Verano	Marreco
10.	Pato cuchara	Pato-trombeteiro
11.	Porrón común	Zarro-comum
12.	Porrón moñudo	Zarro-negrinha
13.	Lagópodo escandinavo	Lagópode-escocês
14.	Perdiz nival	Lagópode-branco
15.	Perdiz griega	Perdiz-negra
16.	Perdiz roja o común	Perdiz-comum
17.	Perdiz pardilla	Perdiz-cimzema
18.	Faisán vulgar	Faisão
19.	Focha común	Galeirão-comum
20.	Agachadiza chica	Narceja-galega
21.	Agachadiza comum	Narceja-comum
22.	Chocha perdiz o becada	Galinholá
23.	Paloma bravía	Pombo-das-rochas
24.	Paloma torcaz	Pombo-torcaz"

c) Muutetaan liitettä II/2 seuraavasti:

- Lisätään otsikkoon seuraava:
"ANEXO II/2" "ANEXO II/2".
- Lisätään ensimmäiseen taulukkoon kaksi saraketta, joissa on seuraavat ilmaiset siinä olevien numeroiden kohdalla:

	*Espanol	Portugués
25.	Cisne vulgar	Cisne-vulgar
26.	Ánsar piquicorto	Ganso-de-bico-curto
27.	Ánsar careto grande	Ganso-grande-de-testa-branca
28.	Barnacla carinegra	Ganso-de-faces-brancas
29.	Pato colorado	Pato-de-bico-vermelho
30.	Porrón bastardo	Zarro-bastardo
31.	Eider	Edredão
32.	Havelda	Pato-de-cauda-afilada
33.	Negrón común	Pato-negro
34.	Negrón especulado	Pato-fusco
35.	Porrón osculado	Pato-olho-d'ouro
36.	Serreta mediana	Merganso-pequeno
37.	Serreta grande	Merganso-grande
38.	Grévol	Galinha-do-mato
39.	Gallo lira	Galo-lira
40.	Urogallo	Tetraz
41.	Perdiz moruna	Perdiz-moura
42.	Codorniz	Codorniz
43.	Pavo silvestre	Peru
44.	Rascón	Frango-d'água
45.	Polla de agua	Galinha-d'água
46.	Ostrero	Ostraceiro
47.	Chorlito o pluvial dorado	Tarambola-dourada
48.	Chorlito gris	Tarambola-cinzentá
49.	Avefría	Abibe-comum
50.	Correlimos gordo	Seixoeira
51.	Combatente	Combatente
52.	Aguja colinegra	Maçarico-de-bico-direito
53.	Aguja colipinta	Fuselo
54.	Zarapito trinador	Maçarico-galego
55.	Zarapito real	Maçarico-real
56.	Archibebe oscuro	Perna-vermelha-escuro
57.	Archibebe común	Perna-vermelha-comum
58.	Archibebe claro	Perna-verde-comum
59.	Gaviota reidora	Guincho-Comum
60.	Gaviota cana	Alcatraz-pardo
61.	Gaviota sombría	Gaivota-d'asa-escura
62.	Gaviota argénteá	Gaivota-argénteá
63.	Gavión	Alcatraz-comum
64.	Paloma zurita	Pombo-bravo
65.	Tórtola turca	Rola-turca
66.	Tórtola común	Rola-comum
67.	Alondra común	Laverca
68.	Mirlo común	Melro-preto
69.	Zorzal real	Tordo-zornal
70.	Zorzal común	Tordo-comum
71.	Zorzal malvís o alirrojo	Tordo-ruivo-comum
72.	Zorzal charlo	Tordeia*

- Lisätään toiseen taulukkoon kaksi saraketta, joissa on seuraavat merkit siinä olevien numeroiden kohdalla:

	"Español	Portugal
25.		
26.		
27.		
28.		
29.	+	
30.		
31.		
32.		
33.	+	
34.		
35.		
36.	+	
37.		
38.		
39.		
40.	+ ♂	
41.	+	
42.	+	+
43.		
44.	+	
45.	+	+
46.	+	
47.	+	+
48.	+	
49.	+	
50.	+	
51.	+	
52.	+	
53.	+	
54.	+	
55.	+	
56.	+	
57.	+	
58.	+	
59.	+	
60.	+	
61.	+	
62.	+	
63.		
64.	+	+
65.	+	
66.	+	+
67.		
68.	+	+
69.	+	+
70.	+	+
71.	+	+
72.	+	+"

- Lisätään toisen taulukon alle seuraavat alaviitteet:

" + = Estados miembros que pueden autorizar, conforme al apartado 3 del artículo 7, la caza de las especies enumeradas.

+ = Estados-membros que podem autorizar, nos termos do nº3 do artigo 7º, a caça deas espécies enumeradas."

d) Muutetaan liitettä III/1 seuraavasti:

"ANEXO III/1" "ANEXO III/1".

- Lisätään taulukkoon kaksi saraketta, joissa on seuraavat ilmaiset siinä olevien numeroiden kohdalla:

	"Español	Português
1.	Ánade real o azulón	Pato-real
2.	Lagópodo escandinavo	Lagópode-escocês
3.	Perdiz roja o común	Perdiz-comum
4.	Perdiz moruna	Perdiz-moura
5.	Perdiz pardilla	Perdiz-cinzenta
6.	Faisán vulgar	Faisão
7.	Paloma torcaz	Pombo-torcaz"

e) Muutetaan liitettä III/2 seuraavasti:

"ANEXO III/2" "ANEXO III/2".

- Lisätään taulukkoon kaksi saraketta, joissa on seuraavat ilmaiset siinä olevien numeroiden kohdalla:

	"Español	Português
8.	Ánsar común	Ganso-comum-ocidental
9.	Ánade silbón	Piadeira
10.	Cerceta común o de Invierno	Marrequinho-comum
11.	Ánade rabudo	Arrabio
12.	Porrón común	Zarro-comum
13.	Porrón moñudo	Zarro-negrinha
14.	Eider	Edredão
15.	Perdiz nival	Lagópode-branco
16.	Urogallo	Tetraaz
17.	Focha común	Galeirão-comum"

f) Muutetaan liitettä III/3 seuraavasti:

"ANEXO III/3" "ANEXO III/3".

- Lisätään taulukkoon kaksi saraketta, joissa on seuraavat ilmaiset siinä olevien numeroiden kohdalla:

	"Español	Português
18.	Ánsar careto grande	Ganso-grande-de-testa-branca
19.	Pato cuchara	Pato-trombeteiro
20.	Porrón bastardo	Zarro-bastardo
21.	Negrón común	Pato-negro
22.	Gallo lira	Galo-lira
23.	Chorlito o pluvial dorado	Tarambola-dourada
24.	Agachadiza chica	Narceja-galega
25.	Argachadiza común	Narceja-comum
26.	Chocha perdiz o becada	Galinholas"

7. (→)

XI. ENERGIA, TUTKIMUS JA INFORMAATIOTEKNOLOGIA

A

Energia

1. (→)

2. Neuvoston direktiivi 79/531/ETY, annettu 14 päivänä toukokuuta 1979 (EYVL L 145, 13.6.1979, s. 7)

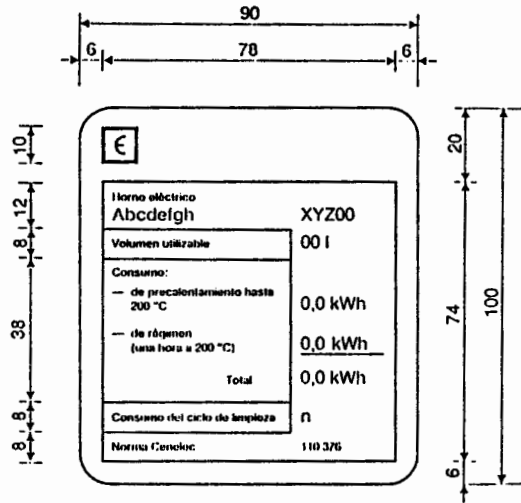
a) Lisätään liitteeseen I seuraava:

- 3.1.1 kohtaan: "Horno eléctrico", espanjaksi (ES)
'Forno eléctrico', portugalkiksi (P)",
- 3.1.3 kohtaan: "'Volumen utilizable', espanjaksi (ES)
'Volume utilizável', portugalkiksi (P)",

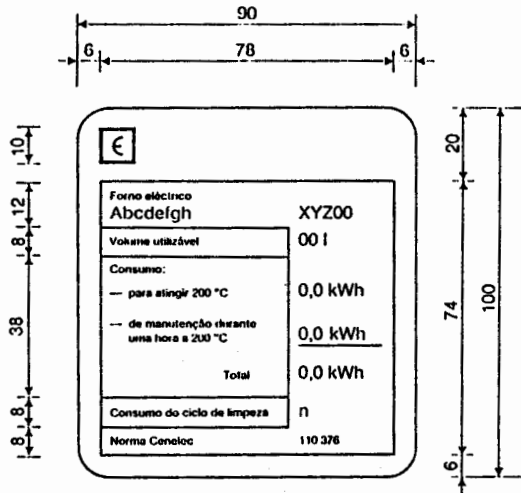
- 3.1.5.1 kohtaan: "Consumo de precalentamiento hasta 200 °C, espanjaksi (ES)
'Consumo para atingir 200 °C', portugaliaksi (P)",
'Consumo de régimen (1 hora a 200 °C, espanjaksi (ES)
'Consumo de manutenção durante uma hora a 200 °C', portugaliaksi (P)",
TOTAL", espanjaksi (ES)
TOTAL', portugaliaksi (P)",
- 3.1.5.3 kohtaan: "Consumo del ciclo de limpieza", espanjaksi (ES)
'Consumo do ciclo de limpeza', portugaliaksi (P)".

b) Lisätään seuraavat liitteet:

LIITE II(g)

LIITE II(h)

B**Tutkimus**

(—)

C**Informaatioteknologia**

(—)

XII. ALUEPOLITIIKKA

(—)

XIII. TILASTOT

1. (—)

3. (—)

2. **Komission asetus (ETY) N:o 546/77**, annettu 16 päivänä maaliskuuta 1977 (EYVL N:o L 70, 17.3.1977, s. 13) sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17)

Lisätään 1 artiklaan seuraava:

"Espanja: - Tráfico de perfeccionamiento activo
Portugali: - Regime de aperfeiçoamento activo"

Lisätään 2 artiklaan seuraava:

"Espanja: - Tráfico de perfeccionamiento pasivo
Portugali: - Regime de aperfeiçoamento passivo"

4. Neuvoston direktiivi 64/475/ETY, annettu 30 päivänä heinäkuuta 1964 (EYVL N:o L 131, 13.8.1964, s. 2193/64), sellaisena kuin se on muutettuna:

- vuoden 1972 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 73, 23.3.1972, s. 14),

- vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17).

Korvataan 1 artiklan teksti ilmaisun "laaditaan vuonna 1965" jälkeen seuraavasti:

"ja, uusien jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ensimmäinen liittymisvuotta koskeva katsaus laaditaan liittymisvuotta seuraavana vuonna."

5. Neuvoston direktiivi 72/211/ETY, annettu 30 päivänä toukokuuta 1972 (EYVL N:o L 128, 3.6.1972, s. 28), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17).

Korvataan 1 artiklan toinen kohta seuraavasti:

"Uusien jäsenvaltioiden osalta ensimmäisessä kohdassa asetettu määräaika on liittymisvuoden loppu."

6. Neuvoston direktiivi 72/221/ETY, annettu 6 päivänä kesäkuuta 1972 (EYVL N:o L 133, 10.6.1972, s. 57), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17).

Korvataan 1 artiklan toinen kohta seuraavasti:

"Uusissa jäsenvaltioissa tietoja kerätään ensimmäisen kerran liittymisvuonna ja nämä tiedot koskevat liittymisvuotta edeltävää vuotta."

Korvataan 4 artiklan ensimmäisen kohdan loppu seuraavasti:

"... kaikista liitteessä luetelluista muuttujista; uusissa jäsenvaltioissa kerätään tiedot kaikista liitteessä luetelluista muuttujista, kerääminen aloitetaan laatimalla liittymisvuotta seuraavana vuonna katsaus, joka koskee liittymisvuotta.."

7. Neuvoston direktiivi 78/166/ETY, annettu 13 päivänä helmikuuta 1978 (EYVL N:o L 52, 23.2.1978, s. 17), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1979 liittymisasiakirjalla (EYVL N:o L 291, 19.11.1979, s. 17).

Korvataan 4 artiklan 1 kohdan toinen alakohta seuraavasti:

"Uusissa jäsenvaltiossa tiedot kerätään ensimmäisen kerran viimeistään liittymistä seuraavalta neljänneltä vuosineljännekseltä, ja tietojen tulee koskea edellistä kuukautta tai vuosineljännettä."

Korvataan 4 artiklan 3 kohdan toinen alakohta seuraavasti:

"Uusien jäsenvaltioiden osalta ensimmäisessä alakohdassa mainittu aika alkaa kulua liittymisestä."

XIV. MAATALOUS

(--)

XV. KALASTUS

(--)

XVI. EURATOM

(--)

XVII. ERINÄISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ

(--)

1992 vp — HE 95

Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvien sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä

NIDE XVII

HAKEMISTO

Ohjeita lukijalle

HAKEMISTO

NIDE I

Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvien sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä

	Sivu
YLEISPERUSTELUT	4
1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu	4
2. Sopimusten yhteiskunnallinen merkitys	7
3. ETA-sopimuksen taloudelliset vaikutukset	9
3.1. ETA-sopimuksen vaikutuksista kansantalouteen ja talouspolitiikkaan	9
3.1.1. Yleisarvio	9
3.1.2. Ulkomaankauppa	10
3.1.3. Tuotannontekijävirrät	11
3.1.4. Talouspolitiikan kehitykset	12
3.1.5. Verotus	13
3.1.6. ETA-sopimuksen vaikutus alueelliseen kehitykseen	13
3.2. Esityksen taloudelliset vaikutukset ja budjettivaikutukset	14
4. ETA-sopimuksen vaikutuksista päätöksenteko järjestelmiin	21
5. ETA-sopimuksen muut organisatoriset ja henkilöstövaikutukset	23
6. ETA-sopimuksen pääkohdat	28
6.I Tavoitteet ja periaatteet	29
6.II Tavaroiden vapaa liikkuvuus	30
6.II.1. Peruseriaatteet	30
6.II.2. Maatalous- ja kalataloustuotteet	32
6.II.3. Tulliasiain yhteistyö ja kaupan helpottaminen	35
6.II.4. Muut tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevat säännöt	35
6.II.5. Hiili- ja terästuotteet	40
6.III Henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus	40
6.III.1. Työntekijät ja itsenäiset ammatinharjoittajat	40
6.III.2. Sijoittautumisoikeus	41
6.III.3. Palvelut	42
6.III.4. Pääomat	45
6.III.5. Talous- ja rahapoliittinen yhteistyö	45
6.III.6. Liikenne	46
6.IV Kilpailusäännöt ja muut yhteiset säännöt	48
6.IV.1. Yrityksiin sovellettavat säännöt	48
6.IV.2. Valtion tuki	50
6.IV.3. Muut yhteiset säännöt	51
6.V Neljän vapauden kannalta olennaiset laaja-alaiset määräykset	53
6.V.1. Sosiaalipoliittikka	53
6.V.2. Kuluttajansuoja	54
6.V.3. Ympäristö	54
6.V.4. Tilastot	55
6.V.5. Yhtiöoikeus	55
6.VI Yhteistyö muilla kuin neljän vapauden aloilla	56
6.VII Toimielimiä koskevat määräykset	59
6.VII.1. Assosiaation rakenne	59
6.VII.2. Päätöksentekomenettely	62
6.VII.3. Yhdenmukaisuus, valvontamenettely ja riitojen ratkaiseminen	65
6.VII.4. Suojatoimenpiteet	71
6.VIII Rahoitusjärjestelmä	72
6.IX Yleiset määräykset ja loppumääräykset	72

	Sivu
7. EFTAan liittyvät sopimukset	73
7.I Yleistä	73
7.II Valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehty EFTA-valtioiden sopimus	73
7.III Sopimus EFTA-valtioiden pysyvistä komiteasta	74
8. Sopimusten voimaansaattaminen Suomessa	75
9. Riippuvuus muista esityksistä ja kansainvälisistä sopimuksista	75
YKSITYSKOHTAISET PERUSTELUT	77
1. Sopimusten perustelut	77
1.1. Sopimus Euroopan talousalueesta	77
I osa Tavoitteet ja periaatteet	77
II osa Tavaroiden vapaa liikkuvuus	80
1 luku Peruseriaatteet	80
2 luku Maatalous- ja kalataloustuotteet	90
3 luku Tulliasiain yhteistyö ja kaupan helpottaminen	104
4 luku Muut tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevat säännöt	107
5 luku Hiili- ja terästuotteet	128
III osa Henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus	129
1 luku Työntekijät ja itsenäiset ammatinharjoittajat	129
(28 artikla)	129
(29 artikla)	139
(30 artikla)	183
2 luku Sijoittautumisoikeus	201
3 luku Palvelut	206
4 luku Pääomat	231
5 luku Talous- ja rahapoliittinen yhteistyö	235
6 luku Liikenne	235
IV osa Kilpailusäännöt ja muut yhteiset säännöt	244
1 luku Yrityksiin sovellettavat säännöt	244
2 luku Valtion tuki	261
3 luku Muut yhteiset säännöt	264
V osa Neljän vapauden kannalta olennaiset laaja-alaiset määräykset	277
1 luku Sosiaalipoliittika	277
2 luku Kuluttajansuoja	287
3 luku Ympäristö	290
4 luku Tilastot	301
5 luku Yhtiöoikeus	304
VI osa Yhteistyö muilla kuin neljän vapauden aloilla	311
VII osa Toimielimiä koskevat määräykset	317
1 luku Assosiaation rakenne	317
2 luku Päätöksentekomenettely	321
3 luku Yhdenmukaisuus, valvontamenettely ja riitojen ratkaiseminen	326
4 luku Suojatoimenpiteet	330
VIII osa Rahoitusjärjestelmä	332
IX osa Yleiset määräykset ja loppumääräykset	334
1.2. EFTA-järjestelyihin liittyvät sopimukset	337
1.2.1. Valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehty EFTA-valtioiden sopimus	337
1.2.2. Sopimus EFTA-valtioiden pysyvistä komiteasta	369
2. Lakiehdotusten perustelut	373
2.1. Laki Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta	373
2.2. Laki valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta	382
2.3. Laki EFTA-valtioiden pysyvistä komiteasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä	383
3. Tarkemmat säännökset ja määräykset	384
4. Voimaantulo	384
5. Säättämisjärjestys	384
6. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus	386
LAKITEKSTIT	387

NIDE II

	Sivu
Sopimus Euroopan talousalueesta	3
Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen pöytäkirjat 31—41, 45, 48 ja 49	
Pöytäkirja 31 yhteistyöstä muilla kuin neljän vapauden alaan kuuluvilla erityisalueilla	28
Pöytäkirja 32 sopimuksen 82 artiklan täytäntöönpanon taloudellisista yksityiskohdista	32
Pöytäkirja 33 välimiesmenettelystä	35
Pöytäkirja 34 EFTA-valtioiden tuomioistuinten mahdollisuudesta pyytää Euroopan yhteisöjen tuomioistuinta päättämään EY:n sääntöjä vastaavien ETA-sääntöjen tulkinnasta	35
Pöytäkirja 35 ETA-sääntöjen täytäntöönpanosta	36
Pöytäkirja 36 ETA:n parlamentaarisen sekakomitean perussäännöstä	36
Pöytäkirja 37 luettelosta, josta määrätään 101 artiklassa	37
Pöytäkirja 38 rahoitusjärjestelmästä	38
Pöytäkirja 39 ecusta	40
Pöytäkirja 40 Svalbardista	40
Pöytäkirja 41 voimassa olevista sopimuksista	40
Pöytäkirja 45 Espanjaa ja Portugalia koskevista siirtymäkausista	41
Pöytäkirja 48 sopimuksen 105 ja 111 artiklasta	41
Pöytäkirja 49 Ceutasta ja Melillasta	41
EFTA-valtioiden sopimus valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta	43
Valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen pöytäkirjat 1, 2 ja 5—7	
Pöytäkirja 1 EFTAn valvontaviranomaisen niistä tehtävistä ja siitä toimivallasta, jotka ETA-sopimuksen pöytäkirjaa 1 sovellettaessa seuraavat niistä säädöksistä, joihin ETA-sopimuksen liitteissä viitataan	52
Pöytäkirja 2 EFTAn valvontaviranomaisen tehtävistä ja toimivallasta julkisia hankintoja koskevissa asioissa	54
Pöytäkirja 5 EFTAn tuomioistuimen perussäännöstä	55
Pöytäkirja 6 EFTAn valvontaviranomaisen oikeuskelpoisuudesta, erioikeuksista ja vapauksista	60
Pöytäkirja 7 EFTAn tuomioistuimen oikeuskelpoisuudesta, erioikeuksista ja vapauksista	64
Sopimus EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta	67
EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehdyn sopimuksen pöytäkirjat ja liite	
Pöytäkirja 1 pysyvän komitean niistä tehtävistä ja siitä toimivallasta, jotka ETA-sopimuksen pöytäkirjaa 1 sovellettaessa seuraavat niistä säädöksistä, joihin ETA-sopimuksen liitteissä viitataan	72
Pöytäkirja 2 EFTA-valtioiden sisäisestä menettelystä sovellettaessa toimenpiteitä ETA-sopimuksen 43 artiklan nojalla	73
Liite, josta määrätään 6 artiklan 2 kohdassa	74

NIDE III

	Sivu
Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen pöytäkirjat 2—14, 42, 46 ja 47	
Pöytäkirja 2 tuotteista, jotka 8 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisesti jätetään tämän sopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle	3
Pöytäkirja 3 sopimuksen 8 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetuista tuotteista	4
Pöytäkirja 4 alkuperäsäännöistä	17
Pöytäkirja 5 fiskaalisista tulleista (Sveitsi/Liechtenstein)	119
Pöytäkirja 6 Sveitsin ja Liechtensteinin velvoitevarastoinnista	121
Pöytäkirja 7 määrällisistä rajoituksista, jotka Islanti saa pitää voimassa	121
Pöytäkirja 8 valtion monopoleista	121
Pöytäkirja 9 kalan ja muiden meren tuotteiden kaupasta	122
Pöytäkirja 10 tavaroiden kuljetuksia koskevien tarkastusten ja muodollisuuksien yksinkertaistamisesta	129
Pöytäkirja 11 keskinäisestä avunannosta tulliasioissa	133
Pöytäkirja 12 kolmansien maiden kanssa tehtävistä sopimuksista, jotka koskevat vaatimustenmukaisuuden arviointia	137
Pöytäkirja 13 polkumyynnin vastaisten toimenpiteiden ja tasoitustoimenpiteiden soveltamatta jättämisestä	137
Pöytäkirja 14 hiili- ja terästuotteiden kaupasta	138
Pöytäkirja 42 tiettyjä maataloustuotteita koskevista kahdenvälisistä järjestelyistä	139
Pöytäkirja 46 yhteistyön kehittämisestä kalatalouden alalla	139
Pöytäkirja 47 viiniä koskevien kaupan teknisten esteiden poistamisesta	140

NIDE IV

	Sivu
Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen pöytäkirjat 15—20, 28—30, 43 ja 44	
Pöytäkirja 15 henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevista siirtymäkausista (Sveitsi ja Liechtenstein)	3
Pöytäkirja 16 henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskeviin siirtymäkausiin liittyvistä sosiaaliturvan alan toimenpiteistä (Sveitsi ja Liechtenstein)	5
Pöytäkirja 17 sopimuksen 34 artiklasta	6
Pöytäkirja 18 sisäisestä menettelystä pantaessa 43 artikla täytäntöön	6
Pöytäkirja 19 meriliikenteestä	7
Pöytäkirja 20 pääsystä sisävesiväylille	8
Pöytäkirja 28 henkisestä omaisuudesta	9
Pöytäkirja 29 ammatillisesta koulutuksesta	12
Pöytäkirja 30 tilastoalan yhteistyön järjestämistä koskevista erityismääräyksistä	12
Pöytäkirja 43 EY:n ja Itävallan välisestä tavaroiden kauttakuljetusta maanteitse ja rautateitse koskevasta sopimuksesta	13
Pöytäkirja 44 EY:n ja Sveitsin valaliiton välisestä tavaroiden maantie- ja rautatiekuljetuksia koskevasta sopimuksesta	13

NIDE V

	Sivu
Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen pöytäkirjat 21—27	
Pöytäkirja 21 yrityksiin sovellettavien kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta	3
Pöytäkirja 22 'yrityksen' ja 'liikevaihdon' määrittelmistä (56 artikla)	8
Pöytäkirja 23 valvontaviranomaisten välisestä yhteistyöstä (58 artikla)	9
Pöytäkirja 24 yhteistyöstä keskittymien valvonnassa	12
Pöytäkirja 25 hiiltä ja terästä koskevasta kilpailusta	16
Pöytäkirja 26 EFTAn valvontaviranomaisen toimivallasta ja tehtävistä valtion tukea koskevissa asioissa	18
Pöytäkirja 27 yhteistyöstä valtion tukea koskevissa asioissa	18
Valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen pöytäkirjat 3 ja 4 sekä liitteet	
Pöytäkirja 3 EFTAn valvontaviranomaisen tehtävistä ja toimivallasta valtion tukea koskevissa asioissa	19
Pöytäkirja 4 EFTAn valvontaviranomaisen tehtävistä ja toimivallasta kilpailuasioissa	20
Liite I Luettelo, josta määrätään valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen 24 artiklan toisessa kohdassa	81
Liite II Luettelo, josta määrätään valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen 25 artiklan toisessa kohdassa	83

NIDE VI**Liite I Eläinlääkintä ja kasvinuojeluasiat**

	Sivu
JOHDANTO	3
ALAKOHTAINEN MUKAUTUS	3
I ELÄINLÄÄKINTÄ	3
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	5
1. PERUSSÄÄDÖKSET	5
1.1. ELÄINTEN TERVEYS	5
1.1.1. Kauppa ja markkinoille saattaminen	5
Naudat/siat	5
Lampaat/vuohet	7
Hevoseläimet	9
Siipikarja/siitosmunat	9
Vesiviljely	10
Naudan alkiot	10

	Sivu
Naudan siemeneneste	10
Sian sienneste	10
Tuore liha	10
Siipikarjan liha	11
Lihavalmisteet	11
1.1.2. Torjuntatoimenpiteet	11
Suu- ja sorkkatauti	11
Klassinen sikarutto	12
1.1.3. Eläintauteja koskevat ilmoitukset	12
1.2. KANSANTERVEYS	13
Tuore liha	13
Lihavalmisteet	15
Jauhettu liha	15
Munavalmisteet	16
Kalatuotteet	16
Nilviäiset	17
Hormonit	17
Jäät	17
BST	17
1.3. SEKALAISTA	17
Maito	17
Eläinjäte, taudinaiheuttajat	18
Lääkeaineita sisältävät rehut	18
Kaniinin ja tarhatun riistan liha	18
Keskinäinen avunanto	18
1.4. KOTIELÄINJALOSTUS	19
Naudat	19
Siat	19
Lampaat ja vuohet	19
Hevoseläimet	19
Puhdasrotuiset eläimet	19
2. TÄYTÄNTÖÖNPANOSÄÄDÖKSET	19
2.1. ELÄINTEN TERVEYS	19
2.2. KANSANTERVEYS	21
2.3. SEKALAISTA	22
2.4. KOTIELÄINJALOSTUS	22
3. SÄÄDÖKSET, JOTKA EFTA-VALTIOIDEN JA EFTAN VALVONTAVIRANOMAISEN ON OTETTAVA AIHEELLISELLÄ TAVALLA HUOMIOON	23
3.1. ELÄINTEN TERVEYS	23
3.2. KANSANTERVEYS	24
4. SÄÄDÖS, JOHON SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	25
II REHUT	25
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	25
Lisäaineet	25
Suoraan käytettävät rehut ja rehuseokset	26
Bioproteiinit ja samankaltaiset aineet	27
Määrittämis- ja tarkastusmenetelmät	28
Haitalliset aineet ja tuotteet	29
III KASVINSUOJELUASIAKSET	29
SIEMENET	29
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	29
1. PERUSTEKSTIT	29
2. TÄYTÄNTÖÖNPANOSÄÄDÖKSET	34
3. SÄÄDÖKSET, JOTKA EFTA-VALTIOIDEN JA EFTAN VALVONTAVIRANOMAISEN ON AIHEELLISELLÄ TAVALLA OTETTAVA HUOMIOON	35

Liite II Tekniset määräykset, standardit, testaus ja varmentaminen

	Sivu
JOHDANTO	3
ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET	3
I. MOOTTORIAJONEUVOT	3
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	13
II. MAATALOUS- JA METSÄTRAKTORIT	13
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	13
III. NOSTO- JA KÄSITTELYLAITTEET.....	17
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	17
IV. KOTITALOUSKONEET	17
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	17
V. KAASULAITTEET	18
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	18
VI. RAKENNUSKONEET JA -LAITTEET.....	18
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	18
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	19
VII. MUUT KONEET	19
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	19
VIII. PAINEASTIAT	20
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	20
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	20
IX. MITTAUSLAITTEET	20
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	20
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	26
X. SÄHKÖLAITTEET	27
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	27
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	27
XI. TEKSTIILIT	28
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	28
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	29
XII. ELINTARVIKKEET	29
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	29
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	39
XIII. LÄÄKKEET	40
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	40
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	41
XIV. LANNOITTEET	41
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	41
XV. VAARALLISET AINEET	42
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	42
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	45

	Sivu
XVI. KOSMETIIKKA	46
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	46
XVII. YMPÄRISTÖNSUOJELU	47
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	47
XVIII. TIETOTEKNIikka, TELEVIESTINTÄ JA TIETOJENKÄSITTELY	47
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	47
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	48
XIX. KAUPAN TEKNISIÄ ESTEITÄ KOSKEVAT YLEISET MÄÄRÄYKSET	48
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	48
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	50
XX. TAVAROIDEN VAPAA LIKKUVUUS — YLEISTÄ	50
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	50
XXI. RAKENNUSTUOTTEET	50
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	50
XXII. HENKILÖNSUOJAIMET	50
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	50
XXIII. LELUT	50
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	50
XXIV. KONEET	51
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	51
XXV. TUPAKKA	51
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	51
XXVI. ENERGIA	51
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	51
XXVII. TISLATUT ALKOHOLIJUOMAT	51
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	51

Liite IV Energia

	Sivu
JOHDANTO	3
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3

NIDE VII**Liite V Työntekijöiden vapaa liikkuvuus**

	Sivu
JOHDANTO	3
ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET	3
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3

Liite VII Tutkintotodistusten vastavuoroinen tunnustaminen

	Sivu
JOHDANTO	3
ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET	3
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3
A. YLEINEN JÄRJESTELMÄ	3
B. LAKIMIESAMMATIT	3
C. LÄÄKETIETEEN JA SAIRAANHOIDON ALAN TOIMINTA	4
Lääkärit	4
Sairaanhoitajat	9
Hammaslääkärit	10
Eläinlääketiede	12
Kätilöt	13
Farmasia	14
D. ARKKITEHTUURI	14
E. KAUPPA JA VÄLITTÄJÄT	16
Tukkukauppa	16
Kaupan, teollisuuden ja pienteollisuuden välittäjät	16
Vähittäiskaupan itsenäiset ammatin- harjoittajat	17
Hiilen tukkukaupan ja hiilikaupan välittäjien toiminnan itsenäiset ammatinharjoittajat ..	17
Myrkyllisten tuotteiden kauppa ja jakelu	17
Liikkuvan kaupan toiminta	18
Itsenäiset kauppaedustajat	18
F. TEOLLISUUS JA PIENTEOLLISUUS	18
Tuotanto- ja jalostusteollisuus	18
Kaivos- ja louhustyö	18
Sähkön-, kaasun- ja vedenjakelu sekä puhtaanapalvelut	18
Elintarvike- ja juomateollisuus	19
Öljyn ja maakaasun etsintä (koeporausta ja porausta)	19
G. KULJETUSTOIMINTAAN LIITTYVÄT OHEISPALVELUT	19
H. ELOKUVATEOLLISUUS	20
I. MUUT ALAT	20
Kiinteään omaisuuteen liittyvät ja muualla luokittelemattomat yrityspalvelut	20
Henkilöpalvelut	21
Muu toiminta	21
Kampaamotoiminta	22

	Sivu
J. MAATALOUS	22
K. MUU	23
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	23
Yleistä	23
Yleinen järjestelmä	23
Lääkärit	23
Hammaslääkärit	24
Eläinlääketiede	24
Farmasia	24
Arkkitehtuuri	24
Tukkukauppa	24
Teollisuus ja pienteollisuus	24

Liite VIII Sijoittautumisoikeus

	Sivu
JOHDANTO	3
ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET	3
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3

NIDE VIII

Liite VI Sosiaaliturva

	Sivu
JOHDANTO	3
ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET	3
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3
SÄÄDÖKSET, JOTKA SOPIMUSPUOLTEN ON OTETTAVA AIHEELLISELLA TAVALLA HUOMIOON	29
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	33
SOPIMUKSEN 101 ARTIKLAN 1 KOHDAN MUKAISESTA EFTA-VALTIOIDEN OSALLISTUMISESTA SIIRTOTYÖLÄISTEN SOSIAALITURVAN HALLINTOTOIMIKUNTAAN SEKÄ KYSEISEN TOIMIKUNNAN YHTEYDESSÄ OLEVAAN TILINTARKASTUSLAUTAKUNTAAN	34

NIDE IX**Liite IX Rahoituspalvelut**

	Sivu
JOHDANTO	3
ALAKOHTAINEN MUKAUTUS	3
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3
I VAKUUTUS	3
i) Muu vakuutus kuin henkivakuutus	3
ii) Moottoriajoneuvovakuutus	6
iii) Henkivakuutus	6
iv) Muuta	8
II PANKIT JA MUUT LUOTTOLAITOKSET	8
i) Sijoittautumista ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevan lainsäädännön yhteensovittaminen	8
ii) Vakavaraisuusvaatimukset ja -säännökset	10
iii) Valvonta ja tilinpäätökset	10
III PÖRSSI JA ARVOPAPERIT	11
i) Pörssilistalle ottaminen ja liiketoimet	11
ii) Arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset (yhteissijoitusyritykset)	12
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	12

Liite XII Pääomien vapaa liikkuvuus

	Sivu
JOHDANTO	3
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3

NIDE X**Liite X Audiovisuaaliset palvelut**

	Sivu
JOHDANTO	3
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3

Liite XI Telepalvelut

	Sivu
JOHDANTO	3
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	3

Liite XIII Liikenne

	Sivu
JOHDANTO	3
ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET	3
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	4
I SISÄMAAN LIIKENNE	4
i) YLEISET KYSYMYKSET	4
ii) INFRASTRUKTUURI	6
iii) KILPAILUSÄÄNNÖT	6
iv) VALTION TUKI	7
v) RAJAMUODOLLISUUKSIEN YKSINKERTAISTAMINEN	7
vi) YHDISTETYT KULJETUKSET	8
II MAANTIELIIKENNE	8
i) TEKNINEN YHDENMUKAISTAMINEN JA TURVALLISUUS	8
ii) VEROTUS	9
iii) SOSIAALINEN YHDENMUKAISTAMINEN	9
iv) MARKKINOILLE PÄÄSY (tavaraliikenne)	10
v) KULJETUSMAKSUT (tavaraliikenne)	11
vi) AMMATTIIN PÄÄSY (tavaraliikenne)	11
vii) VUOKRATUT AJONEUVOT (tavaraliikenne)	11
viii) MARKKINOILLE PÄÄSY (henkilöliikenne)	11
ix) AMMATTIIN PÄÄSY (henkilöliikenne)	12
III RAUTATIELIIKENNE	12
i) RAKENNEPOLITIikka	12
ii) KULJETUSMAKSUT	13
IV SISÄVESILIIKENNE	14
i) MARKKINOILLE PÄÄSY	14

	Sivu
ii) RAKENNEPOLITIikka	14
iii) AMMATTIIN PÄÄSY	14
iv) TEKNINEN YHDENMUKAISTAMINEN	14
V MERILIIKENNE	15
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	16
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	16
VI SIVILI-ILMAILU	16
i) KILPAILUSÄÄNNÖT	16
ii) MARKKINOILLE PÄÄSY	16
iii) KULJETUSMAKSUT	17
iv) TEKNINEN YHDENMUKAISTAMINEN JA TURVALLISUUS	17
v) NEUVOTTELUMENETTELY	17
vi) SOSIAALINEN YHDENMUKAISTAMINEN	17
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	17

NIDE XI

Liite XIV Kilpailu

	Sivu
JOHDANTO	3
ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET	3
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3
A. SULAUTUMIEN VALVONTA	3
B. YKSINMYYNTI- JA YKSINOSTO- SOPIMUKSET	4
C. PATENTTILISENSSISOPIMUKSET	5
D. ERIKOISTUMIS- SEKÄ TUTKIMUS- JA KEHITYSTYÖSOPIMUKSET	6
E. LUVAKESOPIMUKSET	8
F. TAITOTIETOA KOSKEVAT LISENSSISOPIMUKSET	8
G. LIIKENNE	9
H. JULKISET YRITYKSET	10
I. HIILI JA TERÄS	11
SÄÄDÖKSET, JOTKA EY:N KOMISSIION JA EFTAN VALVONTAVIRANOMAISEN ON OTETTAVA AIHEELLISELLÄ TAVALLA HUOMIOON	11
Keskittymien valvonta	11
Yksinmyynti- ja yksinostosopimukset	12
Muut	12

Liite XV	Valtion tuki	Sivu
	JOHDANTO	3
	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3
	Julkiset yritykset	3
	SÄÄDÖKSET, JOTKA EY:N KOMISSION JA EFTAN VALVONTAVIRANOMAISEN ON OTETTAVA AIHEELLISELLÄ TAVALLA HUOMIOON	3
	Komission valvonta	3
	Ennakoilmoitus suunnitellusta valtion tuesta ja muut menettelysäännöt	3
	Merkitykseltään vähäisen tuen arviointi	4
	Julkisyhteisöjen omistusosuudet	4
	Laittomasti myönnetty tuki	4
	Valtiontakuut	4
	Kehykset alakohtaisille tukiohjelmille	4
	Tekstiili- ja vaateusteollisuus	4
	Keinokuituteollisuus	4
	Moottoriajoneuvoteollisuus	4
	Kehykset alueellista tukea koskeville yleisille järjestelmille	4
	Laaja-alaiset kehykset	5
	Yhteisön kehys ympäristöasioissa myönnettävälle valtion tuelle	5
	Yhteisön kehys tutkimus- ja kehitystyöhön myönnettävälle valtion tuelle	5
	Yleisiä tukiohjelmiä koskevat säännöt	5
	Eri tarkoituksiin myönnettävän tuen kasautumistapauksia koskevat säännöt	5
	Työllistämistuki	5
	Terästeollisuudelle myönnettävän tuen valvonta	5

Liite XVI	Julkiset hankinnat	Sivu
	JOHDANTO	3
	ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET	3
	SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3
	SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA	7
	LISÄYS 1 LUETTELOT JULKISOIKEUDELLISISTA TOIMIELIMISTÄ JA NIIDEN RYHMISTÄ	7
	LISÄYS 2 LUETTELOT KESKUSHANKINTAYKSIKÖISTÄ	8
	LISÄYS 3 LUETTELO JULKISOIKEUDELLISISTA TOIMIELIMISTÄ JA NIIDEN RYHMISTÄ	12
	LISÄYS 4 JUOMAVEDEN TUOTANTO, KULJETUS TAI JAKELU	13
	LISÄYS 5 SÄHKÖN TUOTANTO, SIIRTO TAI JAKELU	14
	LISÄYS 6 KAASUN TAI LÄMMÖN SIIRTO TAI JAKELU	14
	LISÄYS 7 ÖLJYN TAI KAASUN ETSINTÄ JA TALTEENOTTO	15
	LISÄYS 8 HIILEN TAI MUIDEN KIIHTEIDEN POLTTOAINEIDEN ETSINTÄ JA TALTEENOTTO	16
	LISÄYS 9 RAUTATIEPALVELUALAN HANKINTAYKSIKÖT	16
	LISÄYS 10 KAUPUNKIRAUTATIE-, RAITIOTIE-, JOHDINAUTO- TAI LINJA-AUTOPALVELUJEN HANKINTAYKSIKÖT	17
	LISÄYS 11 LENTOKENTTÄALAN HANKINTAYKSIKÖT	18
	LISÄYS 12 MERI- TAI SISÄVESISATAMIEN TAI MUIDEN TERMINAALIPALVELUJEN ALALLA TOIMIVAT HANKINTAYKSIKÖT	18
	LISÄYS 13 TELEVERKKOJEN YLLÄPITO TAI TELEPALVELUJEN TARJOAMINEN	19

NIDE XII**Liite III Tuotevastuu**

	Sivu
JOHDANTO	3
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3

Liite XVII Henkinen omaisuus

	Sivu
JOHDANTO	3
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3

Liite XIX Kuluttajansuoja

	Sivu
JOHDANTO	3
ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET	3
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA ...	4

Liite XXII Yhtiöoikeus

	Sivu
JOHDANTO	3
ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET	3
SIIRTYMÄKAUDET	3
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3

NIDE XIII**Liite XVIII Työterveys ja -turvallisuus, työoikeus sekä miesten ja naisten tasa-arvoinen kohtelu**

	Sivu
JOHDANTO	3
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3
Työterveys ja -turvallisuus	3
Miesten ja naisten tasa-arvoinen kohtelu	5
Työoikeus	6

NIDE XIV**Liite XX Ympäristö**

	Sivu
JOHDANTO	3
ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET	3
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3
I. YLEISTÄ	3
II. VESI	3
III. ILMA	4
IV. KEMIKAALIT, TEOLLISUUDEN VAARAT JA BIOTEKNOLOGIA	6
V. JÄTE	7
SÄÄDÖKSET, JOIHIN SOPIMUSPUOLTEN ON KIINNITETTÄVÄ HUOMIOTA ...	8

NIDE XV**Liite XXI Tilastot**

	Sivu
JOHDANTO	3
ALAKOHTAISET MUKAUTUKSET	3
SÄÄDÖKSET, JOIHIN VIITATAAN	3
TEOLLISUUSTILASTOT	3
LIKENNETILASTOT	5
ULKOMAANKAUPAN JA YHTEISÖN SISÄISEN KAUPAN TILASTOT	7
TILASTOSALAISUUS	10
VÄESTÖ- JA SOSIAALITILASTOT	10
KANSANTALouden TILINPITO — GDP	10
NIMIKKEISTÖT	10
MAATALOUSTILASTOT	10
KALATALOUSTILASTOT	13
ENERGIATILASTOT	13

NIDE XVI

	Sivu
Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen pöytäkirja 1 ja päätösasiakirja	
Pöytäkirja 1	3
Päätösasiakirja	5
Yhteisesti hyväksytyt pöytäkirjamerkinnot neuvotteluista valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamista koskevaksi EFTA-valtioiden sopimukseksi	65
Yhteisesti hyväksytty pöytäkirjamerkintä neuvotteluista EFTA-valtioiden pysyvää komiteaa koskevaksi sopimukseksi	66
Yhteisymmärryspöytäkirja EFTA-valtioiden pysyvää komiteaa koskevasta sopimuksesta	67
EY:n säädöksiin uusien valtioiden liittymistä Euroopan yhteisöihin koskevilla asiakirjoilla tehdyt muutokset	73

NIDE XVII

Hakemisto	1
Ohjeita lukijalle	18

OHJEITA LUKIJALLE

Hallituksen esitykseen liitetyt EY:n säädökset

Niteisiin VI—XV on liitetty ne EY:n säädökset, joihin mainittuihin niteisiin sisältyvissä Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA-sopimus) liitteissä viitataan (liitesäännöstö). Niteisiin ei ole liitetty niitä oikeudellisesti sitomattomia EY:n säädöksiä, joihin sopimuspuolten on kiinnitettävä huomiota taikka jotka sopimuspuolten, EY:n komission tai EFTAn valvontaviranomaisen on otettava aiheellisella tavalla huomioon. Liitesäännöstön suomennoksissa kumotut osat on korvattu viittauksella asianomaiseen muutossäädökseen.

Liitteeseen kuuluva liitesäännöstö on otettu niteeseen varsinaisen liitetekstin jälkeen (säännöstöosa). Perustuslakivaliokunnan 10 päivänä lokakuuta 1991 oikeusministeriölle antaman lausunnon mukaisesti liitteiden I, II ja XIII yhteydessä on kuitenkin vain se liitesäännöstö, joka sisältää lainsäädännön alaan kuuluvia säännöksiä. Liitteen I liitesäännöstön suomennokset ovat omana erillisenä niteenään.

Viittaukset EY:n säädöksiin

EY:n säädöksiin viitataan niiden CELEX-numerolla⁽¹⁾. ETA-sopimuksen liitteissä mainittujen säädösten yhteydessä on myös säädöksen julkaisemista Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä koskevat viitetiedot.⁽²⁾

Liitesäännöstöön kuuluvan säädöksen CELEX-numero on kunkin säädöksen jokaisella sivulla. Suomenkielisessä toisinnossa se on sivun alareunassa ja ruotsinkielisessä toisinnossa sivun yläreunassa. CELEX-numeron perässä on suomenkielisessä toisinnossa kielitunnus "FI". Ruotsinkielisessä toisinnossa CELEX-numeron perässä on kielitunnus "S". Ruotsinkielisessä toisinnossa on, jos se on lopullisesti tarkastettu, säädöksen enimmäisen sivun alareunassa merkintä "slutgranskad". Jos merkintää ei ole, ruotsinnosta ei ole vielä lopullisesti tarkastettu.

Lisäksi liitesäännöstöön kuuluvan säädöksen julkaisemista Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä koskevat viitetiedot (julkaisupäivä, julkaisun numero ja sivunumero) ovat kunkin säädöksen jokaisen sivun yläreunassa.

⁽¹⁾ Esimerkiksi 364 L 0221

⁽²⁾ Esimerkki:

385 R 0123: Komission asetus (ETY) N:o 123/85, annettu 12 päivänä joulukuuta 1984, perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta moottoriajoneuvojen jälleenmyyntiä ja huoltopalveluja koskevien sopimusten ryhmiin (EYVL N:o L 15, 18.1.1985, s. 16)

(Säädös on julkaistu 18 päivänä tammikuuta 1985 Euroopan yhteisöjen virallisen lehden L-sarjan numerossa 15 alkaen sivulta 16.)

CELEX-numero

CELEX-numeron ensimmäinen numero (3) merkitsee, että kysymys on johdetusta oikeudesta ("secondary legislation"); seuraavat kaksi numeroa viittaavat vuoteen, jona säädös on annettu tai julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä. Tämän kolminumeroisen sarjan jälkeen on kirjaintunnus, jolla ilmoitetaan, minkälaisesta säädöksestä on kysymys⁽³⁾. Nelinumeroinen tunnus kirjaintunnuksen perässä viittaa säädökseen järjestysnumeroon tai muuhun säädöksen yksilöivään numeroon⁽⁴⁾.

EY:n säädöksiin uusien valtioiden liittymistä Euroopan yhteisöihin koskevilla asiakirjoilla tehdyt muutokset

ETA-sopimuksen liitteissä mainittuja säädöksiä on muutettu Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä Euroopan yhteisöihin tehdyllä asiakirjalla, Helleenien tasavallan liittymisestä Euroopan yhteisöihin tehdyllä asiakirjalla sekä Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymisestä Euroopan yhteisöihin tehdyllä asiakirjalla. Näistä asiakirjoista käytetään EY:n säädöksiin tehtyjen muutosten yhteydessä viitteitä "1 72 B", "1 79 H" ja "1 85 I"⁽⁵⁾. Siltä osin kuin niillä on muutettu ETA-sopimuksen liitteiden liitesäännöstöä, ne ovat niteessä XVI.

ETA-sopimuksen liitteisiin liitettyjen EY:n säädösten luettelointi

ETA-sopimuksen kunkin liitteen sisällysluettelon perässä on luettelo liitteen liitesäännösten CELEX-numeroista. Luettelossa CELEX-numerot ovat siinä järjestyksessä, jossa säädökset liitteessä mainitaan. Liitteen säännöstöosaan säädökset on kuitenkin otettu vain kertaalleen, sitä vastaavaan kohtaan, jossa säädös liitteessä viimeisen kerran mainitaan.

Luettelossa perussäädösten CELEX-numerot on painettu lihavalla ja muutossäädösten CELEX-numerot tavallisella tekstillä. Sulkuihin on merkitty ne säädökset, jotka ovat säännöstöosassa vasta jäljempänä, eli sitä vastaavassa kohdassa, jossa säädös liitteessä viimeisen kerran mainitaan. Näitä ovat säädökset, joilla on muutettu useampaa kuin yhtä liitesäännöstöön kuuluvaa säädöstä. Vastaavasti myös viittaukset uusien valtioiden liittymistä Euroopan yhteisöihin koskeviin asiakirjoihin, jotka ovat niteessä XVI, on merkitty sulkuihin.

- (3) A sopimus
 B budjetti
 D päätös
 K Euroopan hiili- ja teräsyhteisön suositus
 L direktiivi
 R asetus
 S Euroopan hiili- ja teräsyhteisön yleiset päätökset
 X muut säädökset
 Y muut säädökset (julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisen lehden C-sarjassa)

- (4) Esimerkki:

385 R 0123

3: säädös kuuluu johdettuun oikeuteen
 85: säädös on julkaistu vuonna 1985
 R: säädös on asetus
 0123: säädöksen yksilöivä numero

- (5) 1 72 B: liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Euroopan yhteisöihin
 1 79 H: liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Helleenien tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin
 1 85 I: liittymishdoista ja perustamissopimusten muutoksista tehty asiakirja — Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittyminen Euroopan yhteisöihin